BIBLIORUM
SACRORUM
TOMUS PRIMUS:
SIVE
PENTATEUCHUS
MOYSIS.

Evan. Keys.

ספר בראשית : א

TEXTUS HEBRAICUS,

Cum Versione interlineari Santis Pagnini, ad Hebraicam phrasin examinatâ per Ben. Ariam Montanum, & alios.

*terram & cœlos Deus creavit principio In
1 בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ :
: abyssi *faciesque super caligo* & : inanitas & solitudo erat terra Et
2 וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם
: Deus dixit Et .aquarum facies super *motabat* Dei spirit' &
3 וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמָּיִם:וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
:bona quòd ,lucem Deus vidit Et .lux fuit Et .lux Sit
4 יְהִי־אוֹר וַיְהִי־אוֹר: וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב
vocavit Et .tenebras inter & lucem inter Deus divisit &
5 וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ : וַיִּקְרָא
,vesperâ fuit Et .noctem vocavit tenebras &,diem lucem Deus
אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב
expansio Sit : Deus dixit Et .unus dies ,mane fuit &
6 וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ
fecit Et .*aquas ad aquas inter dividens sit* & ,aquarum medio in
7 בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם : וַיַּעַשׂ
qua aquas inter divisit & ,*expansionem* Deus
אֱלֹהִים אֶת־הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר
fuit Et .expansionē super quæ aquas inter &,expānionem subter
מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־
,vesperâ fuit Et, :cœlos expansionem Deus vocavit Et .ita
8 כֵן : וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־עֶרֶב
Congregentur : Deus dixit Et .secundus dies ,mane fuit &
9 וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ
apparent & ,unum locum ad cœlis sub *de* aquæ
הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה
,terram ,aridam Deus vocavit Et .ita fuit Et .arida
10 הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי־כֵן : וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ
quòd Deus vidit Et .maria appellavit aquarum cōgregationē &
וְלִמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־
herbam ,germen terra Germinet : Deus dixit Et .bonum
טוֹב : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב
11 ,suæ speciei fructum facientem *fructus* arborem,semen seminificātē
מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ
terra protulit Et .ita fuit Et .terram super eā in semen cujus
אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן : וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ
12 facientem arborem & ,suâ specie in semē seminificātē herbā,germē
דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־
.bonum quòd Deus vidit Et.suâ specie in eâ in semē cujus fructū
פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב :
dixit Et .tertius dies ,mane fuit & ,vesperâ fuit Et
13 וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי : וַיֹּאמֶר
14 dividendū ad ,cœlorum expansione in luminaria Sint : Deus
אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל
,tempora & ,signa in sint & ; noctem inter & diem inter
בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים
.annos & ,dies &
וּלְיָמִים וְשָׁנִים :

Vulgata LATINA

Versio, juxta exemplaria emendata Sixti V. & Clem. VIII.

CAP. I.

1 IN Principio creavit Deus cœlum & terram. Terra
2 autem erat inanis & vacua, & tenebræ erant super faciem abyssi: & Spiritus Dei
3 ferebatur super aquas. Dixitque Deus: Fiat lux. Et
4 facta est lux. Et vidit Deus lucem quòd esset bona: &
5 divisit lucem à tenebris. Appellavitque lucem Diem, & tenebras Noctem: factumque est vespere & mane,
6 dies unus. Dixit quoque Deus: Fiat firmamentū in medio aquarum: & dividat
7 aquas ab aquis. Et fecit Deus firmamentum, divisitque aquas quæ erant sub firmamento, ab his quæ erant super firmamentum. Et
8 factum est ita. Vocavitque Deus firmamentum, Cœlum: & factum est vespere & mane, dies secundus. Dixit
9 verò Deus: Congregentur aquæ, quæ sub cœlo sunt, in locum unum: & appareat arida. Et factum est
10 ita. Et vocavit Deus aridam, Terram; congregationesque aquarum appellavit Maria. Et vidit Deus quòd esset
11 bonum. Et ait: Germinet terra herbam virentem & facientem semen, & lignum pomiferū faciens fructum juxta genus suum, cujus semen in semetipso sit super terram. Et factum est ita. Et
12 protulit terra herbam virentē, & facientem semen juxta genus suum, lignumque faciens fructū, & habens unumquodque sementem secundùm speciem suam. Et vidit Deus quòd es-
13 set bonum. Et factum est vespere & mane, dies tertius. Dixit autem Deus: Fiant luminaria in firmamento cœli, & dividant diem ac noctem, & sint in signa, & tempora, & dies, & annos:

VERSIO GRÆCA LXX. INTERP.

Juxta exemplar Vatican. Romæ impressū; subscriptis quæ aliter leguntur in vetustiss. MS. Angl. ex Alexandria allato; cum Vers. Lat. Edit. Rom.

* ΚΕΦ. α'.

1 ΕΝ ΑΡΧΗ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρα-
2 νὸν καὶ τὴν γῆν. Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος· καὶ σκότος ἐπάνω τῆς
3 ἀβύσσου. καὶ πνεῦμα θεῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Γενηθήτω φῶς. καὶ ἐγένετο φῶς. Καὶ εἶδεν ὁ
4 Θεὸς τὸ φῶς, ὅτι καλὸν· καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς, καὶ ἀνὰ μέσον
5 τοῦ σκότους. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς Ἡμέραν, καὶ τὸ σκῦς ἐκάλεσε Νύκτα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα μία. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος· καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὕδα-
7 τος. καὶ ἐγένετο ὕτως. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα· καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδα-
8 τος, τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα, Οὐρανόν. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα,
9 καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα δευτέρα. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο ὕτως. καὶ
10 συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηρὰν, Γῆν καὶ τὰ συνήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε Θαλάσσας. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν.
11 Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ (α)
12 γένος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ὕτως. Καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς.
13 καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα
14 τρίτη. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς (ϛ) φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτὸς· καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιρὸς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτούς.

MS. A. * Γένεσις κόσμου. (α) γένος, εἰς ὁμοιότητα, ὅπ (β) φαῦσιν τῆς γῆς, καὶ ἀρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς, καὶ διαχωρίζειν

CAP. I.

1 IN Principio fecit Deus cœlum & terram. Terra autem
2 erat (a) invisibilis, & incomposita: & tenebræ super abyssum: & spiritus Dei (b) superferebatur super aquam. Et
3 dixit Deus: Fiat lux. Et facta est lux. Et vidit Deus lucem, quia bona est. Et discrevit Deus inter lucem & tenebras. Et vocavit Deus lu-
5 cem, Diem: & tenebras vocavit Noctem. Et factum est (c) vespere, & factum est mane, dies unus. Et dixit Deus: Fiat
6 firmamentum in medio aquæ, & sit discernens inter aquam, & aquam. Et factum est sic.
7 Et fecit Deus firmamentum: & divisit Deus inter aquam, quæ erat sub firmamento; & inter aquam, quæ supra firmamentum. Et vocavit Deus
8 firmamentum, Cœlum. Et vidit Deus, quia bonum est. Et factum est vespere, & factum est mane, dies secundus. Et
9 dixit Deus: (d) Congregetur aqua, quæ sub cœlo, in congregationem unam, & appareat arida. Et factum est sic. Et congregata est aqua, quæ sub cœlo, in (e) congregationes suas: & apparuit arida. Et vocavit
10 Deus aridam, Terram; & collectiones aquarum vocavit Maria. Et vidit Deus, quia
11 bonum est. Et dixit Deus: Germinet terra herbam pabuli, (f) seminans semen secundùm genus, & secundùm similitudinem; & lignum fructiferum faciens fructum, cujus semen ejus sit in ipso secundum genus super terram. Et factum
12 est sic. Et produxit terra herbam pabuli, seminans semen secundùm genus, & secundùm similitudinem; & lignum fructiferum faciens fructum, cujus semen ejus sit in eo secundùm genus super terram. Et
13 vidit Deus, quia bonum est. Et factum est vespere, & factum est mane, dies tertius.
14 Et dixit Deus: Fiant luminaria in firmamento cœli (g) ad illuminationem super terram: ut discernant inter diem & noctem; & sint in signa, & in tempora, & in dies, & in annos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܫܡܐ ܕܡܪܝܐ ܟܠ ܡܫܝܡ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܒܕ ܫܪܝܪܐ ܘܫܪܪ ܐܝܬ ܒܗ ܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܠܐ

PARAPH. CHALD. Edit. BASIL. cum Vers. LAT.

TARGUM ONKELOS.

CAP. I.

IN principio creavit Deus cœlum et terrã. Terra autem erat deserta et vacua; et tenebræ super faciẽ abyssi: et spiritus *à conspectu* Dei insufflabat super faciem aquarũ. Et dixit De⁹, Sit lux: et fuit lux. Et vidit De⁹ lucem, quòd esset bona: & divisit De⁹ inter lucẽ, et inter tenebras. Appellavitq; Deus lucem, Diem; et tenebras, vocavit Noctẽ: et fuit vespere et fuit mane, dies unus. Et dixit Deus; Sit firmamẽtũ in medio aquarũ: et dividat inter aquas et aquas. Et fecit De⁹ firmamẽtum: et divisit inter aquas, quæ erant subter firmamẽtũ; et inter aquas, quæ erant super firmamentum: et fuit ita. Et vocavit Deus firmamentum, cœlũ: Et fuit vespere & fuit mane, dies secundus. Et dixit De⁹; Congregentur aquæ, quæ sub cœlo sunt, in locum unũ; et appareat arida: Et fuit ita. Et vocavit Deus aridã, terram; et locũ congregationis aquarũ, appellavit maria: Et vidit Deus quòd esset bonũ. Et dixit De⁹, Germinet terra germen; *herbam* cujus filiꝰ sementis seminatur; arboréq; fructiferã faciẽtẽ fructꝰ, secundùm genus suũ; cujus filiꝰ sementis in ipso sit, super terram: Et fuit ita. Et produxit terra germen, *herbã* cujus filius sementis seminatur, secundũ genꝰ suum; et arborẽ faciẽtẽ fructꝰ, cujus filius sementis est in ipso, secundũ genus suum: Et vidit Deus, quòd esset bonum. Et fuit vespere & fuit mane, dies tertius. Et dixit Deus; Sint luminaria in firmamento cœli, ut dividant inter diem et noctem: Et sint in signa et in tempora; et ut numerentur per ea dies & anni.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. I.

IN Principio creavit Deus cœlum & terram. Terra autem erat inanis & vacua, & tenebræ erant super faciem abyssi: (a) spiritus quoque Dei (a) fertebatur super aquas. Dixitque Deus, fiat lux, & facta est lux. Et vidit Deus lucem quòd bona esset: Et separavit Deus inter lucem & inter tenebras. Vocavitque Deus lucem diem, & tenebras vocavit noctem: Et factum est vespere, factumque est mane, dies unus. Et dixit Deus, fiat firmamentum in medio aquarum: separetque aquas ab aquis. Et fecit Deus firmamentum: separavitque aquas quæ erant subter firmamentum ab aquis quæ erant super firmamentum: & factum est ita. Vocavitque Deus firmamentum, cœlum: Et factum est vespere, factumque est mane, dies secundus. Et dixit Deus, congregentur aquæ, quæ subcœlo sunt in locum unum, & appareat arida: & factum est ita. Et vocavit Deus aridam, terram; & congregationẽ aquarum, vocavit maria: vidit que Deus quòd bonũ esset. Et dixit Deus, germinet terra herbam vivẽtem, (b) facientem semen; & arborem frugiferam, facientem fructum secundum speciem suam, cujus semen sit in ea super terram: & factum est ita. Produxitque terra herbam vivẽtẽ (c) facientem semen secundũ speciem suã: & (d) arborẽ facientẽ fructũ (e) habentẽ semen in semetipsa, secundum speciem suam: Et vidit Deus quòd bonũ esset. Et factum est vespere, factumq; est mane, dies tertius. Et dixit Deus, fiant luminaria in (f) firmamento cœli, ut luceant super terram, & separent diem à nocte: sintque in signa & in tempora, & in dies, & annos.

VERS.SA. (a) perflans super faciem aquæ (b) seminantem (c) progerminantem germen (d) plantam (e) cujus fructificatio in seipsa est (f) orbe cœli.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

بِسْمِ ٱللّٰهِ ٱلرَّحْمٰنِ ٱلرَّحِيمِ بِبَدْيِ بَحْثِ ٱلتَّوْرٰاةِ ٱلْمُقَدَّسَةِ * ٱلسِّفْرُ ٱلْأَوَّلُ *
وَهُوَ سِفْرُ ٱلْخَلِيقَةِ * ٱلْفَصْلُ * آ *

1 * أَوَّلُ مَا خَلَقَ ٱللّٰهُ ٱلسَّمَاءَ وَٱلْأَرْضَ * وَكَانَتِ ٱلْأَرْضُ عَامِرَةً مُسْتَبْحِرَةً * وَظَلَامٌ عَلَى وَجْهِ ٱلْغَمْرِ *
2 وَرِيَاحُ ٱلْإِلٰهِ تَهُبُّ عَلَى وَجْهِ ٱلْمَاءِ * فَسَاءَ ٱللّٰهُ أَنْ يَكُونَ نُورٌ فَكَانَ نُورٌ * لَمَّا عَلِمَ ٱللّٰهُ أَنَّ ٱلنُّورَ
3 جَيِّدٌ فَصَلَ ٱللّٰهُ بَيْنَ ٱلنُّورِ وَٱلظَّلَامِ * وَسَمَّى ٱللّٰهُ أَوْقَاتَ ٱلنُّورِ نَهَاراً * وَأَوْقَاتَ ٱلظَّلَامِ لَيْلاً * وَلَمَّا
4 مَضَى ٱللَّيْلُ وَٱلنَّهَارُ يَوْمٌ وَاحِدٌ * سَاءَ ٱللّٰهُ أَنْ يَكُونَ جَلَدٌ فِي وَسْطِ ٱلْمَاءِ * وَيَكُونُ فَاصِلاً بَيْنَ
5 ٱلْمَائَيْنِ * فَصَنَعَ ٱللّٰهُ ٱلْجَلَدَ وَفَصَلَ بَيْنَ ٱلْمَاءِ ٱلَّذِي مِنْ دُونِهِ * وَٱلْمَاءِ ٱلَّذِي فَوْقَهُ * فَكَانَ
6 كَذٰلِكَ * وَسَمَّى ٱللّٰهُ ٱلْجَلَدَ سَمَاءً * وَلَمَّا مَضَى مِنَ ٱللَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ يَوْمٌ ثَانٍ * سَاءَ ٱللّٰهُ أَنْ
7 يَجْمَعَ ٱلْمَاءَ مِنْ تَحْتِ ٱلسَّمَاءِ إِلَى مَوْضِعٍ وَاحِدٍ وَيُظْهِرَ ٱلْيَبَسَ فَكَانَ كَذٰلِكَ * وَسَمَّى ٱللّٰهُ
8 ٱلْيَبَسَ أَرْضاً * وَمَجْمَعَ ٱلْمَاءِ بِحَاراً * لَمَّا عَلِمَ أَنَّ ذٰلِكَ جَيِّدٌ * وَسَاءَ ٱللّٰهُ أَنْ يُنْبِتَ ٱلْأَرْضُ كَلَأً
9 عُشْباً ذَا حَبٍّ * وَشَجَراً ذَا ثَمَرٍ مُخْرِجَ ثَمَرٍ لِأَصْنَافِهِ مَا غَرْسُهُ مِنْهُ عَلَى ٱلْأَرْضِ * فَكَانَ كَذٰلِكَ *
10 * وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ كَلَأً وَعُشْباً ذَا حَبٍّ لِأَصْنَافِهِ * وَشَجَراً مُخْرِجَ ثَمَرٍ مَا غَرْسُهُ مِنْهُ لِأَصْنَافِهِ * لَمَّا
11 عَلِمَ ٱللّٰهُ أَنْ ذٰلِكَ جَيِّدٌ * وَلَمَّا مَضَى مِنَ ٱللَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ يَوْمٌ ثَالِثٌ * سَاءَ ٱللّٰهُ أَنْ يَكُونَ
12 أَنْوَارٌ فِي جَلَدِ ٱلسَّمَاءِ تُفَرِّقُ بَيْنَ ٱللَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ فَيَكُونُ آيَاتٍ وَأَوْقَاتاً وَأَيَّاماً وَسِنِينَ *

In Nomine Dei misericordis miseratoris aggredimur impressionem Legis sacrosanctæ. Liber primus, viz. Liber Creationis.

CAP. I.

PRimum quod creavit Deus, fuit cœlum & terra: Eratque terra abyssis cooperta, obruta maii: & tenebræ super faciem abyssi, & venti Dei flabant super faciem aquæ. Voluitque Deus ut esset lux, & fuit lux. Cumque cognovisset Deus lucem esse bonam, divisit Deus inter lucem & tenebras. Et vocavit Deus tempora lucis, Diem: & tempora tenebrarum, Noctem. Cumque præteriisset nox & dies, dies unus, Voluit Deus ut esset firmamentum in medio aquæ, & esset dividens inter ambas aquas. Et fecit Deus firmamentum, divisitque inter aquam quæ est infra illud, & aquam quæ est super illud: & fuit ita. Et vocavit Deus firmamentum, Cœlum. Cumque præteriisset ex nocte & die, dies secundus, Voluit Deus ut congregarentur aqua de sub cœlo in locum unum, & appareret ariditas: fuitque ita. Et vocavit Deus ariditatem terram: & congeriem aquæ, maria. Cum cognovisset illud esse bonum, Etiam voluit Deus ut germinavet terra germen, herbam habentem semen: & arbores frugiferas producentes fructus in species suas, quarum planta esset ex semetipsis super terram: & fuit ita. Et produxit terra germen & herbam habentem semen in species suas, & arbores producentes fructus, quarum planta est ex semetipsis in species suas. Cum cognovisset Deus id esse bonum, Et cum præteriisset ex nocte & die, dies tertius, Voluit Deus ut essent luces in firmamento cœli, dividentes inter noctem & diem, essent ne signa, & tempora, & dies, & anni.

ספר בראשית : א

su per il'u minandũ ad ,cælorum expanſione in luminaria in ſint &
15 וְהָיוּ לִמְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־
luminaria duo Deus fecit Et .ita fuit Et .terram
16 הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן : וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת
& ,diei dominium ad majus luminare : magna
חַגְּדֹלִים אֶת־הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת־
.ſtellas & ,noctis dominium ad minus luminare
הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֶת הַכּוֹכָבִים :
ſuper illuminãdum ad ,cœli expanſione in Deus eas poſuit Et
17 וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־
inter dividendũ ad & ,noctẽ in & diẽ in dominãdũ ad Et .terram
18 הָאָרֶץ : וְלִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין
fuit Et .bonum quòd Deus vidit Et .tenebras inter & lucem
19 הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב : וַיְהִי־
Rectificent :Deus dixit Et .quartus dies ,mane fuit & ,veſpera
20 עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ
ſuper ,terram ſuper volet volatile &:vivẽtis animæ reptile aquæ
הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל־הָאָרֶץ עַל־
cetos Deus creavit Et .cælorum expanſionis facies
21 פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם : וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הַתַּנִּינִם
fecerũt repere quã,epentẽ viventem animam omnem & ,magnos
הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׁת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ
vidit Et .ſuã ſpecie in alatũ volatile omne & ,ſuã ſpecie in aquæ
הַמַּיִם לְמִינֵהֶם וְאֵת כָּל־עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ וַיַּרְא
: dicendo ,Deus eis benedixit Et .bonum quòd Deus
22 אֱלֹהִים כִּי־טוֹב : וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר
volatile & :maribus in aquas replete &,multiplicamĩ & Creſcite
פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף
dies ,mane fuit & ,veſpera fuit Et .terrã in ſe multiplicet
יָרֹב בָּאָרֶץ : וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם
23 viventem animam terra Producat : Deus dixit Et .quintus
חֲמִישִׁי : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
:ſuã ſpeciẽ ſecũdũ terræ *feram* & reptile & jumentũ,ſuã ſpeciem ad
לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ־אֶרֶץ לְמִינָהּ
,ſuã ſpeciẽ ſecũdũ terræ *feram* Deus fecit Et .ita fuit Et
24 וַיְהִי־כֵן : וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיַּת הָאָרֶץ לְמִינָהּ
terræ reptile omne &,ſuam ſpeciem ſecundum jumentum &
וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה
:Deus dixit Et .bonum quòd Deus vidit Et .ſuam ſpeciẽ ad
לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
26 ,noſtram ſimilitudinẽ ſecundũ,*noſtrã imagine in* hominem Faciamus
נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ
jumentum in & ,cæli volatile in & maris piſces in dominentur &
וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה
.terram ſuper reptans reptile omne in &,terram omnem in &
וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ :
imagine in :ſuã *imagine in* hominem Deus creavit Et
27 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם
creavit fœminam & maſculum :illum creavit Dei
אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא
.eos
אֹתָם :

Verſio VULGAT. LAT.

15 Ut luceant in firmamento cœli, & illuminent terram. Et factum eſt ita.
16 Fecitque Deus duo luminaria magna: luminare majus, ut præeſſet diei; & luminare minus, ut præeſſet nocti: & ſtellas.
17 Et poſuit eas in firmamento cœli, ut lucerent ſuper terram,
18 Et præeſſent diei ac nocti, & dividerent lucem ac tenebras. Et vidit Deus quòd eſſet bonum.
19 Et factum eſt veſpere
20 & mane; dies quartus. Dixit etiam Deus: Producant aquæ reptile animæ viventis, & volatile ſuper terram ſub firmamento cœli.
21 Creavitque Deus cete grandia, & omnem animam viventem atque motabilem, quam produxerant aquæ in ſpecies ſuas, & omne volatile ſecundùm genus ſuum. Et vidit Deus quòd eſſet bonum.
22 Benedixitque eis, dicens: Creſcite, & multiplicamini, & replete aquas maris: avesque multiplicentur ſuper terram.
23 Et factum eſt veſpere & mane, dies quintus.
24 Dixit quoque Deus: Producat terra animam viventem in genere ſuo, jumenta, & reptilia, & beſtias terræ ſecundùm ſpecies ſuas. Factumque eſt ita.
25 Et fecit Deus beſtias terræ juxta ſpecies ſuas, & jumenta & omne reptile terræ in genere ſuo. Et vidit Deus quòd eſſet bonum.
26 Et ait: Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram: & præſit piſcibus maris, & volatilibus cœli, & beſtiis, univerſæque terræ, omnique reptili quod movetur in terra.
27 Et creavit Deus hominem ad imaginem ſuam: ad imaginem Dei creavit illum; maſculum & fœminam creavit eos.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

15 Καὶ ἔσωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ
16 ἐγένετο ὕτως. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους· τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσω εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτὸς·
17 καὶ τοὺς ἀστέρας. Καὶ ἔθεσο αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς, Καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ
18 τῆς νυκτὸς, καὶ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους. καὶ εἶδεν
19 ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα,
20 καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τετάρτη. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ.
21 καὶ ἐγένετο ὕτως. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ κήτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζώων ἑρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν, καὶ πᾶν πετεινὸν πτερωτὸν κατὰ γένος.
22 καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλά. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ Θεὸς, λέγων, Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις· καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνθήσονται
23 ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ
24 ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα πέμπτη. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος· τετράποδα, καὶ ἑρπετὰ, καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. καὶ ἐγένετο
25 ὕτως. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη κατὰ (γ) γένος αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς κατὰ (δ) γένος. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλά.
26 Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Ποιήσωμεν Ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν· καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν
27 ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον· κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.

MS.A. (γ) γένος, καὶ (δ) γένος αὐτῶν. καὶ

Et ſint ad illuminationem in firmamento cœli, ut luceant ſuper terram. Et factum eſt ſic. Et fecit Deus duo luminaria magna: (b) luminare majus (i) in principatus diei, & luminare minus in principatus noctis; & ſtellas. Et poſuit ea Deus in firmamento cœli, ut luceant ſuper terram, Et habeant principatum diei ac noctis, & diſcernant inter lucem & tenebras. Et vidit Deus, quia bonum eſt. Et factum eſt veſpere, & factum eſt mane, dies quartus. Et dixit Deus: Producant aquæ reptilia animarum viventium, & volatilia volantia ſuper terram (k) ſecundùm firmamentum cœli. Et factum eſt ſic. Et fecit Deus cetos magnos, & omnem animam animalium reptilium, quæ produxerunt aquæ ſecundùm genera eorum, & omne volatile pennatum ſecundùm genus. Et vidit Deus, quia bona ſunt. Et benedixit ea Deus, dicens: Creſcite, & multiplicamini, & replete aquas in maribus: & volatilia multiplicentur ſuper terram. Et factum eſt veſpere, & factum eſt mane, dies quintus. Et dixit Deus: Producat terra animam viventem ſecundùm genus; quadrupedia, & reptilia, & beſtias terræ ſecundùm genus. Et factum eſt ſic. Et fecit Deus beſtias terræ ſecundùm genus, & pecora ſecundùm genus eorum, & omnia reptilia terræ ſecundùm genus. Et vidit Deus, quia bona ſunt. Et dixit Deus: Faciamus hominem ad imaginem noſtram, & ad ſimilitudinem: Et habeant principatum piſcium maris, & volatilium cœli, & pecorum, & omnis terræ, & omnium reptilium repentium ſuper terram. Et fecit Deus hominem: ad imaginem Dei fecit eum: maſculum & fœminam fecit eos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ... ...

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

15 וְיִהוֹן לִנְהוֹרִין בִּרְקִיעָא דִשְׁמַיָּא
לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא וַהֲוָה כֵּן:
16 וְעָבַד יְיָ יָת תְּרֵין נְהוֹרִיָּא
רַבְרְבַיָּא יָת נְהוֹרָא רַבָּא
לְמִשְׁלַט בְּיוֹמָמָא וְיָת נְהוֹרָא
זְעִירָא לְמִשְׁלַט בְּלֵילְיָא וְיָת
כּוֹכְבַיָּא: 17 וְיַהֲבִנּוּן יְיָ בִּרְקִיעָא
דִשְׁמַיָּא לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא:
18 וּלְמִשְׁלַט בְּיוֹמָמָא וּבְלֵילְיָא
וּלְאַפְרָשָׁא בֵּין נְהוֹרָא וּבֵין
חֲשׁוֹכָא וַחֲזָא יְיָ אֲרֵי טָב: וַהֲוָה
19 רְמַשׁ וַהֲוָה צַפְרָ יוֹם רְבִיעָאָי:
20 וַאֲמַר יְיָ יִרְחֲשׁוּן מַיָּא רְחִישׁ
נַפְשָׁא חַיְתָא וְעוֹפָא דְפָרַח עַל-
אַרְעָא עַל אַפֵּי רְקִיעָא דִשְׁמַיָּא:
21 וּבְרָא יְיָ יָת תַּנִּינַיָּא רַבְרְבַיָּא וְיָת
כָּל-נַפְשָׁא חַיְתָא דְרָחֲשָׁא דִּי
אַרְחִישׁוּ מַיָּא לְוִנְהוֹן וְיָת כָּל-
עוֹפָא דְפָרַח לְוִנְהוֹן וַחֲזָא יְיָ אֲרֵי
טָב: 22 וּבָרִיךְ יָתְהוֹן יְיָ לְמֵימַר
פּוּשׁוּ וְסִגְיוּ וּמְלוֹ יָת מַיָּא בִּימַמָּיָא
23 וְעוֹפָא יִסְגֵּי בְּאַרְעָא: וַהֲוָה רְמַשׁ
24 וַהֲוָה צַפְרָ יוֹם חֲמִישָׁאי: וַאֲמַר יְיָ
תַּפֵּיק אַרְעָא נַפְשָׁא חַיְתָא לְוִנָהּ
בְּעִיר וְרָחֵשׁ וְחִוַּת אַרְעָא
לְוִנָהּ וַהֲוָה כֵּן: 25 וְעָבַד יְיָ יָת
חִוַּת אַרְעָא לְוִנָהּ וְיָת בְּעִירָא
לְוִנָהּ וְיָת כָּל-רִיחֲשָׁא דְאַרְעָא
לְוִנוֹהִי וַחֲזָא יְיָ אֲרֵי טָב: 26 וַאֲמַר
יְיָ נַעֲבֵיד אֱנָשָׁא בְּצַלְמָנָא
כִּדְמוּתָנָא וְיִשְׁלְטוּן בְּנוּנֵי יַמָּא
וּבְעוֹפָא דִשְׁמַיָּא וּבִבְעִירָא
וּבְכָל-אַרְעָא וּבְכָל-רִחֲשָׁא
דְרָחֵשׁ עַל-אַרְעָא: 27 וּבְרָא
יְיָ יָת אָדָם בְּצַלְמֵיהּ בְּצַלְמָא
דַייָ בְּרָא יָתֵיהּ דְּכַר וּנְוקְבָא
בְּרָא יָתְהוֹן:

15 Et sint in luminaria, in firmamento cœli; ad illuminandũ super terram: Et fuit
16 ita. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare majus, ut dominaretur in die; et luminare minus, ut dominaretur in nocte, & stellas.
17 Et posuit ea Deus in firmamento cœli: ad illuminandũ super terram. Et ut
18 dominarentur in die & in nocte; & ut dividerent inter lucem et tenebras: Et vidit Deus, q̃ esset bonũ.
19 Et fuit vespere & fuit mane, dies quartus. Et dixit
20 Deus; Serpant aquæ reptile animæ viventis: Et avem quæ volat super terram; super faciem firmamenti cœlorum. Et creavit Deus co-
21 lubros magnos: Et omnem animam viventẽ reptilium, quæ produxerant aquæ secundùm species suas, & omnem volucrem quæ volat, secundùm genus suum; & vidit Deus q̃ esset bonum.
22 Et benedixit eis Deus, dicens: Crescite & multiplicamini; & replete aquas maris; & volucris multiplicetur in terrâ. Et fuit
23 vespere & fuit mane, dies
24 quintus. Et dixit Deus; producat terra animâ viventẽ secundũ genus suũ; jumentũ & reptile, & bestiã terræ, secundũ species suas: Et fu-
25 it ita. Et fecit Deus bestiam terræ, secundũ genus suum; & jumentũ, juxta genus suum; & omne reptile terræ, juxta genus suum: Et vidit
26 Deus, quòd esset bonũ. Et dixit Deus; faciamus hominem ad imaginem nostram, sicut similitudo nostra: Et dominetur in pisces maris, & in volatilia cœlorũ; & in jumẽta, & in omnẽ terram; & in omne reptile, quod
27 reptat super terrã. Et creavit Deus hominẽ ad imaginem suam; ad imaginẽ Dei creavit illum: masculum & fœminam creavit eos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

15 * זחזא׳ כשאצאי׳ בפקוא׳ שמשא׳ כאזא׳ כשאצאי׳ כשבזא׳ *
16 זחזא׳ כשאצאי׳ כשבזא׳ עלא׳ * זחזא׳ אלא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ אלא׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
17 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ *
18 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ *
19 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ =
20 ** זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
21 * זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
22 * זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
23 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ *
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳

VERSIO SAMARITANA.

15 * זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
16 זחזא׳ כשאצאי׳ * זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
17 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ * זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
18 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
19 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
20 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
21 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
22 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
23 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
24 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
25 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
26 זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
27 * זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳
זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳ זחזא׳ כשאצאי׳

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

15 Sint quoq; in luminaria in firmamẽto (f) cœli ad illuminandam terram: Et factum est ita. Fecit
16 que Deus duo luminaria magna: luminare majus, (g) ut dominetur die, et luminare minus, ut dominetur
17 nocti, et stellas. Et posuit ea Deus in firmamento (h) cœli, (i) ut lucerent super
18 terrã, Et dominentur die et nocti, dividant que inter lucem et tenebras: Et
19 vidit Deus quòd hoc bonum esset. Et factum est vespere, factum; est mane, dies quartus. Et dixit
20 Deus, producant aquæ reptile animæ viventis: et volatile volet super terram, super faciem firmamenti cœli. Creavitq; Deus
21 cete magna, et omnem animam viventem repentem, quam produxerunt aquæ secundùm speciem suam; et omne volatile pennatum secundùm speciem suam: Viditq; Deus quòd bonum esset. Et be-
22 nedixit eis Deus dicens; fructificate, et multiplicate, et replete aquas maris; volatile quoque multiplicetur in terra. Et factum
23 est vespere, factumque est man; dies quintus. Et di-
24 xit Deus, producat terra animam viventem secundùm speciem suam, jumentum, et reptile, et bestiã terræ secundũ speciẽ suam. Factumque est ita.
25 Fecit autem Deus bestiã terræ secundum speciẽ suam, et jumentũ secundum speciẽ suã, et omne (k) reptile terræ secundũ speciẽ suã. Viditquè Deus quòd
26 bonũ esset. Et dixit Deus, faciamus hominem ad imaginem nostrã, et secundũ similitudinem nostrã; dominentur quoq; piscibus maris, et volatilibus cœli, et bestiis, et omni terræ, et omni reptili repenti super terrã. Et creavit (l) Deus
27 hominem ad imaginẽ suã, ad imaginem Dei (m) creavit eum, masculum et fœminam (n) creavit eos.

VER. SAM. (f) orbe cœli (g) plenitudinem luminaris magni (h) expansione cœli (i) orbis concavi (k) dominum fœcunditatis (l) creavit & aptavit (m) aptavit (n) aptavit.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * وَيَكُونُ أَنْوَارًا فِي جَلَدِ ٱلسَّمَآءِ تُضِيءُ عَلَى ٱلْأَرْضِ فَكَانَ كَذٰلِكَ * وَصَنَعَ ٱللّٰهُ ٱلنَّيِّرَيْنِ
16 ٱلْعَظِيمَيْنِ * ٱلنَّيِّرَ ٱلْأَكْبَرَ لِلْإِضَاءَةِ فِي ٱلنَّهَارِ وَٱلنَّيِّرَ ٱلْأَصْغَرَ لِلْإِضَاءَةِ فِي ٱللَّيْلِ وَٱلْكَوَاكِبَ *
17 * وَجَعَلَهَا ٱللّٰهُ فِي جَلَدِ ٱلسَّمَآءِ لِتُضِيءَ عَلَى ٱلْأَرْضِ * وَلِلْإِضَاءَةِ فِي ٱلنَّهَارِ وَفِي ٱللَّيْلِ وَلِيُفَرِّ
18 بَيْنَ ٱلنُّورِ وَٱلظَّلَامِ * لَمَّا عَلِمَ ٱللّٰهُ أَنَّ ذٰلِكَ جَيِّدٌ * وَلَمَّا مَضَى مِنَ ٱللَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ يَوْمٌ رَابِعٌ *
19 * شَآءَ ٱللّٰهُ أَنْ يَسْعَى مِنَ ٱلْمَآءِ سَاعٍ ذُو نُفُوسٍ حَيَّةٍ * وَطَيْرٌ يَطِيرُ عَلَى ٱلْأَرْضِ قُبَالَةَ جَلَدِ
20 ٱلسَّمَآءِ * فَخَلَقَ ٱللّٰهُ ٱلتِّنِّينَيْنِ ٱلْعِظَامَ وَسَائِرَ ٱلنُّفُوسِ ٱلْحَيَّةِ ٱلدَّآبَّةِ ٱلَّتِي سَعَتْ مِنَ ٱلْمَآءِ
21 لِأَصْنَافِهَا * وَكُلَّ طَائِرٍ ذِي جَنَاحٍ لِأَصْنَافِهِ * لَمَّا عَلِمَ ٱللّٰهُ أَنَّ ذٰلِكَ جَيِّدٌ * وَبَارَكَ ٱللّٰهُ فِيهِمْ وَقَالَ
22 حَاكِمًا أَثْمِرُوا وَأَكْثِرُوا وَعُمُّوا ٱلْمَآءَ ٱلَّذِي فِي ٱلْبِحَارِ * وَٱلطَّيْرُ يَكْثُرُ فِي ٱلْأَرْضِ * وَلَمَّا مَضَى
23 مِنَ ٱللَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ يَوْمٌ خَامِسٌ * شَآءَ ٱللّٰهُ أَنْ تُخْرِجَ ٱلْأَرْضُ نُفُوسًا حَيَّةً لِأَصْنَافِهَا * بَهَائِمَ وَدَبَّا
24 وَحْشَ ٱلْأَرْضِ * فَكَانَ كَذٰلِكَ * فَصَنَعَ ٱللّٰهُ وَحْشَ ٱلْأَرْضِ لِأَصْنَافِهِ وَٱلْبَهَائِمَ لِأَصْنَافِهَا وَكُلَّ
25 دَبِيبِ ٱلْأَرْضِ لِأَجْنَاسِهِ * لَمَّا عَلِمَ ٱللّٰهُ أَنَّ ذٰلِكَ جَيِّدٌ * وَقَالَ ٱللّٰهُ نَصْنَعُ إِنْسَانًا بِتَصْوِيرِنَا
26 وَشَكْلِنَا * لِيَأْهُ مُسَلَّطًا يَسْتَوْلِي عَلَى سَمَكِ ٱلْبَحْرِ وَطَيْرِ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْبَهَائِمِ وَجَمِيعِ ٱلْأَرْضِ وَسَائِرِ
27 ٱلدَّبِيبِ ٱلدَّآبِّ عَلَيْهَا * فَخَلَقَ ٱللّٰهُ ءَادَمَ بِصُورَتِهِ * بِصُورَةِ سَرَفِهَا ٱللّٰهُ مُسَلَّطًا خَلَقَهُ * ذَكَرًا
وَأُنْثَى خَلَقَهُمَا *

Et essent luces in firmamento cœli lucentes super terram: & fuit ita. Et
15 16 fecit Deus duo luminaria magna, luminare majus ad illuminandum in die, & luminare minus ad illuminandum in nocte, ac stellas. Et posuit ea Deus
17 in firmamento cœli, ut lucerent super terram. Et ad illuminandum in die &
18 in nocte, & ut dividerent inter lucem & tenebras. Cùm cognovisset Deus illud esse bonum, Et cum præteriisset ex
19 20 nocte ac die, dies quartus, Voluit Deus ut ambularet ex aqua ambulans habens animas viventes, & volucre volans super terram e regione firmamenti cœli. Creavitque Deus cetos magnos,
21 & reliquas animas viventes reptantes quæ ambularunt ex aqua, in speciebus suas: & omne volucre alatum in species suas. Cùm cognovisset Deus illud esse
22 bonum, Benedixit etiam Deus illis, & dixit imperans: Fructificate, & multiplicamini, & replete aquam quæ est in maribus: & volucre multiplicetur
23 in terra. Et cùm præteriisset ex nocte & die dies quintus, Voluit Deus ut
24 produceret terra animas vivas in species suas: jumenta, & reptile, & bestiam terræ: & fuit ita. Et fecit
25 Deus bestiam terræ i speciebus suas, & jumenta in species suas, & omne reptile terræ in genera sua. Cùm cognovisset Deus illud esse bonum, Tum di-
26 xit Deus, Faciamus hominem forma tione ac figuratione nostra, eumque dominantem, qui præsit piscibus maris, & volatili cœli, & jumentis, & toti terræ, & omni reptili reptanti super eam. Et creavit Deus Adam in imagine sua: in imagine quam nobilitavit Deus, dominantem creavit illum: masculum & fœminam creavit
27 eos.

כתר בראשית : ב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

& Creſcite : Deus eos ad dixit & ,Deus eis benedixit Et

28 וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ
dominamini & :eã ſubjicite &,terram replete & ,vos multiplicate

וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְכִבְשָׁהָ וּרְדוּ
beſtiam omnem in & ,cæli volatile in & ,maris piſces in

בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה
Ecce : Deus dixit Et ,terram ſuper reptantem

הָרֹמֶשֶׁת עַל־הָאָרֶץ : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה
29 quæ ,ſemen ſeminificantẽ herbam omnem vobis dedi

נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל־עֵשֶׂב זֹרֵעַ זֶרַע אֲשֶׁר
in arborem omnem & ,terræ omnis ſuperficie in

עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר
.eſcam in erit vobis :ſemen ſeminificans arboris fructus quã

בּוֹ פְרִי־עֵץ זוֹרֵעַ לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה :
30 ,cælorum volatili omni & ,terræ beſtiæ omni ſEt

וּלְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם
vivens anima quo in ,terram ſuper reptanti omni &

וּלְכֹל רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה
Deus vidit Et .ita fuit & .eſcam in herbæ olus omne

אֶת כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאָכְלָה וַיְהִי־כֵן : וַיַּרְא אֱלֹהִים
31 veſpera fuit & :valde bonum ecce & ,fecerat quod omne

אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב
.ſextus *ipſe* dies ,mane fuit &

וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי :

CAP. II.

ב

perfecit Et .eorũ exercitus omnis &,terra & cœli ſunt perfecti Et

1 וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם : וַיְכַל
2 :fecerat quod ſuum opus ſeptimo die in Deus

אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה
quod ſuo opere omni ab ſeptimo die in requievit &

וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר
ſanctificavit & ,ſeptimo diei Deus benedixit Et .fecerat

עָשָׂה : וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ
3 creaverat quod ,ſuo opere omni ab requieverat eo in quia :illã

אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא
,terræ & cœli generationes Iſtæ .faceret ut Deus

אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת : אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
4 terram Deus Dominus *facere* die in *ea creari in*

בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ
,terrã in eſſet antequam ,agri virgultum omne Et .cœlum &

וְשָׁמָיִם : וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ
5 fecit pluere non quia :oriretur antequam ,agri herbam omnem &

וְכָל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח כִּי לֹא הִמְטִיר
colendam ad non homo & ,terram ſuper Deus Dominus

יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת־
univerſam irrigabat & ,terrã de aſcendebat vapor Et .terram

הָאֲדָמָה : וְאֵד יַעֲלֶה מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת־
6 hominem Deus Dominus formavit Et. terræ faciem

כָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה : וַיִּיצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם
7 ;vitæ ſpiraculum ejus faciem in inſpiravit & ,*terrã de pulverem*

עָפָר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים
.viventẽ animã in homo fuit &

וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה :

28 Benedixitque illis Deus, & ait : Creſcite, & multiplicamini, & replete terram, & ſubjicite eam, & dominamini piſcibus maris, & volatilibus cœli, & univerſis animantibus, quæ moventur ſuper terram. Dixitque Deus : 29 Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem ſemen ſuper terram, & univerſa ligna quæ habent in ſemetipſis ſementem generis ſui, ut ſint 30 vobis in eſcam : Et cunctis animantibus terræ, omnique volucri cœli, & univerſis quæ moventur in terra, & in quibus eſt anima vivens, ut habeant ad veſcendum. 31 Et factum eſt ita. Viditque Deus cuncta quæ fecerat : & erant valdè bona. Et factum eſt veſpere & mane, dies ſextus.

CAP. II.

1 IGitur perfecti ſunt cœli & terra, & omnis ornatus eo- 2 rum. Complevitque Deus die ſeptimo opus ſuum quod fecerat : & requievit die ſeptimo ab univerſo opere 3 quod patrârat. Et benedixit diei ſeptimo ; & ſanctificavit illum : quia in ipſo ceſſaverat ab omni opere ſuo quod creavit De⁹ ut faceret. 4 Iſtæ ſunt generationes cœli & terræ, quando creata ſunt, in die quo fecit Domin⁹ Deus 5 cœlum & terram : Et omne virgultum agri antequam oriretur in terra : omnemque herbam regionis priuſquam germinaret : non enim pluerat Dominus Deus ſuper terram, & homo non erat qui 6 operaretur terram : Sed fons aſcendebat è terra, irrigans univerſam ſuperficiem ter- 7 ræ. Formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terræ, & inſpiravit in faciem ejus ſpiraculum vitæ, & factus eſt homo in animam viventem.

28 Καὶ ἐυλόγησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς, λέγων, Αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς· καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων 29 ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς, Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον σπόριμον σπεῖρον σπέρμα, ὅ ἐστιν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς· καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπείρου, ὑμῖν ἔσαι εἰς βρῶσιν. 30 Καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἑρπετῷ ἑρπύοντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον χλωρὸν εἰς βρῶσιν. καὶ ἐγένετο οὕτως. 31 Καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ πάντα, ὅσα ἐποίησε· καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα ἕκτη.

Et benedixit eis Deus, dicens : Creſcite, & multiplicamini, & replete terram, & dominamini piſcium maris, & volatilium cœli, & omnium pecorum, & omnis terræ, & omnium reptilium repentium ſuper terram. 29 Et dixit Deus : Ecce dedi vobis omne pabulum ſeminale ſeminans ſemen, quod eſt ſuper omnem terram, & omne lignum, quod habet in ſe fructum ſeminis ſeminalis : vobis erit ad eſcam. 30 Et omnibus beſtiis terræ, & omnibus volatilibus cœli, & omni reptili repenti ſuper terram, quod habet in ſe animam vitæ ; & omne pabulum viride in eſcam. Et factum eſt ſic. 31 Et vidit Deus omnia, quæcumque fecit : & ecce bona valdè. Et factum eſt veſpere, & factum eſt mane, dies ſextus.

Κεφ. β'.

1 ΚΑὶ συνετελέσθησαν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, 2 καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν. Καὶ συνετέλεσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε· καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων 3 αὐτοῦ, ὧν ἐποίησε. Καὶ ηὐλόγησεν ὁ θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν· ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὧν ἤρξατο ὁ θεὸς 4 ποιῆσαι. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὅτε ἐγένετο· ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν 5 γῆν. Καὶ πᾶν χλωρὸν ἀγροῦ πρὸ τοῦ γενέσθαι ὅπι τῆς γῆς, καὶ πάντα χόρτον ἀγροῦ πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι· ἃ γὰρ ἔβρεξεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἦν 6 (a) ἐργάζεσθαι αὐτήν. Πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσω- 7 πον τῆς γῆς. Καὶ ἔπλασεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

(a) ἐργάζεσθαι αὐτήν. Πηγὴ

CAP. II.

ET conſummata ſunt cœlum & terra, & omnis ornatus eorum. 2 Et conſummavit Deus in die ſexto opera ſua, quæ fecit : et requievit in die ſeptimo ab omnibus operibus ſuis, quæ fecit. 3 Et benedixit Deus diem ſeptimum, & ſanctificavit eum : quia in ipſo requievit ab omnibus operibus ſuis, quæ inchoavit Deus facere. 4 Hic (a) eſt liber generationis cœli & terræ, cùm facta ſunt : quâ die fecit Dominus Deus cœlum et terram ; 5 Et omne viride agri, antequam eſſet ſuper terram ; et omne fœnum agri, antequam exortum eſſet. Non enim pluerat Deus ſuper terram : nec erat homo, qui operaretur eam. 6 (b) Fons autem aſcendebat de terra, et irrigabat 7 omnem faciem terræ. Et finxit Deus hominem, (c) pulverem de terra ; et inſufflavit (d) in faciem ejus flatum vitæ : et factus eſt homo in animam viventem.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 ܘܒܪܟ ܐܝܬܗܘܢ ܐܠܗܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ ܐܬܪܒܘ ܘܐܬܡܠܘ ܐܬ ܐܪܥܐ ܘܬܬܟܒܫܘܗ ܘܬܬܪܥܘ ܒܝܡܐ ܕܢܘܢܐ ܘܒܛܝܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܒܟܠ ܒܥܝܪܐ ܕܡܬܪܡܫ ܥܠ ܐܪܥܐ ׃ 29 ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܗܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܟܠ ܥܣܒ ܙܪܥ ܙܪܥ ܕܥܠ ܐܦ ܟܠ ܐܪܥܐ ܘܟܠ ܐܝܠܢ ܕܒܗ ܦܪܝ ܐܝܠܢ ܙܪܥ ܙܪܥ ܕܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܠܡܐܟܠ׃ 30 ܘܠܟܠ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪ ܐܪܥܐ ܘܠܟܠ ܛܝܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܠܟܠ ܕܡܬܪܡܫ ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܒܗ ܢܦܫ ܚܝܐ ܠܡܐܟܠ ܐܝܬ ܐܦ ܟܠ ܥܣܒ ܝܪܩ ܠܡܐܟܠ ׃ 31 ܘܚܙܐ ܐܠܗܐ ܟܠ ܕܥܒܕ ܘܗܐ ܛܒ ܠܚܕ ܘܗܘܐ ܪܡܫܐ ܘܗܘܐ ܨܦܪܐ ܝܘܡܐ ܫܬܝܐ ׃

Et benedixit eis Deus, & ait illis Deus, Fœcundamini, & multiplicamini, & implete terram, & domate eam, & dominamini in piſces maris, & in volucre cœli, & in jumenta, & in omne animal quod reptat ſuper terram. 29 Dixitque Deus, Ecce dedi vobis omnem herbam terræ ſeminabilem ſuper faciem totius terræ : & omnis arbor habens fructus arboris ſuæ, cujus ſemen ſeminatur, vobis ſit in eſcam. 30 Et omni volucri cœli, & cuilibet reptanti ſuper terram habenti animam viventem, omne viride olus in eſcam *dedi* : & fuit ita. 31 Viditque Deus quicquid fecerat, eratq; valde bonum : & fuit veſpera, fuitque mane dies ſextus.

ܦܨܠܐ ܕ ׃

1 ܘܫܠܡ ܗܘ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܘܟܠ ܣܒܘܬܗܘܢ ׃ 2 ܘܫܠܡ ܐܠܗܐ ܒܝܘܡܐ ܫܬܝܐ ܥܒܕܗ ܕܥܒܕ ܘܫܪܐ ܒܝܘܡܐ ܫܒܥܝܐ ܡܢ ܟܠ ܥܒܕܗ ܕܥܒܕ׃ 3 ܘܒܪܟ ܐܠܗܐ ܠܝܘܡܐ ܫܒܥܝܐ ܘܩܕܫ ܐܝܬܗ ܡܛܠ ܕܒܗ ܫܪܐ ܡܢ ܟܠ ܥܒܕܗ ܕܒܪܐ ܐܠܗܐ ܠܡܥܒܕ׃ 4 ܐܠܝܢ ܬܘܠܕܬ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܒܙܒܢ ܕܐܬܒܪܝܘ ܒܝܘܡ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ׃ 5 ܘܟܠ ܥܣܒ ܒܪ ܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܟܠ ܥܣܒ ܒܪ ܠܐ ܢܒܥ ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܡܛܪ ܐܠܗܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܐܢܫ ܠܝܬ ܕܦܠܚ ܐܬ ܐܪܥܐ׃ 6 ܘܥܠܬܐ ܗܘܬ ܡܢ ܐܪܥܐ ܘܫܩܝܬ ܟܠ ܦܪܨܘܦܐ ܕܐܪܥܐ׃ 7 ܘܐܬܪܥ ܐܠܗܐ ܐܢܫܐ ܥܦܪ ܡܢ ܐܪܥܐ ܘܢܦܚ ܒܐܦܘܗܝ ܢܫܡܬܐ ܕܚܝܐ ܘܗܘܐ ܐܢܫܐ ܠܢܦܫ ܚܝܐ׃

Et benedixit eis Deus, & ait illis Deus, Fœcundamini, & multiplicamini, & implete terram, & domate eam, & dominamini in piſces maris, & in volucre cœli, & in jumenta, & in omne animal quod reptat ſuper terram. Dixitque Deus, Ecce dedi vobis omnem herbam terræ ſeminabilem ſuper faciem totius terræ : & omnis arbor habens fructus arboris ſuæ, cujus ſemen ſeminatur, vobis ſit in eſcam. Et omni volucri cœli, & cuilibet reptanti ſuper terram habenti animam viventem, omne viride olus in eſcam *dedi* : & fuit ita. Viditque Deus quicquid fecerat, eratq; valde bonum : & fuit veſpera, fuitque mane dies ſextus.

CAPVT II.

ITaque perfecti ſunt cœli & terra, & omnis exercitus eorum. 2 Et abſolvit Deus die ſexto opera ſua quæ fecerat, & quievit die ſeptimo ab omnibus operibus ſuis quæ fecerat. 3 Et benedixit Deus diei ſeptimo, & ſanctificavit illum : quoniam in eo quievit ab omnibus operibus ſuis quæ Deus faciendo creaverat. 4 Iſtæ ſunt generationes cœli & terræ, quando creata fuerunt in die qua fecit dominus Deus cœlum ac terram. 5 Omnes autem arbores agri nondum erant in terra, & omnis herba agri nondum germinaverat : quoniam non emiſerat Dominus Deus pluviam ſuper faciem terræ, nec erat homo ad colendam terram. 6 Et fons emergebat è terra, & irrigabat univerſam faciem terræ. 7 Et compegit Dominus Deus hominem pulverem de humo, & inflavit in faciem ejus halitum vitalem, factuſq; eſt homo in animam viventem.

PARAPH. CHALD. eum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

28 וּבָרִיךְ יְתֵהוֹן יְיָ וַאֲמַר לְהוֹן יְיָ
פּוּשׁוּ וּסְגוּ וּמְלוּ יַת אַרְעָא
וּתְקִפוּ עֲלַהּ וּשְׁלְטוּ בְּנוּנֵי יַמָּא
וּבְעוֹפָא דִשְׁמַיָּא וּבְכָל חַיְתָא
דְרָחֵישָׁא עַל אַרְעָא: וַאֲמַר יְיָ
29 הָא יְהַבִית לְכוֹן יַת כָּל עִשְׂבָּא
דְבַר זַרְעַיְתָה מְזַדְרַע דִי עַל אַפֵּי
כָל אַרְעָא וְיַת כָּל אִילָנָא דִי־
בֵיהּ פֵּרִי אִילָנָא דְבַר־זַרְעֵיתָה
מְזַדְרַע לְכוֹן יְהֵי לְמֵיכַל: וּלְכָל־
30 חַיַּת אַרְעָא וּלְכָל עוֹפָא דִשְׁמַיָּא
וּלְכָל דְרָחֵישׁ עַל אַרְעָא דְבֵיהּ
נַפְשָׁא חַיְתָא יַת כָּל יְרוֹק עִשְׂבָּא
לְמֵיכַל וַהֲוָה כֵן: וַחֲזָא יְיָ יַת־
31 כָּל דִי עֲבַד וְהָא תַקִּין לַחֲדָא
וַהֲוָה־רְמַשׁ וַהֲוָה צַפְרָ יוֹם
שְׁתִיתָאי:

ב

1 וְאִשְׁתַּכְלִלוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכָל־
חֵילֵיהוֹן: וְשֵׁצֵי יְיָ בְּיוֹמָא
2 שְׁבִיעָאָה עֲבִדְתֵּיהּ דִי עֲבַד וְנָח
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מִכָּל עֲבִדְתֵּיהּ
דִי עֲבַד: וּבָרִיךְ יְיָ יַת־יוֹמָא
3 שְׁבִיעָאָה וְקַדִּישׁ יָתֵיהּ אֲרֵי בֵיהּ
נָח מִכָּל־עֲבִדְתֵּיהּ דִי־בָרָא יְיָ
לְמֶעְבַּד: אִלֵּין תּוֹלְדָת שְׁמַיָּא
4 וְאַרְעָא כַּד אִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא דִי
עֲבַד יְיָ אֱלֹהִים אַרְעָא וּשְׁמַיָּא:
5 וְכָל אִילָנֵי חַקְלָא עַד לָא הֲווֹ
בְּאַרְעָא וְכָל עִסְבָּא דְחַקְלָא עַד־
לָא צְמַח אֲרֵי לָא אַחֵית מְטַר
יְיָ אֱלֹהִים עַל־אַרְעָא וֶאֱנָשׁ לֵית
לְמִפְלַח יַת אַדְמְתָא: וַעֲנָנָא
6 הֲוָה סָלֵק מִן אַרְעָא וְאַשְׁקִי יַת־
כָּל־אַפֵּי אַדְמְתָא: וּבְרָא יְיָ
7 אֱלֹהִים יַת־אָדָם עַפְרָא מִן־
אַדְמְתָא וְנָפַח בְּאַנְפּוֹהִי נִשְׁמְתָא
דְחַיֵּי וַהֲוָת בְּאָדָם לְרוּחַ מְמַלְלָא:

28 Et benedixit eis Deus: & dixit eis Deus; creſcite & multiplicamini, & replete terram, & roboramini ſuper eam: Et dominamini piſcibus maris, & volatili cœli, & omni animanti, quod reptat ſuper terram. 29 Et dixit Deus; ecce dedi vobis, omnem herbam cujus granum ſementis ſeminatur; quæ eſt ſuper faciem univerſæ terræ; & omnem arborem, in quâ *ſunt* fructus arboris, cujus granum ſementis ſeminatur: vobis erit ad veſcendum. 30 Et omni beſtiæ terræ, & omni volatili cœli, & omni quod reptat ſuper terram; in quo eſt anima vivens; omnem virentem herbam ad veſcendum: Et fuit ita. 31 Et vidit Deus cuncta quæ fecerat; & ecce *recta* valde: Et fuit veſpere & fuit mane dies ſextus.

CAP. II.

1 ET perfecti ſunt cœli & terra, & omnes exercitus eorum. 2 Et *abſolvit* Deus in die ſeptimo *opus ſuum* quod fecerat: Et requievit in die ſeptimo, ab univerſo opere ſuo quod fecerat. 3 Et benedixit De° diei ſeptimo; & ſanctificavit eum: quia in ipſo requievit ab univerſo opere ſuo, quod creavit Deus, ut faceret. 4 Iſtæ ſunt generationes cœli & terræ, quando creatæ ſunt: in die quo *fecit* Dominus 5 De° terrâ & cœlũ. Et *omnes arbores* agri, antequam *eſſent* in terrâ; & omnẽ herbam agri, antequam germinaret: quia non *demiſerat pluviam* Domin° De° ſuper terrâ: & homo non erat ad 6 operandum terram. Et nubes aſcendebat de terrâ; & irrigabat univerſam faciem 7 terræ. Et creavit Dominus Deus hominẽ, pulverem de terrâ; et inſpiravit in faciẽ ejus animam vitæ: et fuit *homini* in ſpiritũ loquentẽ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 * ז֝ש֗ב֝פ֗ע֝א֗ע֝ש֗ז֝ש֗א֝ע֗ש֝ז֗ש֝ב֗ש֝ז֗ש֝ב֗ש֝ז֗ש֝ב

ספר בראשית : ב

ס orien te ab Heden in hortum Deus Dominus plantavit Et
8 וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גַּן־בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם
formavit quem ,hominem ibi posuit &
וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר׃
concupiscibilē arborē omnem terrā ē Deus Dñs fecit germinare Et
9 וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־עֵץ נֶחְמָד
horti medio in vitæ arborem & : escam in bonā & *visum ad*
לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן
Heden ex *egrediens* fluvius Et .mali & boni scientiæ arborem &
וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע׃ וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן
quatuor in est & ,dividitur inde & : hortum irrigandum ad
לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה
totam *circuiens* ipse ; Pison ,unius Nomen .capita
רָאשִׁים׃ שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֵת כָּל־
terræ aurum Et .*aurum* ibi *quod* ,Chavilah terram
11 אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר־שָׁם הַזָּהָב׃ וּזְהַב הָאָרֶץ
nomen Et .onyx lapis & ,bdelium ibi .bonum illius
12 הַהִוא טוֹב שָׁם הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם׃ וְשֵׁם־
.Æthiopiæ terram omnem *circuiens* ipse .Ghichon secundi fluvii
הַנָּהָר הַשֵּׁנִי גִּיחוֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֵת כָּל־אֶרֶץ כּוּשׁ׃
ante *vadens* ipse :Chidekel tertii fluvii nomen Et
13 וְשֵׁם הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי חִדֶּקֶל הוּא הַהֹלֵךְ קִדְמַת
Dominus tulit Et .Perath *ipse* ,quartus fluvius Et .*Assur*
אַשּׁוּר וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי הוּא פְּרָת׃ וַיִּקַּח יְהוָה
eū colendū ad ,Heden horto in eum posuit & ,hominem Deus
14 אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ בְּגַן־עֵדֶן לְעָבְדָהּ
:dicendo hominē ad De⁹ Domin⁹ præcepit Et.eū custodiēdū ad &
15 וּלְשָׁמְרָהּ׃ וַיְצַו יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לֵאמֹר
scientiæ arbore ex Et .comedes comedendo horti arbore omni Ex
16 מִכֹּל עֵץ־הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל׃ וּמֵעֵץ הַדַּעַת
,eā ex *te comedere* die in quia ,eā ex comedes non ,mali & boni
טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ
esse *bonum* Non :Deus Dominus dixit Et .morieris moriēdo
17 מוֹת תָּמוּת׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא־טוֹב הְיוֹת
formavit Et *eo coram tanquam*,adjutoriū ei faciam : solum hominē
18 הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃ וַיִּצֶר
& ,agri bestiam omnem terra ē Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת
videndum ad ,hominem ipsū ad adduxit & ,cœli volatile omne
כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל־הָאָדָם לִרְאוֹת
animæ ,homo illud vocavit quod omne & :illud vocaret quid
מַה־יִּקְרָא־לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא־לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ
omni nomina homo vocavit Et .ejus nomen *hoc* vivētis
19 חַיָּה הוּא שְׁמוֹ׃ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁמוֹת לְכָל־
.agri bestiæ omni & ,cœli volatili & .animali
הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל חַיַּת הַשָּׂדֶה
Dñs fecit cadere Et.eo corā *tanquā* adjutoriū invenit nō homini Et
20 וּלְאָדָם לֹא־מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃ וַיַּפֶּל יְהוָה
cepit & :dormivit & ,hominem super soporem Deus
אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל־הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח
.eā pro carnem clausit & ,ejus costis ē unam
אַחַת מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָה׃
21

Versio VULG. LAT.

8 Plantaverat autem Dominus Deus Paradisum voluptatis à principio : in quo posuit hominem quē formaverat. Produxitque Dominus Deus de humo omne lignum pulchrum visu, & ad vescendum suave : lignum etiam vitæ in medio paradisi, lignumque scientiæ boni & mali. Et fluvius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradisum, qui inde dividitur in quatuor capita. Nomen uni, Phison: ipse est qui circuit omnem terram Hevilath, ubi nascitur aurum : Et aurum terræ illius optimum est : ibi invenitur bdellium, & lapis onychinus. Et nomen fluvii secundi, Gehon: ipse est qui circumit omnem terrā Æthiopiæ. Nomen verò fluminis tertii, Tigris : ipse vadit contra Assyrios. Fluvius autem quartus, ipse est Euphrates. Tulit ergo Dominus Deus hominem, & posuit eum in paradiso voluptatis, ut operaretur & custodiret illum : Præcepitque ei dicens : Ex omni ligno paradisi comede : De ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas : in quocumque enim die comederis ex eo, morte moriēris. Dixit quoque Dominus Deus : Non est bonum esse hominem solum : faciamus ei adjutorium simile sibi. Formatis igitur, Dominus Deus, de humo cunctis animantibus terræ, & universis volatilibus cœli, adduxit ea ad Adam, ut videret quid vocaret ea : omne enim quod vocavit Adam animæ viventis, ipsum est nomen ejus. Appellavitque Adam nominibus suis cuncta animantia, & universa volatilia cæli, & omnes bestias terræ : Adæ verò non inveniebatur adjutor similis ejus. Immisit ergo Dominus Deus soporem in Adam: cúmque obdormisset, tulit unam de costis ejus, & replevit carnem pro ea.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ (β) ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδὲμ κατ' ἀνατολάς, καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν
9 ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασε. Καὶ ἐξανέτειλεν ὁ Θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς πᾶν ξύλον ὡραῖον εἰς ὄρασιν, καὶ καλὸν εἰς βρῶσιν· καὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς (γ) ἐν μέσῳ τῷ παραδείσῳ, καὶ τὸ ξύλον τῆς εἰδέναι γνωστὸν καλῶ καὶ
10 πονηρῶ. Ποταμὸς δὲ ἐκπορεύεται ἐξ Ἐδὲμ ποτίζειν τὸν παράδεισον· ἐκεῖθεν ἀπο-
11 σχίζεται εἰς τέσσαρας ἀρχάς. Ὄνομα τῷ ἑνὶ, (δ) Φισῶν. οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν
12 γῆν (ε) Εὐιλάτ· ἐκεῖ ἔστι τὸ χρυσίον. Τὸ δὲ χρυσίον τῆς γῆς ἐκείνης καλόν. καὶ
13 ἐκεῖ ἐστιν ὁ ἄνθραξ καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος. Καὶ ὄνομα τῷ ποταμῷ τῷ δευτέρῳ, Γεών.
οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν Αἰθιοπίας.
14 Καὶ ὁ ποταμὸς ὁ τρίτος, Τίγρις. οὗτος ὁ (ζ) πορευόμενος κατέναντι Ἀσσυρίων. Ὁ δὲ
15 τέταρτος ποταμὸς (η) τίγαρος, Εὐφράτης. Καὶ ἔλαβε κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ὃν ἔπλασε, καὶ
ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τρυφῆς,
16 ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν. Καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ, λέγων, Ἀ-
πὸ παντὸς ξύλου ἐν τῷ παραδείσῳ βρώ-
17 σει φαγῇ. Ἀπὸ δὲ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ· ᾗ δ' ἂν
ἡμέρᾳ (θ) φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀπο-
18 θανεῖσθε. Καὶ εἶπε κύριος ὁ Θεὸς, Οὐ καλὸν (ι) ἐστὶ τὸν ἄνθρωπον μόνον. ποιήσωμεν αὐ-
19 τῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν. Καὶ πλάσας ὁ Θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἤγαγεν
αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀδὰμ, ἰδεῖν τί καλέσει αὐτὰ· καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἀδὰμ
20 ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα (ι) αὐτῷ. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ ὀνόματα πᾶσι τοῖς κτήνεσι, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ. (κ) τῷ δὲ Ἀ-
21 δὰμ οὐχ εὑρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ. Καὶ ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς ἔκστασιν ἐπὶ Ἀδὰμ, καὶ
ὕπνωσε· καὶ ἔλαβε μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, καὶ
ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς.

MS. A. (β) ἐφύτευσεν κύριος ὁ Θεὸς παράδισον (γ) ἐμ μέσῳ τοῦ παραδείσου, καὶ (δ) Φεισῶν. (ε) Εὐειλάτ· (ζ) πορεύόμενος (η) τίγαρος, οὗτος Εὐφράτης. (θ) φάγεσθε (ι) αὐτό. (κ) τοῦ τε

Et plantavit Dominus paradisum 8
in Eden (e) ad orientem :
et posuit ibi hominem quem
plasmaverat. Et produxit ad- 9
huc Deus de terra omne li-
gnum speciosum ad aspectum,
et bonum ad escam : et li-
gnum vitæ in medio paradisi,
et lignum (f) ad sciendum
cognoscibile boni et mali.
Flumen autem procedit ex 10
Eden, ad irrigandum para-
disum : quod inde dividitur
in quatuor initia. Nomen uni, 11
Phison : hoc est, quod circuit
totam terram Evilat : ubi est
aurum : et aurum terræ illius 12
bonum : et ibi est (g) carbun-
culus, et lapis prasinus. Et 13
nomen fluminis secundo, Geon :
hoc est, quod circuit totam
terram Æthiopiæ. Et flumen 14
tertium, Tigris : hoc est, quod
vadit contra Assyrios. Et flu-
men quartum, Euphrates. Et 15
sumpsit Dominus Deus homi-
nem, quem fecit : et posuit
eum in paradiso (h) deliciarum, operari eum, et custo-
dire. Et præcepit Dominus 16
Deus Adam, dicens : Ex omni ligno, quod est in para-
diso, escâ edes : de ligno 17
autem cognoscendi bonum et
malum, non edetis de illo.
(i) Quâ die autem ederitis ex
eo, morte moriemini. Et di- 18
xit Dominus Deus : Non est
bonum esse hominem solum.
Faciamus ei adjutorium se-
cundùm ipsum. Et finxit De- 19
us adhuc de terra omnes be-
stias agri, et omnia volatilia
cœli : et adduxit illa ad A-
dam, ut videret, quid voca-
ret ea. Et omne, quodcunque
vocavit Adam illud, animam
vivam, hoc est nomen ei. 20
Et vocavit Adam nomina
omnibus pecoribus, et omni-
bus volatilibus cœli, et omni-
bus bestiis agri. Ipsi autem A-
dam non est inventus adjutor
similis ei. Et immisit Deus 21
(k) ecstasim in Adam, et ob-
dormivit. Et accepit unam
costarum ejus, et infarsit car-
nem pro ea.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

Et plantavit Dominus Deus paradisum 8
in Eden ab anteriori parte, & collo-
cavit illuc hominem quem compegerat.
Et fecit germinare Dominus Deus de 9
humo omnem arborē optabilem visu, &
cōmodam esu: & arborem vitæ in me-
dio paradisi, & arborē scientiæ boni &
mali. Et fluvius egrediebatur ex Eden 10
ad irrigandum paradisum, & exinde di-
viditur in quatuor capita. Nomen uni- 11
us Phison, qui circuit totā terram Hevi-
la, ubi est aurum : Et aurū terræ illius 12
est optimum: ibi uniones & lapides cry-
stalli. Et nomen fluvii secundi Gihon, 13
qui circuit totam terram Æthiopiæ. Et
nomen fluvii tertii Declat, qui pergit 14
contra Assyriā. Et fluvi⁹ quart⁹ est Eu-
phrates. Duxitq ueDñs Deus Adam, & 15
posuit eum in paradiso Eden, ut coleret
eum, custoditetque illum. Et præcepit 16
Dñs Deus Adæ, & dixit ei, Ex omnibus
arboribus quæ sunt in paradiso, come-
dendo comedes : At ex arbore scientiæ 17
boni & mali ne comedas : nam qua die
comedes ex ea, morte morieris. Et dixit 18
Dñs De⁹, Non est consentaneū ut sit A-
dam solus : faciam illi adjutorem similem
ipsi. Compegerat autē Dñs De⁹ de hu- 19
mo omnem bestiā deserti, & omnem vo-
lucrē cœli, adduxitq; ea ad Adam, ut vi-
deret quid vocaret ea : & quodcunque
nomen imposuit eis Adam, *cuilibet* ani-
mæ viventi, ipsum est nomen ej⁹. Impo- 20
suit igitur Adā nomina cunctis jumen-
tis, & universis volatilib⁹ cœli, omniq;
animanti solitudinis : & verò Adæ non
inveniebatur adjutor similis ejus. Immi- 21
sitq; Dominus Deus quietem in Adam, &
obdormivit : & sumpsit unam è costis e-
jus & applicuit carnem loco illius.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

8 ונצֵיב יי אלהים גנתא בעדן מלקדמין ואשרי תמן ית אדם
9 די ברא: ואצמח יי אלהים מן ארעא כל אילן דמרגג למחזי וטב למיכל ואילן חיא במציעות גנתא ואילן דאכלי פירוהי חכמין בין טב לביש: ונהרא
10 יהוה נפיק מעדן לאשקאה ית גנתא ומתמן מתפרש והוה
11 לארבעה רישי נהרין: שום חד פישון הוא דמקיף ית כל ארע
12 דחוילה די תמן דהבא: ודהבא דארעא ההיא טב תמן בדלחא
13 ואבני בורלא: ושום נהרא תניינא גיחון הוא דמקיף ית כל
14 ארעא דכוש: ושום נהרא תליתאה דיגלת הוא דמהלך
15 למדנחא דאתור ונהרא רביעאה הוא פרת: ודבר יי
16 אלהים ית אדם ואשריה בגנתא דעדן למפלח ית
17 ולמטרה: ופקיד יי אלהים על אדם למימר מכל אילן גנתא
18 מיכל היכול: ומאילן דאכלין פירוהי חכמין בין טב לביש לא
19 תיכול מניהון ארי ביומא דתיכול מניה מיתותא: ואמר יי
20 אלהים לא תקין דיהוי אדם בלחודוהי אעביד ליה סמכא כקבליה: וברא יי אלהים
21 מן ארעא כל חית ברא וית כל עופא דשמיא ואיתי לות אדם למחזי מה יקרי ליה וכל די יקרי ליה אדם נפשא חיתא
22 הוא שמיה: וקרא אדם שמהן לכל בעירא ולעופא דשמיא ולכל חית ברא ולאדם לא אשכח סמך כקבליה: ורמא יי אלהים
23 שנתא על אדם ודמך ונסיב חדא מעלעודוהי ומלי בסרא אתחותה:

TARGUM ONKELOS.

8 Et plantavit Dñs De⁹ hortũ in loco voluptatis à principio: Et *habitare fecit* ibi hominẽ quẽ
9 creavit. Et germinare fecit Dñs De⁹ de terrâ omnẽ arborem, quæ erat desiderabilis ad vidẽdũ, & bona ad vescendũ: Et arborẽ vitæ in medio horti; et arborẽ cujus manducantes fructũ sciant inter bonũ et malũ. Et fluvius egrediebatur
10 de loco voluptatis, ad irrigãdũ hortũ: Et inde dividebatur; et erat in quatuor capita
11 fluminũ. Nomen unius Phison: is est qui circuit omnem terrã Evilæ; ubi est aurũ. Et
12 aurũ terræ illius bonum: ibi est bdelium, et lapis onychinus. Et nomen fluvii secundi,
13 Gihon: is est qui circuit omnem terram Æthiopiæ. Et nomen fluvii tertii, *Tigris*; is est
14 qui vadit ad orientem Assyriæ: Et fluvius quartus, est Euphrates. Et tulit Dñs Deus
15 hominẽ: et collocavit eũ in horto voluptatis, ut operaretur eum, et custodiret illũ.
16 Et præcepit Dñs Deus Adæ dicens: Ex omni arbore horti comedens comedes. Et de
17 arbore cujꝰ fructũ comedentes scient inter bonũ & malũ; non comedes ex eâ: Quoniã in die quâ comederis ex eâ, morte morieris. Et dixit Dñs
18 Deus; Non est *rectum* esse hominẽ solũ: faciam ei adjutorium quasi eum. Et creavit
19 Dñs Deus de terrâ omnes bestias agri, et omnia volatilia cœli; et adduxit ad Adam, ut videret quid vocaret ea: Et omne qꝰ vocabat Adã, animæ viventis ipsum est nomẽ ejus.
20 Et vocavit Adam nominibꝰ, omne jumentum, et volatile cœli; et omnem bestiam agri: et Adæ non invenit adjutoriũ quasi eum. Et *injecit* Dñs Deꝰ
21 soporẽ in Adã, et dormivit: Et tulit unã de costis ejus, et *replevit carne locum ejus.*

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 ** ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם
9 אשר יצר: * ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע:
10 * ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה
11 ראשים: שם האחד פישון הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם
12 הזהב: * וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם:
13 * ושם הנהר השני גיחון הסובב את כל ארץ כוש: * ושם הנהר
14 השלישי חדקל הולך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת:
15 ** ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה
16 ולשמרה: * ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן
17 אכל תאכל: * ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום
18 אכלך ממנו מות תמות: ** ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות
19 האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו: * ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם
20 לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא
21 שמו: ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו: ** ויפל יהוה אלהים
22 תרדמה על האדם וישן ויקח אחת מצלעתיו וישגר בשר
תחתנה:

VERSIO SAMARITANA.

8 ** ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם
9 אשר יצר: * ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע:
10 * ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה
11 ראשים: שם האחד פישון הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם
12 הזהב: * וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם:
13 * ושם הנהר השני גיחון הסובב את כל ארץ כוש: * ושם הנהר
14 השלישי חדקל הולך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת:
15 ** ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה
16 ולשמרה: * ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן
17 אכל תאכל: * ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום
18 אכלך ממנו מות תמות: ** ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות
19 האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו: * ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם
20 לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא
21 שמו: ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו: ** ויפל יהוה אלהים
22 תרדמה על האדם וישן ויקח אחת מצלעתיו וישגר בשר
תחתנה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 *Plantavit quoq; Dominus Deus hortũ in Eden ab Oriente: Et posuit ibi hominẽ quem formaverat. Et*
9 *germinare fecit (g) Dominus Deus de terra omnem arborem desiderabilẽ visũ & bonũ in cibũ, & arborem vitæ in medio horti; arborem quoq; scientiæ boni & mali. Et fluvius e-*
10 *grediebatur ex Eden (h) ad irrigandum hortum (i): atq; exinde dividebatur, & fiebat in quatuor capita. (k) Nomen uni*
11 *Phison (l): hic circundat omnem terram Hevila, ubi est aurum. Aurum autem*
12 *terræ illius bonũ est valde: ibi est bdellium, & lapis onychinus. Nomen ve ò fluvii secundi, Gehon (m): hic*
13 *circumdat omnem terram Chus (n). Et nomen fluvii tertii, Tigris (o): iste*
14 *fluit ad Orientem Assyriæ (p): fluvius verò quartus, ipse est Euphrates.*
15 *Sumpsitque Dominus Deus hominem; & posuit eũ in horto Eden, ut coleret, & custoditet eum. Præcepit*
16 *quoque Dominus Deus Adamo (q), dicens: de omni arbore horti comedendo*
17 *comedes: De arbore autem scientiæ boni & mali, non comedes ex ea: quoniam in die quo comedevis ex ea,*
18 *moriendo morieris (r). Et Dixit Dominꝰ Deus, non est bonũ esse hominem solum: faciam ei adjutoriũ simile illi (s): Et formavit Dominꝰ Deus adhuc de terra*
19 *omnẽ bestiã agri, & omne volatile cæli: adduxitq; ad Adã, ut videret quomodo vocaret illud. Et omne*
quod vocavit illud Adam animæ viventis, hoc est nomen ejus. Appellavitque
20 Adam nominibus suis omnia jumenta & volatilia cæli (t), & omnes bestias agri: sed hominis non invenit auxilium simile ipsi. Et
21 immisit Dominꝰ Deꝰ soporẽ super Adam, & dormivit: Et cepit unã de costis ejus, posuitque carnem pro ea;

VER. SAM. (g) Ascendere fecit (h) Horto (i) paradisum (k) insulas (l) phison kadoph (m) Askoph (n) Chophin (o) Kephlosah (p) iste præterit regnum Hatsphu (q) de Adamo (r) consumendo consumeris (s) coram illo (t) concavi

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 *وغرس الله جنانا في عدن سرقيا وصير هناك ادم الذي خلقه * وانبت الله من الارض كل
9 شجر حسن منظرها وطيب ماء كلها * وشجر الحياة في وسط الجنان * وشجر معرفة الخير
10 والسر * وجعل نهرا يخرج من عدن ليسقي الجنان * ومن ثم يفترق فيصير اربعة رؤس *
11 اسم احدها النيل وهو المحيط بجميع بلد رويلة الذي فيه الذهب * وذهب ذلك البلد
12 جيد * ثم اللؤلؤ وجان البلور * واسم النهر الثاني جيحان وهو المحيط بجميع بلد الحبسة *
13 واسم النهر الثالث دجلة وهو يسير في سرقي الموصل * والنهر الرابع هو الفرات * فاخذ الله ادم
14 وانزله في جنان عدن ليعملها ويحفظها * وامر الله ادم قايلا من جميع شجر الجنان جايز لك ان
15 تاكل * ومن شجر معرفة الخير والشر لا تاكل * فانك في يوم اكلك منها تسكع ان
16 تموت * وقال الله لا حير في بقاء ادم وحده اصنع له عونا حذاه * فحسر الله من الارض جميع
17 وحش الصحراء وطير السماء * واتى بها الى ادم ليريه ما يسميها * وكل ما سمي ادم من نفس حية
18 باسم هو اسمه الى الان * فاسمي ادم اسماء لجميع البهايم وطير اسماء وجميع وحش الصحراء
19 ولم يجد ادم عونا حذاه * فاوقع الله سباتا على ادم ليلا يحس فنام * فاستل احدى اضلاعه
20 وسد مكانها بلحم *

Et plantavit Deus hortum in Eden ad 8
Orientem, & posuit ibi Adam quem creaverat. Et germinave fecit Deus de 9
terra omnem arborem pulchri aspectus, & suavis esus: & arborem vitæ in medio horti, & arborem scientiæ boni & mali. Et statuit flumen quod egre- 10
diebatur ex Eden, ut irrigavet hortum. Et exinde dividitur, & fit quatuor capita. Nomen unius ex eis, Nilus: & ipse est circundans omnem regionem Ze- 11
vila, in qua est aurum. Et aurum eius 12
regionis est bonum, ibi uniones, & lapides Chrystalli. Et nomen fluminis se- 13
cundi Gihan: & ipsum est circundans omnem regionem Æthiopiæ. Et nomen 14
fluminis tertii Degla: & ipsum fluit in partem Orientalem Mesopotamiæ. Et flumen quartum est Euphrates. Sumpsitque Deus Adam, & collocavit eum 15
in horto Eden, ut coleret illum, & custodiret eum. Et præcepit Deus Adam, 16
dicens: Ex omnibus arboribus horti licitum est tibi comedere; At ex arbore 17
scientiæ boni & mali ne comedas: nam in die comestionis tuæ ex ea, mereberis 18
mori. Et dixit Deus, Non est bonum permanere Adam solum: faciam ei adjutorem è regione ipsius. Collegit autem 19
Deus de terra omnes belluas campi, & volatilia cæli, & adduxit ea ad Adam, ut ostenderet ei quid vocavet ea. Et quicquid vocavit Adam ex anima vi-
vente nomine aliquo, ipsum est nomen ejus usque modò. Vocavit ergo Adam 20
nomina omnibus jumentis, & volatilibus cæli, & omni bestiæ campi. Nec inveniebat Adam auxilium è regione sui. Itaque immisit Deus somnum in Adam 21
ne sentiret, dormivitque. Et extraxit unam costarum ejus, & obturavit locum ejus carne.

ספר בראשית : ג

cœperat quàm coſtam Deus Dominus ædificavit Et
22 וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הַצֵּלָע אֲשֶׁר־לָקַח
.hominem ad eam adduxit & :mulierem in homine de
מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ אֶל־הָאָדָם:
caro & ,meis oſſibus ex os vice Hac :homo dixit Et
23 וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר
eſt ſumpta viro ex quia ,*Virago* vocabitur *hanc ad:*meâ carne ex
מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה־
,ſuam matrem & ſuum patrem *vir* relinquet Idcirco .ipſa
זֹּאת: עַל־כֵּן יַעֲזָב־אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ
24 ipſi ambo erãt Et *unam carnem in* erunt & ,*ſuâ uxore cũ* adhærebit &
וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד: וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם
25 *erubeſcebant* non & ,ejus uxor & homo ,nudi
עֲרוּמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבּוֹשָׁשׁוּ:

CAP. III.

fecerat quam agri beſtiâ omni callidior erat ſerpens Et
1 וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה
dixit *quòd Etiam* : mulierem ad dixit Et .Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַף כִּי־אָמַר
dixit Et ? horti arbore omni ex comedetis Non ,Deus
2 אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן: וַתֹּאמֶר
.veſcemur horti arboris fructu De ,ſerpentem ad mulier
הָאִשָּׁה אֶל־הַנָּחָשׁ מִפְּרִי עֵץ־הַגָּן נֹאכֵל:
Non ,Deus dixit ,horti medio in quæ arboris fructu de Et
3 וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא
.moriamini fortè ne ,*eam in* tãgetis non & ,eã ex comedetis
תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן־תְּמֻתוּן:
.moriemini moriendo Non : mulierem ad ſerpens dixit Et
4 וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־מוֹת תְּמֻתוּן:
aperientur ,eã ex *vos comedere* die in quòd Deus *ſciens* Quoniã
5 כִּי יוֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ
.malum & bonum ſcientes ,dii ſicut eritis & ,veſtri oculi
עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים יֹדְעֵי טוֹב וָרָע:
deſiderium quòd & ,cibum ad arbor bona quòd ,mulier vidit Et
6 וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה־
cepit & : intelligendum ad arbor concupiſcibilis &,oculis *ipſa*
הוּא לָעֵינַיִם וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח
,ſecum ſuo viro etiam dedit & :comedit & ,ejus fructu de
מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם־לְאִישָׁהּ עִמָּהּ
cognoverũt &,ipſorũ amborũ oculi ſunt aperti Et .comedit Et
7 וַיֹּאכַל: וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ
ſibi fecerũt & ,ficus folia conſuerunt & :*ipſi* nudi quòd
כִּי עֵירֻמִּם הֵם וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה־תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם
ambulantis Dei Domini vocem audiverunt Et.cingulos
חֲגֹרֹת: וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ
8 facie à ejus uxor & ,homo ſe abſcondit & :diei aurã ad horto in
בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי
Dominus vocavit Et .horti arboris medio in ,Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן: וַיִּקְרָא יְהוָה
? tu Ubi ,ei dixit Et :hominem Deus
9 אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה:

Verſio VULG. LAT.

22 Et ædificavit Dominus Deus coſtam, quam tulerat de Adam, in mulierem: & adduxit eam ad Adam. Dixitque
23 Adam: Hoc nunc, os ex oſſibus meis, & caro de carne mea: quæ vocabitur Virago, quoniam de viro ſumpta eſt. Quamobrem relinquet homo
24 patrem ſuum, & matrem, & adhærebit uxori ſuæ: & erunt
25 duo in carne unâ. Erat autem uterque nudus, Adam ſcilicet & uxor ejus: & non erubeſcebant.

CAP. III.

1 SEd & ſerpens erat callidior cunctis animantibus terræ, quæ fecerat Dominus Deus. Qui dixit ad mulierem: Cur præcepit vobis Deus, ut
2 non comederetis de omni ligno paradiſi? Cui reſpondit mulier: De fructu lignorum, quæ ſunt in paradiſo, veſcimur. De fructu verò ligni,
3 quod eſt in medio paradiſi, præcepit nobis Deus ne comederemus, & ne tangeremus illud, ne fortè moriamur. Dixit autem ſerpens ad mulierem: Nequaquam morte moriemini. Scit enim Deus, quòd in quocumque die comederitis ex eo, aperientur oculi veſtri: & eritis ſicut dii, ſcientes bonum & malum. Vidit igitur mulier quòd bonum eſſet lignum ad veſcendum, & pulchrum oculis, aſpectuque delectabile: & tulit de fructu illius, & comedit: deditque viro ſuo, qui comedit. Et aperti ſunt oculi amborum: cúmque cognoviſſent ſe eſſe nudos, conſuerunt folia ficus, & fecerunt ſibi perizomata.
8 Et cùm audiſſent vocem Domini Dei deambulantis in paradiſo ad auram poſt meridiem, abſcondit ſe Adam & uxor ejus à facie Domini Dei
9 in medio ligni paradiſi. Vocavitque Dominus Deus Adam, & dixit ei: ubi es?

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ ᾠκοδόμησεν (λ) ὁ Θεὸς τὴν πλευρὰν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ εἰς γυναῖκα· καὶ ἤγαγεν
23 αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδάμ. Καὶ εἶπεν Ἀδάμ, Τοῦτο (μ) νῦν ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται Γυνὴ, ὅτι ἐκ
24 τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς (ν) ἐλήφθη. Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν (ξ) μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται (ο) πρὸς
25 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

Κεφ. γ'.

1 Καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοὶ, ὅ τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠσχύνοντο. Ὁ δὲ Ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν ἐποίησε κύριος ὁ Θεός. καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικὶ, Τί ὅτι εἶπεν ὁ Θεὸς, οὐ μὴ φάγησθε ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ παρα-
2 δείσου; Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ὄφει, (α) Ἀπὸ καρποῦ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου φαγό-
3 μεθα. (β) Ἀπὸ δὲ τοῦ καρποῦ τοῦ ξύλου, ὃ ὅτιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, εἶπεν ὁ Θεὸς, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ, οὐδὲ μὴ ἅψεσθε αὐτοῦ, ἵνα
4 μὴ ἀποθάνησθε. Καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικὶ,
5 Οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. Ἤδει γὰρ ὁ Θεὸς, (γ) ὅτι ἣν ἂν ἡμέρᾳ (δ) φάγησθε ἀπ' αὐτοῦ, διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἔσεσθε ὡς Θεοὶ, γινώσκοντες καλὸν καὶ πο-
6 νηρόν. Καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ, ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρῶσιν, καὶ ὅτι ἀγαθὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν, καὶ ὡραῖόν ἐστι τοῦ κατανοῆσαι· καὶ (ε) λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ, ἔφαγε· καὶ ἔδωκε καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς μετ'
7 αὐτῆς, καὶ ἔφαγον. Καὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἀμφοτέρων δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν. καὶ ἔῤῥαψαν φύλλα συκῆς, καὶ ἐποίησαν
8 ἑαυτοῖς περιζώματα. Καὶ ἤκουσαν (ζ) τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ Θεοῦ περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσου τὸ δειλινόν. καὶ ἐκρύβησαν ὅ, τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου κυρίου
9 τοῦ Θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου. Καὶ ἐκάλεσεν κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀδὰμ, ποῦ εἶ;

MS.A. (λ) κύριος ὁ Θεὸς (μ) νῦν ὀκ (ν) ἐλήμφθη αὐτή. (ξ) μητέρα αὐτοῦ, (ο) τῇ γυναικὶ αὐτοῦ. Κεφ. γ'. (α) Ἀπὸ πάντων ξύλου τοῦ (β) Ἀπὸ δὲ καρποῦ (γ) ὅτι ἐν ᾗ ἂν (δ) φάγεσθε (ε) λαβοῦσα ὀκ τοῦ καρποῦ (ζ) τὴν φωνὴν

Et ædificavit Deus coſtam, quam accepit de Adam, in mulierem; & adduxit eam ad Adam. Et dixit Adam: Hoc nunc os ex oſſibus meis, & caro ex carne mea. (l) Hæc vocabitur (m) Mulier: quoniam ex viro ſumpta eſt. Propter hoc relinquet homo patrem ſuum & matrem: et adhærebit uxori ſuæ: Et erunt duo in carne una.

CAP. III.

ET erant ambo nudi, Adam & mulier ejus: & non confundebantur. Serpens autem erat (a) prudentiſſimus omnium beſtiarum, quæ erant ſuper terram, quas fecerat Dominus Deus. Et dixit ſerpens mulieri: Quid, quia dixit Deus, ne edatis ab omni ligno paradiſi? Et dixit mulier ſerpenti: A fructu ligni paradiſi edemus. De fructu autem ligni, quod eſt in medio paradiſi, dixit Deus, non edetis ex eo, neque tangetis illud, ne moriamini. Et dixit ſerpens mulieri: Non morte moriemini. Sciebat enim Deus, quoniam quâ die manducaveritis de eo, aperientur oculi veſtri: & eritis ſicut dii, ſcientes bonum & malum. Et vidit mulier, quia bonum eſt lignum ad eſcam, & quia gratum oculis ad videndum, & ſpecioſum eſt ad intelligendum. Et ſumens de fructu ejus, edit: & dedit & viro ſuo ſecum: & (b) ederunt. Et aperti ſunt oculi amborum: & agnoverunt, quia nudi erant: & conſuerunt folia fici, & fecerunt ſibi ſuccinctoria. Et audierunt vocem Domini Dei deambulantis in paradiſo ad (c) veſperam: & abſconderunt ſe Adam & mulier ejus à facie Domini Dei in medio ligni paradiſi. Et vocavit Dominus Deus Adam, & dixit illi: Adam, ubi es?

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et condidit Dominus Deus coſtam quam ſumpſerat ex Adam, in mulierem, adduxitq; eam ad Adam. Et dixit Adam, Hoc tempore os ex oſſibus meis, & caro ex carne mea: hæc vocabitur mulier, quia de viro ſũpta eſt. Propterea deſeret homo patrem ſuum matremque ſuam, & hærebit uxori ſuæ, eruntque ambo una caro. Erant autem ambo nudi, Adam *ſcilicet* & uxor ejus, & non erubeſcebant.

CAP. III.

ET ſerpens callidior erat cunctis animantibus campi quæ fecerat Dominus Deus: dixitq; ſerpens ad mulierem, Verére dixit Deus ut ne comederetis ex omnibus arboribus paradiſi? Et dixit mulier ad ſerpentem, de fructibus arborum quæ ſunt in paradiſo cunctarum comedimus, At de fructibus arboris quæ eſt in medio paradiſi dixit Deus, Ne comederitis ex ea, neque acceſſeritis ad eam, ut ne moriamini. Dixitque ſerpens ad mulierem, haudquaquam moriemini. Nam novit Deus quòd qua die comederitis ex ea, aperientur oculi veſtri, & eritis ſicut Deus ſcientes bonum & malum. Vidit autem mulier bonam eſſe arborem ad comedendum, & delitias eſſe oculi, atque optabilem arborem aſpectui: tulitq; de fructibus ejus, & comedit, deditq; etiam marito ſuo ſecum, et comedit. Et aperti ſunt oculi amborum, & cognoverunt ſe nudos eſſe, & coaptarunt folia ficuum, feceruntque ſibi perizomata. Et audierunt vocem Domini Dei ambulantis in paradiſo, retrocedente die: abſconderuntque ſe Adam & uxor illius à conſpectu Domini Dei, inter arbores quæ erant in paradiſo. Vocavitq; Dominus Deus Adam, & dixit ei, Vbi es Adam?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

22 וּבְנָא יְיָ אֱלֹהִים יָת עִלְעָא דִּנְסִיב
מִן אָדָם לְאִתְּתָא וְאַיְתִיהּ לְוָת
23 אָדָם: וַאֲמַר אָדָם הָדָא זִמְנָא
גַּרְמָא מִגַּרְמַי וּבִסְרָא מִבִּסְרִי
לְדָא יִתְקְרֵי אִתְּתָא אֲרֵי מִבַּעְלָהּ
24 נְסִיבַת דָּא: עַל כֵּן יִשְׁבּוֹק גְּבַר
בִּירַת מִשְׁכְּבֵי אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ
וְיִדְבַּק בְּאִתְּתֵיהּ וִיהוֹן לְבִסְרָא
25 חַד: וַהֲווֹ תַרְוֵיהוֹן עָרְטִלָּאִין אָדָם
וְאִתְּתֵיהּ וְלָא מִתְכַּלְמִין:

ג

1 וְחִוְיָא הֲוָה עָרִים מִכֹּל חֵית בָּרָא
דִּי עֲבַד יְיָ אֱלֹהִים וַאֲמַר לְאִתְּתָא
בְּקוּשְׁטָא אֲרֵי אֲמַר יְיָ לָא תֵּיכְלוּן
2 מִכֹּל אִילָן גִּנְּתָא: וַאֲמַרַת אִתְּתָא
לְחִוְיָא מִפֵּירֵי אִילָן גִּנְּתָא נֵיכוֹל:
3 וּמִפֵּירֵי אִילָנָא דִּי בְּמֵצִיעוּת
גִּנְּתָא אֲמַר יְיָ לָא תֵּיכְלוּן מִנֵּיהּ
וְלָא תִקְרְבוּן בֵּיהּ דִּלְמָא תְּמוּתוּן:
4 וַאֲמַר חִוְיָא לְאִתְּתָא לָא מָמְתָן
5 תְּמוּתוּן: אֲרֵי גְלֵי קֳדָם יְיָ אֲרֵי
בְּיוֹמָא דְּתֵיכְלוּן מִנֵּיהּ וְיִתְפַּתְּחָן
עֵינֵיכוֹן וּתְהוֹן כְּרַבְרְבִין חַכְמִין
בֵּין טַב לְבִישׁ: וַחֲזָת אִתְּתָא אֲרֵי
6 טָב אִילָנָא לְמֵיכַל וַאֲרֵי אַסְוָ
הוּא לְעֵינִין וּמַרְגֵּג אִילָנָא
לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ וְנָסִיבַת מֵאִבָּהּ
וַאֲכָלַת וִיהַבַת אַף לְבַעְלָהּ עִמָּהּ
7 וַאֲכָל: וְאִתְפַּתְּחָא עֵינֵי תַרְוֵיהוֹן
וְיָדְעוּ אֲרֵי עָרְטִלָּאִין אִנּוּן וְחַשְׁטוּ
לְהוֹן טְרָפֵי תְאֵנִין וְעַבְדוּ לְהוֹן
8 זְרִיזִין: וּשְׁמָעוּ יָת קָל מֵימְרָא דַיְיָ
אֱלֹהִים מְתַהֲלֵךְ בְּגִנְּתָא לְמַנַּח
יוֹמָא וְאִטְמַר אָדָם וְאִתְּתֵיהּ
מִן קֳדָם יְיָ אֱלֹהִים בְּגוֹ אִילָן
9 גִּנְּתָא: וּקְרָא יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם
וַאֲמַר לֵיהּ אַן אַתְּ:

Et ædificavit Dominꝰ Deus coſtam, quam tulerat de Adam, in mulierem: Et adduxit eam ad Adã. Et dixit Adã; hæc nunc os de oſſibus meis, et caro de carne meâ: hæc vocabitur mulier; quia de viro ſuo aſſumpta eſt iſta. Propterea relinquet homo lectulum patris ſui et matris ſuæ: et adhærebit uxori ſuæ; et erunt in carnem unam. Et erant ambo nudi, Adam et uxor ejus: Et non erubeſcebant.

CAP. III.

Et ſerpens erat *callidior* cunctis beſtiis agri, quas fecit Dominus Deus: Et dixit mulieri; verúmne eſt q̃ dixit Deus; non comedatis ex omni arbore horti? Et dixit mulier ſerpenti: De *fructibus* arboris horti comedemus. Sed de *fructibus* arboris, quæ eſt in medio paradiſi, dixit Deꝰ; Non comedetis ex eâ; neque accedatis ad eam: Ne forte moriamini. Et dixit ſerpens mulieri: non morte moriemini. Quoniam manifeſtũ eſt coram deo; quòd in die quâ comederitis ex eâ, aperientur oculi veſtri: et eritis ſicut principes, ſcientes inter bonum et malum. Et vidit mulier, quòd bona eſſet arbor ad veſcendũ, et quòd ſalutifera eſſet oculis, et delectabilis arbor ad intuendũ in eam; et tulit de fructu ejus, et comedit: Et dedit etiam marito ſuo cum eâ, et comedit. Et aperti ſunt oculi amborum; Et cognoverunt quòd nudi eſſent: Et conſuerunt ſibi folia ficus; Et fecerunt ſibi cinctoria. Et audierunt vocem verbi Domini Dei, deambulantis in horto ad auram diei: Et abſconderunt ſe Adam et uxor ejꝰ, à facie Domini Dei in medio arboris horti. Et vocavit Dñs Deus Adã: Et dixit ei, ubi [es] tu?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 * וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ אֶל הָאָדָם
23 וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה
24 כִּי מֵאִישָׁהּ לֻקְחָה זֹּאת: עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ
25 וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד: וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבּוֹשָׁשׁוּ:

ג

1 * וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה
אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן:
2 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל הַנָּחָשׁ מִפְּרִי עֵץ הַגָּן נֹאכֵל:
3 וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ
4 פֶּן תָּמוּתוּן: וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל הָאִשָּׁה לֹא מוֹת תָּמֻתוּן:
5 כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים
6 יֹדְעֵי טוֹב וָרָע: וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם
וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל:
7 וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֲרֻמִּים הֵם וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרוֹת:
8 * וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְיָ אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ
מִפְּנֵי יְיָ אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן:
9 ** וַיִּקְרָא יְיָ אֱלֹהִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַיֶּכָּה:

VERSIO SAMARITANA.

22 * וְבָנָה יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ אֶל הָאָדָם
23 וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה
כִּי מֵאִישָׁהּ לֻקְחָה זֹּאת: * עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ
24 וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד: וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבּוֹשָׁשׁוּ:

ג

1 * וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה
אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן:
2 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל הַנָּחָשׁ מִפְּרִי עֵץ הַגָּן נֹאכֵל:
3 וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ
4 פֶּן תָּמוּתוּן: וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל הָאִשָּׁה לֹא מוֹת תָּמֻתוּן:
5 כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים
6 יֹדְעֵי טוֹב וָרָע: וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם
וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל:
7 וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֲרֻמִּים הֵם וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרוֹת:
8 * וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְיָ אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ
מִפְּנֵי יְיָ אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן:
9 ** וַיִּקְרָא יְיָ אֱלֹהִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַיֶּכָּה:

TEXT. ET VERS. SAM. Translatio Latina.

Ædificavit autem Dominꝰ Deus coſtam quam ſumpſit ex Adamo in mulierem: Et adduxit eam ad Adamum. Dixitque Adam, hac vice os ex oſſibus meis, & caro ex carne mea: ideo vocabitur vira, quia de viro ſuo ſumpta eſt iſta: Propterea relinquet vir patrem ſuum & matrem ſuam, & adhærebit uxori ſuæ: fientque ex ambobus una caro. Erant autem ambo nudi, Adam & uxor ejus: & non erubeſcebant.

CAP. III.

Et ſerpens erat callidus præ omnibus beſtiis agri quas fecerat Dominus Deus. Dixitq; mulieri: Nunquid dixit Deus, non comedetis ex omni arbore horti? Reſpondit verò mulier ſerpenti: De fructu arboris horti comedimus: De fructu autem arboris hujus quæ eſt in medio (a) horti, dixit Deus non comedetis ex eo, neque tangetis eum, ne (b) moriamini: Dixit verò ſerpens mulieri, (c) moriendo non moriemini. Nam novit Deus quoniam quo die comedetis ex eo, & aperientur oculi veſtri, & eritis ſicut Dii cognoſcentes bonum & malum. Vidit quoque mulier quòd bona eſſet arbor ad veſcendũ, & quòd (d) grata eſſet oculis, & deſiderabilis arbor ad intelligendũ: Et cepit de fructu ejus, & comedit; dediq; etiã viro ſuo ſecum, & comederunt. Apertique ſunt oculi amborũ; & cognoverunt quod nudi erant: & conſuerunt (e) ſolia ficus, feceruntq; ſibi cingulos: Audiverunt etiam vocem Domini Dei deambulantis (f) in horto ad auram diei: tum occultavit ſe Adam & uxor ejus à facie Domini Dei in medio arborum horti. Et vocavit (g) Dominus Deus Adam, dixitque ei, ubi es?

VER. SAM. (a) Paradiſi (b) conſumamini (c) conſumendo non conſumemini (d) formoſa ad contemplandum (e) aſſumenta foliorum (f) appellantis eos in paradiſo ad fervorem diei (g) appellavitque

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وَبَنَى اللّٰهُ الضِّلْعَ الَّتِي اَخَذَ امْرَاَةً فَاَتَى بِهَا اِلَى اٰدَمَ * وَقَالَ اٰدَمُ هٰذِهِ الْمَرْاَةُ سَاهَدَتْ عَظْمًا
23
24 مِنْ عِظَامِي وَلَحْمًا مِنْ لَحْمِي وَيَنْبَغِي اَنْ تُسَمّٰى امْرَاَةً لِاَنَّهَا مِنِ امْرِئٍ اُخِذَتْ * وَلِذٰلِكَ
يَتْرُكُ الرَّجُلُ اَبَاهُ وَاُمَّهُ وَيَلْزَمُ زَوْجَتَهُ فَيَصِيرَانِ كَجَسَدٍ وَاحِدٍ * وَكَانَا جَمِيعًا عُرْيَانَيْنِ اٰدَمُ
25 وَزَوْجَتُهُ وَلَا يَخْجَلَانِ مِنْ ذٰلِكَ *

* اَلْفَصْلُ الثَّالِثُ *

1 * وَالثُّعْبَانُ صَارَ حَكِيمًا مِنْ جَمِيعِ حَيَوَانِ الصَّحْرَاءِ الَّذِي خَلَقَهُ اللّٰهُ * فَقَالَ لِلْمَرْاَةِ اَيْضًا قَالَ
2 اللّٰهُ لَا تَاْكُلَا مِنْ جَمِيعِ شَجَرِ الْجَنَانِ * قَالَتِ الْمَرْاَةُ لِلثُّعْبَانِ مِنْ ثَمَرِ شَجَرِ الْجَنَانِ نَاْكُلُ *
3 لٰكِنْ مِنْ ثَمَرِ الشَّجَرِ الَّذِي فِي وَسَطِهِ قَالَ اللّٰهُ لَا تَاْكُلَا مِنْهُ وَلَا تَلْمِسُوا بِهِ كَيْلَا تَمُوتَا * قَالَ لَهَا لَسْتُمَا
4 تَمُوتَانِ * اِنَّ اللّٰهَ عَالِمٌ اَنَّكُمَا فِي يَوْمِ اَكْلِكُمَا مِنْهُ تَنْفَتِحُ عُيُونُكُمَا وَتَصِيرَانِ كَالْاٰلِهَةِ
5 عَارِفِي الْخَيْرِ وَالشَّرِّ بِزِيَادَةٍ * فَلَمَّا رَاَتِ الْمَرْاَةُ اَنَّ الشَّجَرَ طَيِّبٌ لِلْمَاْكَلِ شَهِيٌّ لِلْمَنْظَرِ
6 مُشْتَهًى لِلْعَقْلِ اَخَذَتْ * مِنْ ثَمَرِهَا فَاَكَلَتْ وَاَعْطَتْ بَعْلَهَا فَاَكَلَ مَعَهَا * فَانْفَتَحَتْ
7 عُيُونُهُمَا فَعَلِمَا اَنَّهُمَا عُرْيَانَانِ فَخَاطَا مِنْ وَرَقِ التِّينِ مَا صَنَعَا مِنْهُ مَآزِرَ * فَسَمِعَا صَوْتَ اللّٰهِ مَارًّا
8 فِي الْجَنَانِ بِرِفْقٍ فِي حَرَكَةِ النَّهَارِ * فَاخْتَبَاَ اٰدَمُ وَزَوْجَتُهُ مِنْ قُبَالِ صَوْتِ اللّٰهِ خِبَاءَ فِيمَا بَيْنَ
9 شَجَرِ الْجَنَانِ * فَنَادَى اللّٰهُ اٰدَمَ وَقَالَ لَهُ مُعْرِبًا اَيْنَ اَنْتَ *

Et fabricavit Deus coſtam quam acceperat, in mulierem, & adduxit eam Adæ. Et dixit Adam: Hæc mulier vidit os ex oſſibus meis, & carnem de carne mea: decetque ut vocetur virago quia de virilitate mea deſumpta eſt. Et propterea relinquet vir patrem ſuum & matrem ſuam, & adhærebit uxori ſuæ, eruntque ambo quaſi corpus unum. Et erant ambo nudi, Adam, & uxor ejus, nec erubeſcebant ob hoc.

CAP. III.

Et ſerpens factus eſt ſapientiſſimus præ omnibus animantibus campi, quæ creaverat Deus: dixitque mulieri, Verè ne dixit Deus, Ne comedatis ex omnibus arboribus horti? Ait mulier ſerpenti, Ex fructibus arborum horti comedimus: Sed ex fructibus arboris quæ eſt in medio ipſius, dixit Deus: Ne comedatis ex eis, & ne tangatis eos, ut non moriamini. Dixit ei: Nequaquam moriemini. Verùm Deus ſcit quòd in die comeſtionis veſtræ ex eis, aperientur oculi veſtri, & fietis velut Angeli abundantiùs ſcientes bonum & malum. Cùm ergo vidiſſet mulier quòd arbor eſſet ſuavis ad eſcam, grata aſpectu, optabilis intellectui, accepit ex fructibus ejus, & comedit: dedítque conjugi ſuo, & comedit cum ipſa. Et aperti ſunt oculi amborum, cognoveruntque ſe eſſe nudos: conſueruntque ex foliis ficûs quiddam ex quo compoſuerunt velamina. Audierunt autem vocem Dei euntis in hortum placidè in motu diei, abdideruntque ſe Adam & conjux ejus à conſpectu vocis Dei abditione, inter arbores horti: Vocavitque Deus Adam, & dixit ei interrogativè, ubi es?

ספר בראשית : ג

10 &,ego nudus quia ,timui &,horto in audivi tuam Vocem ;ait Et
וַיֹּאמֶר אֶת־קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַגָּן וָאִירָא כִּי עֵירֹם אָנֹכִי
11 Nonne ? tu nudus quòd tibi indicavit Quis,dixit Et. me abscòdi
וָאֵחָבֵא: וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירֹם אָתָּה הֲמִן־
? comedisti ,eâ ex *comedendum non ad* tibi præcepi quam arbore ex
הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכָל־מִמֶּנּוּ אָכָלְתָּ:
ipsa ,*mecum* dedisti quam Mulier ,homo ait Et
12 וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא
Deus Dominus dixit Et .comedi &,arbore de mihi dedit
נָתְנָה־לִּי מִן־הָעֵץ וָאֹכֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים
13 Serpens : mulier ait Et ? fecisti hoc Quid : mulieri
לָאִשָּׁה מַה־זֹּאת עָשִׂית וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַנָּחָשׁ
,serpentem ad Deus Dominus dixit Et.comedi &,me seduxit
הִשִּׁיאַנִי וָאֹכֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הַנָּחָשׁ
14 ,animali omni præ tu maledictus ,hoc fecisti Quia
כִּי־עָשִׂיתָ זֹּאת אָרוּר אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה
pulverē &,gradieris tuū ventrē Super .agri bestiā omni præ &
וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל־גְּחֹנְךָ תֵלֵךְ וְעָפָר
ponam inimicitiam Et .tuæ vitæ diebus omnibus comedes
תֹּאכַל כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ: וְאֵיבָה אָשִׁית
15 :ejus semē inter &,tuū semē inter & ,mulierem inter & te inter
בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זַרְעֲךָ וּבֵין זַרְעָהּ
Ad .calcaneū ei conteres tu & ,caput tibi conteret ipsum
16 הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב: אֶל־
,tuum dolorē multiplicabo Multiplicando ,dixit mulierem
הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבָּה אַרְבֶּה עִצְּבוֹנֵךְ
tuum virum ad & : filios paries dolore cum :tuū conceptū &
וְהֵרֹנֵךְ בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים וְאֶל־אִישֵׁךְ
: ait homini Et .te in dominabitur ipse & ,tuum *desiderium*
17 תְּשׁוּקָתֵךְ וְהוּא יִמְשָׁל־בָּךְ: וּלְאָדָם אָמַר
quam arbore ex comedisti & ,tuæ uxoris voci paruisti Quia
כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתֶּךָ וַתֹּאכַל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר
maledicta ; eâ ex comedes Non ,dicendo tibi præcepi
צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה
diebus cūctis eâ ex comedes Labore In .te propter terra
הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כֹּל יְמֵי
comedes & ,tibi germinabit tribulum & spinam Et .tuæ vitæ
18 חַיֶּיךָ: וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ
,pane vescēris tui vultus sudore In .agri herbam
19 אֶת־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם
nam : es sumptus eâ ex quia ,terram in *te reverti usque*
עַד שׁוּבְךָ אֶל־הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לֻקָּחְתָּ כִּי־
homo vocavit Et .revertēris pulverem in & ,*tu* pulvis
עָפָר אַתָּה וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב: וַיִּקְרָא הָאָדָם
20 .vivētis omnis mater fuit ipsa quia,Chavvah suæ uxoris nomē
שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא הָיְתָה אֵם כָּל־חָי:
tunicas ejus uxori & homini Deus Dñs fecit Et
21 וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת
.eos fecit induere & ,pellis
עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם:

Versio VULG. LAT.

10 Qui ait : Vocem tuam audivi in paradiso: & timui eò quòd nudus essem, & abscondi me.
11 Cui dixit : Quis enim indicavit tibi quòd nudus esses, nisi quòd ex ligno de quo præceperam tibi ne comederes, comedisti ? Dixitque Adam : Mulier, quam dedisti mihi sociam, dedit mihi de ligno, & comedi.
12 Et dixit Dominus Deus ad mulierem : Quarè hoc fecisti ? Quæ respondit : Serpens decepit me, & comedi.
13 Et ait Dominus Deus ad serpentem : Quia fecisti hoc, maledictus es inter omnia animantia, & bestias terræ : super pectus tuum gradieris, & terram comedes cunctis diebus vitæ tuæ.
14 Inimicitias ponam inter te & mulierem, & semen tuum, & semen illius : ipsa conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo ejus.
15 Mulieri quoque dixit: Multiplicabo ærumnas tuas, & conceptus tuos : in dolore paries filios, & sub viri potestate eris, & ipse dominabitur tui.
16 Adæ verò dixit : Quia audisti vocem uxoris tuæ, & comedisti de ligno, ex quo præceperam tibi, ne comederes, maledicta terra in opere tuo : in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ.
17 Spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbam terræ.
18 In sudore vultus tui vescéris pane, donec revertaris in terram de qua sumptus es : quia pulvis es, & in pulverem revertêris.
19 Et vocavit Adam nomen uxoris suæ, Heva : eò quòd mater esset cunctorum viventium.
20 Fecit quoque Dominus Deus Adæ & uxori ejus, tunicas pelliceas ; & induit eos :
21

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, (n) Τῆς φωνῆς σου ἤκουσα περιπατοῦντός σου ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐφοβήθην ὅτι γυμνός εἰμι, καὶ ἐκρύβην.
11 Καὶ εἶπεν (θ) αὐτῷ ὁ Θεὸς, Τίς ἀνήγγειλέ σοι ὅτι γυμνὸς εἶ, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ξύλου ὃ ἐνετειλάμην σοι τότε μόνῳ μὴ φαγεῖν, ἀπ' αὐτοῦ ἔφαγες; Καὶ εἶπεν ὁ Ἀδὰμ, Ἡ γυνὴ ἣν ἔδωκας μετ' ἐμοῦ, αὕτη μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ ἔφαγον. Καὶ εἶπε κύριος ὁ Θεὸς τῇ γυναικὶ, Τί τοῦτο ἐποίησας; καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Ὁ ὄφις ἠπάτησέ με, καὶ ἔφαγον. Καὶ εἶπε κύριος ὁ Θεὸς τῷ ὄφει, Ὅτι ἐποίησας τοῦτο, ἐπικαλάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν (ι) θηρίων τῆς γῆς. ὀπὶ τῷ στήθει σου καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ· καὶ γῆν φαγῇ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτός σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν. Καὶ τῇ γυναικὶ εἶπε, Πληθύνων πληθυνῶ τὰς λύπας σου καὶ τὸν στεναγμόν σου. ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου, καὶ αὐτός σου κυριεύσει. Τῷ δὲ Ἀδὰμ εἶπεν, Ὅτι ἤκουσας τῆς φωνῆς τῆς γυναικός σου, καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ὃ ἐνετειλάμην σοι τότε μόνῳ μὴ φαγεῖν, ἀπ' αὐτοῦ ἔφαγες, ἐπικαλάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύπαις φαγῇ αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. Ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατελεῖ σοι, καὶ φαγῇ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ. Ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου, ἕως τοῦ ἀποστρέψαι εἰς τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθης· ὅτι γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, Ζωὴ, (x) ὅτι μήτηρ πάντων τῶν ζώντων. Καὶ ἐποίησε κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ χιτῶνας δερματίνους, καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς.

MS. A. (n) τὴν φωνήν σου (θ) αὐτῷ, Τίς (ι) θηρίων τῆς γῆς. (x) ὅτι αὐτὴ μήτηρ

10 Et dixit ei : *Vocem tuam audivi deambulantis in paradiso, & timui, quia nudus sum, & abscondi me.* 11 Et dixit illi Deus : *Quis nunciavit tibi, quia nudus es, nisi à ligno, quod præceperam tibi tantùm ne ex eo manducares, ab eo edisti ?* 12 Et dixit Adam : *Mulier, quam dedisti mecum, hæc mihi dedit de ligno, & edi.* 13 Et dixit Dominus Deus mulieri : *Quid hoc fecisti?* Et dixit mulier: *Serpens seduxit me, & manducavi.* 14 Et dixit Dominus Deus serpenti : *Quia fecisti hoc ; maledictus tu ab omnibus pecoribus, & ab omnibus bestiis, quæ sunt super terram : super pectus tuum, & ventrem ambulabis : & terram edes omnes dies vitæ tuæ :* 15 *Et inimicitias ponam inter te & mulierem, & inter semen tuum & semen ejus. (d) Ipse (e) servabit caput tuum : & tu servabis ejus calcaneum.* 16 *Et mulieri dixit : multiplicans multiplicabo tristitias tuas, & gemitum tuum : in tristitiis paries filios : & ad virum tuum (f) conversio tua ; & ipse tui dominabitur.* 17 *Adæ autem dixit : quia audisti vocem mulieris tuæ, & edisti de ligno, de quo præceperam tibi, de eo solo non edere, de eo edisti ; (g) maledicta terra in operibus tuis : in tristitiis edes illam omnes dies vitæ tuæ.* 18 *Spinas & tribulos germinabit tibi ;* 19 *& edes fœnum agri. In sudore vultus tui edes panem tuum, donec revertaris in terram, de qua sumptus es : quia terra es, & in terram ibis.* 20 *Et vocavit Adam nomen (h) mulieris suæ, Vita ; quoniam est mater omnium viventium.* 21 *Et fecit Dominus Deus Adæ, & mulieri ejus, tunicas pelliceas ; & induit eos.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܩܠܟ ܫܡܥܬ ܒܓܢܐ ܘܕܚܠܬ ܡܛܠ ܕܥܪܛܠ ܐܢܐ ܘܐܬܚܒܝܬ ܘܐܡܪ ܠܗ
11 ܡܢ ܐܘܕܥ ܠܟ ܕܥܪܛܠ ܐܢܬ ܐܠܐ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܕܦܩܕܬ ܠܟ ܕܠܐ ܬܐܟܠ ܡܢܗ ܐܟܠܬ ܘܐܡܪ
12 ܐܕܡ ܐܢܬܬ ܗܝ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܐܟܠ ܘܐܡܪ ܐܠܗܝܡ ܠܐܢܬܬ ܐܕܡ ܡܢܐ ܗܢ ܥܒܕܬ
13 ܘܐܡܪ ܐܢܬܬ ܐܕܡ ܚܝܘܬܐ ܐܬܬ ܠܝ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܐܟܠ ܘܐܡܪ ܐܠܗܝܡ ܠܚܝܘܬܐ ܡܢܐ ܗܢ
14 ܥܒܕܬ ܘܐܡܪ ܚܝܘܬܐ ܚܝܘܬܐ ܐܬܬ ܠܝ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܐܟܠ ܘܐܡܪ ܐܠܗܝܡ ܠܚܝܘܬܐ ܡܢܐ ܗܢ
15 ܥܒܕܬ ܘܐܡܪ ܚܝܘܬܐ ܚܝܘܬܐ ܐܬܬ ܠܝ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܐܟܠ ܘܐܡܪ ܐܠܗܝܡ ܠܚܝܘܬܐ ܡܢܐ ܗܢ
16 ܥܒܕܬ ܘܐܡܪ ܚܝܘܬܐ ܚܝܘܬܐ ܐܬܬ ܠܝ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܐܟܠ ܘܐܡܪ ܐܠܗܝܡ ܠܚܝܘܬܐ ܡܢܐ ܗܢ
17 ܥܒܕܬ ܘܐܡܪ ܚܝܘܬܐ ܚܝܘܬܐ ܐܬܬ ܠܝ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܐܟܠ ܘܐܡܪ ܐܠܗܝܡ ܠܚܝܘܬܐ ܡܢܐ ܗܢ
18 ܥܒܕܬ ܘܐܡܪ ܚܝܘܬܐ ܚܝܘܬܐ ܐܬܬ ܠܝ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܐܟܠ ܘܐܡܪ ܐܠܗܝܡ ܠܚܝܘܬܐ ܡܢܐ ܗܢ
19 ܥܒܕܬ ܘܐܡܪ ܚܝܘܬܐ ܚܝܘܬܐ ܐܬܬ ܠܝ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܐܟܠ ܘܐܡܪ ܐܠܗܝܡ ܠܚܝܘܬܐ ܡܢܐ ܗܢ
20 ܥܒܕܬ ܘܐܡܪ ܚܝܘܬܐ ܚܝܘܬܐ ܐܬܬ ܠܝ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܐܟܠ ܘܐܡܪ ܐܠܗܝܡ ܠܚܝܘܬܐ ܡܢܐ ܗܢ
21 ܥܒܕܬ ܘܐܡܪ ܚܝܘܬܐ ܚܝܘܬܐ ܐܬܬ ܠܝ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܐܟܠ ܘܐܡܪ ܐܠܗܝܡ ܠܚܝܘܬܐ ܡܢܐ ܗܢ

Qui ait, Vocem tuam audivi in paradiso,& vidi me nudum esse,méque abdidi. 10
Dixit autem Dominus, Quis ostendit tibi quòd nudus esses? Num ex arbore,ex qua præceperam tibi ne comederes, comedisti ? 11
Et dixit Adam, Mulier quam dedisti mihi ut mecum esset, ipsa dedit mihi ex arbore,& comedi. 12
Et dixit Dominus ad mulierem, Quid est hoc quod fecisti? 13
Et ait mulier, Serpens me seduxit, & comedi.
Et dixit Dominus Deus ad serpentē, Quia fecisti hoc, maledictus es præ omni jumento,& præ omni animanti solitudinis, & super ventrem tuū gradieris, & pulverem comedes omnibus diebus vitæ tuæ. 14
Et inimicitiam ponam inter te & mulierē, & inter semen tuum, & semen illius: ipsum conculcabit caput tuum,& tu feries eum in calcaneo ipsius. 15
Et ad mulierem dixit, Multiplicans multiplicabo dolores tuos & conceptus tuos, & cum doloribus paries filios, & ad maritum tuum converteris, ipseq; dominabitur tibi. 16
Et ad Adam dixit, Quoniam audivisti vocem uxoris tuæ,et comedisti ex arbore de qua præceperam tibi & dixeram tibi ne comederes ex ea, maledicta est terra causâ tui: cum doloribus comedes eam cunctis diebus vitæ tuæ. 17
Et spinas atque tribulos progerminabit tibi, et manducabis herbam agri. 18
Et in sudore vultus tui vesceris pane donec revertaris in humum ex qua sumptus es: nam pulvis es,et in pulverem reverteris. 19
Et appellavit Adam nomen uxoris suæ Evam, quoniam ipsa fuit mater omnis viventis. 20
Et fecit Dominus Deus Adæ et uxori ejus tunicas pelliceas, et induit eos. 21

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

10 וַאֲמַר יָת קָל מֵימְרָךְ שְׁמִיעַ יָת בְּגִנְּתָא וְדָחֵילִית אֲרֵי עֲרְטֻלַאי
11 אֲנָא וְאִטְמַרִית: וַאֲמַר מַן חַוִי לָךְ אֲרֵי עֲרְטֻלַאי אַתְּ הַמִן אִילָנָא דִי
12 פַּקֵּדְתִּךְ בְּדִיל דְּלָא לְמֵיכַל מִנֵּיהּ אֲכָלְתְּ: וַאֲמַר אָדָם אִתְּתָא
13 דִּיהַבְתְּ עִמִּי הִיא יְהַבַת לִי מִן־ אִילָנָא וַאֲכָלִית: וַאֲמַר יְיָ אֱלֹהִים
14 לְאִתְּתָא מָה דָּא עֲבַדְתְּ וַאֲמְרַת אִתְּתָא חִוְיָא אַטְעֵינִי וַאֲכָלִית:
וַאֲמַר יְיָ אֱלֹהִים לְחִוְיָא אֲרֵי־ עֲבַדְתְּ דָּא לֵיט אַתְּ מִכָּל־
בְּעִירָא וּמִכֹּל חַיַּת בְּרָא עַל־ מְעָךְ תֵּיזֵיל וְעַפְרָא תֵּיכוֹל כָּל־
15 יוֹמֵי חַיָּיךְ: וּדְבָבוּ אֲשַׁוֵּי בֵּינָךְ וּבֵין אִתְּתָא וּבֵין בְּנָךְ וּבֵין בְּנָהָא
הוּא יְהֵי דָכִיר לָךְ מַה דַּעֲבַדְתְּ לֵיהּ מֵלְקַדְמִין וְאַתְּ תְּהֵי נָטַר־
16 לֵיהּ לְסוֹפָא: לְאִתְּתָא אֲמַר אַסְגָּאָה אַסְגֵּי צַעֲרֵיכִי וְעִדּוּיֵיכִי
בְּצִעַר תֵּלְדִין בְּנִין וְלִוַת בַּעֲלַיִךְ
17 תְּהֵי רָאוּבְתִּיךְ וְהוּא יִשְׁלַט בַּיִךְ: וּלְאָדָם אֲמַר אֲרֵי קַבֶּלְתָּ לְמֵימַר
אִתְּתָךְ וַאֲכַלְתְּ מִן־ אִילָנָא דִי פַּקֵּדְתָּךְ לְמֵימַר לָא תֵּיכוֹל מִנֵּיהּ
לִיטָא אַרְעָא בְּדִילָךְ בְּעִמָּל
18 תֵּיכְלִנַּהּ כָּל יוֹמֵי חַיָּיךְ: וְכוֹבִין
19 וְאִטְרִין תַּצְמַח לָךְ וְתֵיכוֹל יָת עִסְבָּא דְחַקְלָא: בְּזֵיעַ אַפָּיךְ תֵּיכוֹל לַחְמָא עַד דְּתְתוּב לְאַרְעָא
20 דְּמִנַּהּ אִתְבְּרִיתָא אֲרֵי עַפְרָא אַתְּ וּלְעַפְרָא תְּתוּב: וְקָרָא אָדָם
שׁוּם אִתְּתֵיהּ חַוָּה אֲרֵי הִיא
21 הֲוָת אֵמָא דְכָל־ בְּנֵי אֱנָשָׁא: וְעָבַד יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם
וּלְאִתְּתֵיהּ לְבוּשִׁין דִּיקָר עַל־
מְשַׁךְ־ בִּשְׂרְהוֹן וְאַלְבְּשִׁנּוּן:

Et ait; vocé verbi tui audivi in horto: Et timui quoniã nudus sum ego, & abscondi me. Et ait; quis indicavit tibi, quòd nudus esses tu? Nunquid de arbore, de quâ præcepi tibi, ut non comederes ex eâ, cõedisti? Et dixit Adam: Mulier, quã dedisti mecũ, ipsa dedit mihi de arbore, & comedi. Et dixit Dominus Deus mulieri, quid hoc fecisti? Et dixit mulier, Serpens seduxit me, & comedi. Et dixit Dominus Deus serpenti, quia fecisti hoc; maledictus tu præ omnibus jumentis, & præ omnibus bestiis agri: super ventrẽ tuũ gradieris; & pulverẽ comedes omnibus diebus vitæ tuæ. Et inimicitiã ponam inter te & inter mulierem; & inter filiũ tuũ, & inter filiũ ejus: Ipse *recordabitur* tibi, quod fecisti ei à principio; Et tu obſervabis ei in finẽ. Mulieri dixit; Multiplicãs multiplicabo tribulationes tuas & conceptiones tuas; in tribulatione paries filios: & ad virũ tuũ erit *deſiderium tuum*, & ipſe dominabitur tui. Adæ quoq; dixit; quia obedisti verbo uxoris tuæ, & comedisti de arbore, de quâ præcepi tibi, dicẽs; Ne comedas ex eâ: Maledicta terra propter te; in tribulatione comedes eam omnibus diebus vitæ tuæ. Et ſpinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbam agri. In ſudore vultus tui comedes panem; donec revertaris in terram, de quâ creatus es: quia pulvis tu & in pulverem revertéris. Et vocavit Adam nomen uxoris ſuæ Evam: eò quòd ipſa eſſet mater omnium filiorum hominis. Et fecit Dominus Deus Adæ & uxori ejus veſtimenta honoris ſuper cutem carnis ſuæ, & induit eos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 * ואמר את־קל מימרך שמעית את בגנתא ודחילית ארי עריטלי אנא ואטמרית׃
11 ואמר מן חוי לך ארי עריטלי את המן אילנא די פקדתך בדיל דלא למיכל מניה אכלת׃
12 ואמר אדם אתתא די יהבת עמי היא יהבת לי מן־ אילנא ואכלית׃ ואמר יי אלהים
13 לאתתא מה דא עבדת ואמרת אתתא חויא אטעיני ואכלית׃
14 ואמר יי אלהים לחויא ארי־ עבדת דא ליט את מכל־ בעירא ומכל חית ברא על־
מעך תיזיל ועפרא תיכול כל־
15 יומי חייך׃ ודבבו אשוי בינך ובין אתתא ובין בנך ובין בנתא
הוא יהי דכיר לך מה דעבדת ליה מלקדמין ואת תהי נטר־
16 ליה לסופא׃ לאתתא אמר אסגאה אסגי צעריכי ועדוייכי
בצער תלדין בנין ולות בעליך
17 תהי ראובתיך והוא ישלט ביך׃ ולאדם אמר ארי קבלת למימר
אתתך ואכלת מן־ אילנא די
פקדתך למימר לא תיכול מניה
ליטא ארעא בדילך בעמל
18 תיכלנה כל יומי חייך׃ וכובין
19 ואטרין תצמח לך ותיכול ית עסבא דחקלא׃ בזיע אפיך תיכול לחמא עד דתתוב לארעא
20 דמנה אתברית ארי־ עפרא את ולעפרא תתוב׃ וקרא אדם
שום אתתיה חוה ארי היא
21 הות אמא דכל־ בני אנשא׃ ועבד יי אלהים לאדם
ולאתתיה לבושין דיקר על־
משך־ בשרהון ואלבשנון׃

VERSIO SAMARITANA.

10 * ואשמע את־קלך בגנתא ופחדתי ארי ערטלי אנכי ואטמן׃
11 ואמר מי הגיד לך כי ערטלי אתה האכלת מן־ העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו׃
12 ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן־ העץ ואכל׃ ויאמר יהוה אלהים
13 לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל׃
14 ויאמר יהוה אלהים אל־ הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל־ הבהמה ומכל
חית השדה על־ גחנך תלך ועפר תאכל
15 כל־ ימי חייך׃ ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך
16 ראש ואתה תשופנו עקב׃ אל־ האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך
בעצב תלדי בנים ואל־ אישך תשוקתך
17 והוא ימשל בך׃ ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן־ העץ אשר צויתיך
לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך
18 בעצבון תאכלנה כל ימי חייך׃ וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את־
19 עשב השדה׃ בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל־ האדמה כי ממנה לקחת כי עפר
אתה ואל־ עפר תשוב׃
20 ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל־ חי׃ ויעש יהוה אלהים לאדם
21 ולאשתו כתנות עור וילבשם׃

TEXT. ET VSRS. SAM. Translatio Latina.

10 Qui reſpondit, vocem tuã audivi in (g) horto, et timui: quoniam nudus ego ſum, et abſcondi me. Et dixit, quis indicavit tibi quia nudus es tu? Nonne ex arbore quam præcepera tibi ne ederes ex ea, ediſti? Reſponditq; Adam: mulier 12 quã (h) dediſti mihi, hæc dedit mihi de arbore; et comedi. Et dixit dominus 13 Deus mulieri: quid hoc feciſti? Reſpondit autẽ mulier: ſerpens ſeduxit me, et comedi. Et dixit dominus 14 Deus ſerpenti: quia feciſti hoc, (i) maledictus eris præ omnibus animantibus, et omnibus beſtiis agri: ſuper ventrẽ tuũ gradieris, et (k) pulverẽ comedes omnibus diebus vitæ tuæ. Inimici- 15 tiã quoq; ponam inter te, et inter mulierem, et inter ſemen tuum, et inter ſemen ejus: ipſum (l) conteret tibi caput, et tu (m) conteres ei calcaneũ. Mulieri verò 16 dixit: multiplicando multiplicabo dolorem tuum, et graviditatẽ tuã: in dolore paries filios, et ad virum tuum converſio tua, et ipſe dominabitur tibi. Adamo 17 autem dixit: quia audiſti vocem uxoris tuæ, et comediſti de arbore quã præcepi tibi dicens, non comedes ex ea: maledicta eſt terra propter te: in dolore comedes illã omnibus diebus vitæ tuæ. Et ſpinam, 18 et tribulũ germinabit tibi: comedeſq; herbam agri. In ſudore vultus tui comedes 19 panem, donec revertaris in terrã; quoniã ex ea ſumptus es: nam pulvis es tu, et in pulverẽ tuũ revertêris. Et vocavit Adam nomen 20 uxoris ſuæ, Hevã: quia illa fuit mater omnis viventis. Fecit autẽ dominus Deus 21 Adamo et uxori ejus tunicas pelliceas, et induit eos.

VERS. SAM. (g) paradiſo (h) adduxiſti mihi (ut ſit) mecum (i) amictus eris (k) cinerem (l) percutiet (m) percuties

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * قَالَ اِنِّي سَمِعْتُ صَوْتَكَ فِي الْجَنَانِ فَخِفْتُ اِذْ اَنَا عُرْيَانٌ فَاخْتَبَأْتُ * قَالَ مَنْ اَخْبَرَكَ اَنَّكَ
11 عُرْيَانٌ * اَمِنَ الشَّجَرَةِ الَّتِي نَهَيْتُكَ عَنِ الاَكْلِ مِنْهَا اَكَلْتَ * قَالَ اٰدَمُ الْمَرْاَةُ الَّتِي جَعَلْتَهَا
12 مَعِي هِيَ اَعْطَتْنِي مِنَ الشَّجَرَةِ فَاَكَلْتُ * قَالَ اللّٰهُ لِلْمَرْاَةِ مَاذَا صَنَعْتِ * قَالَتِ الثُّعْبَانُ اَغْوَانِي
13 فَاَكَلْتُ * قَالَ اللّٰهُ لِلثُّعْبَانِ اِذْ صَنَعْتَ هٰذَا بِعِلْمٍ فَاَنْتَ مَلْعُونٌ مِنْ جَمِيعِ الْبَهَائِمِ وَجَمِيعِ
14 وُحُوشِ الصَّحْرَاءِ وَعَلٰى صَدْرِكَ تَسْلُكُ وَتُرَابًا تَاْكُلُ طُولَ اَيَّامِ حَيَاتِكَ * وَاَجْعَلُ عَدَاوَةً بَيْنَكَ
15 وَبَيْنَ الْمَرْاَةِ وَبَيْنَ نَسْلِكَ وَنَسْلِهَا * وَهُوَ يَسْدَحُ مِنْكَ الرَّاْسَ وَاَنْتَ تَلْدَغُهُ فِي الْعَقِبِ * وَقَالَ
16 لِلْمَرْاَةِ لَاُكْثِرَنَّ مَسَقَّتَكِ وَحَمْلَكِ * وَبِمَسَقَّةٍ تَلِدِينَ الاَوْلَادَ وَاِلٰى بَعْلِكِ يَكُونُ قِيَادُكِ وَهُوَ
17 يَتَسَلَّطُ عَلَيْكِ * وَقَالَ لِاٰدَمَ اِذْ قَبِلْتَ قَوْلَ زَوْجَتِكَ فَاَكَلْتَ مِنَ الشَّجَرَةِ الَّتِي نَهَيْتُكَ قَائِلًا
18 لَا تَاْكُلْ مِنْهَا مَلْعُونَةٌ الاَرْضُ بِسَبَبِكَ بِمَسَقَّةٍ تَاْكُلُ مِنْهَا طُولَ حَيَاتِكَ * وَشَوْكًا وَدَرْدَرًا تُنْبِتُ
19 لَكَ وَتَاْكُلُ عُشْبَ الصَّحْرَاءِ * بِعَرَقِ وَجْهِكَ تَاْكُلُ الطَّعَامَ اِلٰى حِينِ رُجُوعِكَ اِلَى الاَرْضِ الَّتِي
20 اُخِذْتَ مِنْهَا * لِاَنَّكَ تُرَابٌ وَاِلَى التُّرَابِ تَرْجِعُ * وَسَمّٰى اٰدَمُ زَوْجَتَهُ حَوَّا * لِاَنَّهَا كَانَتْ اُمَّ كُلِّ حَيٍّ
21 نَاطِقٍ * وَصَنَعَ اللّٰهُ لِاٰدَمَ وَزَوْجَتِهِ ثِيَابَ بَدَنٍ وَاَلْبَسَهُمَا *

Dixit: Quia audivi vocem tuam in horto, contuſque factus ſum me eſſe nudum, abſcondi me. Dixit: Quis indicavit tibi te eſſe nudum? Anne ex arbore, è qua prohibui te ne comederes ex ea, comediſti? Ait Adam: Mulier, quam ſtatuiſti mecum, ipſa dedit mihi ex arbore, & comedi. Dixit Deus mulieri: Quid feciſti? Ait: ſerpens ſeduxit me, & comedi. Dixit Deus ſerpenti: Cùm feceris hoc ſcienter, tu es maledictus præ omnibus jumentis, & præ omnibus beſtiis campi: & ſuper pectus tuum ambulabis, & terram comedes longitudine dierum vitæ tuæ. Et ponam inimicitiam inter te, & inter mulierem, & inter ſtirpem tuam, & ſtirpem ejus: & hæc findet ex te caput, & tu mordebis eam in calcaneo. Et dixit mulieri, Sanè multiplicabo afflictionem tuam, & conceptionem tuam, & cum difficultate parturies filios; & mariti tui erit gubernatio tua, & ipſe dominabitur tibi. Et dixit Adæ: Cùm acquieveris ſermoni conjugis tuæ, & comederis ex arbore quam interdixi tibi, dicens, ne comedas ex ea, maledicta terra causâ tui: cum labore comedes ex ea longitudine vitæ tuæ. Et ſpinas et tribulos pullulabit tibi, et comedes herbam campi: Cum ſudore vultus tui comedes cibum uſque ad tempus reverſionis tuæ in terram, è qua deſumptus es: quia tu terra es, & in terram revertêris. Et nomen dedit Adam uxori ſuæ, Evam: quia ipſa fuit mater omnis viventis rationalis. Fecitque Deus Adæ & uxori ejus indumenta coria, & veſtivit ambos.

ספר בראשית : ד

,nobis ex unus *sicut* fuit homo Ecce : Deus Domin⁹ dixit Et

22 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ

sumat &,suã manũ mittat fortè ne,nũc Et.malũ & bonũ sciedũ ad

לָדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה פֶּן־יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח

Dñs eũ emisit Et.seculã in vivat &,comedat &,vitæ.arbore de etiã

23 גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעֹלָם : וַיְשַׁלְּחֵהוּ יְהוָה

quid ,terram colendam ad Heden horto de Deus

אֱלֹהִים מִגַּן־עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר

collocavit & ,hominem ejecit Et .inde est ſumptus

24 לֻקַּח מִשָּׁם : וַיְגָרֶשׁ אֶת־הָאָדָם וַיַּשְׁכֵּן

aciem & ,Cherubim Heden *hortum ad* Oriente ab

מִקֶּדֶם לְגַן־עֵדֶן אֶת־הַכְּרֻבִים וְאֵת לַהַט

.vitæ arboris viam cuſtodiendã ad *ſe vertentis* gladij

הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת־דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים :

CAP. IV. ד

peperit &,cõcepit &,ſuã uxorẽ Chavvah cognovit ipſe homo Et

1 וְהָאָדָם יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד

,addidit Et .Domino cum virum Acquiſivi: dixit & ,Cain

אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה : וַתֹּסֶף

2 ,pecudũ paſtor Hebel erat Et .Hebel ejus fratrem pareret ut

לָלֶדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הֶבֶל וַיְהִי־הֶבֶל רֹעֵה צֹאן

adduxit &,dierũ fine in fuit Et .terram *colens fuit* Cain &

וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה : וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא

3 adduxit Hebel Et .Domino oblationẽ terræ fructu de Cain

קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה : וְהֶבֶל הֵבִיא

.earũ adipe de & ſuarũ pecudũ primogenitis de ipſe etiam

גַם־הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵהֶן

ad Et .ejus oblationẽ ad &,Hebel ad Dominus reſpexit Et

4 וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל־הֶבֶל וְאֶל־מִנְחָתוֹ : וְאֶל־

:valde Cain eſt iratus Et .reſpexit non ejus oblationẽ ad &,Cain

קַיִן וְאֶל־מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד

quid Ad, Cain ad Dominus dixit Et .ejus vultus conciderũt &

5 וַיִּפְּלוּ פָנָיו : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן לָמָּה

ſi Nonne ? tui vult⁹ conciderũt quid ad & ? tibi ira eſt

חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ : הֲלוֹא אִם־

7 peccatum oſtium ad, benefeceris non Etſi ? *elevare* benefeceris

תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת

.cum in dominaberis tu & ,ejus appetitus *te ad* Et ? *cubans*

רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל־בּוֹ :

ipſe eſſe in fuit Et .ſuum fratrẽ Hebel ad Cain dixit Et

8 וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו o וַיְהִי בִּהְיוֹתָם

.eum occidit &,ſuum fratrẽ Hebel *ad* Cain ſurrexit & ,agro in

בַּשָּׂדֶה וַיָּקָם קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ :

.dixit Et ? tuus frater Hebel Ubi : Cain ad Dominus dixit Et

9 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר

Quid : dixit Et ? ego mei fratris cuſtos Nũquid .novi Non

10 לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי : וַיֹּאמֶר מָה

.terrã è me ad *clamantium* tui fratris ſanguinũ Vox ? feciſti

עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן־הָאֲדָמָה :

Verſio VULG. LAT.

22 Et ait; Ecce Adam quaſi unus ex nobis factꝰ eſt, ſciens bonũ & malum: nunc ergò ne fortè mittat manum ſuam, & ſumat etiam de ligno vitæ, & comedat, & vivat in æternum. Et emiſit eum Dominus Deus de paradiſo voluptatis, ut operaretur terram, de qua ſumptus eſt. Ejecitque Adam: & collocavit ante paradiſum voluptatis Cherubim, & flammeum gladium atque verſatilem, ad cuſtodiendam viam ligni vitæ.

CAP. IV.

1 ADam verò cognovit uxorem ſuam Hevam: quæ concepit & peperit Cain, dicens: Poſſedi hominem per Deum.
2 Rurſumque peperit fratrem ejus Abel. Fuit autem Abel paſtor ovium, & Cain agricola.
3 Factum eſt autem poſt multos dies, ut offerret Cain de fructibus terræ munera Domino.
4 Abel quoque obtulit de primogenitis gregis ſui, & de adipibus eorum: & reſpexit Dominus ad Abel, & ad munera ejus.
5 Ad Cain verò, & ad munera illius, non reſpexit: iratuſque eſt Cain vehementer, & concidit vultus ejus.
6 Dixitque Dominus ad eum: Quarè iratus es? & cur concidit facies tua?
7 Nónne ſi benè egeris, recipies: ſin autem malè, ſtatim in foribus peccatum aderit? ſed ſub te erit appetitus ejus, & tu dominaberis illius.
8 Dixitque Cain ad Abel fratrem ſuum: Egrediamur foràs. Cumque eſſent in agro, conſurrexit Cain adverſus fratrem ſuum Abel, & interfecit eum.
9 Et ait Dominus ad Cain: Ubi eſt Abel frater tuus? Qui reſpondit; Neſcio: Num cuſtos fratris mei ſum ego?
10 Dixitque ad eum; Quid feciſti? vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ (λ) εἶπεν ὁ Θεὸς, Ἰδοὺ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν, τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν. καὶ νῦν μή ποτε ἐκλείνῃ τ (μ) χεῖρα αὐτοῦ, καὶ λάβῃ ἀπὸ τοῦ ξύλου τ ζωῆς, καὶ φάγῃ, καὶ ζήσεται εἰς τ αἰῶνα. Καὶ ἐξαπέστειλεν
23 αὐτὸν κύριος ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθη.
24 Καὶ ἐξέβαλε τ Ἀδὰμ, καὶ κατῴκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ παραδείσου τ τρυφῆς. καὶ ἔταξε τὰ (ν) χερουβὶμ, καὶ τ φλογίνην ῥομφαίαν, τὴν στρεφομένην φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς.

Κεφ. δ'.

1 ΑΔὰμ δὲ ἔγνω Εὐαν τ γυναῖκα αὐτοῦ. (α) καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκε τ Κάϊν · καὶ εἶπεν,
2 Ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ Θεοῦ. Καὶ προσέθηκε τεκεῖν τ ἀδελφὸν αὐτοῦ τ Ἄβελ. καὶ ἐγένετο Ἄβελ ποιμὴν προβάτων· Κάϊν
3 δὲ ἦν ἐργαζόμενος τ γῆν. Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας ἤνεγκε Κάϊν ἀπὸ τ καρπῶν τ γῆς θυσίαν τῷ κυρίῳ. Καὶ Ἄβελ ἤνεγκε καὶ
4 αὐτὸς ἀπὸ τ πρωτοτόκων τ προβάτων αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν στεάτων αὐτῶν. καὶ ἐπεῖδεν ὁ Θεὸς ὅτι Ἄβελ καὶ ὅτι τοῖς δώροις αὐτοῦ.
5 Ἐπὶ δὲ Κάϊν καὶ ὅτι τ θυσίαις αὐτοῦ οὐ προσέσχε. (β) καὶ ἐλυπήθη Κάϊν λίαν, καὶ συνέπεσε
6 τῷ (γ) προσώπῳ αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύριος ὁ Θεὸς τῷ Κάϊν, ἵνα τί περίλυπος ἐγένου; καὶ ἵνα τί συνέπεσε τὸ πρόσωπόν σου;
7 Οὐκ ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἥμαρτες; ἡσύχασον. πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφὴ αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ. Καὶ εἶπε
8 Κάϊν πρὸς Ἄβελ τ ἀδελφὸν αὐτοῦ, Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῷ (δ) πεδίῳ, ἀνέστη Κάϊν ὁπὸ Ἄβελ τ ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐ-
9 τόν. Καὶ (ε) εἶπε κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Κάϊν, Ποῦ ἔστιν Ἄβελ ὁ ἀδελφός σε; (ζ) καὶ εἶπεν, Οὐ γινώσκω· μὴ φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ
10 μου εἰμὶ ἐγώ; Καὶ (η) εἶπε κύριος, (θ) Τί πεποίηκας; φωνὴ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου βοᾷ πρός με ἐκ τ γῆς.

MS. A. (λ) εἶπεν κύριος ὁ Θεὸς, (μ) χεῖρα καὶ λάβῃ τοῦ ξύλου (ν) χερουβὶν, Κεφ. δ'. (α) καὶ συνέλαβεν, καὶ ἔτεκεν (β) καὶ ἐλύπησεν τ Κάϊν (γ) προσώπῳ. Καὶ (δ) παιδίῳ, καὶ ἀνέῃ (ε) εἶπεν ὁ Θεὸς (ζ) Ὃ δὲ εἶπεν, (η) εἶπεν ὁ Θεὸς, (θ) τί ἐποίησας;

Et dixit Deus: Ecce Adam factus eſt tanquam unus ex nobis, in cognoſcendo bonum & malum. Et nunc, ne aliquando extendat manum ſuam, & ſumat de ligno vitæ, & edat: & vivet in æternum. Et dimiſit illum Dominus Deus de paradiſo voluptatis, operari terram, ex qua ſumptus eſt. Et ejecit Adam, & collocavit eum contra paradiſum voluptatis: & ordinavit Cherubim, & flammeam romphæam, quæ vertitur, cuſtodire viam ligni vitæ.

CAP. IV.

1 ADam autem cognovit Evam mulierem ſuam: quæ concepit, & peperit Cain. Et dixit: (a) Acquiſivi hominem per Deum.
2 Et adjecit parere fratrem ejus Abel. Et factus eſt Abel paſtor ovium: Cain autem operabatur terram.
3 Et factum eſt poſt dies; obtulit Cain ex fructibus terræ ſacrificium Domino.
4 Abel autem obtulit & ipſe de primogenitis ovium ſuarum, & de adipibus earum. (b) Et reſpexit Deus ſuper Abel, & ſuper munera ejus. Super Cain autem,
5 & ſuper ſacrificia ejus non advertit. Et contriſtatus eſt Cain valdè: & concidit vultu ſuo.
6 Et dixit Dominus Deus ad Cain: (c) Quarè triſtis factus es? & quarè concidit vultus tuus?
7 Nonne ſi rectè offeras, non autem rectè dividas, peccaſti? Quieſce: ad te converſio ejus; & tu principiatum habebis ipſius.
8 Et dixit Cain ad Abel fratrem ſuum; (d) Tranſeamus in campum. Et factum eſt, dum eſſet in campo, ſurrexit Cain ſuper Abel fratrem ſuum, & occidit eum.
9 Et dixit Dominus Deus ad Cain: ubi eſt Abel frater tuus? Et dixit; Neſcio. Numquid cuſtos fratris mei ego ſum?
10 Et dixit Dominus; (e) Quid feciſti? Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et dixit Dominus Deus, Ecce Adam factus eſt quaſi unus è nobis ad ſciendum bonũ et malum. nunc fortè extendet manum ſuam, ſumetq; ex arbore vitæ, et comedet, ac vivet in æternum. Et emiſit eum Dominus Deus è paradiſo Eden, ad colendam terram unde ſumptus fuerat. Et expulit eum Dominus Deus, et vallavit plagam orientalem paradiſi Eden, Cherubim et cuſpide gladii qui ſe volutabat ad cuſtodiendũ iter arboris vitæ.

CAP. IV.

ET Adam cognovit Evam uxorem ſuam, quæ concepit ac peperit Cain: dixitque poſſedi virum Domino. Rurſumq; peperit fratrem ejus Habel. Fuitq; Habel paſtor ovium, et Cain fuit cultor terræ. Et accidit poſt dies *aliquot*, ut afferret Cain de fructibus ſeminis ſui, oblationem Domino: Et Habel afferret etiam ipſe de primogenitis ovium ſuarum, et de pinguiſſimis earum. Et oblectatus eſt Dñs Habele et ejus oblatione: Caino verò ejuſq; oblatione, nõ eſt oblectatus: quod ægrè tulit Cain vehementer, & contriſtatus eſt vultus illius. Et dixit Dominus ad Cain, Quare moleſtè tuliſti? et quare contriſtatus eſt vultus tuus? Ecce ſi benefeceris, recipies: et niſi beneferis, ad januam peccatũ cubat, tu convertéris ad illud, et ipſum dominabitur tibi. Dixitq; Cain ad Habel fratré ſuũ, Eamus in deſertũ, et factũ eſt ut cum ipſi eſſent in deſerto, inſurgeret Cain in Habel fratrem ſuum, et interficeret eum. Et dixit Dominus ad Cain, Ubi eſt Habel frater tuus? qui ait, Neſcio. cuſtos ſumne fratris mei? Et dixit ad eum Dominus, Quid feciſti? vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

22 וַאֲמַר יְיָ אֱלֹהִים הָא אָדָם הֲוָה
יְחִידַי בְּעָלְמָא מֵנֵיהּ לְמִדַּע טָב
וּבִישׁ וּכְעַן דִּלְמָא יִשְׁלַח יְדֵיהּ
23 וְיִסַּב אַף מֵאִילָנֵי חַיֵּא וְיֵיכוֹל וְיֵחֵי
לְעָלַם: וְשַׁלְחֵיהּ יְיָ אֱלֹהִים
24 מִגִּנְתָּא דְעֵדֶן לְמִפְלַח יָת־
אַרְמְתָא דְאִתְבְּרִי מִתַּמָּן: וְתָרִיךְ
יָת אָדָם וְאַשְׁרִי מִלְקֳדְמַיִן
לְגִנְתָּא דְעֵדֶן יָת כְּרוּבַיָּא וְיָת
שְׁנַן חַרְבָּא דְמִתְהַפְּכָא לְמִטַּר
יָת אוֹרַח אִילָן חַיֵּיא: ד

1 וְאָדָם יְדַע יָת חַוָּה אִתְּתֵיהּ
וְעַדְיַאת וְיָלְדַת יָת קַיִן וְאָמְרַת
2 קְנִיתִי גְבַר מִן קֳדָם יְיָ: וְאוֹסִיפַת
לְמֵילַד יָת אֲחוּהִי יָת הָבֶל וַהֲוָה
הָבֶל רָעֵי עָנָא וְקַיִן הֲוָה עֲבַד פָּלְחָן
3 בְּאַרְעָא: וַהֲוָה מִסּוֹף יוֹמִין
וְאַיְתִי קַיִן מֵאִבָּא דְאַרְעָא
4 קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ: וְהָבֶל אַיְתִי
אַף הוּא מִבְּכְרֵי עָנֵיהּ
וּמִשַּׁמְנֵיהוֹן וַהֲוָת רַעֲוָא קֳדָם
5 יְיָ בְּהֶבֶל וּבְקֻרְבָּנֵיהּ: וּבְקַיִן
וּבְקֻרְבָּנֵיהּ לָא הֲוָת רַעֲוָא
וְתַקִּיף לְקַיִן לַחְדָּא וְאִתְכַּבְיָשׁוּ
6 אַפּוֹהִי: וַאֲמַר יְיָ לְקַיִן לְמָא
תַּקִּיף לָךְ וּלְמָא אִתְכַּבְיָשׁוּ
7 אַפָּךְ: הֲלָא אִם תּוּטִיב עוֹבָדָךְ
יִשְׁתְּבֵק לָךְ וְאִם לָא תּוּטִיב
עוֹבָדָךְ לְיוֹם דִּינָא חַטָּאךְ נָטִיר
דַּעֲתִיד לְאִתְפָּרָעָא מִנָּךְ אֶלָּא
לָא תִּתּוּב וְאִם תִּתּוּב יִשְׁתְּבֵק
8 לָךְ: וַאֲמַר קַיִן לְהֶבֶל אֲחוּהִי
וַהֲוָה בְּמֶהֱוֵיהוֹן בְּחַקְלָא וְקָם
קַיִן בְּהֶבֶל אֲחוּהִי וְקַטְלֵיהּ:
9 וַאֲמַר יְיָ לְקַיִן אָן הֶבֶל אֲחוּךְ
וַאֲמַר לָא יְדַעְנָא הֲנָטֵר אֲחִי אֲנָא: וַאֲמַר מָה עֲבַדְתָּא קָל דְּמֵי
10 וְרַעְיָן דַּעֲתִידִין לְמִפַּק מִן אֲחוּךְ קָבְלִין קֳדָמַי מִן אַרְעָא:

Et dixit Dñs Deꝰ; Ecce Adã unicus est in seculo ex se, sciens bonũ & malũ: & nunc fortè extendet manũ suã, & sumet etiã de arbore vitæ, & comedet, & vivet in æternũ. Et emisit eũ Dñs Deꝰ de horto voluptatis, ut operaretur terram, de quâ creatus fuerat. Et ejecit Adam: & collocavit ad orientem horti voluptatis Cherubim & acutum gladium, versatilem; ad custodiendam viam arboris vitæ.

ET CAP. IV.

1 Et Adã cognovit Evã uxorẽ suã: & concepit & peperit Cain; & dixit; *acquisivi virũ à conspectu Domini.* Et addidit
2 ut pareret fratrẽ ejus Abel: Fuitq; Abel pastor ovium; Et Cain
3 fuit vir agricola. Et factum est post aliquot dies: & adduxit Cain de fructu terræ, munꝰ corã
4 Domino. Et Abel adduxit etiã ipse, de primogenitis oviũ suarũ, & de adipibus earũ: *fuitq; beneplacitũ in conspectu Domini, in Abel & in munere ejus.*
5 *In Cain autem & in munere ejus, non fuit beneplacitũ:* & iratus est Cain vehemẽter, & *submissi sunt* vultus ejus. Dixitq;
6 Dominus ad Cain: Cur irasceris tu? & quare *submissi sunt*
7 vultus tui? Nõne si bene egeris *opera tua*, dimittetur tibi? & si nõ bene egeris *opera tua*, in diẽ judicii peccatum tuũ servatum est? in quâ futurũ est ut ulciscatur de te, si non converteris; & si converteris dimittetur tibi.
8 Et *loquutus est* Cain ad Abel fratrem suum: fuitq; cùm essent in agro; & surrexit Cain *in* Abel fratrem suum, & occidit
9 eum. Et dixit Dominus ad Cain; Vbi est Abel frater tuus? Et dixit, nescio *ego*; nunquid custos fratris mei ego sum? Et
10 ait, quid fecisti? vox sanguinis generationum, quæ futuræ erant succedere de fratre tuo, clamant coram me de terrâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 ** ויאמר יי אלהים הא אדם הוה כחד מנא ידע טב ובישא וכען דלמא ישלח ידיה
ויסב אף מאילן חייא וייכול וייחי לעלם:
23 * וישלחיה יי אלהים מגנתא דעדן למפלח ית־
24 ארמתא דאתברי מתמן: * ותריך ית אדם ואשרי מלקדמין
לגנתא דעדן ית כרוביא וית שנן חרבא דמתהפכא למטר
ית אורח אילן חייא: ד

1 ** ואדם ידע ית חוה אתתיה ועדיאת וילדת ית קין ואמרת
2 קניתי גבר מן קדם יי: ואוסיפת למילד ית אחוהי ית הבל והוה
הבל רעי ענא וקין הוה עבד פלח
3 בארעא: והוה מסוף יומין ואיתי קין מאבא דארעא
4 קורבנא קדם יי: והבל איתי אף הוא מבכרי עניה
ומשמנינהון והות רעוא קדם
5 יי בהבל ובקרבניה: ובקין
ובקרבניה לא הות רעוא
ותקיף לקין לחדא ואתכביש
6 אפוהי: ואמר יי לקין למא
תקיף לך ולמא אתכביש
7 אפך: הלא אם תוטיב עובדך
ישתבק לך ואם לא תוטיב
עובדך ליום דינא חטאך נטיר
דעתיד לאתפרעא מנך אלא
לא תתוב ואם תתוב ישתבק
8 לך: ואמר קין להבל אחוהי
והוה במהוויהון בחקלא וקם
9 קין בהבל אחוהי וקטליה:
ואמר יי לקין אן הבל אחוך
10 ואמר לא ידענא הנטר אחי אנא: ואמר מה עבדתא קל דם
ורעין דעתידין למפק מן אחוך קבלין קדמי מן ארעא:

VERSIO SAMARITANA.

22 ** ויאמר יי אלהים הא אדם הוה כחד מנא ידע טב ובישא וכען דלמא ישלח ידיה
ויסב אף מאילן חייא וייכול וייחי לעלם:
23 * וישלחיה יי אלהים מגנתא דעדן למפלח ית־
24 ארמתא דאתברי מתמן: * ותריך ית אדם ואשרי מלקדמין
לגנתא דעדן ית כרוביא וית שנן חרבא דמתהפכא למטר
ית אורח אילן חייא: ד

1 ** ואדם ידע ית חוה אתתיה ועדיאת וילדת ית קין ואמרת
2 קניתי גבר מן קדם יי: ואוסיפת למילד ית אחוהי ית הבל והוה
הבל רעי ענא וקין הוה עבד פלח
3 בארעא: והוה מסוף יומין ואיתי קין מאבא דארעא
4 קורבנא קדם יי: והבל איתי אף הוא מבכרי עניה
ומשמנינהון והות רעוא קדם
5 יי בהבל ובקרבניה: ובקין
ובקרבניה לא הות רעוא
ותקיף לקין לחדא ואתכביש
6 אפוהי: ואמר יי לקין למא
תקיף לך ולמא אתכביש
7 אפך: הלא אם תוטיב עובדך
ישתבק לך ואם לא תוטיב
עובדך ליום דינא חטאך נטיר
דעתיד לאתפרעא מנך אלא
לא תתוב ואם תתוב ישתבק
8 לך: ואמר קין להבל אחוהי
והוה במהוויהון בחקלא וקם
9 קין בהבל אחוהי וקטליה:
ואמר יי לקין אן הבל אחוך
10 ואמר לא ידענא הנטר אחי אנא: ואמר מה עבדתא קל דם
ורעין דעתידין למפק מן אחוך קבלין קדמי מן ארעא:

(z) habitare fecit ad Orientem paradisi. (a) Numerum (b) adferret munus (c) odoratus est (a) ad munus (e) non est odoratus (f) ad munus

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et dixit dominꝰ Deus: Ecce 22
Adam est sicut (u) unus ex nobis ad cognoscẽdum bonũ et malũ: Et nunc, ne mittat manum suã et accipiat etiã de arbore vitæ, et comedat, et vivat(x) in æternũ. Et e- 23
misit eũ dominusDeꝰ ex(y) horto E.ẽ, ut coleret terram ex qua sũptus erat. Expu- 24
litq; Adamũ; et(z) collocavit ex adverso ad hortũ Eden, Cherubim, et flammeũ gladiũ versatilem, ad custodiendã viam ligni vitæ.

CAP. IV.

Adam autẽ cognovit E- 1
vam uxorẽ suam quæ concepit et peperit Cain: Et dixit, acquisivi hominẽ à Dómino. Rursumq; peperit fra- 2
trem ejus Abel: Fuit autem Abel pastor ovium; Cain verò colebat terrã. Et factum 3
est post (a) aliquot dies, ut (b) offerret Cain de fructu terræ oblationẽ Domino. Et 4
Abel obtulit etiam ipse de primogenitis ovium suarũ, et de adipibus earũ. (c) Respexit autẽ Dominꝰ ad Abel, et ad (d) oblationem ejus: Ad 5
Cain verò et ad (e) oblationem ejus non (f) respexit: Et iratus est Cain vehementer, concideruntq; facies ejus. Et dixit Dominus ad 6
Cain: Quare irasceris, et quare concidérunt facies tuæ? Nonne si benè egeris, recipies: Si autem non feceris 7
benè, ad portã peccatum cubat; et ad te cõversio ejus, et tu dominaberis ei. Et di- 8
xit Cain Abeli fratri suo, transeamus in campum: Et factum est cum essent in campo, ut insurgeret Cain adversùs Abelem fratrem suum, et occideret eum. Dixitq; Dominus Cain o: 9
ubi est Abel frater tuus? Respondit, Nescio: Num custos fratris mei ego sum? Et dixit, quid fecisti? vox 10
sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc autem maledictus es tu à terra, quæ aperuit os suum, ut susciperet sanguinẽ fratris tui de manu tua:

VER. SAM. (u) Ramus (x) et occultet se (y) paradisi (z) Numerum (b) adferret munus (c) odoratus est (a) ad munus (e) non est odoratus (f) ad munus

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

22 * ثُمَّ قَالَ اللّٰهُ هُوذَا ءآدَمُ قَدْ صَارَ كَوَاحِدٍ مِنَّا يَعْرِفُ مَعْرِفَةَ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ * وَالْآنَ فَيَجِبُ أَنْ
يَخْرُجَ مِنَ الْجَنَانِ لِئَلَّا يَمُدَّ يَدَهُ فَيَأْخُذَ مِنْ شَجَرَةِ الْحَيَاةِ أَيْضًا وَيَأْكُلَ فَيَحْيَا إِلَى الدَّهْرِ
23 * فَطَرَدَهُ اللّٰهُ مِنْ جَنَانِ عَدْنٍ لِيَفْلَحَ الْأَرْضَ الَّتِي أُخِذَ مِنْهَا * وَلَمَّا طَرَدَ آدَمَ أَسْكَنَ مِنْ
24 شَرْقِيِّ جَنَانِ عَدْنٍ الْمَلَائِكَةَ وَلَمْعَ سَيْفٍ مُتَقَلِّبٍ لِيَحْفَظُوا طَرِيقَ شَجَرِ الْحَيَاةِ *

* اَلْفَصْلُ الرَّابِعُ *

1 * ثُمَّ إِنَّ آدَمَ وَاقَعَ حَوَّا زَوْجَهُ فَحَمَلَتْ وَوَلَدَتْ قَايِنَ فَقَالَتْ قَدْ رُزِقْتُ رَجُلًا مِنْ عِنْدِ
2 اللّٰهِ * ثُمَّ عَاوَدَتْ فَوَلَدَتْ أَخَاهُ هَابِيلَ * فَكَانَ هَابِيلُ رَاعِيَ غَنَمٍ * وَقَايِنُ كَانَ يَفْلَحُ
3 4 الْأَرْضَ * فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ أَيَّامٍ أَتَى قَايِنُ مِنْ ثَمَرِ الْأَرْضِ هَدِيَّةً لِلّٰهِ * وَأَتَى هَابِيلُ أَيْضًا
5 بِسَبْيٍ مِنْ بُكُورِ غَنَمِهِ وَمِنْ سِمَانِهَا * فَقَبِلَ اللّٰهُ هَابِيلَ وَهَدِيَّتَهُ * وَقَايِنَ وَهَدِيَّتَهُ لَمْ يَقْبَلْهُمَا
6 * فَاسْتَدَّ عَلَى قَايِنَ جِدًّا وَسَقَطَ وَجْهُهُ حَيَاءً * وَقَالَ اللّٰهُ لِقَايِنَ لِمَ اسْتَدَّ عَلَيْكَ وَلِمَ سَقَطَ
7 وَجْهُكَ * أَلَا إِنَّكَ لَوْ جُدْتَ قُبِلْتَ * وَإِنْ لَمْ تَجُدْ فَأَيْمَا اكْتَهَتْ خَطَاؤُكَ رَابِضٌ وَإِلَيْكَ
8 قِيَادُهُ وَأَنْتَ الْمُسَلَّطُ عَلَيْهِ بِالِاخْتِيَارِ * ثُمَّ قَالَ قَايِنُ هَابِيلَ أَخَاهُ * فَلَمَّا كَانَا فِي الصَّحْرَاءِ قَامَ
9 قَايِنُ إِلَى هَابِيلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ * فَقَالَ اللّٰهُ لِقَايِنَ مُقَرِّرًا أَيْنَ هَابِيلُ أَخُوكَ * قَالَ لَا أَعْلَمُ هَلْ
10 أَنَا حَافِظٌ أَخِي * وَقَالَ مَاذَا صَنَعْتَ دَمُ أَخِيكَ صَارِخٌ إِلَيَّ مِنَ الْأَرْضِ *

Tum dixit Deus: Ecce Adam jam factus est ut unus è nobis, sciens scientiam boni & mali; & modò oportet ut exeat ex horto, ne extendat manum suam, & accipiat ex arbore vitæ quoque, et comedat, et vivat in sæculum. Expulitque cum Deus ex horto Eden, ut coleret terram è qua desumptus fuerat. Et cùm expulsus fuisset Adam, habitare fecit à parte orientali horti Eden, Angelos, et convsationem gladii versatilis, ut custodirent viam arboris vitæ. 22 23 24

CAP. IV.

Præterea Adam coivit cum Evâ uxore sua, et concepit, et peperit Cain, Dixitque: Jam obtinui virum à Deo. Tum iteratò genuit fratrem ejus Habel: eratque Habel pastor ovium, et Cain colebat terram. Cùmque dies aliquot præteriissent, attulit Cain de fructibus terræ munus Deo, Et attulit Habel quoque aliquot ex primogenitis ovium suarum, et ex pinguissimis earum. Acceptavitque Deus Habel, et donum ejus: Et Cain et munus ejus non acceptavit. Durumque fuit Cainо valdè, et cecidit vultus ejus præ verecundia. Et dixit Deus Cainо; cur durum fuit tibi? et cur cecidit vultus tuus? Nonne si benè egeris, recipies? quumque non bene egeris, quocunque perrexeris peccatum tuum cubans est, et ad te spectat moderatio ejus, et tu es qui dominaris illius per electionem. Præterea locutus est Cain cum Habel fratre suo; cùmque essent ambo in campo, surrexit Cain ad Habel fratrem suum, et occidit eum. Dixitque Deus Cainо interrogativè; ubi est Habel frater tuus? Ait, Nescio, num ego custos sum fratris mei? Et dixit: Quid fecisti? sanguis fratris tui clamans est ad me de terra. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

ספר בראשית : ד

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

aperuit quæ ,terrā à tu maledictus nunc Et

11 וְעַתָּה אָרוּר אַתָּה מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה
.tuâ manu de tui fratris ſanguines ſuſciperet ut ,ſuum os

אֶת־פִּיהָ לָקַחַת אֶת־דְּמֵי אָחִיךָ מִיָּדֶךָ :
dare addet non ,terram coles *Quòd.*

12 כִּי תַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה לֹא־תֹסֵף תֵּת־
dixit Et .terrā in eris profugus & Vagus .tibi ſuum *robur*

כֹּחָהּ לָךְ נָע וָנָד תִּהְיֶה בָּאָרֶץ : וַיֹּאמֶר
ejiciſti Ecce .*iacere* quàm mea *iniquit* n Major: Dñm ad Cain

13 קַיִן אֶל־יְהוָה גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשֹׂא : הֵן גַּרַשְׁתָּ
me abſcondā tuâ facie à & :terræ ſuperficie de hodie me

אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר
me inveniēs omnis *ut* ,erit & ,terrā in profugus & vagus ero &

וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ וְהָיָה כָּל־מֹצְאִי
,Cain occidens omnis Propterea: Dominus ei dixit Et .me occidat

14 יַהַרְגֵנִי : וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה לָכֵן כָּל־הֹרֵג קַיִן
vindicabitur ſeptẽpliciter ,ſignum Cain in Dñs poſuit Et

שִׁבְעָתַיִם יֻקָּם וַיָּשֶׂם יְהוָה לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי
Cain eſt egreſſus Et .eum inveniens omnis eum *percutiendum*

15 הַכּוֹת אֹתוֹ כָּל־מֹצְאוֹ : וַיֵּצֵא קַיִן
.Heden *ante* Nod terrā in *ſedit* & ,Domini facie à

מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־נוֹד קִדְמַת־עֵדֶן :
peperit & ,concepit & ,ſuam uxorem Cain cognovit Et

16 וַיֵּדַע קַיִן אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת־
,civitatis nomen vocavit &,civitatem *ædificans fuit* Et .Chanoch

חֲנוֹךְ וַיְהִי בֹּנֶה עִיר וַיִּקְרָא שֵׁם הָעִיר
:Hirad Chanoch ipſi eſt natus Et .Chanoch ſui filii *nomē ſicut*

כְּשֵׁם בְּנוֹ חֲנוֹךְ : וַיִּוָּלֶד לַחֲנוֹךְ אֶת־עִירָד
genuit Mechujaël & :Mechujaël genuit Hirad &

17 וְעִירָד יָלַד אֶת־מְחוּיָאֵל וּמְחִיָּאֵל יָלַד אֶת־
ſibi accepit Et .Lemech genuit Methuſaël & :Methuſaël

מְתוּשָׁאֵל וּמְתוּשָׁאֵל יָלַד אֶת־לָמֶךְ : וַיִּקַּח־לוֹ
nomen & ,Hadah unius nomen : uxores duas Lemech

18 לֶמֶךְ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאַחַת עָדָה וְשֵׁם
Ipſe .Jabal Hadah genuit Et .Sillah ,ſecundæ

הַשֵּׁנִית צִלָּה : וַתֵּלֶד עָדָה אֶת־יָבָל הוּא
ejus fratris nomē Et .*poſſeſſionis* & ,tentorium *ſedentis* pater fuit

19 הָיָה אֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה : וְשֵׁם אָחִיו
.organū & citharā apprehendentis omnis pater fuit Ipſe .Jubal

יוּבָל הוּא הָיָה אֲבִי כָּל־תֹּפֵשׂ כִּנּוֹר וְעוּגָב :
acuentē,Cain Tubal peperit ipſa etiam Sillah Et

20 וְצִלָּה גַם־הִוא יָלְדָה אֶת־תּוּבַל קַיִן לֹטֵשׁ
Cain Tubal ſoror & : ferri & ,æris opificium omne

כָּל־חֹרֶשׁ נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וַאֲחוֹת תּוּבַל־קַיִן
:Sillah & Hadah ſuis uxoribus Lemech dixit Et .Nahamah

21 נַעֲמָה : וַיֹּאמֶר לֶמֶךְ לְנָשָׁיו עָדָה וְצִלָּה
:mea eloquium auſcultate : Lemech uxores meā vocē Audite

שְׁמַעַן קוֹלִי נְשֵׁי לֶמֶךְ הַאְזֵנָּה אִמְרָתִי
,meum *livorem* in puerum &,*meā vulnus* in *occidi* virum *Quòd*

כִּי אִישׁ הָרַגְתִּי לְפִצְעִי וְיֶלֶד לְחַבֻּרָתִי :

Nunc igitur maledictus eris
ſuper terram, quæ aperuit
os ſuum : & ſuſcepit ſan-
guinem fratris tui de ma-
nu tua. Cùm operatus fueris
eam, non dabit tibi fructus
ſuos : vagus & profugus eris
ſuper terram. Dixitque Cain
ad Dominum ; Major eſt ini-
quitas mea, quàm ut veniam
merear. Ecce ejicis me hodiè
à facie terræ, et à facie
tua abſcondar ; et ero vagus
et profugus in terra : omnis
igitur qui invenerit me, occi-
det me. Dixitque ei Dominus;
Nequaquam ita fiet : ſed om-
nis qui occiderit Cain, ſeptu-
plùm punietur. Poſuitque
Dominus Cain ſignum, ut
non interficeret eum omnis
qui inveniſſet eum. Egreſſuſq;
Cain à facie Domini, ha-
bitavit profugus in terra ad
orientalem plagam Eden.
Cognovit autem Cain uxo-
rem ſuam, quæ concepit, et
peperit Henoch : et ædifica-
vit civitatem, vocavitque no-
men ejus nomine filii ſui, He-
noch. Porrò Henoch genuit
Irad ; et Irad genuit Maüjaël ;
et Maüjaël genuit Methuſaël ;
et Methuſaël genuit Lamech.
Qui accepit duas uxores : no-
men uni, Ada ; et nomē alteri,
Sella. Genuitque Ada Jabel ;
qui fuit pater habitantium in
tentoriis ; atque paſtorum. Et
nomen fratris ejus, Jubal : ipſe
fuit pater canentium citharâ
et organo. Sella quoque ge-
nuit Tubal-cain, qui fuit mal-
leator, et faber in cuncta
opera æris et ferri. Soror ve-
rò Tubal-cain, Noëma. Dixitq; Lamech uxoribus ſuis,
Adæ et Sellæ ; Audite vocem
meam, uxores Lamech ; auſcul-
tate ſermonem meum : quoni-
am occidi virum in vulnus
meum, & adoleſcentulum in
livorem meum.

11 Καὶ νῦν ἐπικατάρατος σὺ (ι) ἀπὸ τ γῆς,
ἡ ἔχανε τὸ στόμα αὐτῆς δέξασθαι τὸ αἷμα τ
12 ἀδελφοῦ σου ἐκ τ χειρός σου. Ὅτε ἐργᾷ
τ γῆν, οὐ μὴ προσθήσει τ ἰσχὺν αὐτῆς
δοῦναί σοι. στένων καὶ τρέμων ἔσῃ ἐπὶ τῆς
13 γῆς. Καὶ εἶπε Κάϊν (κ) πρὸς κύριον
τ θεὸν, Μείζων ἡ αἰτία μου τοῦ ἀφε-
14 θῆναί με. (λ) Εἰ ἐκβάλλεις με σήμε-
ρον ἀπὸ προσώπου τ γῆς, καὶ ἀπὸ τ προσ-
ώπου σου κρυβήσομαι, καὶ ἔσομαι στένων καὶ
τρέμων ἐπὶ τ γῆς· καὶ ἔσται πᾶς ὁ εὑρίσκων
15 με, ἀποκτενεῖ με. Καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος
ὁ θεὸς, Οὐχ (μ) ὅτω. πᾶς ὁ ἀποκτείνας
Κάϊν, ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύσει. καὶ ἔθε-
το κύριος ὁ θεὸς σημεῖον τῷ Κάϊν, τοῦ μὴ
ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τ εὑρίσκοντα αὐτόν.
16 Ἐξῆλθε δὴ Κάϊν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ, καὶ
17 ᾤκησεν ἐν γῇ Ναὶδ κατέναντι Ἐδέμ. Καὶ
ἔγνω Κάϊν τ γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ συλλαβοῦσα,
ἔτεκε τ Ἐνώχ. καὶ ἦν οἰκοδομῶν πόλιν· καὶ
ἐπωνόμασε τ πόλιν ὀνόματι τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ, Ἐνώχ. Ἐγεννήθη δὲ τῷ Ἐνὼχ Γαϊ-
δὰδ· καὶ Γαϊδὰδ ἐγέννησε τ Μαυελεήλ· καὶ
Μαλελεὴλ ἐγέννησε τ Μαθουσάλα· καὶ Μα-
θουσάλα ἐγέννησε τ Λάμεχ. Καὶ ἔλαβεν
ἑαυτῷ Λάμεχ δύο γυναῖκας· ὄνομα τῇ μιᾷ,
Ἀδά· καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Σελλά. Καὶ
ἔτεκεν Ἀδὰ τ Ἰωβήλ. οὗτος (ν) ἦν πατὴρ
21 οἰκούντων ἐν σκηναῖς, κτηνοτρόφων. Καὶ
ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ἰουβάλ. οὗτος ἦν ὁ
22 καταδείξας ψαλτήριον καὶ κιθάραν. (ξ) Σέλ-
λα δὲ καὶ αὐτὴ ἔτεκε τ Θόβελ· καὶ ἦν σφυ-
ροκόπος χαλκεὺς χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ἀδελφὴ
23 δὲ Θόβελ, Νοεμά. Εἶπε δὲ Λάμεχ τ ἑαυ-
τοῦ γυναιξίν, Ἀδὰ καὶ Σελλά, Ἀκούσατέ μου
τ φωνῆς γυναῖκες Λάμεχ, ἐνωτίσασθέ μου
τοὺς λόγους· ὅτι ἄνδρα ἀπέκτεινα εἰς τραῦ-
μα ἐμοί, καὶ νεανίσκον εἰς μώλωπα ἐμοί.

MS.A. (ι) ἐπὶ τῆς γῆς, (κ) πρὸς τ κύριον,
Μείζων (λ) Εἰ ἐκβαλεῖς (μ) ὅτως. (ν) ἦν ὁ
πατὴρ (ξ) Σελλὰ δὲ ἔτεκεν καὶ αὐτὴ τ

Et nunc maledictus tu à te-
rra, quæ aperuit os ſuum ac-
cipere ſanguinem fratris tui de
manu tua. Quando operabe-
ris terram ; & non adjicient
virtutem ſuam dare tibi. (ſ)
Gemens & tremens eris ſuper
terram. Et dixit Caïn ad Do-
minum Deum ; Major cauſa
mea eſt, quàm ut ego dimit-
tar. Si ejicis me hodiè à facie
terræ : & à facie tua abſcon-
dar ; & ero gemens, & tre-
mens ſuper terram. Et erit
Omnis qui invenerit me, occi-
det me. Et dixit ei Dominus
Deus ; Non ſic. Omnis, qui
occiderit Caïn, (g) ſeptem vin-
dictas exolvet. Et poſuit Domi-
nus Deus ſignum ſuper Caïn,
ne eum occidat omnis, qui in-
venerit eum. Egreſſus eſt au-
tem Caïn à facie Dei, & hi-
bitavit in terra (b) Næd, con-
tra Edem. Et cognovit Caïn
uxorem ſuam : & concipiens
peperit Enoch. Et erat ædificans
civitatem : & nominavit civi-
tatem in nomine filii ſui Enoch.
Natus eſt autem Enoch Gaïdad.
Et Gaïdad genuit Maleleel. Et
Maleleel genuit (i) Mathuſala.
Et Mathuſala genuit Lamech. Et
accepit ſibi Lamech duas uxo-
res : nomen uni, Ada ; & no-
men ſecundæ, Sella. Et Ada pe-
perit Jobel. Hic fuit pater ha-
bitantium in tabernaculis, paſ-
centium pecora. Et nomen fra-
tris ejus, Jubal. Hic fuit, qui
monſtravit pſalterium, & ci-
tharam. Sella autem & ipſa
peperit Thobel. Et fuit malle-
ator, faber æris & ferri. So-
ror autem Thobel, Noëma.
Dixit autem Lamech uxoribus
ſuis, Ada, & Sella ; Au-
dite vocem meam, uxores La-
mech ; auribus percipite ver-
ba mea : quoniam virum oc-
cidi in vulnus mihi, & a-
doleſcentulum in livorem mi-
hi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 *ܗܫܐ ܐܢܬ ܡܠܘܛ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܦܬܚܬ ܦܘܡܗ ܕܢܣܒ ܐܝܬ ܡܢ ܐܝܕ ܐܚܘܟ ܗܒܠ ܕܡܘ ܕܐܚܘܟ ܡܢ ܐܝܕܟ ܀
12 * ܟܕ ܬܦܠܚ ܐܪܥܐ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܟ ܥܘܕ ܒܝܬ ܟܚܗ ܗܘ ܣܟܢ ܘܡܬܪܥܫ ܗܘ ܒܐܪܥܐ ܀
13 ܐܡܪ ܩܝܢ ܠܡܪܝܐ ܪܒ ܗܘ ܥܘܠܬܝ ܡܢ ܕܐܬܪܚܡ ܀ * ܗܐ ܓܪܫܬ ܐܢܬ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܐܪܥܐ
14 ܘܡܢ ܩܕܡ ܐܦܝ ܐܬܓܢܒ ܘܐܗܘܐ ܣܟܢ ܘܡܬܪܥܫ ܒܐܪܥܐ ܘܗܘ ܟܠ ܕܫܟܚ ܢܩܛܠ ܠܝ ܀
15 ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܠܐ ܗܟܢܐ ܟܠ ܕܩܛܠ ܠܩܝܢ ܫܒܥܬܐ ܢܬܩܛܠ ܘܫܐܡ ܡܪܝܐ ܠܩܝܢ ܀
ܐܬ ܕܠܐ ܢܩܛܠܝܗ ܟܠ ܕܫܟܚ ܢܩܛܠ ܠܗ ܀ * ܢܦܩ ܩܝܢ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܝܬܒ ܒܐܪܥܐ ܕܢܘܕ ܩܕܡ ܥܕܢ ܀
16 17 * ܘܝܕܥ ܩܝܢ ܠܐܢܬܬܗ ܘܐܬܒܛܢ ܘܝܠܕܬ ܠܚܢܘܟ ܘܗܘ ܒܢܐ ܩܪܝܬܐ ܘܩܪܐ ܫܡ ܠܩܪܝܬܐ
ܐܝܬ ܠܗ ܫܡ ܒܪܗ ܚܢܘܟ ܀ ܘܐܬܝܠܕ ܠܚܢܘܟ ܐܝܪܕ ܘܐܝܪܕ ܐܘܠܕ ܠܡܚܝܝܐܝܠ ܘܡܚܝܝܐܝܠ ܐܘܠܕ ܠܡܬܘܫܝܐܝܠ
ܘܡܬܘܫܝܐܝܠ ܐܘܠܕ ܠܠܡܟ ܀ * ܘܢܣܒ ܠܗ ܠܠܡܟ ܬܪܬܝܗܘܢ ܫܡ ܚܕܐ ܘܫܡ ܬܪܬܝܬܐ ܨܠܐ ܀
18 ܘܝܠܕܬ ܥܕܐ ܠܝܒܠ ܗܘ ܐܒܐ ܕܝܬܒ ܒܡܫܟܢ ܘܒܥܝܪ ܀ ܘܫܡ ܐܚܘܗ ܝܘܒܠ ܗܘ ܐܒܐ ܕܟܠ ܕܡܫܟ
19 ܟܢܪܐ ܘܡܢܓܢ ܀ ܘܨܠܐ ܐܦ ܗܝ ܝܠܕܬ ܠܬܘܒܠ ܩܝܢ ܠܐ ܗܘ ܡܚܪܫ ܟܠ ܥܒܕ ܢܚܫ ܘܦܪܙܠ ܀ * ܘܐܚܬ ܬܘܒܠ ܩܝܢ ܢܥܡܐ ܀
20 ܘܠܠܡܟ ܢܣܒ ܠܗ ܬܪܬܝܗܘܢ ܢܫܐ ܫܡ ܚܕܐ ܥܕܐ ܘܫܡ ܬܪܬܝܬܐ ܨܠܐ ܀ ܘܝܠܕܬ ܥܕܐ ܠܝܒܠ ܗܘ ܐܒܐ ܕܝܬܒ ܒܡܫܟܢ ܘܒܥܝܪ ܀
21 ܘܫܡ ܐܚܘܗ ܝܘܒܠ ܗܘ ܐܒܐ ܕܟܠ ܕܡܫܟ ܟܢܪܐ ܘܡܢܓܢ ܀ ܘܨܠܐ ܐܦ ܗܝ ܝܠܕܬ ܠܬܘܒܠ ܩܝܢ ܠܐ ܗܘ ܡܚܪܫ ܟܠ ܥܒܕ ܢܚܫ ܘܦܪܙܠ ܀
22 ܘܐܚܬ ܬܘܒܠ ܩܝܢ ܢܥܡܐ ܀ * ܘܠܠܡܟ ܢܣܒ ܠܗ ܬܪܬܝܗܘܢ ܢܫܐ ܫܡ ܚܕܐ ܥܕܐ ܘܫܡ ܬܪܬܝܬܐ ܨܠܐ ܀
23 ܘܝܠܕܬ ܥܕܐ ܠܝܒܠ ܗܘ ܐܒܐ ܕܝܬܒ ܒܡܫܟܢ ܘܒܥܝܪ ܀ ܘܫܡ ܐܚܘܗ ܝܘܒܠ ܗܘ ܐܒܐ ܕܟܠ ܕܡܫܟ ܟܢܪܐ ܘܡܢܓܢ ܀ ܘܨܠܐ ܐܦ ܗܝ ܝܠܕܬ ܠܬܘܒܠ ܩܝܢ ܠܐ ܗܘ ܡܚܪܫ ܟܠ ܥܒܕ ܢܚܫ ܘܦܪܙܠ ܀
ܐܚܬ ܬܘܒܠ ܩܝܢ ܢܥܡܐ ܀ * ܘܠܠܡܟ ܢܣܒ ܠܗ ܬܪܬܝܗܘܢ ܢܫܐ ܫܡ ܚܕܐ ܥܕܐ ܘܫܡ ܬܪܬܝܬܐ ܨܠܐ ܀

In poſterum maledictus eris è terra, quæ 11
aperuit os ſuum, & excepit ſanguinem
fratris tui de manibus tuis. Quum co- 12
lueris terram, ampliùs non dabit tibi ro-
bur ſuum : tremens ac vacillans eris in
terra. Et ait Cain ad Dominum, Major 13
eſt ſultitia mea quàm ut condonetur. En 14
ejeciſti me hodie è ſuperficie terræ, et à
conſpectu tuo abſcondar, & ero tremens
ac vacillans in terra, & quiſquis me repe-
rerit, interficiet me. Et dixit ei Domin⁹, 15
Non ita *fiet*, *ſed* omni interficienti Cai-
num, ſeptuplum rependetur. poſuitque
Dominus ſignum in Caino, ut non in-
terficeret eum quicunq; inveniret illum.
Itaq; egreſſ⁹ eſt Cain à conſpectu Domi- 16
ni, et commoratus eſt in terra Nud, ab
orientali plaga Eden. Et cognovit Cain 17
uxorem ſuam, quæ concepit, ac peperit
Henoch : qui extruxit civitatem, & ap-
pellavit nomen civitatis illius juxta no-
men filii ſui, Henoch. Porro ipſi Henoch 18
natus eſt Idar : et Idar genuit Mahuaiel,
& Mahuaiel genuit Mathuſaiel, & Ma-
thuſaiel genuit Lamech. Lamech autem 19
duxit duas uxores, nomen unius Ada, &
nomen alterius Sella. Genuitq; Ada, Ia- 20
bal. ipſe fuit pater habitantium in ten-
torio, et habentium poſſeſſionem. Et 21
nomen fratris ejus Iubal, qui fuit pater
omnis tractantis citharam et fides. Et 22
Sella quoq; ipſa genuit Tubalcain fa-
brum in cunctis æneis et ferreis. Soror
verò Tubalcaini, Naama. Dixitq; La- 23
mech uxoribus ſuis Adæ et Sellæ, Audite
vocem meam uxores Lamech, auſcultate
ſermonem meum : quoniam virum oc-
cidi vulneribus meis, & puerum allisio-
nibus meis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. — תרגום אונקלוס — Targum ONKELOS.

וכְעַן לִיט אַתְּ מִן־אַרְעָא דִּי
פְּתִחַת יַת־פּוּמַהּ וְקַבִּילַת יַת־
דְּמֵי אֲחוּךְ מִן־יְדָךְ: אֲרֵי תְפַלַּח
יַת־אַרְעָא לָא־תּוֹסִיף לְמִתַּן
חֵילְהָא לָךְ מְטַלְטֵל וְגָלֵי תְּהֵי
בְּאַרְעָא: וַאֲמַר קַיִן קְדָם יְיָ סַגִּין
חוֹבִי מִלְמִשְׁבַּק: הָא אַתְרַכְתָּא יָתִי
יוֹמָא־דֵין מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא וּמִן־
קֳדָמָךְ לֵית אֶפְשַׁר לְאִסְתַּמָּרָא
וְאֶהֱוֵי מְטַלְטֵל וְגָלֵי בְּאַרְעָא וִיהֵי
כָּל־דְּיִשְׁכְּחִנַּנִי יִקְטְלִנִּי: וַאֲמַר
לֵיהּ יְיָ בְּכֵן כָּל־דִּיקְטוֹל קַיִן
לְשִׁבְעָא דָרִין יִתְפְּרַע מִנֵּיהּ וְשַׁוִּי
יְיָ לְקַיִן אָתָא דְּלָא לְמִקְטַל
יָתֵיהּ כָּל־דְּיִשְׁכְּחִנֵּיהּ: וּנְפַק קַיִן
מִן קֳדָם יְיָ וְיָתִיב בְּאַרְעָא גְּלֵי־
וּמְטַלְטֵל דַּהֲוָת עֲבִידָא עֲלוֹהִי
מִלְקַדְמִין בְּנִנְתָאדְעֵדֶן: וְיָדַע קַיִן
יַת־אִתְּתֵיהּ וְעַדְיָאת וִילִידַת יָת־
חֲנוֹךְ וַהֲוָה בָּנֵי קִרְתָּא וְקָרָא
שְׁמָא דְקִרְתָּא כְּשׁוּם בְּרֵיהּ
חֲנוֹךְ: וְאִתְיְלִיד לַחֲנוֹךְ יַת־
עִירָד וְעִירָד אוֹלִיד יַת־מְחוּיָאֵל
וּמְחוּיָאֵל אוֹלִיד יַת־מְתוּשָׁאֵל
וּמְתוּשָׁאֵל אוֹלִיד יַת־לֶמֶךְ:
וּנְסִיב־לֵיהּ לֶמֶךְ תַּרְתִּין נְשִׁין
שׁוּם חֲדָא עָדָה וְשׁוּם תִּנְיָנָא
צִלָּה: וִילִידַת עָדָה יַת־יָבָל הוּא
הֲוָה רַבְּהוֹן כָּל־דְּיָתְבֵי מַשְׁכְּנִין
וּמָרֵי בְעִיר: וְשׁוּם אֲחוּהִי יוּבָל
הוּא הֲוָה רַבְּהוֹן כָּל־דְּמָנְגֵּן עַל־
פּוּם־נַבְלָא וְיָדְעִי־זְמַר כִּנּוֹרָא
וְאַבּוּבָא: וְצִלָּה אַף־הִיא יְלִידַת
יַת־תּוּבַל־קַיִן רַבְּהוֹן דְּכָל־יְדָעֵי
עֲבִידַת נְחָשָׁא וּפַרְזְלָא וַאֲחָתֵיהּ

11 Et nunc maledictus tu, de terrâ
quæ aperuit os suũ, & susceþit
sanguinem fratris tui, de manu
tuâ. Quando operat' fueris ter-
râ; non dabit amplí' tibi virtu-
tẽ suâ: instabilis & transmigrãs
12 eris in terrâ. Et dixit Cain co-
ram Dño: Magna est iniquitas
14 mea ut dimittatur. Ecce
ejecisti me hodie de superficie
terræ; & a facie tuâ *impossibile*
est *abscondi*: Et ero instabilis
& transmigrans in terrâ; & erit
omnis qui invenerit me, occî-
15 det me. Et dixit ei Domi-
nus; propterea *omnis* qui
occiderit Cain, in septẽ genera-
tiones vindicta assumetur ex e-
o: Et posuit Dñs in Caĩ signũ,
ut non occideret eũ, omnis qui
16 invenisset eum. Et egressus est
Cain à facie Dñi: & habitavit
in terrâ *transmigrans & insta-*
bilis quæ facta est propter eũ à
17 *principio in horto* Eden. Et cog-
novit Caĩ uxorẽ suâ; & conce-
pit & peperit Enoch: Et fuit æ-
dificator civitatis; & vocavit
18 nomẽ civitatis, sicut nomẽ filii
sui Enoch. Et natus est ipsi E-
noch, Irad; & Irad genuit Ma-
üjaël: Et Maüjaël genuit Ma-
thusaël; & Mathusaël genuit
19 Lamech. Et accepit sibi Lamech
duas uxores: Nomẽ unius Ada;
20 & nomẽ alterius Sella. Et pe-
perit Ada Iabal: Ipse fuit ma-
gister *omniũ* habitãtiũ in ta-
bernaculis, & possidentiũ peco-
21 ra. Et nomẽ fratris sui Iubal: Ip-
se fuit magister omniũ canenti-
ũ in *nablio, sciẽtiũ cantũ cithara*
22 *et organi*. Et Sella etiam ipsa
peperit Tubal-Cain; *magistrum*
eorũ omniũ scientiũ opus æris
& ferri: Et soror ipsius Tubal-
23 Cain fuit Naama. Et dixit La-
mech uxoribus suis; *Ada* &
Sella audite vocẽ meã, uxores
Lamech auscultate sermonem
meũ: Nõ occidi virũ, ut prop-
ter eũ ego portẽ peccatũ; neq;
adolescentulum disperdidi, ut
propter eũ consumatur semen
meum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 * זעתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דם אחיך מידך:
12 בעבדך אתה את האדמה לא תוסף תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ:
13 ויאמר קין אל יהוה גדול עונשי מנשוא:
14 * הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני:
15 ויאמר לו יהוה לכן כל הרג קין שבעתים יקם ויתן יהוה לקין אות לבלתי הכות אותו כל מצאו:
16 * ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ נוד קדמת עדן:
17 ויהי קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בונה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך:
18 ויולד לחנוך את עירד ועירד הוליד את מחויאל ומחויאל הוליד את מתושאל ומתושאל הוליד את למך:
19 ויקח למך לו שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה:
20 ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה:
21 ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תפש כנור ועוגב:
22 וצלה גם היא ילדה את תובל קין לטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל קין נעמה:
23 ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמענה קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי:

VERSIO SAMARITANA.

11 * ועתה ארור אתה מן הארץ אשר פצתה את פיה לקחת את דם אחיך מידך:
12 בעבדך אתה את הארץ לא תוסף תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ:
13 ויאמר קין אל יהוה גדול עונשי מנשוא:
14 * הן גרשת אתי היום מעל פני הארץ ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני:
15 ויאמר לו יהוה לכן כל הרג קין שבעתים יקם ויתן יהוה לקין אות לבלתי הכות אותו כל מצאו:
16 * ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ נוד קדמת עדן:
17 ויהי קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בונה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך:
18 ויולד לחנוך את עירד ועירד הוליד את מחויאל ומחויאל הוליד את מתושאל ומתושאל הוליד את למך:
19 ויקח למך לו שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה:
20 ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה:
21 ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תפש כנור ועוגב:
22 וצלה גם היא ילדה את תובל קין לטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל קין נעמה:
23 ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמענה קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Nunc autem maledictus es 11
tu à terra, quæ aperuit os
suũ, ut susciperet sanguinẽ
fratris tui de manu tua.
Cùm coluerís terrã, non su- 12
per-addet virtutẽ suã tibi:
(b) Vagus & profugus eris
in terra. Tum dixit Cain 13
Domino, Major est iniquitas
mea quàm ut eã ferã. Ecce 14
expulisti me hodiè à facie
terræ, & à facie tua abs-
condar, eróq; vagus & pro-
fugus in terra; & quicunq;
invenerit me, occidet me. Et 15
dixit ei Dominus, Propterea
omnis qui occiderit Cain,
septuplũ punietur. Et posuit
Dominus super Cain signũ,
ne percuteret eum quicunq;
eũ invenisset. Et egressus est 16
Cain à facie Domini, ut ha-
bitaret in terra (i) Nod, ad o-
rientem Eden. Et cognovit 17
Cain uxorẽ suã, quæ concc-
pit, & genuit Henoch. Postea
ædificavit urbẽ, vocavitq;
nomẽ urbis de nomine filii
sui, Henoch. Natus est quoq; 18
Henocho Hirad: Hirad verò
genuit (k) Michaël, & (l)
Michaël genuit Methusaël,
Et Methusaël genuit Lamech
Accepitq; sibi Lamech duas 19
uxores; nomẽ unius, Ada; &
nomẽ alterius, Sella. Peperit 20
autẽ Ada Jabel: hic fuit (m)
pater habitantis tentoriũ, &
possidẽtis pecora. Nomẽ ve- 21
rò fratris ejus erat Jubal:
hic fuit (n) pater omnis tan-
gentis cithară & organũ.
Et Sella etiam ipsa pepe- 22
rit Thubal-cain, (o) qui po-
livit omne opus æreum &
ferreum: Soror verò Thu-
bal-cain, (p) Noëma. Et 23
dixit Lamech uxoribus su-
is, Adæ & Sellæ; Audite vo-
cem meam, uxores La-
mech; auscultate verba mea:
quia virum occidi in
(q) vulnere meo, & ado-
lescentulum in (r) livore
meo.

VER. SAM. (b) Latitans & absconditus (i) Cheli, (k) Mihaël, (l) Mihaël (m) princeps (n) princeps (o) qui conflavit & conglutinavit (p) Zalkipha. (q) infectatione mea, (r) molestia mea.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 * وَالْآنَ اَنْتَ مَلْعُونٌ مِنَ الْاَرْضِ الَّتِي فَتَحَتْ فَاهَا وَقَبِلَتْ دَمَ اَخِيكَ مِنْ يَدِكَ * بِاَنْ تَفْلَحَ
12 الْاَرْضَ وَلَا تَعُودُ اَنْ تُعْطِيَكَ قُوَاهَا * وَتَائِهًا نَائِدًا تَكُونُ فِي الْاَرْضِ * قَالَ قَايِنُ لِلّٰهِ تَعَالَى دَنْبِي
13 اَعْظَمُ مِنْ اَنْ يُغْفَرَ * فَاِنْ طَرَدْتَنِي الْيَوْمَ عَنْ وَجْهِ الْاَرْضِ هَلْ اَسْتَتِرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ * وَاِنْ
14 كُنْتُ تَائِهًا نَائِدًا فِي الْاَرْضِ كَانَ كُلُّ مَنْ وَجَدَنِي يَقْتُلُنِي * قَالَ اللّٰهُ لِذٰلِكَ كُلُّ مَنْ قَتَلَ قَايِنَ
15 يُقَادُ بِهِ كَثِيرًا * جَعَلَ اللّٰهُ لِقَايِنَ اٰيَةً لِئَلَّا يَقْتُلَهُ كُلُّ مَنْ وَجَدَهُ * وَخَرَجَ قَايِنُ مِنْ قُدَّامِ اللّٰهِ
16 فَاَقَامَ بِاَرْضِ نُودٍ شَرْقِيَ عَدْنٍ * وَوَقَعَ قَايِنُ زَوْجَتَهُ فَحَمَلَتْ وَوَلَدَتْ حَنُوخَ * ثُمَّ بَنَى قَرْيَةً
17 وَسَمَّاهَا بِاسْمِ اَبْنِهِ حَنُوخَ * ثُمَّ وَلَدَ لِحَنُوخَ عَيْرَادَ * وَعَيْرَادُ اَوْلَدَ مَحْيَائِيلَ * وَمَحْيَائِيلُ اَوْلَدَ
18 مَتُوسَائِيلَ * وَمَتُوسَائِيلُ اَوْلَدَ لَامِخَ * وَاتَّخَذَ لَهُ لَامِخُ زَوْجَتَيْنِ اِسْمُ اِحْدَاهُمَا عَادَا وَالْاُخْرَى صِلَّا *
19 * فَوَلَدَتْ عَادَا يَابَالَ هُوَ اَوَّلُ سُكَّانِ الْخِيَامِ وَمُتَّخِذِي الْمَوَاشِي * وَاِسْمُ اَخِيهِ يُوبَالُ * هُوَ اَوَّلُ مَنْ
20 21 حَمَلَ الطُّنْبُورَ وَالْعِيدَانَ * وَصِلَّا اَيْضًا وَلَدَتْ تُوبَلَ قَايِنَ وَهُوَ اَوَّلُ صَيْقَلٍ لِجَمِيعِ صَنْعَةِ النُّحَاسِ
22 وَالْحَدِيدِ وَكَانَتْ اُخْتُ تُوبَلَ نَاعِمِي * فَقَالَ لَامِخُ لِامْرَاتَيْهِ يَا عَادَا وَيَا صِلَّا اِسْمَعَا قَوْلِي * وَيَا مَرْاَتَيَّ
23 لَامِخَ اَنْصِتَا لِمَقَالِي * اِنِّي قَتَلْتُ رَجُلًا بِسَبَبِي اَوْ صَبِيًّا بِجَرَاحَتِي *

Et nunc tu es maledictus à terra, quæ 11
aperuit os suum, et suscepit sanguinem
fratris tui de manu tua. Nam tu coles 12
terram, et amplius non dabit tibi vim
suam: et perturbatus, ac profugus
eris in terra. Dixit Cain Deo excelso, 13
Culpa mea major est quàm ut condonetur. Quòd si expellas me hodiè de su- 14
perficie terræ, numquid delitescam à
conspectu tuo? et si fuero turbatus ac
profugus in terra, fiet ut quicunque
invenerit me, occidat me. Dixit De- 15
us, Propterea omnis qui occiderit Cain,
punietur valdè. Et posuit Deus Caino
signum, ut non occideret eum omnis qui
reperisset illum. Et exivit Cain à con- 16
spectu Dei, et commoratus est in terra
Nud, ad orientalem partem Eden. Et 17
coïvit Cain cum uxore suâ, quæ concepit,
ac genuit Enoch. Tum ædificavit ur-
bem, vocavitq; illam nomine filii sui E-
noch. Tum natus est ipsi Enoch Iradh, 18
et Iradh genuit Mahiaël, et Mahiaël ge-
nuit Muthusalah, et Mathusalah genuit
Lamech. Et sumpsit sibi Lamech duas 19
uxores, nomen unius Adha, et alterius
Sella. Genuitque Adha Jabal; ipse est 20
primus habitantium in tentoriis, et uten-
tium armentis. Et nomen fratris ejus 21
Jubal; ipse est primus qui gestavit tym-
panum et cithavam. Et Sella quoque pe- 22
perit Tubal-Cain, et ipse est primus læ-
vigator totius artis auri-chalci, et ferri.
Eratque soror ejus Naami. Dixit au- 23
tem Lamech duabus uxoribus suis. O
Adha et 6-Sella, audite sermonem meum;
& ô duæ uxores Lamech, attendite
dictum meum. Nunquid ego interfeci
virum per fractionem capitis, aut pue-
rum per vulnus meum?

ספר בראשית : ה

.septies septuagies Lamech &, Cain vindi. abitur ter pliciter Quia
24 כִּי שִׁבְעָתַיִם יֻקַּם־קָיִן וְלֶמֶךְ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה׃
vocavit &, filium peperit &, suâ uxorem adhuc Adam cognovit Et
25 וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא
alterum semen Deus mihi posuit quia : Seth ejus nomen
אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת כִּי שָׁת־לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר
ipsi etiam Seth Et .Cain eum occidit quia ,Hebel pro
26 תַּחַת הֶבֶל כִּי הָרָגוֹ קָיִן׃ וּלְשֵׁת גַּם־הוּא
est cœptũ Tunc .Enos ejus nomen vocavit & ,filius est natus
יָלַד־בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אֱנוֹשׁ אָז הוּחַל
.Domini *nomine in invocandum ad*
לִקְרֹא בְּשֵׁם יְהוָה׃

CAP. V.

Deum creare die in ,Adam generationum liber Iste
1 זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בָּרָא אֱלֹהִים
,illum fecit Dei similitudine In .hominem
אָדָם בִּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ׃
,eis benedixit & :eos creavit fœminam & Masculum
2 זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם
.eos creari die in ,Adam eorum nomen vocavit &
וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם הִבָּרְאָם׃
genuit & ,annos centum & triginta Adam vixit Et
3 וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
.Seth ejus nomen vocavit & ,suâ imaginem *in* ,*suâ similitudine in*
בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת׃
,Seth *ipsum gignere post* Adam dies fuerunt Et
4 וַיִּהְיוּ יְמֵי־אָדָם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֵׁת
fuerunt Et .filias & filios genuit & :anni octingenti
שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ
,anni nongenti ,vixit quibus ,Adam dies omnes
5 כָּל־יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר־חַי תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה
quinque Seth vixit Et .est mortuus & ,anni triginta &
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְחִי־שֵׁת חָמֵשׁ
vixit Et .Enos genuit & ,annos centum & ,annos
6 שָׁנִים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־אֱנוֹשׁ׃ וַיְחִי־
,annos septem ,Enos ipse genuit postquàm Seth
שֵׁת אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אֱנוֹשׁ שֶׁבַע שָׁנִים
fuerunt Et .filias & filios genuit & ,annos octingentos &
7 וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ
nongenti & ,anni duodecim Seth dies omnes
כָּל־יְמֵי שֵׁת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת
genuit & ,annos nonaginta Enos vixit Et .est mortuus &: anni
8 שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְחִי אֱנוֹשׁ תִּשְׁעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד
,Chenan ipse genuit postquam Enos vixit Et .Chenan
9 אֶת־קֵינָן׃ וַיְחִי אֱנוֹשׁ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־קֵינָן
filios genuit & :annos octingentos & ,annos quindecim
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
,anni quinque Enos dies omnes fuerunt Et .filias &
10 וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי אֱנוֹשׁ חָמֵשׁ שָׁנִים
septuaginta Chenan vixit Et .est mortuus & :anni nongenti &
וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְחִי קֵינָן שִׁבְעִים
.Mahalalel genuit & ,annos
11 שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מַהֲלַלְאֵל׃

Versio VULG. LAT.

Septuplùm ultio dabitur de Cain; de Lamech verò septuagies septies. Cognovit quoque adhuc Adam uxorem suam; & peperit filium, vocavitque nomen ejus Seth, dicens; Posuit mihi Deus semen aliud pro Abel, quem occîdit Cain. Sed & Seth natus est filius, quem vocavit Enos: iste cœpit invocare nomen Domini.

CAP. V.

1 Hic est liber generationis Adam. In die quâ creavit Deus hominem, ad similitudinem Dei fecit illum. Masculum et fœminam creavit eos, et benedixit illis : et vocavit nomen eorum Adam, in die quo creati sunt. Vixit autem
2 Adam centum triginta annis; et genuit ad imaginem et similitudinem suam, vocavit
3 que nomen ejus Seth. Et facti sunt dies Adam, postquam genuit Seth, octingenti anni; genuitque filios et filias. Et
4 factum est omne tempus quod vixit Adam, anni nongenti triginta; & mortuus est. Vixit quoque Seth centũ quin-
5 que annis, & genuit Enos. Vixitque Seth postquam genuit Enos, octingentis septem annis; genuitque filios & filias. Et facti sunt omnes
6 dies Seth nongentorum duodecim annorum; & mortuus est. Vixit verò Enos nonaginta annis, & genuit Cai-
7 nan. Post cujus ortum vixit octingentis quindecim annis; & genuit filios & filias. Factique sunt omnes dies Enos nongenti quinque anni;
8 & mortuus est. Vixit quoque Cainan septuaginta annis, & genuit Malaleel,

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

24 Ὅτι ἐπτάκις ἐκδεδίκηται ὁ Καΐν· ὁ δὲ
25 Λάμεχ, ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. Ἔγνω δὲ
Ἀδὰμ Εὔαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ
συλλαβοῦσα, ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐπωνόμασε τὸ
ὄνομα αὐτοῦ Σήθ, λέγουσα, Ἐξανέστησε γάρ
μοι ὁ Θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ Ἄβελ, ὃν
26 ἀπέκτεινε Καΐν. Καὶ τῷ Σὴθ ἐγένετο υἱὸς,
ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἐνώς· οὗτος
ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ
Θεοῦ.

Κεφ. ε.

1 Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων.
ἡ ἡμέρᾳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδάμ· κατ'
2 εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν. Ἄρσεν καὶ
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· καὶ εὐλόγησεν αὐ-
τούς· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα (a) αὐτοῦ
3 Ἀδὰμ, ἡ ἡμέρᾳ ἐποίησεν αὐτούς. Ἔ-
ζησε δὲ Ἀδὰμ (c) τεσάκοντα καὶ διακόσια
ἔτη, καὶ ἐγέννησε κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, καὶ κατὰ
εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
4 Σήθ. Ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι (γ) Ἀδὰμ,
ἃς ἔζησε μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σὴθ,
(δ) ἔτη ἑπτακόσια· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ
5 θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι
Ἀδὰμ, ἃς ἔζησε, (ε) τεσάκοντα καὶ ἐννα-
6 κόσια ἔτη· καὶ ἀπέθανεν. Ἔζησε δὲ Σὴθ
(ζ) πέντε καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν
7 Ἐνώς. Καὶ ἔζησε Σὴθ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐ-
τὸν τὸν Ἐνώς, (η) ἑπτὰ ἔτη καὶ ἑπτακόσια· καὶ
8 ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο
πᾶσαι αἱ ἡμέραι Σὴθ, (θ) δώδεκα καὶ ἐν-
9 νακόσια ἔτη· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησεν Ἐ-
νὼς (ι) ἔτη ἑκατὸν ἐνενήκοντα, καὶ ἐγέννη-
10 σε τὸν Καϊνᾶν. Καὶ ἔζησεν Ἐνὼς μετὰ τὸ γεν-
νῆσαι αὐτὸν τὸν Καϊνᾶν, (κ) πεντεκαίδεκα
ἔτη καὶ ἑπτακόσια· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυ-
11 γατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐ-
νὼς (λ) πέντε ἔτη καὶ ἐννακόσια· καὶ ἀπέθανε.
12 Καὶ ἔζησε Καϊνᾶν (μ) ἑβδομήκοντα καὶ ἑκα-
τὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ.

MS. A. (q) ἀπῶν (β) διακόσια καὶ πεντήκοντα (γ) Ἀδὰμ, μετὰ (δ) ἑπτακόσια ἔτη (ε) ἐν-
νακόσια καὶ πεντήκοντα (ζ) διακόσια καὶ πέν-
τε (η) ἑπτακόσια καὶ ἑπτὰ ἔτη (θ) ἐννα-
κόσια δώδεκα (ι) ἑκατὸν ἐνενήκοντα ἔτη,
(κ) ἑπτακόσια καὶ δεκαπέντε ἔτη (λ) ἐν-
νακόσια καὶ πέντε ἔτη (μ) ἑκατὸν ἑβδο-
μήκοντα ἔτη,

Quoniam septies vindicatum est de Cain; de Lamech autem septuagies septies. Cognovit autem Adam Evam uxorem suam: Et concipiens peperit filium. Et cognominavit nomen ejus Seth, dicens; Suscitavit enim mihi Deus semen aliud pro Abel, quem occidit Cain. Et Seth factus est filius; et vocavit nomen ejus Enos. (l) Hic speravit invocare nomen Domini Dei.

CAP. V.

1 Hic est liber generationis hominum. Quâ die fecit Deus Adam, ad imaginem Dei fecit illum. Masculum &
2 fœminam fecit eos, & benedixit eos: et vocavit (a) nomen ejus Adam, quâ die fecit eos. Vixit autem Adam tri-
3 ginta & ducentos annos; & genuit ad figuram suam, & ad imaginem suam: & vocavit nomen ejus Seth. Facti
4 autem sunt dies Adam, quos vixit, postquam ipse genuit Seth, septingenti anni; & genuit filios & filias. Et fa-
5 cti sunt omnes dies Adam, quos vixit, triginta & nongenti annı; & mortuus est. Vixit
6 autem Seth quinque & ducentos annos; & genuit Enos. Et
7 vixit Seth, postquam ipse genuit Enos, septem annos, & septingentos; et genuit filios
8 & filias. Et facti sunt omnes dies Seth duodecim & nongenti anni; & mortuus est.
9 Et vixit Enos annos centum nonaginta, et genuit Cainan.
10 Et vixit Enos, postquam ipse genuit Cainan, quindecim annos, & septingentos; & genuit filios & fi-
11 lias. Et facti sunt omnes dies Enos quinque anni & nongenti; & mortuus est.
12 Et vixit Cainan septuaginta & centum annos, & genuit Malelcel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nam septuplum rependetur Caino, La- 24
mech verò septuagies septies. Et cogno- 25
vit Adam Evam uxorem suam, quæ con-
cepit ac peperit filium; et appellavit no-
men ejus Seth: quia substituit mihi, in-
quit, Deus semen aliud loco Habelis,
quem occîdit Cain. Et ipsi quoque Seth 26
natus est filius; vocavítque nomen ejus
Enos. Tunc cœpit invocare nomen Do-
mini.

CAP. V.

Hic est liber generationum Adæ in die 1
quo creavit Deus hominem, in simula-
chro Dei creavit illum. Masculum et 2
fœminam creavit eos, et benedixit eis
Deus; vocavítque nomen illorum Adam
in die quo creavit eos. Vixit autem A- 3
dam centum triginta annis, genuítque in
similitudine sua juxta imaginem suam; et
vocavit nomen ejus Seth. Et vixit Adam 4
postquam genuit Seth, octingentis annis;
& genuit filios et filias. Et fuerunt omnes 5
dies vitæ Adam quam vixit, nongenti
triginta anni; & mortuus est. Et vixit 6
Seth centum quinque annis, et genuit E-
nos. Et vixit Seth postquam genuit Enos, 7
octingentis septem annis; & genuit fili-
os ac filias. Et fuerunt omnes dies Seth 8
nongenti duodecim anni; et mortuus est.
Et vixit Enos nonaginta annis, et genuit 9
Cainan. Et vixit Enos postquam genuit 10
Cainan, octingentis quindecim annis; &
genuit filios et filias. Fuerúntq; omnes 11
dies vitæ Enos nongenti quinque anni;
et mortuus est. Et vixit Cainan septua- 12
ginta annis, & genuit Mahlaiel.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

24 אַרֵי שִׁבְעָה דְּרִין אִתְלִיאוּ לְקָיִן
וְהָלְאָ לְלֶמֶךְ בְּרֵישׁ שַׁבְעִין
25 וּשְׁבַע : וְיָדַע אָדָם עוֹד יָת־
אִתְּתֵיהּ וִילִידַת בַּר וְקָרְתָ יָת־
שְׁמֵיהּ שֵׁת אֲרֵי אֲמַרַת יְהַב לִי
26 יְיָ בַּר אָחוֹרָן חֲלַף דְּקְטַלְיָת קָיִן : וּלְשֵׁת אַף־
הוּא אִתְיְלִיד בַּר וּקְרָא יָת־
שְׁמֵיהּ אֱנוֹשׁ בֵּכֵן בְּיוֹמוֹהִי חָלוּ
בְּנֵי־אֱנָשָׁא מִלְצַלָּאָה בִּשְׁמָא
דַּייָ : ה
1 דֵּין סִפַּר תּוֹלְדָת אָדָם בְּיוֹמָא
דִּבְרָא יְיָ אָדָם בִּדְמוּת אֱלֹהִים
עֲבַד יָתְהוֹן : דְּכַר וּנְקֵבָא בְּרָאנוּן
2 וּבָרִיךְ יָתְהוֹן וּקְרָא יָת־שְׁמְהוֹן
אָדָם בְּיוֹמָא דְאִתְבְּרִיאוּ : וְחָיָא
3 אָדָם מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין
וְאוֹלִיד בִּדְמוּתֵיהּ דְּדְמֵי לֵיהּ
וּקְרָא יָת־שְׁמֵיהּ שֵׁת : וְהָווּ יוֹמֵי
4 אָדָם בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת־שֵׁת
תְּמָנֵי מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין
5 וּבְנָן : וְהָווּ כָּל־יוֹמֵי אָדָם דְּחָיָ
תְּשַׁע מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין וּמִית :
6 וְחָיָא שֵׁת מְאָה וְחַמֵּשׁ שְׁנִין
וְאוֹלִיד יָת־אֱנוֹשׁ : וְחָיָא שֵׁת
7 בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת־אֱנוֹשׁ תְּמָנֵי
מְאָה וּשְׁבַע שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין
8 וּבְנָן : וְהָווּ כָּל־יוֹמֵי שֵׁת תִּשַׁע
מְאָה וּתְרֵיתְסַר שְׁנִין וּמִית :
9 וְחָיָא אֱנוֹשׁ תִּשְׁעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד
10 יָת־קֵינָן : וְחָיָא אֱנוֹשׁ בָּתַר
דְּאוֹלִיד יָת־קֵינָן תְּמָנֵי מְאָה
וְחַמֵּשׁ עֲשְׂרֵי שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין
11 וּבְנָן : וְהָווּ כָּל־יוֹמֵי אֱנוֹשׁ
תְּשַׁע מְאָה וְחַמֵּשׁ שְׁנִין וּמִית :
12 וְחָיָא קֵינָן שִׁבְעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד
יָת מַהֲלַלְאֵל

Quoniam septem generationes *suspensæ sunt Cainо*: Nõne Lamech *filio ejus* septuaginta & septem. Et cognovit Adã rursus uxorẽ suã; & peperit filiũ, & vocavit nomen ejus, Seth: quoniã *inquit, dedit* mihi Dñs filiũ alium; pro Abel *quem interfecit* Cain. Et Seth quoq; *ipsi* nat⁹ est filiꝰ, & vocavit nomẽ ejꝰ, Enos: Tunc *in diebus ejus superfederũt* filii hominũ *ab invocando nomen* Domini.

CAP. V.

Ic est liber *generationum* Adam: in die quâ creavit Deus hominem; ad similitudinem Dei fecit illum. Masculum & fœminam creavit eos: & benedixit illis, & vocavit nomẽ eorum Adam; in die quâ creati sunt. Et vixit Adam centum & triginta annis; & genuit ad similitudinem suam *qui similis esset sibi*: & vocavit nomen ejus, Seth. Et fuerunt dies Adam, postquam genuit Seth, octingenti anni: & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Adam quibus vixit, nongenti & triginta anni: & mortuus est. Et vixit Seth centum & quinq; annis: & genuit Enos. Et vixit Seth postquam genuit Enos, octingentis & septem annis: Et genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Seth nongenti & duodecim anni: & mortuus est. Et vixit Enos nonaginta annis: & genuit Chainan. Et vixit Enos postquam genuit Chainan, octingentis & quindecim annis: & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Enos nongenti & quinq; anni: & mortuus est. Et vixit Chainan septuaginta annis: & genuit Malalehel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 * עזח·שבא·חזקיל·חמלב:זצ2עע·שבא·חזצ2ח·שבא·חזצ2ח·שבא·חזצ2ח

ספר בראשית: ה

quadraginta Mahalalel ipſe genuit poſtquã Chenã vixit Et
13 וַיְחִי קֵינָן אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מַהֲלַלְאֵל אַרְבָּעִים
.filias & filios genuit & :annos octingentos & ,annos
שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת:
:anni nongenti & ,anni decem ,Chenã dies omnes fuerunt Et
14 וַיְהִי כָּל־יְמֵי קֵינָן עֶשֶׂר שָׁנִים וְתֵשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה
,annos ſexaginta & ,annos quinq; Mahalalel vixit Et .eſt mortu' &
15 וַיָּמֹת: וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁשִּׁים שָׁנָה
ipſe genuit poſtquam Mahalalel vixit Et ,Jered genuit &
16 וַיּוֹלֶד אֶת־יָרֶד: וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
filios genuit & :annos octingentos & ,annos triginta ,Jered
יֶרֶד שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
nonaginta & quinq; ,Mahalalel dies omnes fuerunt Et .filias &
17 וּבָנוֹת: וַיְהִי כָּל־יְמֵי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים
Jered vixit Et .eſt mortuus & :anni octingenti & ,anni
18 שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת: וַיְחִי־יֶרֶד
.Chanoch genuit & :annos centum &,annos ſexaginta & duos
שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־חֲנוֹךְ:
octingentos ,Chanoch genuit poſtquàm Jered vixit Et
19 וַיְחִי־יֶרֶד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־חֲנוֹךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת
,Jered dies omnes fuerunt Et .filias & filios genuit & :annos
20 שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כָּל־יְמֵי־יֶרֶד
.eſt mortuus & :anni nongenti & ,anni ſexaginta & duo
שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת:
genuit & ,annos ſexaginta & quinq; Chanoch vixit Et
21 וַיְחִי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־
poſtquam ,Deo cum Chanoch ambulavit Et .Methuſelach
22 מְתוּשֶׁלַח: וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי
genuit & :annos trecentos ,Methuſelach ipſe genuit
הוֹלִידוֹ אֶת־מְתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
quinq; ,Chanoch dies omnes fuerunt Et .filias & filios
23 בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כָּל־יְמֵי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ
ambulavit Et .anni trecenti & ,anni ſexaginta &
וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה: וַיִּתְהַלֵּךְ
24 .Deus cum tulit quia ,ipſe non & ,Deo cum Chanoch
חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי־לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים:
centum & ,annos octoginta & ſeptem Methuſelach vixit Et
25 וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח שֶׁבַע וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת
poſtquàm ,Methuſelach vixit Et .Lemech genuit & :annos
26 שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־לָמֶךְ: וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח אַחֲרֵי
,annos octoginta & duos ,Lemech ipſe genuit
הוֹלִידוֹ אֶת־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה
fuerunt Et .filias & filios genuit & : annos ſeptingentos &
27 וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי
nongenti & ,anni ſexaginta & nove ,Methuſelach dies omnes
כָּל־יְמֵי מְתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת
,annos octoginta & duos Lemech vixit Et .eſt mortu' &: anni
שָׁנִים וַיָּמֹת: וַיְחִי לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה
28 .filium genuit &,annos centum &
וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן:

Verſio VULG. LAT.

13 Et vixit Cainan poſtquam genuit Malaleel, octingentis quadraginta annis; genuítq;
14 filios & filias. Et facti ſunt omnes dies Cainan nongenti decem anni; & mor-
15 tuus eſt. Vixit autem Mala-
leel ſexaginta quinque an-
16 nis; & genuit Iared. Et vi-
xit Malaleel poſtquam ge-
nuit Iared, octingentis tri-
17 ginta annis; & genuit fili-
os & filias. Et facti ſunt
omnes dies Malaleel octin-
genti nonaginta quinque an-
18 ni; & mortuus eſt. Vixítq;
Iared centum ſexaginta
duobus annis; & genuit
19 Henoch. Et vixit Iared poſt-
quam genuit Henoch, octin-
gentis annis; & genuit filios
20 & filias. Et facti ſunt omnes
dies Iared nongenti ſexa-
ginta duo anni; & mor-
21 tuus eſt. Porrò Henoch vi-
xit ſexaginta quinque an-
nis; & genuit Mathuſa-
lam. Et ambulavit Henoch
cum Deo: & vixit, poſt-
quam genuit Mathuſalam,
22 trecentis annis; & genuit
23 filios & filias. Et facti
ſunt omnes dies Henoch
trecenti ſexaginta quinque
24 anni. Ambulavítque cum
Deo, & non apparuit:
quia tulit eum Deus. Vi-
25 xit quoque Mathuſala
centum octoginta ſeptem
annis; & genuit Lamech.
26 Et vixit Mathuſala, poſt-
quam genuit Lamech, ſe-
ptingentis octoginta duobus
27 annis; & genuit filios &
filias. Et facti ſunt omnes
dies Mathuſala nongenti
ſexaginta novem anni; &
28 mortuus eſt. Vixit autem
Lameeh centum octoginta
duobus annis; & genuit
filium.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ ἔζησε Καϊνᾶν μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Μαλελεὴλ, (ν) τεσσαρακοντα καὶ ἑπτακόσια ἔτη· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Καϊνᾶν (ξ) δέκα ἔτη καὶ ἐνενακόσια·
14 καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε Μαλελεὴλ (ο) πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε
15 τὸν Ἰάρετ. Καὶ ἔζησε Μαλελεὴλ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἰάρετ, (π) ἔτη τριάκοντα
16 καὶ ἑπτακόσια· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Μαλελεὴλ, (ρ) ἔτη πέντε καὶ ἐνενήκοντα καὶ ὀκτακόσια· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησεν (σ) Ἰάρετ
17 (τ) δύο καὶ ἑξήκοντα ἔτη καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἐνὼχ. Καὶ ἔζησεν Ἰάρετ μετὰ τὸ
18 γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἐνὼχ, ὀκτακόσια ἔτη·
19 καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἰάρετ, (υ) δύο καὶ
20 ἑξήκοντα καὶ ἐννακόσια ἔτη· καὶ ἀπέθανε.
21 Καὶ ἔζησεν Ἐνὼχ (φ) πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Μαθουσάλα.
22 Εὐηρέστησε δὲ Ἐνὼχ τῷ θεῷ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Μαθουσάλα, διακόσια
23 ἔτη· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
24 Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐνὼχ, (χ) πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακόσια ἔτη.
Καὶ εὐηρέστησεν Ἐνὼχ τῷ θεῷ. καὶ οὐχ ηὑρίσκετο, (ψ) ὅτι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός.
25 Καὶ ἔζησε Μαθουσάλα (ω) ἑπτὰ (*) ἔτη
καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐγέννησε τὸν Λάμεχ.
26 Καὶ ἔζησε Μαθουσάλα μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Λάμεχ, (α) δύο (*) καὶ ὀκτακόσια
27 ἔτη· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Μαθουσάλα ἃς ἔζησεν, (β) ἐννέα καὶ ἑξήκοντα καὶ ἐννακόσια
28 ἔτη· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε Λάμεχ (γ) ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱόν.

MS.A.(ν)ἑπτακόσια καὶ τεσσαράκοντα ἔτη· (ξ) ἐννακόσια καὶ δέκα ἔτη· (ο) ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα πέντε ἔτη, (π) ἑπτακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη· (ρ) ὀκτακόσια καὶ ἐνενηκονταπέντε ἔτη· (σ) Ἰάρετ (τ) ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα δύο ἔτη, (υ) ἐννακόσια καὶ ἑξηκονταδύο ἔτη· (φ) ἑκατὸν καὶ ἑξηκονταπέντε ἔτη, (χ) τριακόσια ἑξηκονταπέντε ἔτη. (ψ) διότι (ω) ἑκατὸν καὶ ὀγδοηκονταεπτὰ ἔτη, (α) ἑπτακόσια καὶ ὀγδοηκονταδύο ἔτη· (β) ἐννακόσια καὶ ἑξηκονταεννέα ἔτη· (γ) ἑκατὸν ὀγδοηκονταοκτὼ ἔτη,

Et vixit Cainan, poſtquam genuit Maleleel, quadraginta & ſeptingentos annos; & genuit filios & filias. Et facti ſunt omnes dies Cainan decem anni & nongenti; & mortuus eſt. Et vixit Maleleel quinque & ſexaginta & centum annos; & genuit Javed. Et vixit Maleleel, poſtquam genuit Javed, annos triginta & ſeptingentos; & genuit filios & filias. Et facti ſunt omnes dies Maleleel anni quinque & nonaginta & octingenti; & mortuus eſt. Et vixit Javed duos & ſexaginta annos, & centum; & genuit Enoch. Et vixit Javed, poſtquam genuit Enoch, octingentos annos; & genuit filios & filias. Et facti ſunt omnes dies Javed, duo & ſexaginta & nongenti anni; & mortuus eſt. Et vixit Enoch, quinque & ſexaginta & centum annos; & genuit Mathuſala. Enoch autem placuit (b) Deo, poſtquam genuit Mathuſala, ducentos annos; & genuit filios & filias. Et facti ſunt omnes dies Enoch quinque & ſexaginta & trecenti anni. Et placuit Enoch Deo: & non invenichatur, quia tranſtulit eum Deus. Et vixit Mathuſala ſeptem annos & ſexaginta & centum; & genuit Lamech. Et vixit Mathuſala, poſtquam genuit Lamech, duos & octingentos annos; & genuit filios & filias. Et facti ſunt omnes dies Mathuſala quos vixit, novem & ſexaginta & nongenti anni; & mortuus eſt. Et vixit Lamech octo & octoginta & centum annos & genuit filium.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܫܢܝܢ ܬܡܢ ܘܚܕ ܕܝܘܡ ܕܩܝܢܢ ܥܡ ܡܚܠܠܐܝܠ . ܘܐܬܝܠܕ ܒܪ̈ܝܬܐ ܘܒܢ̈ܝܢ . ܘܟܠ ܝܘ̈ܡܝ
14 ܩܝܢܢ ܬܫ̈ܥ ܡ̈ܐܐ ܫܢ̈ܝܢ ܘܡܝܬ . * ܫܢܝܢ ܬܫ̈ܥ ܡ̈ܐܐ ܘܥܣ̈ܪ ܫܢ̈ܝܢ ܘܡܝܬ .
15
16 ܡܚܠܠܐܝܠ ܫ̈ܬ̈ܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ . ܘܐܬܝܠܕ ܝܪܕ ܒܪ̈ܝܬܐ ܘܒܢ̈ܝܢ . * ܫܢܝܢ
17 ܚܡ̈ܫ ܡ̈ܐܐ ܫܢ̈ܝܢ ܘܫ̈ܬ̈ܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ . ܘܟܠ ܝܘ̈ܡܝ ܡܚܠܠܐܝܠ ܬܫ̈ܥ ܫ̈ܬ̈ܝܢ
18 ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ ܘܡܝܬ . * ܫܢܝܢ ܫ̈ܬ̈ܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ ܘܡܝܬ . ܘܐܬܝܠܕ
19 ܝܪܕ ܡ̈ܐܐ ܫܢ̈ܝܢ . ܘܐܬܝܠܕ ܚܢܘܟ . * ܫܢܝܢ ܡ̈ܐܐ ܫܢ̈ܝܢ ܘܫ̈ܬ̈ܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ .
20 ܘܐܬܝܠܕ ܒܪ̈ܝܬܐ ܘܒܢ̈ܝܢ . ܘܟܠ ܝܘ̈ܡܝ ܝܪܕ ܬ̈ܫܥ ܡ̈ܐܐ ܫܢ̈ܝܢ ܘܥܣ̈ܪ ܫܢ̈ܝܢ
21 ܘܡܝܬ . * ܫܢܝܢ ܫܬ̈ܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ . ܘܐܬܝܠܕ ܚܢܘܟ ܡܬܗܠܟ ܥܡ ܐܠܗܐ .
22 * ܡܢ ܗܠܝܢ ܫ̈ܢ̈ܝ ܠܚܢܘܟ . ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܚܢܘܟ ܡܬܗܠܟ ܥܡ ܐܠܗܐ . ܡ̈ܐܐ ܫܢ̈ܝܢ
23 ܘܐܬܝܠܕ ܒܪ̈ܝܬܐ ܘܒܢ̈ܝܢ . * ܫܢܝܢ ܫ̈ܬ̈ܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ ܘܐܬܝܠܕ ܡ̈ܐܐ ܫܢ̈ܝܢ
24 ܘܫ̈ܬ̈ܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ . ܘܟܠ ܝܘ̈ܡܝ ܚܢܘܟ ܬ̈ܫܥ ܡ̈ܐܐ ܫܢ̈ܝܢ ܘܫ̈ܬ̈ܝܢ
25 ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ . ܘܡܬ . * ܫܢܝܢ ܫ̈ܬ̈ܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ . ܘܐܬܝܠܕ ܡܬܘܫܠܚ
26 ܡ̈ܐܐ ܫܢ̈ܝܢ . ܘܐܬܝܠܕ ܡܬܘܫܠܚ ܠܠܡܟ . * ܫܢܝܢ ܫ̈ܬ̈ܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ
27 ܘܐܬܝܠܕ ܒܪ̈ܝܬܐ ܘܒܢ̈ܝܢ . ܘܟܠ ܝܘ̈ܡܝ ܡܬܘܫܠܚ ܬ̈ܫܥ ܫ̈ܬ̈ܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ
28 ܘܬ̈ܫܥ ܡ̈ܐܐ ܫܢ̈ܝܢ ܘܡܝܬ . * ܫܢܝܢ ܫ̈ܬ̈ܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ ܘܐܬܝܠܕ ܠܡܟ
ܫ̈ܬ̈ܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢ̈ܝܢ . ܘܐܬܝܠܕ ܒܪ .

Et vixit Cainan poſtquam genuit Mahlaiel, octingentis quadraginta annis; genuítque filios ac filias. Et fuerunt omnes dies Cainan, nongenti decem anni; & mortuus eſt. Et vixit Mahlaiel ſexaginta quinque annis, et genuit Iared. Et vixit Mahlalaiel poſtquam genuit Iared, octingentis triginta annis; et genuit filios et filias. Et fuerunt omnes dies Mahlalaiel, octingenti nonaginta quinque anni; & mortuus eſt. Vixítque Iared centum ſexaginta duobus annis, et genuit Henoch. Et vixit Iared poſtquam genuit Henoch, octingentis annis; & genuit filios ac filias. Fuerúntque omnes dies Iared nongenti ſexaginta duo anni; & mortuus eſt. Et vixit Henoch ſexaginta quinque annis, & genuit Mathuſalah. Et placuit Henoch Deo poſtquam genuit Mathuſaiel, trecentis annis; et genuit filios et filias. Fuerúntque omnes dies Henoch, trecenti ſexaginta quinque anni. Et placuit Henoch Deo, & eſſe deſiit, quia ſumpſit eum Deus. Et vixit Mathuſalah centum octoginta ſeptem annis, & genuit Lamech. Et vixit Mathuſalah poſtquam genuit Lamech, ſeptingentis octoginta duobus annis; & genuit filios ac filias. Et fuerunt omnes dies Mathuſalah, nongenti ſexaginta novem anni; & mortuus eſt. Vixítque Lamech centum octoginta duobus annis, & genuit filium:

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

13 וְחָיָא קֵינָן בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת־
מַהֲלַלְאֵל חֲמֵנֵי מְאָה וְאַרְבְּעִין
14 שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וַהֲווֹ
כָּל־יוֹמֵי קֵינָן תְּשַׁע מְאָה וְעַשַׂר
15 שְׁנִין וּמִית: וְחָיָא מַהֲלַלְאֵל
שִׁתִּין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת־
16 יָרֶד: וְחָיָא מַהֲלַלְאֵל בָּתַר
דְּאוֹלִיד יָת־יָרֶד תְּמָנֵי מְאָה־
17 וּתְלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן:
וַהֲווֹ כָּל־יוֹמֵי מַהֲלַלְאֵל תְּמָנֵי
18 מְאָה־ וְתִשְׁעִין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין
וּמִית: וְחָיָא־יָרֶד מְאָה־ וּשְׁתִּין
19 וְתַרְתֵּין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת־
חֲנוֹךְ: וְחָיָא־יָרֶד בָּתַר דְּאוֹלִיד
20 יָת־חֲנוֹךְ תְּמָנֵי מְאָה־ שְׁנִין
וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וַהֲווֹ כָּל־יוֹמֵי
21 יָרֶד תְּשַׁע מְאָה וְשִׁתִּין וְתַרְתֵּי
שְׁנִין וּמִית: וְחָיָא חֲנוֹךְ
22 שִׁתִּין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת־
מְתוּשֶׁלַח: וְהַלַּךְ חֲנוֹךְ בְּדַחֲלְתָּא
23 דַּיְיָ בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת־מְתוּשֶׁלַח
תְּלָת מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין
24 וּבְנָן: וַהֲוָה כָּל־יוֹמֵי חֲנוֹךְ תְּלָת
מְאָה־ וְשִׁתִּין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין:
25 וְהַלַּךְ חֲנוֹךְ בִּדְחַלְתָּא דַּיְיָ
וְלֵיתוֹהִי אֲרֵי־לָא־אֲמִית יְתֵיהּ
26 דַּיְיָ: וְחָיָא מְתוּשֶׁלַח מְאָה־
וְתַמְנִין וּשְׁבַע שְׁנִין וְאוֹלִיד
יָת־לֶמֶךְ: וְחָיָא מְתוּשֶׁלַח
27 בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת־לֶמֶךְ שָׁבַע־
מְאָה־ וְתַמְנִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין וְאוֹלִיד
בְּנִין וּבְנָן: וַהֲווֹ כָּל־יוֹמֵי
28 מְתוּשֶׁלַח תְּשַׁע מְאָה וּשְׁתִּין
וְתִשַׁע שְׁנִין וּמִית: וְחָיָא־לֶמֶךְ
מְאָה־ וְתַמְנִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין
וְאוֹלִיד בַּר:

13 Et vixit Chainan postquã genuit Malalehel, octingentis & quadraginta annis: & genuit filios & filias.
14 Et fuerunt omnes dies Chainan nongenti & decem anni: & mortuus est.
15 Et vixit Malalehel sexaginta & quinq; annis: & genuit Jared.
16 Et vixit Malalehel postquã genuit Jared, octingentis & triginta annis: & genuit filios & filias.
17 Et fuerunt omnes dies Malalehel octingenti & nonaginta & quinque annis: et mortuus est.
18 Et vixit Jared centum et sexaginta et duobus annis: Et genuit Enoch.
19 Et vixit Jared postquam genuit Enoch, octingentis annis: et genuit filios et filias.
20 Et fuerunt omnes dies Jared nongenti et sexaginta et duo anni: et mortuus est.
21 Et vixit Enoch sexaginta et quinque annis: et genuit Mathusalach.
22 Et ambulavit Enoch in timore Dei, postquam genuit Mathusalach, trecentis annis: et genuit filios et filias.
23 Et fuerunt omnes dies Enoch, trecenti et sexaginta et quinque anni.
24 Et ambulavit Enoch in timore Dei: et non comparuit; nec etiam occidit eum Deus.
25 Et vixit Mathusalach centum et octoginta et septem annis: et genuit Lamech.
26 Et vixit Mathusalach postquam genuit Lamech, septingentis et octoginta et duobus annis: et genuit filios et filias.
27 Et fuerunt omnes dies Mathusalach nongenti et sexaginta et novem anni: et mortuus est.
28 Et vixit Lamech centum et octoginta et duobus annis: et genuit filium.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 * וַיְחִי כֵינָן אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מַהֲלַלְאֵל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
14 * וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי כֵינָן תֵּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַעֲשֶׂר שָׁנִים וַיָּמֹת׃
15 ** וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־יָרֶד׃
16 * וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־יָרֶד שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
17 * וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי מַהֲלַלְאֵל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וְתִשְׁעִים וַחֲמֵשׁ שָׁנָה וַיָּמֹת׃
18 ** וַיְחִי יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־חֲנוֹךְ׃
19 * וַיְחִי יֶרֶד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־חֲנוֹךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
20 * וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
21 ** וַיְחִי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מְתוּשֶׁלַח׃
22 * וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מְתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
23 * וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי חֲנוֹךְ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְשִׁשִּׁים שָׁנָה׃
24 * וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים׃
25 * וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח שֶׁבַע וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־לָמֶךְ׃
26 * וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
27 * וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי מְתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
28 * וַיְחִי לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן׃

VERSIO SAMARITANA.

13 * וַיְחִי כֵינָן אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מַהֲלַלְאֵל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
14 * וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי כֵינָן תֵּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַעֲשֶׂר שָׁנִים וַיָּמֹת׃
15 ** וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־יָרֶד׃
16 * וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־יָרֶד שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
17 * וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי מַהֲלַלְאֵל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וְתִשְׁעִים וַחֲמֵשׁ שָׁנָה וַיָּמֹת׃
18 ** וַיְחִי יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־חֲנוֹךְ׃
19 * וַיְחִי יֶרֶד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־חֲנוֹךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
20 * וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
21 ** וַיְחִי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מְתוּשֶׁלַח׃
22 * וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מְתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
23 * וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי חֲנוֹךְ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְשִׁשִּׁים שָׁנָה׃
24 * וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים׃
25 * וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח שֶׁבַע וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־לָמֶךְ׃
26 * וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
27 * וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי מְתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
28 * וַיְחִי לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

13 Vixit autem Cainan postquam genuit Mahalleel, octingentis & quadraginta annis; genuitque filios & filias.
14 Et fuerunt omnes dies Cainan, nongenti & decem anni; & mortuus est.
15 Et vixit Mahalleel sexaginta quinque annis, & genuit Jared.
16 Vixit autem Mahalleel postquam genuit Jared, octingentis & triginta annis; genuitque filios & filias.
17 Et fuerunt omnes dies Mahalleel, octingenti & nonaginta quinque anni; & mortuus est.
18 Et vixit Jared sexaginta duobus annis, & genuit Henoch.
19 Vixit autem Jared postquam genuit Henoch, septingentis & octoginta quinque annis; & genuit filios & filias.
20 Fuerunt omnes dies Jared, octingenti & quadraginta septem anni; & mortuus est.
21 Et vixit Henoch sexaginta quinque annis, & genuit Methusalam.
22 Et ambulavit Henoch cum Deo postquam genuit Methusalam; trecentis annis; genuitque filios & filias.
23 Et fuerunt omnes dies Henoch trecenti & sexaginta quinque anni.
24 Ambulavit autem Henoch cum Deo, & non apparuit, quia assumpsit eum (d) Deus.
25 Et vixit Methusalah sexaginta & septem annis, & genuit Lamech.
26 Vixit autem Methusalah postquam genuit Lamech, sexcentis & quinquaginta tribus annis: genuitque filios & filias.
27 Et fuerunt omnes dies Methusalæ, septingenti & viginti anni; & mortuus est.
28 Et vixit Lamech quinquaginta tribus annis, & genuit filium.

(d) Angelus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وعاش بعد ذلك ثمانى مائة سنة واربعين سنة اولد فيها بنين وبنات * فصار جميع عمر
14 تسع مائة سنة وعشر سنين ثم مات * ولما عاش ماهلالائيل خمسا وستين سنة اولد يارد *
15 16 * وعاش بعد ذلك ثمانى مائة سنة وثلثين سنة اولد فيها بنين وبنات * فصار جميع عمر
17 18 ثمانى مائة سنة وخمسا وتسعين سنة ثم مات * ولما عاش يارد مائتين وستين سنة ومائة سنة
19 20 اولد حنوخ * وعاش بعد ذلك ثمانى مائة سنة اولد فيها بنين وبنات * فصار جميع عمر
21 تسع مائة سنة واثنين وستين سنة ثم مات * ولما عاش حنوخ خمسا وستين سنة اولد
22 متوسالخ * وسلك حنوخ فى طاعة الله بعد ايلاده متوسالخ ثلثمائة سنة اولد فيها بنين
23 وبنات * فصار جميع عمر ثلثمائة سنة وخمسا وستين سنة * ولما سلك حنوخ فى طاعة
24 الله توفى وقبضه اليه * ولما عاش متوسالخ مائة سنة وسبعا وعانين سنة اولد لامخ * وعاش
25 26 بعد ذلك سبعمائة واثنين وعانين سنة اولد فيها بنين وبنات * فصار جميع عمر
27 سبعمائة سنة وتسعا وستين سنة ثم مات * ولما عاش لامخ مائة واثنين وعانين سنة
28 اولد ابنا *

Et vixit postea octingentos annos, et quadraginta annos, in quibus genuit filios ac filias. Factaque est tota ætas ejus, nongenti anni, & decem anni; deinde mortuus est. Cumque vixisset Mahalalail quinque ac sexaginta annos, genuit Jared. Et vixit postea octingentos annos, et triginta annos, in quibus genuit filios ac filias. Factaque est tota ætas ejus, octingenti anni, et quinque ac nonaginta anni; deinde mortuus est. Cumque vixisset Jared duos ac sexaginta annos, et centum annos, genuit Enoch. Et vixit postea octingentos annos, in quibus genuit filios ac filias. Factaque est tota ætas ejus, nongenti anni, et duo ac sexaginta anni; deinde mortuus est. Cumque vixisset Enoch quinque ac sexaginta annos, genuit Mathusalah. Ambulavit Enoch in obedientia Dei post generationem Mathusalah, trecentos annos, in quibus genuit filios ac filias. Factaque est tota ætas ejus trecenti anni et quinque ac sexaginta anni. Cumque ambulasset Enoch in obedientia Dei, defunctus est; assumptus cum ad se. Cumque vixisset Mathusalah centum annos, et septem et octoginta annos, genuit Lamech. Et vixit postea septingentos et duos atque octoginta annos, in quibus genuit filios ac filias. Factaque est tota ætas illius, nongenti anni et novem ac sexaginta anni; deinde mortuus est. Cumque vixisset Lamech centum et duos atque octoginta annos, genuit filium.

ספר בראשית: ו

nos consolabitur Iste :dicendo ,Noë ejus nomen vocavit Et
29 וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ
cui terrâ de nostrarum manuum dolore à & ,nostro opere ab
מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
ipse genuit postquàm Lemech vixit Et .Dominus maledixit
30 אֵרְרָהּ יְהוָה: וַיְחִי־לֶמֶךְ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
annos quingentos & ,annos nonaginta & quinq; ,Noach
אֶת־נֹחַ חֲמֵשׁ וְתִשְׁעִים שָׁנָה וְחָמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה
septem ,Lemech dies omnes fuerunt Et .filias & filios genuit &
31 וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כָּל־יְמֵי־לֶמֶךְ שֶׁבַע
fuit Et .est mortuus & :anni septingenti & ,anni septuaginta &
וְשִׁבְעִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת: וַיְהִי־
,Sem Noach genuit & .annorū quingentorum filiꝰ Noach
32 נֹחַ בֶּן־חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד נֹחַ אֶת־שֵׁם
.Jepheth & Cham
אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת:

CAP. VI. ו

facies ſuper *multiplicatũ ad* *homo* *cœpit* cùm ,fuit Et
1 וַיְהִי כִּי־הֵחֵל הָאָדָם לָרֹב עַל־פְּנֵי
Dei filii viderunt Et .eis ſunt natæ filiæ & ,terræ
הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יֻלְּדוּ לָהֶם: וַיִּרְאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים
ſibi acceperunt & :ipſæ pulchræ quòd ,hominum filias
2 אֶת־בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם
Non ,Dominus dixit Et .elegerunt quas omnibus ex uxores
נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־
ipſe etiã quòd eo in ,ſeculũ in homine cum meꝰ ſpiritꝰ *contendet*
3 יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא
Gigantes .anni viginti & centum ,ejus dies erũt Et .caro
בָשָׂר וְהָיוּ יָמָיו מְאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה: הַנְּפִלִים
ſunt ingreſſi quàm poſtea etiã Et .ipſis diebus in terrã in fuerunt
4 הָיוּ בָאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי־כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ
Iſti .eis genuerunt & ,hominum filias ad *Dei* filii
בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־בְּנוֹת הָאָדָם וְיָלְדוּ לָהֶם הַמָּה
Dominus vidit Et .*nominis* viri ſeculo à qui potentes
5 הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אַנְשֵׁי הַשֵּׁם: וַיַּרְא יְהוָה
imaginatio omnis & :terrâ in hominis malitia multa quòd
כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל־יֵצֶר
pœnituit Et .die omni malum *tantùm* ejus cordis cogitationũ
6 מַחְשְׁבֹת לִבּוֹ רַק רַע כָּל־הַיּוֹם: וַיִּנָּחֶם
ad *indoluit* & : terrâ in hominem feciſſet quòd Dominꝰ
יְהוָה כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֶל־
ſuum cor
לִבּוֹ:

CAP. VI.

Et factum eſt, poſtquam cœperunt homines multi fieri ſuper terram; & filiæ natæ ſunt illis. (a) Videntes autem filii Dei filias hominum, (b) quia bonæ ſunt; ſumpſerunt ſibi uxores ex omnibus, quas elegerant. Et dixit Dominus Deus; (c) Non permanebit ſpiritus meus in hominibus his in æternum, quia carnes ſunt. Erunt autem dies eorum centum viginti annii. (d) Gigantes autem erant ſuper terram in diebus illis. Et poſt illud, cùm intrarent filii Dei ad filias hominum; & generabant eis: Illi erant gigantes, à ſæculo homines nominati. (e) Videns autem Dominus Deus, quia multiplicatæ ſunt malitiæ hominum ſuper terram, & unuſquiſque cogitat in corde ſuo diligenter ſuper malignã omnibus diebus; (ſ) Et cogitavit Deus, quia fecit hominem ſuper terram, & recogitavit,

Verſio VULG. LAT.

29 Vocavitque nomen ejus Noë, dicens; Iſte conſolabitur nos ab operibus & laboribus manuum noſtrarum, in terra cui maledixit Dominus. Vixitque
30 Lamech, poſtquam genuit Noë, quingentis nonaginta quinque annis; & genuit filios & filias. Et facti
31 ſunt omnes dies Lamech, ſeptingenti ſeptuaginta ſeptem anni; & mortuus eſt. Noë verò cùm quingentorum eſſet annorum, genuit Sem, Cham, & Iapheth.

CAP. VI.

1 Cumque cœpiſſent homines multiplicari ſuper terram, & filias procreaſſent; Videntes filii Dei
2 filias hominum quòd eſſent pulchræ, acceperunt ſibi uxores ex omnibus, quas
3 elegerant. Dixitque Deus; Non permanebit ſpiritus meus in homine in æternum, quia caro eſt: eruntque dies illius centum
4 viginti annorum. Gigantes autem erant ſuper terram in diebus illis. Poſtquam enim ingreſſi ſunt filii Dei ad filias hominum, illæque genuerunt, iſti ſunt potentes à ſæculo, viri famoſi.
5 Videns autem Deus quòd multa malitia hominum eſſet in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta eſſet ad malum omni
6 tempore, Pœnituit eum quòd hominem feciſſet in terra. Et tactus dolore cordis intrinſecùs,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτῦ Νῶε, λέγων, Οὗτος διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς κατηράσατο κύριος
30 ὁ θεός. Καὶ ἔζησε Λάμεχ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Νῶε, πεντακόσια (δ) καὶ ἑξήκοντα καὶ πέντε ἔτη· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ
31 θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Λάμεχ, ἑπτακόσια καὶ πενταπεντηκοντατρία ἔτη· καὶ ἀπέθανε.

Καφ. ς'.

1 Καὶ ἦν τῷ Νῶε ἐτῶν πενταχοσίων· καὶ (α) ἐγέννησε τρεῖς υἱὸς, τὸν Σὴμ, τὸν Χάμ, τὸν Ἰάφεθ. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι πολλοὶ γίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θυγατέρες (ε) ἐγεννήθησαν αὐτοῖς· Ἰδόντες δὲ
2 (γ) υἱοὶ τῦ θεῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, ὅτι καλαί εἰσιν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ πασῶν, ὧν ἐξελέξαντο. Καὶ
3 εἶπε κύριος ὁ θεὸς, οὐ μὴ κατομείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας· ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν, ἑκατὸν εἴκοσιν ἔτη. Οἱ δὲ
4 γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. καὶ μετ' ἐκεῖνο, ὡς ἂν εἰσεπορεύοντο οἱ υἱοὶ τῦ θεῦ πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐγεννῶσαν (δ) αὐτοῖς· ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ'
5 αἰῶνος, οἱ ἄνθρωποι οἱ ὀνομαστοί. Ἰδὼν δὲ κύριος ὁ θεὸς, ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοῆται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῦ ὅτι μελῶς ὅτι τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας.
6 Καὶ ἐνεθυμήθη ὁ θεὸς, ὅτι ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ διενοήθη,

MS. A. (δ) ἐξηκοντατέσσαρα (α) ἐγέννησεν Νῶε τρεῖς υἱὸς, (β) ἐγενήθησαν (γ) οἱ ἄγγελοι τῦ θεῦ (δ) ἑαυτοῖς.

Et vocavit nomen ejus Noë, 29
dicens; Iſte requieſcere nos faciet ab operibus noſtris, & à triſtitiis manuum noſtrarum, & à terra, quam maledixit Dominus Deus. Et vixit Lamech, poſtquam genuit Noë, 30
quingentos & ſexaginta & quinque annos; & genuit filios & filias. Et facti ſunt omnes 31
dies Lamech ſeptingenti & quinquaginta tres anni; & mortuus eſt.

CAP. VI.

Et erat Noë annorum quin- 1
gentorum; & genuit tres filios, Sem, Cham, Japhèt. Et factum eſt, poſtquam cœperunt homines multi fieri ſuper terram; & filiæ natæ ſunt illis. (a) Videntes 2
autem filii Dei filias hominum, (b) quia bonæ ſunt; ſumpſerunt ſibi uxores ex omnibus, quas elegerant. Et dixit Dominus Deus; 3
(c) Non permanebit ſpiritus meus in hominibus his in æternum, quia carnes ſunt. Erunt autem dies eorum centum viginti anni. (d) Gigantes autem erant ſuper terram in diebus illis. Et 4
poſt illud, cùm intrarent filii Dei ad filias hominum; & generabant eis: Illi erant gigantes, à ſæculo homines nominati. (e) Videns autem Dominus Deus, quia multiplicatæ ſunt malitiæ hominum ſuper terram, & 5
unuſquiſque cogitat in corde ſuo diligenter ſuper malignã omnibus diebus; (ſ) Et cogitavit 6
Deus, quia fecit hominem ſuper terram, & recogitavit,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 *ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܢܘܚ. ܘܐܡܪ. ܗܢܐ ܢܢܚܡܢ ܡܢ ܥܒܕܢ. ܘܡܢ ܟܐܒܐ ܕܐܪܥܐ ܕܛܪ ܡܪܝ.
30 ܘܐܚܝ ܒܟܝܢܗ ܡܢܘܗ. * ܘܚܝ ܠܡܟ ܡܢ ܕܝܠܕ ܠܢܘܚ: ܫܬ ܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܫܢܝܢ ܘܝܠܕ
31 ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ. ܘܟܠ ܝܘܡܝ ܕܠܡܟ ܫܒܥ ܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܘܡܝܬ. ܘܚܝ ܢܘܚ
32 ܒܪ ܫܬ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܝܠܕ ܠܫܡ ܠܚܡ ܘܠܝܦܬ.

Appellavítque nomen ejus Noë, ac dixit, Iſte conſolabitur nos ab operibus noſtris, & à labore manuum noſtrarum, & à terra cui maledixit Dominus. Vixítq; Lamech poſtquam genuit Noë, quingentis nonaginta quinque annis, et genuit filios ac filias. Et fuerunt omnes dies Lamech ſeptingenti ſeptuaginta ſeptem anni; et mortuus eſt. Et factus eſt Noë filius quingentorum annorum; genuítque Noe Sem, Ham, & Iapheth. 29 30 31 32

CAP. VI.

ACcidit autem ut cùm cœpiſſent homines multiplicari ſuper faciem terræ, & filiæ natæ fuiſſent eis; Viderint filii Dei filias hominum pulchras eſſe, & duxerint eas ſibi uxores ex omnibus quas elegerant. Dixítque Dominus, Non habitabit ſpiritus meus in homine in perpetuum, quia caro eſt: erúntque dies illius centum viginti anni. Et gigantes fuerunt in terra in diebus illis, ac etiam impoſterùm: quoniam ingreſſi ſunt filii Dei ad filias hominum, et genuerunt eis gigantes æternos, gigantes nominatiſſimos. Et vidit Dominus creviſſe malitiam hominis ſuper terram, & omnem affectum cogitationis cordis ejus deteriorem eſſe indiès. Et diſplicuit Domino quòd feciſſet hominem in terra, et doluit in corde ſuo. 1 2 3 4 5 6

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

29 וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ לְמֵימַר דֵּין
נְחַמְנָא מֵעוֹבָדָנָא וּמֵלְאוּת
יְדָנָא מִן אַרְעָא דִּי לַטְּיָה יְיָ׃
30 וְחָיָא לֶמֶךְ בָּתַר דְּאוֹלִיד
יָת נֹחַ חֲמֵשׁ מְאָה
וְחַמְשִׁין שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃
31 וְהֲווֹ כָּל יוֹמֵי לֶמֶךְ שְׁבַע
מְאָה וְשַׁבְעִין וּשְׁבַע שְׁנִין
וּמִית׃ 32 וַהֲוָה נֹחַ בַּר חֲמֵשׁ
מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד נֹחַ יָת
שֵׁם יָת חָם וְיָת יֶפֶת׃

ו

1 וַהֲוָה כַּד שָׁרִיאוּ בְּנֵי אֲנָשָׁא
לְמִסְגֵּי עַל אַפֵּי אַרְעָא וּבְנָתָא
אִתְיְלִידָא לְהוֹן׃ 2 וְחָווֹ בְּנֵי
רַבְרְבַיָּא יָת בְּנָת אֲנָשָׁא אֲרֵי
שַׁפִּירָן אִנּוּן וְנָסִיבוּ לְהוֹן נְשִׁין
מִכֹּל דִּי אִתְרְעִיאוּ׃ 3 וַאֲמַר יְיָ
לָא יִתְקַיֵּם דָּרָא בִישָׁא הָדֵין
קֳדָמַי לְעָלַם בְּדִיל דְּאִנּוּן
בִּשְׂרָא וְעוֹבָדֵיהוֹן בִּישַׁיָּא אַרְכָּא
יְהֵיב לְהוֹן מְאָה וְעַשְׂרִין שְׁנִין
אִם יִתְהָבוּן׃ 4 גִּבָּרַיָּא הֲווֹ
בְּאַרְעָא בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן וְאַף
בָּתַר כֵּן דִּי יָעֲלוּן בְּנֵי רַבְרְבַיָּא
לְבְנָת אֲנָשָׁא וְיָלְדָן מִנְּהוֹן
אִנּוּן גִּבָּרַיָּא דְּמֵעָלְמָא
אֲנָשִׁין דִּשְׁמָא׃ 5 וְחָזָא יְיָ אֲרֵי
סַגִּיאַת בִּישַׁת אֲנָשָׁא בְּאַרְעָא
וְכָל יְצַר מַחְשְׁבַת לִבֵּיהּ
לְחוֹד בִּישׁ כָּל יוֹמָא׃ 6 וְחָבִי
יְיָ בְּמֵימְרֵיהּ אֲרֵי עֲבַד יָת
אָדָם בְּאַרְעָא וְאִתְמְרִיר לְמִתְבַּר תּוֹקְפֵיהוֹן
כִּרְעוּתֵיהּ׃

29 Et vocavit nomen ejus Noe, dicens: Iste consolabitur nos ab operibus nostris, & à labore manuum nostrarum, de terrâ cui maledixit Dominus.
30 Et vixit Lamech postquàm genuit Noe, quingentis & nonaginta & quinque annis: & genuit
31 filios & filias. Et fuerunt omnes dies Lamech septingenti & septuaginta & septem anni: & mortuus
32 est. Et fuit Noe filius quingentorum annorum: & genuit Noe; Sem, Cham & Japhet.

CAP. VI.

1 ET factum est cum cœpissent filii hominum, multiplicari super faciem terræ: & filiæ natæ essent
2 eis. Et vidissent filii principum filias hominum, quòd essent pulchræ: acceperunt sibi uxores, ex
3 omnibus quas voluerunt. Et dixit Dominus; Non permanebit generatio pessima hæc coram me in æternum; eò quòd caro sunt, & opera eorum pessima; terminus dabitur eis centum & viginti annorum, si fortè convertantur. Gigantes erant in
4 terrâ in diebus illis: & etiam postquam ingressi sunt filii principum ad filias hominum, & genuerunt ex eis: Ipsi sunt potentes à seculo, viri nominis.
5 Et vidit Dominus, quòd multa esset malitia hominis in terrâ: & omnis sensus *cogitationum* cordis sui esset malus omni tempore.
6 Et pœnituit Dominum in verbo suo, quòd fecisset hominem in terrâ: Et dixit in verbo suo, ut contereret fortitudinem eorum juxta beneplacitum suum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

29 * זאת ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר ארר יהוה׃
30 * ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃
31 ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ומאתים שנה וימת׃
32 * ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת׃

ו

1 * ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה ובנות ילדו להם׃
2 ** ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃
3 * ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה׃
4 * הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם׃
5 ** וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום׃
6 * ויחנח יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו׃

VERSIO SAMARITANA.

29 * זאת ינחמנו מעבדתנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר ארר יהוה׃
30 * ויחי למך אחרי הולידו את נח שבע מאות וחמשים ותשעים שנה ויולד בנים ובנות׃
31 ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ומאתים שנה וימת׃
32 * ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת׃

ו

1 * ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה ובנות ילדו להם׃
2 ** ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃
3 * ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה׃
4 * הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם׃
5 ** וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום׃
6 * ויחנח יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

29 *Vocavitque nomen ejus Noë; dicens, Hic consolabitur nos ab operibus nostris, & à labore manuum nostrarum de terrâ cui maledixit Dominus.*
30 *Vixit autem Lamech postquam genuit Noë sexcentis annis; genuitque filios & filias. Et fuerunt*
31 *omnes dies Lamech, sexcenti & quinquaginta tres anni; & mortuus est. Erat autem Noë fi-*
32 *lius quingentorum annorum, cùm genuit Sem, Cham, & Japhet.*

CAP. VI.

1 *FActum est autem cùm cœpit homo multiplicari super faciem terræ, ut*
2 *filiæ nascerentur eis. Et viderunt filii (a) Dei filias hominis, quòd bonæ essent: Et acceperunt sibi uxores ex omnibus quas elegerunt. Dixitque Do-*
3 *minus, (b) Non disceptabit spiritus meus adversùs hominem in perpetuum, quia ipse caro est. Erunt enim dies ejus centum & viginti anni.*
4 *Gigantes autem erant in terra in diebus illis: atque etiam post hæc, cùm ingressi sunt filii Dei ad filias hominum, genuerùntque illis; hi potentes sunt à seculo, viri (c) nominis. Et vidit Domi-*
5 *nus, quia multiplicata erat malitia hominis in terra: & (d) omnis imaginatio cogitationum cordis ejus tantùm malum omni die.*
6 *(e) Pœnituitque Dominum, quòd fecisset (f) hominem in terra: & (g) doluit in corde suo.*

VER. SAM. (a) Dominatorum (b) Non projiciet opus meum adversùs (c) Excellentiæ. (d) omne secretum negotium (e) Inflatusq; est Dominus, (f) mundum (g) arctavit se apud cor suum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وَسَمَّاهُ نُوحًا قَائِلًا هٰذَا يُعَزِّينَا مِنْ اَعْمَالِنَا وَمِنْ مَسَقَّةِ اَيْدِينَا فِي الْاَرْضِ الَّتِي لَعَنَهَا اللّٰهُ *
30 * وَعَاشَ بَعْدَ ذٰلِكَ خَمْسَ مِائَةِ سَنَةٍ وَخَمْسًا وَتِسْعِينَ سَنَةً وَاَوْلَدَ فِيهَا بَنِينَ وَبَنَاتٍ * فَصَارَ
31 جَمِيعُ عُمُرِ سَبْعَمِائَةِ سَنَةٍ وَسَبْعًا وَسَبْعِينَ سَنَةً ثُمَّ مَاتَ * وَلَمَّا صَارَ نُوحٌ اَبْنَ خَمْسِ مِائَةِ
32 سَنَةٍ اَوْلَدَ سَامًا وَحَامًا وَيَافِثَ *

29 *Et vocavit eum Nuha, dicens, Iste consolabitur nos de operibus nostris, et de labore manuum nostrarum, in terra cui maledixit Deus. Et vixit postèà*
30 *quingentos annos, et quinque ac nonaginta annos; in quibus genuit filios et filias. Factâque est tota ætas ejus, sep-*
31 *tingenti anni, et septem ac septuaginta annis; deinde mortuus est. Cùmque factus fuisset Nuha filius quingentorum*
32 *annorum, genuit Sam, & Ham, et Japheth.*

* اَلْفَصْلُ السَّادِسُ *

CAP. VI.

1 * وَلَمَّا اَبْتَدَاءَ النَّاسُ اَنْ يَكْثُرُوا عَلَى وَجْهِ الْاَرْضِ وَوُلِدَ لَهُمْ بَنَاتٌ * رَاَيَ بَنُو الْاَشْرَافِ
2 بَنَاتِ الْعَامَّةِ حِسَانًا فَاتَّخَذُوا لَهُمْ نِسَاءً مِنْ جَمِيعِ مَنِ اخْتَارُوهُ * فَقَالَ اللّٰهُ عِنْدَ ذٰلِكَ لَا
3 يَحِلُّ رُوحِي عَلَى هٰؤُلَاءِ النَّاسِ اَبَدًا لِاَنَّهُمْ بَشَرِيُّونَ * وَيَكُونُ الْمَهْلُ مِنِّي لَهُمْ مِائَةً وَعِشْرِينَ
4 سَنَةً * وَكَانَ عَلَى الْاَرْضِ جَبَابِرَةٌ فِي تِلْكَ الْاَيَّامِ وَمِنْ بَعْدِهَا * لِاَنَّ بَنِي الْوُهْيَمِ دَخَلُوا
5 عَلَى بَنَاتِ قَايِنَ فَوَلَدْنَ لَهُمْ جَبَابِرَةً دَهْرِيِّينَ جَبَابِرَةً مَذْكُورِينَ * فَرَاَيَ الرَّبُّ اَنَّ شَرَّ النَّاسِ
6 قَدْ كَثُرَ عَلَى الْاَرْضِ * وَاَنَّ هَوَيٰ فِكْرِهِمْ وَقَصْدَهُمْ رَدِيٌّ فِي جَمِيعِ الْاَيَّامِ * وَكَرِهَ اللّٰهُ خَلْقَةَ
وَلَدِ اٰدَمَ عَلَى الْاَرْضِ وَكَرِهَ مَا جَاءَ مِنْ مَعْصِيَتِهِمْ

1 *Cùmque cœpissent homines multiplicari super faciem terræ, natæq; illis essent filiæ: Viderunt filii illustrium*
2 *filias plebis pulchras, assumpseruntque sibi mulieres ex quibuscunque elegerunt. Dixitque Deus tunc, Non habi-*
3 *tabit spiritus meus in his hominibus semper, quoniam carnales sunt. Eritque mora quam protraham ipsis, centum ac viginti annorum. Erantque su-*
4 *per terram gigantes in illis diebus, & postillos; quia filii Elohim ingressi sunt ad filias Cain, & genuerunt eis gigantes æternos, gigantes memorabiles. Vi-*
5 *distque Dominus, quòd malitia hominum jam multiplicata esset super terram, & quòd voluntas cogitationis eorum, & pervicacia eorum mala esset*
6 *in omnibus diebus. Et abominatus est Deus creationem filiorum Adæ super terram, & abominatus est quod provenit ex inobedientia eorum.*

ספר בראשית : ו

creavi quem hominem Delebo : Dominus dixit Et

7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶמְחֶה אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר־בָּרָאתִי
reptile ad usq; ,jumētū ad usq; homine ab ,terræ *facies* dēsuper
מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ
.ei feci quòd me pœnitet quia : cœlorum volatile ad &
וְעַד־עוֹף הַשָּׁמָיִם כִּי נִחַמְתִּי כִּי עָשִׂיתִם׃
8 generationes Istæ .Domini oculis in gratiam invenit Noach Et
וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה׃ אֵלֶּה תּוֹלְדֹת
9 ,suis generationibus in fuit perfectus ,justus vir Noach :Noach
נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו
,filios tres Noach genuit Et .Noach ambulavit Deo Cum
אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ׃ וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים
10 conſpectu in terra eſt corrupta Et .Iepheth & Cham ,Sem
אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת׃ וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי
11 vidit Et .iniquitate terra eſt repleta & :DEI
הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס׃ וַיַּרְא
12 corruperat quia : erat corrupta ecce & ,terram DEUS
אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית
DEUS dixit Et .terram ſuper ſuam viam caro omnis
13 כָּל־בָּשָׂר אֶת־דַּרְכּוֹ עַל־הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
,meum conſpectum ad venit carnis omnis Finis ,Noach ad
לְנֹחַ קֵץ כָּל־בָּשָׂר בָּא לְפָנַי
ego ecce & :eorum facie à iniquitate terra eſt repleta quia 14
כִּי־מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי
.Gopher lignorum arcam tibi Fac *.terram ipſam* eos *diſperdens*
מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ׃ עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי־גֹפֶר
domo à eam bituminabis & ,*arcam* facies Nidos
קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת
Trecenti .eam facies *quo* *hoc* Et .bitumine *foris* à &
15 וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר׃ וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
,eius latitudo cubiti quinquaginta ,arcæ longitudo cubiti
אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ
,arcæ facies Feneſtram .eius *ſtaturæ* cubiti triginta &
16 וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ׃ צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה
arcæ oſtium & :ſurſum de eā conſummabis cubitum ad &
וְאֶל־אַמָּה תְּכַלֶּנָּה מִלְמַעְלָה וּפֶתַח הַתֵּבָה
tertia & ſecunda ,Inferiora .pones eius latere in
17 בְּצִדָּהּ תָּשִׂים תַּחְתִּיִּם שְׁנִים וּשְׁלִשִׁים
aquarum diluvium *adducens* ego ecce ,ego & .*eam* facies
תַּעֲשֶׂהָ׃ וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת־הַמַּבּוּל מַיִם
ſpiritus *eâ in quod* ,carnem omnem perdēdum ad ,terram ſuper
עַל־הָאָרֶץ לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ
.*expirabit* terrâ in quod omne .cælo ſub de vitæ
חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יִגְוָע׃
,arcam in ingredieris & : tecum meum fœdus ſtatuam Et
18 וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּךְ וּבָאתָ אֶל־הַתֵּבָה
ōni ex Et .tecū tuorū filiorū uxores & ,tua uxor & ,tui filii & ,tu
אַתָּה וּבָנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּנְשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ׃ וּמִכָּל־
arcam in introduces omnibus ex bina, carne omni ex,vivente
19 הָחַי מִכָּל־בָּשָׂר שְׁנַיִם מִכֹּל תָּבִיא אֶל־הַתֵּבָה
.erunt fœmina & Maſculus tecū vivendum ad
לְהַחֲיֹת אִתָּךְ זָכָר וּנְקֵבָה יִהְיוּ׃

Verſio VULG. LAT.

7 Delebo, inquit, hominem, quem creavi, à facie terræ; ab homine uſque ad animantia; à reptili uſque ad volucres cœli; pœnitet enim me feciſſe eos. 8 Noë verò invenit gratiam coram Domino. 9 Hæ ſunt generationes Noë: Noë vir juſtus atque perfectus fuit in generationibus ſuis; cum Deo ambulavit. 10 Et genuit tres filios, Sem, Cham, & Iapheth. 11 Corrupta eſt autem terra coram Deo, & repleta eſt iniquitate. 12 Cumque vidiſſet Deus terram eſſe corruptam (omnis quippe caro corruperat viam ſuam ſuper terram,) 13 Dixit ad Noë; Finis univerſæ carnis venit coram me: repleta eſt terra iniquitate à facie eorum; & ego diſperdam eos cum terra. 14 Fac tibi arcam de lignis lævigatis: manſiunculas in arca facies, & bitumine linies intrinſecùs & extrinſecùs. 15 Et ſic facies eam: Trecentorum cubitorum erit longitudo arcæ, quinquaginta cubitorum latitudo, & triginta cubitorum altitudo illius. 16 Feneſtram in arca facies, & in cubito conſummabis ſummitatem ejus: oſtium autem arcæ pones ex latere: deorſum, cœnacula, & triſtega facies in ea. 17 Ecce ego adducam aquas diluvii ſuper terram, ut interficiam omnem carnem, in qua ſpiritus vitæ eſt ſubter cœlum: Univerſa quæ in terra ſunt, conſumentur. 18 Ponamque fœdus meum tecum: & ingredieris arcam tu, & filii tui, uxor tua, & uxores filiorum tuorum, tecum. 19 Et ex cunctis animantibus univerſæ carnis bina induces in arcam, ut vivant tecum: maſculini ſexus & fœminini.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς, Ἀπαλείψω τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐποίησα, ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἀπὸ ἑρπετῶν (ε) ἕως πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ· ὅτι (ζ) ἐνεθυμήθην, ὅτι ἐποίησα αὐτούς. 8 Νῶε δὲ εὗρε χάριν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ. 9 Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Νῶε. Νῶε ἄνθρωπος δίκαιος, τέλειος ἦν (η) ἐν τῇ γενεᾷ αὐτοῦ, τῷ θεῷ εὐηρέστησε Νῶε. 10 Ἐγέννησε δὲ Νῶε τρεῖς υἱούς, τὸν Σὴμ, τὸν Χάμ, τὸν Ἰάφεθ. 11 Ἐφθάρη δὲ ἡ γῆ ἐναντίον τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας. 12 Καὶ εἶδε κύριος ὁ θεὸς τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ κατεφθαρμένη· ὅτι κατέφθειρε πᾶσα σὰρξ τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐπὶ τῆς γῆς. 13 Καὶ (θ) εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῷ Νῶε, Καιρὸς παντὸς ἀνθρώπου ἥκει ἐναντίον μου· ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ καταφθερῶ αὐτοὺς καὶ τὴν γῆν. 14 Ποίησον σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων· νοσσιὰς ποιήσεις τὴν κιβωτόν· καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ. 15 Καὶ (ι) οὕτω ποιήσεις τὴν κιβωτόν. τριακοσίων πήχεων τὸ μῆκος τῆς κιβωτοῦ, καὶ πεντήκοντα πήχεων τὸ πλάτος, καὶ τριάκοντα πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς. 16 Ἐποιήσεις τὴν κιβωτόν· καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν· τῆς δὲ θύρας τῆς κιβωτοῦ ποιήσεις ἐκ πλαγίων· κατάγεια διώροφα καὶ τριῶροφα ποιήσεις αὐτήν. 17 Ἐγὼ δὲ ἰδοὺ ἐπάγω τὸν κατακλυσμὸν, ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς, καταφθεῖραι πᾶσαν σάρκα, ἐν ᾗ (κ) ὅτι πνεῦμα ζωῆς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ· καὶ (λ) ὅσα ἂν ᾖ ἐπὶ τῆς γῆς, τελευτήσει. 18 Καὶ στήσω τὴν διαθήκην (μ) μου μετὰ σοῦ. εἰσελεύσῃ δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν σὺ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ ἡ γυνή σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ. 19 Καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ πάσης σαρκὸς, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσάξεις εἰς τὴν κιβωτὸν, ἵνα τρέφῃς μετὰ σεαυτοῦ· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔσονται.

MS.A. (ε) ἕως τῶν πετεινῶν (ζ) ἐνεθυμώθην, (η) ἐν τῇ γενέσει αὐτοῦ, (θ) εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Νῶε, (ι) οὕτως (κ) ἐστιν ἐν αὐτῇ πνεῦμα (λ) ὅσα ἐὰν (μ) μου πρός σε.

Et dixit Deus, Delebo hominem, quem feci, à facie terræ; ab homine uſque ad pecus, & à reptilibus uſque ad volatilia cœli: quia (b) cœpitavi, quoniam feci eos. Noë autem invenit gratiam coram Domino Deo. Hæ verò ſunt generationes Noë. Noë homo juſtus, perfectus exiſtens in generatione ſua; Deo (i) placuit Noë. Genuit autem Noë tres filios, Sem, Cham, Japheth. Corrupta eſt autem terra coram Deo; & terra impleta eſt injuſtitiâ. Et vidit Dominus Deus terram; & erat corrupta: quia corruperat omnis caro viam (k) ipſius ſuper terram. Et dixit Dominus Deus Noë, (l) Tempus omnis hominis venit coram me: quia terra impleta eſt iniquitate ab ipſis. Et ecce ego diſperdo ipſos & terram. Fac igitur tibi arcam de lignis (m) quadratis: nidos facies (n) arcam: & (o) bituminabis eam intus, & foris bitumine. Et ita facies arcam. Trecentorum cubitorum longitudo arcæ: & quinquaginta cubitorum latitudo: & triginta cubitorum altitudo ipſius. (p) Colligens facies arcam; & in cubito conſummabis eam deſuper: oſtium vero arcæ facies (q) à latere. (r) Inferiora, bicamerata, & tricamerata facies eam. Ego autem ecce induco diluvium, aquam ſuper terram; ut diſperdam omnem carnem, in qua eſt ſpiritus vitæ ſub cælo: & omnia, quæ fuerint ſuper terram, morientur. Et ſtatuam teſtamentum meum tecum. Ingredieris autem in arcam tu, & filii tui, & uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum. Et ab omnibus pecoribus, & ab omnibus reptilibus, & ab omnibus (ſ) beſtiis, & ab omni carne, duo duo ab omnibus induces in arcam, ut nutrias tecum: Maſculus & fœmina erunt.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܒܕ ܐܢܐ ܐܢܫܐ ܕܒܪܝܬ ܡܢ ܐܦ ܥܠ ܐܪܥܐ ܡܢ ܐܢܫܐ ܥܕ ܒܥܝܪܐ ܥܕ ܪܡܫܐ ܘܥܕ ܥܦܐ ܕܫܡܝܐ ܡܛܠ ܕܚܪܛ ܐܢܐ ܕܥܒܕܬ ܐܢܘܢ׃ ܢܘܚ ܕܫܟܚ ܛܥܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝ ܥܠܡܐ׃ ܗܠܝܢ ܕܪܘܬ ܢܘܚ ܓܒܪܐ ܙܕܝܩܐ ܓܡܝܪ ܒܕܪܗ ܗܘܐ ܥܡ ܐܠܗܐ ܗܠܟ ܢܘܚ׃ ܘܝܠܕ ܢܘܚ ܬܠܬ ܒܢܝܢ ܠܫܡ ܘܠܚܡ ܘܠܝܦܬ׃ ܘܐܬܚܒܠܬ ܐܪܥܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܐܬܡܠܝ ܐܪܥܐ ܥܘܠܐ׃ ܘܚܙܐ ܐܠܗܐ ܠܐܪܥܐ ܘܗܐ ܐܬܚܒܠܬ ܡܛܠ ܕܐܬܚܒܠ ܟܠ ܒܣܪܐ ܐܪܚܗ ܥܠ ܐܪܥܐ׃ ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ ܣܘܦܗ ܕܟܠ ܒܣܪܐ ܐܬܐ ܩܕܡܝ ܡܛܠ ܕܐܬܡܠܝ ܐܪܥܐ ܥܘܠܐ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ ܘܗܐ ܐܢܐ ܡܚܒܠ ܐܢܘܢ ܥܡ ܐܪܥܐ׃ ܥܒܕ ܠܟ ܬܝܒܬ ܥܨܐ ܓܦܪ ܩܢܝܢ ܬܥܒܕ ܠܬܝܒܬܐ ܘܟܦܪܬ ܐܘܬܗ ܡܒܝܬ ܘܡܒܪ ܒܟܦܪ׃ ܘܗܟܢܐ ܬܥܒܕ ܐܢܘܢ ܬܠܬ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܐܪܟܗ ܕܬܝܒܬܐ ܚܡܫܝܢ ܐܡܝܢ ܦܬܝܗ ܘܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ ܪܘܡܗ׃ ܨܗܪ ܬܥܒܕ ܠܬܝܒܬܐ ܘܠܐܡܐ ܬܫܠܡܝܢܝܗ ܠܥܠ ܘܬܪܥ ܕܬܝܒܬܐ ܒܨܕܗ ܬܥܒܕ ܬܚܬܝܐ ܬܢܝܐ ܘܬܠܬܝܐ ܬܥܒܕ ܐܢܘܢ׃ ܘܐܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬ ܛܘܦܢ ܡܝ ܥܠ ܐܪܥܐ ܠܡܚܒܠ ܟܠ ܒܣܪܐ ܕܒܗ ܪܘܚ ܚܝܐ ܡܢ ܬܚܬ ܫܡܝܐ ܟܠ ܕܒܐܪܥܐ ܢܬܒܥ׃ ܘܐܩܝܡ ܠܟ ܩܝܡܬܝ ܘܬܥܘܠ ܠܬܝܒܬܐ ܐܢܬ ܘܒܢܝܟ ܘܐܢܬܬܟ ܘܢܫܐ ܕܒܢܝܟ ܥܡܟ׃ ܘܡܟܠ ܥܠ ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܕܟܠ ܒܣܪܐ ܬܥܠ ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ ܠܬܝܒܬܐ ܕܬܚܝܘܢ ܥܡܟ ܕܟܪ ܘܢܩܒܬܐ ܢܗܘܘ׃

Et ait Dominus, Delebo homines quos creavi, à facie terræ, ab homine uſque ad jumentum, et uſque ad reptile, et uſq; ad volucre cœli: nam diſplicet mihi feciſſe ea. Noë verò nactus eſt gratiam in oculis Domini. Et hæ ſunt generationes Noë: Noë vir juſtus ac ſimplex fuit in ſæculis ſuis; & placuit Noë Deo: Qui procreavit tres filios ipſi Noë, Sem, Ham, et Iapheth. Et corrupta eſt terra coram Deo, & impleta eſt terra iniquitate. Vidítq; Deus terram eſſe corruptam, eò quòd corrupiſſet omnis caro viam ſuam ſuper terram. Et dixit Deus ad Noë, Finis univerſæ carnis ingreſſus eſt coram me: quia repleta eſt terra iniquitate à conſpectu eorum, ecce ego conſumpturus ſum eos ſuper terram. Fac tibi arcam de ligno viminis: in manſiunculas compone arcam; & lini eam extrinſecùs et intrinſecùs bitumine. Et hoc pacto compone eam: Trecentorum cubitorum erit longitudo arcæ, et quinquaginta cubitorum latitudo ejus, et triginta cubitorum altitudo illius. Et ſpeculas fac arcæ, & cubito perſtringe eam ſupernè, et oſtium arcæ in ejus latere facito: manſiunculam infimam, et ſecundam, ac tertiam facito eam. Et ego ecce ſum adducturus diluvium, *nempe*, aquas ſuper terram ad deſtruendam omnem carnem qua eſt ſpiritus vitalis, de ſub cœlo: et quicquid in terra eſt, abſumetur. Et ſtatuam fœdus meum tecum: et ingredieris arcam tu, & filii tui, et uxor tua, et uxores filiorum tuorum tecum. Ex omni vivente ex univerſa carne bina introduc in arcam, ut ſerves tecum: maſculi et fœminæ erunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

7 וַאֲמַר יְיָ אֶמְחֵי יָת אֲנָשָׁא דִי בְרֵאתִי מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא מֵאֲנָשָׁא עַד בְּעִירָא עַד רִיחֲשָׁא וְעַד עוֹפָא דִשְׁמַיָּא אֲרֵי חָבִית בְּמֵימְרִי אֲרֵי עֲבַדְתִּנּוּן׃ 8 וְנֹחַ אַשְׁכַּח רַחֲמִין 9 קֳדָם יְיָ׃ אִלֵּין תּוֹלְדָת נֹחַ נֹחַ גְּבַר זַכָּאי שְׁלִים הֲוָה בְּדָרֹוהִי בְּדַחֲלָתָא דַיְיָ הַלִּיךְ נֹחַ׃ 10 וְאוֹלִיד נָח תְּלָתָא בְנִין יָת שֵׁם יָת חָם וְיָת יֶפֶת׃ 11 וְאִתְחַבָּלַת אַרְעָא קֳדָם יְיָ וְאִתְמְלִיאַת אַרְעָא חֲטוֹפִין׃ 12 וְחָזָא יְיָ יָת אַרְעָא וְהָא אִתְחַבָּלַת אֲרֵי חַבִּילוּ כָּל בִּשְׂרָא אֶנָשׁ יָת אוֹרְחֵיהּ עַל אַרְעָא׃ 13 וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ קְצָא כָל בִּשְׂרָא קֳדָמַי אֲרֵי אִתְמְלִיאַת אַרְעָא חֲטוֹפִין מִן קֳדָם עוֹבָדֵיהוֹן בִּישַׁיָּא וְהָא אֲנָא מְחַבְּלֵהוֹן עִם אַרְעָא׃ 14 עֲבִיד לָךְ תֵּיבוּתָא דְאָעִין דְּקַרְדּוֹם מְדוֹרִין תַּעֲבֵד יָת תֵּיבוּתָא וְתָחְפֵּי יָתָהּ מִגָּוָּא וּמִבָּרָא בְּכוּפְרָא׃ 15 וְדֵין דְּתַעְבֵּיד יָתַהּ תְּלָת מְאָה אַמִּין אָרְכָּא דְתֵיבוּתָא חֲמִשִּׁין אַמִּין פּוּתְיָהּ וּתְלָתִין אַמִּין רוּמְהָּ׃ 16 נְהוֹר תַּעְבֵּיד לְתֵיבוּתָא וּלְאַמְּתָא תְּשַׁכְלְלִנַּהּ מִלְעֵיל וְתָרַע דְּתֵיבוּתָא בְּסִטְרָהּ תְּשַׁוֵּי מְדוֹרִין אַרְעָאִין תִּנְיָנִין וּתְלִיתָאִין תַּעְבְּדִנַּהּ׃ 17 וְאֲנָא הָא אֲנָא מֵיתִי יָת טוֹפָנָא מַיָּא עַל אַרְעָא לְחַבָּלָא כָּל בִּשְׂרָא דִי בֵיהּ רוּחָא דְחַיֵּי מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא כֹּל דִי בְאַרְעָא יְמוּת׃ 18 וַאֲקִים יָת קְיָמִי עִמָּךְ וְתֵיעוֹל לְתֵיבוּתָא אַתְּ וּבְנָךְ וְאִתְּתָךְ וּנְשֵׁי בְנָךְ עִמָּךְ׃ 19 וּמִכָּל דְּחֵי מִכָּל בִּשְׂרָא תְּרֵין מִכָּלָּא תָּעִיל לְתֵיבוּתָא לְקַיָּמָא עִמָּךְ דְּכַר וְנוּקְבָּא יְהוֹן׃

7 Et dixit Deꝰ; Delebo hominē quē creavi ſuper faciē terræ; ab homine uſq; ad jumentum, uſq; ad reptile, & uſq; ad volucres cœli: quoniā pœnitet me in verbo meo, ꝙ feceri eos. Noe autē invenit miſericordiā corā Domino. 8 Iſtæ ſunt generationes Noe; Noe vir juſtus perfectuſq; fuit in generationibus ſuis: In timore Dei ambulavit Noe. 10 Et genuit Noe tres filios: Sem, Cham & Japhet. 11 Et corrupta eſt terra coram Deo: & impleta eſt terra rapinis. 12 Et vidit Deus terram, & ecce erat corrupta: quoniā corruperat omnis caro, unuſquiſq; viam ſuā ſuper terrā. 13 Et dixit Deꝰ ad Noe; Finis univerſæ carnis venit coram me; quoniā repleta eſt terra rapinis, à facie operum ſuorum peſſimorū: & ecce ego diſperdā eos cum terrā. 14 Fac tibi arcam de lignis cedri; manſiones facies in arcā: & operies eam intus & foris bitumine. 15 Et ſic facies eam: trecentorū cubitorū erit lōgitudo arcæ; quinquaginta cubitorū latitudo; & triginta cubitorum altitudo ejus. 16 Feneſtrā facies in arcā; & in cubito conſūmabis eam déſuper; & oſtiū arcæ in latere ejꝰ pones: Manſiones inferiores, ſecūdas & tertias facies in eâ. 17 Et ecce ego adducā diluviū aquarū ſuper terrā; ut diſperdat omnem carnē, in quâ eſt ſpiritꝰ vitæ, ſub cœlo: *Omne quod in terrâ eſt, morietur.* Et ſtatuā pactū meū tecū: & ingredieris in arcā; tu, & filii tui, et uxor tua et uxores filiorū tuorū, tecū. 19 Et de omni viventi, de univerſâ carne, bina de omnibus, introduces in arcā, ut ſuſtententur tecum: Maſculus et fœmina erunt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

7 ** ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ 8 ונח מצא חן בעיני יהוה׃ 9 * אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח׃ 10 ויולד נח את שלשה בנים את שם את חם ואת יפת׃ 11 ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃ 12 * וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃ 13 ** ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃ 14 עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃ 15 וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ 16 צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אתה׃ 17 ** ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע׃ 18 והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃ 19 ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃

VERSIO SAMARITANA.

7 ** ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ 8 ונח מצא חן בעיני יהוה׃ 9 * אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח׃ 10 ויולד נח את שלשה בנים את שם את חם ואת יפת׃ 11 ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃ 12 * וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃ 13 ** ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃ 14 עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃ 15 וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ 16 צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אתה׃ 17 ** ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע׃ 18 והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃ 19 ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃

TEXT. ET VERS. SAM. Tranſlatio Latina.

7 Et dixit Dominus, (h) Delebo hominem quem creavi à facie terræ; ab homine uſque ad pecus, uſque ad reptile, uſque ad volatile cœlorum: quia (i) pœnitet me quòd fecerim eos. 8 Sed Noë invenit gratiam (k) in oculis Domini. 9 Hæ ſunt generationes Noë. Noë vir (l) juſtus et perfectus erat in generationibus ſuis: cum Deo ambulabat Noë. 10 Genuit autem Noë tres filios, Sem, Cham, et Japhet. 11 Et corrupta eſt terra coram Deo, et repleta eſt terra (m) violentiâ. 12 Viditque Deus terram, et ecce corrupta erat: quia corruperat omnis caro viam ſuam ſuper terram. 13 Et dixit Deus Noë, Finis omnis carnis venit coram me; quia repleta eſt terra (n) violentiâ propter eos: Et ecce diſperdo eos cum terra. 14 Fac tibi arcam de lignis Gopher: nidos facies in arca, et bitumine illinies eam in vinſecus et extrinſecus. 15 Sic autem facies eam: Trecentorum cubitorū erit longitudo arcæ, et quinquaginta cubitorum latitudo ejus, et triginta cubitorum altitudo ejus. 16 Feneſtram facies arcæ, et ad cubitum conſummabis eam deſuper: portámque arcæ in latere ejus pones: inferiora, bicamerata, et tricamerata facies. 17 Et ego, ecce ego venire faciam diluvium aquarum ſuper terram, ad perdendam omnem terram in qua eſt ſpiritus vitæ ſubter cœlum: quidquid eſt in terra expirabit. 18 Sed ſtatuam fœdus meum tecū: ingredieriſq; in arcā, tu, et filii tui, et uxor tua, et uxores filiorum tuorum tecum. 19 De omni autem vivente, et de omni carne, bina ex omnibus introduces in arcam, ut ſint tecum, maſculum et fœminam.

VER. SAM. (h) Subvertam (i) inflatus ſum (k) in conſpectu (l) purus (m) oppreſſione. (n) oppreſſione

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فقال الرب امحق الناس الذين خلقت وابيدهم عن جديد الارض من الناس وحتى
8 البهايم وحتى الهوام وطير السماء لاني كرهت خلقتي كلهم * فظفر نوح من الله برحمة
9 وراءفة * وهؤلاء ولد نوح كان نوح رجلا بريا تقيا في حقبه فارضى نوح الله * فولد له
10 ثلث بنين سام وحام ويافث * وفسدت الارض بين يدي الله وامتلت اثما وفجورا * ولما
11 12 راها الله قد فسدت بان افسد كل بسري طريقه عليها * قال الله لنوح قد دنا اجل كل
13 بسري بين يدي * اذ امتلاءت الارض من قبلهم ظلما * وها انا مهلكهم منها * اصنع لك
14 تابوتا من حسب السمسار واصنعها طبقات وقيرها من داخل ومن خارج بالقير * وهذا
15 مقدار ما تصنعها عليه * ثلثمايه ذراع طولها * خمسون ذراعا عرضها * وثلاثون ذراعا سمكها *
16 * واصنع لها ضياء والى ذراع تكملها من العلو * وصير لها بابا من جانبها اسافل وثوانى
17 وثوالث تصنعها * وها انا ءات بطوفان الماء على الارض لاهلاك كل بسر فيه روح الحياة من
18 تحت السماء * وكل ما في الارض يموت * واثبت عهدي معك * وادخل الى التابوت انت
19 وبنوك وزجتك ونسوة بنيك معك * ومن كل حي من جميع البسر ازواجا من الكل
يدخل الى التابوت لتحيا معك ذكرا وانثى يكونن *

Dixitque Dominus, Delebo homines quos creavi, & perdam eos de ſolo terræ: ab hominibus, & uſque ad jumenta, & uſque ad beſtiolas, & volatilia cœli: quia abominatus ſum creationem eorum omnium. Inveniique Nuha apud Deum gratiam, & benignitatem. Et iſti ſunt filii Nuha. Erat Nuha vir innocens, timens Deum in ſæculo ſuo; placuitque Nuha Deo. Et nati ſunt ei tres filii, Sam, et Ham, et Jafeth. Et corrupta eſt terra in conſpectu Dei, & repleta eſt iniquitate & flagitio. Cumque vidiſſet eam Deus jam corruptam eſſe, eò quòd corruviſſet omnis caro viam ſuam ſuper eam; Dixit Deus ad Nuha, Jam appropinquavit finis omnis carnei in conſpectu meo, cùm impleta ſit terra à conſpectu eorum iniquitate: & ecce ego perditurus ſum eos de ipſa. Effice tibi arcam ex ligno buxi; & fac illam tabulata, & illine eam interiùs et exteriùs pice. Et hæc eſt menſura ſecundùm quam facies illam: Trecenti cubiti longi udo ejus, quinquaginta cubiti latitudo ejus, & triginta cubiti craſſities ejus. Et fac illi lumina, & ad cubitum perficies illa à ſummitate: & fac illi oſtium à latere ipſius: infima, media, & ſuprema facies in ea. Et ecce ego adducturus ſum diluvium aquæ ſuper terram ad perdendam omnē carnem in qua eſt ſpiritus vitæ, de ſub cœlo; & quicquid eſt in terra morietur. Et confirmabo fœdus meum tecum: & ingredere in arcam, tu & filii tui, & uxor tua, & mulieres filiorum tuorum tecum. Et ex omni vivente ex univerſa carne, bina ex omnibus ingredientur in arcam, ut vivant tecum; maſculus & fœmina erunt.

ספר בראשית : ז

20 omni ex ,suâ ſpecie in jumento ex & ,suâ ſpecie in volatili Ex
מִן־הָעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכֹּל
ingredientur omnibus ex bina :suâ ſpecie in terræ reptili
רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לִמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכֹּל יָבֹאוּ
,eſcâ omni ex tibi capè tu Et .vivendum ad ,te ad
21 אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת : וְאַתָּה קַח־לְךָ מִכָּל־מַאֲכָל
eis & tibi erit & :te ad congregabis & ,comeditur quæ
אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאָסַפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם
,Deus ei præcepit quod omne juxta :Noach fecit Et .eſcam in
22 לְאָכְלָה : וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים
fecit ſic
כֵּן עָשָׂה :

CAP. VII.

in tua domus omnis & ,tu Ingredere :Noach ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בֹּא־אַתָּה וְכָל־בֵּיתְךָ אֶל־
generatione in meo conſpectu in juſtum vidi te quia ſarcam
הַתֵּבָה כִּי־אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר
ſeptena tibi capies mundo jumento omni Ex .iſtâ
2 הַזֶּה : מִכֹּל ׀ הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לְךָ שִׁבְעָה
mundum non quod ,jumento ex & :ejus uxorem & virum ,ſeptena
שִׁבְעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה
cœli volatili ex Etiam .ejus uxorem & virum ,bina ,ipſum
3 הִוא שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ : גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם
ſuper ſemen vivificandum ad ,fœminâ & maſculâ, ſeptena ſeptena
שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה לְחַיּוֹת זֶרַע עַל־
ego ,ſeptem adhuc dies adQuia .terræ univerſæ faciem
4 פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ : כִּי לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה אָנֹכִי
noctes quadraginta & dies quadraginta terram ſuper pluere faciès
מַמְטִיר עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה
ſuperficie à ,feci quam ſubſtantiam omnem delebo &
וּמָחִיתִי אֶת־כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי
Dominus ei præcepit qnod omne juxta Noach fecit Et .terræ
5 הָאֲדָמָה : וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּהוּ יְהוָה
aquæ :fuit diluvium & :annorum ſexcentorum filius Noach Et
6 וְנֹחַ בֶּן־שֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמַּבּוּל הָיָה מַיִם
ejus uxor & ,ejus filii & Noach eſt ingreſſus Et .terram ſuper
עַל־הָאָרֶץ : וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ
,diluvii aquarum facie à ,arcam in ſecum ejus filiorũ uxores &
7 וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ אֶל־הַתֵּבָה מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל
ipſum non quod ,jumento ex & ,puro jumento Ex
8 מִן־הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינֶנָּה
.terram ſuper reptans quod omni & ,volatili ex & ,mundum
טְהֹרָה וּמִן־הָעוֹף וְכֹל אֲשֶׁר־רֹמֵשׂ עַל־הָאֲדָמָה
& maſculus arcam in Noach ad ſunt ingreſſa bina Bina
9 שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה זָכָר
ſu't Et .Noach Deus præcep't quemadmodum ,fœmina
10 וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ : וַיְהִי
.terram ſuper fuerunt diluvii aquæ & ,dies ſeptem ad
לִשְׁבַעַת הַיָּמִים וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל־הָאָרֶץ :

Verſio VULG. LAT.

20 De volucribus juxta genus ſuum, & de jumentis in genere ſuo, et ex omni reptili terræ ſecundùm genus ſuum : bina de omnibus ingredientur
21 tecum, ut poſſint vivere. Tolles igitur tecum ex omnibus eſcis, quæ mandi poſſunt, & comportabis apud te : & erunt tam tibi quàm illis in
22 cibum. Fecit igitur Noë omnia quæ præceperat illi Deus.

CAP. VII.

1 DIxitque Dominus ad eum, Ingredere tu, & omnis domus tua, in arcam : te enim vidi juſtum corã me in generatione
2 hac. Ex omnib⁹ animantib⁹ mundis tolle ſeptena et ſeptena, maſculum et fœminã : de animantibus verò immundis duo et duo, malculum et
3 fœminam. Sed et de volatilibus cœli ſeptena et ſeptena, maſculum et fœminam : ut ſalvetur ſemen ſuper faciem
4 univerſæ terræ. Adhuc enim, et poſt dies ſeptem ego pluam ſuper terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus : et delebo omnem ſubſtantiam, quam feci, de ſu-
5 perficie terræ. Fecit ergò Noë omnia, quæ mandaverat
6 ei Dominus. Eratque ſexcentorum annorum quando diluvii aquæ inundaverũt ſuper terrã. Et ingreſſus eſt Noë et
7 filii ejus, uxor ejus et uxores filiorum ejus cum eo in arcam, propter aquas diluvii.
8 De animantibus quoque mundis et immundis, et de volucribus, et ex omni quod movetur ſuper terram,
9 Duo et duo ingreſſa ſunt ad Noë in arcam, maſculus et fœmina, ſicut præceperat
10 Dominus Noe. Cúmque transiſſent ſeptem dies, aquæ diluvii inundaverunt ſuper terram.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

20 Ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπέων τῶν πετεινῶν κ᾽ γένϑ, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν κ᾽ γένϑ, κ᾽ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ὅπ᾽ τ γῆς κ᾽ γένϑ αὐτῶν, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσελεύσονται πρὸς σὲ, τηρεῖσϑ μετὰ σῦ
21 ἄρσεν κ᾽ θῆλυ. Σὺ δ᾽ λάβε σεαυτῷ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων ἃ ἔδεσϑε, κ᾽ συνάξεις πρὸς σεαυτὸν, κ᾽ ἔσαι σοὶ
22 κ᾽ ἐκείνοις φαγεῖν. Καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ ϑεὸς, οὕτως ἐποίησε.

Κεφ. ζ᾽.

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος ὁ ϑεὸς πρὸς Νῶε, Εἴσελϑε σὺ κ᾽ πᾶς ὁ οἶκός σου εἰς τ κιβωτὸν, ὅτι σὲ εἶδον δίκαιον ἐναντίον
2 μου ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Ἀπὸ τ κτηνῶν τ καϑαρῶν εἰσάγαγε πρὸς σὲ ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν κ᾽ θῆλυ, ἀπὸ δ᾽ τ κτηνῶν τ μὴ καϑαρῶν δύο δύο
3 ἄρσεν κ᾽ θῆλυ. Καὶ ἀπὸ τ πετεινῶν τ οὐρανοῦ τ καϑαρῶν ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν κ᾽ θῆλυ, κ᾽ ἀπὸ πάντων τ πετεινῶν τ μὴ καϑαρῶν δύο δύο ἄρσεν κ᾽ θῆλυ, διαφυλάξαι σπέρμα ἐπὶ πᾶσαν
4 τ γῆν. Ἔτ γὰρ ἡμερῶν ἑπτὰ ἐγὼ ἐπάγω ὑετὸν ἐπὶ τ γῆν, τεσσαράκοντα ἡμέρας κ᾽ τεσσαράκοντα νύκτας κ᾽ ἐξαλείψω πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ ἐποίησα, ἀπὸ (α) προσώπε πάσης τῆς γῆς.
5 Καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα, ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ ϑεός. Νῶε δ᾽ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, κ᾽ ὁ (β) κατακλυσμὸς τοῦ ὕδατος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς.
7 Εἰσῆλϑε δ᾽ Νῶε κ᾽ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, κ᾽ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, κ᾽ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτὸν,
8 διὰ τὸ ὕδωρ τῆ κατακλυσμῦ. (*) Καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τ καϑαρῶν, κ᾽ ἀπὸ τ πετεινῶν τ μὴ καϑαρῶν, κ᾽ ἀπὸ τ κτηνῶν τ καϑαρῶν, κ᾽ ἀπὸ τ κτηνῶν
9 τ μὴ καϑαρῶν, κ᾽ ἀπὸ πάντων (γ) τ ἑρπόντων ἐπὶ τ γῆς, Δύο δύο εἰσῆλϑον πρὸς Νῶε εἰς τ κιβωτὸν ἄρσεν κ᾽ θῆλυ,
10 καϑὰ (δ) ἐνετείλατο ὁ ϑεὸς τῷ Νῶε. Καὶ ἐγένετο μ᾽ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, κ᾽ τὸ ὕδωρ τῆ κατακλυσμῦ ἐγένετο ἐπὶ τ γῆς.

MS.A. Κεφ. ζ᾽. (α) προσώπε τῆς γῆς. (β) κατακλυσμὸς ἦν ὅπ᾽ τ γῆς. (γ) τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ (δ) ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ ϑεός.

Ab omnibus avibus volatilibus ſecundùm genus, & ab omnibus pecoribus ſecundùm genus, & ab omnibus reptilibus repentibus ſuper terram ſecundùm genus eorum, duo duo ab omnibus ingredientur ad te, ut nutriantur tecum maſculus & fœmina. Tu autem ſumes tibi ab omnibus eſcis quas comeditis : & congregabis ad te : & erunt tibi & illis ad manducandum. Et fecit Noë omnia quæcunque præcepit ei Dominus Deus; ſic fecit.

CAP. VII.

ET dixit Dominus Deus ad Noë, Intra tu, & omnis domus tua in arcam : quia te vidi juſtum coram me in generatione iſta. Animantis autem mundis induc ad te ſeptem ſeptem, maſculum & fœminam; animantis autem immundis duo duo, maſculum & fœminam. Et à volatilibus cœli mundis ſeptem ſeptem, maſculum et fœminam, et ab omnibus volatilibus immundis duo duo, maſculum et fœminam, ut nutriatur ſemen ſuper omnem terram. Adhuc enim ſeptem diebus, ego induco pluviam ſuper terram quadraginta dies, et quadraginta noctes : et delebo omnem (a) ſuſcitationem, quam feci, à facie (b) omnis terræ. Et fecit omnia Noë, quæ præcepit ei Dominus Deus. Noë autem erat annorum ſexcentorum; et diluvium aquæ factum eſt ſuper terram. Intravit autem Noë, et filii eius, et uxor eius, et uxores filiorum eius cum eo in arcam, propter aquam diluvii. Et à volatilibus mundis, et à volatilibus immundis; et à pecoribus mundis, et à pecoribus immũdis; et ab omnibus repentibus ſuper terram, Duo duo intraverunt ad Noë, maſculus et fœmina; ſicut præceperat Deus Noë. Et factum eſt poſt ſeptem dies; et aquæ diluvii facta eſt ſuper terram.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ex volatili in ſpeciem ſuam, & ex jumento in ſpeciem ſuam, & ex omni reptili terræ in ſpecies ſuas : bina ex omnibus ingredientur tecum, ut vivant. Et tu ſume tibi ex omni cibo comeſtibili, & comporta apud te, ſitque tibi & illis in eſcam. Fecit igitur Noë, quicquid præcepit ei Deus, ita fecit.

CAP. VII.

DIxitque Deus ad Noë, Ingredere tu & tota domus tua in arcam : te enim vidi juſtum eſſe coram me in generatione iſta. Et ex omni jumento mundo, ſume tibi ſeptena, maſculos & fœminas : at ex jumento quod non eſt mundum, bina, maſculos & fœminas. Item ex volatili mundo, ſeptena, maſculos & fœminas, ut ſerves ſemen ſuper faciem univerſæ terræ, Nam hinc ad ſeptem dies demiſſurus ſum pluviam ſuper terram quadraginta diebus & quadraginta noctibus; ſumque deleturus quicquid ſubſiſtit, quod feci, de ſuperficie terræ. Fecit itaque Noë quicquid præcepit ei Dominus. Noë verò natus erat ſexcentos annos, quando diluvium accidit, videlicèt, aquæ ſuper terram. Et ingreſſus eſt Noë & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus cum illo, in arcam à conſpectu aquarum diluvii. Et ex jumento mundo, & ex jumento immundo; & ex volatili, & ex omni quod reptat ſuper terram, Bina ingreſſa ſunt cum Noë ad arcam, maſculi & fœminæ, prout mandaverat Deus Noë. Et factum eſt poſt ſeptem dies, & aquæ diluvii fuerunt ſuper terram.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

20 מֵעוֹפָא לְזַנֵּיהִי וּמִן־בְּעִירָא
לְזַנֵּיהִי וּמִכֹּל רִחְשָׁא דְּאַרְעָא
לְזַנֵּיהִי תְּרֵין מִכּוֹלָא יֵעָלוּן
לְוָתָךְ לְקַיָּמָא׃ 21 וְאַתְּ סַב לָךְ
מִכֹּל מֵיכַל דְּמִתְאֲכִיל וְתִכְנוֹשׁ
לְוָתָךְ וְיְהֵי לָךְ וְלְהוֹן לְמֵיכַל׃
22 וַעֲבַד נֹחַ כְּכֹל דִּי פַקֵּיד יְיָ
יְיָ כֵּן עֲבַד

ו

1 וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ עוֹל־אֵרֵת וְכָל־
אֱנָשׁ בֵּיתָךְ לְתֵיבוּתָא אֲרֵי־יָתָךְ
חֲזֵיתִי זַכָּאי קֳדָמַי בְּדָרָא הָדֵין׃
2 מִכָּל ׀ בְּעִירָא דַכְיָא תִּסַּב
לָךְ שִׁבְעָא שִׁבְעָא דְכַר
וְנוּקְבֵּא וּמִן־בְּעִירָא דְּ
לַיְתוֹהִי דְכַר תְּרֵין דְּכַר וְנוּקְבֵּא׃
3 אַף מֵעוֹפָא דִשְׁמַיָּא שִׁבְעָא
שִׁבְעָא דְכַר וְנוּקְבֵּא לְקַיָּמָא׃
וְרַעְיָא עַל־אַפֵּי כָל־אַרְעָא׃
4 אֲרֵי לְזִמְנִין־יוֹמִין עוֹד שִׁבְעָא
אֲנָא מַחֵית־מְטָרָא עַל־אַרְעָא
אַרְבְּעִין יְמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְיָן
וְאֶמְחֵי יַת כָּל־יְקוּמָא דִּי
עֲבִדִית מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא׃
5 וְעָבַד נֹחַ כְּכֹל דִּי־פַקְּדֵיהּ
יְיָ׃ וְנֹחַ בַּר־שִׁית מְאָה שְׁנִין
6 וְטוֹפָנָא הֲוָה מַיָּא עַל־אַרְעָא׃
7 וְעָל נֹחַ וּבְנוֹהִי וְאִתְּתֵיהּ
וְנְשֵׁי־בְנוֹהִי עִמֵּיהּ לְתֵיבוּתָא
מִן־קֳדָם מֵי טוֹפָנָא׃ 8 מִן־בְּעִירָא
דַכְיָא וּמִן־בְּעִירָא דְּלַיְתוֹהִי
דְכֵי וּמִן־עוֹפָא וְכֹל דִּי־רָחֵישׁ
עַל־אַרְעָא׃ 9 תְּרֵין תְּרֵין עָלוּ עִם־
נֹחַ לְתֵיבוּתָא דְכַר וְנוּקְבָּא
10 כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת־נֹחַ׃ וַהֲוָה
לְזִמְנִין שִׁבְעָא־יוֹמִין וּמֵי טוֹפָנָא
הֲווֹ עַל־אַרְעָא׃

TARGUM ONKELOS.

20 De volucribus ſecundum ſpecies ſuas, & de jumentis ſecundū ſpecies ſuas, & de omni reptili terræ juxta ſpecies ſuas: bina ex omnibus ingredientur tecum, ut permaneant. 21 Et tu ſume tibi de omni eſcâ quæ cōeditur, & repones apud te: & erit tibi & eis ad veſcendū. 22 Et fecit Noe: juxta omnia, quæ præcepit ei Dominus, ita fecit.

CAP. VII.

1 ET dixit Domin' ad Noe; Ingredere tu & omnes homines domus tuæ in arcā: quia te vidi juſtum coram me in generatione hac. 2 Ex omnibus animantib' mundis tolles ſeptena ſeptena, maſculū & fœminam: de beſtiis quoque immundis bina, maſculum & fœminam. 3 De volucrib' quóque cœli ſeptena ſeptena, maſculum & fœminam: ut conſervetur ſemen ſuper facié univerſæ terræ. 4 Quia adhuc poſt tempus ſeptem dierū, ego deſcendere faciam pluviam ſuper terram, quadraginta dieb' & quadraginta noctibus: et delebo omnem ſubſtantiam quam feci, déſuper faciem terræ. 5 Et fecit Noe, juxta omnia quæ præcepit ei Dominus. 6 Et Noe erat filius ſexcentorum annorum: et diluvium aquæ fuit ſuper terrā. 7 Et ingreſſus eſt Noe, et filii ejus, et uxor ejus et uxores filiorum ejus cum eo, in arcam: à facie aquæ diluvii. 8 De animalibus mundis, et de animalibus immundis: et de volucribus, et de omnibus quæ reptant ſuper terrā. 9 Bina et bina intraverunt cum Noe in arcam, maſculi et fœmina: ſicut præcepit Deus Noe. 10 Et factū eſt poſt tempus ſeptem dierum, et aquæ diluvii fuerunt ſuper terram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 ועוף הארץ למינהם ומן הבהמה למינה ומן כל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ 21 ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה׃ 22 ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃

ו

1 ויאמר יהוה אל נח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה׃ 2 מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו והבהמה אשר לא טהורה היא שנים איש ואשתו׃ 3 גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ׃ 4 כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה׃ 5 ויעש נח ככל אשר צוהו יהוה׃ 6 ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ׃ 7 ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול׃ 8 מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה ומן העוף וכל אשר רמש על האדמה׃ 9 שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח׃ 10 ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ׃

VERSIO SAMARITANA.

20 ומן הבהמה אשר לא טהורה היא שנים איש ואשתו׃ 21 גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ׃ 22 כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה׃ 23 ויעש נח ככל אשר צוהו יהוה׃

ו

1 ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ׃ 2 ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול׃ 3 מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה ומן העוף וכל אשר רמש על האדמה׃ 4 שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח׃ 5 ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ׃

TEXT. Et VER. SAM. Translatio Latina.

20 Fiétque, ex volatili ſecundùm ſpeciem ſuam, & ex omnibus beſtiis ſecundùm ſpeciem ſuam, & ex omni quod repit ſuper terram ſecundum ſpeciem ſuam, bina ex omnibus venient ad te ut vivificentur. 21 Tu verò accipies ex omni cibo qui comeditur, & colliges apud te, ut ſit tibi & illis in cibum. 22 Fecit autem Noë ſecundùm omnia quæ præcepit ei Deus: ita fecit.

CAP. VII.

1 ET dixit Deus ad Noë; ingredere tu & omnis domus tua in arcam; quia te vidi (a) juſtum in conſpectu meo in generatione iſtâ. 2 Ex omni animali mundo ſumes tibi, ſeptem, ſeptem, maſculum & fœminam: & ex animali immundo, duo, duo, maſculum & fœminam. 3 Et etiam de volatili cœlorum mundo, ſeptem, ſeptem, maſculum & fœminam, ad vivificandum ſemen ſuper faciem omnis terræ. 4 Nam dies adhuc ſeptem, & ego pluere faciam ſuper terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus: & delebo omnem ſubſtantiam quam feci de facie terræ. 5 Feciſque Noë ſecundùm omnia quæ præcepit ei Dominus. 6 Noë autem filius erat ſexcentorum annorum, cùm diluvium aquarum factum eſt ſuper terram. 7 Et ingreſſus eſt Noë & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus cum eo in arcam, propter aquas diluvii. 8 Ex animali mundo, & ex animali quod non erat mundum; & ex volatili, & ex omni quod repit ſuper terram, 9 Bina, bina venerunt ad Noë in arcam, maſculus & fœmina, ſicut præceperat Dominus Noë. 10 Et factum eſt poſt ſeptem dies, ut aquæ diluvii eſſent ſuper terram.

VER. SAM. (a) purum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 مِنَ ٱلطَّيْرِ لِأَصْنَافِهَا وَمِنَ ٱلْبَهَائِمِ لِأَصْنَافِهَا وَمِنْ سَائِرِ دَبِيبِ ٱلْأَرْضِ لِأَصْنَافِهِ * أَزْوَاجًا
21 مِنَ ٱلْكُلِّ تُدْخِلُ إِلَيْكَ لِتَحْيَا * وَأَنْتَ خُذْ لَكَ مِنْ كُلِّ طَعَامٍ يُؤْكَلُ وَضُمَّهُ إِلَيْكَ فَيَكُونُ لَكَ
وَلَهُمْ مَاءَ كَلَا * وَعَمِلَ نُوحٌ بِجَمِيعِ مَا أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلسَّابِعُ *

1 * فَقَالَ ٱللَّهُ لِنُوحٍ ٱدْخُلْ أَنْتَ وَجَمِيعُ أَهْلِكَ إِلَى ٱلتَّابُوتِ * فَإِنِّي رَأَيْتُكَ صَالِحًا بَيْنَ يَدَيَّ فِي
2 هٰذَا ٱلْجِيلِ * وَخُذْ مِنْ جَمِيعِ ٱلْبَهَائِمِ ٱلطَّاهِرِ سَبْعَةً سَبْعَةً ٱلْوَاحِدَ وَزَوْجَهُ * وَمِنَ ٱلْبَهَائِمِ
ٱلَّتِي لَيْسَتْ طَاهِرَ زَوْجَيْنِ ذَكَرًا وَأُنْثَى * وَخُذْ أَيْضًا مِنْ طَيْرِ ٱلسَّمَاءِ سَبْعَةً سَبْعَةً ذُكُورًا
3 وَإِنَاثًا لِيَحْيَا نَسْلُهَا عَلَى وَجْهِ ٱلْأَرْضِ * فَإِنِّي مُمْطِرٌ بَعْدَ سَبْعَةِ أَيَّامٍ عَلَى ٱلْأَرْضِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا
4 وَأَرْبَعِينَ لَيْلَةً * وَأَمْحُو جَمِيعَ مَا يَقُومُ مِمَّا خَلَقْتُ عَنْ وَجْهِ ٱلْأَرْضِ * وَعَمِلَ نُوحٌ جَمِيعَ مَا
5 أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِ * وَكَانَ نُوحٌ ٱبْنَ سِتِّمِائَةِ سَنَةٍ حِينَ كَانَ مَاءُ ٱلطُّوفَانِ عَلَى ٱلْأَرْضِ * فَدَخَلَ
6 7
8 نُوحٌ وَبَنُوهُ وَزَوْجَتُهُ وَنِسْوَةُ بَنِيهِ مَعَهُمْ إِلَى ٱلتَّابُوتِ مِنْ قُبَلِ مَاءِ ٱلطُّوفَانِ * وَمِنَ ٱلْبَهَائِمِ
ٱلطَّاهِرِ وَمِنَ ٱلْبَهَائِمِ ٱلَّتِي لَيْسَتْ بِطَاهِرٍ وَمِنَ ٱلطَّيْرِ وَسَائِرِ ٱلدَّابِّ عَلَى ٱلْأَرْضِ * أَزْوَاجٌ
9 أَزْوَاجٌ دَخَلَتْ إِلَى نُوحٍ إِلَى ٱلتَّابُوتِ ذُكُورٌ وَإِنَاثٌ حَسْبَ مَا أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِ * وَلَمَّا كَانَ
10 بَعْدَ سَبْعَةِ أَيَّامٍ كَانَ مَاءُ ٱلطُّوفَانِ عَلَى ٱلْأَرْضِ *

Ex volatilibus in ſpecies ſuas, & ex jumentis in ſpecies ſuas, & ex reliquis reptilibus terræ in ſpecies ſuas, bina ex omnibus introduces ad te, ut vivant. 21 Tu quoque ſume tibi ex omni cibo comeſtibili, & collige eum ad te; eritque tibi & ipſis in eſcam. 22 Et fecit Nuha omne quod præcepit ei Deus.

CAP. VII.

1 DIxitque Deus Nuha, Ingredere tu, & omnis familia tua in arcam, quia ego vidi te bonum coram me in iſta generatione. 2 Et accipe ex omnibus jumentis mundis, ſeptem, ſeptem, alterum & parem ſuam: & ex jumentis quæ non ſunt munda, par, maſculum & fœminam. 3 Et accipe quoque ex volatilibus cœli, ſeptem, ſeptem, maſculos & fœminas, ut vivat progenies eorum ſuper facie terræ. 4 Nam ego pluviam miſſurus ſum poſt ſeptem dies ſuper terram, quadraginta diebus & quadraginta noctibus; & delebo quicquid extat ex iis quæ creavi, de ſuperficie terræ. 5 Fecitque Nuha omne quod præcepit ei Deus. 6 Et erat Nuha filius ſexcentorum annorum quando fuit aqua diluvii ſuper terram. 7 Ingreſſuſque eſt Nuha, & filii ejus, & uxor ejus, & mulieres filiorum ejus cum ipſis in arcam, à conſpectu aquæ diluvii. 8 Et ex jumentis mundis, & ex jumentis quæ non ſunt munda; & ex volatilibus, & reliquo reptanti ſuper terram, 9 Bina, bina, ingreſſa ſunt ad Nuha in arcam, maſculi & fœminæ; juxta id quod præcepit illi Deus. 10 Et cùm tranſiſſent ſeptem dies, fuit aqua diluvii ſuper terram.

ספר בראשית : ז

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 בִּשְׁנַת שֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי־נֹחַ בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי
omnes ſunt rupti hoc die in ,menſis die decimâ ſeptimâ in

בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל־
.ſunt apertæ cœli cataractæ & ,multæ voraginis fontes

מַעְיְנֹת תְּהוֹם רַבָּה וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ :
quadraginta & dies quadraginta terram ſuper pluvia fuit Et

12 וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים
Sem & ,Noach eſt ingreſſus ipſius diei corpore In .noctes

לָיְלָה : בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁם־
uxores tres & ,Noach uxor & ,Noach filii Jepheth & Cham &

וְחָם וְיֶפֶת בְּנֵי־נֹחַ וְאֵשֶׁת נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי־
beſtia omnis & Ipſi .aream in eis cum ejus filiorum

בְנָיִן אִתָּם אֶל־הַתֵּבָה : הַבְּהֵמָה
reptile omne & ,ſuâ ſpecie in jumentum omne & ,ſuâ ſpecie in

לְמִינָהּ וְכָל־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל־הָרֶמֶשׂ
ſuâ ſpecie in volatile omne & :ſuâ ſpecie in terram ſuper reptans

הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל־הָעוֹף לְמִינֵהוּ
in Noach ad ſunt ingreſſa Et .alatum omne avis omnis

15 כֹּל צִפּוֹר כָּל־כָּנָף : וַיָּבֹאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־
ſpiritus eâ in cujus ,carne omni ex ,bina bina arcam

הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ
,carne omni ex fœmina & maſculus ,ingredientia Et .vitæ

16 חַיִּים : וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל־בָּשָׂר
Dominus clauſit Et. DEUS ei præcepit quemadmodũ ,ſunt ingreſſa

בָּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר יְהוָה
,terram ſuper dies quadraginta diluvium fuit Et .eum ſuper

בַּעֲדוֹ : וַיְהִי הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ
ſe elevavit & ,arcam elevaverunt & ,aquæ ſe multiplicarunt &

17 וַיִּרְבּוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת־הַתֵּבָה וַתָּרָם
valde multiplicarunt ſe & ,aquæ invaluerunt Et .terram deſuper

מֵעַל הָאָרֶץ : וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד
.aquarum faciem ſuper arca ambulavit & ,terram ſuper

18 עַל־הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה עַל־פְּנֵי הַמָּיִם :
omnes ſunt operti & :terram ſuper valde valde invaluerunt aquæ Et

19 וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַיְכֻסּוּ כֹּל־
.cœlo toto ſub qui ,excelſi montes

הָהָרִים הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם :
ſunt operti & :aquæ invaluerunt deſurſum cubitis Quindecim

20 חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִלְמַעְלָה גָּבְרוּ הַמָּיִם וַיְכֻסּוּ
,terram ſuper reptans caro omnis obiit Et .montes

הָהָרִים : וַיִּגְוַע כָּל־בָּשָׂר הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ
ſuper reptante reptili omni in &beſtiâ in & ,jumẽto in & ,volatili in &

בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־
,vitæ ſpiritus flatus quod Omne .homo omnis & ,terram

הָאָרֶץ וְכֹל הָאָדָם : כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת־רוּחַ חַיִּים
.ſunt mortua ,ſicco in quod omni ex ,ejus naribus in

22 בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ :

11 Anno ſexcenteſimo vitæ Noë, menſe ſecundo, ſeptimodecimo die menſis, rupti ſunt omnes fontes abyſſi magnæ, & cataractæ cœli apertæ ſunt. Et facta eſt pluvia ſuper terram quadraginta diebus & quadraginta noctibus. In articulo diei illius ingreſſus eſt Noë, & Sem, & Cham, & Japheth, filii ejus, uxor illius, & tres uxores filiorum ejus cum eis, in arcam: Ipſi et omne animal ſecundùm genus ſuum, univerſáque jumenta in genere ſuo, & omne quod movetur ſuper terram in genere ſuo, cunctumque volatile ſecundùm genus ſuum, univerſæ aves, omnéſque volucres, Ingreſſæ ſunt ad Noë in arcam, bina & bina, ex omni carne, in quâ erat ſpiritus vitæ. Et quæ ingreſſa ſunt, maſculus & fœmina ex omni carne introierunt, ſicut præceperat ei Deus: & incluſit eum Dominus deforis. Factúmque eſt diluvium quadraginta diebus ſuper terram: et multiplicatæ ſunt aquæ, et elevaverunt arcam in ſublime à terra. Vehementer enim inundaverunt; et omnia repleverunt in ſuperficie terræ: porrò arca ferebatur ſuper aquas. Et aquæ prævaluerunt nimis ſuper terram: opertíque ſunt omnes montes excelſi ſub univerſo cœlo. Quindecim cubitis altior fuit aqua ſuper montes, quos operuerat. Conſumptáque eſt omnis caro quæ movebatur ſuper terram, volucrum, animantium, beſtiarum, omniúmque reptilium, quæ reptant ſuper terram: univerſi homines, Et cuncta, in quibus ſpiraculum vitæ eſt in terra, mortua ſunt.

11 Ἐν τῷ ἑξακοσιοστῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Νῶε τὸ δευτέρῳ μηνὸς, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς· τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐρράγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ (ε) κατα-
12 ῥάκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεῴχθησαν. Καὶ ἐγένετο ὁ ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς (ζ) τεσσεράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσεράκοντα νύ-
13 κτας. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τούτῃ εἰσῆλθε Νῶε, Σὴμ, Χὰμ, (η) Ἰάφεθ, οἱ υἱοὶ Νῶε, καὶ ἡ γυνὴ Νῶε, καὶ αἱ τρεῖς γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτόν.
14 Καὶ πάντα τὰ θηρία κατὰ γένος, καὶ πάντα τὰ κτήνη κατὰ γένος, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γέ-
15 νος, καὶ (θ) πᾶν ὄρνεον πτερωτὸν κατὰ γένος αὐτῶν, Εἰσῆλθον πρὸς Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρκὸς, ἐν ᾧ ἐστι πνεῦμα ζωῆς.
16 Καὶ τὰ εἰσπορευόμενα ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρκὸς εἰσῆλθε, καθὰ ἀνετείλατο ὁ θεὸς τῷ Νῶε· καὶ ἔκλεισεν κύριος ὁ θεὸς τὴν κιβωτὸν ἔξωθεν αὐτῆς.
17 Καὶ ἐγένετο ὁ (ι) κατακλυσμὸς τεσσαρεράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσεράκοντα νύκτας ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ (κ) ἐπληθύνθη τὸ ὕδωρ· καὶ ἐπῆρε τὴν κιβωτὸν, καὶ ὑψώ-
18 θη ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ ἐπεκράτησε τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπληθύνετο σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω τοῦ ὕδατος.
19 Τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει (λ) σφόδρα σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ (μ) ἐκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ, ἃ ἦν ὑποκάτω τοῦ
20 οὐρανοῦ. Πεντεκαίδεκα πήχεις (ν) ὑπερά-
νω ὑψώθη τὸ ὕδωρ· καὶ ἐπεκάλυψε
21 πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά. Καὶ ἀπέ-θανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πτηνῶν, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν θηρίων, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς,
22 καὶ πᾶς ἄνθρωπος. Καὶ πάντα ὅσα ἔσχε πνοὴν ζωῆς, καὶ πᾶν ὃ ἦν ἐπὶ ξη-ρᾶς, ἀπέθανε.

MS. A. (ε) καταῤῥάκται (ζ) τεσσεράκοντα (η) Ἰάφεθ, υἱοὶ (θ) πᾶν πτερωτὸν κατὰ γένος. Εἰσῆλθον (ι) Καλακλυσμὸς ἐπὶ τῆς γῆς τεσσεράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσεράκοντα νύκτας ἐπὶ τῆς γῆς. (κ) ἐπληθύνθη (λ) σφόδρα σφοδρῶς (μ) ἐπεκάλυψε (ν) ἐπάνω

Anno ſexcenteſimo ætatis Noë, menſe ſecundo, decimâ ſeptimâ menſis, hâc eâdem die rupti ſunt omnes fontes abyſſi magnæ, & cataractæ cœli apertæ ſunt. Fuítque pluvia ſuper terram quadraginta diebus & quadraginta noctibus. Hoc ipſo die ingreſſus eſt Noë, & Sem, & Ham, & Iapheth filii Noë, & uxor ipſius Noë, & tres uxores filiorum ejus, in arcam. Ipſi cum omni animanti in genus ſuum, & omni jumento in genus ſuum, omníque reptili quod reptat ſuper terram, in genera ſua, & omni volatili in genus ſuum; & omnis volucris, omnéque alatum, Ingreſſa ſunt cum Noë ad arcam bina ex omni carne, in quibus eſt ſpiritus vitalis. Et quod ingreſſum eſt, mares ac fœminæ ex omni carne ingreſſi ſunt, quemadmodùm præceperat ei Deus: clauſítque Dominus in faciem ejus. Et fuit diluvium quadraginta diebus ſuper terram: & multiplicatæ ſunt aquæ, & ſuſtulerunt arcam, & elevata eſt à terra. Et invaluerunt aquæ & multiplicatæ ſunt vehementer ſuper terram, & gradiebatur arca ſuper faciem aquarum. Et aquæ prævaluerunt ſummoperè ſuper terram: opertíque ſunt omnes montes ſublimes qui ſubſunt univerſo cœlo. Quindecim cubitis altiùs exceſſerunt âquæ: opertíque ſunt montes excelſi. Et abſumpta eſt omnis caro quæ reptat ſuper terram; volatile, & jumentum, & bellua, & omne reptile quod reptat ſuper terram; omnéque homines. Omnia habentia halitum ſpiritus vitalis in facie ſua, ex omnibus quæ ſunt in arida, mortua ſunt.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܒܫܢܬ ܫܬ ܡܐܐ ܫܢܐ ܠܚܝܝ ܢܘܚ ܒܝܪܚܐ ܕܫܪܝ ܒܥܣܪ ܝܘܡ ܒܗ ܐܬܒܩܥܘ ܟܠ ܡܥܝܢܬ ܬܗܘܡܐ ܪܒܐ ܘܐܪܘܒܬ ܫܡܝܐ ܐܬܦܬܚܘ.
ܘܗܘܐ ܡܛܪܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡ ܘܐܪܒܥܝܢ ܠܝܠܝ. ܒܗ ܒܥܨܡ ܝܘܡܐ ܗܢܘ ܥܠ ܢܘܚ ܘܫܡ ܘܚܡ ܘܝܦܬ ܒܢܝ ܢܘܚ ܘܐܢܬܬ ܢܘܚ ܘܬܠܬ ܢܫܝ ܒܢܘܗܝ ܥܡܗܘܢ ܠܬܝܒܬܐ.

12 * ܗܝ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ. * ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ.
13 ܒܗ ܒܥܨܡ ܝܘܡܐ ܗܢܘ ܥܠ ܢܘܚ ܘܫܡ ܘܚܡ ܘܝܦܬ ܒܢܝ ܢܘܚ ܘܐܢܬܬ ܢܘܚ ܘܬܠܬ ܢܫܝ ܒܢܘܗܝ ܥܡܗܘܢ ܠܬܝܒܬܐ.
14 ܗܢܘ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ. * ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ.
ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ.
15 ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ. * ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ.
16 ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ. * ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ.
17 ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ. * ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ.
18 ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ. * ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ.
19 ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ. * ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ.
20 ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ. * ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ.
21 ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ. * ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ.
22 ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ. * ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ.
ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܘܟܠ ܚܝܘܬ ܒܪ ܕܒܗ ܢܫܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܫ ܝܒܫܐ ܡܝܬܘ.

Anno ſexcenteſimo ætatis Noë, menſe ſecundo, decimâ ſeptimâ menſis, hâc eâdem die rupti ſunt omnes fontes abyſſi magnæ, & cataractæ cœli apertæ ſunt. Fuítque pluvia ſuper terram quadraginta diebus & quadraginta noctibus. Hoc ipſo die ingreſſus eſt Noë, & Sem, & Ham, & Iapheth filii Noë, & uxor ipſius Noë, & tres uxores filiorum ejus, in arcam. Ipſi cum omni animanti in genus ſuum, & omni jumento in genus ſuum, omníque reptili quod reptat ſuper terram, in genera ſua, & omni volatili in genus ſuum; & omnis volucris, omnéque alatum, Ingreſſa ſunt cum Noë ad arcam bina ex omni carne, in quibus eſt ſpiritus vitalis. Et quod ingreſſum eſt, mares ac fœminæ ex omni carne ingreſſi ſunt, quemadmodùm præceperat ei Deus: clauſítque Dominus in faciem ejus. Et fuit diluvium quadraginta diebus ſuper terram: & multiplicatæ ſunt aquæ, & ſuſtulerunt arcam, & elevata eſt à terra. Et invaluerunt aquæ & multiplicatæ ſunt vehementer ſuper terram, & gradiebatur arca ſuper faciem aquarum. Et aquæ prævaluerunt ſummoperè ſuper terram: opertíque ſunt omnes montes ſublimes qui ſubſunt univerſo cœlo. Quindecim cubitis altiùs exceſſerunt âquæ: opertíque ſunt montes excelſi. Et abſumpta eſt omnis caro quæ reptat ſuper terram; volatile, & jumentum, & bellua, & omne reptile quod reptat ſuper terram; omnéque homines. Omnia habentia halitum ſpiritus vitalis in facie ſua, ex omnibus quæ ſunt in arida, mortua ſunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

11 בשנת שית מאה שנין לחיי נח
בירחא תנינא בשבעת עשרא
יומא לירחא ביומא הדין
אתבזעו כל מבועי תהומא רבא
12 וכוי שמיא אתפתחו : והוה
מטרא נחית על ארעא ארבעין
13 יממין וארבעין ליליון : בכרן
יומא הדין על נח ושם וחם ויפת
בני נח ואתת נח ותלת נשי־
14 בנוהי עמהון לתיבותא : אנון
וכל חיתא לונה וכל־בעירא
לונה וכל ריחשא דרחיש על־
ארעא לזנוהי וכל עופא לזנוהי
15 כל צפר כל דפרח : ועלו עם־נח
לתיבותא תרין תרין מכל־
בשרא די ביה רוחא דחיי : ועלייא
16 דכר ונוקבא מכל בשרא עלו
כמא דפקיד יתיה יי ואגין יי
בממרייה עלוהי : והוה טופנא
17 ארבעין יממין על־ארעא וסגיאו
מיא ונטלו ית־תיבותא
ואתרמת מעל ארעא :
18 ותקיפו מיא וסגאו לחדא
על־ארעא ומהלכא תיבותא
19 על־אפי מיא : ומיא תקיפו
לחדא לחדא על־ארעא
ואחפיו כל טוריא רמיא
20 די תחות כל־שמיא : חמש
עשרי אמין מלעלא תקיפו
מיא ואתחפיו טוריא :
21 ומית כל־בשרא דרחש
על־ארעא בעופא ובבעירא
ובחיותא ובכל ריחשא דרחיש
22 על־ארעא וכל אנשא : כל
די נשמת רוח חיין באפוהי
מכל די ביבשתא מיתו :

Targum ONKELOS.

11 In anno sexcentesimo vitæ
Noe, in mense secundo, in
decimâ septimâ die men-
sis: in die hac rupti sunt
omnes fontes abyssi mag-
næ, & senestræ cœli apertæ
12 sunt. Et pluvia descédit su-
per terram, quadraginta
diebus & quadraginta
13 noctibus. In articulo diei
hujus ingressus est Noe, &
Sem & Cham & Japhet,
filii Noe: & uxor Noe, &
tres uxores filiorum ejus
14 cum eis, in arcam. Ipsi,
& omne animal secundum
genus suum, & omnia ju-
menta secundû genus suû;
& omnia reptilia quæ re-
ptant super terram secun-
dum genus suû: & omnes
volucres secundû species
suas; omnis avis et omne
15 ℘ volat. Et ingressi sunt
cum Noe in arcâ: bina &
bina ex omni carne, in quâ
est spiritus vitæ. Et quæ in-
16 gressa sunt, masculus & fœ-
mina ex omni carne introi-
erunt; sicut præcepit ei Do-
min⁹: & protexit Dominus
per verbũ suũ super eum.
17 Et fuit diluviû quadragin-
ta diebus super terram: &
creverût aquæ, & elevarût
arcam; & elevata est super
terram. Et prævaluerunt a-
quæ, & creverunt valde su-
per terram: & ferebatur
arca super faciê aquarum.
19 Et aquæ prævaluerunt val-
de nimis super terram: &
operti sunt omnes montes
excelsi, qui sunt sub om-
nibus cœlis. Quindecim
cubitis altitudine prævalu-
erunt aquæ: & *operti sunt*
montes. Et mortua est om-
nis caro quæ movebatur
super terram; in volucri-
bus & in animalibus, &
in bestiis: & in omni re-
ptili ℘ reptat super terrâ:
22 & omnes homines. Omnia
in quibus est ſpiraculum
ſpiritus vitæ in naribus
ſuis; ex omnibus, quæ ſunt
in aridâ, mortua ſunt.

TEXTUS HEBREO-SAMARITANUS.

11 * בשנת ׳ש מאה שנה לחיי נח בחדש ׳ש בשבעה עשר יום בחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה ואשנבות השמים נפתחו׃
12 * ויהי הגשם על הארץ ׳מ יום וׄמ לילה׃
13 * בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה׃
14 * הם והחיה למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף׃
15 * ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים׃
16 * והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו׃
17 ** ויהי המבול ׳מ יום על הארץ וירבו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ׃
18 * ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים׃
19 * והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים׃
20 * חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים׃
21 ** ויגוע כל בשר הרמש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם׃
22 * כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר ביבשה מתו׃

VERSIO SAMARITANA.

11 * בשנת ׳ש מאה שנה לחיי נח בחדש ׳ש בשבעה עשר יום בחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה ואשנבות השמים נפתחו׃
12 * ויהי הגשם על הארץ ׳מ יום וׄמ לילה׃
13 * בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה׃
14 * הם והחיה למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף׃
15 * ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים׃
16 * והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו׃
17 ** ויהי המבול ׳מ יום על הארץ וירבו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ׃
18 * ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים׃
19 * והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים׃
20 * חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים׃
21 ** ויגוע כל בשר הרמש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם׃
22 * כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר ביבשה מתו׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

11 In anno sexcentesimo vitæ Noë, in mense secundo, decimo septimo die mensis in die illo rupti sunt omnes fontes abyssi magnæ, & cataractæ cœlorum apertæ sunt. Factaque est pluvia 12 super terram quadraginta diebus & quadraginta noctibus. Hoc ipso die in 13 gressus est Noë, Sem, Cham, & Japhet filii Noë, & uxor Noë, & tres uxores filiorum ejus cum iis, in arcam. Ipsi & omnia bestiæ 14 secundùm speciem suam, & omne pecus secundùm speciem suam, & omne reptile repens super terram secundùm speciem suam, & omne volatile secundùm speciem suam; omnis avis, & omne alatum. Ingressi 15 sunt autem ad Noë in arcam, duo duo, ex omni carne in qua est spiritus vitæ. Et ingrediebantur mas- 16 culus & fœmina: Masculus & fœmina ex omni carne venerunt, sicut præceperat ei Deus: & (b) clausit Dominus super eum. Fuit 17 autem (c) diluvium quadraginta diebus super terram: & multiplicatæ sunt aquæ; sustulerúntque ar- cam, & elevata est supra terram. Et invaluerunt 18 aquæ, & multiplicatæ sunt valdè super terram: ferebatur autem arca super fa- ciem terræ. Et aquæ invalu- 19 erunt valdè valdè super terram; & operuerunt omnes montes altos qui sunt subter omnes cœlos. Quindecim cubitis desu- 20 per prævaluerunt aquæ, & operuerunt montes. Et expiravit omnis caro 21 repens super terram, volatilium, jumentorum, & bestiarum, & omnium re- ptilium reptantium super terram; & omnis homo. Omne cui inerat flatus spi- 22 ritus vitæ in naribus ejus, ex omni quod est super aridam, mortuum est.

VER. SAM. (b) Obsignavit (c) perditio

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فى سنة سمانية لعمر نوح فى الشهر الثانى فى اليوم السبعة عشر منه * فى ذلك اليوم
12 تشققت عيون العمر العظيم * وروازن السماء تفتحت * واقام المطر على الارض اربعين
13 يوما واربعين ليلة * فى ذات ذلك اليوم دخل نوح وسام وحام ويافث بنوه وزوجته
14 وثلاث نسوة بنيه معهم الى التابوت * هم وجميع الوحوش لاصنافها * وجميع البهائم
لاصنافها * وسائر الدبيب الذات على الارض لاصنافه * وجميع الطير لاصنافها من كل طائر
15 ذى جناح * ودخلت الى نوح الى التابوت ازواجا ازواجا من كل بشر فيه روح
16 الحياة * والداخلون ذكرا وانثى من كل بشر دخلوا كما امر الله به * وحجب الله دونه * ولما
17 اقام الطوفان اربعين يوما على الارض كثر الماء * فحمل التابوت وارتفع عن الارض * ولما
18 كثر الماء جدا وعظم على الارض سارت التابوت على وجه الماء * ولما كثر الماء جدا جدا
19 على الارض * تغطى جميع الجبال الشاهقة التى تحت جميع السماء * ولما علا الماء خمس
20 عشر ذراعا على الارض وتغطت الجبال * توفى كل بشر دب على الارض من طير الى بهيمة
21 الى وحش * وسائر الدبيب الذات على الارض وكل الناس * كل من نسمة الحياة فى انفه من
22 كل من فى الجفاف ماتوا *

11 In anno sexcentesimo ætatis Nuha, in mense secundo, in die septimadecima ex ipso in illa die conscissi sunt fontes abyssi magnæ, & cataractæ cœli apertæ sunt. Et permansit pluvia super terram 12 quadraginta dies, & quadraginta noctes. In essentia ejus diei ingressus est 13 Nuha, & Sam, & Ham, & Jafeth, filii ejus; & uxor ejus, & tres mulieres filiorum ejus cum ipsis, in arcam: Ipsi 14 & omnia animantia in species suas, & omnia jumenta in species suas, & reliqua reptilia reptantia super terram in species suas, & omnia volatilia in species suas ex omni volatili alato. Et 15 ingressa sunt ad Nuha in arcam, bina bina, ex omni carneo in quo est spiritus vitæ. Et quæ ingressa sunt, mas & 16 fœmina ex omni carneo ingressa sunt, sicuti præceperat ei Deus: & texit Deus super illum. Cùmque permansisset dilu- 17 vium quadraginta dies super terram, multiplicata est aqua, sustulitque arcam, & elevata est à terra. Cùmque mul- 18 tiplicata essent aquæ valdè, atque magnificata esset super terram, incessit arca super faciem aquæ. Cùmque multi- 19 plicata esset aqua valdè valdè super terram, cooperti sunt omnes montes sublimes qui sub toto cœlo. Cùmque ele- 20 vata esset aqua quindecim cubitis super terram, coopertique essent montes, Defunctum est omne carneum reptans 21 super terram, à volatili ad jumentum, ad belluam, & ad reliquum reptile repens super terram; & omnes homines. 22 Omne in cujus naso est halitus vitæ, ex omni eo quod erat in aviditate, mortuum est.

ספר בראשית : ח

terræ faciem ſuper erat quæ ſubſtantiam omnem delevit Et
23 וַיִּמַּח אֶת־כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה
cœli volatile ad uſq; & ,reptile ad uſq; jumentũ ad uſq; homine ab
מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמָיִם
eo cum qui & ,Noach tantũ remanſit & ,terrâ de ſunt deleta &
וַיִּמָּחוּ מִן־הָאָרֶץ וַיִּשָּׁאֶר אַךְ־נֹחַ וַאֲשֶׁר אִתּוֹ
quinquaginta terram ſuper aquæ invaluerunt Et .arcâ in
24 בַּתֵּבָה : וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם עַל־הָאָרֶץ חֲמִשִּׁים
.dies centum &
וּמְאַת יוֹם :

CAP. VIII. ח

omnis & beſtiæ omnis & ,Noach Deus eſt recordatus Et
1 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־
ventum Deus fecit tranſire & ,arcâ in eo cum *quæ* jumenti
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ
,voraginis fontes *ſunt clauſi* Et .aquæ quieverunt & ,terram ſuper
2 עַל־הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם : וַיִּסָּכְרוּ מַעְיְנֹת תְּהוֹם
.cœlo de pluvia eſt prohibita & ,cœli cataractæ &
וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמַיִם וַיִּכָּלֵא הַגֶּשֶׁם מִן־הַשָּׁמָיִם :
.redeundo & ,eundo ,terram *déſuper* aquæ ſunt reverſæ Et
3 וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הָלוֹךְ וָשׁוֹב
.dierum centum & quinquaginta *fine* à aquæ defecerunt &
וַיַּחְסְרוּ הַמַּיִם מִקְצֵה חֲמִשִּׁים וּמְאַת יוֹם :
die decimâ ſeptimâ in ,ſeptimo menſe in arca requievit Et
4 וַתָּנַח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם
deficiendo & eundo fuerunt aquæ Et .Ararat montes ſuper menſis
לַחֹדֶשׁ עַל־הָרֵי אֲרָרָט : וְהַמַּיִם הָיוֹ הָלוֹךְ וְחָסוֹר
ſunt viſa ,menſis unâ in ,decimo In .decimum menſem ad uſque
עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בָּעֲשִׂירִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ
aperuit & ,dierum quadraginta *fine* à fuit Et .montium capita
רָאשֵׁי הֶהָרִים : וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח
,corvum emiſit Et .fecerat quam ,arcæ feneſtram Noach
6 נֹחַ אֶת־חַלּוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיְשַׁלַּח אֶת־הָעֹרֵב
.terram *déſuper* aquæ areſcerent donec ,redeundo & egrediẽdo exiit &
וְיָצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב עַד־יִבְשֹׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ :
eſſent alleviatæ an ,*videndum ad* ,ſe à columbam emiſit Et
8 וַיְשַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ לִרְאוֹת הֲקַלּוּ
columba invenit non Et .terræ ſuperficie à aquæ
הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה : וְלֹא־מָצְאָה הַיּוֹנָה
quia ,arcam in eum ad rediit & ,ſui pedis *volæ* requiem
מָנוֹחַ לְכַף־רַגְלָהּ וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה כִּי
,eam accepit &,ſuâ manũ miſit Et .terræ omnis faciem *ſuper aquæ*
מַיִם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֶהָ
adhuc expectavit Et .arcam in ſe ad eam introduxit &
10 וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה : וַיָּחֶל עוֹד
.arcâ ex columbam emittere addidit & ,alios dies ſeptem
שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיֹּסֶף שַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מִן־הַתֵּבָה ;

Verſio VULG. LAT.

23 Et delevit omnem ſubſtantiam, quæ erat ſuper terram, ab homine uſque ad pecus, tam reptile quàm volucres cœli : & deleta ſunt de terra : remanſit autem ſolus Noë, & qui cum eo erant in
24 arca. Obtinuerúntque aquæ terram centum quinquaginta diebus.

CAP, VIII.

1 REcordatus autem Deus Noë, cunctorúmque animantium, & omnium jumentorum, quæ erant cum eo in arca, adduxit ſpiritum ſuper terram, & imminutæ ſunt
2 aquæ. Et clauſi ſunt fontes abyſſi, & cataractæ cœli : & prohibitæ ſunt pluviæ de cœlo. Reverſæque ſunt aquæ de terra euntes &
3 redeuntes : & cœperunt minui poſt centum quinquaginta dies. Requievítque arca menſe ſeptimo, vigeſimo ſeptimo die menſis, ſuper mon-
5 tes Armeniæ. At verò aquæ ibant & decreſcebant uſque ad decimum menſem : decimo enim menſe, primâ die menſis, apparuerunt cacumina
6 montium. Cumque tranſiſſent quadraginta dies, aperiens Noë feneſtram arcæ quam fecerat, dimiſit corvum : Qui egrediebatur,
7 & non revertebatur, donec ſiccarentur aquæ ſuper terram. Emiſit quoque columbam poſt eum, ut videret
8 ſi jam ceſſâſſent aquæ ſuper faciem terræ. Quæ cùm non inveniſſet ubi requieſceret
9 pes ejus, reverſa eſt ad eum in arcam : aquæ enim erant ſuper univerſam terram : extendítque manum, & appre-
10 henſam intulit in arcam. Expectatis autem ultrà ſeptem diebus aliis, rurſum dimiſit columbam ex arca.

Verſio GRÆCA cum Tranſlatione LATINA. LXX. Interp.

23 Καὶ ἐξήλειψε πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ ἦν ἐπὶ (ξ) προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἑρπετῶν, καὶ τοῦ πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ (ο) ἐξηλείφησαν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατελείφθη μόνος Νῶε, 24 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ. Καὶ ὑψώθη τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας ἑκατὸν πεντήκοντα.

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ (α) ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τοῦ Νῶε, καὶ πάντων τῶν θηρίων, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάντων τῶν πετεινῶν, καὶ πάντων τῶν (β) ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων, ὅσα ἦν μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ. καὶ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν, 2 καὶ ἐκόπασε τὸ ὕδωρ. Καὶ (γ) ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ (δ) καταῤῥάκται τοῦ οὐρανοῦ· καὶ συνεκόπη ὁ ὑετὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. 3 Καὶ ἐπεστρέφετο τὸ ὕδωρ πορευόμενον ἀπὸ τῆς (ε) γῆς· καὶ ἠλαττονοῦτο τὸ ὕδωρ μετὰ πεντήκοντα 4 καὶ ἑκατὸν ἡμέρας. Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, ὅτι τὰ ὄρη τὰ Ἀραράτ. Τὸ δὲ (ζ) ὕδωρ ἠλαττονοῦτο ἕως 5 τῆς δεκάτου μηνός. (η) Καὶ ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ, τῇ πρώτῃ τοῦ μηνός, ὤφθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν ὀρέων. Καὶ ἐγένετο μετὰ τεσσεράκοντα 6 ἡμέρας ἠνέῳξε Νῶε τὴν θυρίδα τὴν κιβωτοῦ, ἣν ἐποίησε. Καὶ ἀπέστειλε τὸν 7 (θ) κόρακα· καὶ ἐξελθὼν, οὐκ ἀνέστρεφεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς 8 γῆς. Καὶ ἀπέστειλε τὴν περιστερὰν ὀπίσω αὐτοῦ ἰδεῖν, εἰ κεκόπακε τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ οὐχ εὗρεν ἡ περιστερὰ ἀνάπαυσιν τοῖς ποσὶν αὐτῆς, ἀνέστρεψε πρὸς 9 αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτὸν, ὅτι ὕδωρ ἦν (ι) ὅλης τῆς γῆς· καὶ ἐκτείνας τὴν (κ) χεῖρα ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν κιβωτόν. Καὶ 10 ἐπιμείνας ἔτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας, πάλιν ἐξαπέστειλε τὴν περιστερὰν ἐκ τῆς κιβωτοῦ.

MS. A. (ξ) προσώπου πάσης τῆς γῆς, (ο) ἐξηλείφθησαν Κεφ. η'. (α) ἐμνήσθη (β) ἑρπετῶν, ὅσα (γ) ἀπεκαλύφθησαν (δ) καταῤῥάκται (ε) γῆς· ἐνεδίδου τὸ ὕδωρ καὶ ἠλαττονοῦτο μὴ (ζ) ὕδωρ πορευόμενον ἠλαττονοῦτο (η) Ἐν δὲ τῷ ἐνδεκάτῳ (θ) κόρακα τοῦ ἰδεῖν, εἰ κεκόπακεν τὸ ὕδωρ, καὶ ἐξελθὼν οὐχ ὑπέστρεφεν ἕως τοῦ (ι) ἐπὶ παντὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς. (κ) χεῖρα αὐτοῦ ἔλαβεν

Et delevit omnem ſuſcitationem, quæ erat ſuper faciem terræ, ab homine uſque ad pecus, & reptilia, & volatilia cœli; et deleta ſunt de terra. Et relictus eſt ſolus Noë, & quæ erant cum eo in arca. Et exaltata eſt aqua ſuper terram centum quinquaginta dies. 23 24

CAP. VIII.

Et memor fuit Dominus Noë, & omnium beſtiarum, & omnium jumentorum, & omnium volatilium, & omnium reptilium repentium, quæ erant cum eo in arca. Et induxit Deus ſpiritum ſuper terram: & (a) ceſſavit aqua. Et (b) cluſi ſunt fontes abyſſi, & cataractæ cœli: & cohibita eſt pluvia à cœlo. Et cedebat aqua vadens de terra: & minuebatur aqua poſt quinquaginta & centum dies. Et ſedit arca in menſe ſeptimo, ſeptimâ & vigeſimâ menſis ſuper montes Ararat. Et in decimo menſe, primâ menſis, apparuerunt capita montium. Et factum eſt poſt quadraginta dies, aperuit Noë (c) feneſtram arcæ, quam fecerat. Et emiſit corvum; et egreſſus non rediit, donec ſiccaretur aqua à terra. Et emiſit columbam poſt eum videre, ſi ceſſavit aqua à terra. Et cùm non inveniſſet columba requiem pedibus ſuis, reverſit ad eum in arcam: quoniam aqua erat ſuper omnem faciem terræ. Et extendens (d) manum accepit eam; & induxit eam ad ſemetipſum in arcam. Et cùm ſuſtinuiſſet adhuc ſeptem dies alios, rurſus emiſit columbam ex arca. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Delevítque quicquid ſubſiſtebat ſuper faciem terræ: ab hominibus uſque ad jumentum, & uſque ad volucre cœli, deleta ſunt de terra; remansítque Noë & qui cum eo erant in arca. Et invaluerunt aquæ ſuper terram centum quinquaginta diebus. 23 24

CAP. VIII.

Et recordatus eſt Deus Noë, & omnis animantis, omníſque jumenti, ac omnis volucris quod cum eo erat in arca; & tranſire fecit Deus ventum ſuper terram, & ſedatæ ſunt aquæ. Et occluſi ſunt fontes abyſſi, & cataractæ cœli, & cohibita eſt pluvia de cœlo. Et retraxerunt ſe aquæ de terra euntes ac redeuntes: & defecerunt aquæ poſt centum quinquaginta dies. Quievítque arca menſe ſeptimo, ſeptimadecimâ ejuſdem menſis, ſuper montes Armeniæ. Et aquæ ibant decreſcentes uſque ad menſem decimum: primâ die menſis decimi apparuerunt cacumina montium. Factúmq; eſt poſt quadraginta dies, ut aperiret Noë feneſtram arcæ quam fecerat; Mitterétque corvum; qui quidem egreſſus eſt, neque reverſus, donec ſiccarentur aquæ de ſuperficie terræ. Emiſit quoque columbam à ſe, ut videret an imminutæ eſſent aquæ de ſuperficie terræ. At non inveniens ſibi columba conſiſtentiam plantæ pedis ſui, reverſa eſt ad eum in arcam; quoniam aquæ erant ſuper faciem univerſæ terræ: extendítque manum ſuam, & apprehenſam intulit eam apud ſe in arcam. Expectavit quoque ſeptem diebus aliis, & reverſus emiſit columbam ex arca. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

23 וּמְחָא יָת כָּל־יְקוּמָא דִּי עַל־אַפֵּי אַרְעָא מֵאֲנָשָׁא עַד־בְּעִירָא עַד־
רִיחְשָׁא וְעַד־עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וְאִתְמְחִיאוּ מִן־אַרְעָא וְאִשְׁתְּאַר
בְּרַם־נֹחַ וְדִי־עִמֵּיהּ בְּתֵיבוּתָא׃
24 וְתַקִּיפוּ מַיָּא עַל־אַרְעָא מְאָה
וְחַמְשִׁין יוֹמִין׃

ח

1 וּדְכַר יְיָ יָת־נֹחַ וְיָת כָּל־חַיְתָא
וְיָת־כָּל־בְּעִירָא דִּי עִמֵּיהּ׃
בְּתֵיבוּתָא וְאַעְבַּר יְיָ רוּחָא עַל־
אַרְעָא וּנְחוּ מַיָּא׃ 2 וְאִסְתַּכַּרוּ
מַבּוּעֵי תְהוֹמָא וְכַוֵּי דִשְׁמַיָּא
3 וְאִתְכְּלִי מְטַר מִן־שְׁמַיָּא׃ וְתָבוּ
מַיָּא מֵעַל אַרְעָא אָזְלִין וְתָיְבִין
וְחַסְרוּ מַיָּא מִסּוֹף מְאָה וְחַמְשִׁין
4 יוֹמִין׃ וְנָחַת תֵּיבוּתָא בְּיַרְחָא
שְׁבִיעָאָה בְּשִׁבְעַת־עַשְׂרָא יוֹמָא
5 לְיַרְחָא עַל טוּרֵי קַרְדּוּ׃ וּמַיָּא הֲווֹ
אָזְלִין וְחַסְרִין עַד יַרְחָא עֲשִׂירָאָה
בַּעֲשִׂירָאָה בְּחַד לְיַרְחָא אִתְחֲזִיאוּ
6 רֵישֵׁי טוּרַיָּא׃ וַהֲוָה מִסּוֹף אַרְבְּעִין
יוֹמִין וּפְתַח נֹחַ יָת כַּוַּת תֵּיבוּתָא
7 דִּי עֲבַד׃ וְשַׁלַּח יָת־עוּרְבָּא וּנְפַק
מְפַק וְתָאֵב עַד דִּיבִישׁוּ מַיָּא מֵעַל
8 אַרְעָא׃ וְשַׁלַּח יָת־יוֹנָה מִלְוָתֵיהּ
לְמֶחֱוֵי אִם־קַלּוּ מַיָּא מֵעַל אַפֵּי
9 אַרְעָא׃ וְלָא אַשְׁכַּחַת יוֹנָה מָנַח
לְפָרְסַת־רַגְלָהּ וְתָבַת לְוָתֵיהּ
לְתֵיבוּתָא אֲרֵי מַיָּא עַל אַפֵּי כָל־
אַרְעָא וְאוֹשִׁיט יְדֵיהּ וְנַסְבַהּ וְאָעֵל
יָתַהּ לְוָתֵיהּ לְתֵיבוּתָא׃ 10 וְאוֹרִיךְ
עוֹד שַׁבְעָא יוֹמִין אָחֳרָנִין וְאוֹסִיף
שַׁלַּח יָת־יוֹנָה מִן־תֵּיבוּתָא׃

23 Et delevit omnẽ ſubſtantiam, quæ erat ſuper faciẽ terræ; ab homine uſque ad jumentum, uſque ad reptile, & uſque ad volucres cœli; & deleta ſunt de terrâ: et relictus eſt ſolummodò Noë, et qui cum eo erant, in arcâ. 24 Et prævaluerunt aquæ ſuper terram: centum et quinquaginta diebus.

CAP. VIII.

1 ET recordatus eſt Deus Noë, et omnium animalium, et omnium jumentorum, quæ erant cum eo in arcâ: et tranſire fecit Deus ventum ſuper terrâ et ceſſarunt aquæ. 2 Et clauſi ſunt fontes abyſſi, et feneſtræ cœli: Et prohibita eſt pluvia de cœlo. 3 Et reverſæ ſunt aquæ déſuper terram, euntes et revertentes: et diminutæ ſunt aquæ, poſt centum et quinquaginta dies. 4 Et quievit arca in menſe ſeptimo, in decimaſeptimâ die menſis, ſuper montes Cardu. 5 Et aquæ ibant et diminuebantur, uſque ad decimum menſem: in primâ die menſis decimi, apparuerunt capita montium. 6 Et factum eſt in fine quadraginta dierum; et aperuit Noe feneſtram arcæ, quam fecerat. 7 Et emiſit corvum: et egrediebatur et revertebatur; donec ſiccarentur aquæ déſuper terrâ. 8 Et emiſit columbam à ſe; ut videret ſi alleviatæ eſſent aquæ déſuper faciem terræ. 9 Et non invenit columba requiem plantæ pedis ſui; et reverſa eſt ad eum in arcam; quoniam aquæ erant ſuper faciem univerſæ terræ: et extendit manum ſuam, et tulit eam; et induxit eam ſecum in arcam. 10 Et expectavit adhuc ſeptem diebus aliis: et rurſus emiſit columbâ ex arcâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23 * וימח את־כל־היקום אשר על־פני האדמה מאדם עד־בהמה עד־רמש ועד־עוף השמים וימחו מן־הארץ ויישאר אך־נח ואשר אתו בתבה׃
24 ** ויגברו המים על־הארץ חמשים ומאת יום׃

ח

1 ** ויזכר אלהים את־נח ואת כל־החיה ואת כל־הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על־הארץ וישכו המים׃
2 * ויסכרו מעינות תהום וארבות השמים וייכלא הגשם מן־השמים׃
3 * וישובו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום׃
4 * ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט׃
5 ** והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים׃
6 * ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את־חלון התבה אשר עשה׃
7 * וישלח את־העורב ויצא יצוא ושוב עד־יבשת המים מעל הארץ׃
8 * וישלח את־היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה׃
9 * ולא־מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל־התבה כי־מים על־פני כל־הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל־התבה׃
10 * ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את־היונה מן־התבה׃

VERSIO SAMARITANA.

23 * וימחא ית כל־יקומא די על־אפי ארעא מאנשא עד־בעירא עד־
ריחשא ועד־עופא דשמיא ואתמחיאו מן־ארעא ואשתאר
ברם־נח ודי־עמיה בתיבותא׃
24 * ותקיפו מיא על־ארעא מאה
וחמשין יומין׃

ח

1 ** ודכיר יי ית־נח ויית כל־חיתא
וית־כל־בעירא די עמיה׃
בתיבותא ואעבר יי רוחא על־
ארעא ונחו מיא׃ 2 ואסתכרו
מבועי תהומא וכוי דשמיא
3 ואתכלי מטרא מן־שמיא׃ ותבו
מיא מעל ארעא אזלין ותיבין
וחסרו מיא מסוף מאה וחמשין
4 יומין׃ ונחת תיבותא בירחא
שביעאה בשבעת־עשרא יומא
5 לירחא על טורי קרדו׃ ומיא הוו
אזלין וחסרין עד ירחא עשיראה
בעשיראה בחד לירחא אתחזיאו
6 רישי טוריא׃ והוה מסוף ארבעין
יומין ופתח נח ית כוית תיבותא
7 די עבד׃ ושלח ית־עורבא ונפק
מפק ותאב עד דיבישו מיא מעל
8 ארעא׃ ושלח ית־יונה מלותיה
למחוי אם־קלו מיא מעל אפי
9 ארעא׃ ולא אשכחת יונה מנח
לפרסת־רגלה ותבת לותיה
לתיבותא ארי מיא על אפי כל־
ארעא ואושיט ידיה ונסבה ואעל
יתה לותיה לתיבותא׃ 10 ואוריך
עוד שבעא יומין אחרנין ואוסיף
שלח ית־יונה מן־תיבותא׃

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

23 Deleváitque omnem ſubſtantiam quæ erat ſuper faciem terræ, ab homine uſque ad jumenta, uſque ad reptilia, uſque ad volatilia cœlorum: & deleta ſunt de terra, relictúſque eſt tantùm Noë, & quod erat cum eo in arca. 24 Invaluerunt autem aquæ ſuper terram, centum quinquaginta diebus.

CAP. VIII.

1 ET recordatus eſt Deus Noë, & omnium beſtiarum, & omnium jumentorum quæ erant cum eo in arca; tranſiitéque fecit Deus ſpiritum ſuper terram; et ſubſiderunt aquæ. 2 Clauſa ſunt fontes abyſſi, & cataractæ cœlorum; cohibita eſt pluvia de cœlo. 3 Et retroceſſerunt aquæ à terra; iverunt, & redierunt, & defecerunt aquæ poſt finem centum & quinquaginta dierum. 4 Requievit autem arca menſe ſeptimo, decimo ſeptimo die menſis, ſuper montes (a) Ararat. 5 Et aquæ fuerunt, iverunt, & defecerunt uſq; ad menſem decimum: in decimo, in prima menſis apparuerunt capita montium. 6 Factum eſt in fine quadraginta dierum, ut aperiret Noë feneſtram arcæ quam fecerat, 7 Et emitteret coruũ: egrediendo autem egreſſus eſt, & reverſus, donec arescerent aquæ ſuper terram. 8 Emiſit quoq; columbã à ſe, ad videndũ an levatæ eſſent aquæ à facie terræ. 9 Et non invenit columba requiẽ plantæ pedis ſui, reditq; ad eum in arcam; quia aquæ erant ſuper faciem omnis terræ: miſit autem manum ſuam, et accepit eam, et induxit eam ad ſe in arcam. 10 Et (b) expectavit adhuc ſeptem dies alios: iterúmque emiſit columbam ex arca.

VER. SAM. (a) Sarnedib. (b) cunctatus eſt

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * وَمَحَا ٱلْمَآءُ كُلَّ ٱلنَّاسِ ٱلَّذِينَ عَلَى وَجْهِ ٱلْأَرْضِ مِنْ ٱنْسَانٍ اِلَى بَهِيمَةٍ اِلَى دَبِيبٍ اِلَى طَيْرِ
ٱلسَّمَآءِ * وَٱمَّحَوْا مِنَ ٱلْأَرْضِ * وَبَقِيَ نوح وَمَنْ مَعَهُ فُلْكٍ فِي ٱلتَّابُوتِ * وَلَمَّا عَلَا ٱلْمَآءُ عَطَّى
24 ٱلْأَرْضَ مِائَةً وَخَمْسِينَ يَوْمًا *

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّامِنُ *

1 * وَرَاعَى ٱللّٰهُ نوحًا وَجَمِيعَ ٱلْوَحْشِ وَٱلْبَهَائِمِ ٱلَّتِي مَعَهُ فِي ٱلتَّابُوتِ * وَأَجَازَ ٱللّٰهُ رِيحًا عَلَى ٱلْأَرْضِ
2 سَكَّنَ بِهَا ٱلْمَآءَ * وَٱنْسَدَّتْ عُيُونُ ٱلْغَمْرِ وَرَوَازِنُ ٱلسَّمَآءِ * وَٱحْتُبِسَ ٱلْمَطَرُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ *
3 4 * وَيَتَرَاجَعُ ٱلْمَآءُ عَنِ ٱلْأَرْضِ كُلَّمَا مَرَّ رَجْعٌ * وَيَنْقُصُ ٱلْمَآءُ بَعْدَ مِائَةٍ وَخَمْسِينَ يَوْمًا * وَٱسْتَقَرَّ
ٱلتَّابُوتُ فِي ٱلشَّهْرِ ٱلسَّابِعِ فِي ٱلْيَوْمِ ٱلسَّابِعِ عَشَرَ مِنْهُ عَلَى جِبَالِ قردا * وَكَانَ ٱلْمَآءُ كُلَّمَا مَرَّ يَنْقُصُ
5 اِلَى ٱلشَّهْرِ ٱلْعَاشِرِ * وَفِي يَوْمٍ حَلَا مِنْهُ ظَهَرَتْ رُؤُسُ ٱلْجِبَالِ * وَلَمَّا كَانَ بَعْدَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا فَتَحَ
6 نوح كُوَّةَ ٱلتَّابُوتِ ٱلَّذِي صَنَعَهُ * فَأَطْلَقَ ٱلْغُرَابَ فَجَعَلَ يَخْرُجُ وَيَرْجِعُ اِلَى أَنْ يَبِسَ ٱلْمَآءُ
7 8 9 مِنَ ٱلْأَرْضِ * ثُمَّ أَطْلَقَ ٱلْحَمَامَةَ مِنْ عِنْدِهِ لِيَنْظُرَ هَلْ جَفَّ ٱلْمَآءُ عَنْ وَجْهِ ٱلْأَرْضِ * فَلَمْ
تَجِدْ مُسْتَقَرًّا لِرِجْلِهَا * فَرَجَعَتْ اِلَيْهِ اِلَى ٱلتَّابُوتِ اِذْ كَانَ ٱلْمَآءُ عَلَى جَمِيعِ وَجْهِ ٱلْأَرْضِ * فَمَدَّ
10 يَدَهُ فَأَخَذَهَا وَأَدْخَلَهَا اِلَيْهِ اِلَى ٱلتَّابُوتِ * وَصَبَرَ أَيْضًا سَبْعَةَ أَيَّامٍ وَعَادَ أَطْلَقَهَا مِنَ
ٱلتَّابُوتِ *

Et delevit aqua omnes homines qui erant ſuper faciem terræ, ab homine uſque ad jumentum, ad reptile, ad volatile cœli: & deleta ſunt de terra. Et remanſit Nuha, & quæ cum eo tantùm in arca. Cùmque elata fuiſſet aqua, cooperuit terram centum & quinquaginta diebus.

CAP. VIII.

Et reſpexit Deus ad Nuha, & ad omnia animantia & jumenta, quæ cum eo erant in arca: Induxitque Deus ventum ſuper terram, quo ſedavit aquam. Et obturati ſunt fontes abyſſi, & cataractæ cœli: & retenta eſt pluvia de cœlo. Reverſaque eſt aqua de terra: quò magis ibat, recedebat & imminuta eſt aqua poſt centum & quinquaginta dies. Et quievit arca in menſe ſeptimo, in die ſeptimadecima ex ipſo, ſuper montes Carda. Et aqua quò plus ibat, imminuebatur, uſque ad menſem decimum: & die ex eo elapſa, apparuerunt capita montium. Cùmque tranſiſſent quadraginta dies, aperuit Nuha feneſtram arcæ quam fecerat: Dimiſitq; corvum, & exibat atq; revertebatur, donec exſiccata eſt aqua de terra. Deinde dimiſit columbam à ſe, ut videret an exſiccata eſſet aqua ex ſuperficie terræ: Et non invenit quieſcendi locum pedi ſuo, reverſaque eſt ad eum in arcam, cùm adhuc aqua eſſet ſuper univerſam faciem terræ. Extenditque manum ſuam, & accepit eam, & introduxit eam ad ſe in arcam. Expectavitque etiam ſeptem dies, & rurſus emiſit eam ex arca.

ספר בראשית : ח

olivæ folium ecce & ,vesperæ tempus ad columba eum ad venit Et
11 וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה עֲלֵה־זַיִת
dissuper, aquæ esset alleviatæ quòd Noach cognovit Et. ejus ore in raptum
11 טָרָף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי־קַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל
emisit & ,alios / dies septem adhuc expectavit Et. terram
12 הָאָרֶץ : וַיִּיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיְשַׁלַּח
fuit Et. adhuc eum ad reverti addidit non & ,columbam
13 אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא־יָסְפָה שׁוּב־אֵלָיו עוֹד : וַיְהִי
,mensis unâ in ,primo in ,anno centesimo sex & uno in
13 בְּאַחַת וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
operimentum Noach removit & :terram dissuper aquæ aruerunt
חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיָּסַר נֹחַ אֶת־מִכְסֵה
mense in Et .terræ facies aruerant ecce & vidit Et .arcæ
14 הַתֵּבָה וַיַּרְא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה : וּבַחֹדֶשׁ
.terra aruit ,mensis die vigesimâ & septimâ in ,secundo
14 הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יָבְשָׁה הָאָרֶץ :
,arcâ de Exi : dicendo Noach ad Deus est locutus Et
15 וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ לֵאמֹר : צֵא מִן־הַתֵּבָה
16 Omnem .tecum tuorũ filiorũ uxores & ,tui filii & ,tua uxor & ,tu
17 אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וְנְשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ : כָּל־
,jumento in & ,volatili in ,carne omni ex ,tecum quæ ,bestiam
17 הַחַיָּה אֲשֶׁר־אִתְּךָ מִכָּל־בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה
,tecum educ ,terram super reptante reptili omni in &
וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ הוֹצֵא אִתָּךְ
.terram super multiplicentur & crescant & ,terram in repant &
וְשָׁרְצוּ בָאָרֶץ וּפָרוּ וְרָבוּ עַל־הָאָרֶץ :
ejus filiorũ uxores & ,ejus uxor & ,ejus filii & ,Noach exiit Et
18 וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו
eorum ,volatile omne & ,reptile omne ,bestia Omnis .eo cum
19 אִתּוֹ : כָּל־הַחַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ וְכָל־הָעוֹף כֹּל
.arcâ de exierunt suum familiæ ad terram super reptans
רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ מִן־הַתֵּבָה :
jumento omni ex tulit & ,Domino altare Noach ædificavit Et
20 וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח מִכֹּל ׀ הַבְּהֵמָה
holocausta ascendere fecit & ,mundo volatili omni ex & ,mundo
21 הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל ׀ הָעוֹף הַטָּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת
dixit Et .quietis odorem Dominus est odoratus Et .altari in
21 בַּמִּזְבֵּחַ : וַיָּרַח יְהוָה ׀ אֶת־רֵיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר
adhuc maledicendum ad addam Non : suum cor ad Dominus
יְהוָה ׀ אֶל־לִבּוֹ לֹא אֹסִף לְקַלֵּל עוֹד אֶת־
hominis cordis cogitatio quia ,hominem propter terræ
הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם
vivens omne percutiendum ad adhuc addam non &:suâ pueritiâ à mala
22 רַע מִנְּעָרָיו וְלֹא־אֹסִף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חָי
,messis &,sementis ,terræ dies omnes Adhuc .feci quemadmodum
22 כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי : עֹד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר
,cessabunt non nox & ,dies & ,hyems & ,æstas &,æstus &,frigus &
וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ :

Versio VULG. LAT.

11 At illa venit ad eum ad vesperam, portans ramum olivæ virentibus foliis in ore suo. Intellexit ergò Noë quòd cessâssent aquæ super terram.
12 Expectavitque nihilominùs septem alios dies: & emisit columbam, quæ non est reversa ultrà ad eum.
13 Igitur sexcentesimo primo anno, primo mense, primâ die mensis, imminutæ sunt aquæ super terram: & aperiens Noë tectum arcæ, aspexit, viditque quòd exiccata esset superficies terræ.
14 Mense secundo, septimo & vigesimo die mensis, arefacta est terra.
15 Locutus est autem Deus ad Noë, dicens;
16 Egredere de arca, tu & uxor tua, filii tui & uxores filiorum tuorũ tecum.
17 Cuncta animantia quæ sunt apud te, ex omni carne, tam in volatilibus quàm in bestiis & universis reptilibus, quæ reptant super terram, educ tecum, & ingredimini super terram, crescite & multiplicamini super eam.
18 Egressus est ergò Noë, & filii ejus, uxor illius, & uxores filiorum eius, cum eo. Sed
19 & omnia animantia, iumenta, & reptilia quæ reptant super terram, secundùm genus suum, egressa sunt de arca. Ædificavit autem Noë altare Domino: & tollens de cunctis pecoribus & volucribus
20 mundis, obtulit holocausta super altare. Odoratusque est Dominus odorem suavitatis, & ait; Nequaquam ultrà maledicam terræ propter homines: sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua: non igitur ultrà percutiam omnem animam viventem, sicut feci.
22 Cunctis diebus terræ, sementis & messis, frigus & æstus, æstas & hyems, nox & dies, non requiescent.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

11 Καὶ ἀνέστρεψε πρὸς αὐτὸν ἡ περιστερὰ τὸ πρὸς ἑσπέραν. καὶ εἶχε φύλλον ἐλαίας, κάρφος ἐν τῷ στόματι αὐτῆς. καὶ ἔγνω Νῶε, ὅτι κεκόπακε τὸ ὕδωρ ἀπὸ
12 τῆς γῆς. Καὶ ἐπισχὼν ἔτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας, πάλιν ἐξαπέστειλε τὴν περιστερὰν, καὶ οὐ προσέθετο τοῦ ἐπιστρέψαι
13 πρὸς αὐτὸν ἔτι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνὶ καὶ ἑξακοσιοστῷ ἔτει, ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Νῶε, (λ) τῷ πρώτου μιᾶς μηνὸς μιᾷ τοῦ μηνὸς ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ ἀπεκάλυψε Νῶε τὸν στέγον τῆς (μ)κιβωτοῦ, ἣν ἐποίησε· καὶ εἶδεν, ὅτι ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
14 (ν) Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μηνὶ ἐξηράνθη ἡ γῆ, ἐδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός.
15 Καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς (ξ) πρὸς Νῶε,
16 λέγων, Ἔξελθε ἐκ τῆς κιβωτοῦ σύ, καὶ ἡ γυνή σου, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ.
17 Καὶ πάντα τὰ θηρία ὅσα ἐστὶ μετὰ σοῦ, καὶ πᾶσα σὰρξ ἀπὸ πετεινῶν ἕως κτηνῶν· καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἐξάγαγε (ο) μετὰ σεαυτοῦ· καὶ αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε ἐπὶ τῆς γῆς.
18 Καὶ ἐξῆλθε Νῶε, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ
19 μετ' αὐτοῦ. Καὶ πάντα τὰ θηρία, καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ πᾶν πετεινὸν, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν, ἐξῆλθοσαν ἐκ τῆς κιβωτοῦ.
20 Καὶ ᾠκοδόμησε Νῶε θυσιαστήριον (π) τῷ κυρίῳ· καὶ ἔλαβεν ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν, καὶ
21 (ρ) ἀνήνεγκεν εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ ὠσφράνθη κύριος ὁ θεὸς ὀσμὴν εὐωδίας. καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς διανοηθείς, Οὐ προσθήσω (σ) ἔτι καταράσασθαι τὴν γῆν, διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων· ὅτι ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ὀπισθεν ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ
(τ) νεότητος αὐτοῦ· καὶ προσθήσω ὅτι οὐ πατάξαι πᾶσαν σάρκα ζῶσαν, καθὼς ἐποίησα. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς, σπέρμα καὶ θερισμὸς, ψῦχος καὶ καῦμα, θέρος καὶ ἔαρ, ἡμέραν καὶ νύκτα οὐ καταπαύσουσι.

MS.A. (λ) τῆ μηνὸς τῆ πρώτῃ μιᾷ (μ)κιβωτὸς· καὶ ἴδεν, (ν) Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, ἐξηράνθη ἡ γῆ. Καὶ (ξ) τῷ Νῶε, (ο) μετὰ σοῦ· (π) τῷ θεῷ καὶ, (ρ) ἀνήνεγκεν ὁλοκάρπωσιν (σ) ἔτι τοῦ καταράσασθαι (τ) νεότητος· ὃ

Et reversa est ad eum columba ad vesperam: & habebat folium oleæ, (e) festucam in ore suo. Et cognovit Noë, quia cessavit aqua à terrâ. Et cum sustinuisset adhuc septem dies alios; rursus emisit columbam: & non apposuit reverti ad eum amplius. Et factum est in uno & sexcentesimo anno, in vita Noë, primi mensis unâ mensis defecit aqua à terrâ. Et denudavit Noë (f) tectum arcæ quod fecerat: & vidit quia defecerat aqua à facie terræ. In secundo autem mense siccata est terra, septimâ & vigesimâ mensis. Et ait Dominus Deus ad Noë, dicens; Exi de arca tu, & uxor tua, & filii tui, & uxores filiorum tuorum tecum; Et omnes bestiæ, quæ sunt tecum, & omnis caro à volatilibus usque ad jumenta: & omne reptile quod movetur super terram, educ tecum: & crescite & multiplicamini super terram. Et egressus est Noë, & uxor ejus, & filii ejus, & uxores filiorum ejus cum eo. Et omnes bestiæ, & omnia jumenta, & omne volatile, & omne reptile quod movetur super terram, secundùm genus suum exierunt ex arca. Et ædificavit Noë altare (g) Domino: & sumpsit ab omnibus pecoribus mundis, & ab omnibus volatilibus mundis: & obtulit in (h) holocaustosis super altare. Et odoratus est Dominus Deus odorem suavitatis. Et dixit Dominus Deus, (i) recogitans: Non adjiciam adhuc maledicere terram propter opera hominum: quia permanet mens hominis diligenter super mala à juventute sua. Non adjiciam ergò adhuc percutere omnem carnem viventem, sicut feci. (k) Omnibus diebus terræ, semen & messis, frigus & æstus, (l) æstas & ver, die ac nocte non requiescent.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Venítque ad eum columba tempore vespertino, frondem olivæ ore suo tenens: cognovit ergò Noë quòd imminutæ essẽt aquæ de superficie terræ. At expectavit etiã septẽ dies alios, emisítq; columbã; nec adjecit ampliùs columba reverti ad eũ. Factumq; est anno sexcentesimo primo, primâ mensis primi, ut aresceren aquæ de terra: & removens Noë tectũ arcæ vidit, & ecce exsiccata fuerat superficies terræ. Et mense secundo, vigesimâ septimâ ejusdẽ mensis, arefacta est terra. Locutus est autẽ Dñs cum Noë, & dixit ei; Egredere ex arca tu & filii tui, & uxor tua, & uxores filiorũ tuorũ tecũ: Et cuncta animantia quæ tecũ sunt, ex omni carne; & volatile, atq; jumentũ, omnéq; reptile quod reptat super terrã, educ tecũ; gignántq; sup terrã, & fœtus producant, atq; augescant in terra. Itaq; egressus est Noë, & filii ejus, & uxor illi, & uxores filiorũ ejus cum eo: Et omne animal, omnéq; jumentũ, & cuncta volatilia, quicquid serpit super terrã in species suas, egressa sunt ex arca. Ædificavítq; Noë altare Dño, & assumés ex omni animali mundo, & ex omni volucri mundo, extulit holocaustũ super altare. Odoratúsq; est Dñs odorẽ suffitus, odorẽ placabilitatis. Et ait Dñs in corde suo, Nõ addã ulteriùs maledicere terræ propter hominẽ, quoniã appetitus cordis humani pravus est ab ejus pueritia: & non adjiciã ampliùs percutere omne vivũ sicut feci. Et imposterũ cunctis diebus terræ, sementis & messis, frigus & æstus, æstas & hyems, dies & nox non cessabunt.

PARAPH. CHALD. tum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

11 וְאֵתַת לְוָתֵיהּ יוֹנָה לְעִדַּן רַמְשָׁא
וְהָא טָרַף זֵיתָא תְּבִיר מְחַת־
בְּפוּמַהּ וִידַע נֹחַ אֲרֵי־קַלּוּ מַיָּא
12 מֵעַל אַרְעָא: וְאוֹרֵיךְ עוֹד
שָׁבְעָא יוֹמִין אָחֳרָנִין וְשַׁלַּח
יָת־יוֹנָה וְלָא־אוֹסִיפַת לְמִתַּב־
לְוָתֵיהּ עוֹד: וַהֲוָה בְּשִׁית־מְאָה
13 וְחַדָּא שְׁנִין בְּקַדְמָאָה בְּחַד
לְיַרְחָא נְנוּבוּ מַיָּא מֵעַל אַרְעָא
וְאַעְדִּי נֹחַ יָת־חוּפָּאָה דְתֵיבוּתָא
וְחָזָא וְהָא נְנוּבוּ אַפֵּי אַרְעָא:
14 וּבְיַרְחָא תִּנְיָנָא בְּעַסְרִין וְשַׁבְעָא
יוֹמָא לְיַרְחָא יְבִישַׁת אַרְעָא:
15 וּמַלֵּיל יְיָ עִם־נֹחַ לְמֵימָר: פּוֹק
16 מִן־תֵּיבוּתָא אַתְּ וְאִתְּתָךְ וּבְנָךְ
17 וּנְשֵׁי בְנָךְ עִמָּךְ: כָּל־חַיְתָא דְעִמָּךְ
מִכָּל־בִּסְרָא בְּעוֹפָא וּבִבְעִירָא
וּבְכָל־רִיחֲשָׁא דְּרָחֵשׁ עַל־אַרְעָא
אַפֵּיק עִמָּךְ וְיִתְיַלְּדוּן בְּאַרְעָא
18 וְיִפְּשׁוּן וְיִסְגּוֹן עַל־אַרְעָא: וּנְפַק
נֹחַ וּבְנוֹהִי וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי־בְנוֹהִי
19 עִמֵּיהּ: כָּל־חַיְתָא כָּל־רִיחֲשָׁא
וְכָל־עוֹפָא כָּל דְּרָחֵישׁ עַל־אַרְעָא
לְזַרְעֵיתְהוֹן נְפָקוּ מִן־תֵּיבוּתָא:
20 וּבְנָא נֹחַ מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וּנְסִיב
מִכָּל בְּעִירָא דַכְיָא וּמִכָּל עוֹפָא
דְכֵי וְאַסֵּיק עֲלָוָן עַל־מַדְבְּחָא:
21 וְקַבֵּיל יְיָ בְּרֵעוּא יָת־קָרְבָּנֵיהּ
וַאֲמַר יְיָ בְּמֵימְרֵיהּ לָא אוֹסִיף
לְמֵילַט עוֹד יָת־אַרְעָא בְּדִיל־
חוֹבֵי אֱנָשָׁא אֲרֵי יְצַר לִבָּא
דַאֱנָשָׁא בִּישׁ מְעִירֵיהּ וְלָא־
אוֹסִיף עוֹד לְמִמְחֵי יָת־כָּל־דְּחַי
22 כְּמָא דַעֲבַדִית: עוֹד כָּל־יוֹמֵי
אַרְעָא זַרְעָא וְחֶצְדָּא וְקוּרָא
וְחוֹמָא וְקֵיטָא וְסְתָוָא וְיוֹמָא
וְלֵילְיָא לָא יִבְטָלוּן:

11 Et venit ad eum columba in tempore veſpertino; & ecce foliũ olivæ ꝙ decerpſerat ore ſuo: & cognovit Noe, quòd aquæ immi-
12 nutæ erãt de ſuper terrã. Et expectavit ultra ſeptẽ die-
b aliis: & emiſit columbã;
& nũquã eſt reverſa ad eũ
13 ampliùs. Et factũ eſt in ſexcenteſimo & uno ãno, primâ die menſis *primi*, ſiccatæ ſunt aquæ de ſuper terrã:
& abſtulit Noe tectũ arcæ;
& vidit; & ecce ſiccata erat
14 facies terræ. Et in mẽſe ſecũdo, vigeſima ſeptimâ die menſis; arefacta eſt terra. Et
15 locut⁹ eſt De⁹ cum Noe di-
16 cẽs. Egredere de arcâ, tu, &
uxor tua, & filii tui & uxo-
17 res filiorũ tuorũ, tecũ. Cũcta animãtia quæ tecũ ſunt ex omni carne, tam de volucribus, quàm de jumẽtis, & de reptilib⁹, quæ reptãt ſuper terrã, educ tecũ: & generent in terrã, & multiplicẽtur & creſcãt ſuper ter-
18 ram. Et egreſſus eſt Noe, & filii ſui, et uxor ej⁹ et uxo-
19 res filiorũ ſuorũ, cũ eo. Omnia animalia, omnia reptilia, et omnes volucres; omne quod movetur ſuper terram: ſecundum generationes eorum, egreſſa ſunt
20 de arcâ. Et ædificavit Noe altare coram Domino: Et tulit ex omnibus animalibus mundis, et ex omnibus volucribus mundis; et obtulit holocauſta ſuper altare. Et ſuſcepit Domi-
21 nus cum beneplacito oblationem ejus: et dixit Dominus in verbo ſuo; Non addam maledicere rurſus terram, propter peccata hominum; quoniam ſenſus cordis humani malus eſt, ab infantiâ ſuâ: et non addam ultrà percutere omne vi-
22 vẽs, ſicut feci. Adhuc omnibus dieb⁹ terræ: ſeminatio et meſſis, et frigus et calor, et æſtus et hyems, et dies et nox, non ceſſabunt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 * וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה עֲלֵה־זַיִת טָרָף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי־קַלּוּ הַמַּיִם
12 מֵעַל הָאָרֶץ: * וַיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיְשַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא יָסְפָה שׁוּב־
13 אֵלָיו עוֹד: * וַיְהִי בְּאַחַת וְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ קָלּוּ הַמַּיִם מֵעַל
14 הָאָרֶץ וַיָּסַר נֹחַ אֶת־מִכְסֵה הַתֵּבָה וַיַּרְא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה: * וּבַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי
15 בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יָבְשָׁה הָאָרֶץ: ** וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ לֵאמֹר:
16 * צֵא מִן־הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וְנְשֵׁי בָנֶיךָ אִתָּךְ: כָּל־הַחַיָּה אֲשֶׁר־אִתְּךָ מִכָּל־
17 בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ הוֹצֵא אִתָּךְ וְשָׁרְצוּ בָאָרֶץ
18 וּפָרוּ וְרָבוּ עַל־הָאָרֶץ: * וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ:
19 כָּל־הַחַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ וְכָל־הָעוֹף כֹּל רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ מִן־
20 הַתֵּבָה: * וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף הַטָּהוֹר
21 וַיַּעַל עֹלוֹת בַּמִּזְבֵּחַ: * וַיָּרַח יְהוָה אֶת־רֵיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא־
אֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת־הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו וְלֹא־
אֹסִיף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חַי כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי:
22 * עֹד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ:

VERSIO SAMARITANA.

11 * וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה עֲלֵה־זַיִת טָרָף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי־קַלּוּ הַמַּיִם
12 מֵעַל הָאָרֶץ: * וַיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיְשַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא יָסְפָה שׁוּב־
13 אֵלָיו עוֹד: * וַיְהִי בְּאַחַת וְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ קָלּוּ הַמַּיִם מֵעַל
14 הָאָרֶץ וַיָּסַר נֹחַ אֶת־מִכְסֵה הַתֵּבָה וַיַּרְא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה: * וּבַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי
15 בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יָבְשָׁה הָאָרֶץ: ** וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ לֵאמֹר:
16 * צֵא מִן־הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וְנְשֵׁי בָנֶיךָ אִתָּךְ: כָּל־הַחַיָּה אֲשֶׁר־אִתְּךָ מִכָּל־
17 בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ הוֹצֵא אִתָּךְ וְשָׁרְצוּ בָאָרֶץ
18 וּפָרוּ וְרָבוּ עַל־הָאָרֶץ: * וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ:
19 כָּל־הַחַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ וְכָל־הָעוֹף כֹּל רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ מִן־
20 הַתֵּבָה: * וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף הַטָּהוֹר
21 וַיַּעַל עֹלוֹת בַּמִּזְבֵּחַ: * וַיָּרַח יְהוָה אֶת־רֵיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא־
אֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת־הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו וְלֹא־
אֹסִיף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חַי כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי:
22 * עֹד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

11 *Et venit ad eum columba tempore veſpertino: Et ecce folium olivæ decerptum in ore ejus: tũ cognovit Noe, quòd imminutæ eſſent aquæ de ſuper terram: Expectavitque adhuc ſeptem dies
12 alios, & emiſit columbam, quæ non addidit redire ad
13 eum ampliùs. Factum eſt autem uno & ſexcenteſimo anno, in primo, in una menſis, ut exſiccatæ eſſent aquæ ſuper terram, & removeret Noë tectum arcæ: Conſpexitque, & ecce exſiccatæ erant facies terræ. Menſe au-
14 tẽ ſecundo, vicesimo ſeptimo die menſis, ſiccata erat terra. Et dixit Dominus ad
15 Noë, dicens;
16 Egredere de arca, tu, & uxor tua, & filii tui, & uxores filiorum tuorum tecum. Omnes au-
17 tem beſtias quæ ſunt tecum, ex omni carne volatilium, & jumentorum, & omnia reptilium repentium ſuper terram, educ tecum, ut fœrificent in terra, & fructificent, & multiplicentur ſuper terram. Et egreſſus eſt
18 Noë, & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus cum ipſo. Omnes quo-
19 que beſtiæ, & omnia volatilia, & omnia reptilia repentia ſuper terram ſecundùm familias ſuas egreſſa ſunt ex arca. Et ædi-
20 ficavit Noë altare Domino, acceptíſque ex omni animali mundo, & ex omni volatili mundo, & obtulit holocauſtum ſuper altare. Et
21 odoratus eſt Dominus odorem ſuavitatis. Dixitque Dominus (c) in corde ſuo, Non addam ultrà maledicere terræ propter hominem, quoniam (d) cogitatio cordis hominis mala eſt ab adoleſcentia ſua: neque addam ultrà percutere omne vivens, ſicut feci.
22 Uſque ad omnes dies terræ, ſementis & meſſis, frigus & calor, æſtas et hyems, dies illorum et nox non deficient.

VER. SAM. (c) Ad ſecretum ſuum, (d) occultam cordis hominis malum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فَجَاءَتْ اِلَيْهِ اَلْحَمَامَةُ وَقْتَ عِشَاءٍ * وَاِذَا وَرَقَةُ زَيْتُونٍ مَقْطُوعَةٌ فِي فِيهَا * فَعَلِمَ نُوحٌ اَنَّ اَلْمَاءَ
12 قَدْ جَفَّ عَنِ اَلْاَرْضِ * وَصَبَرَ اَيْضًا سَبْعَةَ اَيَّامٍ اُخَرَ ثُمَّ اَطْلَقَهَا وَلَمْ تَعُدْ اِلَي اَلرُّجُوعِ اِلَيْهِ
13 اَلْبَتَّةَ * وَلَمَّا كَانَ فِي سَنَةِ اِحْدَي وَسِتمِائَةٍ فِي اَلْيَوْمِ اَلْاَوَّلِ مِنَ اَلشَّهْرِ اَلْاَوَّلِ نَضَبَ اَلْمَاءُ عَنِ
14 اَلْاَرْضِ * فَرَفَعَ نُوحٌ غِطَاءَ اَلتَّابُوتِ وَنَظَرَ فَاِذَا وَجْهُ اَلْاَرْضِ قَدْ جَفَّ * وَفِي اَلشَّهْرِ اَلثَّانِي فِي
15 اَلْيَوْمِ اَلسَّابِعِ وَالْعِشْرِينَ مِنْهُ جَفَّتِ اَلْاَرْضُ * وَخَاطَبَ اَللّٰهُ نُوحًا قَائِلًا * اُخْرُجْ مِنَ اَلتَّابُوتِ
16 اَنْتَ وَزَوْجَتُكَ وَبَنُوكَ وَنِسْوَةُ بَنِيكَ مَعَكَ * وَجَمِيعُ اَلْوُحُوشِ اَلَّتِي مَعَكَ مِنْ كُلِّ بَسَرِيٍّ
17 وَمِنَ اَلطَّيْرِ وَالْبَهَائِمِ وَسَائِرِ اَلدَّبَبِ اَلسَّاعِي عَلَي اَلْاَرْضِ اَخْرِجْ مَعَكَ لِيَتَوَالَدَ فِي اَلْاَرْضِ
18 وَيُثْمِرَ وَيَكْثُرَ عَلَيْهَا * فَخَرَجَ نُوحٌ وَبَنُوهُ وَزَوْجَتُهُ وَنِسْوَةُ بَنِيهِ مَعَهُ * وَخَرَجَ مِنَ اَلتَّابُوتِ
19 جَمِيعُ اَلْوَحْشِ وَالطَّيْرِ وَسَائِرُ اَلدَّبَبِ اَلدَّابِّ عَلَي اَلْاَرْضِ لِيَكُونَ مِنْهَا اَجْنَاسٌ فِي اَلْاَرْضِ *
20 وَبَنَي نُوحٌ مَذْبَحًا لِلّٰهِ وَاَخَذَ مِنْ بَعْضِ اَلْبَهَائِمِ اَلطَّاهِرَةِ وَبَعْضِ اَلطَّيْرِ اَلطَّاهِرِ فَاَصْعَدَ
21 اَلْجَمِيعَ صَعَائِدَ عَلَي اَلْمَذْبَحِ فَقَبِلَ اَللّٰهُ اَلْقُرْبَانَ اَلْمَرْضِيَّ * وَقَالَ اَللّٰهُ لِنَبِيِّهِ لَا اَعُودُ لَعْنَ اَلْاَرْضِ
اَيْضًا بِسَبَبِ اَلْاِنْسَانِ * عَلَي اَنَّ خَاطِرَ قَلْبِ اَلْاِنْسَانِ رَدِيٌّ مِنْ صِغَرِهِ وَلَا اَعُودُ اَقْتُلُ كُلَّ حَيٍّ كَمَا
22 صَنَعْتُ * وَاَبَدًا طُولَ عُمْرِ اَلْاَرْضِ يَكُونُ اَلزَّرْعُ وَالْحَصَادُ وَالْقُرُّ وَالْحُمَّي وَالْقَيْظُ وَالْخَرِيفُ
وَالنَّهَارُ وَاللَّيْلُ لَا تَعْطُلُ *

Venit autem ad eum columba tempore veſpertino, & ecce habebat folium olivæ exceptum in ore ſuo: & cognovit Noha aquam jam exſiccatam eſſe de terra. Expectavitque etiam alios ſeptem dies: tum emiſit eam, & non eſt ampliùs reverſa ad eum unquam. Et cùm eſſet annus ſexcenteſimus primus, in prima die ex primo menſe, evanuit aqua ex terra: abſtulitque Noha operculũ arcæ, & reſpexit, et ecce jam facies terræ exſiccata erat. Et in ſecundo menſe, in die vigeſimo ſeptimo ex eo, exſiccata eſt terra. Collocutúſque eſt Deus cum Noha, dicens; Egredere de arca tu, & mulier tua, & filii tui, & mulieres filiorum tuorum tecum. Et omnia animalia quæ tecum ſunt ex omni carne, & ex volatilibus, & jumentis, & omni reptili gradiente ſuper terram, educ tecum, ut prolificent in terra, & fructificent, & multiplicentur ſuper eam. Itaque egreſſus eſt Noha, & filii ejus, & conjux ipſius, & conjuges filiorum ejus cum eo. Et egreſſa ſunt ex arca omnia animalia, et volatilia, et omnia reptilia repentia ſuper terram, ut eſſent ex illis ſpecies in terra. Ædificavitque Noha altare Deo: et accepit aliquot animalia munda, et aliquot volatilia munda; obtulitque omnia in oblationes ſuper altare: acceptavitque Deus ſacrificium placabile. Dixitque Deus Prophetæ ſuo, Non iterabo maledictionem terræ ampliùs, causâ hominis: quia mens cordis hominis, peſſima eſt ab ejus pueritia: nec amplius interficiam omne vivens, ſicuti feci. Et ſemper, totâ ætate terræ, erit ſemen et meſſis, et frigus et calor, et æſtas et autumnus; et dies et nox non ceſſabunt.

ספר בראשית : ט

CAP. IX. ט

1 וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ
Creſcite eis dixit & ,ejus filiis & ,Noach DEUS benedixit Et

וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ׃ 2 וּמוֹרַאֲכֶם
veſter timor Et .terram replete & ,multiplicamini &

וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל־חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל־
omne ſuper & ,terræ beſtiam omnem ſuper erit veſter pavor &

עוֹף הַשָּׁמַיִם בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה וּבְכָל־
ipſum quod reptile Omne .ſunt tradita veſtræ manui ,maris piſcibus

דְּגֵי הַיָּם בְּיֶדְכֶם נִתָּנוּ׃ 3 כָּל־רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא־
vobis dedi herbæ olus ſicut ,eſcam in erit vobis ,vivens

חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה כִּירָק עֵשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם
.comedetis non ,ipſum ſanguine ,ejus animâ in carnem Tantùm .omnia

אֶת־כֹּל׃ 4 אַךְ־בָּשָׂר בְּנַפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכֵלוּ׃
manu de ,requiram veſtris animabus veſtrum ſanguinem profectò Et

5 וְאַךְ אֶת־דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ מִיַּד
viri manu de ,hominis manu de & :illum requiram beſtiæ omnis

כָּל־חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ
,hominis ſanguinẽ Effundens .hominis animam requiram ,ejus fratris

אָחִיו אֶדְרֹשׁ אֶת־נֶפֶשׁ הָאָדָם׃ 6 שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם
DEI imagine in quia ,effundetur ejus ſanguis homine in

בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ כִּי בְצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה
,terrâ in producite ,multiplicamini & creſcite vos Et .hominem

אֶת־הָאָדָם׃ 7 וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ שִׁרְצוּ בָאָרֶץ
ejus filios ad & Noach ad DEUS dixit Et .eâ in multiplicamini &

וּרְבוּ־בָהּ׃ 8 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ וְאֶל־בָּנָיו
vobiſcum meum pactum ſtatuens ego ecce ,ego Et :dicendo ,ſecum

אִתּוֹ לֵאמֹר׃ 9 וַאֲנִי הִנְנִי מֵקִים אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם
,vivente animâ omni cum Et .vos poſt veſtro ſemine cum &

וְאֶת־זַרְעֲכֶם אַחֲרֵיכֶם׃ 10 וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה
terræ beſtiâ omni in & ,jumento in ,volatili in ,vobiſcum quæ

אֲשֶׁר אִתְּכֶם בָּעוֹף בַּבְּהֵמָה וְכֹל חַיַּת הָאָרֶץ
.terræ beſtiæ omni ,arcam egredientibus omnibus ex ,vobiſcum

אִתְּכֶם מִכֹּל יֹצְאֵי הַתֵּבָה לְכֹל חַיַּת הָאָרֶץ׃
caro omnis excidetur non & ,vobiſcum meum pactum ſtatui Et

11 וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־יִכָּרֵת כָּל־בָּשָׂר
diſferendum ad ,diluviũ adhuc erit non & :diluvii aquis ab adhuc

עוֹד מִמֵּי הַמַּבּוּל וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל לְשַׁחֵת
quod ,fœderis ſignum Hoc ,DEUS dixit Et .terram

הָאָרֶץ׃ 12 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר
quæ viventem animam omnem inter & ,vos inter & ,me inter dãs ego

אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר
,nube in dedi meum Arcum .ſeculi generationes in ,vobiſcum

אִתָּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם׃ 13 אֶת־קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן
obnubilando in erit Et .terram inter & me inter fœderis ſignũ in erit et

וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ׃ 14 וְהָיָה בְּעַנְנִי
.nube in arcus apparebit et ,terram ſuper nubem me

עָנָן עַל־הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן׃

Verſio VULG. LAT.

CAP. IX.

1 BEnedixítque Deus Noë & filiis ejus. Et dixit ad eos; Creſcite, & multiplicamini, & replete terram. 2 Et terror veſter ac tremor ſit ſuper cuncta animalia terræ, & ſuper omnes volucres cœli, cum univerſis quæ moventur ſuper terram: omnes piſces maris manui veſtræ traditi ſunt. 3 Et omne, quod movetur & vivit, erit vobis in cibum: quaſi olera virentia tradidi vobis omnia; 4 Excepto, quòd carnem cum ſanguine non comedetis. 5 Sanguinem enim animarum veſtrarum requiram de manu cunctarum beſtiarum: & de manu hominis, de manu viri & fratris ejus, requiram animam hominis. 6 Quicumque effuderit humanum ſanguinẽ, fundetur ſanguis illius: ad imaginẽ quippe Dei factus eſt homo. 7 Vos autem creſcite & multiplicamini, & ingredimini ſuper terram, & implete eam. 8 Hæc quoque dixit Deus ad Noë, & ad filios ejus cum eo; 9 Ecce ego ſtatuam pactum meum vobiſcum, & cum ſemine veſtro poſt vos: 10 Et ad omnem animam viventem, quæ eſt vobiſcum, tam in volucribus quàm in jumentis, & pecudibus terræ cunctis, quæ egreſſa ſunt de arca, & univerſis beſtiis terræ. 11 Statuam pactum meum vobiſcum, & nequaquam ultrà interficietur omnis caro aquis diluvii, neque erit deinceps diluvium diſſipans terram. 12 Dixitque Deus; Hoc ſignum fœderis quod do inter me & vos, & ad omnem animam viventem, quæ eſt vobiſcum in generationes ſempiternas: 13 Arcum meum ponam in nubibus, & erit ſignum fœderis inter me & inter terram. 14 Cumque obduxero nubibus cælum, apparebit arcus meus in nubibus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. θ΄. CAP. IX.

1 Καὶ εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὸν Νῶε, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, 2 καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. (α) Καὶ ὁ τρόμος, καὶ ὁ φόβος ὑμῶν, ἔσται ἐπὶ πάσι τοῖς θηρίοις τῆς (ε) γῆς, ἐπὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐπὶ τῆς γῆς, (γ) καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης· ὑπὸ χεῖρας ὑμῶν (δ) δέδωκα· Καὶ πᾶν ἑρπετὸν, ὃ ἐστι ζῶν, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν· ὡς λάχανα χόρτου δέδωκα ὑμῖν τὰ πάντα. Πλὴν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς οὐ φάγεσθε. Καὶ γὰρ τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν (ε) ὑμῶν, ἐκ χειρὸς παντὸς τοῦ θηρίου ἐκζητήσω αὐτό· καὶ ἐκ χειρὸς ἀνθρώπου ἀδελφοῦ, ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. 6 Ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐκχυθήσεται· ὅτι ἐν εἰκόνι θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον. 7 Ὑμεῖς δὲ αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, (ζ) καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. 8 Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Νῶε καὶ τοῖς υἱοῖς 9 αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, (η) λέγων, Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀνίστημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν, καὶ τῷ σπέρματι ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς, 10 καὶ πάσῃ ψυχῇ ζώσῃ μεθ' ὑμῶν, ἀπὸ ὀρνέων, καὶ ἀπὸ κτηνῶν, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, (θ) ὅσα ὅσα μεθ' ὑμῶν ἀπὸ πάντων τῶν ἐξελθόντων ἐκ τῆς κιβωτοῦ. 11 Καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς ὑμᾶς· καὶ οὐκ ἀποθανεῖται πᾶσα σὰρξ ἔτι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ κατακλυσμοῦ· καὶ (ι) οὐκ ἔτι ἔσται κατακλυσμὸς ὕδατος (κ) καταφθείρων πᾶσαν τὴν γῆν. 12 Καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς πρὸς Νῶε, Τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ὃ ἐγὼ δίδωμι ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης, ἣ ἐστι μεθ' ὑμῶν εἰς 13 γενεὰς αἰωνίους. Τὸ τόξον μου τίθημι ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ τῆς γῆς. 14 Καὶ ἔσται ἐν τῷ συνεφεῖν με νεφέλας ἐπὶ τὴν γῆν, ὀφθήσεται τὸ (λ) τόξον ἐν τῇ νεφέλῃ.

MS. A. (α) Καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν, καὶ ὁ φόβος, ἔσαι (β) γῆς, καὶ ὅσα πάντα τὰ ὄρνεα τοῦ (γ) καὶ πάντας (δ) ἔδωκα· (ε) ὑμῶν ἐκζητήσω, ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θηρίων ἐκζητήσω (ζ) καὶ πληθύνεσθε ὅπι τῆς γῆς. (η) λέγων, Ἐγὼ ἰδοὺ ἀνίστημι (θ) ὅσα μεθ' ὑμῶν (ι) οὐκ ἔσαι ἔτι (κ) τοῦ καταφθεῖραι (λ) τόξον μου ἐν

CAP. IX.

ET benedixit Deus Noë, & filiis ejus: & dixit eis 1
Creſcite & multiplicamini, & 2
replete terram, & dominamini ejus. Et (a) tremor, & timor veſtri erit in omnibus beſtiis terræ, ſuper omnia volatilia cœli, & ſuper omnia quæ moventur ſuper terram, & ſuper omnes piſces maris: ſub manus vobis dedi: Et omne reptile quod 3
eſt vivum, vobis erit ad eſcam, ſicut olera pabuli dedi vobis omnia. Verumtamen (b) carnem 4
in ſanguine animæ non comedetis. Etenim veſtrum ſanguinem 5
animarum veſtrarum de manu omnium beſtiarum exquiram ipſum: & de manu (c) hominis fratris exquiram animam hominis. Qui effuderit ſanguinem 6
hominis; pro ſanguine ejus effundetur: quia in imagine Dei feci hominem. Vos autem 7
creſcite & multiplicamini, & replete terram, & dominamini ejus; Et ait Deus Noë, & filiis 8
eius cum eo, dicens; Et ecce 9
ego ſtatuo pactum meum vobis, & ſemini veſtro poſt vos, Et 10
omni animæ viventi vobiſcum, ab avibus, & à pecoribus, & omnibus beſtiis terræ, quæ vobiſcum ſunt, ab omnibus quæ egreſſa ſunt ex arca. Et ſtatuam pactum meum ad vos: & 11
non morietur omnis caro ultrà ab aqua diluvii: & non ultrà erit diluvium aquæ, ut corrumpat omnem terram. Et dixit 12
Dominus Deus ad Noë. Hoc ſignum teſtamenti quod ego do inter me & vos, & inter omnem animam viventem, quæ eſt vobiſcum in generationes æternas. Arcum meum pono in 13
nube; & erit ſignum teſtamenti inter me & terram. Et 14
erit; in connubilando me nubes ſuper terram, apparebit arcus in nube.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܫܠܡ * ܛ *

* ܘܒܪܟ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ ܘܠܒܢܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܬܪܒܘ ܘܣܓܘ ܘܡܠܘ ܐܬ ܐܪܥܐ׃ 1
* ܘܕܚܠܬܟܘܢ ܘܗܝܒܬܟܘܢ ܬܗܘܐ ܥܠ ܟܠ ܚܝܘܬ ܐܪܥܐ ܘܥܠ ܟܠ ܥܘܦܐ ܕܫܡܝܐ ܒܟܠ ܕܡܪܡܫ ܐܪܥܐ ܘܥܠ ܟܠ ܢܘܢܝ ܝܡܐ ܒܝܕܟܘܢ ܐܬܝܗܒܘ׃ 2
* ܟܠ ܪܡܫܐ ܕܗܘ ܚܝ ܠܟܘܢ ܢܗܘܐ ܠܡܐܟܠܐ ܐܦ ܐܝܟ ܝܪܩܐ ܥܣܒܐ ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܟܠ ܗܠܝܢ׃ 3
* ܒܠܚܘܕ ܒܣܪܐ ܒܢܦܫܗ ܕܕܡܗ ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ׃ 4
* ܘܐܦ ܕܡܟܘܢ ܠܢܦܫܬܟܘܢ ܐܬܒܥ ܡܢ ܐܝܕ ܟܠ ܚܝܐ ܐܬܒܥ ܢܦܫܐ ܕܒܪܢܫ ܡܢ ܐܝܕ ܐܚܘܗܝ ܐܬܒܥ ܢܦܫܐ ܕܒܪܢܫ׃ 5
* ܕܡܐ ܕܒܪܢܫ ܒܒܪܢܫ ܢܬܫܦܟ ܕܒܨܠܡܗ ܕܐܠܗܐ ܥܒܕ ܐܢܫܐ׃ 6
* ܐܢܬܘܢ ܐܬܪܒܘ ܘܣܓܘ ܘܫܪܝܘ ܒܐܪܥܐ ܘܬܬܪܒܘ ܒܗ׃ 7
* ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ ܘܠܒܢܘܗܝ ܥܡܗ ܘܐܡܪ׃ 8
* ܗܐ ܐܢܐ ܩܝܡ ܝܬ ܬܩܢܝ ܥܡ ܟܘܢ ܘܥܡ ܙܪܥܟܘܢ ܒܬܪ ܟܘܢ׃ 9
* ܘܥܡ ܟܠ ܢܦܫ ܚܝܐ ܕܥܡ ܟܘܢ ܒܥܘܦܐ ܘܒܒܥܝܪܐ ܘܥܡ ܟܠ ܚܝܘܬ ܐܪܥܐ ܕܥܡ ܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܢܦܩܝ ܬܐ ܕܢܦܩܘ ܡܢ ܬܐ׃ 10
* ܘܐܩܝܡ ܝܬ ܬܩܢܝ ܥܡ ܟܘܢ ܘܠܐ ܢܬܩܛܠ ܟܠ ܒܣܪ ܬܘ ܒܡܝ ܡܒܘܠܐ ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܥܘܕ ܡܒܘܠ ܠܡܚܒܠ ܐܪܥܐ׃ 11
* ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܗܕܐ ܐܬ ܐܬܐ ܕܩܝܡ ܝܬ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢ ܟܘܢ ܘܒܝܢ ܟܠ ܢܦܫ ܚܝܐ ܕܥܡ ܟܘܢ ܠܕܪ ܕܪ ܥܠܡ׃ 12
* ܩܫܬܝ ܝܬ ܬܠܬ ܒܥܢܢܐ ܘܬܗܘܐ ܐܬ ܠܐܬ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢ ܐܪܥܐ׃ 13
* ܘܗܘܐ ܒܥܢܢܝ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܬܬܚܙܐ ܩܫܬܐ ܒܥܢܢܐ׃ 14

CAP. IX.

ET benedixit Deus Noë & filiis ejus, dixítq; ad eos, Fructum ferte, & multiplicamini, & replete terram. Et pavor 1
veſter ac tremor veſter ſit ſuper omnẽ beſtiã deſerti, & ſuper omnẽ volucrem 2
cœli, & ſuper omne q̃ producit terra: etiam omnes piſces maris in manus veſtras traduntur. Et omne reptile vivens 3
vobis ſit in cibũ: quaſi virentẽ herbam dedi vobis omnia. Tantũmodò carnem, 4
cuj⁹ ſanguis eſt in anima ipſi⁹, ne comederitis. Et verò ſanguinẽ veſtrũ, animarũ veſtrarũ vindicabo: de manu cunctorũ animantiũ vindicabo eum: de manu 5
hominis, & de manu viri ac fratris ejus vindicabo animã hominis. Quicunq; effuderit ſanguinẽ hominis in homine, ſãguis ejus effundetur: quoniã ad imaginẽ 6
Dei fact⁹ eſt homo. Vos autẽ fructũ edite, & multiplicami, & procreate in terra, & creſcite in ea. Dixit quoq; De⁹ ad Noë 8
& ad filios ejus eũ eo, Ego ecce ſtatuo 9
pactũ meũ vobiſcũ, & cũ ſemine veſtro poſt vos; Et cũ omni anima vivente quæ 10
vobiſcũ eſt, & cũ volucri, & cũ jumẽto, & cũ omni animãti terræ q̃ vobiſcũ eſt, ex omnibus quæ egreſſa ſunt ex arca, cumq; omni beſtia terræ. Et ſtatuã fœd⁹ 11
meũ vobiſcũ, & non abſumetur omnis caro ampliùs aquis diluvii, nec erit ampliùs diluviũ ad deſtruendã terrã. Dixit 12
quoq; De⁹ ad Noë, Hoc eſt ſignũ fœderis q̃ ego do inter me & vos, & inter omnẽ animã vivẽtẽ quæ vobiſcũ eſt in generationes ſæculi. Arcum meum poſui 13
in nubibus, & erit ſignum fœderis inter me & terram. Eritq; quum aſcendere faciam nubes ſuper terram, tum 14
conſpicietur arcus in nubibus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

ט

1 וּבָרִיךְ יְיָ יָת נֹחַ יָת בְּנוֹהִי וַאֲמַר
לְהוֹן פּוּשׁוּ וְסְגוֹ וּמְלוֹ יַת אַרְעָא:
2 וְדִחְלַתְכוֹן וְאֵימַתְכוֹן תְּהֵי עַל
כָּל חֵיוַת אַרְעָא וְעַל כָּל עוֹפָא
דִשְׁמַיָּא בְּכֹל דִּי תַרְחִישׁ אַרְעָא
וּבְכָל נוּנֵי יַמָּא בִּידְכוֹן יְהוֹן
3 מְסִירִין: כָּל רִיחֲשָׁא דְהוּא חַי
לְכוֹן יְהֵי לְמֵיכַל כְּיָרוֹק עִסְבָּא
4 יְהַבִית לְכוֹן יָת כּוֹלָא: בְּרַם
בְּשַׂרָא בְּנַפְשֵׁיהּ דְמֵיהּ לָא
5 תֵיכְלוּן: וּבְרַם יָת דְמְכוֹן
לְנַפְשָׁתֵיכוֹן אֲתַבַּע מִיַּד כָּל חֵיוָא
אֲתַבְּעִנֵּיהּ וּמִיַּד אֱנָשָׁא מִיַּד גַּבַר
דִישׁוּד יָת דְמָא דַאֲחוֹהִי אֲתַבַּע
6 יָת נַפְשָׁא דֶאֱנָשָׁא: דִישׁוּד
דְמָא דַאֲנָשָׁא בְּסָהֲדִין עַל מֵימַר
דַיְנֵיָא דְמֵיהּ יִתְשַׁד אֲרֵי בְּצַלְמָא
דַיְיָ עֲבַד יָת אֱנָשָׁא: וְאַתּוּן
7 פּוּשׁוּ וְסְגוֹ אִתְיַלְּדוּ בְּאַרְעָא
8 וְסְגוֹ בַּהּ: וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ וְלִבְנוֹהִי
עִמֵּיהּ לְמֵימַר: וַאֲנָא הָא אֲנָא
9 מְקַיֵּם יָת קְיָמִי עִמְּכוֹן וְעִם
10 בְּנֵיכוֹן בָּתְרֵיכוֹן: וְעִם כָּל נַפְשָׁא
חֵיוָתָא דְעִמְּכוֹן בְּעוֹפָא בִּבְעִירָא
וּבְכָל חֵיוַת אַרְעָא עִמְּכוֹן מִכֹּל
נָפְקֵי תֵּיבוּתָא לְכָל חֵיוַת אַרְעָא:
11 וַאֲקִים יָת קְיָמִי עִמְּכוֹן וְלָא
יִשְׁתֵּיצֵי כָּל בְּשַׂרָא עוֹד מֵמֵּי
טוּפָנָא וְלָא יְהֵי עוֹד טוּפָנָא
לְחַבָּלָא אַרְעָא: וַאֲמַר יְיָ דְּאָתֵּ-
12 קִים דֵּיאָנָא יְהַב בֵּינֵימְרֵי
וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא דִי
עִמְּכוֹן לְדָרֵי עָלְמָא: יָת קַשְׁתִּי
13 יְהַבִית בַּעֲנָנָא וְתְהֵי לְאָת קְיָם
בֵּין מֵימְרֵי וּבֵין אַרְעָא: וְיְהֵי
14 בַּעֲנָנוּתִי עֲנָנָא עַל אַרְעָא וְאִתְחֲזֵי
קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא:

CAP. IX.

1 ET benedixit De⁹ Noe, & filiis ejᵒ: & dixit eis, Crescite & multiplicamini, & replete terrā. Et timor vester & terror erit, super bestias terræ, & super omnes volucres cœli: in omni ϕ reptat super terram, & in omnibus piscibus maris: qui in manu vestrâ traditi sunt. Omne ϕ movetur & vivit, vobis erit ad vescēdum: quasi herbā virētem dedi vobis ōnia. Veruntamē carnē cū animâ suâ sāguineq; suo non cōedetis. Etenī sāguinē animarū vestrarū requirā; de manu cūctarū bestiarū requirā eū: & de manu hominis; de manu viri qui effuderit sāguinē fratris sui, requirā animā hominis. Quicūq; effuderit sāguinē hominis, *per testes ex sententiâ* judicum sanguis ejᵒ fūdetur: quoniā ad imaginē Dei fecit hominem. Vos autē crescite & multiplicamini: generatiōnē facite in terrā, & multiplicamini in eâ. Et dixit De⁹ ad Noe, & ad filios ejᵒ cū eo, dicēs. Ecce ego statuā pactū meū vobiscū, & cū filiis vestris post vos. Et cū ōni animâ viventi quæ est vobiscū, tā in volucribᵒ, quàm in animalibᵒ, & in omnibus bestiis terræ quæ sunt vobiscū: ex omnibᵒ egredientibᵒ de arcâ, in universis animātibᵒ terræ. Et statuā pactū meū vobiscū; & non cōsūmabitur ultrà ōnis caro propter aquas diluvii: neq; erit ultra diluvium ad disperdendam terram. Dixitq; De⁹, hoc est signum pacti, ϕ ego ponā inter verbū meū, & inter vos, & inter omnē animā viventem, quæ est vobiscū: in generationes seculi. Arcū meum ponā in nube: & erit in signum fœderis, inter verbū meum & terrā. Et erit cùm adduxero nubē super terrā: & videbitur arcus in nube.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

ב

1 * ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ:
2 ומוראכם ופחדכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ועל כל דגי הים בידכם נתנו:
3 כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את הכל:
4 * אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו:
5 ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם:
6 שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם:
7 ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה:
8 ** ויאמר אלהים אל נח ואל בניו אתו לאמר:
9 והנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם:
10 ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ:
11 והקמתי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ:
12 ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש החיה אשר אתכם לדרת עולם:
13 את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ:
14 והיה בעננו עב על הארץ ונראתה הקשת בענן:

VERSIO SAMARITANA.

ב

1 * ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ:
2 ומוראכם ופחדכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ועל כל דגי הים בידכם נתנו:
3 כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את הכל:
4 * אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו:
5 ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם:
6 שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם:
7 ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה:
8 ** ויאמר אלהים אל נח ואל בניו אתו לאמר:
9 והנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם:
10 ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ:
11 והקמתי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ:
12 ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש החיה אשר אתכם לדרת עולם:
13 את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ:
14 והיה בעננו עב על הארץ ונראתה הקשת בענן:

TEXT. Et VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. IX.

1 BEnedixit autem Deus Noe, & filiis ejus: dixitque eis, Fructificate, & multiplicamini, & replete terram. Et timor vester, & 2 pavor vester erunt super omnem bestiam terræ, & super omnia volatilia cœli; in omne quod reptat humi, & in omnes pisces maris: in manibus vestris traditi illis. Omne reptile quod vivit, erit vobis in cibū: sicut olus herbeum tradidi vobis omnia: Tantùm carnē cum 4 anima ejus, quæ est sanguis ejus, non comedetis. Sanguinem enim vestrum pro animabus vestris requiram: de manu omnis viventis requiram eum: de manu hominis, 5 de manu viri et fratris ejus requiram, animam hominis. Qui effuderit sanguinem 6 hominis, pro homine, sanguis ejus effundetur: quia in imagine (a) Dei fecit hominem. Vos igitur fructificate, & 7 multiplicamini, & (b) producite in terra, & multiplicamini in ea. Dixit autem 8 Dominus Noë, & filiis ejus cum eo, dicens, Et ego ecce 9 statuo fœdus meū vobiscū, & cum semine vestro post vos: Et cum omni anima 10 vivente quæ est vobiscum, cum volatilibus, & cum jumentis, & cum omnibus bestiis terræ vobiscum: ab omnibus egredientibus ex arca ad omnes bestias terræ. Et 11 statuā fœdus meū vobiscū, ut non excidatur ultrà omnis caro ab aquis diluvii, neque sit ultrà diluvium ad disperdendam terram. Dixit 12 quoq; eis, Hoc est signū fœderis quod ego dedi inter me & inter vos, & inter omnē animam viventem quæ est vobiscum in generationes 13 seculi. Arcum meum posui in nube, ut sit in signum fœderis inter me & inter terram. Fiet autem cùm obnubilavero nubem super terram, ut appareat arcus in 14 nube.

VER. SAM. (a) Angelorum (b) conculcate

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ التَّاسِعُ *

1 * وَبَارَكَ اللّٰهُ فِي نُوحٍ وَفِي بَنِيهِ * وَقَالَ لَهُمْ آكْثِرُوا وَاعْمُرُوا وَعُمُّوا الْاَرْضَ * وَخَوْفُكُمْ وَدَعْرُكُمْ
2 يَكُونَانِ عَلَى جَمِيعِ وَحْشِ الْاَرْضِ وَجَمِيعِ طَيْرِ السَّمَاءِ * وَكُلِّ مَا يَدُبُّ عَلَى الْاَرْضِ * وَسَمَكُ
3 الْبَحْرِ فِي اَيْدِيكُمْ مُسَلَّمَةٌ * وَكُلُّ دَبِيبٍ طَاهِرٍ حَيٍّ يَكُونُ لَكُمْ مَاءً كَلَا * وَكَخَضِيرِ الْعُشْبِ
4 اَعْطَيْتُكُمُ الْكُلَّ * وَاِمَّا اللَّحْمُ فَلَا تَاْكُلُهُ بِدَمِهِ فَاِنَّهُ نَفْسُهُ * وَاِمَّا دِمَاؤُكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ
5 فَاَطْلُبُهَا بِالْمَنْعِ وَمِنْ كُلِّ وَحْشٍ اَطْلُبُهَا وَمِنْ يَدِ الْاِنْسَانِ * اَيِّ اِنْسَانٍ قَتَلَ اَخَاهُ طَلَبْتُ نَفْسَهُ *
6 اِنْ يَكُونُ سَافِكُ دَمِ الْاِنْسَانِ بِاِنْسَانٍ دَمُهُ يُسْفَكُ * لِاَنَّهُ بِصُورَةِ الْمَلَائِكَةِ صَنَعَهُ مُسَلَّطًا *
7 * وَاَنْتُمْ فَاثْمِرُوا وَاكْثِرُوا اَسْعُوا فِي الْاَرْضِ وَاكْثِرُوا فِيهَا * ثُمَّ قَالَ اللّٰهُ لِنُوحٍ وَلِبَنِيهِ مَعَهُ قَوْلًا *
8 * هَا اَنَا مُثْبِتٌ عَهْدِي مَعَكُمْ وَمَعَ نَسْلِكُمْ بَعْدَكُمْ * وَمَعَ كُلِّ نَفْسٍ حَيَّةٍ الَّتِي مَعَكُمْ
9 مِنَ الطَّيْرِ وَالْبَهَائِمِ وَحَيَوَانِ الْاَرْضِ الَّذِي مَعَكُمْ * كُلِّمَا خَرَجَ مِنَ التَّابُوتِ مِنْ جَمِيعِ حَيَوَانِ
10 الْاَرْضِ * وَاُثْبِتُ عَهْدِي مَعَكُمْ وَلَا يَنْقَطِعُ كُلُّ بَشَرٍ اَيْضًا مِنْ مَاءِ الطُّوفَانِ * وَلَا
11 يَكُونُ اَبَدًا طُوفَانٌ لِيُهْلِكَ الْاَرْضَ * وَقَالَ اللّٰهُ هٰذِهِ عَلَامَةُ الْعَهْدِ الَّذِي اَنَا جَاعِلُهُ بَيْنِي
12 وَبَيْنَكُمْ وَبَيْنَ كُلِّ نَفْسٍ حَيَّةٍ مَعَكُمْ لِاَجْيَالِ الدَّهْرِ * وَهِيَ قَوْسِي الَّتِي جَعَلْتُهَا فِي الْغَمَامِ *
13 فَتَصِيرُ عَلَامَةَ عَهْدٍ بَيْنِي وَبَيْنَ اَهْلِ الْاَرْضِ * وَيَكُونُ اِذَا عَيَّمْتُ غَيْمًا عَلَى الْاَرْضِ ظَهَرَتِ
14 الْقَوْسُ فِي الْغَمَامِ *

CAP. IX.

1 BEnedixitque Deus Nuha, & filiis ejus: & dixit eis; Multiplicamini, & fructificate, & implete terram. Et timor vester, & terror vester erunt super 2 omne animal terræ: & omne volatile cœli, & omne quod repit super terram; & pisces maris in manus vestras sunt traditi. Et omne reptile mundum, vivum, erit vobis esca; & velut olus herbæ dedi vobis omnia. At verò carnem 3 ne comedas cum ipsius sanguine, quoniam ipse ejus anima est. Sanguines autem vestros ab animabus vestris requiram (per interdictum) & ab omni bestia requiram eos, & de manu hominis. 4 Quicunq; occiderit fratrē suum, ipsum 5 requiram ab illiᵒ anima: ita ut effundens sanguinē humanū in homine, sanguis ejᵒ effundatur: quoniam ad imaginem Angelorum fecit eum dominantem. Vosque fructificate, & augescite: progedite 6 in terram, et multiplicamini in ea. Item 7 dixit Deus ad Nuha & filios ejus cum 8 eo, sermonem; Et ecce ego firmaturus 9 sum pactum meum vobiscum, & cum progenie vestra post vos, Et cum omni 10 anima vivente quæ est vobiscum ex volatilibus, & jumentis, & animali terræ, quod est vobiscum; omni quod egressum est de arca, ex omni animali terræ. Et 11 firmabo pactum meum vobiscum, et non deficies amplius omne carneum aquâ diluvii: & non erit unquam diluvium ut 12 deperdat terram. Dixitque Deus; Hoc 13 est signum fœderis quod ego posuimus sum inter me e inter vos, et inter omnem animam viventem vobiscum, in generationes seculi: Videlicet arcus meus quem constitui in nubibus, fietque signum pacti inter me, et inter habitatores 14 terræ. Fietque, quil add axero nubes super terram, ut appareat arcus in nubibus.

כְּפַר בראשית : י

omnem inter &,vos inter &,me inter quod,mei fœderis recordaborEt

15 וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־

aqua adhuc erit non & :carne omni *in* viventem animam

נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד הַמַּיִם

arcus erit Et .carnem omnem *disperdendam ad* ,diluvium ad

16 לְמַבּוּל לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר : וְהָיְתָה הַקֶּשֶׁת

,DEUM inter *fœderis fœderis recordandum ad* ,illum videbo & ,nube in

בֶּעָנָן וְרָאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים

super quæ ,carne omni *in* viventem animam omnem inter &

וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־

,Fœderis signum Hoc :Noach ad DEUS dixit Et .terram

17 הָאָרֶץ : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ זֹאת אוֹת־הַבְּרִית

super quæ carnem omnem inter & me inter ſtatui quod

אֲשֶׁר הֲקִימוֹתִי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־

,Sem ,arcâ ex *egredientes* Noach filii fuerunt Et .terram

18 הָאָרֶץ : וַיִּהְיוּ בְנֵי־נֹחַ הַיֹּצְאִים מִן־הַתֵּבָה שֵׁם

Tres .Chenahan pater *ipſe* Cham Et .Jepheth & Cham &

וְחָם וְיֶפֶת וְחָם הוּא אֲבִי כְנָעַן : שְׁלֹשָׁה

.terra omnis eſt diſperſa iſtis ab Et .Noach filii iſti

אֵלֶּה בְּנֵי־נֹחַ וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָל־הָאָרֶץ :

de bibit Et .vineam plantavit & ,*terræ vir Noach cœpit* Et

20 וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם : וַיֵּשְׁתְּ מִן־

21 .ſui tabernaculi medio in ſe diſcooperuit & ,eſt inebriatus & ,vino

הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלֹה :

nunciavit & :ſui patris turpitudinem ,Chenahan pater,Cham vidit Et

22 וַיַּרְא חָם אֲבִי כְנַעַן אֶת עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגֶּד

,veſtimentum Jepheth & Sem *tulit* Et .platea in ſuis fratribus duobus

לִשְׁנֵי־אֶחָיו בַּחוּץ : וַיִּקַּח שֵׁם וָיֶפֶת אֶת־הַשִּׂמְלָה

,*retrorſum iverunt* & ,ipſi ambo humerum ſuper poſuerunt &

וַיָּשִׂימוּ עַל־שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ אֲחֹרַנִּית

turpitudinē &,*retrorſum* eorū facies Et:ſui patris turpitudinē operuerūt &

וַיְכַסּוּ אֶת עֶרְוַת אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אֲחֹרַנִּית וְעֶרְוַת

cognovit &,ſuovino à Noach eſt expergefactus Et .viderūt nō ſui patris

אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ : וַיִּקַץ נֹחַ מִיֵּינוֹ וַיֵּדַע

Maledictus :dixit Et .*parvus* ſuus filius ſibi fecit quod

25 אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטֹן : וַיֹּאמַר אָרוּר

Benedictus :dixit Et .ſuis fratribus erit ſervorum ſervus :Chenahā

כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו : וַיֹּאמַר בָּרוּךְ

26 DEUS Dilatet .eis ſervus Chenahan ſit & ,Sem DEUS Dominus

יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ : יַפְתְּ אֱלֹהִים

27 .eis ſervus Chenahan ſit & :Sem tabernaculis in habitet &,Jepheth

לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּן בְּאָהֳלֵי־שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ :

quinquaginta & annos trecentos ,diluvium poſt Noach vixit Et

28 וַיְחִי־נֹחַ אַחַר הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים

anni nongenti Noach dies omnes fuerunt Et .annos

29 שָׁנָה : וַיְהִיּוּ כָּל־יְמֵי־נֹחַ תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה

.eſt mortuus &:anni quinquaginta &

וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמֹת :

CAP. X.

:Jepheth & Cham ,Sem ;Noach filiorum generationes iſtæ Et

1 וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת בְּנֵי־נֹחַ שֵׁם חָם וָיֶפֶת

.diluvium poſt fil i eis ſunt nati &

וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחַר הַמַּבּוּל :

Verſio VULG. LAT.

15 Et recordabor fœderis mei vobiſcum, & cum omni anima vivente quæ carnem vegetat: & nō erunt ultrà aquæ diluvii ad delendum univerſam carnem. Eritque arcus in
16 nubibus, & videbo illum, & recordabor fœderis ſempiterni quod pactum eſt inter Deum & omnem animam viventem univerſæ carnis quæ
17 eſt ſuper terram. Dixitque Deus ad Noë; Hoc erit ſignū fœderis, quod conſtitui inter me & omnem carnem ſuper terram. Erant ergo filii
18 Noë, qui egreſſi ſunt de arca, Sem, Cham, & Iapheth: porrò Cham ipſe eſt pater
19 Chanaan. Tres iſti filii ſunt Noë: & ab his diſſeminatum eſt omne genus hominum ſuper univerſam terram.
20 Cœpitque Noë vir agricola exercere terram, & plantavit vineam. Bibénſque vi-
21 num inebriatus eſt, & nudatus in tabernaculo ſuo.
22 Quod cùm vidiſſet Cham pater Chanaan, verenda ſcilicet patris ſui eſſe nudata, nuntiavit duobus fratribus
23 ſuis foràs. At verò Sem & Japheth pallium impoſuerunt humeris ſuis, & incedentes retrorſum, operuerunt verenda patris ſui: facieſque eorum averſæ erant, & patris virilia non
24 viderunt. Evigilans autem Noë ex vino, cùm didiciſſet quæ fecerat ei filius ſuus mi-
25 nor, Ait, Maledictus Chanaan; ſervus ſervorum erit
26 fratribus ſuis. Dixítque, Benedictus Dominus Deus Sem; ſit Chanaan ſervus ejus. Di-
27 latet Deus Japheth, & habitet in tabernaculis Sem, ſitque Chanaan ſervus ejus.
28 Vixit autem Noë poſt diluvium trecentis quinquaginta annis. Et impleti ſunt omnes
29 dies ejus nongentorum quinquaginta annorum; & mortuus eſt. CAP. X.

1 HÆ ſunt generationes filiorum Noë, Sem, Cham, & Japheth: natique ſunt eis filii poſt diluvium.

Verſio GRÆCA cum Tranſlatione LXX. Interp. LATINA.

15 Καὶ μνησθήσομαι τ διαθήκης μου, ἥ ἐστιν ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί· καὶ οὐκ ἔσται ἔτι τὸ ὕδωρ εἰς κατακλυσμὸν, ὥστε ἐξαλεῖψαι πᾶσαν σάρκα. Καὶ ἔσται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ὄψομαι τῆ μνησθῆναι διαθήκλω αἰώνιον ἀνὰ μέσον (μ) ἐμοῦ καὶ τ γῆς, καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκὶ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τ γῆς. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Νῶε, Τοῦτο τὸ σημεῖον τ διαθήκης, ἧς διέθεμλν ἀνὰ μέσον ἐμοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον πάσης σαρκὸς, ἥ ἐστιν ἐπὶ τ γῆς.
18 Ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ Νῶε, οἱ ἐξελθόντες ἐκ τ κιβωτοῦ, Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ· (ν) Χὰμ δὲ ἦν πατὴρ Χαναάν. Τρεῖς οὗτοί (ξ) εἰσιν υἱοὶ Νῶε· ἀπὸ τούτων διεσπάρησαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ ἤρξατο Νῶε ἄνθρωπ γεωργὸς γῆς· καὶ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα. Καὶ ἔπιεν ἐκ τ οἴνου, καὶ ἐμεθύσθη, καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Καὶ εἶδε Χὰμ ὁ πατὴρ Χαναὰν τὴν γύμνωσιν τ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξελθὼν ἀπήγγειλε τοῖς δυσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔξω. Καὶ λαβόντες Σὴμ καὶ Ἰάφεθ τὸ ἱμάτιον, (ο) ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ δύο νῶτα αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς, καὶ ζυνεκάλυψαν τ γύμνωσιν τ πατρὸς αὐτῶν· καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν (π) ὀπισθοφανῶς, καὶ τὴν γύμνωσιν τ πατρὸς αὐτῶν οὐκ εἶδον. Ἐξύπνησε δὲ Νῶε ἀπὸ τ οἴνου, καὶ ἔγνω ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος. Καὶ εἶπεν, Ἐπικαλάρατ Χαναὰν (ρ) παῖς οἰκέτης ἔσται τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τῷ Σήμ· καὶ ἔσαι Χαναὰν παῖς οἰκέτης αὐτοῦ. Πλατύναι ὁ θεὸς τὸν Ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς οἴκοις τ Σήμ· καὶ γενηθήτω Χαναὰν (σ) παῖς αὐτοῦ. Ἔζησε δὲ Νῶε μ τ κατακλυσμὸν (τ) ἔτη διακόσια πεντήκοντα. Καὶ ἐγένετο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Νῶε ἐνιαυτοὶ διακόσια πεντήκοντα ἔτη· καὶ ἀπέθανεν.

Κεφ. ι'.

1 Αὗται δὲ αἱ γενέσεις τ υἱῶν Νῶε, Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ· καὶ ἐγεννήθησαν αὐτοῖς υἱοὶ μετὰ τὸν κατακλυσμόν.

MS.A. (μ) ἐμῶ, καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης (ν) Χὰμ ἦν (ξ) εἰσιν οἱ υἱοὶ (ο) ἐπέθηκαν (π) ὀπισθοφανὲς, (ρ) παῖς αὐτῦ. (σ) παῖς αὐτῶν. (τ) διακόσια πεντήκοντα ἔτη·

15 Et memor ero teſtamenti mei, quod eſt inter me & vos, & inter omnem animam viventem in omni carne. Et non erit ultrà aqua in diluvium, ut deleat omnem carnem.
16 Et erit arcus meus in nube: & videbo, ad recordandum teſtamenti æterni inter me &
17 terram, & inter animam viventem in omni carne, quæ eſt ſuper terram. Et dixit Deus Noë; Hoc ſignum teſtamenti, quod diſpoſui inter me & inter omnem carnem, quæ eſt ſuper terram. Erant autem filii Noë, qui egreſſi
18 ſunt de arca, Sem, Cham, Japhet. Et Cham erat pater Chanaan. Tres hi ſunt filii
19 Noë. Ab his diſſeminati ſunt ſuper omnem terram. Et cœpit Noë homo agricola eſſe ter-
20 væ, & plantavit vineam. Et bibit de vino; & inebri-
21 atus eſt, & nudavit ſe in domo
22 ſua. Et vidit Cham pater Chanaan (d) nudationem patris ſui: & egreſſus annunciavit duobus fratribus ſuis foris. Et ſumentes Sem, &
23 Japhet veſtimentum, impoſuerunt ſuper duos humeros ſuos, & perrexerunt retrorſum, & cooperuerunt nuditatem patris ſui: & facies eorum retrorſum: & nuditatem patris ſui non vide-
24 runt. Et ſobrius factus eſt Noë à vino: & cognovit omnia quæ fecit ei filius ejus
25 junior. Et dixit, Maledictus Chanaan (e) puer: famulus erit fratribus ſuis. Et
26 dixit, Benedictus Dominus Deus Sem: & erit Chanaan puer (f) famulus ejus. Dilatet Deus Japhet: & habitet
27 in (g) domibus Sem: & ſit Chanaan puer ejus. Vixit autem Noë poſt diluvium an-
28 nos trecentos quinquaginta. Et facti ſunt omnes dies Noë,
29 nongenti quinquaginta anni; & mortuus eſt.

CAP. X.

1 HÆ ſunt generationes filiorum Noë, Sem, Cham, Japhet; & nati ſunt eis filii poſt diluvium.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܐܙܟܪ ܐܢܐ ܝܬ ܩܝܡܝ ܕܐܬܝ ܥܡܟܘܢ ܘܥܡ ܟܠ ܢܦܫ ܚܝܐ ܕܒܟܠ ܒܣܪ ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܡܝ ܬܘ ܠܡܒܘܠ ܠܡܚܒܠ ܟܠ ܒܣܪ ܘܢܗܘܐ ܩܫܬܐ ܒܥܢܢܐ ܘܐܚܙܐ ܐܢܐ ܐܬ ܩܝܡܝ ܕܐܬܝ ܥܡ ܟܠ ܢܦܫ ܚܝܐ ܕܒܟܠ ܒܣܪ ܕܥܠ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ ܗܕܐ ܐܬ ܩܝܡܐ ܕܐܬܝ ܥܡ ܟܠ ܒܣܪ ܕܥܠ ܐܪܥܐ ܘܗܘ ܒܢܝ ܢܘܚ ܕܢܦܩܘ ܡܢ ܬܝܒܬܐ ܫܡ ܘܚܡ ܘܝܦܬ ܘܚܡ ܗܘ ܐܒܐ ܕܟܢܥܢ ܬܠܬܗ ܐܠܝܢ ܒܢܝ ܢܘܚ ܘܡܢ ܐܠܝܢ ܐܬܦܪܫ ܟܠ ܐܪܥܐ ܘܫܪܝ ܢܘܚ ܓܒܪܐ ܕܐܪܥܐ ܘܢܨܒ ܟܪܡܐ ܘܫܬܐ ܡܢ ܚܡܪܐ ܘܫܟܪ ܘܐܬܓܠܐ ܒܓܘ ܡܫܟܢܗ ܘܚܙܐ ܚܡ ܐܒܐ ܕܟܢܥܢ ܐܬ ܥܪܝܬܐ ܕܐܒܘܗܝ ܘܢܦܩ ܐܚܪܝܢ ܠܐܚܘܗܝ ܒܪ ܘܩܒܠ ܫܡ ܘܝܦܬ ܐܬ ܣܘܬܐ ܘܣܡܘ ܥܠ ܬܪܝܗܘܢ ܟܬܦܐ ܘܗܠܟܘ ܐܚܘܪܝܬ ܘܟܣܘ ܐܬ ܥܪܝܬ ܐܒܝܗܘܢ ܘܦܪܨܘܦܗܘܢ ܐܚܘܪܝܬ ܘܥܪܝܬ ܐܒܝܗܘܢ ܠܐ ܚܙܘ ܘܐܬܥܪ ܢܘܚ ܡܢ ܚܡܪܗ ܘܝܕܥ ܐܝܟ ܥܒܕ ܠܗ ܒܪܗ ܙܥܘܪܐ ܘܐܡܪ ܐܪܝܪ ܟܢܥܢ ܥܒܕ ܥܒܕܝܢ ܢܗܘܐ ܠܐܚܘܗܝ ܘܐܡܪ ܒܪܝܟ ܝܗ ܐܠܗ ܫܡ ܘܗܘܐ ܟܢܥܢ ܥܒܕ ܠܗ ܢܦܬ ܐܠܗܐ ܠܝܦܬ ܘܢܫܪܐ ܒܡܫܟܢ ܫܡ ܘܗܘܐ ܟܢܥܢ ܥܒܕ ܠܗ ܘܚܝ ܢܘܚ ܒܬܪ ܛܒܘܢܐ ܬܫܥ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܚܡܫܝܢ ܫܢܝܢ ܘܡܝܬ ܘܗܘ ܟܠ ܝܘܡܝ ܢܘܚ ܬܫܥ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܚܡܫܝܢ ܫܢܝܢ ܘܡܝܬ ܘܐܠܝܢ ܬܘܠܕܬ ܒܢܝ ܢܘܚ ܫܡ ܚܡ ܘܝܦܬ ܘܐܬܝܠܕ ܠܗܘܢ ܒܢܝܢ ܒܬܪ ܛܒܘܢܐ

Et recordabor pacti mei q̄ eſt inter me & vos, & inter omnē animā viventē quæ vobiſcū eſt, & inter univerſam carnē: & non erunt ampliùs aquæ diluvii ad corrumpendā omnē carnē. Eritq; arcus in nubibus, & videbo eum in memoriā fœderis perpetui inter Deum & inter omnē animā vivētē cujuſvis carnis quæ eſt ſuper terram. Dixitq; Deus ad Noë, Hoc eſt ſignū fœderis q̄ ſtatui inter me & inter omnē carnē quæ eſt ſuper terrā. Erant autē filii Noë qui egreſſi ſunt ex arca, Sem, & Ham, & Iapheth. Ham ipſe eſt pater Chanaā. Tres iſti, filii ſunt Noë; & ab his diſſeminati ſunt in univerſā terrā. Cœpit autē Noë culturā terræ, plantavitq; vineā. Et bibit ex vino illi⁹, & inebriatus eſt, atq; detectus intra tabernaculū ſuū. Et vidēs Ham pater Chanaan nuditatē patris ſui, indicavit duobus fratribus ſuis. Et acceperunt Sem & Iapheth palliū, et poſuerunt ſuper humeros amborū, et incedentes retrorſum, operuerunt nuditatē patris ſui: faciēſq; eorū erāt averſæ, et nuditatē patris ſui non viderūt. Evigilans autē Noë ex vino ſuo, novit quicquid fecerat ei filius ſuus minor. Et ait, Maledictus Chanaā, ſervus ſervorū ſit fratribus ſuis. Dixitq;, Benedictus Dñs Deus Sem, ſitq; Chanaan ſervus illis. Dilatet De⁹ Iapheth, et habitet in tentorio Sem: ſitq; Chanaā ſervus illis. Vixit autem Noë poſt diluvium, trecentis quinquaginta annis. Fuerúntq; omnes dies Noë, nongenti quinquaginta anni; et mortuus eſt.

CAP. X.

ET iſtæ ſunt generationes filiorum Noë, Sem, et Ham, et Iapheth: natiſque ſunt eis filii poſt diluvium.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

15 וְדַכְרְנָא יָת קְיָמִי דִּי בֵין מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין כָּל־נַפְשָׁא חַיְתָא
בְּכָל בִּסְרָא וְלָא יְהוֹן עוֹד מַיָּא
16 לְטוּפָנָא לְחַבָּלָא כָּל־בִּשְׂרָא: וּתְהֵי קֶשְׁתָּא בַּעֲנָנָא וְאֶחֱזִנַּהּ
לְדַכְרָן קְיָם עֻלָּם בֵּין מֵימְרָא דַיְיָ
וּבֵין כָּל־נַפְשָׁא חַיְתָא בְּכָל־בִּשְׂרָא
17 דִּי עַל־אַרְעָא: וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ זְדָא אָת קְיָם דִּי אֲקִימִית בֵּין
מֵימְרִי וּבֵין כָּל־בִּשְׂרָא דִּי עַל־
18 אַרְעָא: וַהֲווֹ בְנֵי־נֹחַ דִּי נְפָקוּ
מִן־תֵּיבוּתָא שֵׁם וְחָם וְיָפֶת וְחָם
19 הוּא אֲבוּהִי דִּכְנָעַן: תְּלָתָא אִלֵּין בְּנֵי נֹחַ וּמֵאִלֵּין אִתְבַּדַּרוּ כָּל־
20 אַרְעָא: וְשָׁרִי נֹחַ גַּבַר פַּלָּח
21 בְּאַרְעָא וּנְצִיב כַּרְמָא: וּשְׁתֵי מִן
חֲמְרָא וּרְוִי וְאִתְגְּלִי בְּגוֹ מַשְׁכְּנֵיהּ:
22 וַחֲזָא חָם אֲבוּהִי דִּכְנָעַן יָת
עֶרְיְתָא דַּאֲבוּהִי וְחַוִּי לְתַרְיִן
23 אֲחוֹהִי בְּשׁוּקָא: וּנְסִיבוּ שֵׁם וְיָפֶת
יָת־כְּסוּתָא וְשַׁוִּיאוּ עַל־כְּתֵפְהוֹן
תַּרְוֵיהוֹן וְאָזְלוּ מְחַזְּרִין וְכַסִּיאוּ
יָת עֶרְיְתָא דַּאֲבוּהוֹן וְאַפֵּי דִּילְהוֹן
מְחַזְּרִין וְעֶרְיְתָא דַּאֲבוּהוֹן לָא
24 חָזוּ: וְאִתְּעַר נֹחַ מֵחַמְרֵיהּ וִידַע
25 יָת דִּי־עֲבַד לֵיהּ בְּרֵיהּ זְעֵירָא:
וַאֲמַר לֵיט כְּנָעַן עַבְדָּ פַלָּח יְהֵי
26 לַאֲחוֹהִי: וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהּ
שֵׁם וִיהֵי כְנָעַן עַבְדָּא לְהוֹן:
27 יַפְתֵּי יְיָ לְיֶפֶת וְיִשְׁרֵי שְׁכִנְתֵּיהּ
בְּמַשְׁכְּנֵי שֵׁם וִיהֵי כְנָעַן עַבְדָּא
28 לְהוֹן: וְחָיָא־נֹחַ בָּתַר טוּפָנָא
29 תְּלָת מְאָה וְחַמְשִׁין שְׁנִין: וַהֲווֹ
כָּל־יוֹמֵי נֹחַ תְּשַׁע מְאָה וְחַמְשִׁין
שְׁנִין וּמִית:
וְאִלֵּין תּוֹלְדָת בְּנֵי־נֹחַ שֵׁם חָם וְיָפֶת
וְאִתְיְלִדוּ לְהוֹן בְּנִין בָּתַר טוּפָנָא:

15 Et recordabor pacti mei, quod eſt inter me & inter vos; & inter omnem animã viventẽ in univerſã carne: neq; erit ultra aqua diluvii, ad diſperdendã omnem carnẽ. Et erit arcus in nube: & videbo eum, in memoriã fœderis ſempiterni; 16 quod eſt inter verbũ Dei, & inter omnẽ animã viventẽ, in univerſã carne quæ eſt ſuper terram. Dixitq; Deus ad Noe: Hoc eſt ſignum fœderis inter verbum meum, & univerſam carnem quæ eſt ſuper terram. Et fuerunt 18 filii Noe, qui egreſſi ſunt de arcã, Sem, & Cham & Japheth: & Cham ipſe eſt pater Chanaan. Tres iſti ſunt 19 filii Noe: & ab his diſſeminata eſt univerſa terra. Et 20 cœpit Noe eſſe vir operari⁹ in terrã: & plãtavit vineã. 21 Et bibit ex vino, & inebriatus eſt: & nudatus eſt in medio tabernaculi ſui. Et vidit 22 Cham pater Chanãã verẽda patris ſui: & nuntiavit duob⁹ fratrib⁹ ſuis foràs. Et tulerunt Sem & Iapheth pallium, & impoſuerunt ſuper humerũ amborum, & abierunt retrorſum, & operuerunt verenda patris ſui: & facies eorũ averſæ erant, & verẽda patris ſui non viderunt. 24 Evigilans autẽ Noe ex vino, cognovit quod fecerat ei filius ſuus minor. Et 25 ait, Maledictus Chanaã: ſervus ſerviens erit fratribus ſuis. Et ait; Benedictus Dominus De⁹ Sem: & ſit Chanaan ſerv⁹ illis. Dilatet De⁹ Japheth; & *habitare faciat gloriam ſuam* in tabernaculis Sem: & ſit Chanaan ſervus eis. 28 Et vixit Noe poſt diluvium, trecentis & quinquaginta annis. Et fuerunt 29 omnes dies Noe, nongẽti & quinquaginta anni: & mortuus eſt.

CAP. X.

ET hæ ſunt generationes filiorũ Noe; Sem, Cham & Iapheth: natiq; ſunt eis filii poſt diluvium.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

15 * זכרתי את־בריתי אשר ביני וביניכם וביני כל־נפש חיה בכל־בשר
ולא־יהיו עוד המים למבול לשחת כל־בשר:
16 * והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים
ובין כל־נפש חיה בכל־בשר אשר על־הארץ:
17 * ויאמר אלהים אל־נח זאת אות־הברית אשר הקימתי ביני
ובין כל־בשר אשר על־הארץ:
18 ** ויהיו בני־נח היצאים מן־התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען:
19 שלשה אלה בני־נח ומאלה נפצה כל־הארץ:
20 * ויחל נח איש האדמה ויטע כרם:
21 ושתה מן־היין וישכר ויתגל בתוך אהלה:
22 וירא חם אבי כנען את־ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ:
23 ויקחו שם ויפת את־השמלה וישימו על־שכמם וילכו אחרנית
ויכסו את־ערות אביהם ופניהם אחרנית ולא ראו את־ערות אביהם:
24 ** ויקץ נח מיינו וידע את אשר־עשה לו בנו הקטן:
25 ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו:
26 ויאמר ברוך יהוה אלהי שם והי כנען עבד למו:
27 יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם והי כנען עבד למו:
28 ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה:
29 ויהי כל־ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת:
ג א: ואלה תולדת בני־נח שם חם ויפת ויולדו להם בנים אחרי המבול:

VERSIO SAMARITANA.

15 * זכרתי את־בריתי אשר בינו ובינכם וביני כל־נפש חיה בכל־בשר
ולא־יהיו עוד המים למבול לשחת כל־בשר:
16 * והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים
ובין כל־נפש חיה בכל־בשר אשר על־הארץ:
17 * ויאמר אלהים אל־נח זאת אות־הברית אשר הקימתי ביני
ובין כל־בשר אשר על־הארץ:
18 ** ויהיו בני־נח היצאים מן־התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען:
19 שלשה אלה בני־נח ומאלה נפצה כל־הארץ:
20 * ויחל נח איש האדמה ויטע כרם:
21 ושתה מן־היין וישכר ויתגל בתוך אהלה:
22 וירא חם אבי כנען את־ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ:
23 ויקחו שם ויפת את־השמלה וישימו על־שכמם וילכו אחרנית
ויכסו את־ערות אביהם ופניהם אחרנית ולא ראו את־ערות אביהם:
24 ** ויקץ נח מיינו וידע את אשר־עשה לו בנו הקטן:
25 ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו:
26 ויאמר ברוך יהוה אלהי שם והי כנען עבד למו:
27 יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם והי כנען עבד למו:
28 ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה:
29 ויהי כל־ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת:
ג א: ואלה תולדת בני־נח שם חם ויפת ויולדו להם בנים אחרי המבול:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

15 *Tum recordabor fœderis mei quod eſt inter me & inter vos, & inter omnem animam viventem & non erit ultra aqua in diluvium ad perdendam omnem carnem.* 16 *Sed erit arcus in nube; & videbo illum ad recordandum fœderis perpetui inter Deum & omnem animam viventem, cum omni carne quæ eſt ſuper terram:* 17 *Dixitque Deus ad Noë, Hoc eſt ſignum fœderis, quod ſtatui inter me, & inter omnem carnem quæ eſt ſuper terram.* Et egreſſi 18 *ſunt filii Noë ex arca, Sem, Cham & Japhet: Cham autem fuit pater Chanaan. Tres iſti ſunt filii Noë: ab* 19 *iſtis diſſeminata eſt univerſa terrat.* Et cœpi Noë eſſe 20 (c) *vir terræ, plantavitq; vinem.* Et bibit de vino, & 21 *inebriatus eſt,* (d) & denudavit ſe in medio tabernaculi ſui. Vidit autem 22 *Cham pater Chanaan pudenda patris ſui, nuntiavitque duobus fratribus ſuis foris.* Et acceperunt Sem 23 & Japhet veſtimentum, & poſuerunt ſuper humerum ambo ipſi: & inceſſerunt retrorſum, operueruntque pudenda patris ſui: facies autem eorum erant retrorſum, ut pudenda patris ſui non viderent. Et expergefactus Noë à vino ſuo, cognovit quod fecerat illi fi- 24 lius ejus minor. Tum dixit, Maledictus Chanaan; ſervus ſervuorum erit fra- 25 tribus ſuis. Et dixit, Benedictus Dominus De⁹ Sem; ſitq; 26 Chanaan ſervus illis. Dilatet 27 Deus Japhet, et habitet in tabernaculis Sem: ſitq; Chanaan ſervus illis. Vixit 28 autem Noë poſt diluvium trecentis quinquaginta annis. Fuerunt q; omnes dies 29 Noë, nongenti et quinquaginta anni; et mortuus eſt.

CAP. X.

HÆ ſunt generationes 1 filiorum Noë, Sem, Cham et Japhet: nati ſunt autem eis filii poſt diluvium.

VER. SAM. (c) Vir cultura (d) & projecit

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وذكر عهدي الذي بيني وبينكم وبين كل نفس حية لكل بسري * ولا تصير الماء
16 ايضا طوفانا ليهلك كل بسر * ويكون القوس في الغمام اظهرها ذكرا لامان الدهر من الله
17 لكل نفس حية في كل بسري على الارض * ثم قال الله لنوح هذه علامة العهد الذي اقمت
18 بيني وبين كل بسر على الارض * وكانوا بنو نوح الخارجون من التابوت ساما وحاما ويافث
19 وكان حام يكني ابا كنعان * هؤلاء الثلاثة بنو نوح وبهم تعرف الناس في الارض * واذ ابتدا
20 21 نوح بفلاحة الارض غرس كرما * وشرب من الخمر وسكر وتكشف في خبائه * ورأى حام ابو
22 كنعان سوءة ابيه واخبر اخويه وهما في السوق * فاخذ سام ويافث ثوبا وجعلاه على منكبيهما
23 ومضيا مستدبرين فغطيا سوءة ابيهما * ووجوههما مستدبرين وسوءة ابيهما لم يريا ها * ولما
24 25 افاق نوح من سكره علم ما صنع به ابنه الصغير * وقال ملعون ابو كنعان عبدا
26 مستعبدا يكون لاخويه * ثم قال تبارك الله اله سام * ويكون ابو كنعان عبدا له * يحسن الله
27 28 الى يافث ويسكن في خبائه سام * ويكون ابو كنعان عبدا له * ثم عاش نوح بعد الطوفان
ثلثمائة سنة وخمسين سنة * فصار جميع عمر تسع مائة سنة وخمسين سنة ثم مات *

* الفصل العاشر *

1 * وهؤلاء اولاد بني نوح سام وحام ويافث * وهم بنون ولدوا لهم بعد الطوفان *

Et recorder pacti mei, quod eſt inter me & inter vos, & inter omnem animam viventem cujuſlibet carnei: & aqua non fiet amplius diluvium, ut perdat omnem hominem. Et erit arcus in nubibus; eúmque manifeſtabo in memoriam, pro ſecuritate ſæculi à Deo, omni animæ viventi quæ eſt in omni carneo ſuper terram. Tum dixit Deus ad Nuha, Hoc eſt ſignum pacti quod conſtitui inter me, & inter omnem carnem ſuper terram. Et fuerunt filii Nuha, qui egreſſi ſunt ex arca, Sam, et Ham, et Jafet. Ham verò cognominabatur pater Chanaan. Hi tres ſunt filii Nuha, et ab ipſis diviſi ſunt homines in terram. Cumque cœpiſſet Nuha culturam terræ, plantavit vineam: Et bibit ex vino, et inebriatus eſt, et nudatus eſt in tabernaculo ſuo. Et vidit Ham pater Chanaan turpitudinem patris ſui, et detulit duobus fratribus ſuis exiſtentibus in plateâ. Sumpſeruntque Sam, et Iaphet veſtem, impoſueruntque eam humeris ſuis; abieruntque retrocedentes, et cooperuerunt turpitudinem patris ſui, faciebus ambo um averſis: et turpitudinem patris ſui non viderunt. Cùm autem reſipuiſſet Nuha ex ebrietate ſua, cognovit quod fecerat ſibi filius ſuus minor. Dixitque, Maledictus pater Chanaan, ſervus ſubditus erit ambobus fratribus ſuis. Deinde dixit, Benedictus Deus, Deus Sam; et erit pater Chanaan ſervus ejus. Benefacit Deus Japhet, et habitabit in tabernaculis Sam: et erit pater Chanaan ſervus ejus. Deinde vixit Nuha poſt diluvium, trecentos annos et quinquaginta annos: factâque eſt tota ætas ejus, nongenti anni, et quinquaginta anni; deinde mortuus eſt.

CAP. X.

ET hi ſunt filii filiorum Nuha, Sam, et Ham, et Japheth: ſúntque filii qui nati ſunt illis poſt diluvium.

ספר בראשית : י

Tubal & ,Javan & ,Madai & ,Maghog & Ghomer ;Jepheth Filii
בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבַל
Riphath & Aſchenaz : Ghomer filii Et .Tiras & ,Meſech &
וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס : וּבְנֵי גֹמֶר אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת
Chitthim ,Tharſis & ,Eliſah : Javan filii Et .Togharmah &
וְתוֹגַרְמָה : וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כִּתִּים
ſuis terris in gentium inſulæ ſunt ſeparatæ iſtis Ab .Dodanim &
וְדֹדָנִים : מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ אִיֵּי הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹתָם
filii Et ſuis gentibus in ſuas familias ad ſuam linguam ad ſingulæ
אִישׁ לְלְשֹׁנוֹ לְמִשְׁפְּחֹתָם בְּגוֹיֵהֶם : וּבְנֵי
;Chus filii Et .Chenahan & ,Puth & ,Miſraim & Chus ; Cham
חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן : וּבְנֵי כוּשׁ
filii Et .Sabthecah & ,Rahamah & ,Sabthah & ,Chavilah & ,Seba
סְבָא וְחֵוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי
ipſe .Nimrod genuit Chus Et .Dedan & ,Seba ;Rahamah
רַעְמָה שְׁבָא וּדְדָן : וְכוּשׁ יָלַד אֶת נִמְרֹד הוּא
venatione potens fuit ipſe .terrâ in potens eſſe cœpit
הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבֹּר בָּאָרֶץ : הוּא הָיָה גִּבֹּר צַיִד
venatione fortis Nimrod Sicut :dicitur Idcirco .Domini facies ad
לִפְנֵי יְהוָה עַל כֵּן יֵאָמֵר כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צַיִד
,Erech & ,Babel eius regni principium fuit Et .Domini conſpectu in
לִפְנֵי יְהוָה : וַתְּהִי רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ בָּבֶל וְאֶרֶךְ
exiit ipſi terrâ E .Sinhar terrâ in ,Chalneh &,Achad &
וְאַכַּד וְכַלְנֶה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר : מִן הָאָרֶץ הַהִוא יָצָא
& civitatem Rechoboth & ,Nineveh ædificavit & ;Aſſur
אַשּׁוּר וַיִּבֶן אֶת נִינְוֵה וְאֶת רְחֹבֹת עִיר וְאֶת
civitas ipſa .Chalach inter & Nineveh inter Reſen Et .Chalach
כָּלַח : וְאֶת רֶסֶן בֵּין נִינְוֵה וּבֵין כָּלַח הִוא הָעִיר
,Hanamim & ,Ludim genuit Miſraim Et .magna
הַגְּדֹלָה : וּמִצְרַיִם יָלַד אֶת לוּדִים וְאֶת עֲנָמִים
,Patruſim Et .Naphthuchim & ,Lehabim &
וְאֶת לְהָבִים וְאֶת נַפְתֻּחִים : וְאֶת פַּתְרֻסִים
& ,Peliſtim inde ſunt egreſſi quòd :Chaſluchim &
וְאֶת כַּסְלֻחִים אֲשֶׁר יָצְאוּ מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת
& ,ſuî primogenitû Sidon genuit Chenahan Et .Chaphtorim
כַּפְתֹּרִים : וּכְנַעַן יָלַד אֶת צִידֹן בְּכֹרוֹ וְאֶת
.Ghirghaſi & ,Emori & ,Jebuſi Et .Cheth
חֵת : וְאֶת הַיְבוּסִי וְאֶת הָאֱמֹרִי וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי :
Arvadi Et .Sini & ,Harchi & ,Chivvi &
וְאֶת הַחִוִּי וְאֶת הָעַרְקִי וְאֶת הַסִּינִי : וְאֶת הָאַרְוָדִי
familiæ ſunt ſparſæ poſtea Et .Chamathi & ,Semari &
וְאֶת הַצְּמָרִי וְאֶת הַחֲמָתִי וְאַחַר נָפֹצוּ מִשְׁפְּחוֹת
te ingrediente Sidon à Chenahanæi terminus fuit Et .Chenahanæi
הַכְּנַעֲנִי : וַיְהִי גְּבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידֹן בֹּאֲכָה
,Hamorah & Sedom te ingrediendo ,Hazzah ad uſq; Gherar
גְּרָרָה עַד עַזָּה בֹּאֲכָה סְדֹמָה וַעֲמֹרָה
Cham filii Iſti .Laſah ad uſq; Seboim & Admah &
וְאַדְמָה וּצְבֹיִם עַד לָשַׁע : אֵלֶּה בְּנֵי חָם
.ſuis gentibus in ſuis terris in ſuas linguas ad ſuas familias ad
לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם בְּגוֹיֵהֶם :

Verſio VULG. LAT.

2 Filii Japheth ; Gomer, & Magog, & Madai, & Javan, & Thubal, & Moſoch, & Thiras. Porrò filii Gomer; Aſcenez, & Riphath, & Thogorma. 3 Filii autem Javan ; Eliſa & Tharſis, Cetthim & Dodanim. 4 Ab his diviſæ ſunt inſulæ gentium in regionibus ſuis, unuſquiſque ſecundùm linguam ſuam & familias ſuas in nationibus ſuis. 5 Filii autem Cham ; Chus, & Meſraim, & Phuth, & Chanaan. 6 Filii Chus ; Saba, & Hevila, & Sabatha, & Regma, & Sabatacha. Filii Regma ; Saba & Dadan. 7 Porrò Chus genuit Nemrod: ipſe cœpit eſſe potens in terra; 8 Et erat robuſtus venator coram Domino. Ob hoc exivit proverbium ; Quaſi Nemrod robuſtus venator coram Domino. 9 Fuit autem principium regni ejus Babylon, & Arach, & Achad, & Chalanne, in terra Sennaar. 10 De terra illa egreſſus eſt Aſſur, & ædificavit Niniven, & plateas civitatis, & Chale. 11 Reſen quoque inter Niniven & Chale : hæc eſt civitas magna. 12 At verò Meſraim genuit Ludim,& Anamim,& Laabim, Nephthuim, Et Phetruſim,& Chaſluim : De quibus egreſſi ſunt Philiſthiim, & Caphtorim. 13 Chanaan autem genuit Sidonem primogenitum ſuum, Hethæum, Et Jebuſæum, & Amorrhæum, Gergeſæum, Hevæum, & Aracæum : Sinæum, & Aradium, Samaræum, & Amathæum, Et poſt hæc diſſeminati ſunt populi Chananæorum. 14 Factique ſunt termini Chanaan venientibus à Sidone Geraram uſque Gazam, donec ingrediaris Sodomam & Gomorrham, & Adamam, & Seboim, uſque Leſa. 15 Hi ſunt filii Cham in cognationibus, & linguis, & generationibus , terriſque & gentibus ſuis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

2 Υἱοὶ Ἰάφεθ· Γαμὲρ, καὶ Μαγὼγ, καὶ (α) Μαδοὶ, καὶ Ἰωυὰν, καὶ Ἐλισὰ, καὶ Θοβὲλ, καὶ Μοσὲχ, καὶ Θείρας. 3 Καὶ υἱοὶ Γαμὲρ· Ἀσανὲζ, καὶ Ῥιφὰθ, καὶ (β) Θοργαμά. 4 Καὶ υἱοὶ Ἰωυὰν· Ἐλισὰ, καὶ Θαρσεις, Κήτιοι, Ῥόδιοι. 5 Ἐκ τούτων ἀφωρίσθησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· ἕκας & κατ γλῶσαν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. 6 Υἱοὶ δὲ Χάμ· Χὼς, καὶ Μεσραὶν, Φοὺθ, καὶ Χαναάν. 7 Υἱοὶ δὲ Χὼς· Σαβὰ, καὶ Εὐϊλὰ, καὶ Σαβαθὰ, καὶ (γ) Ῥεγμὰ, καὶ (δ) Σαβαθακά. Υἱοὶ δὲ Ῥεγμά· Σαβὰ, καὶ Δαδάν. 8 Χὼς δὲ ἐγέννησε τὸν Νεβρώδ. 9 οὗτος ἤρξατο εἶναι γίγας ὂν τῆ γῆς. Οὗτος ὢν γίγας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ· διὰ τοῦτο ἐροῦσιν, Ὡς Νεβρὼδ γίγας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου. 10 Καὶ ἐγένετο ἀρχὴ τῆ βασιλείας αὐτοῦ Βαβυλὼν, καὶ Ὀρὲχ, καὶ Ἀρχαδ, καὶ Χαλάννη, ἐν τῇ γῇ (ε) Σενααρ. 11 Ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης ἐξῆλθεν Ἀσσὺρ· καὶ ᾠκοδόμησε τὴν (ζ) Νινευὶ, καὶ τὴν (η) Ῥοωβὼθ πόλιν, (θ) καὶ τὴν Χαλὰχ, 12 Καὶ τὴν (ι) Δασὴν ἀνὰ μέσον Νινευὶ, καὶ ἀνὰ μέσον Χαλάχ· αὕτη (κ) ἡ πόλις μεγάλη. 13 Καὶ Μεσρὰιν ἐγέννησε τὸν Λουδιὲιμ, καὶ τὸν (λ) Νεφθαλιὲιμ, καὶ τὸν Ἐνεμεσιὲιμ, καὶ τὸν Λαβιὲιμ, 14 Καὶ τὸν Παθροσωνιὲιμ, καὶ τὸν Χασμωνιὲιμ, ὅθεν (μ) ἐξῆλθε Φυλισιὲιμ, καὶ τὸν (ν) Γαφθοριὲιμ. 15 Χαναὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Σιδῶνα (ξ) πρωτότοκον αὐτῦ, καὶ τὸν Χετταῖον, 16 Καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, 17 Καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἀρουκαῖον, καὶ τὸν Ἀσεννααῖον, 18 Καὶ τὸν Ἀράδιον, καὶ τὸν Σαμαραῖον, καὶ τὸν Ἀμαθί. καὶ μετὰ τοῦτο διεσπάρησαν αἱ φυλαὶ τῶν Χαναναίων. 19 (ο) Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια τῶν Χαναναίων ἀπὸ Σιδῶνος ἕως ἐλθεῖν εἰς Γεραρὰ καὶ Γαζὰν, ἕως ἐλθεῖν ἕως Σοδόμων καὶ Γομόρρας, 20 Ἀδαμὰ καὶ (π) Σεβωὶν ἕως Δασά. Οὗτοι υἱοὶ Χὰμ, ἐν τῇ φυλαῖς αὐτῶν, κατ γλώσσας αὐτῶν, ἐν τῇ χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν.

MS. A. Κεφ. ι'. (α) Μαδαὶ, (β) Θεργαμά. (γ) Ρεγχμὰ, (δ) Σαβακαθά. (ε) Σενναάρ. (ζ) Νινευὴ, (η) Ῥοωβὸς (θ) καὶ Χαλάχ. (ι) Δασὲμ (κ) πόλις ἡ μεγάλη. (λ) Νεφθαλιείμ, (μ) ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλισιείμ, (ν) Χαφθοριείμ. (ξ) πρωτότοκον, καὶ (ο) Καὶ ἐγένοντο ὅρια Χαναναίων (π) Σεζωὶμ

Filii Japheth; Gamer, & Magog, & Madoi, & Jovan, & (a) Eliſa, & Thobel, & Moſoch, & Thiras. 3 Et filii Gamer; Aſcanaz, & Riphath, & Thorgama. 4 Et filii Jovan; Eliſa & Tharſis, Cetii, Rhodii. 5 Ex his ſegregatæ ſunt inſulæ gentium in terra ſua : unuſquiſque ſecundùm linguam, in tribubus ſuis, & in gentibus ſuis. 6 Filii autem Cham ; Chus, & Meſraim, Phud, & Chanaan. 7 Filii autem Chus ; Saba, & Evila, & Sabatha, & Rhegma, & Sabathaca. Filii autem Rhegma, Saba, & Dadan. 8 Chus autem genuit Nebrod. Hic cœpit eſſe gigas ſuper terram. 9 Hic erat gigas (b) venator (c) contra Dominum Deum. Propter hoc dicent, Sicut Nebrod gigas venator contra Dominum. 10 Et factum eſt initium regni ejus Babylon, & Orech, & Archad, & Chalanne in terrâ Senaar. 11 De terra illa exiit Aſſur ; & ædificavit Ninivem, & Rhooboth civitatem, & Chalch, Et Daſe inter medium Ninives, & Chalach. 12 Hæc civitas magna. Et Meſraim genuit Ludiim & Nephtalim, & Enemetiim, & Labiim, Et Patroſoniim, & Chaſmoniim (unde (d) exierunt Philiſtiim,) & Gaphthoriim. 13 Chanaan autem genuit Sidonem primogenitum ſuum, & Cheitæum, Et Jebuſæum, & Amorrhæum, & Gergeſæum, Et Evæum, et, Arucæum, & Aſennæum, Et Aradium, & Samaræum, & Amathi. 14 Et poſt hæc diſperſæ ſunt tribus Chananæorum. 15 Et factî ſunt fines Chananæorum à Sidone, donec veniatur ad Gerara, & Gazan, donec veniatur uſque ad Sodomam, & Gomorrham, Adama, & Seboim uſque ad Daſa. 20 Hi Filii Cham in tribubus ſuis ſecundùm linguas ſuas in regionibus ſuis, & in gentibus ſuis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Filii Iapheth, Gomor, & Magog, & Medai, & Iavan, & Tubil, & Moſoch, & Thiras. 2 Et filii Gomor, Aſchenez, & Diphar, et Thogorma. 3 Et filii Iavan, Eliſa, et Tharſis, et Chetim, et Dodanim. 4 Et ab his diviſi ſunt in inſulas populi per terras ſuas, unuſquiſq; ſecundùm linguam ſuã, juxta familias ſuas in nationibus ſuis. 5 Filii verò Ham, Chus, et Meſraim, et Phut, et Canaan. 6 Et filii Chus, Saba, et Hevila, et Sabta, et Raama, et Sabethcha; et filii Raama, Saba, et Daran. 7 Porrò Chus genuit Nemrod : ipſe cœpit eſſe gigas in terra. 8 Ipſe fuit gigas bellator coram Domino: propterea dicitur, Sicut Nemrod gigas bellator coram Domino. 9 Et fuit principium regni ejus Babel, et Arach, et Achar, et Chelia in terra Senaar. 10 Ex ea terra egreſſus eſt Aſſyrius, et ædificavit Ninive, et Rahboth civitatem, et Chalah, 11 Et Raſan quæ eſt inter Ninive, et inter Chalah: ipſa eſt civitas magna. 12 Et Meſraim genuit Ludim, et Iaabim, et Lahabim, et Iaphtuhim, Et Phatruſim, et Chaſluhim, unde egreſſi ſunt Philiſthæi et Cappadoces. 13 Chanaan verò genuit Saidon primo-genitum ſuum, et Hethæos, Et Iebouſæos, et Amorrhæos, et Gergeſæos, Et Hevæos, et Semaræos, et Aracæos, et Sinæos, et Aradæos, Et Hamathæos. 14 Et poſteà diſſeminatæ ſunt familiæ Chananæorum. 15 Fuit autem terminus Chananæorum à Sidon quæ eſt ad ingreſſum in Gedar, uſq; ad Aza quæ eſt in aditu ad Sodomam et Gomorrham, et Adamam, et Seboim, uſque ad Laſaa. 20 Iſti ſunt filii Ham in familias ſuas et idiomata ſua, in regionibus et nationibus ſuis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

2 בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן
3 וְתוּבַל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס: וּבְנֵי גֹּמֶר
4 אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת וְתוֹגַרְמָה: וּבְנֵי
יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כִּתִּים
5 וְרוֹדָנִים: מֵאִלֵּין אִתְפְּרַשׁוּ נַוָּתָא
עַמְמַיָּא בְּאַרְעָתְהוֹן וּבְלִשָׁנֵיהוֹן
6 לְזַרְעִיָּתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן: וּבְנֵי חָם
7 כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן: וּבְנֵי
כוּשׁ סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה
וְסַבְתְּכָה וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וְדֵדָן:
8 וְכוּשׁ אוֹלִיד יָת נִמְרוֹד הוּא שָׁרִי
9 לְמֶהֱוֵי גִּבָּר תַּקִּיף בְּאַרְעָא: הוּא
דְּהֲוָה גִּבָּר תַּקִּיף קֳדָם יְיָ עַל כֵּן
יִתְאֲמַר כְּנִמְרוֹד גִּבָּר תַּקִּיף קֳדָם
יְיָ: וַהֲוָה רֵישׁ מַלְכוּתֵיהּ בָּבֶל
10 וְאֶרֶךְ וְאַכַּד וְכַלְנֵה בְּאַרְעָא
11 דְּבָבֶל: מִן אַרְעָא הַהִיא נְפַק
אַתּוּרָאָה וּבְנָא יָת נִינְוֵה וְיָת
12 רְחוֹבֵי קִרְיָא וְיָת כֶּלַח: וְיָת רֶסֶן
בֵּין נִינְוֵה וּבֵין כֶּלַח הִיא קִרְיָא
13 רַבְּתָא: וּמִצְרַיִם אוֹלִיד יָת
לוּדָאֵי וְיָת עֲנָמָאֵי וְיָת לְהָבָאֵי
14 וְיָת נַפְתּוּחָאֵי: וְיָת פַּתְרוֹסָאֵי
וְיָת כַּסְלוּחָאֵי דִּי נְפָקוּ מִתַּמָּן
15 פְּלִשְׁתָּאֵי וְיָת קַפּוּטְקָאֵי: וּכְנָעַן
אוֹלִיד יָת צִידוֹן בּוּכְרֵיהּ וְיָת
16 חֵת: וְיָת יְבוּסָאֵי וְיָת אֱמוֹרָאֵי
17 וְיָת גַּרְגָּשָׁאֵי: וְיָת חִיוָאֵי וְיָת
18 עַרְקָאֵי וְיָת אַנְחוֹסָאֵי: וְיָת
אַרְוָדָאֵי וְיָת צְמָרָאֵי וְיָת חֲמָתָאֵי
וּבְתַר כֵּן אִתְבַּדְּרוּ זַרְעִית
19 כְּנַעֲנָאֵי: וַהֲוָה תְּחוּם כְּנַעֲנָאֵי
מִצִּידוֹן מְטֵי לְגָרָר עַד עַזָּה מְטֵי
לְסְדוֹם וַעֲמוֹרָה וְאַדְמָה וּצְבוֹיִם
20 עַד לָשַׁע: אִלֵּין בְּנֵי חָם
לְזַרְעִיָּתְהוֹן לְלִשָׁנֵיהוֹן
בְּאַרְעָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן:

2 Filii Japheth; Gomer & Magog, & Madai, & Javan & Thubal, & Meſech, &
3 Thiras. Et filii Gomer; Aſchenez & Riphat, & Togar-
4 ma. Et filii Javan, Heliſa & Tharſis, Cethim, & Doda-
5 nim. Ab his diviſæ ſunt inſulæ gentium in terris ſuis, unusquiſq; ſecundû linguâ ſuam; ſecundùm familias ſuas, in populis ſuis. Et filii Cham; Chus & Meſraim, & Phut & Chanaan. Et fi-
7 lii Chus; Saba & Evila, & Sabatha & Regma, & Sabathaca: & filii Regma, Sa-
8 ba & Dedan. Et Chus genuit Nemrod: ipſe cœpit eſſe *vir robuſtus* in terrâ.
9 Ipſe erat vir robuſtus corâ Domino: propterea dicebatur; Quaſi Nemrod vir robuſtus coram Domino.
10 Et fuit principium regni ſui Babylon; & Erech, & Achad & Calane, in terrâ
11 Babylonis. De terrâ illâ egreſſus eſt *in Aſſyriam*: & ædificavit Niniven, & Roboth civitatem, & Chale.
12 Et Reſen, quæ eſt inter Ninive & inter Chale: hæc eſt
13 civitas magna. Et Meſraim genuit Ludim & Anamim,
14 & Laabim, & Neptuim. Et Phetruſim, & Ceſluim; de quibus egreſſi ſunt Philiſtiim
15 & Cappadoces. Et Chanaã genuit Sidon primogenitũ
16 ſuum, & Ethæum. Et Jebuſæos, & Amorræos, & Ger-
17 geſæos. Et Evæos & Ara-
18 chæos & Cinæos. Et Aradios & *Samaræos*, & Amathæos: & poſtea diſſeminatæ ſunt familiæ Cha-
19 nanæorum. Et fuit terminus *Chananæus* à Sidone, pertingens Geraram uſque Gazam; pertingens Sodomam & Gomorram, & Adama & Seboym, uſq; Laſ-
20 ſa. Iſti ſunt filii Cham, per cognationes ſuas, & linguas ſuas: in terris ſuis, in populis ſuis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון
3 ותובל ומשך ותירס: ובני גמר
4 אשכנז וריפת ותוגרמה: ובני
5 יון אלישה ותרשיש כתים
22 ורודנים: מאלין אתפרשו נתת
6 עממיא בארעתהון גבר ללישניה
7 לזרעיתהון בעממיהון: ובני חם
כוש ומצרים ופוט וכנען: ובני
כוש סבא וחוילה וסבתה ורעמה
וסבתכה ובני רעמה שבא ודדן:
8 וכוש אוליד ית נמרוד הוא שרי
9 למהוי גבר תקיף בארעא: הוא
דהוה גבר תקיף קדם יי על כן
יתאמר כנמרוד גבר תקיף קדם
יי: והוה ריש מלכותיה בבל
10 וארך ואכד וכלנה בארעא
11 דבבל: מן ארעא ההיא נפק
אתורא ובנא ית נינוה וית
12 רחובי קריא וית כלח: וית רסן
בין נינוה ובין כלח היא קריא
13 רבתא: ומצרים אליד ית
לודאי וית ענמאי וית להבאי
14 וית נפתוחאי: וית פתרוסאי
וית כסלוחאי די נפקו מתמן
15 פלשתאי וית קפוטקאי: וכנען
אוליד ית צידון בוכריה וית
16 חת: וית יבוסאי וית אמוראי
17 וית גרגשאי: וית חיואי וית
18 ערקאי וית אנחוסאי: וית
ארודאי וית צמראי וית חמתאי
ובתר כן אתבדרו זרעית
19 כנענאי: והוה תחום כנענאי
מצידון מטי לגרר עד עזה מטי
לסדום ועמורה ואדמה וצבוים
20 עד לשע: אלין בני חם
לזרעיתהון ללישנהון
בארעתהון בעממיהון:

VERSIO SAMARITANA.

2 בני יפת גמר ומגוג מדי ויון תבל
3 ומשך ותירס: ובני גמר אשכנז
4 וריפת ותוגרמה: ובני יון אלישה
5 ותרשיש כתים ורודנים: מאלה
22 נתפרשו עממיא בארעתהון גבר
6 ללישנה לזרעיתהון בעממיהון:
7 ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען:
8 ובני כוש סבא וחוילה וסבתה ורעמה
וסבתכה ובני רעמה שבא ודדן:
9 וכוש אוליד ית נמרוד הוא שרי
למהוי גבר תקיף בארעא: הוא
10 דהוה גבר תקיף קדם יי על כן
יתאמר כנמרוד גבר תקיף קדם
יי: והוה ריש מלכותיה בבל
11 וארך ואכד וכלנה בארעא
12 דבבל: מן ארעא ההיא נפק
אתורא ובנא ית נינוה וית
13 רחובי קריא וית כלח: וית רסן
בין נינוה ובין כלח היא קריא
14 רבתא: ומצרים אליד ית
לודאי וית ענמאי וית להבאי
15 וית נפתוחאי: וית פתרוסאי
וית כסלוחאי די נפקו מתמן
16 פלשתאי וית קפוטקאי: וכנען
17 אוליד ית צידון בוכריה וית
18 חת: וית יבוסאי וית אמוראי
וית גרגשאי: וית חיואי וית
ערקאי וית אנחוסאי: וית
ארודאי וית צמראי וית חמתאי
ובתר כן אתבדרו זרעית
19 כנענאי: והוה תחום כנענאי
מצידון מטי לגרר עד עזה מטי
לסדום ועמורה ואדמה וצבוים
20 עד לשע: אלין בני חם
לזרעיתהון ללישנהון
בארעתהון בעממיהון:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Filii Japheth, Gomer & Magog, Madai & Javan, Thubal & Moſech & Thi- 2
ras. Et filii Gomer, Aſchenaz, Riphad & Thogarma. Filii 3
verò Javan, Elim & Tharſis, Cethim et Rhodanim. Ab iſtis 4
diviſæ ſunt inſulæ gentium in terris eorum, unuſquiſq; ſecundùm linguam ſuam, & familias ſuas in gentibus 5
ſuis. Et filii Cham, Chus & Miſraim, Phut & Chanaan. Et filii Chus, Saba & Havi- 6
lah, Sabatha, & Regma, & Sabatacha: filii Regma, Saba 7
& Dadan. Chus quoque genuit Nimrod: ipſe cœpit eſſe potens in terra. Ipſe fuit po- 8
tens venator in conſpectu Domini: Ideò dictum eſt, Sicut Nimrod potens venator in conſpectu Domini: Principium verò regni ejus fuit Babel, & Arach, & Achad, & Chalen in terra 9
(a) Senaar: E terra iſta egreſſus eſt (b) Aſſur, & ædificavit Niniven, & (c) Re- 10
hoboth civitatem, & 11
(d) Chalah: Et (e) Reſen inter Niniven & (f) Chalah: ipſa eſt civitas magna. Miſraim autem ge- 12
nuit Lehadim, & (g) Nebaim, & Lehabim & Nephatim: Et Patraſim, & Chaſlaim, de quibus egreſſi ſunt 13
Philiſtim, & Caphtorim. Chanaan verò genuit Sidon primogenitum ſuum & He- 14
thæum: Et Jebuſæum, & Amorrhæum, & Gergeſæum: Et Heræum, & Aruæum, 15
& Sinæum: Et Aruadæum, 16
& Samaræum, & Hamathenſem: & poſteà, diſperſa eſt familia Chananæorum. Fuit 17
quoque terminus Chananæorum, à fluvio Ægypti uſque ad fluvium magnum, fluvium Euphratem, & uſ- 18
que ad mare Acharon. Iſti 19
ſunt filii Cham ſecundùm familias ſuas, ſecundùm linguas ſuas, in terris ſuis, 20
ſecundùm gentes ſuas.

VER. SAM. (a) Zopha: (b) Aſtun, (c) Satcan (d) Lachiſa: (e) Aſpa (f) Lachiſa: (g) Enamim,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA

2 *بنو يافث المرك وياجوج وماهاك والبونانيه والصقلبيه وخراسان وفارس وبنو جومر
3 الصقالبه وفرنجه والبرجان وبربريا وان المصيصه وطرسوس وقبرس وادنه من هولاء
4 تفرقت جزاير الامم في بلدانهم كل فريق بلغاتهم وعشايرهم واسمائهم وبنو حام
5 الحبسه ومصر وفت وكنعان وبنو الحبسه سبا ورويلة ورعاوه والافو والدمس
6 وبنو رعما السند والهند وكوش اولد نمرود هو ابتدآء ان يكون جبارا في الارض
7 وهو كان جبارا محقا بين يدي الله ولذلك يقال كنمرود جبارا في الارض محقا بين
8 يدي الله وكان اول ملكه بابل والبرس واكاد وحلني في بلد السيور ومن تلك
9 الارض خرج اسور فبني نينوي وقرية الرحبة والابلة والمدائن بين نينوي وبين الابلة
10 هي القريه العظمه ومصر اولد التنسيين والاسكندرانيين والهنسيين والقرمنين
11 والميسن والصعيديين الذين خرج منهم الفلسطيون والديماطيين وكنعان اولد
12 صيدون بكره وحث والبوسيين والاموريين والجرجسيين والحويين والعرقيين
13 والطرابلسيين والاروديين والحمصيين والحماتيين وبعد ذلك تفرقت عشاير الكنعانيين
14 وكان تخم الكنعانيين من صيدا الي ان تجي الي حلوص والي عن والي ان تجي الي سدوم
15 وعمورا وادما وصبويم الي لاشع هولاء بنو حام لعشايرهم ولغاتهم في بلدانهم لاممهم

Filii Japheth, Turchæ, & Jagog, & Mahat, & Græci, & Sin, & Chorasan, & Phares. Et filii Gomer, Slavones, et Francia, et Jargian. Et filii Javan Almaſiſa, et Tarſus, & Cyprus, et Adhata. Ab his diviſæ ſunt inſulæ gentium in regiones ſuas, quælibet ſecta cum loquela ſua & familiis ac nominibus ſuis. Et filii Ham; Æthiopia, et Ægyptus, et Taſta, & Chanaan. Et filii Æthiopiæ, Saba, et Zevila, et Zogava, & Alfacu, et Aldams; et filii Raama, Sindæ, et Jadiæ. Et Cus genuit Namrud: ipſe cœpit eſſe gigas in terra. Et ipſe erat gigas terribilis coram Deo, et propterea dicitur, Veluti Namrud gigas in terra, terribilis coram Deo. Et fuit primum regnum ejus Babel et Albars, et Accadh, et Chalnz in regione Saimr. Et ex ea terra prodiit Aſſur, ædificavitque Ninive, et urbem Rahabat, et Obollam, Et urbes quæ ſunt inter Ninive et inter Obollam: ipſa eſt urbs maxima. Et Meſra genuit Teuniſæos, et Alexandrinos, et Bahanſæos, et Cavaminæos, Et Aliamanæos, et Saydæos, è quibus exierunt Philiſthæi, et Damiatæos. Et Chanaan genuit Saidum primogenitum ſuum, et Hith, Et Jebuſæos, et Amorrhæos, et Gergeſæos, Et Hevæos, et Avacæos, et Tripolitanos, et Ayudæos, Et Hemeſſæos, et Hamathæos. Et poſteà diviſæ ſunt familiæ Chananæorum. Erántque termini Chananæorum à Saida quouſque veniatis ad Chalus, et ad Gazam: et donec venias ad Sadum, et Amura, et Adama et Sabuym, ad Laſaa. Hi ſunt filii Ham in familias et idiomata eorum, in regionibus ſuis, in gentes ſuas.

ספר בראשית : יא

Versio VULG. LAT.

Versiò GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 ולשם ילד גם־הוא אבי כל־בני־עבר אחי
Arpachsad & ,Assur & ,Helam ,Sem Filii .*majoris* Jepheth

22 יפת הגדול : בני שם עילם ואשור וארפכשד
.Mas & Ghether &,Chul & Hus ; Aram filii Et .Aram &, Lud &

23 ולוד וארם : ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש׃
.Heber genuit Selach & : Selach genuit Arpachsad Et

24 וארפכשד ילד את־שלח ושלח ילד את־עבר׃
quia ,Pelegh unius nomen : filii duo *est natus* Heber ipsi Et

25 ולעבר ילד שני בנים שם האחד פלג כי
.Jochthan ,ejus fratris nomen & ; terra est divisa ejus diebus in

בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן׃
& ,Seleph & Almodad genuit Jochthan Et

26 ויקטן ילד את־אלמודד ואת־שלף ואת־
,Uzal & Hadoram Et .Jarach & Chasarmaveth

27 חצרמות ואת־ירח : ואת־הדורם ואת־אוזל
.Seba & ,Abimael & Hobal Et .Dichlah &

28 ואת־דקלה : ואת־עובל ואת־אבימאל ואת־שבא׃
filii isti Omnes .Jobab & ,Chavilah & Ophir Et

29 ואת־אופר ואת־חוילה ואת־יובב כל־אלה בני
Sephar *te ingrediendo* ,Mesah à eorum habitatio fuit Et .Jochthan

30 יקטן : ויהי מושבם ממשא בבאכה ספרה
,suas familias *ad* ,Sem filii Isti .orientis montem

הר הקדם : אלה בני־שם למשפחתם
familiæ Istæ .*suæ gentes ad* ,suis terris in ,suas linguas *ad*

ללשנתם בארצתם לגויהם : אלה משפחת
sit divisæ istis ab &:suis gētibus in,suas generationes *ad* Noach filiorū

בני־נח לתולדתם בגויהם ומאלה נפרדו
.diluvium post terrâ in gentes

הגוים בארץ אחר המבול׃

CAP. XI. יא

.ma verba & ,sensum *labium* terra omnis erat Et

1 ויהי כל־הארץ שפה אחת ודברים אחדים׃
terrâ in *vallem* invenerunt & ,oriente ab *ipsos proficiscendo in* fuit Et

2 ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ
:suum socium ad *vir* dixerunt Et .ibi habitaverunt & ,Sinhar

שנער וישבו שם : ויאמרו איש אל־רעהו
3 combustionem ad comburamus & ,lateres laterificemus Agite

הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה
.*cæmentum in* eis fuit lutum & ,*lapidem in* later eis fuit Et

ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר׃
e),' caput &,turrim &,civitatem nobis ædificemus Agite : dixerunt Et

4 ויאמרו הבה נבנה־לנו עיר ומגדל וראשו
super dispergamur fortè ne ,nomen nobis faciamus & ,cælum in

בשמים ונעשה־לנו שם פן־נפוץ על־
civitatem *videndum ad* Dominus descendit Et .terræ omnis *faciei*

פני כל־הארץ : וירד יהוה לראת את־העיר
,hominum filii ædificabant quam ,turrim &

ואת־המגדל אשר בנו בני האדם׃

21 De Sem quoque nati sunt, patre omnium filiorum Heber, fratre Japheth majore, Filii Sem; Alam & Assur, & Arphaxad, & Lud, & Aram. Filii Aram; Us, & Hul, & Gether, & Mes. 22 At verò Arphaxad genuit Sale, de quo ortus est Heber. 25 Natique sunt Heber filii duo: nomen uni Phaleg, eò quòd in diebus ejus divisa sit terra: & nomen fratris ejus Jectan. 26 Qui Jectan genuit Elmodad, & Saleph, & Asarmoth, Jare, 27 Et Aduram, & Uzal, & Decla, Et Ebal, & Abimael, Saba, 28 Et Ophir, & Hevila, & 29 Jobab: omnes isti, filii Jectan. 30 Et facta est habitatio eorum de Messa pergentibus usq; Sephar montem orientalem. 31 Isti filii Sem, secundùm cognationes, & linguas, & regiones, in gentibus suis. 32 Hæ familiæ Noë juxta populos & nationes suas. Ab his divisæ sunt gentes in terra post diluvium.

CAP. XI.

1 ERat autem terra labii unius, & sermonum eorundem. 2 Cumque proficiscerentur de oriente, invenerunt campum in terra Sennaar, & habitaverunt 3 in eo. Dixitque alter ad proximum suum; Venite, faciamus lateres, & coquamus eos igni. Habueruntque lateres pro saxis; & bitumen pro cæmento: 4 Et dixerunt; Venite, faciamus nobis civitatem et turrim, cujus culmen pertingat ad cœlum: et celebremus nomen nostrum antequam dividamur in universas terras. 5 Descendit autem Dominus, ut videret civitatem et turrim, quam ædificabant filii Adam;

21 Καὶ τῷ Σὴμ (ρ) ἐγεννήθη (σ) αὐτῷ, πατρὶ πάντων τῶν υἱῶν Ἕβερ, ἀδελφῷ Ἰάφεθ τῷ μείζονος. 22 Υἱοὶ Σήμ· (σ) Ἐλὰμ, καὶ Ἀσσὺρ, καὶ Ἀρφαξάδ, καὶ 23 Λοὺδ, καὶ (τ) Ἀράμ, καὶ Καϊνᾶν. Καὶ υἱοὶ Ἀράμ· (υ) Οὖς, καὶ Οὖλ, καὶ (φ) Γαθὲρ, καὶ Μοσόχ. 24 Καὶ Ἀρφαξὰδ ἐγέννησε (χ) Καϊνᾶν· καὶ Καϊνᾶν ἐγέννησε Σαλά· Σαλὰ δὲ ἐγέννησε Ἕβερ. 25 Καὶ τῷ Ἕβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί. ὄνομα τῷ ἑνὶ, (ψ) Φαλέγ· ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ διεμερίσθη ἡ γῆ· καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ἰεκτάν. 26 Ἰεκτὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλμωδὰδ, (ω) καὶ Σαλὴθ, καὶ Σαρμωθ, καὶ (α) Ἰαρέχ, 27 Καὶ Ὁδορρὰ, καὶ (β) Αἰζὴλ, καὶ (γ) Δεκλὰ, Καὶ Ἐυὰλ, καὶ Ἀβιμαὴλ, καὶ Σαβὰ, 29 Καὶ Ὀυφεὶρ, καὶ Εὐϊλὰ, καὶ Ἰωβάβ. 30 πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰεκτάν. Καὶ ἐγένετο ἡ κατοίκησις αὐτῶν, ἀπὸ (δ) Μασσῆ ἕως ἐλθεῖν εἰς (ε) Σαφηρᾶ ὄρος ἀνατολῶν. (ζ) Οὗτοι υἱοὶ Σὴμ, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, καὶ γλώσσαις αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. Αὗται αἱ φυλαὶ υἱῶν Νῶε κατὰ γενέσεις αὐτῶν, (η) καὶ ἔθνη αὐτῶν. Ἀπὸ τούτων διεσπάρησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ὀπίσω τῆς γῆς μετὰ τὸ κατακλυσμόν.

Κεφ. ια'.

1 Καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἓν, καὶ 2 φωνὴ μία πᾶσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κινῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ ἀνατολῶν, εὗρον πεδίον ἐν γῇ (α) Σεναὰρ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ. 3 Καὶ εἶπεν ἄνθρωπος τῷ (ζ) πλησίον αὐτοῦ, Δεῦτε, πλινθεύσωμεν πλίνθους, καὶ ὀπτήσωμεν αὐτὰς πυρί. Καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον· καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός. 4 Καὶ εἶπαν, Δεῦτε, οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, (γ) οὗ ἔσται ἡ κεφαλὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ· καὶ (δ) ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα, πρὸ (ε) τοῦ διασπαρῆναι ἡμᾶς ἐπὶ πρόσωπα πάσης τῆς γῆς. 5 Καὶ κατέβη κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον, ὃν ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.

MS.A.(ρ)ἐγεννήθη (σ) Αἰλὰμ, (τ) Ἀραμών. Καὶ υἱοὶ (υ) Ὡς, (φ) Γαθὲρ, (χ) Καϊνᾶμ· (ψ) Φαλέκ· (ω) καὶ τὸν Σαλὲφ, (α) Ἰαρὰδ, (β) Αἰζὴλ, (γ) Δεκλὰ, καὶ Ἀβιμαὴλ, καὶ Σαβὲ, (δ) Μασσὴ (ε) Σωφηρὰ (ζ) Οὗτοι οἱ υἱοὶ (η) κατὰ τὰ ἔθνη Κεφ. ια'. (α) Σενναάρ, (ζ) πλησίον, Δεῦτε, (γ) οὗ ἡ κεφαλὴ ἔσται (δ) ποιήσωμεν ἑαυτῶν (ε) διασπαρῆναι ἐπὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et Sem generavit ipse quoque pater omnium filiorum Heber, frater Iapheth major. Filii *ergò* Sem sunt; Ilam, & Asur, & Arphachsar, & Lud, & Aram. Porrò filii Arã, Us, & Hul, et Gether, et Mas. Verùm Arphachsar genuit Saleh, et Saleh genuit Eber. Ebero autẽ nati sunt duo filii; et nomẽ unius, Phaleg; quoniam in diebus ejus divisa est terra: et nomen fratris ejus, Iectan. Et Iectan genuit Elmodad, et Saleph, et Hasarmoth, et Iareh, Et Hadoram, et Vzel, et Decla, Et Obal, et Abimel, et Saba, Et Ophir, et Hevila, et Iobab. Omnes isti sunt filii Iectan. Et erat habitatio eorum à Mansa, quæ est in ingressu ad Sepharoïm montẽ in Oriente *situm*. Isti sunt filii Sem in familias suas, et linguas suas, in regiones et populos suos. Hæ sunt familiæ filiorum Noë in generationes suas, nationes et populos suos. Et ab his divisi sunt populi in terra post diluvium.

CAP. XI.

Divisio Linguarum. Erat autem universa terra linguæ unius & loquelæ ejusdem. Et accidit, ut quum discessissent ab Oriente, invenissent planitiẽ in terra Senaar, & habitâssent ibi. Dixítque alter ad socium suum, Venite, componamus lateres, & comburamus eos igni. Et erat illis later pro lapide, & calx erat eis pro linimento. Et dixerunt, Venite, extruamus nobis civitatem & turrim, cujus culmen ad cœlum *pertingat*: Et faciamus nobis nomen, ne fortè dispergamur super faciem universæ terræ. Descendit autem Dominus, ut videret civitatem & turrim, quam ædificabant homines.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

21 וּלְשֵׁם אִתְיְלִיד אַף־הוּא אֲבוּהוֹן
דְּכָל בְּנֵי עֵבֶר אֲחוּהִי דְיֶפֶת רַבָּא:
22 בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וַאֲשׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד
23 וְלוּד וַאֲרָם: וּבְנֵי אֲרָם עוּץ וְחוּל
24 וְגֶתֶר וָמָשׁ: וְאַרְפַּכְשַׁד אוֹלִיד
יָת שֶׁלַח וְשֶׁלַח אוֹלִיד יָת עֵבֶר:
25 וְלְעֵבֶר אִתְיְלִידוּ תְּרֵין בְּנִין שׁוּם
חַד פְּלַג אֲרֵי בְיוֹמוֹהִי אִתְפְּלִיגַת
אַרְעָא וְשׁוּם אֲחוּהִי יָקְטָן:
26 וְיָקְטָן אוֹלִיד יָת אַלְמוֹדָד וְיָת
שֶׁלֶף וְיָת חֲצַרְמָוֶת וְיָת יָרַח:
27 וְיָת הֲדוֹרָם וְיָת אוּזָל וְיָת
28 דִּקְלָה: וְיָת עוֹבָל וְיָת
29 אֲבִימָאֵל וְיָת שְׁבָא: וְיָת אוֹפִיר
30 וְיָת חֲוִילָה וְיָת יוֹבָב כָּל אִלֵּין
31 בְּנֵי יָקְטָן: וַהֲוָה מוֹתַבְהוֹן מִמֵּשָׁא
מְטֵי לְסַפַּר טוּר מַדִּינְחָא: אִלֵּין
בְּנֵי שֵׁם לְזַרְעִיתְהוֹן לְלִישָׁנֵהוֹן
32 בְּאַרְעָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן: אִלֵּין
זַרְעִית בְּנֵי נֹחַ לְתוֹלְדָתְהוֹן
בְּעַמְמֵיהוֹן וּמֵאִלֵּין אִתְפְּרַשׁוּ
עַמְמַיָּא בְּאַרְעָא בָּתַר טוּפָנָא:

יא

1 וַהֲוָה כָל אַרְעָא לִישָׁן חַד וּמַמְלֶל
2 חַד: וַהֲוָה בְּמִיטַלְהוֹן בְּקַדְמֵיתָא
וְאַשְׁכָּחוּ בִּקְעָתָא בְּאַרְעָא דְּבָבֶל
3 וְיַתִּיבוּ תַּמָּן: וַאֲמַרוּ גְּבַר
לְחַבְרֵיהּ הָבוּ נִרְמֵי לְבִנִין
וְנוֹקְדִנּוּן בְּנוּרָא וַהֲוָת לְהוֹן
לְבִינְתָא לְאַבְנָא וְחֵימְרָא הֲוָה
4 לְהוֹן לְשִׁיעַ: וַאֲמַרוּ הָבוּ נִבְנֵי־
לָנָא קִרְתָּא וּמַגְדְּלָא וְרֵישֵׁיהּ מְטֵי
עַד צִית שְׁמַיָּא וְנַעֲבֵיד לָנָא שׁוּם
דִּלְמָא נְתְבַּדַּר עַל־אַפֵּי כָל־
5 אַרְעָא: וְאִתְגְּלִי יְיָ לְאַתְפָּרָשָׁא
עַל־עוֹבְדֵי קִרְתָּא וּמַגְדְּלָא דִּי
בְנוֹ בְּנֵי אֱנָשָׁא:

21 Et de Sem nati ſunt *ipſo*
quoq; : *patre* omnium filio-
rum Heber, *fratre* Japheth
majoris. Filii Sem, Helam
& Aſſur, & Arphaxad, &
22 Lud & Aram. Et filii A-
ram; Hus & Hul, & Ge-
ther & Mes. Arphaxad
23 autem genuit Sale : &
24 Sale genuit Heber. Et de
Heber nati ſunt duo filii :
25 Nomen unius Phaleg; quia
in diebus ſuis diviſa eſt
terra ; & nomen fratris ſui,
26 Jectan. Jectan autem ge-
nuit Elmodad, & Saleph ;
27 & Aſarmoth, & Jare. Et
28 Aduram & Uzal, & Dec-
la. Et Hobal & Abimael,
29 & Saba. Et Ophir & Evi-
la, & Jobab : omnes iſti
30 filii Jectan. Et fuit habi-
tatio eorum à Meſſâ ; per-
tingens uſq; Sephar, mon-
31 tem Orientalem. Iſti ſunt
filii Sem ; per cognationes
& linguas ſuas : in ter-
ris ſuis, in populis ſuis.
32 Iſtæ ſunt cognationes filio-
rum Noë, per generationes
ſuas in populis ſuis : & ab
his diviſi ſunt populi in ter-
râ poſt diluvium.

CAP. XI.

1 ERatq; omnis terra linguæ
2 unius, & loquelæ unius. Et
factum eſt, cùm proficiſce-
rentur in principio, & in-
veniſſent campum in terrâ
Babylonis, habitaverunt i-
3 bi. Dixerúntq; unuſquiſq;
ad proximum ſuum ; Ve-
nite, faciamus lateres, &
coquamus eos igni : &
erat eis later pro lapide ; &
bitumen erat eis pro luto.
4 Et dixerunt; Venite, ædifi-
cemus nobis civitatem ; &
turrim, & culmen ejus per-
tingat uſque ad cœlos ; &
faciamus nobis nomen : ne
fortè diſpergamur ſuper fa-
5 ciem univerſæ terræ. Et
apparuit Dominus ; ut ul-
ciſceretur ſuper opera civi-
tatis & turris : quas ædifi-
caverunt filii hominum,

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

** וְלְשֵׁם יֻלַּד גַּם־הוּא אֲבִי כָל־בְּנֵי עֵבֶר אֲחִי יֶפֶת הַגָּדוֹל׃ 21
בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד וַאֲרָם׃ 22
וּבְנֵי אֲרָם עוּץ וְחוּל וְגֶתֶר וָמֶשׁ׃ 23
וְאַרְפַּכְשַׁד הוֹלִיד אֶת־שֶׁלַח וְשֶׁלַח הוֹלִיד אֶת־עֵבֶר׃ 24
וּלְעֵבֶר יֻלְּדוּ שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן׃ 25
וְיָקְטָן הוֹלִיד אֶת־אַלְמוֹדָד וְאֶת־שֶׁלֶף וְאֶת־חֲצַרְמָוֶת וְאֶת־יָרַח׃ 26
אֶת־הֲדוֹרָם וְאֶת־אוּזָל וְאֶת־דִּקְלָה׃ 27
וְאֶת־עוֹבָל וְאֶת־אֲבִימָאֵל וְאֶת־שְׁבָא׃ 28
וְאֶת־אוֹפִיר וְאֶת־חֲוִילָה וְאֶת־יוֹבָב כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃ 29
וַיְהִי מוֹשָׁבָם מִמֵּשָׁא בֹּאֲכָה הַר־קֶדֶם׃ 30
אֵלֶּה בְנֵי־שֵׁם לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם לְגוֹיֵהֶם׃ 31
אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי־נֹחַ לְתוֹלְדֹתָם בְּגוֹיֵהֶם וּמֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ הַגּוֹיִם בָּאָרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל׃ 32

VERSIO SAMARITANA.

** וְלְשֵׁם יֻלַּד גַּם־הוּא אֲבִי כָל־בְּנֵי עֵבֶר אֲחִי יֶפֶת הַגָּדוֹל׃ 21
בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד וַאֲרָם׃ 22
וּבְנֵי אֲרָם עוּץ וְחוּל וְגֶתֶר וָמֶשׁ׃ 23
וְאַרְפַּכְשַׁד הוֹלִיד אֶת־שֶׁלַח וְשֶׁלַח הוֹלִיד אֶת־עֵבֶר׃ 24
וּלְעֵבֶר יֻלְּדוּ שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן׃ 25
וְיָקְטָן הוֹלִיד אֶת־אַלְמוֹדָד וְאֶת־שֶׁלֶף וְאֶת־חֲצַרְמָוֶת וְאֶת־יָרַח׃ 26
אֶת־הֲדוֹרָם וְאֶת־אוּזָל וְאֶת־דִּקְלָה׃ 27
וְאֶת־עוֹבָל וְאֶת־אֲבִימָאֵל וְאֶת־שְׁבָא׃ 28
וְאֶת־אוֹפִיר וְאֶת־חֲוִילָה וְאֶת־יוֹבָב כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃ 29
וַיְהִי מוֹשָׁבָם מִמֵּשָׁא בֹּאֲכָה הַר־קֶדֶם׃ 30
אֵלֶּה בְנֵי־שֵׁם לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם לְגוֹיֵהֶם׃ 31
אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי־נֹחַ לְתוֹלְדֹתָם בְּגוֹיֵהֶם וּמֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ הַגּוֹיִם בָּאָרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל׃ 32

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et Semo natum eſt etiam : 21
ipſe pater fuit omnium fi-
liorum Heber, frater Fa-
pheti major. Filii Sem ; E-
lam, et Aſſur, et Arphacſad, 22
et Lud, & Aram. Filii au-
tem Aram; Hus, et Hoel, Ge-
ter et Maſa. Arphaxad ve- 23
rò genuit Selah, & Selah
genuit Heber. Et Hebro ge- 24
nùi ſunt duo filii: nomen u-
nius, Peleg ; quia in diebus
ejus diviſa eſt terra : et no- 25
men fratris ejus, Jectan. Je-
ctan autem genuit Elmo- 26
dad, et Saleph, & Haſar-
moth, et Jerah, Et Adu- 27
ram, et Aezel, et Dacla, Et 28
Ebal, et Abimael, et Seba,
Et Apher, et Havilah, et 29
Jobab : omnes iſti fuerunt
filii Jectan. Fuit autem 30
habitatio eorum à (h) Me-
ſa donec venias Sepharam
montem Orientis. (i) Hi 31
ſunt filii Sem ſecun-
dùm familias ſuas, ſe-
cundùm linguas ſuas in
terris ſuis, ſecundùm gen-
tes ſuas. Iſtæ ſunt familiæ 32
filiorum Noë ſecundùm
generationes ſuas in gen-
tibus ſuis. Ab iſtis diviſæ
ſunt inſulæ gentium in ter-
ra poſt (k) diluvium.

CAP. XI.

ET erat omnis terra uni- 1
us labii, et verborum unorũ.
Factúmq; eſt cùm profici- 2
ſcerentur ex Oriente, ut in-
venirent vallẽ in terra Sen-
naar ; et conſederunt ibi.
Dixerunt quoque vir ad 3
proximum ſuum; Agite, fa-
ciamus lateres, et comburá-
mus eos combuſtione : fu-
itque later pro lapide, et bi-
tumen erat illis in lutum.
Poſteà dixerunt, Agite, 4
ædificemus nobis civitatem
et turrim, capútque ejus ſit
in cœlo : et faciamus nobis
nomen, ne diſpergamur ſu-
per faciem omnis terræ. 5
Deſcendit autem Dominus, ut
videret civitatem et tur-
rim, quam ædificaverant
filii Adam.

VER. SAM. *(h)* Misbal *(i)* Hæc eſt portio filiorum *(k)* perditionem.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * وَوُلِدَ لِسَامٍ أَيْضًا بَنُونَ وَهُوَ أَبُو جَمِيعِ بَنِي عَابِرَ وَأَخُو يَافِثَ الْأَكْبَرُ * بَنُو سَامٍ حُوشَانَ
22 وَالْمُوصِلُ وَأَرْخَشَدُ وَلُودُ وَأَرَمُ * وَبَنُو أَرَامَ الْعُوطَةُ وَالْحُولَةُ وَالْجَرَامِقَةُ وَمَاشُ * وَأَرْخَشَدُ
23 24 أَوْلَدَ سَالِحَ * وَسَالِحُ أَوْلَدَ عَابِرَ * وَوُلِدَ لِعَابِرَ ابْنَانِ * اسْمُ أَحَدِهِمَا فَالِحٌ لِأَنَّهُ فِي أَيَّامِهِ انْقَسَمَتْ
25 الْأَرْضُ * وَاسْمُ أَخِيهِ قَحْطَانُ * وَقَحْطَانُ أَوْلَدَ الْمَذَاذَ وَالسَّلَفَ وَحَضَرْمَوْتَ وَيَارِحَ * وَهَدُورَامَ
26 27 28 29 وَأُوزَالَ وَدِقْلَا * وَأُوبَالَ وَإِبْمَائِيلَ وَسَبَا * وَأُوفِيرَ وَحَوِيلَا وَيُوبَابَ * كُلُّ هَؤُلَاءِ بَنُو قَحْطَانَ * وَكَانَ
30 مَسْكَنُهُمْ مِنْ مَكَّةَ إِلَيْ أَنْ تَجِيءَ الْمَدِينَةَ إِلَيْ الْجَبَلِ الشَّرْقِيِّ * هَؤُلَاءِ بَنُو سَامٍ لِعَشَائِرِهِمْ وَأَلْسِنَتِهِمْ
31 فِي بُلْدَانِهِمْ وَأُمَمِهِمْ * هَؤُلَاءِ عَشَائِرُ بَنِي نُوحٍ لِتَوَالِيدِهِمْ وَأُمَمِهِمْ وَمِنْهُمْ تَعَرَّبَتِ الْأُمَمُ فِي
32 الْبَلَدِ بَعْدَ الطُّوفَانِ *

* الْفَصْلُ الْحَادِي عَشَرَ *

1 * وَكَانَ جَمِيعُ أَهْلِ الْأَرْضِ أَهْلَ لُغَةٍ وَاحِدَةٍ وَكَانَ الْكَلَامُ وَاحِدًا * وَكَانَ لَمَّا رَحَلُوا مِنَ الْمَشْرِقِ
2 وَجَدُوا بَقِيعًا فِي بَلَدِ السِّنْعَارِ فَأَقَامُوا ثَمَّ * وَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ تَعَالَوْا نَلْبِنُ لَبِنًا وَنَصْبَحُهُ
3 طَبْخًا * فَكَانَ لَهُمُ اللَّبِنُ كَالْأَحْجَارِ وَالْقُفْرُ كَانَ لَهُمْ بَدَلَ الطِّينِ * وَقَالُوا تَعَالَوْا لِنَبْنِيَ لَنَا قَرْيَةً
4 وَبُرْجًا رَأْسُهُ يُدَانِي السَّمَاءَ * وَنَصْنَعُ لَنَا اسْمًا كَيْلَا يَتَبَدَّدَ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ * فَلَكَدَرَ
5 مَلَائِكَةُ لِنَظَرِ الْقَرْيَةِ وَالْجَدَلِ الَّذِي بَنَاهُ بَنُو آدَمَ *

Nati ſunt etiam filii Samo, qui eſt pa- 21
ter omnium filiorũ Aber, et frater Ja-
phet maior natu. Filii ergo Sam; Cho- 22
raſtan, & Almauſel, et Arfachſad, et
Lydia, et Armenia. Et filii Aram, Al- 23
chuta, et Hula, et Giarameca, et Maſc.
Et Arphachſad genuit Saleh, et Saleh 24
genuit Aber. Et nati ſunt Aber duo 25
filii: nomen unius ex eis, Phaleg ; quia
in diebus ejus diviſa eſt terra : et nomen
fratris ejus, Cahtan. Et Cahtan genuit 26
Elmodad, et Saleph, et Haſramot, et
Jareh, Et Hadhuram, et Uzal, et 27
Decla, Et Ubal, et Abimail, et Saba, 28
Et Ofir, et Hevila, et Jobab: Omnes hi, 29
filii Cahtan. Erátque habitatio eorum 30
à Mecca uſquedum venias Medinam ad
montem orientalem. Hi ſunt filii Sam in 31
familias ſuas, et idiomata ſua, in re-
gionibus ſuis, et gentibus ſuis. Hæ 32
ſunt familiæ filiorum Nuha in generatio-
nes et gentes ſuas. Et ab ipſis diviſæ
ſunt gentes in regiones poſt diluvium.

CAP. XI.

ET erant omnes tervico'æ poſſidentes 1
linguam unam, erátque ſermo unus.
Cúmque profecti eſſent ab Oriente, in- 2
venerunt campum in regione Sainar,
commoratique ſunt ibi. Et dixerunt 3
alteri eorum ad alteros, Venite, conſti-
pemus lateres, et coquamus eos coctione:
erántque illis lateres inſtar lapidum, et
pix erat eis pro luto. Et dixerunt, Ve- 4
nite, ut ædificemus nobis civitatem et
turrim, cujus ſummitas pertingat cœ'um:
et faciamus nobis nomen, ne diſperda-
tur ſuper faciem terræ. Deſcende- 5
rúntque Angeli ad videndam civitatem
et turrim, quam ædificaverant filii
Adæ.

כפר בראשית : יא

Ipſis omnibus unum labium & unus populus Ecce :Dſis dixit Et
6 וַיֹּאמֶר יְהוָה הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אַחַת לְכֻלָּם
,eis ab prohibebitur non nunc Et ;faciendum ad eorum incipere hoc Et
וְזֶה הַחִלָּם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא־יִבָּצֵר מֵהֶם
,deſcendamus Agite ;faciendum ad cogitaverunt quod omni
7 כֹּל אֲשֶׁר יָזְמוּ לַעֲשׂוֹת: הָבָה־נֵרְדָה
labium var audiant non ut ,eorum labiũ ibi confundamus &
וְנָבְלָה שָׁם שְׂפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׂפַת
omnis facies ſuper inde eos Dominus diſperſit Et ,ſui ſoci
8 רֵעֵהוּ: וַיָּפֶץ יְהוָה אֹתָם מִשָּׁם עַל־פְּנֵי כָל־
vocavit Propterea ,civitatem ædificandum ad ceſſaverunt & :terræ
9 הָאָרֶץ וַיַּחְדְּלוּ לִבְנֹת הָעִיר: עַל־כֵּן קָרָא
:terræ omnis labium Dominus confudit ibi qu'a ,Babel ejus nomen
שְׁמָהּ בָּבֶל כִּי־שָׁם בָּלַל יְהוָה שְׂפַת כָּל־הָאָרֶץ
Iſtæ ,terræ omnis facies ſuper Dominus eos diſperſit inde &
וּמִשָּׁם הֱפִיצָם יְהוָה עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ: אֵלֶּה
10 genuit & ,annorum centum filius Sem :Sem generationes
תּוֹלְדֹת שֵׁם שֵׁם בֶּן־מְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־
vixit Et ,diluvium poſt annis duobus Arpachſad
אַרְפַּכְשַׁד שְׁנָתַיִם אַחַר הַמַּבּוּל: וַיְחִי־
,Arpachſad ipſum gignere poſt Sem
11 שֵׁם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אַרְפַּכְשַׁד
Arphachſad Et ,filias & filios genuit & :annos quingentos
חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וְאַרְפַּכְשַׁד
genuit & ,annos triginta & quinque vixit
12 חַי חֲמֵשׁ וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־
,Selach ipſe genuit poſtquàm Arpachſad vixit Et ,Selach
שָׁלַח: וַיְחִי אַרְפַּכְשַׁד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שָׁלַח
,filias & filios genuit & :annos quadringentos & ,annos tres
13 שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת:
vixit Et ,Heber genuit & ,annos triginta vixit Selach Et
וְשֶׁלַח חַי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־עֵבֶר: וַיְחִי־
14 ,annos tres ,Heber ipſe genuit poſtquàm Selach
15 שֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־עֵבֶר שָׁלֹשׁ שָׁנִים
vixit Et ,filias & filios genuit & :annos quadringentos &
וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי־
16 ,Pelegh genuit & ,annos triginta & quatuor Heber
עֵבֶר אַרְבַּע וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־פָּלֶג:
triginta ,Pelegh ipſe genuit poſtquàm Heber vixit Et
17 וַיְחִי־עֵבֶר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־פָּלֶג שְׁלֹשִׁים
,filias & filios genuit & :annos quadringentos & annos
שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת:
vixit Et ,Rehu genuit & :annos triginta Pelegh vixit Et
18 וַיְחִי־פֶלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־רְעוּ: וַיְחִי־
ducentos & annos novem ,Rehu ipſe genuit poſtquàm Pelegh
19 פֶלֶג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־רְעוּ תֵּשַׁע שָׁנִים וּמָאתַיִם
,filias & filios genuit & :annos
שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת:

Verſio VULG. LAT.

6 Et dixit; Ecce, unus eſt populus, & unum labium omnibus: cœperuntque hoc facere, nec deſiſtent à cogitationibus ſuis, donec eas opere compleant. Venite igitur, deſcendamus, & confundamus ibi linguam eorum, ut non audiat unuſquiſque vocem proximi ſui. 8 Atque ita diviſit eos Dominus exillo loco in univerſas terras, & ceſſaverunt ædificare civitatem. Et idcircò vocatum eſt nomen ejus, Babel; quia ibi confuſum eſt labium univerſæ terræ: & inde diſperſit eos Dominus ſuper faciem cunctarum regionum. Hæ ſunt generationes Sem: Sem erat centum annorum quando genuit Arphaxad, biennio poſt diluvium. 11 Vixitque Sem poſtquam genuit Arphaxad, quingentis annis; & genuit filios & filias. 12 Porrò Arphaxad vixit triginta quinque annis, & genuit Sale. 13 Vixitque Arphaxad poſtquam genuit Sale, trecentis tribus annis: & genuit filios & filias. 14 Sale quoque vixit triginta annis, & genuit Heber. 15 Vixitque Sale poſtquam genuit Heber, quadringentis tribus annis: & genuit filios & filias. 16 Vixit autem Heber triginta quatuor annis, & genuit Phaleg. 17 Et vixit Heber poſtquam genuit Phaleg, quadringentis triginta annis; & genuit filios & filias. 18 Vixit quoque Phaleg triginta annis, & genuit Reu. 19 Vixitque Phaleg poſtquam genuit Reu, ducentis novem annis; & genuit filios & filias.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ εἶπε κύριος, Ἰδοὺ γένος ἕν, καὶ χεῖλος ἓν πάντων· καὶ τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι· καὶ νῦν οὐκ ἐκλείψει (ζ) ἀπ' αὐτῶν πάντα, ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιεῖν.
7 Δεῦτε, καὶ καταβάντες συγχέωμεν (η) αὐτῶν ἐκεῖ τὰ γλῶσσαν, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον.
8 Καὶ διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ἐκεῖθεν ὑπὸ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς· καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον. Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα (θ) αὐτῆς, Σύγχυσις· ὅτι ἐκεῖ συνέχεε κύριος τὰ χείλη πάσης τῆς γῆς· καὶ ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοὺς (ι) κύριος ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.
9 Καὶ αὗται αἱ γενέσεις (κ) Σὴμ. καὶ ἦν Σὴμ υἱὸς ἑκατὸν ἐτῶν, ὅτε ἐγέννησε τὸν Ἀρφαξάδ, δευτέρῳ ἔτει μετὰ κατακλυσμόν.
10 Καὶ ἔζησε Σὴμ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἀρφαξάδ, (λ) ἔτη πεντακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε.
11 Καὶ ἔζησεν Ἀρφαξὰδ ἑκατὸν πεντήκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Καϊνᾶν. Καὶ ἔζησεν Ἀρφαξὰδ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Καϊνᾶν ἔτη (μ) τετρακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε.
12 Καὶ ἔζησε Καϊνᾶν (ν) ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Σαλά. Καὶ ἔζησε Καϊνᾶν, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σαλά, ἔτη τριακόσια τριάκοντα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε.
14 Καὶ ἔζησε Σαλὰ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἔβερ.
15 Καὶ ἔζησε Σαλά, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἔβερ, τριακόσια τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε.
16 Καὶ ἔζησεν Ἔβερ ἑκατὸν τριάκοντα τέσσαρα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Φαλέγ.
17 Καὶ ἔζησεν Ἔβερ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν (ξ) Φαλὲγ, ἔτη διακόσια ἑβδομήκοντα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε.
18 Καὶ ἔζησε (ο) Φαλὲγ τριάκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ῥαγαύ.
19 Καὶ ἔζησε (π) Φαλὲγ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ῥαγαύ, (ρ) ἐννέα καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε.

Et dixit Dominus; Ecce genus unum, & labium unum omnium: & hoc inchoaverunt facere: & nunc non (b) deficient ab illis omnia quæ conati fuerint facere. Venite, & deſcendentes confundamus ibi linguam eorum: ut non audiat unuſquiſque vocem proximi. Et diſperſit eos Dominus inde ſuper faciem omnis terræ; & ceſſaverunt ædificantes civitatem, & turrim. Propter hoc appellatum eſt nomen illius, Confuſio: quia ibi confudit Dominus labia omnis terræ: & inde diſperſit illo Dominus ſuper faciem omnis terræ. Et hæ generationes Sem. Et erat Sem (c) filius centum annorum, cùm genuit Arphaxad, ſecundo anno poſt diluvium. Et vixit Sem, poſtquam genuit Arphaxad, quingentos annos; & genuit filios & filias: & mortuus eſt. Et vixit Arphaxad centum triginta quinque annos, & genuit Cainan. Et vixit Arphaxad, poſtquam genuit Cainan, annos trecentum; & genuit filios & filias: & mortuus eſt. Et vixit Cainan centum & triginta annos, & genuit Sala. Et vixit Cainan, poſtquam genuit Sala, annos trecentum triginta; & genuit filios et filias: et mortuus eſt. Et vixit Sala centum triginta annos, et genuit Heber. Et vixit Sala, poſtquam genuit Heber, trecentum triginta annos; & genuit filios & filias: & mortuus eſt. Et vixit Heber centum triginta quatuor annos, & genuit Phaleg. Et vixit Heber, poſtquam genuit Phaleg, annos ducentos ſeptuaginta; & genuit filios & filias: & mortuus eſt. Et vixit Phaleg centum triginta annos, & genuit Rhagau. Et vixit Phaleg, poſtquam genuit Rhagau, ducentos & novem annos; & genuit filios & filias: & mortuus eſt.

MS.A. (ζ) ὀξ αὐτῶν (η) ἐκεῖ αὐτῶν(θ) αὐτῆ (ι) κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ (κ) Σήμ. Σὴμ υἱὸς ἐτῶν ἑκατὸν, ὅτε (λ) πενταϰόσια ἔτη, (μ) τετρακόσια τριάκοντα, καὶ (ν) ἑκατὸν διάκοντα (ξ) Φαλὲκ, ἔτη διακόσια ἑβδομήκοντα, (ο) Φαλὲκ ἑκατὸν τριάκοντα (π) Φαλὲκ (ρ) διακόσια ἐννέα

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܗܐ ܥܡܐ ܚܕ ܘܠܫܢܐ ܚܕ ܠܟܠܗܘܢ ܘܗܕܐ ܫܪܝ ܠܡܥܒܕ ܘܗܫܐ ܠܐ ܢܫܬܟܠ ܡܢܗܘܢ ܟܠ ܡܕ ܕܐܡܪܘ ܠܡܥܒܕ
7 ܐܝܟ ܠܐ ܢܫܬܡܥ ܓܒܪ ܠܩܠ ܚܒܪܗ ܗܒ ܢܢܚܬ ܘܢܒܠܒܠ ܬܡ ܠܫܢܗܘܢ ܕܠܐ ܢܫܬܡܥ ܓܒܪ ܠܩܠ ܚܒܪܗ
8 ܘܐܦܝܨ ܡܪܝܐ ܐܢܘܢ ܡܢ ܬܡ ܥܠ ܦܪܨܘܦ ܟܠ ܐܪܥܐ ܘܫܪܘ ܡܒܢܝ ܩܪܝܬܐ ܗܕܐ ܥܠ ܟܠ ܐܪܥܐ ܘܫܪܘ ܡܒܢܝ ܩܪܝܬܐ
9 ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܐ ܫܡܗ ܒܒܠ ܡܛܠ ܕܬܡ ܒܠܒܠ ܡܪܝܐ ܠܫܢ ܟܠ ܐܪܥܐ ܘܡܬܡ ܦܝܨ ܡܪܝܐ ܐܢܘܢ ܡܢ ܬܡ ܥܠ ܦܪܨܘܦ ܟܠ ܐܪܥܐ
10 ܗܠܝܢ ܬܘܠܕܬ ܫܡ ܫܡ ܒܪ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܒܪ ܐܠܦ ܫܢܝܢ ܒܬܪ ܕܐܬܝ ܡܒܘܠܐ ܘܐܠܕ ܫܡ ܒܪ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܒܬܪ ܕܐܬܝ ܡܒܘܠܐ
11 ܐܪܦܟܫܕ ܒܬܪ ܡܐ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ ܘܫܡ ܫܢܝܢ ܒܬܪ ܕܐܠܕ ܐܪܦܟܫܕ ܠܬ ܚܡܫ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ
12 ܘܐܪܦܟܫܕ ܚܝ ܬܠܬ ܣܪܝܣܝܢ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܠܫܠܚ ܘܫܡ ܐܪܦܟܫܕ ܒܬܪ ܕܐܠܕ ܠܫܠܚ ܬܠܬ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ
13 ܘܫܡ ܠܫܠܚ ܒܬܪ ܕܐܠܕ ܐܪܦܟܫܕ ܬܠܬ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ
14 ܘܠܫܠܚ ܚܝ ܬܠܬ ܣܪܝܣܝܢ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܠܥܒܪ ܘܫܡ ܠܫܠܚ ܒܬܪ ܕܐܠܕ ܠܥܒܪ ܬܠܬ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ
15 ܘܠܥܒܪ ܚܝ ܬܠܬ ܣܪܝܣܝܢ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܠܦܠܓ ܘܫܡ ܥܒܪ ܒܬܪ ܕܐܠܕ ܠܦܠܓ ܬܠܬ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ
16 ܘܠܦܠܓ ܚܝ ܬܠܬ ܣܪܝܣܝܢ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܠܪܥܘ ܘܫܡ ܦܠܓ ܒܬܪ ܕܐܠܕ ܠܪܥܘ ܬܠܬ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ
17 ܘܠܪܥܘ ܚܝ ܬܠܬ ܣܪܝܣܝܢ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܠܣܪܓ ܘܫܡ ܪܥܘ ܒܬܪ ܕܐܠܕ ܠܣܪܓ ܬܠܬ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ
18 ܘܠܣܪܓ ܚܝ ܬܠܬ ܣܪܝܣܝܢ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܠܢܚܘܪ ܘܫܡ ܣܪܓ ܒܬܪ ܕܐܠܕ ܠܢܚܘܪ ܬܠܬ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ
19 * ܘܠܢܚܘܪ ܚܝ ܬܫܥ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܬܪܥ ܘܫܡ ܢܚܘܪ ܒܬܪ ܕܐܠܕ ܬܪܥ ܬܫܥ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܐܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ

Dixítque Dominus, En populus unus eſt, & lingua omnibus eadem, & talia meditati ſunt facere, & nunc haud deſiſtent ab omnibus quæ propoſuerunt ſibi facienda. Venite, deſcendamus & dividamus ibi linguas eorum, ut ne audiat unuſquiſque linguam ſocii ſui. Igitur diſſipavit eos Dominus ſuper faciem univerſæ terræ: & deſiterunt ab ædificanda civitate. Propterea vocavit nomen ejus, Babel: quoniam ibi confudit Dominus linguas univerſæ terræ. Et exinde diſperfit eos Dominus ſuper faciem totius terræ. Hæ ſunt generationes Sem: Sem natus centum annos genuit Arphachſar, duobus annis poſt diluvium. Et vixit Sem poſtquam genuit Arphachſar, quingentis annis, genuítq; filios ac filias. Porrò Arphachſar vixit triginta quinque annis, & genuit Saleh. Et vixit Arphachſar poſtquâ genuit Saleh, quadringéntis tribus annis; genuitque filios ac filias. Et vixit Saleh triginta annis, genuítque Heber. Et vixit Saleh poſtquam genuit Heber, quadringentis tribus annis: genuítque filios ac filias. Et vixit Heber triginta quatuor annis, genuítque Phaleg. Et vixit Heber poſtquam genuit Phaleg, quadringentis triginta annis: genuítque filios ac filias. Vixit autem Phaleg triginta annis, & genuit Aru. Vixítq; Phaleg poſtquam genuit Aru, ducentis novem annis; & genuit filios ac filias.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

6 יֵאמַר יְיָ הָא עַמָּא חַד וְלִישָׁן
חַד לְכוֹלְהוֹן וְדֵין דְּשָׁרִיאוּ
לְמֶעְבַּד וּכְעַן לָא יִתְמְנַע
מִנְּהוֹן כָּל דַּחֲשִׁיבוּ לְמֶעְבַּד׃
7 הָבוּ נִתְגְּלֵי וְנִבְלְבֵּל תַּמָּן
לִישָׁנְהוֹן דְּלָא יְשַׁמְּעוּן אִינָשׁ
לִישַׁן חַבְרֵיהּ׃ וּבְדַר יְיָ
8 יָתְהוֹן מִתַּמָּן עַל־אַפֵּי כָל־
אַרְעָא וְאִתְמְנָעוּ מִלְּמִבְנֵי
קִרְיְתָא׃ עַל־כֵּן קְרָא
9 שְׁמֵהּ בָּבֶל אֲרֵי תַּמָּן בְּלְבֵּל
יְיָ לִישַׁן כָּל־אַרְעָא וּמִתַּמָּן
בַּדְּרִינוּן יְיָ עַל־אַפֵּי כָּל־
אַרְעָא׃ אִלֵּין תּוֹלְדָת שֵׁם
10 שֵׁם בַּר־מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד
יָת־אַרְפַּכְשַׁד תַּרְתֵּין שְׁנִין
בָּתַר טוּפָנָא׃ וְחַיִּי
11 שֵׁם בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת־
אַרְפַּכְשַׁד חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין
וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וְאַרְפַּכְשַׁד
12 חַיִּי תְּלָתִין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין
וְאוֹלִיד יָת־שָׁלַח׃ וְחַיִּי
13 אַרְפַּכְשַׁד בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת־
שָׁלַח אַרְבַּע מְאָה וְתַלְתִּין
שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃
14 וְשָׁלַח חַיִּי תְּלָתִין שְׁנִין
15 וְאוֹלִיד יָת־עֵבֶר׃ וְחַיִּי
שָׁלַח בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת־עֵבֶר
אַרְבַּע מְאָה וְתְלָתִין שְׁנִין
16 וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וְחַיִּי
עֵבֶר תְּלָתִין וְאַרְבַּע שְׁנִין
17 וְאוֹלִיד יָת־פָּלֶג׃ וְחַיִּי
עֵבֶר בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת־
פָּלֶג אַרְבַּע מְאָה וְתְלָתִין
18 שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃
וְחַיִּי פָּלֶג תְּלָתִין שְׁנִין
19 וְאוֹלִיד יָת־רְעוּ׃ וְחַיִּי
פָּלֶג בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת־רְעוּ
מָאתַן וּתְשַׁע שְׁנִין וְאוֹלִיד
בְּנִין וּבְנָן׃

6 Et dixit Dominus; Ecce populus unus, et lingua una est omnibus illis; et hoc est quod cœperunt facere: et nunc non prohibetur ab eis, omne quod cogitaverunt facere. 7 Venite, appareamus; et confundamus ibi linguam eorum: ut non audiat unusquisq; linguam proximi sui. 8 Et disperſit eos Dominus inde, ſuper faciem univerſæ terræ: et prohibiti ſunt ab ædificatione 9 civitatis. Idcirco vocatum eſt nomen ejus, Babel; quoniam ibi confudit Dominus linguam univerſæ terræ: et inde diſperſit eos Dominus, ſuper faciem univerſæ terræ. Hæ ſunt generationes Sem; Sem filius centum annorum erat, quando genuit Arphaxad: 10 duobus annis poſt diluvium. Et vixit Sem, poſtquàm genuit Arphaxad, quingentis annis: et genuit filios et filias. 11 Et Arphaxad vixit triginta et quinq; annis: et genuit Sale. 12 Et vixit Arphaxad, poſtquàm genuit Sale, quadringentis et *triginta* annis: et genuit filios et filias. 13 Et Sale vixit triginta annis: et genuit Heber. 14 Et vixit Sale, poſtquàm genuit Heber, quadringentis et tribus annis: et genuit filios et filias. 15 Et vixit Heber triginta et quatuor annis: et genuit Phaleg. 16 Et vixit Heber, poſtquàm genuit Phaleg, quadringentis et triginta annis: et genuit filios et filias. 17 Et vixit Phaleg triginta annis: et genuit Reu. 18 Et vixit Phaleg, poſtquàm genuit Reu, ducentis et novem annis: et genuit filios et filias. 19

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 * וַיֹּאמֶר יְיָ הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אַחַת לְכֻלָּם וְזֶה
7 הַחִלָּם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא יִבָּצֵר מֵהֶם כֹּל אֲשֶׁר
8 יָזִמּוּ לַעֲשׂוֹת׃ * הָבָה נֵרְדָה וְנָבְלָה שָׁם שְׂפָתָם
9 אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ׃ * וַיָּפֶץ יְיָ
אֹתָם מִשָּׁם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיַּחְדְּלוּ לִבְנוֹת
10 אֶת הָעִיר׃ * עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בָּבֶל כִּי שָׁם בָּלַל
יְיָ שְׂפַת כָּל הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הֱפִיצָם יְיָ עַל פְּנֵי
11 כָל הָאָרֶץ׃ * אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת שֵׁם שֵׁם בֶּן מְאַת
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת אַרְפַּכְשַׁד שְׁנָתַיִם אַחַר הַמַּבּוּל׃
12 * וַיְחִי אַרְפַּכְשַׁד חָמֵשׁ וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת
13 שָׁלַח׃ * וַיְחִי אַרְפַּכְשַׁד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת שָׁלַח
שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
14 וּבָנוֹת׃ * וַיְחִי שָׁלַח שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת עֵבֶר׃
15 * וַיְחִי שָׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת עֵבֶר שָׁלֹשׁ שָׁנִים
16 וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ * וַיְחִי
עֵבֶר אַרְבַּע וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת פָּלֶג׃
17 * וַיְחִי עֵבֶר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת פָּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
18 וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ * וַיְחִי
19 פָּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת רְעוּ׃ * וַיְחִי פָּלֶג
אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת רְעוּ תֵּשַׁע שָׁנִים וּמָאתַיִם
שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

VERSIO SAMARITANA.

6 * וַיֹּאמֶר יְיָ הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אַחַת לְכֻלָּם וְזֶה
7 הַחִלָּם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא יִבָּצֵר מֵהֶם כֹּל אֲשֶׁר
8 יָזִמּוּ לַעֲשׂוֹת׃ * הָבָה נֵרְדָה וְנָבְלָה שָׁם שְׂפָתָם
9 אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ׃ * וַיָּפֶץ יְיָ
אֹתָם מִשָּׁם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיַּחְדְּלוּ לִבְנוֹת
10 אֶת הָעִיר׃ * עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בָּבֶל כִּי שָׁם בָּלַל
יְיָ שְׂפַת כָּל הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הֱפִיצָם יְיָ עַל פְּנֵי
11 כָל הָאָרֶץ׃ * אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת שֵׁם שֵׁם בֶּן מְאַת
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת אַרְפַּכְשַׁד שְׁנָתַיִם אַחַר הַמַּבּוּל׃
12 * וַיְחִי אַרְפַּכְשַׁד חָמֵשׁ וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת
13 שָׁלַח׃ * וַיְחִי אַרְפַּכְשַׁד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת שָׁלַח
שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
14 וּבָנוֹת׃ * וַיְחִי שָׁלַח שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת עֵבֶר׃
15 * וַיְחִי שָׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת עֵבֶר שָׁלֹשׁ שָׁנִים
16 וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ * וַיְחִי
עֵבֶר אַרְבַּע וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת פָּלֶג׃
17 * וַיְחִי עֵבֶר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת פָּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
18 וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ * וַיְחִי
19 פָּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת רְעוּ׃ * וַיְחִי פָּלֶג
אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת רְעוּ תֵּשַׁע שָׁנִים וּמָאתַיִם
שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

6 Et dixit Dominus, Ecce populus unus eſt, labiumque unum omnibus, & hoc incipiunt facere: nunc autem non cohibebitur ab eis quidquid moliuntur facere. 7 Venite, deſcendamus, & (a) confundamus ibi labia eorum, ut non audiat vir labium proximi ſui. 8 Et diſperſit Dominus eos inde ſuper faciem omnis terræ, ceſſáruntque ædificare urbem & turrim: 9 Propterea vocavit nomen ejus, (b) Babel: quia ibi Dominus confuderat labium omnis terræ, & inde diſperſerat eos Dominus ſuper faciem omnis terræ. 10 Iſtæ autem ſunt generationes Sem: Sem filius centum annorum genuit Arphaxad, duobus annis poſt diluvium. 11 Vixit autem Sem poſtquàm genuit Arphaxad, quingentis annis; genuitque filios & filias. 12 Et fuerunt omnes dies Sem, ſexcenti anni; & mortuus eſt. Et Arphaxad vixit centum & triginta quinque annis, & genuit Sela. 13 Vixit autem Arphaxad poſtquàm genuit Sela, trecentis & tribus annis; genuitque filios & filias. 14 Et fuerunt omnes dies Arphaxad, quadringenti & triginta octo annii; & mortuus eſt. Et vixit Sela centum et triginta annis, et genuit Heber. 15 Vixit autem Sela poſtquàm genuit Hebrum, trecentis et tribus annis; genuitque filios et filias. 16 Et fuerunt omnes dies Sela, quadringenti et triginta tres anni; et mortuus eſt. Et vixit Heber centum et triginta quatuor annis, et genuit Phaleg. 17 Vixit autem Heber poſtquàm genuit Phaleg, ducentis ſeptuaginta annis, genuitque filios et filias. Et fuerunt omnes dies Phaleg, ducenti et triginta novem anni; et mortuus eſt. 18 Et vixit Phaleg centum triginta annis, et genuit Ragau. 19 Vixit autem Phaleg, poſtquàm genuit Ragau, centum et novem annis; genuitque filios et filias. Et fuerunt omnes dies Phaleg, ducenti et triginta novem anni; et mortuus eſt.

VER. SAM. (a) Perſequamur (b) Lilac;

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وقال الله هوذا هم شعب واحد ولغة واحدة لجميعهم * وهذا ما ابتدأوا ان يفعلوه * والآن لا
7 يقوى جميع ما هموا به ليصنعوه * لكني أورد امرا اسبب به لغاتهم * حتى لا يسمع كل
8 فريق لغة صاحبه * وبددهم الله من ثم على وجه جميع الارض * وامسكوا عن بناء المدينة
9 * ولذلك اسميت بابل * لان بها بلبل الله لغة اهل الارض * ومن ثم بددهم الله على جميع
10 وجهها * هذا سرج اولاد سام * لما كان سام ابن مائة سنة اولد ارفخساد لسنتين بعد الطوفان *
11 وعاش بعد ذلك خمس مائة سنة * اولد فيها بنين وبنات * ولما عاش ارفخساد خمسا
12 وثلاثين سنة اولد سالح * وعاش بعد ذلك اربعمائة سنة وثلاث سنين * اولد فيها بنين وبنات *
13 * ولما عاش سالح ثلاثين سنة اولد عابر * وعاش بعد ذلك اربعمائة سنة وثلاث سنين * اولد
14 فيها بنين وبنات * ولما عاش عابر اربعا وثلاثين سنة اولد فالغ * وعاش بعد ذلك اربعمائة
15 وثلاثين سنة * اولد بنين وبنات * ولما عاش فالغ ثلاثين سنة اولد رعو * وعاش بعد
ذلك مائتي سنة وتسع سنين * اولد فيها بنين وبنات *

Et dixit Deus, Ecce ipſi ſunt populus 6
unus, et idioma unum omnibus ipſis, et hoc eſt quod propoſuére ſibi faciendum: & nunc non effugiet eos omne quod intenderunt facere. At ego diſpo- 7
nam negotium quo diſpergam idiomata eorum, ut non audiat quælibet ſecta idioma amici ſui. Et diſperdidit eos 8
Deus inde ſuper faciem univerſæ terræ; & deſtiterunt ab ædificio urbis. Et 9
propterea vocata fuit Babel, quia in ea confudit Deus idioma terricolarum: et inde diſperſit eos Deus ſuper univerſam faciem ejus. Hæc eſt narratio filiorum 10
Sam. Quando fuit Sam filius centum annorum, genuit Arfachſad, duobus annis poſt diluvium. Et vixit poſteà quin- 11
genatos annos, quibus genuit filios et filias. Cumque vixiſſet Arfachſad quinq; 12
ac triginta annos, genuit Saleh. Et 13
vixit poſteà quadringentos annos et tres annos, in quibus genuit filios et filias. Cumque vixiſſet Saleh triginta annos, 14
genuit Aber. Et vixit poſteà quadrin- 15
gentos annos et tres annos, in quibus genuit filios ac filias. Cumque vixiſſet 16
Aber quatuor ac triginta annos, genuit Falegh. Et vixit poſteà quadringentos 17
ac triginta annos, in quibus genuit filios et filias. Et cùm vixiſſet Faleg tri- 18
ginta annos, genuit Rau. Et vixit poſteà 19
ducentos annos et novem annos, in quibus genuit filios ac filias.

ספר בראשית : יא

.Serugh genuit &,annos triginta & duos Rehu vixit Et

20 וַיְחִי רְעוּ שְׁתַּיִם וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שְׂרוּג :

,annos septem ,Serugh ipse genuit postquam Rehu vixit Et

21 וַיְחִי רְעוּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שְׂרוּג שֶׁבַע שָׁנִים

Serugh vixit Et .filias & filios genuit & ,annos ducentos &

22 וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת : וַיְחִי שְׂרוּג

postquàm Serugh vixit Et .Nachor genuit & ,annos triginta

23 שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־נָחוֹר : וַיְחִי שְׂרוּג אַחֲרֵי

,filios genuit & : annos ducentos ,Nachor ipse genuit

הוֹלִידוֹ אֶת־נָחוֹר מָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים

genuit & ,annos viginti & novem Nachor vixit Et .filias &

24 וּבָנוֹת : וַיְחִי נָחוֹר תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד

ipse genuit postquam Nachor vixit Et .Terach

25 אֶת־תָּרַח : וַיְחִי נָחוֹר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־

filios genuit & : annos centum & ,annos novendecim ,Terach

תָּרַח תֵּשַׁע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים

genuit & ,annos septuaginta Terach vixit Et .filias &

26 וּבָנוֹת : וַיְחִי־תֶרַח שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־

generationes istæ Et .Haran & ,Nachor ,Abram

27 אַבְרָם אֶת־נָחוֹר וְאֶת־הָרָן : וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת

:Haran & ,Nachor ,Abram genuit Terach:Terach

תֶּרַח תֶּרַח הוֹלִיד אֶת־אַבְרָם אֶת־נָחוֹר וְאֶת־הָרָן

Terach facies super Haran est mortu' Et .Loth genuit Haran &

28 וְהָרָן הוֹלִיד אֶת־לוֹט : וַיָּמָת הָרָן עַל־פְּנֵי תֶּרַח

accepit Et .Chasdim Ur in suæ nativitatis terrâ in ,*sui patris*

29 אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ בְּאוּר כַּשְׂדִּים : וַיִּקַּח

,Abram uxoris Nomen .uxores sibi Nachor & Abram

אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם נָשִׁים שֵׁם אֵשֶׁת־אַבְרָם

patris Haran filia ,Milcah ,Nachor uxoris nomen & ,Sarai

שָׂרָי וְשֵׁם אֵשֶׁת־נָחוֹר מִלְכָּה בַּת־הָרָן אֲבִי־

ei Non .sterilis Sarai fuit Et .Iscah patris & ,Milcah

30 מִלְכָּה וַאֲבִי יִסְכָּה : וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ

filium Loth & ,suum filium Abram Terach accepit Et .natus

31 וָלָד : וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת־אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן־

Abram uxorem ,suam nurum Sarai & ,sui filii filium Haran

הָרָן בֶּן־בְּנוֹ וְאֶת שָׂרַי כַּלָּתוֹ אֵשֶׁת אַבְרָם

terram in *eundum ad* ,Chasdim Ur de eis cum exierût Et.sui filii

בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אַרְצָה

fuerunt Et .ibi habitaverunt & Charan ad usq; venerût & :Chenahan

כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ עַד־חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם : וַיִּהְיוּ

Terach est mortu' &:anni ducenti & ,anni quinq; ,Terach dies

32 יְמֵי־תֶרַח חָמֵשׁ שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיָּמָת תֶּרַח

.Charan in

בְּחָרָן :

Versio VULG. LAT.

20 Vixit autem Reu triginta
duobus annis, & genuit Sa-
21 rug. Vixit quoque Reu post-
quam genuit Sarug, ducen-
tis septem annis : & genu-
22 it filios & filias. Vixit verò
Sarug triginta annis, & ge-
23 nuit Nachor. Vixitque Sa-
rug postquam genuit Nachor,
ducentis annis: & genuit fili-
24 os & filias. Vixit autem Na-
chor viginti novem annis ;
25 & genuit Thare. Vixitque
Nachor postquam genu-
it Thare, centum decem &
novem annis ; & genuit fi-
26 lios & filias. Vixitque Tha-
re septuaginta annis ;& ge-
27 nuit Abram, & Nachor, &
Aran. Hæ sunt autem gene-
rationes Thare : Thare ge-
28 nuit Abram, Nachor, & A-
ran. Porrò Aran genuit
Lot. Mortuusque est Aran
ante Thare patrem suum, in
terra nativitatis suæ in Ur
29 Chaldæorum. Duxerunt au-
tem Abram & Nachor uxo-
res : nomen uxoris Abram,
Sarai : & nomen uxoris
Nachor, Melcha, filia Aran,
patris Melchæ, & patris Jef-
30 chæ, Erat autem Sarai ste-
rilis, nec habebat liberos.
31 Tulit itaque Thare Abram
filium suum, & Lot filium
Aran, filium filii sui, &
Sarai nurum suam, uxorem
Abram filii sui, & eduxit
eos de Ur Chaldæorum, ut
irent in terram Chanaan :
veneruntque usque Haran,
32 & habitaverunt ibi. Et facti
sunt dies Thare ducentorum
quinque annorum ; & mor-
tuus est in Haran.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἔζησε Ῥαγαῦ ἑκατὸν (σ) τριάκοντα
καὶ δύο ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Σε-
21 ρούχ. Καὶ ἔζησε Ῥαγαῦ, μετὰ τὸ
γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σερὺχ, διακόσια
ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγα-
22 τέρας· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε Σε-
ρὺχ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέν-
23 νησε τὸν Ναχώρ. Καὶ ἔζησε Σερὺχ,
μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Να-
χὼρ, ἔτη διακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱ-
οὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε.
24 Καὶ ἔζησε Ναχὼρ (τ) ἔτη ἑπτὰ ἐπὶ ἑξη-
κοντα ἐννέα, καὶ ἐγέννησε τὸν
25 (υ) Θάρρα. Καὶ ἔζησε Ναχὼρ, μετὰ
τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Θάρρα,
ἔτη ἑκατὸν (φ) εἰκοσιπέντε, καὶ ἐγέν-
νησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέ-
26 θανε. Καὶ ἔζησε Θάρρα ἑβδο-
μήκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Α-
βεσμ, καὶ τὸν Ναχὼρ, καὶ τὸν Ἀρ-
27 ράν. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις (χ) Θάρρα.
Θάρρα ἐγέννησε τὸν Ἄβεσμ, καὶ τὸ
Ναχὼρ, καὶ τὸν Ἀρράν· καὶ Ἀρρὰν
28 ἐγέννησε τὸν Λώτ. Καὶ ἀπέθανεν
Ἀρρὰν ἐνώπιον Θάρρα τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ᾗ ἐγεννήθη, ἐν τῇ
29 χώρᾳ τῶν Χαλδαίων. Καὶ ἔλαβον
Ἄβεσμ καὶ Ναχὼρ ἑαυτοῖς γυναῖ-
κας. ὄνομα τῇ γυναικὶ Ἄβεσμ, Σάρ-
ρα· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ Ναχὼρ,
Μιλχά, θυγάτηρ Ἀρράν, καὶ πατρὸς
30 Μιλχά, καὶ πατρὸς Ἰεχά. Καὶ ἦν
31 Σάρρα στεῖρα, καὶ οὐκ ἐτεκνοποίει. Καὶ
ἔλαβε (ψ) Θάρρα τὸν Ἄβεσμ υἱὸν
αὐτοῦ, καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν Ἀρράν, υἱὸν τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν Σάρραν τὴν νύμφην
αὐτοῦ, (ω) γυναῖκα Ἄβεσμ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ· καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς
χώρας τῶν Χαλδαίων, πορεύεσθαι (α) εἰς
γῆν Χαναάν· καὶ ἦλθον ἕως Χαρράν·
καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ. Καὶ (ϛ) ἐγένοντο
πᾶσαι αἱ ἡμέραι Θάρρα ἐν γῇ
Χαρράν, διακόσια πέντε ἔτη· καὶ ἀπέ-
θανε (γ) Θάρρα ἐν Χαρράν.

MS.A. (σ) πεντήκοντα δύο (τ) ἔτη ἑβδομηκονταεννέα, καὶ (υ) Θάρα. (φ) εἰκοσιεννέα, (χ) Θάρα. Θάρα δὲ ἐγέννησεν (ψ) Θάρα τὸν Ἄβεσμ τὸν υἱὸν (ω) γυναῖκα τῷ υἱῷ (α) εἰς τὴν γῆν (ϛ) ἐγένοντο αἱ ἡμέραι Θάρα ἐν Χαρράν, (γ) Θάρα

Et vixit Rhagau centum tri-
ginta & duos annos ; &
genuit Seruch. Et vixit Rha-
gau postquam genuit Seruch,
ducentos septem annos ; & ge-
nuit filios & filias: & mortuus
est. Et vixit Seruch centum tri-
ginta annos ; & genuit Na-
chor. Et vixit Seruch post-
quam genuit Nachor, annos
ducentos ; & genuit filios &
filias : & mortuus est. Et
vixit Nachor annos centum
septuaginta novem ; & genu-
it Thara. Et vixit Nachor
postquam genuit Thara , annos
centum viginti quinque, &
genuit filios & filias ; &
mortuus est. Et vixit Tha-
ra septuaginta annos : & ge-
nuit Abram, & Nachor, &
Arran. Hæ verò generationes
Thara : Thara genuit A-
bram & Nachor , & Ar-
ran. Et Arran genuit Lot.
Et mortuus est Arran coram
(d) Thara patre suo in
terra quâ natus est, in regi-
one Chaldæorum. Et sum-
pserunt Abram, & Nachor si-
bi uxores. Nomen uxoris A-
bram, Sara : et nomen uxo-
ris Nachor , Melcha , filia
Arran,& (e) pater Melcha,et
pater Jesca. Et erat Sara ste-
rilis, et non generabat. Et
sumpsit Thara Abram filium
suum , et Lot filium Arran,
filium filii sui, et Saram nu-
rum suam, uxorem Abram fi-
lii sui. Et eduxit eos de re-
gione Chaldæorum , ut irent
in terram Chanaan : (f) & ve-
nerunt usque ad Charram, et
habitavit ibi.Et facti sunt omnes
dies Tharra in terra Charræ
ducenti quinque anni : et mor-
tuus est Tharra in Char-
ran.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 *ܘܚܝ ܫܪܘܓ ܬܠܬܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ ܘܝܠܕ ܠܢܚܘܪ ܐܚܘܗܝ ܕܐܒܪܗܡ ܘܠܘܛ ܒܪ ܗܪܢ ܒܪ ܐܚܘܗܝ ܕܐܒܪܗܡ
21 ܘܚܝ ܫܪܘܓ ܒܬܪ ܕܝܠܕ ܠܢܚܘܪ ܫܒܥ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܝܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܢ ܘܡܝܬ ܫܪܘܓ ܘܚܝ
22 ܫܪܘܓ ܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ ܘܝܠܕ ܠܢܚܘܪ ܘܚܝ ܫܪܘܓ ܒܬܪ ܕܝܠܕ ܠܢܚܘܪ ܡܐܬܬܝܢ ܫܢܝܢ ܘܝܠܕ
23 ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܢ ܘܡܝܬ ܫܪܘܓ ܘܚܝ ܢܚܘܪ ܬܫܥ ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ܘܝܠܕ ܠܬܪܚ ܘܒܬܪ ܕܝܠܕ ܠܬܪܚ
24 ܡܐܬ ܫܢܝܢ ܘܝܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܢ ܘܡܝܬ ܢܚܘܪ ܘܚܝ ܬܪܚ ܫܒܥܝܢ ܘܬܫܥ ܫܢܝܢ ܘܝܠܕ ܠܐܒܪܡ
25 ܘܠܢܚܘܪ ܘܠܗܪܢ ܘܒܬܪ ܕܝܠܕ ܠܐܒܪܡ ܘܠܢܚܘܪ ܘܠܗܪܢ ܡܐܬ ܫܢܝܢ ܘܝܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܢ ܘܡܝܬ
26 ܬܪܚ ܘܚܝ ܬܪܚ ܫܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܘܝܠܕ ܠܐܒܪܡ ܘܠܢܚܘܪ ܘܠܗܪܢ ܘܐܠܝܢ ܬܘܠܕܬ ܬܪܚ ܬܪܚ
27 ܝܠܕ ܠܐܒܪܡ ܘܠܢܚܘܪ ܘܠܗܪܢ ܗܪܢ ܘܝܠܕ ܠܠܘܛ ܘܗܪܢ ܡܝܬ ܩܕܡ ܬܪܚ ܐܒܘܗܝ ܒܐܪܥܐ
28 ܕܝܠܕܘܗܝ ܒܐܘܪ ܕܟܠܕܝܐ ܘܢܣܒܘ ܐܒܪܡ ܘܢܚܘܪ ܢܫܝܗܘܢ ܫܡ ܐܢܬܬ ܐܒܪܡ ܣܪܝ ܘܫܡ ܐܢܬܬ
29 ܢܚܘܪ ܡܠܟܐ ܒܬ ܗܪܢ ܐܒܐ ܕܡܠܟܐ ܘܐܒܐ ܕܝܣܟܐ ܘܗܘܬ ܣܪܝ ܥܩܪܐ ܠܝܬ ܠܗ ܒܪ ܘܣܒ
30 ܬܪܚ ܠܐܒܪܡ ܒܪܗ ܘܠܠܘܛ ܒܪ ܒܪܗ ܗܪܢ ܒܪ ܐܚܘܗܝ ܕܐܒܪܡ ܘܢܦܩ ܡܢ ܐܘܪ ܕܟܠܕܝܐ
31 ܠܡܐܙܠ ܠܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܘܐܬܘ ܥܕ ܚܪܢ ܘܐܬܝܫܒܘ ܬܡ ܘܗܘܘ ܝܘܡܝ ܬܪܚ ܫܒܥ ܡܐܐ ܘܬܫܥ
32 ܫܢܝܢ ܘܡܝܬ ܬܪܚ ܒܚܪܢ ܘܗܘܘ ܝܘܡܝ ܬܪܚ ܫܒܥܝܢ ܘܬܫܥ ܫܢܝܢ ܘܝܠܕ ܠܐܒܪܡ ܘܠܢܚܘܪ ܘܠܗܪܢ*

Vixit autem Aru triginta duobus annis, genuítque Sarug. Et vixit Aru postquâ genuit Sarug, ducentis septem annis : & genuit filios ac filias. Et vixit Sarug triginta annis, genuítque Nahor. Vixit autem Sarug postquam genuit Nahor, ducentis annis ; & genuit filios ac filias. Et vixit Nahor viginti novem annis, genuítque Tareh. Vixit autem Nahor postquâ genuit Tareh, centum novemdecim annis; genuítque filios ac filias. Et vixit Tareh septuaginta quinque annis, genuítq; Abram, & Nahor, & Haran. Et hæ sunt generationes Tareh : Tareh genuit Abram,& Nahor,& Haran: Haran autem genuitLot. Et mortuus est Haran vivente Tareh patre suo, in terra in qua natus fuerat, in Ur Caldæorũ. Et duxerunt sibi Abram, & Nahor uxores: nomen uxoris Abram, Sarai : & nomen uxoris Nahor, Melcha, filia Haran patris Melcha & patris Esca. Erat autem Sarai sterilis, nec erant ei liberi. Et duxit Tareh Abram filium suum , & Lot filium Haran , & Sarai socrum suam , conjugem Abram filii sui : & egressus est cum eis de Vr Chaldeorum,, ad eundum in terram Chanaan : & venerunt ad Hharan , & commorati sunt ibi. Fuerúntque dies Tareh, ducenti quinque anni ; & mortuus est in Hharan.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

20 וחיא רעו תלתין ותרתין שנין
21 ואוליד ית־שרוג׃ וחיא רעו
בתר דאוליד ית־שרוג מאתן
22 ושבע שנין ואוליד בנין ובנן׃
23 וחיא שרוג תלתין שנין ואוליד
ית־נחור׃ וחיא שרוג בתר דאוליד
24 ית־נחור מאתן שנין ואוליד
בנין ובנן׃ וחיא נחור עסרין
25 ותשע שנין ואוליד ית־
תרח׃ וחיא נחור בתר דאוליד
26 ית־תרח מאתן ותשע
עסרי שנין ואוליד בנין ובנן׃
27 וחיא תרח שבעין שנין ואוליד
ית־אברם ית־נחור וית הרן׃
28 ואילין תולדת תרח תרח
אוליד ית־אברם ית־נחור
29 וית הרן והרן אוליד ית־לוט׃
ומית הרן על־אפי תרח
אבוהי בארעא ילדותיה
30 באורא דכסדאי׃ ונסיב
אברם ונחור להון נשין שום
31 אנתת־אברם שרי ושום אנתת
נחור מלכה בת הרן אבוהא
דמלכה ואבוהא דיסכה׃
32 והות שרי עקרה לית לה
ולד׃ ודבר תרח ית־אברם
ברוהי וית לוט בר־הרן בר־
ברוהי וית שרי כלתיה
אנתת אברם ברוהי ונפקו
עמהון מאורא דכסדאי
למיזל לארעא דכנען ואתו
עד־חרן ויתיבו תמן׃ והוו יומי
תרח מאתן וחמש שנין ומית
בחרן׃

Et vixit Reu triginta & duobus annis: & genuit Saruch. Et vixit Reu, postquàm genuit Saruch, ducentis & septem annis: & genuit filios & filias. Et vixit Saruch triginta annis: & genuit Nachor. Et vixit Saruch, postquam genuit Nachor, ducentis annis: & genuit filios & filias. Et vixit Nachor viginti & novem annis: & genuit Thare. Et vixit Nachor, postquàm genuit Thare, centum & decem et novem annis: et genuit filios et filias. Et vixit Thare septuaginta annis: & genuit Abram, Nachor, et Aran. Et hæ sunt generationes Thare; Thare genuit Abram, Nachor, et Aran: Aran autem genuit Loth. Et mortuus est Aran, *coràm* Thare patre suo: in terrâ nativitatis suæ, in Ur Chaldæorum. Et acceperunt sibi Abram et Nachor uxores: nomen uxoris Abram, Sarai; et nomen uxoris Nachor, Melcha; filia Aran patris Melchæ, et patris Jeschæ, Eratque Sarai sterilis: nec erat ei filius. Et tulit Thare Abram filium suum, et Loth filium Aran, filium filii sui; & Sarai nurum suam, uxorem Abram filii sui: et egressi sunt simul de Ur Chaldæorum, ut irent in terram Chanaan; venerúntque usque Aran et habitaverunt ibi. Et fuerunt dies Thare, ducenti et quinque anni: et mortuus est Thare in Aran.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 ** שתים ושלשים שנה ויולד את־שרוג׃
21 * ויחי רעו אחרי הולידו את־שרוג מאתים
שבע שנים ויולד בנים ובנות׃
22 ** ויחי שרוג שלשים שנה ויולד את־נחור׃
23 * ויחי שרוג אחרי הולידו את־נחור מאתים שנה
ויולד בנים ובנות׃
24 ** ויחי נחור תשע ועשרים שנה ויולד את־תרח׃
25 * ויחי נחור אחרי הולידו את־תרח מאה
תשע עשרה שנה ויולד בנים ובנות׃
26 ** ויחי תרח שבעים שנה ויולד את־אברם
את־נחור ואת־הרן׃
27 * ואלה תולדות תרח תרח הוליד את־אברם
את־נחור ואת־הרן והרן הוליד את־לוט׃
28 ** וימת הרן על־פני תרח אביו בארץ
מולדתו בכשדים׃
29 * ויקחו אברם ונחור להם נשים שם
אשת־אברם שרי ושם אשת נחור
מלכה בת־הרן אבי־מלכה ואבי־יסכה׃
30 ** ותהי שרי עקרה אין לה ולד׃
31 * ויקח תרח את־אברם בנו ואת־לוט בן־הרן בן
בנו ואת־שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו
אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען
ויבאו עד־חרן וישבו שם׃
32 ** ויהי ימי תרח מאתים שנה וחמש שנים וימת
תרח בחרן׃

VERSIO SAMARITANA.

20 ** שתים ושלשים שנה ויולד את־שרוג׃
21 * ויחי רעו אחרי הולידו את־שרוג מאתים
שבע שנים ויולד בנים ובנות׃
22 ** ויחי שרוג שלשים שנה ויולד את־נחור׃
23 * ויחי שרוג אחרי הולידו את־נחור מאתים שנה
ויולד בנים ובנות׃
24 ** ויחי נחור תשע ועשרים שנה ויולד את־תרח׃
25 * ויחי נחור אחרי הולידו את־תרח מאה
תשע עשרה שנה ויולד בנים ובנות׃
26 ** ויחי תרח שבעים שנה ויולד את־אברם
את־נחור ואת־הרן׃
27 * ואלה תולדות תרח תרח הוליד את־אברם
את־נחור ואת־הרן והרן הוליד את־לוט׃
28 ** וימת הרן על־פני תרח אביו בארץ
מולדתו בכשדים׃
29 * ויקחו אברם ונחור להם נשים שם
אשת־אברם שרי ושם אשת נחור
מלכה בת־הרן אבי־מלכה ואבי־יסכה׃
30 ** ותהי שרי עקרה אין לה ולד׃
31 * ויקח תרח את־אברם בנו ואת־לוט בן־הרן בן
בנו ואת־שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו
אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען
ויבאו עד־חרן וישבו שם׃
32 ** ויהי ימי תרח מאתים שנה וחמש שנים וימת
תרח בחרן׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

20 Et vixit Ragau, centum & triginta duobus annis, & genuit Sarug. Vixit autem Ragau postquam genuit Sarug, centum & septem annis, genuítque filios & filias. Et fuerunt omnes dies Ragau, ducenti & triginta novem annis, & mortuus est. Et vixit Sarug centum triginta annis, & genuit Nachor. Vixit autem Sarug postquam genuit Nachor, centum annis, genuítque filios & filias. Et fuerunt omnes dies Sarug, ducenti & triginta anni; & mortuus est. Et vixit Nachor septuaginta novem annis, & genuit Thare. Vixit autem Nachor postquam genuit Thare, sexaginta novem annis; genuítque filios & filias. Et fuerunt omnes dies Nachor, centum & quadraginta octo anni; & mortuus est. Et vixit Thare septuaginta annis, & genuit Abram, Nachor, & Haran. Istæ sunt generationes Thare: Thare genuit Abram, Nachor, & Haran. Haran autem genuit Loth: Mortuúsque est Haran super faciem Thare patris sui, in terra nativitatis suæ in ur Chaldæorum: Et acceperunt sibi Abram & Nachor uxores: nomen uxoris Abram, Sarai; & nomen uxoris Nachor, Melcha, filia Haran, patris Melca & patris Isca. Erat autem Sarai sterilis, neque erat ei filius. Sumpsit autem Thare Abram filium suum, & Lot filium Haran filium filii sui; Sarai quoque & Melca nurus suas, uxores Abram & Nachor filiorum suorum: eduxitque eos de Ur Chaldæorum, ut irent in terram Chanaan: & venerunt usque Haran, & habitaverunt ibi. Et fuerunt dies Thare, centum quadraginta quinque anni: postea mortuus est Thare in Haran.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * ولمّا عاش رعو اثنين وثلاثين سنة اولد سروع * وعاش بعد ذلك مايتي سنة وسبع
21 سنين * اولد فيها بنين وبنات * ولمّا عاش سروع ثلثين سنة اولد ناحور * وعاش مايتي
22 سنة * اولد فيها بنين وبنات * ولمّا عاش ناحور تسعا وعشرين سنة اولد تارح * وعاش
24 25 بعد ذلك مايتي سنة وتسع عشر سنة اولد فيها بنين وبنات * وعاش تارح سبعين سنة
26 واولد ابرام وناحور وحاران * وهذا شرح اولاد تارح * تارح اولد ابرام وناحور وهاران *
27 وهاران اولد لوطا * ومات هاران بحضن ابيه تارح * في بلد مولده في اتون الكسدانيين *
28 29 * واخذ ابرام وناحور لهما امراتين * اسم زوجة ابرام سارای * واسم زوجة ناحور ملكا ابنة
30 هاران * اب ملكا * واب يسكا * وكانت سارای عاقرا ليس لها ولد * واخذ تارح ابرام ابنه
31 ولوط ابن هاران ابن ابنه وسارای كنته زوجة ابرام ابنه * وخرج معهم قوم من اتون
32 الكسدانيين ليمضوا الى بلد كنعان * فجاوا الى حران فاقاموا ثم * وكان عمر تارح مايتي سنة
وخمس سنين * ومات تارح بحران *

Cúmque vixisset Rau duos ac triginta annos, genuit Sarugh. Vixitque posteà ducentos annos & septem annos, in quibus genuit filios ac filias. Cúmque vixisset Sarugh triginta annos, genuit Nahor. Vixitque ducentos annos, in quibus genuit filios ac filias. Cúmque vixisset Nahor novem ac viginti annos, genuit Tareh. Vixitque posteà centum annos, & novemdecim annos, in quibus genuit filios ac filias. Vixitque Tareh septuaginta annos, & genuit Abram, & Nahor, & Haran. Et hæc est narratio filiorum Tareh. Tareh genuit Abram, & Nahor, & Haran: Haran autem genuit Lot. Et mortuus est Haran in conspectu patris sui Tareh, in patria nativitatis suæ, in camino Chasdæorum. Sumpseruntque Abram, & Nahor sibi duas uxores; nomen uxoris Abram, Sarai; & nomen uxoris Nahor, Melcha, filia Haran, patris Melcha, & patris Jescha. Et erat Sarai sterilis, non habens filium. Et accepit Tareh Abram filium suum, & Lot filium Haran, filium filii sui, & Sarai nurum suam, uxorem Abram filii sui: Exieruntque cum ipsis aliquot homines ex camino Chasdæorum, ut irent in regionem Chanaan: venerúntque in Harran, & manserunt ibi. Erátque ætas Tareh ducentorum annorum, et quinque annorum; et mortuus est Tareh in Harran.

ספר בראשית : יב

CAP. XII.

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֶךְ־לְךָ מֵאַרְצְךָ
quam terram ad ,tui patris domo è &,tuâ cognatione è &
וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
,tibi benedicam & ,magnam gentem in te faciam Et.te faciam videre
2 אַרְאֶךָּ : וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ
benedicam Et .benedictio esto & :tuum nomen magnificabo &
3 וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ וְהְיֵה בְּרָכָה : וַאֲבָרְכָה
te in *benedicentur* Et .maledicã,tibi maledicentib⁹ &:tibi benedicentib⁹
מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ
quemadmodum,Abram abiit Et .terræ familiæ omnes
כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה : וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר
Abram Et .Loth secum perrexit & .Dñs eum ad est locutus
4 דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם
.Charan de *suo exire in* annorum septuaginta & ,annorum quinq; filius
בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן :
filium Loth & ,suam uxorem Sarai Abram cepit Et
5 וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־
animam & ,acquisierant quam,suâ substantiam omnẽ & ,sui fratris
אָחִיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ
,Chenahan terram in *eundum ad* exiverunt &,Charan in fecerant *quam*
אֲשֶׁר־עָשׂוּ בְחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנָעַן
terram in Abram transiit Et .Chenahan terram in sunt ingressi &
6 וַיָּבֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן : וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ
Chenahanæus Et .Moreh quercum ad usque ,Sechem locum ad usq;
עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן מוֹרֶה וְהַכְּנַעֲנִי
tuo Semini:dixit & ,*Abram ad* Dñs est visus Et .terrã in *tunc*
אָז בָּאָרֶץ : וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזַרְעֲךָ
,Domino altare ibi ædificavit Et .hanc terram dabo
אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה
oriente ab montẽm ad inde *se evnisit* Et .*eum ad* apparuerat qui
הַנִּרְאֶה אֵלָיו : וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם הָהָרָה מִקֶּדֶם
Hai & ,*mari à* Bethel :suum tentorium tetendit Et .Bethel ipsi
לְבֵית־אֵל וַיֵּט אָהֳלָה בֵּית־אֵל מִיָּם וְהָעַי
nomine in invocavit & ,Domino altare ibi ædificavit Et .oriente ab
מִקֶּדֶם וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְּשֵׁם
fuit Et .meridiem ad proficiscẽdo & eũdo,Abrã est profect⁹ Et .Dñi
9 יְהוָה : וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה : וַיְהִי
10 ,ibi *peregrinandum ad*,Ægyptum in Abram descendit Et.terrã in fames
רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה לָגוּר שָׁם
appropinquavit *cùm ut* fuit Et .terrã in *fames* gravis quia
כִּי־כָבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ : וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב
11 nunc Ecce : suam uxorem Sarai ad dixit & ,Ægyptum *ingrediendum ad*
לָבוֹא מִצְרַיְמָה וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה־נָא
viderint cùm ,erit Et .*tu* aspectu pulchra mulier quòd,cognovi
יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת־מַרְאֶה אָתְּ : וְהָיָה כִּי־יִרְאוּ
12 te & ,me occident & :*hæc* ejus Uxor ,dicent & ,Ægyptii te
אֹתָךְ הַמִּצְרִים וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אֹתִי וְאֹתָךְ
.vivere facient
יְחַיּוּ :

Versio VULG. LAT.

CAP. XII.

1 DIxit autem Dominus ad Abram; Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in terram quam monstrabo
2 tibi. Faciamque te in gentem magnam, & benedicam tibi, & magnificabo nomen tuum; erisque benedictus.
3 Benedicam benedicentibus tibi, & maledicam maledicentibus tibi: atque IN TE benedicentur universæ cognationes terræ.
4 Egressus est itaque Abram sicut præceperat ei Dominus, & ivit cum eo Lot: septuaginta quinq; annorum erat Abram cùm
5 egrederetur de Haran. Tulitque Sarai uxorem suam, & Lot filium fratris sui, universámq; substantiam quam possederant, et animas quas fecerant in Haran; et egressi sunt ut irent in terram Chanaan: cumque venissent in
6 eam, Pertransivit Abram terram usque ad locum Sichem, usque ad convallem illustrem: Chananæus autem
7 tunc erat in terra. Apparuit autem Dominus Abram, et dixit ei; Semini tuo dabo terram hanc: qui ædificavit ibi altare Domino, qui apparuerat ei. Et inde transgrediens ad montem, qui
8 erat contra orientem Bethel, tetendit ibi tabernaculum suum, ab occidente habens Bethel, et ab oriente Hai: ædificavit quoque ibi altare Domino, et invocavit nomen
9 ejus. Perrexítque Abram vadens, et ultrà progrediens ad
10 Meridiem. Facta est autem fames in terra: descenditque Abram in Ægyptum, ut peregrinaretur ibi: prævaluerat enim fames in terra.
11 Cumque propè esset ut ingrederetur Ægyptum, dixit Sarai uxori suæ; Novi quòd pulchra fis mulier: Et quòd
12 dùm viderint te Ægyptii, dicturi sunt; Uxor ipsius est: et interficient me, et te servabunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Καὶ εἶπε κύριος τῷ Ἀβραμ, Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ (a) πατρός σου· καὶ δεῦρο
2 εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω, Καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα· καὶ εὐλογήσω σε, καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου, καὶ (c) ἔσῃ
3 εὐλογημένος. Καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε, καὶ τοὺς καταρωμένους σε καταράσομαι· καὶ (γ) ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.
4 Καὶ ἐπορεύθη Ἄβραμ, καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος· καὶ ᾤχετο μετ' αὐτοῦ Λώτ. Ἄβραμ δὲ ἦν ἐτῶν ἑβδομηκονταπέντε, ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ Χαρράν.
5 Καὶ ἔλαβεν Ἄβραμ (δ) Σάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, ὅσα ἐκτήσαντο, καὶ τὰς ψυχὰς, ἃς ἐκτήσαντο ἐν Χαρράν· καὶ ἐξῆλθον πορευθῆναι εἰς γῆν (ε) Χαναάν.
6 Καὶ διώδευσεν Ἄβραμ τὴν γῆν εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς ἕως τοῦ τόπου Συχέμ, ἕως τῆς δρυὸς τὴν ὑψηλήν· οἱ δὲ Χαναναῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν. Καὶ ὤφθη κυρίῳ τῷ Ἄβραμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἄβραμ θυσιαστήριον κυρίῳ τῷ ὀφθέντι αὐτῷ. Καὶ ἀπῆρεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος κατὰ ἀνατολὰς Βαιθὴλ· καὶ ἔστησεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν Βαιθὴλ κατὰ θάλασσαν, καὶ Ἀσσὰι κατὰ ἀνατολάς· καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸ ὄνομα κυρίου. Καὶ ἀπῆρεν Ἄβραμ,
9 καὶ πορευθεὶς ἐσκηνοπέδευσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ
10 κατέβη Ἄβραμ εἰς Αἴγυπτον παροικῆσαι ἐκεῖ, ὅτι ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤγγισεν Ἄβραμ
11 εἰσελθεῖν εἰς Αἴγυπτον, εἶπεν Ἄβραμ Σάρᾳ τῇ (ζ) γυναικὶ, Γινώσκω ἐγώ, ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ· Ἔσται ὅταν ἴδωσί σε οἱ Αἰγύπτιοι, ἐροῦσιν ὅτι γυνὴ αὐτοῦ ἐστὶν αὐτή· καὶ ἀποκτενοῦσί με, σὲ δὲ περιποιήσονται.

MS.A. (a) πατρός σου εἰς τὴν γῆν, (c) ἔσῃ εὐλογητός. (γ) εὐλογηθήσονται (δ) τὴν Σάρρα γυναῖκα (ε) Χαναάν· καὶ ἦλθον εἰς γῆν Χαναάν. Καὶ διώδευσεν Ἄβραμ εἰς τὸ μῆκος (ζ) γυναικὶ αὐτοῦ, Τινώσκω

CAP. XII.

1 EXi dixit Dominus ad Abram; Exì de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui: & vade in terram quam tibi demonstravero. Et
2 faciam te in gentem magnam; & benedicam te, & magnificabo nomen tuum; & eris benedictus. Et benedicam be-
3 nedicentes te, & maledicam maledicentes te: & benedicentur in te omnes tribus terræ. Et ivit Abram, quem-
4 admodum loquutus est ei Dominus: & abiit cum eo Lot. Abram autem erat septuaginta quinque annorum, cùm egressus est de Charran. Et
5 sumpsit Abram Saram uxorem suam, et Lot filium fratris sui, & omnem substantiam suam quamcumque possederant, et omnem animam quam possederant (a) de Charran: Et egressi sunt, ut irent in terram Chanaan. Et
6 perambulavit Abram terram in longitudinem ipsius usque ad locum Sichem, ad (b) quercum altam. Chananæi autem tunc habitabant terram. Et appa-
7 ruit Dominus Abram, & dixit illi; Semini tuo dabo terram hanc. Et ædificavit ibi Abram altare Domino, qui apparuerat ei: Et (c) recessit inde in mon-
8 tem ad orientem Bæthel: & tetendit ibi tabernaculum suum in (d) Bæthel ad (e) mare, & Angæ ad orientem. Et ædificavit ibi altare Domino, et invocavit in nomine Domini. Et
9 abiit Abram, & profectus castrametatus est in (f) deserto. Et facta est fames super ter-
10 ram: descenditque Abram in Ægyptum, ut peregrinaretur ibi; quia (g) invaluerat fames super terram. Factum est
11 autem cùm propè esset Abram, ut ingrederetur in Ægyptum, dixit Abram Saræ uxori, Novi ego, quòd mulier pulchra aspectu es: Erit ergò cùm te
12 viderint Ægyptii, dicent, Quia uxor illius hæc: & occisuri me; te autem servabunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XII.

DIxit autẽ Dñs ad Abrã, Abi de terra 1
tua, & de loco ubi natus es, & de domo
patris tui, in terrã quã ostendã tibi. Fa- 2
ciámq; te in gentẽ magnã, & benedicã
tibi, & magnificabo nomen tuũ, síq; be-
nedictus. Et benedicam benedicentibus 3
tibi, & maledicentibus tibi maledicã; &
benedicentur in te omnes familiæ terræ,
& in semine tuo. Fecitq; Abram quem- 4
admodũ dixit ei Dominus: & abiit cum
eo Lot. Abram autem natus erat septua-
ginta quinq; annos, quando egressus est
ex Hharã. Tulítq; Abram Sarai uxorem 5
suã, & Lot filium fratris sui, omnémque
possessionẽ eorũ quã possederant, & a-
nimas quas fecerant in Hharan: & egres-
si sunt ut irent in terrã Chanaan; et ve-
nerunt ad terram Chanaan. Et penetra- 6
vit Abram terram usque ad locum Se-
chim, et usq; ad quercum Mamre: Cha-
nanæi autem adhuc degebant in terra.
Et apparuit Dñs Abramo, dixítque ei; 7
Semini tuo dabo terrã hanc: et ædifica-
vit ibi altare Domino, qui apparuerat ei.
Et digressus est inde ad montem *quen-* 8
dam situm in orientali plaga Bethel: fi-
xítque tentoriũ suũ, *ut haberet* Bethel ab
Occidente, et Aai ab Oriente: et extruxit
ibi aram Dño, invocavítq; nomen Dñi.
Rursus discedens Abrã abiit et progres- 9
sus est ad Meridiẽ. Contigit autẽ fames 10
in terra; descendítque Abrã in Ægyptũ,
ut habitaret illìc nam prævaluerat fames
admodũ in terra. Factúmq; est, ut quum 11
mox ingressurus esset in Ægyptũ, diceret
ad Sarai conjugẽ suã, En scio te mulierẽ
esse pulchrã aspectu: Quúmque te vide- 12
rint Ægyptii, dicturos esse, Uxor ejus est
hæc: et interficient me, téque servabunt,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

יב

1 וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָם אִיזֵל לָךְ
מֵאַרְעָךְ וּמִיְלַדוּתָךְ וּמִבֵּית אֲבוּךְ
2 לְאַרְעָא דִי אַחַוִינָךְ : וַאֲעִבְּדִנָּךְ
לְעַם סַגִּי וַאֲבָרְכִנָּךְ וְאַרְבֵּי שְׁמָךְ
וִיהֵי מְבָרָךְ: וַאֲבָרֵךְ מְבָרְכָךְ
וּמְלַטְטָךְ אֵילוֹט וְיִתְבָּרְכִין בְּדִילָךְ
3 כָּל זַרְעָת אַרְעָא : וַאֲזַל אַבְרָם
כְּמָא דְמַלֵּיל עִמֵּיהּ יְיָ וַאֲזַל
עִמֵּיהּ לוֹט וְאַבְרָם בַּר שַׁבְעִין
וְחַמְשׁ שְׁנִין בְּמִפְּקֵיהּ מֵחָרָן :
4 וּדְבַר אַבְרָם יָת שָׂרַי אִתְּתֵיהּ
וְיָת לוֹט בַּר אָחוּהִי וְיָת כָּל־
קִנְיָנְהוֹן דִּי קָנוֹ וְיָת־נַפְשָׁתָא
דְּשַׁעְבִּידוּ לְאוֹרַיְתָא דְּבְחָרָן וּנְפָקוּ
לְמֵיזַל לְאַרְעָא דִכְנָעַן וַאֲתוֹ
לְאַרְעָא דִכְנָעַן : וְעַבַר אַבְרָם
5 בְּאַרְעָא עַד אֲתַר שְׁכֶם עַד מֵישַׁר
מוֹרֶה וְכְנַעֲנָאָה בְּכֵן בְּאַרְעָא :
6 וְאִתְגְּלִי יְיָ לְאַבְרָם וַאֲמַר לִבְנָךְ
אֶתֵּן יָת־אַרְעָא הָדָא וּבְנָא תַמָּן
מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ דְּאִתְגְּלִי לֵיהּ :
7 וְאִסְתַּלַק מִתַּמָּן לְטוּרָא מִדְּנַח
לְבֵית־אֵל וּפַרְסֵיהּ לְמַשְׁכְּנֵיהּ
בֵּית־אֵל מִמַּעְרְבָא וְעַי מִמַּדְנְחָא
וּבְנָא תַמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וְצַלִּי
8 בִּשְׁמָא דְיְיָ : וּנְטַל אַבְרָם אוֹל
וְנָטֵל לְדָרוֹמָא : וַהֲוָה כַּפְנָא
9 בְּאַרְעָא וּנְחַת אַבְרָם לְמִצְרַיִם
לְאִתְּוָתָבָא תַּמָּן אֲרֵי־תַקִּיף כַּפְנָא
10 בְּאַרְעָא : וַהֲוָה כַּד קָרִיב לְמֵיעַל
לְמִצְרַיִם וַאֲמַר לְשָׂרַי אִתְּתֵיהּ
הָא־כְעַן יְדַעְנָא אֲרֵי אִתְּתָא
11 שְׁפִירַת חֵזוּ אַתְּ : וִיהֵי אֲרֵי־יֶחֱזוֹן
יָתִיךְ מִצְרָאֵי וְיֵמְרוֹן אִתְּתֵיהּ דָּא
וְיִקְטְלוֹן יָתִי וְיָתִיךְ יְקַיְּמוּן :

derint te Ægyptii, et dicent, Uxor ejꝰ est hæc: interficientq; me et te reservabunt.

CAP. XII.

1 Et dixit Dominus ad Abram; Proficiscere de terrâ tuâ & de cognatione tuâ, & de domo patris tui: ad terrā, quā monstravero tibi. Et faciā te in populū magnū; & benedicā tibi, & magnificabo nomen tuum: & eris
3 benedictꝰ. Benedicamq; benedicentibꝰ tibi; & maledicentibus tibi maledicam: & benedicentur propter te, omnes cognationes terræ. Et
4 abiit Abram, ficut locutꝰ eſt cum eo Dominꝰ; & abiit cum eo Loth: Abram autē erat filiꝰ ſeptuagita et quinq; annorū, cùm egrederetur
5 de Aran. Et tulit Abrā Sarai uxorē ſuā, & Loth filiū fratris ſui; & omnē poſſeſſionē ſuā, quā poſſederant; & animas, quas ſubjecerant legi in Aran: & egreſſi ſunt, ut irent in terrā Chanaan; & venerunt in terram
6 Chanaan. Et pertranſivit Abram per terrā, uſq; ad locum Sichē, uſq; ad planiciē More: Chananæꝰ autē tunc erat in terrā. Et apparuit
7 Dominꝰ Abram, & dixit; Filiis tuis dabo terrā hanc: & ædificavit ibi altare; Domino qui apparuerat ei. Et aſcendit inde in montem, qui erat ad Orientem Bethel, & tetendit tabernaculū ſuum: ab Occidēte habens Bēthel,
8 & ab Oriente Hai; & ædificavit ibi altare corā Domino, et oravit in nomine Domini. Et profectꝰ eſt Abrā, vadens & proficiſcens ad
9 Meridiem. Et fuit fames in terrā: deſcenditq; Abrā in Ægyptū, ut peregrinaretur ibi; quoniā prævaluerat fames in terrā. Et factū eſt:
11 cùm appropinquaret, ut ingrederetur in Ægyptū: dixit Sarai uxori ſuæ; Ecce nunc cognovi, q̄ mulier pulchra
12 aſpectu tu es. Et erit, cùm vi-

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

פ

1 * ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך
אל הארץ אשר אראך: 2 * ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך
והיה ברכה: 3 * ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל
משפחות האדמה: 4 * וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך
אתו לוט ואברם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרן:
5 * ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם
אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען
ויבאו ארצה כנען: 6 * ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון
מורה והכנעני אז בארץ: 7 * וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך
אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו:
8 * ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים
ועי מקדם ויבן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה:
9 * ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה: 10 * ויהי רעב בארץ וירד
אברם מצרים לגור שם כי כבד הרעב בארץ: 11 * ויהי כאשר
הקריב לבוא מצרים ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי
אשה יפת מראה את: 12 * והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו
אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו:

VERSIO SAMARITANA.

פ

1 * ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך
אל הארץ אשר אראך: 2 * ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך
והיה ברכה: 3 * ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל
משפחות האדמה: 4 * וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך
אתו לוט ואברם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרן:
5 * ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם
אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען
ויבאו ארצה כנען: 6 * ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון
מורה והכנעני אז בארץ: 7 * וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך
אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו:
8 * ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים
ועי מקדם ויבן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה:
9 * ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה: 10 * ויהי רעב בארץ וירד
אברם מצרים לגור שם כי כבד הרעב בארץ: 11 * ויהי כאשר
הקריב לבוא מצרים ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי
אשה יפת מראה את: 12 * והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו
אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

1 Et dixit Dominus ad Abram, Egredere, egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, in terram quam oſtendam tibi: Et faciam
2 te in gentem magnam, & benedicam tibi, et magnificabo nomen tuum, et eris benedictio: Benedicam quoque
3 benedicentibus tibi, et maledicentibus tibi maledicam; benedicentur etiam in te omnes familiæ terræ. Et profectus eſt Abram, ſicut locutus erat ei Dominus; ivitque cum eo Lot. Abram autem natus erat ſeptuaginta quinque annos,
4 cùm egrederetur ex Haran. Accepit quoque Abram Sarai uxorem ſuam, et Lot filiū fratris ſui, et omnes opes ſuas quas acquiſiverant, et animam quam fecerant
5 in Haran: et egreſſi ſunt ut irent in terrā Chanaan, veneruntq; in terrā Chanaan. Et pertranſiit Abrā terram, uſque ad locum Sichem, uſque ad (a) quercū More: Tunc autē Chananæus erat
6 in terra. Et apparuit Dominus ad Abram, dixitque ei; Semini tuo dabo terrā hanc. Idcò ædificavit ibi altare Domino, qui apparuerat ei. Migravitque inde in mon-
8 tem ex Oriente Bethel, et tetendit tabernaculum ſuum in Bethel ab Occidente, et in (b) Hai ab Oriente: ædificavit quoq; ibi altare Domino, et invocavit nomen Domini. Et proſectus eſt Abram eundo et progrediendo
9 ad Meridiem. Cùm autē fames eſſet in terra, deſcendit Abram in Ægyptum ad peregrinandum ibi, quia ingraveſcebat fames in terra.
11 Cùmque propè eſſet, ut ingrederetur in Ægyptum, dixit Sarai uxori ſuæ, Ecce novi quòd mulier pulchra viſu tu es: Fiétque cùm viderint te Ægyptii, ut dicant,
12 Uxor ejus iſta eſt; et occident me, te autem vivere facient.

(a) vallem viſionis: (b) Haina

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الفصل الثاني عشر

1 * اذ قال الله لابرام انطلق من ارضك * ومسقط راسك * وبيت ابيك * الى البلد الذي اريك *
2 * اصنع منك امة كبيرة * وابارك فيك * واعظم اسمك * وتكون بركة * وابارك
3 مباركيك * وسانعتك اللعن * ويتبرك بك جميع عشائر الارض * وانطلق ابرام كما قال له
4 الله * ومضى معه لوط * وكان ابرام ابن خمس وسبعين سنة حين خرج من حران * فاخذ
5 ابرام ساراي زوجته ولوطا ابن اخيه وجميع اموالهم التي عملوا والنفوس التي اصطنعوا
في حران * وخرجوا ليصلوا الى بلد كنعان * وجاؤا الى بلد كنعان * فطاف ابرام البلد
6 الى موضع نابلس * والى بلوط ممريى * والكنعانيون حينئذ في البلد * ثم تجلى له
7 ملاك الله وقال له لنسلك اعطي هذا البلد * وبنى هناك مذبحا لله الذي جعل ملاكه
8 متجليا اليه * ثم انتقل من ثم الى الجبل من شرقي بيت ايل ومد خباه * بيت ايل من
الغرب له والعي من الشرق * وبنى ثم مذبحا لله ودعاه باسمه * ثم رحل ابرام كلما مر رحل
9 الى القبلة * ثم كان جوع في البلد فانحدر ابرام الى مصر ليسكن ثم * اذا اشتد الجوع
10 في البلد * فلما قرب من دخول مصر قال لساراي زوجته انا اعلم انك امراة جميلة
11 المنظر * واخاف ان راك المصريون وقالوا هذه زوجته فيقتلوني واستبقوك *

CAP. XII.

1 Tum dixit Deus ad Abram, Proficiſcere de terra tua, & loco educationis tuæ, & domo patris tui, ad regionem
2 quam monſtrabo tibi. Efficiámque ex te gentem copioſam, & benedicam tibi, et magnificabo nomen tuum, et eris
3 benedictio. Et benedicam benedicentes tibi, et invuriâ afficientem te maledicam, et benedicentur per te omnes
4 familiæ terræ. Itaque proſectus eſt Abram, ut locutus eſt ei Deus, abiitque cum eo Lot: erátque Abram filius ſeptuaginta quinque annorum, cùm egreſſus
5 eſt de Harran. Et accepit Abram Sarai conjugem ſuam, et Lot filium fratris ſui, et omnia ſua bona quæ acquiſierant, animaſque quas fecerant in Harran: et exierunt, ut irent in regionem Chanaan;
6 et venerunt in regionem Chanaan. Et pervaſtravit Abram regionem illam uſq; ad locum Nabolos & uſque ad quercus Mamre: et Chananæi erant tunc
7 in regione illa. Deinde apparuit ei Angelus Dei, dixitque illi; Progeniei tuæ dabo iſtam regionem. Et ædificavit ibi altare Deo, qui fecit Angelum ſuum apparere ei. Deinde proſectus eſt inde
8 ad montem à parte orientali domus Aſ, extenditque tentorium ſuum: Domus Aſ erat ei ab Occidente et Alay ab Oriente; & ædificavit ibi altare Deo, vocavitque eum nomine ipſius. Deinde pro-
9 fectus eſt Abram: quò magis progrediebatur, pergebat ad Meridiem. Præterea
10 fuit fames in illa regione: deſcenditque Abram in Ægyptum, ut habitaret ibi, eò quòd invaluiſſet fames in regione.
11 Cùmq; mox ingreſſurus eſſet Ægyptum, dixit Sarai uxori ſuæ, Ego novi te eſſe mulierem pulchram aſpectu. Et timeo
12 ne ſi viderint te Ægyptii, & dixerint, Hæc eſt uxor ejus, occidant me, & ſervent te.

ספר בראשית: יג

13 אִמְרִי־נָא אֲחֹתִי אָתְּ לְמַעַן יִיטַב־לִי בַעֲבוּרֵךְ
14 וְחָיְתָה נַפְשִׁי בִגְלָלֵךְ: וַיְהִי כְּבֹא אַבְרָם
15 מִצְרַיְמָה וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת־הָאִשָּׁה כִּי־יָפָה
16 הִוא מְאֹד: וַיִּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרֵי פַּרְעֹה וַיְהַלְלוּ
אֹתָהּ אֶל־פַּרְעֹה וַתֻּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה:
וּלְאַבְרָם הֵיטִיב בַּעֲבוּרָהּ וַיְהִי־לוֹ צֹאן־וּבָקָר
17 וַחֲמֹרִים וַעֲבָדִים וּשְׁפָחֹת וַאֲתֹנֹת וּגְמַלִּים: וַיְנַגַּע
יְהוָה׳ אֶת־פַּרְעֹה נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת־בֵּיתוֹ עַל־
18 דְּבַר שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם: וַיִּקְרָא פַּרְעֹה לְאַבְרָם
וַיֹּאמֶר מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי לָמָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי
19 כִּי אִשְׁתְּךָ הִוא: לָמָּה אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וְאֶקָּחָה
אֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה וְעַתָּה הִנֵּה אִשְׁתְּךָ קַח וָלֵךְ:
20 וַיְצַו עָלָיו פַּרְעֹה אֲנָשִׁים וַיְשַׁלְּחוּ אֹתוֹ וְאֶת־
אִשְׁתּוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ:

CAP. XIII.

1 וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־
2 אֲשֶׁר־לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנֶּגְבָּה: וְאַבְרָם כָּבֵד
3 מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב: וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו
מִנֶּגֶב וְעַד־בֵּית אֵל עַד־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־הָיָה שָׁם
4 אָהֳלֹה בַּתְּחִלָּה בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין הָעָי: אֶל־
5 מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר־עָשָׂה שָׁם בָּרִאשֹׁנָה וַיִּקְרָא
שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יְהוָה: וְגַם־לְלוֹט הַהֹלֵךְ
אֶת־אַבְרָם הָיָה צֹאן־וּבָקָר וְאֹהָלִים:

GENESIS. Versio VULG. LAT.

13 Dic ergò, obsecro te, quòd soror mea sis: ut benè sit mihi propter te, & vivat anima mea ob gratiam tui.
14 Cùm itaque ingressus esset Abram Ægyptum, viderunt Ægyptii mulierem quòd esset pulchra nimis.
15 Et nuntiaverunt principes Pharaoni, & laudaverunt eam apud illum: & sublata est mulier in domum Pharaonis.
16 Abram verò benè usi sunt propter illam: fueruntque ei oves & boves, & asini, & servi & famulæ, & asinæ & cameli.
17 Flagellavit autem Dominus Pharaonem plagis maximis, & domum ejus propter Sarai uxorem Abram.
18 Vocavitque Pharao Abram, & dixit ei; Quidnam est hoc quod fecisti mihi? quare non indicâsti quòd uxor tua esset?
19 Quam ob causam dixisti esse sororem tuam, ut tollerem eam mihi in uxorem? Nunc igitur ecce conjux tua; accipe eam, & vade.
20 Præcepitque Pharao super Abram viris: & deduxerunt eum, & uxorem illius, & omnia quæ habebat.

CAP. XIII.

1 Ascendit ergò Abram de Ægypto, ipse et uxor ejus, & omnia quæ habebat, & Lot cum eo, ad Australem plagam.
2 Erat autem dives valdè in possessione auri & argenti.
3 Reversusque est per iter, quo venerat, à Meridie in Bethel, usque ad locum ubi priùs fixerat tabernaculum inter Bethel & Hai:
4 In loco altaris quod fecerat priùs, & invocavit ibi nomen Domini. Sed & Lot,
5 qui erat cum Abram, fuerunt greges ovium, & armenta, & tabernacula.

Versio GRÆCA cum Translatione LATINA. LXX. Interp.

13 Εἶπον δή, ὅπ ἀδελφή αὐτῦ εἰμι, ὅπως ἂν ἓυ μοι γένηται διὰ σέ, καὶ ζήσεται ἡ ψυχή μου ἕνεκέν σε. Ἐγένετο δὲ,
14 ἡνίκα εἰσῆλθεν Ἄβραμ εἰς Αἴγυπτον, ἰδόντες οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γυναῖκα αὐτῦ, ὅπ καλὴ λίαν σφόδρα· Καὶ
15 ἴδον αὐτὴν οἱ ἄρχοντες Φαραὼ, καὶ ἐπῄνεσ αὐτὴν πρὸς Φαραὼ, καὶ εἰσῆγαγον (η) αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον Φαραώ.
16 Καὶ τῷ Ἄβραμ ἓυ ἐχρήσαντο δι' αὐτήν. καὶ ἐγένοντο αὐτῷ πρόβατα, καὶ μόχοι, καὶ (θ) ὄνοι, καὶ παῖδες,
17 καὶ παιδίσκαι, καὶ ἡμίονοι, καὶ κάμηλοι. Καὶ ἤπασεν ὁ Θεὸς τὸν Φαραὼ ἐτασμοῖς μεγάλοις καὶ πονηροῖς, καὶ τὸν
18 οἶκον αὐτῦ, περὶ Σάρας τῆς γυναικὸς Ἄβραμ. Καλέσας δὲ Φαραὼ τὸν Ἄβραμ, εἶπεν, Τί τῦτο ἐποίησάς μοι,
19 ὅπ ἐκ ἀπήγγειλάς μοι, ὅπ γυνή σε ἐστίν; Ἱνατί εἶπας ὅπ ἀδελφή μου ἐστίν; καὶ ἔλαβον αὐτὴν (ι) ἐμαυτῷ
γυναῖκα. καὶ νῦν ἰδὲ ἡ γυνή σε (κ) ἐναντί σε· λαβὼν ἀπόστηθι. Καὶ
20 ἐνετείλατο Φαραὼ ἀνδράσι περὶ Ἄβραμ, συμπροπέμψαι αὐτὸν, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῦ, καὶ πάντα ὅσα (λ) ἦν αὐτῷ.

ΚΕΦ. ιγ'.

1 Ἀνέβη δὲ Ἄβραμ ἐξ Αἰγύπτε αὐτὸς, καὶ ἡ γυνὴ αὐτῦ, καὶ πάντα τὰ αὐτῦ, καὶ Λὼτ μετ' αὐτῦ εἰς τὴν ἔρημον. Ἄβραμ
2 δὲ ἦν πλύσιος σφόδρα κλήνεσι, καὶ ἀργυρίῳ, καὶ χρυσίῳ. Καὶ ἐπορεύθη
3 ὅθεν ἦλθεν εἰς τὴν ἔρημον ἕως Βαιθήλ, ἕως τόπε, ὗ ἦν ἡ σκιὰ αὐτῦ τὸ πρότερον, ἀνὰ μέσον Βαιθὴλ καὶ ἀνὰ μέσον Ἀγγαί, Εἰς τόπον θυσιαστηρίε,
4 ὗ ἐποίησεν ἐκεῖ (α) τὴν ἀρχήν· καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ Ἄβραμ τὸ (ϛ) ὄνομα
5 τῦ κυρίε. Καὶ Λὼτ τῷ συμπορευομένῳ μετὰ Ἄβραμ ἦν πρόβατα, καὶ (γ) βόες, καὶ σκηναί.

MS. A. (η) αὐτὴν πρὸς Φαραώ. Καὶ τῷ (θ) ὄνοι, παῖδες, (ι) ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα. (κ) ἐναντίον σε· (λ) ἦν αὐτῷ· καὶ Λὼτ μετ' αὐτῦ. Κεφ. ιγ'. (α) τὴν σκηνήν· (ϛ) ὄνομα κυρίε. (γ) βόες καὶ κλῆνη.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܐܡܪܝ ܒܝܬ ܐܚܬܝ ܐܢܬ ܕܢܛܒ ܠܝ ܒܓܠܠܟ ܘܬܚܐ ܢܦܫܝ ܒܓܠܠ ܕܐܚܙܝ ܒܟ.
14 ܘܗܘܐ ܟܕ ܥܠ ܐܒܪܡ ܠܡܨܪ ܚܙܘ ܡܨܪܝܐ ܐܝܬ ܐܢܬܬܗ ܕܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܚܕܐ.
15 * ܘܚܙܘ ܐܝܬ ܐܢܬܬܗ ܪܒܪܒܢܐ ܕܦܪܥܘܢ ܘܫܒܚܘ ܠܗ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. ܘܐܬܝܗܒ ܐܢܬܬܗ ܒܒܝܬ ܦܪܥܘܢ.
16 * ܘܠܐܒܪܡ ܐܬܬܒ ܛܒ ܒܓܠܗ. ܘܗܘ ܠܗ ܥܢ ܘܒܩܪ ܘܚܡܪ ܘܥܒܕ ܘܐܡܬ ܘܐܬܢ ܘܓܡܠ.
17 * ܘܡܚܐ ܡܪܝܐ ܒܟܝ ܪܒ ܠܦܪܥܘܢ ܘܠܒܝܬܗ ܒܟܝ ܪܒ ܥܠ ܕܒܪ ܣܪܝ ܐܢܬܬ ܐܒܪܡ.
18 * ܘܩܪܐ ܦܪܥܘܢ ܠܐܒܪܡ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܢܘ ܗܢܐ ܥܒܕܬ ܠܢ. ܠܡܢܐ ܠܐ ܐܚܘܬ ܠܢ ܕܐܢܬܬܟ ܗܝ.
19 ܠܡܢܐ ܐܡܪܬ ܕܐܚܬ ܗܝ. ܘܐܣܒ ܠܗ ܐܢܬܬ ܠܒܝܬܝ. ܘܗܫܐ ܗܐ ܐܢܬܬܟ ܩܕܡܟ ܣܒ ܘܙܠ.
20 * ܘܦܩܕ ܥܠܘܗܝ ܦܪܥܘܢ ܓܒܪܐ. ܘܫܕܪܘ ܠܗ ܘܠܐܢܬܬܗ ܘܠܟܠ ܕܠܗ.

ܦܩܠܐ ܕ.

1 * ܘܣܠܩ ܐܒܪܡ ܡܢ ܡܨܪ ܗܘ ܘܐܢܬܬܗ ܘܟܠ ܕܠܗ. ܘܠܘܛ ܥܡܗ ܠܬܝܡܢ.
2 * ܘܐܒܪܡ ܓܒܪ ܥܬܝܪ ܒܩܢܝܢ ܒܟܣܦ ܘܒܕܗܒ. * ܘܐܙܠ ܠܡܫܪܝܬܘܗܝ
3 ܡܢ ܬܝܡܢ ܥܕ ܒܝܬ ܐܝܠ ܥܕ ܕܗܘ ܬܡܢ ܐܗܠܗ ܒܫܪܝܬܐ ܒܝܬ ܐܝܠ ܘܥܝ.
4 ܠܐܬܪܐ ܕܒܢܐ ܬܡܢ ܡܕܒܚܐ ܩܕܡܝܬܐ. * ܘܩܪܐ ܬܡܢ ܐܒܪܡ ܒܫܡ ܡܪܝܐ.
5 ܘܐܦ ܠܘܛ ܗܘ ܕܗܘܐ ܗܠܟ ܥܡ ܐܒܪܡ ܗܘ ܠܗ ܥܢ ܘܒܩܪ ܘܡܫܟܢ.

Dic, Soror ejus sum, ut benefiat mihi propter te, vivátq; anima mea gratiâ tui. Itaq; factum est, ut ingresso Abram in Ægyptum, vidissent Ægyptii uxorem ejus pulchram esse vehementer. Viderunt eam quoq; principes Pharaonis, & commendârunt eam apud Pharaonem: ductáque fuit mulier in domum Pharaonis. Abram verò benefactum est propter illam; fuerúntque ei oves, & boves, & asini, & servi, & ancillæ, & asinæ, & cameli. Percussit autẽ Dominus Pharaonem plagis maximis, ipsum ac domesticos ejus propter Sarai uxorem Abram. Advocavit igitur Pharaon Abrã, & dixit ei, Quid est hoc quod fecisti nobis? quarè non indicasti mihi, quòd uxor tua esset? Et quarè dixisti, Soror mea est? & accepi eam mihi in uxorem. Igitur ecce uxorem tuam; tolle & vade. Præcepitq; de illo Pharaon viris, dimisitque eum & uxorem illius, & quicquid ad eum pertinebat.

CAP. XIII.

1 Ascendit ergò Abram ex Ægypto, ipse & uxor ejus cum omnib⁹ quæ habebat: & Lot cum eo, versùs Meridiem.
2 Abram autem locupletatus fuerat valdè in possessione & argento atque auro.
3 Ivítque per stationes suas à Meridie usque ad Bethel: Vsque ad locum ubi
4 fixerat tabernaculum suum anteà, inter Bethel & inter Aai; ad locum *scilicet* aræ quam extruxerat illic ab initio, & invocaverat ibidem Abram nomen Domini.
5 Quin & Lot, qui abierat unà cum Abram, habebat oves, & boves, & tentoria summa in copia.

Dic igitur, quia soror ejus sum: ut bene mihi sit propter te: & vivet anima mea propter te. Factum est autem statim ut intravit Abram in Ægyptum, vidéntes Ægyptii mulierem ejus, quia speciosa erat valdè: Et viderunt eam principes Pharaonis: & laudaverunt eam apud Pharaonem: & introduxerunt eam in domum Pharaonis: Et Abram bene usi sunt propter eam. Et fuerunt ei oves, & vituli, & asini, & pueri, & ancillæ, & muli, & cameli. Et afflixit Deus Pharaonem afflictionibus magnis, & sævis, & domum eius pro Sara uxore Abram. Vocans autem Pharao Abram, dixit; Quid hæc fecisti mihi? quia non annunciâsti mihi, quia uxor tua est? Vt quid dixisti, quia soror mea est? Et sumpsi eam mihi uxorem. Et nunc ecce uxor tua coram te: Accipe, & recede. Et præcepit Pharao viris de Abram, ut comitantes dimitterent eum, & uxorem ejus, & omnia quæcumque erant ei.

CAP. XIII.

Ascendit autem Abram de Ægypto, ipse, & uxor ejus, & omnia ejus, & Lot cum eo in desertum. Abram verò erat dives valde pecoribus, & argento, & auro. (a) Et ivit, unde venerat, in desertum usque ad Bethel, usque ad locum, ubi erat tabernaculum ipsius priùs inter Bethel & Angæ, Ad locum altaris, quod fecerat ibi à principio: Et invocavit ibi Abram nomen Domini. Et ipsi Lot simul ambulanti cum Abram, erant oves, & (b) boves, & tabernacula.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

13 אֱמָרִי־כְעַן אֲחָתִי אְת בְּדִיל
דְּייטַב־לִי בְּדִילָךְ וְתִתְקַיֵם
14 נַפְשִׁי בְּפִתְגָמֵיכִי: וַהֲוָה כַּד־עָאל
אַבְרָם לְמִצְרַיִם וַחֲזוֹ מִצְרָאֵי
15 יָת־אִתְתָא אֲרֵי שַׁפִּירָא הִיא
לַחֲדָא: וְחָזוֹ יָתַהּ רַבְרְבֵי פַּרְעֹה
וְשַׁבַּחוּ יָתַהּ לְפַרְעֹה וְאִתְּבְרַת
16 אִתְתָא לְבֵית פַּרְעֹה: וּלְאַבְרָם
אוֹטֵיב בְּדִילַהּ וַהֲוָה לֵיהּ
עָן וְתוֹרִין וְחֲמָרִין וְעַבְדִין וְאַמְהָן
17 וַאֲתָנָן וְנָמְלִין: וְאַיְתִי יְיָ
עַל־פַּרְעֹה מַכְתְּשִׁין רַבְרְבִין
וְעַל־אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ עַל עִסְקָ
18 שָׂרַי אִתְּתָא דְּאַבְרָם: וּקְרָא
פַּרְעֹה לְאַבְרָם וַאֲמַר מָה־
דְּא עֲבַדְתְּ לִי לְמָא לָא חַוִיתְּ
19 לִי אֲרֵי אִתְּתָךְ הִיא: לְמָא
אֲמַרְתְּ אֲחָתִי הִיא וּדְבֵירִית יָתַהּ
לִי לְאִנְתּוּ וּכְעַן הָא אִתְּתָךְ דְּבַר
20 וְאֵזֵיל: וּפְקִיד עֲלוֹהִי פַּרְעֹה גְּבָרִין
וְאַלְוָאוּ יָתֵיהּ וְיָת־אִתְּתֵיהּ
וְיָת־כָּל־דִּילֵיהּ:

נ

1 וְסָלִיק אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא
וְאִתְּתֵיהּ וְכָל־דִּי לֵיהּ וְלוֹט
2 עִמֵּיהּ לְדָרוֹמָא: וְאַבְרָם תַּקִּיף
לַחֲדָא בְּבְעִירָא בְּכַסְפָּא
3 וּבְדַהֲבָא: וַאֲזַל לְמַטְלָנוֹהִי
מִדְּרוֹמָא וְעַד בֵּית־אֵל עַד־
אֲתְרָא דִּפְרִיסַת תַּמָּן מַשְׁכְּנֵיהּ
בְּקַדְמֵיתָא בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין עָי:
4 לַאֲתַר מַדְבְּחָא דִּי־עֲבַד תַּמָּן
בְּקַדְמֵיתָא וְצַלִּי תַּמָּן אַבְרָם
5 בִּשְׁמָא דַיְיָ: וְאַף־לְלוֹט דְּאָזֵיל
עִם־אַבְרָם הֲוָה עָן: תּוֹרִין
וּמַשְׁכְּנִין:

Targum Onkelos.

13 Dic nunc quòd ſoror mea
ſis tu: ut bene ſit mihi pro-
pter te, & ſuſtentetur anima
14 mea propter verba tua. Et
factũ eſt, cùm ingreſſus eſ-
ſet Abrã in Ægyptũ: vide-
runt Ægyptii mulierẽ, quòd
pulchra eſſet nimis. Et vi-
derunt eam principes Pha-
raonis; & laudaverunt eam
apud Pharaonem: & ſub-
lata eſt mulier in domum
16 Pharaonis. Et Abram be-
nefecit propter eam: Et
fuerunt ei oves & boves,
& aſini; & ſervi, & ancil-
læ; & aſinæ, & cameli. Et
17 adduxit Dominus ſuper
Pharaonem plagas magnas,
& ſuper homines domus e-
jus: propter Sarai uxorem
18 Abram. Vocavitque Pha-
rao Abram; & dixit; Quid
eſt hoc, quod feciſti mihi?
Quare non nuntiaſti mihi,
19 quòd uxor tua eſſet? Qua-
re dixiſti, ſoror mea eſt?
& tuli eam mihi in uxo-
rem: & nunc ecce uxor
tua, tolle & vade. Præce-
20 pitque ſuper eum Pharao
viris: & comitati ſunt e-
um, & uxorem ſuam, &
omnia quæ habebat.

CAP. XIII.

1 ET aſcendit Abram de
Ægypto, ipſe & uxor ejus,
& omnia ſua, & Loth cum
2 eo ad Auſtrum. Et Abram
erat *potens* valde, in pecо-
ribus argento & auro. Et
3 abiit per manſiones ſuas à
meridie, et uſque Bethel:
uſque ad locum, in quo te-
tenderat priùs tabernacu-
lum ſuum, inter Bethel, &
4 inter Hai. Ad locum alta-
ris, quod ibi fecerat priùs:
& oravit ibi Abram in no-
mine Domini. Sed &
5 Loth, qui abiit cum A-
bram, fuerunt oves & bo-
ves, & tabernacula,

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 * אמרי־נא אחתי את בדיל
היטב־לי בדילך וחתקים
14 נפשי בפתגמיכי: והוה כד־עאל
אברם למצרים וחזו מצראי
15 ית־אתתא ארי שפירא היא
לחדא: וחזו יתה רברבי פרעה
ושבחו יתה לפרעה ואתברת
16 אתתא לבית פרעה: ולאברם
אוטיב בדילה והוו ליה
ען ותורין וחמרין ועבדין ואמהן
17 ואתנן ונמלין: ואתי יי
על־פרעה מכתשין רברבין
ועל־אנש ביתיה על עסק
18 שרי אתתא דאברם: וקרא
פרעה לאברם ואמר מה־
דא עבדת לי למא לא חויתא
19 לי ארי אתתך היא: למא
אמרת אחתי היא ודבירית יתה
לי לאנתו וכען הא אתתך דבר
20 ואזיל: ופקיד עלוהי פרעה גברין
ואלוהו / יתיה וית־אתתיה
וית־כל־דילה:

נ

1 וסליק אברם ממצרים הוא
ואתתיה וכל־די ליה ולוט
2 עמיה לדרומא: ואברם תקיף
לחדא בבעירא בכספא
3 ובדהבא: ואזל למטלנוהי
מדרומא ועד בית־אל עד־
אתרא דפריסת תמן משכניה
4 בקדמיתא בין בית־אל ובין עי:
לאתר מדבחא די־עבד תמן
בקדמיתא וצלי תמן אברם
5 בשמא דיי: ואף־ללוט דאזיל
עם־אברם הוה ען: תורין
ומשכנין:

VERSIO SAMARITANA.

13 * עד־נא אחתי את בדיל היטב־לי בדילך וחתקים
14 נפשי בפתגמיך: * והוה כד עאל אברם למצרים
15 וחזו מצראי ית־אתתא ארי שפירא היא לחדא:
16 * וחזו יתה רברבי פרעה ושבחו יתה לפרעה
ואתברת אתתא לבית פרעה: * ולאברם אוטיב
בדילה והוו ליה ען ותורין וחמרין ועבדין ואמהן
17 ואתנן ונמלין: * ואתי יי על־פרעה מכתשין
רברבין ועל־אנש ביתיה על עסק שרי אתתא
18 דאברם: * וקרא פרעה לאברם ואמר מה־דא
עבדת לי למא לא חויתא לי ארי אתתך היא:
19 * למא אמרת אחתי היא ודבירית יתה לי
לאנתו וכען הא אתתך דבר ואזיל: * ופקיד
20 עלוהי פרעה גברין ואלוהו / יתיה ויתיה
ויתיה ויתיה וית־כל־דילה:

נ

1 * וסליק אברם ממצרים הוא ואתתיה וכל־די ליה
2 ולוט עמיה לדרומא: * ואברם תקיף לחדא
3 בבעירא בכספא ובדהבא: * ואזל למטלנוהי
מדרומא ועד בית־אל עד־אתרא דפריסת תמן
משכניה בקדמיתא בין בית־אל ובין עי: * לאתר
4 מדבחא די־עבד תמן בקדמיתא וצלי תמן אברם
5 בשמא דיי: * ואף־ללוט דאזיל עם־אברם הוה
ען תורין ומשכנין:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

13 Dic, quæſo, quòd ſoror mea
tu es; ut bene ſit mihi pro-
pter te, vivatq; anima mea
14 propter te. Et factũ eſt cùm
ingrederet ur Abram in Æ-
gyptum, ut viderent Æ-
gyptii mulierem, quòd pul-
15 chra eſſet valdè. Viderunt
quoque eam principes Pha-
raonis, & laudaverunt eam
Pharaoni: & ſublata eſt
mulier in domum Pharao-
16 nis. Et Abram benefecit
propter eam; fuitque illi
pecus, & bos, poſſeſſio gra-
vis valdè; ſervi, & an-
cillæ, & aſini, & aſinæ, &
cameli. Percuſſit etiam
17 Dominus Pharaonem plagis
magnis, & domum ejus,
propter negotium Sarai
uxoris Abram. Itaque vo-
18 cavit Pharao Abram, &
dixit; Quid hoc feciſti
mihi? quarè non indicâſti
mihi quoniam uxor tua
19 hæc? Et quarè dixiſti, Soror
mea eſt, & accepi illam
mihi in uxorem? nunc au-
tem, ecce uxorem tuam
ſume, & abi. Præcepitque
20 de eo Pharao viris, ut di-
mitterent eum, et uxorem
ejus, & omnia quæ erant
ei. Lot autem erat cum eo.

CAP. XIII.

1 AScendit igitur Abram
de Ægypto, ipſe, &
uxor ejus, & omnia quæ
erant ei, & Lot cum eo, ad
2 Meridiem. Abram autem
gravis erat in pecore, in
3 argento, & in auro. Ivit-
que ſecundùm itinera ſua,
à Meridie & uſque ad Be-
thel, uſque ad locum in
quo fuerat tabernaculum
ejus in principio, inter
(a) Bethel, & inter Hai:
4 Ad locum altaris quod fe-
cerat ibi in principio: &
invocavit ibi Abram no-
5 men Domini. Atque etiam
Loto eunti cum Abram
erat pecus, & bos, & ta-
bernacula.

VERS. SAM. (a) Beth-hai-lah, & inter Chaphrah:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * قُولِي اَنَّكِ اُخْتِي حَتّٰي يُحْسَنَ اِلَيَّ بِسَبَبِكِ * بِاَنْ تَحْيَا نَفْسِي مِنْ اَجْلِكِ * وَلَمَّا دَخَلَ اَبْرَامُ
14 مِصْرَ رَاَتِ الْمِصْرِيُّونَ اَنَّ الْمَرْاَةَ حَسَنَةٌ جِدًّا * وَرَاَتْهَا رُؤَسَاءُ فِرْعَوْنَ وَمَدَحُوهَا عِنْدَهُ * فَاُخِذَتِ
15 الْمَرْاَةُ اِلَي مَنْزِلِهِ * وَاُحْسِنَ اِلَي اَبْرَامَ بِسَبَبِهَا فَصَارَ لَهُ غَنَمٌ وَبَقَرٌ وَحُمُرٌ وَعَبِيدٌ وَاِمَاءٌ وَاُتُنٌ
16 وَجِمَالٌ * فَبَلَّا اللّٰهُ فِرْعَوْنَ بِبَلَايَا عَظِيمَةٍ وَاَهْلَهُ بِسَبَبِ سَارَايْ زَوْجَتِهِ * فَدَعَا فِرْعَوْنُ اَبْرَامَ
17 وَقَالَ لَهُ مَاذَا صَنَعْتَ بِي * وَلِمَ لَمْ تُخْبِرْنِي اَنَّهَا زَوْجَتُكَ * وَلِمَ قُلْتَ اُخْتِي هِيَ حَتّٰي اَخَذْتُهَا
18 لِتَكُونَ لِي زَوْجَةً * وَالْآنَ هَا زَوْجَتُكَ خُذْهَا وَامْضِ * فَوَكَّلَ عَلَيْهِ فِرْعَوْنُ قَوْمًا يَذْهَبُونَ
19 بِهِ وَزَوْجَتِهِ وَكُلِّ مَالِهِ *

* اَلْفَصْلُ الثَّالِثُ عَشَرَ *

1 * فَصَعِدَ اَبْرَامُ مِنْ مِصْرَ هُوَ وَزَوْجَتُهُ وَكُلُّ مَالِهِ وَلُوطٌ مَعَهُ اِلَي الْقِبْلَةِ * وَاَبْرَامُ عَظِيمٌ
2 جِدًّا بِالْمَاشِيَةِ وَالْفِضَّةِ وَالذَّهَبِ * فَمَضَي فِي مَرَاحِلِهِ مِنَ الْقِبْلَةِ اِلَي بَيْتِ اَيْلَ * اِلَي
3 الْمَوْضِعِ الَّذِي كَانَ فِيهِ مَضْرِبُهُ فِي الْاِبْتِدَاءِ * بَيْنَ بَيْتِ اَيْلَ وَبَيْنَ الْعَيِّ * اِلَي مَوْضِعِ
4 الْمَذْبَحِ الَّذِي صَنَعَهُ ثَمَّ فِي الْاِبْتِدَاءِ فَدَعَا ثَمَّ اَبْرَامُ بِاسْمِ اللّٰهِ * وَكَانَ اَيْضًا لِلُوطٍ السَّائِرِ
5 مَعَ اَبْرَامَ غَنَمٌ وَبَقَرٌ وَخِيَامٌ *

Dic te eſſe ſororem meam, ut bene ſit 13
mihi cauſâ tui, cùm vixerit anima mea
propter te. Et cùm ingreſſus eſſet Abram 14
Ægyptum, viderunt Ægyptii quòd mu-
lier eſſet pulchra nimis. Viderúntque 15
eam principes Pharaonis, & celebrárunt
eam apud ipſum: rapta fuit ergò muli-
er ad domum ipſius. Et bene actum 16
fuit Abramo propter illam: factæ ſunt
ei oves, & boves, & aſini, et ſervi, et
ancillæ, & aſinæ, & cameli. Affli- 17
xitque Deus Pharaonem afflictionibus
magnis, & familiam ejus, propter Sa-
rai uxorem illius. Vocavitque Pharao 18
Abram, & dixit ei; Quid feciſti mihi?
Et quarè non ſignificâſti mihi, eam eſſe
uxorem tuam? & cur dixiſti, Soror mea
eſt, ut acceperim eam ut eſſet mihi uxor? 19
Et nunc ecce uxor tua, accipe eam, &
vade. Et commiſit curam illius Pha- 20
raon hominibus qui deducerent eum, &
uxorem ejus, & omnem poſſeſſionem il-
lius.

CAP. XIII.

AScendit igitur Abram ab Ægypto 1
ipſe & uxor ejus, & omnia bona ſua;
Lot eum comitante, ad Meridiem. Et 2
Abram erat magnificus valdè in ar-
mentis, & argento, & auro. Ivit- 3
que per diverſoria ſua à Meridie ad
domum Ail. Ad locum in quo fue- 4
rat tentorium ejus in principio, inter
domum Ail, & inter Alay, ad lo-
cum altaris quod fecerat ibi à prin-
cipio, invocavitque ibi Abram no-
men Dei. Et erant quoque Lot abe- 5
unti cum Abram oves, & boves, &
tentoria.

ספר בראשית : יג

erat quia ,simul *sedendum ad* ,terra eos ferebat non Et

6 וְלֹא־נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו כִּי־הָיָה

.simul habitare poterant non & ,multa eorum substantia

רְכוּשָׁם רָב וְלֹא יָכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו :

pastores inter & ,Abram pecoris pastores inter contentio fuit Et

7 וַיְהִי־רִיב בֵּין רֹעֵי מִקְנֵה־אַבְרָם וּבֵין רֹעֵי

.terrâ in *sedens* tunc Perizæus & Chenahanæus Et .Loth pecoris

מִקְנֵה־לוֹט וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי אָז יֹשֵׁב בָּאָרֶץ :

contentio sit quæso Ne : Loth ad Abram dixit Et

8 וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־לוֹט אַל־נָא תְהִי מְרִיבָה

,tuos pastores inter & ,meos pastores inter & ,te inter & me inter

בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין רֹעַי וּבֵין רֹעֶיךָ

terra omnis Nonne .nos fratres viri quia

9 כִּי־אֲנָשִׁים אַחִים אֲנָחְנוּ : הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ

sinistram ad Si .me dèsuper nunc Separare ? tuo conspectu in

לְפָנֶיךָ הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי אִם־הַשְּׂמֹאל

Loth levavit Et *sinistrabo &* ,*dextram ad si &* : *dextrabo &*

10 וְאֵימִנָה וְאִם־הַיָּמִין וְאַשְׂמְאִילָה : וַיִּשָּׂא־לוֹט

ipsa tota quòd Jarden planiciem omnem vidit & ,suos oculos

אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן כִּי כֻלָּהּ

,Hamorah & ,Sedom Dominus disperderet antequàm ,*rigans*

מַשְׁקֶה לִפְנֵי שַׁחֵת יְהוָה אֶת־סְדֹם וְאֶת־עֲמֹרָה

.Sohar te ingrediente ,Aegypti terra sicut ,Domini hortus sicut

כְּגַן־יְהוָה כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בֹּאֲכָה צֹעַר :

est profect⁹ & ,Jarden planiciem omnem Loth sibi elegit Et

11 וַיִּבְחַר־לוֹ לוֹט אֶת־כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּע

Abram .*suo fratre dèsuper* .*vir sunt separati &* ,oriente ab Loth

לוֹט מִקֶּדֶם וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו : אַבְרָם

urbibus in habitavit Loth & ,Chenahan terrâ in habitavit

12 יָשַׁב בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי

Sedom viri Et .Sedom usq; tabernaculum tetendit &,planicieî

הַכִּכָּר וַיֶּאֱהַל עַד־סְדֹם : וְאַנְשֵׁי סְדֹם

ad dixit Dominus Et .valde Domino peccatores & ,*mali*

13 רָעִים וְחַטָּאִים לַיהוָה מְאֹד : וַיהוָה אָמַר אֶל־

,tuos oculis nunc Leva .*eo cum de Loth est separatus* postquàm ,Abram

אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד־לוֹט מֵעִמּוֹ שָׂא־נָא עֵינֶיךָ

,aquilonem ad ,*ibi tu quo* loco à vide &

וּרְאֵה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם צָפֹנָה

terram omnem Quia .*mare ad &* ,*orientè ad &* ,*meridiè ad &*

14 וְנֶגְבָּה וְקֵדְמָה וְיָמָּה : כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ

.seculum in usq; tuo semini & ,eam dabo tibi ,*videns* tu quam

אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ עַד־עוֹלָם :

potuerit si quòd :terræ pulverem sicut tuum semen ponâ Et

15 וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם־יוּכַל

.numerabitur tuũ semẽ etiam ,terræ pulverem *numerandum ad vir*

אִישׁ לִמְנוֹת אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ גַּם־זַרְעֲךָ יִמָּנֶה :

quia ,*ejus latitudinem ad &* ,*ejus longitudinem ad terrâ in* ambula ,Surge

16 קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי

habitavit &,venit & ,Abram tabernaculum tetendit Et .eam dabo tibi

לְךָ אֶתְּנֶנָּה : וַיֶּאֱהַל אַבְרָם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב

.Domino altare ibi ædificavit & : Chebron *in quæ* ,Mamre quercub⁹ in

17 בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה:

Versio VULG. LAT.

6 Nec poterat eos capere terra, ut habitarent simul: erat quippe substantia eorum multa, et nequibant habitare communiter. Unde et facta est rixa inter pastores gregum Abram et Lot. Eo autem tempore Chananæus et Pherezæus habitabant in terra illa. Dixit ergò Abram ad Lot; Ne quæso sit jurgium inter me et te, et inter pastores meos et pastores tuos: fratres enim sumus. Ecce universa terra coram te est: recede à me, obsecro: si ad sinistram ieris, ego dexteram tenebo: si tu dexteram elegeris, ego ad sinistram pergam. Elevatis itaque Lot oculis, vidit omnem circà regionem Jordanis, quæ universa irrigabatur antequàm subverteret Dominus Sodomam et Gomorrham, sicut paradisus Domini, et sicut Ægyptus venientibus in Segor. Elegitque sibi Lot regionem circa Jordanem, et recessit ab Oriente: divisique sunt alterutrum à fratre suo. Abrã habitavit in terra Chanaan: Lot verò moratus est in oppidis, quæ erant circa Jordanem, et habitavit in Sodomis. Homines autem Sodomitæ pessimi erant, et peccatores coram Domino nimis. Dixitque Dominꝰ ad Abram, postquã divisus est ab eo Lot; Leva oculos tuos, et vide à loco, in quo nunc es, ad Aquilonem, et Meridiem, ad Orientẽ, et Occidentem. Omnem terram, quam conspicis, tibi dabo et semini tuo usq; in sempiternum. Faciamque semen tuum sicut pulverem terræ: si quis potest hominum numerare pulverem terræ, semen quoque tuum numerare poterit. Surge, et perambula terram in longitudine & in latitudine sua: quia tibi daturꝰ sum eam. Movens igitur tabernaculum suum Abram, venit et habitavit juxta convallem Mambre, quæ est in Hebron: ædificavitque ibi altare Domino.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Interpretatione LATINA.

6 Καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα· ὅτι ἦν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν πολλά· (δ) καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα. Καὶ ἐγένετο μάχη ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Ἄβραμ, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Λώτ. οἱ δὲ Χαναναῖοι καὶ οἱ Φερεζαῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν. Εἶπε δὲ Ἄβραμ τῷ Λώτ, Μὴ ἔστω μάχη ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν (ε) ποιμένων μου καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων σου· ὅτι ἄνθρωποι (ζ) ἀδελφοί ἐσμεν ἡμεῖς. Οὐκ ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ (η) ἐναντίον σου ἐστί; διαχωρίσθητι ἀπ' ἐμοῦ. εἰ σὺ εἰς ἀριστερά, ἐγὼ εἰς δεξιά· εἰ δὲ σὺ εἰς δεξιά, ἐγὼ εἰς ἀριστερά. Καὶ ἐπάρας Λὼτ τοὺς ὀφθαλμοὺς (θ) αὐτοῦ, εἶδεν πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι πᾶσα ἦν πολιζομένη, πρὸ τοῦ καταστρέψαι τὸν Θεὸν Σόδομα καὶ Γόμορρα, ὡς ὁ παράδεισος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς ἡ γῆ Αἰγύπτου, ἕως ἔρχῃ εἰς Ζόγορα. Καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ Λὼτ πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἀπῆρε Λὼτ ἀπὸ ἀνατολῶν· καὶ διεχωρίσθησαν ἕκαστος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἄβραμ δὲ κατῴκησεν ἐν γῇ Χαναάν. Λὼτ δὲ κατῴκησεν ἐν πόλει τῶν περιχώρων, καὶ (ι) ἐσκήνωσεν ἐν Σοδόμοις. Οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ ἐν Σοδόμοις πονηροὶ καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ σφόδρα. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε τῷ Ἄβραμ μετὰ τὸ διαχωρισθῆναι Λὼτ ἀπ' αὐτοῦ, Ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἴδε ἀπὸ τοῦ τόπου οὗ νῦν σὺ εἶ πρὸς βορρᾶν καὶ λίβα καὶ ἀνατολὰς καὶ θάλασσαν. Ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν, ἣν σὺ ὁρᾷς, σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου (κ) ἕως αἰῶνος. Καὶ ποιήσω τὸ σπέρμα σου, ὡς τὴν ἄμμον τῆς γῆς· εἰ δύναταί τις ἐξαριθμῆσαι τὴν ἄμμον τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα σου (λ) ἐξαριθμηθήσεται. Ἀναστὰς διόδευσον τὴν γῆν εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ εἰς τὸ πλάτος· ὅτι σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἀποσκηνώσας Ἄβραμ, ἐλθὼν κατῴκησε παρὰ τὴν (μ) Μαμβρῆ, ἣ ἦν ἐν (ν) Χεβρών· καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ (ξ) θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ.

MS.A. (δ) Καὶ οὐκ ἐδύναντο κατοικεῖν ἅμα. (ε) ποιμαίνων σε καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμαίνων μου· ὅτι (ζ) ἀδελφοὶ ἡμεῖς ἐσμέν. Καὶ ἰδὲ (η) ἐναντίον σου· διαχωρίσθητι (θ) ἀπ' ἐμοῦ, ἴδεν πᾶσαν (ι) ἐσκηνώσεν (κ) ἕως τοῦ αἰῶνος. (λ) ἀριθμηθήσεται. (μ) Μαμβρῆν, (ν) Χεβρών· (ξ) θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ.

Et non capiebat eos terra, ut habitarent simul: quoniam erat substantia eorum multa: & non capiebat eos terra, ut habitarent simul. Et facta est rixa inter pastores pecorum Abram, et pastores pecorum Lot. Chananæi autem & Pherezæi tunc inhabitabant terram. Dixit autem Abram ad Lot; Non sit rixa inter me & te, & inter pastores meos & pastores tuos: quia homines fratres sumus nos. Nónne ecce tota terra ante te est? Discede à me: si tu in sinistram, ego in dexteram: vel si tu in dexteram, ego in sinistram. Et levans Lot oculos suos, vidit omnem regionem circa Jordanem, quòd omnis esset irrigua, antequàm everteret Deus Sodoma & Gomorrha, sicut paradisus Dei, & sicut terra Ægypti, usque dum venias in Zogora. Et elegit sibi Lot omnem regionem circa Jordanem: & abiit Lot ab Oriente; et separati sunt unusquisque à fratre suo. Abram autem habitavit in terra Chanaan. Lot autem habitavit in civitate circumjacentium: & tabernaculum tetendit in Sodomis. Viri autem, qui in Sodomis, mali, & peccatores in conspectu Dei valdé. Et dixit Deus ad Abram postquàm recessit Lot ab illo; Resplice oculis tuis, & vide à loco, in quo nunc tu es, ad Aquilonem, & Africum, & Orientem, & Mare. Quia omnem terram, quam tu vides, tibi dabo eam, & semini tuo (c) usque in sæculum. Et faciam semen tuum, sicut arenam terræ: Si potest aliquis dinumerare arenam terræ; & semen tuum dinumerabitur. Surgens perambula terram in longitudinem ejus, & in latitudinem: quia tibi dabo eam, (d) & semini tuo in sæculum. Et movens tabernaculum Abram veniens habitavit juxta quercum Mambre, quæ erat in Chebron: & ædificavit ibi altare Domino.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ... Nec ferebat eos terra illa ut habitarent simul, eò quòd plurima esset eorum possessio valdè, nec possent habitare simul.

7 ... Factúmq; est jurgiú inter pastores possessionis Abram, & inter pastores possessionis Lot. Chananæi autem, & Pherezæi adhuc morabantur in terra. Dixit

8 ... ergò Abram ad Lot, Ne sit jurgium inter me & te, & inter pastores meos ac pastores tuos, quandoquidem viri fratres sumus. Ecce vniversa terra corã te est:

9 ... recede à me: si tu ad dexterã, ego ad finistrã *pergã*; quòd si tu ad finistrã, ego ad

10 ... dexteram. Sublatis itaq; Lot oculis suis, vidit totã terrã Iordanis, eámq; universam esse irriguã, antequàm vastaret Deꝰ

11 ... Sodomã & Gomorrhã, sicut paradisum Dei, & sicut terrã Ægypti quæ est in aditu ad Saan. Elegit ergò sibi Lot vni-

12 ... versã terrã Iordanis: profectúsq; est Lot ab Oriente; divisiq; sũt alter à fratre suo. Abram moratus est in terra Chanaan:

13 ... Lot verò habitavit in civitatibus Checar, possedítque usque ad Sodomã. Porrò homines Sodomæ pessimi erant ac scelesti valdè corã Dño. Dixítq; Dñs ad Abrã

14 ... postquã recessit ab eo Lot, Attolle oculos tuos, & respice à loco in quo es, ad Aquilonem, & Meridiem, ad Orientem, & Occidentem. Nam totam terram quã

15 ... tu vides, tibi sum daturus & semini tuo usque in æternum. Faciámque semen tuum quasi pulverem terræ: ita

16 ... ut si tu queas numerare pulverẽ terræ, etiã semẽ tuũ numeretur. Surge, perambula terrã in longitudine & latitudine sua:

17 ... quoniam tibi sum daturus eam. Et venit Abram, & ingressus habitavit inter

18 ... quercum Mamre Amorrhæi, quæ est in Hebrõ; & ædificavit ibi altare Domino.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. — TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

6 וְלָא סוּבְרַת יַתְהוֹן אַרְעָא לְמִתַּב כַּחֲדָא אֲרֵי הֲוָה קִנְיָנְהוֹן סַגִּי וְלָא יְכִילוּ לְמִתַּב כַּחֲדָא: 7 וַהֲוָת מַצִּוְתָּא בֵּין רָעָן בְּעִירֵיהּ דְּאַבְרָם וּבֵין רָעָן בְּעִירֵיהּ דְּלוֹט וְכְנַעֲנָאֵי וּפְרִיזָאֵי בְּכֵין יָתִיב בְּאַרְעָא: 8 וַאֲמַר אַבְרָם לְלוֹט לָא כְעַן תְּהֵי מַצִּוְתָּא בֵּינָא וּבֵינָךְ וּבֵין רָעָוָתִי וּבֵין רָעָוָתָךְ אֲרֵי גַּבְרִין אֲחִין אֲנַחְנָא: 9 הֲלָא כָל אַרְעָא קֳדָמָךְ אִתְפְּרַשׁ כְּעַן מִלְּוָתִי אִם אַתְּ לִצְפּוֹנָא אֲנָא לְדָרוֹמָא וְאִם אַתְּ לְדָרוֹמָא אֲנָא לִצְפּוֹנָא: 10 וּזְקַף לוֹט יָת עֵינוֹהִי וְחֲזָא יָת כָּל מֵישַׁר יַרְדְּנָא דְּכוּלֵיהּ בֵּית שְׁקִיָא קֳדָם דְּחַבֵּל יְיָ יָת סְדוֹם וְיָת עֲמוֹרָה כְּגִנְתָא דַיְיָ כְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם מְטֵי לְצוֹעַר: 11 וְבָחַר לֵיהּ לוֹט יָת כָּל מֵישַׁר יַרְדְּנָא וּנְטַל לוֹט בְּקַדְמֵיתָא וְאִתְפְּרַשׁוּ גְּבַר מֵלְוָת אֲחוּהִי: 12 אַבְרָם יָתֵיב בְּאַרְעָא דִכְנָעַן וְלוֹט יָתֵיב בְּקִרְוֵי מֵישְׁרָא וּפְרַס עַד סְדוֹם: 13 וְאֻנְשֵׁי דְסְדוֹם בִּישִׁין בְּמָמוֹנְהוֹן וְחַיָבִין בְּגוֹיְתְהוֹן קֳדָם יְיָ לַחְדָא: 14 וַיְיָ אֲמַר לְאַבְרָם בָּתַר דְּאִתְפְּרַשׁ לוֹט מִנֵיהּ זְקוֹף כְּעַן עֵינָךְ וְחֲזִי מִן אַתְרָא דְאַתְּ תַמָּן לְצִפּוֹנָא וּלְדָרוֹמָא וּלְמַדְנְחָא וּלְמַעַרְבָּא: 15 אֲרֵי כָל אַרְעָא דְאַתְּ חָמֵן לָךְ אִתְּנִינָהּ וּלְבָנָךְ עַד עָלְמָא: 16 וְאֶשְׁוֵי יָת בְּנָךְ סְנִיאִין כְּעַפְרָא דְאַרְעָא כְּמָא דְלֵית אֶפְשַׁר לְנָבָר לְמִמְנֵי יָת עַפְרָא דְאַרְעָא אַף בְּנָךְ לָא יִתְמְנוֹן: 17 קוּם הְלִיךְ בְּאַרְעָא לְאוֹרְכַהּ וּלְפוּתְיַהּ אֲרֵי לָךְ אֶתְּנִינַהּ: 18 וּפְרַס אַבְרָם וַאֲתָא וְיָתִיב בְּמֵישְׁרֵי מַמְרֵא דִי בְחֶבְרוֹן וּבְנָא תַמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ:

6 Et non poterat sustinere eos terra, ut habitarét simul: quia erat substantia eorũ multa; et nõ poterãt habitare simul. 7 Et facta est rixa inter pastores pecorũ Abram, et pastores pecorũ Loth: Chananæ⁹ autẽ et Pherezæ⁹ tunc habitabãt in terrã. Et dixit Abrã ad Loth; Ne sit nũc jurgium inter me & inter te, et inter pastores meos et inter pastores tuos: quoniã viri fratres sumus nos. 9 Ecce omnis terra corã te est; recede nũc à me: si tu ad Aquilonẽ, ego ad Meridiem; et si tu ad Meridiem, ego ad Aquilonem. 10 Et levavit Loth oculos suos, et vidit omnẽ planitiẽ Jordanis; quia tota essẽt irrigua: antequàm disperderet Dñs Sodomã et Gomorrham; sicut hort⁹ Dñi et sicut terra Ægypti, *pertingens* ad Sogor. 11 Et elegit sibi Loth omnẽ planitiem Jordanis: et profect⁹ est Loth pri⁹: et divisi sunt unusquisque à fratre suo. 12 Abrã habitabat in terrã Chanaan: et Loth habitabat in urbib⁹ campestrib⁹, et tetendit tabernacula usq; ad Sodomã. 13 Viri autẽ Sodomæ erãt iniqui cum suo mamonã, et pessimi in corporib⁹ suis: corã Dño nimis. 14 Dixit q; Dñs ad Abrã, postquã divisus est Loth ab eo; Leva nũc oculos tuos, et vide, à loco in quo tu es, ad Aquilonẽ et ad Meridiẽ, et ad Orientẽ et ad Occidentẽ. 15 Quoniam omnẽ terrã, quãtu vides, tibi dabo eam: et filiis tuis usq; in seculũ. 16 Et ponam filios tuos multos sicut pulverẽ terræ: sicut enĩ nõ est possibile viro numerare pulverẽ terræ; sic filii tui non numerabuntur. 17 Surge, ambula p̃ terrã, in longitudine et in latitudine suã; quia tibi dabo eam. 18 Et tetẽdit Abrãtabernaculũ; et veniẽs et habitavit in planitie Mamre, quæ est in Ebron: et ædificavit ibi altare corã Dño

6 * וְלֹא־נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם רָב וְלֹא יָכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו׃ 7 וַתְּהִי רִיב בֵּין רֹעֵי מִקְנֵה־אַבְרָם וּבֵין רֹעֵי מִקְנֵה־לוֹט וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי אָז יֹשֵׁב בָּאָרֶץ׃ 8 וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־לוֹט אַל־נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין רֹעָי וּבֵין רֹעֶיךָ כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנָחְנוּ׃ 9 הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי אִם־הַשְּׂמֹאל וְאֵימִנָה וְאִם־הַיָּמִין וְאַשְׂמְאִילָה׃ 10 וַיִּשָּׂא־לוֹט אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן כִּי כֻלָּהּ מַשְׁקֶה לִפְנֵי שַׁחֵת יְהוָה אֶת־סְדֹם וְאֶת־עֲמֹרָה כְּגַן־יְהוָה כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בֹּאֲכָה צֹעַר׃ 11 וַיִּבְחַר־לוֹ לוֹט אֵת כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּע לוֹט קֵדְמָה וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו׃ 12 אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכִּכָּר וַיֶּאֱהַל עַד־סְדֹם׃ 13 וְאַנְשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַיהוָה מְאֹד׃ 14 וַיהוָה אָמַר אֶל־אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד־לוֹט מֵעִמּוֹ שָׂא־נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אַתָּה שָׁם צָפֹנָה וָנֶגְבָּה וָקֵדְמָה וָיָמִּה׃ 15 כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ עַד־עוֹלָם׃ 16 וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם־יוּכַל אִישׁ לִמְנוֹת אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ גַּם־זַרְעֲךָ יִמָּנֶה׃ 17 קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתְּנֶנָּה׃ 18 וַיְאָהֶל אַבְרָם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה׃

VERSIO SAMARITANA.

6 * וְלֹא־נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם רָב וְלֹא יָכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו׃ 7 * וַתְּהִי רִיב בֵּין רֹעֵי מִקְנֵה־אַבְרָם וּבֵין רֹעֵי מִקְנֵה־לוֹט וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי אָז יֹשֵׁב בָּאָרֶץ׃ 8 וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־לוֹט אַל־נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין רֹעָי וּבֵין רֹעֶיךָ כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנָחְנוּ׃ 9 הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי אִם־הַשְּׂמֹאל וְאֵימִנָה וְאִם־הַיָּמִין וְאַשְׂמְאִילָה׃ 10 וַיִּשָּׂא־לוֹט אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן כִּי כֻלָּהּ מַשְׁקֶה לִפְנֵי שַׁחֵת יְהוָה אֶת־סְדֹם וְאֶת־עֲמֹרָה כְּגַן־יְהוָה כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בֹּאֲכָה צֹעַר׃ 11 וַיִּבְחַר־לוֹ לוֹט אֵת כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּע לוֹט קֵדְמָה וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו׃ 12 אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכִּכָּר וַיֶּאֱהַל עַד־סְדֹם׃ 13 וְאַנְשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַיהוָה מְאֹד׃ 14 וַיהוָה אָמַר אֶל־אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד־לוֹט מֵעִמּוֹ שָׂא־נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אַתָּה שָׁם צָפֹנָה וָנֶגְבָּה וָקֵדְמָה וָיָמִּה׃ 15 כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ עַד־עוֹלָם׃ 16 וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם־יוּכַל אִישׁ לִמְנוֹת אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ גַּם־זַרְעֲךָ יִמָּנֶה׃ 17 קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתְּנֶנָּה׃ 18 וַיְאָהֶל אַבְרָם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

6 *Et non ferebat eos terra ut habitarent simul; quoniam erant opes eorum multæ, neque poterant simul habitare. 7 Accidit quoque jurgium inter pastores pecudum Abram, & inter pastores pecudum Lot. Chananæus autem & Pherezæus tunc habitabant in terra. 8 Et dixit Abram Lot, Ne, quæso, sit jurgium inter me & inter te, & inter pastores meos & inter pastores tuos: quia viri fratres nos sumus. 9 Nonne omnis terra coram te? separare, quæso, à me; si (b) ad sinistram, ego ad dexteram; vel si ad dexteram, ego ad sinistram. 10 Tum levavit Lot oculos suos, & vidit omnem planitiem Jordanis, quòd tota esset irrigua, antequàm everteret Dominus Sodomam & Gomorrham, sicut hortus Domini, sicut terra Ægypti usquàm tendis Segoram. 11 Elegit sibi Lot omnem planitiem Jordanis: profectus (c) est Lot ab Oriente, & separati sunt vir à fratre suo. 12 Abram habitavit in terra Chanaan; Lot autem habitavit in urbibus planitiei, & tabernacula sua expositi usque Sodomum. 13 Viri autem Sodomæ impii erant, & peccatores in Dominum valdè. 14 Et Dominus dixit ad Abram, postquàm separavit se Lot ab eo; Leva nunc oculos, & conspice de loco in quo tu es, à Septentrione, & à Meridie, & ab Oriente, & ab Occidente: 15 Quoniam omnem terram quam tu vides, tibi dabo eam & semini tuo usque in seculum. 16 Et ponam semen tuum sicut pulverem terræ: quia si potest homo numerare pulverem terræ, etiam semen tuum numerabit. 17 Surge, deambula per terram, in longitudinem & latitudinem ejus; illam enim tibi dabo. 18 Itaque (d) ivit Abram, & (e) venit, & habitavit in (f) quercu Mamre, quæ est in Hebron: ædificavitque ibi altare Domino.*

VER. SAM. (b) ad Septentrionem, tum ad Meridiem; & si ad Meridiem, tum ad Septentrionem. (c) extendit (d) valle

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 *وَلَمْ تَحْمِلْهُمَا حِسَّهِ ٱلْبَلَدُ اَنْ يُقِيمَا فِيهِ جَمِيعًا اِذْ كَانَ مَالُهُمَا كَثِيرًا * فَلَمْ يَمْكُثْهُمَا ٱلْمَقَامُ جَمِيعًا * فَكَانَتْ خُصُومَهٌ بَيْنَ رُعَاةِ مَاشِيَةِ اَبْرَامَ وَبَيْنَ رُعَاةِ مَاشِيَةِ لُوطٍ * وَٱلْكَنْعَانِيُّونَ 7 وَٱلْفَرِزِيُّونَ حِينَئِذٍ مُقِيمُونَ فِي ٱلْبَلَدِ * حَتَّى قَالَ اَبْرَامُ لِلُوطٍ لَا يَحْسُنُ اَنْ يَكُونَ خُصُومَهٌ 8 بَيْنِي وَبَيْنَكَ * وَلَا بَيْنَ رُعَاتِي وَرُعَاتِكَ * لِاَنَّا رَجُلَانِ ذَوَا قَرَابَهٍ * اَلْاٰنَ جَمِيعُ ٱلْبَلَدِ بَيْنَ 9 يَدَيْكَ * اِنْفَرِدْ عَنِّي اِمَّا اِلَى ٱلشِّمَالِ فَاَيَامِنُ عَنْكَ * وَاِمَّا اِلَى ٱلْيَمِينِ فَاَيَاسِرُ * فَرَفَعَ لُوطٌ عَيْنَيْهِ 10 وَرَاَى جَمِيعَ مَرْجِ ٱلْاُرْدُنِّ فَاِذَا جَمِيعُهُ سَقْيٌ قَبْلَ اَنْ يُهْلِكَ ٱللّٰهُ سَدُومَ وَعَمُورَا كَجَنَّهِ ٱللّٰهِ * 11 مِثْلَ اَرْضِ مِصْرَ اِلَى اَنْ تَجِيءَ اِلَى زُعَرَ * فَاخْتَارَ لَهُ جَمِيعَ مَرْجِ ٱلْاُرْدُنِّ * وَرَحَلَ اِلَى ٱلْمَشْرِقِ وَاَبْعَدَ 12 كُلُّ اِمْرِئٍ عَنْ اَخِيهِ * اَبْرَامُ اَقَامَ بِاَرْضِ كَنْعَانَ * وَلُوطٌ اَقَامَ فِي قُرَى ٱلْمَرْجِ وَخَيَّمَ اِلَى سَدُومَ * 13 وَاَهْلُ سَدُومَ يَوْمَئِذٍ اَشْرَارُ خَاطِئُونَ لِلّٰهِ جِدًّا * ثُمَّ قَالَ ٱللّٰهُ لِاَبْرَامَ بَعْدَ مَا فَارَقَهُ لُوطٌ * اِرْفَعْ 14 عَيْنَيْكَ وَانْظُرْ مِنَ ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي اَنْتَ فِيهِ شَمَالًا وَجَنُوبًا وَشَرْقًا وَغَرْبًا * فَاِنَّ جَمِيعَ ٱلْاَرْضِ ٱلَّتِي 15 تَرَاهَا لَكَ اُعْطِيهَا وَلِنَسْلِكَ اِلَى ٱلْاَبَدِ * وَاُصَيِّرُ نَسْلَكَ كَتُرَابِ ٱلْاَرْضِ * حَتَّى اِنْ اَمْكَنَ اِنْسَانًا 16 اِحْصَاءَ تُرَابِ ٱلْاَرْضِ فَنَسْلُكَ اَيْضًا يُحْصَى * قُمْ فَامْشِ فِي ٱلْاَرْضِ طُولِهَا وَعَرْضِهَا فَاِنِّي 17 اُعْطِيكَهَا * فَخَيَّمَ اَبْرَامُ مَرْحَلَةً مَرْحَلَةً اِلَى اَنْ جَاءَ وَاَقَامَ فِي اَرْضِ مَمْرِي ٱلَّذِي فِي حَبْرُونَ 18 وَبَنَى مَذْبَحًا لِلّٰهِ *

Nec sustinuit eos ambitus regionis, ut commorarentur in illa simul: cum essent bona amborum multa, non potuerunt manere simul. 7 Exstatque rixa inter pastores armenti Abram, & inter pastores armenti Lot: Chananæi verò & Pherezæi tunc habitabant in regione. 8 Ita ut dixerit Abram ad Lot, Non decet esse rixam inter me & inter te, neque inter pastores meos & pastores tuos; quia sumus duo viri habentes cognationem. 9 Itaque tota regio est coram te: segregare à me vel ad sinistram, & ego dextrorsùm pergam; vel ad dexteram, & sinistrorsùm pergam. 10 Levavitque Lot oculos suos, & vidit totum pratum Jordanis, & ecce erat totum irriguum, antequàm perdidisset Deus Sadum & Amura; sicuti paradisus Dei, veluti terra Ægypti quousque venias ad Zogar. 11 Elegitque sibi Lot universum pratum Jordanis, & profectus est Orientem versus, seunctusque est quilibet homo à fratre suo. 12 Abram mansit in terra Chanaan, et Lot commoratus est in civitatibus prati, fixitque tentoria usque Sadum. 13 Et incolæ Sadum erant eo tempore mali, peccatores in Deum valdè. 14 Deinde dixit Deus ad Abram, postquàm divisus fuerat ab eo Lot; Leva oculos tuos, & respice de loco in quo es, ad Meridiem, et ad Aquilonem, et ad Orientem, et ad Occidentem. 15 Nam omnem terram quam vides, tibi dabo, et stirpi tuæ in æternum. 16 Et faciam stirpem tuam ut pulverem terræ: ita ut si possit quis numerare pulverem terræ, stirps quoque tua numeretur. 17 Surge et ambula per terram in longitudinem ac latitudinem ejus, et ego dabo illam tibi. 18 Fixit igitur Abram tentoria diversis in diversoriis, donec venisset et habitâsset in terra Mamre, quæ est in Hebron; ædificavitque altare Deo.

ספר בראשית : יד

CAP. XIV.

rex Arioch ,Sinhar regis Amraphel diebus in fuit Et
1 וַיְהִי בִּימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ־שִׁנְעָר אַרְיוֹךְ מֶלֶךְ
rex Tidhal & ,Helam rex Chedorlahomer ,Elasar
אַלָּסָר כְּדָר־לָע�omer מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ
cum & ,Sedom rege Berah cum bellum Fecerunt :gentium
2 גּוֹיִם : עָשׂוּ מִלְחָמָה אֶת־בֶּרַע מֶלֶךְ סְדֹם וְאֶת־
Semeber & ,Admah rege Sinab ,Hamorah rege Birsah
בִּרְשַׁע מֶלֶךְ עֲמֹרָה שִׁנְאַב מֶלֶךְ אַדְמָה וְשֶׁמְאֶבֶר
isti Omnes .Sohar ipsa ,Belah rege & ,Seboim rege
3 מֶלֶךְ צְבֹיִים וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִיא צֹעַר : כָּל־אֵלֶּה
.salis *mare* Ipsa : Siddim *vallem ad convenerunt*
חָבְרוּ אֶל־עֵמֶק הַשִּׂדִּים הִוא יָם הַמֶּלַח :
tertio & ,Chedorlahomer servierunt annos Duodecim
4 שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה עָבְדוּ אֶת־כְּדָרלָעֹמֶר וּשְׁלֹשׁ־
venit anno decimoquarto in Et ,*rebellarunt* anno decimo
עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָרָדוּ : וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּא
percusserunt Et : eo *cum qui* reges & ,Chedorlahomer
כְדָרלָעֹמֶר וְהַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת־
,Ham in Zuzim & ,Charnaim Astheroth in Rephaim
רְפָאִים בְּעַשְׁתְּרֹת קַרְנַיִם וְאֶת־הַזּוּזִים בְּהָם
Chori Et .Chiriathaim Saveh in Emim &
6 וְאֶת־הָאֵימִים בְּשָׁוֵה קִרְיָתָיִם : וְאֶת־הַחֹרִי
super quæ ,Paran planiciem ad usque,Sehir *eorum monte in*
בְּהַרָּם שֵׂעִיר עַד אֵיל פָּארָן אֲשֶׁר עַל־
ipsa ;Misphath Hen ad venerunt & ,redierunt Et .desertum
7 הַמִּדְבָּר : וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־עֵין מִשְׁפָּט הִוא
etiam & ,Amalechitæ agrum omnem percusserunt & : Cades
קָדֵשׁ וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־שְׂדֵה הָעֲמָלֵקִי וְגַם אֶת־
rex est egressus Et .Thamar Chaseson in habitantem Emoræum
8 הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּחַצְצֹן תָּמָר : וַיֵּצֵא מֶלֶךְ
,Seboim rex & ,Admah rex & ,Hamorah rex & ,Sedom
סְדֹם וּמֶלֶךְ עֲמֹרָה וּמֶלֶךְ אַדְמָה וּמֶלֶךְ צְבֹיִים
,bellum eis cum ordinaverunt & ,Sohar Ipsa : Belah rex &
וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִוא צֹעַר וַיַּעַרְכוּ אִתָּם מִלְחָמָה
,Helam rege Chedorlahomer Cum .Siddim valle in
9 בְּעֵמֶק הַשִּׂדִּים : אֶת כְּדָר־לָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם
Arioch & ,Sinhar rege Amraphel & ,gentium rege Tidhal &
וְתִדְעָל מֶלֶךְ גּוֹיִם וְאַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר וְאַרְיוֹךְ
.quinque cum reges quatuor ,Elasar rege
מֶלֶךְ אַלָּסָר אַרְבָּעָה מְלָכִים אֶת־הַחֲמִשָּׁה :
rex fugerunt Et ;cæmenti *putei putei* Siddim vallis Et
10 וְעֵמֶק הַשִּׂדִּים בְּאֵרֹת בְּאֵרֹת חֵמָר וַיָּנֻסוּ מַלְכֵי־
montem in resîdui & : ibi ceciderunt & ,Hamorah & ,Sedom
סְדֹם וַעֲמֹרָה וַיִּפְּלוּ־שָׁמָּה וְהַנִּשְׁאָרִים הָרָה
& ,Hamorah & Sedom substantiam omnem ceperunt Et.fugerũt
11 נָסוּ : וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־רְכֻשׁ סְדֹם וַעֲמֹרָה וְאֶת־
.abierunt & ,eorum escam omnem
כָּל־אָכְלָם וַיֵּלֵכוּ :

Versio VULG. LAT.

CAP. XIV.

1 FActum est autem in illo tempore, ut Amraphel rex Sennaar, & Arioch rex Ponti, & Chodorlahomor rex Elamitarum, & Thadal rex Gentium, Inirent bellum contra Bara regem Sodomorum, & contra Bersa regem Gomorrhæ, & contra Sennaab regem Adamæ, & contra Semeber regem Seboim, contráque regem Balæ: ipsa est Segor. Omnes hi convenerunt in vallem Sylvestrem, quæ nunc est mare salis. Duodecim enim annis servierant Chodorlahomor, & tertiodecimo anno recesserunt ab eo. Igitur quartodecimo anno venit Chodorlahomor, & reges qui erant cum eo: percusserúntque Raphaim in Astaroth Carnaim, & Zuzim cum eis, et Emim in Save Cariathaim, Et Chorræos in mõtibus Seir, usq; ad campestria Pharan, quæ est in solitudine. Reversíque sunt, & venerunt ad fontem Misphat, ipsa est Cades: & percusserũt omnẽ regionem Amalecitarum, & Amorrhæũ qui habitabat in Asasonthamar. Et egressi sũt rex Sodomorum, & rex Gomorrhæ, rexque Adamæ, & rex Seboim; necnõ et rex Balæ, quæ est Segor: et direxerũt aciem contra eos in valle Sylvestri: Scilicet adversùs Chodorlahomor regem Elamitarum, & Thadal regẽ Gentiũ, & Amraphel regẽ Sennaar, & Arioch regem Ponti: quatuor reges adversùs quinque. Vallis autem Sylvestris habebat puteos multos bituminis. Itaque rex Sodomorum, & Gomorrhæ terga verterunt, ciderúntque ibi: & qui remanserant, fugerunt ad montem. Tulerunt autem omnem substantiam Sodomorum & Gomorrhæ, & universa quæ ad cibum pertinent, & abierunt:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Interpretatione LATINA.

Κεφ. ιδ'.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῇ Ἀμῤῥαὶ βασιλέως (α) Σενναὰρ, καὶ Ἀειωὲχ βασιλέως Ἑλλασὰρ, Χοδολλογομὸρ βασιλεὺς Ἐλὰμ, καὶ Θαργὰλ βασιλεὺς ἐθνῶν, Ἐποίησε πόλεμον μετὰ Βαλλὰ βασιλέως Σοδόμων, καὶ μετὰ Βαρσὰ βασιλέως Γομόῤῥας, (β) καὶ μετὰ Σενναὰρ βασιλέως Ἀδαμὰ, (γ) καὶ μετὰ Συμοβὸρ βασιλέως Σεβωείμ, (δ) καὶ βασιλέως Βαλὰκ· αὕτη ἐστὶ Σηγώρ. 3 Πάντες οὗτοι συνεφώνησε ὅτι τὸ φάραγγα τὸ ἁλυκήν· αὕτη ἡ θάλασσα τῶν ἁλῶν. 4 Δώδεκα ἔτη αὐτοὶ (ε) ἐδούλευσε τῷ Χοδολλογομόρ· τῷ δὲ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει ἀπέστησε. 5 Ἐν δὲ τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει ἦλθε Χοδολλογομὸρ καὶ (ζ) οἱ βασιλεῖς μετ' αὐτοῦ, καὶ κατέκοψαν τοὺς γίγαντας τοὺς ἐν (η) Ἀσαρὼθ, καὶ Καρναΐν, καὶ ἔθνη ἰσχυρὰ ἅμα αὐτοῖς, καὶ τοὺς (θ) 6 Ὁμαίους τοὺς ἐν Σαυῇ τῇ πόλῃ, Καὶ τοὺς Χορραίους τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι Σηείρ, ἕως τοῦ (ι) τερεβίνθου τοῦ Φαράν· ὅ ἐστιν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἀναστρέψαντες (κ) ἦλθον ἐπὶ τὴν πηγὴν τοῦ κείσεως· αὕτη ἐστὶ Κάδης. 7 καὶ κατέκοψαν πάντας τοὺς ἀρχοντας Ἀμαλὴκ, καὶ τοὺς Ἀμορῤαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν (λ) Ἀσασονθαμάρ. 8 Ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων, καὶ βασιλεὺς Γομόῤῥας, καὶ βασιλεὺς Ἀδαμὰ, καὶ βασιλεὺς Σεβωείμ, καὶ βασιλεὺς Βηλὰκ· αὕτη ἐστὶ Σηγώρ· καὶ παρετάξαντο αὐτοῖς εἰς πόλεμον ἐν τῇ κοιλάδι τῇ ἁλυκῇ, 9 Πρὸς Χοδολλογομὸρ βασιλέα (μ) Ἐλὰμ, καὶ (ν) Θαργὰλ βασιλέα ἐθνῶν, καὶ Ἀμῤῥαὶ βασιλέα Σενναὰρ, καὶ Ἀειωὲχ βασιλέα Ἑλλασὰρ· οἱ (ξ) τέσσαρες βασιλεῖς πρὸς τοὺς πέντε. 10 Ἡ δὲ κοιλὰς ἡ ἁλυκὴ, φρέατα ἀσφάλτου. Ἔφυγε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων, καὶ βασιλεὺς Γομόῤῥας, καὶ ἐνέπεσαν ἐκεῖ· οἱ δὲ καταλειφθέντες εἰς τὴν ὀρεινὴν ἔφυγον. 11 Ἔλαβον δὲ τὴν ἵππον πᾶσαν τῶν Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας, καὶ πάντα τὰ βρώματα αὐτῶν· καὶ ἀπῆλθον.

MS.A. (α) Σενναὰρ, Ἀειωὲχ βασιλεὺς Σελλασὰρ, καὶ ὁ Χοδολλογομὸρ βασιλεὺς Αἰλὰμ, καὶ Θαργὰλ βασιλεὺς ἐθνῶν, (β) καὶ Σενναὰρ (γ) καὶ Συμοβὸρ (δ) καὶ μετὰ βασιλέως (ε) ἐδούλευον (ζ) οἱ βασιλεῖς οἱ μετ' αὐτὸ, (η) Ἀσαρὼθ Καρναΐν, (θ) Σομαίους (ι) τερεμίνθε (κ) ἦλθον (λ) Ἀσασανθαμάρ. (μ) Ἀιλὰμ (ν) Θαργὰλ (ξ) τέσσαρες οὗτοι βασιλεῖς

CAP. XIV.

1 FActum est autẽ in regno Amraphal regis Sennaar, & (a) Arioch regis (b) Hellasar, Chodollogomor rex Elam, & Thargal rex gentium, Fecerunt bellum 2 cum Balla rege Sodomorum, & cum Barsa rege Gomorrhæ, & cum Sennaar rege Adama, & cum Symobor rege Seboim, & rege Balac: hæc est Segor. Omnes 3 isti (c) consenserunt ad vallem (d) salsam: hoc est mare salis. Duodecim annis ipsi servierant 4 Chodollogomor: tertio autẽ & decimo anno recesserũt. Inquanto 5 autem & decimo anno venit Chodollogomor, et reges qui cum eo; et percusserunt (e) gigantes, qui in Astaroth, & (f) Carnain, & gentes fortes simul (g) cum eis, & Ommæos, qui in Save civitate, Et Chorræos, qui in 6 montibus Seir usque ad (h) terebinthum Pharan, quæ est in deserto. Et reversi venerunt 7 ad fontem judicii: hæc est Cades. Et percusserunt omnes principes Amalec, & Amorræos, qui habitabant in Asasonthamar. 8 Egressus est autem rex Sodomorum, & rex Gomorrhæ, & rex Adama, & rex Seboim, & rex Balac: hæc est Segor. Et direxerunt aciem contra eos in bellum, in valle Salsa, Contra Chodollogomor regem Elam, et Thargal (i) regem gentium, & Amarphal regem (k) Sennaar, & Arioch regem Hellasar: quatuor reges adversùs quinque. Vallis autẽ salsa, putei bituminis: Fugit autem rex Sodomorum, & rex Gomorrhæ, & ceciderunt ibi: residuũ autem fugerunt in montanam. Ceperunt autem omnem equitatum Sodomorum, & Gomorrhæ, & omnes escas eorum: & abierunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XIV.

1 FActum est autem in diebus Amarphel regis Senaar, & Arioch regis Dalasar, & Charadlaamar regis Ilam, & Taril regis Gelitarum; Vt inirent bellum contra 2 Baraa regem Sodomæ, & contra Barsaa regem Gomorrhæ, & Senab regem Adamæ, & Semair regem Seboim, & regem Balaa, quæ est Soar. Omnes isti con- 3 venerunt in vallem Sodomitarum: hoc est mare salsum. Duodecim annis servierant ipsi Charadlaamar, & tertiodecimo 4 rebellârunt. Anno autem quartodecimo venit Charadlaamar & reges qui cum eo erant, percusserúntque Gigantes qui erant in Astaroth, & Cornaim, & robustos qui in iis *degebant*, & 5 accolas qui erant in planitie Curiathim. Et Horæos qui erant in montibus Seir, 6 usque ad Terebinthum Pharan, quæ est in deserto. Reversíque venerunt ad fontem 7 judicii, hoc est, Racem: & necaverunt omnes principes Amalecitarum, & præterea Amorrhæos qui habitabant in fonte Gad. Et egressi sunt rex Sodomæ, 8 & rex Gomorrhæ, & rex Adamæ, & rex Seboim, & rex Balaa, quæ est Soar: omnes isti inierunt prælium in valle Sodomitarum, Contra Charadlaamar regem 9 Ilam, & Taril regem Gelitarum, & Amarphel regem Senaar, & Arioch regem Dalasar; quatuor reges contra quinque. Porrò vallis Sodomitarum abundabat 10 puteis bituminis: fugerunt autem rex Sodomæ, & rex Gomorrhæ, & ceciderũt illìc: qui verò remanserant, ad montem 11 fugerunt. Tulerunt autem omnem possessionem Sodomæ & Gomorrhæ, & omnem commeatum eorum, & abierunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

CAP. XIV.

1 וַהֲוָה בְּיוֹמֵי אַמְרָפֶל מַלְכָּא
דְּבָבֶל אַרְיוֹךְ מַלְכָּא דְאֶלָסַר כְּדָר
לָעֽוֹמֶר מַלְכָּא דְעֵילָם וְתִדְעָל
מַלְכָּא דְעַמְמִין׃ 2 עַבְדוּ קְרָבָא
עִם בָּרַע מַלְכָּא דִסְדוֹם וְעִם
בִּרְשַׁע מַלְכָּא דַעֲמוֹרָה שִׁנְאָב
מַלְכָּא דַאדְמָה וְשֶׁמְאֶבֶר מַלְכָּא
דִצְבוֹיִם וּמַלְכָּא דְבֶלַע הִיא צוֹעַר׃
3 כָּל־אִלֵּין אִתְחַבְּרוּ לְמֵישַׁר
חַקְלָיָא הוּא אַתַר יַמָּא דְמִלְחָא׃
4 תְּרֵתְסַר שְׁנִין פְּלָחוּ יָת־
כְּדָרְלָעֽוֹמֶר וְתֵלֶת־עֲשַׂר שְׁנִין
מָרְדוּ׃ 5 וּבְאַרְבַּע עֲשַׂר שְׁנִין אֲתָא
כְּדָרְלָעֽוֹמֶר וּמַלְכַיָּא דְעִמֵּיהּ
וּמְחוֹ יָת־גִּבָּרַיָּא דִי בְעַשְׁתָּרֹת
קַרְנַיִם וְיָת חַקִּיפַיָּא דְהֲמָתָא
וְיָת־אֲמְתָנֵי דִי בְּשָׁוֵה קִרְיָתָיִם׃
6 וְיָת־חוֹרָאֵי דִי בְטוּרָא דְשֵׂעִיר
עַד מֵישַׁר פָּארָן דְּסָמִיךְ עַל־
מַדְבְּרָא׃ 7 וְתָבוּ וַאֲתוֹ לְמֵישַׁר
פְּלוּגַת דִּינָא הוּא רֻקֶם וּמְחוֹ יָת־
כָּל־חֲקַלֵּי עַמְלָקָאֵי וְאַף יָת־
אֱמוֹרָאָה דְיָתִיב בְּעֵין־גָּדִי׃ 8 וּנְפַק
מַלְכָּא דִסְדוֹם וּמַלְכָּא דַעֲמוֹרָה
וּמַלְכָּא דְאַדְמָה וּמַלְכָּא דִצְבוֹיִם
וּמַלְכָּא דְבֶלַע הִיא צוֹעַר וְסַדְּרוּ
עִמְּהוֹן קְרָבָא בְּמֵישַׁר חַקְלָיָא׃
9 עִם כְּדָרְלָעֽוֹמֶר מַלְכָּא דַעֲמִין
וְתִדְעָל מַלְכָּא דְעַמְמִין וְאַמְרָפֶל
מַלְכָּא דְבָבֶל וְאַרְיוֹךְ מַלְכָּא
דְאֶלָסַר מַלְכִין לְקֵבֶל
חַמְשָׁא׃ 10 וּמֵישַׁר חַקְלָיָא בִּירִין
בִּירִין מַסְקָן חֵמָרָא וַעֲרָקוּ
מַלְכָּא דִסְדוֹם וַעֲמוֹרָה וּנְפָלוּ
תַמָּן וּדְאִשְׁתְּאַרוּ לְטוּרָא עֲרָקוּ׃
11 וְשָׁבוּ יָת כָּל־קִנְיָנָא דִסְדוֹם
וַעֲמוֹרָה וְיָת כָּל־מֵכְלְהוֹן וְאָזְלוּ׃

CAP. XIV.

1 ET factum est in diebus
Amraphel regis Babylonis;
Arioch rex Elasar; Codor-
laomor rex Elam; & Ta-
2 daal rex gentium. Fecerunt
præliũ cum Berâ rege So-
domæ, & cum Bersâ rege
Gomorræ, Senaab rege Ad-
amæ, & Semeber rege Se-
3 boim, & rege Balæ, ipsa est
Segor. Omnes hi congre-
gati sunt in valle campe-
stri: quæ *locus est maris* sa-
4 lis. Duodecim annis servi-
erant Codorlaomor: & ter-
tiodecimo anno rebella-
5 verunt. In quartodecimo
autem anno venit Codor-
laomor, & reges qui erant
cum eo; et percusserunt Gi-
gantes, qui erant in Asta-
roth Carnaim; & Robustos,
qui erant in Ham: & Hor-
rendos, qui erant in Save
6 Cariathaim. Et Chor-
ræos, qui erant in *monte*
Seir: usq; ad planiciem
Pharam, quæ est juncta de-
7 serto. Et reversi sunt, et
venerunt ad planiciem di-
visionis judicii, quæ est Ca-
des; & percusserunt *omnes*
regiones Amalech: & A-
morræum qui habitabat, in
8 Engadi. Et egressus est rex
Sodomæ, et rex Gomorræ,
et rex Adamæ, et rex Se-
boim, et rex Balæ, quæ est
Segor: et inierunt cum eis
9 certamen, in valle campe-
stri. Cum Codorlaomor re-
ge Elam, et Tadaal rege
gentium, et Amraphel rege
Babylonis, et Arioch rege
Elasar: quatuor reges con-
tra quinq;. Vallis autẽ cam-
10 pestris habebat puteos, ex
quibus effodiebatur bitu-
men; et fugerunt rex Sodo-
mæ et rex Gomorræ, et ce-
ciderunt ibi: et qui reman-
serant in montem fugerunt.
11 Et deprædati sunt omnem
substantiam Sodomæ et
Gomorræ, et *omnem cibum*
eorum, et abierunt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

תמ

1 *ויהי בימי אמרפל מלך שנער ואריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים׃ 2 עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבעים ומלך בלע היא צוער׃ 3 כל אלה חברו אל עמק השדים היא ים המלח׃ 4 שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו׃ 5 ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו ויכו את הרפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים׃ 6 ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר׃ 7 וישבו ויבאו אל עין משפט היא קדש ויכו את כל שדי העמלקי וגם את האמרי היושב בחצצן תמר׃ 8 ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבעים ומלך בלע היא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים׃ 9 את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה׃ 10 ועמק השדים באר באר בארת חמר ויפלו שמה מלך סדם ועמרה ויתר הנסו ההרה׃ 11 ויקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃

VERSIO SAMARITANA.

תמ

1 *ויהי בימי אמרפל מלך סנער ואריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים׃ 2 עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבעים ומלך בלע היא צוער׃ 3 כל אלה חברו אל עמק השדים היא ים המלח׃ 4 שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו׃ 5 ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו ויכו את הרפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים׃ 6 ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר׃ 7 וישבו ויבאו אל עין משפט היא קדש ויכו את כל שדי העמלקי וגם את האמרי היושב בחצצן תמר׃ 8 ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבעים ומלך בלע היא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים׃ 9 את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך סנער ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה׃ 10 ועמק השדים באר באר בארת חמר ויפלו שמה מלך סדם ועמרה ויתר הנסו ההרה׃ 11 ויקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XIV.

1 ET factum est in diebus
Amraphel regis Sen-
naar, & Arioch regis El-
lasar, Chodorlahomor regis
Elam, & Thadal regis
gentium; Ut facerent bel-
2 lum cum Bara rege Sodo-
mæ, & cum Barsa rege Go-
morrhæ, & Senaab rege
Adamæ, & Semabed rege
Seboim, & rege Balæ: ipsa
est Segor. Omnes isti conve-
3 nerunt in valle campestri,
quæ est mare salsum. Duo-
4 decim annis servierant Chodor-
lahomor, sed in tertio-
decimo rebellaverant. At
5 decimoquarto anno venit
Chodorlahomor, & reges
qui cum eo erant; percus-
serúntque Gigantes in (a) A-
staroth Carnaim, & fortes
(b) cum eis, & Hemim in
Save civitate, Et Chorræos
6 in montibus Seir usque
ad (c) planiciem Pharan,
quæ est in deserto. Rede-
7 untes autem, venerunt ad
fontem Misphat: ipsa est
Cades: Et percusserunt
omnem agrum Amalecitarũ,
atque etiam Amorrhæum
habitantem in (d) Asasón-
thamar. Et egressus est rex
8 Sodomæ, & rex Gomorrhæ,
rex quoque Adamæ, & rex
Seboim, & rex Balæ: hæc est
Segor: & ordinaverunt
cum eis prælium in valle
campestri; Cum Chodorla-
9 homor rege Elam, & Tha-
dal (e) rege gentium, &
Amraphel rege (f) Sen-
naar, & Arioch rege Ela-
sar: quatuor reges cum
quinque. Vallis autem
10 campestris plena erat pu-
teis bituminis. Fugerúntque
rex Sodomæ, & rex Go-
morrhæ, & ceciderunt ibi;
residui verò fugerunt in
11 montem. Et ceperunt o-
mnes opes Sodomæ &
Gomorrhæ, & omne annon-
am eorum, & abierunt.

VERS. SAM. (a) Haphinith (b) in Lisha, (c) extensionẽ Pelisha in valle, (d) valleCadi. (e) Rege dominatore Chamæorum, (f) Babel,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلفَصْلُ ٱلرَّبِيعُ عَشَرَ *

CAP. XIV.

1 * ثُمَّ كَانَ فِي أَيَّامِ أَمْرَافَالَ مَلِكِ ٱلسِّيدُورِ * وَأَرْيُوحَ مَلِكِ سَرْيَانَ * وَكَدَرْلَاعُومَرَ مَلِكِ
2 حُورِسْتَانَ * وَبَدْعَالَ مَلِكِ ٱلْأُمَمِ * أَنَّهُمْ حَارَبُوا بَارِعَ مَلِكَ سَدُومَ * وَبَرْسَاعَ مَلِكَ عَمُورَا *
3 وَسِنْيَابَ مَلِكَ آدَمَا * وَسَمَابِرَ مَلِكَ صَبُوبِيمَ وَمَلِكَ بَالِعَةَ هِيَ زُعَرَ * كُلُّ هٰؤُلَاءِ ٱصْطَكَبُوا
4 فِي مَرْجِ ٱلْحُقُولِ * هُوَ ٱلْجَيْنُ ٱلْمَيِّتُ * ٱثْنَيْ عَشَرَ سَنَةً أَطَاعُوا كَدَرْلَاعُومَرَ وَفِي ٱلثَّالِثَةِ عَشَرَ
5 عَصَوْهُ * وَفِي ٱلسَّنَةِ ٱلرَّابِعَةِ عَشَرَ أَقْبَلَ كَدَرْلَاعُومَرُ وَٱلْمُلُوكُ ٱلَّذِينَ مَعَهُ فَقَتَلُوا ٱلسَّجْعَانَ
6 ٱلَّذِينَ فِي ٱلصَّمِينِ وَٱلدَّهَافِنَ ٱلَّذِينَ فِي هَامَ * وَٱلْمَهِيِّينَ ٱلَّذِينَ فِي مَسْدُوِي فَرَاوَا * وَٱلْحُورَايِّينَ
7 فِي جِبَالِ ٱلسَّرَاةِ إِلَى مَرْجِ فَارَانَ ٱلَّذِي فِي طَرَفِ ٱلْبَرِّيَّةِ * ثُمَّ رَجَعُوا وَجَاؤُا إِلَى عَيْنِ ٱلْحُكْمِ هِيَ
8 رِقِيم فَقَتَلُوا كُلَّ مَنْ كَانَ فِي ضِيَاعِ ٱلْعَمَالِقَةِ * وَأَيْضًا ٱلْأَمُورِيِّينَ ٱلْمُقِيمِينَ فِي ٱلتِّلَالِ ٱلنَّخْلِ * ثُمَّ
خَرَجَ مَلِكُ سَدُومَ * وَمَلِكُ عَمُورَا * وَمَلِكُ آدَمَا * وَمَلِكُ صَبُوبِيمَ * وَمَلِكُ بَالِعَةَ هِيَ زُعَرَ *
9 فَصَافُوهُمْ ٱلْحَرْبَ فِي مَرْجِ ٱلْحُقُولِ * مَعَ كَدَرْلَاعُومَرَ مَلِكِ حُورِسْتَانَ * وَبَدْعَالَ مَلِكِ ٱلْأُمَمِ *
10 وَأَمْرَافَالَ مَلِكِ ٱلسِّيدُورِ وَأَرْيُوحَ مَلِكِ سَرْيَانَ أَرْبَعَةُ أَمْلَاكٍ مَعَ ٱلْخَمْسَةِ * وَمَرْجُ ٱلْحُقُولِ فِيهِ
آبَارُ آبَارٍ بِكِرٍ حُمَرًا * فَهَرَبَ مَلِكُ سَدُومَ وَمَلِكُ عَمُورَا فَوَقَعَا هُنَاكَ * وَٱلْبَاقُونَ هَرَبُوا إِلَى
11 ٱلْجَبَلِ * فَأَخَذُوا جَمِيعَ سَرْجِ سَدُومَ وَعَمُورَا * وَجَمِيعَ مَاءِ كُلِّهِمْ وَمَضَوْا *

CAP. XIV.

1 PRæterea contigit in diebus Amrafal
regis Sainar, & Arioch regis Sarian, &
Cadharlaomar regis Chorastan, & Tha-
daal regis gentium; Ut ipsi pugnarent
2 contra Bare regem Sadum, & Barsaa
regem Amura, & Senaab regem Adama,
& Samaber regem Seboim, & regem
Balaa: ipsa est Zogar. Omnes hi con-
3 venerunt in prato agrorum, quod est
parvum mare mortuum. Duodecim an-
4 nos obedierunt Cadharlaomar, & in ter-
tiodecimo defecerunt ab eo. Et in anno
5 quartodecimo venerunt Cadharlaomar et
reges qui cum eo erant, occiderúntque
fortes qui erant in Sanamain, & Daha-
cæos qui erant in Ham, & Mahenos qui
6 erant in planitie Corava, Et Huræos
in montibus Scirrah, usque ad pratum
Pharan quod est in extremitate deserti.
7 Deinde reversi sunt ac venerunt ad fon-
tem judicii, nempe, Racim; & interfece-
runt omnes qui erant in Castellis Ama-
lecitarum, atque etiam Amorrhæos degen-
tes in densitate palmarum. Præterea
8 exivit rex Sadum, & rex Amura, &
rex Adama, & rex Seboim, & rex Ba-
laa, quæ est Zogar; instruxerúntque bel-
lum in prato agrorum, Contra Cadhar-
laomar regem Chorastan, & Thadaal re-
gem gentium, & Amrafal regem Sainar,
& Arioch regem Serian; quatuor reges
contra quinque. Cæterùm in prato a-
grorum extant planities puteorum produ-
centium bitumen: fugerunt autem rex
Sadum, & rex Amura; & ceciderunt
ambo ibi, & reliqui fugerunt ad mon-
11 tem. Ceperúntque omnem supellectili-
lem Sadum & Amura, et omnem escam
eorum; & abierunt.

ספר בראשית : יד

,Abram fratris filium ,ejus substantiam & ,Loth ceperunt Et
12 וַיִּקְחוּ אֶת־לוֹט וְאֶת־רְכֻשׁוֹ בֶּן־אֲחִי אַבְרָם
evaserat qui venit Et .Sedom in *sedens* ipse Et .abierunt &
13 וַיֵּלֵכוּ וְהוּא יֹשֵׁב בִּסְדֹם : וַיָּבֹא הַפָּלִיט
Mamre quercubus in *habitans* ipse & : Hebræo Abram nunciavit &
וַיַּגֶּד לְאַבְרָם הָעִבְרִי וְהוּא שֹׁכֵן בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא
fœderis viri ipsi & ,Haner fratris & ,Eschol fratris ,Emori
הָאֱמֹרִי אֲחִי אֶשְׁכֹּל וַאֲחִי עָנֵר וְהֵם בַּעֲלֵי בְרִית־
expedit Et :suus frater *est captivatus quòd* Abram audivit Et .*Abram*
14 אַבְרָם : וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיָּרֶק
; trecentos & octodecim ,suæ domus *natos* ,*suos initiator*
אֶת־חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת
ipse ,nocte eos super se divisit Et .Dan ad usq; est persecut⁹ &
15 וַיִּרְדֹּף עַד־דָּן : וַיֶּחָלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא
quæ ,Chovah ad usq; eos est persecut⁹ &,eos percussit &,ej⁹ servi &
וַעֲבָדָיו וַיַּכֵּם וַיִּרְדְּפֵם עַד־חוֹבָה אֲשֶׁר
etiam & ,substantiam omnem reduxit Et .Dammesech lævâ à
16 מִשְּׂמֹאל לְדַמָּשֶׂק : וַיָּשֶׁב אֶת כָּל־הָרְכֻשׁ וְגַם
mulieres etiam Et :reduxit ejus substantiã &,suũ fratrẽ Loth
אֶת־לוֹט אָחִיו וּרְכֻשׁוֹ הֵשִׁיב וְגַם אֶת־הַנָּשִׁים
post ,ejus occursum in Sedom rex exivit Et .populum &
17 וְאֶת־הָעָם : וַיֵּצֵא מֶלֶךְ סְדֹם לִקְרָאתוֹ אַחֲרֵי
qui reges & ,Chedorlahomer percutiendo à *ipsum reverti*
שׁוּבוֹ מֵהַכּוֹת אֶת כְּדָרְלָעֹמֶר וְאֶת הַמְּלָכִים אֲשֶׁר
Malchisedech Et .regis vallis ipsa .Saveh vallem ad ,eo cum
18 אִתּוֹ אֶל עֵמֶק שָׁוֵה הוּא עֵמֶק הַמֶּלֶךְ : וּמַלְכִּי־צֶדֶק
.altissimo Deo sacerdos ipse Et :vinum & panem *educit* Salem rex
מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לֶחֶם וְיָיִן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֶלְיוֹן :
possessori altissimo Deo Abram Benedict⁹:dixit & ,ei benedixit Et
19 וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה
tuos hostes tradidit qui ,altissim⁹ Deus benedict⁹ .terræ & cœli
20 שָׁמַיִם וָאָרֶץ : וּבָרוּךְ אֵל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר־מָגַן צָרֶיךָ
Sedom rex Dixit Et .omnib⁹ de decimam ei dedit &.tuâ manu in
בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן־לוֹ מַעֲשֵׂר מִכֹּל : וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־סְדֹם
dixit Et .tibi cape substantiam & ,*animam* mihi Da : Abram ad
22 אֶל־אַבְרָם תֶּן־לִי הַנֶּפֶשׁ וְהָרְכֻשׁ קַח־לָךְ : וַיֹּאמֶר
Deum Dñm ad meam manum Levavi : Sedom regem ad Abram
אַבְרָם אֶל־מֶלֶךְ סְדֹם הֲרִמֹתִי יָדִי אֶל־יְהוָה אֵל
corrigi m ad usq; & filo à Si .terræ & cœli possessorem,altissimũ
23 עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ : אִם־מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ
Ego ; *dices non &* : *tibi quod omni ex accipiam si &* ,calceamenti
נַעַל וְאִם־אֶקַּח מִכָּל־אֲשֶׁר לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי
.Abram ditavi
הֶעֱשַׁרְתִּי אֶת־אַבְרָם :

Versio VULG. LAT.

12 Necnon & Lot & substantiam ejus, filium fratris Abram, qui habitabat in Sodomis. Et ecce unus qui evaserat, nuntiavit Abram Hebræo, qui habitabat in convalle Mambre Amorrhæi, fratris Escol, & fratris Aner; hi enim pepigerant fœdus
14 cum Abram. Quod cùm audisset Abram, captum videlicèt Lot fratrem suum, numeravit expeditos vernaculos suos, trecentos decem & octo: & persecutus est usq;
15 Dan. Et divisis sociis, irruit super eos nocte: percussitq; eos, & persecut⁹ est eos usq; Hoba, quæ est ad lævam Damasci. Reduxitq; omnem sub-
16 stantiam, & Lot fratrem suum cum substantia illius; mulieres quoque & populum.
17 Egressus est autem rex Sodomorum in occursum ejus, postquàm reversus est à cæde Chodorlahomor, & regum qui cum eo erant in valle Save, quæ est vallis regis.
18 At verò Melchisedech rex Salem, proferens panem & vinum, (erat enim Sacerdos
19 Dei altissimi,) Benedixit ei, & ait; Benedictus Abram Deo excelso, qui creavit cœlum
20 & terram: Et benedictus Deus excelsus, quo protegente, hostes in manibus tuis sunt. Et dedit ei decimas ex
21 omnibus. Dixit autem rex Sodomorum ad Abram; Da mihi animas, cætera tolle tibi.
22 Qui respondit ei; Levo manum meam ad Dominum Deum excelsum, possessorem cœli & terræ, Quòd à filo sub-
23 tegminis usque ad corrigiam caligæ, non accipiam ex omnibus quæ tua sunt; ne dicas, Ego ditavi Abram.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

12 Ἔλαβον δὲ καὶ (o) τὸν Λὼτ τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ Ἄβραμ, καὶ τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ καὶ ἀπῴχοντο. ἦν γὰρ κατοικῶν ἐν Σοδόμοις. Παραγενόμενος δὲ τις τῶν ἀναση-
13 θέντων, ἀπήγγειλεν Ἄβραμ τῷ περάτῃ· αὐτὸς δὲ κατῴκει (π) παρὰ τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῆ Ἀμορραίου τοῦ ἀδελφοῦ Ἐσχὼλ, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Αὐνάν· οἳ ἦσαν
14 συνωμόται τοῦ Ἄβραμ. Ἀκούσας δὲ Ἄβραμ (ρ) ὅτι ᾐχμαλώτισται Λὼτ ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ, ἐξηρίθμησε τοὺς ἰδίους εἰκογενεῖς αὐτοῦ, τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ κατεδίωξεν * ὀπίσω αὐτῶν ἕως
15 Δάν. Καὶ ἐπιπεσὼν ἐπ' αὐτοὺς τὴν νύκτα αὐτὸς, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως Χοβὰ, ἥ ἐστιν ἐν ἀριστερᾷ Δαμασκοῦ.
16 Καὶ ἀπέστρεψε πᾶσαν τὴν ὑπαρξιν Σοδόμων· καὶ Λὼτ τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ ἀπέστρεψε, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὸν λαόν. Ἐξῆλθε δὲ
17 βασιλεὺς Σοδόμων εἰς συνάντησιν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς κοπῆς τοῦ Χοδολλογομὸρ, καὶ τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ, εἰς τὸν (σ) κοιλάδα τοῦ Σαυῒ· τοῦτο ἦν τὸ (τ) πεδίον
18 τῶν βασιλέων. Καὶ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς Σαλὴμ ἐξήνεγκεν ἄρτους καὶ οἶνον· ἦν δὲ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου. Καὶ
19 εὐλόγησε τὸν Ἄβραμ, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένος Ἄβραμ τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ,
20 ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Καὶ εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος, ὃς παρέδωκε τοὺς ἐχθρούς σου ὑποχειρίους σοι. Καὶ ἔδωκεν (υ) αὐτῷ Ἄβραμ δεκάτην
21 ἀπὸ πάντων. Εἶπε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων πρὸς Ἄβραμ, Δός μοι τὰς ἀνδρας, τὴν δὲ ἵππον λάβε σεαυτῷ. Εἶπε δὲ
22 Ἄβραμ (φ) πρὸς τὸν βασιλέα Σοδόμων, Ἐκτενῶ τὰς χεῖρά μου (χ) πρὸς κύριον τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ
23 τὴν γῆν, Εἰ ἀπὸ σπαρτίου ἕως (ψ) ζφυρωτῆρος ὑποδήματος λήψομαι ἀπὸ πάντων τῶν σῶν, ἵνα μὴ εἴπῃς, ὅτι ἐγὼ ἐπλούτισα τὸν Ἄβραμ.

MS.A. (o) τὸν Λὼτ υἱὸν (π) ἐν τῇ δρυῒ (ϱ) ὅτι ᾐχμαλωτεύθη Λὼτ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, (σ) κοιλάδα τὴν Σαυήν· (τ) πεδίον βασιλέως. (υ) αὐτῷ δεκάτην (φ) πρὸς βασιλέα (χ) πρὸς τὸν Θεὸν (ψ) ζφυρωτῆρος

Ceperunt autem & Lot filium fratris Abram, & apparatum 12
ejus; & discesserunt. Erat enim (l) habitans in Sodomis
Advenicus autem eorum qui (m) evaserunt, quidam nunciavit Abram (n) transitori: Ipse 13
autem habitabat ad quercum
Mambre Amorrhæi, fratris Eschol, & fratris Aynan, qui
erant conjurati Abram. Audiens autem Abram, quia 14
captivatus est Lot filius fratris sui, numeravit proprios vernaculos
suos, trecentos decem & octo:
& persequutus est post eos usque
Dan. Et irruit super eos nocte, 15
ipse, & pueri ejus: percussitque eos, & persequutus est eos
usque Chobæ, quæ est (o) ad
sinistram Damasci. Et reduxit 16
omnem equitatum Sodomorum:
& Lot fratris sui filium reduxit, & omnem substantiam
ejus, & uxores, & populum.
Egressus est autem rex Sodomo- 17
rum in occursum ei, postquàm
ille reversus est à cæde Chodollogomor, & regum qui cum
eo, in valle Saby: hic erat campus regum. Et Melchisedech 18
rex Salem protulit panes &
vinum: Erat autem sacerdos
Dei altissimi. (p) Et benedixit 19
Abram, & dixit; Benedictus
Abram Deo altissimo, qui creavit cœlum & terram: Et bene- 20
dictus Deus altissimus, qui tradidit inimicos tuos sub manus
tuas. Et dedit ei Abram decimam de omnibus. Dixit autem 21
rex Sodomorum ad Abram; Da
mihi (q) homines: equitatum autem sume tibi. Dixit autem 22
Abram ad regem Sodomorum;
Extendam manum meam ad Dominum Deum altissimum, qui
creavit cœlum & terram; Si à 23
(r) filo usque ad (s) corrigiam
calceamenti sumam ab omnibus
tuis: ut non dicas, Quia ego ditavi Abram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ... * ...
13 ...
14 ... * ...
15 ... * ...
16 ... * ...
17 ... * ...
18 ... * ...
19 ... * ...
20 ... * ...
21 ... * ...
22 ... * ...
23 ...

Et abduxerunt Lot filium fratris Abram, 12
ejúsque substantiam; & abierunt:
ipse enim habitabat in Sodoma. Et ve- 13
nit quidam qui evaserat, & indicavit
Abram Hebræo qui habitabat in quercu Mamre Amorrhei, fratris Anir &
fratris Eschol, qui erant confœderati
cum Abram. Audiens ergò Abram cap- 14
tum fuisse filium fratris sui, armavit
juvenes suos filios domus suæ, trecentos decem & octo; & insequutus est
eos usque ad Dan. Et dividentes sese 15
adversùs eos noctu ipse cum servis suis, percusserunt eos, & persecuti sunt
eos usque ad Hoba quæ est ad lævam
Damasci. Et reduxerunt totam possessionem: quin & Lot filium fratris ejus, 16
& possessionem ipsius reduxerunt, &
mulieres atque populum. Egressus est 17
autem rex Sodomæ in occursum ejus
postquam reversus est, quum interfecissent Charadlaamar & reges qui cum eo
erant, in valle planitiei: hæc est vallis
regum. Et Melchisedech rex Solim pro- 18
tulit panem ac vinum: & hic Pontifex
erat Dei altissimi. Et benedixit illum, 19
ac dixit, Benedictus Abram à Deo excelso possidente cœlum ac terram. Et 20
benedictus sit Deus altissimus qui tradidit hostes tuos in manus tuas: & obtulit ei decimas ex omnibus. Rursùs ait 21
rex Sodomæ ad Abram, Da mihi animas, & possessionem tolle tibi. Dixit 22
autem Abram regi Sodomæ, Levavi
manus meas ad Deum excelsum, cujus
possessio est cœlum ac terra, Ne filum 23
quidem, neque corrigiam caligæ me
sumpturum ex omnibus quæ tua sunt; ne
dicas, Ego ditavi Abram.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

12 ושבו ית לוט ית קניניה בר אחוהי דאברם ואזלו והוא יתיב בסדום : 13 ואתא משיזבא וחוי לאברם עבראה והוא שרי במישרי ממרא אמוראה אחוהי דאשכול ואחוהי דענר ואנון 14 אנשי קיימיה דאברם : ושמע אברם ארי אשתבי אחוהי ורוקין ית עולמותוהי ילידי ביתיה תלת מאה ותמני עסר ורדף 15 עד דן : ואתפלג עליהון לליליא הוא ועבדוהי ומחונון ורדפנון עד חובה דמצפונא 16 לדמשק : ואתיב ית כל קנינא ואף ית לוט בר אחוהי וקנינוהי אתיב ואף ית נשיא ית עמא : 17 ונפק מלכא דסדום לקדמותיה בתר דתב מלמחי ית כדרלעמר וית מלכיא די עמיה למישר מפנא הוא אתר בית 18 ריסא דמלכא : ומלכי צדק מלכא דירושלם אפיק לחם וחמר והוא משמש קדם 19 אל עלאה : וברכיה ואמר ברין אברם קדם אל עלאה דקנינוהי 20 שמיא וארעא : וברין אל עלאה די מסר סנאך בידך ויהב ליה חד מן עסרא מכולא 21 ואמר מלכא דסדום לאברם הב לי נפשתא וקנינא דבר לך 22 ואמר אברם למלכא דסדום ארמית ידי בצלו קדם יי אל 23 עלאה דקנייניה שמיא וארעא אם מחוטא ועד ערקא מסנא ואם אסב מכל די לך ולא תימר אנא עתרית ית אברם :

Ceperunt quoq; Loth, filium fratris Abræ, & substantiam ejus, & abierunt : & ipse habitabat in Sodomâ. Et venit qui evaserat, et nunciavit Abræ Hebræo: qui morabatur in campestribus Mamre Amorræi, fratris Eschol, & fratris Aner ; & hi erant confœderati Abræ. Et audivit Abram quòd captus esset frater suus : & armavit pueros suos natos in domo suâ, trecentos & decem & octo, & persecutus est usq; Dan. Et divisis servis suis contra eos, percusserunt eos nocte: & persecutus est eos usq; Hoba; quæ est ad Aquilonem Damasci. Et reduxit universam substantiam : & etiâ Loth *filium fratris sui* & substantiâ ejus reduxit ; mulieres quoq; et populum. Et egressus est rex Sodomæ in occursum ejus : postquàm reversus est à cæde Codorlaomor, et regum qui erant cum eo : in valle planâ; quæ erat locus refrigerii regis. Et Melchisedech rex Jerusalem adduxit panem & vinum : & ipse erat minister coram Deo excelso. Et benedixit ei, & dixit : Benedictus Abram coram Deo excelso ; cujus possessio est cœlum & terra. Et benedictus Deus excelsus ; qui tradidit hostes tuos in manu tuâ : & dedit ei unum ex decem de omnibus. Et dixit rex Sodomæ ad Abram : Da mihi animas, et substantiam tolle tibi. Et dixit Abram regi Sodomæ : Levo manus meas in oratione coram Deo excelso ; cujus possessio est cœlum & terra. Si à filo & usq; ad corrigiam calceamenti accipiam ex omnibus quæ tua sunt: & non dices ; Ego ditavi Abram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו והוא יושב בסדם : 13 ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלוני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם : 14 וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שלש מאות ושמנה עשר ויר[ד]ף עד דן : 15 ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק : 16 וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים ואת העם : 17 ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך : 18 ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון : 19 ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ : 20 וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך ויתן לו מעשר מכל : 21 ויאמר מלך סדם אל אברם תן לי הנפש והרכוש קח לך : 22 ויאמר אברם אל מלך סדם הרימותי ידי אל יהוה אל עליון קנה שמים וארץ : 23 אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם :

VERSIO SAMARITANA.

12 ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו והוא יושב בסדם : 13 ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלוני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם : 14 וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שלש מאות ושמנה עשר וירדף עד דן : 15 ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק : 16 וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים ואת העם : 17 ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך : 18 ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון : 19 ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ : 20 וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך ויתן לו מעשר מכל : 21 ויאמר מלך סדם אל אברם תן לי הנפש והרכוש קח לך : 22 ויאמר אברם אל מלך סדם הרימותי ידי אל יהוה אל עליון קנה שמים וארץ : 23 אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם :

TEXT. ET. VER. SAM. Translatio Latina.

12 Ceperunt quoque Lotum, & omnes opes ejus, filium fratris Abram, & abivit; nam ipse habitabat Sodomæ. Advenit autē quidam qui evaserat, & nuntiavit Abram Hebræo: Ipse autē habitabat in vallibus Mamræ Amorrhæi, fratris Escol, & fratris Aneir, (g) qui pepigerant fœdus cum Abram. Et audivit Abram quòd captivus erat frater ejus: Tum recensuit (h) instructos suos natos domi suæ, trecentos & decem octo : & persecutus est usque (i) Dan. Seque divisit adversùs eos noctu, ipse & servi ejus; & percussit eos, & persecutus est eos usque (k) Hoba, quæ est ad sinistram Damasci. Et reduxit omnē substantiā; atq; etiam Lot fratrem suum, & substantiam ejus reduxit; mulieres quoque & populū. Et egressus est rex Sodomæ in (l) occursum ejus, postquàm rediit à cæde Chodorlahomor, & regū qui erant cum eo ad vallē (m) Save: ipsa est vallis regis. Melchisedech autē rex Salem protulit panem & vinum, quia ipse erat sacerdos (n) Deo altissimo. Et benedixit Abram, dicens; Benedictus Abram (o) Deo altissimo, possessori cœlorum & terræ: Et benedictus (p) Deus altissimus, qui (q) tradidit hostes tuos in manus tuas. Tum dedit illi decimas ex omnibus. Et dixit rex Sodomæ ad Abram, Da mihi animam, & opes sume tibi. Respondit verò Abram regi Sodomæ, Levavi manum meam ad Deum, Deum excelsum, possessorem cœli & terræ; Si à filo & usque ad nodum calceamenti accepero ex omnibus quæ tua sunt: ne dicas, Ego ditavi Abram.

VER. SAM. (g) domini fœderis (h) adolescentes suos (i) Banias. (k) Phoga, (l) auxiliū ejus, (m) Miphneh: (n) Potenti robore, (o) Potenti robore, (p) Potens robore, (q) Clypeus &

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 فَاخَذُوا لُوطًا ٱبْنَ اَخِي اَبْرَامَ وَمَالَهُ وَمَضَوْا وَهُوَ مُقِيمٌ فِي سَدُومَ * ثُمَّ جَاءَ ٱلْمَلِيطُ وَاخْبَرَ
13 اَبْرَامَ ٱلْعِبْرَانِيَّ وَهُوَ مُقِيمٌ فِي مَرْجِ مَمْرِي ٱلْاَمُورِيِّ اَخِي اِشْكُولَ وَعَانِيرَ * وَهُمْ اَصْدِقَاءُ
14 اَبْرَامَ * فَلَمَّا سَمِعَ اَبْرَامُ اَنَّ قَرِيبَهُ قَدْ اُسِرَ جَرَّدَ ضُحَكَاءَهُ ٱلْمَوْلُودِينَ فِي بَيْتِهِ ثَلَمِائَةٍ
وَثَمَانِيَةَ عَشَرَ وَكَبَسَهُمْ اِلَى بَانِيَاسَ * وَنَقَبَ عَلَيْهِمْ لَيْلًا هُوَ وَعَبِيدُهُ فَقَتَلَهُمْ وَكَبَسَهُمْ اِلَى حُوبَا
15 ٱلَّتِي عَنْ يَسَارِ دِمَشْقَ * فَرَدَّ جَمِيعَ ٱلسَّرْجِ وَلُوطًا قَرِيبَهُ وَسَرْجَهُ رَدَّهُمَا * وَٱلنِّسَاءَ اَيْضًا وَسَائِرَ
16 ٱلْقَوْمِ * ثُمَّ خَرَجَ مَلِكُ سَدُومَ فَتَلَقَّاهُ بَعْدَ رُجُوعِهِ مِنْ حَرْبِ كَدَرْلَاعُومَرَ وَٱلْمُلُوكِ ٱلَّذِينَ مَعَهُ
17 اِلَى مَرْجِ ٱلْمُسَوِّي هُوَ مَلْعَبُ ٱلْمَلِكِ * وَمَلِكُ ٱلْعَدْلِ مَلِكُ سُولِيمَ اَخْرَجَ لَهُ طَعَامًا وَسُرَابًا
18 وَهُوَ اِمَامٌ لِلْقَادِرِ ٱلْعَالِي * فَبَارَكَ عَلَيْهِ وَقَالَ اَبْرَامُ يَكُونُ مُبَارَكًا لِلْقَادِرِ ٱلْعَالِي مَالِكِ ٱلسَّمَوَاتِ
19 وَٱلْاَرْضِ * وَتَبَارَكَ ٱلْقَادِرُ ٱلْعَالِي ٱلَّذِي اَسْلَمَ اَعْدَاءَكَ فِي يَدَيْكَ * فَاَعْطَاهُ ٱلْعُشْرَ مِنَ ٱلْكُلِّ *
20 فَقَالَ مَلِكُ سَدُومَ لِاَبْرَامَ اَعْطِنِي ٱلنُّفُوسَ وَٱلسَّرْجَ خُذْهُ لَكَ * قَالَ لَهُ اَبْرَامُ رَفَعْتُ يَدَيَّ
21 حَالِفًا بِٱللَّهِ ٱلْقَادِرِ ٱلْعَلِيِّ مَالِكِ ٱلسَّمَوَاتِ وَٱلْاَرْضِ * اِنْ اَخَذْتُ مِنْ خَيْطٍ اِلَى سِرْسِعِ نَعْلٍ مِنْ
22 جَمِيعِ مَا لَكَ * حَتَّى لَا تَقُولَ اَنَا اَغْنَيْتُ اَبْرَامَ *

Ceperúntque Lot filium fratris Abram, & bona ejus, abierúntque; quandoquidem ipse degebat in Sadum. Tum venit transfuga, significavitque Abram Ebræo commoranti in prato Mamre Amorrhæi, fratris Escol, et Aznir, qui erant amici Abram. Cùm ergò audisset Abram consanguineum suum redactum in servitutem, concivit fidos suos natos domi suæ, trecentum et decem et octo, et insecutus est eos usque ad Banias. Divisérúntque se super eos nocte, ipse et servi sui; interfecitque eos, et persecutus est eos usque ad Hoba, quæ est ad lævam Damasci. Reduxitque cunctam supellectilem : et Lot consanguineum suum et bona ejus reduxit ; et mulieres quoque, reliquósque homines. Tum exivit Rex Sadum, et obviàm venit eò post reditum ejus è bello Cadhorlaomar, et regum qui cum illo erant, ad pratum planum, quod est locus ludi regis. Et rex justitiæ, rex Solim, protulit ei cibum ac vinum : et ipse erat sacerdos Potentis, excelsi. Benedixitque ei, et dixit ; Abram erit benedictus Potenti, excelso, regi cœlorum ac terræ. Et benedictus sit, Potens, excelsus, qui tradidit inimicos tuos in manus tuas : deditq; ei decimas ex omnibus. Dixitque rex Sadum Abramo, Da mihi animas, et supellectilem accipe tibi. Dixit ei Abram, Levavi manus meas jurans per Deum potentem, excelsum, regem cœlorum ac terræ ; Si sumpsero à filo usque ad corrigiam corii ex omnibus quæ possides : ne dicas, Ego ditavi Abram.

סֵפֶר בְּרֵאשִׁית : טו

qui ,virorum partem & ,pueri comederunt quæ tantùm Præter
24 בִּלְעָדֵי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים וְחֵלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
.ſuam partem accipiant ipſi ,Mamre & Eſchol ,Haner :mecum iverunt
הָלְכוּ אִתִּי עָנֵר אֶשְׁכֹּל וּמַמְרֵא הֵם יִקְחוּ חֶלְקָם :

CAP. XV. טו

Abram ad Domini verbum ,fuit *hæc verba* Poſt
1 אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־אַבְרָם
:tibi ſcutum Ego .Abram timeas Ne :dicendo ,viſione in
בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר אַל־תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי מָגֵן לָךְ
Jehovi Domine :Abram dixit Et .valde multa tua merces
2 שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד : וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה
procurator filius & ,liberis abſq; vado ego Et ? mihi dabis quid
מַה־תִּתֶּן־לִי וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וּבֶן־מֶשֶׁק
Ecce :Abram dixit Et .Elihezer Dammeſech iſte ,meæ domus
3 בֵּיתִי הוּא דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר : וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן
.me *hæreditans* meæ domus filius ecce Et .ſemen dediſti non mihi
לִי לֹא נָתַתָּה זָרַע וְהִנֵּה בֶן־בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי :
quimmò ,iſte te hæreditabit Non :dicendo eum ad Domini verbũ ecce Et
4 וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי־אִם
eum eduxit Et .te hæreditabit ipſe ,tuis viſceribus de egredietur qui
5 אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ : וַיּוֹצֵא אֹתוֹ
,ſtellas numera & ,cœlos in nunc Suſpice :dixit & ,foràs
הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט־נָא הַשָּׁמַיְמָה וְסִפֹּר הַכּוֹכָבִים
.tuum ſemen erit Sic :ei dixit Et .eas numerare poteris ſi
אִם־תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ :
juſtitiam ei illũd imputavit & ,*Dominum in* credidit Et
6 וְהֶאֱמִן בַּיהוָה וַיַּחְשְׁבֶהָ · לוֹ צְדָקָה : וַיֹּאמֶר
7 ,Chaſdim Ur de te eduxi qui ,Dominus Ego :eum ad
אֵלָיו אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים
:dixit Et .*eam hæreditandã* ad ,iſtam terram tibi *dandam* ad
לָתֵת לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ : וַיֹּאמֶר
? eam hæreditabo quòd ,cognoſcam quo in *Jehovih* Domine
אֲדֹנָי יְהוִה בַּמֶּה אֵדַע כִּי אִירָשֶׁנָּה :
capram & ,triennem vitulam mihi Tolle :eum ad dixit Et
9 וַיֹּאמֶר אֵלָיו קְחָה לִי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז
tulit Et .*pipionem* & ,turturẽ & ,triennem arietem & ,triennem
10 מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאַיִל מְשֻׁלָּשׁ וְתֹר וְגוֹזָל : וַיִּקַּח־
unumquodq; dedit & ,*medio in* ea diviſit & ,iſta omnia ſibi
לוֹ אֶת־כָּל־אֵלֶּה וַיְבַתֵּר אֹתָם בַּתָּוֶךְ וַיִּתֵּן אִישׁ־
*de*ſcendit Et .*diviſit non avem* & ,*ejus ſociæ occurſum ad* ,*ſuæ partis*
11 בִּתְרוֹ לִקְרַאת רֵעֵהוּ וְאֶת־הַצִּפֹּר לֹא בָתָר : וַיֵּרֶד
Sol fuit Et .Abram eas *exſuſſavit* & ,cadavera ſuper *volatile*
12 הָעַיִט עַל־הַפְּגָרִים וַיָּשֶׁב אֹתָם אַבְרָם : וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ
terror ecce Et .Abram ſuper cecidit ſopor & ,*intrandum ad*
לָבוֹא וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל־אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה
.eum ſuper cadens *magna obſcuritas*
חֲשֵׁכָה גְדֹלָה נֹפֶלֶת עָלָיו :

Verſio VULG. LAT.

24 Exceptis his, quæ comederunt juvenes, & partibus virorum, qui venerunt mecum, Aner, Eſcol, & Mambre: iſti accipient partes ſuas.

CAP. XV.

1 HIs itaq; tranſactis, factus eſt ſermo Domini ad Abram per viſionem dicens; Noli timere Abram, ego protector tuus ſum, & merces tua magna nimis.
2 Dixítque Abram; Domine Deus, quid dabis mihi? ego vadam abſq; liberis: & filius procuratoris domus meæ iſte Damaſcus
3 Eliezer. Addidítq; Abram, Mihi autem non dediſti ſemen: & ecce vernaculus meus hæres meus erit.
4 Statímq; ſermo Domini factus eſt ad eum, dicens; Non erit hic hæres tuus: ſed qui egredietur de utero tuo, ipſum habebis
5 hæredem. Eduxítque eum foràs, & ait illi; Suſpice cœlum, & numera ſtellas, ſi potes. Et dixit ei, Sic erit ſemen tuum.
6 Credidit Abram Deo, & reputatum eſt illi ad
7 juſtitiam. Dixítque ad eum; Ego Dominus qui eduxi te de Ur Chaldæorum, ut darem tibi terram iſtam, & poſſideres
8 eam. At ille ait; Domine Deus, unde ſcire poſſum, quòd poſſeſſurus ſim eam?
9 Et reſpondens Dominus; Sume, inquit, mihi vaccam triennem, & capram trimam, & arietem annorum trium; turturem quoq; & columbam.
10 Qui tollens univerſa hæc, diviſit ea per medium, & utraſq; partes contra ſe altrinſecus poſuit: aves autem non di-
11 viſit. Deſcenderuntque volucres ſuper cadavera, & abigebat eas Abram. Cumque
12 ſol occumberet, ſopor irruit ſuper Abram, & horror magnus & tenebroſus invaſit eum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

24 Πλὴν ὧν ἔφαγον οἱ νεανίσκοι, καὶ τῆς μερίδος τῶν ἀνδρῶν τῶν συμπορευθέντων μετ' ἐμοῦ, (ω) Ἐσχὼλ, Αὐνὰν, Μαμβρῆ. Οὗτοι λήψονται μερίδα.

ΚΕΦ. ιε'.

1 Μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐγενήθη ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἄβραμ ἐν ὁράματι, λέγων, Μὴ φοβοῦ Ἄβραμ· ἐγὼ ὑπερασπίζω σε· ὁ μισθός σου
2 πολὺς ἔσαι σφόδρα. Λέγει δὲ Ἄβραμ, Δέσποτα κύριε, τί μοι δώσεις; ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἄτεκνος· ὁ δὲ υἱὸς Μασὲκ τῆς οἰκογενοῦς μου, οὗτος Δα-
3 μασκὸς Ἐλιέζερ. Καὶ εἶπεν Ἄβραμ, Ἐπειδὴ ἐμοὶ οὐκ ἔδωκας σπέρμα, ὁ οἰκογενής μου κληρονο-
4 μήσει με. Καὶ εὐθὺς φωνὴ κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, Οὐ κληρονομήσει σε οὗτος· ἀλλ' ὃς ἐξελεύσε-
5 ται σοῦ, οὗτος κληρονομήσει σε. Ἐξήγαγε δὲ αὐτὸν ἔξω, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον δὴ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἀρίθμησον τοὺς ἀστέρας, εἰ δυνήσῃ ἐξαριθμῆσαι αὐτούς. καὶ εἶπεν, Οὕτως ἔσαι τὸ
6 σπέρμα σου. Καὶ ἐπίστευσεν Ἄβραμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο-
7 σύνην. (α) Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν, Ἐγὼ ὁ θεὸς ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ χώρας Χαλδαίων, ὥστε δοῦναί σοι τὴν γῆν ταύ-
8 την κληρονομῆσαι. Εἶπε δὲ, Δέσποτα κύριε, κατὶ γνώσομαι, ὅτι κληρονομήσω αὐτήν; Εἶπε δὲ αὐτῷ, Λάβε μοι δάμαλιν τριετίζουσαν, καὶ αἶγα τριετίζουσαν, καὶ κριὸν τριετίζοντα,
9 καὶ τρυγόνα, καὶ περιστεράν. Ἔλαβε
10 δὲ αὐτῷ πάντα ταῦτα, καὶ διεῖλεν αὐτὰ μέσα, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἀντιπρόσωπα
11 ἀλλήλοις· τὰ δὲ ὄρνεα οὐ διεῖλε. Καθέζετο δὲ ὄρνεα ἐπὶ τὰ (β) σώματα, ἐπὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν· καὶ συνεκάθισεν
12 αὐτοῖς Ἄβραμ. Περὶ δὲ ἥλιον δυσμὰς ἔκστασις ἐπέπεσε τῷ Ἀβραμ, καὶ ἰδοὺ φόβος σκοτεινὸς μέγας ἐπιπίπτει αὐτῷ.

MS.A. (ω) Εἰχὼλ,

ΚΕΦ. ιε'.

MS.A. (α) Εἶπεν δὲ αὐτῷ, (β) σώματα, τὰ

Præter ea quæ comederunt juvenes, & 14
portiones virorum qui venerunt mecum, *nempe*, Anir, & Eſchol, & Mamre: ipſi accipient portiones ſuas.

CAP. XV.

POſt hæc autem verba, factum eſt verbum Domini ad 15
Abram in viſu, (a) dicens; Noli timere Abram: ego protego te: merces tua bona eſt valdè. Et ait A- 2
bram; Domine Deus, quid dabis mihi, cùm ego vadam abſq; liberis, & Elie- 3
zer Damaſcenus domeſticus meus ipſe futurus ſit hæres meus? Tum ſubdidit Abram, Ecce mihi non conceſſiſti filium, & ecce vernaculus meus hæres meus erit. Dixítq; ei Dominus, Non erit 4
hæres tuus iſte; ſed filius tuus qui egredietur è dorſo tuo, is erit hæres tuus. Eduxítq; eum foràs, & ait illi; Suſpice 5
cœlum, et numera ſtellas, ſi potes eas numerare: et ſubjunxit ei, Sic erit ſemen tuum. Credidítq; Abram Deo, et 6
annumeratum eſt ei ad juſtitiam. Et 7
dixit illi, Ego ſum Dominus qui eduxi te de Ur Chaldæorum, ut darem tibi terram iſtam hæreditariò poſſidendam. Ait autem Abram, Domine Deus, per 8
quid agnoſcam, quòd eam ſim hæreditariò poſſeſſurus? Qui dixit ei, Sume ti- 9
bi vitulum triennem, et arietem trien-
nem, et capram trimam, et turturem, et
pullum columbæ. Sumpſit ergò ſibi hæc 10
omnia, et diviſit ea æqualiter, poſuítq; membrum contra ſocium ejus; volucrem autẽ non diviſit. Deſcendebátq; volati- 11
le ſuper corpora illa: at abigebat illud Abram. Quúmq; eſſet ſol occubiturus, 12
quies incidit ſuper Abram: et ecce pavor et obſcuritas magna irruit ſuper eum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܗܵܠܵܐ ܡܸܢ ܕܲܐ ܕܲܐܟܸܠܘ ܥܠܘܪܹܐ ܘܚܸܠܩ ܓܒܪܹܐ ܕܲܐܬܘ ܥܡܝ. ܢܸܬܠܘܢ ܚܸܠܩܹܗ̈ܘܢ. ܥܵܢܹܪ ܐܸܫܟܘܠ ܘܡܲܡܪܹܐ ܗܸܢܘܢ ܢܸܣܒܘ ܚܸܠܩܹܗ̈ܘܢ.

ܟܦ. ܬ̈ܐ.

1 * ܗܘܵܐ ܒܲܬܪ ܗܵܠܹܝܢ ܦܸܬܓܵܡܹܐ ܗܘܵܐ ܡܸܠܬܵܐ ܕܡܲܪܝܵܐ ܠܐܲܒܪܵܡ ܒܚܲܙܘܬܵܐ ܘܐܲܡܪ ܠܹܗ. ܠܵܐ ܬܕܚܠ ܐܲܒܪܵܡ ܐܲܢܵܐ ܓܲܢܝܬ ܠܟ ܐܲܓܪܵܟ ܣܓܝ̈ܐ.
2 ܠܚܲܕ ܐܲܢܬ ܐܲܡܪ ܐܲܒܪܵܡ ܡܵܪܝ ܡܵܪܝ ܡܵܢܵܐ ܗܲܒ ܠܝ ܐܲܢܵܐ ܗܵܟ ܗܵܟ ܐܲܙܠ ܐܲܢܵܐ ܒܠܹܝ ܒܢ̈ܝ ܘܐܲܢܵܐ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA — TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

24 בַּר מִדְאִכְלוּ עוּלֲמַיָּא וְחֻלַק
גַּבְרַיָּא דְּאִזְלוּ עִמִּי עָנֵר אֶשְׁכּוֹל
וּמַמְרֵא אִינּוּן יִקְבְּלוּן חֻלָּקְהוֹן:

טו

1 בָּתַר׳ פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין הֲוָה׳
פִּתְגָמָא דַּיְיָ לְאַבְרָם בְּנְבוּאָה
לְמֵימַר לָא תִדְחַל אַבְרָם מֵימְרִי
תְּקוֹף לָךְ אַגְרָךְ סַגִּי לַחְדָא:
2 וְאֲמַר אַבְרָם יְיָ אֱלָהִים מָה־
תִּתֶּן־לִי וְאָנָא אָזֵיל בְּלָא וְלָד
וּבַר־פַּרְנַסְא דֵּין בֵּיתִי
הוּא דַּמַּשְׁקָאָה אֱלִיעֶזֶר: וַאֲמַר
3 אַבְרָם הָא לִי לָא יְהַבְתְּ וְלָד
וְהָא בַר־בֵּיתִי יָרִית יָתִי: וְהָא
4 פִּתְגָמָא דַּיְיָ עִמֵּיהּ לְמֵימַר לָא
יִרְתִינָךְ דֵּין אֶלָהֵין בַּר דְּחוֹלִיד
הוּא יִרְתִינָךְ: וְאַפֵּיק יָתֵיהּ לְבָרָא
5 וַאֲמַר אִסְתְּכִי־כְעַן לִשְׁמַיָּא וּמְנֵי
כּוֹכְבַיָּא אִם־תִּיכּוֹל לְמִמְנֵי
יָתְהוֹן וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְיֵן יְהוֹן בְּנָךְ:
6 וְהֵימִין בְּמֵימְרָא דַּיְיָ וְחֶשְׁבַהּ־
לֵיהּ לְזַכוּ: וַאֲמַר לֵיהּ אֲנָא יְיָ
7 דִּי אַפֵּקְתָּךְ מֵאוּרָא דְּכַשְׂדָּאֵי
לְמִתַּן לָךְ יַת־אַרְעָא הָדָא
לְמֵירְתָהּ: וַאֲמַר יְיָ אֱלָהִים בְּמָה
8 אִידַע אֲרֵי אֵרְתִינַּהּ: וַאֲמַר לֵיהּ
קָרֵיב קֳדָמַי עֶגְלִין תְּלָתָא וְעִזִּין
תְּלָתָא וְדִכְרִין תְּלָתָא וְשַׁפְנִינְעָא
וּבַר־יוֹנָה: וְקָרֵב־קֳדָמוֹהִי יַת
10 כָּל־אִלֵּין וּפַלֵּיג יָתְהוֹן בְּשׁוּיָּה
וְיָהַב פַּלְגֵיהּ פְּלָג לְקֵבֵיל חַבְרֵיהּ
וְיָת עוֹפָא לָא פַלִּיג: וּנְחַת עֽוֹפָא
11 עַל־פִּלְגֵיָא וְאַפְרַשׁ יָתְהוֹן אַבְרָם:
12 וַהֲוָת שִׁמְשָׁא לְמֵעַל וְשִׁנְתָא
נְפִלַת עַל־אַבְרָם וְהָא אֵימָתָ
קְבֵל סַגִּי נְפִלַת עֲלוֹהִי:

24 Exceptis his quæ comederunt juvenes, & parte virorũ qui venerunt mecũ: Aner, Eschol & Mamre, illi recipiant partes suas.

CAP. XV.

1 POst verba hæc, *factum* est *verbum* Domini ad Abram in prophetiâ, dicens: Ne timeas Abram; verbum meũ erit fortitudo tua, merces tua multa nimis. Et dixit Abrã; Domine De⁹, quid dabis mihi? & ego vado absq; liberis: & filiꝰ gubernator iste, qui in domo meâ est, ipse est Damascenus Eliezer. Et dixit Abrã; Ecce mihi non dedisti generationẽ: & ecce filiꝰ domꝰ meæ 4 hæres meus erit. Et ecce *verbum* Domini *cũ eo erat*, dicens; Non erit hic hæres tuus: Sed filiꝰ quê genueris, ipse erit hæres tuꝰ. Et eduxit eum foras; & dixit, Respice nunc cœlũ, & numera stellas, si potes numerare eas: & dixit ei; sic erunt filii tui. Et credidit in verbo 6 Domini, & reputatum est ei ad justitiam. Dixitq; ei: Ego Dominus, qui eduxi te de Ur Chaldæorũ, ut darem tibi terrã hanc in hæreditaté. Et dixit: Domine Deꝰ, 8 in quo sciam quòd hæreditabo eam? Et dixit ei, Offer coram me vitulos tres, & capras tres, & arietes tres: & turturem, & filium columbæ. Et obtulit coram eo 10 omnia hæc, & divisit ea æqualiter; & posuit divisiones, unamquamque è regione alterius: aves autem 11 non divisit. Et descenderunt volucres super divisiones, & *fugavit* eas Abram. *Vergente autem sole ad occasum*, somnus cecidit super Abram: & ecce horror tenebrosus magnus cecidit super eum.

VERSIO SAMARITANA.

24 וזולת מה שאכלו הנערים וחלק
האנשים אשר הלכו עמי ענר אשכול
וממרא הם יקחו חלקם:

טו

1 ויהי אחרי הדברים האלה ויהי
דבר יי אל אברם במראה לאמר
אל תירא אברם מגני אני
שכרך הרבה מאד: ויאמר
2 אברם אדני יי מה תתן לי
ואנכי הולך ערירי ובן משק
ביתי הוא דמשק אליעזר: ויאמר
3 אברם הן לי לא נתתה זרע
והנה בן ביתי יורש אותי:
4 והנה דבר יי אליו לאמר לא
יירשך זה כי אם אשר יצא
מבטנך הוא יירשך: ויוצא
5 אותו החוצה ויאמר הבט נא
השמים וספר הכוכבים אם
תוכל לספר אותם ויאמר לו
כה יהיה זרעך:
6 והאמין ביי ויחשבה לו
7 לצדקה: ויאמר אליו אני יי
אשר הוצאתיך מאור כשדים
לתת לך את הארץ הזאת
לרשתה: ויאמר יי אלהים
8 במה אדע כי ארשנה: ויאמר אליו
קחה לי עגלה משלשת ועז
משלשת ואיל משלש ותור
9 וגוזל: ויקח לו את כל אלה
ויבתר אותם בתוך ויתן איש
בתרו לקראת רעהו ואת הצפור
10 לא בתר: וירד העיט על הפגרים
ויבתר אותם אברם: ויהי
השמש לבוא ותרדמה נפלה
על אברם והנה אימה חשכה
12 גדולה נפלת עליו:

VERSIO SAMARITANA.

24 Præter id quod comederunt famuli, & partem hominum qui abierunt mecum, Aner, & Escol, & Mamre: ipsi accipient sortem suam.

CAP. XV.

1 POst hæc colloquia, fuit sermo Dei ad Abram per visionem, dicentis; Ne timeas Abram, ego sum clypeus tuus, merces tua magna est nimis. Dixit, Deus ô Domine mi, quid dabis mihi, cùm ego transeã sterilis, & gubernator domus meæ sit Eliazar Damascenus? Dixitque ei, Nisi concesseris mihi prolem, filius qui est domi meæ, hæres meus erit. Et 4 ecce sermo Dei dicentis ad eum, Non erit hic hæres tuus: sed qui exibit è dorso tuo, ipse hæres tuus erit. Deinde 5 eduxit eum foràs, & dixit ei, Convertere modò ad cœlum, & tenta numerationem stellarum, an fortè possis numerare eas; tum dixit ei, Sic erit progenies tua. Crediditque Deo, & scripsit 6 id illi in opus bonum. Et dixit ei, E. o 7 sum Deus qui eduxi te de fornace Casdæorum, ut darem tibi hanc regionem, & possideres eam. Dixit; Deus ô Domine 8 mi, per quid sciam me possessurum esse illam? Dixit ei; Accipe mihi vitulum 9 trimum, & capram trimam, & arietem trimum, & turturem, & pullum columbarum. Accepitque ei omnia hæc, & 10 partitus est ea per mediastres eorum: deinde posuit unumquodque frustum ex adverso socii sui; volucrem autẽ non divisit. Descensûm verò inhiabant genera 11 volucrũ rapaciũ super corpora: at amovit ea, expulitque illa Abram. Cùmque esset prope occasum solis, cecidit somnus super Abram; & ecce horror tenebrarum ingens cecidit super eum. 12

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 غير ما اكله الغلمان وقسم القوم الذين مضوا معي عانير واسكول وممري هم
ياخذون نصيبهم

الفصل الخامس عشر

1 بعد هذه الخطوب كان قول الله لابرام بوحي قايلا لا تخف ابرام انا ترسك اجرك
2 عظيم جدا فقال اللهم يا ربي ما تعطيني وانا منصرف عقيما وود قياد منزلي هو
3 البعار الدمسقي فقال اذ لم تررقني نسلا فان الابن الذي في منزلي يرثني فاذا بقول
4 الله قايلا له لا يرثك هذا بل من يخرج من صلبك هو يرثك ثم اخرجه الي خارج
5 وقال له انبغت الان الي السماء والمس احصاء الكواكب هل تطيق ان تحصيها ثم
6 قال له كذا يكون نسلك فامن بالله وكتبها له حسنة وقال له انا الله الذي
7 اخرجتك من اتون الكسدانيين لاعطيك هذا البلد فتحوز فقال اللهم يا رب
8 بماذا اعلم اني احوز فقال له خذ لي عجلا مثلثا وعنزا مثلثة وكبشا مثلثا
9 وعشيا وفرخ حمام فاخذ له جميع هذه وشطرها في اوساطها ثم جعل كل شطر قبالة
10 صاحبه والطاير لم يشطر فانقض صوف الجارح على الاجساد فحركها وبقرها ابرام ولما
11 كان عند مغيب الشمس وقع سبات على ابرام فاذا هيبة ظلمة عظيمة قد وقعت عليه
12

Præter id quod comederunt famuli, & partem hominum qui abierunt mecum, Aner, & Escol, & Mamre: ipsi accipient sortem suam.

CAP. XV.

1 POst hæc colloquia, fuit sermo Dei ad Abram per visionem, dicentis; Ne timeas Abram, ego sum clypeus tuus, merces tua magna est nimis. Dixit, Deus ô Domine mi, quid dabis mihi, cùm ego transeã sterilis, & gubernator domus meæ sit Eliazar Damascenus? Dixitque ei, Nisi concesseris mihi prolem, filius qui est domi meæ, hæres meus erit. Et 4 ecce sermo Dei dicentis ad eum, Non erit hic hæres tuus: sed qui exibit è dorso tuo, ipse hæres tuus erit. Deinde 5 eduxit eum foràs, & dixit ei, Convertere modò ad cœlum, & tenta numerationem stellarum, an fortè possis numerare eas; tum dixit ei, Sic erit progenies tua. Crediditque Deo, & scripsit 6 id illi in opus bonum. Et dixit ei, E. o 7 sum Deus qui eduxi te de fornace Casdæorum, ut darem tibi hanc regionem, & possideres eam. Dixit; Deus ô Domine 8 mi, per quid sciam me possessurum esse illam? Dixit ei; Accipe mihi vitulum 9 trimum, & capram trimam, & arietem trimum, & turturem, & pullum columbarum. Accepitque ei omnia hæc, & 10 partitus est ea per mediastres eorum: deinde posuit unumquodque frustum ex adverso socii sui; volucrem autẽ non divisit. Descensûm verò inhiabant genera 11 volucrũ rapaciũ super corpora: at amovit ea, expulitque illa Abram. Cùmque esset prope occasum solis, cecidit somnus super Abram; & ecce horror tenebrarum ingens cecidit super eum. 12

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

24 *Exceptis tantùm his quæ comederunt pueri, & portione virorum qui venerunt mecum, Anram, Eschol, & Mamre: isti accipient partes suas.*

CAP. XV.

1 POst res istas factum est verbum Domini ad Abram (a) in visione, dicens; Ne timeas Abram, ego sum tibi (b) clypeus, mercedem tuam multiplicabo valdè. Re- 2 spondítque Abram, Despota Domine, quid dabis mihi? Ego enim vado sine liberis: filius autem procurationis domus meæ, iste est Damascenus Eliezer. Dixit etiam 3 Abram, Ecce mihi non dedisti semen; ideò ecce vernaculus meus hæreditabit me. Ecce tum verbum 4 Domini ad eum, dicens; Iste non hæreditabit te; sed qui egredietur de visceribus tuis, iste hæreditabit te. Eduxítque eum foràs, & dixit, Contemplare nunc cœlos, & numera stellas, si potes numerare eas: & ait ei, Sic 5 (c) erit semen tuum. Credidítque Domino, & 6 reputatum est ei ad justitiam. Dixit ei rursùs, Ego Dominus qui eduxi te de Ur 7 Chaldæorum, ad dandum tibi terram istam in hæreditatem: Tum inquit, Despota Domine, in quo cognoscam quòd possidebo 8 eam? Et respondit ei, Accipe tibi vitulam trimam, & 9 capram trimam, & arietem trimum, & turturem, & pullum. Et accepit sibi omnia hæc, & 10 divisit ea per partes; (d) posítque unamquamque partem ex adverso alterius, sed aves non divisit. Descenderúntque aves super 11 cadaveras, & abigebat eas Abram. Cùm autem sol occideret, sopor cecidit super 12 Abram: Tum ecce horror tenebrosus magnus cecidit super eum.

VER. SAM. (a) in prophetia, (b) munimentum, (c) erunt successores tui, (d) discriminavit

ספר בראשית : יו

13 וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדֹעַ תֵּדַע כִּי־גֵר יִהְיֶה
: eos affligent & ,eis servient Et .sibi non terrâ in tuum semen
זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לָאלְהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם
judicans ,servient cui gentem etiam Et .annos quadringentos
14 אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן
ingrediêris tu Et .magnâ substantiâ in egredietur postea Et .ego
15 אָנֹכִי וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל: וְאַתָּה תָּבוֹא
generatio Et .bonâ canitie in Sepelièris :pace in tuos patres ad
16 אֶל־אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקָּבֵר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה: וְדוֹר
Emoræi iniquitas perfecta non quia ,huc revertentur quartâ
רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הֵנָּה כִּי לֹא־שָׁלֵם עֲוֹן הָאֱמֹרִי
ecce & : erat caligo & ,occumbens Sol fuit Et .hucusque
עַד־הֵנָּה: וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וַעֲלָטָה הָיָה וְהִנֵּה
.ipsas divisiones inter transibat quæ ,ignis lampas & fumi furnus
17 תַנּוּר עָשָׁן וְלַפִּיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה:
: dicendo ,fœdus Abram cum Dñs pepigit ipso die In
18 בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יְהוָה אֶת־אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר
ad usq; ,Aegypti flumine à ,hanc terram dedi tuo Semini
לְזַרְעֲךָ נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד־
,Chenizæum & ,Chenzum .Perath flumen ,magnum flumen
19 הַנָּהָר הַגָּדוֹל נְהַר־פְּרָת: אֶת־הַקֵּינִי וְאֶת־הַקְּנִזִּי
& ,Perizæum & ,Chitthæum Et .Chadmonæum &
20 וְאֶת־הַקַּדְמֹנִי: וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־
,Ghirghasæum & ,Chenahanæum & ,Emoræum Et .Rephaim
21 הָרְפָאִים: וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי
.Jebusæum &
וְאֶת־הַיְבוּסִי:

CAP. XVI. יו

,Ægyptia ancilla ei Et .ei pepererat non Abram uxor Sarai Et
1 וְשָׂרַי אֵשֶׁת־אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ וְלָהּ שִׁפְחָה מִצְרִית
nunc Ecce :Abram ad Sarai dixit Et .Hagar ejus nomẽ &
2 וּשְׁמָהּ הָגָר: וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם הִנֵּה־נָא
fortè ,meam ancillam ad nunc Ingredere .pariendo à ,Dñs me conclusit
עֲצָרַנִי יְהוָה מִלֶּדֶת בֹּא־נָא אֶל־שִׁפְחָתִי אוּלַי
Sarai tulit Et .Sarai voci Abram paruit Et .eâ ab ædificabor
אִבָּנֶה מִמֶּנָּה וַיִּשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שָׂרָי: וַתִּקַּח שָׂרַי
decem fine à suam ancillam Ægyptiam Hagar ,Abram uxor
אֵשֶׁת־אַבְרָם אֶת־הָגָר הַמִּצְרִית שִׁפְחָתָהּ מִקֵּץ עֶשֶׂר
eam dedit & : Chenahan terrâ in Abram habitandum ad ,annorum
שָׁנִים לְשֶׁבֶת אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתִּתֵּן אֹתָהּ
Hagar ad est ingressus Et .uxorem in ipsi suo viro Abram
4 לְאַבְרָם אִישָׁהּ לוֹ לְאִשָּׁה: וַיָּבֹא אֶל־הָגָר
ejus domina fuit vilis &, concepisset quòd vidit Et : concepit &
וַתַּהַר וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה וַתֵּקַל גְּבִרְתָּהּ
suis oculis in
בְּעֵינֶיהָ:

Versio VULG. LAT.

13 Dictumque est ad eum ; Scito prænoscens quòd peregrinum futurum sit semen tuum in terra non sua, & subjicient eos servituti, & affligent
14 quadringentis annis. Veruntamen gentem, cui servituri sunt, ego judicabo : & post hæc egredientur cum
15 magna substantia. Tu autem ibis ad patres tuos in pace, sepultus in senectute bona.
16 Generatione autem quartâ revertentur huc : necdum enim completæ sunt iniquitates Amorrhæorum usque ad præsens tempus. Cùm ergò occubuisset sol, facta est caligo tenebrosa ; & apparuit clibanus fumans, & lampas ignis transiens inter
18 divisiones illas. In illo die pepigit Dominus fœdus cum Abram, dicens; Semini tuo dabo terram hanc à fluvio Ægypti usque ad fluvium magnum, Euphraten; Cinæos, & Cenezæos, Cedmonæos,
20 Et Hethæos, & Pherezæos,
21 Raphaim quoque, Et Amorrhæos, & Chananæos, & Gergesæos, & Jebusæos.

CAP. XVI.

1 IGitur Sarai, uxor Abram, non genuerat liberos: sed habens ancillam Ægyptiam nomine Agar, Dixit marito
2 suo ; Ecce conclusit me Dominus, ne parerem : ingredere ad ancillam meam, si fortè saltem ex illa susciplam filios: Cumque ille acquiesceret deprecanti, Tulit Agar Ægyptiam ancillam suam, post annos decem quàm habitare cœperant in terra Chanaan : & dedit eam viro suo uxo-
4 rem. Qui ingressus est ad eam. At illa concepisse se videns, despexit dominam suam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ εἶρηεν πρὸς Ἄβραμ, Γινώσκων γνῶσῃ ὅτι πάροικον ἔσαι τὸ σπέρμα σου ἐν γῇ οὐκ ἰδίᾳ · (γ) καὶ δουλώσουσιν
14 αὐτὸς, καὶ κακώσουσιν αὐτὸς, καὶ ταπεινώσουσιν αὐτοὺς τετρακόσια ἔτη. Τὸ δὲ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγώ · μετὰ δὲ ταῦτα, ἐξελεύσονται ὧδε μετ᾽ ἀποσκευῆς πολλῆς. Σὺ δὲ ἀπελεύσῃ πρὸς τοὺς πατέρας σου (δ) ἐν εἰρήνῃ, ταφεὶς ἐν γήρει
16 καλῷ. Τετάρτῃ δὲ γενεᾷ ἀποστραφήσονται ὧδε. ἔπω γὰρ ἀναπεπλήρωνται αἱ ἁμαρτίαι τῶν Ἀμορραίων ἕως τοῦ νῦν.
17 Ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος ἐγένετο πρὸς δυσμαῖς, φλὸξ ἐγένετο. καὶ ἰδοὺ κλίβανος καπνιζόμενος καὶ λαμπάδες πυρὸς, αἳ διῆλθον ἀνὰ μέσον τῶν διχοτομημάτων τούτων.
18 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διέθετο κύριος τῷ Ἄβραμ διαθήκην, λέγων, Τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Αἰγύπτου ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου Εὐφράτου· Τοὺς Κεναίους,
20 καὶ τοὺς Κενεζαίους, καὶ τοὺς Κεδμωναίους,
21 Καὶ τοὺς Χετταίους, καὶ τοὺς Φερεζαίους, καὶ τοὺς Ῥαφαεὶν, Καὶ τοὺς Ἀμορραίους, καὶ τοὺς Χαναναίους, καὶ τοὺς Εὐαίους, καὶ τοὺς Γεργεσαίους, καὶ τοὺς Ἰεβουσαίους.

ΚΕΦ. ις'.

1 Σάρα δὲ ἡ γυνὴ Ἄβραμ οὐκ ἔτικτεν αὐτῷ· ἦν δὲ αὐτῇ παιδίσκη Αἰγυπτία,
2 ᾗ ὄνομα Ἄγαρ. Εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἄβραμ, Ἰδοὺ συνέκλεισέ με κύριος τοῦ μὴ τίκτειν· εἴσελθε οὖν πρὸς τὴν παιδίσκην μου, ἵνα τεκνοποιήσωμαι ἐξ αὐτῆς. Ὑπήκουσε δὲ Ἄβραμ τῆς (α) φωνῆς Σάρας. Καὶ λαβοῦσα Σάρα ἡ γυνὴ Ἄβραμ
3 Ἄγαρ τὴν Αἰγυπτίαν τὴν ἑαυτῆς παιδίσκην, μετὰ δέκα ἔτη τοῦ οἰκῆσαι Ἄβραμ ἐν γῇ (ϛ) Χαναὰν, ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Ἄβραμ ἀνδρὶ αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα.
4 Καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ἄγαρ· καὶ συνέλαβε· καὶ εἶδεν ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει. καὶ ὑπερεῖδε ἡ κυρία ἐναντίον αὐτῆς.

MS.A (γ) Καὶ κακώσουσιν αὐτὸ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸς, καὶ ταπεινώσουσιν (δ) μετ᾽ εἰρήνης,
Κεφ. ις'.
(α) φωνῆς αὐτῆς. (ϛ) Χαναὰν, καὶ ἔδωκεν

13 Et dictum est ad Abram ; Sciendo scies, quia peregrinum erit semen tuum in terra non propria : & in servitutem redigent eos, & affligent eos, & (g) humiliabunt eos quadringentis annis. Gentem autem, cui servierint, judicabo ego : post hæc verò exibunt huc cum apparatu multo. Tu autem ibis ad patres tuos in
15 (h) pace (i) nutritus in (k) senectâ bona. Quartâ verò generatione revertentur huc. Nondum enim impletæ sunt peccata Amorræorum usque adhuc. Cùm autem jam sol erat ad occasum, facta est flamma : & ecce fornax fumigabunda, & lampades ignis, quæ pertransiverunt per medias divisiones istas. In die illa dispo-
18 suit Dominus testamentum ad Abram ; dicens ; Semini tuo dabo terram istam, à flumine Ægypti usque ad flumen magnum, fluvium Euphratem; Cinæos & Cenezæos, & Cadmo-
19 næos, Et Hethæos, & Pherezæos, &
20 Gigantes, Et Amorrhæos, & Chananæos, & Gergesæos, & Jebusæos.

CAP. XVI.

1 SAra autem uxor Abram non pariebat ei. Erat autem ei ancilla Ægyptia, cui nomen Agar. Dixit autem Sara ad
2 Abram ; Ecce concluſit me Dominus, ut non pariam. Intra ergò ad ancillam meam, ut (a) filios faciam ex illa. Obedivit autem Abram voci Saræ.
3 Et sumens Sara uxor Abram Agar Ægyptiam ancillam suam, post decem annos habitationis Abram in terra Chanaan, dedit eam Abram viro suo, ipsi uxorem. Et intravit ad
4 Agar, & concepit : & vidit quia in utero haberet. Et despecta est domina earum ipsa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܐܡܪ ܠܐܒܪܡ ܝܕܥ ܬܕܥ ܕܓܝܪ ܢܗܘܐ ܙܪܥܟ ܒܐܪܥܐ ܠܐ ܕܝܠܗ ܘܢܦܠܚܘܢ ܘܢܥܒܕܘܢ ܐܢܘܢ ܘܢܥܢܘ ܐܢܘܢ
14 ܐܪܒܥ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܐܦ ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܠܗܐ ܕܢܦܠܚܘܢ ܒܗ ܐܕܝܢ ܢܦܩܘܢ ܒܢܟܣܐ ܣܓܝܐ ܘܐܢܬ ܬܗܟ ܠܐܒܝܟ
15 ܒܫܠܡܐ ܬܬܩܒܪ ܒܫܝܒܘܬܐ ܛܒܬܐ ܘܕܪ ܪܒܝܥܝ ܢܬܒ ܗܢܐ ܕܠܐ ܫܠܡ ܥܘܠܗܘܢ ܕܐܡܪܝ ܥܕ ܗܫܐ
16 ܘܟܕ ܐܬܟܣܝ ܫܡܫܐ ܗܘܬ ܐܦܠܐ ܘܗܐ ܬܢܘܪܐ ܕܥܫܢ ܘܠܦܝܕ ܢܘܪ ܕܥܒܪ ܒܝܢ ܦܠܓܐ ܗܠܝܢ
17 ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܟܪܬ ܝܗܘܐ ܠܐܒܪܡ ܩܝܡܐ ܠܡܐܡܪ ܠܙܪܥܟ ܐܬܬܠ ܐܢܐ ܠܗ ܡܢ ܢܗܪ ܡܨܪܝܡ ܥܕ
18 ܢܗܪ ܪܒܐ ܢܗܪ ܦܪܬ ܠܩܝܢܝ ܘܠܩܢܙܝ ܘܠܩܕܡܘܢܝ ܘܠܚܬܝ ܘܠܦܪܙܝ ܘܠܪܦܝܢ ܘܠܐܡܪܝ ܘܠܟܢܥܢܝ
19 ܘܠܓܪܓܫܝ ܘܠܝܒܘܣܝ :
20
21 ܒܝܬ ܫܘܒܐ ܕܝܠܗ ܘܠܐ ܬܠܕ ܠܗ ܘܠܗ ܗܘ ܐܡܬ ܡܨܪܝܬ ܘܫܡܗ ܗܓܪ ܘܐܡܪܬ ܣܪܝ ܠܐܒܪܡ ܗܐ ܡܥܟܐ
2 ܝܗܘܐ ܕܝܠܗ ܠܐ ܝܗܒ ܠܝ ܕܝܢ ܥܠ ܐܢܬܬ ܠܘܬ ܐܢܬܬ ܐܝܬ ܠܝ ܐܡܬ ܡܨܪܝܬ ܐܘ ܐܢ ܐܬ ܠܝ ܐܡܬ ܡܨܪܝܬ
3 ܐܘ ܐܢ ܐܬ ܠܝ ܐܡܬ ܡܨܪܝܬ ܐܘ ܐܢ ܐܬ ܠܝ ܐܡܬ ܡܨܪܝܬ ܐܘ ܐܢ ܐܬ ܠܝ ܐܡܬ ܡܨܪܝܬ ܐܘ ܐܢ ܐܬ ܠܝ ܐܡܬ ܡܨܪܝܬ
4 ܐܘ ܐܢ ܐܬ ܠܝ ܐܡܬ ܡܨܪܝܬ ܐܘ ܐܢ ܐܬ ܠܝ ܐܡܬ ܡܨܪܝܬ ܐܘ ܐܢ ܐܬ ܠܝ ܐܡܬ ܡܨܪܝܬ ܐܘ ܐܢ ܐܬ ܠܝ ܐܡܬ ܡܨܪܝܬ

Et dixit ad Abram, Certò scias peregrinum fore semen tuum in terra non 13
sua, & operæ ac servituti subjiciendos esse quadringentis annis. Sed & populum cui servituri sunt, ego judicabo : 14
& posteà egredientur cum possessione magna. Tu verò colligeris ad patres 15
tuos in pace, & sepelieris in senectute bona. Sæculo autem quarto revertentur huc : quia nondum expletæ sunt 16
iniquitates Amorrhæorum. Factúmq; 17
est, ut sole occumbente caligo fieret; & ecce clibanus fumans, & lampas ignis transiens inter divisiones illas. In 18
die illa statuit Dominus cum Abram pactum ; & dixit ei, Semini tuo dabo terram istam, à flumine Ægypti usque ad fluvium magnum, fluvium Euphratem; Cinæos & Cenezæos, & Cadmo- 19
næos, Et Hethæos, & Pherezæos, & 20
Gigantes, Et Amorrhæos, & Chananæos, & Gergesæos, & Jebusæos. 21

CAP. XVI.

POrrò Sarai uxor Abram non genuerat ei : habebat autem ancillam Ægyptiam, cujus nomen Hagar. Dixítque Sarai ad Abram, Ecce prohibuit 1
me Dominus sobolem ; ingredere ad 2
ancillam meam, fortè consolabor ab ea : acquievit ergò Abram voci Sarai. Duxítque Sarai uxor Abram, Hagar 3
Ægyptiam ancillam suam, decem post annos à quo commoratus fuerat Abram in terra Chanaan; eámque dedit in uxorem Abram marito suo. Qui quum 4
ingressus esset ad Hagar, concepit illa. Cúmque vidisset se concepisse, viluit domina ejus in oculis ipsius.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

13 וַאֲמַר לְאַבְרָם מְדַע תִּדַּע אֲרֵי
דַיָּרִין יְהוֹן בְּנָךְ בְּאַרְעָא דְלָא
דִילְהוֹן וְיִפְלְחוּן בְּהוֹן וְיעַנּוּן
14 יָתְהוֹן אַרְבַּע מְאָה שְׁנִין: וְאַף
יָת עַמָּא דְיִפְלְחוּן בְּהוֹן דָּאִין
אֲנָא וּבָתַר כֵּן יִפְּקוּן בְּקִנְיָנָא סַגִּי:
15 וְאַתְּ תִּתְכַּנַּשׁ לְוָת אֲבָהָתָךְ
בְּשָׁלָם תִּתְקְבַר בְּסֵיבוּ טָבָא:
16 וְדָרָא רְבִיעָאָה יְתוּבוּן הָכָא אֲרֵי
לָא שְׁלִים חוֹבָא דֶאֱמוֹרָאֵה עַד
17 כְּעַן: וַהֲוָה שִׁמְשָׁא עָלַת וְקַבְלָה
הֲוָה וְהָא תַנּוּר דְתִנָן וּבְעוֹר
דְאֶשָׁתָא דִי עָבְרָא בֵּין פַּלְגֵיָא
18 הָאִלֵּין: בְּיוֹמָא הַהוּא גְּזַר יְיָ עִם
אַבְרָם קְיָם לְמֵימַר לִבְנָךְ יְהַבִית
יָת אַרְעָא הָדָא מִנַּהֲרָא דְמִצְרַיִם
וְעַד נַהֲרָא רַבָּא נַהֲרָא דְפְרָת:
19 יָת שַׁלְמָאֵי וְיָת קְנָוָאֵי וְיָת
20 קַדְמוֹנָאֵי: וְיָת חִתָּאֵי וְיָת
21 פְּרִיזָאֵי וְיָת גִּבָּרָאֵי: וְיָת אֱמוֹרָאֵי
וְיָת כְּנַעֲנָאֵי וְיָת גִּרְגָּשָׁאֵי וְיָת
יְבוּסָאֵי:

יז

1 וְשָׂרַי אִתַּת אַבְרָם לָא יְלִידַת
לֵיהּ וְלַהּ אַמְתָא מִצְרִיְתָא וּשְׁמַהּ
2 הָגָר: וַאֲמַרַת שָׂרַי לְאַבְרָם הָא
כְּעַן מְנָעַנִי יְיָ מִלְמִילַּד עוֹל־
כְּעַן לְוָת אַמְתִּי מָאִים אִתְּבְנִי
מִנַּהּ וְקַבִּיל אַבְרָם לְמֵימַר שָׂרָי:
3 וּדְבָרַת שָׂרַי אִתַּת אַבְרָם יָת
הָגָר מִצְרִיְתָא אַמְתַהּ מִסּוֹף עַסַר
שְׁנִין לְמִתַּב אַבְרָם בְּאַרְעָא
דִכְנָעַן וִיהַבַת יָתַהּ לְאַבְרָם
4 בַּעֲלַהּ לִיהֵי לְוָת לְאִנְתּוּ: וְעַל לְוָת
הָגָר וְעִדְיַאַת וְחִזַּת אֲרֵי עִדְיַאַת
וְקַלְּלַת רְבּוֹנַהּ בְּעֵינָהִי:

Et dixit ad Abram; Sciens scies, quia pegrini erunt filii tui in terrâ non suâ, & in servitutem redigent eos, & affligent eos; quadringentis annis. Populum quoq; cui servituri sunt, ego judicabo: & post hæc egredientur cum magnâ substantiâ. Et tu colligêris ad patres tuos in pace; sepelierisque in senectute bonâ. Generatione autem quartâ revertentur huc: quoniam non est completum peccatum Amorræi usque adhuc. Et factum est cùm occubuisset sol, & caligo facta esset: & ecce clibanus fumans, & lampas ignis quæ transibat inter divisiones illas. In die illâ pepigit dominus pactum cum Abram, dicens: Filiis tuis dabo terram hanc, à fluvio Ægypti, usq, ad fluviũ magnũ Euphratem. Salamæos, & Cenezæos, & Cedmonæos. Et Ethæos, & Pherezæos, & Gigantes. Et Amorræos, & Chananæos, & Gergesæos; & Jebusæos.

CAP. XVI.

1 SArai autem uxor Abram non pepererat ei: & habebat ancillam Ægyptiam, & 2 nomen ejus Agar. Dixitq; Sarai ad Abram; ecce nunc privavit me Dominus generatione; ingredere nunc ad ancillam meam, si forte suscipiam filios ex eâ: Et obedivit Abrã verbo Sarai. Et tulit Sarai uxor Abram Agar Ægyptiam ancillam; post decem annos, ex quo habitavit Abram in terra Chanaan: & dedit eã Abram marito suo, in uxorem. Et ingressus est ad 4 Agar, & concepit: Et videns quia concepit; despexit dominam suam in oculis suis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 * וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדֹעַ תֵּדַע כִּי־גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם
וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: 14 וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן
אָנֹכִי וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל: 15 וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל־אֲבֹתֶיךָ
בְּשָׁלוֹם תִּקָּבֵר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה: 16 וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הֵנָּה כִּי לֹא־שָׁלֵם
עֲוֹן הָאֱמֹרִי עַד־הֵנָּה: 17 * וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וַעֲלָטָה הָיָתָה וְהִנֵּה
תַנּוּר עָשָׁן וְלַפִּיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה: 18 בַּיּוֹם הַהוּא
כָּרַת יְהוָה אֶת־אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת
מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת: 19 אֶת־הַקֵּינִי וְאֶת־הַקְּנִזִּי
וְאֶת־הַקַּדְמֹנִי: 20 וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הָרְפָאִים: 21 וְאֶת־הָאֱמֹרִי
וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי וְאֶת־הַיְבוּסִי:

VERSIO SAMARITANA.

13 * וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדֹעַ תֵּדַע כִּי־גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם
וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: 14 וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן
אָנֹכִי וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל: 15 וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל־אֲבֹתֶיךָ
בְּשָׁלוֹם תִּקָּבֵר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה: 16 וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הֵנָּה כִּי לֹא־שָׁלֵם
עֲוֹן הָאֱמֹרִי עַד־הֵנָּה: 17 * וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וַעֲלָטָה הָיָתָה וְהִנֵּה
תַנּוּר עָשָׁן וְלַפִּיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה: 18 בַּיּוֹם הַהוּא
כָּרַת יְהוָה אֶת־אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת
מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת: 19 אֶת־הַקֵּינִי וְאֶת־הַקְּנִזִּי
וְאֶת־הַקַּדְמֹנִי: 20 וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הָרְפָאִים: 21 וְאֶת־הָאֱמֹרִי
וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי וְאֶת־הַיְבוּסִי:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

13 Et dictũ est ad Abrã, Cognoscẽdo cognosces quòd peregrinum erit semẽ tuum in terra non sua, & servient eis, et affligent eos quadringentis annis. Atque 14 etiam gentẽ cui servient judicabo ego: et posteà egredientur cũ opibus magnis. 15 Sed tu ibis ad patres tuos in pace, & (e) sepelieris in senectute bona. Verùm generatione quartâ vedibis huc: 16 quoniam completa non est iniquitas Amorrhæorũ huc usque. Et cùm sol occubuisset, caligo facta est: et ecce clibanus fumans, & lampas ignis quæ transiit inter divisiones illas. In die illa 18 percussit Dominus cum Abram fœdus, dicens; Semini tuo dedi terram istam, à fluvio Ægypti usque ad fluvium magnum, fluvium (f) Euphratem: Cenæum, & 19 Cenezæum, & Cedmonæũ: Et Hetheum, et Pherezæũ, 20 et (g) Raphaim: Et Amorrhæum, et Chananæum, et 21 Gergeseũ, et Hevæũ, et Jebusæum.

CAP. XVI.

1 ET Sarai uxor Abram non pepererat ei: erat autẽ ei ancilla Ægyptia, cui nomen Agar. Dixit verò Sa- 2 rai ad Abram; Ecce nunc (a) conclusit me Dominus ne parerem. Ingredere nunc ad ancillã meam, fortasse (b) ædificabor ab ea: et pa- 3 ruit Abram voci Sarai. Accepit igitur Sarai uxor Abram Agar Ægyptiam ancillã suã, post finẽ decẽ annorũ habitationis Abram in terra Chanaan; 4 deditque eam Abram viro suo in uxorem. Et ingressus est ad Agar, et concepit: Videns autẽ quòd concepisset, contemsit dominam suam in oculis suis.

VERS. SAM. (e) congregaberis (f) Salmah. (g) Hazeum: (a) me pigram fecit (b) intelligam

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وَقَالَ لِأَبْرَامَ اِعْلَمْ عِلْمًا اَنَّ نَسْلَكَ سَيَكُونُ غَرِيبًا فِي بَلَدٍ لَيْسَ لَهُمْ * وَيَسْتَعْبِدُونَهُمْ
وَيُسِيئُونَ بِهِمْ عَلَى اَرْبَعِمِائَةِ سَنَةٍ * وَالْقَوْمُ الَّذِينَ يَسْتَخْدِمُونَهُمْ اَيْضًا سَاَحْكُمُ عَلَيْهِمْ *
14 وَبَعْدَ ذٰلِكَ يَخْرُجُونَ بِمَالٍ عَظِيمٍ * وَاَنْتَ تَصِيرُ اِلَى اٰبَائِكَ بِسَلَامٍ وَتُدْفَنُ بِشَيْبَةٍ صَالِحَةٍ
15 * وَالْجِيلُ الرَّابِعُ يَرْجِعُ اِلَى هٰهُنَا اِذْ لَمْ يَكْمُلْ ذُنُوبُ الْاَمُورِيِّينَ اِلَى الْاٰنَ * فَلَمَّا
16 غَابَتِ الشَّمْسُ وَكَانَتِ الدُّهْمَةُ فَاِذَا سَبَبٌ بِنُورِ دُخَانٍ وَمِشْعَلِ نَارٍ سَائِرٍ بَيْنَ تِلْكَ
17 الْقُطُورِ * فِي ذٰلِكَ الْيَوْمِ عَهِدَ اللّٰهُ مَعَ اَبْرَامَ عَهْدًا قَائِلًا لِنَسْلِكَ اُعْطِي هٰذِهِ الْاَرْضَ
18 مِنْ نَهْرِ مِصْرَ اِلَى النَّهْرِ الْكَبِيرِ نَهْرِ الْفُرَاتِ * وَسَاٍ مُكِنُكُمْ مِنَ الْقِينِيِّينَ * وَالْقِنِزِّيِّينَ *
19 وَالْقَدْمُونِيِّينَ * وَالْحِيثِيِّينَ * وَالْفِرِزِّيِّينَ وَالرَّفَائِيِّينَ * وَالْاَمُورِيِّينَ * وَالْكَنْعَانِيِّينَ
20 وَالْجِرْجَسِيِّينَ * وَالْيَبُوسِيِّينَ *

* اَلْفَصْلُ السَّادِسُ عَشَرَ *

1 * وَسَارَايُ زَوْجَةُ اَبْرَامَ لَمْ تَلِدْ لَهُ * وَكَانَتْ لَهَا اَمَةٌ مِصْرِيَّةٌ اِسْمُهَا هَاجَرُ * فَقَالَتْ لِاَبْرَامَ
2 هُودَا قَدْ حَبَسَنِي اللّٰهُ مِنَ الْوِلَادَةِ * اُدْخُلْ اِلَى اَمَتِي لَعَلَّ بَنِيٍ يَبْنِي مِنْهَا * فَقَبِلَ اَبْرَامُ
3 قَوْلَ سَارَايِ * فَاَخَذَتْ سَارَايُ زَوْجَةُ اَبْرَامَ هَاجَرَ الْمِصْرِيَّةَ اَمَتَهَا مِنْ بَعْدِ عَشْرِ سِنِينَ
4 مِنْ مَقَامِ اَبْرَامَ بِبَلَدِ كَنْعَانَ * فَاَعْطَتْهَا اَبْرَامَ زَوْجَهَا لِتَكُونَ لَهُ زَوْجَةً * فَدَخَلَ اِلَى
هَاجَرَ فَحَمَلَتْ * فَلَمَّا رَاَتْ اَنَّهَا قَدْ حَمَلَتْ هَانَتْ سَيِّدَتُهَا عِنْدَهَا *

Dixitque ad Abram, Scito scientiam 13
quòd progenies tua erit peregrina in regione non sua; & mancipabunt eam, & fatigabunt eam complemento quadringentorum annorum. Et homines, 14
qui utentur eis, ego quoque judicabo; at demum exibunt cum opibus magnis. Et tu abibis ad patres tuos cum pace, & 15
sepelieris in senectute bona. Et generatione quartâ vedibit huc, cùm non sint completæ culpæ Amorrhæorum usque modò. Cúmque occidisset sol, fuissetque 17
obscuritas, ecce similitudo clibani fumi, & facis ignis euntis inter frusta illa. In 18
illa die pactus est Deus cum Abram pactum, dicens; Progeniei tuæ dabo hanc terram à flumine Ægypti ad flumen magnum, flumen Euphratem. Et stabi- 19
liam vos præ Cinæis, & Cenezæis, & Cadmonæis, Et Hethæis, & Pherezeis 20
& Gigantibus, Et Amorrhæis, & Chananæis, & Gergesæis, & Jebusæis. 21

CAP. XVI.

SArai verò uxor Abram non pepererat ei: & erat ipsi ancilla Ægyptia, nomine Hagar. Dixitque ad Abram, Ecce 2
Deus conclusit me à generatione, ingredere ad ancillam meam, ut fortè domus mea ædificetur ex ipsa. Acceptavitque Abram sermonem Sarai. Accepitque 3
Sarai uxor Abram, Hagar Ægyptiam ancillam suam, post decem annos à commoratione Abram in regione Chanaan; dedítque eam Abram marito suo, ut esset ei uxor. Ingressúsque est ad Hagar, 4
& concepit. Cúmque vidisset se jam concepisse, despectui fuit domina ejus apud ipsam.

כפר בראשית : יו

dedi Ego .te ſuper *mea iniquitas* : Abram ad *Sarai* dixit Et
5 וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ אָנֹכִי נָתַתִּי
.ejus oculis in *ſum vilis &* ,cõcepit quòd vidit Et .tuo ſinu in meã ancillã
שִׁפְחָתִי בְחֵיקֶךָ וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה וָאֵקַל בְּעֵינֶיהָ
: Sarai ad Abram dixit Et .te inter &,me inter Dñs Judicet
יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ: 6 וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל שָׂרָי
.tuis oculis in bonũ quod ei fac ,tuâ manu in tua ancilla Ecce
הִנֵּה שִׁפְחָתֵךְ בְּיָדֵךְ עֲשִׂי־לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינָיִךְ
Angelus eam invenit Et .ejus facie à fugit & ,Sarai eam afflixit Et
וַתְּעַנֶּיהָ שָׂרַי וַתִּבְרַח מִפָּנֶיהָ: 7 וַיִּמְצָאָהּ מַלְאַךְ
.Sur viã in fontem *ſuper* ,deſerto in aquarum fontẽ *ſuper* Domini
יְהוָה עַל־עֵין הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר עַל הָעַיִן בְּדֶרֶךְ שׁוּר:
? *Ubi* quò & ,*venisti quo* à ubi ,Sarai ancilla Hagar : dixit Et
8 וַיֹּאמַר הָגָר שִׁפְחַת שָׂרַי אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי
dixit Et .*fugiens* ego meæ dñæ Sarai facie A , dixit Et
וַתֹּאמֶר מִפְּנֵי שָׂרַי גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹּרַחַת: 9 וַיֹּאמֶר
ſub te humilia & ,tuã dominam ad Revertere : Domini Angelus ei
לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה שׁוּבִי אֶל־גְּבִרְתֵּךְ וְהִתְעַנִּי תַּחַת
Multiplicando : Domini Angelus ei dixit Et .ejus manibus
יָדֶיהָ: 10 וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה הַרְבָּה
.multitudine à numerabitur non & ,tuum ſemen multiplicabo
אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֵךְ וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב:
,filium paries & ,prægnans *in Ecce* : Domini Angelus ei dixit Et
11 וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה הִנָּךְ הָרָה וְיֹלַדְתְּ בֵּן
as Dominus audivit quia ,Iſmahel ejus nomen vocabis &
וְקָרָאת שְׁמוֹ יִשְׁמָעֵאל כִּי־שָׁמַע יְהוָה אֶל־
,omnes in ejus Manus .homo *ferus* erit ipſe Et .tuã amictionẽ
עָנְיֵךְ: 12 וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם יָדוֹ בַכֹּל
.habitabit *ſuorum fratrum omnium facies ſuper* Et .eum in omniũ manus &
וְיַד כֹּל בּוֹ וְעַל־פְּנֵי כָל־אֶחָיו יִשְׁכֹּן:
quia ,*me videns* Deus Tu : ſe ad *loquentis* , Domini nomen vocavit Et
13 וַתִּקְרָא שֵׁם־יְהוָה הַדֹּבֵר אֵלֶיהָ אַתָּה אֵל רֳאִי כִּי
vocavit Idcirco ?me videntẽ poſt vidi hic etiam Num : dixit
אָמְרָה הֲגַם הֲלֹם רָאִיתִי אַחֲרֵי רֹאִי: 14 עַל־כֵּן קָרָא
.Bered inter & Cades inter Ecce .me videtis, vivẽtis puteũ , puteũ
לַבְּאֵר בְּאֵר לַחַי רֹאִי הִנֵּה בֵּין־קָדֵשׁ וּבֵין בָּרֶד:
ſui filii nomẽ Abram vocavit Et .filiũ Abram ipſi Hagar peperit Et
15 וַתֵּלֶד הָגָר לְאַבְרָם בֵּן וַיִּקְרָא אַבְרָם שֵׁם־בְּנוֹ
octoginta filius Abram Et .Iſmahel , Hagar peperit quem
אֲשֶׁר־יָלְדָה הָגָר יִשְׁמָעֵאל: 16 וְאַבְרָם בֶּן־שְׁמֹנִים
Iſmahel Hagar *pariendo in* ,annorum ſex & annorum
שָׁנָה וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּלֶדֶת־הָגָר אֶת־יִשְׁמָעֵאל
.Abram ipſi
לְאַבְרָם:

Verſio VULG. LAT.

5 Dixitque Sarai ad Abram, Inique agis contra me : ego dedi ancillam meam in ſinum tuum, quæ videns quòd conceperit, deſpectui me habet. Judicet Dominus inter me & te. 6 Cui reſpondens Abram ; Ecce, ait, ancilla tua in manu tua eſt : utere eâ ut libet, Affligente igitur eam Sarai, fugam iniit. 7 Cumque inveniſſet eam angelus Domini juxta fontem aquæ in ſolitudine, quæ eſt in via Sur in deſerto; 8 Dixit ad illam ; Agar, ancilla Sarai, unde venis, & quò vadis? quæ reſpondit, A facie Sarai dominæ meæ ego fugio. 9 Dixitque ei angelus Domini, Revertere ad dominam tuam, & humiliare ſub manu illius. 10 Et rurſum, Multiplicans, inquit, multiplicabo ſemen tuum, & non numerabitur præ multitudine. 11 Ac deinceps, Ecce, ait, concepiſti, & paries filium : vocabiſque nomen ejus, Iſmael; eò quòd audierit Dominus afflictionem tuam. 12 Hic erit ferus homo : manus ejus contra omnes, & manus omnium contra eum : & è regione univerſorum fratrum ſuorum figet tabernacula. 13 Vocavit autem nomen Domini qui loquebatur ad eam; Tu Deus qui vidiſti me. Dixit enim, Profectò hìc vidi poſteriora videntis me. 14 Propterea appellavit puteum illum, Puteum viventis & videntis me. Ipſe eſt inter Cades & Barad. 15 Peperitque Agar Abræ filium : qui vocavit nomen ejus, Iſmael. 16 Octoginta & ſex annorum erat Abram quando peperit ei Agar Iſmaelem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

5 Εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἄβραμ, Ἀδικοῦμαι ἐκ σοῦ. ἐγὼ δέδωκα τὴν παιδίσκην μου εἰς τὸν κόλπον σου· ἰδοῦσα δὲ ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, (γ) ἠτιμάσθη ἐναντίον αὐτῆς. κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. 6 Εἶπε δὲ Ἄβραμ πρὸς Σάραν, Ἰδοὺ, ἡ παιδίσκη σου (δ) ἐν ταῖς χερσί σου· χρῶ αὐτῇ ὡς ἂν σοι ἀρεσθὲν ᾖ. Καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα· καὶ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς. 7 Εὗρε δὲ αὐτὴν ἄγγελος κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι ἡ πηγὴς ἐν τῇ ὁδῷ Σούρ. 8 Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου, Ἄγαρ παιδίσκη Σάρας, πόθεν ἔρχῃ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπεν, Ἀπὸ προσώπου Σάρας τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράσκω. 9 Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου, Ἀποστράφηθι πρὸς τὴν κυρίαν σου, καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς. 10 Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου, Πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, καὶ οὐκ (ε) ἀριθμηθήσεται ὑπὸ τοῦ πλήθους. 11 Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου, Ἰδοὺ, σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσμαήλ· ὅτι ἐπήκουσε κύριος τῆς ταπεινώσεώς σου. 12 Οὗτος ἔσται ἄγριος ἄνθρωπος· αἱ χεῖρες αὐτοῦ ὅτι πάντας, καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐτόν· καὶ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατοικήσει. 13 Καὶ ἐκάλεσε (ζ) τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ λαλοῦντος πρὸς αὐτὴν, Σὺ ὁ θεὸς ὁ ὁρασθείς με· ὅτι εἶπε, Καὶ ὧδε ἐνώπιον εἶδον ὀφθέντα μοι. 14 Ἕνεκεν τούτου ἐκάλεσε τὸ φρέαρ, φρέαρ οὗ ἐνώπιον εἶδον. ἰδοὺ ἀνὰ μέσον Κάδης καὶ ἀνὰ μέσον Βαράδ. 15 Καὶ ἔτεκεν Ἄγαρ τῷ Ἄβραμ υἱὸν, καὶ ἐκάλεσεν Ἄβραμ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Ἄγαρ, Ἰσμαήλ. 16 Ἄβραμ δὲ ἦν (η) ἐτῶν ὀγδοηκονταὲξ, ἡνίκα ἔτεκεν Ἄγαρ (θ) τῷ Ἄβραμ τὸν Ἰσμαήλ.

MS. A. (γ) ἠτίμασεν (δ) ἐναντίον σου· (ε) ἀριθμήσεται ἀπὸ τοῦ (ζ) Ἄγαρ τὸ (η) ὀγδοηκονταὲξ ἐτῶν, (θ) τὸν Ἰσμαὴλ τῷ Ἄβραμ.

Dixit autem Sara ad Abram, Injuriam accipio ex te. Ego dedi ancillam meam in ſinum tuum : ubi autem vidit, quia in utero habet, ſpreta ſum coram ea. Judicet Deus inter me & te. 6 Dixit autem Abram ad Saram, Ecce ancilla tua in manibus tuis : utere eâ, quomodò tibi placuerit. Et afflixit eam Sara : & fugit à facie ejus. 7 Et invenit eam angelus Domini ſuper fontem aquæ in deſerto, ſuper fontem in via (b) Sur. 8 Et dixit ei Angelus Domini ; Agar, ancilla Saræ, unde venis, & quò vadis ? Et dixit, A facie Saræ dominæ meæ ego fugio. 9 Dixit autem ei Angelus Domini, Revertere ad dominam tuam, & humiliare ſub manibus ejus. 10 Et dixit ei Angelus Domini, Multiplicans multiplicabo ſemen tuum : & non numerabitur præ multitudine. 11 Et dixit ei Angelus Domini, Ecce tu in utero habes, & paries filium; & vocabis nomen ejus, Iſmael : quia exaudivit Dominus humilitatem tuam. 12 Hic erit ruſticus homo : manus ejus ſuper omnes, & manus omnium ſuper eum : et ad faciem omnium fratrum ſuorum habitabit. 13 Et vocavit nomen Domini loquentis ad eam, Tu Deus, qui reſpexiſti me: Quia dixit, Etenim coràm vidi eum, qui apparuit mihi. 14 Propter hoc vocavit puteum, Puteum, ubi coràm vidi. Ecce, inter Cades, & inter Barad. 15 Et peperit Agar Abram filium : & vocavit Abram nomen filii ſui, quem peperit ei Agar, Iſmael. 16 Abram autem erat annorum octoginta ſex, cùm Agar peperit ipſi Abram Iſmael.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܐܡܪ ܣܪܝ ܠܐܒܪܡ. ܚܒܘܠ ܚܡܣ ܥܠ ܐܢܬ ܐܢܐ ܝܗܒ ܠܟ ܐܠ ܚܝܟ. ܘܐܬ ܕܚܙ ܕܒܛܢ ܐܬ ܐܢ ܚܫ ܒܥܝܢ. ܢܕܝܢ ܡܪܝ ܒܝܢ ܝ ܘܒܝܢ ܐܢܬ. 6 * ܐܡܪ ܐܒܪܡ ܠܣܪܝ ܐܢܬ ܐܢ ܝ ܒܝܕ ܐܢ ܥܒܕ ܠ ܕܛܒ ܒܥܝܢ. ܘܐܬ ܕܚܫ ܒܗ ܣܪܝ ܘܐܬ ܕܪ ܡܢ ܩܕܡ ܐܢ. 7 * ܘܐܫܟܚ ܐ ܡܠܐܟ ܡܪ ܥܠ ܥܝܢ ܡ ܒܡܕܒܪ ܥܠ ܥܝܢ ܒܐܪܚ ܫܘܪ. 8 * ܘܐ ܗܓܪ ܫܦܚܬ ܣܪܝ ܐܝ ܡܙ ܐܬ ܘܐܢ ܬܐ ܘܠ ܬܐ. ܘܐ ܐ ܡܢ ܩܕܡ ܣܪܝ ܬ ܡܪ ܐ ܐܢ. 9 * ܐ ܠ ܡܠܐܟ ܡܪ ܗ ܐ ܬ ܠܬ ܘܬ ܬ ܬ ܬ ܐ ܬ ܐ ܬ ܐ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

5 וְאָמְרַת שָׂרַי לְאַבְרָם דִּין דִּי עֲלָךְ אֲנָא יְהַבִית אַמְתִּי לָךְ וַחֲזָת אֲרֵי עַדְיָאת וְקָלִיט בְּעֵינָהָא יְדַיַּן יְיָ בֵּינִי וּבֵינָךְ׃ 6 וַאֲמַר אַבְרָם לְשָׂרַי הָא אַמְתִּיךְ בִּידָךְ עֲבִידִי לַהּ כְּרְתַקֵּין בְּעֵינָיְכִי וְעַנְיַתְּהִ שָׂרַי וְעָרְקַת מִן קֳדָמָהָא׃ 7 וְאַשְׁכְּחַהִ מַלְאָכָא דַיְיָ עַל עֵינָא דְמַיָּא בְּמַדְבְּרָא עַל עֵינָא בְּאוֹרְחָא דְרַתְגְּרָא׃ 8 וַאֲמַר הָגַר אַמְתָּא דְשָׂרַי מִנַּיִן אֵתְּ אָתְיָא וּלְאָן אַתְּ אָזְלָא וַאֲמָרַת מִן קֳדָם שָׂרַי רִבּוֹנְתִּי אֲנָא עָרְקָת׃ 9 וַאֲמַר לַהּ מַלְאֲכָא דַיְיָ תּוּבִי לְוָת רִבּוֹנְתִּךְ וְאִשְׁתַּעְבְּדִי תְּחוֹת יְדָהָא׃ 10 וַאֲמַר לַהּ מַלְאֲכָא דַיְיָ אַסְגָּאָה אַסְגֵּי יָת בְּנָיְכִי וְלָא יִתְמְנוֹן מִסְּנִי׃ 11 וַאֲמַר לַהּ מַלְאֲכָא דַיְיָ הָא אַתְּ מְעַדְיָא וְתֵלְדִין בַּר וְתִקְרִין שְׁמֵיהּ יִשְׁמָעֵאל אֲרֵי קַבִּיל יְיָ צְלוֹתִיךְ׃ 12 וְהוּא יְהֵא מְרוּד בַּאֲנָשָׁא הוּא יְהֵא צָרִיךְ לְכוֹלָא וְאַף כָּל בְּנֵי אֲנָשָׁא יְהוֹן צָרִיכִין לֵיהּ וְעַל אַפֵּי כָל אַחְוָהִי יִשְׁרֵי׃ 13 וְצַלִּיאַת בִּשְׁמָא דַיְיָ דְאִתְמְלֵל עִמַּהּ אֲמָרַת אַתְּ הוּא אֱלָהָא חֲזִי כּוֹלָא אֲרֵי אֲמָרַת אַף אֲנָא שְׁרֵיתִי חָזֵיא בָּתַר דְּאִתְגְּלִי לִי׃ 14 עַל כֵּן קָרָא לְבִירָא בֵּירָא דְמַלְאַךְ קְיָמָא אִתְחֵזֵי עֲלַהּ הָא בֵין רָקֹם וּבֵין חָגָרָא׃ 15 וְיָלְדַת הָגָר לְאַבְרָם בַּר וּקְרָא אַבְרָם שׁוּם בְּרֵיהּ דְּיָלְדַת הָגָר יִשְׁמָעֵאל׃ 16 וְאַבְרָם בַּר תְּמָנָן וְשִׁית שְׁנִין כַּד יָלְדַת הָגָר יָת יִשְׁמָעֵאל לְאַבְרָם׃

Et dixit Sarai ad Abram, Judiciũ habeo contra te: ego dedi ancillã meam *tibi*; & videns quia concepit, despecta sum in oculis ejus: judicet Dominus inter me & te. Et dixit Abram ad Sarai; Ecce ancilla tua in manu tuâ est; fac ei sicut placuerit in oculis tuis: Et afflixit eam Sarai, & fugit à facie ejus. Et invenit eam Angelus Domini juxta fontem aquarum in solitudine: juxta fontem, qui est in viâ Agara. Et dixit; Agar ancilla Sarai, unde venis, & quò vadis? Et dixit; A facie Sarai dominæ meæ ego fugio. Et dixit ei Angelus Domini; Revertere ad Dominã tuã; & subjicere sub manu ejus. Et dixit ei Angelus Domini; Multiplicans multiplicabo filios tuos; & non numerabuntur præ multitudine. Et dixit ei Angelus Domini; Ecce tu concepisti & paries filium: & vocabis nomen ejus Ismael; quia susceptit Dominus orationẽ tuã. Et ipse erit onager in hominibus; ipse indigebit omnibus, & etiã omnes filii hominum indigebunt eo: & è regione omniũ fratrũ suorũ morabitur. Et oravit in nomine Domini, qui locutus est cũ eâ; dicens, Tu es Deus vidensomnia: quia dixit; *Etiã* ego cœpi videre, postquã apparuit mihi. Propterea appellavit puteũ; Puteũ super quẽ apparuit Angelus vitæ: ecce est inter Recam & Agara. Et peperit Agar Abræ filium: & vocavit nomen filii sui, quem peperit Agar, Ismaelem. Et Abram filius octoginta & sex annorum erat, quando peperit Agar Ismaelem Abræ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

5 * ואמרת שרי אל אברם דיני עלך אנה יהבית אמתי בחיקך וחזת כי הרתה ואקל בעיניה ידין יי בינאי ובינך׃ 6 ויאמר אברם אל שרי הנה אמתך בידך עשי לה כטוב בעיניך ותענה שרי ותברח מפניה׃ 7 ** וימצאה מלאך יי על עין המים במדבר על העין בדרך שור׃ 8 ויאמר הגר שפחת שרי ממה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי גברתי אנכי ברחת׃ 9 * ויאמר לה מלאך יי שובי אל גברתך והתעני תחת ידיה׃ 10 * ויאמר לה מלאך יי הרבה ארבה את זרעך ולא יספר מרב׃ 11 * ויאמר לה מלאך יי הנך הרה וילדת בן וקראת שמו ישמעאל כי שמע יי אל עניך׃ 12 * והוא יהיה פרא אדם ידו בכל וידי כל בו ועל פני כל אחיו ישכן׃ 13 ותקרא שם יי הדבר אליה אתה אל ראי כי אמרה הגם הלם ראיתי אחרי ראי׃ 14 על כן קרא לבאר באר לחי ראי הנה בין קדש ובין ברד׃ 15 ותלד הגר לאברם בן ויקרא אברם שם בנו אשר ילדה הגר ישמעאל׃ 16 ואברם בן שמנים ושש שנה בלדת הגר את ישמעאל לאברם׃

VERSIO SAMARITANA.

5 * ואמרת שרי אל אברם דיני עלך אנה יהבית אמתי בחיקך וחזת כי הרתה ואקל בעיניה ידין יי בינאי ובינך׃ 6 ויאמר אברם אל שרי הנה אמתך בידך עשי לה כטוב בעיניך ותענה שרי ותברח מפניה׃ 7 ** וימצאה מלאך יי על עין המים במדבר על העין בדרך שור׃ 8 ויאמר הגר שפחת שרי ממה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי גברתי אנכי ברחת׃ 9 * ויאמר לה מלאך יי שובי אל גברתך והתעני תחת ידיה׃ 10 * ויאמר לה מלאך יי הרבה ארבה את זרעך ולא יספר מרב׃ 11 * ויאמר לה מלאך יי הנך הרה וילדת בן וקראת שמו ישמעאל כי שמע יי אל עניך׃ 12 * והוא יהיה פרא אדם ידו בכל וידי כל בו ועל פני כל אחיו ישכן׃ 13 ותקרא שם יי הדבר אליה אתה אל ראי כי אמרה הגם הלם ראיתי אחרי ראי׃ 14 על כן קרא לבאר באר לחי ראי הנה בין קדש ובין ברד׃ 15 ותלד הגר לאברם בן ויקרא אברם שם בנו אשר ילדה הגר ישמעאל׃ 16 ואברם בן שמנים ושש שנה בלדת הגר את ישמעאל לאברם׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et Dixit Sarai ad Abram, (b) Injuria mea super te: ego dedi ancillam meam (c) in sinu tuo. Videns autem quòd conceperat, vilis fui in oculis ejus. Judicet Dominus inter me & inter te. Et dixit Abram ad Sarai, Ecce ancilla tua in manu tua est: fac illi ut placuerit oculis tuis: Tum afflixit eam Sarai, ideò fugit à facie ejus. Et invenit eam Angelus Domini juxta fontem aquarum, in deserto, juxta fontem quæ est in via Sur. Dixitque, Agar, ancilla Sarai, (d) unde venis, & quo vadis? Et respondit, A facie Sarai dominæ meæ ego fugio. Et dixit ei Angelus Domini, Revertere ad dominam tuam, & (e) humilia te sub manu ejus. Dixit quoque e Angelus Domini; Multiplicando multiplicabo semen tuum, & non numerabitur præ multitudine. Iterum dixit ei Angelus Domini, Ecce tu prægnans es, & paries filium: vocabisque nomen ejus, Ismael: quia audivit Dominus afflictionem tuam. Et ipse erit ferus homo; manus ejus erunt adversùs omnes, & manus omnium adversùs eum; & ad faciem omnium fratrum suorum habitabit. Et vocavit nomen Domini loquentis ad eam, Tu (f) Deus videns: dicebat enim, Num etiam hîc vidi post videntem me? Ideo vocavit puteum illum, Puteum viventis videntis me: qui est inter Cades, & inter Barad. Postèà peperit Agar ipsi Abram filium: & vocavit Abram nomen filii sui quẽ peperit Agar, Ismael. Abrã autem filius erat octoginta & sex annorum cùm peperit Agar Ismaelem Abræ.

VERS. SAM. (b) Oppressio mea (c) in reatum tuum. (d) Væ tibi, (e) amige te (f) Potens videns:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * فَقَالَتْ سَارَايْ لِأَبْرَامَ ظُلْمِي عَلَيْكَ * أَنَا أَعْطَيْتُكَ أَمَتِي فَلَمَّا رَأَتْ أَنَّهَا قَدْ حَمَلَتْ
6 هِيَ تَحْتَقِرُنِي عِنْدَهَا * يَحْكُمُ ٱللَّهُ بَيْنِي وَبَيْنَكَ * قَالَ لَهَا هُوَذَا أَمَتُكِ فِي يَدِكِ ٱصْنَعِي بِهَا مَا
حَسُنَ عِنْدَكِ * فَعَذَّبَتْهَا سَارَايْ حَتَّى هَرَبَتْ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهَا * فَوَجَدَهَا مَلَاكُ ٱللَّهِ عَلَى
7 عَيْنِ مَاءٍ فِي ٱلْبَرِّيَّةِ عَلَى ٱلْعَيْنِ ٱلَّتِي فِي طَرِيقِ حُجْرِ ٱلْحِجَارِ * فَقَالَ يَا هَاجَرُ أَمَةَ سَارَايْ
8 مِنْ أَيْنَ جِئْتِ وَإِلَى أَيْنَ تَمْضِينَ قَالَتْ مِنْ بَيْنِ يَدَيْ سَارَايْ سَيِّدَتِي أَنَا هَارِبَةٌ * قَالَ
9 لَهَا مَلَاكُ ٱللَّهِ ٱرْجِعِي إِلَى سَيِّدَتِكِ وَٱسْتَكِّينِي تَحْتَ يَدَيْهَا * ثُمَّ قَالَ لَهَا لَأُكَثِّرَنَّ نَسْلَكِ
10 حَتَّى لَا يُحْصَى كَثْرَةً * ثُمَّ قَالَ لَهَا هَا أَنْتِ حَامِلٌ وَسَتَلِدِينَ ٱبْنًا وَتَدْعِينَ ٱسْمَهُ إِسْمَاعِيلَ إِذْ
11 سَمِعَ ٱللَّهُ دُعَاكِ إِلَيْهِ مِنْ شَقَائِكِ * وَهُوَ يَكُونُ وَحْشِيًّا مِنَ ٱلنَّاسِ * يَدُهُ فِي ٱلْكُلِّ
12 وَيَدُ ٱلْكُلِّ فِيهِ * وَبِحَضْرَةِ جَمِيعِ إِخْوَتِهِ يَسْكُنُ * فَنَادَتْ بِٱسْمِ ٱللَّهِ ٱلْمُخَاطِبِ لَهَا * أَنْتَ
13 ٱلْقَادِرُ ٱلرَّائِي * لِأَنَّهَا قَالَتْ إِنِّي رَأَيْتُ هَاهُنَا رَحْمَتَكَ بَعْدَ رُؤْيَتِي ٱلشَّقَا * لِذَلِكَ سُمِّيَتِ
14 ٱلْبِئْرُ بِئْرَ ٱلْحَيِّ ٱلرَّحِيمِ * هُوَذَا هِيَ بَيْنَ رَقِيمَ وَبَيْنَ يَرِدَ * ثُمَّ وَلَدَتْ هَاجَرُ لِأَبْرَامَ
15 ٱبْنًا فَسَمَّى أَبْرَامُ ٱبْنَهُ ٱلَّذِي وَلَدَتْهُ هَاجَرُ إِسْمَاعِيلَ * وَكَانَ أَبْرَامُ ٱبْنَ سِتٍّ وَثَمَانِينَ
16 سَنَةً حِينَ وَلَدَتْ هَاجَرُ إِسْمَاعِيلَ لِأَبْرَامَ *

Dixitque Sarai ad Abram, Oppressio mea super te: ego dedi tibi ancillam meam, cumque vidisset se jam concepisse, despecta sum apud ipsam. Judicet Deus inter me & inter te. Dixit ei, Ecce ancilla tua in manu tua: fac ei quod placuerit tibi. Vexavitque eam Sarai, donec fugeret è manibus ejus. Inveniitque eam Angelus Dei super fontem aquæ in deserto, super fontem qui est in via regionis Mechanæ. Et dixit; O Hagar, ancilla Sarai; unde venisti, & quo vadis? Dixit, E manibus Sarai dominæ meæ ego fugiens. Dixit ei Angelus Dei; Revertere ad dominam tuam, & subjicere sub manibus ejus. Rursus dixit ei, Certè multiplicabo semen tuum, ita ut non numeretur præ multitudine. Tum dixit ei, Ecce tu gravida es, & paries filium; & vocabis eum, Ismaël: eò quòd audierit Deus invocationem tuam ad se de labore tuo. Et ipse erit solitarius ab hominibus: manus ejus in omnes, & manus omnium in eum; & in conspectu omnium fratrum suorum habitabit. Vocavitque nomen Dei colloquentis secum, Tu es potens, videns: quia ipsa dixit, quòd vidi hic misericordiam tuam postquàm vidi tribulationem. Propterea vocatus est puteus ille, Puteus vivi, misericordis. Ecce ipse est inter Racim, & inter Jared. Deinde peperit Hagar Abramo filium: vocavitque Abram filium suum quem genuit Hagar, Ismaël. Et erat Abram filius sex & octoginta annorum, quando peperit Hagar Ismaëlem Abramo.

ספר בראשית : יז

CAP. XVII.

est visus Et .annorum novē & annorū nonaginta filius Abram fuit Et

1 וַיְהִי אַבְרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא
ambula :omnipotens Deus Ego :eum ad dixit & ,Abram ad Dñs
יְהוָה אֶל אַבְרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי אֵל שַׁדָּי הִתְהַלֵּךְ
meum pactum dabo Et .perfectus esto & ,meo conspectu in
2 לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים: וְאֶתְּנָה בְרִיתִי
.plurimum *plurimum* in te multiplicabo & :te inter & me inter
בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְאַרְבֶּה אוֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד:
Deus eo cum est locutus Et .suam faciem super Abram *cecidit* Et
3 וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים
multitudinis patrē in eris & ,tecū meum pactum ecce Ego :dicendo
לֵאמֹר: אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן
erit & ,Abram tuum nomen ultrà vocabitur non Et .gentium
גּוֹיִם: וְלֹא־יִקָּרֵא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה
.te *aedi* gentium multitudinis patrem quia ,Abrahā tuum nomen
4 שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אַב־הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ:
:gentes in te *dabo* & ,*plurimum plurimum in te faciam fructificari* Et
5 וְהִפְרֵתִי אֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד וּנְתַתִּיךָ לְגוֹיִם
me inter meum fœdus statuam Et .egredietur te ex reges &
וּמְלָכִים מִמְּךָ יֵצֵאוּ: וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי
,seculi pactū in suas generationes in ,te post tuū semē inter &,te inter &
6 וּבֵינְךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם
tibi dabo Et .te post tuo semini & ,Deū in tibi *existendam ad*
לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ: וְנָתַתִּי לְךָ
7 terram omnem ,tuarū peregrinationum terram te post tuo semini &
וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֵת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֵת כָּל־אֶרֶץ
dixit Et .Deum in eis ero & :*seculi* possessionem in Chenahā
8 כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים: וַיֹּאמֶר
tu ,custodies meum pactum tu Et :Abraham ad Deus
9 אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִּשְׁמֹר אַתָּה
quod meum pactū Hoc .suas generationes in te post tuum semen &
וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם: זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר
circuncidi :te post tuū semen inter &,vos inter & ,me inter custodietis
10 תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ הִמּוֹל
erit & :vestri præputii carnem circūcidetis Et .*masculum omnem vobis*
לָכֶם כָּל־זָכָר: וּנְמַלְתֶּם אֶת בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם וְהָיָה
dierum octo filius Et .vos inter & me inter fœderis signum in
11 לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם: וּבֶן־שְׁמֹנַת יָמִים
,domus natus ;vestras generationes in mascul' oīs ,vobis circūcidetur
יִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בָּיִת
tuo semine de non qui alienigenā filio omni ab *,argenti acquisitio &*
וּמִקְנַת־כֶּסֶף מִכֹּל בֶּן־נֵכָר אֲשֶׁר לֹא מִזַּרְעֲךָ
acquisitio &,tuæ domus natus circuncidetur Circuncidendo .*ipse*
12 הוּא: הִמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנַת
pactum in vestrā carne in meum fœdus erit & :*tui argenti*
כַּסְפֶּךָ וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית
.seculi
13 עוֹלָם:

Versio VULG. LAT.

CAP. XVII.

1 Postquàm verò nonaginta & novem annorum esse cœperat, apparuit ei Dominus : dixitque ad eum , Ego Deus omnipotens : ambula coram me, & esto perfectus. Ponamque fœdus meum inter me & te, & multiplicabo te vehementer nimis. Cecidit 3 Abram pronus in faciem. Dixitque ei Deus , Ego sum, & pactum meum tecum, erisque pater multarum gentium. Nec ultrà vocabitur nomen tuum Abram : sed appellaberis Abraham, quia 5 patrem multarum gentium constitui te. Faciamque te crescere vehementissimè, & ponam te in gentibus, regesque ex te egredientur. Et 7 statuam pactum meum inter me & te, & inter semen tuum post te in generationibus suis, fœdere sempiterno : ut sim Deus tuus, & seminis 8 tui post te. Daboque tibi & semini tuo terram peregrinationis tuæ, omnem terram Chanaan in possessionem æternam; eroque Deus eorum. 9 Dixit iterùm Deus ad Abraham ; Et tu ergò custodies pactum meum, & semen tuum post te in generationibus 10 suis. Hoc est pactum meum quod observabitis inter me & vos, & semen tuum post te : Circumcidetur ex vobis omne masculinum. Et circumcidetis carnem præputii vestri, ut sit in signum fœderis inter me & vos. Infans 12 octo dierum circumcidetur in vobis, omne masculinum in generationibus vestris : tam vernaculus, quàm emptitius circumcidetur, & quicumque non fuerit de stirpe vestra. Eritque pactum 13 meum in carne vestra in fœdus æternum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιζ.

1 Ἐγένετο ὁ Ἀβεσμ ἐτῶν ἐννενηκοντα ἐννέα. καὶ ὤφθη κύριος τῷ Ἀβεσμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι ὁ θεός σου· εὐαρέστει (a) ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ γίνου ἀμεμπτος. 2 Καὶ θήσομαι τὴν διαθήκην μου ἀνὰ μέσον ἐμοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον σου· καὶ πληυνῶ σε σφόδρα. 3 Καὶ ἔπεσεν Ἀβεσμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ. Καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ θεὸς, λέγων, 4 Καὶ ἐγὼ, ἰδοὺ ἡ διαθήκη μου μετὰ σοῦ· καὶ ἔσῃ πατὴρ πλήθους ἐθνῶν. 5 Καὶ οὐ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἀβεσμ, ἀλλ' ἔσται (c) τὸ ὄνομά σου Ἀβεσμὰ· ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε. 6 Καὶ αὐξανῶ σε σφόδρα σφόδρα· καὶ θήσω σε εἰς ἔθνη, καὶ βασιλεῖς ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται. 7 Καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου (γ) ἀνὰ μέσον σου, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου μετὰ σὲ, (δ) εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν, εἰς διαθήκην αἰώνιον, εἶναί σε θεὸς, καὶ τοῦ σπέρματός σου μετὰ σέ. 8 Καὶ δώσω σοι καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σὲ τὴν γῆν, ἣν παροικεῖς, πᾶσαν τὴν γῆν Χαναὰν εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον. καὶ ἔσομαι (ε) αὐτοῖς εἰς θεόν. 9 Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Ἀβεσμὰ, Σὺ δὲ τὴν διαθήκην μου διατηρήσεις, σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. 10 Καὶ αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διατηρήσεις, ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν· περιτμηθήσεται ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν. 11 Καὶ περιτμηθήσεσθε τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας ὑμῶν, καὶ ἔσται (ζ) εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν. 12 Καὶ παιδίον ὀκτὼ ἡμερῶν περιτμηθήσεται ὑμῖν, πᾶν ἀρσενικὸν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, (η) καὶ οἰκογενὴς καὶ ὁ ἀργυρώνητος, ἀπὸ παιδὸς ἀλλοφύλου, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σπέρματός σου· περιτομῇ περιτμηθήσεται ὁ οἰκογενὴς τῆς οἰκίας σου, καὶ ὁ ἀργυρώνητος. 13 Καὶ ἔσται ἡ διαθήκη μου ἐπὶ τῆς σαρκὸς ὑμῶν εἰς διαθήκην αἰώνιον.

MS.A. (a) ἐναντίον ἐμοῦ, (c) Ἀβεσμὰ τὸ ὄνομά σου· (γ) ἀνὰ μέσον ἐμοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον σου, καὶ ἀνὰ (δ) εἰς γενεὰς (ε) αὐτοῖς θεός. (ζ) ἐν σημείῳ (η) καὶ ὁ οἰκογενὴς τῆς οἰκίας σου, καὶ ὁ ἀργυρώνητος,

CAP. XVII.

1 Erat autem Abram annorum nonaginta novem. Et apparuit Dominus Abram, & dixit illi ; Ego sum Deus tuus : (a) place in conspectu meo ; & esto (b) inculpabilis. 2 Et ponam (c) testamentum meum inter me & inter te , & implebo te valdè. 3 Et procidit Abram in faciem suam. Et locutus est illi Deus, dicens ; 4 Et ego, ecce testamentum meum tecum ; & eris pater multitudinis gentium. 5 Et non vocabitur ultrà nomen tuum Abram ; sed erit nomen tuum Abraham : quia patrem multarum gentium posui te. Et augebo te valdè valdè, 6 & ponam te in gentes, & reges ex te exibunt. Et statuam 7 testamentum meum inter te ; (d) & inter semen tuum post te, in generationes eorum , in testamentum æternū: ut sim tibi Deus, & semini tuo post te. Et 8 (e) dabo tibi & semini tuo post te terram, in qua incolaes, omnem terram Chanaan in possessionem æternam : & ero illis in Deum. 9 Et dixit Deus ad Abraham; Tu autem testamentum meum conservabis, tu, & semen tuum post te in generationes suas. 10 Et hoc est testamentum, quod conservabis inter me & vos, & inter semen tuum post te in generationes suas. Circumcidetur omne vestrum 11 masculinum ; & circumcidemini carnem præputii vestri : & erit in signum testamenti inter me & vos. 12 Et puer octo dierum circumcidetur vobis, omne masculinum in progenies vestras , & vernaculus , & emptitius, ab omni filio alienigena, qui non est de semine tuo: 13 circumcisione circumcidetur vernaculus domus tuæ, & emptitius. Et erit testamentum meum in carne vestra in testamentum æternum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܦܨܠܐ ܕ.

1 ܒܪ ܬܫܥ ܫܢ ܘܬܫܥ ܡܐܐ ܗܘܐ ܐܒܪܡ ܒܪ ܬܫܥ ܡܐܐ ܘܬܫܥ ܫܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܪܝܐ ܠܐܒܪܡ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢܐ ܐܠ ܫܕܝ ܗܠܟ ܩܕܡܝ ܘܗܘܐ ܫܠܡ ܘܬܡܝܡ ܠܡܗܘܐ ܠܟ ܡܘܡ ܕܠܐ ܡܬܬܪܥ ܠܟ ܡܢ ܗܕܐ ܘܐܬܬܟ ܩܝܡܝ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ ܘܐܣܓܐ ܐܣܓܐ ܠܟ ܒܙܪܥܟ ܒܬܪܟ ܠܕܪ ܕܪ ܠܡܗܘܐ ܠܟ ܠܐܠܗ ܘܠܙܪܥܟ ܒܬܪܟ ܠܟ ܐܬ ܐܪܥ ܓܝܪܘܬܟ ܟܠ ܐܪܥ ܟܢܥܢ ܠܐܚܣܢܐ ܥܠܡܝܬܐ ܘܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܐܠܗ ܐܡܪ ܐܠܗܝܡ ܠܐܒܪܗܡ ܘܐܢܬ ܢܛܪ ܩܝܡܝ ܐܢܬ ܘܙܪܥܟ ܒܬܪܟ ܠܕܪ ܕܪ ܗܕܐ ܩܝܡܝ ܕܬܛܪܘܢ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ ܘܒܝܢ ܙܪܥܟ ܒܬܪܟ ܡܠ ܕܢܬܓܙܪ ܠܟ ܡܢ ܟܠ ܕܕܟܪ ܒܟܘܪܬܟ ܘܗܘܐ ܠܐܬ ܒܝܢ ܝܕܝ ܘܒܝܢ ܓܘ ܒܪܝܬܐ ܗܕܐ ܕܬܗܘܐ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

יז

1 וְהַוָה אַבְרָם בַּר־תִּשְׁעִין וְתִשַׁע
2 שְׁנִין וְאִתְגְּלִי יְיָ לְאַבְרָם וַאֲמַר
לֵיהּ אֲנָא אֵל שַׁדַּי פְּלַח קֳדָמַי
וְהֵוֵי שְׁלִים׃ וְאֶתֵּן קְיָמִי בֵּין־
2 מֵימְרִי וּבֵינָךְ וְאַסְגֵּי יַתְּךָ לַחֲדָא
3 לַחֲדָא׃ וּנְפַל אַבְרָם עַל־אַפּוֹהִי
4 וּמַלֵּל עִמֵּיהּ יְיָ לְמֵימָר׃ אֲנָא
הָא גַּר־קְיָמִי עִמָּךְ וְתִהֵי לְאַב
4 סַגִּי עַמְמִין׃ וְלָא יִתְקְרֵי עוֹד יָתָךְ
5 שְׁמָךְ אַבְרָם וְיְהֵי שְׁמָךְ אַבְרָהָם
אֲרֵי לְאַב סַגֵּי עַמְמִין יְהַבְתָּךְ׃
6 וְאַפְּישׁ יָתָךְ לַחֲדָא לַחֲדָא
וְאֶתְּנִנָּךְ לְכַנְשִׁין וּמַלְכִין
דְּשַׁלִּיטִין בְּעַמְמַיָּא מִנָּךְ יִפְּקוּן׃
7 וְאָקִים יָת־קְיָמִי בֵּין מֵימְרִי
וּבֵינָךְ וּבֵין בְּנָךְ בָּתְרָךְ לְדָרֵיהוֹן
לִקְיָם עָלַם לְמֶהֱוֵי לָךְ לֵאלָהָא
וְלִבְנָךְ בָּתְרָךְ׃ וְאֶתֵּן לָךְ וְלִבְנָךְ
8 בָּתְרָךְ יָת׳ אַרְעָא דְתָעֵי תָּהּ יָת
כָּל־אַרְעָא דְכְנָעַן לַאֲחֻסַּת
עָלַם וְאֶהֱוֵי לְהוֹן לֵאלָהָא׃
9 וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם וְאַתְּ יָת־
קְיָמִי תִּטַּר אַתְּ וּבְנָךְ בָּתְרָךְ
10 לְדָרֵיהוֹן׃ דֵּין קְיָמִי דִּי תִטְּרוּן
בֵּין־מֵימְרִי וּבֵינִי כּוֹן וּבֵין זַרְעָךְ
בָּתְרָךְ לְמִגְזַר לְכוֹן כָּל־דְּכוּרָא׃
11 וְתִתְגְּזְרוּן יָת בִּסְרָא דְעָרְלַתְכוֹן
וּתְהֵי לְאָת קְיָם בֵּין מֵימְרִי
12 וּבֵינִיכוֹן׃ וּבַר־תְּמָנְיָא יוֹמִין יִגּוֹר
לְכוֹן כָּל דְּכוּרָא לְדָרֵיכוֹן יְלִיד
בֵּיתָא וּבֵין כַּסְפָּא מִכָּל־בַּר־
עַמְמִין דְּלָא מִזַּרְעָךְ הוּא׃ מִגְזֹר
13 יִגְזַר יְלִיד בֵּירְתָךְ וּבֵין כַּסְפָּךְ
וּתְהֵי קְיָמִי בְּבִסְרֵיכוֹן לִקְיָם
עָלַם׃

CAP, XVII,

1 ERátq; Abram filius nonaginta & novem annorum: & apparuit Dominus
Abræ, & dixit ei, Ego Deus omnipotens, ſervias coram me, & eſto perfectus.
2 Et dabo fœdus meum inter verbũ meũ & inter te: & multiplicabo te vehementer nimis. Et cecidit
3 Abram ſuper faciẽ ſuã: Et locutus eſt cũ eo Deus, dicens. Ecce ego pepigi pactũ meũ tecũ: & eris in patrẽ multarũ gentiũ. Et non
4 vocabitur ultrà nomen tuum Abram: ſed erit nomen
5 tuũ Abrahã; quia patrem multarũ gentiũ dedi te. Et
6 multiplicabo te valde nimis; & ponã te in gentes:
7 & reges qui dominabuntur populis, ex te egredientur. Et ſtatuã pactũ meum
inter me & inter te, & inter ſemẽ tuũ poſt te in generationes ſuas, in fœdus
ſempiternum: ut ſim tuus Deus, et ſeminis tui poſt te.
8 Et dabo tibi, & filiis tuis poſt te, terrã habitationis tuæ; univerſã terrã Chanaan, in hæreditatẽ æternã: et
9 ero eis in Deum. Et dixit Deus Abrahæ; Tu autẽ pactũ meũ ſervabis: tu & filii tui
poſt te, in generationibus ſuis. Hoc eſt pactũ meũ
10 ſervabitis inter verbũ meũ & inter vos, & inter filios tuos poſt te: ut circunci-
datur in vobis omnis maſculus. Et circũcidetis carnẽ
11 præputii veſtri: & erit in ſignũ fœderis inter verbũ meũ, & inter vos. Et filius
octo dierũ circũcidetur in vobis, omnis maſculus in generationibus veſtris: tã natus domi, quàm emptus argento
ab omni filio populorũ, qui non ſunt de filiis tuis.
13 Circũciſione circũcidetur tam natus domi tuæ, quàm emptus argento tuo: & erit
pactũ meum in carne veſtrâ, in pactum æternum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

יז

1 * וַיְהִי אַבְרָם בֶּן־תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא יְיָ אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי אֵל שַׁדַּי הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים׃
2 * וְאֶתְּנָה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָּ וְאַרְבֶּה אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד׃
3 * וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר׃
4 * אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן גּוֹיִם׃
5 * וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אַב־הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ׃
6 * וְהִפְרֵתִי אוֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד וְנָתַתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמְּךָ יֵצֵאוּ׃
7 * וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ׃
8 * וְנָתַתִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֵת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֵת כָּל־אֶרֶץ כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים׃
9 * וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִּשְׁמֹר אַתָּה וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם׃
10 * זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ הִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר׃
11 * וּנְמַלְתֶּם אֶת־בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם׃
12 * וּבֶן־שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בָּיִת וּמִקְנַת כֶּסֶף מִכֹּל בֶּן־נֵכָר אֲשֶׁר לֹא מִזַּרְעֲךָ הוּא׃
13 * הִמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנַת כַּסְפֶּךָ וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית עוֹלָם׃

VERSIO SAMARITANA.

יז

1 * וַיְהִי אַבְרָם בֶּן־תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא יְיָ אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי אֵל שַׁדַּי הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים׃
2 * וְאֶתְּנָה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָּ וְאַרְבֶּה אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד׃
3 * וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר׃
4 * אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן גּוֹיִם׃
5 * וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אַב־הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ׃
6 * וְהִפְרֵתִי אוֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד וְנָתַתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמְּךָ יֵצֵאוּ׃
7 * וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ׃
8 * וְנָתַתִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֵת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֵת כָּל־אֶרֶץ כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים׃
9 * וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִּשְׁמֹר אַתָּה וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם׃
10 * זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ הִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר׃
11 * וּנְמַלְתֶּם אֶת־בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם׃
12 * וּבֶן־שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בָּיִת וּמִקְנַת כֶּסֶף מִכֹּל בֶּן־נֵכָר אֲשֶׁר לֹא מִזַּרְעֲךָ הוּא׃
13 * הִמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנַת כַּסְפֶּךָ וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית עוֹלָם׃

TEXT. ET. VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XVII.

1 ET erat Abram filius nonaginta novẽ annorũ: Tum apparuit Dominus Abrã, & dixit ei, Ego ſum (a) Deus omnipotens: ambula coram me, & eſto perfectus. Dabo
2 enim fœdꝰ meũ inter me, & inter te, & multiplicabo te valdè valdé. Tum cecidit
3 Abram in faciem ſuã, locutúſq; eſt cũ eo Deꝰ, dicens,
4 Ego, ecce fœdus meũ tecũ, ut ſis in patrẽ multitudinis gentiũ: Ideò non vocabitur
5 amplius nomen tuũ Abram, ſed erit nomen tuũ Abrahã: quia patrem multitudinis
6 gentiũ dedi te. Fructificare quoq; te faciam plurimùm: & dabo te in gentẽ, regeſq; de te egredientur. Et ſtabiliam fœdus meũ inter me, &
7 inter te, & inter ſemen tuũ poſt te in generationes eorũ in fœdus perpetuum: ut ſim tibi in Deum, & ſemini tuo
8 poſt te. Itaque dedi tibi & ſemini tuo poſt te terrã peregrinationis tuæ, univerſam terram Chanaan, in poſſeſſionem perpetuam: & ero
9 eis in Deum. Et dixit Deus Abrahæ, Tu quoque fœdus meum ſervabis tu, et (b) ſemen tuum poſt te, in gene-
10 rationes eorum. Hoc eſt fœdus meum quod ſervabitis inter me, et inter vos, et inter ſemen tuum poſt te; Circumcidetur vobis omnis
11 maſculus. Et circumcidetis carnem præputii veſtri: Eritque in ſignum fœderis
12 inter me, et inter vos. Et filius octo dierum circumcidetur vobis, omnis maſculus in generationibus veſtris; natus domi, et acquiſitus argento, (c) ex omni
13 filio alienigenæ qui non eſt ex ſemine tuo. Circumcidendo circumcides natos domi tuæ, et acquiſitos argento: et erit fœdus meum in carne tua in fœdus perpetuum.

VER. SAM. (a) Potens, ſufficiens: (b) filii tui (c) omnis filius gentium, qui non eſt ex filiis tuis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

اَلْفَصْلُ السَّابِعُ عَشَرَ

CAP. XVII.

1 * وَلَمَّا صَارَ اَبْرَامُ ابْنَ تِسْعٍ وَتِسْعِينَ سَنَةً تَرَاءَى لَهُ مَلَاكُ اللّٰهِ وَقَالَ لَهُ اَنَا الْقَادِرُ الْكَافِي اَسْلُكْ فِي
2 طَاعَتِي وَكُنْ صَحِيحًا * وَاَجْعَلُ عَهْدِي بَيْنِي وَبَيْنَكَ * وَاُكَثِّرُكَ جِدًّا جِدًّا * فَوَقَعَ اَبْرَامُ
3 عَلَى وَجْهِهِ وَخَاطَبَهُ اللّٰهُ قَائِلًا * هَا اَنَا جَاعِلٌ عَهْدِي مَعَكَ * وَتَكُونُ اَبًا جُمْهُورِ الْاُمَمِ *
4 * وَلَا يُسَمَّى اَيْضًا اِسْمُكَ اَبْرَامُ * بَلْ يَكُونُ اِسْمُكَ اِبْرٰهِيمُ لِاَنِّي جَعَلْتُكَ اَبَا جُمْهُورِ الْاُمَمِ *
5 * وَاُثْمِرُكَ جِدًّا جِدًّا * وَاَجْعَلُ مِنْكَ اُمَمًا * وَيَخْرُجُ مِنْكَ مُلُوكٌ * وَاُثَبِّتُ عَهْدِي بَيْنِي
6 وَبَيْنَكَ * وَبَيْنَ نَسْلِكَ بَعْدَكَ لِاَجْيَالِهِمْ عَهْدَ الدَّهْرِ * لِاَكُونَ لَكَ اِلٰهًا وَلِنَسْلِكَ بَعْدَكَ
7 * وَاُعْطِيكَ وَنَسْلَكَ بَعْدَكَ بَلْدَةَ سُكْنَاكَ * وَهِيَ جَمِيعُ اَرْضِ كَنْعَانَ حَوْزًا مُؤَبَّدًا * وَاَكُونُ
8 لَكُمْ اِلٰهًا * ثُمَّ قَالَ اللّٰهُ لِاِبْرٰهِيمَ وَاَنْتَ اِحْفَظْ عَهْدِي اَنْتَ وَنَسْلُكَ بَعْدَكَ لِاَجْيَالِهِمْ * هٰذَا
9 عَهْدِي الَّذِي تَحْفَظُونَهُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَبَيْنَ نَسْلِكَ مِنْ بَعْدِكَ * اَنْ يُخْتَنَ كُلُّ ذَكَرٍ مِنْكُمْ *
10 * فَتَخْتِنُونَ الْعُلْفَةَ مِنْ اَبْدَانِكُمْ * وَيَكُونُ عَلَامَةَ عَهْدٍ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ * وَابْنُ ثَمَانِيَةِ اَيَّامٍ
11 يَخْتِنُ كُلُّ ذَكَرٍ مِنْكُمْ لِاَجْيَالِكُمُ الْمَوْلُودُ فِي مَنَازِلِكُمْ وَالْمُشْتَرِي بِثَمَنٍ مِنْ كُلِّ غَرِيبٍ لَيْسَ هُوَ
12 مِنْ نَسْلِكُمْ * اِخْتِتَانًا يَخْتِنُ الْمَوْلُودُ فِي بَيْتِكَ وَالْمُشْتَرِي بِمَالِكَ * وَيَكُونُ عَهْدِي فِي
13 اَبْدَانِكُمْ عَهْدًا مُؤَبَّدًا *

CAP. XVII.

1 CUmq; factus eſſet Abram filius nonaginta novem annorum, apparuit ei Angelus Dei, & dixit illi, Ego ſum potentiſſimus, ſufficientiſſimus; ambula in obedientia mea, et eſto integer. Et ponam
2 fœdus meum inter me, et inter te; et multiplicabo te valdè valdé. Corruitque
3 Abram ſuper faciem ſuam, et allocutus eſt eum Deus, dicens, Ecce ego poſiturus
4 ſum pactum meum tecum, et eris pater nobilitatis gentium. Et non vocabitur
5 amplius nomen tuum Abram, ſed erit nomen tuum Ebrahim: quia conſtitui te patrem excellentiæ gentium. Et fructificare te faciam valdè valdé: et conſtituam ex te gentes, et exibunt ex te reges.
6 Et confirmabo pactum meum inter me et
7 inter te, et inter progeniem tuam poſt te in generationes eorum, pactum ſæculi: ut ſim tibi Deus, & ſtirpi tuæ poſt te.
8 Et dabo tibi et ſtirpi tuæ poſt te, regionem hoſpitii tui, nempe totam terram Chanaan, in poſſeſſionem ſempiternam; et ero vobis Deus. Tum dixit Deus
9 ad Ebrahim, Et tu ſerua pactum meum, tu et progenies tua poſt te in generationes eorum. Hoc eſt pactum meum quod
10 ſeruabitis inter me et inter vos, et inter progeniem tuam poſt te; ut circumcidatur omnis maſculus ex vobis. Circumcide-
11 tiſque præputium de corporibus veſtris; eritque ſignum pacti inter me, et inter vos. Et filius octo dierum circunci-
12 detur; omnis maſculus ex vobis in generationes veſtras, genitus in domibus veſtris, et emptus pretio, ex omni extero
13 qui non eſt ex progenie veſtra. Circumciſione circumcidetur natus domi tuæ, et emptus pecuniâ tuâ; et erit pactum meum in corporibus veſtris, pactum ſempiternum.

ספר בראשית : יז

caro circuncidetur non cùm masculus præputiatus Et

14 וְעָרֵל זָכָר אֲשֶׁר לֹא־יִמּוֹל אֶת־בְּשַׂר

: suis populis de illa anima excidetur & ,ejus præputii

עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה֙ הַנֶּ֣פֶשׁ הַהִ֔וא מֵֽעַמֶּ֖יהָ אֶת־

tuæ uxoris Sarai : Abraham ad Deus dixit Et .fregit meũ fœd*

15 בְּרִיתִ֥י הֵפָֽר׃ וַיֹּ֨אמֶר אֱלֹהִ֜ים אֶל־אַבְרָהָ֗ם שָׂרַי֙ אִשְׁתְּךָ֔

,ejus nomen Sarah quia ,Sarai ejus nomen vocabis non

לֹ֤א תִקְרָא֙ אֶת־שְׁמָ֣הּ שָׂרַ֔י כִּ֥י שָׂרָ֖ה שְׁמָֽהּ׃

,ei benedicam & ,filium tibi eã ex dabo etiam & ,ei benedicam Et

16 וּבֵרַכְתִּי֩ אֹתָ֨הּ וְגַם֩ נָתַ֨תִּי מִמֶּ֜נָּה לְךָ֣ בֵּ֔ן וּבֵרַכְתִּ֖יהָ

cecidit Et .erunt eã ex populorum Reges : gentes in erit &

17 וְהָיְתָ֣ה לגוֹיִ֑ם מַלְכֵ֥י עַמִּ֖ים מִמֶּ֥נָּה יִהְיוּ׃ וַיִּפֹּ֤ל

filio Nunquid:suo corde in dixit & :risit & ,suas facies super Abrahã

אַבְרָהָם֙ עַל־פָּנָ֔יו וַיִּצְחָ֕ק וַיֹּ֥אמֶר בְּלִבּ֖וֹ הַלְבֶּ֣ן

annorum nonaginta filia Sarah an Et ?nascetur annorum centum

מֵאָ֣ה שָׁנָ֔ה יִוָּלֵ֑ד וְאִם־שָׂרָ֥ה הַבַּת־תִּשְׁעִ֖ים שָׁנָ֥ה

Ismahel Utinam : Deum ad Abraham dixit Et ? pariet

18 תֵּלֵֽד׃ וַיֹּ֥אמֶר אַבְרָהָ֖ם אֶל־הָאֱלֹהִ֑ים לוּ֙ יִשְׁמָעֵ֣אל

tua uxor Sarah Verè : Deus dixit Et .tuo conspectu in vivat

19 יִחְיֶ֖ה לְפָנֶֽיךָ׃ וַיֹּ֣אמֶר אֱלֹהִ֗ים אֲבָל֙ שָׂרָ֣ה אִשְׁתְּךָ֔

statuam & : Ischac ejus nomen vocabis & ; filium tibi *pariens*

יֹלֶ֥דֶת לְךָ֖ בֵּ֑ן וְקָרָ֤אתָ אֶת־שְׁמוֹ֙ יִצְחָ֔ק וַהֲקִמֹתִ֥י אֶת־

.eum post ejus semini ,sæculi fœdus in eo cum meum fœdus

בְּרִיתִ֛י אִתּ֖וֹ לִבְרִ֣ית עוֹלָ֑ם לְזַרְעוֹ֖ אַחֲרָֽיו׃

,eum faciam crescere &,ei benedixi Ecce .te audivi Ismahel *ad* Et

20 וְלִֽישְׁמָעֵ֗אל שְׁמַעְתִּיךָ֮ הִנֵּ֣ה בֵרַכְתִּי֒ אֹת֗וֹ וְהִפְרֵיתִ֤י אֹתוֹ֙

principes Duodecim .*plurimũ plurimã in* eum faciam multiplicare &

וְהִרְבֵּיתִ֣י אֹת֔וֹ בִּמְאֹ֖ד מְאֹ֑ד שְׁנֵ֤ים עָשָׂר֙ נְשִׂיאִ֣ם

statuam meũ fœdus Et .magnam gentẽ in eum *dabo* & ,generabit

21 יוֹלִ֔יד וְנָתַתִּ֖יו לְגוֹ֥י גָּדֽוֹל׃ וְאֶת־בְּרִיתִ֖י אָקִ֣ים

anno in hoc tempore in Sarah tibi pariet quem ,Ischac cum

אֶת־יִצְחָ֗ק אֲשֶׁ֨ר תֵּלֶד־לְךָ֤ שָׂרָה֙ לַמּוֹעֵ֣ד הַזֶּ֔ה בַּשָּׁנָ֖ה

desuper Deus ascendit & ;eo cum *loquendum ad absolvit* Et .altero

הָאַחֶֽרֶת׃ וַיְכַל֙ לְדַבֵּ֣ר אִתּ֔וֹ וַיַּ֥עַל אֱלֹהִ֖ים מֵעַ֣ל

& ,suum filium Ismahel Abraham tulit Et .Abraham

22 אַבְרָהָֽם׃ וַיִּקַּ֣ח אַבְרָהָ֗ם אֶת־יִשְׁמָעֵאל֙ בְּנ֔וֹ וְאֵת֙

masculi Ols : *sui a genti acquisitionẽ omnem* & ,suæ domus natos oẽs

כָּל־יְלִידֵ֣י בֵית֔וֹ וְאֵת֙ כָּל־מְקֻנַ֣ת כַּסְפּ֔וֹ כָּל־זָכָ֖ר

eorum præputii carnem circuncidit & ,Abraham domus viris in

בַּאַנְשֵׁ֣י בֵית־אַבְרָהָ֑ם וַיָּמָל֙ אֶת־בְּשַׂ֣ר עָרְלָתָ֔ם

.Deus eo cum est locutus *sicut* ,ipsius diei corpore in

בְּעֶ֥צֶם הַיּ֖וֹם הַזֶּ֑ה כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר אִתּ֥וֹ אֱלֹהִֽים׃

carnem illi circuncidi in ,annorũ novẽ & nonaginta filius Abraham Et

24 וְאַבְרָהָ֗ם בֶּן־תִּשְׁעִ֤ים וְתִשַּׁע֙ שָׁנָ֔ה בְּהִמֹּל֖וֹ

,annorum tredecim filius ,ejus filius Ismahel Et .sui præputii

עָרְלָתֽוֹ׃ וְיִשְׁמָעֵאל֙ בְּנ֔וֹ בֶּן־שְׁלֹ֥שׁ עֶשְׂרֵ֖ה שָׁנָ֑ה

25 .sui præputii *carnem illi circuncidi in*

בְּהִמֹּל֖וֹ אֵ֥ת בְּשַׂ֖ר עָרְלָתֽוֹ׃

Versio VULG. LAT.

14 Masculus, cujus præputii caro circumcisa non fuerit, delebitur anima illa de populo suo : quia pactum meum irritum fecit. Dixit quoque Deus ad Abraham ; Sarai uxorem tuam non vocabis Sarai, sed Saram. Et benedicam ei; & ex illa dabo tibi filium, cui benedicturus sum : eritque in nationes, & reges populorum orientur ex eo. Cecidit Abraham in faciem suam, & risit, dicens in corde suo ; Putásne centenario nascetur filius ? & Sara nonagenaria pariet? Dixitque ad Deum ; Utinam Ismael vivat coram te. Et ait Deus ad Abraham; Sara uxor tua pariet tibi filium, vocabisque nomen ejus, Isaac; & constituam pactum meum illi in fœdus sempiternum, & semini ejus post eum. Super Ismael quoque exaudivite : Ecce, benedicam ei, & augebo & multiplicabo eum valdé : duodecim duces generabit, & faciam illum in gentem magnam. Pactum verò meum statuam ad Isaac, quem pariet tibi Sara tempore isto in anno altero. Cumque finitus esset sermo loquentis cum eo, ascendit Deus ab Abraham. Tulit autem Abraham Ismael filium suum, & omnes vernaculos domus suæ universosque quos emerat, cunctos mares ex omnibus viris domus suæ : & circumcidit carnem præputii eorum statim in ipsa die, sicut præceperat ei Deus. Abraham nonaginta & novem erat annorum, quando circumcidit carnem præputii sui. Et Ismael filius tredecim annos impleverat tempore circumcisionis suæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ ἀπέλιπτος ἄρσην, ὃς οὐ περιτμηθήσεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ γένους αὐτῆς· ὅτι

15 τὴν διαθήκην μου διεσκέδασε. (θ) Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, Σάρα ἡ γυνή σου οὐ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτῆς (ι) Σάρα, Σάῤῥα ἔσαι τὸ ὄνομα αὐτῆς.

16 Εὐλογήσω δὲ αὐτὴν, καὶ δώσω σοι ἐξ αὐτῆς τέκνον· καὶ εὐλογήσω αὐτὸ, καὶ ἔσαι εἰς ἔθνη, καὶ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ

17 αὐτοῦ ἔσονται. Καὶ ἔπεσεν Ἀβραὰμ ὀπὶ (κ) πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐγέλασε· καὶ εἶπεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, λέγων, Εἰ τῷ ἑκατονταετεῖ γενήσεται υἱός ; καὶ (λ) εἰ ἡ Σάῤῥα ἐνενήκοντα ἐτῶν τέξεται;

18 Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν θεὸν, Ἰσμαὴλ

19 οὗτος ζήτω ἐναντίον σου. Εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἀβραὰμ, Ναὶ ἰδοὺ Σάῤῥα ἡ γυνή σου τέξεταί σοι υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσαὰκ· καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτὸν, εἰς διαθήκην (μ) αἰώνιον, καὶ τῷ θεὸς καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν. Περὶ δὲ Ἰσμαὴλ ἰδοὺ ἐπήκουσά σου· (ν) καὶ ἰδοὺ εὐλόγηκα αὐτὸν, καὶ αὐξανῶ αὐτὸν, καὶ πληθυνῶ αὐτὸν σφόδρα. δώδεκα ἔθνη γεννήσει· καὶ

21 δώσω αὐτὸ εἰς ἔθνος μέγα. Τὴν δὲ διαθήκην μου στήσω πρὸς Ἰσαὰκ, ὃν τέξεταί σοι Σάῤῥα εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν τῷ

22 ἐνιαυτῷ τῷ ἑτέρῳ. Συνετέλεσε δὲ λαλῶν πρὸς αὐτὸ, καὶ ἀνέβη ὁ θεὸς ἀπὸ

23 Ἀβραάμ. Καὶ ἔλαβεν Ἀβραὰμ Ἰσμαὴλ τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ, καὶ πάντας τοὺς οἰκογενεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἀργυρωνήτους, καὶ πᾶν ἄρσεν τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβραάμ, καὶ περιέτεμε τὰς ἀκροβυστίας αὐτῶν, ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ θεός.

24 Ἀβραὰμ δὲ (ξ) ἐνενηκονταεννέα ἦν ἐτῶν, ἡνίκα (ο) περιετέμετο τὸ σάρκα

25 τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ. Ἰσμαὴλ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ (π) ἦν ἐτῶν δεκατριῶν, ἡνίκα περιετέμετο τὸ σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ.

MS.A. (θ) Εἶπεν δὲ (ι) Σάρα, ἀλλὰ Σάῤῥα (κ) πρόσωπον, καὶ (λ) εἰ Σάῤῥα (μ) αἰώνιον, καὶ τῷ (ν) καὶ εὐλόγηκα (ξ) ἦν ἐνενηκονταεννέα ἐτῶν, (ο) περιέτεμεν (π) ἐτῶν δεκατριῶν ἦν, ἡνίκα περιετμήθη τὴν

Et qui non fuerit circumcisus, masculus cujus non circumciditur carnem præputii sui octavo die, interibit anima illa de genere suo ; quia testamentum meum dissipavit. Et dixit Deus ad Abraham ; Sara uxor tua, non vocabitur nomen ejus Sara: Sarra erit nomen ejus. Benedicam vero eam, & dabo tibi ex ea filium : Et benedicam illum, & erit in gentes ; & reges gentium ex eo erunt. Et procidit Abraham super faciem suam, & risit : & dixit in animo suo, dicens; Si centum annos habenti nascetur filius ? & si Sarra nonaginta annorum pariet ? Dixit autem Abraham ad Deum ; Ismael hic vivat in conspectu tuo. Dixit autem Deus ad Abraham ; Ita : Ecce Sarra uxor tua pariet tibi filium, & vocabis nomen ejus, Isaac : & statuam testamentum meum ad illum in testamentum æternum ; ut sim illi Deus, & semini ejus post illum. De Ismael autem ecce exaudivi te : & ecce benedixi eum : & amplificabo illum, & multiplicabo illum valdé : duodecim gentes generabit ; & dabo illum in gentem magnam. Testamentum autem meum statuam ad Isaac ; quem pariet tibi Sarra in tempore hoc, in anno altero. Consummavit autem loquens ad eum : & ascendit Deus ab Abraham. Et sumpsit Abraham Ismael filium suum, et omnes vernaculos suos, & omnes emptitios, & omne masculinum virorum, qui erant in domo Abrahami : & circumcidit præputia eorum in tempore dicti illius ; sicut locutus erat ei Deus. Abraham autem erat nonaginta novem annorum, cùm circumcisus est carnem præputii sui. Ismael autem filius ejus erat annorum tredecim, cùm circumcisus est carnem præputii sui.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et præputiatus masculus cujus præputii caro minimè circuncidetur, peribit anima illa de populo suo: fœdus *enim* meũ irritum fecit. Rursus dixit Deus Abrahamo, Sarai uxoris tuæ ne voces nomen ejus Sarai, quia Sara est nomen ejus. Et benedicam ei, & dabo etiam tibi ex ea filium, cui benedicam; erítq; in populos, & reges gentium ex eo erunt. Et procidit Abraham super vultũ suum, ac risit; dixítq; in corde suo, Filio centum annorum nascetur filius? An Sara filia nonaginta annorum pariet? Ait autem Abraham Deo, O utinam Ismael vivat corã te. Et dixit Deus Abrahamo, Verè Sara uxor tua pariet tibi filium, & vocabis nomen ejus, Isahac : & statuam pactum meum cum eo in fœdus sempiternum, & cum ejus progenie post eum. Quod autem ad Ismael, audivi te : ecce benedixi ei, & multiplicavi eum, & magnificavi illum summoperè; duodecim principes generabit, & faciam eum in gentem magnam. Et fœdus meum statuam cum Isahac, quẽ pariet tibi Sara tempore isto in anno altero. Cúmq; defiisset loqui cum eo, sublatus est Deus ab Abraham. Et adduxit Ismaelem filium suum, & omnes vernaculos suos, omnésq; emptos argento ipsius, omnem *scilicèt* marem inter domesticos Abrahami : & circuncideruntcarnem præputii sui ipso eodem die, quemadmodùm locutus fuerat cum eo Deus. Porrò Abraham natus erat annos nonaginta novem, quando circuncidit carnem præputii sui. Ismael autem filius ejus natus erat annos tredecim, quando circumcidit carnẽ præputii ejus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

14 וְעָרֵל דְּכוּרָא דְּלָא יִעְדַּר יָת־ בִּסְרָא דְעָרְלְתֵיהּ וְיִשְׁתֵּצֵי אֱנָשָׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ יָת־ קְיָמִי אֲשַׁנִּי :

15 וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם שָׂרַי אִתְּתָךְ לָא־ תִקְרֵי יָת שְׁמַהּ שָׂרַי אֲרֵי שָׂרָה שְׁמַהּ : 16 וַאֲבָרֵךְ יָתַהּ וְאַף אִתֵּן מִנַּהּ לָךְ בַּר וַאֲבָרְכִנַּהּ וּתְהֵי לִכְנִשִׁין מַלְכִין דְּשַׁלִּיטִין בְּעַמְמַיָּא מִנַּהּ יִהְוֹן : 17 וּנְפַל אַבְרָהָם עַל־ אַפּוֹהִי וְחַדִּי וַאֲמַר בְּלִבֵּיהּ הֲלִבְר מְאָה־ שְׁנִין יְהֵי וְלַד וְאִם־ שָׂרָה חַבְרַת תְּשְׁעִין שְׁנִין תְּלִיד ; וַאֲמַר 18 אַבְרָהָם קֳדָם יְיָ לְוַי יִשְׁמָעֵאל יִתְקַיַּם קֳדָמָךְ : 19 וַאֲמַר יְיָ בְּקוּשְׁטָא שָׂרָה אִתְּתָךְ תְּלִיד לָךְ בַּר וּתְקָרֵי יָת־ שְׁמֵיהּ יִצְחָק וְאָקִים יָת קְיָמִי עִמֵּיהּ לְקְיָם עָלַם לִבְנוֹהִי : 20 בְּתְרוֹהִי וְעַל יִשְׁמָעֵאל קַבִּילִית צְלוֹתָךְ הָא בָּרְכִית יָתֵיהּ וְאַפְרֵישׁ יָתֵיהּ וְאַסְגֵּי יָתֵיהּ לְחַדָּא לְחַדָּא תְּרֵי עֲסַר רַבְרְבִין יוֹלִיד וְאֶתְּנִנֵּהּ לְעַם סַגִּי : 21 וְיָת קְיָמִי אָקִים עִם־ יִצְחָק דִּי תְלִיד לָךְ שָׂרָה לְזִמְנָא הָדֵין בְּשַׁתָּא אָחֳרִנְתָּא : 22 וְשֵׁצִי לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ וְאִסְתַּלַּק יְקָרָא דְּיָ מֵעַל וְהֲוָה דְאַבְרָהָם : 23 וּדְבַר אַבְרָהָם יָת־ יִשְׁמָעֵאל בְּרֵיהּ וְיָת כָּל־ יְלִידֵי בֵיתֵיהּ וְיָת כָּל־ וּבְנֵי כַסְפֵּיהּ כָּל־ דְּכוּרָא בַּאֲנָשֵׁי בֵּית אַבְרָהָם וּגְזַר יָת־ בִּסְרָא דְעָרְלַתְהוֹן בְּגַרְמָא יוֹמָא הָדֵין : כְּמָא דִי־ מַלֵּל עִמֵּיהּ יְיָ : 24 וְאַבְרָהָם בַּר־ תְּשְׁעִין וְתִשַׁע שְׁנִין כַּד־ גְּזַר בִּסְרָא דְעָרְלְתֵיהּ : 25 וְיִשְׁמָעֵאל בְּרֵיהּ בַּר־ תְּלַת עֲסַר שְׁנִין כַּד־ גְּזַר יָת־ בִּסְרָא דְעָרְלְתֵיהּ :

14 Et masculus habens præputium, qui non circumciderit carnẽ præputii sui, peribit homo ille de populo suo : quoniam pactum meum irritum fecit. 15 Et dixit Deꝰ ad Abrahã; Sarai uxorem tuam, non vocabis nomen ejus Sarai : sed Sara est 16 nomen ejus. Et benedicam ei ; & insuper dabo tibi ex eâ filium : & benedicam ei, & erit in gentes ; & reges qui dominabuntur populis, 17 ex eâ erunt. Et cecidit Abrahã super faciem suam, & gavisus est : Et dixit in corde suo ; Nunquid homini centum annorum *erit* filius? Et si Sara nonagenaria 18 pariet ? Et dixit Abraham coram Deo : Utinam Ismael 19 pmaneat coram te. Et dixit Deus; In veritate Sara uxor tua pariet tibi filium, et vocabis nomen ejus Isaac : & statuam pactum meum cum eo, in pactum æternum filiis suis post eum. 20 Et super Ismael suscepi orationem tuam : ecce benedixi ei, & crescere eum faciam, & multiplicabo eum valde nimis : duodecim principes generabit, & ponã eum in gentem magnam. 21 Et pactũ meum statuam cum Isaac : quem pariet tibi Sara, in tempore isto anno altero. 22 Et cùm consummasset loqui cum eo : ascendit gloria Dñi dẽsuper Abraham. 23 Et tulit Abrahã Ismaelem filium suum, & omnes vernaculos domus suæ, & omnes quos emerat argento suo ; cunctos masculos ex viris domus Abrahæ : et circuncidit carnem præputii eorum in ipsâ die ; sicut locutus est cum eo Deus. 24 Et Abraham erat filius nonaginta & novem annorum, quando circuncidit carnem præputii sui. 25 Et Ismael filius ejus erat filius tredecim annorum, quando circuncisa est caro præputii sui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 * זכר אשר לא־ימול את־ בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה את־ בריתי הפר :

15 ** ויאמר אלהים אל־אברהם שרי אשתך לא־תקרא את־ שמה כי שרה שמה : 16 וברכתי אתה והיתה לגוים מלכי עמים ממנה יהיו : 17 * ויפל אברהם על־ פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם־ שרה בת־ תשעים שנה תלד : 18 * ויאמר אברהם אל־ אלהים לו ישמעאל יחיה לפניך : 19 ויאמר אלהים אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את־ שמו יצחק והקמתי את־ בריתי אתו לברית עולם לזרעו אחריו : 20 ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אתו והפריתי אתו והרביתי אתו במאד מאד שנים עשר נשאים יוליד ונתתיו לגוי גדול : 21 ואת־ בריתי אקים את־ יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת : 22 ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם : 23 ויקח אברהם את־ ישמעאל בנו ואת כל־ ילידי ביתו ואת כל־ מקנת כספו כל־ זכר באנשי בית אברהם וימל את־ בשר ערלתם בעצם היום הזה כאשר דבר אתו אלהים : 24 ואברהם בן־ תשעים שנה ותשע שנים בהמלו את־ בשר ערלתו : 25 וישמעאל בנו בן־ שלש עשרה שנה בהמלו את־ בשר ערלתו :

VERSIO SAMARITANA.

14 * וזכר אשר לא־ימול את־ בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה את־ בריתי הפר :

15 ** ויאמר אלהים אל־אברהם שרי אשתך לא־תקרא את־ שמה כי שרה שמה : 16 וברכתי אתה והיתה לגוים מלכי עמים ממנה יהיו : 17 * ויפל אברהם על־ פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם־ שרה בת־ תשעים שנה תלד : 18 * ויאמר אברהם אל־ אלהים לו ישמעאל יחיה לפניך : 19 ויאמר אלהים אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את־ שמו יצחק והקמתי את־ בריתי אתו לברית עולם לזרעו אחריו : 20 ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אתו והפריתי אתו והרביתי אתו במאד מאד שנים עשר נשאים יוליד ונתתיו לגוי גדול : 21 ואת־ בריתי אקים את־ יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת : 22 ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם : 23 ויקח אברהם את־ ישמעאל בנו ואת כל־ ילידי ביתו ואת כל־ מקנת כספו כל־ זכר באנשי בית אברהם וימל את־ בשר ערלתם בעצם היום הזה כאשר דבר אתו אלהים : 24 ואברהם בן־ תשעים שנה ותשע שנים בהמלו את־ בשר ערלתו : 25 וישמעאל בנו בן־ שלש עשרה שנה בהמלו את־ בשר ערלתו :

14 Præputium autem masculi cujus non circumcisa fuerit caro præputii sui in die octavo, ipsius exterminabitur anima de populis suis : fœdus meũ (d) fregit. Et dixit Deus Abrahæ ; Sarai 15 uxoris tuæ, non vocabitur nomen Sarai, sed erit Sara nomen ejus. Benedicã enim eam, atque etiam dabo ex ea tibi filium. Et benedi- 16 cam eum, & erit in gentes, regesque populorum ex eo erunt. Tum cecidit Abraham 17 in faciem suam, & risit ; & dixit in corde suo, Nunquid filius centum annorum gignã ? aut Sara filia nonaginta annorum pariet? Dixitq; Abraham Deo, 18 Utinam Ismael vivat in cõspectu tuo. Ait verò Deus, (e) Ecce, certò Sara uxor 19 tua pariet tibi filium ; & vocabis nomen ejus, Isaac : & stabiliam fœdus meum cum eo in fœdus æternum, & cum semine ejus post 20 eum. De Ismaele autem audivi te : ecce benedixi eum, & fructificare faciam eum, & multiplicabo eum valdè valde. Duodecim principes gignet, ponámque eum in gentem magnã. Sed 21 fœdus meum stabiliam cum Isaco, quem pariet tibi Sara in tempore isto, in anno altero. Finitóq; sermone cum 22 eo, ascendit (f) Deus ab Abraham. Postea accepit Abraham Ismaelẽ filium suum, & omnes vernaculos 23 domus suæ, & omnem argento emptum, omnem masculum in viris domus Abraham : & circumcidit carnem præputii eorum in illo ipso die, sicut locutus fuerat cum eo Deus. Abra- 24 ham autẽ filius erat nonaginta novem annorum, cùm circumcidit carnem præputii sui. Ismael verò filius 25 ejus natus erat tredecim annos, cùm circumcisa fuit caro præputii ejus.

VERS.SAM. (d) obliviscefecit. (e) Ecce non (f) Angelus Domini ab

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وَاَيُّ اَغْلَفٍ مِنَ الذُّكُورِ لَمْ تُحْسَنِ الْغُلْفَةُ مِنْ بَدَنِهِ بِقَطْعِ تِلْكَ النَّفْسِ مِنْ قَوْمِهَا * اِذْ
15 قَدْ فَسَخَ عَهْدِي * ثُمَّ قَالَ اللّٰهُ لِاِبْرَاهِيمَ سَارَايِ زَوْجَتِكَ لَا تُسَمِّهَا سَارَايَ بَلْ سَمِّهَا سَارَ *
16 فَاِنِّي اُبَارِكُ فِيهَا * وَاُعْطِي لَكَ مِنْهَا اَبْنًا وَاُبَارِكُهَا * وَيَكُونُ مِنْهَا اُمَمٌ وَمُلُوكُ الشُّعُوبِ مِنْهَا
17 يَخْرُجُونَ * فَوَقَعَ اِبْرَهِيمُ عَلَي وَجْهِهِ وَضَحِكَ سُرُورًا وَقَالَ فِي نَفْسِهِ * اَلِاِبْنِ مِائَةِ سَنَةٍ يُولَدُ اَوْ سَارَ
18 اِبْنَةِ تِسْعِينَ سَنَةً تَلِدُ * فَقَالَ اِبْرَهِيمُ لِلّٰهِ لَيْتَ اِسْمٰعِيلُ يَحْيَا بَيْنَ يَدَيْكَ * فَقَالَ اللّٰهُ لٰكِنْ
19 سَارَ زَوْجَتُكَ سَتَلِدُ لَكَ اَبْنًا وَتُسَمِّيهِ اِسْحٰقَ * وَاُثَبِّتُ عَهْدِي مَعَهُ عَهْدًا مُؤَبَّدًا وَمَعَ نَسْلِهِ
20 بَعْدَهُ * وَقَدْ سَمِعْتُ قَوْلَكَ فِي اِسْمٰعِيلَ * وَهَا اَنَا مُبَارِكٌ فِيهِ * وَاُنْمِي وَاُكَثِّرُهُ جِدًّا جِدًّا *
21 وَيُولَدُ اَثْنَي عَسَرَ سَرِيفًا * وَاَجْعَلُ مِنْهُ اُمَّةً عَظِيمَةً * وَعَهْدِي اُثَبِّتُهُ مَعَ اِسْحٰقَ الَّذِي
22 تَلِدُهُ لَكَ سَارَ فِي مِثْلِ هٰذَا الْوَقْتِ فِي السَّنَةِ الْاٰتِيَةِ * فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ مُخَاطَبَتِهِ اِرْتَفَعَ مَلَاكُ
23 اللّٰهِ عَنِ اِبْرَاهِيمَ * فَاَخَذَ اِبْرَاهِيمُ اِسْمٰعِيلَ اَبْنَهُ * وَجَمِيعَ وِلْدَانِ بَيْتِهِ * وَسَائِرَ الْمُسْتَبَّرِ بِمَالِهِ *
مَعَ كُلِّ ذَكَرٍ مِنْ اَهْلِ مَنْزِلِهِ * مُحْسَنِ الْغُلْفَةِ مِنْ اَبْدَانِهِمْ فِي هٰذَا الْيَوْمِ * حَسْبَ مَا اَمَرَ اللّٰهُ بِهِ *
24 * وَاِبْرَاهِيمُ اَبْنُ تِسْعٍ وَتِسْعِينَ سَنَةً عِنْدَ حَسْمِ لَحْمِ قُلْفَتِهِ * وَكَانَ اِسْمٰعِيلُ اَبْنُهُ اَبْنَ ثَلَاثِ
25 عَسَرَ سَنَةً حِينَ حُسِمَ الْغُلْفَةُ مِنْ بَدَنِهِ *

Et si cujus præputium habentis ex masculis, non circumcisum fuerit præputium de corpore ipsius, abscindetur talis anima à gente suâ, eò quòd jam violaverit pactum meum. Adhuc dixit Deus ad Ebrahim, Sarai uxorem tuam ne voces Sarai, sed voca eam Sara. Nam benedicam illam, & dabo tibi ex ea filium, & benedicam eam, & erit ex ea gens, & reges populorum de ea exibunt. Cecidítque Ebrahim super faciem suam, et risit præ gaudio, & dixit in semetipso, Anne filio centum annorum erit proles? an verò Sara filia nonaginta annorum pariet? Dixítque Ebrahim Deo, Utinam Ismail vivat in conspectu tuo. Dixítque Deus; Imò Sara uxor tua pariet tibi filium, & vocabis eum Ishac, & confirmabo pactum meum cum ipso, pactum sempiternum, & cum progenie illius post eum. Etiam audivi sermonem tuum de Ismail ; & ecce ego benedicturus sum ei, & fructificare faciam eum, & multiplicabo eum valdè valdè, & gignet duodecim nobiles, & constituam ex ipso gentem magnam. Et pactum meum confirmabo cum Ishac, quem pariet tibi Sara in simili huic tempore, in anno venturo. Cumque finisset colloquium suum, sublatus est Angelus Dei ab Ebrahim. Et accepit Ebrahim Ismail filium suum, & omnes natos domus suæ, et cunctos emptos pecuniâ suâ cum omni masculo ex domesticis suis, circunciditque præputium de corporibus eorum in ista die, secundùm id quod præcepevat ei Deus. Et Ebrahim erat filius nonaginta novem annorum, cùm circumcidit carnem præputii sui. Et erat Ismail filius ejus natus tredecim annos, quando circumcidit præputium è corpore ipsius.

ספר בראשית : יח

ejus filius Iſmahel &, Abraham eſt circunciſus ipſius diei corpore In
26 בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ :
à argenti acquiſitio & ,domûs natus ,ejus domus viri omnes Et
27 וְכָל־אַנְשֵׁי בֵיתוֹ יְלִיד בַּיִת וּמִקְנַת כֶּסֶף מֵאֵת
.eo cum ſunt circunciſi alieniginæ filio
בֶּן־נֵכָר נִמֹּלוּ אִתּוֹ :

CAP. XVIII. יח.

oſtio ſedens ipſe Et .Mamre quercub' in Dñs ei eſt viſus Et
1 וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח־
.vidit &,ſuos oculos elevavit Et .*diem æcaluiſſet ut* tabernaculi
הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם : וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא
cucurrit &,vidit Et :*cum ſuper ſtantes* viri tres ecce Et
2 וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו וַיַּרְא וַיָּרָץ
.terram in ſe incurvavit &,tabernaculi oſtio ab eorum occurſum in
לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה :
,tuis oculis in gratiam inveni nunc ſi ,*mei Domini* :dixit Et
3 וַיֹּאמַר אֲדֹנָי אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
,aquæ parum nunc Tolletur .tuo ſervo *déſuper* tranſeas *queſo* ne
4 אַל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדֶּךָ : יֻקַּח־נָא מְעַט־מַיִם
buccellã capiam Et .arbore ſub innitimini &,veſtros pedes lavate &
5 וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ : וְאֶקְחָה פַת־
idcirco quia ,tranſibitis poſteà ,veſtrum cor fulcite &,panis
לֶחֶם וְסַעֲדוּ לִבְּכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי־עַל־כֵּן
quemadmodùm facias Sic :dixerunt Et .veſtrum ſervum ad tranſiſtis
עֲבַרְתֶּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר
,Sarah ad tabernaculum ad ,Abraham feſtinavit Et .es locutus
6 דִּבַּרְתָּ : וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל־שָׂרָה
fac & conſperge ſimilæ farinæ ſata tria ,Feſtina :dixit Et
וַיֹּאמֶר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח סֹלֶת לוּשִׁי וְעֲשִׂי
filium tulit &,Abraham cucurrit *bovem* ad Et.ſubcinericios panes
7 עֻגוֹת : וְאֶל־הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־
faciendum ad feſtinavit &,puerum ad dedit &,bonum & tenerũ bovis
בָּקָר רַךְ וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנָּעַר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת
,*fecerat* quem ,bovis filium &,lac & butyrum tulit Et .eum
8 אֹתוֹ : וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה
,arbore ſub *eos ſuper ſtans* ipſe & ,*eorum conſpectum ad dedit* &
וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא־עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ
Ecce :dixit Et ?tua uxor Sarah Ubi :eum ad dixerũt Et.comederũt &
9 וַיֹּאכֵלוּ : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה
tempus ſecẽdùm te ad revertar Revertendo :dixit Et .tabernaculo in
10 בָּאֹהֶל : וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת
oſtio audiens Sarah Et :tuæ uxori Sarah filius ecce Et .vitæ
חַיָּה וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וְשָׂרָה שֹׁמַעַת פֶּתַח
ſenes Sarah & Abraham Et .cum poſt *ipſum &* ,tabernaculi
11 הָאֹהֶל וְהוּא אַחֲרָיו : וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים
.mulierum ut *via* Sarah ipſi eſſe Deſierat .dies in *venientes*
בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים :

Verſio VULG. LAT.

26 Eâdem die circumciſus eſt Abraham & Iſmael filius ejus. Et omnes viri domus illius, tam vernaculi, quàm emptitii & alienigenæ, pariter circumciſi ſunt.

27

CAP. XVIII.

1 APparuit autem ei Dominus in convalle Mambre, ſedenti in oſtio tabernaculi ſui, in ipſo fervore diei. Cúmq; elevâſſet oculos, apparuerunt ei tres viri ſtãtes prope eum: quos cùm vidiſſet, cucurrit in occurſum eorum de oſtio tabernaculi, & adoravit in terram. Et dixit, Domine, ſi inveni gratiam in oculis tuis, ne tranſeas ſervum tuum: Sed afferam pauxillum aquæ, & lavate pedes veſtros, & requieſcite ſub arbore. Ponámque buccellam panis, & confortate cor veſtrum; poſteà tranſibitis: idcircò enim declinâſtis ad ſervũ veſtrum. Qui dixerunt, Fac ut locutus es. Feſtinavit Abraham in tabernaculum ad Saram, dixítq; ei; Accelera, tria ſata ſimilæ commiſce, & fac ſubcinericios panes. Ipſe verò ad armentum cucurrit, & tulit inde vitulum tenerrimum & optimum, deditq; puero: qui feſtinavit & coxit illum. Tulit quoque butyrum & lac, & vitulum quem coxerat, & poſuit coram eis: ipſe verò ſtabat juxta eos ſub arbore. Cúmq; comediſſent, dixerunt ad eum; Ubi eſt Sara uxor tua? ille reſpondit, Ecce in tabernaculo eſt. Cui dixit, Revertens veniam ad te tempore iſto, vitâ comite, & habebit filium Sara uxor tua. Quo audito, Sara riſit poſt oſtium tabernaculi. Erant autem ambo ſenes, provectæque ætatis; & deſierant Saræ fieri muliebria.

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 (ρ) Ἐν τῇ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, περιετμήθη Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσμαὴλ ὁ υἱὸς
27 αὐτοῦ, Καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ οἱ οἰκογενεῖς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀργυρώνητοι ἐξ ἀλλογενῶν (σ) ἐθνῶν.

Κεφ. ιη'.

1 Ὤφθη δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς πρὸς τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῇ, καθημένῳ αὐτοῦ ὅτι τῆς θύρας ἡ σκιωῆς αὐτῆ μεσημβρίας. Ἀνα-
2 βλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδε. καὶ ἰδοὺ τρεῖς ἄνδρες εἱστήκεισαν ἐπάνω αὐτοῦ καὶ ἰδὼν, προσέδραμεν εἰς συναντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκιωῆς αὐτῆ·
3 καὶ προσεκύνησεν ὅτι τὴν γῆν. Καὶ εἶπε, Κύριε, εἰ ἄρα ἔυρον χάριν ἐναντίον σε,
4 μὴ παρέλθῃς τὸν παῖδά σε. Ληφθήτω δὴ ὕδωρ, καὶ (α) νιψάτωσαν τοὺ πόδας ὑμῶν· καὶ καταψύξατε ὑπὸ τὸ δένδρον.
5 Καὶ λήψομαι ἄρτον, καὶ φάγεσθε. καὶ μετὰ τοῦτο παρελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, ἕ ἕνεκεν ἐξεκλίνατε πρὸς τὸν παῖδα ὑμῶν. Καὶ εἶπεν, Οὕτω ποίησον, καθὼς
6 εἴρηκας. Καὶ ἔσπευσεν Ἀβραὰμ εἰς τὴν σκιωὴν πρὸς Σάῤῥαν, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Σπεῦσον, καὶ φύρασον τρία μέτρα σεμιδάλεως, καὶ ποίησον ἐγκρυφίας. Καὶ
7 εἰς τὰς βόας ἔδραμεν Ἀβραὰμ, καὶ ἔλαβεν (β) ἀπαλὸν μοσχάριον καὶ καλὸν, καὶ ἔδωκε τῷ παιδὶ, καὶ ἐτάχυνε τοῦ ποιῆσαι
8 αὐτό. Ἔλαβε δὲ βούτυρον, καὶ γάλα, καὶ τὸ μοσχάριον ὃ ἐποίησε· καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς, καὶ (γ) ἔφαγον. αὐτὸς δὲ παρίστηκει
9 αὐτοῖς ὑπὸ τὸ δένδρον. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν, Ποῦ Σάῤῥα ἡ γυνή σε; ὁ δὲ ἀπεκριθεὶς, εἶπεν, Ἰδοὺ, ἐν τῇ σκιωῇ. Εἶ-
10 πε δὲ, Ἐπαναστρέφων ἥξω πρὸς σὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς ὥρας, καὶ ἔξει υἱὸν Σάῤῥα ἡ γυνή σε. Σάῤῥα δὲ ἤκουσε πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς σκιωῆς, ὄπισθεν αὐτοῦ.
11 Ἀβραὰμ δὲ καὶ Σάῤῥα πρεσβύτεροι προβεβηκότες ἡμερῶν· ἐξέλιπε (δ) δὲ τῇ Σάῤῥᾳ γίνεσθαι τὰ γυναικεῖα.

MS. A. (ρ) Ἐν τῷ, (σ) ἐθνῶν, περιέτεμεν αὐτούς.

Κεφ. ιη'.

MS. A. (α) νιψάτω (β) μοσχάριον ἁπαλὸν καὶ (γ) ἐφάγοσαν. (δ) δὲ Σάῤῥᾳ

In tempore autem diei illius circumciſus eſt Abraham, & Iſmael filius ejus, Et omnes viri domus ejus, & vernaculi ejus, & emptitii ex alienigenis gentibus.

CAP. XVIII.

1 APparuit autem ei Deus ad quercum Mambre, cùm ille ſederet in oſtio tabernaculi ſui in meridie. Et reſpiciens oculis ſuis vidit; & ecce tres viri ſtabant ſuper eum: & videns, procurrit obviàm illis ab oſtio tabernaculi ſui; & adoravit ſuper terram. Et dixit, Domine, ſi utique inveni gratiam ante te, nè prætereas ſervum tuum. Sumatur jam aqua, (a) & lavent pedes veſtros: & refrigerate ſub arbore. Et ſumam panem, & manducabitis; & poſteà tranſibitis ad viam veſtram, propter quod declinâſtis ad ſervum veſtrum. (b) Et dixit, Sic fac, ſicut dixiſti. Et feſtinavit Abraham in tabernaculum ad Sarram, & dixit ei, Feſtina, & conſperge (c) tres menſuræ ſimilæ, & fac ſubcineritia. Et in boves cucurrit Abraham, & ſumpſit tenerum vitulum, & bonum, & dedit puero, & properavit (d) ad faciendum illum. Sumpſit autem butyrum, & lac, & vitulum quem fecerat, & apposuit eis; & manducaverunt: ipſe autem adſtabat eis ſub arbore. Dixit autem ad eum, Ubi eſt Sarra uxor tua? Ille autem reſpondens, dixit; Ecce in tabernaculo. Dixit autem, Revertens veniam ad te in tempore hoc (e) in horas, & habebit filium Sarra uxor tua. Sarra autem audivit ad oſtium tabernaculi, cùm eſſet poſt eum. Abraham autem & Sarra ſeniores, progreſſi in diebus: defecerans autem Sarræ fieri muliebria.

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Eodẽ ipſo die circumcidit Abraham Iſmaelem filium ſuum; Omnéſque domeſticos ſuos, tam natos domi ſuæ, quàm emptos argento ipſius: etiam filios peregrinorum circumcidit ſecum.

CAP. XVIII.

ET apparuit ei Dñs in quercu Mamre, dum ipſe ſederet in oſtio tabernaculi, æſtuante die. Et ſublatis oculis ſuis reſpexit, & ecce tres viros aſtantes illi: quos cùm vidiſſet, cucurrit in occurſum eorum ab oſtio tabernaculi, & adoravit in terrã. Et dixit, Domine, ſi inveni miſericordiã in oculis tuis, ne prætereas ſervum tuum. Sumam paulum aquæ, & lavabo pedes veſtros, & recumbite ſub arbore. Et accipite fruſtulum panis, & fulcite cor veſtrum, ac poſteà tranſibitis: quandoquidẽ ita tranſiiſtis prope ſervũ veſtrũ. Et dixerũt, Sic facies quemadmodũ dixiſti. Igitur feſtinans Abrahã, cucurrit in tabernaculũ ad Sara, dixítq;, Citò tria ſata farinæ ſimilæ pinſe, & fac placentam. Et ad armentũ currens Abrahã, cepit vitulũ unũ pinguẽ ac bonũ, deditq; puero, qui feſtinavit ad componendũ illũ. Et accipiens butyrũ & lac cũ vitulo quem apparaverat, appoſuit illis; ipſe verò aſſiſtebat eis ſub arbore: & comederunt. Et dixerunt ei, ubi eſt Sara uxor tua? qui ait, Ecce in tabernaculo. Prætereà dixerunt illi, Revertens revertar ad te circiter tempus hoc, ipſã ſuperſtite, & erit filius Saræ uxori tuæ. Sara verò audivit in oſtio tabernaculi, ipſo à tergo exiſtente. Et quidem Abraham & Sara ſenuerant & proceſſerant in annos; deſierátque eſſe ipſi Saræ uſus muliebris.

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

26 בְּכַרְן יוֹמָא הָדֵין עֲרַל אַבְרָהָם
27 וְיִשְׁמָעֵאל בְּרֵיהּ: וְכָל־אֱנָשֵׁי
בֵּיתֵיהּ יְלִידֵי בֵיתָא וּזְבִינֵי בְּסַפָּא
מִן בְּנֵי־עַמְמַיָּא עֲרַלוּ עִמֵּיהּ:

יח

1 וְאִתְגְּלִי לֵיהּ יְיָ בְּמֵישְׁרֵי מַמְרֵא
2 וְהוּא יָתִיב בְּתָרַע מַשְׁכְּנָא
כְּמִיחֲם יוֹמָא: וּזְקַף עֵינוֹהִי
וְחָזָא וְהָא תְלָתָא גַבְרִין קָיְמִין
עֲלָוֹהִי וְחָזָא וְרָהֵט לְקַדְמוּתְהוֹן
3 מִתָּרַע מַשְׁכְּנָא וְסָגִיד עַל אַרְעָא:
וְאָמַר יְיָ אִם־כְּעַן אַשְׁכַּחִית
רַחֲמִין בְּעֵינָךְ לָא כְעַן תְּעִבַּר
4 מֵעַל עַבְדָּךְ: יִסְבוּן כְּעַן וְעִיר מַיָּא
וְאִסְחוּ רַגְלֵיכוֹן וְאִסְתְּמִיכוּ תְּחוֹת
5 אִילָנָא: וְאֶסַּב פִּתָּא דְלַחְמָא
וְסָעִדוּ לִבְכוֹן בָּתַר־כֵּן תְּעִבְּרוּן
אֲרֵי עַל־כֵּן עֲבַרְתּוּן עַל עַבְדְּכוֹן
וַאֲמָרוּ כֵּן תַּעְבֵּיד כְּמָא דְמַלֶּלְתָּא:
6 וְאוֹחִי אַבְרָהָם לְמַשְׁכְּנָא לְוָת
שָׂרָה וַאֲמַר אוֹחִי תְּלַת סְאִין
קֶמְחָא דְסוֹלְתָּא לוּשִׁי וְעַבְּדִי
7 גְּרִיצָן: וּלְוָת תּוֹרִי דְּרַהֵט אַבְרָהָם
וּנְסִיב בַּר־תּוֹרֵי רַכִּיךְ וְטָב וְיָהֵב
לְעֻלֵּימָא וְאוֹחִי לְמֶעְבַּד יָתֵיהּ:
8 וּנְסִיב שִׁמְנָא וְחָלְבָּא וּבַר־תּוֹרֵי דִּי
עֲבַד וְיָהַב קֳדָמֵיהוֹן וְהוּא מְשַׁמֵּשׁ
עֲלֵיהוֹן תְּחוֹת אִילָנָא וַאֲכָלוּ:
9 וַאֲמַרוּ לֵיהּ אַיֵּה שָׂרָה אִתְּתָךְ וַאֲמַר
10 הָא בְּמַשְׁכְּנָא: וַאֲמַר מֵיתֵב אֵתוּב
לְוָתִךְ כְּעִדָּן רְאִתּוּן קַיְמִין וְהָא
בַר לְשָׂרָה אִתְּתָךְ וְשָׂרָה
שְׁמַעַת בְּתָרַע מַשְׁכְּנָא וְהוּא
11 אֲחוֹרוֹדֵי: וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה
סָבוּ עֲלוּ בְּיוֹמִין פְּסַק מְלַחֲהוֹן
לְשָׂרָה אוֹרַח כִּנְשָׁיָא

26 In ipsâ die circuncisus est Abraham, & Ismael filius
27 ejus. Et omnes viri domus suæ, tam vernaculi, quàm emptitii de filiis populorũ, circuncisi sunt cum eo.

CAP. XVIII.

1 ET apparuit ei Dominus in convalle Mamre: & ipse sedebat in ostio tabernaculi, cùm incaluissent dies. Et
2 levavit oculos suos, & vidit; & ecce tres viri stantes juxta eum: & vidit, & cucurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi; & adoravit super terram. Et
3 dixit: Domine, si inveni nunc gratiam *in oculis tuis*; ne trâseas obsecro, à servo tuo. Accipiât nunc pauxillum aquæ, & lavate pedes vestros: & recumbite
4 sub arbore. Et accipiã buccellam panis, & confortate cor vestrum, posteà transibitis, quia idcircò transistis
5 juxta servum vestrum: Et dixerũt; Sic facies, sicut locutus es. Et festinavit Abraham in tabernaculum,
6 ad Sarâ: & dixit; Accelera tria sata farinæ simulæ, commisce, & fac placentas. Et
7 ad boves cucurrit Abraham: & tulit vitulum tenerum & optimum, & dedit puero; & festinavit ut coqueret eũ. Et tulit butyrũ,
8 & lac, & vitulum quem coxerat; & posuit corã eis: & ipse ministrabat juxta eos sub arbore, & comederunt. Et dixerunt ei; Ubi est
9 Sara uxor tua? & dixit, Ecce in tabernaculo est. Et ait; revertens revertar ad te, in
10 tempore isto quo vos eritis vivi; & ecce filius erit Saræ uxori tuæ: Et Sara audiebat in ostio tabernaculi, & ostium erat à tergo ejus. Abraham autem &
11 Sara senuerant & provectæ erant ætatis: & defierat esse Saræ consuetudo mulierum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

26 בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ׃
27 וְכָל אַנְשֵׁי בֵיתוֹ יְלִיד בָּיִת וּמִקְנַת כֶּסֶף מִבְּנֵי נֵכָר נִמְּלוּ אִתּוֹ׃

יח

1 וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם׃
2 וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו וַיַּרְא וַיָּרָץ
לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה׃
3 וַיֹּאמַר אֲדֹנָי אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אַל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדֶּךָ׃
4 יֻקַּח־נָא מְעַט־מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ׃
5 וְאֶקְחָה פַת־לֶחֶם וְסַעֲדוּ לִבְּכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי־עַל־כֵּן עֲבַרְתֶּם
עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃
6 וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל־שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח
סֹלֶת לוּשִׁי וְעֲשִׂי עֻגוֹת׃
7 וְאֶל־הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רַךְ וָטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנַּעַר
וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ׃
8 וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד
עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ׃
9 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֹהֶל׃
10 וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וְשָׂרָה
שֹׁמַעַת פֶּתַח הָאֹהֶל וְהוּא אַחֲרָיו׃
11 וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים׃

VERSIO SAMARITANA.

26 בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ׃
27 וְכָל אַנְשֵׁי בֵיתוֹ יְלִיד בָּיִת וּמִקְנַת כֶּסֶף מִבְּנֵי נֵכָר נִמְּלוּ אִתּוֹ׃

יח

1 וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם׃
2 וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו וַיַּרְא וַיָּרָץ
לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה׃
3 וַיֹּאמַר אֲדֹנָי אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אַל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדֶּךָ׃
4 יֻקַּח־נָא מְעַט־מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ׃
5 וְאֶקְחָה פַת־לֶחֶם וְסַעֲדוּ לִבְּכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי־עַל־כֵּן עֲבַרְתֶּם
עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃
6 וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל־שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח
סֹלֶת לוּשִׁי וְעֲשִׂי עֻגוֹת׃
7 וְאֶל־הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רַךְ וָטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנַּעַר
וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ׃
8 וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד
עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ׃
9 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֹהֶל׃
10 וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וְשָׂרָה
שֹׁמַעַת פֶּתַח הָאֹהֶל וְהוּא אַחֲרָיו׃
11 וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

26 In illo ipso die circuncisus est Abraham, & Ismael filius ejus. Et omnes viri
27 domus ejus; natus domi, & emptus argento ex filiis alienigenarum, circumcisi sunt cum eo.

CAP. XVIII.

1 ET apparuit ei Dominus in convalle Mamre: ipse tum sedebat ad portam tabernaculi cùm incalesceret dies. Et levavit oculos
2 suos, & ecce tres viri stantes super eum: Ut vidit eos, cucurrit in occursum eorum de porta tabernaculi, & prostravit se in terram.
3 Dixitque, Domini mei, si nunc inveni gratiam in oculis vestris, (a) ne, quæso, prætereatis servum ve-
4 strum. Sumatur, quæso, paululum aquæ: lavate quoque pedes vestros, & requiescite sub arbore. Et accipiam buccellam panis, ut sus-
5 tentetis cor vestrum; & posteà transibitis: nam quarè præterieretis servum vestrum? qui dixerunt, Sic
6 fiet sicut dixisti. Tum festinavit Abraham in tabernaculum ad Saram: & dixit, Festina; tria sata farinæ simile depsito, & fac subcinericios panes. Ad boves et-
7 iam cucurrit Abraham, & accepit vitulum tenerum & bonum, & dedit pueros, festinavitque ut præpararet
8 eum. Accepit quoque (b) butyrum & lac, & vitulum quem præparaverat, & posuit coram eis; ipse autem adstabat eis sub arbore cùm comedebant. Dixerunt ve-
9 rò ei, Ubi est Sara uxor tua? & respondit, Ecce in tabernaculo. Tum dixit, Redeundo redibo ad te circa tem-
10 pus vitæ, & ecce filius Saræ uxori tuæ: & audivit Sara ex ostio tabernaculi, erat enim post eum. Abra-
11 ham autem & Sara senes erant provectæ ætatis: cessaverat esse Saræ consuetudo mulierum.

VER. SAM. (a) ecce, obsecro, præteribitis (b) Caseum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 فِي ذَاتِ ذٰلِكَ اليَوْمِ اخْتُتِنَ إِبْرَاهِيمُ * وَإِسْمٰعِيلُ ابْنُهُ * وَكُلُّ أُنَاسِ مَنْزِلِهِ * وَالْمَوْلُودُونَ فِيهِ *
27 وَالْمُشْتَرَي بِمَالِهِ مِنَ الأَجْنَبِيِّينَ اخْتَتَنُوا مَعَهُ *

In eadem ipsa die circumcisus est Ebrahim, & Isinail filius ejus. Et omnes homines domicilii illius, & nati in illo, & emptus pecuniâ ejus ex advenis, circumcisi sunt cum illo.

* الفَصْلُ الثَّامِنُ عَشَرَ *

CAP. XVIII.

1 * وَتَجَلَّى لَهُ مَلَاكُ اللّٰهِ فِي بَلُّوطِ مَمْرِي * وَهُوَ جَالِسٌ بِبَابِ المَضْرِبِ عِنْدَ حَرِّ النَّهَارِ * ثُمَّ رَفَعَ
2 عَيْنَيْهِ فَنَظَرَ فَإِذَا ثَلَاثَةُ نَفَرٍ وُقُوفٌ أَمَامَهُ * فَلَمَّا رَآهُمْ أَحْضَرَ لِلِقَائِهِمْ مِنْ بَابِ المَضْرِبِ وَسَجَدَ
3 عَلَى الأَرْضِ * وَقَالَ يَا وَلِيَّ اللّٰهِ إِنْ وَجَدْتَ حَظًّا عِنْدَكَ فَلَا تَجُزِ الآنَ عَنْ عَبْدِكَ * يُقَدَّمُ لَكُمْ
4 قَلِيلُ مَاءٍ وَاغْسِلُوا أَرْجُلَكُمْ * وَاسْتَنِدُوا تَحْتَ السَّجَرِ * وَأُقَدِّمُ كِسَرَ خُبْزٍ لِتَسْنُدُوا بِهَا قُلُوبَكُمْ *
5 ثُمَّ تَمْضُوا بَعْدَ ذٰلِكَ * فَإِنَّكُمْ عَلَى ذٰلِكَ جُزْتُمْ بِعَبْدِكُمْ * قَالُوا اصْنَعْ كَمَا قُلْتَ * فَأَسْرَعَ إِبْرَاهِيمُ
6 إِلَى المَضْرِبِ إِلَى سَارَ * وَقَالَ أَسْرِعِي بِأَخْذِ ثَلَاثِ وَيْبَاتٍ مِنْ دَقِيقٍ سَمِيذٍ فَاعْجِنِيهَا
7 وَاصْنَعِيهَا مَلِيلًا * وَإِلَى البَقَرِ أَحْضَرَ إِبْرَاهِيمُ فَأَخَذَ عِجْلًا رَخْصًا طَيِّبًا * وَدَفَعَهُ إِلَى الغُلَامِ
8 وَاسْتَعْجَلَهُ فِي إِصْلَاحِهِ * ثُمَّ أَخَذَ سَمْنًا وَلَبَنًا وَالعِجْلَ الَّذِي أَصْلَحَهُ * وَجَعَلَ ذٰلِكَ بَيْنَ
9 يَدَيْهِمْ وَهُوَ وَاقِفٌ أَمَامَهُمْ تَحْتَ السَّجَرِ * فَأَكَلُوا ثُمَّ قَالُوا أَيْنَ سَارَ زَوْجَتُكَ * قَالَ هَا هِيَ فِي
10 الخِبَا * قَالَ المَبْعُوثُ مِنْهُمْ إِلَيْهَا سَأَرْجِعُ إِلَيْكَ فِي مِثْلِ هٰذَا الوَقْتِ مِنْ قَابِلٍ وَيَكُونُ ابْنٌ لِسَارَ
11 زَوْجَتِكَ وَسَارَ تَسْمَعُ عِنْدَ بَابِ المَضْرِبِ وَهُوَ وَرَاءَهُ * وَإِبْرَاهِيمُ وَسَارَ شَيْخَانِ طَاعِنَانِ فِي السِّنِّ *
وَقَدِ انْقَطَعَ أَنْ يَكُونَ لِسَارَ سَبِيلٌ كَالنِّسَاءِ *

In eadem ipsa die circumcisus est Ebrahim, & Isinail filius ejus. Et omnes homines domicilii illius, & nati in illo, & emptus pecuniâ ejus ex advenis, circumcisi sunt cum illo.

CAP. XVIII.

1 ET apparuit ei Angelus Dei in querc-
2 ubus Mamri, cùm esset sedens ad januam tentorii in æstu diei. Tum levavit oculos suos, inspexitque, & ecce tres homines stantes coram se; cùmque vidis-
3 set eos, accurrit in occursum eorum ex janua tentorii, & adoravit super ter-
4 ram. Et dixit, O amice Dei, si inveni sortem apud te, ne transeas modò à ser-
5 vo tuo. Offeret vobis parum aquæ, & lavate pedes vestros, & incumbite sub arbore. Et offeram frustum panis quo
6 sustentetis corda vestra, ac deinde abibitis: nam vos idcirco transistis ante ser-
7 vum vestrum. Dixerunt, Fac ut dixisti. Festinavitque Ebrahim ad tentorium ad
8 Sara, & dixit; Accelera, sume tres cados farinæ similaginis, & subige eam, & fac eam placentas. Et ad boves accur-
9 rit Ebrahim, sumpsitq; vitulum tenerum, delicatum, deditque eum puero, & ac-
10 celeravit eum ad parandum illum. Deindè accepit butyrum, & lac, & vitulum, quem paraverat, & posuit ea ante illos; ipseque stabat coram ipsis sub arbore. Et comederunt: deinde dixerunt
11 ubi est Sara uxor tua? Dixit, Ecce est in tentorio. Ait missus ex ipsis ad eam, Revertar ad te in tempore huic simili in anno sequenti, et erit filius Saræ uxori tuæ. Et Sara audiebat prope januam tentorii, cujus à tergo stabat ille. Ebrahim verò ac Sara erant ambo senes grandævi in ætate, et jam cessaverat esse Saræ mos sicut mulieribus.

כפר בראשית: יח

erit ,senui Postquàm : dicendo ,sese intra Sarah risit Et

12 וַתִּצְחַק שָׂרָה בְקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלֹתִי הָיְתָה
ad Dominus dixit Et .senuit meus dominus Et ? voluptas mihi

13 לִּי עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
verè etiam Num :dicendo,Sarah risit *hoc quid Ad* : Abraham

אַבְרָהָם לָמָּה־זֶּה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הַאַף אֲמְנָם
tempus Ad *? res Domino à difficilis erit An* ? senui ego & ,pariam

14 אֵלֵד וְאָנִי זָקַנְתִּי : הֲיִפָּלֵא מֵיהוָה דָּבָר לַמּוֹעֵד
negavit Et .filius Sarah ipsi & ,vitæ tempus secundùm te ad revertar

15 אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן : וַתְּכַחֵשׁ
,Nequaquam,dixit Et .timuit quia ,risi Non : dicendo Sarah

שָׂרָה לֵאמֹר לֹא צָחַקְתִּי כִּי יָרְאָה וַיֹּאמֶר לֹא
contra respexerunt & ,viri inde surrexerunt Et .risisti quia

כִּי צָחָקְתְּ : וַיָּקֻמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִפוּ עַל־
Dominus Et *.eos dimitteret ut* eis cum *ambulãs* Abraham Et.Sedom facies

16 פְּנֵי סְדֹם וְאַבְרָהָם הֹלֵךְ עִמָּם לְשַׁלְּחָם : וַיהוָה
: *faciens* ego quod ,*Abraham ab ego celans* Nunquid : dixit

17 אָמַר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה :
benedicentur &:fortem & ,magnam gentem in erit essendo Abraham Et

18 וְאַבְרָהָם הָיוֹ יִהְיֶה לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם וְנִבְרְכוּ־
præcipiet *quòd Propterea* .eum novi Quia .terrã gentes omnes eo in

בוֹ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ : כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה
,Domini viam custodient & ,se post suæ domui & ,suis filiis

אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְהוָה
super Dominus faciat venire ut ,judicium & justitiam *faciendũ ad*

לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הָבִיא יְהוָה עַל־
:Dominus dixit Et .eum super est locutus quod Abraham

20 אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלָיו : וַיֹּאמֶר יְהוָה
,eorum peccatũ & :est multiplicatus *quia*,Hamorah & ,Sedom Clamor

זַעֲקַת סְדֹם וַעֲמֹרָה כִּי־רָבָּה וְחַטָּאתָם
,videbo & ,nunc Descendam .valde est aggravatum quia

21 כִּי כָבְדָה מְאֹד : אֵרְדָה־נָּא וְאֶרְאֶה
,consummationem fecerint ,me ad venit qui ,ejus clamore secundũ an

הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כָּלָה
perrexerunt & ,viri inde *respexerunt* Et .sciam ,non si &

22 וְאִם־לֹא אֵדָעָה : וַיִּפְנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ
accessit Et .*Domini conspectum ad stans* ipse adhuc Abraham Et.Sedom in

סְדֹמָה וְאַבְרָהָם עוֹדֶנּוּ עֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה : וַיִּגַּשׁ
? impio cum justum disperdes etiam Nunquid : dixit & ,Abraham

23 אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם־רָשָׁע :
etiam nunquid ,*civitatis medio in* justi quinquaginta fuerint fortè Si

24 אוּלַי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר הַאַף
justos quinquaginta propter loco parces non & ,disperdes

תִּסְפֶּה וְלֹא־תִשָּׂא לַמָּקוֹם לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם
? eam intra qui

אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ :

Versio VULG. LAT.

12 Quæ risit occultè, dicens ; Postquàm consenui,& dominus meus vetulus est, voluptati operam dabo ? Dixit autem Domin⁹ ad Abraham, Quarè risit Sara, dicens, Num verè paritura sum anus?
13 Numquid Deo quidquam est difficile ? juxta condictum revertar ad te hoc eodem tempore, vitâ comite; & habebit Sara filium. Negavit Sara dicens, Non risi; timore perterrita. Dominus autem; Non est, inquit, ita : sed risisti. Cùm ergò surrexissent inde viri, direxerunt oculos contra Sodomam : & Abraham simul gradiebatur,
14 deducens eos. Dixitque Dominus , Num celare potero Abraham quæ gesturus sum :
15 Cùm futurus sit in gentem magnam ac robustissimam; & BENEDICENDÆ sint in illo omnes nationes terræ? Scio enim quòd præcepturus sit filiis suis, & domui suæ post se, ut custodiant viam Domini, & faciant judicium & justitiam : ut adducat Dominus propter Abraham omnia
16 quæ locutus est ad eum. Dixit itaque Dominus; Clamor Sodomorum & Gomorrhæ multiplicatus est, & peccatum eorum aggravatum est
17 nimis. Descendam & videbo, utrùm clamorem qui venit ad me, opere compleverint ; an non est ita, ut
18 sciam. Converteruntque se inde , & abierunt Sodomam : Abraham verò adhuc stabat coram Domino.
19 Et appropinquans ait: Numquid perdes justum cum impio ? Si fuerint quinquaginta justi in civitate, peribunt simul ? & non parces loco illi propter quinquaginta justos , si fuerint in eo ?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Ἐγέλασε δὴ Σάρρα ἐν ἑαυτῇ, λέγουσα, Οὔπω μέν μοι γέγονεν ἕως τῆς νῦν·
13 ὁ δὲ κύριός μου πεπρεσβύτερος. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἀβραάμ, (ε) Τί ὅτι ἐγέλασε Σάρρα ἐν ἑαυτῇ, λέγουσα, Ἆρά γε ἀληθῶς τέξομαι; ἐγὼ δὲ γεγήρακα.
14 Μὴ (ζ) ἀδυατήσει παρὰ τῷ θεῷ ῥῆμα; εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἀναστρέψω πρὸς σὲ εἰς ὥρας· καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. Ἀρνήσατο δὲ Σάρρα, λέγουσα, Οὐκ ἐγέλασα· ἐφοβήθη γάρ. Καὶ (η)
16 εἶπεν αὐτῇ, Οὐχί, ἀλλὰ ἐγέλασας. Ἐξαναστάντες δὲ ἐκεῖθεν οἱ ἄνδρες κατέβλεψαν ὅτι πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόρρας. Ἀβραὰμ δὲ συμπροεμπων αὐτοῖς.
17 Ὁ δὲ κύριος (θ) εἶπε, Οὐ μὴ κρύψω ἐγὼ ἀπὸ Ἀβραὰμ τοῦ παιδός μου ἃ ἐγὼ ποιῶ;
18 Ἀβραὰμ δὲ γινόμενος ἔσται εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολύ· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Ἤδειν
19 γὰρ ὅτι συντάξει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ (ι) μετ' αὐτόν· καὶ φυλάξουσι τὰς ὁδὸς κυρίου, ποιεῖν δικαιοσύνην καὶ κρίσιν, ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ κύριος ὅσα ἐλάλησε (κ) πρὸς
20 Ἀβραὰμ πάντα ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτόν. Εἶπε δὲ κύριος, Κραυγὴ Σοδόμων καὶ Γομόρρας (λ) πεπλήθυνται πρός με· καὶ αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν μεγάλαι σφόδρα. Καταβὰς ἐν ὄψομαι, εἰ
21 κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν τὴν ἐρχομένην πρός με, συντελοῦσι. εἰ δὲ μή, ἵνα γνῶ.
22 Καὶ ἀποστρέψαντες ἐκεῖθεν οἱ ἄνδρες, ἦλθον εἰς Σοδόμα. Ἀβραὰμ (μ) δὲ ἔτι
23 ἦν ἑστηκὼς ἐναντίον κυρίου. Καὶ ἐγγίσας Ἀβραὰμ, εἶπε, Μὴ συναπολέσῃς δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς· καὶ ἔσαι ὁ δίκαιος
24 ὡς ὁ ἀσεβής. Ἐὰν ὦσι πεντήκοντα (ν) δίκαιοι ἐν τῇ πόλει, ἀπολεῖς αὐτούς; οὐκ ἀνήσεις (ξ) πάντα τὸν τόπον ἕνεκεν τῶν πεντήκοντα δικαίων, ἐὰν ὦσιν ἐν αὐτῇ;

MS.A. (ε) Τί ἐγέλασεν (ζ) ἀδυνατεῖ (η) εἶπεν, Οὐχί, (θ) εἶπεν, Μὴ (ι) μοῦ ἑαυτόν· (κ) ἐπ' αὐτόν. (λ) πεπλήθυνε· καὶ (μ) ὁ ἦν (ν) ἐν τῇ πόλει δίκαιοι, (ξ) τὸν τόπον

(f) *Risit autem Sarra in semetipsa dicens,* (g) *Hoc dum mihi factum est usque nunc ; dominus autem meus senex est. Et dixit Dominus ad Abraham, Quid, quòd risit Sarra in semetipsa, dicens, Num utique verè pariam ? ego autem senui. Nunquid apud Deum impossibile erit verbum? In tempore hoc revertar ad te in horas ; & erit Sarræ filius. Negavit autem Sarra, dicens, Non risi ; timuit enim. Et dixit ad eam, Nequaquam, sed risisti. Exurgentes autem indè viri conspexerunt in facitem Sodomorum & Gomorrhæ : Abraham autem simul ambulabat cum eis comitans eos. Dominus autem dixit, Non abscondam ego ab Abraham puero meo quæ ego facio ? Abraham autem fiet in gentem magnam & (h) multam ; & benedicentur in eo omnes gentes terræ. Scio enim quia constituet filiis suis, & domui suæ post se ; & custodient vias Domini, ut faciant justitiam & judicium, ut adducat Dominus in Abraham omnia quæ locutus est ad illum. Dixit autem Dominus, Clamor Sodomorum & Gomorrhæ impletus est erga (i) me, & peccata eorum (k) magna valdè. Descendens ergò videbo, si secundùm clamorem ipsorum venientem ad me (l) consummantur ; sin autem non, ut sciam. Et recedentes indè viri, venerunt in Sodoma. Abraham autem adhuc erat stans in conspectu Domini. Et appropinquans Abraham dixit, Nunquid simul perdes justum cum impio ? & erit justus sicut impius ? Si fuerint quinquaginta justi in civitate, perdes illos ? nónne dimittes omnem locum ob quinquaginta justos, si fuerint in ea?*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Risit itaque Sara in corde suo, ac dixit; Postquàm senio confecta sum, fiétne mihi iuventus ? & dominus meus jam consenuit. Dixit autem Dominus ad Abraham , Quarè risit Sara , ac dixit, Veréne pariam ego quæ senui ? Num magnum est negotium apud Deum , ut circiter tempus hoc revertar ad te, ipsâ superstite; sitque filius Saræ uxori tuæ ? Negavit autem Sara, dixítque, Non risi; timuerat enim. Et ait, Nequaquam, imò risisti. Consurgentes ergò illinc viri isti, respexerunt versùs Sodomam: Abraham verò ivit cum eis ut deduceret eos. Et Dominus dixit; Num cælabo servum meum Abraham quod gesturus sum ; Quum Abraham omnino futurus sit in gentem magnam & copiosam , benedicendíque sint in eo omnes populi terræ ? Nam ego novi eum hortaturum filios suos, & filios domus suæ post se; ut custodiant vias Domini, faciántque judicium & justitiam, ad hoc ut adducat Dominus super Abraham quod dixit de eo. Et ait Dominus, Clamor Sodomæ & Gomorrhæ ingressus est coram me, & peccata eorum valdè creverunt. Descendam & videbo, num juxta clamorem qui ingressus est coram me, gesserint & *opere* compleverint : sin minùs,sciam. Et divertentes inde viri illi, abierunt in Sodomam, Abrahamo adhuc stante coram Domino. Et accedens Abraham dixit, Num unâ *eâdemque* irâ perdes justos cum peccatoribus ? Si fuerint quinquaginta justi intra civitatem, nunquid irâ eâdem perdes , nec parces loco illi propter quinquaginta justos qui in eo fuerint ?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

12 וְחַיְכַת שָׂרָה בִּמְעָהָא לְמֵימַר
בָּתַר דְּסֵיבִית תְּהֵי־לִי עוֹלֵימוּ
13 וְרִבּוֹנִי סִיב׃ וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם
לְמָא דְנָן חַיְכַת שָׂרָה לְמֵימַר
הַאַפְדֵּם בְּקוּשְׁטָא אִילִיד וַאֲנָא
14 סְבִית׃ הֲיִתְבַּקַּע מִן קֳדָם יְיָ
פִּתְגָמָא לְזִמְנָא אָתוּב לְוָתִיךְ כְּעִדָּן
15 דְּאַיְתוּן קַיְמִין וְלִשָׂרָה בַּר׃
וְכַדְיַבְתּ שָׂרָה לְמֵימַר לָא חַיְכִית
אֲרֵי דְּחִילַת וַאֲמַר לָא בְּדֵם
חַיְכַתְּ׃ וְקָמוּ מִתַּמָּן גַּבְרַיָּא
16 וְאִסְתַּכִּיאוּ עַל אַפֵּי סְדֹם
וְאַבְרָהָם אָזֵיל עִמְּהוֹן
17 לְאַלְוָואֵיהוֹן׃ וַיְיָ אֲמַר דְּמַכְסֵי
אֲנָא מֵאַבְרָהָם דִּי אֲנָא עָבֵיד׃
18 וְאַבְרָהָם מֵהֵוֹה יְהֵוִי לְעַם סַגִּי
וְתַקִּיף וְיִתְבָּרְכִין בְּדִילֵיהּ כָּל
עַמְמֵי אַרְעָא׃ אֲרֵי גְלֵי קֳדָמַי
19 בְּדִיל דְּיִפְקֹד יָת־בְּנָוֹהִי וְיָת אֱנָשׁ
בֵּיתֵיהּ בָּתְרוֹהִי וְיִטְרוֹן אוֹרְחָן
דְּתָקָנָן קֳדָם־יְיָ לְמֶעְבַּד צְדָקְתָא
וְדִינָא בְּדִיל דְּיֵיתֵי יְיָ עַל־אַבְרָהָם
20 יָת דִּי־מַלֵּיל עֲלוֹהִי׃ וַאֲמַר יְיָ
קְבֵלַת סְדוֹם וְעַמּוֹרָה אֲרֵי סְגִיאַת
וְחוֹבָתְהוֹן אֲרֵי תְקִפַת לַחֲדָא׃
21 אֵחֱזֵי־כַעַן וְאִדּוֹן הַכִּקְבֵלְתְּהוֹן
דְּעָלַת לְקֳדָמַי עֲבַדוּ אַפְעִיד
עֲמָהוֹן גְּמִירָא אִם לָא תְיִבִין וְאִם־
22 חֵיבִין לָא אֵחְפַּנֵּי׃ וְאִתְפְּנִיאוּ
מִתַּמָּן גַּבְרַיָּא וְאָזְלוּ לְסְדוֹם
וְאַבְרָהָם עַד־כַּעַן מְשַׁמֵּשׁ בְּצְלוֹ
23 קֳדָם יְיָ׃ וּקְרִיב אַבְרָהָם וַאֲמַר
הֲבְרַנָּו תְּשִׁיצֵי וְכָאֲרָה עִם חֵיבָא׃
24 מָאִים אִית חַמְשִׁין זַכָּאִין בְּגַו
קַרְתָּא הֲבְרַנָּו תְּשִׁיצֵי וְלָא־
תְשָׁבּוֹק לַאֲתְרָא בְּדִיל חַמְשִׁין
זַכָּאִין דִּי בְגַוֵּהּ׃

12 Et risit Sara, intra se dicens: postquàm cõsenui, erit mihi juventus; & Dominus meus senex est. Et dixit Dominus
13 Abrahæ: Quare risit Sara, dicens, Nunquid in veritate paritura sum, et ego consenui? Nunquid occultabitur
14 à facie Domini verbum? In tempore revertar ad te, sicut nunc quo eritis vivi, & Saræ erit filius. Et negavit Sara,
15 dicens, Non risi, quia timuit: & ait Nequaquam, sed risisti. Et surrexerunt inde
16 viri, & respexerunt contra faciem Sodomæ: & Abrahã ibat cum eis, ut comitaretur
17 eos. Dixitq; Dominus: Nunquid celabo ego ab Abrahã
18 quod ego facio? Abraham autem erit in gentem magnã & robustam: & benedicentur propter eum omnes populi terræ. Quia *manifestũ*
19 *est corã me*, quòd præcipiet filiis suis & viris domus suæ post se; ut custodiant vias quæ rectæ sunt coram Domino, ut faciant justitiam & judicium: ut adducat Dominus super Abraham, quod
20 locutus est *de eo*. Dixitq; Dominus; Clamor Sodomæ & Gomorræ, quia multus est: & peccatum eorũ, quia
21 forte est nimis. Apparebo nunc & dijudicabo, utrùm sicut clamor, qui venit coram me, fecerint, consũmabo eos, si non egerint pœnitentiam: si autem egerint pœnitentiam, non ulciscar.
22 Et recesserunt inde viri; & abierunt Sodomam: & Abraham adhuc stabat in oratione coram Domino. Et
23 accessit Abraham & dixit: Nunquid in furore consumes justum cum impio?
24 Si fortè sunt quinquaginta justi in medio civitatis: num in furore consumes, & non dimittes loco, propter quinquaginta justos, qui sunt in medio ejus?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 * ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן׃
13 ** ויאמר יהוה אל אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי׃
14 האם יפלא מיהוה דבר למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן׃
15 * ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה ותאמר לא כי צחקת׃
16 * ויקמו משם האנשים וישקפו על פני סדם ואברהם הלך עמם לשלחם עליהם׃
17 ** ויהוה אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה׃
18 ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום והתברכו בו כל גוי הארץ׃
19 כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט למען הביא יהוה על אברהם את אשר דבר עליו׃
20 ויאמר יהוה זעקת סדם ועמרה כי רבה ועונם כי כבדה מאד׃
21 ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה ואם לא אדעה׃
22 * ויפנו משם האנשים וילכו סדמה ואברהם עודנו עמד לפני יהוה׃
23 ** ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע׃
24 אולי יש חמשים צדיקם בתוך העיר האף תספה ולא תשא למקום בעבור חמשים הצדיקם אשר בקרבה׃

VERSIO SAMARITANA.

12 *ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן׃
13 ** ויאמר יהוה אל אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי׃
14 האם יפלא מיהוה דבר למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן׃
15 * ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה ותאמר לא כי צחקת׃
16 * ויקמו משם האנשים וישקפו על פני סדם ואברהם הלך עמם לשלחם עליהם׃
17 ** ויהוה אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה׃
18 ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום והתברכו בו כל גוי הארץ׃
19 כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט למען הביא יהוה על אברהם את אשר דבר עליו׃
20 ויאמר יהוה זעקת סדם ועמרה כי רבה ועונם כי כבדה מאד׃
21 ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה ואם לא אדעה׃
22 * ויפנו משם האנשים וילכו סדמה ואברהם עודנו עמד לפני יהוה׃
23 ** ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע׃
24 אולי יש חמשים צדיקם בתוך העיר האף תספה ולא תשא למקום בעבור חמשים הצדיקם אשר בקרבה׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

12 *Et (c) risit Sara in semetipsa dicens, Postquàm consenui, erit mihi voluptas, & dominus meus senex? Dixit verò
13 Dominus Abrahæ, Propter quid risit Sara, dicens; Nunquid verè pariam, cùm ego senuerim? Num Deo
14 aliquid occultum erit? in tempore redibo ad te, secundùm tempus vitæ, & Saræ erit filius. Et negavit Sara
15 dicens, Non risi, quoniam timuerat: Sed dixit ei, Imò risisti. Posteà surrexerunt inde viri, & respexerunt versùs Sodomam; &
16 Abraham ambulabat cum eis ut (d) deduceret eos. Et
17 Dominus dixit, Occultabo ego Abrahæ quod ego facturus sum? Erit enim
18 Abraham in gentem magnam & fortem, & benedicentur in eo omnes gentes terræ. Scio quoque quòd
19 præcipiet Abraham filiis suis, & domui suæ post eum, ut custodiant viam Domini, ad faciendam justitiam & judicium, ut adducat Dominus super Abraham quæcunque locutus est ei. Et
20 dixit Dominus, Clamor Sodomæ & Gomorrhæ quia multiplicatus est, & peccatum eorum quia aggravatum est valdè: Descendam nunc, & videbo, num secundùm clamorem qui venit ad me fecerint consummationem; aut si non, (e) cognoscam.
21 Et recesserunt inde viri illi, & iverunt Sodomam: sed Abraham adhuc stetit in conspectu
22 Domini. Itaque accedens Abraham dixit, (f) Nunquid perdes justum
23 cum (g) impio? (b) Fortassè sunt quinquaginta justi intra urbe: (i) nunquid perdes, & non parces loco propter quinquaginta justos qui sunt in medio
24 ejus?

VER. SAM. (c) accusavit (d) dimitteret (e) reddam. (f) verùmne (g) perversò? (b) quid si (i) verùmne

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA

12 * فضحكت سارة في نفسها قائلة ابعد ان بليت يكون لي تي وسيدي سيخ * فقال
13 تي الله لابرهيم لم ضحكت سارة قائلة ايقينا الد وقد سخت * أيخفي عن الله امر في مثل
14 هذا الوقت اعود اليك ولسارة ابن * فجحدت سارة قائلة لم اضحك اذ خافت * فقال لا بل
15 ضحكت * ثم قام القوم من هناك واشرفوا على ظاهر سدوم * وابرهيم معهم
16 ليشيعهم * فقال الله اأخفي انا عن ابرهيم ما انا صانعه * وابرهيم سيكون بية امة كبيرة
17 عظيمة * ويتبرك به جميع امم الارض * وانا اعلم انه سيامر بنيه واهله بعده بان يحفظوا
18 طريق الله ليعملوا بالعدل والحكم * حتى يكمل الله لابرهيم ما وعده به * فقال الله
19 صراخ المظلومين في سدوم وعمورا قد كثر وخطيتهم قد عظمت جدا * فاحدر اليها
20 فانظر اصراخهم الواصل الي يصنع جملتهم ام لا * ثم ولي القوم من ثم ومضوا
21 الى سدوم وبقي ابرهيم واقفا بين يدي الله * فتقدم ابرهيم وقال ايقينا تسيء الصالح
22 مع الطالح * وان وجد خمسون صالحا في القرية انفي اهلها ولا تصفح عنهم من اجل
23 الخمسين صالحا الذين في وسطها *

Risitq; Sara in semetipsa dicens, Anne postquàm consumpta sum, erit mihi vicissitudo, & dominus meus senex est? Dixitque Propheta Dei ad Ebrahim, Cur risit Sara, dicens; Num certò pariam, cùm jam senuerim? Anne absconditur à Deo res ulla? In tempore huic simili revertar ad te, & Saræ erit filius. Negavitque Sara, dicens, Non risi: eò quòd timuisset. Dixitque, Non; sed risisti. Deinde surrexerunt homines inde, & prospexerunt ad id Sodomæ quod patebat. Et Ebrahim ivit cum eis, ut deduceret eos. Dixitque Deus: Num absconditurus sum ab Ebrahim quod ego facturus sum, Cùm ex Ebrahim futura sit gens ampla, magna; & benedicendæ sint per ipsum omnes gentes terræ; Et ego sciam quòd ipse præcipiet filiis suis, & familiæ suæ post se, ut servent viam Dei, ad faciendum cum justitia et judicio, donec adimpleat Deus Ebrahimo quod promisit ei? Dixitque Deus, Clamor eorum qui sunt oppressi in Sadu & Amura, jam multiplicatus est, & peccatum eorum jam magnificatum est valdè. Mittam ergò ad eos monitorem, ut videat utrùm juxta clamorem eorum pervenientem ad me faciat universus cœtus eorum, an non. Tum digressi sunt homines inde, & abierunt Sadum: & mansit Ebrahim stans coram Deo. Accessitq; Ebrahim, & dixit; Nunquid certò perdes justum cum iniquo? Et si reperti fuerint quinquaginta probi in urbe, num consumes incolas ejus, & non parces eis propter quinquaginta probos qui sunt in medio ejus?

ספר בראשית : יט

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

25 חָלִלָה לְךָ מֵעֲשֹׂת כַּדָּבָר הַזֶּה לְהָמִית צַדִּיק עִם רָשָׁע וְהָיָה כַּצַּדִּיק כָּרָשָׁע חָלִלָה לָךְ הֲשֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט : 26 וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם אֶמְצָא בִסְדֹם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר וְנָשָׂאתִי לְכָל הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרָם : 27 וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הִנֵּה נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל אֲדֹנָי וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר : 28 אוּלַי יַחְסְרוּן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם חֲמִשָּׁה אֶת כָּל הָעִיר הֲתַשְׁחִית בַּחֲמִשָּׁה אֶת כָּל הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית אִם אֶמְצָא שָׁם אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה : 29 וַיֹּסֶף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים : 30 וַיֹּאמֶר אַל נָא יִחַר לַאדֹנָי וַאֲדַבֵּרָה אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אִם אֶמְצָא שָׁם שְׁלֹשִׁים : 31 וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל אֲדֹנָי אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בְּעֲבוּר הָעֶשְׂרִים : 32 וַיֹּאמֶר אַל נָא יִחַר לַאדֹנָי וַאֲדַבְּרָה אַךְ הַפָּעַם אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה : 33 וַיֵּלֶךְ יְהוָה כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לִמְקֹמוֹ :

CAP. XIX. יט

1 וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בָּעֶרֶב וְלוֹט יֹשֵׁב בְּשַׁעַר סְדֹם וַיַּרְא לוֹט וַיָּקָם לִקְרָאתָם וַיִּשְׁתַּחוּ אַפַּיִם אָרְצָה :

25 Absit à te, ut rem hanc facias, & occidas justum cum impio, fiatque justus sicut impius: non est hoc tuum: qui judicas omnem terram, nequaquam facies judicium hoc. 26 Dixitque Dominus ad eum, Si invenero Sodomis quinquaginta justos in medio civitatis, dimittam omni loco propter eos. 27 Respondensque Abraham, ait; Quia semel cœpi, loquar ad Dominum meum, cùm sim pulvis & cinis. 28 Quid si minùs quinquaginta justis, quinque fuerint? delebis, propter quadraginta quinque, universam urbem? Et ait, Non delebo si invenero ibi quadraginta quinque. 29 Rursumque locutus est ad eum, Sin autem quadraginta ibi inventi fuerint, quid facies? Ait, Non percutiam propter quadraginta. 30 Ne, quæso, inquit, indigneris Domine, si loquar; Quid si ibi inventi fuerint triginta? Respondit; Non faciam, si invenero ibi triginta. 31 Quia semel, ait, cœpi, loquar ad Dominum meum: Quid si ibi inventi fuerint viginti? Ait; Non interficiam propter viginti. 32 Obsecro, inquit, ne irascaris Domine, si loquar semel: Quid si inventi fuerint ibi decem? Et dixit, Non delebo propter decem. 33 Abiitque Dominus, postquàm cessavit loqui ad Abraham: & ille reversus est in locum suum.

CAP. XIX.

1 VEneruntque duo Angeli Sodomam vesperè, & sedente Lot in foribus civitatis. Qui cùm vidisset eos, surrexit, & ivit obviàm eis: adoravitque pronus in terram.

25 Μηδαμῶς σὺ ποιήσῃς ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο, τοῦ ἀποκτεῖναι δίκαιον μετ' ἀσεβοῦς· καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβής. μηδαμῶς. Ὁ κείνων πᾶσαν τὴν γῆν, οὐ ποιήσῃς κείσιν; 26 Εἶπε δὲ κύριος, (ο) Ἐὰν ὦσιν ἐν Σοδόμοις πεντήκοντα (π) δίκαιοι ἐν τῇ πόλει, (ρ) ἀφήσω ὅλῳ τὴν πόλιν, καὶ πάντα τὸν τόπον δι' αὐτούς. 27 Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀβραὰμ εἶπε, Νῦν ἠρξάμην λαλῆσαι πρὸς (σ) κύριόν μου· ἐγὼ δέ εἰμι γῆ καὶ σποδός. 28 Ἐὰν δὲ ἐλαττονωθῶσιν οἱ πεντήκοντα (τ) δίκαιοι εἰς τεσσαρακονταπέντε, ἀπολεῖς ἕνεκεν τῶν πέντε, πᾶσαν τὴν πόλιν; Καὶ (υ) εἶπεν, Οὐ μὴ ἀπολέσω, ἐὰν εὕρω ἐκεῖ τεσσαρακονταπέντε. 29 Καὶ προσέθηκεν ἔτι λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν, Ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τεσσαράκοντα; Καὶ εἶπεν, Οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τεσσαράκοντα. 30 Καὶ εἶπε, Μή τι κύριε ἐὰν λαλήσω; ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα; Καὶ εἶπεν, Οὐ μὴ (φ) ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τριάκοντα. 31 Καὶ εἶπεν, Ἐπειδὴ ἔχω λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριον, ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ εἴκοσι; Καὶ εἶπεν, Οὐ μὴ (χ) ἀπολέσω, ἐὰν εὕρω ἐκεῖ εἴκοσι. 32 Καὶ εἶπε, Μή τι κύριε ἐὰν λαλήσω ἔτι ἅπαξ; ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ δέκα; Καὶ εἶπεν, Οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν δέκα. 33 Ἀπῆλθε (ψ) δὲ ὁ κύριος, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν πρὸς Ἀβραάμ. καὶ Ἀβραὰμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ιθ'.

1 Ἦλθον δὲ οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἑσπέρας· Λὼτ δὲ ἐκάθητο παρὰ τὴν πύλην Σοδόμων. ἰδὼν δὲ Λὼτ, (α) ἀνέστη εἰς συνάντησιν αὐτοῖς· καὶ προσεκύνησε τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν·

MS. A. (ο) ἐὰν εὕρω ἐν (π) δικαίοις (ρ) ἀφήσω πάντα (σ) κύριον· ἐγὼ (τ) δίκαιοι πέντε, ἀπολεῖς (υ) εἶπεν, Ὅτι ἐὰν (φ) ἀπολέσω ἐὰν εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα. (χ) ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν εἴκοσι. (ψ) δὲ κύριος,

ΚΕΦ. ιθ'.

(α) ἀνέστη

Nequaquàm tu facies (m) sicut verbum hoc, ut occidas justum cum impio: & erit justus ut impius. (n) Nequaquàm. Qui judicas omnem terram, non facies judicium? 26 Dixit autem Dominus, Si fuerint in Sodomis quinquaginta justi in civitate, dimittam totam civitatem, & omnem locum propter eos. 27 Et respondens Abraham dixit, Nunc cœpi loqui ad Dominum meum. Ego autem sum terra & cinis. 28 Sin autem diminuti fuerint quinquaginta illi justi in quadraginta quinque, perdes propter quinque omnem civitatem? Et dixit, Non perdam, si invenero ibi quadraginta quinque. 29 Et adjecit adhuc loqui ad eum, & dixit, Sin autem inventi fuerint ibi quadraginta? Et dixit, Non perdam propter quadraginta. 30 Et dixit, (o) Nunquid Domine, si loquar? Sin autem inventi fuerint ibi triginta? Et dixit, Non perdam propter triginta. 31 Et dixit, Quandoquidem habeo loqui ad Dominum: Sin autem inventi fuerint ibi viginti? Et dixit, Non perdam si invenero ibi viginti. 32 Et dixit, Nunquid Domine si loquar adhuc semel? Sin autem inventi fuerint ibi decem? Et dixit, Non perdam propter decem. 33 Abiit autem Dominus, postquàm cessavit loquens ad Abraham. Et Abraham reversus est in locum suum.

CAP. XIX.

1 VEnerunt autem angeli duo in Sodoma vesperi. Lot autem sedebat ad portam Sodomorum. Videns autem Lot, exurrexit obviàm illis; & adoravit (a) facie super terram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 ܐܠܗܐ ܠܟ ܕܬܥܒܕ ܠܡܬܓܪ ܗܠܝܢ ܕܬܩܛܘܠ ܙܕܝܩܐ ܥܡ ܚܝܒܐ ܘܢܗܘܐ ܙܕܝܩܐ ܐܝܟ ܚܝܒܐ ܠܐ ܗܟܢܐ ܠܟ ܕܕܝܢ ܟܠ ܐܪܥܐ ܠܐ ܢܥܒܕ ܗܟܢܐ ܕܕܝܢ ܗܢܐ ܠܐ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

25 קוּשְׁטָא אִנּוּן דִּינָךְ מִלְּמֶעְבַּד כִּפְתְגָמָא דֵּין לְשֵׁיצָאָה וְכָאָה עִם חַיָּבָא וִיהֵי וְכָאָה כְּחַיָּבָא קוּשְׁטָא אִנּוּן דִּינָךְ דַּיָּנָא כָּל־
26 אַרְעָא בְּרַם יַעֲבֵיד דִּינָא: וַאֲמַר יְיָ אִם אַשְׁכַּח בִּסְדוֹם חֲמִשִּׁין זַכָּאִין
27 בְּגַו קִרְתָּא וְאֶשְׁבּוֹק לְכָל אַתְרָא בְּדִילְהוֹן: וְאָתֵיב אַבְרָהָם וַאֲמַר
28 הָא כְעַן אַסְגֵּיתִי לְמַלָּלָא קֳדָם־יְיָ וְאָנָא עָפָר וְקִטָם: מָאִים
28 יְחַסְרוּן חֲמִשִּׁין זַכָּאִין חַמְשָׁא הֲתְחַבֵּל בְּחַמְשָׁא יַת כָּל־
קִרְתָּא וַאֲמַר לָא אֲחַבֵּיל אִם
אַשְׁכַּח תַּמָּן אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא:
29 29 וְאוֹסִיף עוֹד לְמַלָּלָא קֳדָמוֹהִי וַאֲמַר מָאִים יִשְׁתַּכְּחוּן תַּמָּן
אַרְבְּעִין וַאֲמַר לָא אַעְבֵּיד נְמִירָא
30 בְּדִיל אַרְבְּעִין: וַאֲמַר לָא 30
בְּעַן יִתְקַף רוּגְזָא דַיְיָ וַאֲמַלֵּיל
מָאִים יִשְׁתַּכְּחוּן תַּמָּן תְּלָתִין
וַאֲמַר לָא אַעְבֵּיד נְמִירָא
31 אִם אַשְׁכַּח תַּמָּן תְּלָתִין: וַאֲמַר 31
הָא כְעַן אַסְגֵּיתִי לְמַלָּלָא קֳדָם־
יְיָ מָאִים יִשְׁתַּכְּחוּן תַּמָּן עֶסְרִין
וַאֲמַר לָא אַחֲבֵּיל בְּדִיל עֶסְרִין:
32 32 וַאֲמַר לָא כְעַן יִתְקַף רוּגְזָא
דַיְיָ וַאֲמַלֵּיל בְּרַם וְאָנָא תָּרֵיךְ
מָאִים יִשְׁתַּכְּחוּן תַּמָּן עֶסְרָא
וַאֲמַר לָא אַחֲבֵּיל בְּדִיל עֶסְרָא:
33 33 וְאִסְתַּלַּק יְקָרָא דַיְיָ כַּד שֵׁצִי
לְמַלָּלָא עִם־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם
תָּב לַאֲתְרֵיהּ:

יט

1 וְעַלוּ תְּרֵין מַלְאֲכַיָּא לִסְדוֹם
בְּרַמְשָׁא וְלוֹט יָתֵיב בְּתָרַע סְדוֹם
וְחָזָא לוֹט וְקָם לְקַדָּמוּתְהוֹן
וְסָגִיד עַל־אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא:

Vera ſunt judicia tua, ne facias ſicut rem hanc; ut conſumas juſtum cum impio, ut ſit juſtus ſicut impius: Vera ſunt judicia tua; Nunquid judex univerſæ terræ non utiq; faciet judicium? Dixitque Dominus; Si invenero in Sodomâ quinquaginta juſtos in medio civitatis: dimittam omni loco propter eos. Et reſpondit Abraham, & dixit: Multum locutus ſum coram Domino, cùm ſim ego pulvis & cinis. Fortè deficient de quinquaginta juſtis, quinque; nunquid diſperdes propter quinq; omnem civitatem? Et dixit, Non diſperdam; ſi invenero ibi quadraginta & quinq;. Addiditq; rurſus loqui *coram* eo, & dixit; Fortè invenientur ibi quadraginta: Et dixit, Non faciam conſummationem propter quadraginta. Et dixit; Ne obſecro, iraſcatur furor Domini, & loquar; Fortè invenientur ibi triginta: Et dixit, Non faciam conſummationem, ſi invenero ibi triginta. Et dixit; Ecce nunc multum locutus ſum coram Domino; fortè invenientur ibi viginti: Et dixit, Non diſperdam propter viginti. Et ait, Ne obſecro, iraſcatur furor Domini, & loquar tantummodò hac vice; fortè invenientur ibi decem: Et dixit, Non diſperdam propter decem. Et elevata eſt gloria Domini, cùm ceſſaſſet loqui cum Abraham: & Abraham reverſus eſt in locum ſuum.

CAP. XIX.

1 ET *ingreſſi ſunt* duo Angeli Sodomam veſpere; & Lot ſedebat in portâ Sodomæ: Et vidit Lot, & ſurrexit in occurſum eorum; & adoravit pronus ſuper terram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

25 *וְחָלִלָה לְךָ מֵעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה לְהָמִית צַדִּיק עִם־רָשָׁע וְהָיָה כַצַּדִּיק כָּרָשָׁע חָלִלָה לָךְ הֲשֹׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט:
26 *וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם־אֶמְצָא בִסְדֹם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר וְנָשָׂאתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרָם:
27 וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־יְהוָה וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר:
28 *אוּלַי יַחְסְרוּן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם חֲמִשָּׁה הֲתַשְׁחִית בַּחֲמִשָּׁה אֶת־כָּל־הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא־אַשְׁחִית אִם־אֶמְצָא שָׁם אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה:
29 *וַיֹּסֶף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים:
30 *וַיֹּאמֶר אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי וַאֲדַבֵּרָה אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אִם־אֶמְצָא שָׁם שְׁלֹשִׁים:
31 *וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרִים:
32 *וַיֹּאמֶר אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי וַאֲדַבְּרָה אַךְ־הַפַּעַם אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה:
33 וַיֵּלֶךְ כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְדַבֵּר אֶל־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לִמְקֹמוֹ:

VERSIO SAMARITANA.

25 *וְחָלִלָה לְךָ מֵעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה לְהָמִית צַדִּיק עִם־רָשָׁע וְהָיָה כַצַּדִּיק כָּרָשָׁע חָלִלָה לָךְ הֲשֹׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט:
26 *וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם־אֶמְצָא בִסְדֹם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר וְנָשָׂאתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרָם:
27 וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־יְהוָה וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר:
28 *אוּלַי יַחְסְרוּן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם חֲמִשָּׁה הֲתַשְׁחִית בַּחֲמִשָּׁה אֶת־כָּל־הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא־אַשְׁחִית אִם־אֶמְצָא שָׁם אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה:
29 *וַיֹּסֶף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים:
30 *וַיֹּאמֶר אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי וַאֲדַבֵּרָה אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אִם־אֶמְצָא שָׁם שְׁלֹשִׁים:
31 *וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרִים:
32 *וַיֹּאמֶר אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי וַאֲדַבְּרָה אַךְ־הַפַּעַם אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה:
33 וַיֵּלֶךְ כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְדַבֵּר אֶל־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לִמְקֹמוֹ:

פ

1 *וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בָּעֶרֶב וְלוֹט יֹשֵׁב בְּשַׁעַר סְדֹם וַיַּרְא לוֹט וַיָּקָם לִקְרָאתָם וַיִּשְׁתַּחוּ אַפַּיִם אָרְצָה:

TEXT. ET. VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Abſit à te ut facias ſecundùm verbum iſtud: ut occidas juſtum cum (k) impio; ſitque ſicut juſtus, ita impius: Abſit à te; judex univerſæ terræ non faciet judicium? Et dixit Dominus, Si invenero Sodomæ quinquaginta juſtos in medio urbis, tum (l) parcam omni loco propter eos. Et reſpondit Abraham, & dixit; Ecce nunc cœpi loqui Domino meo, cùm ego ſim pulvis & (m) cinis; (n)Fortè deficient quinquaginta juſtis quinque: nunquid delebis propter quinque, univerſam civitatem? Et dixit, Non delebo, ſi invenero ibi quadraginta quinque. Et addidit adhuc loquis ad eum, dicens ei; Fortaſſe invenientur ibi quadraginta: ſed dixit, Non delebo propter quadraginta. Rurſus dixit, Non iraſcatur quæſo, Dominus meus, & loquar: fortaſſe invenientur ibi triginta: Et dixit; Non perdam ſi invenero ibi triginta. Et dixit, Ecce nunc (o) cœpi loqui Domino meo: fortaſſe invenientur ibi viginti: Et dixit, Non delebo propter viginti. Et dixit, Nè quæſo iraſcatur Dominus meus, & loquar tantùm hâc vice; fortaſſe invenientur ibi decem: Et dixit, Non delebo propter decem. Et abiit Dominus poſtquàm finivit loqui cum Abraham: Abraham quoque reverſus eſt in locum ſuum.

CAP. XIX.

1 *ET venerunt duo Angeli Sodomam veſpevi: Lot tum ſedebat in porta Sodomæ. Ut vidit Lot, ſurrexit in occurſum eorum, & proſtravit ſe in faciem ſuper terram.*

VER. SAM. (k) perverſo; (l) tolerabo omnem locum (m) vilis; (n) Quid ſi (o) loquendo cum domino meo:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 *وَأَنْتَ مَعَاذَ مِنْ أَنْ تَصْنَعَ مِثْلَ هٰذَا الْأَمْرِ * أَنْ تُهْلِكَ الصَّالِحَ مَعَ الطَّالِحِ فَيَكُونَ الصَّالِحُ
كَالطَّالِحِ * أَنْتَ مَعَاذَ * حَاكِمَ جَمِيعِ الْعَالَمِ لَا يَعْمَلُ بِالْحُكْمِ * فَقَالَ لَهُ اللّٰهُ إِنْ وَجَدْتُ فِي سَدُومَ
26 خَمْسِينَ صَالِحًا فِي وَسَطِ الْقَرْيَةِ * صَفَحْتُ عَنْ جَمِيعِ أَهْلِ الْمَوْضِعِ بِسَبَبِهِمْ * فَأَجَابَهُ إِبْرٰهِيمُ
27 وَقَالَ هُوَذَا قَدْ أَمْعَنْتُ فِي الْكَلَامِ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ وَأَنَا تُرَابٌ أَوْ رَمَادٌ * لَعَلَّ الْخَمْسِينَ صَالِحًا
28 يَنْقُصُونَ خَمْسَةً * أَتُهْلِكُ بِسَبَبِ نَقْصِ الْخَمْسَةِ جَمِيعَ الْبَلَدِ * قَالَ لَا أُهْلِكُهُمْ إِنْ وَجَدْتُ ثَمَّ
29 خَمْسَةً وَأَرْبَعِينَ * وَعَادَ أَيْضًا فِي كَلَامِهِ فَقَالَ عَسَى أَنْ يُوجَدَ هُنَاكَ أَرْبَعُونَ * قَالَ لَا أَصْنَعُ ذٰلِكَ
بِسَبَبِ الْأَرْبَعِينَ * وَقَالَ لَا يَصْعُبُ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ أَنْ أَتَكَلَّمَ * عَسَى أَنْ يُوجَدَ ثَمَّ ثَلَاثُونَ *
30 قَالَ لَا أَصْنَعُ ذٰلِكَ إِنْ وَجَدْتُ ثَمَّ ثَلَاثِينَ * وَقَالَ قَدْ أَمْعَنْتُ فِي الْكَلَامِ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ * عَسَى
31 أَنْ يُوجَدَ ثَمَّ عِشْرُونَ * قَالَ لَا أُهْلِكُهُمْ بِسَبَبِ الْعِشْرِينَ * وَقَالَ لَا يَسْتَدَّ بَيْنَ يَدَيْ رَبِّي حَيٍّ
32 أَتَكَلَّمُ هٰذِهِ الْمَرَّةَ فَقَطْ * عَسَى أَنْ يُوجَدَ ثَمَّ عَشَرَةٌ قَالَ لَا أُهْلِكُهُمْ بِسَبَبِ الْعَشَرَةِ * فَمَضَى
33 مَلَاكُ اللّٰهِ كَمَا فَرَغَ مِنْ كَلَامِ إِبْرٰهِيمَ وَإِبْرٰهِيمُ رَجَعَ إِلَى مَوْضِعِهِ *

* الْفَصْلُ التَّاسِعَ عَشَرَ *

1 * ثُمَّ دَخَلَ الرَّسُولَانِ إِلَى سَدُومَ وَقْتَ عِشَاءٍ * وَلُوطٌ جَالِسٌ عَلَى بَابِهَا * فَلَمَّا رَآهُمَا قَامَ
لِاسْتِقْبَالِهِمَا وَسَجَدَ عَلَى وَجْهِهِ إِلَى الْأَرْضِ *

Et à te abſit, ut facias hujuſmodi rem, ut perdas juſtum cum iniquo, & ſit juſtus ut iniquus; à te abſit: nam judex univerſi mundi, non aget cum judicio? Dixit ei Deus, Si reperero in Sadum quinquaginta bonos in medio urbis, parcam omnibus incolis loci cauſâ illorum. Reſpondit ei Ebrahim, & dixit; Ecce protraxi ſermonem coram Deo, cùm ego ſim pulvis, aut cinis. Si fortè à quinquaginta probis deſint quinque, num perdes propter defectum quinque totam regionem? Dixit; Non perdam eos ſi invenero ibi quadraginta quinque. Et iteravit etiam ſermonem ſuum, ac dixit; Fortè reperientur ibi quadraginta. Dixit, Non faciam id propter illos quadraginta. Et ait, Ne diſpliceat in conſpectu Dei quòd loquar: fortè reperientur ibi triginta. Dixit, Non faciam id, ſi invenero ibi triginta. Et dixit, Jam produxi ſermonem inter manus Dei: forſitan invenientur ibi viginti. Dixit, Non perdam eos propter illos viginti. Ait, Ne durum ſit in conſpectu Domini mei ut loquar hâc vice tantùm: fortè reperientur ibi decem. Dixit, non perdam eos propter illos decem. Abiit autem Angelus Dei, ut finem fecit loquendi cum Ebrahim: & Ebrahim reverſus eſt in locum ſuum.

CAP. XIX.

1 *DEinde ingreſſi ſunt duo illi apoſtoli in Sadum tempore veſpertino, Lot ſedente ad portam ejus: cùmque vidiſſet eos, ſurrexit in occurſum eorum, & adoravit ſuper faciem ſuam ad terram.*

כפר בראשית : יט

,vestri servi domum ad nunc declinate ;mei Dñi nunc Ecce :dixit Et
וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא־אֲדֹנַי סוּרוּ נָא אֶל־בֵּית עַבְדְּכֶם
ibitis & surgetis manè & ,vestros pedes lavate &,pernoctate &
וְלִינוּ וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהַלַכְתֶּם
,pernoctabim' plateâ in *qua* ,Nequaquam :dixerunt Et.vestrâ viâ in
לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי בָרְחוֹב נָלִין :
:ejus domũ ad venerũt &,cũ ad declinaverũt &,valde *eos in* fecit vim Et
3 וַיִּפְצַר־בָּם מְאֹד וַיָּסֻרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתוֹ
,comederunt & ,coxit infermentata & :convivium eis fecit &
וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמַצּוֹת אָפָה וַיֹּאכֵלוּ :
super gyrarunt Sedom viri civitatis viri & *cubassent* Antequàm
4 טְרֶם יִשְׁכְּבוּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי סְדֹם נָסַבּוּ עַל־
,extremo ab populus omnis ,senem ad usq; & puero à domum
הַבַּיִת מִנָּעַר וְעַד־זָקֵן כָּל־הָעָם מִקָּצֶה :
qui viri Ubi :ei dixerunt & ,*Loth ad* vocaverunt Et
5 וַיִּקְרְאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־
,eos cognoscemus & ,nos ad eos Educ ? nocte te ad venerunt
בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלָּיְלָה הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנֵדָעָה אֹתָם :
,se post clausit portam & ,januam ad Loth eos ad est egressũ Et
6 וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט הַפֶּתְחָה וְהַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו :
mihi nunc Ecce .malefaciatis mei fratres nunc Ne :dixit Et
7 וַיֹּאמַר אַל־נָא אַחַי תָּרֵעוּ : הִנֵּה־נָא לִי
e:s nunc educam :virum cognoverunt non quæ filiæ duæ
8 שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אִישׁ אוֹצִיאָה־נָּא אֹתָן
viris tantùm :vestris oculis in bonum sicut eis facite & ,vos ad
אֲלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק לָאֲנָשִׁים
umbrâ in venerunt *propterea quia* ,*vem* faciatis ne istis
הָאֵל אַל־תַּעֲשׂוּ דָבָר כִּי־עַל־כֵּן בָּאוּ בְּצֵל
veniet Unus :dixerunt & .ultrà *Accede*, dixerunt Et .mei tigni
9 קֹרָתִי : וַיֹּאמְרוּ גֶּשׁ־הָלְאָה וַיֹּאמְרוּ הָאֶחָד בָּא־
tibi malefaciemus Nunc? judicando judicavit &,peregrinandum ad
לָגוּר וַיִּשְׁפֹּט שָׁפוֹט עָתָּה נָרַע לְךָ
appropinquaverunt & ,valde *Loth in* virum in fecerunt vim & *ipsis præ*
מֵהֶם וַיִּפְצְרוּ בָּאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד וַיִּגְּשׁוּ
,suam manum viri miserunt Et .*januam frangendum ad*
לִשְׁבֹּר הַדֶּלֶת : וַיִּשְׁלְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־יָדָם
10 .clausérunt ianuam & ,domum in se ad Loth introduxerunt &
וַיָּבִיאוּ אֶת־לוֹט אֲלֵיהֶם הַבָּיְתָה וְאֶת־הַדֶּלֶת סָגָרוּ :
cæcitatibus percusserunt ,domus *ejus* qui viros Et
11 וְאֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־פֶּתַח הַבַּיִת הִכּוּ בַּסַּנְוֵרִים
.ostium *inveniendum ad* laboraverunt & ,maximâ ad usq; & minimo à
מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל וַיִּלְאוּ לִמְצֹא הַפָּתַח :
,Generum ?hic tibi quis Adhuc :Loth ad viri dixerunt Et
12 וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים אֶל־לוֹט עֹד מִי־לְךָ פֹּה חָתָן
de educ ,civitate in tibi quæ omnia & ,tuas filias &,tuos filios &
וּבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ בָּעִיר הוֹצֵא מִן־
.loco
הַמָּקוֹם :

Versio VULG. LAT.

2 Et dixit; Obsecro, domini, declinate in domum pueri vestri, & manete ibi: lavate pedes vestros, & mânè proficiscemini in viam vestram. Qui dixerunt; Minimè, sed in platea manebim⁹. Compulit illos oppidò ut diverterent ad eum: ingressisq; domum illius fecit convivium, & coxit azyma: & comederunt.
4 Priùs autem quàm irent cubitum, viri civitatis vallaverunt domum à puero usque ad senem, omnis populus simul.
5 Vocaverúntque Lot, & dixerunt ei; Ubi sunt viri qui introierunt ad te nocte? educ illos huc, ut cognoscamus eos.
6 Egressus ad eos Lot, post
7 tergum occludens ostium, ait; Nolite, quæso, fratres mei;
8 nolite malum hoc facere. Habeo duas filias, quæ necdum cognoverunt virum: educam eas ad vos, & abutimini eis sicut vobis placuerit; dùmodò viris istis nihil mali faciatis, quia ingressi sunt sub umbra
9 culminis mei. At illi dixerunt, Recede illuc. Et rursus; Ingressus es, inquiunt, ut advena; numquid ut judices? te ergò ipsum magis quàm hos affligemus. Vimque faciebant Lot vehementissimè: jámque
10 propè erat, ut effringerent fores. Et ecce miserunt manum viri, & introduxerunt ad se
11 Lot, clausúntque ostium. Et eos, qui foris erant, percussêrunt tæcitate à minimo usque
12 ad maximum; ita ut ostium invenire non possent. Dixerunt autem ad Lot, Habes hic quempiam tuorum? generum, aut filios, aut filias; omnes qui tui sunt, educ de urbe hac.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ κύριοι ἐκκλίνατε (β) εἰς
τὸ ὄικον τοῦ παιδὸς ὑμῶν, καὶ καταλύσατε, καὶ (γ) νίψασθε τοὺ πόδας ὑμῶν, καὶ
ὀρθρίσαντες ἀπελεύσεσθε εἰς τὴ ὁδὸν
ὑμῶν. (δ) Καὶ εἶπαν, Οὐχὶ, (ε) ἀλλ'
3 ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν. Καὶ (ζ)
κατεβιάσατο αὐτοὺ, καὶ ἐξέκλιναν πρὸς
αὐτὸν καὶ εἰσῆλθον (η) εἰς τὸ ὄικον αὐτῶ. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πότον, καὶ ἄζυμας
4 ἔπεψεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον. Πρὸ τοῦ κοιμηθῆναι (θ) οἱ ἄνδρες τῆ πόλεως,
οἱ Σοδομῖ περιεκύκλωσαν τὴ οἰκίαν, ἀπὸ
νεανίσκου ἕως πρεσβυτέρου, ἅπας ὁ λαὸς
5 ἅμα. Καὶ ἐξεκαλέσαντο τὸ Λὼτ καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτὸν, Ποῦ εἰσιν οἱ ἄνδρες οἱ
εἰσπορευόμενοι πρὸς σὲ τὴ νύκτα; ἐξάγαγε
αὐτοὺ πρὸς ἡμᾶς, ἵνα συγγενώμεθα
6 αὐτοῖς. Ἐξῆλθε ὁ Λὼτ πρὸς (ι) αὐτοὺ πρὸς τὸ πρόθυρον, τὴ δὲ θύραν
7 προσέφραξεν ὀπίσω αὐτοῦ. Εἶπε δὲ πρὸς
αὐτὸς, Μηδαμῶς ἀδελφοὶ, μὴ πονηρεύσησθε. Εἰσὶ δέ μοι δύο θυγατέρες,
8 αἵτινες οὐκ ἔγνωσαν ἄνδρα· ἐξάξω αὐτὰς
πρὸς ὑμᾶς, (κ) καὶ χρᾶσθε αὐταῖς καθὰ
ἂν ἀρέσκοι ὑμῖν. μόνον εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους (λ) μὴ ποιήσητε ἄδικον,
διὰ εἰσεληλύθασιν ὑπὸ τὴ (μ) σκέπην
9 τῶν δοκῶν μου. (ν) Εἶπαν δὲ αὐτῷ, Ἀπόστα
ἐκεῖ· εἰσῆλθες παροικεῖν, μὴ καὶ (ξ) κρίσιν κρίνῃς; νῦν οὖν σε (ο) κακώσωμεν
μᾶλλον ἢ ἐκείνους. Καὶ παρεβιάζοντο
τὸν ἄνδρα τὸν Λὼτ σφόδρα· καὶ ἤγγισαν
10 συντρίψαι τὴ θύραν. Ἐκτείναντες δὲ οἱ
ἄνδρες τὰς χεῖρας εἰσεσπάσαντο τὸν
Λὼτ πρὸς ἑαυτοὺ εἰς τὸ οἶκον, καὶ τὴν
θύραν τοῦ οἴκου ἀπέκλεισαν. Τοὺς δὲ
11 ἀνδρας τοὺ ὄντας ἐπὶ τὴ θύρας τοῦ οἴκου
ἐπάταξαν (π) ἐν ἀορασίᾳ, ἀπὸ μικροῦ
ἕως μεγάλου. καὶ παρελύθησαν ζητοῦντες
12 τὴ θύραν. Εἶπαν δὲ οἱ ἄνδρες (ρ) πρὸς
τὸν Λὼτ, Εἰσί σοι ὧδε γαμβροὶ, ἢ υἱοὶ,
ἢ θυγατέρες; (σ) ἢ εἴτις σοι ἄλλος ἔστιν
ἐν τῇ πόλι, ἐξάγαγε ἐκ τοῦ τόπου τούτου.

Et dixit, Ecce, Domini, declinate in domum pueri vestri, & divertite, & lavamini pedes vestros: & manè surgentes abibitis in viam vestram. Et dixerunt, Nequaquàm; sed in platea divertemus. Et coegit illos; & declinaverunt ad eum; & ingressi sunt in domum ejus: & fecit eis potum; & azymos coxit eis: & manducaverunt. Priùs autem quàm cubitum irent, viri civitatis Sodomitæ circumdederunt domum ab (b) adolescente usque ad seniorem, totus populus simul. Et evocaverunt Lot, & dixerunt ad eum: Ubi sunt viri qui ingressi sunt ad te nocte? Educ illos ad nos, ut coëamus cum eis. Exiit autem Lot ad eos ad vestibulum, & occlusit ostium post se. Dixit autem ad eos, Nequaquàm fratres: nolite malè facere. Sunt autem mihi duæ filiæ, quæ non noverunt virum: producam eas ad vos; & utimini illis, quomodò placuerit vobis: tantummodò in viros istos nè faciatis iniquum: quam ob causam ingressi sunt sub tegmen trabium mearũ. Dixerunt autem ei, Recede illuc: invásti, ut incola esses: numquid etiam, ut judicii judices? Nunc igitur te affligemus magis, quàm illos. Et vim faciebant in virũ ipsũ Lot vehementer: & appropinquaverunt ad confringendũ ostium. Extendentes autem viri ipsi manus, (c) attraxerunt Lot ad seipsos in domum: & ostiũ domus clauserunt. Viros autẽ, qui erant ad ostium domus, percusserunt in (d) cæcitate à parvo usque ad magnum: & defecerunt quærentes ostium. Dixerunt autem viri ad Lot, Sunt tibi hîc generi, aut filii, aut filiæ? aut si quis tibi alius est in civitate, educ de loco isto.

MS.A. (β) πρὸς τὴ οἶκον (γ) νίψασθε (δ) Εἶπαν δὲ, (ε) ἀλλ' ἢ ἐν τῇ (ζ) παρεβιάζετο (η) εἰς τὴ οἰκίαν (θ) καὶ οἱ (ι) αὐτὸς, καὶ τὴ θύραν (κ) καὶ χρᾶσθαι αὐταῖς καθὰ ἀρέσκῃ ὑμῖν. (λ) μὴ ποιήσητε μηδὲν ἄδικον, (μ) σκέπῃ (ν) Εἶπαν δὲ, Ἀπόστα (ξ) κρίσιν κρίνει; (ο) κακώσωμεν (π) ἀορασίᾳ, (ρ) πρὸς Λὼτ, Ἔστιν τίς σοι, (σ) ἢ ἴτις

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixit, Rogo vos Domini mei, divertite ad domum servi vestri: & pernoctate, & lavate pedes vestros, & manè consurgentes proficiscimini in viam vestrã. Qui dixerunt, Minimè, in platea pernoctabimus. At ursit eos Lot vehementer: diverterúntque ad eum, & ingressi sunt domum illius: fecítque eis convivium, & azyma coxit eis; & comederunt. Nec dum dormierant, & homines civitatis, homines, *inquam*, Sodomæ vallárunt domum illam, à juvenibus usque ad senes; quin universus populus à primo ad ultimum. Et vocantes Lot dixerunt ei, Ubi sunt viri qui venerunt ad te noctu? educ eos ad nos, & cognoscemus eos. Exiit autem Lot ad eos ad ostium, & ostium clausit à tergo. Dixítque Lot ad illos, Ne malum inferatis, fratres mei. Ecce habeo duas filias quas non cognovit vir *ullus*; educam eas ad vos, & utimini illis prout libuerit in oculis vestris: tantummodò viris istis ne faciatis quicquam, eò quòd ingressi sint sub umbram trabium mearum. Qui dixerunt, Recede illuc. Dixerunt etiam, Quidam venit ad peregrinandum apud nos, & ecce decernit nobis judicia: nunc pejus tibi fiet quàm ipsis. Et rixatus est cum viris *illis* Lot vehementer: & accessérunt ad effringendum ostium. Et extendentes viri illi manus suas, introduxerunt Lot ad se in domum, & januam clauserunt. Cæterùm viri illi qui erant in ostio domus, percussi fuerunt caligine à minimo usq; ad maximum; & fatigabantur ad inveniendũ ostiũ. Dixerunt autem viri illi ad Lot, Quid agis hic? generos tuos, & filios filiásq; tuas, & quicquid habes in civitate, educ è loco isto.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

2 וַאֲמַר בְּבָעוּ כְעַן רְבוֹנַי זוּרוּ כְעַן
לְבֵית עַבְדְּכוֹן וּבִיתוּ וְאַסְחוּ
רַגְלֵיכוֹן וּתְקַדְּמוּן וְתֵיזְלוּן
לְאוֹרְחְכוֹן וַאֲמַרוּ לָא אֱלָהֵין
3 בְּרְחוֹבָא נְבִית: וְתַקִּיף בְּהוֹן
לַחְדָא זוֹרוּ לְוָתֵיהּ וְעָלוּ לְבֵיתֵיהּ
וַעֲבַד לְהוֹן מִשְׁתְיָא וּפַטִּיר אֲפֵה
4 לֶהוֹן וַאֲכָלוּ: עַד לָא שְׁכִיבוּ
וַאֲנָשֵׁי קִרְתָּא אֲנָשֵׁי דְסְדוֹם
אַקִּיפוּ עַל בֵּיתָא מֵעֻלֵּימָא וְעַד
סָבָא כָּל עַמָּא מִסּוֹפֵי:
5 וְקָרוֹ לְלוֹט וַאֲמַרוּ לֵיהּ אָן
גַּבְרַיָּא דַאֲתוֹ לְוָתָךְ בְּלֵילְיָא
אַפֵּקְנוּן לְוָתָנָא וְנִדַּע יָתְהוֹן:
6 וּנְפַק לְוָתְהוֹן לוֹט לְתַרְעָא וְדָשָׁא
אַחַר בָּתְרוֹהִי: וַאֲמַר בְּבָעוּ
7 כְעַן אֲחַי לָא תְבַאְשׁוּן:
8 הָא כְעַן לִי תַּרְתֵּין בְּנָן דְּלָא
יְדָעְנָן גְּבַר אַפֵּק כְּעַן יָתְהוֹן
לְוָתְכוֹן וְעֲבִידוּ לְהֵן כְּדְתָקֵין
בְּעֵינֵיכוֹן לְחוֹד לְגַבְרַיָּא הָאִלֵּין
לָא תַעְבְּדוּן מִדְּעָם אֲרֵי עַל
9 כֵּן עַלּוּ בְּטִלֵּל שְׁרוּתִי: וַאֲמַרוּ
קְרֵיב לְהַלְאָה וַאֲמַרוּ חַד אִתָּא
לְאִתּוֹתָבָא וְהָא דָּאֵין דִּינָא
כְּעַן נְבַאֵישׁ לָךְ מִדִּילְהוֹן
וַאֲתְקִיפוּ בְּגַבְרָא בְלוֹט לַחְדָא
10 וְקְרִיבוּ לְמִתְבַּר דְּשָׁא: וְאוֹשִׁיטוּ
גַּבְרַיָּא יָת יְדֵיהוֹן וְאַעִילוּ יָת
לוֹט לְוָתְהוֹן לְבֵיתָא וְיָת דְּשָׁא
11 לַחְדִי: וְיָת גַּבְרַיָּא דִּי בְתְרַע
בֵּיתָא מְחוֹ בְשִׁבְרִירָא מִזְעֵרָא
וְעַד רַבָּא וְלָאוֹ לְאַשְׁכְּחָא
12 תַּרְעָא: וַאֲמַרוּ גַּבְרַיָּא לְלוֹט
עוֹד מַאן לָךְ הָכָא חַתְנָא וּבְנָךְ
וּבְנָתָךְ וְכֹל דִּי לָךְ בְּקִרְתָּא אַפֵּיק
מִן אַתְרָא:

2 Et ait, Obsecro nunc Domini mei; declinate nunc in domum servi vestri & manete, & lavate pedes vestros, & manè surgentes, ibitis in viam vestram: & dixerunt Nequaquam; sed in plateâ manebimus.
3 Et compulit eos valde; & declinaverunt ad eum, & ingressi sunt in domũ ejus: & fecit eis convivium; & azyma coxit eis, & comederunt. Priusquàm autem irent cubitum, viri civitatis
4 viri Sodomæ vallaverunt domum à puero usq; ad senem; omnis populus simul.
5 Et vocaverunt Lot, & dixerunt ei; Ubi sunt viri qui venerunt ad te nocte? educ eos ad nos, & cognoscemus eos. Et egressus est
6 ad eos Lot ad portam: & ostium clausit post se. Et
7 ait: Obsecro nunc fratres mei, nolite malè facere.
8 Ecce nunc habeo duas filias, *quas non cognovit vir*; educam nunc eas ad vos, & facite illis sicut placuerit in oculis vestris: tantummodo viris istis ne faciatis quicquam; quia propterea ingressi sunt sub umbrâ tegminis mei. Et dixerunt, Recede illuc; Et dixerunt, Unus venit ad peregrinandũ, & ecce judicat judiciũ; nunc malefaciemus tibi, magis quàm eis: & compulerunt virum Lot valde; &
9 accesserunt ad confringendam januã. Et extenderunt viri manus suas, & introduxerunt Lot ad se in domum: & januam clauserũt.
10 Et viros, qui erant in portâ domûs, percusserunt cæcitate, à minimo usq; ad maximum: defatigatiq; sunt, ut invenirent portam. Dixeruntq; viri ad Lot; Quoscunq; habes hic, *generũ*, & filios tuos & filias tuas, & omnia quæ habes in civi-
11 tate: educ de loco isto.
12

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 * וַיֹּאמֶר הִנֶּא־נָא אֲדֹנָי סוּרוּ נָא אֶל־בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינוּ וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וַהֲלַכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי בָרְחוֹב נָלִין:
3 * וַיִּפְצַר־בָּם מְאֹד וַיָּסֻרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמַצּוֹת אָפָה וַיֹּאכֵלוּ:
4 * טֶרֶם יִשְׁכְּבוּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי סְדֹם נָסַבּוּ עַל־הַבַּיִת מִנָּעַר וְעַד־זָקֵן כָּל־הָעָם מִקָּצֶה:
5 * וַיִּקְרְאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלָּיְלָה הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנֵדְעָה אֹתָם:
6 וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט הַפֶּתְחָה וְאֶת־הַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו:
7 ** וַיֹּאמַר אַל־נָא אַחַי תָּרֵעוּ:
12 הִנֵּה־נָא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אִישׁ אוֹצִיאָה־נָּא אֹתָם אֲלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק לָאֲנָשִׁים הָאֵל אַל־תַּעֲשׂוּ דָבָר כִּי־עַל־כֵּן בָּאוּ בְּצֵל קֹרָתִי:

VERSIO SAMARITANA.

2 * וַיֹּאמֶר הִנֶּא־נָא אֲדֹנָי סוּרוּ נָא אֶל־בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינוּ וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וַהֲלַכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי בָרְחוֹב נָלִין:
3 * וַיִּפְצַר־בָּם מְאֹד וַיָּסֻרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמַצּוֹת אָפָה וַיֹּאכֵלוּ:
4 * טֶרֶם יִשְׁכְּבוּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי סְדֹם נָסַבּוּ עַל־הַבַּיִת מִנָּעַר וְעַד־זָקֵן כָּל־הָעָם מִקָּצֶה:
5 * וַיִּקְרְאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלָּיְלָה הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנֵדְעָה אֹתָם:
6 וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט הַפֶּתְחָה וְאֶת־הַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו:
7 ** וַיֹּאמַר אַל־נָא אַחַי תָּרֵעוּ:
12 הִנֵּה־נָא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אִישׁ אוֹצִיאָה־נָּא אֹתָם אֲלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק לָאֲנָשִׁים הָאֵל אַל־תַּעֲשׂוּ דָבָר כִּי־עַל־כֵּן בָּאוּ בְּצֵל קֹרָתִי:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

2 Dixitque, Ecce nunc Domini, divertite quæso in domum servi vestri: & pernoctate & lavate pedes vestros: & manè surgetis, & ibitis viam vestram: & dixerunt Minimè, sed in plateâ pernoctabimus. Cogens autem eos valdè di-
3 verterunt ad eum, & venerunt in domum ejus, & fecit eis convivium, & azyma coxit, & comederunt. Sed antequàm cubâsseut viri civitatis, viri Sodomæ,
4 circundedêrunt domum a puero usq; ad senem, omnis populus ab extremo. Et vo-
5 caverunt Lotum, & dixerunt ei: ubi sunt viri qui venerunt ad te hâc nocte? educ eos ad nos, ut cognoscamus eos. Et egressus est
6 ad eos Lot ad portam, & ostium clausit post se. Et
7 dixit, Nè quæso fratres
8 malum faciatis. Ecce nunc mihi sunt duæ filiæ, quæ non cognoverunt virum: educam nunc eas ad vos, & facietis eis sicut bonum erit in oculis vestris; tantummodò viris istis non facietis quicquam; nam ideò venerunt (a) sub umbram culminis mei. Tum dixerunt, 9
Accede ulteriùs: iterumq; dixerunt, Unus iste venit ad peregrinandum, & judicabit etiam judicium: nunc malefaciemus tibi præ istis: instabant igitur venientes in Lotum vehementer, & appropinquârunt ut frangerent ostium. Sed exten- 10
derunt viri illi manum suam, & introduxerunt Lotum ad se in domum, & ostium clauserunt. Viros 11
autem qui erant ad ostium domûs, percusserunt cæcitatibus à parvo usque ad magnum; & (b) defessi sunt in inveniendo ostio. Po- 12
stea dixerunt Angeli Lotho
10 Adhuc quis tuorum hic? 11 generum, filios tuos & filias tuas, & quæcunq; tua sunt in urbe educ ex loco isto.

VER. SAM. (a) ulteriùs sub umbram familiæ meæ (b) afflicti sunt

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وَقَالَ يَا سَيِّدَيَّ مِيلَا اِلَيْ بَيْتِ عَبْدِكُمَا وَبِيتَا وَاغْسِلَا اَرْجُلَكُمَا * وَاَدْلِجَا وَسِيرَا فِيْ طَرِيقِكُمَا * قَالَا
3 لَا اِلَّا فِيْ اَلرَّحْبَةِ نَبِيتُ * حَتَّى اَلَحَّ عَلَيْهِمَا جِدًّا فَمَالَا اِلَيْهِ وَدَخَلَا اِلَيْ مَنْزِلِهِ * فَصَنَعَ لَهُمَا
4 مَجْلِسًا وَخُبْزًا فَطِيرًا فَاَكَلُوا * قَبْلَ اَنْ يَنَامُوا فَاِذَا اَهْلُ اَلْقَرْيَةِ اَهْلُ سَدُومَ قَدْ اَحَاطُوا
5 بِالْبَيْتِ مِنْ حَدَثٍ اِلَيْ شَيْخٍ جَمِيعُ اَلْقَوْمِ اَلَّذِينَ فِيْ نَاحِيَتِهِ * فَدَعَوْا بِلُوطٍ وَقَالُوا لَهُ اَيْنَ
6 اَلرَّجُلَانِ اَللَّذَانِ جَاءَا اِلَيْكَ فِيْ هٰذِهِ اَللَّيْلَةِ * اَخْرِجْهُمَا اِلَيْنَا حَتَّى نُوَاقِعَهُمَا * فَخَرَجَ اِلَيْهِمْ
7 لُوطٌ اِلَيْ اَلْبَابِ وَاَغْلَقَ اَلْمِصْرَاعَ وَرَاءَهُ * وَقَالَ يَا اِخْوَتِيْ لَا تَسِيئُوا اِلَيْهِمَا * هُوَذَا لِيْ اِبْنَتَانِ مَا
8 عَرَفَتَا رَجُلًا * اُخْرِجُهُمَا اِلَيْكُمْ وَاصْنَعُوا بِهِمَا مَا حَسُنَ عِنْدَكُمْ * وَلَا تَصْنَعُوا بِهٰؤُلَاءِ اَلْقَوْمِ شَيْئًا *
9 لِاَنَّهُمْ دَخَلُوا تَحْتَ ظِلَالِ سَقْفِيْ * فَقَالُوا تَقَدَّمْ عَنِ اَلْبَابِ * وَقَالُوا اَوَاحِدٌ جَاءَ لِيَسْكُنَ
مَعَنَا صَارَ يَحْكُمُ عَلَيْنَا * اَلْآنَ نَسِيئُ اِلَيْكَ اَكْثَرَ مِنْ اَلَّتِيْ اَسَاءَتَا اِلَيْهِمَا * فَاَلَحُّوا عَلَيْ لُوطٍ جِدًّا
وَتَقَدَّمُوا لِيَكْسِرُوا اَلْمِصْرَاعَ * فَمَدَّ اَلرَّجُلَانِ اِلَيْهِ اَيْدِيَهُمَا وَاَدْخَلَا لُوطًا اِلَيْهِمَا اِلَيْ اَلْبَيْتِ
10 وَاَغْلَقَا اَلْبَابَ * وَاَلْقَوْمَ اَلَّذِينَ فِيْ بَابِ اَلْبَيْتِ ضَرَبَاهُمْ بِالْعَسْيِ مِنْ سَابٍّ اِلَيْ شَيْخٍ * فَعَكِرُوا
11 عَنْ وُجُودِ اَلْبَابِ * وَقَالَ اَلرَّجُلَانِ لِلُوطٍ مَنْ لَكَ اَيْضًا هَاهُنَا مِنْ صِهْرٍ وَبَنِيكَ وَبَنَاتِكَ
12 وَجَمِيعَ مَنْ لَكَ فِيْ اَلْبَلَدِ اَخْرِجْهُمْ مِنْ هٰذَا اَلْمَوْضِعِ *

Dixitque, O Domini mei, divertite ad domum famuli vestri, & pernoctate, & lavate pedes vestros, & primo manè discedite, et abite per viam vestram. Dixerunt, Nequaquam, sed in plateâ pernoctabimus: Adeò ut sollicitarit eos vehementer. Diverterunt igitur ad eum, & ingressi sunt in hospitium ejus, fecitque eis convivium, et coxit azymum, comederúntque. Antequàm cubâsseut, ecce incolæ urbis, habitatores Sadum obsedérunt domum à juvene usque ad senem, omnis turba quæ erat in vico ejus. Vocarúntque Lot, & dixerunt ei: ubi sunt duo viri, qui venérunt ad te in hâc nocte? educ eos ad nos ut coëamus cum eis. Egressus est autem ad eos Lot ad portam, & clausit ostium post se. Dixitque, O fratres mei ne lædatis eos. Ecce sunt mihi duæ filiæ quæ non cognoverunt virum, educam eas ad vos, et facite eis quicquid placuerit vobis, et ne faciatis in hos homines quicquam, eò quòd ingressi sunt sub umbrâ tecti mei. Dixerunt, Recede à janua; et dixerunt, Num unus qui venit ut habitaret nobiscum, cœpit iudicare nos? nunc lædemus te plusquam lædemus eos. Et perurserunt Lot gravissimè. et accesserunt ut frangerent ostium. Extenderunt autem duo illi viri ad eum manus suas, introduxerúntque Lot ad se in domum, & clauserunt januam. Et homines, qui erant in portâ domus, percussérunt eos caligine, à juvene usque ad senem, & non potuerunt invenire portam. Dixerúntque duo illi viri ad Lot, Quoscúnque habes etiam hîc, siue generum, siue filios tuos, et filias tuas, et quotquot habes in urbe, educ eos ex hoc loco.

ספר בראשית : יט

crevit quia ,hunc locum *nos disperdentes* Quia
13 כִּי־מַשְׁחִתִים אֲנַחְנוּ אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־נָדְלָה
.eum perdendum ad Domin' nos misit & :Dño coram eorũ clamor
צַעֲקָתָם אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיְשַׁלְחֵנוּ יְהוָה לְשַׁחֲתָהּ :
accipientes ,suos generos ad est locutus & ,Loth est egressus Et
14 וַיֵּצֵא לוֹט וַיְדַבֵּר אֶל־חֹתְנָיו לֹקְחֵי
quia ,isto loco de egredimini ,Surgite :dixit & ,suas filias
בְנֹתָיו וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְאוּ מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־
oculis in ludens sicut fuit Et .civitatem Dominus *disperdens*
מַשְׁחִית יְהוָה אֶת־הָעִיר וַיְהִי כִּמְצַחֵק בְּעֵינֵי
Angeli faciebãt vim &,ascẽdisset aurora *ipsa* cũ Et.suorũ generorũ
חֹתָנָיו : וּכְמוֹ הַשַּׁחַר עָלָה וַיָּאִיצוּ הַמַּלְאָכִים
,tuas filias duas & ,tuam uxorem cape ,Surge ,dicendo Loth in
15 בְּלוֹט לֵאמֹר קוּם קַח אֶת־אִשְׁתְּךָ וְאֶת־שְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ
.tardabat Et .civitatis *iniquitate in consumaris* fortè ne *inventæ*
הַנִּמְצָאֹת פֶּן־תִּסָּפֶה בַּעֲוֹן הָעִיר : וַיִּתְמַהְמָהּ
manum & ,ejus uxoris manum & ,ejus filiarum viri apprehenderũt &
16 וַיַּחֲזִיקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבְיַד־אִשְׁתּוֹ וּבְיַד
,oum eduxerunt & :*eum super Domini indulgentiã in* ,ejus filiarũ duarũ
שְׁתֵּי בְנֹתָיו בְּחֶמְלַת יְהוָה עָלָיו וַיֹּצִאֻהוּ
educerent illi cùm fuit Et .urbem extra eum posuerunt &
17 וַיַּנִּחֻהוּ מִחוּץ לָעִיר : וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם
respicias ne ,tuã animã in te Erue : dixit & ,foràs eos
אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הִמָּלֵט עַל־נַפְשֶׁךָ אַל־תַּבִּיט
,te erue montem ad ,planicie omni in stes ne & ,te post
אַחֲרֶיךָ וְאַל־תַּעֲמֹד בְּכָל־הַכִּכָּר הָהָרָה הִמָּלֵט
.mei domini nunc Ne : eos ad Loth dixit Et .pereas fortè ne
18 פֶּן־תִּסָּפֶה : וַיֹּאמֶר לוֹט אֲלֵהֶם אַל־נָא אֲדֹנָי
,tuis oculis in gratiam tuus servus invenit nunc Ecce
19 הִנֵּה־נָא מָצָא עַבְדְּךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ
vivificandum ad ,mecum fecisti quam ,tuã misericordiã magnificasti &
וַתַּגְדֵּל חַסְדְּךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי לְהַחֲיוֹת
,montem ad liberare me potero non ego Et .meam animam
אֶת־נַפְשִׁי וְאָנֹכִי לֹא אוּכַל לְהִמָּלֵט הָהָרָה
civitas nunc Ecce .moriar & ,malum mihi hæreat fortè ne
20 פֶּן־תִּדְבָּקֵנִי הָרָעָה וָמַתִּי : הִנֵּה־נָא הָעִיר
me eruam .parva *ipsa* & ,illuc fugiendum ad propinqua ista
הַזֹּאת קְרֹבָה לָנוּס שָׁמָּה וְהִוא מִצְעָר אִמָּלְטָה־
dixit Et .mea anima vivet Et ? *ipsa* parva non Nunquid .illùc nunc
21 נָּא שָׁמָּה הֲלֹא מִצְעָר הִוא וּתְחִי נַפְשִׁי : וַיֹּאמֶר
non ut : hoc verbo in etiam ,tuam faciẽ suscepi Ecce : eum ad
אֵלָיו הִנֵּה נָשָׂאתִי פָנֶיךָ גַּם לַדָּבָר הַזֶּה לְבִלְתִּי
,illùc te erue Festina .es locutus *quam* civitatem subvertam
הָפְכִּי אֶת־הָעִיר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ : מַהֵר הִמָּלֵט שָׁמָּה
illùc *tuam ingredi ad usque* ,rem *faciendum ad* potero non quia
כִּי לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת דָּבָר עַד־בֹּאֲךָ שָׁמָּה
.Sohar civitatis nomen vocavit Idcirco
עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הָעִיר צוֹעַר :

Versio VULG. LAT.

13 Delebimus enim locum istum, eò quòd increverit clamor eorum coram Domino, qui misit nos ut perdamus illos. Egressus itaque
14 Lot, locutus est ad generos suos qui accepturi erant filias ejus & dixit; Surgite, egredimini de loco isto: quia delebit Dominus civitatem hanc. Et visus est eis quasi
15 ludens loqui. Cumque esset manè, cogebant eum Angeli, dicentes; Surge, tolle uxorem tuam, & duas filias quas habes; ne & tu pariter pereas in scelere civita-
16 tis. Dissimulante illo, apprehenderunt manum ejus, & manum uxoris ejus, ac duarum filiarum ejus, eò quòd parceret Dominus illi. Ed-
17 uxeruntque eum, & posuerunt extra civitatem: ibique locuti sunt ad eum, dicentes; Salva animam tuam: noli respicere post tergum, nec stes in omni circà regione: sed in monte salvum te fac, ne & tu simul pereas. Dixitque Lot ad eos, Quæso,
18 Domine mi, Quia invenit servus tuus gratiam coram te, & magnificâsti misericordiam tuam quam fecisti mecum, ut salvares animam meam, nec possum in monte salvari, ne fortè apprehendat me malum, & moriar: Est civitas hæc juxtà, ad quam possum fugere, parva, & salvabor in ea: numquid non modica est, & vivet anima mea? Dixitque
19 ad eum, Ecce etiam in hoc suscepi preces tuas, ut non subvertam urbem pro qua
20 locutus es. Festina & salvare ibi: quia non potero facere quidquã donec ingrediaris illuc. Idcircò vocatum est nomen urbis illius, Segor.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 (τ) Ὅτι ἡμεῖς ἀπολλυμὲν τ τόπον τοῦτον· ὅτι ὑψώθη ἡ κραυγὴ αὐτῶν (υ) ἔναντι κυρίου, καὶ ἀπέστειλεν ἡμᾶς κύριος ἐκτρίψαι αὐτήν. 14 Ἐξῆλθε δὲ Λὼτ, καὶ ἐλάλησε πρὸς τοὺς γαμβροὺς αὐτοῦ τοὺ εἰληφότας τὰς θυγατέρας αὐτῶ, καὶ εἶπεν, Ἀνάστητε, καὶ ἐξέλθετε ἐκ τοῦ τόπου τούτου, ὅτι ἐκτρίβει κύριος τὴν πόλιν. ἔδοξε δὲ γελοιάζειν ἐναντίον τῶν γαμβρῶν αὐτοῦ.
15 Ἡνίκα δὲ ὄρθρος ἐγένετο, (φ) ἐπεσπούδαζον οἱ ἄγγελοι τὸν Λὼτ, λέγοντες, Ἀνάστα λάβε τ γυναῖκά σου, καὶ τὰς δύο θυγατέρας σου, ἃς ἔχεις, καὶ ἔξελθε, (χ) ἵνα μὴ καὶ σὺ συναπόλῃ ταῖς ἀνομίαις
16 τῆς πόλεως. Καὶ ἐταράχθησαν· καὶ ἐκράτησαν οἱ ἄγγελοι τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ τῆς χειρὸς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ τῶν χειρῶν τ δύο θυγατέρων αὐτοῦ, ἐν τῷ φείσασθαι κύριον αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα
17 ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω, καὶ εἶπαν, Σῴζων σῴζε τ σεαυτοῦ ψυχήν· (ψ) μὴ περιβλέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω, μὴ δὲ σῆς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ· εἰς τὸ ὄρος σῴζου, μή ποτε συμπαραληφθῇς. Εἶπε δὲ Λὼτ πρὸς
18 αὐτούς, Δέομαι κύριε, Ἐπειδὴ εὗρεν ὁ παῖς σου ἔλεος ἐναντίον σου, καὶ ἐμεγάλυνας τ δικαιοσύνην σου, ὃ ποιεῖς ἐπ ἐμὲ τοῦ ζῆν τ ψυχήν μου. ἐγὼ δὲ οὐ δυνήσομαι διασωθῆναι εἰς τὸ ὄρος· (ω)
20 μή ποτε καταλάβῃ με τὰ κακὰ, καὶ ἀποθάνω. (α) Ἰδοὺ, πόλις αὕτη ἐγγὺς τοῦ καταφυγεῖν με ἐκεῖ, ἣ ὅτι μικρά· καὶ ἐκεῖ (β) διασωθήσομαι. ὅ μικρά ὅτι ;
21 καὶ ζήσεται ἡ ψυχή μου ἕνεκεν σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἐθαύμασά σου τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματι τούτῳ, τοῦ μὴ καταστρέψαι τ πόλιν ἧς ἐλάλησας. Σπεῦσον οὖν τοῦ σωθῆναι ἐκεῖ· οὐ γὰ δυνήσομαι ποιῆσαι πρᾶγμα, ἕως (γ) τοῦ ἐλθεῖν σε ἐκεῖ· διὰ τοῦτο (δ) ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἐκείνης, Σηγώρ.

MS.A. (τ) Ὅτι ἀπόλλυμὲν ἡμεῖς (υ) ἐναντίον (φ) ἐπεσπούδαζον (χ) ἵνα μὴ συναπόλῃ (ψ) μὴ περιβλέψῃς (ω) μὴ καταλάβῃ (α) Ἰδοὺ, ἡ πόλεις (β) σωθήσομαι. (γ) τοῦ σε ἐλθεῖν (δ) ἐπωνόμασεν

Quia nos perdimus locum hunc: quoniam exaltatus est clamor eorum coram Domino, & misit nos Dominus exterere eam. Egressus est autem Lot; & locutus est ad generos suos, qui acceperant filias ejus, & dixit, Surgite, & egredimini de loco hoc; quia disperdit Dominus civitatem. Visus est autem ludere coram generis suis. Postquàm autem diluculum factum est, urgebant Angeli Lot, dicentes, Surgens accipe uxorem tuam, & duas filias tuas, quas habes; & egredere, nè tu etiam perdaris simul cum iniquitatibus civitatis. Et turbati (e) sunt: & tenuerunt Angeli manum ejus, & manum uxoris ejus, & manus duarum filiarum ejus, in eo quòd parceret Dominus ei. Et factum est mox, ut eduxerunt eos foràs; & dixerunt, Salvans salva tuam ipsius animam: nè respexeris retrorsùm, nec stetevis in omni circà regione: in montem salvum te fac, nè fortè simul comprehendaris. Dixit autem Lot ad illos, Oro, Domine, Quia invenit puer tuus misericordiam ante te, & magnificâsti justitiam tuam, (f) quod facis in me, ut (g) vivat anima mea: ego autem non potero salvus fieri in montem; nè fortè comprehendant me mala, & moriar. Ecce hæc civitas propè est ad fugiendum me illuc, quæ est parva; & illuc salvus evadam: (h) Nónne parva est? & vivet anima mea propter te. Et dixit ei, Ecce, (i) admiratus sum faciem tuam etiam in verbo hoc, ut non evertam civitatem, de qua locutus es. Festina igitur ad evadendum illuc: non enim potero facere rem, donec tu venias illuc. Propterea vocavit nomen civitatis illius, Segor.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nam vastaturi sumus locum istum, eò quòd ascenderit clamor eorum coram Domino, misitque nos Dominus ad vastandum illum. Igitur egressus est Lot, & alloquutus est generos suos qui duxerant filias suas, & dixit eis, Surgite, egredimini è loco isto, quoniam vastaturus est eum Dominus: fuit autem quasi jocans in oculis generorum suorum. Quumque ascendisset aurora, urserunt Angeli Lot, & dicunt ei, Surge duc uxorem tuam, & duas filias tuas quæ adsunt, ne fortè percutiaris in peccatis civitatis. At moras nectente Lot, apprehendetunt Angeli manum ejus, & manum ambarum filiarum ejus (misertus enim fuerat Dominus illi) & eduxerunt eum, & collocaverunt eum extra civitatem. Cúmque eduxissent eos extra, dicunt ei, Salva animam tuam: ne te vertas post tergum tuum, neque consistas in tota planitie: ad montem effugito, ut ne pereas. Et dixit eis Lot, Quæso vos Domini mei. Ecce invenit servus tuus misericordiam in oculis tuis, & maximum est beneficium tuum quo usus es mecum, servans animam meam: & ego nequeo fugere in montem, ne fortè assequatur me malum, ac moriar. En oppidum istud proximum est ut fugiam illuc: & quidem ipsum parvulum est, effugiam illuc, ecce parvulum est, vivat anima mea. Dixitque ei, Ecce suscepi faciem tuam etiam in sermone isto, ut non subvertam oppidum quod dixisti. Citò salva te illuc, quia non possum facere quicquam quoad ingrediaris illuc. Propterea vocavit nomen illius oppidi, Soar.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

13 אֲרֵי מְחַבְּלִין אֲנַחְנָא יָת אַתְרָא
הָדֵין אֲרֵי סְגִיאַת קֳבֵלְתְּהוֹן קֳדָם
יְיָ וְשַׁלְחָנָא יְיָ לְחַבָּלוּתְהּ : 14 וּנְפַק
לוֹט וּמַלֵּיל עִם חַתָּנוֹהִי נָסְבֵי
בְנָתּוֹהִי וַאֲמַר קוּמוּ פּוּקוּ מִן־
אַתְרָא הָדֵין אֲרֵי מְחַבֵּל יְיָ יָת
קִרְתָּא וַהֲוָה כְּמִחְיְךָ בְּעֵינֵי
חַתָּנוֹהִי : 15 וּכְסָפָא צַפְרָא הֲוָה
וְדַחֲקוּ מַלְאֲכַיָּא בְּלוֹט לְמֵימַר
קוּם דְּבַר יָת אִתְּתָךְ וְיָת תַּרְתֵּין
בְּנָתָךְ דְּאִשְׁתְּכָחָא מְהֵימְנָן עִמָּךְ
דִּלְמָא תִּתְלְקֵי בְּחוֹבֵי קִרְתָּא :
16 וְאִתְעַכַּב וְאַתְקִיפוּ גְּבַרַיָּא בִּידֵיהּ
וּבִידָא דְאִתְּתֵיהּ וּבִידָא תַּרְתֵּין
בְּנָתּוֹהִי כְּדְחֵס יְיָ עֲלֵהִי וְאַפְּקוּהִי
וְאַשְׁרְוּהִי מִבָּרָא לְקִרְתָּא :
17 וַהֲוָה כַּד אַפְּקִנּוּן לְבָרָא
וְאֲמַר חוּס עַל נַפְשָׁךְ לָא תִסְתַּכֵּי
לַאֲחוֹרָךְ וְלָא תְקוּם בְּכָל־
מֵישְׁרָא לְטוּרָא אִשְׁתְּזוּב
דִּלְמָא תִּתְלְקֵי : 18 וַאֲמַר לוֹט לְהוֹן
בְּבָעוּ יְיָ : 19 הָא כְעַן אַשְׁכַּח עַבְדָּךְ
רַחֲמִין קֳדָמָךְ וְאַסְגֵּיתָ טוּבָךְ דְּי
עֲבַדְתָּ עִמִּי לְקַיָּמָא יָת נַפְשִׁי
וַאֲנָא לֵית אֲנָא יְכִיל לְאִשְׁתְּזָבָא
לְטוּרָא דִּלְמָא תְּעָרְעָנֵי בִּישָׁא
וְאָמוּת : 20 הָא כְעַן קִרְתָּא
הָדָא קְרִיבָא לְמֶעְרַק לְתַמָּן
וְהִיא זְעִירָא אֶשְׁתְּיוֹב כְּעַן
לְתַמָּן הֲלָא זְעִירָא הִיא וְתִתְקַיֵּם
נַפְשִׁי : 21 וַאֲמַר לֵיהּ הָא נְסִיבִית
אַפֵּךְ אַף לְפִתְגָמָא הָדֵין בְּדֵיל
דְּלָא לְמֶהְדַּף יָת קִרְתָּא דְּבָעֵיתְ

13 Quoniam disperdemus nos
locum istum : quia magnus
est clamor eorum coram
Domino ; & misit nos Do-
min⁹,ut disperderem⁹ eum.
14 Et egressus est Lot, & locu-
tus est cum generis suis,qui
accepturi erant filias suas ;
& ait, Surgite egredimini
de loco isto ; quia disper-
det Dominus civitatem : Et
fuit quasi ridiculum,in ocu-
lis generorum suorum. Et
15 cùm ascendisset aurora, &
esset mane ; coegerunt an-
geli Lot dicentes : Surge &
tolle uxorem tuam, & duas
filias tuas, quæ inventæ
sunt fideles tecum ; ne fortè
percutiaris in peccatis ci-
vitatis. Et cùm moram fe-
cisset, apprehenderunt viri
manum ejus & manum u-
xoris ejus, & manum dua-
rum filiarum ejus ; eò quòd
misereretur Domin⁹ illius:
& eduxerunt eum & posue-
runt eum extra civitatem.
17 Et factum est cùm eduxis-
set eos foras ; ait, Miserere
animæ tuæ ; non respicias
post tergum tuum, neq; stes
in omni planitie : sed in
monte salvum te fac , ne
18 fortè pereas. Et ait Lot
ad eos : Obsecro, *Domine*.
19 Ecce nunc invenit servus
tuus misericordiam *coram
te* : & multiplicasti bonita-
tem tuam, quam fecisti me-
cum ; sustentandò animam
meam : & ego non possum
salvari in monte ; ne fortè
occurrat mihi malũ,& mo-
riar. Ecce nunc civitas hæc
20 juxtà est ad fugiendum ibi,
& est parva: salvabor nunc
ibi; nonne parva est ? &
vivet anima mea. Dixitq;
ei;Ecce suscepi faciem tuam
etiam pro hac re : ut non
subvertam civitatem pro
quâ rogasti. Festina, salva-
re ibi ; quia non possum
quicquâ facere, donec ve-
nias illuc ; Propterea vo-
cavit nomen civitatis, So-
gor.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 *עתידין אנחנא למחבל ית אתרא הדין ארי סגיאת קבלתהון קדם יי ושלחנא יי למחבלותה : 14 ונפק לוט ומליל עם חתנוהי נסבי בנתוהי ואמר קומו פוקו מן אתרא הדין ארי מחבל יי ית קרתא והוה כמחיך בעיני חתנוהי : 15 וכסף צפרא הוה ודחקו מלאכיא בלוט למימר קום דבר ית אתתך וית תרתין בנתך דאשתכחא מהימנן עמך דלמא תתלקי בחובי קרתא : 16 ואתעכב ואתקיפו גבריא בידיה ובידא דאתתיה ובידא תרתין בנתוהי כדחס יי עלהי ואפקוהי ואשרוהי מברא לקרתא : 17 והוה כד אפיק יתהון לברא ואמר חוס על נפשך לא תסתכי לאחורך ולא תקום בכל־ מישרא לטורא אשתזוב דלמא תתלקי : 18 ואמר לוט להון בבעו יי : 19 הא כען אשכח עבדך רחמין קדמך ואסגיתא טובך די עבדת עמי לקימא ית נפשי ואנא ליתי אנא יכיל לאשתזבא לטורא דלמא תערענני בישא ואמות : 20 הא כען קרתא הדא קריבא למערק לתמן והיא זעירא אשתיזב כען לתמן הלא זעירא היא ותתקים נפשי : 21 ואמר ליה הא נסיבית אפך אף לפתגמא הדין בדיל דלא למהדף ית קרתא דבעיתא

13 Quia (c) delemus nos lo-
cum istum ; est enim mag-
nus clamor eorum ante do-
minum, ideò misit nos Do-
minus ad eum perdendum.
14 Tum egressus est Lot ut lo-
queretur generis suis, qui
acceperan filias suas : &
dixit, Surgite, egredimini
de loco isto, quoniam (d)
delebit Dominus civitatem
istam: erat autem velut (e)
ludens in oculis generorum
suorum: Cùm verò aurora
15 ascendisset,urgebant Angeli
Lotum dicendo : Surge,
accipe uxorem tuam,&
duas filias tuas quæ præstò
sunt, nè (f) consumaris in
iniquitate urbis. Illo au-
16 tem tardante, apprehende-
runt viri illi manum ejus,
& manum uxoris ejus, &
manum duarum filiarum e-
jus propter clementiam Do-
mini in illum ; & eduxit
eum, & posuit eum extra
17 civitatem. Et factum est
postquam eduxit eos foras,
ut diceret, (g) Salva an-
mam tuam,nè respicias post
te, neque moreris in omni
planitie : in montem salva
18 te, nè pereas. Dixit autem
Lot iis, Minimè quæso Do-
19 mine ; Ecce nunc invenit
servus tuus gratiam in o-
culis tuis, & magnificasti
misericordiam quam feci-
sti mecũ (h)vivificando animã
meam ; At ego non potero
salvari in monte, nè adhæ-
reat mihi malum, & mo-
20 riar. Ecce nunc civitas ista
propè est ut illuc fugiam,
estque parva: illuc quæso
salvus evadam, Nónne par-
va est illa, & vivet anima
mea ? Respondit autem ei :
21 Ecce suscepi faciem tuam
etiam in verbo hoc, nè sub-
vertam civitatem de qua
locutus es. Festina, &
22 evade illuc: non eam quid-
quam præstare potero donec
illuc perveneris : Idcò vo-
cavit nomen civitatis illius
Segor.

VEE.SAM. (c) perditurî
sumus (d) perditurus est
(e) jocator (f) vapules (g)
parce spiritui tuo (h)in ex-
istendo, (&) sanando spiri-
tum meum.

VERSIO SAMARITANA.

13 * אנחנא שחתין ית אתרא הדין ארי סגיאת קבלתהון קדם יי ושלחנא יי למחבלותה : 14 * ונפק לוט ומליל עם חתנוהי נסבי בנתוהי ואמר קומו פוקו מן אתרא הדין ארי מחבל יי ית קרתא והוה כמחיך בעיני חתנוהי : 15 * וכסף צפרא הוה ודחקו מלאכיא בלוט למימר קום דבר ית אתתך וית תרתין בנתך דאשתכחא מהימנן עמך דלמא תתלקי בחובי קרתא : 16 * ואתעכב ואתקיפו גבריא בידיה ובידא דאתתיה ובידא תרתין בנתוהי כדחס יי עלהי ואפקוהי ואשרוהי מברא לקרתא : 17 * והוה כד אפיק יתהון לברא ואמר חוס על נפשך לא תסתכי לאחורך ולא תקום בכל־ מישרא לטורא אשתזוב דלמא תתלקי : 18 * ואמר לוט להון בבעו יי : 19 * הא כען אשכח עבדך רחמין קדמך ואסגיתא טובך די עבדת עמי לקימא ית נפשי ואנא ליתי אנא יכיל לאשתזבא לטורא דלמא תערענני בישא ואמות : 20 * הא כען קרתא הדא קריבא למערק לתמן והיא זעירא אשתיזב כען לתמן הלא זעירא היא ותתקים נפשי : 21 * ואמר ליה הא נסיבית אפך אף לפתגמא הדין בדיל דלא למהדף ית קרתא דבעיתא

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * فانا مهلكا ناس هذا الموضع * اذ قد عظمت صرخهم بين يدي الله * وقد بعثنا
14 الله لاهلاك هذه المدينة * فخرج لوط وكلم اصهاره اخذي بناته * وقال لهم قوموا واخرجوا
15 من هذا الموضع لان الله مهلكه * فكان عندهم كاللاعب * فلما كان عند طلوع الفجر
الح الرسولان على لوط قائلين قم خذ زوجتك وابنتيك الموجودتين * كيلا ينقرض
16 بالبلاء النازل بذنب اهل القرية * فتلبث * فامسك الرجلان بيده وبيد زوجته وبيد ابنتيه *
17 بسبب رحمة الله له * فاخرجاه وودعاه الى خارج القرية * فلما اخرجاهم الى خارج قالا له اخ
بنفسك * لا تلتفت وراك * ولا تقف في سي من المرج وتخلص الى الجبل كيلا تنقرض *
18 * فقال لهما لوط لا يا رسولي الله * هودا قد وجد عبدك حظا عندك * وكبر فضلك
19 الذي صنعته معي لحيي نفسي * واما لا اطيق التخلص الى الجبل * ليلا تلحقني البلية
20 فاموت * هودا هذه القرية قريبة يمكنني الهرب اليها * وهي صغيرة فاتخلص اليها على
21 انها صغيرة وحيي نفسي * قال له هودا قد سمعتك في هذا الامر ايضا * بان لا اقلب القرية
22 التي سألت فيها * اسرع التخلص الى ثم * فاني لست اطيق ان اصنع سيا الى ان تدخلها *
لذلك اسميت القرية زعر *

Quia perdituri sumus homines hujus loci, cùm jam creverit clamor eorum in conspectu Dei, & jam miserit nos Deus ad perdendum hanc civitatem. Exivit 14
ergo Lot, & locutus est cum generis suis, qui duxerant filias suas, dixitque eis ; Surgite & exite ex hoc loco, quia Deus perditurus est eum ; fuitq; apud illos quasi jocator. Cúmque suasset prope or- 15
tum auroræ, sollicitarunt duo missi Lot, dicentes; Surge,accipe uxorem tuam, & duas filias tuas præsentes, ne consumantur plaga descendente propter culpam incolarum urbis. Moram autem eo faci- 16
ente, apprehenderunt duo viri manum ejus, & manum uxoris ejus,& manum duarum filiarum ejus, ob misericordiam Dei erga ipsum, & educentes eum deduxerunt extra urbem. Cúmque edux- 17
issent eos extra, dixerunt ei, Salva animam tuam : ne convertaris retrorsum,& ne moreris ullibi in prato, & salua te ad montem, ne consumaris. Dixit eis Lot, 18
Non, O duo apóstoli Dei. Ecce jam invenit servus tuus gratiam apud te, & multiplicasti beneficium tuum quod fecisti mecum, ut vivificares animam meam : & ego non possum salvari ad mon- 19
tem, ne assequatur me plaga, & moriar. Ecce hoc oppidum proximum est, possum confugere ad illud, & quidem parvum 20
est, salvabor igitur ad illud, eò quòd sit parvum, & vivet anima mea. Dixit 21
ei, Ecce jam admisi supplicationem tuam etiam de hac re, ut ne subvertam oppidum, pro quo postulasti. Festina, sal- 22
vare illuc, quia non possum facere quicquam donec ingrediaris in illud : propterea vocatum est oppidum illud Zogar.

ספר בראשית : יט

Sohar est ingressus Loth & ,terram super est egressus Sol
23 הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא עַל־הָאָרֶץ וְלוֹט בָּא צֹעֲרָה :
ignem & sulphur Hamorah super & ,Sedom super *fecit pluere* Dñs Et
24 וַיהוָה הִמְטִיר עַל סְדֹם וְעַל־עֲמֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ
civitates subvertit Et .cœlis è Domino *cum de*
25 מֵאֵת יְהוָה מִן־הַשָּׁמָיִם : וַיַּהֲפֹךְ אֶת־הֶעָרִים
urbium habitatores omnes & ,planiciem omnem & ,istas
הָאֵל וְאֵת כָּל־הַכִּכָּר וְאֵת כָּל־יֹשְׁבֵי הֶעָרִים
statua *fuit* & ,cum post ejus uxor respexit Et .terræ germen &
26 וְצֶמַח הָאֲדָמָה : וַתַּבֵּט אִשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו וַתְּהִי נְצִיב
steterat quo ,locum ad *matutino in* Abraham *manicavit* Et .salis
27 מֶלַח : וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד
,Hamorah & Sedom faciem super respexit Et .Domino coram *ibi*
28 שָׁם אֶת־פְּנֵי יְהוָה : וַיַּשְׁקֵף עַל־פְּנֵי סְדֹם וְעַמֹּרָה
ascendebat ecce & ,vidit & ,planiciei terræ faciē omnem super &
וְעַל כָּל־פְּנֵי אֶרֶץ הַכִּכָּר וַיַּרְא וְהִנֵּה עָלָה
Deus *disperdendo* in fuit Et .fornacis fumus sicut ,terræ fumus
29 קִיטֹר הָאָרֶץ כְּקִיטֹר הַכִּבְשָׁן : וַיְהִי בְּשַׁחֵת אֱלֹהִים
,Abraham Deus est recordatus & ,planiciei civitates
אֶת־עָרֵי הַכִּכָּר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־אַבְרָהָם
subvertendo in ,subversionis medio è Loth emisit &
וַיְשַׁלַּח אֶת־לוֹט מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה בְּהַפֵּךְ אֶת־
,Sohar de Loth ascendit Et .Loth *eis in habitavit quibus* ,civitates
30 הֶעָרִים אֲשֶׁר־יָשַׁב בָּהֶן לוֹט : וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר
sedere timuit quia ,eo cum ejus filiæ duæ & ,monte in habitavit &
וַיֵּשֶׁב בָּהָר וּשְׁתֵּי בְנֹתָיו עִמּוֹ כִּי יָרֵא לָשֶׁבֶת
.ejus filiæ duæ & ipse ſpeluncâ in *ſedit* & ,Sohar in
בְּצוֹעַר וַיֵּשֶׁב בַּמְּעָרָה הוּא וּשְׁתֵּי בְנֹתָיו :
vir & ,senex noster Pater ,minorem ad *primogenita* dixit Et
31 וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל־הַצְּעִירָה אָבִינוּ זָקֵן וְאִישׁ
.terræ omnis *viam secundum nos super venicndum ad* ,terrâ in non
אֵין בָּאָרֶץ לָבוֹא עָלֵינוּ כְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ :
,eo cum *cubemus* & ,vinum nostro patri *propinemus* Veni
32 לְכָה נַשְׁקֶה אֶת־אָבִינוּ יַיִן וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ
suo patri *propinaverunt* Et .semen nostro patre de vivificemus &
וּנְחַיֶּה מֵאָבִינוּ זָרַע : וַתַּשְׁקֶינָה אֶת־אֲבִיהֶן
,suo patre cum *cubavit* & ,*primogenita* venit & ,ipsâ nocte in vinum
33 יַיִן בַּלַּיְלָה הוּא וַתָּבֹא הַבְּכִירָה וַתִּשְׁכַּב אֶת־אָבִיהָ
fuit Et .*ejus surgere in* & ,*ejus accumbere in* cognovit non &
וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ : וַיְהִי
Ecce : minorem ad primogenita dixit & ,*crastino* à
34 מִמָּחֳרָת וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל־הַצְּעִירָה הֵן
etiam *vinum ei propinemus* ,meo patre cum *præteritâ* nocte cubavi
שָׁכַבְתִּי אֶמֶשׁ אֶת־אָבִי נַשְׁקֶנּוּ יַיִן גַּם
nostro patre de vivificemus & ,eo cum cuba ingredere & ,nocte
הַלַּיְלָה וּבֹאִי שִׁכְבִי עִמּוֹ וּנְחַיֶּה מֵאָבִינוּ
.semen
זָרַע :

Versio VULG. LAT.

23 Sol egressus est super terram, & Lot ingressus est
24 Segor. Igitur Dominus pluit super Sodomam & Gomorrham, sulphur & ignem,
25 à Domino de cœlo. Et subvertit civitates has, & omnem circà regionem; universos habitatores urbium,
26 & cuncta terræ virentia. Respiciensque uxor ejus post se, versa est in statuam salis.
27 Abraham autem consurgens manè, ubi steterat priùs cum
28 Domino, Intuitus est Sodomam & Gomorrham, & universam terram regionis illius: viditque ascendentem favillam de terra quasi fornacis fumum. Cùm enim
29 subverteret Deus civitates regionis illius, recordatus Abrahæ, liberavit Lot de subversione urbium in quibus
30 habitaverat. Adscenditque Lot de Segor, & mansit in monte: duæ quoque filiæ ejus cum eo; (timuerat enim manere in Segor;) & mansit
31 in spelunca, ipse, & duæ filiæ ejus cum eo. Dixitque major ad minorem; Pater noster senex est, & nullus virorum remansit in terra, qui possit ingredi ad nos juxta morem universæ terræ.
32 Veni, inebriemus eum vino; dormiamusque cum eo, ut servare possimus ex patre
33 nostro semen. Dederunt itaque patri suo bibere vinum nocte illâ: Et ingressa est major, dormivitque cum patre: at ille non sensit, nec quando accubuit filia, nec
34 quando surrexit. Alterâ quoque die dixit major ad minorem, Ecce dormivi herì cum patre meo: demus ei bibere vinum etiam hâc nocte, & dormies cum eo, ut salvemus semen de patre nostro.

Versio GRÆCA Cum Translatione LATINA. LXX. Interp.

23 Ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ Λὼτ
24 εἰσῆλθεν εἰς Σηγώρ. Καὶ κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον, καὶ
25 πῦρ παρὰ κυρίου (ε) ἐξ οὐρανοῦ. Καὶ καθέστρεψε τὰς πόλεις (ζ) ταύτας, καὶ
πᾶσαν τὴν περίχωρον, καὶ πάντας τοὺς
26 κατοικοῦντας ἐν ταῖς πόλεσι, (η) καὶ
τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς. Καὶ ἐπέ-
βλεψεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ
27 ἐγένετο στήλη ἁλός. Ὤρθρισε δὲ Ἀβραὰμ
τὸ πρωῒ εἰς τὸν τόπον, ὃ εἱστήκει ἐναν-
28 τίον κυρίου. Καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πρόσ-
ωπον Σοδόμων καὶ Γομόρρας, καὶ ἐπὶ πρόσ-
ωπον (θ) τῆς περιχώρου, καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ
ἀνέβαινεν φλὸξ (ι) ἐκ τῆς γῆς, ὡσεὶ
29 ἀτμὶς καμίνου. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ (κ)
ἐκπρίαι τὸν θεὸν πάσας τὰς πόλεις τ
περιοίκου, ἐμνήσθη ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ·
καὶ ἐξαπέστειλε τὸν Λὼτ ἐκ μέσου τῆς
καταστροφῆς, ἐν τῷ καθελεῖν κύριον
τὰς πόλεις, ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς
Λώτ. (λ) Ἀνέβη δὲ Λὼτ ἐκ Σηγὼρ, καὶ
30 ἐκάθητο ἐν τῷ (μ) ὄρει, αὐτὸς καὶ αἱ
δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· ἐφοβήθη
γὰρ κατοικῆσαι ἐν Σηγώρ. καὶ (ν) κατῴ-
κησεν ἐν τῷ σπηλαίῳ, αὐτὸς καὶ αἱ δύο
31 θυγατέρες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Εἶπε δὲ ἡ
πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν, Ὁ
πατὴρ ἡμῶν πρεσβύτερος, καὶ οὐδείς ἐστιν
ἐπὶ τῆς γῆς, ὃς εἰσελεύσεται πρὸς ἡμᾶς,
ὡς καθήκει πάσῃ τῇ γῇ· Δεῦρο (ξ) καὶ
32 ποτίσωμεν τὸν πατέρα ἡμῶν οἶνον, καὶ
κοιμηθῶμεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσωμεν
ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα. Ἐποτισε
33 δὲ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον ἐν τῇ νυκτὶ ἐ-
κείνῃ· καὶ εἰσελθοῦσα ἡ πρεσβυτέρα ἐ-
κοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ
(ο) νυκτὶ ἐκείνῃ. καὶ οὐκ ἤδει ἐν τῷ κοι-
μηθῆναι (π) αὐτὸν, καὶ ἐν τῷ ἀνα-
στῆναι. Ἐγένετο (ρ) δὲ ἐν τῇ ἐπαύριον,
34 καὶ εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τ νεωτέ-
ραν, Ἰδοὺ ἐκοιμήθην (σ) χθὲς μετὰ τοῦ
πατρὸς ἡμῶν· ποτίσωμεν αὐτὸν οἶνον
(τ) καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· καὶ εἰσελθοῦσα
κοιμήθητι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσωμεν
ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα.

MS.A. (ε) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. (ζ) ταύτας, ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς
Λώτ· καὶ πᾶσαν τὴν περίοικον, καὶ πάντας (η) καὶ πᾶσαν τὰ (θ) τ γῆς τ
περιχώρε, (ι) τ γῆς, (κ) ἐκπρίαι κύριον (λ) Καὶ ἐξῆλθεν Λὼτ
(μ) ὄρει, καὶ (ν) ᾤκησεν (ξ) ἴδε πορίσωμεν (ο) νυκτὶ ταύτῃ. (π)
αὐτὸν, καὶ ἀναστῶμαι. (ρ) τῇ ἐπαύριον, (σ) ἐχθὲς (τ) καὶ τ νύκτα
ταύτην.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܗܘ ܕܢܦܩ ܫܡܫܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܠܘܛ ܥܠ ܥܠ ܒܨܥܪ. * ܐܬܝ ܡܪܢ ܐܝܬ ܥܠ ܣܕܘܡ ܘܥܡܘܪ
24 ܓܘܦܪܝܬܐ ܘܢܘܪܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܢ ܡܢ ܫܡܝܐ. * ܘܗܦܟ ܠܥܡܪ ܣܕܘܡ ܘܥܡܘܪ
25 ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܡܫܬܐ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ ܡܢ ܐܢܫ ܘܥܕ ܒܥܝܪ. ܘܟܠ ܥܡܪ ܐܪܥܐ.
26 ܘܐܬܗܦܟ ܐܢܬܬܗ ܡܢ ܒܬܪ ܓܒܪܗ ܘܗܘܬ ܠܡܫܬܐ ܕܡܠܚ. * ܘܐܟܪ ܐܒܪܗܡ
27 ܒܨܦܪܐ ܠܬܪ ܕܩܐܡ ܩܕܡ ܡܪܢ. ܘܚܙܐ ܥܠ ܦܬܚ ܣܕܘܡ ܘܥܡܘܪ ܘܟܠ ܐܪܥ ܦܠܓܘܬܗ.
28 ܘܚܙܐ ܗܐ ܣܠܩ ܗܘ ܥܫܢܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܐܝܟ ܥܫܢܐ ܕܟܝܢܐ. * ܘܗܘ ܒܡܦܠܓ
29 ܐܠܗܐ ܐܬ ܡܕܝܢܬ ܟܪܟܐ ܘܐܬܕܟܪ ܐܠܗܐ ܐܬ ܐܒܪܗܡ ܘܫܕܪ ܐܬ ܠܘܛ ܡܢ ܓܘ
ܗܦܟܐ. ܒܡܗܦܟ ܐܠܗܐ ܐܬ ܡܕܝܢܬ ܟܪܟܐ ܕܝܬܒ ܒܗܝܢ ܠܘܛ. ܘܗܘ ܒܡܦܠܓ
30 ܐܬ ܡܕܝܢܬ ܕܒܗܝܢ ܝܬܒ ܠܘܛ. * ܘܣܠܩ ܠܘܛ ܡܢ ܨܥܪ ܘܝܬܒ ܒܛܘܪܐ ܗܘ
ܘܬܪܬܝ ܒܢܬܘܗܝ ܥܡܗ ܕܕܚܠ ܠܡܝܬܒ ܒܨܥܪ. ܘܝܬܒ ܒܡܥܪܬܐ ܗܘ
ܘܬܪܬܝ ܒܢܬܘܗܝ ܥܡܗ. ܐܡܪ ܪܒܐ ܠܙܥܘܪܐ ܐܒܘܢ ܣܒ ܘܓܒܪ ܠܝܬ
31 ܒܐܪܥܐ ܕܢܥܘܠ ܥܠܝܢ ܐܝܟ ܕܪܟ ܟܠ ܐܪܥܐ. * ܐܬܐ ܢܫܩܐ ܠܐܒܘܢ ܚܡܪܐ
32 ܘܢܫܟܒ ܥܡܗ ܘܢܩܝܡ ܡܢ ܐܒܘܢ ܙܪܥܐ. * ܗܒ ܢܫܩ ܠܐܒܘܗܝ ܚܡܪܐ
33 ܘܥܠܬ ܒܟܪܐ ܘܫܟܒ ܥܡ ܐܒܘܗܝ ܘܠܐ ܝܕܥ ܒܡܫܟܒܗ ܘܒܡܩܡܗ. * ܘܗܘ
34 ܒܡܚܪܬܐ ܐܡܪ ܙܥܘܪܐ ܠܐܚܘܗ ܗܐ ܫܟܒܬ ܐܡܫ ܥܡ ܐܒܝ ܢܫܩܢܗ ܚܡܪܐ ܐܦ
ܗܠܝܐ ܘܥܠ ܘܫܟܒ ܥܡܗ ܘܢܩܝܡ ܡܢ ܐܒܘܢ ܙܪܥܐ. ܗܒ ܢܫܩ ܠܐܒܘܗܝ ܚܡܪܐ
ܐܦ ܗܠܝܐ ܘܥܠ ܘܫܟܒ ܥܡܗ ܘܢܩܝܡ ܡܢ ܐܒܘܢ ܙܪܥܐ.

Sol egressus est super terram, & Lot ingressus est in Soar. Dominus ergò demisit super Sodomam & super Gomorrham, ignem & sulphur, à conspectu Domini de cœlo. Et subvertit civitates illas, & totam planitiem, omnésque habitatores terræ, & germen terræ. Conversa autem est uxor ejus à tergo ipsius, & facta est statua salis. Et antevertit Abraham in matutino ad locum ubi steterat coram Domino. Et respiciens versùs Sodomam & Gomorrham, & versùs universam terram planitiei, vidit; & ecce ascendebat fumus terræ illius quemadmodùm fumus fornacis. Factúmque est, ut quum absumpsisset Deus civitates planitiei, recordaretur Deus Abraham; emitterétque Lot ex subversione, quando subvertit civitates in quibus habitabat Lot. Ascendit autem Lot de Soar; sedítque in monte, ipse & duæ filiæ ejus cum eo: timuit enim morari in Soar; sedítque in spelunca, ipse & ambæ ipsius filiæ. Dixítque major natu minori, Ecce pater noster senuit; & vir non est in regione, qui ingrediatur ad nos juxta morem universæ terræ. Veni, potemus patrem nostrum vino, & dormiamus cum eo; & suscitemus patri nostro semen. Igitur potaverunt nocte illâ patrem suum vino; & ingressa senior, dormivit cum patre suo: ille verò non animadvertit accubitum ejus, neq; surrectionem ipsius. Et factum est posterâ die, ut diceret major minori, Ecce dormivi vesperè cum patre meo: potemus eum vino etiam in nocte ista; & ingredere, dormi cum eo, & suscitemus de patre nostro semen.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

23 שִׁמְשָׁא נְפַק עַל־אַרְעָא וְלוֹט
24 עַל לְצוֹעַר: וַיְיָ אַמְטַר עַל סְדוֹם
וְעַל־עֲמוֹרָה גְּפְרִיתָא וְאֶשָׁתָא
25 מִן־קֳדָם יְיָ מִן שְׁמַיָּא: וְהַפַּךְ יָת
קִרְוַיָּא הָאִלֵּין וְיָת כָּל־מֵישְׁרָא
וְיָת כָּל־יָתְבֵי קִרְוַיָּא וְצִמְחָא
26 דְּאַרְעָא: וְאִסְתְּכִיאַת אִתְּתֵיהּ
27 מִבַּתְרוֹהִי וְהָוַת קָמָא דְמַלְחָא:
וְאַקְדִּים אַבְרָהָם בְּצַפְרָא
28 לְאַתְרָא דְמִשְׁתְּמַשׁ תַּמָּן בְּצְלוֹ
קֳדָם יְיָ: וְאִסְתְּכִי עַל־אַפֵּי סְדוֹם
וְעַמּוֹרָה וְעַל כָּל־אַפֵּי אַרְעָא
מֵישְׁרָא וְחָזָא וְהָא סְלִיק תְּנָנָא
דְּאַרְעָא כְּתְנָנָא דְאַתּוּנָא:
29 וַהֲוָה כַּד חַבֵּל יְיָ יָת קְרָוַיָּא
מִישְׁרָא וּדְכִיר יְיָ יָת אַבְרָהָם
וְשַׁלַּח יָת לוֹט מִנָּא הַפְכָּרָא כַּד
הַפַּךְ יָת קִרְוַיָּא דִּי דָוָה יָתִיב
30 בְּהֶן לוֹט: וְסִלֵּיק לוֹט מִצּוֹעַר
וְיָתִיב בְּטוּרָא וְתַרְתֵּין בְּנָתֵיהּ
עִמֵּיהּ אֲרֵי דָחִיל לְמִיתֵב בְּצוֹעַר
31 וְיָתִיב בִּמְעָרְתָּא הוּא וְתַרְתֵּין
בְּנָתֵיהּ: וַאֲמָרַת רַבְּתָא לְזְעִירְתָּא
אֲבוּנָא סִיב וּגְבַר לֵית בְּאַרְעָא
32 לְמֵיעַל עָלָנָא כְּאוֹרַח כָּל־
אַרְעָא: אֲתָא נַשְׁקֵי יָת אֲבוּנָא
33 חֲמַרָא וְנִשְׁכַּוִּב עִמֵּיהּ וְנְקִים
מֵאֲבוּנָא בְּנִין: וְאַשְׁקִיאַת יָת
אֲבוּהֶן חֲמַרָא בְּלֵילְיָא הוּא
וְעָלַת רַבְּתָא וְשַׁכִּיבַת עִם
34 אֲבוּהָא וְלָא יְדַע בְּמִשְׁכְּבַהּ
וּבְקִימָהּ: וַהֲוָה בְּיוֹמָא
דְּבָתְרוֹהִי וַאֲמָרַת רַבְּתָא
לְזְעִירְתָּא הָא שַׁכִּיבִית עִמָּא
עִם אֲבָא נַשְׁקֵנֵּיהּ חֲמַרָא אַף
בְּלֵילְיָא וְעָלִי שַׁכְוִבִי עִמֵּיהּ
וְנְקִים מֵאֲבוּנָא בְּנִין

Sol egreſſus eſt ſuper terram, & Lot *ingreſſus eſt* in Sogor. Et Dominus pluit ſuper Sodomam et Gomorram, ſulphur & ignem : à facie Domini de cœlo. Et ſubvertit civitates has, & omnem planitiem : & omnes habitatores urbium, & germen terræ. Et reſpexit uxor ejus poſt ſe : & facta eſt ſtatua ſalis. Et ſurrexit Abraham mane : ad locum ubi ſteterat in oratione coram Domino. Et aſpexit contra faciem Sodomæ & Gomorræ, & contra faciem terræ campeſtris : & vidit ; & ecce aſcendit fumus de terrâ ; ſicut fumus fornacis. Et factum eſt cùm diſperderet Dominus civitates campeſtres, recordatus eſt Dominus Abrahæ : & miſit Lot de medio ſubverſionis, quando ſubvertit civitates in quibus habitabat Lot. Et aſcendit Lot de Sogor, & habitavit in monte, & duæ filiæ ejus cum eo; quia timuit habitare in Sogor : & habitavit in ſpelunca, ipſe & duæ filiæ ejus. Et dixit major minori, Pater noſter ſenex eſt: & non eſt vir in terrâ ut ingrediatur ad nos, juxta conſuetudinem univerſæ terræ. Veni potemus patrem noſtrum vino, & cubemus cum eo: & reſervabimus de patre noſtro filios. Et potaverunt patrem ſuum vino in nocte illâ : & ingreſſa eſt major, & concubuit cum patre ſuo;& neſcivit quando cubuit, nec quando ſurrexit. Et factum eſt in die ſequenti, & dixit major minori; Ecce concubui heri cum patre meo : potemus eum vino etiam in hac nocte ; & ingredere, cuba cum eo ; ut reſervemus de patre noſtro filios.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23 * שמש יצא על הארץ ולוט
24 ** בא צוערה: והמטיר יהוה על סדם
ועמרה גפרית ואש מעם יהוה
25 מן השמים: * ויהפך את הערים האלה
ואת כל הככר ואת כל יושבי הערים
26 ואת צמח האדמה: * ותבט אשת
27 מאחריו ותהי נציב מלח: * וישכם
אברהם בבקר אל המקום אשר עמד
28 שם את פני יהוה: * ויבט על פני סדם
ועמרה ועל כל פני ארץ הככר וירא
והנה עלה קיטר הארץ כקיטר
29 הכבשן: ויהי בשחת אלהים את ערי
הככר ויזכר אלהים את אברהם וישלח
את לוט מתוך ההפכה בהפך את הערים
אשר ישב בהן לוט: ויעל לוט מצוער
30 וישב בהר ושתי בנתיו עמו כי ירא
לשבת בצוער וישב במערה הוא ושתי
31 בנתיו: ותאמר הבכירה אל הצעירה
אבינו זקן ואיש אין בארץ לבוא
32 עלינו כדרך כל הארץ: לכה נשקה
את אבינו יין ונשכבה עמו ונחיה
33 מאבינו זרע: ותשקין את אביהן יין
בלילה ההוא ותבא הבכירה ותשכב
את אביה ולא ידע בשכבה ובקומה:
34 ויהי ממחרת ותאמר הבכירה אל
הצעירה הנה שכבתי אמש את אבי
נשקנו יין גם הלילה ובאי שכבי עמו
ונחיה מאבינו זרע

VERSIO SAMARITANA.

23 * שמשא נפק על ארעא ולוט
24 ** אתא לצוער: והמטיר יהוה על סדם
ועמרה גפרית ואש מעם יהוה
25 מן שמיא: * והפך ית קרוייא האלין
וית כל מישרא וית כל יתבי קרוייא
26 וצמח ארעא: * ואסתכיאת אתתיה
27 מבתרוהי והות קמא דמלחא: * ואקדים
אברהם בצפרא לאתרא דמשתמש תמן
בצלוהי קדם יהוה: * ואסתכי על אפי
28 סדם ועמרה ועל כל אפי ארעא
מישרא וחזא והא סליק תננא
דארעא כתננא דאתונא:
29 והוה כד חבל יהוה ית קרוי
מישרא ודכיר יהוה ית אברהם
ושלח ית לוט מנא הפכרא כד
הפך ית קרוייא די דוה יתיב
30 בהן לוט: וסליק לוט מצוער
ויתיב בטורא ותרתין בנתיהי
עמיה ארי דחיל למיתב בצוער
31 ויתיב במערתא הוא ותרתין
בנתיהי: ואמרת רבתא לזעירתא
אבונא סיב וגבר לית בארעא
32 למיעל עלנא כאורח כל
ארעא: אתא נשקי ית אבונא
33 חמרא ונשכוב עמיה ונקים
מאבונא בנין: ואשקיאת ית
אבוהן חמרא בלילייא הוא
ועלת רבתא ושכיבת עם
34 אבוהא ולא יידע במשכבה
ובמקימה: והוה ביומא
דבתרוהי ואמרת רבתא
לזעירתא הא שכיבית עמא
עם אבא נשקנה חמרא אף
בלילייא ועלי שכובי עמיה
ונקים מאבונא בנין

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * اَلشَّمْسُ خَرَجَتْ عَلَى ٱلْأَرْضِ وَلُوطٌ دَخَلَ إِلَى زُعَرَ * وَٱللهُ أَمْطَرَ عَلَى سَدُومَ وَعَلَى عَمُورَا
24 كِبْرِيتًا وَنَارًا مِنْ عِنْدِهِ مِنَ ٱلسَّمَاءِ * فَقَلَبَ تِلْكَ ٱلْقُرَى ٱلْمَرْجَ * وَجَمِيعَ سُكَّانِهَا * حَتَّى نَبَتَ
25 ٱلْأَرْضِ * فَٱلْتَفَتَتْ زَوْجَتُهُ وَرَاءَهُ * فَصَارَتْ نُصْبَ مِلْحٍ * فَادَّلَجَ إِبْرَهِيمُ بِٱلْغَدَاةِ إِلَى ٱلْمَوْضِعِ
26 ٱلَّذِي وَقَفَ فِيهِ بَيْنَ يَدَيِ ٱللهِ * فَأَشْرَفَ عَلَى وَجْهِ سَدُومَ وَعَمُورَا وَسَائِرِ أَرْضِ ٱلْمَرْجِ *
27 فَنَظَرَ فَإِذَا قَدْ صَعِدَ دُخَانُهَا كَفَتَارِ ٱلْأَتُونِ * وَلَمَّا أَهْلَكَ ٱللهُ قُرَى ٱلْمَرْجِ ذَكَرَ ٱللهُ إِبْرَهِيمَ
28 فَأَطْلَقَ لُوطًا مِنْ وَسَطِ ٱلْمَقْلَبِ بَعْدَ مَا قَلَبَ ٱلْقُرَى ٱلَّتِي كَانَ يَسْكُنُهَا لُوطٌ * فَصَعِدَ لُوطٌ
29 مِنْ زُعَرَ وَأَقَامَ فِي ٱلْجَبَلِ * وَٱبْنَتَاهُ مَعَهُ * إِنَّهُ خَافَ أَنْ يُقِيمَ فِي زُعَرَ * فَأَقَامَ فِي ٱلْمَغَارَةِ هُوَ
30 وَٱبْنَتَاهُ * وَقَالَتِ ٱلْكُبْرَى لِلصُّغْرَى * أَبُونَا شَيْخٌ وَلَيْسَ رَجُلٌ فِي ٱلْبَلَدِ يَدْخُلُ إِلَيْنَا كَسَبْلِ
31 ٱلنِّسَاءِ * تَعَالَيْ نَسْقِي أَبَانَا خَمْرًا وَنَضَاجِعُهُ وَنَسْتَبْقِي مِنْ أَبِينَا نَسْلًا * فَسَقَتَا أَبَاهُمَا خَمْرًا فِي
32 تِلْكَ ٱللَّيْلَةِ * وَجَاءَتِ ٱلْكُبْرَى فَضَاجَعَتْهُ * وَلَمْ يَعْلَمْ بِنِيَامِهَا وَلَا قِيَامِهَا * فَلَمَّا كَانَ ٱلْغَدُ
33 قَالَتِ ٱلْكُبْرَى لِلصُّغْرَى * هٰذَا ضَاجَعْتُ أَمْسِ أَبِي فَنَسْقِيهِ خَمْرًا ٱللَّيْلَةَ أَيْضًا وَتَعَالَيْ
34 ضَاجِعِيهِ * وَٱسْتَبْقِي مِنْهُ نَسْلًا أَيْضًا *

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Sol oriebatur ſuper terram, & Lot ingreſſus eſt Segor. Tum Dominus pluit ſuper Sodomam et Gomorrham ſulphur et ignem, à Domino de cœlo. Et evertit civitates iſtas, et omnem planitiem, et omnes incolas civitatum, et germen terræ. Sed reſpiciens uxor ejus poſt eum, facta eſt ſtatua ſalis. Surrexit autem Abraham (i) ſummo mane ad locum, in quo ſteterat coram Domino. Et reſpexit verſus Sodomam et Gomorrham, et verſus omnem terram planitiei : Viditq;, et ecce aſcendebat fumus terræ, ſicut fumus fornacis. Factum verò eſt cùm everteret Deus urbes vallis, ut recordaretur Deus Abrahæ; et emitteret Deus Lotum e medio ſubverſionis, illum civitates ſubvertit, in quibus Lot habitaverat. Poſteà aſcendit Lot de Segor, & habitavit in monte, & duæ filiæ ejus cum eo; timebat enim habitare in Segor: ideò habitavit in ſpelunca, ipſe & duæ filiæ ejus cum eo. Dixit autem major minori, Pater noſter ſenex eſt, & nemo eſt in terra qui veniat ad nos juxta conſuetudinem univerſæ terræ. Veni, potemus patrem noſtrum vino, & cubemus cum eo,ut (k) ſuſcitemus de patre noſtro ſemen. Et potârunt vino patrem ſuum nocte illâ : Venitq; major natu, & concubuit cum patre ſuo, & non ſenſit cùm accubuit aut ſurrexit. Poſtridiè autem dixit major minori, Cubui heri cum patre ; potemus eum vino adhuc hâc nocte ; & veni, cuba cum illo, & (l) ſuſcitemus de patre noſtro ſemen.

VER. SAM. (i) ad precationem auroræ (k) vivificemus (l) vivificemus

Sol egreſſus eſt ſuper terram, & Lot ingreſſus eſt Zogar. Deus autem pluit ſuper Sadum & ſuper Amura, ſulphur & ignem à ſe de cœlo. Et ſubvertit eas civitates, pratum, & omnes incolas earum; etiam herbam terræ. Reſpexit autem uxor Lot poſt eum, factâque eſt columna ſalis. Et anteverſit Ebrahim diluculò ad locum in quo ſteterat coram Deo. Et proſpiciens verſus Sadum & Amuram, omnemque terram prati, vidit ; & ecce jam aſcendebat fumus ejus quaſi fumus fornacis. Cùmque perdidiſſet Deus civitates prati, recordatus eſt Deus Ebrahimi; dimiſitq; Lot è medio ſubverſionis, poſtquàm ſubvertit civitates quas inhabitabat Lot. Igitur aſcendit Lot de Zogar, & habitavit in monte, ambæ; filiæ ejus cum eo : timens enim morari in Zogar, ſe recepit ad ſpeluncam in montem, ipſe & utraque ipſius filia. Dixit autem major ad minorem, Pater noſter ſenex eſt, nec ſupereſt in terra vir qui ingrediatur ad nos pro more mulierum. Age igitur, propinemus patri noſtro vinum ; & concumbamus cum eo, & linquamus è patre noſtro ſobolem. Propè nâvat ergò patri ſuo vinum in illa nocte; & accedens major, cubavit cum eo : at ille non deprehendit accubitum ejus, neque exſurrectionem ipſius. Poſtera autem die ait major minori, Ecce cubavi heri cum patre meo : propinemus ei vinum hac etiam nocte ; & veni, cuba cum eo, & linque ex eo ſobolem quoque.

ספר בראשית: כ

surrexit Et.vinũ suo patri ipsã nocte in etiã *prepinaverũ* Et
35 וַתַּשְׁקֶיןָ גַּם בַּלַּיְלָה הַהוּא אֶת־אֲבִיהֶן יָיִן וַתָּקָם
.ejus *surgere in et ejus accubere in* cognovit nõ &,eo cũ *cubavit* & ,minor
הַצָּעִירָה וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא־יָדַע בִּשְׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ:
primogenita peperit Et .ſuo patre de Loth filiæ duæ conceperãt Et
36 וַתַּהֲרֶיןָ שְׁתֵּי בְנוֹת־לוֹט מֵאֲבִיהֶן: וַתֵּלֶד הַבְּכִירָה
37 ad uſque Moab pater ipſe .Moab ejus nomen vocavit &, filium
בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אֲבִי־מוֹאָב עַד־
ejus nomen vocavit &,filiũ peperit ipſa etiam minor Et.hanc diem
הַיּוֹם: וְהַצְּעִירָה גַּם־הִוא יָלְדָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ
38 .hanc diem ad uſque Hammon filiorũ pater ipſe :Benhammi
בֶּן־עַמִּי הוּא אֲבִי בְנֵי־עַמּוֹן עַד־הַיּוֹם:

CAP. XX. כ

habitavit & ,meridianam terram ad Abraham inde eſt profectus Et
1 וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אַרְצָה הַנֶּגֶב וַיֵּשֶׁב
dixit Et .Gherar in eſt peregrinatus & : Sur inter &,Cades inter
בֵּין קָדֵשׁ וּבֵין שׁוּר וַיָּגָר בִּגְרָר: וַיֹּאמֶר
2 miſit & .*ipſa* mea Soror : *ſuam uxorem* Sarah *ad* Abraham
אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֲחֹתִי הִוא וַיִּשְׁלַח
DEUS venit Et .Sarah accepit & ,Gherar rex Abimelech
3 אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ גְּרָר וַיִּקַּח אֶת־שָׂרָה: וַיָּבֹא אֱלֹהִים
mortuus *es* Ecce : ei dixit & ,noctis ſomnio *in* Abimelech ad
אֶל־אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִנְּךָ מֵת
.marito maritata ipſa & : accepiſti quam uxorem propter
4 עַל־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ וְהִוא בְּעֻלַת בָּעַל:
gentẽ nunquid,Dñe:dixit & ,eã ad appropinquaverat nõ Abimelech Et
וַאֲבִימֶלֶךְ לֹא קָרַב אֵלֶיהָ וַיֹּאמַר אֲדֹנָי הֲגוֹי
? *ipſa* mea Soror : mihi dixit ipſe non Nunquid ? occides juſtam etiam
5 גַּם־צַדִּיק תַּהֲרֹג: הֲלֹא־הוּא אָמַר־לִי אֲחֹתִי הִוא
,mei cordis perfectione In-*ipſe* me' Frater:dixit ipſa etiam ipſa &
וְהִיא־גַם־הִוא אָמְרָה אָחִי הוּא בְּתֹם־לְבָבִי
eum ad dixit Et .hoc feci mearum manuũ munditiã in &
6 וּבנקיון כַּפַּי עָשִׂיתִי זֹאת: וַיֹּאמֶר אֵלָיו
tui cordis perfectione in quia, novi ego Etiam : ſomnio in DEUS
הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם גַּם אָנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי בְתֹם־לְבָבְךָ
Idcirco .*mihi peccando à* te ego etiã prohibui & ,hoc feciſti
עָשִׂיתָ זֹאת וָאֶחְשֹׂךְ גַּם־אָנֹכִי אוֹתְךָ מַחְטוֹ־לִי עַל־כֵּן
,*viri* uxorem *reverti fac* nunc Et .*eam ad tangendum ad ,te dedi* non
7 לֹא־נְתַתִּיךָ לִנְגֹּעַ אֵלֶיהָ: וְעַתָּה הָשֵׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ
reverti facies tu non ſi & : *vive* & ,te pro exorabit &,*ipſe* propheta quia
כִּי־נָבִיא הוּא וְיִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ וְחִיֵּה וְאִם־אֵינְךָ מֵשִׁיב
manicavit Et, ,tibi quod omne & ,tu morieris moriendo quia ſcito
דַּע כִּי מוֹת תָּמוּת אַתָּה וְכֹל אֲשֶׁר־לָךְ: וַיַּשְׁכֵּם
8 eſt locutus & ,ſuos ſervos omnes vocavit & ,*matutino in Abimelech*
אֲבִימֶלֶךְ בַּבֹּקֶר וַיִּקְרָא לְכָל־עֲבָדָיו וַיְדַבֵּר
viri timuerunt & .eorũ auribꝰ in iſta verba omnia
אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים
.valde
מְאֹד:

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

35 Ἐπότισαν δὲ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον· καὶ εἰσελθοῦσα ἡ νεωτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς· καὶ οὐκ ἔγνω ἐν τῷ κοιμηθῆναι (υ) αὐτὸν, καὶ
36 ἀναστῆναι. Καὶ συνέλαβον αἱ δύο θυγατέρες Λὼτ ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Καὶ
37 ἔτεκεν ἡ πρεσβυτέρα υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῷ Μωάβ, λέγουσα, Ἐκ τοῦ πατρός μου. Οὗτος πατὴρ Μωαβιτῶν
38 ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Ἔτεκε δὲ καὶ ἡ νεωτέρα υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῷ (φ) Ἀμμὰν, λέγουσα, Υἱὸς γένους μου. Οὗτος πατὴρ Ἀμμανιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

ΚΕΦ. κ'.

1 Καὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβραὰμ εἰς γῆν πρὸς Λίβα· καὶ ᾤκησεν ἀνὰ μέσον Κάδης, καὶ ἀνὰ μέσον Σὺρ· καὶ παρῴκησεν ἐν Γεράροις. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ περὶ
2 Σάρρας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀδελφή μου ἐστίν. ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν ὅτι γυνή μου ἐστὶ, μή ποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως δι' αὐτήν. Ἀπέστειλε δὲ Ἀβιμέλεχ βασιλεὺς Γεράρων, καὶ ἔλαβε τὴν Σάρραν. Καὶ εἰσ-
3 ῆλθεν ὁ Θεὸς πρὸς Ἀβιμέλεχ ἐν ὕπνῳ τῆς νυκτὸς, (α) καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ, σὺ ἀποθνήσκεις περὶ τῆς γυναικὸς, ἧς ἔλαβες· αὕτη γὰρ ἐστὶ συνῳκηκυῖα ἀνδρί. Ἀβιμέ-
4 λεχ δὲ οὐκ ἤψατο αὐτῆς. καὶ εἶπε, Κύριε, ἔθνος ἀγνοοῦν καὶ δίκαιον ἀπολεῖς;
5 Οὐκ αὐτός μοι εἶπεν, Ἀδελφή μου ἐστί; καὶ αὕτη μοι εἶπεν, Ἀδελφός μου ἐστίν; ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ χεῖ-
6 ρῶν ἐποίησα τοῦτο. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς καθ' ὕπνον, Κἀγὼ ἔγνων ὅτι ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ ἐποίησας τοῦτο, καὶ (β) ἐφεσάμην σε τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν σε εἰς ἐμέ· (γ) ἕνεκα τούτου οὐκ ἀφῆκά σε ἅψασθαι αὐτῆς.
7 Νῦν δὲ ἀπόδος τὴν γυναῖκα τῷ ἀνθρώπῳ ὅτι προφήτης ἐστὶ, καὶ προσεύξεται περὶ σοῦ, καὶ ζήσῃ. εἰ δὲ μὴ ἀποδίδως, (δ) γνῶσῃ
8 ὅτι ἀποθανῇ σὺ καὶ πᾶσα τὰ σά. Καὶ ὄρθισεν Ἀβιμέλεχ τῷ πρωΐ, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ· καὶ ἐλάλησε πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν· ἐφοβήθησαν δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι σφόδρα.

MS.A. (υ) αὐτὴν, (φ) Ἀμμὰν, υἱὸς

ΚΕΦ. κ'.

MS.A.(α) καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ, (ϛ) ἐφεσάμην ἐγὼ σε (γ) ἔτεκεν τοῦτο (δ) γνῶθι

Verſio LAT.

35 Dederunt etiam & illâ nocte patri ſuo bibere vinum; ingreſſáque minor filia,dormivit cum eo: & ne tunc quidem ſenſit quando concubuerit,vel quando illa ſurrexerit.
36 Conceperunt ergò duæ filiæ
37 Lot de patre ſuo. Peperitque major filium;& vocavit nomen ejus ,Moab : ipſe eſt pater Moabitarum uſque in præſentem diem. Minor quo-
38 que peperit filium; & vocavit nomen ejus, Ammon, id eſt, filius populi mei : ipſe eſt pater Ammonitarum uſque hodié.

CAP. XX.

1 PRofectus inde Abraham in terram auſtralem, habitavit inter Cades & Sur: & peregrinatus eſt in Geraris. Dixítq; de Sara uxore ſua,Soror mea eſt. Miſit ergò Abimelech rex Geraræ, & tulit
3 eam. Venit autem Deus ad Abimelech per ſomnium noctẽ; & ait illi, En morieris propter mulierem quam tuliſti : habet enim virum. Abimelech verò non tetigerat
4 eam; & ait, Domine, num gentem ignorantem & juſtam interficies? Nónne ipſe dixit mihi, Soror mea eſt ? & ipſa ait , Frater meus eſt ? in ſimplicitate cordis mei , & munditia manuum mearum,
6 feci hoc. Dixitque ad eum Deus, Et ego ſcio quòd ſimplici corde feceris : & ideò cuſtodivi te ne pecares in me; & non dimiſi ut tangeres e-
7 am. Nunc ergò redde viro ſuam uxorem,quia Propheta eſt; & orabit pro te,& vives: ſi autem nolueris reddere,ſcito quòd morte morieris,tu &
8 omnia quæ tua ſunt. Statímque de nocte conſurgens Abimelech, vocavit omnes ſervos ſuos ; & locutus eſt univerſa verba hæc in auribus eorum: timuerúntque omnes viri valdé.

Potaverunt autem & in nocte illa patrem ſuum vino ; & ingreſſa junior dormivit cum patre ſuo : & neſcivit cùm dormivit ipſe,& ſurrexit. Et conceperunt duæ filiæ Lot de patre ſuo. Et genuit ſenior filium ; & vocavit nomen ejus,Moab (ι) dicens, De patre meo. Iſte eſt pater Moabitarum uſque in hodiernum diem. Peperit autem & junior filium; & vocavit nomen ejus, Amman, dicens, Filius generis mei. Hic eſt pater Ammanitarum uſque in hodiernum diem.

CAP. XX.

1 ET movit illinc Abraham in terram ad Africum ; & habitavit inter Cades, & Sur: & incola fuit in Geraris. Di-2 xit autem Abraham de Sarra uxore ſuâ, (a) Quia ſoror mea eſt : timuit enim dicere, Quia uxor mea eſt ; nè forte occiderent eum viri civitatis propter eam. Miſit autem Abimelech rex Gerarorum, & tulit Sarram. Et ingreſſus eſt 3 Deus ad Abimelech in ſomno nocte, & dixit, Ecce, tu moreris propter uxorem, quam accepiſti ; iſta verò eſt cohabitans viro. Abimelech autem 4 non tetigerat eam : & dixit, Domine, gentem ignorantem & juſtam perdes? Nónne ipſe mi-5 hi dixit, Soror mea eſt? & hæc mihi dixit, Frater meus eſt? in corde puro & in juſtitia manuum feci hoc. Dixit 6 autem ei Deus per ſomnium, Et ego cognovi, quoniam in corde puro feciſti hoc ; & peperci tibi, ut non peccares in me: propter hoc non permiſi tibi tangere eam. Nunc autem red-7 de uxorem homini: quia Propheta eſt ; & orabit pro te, & vives : ſin autem non reddis, ſcito,quia morieris,tu & omnia tua. Et manè ſurrexit Abime-8 lech diluculò, & vocavit omnes pueros ſuos : & locutus eſt omnia verba hæc in aures eorum : timuerunt autem omnes homines valdé.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܘܐܫܩܘ ܐܦ ܠܐܒܘܗܘܢ ܒܗܝ ܠܠܝܐ ܚܡܪܐ. ܘܥܠܬ ܙܥܘܪܬܐ ܘܫܟܒܬ ܥܡ ܐܒܐ. ܘܠܐ ܐܬܝܕܥ ܒܫܟܒܗ ܘܒܩܘܡܗ.
36 ܘܒܢ ܬܪܝܗܝܢ ܒܢܬ ܠܘܛ ܡܢ ܐܒܝܗܢ. * ܘܝܠܕܬ ܒܟܘܪܬܐ ܒܪ ܘܩܪܝܬ ܫܡܗ ܡܘܐܒ ܗܘ ܐܒܐ ܕܡܘܐܒ ܥܕ ܗܫܐ.
37 * ܘܒܪ ܙܥܘܪܬܐ ܐܦ ܗܝ ܝܠܕܬ ܒܪ ܘܩܪܝܬ ܫܡܗ ܒܥܡܝ ܗܘ ܐܒܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ ܥܕ ܗܫܐ.
38 ܝܘܡܐ ܗܢܐ. * ܘܐܬܪ ܕܐܒܝ ܒܪ ܘܩܪܝܬ ܫܡܗ ܒܥܡ ܗܘ ܐܒܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ ܥܕ ܗܫܐ.
ܝܘܡܐ ܗܢܐ. ܚܡܝ ܗܘ ܐܒܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ ܥܕ ܗܫܐ.

ܦܨ. ܟ.

1 * ܘܐܬܟܢܫ ܡܢ ܬܡܢ ܐܒܪܗܡ ܠܐܪܥܐ ܕܝܡܐ ܘܝܬܒ ܒܝܢ ܩܕܫ ܘܒܝܢ ܫܘܪ. ܘܐܬܓܪ ܒܓܪܪ.
2 * ܘܐܡܪ ܐܒܪܗܡ ܥܠ ܣܪܐ ܐܢܬܬܗ ܐܚܬܝ ܗܝ ܠܐ ܝܕܥ. ܘܫܕܪ ܐܒܝܡܠܟ ܡܠܟ ܓܪܪ ܘܢܣܒ ܠܗ ܣܪܐ.
3 * ܘܐܬܐ ܐܠܗܐ ܠܘܬ ܐܒܝܡܠܟ ܒܚܠܡܐ ܕܠܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܐ ܐܢܬ ܡܝܬ ܥܠ ܐܢܬܬܐ ܕܢܣܒܬ ܗܝ ܒܥܠܬ ܒܥܠ ܗܝ.
4 ܘܐܒܝܡܠܟ ܠܐ ܩܪܒ ܠܗ ܘܐܡܪ ܡܪܝ ܗܐ ܥܡܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܬܩܛܠ. * ܘܗܝ ܐܡܪܬ ܠܝ ܐܚܝ ܗܘ. ܘܗܘ ܐܦ ܗܘ ܐܡܪ ܠܝ ܐܚܬܝ ܗܝ.
5 ܒܬܡܝܡ ܠܒܒܝ ܘܒܙܟܘܝ ܕܝܕܝ ܥܒܕܬ ܗܕܐ. * ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܘ ܒܚܠܡܐ ܐܦ ܐܢܐ ܝܕܥ ܕܒܬܡܝܡ ܠܒܒܟ ܥܒܕܬ ܗܕܐ.
6 ܘܐܦ ܐܢܐ ܡܢܥܬܟ ܕܠܐ ܬܚܛܐ ܠܝ. ܥܠ ܗܕܐ ܠܐ ܫܒܩܬܟ ܕܬܬܢܓܥ ܒܗ. * ܘܗܫܐ ܗܒ ܐܢܬܬ ܓܒܪܐ
7 ܕܢܒܝܐ ܗܘ ܘܢܨܠܐ ܥܠܝܟ ܘܬܚܐ. ܐܢ ܠܐ ܬܗܝܒ ܬܕܥ ܕܡܘܬ ܬܡܘܬ ܐܢܬ ܘܟܠ ܕܠܟ. * ܘܐܟܪ ܐܒܝܡܠܟ ܒܨܦܪܐ
8 ܘܩܪܐ ܠܟܠ ܥܒܕܘܗܝ ܘܡܠܠ ܟܠ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܒܐܕܢܝܗܘܢ. ܘܕܚܠܘ ܓܒܪܐ ܗܠܝܢ ܒܪܝܫ ܣܓܝ.

Itaq; potaverunt etiã illa nocte patrem ſuũ vino, & ingrediens minor dormivit cum eo:at ille non animadvertit accubitũ ejus neq; ſurrectionẽ ipſius. Et conceperunt ambæ filiæ Lot de patre ſuo. Et peperit major natu filiũ,vocavítq; nomẽ ejus Moab : ipſe eſt pater Moabitarum uſq; in hodiernã diẽ. Et minor genuit quoq; ipſa filiũ, & appellavit nomẽ ejꝰ Bar-am, ipſe eſt pater filiorum Ammon uſque hodie.

CAP. XX

ET profectus Abrahã inde ad terram Auſtralẽ,conſedit inter Racẽ & Gedar, habitavítq; Abrahã in Gedar. Dixítq; Abraham de Sara uxore ſua, Soror mea eſt,miſit ergò Abimelech rex Gedar, tulítq; Saram. Venit autẽ Deus contra Abimelech per ſomniũ noctis, & ait illi, En morieris propter mulierẽ quam tulisti , nam mulier eſt ad virũ pertinens. Abimelech verò nou tetigerat eã: & ait Abimelech, Domine etiã ne populũ innocentẽ interficies? En ipſe dixit, Soror mea eſt,& ipſa quoq; ait , Frater meus eſt : in ſimplicitate cordis mei, & puritate manuum mearum feci hoc.Dixitque ad eum Deus per ſomnium, Quin & ego novi , te in ſimplicitate cordis tui feciſſe hoc , & cohibui te etiam ego quò minùs peccares in me : idcirco non permiſi tibi ut eam tangeres. Nunc igitur reſtitue conjugem viri quoniã Propheta eſt, & orabit pro te,ac vives , quòd ſi non reſtituas, ſcito te certiſſimè moriturum, te *inquam*, & omnes ad te pertinentes. Surgénſque Abimelech manè convocavit omnes ſervos ſuos , & locutus eſt omnia verba hæc in auribus eorum, timuerúntque homines valdè.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

35 וְאַשְׁקִיאָה אַף בְּלֵילְיָא הָדֵוא יָת אֲבוּהֶן חַמְרָא וְקָמַת זְעֵרְתָּא וְשָׁכִיבַת עִמֵּיהּ וְלָא יְדַע בְּמִשְׁכְּבָהּ וּבְמָקִימָהּ׃

36 וְעִדְּיאָה תַּרְתֵּין בְּנָת לוֹט מֵאֲבוּהֶן׃

37 וְיָלְדַת רַבְּתָא שְׁמֵיהּ מוֹאָב הוּא אֲבוּהוֹן דְּמוֹאָבָאֵי עַד יוֹמָא דֵין׃ וְזְעֵרְתָּא אַף הִיא יְלִידַת בַּר וְקָרַת שְׁמֵיהּ בַּר עַמִּי הוּא אֲבוּהוֹן דִּבְנֵי עַמּוֹן עַד יוֹמָא דֵין׃

כ

1 וְנָטַל מִתַּמָּן אַבְרָהָם לַאֲרַע דָּרוֹמָא וִיתֵיב בֵּין רָקֶם וּבֵין חֲגָרָא וְאִתּוֹתַב בִּגְרָר׃

2 וַאֲמַר אַבְרָהָם עַל שָׂרָה אִתְּתֵיהּ אֲחָתִי הִיא וְשָׁלַח אֲבִימֶלֶךְ מַלְכָּא דִּגְרָר וְדַבַּר יָת שָׂרָה׃

3 וַאֲתָא מֵימְרָא דַיְיָ לְוָת אֲבִימֶלֶךְ בְּחֶלְמָא דְלֵילְיָא וַאֲמַר לֵיהּ הָא אַתְּ מָאתָא עַל עִסַּק אִתְּתָא דִּי דַבַּרְתָּא וְהִיא אִתַּת בָּעַל׃

4 וַאֲבִימֶלֶךְ לָא קְרִיב לְוָתַהּ וַאֲמַר יְיָ הֲעַם אַף זַכַּאי תְּקַטּוֹל׃

5 הֲלָא הוּא אֲמַר לִי אֲחָתִי הִיא וְהִיא אַף הִיא אֲמָרַת אָחִי הוּא בְּקִשְׁיוּת לִבִּי וּבְזַכְיוּת יְדַי עֲבַדִית דָּא׃

6 וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ בְּחֶלְמָא אַף קַדְמַי גְּלֵי אֲרֵי בְּקִשְׁיוּת לִבָּךְ עֲבַדְתְּ דָּא וּמְנַעִית אַף אֲנָא יָתָךְ מִלְּמֶחֱטֵי קֳדָמַי עַל כֵּן לָא שְׁבַקְתָּךְ לְמִקְרַב לְוָתַהּ׃

7 וּכְעַן אֲתֵיב אִתַּת גְּבַר אֲרֵי נְבִיָּא הוּא וְיֵצְלֵי עֲלָךְ וְתֵחֵי וְאִם לֵיתָהּ מֵיתִיב דַּע אֲרֵי מְמָת תְּמוּת אַתְּ וְכָל דִּי לָךְ׃

8 וְאַקְדִּים אֲבִימֶלֶךְ בְּצַפְרָא וּקְרָא לְכָל עַבְדּוֹהִי וּמַלֵּיל יָת פִּתְגָמַיָּא דְּאִלֵּין קֳדָמֵיהוֹן וְדָחִילוּ גַבְרַיָּא לַחֲדָא׃

Et potaverunt etiam in nocte illâ patrem ſuum vino: & ſurrexit minor, & concubuit cum eo; & neſcivit quando cubuit, nec quando ſurrexit. Et conceperunt duæ filiæ Lot de patre ſuo. Et peperit major filium, & vocavit nomen ejus Moab: ipſe eſt pater Moabitarum, uſq; in diẽ hãc. Et minor etiã ipſa peperit filiũ; & vocavit nomen ejus, Filiũ populi mei: ipſe eſt pater filiorum Amon, uſq; in diẽ hãc.

CAP. XX.

1 ET profectus eſt inde Abraham in terram Auſtralẽ; & habitavit inter Recam & Agara: & peregrinatus eſt 2 in Gerar. Et dixit Abraham de Sara uxore ſuâ; Soror mea eſt: Et miſit Abimelech rex Gerar, & tulit Saram. 3 Et venit verbum à facie Dei ad Abimelech *per ſomnium* noctis: & ait illi; En tu morieris ꝓpter mulierem quam tuliſti; eſt enim uxor viri. 4 Et Abimelech non acceſſit ad eam: Et ait; Domine, nunquid gentem etiam juſtam interficies? Nonne ipſe dixit mihi, Soror mea eſt; & ipſa quoq; ait, Frater meus eſt? In rectitudine cordis mei, & in munditiâ manuum mearum feci hoc. Et ait illi Deus per ſomnium; Manifeſtum eſt etiam coram me, quòd in rectitudine cordis tui feciſti hoc; & prohibui quoq; ego te, ne peccares coram me: ꝓpterea non dimiſi te, ut accederes ad eam. 7 Et nunc redde uxorem viro, quia propheta eſt; & orabit pro te, & vives: Et ſi nolueris reddere; ſcito q morte morieris, tu, & omnia quæ tua ſunt. 8 Et ſurrexit Abimelech mane, & vocavit omnes ſervos ſuos; & locutus eſt univerſa verba hæc coram eis: & timuerunt viri valde.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

35 * וַתַּשְׁקֶיןָ גַּם בַּלַּיְלָה הַהוּא אֶת אֲבִיהֶן יַיִן וַתָּקָם הַצְּעִירָה וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ׃

36 וַתַּהֲרֶיןָ שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן׃

37 וַתֵּלֶד הַבְּכִירָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אֲבִי מוֹאָב עַד הַיּוֹם׃

38 וְהַצְּעִירָה גַּם הִיא יָלְדָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן עַמִּי הוּא אֲבִי בְנֵי עַמּוֹן עַד הַיּוֹם׃

ע

1 * וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אַרְצָה הַנֶּגֶב וַיֵּשֶׁב בֵּין קָדֵשׁ וּבֵין שׁוּר וַיָּגָר בִּגְרָר׃

2 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֲחֹתִי הִוא וַיִּשְׁלַח אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ גְּרָר וַיִּקַּח אֶת שָׂרָה׃

3 * וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִנְּךָ מֵת עַל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ וְהִוא בְּעוּלַת בָּעַל׃

4 וַאֲבִימֶלֶךְ לֹא קָרַב אֵלֶיהָ וַיֹּאמַר אֲדֹנָי הֲגוֹי גַּם צַדִּיק תַּהֲרֹג׃

5 הֲלֹא הוּא אָמַר לִי אֲחֹתִי הִוא וְהִיא גַּם הִוא אָמְרָה אָחִי הוּא בְּתֻם לְבָבִי וּבְנִקְיֹן כַּפַּי עָשִׂיתִי זֹּאת׃

6 וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם גַּם אָנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי בְתֹם לְבָבְךָ עָשִׂיתָ זֹּאת וָאֶחְשֹׂךְ גַּם אָנֹכִי אוֹתְךָ מֵחֲטוֹא לִי עַל כֵּן לֹא נְתַתִּיךָ לִנְגֹּעַ אֵלֶיהָ׃

7 וְעַתָּה הָשֵׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא וְיִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ וְחִי וְאִם אֵינְךָ מֵשִׁיב דַּע כִּי מוֹת תָּמוּת אַתָּה וְכָל אֲשֶׁר לָךְ׃

8 וַיַּשְׁכֵּם אֲבִימֶלֶךְ בַּבֹּקֶר וַיִּקְרָא לְכָל עֲבָדָיו וַיְדַבֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים מְאֹד׃

VERSIO SAMARITANA.

35 * וַתַּשְׁקֶיןָ גַּם בַּלַּיְלָה הַהוּא אֶת אֲבִיהֶן יַיִן וַתָּקָם הַצְּעִירָה וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ׃

36 וַתַּהֲרֶיןָ שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן׃

37 * וַתֵּלֶד הַבְּכִירָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אֲבִי מוֹאָב עַד הַיּוֹם׃

38 וְהַצְּעִירָה גַּם הִיא יָלְדָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן עַמִּי הוּא אֲבִי בְנֵי עַמּוֹן עַד הַיּוֹם׃

ע

1 * וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אַרְצָה הַנֶּגֶב וַיֵּשֶׁב בֵּין קָדֵשׁ וּבֵין שׁוּר וַיָּגָר בִּגְרָר׃

2 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֲחֹתִי הִוא וַיִּשְׁלַח אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ גְּרָר וַיִּקַּח אֶת שָׂרָה׃

3 * וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִנְּךָ מֵת עַל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ וְהִוא בְּעוּלַת בָּעַל׃

4 וַאֲבִימֶלֶךְ לֹא קָרַב אֵלֶיהָ וַיֹּאמַר אֲדֹנָי הֲגוֹי גַּם צַדִּיק תַּהֲרֹג׃

5 הֲלֹא הוּא אָמַר לִי אֲחֹתִי הִוא וְהִיא גַּם הִוא אָמְרָה אָחִי הוּא בְּתֻם לְבָבִי וּבְנִקְיֹן כַּפַּי עָשִׂיתִי זֹּאת׃

6 וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם גַּם אָנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי בְתֹם לְבָבְךָ עָשִׂיתָ זֹּאת וָאֶחְשֹׂךְ גַּם אָנֹכִי אוֹתְךָ מֵחֲטוֹא לִי עַל כֵּן לֹא נְתַתִּיךָ לִנְגֹּעַ אֵלֶיהָ׃

7 וְעַתָּה הָשֵׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא וְיִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ וְחִי וְאִם אֵינְךָ מֵשִׁיב דַּע כִּי מוֹת תָּמוּת אַתָּה וְכָל אֲשֶׁר לָךְ׃

8 וַיַּשְׁכֵּם אֲבִימֶלֶךְ בַּבֹּקֶר וַיִּקְרָא לְכָל עֲבָדָיו וַיְדַבֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים מְאֹד׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et potârunt adhuc illâ nocte patrem ſuum vino; ſurrexitque junior, & concubuit cum eo, & non ſenſit cùm accumberet aut ſurgeret. Et conceperunt duæ filiæ Lot de patre ſuo. Et peperit major filium, vocavitque nomen ejus Moab: hic pater eſt Moab uſque in hunc diem. Minor etiam ipſa peperit filium, & vocavit nomen ejus Benami: Ipſe pater eſt filiorum Ammon uſque in hunc diem.

CAP. XX.

ET profectus eſt indè Abraham in terram auſtralem, & habitavit inter Cades & inter Sur; peregrinatúſque eſt in (a) Gerar. Dixitque Abraham Saræ uxori ſuæ, ſoror mea iſta eſt. Miſit autem Abimelech (b) rex Gerar, & accepit Saram. Et venit Deus ad Abimelech in ſomnio noctis, dixitque ei: Ecce mortuus es propter mulierem quam tuliſti; ipſa enim (c) viro nupſit. Abimelech autem non acceſſerat ad eam: Et dixit, Domine, Num etiam gentem juſtam occides? Nónne ipſe dixit mihi, ſoror mea hæc eſt, & ipſa dixit, frater meus hic? In puritate cordis, & in munditia manuum mearum hoc feci. Et dixit ei Deus in ſomnio; Cognovi etiam quòd in puritate cordis hoc feceris, & cohibui etiam te nè (d) peccares in me, ideò non permiſi tibi eam tangere. Nunc autem redde uxorem viri iſtius, quia propheta eſt, orabitq; pro te, et vives: niſi verò reddideris, ſcias te (e) moriendo moriturum. Summóque manè ſurrexit Abimelech, & vocavit omnes ſervos ſuos, & retulit omnia verba hæc in aures eorum: timuerúntque omnes homines valdè.

VER. SAM. (a) Askelon. (b) Princeps Askelon. (c) Poſſeſſio mariti (d) pollutus eſſes mihi (e) pereundo periturum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * فَسَقَتَا فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ اَبَاهُمَا خَمْرًا * وَقَامَتِ الصُّغْرَى فَضَاجَعَتْهُ * وَلَمْ يَعْلَمْ بِنِيَامِهَا وَلَا
36 قِيَامِهَا * فَحَمَلَتَا ابْنَتَا لُوطٍ مِنْ اَبِيهِمَا * وَوَلَدَتِ الْكُبْرَى ابْنًا وَسَمَّتْهُ مُآبَ * هُوَ اَبُو الْمُوآبِيِّينَ
37 اِلَى الْيَوْمِ * وَالصُّغْرَى اَيْضًا وَلَدَتِ ابْنًا وَسَمَّتْهُ بِنْ عَمِّي * وَهُوَ اَبُو بَنِي عَمَّانَ اِلَى الْيَوْمِ *

* اَلْفَصْلُ الْعِشْرُونَ *

1 * ثُمَّ رَحَلَ مِنْ ثَمَّ اِبْرَهِيمُ اِلَى بَلَدِ الْقِبْلَةِ * وَاَقَامَ بَيْنَ رَقِيمَ وَبَيْنَ آلْجُفَارِ * وَسَكَنَ فِي
2 الْحَدُوصِ * وَلَمَّا قَالَ اِبْرَهِيمُ عَنْ سَارَ زَوْجَتِهِ هِيَ اُخْتِي * وَبَعَثَ اَبُومَالِكُ مَلِكُ فَلَسْطِينَ
3 فَاَخَذَهَا * وَجَآءَ مَلَاكُ اللّٰهِ اِلَى اِبْمَالِخَ فِي حُلْمِ آللَّيْلِ * فَقَالَ لَهُ اِنَّكَ مَائِتٌ بِسَبَبِ آلْمَرْاَةِ اِنْ
4 اَخَذْتَهَا وَهِيَ ذَاتُ بَعْلٍ * وَاَبِمَالِخُ لَمْ يَدْنُ مِنْهَا * فَقَالَ يَا رَبُّ اَنْسَانًا صَالِحًا تَقْتُلُ * اَلَيْسَ
5 هُوَ قَالَ لِي اُخْتِي هِيَ * وَهِيَ اَيْضًا قَالَتْ اَخِي هُوَ * بِصِحَّةِ قَلْبِي وَبَرَآءَ كَفِّي صَنَعْتُ ذٰلِكَ *
6 فَقَالَ لَهُ مَلَاكُ اللّٰهِ فِي آلْحُلْمِ * اَنَا اَيْضًا قَدْ عَلِمْتُ اَنَّكَ بِصِحَّةِ قَلْبِكَ صَنَعْتَ ذٰلِكَ *
وَصَدَدْتُكَ بِآلتَّعْرِيفِ عَنْ اَنْ تُخْطِيَ اِلَيَّ * وَلِذٰلِكَ لَمْ اَدَعْكَ تَدْنُوا مِنْهَا وَآلَانَ اَرْدُدِ زَوْجَةَ
7 آلرَّجُلِ اِنَّهُ نَبِيٌّ وَيَدْعُوا لَكَ فَتَحْيَا * وَاِنْ لَمْ تَرُدَّهَا فَاعْلَمْ اَنَّكَ هَالِكٌ اَنْتَ وَجَمِيعُ مَا لَكَ * وَاَدْلَجَ
8 اِبْمَالِخُ بِآلْغَدَاةِ وَدَعَا بِجَمِيعِ قُوَّادِهِ وَكَلَّمَهُمْ بِهٰذَا آلْكَلَامِ فَفَزِعَ آلْقَوْمُ جِدًّا *

Propinarunt igitur ea nocte patri ſuo vinum, & ſurgens minor concubuit cum eo: is verò non percepit ejus accubitum, neque ſurrectionem ipſius. Itaque conceperunt ambæ filiæ Lot ex patre ſuo. Et parturiens major filium, vocavit nomen ejus Moab: ipſe eſt pater Moabitarum uſque ad hodiernum dium. Et minor quoque peperit filium, appellavitque eum Ben-Ammi; ipſeque eſt pater Ammonitarum uſque ad præſentem diem.

CAP. XX.

DEinde profectus inde Ebrahim ad terram Meridionalem, habitavit inter Racim & Algiofar, commoratúſque eſt Ebrahim in Cha'us. Et dixit Ebrahim denuò de Sara uxore ſua, quòd ſoror ejus eſſet. Miſitque Abumalech rex Paleſtinorum, & accepit eam. Venit autem Angelus Domini ad Abimalech in ſomnio noctis, dixitque ei; Tu moriturus es cauſâ mulieris, ſi ſumpſeris eam, cùm ſit conjugata. Abimalech autem non tetigerat illam: Dixitque, ô Domine, virum probum occides? Nonne ipſe dixit mihi, Soror mea eſt? & ipſa quoq; dixit, Frater meus eſt? cum integritate cordis mei, & puritate volæ meæ feci iſtud. Dixit ei Angelus Dei in ſomnio: Ego etiam novi quòd cum integritate cordis tui feceris illud, & impedivi te (per notificationem) quin peccares in me. Et propterea non permiſi tibi ut tangeres eam; & nunc reſtitue conjugem viri, quoniam propheta eſt, & deprecabitur pro te, & vives: Et niſi eam reſtitueris, ſcito te periturum, & omnia bona tua. Surrexitque Abimalech ſummo manè, & vocavit omnes duces ſuos, locutúſque eſt eis hæc verba, timueruntque homines valdè.

ספר בראשית : כא

? nobis fecisti Quid :ei dix't & ,Abraham Abimelech vocavit Et
9 וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְאַבְרָהָם וַיֹּאמֶר לוֹ מָה־עָשִׂיתָ לָּנוּ
meum regnum ſuper &,me ſuper induxiſti quia,tibi peccavi quid Et
וּמָה־חָטָאתִי לְךָ כִּי־הֵבֵאתָ עָלַי וְעַל־מַמְלַכְתִּי
,mecum feciſti ,ſient non quæ ,Opera ? grande peccatum'
חֲטָאָה גְדֹלָה מַעֲשִׂים אֲשֶׁר לֹא־יֵעָשׂוּ עָשִׂיתָ עִמָּדִי :
feciſti quia ,vidiſti Quid : Abraham ad Abimelech dixit Et
10 וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מָה־רָאִיתָ כִּי עָשִׂיתָ
Tantùm : dixi Quia ,Abraham dixit Et ?hanc rem
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה : וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם כִּי אָמַרְתִּי רַק
11 verbum ſuper me occident Et .iſto loco in DEI timor non
אֵין־יִרְאַת אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְהָרְגוּנִי עַל־דְּבַר
: ipſa mei patris filia mea ſoror verè etiam Et ,mea uxoris
אִשְׁתִּי : וְגַם־אָמְנָה אֲחֹתִי בַּת־אָבִי הִוא
12 ,fuit Et .uxorem in mihi fuit & ,mea matris filia non verùtamen
אַךְ לֹא בַת־אִמִּי וַתְּהִי־לִי לְאִשָּׁה : וַיְהִי
13 dixi & ,mei patris domo de. Deus me errare fecerunt quando
כַּאֲשֶׁר הִתְעוּ אֹתִי אֱלֹהִים מִבֵּית אָבִי וָאֹמַר
,locum omnem Ad .mecum facies quam,tua miſericordia Hæc:ei
לָהּ זֶה חַסְדֵּךְ אֲשֶׁר תַּעֲשִׂי עִמָּדִי אֶל כָּל־הַמָּקוֹם
cepit Et .ipſe meus Frater :mihi dic ,illùc ingrediemur quò
14 אֲשֶׁר נָבוֹא שָׁמָּה אִמְרִי־לִי אָחִי הוּא : וַיִּקַּח
,Abraham dedit & ,ancillas & ,ſervos & ,bovem & pecuã Abimelech
אֲבִימֶלֶךְ צֹאן וּבָקָר וַעֲבָדִים וּשְׁפָחֹת וַיִּתֵּן לְאַבְרָהָם
Ecce : Abimelech dixit Et .ejus uxorem Sarah ei reddidit &
וַיָּשֶׁב לוֹ אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ : וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ הִנֵּה
15 : dixit Sarah ad Et .ſede tuis oculis in bono in :te coram mea terra
אַרְצִי לְפָנֶיךָ בַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ שֵׁב : וּלְשָׂרָה אָמַר
16 operimentum tibi ipſam ecce .tuo fratri argenteos mille dedi Ecce
הִנֵּה נָתַתִּי אֶלֶף כֶּסֶף לְאָחִיךְ הִנֵּה הוּא־לָךְ כְּסוּת
oravit Et .ſe corripuit &,omnib' cum &,tecum qui omnibus ,oculorum
עֵינַיִם לְכֹל אֲשֶׁר אִתָּךְ וְאֶת כֹּל וְנֹכָחַת : וַיִּתְפַּלֵּל
17 ,Abimelech DEUS ſanavit & ,DEUM ad Abraham
אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּרְפָּא אֱלֹהִים אֶת־אֲבִימֶלֶךְ
clauſerat claudendo Quia .pepererunt &,ejus ancillas & ejus uxorẽ &
וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאַמְהֹתָיו וַיֵּלֵדוּ : כִּי־עָצֹר עָצַר
18 Sarah verbum ſuper Abimelech domus vulvam omnem ſuper Dñs
יְהוָה בְּעַד כָּל־רֶחֶם לְבֵית אֲבִימֶלֶךְ עַל־דְּבַר שָׂרָה
.Abraham uxoris
אֵשֶׁת אַבְרָהָם :

CAP. XXI. כא

Dñs fecit Et .dixit quemadmodum Sarah viſitavit Dñs Et
1 וַיהוָה פָּקַד אֶת־שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר וַיַּעַשׂ יְהוָה
.eſt locutus quemadmodum ,Sarah ipſi
לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר :

Verſio VULG. LAT.

9 Vocavit autem Abimelech etiam Abraham, & dixit ei; Quid feciſti nobis? quid peccavimus in te, quia induxiſti ſuper me & ſuper regnum meum peccatum grande? quæ non debuiſti facere, feciſti
10 nobis. Rurſúmque expoſtulans, ait; Quid vidiſti, ut hoc
11 faceres? Reſpondit Abraham, Cogitavi mecum, dicens; Forſitan non eſt timor Dei in loco iſto: & interficient me propter uxorem meam.
12 Aliàs autem & verè ſoror mea eſt; filia patris mei, & non filia matris meæ: &
13 duxi eam in uxorem. Poſtquàm autem eduxit me Deus de domo patris mei, dixi ad eam; Hanc miſericordiam facies mecum: In omni loco ad quem ingrediemur, dices quòd frater tuus ſim. Tulit igitur Abimelech oves & boves, & ſervos & ancillas, & dedit Abraham: reddiditque illi Saram uxorem
15 ſuam. Et ait; Terra coram vobis eſt: ubicumq; tibi placuerit, habita. Saræ autem
16 dixit, Ecce mille argenteos dedi fratri tuo: hoc erit tibi in velamen oculorum ad omnes qui tecum ſunt, & quocúmque perrexeris: mementóque te deprehenſam. Orante autem Abraham, ſanavit Deus Abimelech, & uxorem, ancilláſque ejus; & pepererunt.
18 Concluſerat enim Dominus omnem vulvam domus Abimelech propter Saram uxorem Abrahæ.

CAP. XXI.

1 VIſitavit autem Dominus Saram, ſicut promiſerat: & implevit, quæ locutus eſt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

9 Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβιμέλεχ τὸν Ἀβραὰμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; μήτι ἡμάρτομέν εἰς σὲ, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' ἐμὲ καὶ ὅλῃ τῇ βασιλείαν μου ἁμαρτίαν μεγάλην; ἔργον ὃ οὐδεὶς
10 ποιήσει, πεποίηκάς μοι. Εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ πρὸς Ἀβραὰμ, Τί ἐνιδὼν ἐποίησας τοῦτο; Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ, Εἶπα γὰρ, ἆρα οὐκ ἔστι θεοσέβεια ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ· ἐμὲ δὲ ἀποκτενοῦσιν ἕνεκεν τῆς
12 γυναικός μου. Καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφή μου ἐστὶν ἐκ πατρὸς, ἀλλ' οὐκ ἐκ μη-
13 τρός· ἐγενήθη δέ μοι εἰς γυναῖκα. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐξήγαγέ με ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου, καὶ εἶπα αὐτῇ, Ταύτην τὴν δικαιοσύνην (s) ποιήσεις εἰς ἐμὲ, εἰς πάντα τόπον οὗ ἐὰν εἰσέλθωμεν ἐκεῖ, εἶπον ἐμὲ, ὅτι ἀδελφός μου
14 ἐστίν. Ἔλαβε δὲ Ἀβιμέλεχ χίλια (ζ) δίδραγμα, καὶ πρόβατα, καὶ μόσχους, καὶ παῖδας, καὶ παιδίσκας, καὶ ἔδωκε τῷ Ἀβραὰμ· καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ Σάρραν
15 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραὰμ, Ἰδοὺ, ἡ γῆ μου ἐναντίον σου· οὗ (η) ἂν σοι ἀρέσκῃ, κατοίκει. Τῇ δὲ Σάρρᾳ εἶπεν, Ἰδοὺ δέδωκα
16 χίλια (θ) δίδραγμα τῷ ἀδελφῷ σου· ταῦτα ἔσται σοι εἰς τιμὴν τοῦ προσώπου σου, καὶ πάσαις ταῖς μετὰ σοῦ καὶ πάντα ἀλήθευσον. Προσηύξατο δὲ Ἀβραὰμ
17 πρὸς τὸν θεὸν, καὶ ἰάσατο ὁ θεὸς τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
18 τὰς παιδίσκας αὐτοῦ καὶ ἔτεκον. (ι) Ὅτι συγκλείων συνέκλεισε κύριος ἔξωθεν πᾶσαν μήτραν ἐν τῷ οἴκῳ (κ) Ἀβιμέλεχ, ἕνεκεν Σάρρας τῆς γυναικὸς Ἀβραάμ.

ΚΕΦ. κά'.

1 Καὶ κύριος ἐπεσκέψατο τὴν Σάρραν, καθὰ εἶπε· καὶ ἐποίησε κύριος τῇ Σάρρᾳ, καθὰ ἐλάλησε.

MS.A. (s) ποίησον ἐπ' ἐμὲ, (ζ) δίδραγμα, περίβλα, (η) ἐάν σοι (θ) δίδραγμα (ι) Ὅτι συνέκλεισεν κύριος (κ) τὸ Ἀβιμέλεχ,

Et vocavit Abimelech Abraham; & dixit ei, Quid hoc feciſti nobis? numquid peccavimus in te; quia induxiſti ſuper me, & ſuper regnum meum peccatum magnum? Opus quod nemo faciet, feciſti mihi. Dixit autem Abimelech ad Abraham, (b) Quid videns feciſti hoc? Dixit autem Abraham, Dixi enim, Forſitan non eſt Dei cultus in loco hoc: & me interficient propter uxorem meam. Etenim verè ſoror mea eſt de patre, ſed non ex matre; facta eſt autem mihi in uxorem. Factum eſt autem quando eduxit me Deus è domo patris mei; & dixi ei, Hanc juſtitiam facies in me; ad omnem locum quocunque ingreſſi fuerimus illuc, dic de me, Quia frater meus eſt. Sumpſit autem Abimelech (c) mille didrachmas, & oves, & vitulos, & pueros, & ancillas, & dedit Abrahamo; & reddidit ei Sarram uxorem ejus. Et dixit Abimelech ad Abraham, Ecce, terra mea coram te: ubicunque tibi placuerit, habita. Sarræ autem dixit, Ecce, dedi mille didrachmas fratri tuo: hæ tibi erunt in pretium faciei tuæ, & omnibus quæ tecum ſunt; & omnia verè dicito. Oravit autem Abraham ad Deum; & ſanavit Deus Abimelech, & uxorem ejus, & ancillas ejus; & pepererunt. Quia concludens concluſerat Dominus de foris omnem vulvam in domo Abimelech, propter Sarram uxorem Abraham.

CAP. XXI.

1 ET Dominus viſitavit Sarram, ſicut dixerat: & fecit Dominus Sarræ, ſicut locutus eſt.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܘܩܪܐ ܐܒܝܡܠܟ ܠܐܒܪܗܡ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܢܐ ܥܒܕܬ ܠܢ ܘܡܢܐ ܚܛܝܬ ܠܟ ܕܐܝܬܝܬ ܥܠܝ ܘܥܠ ܡܠܟܘܬܝ ܚܛܝܬܐ ܪܒܬܐ ܥܒܕܬ ܥܡܕܝ ܕܠܐ ܥܒܕܘ ܐܢܫ ܥܒܕ ܗܟܢܐ ܘܐܡܪ ܐܒܪܗܡ ܠܐܒܝܡܠܟ ܡܐ ܚܙܝܬ ܕܥܒܕܬ ܠܡܠܬܐ ܗܕܐ ܘܐܡܪ ܐܒܪܗܡ ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ ܕܠܝܬ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ ܒܗܕܐ ܐܬܪܐ ܘܢܩܛܠܘܢܢܝ ܥܠ ܡܠܬܐ ܕܐܢܬܬ ܗܝ ܐܚܬܝ ܐܒܐ ܗܝ ܐܦ ܐܡܐ ܗܝ ܐܚܬܝ ܘܐܬܝ ܠܝ ܠܐܢܬܬܐ ܘܗܘܐ ܟܕ ܐܬܝ ܐܠܗܐ ܠܝ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܐ ܐܡܪܬ ܠܗ ܗܕܐ ܛܝܒܘܬܟ ܬܥܒܕܝ ܥܡܕܝ ܒܟܠ ܐܬܪ ܕܢܥܠ ܐܡܪܝ ܠܝ ܕܐܚܝ ܗܘ ܘܣܒ ܐܒܝܡܠܟ ܥܠ ܐܒܪܗܡ ܥܠ ܕܝܢ ܐܢ ܒܩܪ ܘܥܠ ܥܒܕ ܘܐܬܢ ܘܝܗܒ ܠܗ ܠܐܒܪܗܡ ܘܗܦܟ ܠܗ ܠܐܢܬܬܗ ܣܪܐ ܘܐܡܪ ܐܒܝܡܠܟ ܗܐ ܐܪܥܝ ܩܕܡܟ ܒܐ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟ ܬܬܒ ܘܠܣܪܐ ܐܡܪ ܗܐ ܝܗܒܬ ܠܐܚܝܟ ܐܠܦ ܟܣܦ ܗܐ ܠܟ ܟܣܘ ܠܥܝܢ ܠܟܠ ܕܥܡܟ ܘܠܟܠ ܘܠܟ ܘܐܬܟܣܝ ܘܒܟܠ ܕܬܐܙܠ ܘܐܬܟܚܫ ܘܨܠܝ ܐܒܪܗܡ ܠܐܠܗܐ ܘܐܫܠܡ ܐܠܗܐ ܠܐܒܝܡܠܟ ܘܐܢܬܬܗ ܘܐܡܗܬܗ ܘܝܠܕܘ ܡܛܠ ܕܐܣܪ ܐܣܪ ܡܪܝ ܒܟܠ ܪܚܡ ܒܒܝܬ ܐܒܝܡܠܟ ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܕܣܪܐ ܐܢܬܬ ܐܒܪܗܡ

Et advocans Abimelech Abrahamum, ait illi, Quid feci tibi, & qua in re peccavi tibi, ut adduxeris ſuper me & ſuper regnum meum peccatum grande? opera minimè agenda feciſti mecum. Dixit etiam Abimelech ad Abraham, Quid ſpectaſti ut faceres ſermonem iſtum? Et ait Abraham, Quia dixi, Fortaſſis non eſt timor Dei in loco iſto, & interficient me propter uxorem meam. Cæterùm verè ſoror mea eſt, filia patris mei, & non filia matris meæ, factáq; eſt mihi uxor. Et factum eſt, ut quum eduxiſſet me Deus de domo patris mei, dixiſſem ad eam, Hoc beneficio uteris in me: quolibet in loco ad quem ituri ſumus, dic de me quòd frater tuus ſim. Et accepit Abimelech oves, & boves, & ſervos, & ancillas, dedítque Abrahamo, & reſtituit ei Saram conjugem ipſius. Dixítque Abimelech ad Abraham, En terra mea coram te eſt, ubicunque libuerit in oculis tuis confide. Et ad Saram inquit, Ecce dedi mille argenteos fratri tuo, & ecce etiam ipſi ſunt tibi conceſſi, eò quòd velaveris oculos omnium qui mecum ſunt, & ſuper omnia me corripueris. Oravítque Abraham coram Deo, & ſanavit Deus Abimelech & uxorem ejus & ancillas ejus, atque pepererunt. Nam penitus concluſerat Dominus omnem vulvam domus Abimelech propter Sara uxorem Abrahami.

CAP. XXI.

1 PORRÒ Dominus recordatus eſt Saræ uti loquutus fuerat.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

9 וקרא אבימלך לאברהם ואמר
ליה מה עבדת לנא ומה חבית
לך ארי אייתית עלי ועל־
מלכותי חובא רבא עובדין דלא
10 כשרין לאתעבדא עבדת עמי:
ואמר אבימלך לאברהם מה
11 חזיתא ארי עבדת ית פתגמא
הדין: ואמר אברהם ארי אמרית
לחוד לית דחלתא דיי באתרא
12 הדין ויקטלונני על עיסק אתתי:
וברם־בקושטא אחתי בת אבא
13 היא ברם לא בת אמי והות לי
לאנתו: והוה כד תעו עממיא
14 בתר עובדי ידיהון יתי קריב יי
לדחלתיה מבית אבא ואמרית
לה דא טיבותיך די תעבדין עמי
לכל אתר דנתך לתמן אמרי
15 עלי אחי הוא: ודבר אבימלך
ען ותורין ועבדין ואמהן ויהב
לאברהם ואתיב ליה ית שרה
15 אתתיה: ואמר אבימלך הא
ארעי קדמך בדתקין בעינך תיב:
16 ולשרה אמר הא יהבית אלף
סלעין דכסף לאחוך הא הוא
ליך כסות דיקר דשלחית
דברתיך וחזית יתיך ית כל־
17 דעמך ועל כל־מה דאמרת
אתוכחת: וצלי אברהם קדם יי
17 ואסי יי ית אבימלך וית אתתיה
18 ואמהתיה ואתרוחו: ארי מיחד
אחד יי באפי כל פתח ולדא
לבית אבימלך על־עסק שרה
אתת אברהם:

כא

1 ויי דכיר ית־שרה כמא דאמר
ועבד יי לשרה כמא דמליל:

Et vocavit Abimelech Abraham; & dixit ei, Quid fecisti nobis? & quid peccavi tibi? quia induxisti super me, & super regnum meum peccatum grande: Opera quæ non erant digna fieri fecisti mecũ. Et ait Abimelech ad Abraham: Quid vidisti, quòd fecisti rem hanc? Dixítque Abraham; Quia dixi, fortè non est timor Dei in loco isto: & interficient me propter uxorem meã. Sed & in veritate soror mea est filia patris mei, sed non filia matris meæ: & fuit mihi in uxorẽ. Et factũ est, cùm aberrassent populi post opera manũ suarũ, me applicavit Dominus ad timorẽ suũ ex domo patris mei: & dixi ei; Hæc est misericordia tua quã facies mecũ: In omni loco in quẽ *perveniemus*, dic de me, frater meus est. Et tulit Abimelech oves & boves, & servos, & ancillas; & dedit Abrahæ: & reddidit ei Sarã uxorẽ suã. Dixitq; Abimelech; Ecce terra mea corã te est: ubicúnq; placuerit oculis tuis, habita. Saræ autẽ dixit; Ecce dedi mille siclos argenti fratri tuo; ecce illud est tibi velamẽ honoris, pro eo quòd miserí tollere tę, & videri te, & omnia quæ tecũ sunt: & super omnia quæ *dixit*, *est* reprehensa. Et oravit Abraham corã Deo; & sanavit Deus Abimelech & uxorem ejus, ancillasque ejus, & refrigerati sunt. Quoniã concludens concluserat Dominus omnẽ aperturã vulvæ domus Abimelech, propter Sarã uxorẽ Abraham.

CAP. XXI.

Recordatusq; est Dominus Saræ, sicut dixerat: & fecit Dominus Saræ sicut locutus est.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

9 * ויקרא אבימלך לאברהם ויאמר לו מה־זאת עשית לנו ומה חטאתי לך כי־הבאת עלי ועל־ממלכתי חטאה גדולה מעשים אשר לא־יעשו עשית עמדי: 10 ויאמר אבימלך אל־אברהם מה־ראית כי עשית את־הדבר הזה: 11 ויאמר אברהם כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה והרגוני על־דבר אשתי: 12 * ואף־אמנה אחתי בת־אבי היא אך לא בת־אמי ותהי לי לאשה: 13 * ויהי כאשר־התעו אותי אלהים מבית אבי ואמר לה זה חסדך אשר תעשי עמדי אל כל־המקום אשר נבוא שמה אמרי לי אחי הוא: 14 ** ויקח אבימלך צאן ובקר ועבדים ושפחות ויתן לאברהם וישב לו את־שרה אשתו: 15 ויאמר אבימלך הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב: 16 * ולשרה אמר הנה נתתי אלף כסף לאחיך הנה־הוא לך כסות עינים לכל־אשר אתך ואת כל־ונכחת את־הכל: 17 * ויתפלל אברהם אל־האלהים וירפא אלהים את־אבימלך ואת־אשתו ואמהותיו וילדו: 18 כי־עצר עצר יהוה בעד כל־רחם לבית אבימלך על־דבר שרה אשת אברהם:

נא

1 ** ויהוה פקד את־שרה כאשר אמר ויעש יהוה לשרה כאשר דבר:

VERSIO SAMARITANA.

9 * ויקרא אבימלך לאברהם ויאמר לו מה־זאת עשית לנו ומה חטאתי לך כי־הבאת עלי ועל־ממלכתי חטאה גדולה מעשים אשר לא־יעשו עשית עמדי: 10 ויאמר אבימלך אל־אברהם מה־ראית כי עשית את־הדבר הזה: 11 ויאמר אברהם כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה והרגוני על־דבר אשתי: 12 * ואף־אמנה אחתי בת־אבי היא אך לא בת־אמי ותהי לי לאשה: 13 * ויהי כאשר־התעו אותי אלהים מבית אבי ואמר לה זה חסדך אשר תעשי עמדי אל כל־המקום אשר נבוא שמה אמרי לי אחי הוא: 14 ** ויקח אבימלך צאן ובקר ועבדים ושפחות ויתן לאברהם וישב לו את־שרה אשתו: 15 ויאמר אבימלך הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב: 16 * ולשרה אמר הנה נתתי אלף כסף לאחיך הנה־הוא לך כסות עינים לכל־אשר אתך ואת כל־ונכחת את־הכל: 17 * ויתפלל אברהם אל־האלהים וירפא אלהים את־אבימלך ואת־אשתו ואמהותיו וילדו: 18 כי־עצר עצר יהוה בעד כל־רחם לבית אבימלך על־דבר שרה אשת אברהם:

נא

1 ** ויהוה פקד את־שרה כאשר אמר ויעש יהוה לשרה כאשר דבר:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et vocavit Abimelech Abraham, dixítque ei, Quid fecisti nobis? & quid peccavi tibi, quòd induxisti (e) super me & super regnum meũ (f) peccatũ magnum? opera quæ nunquam fient, fecisti mihi. Et dixit Abimelech Abrahæ, quid vidisti quòd fecisti hanc rem? Respondit autem Abraham, Quia timui (g) ideo dixi, Fortè non est timor Dei in loco isto, & occident me propter uxorem meã. Atque etiam verè soror mea est, filia patris mei, sed non est filia matris meæ, est quoq; uxor mea. Et factũ est quando errare fecit me Deus à (h) domo patris mei, & à terra nativitatis meæ, ut dixerim ei, hæc misericordia tua quã mihi præstabis, in omni loco ad quẽ veniemus dic de me, frater meus iste. Tũ accepit Abimelech mille (i) argenteos, et pecudes & boves & servos & ancillas, & dedit Abrahæ, reddiditque illi Sarã uxorẽ suã. Dixit autem Abimelech, ecce terra mea in conspectu tuo: ubi bene in oculis tuis, habita. Saræ verò dixit, Ecce dedi mille (k) argenteos fratri tuo. En ipse tibi erit velamen oculorũ & omnibus quæ tecũ sunt, & erga omnes. (l) Sicque correpta est. Oravit autem Abraham Dominum, & sanavit Dominus Abimelech & uxorẽ ejus, & ancillas ejus, & pepererunt. Quia cõcludendo concluserat Dominus omnem vulvam in domo Abimelech propter Saram uxorem Abrahæ.

CAP. XXI.

Visitavit autem Dominus Sarã sicut dixerat, fecitque ei sicut locutus fuerat.

VER. SAM. (f) pollutionem magnam (g) :postea dixi tantummodo (h) tabernaculo (i) plumbeos (k) plumbeos (l) & hoc ex adverso.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ثم دعا ابرهيم وقال له ماذا صنعت بنا وما اخطاءت به عليك اذ جلبت علي وعلي
مملكتي خطية عظيمة وفعلت معي افعالا لا يجوز ان تفعل * ثم قال له ما رايت مني حتى
فعلت هذا الامر * قال اني قلت لعل خوف الله ليس في هذا الموضع فيقتلني اهله بسبب
زوجتي * وعلي الحقيقة هي قريبتي من ابي لا من امي * فصارت لي زوجة * فلما اخلعني
الله من بيت ابي قلت لها * هذا فضلك الذي تصنعينه معي * في كل موضع ندخل اليه
قولي عني هو اخي * فاخذ ابيمالخ غنما وبقرا وعبيدا واماء واعطى ذلك ابرهيم ورد اليه
زوجته * وقال ابيمالخ هودا بلدي بين يديك * اين ما صلح لك فاقم فيه * وقال لسان
قد اعطيت اخاك الف درهم * يكون لك مصروفا في كسوة حسنة لكل من معك * وهودا
الكل حياء لك * ثم دعا ابرهيم الى الله تعالى فعافى الله ابيمالخ وزوجته وامأه فولدن
* لان الله كان قد توعد بحبس كل رحم من اهل بيت ابيمالخ بسبب سان زوجة
ابرهيم *

* الفصل الحادي والعشرون *

* ثم رعى الله سان كما قال * وصنع بها كما وعد *

Deinde vocavit Ebrahim, & dixit ei: Quid fecisti nobis? & in quo peccavi adversus te? si quidem adduxisti super me & super regnũ meum peccatum maximum, & fecisti mecum opera quæ non licebat facere? Tum dixit ei: Quid vidisti à nobis, ut faceres hanc rem? Ait, Quia dixi, Fortè timor Dei non est in hoc loco, occidentq; me habitatores ejus propter uxorem meam. Et in rei veritate ipsa est consanguinea mea ex parte patris mei, non ex parte matris meæ, factáque est mihi uxor. Cúmque avulsisset me Deus è domo patris mei, dixi ad eam: Hæc est gratia quam facies mihi; in omni loco in quem ingrediemur, dic de me, frater meus est. Accepítque Abimalech oves, & boves, & servos, ac servas, & dedit ea Ebrahim, & reddidit ei uxorem ejus. Et dixit Abimalech; Ecce regio mea coram te est, ubicunque tibi commodum fuerit, maneto ibi. Et dixit Saræ, Iam dedi fratri tuo mille drachmas, impendúntur tibi pro vestitu pulchro, omnibus qui tecum sunt, & ecce omnia ad ruborem tuum. Tum deprecatus est Ebrahim Deum excelsum, sanavítque Deus Abimalech, & uxorem ejus, & ancillas ejus & pepererunt. Nam Deus jam mínitatus fuerat conclusionem omnis uteri habitantium domus Abimalech propter Saram uxorem Ebrahim.

CAP. XXI.

Tum respexit Deus Saram ut dixerat, & fecit ei sicut promiserat.

ספר בראשית : כא

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA cum Translatione

LXX. Interp. LATINA.

	,cjus senectute in filium Abraham ipsi Sarah peperit & concepit Et		
2	וַתַּהַר וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֵּן לִזְקֻנָיו	2 Concepítque & peperit filium in senectute suâ, tempore quo prædixerat ei Deus.	2 Καὶ συλλαβοῦσα, (a) ἔτεκε τῷ Ἀβραὰμ υἱὸν εἰς τὸ γῆρας, εἰς ἃ καιρὸν καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραὰμ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου αὐτῷ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Σάρρα, Ἰσαάκ,
	Abraham vocavit Et .Deus ei fuerat locutus quod *præfixo tempus ad*		
3	לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֹתּוֹ אֱלֹהִים: וַיִּקְרָא אַבְרָהָם	3 Vocavítque Abraham nomẽ filii sui, quem genuit ei Sara,	3
	.Iſchac ,Sarah ei peperit quem ,ſibi eſt natus qui ſui filii nomen		
4	אֶת־שֵׁם־בְּנוֹ הַנּוֹלַד־לוֹ אֲשֶׁר יָלְדָה־לּוֹ שָׂרָה יִצְחָק:	4 Isaac. Et circumcidit eum octavo die, ſicut præceperat	4 Περιέτεμε δὲ Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ (c) τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ
	,dierum octo filium ,ſuũ filium Iſchac Abraham circumcidit Et		
4	וַיָּמָל אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ בֶּן־שְׁמֹנַת יָמִים	5 ei Deus, Cùm centum eſſet annorum : hâc quippe ætate	5 ὁ θεός. (γ) Καὶ Ἀβραὰμ ἦν ἑκατὸν ἐτῶν, ἡνίκα ἐγένετο αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ
	centum *filius* Abraham Et .Deus ei præcepit quẽmadmodum		
5	כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים: וְאַבְרָהָם בֶּן־מְאַת	6 patris, natus eſt Iſaac. Dixítque Sara, Riſum fecit mihi	6 υἱὸς αὐτοῦ. Εἶπε δὲ Σάρρα, Γέλωτά μοι ἐποίησε κύριος· ὃς γὰρ (d) ἀκούσῃ,
	Riſum : Sarah dixit Et .ſu' fili' Iſchac *ei naſcendo in* annorum		
6	שָׁנָה בְּהִוָּלֶד לוֹ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ: וַתֹּאמֶר שָׂרָה צְחֹק	7 Deus : quicunque audierit, corridebit mihi. Rurſúmque	7 συγχαρήσεταί μοι. Καὶ εἶπε, Τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραὰμ, ὅτι θηλάζει παιδίον Σάρρα, ὃν ἔτεκον υἱὸν ἐν τῷ
	Quis :dixit Et .mihi corridebit audiens Omnis .Deus mihi fecit		
7	עָשָׂה־לִי אֱלֹהִים כָּל־הַשֹּׁמֵעַ יִצְחַק־לִי: וַתֹּאמֶר מִי	8 ait, Quis auditurum crederet Abraham, quòd Sara lactaret	8 (e) γήρᾳ μου; Καὶ ηὐξήθη τὸ παιδίον καὶ ἀπεγαλακτίσθη· καὶ ἐποίησεν Ἀβραὰμ δοχὴν μεγάλην, ᾗ ἡμέρᾳ ἀ-
	peperi quia ,Sarah filios fecit lactare ,Abraham ad fuiſſet locuta'		
	מִלֵּל לְאַבְרָהָם הֵינִיקָה בָנִים שָׂרָה כִּי־יָלְדָתִי	filium, quem peperit ei jam ſeni ? Crevit igitur puer, &	
	fecit Et .eſt ablactatus & ,puer crevit Et ? ejus ſenectute in filium		
8	בֵּן לִזְקֻנָיו: וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל וַיַּעַשׂ	9 ablactatus eſt ; fecítque Abraham grande convivium in	9 γαλακτίσθη Ἰσαὰκ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. Ἰδοῦσα δὲ Σάρρα τὸν υἱὸν Ἄγαρ τῆς Αἰγυπτίας, ὃς ἐγένετο τῷ Ἀβραὰμ, παίζοντα μετὰ
	.Iſchac *ablactari* die in ,magnum convivium Abraham	die ablactationis ejus. Cúmque vidiſſet Sara filium Agar	
	אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה־גָּדוֹל בְּיוֹם הִגָּמֵל אֶת־יִצְחָק:	Ægyptiæ ludentem cum Iſaac filio ſuo, dixit ad Abraham ;	
	peperit quem ,Ægyptiæ Haghar filium Sarah vidit Et		
9	וַתֵּרֶא שָׂרָה אֶת־בֶּן־הָגָר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר־יָלְדָה־	10 Ejice ancillam hanc, & filiũ ejus : non enim erit hæres	10 Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ (f) αὐτῆς· καὶ εἶπε τῷ
	ancillam Ejice : Abraham ad dixit Et .*ſubſannantem* ,Abraham ipſi	filius ancillæ cum filio meo	
10	לְאַבְרָהָם מְצַחֵק: וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גָּרֵשׁ הָאָמָה	11 Iſaac. Durè accepit hoc Abraham pro filio ſuo. Cui	11 Ἀβραὰμ, Ἔκβαλε τὴν παιδίσκην ταύτην, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· ὃ γὰρ μὴ κλη-
	,hujus ancillæ filius hæreditabit non quia : ejus filium & hanc		
	הַזֹּאת וְאֶת־בְּנָהּ כִּי לֹא יִירַשׁ בֶּן־הָאָמָה הַזֹּאת	12 dixit Deus, Non tibi videatur aſperum ſuper puero, & ſu-	12 ρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς (g) παιδίσκης τού-
	oculis in valde *verbum fuit malum* Et. .Iſchac cum ,meo filio cum		
11	עִם־בְּנִי עִם־יִצְחָק: וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי	per ancilla tua : omnia quæ dixerit tibi Sara, audi vocem	13 τῆς μετὰ τοῦ υἱοῦ μου Ἰσαάκ. Σκληρὸν δὲ ἐφάνη τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐναντίον Ἀ-
	: Abraham ad Deus dixit Et .*ſui filii cauſſa propter* Abraham		
12	אַבְרָהָם. עַל אוֹדֹת נַעְרֶךָ וְעַל־אֲמָתֶךָ	ejus ; quia in Iſaac vocabitur tibi ſemen. Sed & filium an-	14 βραὰμ περὶ τοῦ υἱοῦ (h) αὐτοῦ. Εἶπε δὲ ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, Μὴ σκληρὸν (i) ἔ-
	:tuam ancillam ſuper & ,puerum ſuper ,tuis oculis in malum ſit Ne	cillæ faciam in gentem magnam, quia ſemen tuum eſt.	
	אַל־יֵרַע בְּעֵינֶיךָ עַל־הַנַּעַר וְעַל־אֲמָתֶךָ	Surrexit itaque Abraham manè; & tollens panem &	15 σωεναντίον σου περὶ τοῦ παιδίου, καὶ περὶ τῆς παιδίσκης. πάντα ὅσα (k) ἂν εἴπῃ
	quia :ejus vocem audi ,Sarah *te ad dicet quod Omne*		
	כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה שְׁמַע בְּקֹלָהּ כִּי	utrem aquæ, impoſuit ſcapulæ ejus; tradidítque puerum,	16 σοι Σάρρα, ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῆς· ὅτι ἐν
	ancillæ filium etiam Et .ſemen tibi vocabitur Iſchac in		
13	בְיִצְחָק יִקָּרֵא לָךְ זָרַע: וְגַם אֶת־בֶּן־הָאָמָה	& dimiſit eam. Quæ cùm abiiſſet, errabat in ſolitudine	17 Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα. Καὶ τὸν υἱὸν τῆς παιδίσκης ταύτης εἰς ἔθνος
	Abraham manicavit Et .ipſe tuũ ſemen ,eum ponã gentem in		
14	לְגוֹי אֲשִׂימֶנּוּ כִּי זַרְעֲךָ הוּא: וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם	Berſabee. Cúmque conſũpta eſſet aqua in utre, abjecit	18 μέγα ποιήσω αὐτὸν, ὅτι σπέρμα σόν
	poſuit ,Haghar *ad* dedit & ,aquæ utrem & ,panem tulit &,*ſibiculo in*	puerum ſubter unam arborũ,	
	בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח־לֶחֶם וְחֵמַת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל־הָגָר שָׂם	quæ ibi erant. Et abiit, ſeditque è regione procul	19 ἐστιν. Ἀνέῳξε δὲ ὁ θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ
	erravit & perrexit & : eam dimiſit & ; puerum & ,ejus humerũ ſuper	quantum poteſt arcus jacere:	
	עַל־שִׁכְמָהּ וְאֶת־הַיֶּלֶד וַיְשַׁלְּחֶהָ וַתֵּלֶךְ וַתֵּתַע	dixit enim , Non videbo	20 εἶδε φρέαρ ὕδατος, καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐνέπλησε τὸν ἀσκὸν ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἐπότισε τὸ παιδίον. καὶ ἦν ὁ θεὸς μετὰ τοῦ
	projecit & : utre de aquæ defecerunt Et .Beerſebah deſerto in	morientem puerum : & ſe-	
15	בְּמִדְבַּר בְּאֵר שָׁבַע: וַיִּכְלוּ הַמַּיִם מִן־הַחֵמֶת וַתַּשְׁלֵךְ	dens contrà, levavit vocem	21 παιδίου, καὶ ηὐξήθη καὶ κατῴκησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐγένετο ὁ παῖς τοξεύων.
	ſedit & ,abiit Et .arborum unam ſubter puerum	ſuam, & flevit.	
16	אֶת־הַיֶּלֶד תַּחַת אַחַד הַשִּׂיחִם: וַתֵּלֶךְ וַתֵּשֶׁב		22 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ καὶ Φικὸλ ὁ ἀρχιστράτηγος
	Non : dixit quia ,arcûs jactus ſicut ſe elongando ,regione è ſibi		
	לָהּ מִנֶּגֶד הַרְחֵק כְּמִטְחֵי קֶשֶׁת כִּי אָמְרָה אַל־		αὐτοῦ πρὸς Ἀβραὰμ, λέγων, Ὁ θεὸς μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἂν ποιῇς·
	,ſuam vocem elevavit & ,regione è ſedit & : *pueri moriem in* videbo		
	אָרְאֶה בְּמוֹת הַיֶּלֶד וַתֵּשֶׁב מִנֶּגֶד וַתִּשָּׂא אֶת־קֹלָהּ		23 καὶ νῦν ὄμοσόν μοι ὧδε κατὰ τοῦ θεοῦ, μὴ ἀδικήσῃς με, μηδὲ τὸ γένος μου, μηδὲ
	.flevit &		
	וַתִּבְךְּ:		

MS.A. (a) ἔτεκεν Σάρρα τῷ (c) τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, (γ) Ἀβραὰμ ᾧ (δ) ἐὰν (ε) γήρει (ζ) ἑαυτῆς (η) παιδίσκης μου (θ) αὐτῷ Ἰσμαήλ. Εἶπεν (ι) ἔσω τὸ ῥῆμα ἐναντίον (κ) ἐὰν (λ) ἔδωκεν Ἄγαρ· (μ) ὅμοιον καὶ τὸ παιδίον (ν) ἐπλανᾶτο ἡ ἔρημον (ξ) ἐξέλιπεν (ο) μακρότερον, (π) ἐκάθησε (ρ) αὐτῷ μακρόθεν. ἀναβοῆς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et concepit Sara, peperítq; Abrahamo filium in ſenectute illius in tempore quod locutus fuerat cũ eo Deus. Et appellavit Abraham nomẽ filii ſui qui natus eſt ei, quem genuit ei Sara, Iſahac. Et circuncidit Abraham Iſahac filium ſuũ, natum octo dies, quemadmodum præceperat ei Deus. Abraham verò centum erat annos natus, quando natus eſt ei Iſahac filius ejus. Dixitq; Sara, Gaudiũ magnũ fecit mihi Deus hodie : quicunq; audierit, gratulabitur mihi. Dixit etiã, quis diceret Abrahamo lactaturã filios Sarã, cũ genuerit ei filium in ſenectute ipſius? Crevit ita q; puer, & ablactatus eſt : fecítq; Abraham convivium magnum in die quo ablactatus eſt Iſahac. Vidit autem Sara filiũ Hagar Ægyptiæ quẽ pepererat Abrahamo, deridentẽ: Et ait ad Abrahã, Ejice ancillã iſtam & filium ejus ; non enim erit hæres filius ancillæ hic cum filio meo Iſahac. Et moleſtus fuit ſermo vehementer in oculis Abrahami ob rem fiii ſui. Dixit autẽ Deꝰ Abrahamo, Ne ſit aſperũ in oculis tuis propter puerũ et propter ancillã tuã, in omnibus quæ dixerit tibi Sara, acquieſce voci ipſius: nã in Iſahac vocabitur tibi ſemẽ Quin etiã filiũ ancillæ, in gentẽ magnã faciam, eò quòd ſemen tuum ſit. Igitur antevertens Abraham manè, ſumpſit panem & utriculũ aquæ, deditque Hagar, impoſuítque humero ipſius unà cum puero, miſitque eam : quæ abiens erravit in deſertto Berſeba. Deficientibus autẽ aquis ex utriculo, projecit puerum ſub dumo quodam, Et abiens conſedit èregione, recedens circiter jacula tum arcus; dixit enim, Non videbo mortem pueri : & ſedens èregione extulit vocem ſuam, ac flevit.

PARAPH. CHALD. eum תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

2 וְעַדְּיַאת וִילִידַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם
בַּר לְסִבְתְּוהִי לִזְמָנָא דְּמַלִּיל
3 יְיָ יְתֵיהּ יְיָ: וְקָרָא אַבְרָהָם יַת שׁוּם
בְּרֵיהּ דְּאִתְיְלִיד לֵיהּ דְּיִלְדַת
4 לֵיהּ שָׂרָה יִצְחָק: וּגְזַר אַבְרָהָם
יַת יִצְחָק בְּרֵיהּ בַּר תְּמַנְיָא יוֹמִין
5 כְּמָא דְפַקִּיד יְתֵיהּ יְיָ: וְאַבְרָהָם
בַּר מְאָה שְׁנִין כַּד אִתְיְלִיד לֵיהּ
6 יַת יִצְחָק בְּרֵיהּ: וְאָמְרַת שָׂרָה
חֲדָא עֲבַד לִי יְיָ כָּל דְּשָׁמַע
7 יְיחֵי לִי: וְאָמְרַת מַהֵימָן דַּאֲמַר
לְאַבְרָהָם וְקַיֵּם דְּחִנִּיק בְּנִין
שָׂרָה אֲרֵי יְלִידַת בַּר לְסִבְתְּוהִי:
8 וּרְבָא רַבְיָא וְאִתְחֲסִיל וַעֲבַד
אַבְרָהָם מִשְׁתְּיָא רַבָּא בְּיוֹמָא
9 דְאִתְחֲסִיל יַת יִצְחָק: וְחָזֵי שָׂרָה
יַת בַּר הָגָר מִצְרִיתָא דְּיָלְדַת
10 לְאַבְרָהָם מְחַיֵּךְ: וַאֲמָרַת
לְאַבְרָהָם תָּרֵיךְ יַת אַמְתָא הָדָא
וְיַת בְּרֵהּ אֲרֵי לָא יִרַת בַּר
11 אַמְתָא הָדָא עִם בְּרִי עִם יִצְחָק:
וּבְאֵישׁ פִּתְגָמָא לְחָדָא בְּעֵינֵי
12 אַבְרָהָם עַל עֵיסָק בְּרֵיהּ: וַאֲמַר
יְיָ לְאַבְרָהָם לָא יֵבָאֵשׁ בְּעֵינָךְ
עַל עוּלֵימָא וְעַל אַמְתָךְ כֹּל
13 דְּתֵימַר לָךְ שָׂרָה קַבֵּיל מֵנַהּ אֲרֵי
בְּיִצְחָק יִתְקְרוֹן לָךְ בְּנִין: וְאַף יַת
14 בַּר אַמְתָא לְעַמָּא אֲשַׁוֵּינֵיהּ אֲרֵי
בְּרֵהּ הוּא: וְאַקְדִּים אַבְרָהָם
בְּצַפְרָא וּנְסִיב לַחְמָא וְרֵקְבָא
דְּמַיָּא וְיַהֵב לְהָגָר שַׁוִּי עַל כַּתְפַּהּ
וְיַת רְבְיָא וְשַׁלְחַהּ וְאָזְלַת וְטָעַת
16 בְּמַדְבְּרָא דְּבְאֵר שָׁבַע: וְשֵׁלְיוּ
15 מַיָּא מִן רוּקְבָּא וְרָמַת יַת רְבְיָא
תְּחוֹת חַד מִן אִילָנַיָּא: וַאֲזָלַת
16 וְיָתְבַת לְהָ מְקַבֵּיל אַרְחִיק
כְּמִינַד בְּקַשְׁתָּא אֲרֵי אֲמָרַת לָא אֶחֱזֵי בְּמוֹתָא דְּרְבְיָא
וְיָתְבַת מְקַבֵּיל וַאֲרִימַת יַת קָלַהּ וּבְכַת:

Targum ONKELOS.

2 Et concepit & peperit Sara
Abrahæ filium, in senectute
suâ: in tempore quo locut⁹
3 fuerat ei Deus. Vocavit-
que Abrahã nomen filii sui
qui natus est ei, quem pepe-
rit ei Sara, Isaac. Et circun-
4 cidit Abraham Isaac filium
suum, filiũ octo dierũ: sicut
5 præcepit ei Deus. Abraham
autem erat fili⁹ centũ annor-
ũ, quando natus est ei Isaac
6 filius suus. Et dixit Sara;
Gaudium mihi fecit Deus:
omnis qui audierit, congra-
7 tulabitur mihi. Et dixit: Fi-
delis est qui dixit Abrahæ,
& implevit q̃ lactaret filios
Sara: quia peperi filium in
8 senectute suâ. Et crevit
puer, & ablactatus est: Et
fecit Abrahã conviviũ mag-
num, in die quo ablactatus
9 est Isaac, Et vidit Sara filiũ
Agar Ægyptiæ, quem pepe-
10 rit Abrahæ ludentẽ, Et di-
xit Abrahæ; Ejice ancillam
hanc & filiũ ejus: quia non
erit hæres filius ancillæ hu-
jus, cum filio meo Isaac. Et
11 displicuit verbum nimis in
oculis Abrahæ, propter filiũ
12 suum. Dixitq; Deus Abra-
hæ; Ne displiceat in oculis
tuis super puero & super
ancillâ tuâ; omnia quæ di-
xerit tibi Sara, acquiesce
illi: quoniam in Isaac vo-
cabuntur tibi filii. Filium
13 quoque ancillæ in gentem
ponam eum: quia filius tuus
14 est. Et surrexit Abrahã ma-
ne, & tulit panem & lage-
nam aquæ, & dedit ipsi A-
gar, ponens super humerũ
ejus & puerũ, & dimisit eã:
Et abiit, & errabat in de-
serto Bersabeæ. Et consum-
ptæ sunt aquæ de lagenâ;
15 & projecit puerum subter
unam arborum. Et abiit &
16 sedit è regione, longè quan-
tũ potest arcus jacere; quia
dixit, Non videbo mortem
pueri: Seditq; è regione, &
levavit vocem suã, & flevit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקניו למועד אשר דבר אתו אלהים:
3 ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו אשר ילדה לו שרה יצחק:
4 ויעש אברהם את יצחק בנו בן שמנת ימים כאשר צוה אתו אלהים:
5 ואברהם בן מאת שנה בהולד את יצחק בנו אליו:
6 ותאמר שרה צחק עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי:
7 ותאמר מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כי ילדתי בן לזקניו:
8 ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק:
9 ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק:
10 ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק:
11 וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודות בנו:
12 ויאמר אלהים אל אברהם אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה כי ביצחק יקרא לך זרע:
13 וגם את בן האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא:
14 וישכם אברהם בבקר ויקח לחם וחמת מים ויתן אל הגר שם על שכמה ואת הילד ושלחה ותלך ותתע במדבר באר שבע:
15 ויכלו המים מן החמת ותשלך את הילד תחת אחד השיחים:
16 ותלך ותשב לה מנגד הרחק כמטחוי קשת כי אמרה אל אראה במות הילד ותשב מנגד ותשא את קולה ותבך:

VERSIO SAMARITANA.

2 ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקניו למועד אשר דבר אתו אלהים:
3 ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו אשר ילדה לו שרה יצחק:
4 ויעש אברהם את יצחק בנו בן שמנת ימים כאשר צוה אתו אלהים:
5 ואברהם בן מאת שנה בהולד את יצחק בנו אליו:
6 ותאמר שרה צחק עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי:
7 ותאמר מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כי ילדתי בן לזקניו:
8 ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק:
9 ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק:
10 ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק:
11 וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודות בנו:
12 ויאמר אלהים אל אברהם אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה כי ביצחק יקרא לך זרע:
13 וגם את בן האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא:
14 וישכם אברהם בבקר ויקח לחם וחמת מים ויתן אל הגר שם על שכמה ואת הילד ושלחה ותלך ותתע במדבר באר שבע:
15 ויכלו המים מן החמת ותשלך את הילד תחת אחד השיחים:
16 ותלך ותשב לה מנגד הרחק כמטחוי קשת כי אמרה אל אראה במות הילד ותשב מנגד ותשא את קולה ותבך:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et concepit, & peperit Sara Abrahæ filium in senectute sua in tempore quod ei dixerat Deus. Et vocavit Abrahã nomen filii sui, qui natus ei fuerat, quem peperat ei Sara, Isaac. Circuncidit quoq; Abrahã Isaacũ filiũ suũ cùm esset octo dierũ, sicut præceperat ei Deus. Abraham autem filius erat centum annorum, cũ natus est ei Isaac filius eius. Et dixit Sara, (a) Risũ fecit mihi Deus: quicunque audierit (b) convidebit mihi. Dixitque, Quis dixisset Abrahæ quòd lactaret filios Sara? peperi enim illi filiũ in senectute eius. Crevit autem iuuenis, & ablactatus est: fecitque Abraham convivium magnum in die (c) ablactationis Isaaci filii sui. Et vidit Sara filium Agar Ægyptiæ quem peperit Abrahæ, ridentem. Idcò dixit Abrahæ, Expelle ancillam istam, & filiũ eius: non enim hæres erit filius ancillæ istius cum filio meo, cum Isaaco. Et displicuit verbum istud plurimùm oculis Abrahæ propter filium suum. Sed dixit Deus Abrahæ, Non displiceat oculis tuis hoc de puero, & ancilla tua: quodcunque dixerit tibi Sara, audi vocẽ eius, quoniam in Isaac vocabitur tibi semen. Filium etiam ancillæ istius in gentẽ magnam ponã, quia semen tuũ est. Surrexit itaque sũmo manè Abraham, accepitque panem & utrem aquæ, & dedit Agar, imponens super humerum eius puerum quoque; & dimisit eam: abiit verò & erravit in deserto putei juramenti. Cùm autem defecissent aquæ de utre, projecit puerum subter unum ex fruticibus. Et abivit, seditque è regione, elongata velut arcus ejaculatio: dicebat enim, Non videbo mortem pueri: ideò sedit è regione, levavitque vocem suam & flevit.

VER. SAM. (a) Gaudium fecit mihi (b) gaudebit (c) liberationis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فحملت وولدت سارة لابرهيم ابنا في زمان شيخوخيه في الوقت الذي قال الله انها
3 تلد فيه * فاسمى ابراهيم ابنه المولود له الذي ولدته سارة اسحاق * وختنه وهو ابن
4 ثمانية ايام حسب ما امره الله به * وكان ابراهيم ابن مائة سنة حين ولد له اسحاق
5 ابنه * وقالت سارة قد صنع الله سرورا فكل من سمع فرح لي * ثم قالت صدق من
6 7 قال لابراهيم ان سارة سترضع ابنا اذ ولدت ابنا في شيخوخيها * ثم كبر الصبي وفطم
8 وصنع ابراهيم مجلسا عظيما في يوم فطام اسحاق * ثم راى سارة ابن هاجر المصرية
9 الذي ولدته لابراهيم لاعبا * فقالت لابراهيم اطرد هذه الامة وابنها * فانه لا يرث مع
10 ابني اسحق * فسى ذلك الامر جدا على ابراهيم بسبب ابنه * وقال الله لا يسى عليك
11 12 امر الصبي وامر امتك كل ما تقوله لك سارة فاقبله منها فان اسحاق منه يدعا لك النسل
13 * وابن الامة ايضا اصير منه امة فانه نسلك * وادلج ابرهيم بالغداة واخذ طعاما
14 وقربة ماء فدفعها الى هاجر صيرها على منكبها * واعطاها الصبي واطلقها ومضت
15 فضلت في برية بيرسبع * وفي الماء من القربة فطرحت الصبي تحت بعض السجر
16 * ومضت فجلست حذاه بعيدا كنعلوة قوس * لانها قالت لا ارى موت الصبي * فجلست
حذاه ورفعت صوتها وبكت *

Concepitque, ac peperit Sara Ebrahimo filium in tempore senectutis eius, in tempore quo dixerat ei Dominus quòd esset paritura. Vocavitque Ebrahim filium suum sibi genitum quem genuit Sara, Ishac. Et circuncidit eum cùm esset filius octo dierum, iuxta id quod præceperat illi Deus. Erátque Ebrahim filius centum annorum, cùm natus est ei Ishac filius eius. Dixitque Sara, Jam fecit Deus gaudium, quod quicunque audierit, gratulabitur mihi. Dixit præterea; Verax fuit qui dixit ad Ebrahim quòd Sara lactabit filium, cùm peperit filium in senectute sua. Deinde crevit puer, & ablactatus est; fecitque Ebrahim convivium magnum in die ablactationis Ishac. Tum vidit Sara filium Hagar Ægyptiæ, quem genuerat Ebrahimo, ludentem. Dixitque ad Ebrahim, Expelle hanc ancillam, & filium eius; quoniam non erit hæres cum filio meo, Ishac. Gravis autem fuit ea res valdè Ebrahimo propter filium suum. Et dixit Deus; Ne vexet te negotium pueri, & negotium ancillæ: quicquid dixerit tibi Sara, acceptа ab ea, quoniam ex Ishac vocabitur tibi progenies. Et ex filio ancillæ quoque faciam gentem, eò quòd sit stirps tua. Et surrexit summo manè Ebrahim, & accepit cibum & uterculum aquæ, dedítq; ea Hagar, & posuit ea super humeros eius, & tradidit ei puerum, & dimisit eam: quæ abiens erravit in deserto Bir-sabaa. Et defecit aquæ de utre, projecitque puerum sub quibusdam arboribus. Et abivit, ac sedit contra eum procul, ad iaculatum arcus: quia ipsa dixerat, Non videbo mortem pueri; & sedit contra eum, elevavitque vocem suam, & flevit.

ספר בראשית : כא

Dei Angelus clamavit Et .pueri vocem Deus audivit Et
17 וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־קוֹל הַנַּעַר וַיִּקְרָא מַלְאַךְ אֱלֹהִים
Nè ?Haghar tibi Quid : ei dixit & ,cœlis de Haghar ad
אֶל־הָגָר מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מַה־לָּךְ הָגָר אַל־
ipſe quo in pueri vocem Deus audivit quia ,timeas
תִּירְאִי כִּי־שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל־קוֹל הַנַּעַר בַּאֲשֶׁר הוּא־
,eo in tuam manum fortifica & ,puerum tolle ,Surge .ibi
18 שָׁם : קוּמִי שְׂאִי אֶת־הַנַּעַר וְהַחֲזִיקִי אֶת־יָדֵךְ בּוֹ
,ejus oculos Deus aperuit Et .eum ponam magnam gentẽ in quia
19 כִּי־לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימֶנּוּ: וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת־עֵינֶיהָ
potũ dedit &,aquâ utrem implevit & ,ivit & :aquæ puteum vidit &
וַתֵּרֶא בְּאֵר מָיִם וַתֵּלֶךְ וַתְּמַלֵּא אֶת־הַחֵמֶת מַיִם וַתַּשְׁקְ
,deſerto in ſedit & :crevit & ,puero cum Deus fuit Et .puero
20 אֶת־הַנַּעַר: וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנַּעַר וַיִּגְדָּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר
ei accepit & ,Paran deſerto in habitavit Et. arcu jaculans fuit &
21 וַיְהִי רֹבֶה קַשָּׁת: וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר פָּארָן וַתִּקַּח־לוֹ
,ipſo tẽpore in fuit Et .Ægypti terrâ de uxorem ejus mater
22 אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא
:dicendo ,Abraham ad ejꝰ exercitꝰ prꝰcpsPichol&,Abimelech dixit &
וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר
jura nunc Et .faciens tu quæ omnibus in tecum Deus
23 אֱלֹהִים עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה עֹשֶׂה: וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה
,meo nepoti &,meo filio &,mihi fueris mentitus ſi,Ecce : Deo in mihi
לִי בֵאלֹהִים הֵנָּה אִם־תִּשְׁקֹר לִי וְלִנְיִנִי וְלִנֶכְדִּי
,terrâ cum & ,mecum facies ,tecum feci quam miſericordiâ juxta
כַּחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם־הָאָרֶץ
.jurabo Ego : Abraham dixit Et .eâ in es peregrinatus quâ
24 אֲשֶׁר־גַּרְתָּה־בָּהּ: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אָנֹכִי אִשָּׁבֵעַ:
,aquæ putei cauſas ſuper Abimelech ipſum Abraham increpavit Et
25 וְהוֹכַח אַבְרָהָם אֶת־אֲבִימֶלֶךְ עַל־אֹדוֹת בְּאֵר הַמַּיִם
novi Non :Abimelech dixit Et .Abimelech ſervi rapuerant quam
26 אֲשֶׁר גָּזְלוּ עַבְדֵי אֲבִימֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי
etiã & ,mihi nunciaſti non tu etiam & :hoc verbum fecit quis
מִי עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְגַם־אַתָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִי וְגַם
,pecudem Abraham accepit Et .hodie præter audivi non ego
27 אָנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי בִלְתִּי הַיּוֹם: וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן
,fœdus ipſi ambo percuſſerunt & : Abimelech ipſi dedit & ,bovem &
28 וּבָקָר וַיִּתֵּן לַאֲבִימֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית:
.ipſas ſolas ſeptem agnas Abraham ſtatuit Et
29 וַיַּצֵּב אַבְרָהָם אֶת־שֶׁבַע כִּבְשֹׂת הַצֹּאן לְבַדֵּהֶן:
agnæ ſeptem he Quid : Abraham ad Abimelech dixit Et
וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מָה הֵנָּה שֶׁבַע כְּבָשֹׂת
? ſeorſum ſtare feciſti quas ,iſtæ
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבַדֵּנָה:

Verſio VULG. LAT.

17 Exaudivit autem Deus vocem pueri : vocavitque Angelus Dei Agar de cœlo, dicens ; Quid agis Agar ? noli timere : exaudivit enim Deus vocem pueri de loco in quo eſt. Surge, tolle puerum, & tene manum illius : quia in gentem magnam faciam eum. Aperuitque oculos ejus Deus : quæ videns puteum aquæ, abiit, & implevit utrem, deditque puero bibere. Et fuit cum eo : qui crevit, & moratus eſt in ſolitudine, factuſque eſt juvenis ſagittarius. Habitavitque in deſerto Pharan ; & accepit illi mater ſua uxorem de terra Ægypti. Eodem tempore dixit Abimelech, et Phicol princeps exercitus ejus, ad Abrahã, Deus tecum eſt in univerſis quæ agis. Jura ergò per Deum, ne noceas mihi, & poſteris meis, ſtirpique meæ : ſed juxta miſericordiã, quam feci tibi, facies mihi, & terræ in qua verſatus es advena. Dixitque Abraham, Ego jurabo. Et increpavit Abimelech propter puteum aquæ quem vi abſtulerant ſervi ejus. Reſponditque Abimelech, Neſcivi quis fecerit hanc rem : ſed & tu non indicâſti mihi, & ego non audivi præter hodié. Tulit itaque Abraham oves & boves, & dedit Abimelech : percuſſeruntque ambo fœdus. Et ſtatuit Abraham ſeptem agnas gregis ſeorſim. Cui dixit Abimelech ; Quid ſibi volunt ſeptem agnæ iſtæ, quas ſtare feciſti ſeorſim ?

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

17 Εἰσήκουσε δὲ ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἦν. καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος Θεοῦ τὴν Ἀγὰρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τί ἔστιν Ἀσὰρ; μὴ φοβοῦ· ἐπακήκοε γὰρ ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ (σ)παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἔστιν. Ἀνάστηθι, καὶ λάβε τὸ παιδίον, καὶ κράτησον τῇ χειρί σε αὐτοῦ· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω (τ)αὐτό. Καὶ ἀνέῳξεν ὁ Θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ εἶδε φρέαρ ὕδατος ζῶντος. καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἔπλησε τὸν ἀσκὸν ὕδατος· καὶ ἐπότισε τὸ παιδίον. Καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετὰ τοῦ παιδίου· καὶ ηὐξήθη, καὶ κατῴκησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐγένετο δὲ τοξότης. Καὶ κατῴκησεν ἐν τῇ (υ) ἐρήμῳ· καὶ ἔλαβεν αὐτῷ ἡ μήτηρ γυναῖκα (φ) ἐκ * Φαρὰν Αἰγύπτου. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ, καὶ Ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ, καὶ Φιχὸλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ πρὸς Ἀβραάμ, λέγων, Ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν, οἷς ἐὰν ποιῇς. Νῦν οὖν �μοσόν μοι τὸν Θεὸν μὴ ἀδικήσειν με, μὴ τὸ σπέρμα μου, μὴ τὸ ὄνομά μου· ἀλλὰ κατὰ τὸ δικαιοσύνην ἣν ἐποίησα μετὰ σοῦ, ποιήσεις μετ' ἐμοῦ, καὶ τῇ γῇ ᾗ σὺ παῴκησας ἐν αὐτῇ. Καὶ εἶπεν Ἀβραάμ, Ἐγὼ ὀμοῦμαι. Καὶ ἤλεγξεν Ἀβραὰμ τὸν Ἀβιμέλεχ περὶ τοῦ φρεάτου τοῦ ὕδατος, ὧν ἀφείλοντο οἱ παῖδες τὸν Ἀβιμέλεχ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβιμέλεχ, Οὐκ ἔγνων τίς (χ) ἐποίησέ σοι τὸ ῥῆμα τοῦτο· οὐδὲ σύ μοι ἀπήγγειλας, οὐδὲ ἐγὼ ἤκουσα, (ψ) ἀλλ' ἢ σήμερον. Καὶ ἔλαβεν Ἀβραὰμ πρόβατα καὶ μόσχους, καὶ ἔδωκε τῷ Ἀβιμέλεχ. καὶ διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην. Καὶ ἔστησεν Ἀβραὰμ ἑπτὰ ἀμνάδας τῶν προβάτων μόνας. Καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραάμ, Τί εἰσιν αἱ ἑπτὰ ἀμνάδες τῶν προβάτων τούτων, ἃς ἔστησας μόνας;

MS.A. (σ) παιδίου Θεοῦ ἐκ (τ) αὐτόν. (υ) ἐρήμῳ τῇ Φαράν· καὶ ἔλαβεν (φ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου. (χ) ἐποίησεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο· (ψ) ἀλλὰ σήμερον.

17 Exaudivit autem Deus vocem pueri de loco ubi erat. Et vocavit Angelus Dei Agar de cœlo ; & dixit ei, Quid eſt Agar ? Ne timeas : exaudivit enim Deus vocem pueri de loco ubi eſt. Surge, & tolle puerum, & (c) tene illum manu tua : nam in gentem magnam faciam eum. Et aperuit Deus oculos ejus, & vidit puteum aquæ vivæ : & ivit, & implevit utrem aquâ, & potavit puerum. Et erat Deus cum puero : & crevit, & habitavit in deſerto : factus eſt autem ſagittarius. Et habitavit in deſerto Pharan ; & accepit ei mater uxorem de terra Ægypti. Factum eſt autem in tempore illo, & dixit Abimelech, (d) & Hochozath pronubus ejus, & Phicol princeps exercitus ejus ad Abraham, dicens ; Deus tecum in omnibus, quæcumque facias. Nunc ergò jura mihi Deum, non læſurum me, neque ſemen meum, neque nomen meum ; ſed ſecundùm juſticiam quam feci tecum, facies mecum, & terræ in qua tu incoluiſti in ea. Et dixit Abraham, Ego juro. Et increpavit Abraham ipſum Abimelech de puteis aquæ, quos abſtulerant filii Abimelech. Et dixit ei Abimelech ; Non novi, quis fecerit tibi verbum hoc : neque tu mihi annunciâſti ; neque ego audivi, niſi hodié. Et ſumpſit Abraham oves & vitulos, & dedit Abimelech : & diſpoſuerunt ambo teſtamentum. Et ſtatuit Abraham ſeptem agnas ovium ſolas. Et Abimelech dixit ad Abraham, Quid ſunt iſtæ ſeptem agnæ ovium harum, quas ſtatuiſti ſolas ?

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܘܫܡܥ ܐܠܗܐ ܩܠܗ ܕܥܠܡܐ ܘܩܪܐ ܡܠܐܟ ܐܠܗܐ ܠܗܓܪ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܢܘ ܠܟ ܗܓܪ ܠܐ ܕܚܠܬ ܐܡܛ ܕܫܡܥ ܐܠܗܐ ܠܩܠ ܥܠܡܐ ܕܐܝܟ ܗܘ ܐܬܪ ܗܘ ܐܬܪ ܗܘ ܐܬܪ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

17 וּשְׁמַע֙ קֳדָ֣ם יְיָ֔ יָ֖ת קָלֵ֣יהּ דְּרַבְיָ֑א וּקְרָ֤א מַלְאֲכָא֙ דַּיְיָ֣ לְהָגָ֔ר מִן־
שְׁמַ֖יָּא וַאֲמַ֣ר לָ֔הּ מָ֚ה לָךְ֙ הָגָ֔ר לָ֣א
תְרַחֲלִ֔י אֲרֵ֥י שְׁמַ֛ע קֳדָ֥ם יְיָ֖
18 לְקָלֵ֣יהּ דְּרַבְיָ֑א בְּאַתְרָ֥ דְהוּא
תַמָּֽן׃ קוּמִ֤י טוֹלִ֙י יָ֣ת דְּרַבְיָ֔א
19 וְאַתְקְפִ֥י יָת־יְדִ֖יךְ בֵּ֣יהּ אֲרֵ֣י
לְעַ֤ם סַגִּ֙י אֲשַׁוֵּ֔ינֵיהּ׃ וּגְלָ֥א יְיָ֖ יָת־
עֵינָ֑הָא וַחֲזָ֥ת בֵּ֛ירָא דְמַ֖יָּא וְאוֹלַ֣ת
20 וּמַלְּ֥את יָת־דּוּקְבָ֖א מַיָּ֑א וְאַשְׁקְיָ֥את
יָת־דְּרַבְיָ֖א׃ וַהֲוָ֥ה מֵימְרָ֛א דַּיְיָ֖
21 בְּסַעֲדֵ֣יהּ דְּרַבְיָ֑א וּרְבָ֖א וִיתֵ֥יב
בְּמַדְבְּרָ֔א וַהֲוָ֥ה רָבֵ֖י קַשְׁתָּֽא׃
22 וִיתֵ֥יב בְּמַדְבְּרָ֖א דְּפָארָ֑ן וּנְסִ֨יבַת־
לֵ֤יהּ אִמַּ֙הּ֙ אִתְּתָ֔א מֵאַרְעָ֖א
דְּמִצְרָֽיִם׃ וַהֲוָ֗ה בְּעִדָּנָא֙ הַהִ֣יא
וַאֲמַ֣ר אֲבִימֶ֔לֶךְ וּפִיכֹ֖ל רַב־חֵילֵ֑יהּ
לְאַבְרָהָ֣ם לְמֵימַ֔ר מֵימְרָ֥א דַּיְיָ֖
23 בְּסַעֲדָ֣ךְ בְּכֹ֔ל דִּי־אַ֥תְּ עָבִ֖יד׃ וּכְעַ֗ן
קַיְּמִ֤י לִי֙ בְּמֵימְרָ֣א דַּיְיָ֔ הָכָ֣א דְלָ֔א
תְּשַׁקַּ֖ר בִּ֑י וּבִבְרִ֣י וּלְבַר־ בְּרִ֔י
כְּטִיבוּתָ֕א דִּ֥י עֲבַ֖דִית עִמָּ֑ךְ תַּעֲבֵ֕ד
24 עִמִּ֥י וְעִם־ אַרְעָ֖א דְּאִתּוֹתַבְתָּ֥א בַּהּ׃
25 וַאֲמַ֥ר אַבְרָהָ֖ם אֲנָ֣א אֶקַיֵּֽים׃
וְאוֹכַ֣ח אַבְרָהָ֔ם יָת־ אֲבִימֶ֖לֶךְ עַל־
עֵיסָ֣ק בֵּ֔ירָא דְמַיָּ֕א דִּי־ אַנְסוּ֖ עַבְדֵ֥י
26 אֲבִימֶֽלֶךְ׃ וַאֲמַ֣ר אֲבִימֶ֔לֶךְ לָ֣א
יְדַ֔עְתִּ מַאן֙ עֲבַ֣ד יָת־ פִּתְגָמָ֣א
הָדֵ֔ין וְאַף־ אַ֥תְּ לָא־ חַוַּ֖יְתְּ לִ֑י וְאַף־
אֲנָ֣א לָ֔א שְׁמָעִ֖ית אֱלָהִ֥ין יוֹמָֽא׃
27 דִּֽין׃ וּדְבַ֣ר אַבְרָהָ֔ם עָ֥ן
וְתוֹרִ֖ין וְיָהַ֑ב לַאֲבִימֶ֔לֶךְ וּגְזַ֖רוּ
28 תַּרְוֵיהוֹן קְיָֽם׃ וְאַקִּ֥ים אַבְרָהָ֖ם
יָת־ שְׁבַ֥ע חוּרְפָּ֛ן דְּעָ֖ן בִּלְחוֹדֵיהֶֽן׃
29 וַאֲמַ֣ר אֲבִימֶ֔לֶךְ לְאַבְרָהָ֖ם מָ֣ה
אִ֠ינוֹן שְׁבַ֨ע חוּרְפָּ֤ן אִלֵּין֙
דַּאֲקֵ֣מְתָּ בִּלְחוֹדֵיהֶֽן׃

17 Et audita est corã Deo vox pueri: Et vocavit Angelus Dei Agar de cœlo;& dixit ei, Quid tibi Agar? Ne timeas; quoniã audita est corã Domino vox pueri, in loco in quo ipse est. Surge, tolle puerũ,& apprehende manu tuâ eum: quoniam in populum magnum ponam eum. Et aperuit Deus oculos ejus, & vidit puteum aquæ: & abiit & implevit lagenam aquâ, & dedit puero bibere. Et fuit verbum Dei in adjutorium pueri, & crevit: & habitavit in deserto, & fuit jaculator arcus. Et habitavit in deserto Pharan: & accepit ei mater ejus uxorem,de terrâ Ægypti. Et factum est in tempore illo; & dixit Abimelech, & Phicol princeps exercitus ejus ad Abraham, dicens: Verbũ Dei est in adjutoriũ tuũ, in universis quæ tu agis. Et nunc jura mihi per verbum Domini hîc; ne noceas mihi, & filio meo, & filio filii mei: juxta misericordiam quam feci tecũ, facies mecum & cũ terrâ in quâ peregrinatus es. Et ait Abrahã, Ego jurabo. Et increpavit Abrahã Abimelech; propter puteum aquæ, quem vi abstulerant servi Abimelech. Et ait Abimelech; Nescio quis fecit rem hanc: Et tu quoq; non indicâsti mihi, neq; ego audivi, nisi hodie. Et tulit Abraham oves & boves,& dedit Abimelech: & pepigerunt ambo fœdꝰ. Et statuit Abrahã septem agnas ovium seorsum. Dixitq; Abimelech ad Abraham: Quæ sunt istæ septem agnæ, quas statuisti seorsum?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 * ויקרא מלאך אלהים מן השמים אל הגר ויאמר לה מה לך הגר אל תיראי כי שמע אלהים אל קול הנער באשר הוא שם׃ 18 קומי שאי את הנער והחזיקי את ידך בו כי לגוי גדול אשימנו׃ 19 ויפקח אלהים את עיניה ותרא באר מים ותלך ותמלא את החמת מים ותשק את הנער׃ 20 ויהי אלהים את הנער ויגדל וישב במדבר ויהי רבה קשת׃ 21 וישב במדבר פארן ותקח לו אמו אשה מארץ מצרים׃ 22 ** ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך ופיכל שר צבאו אל אברהם לאמר אלהים עמך בכל אשר אתה עשה׃ 23 ועתה השבעה לי באלהים הנה אם תשקר לי ולנכדי ולניני כחסד אשר עשיתי עמך תעשה עמדי ועם הארץ אשר גרת בה׃ 24 ויאמר אברהם אנכי אשבע׃ 25 ** והוכח אברהם את אבימלך על אדות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך׃ 26 ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה וגם אתה לא הגדת לי ואף אני לא שמעתי בלתי היום׃ 27 ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית׃ 28 ויצב אברהם את שבע כבשות הצאן לבדהן׃ 29 ויאמר אבימלך אל אברהם מה העלות שבע הכבשות האלה אשר הצבת לבדהן׃

VERSIO SAMARITANA.

17 * וישמע אלהים את קול הנער ויקרא מלאך אלהים אל הגר מן השמים ויאמר לה מה לך הגר אל תיראי כי שמע אלהים אל קול הנער באשר הוא שם׃ 18 קומי שאי את הנער והחזיקי את ידך בו כי לגוי גדול אשימנו׃ 19 ויפקח אלהים את עיניה ותרא באר מים ותלך ותמלא את החמת מים ותשק את הנער׃ 20 ויהי אלהים את הנער ויגדל וישב במדבר ויהי רבה קשת׃ 21 וישב במדבר פארן ותקח לו אמו אשה מארץ מצרים׃ 22 ** ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך ופיכל שר צבאו אל אברהם לאמר אלהים עמך בכל אשר אתה עשה׃ 23 ועתה השבעה לי באלהים הנה אם תשקר לי ולנכדי ולניני כחסד אשר עשיתי עמך תעשה עמדי ועם הארץ אשר גרת בה׃ 24 ויאמר אברהם אנכי אשבע׃ 25 ** והוכח אברהם את אבימלך על אדות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך׃ 26 ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה וגם אתה לא הגדת לי ואף אני לא שמעתי בלתי היום׃ 27 ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית׃ 28 ויצב אברהם את שבע כבשות הצאן לבדהן׃ 29 ויאמר אבימלך אל אברהם מה העלות שבע הכבשות האלה אשר הצבת לבדהן׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

17 Et audivit Deus vocem pueri; & vocavit Angelus Domini Agar de cœlo, dixitque ei, Quid tibi, Agar? ne timeas, quoniam exaudivit Deus vocem pueri ubi est. 18 Surge, tolle puerum, & (d) apprehende manum ipsius; in gentem enim magnam ponam eum. 19 (e) Aperuitque Deus oculos ejꝰ, & vidit puteũ aquæ: & vivit & implevit utrẽ aquâ, potavitq; (f) puerum. 20 Fuit autem Deus cum puero, & crevit, & habitavit in deserto; factúsq; est jaculator arcus. 21 Et habitavit in deserto Pharan, & accepit illi mater ejus uxorem de terrâ Ægypti. 22 Factúmque est illo tempore, ut dixerit Abimelech, & (g) Phicol princeps exercitus ejus Abrahæ, dicens; Dominus est tecum in omnibus quæ facis. 23 Nunc porrò jura mihi per Deum; Ecce si (h) mentiaris mihi; & posteris meis, & (i) ducibus meis, juxta misericordiam quam feci tecum, facies mecum, & cum terra in qua peregrinatus es. 24 Respondit verò Abraham, Ego jurabo. 25 Et increpavit Abraham Abimelech propter puteum aquarũ, quem (k) rapuerant servi Abimelech. 26 Dixit autem Abimelech, Nescio quis fecerit rem hanc: verùm etiam non indicâsti mihi, neque audiveram ante hunc diem. 27 Et accepit Abraham oves & boves, & dedit Abimelech, & percussérunt ambo fœdus. 28 Sepositque Abraham septem agnas gregis seorsim. 29 Dixitque Abimelech ad Abraham, Quid sunt septem istæ agnæ, quas sepositi seorsim?

VER. SAM. (d) fortifica manũ tuã; (e) Et illuminavit Deus (f) puerum adolescentulum. (g) Pumcol. (h) dolosè agas mecum; (i) qui coram me, (k) fraudulenter abstulerant

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وَسَمِعَ ٱللّٰهُ صَوْتَ ٱلصَّبِيِّ * وَنَادَى مَلَاكُ ٱللّٰهِ هَاجَرَ مِنَ ٱلسَّمَاءِ وَقَالَ لَهَا * مَالَكِ يَا
18 هَاجَرُ لَا تَخَافِي فَإِنَّ ٱللّٰهَ قَدْ سَمِعَ صَوْتَ ٱلصَّبِيِّ حَيْثُ هُوَ * قُومِي فَٱحْمِلِيهِ وَٱسْنُدِي
19 يَدَكِ عَلَيْهِ * فَإِنِّي أُصَيِّرُهُ أُمَّةً كَبِيرَةً * فَكَشَفَ ٱللّٰهُ عَنْ عَيْنَيْهَا فَرَأَتْ بِئْرَ مَاءٍ * فَمَضَتْ
وَمَلَأَتِ ٱلْقِرْبَةَ مَاءً وَسَقَتِ ٱلصَّبِيَّ * وَكَانَ ٱللّٰهُ مَعَهُ حَتَّى كَبُرَ * فَأَقَامَ فِي ٱلْبَرِّيَّةِ وَكَانَ
20 غُلَامًا رَامِيًا * وَأَقَامَ فِي بَرِّيَّةِ فَارَانَ * وَأَخَذَتْ لَهُ أُمُّهُ زَوْجَةً مِنْ بَلَدِ مِصْرَ * وَلَمَّا كَانَ فِي
21 ذَلِكَ ٱلْوَقْتِ قَالَ أَبِيمَالِكُ وَفِيكُولُ رَئِيسُ جَيْشِهِ لِإِبْرَاهِيمَ قَوْلًا * إِنَّ ٱللّٰهَ مَعَكَ فِي جَمِيعِ مَا
22 تَصْنَعُهُ * وَٱلْآنَ ٱحْلِفْ لِي بِٱللّٰهِ هَاهُنَا أَنَّكَ لَا تَغْدُرُنِي وَنَسْلِي وَعَقِبِي بَلْ تَصْنَعُ
مَعِي كَٱلْإِحْسَانِ ٱلَّذِي صَنَعْتُهُ مَعَكَ وَمَعَ أَهْلِ ٱلْبَلَدِ ٱلَّذِي سَكَنْتَهُ * فَقَالَ إِبْرَاهِيمُ
23 أَنَا أَحْلِفُ * وَوَبَّخَ إِبْرَاهِيمُ أَبِيمَالِكَ بِسَبَبِ بِئْرِ ٱلْمَاءِ ٱلَّتِي غَصَبُوهَا عَبِيدُهُ * فَقَالَ
أَبِيمَالِكُ لَمْ أَعْلَمْ مَنْ صَنَعَ هٰذَا ٱلْأَمْرَ * وَأَيْضًا فَأَنْتَ لَمْ تُخْبِرْنِي * وَأَنَا أَيْضًا لَمْ أَسْمَعْ إِلَّا
24 ٱلْيَوْمَ * ثُمَّ أَخَذَ إِبْرَاهِيمُ غَنَمًا وَبَقَرًا فَأَعْطَى أَبِيمَالِكَ * وَقَطَعَا جَمِيعًا عَهْدًا * وَوَقَفَ
25 إِبْرَاهِيمُ سَبْعَ نِعَاجٍ مِنَ ٱلْغَنَمِ وَحْدَهَا * فَقَالَ لَهُ أَبِيمَالِكُ مَا هٰذِهِ ٱلسَّبْعُ ٱلنِّعَاجِ ٱلَّتِي
وَقَفْتَهَا وَحْدَهَا *

Exaudivitque Deus vocem pueri; & vocavit Angelus Domini Hagar de cœlo, & dixit ei, Quid est tibi, ô Hagar? ne timeas, eò quòd Deus jam exaudierit vocem pueri ubi est. 18 Surge, & porta eum, & corrobora manum tuam super eum: quoniam efficiam ex eo gentem magnam. 19 Et detexit Deus oculum ejus, vidítque puteum aquæ: & abiens implevit utrem aquâ, potavitque puerum. 20 Fuítque cum eo Deus donec adolevit; & mansit in deserto, factúsque est puer sagittarius. 21 Permansítque in deserto Pharan, & accepit ei mater ejus uxorem ex regione Ægypti. 22 Et in illo tempore dixit Abimalech & Fichol princeps exercitus ejus Ebrahimo sermonem, Profectò Deus tecum est in omnibus quæ operaris. 23 Nunc ergò iura mihi per Deum hîc; quòd tu non fraudabis me, neque progeniem meam, & posteritatem meam; sed facies mecum secundùm beneficium quod feci tecum, & cum habitatoribus regionis quã inhabitâsti. 24 Dixit Ebrahim, Ego juro. 25 Reprehenditq; Ebrahim Abimalech propter puteum aquæ, quem vi abstulerant servi ejus. 26 Dixit Abimalech, Ignoro quisnam fecerit hanc rem: tu quoq; non significâsti mihi, & ego etiam non audivi nisi hodiè. 27 Deinde accepit Ebrahim oves & boves, deditque ea Abimalech: & injerunt ambo simul pactum. 28 Et statuit Ebrahim septem agnas ex ovibus seorsim. 29 Dixitque ei Abimalech, Quænam sunt hæ septem agnæ, quas statuisti seorsim?

ספר בראשית : כב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 ויאמר כי את־שבע כבשת תקח מידי בעבור
.hunc puteum fodi quòd ,teſtimonium in mihi ſit
תהיה לי לעדה כי חפרתי את־הבאר הזאת:
ibi quia : Beerſebah iſtum locum vocavit Idcirco
31 על־כן קרא למקום ההוא באר שבע כי שם
.Beerſebah in fœdus percuſſerunt Et .ipſi ambo juraverant
32 נשבעו שניהם: ויכרתו ברית בבאר שבע
ſunt reverſi & ,ej' exercit' princeps Pichol & ,Abimelech ſurrexit Et
ויקם אבימלך ופיכל שר־צבאו וישבו
:Beerſebah in *arborem* plantavit Et . Peliſtim terram ad
33 אל־ארץ פלשתים: ויטע אשל בבאר שבע
,ejs peregrinatus Et .ſeculi Dei Domini *nomine in* ibi invocavit &
ויקרא שם בשם יהוה אל עולם: ויגר
multos dies Peliſtim terrâ in Abraham
34 אברהם בארץ פלשתים ימים רבים:

CAP. XXII. כב

tentavit Deus & ,iſta verba poſt fuit Et
1 ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את־
:dixit Et .ego Ecce : dixit & .Abraham :eum ad dixit & ,Abraham
אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני:
:Iſchac ,dilexiſti quem ,tuum unicum tuum filium nunc Cape
2 ויאמר קח־נא את־בנך את־יחידך אשר־אהבת את־יצחק
holocauſtũ in ibi *eum aſcendere ſac* & ,Moriah terram ad tibi vade &
ולך־לך אל־ארץ המריה והעלהו שם לעלה
Abraham manicavit Et .te ad dicam quem montium unum ſuper
3 על אחד ההרים אשר אמר אליך: וישכם אברהם
,ſecũ ſuos pueros duos cepit & ,ſuum aſinum ſtravit & *ſtruculo in*
בבקר ויחבש את־חמרו ויקח את־שני נעריו אתו
ivit & ,ſurrexit &,holocauſti ligna ſcidit & ,ſuũ filium Iſchac &
ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם וילך
,tertiâ die In .Deus ei dixit quem ,locum ad
אל המקום אשר אמר־לו האלהים: ביום השלישי
longinquo de locum vidit & ,ſuos oculos Abraham levavit &
4 וישא אברהם את־עיניו וירא את־המקום מרחק:
:aſino cum *hic vobis Sedete* : ſuos pueros ad Abraham dixit Et
5 ויאמר אברהם אל־נעריו שבו־לכם פה עם־החמור
.vos ad revertemur&,adorabimus &,illuc uſq; ibimus puer & ego &
ואני והנער נלכה עד־כה ונשתחוה ונשובה אליכם:
Iſchac ſuper poſuit & ,holocauſti ligna Abraham accepit Et
6 ויקח אברהם את־עצי העלה וישם על־יצחק
iverunt & ,gladium & ,ignem ſuâ manu in accepit &,ſuũ filiũ
בנו ויקח בידו את־האש ואת־המאכלת וילכו
,ſuum patrẽ Abraham ad Iſchac dixit Et .ſimul ipſi ambo
שניהם יחדו: ויאמר יצחק אל־אברהם אביו
ignis Ecce :dixit & .mi fili ego Ecce : dixit & .mi Pater :dixit &
7 ויאמר אבי ויאמר הנני־בני ויאמר הנה האש
? holocauſtum in agnus ubi & : ligna &
והעצים ואיה השה לעלה:

At ille, Septem, inquit, agnas accipies de manu mea: ut ſint mihi in teſtimoniũ, quoniam ego fodi puteum iſtum. Idcircò vocatus eſt locus ille, Berſabee: quia ibi uterque juravit. Et inierunt fœdus pro puteo juramenti. Surrexit autem Abimelech, & Phicol princeps exercitus ejus; reverſique ſunt in terram Palæſtinorum. Abraham verò plantavit nemus in Berſabee, & invocavit ibi nomẽ Domini Dei æterni. Et fuit colonus terræ Palæſtinorum diebus multis.

CAP. XXII.

Quæ poſtquàm geſta ſunt, tentavit Deus Abraham; & dixit ad eum, Abrahã, Abrahã. At ille reſpondit, Adſũ. Ait illi; Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis, Iſaac; & vade in terram viſionis: atque ibi offeres eum in holocauſtum ſuper unum montium, quem monſtravero tibi. Igitur Abraham de nocte conſurgens, ſtravit aſinum ſuum; ducens ſecum duos juvenes, & Iſaac filium ſuum: Cúmque concidiſſet ligna in holocauſtum, abiit ad locum quem præceperat ei Deus. Die autem tertio, elevatis oculis, vidit locum procul. Dixítque ad pueros ſuos, Expectate hic cum aſino: ego & puer illuc uſque properantes, poſtquàm adoraverimus, revertemur ad vos. Tulit quoque ligna holocauſti, & impoſuit ſuper Iſaac filium ſuum: ipſe verò portabat in manibus ignem & gladium. Cúmq; duo pergerent ſimul, Dixit Iſaac patri ſuo, Pater mi. At ille reſpondit, Quid vis, fili? Ecce, inquit, ignis & ligna: ubi eſt victima holocauſti?

30 Καὶ εἶπεν Ἀβραάμ, Ὅτι τὰς ἑπτὰ (ω) ἀμνάδας λήμψῃ παρ' ἐμοῦ, ἵνα (α) ὦσί μοι εἰς μαρτύριον, ὅτι ἐγὼ ὤρυξα τὸ φρέαρ τοῦτο. 31 Διὰ τοῦτο ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, Φρέαρ ὁρκισμοῦ· ὅτι ἐκεῖ ὤμοσαν ἀμφότεροι. 32 Καὶ διέθεντο διαθήκλιν ἐν τῷ φρέατι (ς) τοῦ ὁρκισμοῦ. Ἀνέστη δὲ Ἀβιμέλεχ, (γ) Ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ, καὶ Φιχὸλ ὁ ἀρχιστράτηγος αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν τῶν Φυλιστιείμ. 33 Καὶ ἐφύτευσεν Ἀβραὰμ ἄλσος ἐν τῷ φρέατι τοῦ ὅρκου· καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ τὸ ὄνομα κυρίου, Θεὸς αἰώνιος. 34 Παρῴκησε δὲ Ἀβραὰμ ἐν τῇ γῇ τῶν Φυλιστιείμ ἡμέρας πολλάς.

ΚΕΦ. κϚ'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ὁ Θεὸς (α) ἐπείρασε τὸν Ἀβραὰμ, καὶ εἶπεν (ς) αὐτῷ, Ἀβραὰμ, Ἀβραάμ· (γ) καὶ 2 εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ. Καὶ εἶπε, Λάβε τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαὰκ, καὶ πορεύθητι εἰς τὴν ὑψηλὴν, καὶ ἀνένεγκε αὐτὸν ἐκεῖ εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων ὧν ἄν σοι εἴπω. 3 Ἀναστὰς δὲ Ἀβραὰμ τὸ πρωΐ, ἐπέσαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ. παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ δύο παῖδας, καὶ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ κόψας ξύλα εἰς ὁλοκάρπωσιν, ἀναστὰς ἐπορεύθη καὶ ἦλθεν εἰς τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ 4 Θεός, τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ· καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, εἶδε τὸν τόπον μακρόθεν. 5 Καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Καθίσατε αὐτοῦ μετὰ τοῦ ὄνου· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ (ε) παιδάριον διελευσόμεθα ἕως ὧδε· καὶ προσκυνήσαντες, (ζ) ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς. 6 Ἔλαβε δὲ Ἀβραὰμ τὰ ξύλα τῆς ὁλοκαρπώσεως, καὶ ἐπέθηκεν Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἔλαβε (η) δὲ μετὰ χεῖρας καὶ τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ἅμα. 7 (θ) Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα (ι) αὐτοῦ, Πάτερ. Ὁ δὲ, εἶπε, Τί ἐστι (κ) τέκνον; εἶπε δὲ, Ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα, ποῦ ἐστι τὸ πρόβατον τὸ εἰς ὁλοκάρπωσιν;

Et dixit Abraham, Quia ſeptem agnas capies à me; ut ſint in teſtimonium mihi, quia ego fodi puteum hunc. Propter hoc cognominavit nomen loci illius, Puteum juramenti: quoniam ibi juraverunt ambo. Et diſpoſuerunt teſtamentum in puteo juramenti. Surrexit autem Abimelech, Hochozath pronubus ejus, & Phicol princeps exercitus ejus, & reverſi ſunt ad terram ipſorum Phyliſtium. Et plantavit Abraham (c) agrum in (f) puteo juramenti; & invocavit ibi nomẽ Domini, Deus æternus. Incola autem fuit Abraham in terra Phyliſtium, diebus multis.

CAP. XXII.

Et factum eſt poſt verba iſta, Deus (a) tentavit Abraham; & dixit ei, Abraham, Abraham: Et dixit, Ecce ego. Et dixit, Tolle filium tuum (b) dilectum, quem dilexiſti, Iſaac; & vade in terram (c) excelſam, & offer illum ibi in holocauſtum ſuper unum de montibus, (d) quos tibi dixero. Surgens autem Abraham manè, ſtravit aſinam ſuã: aſſumpſit autem ſecum duos pueros, & Iſaac filium ſuũ; cúmque concidiſſet ligna in holocauſtum, ſurgens ivit, & venit ad locum, quem dixit illi Deus, Die tertiâ: & reſpiciens Abraham oculis ſuis, vidit locum à longé. Et dixit Abraham pueris ſuis, Sedete hic cum aſina: ego autem & parvulus pertranſibimus uſque illuc: & cùm adoraverimus, revertemur ad vos. Sumpſit autem Abrahã ligna holocauſti, & impoſuit Iſaac filio ſuo. Sumpſit autem in manibus & ignem & gladium; & pervexerunt ambo ſimul. Dixit autem Iſaac ad Abraham patrem ſuum, Pater. At ille dixit, Quid eſt, fili? Dixit autem, Ecce ignis & ligna: ubi eſt ovis in holocauſtum?

MS. A. (ω) ἀμνάδας τάυτας λήμψῃ (α) ὅσιν εἰς (ς) τὸν ὅρκιν. (γ) καὶ Ὀχοζὰθ Κεφ. κβ'. (α) ἐπείραζεν (ς) πρὸς αὐτὸν, (γ) ὁ δὲ εἶπεν, (δ) ὀφθαλμοῖς, Ἴδεν (ε) παιδίον (ζ) ἀναστρέψωμεν (η) δὲ καὶ τὸ πῦρ μεθ' χεῖρα, καὶ τὴν (θ) Καὶ εἶπεν Ἰσαὰκ (ι) αὐτῷ, εἶπας, Πάτερ. (κ) τέκνον; * λέγων, Ἰδὲ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Qui ait, Septem agnas accipies de manibus meis, quatenus ſit mihi teſtimonium quòd effoderim puteum iſtum. Propterea vocavit locum illum, Bir-ſeba; eò quòd ibi juraverint ambo. Et inierunt pactum in Bir-ſeba: & ſurrexerunt Abimelech & Phicol princeps exercitus ejus, & reverſi ſunt in terram Paleſtinorum. Plantavit autem Abraham plantam in Bir-ſeba, & invocavit ibi nomen Domini Dei ſæculorum. Et habitavit Abraham in terra Paleſtinorum diebus multis.

CAP. XXII.

Tentatio Abrahæ. Et factum eſt poſt ſermones iſtos ut Deus tentaret Abraham, dicerétque ad eum: Abraham, qui ait, Adſum. Dixítque ad eum, Tolle filium tuum, unicum tuum, quem tu diligis, Iſahac: & vade tibi in terram Amorrhæorum, & offer eum ibi victimã ſuper unũ ex montibus quem dicam tibi. Antevertit itaque Abraham diluculò, & ſtravit aſinũ ſuũ, duxítque duos ſervos ſuos ſecũ, & Iſahac filium ſuum, & fidit ligna ad victimã: ſurgénſq; abiit ad locũ quẽ dixerat ei Deus. Die verò tertiâ ſublatis Abraham oculis ſuis, vidit locũ illũ à longé. Dixítque juvenibus ſuis, Manete hìc apud aſinũ: ego autẽ & puer ibimus illuc uſque adoraturi, & revertemur ad vos. Tulit quoque Abraham ligna ad victimam, & impoſuit ſuper Iſahac filium ſuum, & accepit manu ſuâ ignem & cultrum, abierúntque ambo ſimul. Ait autem Iſahac ad Abraham patrem ſuum, dixítque, Pater. Reſpondit, Ecce me, fili mi. Et dixit ad eum, Ecce ignis & ligna: ubi eſt agnus ad victimam?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA Targum ONKELOS.

30 וַאֲמַר אֲרֵי יָת שְׁבַע חוּרְפָן תִּקַּבֵּיל מִן יְדִי בְּדִיל דִּתְהֵי לִי 31 לְסָהֲדוּ אֲרֵי חַפַרִית יָת בֵּירָא הָדָא: עַל כֵּן קָרָא לַאֲתָרָא הַהוּא 32 בְּאֵר שֶׁבַע אֲרֵי תַמָּן קַיְימוּ תַּרְוֵיהוֹן: וּנְזוּרוּ קְיָם בִּבְאֵר שֶׁבַע וְקָם אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל רַב חֵילֵיהּ 33 וְתָבוּ לְאַרְעָא דִּפְלִשְׁתָּאֵי: וּנְצִיב אֵילָנָא בִּבְאֵר שֶׁבַע וְצַלִּי תַמָּן 34 בִּשְׁמָא דַייָ אֱלָהָא דְעָלְמָא: וְאִתּוֹחֵב אַבְרָהָם בְּאַרְעָא פְּלִשְׁתָּאֵי יוֹמִין סַגִּיאִין:

כב

1 וְיְיָ בְּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וַיְיָ נַסֵּי יָת אַבְרָהָם וַאֲמַר לֵיהּ 2 אַבְרָהָם וַאֲמַר הָאֲנָא: וַאֲמַר דַּבַּר כְּעַן יָת בַּרְךָ יָת יְחִידְךָ דִּי רְחִימְתָּא יָת יִצְחָק וְאֵיזֵל לָךְ לְאַרְעָא פּוּלְחָנָא וְאַסְקֵיהּ קֻרְמַי תַּמָּן לְעֹלָתָא עַל חַד מִן טוּרַיָּא 3 דִּי אֵימַר לָךְ: וְאַקְדִּים אַבְרָהָם בְּצַפְרָא וְזָרִיז יָת חֲמָרֵיהּ וּדְבַר יָת תְּרֵין עוּלֵימוֹהִי עִמֵּיהּ וְיָת יִצְחָק בְּרֵיהּ וְצַלַּח אָעֵי לְעָלְתָּא 4 וְקָם וְאָזַל לְאַתְרָא דִּי אֲמַר לֵיהּ יְיָ: בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה וּזְקַף אַבְרָהָם יָת עֵינוֹהִי וְחָזָא יָת אַתְרָא 5 מֵרְחִיק: וַאֲמַר אַבְרָהָם לְעוּלֵימוֹהִי אוֹרִיכוּ לְכוֹן הָכָא עִם חֲמָרָא וַאֲנָא וְעוּלֵימָא נִתְמְטֵי עַד כְּוָתָא וּנְסְגוֹד וּנְתוּב 6 לְוָתְכוֹן: וּנְסֵיב אַבְרָהָם יָת אָעֵי דְעָלְתָּא וְשַׁוִי עַל יִצְחָק בְּרֵיהּ וּנְסֵיב בִּידֵיהּ יָת אֲשָׁתָּא וְיָת סַכִּינָא וַאֲזָלוּ תַּרְוֵיהוֹן בַּחֲדָא: 7 וַאֲמַר יִצְחָק לְאַבְרָהָם אֲבוּהִי וַאֲמַר אֲבָא וַאֲמַר הָא אֲנָא בְרִי וַאֲמַר הָא אֲשָׁתָּא וְאָעֵיָא וְאַן אִמְרָא לְעָלְתָּא:

Targum ONKELOS.

30 Et ait; Quoniâ ſeptẽ agnas accipies de manu meâ, ut ſit mihi in teſtimoniũ, quoniã fodi puteũ iſtum. Propterea vocavit locũ illum, Berſabee: quia ibi juraverunt ambo. Et inierunt pactum in Berſabee: Surrexitq; Abimelech, & Phicol princeps exercitus ejus, & reverſi ſunt in terrã Philiſtinorũ. Et plantavit *arborẽ* in Berſabee: & oravit ibi in nomine Domini Dei æterni. Et peregrinatus eſt Abraham in terrã Philiſtinorum diebus multis.

CA P. XXII.

1 Et factum eſt poſt verba hæc, & Deus tentavit Abraham: & dixit ei; Abraham, & ait Ecce ego. Et 2 dixit, Tolle nunc filiũ tuũ unicũ tuũ quẽ diligis, Iſaac; & vade in terram divini cultus: & offer illũ corã me ibi in holocauſtũ; ſuper unũ montium, quẽ dixero 3 tibi. Et ſurrexit Abraham mane, & ſtravit aſinũ ſuũ; & tulit duos pueros ſuos ſecum, & Iſaac filiũ ſuum: & concidit ligna in holocauſtũ; & ſurrexit & abiit, in locũ quem dixerat ei Deus. Die autem tertiâ, levavit Abrahã oculos ſuos, & 4 vidit locũ à longè. Et dixit Abraham pueris ſuis; Expectate vos hîc cum aſino; ego autẽ & puer accedem⁹ uſq; illuc: & adorabim⁹, & 5 revertemur ad vos. Et tulit Abraham ligna holocauſti, & poſuit ſuper Iſaac filiũ ſuũ; & accepit in manu ſuâ ignẽ & gladiũ: & abierunt ambo ſimul. 7 Aitque Iſaac ad Abraham patrẽ ſuũ, dicens Pater mi; & ait, Ecce ego fili mi: & ait, Ecce ignis & ligna; ubi ergo eſt agnus in holocauſtum?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

30 * זזאשפ·אבגפזש··עזח·אא·שפ·עפזזשזא·א·קפ
עזא·עזחזח·בפגזא·אזחז·2ח·2פזזז:עזח·אבגפא·
31 אזאשזזפ·ב * 2ט·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא:
32 שפ:עזח·שש·כ·שפזא·שבזח·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·פפ
בפגזא·שפ:זזחשקפאשבזח·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא:
33 זזחשפ·אבגפזש·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא: * זזחשפ·אבגפזש·
בפגזא·שפ:זזחשקפאשבזח·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא:
34 * זזחזפ·אבגפזש·פגזא·בזח·2א·אזחז·זזחשפ·אבגפזש·פפ
עפ
** זזחשפ·אזאשפ·זזפגפזחש·אזא2ז··זזא2זאזחשפ·כגפזש·אזא·
בזח:
* זזחשפ·אבגפזש·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא·זזחשפ·אזאשפ·זזפגפזחש·
אזא·2ז··זזא2זאזחשפ·כגפזש·אזא·
** זזחשפ·אזאשפ·זזפגפזחש·אזא2ז··זזא2זאזחשפ·כגפזש·אזא·
זזחשפ·אבגפזש·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא·זזחשפ·אזאשפ·זזפגפזחש·
אזא·2ז··זזא2זאזחשפ·כגפזש·אזא·
זזחשפ·אבגפזש·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא·זזחשפ·אזאשפ·זזפגפזחש·
אזא·2ז··זזא2זאזחשפ·כגפזש·אזא·

VERSIO SAMARITANA.

30 * זזאשפ·אבגפזש·2ח·אא·שפ·עפזזשזא·א·קפ
עזא·עזחזח·בפגזא·אזחז·2ח·2פזזז:עזח·אבגפא·
31 אזאשזזפ·ב * 2ט·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא:
32 שפ:עזח·שש·כ·שפזא·שבזח·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·פפ
בפגזא·שפ:זזחשקפאשבזח·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא:
33 זזחשפ·אבגפזש·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא: * זזחשפ·אבגפזש·
בפגזא·שפ:זזחשקפאשבזח·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא:
34 * זזחזפ·אבגפזש·פגזא·בזח·2א·אזחז·זזחשפ·אבגפזש·פפ
עפ
** זזחשפ·אזאשפ·זזפגפזחש·אזא2ז··זזא2זאזחשפ·כגפזש·אזא·
בזח:
* זזחשפ·אבגפזש·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא·זזחשפ·אזאשפ·זזפגפזחש·
אזא·2ז··זזא2זאזחשפ·כגפזש·אזא·
** זזחשפ·אזאשפ·זזפגפזחש·אזא2ז··זזא2זאזחשפ·כגפזש·אזא·
זזחשפ·אבגפזש·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא·זזחשפ·אזאשפ·זזפגפזחש·
אזא·2ז··זזא2זאזחשפ·כגפזש·אזא·
זזחשפ·אבגפזש·2ח·עכ·קפא·2שקפש·זזזבזא·ב·אא·זזחשפ·אזאשפ·זזפגפזחש·
אזא·2ז··זזא2זאזחשפ·כגפזש·אזא·

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latinâ.

Et dixit Abraham, certè ſeptẽ iſtas agnas accipies de manu mea ut ſint mihi in teſtimonium quòd foderim puteũ iſtũ. Propterea vocavit puteum iſtũ Beerſebah, quòd ibi ambo juraſſent. Percuſſe ùntq; fœdus in Beerſebah, ſurrexitq; Abimelech, & (l) Phicol princeps exercitus ejus, & redierunt in terram Philiſthim. Plantavit autem Abraham (m) nemus in Beerſebah, & invocavit ibi nomen Domini (n) Dei ſeculi. Et peregrinatus eſt Abraham in terra Philiſthim diebus multis.

CAP. XXII.

Et factum eſt poſt res iſtas, ut Deus tentavit Abraham, dixitq; illi, Abraham, & reſpondit, Ecce me: Et dixit, ſume nunc filium tuum, unicũ tuũ quẽ diligis Iſaacum, & vade in terrã (a) Moriah, et offer illum ibi holocauſtum in uno montium quem tibi dixero. Et ſurrexit Abraham ſummo mane, ſtravitq; aſinũ ſuũ. Et accepit duos ſervos ſuos ſecũ, et Iſaac filiũ ſuũ: ſciditq; quoque ligna holocauſti, poſtea ſurrexit, & abiit in locum quem dixerat ei Deus. Die autem tertia levavit oculos, & vidit locũ à longè. Dixitq; Abraham ſervis ſuis, Sedete vos hîc cum aſino: Ego verò & puer ibimus huc uſq; & adorabimus, poſtea redibimus ad vos. Accepit autẽ Abrahã ligna holocauſti, & poſuit ſuper Iſaacũ puerum ſuũ ſumpſitq; in manu ſua ignem & cultrum, & abierunt ambo illi ſimul. Dixit autem Iſaac Abrahæ patri ſuo, pater, Et reſpondit, adſum fili, dixitque, Ecce ignem & ligna, ſed ubi eſt ovis in holocauſtum.

VERS. SAM. (l) Memar (m) paradiſum (n) potentiſſimi Altiſſimi (a) Viſionis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * قَالَ لِتَأْخُذَهَا مِنْ اَجْلِ اَنْ يَكُوْنَ شَهَادَةً لِيْ بِاَنِّيْ حَفَرْتُ هٰذِهِ ٱلْبِئْرَ * وَلِذٰلِكَ سُمِّيَ
31 ٱلْمَوْضِعُ بِئْرَ سَبْعٍ اِيَّاهُمَا جَمِيْعًا حَلَفَا * وَلَمَّا عَهِدَا فِيْ بِئْرِ سَبْعٍ * قَامَ اَبِيْمَالِكُ وَفِيكُوْلُ رَئِيْسُ
32 جَيْشِهِ وَرَجَعَا اِلَى بَلَدِ فَلَسْطِيْنَ * وَنَصَبَ نَصْبًا فِيْ بِئْرِ سَبْعٍ * وَدَعَا بِٱسْمِ ٱللّٰهِ اِلٰهِ ٱلْعَالَمِ
33 * وَجَاوَرَ اِبْرَاهِيْمُ فِيْ بَلَدِ فَلَسْطِيْنَ اَيَّامًا كَثِيْرَةً *
34 * اَلْفَصْلُ ٱلثَّانِيْ وَٱلْعِشْرُوْنَ *

1 * وَلَمَّا كَانَ بَعْدَ هٰذِهِ ٱلْاُمُوْرِ اِمْتَحَنَ ٱللّٰهُ اِبْرٰهِيْمَ * فَقَالَ لَهُ يَا اِبْرٰهِيْمُ * فَقَالَ لَبَّيْكَ * قَالَ خُذِ
2 ابْنَكَ وَاحِدَكَ ٱلَّذِيْ تُحِبُّهُ هُوَ اِسْحٰقُ * وَٱمْضِ اِلَى بَلَدِ ٱلْعِبَادَةِ * وَٱصْعَدْهُ ثَمَّ قُرْبَانًا
عَلٰى اَحَدِ ٱلْجِبَالِ ٱلَّذِيْ اُعَرِّفُكَ بِهِ * فَدَلَجَ اِبْرَاهِيْمُ بِٱلْغَدَاةِ وَاَسْرَجَ حِمَارَهُ وَاَخَذَ غُلَامَيْهِ
3 مَعَهُ وَاِسْحٰقَ ابْنَهُ وَشَقَّ حَطَبَ ٱلصَّعِيْدَةِ وَقَامَ وَمَضٰى اِلَى ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِيْ قَالَ ٱللّٰهُ
4 اَمْضِ اِلَيْهِ * وَلَمَّا كَانَ ٱلْيَوْمُ ٱلثَّالِثُ رَفَعَ اِبْرَاهِيْمُ عَيْنَيْهِ فَنَظَرَ ٱلْمَوْضِعَ مِنْ بَعِيْدٍ * فَقَالَ
5 اِبْرَاهِيْمُ لِغُلَامَيْهِ اَجْلِسَا هٰهُنَا مَعَ ٱلْحِمَارِ وَاَنَا وَٱلْغُلَامُ نَمْضِيْ اِلَى ثَمَّ وَنَسْجُدُ وَنَرْجِعُ
اِلَيْكُمَا * فَاَخَذَ اِبْرَاهِيْمُ حَطَبَ ٱلْقُرْبَانِ وَنَصَّبَ عَلَى اِسْحٰقَ ٱبْنِهِ وَاَخَذَ مَعَهُ ٱلنَّارَ
6 وَٱلسِّكِّيْنَ وَمَضَيَا جَمِيْعًا * ثُمَّ قَالَ اِسْحٰقُ لِاِبْرَاهِيْمَ اَبِيْهِ يَا اَبَهْ * قَالَ لَبَّيْكَ يَا بُنَيَّ * قَالَ
7 هُوَذَا ٱلنَّارُ وَٱلْحَطَبُ فَاَيْنَ ٱلْحَمَلُ لِلْقُرْبَانِ

Ait, ut accipias eas è manibus meis, ad hoc ut ſint teſtimonium mihi quòd ego fodi puteum iſtum. Propterea nominatus eſt locus ille Bir-ſabaa, eò quòd ambo ſimul juraverint. Cumque pacti fuiſſent ambo in Bir-ſabaa, ſurrexit Abimalech, & Fichol princeps exercitus ejus, & redierunt ambo in regionem Paleſtinæ. Et plantavit plantas in Bir-ſabaa, & invocavit ibi nomen Dei, Dei orbis terrarum. Et fuit colonus Ebrahim in regione Paleſtinæ dies multos.

CAP. XXII.

Poſt has res geſtas probavit Deus Ebrahim, dixitque ei, ô Ebrahim: Ait, quid tibi placet? Dixit, Accipe filium tuum, unicum tuum, quem diligis, ipſe eſt Iſhac, & vade in regionem adorationis, & offer illum ibi ſacrificium ſuper unum montium, quem ſignificabo tibi. Surrexit ergo Ebrahim ſummo manè, & ſtravit aſinum ſuum, & ſumpſit duos famulos ſuos ſecum, & Iſhac filium ſuum, & fidit ligna oblationis: & ſurrexit, atque abiit in locum, ad quem dixit ei Deus, Vade. Cumque fuiſſet dies tertia, levavit Ebrahim oculos ſuos, & vidit locum à longe. Dixitque Ebrahim duobus famulis ſuis: Sedete hîc cum aſino, & ego & puer ibimus illuc, & adorabimus, & revertemur ad vos. Sumpſit que Ebrahim ligna oblationis, & poſuit ea ſuper Iſhac filium ſuum, accepitque ſecum ignem, & cultrum, abieruntque ambo ſimul. Tum dixit Iſhac ad Ebrahim patrem ſuum; O pater mi. Ait, quid tibi placet ô fili mi? Dixit, Ecce ignis & ligna: ubi eſt agnus ad oblationem?

ספר בראשית : כב

holocaustū in agrum sibi videbit Deus : Abraham dixit Et
8 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה
locum ad venerunt Et .pariter ipsi ambo perrexerūt Et .mi fili
9 בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם
Abraham ibi ædificavit Et .Deus ei dixerat quem
אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־
posuit & ,suū filiū Ischac ligavit & ,ligna ordinavit & ,altare
הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם
Abraham misit Et .ligna *desuper* altare super eum
אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־
.suum filium *jugulandum ad* ,gladium accepit & ,suam manū
יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ:
Abraham ,dixit & ,cœlis de Domini Angelus eum ad clamavit Et
11 וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם
ad tuā manum *mittas* Ne : dixit Et .ego Ecce : dixit Et .Abraham
12 אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר אַל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־
timens quòd cognovi nunc quia .quicquam ei facias ne & ,puerum
הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא
me à tuū unicum tuum filium prohibuisti non & , tu Deum
אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי:
post aries ecce & ,vidit & suos oculos Abraham levavit Et
13 וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־אַיִל אַחַר
cepit & , Abraham ivit Et .suis cornib⁹ *in* perplexitate in detentus
נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח
.suo filio pro holocaustum in eum *fecit ascendere &* ,arietem
אֶת־הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ:
Quòd .videbit Jehovah ,ipsius loci nomen Abraham vocavit Et
14 וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה אֲשֶׁר
Domini Angelus clamavit Et .videbitur Dās monte In ,hodie dicitur
15 יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה: וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָה
,juravi *me In* :dixit Et .cœlo de secundò Abraham ad
16 אֶל־אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן־הַשָּׁמָיִם: וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי
non & *.Ego verbum* fecisti quòd ,eo pro quia :Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא
tibi benedicā benedicēdo Quia .tuum unicum tuum filium prohibuisti
17 חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ: כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ
,cœlorum stellas sicut tuum semen multiplicabo multiplicando &
וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
tuum semen hæreditabit & : maris *labium super* quæ arenam sicut &
וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם וְיָרַשׁ זַרְעֲךָ
omnes tuo semine in benedicentur Et .suorum inimicorum portam
18 אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו: וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל
est reversus Et *.meam vocem in audivisti* quòd eò ,terræ gentes
19 גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי: וַיָּשָׁב
pariter iverunt & , surrexerunt & : suos pueros ad Abraham
אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו
.Beersebah in Abraham *sedit* & .Beersebah ad
אֶל־בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע:

Versio VULG. LAT.

8 Dixit autem Abraham, Deus providebit sibi victimam holocausti, fili mi: Pergebant ergò pariter. Et venerunt ad
9 locum quem ostenderat ei Deus, in quo ædificavit altare, & desuper ligna composuit: Cúmque alligâsset Isaac filium suum, posuit eum in altare super struem lignorum. Extendítque manum,
10 & arripuit gladium, ut immolaret filium suum. Et ecce Angelus Domini de cœlo clamávit, dicens; Abraham, Abraham. Qui respondit; Adsum. Dixitque ei,
11 12 Non extendas manum tuam super puerum, neque facias illi quidquam: nunc cognovi quòd times Deum, & non pepercisti unigenito filio tuo propter me. Levavit Abraham oculos suos, vidítque post tergum arietem
13 inter vepres hærentem cornibus: quem assumens obtulit holocaustum pro filio. Appellavítque nomen loci illius, Dominus videt. Unde
14 usque hodiè dicitur; In monte Dominus videbit. Vocavit autem Angelus Domini Abraham secundò de
15 cœlo, dicens; Per memetipsum juravi, dicit Dominus: quia fecisti hanc rem, & non pepercisti filio tuo
16 unigenito propter me; Benedicam tibi, & multiplicabo semen tuum sicut stellas cœli, & velut arenam quæ est in littore maris: possidebit
17 semen tuum portas inimicorum suorum. Et benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ, quia obedisti
18 voci meæ. Reversus est Abraham ad pueros suos; abierúntque Bersabee simul, & habitavit ibi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

8 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Ὁ θεὸς ὄψεται ἑαυτῷ πρόβλητον εἰς ὁλοκάρπωσιν, τέκνον. Πορευόντες δὲ ἀμφότεροι ἅμα, 9 Ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἀβραὰμ (λ) τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐπέθηκε τὰ ξύλα· καὶ συμποδίσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων. 10 Καὶ ἐξέτεινεν Ἀβραὰμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ λαβεῖν τὴν μάχαιραν, σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ. 11 Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ (μ) εἶπεν, Ἀβραὰμ, Ἀβραάμ. Ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ. 12 Καὶ εἶπε, Μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, μηδὲ ποιήσῃς αὐτῷ μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνων, (ν) ὅτι φοβῇ σὺ τὸν θεόν· καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ. 13 Καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδε· καὶ ἰδοὺ, κριὸς εἷς κατεχόμενος ἐν φυτῷ Σαβὲκ τῶν κεράτων. καὶ ἐπορεύθη Ἀβραὰμ, καὶ ἔλαβε τὸν κριὸν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν εἰς ὁλοκάρπωσιν ἀντὶ 14 Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραὰμ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Κύριος εἶδεν· ἵνα εἴπωσι σήμερον, Ἐν τῷ ὄρει κύριος ὤφθη. 15 Καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος κυρίου τὸν Ἀβραὰμ δεύτερον 16 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων, Κατ' ἐμαυτοῦ ὤμοσα, λέγει κύριος· ἕνεκεν ἐποίησας τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ 17 ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ· Ἢ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. καὶ κληρονομήσει τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν 18 ὑπεναντίων. Καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ (ξ) ἔθνη τῆς γῆς, ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐμῆς 19 φωνῆς. Ἀπεστράφη δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ· καὶ ἀναστάντες, (ο) ἐπορεύθησαν ἅμα ὅτι τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου· καὶ κατῴκησεν Ἀβραὰμ (π) ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου.

Dixit autem Abraham, Deus 8
ipse videbit sibi ovem ad holocaustum, fili. Pergentes autem ambo simul, Venerunt ad locum, quem dixerat ei Deus. 9
Et ædificavit ibi Abraham altare, & imposuit ligna: & cùm colligâsset Isaac filium suum, imposuit eum super altare super ligna. Et extendit 10
Abraham manum suam ad capiendum gladium, ut jugularet filium suum. Et vocavit illum 11
Angelus Domini de cœlo, et dixit; Abraham, Abraham. At ille dixit, Ecce ego. Et 12
dixit, Ne injicias manum tuam super puerum, neque facias ei quicquam. Nunc enim cognovi, quia timeas tu Deum; et non pepercisti filio tuo dilecto propter me. Et respiciens 13
Abraham oculis suis vidit; et ecce aries unus, qui (e) tenebatur in virgulto (f) Sabec cornibus. Et ivit Abraham, et sumpsit arietem, et obtulit illum in holocaustum pro Isaac filio suo. Et vocavit 14
Abraham nomen loci illius, Dominus (g) vidit: ut dicant hodie, In monte Dominus apparuit. Et vocavit 15
Angelus Domini Abraham secundò de cœlo, dicens; Per memet-ipsum juravi, dicit Dominus: propterea quòd fecisti verbum hoc, & non pepercisti filio tuo dilecto propter 16
me; Certè benedicens benedicam te, et multiplicans multiplicabo semen tuum, sicut stellas cœli, et tanquam arenam, quæ est juxta labium maris: 17
et hæreditate possidebit semen tuum civitates adversariorum. Et benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ, 18
quia obaudisti vocem meam. Reversus est autem Abraham 19
ad pueros suos: et surgentes perrexerunt simul ad puteum juramenti. Et inhabitavit Abraham ad putcum juramenti.

MS. A. (λ) θυσιαστήριον, (μ) εἶπεν αὐτῷ, Ἀβραὰμ, Ἀβραάμ. * Ἰδοὺ ἐγώ. (ν) ὅτι φοβῇ τὸν θεόν σύ. (ξ) ἔθνη, ἀνθ' ὧν (ο) ἐπορεύθησαν ἐπὶ (π) ἐπὶ τῷ φρέατι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 ܐܡܪ ܐܒܪܗܡ ܐܠܗܐ ܢܚܙܐ ܠܗ ܠܡܪܝܐ ܕܥܠܬܐ ܒܪܝ ܘܐܙܠܘ ܬܪܝܗܘܢ ܟܚܕ ܀
9 ܘܐܬܘ ܠܐܬܪܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ ܘܒܢܐ ܬܡܢ ܐܒܪܗܡ ܡܕܒܚܐ ܘܣܕܪ ܐܘܪܝܐ ܘܥܩܕ ܐܬ ܐܝܣܚܩ ܒܪܗ ܘܫܕܪ ܐܬܘ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܥܠ ܐܘܪܝܐ ܀
10 ܘܫܕܪ ܐܝܕܗ ܐܒܪܗܡ ܘܢܣܒ ܐܬ ܣܟܝܢܐ ܕܢܩܛܠ ܐܬ ܒܪܗ ܀
11 ܘܩܪܐ ܠܗ ܡܠܐܟ ܡܪܝܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܐܡܪ ܐܒܪܗܡ ܐܒܪܗܡ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܢܐ ܀
12 ܘܐܡܪ ܠܐ ܬܫܕܪ ܐܝܕܟ ܠܥܠܡܐ ܘܠܐ ܬܥܒܕ ܠܗ ܡܕܡ ܗܫܐ ܕܝܥܬ ܐܢܬ ܕܕܚܠ ܐܠܗܐ ܐܢܬ ܘܠܐ ܚܣܟ ܒܪܟ ܝܚܝܕܝ ܡܢܝ ܀
13 ܘܢܨܒ ܐܒܪܗܡ ܥܝܢܘܗܝ ܘܚܙܐ ܘܗܐ ܐܝܠ ܚܕ ܐܚܝܕ ܒܣܒܟ ܒܩܪܢܘܗܝ ܘܐܙܠ ܐܒܪܗܡ ܘܢܣܒ ܐܬ ܐܝܠܐ ܘܐܣܩ ܠܗ ܠܥܠܬܐ ܬܚܬ ܒܪܗ ܀
14 ܘܩܪܐ ܐܒܪܗܡ ܫܡ ܐܬܪܐ ܗܘ ܝܗܘܐ ܪܐܐ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܝܘܡܐ ܒܛܘܪܐ ܕܝܗܘܐ ܐܬܚܙܝ ܀
15 ܘܩܪܐ ܡܠܐܟ ܡܪܝܐ ܠܐܒܪܗܡ ܬܢܝܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܀
16 ܘܐܡܪ ܒܢܦܫܝ ܐܬ ܡܚܝܠ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܕܥܒܕܬ ܗܠܝܢ ܡܠܬܐ ܘܠܐ ܚܣܟ ܒܪܟ ܝܚܝܕܝ ܡܢܝ ܀
17 ܒܪܟ ܐܒܪܟ ܠܟ ܘܡܣܓܐ ܐܣܓܐ ܐܬ ܙܪܥܟ ܐܝܟ ܟܘܟܒܝ ܫܡܝܐ ܘܐܝܟ ܚܘܠܐ ܕܥܠ ܣܦܬ ܝܡܐ ܘܢܚܣܢ ܙܪܥܟ ܐܬ ܬܪܥ ܒܥܝܪܝ ܀
18 ܘܢܬܒܪܟܘܢ ܒܙܪܥܟ ܟܠ ܐܡܝ ܕܐܪܥܐ ܒܬܪ ܕܫܡܥܬ ܒܩܠܝ ܀
19 ܘܗܦܟ ܐܒܪܗܡ ܠܘܬ ܥܠܡܘܗܝ ܘܩܡܘ ܘܐܙܠܘ ܟܚܕ ܠܒܝܪ ܫܒܥ ܘܝܬܒ ܐܒܪܗܡ ܒܒܝܪ ܫܒܥ ܀

Inquit Abraham, Deus providebit agnum ad victimam fili mi: & perrexerunt ambo simul. Et venerunt ad locum 9
quem dixerat ei Deus. Ædificavítque ibi Abraham altare, & composuit ligna & colligavit Isahac filium suum, imposuítque eum altari super ligna. Et 10
extendens manum suam Abraham, apprehendit cultrum ad mactandum filium suum. Vocavit autem illum angelus Dei 11
de cœlo, ac dixit, Abraham, Abraham, qui ait, Adsum. Et dixit ad eum, Ne 12
extendas manum tuam ad puerum, neq; facias illi quicquam: quia nunc indicasti timentem Dei te esse, eò quòd non denegaveris filium tuum, unicum tuum, mihi. Levavit autem Abraham oculos, 13
suos, vidítque, & ecce arietem unum detentum ramo cornibus suis, & abiens Abraham, tulit arietem, obtulítque eum in victimam pro filio suo. Appellavítq; 14
Abraham nomen loci illius, Deus videbit: quia dicitur hodie, In monte hoc, Dominus videbit. Et vocavit Angelus 15
Dei Abrahamū secundâ vice de cœlo, Ac dixit, Per me juravi, ait Dominus, pro eo quod fecisti sermonem hunc & non pepercisti filio tuo, unico tuo propter me; Benedicēs benedicā tibi, & 17
multiplicans multiplicabo semé tuum ut stellas cœli, & ut arenam quæ est ad litus maris; & possidebit semen tuum terras inimicorum suorum. Et benedicentur 18
in semine tuo cuncti populi terræ, pro eo quod audieris vocem meam. Et reversus est Abraham ad juvenes suos, & surgentes abierunt simul in Bir-seba: moratúsque est Abraham in Bir-seba. 19

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

8 וְאָמַר אַבְרָהָם קֳדָם יְיָ גְּלֵי לֵיהּ
אֲמַרְתָּא לְעַלְתָּא בְּרִי וְאִזְלוּ
9 תַּרְוֵיהוֹן כַּחֲדָא: וַאֲתוֹ לְאַתְרָא
דְּאָמַר לֵיהּ יְיָ וּבְנָא תַמָּן אַבְרָהָם
יָת מַדְבְּחָא וְסַדַּר יָת אָעַיָּא
וְעָקַד יָת יִצְחָק בְּרֵיהּ וְשַׁוִּי יָתֵיהּ
עַל מַדְבְּחָא עִיל מִן אָעַיָּא:
10 וְאוֹשִׁיט אַבְרָהָם יָת יְדֵיהּ וְנָסִיב
יָת סַכִּינָא לְמִכַּס יָת בְּרֵיהּ:
11 וְקָרָא לֵיהּ מַלְאָכָא דַיְיָ מִן שְׁמַיָּא
וְאָמַר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַאֲמַר הָא
12 אֲנָא: וַאֲמַר לָא תוֹשֵׁיט יְדָךְ
לְעוּלֵימָא וְלָא תַעְבֵּיד לֵיהּ מִדְּעָם
אֲרֵי כְעַן יְדַעְנָא אֲרֵי דְּחַלְתָּא דַיְיָ
אַתְּ וְלָא מְנַעְתָּ יָת בְּרָךְ יָת יְחִידָךְ
מִנִּי: וּזְקַף אַבְרָהָם יָת עֵינוֹהִי
13 בְּתַר אִלֵּין וְחָזָא וְהָא דִכְרָא חַד
אֲחִיד בְּאִילְנָא בְּקַרְנוֹהִי וְאָזַל
אַבְרָהָם וּנְסִיב יָת דִּכְרָא וְאַסְקֵיהּ
לְעַלְתָּא חֲלָף בְּרֵיהּ: וּפְלַח צְלֵי
14 אַבְרָהָם תַּמָּן בַּאֲתַר הַהוּא וַאֲמַר
קֳדָם יְיָ הָכָא יְהוֹן פָּלְחִין דָּרַיָּא
בְּגִין יִתְאֲמַר בְּיוֹמָא הָדֵין בְּטוּרָא
15 הָדֵין אַבְרָהָם קֳדָם יְיָ פָּלַח: וּקְרָא
מַלְאָכָא דַיְיָ לְאַבְרָהָם תִּנְיָנוּת
16 מִן שְׁמַיָּא: וַאֲמַר בְּמֵימְרִי קַיְּמִית
אֲמַר יְיָ אֲרֵי חֲלָף דִּי עֲבַדְתָּא יָת
פִּתְגָמָא הָדֵין וְלָא מְנַעְתָּא יָת
17 בְּרָךְ יָת יְחִידָךְ: אֲרֵי בָרְכָא
אֲבָרְכִנָּךְ וְאַסְגָּאָה אַסְגֵּי יָת בְּנָךְ
כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וְכַחֲלָא דְּעַל כֵּיף
יַמָּא וְיֵרַתּוּן בְּנָךְ יָת קִרְוֵי
סָנְאֵיהוֹן: וְיִתְבָּרְכִין בְּדִיל בְּנָךְ
18 כָּל עַמְמֵי אַרְעָא חֵילָּף דְּקַבֶּלְתָּא
בְּמֵימְרִי: וְתָב אַבְרָהָם לְוָת
19 עוּלֵמוֹהִי וְקָמוּ וְאָזְלוּ כַּחֲדָא לִבְאֵר
שָׁבַע וִיתֵיב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע:

8 Et dixit Abrahã; Corã Deo revelabitur sibi agn⁹ in holocaustũ, fili mi: & abierunt ambo simul. Et venerunt ad locũ, quem dixerat ei Deus; & ædificavit ibi Abraham altare, & ordinavit ligna: & ligavit Isaac filium suum, & posuit eum super altare desuper ligna. Extenditq; Abraham manum suã, & tulit gladium; ut immolaret filiũ suum. Et vocavit eũ Angelus Domini de cœlo; & dixit, Abraham, Abraham: & ait, Ecce ego. Et dixit; Ne extendas manum tuã ad puerum; neq; facias illi quicquam: nunc enim scio, quòd timens Deum tu es; & non pepercisti filio tuo unico propter me. Et levavit Abrahã oculos suos *post illa*; & vidit, & ecce aries *unus*, apprehensus in arbore cornibus suis: Et abiit Abrahã, & tulit arietem, & obtulit eum in holocaustũ pro filio suo. Et immolavit atq; oravit Abrahã in loco illo: dixit coram Domino; Hic erũt servientes generationes: propterea dicebatur in die hac, In monte isto Abrahã coram Domino immolavit. Et vocavit Angelus Domini Abraham secundò de cœlo. Et ait; Per verbũ meũ juravi, dicit Dominus: quia fecisti hanc rem, & nõ pepercisti filio tuo unico. Quoniã benedictione benedicã te, & multiplicãs multiplicabo filios tuos, sicut stellas cæli, & sicut arenã, quæ est in littore maris: & hæreditabunt filii tui civitates inimicorũ suorum. Et benedicentur propter filios tuos omnes populi terræ: pro eo quòd obedisti verbo meo. Et reversus est Abraham ad pueros suos; & surrexerunt, & abierunt simul ad Bersabee: & habitavit Abraham in Bersabee.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* ואמר אברהם אלהים יראה־לו השה לעלה בני וילכו שניהם יחדו:
9 ויבאו עד־המקום אשר־אמר־לו האלהים ויבן שם אברהם את־המזבח וערך את־העצים ויעקד את־יצחק בנו וישם אתו על־המזבח ממעל לעצים:
10 וישלח אברהם את־ידו ויקח את־המאכלת לשחט את־בנו:
11 ויקרא אליו מלאך יהוה מן־השמים ויאמר אברהם אברהם ויאמר הנני:
12 ויאמר אל־תשלח ידך אל־הנער ואל־תעש לו מאומה כי עתה ידעתי כי־ירא אלהים אתה ולא חשכת את־בנך את־יחידך ממני:
13 וישא אברהם את־עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את־האיל ויעלהו לעלה תחת בנו:
14 ויקרא אברהם שם־המקום ההוא יהוה יראה אשר יאמר היום בהר יהוה יראה:
15 ויקרא מלאך יהוה אל־אברהם שנית מן־השמים:
16 ויאמר בי נשבעתי נאם־יהוה כי יען אשר עשית את־הדבר הזה ולא חשכת את־בנך את־יחידך:
17 כי־ברך אברכך והרבה ארבה את־זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על־שפת הים וירש זרעך את־שער אויביו:
18 והתברכו בזרעך כל גוים ארץ עקב אשר שמעת בקלי:
19 וישב אברהם אל־נעריו ויקמו וילכו יחדו אל־באר שבע וישב אברהם בבאר שבע:

VERSIO SAMARITANA.

* ואמר אברהם אלהים יראה־לו השה לעלה בני וילכו שניהם יחדו:
9 ויבאו עד־המקום אשר־אמר־לו האלהים ויבן שם אברהם את־המזבח וערך את־העצים ויעקד את־יצחק בנו וישם אתו על־המזבח ממעל לעצים:
10 וישלח אברהם את־ידו ויקח את־המאכלת לשחט את־בנו:
11 ויקרא אליו מלאך יהוה מן־השמים ויאמר אברהם אברהם ויאמר הנני:
12 ויאמר אל־תשלח ידך אל־הנער ואל־תעש לו מאומה כי עתה ידעתי כי־ירא אלהים אתה ולא חשכת את־בנך את־יחידך ממני:
13 וישא אברהם את־עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את־האיל ויעלהו לעלה תחת בנו:
14 ויקרא אברהם שם־המקום ההוא יהוה יראה אשר יאמר היום בהר יהוה יראה:
15 ויקרא מלאך יהוה אל־אברהם שנית מן־השמים:
16 ויאמר בי נשבעתי נאם־יהוה כי יען אשר עשית את־הדבר הזה ולא חשכת את־בנך את־יחידך:
17 כי־ברך אברכך והרבה ארבה את־זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על־שפת הים וירש זרעך את־שער אויביו:
18 והתברכו בזרעך כל גוים ארץ עקב אשר שמעת בקלי:
19 וישב אברהם אל־נעריו ויקמו וילכו יחדו אל־באר שבע וישב אברהם בבאר שבע:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 *Respondit verò Abraham, Deus providebit sibi ovem* 8
9 *in holocaustum, fili: & ibant ambo simul. Venerunt* 9
10 *in locum quem dixit illi Dominus, & ædificavit ibi Abrahã altare, & disposuit ligna, ligavitque Isaacum filium suum, & posuit eum super altare desuper ligna: Extenditque manũ suum, & accepit cultrum suum ut macta-* 10
13 *ret eum. Et* 11
11 *vocavit eum Angelus Dominì de cœlo, dixitq;, Abraham, Abraham; qui respondit, Ecce me: Et dixit,* 12
12 *Ne mittas manum tuam super puerum, neque facias illi quicquam: nunc enim cognovi quòd timeas dominum, cùm non subtraxeris mihi filium tuum,* (b) *unicum tuum. Tum levavit* 13
13 *Abraham oculos suos, aspexitque, & ecce aries unus intricatus in vepribus cornibus suis: Et ivit Abraham, & accepit arietem, & obtulit eum in holocaustum pro filio suo. Vocavitque Abraham nomen loci illius, Dominus videbit, qui dicitur hodie, In monte Dominus* (c) *videbit. Vocavit* 14
15 *autem Angelus Dominì Abraham secundâ vice de cœlis. Dixitque, Per me* 16
16 *juravi, dicit Dominus; propter ea quòd fecisti hanc rem, & non subtraxisti mihi filium tuum,* (d) *unicum tuum.* 17
11 *Idcò benedicendo benedicam te, et multiplicando*
12 *multiplicabo semen tuum sicut stellas cœli, et sicut arenam quæ est in littore maris, et possidebit semen tuum* (e) *portam inimicorum suorum. Et benedicentur in* 18
14 *semine tuo omnes gentes terræ; eò quòd audivisti vocem meam. Posteà rediit* 19
15 *Abraham ad pueros suos, &*
16 *surrexerunt, iveruntque simul in Beersebah, & habitavit Abraham in Beersebah.* 17

VER. SAM. (b) corculum tuum. (c) videbit, multiplicabit (d) corculum tuum. (e) civitates

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * قَالَ اِبْرَاهِيمُ ٱللَّهُ يُظْهِرُ ٱلْخَمَلَ لِلْقُرْبَانِ يَا بُنَيَّ * وَمَضَيَا جَمِيعًا * حَتَّى جَاءَا إِلَى ٱلْمَوْضِعِ
9 ٱلَّذِي قَالَ لَهُ ٱللَّهُ ٱمْضِ إِلَيْهِ * فَبَنَى إِبْرَاهِيمُ ثُمَّ ٱلْمَذْبَحَ وَنَضَدَ ٱلْحَطَبَ * وَكَتَفَ إِسْحَقَ
10 ٱبْنَهُ وَصَيَّرَهُ عَلَى ٱلْمَذْبَحِ فَوْقَ ٱلْحَطَبِ * وَمَدَّ إِبْرَاهِيمُ يَدَهُ فَأَخَذَ ٱلسِّكِّينَ لِيَذْبَحَ ٱبْنَهُ *
11 * فَنَادَاهُ مَلَاكُ ٱللَّهِ مِنَ ٱلسَّمَاءِ فَأَوَّلًا يَا إِبْرَاهِيمُ يَا إِبْرَاهِيمُ * قَالَ لَبَّيْكَ * قَالَ لَا تَمُدَّ يَدَكَ
12 إِلَى ٱلْغُلَامِ وَلَا تَصْنَعْ بِهِ سَيِّئًا * فَإِنِّي ٱلْآنَ عَرَفْتُ ٱلنَّاسَ أَنَّكَ تَقِيٌّ لِلَّهِ وَلَمْ تَصُدَّ ٱبْنَكَ
13 وَحِيدَكَ عَنِّي * ثُمَّ رَفَعَ إِبْرَاهِيمُ عَيْنَيْهِ بَعْدَ ذٰلِكَ فَإِذَا بِكَبْشٍ مُلْتَحِمٍ فِي سَعَفِ ٱلسَّجَرِ
14 وَرَاءُ * فَمَضَى إِلَيْهِ فَأَخَذَهُ وَقَرَّبَهُ قُرْبَانًا بَدَلَ ٱبْنِهِ * وَسَمَّى إِبْرَاهِيمُ ٱسْمَ ذٰلِكَ ٱلْمَوْضِعِ مَكَانَ
15 يَرْحَمُ ٱللَّهُ رَائِينَ * كَمَا يُقَالُ فِي هٰذَا ٱلْيَوْمِ فِي جَبَلِ ٱللَّهِ يَجِبُ أَنْ يَتَرَاءَى ٱلنَّاسُ * ثُمَّ نَادَى
16 مَلَاكُ ٱللَّهِ مِنَ ٱلسَّمَاءِ ثَانِيَةً يَا إِبْرَاهِيمُ * وَقَالَ بِٱسْمِي أَقْسَمْتُ يَقُولُ ٱللَّهُ أَنَّكَ لِأَجْلِ مَا صَنَعْتَ
17 هٰذَا ٱلْأَمْرَ وَلَمْ تَصُدَّ ٱبْنَكَ وَحِيدَكَ * لَأُبَارِكَنَّ فِيكَ وَلَأُكَثِّرَنَّ نَسْلَكَ كَكَوَاكِبِ
18 ٱلسَّمَاءِ وَكَالرَّمْلِ ٱلَّذِي عَلَى سَاطِئِ ٱلْبَحْرِ * وَيَكُونُ نَسْلُكَ قُرَيَّ أَعْدَائِهِ * وَيَتَبَرَّكُ بِنَسْلِكَ
19 جَمِيعُ أُمَمِ ٱلْأَرْضِ جَزَاءَ مَا قَبِلْتَ قَوْلِي * ثُمَّ رَجَعَ إِبْرَاهِيمُ إِلَى غِلْمَانِهِ * فَقَامُوا وَمَضَوْا
أَجْمَعُونَ إِلَى بِيرِ سَبَعَ وَأَقَامَ ثُمَّ *

Dixit Ebrahim, Deus ostendet agnum 8
ad oblationem, O fili mi; & abierunt
ambo simul, Donec venirent ad locum, 9
ad quem dixerat ei Deus, Vade: Ædificavitque Ebrahim ibi altare, & constituxit ligna, & revinxit manus Ishac filii sui, & posuit eum super altare super ligna. Extenditque Ebrahim 10
manum suam, & accepit cultrum ut jugularet filium suum. Vocavit autem 11
eum Angelus Dei de cœlo, dicens; O Ebrahim, O Ebrahim: Dixit, Quid tibi placet? Ait, Ne extendas manum 12
tuam ad puerum, neque facias ei quicquam: quia ego nunc notum feci hominibus quòd sis timens Deum, & non subduxeris filium tuum unicum tuum à me. Tum levavit Ebrahim 13
oculos suos post hæc, & ecce aries inhærens bifurco arboris cornibus suis, abiitque ad eum, & accepit eum, & obtulit illum in oblationem pro filio suo. Appellavitque Ebrahim nomen ejus loci, locus misereatur Deus 14
visitantis eum; sicuti dicitur in hac die: In monte Dei oportet ut appareant homines. Item vocavit Angelus Dei de cœlo secundò, O Ebrahim. Et ait, Per nomen meum ju- 15
ravi, dicit Deus, quòd quia fecisti 16
hanc rem, nec subduxisti filium tuum unigenitum tuum, Benedicam certè tibi, & multiplicabo quidem pro- 17
genicm tuam sicut stellas cœli, & sicut arenam quæ est ad litus maris, & possidebit generatio tua civitates inimicorum suorum. Et benedicentur 18
per progeniem tuam omnes gentes terræ, in retributionem pro eo quod acceptaveris sermonem meum. Deind: reversus est Ebrahim ad duos famulos suos: surrexeruntque & abierunt omnes ad 19
Bir-sabaa, & mansit ibi.

ספר בראשית : כג

20 :dicendo Abraham ipsi est nunciatũ & ,ista *verba* post fuit Et
וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֻּגַּד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר
.tuo fratri Nachor filios ipsa etiam Milcah peperit Ecce
הִנֵּה יָלְדָה מִלְכָּה גַּם־הִוא בָּנִים לְנָחוֹר אָחִיךָ :
Chemuel & ,ejus fratrem Buz & ,suũ primogenitũ Hus
21 אֶת־עוּץ בְּכֹרוֹ וְאֶת־בּוּז אָחִיו וְאֶת־קְמוּאֵל
& ,Pildas & ,Chazo & ,Chesed Et .Aram patrem
22 אֲבִי אֲרָם : וְאֶת־כֶּשֶׂד וְאֶת־חֲזוֹ וְאֶת־פַּלְדָּשׁ וְאֶת־
Octo .Ribcah genuit Bethuel Et .Bethuel & ,Idlaph
23 יִדְלָף וְאֶת בְּתוּאֵל : וּבְתוּאֵל יָלַד אֶת־רִבְקָה שְׁמֹנָה
,ejus concubina Et .Abraham fratri Nachor Milcah peperit istos
24 אֵלֶּה יָלְדָה מִלְכָּה לְנָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם : וּפִילַגְשׁוֹ
& Thebach ipsa etiam peperit & : Reumah ejus nomẽ &
וּשְׁמָהּ רְאוּמָה וַתֵּלֶד גַּם־הִוא אֶת־טֶבַח וְאֶת־
Mahacah, & ,Tachas & ,Gacham
גַּחַם וְאֶת־תַּחַשׁ וְאֶת־מַעֲכָה :

CAP. XXIII. כג

septem & anni viginti & anni centum Sarah *vitæ fuerunt* Et
וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע
,Chiriatharbah in Sarah est mortua Et .Sarah vitæ anni ,anni
שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה : וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע
plangendum ad Abraham venit Et .Chenahã terrã in Chebron ipsa
הִוא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד
facies *desuper* Abraham surrexit Et .eam lugendum ad & ,Sarah
לְשָׂרָה וְלִבְכֹּתָהּ : וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי
Peregrin° :dicendo ,Cheth filios ad est locutus & ,sui mortui
מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי־חֵת לֵאמֹר : גֵּר־
,vobiscum sepulchri possessionem mihi date :vobiscum *ego* incola &
וְתוֹשָׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם תְּנוּ לִי אֲחֻזַּת־קֶבֶר עִמָּכֶם
Cheth filii respondẽũt Et .meã facie à meum mortuũ sepeliam &
וְאֶקְבְּרָה מֵתִי מִלְּפָנָי : וַיַּעֲנוּ בְנֵי־חֵת
Princeps .mi domine nos Audi .ei dicendo ,Abraham ad
אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ : שְׁמָעֵנוּ אֲדֹנִי נְשִׂיא
sepeli *nostrorum sepulchrorum electione in* :nostri medio in *tu* Dei
אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחַר קְבוּרֵינוּ קְבֹר
prohibebit non suum sepulchrum nobis è Vir .tuum mortuum
אֶת־מֵתֶךָ אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת־קִבְרוֹ לֹא־יִכְלֶה
se incurvavit & ,Abrahã surrexit Et .tuum mortuum *sepeliendo à* ,te à
מִמְּךָ מִקְבֹּר מֵתֶךָ : וַיָּקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ
Si :dicendo ,cis cum est locutus Et .Cheth filiis ,terræ populo
לְעַם־הָאָרֶץ לִבְנֵי־חֵת : וַיְדַבֵּר אִתָּם לֵאמֹר אִם־
,me audite ,meã facie à meum mortuũ *sepeliendũ ad* vestrã animã cum est
יֶשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם לִקְבֹּר אֶת־מֵתִי מִלְּפָנַי שִׁמְעוּנִי
spelũcam mihi *dabit* Et .Sochar *filium Hephron erga mihi orate* &
וּפִגְעוּ־לִי בְּעֶפְרוֹן בֶּן־צֹחַר : וְיִתֵּן־לִי אֶת־מְעָרַת
9 pleno argento In .sui agri fine in quæ ,ei quæ *duplicitatis*
הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־לוֹ אֲשֶׁר בִּקְצֵה שָׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מָלֵא
.sepulchri hæreditatẽ in vestri medio in mihi eam det
יִתְּנֶנָּה לִי בְּתֹכְכֶם לַאֲחֻזַּת־קָבֶר :

Versio VULG. LAT.

20 His ita gestis, nuntiatum est Abrahæ, quòd Melcha quoque genuisset filios Nachor fratri
21 suo; Hus primogenitum, & Buz fratrem ejus, & Camuel
22 patrem Syrorum; Et Cased, & Azau, Pheldas quoque &
23 Jedlaph; Ac Bathuel, de quo nata est Rebecca: octo istos genuit Melcha Nachor fratri
24 Abrahæ. Concubina verò illius, nomine Roma, peperit Tabee, & Gaham, & Tahas, & Maacha.

CAP, XXIII.

1 VIxit autem Sara centum
2 viginti septem annis. Et mortua est in civitate Arbee, quæ est Hebron in terra Chanaan: venítque Abraham, ut plangeret & fleret eam. Cúmque
3 surrexisset ab officio funeris, locutus est ad filios Heth, dicens;
4 Advena sum & peregrinus apud vos: date mihi jus sepulchri vobiscum, ut sepeliam mortuum meum. Re-
5 sponderunt filii Heth, dicentes;
6 Audi nos Domine, princeps Dei es apud nos: in electis sepulchris nostris sepeli mortuum tuum: nullúsque te prohibere poterit, quin in
7 monumento ejus sepelias mortuum tuum. Surrexit Abraham, & adoravit populum terræ, filios videlicèt Heth.
8 Dixítque ad eos; Si placet animæ vestræ, ut sepeliam mortuum meum, audite me, & intercedite pro me apud
9 Ephron filium Seor: ut det mihi spelúncam duplicem, quam habet in extrema parte agri sui: pecuniâ dignâ tradat eam mihi coram vobis in possessionem sepulchri.

Versio GRÆCA Cum Translatione LATINA. LXX. Interp.

20 Ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἀβραάμ, λέγοντες, Ἰδοὺ τέτοκε Μελχὰ καὶ αὐτὴ (ρ) υἱοὺς τῷ Να-
21 χὼρ τῷ ἀδελφῷ Ϲου, (σ) Τὸν Οὐζ πρωτότοκον, καὶ τὸν Βαὺξ ἀδελφὸν αὐτοῦ,
22 καὶ τὸν Καμουὴλ πατέρα Σύρων, Καὶ (τ) τὸν Χασὰδ, καὶ Ἀζαῦ, καὶ (υ) τὸν Φαλδᾶς,
23 καὶ τὸν Ἰελδαφ, Καὶ τὸν Βαθουήλ· (φ) Βαθουὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥεβέκκαν. ὀκτὼ οὗτοι
υἱοὶ, οὓς ἔτεκε Μελχὰ τῷ Ναχὼρ τῷ
24 ἀδελφῷ Ἀβραάμ. Καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ᾗ ὄνομα (χ) Ῥεῦμα, ἔτεκε καὶ αὐτὴ τὸν Ταβέκ, καὶ τὸν Ταὰμ, καὶ τὸν Τοχὸς, καὶ τὸν Μοχά.

ΚΕΦ. κγ΄.

1 Ἐγένετο δὲ ἡ ζωὴ Σάῤῥας, ἔτη ἑκατὸν
2 εἰκοσιεπτά. Καὶ ἀπέθανε Σάῤῥα ἐν πόλει Ἀρβὸκ, ἥ ὄζει ἐν τῷ κοιλώματι· αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν (α) ἐν τῇ γῇ Χαναάν. ἦλθε δὲ Ἀβραὰμ κόψασθαι Σάῤῥαν, καὶ
3 πενθῆσαι. Καὶ ἀνέστη Ἀβραὰμ ἀπὸ τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τοῖς (β)
4 υἱοῖς τοῦ Χέτ, λέγων, Πάροικος καὶ παρεπίδημός ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν· (γ) δότε μοι ἔν κλῆσιν τάφου μεθ' ὑμῶν, καὶ
5 θάψω τὸ νεκρόν (δ) μου ἀπ' ἐμοῦ. Ἀπεκείθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Χὲτ πρὸς Ἀβραὰμ,
6 λέγοντες, Μὴ κύριε· Ἄκουσον ἡμῶν, βασιλεὺς παρὰ θεοῦ εἶ ἐν ἡμῖν· ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς μνημείοις ἡμῶν θάψον τὸν νεκρόν σου· οὐδεὶς γὰρ (ε) ἡμῶν οὐ μὴ κωλύσῃ τὸ μνημεῖον αὐτοῦ ἀπὸ Ϲοῦ, τοῦ θάψαι τὸν νεκρόν σου ἐκεῖ. Ἀναστὰς δὲ Ἀβρα-
7 ὰμ προσεκύνησε τῷ λαῷ τῆς γῆς, τοῖς
8 (ζ) υἱοῖς τοῦ Χέτ. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς Ἀβραὰμ, λέγων, Εἰ ἔχετε τὴν ψυχὴν ὑμῶν, ὥστε θάψαι τὸν νεκρόν μου ἀπὸ προσώπου μου, ἀκούσατέ μου, καὶ λαλήσατε περὶ ἐμοῦ Ἐφρὼν τῷ τοῦ Σααρ.
9 Καὶ δότω μοι τὸ σπήλαιον τὸ δίπλουν, ὅ ὄζει αὐτῷ, τὸ ὂν (η) ἐν μέρει τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ. ἀργυρίου τοῦ ἀξίου (θ) δότω μοι αὐτὸ ἐν ὑμῖν εἰς κλῆσιν μνημείου.

MS.A. (ρ) υἱὸς Ναχὼρ (σ) Τὸν Ὦξ (τ) τὸν Χασζὰδ, (υ) τὸν Φαλδάς, (φ) Καὶ Βαθουὴλ (χ) Ῥενεχ.

ΚΕΦ. κγ΄.

(α) ἐν γῇ (β) υἱοῖς Χέτ, (γ) δότε ἔν μοι (δ) μου ἐκεῖ. Ἀπεκείθησαν (ε) ἡμῶν τὸ μνημεῖον αὐτοῦ κωλύσει ἀπὸ Ϲοῦ, (ζ) υἱοῖς Χέτ. (η) ἐν μεσίδι τοῦ (θ) δότω μοι

Factum est autem post verba hæc; & annunciatum est ipsi Abraham, dicentes, Ecce peperit Melcha & ipsa filios Nachor fratri tuo, Uz primogenitum, & Baux fratrem ejus, & Camuel patrem Syrorum, Et Chazad, & Azay, & Phaldes, & Ieldaph, Et Bathuel: Bathuel autem genuit Rebeccam: octo hi filii, quos peperit Melcha Nachor fratri Abraham. Et concubina ejus, cui nomen Reuma, peperit & ipsa Tabec, & Taam, & Tochos, & Mocha.

CAP. XXIII.

1 Acta est autem vita Sarræ, anni centum viginti septem.
2 Et mortua est Sarra in civitate Arboc, (a) quæ est in valle; hæc est Chebron in terra Chanaan: venit autem Abraham, ut plangeret Sarram, &
3 lugeret. Et surrexit Abraham à mortuo suo; et dixit Abraham filiis Chet, dicens, Advena & peregrinus ego sum vobiscum: date igitur mihi pos-
4 sessionem sepulchri vobiscum, & sepeliam mortuum meum à me. Respondérunt autem
5 filii Chet ad Abraham, dicentes, Nequaquàm Domine. Audi verò nos: rex à Deo tu es
6 in nobis; in electis monumentis nostris sepeli mortuum tuum: nemo enim nostrùm prohibebit monumentum suum à te, ad sepeliendum mortuum tuum ibi.
7 Exurgens autem Abraham adoravit populum terræ, filios
8 Chet. Et locutus est ad eos Abraham, dicens, Si habetis in anima vestra, ut sepeliam mortuum meum à facie mea; audite me, & loquimini pro me cum
9 Ephron filio Saar. Et det mihi speluncam duplicem, quæ est ci, quæ est in parte agri ejus: argento digno det mihi eam in vobis in possessionem monumenti.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܡܠܬܐ ܐܬܚܘܝ ܠܐܒܪܗܡ ܗܐ ܝܠܕܬ ܡܠܟܐ ܐܦ ܗܝ ܒܢܝܢ ܠܢܚܘܪ ܐܚܝܟ.
21 ܐܢܫ ܒܟܪܗ ܘܒܘܙ ܐܚܘܗܝ ܘܠܩܡܘܝܠ ܐܒܗ ܕܐܪܡ.
22 ܘܟܣܕ ܘܚܙܘ ܘܦܠܕܫ ܘܝܕܠܦ ܘܒܬܘܐܝܠ.
23 ܘܒܬܘܐܝܠ ܝܠܕ ܠܪܒܩܐ ܫܡܢ ܐܠܝܢ ܝܠܕܬ ܡܠܟܐ ܠܢܚܘܪ ܐܚܐ ܕܐܒܪܗܡ.
24 ܘܦܝܠܓܫܗ ܕܫܡܗ ܪܥܘܡܐ ܐܦ ܗܝ ܝܠܕܬ ܬܒܚ ܘܓܚܡ ܘܬܚܫ ܘܡܥܟܐ.

CAP. XXIII.

1 ܘܗܘܘ ܝܘܡܝ ܚܝܐ ܕܣܪܐ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ.
2 ܘܡܝܬܬ ܣܪܐ ܒܩܪܝܬ ܐܪܒܥ ܗܝ ܚܒܪܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܘܐܬܐ ܐܒܪܗܡ ܠܡܣܦܕ ܠܣܪܐ ܘܠܡܒܟܝܗ.
3 ܘܩܡ ܐܒܪܗܡ ܡܢ ܩܕܡ ܡܝܬܗ ܘܡܠܠ ܥܡ ܒܢܝ ܚܝܬ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
4 ܓܝܪ ܘܬܘܫܒ ܐܢܐ ܥܡܟܘܢ ܗܒܘ ܠܝ ܐܚܙܬ ܩܒܪ ܥܡܟܘܢ ܕܐܩܒܪ ܡܝܬܝ ܡܢ ܩܕܡܝ.
5 ܘܥܢܘ ܒܢܝ ܚܝܬ ܠܐܒܪܗܡ ܘܐܡܪܘ ܠܗ.
6 ܫܡܥܢܝ ܡܪܝ ܐܢܬ ܪܒ ܠܢ ܒܓܘ ܒܡܒܚܪ ܩܒܪܝܢ ܩܒܘܪ ܡܝܬܟ ܐܢܫ ܡܢܢ ܠܐ ܢܡܢܥ ܩܒܪܗ ܕܡܝܬܟ ܡܢܟ ܕܬܩܒܪ ܡܝܬܟ.
7 ܘܩܡ ܐܒܪܗܡ ܘܣܓܕ ܠܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܠܒܢܝ ܚܝܬ.
8 ܘܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܠܡܐܡܪ ܐܢ ܐܝܬ ܢܦܫܟܘܢ ܕܬܩܒܪ ܡܝܬܝ ܡܢ ܩܕܡܝ ܫܡܥܘܢܝ ܘܦܓܥܘ ܠܝ ܒܥܦܪܘܢ ܒܪ ܨܚܪ.
9 ܘܢܬܠ ܠܝ ܠܡܥܪܬ ܗܡܟܦܠܐ ܕܝܠܗ ܕܒܣܦܐ ܡܠܐ ܢܬܠܗ ܠܝ ܒܝܢܬܟܘܢ ܠܐܚܘܬ ܩܒܪ.

His itaq; rebus gestis, indicatum fuit Abrahæ & dictũ est ei, Ecce peperit Melcha etiã ipsa filios Nachor fratri tuo, Us primogenitũ ejus, & Buz fratrem ejus, & Camuel patrem Aram: Et Casar, & Hasu, & Phalras, & Jarlaph, & Bathuael. Bathuael autẽ genuit Rebeccã: octo istos peperit Melcha Nahor fratri Abrahæ Concubina vero illius nomine Reuma, peperit etiam ipsa Tebah & Gaham, & Thahas, & Maacha.

CAP. XXIII.

1 *Vitus Saræ*. Fuit autẽ ætas Saræ centũ ac viginti septẽ annorũ, annorũ *inquam* quos vixit Sara. Et mortua est Sara in civitate gigantũ, nempe Hebrõ quæ
2 est in terra Chanaã: & venit Abrahã ut lugeret Sarã uxorẽ suã, deflerétq; eam. Deinde surgens Abraham à conspectu
3 mortuæ suæ, loquutus est cum filiis Heth, & dixit eis. Hospes sum & peregrinus
4 apud vos, date mihi hæreditatẽ sepulchri vobiscũ, & sepeliã mortuã meã à con-
5 spectu meo. Respondérunt filii Heth, & dixerunt ad Abrahã; Audi nos domine
6 noster, tu princeps es Dei inter nos: in selectissimo monumentorũ nostrorũ sepeli mortuã tuã, nemo ex nobis denega-
7 bit sepulchrũ suũ tibi quin sepelias mortuã tuã. Surgens autẽ Abrahã adoravit
8 populũ terræ, filios Heth, & allocutus est eos, & ait illis: Si cupiunt animæ vestræ ut sepeliã mortuã meã à conspectu meo, audite me, & rogate pro me apud Ephrõ
9 filiũ Soar: Concedátq; mihi spelũcam duplicem suam quæ est ad latus agri ipsius, pecunia integra det eam mihi in hæreditatem sepulchri.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

20 והוה כד פתנמיא האילן
ואתחוא לאברהם למימר הא
ילידת מלכה אף היא בנין
21 לנחור אחוך : ית עוץ בוכריה
ית בוז אחוהי וית קמואל
22 אבוהי דארם : וית כשד וית חזו
23 וית פלדש וית ידלפיות בתואל :
ובתואל אוליד ית רבקה תמניא
24 אלין ילידת מלכה לנחור אחוהי
דאברהם : ולחינתיה ושמה
ראומה וילדת אף היא ית טבח
וית נחם וית תחש וית מעכה :

כג

1 והוו חיי שרה מאה ועשרין
2 ושבע שנין שני חיי שרה : ומיתת
שרה בקריית ארבע היא חברון
בארעא דכנען ואתא אברהם
3 למספד לשרה ולמבכיה : וקם
4 אברהם מעל אפי מיתיה ומלל
עם בני חתאה למימר : דיר
ותותב אנא עמכון הבו לי
אחסנת קבורא עמכון ואקבר
5 מיתי מן קדמי : ואתיבו בני
6 חתאה ית אברהם למימר ליה :
קבל מננא רבונא רב קדם
יי את בינא בשפר קברנא קבר
ית מיתך אנש מננא ית קבריה
לא יכלי מנך מלמקבר מיתך :
7 וקם אברהם וסגיד לעמא
8 דארעא לבני חתאה : ומלל
עמהון למימר אם רעוא
בנפשכון למקבר ית מיתי מן
קדמי קבילו מני ובעו לי מן
9 עפרון בר צחר : ויתן לי ית
מערת כפלתא די ליה די בסטר
חקליה בכספא שלים יתננה לי
ביניכון לאחסנת קבורא :

20 Et factum est post verba
hæc, & nunciatum est Abrahæ, dicendo: Ecce peperit Melcha etiam ipsa filios Nachor fratri tuo. Hus
21 primogenitum ejus, & Bus fratrem ejus: & Camuel
22 patrem Aram. Et Caseth, & Azau, & Pheldas, &
23 Jedlaph: & Bathuel. Bathuel autem genuit Rebeccam:
istos octo peperit Melcha Nachor, fratri Abrahæ.
24 Concubina autem ejus, cujus nomen Roma, ipsa quoque peperit Thabee, & Gaam; & Thaas, & Maacha.

CAP. XXIII.

1 Fuit autem vita Saræ, centum & viginti & septem annorum: qui fuerunt an-
2 ni vitæ Saræ. Et mortua est Sara in Cariatharbe, ipsa est Hebron, in terrâ Chanaan: Et venit Abraham,
3 ut lugeret Saram, & fleret eam. Et surrexit Abraham à conspectu mortui
4 sui: & locutus est cum filiis Heth, dicens. Advena & peregrinus ego sum vobiscum: date mihi possessionem sepulchri vobiscum; ut sepeliam mortuum meum à facie meâ. Et respon-
5 derunt filii Heth ad Abraham, dicendo ei. Acquiesce nobis, Domine noster; princeps coram Deo tu es inter nos; in meliori sepulchrorum nostrorum sepeli mortuum tuum: Non
6 prohibebit vir ex nobis sepulchrum suum à te; quin sepelias mortuum tuum. Et
7 surrexit Abraham, & adoravit populum terræ, filios
8 videlicet Heth. Locutúsq; est cum eis, dicens: Si est volûtas animæ vestræ, ut sepeliam mortuũ meum à facie meâ; acquiescite mihi, & rogate pro me Ephron
9 filium Seor. Ut det mihi spelûcã duplicé suã, quæ est in latere agri sui; pecuniâ dignâ tradat eã mihi inter vos, in possessionem sepulchri.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 ** זאת אשר דברו אל אברהם לאמר הנה ילדה מלכה גם היא בנים לנחור אחיך
21 את עוץ בכרו ואת בוז אחיו ואת קמואל אבי ארם : ואת כשד ואת חזו ואת
22 פלדש ואת ידלף ואת בתואל : ובתואל ילד את רבקה שמנה אלה ילדה מלכה
23 לנחור אחי אברהם : ופילגשו אשר שמה ראומה ילדה גם היא את טבח ואת
24 גחם ואת תחש ואת מעכה :

עד

1 * ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה : * ותמת
2 שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה :
3 * ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל בני חת לאמר : גר ותושב אנכי עמכם
4 תנו לי אחזת קבר עמכם ואקברה מתי מלפני : ויענו בני חת את אברהם לאמר
5 אליו : שמעני אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר את מתך
6 איש ממנו את קברו לא יכלה ממך מקבר מתך : ויקם אברהם וישתחו לעם
7 הארץ לבני חת : וידבר עמם לאמר אם יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני
8 שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר : ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר
9 בקצה שדהו בכסף מלא יתננה לי בתוככם לאחזת קבר :

VERSIO SAMARITANA.

20 ** זאת אשר דברו אל אברהם לאמר הנה ילדה מלכה גם היא בנים לנחור אחיך
21 את עוץ בכרו ואת בוז אחיו ואת קמואל אבי ארם : ואת כשד ואת חזו ואת
22 פלדש ואת ידלף ואת בתואל : ובתואל ילד את רבקה שמנה אלה ילדה מלכה
23 לנחור אחי אברהם : ופילגשו אשר שמה ראומה ילדה גם היא את טבח ואת
24 גחם ואת תחש ואת מעכה :

עד

1 * ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה : * ותמת
2 שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה :
3 * ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל בני חת לאמר : גר ותושב אנכי עמכם
4 תנו לי אחזת קבר עמכם ואקברה מתי מלפני : ויענו בני חת את אברהם לאמר
5 אליו : שמעני אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר את מתך
6 איש ממנו את קברו לא יכלה ממך מקבר מתך : ויקם אברהם וישתחו לעם
7 הארץ לבני חת : וידבר עמם לאמר אם יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני
8 שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר : ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר
9 בקצה שדהו בכסף מלא יתננה לי בתוככם לאחזת קבר :

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Factumq; est post res istas, ut nunciaretur Abrahæ dicendo, Ecce peperit Melcha etiam ipsa filios Nachor fratri tuo. Hus primogenitum suum, & Buz fratrem ejus, & Camuel patrem Syrorum. Et Cased, & Hazo, & Pildas & Jedelaph, & Bathuel. Bathuel autem genuit Rebeccam octo istos genuit Melcha Nachori fratri Abraham. Concubina verò ejus cujus nomen Roma, peperit etiam ipsa Tebah, & Gaham, & Tahas, & Maaca.

CAP. XXIII.

Fuit autem vita Saræ centum & viginti septem annorum; hi fuerunt anni vitæ ipsius. Mortuáque est Sara in Kirjath Arbé ad vallem, ipsa est Hebron in terra Chanaan. Venitque Abraham ut lugeret Saram & defleret eam. Consurgens autem Abraham à conspectu mortui sui, locutus est filiis Heth, dicens; Peregrinus & inquilinus ego sum vobiscum, date mihi possessionem sepulchri vobiscum, ut sepeliam mortuum meum à conspectu meo. Et respondérunt filii Heth Abrahamo dicentes: Nequaquam. Audi nos Domine; princeps Dei tu es in medio nostri, in electis sepulchris nostris sepeli mortuum tuum. Nemo nostrûm sepulchrum suum prohibebit tibi, ne in eo sepelias mortuum tuum. Et surrexit Abraham, & adoravit populum terræ, filios Heth. Locutus est eis dicens; si (a) proposuit anima vestra ut sepeliam mortuum meum à conspectu meo audite me, & (b) intercedite pro me apud Hephron filium Seor Hethæi. Ut det mihi speluncam duplicem quæ ad ipsum pertinet, quæque est in fine agri sui pro pretio justo, det illam mihi in medio vestri in possessionem sepulchri.

VERS. SAM. (a) placuit (b) consulite

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * وَلَمَّا كَانَ بَعْدَ هٰذِهِ ٱلْأُمُورِ أُخْبِرَ إِبْرَاهِيمُ بِأَنَّ مِلْكَا قَدْ وَلَدَتْ هِيَ أَيْضًا بَنِينَ
21 لِنَاحُورَ أَخِيكَ * عُوصَ بِكْرَهُ * وَبُوزَ أَخَاهُ * وَقَمُوَايِلَ أَبَا أَرَامَ * وَكَاسِدَ * وَحُرَ * وَفِلْدَاسَ *
22 وَيِدْلَافَ * وَبَتُوَايِلَ * وَبَتُوَايِلُ أَوْلَدَ رِبْقَا * هٰؤُلَاءِ ٱلثَّمَانِيَةُ وَلَدَتْهُمْ لِنَاحُورَ أَخِي إِبْرَاهِيمَ *
23 وَأَمَتُهُ وَٱسْمُهَا رَاؤُمَا وَلَدَتْ هِيَ أَيْضًا طَابِحَ وَجَاحِمَ وَطَاحِشَ وَمَاعَخَا *
24 * ٱلْفَصْلُ ٱلثَّالِثُ وَٱلْعِشْرُونَ *

1 * وَكَانَ عُمْرُ سَارَ مِائَةً وَسَبْعًا وَعِشْرِينَ سَنَةً سِنُو حَيَاتِهَا * ثُمَّ مَاتَتْ سَارَ فِي قَرْيَةِ أَرْبَعَ * هِيَ
2 حَبْرِي فِي بِلَادِ كَنْعَانَ * فَأَقْبَلَ إِبْرَهِيمُ يَنْدُبُهَا وَيَبْكِيهَا * ثُمَّ قَامَ إِبْرَاهِيمُ مِنْ حَضْنِ مَيِّتِهِ *
3 وَكَلَّمَ بَنِي حِثٍّ قَائِلًا * أَنَا غَرِيبٌ وَضَيْفٌ مَعَكُمْ * أَعْطُونِي حَوْرَ قَبْرٍ عِنْدَكُمْ وَأَدْفِنُ مَيِّتِي
4 مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ * فَأَجَابَ بَنُو حِثٍّ إِبْرَاهِيمَ قَائِلِينَ لَهُ * ٱسْمَعْ مِنَّا يَا سَيِّدُنَا * أَنْتَ سَرِيفُ ٱللَّهِ
5 6 فِيمَا بَيْنَنَا * فِي خِيَارِ قُبُورِنَا أَدْفِنْ مَيِّتَكَ * وَكُلُّ رَجُلٍ مِنَّا لَا يَبْخَلُ عَلَيْكَ بِقَبْرِهِ لِتَدْفِنَ فِيهِ
7 مَيِّتَكَ * فَقَامَ إِبْرَاهِيمُ فَسَجَدَ سُكْرًا لِأَهْلِ ٱلْبَلَدِ وَهُمْ بَنُو حِثٍّ * ثُمَّ كَلَّمَهُمْ وَقَالَ لَهُمْ إِنْ
8 أَسْهَبَ نُفُوسِكُمْ أَنْ أَدْفِنَ مَيِّتِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ ٱسْمَعُونِي فِي أَنْ تَسْعَوْا لِي عِنْدَ عَفْرُونَ
9 ٱبْنِ صُوحَرَ * فِي أَنْ يُعْطِيَنِي ٱلْمَغَارَ ٱلْمُضَعَّفَةَ ٱلَّتِي لَهُ ٱلَّتِي فِي طَرَفِ ضَيْعَتِهِ * بِثَمَنٍ كَامِلٍ
يُعْطِيهَا فِيمَا بَيْنَكُمْ حَوْرَ قَبْرٍ * وَكَانَ عَفْرُونُ جَالِسًا فِيمَا بَيْنَ بَنِي حِثٍّ *

Et post has res nunciatum fuit Eb ahimo, dicíumque est ei; Ecce jam genuit Malca ipsa quoque filios Nahor fratri tuo: Us primogenitum ejus & Buz fratrem ejus, & Camuail patrem Aram. Et Cased, & Haz, & Phaldas et Jedlaph. Et Bathuail, Et Bathuail genuit Rebeccam: Hos octo genuit Nahor fratri Ebrahim. Et ancilla ejus, ejusque nomen Rauma, genuit ipsa quoque Tabah, & Giaham, & Tahas, & Miacha.

CAP. XXIII.

Erátque ætas Saræ centum & septem ac viginti annorum, anni vitæ ejus. Deinde mortua est Sara in civitate Arbæ, ipsa est Habra in regione Chanaan: venitque Ebrahim ut ploraret ac lugeret eam. Tum surrexit Ebrahim à præsentia mortui sui, & locutus est ad filios Hith, dicens: Ego sum ad vena, & hospes vobiscum, date mihi dominium sepulchri apud vos, & sepeliam mortuum meum de conspectu meo. Respónderunt filii Hith Ebrahimo, dicentes ei: Audi nos, O Domine noster; tu es Nobilis Dei inter nos: in optimo sepulchrorum nostrorum sepeli mortuum tuum, & quilibet vir ex nobis non negabit tibi sepulchrum quod habet, ut in eo sepelias mortuum tuum. Surrexítque Ebrahim, & adoravit gratias agens incolis regionis, nempe filiis Hith. Tum locutus est eis, & dixit illis: Si cupiant animæ vestræ ut sepeliam mortuum meum de conspectu meo, auscultate mihi, ut intercedatis pro me apud Afron filium Sohar, ut det mihi speluncam duplicem, quam habet, quæ est in extremitate suris ejus: pretio integro concedat illam mihi inter vos in dominium sepulchri. Erat autem Afron sedens inter filios Hith.

ספר בראשית : כד

Chittæus Hephrō reſpondit Et .Cheth filiorū medio in *ſedens* Hephrō Et
10 וְעֶפְרוֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חֵת וַיַּעַן עֶפְרוֹן הַחִתִּי
portam ingredientibus omnib' ,Cheth filiorū auribus in Abraham
אֶת־אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת לְכֹל בָּאֵי שַׁעַר־
,tibi dedi Agrum :me audi ,mi domine Non : dicēdo ,ſuæ civitatis
11 עִירוֹ לֵאמֹר : לֹא אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לָךְ
mei populi filiorum oculis in .eam dedi tibi ,eo in quæ ,ſpeluncam &
וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְךָ נְתַתִּיהָ לְעֵינֵי בְנֵי־עַמִּי
Abraham ſe incurvavit Et .tuum mortuum ſepeli ,tibi eam dedi
12 נְתַתִּיהָ לָּךְ קְבֹר מֵתֶךָ : וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם
populi auribus in Hephron ad eſt locutus Et .terræ populo coram
לִפְנֵי עַם־הָאָרֶץ : וַיְדַבֵּר אֶל־עֶפְרוֹן בְּאָזְנֵי עַם־
argentum *dedi* :me audias utinam tu ſi ,Verùm :dicendo ,terræ
13 הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם־אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי נָתַתִּי כֶּסֶף
reſpōdit Et .ibi meum mortuum ſepeliam & ,me à cape ,agri
הַשָּׂדֶה קַח מֶנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת־מֵתִי שָׁמָּה : וַיַּעַן
Terra :me audi ,mi Domine .ci dicendo , Abraham Hephron
14 עֶפְרֹן אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ : אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי אֶרֶץ
Et *ipſa* quid ,te inter & me inter argēti ſiclorū quadringentorū
15 אַרְבַּע מֵאֹת שֶׁקֶל־כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינֶךָ מַה־הִוא וְאֶת־
appendit & ,*Hephron ad* Abraham audivit Et .ſepeli tuum mortuum
מֵתְךָ קְבֹר : וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקֹל
auribus in fuerat locutus quod ,argentum Hephron ipſi Abraham
16 אַבְרָהָם לְעֶפְרֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי
.mercatorem ad tranſeuntis argenti ſiclos quadringentos ,Cheth filiorū
בְנֵי־חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר :
facies ad qui *duplicitate in* ,Hephron ager *ſituit Et*
17 וַיָּקָם ׀ שְׂדֵה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר בַּמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לִפְנֵי
quæ arbor omnis & ,eo in quæ ,ſpelunca & ,ager ;Mamre
מַמְרֵא הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ וְכָל־הָעֵץ אֲשֶׁר
Abraham Ipſi .*circam* ejus termino omni in quæ ,agro in
18 בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר בְּכָל־גְּבֻלוֹ סָבִיב : לְאַבְרָהָם
portam *ingredientibus omnibus in* ,Cheth filiorū oculis in ,*acquiſitionē* in
לְמִקְנָה לְעֵינֵי בְנֵי־חֵת בְּכֹל בָּאֵי שַׁעַר־
ſuā uxorē Sarah Abraham ſepelivit poſtea Et .ejus civitatis
19 עִירוֹ : וְאַחֲרֵי־כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ
Chebron hæc ;Mamre *facies ſuper duplicitatis agri* ſpeluncā in
אֶל־מְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה עַל־פְּנֵי מַמְרֵא הִוא חֶבְרוֹן
,eo in quæ ſpelunca & ager *ſituit Et* .Chenahan terrā in
20 בְּאֶרֶץ כְּנָעַן : וַיָּקָם הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ
.Cheth filiis à ,ſepulchri poſſeſſionem in Abraham ipſi
לְאַבְרָהָם לַאֲחֻזַּת־קֶבֶר מֵאֵת בְּנֵי־חֵת :

CAP. XXIV. כד

benedixit Dominus & ,dies in venerat ſenex Abraham Et
1 וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־
.omnibus in Abraham
אַבְרָהָם בַּכֹּל :

Verſio VULG. LAT.

Habitabat autem Ephron in medio filiorum Heth. Reſponditque Ephron ad Abraham, cunctis audientibus qui ingrediebantur portam civitatis illius, dicens; Nequaquam ita fiat, domine mi; ſed tu magis auſculta quod loquor: Agrum trado tibi, & ſpeluncam quæ in eo eſt, præſentibus filiis populi mei: ſepeli mortuum tuum. Adoravit Abraham coram populo terræ. Et locutus eſt ad Ephron circumſtante plebe; Quæſo, ut audias me; Dabo pecuniam pro agro: ſuſcipe eam, & ſic ſepeliam mortuum meum in eo. Reſponditque Ephron; Domine mi, audi me: Terra, quam poſtulas, quadringentis ſiclis argenti valet: iſtud eſt pretium inter me & te: ſed quantum eſt hoc? ſepeli mortuum tuum. Quod cùm audiſſet Abraham, appendit pecuniam, quam Ephron poſtulaverat, audientibus filiis Heth; quadringentos ſiclos argenti probatæ monetæ publicæ. Confirmatuſque eſt ager quondam Ephronis, in quo erat ſpelunca duplex, reſpiciens Mambre; tam ipſe, quàm ſpelunca, & omnes arbores ejus in cunctis terminis ejus per circuitum, Abrahæ in poſſeſſionem; videntibus filiis Heth, & cunctis qui intrabant portam civitatis illius. Atque ita ſepelivit Abraham Saram uxorem ſuam in ſpelunca agri duplici, quæ reſpiciebat Mambre: hæc eſt Hebron in terra Chanaan. Et confirmatus eſt ager, & antrum quod erat in eo, Abrahæ in poſſeſſionem monumenti à filiis Heth.

CAP. XXIV.

ERat autem Abraham ſenex, dierumque multorum: & Dominus in cunctis benedixerat ei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

10 Ἐφρὼν δὲ ἐκάθητο ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Χέτ. Ἀποκριθεὶς ὁ Ἐφρὼν ὁ Χετταῖος πρὸς Ἀβραάμ, εἶπεν ἀκούντων τῶν υἱῶν Χέτ, (ι) καὶ τῶν εἰσπορευομένων εἰς
11 τὴν πόλιν πάντων, λέγων, Παρ' ἐμοὶ γενοῦ κύριε, καὶ ἄκουσόν μου. τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον τὸ ὂν αὐτῷ, σοὶ δίδωμι· (κ) ἐναντίον πάντων τῶν πολιτῶν μου δίδωκά σοι· θάψον τὸν νεκρόν σου.
12 Καὶ προσεκύνησεν Ἀβραὰμ ἐναντίον
13 τοῦ λαοῦ τῆς γῆς. Καὶ εἶπε τῷ Ἐφρὼν εἰς τὰ ὦτα (λ) ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, Ἐπειδὴ πρὸς ἐμοῦ εἶ, ἄκουσόν μου. τὸ ἀργύριον τοῦ ἀγροῦ λάβε παρ' ἐμοῦ, καὶ
14 θάψω τὸν νεκρόν μου ἐκεῖ. Ἀπεκρίθη δὲ
15 Ἐφρὼν τῷ Ἀβραὰμ, λέγων, Οὐχί κύριε· (μ) ἀκήκοα γὰρ, γῆ τετρακοσίων δραχμῶν ἀργυρίου· ἀλλὰ τί ἂν εἴη τοῦτο ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ; σὺ δὲ τὸν
16 νεκρόν σε θάψον. Καὶ ἤκουσεν Ἀβραὰμ τοῦ Ἐφρὼν, καὶ ἀπεκατέστησεν Ἀβραὰμ τῷ Ἐφρὼν τὸ ἀργύριον, ὃ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὦτα τῶν υἱῶν Χέτ· τετρακόσια δίδραχμα ἀργυρίου δόκιμα ἐμπόροις.
17 Καὶ ἔστη ὁ ἀγρὸς Ἐφρὼν, ὃς ἦν ἐν τῷ διπλῷ σπηλαίῳ, ὃς ἦν κατὰ πρόσωπον Μαμβρῆ, ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ σπήλαιον, (ν) ὃ ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ πᾶν δένδρον, ὃ ἦν ἐν τῷ
18 (ξ) ἀγρῷ, καὶ πᾶν ὅ ἐστιν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς κύκλῳ, Τῷ Ἀβραὰμ, εἰς κτῆσιν ἐναντίον τῶν υἱῶν Χέτ, καὶ πάντων τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὴν πόλιν. Μετὰ ταῦτα
19 ἔθαψεν Ἀβραὰμ Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἀγροῦ τῷ διπλῷ, ὃ ἐστιν ἀπέναντι Μαμβρῆ· αὕτη ἐστὶ Χε-
20 βρὼν ἐν τῇ γῇ Χαναάν. Καὶ ἐκυρώθη ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ σπήλαιον (ο) ὃ ἦν ἐν αὐτῷ τῷ Ἀβραὰμ εἰς κτῆσιν τάφου, παρὰ τῶν υἱῶν Χέτ.

MS.A. (ι) καὶ πάντων τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὴν πόλιν, λέγων, (κ) ἐναντίον τῶν πολιτῶν (λ) ἐναντίον πάντων τοῦ λαοῦ (μ) ἀκήκοα γάρ, τετρακοσίων δραχμῶν ἀργυρίου ἀνὰ μέσον ἐμοῦ, καὶ σοῦ· τί ἂν εἴη τοῦτο; σὺ δὲ (ν) ὃ ἦν αὐτῷ, (ξ) ἀγρῷ ὅ ἐστιν (ο) ὃ ἦν αὐτῷ

ΚΕΦ. κδ'.

1 ΚΑΙ Ἀβραὰμ ἦν πρεσβύτερος πεπληκὼς ἡμερῶν· καὶ κύριος (α) ηὐλόγησε τὸν Ἀβραὰμ κατὰ πάντα.

MS.A. (α) εὐλόγησεν

CAP. XXIV.

ET *Abraham erat ſenior, provectus diebus: Et Dominus benedixit Abraham per omnia.*

10 *Ephron autem ſedebat in medio filiorum Chet. Reſpondens autem Ephron Chetteus ad Abraham, dixit; audientibus filiis Chet, & ingredientibus in civitatem omnibus, dicens; Apud me eſto domine, & audi me: agrum, & ſpeluncam, quæ in eo, tibi do: in conſpectu omnium civium meorum dedi tibi; ſepeli mortuum tuum. Et*
11 *adoravit Abraham coram populo terræ. Et dixit ad Ephron*
12 *in aures coram populo terræ; Quoniam quidem à me es, audi me: argentum agri cape à me, et ſepeliam mortuum meum ibi. Reſpondit autem Ephron ad Abraham, dicens; Ne-*
13 *quaquam domine: audivi enim, terra eſt quadringentorum didrachmorum argenti: ſed quid*
14 *utique fuerit hoc inter me &*
15 *te? tu verò mortuum tuum ſepeli. Et audivit Abraham Ephron; & appendit Abraham*
16 *Ephron argentum, quod locutus eſt in auribus filiorum Chet; quadringenta didrachma argenti probati mercatoribus. Et ſtetit ager Ephron, qui erat in du-*
17 *plici ſpelunca, qui eſt ad faciem Mambre; ager & ſpelunca quæ erat in eo, & omnis ar-*
18 *bor quæ erat in agro, & quidquid eſt in finibus ejus in circuitu, Ipſi Abrahã in poſſeſſione*
19 *coram filiis Chet, & omnibus ingredientibus in civitatẽ. Poſt hæc ſepelivit Abraham Sarram uxorem ſuam in ſpelunca agri duplici, quæ eſt contra Mam-*
20 *bre: hæc eſt Chebron in terrâ Chanaan. Et confirmatus eſt ager, et ſpelunca quæ erat in eo, ipſi Abraham in poſſeſſionem ſepulchri à filiis Chet.*

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ܘܐܦܪܘܢ ܝܬܒ ܒܓܘ ܡܬܐ ܕܒܢܝ ܚܝܬ. ܘܐܡܪ ܐܦܪܘܢ ܗܬܝܐ ܠܐܒܪܗܡ ܩܕܡ ܟܠ ܥܡܐ ܕܒܢܝ ܚܝܬ ܘܟܠ ܥܠ ܕܥܠ ܒܬܪܥ ܕܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܕܘܢܝ ܠܐ ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܢܬ ܫܡܥ ܠܝ ܐܢ ܐܢܬ ܫܡܥ ܠܝ ܐܢ ܐܢܬ ܫܡܥ ܠܝ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

10 וְעֶפְרוֹן יָתִיב בְּגַו בְּנֵי חִתָּאֵי׃ וַאֲתֵיב עֶפְרוֹן חִתָּאָה יָת אַבְרָהָם
קֳדָם בְּנֵי חִתָּאֵה לְכָל עָלֵיל תְּרַע
11 קִרְתֵּיהּ לְמֵימַר׃ לָא רְבוֹנִי קַבֵּיל
מִנִּי חַקְלָא יַהֲבִית לָךְ וּמְעָרְתָּא
דְּבֵיהּ יַהֲבִיתָהּ לְעֵינֵי בְנֵי עַמִּי
יְהַבְתֵּיהּ לָךְ קְבַר מֵיתָךְ׃ וְסָנֵיד
12 אַבְרָהָם קֳדָם עַמָּא דְאַרְעָא׃
13 וּמַלֵּל עִם עֶפְרוֹן קֳדָם עַמָּא
דְאַרְעָא לְמֵימַר בְּרֵם אִם אָתְּ
עֲבַד לִי טִיבוּ קַבֵּל מִנִּי אֵתֵּן
כַּסְפָּא דְמֵי חַקְלָא סַב מִנִּי
14 וְאֶקְבַּר יָת מֵיתִי תַּמָּן׃ וַאֲתֵיב
15 עֶפְרוֹן יָת אַבְרָהָם לְמֵימַר לֵיהּ׃
רְבוֹנִי קַבֵּל מִנִּי אַרְעָא שְׁוְיָא
אַרְבַּע מְאָה סְלָעִין דְּכַסְפָּא בֵּינָא
16 וּבֵינָךְ מָה הִיא וְיָת מֵיתָךְ קְבַר׃
וְקַבֵּיל אַבְרָהָם מִן עֶפְרוֹן וְתָקַל
אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן יָת כַּסְפָּא דִי
מַלֵּיל קֳדָם בְּנֵי חִתָּאֵי אַרְבַּע
17 מְאָה סְלָעִין דְּכַסְפָּא מִתְקַבְּלָא
בְּסַחֲרְתָּא בְּכָל מְדִינָתָא׃ וְקָם
חֶקְלָא דִי בְכַפֵּלְתָּא דִי קֳדָם
מַמְרֵא חַקְלָא וּמְעָרְתָּא דִי בֵיהּ
וְכָל אִילָנָא דִי בְחַקְלָא דִי בְכָל
18 תְּחוּמֵיהּ סְחוֹר׃ לְאַבְרָהָם
לְזְבִינוּתֵהּ לְעֵינֵי בְנֵי חִתָּאֵי בְּכָל
19 עָלֵיל תְּרַע קִרְתֵּיהּ׃ וּבָתַר כֵּן
קְבַר אַבְרָהָם יָת שָׂרָה אִתְּתֵיהּ
בְּמְעָרַת חֶקְלָא כְּפֵלְתָּא דְעַל אַפֵּי
מַמְרֵא הִיא חֶבְרוֹן בְּאַרְעָא
20 דְּכְנָעַן׃ וְקָם חַקְלָא וּמְעָרְתָּא דִי
בֵיהּ לְאַבְרָהָם לְאַחֲסָנַת קְבוּרָא
מִן בְּנֵי חִתָּאֵה׃

כד

1 וְאַבְרָהָם סִיב עָאל בְּיוֹמִין וַיְיָ
בָּרִיךְ יָת אַבְרָהָם בְּכוֹלָא׃

10 Ephron autē ſtabat in medio filiorum Heth: & reſpondit Ephron Ethæus ad Abrahā corā filiis Heth, ingredientib⁹ portā civitatis illius, dicens. Nequaquam domine mi ſed acquieſce mihi; agrum tibi dabo, & ſpeluncā quæ in eo eſt, tibi dabo: corā filiis populi mei tradā eā tibi, ſepeli mortuū tuū. Et adoravit Abraham corā populo terræ. Et locutus eſt cum Ephrō corā populo terræ, dicens; Si tu utiq; facis mecū miſericordiam, acquieſce mihi: dabo pecuniam pro agro, accipe illam à me; ut ſepeliam ibi mortuū meū. Reſponditq; Ephron ad Abrahā, dicens ei. Domine mi acquieſce mihi; terra quæ valet quadringentos ſiclos argēti, inter me & te quæ eſt? & mortuū tuū ſepeli. Et acquievit Abrahā Ephrō: & appendit Abrahā argentū, quod Ephrō locut⁹ fuerat coram filiis Heth: quadringentos ſiclos argenti, quod recipiebatur pro mercimoniis in unaquâque provinciâ. Et confirmat⁹ eſt ager Ephrō, in quo eſt ſpelunca duplex, quæ eſt ante Mamre: tā ager quàm ſpelunca quæ in eo eſt; & omnes arbores quæ ſunt in agro, & in omni termino ejus per circuitū. Abrahæ in emptionē, videntib⁹ omnib⁹ filiis Heth, qui intrabant portā civitatis illi⁹. Et poſt hæc ſepelivit Abrahā Sarā uxorē ſuam, in ſpeluncā duplici, in agro qui eſt contra faciē Mamre, ipſa Hebron: in terrā Chanaan. Confirmatuſque eſt ager, & ſpelunca quæ in eo eſt, Abrahæ in poſſeſſionem ſepulchri: à filiis Heth.

CAP. XXIV.

1 ET Abraham erat ſenex, provectæq; ætatis: & Dominus benedixit Abraham in omnibus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 * ויתב עפרון חתאי בגו בני חת ויתיב עפרון חתאי באזני בני חת
** לכל עלי תרע קרתיה למימר לא כן רבוני שמע מני חקלא יהבית לך
11 ומערתא דביה לעיני בני עמי יהבתיה לך קבר מיתך׃ וסגיד אברהם
12 קדם עמא דארעא׃ * ומליל עם עפרון קדם עמא דארעא למימר
13 בדם אם את עבד לי טיבו קבל מני אתן כספא דמי חקלא סב מני
14 ואקבר ית מיתי תמן׃ ואתיב עפרון ית אברהם למימר ליה׃
15 רבוני קבל מני ארעא שויא ארבע מאה סלעין דכסף בינא
16 ובינך מה היא ויית מיתך קבר׃ וקביל אברהם מן עפרון ותקל
אברהם לעפרון ית כספא די מלל קדם בני חתאי ארבע מאה סלעין דכסף מתקבל
17 בסחרתא׃ וקם חקל עפרון די בכפלתא די קדם ממרא חקלא ומערתא די ביה
וכל אילנא די בחקלא די בכל תחומיה סחור׃ לאברהם
18 לזבינוהי לעיני בני חתאי בכל עלי תרע קרתיה׃ ובתר כן
19 קבר אברהם ית שרה אתתיה במערת חקל כפלתא דעל אפי
ממרא היא חברון בארעא
20 דכנען׃ וקם חקלא ומערתא די ביה לאברהם לאחסנת קבורא מן בני חתאי׃

כה

1 ואברהם סיב עאל ביומין וייי בריך ית אברהם בכולא׃

VERSIO SAMARITANA.

10 * לכנעאי בדי בעיר אפרון חתאי באזני בעלי שערי בעירו לאמר
** לא אדוני שמעני אנא אתה שדה נתתי לך ואת המערה אשר בו לעיני
11 בני עמי נתתי לך קבר מתך׃ וישתחו אברהם לפני עם הארץ׃
12 * וידבר אל אפרון באזני עם הארץ לאמר אך אם אתה לו שמעני נא
13 נתתי כסף השדה קח ממני ואקברה את מתי שמה׃ ויען אפרון
14 את אברהם לאמר לו׃ אדוני שמעני ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני
15 וביניך מה הוא ואת מתך קבר׃ * אדוני שמע אלי ארץ ארבע מאות
16 שקל כסף ביני וביניך מה היא ואת מתך קבר׃ וישמע אברהם אל אפרון
וישקל אברהם לאפרון את הכסף אשר דבר באזני בני חת ארבע מאות
17 שקל כסף עבר סוחר׃ ויקם שדה אפרון אשר בכפלה אשר לפני ממרא
השדה והמערה אשר בו וכל העץ אשר בשדה אשר בכל גבולו סביב
18 לאברהם למקנה לעיני בני חת בכל באי שער עירו׃ * ואחרי כן קבר
19 אברהם את שרה אשתו אל מערת שדה כפלתה על פני ממרא הוא חברון
20 בארץ כנען׃ ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם לאחזת קבר מאת בני חת׃

כו

1 * ויהי ברך אלהים את אברהם בכל׃

Ephron autem habitabat in medio filiorum Heth. Reſpondit verò Hephron Hetæus Abrahamo in auribus filiorum Heth, omnibus ingredientibus portam urbis ejus, dicens; Nequaquam Domine mi, audi me: Agrum dedi tibi & ſpeluncam quæ eſt in eo; dedi tibi illam: in oculis filiorum populi mei dedi eam tibi, ſepeli mortuum tuum. Et adoravit Abraham in conſpectu populi terræ: Dixitque ad Hephron in auribus populi terræ, dicens; Certè ſi tu meus es, audi me: dabo (c) argentum agri, accipe illud à me & ſepeliam mortuum meum ibi. Reſpondit verò Hephron Abrahamo dicens. Nequaquam Domine, audi me: terra eſt quadringentorum ſiclorum (d) argenti; inter me & inter te quid hoc eſt? tu verò mortuum tuum ſepeli. Et audivit Abraham Hephronem, & appendit Abrahā Hephroni (e) argētum de quo locutus fuerat in auribus filiorum Heth, quadringentos ſiclos (f) argenti probatos mercatoribus. Et confirmatus eſt ager Hephronis qui erat in duplici verſus Mamre, ager & ſpelunca quæ erat in eo, & omais arbor agri quæ erat in omnibus terminis circumquaque, Abrahamo in poſſeſſion:m, (g) in conſpectu filiorum Heth, & omnium ingredientium portam civitatis ejus. Poſt hæc ſepelivit Abraham Saram uxorem ſuam (h) ad ſpeluncam agri duplicem verſus Mamre, hæc eſt Hebron in terra Chanaan. Et confirmatus eſt ager & ſpelunca quæ eſt in eo Abrahamo in poſſeſſionem ſepulchri à filiis Heth.

CAP. XXIV.

ERat autem Abrahā ſenex, & ætatis provectæ, Dominúſque benedicebat Abraham in omnibus.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

VER. SAM. (c) plumbum (d) plumbi (e) numum (f) plumbi (g) in teſtimonium filiis (h) in medio ſpelunce

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فَاجَابَ عفرون اَخِي اِبرهيم بِحَضرتِهِم وَبِحَضرِ سَائِرِ مَن دَخَلَ بَابَ قريتِهِ قَائِلًا * لَا
11 تَذكُر عَنَّا يَا سَيِّدِي * فَاسمَع مِنِّي الصَّنِيعَة قَد اَعطَيتُكَهَا * وَالمَعَارَ الَّتِي فِيهَا اَيضًا قَد
12 وَهَبتُهَا لَكَ * بِشَهَادَةِ بَنِي عَمِّي وَهَبتُهَا لَكَ اَدفِن مَيِّتَكَ * فَسَجَدَ اِبرَاهِيم سُكرًا بِحَضرِ
13 اَهلِ البَلَدِ * ثُمَّ كَلَّمَ عفرون بِحَضرَتِهِم قَائِلًا لَيسَ حَاجَتِي اِلَّا عِندَكَ فَلَيتَكَ تَسمَع مِنِّي
14 وَاُعطِيكَ ثَمَنَ الصَّنِيعَة وَيَقبَلُه مِنِّي حَتَّى اَدفِن مَيِّتِي ثُم * وَاَجَابَ عفرون اِبرَاهِيم وَقَالَ لَه *
15 يَا سَيِّدِي اسمَع مِنِّي اَرض تُسَاوِي اَربَع مِائَة مِثقَالِ فِضَّة بَينِي وَبَينَكَ مَا هِيَ فَادفِن
16 مَيِّتَكَ فِيهَا * فَلَمَّا سَمِعَ اِبرَاهِيم ذَلِكَ مِنه وَزَنَ لَه الدَّرَاهِم الَّتِي ذَكَرَهَا بِحَضرِ حَيِّ
17 اَربَع مِائَة مِثقَالِ فِضَّة مِمَّا هُوَ جَارٍ بَينَ التُّجَّارِ * وَوَجَبَ صَنِيعَة عفرون المَعرُوفَه بِالمُصَاعَفَة
الَّتِي بِحَضرِ مَمرِي الصَّنِيعَة وَالمَعَارَ الَّتِي فِيهَا وَجَمِيعَ الشَّجَرِ الَّذِي فِيهَا وَفِي جَمِيعِ تُخُومِهَا
18 مُستَدِيرًا وُجُوبَ سِرِّي * لِاِبرَاهِيم بِحَضرِ بَنِي حَيٍّ وَسَائِرِ مَن دَخَلَ مِن بَابِ قَريَتِهِم * وَبَعدَ
19 ذَلِكَ دَفَنَ اِبرَاهِيم سَارَ زَوجَتَه فِي حَقلِ مَعَارِ المَصنَعَة بِحَضرِ مَمرِي هِيَ حَبرِي فِي بَلَدِ
20 كَنعَان * فَوَجَبَ الصَّنِيعَة وَالمَعَارَ الَّتِي فِيهَا لِاِبرَاهِيم حُرٍّ قَبرٍ مِن بَنِي حَيٍّ *

* اَلفَصلُ الرَّابِعُ وَالعِشرُونَ *

1 * وَلَمَّا سَاخَ اِبرَاهِيم وَطَعَنَ فِي السِّنِّ وَبَارَكَ اللّٰه لَه فِي كُلِّ شَيءٍ *

Reſpondit Afron Hithæus Ebrahimo in præſentia eorum, & in præſentia omnium ingredientium januam civitatis ſuæ, dicens; Ne facias mentionem de pretio, O Domine mi, Auſculta mihi. Rus jam dedi tibi, & ſpeluncam quæ eſt in eo etiam, jam conceſſi tibi: teſtantibus filiis patrui mei, conceſſi utrunque tibi, ſepeli mortuum tuum. Adoravitq; Ebrahim gratias agens coram incolis regionis. Præterea locutus eſt ad Afron in præſentia eorum, dicens; Negotium meum non eſt niſi apud te, & utinam auſcultares mihi, & darem tibi pretium Ruris, & acceptares illud à me, ut ſepeliam mortuum meum ibi. Reſponditque Afron Ebrahimo, & dixit ei. O domine mi, acquieſce mihi: Terra, æquivalens quadringentis ſiclis argenti, inter me & te quid eſt? ſepeli mortuum tuum in ea. Cùmque audiſſet hoc Ebrahim ab ipſo, ponderavit ei numos de quibus mentionem fecerat in præſentia filiorum Hith, quadringentos ſiclos argenti ex iis qui currunt apud mercatores. Pertinuit ergo Rus Afronis notum nomine Duplicis, quod eſt ex adverſo Mamri, Rus & ſpelunca quæ eſt in eo, & omnes arbores quæ ſunt in eo, & in omnibus terminis ejus circuncisa, jure emptionis, Ad Ebrahim in præſentia filiorum Hith, & eorum omnium qui ingrediebantur per portam urbis eorum. Et poſteà ſepelivit Ebrahim Saram uxorem ſuam in agro ſpeluncæ duplicis è regione Mamri, ipſa eſt Habra in regione Chanaan. Et pertinuit Rus & ſpelunca quæ eſt in eo, ad Ebrahim in poſſeſſionem ſepulchri à filiis Hith.

CAP. XXIV.

ET cùm ſenuiſſet Ebrahim, & provectæ factus eſſet ætatis, & benedixiſſet Deus ei in omnibus:

ספר בראשית : כר

dominantem ,ſuæ domus ſenem ſuum ſervum ad Abraham dixit Et
2 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל
,meo femore ſub tuam manum nunc Pone : ei quæ omnibus in
2 בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ שִׂים־נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי :
quòd ,terræ ,Deo & ,cœli *Deo Domino in* te faciam jurare Et
3 וְאַשְׁבִּיעֲךָ בַּיהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר
habuaris ego cujus ,Chenahanæi filiab' de meo filio uxorẽ accipies non
3 לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב
,Ibis meam cognationem ad & ,meam terram ad Quia *ejus medio in*
בְּקִרְבּוֹ : כִּי אֶל־אַרְצִי וְאֶל־מוֹלַדְתִּי תֵּלֵךְ
4 וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי לְיִצְחָק : וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד
terram ad me poſt *eundum ad* mulier voluerit non forſitan Si
5 אוּלַי לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ
quæ ,terram ad tuum filium reducam reducendo nũquid ,hanc
הַזֹּאת הֲהָשֵׁב אָשִׁיב אֶת־בִּנְךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
fortè ne ,tibi *Cuſtodire* :Abraham eum ad dixit Et *? inde es egreſſus*
6 יָצָאתָ מִשָּׁם : וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־
qui ,cœli Deus Dominus .illuc meum filium reducas
7 תָּשִׁיב אֶת־בְּנִי שָׁמָּה : יְהוָה׀ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר
qui & ,meæ cognationis terrâ è & ,mei patris domo è me tulit
לָקָחַנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי וַאֲשֶׁר
dabo tuo Semini : dicendo ,mihi juravit qui & ,mihi eſt locut'
דִּבֶּר־לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת
capies & ,*tuus facies ad* ſuum angelum mittet ipſe : hanc terram
הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ וְלָקַחְתָּ
eundum ad mulier voluerit non ſi Et .inde meo filio uxorem
אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם : וְאִם־לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת
8 אַחֲרֶיךָ וְנִקִּיתָ מִשְּׁבֻעָתִי זֹאת רַק אֶת־בְּנִי
ſub ſuam manum ſervus poſuit Et .illuc reducas non
9 לֹא תָשֵׁב שָׁמָּה : וַיָּשֶׂם הָעֶבֶד אֶת־יָדוֹ תַּחַת
.*ijtud verbum ſuper* ei juravit & ,ſui dñi Abraham femore
יֶרֶךְ אַבְרָהָם אֲדֹנָיו וַיִּשָּׁבַע לוֹ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה :
10 omne & :vit & ,ſui dñi camelis è camelos decem ſervus cepit Et
וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גְמַלִּים מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו וַיֵּלֶךְ וְכָל־
,Naharaim Aram *ad* vit &,ſurrexit Et.ejus manu in ſui dñi bonum
טוּב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־אֲרַם נַהֲרַיִם
11 civitatem extra camelos fecit genu flectere Et.Nachor civitatem ad
אֶל־עִיר נָחוֹר : וַיַּבְרֵךְ הַגְמַלִּים מִחוּץ לָעִיר
Lauſtrices exeundi tempus ad ,veſperæ tempus ad ,aquæ puteum ad
אֶל־בְּאֵר הַמָּיִם לְעֵת עֶרֶב לְעֵת צֵאת הַשֹּׁאֲבֹת :
nunc fac occurrere Abraham mei dñi Deus DOMINE :dixit Et
12 וַיֹּאמַר יְהוָה׀ אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם הַקְרֶה־נָא
.Abraham meo dño cum miſericordiam fac & : hodie me coram
לְפָנַי הַיּוֹם וְעֲשֵׂה־חֶסֶד עִם אֲדֹנִי אַבְרָהָם :
civitatis virorum filiæ & ,aquæ fontem *ſuper ſtans* ego Ecce
13 הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל־עֵין הַמָּיִם וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר
.aquam hauriẽdũ ad *egredientes*
יֹצְאוֹת לִשְׁאֹב מָיִם :

Verſio VULG. LAT.

Dixítque ad ſervum ſeniórem domus fuæ, qui præerat omnibus quæ habebat; Pone manum tuam ſubter femur meum, Ut adjurem te per Dominum Deum cœli & terræ, ut non accipias uxorem filio meo de filiabus Chananæorum, inter quos habito. Sed ad terram & cognationem meam proficiſcaris, & inde accipias uxorem filio meo Iſaac. Reſpondit ſervus, Si noluerit mulier venire mecum in terram hanc, numquid reducere debeo filium tuum ad locum, de quo tu egreſſus es? Dixitque Abraham, Cave nequando reducas filium meum illuc. Dominus Deus cœli, qui tulit me de domo patris mei, & de terra nativitatis meæ; qui locutus eſt mihi, & juravit mihi, dicens; Semini tuo dabo terram hanc: ipſe mittet Angelum ſuum coram te, & accipies inde uxorem filio meo. Sin autem mulier noluerit ſequi te, non tenebéris juramento: filium meum tantùm ne reducas illuc. Poſuit ergò ſervus manum ſub femore Abraham domini ſui, & juravit illi ſuper ſermone hoc. Tulítque decem camelos de grege domini ſui, & abiit; ex omnibus bonis ejus portans ſecum: profectúſque perrexit in Meſopotamiam ad urbem Nachor. Cúmque camelos feciſſet accumbere extra oppidum juxta puteum aquæ veſperè, tempore quo ſolent mulieres egredi ad hauriendam aquam, dixit; Domine Deus domini mei Abraham, occurre, obſecro, mihi hodiè, & fac miſericordiam cum domino meo Abraham. Ecce ego ſto prope fontem aquæ; & filiæ habitatorum hujus civitatis egredientur ad hauriendam aquam.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τῷ παιδὶ αὐτοῦ τῷ
πρεσβυτέρῳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ τῷ ἄρχοντι
πάντων τῶν αὐτοῦ, Θὲς τὴν χεῖρά σου
ὑπὸ τὸ μηρόν μου. Καὶ ὀμοῦμαί σε κύ-
ριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ (β) καὶ τὸν θεὸν
τῆς γῆς, ἵνα μὴ λάβῃς γυναῖκα τῷ υἱῷ
μου Ἰσαὰκ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χα-
ναναίων, μέσου ὧν ἐγὼ (γ) οἰκῶ ἐν αὐτοῖς.
4 Ἀλλ' ἢ εἰς τὴν γῆν μου ἃ (δ) ἐγεννήθην
πορεύσῃ, καὶ εἰς τὴν φυλήν μου, καὶ λήψῃ
γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν.
5 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς, Μή ποτε ἃ
(ε) θέλῃ ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετ' ἐ-
μοῦ ὀπίσω εἰς τὴν γῆν ταύτην, ἀποστρέ-
ψω τὸν υἱόν σε εἰς τὴν γῆν, ὅθεν ἐξῆλ-
θες ἐκεῖθεν; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν Ἀ-
βραάμ, Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἀποστρέ-
ψῃς τὸν υἱόν μου ἐκεῖ. Κύριος ὁ θεὸς τοῦ
οὐρανοῦ καὶ ὁ θεὸς τῆς γῆς, ὃς ἔλαβέ με
ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκ τῆς γῆς
τῆς γενέσεώς μου, ὃς ἐλάλησέ μοι, (ζ) καὶ
ὃς ὤμοσέ μοι, λέγων, Σοὶ δώσω τὴν
γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματί σου, αὐτὸς
ἀποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθέν
σου· καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ (η) μου
ἐκεῖθεν. Ἐὰν δὲ μὴ θέλῃ ἡ γυνὴ πο-
ρευθῆναι μετὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν ταύτην,
καθαρὸς ἔσῃ ἀπὸ τῆς (θ) ὁρκωμοσίας μου· μόνον
τὸν υἱόν μου μὴ ἀποστρέψῃς ἐκεῖ. Καὶ ἔ-
θηκεν ὁ παῖς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὑπὸ τὸν
μηρὸν Ἀβραὰμ τοῦ κυρίου αὐτοῦ· καὶ ὤμοσεν
10 αὐτῷ περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. Καὶ
ἔλαβεν ὁ παῖς δέκα καμήλους ἀπὸ τῶν
καμήλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ πάντων
τῶν ἀγαθῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ μετ' ἐαυτοῦ· καὶ
ἀναστὰς, ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοπο-
11 μίαν εἰς τὴν πόλιν Ναχώρ. Καὶ ἐκοί-
μισε τὰς καμήλους ἔξω τῆς πόλεως
παρὰ τὸ φρέαρ τοῦ ὕδατος τὸ πρὸς ὀ-
λίγον, ἡνίκα ἐκπορεύονται αἱ ὑδροφόραι.
12 Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς τοῦ (ι) κυρίου μου
Ἀβραὰμ εὐόδωσον ἐναντίον ἐμοῦ σή-
μερον, καὶ ποίησον ἔλεος μετὰ τοῦ κυρίου
13 μου Ἀβραάμ. Ἰδοὺ ἐγὼ ἕστηκα ἐπὶ τῆς
πηγῆς τοῦ ὕδατος· αἱ δὲ θυγατέρες τῶν
οἰκούντων τὴν πόλιν, ἐκπορεύονται ἀντλῆ-
σαι ὕδωρ.

Et dixit Abraham puero ſuo ſeniori domûs ſuæ, poteſtatem habenti omnium quæ ei erant; Pone manum tuam ſub femore meo. Et adjurabo te (a) per Dominum Deum cœli, & Deum terræ, ut non ſumas filio meo Iſaac uxorem de filiabus Chananæorum, cum quibus ego habito in eis. Sed in terram meam, ubi natus ſum, ibis, & ad tribum meam; & ſumes uxorem filio meo Iſaac indè. Dixit autem ad eum puer, Ne quando noluerit mulier ire mecum retrò in terram hanc, revocabo filium tuum in terram, undè exiſti indé? Dixit autem Abraham ad eum, Attende tibi, ne revoces filium meum illuc. Dominus Deus cœli, & Deus terræ, qui accepit me de domo patris mei, & de terra, in qua natus ſum; qui locutus eſt mihi, & qui juravit mihi, dicens, Tibi dabo terram hanc, & ſemini tuo: ipſe mittet angelum ſuum ante te; & accipies uxorem filio meo indé. Quòd ſi noluerit mulier tecum venire in terram hanc, purus eris à (b) juramento meo: tantummodò filium meum ne revoces illuc. Et poſuit puer manum ſuam ſub femore Abrahami domini ſui; & juravit ei de verbo hoc. Et ſumpſit puer decem camelos de camelis domini ſui, & de omnibus bonis domini ſui ſecum: & ſurgens pervexit in Meſopotamiam ad civitatem Nachor. Et (c) fecit accumbere camelos extra civitatem juxta puteum aquæ, ad veſperum, quando egrediuntur aquatrices. Et dixit, Domine Deus domini mei Abraham, proſperè dirige coram me hodiè; & fac miſericordiam cum domino meo Abraham. Ecce ego ſteti ſuper fontem aquæ; filiæ autem habitantium civitatem egrediuntur ad hauriendum aquam.

MS.A. (β) καὶ τῆς γῆς, (γ) οἰκῶ μετ' αὐτῶν. Ἀλλὰ εἰς (δ) ἐγενόμην (ε) βέλῃ (ζ) καὶ ὤμοσέν μοι, (η) μου Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν. (θ) ὅρκου τούτου· μόνον (ι) Κυρίου Ἀβραάμ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Vocavítq; Abrahã ſervũ ſuum ſeniorem œconomũ ſuũ, qui præerat omnibus quæ habebat, & dixit ei, Pone manũ tuã ſub dorſo meo. Et adjurabo te per Dominũ Deum cœli & Deum terræ, ne accipias uxorẽ filio meo ex filiabus Chananæorũ inter quos habito; Sed ad terrã meã & ad natalia mea proficiſcere, & accipe uxorẽ filio meo Iſahac. Ait illi ſervus, Quòd ſi nolit mulier illa venire poſt me ad terrã iſtã, reducens reducãne filiũ tuũ in terrã de qua egreſſus es? Dixit ad eum Abraham, Cave tibi ne fortè reducas filiũ meũ illuc. Dominus Deus cœli qui duxit me inde, de domo patris mei, & de terra mea natali, & qui dixit mihi, quiq; mihi aſſeveravit, Semini tuo dabo terram iſtã: ipſe mittet Angelum ſuũ ante te, & accipies uxorẽ filio meo iſtinc. Quòd ſi non acquieſcat mulier ut veniat tecum, eris innocens ab hoc meo juramento: tantumodo filiũ meum ne reducas illuc: Poſuit igitur ſervus manum ſuã ſubtus dorſum Abrahami domini ſui, & juravit ei de hac re. Et accipiens ſervus decem camelos ex camelis domini ſui, abiit, ex omnibus bonis Domini ſui *portans* manu ſua: & ſurgens perrexit in Arã Naharin ad civitatem Nahor. Et genuflectere fecit camelos ſuos extra civitatem juxta puteum aquarum ſub tempus veſpertinum, quo tempore egredi ſolent *mulieres* haurientes aquam. Et oravit dicens, Domine Deus heri mei Abraham, diſpone coram me hodie & utere beneficio erga dominum meum Abraham. En ego aſto ad puteum aquarum, & filiæ civium urbis *hujus* egrediuntur ad hauriendas aquas.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

2 וַאֲמַר אַבְרָהָם לְעַבְדֵּיהּ סָבָא
דְבֵיתֵיהּ דְשַׁלִּיט בְּכָל־דִּי לֵיהּ
שִׂוִי כְעַן יְדָךְ תְּחוֹת יַרְכִּי: 3 וְאֶקַיֶּמִנָּךְ
עֲלָךְ בְּמֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהָא דִשְׁמַיָּא
וֵאלָהָא דְאַרְעָא דְּלָא תְסַב
אִתְּתָא לִבְרִי מִבְּנָת כְּנַעֲנָאֵי דְ
אֲנָא יָתִיב בֵּינֵיהוֹן: 4 אֶלָּהֵן לְאַרְעִי
וְלִיַלְדוּתִי תֵּיזֵיל וְתִסַּב אִתְּתָא
לִבְרִי לְיִצְחָק: 5 וַאֲמַר לֵיהּ עַבְדָּא
מְאִים לָא תֵּיבֵי אִתְּתָא לְמֵיתֵי
בַּתְרַי לְאַרְעָא הָדָא הַאֲתֵיבָא
אֲתֵיבִית בְּרָךְ לְאַרְעָא דִי נְפַקְתָּא
מִתַּמָּן: 6 וַאֲמַר לֵיהּ אַבְרָהָם
אִסְתַּמַּר לָךְ דִּלְמָא תְּתֵיב יָת בְּרִי
לְתַמָּן: 7 יְיָ אֱלָהָא דִשְׁמַיָּא דִי
דַבְּרַנִי מִבֵּית אַבָּא וּמֵאַרְעָא יְלִידְתִּי
וְדִי־מַלֵּל לִי וְדִי קַיֵּם לִי לְמֵימַר
לִבְרָךְ אֶתֵּן יָת־אַרְעָא הָדָא הוּא
יִשְׁלַח מַלְאָכֵיהּ קֳדָמָךְ וְתִסַּב
אִתְּתָא לִבְרִי מִתַּמָּן: 8 וְאִם־לָא
תֵּיבֵי אִתְּתָא לְמֵיתֵי בַּתְרָךְ וְתִהֵי
זַכְּאָה מִטְּוֹמְתִי דָּא לְחוֹד יָת בְּרִי
לָא תְתֵיב לְתַמָּן: 9 וְשַׁוִּי עַבְדָּא יָת
יְדֵיהּ תְּחוֹת יַרְכָּא דְאַבְרָהָם
רְבוֹנֵיהּ וְקַיֶּם לֵיהּ עַל פִּתְגָמָא
הָדֵין: 10 וּדְבַר עַבְדָּא עְסַר גְּמַלִּין
מִגְּמַלֵּיהּ דְּרְבוֹנֵיהּ וְאָזַל וְכָל טוּב
רְבוֹנֵיהּ בִּידֵיהּ וְקָם וְאָזַל לַאֲרָם
דִי־עַל־פָּרָת לְקִרְתָּא דְנָחוֹר:
11 וְאַשְׁרֵי גְּמַלַּיָּא מִבָּרָא לְקִרְתָּא
לִבְאִירָא דְמַיָּא לְעִדָּן רְמָשָׁא
לְעִדָּן דְּנָפְקָן מַלְיָתָא: 12 וַאֲמַר יְיָ
אֱלָהֵיהּ דְּרְבוֹנִי אַבְרָהָם זַמֶּן כְּעַן
קֳדָמַי יוֹמָא־דֵין וְעֲבַד־טֵיבוּתָא עִם
רְבוֹנִי אַבְרָהָם: 13 הָא אֲנָא קָאֵם
עַל־עֵינָא דְמַיָּא וּבְנָת אֲנָשֵׁי
קִרְתָּא נָפְקָן לְמִמְלֵי מַיָּא:

Dixítque Abraham servo suo, seniori domus suæ; qui præerat omnibus quæ habebat: Pone nunc manum tuam subter femur meum. Et adjurabo te per verbũ Domini Dei cœli, & Dei terræ: quòd non accipias uxorem filio meo de filiabus Chananæorum, inter quos ego habito. Sed ad terram meam, & ad generationem meam ibis: & accipies uxorem filio meo Isaac. Dixítq; ei servus; Fortè nolet mulier venire post me in terram hanc: nunquid reducens reducam filium tuum ad terrã de quâ egressus es? Et dixit ei Abraham: Cave ne fortè reducas filium meum illùc. Dñs Deus cœli, qui tulit me de domo patris mei, & de terrâ nativitatis meæ: & qui locutus est mihi, & qui juravit mihi, dicens; Filiis tuis dabo terrã hanc: ipse mittet Angelũ suũ corã te, & accipies uxorem filio meo inde. Et si noluerit mulier venire post te, eris innocens à maledictione mea hac: tantummodo filiũ meum ne reducas illùc. Et posuit servus manũ suã sub femore Abraham dñi sui: & juravit ei super verbo hoc. Et tulit servus decẽ camelos de camelis dñi sui, & abiit; & omnia optima domini sui portans in manu suâ: & surrexit, & abiit in Syriam quæ est juxta Euphratẽ, in civitatem Nachor. Et accumbere fecit camelos extra civitatem, juxta puteum aquæ, in tempore vespertino, in quo mulieres egrediuntur ad hauriendâ aquam. Et ait: Domine, Deus domini mei Abraham; occurre obsecro mihi hodie: & fac misericordiam cum domino meo Abraham. Ecce ego sto prope fontem aquæ; & filiæ hominum civitatis egrediuntur ad hauriendam aquam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 *זמאעפ אבפזפש אל זפפכ בפזפ זמאצ זפשאל ב עב׳
3 אל׳ב׳ל׳ צ׳: שמשכ לא זמפע אבאת זמעפ׳: * צאל׳ב זמ עג׳
בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמ׳ זפשמשכ צ׳ל׳ב׳ זמ זפאל׳ב׳ זמאעפ׳: אל׳
4 אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ שבכ׳ל׳א זפעל׳ב׳ זמ׳א׳ש׳ אלעש׳ מ שב׳
בפזפצ׳: * צזמ׳א׳ש׳ צ׳ל׳ב׳ זמפע׳ש׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ א עב׳
5 צ׳ל׳ב׳ אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳: * צזמאעפ׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ פזמ׳
אצ׳ל׳ב׳ אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ שמ׳
אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ שמ׳
6 בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ שמ׳ * צזמאעפ׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ שמ׳
אצ׳ל׳ב׳ אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ פזמ׳
7 צ׳ל׳ב׳ אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ שמ׳
אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ שמ׳
8 בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ שמ׳ * צזמאעפ׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ שמ׳
אצ׳ל׳ב׳ אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ פזמ׳
9 אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ שמ׳ * צזמאעפ׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ א׳
זמאצ׳ זפשאל׳ פזמ׳ אצ׳ל׳ב׳ אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ ב עב׳
זפפכ׳ זפפצ׳:=
10 ** צזמאפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ שזשכ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳
אצ׳ל׳ב׳ אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ ג עב׳
11 אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ שמ׳
שפזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ ד עב׳
12 * צזמאעפ׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ ה עב׳
13 אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ ו עב׳
זפפכ׳ זפפצ׳:=

VERSIO SAMARITANA.

2 * צזמאעפ׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ ג עב׳
3 אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ * צזמאעפ׳ ד עב׳
בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ ה עב׳
4 * צזמאעפ׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ ו עב׳
5 אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ ז עב׳
אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ ח עב׳
6 *צזמאעפ׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ ט עב׳
7 אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ י עב׳
בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ יא עב׳
8 * צזמאעפ׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ יב עב׳
9 אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ * צזמאעפ׳ יג עב׳
בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ יד עב׳
10 ** צזמאפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ שזשכ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ טו עב׳
אצ׳ל׳ב׳ אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ טז עב׳
11 אבפזפש׳ צ׳ל׳ב׳ בבל׳ש׳ בזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ יז עב׳
שפזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ יח עב׳
12 * צזמאעפ׳ צ׳ל׳ב׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ יט עב׳
13 אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאפזפש׳ אל׳ב׳ל׳ זמאצ׳ זפשאל׳ כ עב׳
דבפזפש׳ פזמאעפ׳ בבזמזפצ׳ל׳ צ׳ל׳ב׳ זמאצ׳ זפשאל׳ שמ׳:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

2 Dixítq; Abraham servo suo seniori domus suæ dominanti omnibus quæ pertinebant ad eum, Pone, quæso, manum tuam sub (a) femore meo: 3 Et adjurabo te per Dominum Deum cœli, & Deum terræ, quòd non capies uxorem filio meo de filiabus Chananæorum, in quorum medio ego habito. 4 Verùm ad terram meam & ad cognationem meam ibis, & accipies uxorem filio meo Isaac. 5 Dixit verò ad eum servus, Fortassè nolet mulier venire post me in terram istam; Nunquid reducendo reducam filium tuum in terram è qua egressus es? 6 Respondítque ei Abraham, Cave tibi ne reducas filium meum illuc. 7 Dominus Deus cœli qui accepit me de domo patris mei, & de terra nativitatis meæ, qui locutus est mihi, quique juravit mihi, dicens, Semini tuo dabo terram istam: ille mittet angelum suum ante faciem tuam, et indè accipies uxorem filio meo. 8 Et si nolueris mulier venire post te, tunc mundus eris à juramento meo isto, tantùm filium meum ne reducas illuc. 9 Posuit servus manum suam sub femore Abraham domini sui, juravitque illi super verbo isto. 10 Et accepit servus decem camelos e camelis domini sui, & profectus est; omnia enim bona domini sui erant in manu ejus. Surgens igitur iit in Mesopotamiam, in urbem Nachor. Et genu flectere fecit camelos extra civitatem propè puteum aquarum tempore vespertino, cùm egrediuntur aquatrices. 12 Dixítque, Domine Deus domini mei Abraham, occurrere fac, quæso, ante faciem meam hodiè, & fac misericordiam cum domino meo Abraham. 13 Ecce ego sto super fontem aquarum, & filiæ virorum hujus urbis egrediuntur ad hauriendas aquas.

(a) sede mea.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 *قَالَ لِعَبْدِهِ شَيْخِ مَنْزِلِهِ ٱلْمُسَلَّطِ عَلَى جَمِيعِ مَالِهِ اَوْمِنِي بِيَدِكَ اِلَى عَهْدِي * وَاُحَلِّفُكَ بِٱللّٰهِ رَبِّ
3 ٱلسَّمٰوَاتِ وَٱلْاَرْضِ اَنْ لَا تَاْخُذَ زَوْجَةً لِاِبْنِي مِنْ بَنَاتِ ٱلْكَنْعَانِيِّينَ ٱلَّذِينَ اَنَا مُقِيمٌ فِيمَا بَيْنَهُمْ * بَلْ
4 تَمْضِي اِلَى بَلَدِي وَمَوْلِدِي وَتَاْخُذُ زَوْجَةً لِاِبْنِي اِسْحٰقَ * فَقَالَ لَهُ ٱلْعَبْدُ لَعَلَّ ٱلْمَرْاَةُ لَا تَسْاَ
5 تَتْبَعُنِي اِلَى هٰذَا ٱلْبَلَدِ هَلْ اَرُدُّ اِبْنَكَ اِلَى ٱلْبَلَدِ ٱلَّذِي خَرَجْتَ مِنْهُ * قَالَ لَهُ اِبْرَاهِيمُ اِحْذَرْ اَنْ
6 تَرُدَّ اِبْنِي اِلَى ثَمَّ * اَللّٰهُ رَبُّ ٱلسَّمَاءِ ٱلَّذِي اَخْرَجَنِي مِنْ بَيْتِ اَبِي وَمِنْ اَرْضِ مَوْلِدِي * وَٱلَّذِي
7 قَالَ لِي وَاَقْسَمَ لِي قَائِلًا لِنَسْلِكَ اُعْطِي هٰذَا ٱلْبَلَدَ * هُوَ يَبْعَثُ مَلَاكَهُ بَيْنَ يَدَيْكَ وَيُنْجِحُ
8 طَرِيقَكَ فَتَاْخُذُ زَوْجَةً لِاِبْنِي مِنْ ثَمَّ * وَاِنْ لَا تَسْاَ ٱلْمَرْاَةُ اَنْ تَتْبَعَكَ فَاَنْتَ بَرِيءٌ مِنْ
9 يَمِينِي هٰذِهِ * اِلَّا مِنْ اِحْلَافِكَ اَنْ لَا تَرُدَّ اِبْنِي اِلَى ثَمَّ * فَاَوْمَى ٱلْعَبْدُ بِيَدِهِ اِلَى عَهْدِ اِبْرَاهِيمَ
10 مَوْلَاهُ * وَحَلَفَ لَهُ عَلَى هٰذِهِ ٱلْاُمُورِ * ثُمَّ اَخَذَ ٱلْعَبْدُ عَشَرَ اَجْمَالٍ مِنْ جِمَالِ مَوْلَاهُ وَمَضَى وَكُلُّ
11 خَيْرِ مَوْلَاهُ بِيَدِهِ * وَقَامَ وَمَضَى اِلَى اَرَامَ نَاهَرَايِمَ اِلَى قَرْيَةِ نَاحُورَ * فَاَنَاخَ ٱلْجِمَالَ خَارِجَ ٱلْقَرْيَةِ
12 عَلَى بِئْرِ مَاءٍ وَقْتَ عَشَاءٍ وَقْتَ خُرُوجِ ٱلنِّسَاءِ ٱلْمُسْتَقِيَاتِ * فَقَالَ ٱللّٰهُمَّ يَا اِلٰهَ مَوْلَايَ اِبْرَاهِيمَ
13 وَفِّقْ بَيْنَ يَدَيَّ ٱلْيَوْمَ وَاَحْسِنْ بِذٰلِكَ اِلَى مَوْلَايَ اِبْرَاهِيمَ * هُوَذَا اَنَا وَاقِفٌ عَلَى عَيْنِ ٱلْمَاءِ وَبَنَاتُ
اَهْلِ ٱلْقَرْيَةِ يَخْرُجْنَ لِيَسْتَقِينَ مَاءً *

Dixit servo suo seniori domus suæ, præposito super omnia bona sua, Annue manum tuam ad pactum meum, Et adjurabo te per Deum Dominum cœlorum & terræ, quòd non accipies uxorem filio meo ex filiabus Chananæorum inter quos commoror ego; Sed proficiscéris ad patriam meam & locum nativitatis meæ, et accipies uxorem filio meo Isaac. Dixit illi servus: Si fortè mulier noluerit sequi me ad hanc regionem, reducámne filium tuum ad regionem, ex qua exiisti? Ait illi Ebrahim: Cave ne reducas filium meum illuc. Deus Dominus cœli qui eduxit me de domo patris mei, et de terra nativitatis meæ, & qui dixit mihi, & juravit mihi, dicens, Progeniei tuæ dabo hanc terram: ipsemet mittet angelum suum ante te, & prosperum faciet iter tuum, & accipies uxorem filio meo inde. Et si noluerit mulier sequi te, tu liber eris à juramento meo isto: sed non ab adjuratione, ut non reducas filium meum illuc. Annuítque servus manu suâ ad pactum Ebrahim domini sui, & juravit illi de his rebus. Deinde sumpsit servus decem camelos ex camelis domini sui, & profectus est; & omnia bona domini sui erant in manu sua. Et surrexit, abiitque in Aram Naharaim ad urbem Nahor. Et accumbere fecit camelos extra urbem ad puteum aquæ tempore vespertino, tempore exitus mulierum haurientium aquam. Dixítque, Deus O Deus, domini mei Ebrahim, dispone in conspectu meo hodie, & benefac in hoc, domino meo Ebrahim: Ecce ego astans sum ad fontem aquæ, & filiæ incolarum urbis exeunt ut hauriant aquam.

ספר בראשית : כד

,tuam hydriã nunc Inclĩna ,eam ad dixero quam puella erit Et
14 וְהָיָה הַנַּעַר אֲשֶׁר אֹמַר אֵלָיו הַטִּי־נָא כַדֵּךְ
ipſam ;dabo potum tuis camelis etiã & ,Bibe ,dixerit & :bibam &
וְאֶשְׁתֶּה וְאָמְרָה שְׁתֵה וְגַם־גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה אֹתָהּ
miſericordiã *feciſti quòd* ,ſciam *vt* in Et .Iſchac tuo ſervo *angiſti*
הוֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ אֵדַע כִּי־עָשִׂיתָ חֶסֶד
ecce & ,loqui compleviſſet antequàm ipſe fuit Et .meo dño cum
15 עִם־אֲדֹנִי : וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה
uxoris Milchah filio Bethuel erat nata quæ ,egrediens Ribcah
רִבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יָלְדָה לִבְתוּאֵל בֶּן־מִלְכָּה אֵשֶׁת
.ejus humerum ſuper ejus *cadum* Et .Abraham fratris Nachor
נָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם וְכַדָּהּ עַל־שִׁכְמָהּ:
non vir & :virgo ,valde aſpectu pulchra puella Et
16 וְהַנַּעֲרָ טֹבַת מַרְאֶה מְאֹד בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא
,ſuum *cadum* implevit & ,fontem ad deſcendit & :eam cognoverat
יְדָעָהּ וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וַתְּמַלֵּא כַדָּהּ
: dixit & ,ejus occurſum in ſervus cucurrit Et .aſcendit &
17 וַתָּעַל : וַיָּרָץ הָעֶבֶד לִקְרָאתָהּ וַיֹּאמַר
Bibe : dixit Et .tuã hydriã de aquæ *exiguo* nunc *me Refrigera*
18 הַגְמִיאִינִי נָא מְעַט־מַיִם מִכַּדֵּךְ : וַתֹּאמֶר שְׁתֵה
,ſuam manũ ſuper ſuã hydriã fecit deſcẽdere &,feſtinavit & .mi dñe
אֲדֹנִי וַתְּמַהֵר וַתֹּרֶד כַּדָּהּ עַל־יָדָהּ
tuis camelis Etiam :dixit & ,ei dare potũ cõplevit Et .ei dedit potũ &
19 וַתַּשְׁקֵהוּ: וַתִּכַל לְהַשְׁקֹתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם לִגְמַלֶּיךָ
evacuavit & ,feſtinavit Et .bibere *compleverunt ſi ad uſq;* ,hauriam
אֶשְׁאָב עַד אִם־כִּלּוּ לִשְׁתֹּת: וַתְּמַהֵר וַתָּעַר
:hauriendũ ad,puteum ad adhuc cucurrit & ,canale in ſuum *cadum*
כַּדָּהּ אֶל הַשֹּׁקֶת וַתָּרָץ עוֹד אֶל הַבְּאֵר לִשְׁאֹב
,tacens *eam ad ſtupeſcens* vir Et .ejus camelis omnibus hauſit &
21 וַתִּשְׁאַב לְכָל־גְּמַלָּיו : וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֶה לָהּ מַחֲרִישׁ
cùm fu't Et .non an,ſuam viam Dñs ſecundaſſet utrũ ſciendũ ad
לְדַעַת הַהִצְלִיחַ יְהוָה דַּרְכּוֹ אִם־לֹא : וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
ſicli dimidium ,*auri* inaurem vir cepit & ,bibere cameli compleviſſent
כִּלּוּ הַגְּמַלִּים לִשְׁתֹּת וַיִּקַּח הָאִישׁ נֶזֶם זָהָב בֶּקַע
.earum pond' aurei decem *ſejus manus ſuper* armillas duas &,ejus pond'
מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל־יָדֶיהָ עֲשָׂרָה זְהַב מִשְׁקָלָם :
domo in eſt Nunquid .mihi nunc Indica ? *tu* cujus Filia :dixit Et
23 וַיֹּאמֶר בַּת־מִי אַתְּ הַגִּידִי נָא לִי הֲיֵשׁ בֵּית־
Filia : eum ad dixit Et ? pernoctandum ad nobis locus tui patris
אָבִיךְ מָקוֹם לָנוּ לָלִין : וַתֹּאמֶר אֵלָיו בַּת־
.Nachor ipſi peperit quem ,Milcah filii ,*ego* Bethuel
24 בְּתוּאֵל אָנֹכִי בֶּן־מִלְכָּה אֲשֶׁר יָלְדָה לְנָחוֹר :
etiam ,nobiſcum multum pabulum *etiam* ,palea Etiam :eum ad dixit Et
25 וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם־תֶּבֶן גַּם־מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גַּם
.Domino ſe incuryavit & ,vir ſe inclinavit Et .pernoctãdũ ad locus
26 מָקוֹם לָלִין : וַיִּקֹּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַיהוָה :
non qui ,Abraham mei domini Deus Dñs Benedictus :dixit Et
27 וַיֹּאמַר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא־
viã in Ego .meo dño *cum à* ſuã veritatẽ & ſuam miam dereliquit
עָזַב חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ מֵעִם אֲדֹנִי אָנֹכִי בַּדֶּרֶךְ
.mei dñi fratrum domum Dñs me duxit
נָחַנִי יְהוָה בֵּית אֲחֵי אֲדֹנִי :

Verſio VULG. LAT.

14 Igitur puella, cui ego dixero, Inclina hydriam tuam ut bibam: & illa reſponderit, Bibe; quin & camelis tuis dabo potum: ipſa eſt, quam præparâſti ſervo tuo Iſaac: & per hoc intelligam, quòd feceris miſericordiam cum domino meo. Necdum intra ſe verba compleverat; & ecce Rebecca egrediebatur, filia Bathuel, filii Melchæ, uxoris Nachor, fratris Abraham; habens hydriam in ſcapula ſua: 15 Puella decora nimis, virgóq; pulcherrima, & incognita viro: deſcenderat autem ad fontem, & impleverat hydriam, 16 ac revertebatur. Occurritq; ei ſervus, & ait; Pauxillum aquæ mihi ad bibendum præbe de hydria tua. Quæ reſpondit, Bibe domine mi: celeritérque depoſuit hydriam ſuper vlnam ſuam, & dedit ei potum. Cúmque ille bibîſſet, 17 adjecit; Quin & camelis tuis hauriam aquam, donec cuncti bibant. Effundénſque hydriam in canalibus, recurrit ad puteũ ut hauriret aquam: & hauſtam omnibus camelis 18 dedit. Ipſe autem contemplabatur eam tacitus; ſcire volés, utrùm proſperum iter ſuum feciſſet Dominus, an non. 19 Poſtquàm autem biberunt cameli, protulit vir inaures aureas, appendentes ſiclos duos; & armillas totidem pondo ſiclorum decem. Dixitq; ad eã, 20 Cujus es filia? indica mihi: eſt in domo patris tui locus ad manendum? Quæ reſpondit, 21 Filia ſum Bathuelis, filii Melchæ, quẽ peperit ipſi Nachor. Et addidit, dicens; Palearum quoq; & fœni plurimum eſt 22 apud nos, & locus ſpatioſus ad manendum. Inclinavit ſe homo, & adoravit Dominum, 23 Dicens; Benedictus Dominus Deus domini mei Abraham, qui non abſtulit miſericordiam & veritatem ſuam à dño meo, & recto itinere me perduxit in domũ fratris dñi mei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ ἔσται ἡ παρθένος ᾗ ἂν ἐγὼ εἴπω, Ἐκκλινον ἡ ὑδρίαν σου, ἵνα πίω, καὶ εἴπῃ μοι, Πίε σὺ, καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ, ἕως ἂν παύσωνται πίνουσαι, ταύτην ἡτοίμασας τῷ παιδί (κ) σου τῷ Ἰσαάκ. καὶ ἐν τούτῳ γνώσομαι, ὅτι ἐποίησας (λ) ἔλεος μετὰ τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ. 15 Καὶ ἐγένετο πρὸ τοῦ συντελέσαι αὐτὸν λαλοῦντα ἐν τῇ (μ) διανοίᾳ αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ Ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἡ τεχθεῖσα Βαθουὴλ, οὗ Μελχὰς, τῆς γυναικὸς Ναχὼρ, ἀδελφοῦ Ἀβραάμ, ἔχουσα τὸν ὑδρίαν ἐπὶ τῷ ὤμῳ αὐτῆς. 16 Ἡ δὲ παρθένος ἦν καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα παρθένος ἦν· ἀνὴρ οὐκ ἔγνω αὐτήν. κατελθοῦσα δὲ ἐπὶ τὴν πηγὴν, ἔπλησε τὴν ὑδρίαν αὐτῆς, 17 καὶ ἀνέβη. Ἐπέδραμε δὲ ὁ παῖς εἰς συνάντησιν αὐτῆς καὶ εἶπε, Πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὑδρίας σου. 18 Ἡ δὲ εἶπε, Πίε κύριε. καὶ ἔσπευσε καὶ καθεῖλε τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς, καὶ ἐπότισεν αὐτὸν, ἕως ἐπαύσατο πίνων. 19 Καὶ εἶπε, Καὶ ταῖς καμήλοις σου ὑδρεύσομαι, ἕως ἂν πᾶσαι πίωσι. 20 Καὶ ἔσπευσε καὶ ἐξεκένωσε τὴν (ν) ὑδρίαν εἰς τὸ πότιστήριον· καὶ ἔδραμεν ἐπὶ τὸ φρέαρ (ξ) ἀντλῆσαι πάλιν· καὶ ὑδρεύσατο πάσαις ταῖς καμήλοις. 21 Ὁ δὲ ἄνθρωπος καθεμάνθανεν αὐτήν· καὶ παρεσιώπα τῷ γνῶναι (ο) εἰ εὐόδωκε κύριος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, ἢ οὔ. 22 Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐπαύσαντο πᾶσαι αἱ κάμηλοι πίνουσαι, ἔλαβεν ὁ ἄνθρωπος ἐνώτια χρυσᾶ ἀνὰ δραχμὴν ὁλκῆς, καὶ δύο ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς· δέκα χρυσῶν ὁλκὴ αὐτῶν. 23 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὴν, καὶ εἶπε, Θυγάτηρ τίνος εἶ; ἀνάγγειλόν μοι, εἰ ἔστι παρὰ τῷ πατρί σου τόπος (π) ἡμῖν τοῦ καταλῦσαι. 24 Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Θυγάτηρ Βαθουὴλ (σ) εἰμὶ τοῦ Μελχὰς, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Ναχώρ. 25 Καὶ ἄχυρα καὶ (τ) χορτάσματα πολλὰ παρ ἡμῖν, καὶ τόπος τοῦ καταλῦσαι. 26 Καὶ εὐδοκήσας ὁ ἄνθρωπος, (υ) προσεκύνησε τῷ κυρίῳ. 27 Καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραὰμ, ὃς οὐκ ἐγκατέλιπε τοῦ (φ) δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ κυρίου μου. (χ) ἐμέ τε εὐόδωκε κύριος εἰς οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου.

MS.A. (κ) σου Ἰσαάκ. (λ) ἔλεος τῷ κυρίῳ μου (μ) διανοίᾳ. καὶ (ν) ὑδρίαν ὅτι τὸ (ξ) ἀντλῆσαι ὕδωρ· καὶ (ο) ἢ εὐόδωκε (π) ἡμῖν καταλῦσαι. (ρ) Καὶ εἶπεν (σ) εἰμι ἐγὼ τοῦ Μελχὰς, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Ναχὼρ. (τ) χόρτασμα πολὺ (υ) προσεκύνησεν κυρίῳ. (φ) δικαιοσύνην, καὶ (χ) ἐμὲ εὐόδωκε

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܗܘ ܕܐܬܝܗ ܒܬܘܠܬܐ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܗ ܐܛܝ ܟܘܕܟ ܕܐܫܬܐ ܘܐܫܩܝ ܐܦ ܓܡܠܝܟ ܐܫܩܐ ܗܝ ܐܝܬ ܗܘ ܕܬܣܒ ܠܥܒܕܟ ܝܫܚܩ ܘܒܗ ܐܕܥ ܕܥܒܕܬ ܥܡ ܡܪܝ ܐܒܪܗܡ ܛܒܬܐ ܘܐܬ ܒܪ ܐܚܘܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܫܡܗ ܒܬܘܐܝܠ ܒܪ ܡܠܟܐ ܐܢܬܬ ܢܚܘܪ ܐܚܘ ܕܐܒܪܗܡ ܘܟܕܐ ܥܠ ܟܬܦܗ ܘܒܬܘܠܬܐ ܣܓܝܐܬ ܫܦܝܪ ܚܙܘܬ ܘܠܐ ܝܕܥ ܓܒܪ ܠܗ ܘܢܚܬ ܠܥܝܢܐ ܘܡܠܝ ܟܕܗ ܘܣܠܩ ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܫܩܝ ܐܢܐ ܙܥܘܪ ܡܝ ܡܢ ܟܕܟ ܘܐܡܪ ܐܦ ܓܡܠܝܟ ܐܫܩܐ ܗܝ ܐܝܬ ܗܘ ܕܫܩܠ ܠܡܫܩܝ ܘܐܫܩܝ ܘ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

14 וּתְהֵא עוּלֲמְתָא דְּי אֵימַר לַהּ
אַרְכִּינִי כְעַן קוּלְתִיךְ וְאֶשְׁתֵּי וְתֵימַר
אִשְׁתֵּי וְאַף לִגְמַלָּךְ אַשְׁקֵי יָתְהּ
זִמַּנְתָּא לְעַבְדָּךְ לְיִצְחָק וּבְהּ אִדַּע
אֲרֵי עֲבַדְתְּ טֵיבוּ עִם רִבּוֹנִי: וַהֲוָה
15 הוּא עַד לָא שֵׁיצִי לְמַלָּלָא וְהָא
רִבְקָה נְפָקַת דְּאִתְיְלִידַת לִבְתוּאֵל
בַּר מִלְכָּא אִתַּת נָחוֹר אֲחוּהִי
16 דְּאַבְרָהָם וְקוּלְתַהּ עַל כַּתְפַהּ:
וְעוּלֲמְתָא שַׁפִּירָא לְמֶחֱזֵי לְחַדָּא
בְּתוּלְתָא וּגְבַר לָא יְדָעָהּ וּנְחַתַת
לְעֵינָא וּמְלַת קוּלְתַהּ וְסַלִּיקַת:
17 וּרְהַט עַבְדָּא לְקַדְמוּתַהּ וַאֲמַר
18 אַשְׁעֲמֵנִי כְעַן וְעִיר־מַיָּא מִקּוּלְתִיךְ:
וַאֲמַרַת אֲשְׁתֵּי רִבּוֹנִי וְאוֹחֵירַת
19 וְאַחֵיתַת קוּלְתַהּ עַל־יְדַהּ
וְאַשְׁקֵיתֵיהּ: וְשֵׁיצִי אַשְׁקָיוּתֵיהּ
20 וַאֲמַרַת אַף לִגְמַלָּךְ אֶמְלֵי עַד דִּי
סַפְקוּן לְמִשְׁתֵּי: וְאוֹחֵירַת וּנְפָצַת
21 קוּלְתַהּ לְבֵית־שְׁקָיָא וְרָהֲטַת עוֹד
לְבִירָא לְמֶמְלֵי וּמְלַת לְכָל גַּמְלוֹהִי:
22 וּגְבַרָא שָׁהֵי בָהּ מִסְתַּכַּל שְׁתִיק
לְמִדַּע הַאֲצְלַח יְיָ אוֹרְחֵהּ אִם לָא:
23 וַהֲוָה כַּד סַפְקוּ גַּמְלַיָּא לְמִשְׁתֵּי
וּנְסִיב גַּבְרָא קִדְשָׁא דְּדַהֲבָא
תִּקְלָא מַתְקָלֵיהּ וּתְרֵין שִׁירִין עַל־
24 יְדֵהוֹן מַתְקָל־עֲסַר סְלְעִין דְּדַהֲבָא
מַתְקָלֵהוֹן: וַאֲמַר בַּת־מַן אַתְּ חַוִּי
25 בְעַן לִי הַאִית בֵּית־אֲבוּךְ אֲתַר כְּשַׁר
לָנָא לְמִבָּת: וַאֲמַרַת לֵיהּ בַּת־
26 בְּתוּאֵל אֲנָא בַּר־מִלְכָּא דְּיָלִידַת
לְנָחוֹר: וַאֲמַרַת לֵיהּ אַף תִּבְנָא אַף
27 כְּסָתָא סַגִּי עִמָּנָא אַף אֲתַר כְּשַׁר
לְמִבָּת: וּכְרַע גַּבְרָא וּסְגִיד קֳדָם יְיָ
וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהּ דְּרִבּוֹנִי אַבְרָהָם
דְּיָ לָא־מְנַע טִיבוּתֵיהּ וּקְשׁוֹטֵיהּ מִן
רִבּוֹנִי אֲנָא בְּאוֹרַח תַּקְנָא דַּבְּרַנִי יְיָ בֵּית אֲחוּהִי דְּרִבּוֹנִי:

14 Et erit puella, cui dixero, Inclina obsecro, hydriã tuã, ut
bibã; et dixerit bibe, et cameLos quoq; tuos adaquabo: ipsã
præparasti servo tuo Isaac; & inhoc sciã, quod feciſti miſericordiam cum domino meo.
15 Et factũ eſt antequam ille ceſſaſſet loqui; ecce Rebecca egrediebatur, quæ nata eſt Bathuel filio Melchæ, uxoris Nachor, fratris Abrahæ; et hydria
16 ſua ſuper humerum ejus. Et puella erat pulchra aſpectu valde; virgo, & vir nõ cognoverat eam: et deſcẽdit ad fontem, et implevit hydriã ſuã, et
17 aſcendit. Et cucurrit ſervus in occurſum ejus: & ait; Fac me guſtare obſecro, paululũ aquæ de hydriã tuã. Et ait, Bibe Domine mi: Et feſtinavit & depoſuit hydriã ſuper manum
18 ſuã, et dedit ei bibere. Et cùm *ceſſaſſet ei dare potũ*: dixit; Etiã camelis tuis hauriã, donec ceſſẽt bibere. Et feſtinavit, &
19 effudit hydriã ſuã in canale; et cucurrit iterum ad puteum ad hauriendũ: & hauſit omnibus
20 camelis ejꝰ. Vir autẽ admirabatur eã, tacitꝰ contemplãdo, ut ſciret utrùm proſperaſſet Dñs viã ſuã, an non. Et factũ
21 eſt, quãdo ceſſaverunt bibere cameli, tulit vir inauré aureã appendentẽ ſiclum unum: & duas armillas ſuper manꝰ ejꝰ, appendentes decẽ ſiclos auri.
22 Et ait, Cujꝰ filia es tuꝰ indica obſecro, mihi; ſi eſt in domo patris tui locus ſufficiens nobis ad manendũ. Et dixit ei;
23 Filia Bathuelis ego ſum, filii Melchæ, quem peperit de Nachor. Et ait ei; Etiã palearũ & pabuli multũ eſt apud nos: locus quoq; ſufficiens ad manendũ. Et flexit vir genua ſua;
24 et adoravit corã Dño. Et ait; Benedictus Dñs Deus domini mei Abraham; qui non *prohibuit* miſericordiã ſuã, & veritatem ſuã à dño meo: & rectã viã duxit me Dominus in domum fratris domini mei.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 * ויהי הנערה אשר אמר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אשקה אותה הכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כי עשית חסד עם אדני׃
15 ** ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בן מלכה אשת נחור אחי אברהם וכדה על שכמה׃
16 ויטב הנערה מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה וירד העינה וימלא כדה ותעל׃
17 * וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמיעיני נא מעט מים מכדך׃
18 * ותאמר שתה אדני ותמהר ותרד כדה על ידה ותשקהו׃
19 * ותכל השקותו ותאמר גם לגמליך אשאב עד אם כלו לשתות׃
20 * ותמהר ותערה כדה אל השקת ותרץ עוד אל הבאר לשאב ותשאב לכל גמליו׃
21 * והאיש משתאה לה מחריש לדעת הצלח יהוה דרכו אם לא׃
22 * ויהי כאשר כלו הגמלים לשתות ויקח האיש נזם זהב בקעה משקלו ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם׃
23 ויאמר בת מי את הגידי נא לי היש בבית אביך מקום לנו ללון׃
24 ותאמר אליו בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור׃
25 ותאמר אליו גם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון׃
26 * ויקד האיש וישתחו ליהוה׃
27 * ויאמר ברוך יהוה אלהי אדני אברהם אשר לא עזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נחני יהוה בית אחי אדני׃

VERSIO SAMARITANA.

14 * ויהי הנערה אשר אמר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אשקה אותה הכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כי עשית חסד עם אדני׃
15 ** ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בן מלכה אשת נחור אחי אברהם וכדה על שכמה׃
16 ויטב הנערה מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה וירד העינה וימלא כדה ותעל׃
17 * וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמיעיני נא מעט מים מכדך׃
18 * ותאמר שתה אדני ותמהר ותרד כדה על ידה ותשקהו׃
19 * ותכל השקותו ותאמר גם לגמליך אשאב עד אם כלו לשתות׃
20 * ותמהר ותערה כדה אל השקת ותרץ עוד אל הבאר לשאב ותשאב לכל גמליו׃
21 * והאיש משתאה לה מחריש לדעת הצלח יהוה דרכו אם לא׃
22 * ויהי כאשר כלו הגמלים לשתות ויקח האיש נזם זהב בקעה משקלו ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם׃
23 ויאמר בת מי את הגידי נא לי היש בבית אביך מקום לנו ללון׃
24 ותאמר אליו בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור׃
25 ותאמר אליו גם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון׃
26 * ויקד האיש וישתחו ליהוה׃
27 * ויאמר ברוך יהוה אלהי אדני אברהם אשר לא עזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נחני יהוה בית אחי אדני׃

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

14 Fiat verò ut puella cui dixero, Inclina mihi quæſo hydriam tuam ut bibam, et dixerit, Bibe, atq; etiam camelos tuos potabo, hanc (b) demonſtraveris ſervo tuo Iſaac, & in hoc cognoſcam quòd feceris miſericordiã cum domino meo Abraham. Et factũ eſt antequam finiiſſet ille loqui in corde ſuo, & ecce Rebecca egreſſa eſt quæ nata fuerat Bathueli filio Melchæ uxoris Nachor fratris Abrahæ; hydria autẽ erat ſuper humerũ ejus. Puella verò ſpecioſa admodum erat aſpectu: Virgo erat, virq; non cognoverat eam, et deſcendit ad fontem, et replevit hydriam, poſteà revertebatur. Sed cucurrit ſervus in occurſũ ejus, et dixit, Sorbendum quæſo mihi præbe paululũ aquæ de hydria tua. Reſpondit q, Bibe domine mi, feſtinánſque demiſit hydriam in manũ ſuã, & potavit eum. Et poſtquam finiit potare eũ, dixit, Etiã camelis tuis hauriam quouſq; finierint bibere. Feſtinavit autem & demiſit hydriã ſuam in canalem, & cucurrit iterũ ad puteum ut hauriret, & hauſit omnibus camelis ejus. Interea vir ille conſternabatur animo ſuper eam, et ſilebat ut cognoſceret an proſperũ ſucceſſum daret Dominus itineri ſuo, nẽne. Factum eſt autem poſtquam finiẽrunt cameli bibere, ut acciperet vir ille monile aureũ, ſemiſſis pondus ejus, et poſuit ſuper frontem ejus, duaſq; armillas in manibus ejus, decẽ aureorũ pondus eorum. Et dixit, Filia cujus es tu? indica quæſo mihi: Numquid eſt in domo patris tui locꝰ nobis ad pernoctandũ? Et reſpondit ei, Filia Bathuelis ego ſũ, filii Melchæ quẽ peperit Nachori. Et dixit ei, Etiam palea, etiam pabulũ multum nobiſcũ eſt, atq; etiam locus ad pernoctandũ. Et inclinavit ſe vir ille, et adoravit Dominũ. Dixitq;, Benedictus Dominus Deus domini mei Abrahã qui non dimiſit miſericordiã ſuam et veritatẽ ſuã à domino meo Abrahã: cùm eſſem in via deduxit me Dominus in domũ fratris domini mei.

VER. SAM. (b) occurrere feciſti.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فَيَكُونُ الْجَارِيَةُ الَّتِي أَقُولُ لَهَا مَيِّلِي جَرَّتَكِ حَتَّى أَشْرَبَ وَتَقُولُ اشْرَبْ وَأَسْقِي أَيْضًا جِمَالَكَ * قَدْ
وَفَّقْتَهَا لِعَبْدِكَ إِسْحَاقَ * وَبِهَا أَعْلَمُ أَنَّكَ أَحْسَنْتَ إِلَى مَوْلَايَ * فَكَانَ قَبْلَ فَرَاغِهِ مِنْ كَلَامِهِ أَنْ
15 خَرَجَتْ رِبْقَا الَّتِي وُلِدَتْ لِبَتُوَايِلَ ابْنِ مَلْكَا زَوْجَةِ نَاحُورَ أَخِي إِبْرَاهِيمَ وَجَرَّتُهَا عَلَى كَتِفِهَا * وَالْجَارِيَةُ
16 حَسَنَةُ الْمَنْظَرِ جِدًّا بِكْرٌ لَمْ يَعْرِفْهَا رَجُلٌ * فَنَزَلَتْ عَلَى الْعَيْنِ وَمَلَأَتْ جَرَّتَهَا وَصَعِدَتْ * فَأَسْرَعَ
17 الْعَبْدُ لِيَتَلَقَّاهَا وَقَالَ لَهَا اسْقِينِي قَلِيلًا مِنْ مَاءِ جَرَّتِكِ * فَقَالَتِ اشْرَبْ يَا سَيِّدِي وَأَسْرَعَتْ وَأَنْزَلَتْ
18 جَرَّتَهَا عَلَى يَدِهَا وَسَقَتْهُ * وَلَمَّا فَرَغَ مِنْ سَقْيِهِ قَالَتْ أَسْقِي أَيْضًا لِجِمَالِكَ إِلَى أَنْ يَكْمُلَ سَقْيُهُمْ *
19 * فَأَسْرَعَتْ وَفَرَّغَتْ جَرَّتَهَا فِي الْمَسْقَاةِ وَأَحْضَرَتْ أَيْضًا إِلَى الْبِئْرِ لِتَسْقِيَ * إِلَى أَنْ سَقَى جَمِيعَ جِمَالِهِ *
20 * وَبَقِيَ الرَّجُلُ مُتَأَمِّلًا لَهَا مُمْسِكًا لِيَعْلَمَ هَلْ أَنْجَحَ اللَّهُ طَرِيقَهُ أَمْ لَا * فَلَمَّا فَرَغَتِ الْجِمَالُ مِنْ
22 شُرْبِهَا أَخَذَ الرَّجُلُ سَبْعَةَ مِثْقَالٍ مِنْ ذَهَبٍ وَزْنُهُ نِصْفُ مِثْقَالٍ فَأَعْطَاهَا إِيَّاهُ * وَجَعَلَ سِوَارَيْنِ فِي يَدَيْهَا
23 وَزْنُهُمَا عَشَرَةُ مَثَاقِيلِ ذَهَبٍ * بَعْدَ ذَلِكَ قَالَ لَهَا أَخْبِرِينِي بِنْتَ مَنْ أَنْتِ * هَلْ أَحَدٌ فِي بَيْتِ أَبِيكِ
24 مَوْضِعًا لَنَا نَبِيتُ فِيهِ * فَقَالَتْ لَهُ أَنَا ابْنَةُ بَتُوَايِلَ ابْنِ مَلْكَا الَّذِي وَلَدَتْهُ لِنَاحُورَ * ثُمَّ قَالَتْ لَهُ
25 التِّبْنُ وَالْعَلَفُ كَثِيرٌ عِنْدَنَا * وَلَنَا أَيْضًا مَوْضِعٌ لِلْمَبِيتِ * ثُمَّ حَرَّ الرَّجُلُ وَسَجَدَ لِلَّهِ * وَقَالَ تَبَارَكَ
26 اللَّهُ إِلَهُ مَوْلَايَ إِبْرَاهِيمَ الَّذِي لَمْ يُخْلِ فَضْلَهُ وَإِحْسَانَهُ مِنْ مَوْلَايَ * وَسَيَّرَنِي فِي طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ
27 إِلَى بَيْتِ أَخِي مَوْلَايَ *

14 Et puellam cui dixero, Inclina hydriam tuam ut bibam, dicétque Bibe, & potabo etiam camelos tuos, præparâſti eam ſervo tuo Iſhac, & per id ſciam te benefeciſſe domino meo. Evenitque ut antequam expléſſet ſermonem ſuum, exiret Rebecca, quæ nata fuerat Bathuail filio Malchæ uxoris Nahor fratris Ebrahim, habens hydriam ſuam ſuper humerum ſuum. Et puella erat pulchra aſpectu nimis, virgo, quam non cognoverat vir: deſcenditq; ad fontem, & implevit hydriam ſuam, & aſcendit. Accurrit autem ſervus in occurſum ejus, & ait illi: Da mihi bibere parum de aqua hydriæ tuæ. Dixit, Bibe, O domine mi: & feſtinavit, atque depoſuit hydriam ſuam ſuper manu ſuâ potavitq; eum. Et cùm expléſſet potare illum ait. Potabo etiam camelos tuos donec expleatur potatio eorum. Et feſtinavit evacuavitque hydriam ſuam in potatorio, & accurrit etiam ad puteum, ut hauriret, donec potáſſet omnes camelos ejus. Et erat vir conſiderans eam tacitus, ut ſciret utrùm Deus proſperâſſet viam ſuam, án non. Cúmque finem feciſſent cameli bibendi, accepit vir inaurem ex auro, ponderis dimidii ſicli, & dedit eam ipſi, & poſuit duo monilia in manibus ejus, ponderis decem ſiclorum auri. Poſtea dixit ei, Indica mihi cujuſnam filia tu ſis: num inveniam in domo patris tui locum nobis in quo pernoctemus? Ait illi; Ego ſum filia Bathuail filii Malchæ quem genuit Nahor. Tum dixit ei: Palea, & fœnum multum eſt apud nos, & habemus quoque locum ad pernoctandum. Tum procidit vir, & adoravit Deum. Et dixit; Benedictus Deus, Deus domini mei Ebrahim, qui non privavit gratiâ ſuâ & beneficio ſuo dominum meum, & duxit me viâ rectâ ad domum fratris domini mei.

ספר בראשית : כד

.hæc verba ſecundum ſuæ matris domui nunciavit &,puella cucurrit Et

28 וְהָרָ֥ה הַנַּעֲרָ֖ וַתַּגֶּ֣ד לְבֵ֣ית אִמָּ֑הּ כַּדְּבָרִ֖ים הָאֵֽלֶּה׃

virum ad Laban cucurrit & :Laban ejus nomen &,frater Ribcah ipſi Et

29 וּלְרִבְקָ֛ה אָ֥ח וּשְׁמ֖וֹ לָבָ֑ן וַיָּ֤רָץ לָבָן֙ אֶל־הָאִ֔ישׁ

& ,inaurem videre ut fuit Et .fontem ad foras

30 הַח֖וּצָה אֶל־הָעָ֑יִן : וַיְהִי֩ כִּרְא֨וֹת אֶת־הַנֶּ֜זֶם וְאֶת־

verba ipſe audivit cùm & ,ſuæ ſororis manus ſuper armillas

הַצְּמִדִ֗ים עַל־יְדֵי֙ אֲחֹת֔וֹ וְכִשְׁמְע֖וֹ אֶת־דִּבְרֵ֣י

ad venit & ,vir me ad eſt locutus ſic :dicendo ,ſuæ ſororis Ribcah

רִבְקָ֣ה אֲחֹת֗וֹ לֵאמֹר֙ כֹּה־דִבֶּ֣ר אֵלַ֔י הָאִ֖ישׁ וַיָּבֹ֣א אֶל־

Ingredere :dixit Et .fontem ſuper camelos ſuper ſtans ecce & : virum

31 הָאִ֑ישׁ וְהִנֵּ֤ה עֹמֵד֙ עַל־הַגְּמַלִּ֔ים עַ֖ל הָעָֽיִן׃ וַיֹּ֕אמֶר בּ֥וֹא

locum & domum paravi ego Et ?pla.eſt in ſtabis quid ad ,Dñi benedicte

בְּר֣וּךְ יְהוָ֔ה לָמָּה֙ תַעֲמֹ֣ד בַּח֔וּץ וְאָנֹכִ֥י פִנִּ֖יתִי הַבַּ֑יִת וּמָק֖וֹם

paleã dedit & ,camelos ſolvit & ,domum ad vir venit Et .camelis

32 לַגְּמַלִּֽים׃ וַיָּבֹ֤א הָאִישׁ֙ הַבַּ֔יְתָה וַיְפַתַּ֖ח הַגְּמַלִּ֑ים וַיִּתֵּ֤ן תֶּבֶן

,virorum pedes & ,ejus pedes lavandũ ad aquã & ,camelis pabulum &

וּמִסְפּוֹא֙ לַגְּמַלִּ֔ים וּמַ֕יִם לִרְחֹ֥ץ רַגְלָ֖יו וְרַגְלֵ֣י הָאֲנָשִׁ֑ים

:dixit Et .comedendum ad ejus facies ad eſt poſitum Et .ſecum qui

33 אֲשֶׁ֥ר אִתּ֖וֹ : וַיָּ֥שֶׂם לְפָנָ֖יו לֶאֱכֹ֑ל וַיֹּ֕אמֶר

.Loquere :dixit Et .mea verba ſum locutus ſi uſque ,comedam Non

לֹ֥א אֹכַ֖ל עַ֣ד אִם־דִּבַּ֥רְתִּי דְבָרָ֑י וַיֹּ֖אמֶר דַּבֵּֽר׃

benedixit Dominus Et .ego Abraham Servus :dixit Et

34 וַיֹּ֕אמֶר עֶ֥בֶד אַבְרָהָ֖ם אָנֹֽכִי׃ וַיהוָ֞ה בֵּרַ֧ךְ אֶת־

35 אֲדֹנִ֛י מְאֹ֖ד וַיִּגְדָּ֑ל וַיִּתֶּן־לוֹ֙ צֹ֣אן וּבָקָ֔ר וְכֶ֥סֶף

peperit Et .aſinos & ,camelos & ,ancillas & ,ſervos & ,aurum &

36 וְזָהָ֖ב וַעֲבָדִ֣ם וּשְׁפָח֑וֹת וּגְמַלִּ֖ים וַחֲמֹרִֽים׃ וַתֵּ֤לֶד

dedit & ,ſuam ſenectutem poſt meo domino filiũ mei dñi uxor Sarah

שָׂרָ֙ה אֵ֣שֶׁת אֲדֹנִ֔י בֵּ֥ן לַאדֹנִ֖י אַחֲרֵ֣י זִקְנָתָ֑הּ וַיִּתֶּן־

Non :dicendo me' dñs me fecit jurare Et .ei quæ omnia ei

37 לֹ֖ו אֵ֥ת כָּל־אֲשֶׁר־לֽוֹ׃ וַיַּשְׁבִּעֵ֥נִי אֲדֹנִ֖י לֵאמֹ֑ר לֹא־

habitans ego cujus ,Chenahanæi filiabus de meo filio uxorem capies

תִקַּ֤ח אִשָּׁה֙ לִבְנִ֔י מִבְּנ֥וֹת הַכְּנַעֲנִ֖י אֲשֶׁר֙ אָנֹכִ֣י יֹשֵׁ֔ב

,meam familiam ad & ,ibis mei patris domũ ad non Si .ejus terrã in

38 בְּאַרְצֽוֹ׃ אִם־לֹ֣א אֶל־בֵּ֣ית אָבִ֔י תֵּלֵךְ֙ וְאֶל־מִשְׁפַּחְתִּ֔י

ibit non Fortaſſe :meum dñm ad dixi Et .meo filio uxorem capies &

39 וְלָקַחְתָּ֥ אִשָּׁ֖ה לִבְנִֽי׃ וָאֹמַ֥ר אֶל־אֲדֹנִ֖י אֻלַ֣י לֹ֥א

,conſpectu in ambulavi cujus Domin' :me ad dixit Et .me poſt mulier

40 תֵלֵ֥ךְ הָאִשָּׁ֖ה אַחֲרָֽי׃ וַיֹּ֤אמֶר אֵלַי֙ יְהוָ֔ה אֲשֶׁ֥ר הִתְהַלַּ֖כְתִּי לְפָנָ֑יו

uxorem capies & ,tuam viam ſecundabit & ,tecum ſuum angelum mittet

יְשַׁלַּ֤ח מַלְאָכ֙וֹ֙ אִתָּ֔ךְ וְהִצְלִ֥יחַ דַּרְכֶּ֖ךָ וְלָקַחְתָּ֥ אִשָּׁ֛ה

eris tranquillus Tunc .mei patris domo de & ,meã familiã de meo filio

לִבְנִ֖י מִמִּשְׁפַּחְתִּ֑י וּמִבֵּ֖ית אָבִֽי׃ אָ֥ז תִּנָּקֶ֖ה

,tibi dederint non ſi & :meam familiam ad veneris cùm ,meo juramẽto à

41 מֵאָלָ֣תִי כִּֽי־תָבֹ֤וא אֶל־מִשְׁפַּחְתִּי֙ וְאִם־לֹ֣א יִתְּנ֔וּ לָ֖ךְ

:dixi & ,fontem ad hodie veni Et .meo juramento à immunis eris &

42 וְהָיִ֥יתְ נָקִ֖י מֵאָלָתִֽי׃ וָאָבֹ֣א הַיּ֔וֹם אֶל־הָעַ֑יִן וָאֹמַ֗ר

,meam viam ſecundans nunc tu es ſi ,Abraham mei dñi Deus Domine

יְהוָ֞ה אֱלֹהֵ֣י אֲדֹנִ֣י אַבְרָהָ֗ם אִם־יֶשְׁךָ֙־נָ֣א מַצְלִ֔יחַ דַּרְכִּ֖י

.eam ſuper ambulo ego quã

אֲשֶׁ֥ר אָנֹכִ֖י הֹלֵ֥ךְ עָלֶֽיהָ׃

Verſio VULG. LAT.

28 Cucurrit itaque puella, & nuntiavit in domũ matris ſuæ omnia quæ audierat. Habebat autem Rebecca fratrem, nomine Laban; qui feſtinus egreſſus eſt ad hominem, ubi 30 erat fons. Cúmque vidiſſet inaures & armillas in manibus ſororis ſuæ, & audiſſet cuncta verba referentis; Hæc locutus eſt mihi homo: venit ad virum, qui ſtabat juxta camelos, et prope fontem aquæ: 31 Dixítque ad eum; Ingredere, Benedicte Domini: cur foris ſtas? præparavi domum, & 32 locum camelis. Et introduxit eum in hoſpitium; ac deſtravit camelos: dedítque paleas & fœnum, & aquã ad lavandos pedes ejus, & virorum qui venerant cum eo. Et appoſitus eſt in conſpectu ejus panis; Qui ait, Non comedam, donec loquar ſermones meos. Reſpondit ei, Loquere. 34 At ille; Servus, inquit, Abraham ſum. Et Dominus benedixit domino meo valdè, 35 magnificatúſque eſt: & dedit ei oves & boves, argentũ & aurum, ſervos & ancillas, camelos & aſinos. Et peperit Sara uxor domini mei filiũ domino meo in ſenectute ſua; 36 deditque illi omnia quæ habuerat. Et adjuravit me domin' meus, dicens; Non accipies uxorem filio meo de filiabus Chananæorũ, in quorũ terra habito. Sed ad domum patris 38 mei perges, & de cognatione mea accipies uxorẽ filio meo. 39 Ego verò reſpondi domino meo, Quid ſi noluerat venire mecum mulier? Dominus, ait, in cujus conſpectu ambulo, mittet angelum ſuum tecum, & diriget viã tuã: accipiéſq; uxorẽ filio meo de cognatione mea, & de domo patris 41 mei. Innocens eris à maledictione mea, cùm veneris ad propinquos meos, & non dederint tibi. Veni ergò hodiè 42 ad fontem aquæ, & dixi; Domine Deus domini mei Abraham, ſi direxiſti viam meam, in qua nunc ambulo;

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

28 Καὶ ἀ֯ε֯μ֯ῦσα ἡ παῖς (ϕ) ἀ֯π֯ή֯γ֯γ֯ε֯λ֯εν εἰς τ̀ οἶκον τ̀ μητρὸς αὐτῆς κ̀ τ̀ ῥ֯ή֯μ֯α֯τ֯α֯ 29 ταῦτα. Τῷ δ̀ Ρεβέκκᾳ ἀδ֯ε֯λ֯φὸς ἦ֯ν, ᾧ ὄνομα Λάβαν. κ̀ ἔδραμε Λάβαν πρὸς τ̀ ἄνθρωπον ἔξω ἐπὶ τ̀ πηγήν. Καὶ ἐγέ- 30 νε֯τ֯ο ἡνίκα εἶδε τὰ ἐνώτια κ̀ τὰ (ω)ϕ֯ε֯λ֯ί- λια ἐν τ̀ χ̀σὶ τ̀ ἀδ֯ε֯λ֯ῆς αὐτῦ, κ̀ ὅτε ἤκ֯ο֯υ֯σ֯ε τὰ ῥ֯ή֯μ֯α֯τ֯α Ρεβέκκας τ̀ ἀδ֯ε֯λ֯ῆς αὐτῦ, λ֯ε֯γ֯ύ֯σ֯ης, Οὕτω λελάληκέ μοι ὁ ἄνθρωπος· κ̀ ἦλθε πρὸς τ̀ ἄνθρωπον ἐ֯σ֯τ֯ὼ֯τ֯ο· αὐτῦ ἐπὶ τ̀ κ֯α֯μ֯ή֯λ֯ω֯ ἐπὶ τ̀ πηγῆς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δεῦρο ε֯ἴ֯σ֯ε֯λ֯θε, 31 (α)Εὐλογητὸς κυρίε· ἱνατί ἕ֯σ֯τ֯η֯κ֯α֯ς ἔξω; ἐγὼ δ̀ ἡτοίμασα τ̀ οἰκίαν κ̀ τόπον τοῖς κ֯α֯μ֯ή֯λ֯ο֯ι֯ς. Εἰσῆλθε δ̀ ὁ ἄνθρωπος εἰς 32 τ̀ οἰκίαν· κ̀ ἀ֯π֯έ֯σ֯α֯ξ֯ε τὰς κ֯α֯μ֯ή֯λ֯ο֯υ֯ς, καὶ ἔδωκεν ἄχυρα κ̀ χ֯ο֯ρ֯τ֯ά֯σ֯μ֯α֯τ֯α τ̀ κ֯α֯μ֯ή- λοις, καὶ (β) ὕδωρ νίψασθαι τοῖς ποσὶν αὐτῦ, κ̀ τοῖς ποσὶ τ̀ ἀ֯ν֯δ֯ρ֯ῶ֯ν τ̀ μετ' αὐτῦ. Καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς ἄρ֯σ֯α֯ φα- γεῖν. κ̀ εἶπεν, Οὐ μὴ φάγω, ἕως τῶ λα- λῆσαί με τὰ ῥ֯ή֯μ֯α֯τ֯ά μου. Καὶ εἶπεν, Λάλησον. Καὶ εἶπε, Παῖς Ἀβραὰμ ἐγώ εἰ- 34 μι. Κύριος δ̀ (γ) ηὐλόγησε τ̀ κύριόν 35 μου (ϕ)ό֯σ֯ε֯α, κ̀ ὑ֯ψ֯ώ֯θ֯η· κ̀ ἔδωκεν αὐτῷ πρόβατα, κ̀ μ֯ό֯χ֯ο֯υ֯ς, κ̀ ἀ֯ρ֯γ֯ύ֯ρ֯ι֯ο֯ν, κ̀ χρυ- σίον, παῖδας, κ̀ παιδίσκας, καμήλους, κ̀ 36 ὄνους. Καὶ ἔτεκε Σάρρα ἡ γυνὴ τῶ κυρίε μου υἱὸν ἕνα τῷ κυρίῳ μου μ̀ τὸ γ֯η֯ρ֯έ֯σ֯α֯ι αὐτόν· κ̀ ἔδωκεν αὐτῷ ὅσα ἦν αὐτῷ. 37 Καὶ ὥρκισέ με ὁ κύριός μου, λέγων, Οὐ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἀπὸ τ̀ Συρ֯α֯λ֯έ- ρων τ̀ Χαναναίων, ἐν οἷς ἐγὼ παροικῶ 38 ἐν τῇ γῇ αὐτ. (δ)Ἀλλ' εἰς τ̀ οἶκον τ̀ πα- τρός μου πορεύσῃ, κ̀ εἰς τ̀ φυλήν μου, κ̀ λή- ψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκεῖθεν. Εἶπα δ̀ 39 τῷ κυρίῳ μου, Μ̀ πο֯τ֯έ֯ ὐ (ε) πορεύσῃ ὀ γυνὴ μετ' ἐμοῦ. Καὶ εἶπέ μοι, Κύριος ὁ 40 Θεὸς ᾧ ε֯ὐ֯ρ֯έ֯σ֯κ֯ε֯σ֯α ἐναντίον αὐτῦ, αὐτὸς ἐξαποστελεῖ τ̀ ἄγγελον αὐτ μ̀ σῦ κ̀ εὐο- δώσῃ τ̀ ὁδόν σου. κ̀ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκ τ̀ φυλῆς μου, κ̀ ἐκ τ̀ οἴκου τ̀ πατρός 41 μου. Τότ ἀθῶος ἔσῃ (ζ)ἀπὸ τ̀ ἀρᾶς μου· ἡνίκα δ̀ ἐὰν ἔλθῃς εἰς τ̀ φυλήν μου, κ̀ (η)μή σοι δῶσι, κ̀ ἔσῃ ἀθῶος ἀπὸ τῆς ὁρκωμο- 42 σίας μου. Καὶ ἦλθον σήμερον ἐπὶ τ̀ πηγὴν, εἶ- πα, Κύριε ὁ Θεὸς τῦ κυρίου μου Ἀβραὰμ, εἰ σὺ εὐοδοῖς τ̀ ὁδόν (θ) μου, ἣν ἡ νῦν ἐγὼ πορεύομαι ἐπ' αὐτήν·

MS.A. (ϕ) ἀπήγγειλεν (ω) ϕίλια ἐπὶ τὰς χεῖρας (α) Εὐλογητὸς κύριος· (β) ὕδωρ τοῖς ποσὶν (γ) ηὐλόγησεν (δ) Ἀλλ' ἢ εἰς (ε) πορεύῃ (ζ) ἐκ τ̀ (η) μὴ δῶσίν σοι, (θ) μου, ἣν νῦν ἐγὼ πορεύομαι ἐπ' αὐτήν·

Et currens puella nunciavit in domum matris ſuæ ſecundùm verba hæc. Rebeccæ autem frater erat, cui nomen, Laban: & cucurrit Laban ad hominem foràs ad fontem. Et factum eſt, poſtquàm vidit inaures, & vrias in manibus ſororis ſuæ; & quando audivit verba Rebeccæ ſororis ſuæ, dicentis, Sic locutus eſt mihi homo: & venit ad hominem, ſtante illo ſuper camelos ſuper fontem. Et dixit ei, Heus, ingredere, (i) Benedictus Domini; ut quid ſtetiſti foris? ego autem paravi domum & locum camelis. Intravit autem homo in domum; & deſtravit camelos, & dedit paleas & pabula camelis, & aquam ad (k) lavandum pedibus ipſius, & pedibus virorum qui cum eo. Et apposuit eis panes ad manducandum. Et dixit, Non manducabo, donec ego locutus fuero verba mea. Et dixit, Loquere. Et dixit, Puer Abraham ego ſum. Dominus autem benedixit dominũ meũ valdè, & exaltatus eſt; & dedit ei oves & vitulos, & argentũ & aurũ, pueros & ancillas, camelos & aſinos. Et peperit Sarra uxor domini mei filium unum domino meo, poſtquàm ipſe ſenuit; & dedit ei omnia quæ erant ſibi. Et adjuravit me dominus meus, dicens, Non ſumes uxorem filio meo de filiabus Chananæorum, inter quos ego habito in terra eorum. Sed in domum patris mei ibis, & ad tribum meam, & ſumes uxorem filio meo indè. Dixi autem domino meo, Ne fortè non eat mulier mecum. Et dixit mihi, Dominus Deus, cui placui ante ipſum, ipſe mittet angelum ſuum tecum, & proſperabit viam tuam: & ſumes uxorem filio meo de tribu mea, & de domo patris mei. Tunc innocens cris à maledicto meo: quandocumque enim veneris ad tribum meam, & tibi non dederint, & eris innocens à juramento meo. Et veniens hodiè ad fontem, dixi, Domine Deus domini mei Abraham, ſi tu proſperas viam meam, in qua nunc ego ambulo in ea;

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 *ܘܐܡܪ ܒܪܝܟ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܡܪܝ ܐܒܪܗܡ ܕܠܐ ܫܒܩ ܛܝܒܘܬܗ ܘܫܘܪܪܬܗ ܡܢ ܡܪܝ.

ܐܢܐ ܒܐܘܪܚܐ ܫܪܝܪܐ ܐܘܕܝ ܠܝ ܐܠ ܒܝܬ ܐܚܝ ܡܪܝ. ܕܐܦ ܐܢܐ ܐܬܝܬ ܒܫܒܝܠ ܫܪܝܪ ܐܬܪ ܐܚ ܡܪܝ ܘܐܬܝ ܒܪ ܒܝܬ ܐܒܝ ܡܪܝ ܘܐܢܣ ܠܒܪ ܡܪܝ.

28 *ܘܐܙܠܬ ܘܐܚܘܝ ܠܒܝܬ ܐܡܗ ܟܠ ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܗܘ ܐܡܪ ܠܗ. 29

30 ܘܠܪܒܩܐ ܐܚ ܗܘ ܘܫܡܗ ܠܒܢ ܘܪܗܛ ܠܒܢ ܠܒܪ ܠܓܒܐ ܠܒܪ ܠܡܝ ܘܐܬ ܠܒܪ ܠܓܒܐ ܠܒܪ ܠܡܝ. *ܘܟܕ ܚܙܐ ܠܢܙܡܐ ܘܠܣܘܟܠ ܐܝܕܝ ܕܐܚܬܗ ܘܟܕ ܫܡܥ ܠܡܠܝ ܕܪܒܩܐ ܐܚܬܗ ܕܐܡܪ ܗܟܢܐ ܡܠܠ ܠܝ ܗܘ ܓܒܪܐ ܐܬ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܠܒܪ ܠܡܝ ܘܗܘ ܩܐܡ ܥܠ ܓܡܠܐ ܠܒܪ ܠܡܝ ܠܥܝܢܐ.

31 *ܐܡܪ ܠܗ ܥܠ ܠܗ ܡܪܝ ܒܪܟ ܠܡܢ ܠܐ

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

28 וּרְהַטַת עוּלֵימְתָּא וְחַוְיַת לְבֵית
29 אִמַּהּ כְּפִתְגָמַיָּא הָאִלֵּין: וּלְרִבְקָה
אָחָא וּשְׁמֵיהּ לָבָן וּרְהַט לָבָן לְוָת
30 גַּבְרָא לְבָרָא לְוָת עֵינָא: וְהָוֵה כַּד
חֲזָא יָת קְדָשָׁא וְיָת שַׁיְרָיָא עַל יְדֵי
אֲחָתֵיהּ וְכַד שְׁמַע יָת פִּתְגָמֵי רִבְקָה
אֲחָתֵיהּ לְמֵימַר כְּדֵין מַלֵּיל עִמִּי
31 גַּבְרָא וַאֲתָא לְוָת גַּבְרָא וְהָא קָאֵם
עִלּוֹי גַּמְלַיָּא עַל עֵינָא: וַאֲמַר אָיֹל
בְּרִיכָא דְיְיָ לְמָה אַתְּ קָאֵים בְּבָרָא
32 וַאֲנָא פַּנֵּיתִי בֵיתָא וַאֲתַר בְּשַׁר
לְגַמְלַיָּא: וְעַל גַּבְרָא לְבֵיתָא וְשַׁרֵי
גַּמְלַיָּא וְיָהֵב תִּבְנָא וְכַסְתָּא לְגַמְלַיָּא
33 וּמַיָּא לְאַסְחָאָה רַגְלוֹהִי וְרַגְלֵי
גוּבְרַיָּא דְעִמֵּיהּ: וְשַׁוִּיאוּ קֳדָמוֹהִי
34 לְמֵיכַל וַאֲמַר לָא אֵיכוֹל עַד דַּאֲמַלֵּיל
פִּתְגָמַי וַאֲמַר מַלֵּיל: וַאֲמַר עַבְדָּא
35 דְאַבְרָהָם אֲנָא: וְיְיָ בָּרִיךְ יָת רִבּוֹנִי
לְחָדָא וּרְבָא וְיָהֵב לֵיהּ עָן וְתוֹרִין
36 וְכַסְפָּא וּדְהַב וְעַבְדִין וְאַמְהָן וְגַמְלַיָּא
וְחֲמָרִין: וְיָלִידַת שָׂרָה אִתַּת רִבּוֹנִי
37 בַּר לְרִבּוֹנִי בָּתַר דְּסִיבָת וְיָהֵב לֵיהּ
יָת כָּל דִּילֵיהּ: וְקַיֶּמֵנִי עֲלַי רִבּוֹנִי
לְמֵימַר לָא תִּסַּב אִתְּתָא לִבְרִי
38 מִבְּנָת כְּנַעֲנָאֵי דִּי אֲנָא יָתִיב
בְּאַרְעֵיהּ: אֱלָהֵין לְבֵית אַבָּא תֵּיזֵל
39 וּלְזַרְעִיתִי וְתִסַּב אִתְּתָא לִבְרִי:
וַאֲמָרִית לְרִבּוֹנִי מָאִים לְמָא תֵּיתֵי
40 אִתְּתָא בָּתְרָי: וַאֲמַר לִי יְיָ דִּי פַלְחִית
קֳדָמוֹהִי יְשַׁלַּח מַלְאָכֵיהּ עִמָּךְ וְיַצְלַח
41 אוֹרְחָךְ וְתִסַּב אִתְּתָא לִבְרִי מִזַּרְעִיתִי
וּמִבֵּית אַבָּא: כְּכֵן תְּהֵי זַכָּאי מִשְּׁוּמְתִי
אֲרֵי תֵּזֵל לְזַרְעִיתִי וְאִם לָא יִתְּנוּן
42 לָךְ וְתְהֵי זַכָּאי מִשְּׁוּמְתִי: וְאֵיתֵיתִי
יוֹמָא דֵין לְעֵינָא וַאֲמָרִית יְיָ אֱלָהָא
דְּרִבּוֹנִי אַבְרָהָם אִם אִית כְּעַן רָעֵוָא
קֳדָמָךְ לְאַצְלָחָא אָרְחִי דִּי אֲנָא אָזֵל עֲלָהּ:

Et cucurrit puella, & nunciavit in domo matris suæ, verba hæc. Erat autem Rebeccæ frater, & nomen ejus Laban: & cucurrit Laban ad virũ, foràs, ad fontem. Et factum est, cùm vidisset inaurem, & armillas in manibus sororis suæ: & cùm audisset verba Rebeccæ sororis suæ, dicẽtis; Hæc locutus est mecum vir: venitq; ad virum; et ecce stabat juxta camelos, prope fontẽ. Et ait; Ingredere, benedicte Dñi: cur stas foris? ego autẽ præparavi domum, & locum aptum camelis. Et ingressus est vir in domum, & solvit camelos: & dedit paleas et pabulũ camelis; & aquã ad lavandos pedes ejꝰ, & pedes virorum qui erãt cum eo. Et posuerunt corã eo cibum; & ait, Non comedã, donec loquar sermones meos: Et dixit, Loquere. Et ait: Servꝰ Abrahæ ego sum. Et Dñs benedixit Dño meo valde, et magnificatꝰ est: et dedit ei oves et boves, et argentum et aurũ, et servos, et ancillas; et camelos, et asinos. Et peperit Sara uxor dñi mei filium dño meo, postquàm senuit: deditq; illi omnia quæ habebat. Et adjuravit me dñs meꝰ, dicens: Non accipies uxorẽ filio meo de filiabꝰ *Chananæi*, in *cujus* terrã ego habito. Sed ad domũ patris mei ibis, et ad cognationẽ meã: et accipies uxorem filio meo. Et dixi dño meo: Fortè non veniet mulier post me. Et dixit mihi: Dñs, in cujus conspectu ego servio, mittet angelum suũ tecum, et diriget viã tuam; et accipies uxorem filio meo, de cognatione meã, et de domo patris mei. Tũc eris innocens à maledictione meã; quãdo ieris ad cognationẽ meam: et si non dederit tibi, eris innocens à maledictione meã: Et veni hodie ad fontem: et dixi, Domine, Deus domini mei Abraham, si est voluntas coram te, ut dirigas viam meam, in quâ nunc ego ambulo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 ** וַתָּרָץ הַנַּעֲרָ וַתַּגֶּד לְבֵית אִמָּהּ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וְלִרְבְקָה אָח
29 * וּשְׁמוֹ לָבָן וַיָּרָץ לָבָן אֶל הָאִישׁ הַחוּצָה אֶל הָעָיִן: וַיְהִי כִּרְאוֹת
30 אֶת הַנֶּזֶם וְאֶת הַצְּמִדִים עַל יְדֵי אֲחֹתוֹ וּכְשָׁמְעוֹ אֶת דִּבְרֵי רִבְקָה
אֲחֹתוֹ לֵאמֹר כֹּה דִבֶּר אֵלַי הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל הָאִישׁ וְהִנֵּה עֹמֵד עַל
31 הַגְּמַלִּים עַל הָעָיִן: וַיֹּאמֶר בּוֹא בְרוּךְ יְיָ לָמָּה תַעֲמֹד בַּחוּץ וְאָנֹכִי
32 פִּנִּיתִי הַבַּיִת וּמָקוֹם לַגְּמַלִּים: וַיָּבֹא הָאִישׁ הַבָּיְתָה וַיְפַתַּח הַגְּמַלִּים
וַיִּתֵּן תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא לַגְּמַלִּים וּמַיִם לִרְחֹץ רַגְלָיו וְרַגְלֵי הָאֲנָשִׁים
33 אֲשֶׁר אִתּוֹ: וַיָּשֶׂם לְפָנָיו לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר לֹא אֹכַל עַד אִם דִּבַּרְתִּי
דְּבָרָי וַיֹּאמֶר דַּבֵּר: וַיֹּאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אָנִי: וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אֲדֹנִי
34 מְאֹד וַיִּגְדָּל וַיִּתֶּן לוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּגְמַלִּים
35 וַחֲמֹרִים: וַתֵּלֶד שָׂרָה אֵשֶׁת אֲדֹנִי בֵּן לַאדֹנִי אַחֲרֵי זָקְנָהּ וַיִּתֶּן לוֹ
36 אֵת כָּל אֲשֶׁר לוֹ: וְהִשְׁבִּיעַנִי אֲדֹנִי לֵאמֹר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי
37 מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ: אִם לֹא אֶל בֵּית אָבִי
38 תֵּלֵךְ וְאֶל מִשְׁפַּחְתִּי וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי: וָאֹמַר אֶל אֲדֹנִי אוּלַי לֹא
39 תֵלֵךְ הָאִשָּׁה אַחֲרָי: וַיֹּאמֶר אֵלַי יְיָ אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנָיו יִשְׁלַח
מַלְאָכוֹ אִתָּךְ וְהִצְלִיחַ דַּרְכֶּךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי
40 וּמִבֵּית אָבִי: אָז תִּנָּקֶה מֵאָלָתִי כִּי תָבוֹא אֶל מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם לֹא
41 יִתְּנוּ לָךְ וְהָיִיתָ נָקִי מֵאָלָתִי: וָאָבוֹא הַיּוֹם אֶל הָעָיִן וָאֹמַר יְיָ אֱלֹהֵי
אֲדֹנִי אַבְרָהָם אִם יֶשְׁךָ נָא מַצְלִיחַ דַּרְכִּי אֲשֶׁר אָנֹכִי הֹלֵךְ עָלֶיהָ:

VER. SAM.

28 ** ותרץ הנערא ותגד לבית אמה כדברים האלה: ולרבקה אח
29 * ושמו לבן וירץ לבן אל האיש החוצה אל העין: ויהי כראות
30 את הנזם ואת הצמדים על ידי אחתו וכשמעו את דברי רבקה
אחתו לאמר כה דבר אלי האיש ויבא אל האיש והנה עמד על
31 הגמלים על העין: ויאמר בוא ברוך יי למה תעמד בחוץ ואנכי
32 פניתי הבית ומקום לגמלים: ויבא האיש הבתה ויפתח הגמלים
ויתן תבן ומספוא לגמלים ומים לרחץ רגליו ורגלי האנשים
33 אשר אתו: וישם לפניו לאכל ויאמר לא אכל עד אם דברתי
דברי ויאמר דבר: ויאמר עבד אברהם אני: וי ברך את אדני
34 מאד ויגדל ויתן לו צאן ובקר וכסף וזהב ועבדים ושפחות וגמלים
35 וחמרים: ותלד שרה אשת אדני בן לאדני אחרי זקנה ויתן לו
36 את כל אשר לו: והשבעני אדני לאמר לא תקח אשה לבני
37 מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בארצו: אם לא אל בית אבי תלך
38 ואל משפחתי ולקחת אשה לבני: ואמר אל אדני אולי לא
39 תלך האשה אחרי: ויאמר אלי יי אשר התהלכתי לפניו ישלח
מלאכו אתך והצליח דרכך ולקחת אשה לבני ממשפחתי
40 ומבית אבי: אז תנקה מאלתי כי תבוא אל משפחתי ואם לא
41 יתנו לך והיית נקי מאלתי: ואבוא היום אל העין ואמר יי אלהי
אדני אברהם אם ישך נא מצליח דרכי אשר אנכי הלך עליה:

VER. SAM. (c) Benedicte Domini qui venis, quare (d) ab execratione mea.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

28 Tum cucurrit puella, et nunciavit domui matris suæ secundùm verba ista. Rebeccæ
29 autẽ frater erat, cujus nomen Laban: et cucurrit Laban ad
virum illum foras ad fontẽ.
30 Factúmque est cùm videret monile et armillas super manus sororis suæ, et cùm audiret verba Rebeccæ sororis suæ dicentis, Sic locutus est mihi
vir iste; ut veniret ad virum illum, et ecce stabat prope camelos ad fontem. Dixitque,
31 (c) Veni, benedicte Domini, quarè stas foris? Ego paravi domum et locũ camelis. Introduxit itaq; virũ illum domum, & solvit camelos, de-
32 ditque paleam et pabulũ camelis, et aquã lavandis pedibus ejus, & pedibus hominũ qui cum ipso erant. Posuitq;
33 coram eis quod comederent: sed dixit, Non edam donec locutus fuerim verba mea: dixeruntque ei, Loquere. Et
34 dixit, Servus Abraham ego sum. Dominus autem benedi-
35 xit dominũ meum valdè, & magnificavit, et dedit illi oves et boves, argentũ et aurum, servos et ancillas, camelos et asinos. Peperit quoque
36 Sara uxor domini mei filium domino meo post senectutem suam, deditq; illi omnia quæ sua sunt. Adjuravit autem
37 me dominus meus dicens, Non accipies uxorẽ filio meo de filiabus Chananæorum in quorũ terra ego habito. Ve-
38 rùm in domũ patris mei ibis, et ad familiã meam, accipiésque uxorẽ filio meo. Et
39 dixi domino meo, Fortasse nõ veniet mulier post me. Sed
40 dixit mihi, Dominus coram quo ambulavi, mittet Angelũ suum tecum et prosperã reddet viã tuam, accipiesq; uxorẽ filio meo de familia mea,
41 et de domo patris mei. Tunc mundus eris à sacramento meo, cum iveris ad familiam meam: Et si non dederint tibi, eris tamen mundus (d) à
42 sacramento meo. Veni autem hodiè ad fontem, et dixi, Domine Deus domini mei Abraham, Si nunc prosperas viam meã quam ego ambulo;

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * ثم أحضرت الجارية واخبرت بعض من في بيت امها بهذه الامور * وكان لربقا اخ يسمى لابان *
29 فاحضر لابان الى الرجل الى خارج القرية الى العين * وكان ذلك بعد نظر السنف والسوارين
30 في يدي اخته * وبعد سماعه كلام ربقا قائلة كذا خاطبني الرجل * فصار اليه فاذا هو واقف
31 مع الجمال على العين * فقال ادخل يا مبارك من الله لم تقف برا وانا قد نظفت البيت واصلحت
32 موضعا للجمال * فدخل الرجل الى المنزل وحل عن الجمال وطرح لها تبنا وعلفا واعطاه ماء
يغسل به رجليه وارجل القوم الذين معه * ثم صير الطعام بين يديه ليأكل * فقال لا اكل
33 حتى اتكلم بكلامي * فقال له تكلم * قال انا عبد ابراهيم * والله بارك لمولاي فعظم وررقه غنما
34 وبقرا وفضة وذهبا وعبيدا واماء وجمالا وحميرا * ثم ولدت سارة زوجة مولاي ابنا له بعد
35 ما شاخت فاعطاه جميع ماله * فاحلفني مولاي قائلا لا تاخذ زوجة لابني من بنات الكنعاني
36 الذي انا مقيم في بلده * بل امض الى بيت ابي والى عشيرتي وخذ زوجة لابني * فقلت لسيدي
37 لعل المراءة لا تتبعني * فقال لي الله الذي سلكت في طاعته يبعث ملاكه بين يديك ويصلح
38 طريقك حتى تاخذ زوجة لابني من عشيرتي ومن بيت ابي * حينئذ تبرأ من حرجي اذا صرت
39 الى عشيرتي * وان هم لم يعطوك امراءة لابني كنت بريا من حرجي * فجئت اليوم الى العين
فقلت * اللهم يا اله مولاي ابرهيم ان كنت تصلح طريقي الذي انا سائر فيه *

Deinde cucurrit puella, & nunciavit nonnullis ex iis qui erant in domo matris
28 suæ, de his rebus. Erat autem Rebeccæ frater, qui vocabatur Laban, accurritque
29 Laban ad virum extra civitatem ad fontem. Et fuit hoc postquam vidit inaurem, & duo monilia in manibus sororis
30 suæ, et postquam audivit sermonem Rebeccæ dicentis, Sic collocutus est mecum vir: et venit ad eum, ipse verò stabat cum
31 camelis ad fontem. Dixitque, Ingredere, O benedicte à Deo: cur stas foris, et ego jam aptavi domum, et paravi locum camelis? Ingressus est ergò vir
32 domicilium, et soluit à camelis, et projecit eis paleam et fœnum: et dedit ei aquam quâ lavaret pedes suos, et pedes hominum qui cum eo erant. Deinde ap-
33 posuit cibum coram eo, ut comederet: Dixit autem, Non comedam donec loquar sermonem meum. Ait illi, Loquere. Di-
34 xit, Ego sum servus Ebrahim. Et Deus
35 benedixit domino meo valdè, et magnificatus est, et concessit ei oves, et boves, et argentum, et aurum, et servos, et ancillas, et camelos, et asinos. Tum peperit Sara
36 uxor domini mei filium ipsi post senectutem suam, deditq; ei omnia bona sua.
37 Adjuravitq; me dominus meus dicens, Ne accipias uxorem filio meo ex filiabus Chananæi in cujus regione ego commo-
38 ror. Sed vade ad domum patris mei, et cognationem meam, et accipe uxorem
39 filio meo. Dixi domino meo, Forsitan mulier non sectabitur me. Ait mihi, Deus, in cujus obedientia ambulavi, mittet
40 Angelum suum ante te, et proseperabit iter tuũ, ut sumas uxorẽ filio meo de cognatione mea, et de domo patris mei. Tunc
41 innocens eris à rigore meo, cum pervenevis ad cognationẽ meã. Quòd si ipsi non dederint tibi mulierem filio meo, eris innocens à rigore meo. Veni ergò hodiè ad
42 fontem, et dixi; Deus, O Deus domini mei Ebrahim, si prosperam facis viam meam pro qua pergo;

ספר בראשית : כד

egrediens ,puella erit & :aquæ fontem *super ſtans* ego Ecce

43 הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל־עֵין הַמָּיִם וְהָיְתָה הָעַלְמָה הַיֹּצֵאת
aquæ parum quæſo mihi Propina : eam ad dixero & ,hauriendum ad

לִשְׁאֹב וְאָמַרְתִּי אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי־נָא מְעַט־מַיִם
tuis camelis etiam & ,bibe tu Etiam ,me ad dixerit Et .tuâ hydriâ de

44 מִכַּדֵּךְ : וְאָמְרָה אֵלַי גַּם־אַתָּה שְׁתֵה וְגַם לִגְמַלֶּיךָ
.mei domini filio Domin^o præparavit quam uxor ipſa : hauriam

אֶשְׁאָב הִוא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הֹכִיחַ יְהוָה לְבֶן־אֲדֹנִי :
Ribcah ecce & ,*meum cor ad loquentium ad* complerem antequàm Ego

45 אֲנִי טֶרֶם אֲכַלֶּה לְדַבֵּר אֶל־לִבִּי וְהִנֵּה רִבְקָה
:hauſit & ,fontem ad deſcēdit &:ej^o humerū ſuper ej^o hydria &,*egrediens*

יֹצֵאת וְכַדָּהּ עַל־שִׁכְמָהּ וַתֵּרֶד הָעֵינָה וַתִּשְׁאָב
ſuâ hydriâ fecit deſcēndere &,feſtinavit Et .*quæſo mihi Propina* :eam ad dixi &

46 וָאֹמַר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא : וַתְּמַהֵר וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ
etiam & ,bibi & :*potabo tuos camelos* etiam & ,Bibe :dixit & ,*ſe deſuper*

מֵעָלֶיהָ וַתֹּאמֶר שְׁתֵה וְגַם־גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה וָאֶשְׁתְּ וְגַם
? tu cujus Filia :dixi & ,eam interrogavi Et .*potavit* camelos

הַגְּמַלִּים הִשְׁקָתָה : וְאֶשְׁאַל אֹתָהּ וָאֹמַר בַּת־מִי אָתְּ
.Milcha ei peperit quem ,Nachor filii Bethuel Filia :dixit &

וַתֹּאמֶר בַּת־בְּתוּאֵל בֶּן־נָחוֹר אֲשֶׁר יָלְדָה־לּוֹ מִלְכָּה
.cjus manus ſuper armillas & ,eius *faciem* ſuper inaurem poſui Et

וָאָשֶׂם הַנֶּזֶם עַל־אַפָּהּ וְהַצְּמִידִים עַל־יָדֶיהָ :
DOMINO benedixi & ,Domino me incurvavi & ,me inclinavi Et

48 וָאֶקֹּד וָאֲשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה וָאֲבָרֵךְ אֶת־יְהוָה
,veritatis *viâ in* me duxit qui ,Abraham mei domini Deo

אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִנְחַנִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת
ſi nunc Et .ejus filio mei dñi fratris filiam capiendum ad

לָקַחַת אֶת־בַּת־אֲחִי אֲדֹנִי לִבְנוֹ : וְעַתָּה אִם־
.mihi indicate ,meo dño cum veritatem & misericordiam *facientes vos eſtis*

49 יֶשְׁכֶם עֹשִׂים חֶסֶד וֶאֱמֶת אֶת־אֲדֹנִי הַגִּידוּ לִי
ſiniſtram ſuper vel dexteram ſuper reſpicias & :mihi indicate ,non ſi Et

וְאִם־לֹא הַגִּידוּ לִי וְאֶפְנֶה עַל־יָמִין אוֹ עַל־שְׂמֹאל :
Non .verbum exiit Dño A :dixerunt & ,Bethuel & Laban reſpōdit Et

50 וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מֵיְהוָה יָצָא הַדָּבָר לֹא
:te coram Ribcah Ecce .bonum vel malum te ad loqui, *poterimus*

נוּכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ רַע אוֹ־טוֹב : הִנֵּה רִבְקָה לְפָנֶיךָ
eſt locutus quēadmodum ,tui dñi filio uxor ſit & :vade & ,accipe

קַח וְלֵךְ וּתְהִי אִשָּׁה לְבֶן־אֲדֹנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
,eorum verba Abraham ſervus audivit quando fuit Et .Dñs

52 יְהוָה : וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־דִּבְרֵיהֶם
,*argenti* vaſa ſervus protulit Et .Domino terram in ſe incurvavit

וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה לַיהוָה : וַיּוֹצֵא הָעֶבֶד כְּלֵי־כֶסֶף
,ejus fratri dedit pretioſa &,Ribcah ipſi dedit & ,veſtes & ,*auri* vaſa &

וּכְלֵי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֵּן לְרִבְקָה וּמִגְדָּנֹת נָתַן לְאָחִיהָ
,eo cum qui viri & ipſe,biberunt & ,comederūt Et .ej^o matri &

54 וְלְאִמָּהּ : וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עִמּוֹ
me Dimittite : dixit Et .*diluculo in* ſurrexerunt Et :pernoctaverunt &

וַיָּלִינוּ וַיָּקוּמוּ בַּבֹּקֶר וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֻנִי
nobiſcum puella Maneat :ej^o mater &,ej^o frater dixit Et .meum dñm ad

55 לַאדֹנִי : וַיֹּאמֶר אָחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב הַנַּעֲרָ אִתָּנוּ
.ibis poſtea *decadem vel* dies

יָמִים אוֹ עָשׂוֹר אַחַר תֵּלֵךְ :

Verſio VULG. LAT.

43 Ecce ſto juxta fontē aquæ;& virgo,quæ egredietur ad hauriendā aquā, audierit à me; Da mihi pauxillum aquæ ad bibēdū ex hydria tua: Et dixerit mihi,Et tu bibe, & camelis tuis hauriā:ipſa eſt mulier quam præparavit Dñs filio dñi mei.Dumq; hæc tacitus mecum volverē, apparuit Rebecca veniēs cum hydria, quam portabat in ſcapula: deſcendítq; ad fontē,& hauſit aquam.Et aio ad eam, Da mihi paululū bibere.Quæ feſtinans depoſuit hydriā de humero , & dixit mihi ; Et tu bibe,& camelis tuis tribuā potū.Bibi , & adaquavit camelos. Interrogavíq; eam,& dixi;Cuj^es filia? Quæ reſpōdit, Filia Bathuelis ſum, filii Nachor, quē peperit ei Melcha. Suſpēdi itaq; inaures ad ornādā faciē ej^o, & armillas poſui in manib^o ej^o .Pronúſq; adoravi Dñm,benedicēs Dño Deo dñi mei Abrahā,qui perduxit me rēcto itinere, ut ſumerē filiā fratris dñi mei filio ej^o.Quamobré ſi facitis miſericordiā & veritatē cū dño meo,indicate mihi:ſin autem aliud placet,& hoc dicite mihi, ut vadā ad dexterā,ſive ad ſiniſtrā. Reſpōderúntq; Labā &Bathuel,A Dño egreſs^o eſt ſermo:nō poſſum^o extra placitū ej^o quidquā aliud loqui tecū. En Rebecca corā te eſt: tolle eā,& proficiſcere;& ſit uxor filii dñi tui, ſicut locut^o eſt Dñs. Quòd cùm audiſſet puer Abrahā,procidēs adoravit in terrā Dñm.Prolatíſque vaſis argēteis,& aureis,ac veſtibus , dedit ea Rebeccæ pro munere:fratrib^o quoq; ej^o & matri dona obtulit.Inito cōvivio, veſcētes pariter & bibētes māſerūt ibi.Surgēs autē manè locutus eſt puer,Dimittite me, ut vadā ad dñm meū.Reſponderúntq; fratres ej^o & mater ; Maneat puella ſaltem decem dies apud nos, & poſteà proficiſcetur.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

43 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἐφέστηκα (ι) ὅπι ἡ πηγῆς τοῦ ὕδα-
τος, καὶ αἱ θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων τῆς
(κ) πόλεως ἐκπορεύον) ἀντλῆσαι ὕδωρ·
καὶ ἔσαι ἡ παρθένος, ἣν ἂν ἐγὼ εἴπω, (λ) Πόσ-
44 πόν με ἐκ τῆ ὑδρίας σε μικρὸν ὕδωρ, Καὶ
εἴπη μοι, Καὶ σὺ πῖε, καὶ τῆ καμήλοις σε ὑ-
δρεύσομαι· ἄυτη ἡ γυνὴ ᾗ ἡτοίμασε κύ-
ριος τῷ ἑαυτῆ θεράποντι Ἰσαάκ· καὶ ἐν τύ-
τῳ γνώσομαι, ὅτι πεποίηκας ἔλεος τῷ κυ-
ρίῳ μᾶ Ἀβραάμ. Καὶ ἐγένετο πρὸ τῆ συν-
τελέσαι με λαλοῦντα ἐν τῆ διανοίᾳ μᾶ, ἐυ-
θὺς Ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἔχυσα τῆ ὑδρίαν
ὅπι τῆ ὤμων· καὶ κατέβη ἐπὶ τῆ πηγὴν, καὶ
ὑδρεύσατο. εἶπα δὴ αὐτῇ, Πόσόν μι. Καὶ
σπεύσασα, καθεῖλε τῆ ὑδρίαν ἀπὸ τὸν βρα-
χόνα ἀὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ εἶπε, Πίε σὺ, καὶ
τὰς καμήλας σε ποτῶ. καὶ ἔπιον, καὶ τὰς
(μ) καμήλας ἐπότισε. Καὶ ἠρώτησα αὐτὴν, καὶ
εἶπα, (ν) Θυγάτηρ τίνος εἶ; ἀνάγγειλόν μοι·
ἡ δὲ ἔφη, Θυγάτηρ Βαθυήλ (ξ) εἰμι ἣν τῷ
Ναχὼρ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Μελχά. καὶ περι-
έθηκα αὐτῇ τὰ ἐνώτια, καὶ τὰ (ο) ψέλλια
περὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς. Καὶ ευδοκήσας
προσεκύνησα (π) τῷ κυρίῳ· καὶ ηὐλόγησα
κύριον τὸν θεὸν τῆ κυρίε μου Ἀβραάμ, ὃς
(ρ) ἐυώδωσέ με ἐν ὁδῷ ἀληθείας λαβεῖν τὴ
θυγατέρα τῆ ἀδελφῆ τῆ κυρίε μου τῷ υἱῷ
αὐτῆ. Εἰ ἔν ποιεῖτε ὑμεῖς ἔλεος καὶ δικαι-
οσύνην πρὸς τὸν κύριόν (σ) μᾶ· εἰ δὲ μὴ,
ἀπαγγείλατέ μοι, ἵνα ὀπισρέψω εἰς δεξι-
ὰν (τ) ἢ ἀειστεράν. Ἀποκριθεὶς δὲ Λάβαν
καὶ Βαθυὴλ, εἶπαν, Παρὰ κυρίου ἐξῆλθε
(υ) τὸ πρᾶγμα τῦτο· ὃ (ρ) δυνησόμεθά
σοι ἀντλῆσαι κακὸν ἢ καλόν. Ἰδοὺ Ῥεβέκ-
κα ἐνώπιόν σε· λαβὼν ἀπόστηχε· καὶ ἔσω
γυνὴ τῷ υἱῷ τῆ κυρίε σε, καθὰ ἐλάλησε
κύριος. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀκῦσαι τὸ παῖδα
τῆ Ἀβραὰμ τῆ (χ) ῥημάτων ἀὐτῶν, προσε-
κύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν (ψ) τῷ κυρίῳ. Καὶ
ἐξενέγκας ὁ παῖς σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ
καὶ ἱματισμὸν, (ω) ἔδωκε τῇ Ῥεβέκκα. καὶ
δῶρα ἔδωκε τῷ ἀδελφῷ ἀὐτῆς, καὶ τῇ μη-
τρὶ ἀὐτῆς. Καὶ ἔφαγον καὶ (α) ἔπιον καὶ ἀὐ-
τὸς καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' ἀυτῦ ὄντες, καὶ ἐ-
κοιμήθησαν. καὶ (β) ἀναστὰς τὸ πρωῒ, εἶπεν,
Ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν
μᾶ. Εἶπαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ ἀὐτῆς, καὶ ἡ μήτηρ,
Μεινάτω ἡ παρθένος μεθ' ἡμῶν ἡμέρας ὡσεὶ δέκα, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελεύσ-

Ecce ego ſto ad puteum aquarum,& puella quæ egredietur hauſtura aquas, & dixero ei; Propina mihi pauculum aquæ ex hydria tua,dixerítq; mihi,Et tu bibe,& etiam camelis tuis hauriam,ipſa eſt uxor quam præparavit Dñs filio dñi mei- Ego nondum finem feceram loquendi, & ecce Rebecca egreſſa eſt cum hydria ſuper humerū ſuum, deſcendítq; ad fontem & hauſit : dixíq; ad eam, Propina mihi parum aquæ ex hydria tua. Quæ feſtinans depoſuit hydriam ſuam à ſe, & dixit mihi, Bibe, imò etiam camelis tuis potum præbebo. Bibi ergò & camelis etiam meis potum dedi. Et interrogans eam, dixi ei , Cujus filia es tu ? Reſpondit, Filia Bathuelis ego ſum, filii Nahor quem genuit ei Melcha : tum poſui armillas in manibus ejus & inaures in auribus illius. Et genuflectens adoravi Dñm & benedixi Domino Deo domini mei Abrahæ, qui duxerat me itinere recto ād domum fratris domini mei, ut caperem filiam fratris dñi mei filio ipſius. Jam verò ſi utimini beneficio & juſtitia cum domino meo, indicate mihi : ſin minùs, ſignificate mihi , ut vertam me ad dexteram vel ad ſiniſtram. Reſponderunt Laban & Bathuel,ac dixerunt, A Domino egreſſus eſt ſermo : non poſſumus dicere tibi bonum aut malum· En Rebecca coram te eſt, duc & vade, ſitq; uxor filio domini tui prout dixit Dñs. Ut autem audivit ſervus Abrahæ verba illorum, procubuit ſuper terram coram Dño. Et prolatis ſerv^o vaſis aureis & vaſis argenteis,ac veſtibus,dedit ea Rebeccæ ,& munera dedit fratribus ejus,& matri illius. Comederunt ergo & biberunt, ipſe & viri qui cum eo erant,ac pernoctarunt: ſurgenſq; diluculò dixit illis, Dimittite me,ut vadā ad dominum meum. Dixerunt ad eum fratres ejus & mater ipſius, maneat puella nobiſcum menſe dierum, ac tunc abibit.

MS.A.(ι)ἐπὶ τῆ πηγὴν(κ)πόλεως ἐξελεύσον) ὑδρεύσασθαι ὕδωρ. (λ)Πόσ-
σόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆ ὑδρίας σε,Καὶ εἶπη μοι,Πίε σὺ,καὶ τῆ(μ) καμήλους μ
ἐπόποσιν. (ν) Τίνος θυγάτηρ εἶ ; (ξ) εἰμι ἐγὼ ὑῖὸς Ναχὼρ, (ο) ψέλια ἐπὶ τὰ
(π) κυρίῳ · (ρ)ἐυώδωσέν μοι(σ)μᾶ, ἀπαγγείλατ)(τ)ἢ εἰς δεξιτερὰν. (υ)τὸ πρᾶ
γμα (φ) δυνησόμεθα ὔν σοι ἀντλῆσαι κακὸν καλῷ. (χ) ῥημάτων τῦτων,
(ψ)κυρίῳ. (ω)ἔδωκεν Ῥεβέκκα. (α)ἔπον ἀυτὸς (β)ἀναστὰς πρωῒ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ecce ego ſto ad puteum aquarum,& puella quæ egredietur hauſtura aquas, & dixero ei; Propina mihi pauculum aquæ ex hydria tua,dixerítq; mihi,Et tu bibe,& etiam camelis tuis hauriam,ipſa eſt uxor quam præparavit Dñs filio dñi mei- Ego nondum finem feceram loquendi, & ecce Rebecca egreſſa eſt cum hydria ſuper humerū ſuum, deſcendítq; ad fontem & hauſit : dixíq; ad eam, Propina mihi parum aquæ ex hydria tua. Quæ feſtinans depoſuit hydriam ſuam à ſe, & dixit mihi, Bibe, imò etiam camelis tuis potum præbebo. Bibi ergò & camelis etiam meis potum dedi. Et interrogans eam, dixi ei , Cujus filia es tu ? Reſpondit, Filia Bathuelis ego ſum, filii Nahor quem genuit ei Melcha : tum poſui armillas in manibus ejus & inaures in auribus illius. Et genuflectens adoravi Dñm & benedixi Domino Deo domini mei Abrahæ, qui duxerat me itinere recto ād domum fratris domini mei, ut caperem filiam fratris dñi mei filio ipſius. Jam verò ſi utimini beneficio & juſtitia cum domino meo, indicate mihi : ſin minùs, ſignificate mihi , ut vertam me ad dexteram vel ad ſiniſtram. Reſponderunt Laban & Bathuel,ac dixerunt, A Domino egreſſus eſt ſermo : non poſſumus dicere tibi bonum aut malum· En Rebecca coram te eſt, duc & vade, ſitq; uxor filio domini tui prout dixit Dñs. Ut autem audivit ſervus Abrahæ verba illorum, procubuit ſuper terram coram Dño. Et prolatis ſerv^o vaſis aureis & vaſis argenteis,ac veſtibus,dedit ea Rebeccæ ,& munera dedit fratribus ejus,& matri illius. Comederunt ergo & biberunt, ipſe & viri qui cum eo erant,ac pernoctarunt: ſurgenſq; diluculò dixit illis, Dimittite me,ut vadā ad dominum meum. Dixerunt ad eum fratres ejus & mater ipſius, maneat puella nobiſcum menſe dierum, ac tunc abibit.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

43 הָא אֲנָא קָאֵם עַל עֵינָא דְמַיָא וְתֶהֵי
עוּלֶמְתָא דְתִפּוֹק לְמִסְלֵי וְאֵימַר לַהּ
אַשְׁקִינִי כַּס זְעִיר מַיָא מִקּוּלְחָךְ׃
44 וְתֵימַר לִי אַף אַת אַשְׁתְּ וְאַף לִגְמַלָךְ
אֲמַלֵי הֵיא אִתְתָא דְזַמִין יְיָ לִבְרָ־
45 דְרִבּוֹנִי׃ אֲנָא עַד לָא שֵׁיצֵיתִי לְמַלָּלָא
עִם לִבִּי וְהָא רִבְקָה נַפְקַת וְקוּלְחַהּ
עַל כַּתְפַּהּ וּנְחַתַת לְעֵינָא וּמְלַת
46 וְאָמְרִית לַהּ אַשְׁקִינִי כָּעַן׃ וְאוֹחֵיאַת
וְאַחַתַת קוּלְחַהּ מִנַּהּ וְאָמְרַת אַשְׁתְּ
47 וְאַף לִגְמַלָךְ אַשְׁקֵי וְשַׁתִּיתִי וְאַף
גְמַלַיָא אַשְׁקֵיאַת׃ וּשְׁאֲלֵירַ יְתַהּ
וְאָמְרִית בַּת מַן אַתְּ וְאָמְרַת בַּרַ־
בְּתוּאֵל בַּר נָחוֹר דְיָלְדַת לֵיהּ
מִלְכָּה וְשַׁוִיתִי קְדָשָׁא עַל אַפַּהּ
48 וְשֵׁירַיָא עַל יְדָהִי׃ וְכַרְעִית וְסַגֵדִית
קֳדָם יְיָ וּבָרֵכִית יָתַ יְיָ אֱלָהָא דְרִבּוֹנִי
אַבְרָהָם דִי דַבְּרַנִי בְּאוֹרַח קְשׁוֹט
לְמִסַּב יָת בַּת אֲחוּהִי דְרִבּוֹנִי
49 לִבְרֵיהּ׃ וּכְעַן אִם אִיתֵיכוֹן עָבְדִין
טִיבוּ וְקִשׁוֹט עִם רִבּוֹנִי חַוּוּ לִי וְאִם־
לָא חַוּוּ לִי וְאֶתְפְּנֵי עַל יַמִינָא אוֹ עַל־
50 שְׂמָאלָא׃ וַאֲתֵיב לָבָן וּבְתוּאֵל
וְאָמְרוּ מִן קֳדָם יְיָ נְפַק פִּתְגָמָא לֵית
אֲנַחְנָ יְכְלִין לְמִמְלָא עִמָךְ בִּישָׁא אוֹ טָב
51 הָא רִבְקָה קֳדָמָךְ דְבַר וְאִיזֵיל וּתְהֵי
52 אִתְתָא לְבַר רִבּוֹנָךְ כְּמָא דְמַלֵיל יְיָ׃
וַהֲוָה כַּד שְׁמַע עַבְדָא דְאַבְרָהָם יָת
53 פִּתְגָמֵיהוֹן וְסָגִיד עַל אַרְעָא קֳדָם יְיָ׃
וְאַפֵּיק עַבְדָא מָנִין דְכַסַף וּמָנִין
דְדָהַב וּלְבוּשִׁין וִיהַב לְרִבְקָה
וּמָגַדְנִין יְהַב לְאָחוּהָא וּלְאִמַהּ׃
54 וְאָכְלוּ וּשְׁתָאוּ הוּא וּגְבָרַיָא דְעִמֵיהּ
55 וּבִיתוּ וְקָמוּ בְצַפְרָא וְאָמַר שַׁלְחוּנִי
לְוָת רִבּוֹנִי׃ וַאֲמַר אֲחוּהָא וְאִמַהּ
תֵּיתֵיב עוּלֶמְתָא עִמָנָא יַרְחִין בְּתַר־דֵין תֵּיזֵיל׃
אוֹ עַסְרָא יַרְחִין בְּתַר־דֵין תֵּיזֵיל׃

Ecce ego sto juxta fõté aquæ & erit puella quæ egressa fuerit ad hauriendũ; & dixero ei, Da mihi obsecro paululũ aquæ ad bibendũ, de hydria tuâ. Et dixerit mihi, Tu quoq; bibe, & etiã camelis tuis hauriã: ipsa est mulier, quã præparavit Dñs filio dñi mei. Antequàm *ego* cessarẽ loqui cum corde meo; ecce Rebecca egrediebatur, & hydria sua super humerũ ejus erat; descenditq; ad fontẽ, & implevit illã: & dixi ei, Da mihi bibere obsecro. Et festinavit, & deposuit hydriã suã *à* se; & dixit Bibe; & etiã camelis tuis potũ dabo: & bibi; camelos quoq; adaquavit. Et interrogavi eã, & dixi, Cujus filia es tu? & ait; Filia Bathuelis, filii Nachor, quẽ peperit ei Melcha: & posui inaurẽ sup facié ejus, & armillas super manus ejus. Et flexi genua & adoravi coram Dño: & benedixi Dño Deo dñi mei Abrahã, qui duxit me in viã rectã, ut acciperẽ filiã fratris dñi mei filio suo. Et nunc si vos facitis misericordiã & veritatẽ cũ dño meo, annunciate mihi: si autẽ non, indicate mihi; & divertã ad dexterã, aut ad finistrã. Respõditq; Labã & Bathuel, & dixerũt; A facie Dñi egressus est sermo: nõ possumus nos loqui tecũ malũ aut bonũ. Ecce Rebecca corã te est, tolle eam & vade: & sit uxor filio dñi tui, sicut locutus est Dñs. Et factũ est cùm audisset servus Abrahæ verba eorũ: adoravit in terrã corã Dño. Et protulit servus vasa argentea & vasa aurea, & vestes, & dedit Rebeccæ: et munera dedit fratri ejus et matri. Et comederũt et biberũt, ille et viri qui erãt cũ eo, et dormierũt: et surrexerũt mane; et dixit, Mittite me ad dominũ meũ. Et dixit frater ejus et mater; Maneat puella nobiscum aliquo tempore, aut decem mensibus: et postea ibit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

43 * אֲנִי נִצָּב עַל עֵין הַמָּיִם וְהָיָה הָעַלְמָה הַיֹּצֵאת לִשְׁאֹב וְאָמַרְתִּי אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא
מְעַט מַיִם מִכַּדֵּךְ׃
44 וְאָמְרָה אֵלַי גַּם אַתָּה שְׁתֵה וְגַם לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב אֵשֶׁת הִוא אֲשֶׁר הוֹכִיחַ יְיָ
לְבֶן אֲדוֹנִי׃ * אֲנִי טֶרֶם אֲכַלֶּה לְדַבֵּר עַל לִבִּי וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת וְכַדָּהּ עַל שִׁכְמָהּ
45 וַתֵּרֶד הָעָיְנָה וַתִּשְׁאָב וָאֹמַר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא׃ * וַתְּמַהֵר וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ מֵעָלֶיהָ
וַתֹּאמֶר שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה וָאֶשְׁתְּ וָאַשְׁקְ גַּם גְּמַלָּיו׃ וָאֶשְׁאַל אֹתָהּ וָאֹמַר
47 בַּת מִי אַתְּ וַתֹּאמֶר בַּת בְּתוּאֵל בֶּן נָחוֹר אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ מִלְכָּה וָאָשִׂם הַנֶּזֶם עַל
48 אַפָּהּ וְהַצְּמִידִים עַל יָדֶיהָ׃ * וָאֶקֹּד וָאֶשְׁתַּחוּ לַיְיָ וָאֲבָרֵךְ אֶת יְיָ אֱלֹהֵי אֲדוֹנִי
אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִדְרִיכַנִי בְּאֹרַח אֱמֶת לָקַחַת אֶת בַּת אֲחִי אֲדוֹנִי לִבְנוֹ׃
49 וְעַתָּה אִם יֶשְׁכֶם עֹשִׂים חֶסֶד וֶאֱמֶת עִם אֲדוֹנִי הַגִּידוּ לִי וְאִם לֹא הַגִּידוּ לִי
וְאֶפְנֶה עַל יָמִין אוֹ עַל שְׂמֹאל׃
50 וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מֵיְיָ יָצָא הַדָּבָר לֹא נוּכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ רַע אוֹ טוֹב׃
51 הִנֵּה רִבְקָה לְפָנֶיךָ קַח וָלֵךְ וּתְהִי אִשָּׁה לְבֶן אֲדוֹנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ׃
52 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת דִּבְרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה לַיְיָ׃
53 וַיֹּצֵא הָעֶבֶד כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֵּן לְרִבְקָה וּמִגְדָּנוֹת נָתַן לְאָחִיהָ
54 וּלְאִמָּהּ׃ וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עִמּוֹ וַיָּלִינוּ וַיָּקוּמוּ בַבֹּקֶר
55 וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֻנִי לַאדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר אָחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב הַנַּעֲרָ אִתָּנוּ יָמִים אוֹ עָשׂוֹר
אַחַר תֵּלֵךְ׃

VERSIO SAMARITANA.

43 * אֲנִי נִצָּב עַל עֵין הַמָּיִם וְהָיָה הָעַלְמָה הַיֹּצֵאת לִשְׁאֹב וְאָמַרְתִּי אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא
מְעַט מַיִם מִכַּדֵּךְ׃
44 וְאָמְרָה אֵלַי גַּם אַתָּה שְׁתֵה וְגַם לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב אֵשֶׁת הִוא אֲשֶׁר הוֹכִיחַ יְיָ
לְבֶן אֲדוֹנִי׃ * אֲנִי טֶרֶם אֲכַלֶּה לְדַבֵּר עַל לִבִּי וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת וְכַדָּהּ עַל שִׁכְמָהּ
45 וַתֵּרֶד הָעָיְנָה וַתִּשְׁאָב וָאֹמַר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא׃ * וַתְּמַהֵר וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ מֵעָלֶיהָ
וַתֹּאמֶר שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה וָאֶשְׁתְּ וָאַשְׁקְ גַּם גְּמַלָּיו׃ וָאֶשְׁאַל אֹתָהּ וָאֹמַר
47 בַּת מִי אַתְּ וַתֹּאמֶר בַּת בְּתוּאֵל בֶּן נָחוֹר אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ מִלְכָּה וָאָשִׂם הַנֶּזֶם עַל
48 אַפָּהּ וְהַצְּמִידִים עַל יָדֶיהָ׃ * וָאֶקֹּד וָאֶשְׁתַּחוּ לַיְיָ וָאֲבָרֵךְ אֶת יְיָ אֱלֹהֵי אֲדוֹנִי
אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִדְרִיכַנִי בְּאֹרַח אֱמֶת לָקַחַת אֶת בַּת אֲחִי אֲדוֹנִי לִבְנוֹ׃
49 וְעַתָּה אִם יֶשְׁכֶם עֹשִׂים חֶסֶד וֶאֱמֶת עִם אֲדוֹנִי הַגִּידוּ לִי וְאִם לֹא הַגִּידוּ לִי
וְאֶפְנֶה עַל יָמִין אוֹ עַל שְׂמֹאל׃
50 וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מֵיְיָ יָצָא הַדָּבָר לֹא נוּכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ רַע אוֹ טוֹב׃
51 הִנֵּה רִבְקָה לְפָנֶיךָ קַח וָלֵךְ וּתְהִי אִשָּׁה לְבֶן אֲדוֹנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ׃
52 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת דִּבְרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה לַיְיָ׃
53 וַיֹּצֵא הָעֶבֶד כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֵּן לְרִבְקָה וּמִגְדָּנוֹת נָתַן לְאָחִיהָ
54 וּלְאִמָּהּ׃ וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עִמּוֹ וַיָּלִינוּ וַיָּקוּמוּ בַבֹּקֶר
55 וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֻנִי לַאדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר אָחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב הַנַּעֲרָ אִתָּנוּ יָמִים אוֹ עָשׂוֹר
אַחַר תֵּלֵךְ׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Ecce ego sto super font*m aquarum, fiat ut puella quæ egredietur ad hauriendũ, cuique dixero, Propina mihi, quæso, parũ aquæ de hydria tua; Et dixerit mihi, Etiam tu bibe, atq; etiam camelis tuis hauriã, hæc sit mulier quã (e)demonstrat Dominus filio domini mei. Antequã ego finissem loqui in corde meo; et ecce Rebecca egressa est cum hydria super humerũ ejus, et descendit ad sontẽ, et hausit. Dixiq; ad eam, Propina mihi, quæso, parũ aquæ de hydria tua. Festinavit verò, et deposuit hydriã suam à se, et dixit, Bibe; atq; etiã camelos tuos potabo. Bibi autẽ, atq; etiã camelos illa potavit. Et interrogavi eã, et dixi, Filia cujus es tu? quæ respondit, Filia sum Bathuel filii Nachor quem peperit ei Melcha: tunc posui monile super faciem ejus, et armillas super manus ejus. Tum inclinavi me, et adoravi dominũ, & benedixi dominũ Deũ domini mei Abrahã, qui duxit me per viã veritatis, ut acciperẽ filiã fratris domini mei filio suo. Nunc autẽ si facitis (f) misericordiã et veritatẽ cum domino meo, indicate mihi; quòd si non, indicate mihi, ut vertar ad dexterã aut ad sinistram. Et respondérunt Labã et Bathuel, et dixerunt: A Domino egressũ est verbũ istud, non possumus dicere tibi neque malum, neque bonũ. Ecce Rebecca in conspectu tuo: assume illam, et vade, sitq; uxor filii domini tui, sicut locutus est Dominus. Ut autẽ audivit servus Abrahæ verba eorũ, prostravit se in terrã coram Domino. Et eduxit servus ille vasa argentea, et vasa auri, et vestes, deditq; Rebeccæ, res quoq; pretiosas dedit fratribus et matri ejus. Postèà manducavérunt et bibérunt ipse, et viri qui erant cum eo, et pernoctárunt; surrexerunt q; mane, et dixit, Dimittite me ad dominũ meũ. Dixerunt verò frater ejus et mater ejus, Maneat puella nobiscum dies aut mensem, et postèà exibis.

VER. SAM. (e) aptavit (f) bonitatem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 * هُوَذَا أَنَا وَاقِفٌ عَلَى عَيْنِ الْمَاءِ فَالْجَارِيَةُ الَّتِي تَخْرُجُ لِتَسْتَقِيَ الْمَاءَ فَأَقُولُ لَهَا اسْقِينِي قَلِيلَ مَاءٍ
44 مِنْ جَرَّتِكِ * فَتَقُولُ لِي اشْرَبْ أَنْتَ وَأَيْضًا أَنَا أَسْقِي جِمَالَكَ * هِيَ الْمَرْأَةُ الَّتِي وَفَّقَهَا اللهُ لِابْنِ مَوْلَايَ
45 * أَنَا قَبْلَ أَنْ أَفْرُغَ مِنَ الْكَلَامِ فِي نَفْسِي فَإِذَا بِرِفْقَةٍ خَارِجَةٌ وَجَرَّتُهَا عَلَى كَتِفِهَا * فَنَزَلَتْ إِلَى الْعَيْنِ
46 وَاسْتَقَتْ فَقُلْتُ لَهَا اسْقِينِي * فَأَسْرَعَتْ وَأَنْزَلَتْ جَرَّتَهَا عَنْهَا وَقَالَتِ اشْرَبْ حَتَّى اسْقِيَ جِمَالَكَ فَشَرِبْتُ
47 وَسَقَتِ الْجِمَالَ * ثُمَّ سَأَلْتُهَا فَقُلْتُ بِنْتُ مَنْ أَنْتِ * فَقَالَتْ بِنْتُ بَتُوئِيلَ ابْنِ نَاحُورَ الَّذِي وَلَدَتْهُ
48 لَهُ مِلْكَا * فَصَيَّرْتُ السِّنْفَ عَلَى أَنْفِهَا وَالْأَسْوَارَيْنِ عَلَى يَدَيْهَا * وَخَرَرْتُ وَسَجَدْتُ لِلهِ وَبَارَكْتُ لِلهِ إِلٰهَ
49 مَوْلَايَ إِبْرَاهِيمَ الَّذِي صَيَّرَنِي فِي طَرِيقِ حَقٍّ لِأَخُذَ ابْنَةَ أَخِي مَوْلَايَ لِابْنِهِ * وَالْآنَ إِنْ كُنْتُمْ
صَانِعِينَ فَضْلًا وَإِحْسَانًا مَعَ مَوْلَايَ فَأَخْبِرُونِي بِذٰلِكَ * وَإِلَّا فَأَخْبِرُونِي حَتَّى أَلْتَفِتَ يَمِينًا أَوْ يَسَارًا *
50 * فَأَجَابَ لَابَانُ وَبَتُوئِيلُ وَقَالَا * مِنْ عِنْدِ اللهِ خَرَجَ هٰذَا الْأَمْرُ * مَا نَطِيقُ نُكَلِّمُكَ فِيهِ بِسُوءٍ وَلَا
51 بِخَيْرٍ * هُوَذَا رِبْقَا بَيْنَ يَدَيْكَ خُذْهَا وَامْضِ فَتَكُونَ امْرَأَةً لِابْنِ مَوْلَاكَ كَمَا وَفَّقَ اللهُ * فَلَمَّا سَمِعَ
52 عَبْدُ إِبْرَاهِيمَ كَلَامَهُمْ سَجَدَ عَلَى الْأَرْضِ لِلهِ * وَأَخْرَجَ الْعَبْدُ آنِيَةَ فِضَّةٍ وَآنِيَةَ ذَهَبٍ وَثِيَابًا فَأَعْطَاهَا
53 رِبْقَا * وَطَرَائِفَ أَعْطَاهَا أَخَاهَا وَأُمَّهَا * وَأَكَلُوا وَشَرِبُوا هُوَ وَالْقَوْمُ الَّذِينَ مَعَهُ وَبَاتُوا * فَلَمَّا قَامُوا
54 بِالْغَدَاةِ قَالَ أَطْلِقُونِي إِلَى مَوْلَايَ * وَقَالَ أَخُوهَا وَأُمُّهَا تَقِيمُ الْجَارِيَةُ مَعَنَا حَوْلًا أَوْ عَشْرَ أَشْهُرٍ وَبَعْدَ
55 ذٰلِكَ تَمْضِي *

Ecce ego sto ad fontem aquæ: ergo puella quæ exierit ad hauriendam aquam, et dixero ei, Da mihi bibere parum aquæ ex hydria tua: Et dixerit mihi: Bibe tu, et ego etiam potabo camelos tuos, ipsa erit mulier quam paravit Deus filio domini mei. Antequam ego expleßem sermonem in meipso, ecce Rebecca exiens, et habens hydriam suam super humerum suum, descendítq; ad fontem, et hausit aquam. Dixique ei: Præbe mihi potum. Et acceleravit, ac deposuit hydriam suam de se, et dixit: Bibe, donec potem camelos tuos; bibíq; et potavit camelos. Deinde scisciatus sum ab ea, et dixi; Cujusnam filia tu es? Ait, Filia Bathuail filii Nabor, quem peperit ei Malcha; imposuitq; inaurem naso ejus, et duo monilia in manibus ejus. Et procidi, adoravíq; Deũ, et laudavi Deum, Deũ domini mei Ebrahim, qui duxerat me per viam veritatis, ut sumerẽ filiam fratris domini mei filio suo. Et nunc si facitis gratiam & beneficium erga dominum meum, indicate mihi id: sin autem, pergam dextrorsum, aut sinistrorsum. Responderunt ei Laban et Bathuil, et dixerunt: A Deo exivit hæc res, non possumus loqui tecũ de ea in malum nec in bonũ. Ecce Rebecca corã te est, accipe eam et vade, et sit uxor filio domini tui, sicuti disposuit Deus. Cùm autem audivißet servus Ebrahim sermonem eorum, adoravit super terrã Deum. Et eduxit servus vasa argenti, & vasa auri, et vestes, dedíq; ea Rebeccæ: et venusta munuscula dedit fratri ejus, matriq; illius. Et comedérunt et bibérunt ipse et turba quæ erat secum, et dormiérunt. Cumq; surrexißent manè, dixit: Dimittite me ad dominum meum. Et ait frater ejus, et mater ejus: Maneat puella nobiscum annum vel decem menßes, & postèà abibit.

ספר בראשית : כה

.meam viam ſecundavit Dñs & .me retardetis Ne :eos ad dixit Et
56 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל־תְּאַחֲרוּ אֹתִי וַיהוָה הִצְלִיחַ דַּרְכִּי
.puellam Vocemus :dixerunt Et .meum dñm ad ibo & .me dimittite
שַׁלְּחוּנִי וְאֵלְכָה׃ לַאדֹנִי׃ 57 וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לַנַּעֲרָ
: eam ad dixerunt & .Ribcah vocaverunt Et .ejus os interrogemus &
וְנִשְׁאֲלָה אֶת־פִּיהָ׃ 58 וַיִּקְרְאוּ לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ
Ribcah dimiſerunt Et .Ibo :dixit Et .Viſto viro cum ibis Nũquid
הֲתֵלְכִי עִם־הָאִישׁ הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלֵךְ׃ 59 וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־רִבְקָה
.ejus viros & ,Abraham ſervum & ,ejus nutricem &,ſuam ſororem
אֲחֹתָם וְאֶת־מֵנִקְתָּהּ וְאֶת־עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו׃
mille in ſis tu ,noſtra Soror :ei dixerunt & ,Ribcah benedixerunt Et
60 וַיְבָרְכוּ אֶת־רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אֲחֹתֵנוּ אַתְּ הֱיִי לְאַלְפֵי
ſurrexit Et .ipſum odientium portam tuum ſemen hæreditet &:milliũ decem
רְבָבָה וְיִרַשׁ זַרְעֵךְ אֶת שַׁעַר שֹׂנְאָיו׃ 61 וַתָּקָם
iverunt & ,camelos ſuper equitaverunt & ,ejus puellæ & ,Ribcah
רִבְקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל־הַגְּמַלִּים וַתֵּלַכְנָה
Iſchac Et .abiit & ,Ribcah ſervus tulit Et .virum poſt
אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת־רִבְקָה וַיֵּלֶךְ׃ 62 וְיִצְחָק
.meridiei terrã in ſedens ipſe Et .roi lachai Beer veniendo à veniebat
בָּא מִבּוֹא בְאֵר לַחַי רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב׃
elevavit &:veſperã reſpiciendũ ad ,agro in meditandũ ad Iſchac erat egreſſus Et
63 וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב וַיִּשָּׂא
Ribcah elevavit Et .venientes cameli ecce & ,vidit &,ſuos oculos
עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה גְמַלִּים בָּאִים׃ 64 וַתִּשָּׂא רִבְקָה
dixit Et .camelo deſuper cecidit & ,Iſchac vidit & ,ſuos oculos
אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת־יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמָל׃ 65 וַתֹּאמֶר
?noſtrũ occurſum in agro in ambulans ,iſte vir Quis :ſervum ad
אֶל־הָעֶבֶד מִי־הָאִישׁ הַלָּזֶה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרָאתֵנוּ
.ſe operuit & velamentum accepit & .meus dñs Ipſe : ſervus dixit Et
וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנִי וַתִּקַּח הַצָּעִיף וַתִּתְכַּס׃
.fecerat quæ verba omnia Iſchac ipſi ſervus narravit Et
66 וַיְסַפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֶת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה׃
accepit & ,ſuæ matris Sarah tabernaculum in Iſchac eam introduxit Et
67 וַיְבִאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח
Iſchac ſe eſt cõſolatus &:eã dilexit &,uxorem in ei fuit & ,Ribcah
אֶת־רִבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּאֱהָבֶהָ וַיִּנָּחֶם יִצְחָק
.ſuam matrem poſt
אַחֲרֵי אִמּוֹ׃

CAP. XXV. כה

.peperit Et .Cheturah ejus nomen & ,uxorem accepit & Abrahã addidit Et
1 וַיֹּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה׃ 2 וַתֵּלֶד
,Isbac & ,Midian & ,Medan & ,Jochſan & ,Zimran ei
לוֹ אֶת־זִמְרָן וְאֶת־יָקְשָׁן וְאֶת־מְדָן וְאֶת־מִדְיָן וְאֶת־יִשְׁבָּק
fuerãt Dedan filii &.Dedan & ,Seba genuit Jochſan Et Suah &
וְאֶת־שׁוּחַ׃ וְיָקְשָׁן יָלַד אֶת־שְׁבָא וְאֶת־דְּדָן וּבְנֵי דְדָן הָיוּ
,Hepher &,Hephah,Midian,filii Et.Leummim &,Lethuſim & ,Aſſurim
3 אַשּׁוּרִם וְלְטוּשִׁם וּלְאֻמִּים׃ וּבְנֵי מִדְיָן עֵיפָה וְעֵפֶר
.Cheturah filii iſti omnes :Eldahah & ,Abidah & ,Chanoch &
4 וַחֲנֹךְ וַאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי קְטוּרָה׃

Verſio VULG. LAT.

56 Nolite,ait,me retinere, quia Domin' direxit viam meam: dimittite me, ut pergam ad dominum meũ. Et dixerunt, Vocemus puellam,& quæramus ipſius voluntatẽ.Cúmq; vocata veniſſet,ſciſcitati ſũt; Vis ire cũ homine iſto? Quæ
59 ait, Vadam.Dimiſerunt ergò eam,&nutricẽ illi⁹,ſervúmq; Abraham, & comites ejus;
60 Imprecantes proſpera ſorori ſuæ,atq; dicentes; Soror noſtra es:creſcas in mille millia; & poſſideat ſemen tuum portas inimicorum ſuorum. Igitur Rebecca & puellæ illius,
61 aſcenſis camelis , ſecutæ ſunt virũ : qui feſtinus revertebatur ad dominum ſuum. Eo autem tempore deambulabat Iſaac per viam quæ ducit ad puteum,cujus nomen eſt,Viventis & Videntis:habitabat
62 enim in terra auſtrali. Et egreſſus fuerat ad meditandũ in agro, inclinatâ jam die: cúmq; elevâſſet oculos, vidit camelos venientes procul.
63 Rebecca quoq;, conſpecto Iſaac,deſcendit de camelo.Et
64 ait ad puerũ,Quis eſt ille homo,qui venit per agrũ in occurſũ nobis? Dixitq; ei, Ipſe eſt dñs meus. At illa tollens
65 citò pallium,operuit ſe.Serv⁹ autẽ cuncta quæ geſſerat,narravit Iſaac.Qui introduxit eam in tabernaculũ Saræ matris ſuæ, & accepit eã uxorẽ: & in tantũ dilexit eã,ut dolorem,qui ex morte matris ejus acciderat, temperaret.

CAP. XXV.

1 ABraham verò aliã duxit
2 uxorẽ, nomine Cetură. Quæ peperit ei,Zamran & Jeclan, & Madan,& Madian, & Jeſ-
3 boc,& Sue.Jecſan quoq; genuit Saba,& Dadã. Filii Dadã fuerunt, Aſſurim,& Latuſim,& Loomim. At verò ex
4 Madian ortus eſt Epha,& Opher,& Henoch.& Abida,& Eldaa:omnes hi filii Ceturæ.

Verſio GRÆCA Cum Tranſlatione LATINA. LXX. Interp.

56 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸς, Μὴ κατέχετέ με· καὶ κύριος εὐώδωσε τὴν ὁδόν(γ) μου ἐν ἐμοί· ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν
57 μου. Οἱ δὲ εἶπαν, Καλέσωμεν τὴν παῖδα, καὶ
58 (δ)ἐρωτήσωμεν τὸ στόμα αὐτῆς. Καὶ (ε)ἐκάλεσαν τὴν Ῥεβέκκαν, καὶ εἶπαν αὐτῇ, Πορεύσῃ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἡ δὲ εἶπε, Πορεύσομαι. Καὶ ἐξέπεμψαν Ῥεβέκκαν τὴν
59 ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς, καὶ τὸν (ζ)παῖδα τοῦ Ἀβραὰμ, καὶ τοὺς μετ'
60 αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησε (η)Ῥεβέκκαν, καὶ εἶπαν αὐτῇ, Ἀδελφὴ ἡμῶν εἶ· γίνου εἰς χιλιάδας μυριάδων, καὶ κληρονομησάτω τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων.
61 Ἀναστᾶσα δὲ Ῥεβέκκα καὶ αἱ ἄρξαι αὐτῆς, ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς καμήλους, καὶ ἐπορεύθησαν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἀνέμαξεν ὁ παῖς τὸν
62 Ῥεβέκκαν, ἀπῆλθεν. Ἰσαὰκ δὲ (θ)διεπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ τὸ φρέαρ τῆς ὁράσεως· αὐτὸς δὲ κατῴκει ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς
63 λίβα. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰσαὰκ ἀδολεσχῆσαι εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς δείλης· καὶ ἀναβλέψας τοῖς (ι) ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, εἶδε καμήλους ἐρχομένας. Καὶ ἀναβλέψασα Ῥεβέκκα τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἶδε τὸν Ἰσαάκ· καὶ
65 κατεπάδησεν ἀπὸ τῆς καμήλου. Καὶ εἶπε τῷ παιδὶ, Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ πορευόμενος ἐν τῷ πεδίῳ εἰς συνάντησιν ἡμῖν; εἶπε δὲ ὁ παῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κύριός μου. ἡ δὲ λαβοῦσα τὸ περισσὸν, ἐπεβάλετο.
66 Καὶ διηγήσατο ὁ παῖς τῷ Ἰσαὰκ πάντα
67 τὰ ῥήματα, ἃ ἐποίησεν. Εἰσῆλθε δὲ Ἰσαὰκ εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔλαβε τὴν Ῥεβέκκαν, καὶ ἐγένετο αὐτῷ γυνή· καὶ ἠγάπησεν αὐτήν. καὶ παρεκλήθη Ἰσαὰκ περὶ Σάρρας τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

MS.A. (γ) μου· ἐκπέμψατε (δ) ἐπερωτήσωμεν (ε)ἐκάλεσαν Ῥεβέκκαν, (ζ) παῖδα τῆς Ἀβραάμ, (η) Ῥεβέκκα (θ) ἐπορεύετο (ι)ὀφθαλμοῖς, εἶδεν

ΚΕΦ. κε'.

1 Προσθέμενος δὲ Ἀβραὰμ, ἔλαβε γυ-
2 ναῖκα, ᾗ ὄνομα Χεττούρα. Ἔτεκε δὲ αὐτῷ (α)Ζομβρᾶν, καὶ τὸν Ἰεζὰν, καὶ τὸν Μαδὰν, καὶ Μαδιὰμ, καὶ (β)Ἰεσβὼκ, καὶ τὸν
3 (γ)Σουέ. Ἰεζὰν δὲ ἐγέννησε (δ)Σαβὰ, καὶ Δεδάν. Υἱοὶ δὲ Δεδὰν Ἀσσυριεὶμ, καὶ
4 Λατουσιεὶμ, καὶ Λαωμεὶμ. Υἱοὶ δὲ Μαδιὰμ Γεφὰς, καὶ Ἀφεὶρ, καὶ Ἐνὼχ, καὶ (ε) Ἀβειδὰ, καὶ Ἐλδαγά. πάντες οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Χεττούρας.

MS.A. (α)Ζεμβρᾶν,(β)Ἰεσβὼκ,(γ) Σουέ. (δ)Σαβὰν,καὶ τὸν Θαιμὰν, καὶ τὸν Δαιδὰν. Υἱοὶ δὲ Δαιδὰν ἐγένοντο Ῥασουὶλ,καὶ Ναβδιὴλ, καὶ Ἀσσυριεὶμ,καὶ (ε) Ἀβειδὰ καὶ Θεργαί. οὗτοι πάντες

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ait illis, Ne me remoremini, cùm Dñs fortunaverit viam meam,dimittite me ut vadã 56
ad dñm meum. Et dixerunt, Vocemus pu- 57
ellam, & interrogemus ex ore ejus. Advo- 58
cârunt ergò Rebeccã, & dixerunt ei, Ibisne
cum viro iſto? Reſpondit, Ibo. Dimiſerunt 59
itaque Rebeccam ſororem ſuam, & nutri-
cem illius,& ſervum Abrahæ,& viros ejus.
Benedixerúntq; Rebeccæ ſorori ſuæ, dixe- 60
rúntq; ad eam,Soror noſtra es,eſto in mille
& in decem millia,& poſſideat ſemen tuum
terras inimicorum ſuorum. Surrexit ergò 61
Rebecca & puellæ ejus,& inſidentes came-
lis abierunt poſt virum. Abduxítque ſervus
Rebeccam,& profectus eſt.Iſahac verò ve- 62
niens veniebat ex puteo,Vivens vidit me:
ſiquidem habitabat in terra Auſtrali. Et e- 63
greſſus Iſahac ad deambulandum in agro
tempore veſpertino, levavit oculos ſuos ac
vidit,& ecce camelos venientes. Et ſubla- 64
tis Rebecca oculis ſuis, vidit Iſahacum, &
inclinavit ſe ſuper camelum : Dixítque ad 65
ſervum, Quis eſt vir iſte qui venit per agrũ
in occurſum noſtrum ? Ait ſervus, Eſt dñs
meus : at illa ſumens peplum,operuit ſe. Et 66
narravit ſervus Iſahaco omnes ſermones
quos ipſa fecerat. Et introduxit eam Iſahac 67
in tabernaculum Saræ matris ſuæ, & duxit
Rebeccam,& facta eſt ipſi uxor, & dilexit
eam:et conſolat⁹ eſt Iſahac poſt matrẽ ſuã.

CAP. XXV.

1 Rurſus autem Abraham duxit uxorem, 1
cui nomen Kentura. Quæ peperit illi Zam- 2
ran, & Jacſan,& Madan, & Median, & Aſ-
bac, & Suah. Jacſan verò genuit Seba, et 3
Daran. Porrò filii Daran fuerunt Aſudim,
et Lotſim, et Omim. Filii verò Median, 4
Epha, et Hophar, et Henoch, Abida, et El-
daa. Omnes iſti ſunt filii Kenturæ.

PARAPH CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

56 וַאֲמַר לְהוֹן לָא תְאַחֲרוּן יָתִי יְיָ
אֲצְלַח אָרְחִי שַׁלְּחוּנִי וְאֵיזֵיל לְמָרִי:
57 וַאֲמָרוּ נִקְרֵי לְעוּלֵמְתָּא וְנִשְׁמַע מַה
58 דְּהִיא אֲמְרָה: וּקְרוֹ לְרִבְקָה וַאֲמָרוּ
לַהּ הֲתְהֲלִי עִם גַּבְרָא הָדֵין וַאֲמָרַת
59 אָזֵיל: וְשַׁלְּחוּ יָת רִבְקָה אֲחָתְהוֹן
וְיָת מֵינְקְתַּהּ וְיָת עַבְדָּא דְאַבְרָהָם
60 וְיָת גַּבְרוֹהִי: וּבָרִיכוּ יָת רִבְקָה
וַאֲמָרוּ לַהּ הֲאָחְתָּנָא אַתְּ הֲוֵית לַאֲלָפִין
61 וּלְרִבְבָן וְיֵרְתִּין בְּנָיְכִי יָת קְרִיוֵי
סְנָאֵיהוֹן: וְקָמַת רִבְקָה וְעוּלֵמְתָהָא
וּרְכִיבָא עַל גַּמְלַיָּא וְאָזְלָא בָּתַר
62 גַּבְרָא וּדְבַר עַבְדָּא יָת רִבְקָה וְאָזֵל:
וְיִצְחָק עֲל בְּמַחֲוֵהוֹי מְבֵירָא דְּלַאֲ
63 קִימָאאַתְחֵזֵי עֲלָה וְהוּא יָתִיב בְּאַרְעָא
דְּרוֹמָא: וּנְפַק יִצְחָק לְצַלָּאָה בְּחַקְלָא
לְמִפְנֵי רַמְשָׁא וּזְקַף עֵינוֹהִי וְחָזָא
64 וְהָא גַמְלַיָּא אָתְיָן: וּזְקִפַת רִבְקָה יָת
עֵינָהָא וְחָזָת יָת יִצְחָק וְאִתְרַכִּינַת
65 מֵעַל גַּמְלָא: וַאֲמָרַת לְעַבְדָּא מַן
גַּבְרָא דֵּיכִי דְּמְהַלֵּךְ בְּחַקְלָא
לְקַדְמוֹתָנָא וַאֲמַר עַבְדָּא הוּא רִבּוֹנִי
66 וּנְסִיבַת עִיפְיָא וְאִתְכַּסִיאַת: וְאִשְׁתְּעִי
67 עַבְדָּא לְיִצְחָק יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דִּי
עֲבַד: וְאַעְלָהּ יִצְחָק לְמַשְׁכְּנָא וְחָזָא
וְהָא חַקְנִין עוֹבְדֵיהּ כְּעוֹבְדֵי שָׂרָה
אִמֵּיהּ וּנְסִיב יָת רִבְקָה וְהָוַת לֵיהּ
לְאִנְתּוּ וּרְחִימַהּ וְאִתְנְחֵם יִצְחָק בָּתַר
אִמֵּיהּ: כה

1 וְאוֹסִיף אַבְרָהָם וּנְסִיב אִתְּתָא
2 וּשְׁמַהּ קְטוּרָה: וְיָלִידַת לֵיהּ יָת
זִמְרָן וְיָת יָקְשָׁן וְיָת מְדָן וְיָת מִדְיָן
3 וְיָת יִשְׁבָּק וְיָת שׁוּחַ: וְיָקְשָׁן אוֹלִיד
יָת שְׁבָא וְיָת דְּדָן וּבְנֵי דְדָן הֲווֹ
4 לְמַשְׁרְיָן וְלִשְׁכוּנִין וּלְנֻנִין: וּבְנֵי
מִדְיָן עֵיפָא וְעֵפֶר וְחָנוֹךְ וַאֲבִידָע
וְאֶלְדָּעָה כָּל אִלֵּין בְּנֵי קְטוּרָה:

Et dixit eis, Ne retineatis me: Dñs autē direxit viā meā: dimittite me, ut vadam ad dūm meum. Dixerúntq; Vocemus puellā; & audiam⁹ quid ipsa dicat. Vocaveruntq; Rebeccā, & dixerunt ei; Nunquid ibis cum viro isto? Et dixit, Vadā. Dimiseruntq; Rebeccā sororem suam, & nutricē ejus: Et servum Abrahæ, & viros ejus. Et benedixerunt Rebeccæ, atq; dixerunt ei; Soror nostra tu es in millia millium: & possideant filii tui civitates inimicorum suorum. Et surrexit Rebecca & puellæ ejus, & ascenderunt super camelos; & ibant post virū: & tulit servus Rebeccā, & abiit. Isaac autem veniebat de puteo super quo angelus vitæ apparuit: & ipse habitabat in terrā Australi. Et egressus est Isaac ad orandum in agro, in tempore vespertino: & levavit oculos suos, & vidit, & ecce cameli veniebant. Et levavit oculos suos Rebecca, & vidit Isaac: & inclinavit se super camelum. Et ait servo; Quis est vir ille, qui ambulat in agro in occursum nostrum? Et ait servus, Ipse est dominus meus: & tulit pallium & operuit se. Et narravit serv⁹ Isaac, omnia quæ fecerat. Et introduxit eam Isaac in tabernaculum, & vidit; & ecce opera ejus recta erant, sicut opera Saræ matris suæ; & accepit Rebeccam, & fuit ei in uxorem, & dilexit eam: & consolatus est Isaac *post matrem suam*.

CAP. XXV.

1 ET addidit Abraham, & accepit uxorem, & nomen ejus Cethura. 2 Et peperit ei Zamran, & Jecsan; & Madan, & Madian: et Jesboch, et Sue. Jecsan autem genuit Saba, et 3 Dadan: filii autem Dadan fuerunt in castris et in tabernaculis, et in insulis. 4 Et filii Madian, Epha et Epher, et Enoch, et Abida, et Heldaa: Omnes hi filii Cethuræ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

56 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל תְּאַחֲרוּ אֹתִי וַיהוָה הִצְלִיחַ דַּרְכִּי שַׁלְּחוּנִי וְאֵלְכָה אֶל אֲדֹנִי:
57 וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לַנַּעֲרָה וְנִשְׁאֲלָה אֶת פִּיהָ:
58 וַיִּקְרְאוּ לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הֲתֵלְכִי עִם הָאִישׁ הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלֵךְ:
59 וַיְשַׁלְּחוּ אֶת רִבְקָה אֲחֹתָם וְאֶת מֵנִקְתָּהּ וְאֶת עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת אֲנָשָׁיו:
60 וַיְבָרְכוּ אֶת רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אֲחֹתֵנוּ אַתְּ הֱיִי לְאַלְפֵי רְבָבָה וְיִירַשׁ זַרְעֵךְ אֶת שַׁעַר שֹׂנְאָיו:
61 וַתָּקָם רִבְקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל הַגְּמַלִּים וַתֵּלַכְנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת רִבְקָה וַיֵּלַךְ:
62 וְיִצְחָק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחַי רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב:
63 וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה גְמַלִּים בָּאִים:
64 וַתִּשָּׂא רִבְקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמָל:
65 וַתֹּאמֶר אֶל הָעֶבֶד מִי הָאִישׁ הַזֶּה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנִי וַתִּקַּח הַצָּעִיף וַתִּתְכַּס:
66 וַיְסַפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה:
67 וַיְבִאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רִבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּאֱהָבֶהָ וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ:

כה

1 וַיֹּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה:
2 וַתֵּלֶד לוֹ אֶת זִמְרָן וְאֶת יָקְשָׁן וְאֶת מְדָן וְאֶת מִדְיָן וְאֶת יִשְׁבָּק וְאֶת שׁוּחַ:
3 וְיָקְשָׁן יָלַד אֶת שְׁבָא וְאֶת דְּדָן וּבְנֵי דְדָן הָיוּ אַשּׁוּרִים וְלֻטוּשִׁים וְלְאֻמִּים:
4 וּבְנֵי מִדְיָן עֵיפָה וָעֵפֶר וַחֲנוֹךְ וַאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה כָּל אֵלֶּה בְּנֵי קְטוּרָה:

VERSIO SAMARITANA.

56 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל תְּאַחֲרוּ אֹתִי וַיהוָה הִצְלִיחַ דַּרְכִּי שַׁלְּחוּנִי וְאֵלְכָה אֶל אֲדֹנִי:
57 וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לַנַּעֲרָה וְנִשְׁאֲלָה אֶת פִּיהָ:
58 וַיִּקְרְאוּ לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הֲתֵלְכִי עִם הָאִישׁ הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלֵךְ:
59 וַיְשַׁלְּחוּ אֶת רִבְקָה אֲחֹתָם וְאֶת מֵנִקְתָּהּ וְאֶת עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת אֲנָשָׁיו:
60 וַיְבָרְכוּ אֶת רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אֲחֹתֵנוּ אַתְּ הֱיִי לְאַלְפֵי רְבָבָה וְיִירַשׁ זַרְעֵךְ אֶת שַׁעַר שֹׂנְאָיו:
61 וַתָּקָם רִבְקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל הַגְּמַלִּים וַתֵּלַכְנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת רִבְקָה וַיֵּלַךְ:
62 וְיִצְחָק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחַי רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב:
63 וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה גְמַלִּים בָּאִים:
64 וַתִּשָּׂא רִבְקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמָל:
65 וַתֹּאמֶר אֶל הָעֶבֶד מִי הָאִישׁ הַזֶּה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנִי וַתִּקַּח הַצָּעִיף וַתִּתְכַּס:
66 וַיְסַפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה:
67 וַיְבִאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רִבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּאֱהָבֶהָ וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ:

כה

1 וַיֹּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה:
2 וַתֵּלֶד לוֹ אֶת זִמְרָן וְאֶת יָקְשָׁן וְאֶת מְדָן וְאֶת מִדְיָן וְאֶת יִשְׁבָּק וְאֶת שׁוּחַ:
3 וְיָקְשָׁן יָלַד אֶת שְׁבָא וְאֶת דְּדָן וּבְנֵי דְדָן הָיוּ אַשּׁוּרִים וְלֻטוּשִׁים וְלְאֻמִּים:
4 וּבְנֵי מִדְיָן עֵיפָה וָעֵפֶר וַחֲנוֹךְ וַאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה כָּל אֵלֶּה בְּנֵי קְטוּרָה:

TEXT, ET VER. SAM. & Tranſlatio Latina.

Et reſpondit eis, ne retardetis me, cum Dominus proſperum ſucceſſū dederit itineri meo: dimittite me ut eam ad dominum meum. Tum dixerunt, Vocemus puellam & interrogemus os ejus. Et vocaverunt Rebeccam, & dixerunt ei, Ibis cum viro iſto? Et dixit, Ibo. Dimiſerunt igitur Rebeccam ſororem ſuam, & nutricem ejus et ſervum Abrahæ et homines ejus. Et benedixerunt Rebeccæ, dixeruntq; ei, Soror noſtra tu es, ſis in mille myriades, poſſideatque ſemen tuum (g) portā inimicorum ſuorū. Et ſurrexit Rebecca, et puellæ ejus, et aſcenderunt camelos, et abierunt poſt hominem: accepit verò ſervus Rebeccam & profectus eſt. Iſaac autem ibat in deſertum ad puteum Viventis & Videntis; ipſe tum habitabat in terra auſtrali. Egreſſus autem fuerat Iſaac ad (h) meditandū in campum cùm vergeret dies ad veſperam: et levavit oculos ſuos, viditque, et ecce cameli venientes. Levavit etiam Rebecca oculos ſuos, et vidit Iſaacum, et deſiliit de camelo. Dixitq; ſervo, quis vir ille ambulans per campum in occurſum noſtrum: reſpondſtque ſervus, iſte eſt dominus meus; tunc cepit velamentum & operuit ſe. Et narravit ſervus Iſaaco res omnes quas fecerat. Iſaac autē introduxit eam in tabernaculum Saræ matris ſuæ: accepitq; Rebeccam, et fuit illi in uxorem, et dilexit eam, et conſolatus eſt ſe poſt matrē ſuam.

CAP. XXV.

Adjecitq; Abrahā, et duxit uxorem cujus nomen erat Cethura. Et peperit ei, Zamran, & Jecſan et Nadan, & Madian, & Iesbach, et Suah. Iecſan verò genuit Saban & Dedan: filii autem Dedan fuerunt (a) Aſurim & Latuſaim & Lamim. Et filii Madian (b) Epha & Opher, et Hanoch et Abida et Eldaas omnes iſti filii fuerunt Cethuræ.

VER. SAM. (g) civitates (a) orandum (b) Ritorim, & Amſhahim, & Amanim (b) Inah.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

56 *فَقَالَ لَهُمْ لَا تُؤَخِّرُونِي وَاللهُ قَدْ أَنْجَحَ طَرِيقِي. أَطْلِقُونِي لِأَمْضِيَ إِلَى مَوْلَايَ *فَقَالُوا نَدْعُو بِالْجَارِيَةِ
57 وَنَسْأَلُهَا عَنْ قَوْلِهَا فِي هٰذَا * فَدَعَوْا بِرِبْقَا وَقَالُوا لَهَا أَتَمْضِينَ مَعَ هٰذَا الرَّجُلِ * قَالَتْ نَعَمْ *
59 فَأَطْلَقُوا رِبْقَا أُخْتَهُمْ وَمُرَبِّيَتَهَا وَعَبْدَ إِبْرَاهِيمَ وَرِجَالَهُ * وَدَعَوْا لِرِبْقَا وَقَالُوا لَهَا يَا أُخْتَنَا يَكُونُ مِنْكِ
60 أُلُوفٌ وَرِبْوَاتٌ * وَيَكُونُ بَنُوكِ فِي سَائِرِ هِمْ * فَقَامَتْ رِبْقَا وَجَوَارِيهَا فَرَكِبْنَ الْجِمَالَ وَمَضَيْنَ مَعَ
61 الرَّجُلِ * فَأَخَذَ الْعَبْدُ رِبْقَا وَمَضَى * وَكَانَ إِسْحٰقُ قَدْ قَدِمَ مِنْ سَفْرِيَّةٍ إِلَى الْبِيرِ الَّتِي لِلْحَيِّ الرَّائِي *
62 وَهُوَ مُقِيمٌ فِي بَلَدِ الْقِبْلَةِ * فَخَرَجَ إِسْحٰقُ لِيُصَلِّيَ فِي الصَّحْرَاءِ عِنْدَ تَوَلِّي اللَّيْلِ * فَرَفَعَ عَيْنَيْهِ
63 فَنَظَرَ فَإِذَا جِمَالٌ مُقْبِلَةٌ * وَلَمَّا رَفَعَتْ رِبْقَا عَيْنَيْهَا وَرَأَتْ إِسْحٰقَ كَادَتْ تَسْقُطُ عَنِ الْجَمَلِ * وَقَالَتْ
64 لِلْعَبْدِ مَنْ هٰذَا الرَّجُلُ السَّائِرُ فِي الصَّحْرَاءِ لِاسْتِقْبَالِنَا * قَالَ الْعَبْدُ هُوَ مَوْلَايَ * فَأَخَذَتِ الْقِنَاعَ
66 وَتَغَطَّتْ بِهِ * ثُمَّ قَصَّ الْعَبْدُ عَلَى إِسْحٰقَ جَمِيعَ الْأُمُورِ الَّتِي صَنَعَهَا * فَأَدْخَلَهَا إِسْحٰقُ إِلَى
67 مَضْرِبِ سَانِ أُمِّهِ * وَأَخَذَ رِبْقَا وَصَارَتْ لَهُ زَوْجَةً وَأَحَبَّهَا وَتَعَزَّى إِسْحٰقُ بِهَا عَنْ أُمِّهِ *

* اَلْفَصْلُ الْخَامِسُ وَالْعِشْرُونَ *

1 *ثُمَّ عَادَ إِبْرٰهِيمُ فَأَخَذَ زَوْجَةً اسْمُهَا قَطُورَا * فَوَلَدَتْ لَهُ زِمْرَانَ * وَيَقْسَانَ * وَمَدَانَ * وَمَدْيَانَ *
2 وَيَسْبَاقَ * وَسُوحَ * وَيَقْسَانُ أَوْلَدَ سَبَا * وَدَدَانَ * وَبَنُو دَدَانَ كَانُوا أَشُورِيِّينَ * وَلَطُوشِيِّينَ * وَلَامِيِّينَ *
3 وَبَنُو مَدْيَانَ عِيفَا * وَعِيفَرَ * وَحَنُوخَ * وَأَبِيدَاعَ * وَأَلْدَاعَا * كُلُّ هٰؤُلَاءِ بَنُو قَطُورَا *
4

Dixit eis, Ne retardetis me quum Deus jam proſperaverit iter meum. Dimittite me ut vadam ad dominum meum. Dixerunt, Vocemus puellam, & interrogemus eam de ſermone ſuo circa hoc. Vocavitque Rebeccam, & dixerunt ei, Ibiſne cum hoc viro? Ait, Ita. Dimiſerunt ergo Rebeccam ſororem ſuam, & nutricem ejus, & ſervum Ebrahim, & viros ejus. Et deprecatæ ſunt Rebeccæ, dixeruntque ei; O ſoror noſtra, ſint ex te millia, & myriades; & poſſideant filii tui urbes oſorum ſuorum. Surrexitque Rebecca, & ancillæ ejus, conſcenderuntque camelos, et abierunt cum viro. Aſſumpſitq; ſervus Rebeccam, et profectus eſt. Et Ishac jam redierat ex itinere ſuo ad puteum qui eſt Vivi videntis: & ipſe manebat in regione Auſtri. Exivitque Ishac ad orandum in agro prope acceſſum noctis, levavitque oculos ſuos, & vidit, & ecce cameli adventantes. Et cùm elevaſſet Rebecca oculos ſuos, vidiſſetque Ishac, pe nè decidit de camelo; Et ait ſervo: Quis eſt iſte vir deambulans in agro in occurſum noſtrum? Dixit ſervus: Eſt dominus meus. Accepitque velum, & cooperuit ſe eo. Deinde narravit ſervus Ishaco omnes res quas geſſerat. Introduxitq; eam Ishac in tentorium Saræ matris ſuæ: accepitq; Rebeccam, & facta eſt ei uxor, & adamavit eam, & conſolatus eſt Ishac per eam loco matris ſuæ.

CAP. XXV.

Præterea iterum Ebrahim accepit uxorem, cujus nomen Cetura. Et peperit ei Zamran & Iacſan, et Maddan, et Madian et Iesbac, et Suha; Et Iecſan genuit Saba, et Dadan. Porrò filii Dadan fuerunt Aſurim et Latuſim, & Laommim. Et filii Madian, Epha, et Ifar, & Chonuch, & Abidaa, & Aldaa: omnes iſti filii Cethuræ.

ספר בראשית : כה

5 וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ לְיִצְחָק : וְלִבְנֵי
6 הַפִּלַגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנֹת וַיְשַׁלְּחֵם
מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדֶנּוּ חַי קֵדְמָה אֶל־אֶרֶץ קֶדֶם :
7 וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר־חָי מֵאָת שָׁנָה
וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחָמֵשׁ שָׁנִים : וַיִּגְוַע וַיָּמָת אַבְרָהָם
8 בְּשֵׂיבָה טוֹבָה זָקֵן וְשָׂבֵעַ וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו :
9 וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל בָּנָיו אֶל־מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה
אֶל־שְׂדֵה עֶפְרֹן בֶּן־צֹחַר הַחִתִּי אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מַמְרֵא :
10 הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר־קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי־חֵת שָׁמָּה קֻבַּר
11 אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ : וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם
וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם־בְּאֵר
לַחַי רֹאִי : וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִשְׁמָעֵאל בֶּן־אַבְרָהָם
12 אֲשֶׁר יָלְדָה הָגָר הַמִּצְרִית שִׁפְחַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם :
13 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל בְּשֹׁמְתָם לְתֹלְדֹתָם
בְּכֹר יִשְׁמָעֵאל נְבָיֹת וְקֵדָר וְאַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם :
14 וּמִשְׁמָע וְדוּמָה וּמַשָּׂא : חֲדַד וְתֵימָא יְטוּר נָפִישׁ
15 וְקֶדְמָה : אֵלֶּה הֵם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם
16 בְּחַצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר נְשִׂיאִם לְאֻמֹּתָם :
17 וְאֵלֶּה שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל מְאַת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְשִׁבַּע
שָׁנִים וַיִּגְוַע וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו :
18 וַיִּשְׁכְּנוּ מֵחֲוִילָה עַד־שׁוּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרַיִם
בֹּאֲכָה אַשּׁוּרָה עַל־פְּנֵי כָל־אֶחָיו נָפָל : וְאֵלֶּה
19 תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן־אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק :
20 וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־רִבְקָה
בַּת־בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי לוֹ
לְאִשָּׁה :

filiis Et .Iſchac ipſi ,ſibi quæ omnia Abraham dedit Et

Verſio VULG. LAT.

5 Dedítque Abraham cuncta quæ poſſederat, Iſaac. Filiis
6 autem concubinarum largitus eſt munera ; & ſeparavit eos ab Iſaac filio ſuo, dum adhuc ipſe viveret, ad plagam Orientalem. Fuerunt autem dies
7 vitæ Abrahæ, centum ſeptuaginta quinque anni. Et deficiens mortuus eſt in ſenectute bona, provectæque ætatis, &
8 plenus dierũ : congregatúſq; eſt ad populum ſuum. Et ſepelierunt eum Iſaac & Iſmael filii ſui in ſpelunca duplici,
9 quæ ſita eſt in agro Ephron filii Seor Hethæi, è regione
10 Mambre. Quẽ emerat à filiis Heth: ibi ſepultus eſt ipſe, &
11 Sara uxor ejus. Et poſt obitum illius benedixit Deus Iſaac filio ejus, qui habitabat juxta puteum, nomine Viventis et Videntis. Hæ ſunt generationes Iſmael filii Abrahæ,
12 quem peperit ei Agar Ægyptia, famula Saræ. Et hæc no-
13 mina filiorum ejus in vocabulis & generationibus ſuis. Primogenitus Iſmaelis Nabaioth, deinde Cedar, &
14 Adbeel, & Mabſam. Maſma quoque, & Duma, &
15 Maſſa. Hadar, & Thema, &
16 Jethur, & Naphis, & Cedma. Iſti ſunt filii Iſmaelis ; & hæc nomina per caſtella & oppida eorum, duodecim principes tribuum ſuarum.
17 Et facti ſunt anni vitæ Iſmaelis centum triginta ſeptem: deficiénſque mortuus eſt, & appoſitus ad populum
18 ſuum. Habitavit autem ab Hevila uſque Sur, quæ reſpicit Ægyptum introeuntibus Aſſyrios. Coram cunctis
19 fratribus ſuis obiit. Hæ quoque ſunt generationes Iſaac, filii Abraham. Abraham
20 genuit Iſaac. Qui cùm quadraginta eſſet annorum, duxit uxorem Rebeccam filiam Bathuelis Syri de Meſopotamia, ſororem Laban.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

5 Ἔδωκε δὲ Ἀβραὰμ πάντα τὰ ὑπάρχοντα
6 αὐτῷ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Καὶ τοῖς υἱοῖς
τῶν παλλακῶν αὐτοῦ ἔδωκεν Ἀβραὰμ δόματα· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἀπὸ Ἰσαὰκ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, πρὸς ἀνατολὰς, εἰς γῆν ἀνατολῶν. Ταῦτα δὲ τὰ ἔτη
7 (ζ) ἡμερῶν τῆς ζωῆς Ἀβραὰμ ὅσα ἔζησεν,
8 ἑκατὸν ἑβδομηκονταπέντε ἔτη. Καὶ ἐκλείπων ἀπέθανεν Ἀβραὰμ (η) ἐν γήρᾳ
καλῷ πρεσβύτης, καὶ πλήρης ἡμερῶν· καὶ
9 προστέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἔθαψαν
αὐτὸν Ἰσαὰκ καὶ Ἰσμαὴλ (θ) οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν, εἰς τὸ ἀγρὸν
Ἐφρὼν τῆς Σααρ τῆς Χετταίου, (ι) ὃς ἔστιν ἀπέναντι Μαμβρῆ. Τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον, ὃ ἐκτήσατο Ἀβραὰμ παρὰ τῶν (κ) υἱῶν τῆς
11 Χέτ· ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραὰμ, καὶ Σάρραν τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν
Ἀβραὰμ, εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὸν Ἰσαὰκ
(λ) τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ κατῴκησεν Ἰσαὰκ παρὰ
12 τὸ φρέαρ τοῦ ὁράσεως. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις
Ἰσμαὴλ τοῦ υἱοῦ Ἀβραὰμ, ὃν ἔτεκεν (μ) Ἀγὰρ ἡ Αἰγυπτία ἡ παιδίσκη Σάρρας
τῷ Ἀβραάμ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν
υἱῶν Ἰσμαὴλ, (ν) καὶ ὀνόματα τῶν γενῶν
αὐτῶν. Πρωτότοκος (ξ) Ἰσμαὴλ, καὶ Ναβαϊὼθ, καὶ Κνδὰρ, καὶ Ναζδεὴλ, καὶ Μασσάμ,
15 Καὶ Μασμὰ, καὶ Δουμὰ, καὶ Μασσῆ, Καὶ Χοδδὰρ, καὶ Θαιμὰν, καὶ Ἰετὺρ, καὶ Ναφὲς, καὶ
16 Κεδμά. Οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσμαὴλ· καὶ
ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν ταῖς σκηναῖς
αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν· δώδεκα
17 ἀρχοντες (ο) κατ' ἔθνη αὐτῶν. Καὶ ταῦτα τὰ
ἔτη τῆς ζωῆς Ἰσμαὴλ, ἑκατὸν τριακονταεπτὰ
ἔτη. καὶ ἐκλείπων, ἀπέθανε· καὶ προστέθη
18 πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ. Κατῴκησε δὲ ἀπὸ (π)
Εὐιλὰτ ἕως (ρ) Σὲρ, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον Αἰγύπτου ἕως ἐλθεῖν πρὸς Ἀσσυρίους· κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατῴκησε.
19 Καὶ αὗται αἱ γενέσεις Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ Ἀβραάμ· Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ. Ἦν δὲ
20 Ἰσαὰκ ἐτῶν τεσσεράκοντα, ὅτε ἔλαβε τὴν
Ῥεβέκκαν θυγατέρα Βαθουὴλ τοῦ Σύρου ἐκ τῆς (σ) Μεσοποταμίας Συρίας, ἀδελφὴν Λάβαν τοῦ Σύρου, (τ) ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα.

Et dedit Abraham univerſa, quæ habuit, Iſaac filio ſuo. Et filiis concubinarum ſuarum dedit Abraham munera : & dimiſit eos ab Iſaac filio ſuo, cùm adhuc ipſe viveret, ad Orientẽ, ad terram Orientis. Hi verò ſunt anni dierum vitæ Abraham, quos vixit, centum ſeptuaginta quinque anni. Et (a) deficiens mortuus eſt Abraham in (b) ſenectute bona, ſenex & plenus (c) dierum : & appoſitus eſt ad (d) populum ſuum. Et ſepelierunt eum Iſaac & Iſmael filii ejus in ſpelunca duplici, in agro Ephron filii Saar Chettæi, qui eſt è regione Mambre. Agro & ſpelunca, quam acquiſivit Abraham à filiis Chet : ibi ſepelierunt Abraham & Sarram uxorem ejus. Factum eſt autem, poſtquàm mortuus eſt Abraham, benedixit Deus Iſaac filium ejus : & habitavit Iſaac apud puteũ Viſionis. Hæ verò ſunt generationes Iſmael filii Abraham, quem peperit Agar Ægyptia, ancilla Sarræ, ipſi Abraham. Et hæc ſunt nomina filiorum Iſmael, ſecundum nomina (e) generationum ejus. Primogenitus Iſmael, (f) & Nebaioth, & Cedar, & Nabdeel, & Maſſam, Et Miſma, & Duma, & Maſſe, Et Choddan, et Theman, et Ietur, et Naphes, & Cedma. Hi ſunt filii Iſmael : & hæc nomina eorũ in tabernaculis eorũ, et in manſionibus eorũ ; duodecim principes ſecundũ gentes eorũ. Et hi ſunt anni vitæ Iſmael, centũ triginta ſeptẽ anni: & deficiens mortuus eſt ; et appoſitus eſt ad genus ſuũ. Habitavit autem ab Euilat uſque Sur, quæ eſt ad faciem Ægypti, donec veniatur ad Aſſyrios : ad faciem omnium (g) fratrum ſuorum habitavit. Et hæ ſunt generationes Iſaac filii Abraham. Abraham genuit Iſaac. Erat autem Iſaac annorum quadraginta, quando accepit Rebeccam filiam Bathuel Syri de Meſopotamia Syriæ, ſororem Laban Syri, ſibi in uxorem.

MS.A. (ζ) ἡμερῶν ζωῆς (η) ἐν γήρει καλῷ (θ) οἱ δύο υἱοὶ (ι) ὅ ἐστιν (κ) υἱῶν Χέτ. (λ) τὸν υἱὸν (μ) Ἄγαρ ἡ παιδίσκη (ν) καὶ ὄνομα (ξ) Ἰσμαὴλ, Ναβαϊὼθ, (ο) κατ' ἔθνη αὐτῶν. (π) Εὐιλὰτ (ρ) Σουὴλ, (σ) Μεσοποταμίας, ἀδελφὴν (τ) ἑαυτῷ γυναῖκα.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܘܝܗܒ ܐܒܪܗܡ ܟܠ ܡܐ ܕܗܘܐ ܠܗ ܠܐܝܣܚܩ ܒܪܗ ܘܠܒܢܝ ܓܒܝ ܐܝܬ ܠܐܒܪܗܡ ܝܗܒ ܐܒܪܗܡ ܡܬܢ ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܝܣܚܩ ܒܪܗ ܕܥܕ ܗܘ ܚܝ ܩܕܡ ܠܐܪܥ ܡܕܢܚ ܠܐܪܥ ܡܕܢܚ ܗܘ ܫܕܪ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܝܣܚܩ ܒܪܗ ܕܥܕ ܗܘ ܚܝ ܩܕܡ ܠܐܪܥ ܡܕܢܚ ܠܐܪܥ ܡܕܢܚ ܗܘ
7 ܘܐܠܝܢ ܗܢ ܝܘܡܝ ܫܢܝ ܚܝܘܗܝ ܕܐܒܪܗܡ ܕܚܝ ܡܐܐ ܫܢܐ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢܐ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ ܘܫܠܡ ܐܒܪܗܡ ܘܡܝܬ ܒܫܝܒܘܬܐ ܛܒܬܐ ܣܒ ܘܫܠܡ ܘܐܬܟܢܫ ܠܥܡܗ ܘܫܠܡ ܐܒܪܗܡ ܘܡܝܬ ܒܫܝܒܘܬܐ ܛܒܬܐ ܣܒ ܘܫܠܡ ܘܐܬܟܢܫ ܠܥܡܗ
8 ܘܩܒܪ ܐܢܘܢ ܝܣܚܩ ܘܝܫܡܥܐܠ ܒܢܘܗܝ ܒܡܥܪܬܐ ܕܟܦܠܬܐ ܕܒܚܩܠ ܥܦܪܘܢ ܒܪ ܨܘܚܪ ܚܬܝܐ ܕܥܠ ܦܬܚ ܡܡܪܐ ܘܩܒܪ ܐܢܘܢ ܝܣܚܩ ܘܝܫܡܥܐܠ ܒܢܘܗܝ ܒܡܥܪܬܐ ܕܟܦܠܬܐ ܕܒܚܩܠ ܥܦܪܘܢ ܒܪ ܨܘܚܪ ܚܬܝܐ ܕܥܠ ܦܬܚ ܡܡܪܐ
9 ܚܩܠܐ ܕܙܒܢ ܐܒܪܗܡ ܡܢ ܒܢܝ ܚܬ ܬܡܢ ܩܒܪ ܐܒܪܗܡ ܘܫܪܐ ܐܢܬܬܗ. * ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܡܘܬ ܐܒܪܗܡ ܘܒܪܟ ܐܠܗܐ ܠܐܝܣܚܩ ܒܪܗ ܘܝܬܒ ܐܝܣܚܩ ܥܠ ܒܐܪ ܚܝ ܪܗܝ. ܐܠܝܢ ܗܢ ܝܘܡܝ ܫܢܝ ܚܝܘܗܝ ܕܐܒܪܗܡ ܕܚܝ ܡܐܐ ܫܢܐ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢܐ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ ܘܫܠܡ ܐܒܪܗܡ ܘܡܝܬ ܒܫܝܒܘܬܐ ܛܒܬܐ ܣܒ ܘܫܠܡ ܘܐܬܟܢܫ ܠܥܡܗ ܘܫܠܡ ܐܒܪܗܡ ܘܡܝܬ ܒܫܝܒܘܬܐ ܛܒܬܐ ܣܒ ܘܫܠܡ ܘܐܬܟܢܫ ܠܥܡܗ
10 ܘܩܒܪ ܐܢܘܢ ܝܣܚܩ ܘܝܫܡܥܐܠ ܒܢܘܗܝ ܒܡܥܪܬܐ ܕܟܦܠܬܐ ܕܒܚܩܠ ܥܦܪܘܢ ܒܪ ܨܘܚܪ ܚܬܝܐ ܕܥܠ ܦܬܚ ܡܡܪܐ ܘܩܒܪ ܐܢܘܢ ܝܣܚܩ ܘܝܫܡܥܐܠ ܒܢܘܗܝ ܒܡܥܪܬܐ ܕܟܦܠܬܐ ܕܒܚܩܠ ܥܦܪܘܢ ܒܪ ܨܘܚܪ ܚܬܝܐ ܕܥܠ ܦܬܚ ܡܡܪܐ
11 ܚܩܠܐ ܕܙܒܢ ܐܒܪܗܡ ܡܢ ܒܢܝ ܚܬ ܬܡܢ ܩܒܪ ܐܒܪܗܡ ܘܫܪܐ ܐܢܬܬܗ. * ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܡܘܬ ܐܒܪܗܡ ܘܒܪܟ ܐܠܗܐ ܠܐܝܣܚܩ ܒܪܗ ܘܝܬܒ ܐܝܣܚܩ ܥܠ ܒܐܪ ܚܝ ܪܗܝ.
12 ܘܐܠܝܢ ܗܢ ܝܘܠܕܢܐ ܕܝܫܡܥܐܠ ܒܪ ܐܒܪܗܡ ܕܝܠܕܬ ܗܓܪ ܡܨܪܝܬܐ ܐܡܬܗ ܕܣܪܐ ܠܐܒܪܗܡ ܘܐܠܝܢ ܫܡܗܬ ܒܢܝ ܝܫܡܥܐܠ ܒܫܡܗܬܗܘܢ ܠܝܠܕܬܗܘܢ ܒܟܪ ܝܫܡܥܐܠ ܢܒܝܘܬ ܘܩܕܪ ܘܐܕܒܐܝܠ ܘܡܒܣܡ
14 ܘܡܫܡܥ ܘܕܘܡܐ ܘܡܣܐ ܚܕܕ ܘܬܝܡܐ ܝܛܘܪ ܢܦܝܫ
15 ܘܩܕܡܐ ܐܠܝܢ ܗܢ ܒܢܝ ܝܫܡܥܐܠ ܘܐܠܝܢ ܫܡܗܬܗܘܢ ܒܩܪܝܗܘܢ ܘܒܡܫܪܝܬܗܘܢ ܬܪܥܣܪ ܪܫܝ ܐܡܗܬܗܘܢ ܘܐܠܝܢ ܫܢܝ ܚܝܝ ܕܝܫܡܥܐܠ ܡܐܐ ܫܢܐ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢܐ ܘܫܬ ܫܢܝܢ ܘܫܠܡ ܘܐܬܟܢܫ ܠܥܡܗ
17 ܘܫܠܡ ܐܒܪܗܡ ܘܡܝܬ ܒܫܝܒܘܬܐ ܛܒܬܐ ܣܒ ܘܫܠܡ ܘܐܬܟܢܫ ܠܥܡܗ ܘܫܪܐ ܐܢܬܬܗ. * ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܡܘܬ ܐܒܪܗܡ ܘܒܪܟ ܐܠܗܐ ܠܐܝܣܚܩ ܒܪܗ ܘܝܬܒ ܐܝܣܚܩ ܥܠ ܒܐܪ ܚܝ ܪܗܝ.
18 ܘܐܠܝܢ ܗܢ ܝܘܠܕܢܐ ܕܝܫܡܥܐܠ ܒܪ ܐܒܪܗܡ ܕܝܠܕܬ ܗܓܪ ܡܨܪܝܬܐ ܐܡܬܗ ܕܣܪܐ ܠܐܒܪܗܡ ܘܐܠܝܢ ܫܡܗܬ ܒܢܝ ܝܫܡܥܐܠ ܒܫܡܗܬܗܘܢ ܠܝܠܕܬܗܘܢ ܒܟܪ ܝܫܡܥܐܠ ܢܒܝܘܬ ܘܩܕܪ ܘܐܕܒܐܝܠ ܘܡܒܣܡ
19 ܘܐܠܝܢ ܗܢ ܝܘܠܕܢܐ ܕܝܫܚܩ ܒܪ ܐܒܪܗܡ ܐܒܪܗܡ ܝܠܕ ܠܝܫܚܩ ܘܗܘܐ ܝܫܚܩ ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܒܣܒܬܗ ܠܪܒܩܐ ܒܪܬ ܒܬܘܐܝܠ ܐܪܡܝܐ ܡܦܕܢ ܐܪܡ ܐܚܬ ܠܒܢ ܐܪܡܝܐ ܠܗ ܠܐܢܬܘ ܠܗ ܠܐܢܬܘ
20 ܘܐܠܝܢ ܗܢ ܝܘܠܕܢܐ ܕܝܫܚܩ ܒܪ ܐܒܪܗܡ ܐܒܪܗܡ ܝܠܕ ܠܝܫܚܩ ܘܗܘܐ ܝܫܚܩ ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܒܣܒܬܗ ܠܪܒܩܐ ܒܪܬ ܒܬܘܐܝܠ ܐܪܡܝܐ ܡܦܕܢ ܐܪܡ ܐܚܬ ܠܒܢ ܐܪܡܝܐ ܠܗ ܠܐܢܬܘ ܠܗ ܠܐܢܬܘ

Deditque Abraham quicquid habebat Iſahaco filio ſuo. Filiis verò concubinæ Abrahami dedit Abraham munera, & amandavit eos ab Iſahac filio ſuo dum adhuc viveret, imprimis, in plagam orientalem. *Obitus Abrahæ.* Et iſti ſunt dies annorum vitæ Abrahami quos vixit, centum ſeptuaginta quinque anni. Et infirmatus ac mortuus eſt Abraham in ſenectute bona : ſenuit & ſaturatus eſt diebus ſuis, collectúſque eſt ad populum ſuum. Et ſepeliêrunt eum Iſahac, & Iſmael filii ejus in ſpelunca duplici quæ eſt in agro Ephronis filii Soar Hethæi, è regione Mamre : Agro *ſcilicet* quem emerat Abraham à filiis Heth in poſſeſſionem monumenti : ibi ſepultº fuit Abraham & Sara uxor illius. Factúmque eſt poſtquam obiit Abraham, benedixit Deus Iſahac filio ejus: habitavítque Iſahac ad latus putei *nomine* Vivens vidit me. *Generationes Iſmaelis.* Hæ autem ſunt generationes Iſmaelis filii Abraham, quem peperit Hagar Ægyptia ancilla Saræ Abrahamo. Et hæc ſunt nomina filiorum Iſmaelis in nominibus ſuis, ſecundùm generationes ſuas. Primogenitus Iſmaelis, Nabaiot, & Cedar, & Arbol, & Mebſam. Et Maſmaa, & Ruma, & Maſa, Hodar, & Thema, & Netur, & Nephes, & Kedem. Iſti ſunt filii Iſmaelis, & hæc ſunt nomina eorum juxta habitationes ſuas, & ſepta ſua : duodecem principes in gentes ſuas. Et iſti ſunt anni vitæ Iſmaelis, centum triginta ſeptem anni : ægrotavítque & mortuus eſt, atque collectus ad populum ſuum. Habitaverunt autẽ ab Hevila uſq; ad Sud quæ eſt è regione Ægypti, quæ eſt in ingreſſu ad Aſſur; ſuper terminum omniũ fratrum ſuorum habitavit. *Generationes Iſahac.* Hæ autem ſunt generationes Iſaac filii Abrahæ, Abraham genuit Iſahac. Erátq; Iſahac filius quadraginta annorum quando duxit Rebeccã filiam Bathuelis Aramæi de Phadan Aram, ſororem Laban Aramæi, ſibi uxorem.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

5 וְיָהַב אַבְרָהָם יָת כָּל דִּי לֵיהּ לְיִצְחָק׃
6 וְלִבְנֵי לְחֵינָתְא דִּי לְאַבְרָהָם יְהַב
אַבְרָהָם מַתְּנָן וְשַׁלְחִנּוּן מֵעַל יִצְחָק
בְּרֵיהּ עַד דְּהוּא קָיֵם קַדְמָא לְאַרְעָא
7 מַדִּנְחָא׃ וְאִלֵּין יוֹמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אַבְרָהָם
דְּחַיָּא מְאָה וְשִׁבְעִין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין׃
8 וְאִתְנַגִּיד וּמִית אַבְרָהָם בְּסֵיבוּ טָבָא
סִיב וְשָׂבַע וְאִתְכְּנֵשׁ לְעַמֵּהּ׃ וּקְבָרוּ
9 יָתֵיהּ יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹהִי
בְּמְעָרַת כְּפֵלְתָּא בְּחַקַל עָפְרוֹן בַּר־
צוֹחַר חִתָּאָה דִּי עַל־אַפֵּי מַמְרֵא׃
10 חַקְלָא דִּי זְבַן אַבְרָהָם מִן בְּנֵי־
חִתָּאֵה תַּמָּן אִתְקְבַר אַבְרָהָם וְשָׂרָה
11 אִתְּתֵיהּ׃ וַהֲוָה בָּתַר דְּמִית אַבְרָהָם
וּבָרִיךְ יְיָ יָת־יִצְחָק וִיתֵיב יִצְחָק
עִם־בֵּירָא דְּמַלְאַךְ קַיְמָא אִתְחֲזֵי
12 עִלָּהּ׃ וְאִלֵּין תּוֹלְדָת יִשְׁמָעֵאל בַּר־
אַבְרָהָם דִּי יְלִידַת הָגָר מִצְרָיְתָא
13 אַמְתָא דְּשָׂרָה לְאַבְרָהָם׃ וְאִלֵּין
שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל בְּשְׁמָהָתְהוֹן
לְתוֹלְדָתְהוֹן בּוּכְרָא דִּישְׁמָעֵאל
14 נְבָיוֹת וְקֵדָר וְאַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם׃
15 וּמִשְׁמָע וְדוּמָה וּמַשָּׂא׃ חֲדַד וְתֵימָא
16 יְטוּר נְפִישׁ וְקֵדְמָה׃ אִלֵּין אִנּוּן בְּנֵי
יִשְׁמָעֵאל וְאִלֵּין שְׁמָהָתְהוֹן
17 בְּפַצְחֵיהוֹן וּבְכַרְכֵּיהוֹן תְּרִין עְסַר
רַבְרְבִין לְאוּמָהָן׃ וְאִלֵּין שְׁנֵי חַיֵּי
יִשְׁמָעֵאל מְאָה וְתְלָתִין וְשִׁבְעָ שְׁנִין
וְאִתְנַגִּיד וּמִית וְאִתְכְּנֵשׁ לְעַמֵּהּ׃
18 וּשְׁרוֹ מֵחֲוִילָה עַל חַגְרָא דִּי עַל־אַפֵּי
מִצְרַיִם מְטֵי לְאָתּוּר עַל־אַפֵּי כָל־
אֲחוֹהִי שְׁרָא׃ וְאִלֵּין תּוֹלְדָת יִצְחָק
19 בַּר־אַבְרָהָם אוֹלִיד יָת־
20 יִצְחָק׃ וְהוּה יִצְחָק בַּר־אַרְבְּעִין שְׁנִין
כַּד־נְסִיב יָת רִבְקָה בַּת בְּתוּאֵל
אֲרַמָּאָה מִפַּדָּן אֲרָם אֲחָתֵיהּ דְּלָבָן
אֲרַמָּאָה לֵיהּ לְאִנְתּוּ׃

TARGUM ONKELOS.

5 Et dedit Abraham omnia ſua
6 Iſaac. Filiis autem *concubi-*
narum Abrahæ, dedit A-
braham munera : & miſit
eos ab Iſaac filio ſuo, dum
adhuc ipſe viveret; ad Orien-
7 tem, in terrã *orientalem*. Et hi
ſunt dies annorũ vitæ Abrahæ,
quibus vixit: centũ & ſeptua-
ginta & quinque anni. Et de-
8 fecit & mortuus eſt Abraham,
in ſenectute bonâ, ſenex &
ſatur : congregatúſq; eſt ad
9 populum ſuũ. Et ſepelierunt
eum Iſaac, & Iſmael filii ſui, in
ſpeluncâ duplici : in agro E-
phron filii Seor Ethæi, è regi-
10 one Mamre. Quem agrũ emit
Abraham â filiis Heth: ibi ſe-
pultus eſt Abrahã, & Sara uxor
11 ejus. Factumque eſt poſtquàm
mortuus eſt Abrahã, & bene-
dixit Deus Iſaac filio ejus: &
habitavit Iſaac juxtà puteum
12 ſuper quo apparuit angel⁹ vi-
tæ. Et hæ ſunt generationes Iſ-
mael filii Abrahã : qué peperit
13 Agar Ægyptia, ancilla Saræ,
Abrahæ. Et hæc ſunt nomina
filiorũ Iſmael, per nomina ſua,
in generation⁹ ſuis : primo-
genit⁹ Iſmael, Nabajoth; & Ce-
14 dar & Adbeel, & Mabſam. Et
15 Maſma et Duma, et Maſſa. Adad
& Thema; Jethur, Naphis, &
16 Cedma. Hi ſunt filii Iſmael, &
hæc nomina eorũ ; in villis ſu-
is, & in civitatibus ſuis: duo-
decim principes per natio-
nes ſuas. Et hi ſunt anni
17 vitæ Iſmaelis, centum & tri-
ginta & ſeptẽ anni: & defecit
& mortuus eſt: & congregat⁹
18 eſt ad populũ ſuũ. Et habita-
verunt ab Evilâ uſque Agara,
quæ eſt è regione Ægypti,
pertingens uſq; ad Aſſyriam :
è regione omnium fratrũ ſuo-
rum habitavit. Et hæ ſunt ge-
nerationes Iſaac, filii Abrahæ:
Abraham genuit Iſaac. Erat
autem Iſaac quadraginta an-
norum ætatis, quando accepit
ſibi Rebeccam filiam Bathue-
lis Syri, de Meſopotamiâ Sy-
riæ, ſororem Laban Syri, in
uxorem.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

5 * זאת כל אשר־לו נתן אברהם ליצחק׃
6 * ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם
מתנת וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי
קדמה אל־ארץ קדם׃ * ואלה ימי שני חיי
7 אברהם אשר חי מאת שנה וחמש שנים
8 ושבעים שנה׃ * ויגוע וימת אברהם בשיבה
טובה זקן וישבע ויאסף אל־עמיו׃ * ויקברו
9 אתו יצחק וישמעאל בניו אל־מערת המכפלה
בשדה עפרון בן־צחר החתי אשר על־פני
10 ממרא׃ השדה אשר קנה אברהם מאת בני
חת שם קבר אברהם ושרה אשתו׃
11 * ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את־
יצחק בנו וישב יצחק עם־באר לחי־ראי׃
12 * ואלה תולדת ישמעאל בן־אברהם אשר
ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם׃
13 ואלה שמות בני־ישמעאל בשמותם לתולדתם
בכר־ישמעאל נבית וקדר ואדבאל ומבשם׃
14 ומשמע ודומה ומשא׃ חדד ותימא יטור נפיש
15 וקדמה׃ אלה בני־ישמעאל ואלה שמותם
בחצריהם ובטירתם שנים עשר נשיאים
16 לאמתם׃ * ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה
17 ושלשים שנה וחמש שנים ושבע שנים
18 ויגוע וימת ויאסף אל־עמיו׃ * וישכנו מחוילה
עד־שור אשר על־פני מצרים בבואך אשור
19 נגד כל־אחיו נפל׃ * ואלה תולדת יצחק בן־
20 אברהם אברהם הוליד את־יצחק׃ * ויצחק
בן־ארבעים שנה בקחתו את־רבקה בת־בתואל
הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי לו לאשה
מבת בתואל הארמי׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

5 Dedit autem Abraham omnia
quæ ſua erant Iſaaco filio
6 ſuo. Filiis verò Concubina-
rum ipſius Abrahæ dedit A-
braham munera, & dimiſit
eos ab Iſaaco filio ſuo, cum
adhuc viveret verſus Orien-
7 tem in terram Orientalem. Et
hi ſunt dies annorum vitæ
Abraham quibus vixit, cen-
tum ſeptuaginta quinque an-
8 ni. Expiravit igitur, & mor-
tuus eſt in ſenectute bona, ſenex,
& ſatur dierum, appoſitus eſt
9 eſt ad populum ſuum. Et ſe-
pelierunt eum Iſaac & Iſ-
mael filii ejus in ſpelunca
duplici in agro Hephron filii
Sehor Hethæi, qui eſt verſus
10 Mamre. Ager ille eſt quem
acquiſivit Abraham à filiis
11 Heth : ibi ſepultus eſt Abra-
ham & Sara uxor ejus. Et
factum eſt poſt mortem A-
braham, ut benediceret Deus
Iſaacum filium ejus : habita-
vit autem Iſaac ad puteum
12 viventis & videntis. Iſtæ
verò ſunt generationes Iſ-
mael filii Abraham, quem
peperit Hagar Ægyptia ancil-
la Saræ Abrahamo. Hæc ſunt
13 nomina (c) eorum in ge-
nerationibus ſuis : primoge-
nitus Iſmael, Nebaioth, & Ce-
dad, & Adbal, & Mabſam.
14 Et Maſma, & Duma, &
15 Maſa. Hadad, & Thime, Je-
tur, & Naphis, & Cedama.
16 Hi ſunt filii Iſmael, & hæ
ſunt nomina eorũ in villis ſu-
is & palatiis ſuis, duodecim
principes ſecundum (d) tri-
17 bus ſuas. Et hi ſunt anni vi-
tæ Iſmaelis, centum triginta
11 ſeptem anni, & expiravit
mortuuſque eſt, & collectus
12 eſt ad populum ſuum. Et ha-
13 bitaverunt ab Hevilah uſque
Sur, quæ eſt verſus Ægyptum
tibi venienti in Aſſyriam: co-
14 rã omnibus fratribus ceciđit.
15 Hæ autem ſunt generationes
Iſaac filii Abrahæ, Abraham
16 genuit Iſaac. Erat verò Iſaac
17 filius quadraginta annorum
cùm accepit Rebeccam, fili-
am Bathuel Syri ex Padan
18 Aram ſororem Laban Syri,
ſibi in uxorem.

VER. SAM. (c) filiorum Iſ-
19 mael ſecundum nomina ſua
20 (d) celſitudines ſuas.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * وَأَعْطَى إِبْرَهِيمُ جَمِيعَ مَالِهِ لِإِسْحَقَ * وَلِبَنِي ٱلْإِمَآءِ ٱلَّتِي لِإِبْرَاهِيمَ وَهَبَ إِبْرَاهِيمُ هِبَاتٍ * وَصَرَفَهُمْ
6 عَنْ إِسْحَقَ ٱبْنِهِ فِي حَيَاتِهِ سَرِيعًا إِلَى بِلَادِ ٱلشَّرْقِ * وَهَذِهِ أَيَّامُ سِنِي حَيَاةِ إِبْرَاهِيمَ ٱلَّتِي عَاشَهَا مِائَةً
7 سَنَةٍ وَخَمْسٍ وَسَبْعُونَ سَنَةً * ثُمَّ تُوُفِّيَ إِبْرَاهِيمُ بِشَيْبَةٍ صَالِحَةٍ شَيْخًا قَدْ شَبِعَ مِنَ ٱلْعُمُرِ * وَصَارَ إِلَى
8 قَوْمِهِ * وَدَفَنَهُ إِسْحَقُ وَإِسْمَعِيلُ ٱبْنَاهُ فِي ٱلْمَغَارَةِ ٱلْمُضَعَّفَةِ فِي ضَيْعَةِ عَفْرُونَ بْنِ صُوحَرَ ٱلْحِثِّيِّ
9 ٱلَّتِي بِحِصْنِ مَمْرِي * ٱلضَّيْعَةِ ٱلَّتِي ٱشْتَرَاهَا إِبْرَاهِيمُ مِنْ بَنِي حِثٍّ * فِيهَا قُبِرَ إِبْرَاهِيمُ وَزَوْجَتُهُ
10 سَارَةُ * وَكَانَ بَعْدَ مَوْتِ إِبْرَاهِيمَ أَنْ بَارَكَ ٱللَّهُ فِي إِسْحَقَ ٱبْنِهِ وَأَقَامَ إِسْحَقُ عِنْدَ ٱلْبِيرِ ٱلَّتِي
11 لِلْحَيِّ ٱلرَّائِي * وَهَذَا سِرُّ تَوْلِيدِ إِسْمَعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ ٱلَّذِي وَلَدَتْهُ هَاجَرُ ٱلْمِصْرِيَّةُ أَمَةُ سَارَةَ
12 لِإِبْرَاهِيمَ * هَذِهِ أَسْمَآءُ بَنِي إِسْمَعِيلَ حَسَبَ وِلَادَتِهِمْ * بِكْرُ إِسْمَعِيلَ نَبَايُوتُ وَقِيدَارُ وَأَدْبَائِيلُ وَمِبْسَامُ
13 * وَمِسْمَاعُ وَدُومَا وَمَسَا * وَحَدَادُ وَتِيمَا وَيَطُورُ وَنَافِسُ وَقِيدَمَا * هَؤُلَآءِ بَنُو إِسْمَاعِيلَ وَهَذِهِ أَسْمَآؤُهُمْ فِي
14 أَرْبَاضِهِمْ وَقُصُورِهِمْ ٱثْنَا عَشَرَ رَئِيسًا لِأُمَمِهِمْ * وَهَذِهِ سِنُو حَيَاةِ إِسْمَعِيلَ مِائَةٌ سَنَةٍ وَسَبْعٌ وَثَلَاثُونَ
15 سَنَةً ثُمَّ تُوُفِّيَ * وَلَمَّا مَاتَ صَارَ إِلَى قَوْمِهِ * وَسَكَنُوا مِنْ وَيْلَةَ إِلَى ٱلْكَفَّارِ ٱلَّذِي بِحِصْنِ مِصْرَ إِلَى أَنْ
16 تَجِيءَ إِلَى ٱلْمَوْصِلِ * وَأَقَامَ بِحِصْنِ جَمِيعِ إِخْوَتِهِ * وَهَذِهِ أَخْبَارُ إِسْحَقَ ٱبْنِ إِبْرَاهِيمَ * إِبْرَاهِيمُ أَوْلَدَ
17 إِسْحَقَ * وَكَانَ إِسْحَقُ ٱبْنَ أَرْبَعِينَ سَنَةً حِينَ تَزَوَّجَ رِبْقَا بِنْتَ بَتُوئِيلَ ٱلْأَرَمِيِّ مِنْ فَدَانِ أَرَامَ
أُخْتَ لَابَانَ ٱلْأَرَمِيِّ * فَكَانَتْ لَهُ زَوْجَةً *

Deditque Ebrahim omnia bona ſua
5 *Iſhac. Et filiis ancillarum, quas habe-*
6 *bat Ebrahim, dedit Ebrahim dona, &*
abdicavit eos ab Iſhac filio ſuo adhuc
vivens, Orientem verſus, ad plagam
7 *Orientis. Et hi ſunt dies annorum ætā-*
tis Ebrahim, quibus vixit : centum
8 *anni et ſeptuaginta quinque anni. Po-*
ſtremò defunctus eſt Ebrahim in ſene-
ctute bona, ſenex jam ſaturatus ætate,
9 *et abiit ad gentem ſuam. Et ſepelierunt*
eum Iſhac, et Iſmail duo filii ejus in
ſpelunca duplicata in rure Afron filii
Sohar Hethæi, quod eſt è regione
Mamri. Rure quod emerat Ebrahim à
10 *filiis Hith. In ipſo ſeoultus eſt Ebrahim*
et Sara uxor ejus. Et poſt obitum A-
11 *brahæ, benedixit Deus Iſhac filio ejus,*
et manſit Iſhac apud puteum Vivi vi-
dentis. Et hæc eſt hiſtoria genealogiæ
12 *Iſmail filii Ebrahim quem peperit*
Hagar Ægyptia ancilla Saræ E-
brahimo. Hæc ſunt nomina filiorum
13 *Iſmail ſecundùm generationem ſu-*
am. Primogenitus Iſmail, Nabaioth,
14 *et Cidar, et Adbail, et Mabſam. Et*
15 *Maſmaa, et Duma, et Maſa. Et Ha-*
dad, et Thima, & Jator, & Nafes,
16 *& Cidama. Iſti ſunt filii Iſmail, &*
hæc nomina eorum in oppidis ſuis, &
arcibus ſuis : duodecim nobiles in gen-
tes ſuas. Et hi ſunt anni vitæ Iſmailis,
17 *centum, & ſeptem ac triginta anni,*
deinde defunctus eſt : et cùm mortuus
eſſet, abiit ad gentẽ ſuã. Et habitaverunt
18 *à Zevila ad Geſar quæ eſt contra Ægy-*
ptũ, donec venias ad Aſſyriã, & cõmora-
tus eſt in conſpectu omniũ fratrũ ſuorũ.
19 *Atq; hæ ſunt narrationes Iſhac filii E-*
20 *brahim. Ebrahim genuit Iſhac. Et Iſhac*
erat filius quadraginta annorũ quando
matrimonium iniuit cũ Rebecca filiâ Ba-
thuail Syri de Phadan Aram, ſorore La-
ban Syri, fuitque illi conjux.

ספר בראשית : כו

:ipſa ſterilis quia ,ſuæ uxoris reg.one è Dñm ad Iſchac oravit Et
כא וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא
.ejus uxor Ribcah concepit & ,Dominus ei ſuit exorabilis &
וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ:
Hoc quid ad ,ita Si :dixit & ,ejus interiore in filii ſe collidebant Et
כב וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶּה
Dominus dixit Et .Dominum interrogandum ad ivit Et ? ego
אָנֹכִי וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה
tuis viſceribus à populi duo & ,tuo utero in gentes Duæ : ei
לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם בִּבְטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ
.minori ſerviet multus & ,erit fortior populo præ populus Et .ſe ſeparabunt
יִפָּרֵדוּ וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאְמָץ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר:
.ejus utero in gemini , ecce & , pariendum ad ejus dies ſunt impleti Et
כד וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמִם בִּבְטְנָהּ:
vocaverunt Et .capilli palliũ ſicut ipſe tot° rufus prior eſt egreſſus Et
כה וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ
ejus manus & , ejus frater eſt egreſſus poſtea Et .Eſau, ejus nomen
שְׁמוֹ עֵשָׂו: וְאַחֲרֵי כֵן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ
filius Iſchac Et. Jahacob , ejus nomen vocavit & , Eſau calcaneo in apprehendens
אֹחֶזֶת בַּעְקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וְיִצְחָק בֶּן
Eſau fuit Et .pueri creverunt Et .ipſos gignendo in ,annorum ſexaginta
שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם: וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו
manens perfectus vir Jahacob & : agri vir , venationem ſciens vir
אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב
:ejus ore in venatio quia , Eſau Iſchac dilexit Et .tabernaculis
כח אֹהָלִים: וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צַיִד בְּפִיו
Eſau venit & .coctum Jahacob coxit Et .Jahacob diligens Ribcah &
וְרִבְקָה אֹהֶבֶת אֶת יַעֲקֹב: וַיָּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֹא עֵשָׂו
:Jahacob ad Eſau dixit Et .laſſus ipſe & , agro ex
כט מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עָיֵף: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל יַעֲקֹב
Idcirco .ego laſſus quia , iſto rufo , rufo de nunc me comedere Fac
הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה כִּי עָיֵף אָנֹכִי עַל כֵּן
Vende ſicut Vende : Jahacob dixit Et .Edom ejus nomen vocavit
קָרָא שְׁמוֹ אֱדוֹם: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה כַיּוֹם
vadens ego Ecce : Eſau dixit Et .mihi tuam primogenituram
לא אֶת בְּכֹרָתְךָ לִי: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ
Jura : Jahacob dixit Et ?primogenitura mihi Hoc quid ad & ,moriendũ ad
לָמוּת וְלָמָּה זֶּה לִי בְּכֹרָה: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הִשָּׁבְעָה
,Jahacob ipſi ſuã primogenituram vendidit Et .ei juravit Et Hodie ſicut mihi
לִּי כַּיּוֹם וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכֹרָתוֹ לְיַעֲקֹב:
.bibit & ,comedit & ,lenticularũ cocto & ,panem Eſau dedit Jahacob Et
לד וְיַעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ
.primogenituram Eſau contempſitq; , abiit & , ſurrexit Et
וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וַיִּבֶז עֵשָׂו אֶת הַבְּכֹרָה:

CAP. XXVI. כו

fuerat quæ , priorem famem præter terrã in fames fuit Et
א וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְּבַד הָרָעָב הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה
Peliſtim regem Abimelech ad Iſchac ivit & : Abraham diebus in
בִּימֵי אַבְרָהָם וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים
.Gherar in
גְּרָרָה:

Versio VULG. LAT.

21 Deprecatúſq; eſt Iſaac Dominum pro uxore ſua, eò quòd eſſet ſterilis: qui exaudivit eum, & dedit conceptũ Rebeccæ. Sed collidebantur in utero ejº parvuli: quæ ait, Si ſic mihi futurum erat, quid neceſſe fuit concipere? Perrexítq; ut conſuleret Dominũ. Qui reſpondens, ait; Duæ gentes ſunt in utero tuo; & duo populi ex ventre tuo dividentur: populúſque populum ſuperabit; & major ſerviet minori. Jam tempus pariendi advenerat, & ecce gemini in utero ejus reperti ſunt. Qui prior egreſſus eſt, rufº erat, & totº in moré pellis, hiſpidº: vocatúmque eſt nomẽ ejº, Eſau. Protinº alter egrediens, plantã fratris tenebat manu: et idcircò appellavit eum, Jacob. Sexagenarius erat Iſaac, quãdo nati ſũt ei parvuli. Quibº adultis, factº eſt Eſau vir gnarº venandi, et homo agricola: Jacob autẽ vir ſimplex, habitabat in tabernaculis. Iſaac amabat Eſau, eò quòd de venationibº illiº veſceretur: & Rebecca diligebat Jacob. Coxit autẽ Jacob pulmentũ: ad quẽ cùm veniſſet Eſau de agro laſſus; Ait, Da mihi de coctione hac rufa, quia oppidò laſſº ſum. Quam ob causã vocatum eſt nomen ejº, Edom. Cui dixit Jacob, Vende mihi primogenita tua. Ille reſpondit, En morior: quid mihi proderunt primogenita? Ait Jacob, Jura ergò mihi. Juravit ei Eſau, & vendidit primogenita. Et ſic accepto pane & lentis edulio, comẽdit, & bibit, & abiit; parvipendens, quòd primogenita vendidiſſet.

CAP. XXVI.

ORtã autẽ fame ſuper terrã, poſt eã ſterilitatẽ quæ acciderat in diebº Abrahã, abiit Iſaac ad Abimelech regẽ Paleſtinorum in Gerara.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

21 (υ) Ἐδέετο δὲ Ἰσαὰκ κυρίου περὶ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅτι στεῖρα ἦν. ἐπήκουσε δὲ αὐτοῦ ὁ Θεός, καὶ (φ) ἐκύησεν ἐν γαστρὶ Ῥεβέκκα ἡ γυνὴ αὐτοῦ. Ἐσκίρτων δὲ τὰ παιδία ἐν αὐτῇ. εἶπε δέ, Εἰ ὕτω μοι μέλλε γίνεσθαι, ἵνα τί μοι τοῦτο; ἐπορεύθη δὲ πυθέσθαι παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπε κύριος αὐτῇ, Δύο ἔθνη (χ) ἐν γαστρί σε εἰσί· καὶ δύο λαοὶ ἐκ τῆς κοιλίας σε διασταλήσονται· καὶ λαὸς λαοῦ ὑπερέξει· καὶ ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι. Καὶ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ τάδε ἦν δίδυμα (ψ) ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆ. Ἐξῆλθε δὲ (ω) ὁ πρωτόλοκος πυρράκης ὅλος, ὡσεὶ δορὰ, δασύς· ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτῷ, Ἡσαῦ. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπειλημμένη τοῦ πτέρνης Ἡσαῦ· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἰακώβ. Ἰσαὰκ δὲ ἦν ἐτῶν ἑξήκοντα, (α) ὅτε ἔτεκεν αὐτοὺς Ῥεβέκκα.
27 Ηὐξήθησαν δὲ οἱ νεανίσκοι. καὶ ἦν Ἡσαῦ ἄνθρωπος εἰδὼς κυνηγεῖν, ἀγροικος· Ἰακὼβ (ς) δὲ, ἄνθρωπος ἅπλαστος, οἰκῶν οἰκίαν. Ἠγάπησε δὲ Ἰσαὰκ τὸν Ἡσαῦ, ὅτι ἦν θήρα αὐτῷ βρῶσις αὐτῷ· Ῥεβέκκα δὲ ἠγάπα τὸν Ἰακώβ. Ἥψησε δὲ Ἰακὼβ (γ) ἔψημα· ἦλθε δὲ Ἡσαῦ ἐκ τῶν πεδίων ἐκλελοιπὼς. Καὶ εἶπεν Ἡσαῦ τῷ Ἰακώβ, Γεῦσόν με ἀπὸ τοῦ (δ) ἐψήματος πυρροῦ τούτου, ὅτι (ε) ἐκλείπω. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῷ, Ἐδώμ.
31 Εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Ἡσαῦ, Ἀπόδός μοι σήμερον τὰ πρωτοτόκιά σε ἐμοί. (ζ) Καὶ εἶπεν Ἡσαῦ, Ἰδὲ ἐγὼ πορεύομαι τελευτᾶν· καὶ ἵνα τί μοι ταῦτα τὰ (η) πρωτοτόκια; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰακώβ, Ὄμοσόν μοι σήμερον. καὶ ὤμοσεν αὐτῷ· ἀπέδοτο δὲ Ἡσαῦ τὰ (θ) πρωτοτόκια τῷ Ἰακώβ. Ἰακὼβ δὲ ἔδωκε τῷ Ἡσαῦ ἄρτον, καὶ (ι) ἔψημα φακοῦ· καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε· καὶ ἀνασὰς ᾤχετο. καὶ ἐφαύλισεν Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια.

ΚΕΦ. κς'.

1 Ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τὴν γῆν, χωρὶς τοῦ λιμοῦ τοῦ πρώτου, (α) ὃς ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τοῦ Ἀβραάμ. ἐπορεύθη δὲ Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβιμέλεχ βασιλέα Φυλιστιείμ εἰς Γέρεγ.

MS.A. (υ) Ἐδεῖτο (φ) ἔλαβεν (χ) ἐν τῇ γαστρὶ (ψ) ἐν τῇ γαστρὶ (ω) ὑὸς ὁ πρωτόκοκος (α) ὅτε ἐγέννησεν αὐτὰς (ς) ἦν ἄνθρωπος (γ) ἕψημα· (δ) ἑψήματος τοῦ πυρροῦ (ε) ἐκλείπω ἐγώ. διὰ τοῦτο ἐκλήθη (ζ) Εἶπεν δὲ (η) πρωτοτοκεῖα; (θ) πρωτοτοκεῖα (ι) ἕψημα Κεφ. κς'. (α) ὃς ἐγένετο ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ

Rogavit autẽ Iſaac Dominum pro Rebecca uxore ſua, quoniã ſterilis erat. Et exaudivit eum Deus; & concepit in utero Rebecca uxor ejus. (b) Exultabant autẽ infantes in ea. Dixit autẽ, Si ſic mihi futurũ eſt; ut quid mihi hoc? Ivit autẽ interrogare à Domino. Et dixit Dominus ei, Duæ gentes in utero tuo ſunt, & duo populi de ventre tuo ſeparabuntur: & populus populũ ſuperabit, & major ſerviet minori. Et impleti ſunt dies, ut ea pareret: & ei erant gemini in utero ejus. Exiit autẽ primogenitus rubeus totus, ſicut pellis, piloſus. Cognominavit autẽ nomẽ ejus, Eſau. Et poſteà exiit frater ejus; & manus ejus tenens calcaneũ Eſau. Et vocavit nomen ejus, Jacob. Iſaac autem erat annorũ ſexaginta, quando peperit eos Rebecca. Creverunt autẽ (i) juvenes: & erat Eſau homo ſciens venari, agreſtis: Jacob autẽ homo ſimplex, habitans domũ. Dilexit autem Iſaac Eſau, quoniã venatio ejus erat cibus ipſi: Rebecca autem diligebat Jacob. Coxit autẽ Jacob coctionem. Venit autem Eſau ex agro deficiens. Et dixit Eſau ipſi Jacob, Da mihi guſtũ de coctione (k) rubea iſta, quia deficio. Propterea vocatũ eſt nomẽ ejus, Edom. Dixit autẽ Jacob Eſau, Vende mihi hodiè primogenita tua mihi. Et dixit Eſau, Ecce ego vado mori: ut quid mihi hæc primogenita? Et dixit ei Jacob, Jura mihi hodiè. Et juravit ei. Vendidit autẽ Eſau primogenita ipſi Jacob. Jacob autẽ dedit Eſau panem, & coctionem lentis: & comẽdit & bibit. Et ſurgens abiit; & contemſit Eſau primogenita.

CAP. XXVI.

FActa eſt autem fames ſuper terrã, præter famẽ priorẽ, quæ facta eſt in tẽpore Abrahã. Ivit autẽ Iſaac ad Abimelech regẽ Philiſtiim in Gerara.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܨܠܝ ܐܝܣܚܩ ܩܕܡ ܡܪܝ ܥܠ ܐܢܬܬܗ ܕܗܘܬ ܥܩܪܬܐ ܗܝ. ܘܫܡܥ ܠܗ ܡܪܝ ܘܐܬܗܪܬ ܪܒܩܐ ܐܢܬܬܗ.
22 ܘܐܬܪܥܫܘ ܒܪܝܐ ܒܓܘܗ. * ܘܐܡܪܬ ܐܢ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܠܡ.
23 ܐܙܠܬ ܕܬܫܐܠ ܩܕܡ ܡܪܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܬܪܬܝܢ ܥܡܡܐ ܒܒܛܢܟ ܘܬܪܬܝܢ ܫܘܒܛܐ ܡܢ ܡܥܝܟ ܢܬܦܪܫܘܢ. ܘܫܘܒܛܐ ܡܢ ܫܘܒܛܐ ܢܬܓܒܪ. ܘܪܒܐ ܢܫܬܥܒܕ ܙܥܘܪܐ.
24 * ܘܟܕ ܡܠܝܘ ܝܘܡܝܗ ܕܬܝܠܕ. ܗܐ ܬܘܡܝܢ ܗܘܘ ܒܒܛܢܗ.
25
26 ܚܪܡܐ ܕܢܚܐ. ܘܐܬܪ ܗܢܐ ܢܦܩ ܐܚܘܗ ܕܥܣܘ ܒܐܝܕܗ ܩܪܝ ܫܡܗ ܝܥܩܘܒ. * ܘܗܘ ܫܬܝܢ ܫܢܝܢ ܒܕܝܠܕܗ ܐܢܘܢ.
27 ܘܟܕ ܪܒܘ ܥܠܡܐ ܗܘܘ ܓܒܪ ܝܕܥ ܨܝܕܐ ܓܒܪ ܒܪ ܐܪܥܐ. ܘܝܥܩܘܒ ܓܒܪ ܫܠܡ ܝܬܒ ܒܡܫܟܢܐ. * ܘܐܝܣܚܩ ܪܚܡ ܠܥܣܘ ܡܛܠ ܨܝܕܗ ܕܐܟܠ ܡܢ ܨܝܕܗ. ܘܪܒܩܐ ܪܚܡ ܠܝܥܩܘܒ.
28 ܘܒܫܠ ܝܥܩܘܒ ܢܗܘܡܐ. ܘܥܠܐ ܥܣܘ ܡܢ ܒܪܐ ܥܝܦ ܗܘܐ. ܘܐܡܪ ܠܝܥܩܘܒ ܗܒ ܠܝ ܡܢ ܗܢܐ ܣܘܡܩܐ ܣܘܡܩܐ ܗܕܐ ܕܐܢܐ ܥܝܦ ܗܘܐ. ܥܠ ܗܕܐ ܩܪܝ ܫܡܗ ܐܕܘܡ.
29 * ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܙܒܢ ܠܝ ܝܘܡܐ ܒܟܘܪܝܬܟ. ܘܐܡܪ ܥܣܘ ܗܐ ܐܢܐ ܗܠܟ ܠܡܘܬ ܘܠܡܢܐ ܠܝ ܒܟܘܪܝܬܐ.
30 ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܡܘܓ ܠܝ ܝܘܡܐ. * ܘܐܡܪ ܥܣܘ ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬ ܘܠܡܢܐ ܠܝ ܒܟܘܪܝܬܐ.
31 ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܡܘܓ ܠܝ ܝܘܡܐ ܒܟܘܪܝܬܟ. ܘܐܡܪ ܥܣܘ ܗܐ ܐܢܐ ܗܠܟ ܠܡܘܬ ܘܠܡܢܐ ܠܝ ܒܟܘܪܝܬܐ.
32 ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܡܘܓ ܠܝ ܝܘܡܐ ܒܟܘܪܝܬܟ. ܘܐܡܪ ܥܣܘ ܗܐ ܐܢܐ ܗܠܟ ܠܡܘܬ ܘܠܡܢܐ ܠܝ ܒܟܘܪܝܬܐ.
33 * ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܡܘܓ ܠܝ ܝܘܡܐ ܒܟܘܪܝܬܟ. ܘܐܡܪ ܥܣܘ ܗܐ ܐܢܐ ܗܠܟ ܠܡܘܬ ܘܠܡܢܐ ܠܝ ܒܟܘܪܝܬܐ.
34 ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܡܘܓ ܠܝ ܝܘܡܐ ܒܟܘܪܝܬܟ. ܘܐܡܪ ܥܣܘ ܗܐ ܐܢܐ ܗܠܟ ܠܡܘܬ ܘܠܡܢܐ ܠܝ ܒܟܘܪܝܬܐ. * ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܡܘܓ ܠܝ ܝܘܡܐ ܒܟܘܪܝܬܟ. ܘܐܡܪ ܥܣܘ ܗܐ ܐܢܐ ܗܠܟ ܠܡܘܬ ܘܠܡܢܐ ܠܝ ܒܟܘܪܝܬܐ.

ܟܕ ܐ.

1 * ܘܗܘ ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܐ ܒܪ ܡܢ ܟܦܢܐ ܩܕܡܝܐ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܝ ܐܒܪܗܡ. ܘܐܙܠ ܐܝܣܚܩ ܠܘܬ ܐܒܝܡܠܟ ܡܠܟܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܠܓܪܪ.

Et oravit Iſaac corã Domino pro conjuge ſua, eò quòd ſterilis eſſet. Et exaudivit eum Dñs, concepítq; Rebecca uxor ejus. Vim autẽ faciebant filii ejº in utero ipſius: dixítq;, Si ita ſe res habet, ad quid viva ſum? Perrexítq; ad interrogandũ Dñm. Dixítq; ad eã Dñs, Duo populi ſunt in viſceribus tuis, & duæ gentes ex viſceribus tuis dividẽtur & gens gẽti prævalebit, & major ſubjicietur minori. Expletis ergo dieb° ejus ut parereti, en gemini in utero ejº, Et egreſſus eſt prior rufus, totuſq; in anulos pilorum: & vocavit nomẽ ejº Eſau. Et poſt eũ egreſſus eſt frater ejus manu ſua tenens calcaneũ Eſau: appellavitq; nomẽ ejus Jacob. Iſaac verò natus erat ſexaginta annos quãdo genuit illos. Creverunt itaq; pueri, & fuit Eſau vir gnarus venandi, homo campeſtris: Jacob autẽ vir fuit integer, & habitans in tentorio. Cæterùm Iſaac diligebat Eſau, quoniã venatio ejº erat in ore ipſius. Rebecca verò diligebat Jacob. Coxit autẽ Jacob pulmentũ, & ecce Eſau frater ejus venit ex agro agitatus. Dixítq; Eſau ad Jacob, Ciba me de rubris rubeo iſto, quia ſũ agitatus. Propterea vocavit nomẽ ejus Edom. Ait illi Jacob; Vende mihi hodie primogenitũ tuã. Dixítq; Eſau in ſemetipſo, En ego proximus ſum morti, quid proſunt mihi primogenita? Inquit ad eũ Jacob, Jura mihi hodie: & juravit ei, vendidítq; primogenita ſua Jacobo. Jacob ergo dedit Eſau ad comedendũ, panẽ & pulmentũ lentium: qui comedit ac bibit, & ſurgens abiit: parvipendítq; Eſau primogenita ſua.

CAT. XXVI.

ACcidit autem fames in terra præter famem priorem quæ acciderat in diebus Abraham: quapropter contulit ſe Iſahac ad Abimelech regẽ Paleſthinorũ in Gedar.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

וצלי יצחק קדם יי לקבל אתתיה
ארי עקרא היא וקבל צלותיה יי
ועדיארת רבקה אתתיה : ודחקין
בנוהי במעהא ואמרת אם כן למה
דנן אנא ואזלת למתבע אולפן מן
קדם יי : ואמר יי לה תרין עממין
במעיכי ורתתין מלכין ממעיכי
יתפרשן ומלכו ממלכו יתקף ורבא
ישתעבד לזעירא : ושלימו יומהא
למילד והא תיומין במיעהא : ונפק
קדמאה סמוק כוליה כגלם דשער
וקרו שמיה עשו : ובתר כן נפק
אחוהי וידיה אחדא בעקבא דעשו
וקרא שמיה יעקב ויצחק בר שתין
שנין כדילידת יתהון : ורביאו
עולימיא והוה עשו גבר נחשרכן
גבר נפיק חקלא ויעקב גבר שלים
משמש בית אולפנא : ורחים יצחק
ית עשו ארי מציד הוה אכיל
ורבקה רחמת ית יעקב : ובשיל
יעקב תבשילא ועל עשו מן חקלא
והוא משלהי : ואמר עשו ליעקב
אטעימני כען מן כסוקא סמוקא
הדין ארי משלהי אנא על כן קרא
שמיה אדום: ואמר יעקב זבין כיום
דילהין ית בכורותך לי : ואמר עשו
הא אנא אויל לממת ול"ה דנן לי
בכורותא : ואמר יעקב קים לי כיום
דילהין וקים ליה וזבין ית בכורותיה
ליעקב : ויעקב יהב לעשו לחם
ורבשיל דטלופחין ואכל ושתי וקם
ואזל ושט עשו ית בכורותא :

כו

ודוה כפנא בארעא בר מכפנא
1 קדמאה דהוה ביומי אברהם ואזל
יצחק לות אבימלך מלכא
דפלשתאי לגרר :

22 Oravitq; Isaac corã Domino pro uxore suâ, quoniam sterilis erat: & susceptit Dñs orationem ejus; & concepit Rebecca uxor ejus. Et collidebantur filii in utero ejus; & ait Si sic mihi futurum erat, ad quid ego concepi? Et abiit, ut quæreret oraculú â facie Dñi. Et ait ei Dñs; Duo populi sunt in visceribus tuis; & duo regna de utero tuo dividentur: & regnũ regno fortius erit; & major serviet minori. Et impleti sunt dies ej', ut pareret: & ecce gemini in utero ejus erãt. Et egressus est primus rufus, totus quasi palliũ hispidum: & vocaverunt nomen ejus, Esau. Et postea egressus est frater ejus, & manus ejus tenebat plantam Esau; & vocavit nomen ejus, Jacob: Isaac autem erat sexaginta annorũ ætatis, quando genuit eos. Et creverunt pueri; & fuit Esau vir venator, vir egrediens in agrũ: Jacob autẽ erat vir perfect', minister domus doctrinæ. Et dilexit Isaac Esau, quia de venatione ejus edebat: & Rebecca diligebat Jacob. Et coxit Jacob pulmentum: Et *intravit* Esau de agro, & ipse erat lassus. Et dixit Esau ad Jacob; Da mihi de coctione hac rufâ, quia lassus sũ ego: propterea vocatum est nomen ejus, Edom. Et ait Jacob: Vende mihi hodie primogenita tua. Et dixit Esau; Ecce ego vado ad mortem: & ad quid mihi primogenita? Et dixit Jacob, Jura mihi hodie; & juravit ei: & vendidit primogenita sua Jacob. Jacob autem dedit Esau panem & edulium lentium; & comedit & bibit, & surrexit & abiit: & parvipendit Esau primogenita.

CAP. XXVI.

ET fuit fames in terrâ; præter famem priorem, quæ fuit in diebus Abrahæ: & abiit Isaac ad Abimelech regem Philistinorum in Gerarâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

וצלי יצחק קדם יי לקבל אתתיה
ארי עקרא היא וקבל צלותיה יי
ועדיארת רבקה אתתיה : ודחקין
בנוהי במעהא ואמרת אם כן למה
דנן אנא ואזלת למתבע אולפן מן
קדם יי : ואמר יי לה תרין עממין
במעיכי ורתתין מלכין ממעיכי
יתפרשן ומלכו ממלכו יתקף ורבא
ישתעבד לזעירא : ושלימו יומהא
למילד והא תיומין במיעהא : ונפק
קדמאה סמוק כוליה כגלם דשער
וקרו שמיה עשו : ובתר כן נפק
אחוהי וידיה אחדא בעקבא דעשו
וקרא שמיה יעקב ויצחק בר שתין
שנין כדילידת יתהון : ורביאו
עולימיא והוה עשו גבר נחשרכן
גבר נפיק חקלא ויעקב גבר שלים
משמש בית אולפנא : ורחים יצחק
ית עשו ארי מציד הוה אכיל
ורבקה רחמת ית יעקב : ובשיל
יעקב תבשילא ועל עשו מן חקלא
והוא משלהי : ואמר עשו ליעקב
אטעימני כען מן כסוקא סמוקא
הדין ארי משלהי אנא על כן קרא
שמיה אדום: ואמר יעקב זבין כיום
דילהין ית בכורותך לי : ואמר עשו
הא אנא אויל לממת ול"ה דנן לי
בכורותא : ואמר יעקב קים לי כיום
דילהין וקים ליה וזבין ית בכורותיה
ליעקב : ויעקב יהב לעשו לחם
ורבשיל דטלופחין ואכל ושתי וקם
ואזל ושט עשו ית בכורותא :

כו

ודוה כפנא בארעא בר מכפנא
1 קדמאה דהוה ביומי אברהם ואזל
יצחק לות אבימלך מלכא
דפלשתאי לגרר :

VERSIO SAMARITANA.

וצלי יצחק קדם יי לקבל אתתיה
ארי עקרא היא וקבל צלותיה יי
ועדיארת רבקה אתתיה : ודחקין
בנוהי במעהא ואמרת אם כן למה
דנן אנא ואזלת למתבע אולפן מן
קדם יי : ואמר יי לה תרין עממין
במעיכי ורתתין מלכין ממעיכי
יתפרשן ומלכו ממלכו יתקף ורבא
ישתעבד לזעירא : ושלימו יומהא
למילד והא תיומין במיעהא : ונפק
קדמאה סמוק כוליה כגלם דשער
וקרו שמיה עשו : ובתר כן נפק
אחוהי וידיה אחדא בעקבא דעשו
וקרא שמיה יעקב ויצחק בר שתין
שנין כדילידת יתהון : ורביאו
עולימיא והוה עשו גבר נחשרכן
גבר נפיק חקלא ויעקב גבר שלים
משמש בית אולפנא : ורחים יצחק
ית עשו ארי מציד הוה אכיל
ורבקה רחמת ית יעקב : ובשיל
יעקב תבשילא ועל עשו מן חקלא
והוא משלהי : ואמר עשו ליעקב
אטעימני כען מן כסוקא סמוקא
הדין ארי משלהי אנא על כן קרא
שמיה אדום: ואמר יעקב זבין כיום
דילהין ית בכורותך לי : ואמר עשו
הא אנא אויל לממת ול"ה דנן לי
בכורותא : ואמר יעקב קים לי כיום
דילהין וקים ליה וזבין ית בכורותיה
ליעקב : ויעקב יהב לעשו לחם
ורבשיל דטלופחין ואכל ושתי וקם
ואזל ושט עשו ית בכורותא :

כו

ודוה כפנא בארעא בר מכפנא
1 קדמאה דהוה ביומי אברהם ואזל
יצחק לות אבימלך מלכא
דפלשתאי לגרר :

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

21 *Et oravit Isaac Dominũ pro uxore suâ, quoniam sterilis erat, & exoratus fuit ab eo Dominus, & concepit Rebecca uxor ejus. Cùm autem colliderent se filii in medio ejus, dixit: Si ita est, cur ego sum? Iuit autem ut interrogaret Dominum.* 22 *Respondítque Dominus, duæ gentes sunt in ventre tuo, duóque populi de viscéribus tuis separabuntur, & populus populo prævalebit, majórque serviet minori. Cùm autem complerentur dies ejus ut pareret, ecce gemelli in ventre ejus.* 25 *Exiit autem prior rufus totus, sicut pellis hispidus, & vocavit nomen ejus Esau. Et* 26 *post hæc egressus est frater ejus, cujus manus apprehendebat calcaneum Esau: vocavérúntque nomen ejus Jacob: Isaac porrò filius erat sexaginta annorum cùm genuit eos. Creverúntque pueri,* 27 *& factus est Esau vir peritus venationis, vir agrestis: Jacob verò vir erat integer, habitans in tabernaculis.* 28 *Isaac autem diligebat Esau, quia venatio in ore ejus, sed Rebecca diligebat Jacobum.* 29 *Coxit autem Jacob pulmentum, venitque Esau ex agro defessus.* 30 *Et dixit Esau Jacobo, da mihi quæso gustandi de rufo, rufo isto quia lassus ego sum: propterea vocavit nomen ejus Edom.* 31 *Et dixit Jacob vende hodie mihi primogenituram tuam.* 32 *Respondítque Esau, ecce ego ad mortem propero, & quid (e) mihi hæc primogenitura?* 33 *Dixítque Jacob, jura mihi hodie; & juravit illi vendiditque primogenituram suam Jacobo.* 34 *Jacob igitur dedit Esau panem, & jusculum lenticularum, & comedit & bibit, surrexítque & abivit, & contemsit primogenituram suam Esau.*

CAP. XXVI.

1 *FAmes est autem facta in terra præter famem priorem quæ fuerat in diebus Abrahæ: ivítque Isaac ad Abimelech regem Philistinorum (a) Geraram,*

VERS. SAM. (e) negotium meum in primogenitura (a) Askelonam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 *ثم سمع اسحق الي الله حيال روجته اذ كانت عاقرا فسمعه الله فحملت ربقا روجته * ثم
22 ارتحم الولدان في جوفها فقالت لو علمت ان الامر هكذا لم اطلبه * ومضت لتلتمس علما
23 من عند الله * فقال الله لها ان ابوي امتين في بطنك وكلا حربين ممن في احشائك يفترقان
24 ويبايد احدهما اكثر من الاخر والكبير يخدم الصغير * فلما كملت ايام حملها نطرت واذا
25 توءمان في بطنها * فخرج الاول احمريا كل بدنه كمدرعة سعر فسمياه العيص * وبعد ذلك
26 خرج اخوه ويده ممسكة بعقب العيص * فسمي يعقوب * وكان اسحق ابن ستين سنة اذ ولدا
27 * ثم كبر الغلامان فكان العيص رجلا عارفا بالصيد رجلا صحراويا * ويعقوب رجلا تام الفضائل
28 مقيما في الاخبية * فاحب اسحاق العيص لمعرفته بالصيد * وربقا احبت يعقوب * ثم طبخ يعقوب
29 طبيخا فدخل العيص من الصحراء وهو لاغب * فقال العيص ليعقوب اطعمني من هذا الاحمر
30 الاحمر فاني لاغب * ولذلك سمي العيص الاحمر * فقال يعقوب بعني اليوم بكوريتك * وقال العيص
31 هودا انا ماز الي الموت فلم تكون لي بكوريته * قال احلف لي * فحلف له وباعه بكوريته
32 * واعطاه يعقوب خبزا وطبيخا من عدس * فاكل وشرب ومضى واذري العيص بالبكوريه

* الفصل السادس والعشرون *

1 * ثم كان جوع في البلد سوي الجوع الاول الذي كان في ايام ابراهيم * ومضى اسحق الي
ابيمالخ ملك فلسطين الي الحلوص *

Deinde supplicavit Isaac Deo pro uxore sua, quia erat sterilis: & exaudivit Deus supplicationem ejus, & concepit Rebecca uxor ejus. Tum compresserunt sese duo filii in utero ejus. Dixitque, Si servissem rem ita esse, non petissem eam, & iuit ut quæreret scientiam à Deo. Dixitque Deus ad illam, Duo patres duarum gentium sunt in utero tuo, & duæ sectæ ex his qui in intestinis tuis separabuntur, & corroborabitur alter eorum plus altero, & major serviet minori. Cùmque expleti fuissent dies conceptionis ejus, vidit, & ecce gemelli in utero suo. Egressusque est primus rufus, totum corpus ejus velusti saza pilosa, & vocaverunt eum Esau: Et postea exivit frater ejus, manu sua tenens calcaneum Esau, & vocatus est Jacob. Eratq; Isaac filius sexaginta annorum, cum nati sunt ambo. Post hæc creverunt duo pueri, & erat Esau vir callens venationem, vir campestris; & Jacob vir perfectus virtutibus, habitans in tabernaculis. Amavit autem Isaac Esau, quia calebat venationem: Et Rebecca dilexit Jacob. Deinde coxit Jacob pulmentum, & ingressus est Esau de campo languidus. Dixitque Esau ad Jacob; Da mihi manducare ex hoc rubeo rubicundo, quia lanuidus sum; propterea appellatus est Esau, Rubeus. Dixit Jacob, Vende mihi hodie primogenituram tuam. Ait Esau, Ecce ego vado ad mortem, ad quid erit mihi primogenitura? Dixit, Jura mihi, & juravit ei, & vendidit ei primogenituram suam. Et dedit ei Jacob panem, ac pulmentum ex lente, & comedit, ac bibit, & abiit, & vilipendit Esau primogenituram.

CAP. XXVI.

DEinde fuit fames in regione, ultrà famem primam quæ fuerat in diebus Ebrahim, & abiit Isbac ad Abimelech regem Palestinæ ad Chalus.

ספר בראשית : כו

habita :Ægyptã in deſcẽdas Ne :dixit & , Dñs *eum ad eſt vñus* Et
2 וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אַל־תֵּרֵד מִצְרַיְמָה שְׁכֹן
,tecum ero & ,*hac terrã in Peregrinare* ,te ad dicam quam , terrã in
3 בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ: גּוּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמָּךְ
,iſtas terras omnes dabo tuo ſemini & tibi quia : tibi benedicã &
וַאֲבָרְכֶךָּ כִּי־לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל
.tuum patrẽ Abraham ad juravi quod juramentum ſtatuam &
וַהֲקִמֹתִי אֶת הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ:
dabo & ,cœli ſtellas ſicut tuum ſemen faciam multiplicare Et
4 וְהִרְבֵּיתִי אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְנָתַתִּי
tuo ſemine in benedicentur Et .iſtas terras omnes tuo ſemini
לְזַרְעֲךָ אֵת כָּל הָאֲרָצֹת הָאֵל וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ
Abraham *audivit* quòd Eò .terræ gentes omnes
5 כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ: עֵקֶב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם
mea ſtatuta , mea præcepta , meam cuſtodiam *cuſtodivit & meã vocem in*
בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי
interrogaverunt Et .Gherar in Iſchac habitavit Et .meas leges &
וְתוֹרֹתָי: 7 וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר: וַיִּשְׁאֲלוּ
timuit quia : *ipſa* mea Soror : dixit & *ſejus uxorem ad* loci viri
אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אֲחֹתִי הִוא כִּי יָרֵא
: Ribcah *ſuper* loci viri me occiderent forte nè :mea Uxor dicere
לֵאמֹר אִשְׁתִּי פֶּן־יַהַרְגֻנִי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רִבְקָה
ibi ei eſſent prolongati cùm fuit Et .*ipſa aſpectu bona* quia
כִּי־טוֹבַת מַרְאֶה הִוא: 8 וַיְהִי כִּי־אָרְכוּ־לוֹ שָׁם
,vidit & .feneſtram per Peliſtim rex Abimelech aſpexit & , dies
הַיָּמִים וַיִּשְׁקֵף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחַלּוֹן וַיַּרְא
vocavit Et .ſuâ uxore Ribcah cum *ridens* Iſchac ecce &
וְהִנֵּה יִצְחָק מְצַחֵק אֶת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: 9 וַיִּקְרָא
.*ipſa* tua uxor ecce Verè : dixit & , Iſchac ad Abimelech
אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אַךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ הִוא
Quia : Iſchac eum ad dixit Et ? *ipſa* mea Soror , dixiſti quomodo Et
וְאַתָּה אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וָאֹמַר פֶּן־אָמוּת עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר יִצְחָק כִּי
Quid : Abimelech dixit Et .*eam ſuper* moriar fortè Ne , dixi
אָמַרְתִּי פֶּן־אָמוּת עָלֶיהָ: 10 וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ מַה־
,tuâ uxore cum populo è unus *jacuit parum ut* ? nobis feciſti hoc
זֹּאת עָשִׂיתָ לָנוּ כִּמְעַט שָׁכַב אַחַד הָעָם אֶת־אִשְׁתֶּךָ
omni Abimelech præcepit Et .delictum nos ſuper fe iſſes ven re &
וְהֵבֵאתָ עָלֵינוּ אָשָׁם: 11 וַיְצַו אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־
moriendo , ejus uxorem & , *iſtum virum in* Tangens : dicendo ,populo
הָעָם לֵאמֹר הַנֹּגֵעַ בָּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת
anno in repperit & , ipſâ terrâ in Iſchac ſevit Et .morietur
יוּמָת: 12 וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה
,vir crevit Et .Dominus ei benedixit & , *menſuras* centum ipſo
הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה: 13 וַיִּגְדַּל הָאִישׁ
poſſeſſio ei fuit Et .valde *crevit quò uſque* ,creſcendo & , *eundo ivit* &
וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל עַד כִּי־גָדַל מְאֹד: 14 וַיְהִי־לוֹ מִקְנֵה־
ei invidérant & : multus *famulatus* & , *bovis* poſſeſſio & , *pecoris*
צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וַעֲבֻדָּה רַבָּה וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ
.Peliſtim
פְּלִשְׁתִּים:

Verſio VULG. LAT.

2 Apparuítque ei Dominus, & ait; Ne deſcendas in Ægyptũ, ſed quieſce in terra, quam dixero tibi. 3 Et peregrinare in ea; eróq; tecum, & benedicã tibi: tibi enim & ſemini tuo dabo univerſas regiones has, complens juramentum quod ſpoſpondi Abrahã patri tuo. 4 Et multiplicabo ſemen tuum ſicut ſtellas cœli: dabóq; poſteris tuis univerſas regiones has: & benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terræ. 5 Eò quòd obedierit Abraham voci meæ, & cuſtodierit præcepta & mandata mea, & cæremonias legáſq; ſervaverit. 6 Manſit itaq; Iſaac in Geraris. 7 Qui cùm interrogaretur à viris loci illius ſuper uxore ſua, reſpondit; Soror mea eſt: timuerat enim confiteri quòd ſibi eſſet ſociata conjugio; reputans, ne fortè interficerent eum propter illius pulchritudinẽ. 8 Cúmque pertranſiſſent dies plurimi, & ibidem moraretur; proſpiciens Abimelech rex Palæſtinorum per feneſtrã, vidit eum jocantẽ cum Rebecca uxore ſua. 9 Et accerſito eo, ait; Perſpicuum eſt quòd uxor tua ſit: cur mentitus es, eam ſororẽ tuam eſſe? Reſpondit, Timui, ne morerer propter eam. 10 Dixítq; Abimelech: Quarè impoſuiſti nobis? potuit coire quiſpiam de populo cum uxore tua, & indueras ſuper nos grande peccatum. 11 Præcepítque omni populo, dicens, Qui tetigerit hominis hujus uxorem, morte morietur. 12 Sevit autem Iſaac in terra illa, & invenit in ipſo anno centuplum: benedixítq; ei Dominus. 13 Et locupletatus eſt homo; & ibat proficiens atque ſuccreſcens, donec magnus vehementer effectus eſt. 14 Habuit quoque poſſeſſiones ovium & armentorum, & familiæ plurimum. Ob hoc invidentes ei Palæſtini,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

2 Ὤφθη δὲ αὐτῷ κύριος, καὶ εἶπε, Μὴ καταβῇς εἰς Αἴγυπτον· κατοίκησον δὲ ἐν τῇ γῇ, ᾗ ἂν σοι εἴπω. 3 Καὶ παροίκει ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ καὶ τῷ σπέρματί σου δώσω πάσας τὰς χώρας ταύτας· καὶ στήσω τὸν ὅρκον μου, ὃν ὤμοσα τῷ Ἀβραὰμ τῷ πατρί σου. 4 Καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ δώσω τῷ σπέρματί σου πάσας τὰς χώρας ταύτας· καὶ (γ) ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. 5 Ἀνθ' ὧν ὑπήκουσεν Ἀβραὰμ ὁ πατήρ σου τῆς ἐμῆς φωνῆς, καὶ ἐφύλαξε τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου, καὶ τὰ νόμιμά μου. (δ) 6 Κατῴκησε δὲ Ἰσαὰκ ἐν Γεδώρ. 7 Ἐπηρώτησε δὲ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ· καὶ (ε) εἶπεν, Ἀδελφή μού ἐστιν. ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν, ὅτι γυνή μού ἐστιν· μή ποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ Ῥεβέκκας, ὅτι ὡραία τῇ ὄψει ἦν. 8 Ἐγένετο δὲ πολυχρόνιος ἐκεῖ. (ζ) καὶ διακύψας Ἀβιμέλεχ ὁ βασιλεὺς Γεράρων διὰ τῆς θυρίδος, εἶδε τὸν Ἰσαὰκ παίζοντα μετὰ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. 9 Καλέσας δὲ Ἀβιμέλεχ τὸν Ἰσαάκ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀρά γε γυνή σού ἐστι; τί ὅτι εἶπας, Ἀδελφή μού ἐστιν; Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰσαάκ, Εἶπα γάρ, μή ποτε ἀποθάνω δι' αὐτήν. 10 Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἀβιμέλεχ, Τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; μικροῦ ἐκοιμήθη (η) τις ἐκ τοῦ γένους μου μετὰ τῆς γυναικός σου, καὶ (θ) ἐπήγαγες ἂν ἐφ' ἡμᾶς ἄγνοιαν. 11 Συνέταξε δὲ Ἀβιμέλεχ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, λέγων, Πᾶς (ι) ὁ ἁψάμενος τοῦ ἀνδρὸς (κ) τούτου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, (λ) θανάτῳ ἔνοχος ἔσται. 12 Ἔσπειρε δὲ Ἰσαὰκ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ ἑκατοστεύουσαν κριθήν. εὐλόγησε δὲ αὐτὸν κύριος. 13 Καὶ ὑψώθη ὁ ἄνθρωπος· καὶ προέκοπτεν, μείζων (μ) ἐγένετο ἕως οὗ μέγας (μ) ἐγένετο σφόδρα. 14 Ἐγένετο δὲ αὐτῷ κτῆνη πρόβατα, καὶ κτῆνη βοῶν, καὶ γεώργια πολλά. ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ Φυλιστιείμ.

2 Apparuit autem ei Dominus, & dixit; Noli deſcendere in Ægyptũ: habita autem in terra, quam tibi dixero. 3 Et incole in terra hac; & ero tecum, & benedicam te: tibi enim & ſemini tuo dabo omnem terrã hanc, et ſtatuã juramentũ meũ, quod juravi Abraham patri tuo. 4 Et multiplicabo ſemẽ tuũ, tanquã ſtellas cœli, & dabo ſemini tuo omnẽ terrã hanc: et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terræ. 5 Pro eo quòd obaudivit Abraham pater tuus vocẽ meam, & cuſtodivit præcepta mea, & mandata mea, & juſtificationes meas, & legitima mea. 6 Habitavit autem Iſaac in Geraris. 7 Interrogaverunt autem viri loci de Rebecca uxore ejus: & dixit; Soror mea eſt: timuit enim dicere, Quia uxor mea eſt, ne fortè interficerent eum viri loci propter Rebeccã; quoniã ſpeciosa aſpectu erat. 8 Fuit autem multo tempore ibi. Et proſpiciens Abimelech rex Gerarorum per feneſtrã, vidit Iſaac (a) ludentẽ cum Rebecca uxore ſua. 9 Vocavit autẽ Abimelech Iſaac, et dixit ei; Utique uxor tua eſt: Cur dixiſti, Soror mea eſt? Dixit autẽ ei Iſaac, Dixi enim, ne fortè moriar propter eam. 10 Dixit autẽ ei Abimelech, Quid hoc feciſti nobis? ferè dormivit quis de genere meo cum uxore tua: et induxiſſes ſuper nos (b) ignorantiã. 11 Præcepit autẽ Abimelech univerſo populo ſuo, dicens: Omnis qui tetigerit hominem hunc, & uxorẽ ejus; morte morietur. 12 Seminavit autem Iſaac in terra illa: & invenit in anno illo (c) centuplicans hordeum: benedixit autẽ eum Dominus. 13 Et exaltatus eſt homo: & procedens major factus eſt, quoadúſque magnus factus eſt valdé. 14 Facta aute ſunt ei pecora ovium, & pecora boum, & agricolationes multæ. Invidebant autem ei Phyliſtiim.

MS.A. (c) ὤμοσα Ἀβραὰμ (γ) ἐνευλογηθήσονται (δ) Καὶ κατῴκησεν (ε) εἶπεν, ὅτι ἀδελφή (ζ) παρακύψας δὲ (η) τις τῶν (θ) ἐπήγαγες ἐφ' ἡμᾶς (ι) ὁ ἁπτόμενος (κ) τούτου ἢ τῆς (λ) θανάτῳ (μ) ἐγένετο

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et apparuit ei Dñs, dixítque ad eum, Ne deſcendas in Ægyptum: commorare in terra quã dicã tibi. Habita in terra iſta, & ero tecũ, benedicamque tibi; nã tibi & ſemini tuo dabo cuncta regna hæc, & confirmabo jusjurandũ quod juravi Abrahæ patri tuo. Et multiplicabo ſemẽ tuũ ſicut ſtellas cœli, daboq; ſemini tuo omnes terras iſtas, & benedicentur in ſemine tuo omnes populi terræ. Pro eo quòd audierit Abraham vocẽ meã, & cuſtodierit obſervationes meas, & præcepta mea, & ſtatua mea, & leges meas. Igitur habitavit Iſahac in Gedar. Et interrogaverunt eũ homines loci illius de ipſi⁹ uxore: Dixítque, Soror mea eſt; timuerat enim dicere, uxorẽ ſuam eſſe; ne fortè occiderent eũ incolæ loci propter Rebeccã quæ decora erat aſpectu. Factúmque eſt ut quũ longos exegiſſet ibi dies, proſpexerit Abimelech rex Paleſthinorum de feneſtra, viderítq; Iſahac jocantẽ cũ Rebecca uxore ſua. Accerſito ergo Abimelech Iſahaco, dixit ei, En uxor tua eſt, quo pacto dicebas ſororẽ tuam eſſe? Inquit ad eum Iſahac, Quia dixi, Ne fortè moriar propter eã. Ait illi Abimelech, Quid eſt hoc quod feciſti nobis? parũ abfuit quin dormierit aliquis ex populo cum uxore tua: & adduxiſſes ſuper nos peccatũ. Mandavit itaq; Abimelech cuncto populo dicens, Quicúnq; læſerit virũ iſtum & uxorẽ ejus, abſq; dubio interficietur. Seminavit autẽ Iſahac terram, reperítque eo anno centum hordei *menſuras*, & benedixit ei Dñs, & magnificatus eſt vir. Et indies proficiebat ita ut plurimùm creverit. Et facta ſunt ei armenta oviũ, & armenta boũ, & famulitiũ maximum & copioſiſſimum: & inviderunt ei Paleſthini.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

2 וְאִתְגְּלִי לֵיהּ יְיָ וַאֲמַר לָא תְחֵות
לְמִצְרַיִם שְׁרִי בְּאַרְעָא דִּי אֵימַר
3 לָךְ: דְּוַר בְּאַרְעָא הָדָא וְיֵהֵי
מֵימְרִי בְּסַעֲדָךְ וַאֲבָרִיכִנָּךְ אֲרֵי לָךְ
וּלְבָרְךָ אֶתֵּן יָת כָּל אַרְעָתָא
הָאלֵין וַאֲקִים יָת קְיָמָא דְּקַיֵּימִית
4 לְאַבְרָהָם אֲבוּךְ: וְאַסְגֵּי יָת בְּרָךְ
כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וְאֶתֵּן לִבְרָךְ יָת
כָּל אַרְעָתָא הָאלֵין וְיִתְבָּרְכִין
5 בְּדִיל בְּנָךְ כָּל עַמְמֵי אַרְעָא: חֲלָף
דְּי קַבֵּיל אַבְרָהָם לְמֵימְרִי וְנָטַר
מַטְרַת מֵימְרִי פִּקּוּדַי קְיָמַי
וְאוֹרָיָתַי: וִיתֵיב יִצְחָק בִּגְרָר:
6 וּשְׁאִילוּ אֱנָשֵׁי אַתְרָא עַל עִיסַק
7 אִתְּתֵיהּ וַאֲמַר אֲחָתִי הִיא אֲרֵי
דְחֵיל לְמֵימַר אִתְּתִי דִלְמָא
יְקְטְלוּנַנִי אֱנָשֵׁי אַתְרָא עַל רִבְקָה
אֲרֵי שַׁפִּירַת חֵיזוּ הִיא: וַהֲוָה כַּד
8 סַגִּיאוּ לֵיהּ תַּמָּן יוֹמִין וְאִסְתְּכִי
אֲבִימֶלֶךְ מַלְכָּא דִּפְלִשְׁתָּאֵי מִן
חֲרַכָּא וְחָזָא וְהָא יִצְחָק מְחַיֵּךְ עִם
9 רִבְקָה אִתְּתֵיהּ: וּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ
לְיִצְחָק וַאֲמַר בְּרַם הָא אִתְּתָךְ הִיא
וְאֵיכְדֵין אֲמַרְתְּ אֲחָתִי הִיא וַאֲמַר
לֵיהּ יִצְחָק אֲרֵי אֲמַרִית דִּלְמָא
10 אֶתְקְטֵיל עֲלָהּ: וַאֲמַר אֲבִימֶלֶךְ
מָה דָּא עֲבַדְתְּ לָנָא כְּזָעִיר מִן
שְׁכִיב חַד דְּמֵיחַד בְּעַמָּא עִם־
11 אִתְּתָךְ וְאַיְתֵית עֲלָנָא חוֹבָא:
וּפַקֵּיד אֲבִימֶלֶךְ יָת כָּל עַמָּא
לְמֵימַר דְּיַנּוֹק לְגַבְרָא הָדֵין
12 וּלְאִתְּתֵיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵיל:
וְזָרַע יִצְחָק בְּאַרְעָא הַהִיא וְאַשְׁכַּח
13 בְּשַׁתָּא הַהִיא עַל־חַד מְאָה
בְּדַשְׁעָרוֹהִי וּבָרְכֵיהּ יְיָ: וּרְבָא גַּבְרָא
14 וְאוֹל סַגִּי וְרַבִּי עַד דִּי־רְבָא לַחֲדָא:
וַהֲוו־לֵיהּ גֵּיתֵי עָנָא וְגֵיתֵי תּוֹרֵי
וְעַבּוּדָא סַגִּי וְקַנִּיאוּ בֵיהּ פְּלִשְׁתָּאֵי:

2 Et apparuit ei Dominus; & dixit ei, Ne descendas in Ægyptũ: sed morare in terrâ,
3 quâ dixero tibi. Habita in terrâ hac; & erit verbũ meum in adjutoriũ tibi, et benedicã tibi: quia tibi et filiis tuis dabo universas terras has; & confirmabo juramẽtũ, quod juravi Abrahæ patri tuo.
4 Et multiplicabo filios tuos, sicut stellas cœli; & dabo filiis tuis universas terras has: & benedicentur propter filios tuos omnes
5 populi terræ. Eò quòd obedivit Abrahã verbo meo: & custodivit custodiam verbi mei; præcepta mea, pacta mea & leges meas.
6 Habitavítque Isaac in Gerari.
7 Et interrogaverunt viri loci super uxore suâ; et ait, Soror mea est: quoniã timuit dicere Uxor mea est; ne fortè interficerent eum viri loci illius propter Rebeccã, quoniã pulchra aspectu ipsa erat.
8 Et factũ est, cùm multis diebus ibi moraretur; prospexit Abimelech rex Philistinorũ per feneſtrã: et vidit;
9 & ecce Isaac ludebat cũ Rebeccâ uxore suâ. Et vocavit Abimelech Isaac, & ait, Ecce utiq; uxor tua est; quomodo ergo dixisti, Soror mea est? & dixit ei Isaac; Quia dixi, Ne fortè *occidar* propter eã. Et ait Abimelech; Quid
10 est hoc, quod fecisti nobis? parùm abfuit, quin dormisset unus de populo cũ uxore tuâ; & induxisses super nos
11 peccatũ. Et præcepit Abimelech omni populo, dicens: Qui nocuerit huic viro & uxori suæ, morte morietur.
12 Et seminavit Isaac in terrâ illâ; & invenit in anno illo, centuplũ quàm æstimaverat:
13 & benedixit ei Dñs. Et crevit vir: & ibat multiplicans & crescens, donec crevit vehemẽter.
14 Et fuerũt ei greges oviũ, et greges boũ; et familia magna: et invidebant ei Palæstini.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 * וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אַל־תֵּרֵד מִצְרַיְמָה שְׁכֹן בָּאָרֶץ
3 אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ: גּוּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמְּךָ וַאֲבָרְכֶךָּ
כִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל וַהֲקִמֹתִי אֶת־
4 הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ: וְהִרְבֵּיתִי אֶת־
זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ אֵת כָּל־הָאֲרָצֹת
הָאֵל וְהִתְבָּרֲכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ: עֵקֶב אֲשֶׁר
5 שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי
6 וְתוֹרֹתָי: וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר:
7 וַיִּשְׁאֲלוּ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אֲחֹתִי הִוא כִּי
יָרֵא לֵאמֹר אִשְׁתִּי פֶּן־יַהַרְגוּנִי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רִבְקָה
כִּי־יְפַת־מַרְאֶה הִוא: וַיְהִי כַּאֲרֹךְ לוֹ שָׁם הַיָּמִים וַיַּשְׁקֵף
8 אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחַלּוֹן וַיַּרְא וְהִנֵּה יִצְחָק
9 מְצַחֵק אֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר
אַךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ הִוא וְאֵיךְ אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וַיֹּאמֶר
אֵלָיו יִצְחָק כִּי אָמַרְתִּי פֶּן־אָמוּת עָלֶיהָ: וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ
10 מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָנוּ כִּמְעַט שָׁכַב אַחַד הָעָם אֶת־
אִשְׁתֶּךָ וְהֵבֵאתָ עָלֵינוּ אָשָׁם: וַיְצַו אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־
11 הָעָם לֵאמֹר הַנֹּגֵעַ בָּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוּמָת:
12 וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה
שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה: וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל
13 עַד כִּי־גָדַל מְאֹד: וַיְהִי־לוֹ מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וַעֲבֻדָּה
14 רַבָּה וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים:

VERSIO SAMARITANA.

2 * וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אַל־תֵּרֵד מִצְרַיְמָה שְׁכֹן בָּאָרֶץ
3 אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ: גּוּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמְּךָ וַאֲבָרְכֶךָּ
כִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל וַהֲקִמֹתִי אֶת־
4 הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ: וְהִרְבֵּיתִי אֶת־
זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ אֵת כָּל־הָאֲרָצֹת
הָאֵל וְהִתְבָּרֲכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ: עֵקֶב אֲשֶׁר
5 שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי
6 וְתוֹרֹתָי: וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר:
7 וַיִּשְׁאֲלוּ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אֲחֹתִי הִוא כִּי
יָרֵא לֵאמֹר אִשְׁתִּי פֶּן־יַהַרְגוּנִי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רִבְקָה
כִּי־יְפַת־מַרְאֶה הִוא: וַיְהִי כַּאֲרֹךְ לוֹ שָׁם הַיָּמִים וַיַּשְׁקֵף
8 אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחַלּוֹן וַיַּרְא וְהִנֵּה יִצְחָק
9 מְצַחֵק אֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר
אַךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ הִוא וְאֵיךְ אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וַיֹּאמֶר
אֵלָיו יִצְחָק כִּי אָמַרְתִּי פֶּן־אָמוּת עָלֶיהָ: וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ
10 מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָנוּ כִּמְעַט שָׁכַב אַחַד הָעָם אֶת־
אִשְׁתֶּךָ וְהֵבֵאתָ עָלֵינוּ אָשָׁם: וַיְצַו אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־
11 הָעָם לֵאמֹר הַנֹּגֵעַ בָּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוּמָת:
12 וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה
שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה: וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל
13 עַד כִּי־גָדַל מְאֹד: וַיְהִי־לוֹ מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וַעֲבֻדָּה
14 רַבָּה וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

2 Et apparuit ei Dominus & dixit; ne descendas in (b) Ægyptum, habita in terra quam
3 dixero tibi. Peregrinare in terra ista, & ero tecum, benedicamque tibi, quoniam tibi & semini tuo dabo omnes terras istas, & confirmabo juramentum quod juravi
4 Abrahæ patri tuo. Multiplicabo quoque (c) semen tuum sicut stellas cæli, & dabo semini tuo omnes terras istas,
5 & in semine tuo benedicentur omnes gentes terræ. Eò quòd audivit Abraham pater tuus vocem meam, & custodivit observationes meas, præcepta mea, decreta mea,
6 & legem meam. Et habitavit Isaac in (d) Gerar. In-
7 quisiverunt autem viri loci de uxore ejus; respondítque, soror mea est: timebat enim dicere, uxor mea hæc est, ne occiderent eum viri loci propter Rebeccam, eo quod speciosa erat vultu. Factúmque est
8 cum ibi prolongarentur ejus dies, ut aspiceret Abimelech rex Philisthinorum per feneſtram, videretq; & ecce Isaac ludebat cum Rebecca uxore
9 sua. Tunc vocavit Abimelech Isaacum, dixitque certè hæc est uxor tua, & quomodo dixisti quod soror tua esset? Illi verò respondit Isaac, quoniam dixi, ne morerer propter eam. Et dixit Abime-
10 lech, quid hoc est quod fecisti nobis? paululum abfuit quin concumberet unus è populo cum uxore tua, & induxisses super nos delictum.
11 Præcepitque Abimelech universo populo suo diceas, qui tetigerit virũ istum, aut uxorem ejus, morte morietur.
12 Seminavit autem Isaac in terra ista, & invenit in anno ista centuplicem mensuram, nam benedixerat ei Dominus.
13 Crevitque vir ille, & ivit proficiens, & crescens, donec magnus factus est valdé. Fuit
14 ei possessio pecudũ & possessio boum, & (e) servitium multum; invidérúntque illi Philisthæi.

VER. Sam. (b) Naphik (c) Pomam filios tuos (d) Askelon (e) cultura multa

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فتظاهر له ملاك الله فقال لا تنزل الي مصر بل اسكن في البلد الذي اقول لك اسكنه
3 * وبالعاجل اسكن هذا البلد فاني اكون معك واباركك عليك * لاني سأجعل لك
4 ولنسلك هذه البلدان * واني بالقسم الذي اقسمته لابراهيم ابيك * واكثر نسلك ككواكب
5 السماء * واعطيهم جميع هذه البلدان * ويتبرك بهم جميع امم الارض * جزاء ما قبل
6 ابراهيم قولي وحفظ ما استحفظته من رسومي ووصاياي وسرايعي * فاقام اسحق في الخلوص * ثم
7 سأله اهل الموضع عن زوجته * فقال هي اختي * لانه خاف من ان يقول هي زوجتي * قال لئلا
8 يقتلني اهل البلد بسببها اذ هي حسنة المنظر * فلما طالت ايام مقامه ثم اطلع ابيمالخ
9 ملك فلسطين من كوة له * فنظر فاذا اسحق يلاعب ربقا زوجته * فدعا به وقال اذ هي
10 زوجتك لم قلت انها اختي * فقال اني خوف ان اقتل بسببها * قال ابيمالخ ماذا صنعت
11 بنا * عن قليل لو ضاجع احد قومنا زوجتك لجلبت علينا اثما * فنادى ابيمالخ في جميع
12 القوم قائلا * من ادى هذا الرجل وزوجته فليقتل قتلا * ثم زرع اسحق في تلك الارض
13 فافاد في تلك السنة مائة بالكرر * وبارك الله له * فعظم شان الرجل وكان كلما مر
14 عظم * الى ان صار عظيما جدا * وصارت له ماشية غنم * وماشية بقر * وفلاحة عظيمة حتى
حسده الفلسطيون *

Appariuitque ei angelus Dei, & ait illi: 2
Ne descendas in Ægyptum, sed habita in regione, in qua dicam tibi, Habita.
Et cùm inhabita hanc regionem; nam ero tecum, & benedicam tibi, quia constituam tibi & stirpi tuæ has regiones, & perfoluam juramentum quod juravi Ebrahim patri tuo. Et multiplicabo 4
progeniem tuam ut stellas cæli, & dabo ei: omnes has regiones, & benedicentur per eos omnes gentes terræ. In retributionem pro eo quòd susceperit Ebrahim sermonem meum, & observaverit quod ei custodiendum edixi ex statutis 5
meis, & præceptis meis, & legibus meis. Habitavit ergo Isaac in Chalus. Deinde petierunt ab eo incolæ loci de 7
conjuge sua: Dixit, Ipsa est soror mea, quia timuit dicere eam esse uxorem meam: dixit, ne occidant me incolæ regionis causâ illius, cum ipsa sit pulchra aspectu. Cúmque protracti fuissent dies 8
commorationis ejus ibi, respexit Abimalech rex Palestinæ de feneſtra sua, & vidit, & ecce Ishac jocabatur cum Rebecca conjuge sua. Accersítque eum, 9
& ait: cùm ipsa sit uxor tua, cur dixisti esse sororem tuam? Dixit: Timui ne occiderer causâ ipsius. Ait 10
Abimalech: Quid fecisti nobis? parum abfuit quin, si quis è populo nostro coivisset cum uxore tua, adduxisses super nos iniquitatem. Edixitque Abimalech 11
universo populo dicens: Qui læserit hunc virum & ejus conjugem, occidatur occisione. Deinde seminavit Ishac 12
in ea terra, & lucratus est in illo anno centuplum. Et benedixit Deus ei. Et 13
magnificata est fama viri, & quantò magis procedebat, tantò magis magnificabatur; Adeò ut evaserit magnus valde, & factum sit ei armentum ovium, & armentum boum, & agricultura magna, ita ut inviderem ei Palestini. 14

כפר בראשית : כו

diebus in , sui patris servi foderunt quos , puteos omnes Et
15 וְכָל־הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי אָבִיו בִּימֵי
,pulvere eos impleverunt & ,Philistim eos obturaverunt, sui patris Abraham
אַבְרָהָם אָבִיו סִתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיְמַלְאוּם עָפָר:
nobis es fortior quia ,tobiscum à Abi : Isaac ad Abimelech dixit Et
16 וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־יִצְחָק לֵךְ מֵעִמָּנוּ כִּי־עָצַמְתָּ מִמֶּנּוּ
.ibi sedit & , Gherar valle in est castrametatus &, Isaac inde abiit Et .valde
מְאֹד : וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיִּחַן בְּנַחַל־גְּרָר וַיֵּשֶׁב שָׁם:
foderant quos , aquæ puteos fodit & , Isaac est reversus Et
17 וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת־בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ
post Philistim eos obturaverant & , sui patris Abraham diebus in
בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו וַיְסַתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי
vocaverat quæ nomina secundùm nomina eis vocavit Et .Abrahæ mortem
18 מוֹת אַבְרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן שֵׁמוֹת כַּשֵּׁמֹת אֲשֶׁר קָרָא
invenerunt & : valle in Isaac servi foderunt Et , suus pater eis
לָהֶן אָבִיו : וַיַּחְפְּרוּ עַבְדֵי־יִצְחָק בַּנַּחַל וַיִּמְצְאוּ־
cum Gherar pastores sunt jurgati Et .viventium aquarum puteum ibi
19 שָׁם בְּאֵר מַיִם חַיִּים : וַיָּרִיבוּ רֹעֵי גְרָר עִם־
, Hesech putei nomen vocavit Et .aquæ Nobis : dicendo , Isaac pastorib⁹
רֹעֵי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמָּיִם וַיִּקְרָא שֵׁם־הַבְּאֵר עֵשֶׁק
etiam sunt jurgati & , alium puteum foderunt Et .eo cum litigaverunt quia
20 כִּי הִתְעַשְּׂקוּ עִמּוֹ : וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֶרֶת וַיָּרִיבוּ גַּם־
fodit & , inde se evulsit Et .Sithnah ejus nomen vocavit Et. eo super
עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שִׁטְנָה : וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם וַיַּחְפֹּר
ejus nomen vocavit & : eo super sunt jurgati non & , alium puteum
21 בְּאֵר אַחֶרֶת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ
crevimus & , nobis Dominus fecit dilatare nunc Quia : dixit Et . Rechoboth
רְחֹבוֹת וַיֹּאמֶר כִּי עַתָּה הִרְחִיב יְהוָה לָנוּ וּפָרִינוּ
eum ad est visus Et .Beersebah inde ascendit Et .terrâ in
22 בָאָרֶץ : וַיַּעַל מִשָּׁם בְּאֵר שָׁבַע : וַיֵּרָא
.tui patris Abraham Deus Ego : dixit & , ipsâ nocte in Dominus
23 אֵלָיו יְהוָה בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ
multiplicare faciam & , tibi benedicam & , ego tecum quia , timeas Ne
24 אַל־תִּירָא כִּי־אִתְּךָ אָנֹכִי וּבֵרַכְתִּיךָ וְהִרְבֵּיתִי
ibi ædificavit Et .meum servum Abraham propter tuum semen
אֶת־זַרְעֲךָ בַּעֲבוּר אַבְרָהָם עַבְדִּי : וַיִּבֶן שָׁם
, suum tabernaculum ibi tetendit & , Domini nomine in invocavit & , altare
25 מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה וַיֵּט שָׁם אָהֳלֹה
eum ad ivit Abimelech Et .puteum Isaac servi ibi foderunt &
וַיִּכְרוּ־שָׁם עַבְדֵי־יִצְחָק בְּאֵר : וַאֲבִימֶלֶךְ הָלַךְ אֵלָיו
.ejus exercitus princeps Pichol & , ejus amicus Achuzath & , Gherar ex
26 מִגְרָר וַאֲחֻזַּת מֵרֵעֵהוּ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ :
habuistis odio vos & , me ad venistis Cur : Isaac eos ad dixit Et
27 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִצְחָק מַדּוּעַ בָּאתֶם אֵלַי וְאַתֶּם שְׂנֵאתֶם
, vidimus Videndo : dixerunt Et .vobiscum à me emisistis & , me
28 אֹתִי וַתְּשַׁלְּחוּנִי מֵאִתְּכֶם : וַיֹּאמְרוּ רָאֹה רָאִינוּ
:nos inter juramentum nunc Sit : diximus &, tecum Dominus fuit quòd
כִּי־הָיָה יְהוָה עִמָּךְ וַנֹּאמֶר תְּהִי נָא אָלָה בֵּינוֹתֵינוּ
.tecum fœdus percutiemus & : te inter & , nos inter
בֵּינֵינוּ וּבֵינֶךָ וְנִכְרְתָה־בְּרִית עִמָּךְ :

Versio VULG. LAT.

15 Omnes puteos, quos foderát servi patris illius Abraham, illo tempore obstruxerunt, implentes humo. In tantum, ut ipse Abimelech diceret ad Isaac ; Recede à nobis, quoniam potentior nobis factus es valdé. Et ille discedens, ut veniret ad torrentem Geraræ, habitarétque ibi ; Rursum fodit alios puteos, quos foderant servi patris sui Abraham; & quos, illo mortuo, olim obstruxerant Philisthiim : appellavítque eos eisdé nominibus, quibus antè pater vocaverat. Foderúntque in Torrente, & repererunt aquã vivam. Sed & ibi jurgium fuit pastorum Geraræ adversùs pastores Isaac, dicentium ; Nostra est aqua : quã ob rem nomé putei, ex eo quod acciderat, vocavit, Calumniã. Foderunt autẽ & aliũ : & pro illo quoq; rixati sunt; appellavítq; eum, Inimicitias. Profectus inde fodit alium puteũ, pro quo non contenderunt : itaq; vocavit nomen ejus, Latitudo; dicẽs, Nunc dilatavit nos Dominus, & fecit crescere super terrã. Ascendit autem ex illo loco in Bersabee. Ubi apparuit ei Dñs in ipsa nocte, dicens; Ego sum De' Abraham patris tui : noli timere, quia ego tecum sum; benedicã tibi, & multiplicabo semẽ tuum propter servum meũ Abraham. Itaq; ædificavit ibi altare, & invocato nomine Dñi, extendit tabernaculũ : præcepítque servis suis, ut foderẽt puteum. Ad qué locum cùm venissent de Geraris Abimelech, & Ochozath amicus illius, & Phicol dux militum; Locutus est eis Isaac, Quid venistis ad me, hominẽ quẽ odistis, & expulistis à vobis ? Qui respondérunt, Vidimus tecum esse Dominum : & idcircò nos dixim⁹ ; Sit juramentum inter nos, & ineam⁹ fœdus;

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA

15 Καὶ πάντα τὰ φρέατα, ἃ ὤρυξαν οἱ παῖδες τοῦ παιδὸς αὐτοῦ ἐν τῷ χρόνῳ τῷ παιδὸς αὐτοῦ, ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλιστιείμ,
16 καὶ ἔπληξε αὐτὰ γῆς. Εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ πρὸς Ἰσαάκ, Ἄπελθε ἀφ' ἡμῶν ὅτι δυνατώτερος ἡμῶν ἐγένου σφόδρα. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν Ἰσαὰκ καὶ κατέλυσεν ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ. Καὶ
18 πάλιν Ἰσαὰκ ὤρυξε τὰ φρέατα τοῦ ὕδατος, ἃ ὤρυξαν οἱ παῖδες Ἀβραὰμ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ· καὶ ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλιστιεὶμ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ. καὶ ἐπωνόμασεν αὐτοῖς ὀνόματα κατὰ τὰ ὀνόματα, ἃ (ν) ὠνόμασεν ὁ πατὴρ
19 αὐτοῦ. Καὶ ὤρυξαν οἱ παῖδες Ἰσαὰκ ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων· καὶ εὗρον ἐκεῖ φρέαρ ὕδατος ζῶντος. Καὶ ἐμαχέσαντο οἱ ποιμένες Γεράρων μετὰ τῶν ποιμένων Ἰσαάκ, φάσκοντες αὐτῷ εἶ τὸ ὕδωρ. καὶ (ξ) ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ (ο)φρέατος, Ἀδικία· ἠδίκηκε γὰρ αὐτόν. (π) Ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν, ὤρυξε φρέαρ ἕτερον· ἐκρίνοντο δὲ καὶ περὶ ἐκείνου. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἐχθρεία.
22 Ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν, ὤρυξε φρέαρ ἕτερον· καὶ οὐκ ἐμαχέσαντο περὶ αὐτοῦ. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Εὐρυχωρία, λέγων, Διότι νῦν ἐπλάτυνε κύριος ἡμῖν, καὶ ηὔξησεν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀνέβη δὲ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ
24 φρέαρ τὸ ὅρκου. Καὶ ὤφθη αὐτῷ κύριος ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ τοῦ πατρός σου· μὴ φοβοῦ· μετὰ σοῦ γάρ εἰμι· καὶ εὐλογήσω σε, καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου διὰ Ἀβραὰμ τὸν πατέρα σου.
25 Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον· καὶ ἐπεκαλέσατο τὸ ὄνομα κυρίου· καὶ ἔπηξεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ. ὤρυξαν δὲ ἐκεῖ οἱ παῖδες Ἰσαὰκ (ρ) φρέαρ ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων.
26 Καὶ Ἀβιμέλεχ ἐπορεύθη πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Γεράρων, καὶ Ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ, καὶ (σ) Φιχὸλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰσαάκ,
27 Ἵνα τί ἤλθετε πρός με; ὑμεῖς δὲ ἐμισήσατέ με, (τ) καὶ ἐξαπεστείλασθέ με ἀφ' ὑμῶν. (υ) Οἱ δὲ εἶπαν, Ἰδόντες ἑωράκαμεν, ὅτι ἦν κύριος μετὰ σοῦ· καὶ εἴπαμεν, Γενέσθω ἀρὰ ἀνὰ μέσον ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον
28 σου· καὶ διαθησόμεθα μετὰ σοῦ διαθήκην,

MS. A. (ν) ὠνόμασεν Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ὤρυξαν δὲ (ξ) ἐκάλεσεν (ο) φρέατος ἐκείνου, Ἀδικία· (π) Ἀπάρας δὲ Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν, (ρ) φρέαρ. Καὶ Ἀβιμέλεχ (σ) Φιχὸλ (τ) καὶ ἀπεστείλατέ με (υ) Καὶ εἶπαν,

Et omnes puteos, quos foderant pueri patris ejus in tempore patris ejus, obstruxerunt eos Philistiim & impleverunt eos terrâ. Dixit autem Abimelech ad Isaac, Recede à nobis, quoniam potentior nobis factus es valdé. Et abiit inde Isaac, & divertit in valle Gerarorum : & habitavit ibi. Et rursus Isaac fodit puteos aquæ, quos foderant pueri Abrahã patris ejus, et obstruxerant eos Philistiim, postquàm mortuus fuerat Abraham pater ejus. Et cognominavit eis nomina secundùm nomina, quæ nominaverat pater ejus. Et foderunt pueri Isaac in valle Gerarorum : & invenerunt ibi puteum aquæ viventis. Et (d) pugnaverunt pastores Gerarorum cum pastoribus Isaac, dicentes suam esse aquam. Et (e) vocaverunt nomen putei, (f) Injustitia. Injustitiam enim fecerant in eum. Profectus autem inde fodit puteum alium. Et altercati sunt etiam de illo. Et cognominavit nomen ejus, (g) Inimicitia. Profectus autem inde fodit puteum alium. Et non pugnaverunt de eo. Et cognominavit nomen ejus, Latitudo ; dicens, Quia dilatavit nunc nobis Dominus, et auxit nos super terram. Ascendit autem inde ad puteum Juramenti. Et apparuit ei Dominus in nocte illa, et dixit; Ego sum Deus Abraham patris tui. Noli timere, tecum enim sum. Et (h) benedicam te, et multiplicabo semen tuum propter Abraham patrem tuum. Et ædificavit ibi altare, & invocavit nomen Domini : et fixit ibi tabernaculum suum. Foderunt autem ibi pueri Isaac puteũ in valle Gerarorum. Et Abimelech ivit ad eum de Geraris, et (i) Hochozath pronubus ejus, et Phicol princeps militiæ virtutis ejus. Et dixit eis Isaac, Ut quid venistis ad me ? Vos autem odistis me, et dimisistis me à vobis. At illi dixerunt, Videntes vidimus, quia fuit Dominus tecũ : et diximus, Fiat (k) execratio inter nos, et inter te : et disponemus tecũ testamentum;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Omnesque puteos, quos foderant servi patris ejus in diebus Abrahæ patris ejus, obturaverunt Palesthini, implentes eos terra. Dixit itaq; Abimelech ad Isahac, Secede à nobis : nã multò potentior factus es nobis. Igitur profectus inde Isahac, castrametatus est in valle Gedar, & habitavit illic. Et rursum Isahac fodit puteos aquarum, quos foderant servi patris sui in diebus Abrahæ patris sui, & quos obstruxerant Palesthini postquã obierat Abrahã, & appellavit eos nominib⁹ quib⁹ vocabat eos pater suus. Foderunt ergo servi Isahac in valle, & invenerunt illic puteũ aquarũ viventiũ. Et altercati sũt pastores Gedar cũ pastorib⁹ Isahac, ac dixerunt, Nostræ sunt aquæ : quapropter vocavit nomẽ putei illius, Asperũ, eò quòd asperè se gessissẽt cũ eo. Et foderunt puteũ alterũ, & contenderunt etiã pro eo, unde vocavit nomẽ ejus Satanã. Et profectus est inde, foderuntq; puteum alium, & non contendernnt de eo : vocavitq; nomẽ ej⁹ Rohboth, dicens, Nunc dilatavit nobis Dñs & multiplicavit nos in terra. Ascenditq; illinc ad Birsebaa. Et apparuit ei Dñs nocte illa, & dixit ei, Ego sum De⁹ Abrahã patris tui, ne timeas quoniã tecum sum, & benedicã tibi, & multiplicabo semẽ tuum propter Abrahã servum meum. Extruens autem illic aram, invocavit nomẽ Domini, & fixit ibi tabernaculum suum. Foderúntq; ibi servi Isahac puteum. Abimelech autẽ venit ad eũ de Gedar unâ cũ Ahazoth amico suo, et Phicol principe exercitus ej⁹. Dixítque ad eos Isahac; Cur venistis ad me? vos me odistis, & amandâstis à vobis : Dixerunt ad eũ, Certissimè vidimus adesse tibi Dominum, & dixi mus ; Sit jusjurandum inter nos & te, & statuamus tecum fœdus :

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

15 וכל בירין די חפרו עבדי אבוהי
ביומי אברהם אבוהי טמנון
פלשתאי ומלונון עפרא׃ 16 ואמר
אבימלך ליצחק אזיל מעמנא ארי
תקיפתא מנא לחדא׃ 17 ואזל מתמן
יצחק ושרא בנחלא דגרר ויתב
תמן׃ 18 ותוב יצחק וחפר ית בירי
דמיא די חפרו ביומי אברהם אבוהי
וטמונון פלשתאי בתר דמית
אברהם וקרא להן שמהן כשמהן
די יהוה קרי להן אבוהי׃ 19 וחפרו
עבדי יצחק בנחלא ואשכחו תמן
בירא דמין נבעין׃ 20 ונצו רעוותא
דגרר עם רעוותא דיצחק למימר
די לנא מיא וקרא שמא דבירא
עסק ארי אתעסקו עמיה׃ 21 וחפרו
בירא אוחרי ונצו אף עלה וקרא
שמה שטנה׃ 22 ואסתלק מתמן וחפר
בירא אוחרי ולא נצו עלה וקרא
שמה רחובות ואמר ארי כען אפתי
יי לנא ויפשין ננא בארעא׃ 23 וסליק
מתמן לבאר שבע׃ 24 ואתגלי ליה יי
בליליא הדוא ואמר אנא אלהי
דאברהם אבוך לא תדחל ארי
בסעדך מימרי ואברכינך ואסגי ית
בנך בדיל אברהם עבדי׃ 25 ובנא תמן
מדבחא וצלי בשמא דייי ופרסי
תמן למשכניה וכרו תמן עבדי
יצחק בירא׃ 26 ואבימלך אזל לותיה
מגרר וסיעת מרחמוהי ופיכל רב
חיליה׃ 27 ואמר להון יצחק מה דין
אתיתון לותי ואתון סניתון ית
ושלחתוני מלותכון׃ 28 ואמרו מחוא
חיונא ארי יהוה מימר הוה בסעדך
ואמרנא תתקיים כען מומתא
דיהוה בין אבהתנא ובינך
ונגזר קים עמך׃

Et omnes puteos, quos foderunt servi patris sui, in diebus Abrahæ patris sui, obturaverunt Palæstini, & impleverunt eos pulvere. Et ait Abimelech ad Isaac: Recede à nobis, quoniã fortior nobis factus es valde. Et abiit inde Isaac: & habitavit juxta torrentẽ Geraræ, & moratus est ibi. Et reversus est Isaac, & fodit puteum aquarũ, quẽ foderant in diebus Abrahæ patris sui; & obturaverant eos Philistiim, postquã mortuus est Abrahã: appellavitque eos eisdem nominibus, quibus vocabat eos pater ejus. Et foderunt servi Isaac in torrente: & invenerunt ibi puteum aquarum manantium. Et rixati sunt pastores Geraræ, cũ pastoribus Isaac, dicentes, Nostra est aqua: & vocavit nomen putei, Litigiũ; eò quòd litigaverunt cum eo. Et foderunt alium puteum; & super eum quoque rixati sunt: & vocavit nomen ejus, Adversarium. Et ascendit inde, & fodit puteũ aliũ; et non rixati sunt super eum: et vocavit nomẽ ejus, Rooboth; et ait; Quoniã nunc *dilatavit* nos Dñs, et crescere nos faciet super terrã. Et ascendit inde in Bersabee. Et apparuit ei Dñs in nocte illâ, & ait; Ego Deus Abrahã patris tui: ne timeas, quia in adjutorium tuum erit verbũ meum; et benedicam tibi, et multiplicabo filios tuos, propter Abraham servũ meũ. Et ædificavit ibi altare, et oravit in nomine Dñi; et tetendit ibi tabernaculum suũ: et foderunt ibi servi Isaac puteũ. Abimelech autem abiit ad eum de Geraris, comitatus amicis suis, et Phicol principe exercitus sui. Et dixit eis Isaac; Ut quid venistis ad me? vos autem odistis me, et dimisistis me à vobis. Et dixerunt, Videntes vidimus, quoniã erat verbũ Dñi in adjutoriũ tuũ: et diximus; confirmetur nunc juramentum quod erat inter patres nostros, inter nos et te: et ineamus pactum tecum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

15 * וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביהו בימי אברהם אביהו סתמום פלשתים
ויתמלאו עפר׃ 16 * ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד׃
17 * וילך משם יצחק ויחן בנחל גרר וישב שם׃ 18 * וישב יצחק ויחפר את
בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות
אברהם ויקרא להם שמות כשמות אשר קרא להם אביו׃ 19 * ויחפרו עבדי
יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים׃ 20 * ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק
לאמר לנו המים ויקרא שם הבאר עשק כי התעשקו עמו׃ 21 * ויחפרו באר
אחרת וירבו גם עליה ויקרא שמה שטנה׃ 22 * ויעתק משם ויחפר באר אחרת
ולא רבו עליה ויקרא שמה רחבות ויאמר כי עתה הרחיב יהוה לנו והפרינו
בארץ׃ 23 * ויעל משם באר שבע׃ 24 * ויראה אליו יהוה בלילה ההוא
ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל תירא כי אתך אנכי ואברכך והרביתי
את זרעך בעבור אברהם עבדי׃ 25 * ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה ויט
שם אהלו ויכרו שם עבדי יצחק באר׃ 26 * ואבימלך הלך אליו מגרר ואחזת
מרעהו ופיכל שר צבאו׃ 27 * ויאמר אליהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם
שנאתם אתי ותשלחו אתי מאתכם׃ 28 * ויאמרו ראו ראינו כי היה יהוה
עמך ונאמר תהי נא אלה בינינו בינך

VERSIO SAMARITANA.

15 * וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביהו בימי אברהם אביהו סתמום פלשתים
ויתמלאו עפר׃ 16 * ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד׃
17 * וילך משם יצחק ויחן בנחל גרר וישב שם׃ 18 * וישב יצחק ויחפר את
בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות
אברהם ויקרא להם שמות כשמות אשר קרא להם אביו׃ 19 * ויחפרו עבדי
יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים׃ 20 * ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק
לאמר לנו המים ויקרא שם הבאר עשק כי התעשקו עמו׃ 21 * ויחפרו באר
אחרת וירבו גם עליה ויקרא שמה שטנה׃ 22 * ויעתק משם ויחפר באר אחרת
ולא רבו עליה ויקרא שמה רחבות ויאמר כי עתה הרחיב יהוה לנו והפרינו
בארץ׃ 23 * ויעל משם באר שבע׃ 24 * ויראה אליו יהוה בלילה ההוא
ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל תירא כי אתך אנכי ואברכך והרביתי
את זרעך בעבור אברהם עבדי׃ 25 * ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה ויט
שם אהלו ויכרו שם עבדי יצחק באר׃ 26 * ואבימלך הלך אליו מגרר ואחזת
מרעהו ופיכל שר צבאו׃ 27 * ויאמר אליהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם
שנאתם אתי ותשלחו אתי מאתכם׃ 28 * ויאמרו ראו ראינו כי היה יהוה
עמך ונאמר תהי נא אלה בינינו בינך

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

15 Idèo omnes puteos quos foderant servi patris ejus in diebus Abraham patris ejus obturaverunt Philistæi, & impleverunt terra. Dixitq; Abimelech Isaaco, Discede à nobis, quoniam potentior factus es nobis valde. Abivitq; inde 17 Isaacus, & tentoria fixit in valle Gerar, & habitavit ibi. Reversusque Isaac fodit puteos 18 aquarum quos foderant servi Abrahæ patris ejus, & obturaverant Philisthæi post mortem Abrahæ, & appellavit eos nominibus juxta nomina quæ imposuerat eis pater ejus. Et foderunt servi 19 Isaac in valle, & invenerunt ibi puteum aquæ (f) viventis. Rixati quoque sunt 20 pastores Gerar cum pastoribus Isaac, dicentes, Nostræ sunt aquæ, idèo vocavit nomen putei (g) Hesech, quia (h) rixati fuerant cum eo. Foderunt iterũ puteum aliũ, 21 et contenderunt iterũ propter eum, & vocavit nomen ejus Satana. Et migravit inde, foderunque puteum alium 22 super quo rixati non sunt, quem vocavit (i) Rehoboth, dicens, Quia nunc dilatavit nos Dominus, & fructificavimus in terrã. Et ascendit inde 23 Beersebа. Apparuit autem ei Dominus illa nocte, dixitque 24 ei, Ego sum Deus Abraham patris tui, ne timeas, quia ego sum tecum, & benedicam te, & multiplicabo semen tuum propter Abraham servuum meum. Et ædificavit ibi altare, 25 & invocavit nomen Domini & tetendit ibi tabernaculum suum, foderunt verò ibi puteum servi Isaac. Abimelech autem venit ad 26 eum de Gerar, & Ochozath amicus ejus, & (k) Phicol princeps exercitus ejus. Iis porro dixit Isaac, Quarè venistis ad me cùm vos oderitis 27 me, & dimiseritis me à vobis? Et respondentes videndo vidimus quod erat Dominus tecum: idèo diximus, fiat 28 quæso jusjurandum cum execratione inter nos; inter nos, & inter te, & percutiamus fœdus tecum.

VER. SAM. (f) dulcis. (g) Hazu, (h) contenderant (i) Quies, (k) Mimarcol

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وَجَمِيعُ ٱلْآبَارِ ٱلَّتِي حَفَرَهَا عَبِيدُ أَبِيهِ فِي أَيَّامِ إِبْرَاهِيمَ أَبِيهِ كَانَ ٱلْفَلَسْطِيُّونَ قَدْ سَدُّوهَا وَمَلَوْهَا
16 تُرَابًا * ثُمَّ قَالَ أَبِيمَالِخُ لِإِسْحَاقَ ٱمْضِ مِنْ عِنْدِنَا فَإِنَّكَ قَدْ عَظُمْتَ مِنَّا جِدًّا * فَمَضَى مِنْ ثَمَّ
17 إِسْحَقُ وَنَزَلَ فِي وَادِي ٱلْجَلُوصِ وَأَقَامَ ثَمَّ * ثُمَّ عَادَ إِسْحَقُ فَحَفَرَ آبَارَ ٱلْمَاءِ ٱلَّتِي كَانَتْ حُفِرَتْ فِي
18 أَيَّامِ إِبْرَاهِيمَ أَبِيهِ وَسَدَّهَا ٱلْفَلَسْطِيُّونَ بَعْدَ مَوْتِهِ * وَسَمَّاهَا بِأَسْمَاءٍ كَمَا سَمَّاهَا أَبُوهُ * وَلَمَّا حَفَرَ عَبِيدُ
19 إِسْحَقَ فِي ٱلْوَادِي وَجَدُوا ثَمَّ بِئْرَ مَاءٍ عَذْبٍ * فَٱخْتَصَمَ رُعَاةُ ٱلْجَلُوصِ مَعَ رُعَاةِ إِسْحَقَ قَائِلِينَ
20 هٰذَا ٱلْمَاءُ لَنَا * فَسَمَّى ٱلْبِئْرَ سِعْلًا * لِمَا ٱسْتَعَلُوا مَعَهُ * وَحَفَرُوا بِئْرًا أُخْرَى فَٱخْتَصَمُوا عَلَيْهَا
21 فَسَمَّاهَا ذَاتَ ٱلْعِنَادِ * ثُمَّ ٱنْتَقَلَ مِنْ ثَمَّ * وَحَفَرُوا بِئْرًا أُخْرَى وَلَمْ يَخْتَصِمُوا عَلَيْهَا * فَسَمَّاهَا
22 ذَاتَ ٱلسِّعَةِ * وَقَالَ ٱلْآنَ يُوَسِّعُ ٱللَّهُ عَلَيْنَا وَيُثْمِرُنَا فِي ٱلْبَلَدِ * ثُمَّ صَعِدَ مِنْ ثَمَّ إِلَى بِئْرِ سَبْعٍ
23 * وَتَظَاهَرَ لَهُ مَلَاكُ ٱللَّهِ فِي تِلْكَ ٱللَّيْلَةِ * وَقَالَ لَهُ عِنْدَهُ * أَنَا إِلَهُ إِبْرَاهِيمَ أَبِيكَ * لَا تَخَفْ فَإِنِّي
24 مَعَكَ * أُبَارِكُ عَلَيْكَ * وَأُكَثِّرُ نَسْلَكَ بِسَبَبِ إِبْرَاهِيمَ * وَبَنَى ثَمَّ مَذْبَحًا وَدَعَا بِٱسْمِ ٱللَّهِ *
25 وَمَدَّ ثَمَّ مِضْرَبَهُ * وَكَرَا ثَمَّ عَبِيدُ إِسْحَقَ بِئْرًا * وَأَبِيمَالِخُ صَارَ إِلَيْهِ مِنَ ٱلْجَلُوصِ * وَأَحُزَّاثُ
26 نَدِيمُهُ * وَفِيكُولُ رَئِيسُ جَيْشِهِ * فَقَالَ لَهُمْ إِسْحَقُ مَا بَالُكُمْ جِئْتُمْ إِلَيَّ وَأَنْتُمْ أَبْغَضْتُمُونِي
27 وَطَرَدْتُمُونِي مِنْ عِنْدِكُمْ * فَقَالُوا إِنَّا قَدْ عَلِمْنَا أَنَّ ٱللَّهَ مَعَكَ * فَقُلْنَا يَكُونُ ٱلْآنَ حَرْجٌ
28 بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ *

Et omnes puteos, quos foderant servi 15
patris sui in diebus Ebrahim patris sui, Paleſtini jam clauſerant, impleverantque eos terrâ. Dixitque Abimalech 16
ad Iſhac: Diſcede à nobis, eò quòd magnificatus ſis multò magis quam nos. Diſceſſitque illinc Iſhac, & 17
recepit ſe ad torrentem Chalus, & manſit ibi. Deinde iterum Iſhac fodit puteos 18
aquæ, qui effoſſi fuerant in diebus Ebrahim patris ſui, & obturaverant eos Paleſtini poſt obitum ejus: & vocavit eos nominibus, quemadmodum nominaverat eos pater ſuus. Cúmque 19
fodiſſent ſervi Iſhac in valle, invenerunt ibi puteum aquæ dulcis. Et contendebant paſtores Chalus cum paſtoribus 20
Iſhac, dicentes: Hæc aqua eſt noſtra, & vocavit putcũ, Opus, quòd operoſè egiſſent cum eo. Et foderunt alium 21
puteum, & contenderunt de illo, unde vocavit cum, Puteum contentionis. Deinde diſceſſit illinc, & foderunt alium puteum, & non litigarunt de illo, vocavitque illum, Puteum dilatationis, dixitque: Nunc dilatabit Deus nobis, & augebit nos in regione. Deinde aſcendit 23
illinc ad puteum Sabaa. Et apparuit ei 24
Angelus Dei in illa nocte, & ait illi de eo, Ego ſum Deus Ebrahim patris tui; ne timeas quia tecum ſum: benedicam tibi, & multiplicabo progeniem tuam propter Ebrahim. Ædificavitque ibi 25
altare, & invocavit nomen Dei, & tetendit ibi tentorium ſuum, & foderunt ibi ſervi Iſhac puteum. Et 26
Abimalech adivit cum de Chalus, unâ cum Ahozath convivâ ſuo, & Phicol principe exercitus ſui. Dixit autem ad 27
eos Iſhac, Quare veniſtis ad me, & vos odiſtis me, & expuliſtis me a vobis? Dixerunt: Jam cognovimus 28
quòd Deus ſit tecum, diximúſque: Sit modò juramentum inter nos & inter te:

ספר בראשית : כז

quemadmodū &, te tetigim⁹ non quēadmodū, malum nobiscū fecerīs Sī

29 אִם־תַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ רָעָה כַּאֲשֶׁר לֹא נְגַעֲנוּךָ וְכַאֲשֶׁר
nunc Tu .pace in te dimisimus &, bonum duntaxat tecum fecimus
עָשִׂינוּ עִמְּךָ רַק־טוֹב וַנְּשַׁלְּחֲךָ בְּשָׁלוֹם אַתָּה עַתָּה
.biberunt & ederunt & ,convivium eis fecit Et .Domini benedictus
30 בְּרוּךְ יְהוָה : וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁ
,Ilhac eos deduxit Et .suo fratri vir juraverunt & ,diluculo in manicarunt Et
31 וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיִּשָּׁבְעוּ אִישׁ לְאָחִיו וַיְשַׁלַּח יִצְחָק
servi venerunt & ,ipsā die in fuit Et .pace in eo cum de abierunt &
32 וַיֵּלְכוּ מֵאִתּוֹ בְּשָׁלוֹם : וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי
dixerunt & ,foderunt quem ,putei occasione super ei nunciaverunt & ,Ilhac
יִצְחָק וַיַּגִּדוּ לוֹ עַל אֹדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר חָפָרוּ וַיֹּאמֶר
nomen Idcirco .Sibeah eum vocavit Et .aquas Invenimus : ei
33 לוֹ מָצָאנוּ מָיִם : וַיִּקְרָא אֹתָהּ שִׁבְעָה עַל־כֵּן שֵׁם
filius Esau erat Et .hanc diem ad usque Beersebah urbis
הָעִיר בְּאֵר שֶׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה : וַיְהִי עֵשָׂו בֶּן־
Beeri filiam Jehudith uxorem accepit & ,annorum quadraginta
34 אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־יְהוּדִית בַּת־בְּאֵרִי
amaritudo fuerunt Et .Chittæi Elon filiam Bosmath & ,Chittæi
הַחִתִּי וְאֶת־בָּשְׂמַת בַּת־אֵילֹן הַחִתִּי : וַתִּהְיֶיןָ מֹרַת
.Ribcah ipsi & ,Ischac ipsi Ignaūs
35 רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה :

CAP. XXVII.

כז

vocavit & ,vidēdo à ejus oculi caligassent & ,Ilhac senuisset cum fuit Et
1 וַיְהִי כִּי־זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיןָ עֵינָיו מֵרְאֹת וַיִּקְרָא
:eum ad dixit Et .mi Fili :eum ad dixit & ,majorem suū filiū Esau
אֶת־עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו
.meæ mortis diem novi non .senui nunc Ecce : dixit Et. ego Ecce
2 הִנֵּנִי : וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי :
,tuum arcum & ,tuam pharetram ,tua instrumenta quæso tolle nunc Et
3 וְעַתָּה שָׂא־נָא כֵלֶיךָ תֶּלְיְךָ וְקַשְׁתֶּךָ
mihi fac Et .venationem mihi venare & ,agrum in egredere &
וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצוּדָה לִי צֵידָה : וְעֲשֵׂה־לִי
yt : comedā & ,mihi affer & : dilexi quemadmodum sapidos cibos
4 מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְהָבִיאָה לִי וְאֹכְלָה בַּעֲבוּר
audiens Ribcah Et .moriar antequām ,mea anima tibi benedicat
תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי בְּטֶרֶם אָמוּת : וְרִבְקָה שֹׁמַעַת
venandū ad, agrum in Esau ivit Et .suū filium Esau ad Ischac loquendo in
בְּדַבֵּר יִצְחָק אֶל־עֵשָׂו בְּנוֹ וְעֵשָׂו הָלַךְ הַשָּׂדֶה לָצוּד
suum filium Jahacob ad dixit Ribcah Et .adducendum ad venationē
5 צַיִד לְהָבִיא : וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל־יַעֲקֹב בְּנָהּ
,tuum fratrem Esau ad loquentem tuum patrem audivi Ecce : dicendo
לֵאמֹר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת־אָבִיךָ מְדַבֵּר אֶל־עֵשָׂו אָחִיךָ
,delectabiles cibos mihi fac & ,venationē mihi Affer :dicendo
6 לֵאמֹר : הָבִיאָה לִי צַיִד וַעֲשֵׂה־לִי מַטְעַמִּים
,mei mortis facies ad ,Domini facies ad tibi benedicam & ,comedam &
וְאֹכְלָה וַאֲבָרֶכְךָ לִפְנֵי יְהוָה לִפְנֵי מוֹתִי :
,tibi præcipiens ego quod ad ,meam vocem in audi ,mi fili nunc Et
8 וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע בְּקֹלִי לַאֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֹתָךְ:
caprarū hœdos duos inde mihi cape & ,pecus ad nunc Vade
9 לֵךְ־נָא אֶל־הַצֹּאן וְקַח־לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדָיֵי עִזִּים
:dilexit quemadmodū ,tuo patri sapidos cibos eos faciam & :bonos
טֹבִים וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם מַטְעַמִּים לְאָבִיךָ כַּאֲשֶׁר אֹהֵב:

Versio VULG. LAT.

29 Ut non facias nobis quidquam mali, sicut & nos nihil tuorū attigimus, nec fecim⁹ ꝙ te læderet : sed cum pace dimisim⁹ 30 auctum benedictione Dñi. Fecit ergò eis conviviū. Et post cibum & potum, Surgentes manè, juraverunt sibi mutuò; 31 dimisitq; eos Isaac pacificè in locum suum. Ecce autem venerunt in ipso die servi Isaac, 32 annunciantes ei de puteo quē foderant, atq; dicentes; Invenimus aquā. Unde appellavit eum, Abundantiā : & nomen urbi impositum est, Bersabee, 33 usq; in præsentem diem. Esau verò quadragenarius duxit uxores, Judith filiā Beeri Hethæi, & Basemath filiam Elon 34 ejusdem loci. Quæ ambæ offenderant animum Isaac & Rebeccæ.

CAP. XXVII.

1 SEnuit autem Isaac, & caligaverunt oculi ejus, & videre non poterat : vocavitq; Esau filium suum majorē; & dixit ei, Fili mi. Qui respondit, 2 Adsum. Cui pater, Vides, inquit, quòd senuerim, & ignorem diem mortis meæ. Sume 3 arma tua, pharetrā, & arcum, et egredere forás: cúmq; venatu aliquid apprehenderis, Fac 4 mihi inde pulmentū sicut velle me nôsti: & affer ut comedā, & benedicat tibi anima mea 5 antequā moriar. Quod cùm audisset Rebecca, & ille abiisset in agrum ut jussionem patris impleret, Dixit filio suo 6 Jacob, Audivi patrem tuum loquentem cum Esau fratre 7 tuo, & dicentem ei; Affer mihi de venatione tua, & fac cibos ut comedam, & benedicam tibi coram Domino ante- 8 quàm moriar. Nunc ergò, fili mi, acquiesce consiliis me- 9 is. Et pergens ad gregem, affer mihi duos hœdos optimos, ut faciam ex eis escas patri tuo, quibus libenter vescitur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

29 Μὴ (φ) ποιῆσαι μθ' ἡμῶν κακὸν, καθότι οὐκ ἐδευξάμεθά σε ἡμεῖς, καὶ ὃν τρόπον ἐχρησάμεθά σοι καλῶς, καὶ ἐξαπεστείλαμέν σε μεθ' εἰρήνης. καὶ (χ) νῦν εὐλογημένος σὺ ὑπὸ κυρίου. Καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς δοχήν 30 καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον. Καὶ ἀναστάντες τὸ πρωΐ, (ψ) ὤμοσεν ἕκας τῷ πλησίον· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸς Ἰσαὰκ καὶ ἀπῴχοντο 31 ἀπ' αὐτοῦ μετ' εἰρήνης. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ παραγενόμενοι οἱ παῖδες Ἰσαὰκ ἀπήγγειλαν αὐτῷ περὶ τοῦ φρέατος οὗ ὤρυξαν· καὶ εἶπαν, Οὐχ εὕρομεν ὕδωρ. 32 Καὶ (ω) ἐκάλεσεν αὐτό, Ὅρκος. διὰ τοῦτο (α) ἐκάλεσεν ὄνομα τῇ πόλει ἐκείνῃ, Φρέαρ ὅρκου, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Ἦν δὲ Ἡσαῦ 33 ἐτῶν τεσσαράκοντα· καὶ ἔλαβε γυναῖκα (ϛ) Ἰεδὶθ, θυγατέρα (γ) Βεὼχ τὸ Χετταίου, καὶ 34 (δ) Βασεμὰθ, θυγατέρα (ε) Ἐλὼν Χετταίου. 35 Καὶ ἦσαν ἐρίζουσα τῷ Ἰσαὰκ καὶ τῇ Ῥεβέκκᾳ.

ΚΕΦ. κζ'.

1 Γενέσθαι δὲ μὴ τὸ (α) γηρᾶσαι Ἰσαὰκ, καὶ ἠμαυρώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοῦ ὁρᾶν· καὶ ἐκάλεσεν Ἡσαῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρεσβύτερον· καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον μου. καὶ (ϛ) εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ. Καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ γεγήρακα, 2 καὶ οὐ γινώσκω τὴν ἡμέραν τῆς τελευτῆς μου. 3 Νῦν ἓν λάβε τὸ (γ) σκεῦός σου, τόξον καὶ φαρέτραν, καὶ τὸ τόξον· καὶ ἔξελθε εἰς τὸ πεδίον, καὶ θήρευσόν μοι θήραν. Καὶ ποίησόν 4 μοι ἐδέσματα, ὡς φιλῶ ἐγὼ, καὶ (δ) ἔνεγκέ μοι, ἵνα φάγω· ὅπως εὐλογήσῃ σε ἡ ψυχή (ε) μου, πρὶν ἀποθανεῖν με. Ῥεβέκκα δὲ ἤκουσε λαλοῦντος Ἰσαὰκ πρὸς Ἡσαῦ τὸν 5 υἱὸν αὐτοῦ. ἐπορεύθη δὲ Ἡσαῦ εἰς τὸ πεδίον θηρεῦσαι θήραν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ῥεβέκκα δὲ 6 εἶπε πρὸς τὸν * Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν ἐλάσσω, (ζ) Ἰδοὺ, ἤκουσα τοῦ πατρός σου λαλοῦντος πρὸς Ἡσαῦ τὸν ἀδελφόν σου, λέγοντος, Ἐνεγκόν μοι θήραν, καὶ ποίησόν μοι 7 ἐδέσματα, ἵνα φαγὼν εὐλογήσω σε ἐναντίον κυρίου πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. Νῦν οὖν, 8 (η) υἱέ μου, ἄκουσόν μου, καθὰ ἐγώ σοι ἐντέλλομαι. Καὶ πορευθεὶς εἰς τὰ πρόβατα, 9 λάβε μοι ἐκεῖθεν δύο ἐρίφους ἁπαλοὺς, καὶ καλούς· καὶ ποιήσω αὐτοὺ ἐδέσματα τῷ πατρί σου, ὡς φιλεῖ.

MS.A. (φ) ποιήσειν μεθ' ἡμῶν κακὰ, καθότι ἡμεῖς σε οὐκ ἐδευξάμεθα, (χ) νῦν σὺ εὐλογητὸς ὑπὸ (ψ) ὤμου ἀνθρώπου τῷ πλησίον αὐτοῦ· καὶ (ω) ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὅρκος. (α) ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τῇ πόλει, Φρέαρ (ϛ) Ἰουδὶν, (γ) Βεὴρ (δ) Μασεμαὰθ, (ε) Αἰλὼμ τοῦ Ἐυαίου. Καὶ ΚΕΦ. κζ'. (α) γηράσαι Ἰσαὰκ, (ϛ) εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ (γ) σκεῦος, τὸν (δ) ἔνεγκόν (ε) μου, πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν * (ζ) Ἰδοὺ, ἐγὼ ἤκουσα (η) υἱέ, ἄκουσόν μου, καθὰ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι.

Ne facias nobiscū malū : sicut & nos nou fum⁹ te abominati nec; & quemadmodùm usi sumus te bene, & dimisimus te cum pace & nunc benedictus tu à Domino. Et fecit eis convivium : & comederunt, & biberunt. Et surgentes manè, juravit unusquisq; proximo. Et dimisit eos Isaac; Et discesserunt ab eo cum salute. Factum est autem in die illa, & advenientes pueri Isaac nunciaverunt ei de puteo quē foderant : & dixerunt, Non (l) invenimus aquam. Et vocavit eum, Juramentum. Propterea vocavit nomen civitati illi, Puteus juramenti, usque in hodiernū diem. Erat autē Esau annorū quadraginta; et sumpsit uxorem Judith filiā Beoch Chettæi, et Basemath filiā Elon Chettæi. Et erant renitentes Isaac & Rebeccæ.

CAP. XXVII.

ET factum est postquā senuit Isaac; et hebetes facti sunt oculi ejus ad videndū : & vocavit Esau filiū suū seniorem, et dixit ei ; Fili mi. Et dixit, Ecce ego. Et dixit; Ecce senui, & non cognosco diem mortis meæ. Nunc igitur sume vas tuū, phareträmque, et arcū : & exi in campū, et venare mihi venationē. Et fac mihi escas, sicut amo ego, & affer mihi ut comedā : ut benedicat te anima mea, priusquā moriar. Rebecca autem audivit loquentē Isaac ad Esau filium suum. Ivit autem Esau in campum ad venandum venationem patri suo. Rebecca autem dixit ad Jacob filiū suū minorem, Vide, audivi patrem tuū loquentē ad Esau fratrē tuū, dicentem; Affer mihi venationem, et fac mihi escas; ut cùm comedero, benedicā te coram Domino, antequā moriar. Nunc igitur, fili mi, audi me; sicut ego tibi præcipio. Et vadens ad oves, sume mihi inde duos hœdos teneros et bonos : et faciam eos escas patri tuo, sicut amat.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ut non afficias nos malo, quemadmodū non nocuim⁹ tibi, & quemadmodū exercuimus erga te beneficiū, téque dimisim⁹ incolumē : tu igitur es benedict⁹ à Dño. Fecit ergò eis conviviū, & comederunt atque biberunt. Et surgentes diluculò, juraverunt alter alteri, dimisitq; eos Isahac : illi verò profecti fūt ab eo cū pace. Factúmq; fuit in die illa ut venirent servi Isahac, et indicaverint ei negotium putei qué foderāt, et dixerint ei, Invenim⁹ aquas. Et vocavit nomē ej⁹ Satietatē : propterea indidit nomē civitati illi Birsebaa usq; ad hodiernū diē. Et fact⁹ est Esau fili⁹ quadraginta annorū, duxítq; uxoré Jehudith filiā Biri Hethæi : & Besmath filiā Elō Hevæi. Ethæ excrucjabāt spiritū Isahac et Rebeccæ. CAP. XXVII.

Benedictio Dei super Jacob. Factum est autē ut cùm senuisset Isahac et gravedine oppressi essent oculi ej⁹ quo minùs videret, advocārit Esau filium suum natu majorem, et dixerit ad eum, Fili mi : qui respondit, Adsum. Inquit ad eum Isahac, Ecce ego senui, & ignoro diē quâ sum moriturus. Cape ergò instrumēta tua, gladium tuum, & arcum tuum : Et egredere in solitudinem, & venare venationē, et appara pulmētum ut appeto, & affer mihi ut comedā, quatenus benedicat tibi anima mea antequā moriar. Rebecca verò audivit quū diceret Isahac ad Esau filiū suū. Abiit ergò Esau in agrū ad venādā venationē eāq; afferēdā. Et Rebecca dixit ad Jacob filiū suū, En audivi patrē tuū dicētē ad Esau fratrē tuū; Affer mihi venationē, et para mihi pulmētū, ut comedā, et benedicā tibi corā Dño ante mortē meā. Nunc ergò fili mi audi vocē meā in re quā tibi fū præceptura. Perge ad oves, et cape mihi inde duos hædos caprarū bonos, et ego parabo eos in pulmentū patri tuo, prout appetit.

הרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

29 אִם־חַעֲבִיד עִמָּנָא בִישָׁא כְּמָא דְלָא
אֲנָוקְנָךְ וּכְמָא דִי־עֲבַדְנָא עִמָּךְ
לְחוֹר טָב וּנְשַׁלְחִינָךְ בְּשָׁלָם אַתְּ כְּעַן
30 בְּרִיכָא דְיָי: וַעֲבַד לְהוֹן מִשְׁתְיָא
31 וַאֲכָלוּ וּשְׁתִיאוּ: וְאַקְדִימוּ בְצַפְרָא
וּקְיָמוּ גְבַר לַאֲחוּדֵי וְשַׁלְחִנוּן יִצְחָק
32 וְאָזְלוּ מִלְוָתֵיהּ בְּשָׁלָם: וַהֲוָה בְּיוֹמָא
הַהוּא וַאֲתוֹ עַבְדֵי יִצְחָק וְחַוְיוּ לֵיהּ
33 עַל עֲסָק בֵּירָא דִי חַפְרוּ וְאָמְרוּ לֵיהּ
אַשְׁכַּחְנָא מַיָא: וּקְרָא יְתֵהּ שִׁבְעָה
34 עַל־כֵּן שְׁמָא דְקִרְתָא בְּאֵר שֶׁבַע עַד
יוֹמָא הָדֵין: וַהֲוָה עֵשָׂו בַּר־אַרְבְּעִין
שְׁנִין וּנְסִיב אִתְּתָא יָת יְהוּדִית בַּת
35 בְּאֵרִי חִתָּאָה וְיָת בָּשְׂמַת בַּת אֵילוֹן
חִתָּאָה: וַהֲוָאָה מְסָרְבָן וּמַרְגְּנָן עַל
מֵימַר יִצְחָק וְרִבְקָה: כח
1 וַהֲוָה כַּד־סִיב יִצְחָק וְכָהֵיאָ עֵינְוֹהִי
מִלְּמֶחֱזֵי וּקְרָא יָת־עֵשָׂו בְּרֵיהּ רַבָּא
וַאֲמַר לֵיהּ בְּרִי וַאֲמַר לֵיהּ הָא אֲנָא:
2 וַאֲמַר הָא כְעַן סִיבֵית לֵית אֲנָא יָדַע
3 יוֹמָא דְאָמוּת: וּכְעַן סַב כְּעַן וְנָךְ
סָפְקָךְ וְקַשְׁתָּךְ וּפוֹק לְחַקְלָא וְצוֹד לִי
4 צֵידָא: וַעֲבֵיד לִי חֲבִשְׁלִין כְּמָא
דְרַחֲמִית וְתַעֲל לִי וְאֵכוֹל בְּדִיל דִי
תְּבָרְכִנָּךְ נַפְשִׁי עַד לָא אֲמוּת:
5 וְרִבְקָה שְׁמַעַת כַּד מַלִּיל יִצְחָק עִם
עֵשָׂו בְּרֵיהּ וְאָזַל עֵשָׂו לְחַקְלָא
6 לְמִצַּד צֵידָא וְאֵתָאָה: וְרִבְקָה
אֲמָרַת לְיַעֲקֹב בְּרַהּ לְמֵימַר הָא
שְׁמָעִית יָת אֲבוּךְ מְמַלִּיל עִם עֵשָׂו
7 אָחוּךְ לְמֵימַר: אֱיתָא לִי צֵידָה וַעֲבֵיד
לִי חֲבִשְׁלִין וְאֵיכוֹל וַאֲבָרְכִנָּךְ קֳדָם
יְיָ קֳדָם מוֹתִי: וּכְעַן בְּרִי קַבֵּיל מִנִּי
8 לְמֵימָר דִי־אֲנָא מְפַקְּדָא יָתָךְ: אֱזֵיל
9 כְּעַן לְעָנָא וְסַב־לִי מִתַּמָּן תְּרֵין גַּדְיֵי
עִזִּין טָבִין וְאֶעְבֵּד יָתְהוֹן חֲבִשְׁלִין
לַאֲבוּךְ כְּמָא דְרַחֵם:

Si feceris nobiscū malū; ſicut non nocuim' tibi, & ſicut feci-m' tecū tantummodo bonum, & dimiſimus te in pace: tu nunc benedict' es Dñi. Fecítq; eis conviviū: & comederunt, & biberunt. Et ſurrexerunt mane; & juraverūt unuſquiſq; fratri ſuo: & dimiſit eos Iſaac, et profecti ſunt ab eo in pace. Et fuit in ipſo die, & venerūt ſervi Iſaac, et nunciaverunt ei de puteo quē foderant: et dixerunt ei, Invenimus aquā. Et vocavit eum Sebaa: propterea nomē civitatis fuit Berſabee, uſq; in diē hanc. Eratq; Eſau ætatis quadraginta annorum, et accepit uxorē Judith, filiam Beeri Ethæi: & Baſemath, filiā Elon Ethæi. Et fuerunt rebelles & irritatrices, contra mandatum Iſaac & Rebeccæ.

CAP. XXVII.

ET factū eſt cùm ſenuiſſet Iſaac, caligaverunt oculi ej', & videre non poterat: vocavitq; Eſau, filiū ſuū majorē, & dixit ei, Fili mi; & dixit ei, Ecce ego. Et ait; Ecce nunc ſenui: neſcio diē quâ moriturus ſum. Et nunc, tolle obſecro arma tua; gladium tuum, & arcum tuum: & egredere in agrū, & venare mihi venationē. Et fac mihi edulia, ſicut dilexi, & affer mihi, ut comedā: et benedicat tibi anima mea, antequàm moriar. Et Rebecca audiebat, quando loquebatur Iſaac cum Eſau filio ſuo: et abiit Eſau in agrū, ad venandum venationē, ut afferret. Et Rebecca ait Jacob filio ſuo, dicens: Ecce audivi patrē tuum, loquentē cum Eſau fratre tuo, et dicentē. Affer mihi venationem, et fac mihi edulia, ut comedā: et benedicā tibi coram Dño, ante mortem meā. Et nūc fili mi, acquieſce *mihi*, *in eo* quod ego præcipio tibi. Vade nunc ad oves, et tolle mihi inde duos hœdos caprarum optimos: et faciam ex eis edulia patri tuo, ſicut dilexit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

29 * אִם־תַּעֲשֶׂה רָעָה עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר לֹא נְגַעֲנוּךָ וְכַאֲשֶׁר עָשִׂינוּ עִמְּךָ רַק־טוֹבָה וַנְּשַׁלְּחֲךָ וַתֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם אַתָּה עַתָּה בְּרוּךְ יְיָ:
30 * וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ: וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיִּשָּׁבְעוּ אִישׁ לְאָחִיו וַיְשַׁלְּחֵם יִצְחָק וַיֵּלְכוּ מֵאִתּוֹ בְּשָׁלוֹם:
31 * וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי יִצְחָק וַיַּגִּדוּ לוֹ עַל אֹדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר חָפָרוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ מָצָאנוּ מָיִם:
32 וַיִּקְרָא אֹתָהּ שִׁבְעָה עַל־כֵּן שֵׁם־הָעִיר בְּאֵר שָׁבַע עַד־הַיּוֹם הַזֶּה:
33 וַיְהִי עֵשָׂו בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־יְהוּדִית בַּת־בְּאֵרִי הַחִתִּי וְאֶת־בָּשְׂמַת בַּת־אֵילוֹן הַחִתִּי:
34 וַתִּהְיֶינָה מֹרַת רוּחַ לְיִצְחָק וְלִרְבְקָה:
35 כח
1 * וַיְהִי כִּי־זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאֹת וַיִּקְרָא אֶת־עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּנִי:
2 וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי:
3 וְעַתָּה שָׂא־נָא כֵלֶיךָ תֶּלְיְךָ וְקַשְׁתֶּךָ וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצוּדָה־לִּי צָיִד:
4 וַעֲשֵׂה־לִי מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְהָבִיאָה לִי וְאֹכֵלָה בַּעֲבוּר תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי בְּטֶרֶם אָמוּת:
5 * וְרִבְקָה שֹׁמַעַת בְּדַבֶּר יִצְחָק אֶל־עֵשָׂו בְּנוֹ וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו הַשָּׂדֶה לָצוּד צַיִד לְהָבִיא:
6 וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל־יַעֲקֹב בְּנָהּ לֵאמֹר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת־אָבִיךָ מְדַבֵּר אֶל־עֵשָׂו אָחִיךָ לֵאמֹר:
7 הָבִיאָה־לִּי צַיִד וַעֲשֵׂה־לִי מַטְעַמִּים וְאֹכֵלָה וַאֲבָרֲכֶךָּ לִפְנֵי יְיָ לִפְנֵי מוֹתִי:
8 וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע בְּקוֹלִי לַאֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֹתָךְ:
9 לֵךְ־נָא אֶל־הַצֹּאן וְקַח־לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדָיֵי עִזִּים טוֹבִים וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם מַטְעַמִּים לְאָבִיךָ כַּאֲשֶׁר אָהֵב:

VER.SAM.

29 * אִם־תַּעֲשֶׂה רָעָה עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר לֹא נְגַעֲנוּךָ וְכַאֲשֶׁר עָשִׂינוּ עִמְּךָ רַק־טוֹבָה וַנְּשַׁלְּחֲךָ וַתֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם אַתָּה עַתָּה בְּרוּךְ יְיָ:
30 * וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ: וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיִּשָּׁבְעוּ אִישׁ לְאָחִיו וַיְשַׁלְּחֵם יִצְחָק וַיֵּלְכוּ מֵאִתּוֹ בְּשָׁלוֹם:
31 * וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי יִצְחָק וַיַּגִּדוּ לוֹ עַל אֹדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר חָפָרוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ מָצָאנוּ מָיִם:
32 וַיִּקְרָא אֹתָהּ שִׁבְעָה עַל־כֵּן שֵׁם־הָעִיר בְּאֵר שָׁבַע עַד־הַיּוֹם הַזֶּה:
33 וַיְהִי עֵשָׂו בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־יְהוּדִית בַּת־בְּאֵרִי הַחִתִּי וְאֶת־בָּשְׂמַת בַּת־אֵילוֹן הַחִתִּי:
34 וַתִּהְיֶינָה מֹרַת רוּחַ לְיִצְחָק וְלִרְבְקָה:
35 כח
1 * וַיְהִי כִּי־זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאֹת וַיִּקְרָא אֶת־עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּנִי:
2 וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי:
3 וְעַתָּה שָׂא־נָא כֵלֶיךָ תֶּלְיְךָ וְקַשְׁתֶּךָ וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצוּדָה־לִּי צָיִד:
4 וַעֲשֵׂה־לִי מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְהָבִיאָה לִי וְאֹכֵלָה בַּעֲבוּר תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי בְּטֶרֶם אָמוּת:
5 * וְרִבְקָה שֹׁמַעַת בְּדַבֶּר יִצְחָק אֶל־עֵשָׂו בְּנוֹ וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו הַשָּׂדֶה לָצוּד צַיִד לְהָבִיא:
6 וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל־יַעֲקֹב בְּנָהּ לֵאמֹר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת־אָבִיךָ מְדַבֵּר אֶל־עֵשָׂו אָחִיךָ לֵאמֹר:
7 הָבִיאָה־לִּי צַיִד וַעֲשֵׂה־לִי מַטְעַמִּים וְאֹכֵלָה וַאֲבָרֲכֶךָּ לִפְנֵי יְיָ לִפְנֵי מוֹתִי:
8 וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע בְּקוֹלִי לַאֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֹתָךְ:
9 לֵךְ־נָא אֶל־הַצֹּאן וְקַח־לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדָיֵי עִזִּים טוֹבִים וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם מַטְעַמִּים לְאָבִיךָ כַּאֲשֶׁר אָהֵב:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

29 *Ne facias nobis malum, ſicut non tetigimus te, & ſicut fecimus tibi tantùm bonum, & dimiſimus te in pace? Tu nunc benedictus es à Domino. Fecit autem eis convivium, & comederunt, & biberunt. Surrexerúntq; mane, & juraverunt unuſquiſque proximo ſuo, & dimiſit eos Iſaac, & diſceſſerunt ab eo in pace. Factum quoque eſt illo die, ut venirent ſervi Iſaac, & annuntiarent ei de puteo quem foderant; & dicerent ei; invenimus aquas. Et vocavit eum Sebaa, Ideò nomen civitatis fuit Beerſeba uſque in hunc diem. Cùm autem eſſet Eſau annorum quadraginta, accepit uxorem Judith filiam Beeri Hethæi, & Baſmath filiam Elon Hevæi. Quæ fuerunt amaritudo ſpiritûs Iſaaco & Rebeccæ.*

CAP. XXVII.

ET factum eſt poſtquam ſenuit Iſaac, & cohibiti ſunt oculi ejus à viſu, ut vocaret Eſau filium ſuum majorem natu: cui dixit, Fili mi, reſponditque, Ecce me. Et dixit, Ecce nunc ſenui, non cognoſco diem mortis meæ. Nunc autem ſume quæſo inſtrumenta tua, pharetram tuam, & arcum tuum; & exi in campos, & venare mihi venationem. Facitóq; mihi cupedias quales amo, afféréq; mihi, & comedam, ut benedicat tibi anima mea antequàm moriar. Rebecca autem audierat verbum Iſaac ad Eſau filium ſuum: Ivit itáque Eſau in campum, ut venaretur venationem quam afferret. Tunc Rebecca locuta eſt filio ſuo, dicens: Ecce audivi patrem tuum loquentem ad Eſau fratrem tuum, dicentem. Affer mihi venationem, & fac mihi cupedias, et comedā, et benedicam tibi coram Domino antequam moriar. Nunc autem fili, audi vocem meam, ſicut ego præcipio tibi. Vade nunc ad gregem, & accipe inde duos hœdos caprarum bonos, & præparabo illos in cupedias patri tuo quales amat.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

29 * وَيُعَاهِدُكَ عَهْدًا أَلَّا تَصْنَعَ بِنَا سُرًّا. كَمَا لَمْ نَمَسَّكَ وَكَمَا صَنَعْنَا بِكَ خَيْرًا مَحْضًا وَأَطْلَقْنَاكَ بِسَلَامٍ * فَأَنْتَ الْآنَ مُبَارَكٌ مِنَ اللَّهِ
30 * فَصَنَعَ لَهُمْ مَجْلِسًا وَأَكَلُوا وَسَرِبُوا * وَادَّكَرُوا بِالْغَدَاةِ * فَحَلَفَ كُلُّ أَمْرِئٍ
31 لِأَخِيهِ * فَأَطْلَقَهُمْ إِسْحٰقُ وَمَضَوْا مِنْ عِنْدِهِ بِسَلَامٍ * فَلَمَّا كَانَ فِي ذٰلِكَ الْيَوْمِ جَاءَ عَبِيدُ إِسْحٰقَ
32 فَأَخْبَرُوهُ بِسَبَبِ الْبِئْرِ الَّتِي حَفَرُوا وَقَالُوا لَهُ قَدْ وَجَدْنَا مَاءً * فَسَمَّاهَا سَبْعَةَ وَلِذٰلِكَ اسْمُ الْقَرْيَةِ بِئْرُ
33 سَبْعَ إِلَى هٰذَا الْيَوْمِ * وَلَمَّا صَارَ الْعِيصُ ابْنُ أَرْبَعِينَ سَنَةً تَزَوَّجَ امْرَأَةً اسْمُهَا يَهُودِيتُ بِنْتَ بِئْرَ
34 الْحِيِّي * وَبَاسِمَاتَ بِنْتَ أَيْلُونَ الْحِيِّي * فَكَانَتَا تُخَالِفَانِ رَأْيَ إِسْحٰقَ وَرِبْقَا *
35

* الْفَصْلُ السَّابِعُ وَالْعِشْرُونَ *

* وَلَمَّا شَاخَ إِسْحٰقُ ضَعُفَتْ عَيْنَاهُ عَنِ النَّظَرِ * فَدَعَا بِالْعِيصِ ابْنِهِ الْأَكْبَرِ فَقَالَ يَا بُنَيَّ * قَالَ لَبَّيْكَ *
1 * قَالَ هُوَذَا أَنَا قَدْ شِخْتُ وَلَا أَعْلَمُ يَوْمَ مَوْتِي * وَالْآنَ احْمِلْ إِلَيْكَ سِلَاحَكَ وَقَوْسَكَ وَاخْرُجْ إِلَى الصَّحْرَاءِ
2 3 وَصِدْ لِي صَيْدًا * وَاصْلِحْهُ لِي أُلْوَانًا كَمَا أُحِبُّ * وَائْتِنِي بِهَا أَكُلْ مِنْهَا لِكَيْ يُبَارِكَكَ نَفْسِي قَبْلَ
4 أَنْ أَمُوتَ * وَسَمِعَتْ رِبْقَا حِينَ كَلَّمَ إِسْحٰقُ بِذٰلِكَ الْعِيصَ ابْنَهُ * فَلَمَّا مَضَى الْعِيصُ إِلَى الصَّحْرَاءِ
5 لِيَصِيدَ صَيْدًا وَيَأْتِيَ بِهِ * قَالَتْ رِبْقَا لِيَعْقُوبَ ابْنِهَا قَوْلًا * هُوَذَا قَدْ سَمِعْتُ أَبَاكَ يُكَلِّمُ الْعِيصَ أَخَاكَ
6 قَائِلًا * ائْتِنِي بِصَيْدٍ وَاصْلِحْ لِي أُلْوَانًا أَكُلْ مِنْهَا * وَأُبَارِكْكَ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ قَبْلَ مَوْتِي * وَالْآنَ يَا بُنَيَّ
7 8 اقْبَلْ مِنِّي مَا آمُرُكَ بِهِ * امْضِ إِلَى الْغَنَمِ وَخُذْ لِي مِنْ ثَمَّ جَدْيَيْنِ مِنَ الْمَعْزِ جَيِّدَيْنِ * أُصْلِحُهُمَا
9 أُلْوَانًا لِأَبِيكَ كَمَا أَحَبَّ *

Et paciſcemur tecum pactum, ne faciat in nos malum, ſicuti non læſimus te, & quemadmodum fecimus in te bonum ſincerum, et dimiſimus te in pace; tu ergò modò es benedictus à Deo. Fecitque eis convivium, & comederunt ac biberunt. Et ſurrexerunt ſummo mane, et juravit quilibet homo fratri ſuo. Dimiſitq; eos Iſhac, et abierunt ab eo in pace. In illa verò die venerunt ſervi Iſhac, et nuntiaverunt ei de puteo quem foderant, & dixerunt ei, Jam invenimus aquam. Et vocavit eum Sabaa; et propterea nomen urbis eſt, Puteus Sabaa uſq; in hunc diē. Cúmque factus eſſet Eſau filius quadraginta annorū duxit uxorem nomine Jehudith filiā Beiri Hethæi, et Baſemath filiam Ailon Hethæi. Erantq; ambæ contradicentes ſententiæ Iſhac et Rebeccæ.

CAP. XXVII.

CUmque ſenuiſſet Iſhac, debilitati ſunt oculi ejus à viſu, vocavitq; Eſau filiū ſuū majorē, dixitque, O fili mi, Ait, Quid tibi placet? Dixit, Ecce ego jam ſenui, nec ſcio diē mortis mææ: Itaq; geſta tecū arma tua et arcū tuum, et exi ad campū, et venare mihi venationē. Et præpara eam mihi diverſis modis, uti amo, et affer eam mihi, ut comedā ex ea, ut benedicat tibi anima mea antequā moriar. Et audivit Rebecca quando locutus eſt Iſhac de hac re ad Eſau filiū ſuum. Cumq; abiiſſet Eſau ad campum ut venaretur venationē, et afferret eā: Dixit Rebecca ad Iacob filiū ſuū ſermonē: Ecce jam audivi patrē tuum loquentē cū Eſau fratre tuo, dicentem: Affer mihi venationē, et præpara mihi varus modis, ut comedam ex eis, et benedicam tibi coram Deo ante mortem meam. Et nunc, O fili mi, auſculta mihi quod præcipio tibi. Vade ad oves, et accipe mihi inde duos hœdos à capris optimos, ut præparem eos variis modis patri tuo, ut optat.

ספר בראשית : בז

facies ad tibi benedicat ut propterea ,comedet & ,tuo patri afferes Et

10 והבאת לאביך ואכל בעבור אשר יברכך לפני
Esau Ecce :suam matrem Ribcah ad Jahacob dixit Et *sue moritis*

11 מותו : ויאמר יעקב אל־רבקה אמו הן עשו
me palpaverit fortè Si .lenis vir ego & ,pilosus vir meus frater

12 אחי איש שעיר ואנכי איש חלק : אולי ימשני
me ſuper faciam venire &,*facies errare tanquã* ej⁹ oculis in ero &,meus pater

אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי
me Super :ſua mater ei dixit & .benedictionem non & ,maledictionem

13 קללה ולא ברכה : ותאמר לו אמו עלי
.mihi cape ,vade & ,*meam vocem in audi Tantùm* .mi fili tua maledictio

קללתך בני אך שמע בקלי ולך קח־לי :
ſapidos cibos ejus mater fecit Et .ſuæ matri attulit & ,accepit &,ivit Et

14 וילך ויקח ויבא לאמו ותעש אמו מטעמים
Esau veſtes Ribcah accepit Et .ejus pater dilexit quemadmodũ

כאשר אהב אביו : ותקח רבקה את־בגדי עשו
induit & :domo in ſecum quæ ,concupiſcibiles majoris ſui filii

15 בנה הגדל החמדת אשר אתה בבית ותלבש את־
caprarum hœdorum pelles Et minorem ſuum filium Jahacob

יעקב בנה הקטן : ואת ערת .גדיי העזים
dedit Et .*ejus cervicum* lenitate ſuper & ,ej⁹ man⁹ ſuper fecit induere

16 הלבישה על־ידיו ועל חלקת צואריו : ותתן את־
.ſui filii Jahacob manu in ,*fecerat* quos panem & ,ſapidos cibos

המטעמים ואת־הלחם אשר עשתה ביד יעקב בנה :
tu Quis .*ego Ecce* :dixit Et .mi Pater ,dixit &,ſuum patrẽ ad venit Et

17 ויבא אל־אביו ויאמר אבי ויאמר הנני מי אתה
,tu⁹ primogenitus Eſau Ego:ſuum patrem ad Jahacob dixit Et ?mi fili

בני : ויאמר יעקב אל־אביו אנכי עשו בכרך
comede & ,ſede nunc Surge .me ad es locutus quemadmodum feci

18 עשיתי כאשר דברת אלי קום־נא שבה ואכלה
Iſchac dixit Et .tua anima mihi benedicat ut ,meã venatione de

מצידי בעבור תברכני נפשך : ויאמר יצחק
Quia :dixit Et .mi fili *inveniendum ad* Feſtinaſti ?hoc Quid :ſuũ filium ad

19 אל־בנו מה־זה מהרת למצא בני ויאמר כי
:Jahacob ad Iſchac dixit Et .*meã facie m* tuus Deus Dñs occurrere fecit

הקרה יהוה אלהיך לפני : ויאמר יצחק אל־יעקב
.non an,Eſau,me⁹ fili⁹ ipſe *tu an* ,mi fili te palpabo & nũc Appropinqua

20 גשה־נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם־לא :
,Vox:dixit &,eũ palpavit&,ſuũ patrẽ Iſchac ad Jahacob appropinquavitEt

21 ויגש יעקב אל־יצחק אביו וימשהו ויאמר הקל
eram quia ,eũ agnovit non Et .Eſau manus ,manus & ,Jahacob vox

קול יעקב והידים ידי עשו : ולא הכירו כי־היו
Tu :dixit Et.ei benedixit Et.piloſæ ſui fratris Eſau man⁹ ſicut ej⁹ man⁹

22 ידיו כידי עשו אחיו שערת ויברכהו : ויאמר אתה
,mihi fac Appropinquare :dixit Et .*Ego* :dixit Et ?Eſau me⁹ filius ipſe

23 זה בני עשו ויאמר אני : ויאמר הגשה־לי
appropinquare Et.mea *ũa* tibi benedicat ut ,mei filii venatione de cõedã &

ואכלה מציד בני למען תברכך נפשי ויגש־
eum ad dixit Et .bibit & ,vinum ei attulit Et,comedit &,ei fecit

24 לו ויאכל ויבא לו יין וישת : ויאמר אליו
.mi fili me oſculare & ,nunc Appropinqua:ejus pater Iſchac

יצחק אביו גשה־נא ושקה־לי בני :

Verſio VULG. LAT.

Quas cùm intuleris,& comederit,benedicat tibi priuſquã moriatur.Cui ille reſpondit, Nósti quòd Eſau frater meus homo piloſus ſit,& ego lenis. Si attrectaverit me pater meus,& ſenſerit;timeo ne putet me ſibi voluiſſe illudere: & inducã ſuper me maledictionẽ pro benedictione. Ad quẽ mater,In me ſit,ait,iſta maledictio, fili mi:tantũ audi vocẽ meã, & pergens affer quæ dixi. Abiit, & attulit,deditq; matri.Paravit illa cibos,ſicut velle noverat patrem illi⁹.Et veſtibus Eſau valdè bonis, quas apud ſe habebat domi, induit eũ.Pelliculáſq; hœdorum circumdedit manib⁹, & colli nuda protexit. Dedítq; pulmentũ;& panes, quos coxerat,tradidit.Quibus illatis, dixit;Pater mi?At ille reſpõdit,Audio.Quis es tu,fili mi? Dixítq; Jacob,Ego ſum primogenit⁹ tu⁹ Eſau; feci ſicut præcepiſti mihi:ſurge,ſede,& comede de venatione mea,ut benedicat mihi anima tua. Rurſúmq; Iſaac ad filiũ ſuũ, Quo modo, inquit, tam citò invenire potuiſti,fili mi? Qui reſpondit, Voluntas Dei fuit, ut citò occurreret mihi ꝙ volebã. Dixítq; Iſaac, Accede huc,ut tangã te,fili mi;& probẽ,utrùm tu ſis filius meus Eſau, an non. Acceſſit ille ad patrem; & palpato eo,dixit Iſaac , Vox quidem, vox Jacob eſt: ſed manus, manus ſunt Eſau. Et non cognovit eum, quia piloſæ manus ſimilitudinem majoris expreſſerant. Benedicens ergò illi, Ait , Tu es filius meus Eſau? Reſpondit , Ego ſum. At ille, Affer mihi, inquit , cibos de venatione tua, fili mi, ut benedicat tibi anima mea. Quos cùm oblatos comediſſet , obtulit ei etiam vinum: quo hauſto, Dixit ad eum; Accede ad me , & da mihi oſculum, fili mi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ εἰσοίσεις τῷ πατρί σου, καὶ φάγε, ὅπως
εὐλογήσῃ σε ὁ πατήρ σου πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν
11 αὐτόν. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Ῥεβέκκαν τὴν
μητέρα αὐτοῦ, Ἔσιν Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου ἀνὴρ
12 δασὺς, ἐγὼ δὲ ἀνὴρ λεῖος. Μή ποτε
ψηλαφήσῃ με ὁ (θ)πατήρ, καὶ ἔσομαι ἐναντίον
αὐτοῦ ὡς καταφρονῶν καὶ ἐπάξω ἐπ'
13 ἐμαυτὸν κατάραν, καὶ οὐ εὐλογίαν. Εἶπε δὲ
αὐτῷ ἡ μήτηρ, Ἐπ' ἐμὲ ἡ κατάρα Cu τέκνον. μόνον (ι)ἐπάκουσόν(κ)μου τῆς φωνῆς καὶ
14 πορευθεὶς ἔνεγκέ μοι. Πορευθεὶς δὲ, ἔλαβε
καὶ ἤνεγκε τῇ μητρί· καὶ ἐποίησεν ἡ μήτηρ
αὐτοῦ ἐδέσματα, καθὰ ἐφίλει ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
15 Καὶ λαβοῦσα Ῥεβέκκα τὰ ἱμάτια τὰ ἅγια τοῦ
υἱοῦ αὐτῆς τὰ πρεσβυτέρου τὰ καλὰ, ἃ ἦν παρ'
αὐτῇ ἐν τῷ (λ) οἴκῳ, ἐνέδυσεν Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον. Καὶ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφων τῶν διῶν ἐνέθηκεν ἐπὶ τοὺς βραχίονας
16 αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὰ γυμνὰ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ.
17 Καὶ ἔδωκε τὰ ἐδέσματα καὶ τοὺς ἄρτους οὓς
ἐποίησεν, εἰς τὰς χεῖρας * Ἰακὼβ τοῦ υἱοῦ
18 αὐτῆς. Καὶ εἰσῆλθε τῷ πατρὶ αὐτοῦ εἶπε
δὲ, (μ)Πάτερ. ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδὲ ἐγώ· *τίς εἶ
σὺ, τέκνον; Καὶ εἶπεν (ν) Ἰακὼβ τῷ πατρὶ, Ἐγὼ Ἡσαῦ ὁ πρωτότοκός σου (ξ) ποιήσας καθὰ ἐλάλησάς μοι. ἀνάστα, κάθισον καὶ (ο) φάγε ἀπὸ τῆς θήρας μου, ὅπως εὐλογήσῃ με ἡ ψυχή Cu. Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ πρὸς
20 τὸν υἱὸν αὐτοῦ, Τί τοῦτο, ὃ ταχὺ εὗρες, ὦ τέκνον;
ὁ δὲ εἶπεν, *Ο παρέδωκε κύριός Θ ὁ (π) θεός
21 σου ἐναντίον μου. Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ Ἰακὼβ,
*Ἐγγισόν μοι, καὶ ψηλαφήσω σε τέκνον, εἰ σὺ
εἶ ὁ υἱός μου Ἡσαῦ, ἢ οὔ. Ἤγγισε δὲ Ἰακὼβ
πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ. καὶ ἐψηλάφησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν, (ρ) Ἡ μὲν φωνὴ, φωνὴ
23 Ἰακώβ· αἱ δὲ χεῖρες, χεῖρες Ἡσαῦ. Καὶ
οὐκ ἐπέγνω αὐτόν· ἦσαν γὰρ αἱ χεῖρες αὐτοῦ,
ὡς αἱ χεῖρες Ἡσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δασεῖαι. καὶ (σ) εὐλόγησεν αὐτόν. Καὶ εἶπε,
24 Σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡσαῦ; ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ.
25 Καὶ εἶπε, Προσάγαγέ μοι, καὶ φάγομαι ἀπὸ
τῆς θήρας σου (τ) τέκνου, ἵνα εὐλογήσῃ σε
ἡ ψυχή μου. Καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ, καὶ ἔφαγε· καὶ εἰσήνεγκεν αὐτῷ οἶνον, καὶ ἔπιε.
26 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
*Ἐγγισόν μοι, καὶ φίλησόν με τέκνον.

Et inferes patri tuo, & comedet,ut benedicat te pater tuus, antequàm moriatur. Dixit autem Iacob ad Rebeccam matrem ſuam; Eſt Eſau frater meus vir piloſus,ego autem vir lævis. Ne fortè attrectet me pater, & ero in conſpectu ejus quaſi (a) ſpernens; & inducam ſuper me ipſum maledictionem, & non benedictionem. Dixit autem ei mater,Super me maledictio tua, fili; tantùm exaudi vocem meam: & pergens affer mihi. Profectus autem ſumpſit, & attulit matri: & fecit mater ejus eſcas,ſicut amabat pater ejus. Et ſumens Rebecca ſtolam Eſau filii ſui ſeniorís bonam, quæ erat apud ipſam domi, induit eam Iacob filium ſuum juniorem. Et pelles hœdorum circumpoſuit ſuper brachia ejus, & ſuper nuda colli ejus. Et dedit eſcas & panes,quos fecerat,in manus Iacob filii ſui. Et intulit patri ſuo: dixit autem, Pater: ille verò dixit,Ecce ego: Quis es tu,fili? Et dixit Iacob patri, Ego Eſau primogenitus tuus feci, ſicut locutus es mihi: ſurgeas, ſede & comede de venatione mea,ut benedicat me anima tua. Dixit autem Iſaac filio ſuo, Quid hoc, quòd citò invenìſti,fili? At ille dixit,Quòd tradidit Dominus Deus corã me. Dixit autẽ Iſaac Iacob, Appropinqua mihi, & contrectabo te, fili; ſi tu es filius meus Eſau, an non. Appropinquavit autem Iacob ad Iſaac patrem ſuum: & contrectavit eum,& dixit, Vox quidem, vox Iacob; manus autem, manus Eſau. Et non agnovit eum: erant enim manus ejus,velut manus Eſaũ fratris ſui, piloſæ: Et benedixit eum. Et dixit, Tu es filius meus Eſau? at ille dixit,Ego. Et dixit, Affer mihi, & comedam de venatione tua, fili,ut benedicat te anima mea: et attulit ei, & manducavit; & intulit ei vinum,& bibit. Et dixit ei Iſaac pater ejus, Accede ad me,& oſculare me, fili.

MS.A. (θ) πατὴρ μου, καὶ (ι) ὑπάκουσόν (κ) τῆς φωνῆς μου· (λ) οἴκῳ, καὶ ἐνέδυσεν Ἰακὼβ * (μ) Πάτερ μου· ὁ δὲ * (ν) Ἰακὼβ ὁ υἱὸς αὐτοῦ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, Ἐγὼ (ξ) ἐποίησα (ο) φάγε τῆς θήρας (τ) θεὸς ἐναντίον (ρ) Ἡ φωνὴ, (σ) ηὐλόγησεν (τ) τέκνον, ὅπως εὐλογήσῃ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܐܝܬܝ ܠܐܒܘܟ ܘܢܐܟܠ ܕܢܒܪܟܟ ܡܪܝ ܩܕܡ ܕܢܡܘܬ ܗܘ ܠܐܒܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘܗܝ ܐܝܟ ܕܐܟܠ ܒܪܝܬ ܡܢ ܨܝܕܗ ܕܒܪܗ ܢܒܪܟ ܢܦܫܝ ܘܐܡܪ ܠܗ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. TARGUM ONKELOS.

וְתֵיעֵל לְאַבְוָהָיְכִוֹל בִּדִיל דִּיבָרְכִנָּךְ
קֳדָם מוֹתִיהּ׃ וְאָמַר יַעֲקֹב לְרִבְקָה
אֲמֵיהּ הָא עֵשָׂו אָחִי גְּבַר שַׂעֲרָן וַאֲנָא
גְּבַר שְׁעִיעַ׃ מָאֵים יְמוֹשֵׁנִּי אֲבָא
וְאֶהֵי בְּעֵינוֹהִי כְּמִתְלָעֵב וְאֵיתֵי מֵיתַי
עֲלַי לְוָטִין וְלָא בִרְכָן׃ וַאֲמָרַת לֵיהּ
אֲמֵיהּ עֲלַי אִתְאֲמַר בְּנוּאָה דְּלָא
יִיתִין לְוָטַיָּא עֲלָךְ בְּרִי בְּרוּם קְבִיל
מֵנִּי וְאֵיזֵל סַב לִי׃ וְאָזַל וְנָסִיב וְאֵיתִי
לְאִמֵּיהּ וַעֲבָדַת אִמֵּיהּ תַּבְשִׁיל
כְּמָא דְרָחֵם אֲבוּהִי׃ וְנָסִיבַת רִבְקָה
יָת לְבוּשֵׁי עֵשָׂו בְּרַהּ רַבָּא דְּכִיתָא
דִּי עִמָּהּ בְּבֵיתָא וְאַלְבִּישַׁת יָת יַעֲקֹב
בְּרַהּ זְעִירָא׃ וְיָת מַשְׁכֵי גְּדָיֵי בְּנֵי עִזָּא
אַלְבִּישַׁת עַל יְדוֹהִי וְעַל שְׁעִיעוּת
צַוָּארֵיהּ׃ וְיָהֲבַת יָת תַּבְשִׁילָא וְיָת
לַחְמָא דִּי עֲבָדַת בִּידָא דְיַעֲקֹב בְּרַהּ׃
וְעָל לוָת אֲבוּהִי וְאָמַר אֲבָא וְאָמַר
הָא אֲנָא מַן אַת בְּרִי׃ וְאָמַר יַעֲקֹב
לַאֲבוּהִי אֲנָא עֵשָׂו בּוּכְרָךְ עֲבַדִית
כְּמָא דְמַלֶּלְתָּא עִמִּי קוּם כְּעַן
אִסְתְּחַר וְאִיכוֹל מֵצֵידִי דִּיל דִּי
תְבָרְכִנַּנִי נַפְשָׁךְ׃ וַאֲמַר יִצְחָק לִבְרֵיהּ
מָא דֵין אוֹחֵיתְתָּא לְאַשְׁכָּחָא בְּרִי
וַאֲמַר אֲרֵי זַמֵּין יְיָ אֱלָהָךְ קֳדָמָי׃
וַאֲמַר יִצְחָק לְיַעֲקֹב קְרִיב כְּעַן
וַאֲמוֹשְׁנָךְ בְּרִי הַאִת דֵּין בְּרִי עֵשָׂו
אִם לָא׃ וּקְרִיב יַעֲקֹב לְוָת יִצְחָק
אֲבוּהִי וּמַשֵּׁיהּ וַאֲמַר קָלָא קָלֵיהּ
דְיַעֲקֹב וִידֵיהּ יְדֵי דְעֵשָׂו׃ וְלָא
אֲשְׁתְּמוֹדְעֵיהּ אֲרֵי הַוָאה יְדוֹהִי כִּידֵי
עֵשָׂו אֲחוּהִי שְׁעַרְנִין וּבְרִיכָה׃ וַאֲמַר
אַת דֵּין בְּרִי עֵשָׂו וַאֲמַר אֲנָא׃ וַאֲמַר

10 Et afferes patri tuo,&cóedet:
ut benedicat tibi, ante mortē
suam. Et dixit Jacob Rebeccæ
11 matri suæ: Ecce Esau frater
meus vir pilosus est,& ego vir
12 lenis. Fortè contrectabit me
pater meus,& ero in oculis su-
is quasi illudēs: & inducā sup
me maledictiones,& nō bene-
13 dictiones. Et dixit ei mater
sua;Mihi dictū est p prophetia-
m,quòd nō veniēt maledicti-
ones sup te fili mi: tantūmo-
do acquiesce mihi, & vade
14 tolle mihi. Et abiit,& tulit;&
attulit matri suæ: & fecit ma-
ter ejus edulia,sicut dilexit pa-
15 ter ejus. Et tulit vestimēta Esau,
filii sui majoris, quæ erant
munda;quæ secum erāt in do-
mo:& induit Jacob, filiū suū
minorē. Et pelles hœdorū in-
duit sup manus ejus;& sup leni-
16 tatē colli sui. Et posuit edulia
17 quæ fecerat,& panē, in manu
18 Jacob filii sui. Et ingressus est
ad patrē suū, & ait Pater mi:
& dixit Ecce ego; quis es tu,
19 fili mi? Et ait Jacob patri suo;
Ego sum Esau primogenitus
tuus;feci,sicut mihi locutus es:
Surge obsecro recumbe, &
comede de venatione meā; ut
20 benedicat mihi anima tua. Et
ait Isaac filio suo; Quid est
hoc,quòd tā citò invenisti,fi-
li mi? Et ait;Quoniā præpara-
vit Dñs Deus tuus,coram me. Et
21 dixit Isaac ad Jacob; Accede
obsecro & attrectabo te, fili
mi:utrùm tu sis filius meus Esau,
22 an nō. Et accessit Jacob ad Is-
aac patrē suū, & attrectavit
eū: & ait, Vox,vox Jacob; &
23 manus,manus Esau. Et non cog-
novit eū;quoniā erāt manus e-
jus,sicut manus Esau fratris sui,
24 pilosæ: & benedixit ei. Et ait;
Tu es filius meus Esau? & dixit,
Ego sum. Et ait; Accede corā
me, & comedā de venatione
25 filii mei;ut benedicat tibi ani-
ma mea: & obtulit ei,& com-
édit;& attulit ei vinū,& bibit.
26 Et dixit ei Isaac pater ejus;Ac-
cede obsecro & osculare me,
fili mi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. TEXT. ET SAM. Translatio Latina

10 Et deferes patri tuo,& com-
edet, ut benedicat tibi ante-
11 quam moriatur. Dixitque
12 Jacob matri suæ, Ecce Esau
frater meus homo est pilosus,
13 & ego vir lævis. Fortasse
14 palpabit me pater meus, &
ero in oculis ejus velut (a)
impostor, inducámque super
15 me maledictionem,& non be-
nedictionem. Respondit au-
16 tem ei mater sua,Super me sit
17 maledictio tua, fili mi, tan-
tummodò audi vocem mea-
m,& vade,accipe mihi. I-
18 vitque,& accepit,& attulit
19 matri suæ, & fecit mater e-
jus cupedias quales desidera-
bat pater ejus. Et accepit Re-
20 becca vestes Esau filii sui ma-
joris pretiosas quæ erant cum
ea domi, & induit Jacobum
filium suum minorem. Et pel-
21 les hædorum caprarum vesti-
22 vit super manus ejus, & su-
per lævitiem colli ejus. De-
23 ditque cupedias, & panem
24 quem fecerat in manus Jaco-
25 bi filii sui, qui tulit eas ad
patrem suum. Dixitque,Pa-
26 ter mi,& respondit,Ecce me,
Quis tu, fili mi? Dixitque
19 Jacob patri suo, Ego sum E-
sau primogenitus tuus, feci si-
cut dixisti mihi: Surge nunc,
(b) saturare, & comede de
venatione mea, ut benedicat
11 mihi anima tua. Et dixit Isa-
20 ac filio suo, ut quid festinā-
12 sti ut invenires, fili mi? &
respondit, Quia occurrere fe-
13 cit Dominus Deus tuus coram
14 me. Dixit autem Isaac Jaco-
21 be, Accede quæso, ut palpem
15 te, fili mi, an tu ipse filius me-
us Esau, nēcne. Et accessit
16 Jacob ad Isaacum patrem
17 suum, & palpavit eum, &
18 dixit, vox hæc, vox Jacob;
19 sed manus istæ, manus Esau.
23 Itaque non cognovit eum,
quia erant manus ejus sicut
manus Esau fratris sui, pilo-
20 sæ; & benedixit illi. Dixit-
24 que, nunquid tu ipse filius
meus Esau? & respondit,
Ego sum. Et dixit, Accede ad
25 21 me, & comedam de venatio-
ne filii mei, ut benedicat tibi
22 anima mea: & accessit ad
eum,& manducavit;obtulit-
23 que ei vinum,& bibit. Dixit
24 verò ad eum Isaac pater ejus,
25 accede quæso, & osculare
me, fili mi.

VERSIO SAMARITANA.

10 ** וְתֵיעֵל לְאַבְוָהָיְכִוֹל בִּדִיל דִּיבָרְכִנָּךְ קֳדָם מוֹתִיהּ׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב
11 לְרִבְקָה אֲמֵיהּ הָא עֵשָׂו אָחִי גְּבַר שַׂעֲרָן וַאֲנָא גְּבַר שְׁעִיעַ׃
12 מָאֵים יְמוֹשֵׁנִּי אֲבָא וְאֶהֵי בְּעֵינוֹהִי כְּמִתְלָעֵב וְאֵיתֵי מֵיתַי עֲלַי
13 לְוָטִין וְלָא בִרְכָן׃ וַאֲמָרַת לֵיהּ אֲמֵיהּ עֲלַי אִתְאֲמַר בְּנוּאָה דְּלָא
14 יִיתִין לְוָטַיָּא עֲלָךְ בְּרִי בְּרוּם קְבִיל מֵנִּי וְאֵיזֵל סַב לִי׃ וְאָזַל
15 וְנָסִיב וְאֵיתִי לְאִמֵּיהּ וַעֲבָדַת אִמֵּיהּ תַּבְשִׁיל כְּמָא דְרָחֵם אֲבוּהִי׃
16 וְנָסִיבַת רִבְקָה יָת לְבוּשֵׁי עֵשָׂו בְּרַהּ רַבָּא דְּכִיתָא דִּי עִמָּהּ בְּבֵיתָא
17 וְאַלְבִּישַׁת יָת יַעֲקֹב בְּרַהּ זְעִירָא׃ וְיָת מַשְׁכֵי גְּדָיֵי בְּנֵי עִזָּא
18 אַלְבִּישַׁת עַל יְדוֹהִי וְעַל שְׁעִיעוּת צַוָּארֵיהּ׃ וְיָהֲבַת יָת תַּבְשִׁילָא
19 וְיָת לַחְמָא דִּי עֲבָדַת בִּידָא דְיַעֲקֹב בְּרַהּ׃ וְעָל לוָת אֲבוּהִי וְאָמַר
20 אֲבָא וְאָמַר הָא אֲנָא מַן אַת בְּרִי׃ וְאָמַר יַעֲקֹב לַאֲבוּהִי אֲנָא עֵשָׂו
21 בּוּכְרָךְ עֲבַדִית כְּמָא דְמַלֶּלְתָּא עִמִּי קוּם כְּעַן אִסְתְּחַר וְאִיכוֹל
22 מֵצֵידִי דִּיל דִּי תְבָרְכִנַּנִי נַפְשָׁךְ׃ וַאֲמַר יִצְחָק לִבְרֵיהּ מָא דֵין
23 אוֹחֵיתְתָּא לְאַשְׁכָּחָא בְּרִי וַאֲמַר אֲרֵי זַמֵּין יְיָ אֱלָהָךְ קֳדָמָי׃
24 וַאֲמַר יִצְחָק לְיַעֲקֹב קְרִיב כְּעַן וַאֲמוֹשְׁנָךְ בְּרִי הַאִת דֵּין בְּרִי
25 עֵשָׂו וַאֲמַר אֲנָא׃ וַאֲמַר אַקְרֵב כְּעַן וְאֵיכוֹל מֵצֵידִי בְּרִי בְּדִיל
21 דִּי תְבָרְכִנָּךְ נַפְשִׁי׃ וְקָרִיב לֵיהּ וַאֲכַל וְאַעֲלֵיהּ חַמְרָא וּשְׁתִי׃ וַאֲמַר
22 לֵיהּ יִצְחָק אֲבוּהִי קְרִיב כְּעַן וְשַׁק לִי בְּרִי׃

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فَٱدْخِلْهَا اِلَيْ اَبِيكَ وَيَاْكُلْ مِنْهَا لِكَيْ يُبَارِكَكَ قَبْلَ مَوْتِهِ * قَالَ لَهَا يَعْقُوبُ اِنَّ ٱلْعِيصَ اَخِي
11 رَجُلٌ سَعْرَانِيٌّ وَاَنَا رَجُلٌ اَجْرَدُ * لَعَلَّ اَبِي يَجُسُّنِي فَاَكُونُ عِنْدَهُ كَٱلسَّاخِرِ مِنْهُ * فَاَجْلِبُ عَلَيْ نَفْسِي
12 لَعْنَةً وَلَا يَحْصُلُ لِي بَرَكَةٌ * قَالَتْ لَهُ اُمُّهُ عَلَيَّ ٱسْتِدْفَاعُ لَعْنَتِكَ يَا بُنَيَّ * لَكِنِ اَقْبِلْ وَاَمْضِ وَجِدْ
13 لِي ذٰلِكَ * فَمَضَيْ وَاَخَذَ ذٰلِكَ وَاَتَيْ بِهِ اِلَيْ اُمِّهِ * فَاَصْلَحَتْهُ اُمُّهُ اَلْوَانًا كَمَا اَحَبَّ اَبُوهُ * ثُمَّ اَخَذَتْ
14 رِيقَا ثِيَابَ ٱلْعِيصِ اِبْنِهَا ٱلْاَكْبَرِ ٱلْفَاخِرِ ٱلَّتِي مَعَهَا فِي ٱلْبَيْتِ * فَاَلْبَسَتْهَا يَعْقُوبَ اِبْنَهَا ٱلْاَصْغَرَ
15 * وَاَخَذَتْ جِلْدَيْ جَدْيِ ٱلْمَاعِزِ فَاَلْبَسَتْهُمَا عَلَيْ يَدَيْهِ وَعَلَيْ مَلْوسَةِ حَلْقِهِ * وَاَعْطَتْهُ ٱلْاَلْوَانَ
16 مَعَ ٱلْخُبْزِ ٱلَّذِي صَنَعَتْهُ * فَدَخَلَ اِلَيْ اَبِيهِ وَقَالَ يَا اَبَتِ * قَالَ لَبَّيْكَ * مَنْ اَنْتَ يَا بُنَيَّ * قَالَ اَنَا
17 ٱلْعِيصُ بِكْرُكَ قَدْ صَنَعْتُ كَمَا اَمَرْتَنِي * قُمْ فَٱجْلِسْ وَكُلْ مِنْ صَيْدِي لِكَيْ يُبَارِكَنِي نَفْسُكَ * قَالَ
18 مَا هٰذَا ٱلَّذِي ٱعْجَلَ لَكَ حَتَّيْ اَسْرَعْتَ ٱلْوُجُودَ يَا بُنَيَّ * قَالَ اِنَّ ٱللّٰهَ رَبَّكَ وَفَّقَ قُدَّامِي ذٰلِكَ * قَالَ تَقَدَّمْ
19 حَتَّيْ اَجُسَّكَ يَا بُنَيَّ هَلْ اَنْتَ اِبْنِي ٱلْعِيصُ اَمْ لَا * فَتَقَدَّمَ اِلَيْهِ فَجَسَّهُ * وَقَالَ ٱلصَّوْتُ صَوْتُ يَعْقُوبَ
20 وَٱلْيَدَانِ يَدَا ٱلْعِيصِ * وَلَمْ يَنْتَبِهْ اِذْ كَانَتْ يَدَاهُ كَيَدَيْ اَخِيهِ سَعْرَانِيَّتَيْنِ * فَبَارَكَهُ
21 ثُمَّ قَالَ لَهُ * اَنْتَ اِبْنِي ٱلْعِيصُ * قَالَ اَنَا هُوَ * قَالَ قَدِّمْ لِي حَتَّيْ اَكُلَ مِنْ صَيْدِكَ لِكَيْ يُبَارِكَكَ
22 نَفْسِي * فَقَدَّمَ لَهُ فَاَكَلَ * وَاَتَاهُ بِخَمْرٍ فَشَرِبَ * ثُمَّ قَالَ لَهُ تَقَدَّمْ قَبِّلْنِي يَا بُنَيَّ *

Et introduces eos ad patrē tuum,& comedet ex eis, ut benedicat tibi ante mortē suam. Dixit ad eam Iacob, Esau frater meus vir pilosus est, & ego vir glaber: Forsitan pater meus tractabit me, & ero apud illum tanquam illudens ei,& adducam adversus animam meam maledictionem,et non acquiram benedictionem. Dixit illi mater ejus, In me refundatur maledictio tua,O fili mi: sed acquiesce,et vade,et sume mihi illud. Et abiit, sumpsitq; id, & attulit illud matri suæ, & paravit illud mater ejus variis modis sicut optrabat pater ejus. Deinde accepit Rebecca vestes Esau filii sui majoris præstantiores, quas habebat secum in domo,vestivitque eis Iacob filium suum minorem. Accepitque ambas pelles hædorum caprarum, vestivitque eis manus ejus, & lævitatem gutturis ejus. Deditque ei varios cibos cum pane quem fecerat. Ingressúsque est ad patrem suum, & dixit: O pater mi? Ait: Quid tibi placet? Quis es tu,O fili mi? Inquit, Ego sum Esau primogenitus tuus, jam feci sicuti præcepisti mihi, surge, & sede,et manduca ex præda mea, ut benedicat mihi anima tua. Dixit: Quid evenit tibi ut tam citò inveneris,fili mi? Dixit; Satè Deus Dominus tuus disposuit ante me illud. Ait, Accede ut tractem te, O fili mi, an sis filius meus Esau, an non. Accessitq; ad eum, & tractavit eum,& dixit: Vox est vox Iacob,& manus manus Esau. Et non cognovit eum, cùm manus ejus essent veluti manus Esau fratris ejus,pilosæ. Benedixitque eum, dixitque illi: Tu es filius meus Esau? Ait, Ego sum. Dixit: Affer mihi, ut comedam de venatione tuâ, ut benedicat tibi anima mea; obtulitque ei, & comedit: & attulit ei vinum, & bibit. Deinde dixit ei: Accede, osculare me, O fili mi.

ספר בראשית : כז

Versio VULG. Lat.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

27 וַיִּגַּשׁ וַיַּשַּׁק־לוֹ וַיָּרַח אֶת־רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְהוָה׃ 28 וְיִתֶּן־לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ׃ 29 יַעַבְדוּךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ לְאֻמִּים הֱוֵה גְבִיר לְאַחֶיךָ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אִמֶּךָ אֹרְרֶיךָ אָרוּר וּמְבָרְכֶךָ בָּרוּךְ׃ 30 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק לְבָרֵךְ אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו וְעֵשָׂו אָחִיו בָּא מְצֵידוֹ׃ 31 וַיַּעַשׂ גַּם־הוּא מַטְעַמִּים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקֻם אָבִי וְיֹאכַל מִצֵּיד בְּנוֹ בַּעֲבוּר תְּבָרְכֵנִי נַפְשֶׁךָ׃ 32 וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבִיו מִי־אַתָּה וַיֹּאמֶר אֲנִי בִנְךָ בְכֹרְךָ עֵשָׂו׃ 33 וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְדֹלָה עַד־מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי־אֶפּוֹא הוּא הַצָּד־צַיִד וַיָּבֵא לִי וָאֹכַל מִכֹּל בְּטֶרֶם תָּבוֹא וָאֲבָרְכֵהוּ גַּם־בָּרוּךְ יִהְיֶה׃ 34 כִּשְׁמֹעַ עֵשָׂו אֶת־דִּבְרֵי אָבִיו וַיִּצְעַק צְעָקָה גְדֹלָה וּמָרָה עַד־מְאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בָּרְכֵנִי גַם־אֲנִי אָבִי׃ 35 וַיֹּאמֶר בָּא אָחִיךָ בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בִּרְכָתֶךָ׃ 36 וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעְקְבֵנִי זֶה פַּעֲמַיִם אֶת־בְּכֹרָתִי לָקָח וְהִנֵּה עַתָּה לָקַח בִּרְכָתִי וַיֹּאמֶר הֲלֹא־אָצַלְתָּ לִּי בְּרָכָה׃ 37 וַיַּעַן יִצְחָק וַיֹּאמֶר לְעֵשָׂו הֵן גְּבִיר שַׂמְתִּיו לָךְ וְאֶת־כָּל־אֶחָיו נָתַתִּי לוֹ לַעֲבָדִים וְדָגָן וְתִירֹשׁ סְמַכְתִּיו וּלְכָה אֵפוֹא מַה־אֶעֱשֶׂה בְנִי׃ 38 וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל־אָבִיו הֲבְרָכָה אַחַת הִוא־לָךְ אָבִי בָּרְכֵנִי גַם־אֲנִי אָבִי וַיִּשָּׂא עֵשָׂו קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ׃ 39 וַיַּעַן יִצְחָק אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשָׁבֶךָ וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם מֵעָל׃

27 Accessit, & osculat' est eum. Statímq; ut ſenſit veſtimétorum illius fragrantiam, benedicens illi, ait; Ecce odor filii mei ſicut odor agri pleni, cui 28 benedixit Dñs. Det tibi De' de rore cœli, & de pinguedine terræ; abundantiam frumenti & vini. Et ſerviãt tibi populi, & adorent te tribus: eſto dñs fratrũ tuorũ, & incurventur ante te filii matris tuæ. Qui maledixerit tibi, ſit ille maledict': & qui be- 29 nedixerit tibi, benedictionibus repleatur. Vix Iſaac ſermonẽ impleverat: & egreſſo Jacob foràs, venit Eſau. Coctóſq; de venatione cibos intulit patri, dicens; Surge, pater mi, & comede de venatione filii tui: ut benedicat 30 mihi anima tua. Dixítq; illi Iſaac, Quis enim es tu? Qui reſpondit, Ego ſum fili' tuus 31 primogenit' Eſau. Expavit Iſaac ſtupore vehemẽti: & ultrà quàm credi poteſt, admirãs, ait; Quis igitur ille eſt, qui dudũ captâ venationẽ attulit mihi, & comedi ex omnibus priuſquã tu venires? benedixíq; ei, & erit benedict'. Auditis Eſau ſermonib' patris, irrugiit clamore magno: & conſternat', ait; Benedic etiã & mihi, pater mi. Qui ait, Venit german' tu' fraudulẽter, & 32 accepit benedictionẽ tuã. At ille ſubjũxit, Juſtè vocatũ eſt nomẽ ej' Jacob: ſupplãtavit enim me en alterâ vice; primogenita mea antè tulit, & nũc ſecũdò ſurripuit benedictionẽ meã. Rurſúmq; ad patrẽ; Núquid nó reſervãſti, ait, & mihi benedictionẽ? Reſpõdit Iſaac, Dñm tuũ illũ cõſtitui, & omnes fratres ej' ſervituti illi' ſubjugavi: frumẽto & vino ſtabilivi eum; & tibi poſt hæc, fili mi, ultrà quid faciam? Cui Eſau, Nũ unã, inquit, tãtùm benedictionẽ habes, pater? mihi quoque, obſecro, ut benedicas. Cúmque ejulatu magno fleret, Motus Iſaac, dixit ad eum, In pinguedine terræ, & in rore cœli deſuper, erit benedictio tua.

27 Καὶ ἐσγίσας ἐφίλησεν αὐτόν. καὶ ὠσφράνθη τὴν ὀσμὴν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, καὶ (σ)εὐλόγησεν αὐτὸν· καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ὀσμὴ τοῦ υἱοῦ μου, ὡς ὀσμὴ ἀγροῦ πλήρους, ὃν (σ) εὐλόγησε κύριος. 28 Καὶ δῴη σοι ὁ θεὸς ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ (υ)ὐρανοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς πιότητος τῆς γῆς, καὶ πλῆθος σίτου καὶ οἴνου. Καὶ δουλωσάτωσάν σοι ἔθνη, καὶ (φ) προσκυνησάτωσάν σοι ἄρχοντες· καὶ γίνου κύριος τῆς ἀδελφῆς σου, καὶ (χ)προσκυνήσουσί σοι οἱ υἱοὶ τοῦ πατρός (κ.ὁ καταράμενός σε, ἐπικατάρατος· ὁ δὲ εὐλογῶν σε, εὐλογημένος. Καὶ ἐγένετο μὲ τὸ παῦσαι 30 Ἰσαὰκ εὐλογοῦντα Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο, (ψ)ὡς ἂν ἐξῆλθεν Ἰακὼβ ἀπὸ προσώπου Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἦλθεν ἀπὸ τοῦ (ω)θήρας. Καὶ ἐποίησε καὶ αὐτὸς ἐδέσματα, καὶ προσήνεγκε τῷ πατρὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε τῷ (α) πατρὶ, Ἀναστήτω ὁ πατήρ μου, καὶ φαγέτω ἀπὸ τοῦ θήρας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅπως εὐλογήσῃ με ἡ ψυχή σου. Καὶ 32 εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, Τίς εἶ σύ; ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ὁ υἱός (κ ὁ πρωτότοκος Ἡσαῦ. Ἐξέστη δὲ Ἰσαὰκ ἔκστασιν μεγάλην σφόδρα· καὶ εἶπε, Τίς οὖν ὁ θηρεύσας μοι θήραν, καὶ εἰσενέγκας μοι, καὶ ἔφαγον ἀπὸ πάντων (β) πρὸ τοῦ ἐλθεῖν σε; καὶ εὐλόγησα αὐτὸν, καὶ εὐλογημένος (γ)ἔσται. Ἐγένετο δὲ 34 ἡνίκα ἤκουσεν Ἡσαῦ (δ)τὰ ῥήματα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαὰκ, ἀνεβόησε φωνὴν μεγάλην καὶ πικρὰν σφόδρα· καὶ εἶπεν, Εὐλόγησόν 35 δή κἀμὲ, πάτερ. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ἐλθὼν ὁ ἀδελφός σε μετὰ δόλου, ἔλαβε τὴν εὐλογίαν (κ. 36 Καὶ εἶπε, Δικαίως ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῷ Ἰακώβ· ἐπτέρνικε γάρ (ε) με ἤδη δεύτερον τοῦτο· τὰ πρωτοτόκιά μου εἴληφε· καὶ (ζ)νῦν ἔλαβε τὴν εὐλογίαν μου. καὶ εἶπεν Ἡσαῦ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, Οὐχὶ εὐλόγησάς μοι εὐλογίαν, πάτερ; 37 Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαὰκ, εἶπε τῷ Ἡσαῦ, Εἰ κύριον αὐτὸν (η)πεποίηκά (κ.ε, καὶ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ (θ) πεποίηκα αὐτοῖς οἰκέτας, σίτῳ καὶ οἴνῳ ἐστήριξα αὐτόν· σοὶ δὲ τί ποιήσω, τέκνον; Εἶπε δὲ Ἡσαῦ (ι)πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, Μὴ εὐλογία μία σοί ἐστι, πάτερ; εὐλόγησόν δή κἀμὲ, (κ) πάτερ. Καὶ ἀνυ- 39 χθεὶς δὲ Ἰσαὰκ, ἀνεβόησε φωνῇ Ἡσαῦ, καὶ ἔκλαυσεν. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἀπὸ τῆς πιότητος τῆς γῆς ἔσται ἡ κατοίκησίς σου, καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ ἄνωθεν.

MS.A. (υ) ὑραν῀ ἄνωθεν, καὶ (φ) προσκυνήσουσίν σοι (χ) προσκυνήσουσίν σε (ψ) ὡς ἐξῆλθεν (ω) θήρας αὐτοῦ. Καὶ (α) πλὴν αὐτοῦ, Ἀναστήτω (β) πρὸ τοῦ σε εἰσελθεῖν; καὶ ηὐλόγησα (γ) ἔσω. (δ) τὰ ῥήματα Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀνεβόησεν Ἡσαῦ φωνὴν(ε)μεγάλην σφόδρα. Δεύτερον(ζ)νῦν εἴληφεν (η) ἐποίησα (θ) ἐποίησα (ι) πρὸς Ἰσαὰκ τὸν (κ) πάτερ. Ἀποκριθεὶς

Et accedens osculatus eſt eũ. Et odoratus eſt odorẽ veſtimentorũ ejus: & benedixit eũ, & dixit; Ecce odor filii mei tãquã odor (b) agri pleni, quẽ benedixit Dominus. Et det tibi Deus de rore cœli, & de pinguedine terræ, & multitudine frumenti, & vini. Et ſerviant tibi gentes, & adorent te principes: & fias dominus fratris tui, & adorabunt te filii fratris tui. Qui maledixerit te, maledictus ſit: et qui benedixerit te, benedictus. Et factũ eſt, poſtquàm ceſſavit Iſaac benedicere Jacob filiũ ſuũ: & factũ eſt, ut egreſſus eſt Jacob à facie Iſaac patris ſui, et Eſau frater ejus venit à venatione. Et fecit etiã ipſe eſcas, & attulit patri ſuo: & dixit patri, Surgat pater meus, et comedat de venatione filii ſui; ut benedicat me anima tua. Et dixit ei Iſaac pater ejus, Quis es tu? At ille dixit, Ego ſum filius tuus primogenitus Eſau. (c) Expavit autẽ Iſaac pavorẽ magnũ valdé: et dixit, Quis igitur venator eſt mihi venationẽ, et intulit mihi, et cõedi de omnibus antequàm tu venires? & benedixi eum, et benedictus erit. (d) Factũ eſt autẽ quando audivit Eſau verba patris ſui Iſaac, clamavit voce magnã et amarã valdé: et dixit, Benedic (e) nunc et me pater. Dixit autẽ ei, Veniens frater tuus cũ (f) dolo, accepit benedictionẽ tuã. Et dixit, Juſtè vocatũ eſt nomen ejus, Jacob. (g) Supplãtavit enim me ecce ſecundò jam: & primogenita mea accepit, & nunc accepit benedictionem meam. Et dixit Eſau patri ſuo, Non reliquiſti mihi benedictionem, pater? Reſpondens autem Iſaac dixit Eſau, Si dominum illum feci tuum, & omnes fratres ejus feci eis famulos; frumento & vino firmavi eum. Tibi autem quid faciam, fili? Dixit autem Eſau ad patrem ſuũ, Nunquid benedictio una tibi eſt, pater? Benedic nunc etiam me, pater. Compunctus autem Iſaac, exclamavit voce Eſau, & flevit. Reſpondens autem Iſaac pater ejus, dixit ei, Ecce de pinguedine terræ erit habitatio tua; & de rore cœli deſuper.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 ܘܩܪܒ ܘܢܫܩ ܠܗ ܘܪܚ ܪܝܚ ܠܒܘܫܘܗܝ ܘܒܪܟ ܠܗ ܘܐܡܪ ܚܙܐ ܪܝܚ ܒܪܝ ܐܝܟ ܪܝܚ ܚܩܠܐ ܕܒܪܟܗ ܡܪܝ ܀ 28 ܘܢܬܠ ܠܟ ܡܢ ܛܠܐ ܕܫܡܝܐ ܘܡܢ ܫܡܢܐ ܕܐܪܥܐ ܘܣܓܝ ܒܪ ܘܚܡܪ ܀ 29 ܢܦܠܚܘܢ ܠܟ ܥܡܡܐ ܘܢܣܓܕܘܢ ܠܟ ܫܒܛܐ ܗܘܐ ܪܒ ܠܐܚܝܟ ܘܢܣܓܕܘܢ ܠܟ ܒܢܝ ܐܡܟ ܠܥܐܪܪܝܟ ܢܗܘܢ ܠܥܐܪ ܘܒܪܟܝܟ ܢܗܘܢ ܒܪܟ ܀ 30 ܘܗܘܐ ܟܕ ܫܠܡ ܝܨܚܩ ܠܡܒܪܟ ܠܝܥܩܘܒ ܘܗܘܐ ܟܕ ܢܦܩ ܢܦܩ ܝܥܩܘܒ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܘܗܝ ܝܨܚܩ ܘܥܣܘ ܐܚܘܗܝ ܐܬܐ ܡܢ ܨܝܕܗ ܀ 31 ܘܥܒܕ ܐܦ ܗܘ ܡܛܥܡܐ ܘܥܐܠ ܠܐܒܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܐܒܘܗܝ ܢܬܪܥ ܐܒܝ ܘܢܐܟܠ ܡܨܝܕ ܒܪܗ ܕܬܒܪܟܢܝ ܢܦܫܟ ܀ 32 ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܨܚܩ ܐܒܘܗܝ ܡܢ ܐܢܬ ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܒܪܟ ܒܟܪܟ ܥܣܘ ܀ 33 ܘܬܕܚܠ ܝܨܚܩ ܬܕܚܠܐ ܪܒܬܐ ܥܕ ܠܚܕ ܘܐܡܪ ܡܢ ܗܘ ܐܦ ܗܘ ܕܨܝܕ ܨܝܕܐ ܘܐܥܠ ܠܝ ܘܐܟܠܬ ܡܟܠ ܩܕܡ ܕܬܐܬܐ ܘܒܪܟܬ ܠܗ ܐܦ ܒܪܝܟ ܢܗܘ ܀ 34 ܟܕ ܫܡܥ ܥܣܘ ܡܠܝ ܐܒܘܗܝ ܘܙܥܩ ܙܥܩܐ ܪܒܬܐ ܘܡܪܝܪܬܐ ܥܕ ܠܚܕ ܘܐܡܪ ܠܐܒܘܗܝ ܒܪܟܢܝ ܐܦ ܐܢܐ ܐܒܝ ܀ 35 ܘܐܡܪ ܐܬܐ ܐܚܘܟ ܒܡܪܡܐ ܘܫܩܠ ܒܪܟܬܟ ܀ 36 ܘܐܡܪ ܗܠܐ ܩܪܝ ܫܡܗ ܝܥܩܘܒ ܘܫܩܠܢܝ ܙܕ ܬܪܬܝܢ ܒܟܪܬܝ ܫܩܠ ܘܗܐ ܗܫܐ ܫܩܠ ܒܪܟܬܝ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܬܪܥܝܬ ܠܝ ܒܪܟܬܐ ܀ 37 ܘܥܢܐ ܝܨܚܩ ܘܐܡܪ ܠܥܣܘ ܗܐ ܪܒܐ ܣܡܬܗܘ ܠܟ ܘܟܠ ܐܚܘܗܝ ܝܗܒܬ ܠܗ ܠܥܒܕܐ ܘܒܪ ܘܚܡܪ ܣܥܕܬܗܘ ܘܠܟ ܗܫܐ ܡܢ ܐܥܒܕ ܒܪܝ ܀ 38 ܘܐܡܪ ܥܣܘ ܠܐܒܘܗܝ ܗܠܐ ܒܪܟܬܐ ܚܕܐ ܐܝܬ ܠܟ ܐܒܝ ܒܪܟܢܝ ܐܦ ܐܢܐ ܐܒܝ ܘܢܣܒ ܥܣܘ ܩܠܗ ܘܒܟܐ ܀ 39 ܘܥܢܐ ܝܨܚܩ ܐܒܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܐ ܡܢ ܫܡܢܐ ܕܐܪܥܐ ܬܗܘܐ ܡܬܒܬܟ ܘܡܛܠ ܫܡܝܐ ܡܠܥܠ ܀

Et olfecit fragrantiã veſtium ejus, & benedixit ei, dicens, Videte odorem filii mei ſicut odorẽ agri cui benedixit Dñs. Det tibi De' de rore cœli, & de pinguedine terræ, & copiam frumenti ac vini. Serviant tibi populi, & adorent te gentes. Eſto caput fratrũ tuorum, & adorent te filii matris tuæ: Maledicẽtes tibi, ſint maledicti: & benedicentes tibi, benedicti. Quúmq; compléſſet Iſahac benedictionem Jacobi, & egreſſus eſſet Jacob è conſpectu Iſahac patris ſui: eccè Eſau frater ejus venit de venatione ſua. Et fecit ipſe quoq; pulmentum, intulítq; patri ſuo: Et dixit ad patrem ſuum, Surgat pater me', & comedat de venatione filii ſui, quatenus benedicat mihi anima tua. Ait illi Iſahac pater ſu', Quis es tu? Dixit, Ego ſum fili' tuus, primogenit' tuus Eſau. Et obſtupuit Iſahac ſtupore magno, & vehementi admodùm, & ait, Quis ergò ille eſt qui venatus eſt venationem, & attulit mihi, & comedi ex omnib' priuſquam venires? & benedixi ei, & quidem benedictus erit. Cúmque audiſſet Eſau verba patris ſui, ululavit ululatu ingenti, & amaro valdè, dixítq; patri ſuo, Benedic etiam mihi, pater mi. Ait illi pater ſuus, Subintravit frater tu' cum dolo, & accepit benedictiones tuas. Dixit Eſau, Jure vocatum eſt nomen ej' Jacob, nam decepit me en duab' vicib': primogenita mea tulit, & ecce nũc accepit benedictiones meas. Dixítq; Eſau ad patrem ſuum, Mihi non reſervâſti benedictionem? Reſpondit Iſahac & dixit ad Eſau, En caput conſtitui eum tibi, quin & omnes fratres ejus dedi ei ſervos, & frumento ac vino ſuffulſi eum: tibi ergò quid faciam, fili mi? Dixit Eſau ad patrem ſuum, Benedictio una tibi eſt, pater mi? benedic mihi etiam pater mi. Sublatáq; Eſau voce ſuâ, & flevit. Reſpondit Iſahac pater ſu', & ait illi, Ecce in pinguẽdine terræ erit habitatio tua, & de rore cœli deſuper.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

27 וקריב ונשיק ליה ואדח ית־ריחא
דלבושוהי ובריכיה ואמר חזו ריחא
דברי כריחא דקלא די ברכיה יי׃
28 ויתן לך יי׳ ממלא דשמיא ומטוביא
דארעא וסגיות עבור וחמר׃
29 יפלחונך עממין וישתעבדון לך
מלכין הוי רבי לאחוך ויסגדון לך
בני אמך ליטך יהון וברכך
30 יהון בריכין׃ והוה כד־שיצי יצחק
לברכא ית־יעקב והוה כדם מפק
נפק יעקב מן קדם יצחק אבוהי
31 ועשו אחוהי על מצידיה׃ ועבד אף־
הוא תבשילין ואעיל לאבוהי ואמר
לאבוהי יקום אבא ויכול מציד
32 דברויה בדיל די־תברכנני נפשך׃
ואמר ליה יצחק אבוהי מן־את׃
33 ואמר אנא ברך בוכרך עשו׃ ותוה
יצחק תוהא רבא עד לחדא ואמר
מן־הוא דיכי דצד־ציד ואעיל לי
ואכלת מכולא עד־לא תיתי׃
34 וברכתיה אף בריך יהי׃ כד שמע
עשו ית פתגמי אבוהי וצוח צוחתא
רבא ומריר׃ עד לחדא ואמר
35 לאבוהי ברכני אף לי אבא׃ ואמר
36 על אחוך בחוכמא וקביל ברכתך׃
ואמר יאות קרא שמיה יעקב
וחכמני דנן תרתין זמנין ית־
בכורותי נסב והא כען קבל ברכתי
37 ואמר הלא שבקת לי ברכתא׃
ואתיב יצחק ואמר לעשו הא רב
שויתיה עלוך וית כל אחוהי יהבית
לי׳ה לעבדין ובעבור וחמר
38 סעדתיה ולך כען מה אעבד ברי׃
ואמר עשו לאבוהי הברכתא חדא
הויא לך אבא ברכני אף לי אבא
39 וארים עשו קליה ובכא׃ ואתיב
יצחק אבוהי ואמר ליה הא מטוביא
דארעא יהי מותבך ומטלא דשמיא מלעילא׃

Et accessit, & osculatus est eũ; et odorat⁹ est odorẽ vestimentorũ suorũ, et benedixit ei: et ait; Ecce odor filii mei; sicut odor agri, cui benedixit Dñs. Det autẽ tibi Dñs, de rore cœli, & de bono terræ: & multitudinẽ fruméti & vini. Serviant tibi populi, & subjiciantur tibi regna; esto princeps fratrib⁹ tuis, & adorabũt te filii matris tuæ: maledicẽtes tibi erũt maledicti: & benedicentes tibi, erunt benedicti. Et factũ est, cùm cõsúmasset Isaac benedicere Jacob; Jacob egrediente à facie Isaac patris sui: et Esau frater ejus veniebat de venatione suâ. Et fecit quoq; ipse edulia, & intulit patri suo: et dixit ei; Surgat pater me⁹, & comedat de venatione filii sui; ut benedicat mihi anima tua. Et ait pater ej⁹, Quis es tu? & dixit; Ego fili⁹ tu⁹ primogenit⁹ tu⁹, Esau. Et admirat⁹ est Isaac admiratione magnâ usq; nimis: & ait, Quis est ille, qui venat⁹ est venationẽ & attulit mihi, et cõedi ex omnib⁹ priusquàm intrares? & benedixi ei: benedict⁹ quoq; erit. Quãdo audivit Esau verba patris sui, clamavit clamore magno & amaro, usq; nimis: & dixit patri suo; Benedic etiã mihi, pater mi. Et ait; Venit frater tuus sapienter: & accepit benedictionẽ tuã. Et ait, Rectè vocatũ est nomẽ ej⁹, Jacob; supplantavit enim me his duab⁹ vicib⁹; primogenita mea tulit, et ecce núc suscepit benedictionẽ meã: Et dixit; Nũquid nõ reservásti mihi benedictionẽ? Respondit⁹q; Isaac, & dixit ad Esau; Ecce principẽ cõstitui eũ tibi, et õnes fratres suos dedi ei in servos; et fruméto et vino stabilivi eũ: & nunc tibi quid faciã ultrà, fili mi? Et dixit Esau patri suo; Nũquid benedictio una tantùm est tibi, pater mi? benedic quoq; mihi, pater mi: & levavit Esau vocẽ suam, & flevit. Et respondit Isaac pater ejus, & ait illi: Ecce de optimo terræ erit habitatio tua, & de rore cœli désuper.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

27 וקריב ונשיק ליה ואדח ית־ריחא
דלבושוהי ובריכיה ואמר חזו ריחא
דברי כריחא דקלא די ברכיה יי׃
28 ויתן לך יי׳ ממלא דשמיא ומטוביא
דארעא וסגיות עבור וחמר׃
29 יפלחונך עממין וישתעבדון לך
מלכין הוי רבי לאחוך ויסגדון לך
בני אמך ליטך יהון וברכך
30 יהון בריכין׃ והוה כד־שיצי יצחק
לברכא ית־יעקב והוה כדם מפק
נפק יעקב מן קדם יצחק אבוהי
31 ועשו אחוהי על מצידיה׃ ועבד אף־
הוא תבשילין ואעיל לאבוהי ואמר
לאבוהי יקום אבא ויכול מציד
32 דברויה בדיל די־תברכנני נפשך׃
ואמר ליה יצחק אבוהי מן־את׃
33 ואמר אנא ברך בוכרך עשו׃ ותוה
יצחק תוהא רבא עד לחדא ואמר
מן־הוא דיכי דצד־ציד ואעיל לי
ואכלת מכולא עד־לא תיתי׃
34 וברכתיה אף בריך יהי׃ כד שמע
עשו ית פתגמי אבוהי וצוח צוחתא
רבא ומריר׃ עד לחדא ואמר
35 לאבוהי ברכני אף לי אבא׃ ואמר
36 על אחוך בחוכמא וקביל ברכתך׃
ואמר יאות קרא שמיה יעקב
וחכמני דנן תרתין זמנין ית־
בכורותי נסב והא כען קבל ברכתי
37 ואמר הלא שבקת לי ברכתא׃
ואתיב יצחק ואמר לעשו הא רב
שויתיה עלוך וית כל אחוהי יהבית
לי׳ה לעבדין ובעבור וחמר
38 סעדתיה ולך כען מה אעבד ברי׃
ואמר עשו לאבוהי הברכתא חדא
הויא לך אבא ברכני אף לי אבא
39 וארים עשו קליה ובכא׃ ואתיב
יצחק אבוהי ואמר ליה הא מטוביא
דארעא יהי מותבך ומטלא דשמיא מלעילא׃

VERSIO SAMARITANA.

27 וקריב ונשיק ליה ואדח ית־ריחא
דלבושוהי ובריכיה ואמר חזו ריחא
דברי כריחא דקלא די ברכיה יי׃
28 ויתן לך יי׳ ממלא דשמיא ומטוביא
דארעא וסגיות עבור וחמר׃
29 יפלחונך עממין וישתעבדון לך
מלכין הוי רבי לאחוך ויסגדון לך
בני אמך ליטך יהון וברכך
30 יהון בריכין׃ והוה כד־שיצי יצחק
לברכא ית־יעקב והוה כדם מפק
נפק יעקב מן קדם יצחק אבוהי
31 ועשו אחוהי על מצידיה׃ ועבד אף־
הוא תבשילין ואעיל לאבוהי ואמר
לאבוהי יקום אבא ויכול מציד
32 דברויה בדיל די־תברכנני נפשך׃
ואמר ליה יצחק אבוהי מן־את׃
33 ואמר אנא ברך בוכרך עשו׃ ותוה
יצחק תוהא רבא עד לחדא ואמר
מן־הוא דיכי דצד־ציד ואעיל לי
ואכלת מכולא עד־לא תיתי׃
34 וברכתיה אף בריך יהי׃ כד שמע
עשו ית פתגמי אבוהי וצוח צוחתא
רבא ומריר׃ עד לחדא ואמר
35 לאבוהי ברכני אף לי אבא׃ ואמר
36 על אחוך בחוכמא וקביל ברכתך׃
ואמר יאות קרא שמיה יעקב
וחכמני דנן תרתין זמנין ית־
בכורותי נסב והא כען קבל ברכתי
37 ואמר הלא שבקת לי ברכתא׃
ואתיב יצחק ואמר לעשו הא רב
שויתיה עלוך וית כל אחוהי יהבית
לי׳ה לעבדין ובעבור וחמר
38 סעדתיה ולך כען מה אעבד ברי׃
ואמר עשו לאבוהי הברכתא חדא
הויא לך אבא ברכני אף לי אבא
39 וארים עשו קליה ובכא׃ ואתיב
יצחק אבוהי ואמר ליה הא מטוביא
דארעא יהי מותבך ומטלא דשמיא מלעילא׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et accessit, & osculatus est eũ, et odoratus est odorem vestimentorũ ejus, & benedixit ei dicens; Videte odorem filii mei sicut odorẽ agri pleni, cui benedixit Dominus. Détque tibi Deus de rore cœli, & de pinguedine terræ, & multitudinẽ frumenti et musti. Serviant tibi populi, et adorabunt te nationes, eríque dominus fratrum tuorum, et adorabunt te filii matris tuæ: maledicentes tibi, maledicti erunt, et benedicentes tibi, benedicti. Et factum est postquàm Isaac absolvit benedictionẽ Jacobi, eratq; tantummodò egredi diendo egrediens Jacob à facie Isaac patris sui, ut Esau frater ejus veniret è venatione sua. Fecitque etiam ipse cupedias, & obtulit patri suo, et dixit patri suo, surgat pater meus, et comedat de venatione filii sui, ut benedicat mihi anima tua. Dixit verò Isaac pater ejus, Quis es tu? Et respondit; Ego filius tuus, primogenitus tuus Esau. Tum expavit Isaac pavore maximo, dixitque, ubi ille qui venatus est venationem, & attulit mihi, et comedi ex omnibus antequàm venires, & benedixi illi? atque etiam benedictus erit. Et factum est cùm audivet Esau verba patris sui, ut clamaret clamore maximo et amarissimo, diceréque patri suo, Benedic etiam mihi pater. Respondit, Venit frater tuus cum dolo, & accepit benedictionẽ tuam. Tum dixit, Justè vocatũ est nomen ejus Jacob: nam supplantavit me jam duabus vicibus; primogenitura meã accepit, et ecce nunc accepit benedictionem meam: et dixit, Nonne reservásti mihi benedictionẽ? Respondit, Isaac, et dixit Esau; Ecce dominũ constitui illũ tibi, omnesq; fratres ejus dedi illi in servos: frumento quoq; & musto sustentavi illũ, ibi verò nunc quid faciã, fili? Et dixit Esau patri suo, Benedictio una tibi est, pater? Benedic etiam mihi, pater: et levavit Esau vocẽ, et flevit. Respondit autẽ Isaac pater ejus, & dixit ei, Ecce de pinguedine terræ erit habitatio tua, de rore cœli désuper.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * ومقدم وقبله وسم رائحة ثيابه * فبارکه وقال أنظر رائحة ابني کرائحة روضة قد بارک الله فيها *
28 * يعطيك الله من طل السماء ومسم الارض وکثرة الحبوب والعصير * ويخدم لك الامم *
29 ويخضع لك الاحزاب * وکن مولى اخوتك * ويخضع لك بنو امك * لاعنك ملعون * ومبارکك
30 مبارک * فلما فرغ اسحق من تبريك يعقوب انه خرج يعقوب خروجا من بين يدي
31 اسحاق ابيه * والعيص اخوه قد وافى من صيده * وصنع هو ايضا الوانا وأتى بها الى ابيه وقال له
32 يقوم ابي ويأکل من صيد ابنه لکي تبارکني نفسك * وقال له اسحق ابوه من انت * قال انا ابنك
33 بکرك العيص * فقلق اسحاق قلقا عظيما جدا * وقال فمن ذاک الذي صاد صيدا فأتاني به
34 وأکلت منه قبل ان تجي فبارکته ليکون ايضا مبارکا * ولما سمع العيص کلام ابيه صرخ صرخة
35 عظيمة ومر جدا * وقال لابيه بارکني انا ايضا يا ابت * فقال له جاء اخوک بمکر واخذ برکتک * فقال
36 الآن أباه سماه يعقوب * قد تعقبني مرتين اولا اخذ بکوري * وهودا هو الآن قد اخذ برکتي * ثم
37 قال الا ابقيت لي برکة * فاجاب اسحق وقال للعيص هودا قد صيرته مولاک * وجميع اخوته
38 جعلتهم عبيدا له * والحبوب والعصير اسندته به * ولک الآن ماذا اصنع يا بني * فقال العيص
39 لابيه أبرکة واحدة هي لک يا ابت * وبرکني ايضا يا ابي * ورفع صوته وبکا * فاجابه اسحق ابوه
وقال له هودا من دسم الارض يکون مسکنک ومن طل السماء من علو *

Et accessit, osculatúsque est eũ, et odoratus est fragrantiã vestimentorũ ejus. Benedixitq; ei, & ait; Vide fragrantiam filii mei, veluti fragrantiã viridarii cui Deus benedixit. Dabit tibi Deus de rore cœli, et pinguedine terræ, et abundantiã frugum, ac musti. Et servient tibi gentes, et subjicient se tibi nationes, et esto dominus fratrũ tuorum, et incurvabuntur tibi filii matris tuæ: maledicens tibi, sit maledictus, & benedicens tibi, benedictus. Cumq; explésset Ishac benedictionem Jacob, contigit ut exeunte Jacob è conspectu Ishac patris sui, Esau frater ejus veniret de venatione. Et fecit ipse quoque varios cibos, attulitq; eos patri suo: Dixitque ei, Surgat pater meus, et comedat ex venatione filii sui, ut benedicat mihi anima tua. Dixitq; ei Ishac pater ejus: Quis es tu? Ait: Ego sum filius tuus, primogenitus tuus Esau. Perturbatusq; est Ishac perturbatione magnâ valdè, et ait: Quis est ille qui venatus est venationem, attulitque eam mihi, et comedi ex ea antequã venísses, et benedixi cum? et quidẽ erit benedictus. Cumq; audísset Esau sermonẽ patris sui, exclamavit clamore magno, et amaro valdè, et dixit patri suo: Benedic mihi quoque, O pater mi. Ait illi: Venit frater tuus cum fraude, & accepit benedictionẽ tuam. Dixit: An non rectè parentes ejus vocárunt eum Jacob? jam supplantavit me bis: primò accepit primogenituram meam, et ecce ipse nunc accepit benedictionẽ meam. Tum dixit, An non reservâsti mihi benedictionẽ? Respondit Ishac, et ait ad Esau: Ecce jam constitui eum dominũ tuum, et omnes fratres ejus constitui servos ejus, et frugibus ac musto fulsi eum: et tibi modò quid faciam, O fili mi? Dixit Esau patri suo: Num benedictio una est tibi, O pater mi? Benedictiã mihi, O pater mi: et elevavit vocẽ suam, et flevi. Respondit ei Ishac pater ejus, et ait illi: Ecce de pinguedine terræ erit habitatio tua, et de rore cœli desuper.

ספר בראשית : כח

quando erit Et .ſervies tuo fratri & ,vives tuo gladio *ſuper* Et

40 וְעַל־חַרְבְּךָ תִּחְיֶה וְאֶת־אָחִיךָ תַּעֲבֹד וְהָיָה כַּאֲשֶׁר
habuit odio Et .tuo collo *de*ſuper ejus jugum franges & ,dominaberis

41 תָּרִיד וּפָרַקְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ : וַיִּשְׂטֹם
dixit &:ejus pater ei benedixit quâ ,*benedictione ſuper* Jahacob Eſau

עֵשָׂו אֶת־יַעֲקֹב עַל־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר
occidam & ,mei patris luct⁹ dies Appropinquabũt:ſuo corde in Eſau

עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל אָבִי וְאַהַרְגָה אֶת־
ſui filii Eſau verba Ribcah ipſi *eſt nunciatum* Et .meũ fratrẽ Iahacob

42 יַעֲקֹב אָחִי : וַיֻּגַּד לְרִבְקָה אֶת־דִּבְרֵי עֵשָׂו בְּנָהּ
dixit & ,minorẽ ſuum filium Jahacob ad vocavit & ,miſit & ,majoris

הַגָּדֹל וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְיַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטֹן וַתֹּאמֶר
.te occidendum *ad tibi ſe conſolans* tuus frater Eſau Ecce : eum ad

אֵלָיו הִנֵּה עֵשָׂו אָחִיךָ מִתְנַחֵם לְךָ לְהָרְגֶךָ :
Laban ad tibi fuge ,ſurge & ,*meam vocem in audi* ,mi fili nunc Et

43 וְעַתָּה בְּנִי שְׁמַע בְּקֹלִי וְקוּם בְּרַח־לְךָ אֶל־לָבָן
quò uſque ,*unos* dies eo cum *ſedebis* Et .Charan in meũ fratrẽ

44 אָחִי חָרָנָה : וְיָשַׁבְתָּ עִמּוֹ יָמִים אֲחָדִים עַד אֲשֶׁר־
,te à tui fratris *furorem averti ad Uſque* .tui fratris furor *avertatur*

45 תָּשׁוּב חֲמַת אָחִיךָ : עַד־שׁוּב אַף־אָחִיךָ מִמֶּךָּ
quid Ut .inde te accipiam & ,mittam Et .ei feciſti quæ obliviſcatur &

וְשָׁכַח אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לּוֹ וְשָׁלַחְתִּי וְלָקַחְתִּיךָ מִשָּׁם לָמָּה
:Iſchac ad Ribcah dixit Et ? unâ die vobis ambobus etiã orbabor

אֶשְׁכַּל גַּם־שְׁנֵיכֶם יוֹם אֶחָד : וַתֹּאמֶר רִבְקָה אֶל־יִצְחָק
Jahacob *accipiens* ſi : Cheth *filiarum facie à* meâ vitâ in affecta ſũ Anguſtiis

יָצְתִי בְחַיַּי מִפְּנֵי בְּנוֹת חֵת אִם־לֹקֵחַ יַעֲקֹב
quid ad ,terræ filiabus de iſtas ſicut ,Cheth filiabus de uxorem

אִשָּׁה מִבְּנוֹת־חֵת כְּאֵלֶּה מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לָמָּה־
? vitæ mihi

לִי חַיִּים :

CAP. XXVIII. כח

dixit & ,ei præcepit & ,ei benedixit & ,Jahacob ad Iſchac vocavit Et

1 וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיְצַוֵּהוּ וַיֹּאמֶר
Padan in vade ,Surge .Chenahan filiabus de uxorem capies Non :ei

לוֹ לֹא־תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן : קוּם לֵךְ פַּדֶּנָה־
inde tibi cape & : tuæ matris patris Bethuel domum ad ,Aram

אֲרָם בֵּיתָה בְתוּאֵל אֲבִי אִמֶּךָ וְקַח־לְךָ מִשָּׁם
benedicat omnipotẽs De⁹ Et .tuæ matris fratris Laban filiab⁹ de uxorem

3 אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבָן אֲחִי אִמֶּךָ : וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ
.populorũ cœtum in ſis &,te faciat multiplicare &,te faciat creſcere &,tibi

אֹתְךָ וְיַפְרְךָ וְיַרְבֶּךָ וְהָיִיתָ לִקְהַל עַמִּים :
,tecum tuo ſemini & ,tibi ,Abraham benedictionem tibi det Et

4 וְיִתֶּן־לְךָ אֶת־בִּרְכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ
Deus dedit quam ,tuarũ peregrinationũ terram *te hæreditandam ad*

לְרִשְׁתְּךָ אֶת־אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים
,Aram Padan in ivit & ,Jahacob Iſchac miſit Et .Abraham ipſi

5 לְאַבְרָהָם : וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה אֲרָם
,Jahacob matris ,Ribcah fratrem Aramæi Bethuel filium Laban ad

אֶל־לָבָן בֶּן־בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי אֲחִי רִבְקָה אֵם יַעֲקֹב
.Eſau &

וְעֵשָׂו :

Verſio VULG. LAT.

40 Vives in gladio, & fratri tuo ſervies : tempúſque veniet, cùm excutias & ſolvas jugũ ejus de cervicibus tuis. Oderat ergò ſemper Eſau Jacob pro benedictione quâ benedixerat ei pater : dixítque in corde ſuo, Venient dies luctûs patris mei, & occidam Jacob fratrem meũ. Nuntiata ſunt hæc Rebeccæ: quæ mittens & vocans Jacob filium ſuum, dixit ad eum ; Ecce Eſau frater tuus minatur,ut occîdat te. Nunc ergò, fili mi, audi vocem meam , & conſurgẽs fuge ad Laban fratrem meum in Haran. Habitabíſque cum eo dies paucos; donec requieſcat furor fratris tui: Et ceſſet indignatio ejus, obliviſcatúrque eorum, quæ feciſti in eum: poſteà mittam, & adducam te inde huc. Cur utroque orbabor filio in uno die ? Dixítque Rebecca ad Iſaac ; Tædet me vitæ meæ propter filias Heth : ſi acceperit Jacob uxorem de ſtirpe hujus terræ, nolo vivere.

CAP. XXVIII.

1 VOcavit itaque Iſaac Jacob, & benedixit eum, præcepítque ei, dicens ; Noli accipere conjugem de genere Chanaan. Sed vade, & proficíſcere in Meſopotamiam Syriæ,ad domum Bathuel patris matris tuæ ; & accipe tibi inde uxorem de filiabus Laban avunculi tui. Deus autem omnipotens benedicat tibi, & creſcere te faciat, atque multiplicet : ut ſis in turbas populorum. Et det tibi benedictiones Abrahæ, & ſemini tuo poſt te : ut poſſideas terram peregrinationis tuæ, quam pollicitus eſt avo tuo. Cúmque dimiſiſſet eum Iſaac, profectus venit in Meſopotamiam Syriæ ad Laban filium Bathuel Syri, fratrem Rebeccæ matris ſuæ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

40 Καὶ ὅτι τῇ (λ) μαχαίρᾳ ζήσῃ, καὶ τὸν ἀδελφόν σου δουλεύσεις. ἔσαι δὲ νικᾶ ἐὰν καθέλῃς καὶ (μ)ἐκλύσῃς τὸν ζυγὸν αὐτοῦ ἀπὸ
41 τοῦ τραχήλου σου. Καὶ ἐνεκότει Ἡσαῦ τῷ Ἰακὼβ περὶ τῆς εὐλογίας, ἧς εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. εἶπε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, Ἐγγισάτωσαν αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους τοῦ πατρός μου, ἵνα ἀποκτείνω Ἰακὼβ τὸν
42 ἀδελφόν μου. Ἀπηγγέλη δὲ Ῥεβέκκᾳ τὰ ῥήματα Ἡσαῦ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ πρεσβυτέρου. καὶ πέμψασα ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός σου ἀπειλεῖ σοι τοῦ ἀποκτεῖναί σε. Νῦν οὖν τέκνον ἄκουσόν μου τῆς
43 φωνῆς, καὶ ἀναστὰς ἀπόδραθι εἰς (ν) Μεσοποταμίαν πρὸς Λάβαν τὸν ἀδελφόν μου εἰς
44 Χαρράν. Καὶ οἴκησον μετ' αὐτοῦ ἡμέρας τινάς, ἕως τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμόν, Καὶ τὴν
45 ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐπιλάθηται ἃ ποιήσας αὐτῷ. καὶ ἀποστείλασα μεταπέμψομαί σε ἐκεῖθεν, μή ποτε (ν) ἀποτεκνωθῶ ἀπὸ τῶν δύο ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.
46 Εἶπε δὲ Ῥεβέκκα πρὸς Ἰσαάκ, Πεφόρτισται τῇ ζωῇ μου διὰ τὰς θυγατέρας τὰς ὑῶν Χέτ. εἰ λήψεται Ἰακὼβ γυναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῆς γῆς ταύτης, ἵνα τί (ξ) μοι τὸ ζῆν ;

ΚΕΦ. κη'.

1 Προσκαλεσάμενος δὲ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ, εὐλόγησεν αὐτὸν, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ, λέγων, Οὐ λήψῃ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων
2 (α)τῶν Χαναναίων. Ἀναστὰς ἀπόδραθι εἰς (ζ) Μεσοποταμίαν, εἰς τὸν οἶκον Βαθουὴλ τοῦ πατρὸς τῆς μητρός σου· καὶ λάβε σεαυτῷ ἐκεῖθεν γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων Λάβαν
3 τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρός σου. Ὁ δὲ θεός μου εὐλογήσαι σε, καὶ αὐξῆσαι σε, καὶ πληθύναι σε· καὶ ἔσῃ εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν·
4 Καὶ δῴη σοι τὴν εὐλογίαν Ἀβραὰμ τοῦ πατρός (γ) μου σοὶ, καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ, κληρονομῆσαι τὴν γῆν τῆς παροικήσεώς σου, ἣν (δ) ἔδωκεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ.
5 Καὶ ἀπέστειλεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ· καὶ ἐπορεύθη εἰς (ε) Μεσοποταμίαν πρὸς Λάβαν τὸν υἱὸν Βαθουὴλ τὸν Σύρου, (ε)ἀδελφὸν τῆς Ῥεβέκκας τῆς μητρὸς Ἰακὼβ καὶ Ἡσαῦ.

MS. A. (λ) μαχαίρῃ (μ)ἐκλύσεις (ν)ἀποτεκνωθῶ(ξ)μοι ζῆν; ΚΕΦ. κη'. (α) Χαναάν. (β) Μεσοποταμίαν Συρίας, εἰς (γ)σου (δ) δέδωκεν (ε) ἀδελφὸν τῆς Ῥεβέκκας

Et ſuper gladio tuo vives, & fratri tuo ſervies: et (h)crit, cùm depoſueris,et ſolveris jugum illius de collo tuo. Et (i) graviter ivatus erat Eſau Jacob de benedictione,quâ benedixerat eum pater ejus.Dixit autem Eſau in mente ſua, Appropinquent dies luctûs patris mei, ut interficiam Jacob fratrẽ meum. Nunciata autẽ ſunt Rebeccæ verba Eſau filii ſui ſenioris : et mittens vocavit Jacob filium ſuum juniorem, et dixit ei ; Ecce Eſau frater tuus (k) minatur tibi ad occidendum te. Nunc igitur, fili, audi vocem meam ; & ſurgens fuge in Meſopotamiam ad Laban fratrẽ meum in Charran. Et habita cum eo dies aliquot, donec avertatur furor, Et ira fratris tui à te; & obliviſcatur quæ feciſti ei : et mittens accerſam te inde, ne fortè orba filiis fiam ex ambobus vobis in die una. Dixit autem Rebecca ad Iſaac, (l) Infenſa ſum vitæ meæ propter filias filiorum Chet. Si ſumet Jacob uxorem de filiabus terræ hujus, ut quid mihi vivere?

CAP. XXVIII.

ADvocans autem Iſaac Jacob, benedixit eum,et mandavit ei, dicens ; Non accipies uxorem ex filiabus Chananæorum. Surgens fuge in Meſopotamiam in domũ Bathuel patris matris tuæ : et ſume tibi inde uxorem de filiabus Laban fratris matris tuæ. Deus autem meus benedicat te,& augeat te,& multiplicet te ; & eris in congregationes gentium. Et det tibi benedictionem Abraham patris meî tibi & ſemini tuo poſt te : ut hæres fias terræ incolatûs tui,quam dedit Deus ipſi Abraham. Et miſit Iſaac Jacob: & ivit in Meſopotamiam ad Laban filium Bathuel Syri, fratrem Rebeccæ matris Iacob & Eſau.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 ... Et de gladio tuo vives,& fratri tuo ſervies: at ſi pœnitentiam egeris, præteribit jugum ejus à collo tuo. Igitur odit Eſau Jacobum
41 propter benedictiones quibus benedixerat ei pater ejus : dixítq; Eſau in corde ſuo, Advenient dies funerum patris mei, & occîdam Jacob fratrem meum. Perlatáq; fu-
42 erunt ad Rebeccam verba Eſau filii ſui majoris : quapropter mittens advocavit Jacob filium ſuum minorem, & dixit ei ; En Eſau
43 frater tuus minatur tibi necem. Ergò fili mi, audi vocem meam, & ſurgens,confer te ad Laban fratrem meum in Haran, & com-
44 morare ibi dies aliquot, Quoad ſedetur ira
45 fratris tui à te, & obliviſcatur eorum quæ feciſti in eum : ac tum mittam,& adducam te illinc, ne fortè orber etiam utróque veſtrorum uno eodémq; die. Dixítque Rebecca ad Iſahac, Tædet me vitæ propter filias Heth. Si ſumat Jacob uxorem de filiabus Heth,ſimilem hiſce filiabus terræ, ad quid prodeſt mihi vita ?

CAP. XXVIII.

1 VOcans itáque Iſahac Jacobum, benedixit ei, mandavítq; ei, dicens;Ne ducas uxorem de filiabus Chanaan. Surge, vade tibi
2 in Phadan Aram ad domum Bathuelis patris matris tuæ, & duc tibi uxorem de filiabus Laban fratris matris tuæ. Deus autem
3 omnipotens benedicat tibi, & magnificet te, atque multiplicet te, síſque in cœtum populorum. Et det tibi benedictiones A-
4 brahæ, tibi *inquam*, & ſemini tuo tecum, faciátque te hæredem terræ incolatûs tui
5 quam dedit Deus Abrahæ. Dimiſit ergò Iſahac Jacobum, & profectus eſt in Phadan Aram, ad Laban filium Bathuelis Aramæi, fratris Rebeccæ matris Jacob & Eſau.

PARAPH. CHALD. eum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

40 וְעַל־חַרְבְּךָ תִּחְיֵי וְיָת־אָחוּךְ תִּפְלַח
וְיְהֵי כַּד־יַעֲבְרוּן בְּנוֹהִי עַל־פִּתְגָמַי
41 אוֹרַיְתָא וְתַעְדֵי נִירֵיהּ מֵעַל צַוָּארָךְ:
וּנְטַר עֵשָׂו דְּבָבוּ לְיַעֲקֹב עַל־בִּרְכָתָא
דִּי בָרְכֵיהּ אֲבוּהִי וַאֲמַר עֵשָׂו
בְּלִבֵּיהּ יְקָרְבוּן יוֹמֵי אֵבְלָא דְאַבָּא
42 וְאֶקְטוֹל יָת־יַעֲקֹב אָחִי: וְאִתְחַוָּא
לְרִבְקָה יָת־פִּתְגָמֵי עֵשָׂו בְּרַהּ רַבָּא
וּשְׁלַחַת וּקְרַת לְיַעֲקֹב בְּרַהּ זְעֵירָא
וְאֲמַרַת לֵיהּ הָא עֵשָׂו אָחוּךְ כְּמָן
43 לְךָ לְמִקְטְלָךְ: וּכְעַן בְּרִי קַבֵּיל מֵנִּי
וְקוּם אֲזֵיל לְךָ לְוָת לָבָן אָחִי לְחָרָן:
44 וְתֵיתֵב עִמֵּיהּ יוֹמִין זְעִירִין עַד
דְּיִתְכּוֹב רוּנְזָא דַּאֲחוּךְ: עַד־
45 דְּיִתְכּוֹב רוּנְזָא דַּאֲחוּךְ מִנָּךְ וְיִתְנְשֵׁי
יָת דִּי עֲבַדְתְּ לֵיהּ וְאֶשְׁלַח וְאֵיסַב בְּרֵנָךְ
מִתַּמָּן לְמָה אֶתְכַּל אַף תַּרְוֵיכוֹן
46 יוֹמָא חַד: וַאֲמַרַת רִבְקָה לְיִצְחָק
עֲקִירַת בְּחַיַּי מִן קֳדָם בְּנָת חָאתָא
אִם־נָסִיב יַעֲקֹב אִתְּתָא מִבְּנָת־
חָאתָאֵה כְּאִלֵּין מִבְּנָת אַרְעָא לְמָא
לִי חַיִּין:

כח

1 וּקְרָא יִצְחָק לְיַעֲקֹב וּבָרִיךְ יְתֵיהּ
וּפַקְּדֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ לָא תִּסַּב אִתְּתָא
2 מִבְּנָת כְּנָעַן: קוּם אֲזֵיל לְפַדַּן אֲרָם
לְבֵית בְּתוּאֵל אֲבוּהָ דְאִמָּךְ וְסַב
לָךְ מִתַּמָּן אִתְּתָא מִבְּנָת לָבָן
אֲחוּהָ דְאִמָּךְ: וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ
3 יָתָךְ וְיַפְשִׁנָךְ וְיַסְגְּנָךְ וְתֵהֵי לִכְנִשַׁת
שִׁבְטִין: וְיִתֵּן לָךְ יָת בִּרְכָתָא
4 דְּאַבְרָהָם לָךְ וְלִבְנָךְ עִמָּךְ לְמֵירְתָךְ
יָת אַרְעָא תּוֹתְבוּתָךְ דִּי־יְהַב יְיָ
5 לְאַבְרָהָם: וּשְׁלַח יִצְחָק יָת־יַעֲקֹב
וַאֲזַל לְפַדַּן אֲרָם לְוָת לָבָן בַּר־
בְּתוּאֵל אֲרַמָּאָה אֲחוּהָא דְרִבְקָה
אֵמֵּיהּ דְיַעֲקֹב וְעֵשָׂו:

Targum ONKELOS.

40 Et in gladio tuo vives; & fratri tuo servies: & erit, quando transgredientur filii ejus verba legis, auferes jugum ejus de cervicibus tuis.
41 Et habuit Esau odio Jacob, pro benedictione quâ benedixerat ei pater ejus: & dixit Esau in corde suo; Appropinquabunt dies luctus patris mei, & interficiam Jacob fratrem meum.
42 Nuntiatáq; sunt Rebeccæ verba Esau filii sui majoris: & misit & vocavit Jacob filium suum minorem; & dixit ei, Ecce Esau frater tuus insidiabitur tibi, ut interficiat te. Et nunc fili mi, acquiesce mihi: & surge vade
43 ad Laban fratrem meum, in Aran. Et habitabis apud eum
44 dies paucos: donec quiescat
45 ira fratris tui. Donec revertatur ira fratris tui à te; & obliviscatur ejus quod fecisti ei; & mittam adducamq; te inde: cur orbabor ambobus
46 vobis die unâ? Et dixit Rebecca ad Isaac; Pœnitet me vitæ propter filias Heth: si acceperit Jacob uxorem de filiabus Heth similem istis de filiabus terræ, ad quid mihi est vita?

CAP. XXVIII.

1 VOcavitq; Isaac Jacob, & benedixit ei: & præcepit ei, & dixit ei; Non accipies uxorem de filiabus Chanaan.
2 Surge, vade in Mesopotamiam Syriæ; in domum Bathuelis patris matris tuæ: & accipe tibi inde uxorem, de filiabus Laban fratris matris tuæ.
3 Et Deus omnipotens benedicat tibi; & crescere te faciat, & multiplicet te: & sis in turbas tribuum. Et det tibi
4 benedictionem Abrahæ, & filiis tuis tecum: ut possideas terram habitationis tuæ, quâ dedit Deus Abrahæ. Et dimisit Isaac Jacob, & abiit in Mesopotamiam Syriæ: ad Laban filium Bathuelis Syri, fratrem Rebeccæ, matris Jacob & Esau.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

40 * וְעַל־חַרְבְּךָ תִּחְיֶה וְאֶת־אָחִיךָ תַּעֲבֹד וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תָּרִיד וְשָׁבַרְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ:
41 * וַיִּשְׂטֹם עֵשָׂו אֶת־יַעֲקֹב עַל־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל אָבִי וְאַהַרְגָה אֶת־יַעֲקֹב אָחִי:
42 ** וַיֻּגַּד לְרִבְקָה אֵת דִּבְרֵי עֵשָׂו בְּנָהּ הַגָּדוֹל: * וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְיַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטֹן וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה עֵשָׂו אָחִיךָ מִתְנַחֵם לְךָ לַהֲרָגֶךָ:
43 * וְעַתָּה בְּנִי שְׁמַע בְּקוֹלִי וְקוּם בְּרַח־לְךָ אֶל־לָבָן אָחִי חָרָנָה:
44 וְיָשַׁבְתָּ עִמּוֹ יָמִים אֲחָדִים עַד אֲשֶׁר־תָּשׁוּב חֲמַת אָחִיךָ:
45 עַד־שׁוּב אַף־אָחִיךָ מִמְּךָ וְשָׁכַח אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לוֹ וְשָׁלַחְתִּי וְלָקַחְתִּיךָ מִשָּׁם לָמָּה אֶשְׁכַּל גַּם־שְׁנֵיכֶם יוֹם אֶחָד:
46 * וַתֹּאמֶר רִבְקָה אֶל־יִצְחָק קַצְתִּי בְחַיַּי מִפְּנֵי בְּנוֹת חֵת אִם־לֹקֵחַ יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת חֵת כָּאֵלֶּה מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לָמָּה לִי חַיִּים:

כח

1 וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיְצַוֵּהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן:
2 קוּם לֵךְ פַּדֶּנָה אֲרָם בֵּיתָה בְתוּאֵל אֲבִי אִמֶּךָ וְקַח־לְךָ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבָן אֲחִי אִמֶּךָ:
3 וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ אֹתְךָ וְיַפְרְךָ וְיַרְבֶּךָ וְהָיִיתָ לִקְהַל עַמִּים:
4 וְיִתֶּן־לְךָ אֶת־בִּרְכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ לָרֶשֶׁת אֶת־אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם:
5 וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה אֲרָם אֶל־לָבָן בֶּן־בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי אֲחִי רִבְקָה אֵם יַעֲקֹב וְעֵשָׂו:

VERSIO SAMARITANA.

40 * וְעַל־חַרְבְּךָ תִּחְיֶה וְאֶת־אָחִיךָ תַּעֲבֹד וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תָּרִיד וְשָׁבַרְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ:
41 וַיִּשְׂטֹם עֵשָׂו אֶת־יַעֲקֹב עַל־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל אָבִי וְאַהַרְגָה אֶת־יַעֲקֹב אָחִי:
42 ** וַיֻּגַּד לְרִבְקָה אֵת דִּבְרֵי עֵשָׂו בְּנָהּ הַגָּדוֹל: * וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְיַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטֹן וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה עֵשָׂו אָחִיךָ מִתְנַחֵם לְךָ לַהֲרָגֶךָ:
43 * וְעַתָּה בְּנִי שְׁמַע בְּקוֹלִי וְקוּם בְּרַח־לְךָ אֶל־לָבָן אָחִי חָרָנָה:
44 וְיָשַׁבְתָּ עִמּוֹ יָמִים אֲחָדִים עַד אֲשֶׁר־תָּשׁוּב חֲמַת אָחִיךָ:
45 עַד־שׁוּב אַף־אָחִיךָ מִמְּךָ וְשָׁכַח אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לוֹ וְשָׁלַחְתִּי וְלָקַחְתִּיךָ מִשָּׁם לָמָּה אֶשְׁכַּל גַּם־שְׁנֵיכֶם יוֹם אֶחָד:
46 * וַתֹּאמֶר רִבְקָה אֶל־יִצְחָק קַצְתִּי בְחַיַּי מִפְּנֵי בְּנוֹת חֵת אִם־לֹקֵחַ יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת חֵת כָּאֵלֶּה מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לָמָּה לִי חַיִּים:

כח

1 וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיְצַוֵּהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן:
2 קוּם לֵךְ פַּדֶּנָה אֲרָם בֵּיתָה בְתוּאֵל אֲבִי אִמֶּךָ וְקַח־לְךָ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבָן אֲחִי אִמֶּךָ:
3 וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ אֹתְךָ וְיַפְרְךָ וְיַרְבֶּךָ וְהָיִיתָ לִקְהַל עַמִּים:
4 וְיִתֶּן־לְךָ אֶת־בִּרְכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ לָרֶשֶׁת אֶת־אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם:
5 וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה אֲרָם אֶל־לָבָן בֶּן־בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי אֲחִי רִבְקָה אֵם יַעֲקֹב וְעֵשָׂו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et super gladium tuum vives; tuque fratri tuo servies, continget autem ut aliquando magnificeris, & frangas jugum ejus de collo tuo. Et odio habuit Esau Jacobum propter benedictionem quâ benedixit illi pater ejus: Dixitque Esau in corde suo, appropinquabunt dies luctûs patris mei, & occidam Jacobum fratrem meum. Nunciata sunt autem Rebeccæ verba Esau filii sui majoris; misitque & vocavit Jacobum filium suum minorem, & dixit ei, Esau frater tuus, consolaturus est se, occidendo te. Nunc autem fili audi vocem meam, & surge, fuge ad Laban fratrem meum in Charan. Et habitabis cum eo dies aliquot. Donec aventur favor fratris tui à te, & obliviscatur omnium quæ fecisti illi; & mittam accersamque te inde: quare orbabor etiam vobis duobus uno die? Dixitque Rebecca Isaaco, Tædet me vitæ meæ propter filias Heth: si accipiat Jacob uxorem de filiabus Heth, sicut istæ de filiabus terræ, ad quid mihi vita?

CAP. XXVIII.

ITáque vocavit Isaac Jacobum, & benedixit illi, præcepitque ei, dicens, Non accipies uxorē de filiabus Chanaan. Surge, et vade ad Phadan Aram domum Bathuil patris matris tuæ, & duc in matrimonium mulierem exinde, ex filiabus Laban avunculi tui. Et omnipotens atque sufficiens benedicet tibi, & augebit te, & multiplicabit te, & erit ex te turma gentium. Et dabit tibi benedictionē Ebrahim, tibi & progenici tuæ post te, concedendo tibi in hæreditatem terram hospitii tui, quam concessit Deus Ebrahimo. Et misit Isaac Jacobum, & abiit in Phadan Aram ad Laban filium Bathuil Syri fratris Rebeccæ matris Iacobi & Esau.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

40 * وَعَلَى سَيْفِكَ تَحْيَا * وَأَخَاكَ تَخْدُمُ * وَيَكُونُ إِذَا ٱسْتَوْلَيْتَ فَكَكْتَ نِيرَهُ عَنْ عُنُقِكَ * وَحَقَدَ
41 ٱلْعِيصُ عَلَى يَعْقُوبَ بِسَبَبِ ٱلْبَرَكَةِ ٱلَّتِي بَارَكَهُ أَبُوهُ * وَقَالَ ٱلْعِيصُ فِي نَفْسِهِ يَقْرُبُ أَيَّامُ حُزْنِ أَبِي وَأَقْتُلُ
يَعْقُوبَ أَخِي * فَخُبِّرَ رِبْقَا بِكَلَامِ ٱلْعِيصِ ٱبْنِهَا ٱلْأَكْبَرِ * فَبَعَثَتْ وَٱسْتَدْعَتْ يَعْقُوبَ ٱبْنَهَا
ٱلْأَصْغَرَ * وَقَالَتْ لَهُ هُوَذَا ٱلْعِيصُ أَخُوكَ مُتَوَعِّدُكَ بِقَتْلِكَ * وَٱلْآنَ يَا بُنَيَّ ٱقْبَلْ مِنِّي وَقُمْ فَٱهْرُبْ إِلَيَّ
43 لَابَانَ أَخِي إِلَى حَرَّانَ * وَأَقِمْ عِنْدَهُ أَيَّامًا يَسِيرَةً إِلَى أَنْ تَرْقُدَ حَمِيَّةُ أَخِيكَ * وَعِنْدَ زَوَالِ غَضَبِ
44 أَخِيكَ مِنْ فِعْلِكَ فَيَنْسَى مَا صَنَعْتَ بِهِ * ٱبْعَثْ فَأَحْضِرْكَ مِنْ ثَمَّ لِئَلَّا أُثْكَلَكُمَا فِي يَوْمٍ وَاحِدٍ *
46 * ثُمَّ قَالَتْ لِإِسْحَاقَ قَدْ ضَجِرْتُ فِي حَيَاتِي مِنْ قِبَلِ بَنَاتِ حِثٍّ * فَإِنْ تَزَوَّجَ يَعْقُوبُ بِٱمْرَأَةٍ مِنْ
بَنَاتِ حِثٍّ مِثْلِ هَاتَيْنِ * أَوْ مِنْ بَنَاتِ سَائِرِ أَهْلِ هٰذَا ٱلْبَلَدِ فَلِمَ لِي ٱلْحَيَاةُ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّامِنُ وَٱلْعِشْرُونَ *

1 * فَدَعَا إِسْحَاقُ يَعْقُوبَ وَبَارَكَهُ وَأَوْصَاهُ فَقَالَ لَهُ لَا تَأْخُذْ زَوْجَةً مِنْ بَنَاتِ كَنْعَانَ * ثُمَّ قُمْ فَٱمْضِ إِلَى
2 فَدَانَ أَرَامَ بَيْتِ بَتُوئِيلَ أَبِي أُمِّكَ * وَتَزَوَّجْ بِٱمْرَأَةٍ مِنْ ثَمَّ مِنْ بَنَاتِ لَابَانَ خَالِكَ * وَٱلْقَادِرُ ٱلْكَافِي
3 يُبَارِكُ عَلَيْكَ وَيُنْمِيكَ وَيُكَثِّرُكَ وَيَكُونُ مِنْكَ جُوقُ أُمَمٍ * وَيُعْطِيكَ بَرَكَةَ إِبْرَاهِيمَ لَكَ وَلِنَسْلِكَ
4 بَعْدَكَ لِتَرِثَ أَرْضَ تَجَاوُرِكَ ٱلَّتِي وَهَبَ ٱللَّهُ لِإِبْرَاهِيمَ * وَأَرْسَلَ إِسْحَاقُ يَعْقُوبَ * فَمَضَى إِلَى فَدَانَ
5 أَرَامَ إِلَى لَابَانَ ٱبْنِ بَتُوئِيلَ ٱلْأَرَمِّيِّ أَخِي رِبْقَا أُمِّ يَعْقُوبَ وَٱلْعِيصِ *

Et super gladiū tuum vives, et fratri tuo servies: et cùm dominatus fueris, solves jugum ejus de collo tuo. Et fervavit odium Esau adversùs Jacob, propter benedictionem quā benedixit ei pater ejus: Dixitq; Esau in semipsō, Advenient dies luctûs patris mei, et occidā Jacob fratrem meum. Nunciatū est autem Rebeccæ de sermone Esau filii sui majoris, et misit, accersivitque Jacob filium suum minorem, et ait ei; Ecce Esau frater tuus minitatur tibi necem. Nunc itaque, O fili mi, auscalta mihi, et surge, et vade ad Labā fratrem meum in Haran. Et maneto apud eum dies paucos, donec abscedat ira fratris tui. Et cùm abscesserit ira fratris tui ab opere tuo, et oblitus fuerit id quod commisisti adversùs eum, mittā, et accipiam te exinde, ut nè orber vobis duobus in uno die. Dixit quoque ad Isbac, Tædet me vitæ meæ propter duas filias Hith; si enim in matrimoniū duxerit Jacob mulierem ex filiabus Hith, similē his duabus, aut ex filiabus omnium incolarum hujus regionis, ad quid erit mihi vita?

CAP. XXVIII.

VOcavit autem Ishac Jacobum, benedixitque ei, ac præcepit illi, et dixit ei: Non accipias uxorē ex filiabus Chanaan. Surge, et vade ad Phadan Aram domum Bathuil patris matris tuæ, & duc in matrimonium mulierem exinde, ex filiabus Laban avunculi tui. Et omnipotens atque sufficiens benedicet tibi, & augebit te, & multiplicabit te, & erit ex te turma gentium. Et dabit tibi benedictionē Ebrahim, tibi & progenici tuæ post te, concedendo tibi in hæreditatem terram hospitii tui, quam concessit Deus Ebrahimo. Et misit Isbac Jacob, & abiit in Phadan Aram ad Laban filium Bathuil Syri fratris Rebeccæ matris Iacobi & Esau.

ספר בראשית : כח

eum misit & ,Jahacob Hchac benedixit quòd ,Esau vidit Et
6 וַיַּרְא עֵשָׂו כִּי־בָרַךְ יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וְשִׁלַּח אֹתוֹ
ei benedicendo in uxorem inde sibi accipiendum ad ,Aram Padan in
פַּדֶּנָה אֲרָם לָקַחַת־לוֹ מִשָּׁם אִשָּׁה בְּבָרְכוֹ אֹתוֹ
.Chenahan filiabus de uxorem accipies non :dicédo eum super præcepit &
וְיַצַו עָלָיו לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן:
.Aram Padan in ivit & ,suam matrem ad & ,suũ patrẽ ad Jahacob audivit Et
7 וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו וְאֶל־אִמּוֹ וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה אֲרָם:
.sui patris Ischac oculis in Chenahan filiæ malæ quòd ,Esau vidit Et
8 וַיַּרְא עֵשָׂו כִּי־רָעוֹת בְּנוֹת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו:
Ismahel filiam Machalath accepit & ,Ismahel ad Esau abiit Et
9 וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו אֶל־יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת־מָחֲלַת בַּת־יִשְׁמָעֵאל
,uxorem in sibi ,suas uxores super Nebajoth sororem Abraham filii
בֶּן־אַבְרָהָם אֲחוֹת נְבָיוֹת עַל־נָשָׁיו לוֹ לְאִשָּׁה:
occurrit Et .Charan in ivit & ,Beersebah è Jabacob est egressus Et
10 וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה:
11 tulit & ,sol occubuerat quia ,ibi pernoctavit & ,locum in
וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי־בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח
loco in jacuit & ,suis capitibus posuit & ,loci lapidibus de
מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם
ejus caput & ,terram super erecta scala ecce Et ,somniavit Et ,illo
הַהוּא: 12 וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ
descendentes & ascendentes Dei Angeli Ecce Et ,cœlum attingens
מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים
Deus Dominus Ego :dixit & ,eam super stans Dominus ecce Et ,eã in
בּוֹ: 13 וְהִנֵּה יְהוָה נִצָּב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי
jacens tu quâ Terram .Ischac Deus & ,tui patris Abraham
אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב
pulvis sicut tuum semen erit Et .tuo semini & ,eam dabo tibi ,eam super
עָלֶיהָ לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ: 14 וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר
,aquilonem ad & ,orientem ad ,occidentem ad crescès & ,terræ
הָאָרֶץ וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה וְצָפֹנָה
,terræ familiæ omnes te in benedicentur & :meridiem ad &
וָנֶגְבָּה וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה
quo omni in te custodiam & ,tecum ego ecce Et .tuo semine in &
וּבְזַרְעֶךָ: 15 וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר
,te derelinquam non quia :hanc terram ad te faciam redire & ,sibi
תֵּלֵךְ וְהֵשִׁבֹתִיךָ אֶל־הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֶזָבְךָ
est expergefactus Et .tibi sum locutus quod fecero si quò usque
עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ: 16 וַיִּקַץ
ego & ,isto loco in Dominus est Verè :dixit & ,suo somno à Jahacob
יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי
:iste locus terribilis Quàm :dixit & ,timuit Et .sciebam non
לֹא יָדָעְתִּי: 17 וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה־נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה
.cœli porta hoc & ,Dei domus nisi hic est non
אֵין זֶה כִּי אִם־בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם:
quem lapidem tulit & ,siluculo in Jahacob manicavit Et
18 וַיַּשְׁכֵּם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר־
super oleum effudit & ,statuam in eum posuit & ,suis capitibus posuerat
שָׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיָּשֶׂם אֹתָהּ מַצֵּבָה וַיִּצֹק שֶׁמֶן עַל־
.ejus caput
רֹאשָׁהּ:

Versio VULG. LAT.

6 Videns autem Esau quòd benedixisset pater suus Jacob, & misisset eum in Mesopotamiam Syriæ, ut inde uxorem duceret; & quòd post benedictionem præcepisset ei, dicens; Non accipies uxorem de filiabus Chanaan; 7 Quódque obediens Jacob parentibus suis ìsset in Syriam. Probans quoque quòd non libenter aspiceret filias Chanaan pater suus: 8 Ivit ad Ismaelem, & duxit uxorem, absq; iis quas priùs habebat, Maheleth filiam Ismael filii Abraham, sororem Nabaioth. 9 Igitur egressus Jacob de Bersabee, pergebat Haran. 10 Cúmque venisset ad quendam locum, & vellet in eo requiescere post solis occubitum, tulit de lapidibus qui jacebant, et supponens capiti suo, dormivit in eodem loco. 11 Vidítque in somnis scalam stantem super terram, & cacumé illius tangens cœlum: Angelos quoque Dei ascendentes & descendentes per eam; 12 Et Dominum innixum scalæ dicentem sibi; Ego sum Dominus Deus Abraham patris tui, & Deus Isaac: Terram, in qua dormis, tibi dabo & semini tuo. 13 Erítq; semen tuum quasi pulvis terræ: dilatáberis ad Occidentem, & Orientem, & Septentrionem, & Meridiem: & BENEDICENTUR IN TE & in semine tuo cunctæ tribus terræ. 14 Et ero custos tuus quócumq; perrexeris, & reducam te in terram hanc: nec dimittam nisi complevero universa quæ dixi. 15 Cúmque evigilâsset Jacob de somno, ait; Verè Dominus est in loco isto, & ego nescìebam. 16 Pavénsque, Quam terribilis est, inquit, locus iste! non est hîc aliud nisi domus Dei, & porta cœli. 17 Surgens ergò Jacob manè, tulit lapidem quem suppósuerat capiti suo, & erexit in titulú, fundens oleú desuper.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Ἰδὼν δὲ Ἡσαῦ ὅτι εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ, καὶ (ζ) ἀπέστειλεν εἰς Μεσοποταμίαν Συρίας, λαβεῖν ἑαυτῷ (η) γυναῖκα ἐκεῖθεν ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ, λέγων, Οὐ λήψῃ γυναῖκα (θ) ἐκ τῶν θυγατέρων Χαναάν. 7 Καὶ ἤκουσεν Ἰακὼβ τοῦ πατρὸς καὶ μητρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐπορεύθη εἰς 8 (ι) Μεσοποταμίαν Συρίας. Ἰδὼν δὲ καὶ Ἡσαῦ ὅτι πονηραὶ εἰσιν αἱ θυγατέρες Χαναὰν ἐναντίον Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς (κ) αὐτοῦ, 9 Ἐπορεύθη Ἡσαῦ πρὸς Ἰσμαὴλ· καὶ ἔλαβε τὴν Μαχελὲθ θυγατέρα Ἰσμαὴλ τοῦ υἱοῦ Ἀβραὰμ, ἀδελφὴν (λ) Ναζαὼθ, πρὸς τὴν γυναῖκα ἔχειν αὐτῷ γυναῖκα. 10 Καὶ ἐξῆλθεν Ἰακὼβ ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὅρκου καὶ ἐπορεύθη εἰς 11 Χαρράν. Καὶ ἀπαλύτησε τόπῳ, καὶ ὠκοιμήθη ἐκεῖ· ἔδυ γὰρ ὁ ἥλιος. καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν λίθων τοῦ τόπου, καὶ (μ) ἔθηκε πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ὠκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. 12 Καὶ ἐνυπνιάσθη· καὶ ἰδοὺ κλίμαξ ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῇ, ἧς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τοῦ οὐρανοῦ· καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον 13 (ν) ἐπ᾽ αὐτῇ. Ὁ δὲ κύριος ἐπεστήριχτο ἐπ᾽ αὐτῷ· καὶ εἶπεν, (ξ) Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ τοῦ πατρός σου, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ. μὴ φοβοῦ ἡ γῆ ἐφ᾽ ἧς σὺ κοιμᾶσαι ἐπ᾽ αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτὴν, καὶ τῷ σπέρματί σου· 14 καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου, ὡς ἡ ἄμμος (ο) τῆς γῆς· καὶ πλατυνθήσῃ ὅλη θαλασσαν, (π) καὶ λίβα, καὶ βορρᾶν, καὶ ἀνατολάς. καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου. 15 Καὶ ἰδοὺ (ρ) ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ διαφυλάσσων σε ἐν τῇ ὁδῷ πάσῃ, (σ) ἐὰν πορευθῇς. καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην· ὅτι οὐ μή σε ἐγκαταλίπω, ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα ὅσα ἐλάλησά σοι. 16 Καὶ ἐξηγέρθη Ἰακὼβ (τ) ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ὅτι ἔστι κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν. 17 Καὶ ἐφοβήθη καὶ εἶπεν, Ὡς φοβερός ὁ τόπος οὗτος! οὐκ ἔστι τοῦτο ἀλλ᾽ ἢ οἶκος θεοῦ, καὶ αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ. 18 Καὶ ἀνέστη Ἰακὼβ τὸ πρωΐ, καὶ ἔλαβε τὸν λίθον ὃν (υ) ὑπέθηκεν ἐκεῖ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ἔστησεν αὐτὸν στήλην, καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄκρον αὐτῆς.

MS.A. (ζ) ἀπώκλο εἰς (η) γυναῖκα ἐν τῷ (θ) ἀπὸ τῶ θυγατέρων Χαναάν. (ι) Μεσοποταμίαν. Καὶ ἰδὼν Ἡσαῦ (κ) αὐτοῦ, Καὶ ἐπορεύθη (λ) Ναβαιὼθ, (μ) ἐπέθηκεν (ν) ἐπ᾽ αὐτῆς. (ξ) Ἐγὼ ὁ θεὸς (ο) τῶ θαλάσσης καὶ (π) καὶ ὅτι Λίβαν, καὶ ὅτι Βορρᾶν, καὶ ἐπ᾽ ἀνατολάς. (ρ) ἐγὼ μετ᾽ σοῦ (σ) ἐὰν (τ) ἀπὸ τοῦ (υ) ἔθηκεν

Vidit autem Esau, quia benedixit Isaac Iacob, & misit in Mesopotamiam Syriæ, ad sumendam sibi uxorem indè, cùm benediceret eum: et mandavit ei, dicens: Non sumes uxorem de filiabus Chananæorum. Et Iacob audivit patrem, & matrem suam: et ivit in Mesopotamiam (a) Syriæ. Videns autem & Esau, quia malè sunt filiæ Chanaan coram Isaac patre suo, ivit Esau ad Ismael; & sumpsit Maeleth filiam Ismael filii Abraham, sororem Nabeoth super uxores suas uxorem. Et exiit Iacob à puteo Juramenti; & profectus est in Charran. Et occurrit loco, et dormivit ibi: occiderat enim Sol, & sumpsit ex lapidibus loci, & posuit ad caput suũ: et dormivit in loco illo. Et somniavit: et ecce scala stabilita super terrã, cujus caput pertingebat ad cœlum; & angeli Dei ascendebant & descendebant in ea. Et Dominus incumbebat super eam: & dixit, Ego sum Deus Abraham patris tui, & Deus Isaac: noli timere: terra, super quam dormis super eam, tibi dabo illam, & semini tuo. Et erit semen tuum, sicut arena terræ; et dilatabitur super Mare, et Africum, et Aquilonem, et ad Orientem: ET BENEDICENTUR IN TE OMNES TRIBUS TERRÆ, ET IN SEMINE TUO. Et ecce ego sum tecum, custodiens te in omni via, quácumque ibis: et reducam te in terram hanc; quia te non derelinquam, donec faciã omnia quæ locutus sum tibi. Et surrexit Iacob de somno suo, et dixit: Quia Dominus est in loco hoc: ego autem nesciebam. Et timuit, & dixit, Quàm terribilis est locus hic! non est hic nisi domus Dei, & hæc porta cœli. Et surrexit Iacob manè, & sumpsit lapidem, quem suppossuerat ibi ad caput suum; & statuit illum titulum, & superfudit oleum in cacumen ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Videns autem Esau quòd benedixisset Isahac Jacobo fratri suo, eúmq; misisset in Phadan Aram ad sumendam inde sibi uxorem, postquàm benedixerat ei, & præceperat ei, dicens; Ne ducas uxorem de filiabus Chanaan: Quódq; acquievisset Jacob patri suo, matríque suæ, abiissétq; in Phadan Aram. Videns etiã Esau improbas esse filias Chanaan in oculis Isahac patris sui: Abiit Esau ad Ismaelem, duxitq; Besmath filiam Ismaelis filii Abrahæ, sororem Nabaiot, ultra uxores suas, sibi uxorem. *Apparitio Jacobi.* Igitur egressus Jacob de Bir-Sebaa ut iret in Haran, Offendit locum *quendam*, ibique pernoctavit: nam sol occiderat. Et tollens de lapidibus illius loci, posuit eos sibi cervical, & dormivit in eodem loco. Et vidit in somnio suo, & ecce scalam stantem in terra, cujus culmen pertingebat usque in cœlum, & ecce Angelos Dei ascendentes & descendentes per eam. Et ecce Dominum stantem super eam, ac dicentem; Ego sum Dominus Deus Abrahæ, & Deus Isahac patris tui. Terram, super qua dormis, tibi dabo & semini suo. Erítq; semen tuum quasi pulvis terræ, & multiplicaberis ad Orientẽ, & ad Occidentem, & ad septentrionem, & ad Meridiem: & benedicentur in te cunctæ familiæ terræ, & in semine tuo. Et ecce ego tecum sum, & custodiam te quocúnq; perrexeris, & reducam te in terram istam, nec dimittam te donec perficiam quod dixi tibi. Experrectus autem Jacob de somno suo, ait, Verè est Dñs in loco isto, & ego nesciebam. Et extimuit Jacob timore magno, Dixítque Quam tremendæ est locus iste hodie! non est hic nisi domus Dei, & hæc est porta cœli. Et prætervertẽs Jacob diluculo, sumpsit lapidẽ quẽ posuerat sibi cervical, statuitq; eum in titulum, fudítq; oleum super summitatẽ ejus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

6 וחזא עשו ארי ברך יצחק ית יעקב
ושלח יתיה לפדן ארם למסב ליה
מתמן אתתא בדברוך יתיה ופקיד
עלוהי למימר לא תסב אתתא
מבנת כנען: וקביל יעקב מן אבוהי
ומן אמיה ואזל לפדן ארם: וחזא
עשו ארי בישן בנת כנען בעיני
7 יצחק אבוהי: ואזל עשו לות
ישמעאל ונסב ית מחלת בת
ישמעאל בר אברהם אחתיה
10 דנביות על נשוהי ליה לאתו: ונפק
יעקב מבאר דשבע ואזל לחרן:
11 ועדי באתרא ובת תמן ארי על
שמשא ונסיב מאבני אתרא ושוי
12 אסדוהי ושכיב באתרא ההוא: וחלם
והא סולמא נעיץ בארעא ורישיה
מטי עד צית שמיא והא מלאכיא
13 דיי סלקין ונחתין ביה: והא יקוק
דיי מעתד עלוהי ואמר אנא יי
14 אלהיה דאברהם אבוך ואלהיה
דיצחק ארעא די את שכיב עלה לך
אתננה ולבנך: ויהון בנך סניאין
כעפרא דארעא ותתקף למערבא
15 ולמדנחא ולצפונא ולדרומא
ויתברכון בדילך כל זרעית ארעא
ובדיל בנך: והא מימרי בסעדך
ואטרנך בכל אתר די תזדך
16 ואתיבנך לארעא הדא ארי לא
אשבקנך עד די אעביד ית דמלית
17 לך: ואתער יעקב משנתיה ואמר
בקושטא יקרא דיי שרי באתרא
הדין ואנא לא הויתי ידע: ודחיל
18 ואמר מה דחילו אתרא הדין לית
דין אתר דהדיוט אלהין אתר
דרעוא ביה מן קדם יי ודין תרע
קביל שמיא: ואקדים יעקב בצפרא ונסיב ית אבנא די
שוי אסדוהי ושוי יתה קמא וארוק משחא על רישה:

6 Et vidit Esau, q benedixit Isaac Jacob; & misit cũ in Mesopotamiã Syriæ, ut acciperet inde sibi uxorẽ: & q quãdo benedixit ei; præcepisset ei, dicés, Nõ accipies uxorẽ de filiabus Chanaã. Et q obedisset Jacob *patri suo*, & *matri* suæ; et iviſset in Mesopotamiã Syriæ. Videns igitur Esau, q displicuisſẽt filiæ Chanaã, in oculis Isaac patris sui. Abiit quoq; Esau ad Ismael; et accepit Maalath filiã Ismaelis filii Abrahã, sororem Nabajoth, sibi in uxorẽ super uxores suas. Et egreſs⁹ eſt Jacob de Berſabee, & ibat in Arã. Et venit ad quendã locũ, et mãsit ibi, quoniã occubuit sol; & tulit de lapidib⁹ loci, & supposuit capiti suo: & cubuit in loco illo. Et somniavit; Et ecce scala erat defixa in terrã, & caput illi⁹ pertingebat usq; ad cœlũ: et ecce Angeli Dñi aſcẽdebant & deſcendebãt per eã. Et ecce gloria Dñi ſtabat super eã, & ait: Ego Dñs De⁹ Abrahæ patris tui, & De⁹ Isaac: terrã super quã tu cubas, tibi dabo eã, & filiis tuis. Et erunt filii tui multi quaſi pulvis terræ; & prævalebis ad Occidẽtẽ & ad Orientẽ, et ad Aquilonẽ & ad Auſtrũ: & benedicẽtur propter te omnes cognationes terræ, et propter filios tuos. Et ecce verbũ meũ in adjutoriũ tuũ erit; et cuſtodiã te in omni loco quo ibis; & reducã te ad terrã hanc: quoniã non derelinquã te, donec faciã q locut⁹ sum tibi. Evigilavitq; Jacob de somno suo: & ait; In veritate gloria Dñi habitat in loco iſto: & ego neſciebã. Et timuit, & ait; Quãm terribilis eſt loc⁹ iſte! non eſt loc⁹ communis, sed loc⁹ in quo beneplacitũ eſt corã Deo; & è regione loci huj⁹ eſt porta cœli. Et ſurrexit Jacob mane, & tulit lapidẽ quẽ ſupposuerat capiti suo; et ſtatuit eũ in titulũ: et effudit oleũ super caput ej⁹.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 * ויחזא עשו כי ברך יצחק את יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת לו משם אשה בברכו אתו ויצו עליו לאמר לא תקח אשה מבנות כנען: 7 ויעמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם: 8 וירא עשו כי רעות בנות כנען בעיני יצחק אביו: 9 וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל בן אברהם אחות נבית על נשיו לו לאשה: 10 ** ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה: 11 ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא: 12 ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמים והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו: 13 והנה יהוה נצב עליו ויאמר אני יהוה אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך: 14 והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך: 15 והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך: 16 ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש יהוה במקום הזה ואנכי לא ידעתי: 17 ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים: 18 וישכם יעקב בבקר ויקח את האבן אשר שם מראשתיו וישם אתה מצבה ויצק שמן על ראשה:

VERSIO SAMARITANA.

6 * וחזא עשו ארי ברך יצחק ית יעקב ושלח יתיה לפדן ארם למסב ליה מתמן אתתא בדברוך יתיה ופקיד עלוהי למימר לא תסב אתתא מבנת כנען: 7 ושמע יעקב על אבוהי ועל אמוהי ואזל לפדן ארם: 8 וחזא עשו ארי בישן בנת כנען בעיני יצחק אבוהי: 9 ואזל עשו לות ישמעאל ונסב ית מחלת בת ישמעאל בר אברהם אחתיה דנביות על נשוהי ליה לאתו: 10 ** ונפק יעקב מבאר דשבע ואזל לחרן: 11 ועדי באתרא ובת תמן ארי על שמשא ונסיב מאבני אתרא ושוי אסדוהי ושכיב באתרא ההוא: 12 וחלם והא סולמא נעיץ בארעא ורישיה מטי עד צית שמיא והא מלאכיא דיי סלקין ונחתין ביה: 13 והא יקוק דיי מעתד עלוהי ואמר אנא יי אלהיה דאברהם אבוך ואלהיה דיצחק ארעא די את שכיב עלה לך אתננה ולבנך: 14 ויהון בנך סניאין כעפרא דארעא ותתקף למערבא ולמדנחא ולצפונא ולדרומא ויתברכון בדילך כל זרעית ארעא ובדיל בנך: 15 והא מימרי בסעדך ואטרנך בכל אתר די תזדך ואתיבנך לארעא הדא ארי לא אשבקנך עד די אעביד ית דמלית לך: 16 ואתער יעקב משנתיה ואמר בקושטא יקרא דיי שרי באתרא הדין ואנא לא הויתי ידע: 17 ודחיל ואמר מה דחילו אתרא הדין לית דין אתר דהדיוט אלהין אתר דרעוא ביה מן קדם יי ודין תרע קביל שמיא: 18 ואקדים יעקב בצפרא ונסיב ית אבנא די שוי אסדוהי ושוי יתה קמא וארוק משחא על רישה:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et vidit Esau quod benedixiſſet Isaac Iacobum, & miſiſſet eum in Padan Aram, ut acciperit sibi inde uxorem: cùm benediceret eum, quòd præcepiſſet ei dicens, Non accipies uxorem de filiabus Chanaam: Et quòd audiviſſet Iacob patrem suum, quódque iviſſet in Padan Aram: Vidit etiam Esau quod diſplicebant filiæ Chanaan oculis Isaac patris sui. Ideò ivit Esau, & accepit Mahelelh filiam Ismaelis filii Abrahæ sororem Nebaioth, sibi in uxorem super uxores suas. Egreſſus eſt autem Iacob de Beerſeba, vt iret in Padan. Devenitque in locum quendam, in quo pernoctavit, eò quòd occidiſſet sol, & accepit de lapidibus loci, & ſtatuit cervical suum, & recubuit in loco isto. Cùm autem somniaret, ecce ſcala ſtans in terram, & caput ejus pertingens cœlos, & ecce Angeli Domini aſcendentes, & deſcendentes per eam. Ecce etiam Deus ſtans ſuper eam, dixit, Ego Dominus Deus Abraham patris tui, & Deus Isaac: terram ſuper quam recumbis, dabo tibi & ſemini tuo. Eritque ſemen tuum ſicut pulvis terræ, & dilatabitur ad Occidentem, & ad Orientem, & Septentrionem, & ad Meridiem: Et benedicentur in te omnes familiæ terræ, & in ſemine tuo. Et ecce ego ſum tecum, et cuſtodiam te in omnib⁹ in quibus ambulaveris, & reducam te in terram iſtam; quia non deſeram te, donec fecerim quæ locutus ſum tibi. Cùmq; evigilaſſet Iacob de ſomno, dixit, Certè Deus eſt in loco iſto, & ego neſciebam. Timuitque, & dixit, Quàm terribilis eſt locus iſte, non eſt hîc niſi domus Dei, & hæc eſt porta cœli. Et ſurrexit Iacob ſummo manè, cepitque lapidem quem ſuppoſuerat cervicali ſibi, & poſuit eum in ſtatuam, et effudit oleum ſuper ſummitatem ejus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 *فعلم العيص ان اسحاق قد بارك يعقوب وقد بعث به الي فدان ءارام ليتخذ له من ثم زوجة
7 واذ بارکه امر وقال له لا تزوج بمرءة من بنات كنعان* وقبل يعقوب من ابيه ومن امه ومضي
8 الي فدان ارام * ولما راي العيص ان بنات كنعان اسرار عند اسحاق ابيه * ومضي العيص الي
9 حلة اسماعيل فتزوج ماحلاث ابنة اسماعيل بن ابراهيم اخت نبايوث لتكون له زوجة مع
10 نسايه* ثم خرج يعقوب من بير سبع ليمضي الي حران* فوافي الموضع الخاص وبات ثم اذا غابت
11 الشمس* واخذ من حجار الموضع فصيرها متوسده وبام فيه* فراي حلما كان سلما منتصب علي
12 الارض وراسه مدان السماء* وكان ملايكة الله تصعد وتنزل فيه* واذا ملاك الله واقفا امامه فقال له
13 عن الله * انا الله الاه ابراهيم ابيك والاه اسحاق * الارض التي انت نايم عليها لك اعطيها ولنسلك
14 * ويكون نسلك كتراب الارض * ويعموا غربا وشرقا وشمالا وجنوبا * ويتبرك بك جميع عشاير الارض
15 ونسلك * وها انا معك احفظك اين سلكت واردك الي هذا البلد ولا اتركك الي ان افي لك
16 بكلما وعدتك* فاستيقظ يعقوب من نومه وقال اذن نور الله في هذا الموضع وانا لم اعلم* فخاف
17 وقال ما اخوف هذا الموضع * وما هذا الا بيت الله وهذا باب السماء* ثم ادلج يعقوب بالغداة فاخذ
18 الحجر الذي جعل متوسده ونصبه دكة وصب دهنا علي راسها*

Cognovitque Esau quòd Isaac jam benedixerat Iacob, et miſerat eum ad Phadan Aram, ut ſumeret ſibi inde uxorem, et poſtquam benedixit eum, præcepit ei, et ait illi ne ducas mulierem ex filiabus Canaan: Et auſcultavit Iacob patri ſuo, et matri ſuæ, et abiit ad Phadan Aram. Cùmque vidiſſet Esau, quod filiæ Canaan eſſent pravæ apud Iſaac patrem ſuum: Et abiit Esau ad gentem Iſmail, et duxit uxorem Mahalath filiam Iſmailis filii Ebrahim ſororem Nabaioth, ut eſſet ſibi conjux præter uxores ſuas. Deinde egreſſus eſt Iacob è puteo Sabaa, ut iret in Harran. Veniſtque ad locum quendam, et dormivit ibi occumbente ſole: et accepit de lapidibus loci, et poſuit eos in modum pulvinaris, et obdormivit in eo. Viditque ſomnium quaſi ſcalam fixam ſuper terram, et ſummitatem ejus pertingentem cælum: et Angeli Dei aſcendebant et deſcendebant per eam. Et ecce Angelus Dei ſtans coram illo, qui dixit ad eum pro Deo: Ego ſum Deus, Deus Ebrahim patris tui, et Deus Iſhac: Terram ſuper qua tu dormis, dabo tibi et ſtirpi tuæ. Et erit progenies tua ſicut pulvis terræ, et creſces in Occidentem, et in Orientem, et Septentrionem, et Meridiem: et benedicentur in te omnes familiæ terræ, et in progenie tua. Et ecce ego tecum ſum: et cuſtodiã te quocunque ambulaveris, et reducam te in hanc regionem, nec derelinquam te donec implevm tibi quodcunque promiſi tibi. Expergeſtuſque eſt Iacob de ſomno ſuo, et dixit: Ergò lux Dei in iſto loco eſt, et ego neſciebam. Et timuit, ac dixit: Quàm terribilis eſt locus iſte! et non eſt iſte, niſi domus Dei, et hæc janua cæli. Tum ſurrexit ſummo manè Iacob, et accepit lapidem quem poſuerat pulvinari, et erexit eum titulum, et effudit oleum ſuper verticem ejus.

כפר בראשית : כט

nomen Luz utique & : Bethel ipſius loci nomen vocavit Et
וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית־אֵל וְאוּלָם לוּז שֵׁם־
fuerit Si :dicendo votum Jahacob vovit Et .priori in civitatis
הָעִיר לָרִאשֹׁנָה׃ וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה
ambulo ego quam iſtâ viâ in me cuſtodierit & ,mecum Deus
אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ
fuero reverſ Et :induendũ ad veſtem &,comedẽdũ ad panem mihi dederit &
וְנָתַן־לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ׃ וְשַׁבְתִּי
.Deum in mihi Dominus erit & :mei patris domum ad pace in
בְשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים׃
omne & ,Dei domus erit ,ſtatuam poſui quem iſte lapis Et
וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל
.tibi ,illud decimabo decimando ,mihi dabis quod
אֲשֶׁר תִּתֶּן־לִי עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ׃

CAP. XXIX. כט

.Orientis filiorum terram ad ivit & ,ſuos pedes Jahacob levavit Et
וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְּנֵי־קֶדֶם׃
ovium greges tres ibi ecce & ,agro in puteus ecce & ,vidit Et
וַיַּרְא וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה וְהִנֵּה־שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדְרֵי־צֹאן
: gregibus dabant potum ipſo puteo è quia ,illum ſuper cubantes
רֹבְצִים עָלֶיהָ כִּי מִן־הַבְּאֵר הַהִוא יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים
omnes illic ſe congregabant Et .putei os ſuper magnus lapis &
וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל־פִּי הַבְּאֵר׃ וְנֶאֶסְפוּ־שָׁמָּה כָּל־
dabant potum & ,putei os déſuper lapidem revolvebant & ,greges
הָעֲדָרִים וְגָלְלוּ אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקוּ אֶת־
ſuum locum in putei os ſuper lapidem reſtituebant & :pecudib
הַצֹּאן וְהֵשִׁיבוּ אֶת־הָאֶבֶן עַל־פִּי הַבְּאֵר לִמְקֹמָהּ׃
Charã De : dixerunt Et ? vos unde mei Fratres :Jahacob eos ad dixit Et
וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחַי מֵאַיִן אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מֵחָרָן
? Nachor filium Laban noſtis-Nunquid : eis dixit Et .nos
אֲנָחְנוּ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם הֲיְדַעְתֶּם אֶת־לָבָן בֶּן־נָחוֹר
.Pax : dixerunt Et ?ei pax Nunquid :eis dixit Et .Novimus :dixerũt Et
וַיֹּאמְרוּ יָדָעְנוּ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם הֲשָׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם
Ecce : dixit Et .pecudibus cum veniens ejus filia Rachel ecce Et
וְהִנֵּה רָחֵל בִּתּוֹ בָּאָה עִם־הַצֹּאן׃ וַיֹּאמֶר הֵן
pecudibus date Potũ.acquiſitionẽ congregari tempus non ,magnus dies adhuc
עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא־עֵת הֵאָסֵף הַמִּקְנֶה הַשְׁקוּ הַצֹּאן
omnes congregẽtur quo uſque ,poterimus Non : dixerunt Et ,paſcite , ite &
וּלְכוּ רְעוּ׃ וַיֹּאמְרוּ לֹא נוּכַל עַד אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ כָּל
demus potum & putei ore déſuper lapidem revolvant & ,greges
הָעֲדָרִים וְגָלְלוּ אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקִינוּ
pecudibus cum venit Rachel & ,eis cum loquente eo Adhuc .pecudibus
הַצֹּאן׃ עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר עִמָּם וְרָחֵל בָּאָה עִם־הַצֹּאן
.illa paſtor quia ,ſuo patri quæ
אֲשֶׁר לְאָבִיהָ כִּי רֹעָה הִוא׃

Versio VULG. LAT.

Appellavítque nomen urbis, Bethel: quæ priùs Luza vocabatur. Vovit etiam votum, dicens; Si fuerit Deus mecum, & cuſtodierit me in via, per quam ego ambulo; & dederit mihi panem ad veſcendum, & veſtimentum ad induendum; Reverſúſq; fuero proſperè ad domum patris mei: erit mihi Dominus in Deum. Et lapis iſte, quem erexi in titulum, vocabitur domus Dei: cunctorúmque quæ dederis mihi, decimas offeram tibi.

CAP. XXIX.

PRofectus ergò Jacob venit in terram Orientalem. Et vidit puteum in agro, tres quoque greges ovium accubantes juxta eum: nam ex illo adaquabantur pecora, & os ejus grandi lapide claudebatur. Moríſque erat ut cunctis ovibus congregatis devolverent lapidem, & refectis gregibus rurſum ſuper os putei ponerent. Dixítq; ad paſtores, Fratres, unde eſtis? Qui reſponderunt, De Haran. Quos interrogans, Numquid, ait, nóſtis Laban filium Nachor? Dixerunt; Novimus. Sanúſque eſt? inquit. Valet, inquiunt: & ecce Rachel filia ejus venit cum grege ſuo. Dixítq; Jacob, Adhuc multum diei ſupereſt, nec eſt tempus ut reducantur ad caulas greges: date antè potum ovibus, & ſic eas ad paſtum reducite. Qui reſponderunt, Non poſſumus, donec omnia pecora congregentur, & amoveamus lapidem de ore putei, ut adaquemus greges. Adhuc loquebantur, & ecce Rachel veniebat cum ovibus patris ſui; nam gregem ipſa paſcebat.

Versio GRÆCA cum Tranſlatione LATINA.

19 Καὶ (φ) ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆς τόπυ ἐκείνυ, Οἶκος Θεῦ· καὶ (χ) Οὐλαμλὲζ ἦν ὄνομα τῇ πόλῃ τὸ πρότερον. Καὶ ηὔξαλο Ἰακὼβ εὐχλὼ, λέγων, Ἐὰν ᾖ κύριος ὁ Θεὸς μετ' ἐμῦ, καὶ διαφυλάξῃ με ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ, ᾗ ἐγὼ πορδίομαι, καὶ δῷ μοι ἄρτον φαγεῖν, καὶ ἱμάτιον πεζαλεῖδζ, Καὶ ἀποστρέψῃ με μετ' σωτηρίας εἰς τ' δικον τῆς παδός μυ· καὶ (ψ) ἔσαι κύριός μοι εἰς Θεόν· Καὶ ὁ λίθος οὗτος, ὃν ἔστησα στήλην, ἔσαι μοι δικος Θεῦ· καὶ πάντων ὧν ἐάν μοι δῷς, δεκάτην ἀποδεκατώσω αὐτά σοι.

MS.A. (φ) ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ (χ) Οὐλαμμαὺς (ψ) ἔσαι μοι κύριος εἰς

CAP. XXIX. κθ'.

1 Καὶ ἦρας Ἰακὼβ τὰς πόδας, ἐπορεύθη εἰς γῆν ἀναολῶν πρὸς Λάβαν τ' ὑὸν Βαθυὴλ τ' Σύρυ, ἀδελφὸν δὲ Ῥεβέκκας μητρὸς Ἰακὼβ καὶ Ἡσαῦ. Καὶ ὁρᾷ καὶ ἰδὲ φρέαρ ἐν τῷ πεδίῳ. ἦσ δὲ ἐκεῖ βία πόιμνια προβάτων ἀναπαυόμενα (α) ἐπ' αὐτῦ· ἐκ γὸ τῦ φρέαλος ἐκείνυ ἐποτίζον τὰ πόιμνια· λίθος δὲ ἦν μέγας ὅλ τῷ σόματι τῦ φρέαλος. Καὶ συνήγοντο ἐκεῖ πάντα τὰ πόιμνια. καὶ ἀπεκύλιον τ' λίθον ἀπὸ τῦ σόματος τῦ φρέαλος, καὶ ἐποτίζον τὰ πρόβατα, καὶ ἀπεκαθίσων τ' λίθον ὅλ τὸ σόμα τῦ φρέαλος εἰς τ' τόπον αὐτῦ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰακὼβ, Ἀδελφοὶ, πόθεν ἐσὲ ὑμεῖς; οἱ δὲ εἶπαν, Ἐκ Χαρρὰν ἐσμέν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Γινώσκετε Λάβαν τ' ὑὸν Ναχώρ; οἱ δὲ εἶπαν, Γινώσκομεν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὑγιαίνει; οἱ δὲ εἶπαν, (β) Ὑγιαίνει. καὶ ἰδὲ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ αὐτῦ ἤρχετο μετὰ τῶν (γ) προβάτων. Καὶ εἶπεν Ἰακὼβ, Ἔτι ἐσὶν ἡμέρα πολλὴ ἔτω ὥρα συναχθῆναι τὰ κλῆνη· ποτίσαντες τὰ πρόβατα, ἀπελθόντες βόσκεσε. Οἱ δὲ εἶπαν, Οὐ δυνησόμεθα, ἕως τῦ συναχθῆναι πάντας τὰς ποιμένας, καὶ (δ) ἀποκυλίσωσι τ' λίθον ἀπὸ τῦ σόματος τῦ φρέαλος, καὶ ποτιῦμεν τὰ πρόβατα. Ἔτι αὐτῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, (ε) καὶ ἰδὲ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ Λάβαν ἤρχετο μετὰ τῶν προβάτων τῦ παδὸς αὐτῆς· αὐτὴ γὸ ἔβοσκε τὰ πρόβατα τῦ παδὸς αὐτῆς.

MS.A. (α) ἐπὶ τὸ αὐτό· (β) Ὑγιάινει. (γ) προβάτων τῦ παδὸς αὐτῆς· αὐτὴ γὸ ἔβοσκεν τὰ πρόβατα τῦ παδὸς αὐτῆς. Καὶ εἶπεν (δ) ἀποκυλίσωσι (ε) καὶ Ῥαχὴλ

LXX. Interp.

Et vocavit nomen loci illius, (b) Domus Dei. Et (c) ulam Luz erat nomen civitati priùs. Et vovit Jacob votum, dicens: Si fuerit Dominus Deus mecum et cuſtodierit me in via hac, quà ego vado, & dederit mihi panem ad comedendum, & veſtimentum ad induendum; Et reduxerit me cum ſalute in domum patris mei: & erit Dominus mihi in Deum: Et lapis hic, quem ſtatui titulum, erit mihi domus Dei; & omnium, quæcunque mihi dederis, decimam decimabo ea tibi.

CAP. XXIX.

Et elevans Iacob pedes, ivit in terram Orientis ad Laban filium Bathuel Syri, fratrem autem Rebeccæ matris Iacob & Eſau. Et videt: & ecce puteus in agro. Erant autem ibi tres greges ovium requieſcentes ſuper eum: De puteo enim illo potabant greges. Lapis autem erat magnus ſuper os putei. Et congregabantur illuc omnes greges; & revolvebant lapidem ab ore putei, & potabant oves, & reponebant lapidem ſuper os putei in locum ſuum. Dixit autem eis Iacob, Fratres, unde eſtis vos? At illi dixerunt; De Charran ſumus. Dixit autem eis, Nóſtis Laban filiũ Nachor? At illi dixerunt, Noſcimus. Dixit autem e, Valet? At illi dixerunt, Valet. Et ecce Rachel filia ejus venìebat cum ovibus. Et dixit Iacob, Adhuc eſt dies multa, nondum hora, ut congregentur pecora: cùm potaverint oves, abeuntes paſcite. At illi dixerunt, Non poterimus, donec congregati fuerint omnes paſtores; & revolvent lapidem ab ore putei, et potabimus oves. Adhuc loquente eo cum illis, & ecce Rachel filia Laban veniebat cum ovibus patris ſui: ipſa enim paſcebat oves patris ſui.

Ετι αὐτῦ λαλῦντος, καὶ ἰδὲ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܩܪܐ ܫܡܐ ܕܐܬܪܐ ܗܘ ܒܝܬ ܐܝܠ ܘܐܦ ܠܘܙ ܫܡ ܗܘ ܩܕܡ ܗܢܘ ܐܬܪܐ ܕܐܝܠ ܗܘ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

19 וּקְרָא יַת שְׁמָא דְאַתְרָא הַהוּא
בֵּית אֵל וּבְרֵם לוּז שְׁמָא דְקַרְתָּא
20 מִלְקַדְמִין: וְקַיֵּם יַעֲקֹב קַיָם לְמֵימַר
אִם יְהֵי מֵימְרָא דְיָי בְּסַעֲדִי
וְיִטַּר נָנִי בְּאוֹרְחָא הָדָא דְאָנָא
אָזֵל וְיִתֶּן לִי לַחְמָא לְמֵיכַל וּכְסוּ
21 לְמִלְבַּשׁ: וְאֶתוּב בְּשְׁלָם לְבֵית
אַבָּא וִיהֵי מֵימְרָא דְיָי לִי לֶאֱלָהָא:
22 וְאַבְנָא הָדָא דִי שַׁוֵּיתִי קָמָא תְּהֵי
דְּאָתֵי פְּלַח עֲלָהּ קֳדָם יְיָ וְכֹל דִּי
תְּתֶּן לִי חַד מִן עַסְרָא אַפְרְשִׁנֵּיהּ
קֳדָמָךְ:

וכט

1 וּנְטַל יַעֲקֹב רַגְלוֹהִי וַאֲזַל לְאַרְעָא
2 בְּנֵי מַדִּינְחָא: וַחֲזָא וְהָא בֵּירָא
בְּחַקְלָא וְהָא תַמָּן תְּלָתָא עִדְרִין
דְּעָן רְבִיעִין עֲלָהּ אֲרֵי מִן בֵּירָא
הַהִיא מַשְׁקִין עִדְרַיָּא וַאֲבָנָא רַבְּתָא
3 עַל פּוּמָּא דְבֵירָא: וּמִתְכַּנְשִׁין
תַּמָּן כָּל עִדְרַיָּא וּמְגַנְדְּרִין יָת
אַבְנָא מֵעַל פּוּמָּא דְבֵירָא וּמַשְׁקִין
יָת עָנָא וּמְתִיבִין יָת אַבְנָא
4 עַל פּוּמָּא דְבֵירָא לְאַתְרַהּ:
וַאֲמַר לְהוֹן יַעֲקֹב אָחַי מִנָּן אַתּוּן
5 וַאֲמָרוּ מֵחָרָן אֲנָחְנָא: וַאֲמַר
לְהוֹן הֲיָדְעָתּוּן יָת לָבָן בַּר
נָחוֹר וַאֲמָרוּ יְדַעְנָא: וַאֲמַר
לְהוֹן הַשְׁלֵם לֵיהּ וַאֲמָרוּ שְׁלֵם
וְהָא רָחֵל בְּרַתֵּיהּ אָתְיָא עִם
7 עָנָא: וַאֲמַר דָּא עוֹד יוֹמָא סַגִּי
לָא עִדָּן לְמִכְנַשׁ בְּעִיר אַשְׁקוֹ עָנָא
8 וְאִזִּילוּ רְעוּ: וַאֲמָרוּ לָא נֵיכוֹל
עַד דִּי יִתְכַּנְשׁוּן כָּל עִדְרַיָּא וְיְגַנְדְּרוּן
יָת אַבְנָא מֵעַל פּוּמָּא דְבֵירָא
וְנַשְׁקֵי עָנָא: עַד דְּהוּא מְמַלֵּל
עִמְּהוֹן וְרָחֵל אָתַת עִם עָנָא דִי
9 לְאֲבוּהָא אֲרֵי רָעְיָתָא הִיא:

Targum ONKELOS.

19 Et vocavit nomen loci illius, Bethel: nomen autem civitatis Luz prius vocabatur.
20 Et vovit Jacob votum, dicens: Si fuerit verbum Dei in adjutorium meum, & custodierit me in viâ hac, in quâ ego ambulo; & dederit mihi panem ad vescendũ, & vestimentum ad induendum.
21 Et reversus fuero in pace in domum patris mei: & erit mihi verbum Domini in Deum.
22 Et lapis iste, quem posui in titulum, erit super quem serviam coram Domino: & omnium quæ dederis mihi, unum ex decem seperabo coram te.

CAP. XXIX.

1 ET levavit Jacob pedes suos, & abiit in terram filiorum Orientis.
2 Et vidit, & ecce puteus in agro, & ecce ibi tres greges ovium, accubantes juxta eum; quia de puteo illo adaquabantur greges: & lapis grandis erat super os putei.
3 Et congregabantur ibi omnes greges, & devolvebant lapidem ab ore putei, & adaquabant oves: & reducebant lapidem super os putei, in locum suum.
4 Dixitque eis Jacob; Fratres mei, unde estis? & dixerunt; De Aran nos sumus.
5 Et dixit eis; Nunquid nostis Laban filium Nachor? & dixerunt, Novimus.
6 Et dixit eis, Nunquid pax est ei? & dixerunt Pax, & ecce Rachel filia ejus veniebat cum ovibus.
7 Et ait; Ecce adhuc multum diei supereſt; non est tempus ut colligantur pecora: adaquate oves, & ite ad pastum.
8 Et dixerunt, Non possumus; donec congregentur omnes greges, & devolvant lapidem ab ore putei: & potum demus ovibus. Adhuc ille loquebatur cum eis: & Rachel venit cum ovibus patris sui; nam oves ipsa pascebat.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

19 * ז֝ק֗ר֣א י֭ת ש֣מ֑ ה֝מ֗ק֣ו֑ם ה֝ה֗ו֣א ב֭ית א֑ל
20 ו֝ב֗ר֣ם ל֭וז ש֣מ֑ ה֝ע֗י֣ר ל֭ר֑אש׃ * ו֝י֗ד֣ר י֭ע֑ק֝ב
נ֗ד֣ר ל֭א֑מ֝ר א֣ם ה֗י֣ה א֭ל֑ה֝ים
ע֗מ֣ד֑י ו֝ש֗מ֣ר ב֭ד֑ר֝ך ה֗ז֣ ה֭א֑ש֝ר
א֗נ֣כ֑י ה֝ל֗ך ו֭נ֑ת֝ן ל֣י ל֭ח֑ם
ל֝א֗כ֣ל ו֭ב֑ג֝ד ל֣ל֗ב֣ש׃ 21 ו֝ש֗ב֣ת֑י
ב֭ש֑ל֝ם א֗ל ב֣ית א֭ב֑י ו֝ה֗י֣ה
22 י֭ה֑ו֝ה ל֣י ל֭א֑ל֝ה֗י֣ם׃ * ו֝ה֗א֣ב֑ן
ה֭ז֑ ה֝א֗ש֣ר ש֣מ֑ת֝י ל֭מ֑צ֝ב֗ה
י֣ה֑י ב֭ית א֑ל֝ה֗י֣ם ו֝כ֗ל א֣ש֑ר
ת֭ת֑ן ל֣י ע֭ש֑ר֝ א֗ע֣ש֑ר֝נ֭ו ל֣ך׃=

עפ

1 ** ו֝י֗ש֣א י֭ע֑ק֝ב ר֭ג֑ל֝י֗ו ו֝י֗ל֣ך א֭ר֑צ֝ה
2 ב֗נ֣י ק֭ד֑מ֝ה׃ * ו֝י֗ר֣א ו֭ה֑נ֝ה ב֗א֣ר
ב֭ש֑ד֝ה ו֗ה֣נ֑ ש֝ם ש֗ל֣ש֑ ע֭ד֑ר֝י צ֗א֣ן
ר֭ב֑צ֝ים ש֣כ֑ב֝ים ע֗ל֣י֑ו כ֭י מ֑ן ה֝ב֗א֣ר
ה֭ה֑ו֝א י֣ש֑ק֝ו ה֗ע֣ד֑ר֝י֭ם ו֗א֣ב֑ן
ג֭ד֑ל֝ ע֗ל פ֣י ה֭ב֑א֝ר׃ 3 ו֝נ֗א֣ס֑פ֝ו ש֭ם
כ֗ל ה֣ע֑ד֝ר֭י֑ם ו֝ג֗ל֣ל֑ו א֭ת
ה֗א֣ב֑ן מ֣ע֑ל פ֝י ה֗ב֣א֑ר ו֭ה֑ש֝ק֗ו
צ֣א֑ן ה֭צ֑א֝ן ו֗ה֣ש֑ב֝ו א֭ת
ה֗א֣ב֑ן ע֣ל פ֝י ה֗ב֣א֑ר ל֭מ֑ק֝ו֗מ֣ה׃
4 ו֝י֗א֣מ֑ר ל֭ה֑ם י֝ע֗ק֣ב א֭ח֑י
מ֗נ֣ י֑ א֝ת֗ם ו֝י֗א֣מ֑ר֝ו מ֭ח֑ר֝ן
5 א֗נ֣ח֑נ֝ו׃ ו֝י֗א֣מ֑ר א֭ת֑ה֝ם
ה֗י֣ד֑ע֝ת֭ם א֣ת ל֑ב֝ן ב֗ר֣ נ֑ח֝ו֭ר
ו֝י֗א֣מ֑ר֝ו י֗ד֣ע֑נ֝ו׃ 6 ו֝י֗א֣מ֑ר
א֭ל֑ה֝ם ה֗ש֣ל֑ו֝ם ל֭ו ו֝י֗א֣מ֑ר֝ו
ש֗ל֣ו֑ם ו֗ה֣נ֑ ר֝ח֗ל ב֭ת֑ו
ב֣א֑ת֝ ע֗ם ה֭צ֑א֝ן׃ 7 ו֝י֗א֣מ֑ר
ע֭ו֑ד ה֣נ֑ה ה֝י֗ו֣ם ג֭ד֑ו֝ל
ל֣א ע֭ת֑ ה֝א֗ס֣ף ה֭מ֑ק֝נ֗ה
ה֭ש֑ק֝ו ה֭צ֑א֝ן ו֝ל֗כ֣ו ר֭ע֑ו׃
8 ו֝י֗א֣מ֑ר֝ו ל֣א נ֭ו֑כ֝ל
ע֣ד א֭ש֑ר י֝כ֗ונ֣ס֑ו כ֭ל ה֣ע֑ד֝ר֭י֑ם
ו֝ג֗ל֣ל֑ו א֭ת ה֗א֣ב֑ן מ֣ע֑ל פ֝י
ה֗ב֣א֑ר ו֭ה֑ש֝ק֗ו ה֭צ֑א֝ן׃
9 ע֗ו֣ד ה֭ו֑א מ֝ד֗ב֣ר֑ ע֭ם ה֑ם
ו֝ר֗ח֣ל ב֭א֑ה֝ ע֗ם צ֣א֑ן א֭ש֑ר
ל֝א֗ב֣י֑ה֝ כ֭י ר֗ע֣ית֑ ה֝ה֗י֣א׃

VERSIO SAMARITANA.

19 * ז֝ק֗ר֣א י֭ת ש֣מ֑ ה֝מ֗ק֣ו֑ם ה֝ה֗ו֣א ב֭ית א֑ל
20 ו֝ב֗ר֣ם ל֭וז ש֣מ֑ ה֝ע֗י֣ר ל֭ר֑אש׃ * ו֝י֗ד֣ר י֭ע֑ק֝ב
נ֗ד֣ר ל֭א֑מ֝ר א֣ם ה֗י֣ה א֭ל֑ה֝ים
ע֗מ֣ד֑י ו֝ש֗מ֣ר ב֭ד֑ר֝ך ה֗ז֣ ה֭א֑ש֝ר
א֗נ֣כ֑י ה֝ל֗ך ו֭נ֑ת֝ן ל֣י ל֭ח֑ם
ל֝א֗כ֣ל ו֭ב֑ג֝ד ל֣ל֗ב֣ש׃ 21 ו֝ש֗ב֣ת֑י
ב֭ש֑ל֝ם א֗ל ב֣ית א֭ב֑י ו֝ה֗י֣ה
22 י֭ה֑ו֝ה ל֣י ל֭א֑ל֝ה֗י֣ם׃ * ו֝ה֗א֣ב֑ן
ה֭ז֑ ה֝א֗ש֣ר ש֣מ֑ת֝י ל֭מ֑צ֝ב֗ה
י֣ה֑י ב֭ית א֑ל֝ה֗י֣ם ו֝כ֗ל א֣ש֑ר
ת֭ת֑ן ל֣י ע֭ש֑ר֝ א֗ע֣ש֑ר֝נ֭ו ל֣ך׃=

עפ

1 ** ו֝י֗ש֣א י֭ע֑ק֝ב ר֭ג֑ל֝י֗ו ו֝י֗ל֣ך א֭ר֑צ֝ה
2 * ב֗נ֣י ק֭ד֑מ֝ה׃ ו֝י֗ר֣א ו֭ה֑נ֝ה ב֗א֣ר
ב֭ש֑ד֝ה ו֗ה֣נ֑ ש֝ם ש֗ל֣ש֑ ע֭ד֑ר֝י צ֗א֣ן
ר֭ב֑צ֝ים ש֣כ֑ב֝ים ע֗ל֣י֑ו כ֭י מ֑ן ה֝ב֗א֣ר
ה֭ה֑ו֝א י֣ש֑ק֝ו ה֗ע֣ד֑ר֝י֭ם ו֗א֣ב֑ן
ג֭ד֑ל֝ ע֗ל פ֣י ה֭ב֑א֝ר׃ 3 ו֝נ֗א֣ס֑פ֝ו ש֭ם
כ֗ל ה֣ע֑ד֝ר֭י֑ם ו֝ג֗ל֣ל֑ו א֭ת
ה֗א֣ב֑ן מ֣ע֑ל פ֝י ה֗ב֣א֑ר ו֭ה֑ש֝ק֗ו
צ֣א֑ן ה֭צ֑א֝ן ו֗ה֣ש֑ב֝ו א֭ת
ה֗א֣ב֑ן ע֣ל פ֝י ה֗ב֣א֑ר ל֭מ֑ק֝ו֗מ֣ה׃
4 ו֝י֗א֣מ֑ר ל֭ה֑ם י֝ע֗ק֣ב א֭ח֑י
מ֗נ֣ י֑ א֝ת֗ם ו֝י֗א֣מ֑ר֝ו מ֭ח֑ר֝ן
5 א֗נ֣ח֑נ֝ו׃ ו֝י֗א֣מ֑ר א֭ת֑ה֝ם
ה֗י֣ד֑ע֝ת֭ם א֣ת ל֑ב֝ן ב֗ר֣ נ֑ח֝ו֭ר
ו֝י֗א֣מ֑ר֝ו י֗ד֣ע֑נ֝ו׃ 6 ו֝י֗א֣מ֑ר
א֭ל֑ה֝ם ה֗ש֣ל֑ו֝ם ל֭ו ו֝י֗א֣מ֑ר֝ו
ש֗ל֣ו֑ם ו֗ה֣נ֑ ר֝ח֗ל ב֭ת֑ו
ב֣א֑ת֝ ע֗ם ה֭צ֑א֝ן׃ 7 ו֝י֗א֣מ֑ר
ע֭ו֑ד ה֣נ֑ה ה֝י֗ו֣ם ג֭ד֑ו֝ל
ל֣א ע֭ת֑ ה֝א֗ס֣ף ה֭מ֑ק֝נ֗ה
ה֭ש֑ק֝ו ה֭צ֑א֝ן ו֝ל֗כ֣ו ר֭ע֑ו׃
8 ו֝י֗א֣מ֑ר֝ו ל֣א נ֭ו֑כ֝ל
ע֣ד א֭ש֑ר י֝כ֗ונ֣ס֑ו כ֭ל ה֣ע֑ד֝ר֭י֑ם
ו֝ג֗ל֣ל֑ו א֭ת ה֗א֣ב֑ן מ֣ע֑ל פ֝י
ה֗ב֣א֑ר ו֭ה֑ש֝ק֗ו ה֭צ֑א֝ן׃
9 ע֗ו֣ד ה֭ו֑א מ֝ד֗ב֣ר֑ ע֭ם ה֑ם
ו֝ר֗ח֣ל ב֭א֑ה֝ ע֗ם צ֣א֑ן א֭ש֑ר
ל֝א֗ב֣י֑ה֝ כ֭י ר֗ע֣ית֑ ה֝ה֗י֣א׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

19 Vocavitque nomen loci istius Bethel; ulamluz autem erat nomen civitatis prius.
20 Vovitque Jacob votum, dicens: Si fuerit Dominus mecum, & custodierit me in hac via per quam ego incedo, & dederit mihi panem ut comedam, & vestem quâ vestiar.
21 Et reversus fuero in pace ad domum patris mei, fuerit itq; mihi Dominus in Deum.
22 Lapis quoque iste quem posui in statuam, erit domus Dei, & omnia quæ dederis mihi, decimando decimabo tibi.

CAP. XXIX.

1 POstea levavit Jacob pedes suos, & ivit in terram filiorum Orientis.
2 Conspexitque, & ecce puteus in agro, & tres greges ovium recubantium propè eum, quia de puteo isto potabant greges; lapis autem ingens erat ad os putei.
3 Et quando congregabantur pastores gregum, revolvebant saxum ab ore putei, & potabant oves, & reponebant illud in loco suo.
4 Dixit autem eis Jacob: Cuiates estis ô fratres? Dixerunt, Ex Harran.
5 Ait illis: Cognoscitisne Laban filium Nabor? Dixerunt, Ita.
6 Ait illis: Incolumisne est? Dixerunt, Ita. Et ecce Rahil filia ipsius veniens est cum ovibus.
7 Tum dixit eis: Ecce dies adhuc magna est, neque est tempus colligendi armenta: potate oves, & ducite eas, & pascite illas.
8 Dixerunt, Non possumus id, donec congregentur pastores gregum, & revoluant saxum ab ore putei, & potemus oves. Dum ipse alloquebatur
9 eos, venit Rahil cum ovibus patris sui, erat enim illa pastor.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 وسمي ذلك الموضع بيت ايل * واما اسم القرية اولا لوز * ثم نذر يعقوب نذرا قائلا ان كان
20 الله معي وحفظني في هذه الطريق التي انا سالكها * ورزقني خبزا اءكله وثوبا البسه * ورجعت
21 سالما الى بيت ابي * وكان الله لي وليا * فان هذا الحجر الذي جعلته دكة يكون لي بيت
22 الله * وجميع ما يرزقنيه اعشر نعشرا لك *

* الفصل التسع والعشرون *

1 * ثم رفع يعقوب رجليه ومضى الى بلد اهل الشرق * فراى فاذا بير في الصحراء * واذا
2 بثلثه قطعان من الغنم رابضه عندها * لانها تسقي الرعاء منها القطعان * وكان حجر عظيم على
3 فيها * وكان اذا اجتمعت رعاة القطعان دحرجوا الحجر عن فم البير وسقوا الغنم ثم ردوه الى
4 موضعه * فقال لهم يعقوب من اين انتم يا اخوة * قالوا من حران * فقال لهم اتعرفون لابان ابن
5 6 ناحور * قالوا نعم * فقال لهم اسالم هو قالوا نعم وهوذا راخيل ابنه جايه مع الغنم * ثم قال
7 لهم هوذا النهار بعد كبير وليس هو وقت انصمام الماشية * فاسقوا الغنم وامضوا بها فارعوها
8 * قالوا لا نطيق ذلك الى ان تجمع رعاة القطعان ويدحرجوا الحجر عن فم البير ونسقي الغنم
9 * بينما هو يخاطبهم جاءت راخيل مع غنم ابيها * لانها كانت راعية *

Et appellavit locum illum Bethil; at nomen urbis prius erat Luza. Deinde vovit Jacob votum, dicens: Si fuerit Deus mecum, & custodierit me in hac via per quam ego ambulo, & concesserit mihi panem ad manducandum, & vestem ad induendum. Et reversus fuero incolumis ad domum patris mei, & fuerit mihi Deus adjutor: Sanè iste lapis, quem constitui titulum, erit mihi domus Dei: & omne quod dabit mihi, decimabo decimatione tibi.

CAP. XXIX.

1 DEinde levavit Jacob pedes suos & abiit in regionem incolarum Orientis.
2 Viditque, & ecce puteus in campo, & ecce tres greges ovium accubantes prope illum, quia potabant pastores ex ipso greges, & saxum magnum erat super os ejus.
3 Et quando congregabantur pastores gregum, revolvebant saxum ab ore putei, & potabant oves, & reponebant illud in loco suo.
4 Dixit autem eis Jacob: Fratres, unde estis vos? & responderunt, De Aram nos sumus.
5 Et dixit eis, Num cognoscitis Laban filium Nachor? & responderunt, Cognoscimus.
6 Dixitque illis, Num pax illi? & responderunt, Pax; & ecce Rachel filia ejus venit cum ovibus.
7 Dixit quoque eis, Ecce dies adhuc magnus, nondum tempus congregandi pecudes, potate oves, & abite, pascite.
8 Et dixerunt, Non possumus donec convenerint omnes pastores, & revolverint lapidem ab ore putei, tunc potabimus oves.
9 Adhuc colloquebatur eis, cùm Rachel venit cum ovibus quæ erant patris sui, pascebat enim oves.

ספר בראשית : כט

fratris Laban filiam Rachel Jahacob vidit quando fuit Et

10 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל בַּת־לָבָן אֲחִי
,Jahacob accessit & ,ſuæ matris fratris Laban pecudes & ,ſuæ matris
אִמּוֹ וְאֶת־צֹאן לָבָן אֲחִי אִמּוֹ וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב
Laban pecudibus dedit potum & ,putei ore *desuper* lapidem revolvit &
וַיָּגֶל אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וַיַּשְׁק אֶת־צֹאן לָבָן
elevavit & ,Rachel Jahacob eſt oſculatus Et .ſuæ matris fratris
11 אֲחִי אִמּוֹ : וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל וַיִּשָּׂא
frater quòd ,Rachel ipſi Jahacob nunciaverat Et .flevit & ,ſuam vocem
אֶת־קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ : וַיַּגֶּד יַעֲקֹב לְרָחֵל כִּי אֲחִי
,ſuo patri nunciavit & ,cucurrit & *ipſe* Ribcah filius quòd &,*ipſe* ſui patris
12 אָבִיהָ הוּא וְכִי בֶן־רִבְקָה הוּא וַתָּרָץ וַתַּגֶּד לְאָבִיהָ :
cucurrit & ,ſuæ ſororis filii Jahacob auditionem Laban *audire eum* fuit Et
13 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ לָבָן אֶת־שְׁמַע יַעֲקֹב בֶּן־אֲחֹתוֹ וַיָּרָץ
eum fecit venire & ,eum eſt oſculat' & ,eũ eſt ãplexatus & ,ej' occurſũ in
לִקְרָאתוֹ וַיְחַבֵּק לוֹ וַיְנַשֵּׁק־לוֹ וַיְבִיאֵהוּ
ipſa verba omnia Laban ipſi narravit & ,ſuam domum ad
14 אֶל־בֵּיתוֹ וַיְסַפֵּר לְלָבָן אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה :
eo cũ habitavit Et .*su* mea caro & ,meũ os Profectò : Laban ei dixit Et
15 וַיֹּאמֶר לוֹ לָבָן אַךְ עַצְמִי וּבְשָׂרִי אָתָּה וַיֵּשֶׁב עִמּוֹ
,*u* meus frater quia Nũ : Jahacob ipſi Laban dixit Et .dierum menſem
16 חֹדֶשׁ יָמִים : וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב הֲכִי אָחִי אַתָּה
Laban ipſi Et .tua merces quæ ,mihi Indica ? gratis mihi ſervies
וְעָבַדְתַּנִי חִנָּם הַגִּידָה לִּי מַה־מַּשְׂכֻּרְתֶּךָ : וּלְלָבָן
.Rachel minoris nomen & ,Leah majoris nomen ; filiæ duæ
17 שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאָה וְשֵׁם הַקְּטַנָּה רָחֵל :
.aſpectu pulchra & ,formâ pulchra erat Rachel & : teneri Leah oculi Et
18 וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת וְרָחֵל הָיְתָה יְפַת־תֹּאַר וִיפַת מַרְאֶה :
annos ſeptem tibi Serviam : dixit & ,Rachel Jahacob dilexit Et
19 וַיֶּאֱהַב יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים
eam me dare Bonum : Laban dixit Et .minore tuâ filiâ Rachel *in*
20 בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה : וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ
Jahacob ſervivit Et .mecum mane .alteri viro *eam me dare præ tibi*
לָךְ מִתִּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר שְׁבָה עִמָּדִי : וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב
,*mi* dies ſicut ejus oculis in fuerunt Et .annos ſeptem Rachel *in*
בְּרָחֵל שֶׁבַע שָׁנִים וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים
Da : Laban ad Jahacob dixit Et .*eam ſe dat gendo in*
21 בְּאַהֲבָתָהּ אֹתָהּ : וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן הָבָה אֶת־
.eam ad ingrediar & ,mei dies ſunt completi quia, meam uxorem
אִשְׁתִּי כִּי מָלְאוּ יָמָי וְאָבוֹאָה אֵלֶיהָ :
.convivium fecit & ,loci viros omnes Laban congregavit Et
22 וַיֶּאֱסֹף לָבָן אֶת־כָּל־אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה :
,eum ad eam fecit venire & ,ſuâ filiâ Leah accepit & ,*veſperâ* in fuit Et
23 וַיְהִי בָּעֶרֶב וַיִּקַּח אֶת־לֵאָה בִתּוֹ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו
,ſuâ ancillâ Zilpah ei Laban dedit Et .eam ad eſt ingreſſus &
24 וַיָּבֹא אֵלֶיהָ : וַיִּתֵּן לָבָן לָהּ אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחָתוֹ
,Leah *ipſa* ecce & ,*ſuluculo in* fuit Et .ancillam ſuæ filiæ Leah ipſi
לְלֵאָה בִתּוֹ שִׁפְחָה : וַיְהִי בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה־הִוא לֵאָה
?*mecum* ſervivi Rachel *in* Nonne ?*mihi* feciſti hoc Quid : Laban ad dixit &
25 וַיֹּאמֶר אֶל־לָבָן מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בְרָחֵל עָבַדְתִּי עִמָּךְ
? me decepiſti quid ut Et
וְלָמָּה רִמִּיתָנִי :

Verſio VULG. LAT.

10 Quam cùm vidiſſet Jacob, et ſciret conſobrinam ſuam ovéſque Laban avunculi ſui: amovit lapidem quo puteus claudebatur. Et adaquato grege oſculatᵉ eſt eam, et elevatâ voce flevit. Et indicavit ei quòd frater eſſet patris ſui, & filius Rebeccæ: at illa feſtinans nunciavit patri ſuo. Qui cùm audiſſet veniſſe Jacob filium ſororis ſuæ, cucurrit obviàm ei: complexúſque eum, & in oſcula ruens, duxit in domum ſuam. Auditis autem cauſis itineris, Reſpondit, Os meum es, et caro mea. Et poſtquàm impleti ſunt dies menſis unius, Dixit ei, Num quia frater meus es, gratis ſervies mihi? dic quid mercedis accipias. Habebat verò duas filias: nomẽ majoris, Lia; minor verò appellabatur, Rachel. Sed Lia lippis erat oculis: Rachel decorâ facie, & venuſto aſpectu. Quã diligens Jacob, ait; Serviam tibi pro Rachel filia tua minore, ſeptem annis. Reſpondit Laban, Melius eſt ut tibi eam dem, quàm alteri viro: mane apud me. Servivit ergò Jacob pro Rachel ſeptem annis: & videbantur illi pauci dies præ amoris magnitudine. Dixítque ad Laban, Da mihi uxorem meam: quia jam tempus impletum eſt, ut ingrediar ad illam. Qui vocatis multis amicorum turbis ad convivium, fecit nuptias. Et veſperè Liam filiam ſuam introduxit ad eum, Dans ancillam filiæ, Zelpham nomine. Ad quam cùm ex more Jacob fuiſſet ingreſſus, facto manè vidit Liam. Et dixit ad ſocerum ſuum; Quid eſt quod facere voluiſti? nónne pro Rachel ſervivi tibi? quarè impoſuiſti mihi?

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

10 Ἐγένετο δὲ ὡς εἶδεν Ἰακὼβ τὴν (ζ) Ῥαχὴλ
τὴν θυγατέρα Λάβαν ἀδελφῆ τ μητρὸς
(η) αὐτῦ, καὶ τὰ πρόβατα Λάβαν τῆ ἀδελ-
φῆ τ μητρὸς αὐτῦ· καὶ προσελθὼν Ἰακὼβ,
ἀπεκύλισε τ λίθον ἀπὸ τ στόματος τῆς
φρέατος, Καὶ ἐπότιζε τὰ πρόβατα Λάβαν
τῆ ἀδελφῆ τ μητρὸς αὐτῦ. Καὶ ἐφίλησεν
Ἰακὼβ τὴν Ῥαχὴλ· καὶ βοήσας τῇ φωνῇ
αὐτῦ, ἔκλαυσε. Καὶ (θ) ἀπήγγειλε τῇ Ῥα-
χὴλ, ὅτι ἀδελφὸς τῆ πατρὸς αὐτῆς ὅδε, καὶ
ὅτι υἱὸς Ῥεβέκκας ὅδε· καὶ δραμοῦσα, ἀπήγ-
γειλε τῷ πατρὶ αὐτ κ τὰ ῥήματα ταῦτα.
13 (ι) Ἐγένετο δὲ ὡς ἤκουσε Λάβαν τὸ ὄνομα
Ἰακὼβ τῆ υἱῆ τ ἀδελφῆς αὐτῦ, ἔδραμεν εἰς
συνάντησιν (κ) αὐτῷ· καὶ περιλαβὼν αὐτ,
ἐφίλησε· καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τ οἶκον
αὐτῦ. καὶ διηγήσατο τῷ Λάβαν πάντας τοὺς
14 λόγους τούτους. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν,
Ἐκ τῶν ὀςῶν μου, καὶ ἐκ τ σαρκός μου εἶ σύ.
καὶ ἦν μετ' αὐτῦ μῆνα ἡμερῶν. Εἶπε δὲ Λά-
15 βαν τῷ Ἰακὼβ, Ὅτι γὰρ ἀδελφός μου εἶ,
ὑ δουλεύσεις μοι δωρεάν· ἀπάγγειλόν μοι,
16 τίς ὁ μισθός ςου ἐςί; Τῷ δὲ Λάβαν ἦσαν
δύο θυγατέρες· ὄνομα τῇ μείζονι, (λ) Λεία·
καὶ ὄνομα τῇ νεωτέρᾳ, Ῥαχήλ. Οἱ δὲ ὀφ-
17 θαλμοὶ Λείας, ἀσθενεῖς· Ῥαχὴλ δὲ ἦν καλὴ
τῷ εἴδει, καὶ ὡραία (μ) τῇ ὄψει σφόδρα. Ἠ-
18 γάπησε δὲ Ἰακὼβ τ Ῥαχήλ· καὶ εἶπε, Δουλ-
εύσω σοι ἑπτὰ ἔτη (ν) ἀντὶ τ Ῥαχὴλ τ θυ-
γατρός ςου τ νεωτέρας. Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν,
19 Βέλτιον δοῦναί με σοὶ, ἢ δοῦναί με
ἀνδρὶ ἑτέρῳ· οἴκησον μετ' ἐμοῦ. Καὶ ἐ-
20 δούλευσεν Ἰακὼβ ἀντὶ Ῥαχὴλ (ξ) ἑπτὰ ἔτη·
καὶ ἦσαν ἐναντίον αὐτῦ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι,
21 παρὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν αὐτήν. Εἶπε δὲ
Ἰακὼβ τῷ Λάβαν, (ο) Δός μοι τὴν γυναῖ-
κά μου, πεπλήρωνται γὰρ αἱ (π) ἡμέραι, ὅ-
πως εἰσέλθω πρὸς αὐτήν. Συνήγαγε δὲ
22 Λάβαν πάντας τοὺς ἄνδρας τ τόπου, καὶ
ἐποίησε γάμον. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρᾳ· καὶ
23 λαβὼν Λείαν θ θυγατέρα αὐτῦ, (ρ) εἰσή-
γαγεν πρὸς Ἰακώβ· καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐ-
τὴν Ἰακώβ. Ἔδωκε δὲ (σ) Λάβαν Λείᾳ τῇ
24 θυγατρὶ αὐτῦ Ζελφὰν τ παιδίσκην αὐτῦ,
αὐτῇ παιδίσκην. Ἐγένετο δὲ πρωΐ, καὶ ἰδὲ
ἦν Λεία. Εἶπε δὲ (τ) Ἰακὼβ τῷ Λάβαν, Τί
25 τοῦτο ἐποίησάς μοι; ὐ χάριν Ῥαχὴλ (υ) ἐδού-
λευσα παρὰ σοί; καὶ ἵνατί παρελογίσω με;

MS. A. (ζ) Ῥαχὴλ θυγατέρα (η) αὐτῦ· ἔλεγεν (ι) Καὶ ἐγένετο (κ) αὐτῦ· (λ) Λία· (μ) τῇ ὄψει. Ἠγάπησεν (ν) ἀντὶ Ῥαχὴλ (ξ) ἑπτὰ ἔτη. Εἶπεν δὲ Ἰακὼβ (ο) Ἀπόδος (π) ἡμέραι μου, ὅπως (ρ) εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς (σ) Λάβαν Ζελφὰν τῇ θυγατρὶ αὐτῦ τὴν παιδίσκην (τ) Ἰακὼβ Λάβαν, (υ) ἐδούλευσα σοί;

Factum eſt autem, ut vidit Jacob Rachel filiam Laban fratris matris ſuæ, et oves Laban fratris matris ſuæ; Et accedens Jacob revolvit lapidẽ ab ore putei, Et potavit oves Laban fratris matris ſuæ. Et oſculatus eſt Jacob Rachel: & exclamans voce ſua flevit. Et indicavit ipſi Rachel, quia frater patris ejus eſt; & quia filius Rebeccæ eſt. Et currens illa nunciavit patri ſuo ſecundùm verba hæc. Factum eſt autem, ut audivit Laban nomẽ Jacob filii ſororis ſuæ, cucurrit obviàm ei: & complexus eum oſculatus eſt, & induxit eum in domum ſuam: & narravit ipſi Laban omnes ſermones hos. Et dixit ei Labã, De oſſibus meis, et de carne mea es tu. Et fuit cũ eo menſem dierum. Dixit autem Laban ipſi Jacob; Quia enim frater meus es, non ſervies mihi gratis. Indica mihi, quæ merces tua eſt. Erant autem Laban duæ filiæ: nomen majori, Lia; & nomen juniori, Rachel. Oculi autem Liæ infirmi; Rachel autem erat pulchra ſpecie, & decora aſpectu valdè. Dilexit autem Jacob ipſam Rachel, & dixit; Serviã tibi ſeptem annos pro Rachel filiâ juniore. Dixit autem ei Laban, Melius eſt dare me eam tibi, quàm dare me eam viro alteri: habita mecum. Et ſervivit Jacob pro Rachel ſeptem annos; et fuerunt in conſpectu ejus tãquã pauci dies, eò quòd ipſe diligebat eam. Dixit autem Jacob ad Laban, Da mihi uxorem meam: impleti enim ſunt dies, ut ingrediar ad eam. Congregavit autem Laban omnes vivos loci, & fecit (a) nuptias. Et factã eſt veſpera: & ſumens Liã filiã ſuã, introduxit ad Jacobet ingreſſus eſt ad eã Jacob. Dedit autem Laban Liæ filiæ ſuæ Zelphã ancillam ſuam, ei ancillã. Factum eſt autem manè; et ecce erat Lia. Dixit autem Jacob ad Laban; Quid hoc feciſti mihi? Nonne pro Rachel ſervivi apud te? Et ut quid (b) decepiſti me?

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et cùm vidiſſet Jacob Rahelem filiã Labani fratris matris ſuæ, & oves Labani fratris matris ſuæ: acceſſit Jacob, revolutóque lapide ab ore putei, adaquavit oves Labani fratris matris ſuæ. Oſculatúſq; eſt Jacob Rahelem, & ſublatâ voce, flevit. Et indicavit Jacob Raheli fratrem ſe eſſe patris ejus, & filium Rebeccæ ſe eſſe: illa verò currens, indicavit patri ſuo. Cúmq; audiſſet Laban famã Jacobi filii ſororis ſuæ, accurrit in occurſum ejus, eúmque amplexatᵉ atque deoſculatᵉ eſt, & adduxit eum domũ ſuã. Narravítque Labano omnia verba hæc. Dixit ei Laban, Verè os meum tu es, & caro mea. Commoratúſq; eſt apud eum circiter menſẽ diernm. Dixit verò Laban ad Jacob, Licet verè frater meᵘ ſis, ſervies mihi gratis? indica mihi quæ ſit merces tua. Laban autem duas habebat filias, nomen majoris Lea: nomen verò minoris Rahel. Porrò oculi Leæ teneri erant, Rahel autem formoſa erat aſpectu, & decora vultu. Dilexit autẽ Jacob Rahelem, & ait, Serviã tibi ſeptẽ annis pro Rahele filiâ tuâ minore. Inquit ei Laban, Satius eſt ut eam dem tibi, quàm ut dem eam alii homini: mane apud me. Servivit ergò Jacob pro Rahele ſeptem annis, fuerúntque in oculis ejus quaſi dies pauci, quoniam adamabat eam. Dixítque Jacob ad Laban, Da mihi uxorem meam, ſiquidẽ expleti ſunt dies, & ingrediar ad eam. Convocavit igitur Laban omnes homines loci *illius*, & fecit convivium. Cúmque eſſet veſpera, adduxit Leam filiam ſuam, eamque introduxit ad eum, & ingreſſus eſt ad illam. Dedit quoque Laban Leæ filiæ ſuæ Zelphã ancillam ſuam in famulam. Mane autem facto, videns Leam eſſe, dixit ad Laban, Quid hoc eſt quod feciſti mihi? en pro Rahele ſervivi tibi, quare decepiſti me?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

10 וַהֲוָה כַּד חָמָא יַעֲקֹב יַת רָחֵל בַּת
לְבָן אֲחוּהָ דְאִמַּיהּ וְיַת עָנָא דְלְבָן
אֲחוּהָ דְאִמַּיהּ וְקָרִיב יַעֲקֹב וְגַלְגַּל
יַת אֲבָנָא מֵעַל פּוּמָּא דְבֵירָא
11 וְאַשְׁקִי יַת עָנָא דְלְבָן אֲחוּהָ
12 דְאִמַּיהּ: וּנְשַׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל וְאָרִים
יַת קָלֵיהּ וּבְכָא: וְחַוִּי יַעֲקֹב לְרָחֵל
אֲרֵי בַר אֲחָת אֲבוּהָ הוּא וַאֲרֵי בַר
13 רִבְקָה הוּא וּרְהָטַת וְחַוְיָת
לַאֲבוּהָ: וַהֲוָה כַּד שְׁמַע לְבָן יַת
שְׁמַע יַעֲקֹב בַּר אֲחָתֵיהּ וּרְהָט
לְקַדָּמוּתֵיהּ וְנַפֵּיק לֵיהּ וּנְשֵׁיק לֵיהּ
14 וְאַעְלֵיהּ לְבֵיתֵיהּ וְאִשְׁתְּעִי לְלָבָן יַת
כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין: וַאֲמַר לֵיהּ לְבָן
15 בְּרַם קְרִיבִי וּבְסָרִי אַתְּ וְיַתֵּב עִמִּיהּ
יַרְחַ יוֹמִין: וַאֲמַר לְבָן לְיַעֲקֹב
הֲמִדְּאָחִי אַתְּ וְתִפְלְחִנַּנִי מָגַן חַוִּי לִי
16 מָה אַגְרָךְ: וּלְלָבָן תַּרְתֵּין בְּנָן שׁוּם
רַבְּתָא לֵאָה וְשׁוּם זְעֵרְתָּא רָחֵל:
17 וְעֵינֵי לֵאָה יָאִין וְרָחֵל הֲוָת שְׁפִירָא
18 בְּרִיוָא וְיָאָא בְּחֶזְוָא: וּרְחִים יַעֲקֹב
יַת רָחֵל וַאֲמַר אֶפְלְחִנָּךְ שְׁבַע שְׁנִין
19 בְּרָחֵל בְּרַתָּךְ זְעֵרְתָּא: וַאֲמַר לְבָן
טַב דְּאֶתֵּן יָתַהּ לָךְ מִדְּאֶתֵּן יָתַהּ
20 לְגַבַּר אָחֳרָן תֵּיב עִמִּי: וּפְלַח יַעֲקֹב
בְּרָחֵל שְׁבַע שְׁנִין וַהֲווֹ בְעֵינוֹהִי
21 כְּיוֹמִין זְעִירִין בְּדִרְחֵם יָתַהּ: וַאֲמַר
יַעֲקֹב לְלָבָן הַב יַת אִתְּתִי אֲרֵי
שְׁלִימוּ יוֹמֵי פּוּלְחָנִי וְאֵעוֹל לְוָתַהּ:
22 וְכַנַּשׁ לְבָן יַת כָּל אֱנָשֵׁי אַתְרָא
23 וַעֲבַד מִשְׁתְּיָא: וַהֲוָה בְרַמְשָׁא וּדְבַל
יַת לֵאָה בְרַתֵּיהּ וְאָעִיל יָתַהּ לְוָתַהּ
24 וְעַל לְוָתַהּ: וְיָהַב לְבָן לָהּ יַת זִלְפָּה
אַמְתֵּיהּ לְלֵאָה בְרַתֵּיהּ לְאַמְתָּהּ:
25 וַהֲוָה בְצַפְרָא וְהָא הִיא לֵאָה וַאֲמַר
לְלָבָן מַה דָּא עֲבַדְתְּ לִי הֲלָא
בְּרָחֵל פְּלַחִית עִמָּךְ וּלְמָא שְׁקַרְתְּ בִּי:

Et factum est, cùm vidisset Jacob Rachel filiam Laban fratris matris suæ, & oves Laban fratris matris suæ: accessit Jacob, & revolvit lapidé ab ore putei; & adaquavit oves Labā fratris matris suæ. Et osculatus est Jacob Rachel: & levavit vocé suā, & flevit. Et narravit Jacob Rachel, quòd filius sororis patris sui ipse esset, & quòd filius Rebeccæ esset: & cucurrit, et nũciavit patri suo. Et factũ est cùm audisset Labā rumorẽ de Jacob filio sororis suæ, cucurrit in occursũ ejus, et amplexatus est eum, & osculatus est eũ; & introduxit eũ in domũ suã: & narravit Labā omnia verba hæc. Et ait ei Laban; Utiq; consanguineus meus & caro mea tu es: & habitavit cum eo mensẽ dierũ. Et dixit Laban ad Jacob; Nunquid quia frater meus es, servies mihi gratis? indica mihi quæ erit merces tua. Habebat autẽ Laban duas filias: nomen majoris, Lia; et nomẽ minoris, Rachel. Oculi autẽ Liæ erant pulchri: & Rachel erat decora formâ, & decora aspectu. Et dilexit Jacob Rachel: & ait; Serviam tibi septẽ annis, pro Rachel filiâ tuâ minori. Et dixit Laban; Melius est ut dem eam tibi, quàm ut tradã viro alteri: habita mecum. Et servivit Jacob pro Rachel septem annis: & fuerunt in oculis ejus quasi dies pauci; eò quòd diligebat eam. Et dixit Jacob ad Laban, Da mihi uxorẽ meam; quoniã impleti sunt dies servitutis meæ: & ingrediar ad illam. Congregavitq; Laban omnes viros loci, et fecit conviviũ. Et facto vespere, tulit Liam filiã suam; & introduxit eam ad eum: & ingressus est ad eam. Et dedit Laban Zelpham ancillã suam, Liæ filiæ suæ, in famulam. Et facto mane, ecce ipsa erat Lia: & dixit ad Laban; Quid est hoc, quod fecisti mihi? nonne pro Rachel servivi apud te? quare ergo mentitus es mihi?

TEXTUS HEB RÆO-SAMARITANUS.

10 ** זתאה·ענ·שי·ב·ל·ב·ל·ב·ל

ספר בראשית : ל

faciés ad minorem dandam ad ,nostro loco in sic fiet Non : Laban dixit Et

26 וַיֹּאמֶר לָבָן לֹא־יֵעָשֶׂה כֵן בִּמְקוֹמֵנוּ לָתֵת הַצְּעִירָה לִפְנֵי
hanc etiam tibi dabimus & ,hujus hebdomadā Comple .primogenitæ

27 הַבְּכִירָה: מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ גַּם־אֶת־זֹאת
.alios annos septem adhuc mecum servies quam servitute in

בַּעֲבֹדָה אֲשֶׁר תַּעֲבֹד עִמָּדִי עוֹד שֶׁבַע־שָׁנִים אֲחֵרוֹת:
Rachel ei dedit & ,illius hebdomadā cōplevit & ,sic Jahacob fecit Et

28 וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן וַיְמַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־רָחֵל
Bilhah suæ filiæ Rachel ipsi Laban dedit Et .uxorem in ei suam filiam

בִּתּוֹ לוֹ לְאִשָּׁה: וַיִּתֵּן לָבָן לְרָחֵל בִּתּוֹ אֶת־בִּלְהָה
dilexit & ,Rachel ad etiam est ingressus Et .ancillam in ei suā ancillā

29 שִׁפְחָתוֹ לָהּ לְשִׁפְחָה: וַיָּבֹא גַם אֶל־רָחֵל וַיֶּאֱהַב
.alios annos septem adhuc eo cum servivit & ,Leah pre Rachel etiam

גַּם־אֶת־רָחֵל מִלֵּאָה וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שֶׁבַע שָׁנִים אֲחֵרוֹת:
Rachel & ,ejus vulvam aperuit & ,Leah exosa quòd Dominus vidit Et

31 וַיַּרְא יְהוָה כִּי־שְׂנוּאָה לֵאָה וַיִּפְתַּח אֶת־רִחְמָהּ וְרָחֵל
,Reubē ,ejꝰ nomē vocavit & ,filiū peperit & ,Leah concepit Et .sterilis

עֲקָרָה: וַתַּהַר לֵאָה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן
me diliget nunc quoniā .meam afflictionē in Domiꝰ vidit Quia: dixit quia

כִּי אָמְרָה כִּי־רָאָה יְהוָה בְּעָנְיִי כִּי עַתָּה יֶאֱהָבֵנִי
audivit Quia : dixit & ,filiā peperit & ,adhuc concepit Et .meus vir

32 אִישִׁי: וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר כִּי־שָׁמַע
vocavit & :hunc etiam mihi dedit & ,ego exosa ' quòd Dñs

יְהוָה כִּי שְׂנוּאָה אָנֹכִי וַיִּתֶּן־לִי גַּם־אֶת־זֶה וַתִּקְרָא
Nunc : dixit & ,filium peperit & ,adhuc concepit Et .Simbon ,ejꝰ nomē

34 שְׁמוֹ שִׁמְעוֹן: וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר עַתָּה
.filios tres ei peperi quia ,me ad meus vir copulabitur vice hac

הַפַּעַם יִלָּוֶה אִישִׁי אֵלַי כִּי־יָלַדְתִּי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָנִים
,filium peperit & ,adhuc concepit Et .Levi ejus nomen vocavit Idcirco

עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ לֵוִי: וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן
,ejus nomen vocavit Idcirco .Dominum laudabo vice Hac :dixit &

35 וַתֹּאמֶר הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת־יְהוָה עַל־כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ
.pariendo à stetit Et .Jehudah

יְהוּדָה וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת:

CAP. XXX. ל

Rachel invidit & ,Jahacob ipsi pareret non quòd ,Rachel vidit Et

1 וַתֵּרֶא רָחֵל כִּי לֹא יָלְדָה לְיַעֲקֹב וַתְּקַנֵּא רָחֵל
mortua ,non si & :filios mihi Da : Jahacob ad dixit & ,suam sororem in

בַּאֲחֹתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הָבָה־לִּי בָנִים וְאִם־אַיִן מֵתָה
pro Nunquid : dixit & ,Rachel in Jahacob furor est iratus Et .ego

2 אָנֹכִי: וַיִּחַר־אַף יַעֲקֹב בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת
Ecce : dixit Et ventris fructum te à prohibuit qui ,ego Deo

אֱלֹהִים אָנֹכִי אֲשֶׁר מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי־בָטֶן: וַתֹּאמֶר הִנֵּה
,mea genua super pariet & ,eam ad ingredere ,Bilhah mea ancilla

3 אֲמָתִי בִלְהָה בֹּא אֵלֶיהָ וְתֵלֶד עַל־בִּרְכַּי
suam ancillam Bilhah ei dedit Et .eā ex ego etiam ædificabor &

וְאִבָּנֶה גַם־אָנֹכִי מִמֶּנָּה: וַתִּתֶּן־לוֹ אֶת־בִּלְהָה שִׁפְחָתָהּ
peperit & ,Bilhah concepit Et .Jahacob eam ad est ingressus & :uxorē in

5 לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ יַעֲקֹב: וַתַּהַר בִּלְהָה וַתֵּלֶד
.filium Jahacob ipsi

לְיַעֲקֹב בֵּן:

Versio VULG. LAT.

26 Respondit Laban, Non est in loco nostro consuetudinis, ut minores antè tradamus ad
27 nuptias. Imple hebdomadam dierum hujus copulæ: & hanc quoque dabo tibi pro opere quo serviturus es mihi septem annis aliis. Ac-
28 quievit placito; & hebdomadâ transactâ, Rachel duxit uxorem. Cui pater servâ Balâ tradiderat. Tandémque potitus optatis nuptiis, amorem
30 sequentis priori prætulit; serviens apud eum septem annis
31 aliis. Videns autem Dominꝰ quòd despiceret Liam, aperuit vulvâ ejus, sorore sterili permanente. Quæ conceptum genuit filium, voca-
32 vítque nomen ejꝰ, Ruben; dicens, Vidit Dominꝰ humilitatem meam: nunc amabit me vir meus. Rursúmq; concepit & peperit filium, et ait;
33 Quoniā audivit me Dominꝰ haberi contemptui, dedit etiam istum mihi: vocavítque nomé ejꝰ, Simeō. Concepitq;
34 tertiò, & genuit alium filiū: dixítque, Nunc quoque copulabitur mihi marit' meus, eò quòd peperérim ei tres filios: & idcircò appellavit
35 nomen ejus, Levi. Quartò concepit, & peperit filium: & ait, Modò confitebor Domino: et ob hoc vocavit eum, Judam: cessavítque parere.

CAP. XXX.

1 CErnens autem Rachel quod infœcunda esset, invidit sorori suæ: & ait marito
2 suo, Da mihi liberos, alioquin moriar. Cui iratus respondit Iacob; Num pro Deo ego sum, qui privavit te
3 fructu ventris tui? At illa, Habeo, inquit, famulam Balam: ingredere ad illam, ut pariat super genua mea, & habeam
4 ex illa filios. Dedítque illi Balam in conjugium: quæ, Ingresso ad se viro, concepit,
5 & peperit filium.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

26 (φ) Ἀπεκρίθη δὲ Λάβαν, Οὐκ ἔστιν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν, δοῦναι τὴν νεωτέραν πρεσβυτέραν. Συμπλήρωσον δὲ τὸ ἑβδομα-
27 τὰ ταύτης, καὶ δώσω σοι καὶ ταύτην ἀντὶ τῆς ἐργασίας, ἧς ἐργᾷ παρ' ἐμοί, ἔτι ἑπτὰ ἔτη ἕτερα. Ἐποίησε δὲ Ἰακὼβ οὕτως·
28 καὶ ἀνεπλήρωσε τὰ ἑβδομα ταύτης· καὶ (χ) ἔδωκεν αὐτῷ Λάβαν Ῥαχὴλ τὴν θυγατέρα
29 αὐτοῦ αὐτῷ γυναῖκα. Ἔδωκε δὲ (ψ) Λάβαν τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐ-
30 τοῦ, αὐτῇ παιδίσκην. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ῥαχήλ· ἠγάπησε δὲ Ῥαχὴλ μᾶλλον ἢ Λείαν. καὶ
31 ἐδούλευσεν αὐτῷ ἑπτὰ ἔτη ἕτερα. Ἰδὼν δὲ κύριος ὁ θεὸς, ὅτι (ω) ἐμισεῖτο Λεία, ἤνοιξε τὴν μήτραν αὐτῆς· Ῥαχὴλ δὲ ἦν στεῖρα. Καὶ (ϡ) συ-
32 λαβὼν Λεία, κὴ ἔτεκεν υἱὸν τῷ Ἰακὼβ· ἐκάλεσε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ρουβὴν, λέγουσα, Διότι εἶδέ μου κύριος τὴν (α) ταπείνωσιν, καὶ ἔδω-
33 κέ μοι υἱόν· νῦν οὖν ἀγαπήσει με ὁ ἀνήρ μου. Καὶ συνέλαβε (β) πάλιν, καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ Ἰακώβ· καὶ εἶπεν, Ὅτι ἤκουσε κύριος ὅτι μισοῦμαι, καὶ προσέθηκέ μοι καὶ τοῦτον. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Συμεών.
34 Καὶ συνέλαβεν ἔτι, καὶ ἔτεκεν υἱόν· καὶ εἶπεν, Ἐν τῷ νῦν καιρῷ πρὸς ἐμὲ ἔσαι ὁ ἀνήρ μου, τέτοκα γὰρ αὐτῷ τρεῖς υἱούς. διὰ τοῦτο
35 (γ) ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, (δ) Λευΐ. Καὶ συλλαβοῦσα ἔτι, ἔτεκεν υἱόν· καὶ εἶπεν, Νῦν ἔτι τοῦτο ἐξομολογήσομαι κυρίῳ. διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, (ε) Ἰούδαν. καὶ ἔστη τοῦ τίκτειν.

ΚΕΦ. λ'.

1 Ἰδοῦσα δὲ Ῥαχὴλ, ὅτι ὁ τέτοκε τῷ Ἰακώβ· καὶ ἐζήλωσε Ῥαχὴλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς· καὶ εἶπε τῷ Ἰακώβ, Δός μοι τέκνα·
2 εἰ δὲ μὴ, τελευτήσω ἐγώ. (α) Θυμωθεὶς δὲ Ἰακὼβ τῇ (β) Ῥαχὴλ, εἶπεν αὐτῇ, Μὴ (γ) αὐτὶ θεοῦ ἐγώ εἰμι, ὃς ἐστέρησέ σε καρ-
3 πὸν κοιλίας; Εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῷ Ἰακώβ, Ἰδοὺ ἡ παιδίσκη μου Βαλλά· εἴσελθε πρὸς αὐτήν· καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονάτων (δ) μου,
4 καὶ τεκνοποιήσομαι κἀγὼ ἐξ αὐτῆς. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐτῆς, αὐτῷ γυναῖκα· καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν Ἰα-
5 κώβ. Καὶ συνέλαβε Βαλλὰ ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ, καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν.

MS.A.(φ) Εἶπεν δὲ Λάβαν, (χ) ἔδωκεν Λάβαν (ψ) Λάβαν Ῥαχὴλ τῇ (ω) μισεῖτε (α) ταπείνωσιν· νῦν ἀγαπήσει (ϛ) πάλιν Λεία, (γ) ἐκλήθη (δ) Λευΐ. (ε) Ἰούδα.

ΚΕΦ. κ'.

(α) Ἐθυμώθη (β) Ῥαχὴλ, καὶ εἶπεν (γ) ἀντὶ τοῦ θεοῦ (δ) μου, ἵνα τεκνοποιήσωμαι

Respondit autem Laban, Non est sic in loco nostro, ut detur junior priùs quàm senior. Consumma itaque (c) septimanam istius; et dabo tibi et hanc pro opere, quod operaberis apud me adhuc septem annos alios. Fecit autem Iacob sic; & implevit septimanam istius. Et dedit ei Laban Rachel filiam suam ipsi uxorem. Dedit autem Laban(d) filiæ suæ Ballam ancillam suam, ei ancillam. Et intravit ad Rachel: dilexit autem Rachel magis quàm Liam. Et servivit illi septem annos alios. Videns autem Dominus Deus, quòd odio habebatur Lia, aperuit vulvam ejus. Rachel autem erat sterilis. Et concepit Lia, & peperit filium ipsi Iacob. Vocavit autem nomen ejus Ruben, dicens; Quoniam vidit Dominus humiliationem meam, & dedit mihi filium: nunc itaque diliget me vir meus. Et concepit iterum, & peperit filium secundum ipsi Iacob; & dixit, Quoniam audivit Dominus, quod odio habeor, & addidit mihi etiam hunc. Et vocavit nomen ejus, Symeon. Et concepit adhuc, & peperit filium; & dixit, In hoc nunc tempore (e) apud me erit vir meus: quia peperi ei tres filios. Idcò vocavit nomen ejus, Levi. Et concipiens adhuc peperit filium; & dixit, (f) Nunc etiam hoc confitebor Domino. Ob id vocavit nomen ejus, Iudam. Et stetit à pariendo.

CAP. XXX.

1 VIdens autem Rachel, quòd non peperisset ipsi Iacob, & Rachel invidit sorori suæ: &
2 dixit ad Iacob, Da mihi filios: sin autem non, moriar ego. Iratus autem Iacob ipsi Rachel,
3 dixit ei; Nunquid pro Deo ego sum, qui privavit te fructu ventris? Dixit autem Rachel
4 ad Iacob, Ecce ancilla mea Balla: intra ad eam, & pariet super genua mea, & filios faciam ego etiam ex ea. Et dedit ei
5 Ballam ancillā suam ei uxorē: Et intravit ad eam Iacob. Et concepit Balla ancillā Rachel, & peperit ipsi Iacob filium.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܘܐܡܪ ܠܒܢ ܠܐ ܢܥܒܕ ܗܟܢܐ ܒܐܬܪܢ ܠܡܬܠ ܙܥܘܪܐ ܠܡܬܠ ܪܒܐ ܡܘܕܥ ܐܢܐ.
27 * ܫܠܡ ܫܒܥܐ ܕܗܠܝܢ ܘܢܬܠܟ ܐܦ ܗܠܝܢ ܒܐܓܪ ܕܬܦܠܚ ܥܡܝ ܥܕ ܫܒܥ ܫܢܝܢ ܐܚܪܢܐ.
28 ܥܒܕ ܝܥܩܘܒ ܗܟܢ ܘܫܠܡ ܫܒܥܐ ܕܗܠܝܢ ܘܝܗܒ ܠܗ ܠܪܚܝܠ ܒܪܬܗ ܠܐܢܬܘ ܠܟܣܝ.
29 ܘܝܗܒ ܠܒܢ ܠܪܚܝܠ ܒܪܬܗ ܠܒܠܗ ܐܡܬܗ ܠܐܢܬܘ ܠܟܣܝ ܠܡܫܡܫ ܥܡܗ.
30 * ܘܥܠ ܟܠ ܗܟܝ ܥܠ ܪܚܝܠ ܐܦ ܠܐ ܪܚܝܠ ܗܘ ܕܐܦ ܥܠ ܠܐ ܥܠ ܠܐܝܐ ܡܢ ܕܐܬ ܥܡ ܗܘ ܥܕ ܫܒܥ ܫܢܝܢ ܐܚܪܢܐ.
31 ܘܚܙܐ ܡܪܝ ܕܣܢܝܐ ܗܘ ܠܐܝܐ ܘܦܬܚ ܟܣܐ ܕܪܚܡܗ ܘܪܚܝܠ ܗܘ ܥܩܪܬܐ. * ܘܚܒܠܬ ܠܐܝܐ ܘܝܠܕܬ ܒܪ ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܪܘܒܝܠ ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ ܓܠܝ ܓܠܝ ܡܪܝ ܠܥܢܝܝ ܗܫܐ ܗܟܝ ܢܪܚܡܢܝ ܒܥܠܝ.
32 ܘܚܒܠܬ ܠܐܝܐ ܘܝܠܕܬ ܒܪ ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܫܡܥܘܢ ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ ܓܠܝ ܓܠܝ ܡܪܝ ܕܫܡܥ ܒܨܠܘܬܝ ܕܣܢܝܐ ܐܢܐ ܗܘ ܘܝܗܒ ܠܝ ܐܦ ܗܢܐ ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܫܡܥܘܢ.
33 * ܘܐܬܪ ܗܕܐ ܚܒܠܬ ܘܝܠܕܬ ܒܪ ܘܐܡܪܬ ܓܠܝ ܓܠܝ ܡܪܝ ܕܫܡܥ ܒܨܠܘܬܝ ܕܣܢܝܐ ܐܢܐ ܗܘ ܘܝܗܒ ܠܝ ܐܦ ܗܢܐ.
34 ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܫܡܥܘܢ. * ܘܐܬܪ ܗܕܐ ܚܒܠܬ ܘܝܠܕܬ ܒܪ ܘܐܡܪܬ ܗܫܐ ܗܟܝ ܢܬܠܟ ܥܡ ܒܥܠܝ ܡܛܠ ܕܝܠܕܬ ܠܗ ܬܠܬ ܒܢܝܢ.
35 ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܠܘܝ. ܘܐܬܪ ܗܕܐ ܚܒܠܬ ܘܝܠܕܬ ܒܪ ܘܐܡܪܬ ܗܫܐ ܐܘܕܐ ܠܡܪܝ ܡܛܠ ܗܟܝ ܩܪܬ ܫܡܗ ܝܗܘܕܐ.
ܘܩܡܬ ܡܢ ܡܠܕ.

ל.

1 * ܘܚܙܬ ܪܚܝܠ ܕܠܐ ܝܠܕܬ ܠܝܥܩܘܒ ܘܩܢܬ ܪܚܝܠ ܒܐܚܬܗ ܘܐܡܪܬ ܠܝܥܩܘܒ ܗܒ ܠܝ ܒܢܝܢ ܐܠܐ ܡܝܬ ܐܢܐ.
2 ܘܚܪܗ ܐܦ ܝܥܩܘܒ ܒܪܚܝܠ ܘܐܡܪ ܗܠ ܐܢܐ ܐܠܗܐ ܕܡܢܥ ܡܢܟ ܦܪܝ ܒܛܢ. * ܘܐܡܪܬ ܗܐ ܐܡܬܝ ܒܠܗ ܥܘܠܝ ܠܘܬܗ ܘܬܝܠܕ ܥܠ ܒܪܟܝ ܘܐܬܒܢܐ ܐܦ ܐܢܐ ܡܢܗ.
3 ܘܝܗܒ ܠܗ ܐܬ ܒܠܗ ܐܡܬܗ ܠܐܢܬܘ ܠܟܣܝ. ܘܥܠ ܠܘܬ ܒܠܗ ܐܬ ܝܥܩܘܒ ܗܘ.
4 ܘܚܒܠܬ ܒܠܗ ܘܝܠܕܬ ܠܝܥܩܘܒ ܒܪ. * ܘܐܡܪ ܪܚܝܠ ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܐܢܐ ܗܘ ܕܡܢܥ ܡܢܟ ܦܪܝ ܒܛܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܐ ܐܡܬܝ ܒܠܗ ܥܘܠܝ ܠܘܬܗ ܘܬܝܠܕ ܥܠ ܒܪܟܝ ܘܐܬܒܢܐ ܐܦ ܐܢܐ ܡܢܗ.
5 ܘܝܗܒ ܠܗ ܐܬ ܒܠܗ ܐܡܬܗ ܠܐܢܬܘ ܠܟܣܝ. ܘܥܠ ܠܘܬ ܒܠܗ ܐܬ ܝܥܩܘܒ ܗܘ.

Respondit Laban Jacobo, Non fit ita in patria nostra, ut detur minor ante majorem. Perfice convivium istius, & dabo tibi etiā illam pro opere quo servies apud me adhuc septem annis aliis. Fecit itáque Jacob hoc pacto, & cum complêsset convivium illiꝰ, dedit etiam ei Rahelem filiā suā in uxorem. Dedítque Laban Raheli filiæ suæ Belham ancillam suam in famulam. Et ingressus est etiam ad Rahelem, dilexítque etiam Rahelem plusquàm Leam: & servivit apud eum etiam septem annis aliis. Videns autem Dominus exosam esse Leam, aperuit vulvam ejus, Rahel verò sterilis erat. Concepit ergò Lea, peperítque filiū, & vocavit nomen ejus Rubil, dicens, Quoniam respexit Deus subjectionem meam, nunc amabit me maritus meus. Et concepit rursus, peperítque filium, ac dixit, Quia audivit Dominus me exosam esse, concessit mihi etiam hunc: vocavítque nomen ejus Simeon. Concepit rursus, ac peperit filium, dixítque, Vice hac adhærebit mihi maritꝰ meus, quandoquidem peperi ei tres filios: idcirco vocavit nomen ejus Levi. Concepit denuò, & peperit filium, ac dixit, Tempore istò gratias agam Dño: propterea vocavit nomen ejus Juda.

CAP. XXX.

1 CErnens autem Rahel se non parere
2 Jacobo, invidit sorori suæ, dixitq; ad Jacob; Da mihi liberos, alioquin moriar. Et in-
3 census furore Jacob in Rahelem, dixit ei, Num loco Dei sum ego, qui interdixit tibi
4 fructus ventris? Dixit ad eum, En ancilla mea Belha, ingredere ad eam, parietq; super genua mea, & consolabor ego quoq; per eā. Dedit ergò ei Belhā ancillā suā in uxo-
5 rem, & ingressus est ad eam. Et concepit Belha, peperítque Jacobo filium.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

26 וַאֲמַר לָבָן לָא אִתְעֲבַד כֵּן בַּאֲתַרָנָא
27 לְמֵהַן וְעֵירְתָא קֳדָם רַבְּתָא: אַשְׁלִים
שְׁבוּעֲתָא דָא וְנִתַּן לָךְ אַף יָת דָּא
בְּפוּלְחָנָא דְתִפְלַח עִמִּי עוֹד שְׁבַע
28 שְׁנִין אָחֳרָנִין: וַעֲבַד יַעֲקֹב כֵּן
וְאַשְׁלִים שְׁבוּעֲתָא דָּדָא וְיָהַב לֵיהּ
29 יָת רָחֵל בְּרַתֵּיהּ לֵיהּ לְאִינְתּוּ: וְיָהַב
לָבָן לְרָחֵל בְּרַתֵּיהּ יָת בִּלְהָה
30 אַמְתֵּיהּ לָהּ לְאַמְתּוּ: וְעַל אַף לְוָת
רָחֵל וּרְחִים אַף יָת רָחֵל מִלָּאָה
וּפְלַח עִמֵּיהּ עוֹד שְׁבַע שְׁנִין
31 אָחֳרָנִין: וְחָזָא יְיָ אֲרֵי שְׁנִיאַתָא
32 לְאָה וְיָהַב לָהּ עֻבּוּי וְרָחֵל עַקְרָא:
וְעִדְּיַת לְאָה וְיָלִידַת בַּר וּקְרַת
שְׁמֵיהּ רְאוּבֵן אֲרֵי אֲמַרַת אֲרֵי גְלִי
קֳדָם יְיָ עוֹלְבּוֹנִי אֲרֵי כְעַן יְרַחֲמַנִּי
33 בַּעְלִי: וְעִדְּיַת עוֹד וְיָלִידַת בַּר
וַאֲמַרַת אֲרֵי שְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ אֲרֵי
סְנִיאַתָא אֲנָא וְיָהַב לִי אַף יָת דִּין
34 וּקְרַת שְׁמֵיהּ שִׁמְעוֹן: וְעִדְּיַת עוֹד
35 וְיָלִידַת בַּר וַאֲמַרַת הָדָא זִמְנָא
יְתְחַבַּר לִי בַּעְלִי אֲרֵי יָלִידִית לֵיהּ
תְּלָתָא בְנִין עַל כֵּן קְרָא שְׁמֵיהּ לֵוִי:
וְעִדְּיַת עוֹד וְיָלִידַת בַּר וַאֲמַרַת
הָדָא זִמְנָא אוֹדֵי קֳדָם יְיָ עַל כֵּן
קְרַת שְׁמֵיהּ יְהוּדָה וְקָמַת מִלְּמֵילַד:

ל

1 וְחָזַת רָחֵל אֲרֵי לָא יָלִידַת לְיַעֲקֹב
וְקַנְיָאַת רָחֵל בַּאֲחָתַהּ וַאֲמַרַת
לְיַעֲקֹב הַב לִי בְנִין וְאִם לָא מֵיתָא
2 אֲנָא: וּתְקַף רוּגְזָא דְיַעֲקֹב בְּרָחֵל
וַאֲמַר הֲמָנִי אֲנָא בְּאִיתָא הִלָּא מִן
קֳדָם יְיָ תְּבָעִין דְּמָנַע מִנָּךְ וְלֵדָא
3 דְּמִעַן: וַאֲמַרַת הָא אַמְתִּי בִלְהָה
עוֹל לְוָתַהּ וְתֵלֵיד וְאֶבְנֵי אַרְכֵּי
4 וְאִתְבְּנֵי אַף אֲנָא מִנַּהּ: וִיהַבַת לֵיהּ
5 יָת בִּלְהָה אַמְתַּהּ לְאִנְתּוּ וְעַל לְוָתַהּ
יַעֲקֹב: וְעִדְּיַת בִּלְהָה וְיָלִידַת לְיַעֲקֹב בַּר

Et ait Laban; Non solet fieri hoc in loco nostro: ut detur minor antequàm major. Imple hebdomadam hujus: & dabimus tibi etiam hanc, pro servitute quâ servies mihi, adhuc septē annis aliis. Et fecit Jacob sicut dixerat; & implevit hebdomadā hujus: & dedit ei Rachel filiam suam in uxorē. Et dedit Laban Rachel filiæ suæ Balam ancillā suā, in famulā. Et ingressus est etiam ad Rachel; dilexit & Rachel magis quàm Liam: & servivit apud eum rursus aliis septem annis. Et *vidit Dominus* quòd odiosa esset Lia; & dedit ei ut conciperet: & Rachel erat sterilis. Et concepit Lia, & peperit filiū, & vocavit nomē ejus, Ruben: quia dixit, Quoniā manifesta fuit coram Dño injuria mea; nunc enim diliget me maritus meus. Et concepit rursus & peperit filium: & ait; Quia auditū est corā Dño, quoniā odio habita essē ego; & dedit mihi etiā hunc: & vocavit nomē ej⁹, Simeon. Concepitq; iterum & peperit filium: & ait; Hac vice copulabitur mihi maritus meus; quia peperi ei tres filios: propterea vocavit nomen ej⁹, Levi. Et cōcepit ultrà, & peperit filium; & ait, Hac vice confitebor coram Domino; propterea vocavit nomen ejus, Juda: cessavitq; parere.

CAP. XXX.

Et vidit Rachel, quòd non pepererat ex Jacob; et invidit Rachel sorori suæ: & dixit ad Jacob; Da mihi filios, alioquin moriar. Et irat⁹ est furor Jacob in Rachel: et ait; Nūquid à me tu petis filios? nonne à facie Dñi debuisses petere? qui prohibuit à te generationem ventris. Et ait; Ecce ancilla mea Bala, ingredere ad eā: ut pariat, & ego ero nutrix; & suscipiā quoq; ego filios ex eâ. Et dedit ei Balā ancillā suā, in uxorē: & ingressus est ad eam Jacob, Et concepit Balā, & peperit filium Jacob.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

26 * זיאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעיר לפני הבכיר: אמלא
27 שבוע זאת וגם זאת נתן לך בעבודה * אשר תעבדני עוד שבע שנים אחרות:
28 ויעש יעקב כן וימלא שבוע זאת ויתן לו את רחל בתו לו לאשה: ויתן
29 לבן לרחל בתו את בלהה שפחתו לה לשפחה: * ויבא גם אל רחל ויאהב
30 גם את רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע שנים אחרות: * וירא יי כי שנואה
לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה: ותהר לאה ותלד בן ותקרא
31 שמו ראובן כי אמרה כי ראה יי בעניי כי עתה יאהבני אישי: ותהר עוד
32 ותלד בן ותאמר כי שמע יי כי שנואה אנכי ויתן לי גם את זה ותקרא
שמו שמעון: ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם ילוה אישי אלי כי
33 ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו לוי: ותהר עוד ותלד בן ותאמר
34 הפעם אודה את יי על כן קרא שמו יהודה ותעמד מלדת: * ותרא רחל
כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחתה ותאמר אל יעקב הבה לי בנים
35 ואם אין מתה אנכי: ויחר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלהים אנכי
אשר מנע ממך פרי בטן: ותאמר הנה אמתי בלהה בא אליה ותלד על
ברכי ואבנה גם אנכי ממנה: ותתן לו את בלהה שפחתה לאשה
ויבא יעקב אליה: ותהר בלהה ותלד ליעקב בן

VERSIO SAMARITANA.

26 * זיאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעיר לפני הבכיר: אמלא
27 שבוע זאת וגם זאת נתן לך בעבודה * אשר תעבדני עוד שבע שנים אחרות:
28 ויעש יעקב כן וימלא שבוע זאת ויתן לו את רחל בתו לו לאשה: ויתן
29 לבן לרחל בתו את בלהה שפחתו לה לשפחה: * ויבא גם אל רחל ויאהב
30 גם את רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע שנים אחרות: * וירא יי כי שנואה
לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה: ותהר לאה ותלד בן ותקרא
31 שמו ראובן כי אמרה כי ראה יי בעניי כי עתה יאהבני אישי: ותהר עוד
32 ותלד בן ותאמר כי שמע יי כי שנואה אנכי ויתן לי גם את זה ותקרא
שמו שמעון: ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם ילוה אישי אלי כי
33 ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו לוי: ותהר עוד ותלד בן ותאמר
34 הפעם אודה את יי על כן קרא שמו יהודה ותעמד מלדת: * ותרא רחל
כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחתה ותאמר אל יעקב הבה לי בנים
35 ואם אין מתה אנכי: ויחר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלהים אנכי
אשר מנע ממך פרי בטן: ותאמר הנה אמתי בלהה בא אליה ותלד על
ברכי ואבנה גם אנכי ממנה: ותתן לו את בלהה שפחתה לאשה
ויבא יעקב אליה: ותהר בלהה ותלד ליעקב בן

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Respondit verò Laban, Non fit sic in loco nostris, ut detur minor ante majorem. Comple hebdomadem istius, & dabo tibi etiam istam pro servitute quam servieris mihi adhuc septem annos alios. Fecitque Jacob ita, & complevit hebdomadem hanc, & dedit ei Rachelem filiam suam in uxorem. Dedit quoque Laban Racheli filiæ suæ Balam ancillam suam ei in ancillam. Et intravit etiam ad Rachelem, atq; etiam dilexit Rachelem plusquam Leam: & servivit ei adhuc septem annos alios. Videns autem Dominus quòd exosa esset Lea, aperuit vulvam ejus; Rachel verò erat sterilis. Et concepit Lea, & peperit filium, vocavitq; nomen ejus Ruben: dicebat enim, Vidit Dominus afflictionem meam, quoniam nunc diliget me vir meus. Et concepit adhuc, & peperit filium, dixitq;: Quoniam audivit Dominus quòd exosa essem, ideo dedit mihi adhuc istum, & vocavit nomen ejus Simeon. Et concipiens adhuc, peperit filium, & dixit, Nunc hac vice adhærebit mihi vir meus, quia peperi illi tres filios, ideo vocavit nomen ejus, Levi. Iterumque concepit, & peperit filiū, et ait, Hac vice confitebor Domino, ideo vocavit nomen ejus, Judam, cessavitque parere.

CAP. XXX.

Videns autem Rachel quòd non pareret Jacobo, invidit sorori suæ, dixitque Jacobo: da mihi pueros; quòd si non, mortua sum. Tum exarsit ira Jacobi adversus Rachelem, & dixit, Num loco Dei ego sum, qui prohibuit à te fructum ventris? Et ait, Ecce ancilla mea Bala, ingredere ad eam, & pariet super genua mea, & ædificabor etiam ego ab ea. Deditque illi Balam ancillam suam in uxorem, & venit ad eam Jacob. Et concepit Bala, & peperit Jacobo filium.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 * قال لابان لا يصنع كذا في بلدنا ان يروج الصغري قبل الكبري * لكن اكمل اسبوع
27 هذه واعطيك هذه ايضا بالخدمة التي تخدمها عندي سبع سنين اخر * ففعل يعقوب كذا *
28 وكمل اسبوع هذه ليا آ * ثم اعطاه راحيل ابنته زوجة * واعطي لابان راحيل ابنته بلها امته
29 لتكون لها امة * فلما دخل الي راحيل احبها اكثر من ليا آ ثم خدمه سبع سنين اخر
30 * وعلم الله ان ليا آ مبغضه فرزقها ولدا وراحيل عاقر * فحملت ليا آ وولدت ابنا واسمته راوبين *
31 لانها قالت قد نظر الله الي ضعفي والآن يحبني رجلي * وحملت ايضا وولدت ابنا وقالت قد
32 سمع الله دعائي لاني مبغوضة * فرزقني ايضا هذا * واسمته سمعون * وحملت ايضا وولدت ابنا
33 وقالت هذه المرة يتعطف الي زوجي لاني قد ولدت له ثلثة اولاد واسمته ليوي * وحملت ايضا
34 وولدت ابنا وقالت هذه المرة احمد سكر الله * ولذلك اسمته يهودا * ثم وقف عن الولادة *

* الفصل الثلثون *

1 * ولما رأت راحيل انها لم تلد ليعقوب حسدتها * وقالت له اسرر لي ولدا والا فانا ميتة * فاشتد
2 غضبه عليها وقال امن دون الله انا الذي منعك ثمر البطن * قالت هذه امتي بلها ادخل
3 اليها تلد في حجري ويبني بيتي ايضا منها * فاعطته امتها بلها زوجة * فدخل اليها يعقوب،
4 * فحملت بلها وولدت ليعقوب ابنا *

Dixit Laban: Non fit ita in patria nostra, ut maritemus minorem ante majorem: Sed perfice hebdomadam hujus, & dabo tibi hanc etiam pro servitute quam servies apud me septem annos alios. Fecitque Iacob ita, & perfecit hebdomadam hujus Liæ. Deinde dedit ei Rahil filiam suam in uxorem. Et dedit Laban Rahili filiæ suæ Balha ancillam suam, ut esset ipsi ancilla. Cúmque ingressus esset ad Rahil, amavit eam plusquam Liam. Tum servivit ei septem annos alios. Cognovit autem Deus Liam esse exosam, concessitque ei filium; & Rahil erat sterilis. Concepitque Lia, & peperit filium, appellavitque eum Raubin. Dixit enim, Jam respexit Deus ad imbecillitatem mgam, & nunc diliget me vir meus. Concepitque etiam, ac peperit, dixitque: Audivit Deus preces meas quoniam exosa sum, concessitque mihi etiam hunc, & vocavit eum Simeon. Et concepit quoque, ac peperit filium, & ait: Hac vice propensus erit ad me maritus meus, quia peperi ei tres filios, & vocavit eum Levi. Concepit etiam, ac peperit filium, & dixit: Hac vice venovabo gratias Dei, & propterea vocavit eum Ihuda: Deinde cessavit à pariendo.

CAP. XXX.

Cumque vidisset Rahil se non peperisse Iacobo, invidit ei, & dixit ad illum, Impetra mihi filiū, alioquin ego moritura sum. Invaluit autē ira ejus contra illā, & ait: Num sum ira Deū sum ego, qui privavit te fructu ventris? Dixit: Hæc est ancilla mea Balha, ingredere ad eam, pariet in sinu meo, & ædificabitur domus mea etiam ex ipsa. Deditque ei ancillam suam Balha in uxorem: et ingressus est ad eam Iacob. Concepitque Balha, ac peperit Iacobo filium.

כפר בראשית ל

Versio VULG. LAT.

6 meã voce in audivit etiam & ,Deus me Judicavit : Rachel dixit Et
וַתֹּאמֶר רָחֵל דָּנַנִי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע בְּקֹלִי
concepit Et .Dan,ejus nomen vocavit Idcirco : filium mihi dedit &
7 וַיִּתֶּן־לִי בֵּן עַל־כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ דָּן : וַתַּהַר
.Jahacob ipsi secundum filium ,Rachel ancilla Bilhah peperit & ,adhuc
עוֹד וַתֵּלֶד בִּלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל בֵּן שֵׁנִי לְיַעֲקֹב :
mea sorore cum sum luctata Dei Luctationibus : Rachel dixit Et
8 וַתֹּאמֶר רָחֵל נַפְתּוּלֵי אֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי עִם־אֲחֹתִי
quòd ,Leah vidit Et .Naphtali,ejus nomen vocavit Et ,potui etiam
גַּם־יָכֹלְתִּי וַתִּקְרָא לְאֶה כִּי
eam dedit & ,suam ancillam Zilpah accepit & ,pariendo à steriſſet
9 עָמְדָה מֵלֶדֶת וַתִּקַּח אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחָתָהּ וַתִּתֶּן אֹתָהּ
Jahacob ipsi .Leah ancilla Zilpah peperit Et .uxorem in Jahacob ipsi
לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה : וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה לְיַעֲקֹב
ejus nomen vocavit Et .prosperitas Venit : Leah dixit Et .filium
10 בֵּן : וַתֹּאמֶר לֵאָה בָּגָד וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
.Jahacob ipsi secundum filium Leah ancilla Zilpah peperit Et .Ghad
גָּד : וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה בֵּן שֵׁנִי לְיַעֲקֹב :
vocavit Et .filia me beatificaverunt quæ ,mea felicitate In :Leah dixit Et
11 וַתֹּאמֶר לֵאָה בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת וַתִּקְרָא
triticorum messis diebus in Reuben ivit Et .Aſer ejus nomen
אֶת־שְׁמוֹ אָשֵׁר : וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר־חִטִּים
.suam matrem Leah ad eas attulit & ,agro in mandragoras repperit &
12 וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל־לֵאָה אִמּוֹ
.tui filii mandragoris de mihi quæſo Da : Leah ad Rachel dixit Et
וַתֹּאמֶר רָחֵל אֶל־לֵאָה תְּנִי־נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְּנֵךְ :
etiam accipiendum ad & ,meum virum te accipere parum Num : ei dixit Et
13 וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְעַט קַחְתֵּךְ אֶת־אִישִׁי וְלָקַחַת גַּם
nocte tecum cubet Idcirco:Rachel dixit Et ? mei filii mandragoras
אֶת־דּוּדָאֵי בְנִי וַתֹּאמֶר רָחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה
,efferã in agro ex Jahacob venit Et .tui filii mandragoris pro
תַּחַת דּוּדָאֵי בְנֵךְ : וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן־הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב
quia ingredieris me Ad : dixit & ,ejus occursum in Leah est egressa &
14 וַתֵּצֵא לֵאָה לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי
ei cum dormivit & : mei filii mandragoris in te cõduxi cõducendo mercede
שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךָ בְּדוּדָאֵי בְנִי וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ
peperit & ,concepit & ,Leah ad Deus audivit Et .illâ nocte in
15 בַּלַּיְלָה הוּא : וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל־לֵאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד
Deus Dedit : Leah dixit Et .quintum filium Jahacob ipsi
לְיַעֲקֹב בֵּן חֲמִישִׁי : וַתֹּאמֶר לֵאָה נָתַן אֱלֹהִים
ei' nomẽ vocavit Et .meo viro meam ancillam dedi quia ,meã mercedẽ
שְׂכָרִי אֲשֶׁר נָתַתִּי שִׁפְחָתִי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ
.Jahacob ipsi sextum filium peperit & ,Leah adhuc concepit Et .Issachar
16 יִשָּׂשכָר : וַתַּהַר עוֹד לֵאָה וַתֵּלֶד בֵּן־שִׁשִּׁי לְיַעֲקֹב :
vice Hac .bonâ dote me Deus me Dotavit : Leah dixit Et
וַתֹּאמֶר לֵאָה זְבָדַנִי אֱלֹהִים אֹתִי זֵבֶד טוֹב הַפַּעַם
vocavit & : filios sex ei peperi quia :meus vir mecũ habitabit
יִזְבְּלֵנִי אִישִׁי כִּי־יָלַדְתִּי לוֹ שִׁשָּׁה בָנִים וַתִּקְרָא אֶת־
,jus nomen vocavit & ,filiam peperit posteà Et .Zebulun,ejus nomen
17 שְׁמוֹ זְבֻלוּן : וְאַחַר יָלְדָה בַּת וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ
.Dinah
דִּינָה :

6 Dixitq; Rachel, Judicavit mihi Dominus, & exaudivit vocem meam, dans mihi filium : idcirco appellavit nomen ejus, Dan. Rursúmque
7 Bala concipiens peperit alterum. Pro quo ait Rachel, Comparavit me Deus cum
8 sorore mea, & invalui : vocavítq; eum, Nephthali. Sentiens Lia quòd parere desiisset, Zelpham ancillam suam marito tradidit. Quâ post concep-
10 tum edente filium, Dixit, Feliciter : & idcirco vocavit nomen ejus, Gad. Peperit quo-
12 que Zelpha alterum. Dixítque Lia, Hoc pro beatitudine mea. Beatam quippe me dicent mulieres : propterea ap-
13 pellavit eum, Aser. Egressus autem Ruben tempore messis triticeæ in agrum, reperit mandragoras : quas matri Liæ de-
14 tulit. Dixítque Rachel, Da mihi partem de mandragoris filii tui. Illa respondit, Parúmne tibi videtur, quòd præripueris maritum mihi, nisi etiam mandragoras filii mei tuleris ? Ait Rachel, Dormiat tecum hâc nocte pro mandragoris filii tui. Redeuntíque ad vesperam Jacob de agro, egressa est in occursum ejus Lia. Et ad me, inquit, intrabis : quia mercede conduxi te pro mandragoris filii mei. Dormivítq; cum
17 ea nocte illâ. Et exaudivit Deus preces ejus : concepítq; &
18 peperit filium quintum. Et ait, Dedit Deus mercedem mihi, quia dedi ancillam meam viro meo : appellavítque nomen ejus, Issachar. Rursum Lia
19 concipiens, peperit sextum fi-
20 lium. Et ait, Dotavit me Deus dote bonâ; etiam hâc vice mecum erit maritus meus, eò quòd genuerim ei sex filios : & idcirco appellavit nomen ejus, Zabulon. Post quem
21 peperit filiam, nomine Dinam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ εἶπε Ῥαχήλ, Ἔκρινέ μοι ὁ θεὸς, καὶ ἐπήκουσε τ φωνῆς μου, κ ἔδωκέ μοι υἱόν. διὰ
7 τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Δάν. Καὶ Ζωήλασεν ἔτι Βαλὰ ἡ παιδίσκη Ῥαχήλ,
8 κ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ Ἰακώβ. Καὶ εἶπε Ῥαχήλ, (e) Συναγελάσθην μοι ὁ θεός, κ συναγεσράμην τῇ ἀδελφῇ μου, κ ἠδυνάσθην.
9 κ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Νεφθαλεί. Εἶδε δὲ Λεία, ὅτι ἔστη τῆς τίκτειν· κ ἔλαβε Ζελφὰν τ παιδίσκην αὐτ, κ ἔδωκεν αὐτ τῷ Ἰακὼβ γυναῖκα. (ζ) κ εἰσῆλθε πρὸς αὐ-
10 τὸν. Καὶ Ζυγέλασε Ζελφὰ ἡ παιδίσκη Λείας, κ ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν. Καὶ εἶπε Λεία,
11 Ἐν τύχῃ. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
12 Γάδ. Καὶ Ζυγέλασεν ἔτι Ζελφὰ ἡ παιδίσκη Λείας, κ (η) ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱὸν δεύτερον. Καὶ εἶπε Λεία, Μακαρία ἐγὼ, ὅτι
13 (θ) μακαριοῦσί με αἱ γυναῖκες. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ασήρ. Ἐπορεύθη δ Ῥουβὴλ (ι) ἐν ἡμέρᾳ θερισμοῦ πυρῶν· κ εὗρε μῆλα (κ) Μανδραγορῶν ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ
14 ἤνεγκεν αὐτὰ πρὸς Λείαν τ μητέρα αὐτοῦ. εἶπε δ Ῥαχὴλ τῇ (λ) Λείᾳ τῇ ἀδελφῇ αὐτ, Δός μοι τ μανδραγορῶν τ υἱῦ σου. Εἶπε δ
15 Λεία, Οὐχ ἱκανόν σοι, ὅτι ἔλαβες τ ἄνδρα μου; μὴ κ τοὺ (μ) μανδραγόρας τ υἱ μου λήψῃ; Εἶπε δ Ῥαχὴλ, Οὐχ ὕτως· κοιμηθήτω μετ σοῦ τ νύκτα ταύτην ἀντὶ τ μαν-
16 δραγορῶν τ υἱῦ σου. Εἰσῆλθεν δ Ἰακὼβ ἐξ ἀγροῦ ἑσπέρας· κ ἐξῆλθε Λεία εἰς συνάντησιν αὐτῷ· κ εἶπε, Πρὸς ἐμὲ εἰσελεύσῃ σήμερον· μεμίσθωμαι γάρ σε ἀντὶ τ μαν-
17 δραγορῶν τοῦ υἱῦ μου. κ ἐκοιμήθη μετ' αὐτ τ νύκτα ἐκείνην. Καὶ (ν) ἐπήκουσεν ὁ θεὸς Λείας· κ συλλαβοῦσα, ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱὸν
18 πέμπτον. Καὶ εἶπε Λεία, Δέδωκέ μοι ὁ θεὸς τ μισθόν μου, (ξ) ἀνθ' ὧν ἔδωκα τ παιδίσκην μου τῷ ἀνδρί μου. κ ἐκάλεσε τὸ ὄ-
19 νομα αὐτοῦ, Ισσάχαρ, ὅ ἐστι Μισθός. Καὶ Συνέλαβεν ἔτι Λεία, κ ἔτεκεν υἱὸν ἕκτον τῷ Ἰακώβ. Καὶ εἶπε Λεία, Δεδώρηταί ὁ θεός μοι
20 δῶρον καλὸν ἐν τῷ νῦν καιρῷ· αἱρεθήσεταί με ὁ ἀνήρ μου· τέτοκα γὰρ αὐτῷ υἱοὺς ἕξ. κ ἐκάλε-
21 σε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ζαβυλών. Καὶ μετ τοῦτο ἔτεκε θυγατέρα. κ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, (ο) Δεῖνα.

Et dixit Rachel, Iudicavit mihi Deus, & exaudivit vocem meam, & dedit mihi filium. Propterea vocavit nomen ejus, Dan. Et concepit adhuc Bala ancilla Rachel, & peperit filium secundum ipsi Iacob. Et dixit Rachel, (a) Coassumpsit me Deus, & colluctata sum cum sorore mea, & valui. Et vocavit nomen ejus, Nephthali. Videns autem Lia, quia steterat à pariendo: assumpsit Zelpham ancillã suam, & dedit eam ipsi Iacob uxorem. & intravit ad eam. Et concepit Zelpha ancilla Liæ, & peperit ipsi Iacob filium. Et dixit Lia, (b) In fortuna. Et cognominavit nomen ejus, Gad. Et concepit adhuc Zelpha ancilla Liæ, & peperit ipsi Iacob filium secundum. Et dixit Lia, Beata ego, quia (c) beatificabunt me mulieres. Et vocavit nomen ejus (d) Aser. Exit autem Ruben in die messis triticeæ; & invenit poma mandragorarum in agro, & attulit ea ad Liam matrem suam. Dixit autem Rachel Liæ sorori suæ, Da mihi de mandragoris filii tui. Dixit autem Lia, Non satis est tibi, quòd accepisti virum meum? Nunquid et mandragoras filii mei accipies? Dixit autem Rachel, Non ita: dormiat tecum nocte hâc pro mandragoris filii tui. Ingressus est autem Iacob ex agro vesperi, & exiit Lia in occursum ei; et dixit, Ad me intrabis hodiè: mercede enim conduxi te pro mandragoris filii mei. Et dormivit cum ea nocte illâ. Et exaudivit Deus Liam: & concipiens peperit ipsi Iacob filium quintum. Et dixit Lia, Dedit mihi Deus mercedem meam, pro eo quòd dedi ancillam meam viro meo. Et vocavit nomen ejus, Issachar, quod est Merces. Et concepit adhuc Lia, & peperit filium sextum ipsi Iacob. Et dixit Lia, Donavit Deus mihi donum bonum (e) hunc tempus; (f) deliget me vir meus: peperi enim ei filios sex. Et vocavit nomen ejus, Zabulon. Et post hoc peperit filiam: & vocavit nomen ejus, Dina.

MS.A. (e) Συνελάβεθό μοι (ζ) εἰσῆλθεν δ πρὸς αὐτὴν Ἰακώβ. Καὶ (η) ἔτεκεν ἔτι τῷ (θ) μακαρίζουσίν με πᾶσαι αἱ γυναῖκες. (ι) ἐν ἡμέρᾳ (κ) μανδραγόρα (λ) Λείᾳ, Δός (μ) μανδραγόρας (ν) ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεός· (ξ) ἀνθ' ὧν (ο) Δεῖνα· κ ἔστη τοῦ τίκτειν. Ἐμνήσθη

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixítque Rahel, Judicavit me Deus, atque adeò exaudivit vocem meam, dedítque mihi filium : idcirco vocavit nomen ejus Dan.
Et concepit rursus Belha ancilla Rahelis, peperitque filium alterum Jacobo. Et ait Rahel, Contendi cum sorore mea, quin etiã potui : vocavítque nomen ejus Nephtali.
Videns autem Lea se destitisse à pariendo, adduxit Zelpham ancillam suam, & dedit eam uxorem Jacobo. Peperit igitur Zelpha ancilla Leæ Jacobo filium. Dixítque Lea, Venit fortuna mea : & vocavit nomen ejus Gad. Peperit quoque Zelpha ancilla Leæ filium secundum Jacobo. Dixítque Lea, Propter gloria mea quâ me glòrificaverunt filiæ : vocavítque nomen ejus Asir. Abiit autem Rubil in diebus messis triticeæ, & invenit mandragoras in agro, attulítque eas Leæ matri suæ. Dixítque Rahel ad Leam, Da mihi de mandragoris filii tui. Respondit ei Lea, Nonne sufficit rapuisse maritum meum, sed etiam accipies mandragoras filii mei ? Ait Rahel, Propterea dormiet tecum hac in nocte pro mandragoris filii tui. Itaque ingredienti Jacobo ex agro sub vesperam, egressa est Lea in occursum ejus, ac dixit, Apud me ingredieris, quoniam mercede te conduxi, pro mandragoris filii mei ; & dormivit cum ea nocte illâ. Exaudivit autem Deus Leam, concepítque, & peperit Jacobo filium quintum. Dixítque Lea, Reddidit Deus mercedem meam, eò quòd dederim ancillam meam marito meo : vocavítque nomen ejus Isachar. Concepit rursum Lea, peperitq; filium sextum Jacobo. Et ait Lea, Dotavit me Deus dote bonâ : hoc tempore adhærebit mihi maritus meus, eò quòd genuerim ei sex filios : vocavítque nomen ejus Zebolon. Præterea genuit filiam, & vocavit nomen ejus Dina.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

ואמרת רחל דנני יי ואף קבל צלותי ויהב לי בר על כן קרת שמיה דן׃
ועדיאת עוד וילידת בלהה אמתא דרחל ברת תנין ליעקב׃ ואמרת רחל
קבל יי בעותי באתחננותי בצלותי חמירית דיהי לי ולד כאחתי ואף
אתיהב לי וקרת שמיה נפתלי׃
וחזרת לאה אתי קמרת מלמלד ודברת ית ולפה אמתא דלאה ברת
יתה ליעקב לאנתו׃ וילידת ולפה אמתא דלאה ליעקב בר׃ ואמרת
לאה אתא גד וקרת ית שמיה גד׃ וילידת ולפה אמתא דלאה ברת תנין
ליעקב׃ ואמרת לאה חושבחנא
דהות לי ארי בנן ישבחוננני נשיא וקרת ית שמיה אשר׃ ואזל ראובן
ביומי חצד חיטין ואשכח ברוחין בחקלא ואיתי יתהון ללאה אמיה
ואמרת רחל ללאה הבי כען לי מבירוחי דברירך׃ ואמרת לה הוסיר
דדברת ית בעלי ולמסב אוף ית ברוחי דברי ואמרת רחל בכן ישכוב עמך בלילי׃ אחלף ברוחי די
ברירך׃ ועל יעקב מן חקלא ברמשא ונפקת לאה לקדמותיה ואמרת
לותי תעול ארי מיגר אגרתך ביברוחי דברי ושכיב עמה בליליא
ההוא׃ וקבל יי צלותה דלאה ועדיאת וילידת ליעקב בר
חמישאי׃ ואמרת לאה יהבי יי אגרי דיהבית אמתי לבעלי וקרת שמיה
יששכר׃ ועדיאת עוד ולאה וילידת בר שתאי ליעקב׃ ואמרת לאה

6 Et ait Rachel, Judicavit me De⁹;& susceptt orationẽ meã, &dedit mihi filiũ:idcirco vocavit nomẽ ej⁹,Dan. Concepitq; rursus, & peperit Bala ancilla Rachel,filiũ secundum 8 Jacob. Et ait Rachel; Susceptt De⁹ deprecationẽ meã, cũ deprecata sum, in oratione meâ concupivi, ut esset mihi filius sicut sorori meæ;quticq;cõcessũ est mihi:& vocavit nomen 9 ej⁹ Neptali. Et vidit Lia,quòd cessãsset parere : & tulit Zelphã ancillã suã, & dedit eam Jacob in uxorẽ. Et peperit Zelpha ancilla Liæ Jacob filiũ. Et 11 dixitLia, Venit felicitas:&vocavit nomẽ ej⁹, Gad. Et peperit Zelpha ancilla Liæ,filiũ secundũ Jacob. Et ait Lia;Laus 13 erit mihi;quoniã nunc laudabant me mulieres: & vocavit nomẽ ej⁹, Aser. Et abiit Rubẽ 14 in dieb⁹ messis tritici,&invenit mãdragoras in agro;& attulit eas Liæ matri suæ : & dixit Rachel ad Liã;Da mihi obsecro,de mãdragoris filii tui. 15 Et ait ei; Nunquid parum est quòd tulisti maritũ meũ, nisi quòd accipias etiã mandragoras filii mei? & ait Rachel; Propterea cubabit tecum hac nocte,pro mãdragoris filii tui. 16 Et venit Jacob de agro vespere: & egressa est Lia in occursũ ej⁹;& ait, Ad me ingredere; quoniã mercede conduxi te, pro mandragoris filii mei: & cubuit cũ eâ nocte illâ. Et 17 susceptt De⁹ orationẽ Liæ:& cõcepit & peperit filiũ quintũ Jacob. Et ait Lia; Dedit Deus 18 mercedẽ meã;quia dedi ancillã meã marito meo: et vocavit nomẽ ej⁹, Isachar. Et concepit rursus Lia:et peperit filium sextũ Jacob. Et ait Lia; 20 Dedit mihi De⁹ *illam* optimã partẽ:hac vice erit habitatio mariti mei apud me; quoniam peperi ei sex filios:et vocavit nomen ej⁹, Zabulon. Et postea peperit filiam : et vocavit nomen ejus, Dinam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 * ויאמר ראובן ויקצר בימי חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אתם אל לאה אמו ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי בנך׃
7 * ותאמר לה הקטן הקחתי את אישי ולקחת גם את דודאי בני ותאמר רחל לכן ישכב עמך הלילה תחת דודאי בנך׃
8 * ותבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני ויבא עמה בלילה ההוא׃
9 ** ותרא לאה כי נעמדה מלדת ותקח את זלפה שפחתה ותתן אתה ליעקב לאשה׃
10 * ותלד זלפה שפחת לאה ליעקב בן׃
11 * ותאמר לאה בגד ותקרא את שמו גד׃
12 * ותלד זלפה שפחת לאה בן שני ליעקב׃
13 * ותאמר לאה באשרי כי אשרוני בנות ותקרא את שמו אשר׃
14 ** וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא את הדודאים בשדה ויבא אתם אל לאה אמו ותאמר רחל אל נא לי מדודאי בנך׃
15 * ותאמר לה המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני ותאמר רחל לכן ישכב עמך תחת דודאי בנך׃
16 * ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני וישכב עמה בלילה ההוא׃
17 ** ויאזן אלהים אל לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי׃
18 * ותאמר לאה נתן אלהים שכרי אשר נתתי שפחתי לאישי ותקרא את שמו יששכר׃
19 * ותהר עוד לאה ותלד ליעקב בן ששי׃
20 * ותאמר לאה זבדני אלהים אתי זבד טוב הפעם יזבלני אישי כי ילדתי לו ששה בנים ותקרא את שמו זבולן׃
21 * ואחרי כן ילדה בת ותקרא את שמה דינה׃

VERSIO SAMARITANA.

6 * ותאמר רחל דנני אלהים וגם שמע בקולי ויתן לי בן על כן קרא שמו דן׃
7 * ותהר עוד רחל ותלד ליעקב בן שני׃
8 * ותאמר רחל נפתולי אלהים נפתלתי עם אחותי גם יכלתי ותקרא שמו נפתלי׃
9 ** ותרא לאה כי עמדה מלדת ותקח את זלפה שפחתה ותתן אתה ליעקב לאשה׃
10 * ותלד זלפה שפחת לאה ליעקב בן׃
11 * ותאמר לאה בגד ותקרא את שמו גד׃
12 * ותלד זלפה שפחת לאה בן שני ליעקב׃
13 * ותאמר לאה באשרי כי אשרוני בנות ותקרא את שמו אשר׃
14 ** וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא את הדודאים בשדה ויבא אתם אל לאה אמו ותאמר רחל אל נא לי מדודאי בנך׃
15 * ותאמר לה המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני ותאמר רחל לכן ישכב עמך תחת דודאי בנך׃
16 * ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני וישכב עמה בלילה ההוא׃
17 ** ויאזן אלהים אל לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי׃
18 * ותאמר לאה נתן אלהים שכרי אשר נתתי שפחתי לאישי ותקרא את שמו יששכר׃
19 * ותהר עוד לאה ותלד ליעקב בן ששי׃
20 * ותאמר לאה זבדני אלהים אתי זבד טוב הפעם יזבלני אישי כי ילדתי לו ששה בנים ותקרא את שמו זבולן׃
21 * ואחרי כן ילדה בת ותקרא את שמה דינה׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Tum dixit Rachel, Judicavit me Deus, atque etiam audivit vocem meam, & dedit mihi filium; ideò vocavit nomen ejus, Dan. Concepítque iterum, & peperit Bala ancillã Rachel, filiũ secundũ Jacobo. Dixitq; Rachel, colluctationes Dei colluctata sum cum sorore mea, atque etiam invalui, & vocavit nomen ejus Nephtali. Videns autem Lea quòd stetisset à partu, accepit Zilphã ancillam suam, & dedit eam Jacobo in uxorem. Et peperit Zilpha ancilla Leæ Jacobo filium. Tum dixit Lea, Venit turma; & vocavit nomen ejus Gad. Et peperit Zilpha ancilla Leæ filium secundum Jacobo ; Et dixit Lea, In fœlicitate mea, quia beatificabunt me filiæ : vocavitq; nomen ejus Aser. Ivit autem Ruben in diebus messis frumentorum, et invenit mandragoras in agro, attulitque illas ad Leam matrem suam : dixit verò Rachel Leæ, Da mihi quæso de mandragoris filii tui. Respondítque ei, Num parum quòd accepísti virum meum, atque etiam accipies mandragoras filii mei? Et dixit Rachel, Idcò cubabit tecum hac nocte pro mandragoris filii tui. Venienti autem Jacobo de agro vesperi, egressa est Lea obviam ei, illíq; dixit ; Venies hãc nocte, quia mercede conduxi te, pro mandragoris filii mei, & dormivit cum ea illâ nocte. Et audivit Dominus Leam, concepitque & peperit Jacobo filium quintum. Dixitq; Lea, Dedit Dominus mercedem meam, quia tradidi ancillam meam viro meo ; & vocavit nomen ejus Issachar. Et concepit adhuc Lea, & peperit filium sextum Jacobo. Dixitque Lea(a) dotavit me Deus dote bonâ, nunc habitabit mecum vir meus, quia peperi illi sex filios, & vocavit nomen ejus Zabulon. Et posteà genuit filiam, cujus nomen vocavit Dina.

VER. SAM. (a) Auxiliatus est mihi auxilio bono.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فقالت راحيل قد حكم الله لي وايضا سمع صوتي فرزقني هذا * ولسمه دان *
7 وحملت ايضا بلها امة راحيل وولدت ابنا ثانيا ليعقوب * فقالت راحيل عطفة من عند الله انعطفت مع اختي
8 واطعفت ولسمه نفتالي * ولما رات ليا ايضا انها قد وقفت عن الولادة * اخذت زلفا امتها واعطتها
9 يعقوب زوجة * فولدت زلفا امة ليا ليعقوب ابنا * فقالت ليا قد صح الخبر * ولسمه جاد *
11 * وولدت زلفا امة ليا ابنا ثانيا ليعقوب * فقالت ليا من وفقني ان يصفي النساء * فلسمه
12 اشير * ثم مضى راوبين في ايام حصاد الحنطة فوجد لفاحا في الصحراء فاتى به الى امه ليا *
13 فقالت راحيل لها اعطني من لفاح ابنك * فقالت لها اما كفاك ان اخذت زوجي حتى
14 تاخذي لفاح ابني ايضا * قالت راحيل لكنه ينام عندك الليلة بدل ذلك * فلما جاء يعقوب
15 من الصحراء عشا خرجت ليا تلقاءه فقالت ادخل الي لاني استكفتك بلفاح ابني * فنام
16 عندها تلك الليلة * فسمع الله دعاء ليا * فحملت وولدت ابنا خامسا * فقالت ليا قد اعطاني
17 الله اجري كما زوجت امتي برجلي * فلسمه يساخار * فحملت ايضا ليا وولدت ابنا سادسا
18 ليعقوب * فقالت ليا قد فوصني الله بفويض خير * وهذه المرة يساكنني رجلي اذا ولدت
19 له ستة بنين * فلسمه زبولون * وبعد ذلك ولدت ابنه فلسمها دينا *

Atque Rahil, Adjudicavit mihi Deus, atque etiam audivit vocem meam, concessitq; mihi istum, & vocavit eum Dan. Concepit autem quoque Balha Ancilla Rahil, et peperit filium secundum Iacobo, Et dixit Rahil ; Misericordiã à Deo consecuta sum cum sorore mea, & pergens appellavit eum Nephtali. Cúmque vidisset Lia quoque se cessãsse à pariendo, accepit Zelpham ancillã suam, et dedit eam Jacobo in uxorem. Genuitque Zelpha ancilla Liæ Iacobo filium. Et dixit Lia; Verificata est fama, et vocavit eum Gad. Et peperit Zelpha ancilla Liæ filiũ secundũ Iacobo. Dixitque Lia, De laude mea est, ut laudent me mulieres : appellavitq; eum Asciv. Deinde abiit Raubin in diebus messis tritici, reperítque mandragoras in campo, attulítque eas ad matrem suã Liam : Dixit autem Rahil ad eam, Da mihi de mandragoris filii tui. Ait illi; Nonne sufficit tibi eripuisse maritum meum, ut accipias mandragoras filii mei etiam? Ait Rahil ; Attamen ipse dormiet apud te hac nocte pro eis. Cùm ergò venisset Iacob ex agro vesperè, egressa est Lia in occursum ejus, dixitque ; Ingredere ad me, quia merui te pro mandragoris filii mei: Dormivítque apud eam illâ nocte. Et audivit Deus preces Liæ, concepítque, ac peperit ei filium quintum. Et ait Lia ; Iam dedit mihi Deus mercedem meam, p out maritavi ancillam meam cum viro meo ; appellavítque eum Iessachar. Concepit etiam Lia, & peperit filium sextum Iacobo. Dixítque Lia ; Iam profudit in me Deus affluentiam boni, & hac vice cohabitabit mecum vir meus, cùm peperérim ei sex filios ; vocavítque eum Zabulon. Et posteà genuit filiam, & vocavit eam Dina.

כפר בראשית : ל

,DEUS *eam ad audiit* & ,Rachel DEUS est recordat' Et

22 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים
:dixit & ,filium peperit & ,concepit Et .ejus vulvam aperuit &

23 וַיִּפְתַּח אֶת־רַחְמָהּ : וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר
,ejus nomen vocavit Et .meum opprobrium DEUS Abstulit

24 אָסַף אֱלֹהִים אֶת־חֶרְפָּתִי : וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
cùm fuit Et .alium filium mihi Dñs Addat:dicendo ,Joseph

25 יוֹסֵף לֵאמֹר יֹסֵף יְהוָה לִי בֵּן אַחֵר : וַיְהִי כְּאֲשֶׁר
,me Dimitte :Laban ad Jahacob dixit & ,Joseph Rachel peperisset

יָלְדָה רָחֵל אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן שַׁלְּחֵנִי
,meos uxores Da .meam terram ad & ,meum locum ad ibo &

26 וְאֵלְכָה אֶל־מְקוֹמִי וְלְאַרְצִי : תְּנָה אֶת־נָשַׁי
tu quia .abibo & ,*eis in ibi servivi quòd* meos liberos &

וְאֶת־יְלָדַי אֲשֶׁר עָבַדְתִּי אֹתְךָ בָּהֶן וְאֵלְכָה כִּי אַתָּה
.Laban eum ad dixit Et .tibi servivi quam ,meam servitutem nosti

27 יָדַעְתָּ אֶת־עֲבֹדָתִי אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ : וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָבָן
mihi benedixit & *sum auguratus*,tuis oculis in gratiâ inveni quæso Si

אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי
.dabo & ,*me super* tuam mercedē Nomina :dixit Et .te propter Dñs

28 יְהוָה בְּגְלָלֶךָ : וַיֹּאמֶר נָקְבָה שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֶתֵּנָה :
quæ & ,*tibi servivi quod* nôsti Tu :eum ad dixit Et

29 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ וְאֵת אֲשֶׁר־
,*meus facies ad* tibi fuit quod pusillum Quia .*mecum tus acquisitio fuit*

הָיָה מִקְנְךָ אִתִּי : כִּי מְעַט אֲשֶׁר־הָיָה לְךָ לְפָנַי
.*meum pedem ad* tibi Dominus benedixit & ,multitudinem in crevit &

30 וַיִּפְרֹץ לְרֹב וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֹתְךָ לְרַגְלִי
Quid :dixit Et .*meæ domui* ego etiam faciam quando nunc Et

31 וְעַתָּה מָתַי אֶעֱשֶׂה גַּם־אָנֹכִי לְבֵיתִי : וַיֹּאמֶר מַה
Si :quicquam mihi dabis Non :Jahacob dixit Et .tibi dabo

אֶתֶּן־לָךְ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לֹא־תִתֶּן־לִי מְאוּמָה אִם־
.custodiam tuas pecudes ,pasca n ,revertar ,hanc rem mihi feceris

תַּעֲשֶׂה־לִּי הַדָּבָר הַזֶּה אָשׁוּבָה אֶרְעֶה צֹאנְךָ אֶשְׁמֹר :
pecus omne inde removendo ,hodie tuas pecudes omnes per Trānsibo

32 אֶעֱבֹר בְּכָל־צֹאנְךָ הַיּוֹם הָסֵר מִשָּׁם כָּל־שֶׂה
maculosum & ,*agnis in nigrum* pecus omne & ,*maculosum & punctatū*

נָקֹד וְטָלוּא וְכָל־שֶׂה־חוּם בַּכְּשָׂבִים וְטָלוּא
mea justitia *me in* testificabitur Et.mea merces erit&:capris in punctatum&

33 וְנָקֹד בָּעִזִּים וְהָיָה שְׂכָרִי : וְעָנְתָה־בִּי צִדְקָתִי
.te coram meam mercedem super venerit cùm ,crastinâ die in

בְּיוֹם מָחָר כִּי־תָבוֹא עַל־שְׂכָרִי לְפָנֶיךָ
nigrum & ,capris in *maculosum & punctatum ipsum non* quod Omne

כֹּל אֲשֶׁר־אֵינֶנּוּ נָקֹד וְטָלוּא בָּעִזִּים וְחוּם
:Ecce ,Laban dixit Et .*mecum ipsum* ablatum furto ,*agnis in*

34 בַּכְּשָׂבִים גָּנוּב הוּא אִתִּי : וַיֹּאמֶר לָבָן הֵן
illâ die in fecit removere Et .tuum verbum secundū sit utinam

35 לוּ יְהִי כִדְבָרֶךָ : וַיָּסַר בַּיּוֹם הַהוּא
capras omnes & ,*maculosos & fasciatos* hircos

אֶת־הַתְּיָשִׁים הָעֲקֻדִּים וְהַטְּלָאִים וְאֵת כָּל־הָעִזִּים
,*agnis in nigrum omne &* ,*eo in candor cui omne* ,*maculosos & punctatas*

הַנְּקֻדּוֹת וְהַטְּלָאֹת כָּל אֲשֶׁר־לָבָן בּוֹ וְכָל־חוּם בַּכְּשָׂבִים
.*suorum filiorū manu in dedit* &

וַיִּתֵּן בְּיַד־בָּנָיו :

Versio VULG. LAT.

Recordatus quoq; Dominus Rachelis,exaudivit eam,&aperuit vulvam ejº. Quæ concepit & peperit filium,dicēs; Abstulit Deº opprobriū meum. Et vocavit nomen ejus, Joseph; dicens, Addat mihi Dñs filium alterum.Nato autē Joseph, dixit Jacob socero suo ; Dimitte me ut revertar in patriam,& ad terram meam. Da mihi uxores,& liberos meos, pro quibus servivi tibi,ut abeam: tu nôsti servitutē quâ servivi tibi. Ait illi Laban, Inveniam gratiam in conspectu tuo : experimento didici,quia benedixerit mihi Deus propter te. Constitue mercedē tuā quam dem tibi. At ille respondit, Tu nôsti quomodò servierim tibi , & quanta in manibº meis fuerit possessio tua.Modicum habuisti antequàm veniré ad te:& nunc dives effectus es; benedixitq; tibi Dñs ad introitum meum.Justum est igitur ut aliquando provideam etiam domui meæ. Dixitq; Laban , Quid tibi dabo? At ille ait , Nihil volo:sed si feceris quod postulo, iterùm pascam, & custodiam pecora tua. Gyra omnes greges tuos, & separa cunctas oves varias & sparso vellere: & quodcumq; furvũ, & maculosum, variúmq; fuerit , tam in ovibus quàm in capris , erit merces mea. Respondebitque mihi cras justitia mea , quando placiti tempus advenerit coram te : & omnia quæ non fuerint varia, & maculosa, & furva, tam in ovibus quàm in capris , furti me arguent. Dixitque Laban , Gratum habeo quod petis. Et separavit in die illa , capras, & oves , & hircos , & arietes, varios atque maculosos : cunctum autem gregem unicolorem, id est, albi & nigri velleris , tradidit in manu filiorum suorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Ἐμνήσθη δὲ ὁ θεὸς τῆς Ῥαχήλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεὸς καὶ ἀνέῳξεν αὐτῆς τὴν μήτραν.
23 Καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν. εἶπε δὲ Ῥαχήλ, Ἀφεῖλεν ὁ θεός μου τὸ ὄνειδός.
24 Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῷ Ἰωσὴφ, λέγουσα, Προσθείη ὁ θεός μοι υἱὸν ἕτερον. Ἐγένετο δὲ ὡς ἔτεκε Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσὴφ, εἶπεν Ἰακὼβ τῷ Λάβαν, Ἀπόστειλόν με, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν μου.
26 (π) Ἀπόδος τὰς γυναῖκάς μου, καὶ τὰ παιδία μου, περὶ ὧν δεδούλευκά σοι, ἵνα ἀπέλθω· σὺ γὰρ γινώσκεις τὴν δουλείαν, ἣν δεδούλευκά σοι. Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν, Εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον σου, οἰωνισάμην· ἐπιλόγησε γάρ με ὁ (ρ) θεὸς ἐπὶ τῇ σῇ εἰσόδῳ.
28 Διάστειλον τὸν μισθόν σου πρός με, καὶ (σ) δώσω. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ, Σὺ γινώσκεις ἃ δεδούλευκά σοι, καὶ ὅσα ἦν κτήνη σου μετ' ἐμοῦ.
30 Μικρὸν γὰρ ἦν (τ) ὅσα σοι ἐναντίον ἐμοῦ· καὶ ηὐξήθη εἰς πλῆθος· καὶ (υ) ἐπιλόγησέ σε κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ τῷ ποδί μου. νῦν οὖν πότε ποιήσω κἀγὼ ἐμαυτῷ οἶκον ; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν, Τί σοι δώσω ; εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰακὼβ, Οὐ δώσεις μοι οὐθέν· ἐὰν (ρ) ποιήσῃς μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο, πάλιν ποιμανῶ τὰ πρόβατά σου, καὶ φυλάξω. (χ) Παρέλθω πάντα τὰ πρόβατά σου σήμερον, καὶ διαχώρισον ἐκεῖθεν πᾶν πρόβατον φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, καὶ (ψ) πᾶν διάλευκον καὶ ῥαντὸν ἐν τοῖς αἰξίν, ἔσται μοι μισθός. Καὶ ἐπακούσεταί μοι ἡ δικαιοσύνη μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ (ω) ἐπαύριον· ὅτι ἔσται ὁ μισθός μου ἐνώπιόν σου. πᾶν ὃ ἐὰν μὴ ᾖ ῥαντὸν καὶ διάλευκον ἐν τοῖς αἰξί, καὶ φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, κεκλεμμένον ἔσται παρ' ἐμοί. Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν, Ἔσω σοι τὸ ῥῆμά σου. Καὶ διέστειλεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς τράγους τοὺς ῥαντοὺς καὶ τοὺς διαλεύκους, καὶ πάσας τὰς αἶγας τὰς ῥαντὰς καὶ τὰς διαλεύκους, καὶ (α) πᾶν ὃ ἦν φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, καὶ πᾶν ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς· καὶ ἔδωκε διὰ χειρὸς τῶν υἱῶν αὐτῶν.

Recordatus est autem Deus Rachel, & exaudivit eam Deus & aperuit ejus vulvam. Et concipiens peperit ipsi Iacob filium. Dixit autē Rachel, Abstulit Deus meū opprobriū. Et vocavit nomen ejus Ioseph, dicens, (ε) Addat Deus mihi filium alium. Factum est autem ut peperit Rachel Ioseph, dixit Iacob ad Laban, Dimitte me, ut abeam in locum meum, et in terram meam. Redde uxores meas, & parvulos meos, pro quibus servivi tibi, ut abeam : tu enim nôsti servitutem, quam servivi tibi. Dixit autem ei Laban, Si inveni gratiam coram te, (h) auguratus sum utique ; benedixit enim me Deus in tuo ingressu. (i) Distingue mercedem tuam ad me, & dabo. Dixit autem Iacob, Tu nôsti quæ servivi tibi, & quanta erant pecora tua mecum. Parva enim erant, quæ tibi erant coram me ; & aucta sunt in multitudinem : & benedixit te Dominus Deus in pede meo. Nunc itaque (k) quando faciam & ego mihi domum? Et dixit ei Laban, Quid tibi dabo? Dixit autem ei Iacob, Non dabis mihi quicquam : si feceris mihi verbum hoc, rursus pascam oves tuas, & custodiam. Transeant omnes oves tuæ hodiè, & separa indè omnem ovem (l) fuscam in agnis, & omne subalbum & sparsum in capris : erit mihi merces. Et exaudiet me justitia mea in die crastina ; quia est merces mea in conspectu tuo. Omne, quodcumque non fuerit sparsum & subalbum in capris, & fuscum in agnis, furto ablatum erit apud me. Dixit autem ei Laban, Sit juxta verbum tuum. Et separavit in die illa hircos (m) sparsos & subalbos, & omnes capras sparsas & subalbas, & omne quod erat fuscum in agnis, & omne quod erat album in eis ; & dedit per manum filiorum suorum.

MS.A. (π) Ἀπόδος μοι τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ παιδία, περὶ (ρ) θεὸς ἐν τῇ (σ) δώσω σοι. Εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰακώβ, (τ) ὅσα ἦν ἐναντίον μου (υ) ἐπυλόγησέν σε κύριος ἐπὶ (φ) ποιήσεις (χ) Παρέλθατω τὰ (ψ) πᾶν διάραντον καὶ λευκὸν ἐν ταῖς (ω) αὔριον· (α) πᾶν ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς, καὶ πᾶν ὃ ἦν φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασιν· καὶ ἔδωκε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et recordatus est Deus Rahelis,exaudivítq; eam Deº,& aperuit vulvam ejus. Quæ concipiens peperit filium,& dixit,Abstulit Deº opprobrium meum. Vocavítq; nomen ejus Joseph,dicens, Adjiciat mihi Deº filium alterum. Cúmq; genuisset Rahel Josephum, ait Jacob ad Laban, Mitte me, ut abeam in patriam meam,& solũ meum. Da mihi uxores meas, & filios meos,pro quibus servivi tibi,& vadã; nam tu nôsti servitutẽ quã servivitibi. Dixitq; Labã Jacobo,Si inveni gratiam in oculis tuis: expertº sum quòd benedixerit mihi Deus propter te. Dixit etiam, Præscribe mercedem tuam mihi, & dabo. Inquit ad eum Jacob, Tu nôsti servitium quod tibi servivi, & quanta fuerit possessio tua mecum. Nam parum habebas ante me, at multiplicatum est valdè,& benedixit tibi Dñs propter me:& nunc quid faciam etiam ego pro domo mea?Dixit ad eũ Laban, Quid dabo tibi ? Ait illi Jacob,Nihil dabis mihi; si feceris mihi rem quam sum tibi dicturus, iterum pascam oves tuas, eásq; custodiam. Transibo per totum pecus tuum hodie, & separabo mihi inde omnem agnum carentem cornibus, & versicolorem, omnémq; agnum nigrum cum albedine : & versicolorem atque carentem cornibus in capris : eritq; merces mea. Testis autem erit mihi innocentia mea ficut hodie,quòd cras quando ingredieris super mercedem meã coram te: quicquid non fuerit cornu carens & variegatum in capris, nigrúmq; cum albedine, furtivum erit mihi. Ait ad eum Laban, Age, estò secundùm verbũ tuum. Itaq; segregavit in die illa hircos cornibº carentes & versicolores, omnésq; capras carentes cornibº, variegatas, & omnes eas in quibus erat albedo,& quicquid nigrum erat albedine respersum ,deditq; in manum filiorũ suorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

22 וְעַל־דּוּכְרָנָא דְּרָחֵל קֳדָם יְיָ
וְקַבֵּיל צְלוֹתַהּ יְיָ וִיהַב לַהּ עִדּוּי:
23 וְעִדְּיַאת וִילִידַת בַּר וַאֲמַרַת כְּנַשׁ
יְיָ יָת־חִסְדַּאי: וּקְרַת יָת־שְׁמֵיהּ
24 יוֹסֵף לְמֵימַר יוֹסֵף יְיָ לִי בַּר־
25 אָחֳרָן: וַהֲוָה־כַּד יְלִידַת רָחֵל
יָת־יוֹסֵף וַאֲמַר יַעֲקֹב לְלָבָן שַׁלְחִנִי
26 וְאֵיזֵל לְאַתְרִי וּלְאַרְעִי: הַב יָת
נְשַׁי וְיָת־בְּנַי דִּי פְלַחֵית יָתֵךְ בְּהוֹן
וְאֵיזֵל אֲרֵי אַתְּ יָדַעְתְּ יָת פּוּלְחָנִי
27 דִּי־פְלַחְתִּיךְ: וַאֲמַר לֵיהּ לָבָן
אִם־כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינָךְ
נְסֵתְיתִי וּבָרְכַנִי יְיָ בְּדִילָךְ: וַאֲמַר
28 פְּרֵישׁ אַגְרָךְ עֲלַי וְאֶתֵּן: וַאֲמַר
29 לֵיהּ אַתְּ יָדַעְתְּ יָת דִּי פְלַחְתִּךְ וְיָת
דִּי־הֲוָה לָךְ קְנְיָנָךְ בְּעִמִּי: אֲרֵי זְעִיר
30 דִּי־הֲוָה לָךְ קֳדָמַי וּתְקִיף לְמַסְגֵּי
וּבָרִיךְ יְיָ יָתֵךְ בְּרִגְלִי וּכְעַן אֵימָתַי
אֲעֵבִיד אַף־אֲנָא לְבֵיתִי:
31 וַאֲמַר מָה־אֶתֵּן לָךְ וַאֲמַר יַעֲקֹב
לָא־תִתֵּן לִי מִדְּעִם אִם־תַּעֲבִיד־
לִי פִּתְגָמָא הָדֵין אֶתּוּב אֶרְעֵי עָנָךְ
32 אֶטַּר: אֶעְבַּר בְּכָל־עָנָךְ יוֹמָא
דֵּין אַעְדֵּי מִתַּמָּן כָּל־אִמְּרֵי גְמוֹר
וּרְקוּעַ וְכָל־אִמַּר־שְׁחוֹם בְּאִמְּרַיָּא
וּרְקוּעַ וּנְמוֹר בְּעִזַּיָּא וְיֵהֵי אֲגָרִי:
33 וְתִסְהֵיד־בִּי זְכוּתִי בְּיוֹמָא דְּמָחָר
אֲרֵי־תֵעוֹל עַל־אֲגָרִי קֳדָמָךְ כָּל
דְּלֵיתוֹהִי נְמוֹר וּרְקוּעַ בְּעִזַּיָּא
וּשְׁחוֹם בְּאִמְּרַיָּא גְּנִיבָא הוּא
34 עִמִּי: וַאֲמַר לָבָן בְּרֵם לְוֵי יְהֵי
35 כְּפִתְגָמָךְ: וַאֲעַדִּי בְּיוֹמָא הַהוּא
יָת־תְּיָשַׁיָּא רְנוֹלַיָּא וּרְקוּעַיָּא
וְיָת כָּל־עִזַּיָּא נְמוֹרָתָא וּרְקוּעָתָא
כָּל דִּי־חוֹר בֵּיהּ וְכָל־דְּשַׁחוֹם
בְּאִמְּרַיָּא וִיהַב בְּיַד בְּנוֹהִי:

Et venit memoria Rachelis in conſpectu Dei: & ſuſcepit De⁹ oratione ejus; & dedit ei ut conciperet. Et concepit, & peperit filiũ: & ait; Abſtulit De⁹ opprobriũ meũ. Et vocavit nomẽ ej⁹ Joſeph, dicẽs: Addat mihi Dñs filiũ alterũ. Et factum eſt, cùm peperiſſet Rachel Joſeph: & dixit Jacob ad Labã; Dimitte me, ut vadã in locum meum & in terram meã. Da mihi uxores meas & filios meos, pro quib⁹ ſervivi tibi, ut vadã: quoniã tu noſti ſervitutẽ meã, quã ſervivi tibi. Et dixit ei Laban; Si nunc inveni gratiã in oculis tuis: expert⁹ ſum, quòd benedixerit mihi De⁹ propter te. Et ait: Conſtitue mercedẽ tuã mihi, & dabo tibi. Et dixit ei; Tu noſti quomodo ſervierim tibi: & quanta erant pecora tua apud me. Quoniã pauca quæ erant tibi corã me, creverunt in multitudinẽ; & benedixit tibi Dñs propter me: & nunc quando faciã etiã ego pro domo meã? Et dixit, Quid dabo tibi? Et ait Jacob, Non dabis mihi quicquã; ſed ſi feceris mihi verbũ hoc, revertar, & paſcã oves tuas, & cuſtodiã eas. Tranſibo per univerſas oves tuas hodie; aufer inde omnẽ agnũ variũ & ſparſo vellere, & omnẽ agnũ nigrũ in agnis, & ſparſum & maculoſum in capris: & hoc erit merces mea. Et teſtificabitur mihi juſtitia mea in die craſtino; quando veneris ſup mercedẽ meã, quæ erit coram te: omne ꝙ non fuerit maculoſum & reſperſum in capris, & nigrũ in agnis, furto ſublatũ eſt apud me. Et dixit Labã: Utinã eſſet ſicut verbũ tuũ. Et ſeparavit in die illã omnes hircos varios pedibus & reſperſos vellere, & omnes capras maculoſas & reſperſas; omne in quo erat macula alba, & omne quod erat nigrũ in agnis: & tradidit in manu filiorum ſuorum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 ** זכרת אלהים את רחל וישמע אליו אלהים ויפתח את רחמה:
23 ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי: ותקרא את
24 שמו יוסף לאמר יסף יהוה לי בן אחר: ויהי כאשר ילדה
25 רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה למקומי
26 וארצי: תנה את נשי ואת ילדי אשר עבדתיך בהן ואלכה
כי אתה ידעת את עבדתי אשר עבדתיך:
27 ויאמר אליו לבן אם נא מצאתי חן בעיניך נחשתי ויברכני
28 יהוה בגללך: ויאמר נקבה משכרתך עלי ואתנה:
29 ויאמר אליו אתה ידעת את אשר עבדתיך ואת אשר היה
30 מקנך אתי: כי מעט אשר היה לך לפני ויפרץ לרב ויברך
יהוה אתכם לרגלי ועתה מתי אעשה גם אני לביתי:
31 ויאמר מה אתן לך ויאמר יעקב לא תתן לי מאומה אם
תעשה לי את הדבר הזה אשוב ארעה צאנך אשמר:
32 אעבר בכל צאנך היום הסר משם כל שה נקד וטלוא וכל
שה עקד בכשבים וטלוא ועקד בעזים והיה שכרי:
33 וענתה בי צדקתי ביום מחר כי תבוא על שכרי לפניך כל
אשר אינו נקד וטלוא בעזים ועקד בכשבים גנוב הוא
34 אתי: ויאמר לבן הן לו יהי כדברך: ויסר ביום ההוא את
התישים העקדים והטלואים ואת כל העזים הנקדות והטלואות
35 את כל אשר לבן בו וכל שחום בכשבים ויתן ביד בניו:

VERSIO SAMARITANA.

* זכרת אלהים את רחל וישמע אליו אלהים ויפתח את רחמה: 22
23 ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי: ותקרא את
24 שמו יוסף לאמר יסף יהוה לי בן אחר: ויהי כאשר ילדה
25 רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה למקומי
26 וארצי: תנה את נשי ואת ילדי אשר עבדתיך בהן ואלכה
כי אתה ידעת את עבדתי אשר עבדתיך:
27 ויאמר אליו לבן אם נא מצאתי חן בעיניך נחשתי ויברכני
28 יהוה בגללך: ויאמר נקבה משכרתך עלי ואתנה:
29 ויאמר אליו אתה ידעת את אשר עבדתיך ואת אשר היה
30 מקנך אתי: כי מעט אשר היה לך לפני ויפרץ לרב ויברך
יהוה אתכם לרגלי ועתה מתי אעשה גם אני לביתי:
31 ויאמר מה אתן לך ויאמר יעקב לא תתן לי מאומה אם
תעשה לי את הדבר הזה אשוב ארעה צאנך אשמר:
32 אעבר בכל צאנך היום הסר משם כל שה נקד וטלוא וכל
שה עקד בכשבים וטלוא ועקד בעזים והיה שכרי:
33 וענתה בי צדקתי ביום מחר כי תבוא על שכרי לפניך כל
אשר אינו נקד וטלוא בעזים ועקד בכשבים גנוב הוא
34 אתי: ויאמר לבן הן לו יהי כדברך: ויסר ביום ההוא את
התישים העקדים והטלואים ואת כל העזים הנקדות והטלואות
35 את כל אשר לבן בו וכל שחום בכשבים ויתן ביד בניו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Recordatus eſt etiam Deus Rachelis, & audivit eam Deus, aperuitque vulvam ejus. Et concepit & peperit filium: Tum dixit, Abſtulit Dominus opprobrium meum. Et vocavit nomen ejus Ioſeph, dicens; Adjiciet mihi Dominus filium alterum. Poſtquam autem peperit Rachel Ioſephum, dixit Iacob ad Laban, Dimitte me, ut abeam in locum meum, & in terram meam. Da uxores meas, & liberos meos, pro quibus tibi ſervivi, & abibo: Tu enim nôſti ſervitutem quam ſervivi tibi. Et dixit ei Laban, Si nunc inveni gratiam in oculis tuis, experimento enim didici quòd benedixerit mihi Deus propter te. Dixitque, (b) Conſtitue mercedem tuam ſuper me, & dabo. Et reſpondit ei, Tu nôſti quomodo ſervierim tibi, & quæ erat poſſeſſio tua tecum. Quia parum erat quod erat tuum ante me, & erupit in multitudinem, benedixitque tibi Dominus (c) in pede meo: Et nunc (d) quando fecero ego etiam pro domo mea? Dixit autem, Quid dabo tibi? Reſpondit verò Iacob: Non dabis mihi quicquam, ſi feceris mihi hanc rem; redibo, paſcam oves tuas, cuſtodiam. Tranſibo per univerſas pecudes tuas hodie, removens inde omnem pecudem punctatam & maculoſam, & omnem pecudem fuſcam inter agnos, & maculoſum & punctatum inter capras, & hoc erit merces mea. Et teſtificabitur, de me (e) juſtitia mea die craſtino, quia veniet ad mercedem meam in conſpectu tuo: quidquid non fuerit punctatum aut maculoſum inter capras, aut fuſcum inter agnos, furto ablatum erit apud me. Dixitque Laban, & ecce utinam fiat ſecundùm verba tua. Separavit ergò illâ die hircos varios & maculoſos, & omnes capras punctatas & maculoſas, omne album & omne fuſcum inter agnos, & tradidit in manus filiorũ ſuorum.

VER. SAM. (b) Declara (c) per auxilium meum (d) parum faciam (e) puritas mea

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * ثم رعى الله راحيل وسمع دعاها فرزقها ولدًا * فحملت وولدت ابنًا وقالت قد صم الله عني
23 العار * وسمته يوسف قائلة يزيدني الله ابنًا آخر * فلما ولدت راحيل يوسف قال يعقوب لابان
24 25 اطلقني حتى امضي الى موضعي وبلدي * واعطني اولادي وبسوتي اللواتي خدمتك بهن * حتى
26 امضي فانك تعلم خدمتي التي خدمتك * فقال له لابان ان وجدت حظا عندك اقم * فاني قد
27 جربت ان الله تعالى قد بارك علي من اجلك * وقال بين لي اجرتك حتى اعطيكها * قال له
28 29 انت تعلم كيف خدمتك وكيف كانت ماشيتك عندي * فانها كانت قليلة ونمت كثيرا
30 وبارك عليك الله بسببي * والآن متى اصنع انا ايضا لبيتي * قال ماذا اعطيك * قال يعقوب لا
31 تعطني سيئا لكن اذا صنعت لي هذا الامر فانه ارجع الى رعي غنمك واحفظها * امر اليوم
32 بغنمك واعزل منها كل معز منقط وابلق * وكل شاة حماء في الضان * وابلق ومنقط في المعز *
33 ويكون ذلك اجرتي * فيشهد لي غدا اذا حضرت ان اطلب اجرتي بين يديك * بان كل ما
34 ليس هو ابلق ومنقطا من المعز * وحماء من الضان ايضا فهو مسروق عندي * قال لابان
35 نعم ليت ذلك يكون كما قلت * فعزل في ذلك اليوم التيوس المخططة والمنقطة وجميع العنوز
المنقطة والبلق * كل ما فيه بياض * وكل حماء ايضا من الضان * فجعل ذلك بيد بنيه *

Præteréa favit Deus Rahil, et exaudivit 22
preces ejus, et conceſſit illi filiũ. Concepit, ac peperit filiũ, et ait: Iam collegit 23
à me Deus ignominiam. Et vocavit eum 24
Ioſeph, dicens: Augeat mihi Deus filium alterum. Cumq; genuiſſet Rahil Ioſeph, 25
dixit Iacob ad Laban: Dimitte me, ut abeã ad locum meum et ad patriã meam.
Et da mihi filios meos et mulieres meas, 26
pro quibus tibi ſervivi, ut vadam: tu enim nôſti ſervitutẽ meam in obſequium tuum.
Dixit ei Laban: Si inveni ſortẽ apud te, 27
mane; quia expertus ſum Deũ exceſſum benedixiſſe mihi propter te. Et dixit: In- 28
dica mihi mercedẽ tuam, ut dem tibi illã.
Dixit ei, Tu ſcis quomodo ſervierim tibi, 29
et quomodo fuerit armentum tuum apud me; Nam erat paucũ, et crevit: et bene- 30
dixit tibi Deus causâ mei: et nunc quandonã operabor ego etiam pro domo mea?
Dixit, Quid dabo tibi? Ait Iacob, Ne des 31
mihi quicquam: ſed cùm feceris mihi hanc rem, per eam revertar ad paſcendas oves tuas, & cuſtodiam eas. Tranſibo 32
hodie per oves tuas, & ſeparabo ab eis omnes capras coloratas, & maculoſas, et omnem ovem verſicolorem in ovibus, & maculoſam, & punctis reſperſam in capris: eritque id merces mea. Teſtiſque 33
erit mihi æquitas mea cras, cùm advenerit tempus mercedem meam ante te, quòd omne quod non eſt maculoſum, & coloratum ex ovibus, & verſicolor ex agnis etiam, ipſum eſt furtivum apud me. Ait 34
Laban: Ita, utinam id ſit ſicuti dixiſti.
Separavit ergò eâ die hircos coloratos, et 35
maculoſos, & omnes capras maculoſas, & coloratas, omne id in quo eſt albedo, & omnem etiam verſicolorem ex ovibus: poſuitque id in manu filiorum ſuorum.

ספר בראשית : לא

Jahacob inter & ,se inter dierum trium viam posuit Et
36 וַיָּשֶׂם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בֵּינוֹ וּבֵין יַעֲקֹב
sibi tulit Et .residuas Laban pecudem pascens Jahacob Et
37 וְיַעֲקֹב רֹעֶה אֶת־צֹאן לָבָן הַנִּוֹתָרֹת : וַיִּקַּח־לוֹ
decorticavit & ,castaneæ & ,coryli & ,viridem populi virgam Jahacob
יַעֲקֹב מַקֵּל לִבְנֶה לַח וְלוּז וְעַרְמוֹן וַיְפַצֵּל
.virgis super qui ,candoris nudationem albos cortices eis in
בָּהֶן פְּצָלוֹת לְבָנוֹת מַחְשֹׂף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל־הַמַּקְלוֹת :
canalibus in decorticavit quas virgas statuit Et
38 וַיַּצֵּג אֶת־הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פִּצֵּל בָּרְהָטִים
regione è ,bibendum ad pecudes veniebant quò aquarum potatoriis in
בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר תָּבֹאן הַצֹּאן לִשְׁתּוֹת לְנֶכַח
incalescebant Et .bibendum ad eas veniendo in incalescebant & ,pecudum
39 הַצֹּאן וַיֶּחֱמְנָה בְּבֹאָן לִשְׁתּוֹת : וַיֶּחֱמוּ
puritatis ,albarum pecudes pariebant & ,virgas ad pecudes
הַצֹּאן אֶל־הַמַּקְלוֹת וַתֵּלַדְן הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים
facies dedit & ,Jahacob fecit dividere agnos Et .maculosas &
40 וּטְלָאִים : וְהַכְּשָׂבִים הִפְרִיד יַעֲקֹב וַיִּתֵּן פְּנֵי
posuit Et .Laban pecudibus in nigrum omne & ,alligatum ad pecudum
הַצֹּאן אֶל־עָקֹד וְכָל־חוּם בְּצֹאן לָבָן וַיָּשֶׁת
.Laban pecudes super eos posuit non & ,soli sibi greges sibi
לוֹ עֲדָרִים לְבַדּוֹ וְלֹא שָׁתָם עַל־צֹאן לָבָן :
Jahacob ponebat & ,colligatarum pecudum calescere omni in fuit Et
41 וְהָיָה בְּכָל־יַחֵם הַצֹּאן הַמְקֻשָּׁרוֹת וְשָׂם יַעֲקֹב
ea in incalescendi ad canalibus in pecudum oculis in virgas
אֶת־הַמַּקְלוֹת לְעֵינֵי הַצֹּאן בָּרְהָטִים לְיַחֲמֵנָּה
erant Et .ponebat non ,pecudes serotinando in Et .virgis in
42 בַּמַּקְלוֹת : וּבְהַעְטִיר הַצֹּאן לֹא יָשִׂים וְהָיָה
crevit Et .Jahacob ipsius colligata & ,Laban ipsius cessantia
43 הָעֲטֻפִים לְלָבָן וְהַקְּשֻׁרִים לְיַעֲקֹב : וַיִּפְרֹץ
,ancillæ & ,multæ pecudes ei fuerunt Et .valde valde vir
הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד וַיְהִי־לוֹ צֹאן רַבּוֹת וּשְׁפָחוֹת
.asini & ,cameli & ,servi &
וַעֲבָדִים וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים :

CAP. XXXI. לא

Jahacob Tulit :dicendo Laban filiorum verba audivit Et
1 וַיִּשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי בְנֵי־לָבָן לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב
recit nostro patri ipsi quibus de & ,nostro patri quæ omnia
אֵת כָּל־אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה
,Laban faciem Jahacob vidit Et .hanc gloriam omnem
2 אֶת כָּל־הַכָּבֹד הַזֶּה : וַיַּרְא יַעֲקֹב אֶת־פְּנֵי לָבָן
DOMINUS dixit Et .nudiustertius heri sicut secum ipse non ecce &
3 וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ עִמּוֹ כִּתְמֹל שִׁלְשׁוֹם : וַיֹּאמֶר יְהוָה
,tuam cognationem ad & ,tuorum patrum terrâ ad Revertere : Jahacob ad
אֶל־יַעֲקֹב שׁוּב אֶל־אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ
Leah & Rachel vocavit & ,Jahacob misit Et .tecum ero &
4 וְאֶהְיֶה עִמָּךְ : וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל וְלֵאָה
,suas pecudes ad agrum in
הַשָּׂדֶה אֶל־צֹאנוֹ :

Versio VULG. LAT.

36 Et posuit spatium itineris trium dierum inter se & generum, qui pascebat reliquos
37 greges ejus. Tollens ergò Jacob virgas populeas virides, & amygdalinas, & ex platanis, ex parte decorticavit eas: detractisq; corticibus, in his quæ spoliata fuerant, candor apparuit: illa verò quæ integra fuerãt, viridia permanserunt: atq; in hunc modum color effectᵒ est variᵒ. Posuitq;
38 eas in canalibᵒ, ubi effundebatur aqua: ut cùm venissent greges ad bibendum, ante oculos haberent virgas, & in
39 aspectu earum conciperent. Factúmq; est ut in ipso calore coitus, oves intuerentur virgas, & parerent maculosa, & varia, & diverso colore respersa. Divisitq; gregẽ Jacob, & posuit virgas in canalibus
40 ante oculos arietũ: erãt autẽ alba & nigra quæque, Laban: cætera verò, Jacob; separatis
41 inter se gregibᵒ. Igitur quando primo tempore ascendebantur oves, ponebat Jacob virgas in canalibᵒ aquarũ ante oculos arietũ & oviũ, ut in earũ contemplatione conciperent. Quando verò serotina admissura erat, & conceptᵒ extremᵒ, non ponebat eas. Factáq; sunt ea quæ erant serotina, Laban: & quæ primi
43 temporis, Jacob. Ditatúsq; est homo ultra modũ: & habuit greges multos, ancillas & servos, camelos & asinos.

CAP. XXXI.

1 POstquã autẽ audivit verba filiorũ Labã dicentiũ, Tulit Jacob omnia quæ fuerũt patris nostri, & de illiᵒ facultate
2 ditatᵉ, factᵒ est inclytus. Animadvertit quoq; faciẽ Laban, quòd non esset erga se sicut
3 heri & nudiustertiᵒ. Maximè dicente sibi Dño, Revertere in terrã patrũ tuorum, & ad generationẽ tuã; eróq; tecum.
4 Misit, & vocavit Rachel & Liam in agrum, ubi pascebat greges.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

36 Καὶ ἀπέστησεν ὁδὸν ℣ιῶν (β) ἡμερῶν, ℣ ἀνὰ μέσον αὐτ ℣ ἀνὰ μέσον Ἰακώβ. Ἰακὼβ ℣ ἐποίμαινε τὰ πρόβατα Λάβαν τὰ ὑπολοιφθέντα. Ἔλαβε ℣ (γ) ἑαυτ ℣ Ἰακὼβ ῥάβδον σευεχίνων χλωρὰν ℣ καρυΐνων ℣ πλατάνου ℣ ἐλέπισεν αὐτὰς Ἰακὼβ λεπίσματα. (δ) λευκά· καὶ ἐξεύρων τὸ χλωρὸν, (ε) ἐφαίνετο ὅτι ℣ ῥάβδοις τὸ λευκὸν, ὃ ἐλέπισε, ποικίλον. Καὶ παρέθηκε τὰς ῥάβδους, ἃς ἐλέπισεν (ζ) ἐν τοῖς λιθοῖς ℣ πλησίον ℣ ὕδατος· ἵνα ὡς ἂν ἔλθωσι τὰ πρόβατα πιεῖν, ἐναντίον ℣ (η) ῥάβδων ἐλθόντων αὐτ ℣ εἰς τὸ πιεῖν, ἐγκισήσωσι τὰ πρόβατα εἰς τὰς (θ) ῥάβδους. Καὶ ἐγκίσαντα τὰ πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους· ℣ ἔτικτον τὰ πρόβατα διάλευκα καὶ ποικίλα ℣ ἀποδοχὴν ῥαντά.
40 Τὰς ℣ ἀμνὰς διέστειλεν Ἰακώβ. καὶ ἔστησεν ἐναντίον ℣ πρόβατον κελὸν διάλευκον, ℣ πᾶν ποικίλον ἐν τοῖς ἀμνοῖς. ℣ διεχώρισεν ἑαυτῷ ποίμνια καθ' ἑαυτὸν, καὶ οὐκ ἔμιξεν
41 αὐτὰ εἰς τὰ πρόβατα Λάβαν. Ἐγένετο ℣ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐγκίσκοντα τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα, ἔθηκεν Ἰακὼβ τὰς ῥάβδους ἐναντίον ℣ πρόβατον (ι) ἐν τοῖς ληνοῖς, τοῦ ἐγκισῆσαι αὐτὰ χ τὰς ῥάβδους.
42 (κ) Ἡνίκα δ' ἂν ἔτεκε τὰ πρόβατα, οὐκ ἐτίθει. ἐγένετο ℣ (λ) τὰ μὲν ἄσημα ℣ Λάβαν, τὰ ℣ ὁλόσημα ℣ Ἰακώβ. Καὶ ἐπλήτυνεν ὁ ἄνθρωπος ⟨ὁδὸν⟩ ⟨ὁδὸν⟩ ℣ ἐγένετο αὐτῷ κλῶν πολλὰ, ℣ βόες, ℣ παῖδες, ℣ παιδίσκαι, ℣ κάμηλοι, ℣ ὄνοι.

MS.A. (β) ἡμερῶν ἀνὰ (γ) αὐτῷ (δ) λευκὰ, φρισύρων (ε) ἐφαίνετο ℣ ἐστὶ (ζ) ἐν ℣ λιθοῖς (η) ῥάβδων ℣ ἐλθόντων (θ) ῥάβδους. Καὶ ἔτικτον (ι) ἐν ℣ λιθοῖς, (κ) Ἡνίκα δ' ἔτεκεν (λ) τὰ ἄσημα

ΚΕΦ. λα'.

1 Ἤκουσε ℣ Ἰακὼβ τὰ ῥήματα ℣ υἱῶν Λάβαν, λεγόντων, Εἴληφεν Ἰακὼβ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκ ℣ τῶ πατρὸς ἡμῶν πεποίηκε πᾶσαν τὴν δόξαν ταύτην. Καὶ εἶδεν Ἰακὼβ τὸ (α) πρόσωπον ℣ Λάβαν, ℣ ἰδὲ οὐκ ἦν πρὸς αὐτ, (β) ὡσεὶ
3 χθὲς ℣ τρίτην ἡμέραν. Εἶπε ℣ κύριος πρὸς Ἰακὼβ, Ἀποστρέφου εἰς ℣ γῆν ℣ πατρός σου, ℣ εἰς ℣ γενεάν σε, ℣ ἔσομαι μετ σοῦ. Ἀποστείλας ℣ Ἰακὼβ, ἐκάλεσε (γ) Λείαν καὶ Ῥαχὴλ εἰς τὸ πεδίον (δ) ℣ ἦν τὰ ποίμνια.

MS.A. (α) πρόσωπον Λάβαν, (β) ὡς χθὲς (γ) Ῥαχὴλ ℣ Λίαν, (δ) ℣ τὰ ποίμνια.

Et fecit distare viam trium dierum, & inter eos & inter Iacob. Iacob autem pascebat oves Labam reliquas. Sumpsit autem sibi Iacob virgã styracinã viridem, & (n)nucinã, et platani; et decorticavit eas Iacob, decorticationes albas: (o)& distrahens viride, apparebat in virgis album, quod decorticaverat, variũ. Et apposuit virgas, quas decorticaverat, in alveis canaliũ aquæ: ut cùm venissent oves bibere, in conspectu virgarum venientibus ipsis ad bibendum, conciperent oves in virgas. Et concipiebant oves in virgas, & pariebant oves subalbas, & varias, & cinereitias sparsas. Agnos autem segregavit Iacob: & statuit coram ovibus arietem subalbum, et omne varium in agnis: et separavit sibi greges per seipsum, & non miscuit eos ad oves Laban. Factum est autem, in tempore, quo concipiebant oves in utero accipientes, posuit Iacob virgas coràm ovibus in canalibᵒ, ut ipsæ conciperent secundùm virgas. Cùm verò peperissent oves, non ponebat. Factæ sunt autem non (p) signatæ ipsius Laban, signata autem ipsius Iacob. Et ditatus est homo valdè valdé: & factæ sunt ei pecora multa, & boves, & pueri, & ancillæ, & cameli, & asini.

CAP. XXXI.

1 AUdivit autem Iacob verba filiorum Laban dicentium, Tulit Iacob omnia, quæ patris nostri, et ex iis quæ patris nostri, fecit omnem gloriam hanc. Et vidit
2 Iacob faciem Laban: & ecce non erat ad eum, sicut heſternã & nudius-tertianã die. Dixit
3 autem Dominus ad Iacob, Revertere in terram patrum tuorum, & in generationem tuam: & ero tecum. Mittens autem Iacob
4 vocavit Liam & Rachel in agrum, ubi erant greges.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et interposuit iter trium dierum inter se & 36
Laban, & Jacob pascebat pecudes Laban
quæ superfuerant. Accipiens autem sibi Ja- 37
cob virgas candidas humidas amygdalinas
atque populeas, decorticavit in iis cortices
albos, ita ut candorem referret albedo vir-
garum. Inferuitq; easdem virgas quas de- 38
corticaverat, in canales aquarum, in ada-
quatorium ubi veniebant oves ad biben-
dum, è regione pecudum, quæ inardescebãt
quum venirent potum. Incalescebant ergò 39
pecudes ad virgas, pariebántq; pecudes, a-
gnos carentes cornibus, & versicolores. Se-
gregavit ergò Jacob, posuitq; in conspectu
oviũ agnos carentes cornibᵒ & variegatos, 40
& quicquid nigrũ erat inter pecudes Labã:
fecitque sibi gregẽ seorsum, nec permiscuit
eum inter pecudes Laban. Et quidem sin- 41
gulis annis cùm inardescerent oves primi-
geniæ, ponebat Jacob virgas in conspectu
oviũm in canalibᵒ, ut incalescerent per vir-
gas. Serotinis verò pecudibus non præpo- 42
nebat: erant ergò serotinæ Laban, primi-
geniæ verò Jacob. Ditatúsq; est vir ultra 43
modum, habuitq; gregem numerosum, &
servos, & ancillas, & asinas, & camelos, &
asinos.

CAP. XXXI.

AUdivit autem Jacob verba filiorum La- 1
ban dicentium, Accepit Jacob quicquid
erat patris nostri, & ex his quæ patris nostri
sunt, comparavit hanc possessionẽ omnem,
Vidit quoque Jacob vultum Laban non esse 2
erga se ut heri & ut nudiustertiús. Et dixit 3
Dñs ad Jacob, Revertere in terram patrum
tuorum, & in tuum natale solum, eróque
tecum. Itàque mittens Jacob accersivit Ra- 4
helem & Leam in agrum ad gregem suum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

36 וְשַׁוִּי מַהֲלַךְ תְּלָתָא יוֹמִין בֵּינֵיהוֹן וּבֵין יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב רָעֵי
37 יָת עָנָא דְלָבָן דְאִשְׁתְּאַרָא׃ וְנָסִיב לֵיהּ יַעֲקֹב חוּטְרִין
דְלִבְנֶה רַטְבִין וּדְלוּז וּדְדֻלְבּ
וְקַלִּיף בְּהֶן קְלָפִין חִוָּרִין
קִלּוּף חִוַּר דִּי עַל חוּטְרַיָּא׃
38 וּדְעַיִן יָת חוּטְרַיָּא דִי קַלִּיף
בְּרַהֲטַיָּא אָתַר בֵּית שְׁקַיָּא
דְמַיָּא אָתַר דְאָתֵין עָנָא
לְמִשְׁתֵּי לְקֳבְלֵהֶן דְעָנָא
וּמִתְיַחֲמָן בְּמֵימֵיהֶן לְמִשְׁתֵּי׃
39 וְאִתְיַחֲמָא עָנָא בְּחוּטְרַיָּא
40 וְיָלְדָא עָנָא רְנוּלִין נְמוּרִין
וְרָקוּעִין׃ וְאַפְרֵישׁ
יַעֲקֹב יְהַב בְּרִישׁ עָנָא כָּל
דְּרָנוּל וְכָל דְּשַׁחוּם בַּעֲנָא
דִּלְבָן וְשַׁוִּי לֵיהּ עִדְרִין
בִּלְחוֹדוֹהִי וְלָא עַרְבִינוּן עִם
41 עָנָא דִלְבָן׃ וַהֲוֹ בְּכָל עִדָּן
דְּמִתְיַחֲמָן עָנָא מְבַכְּרַיָּא
וְשַׁוִּי יַעֲקֹב יָת חוּטְרַיָּא
42 לְעֵינֵי עָנָא בְּרַהֲטַיָּא
לְיִתְחַמְּרוּתִין בְּחוּטְרַיָּא׃
43 וּבְלָקִישׁוּת עָנָא לָא מְשַׁוִּי
וַהֲוֹן לְקִישַׁיָּא לְלָבָן וּבְכִירַיָּא
לְיַעֲקֹב׃ וּתְקֵיף גַּבְרָא לַחֲדָא
לַחֲדָא וַהֲווֹ לֵיהּ עֵן סַגִּיאָן
וְאַמְהָן וְעַבְדִּין וְגַמְלִין וַחֲמָרִין׃

לא

1 וּשְׁמַע יָת פִּתְגָמֵי בְנֵי לָבָן
לְמֵימַר נְסִיב יַעֲקֹב יָת כָּל דִּי
2 לְאֲבוּנָא וּמִדִּי לַאֲבוּנָא קְנָאִיתָ
כָּל נְכָסַיָּא הָאִלֵּין׃ וְחָזָא יַעֲקֹב
3 יָת סְבַר אַפֵּי לָבָן וְהָא לֵיתַנּוּן
עִמֵּיהּ כְּמֵאתְמָלִי וּמִדְקַדְמוֹתִי׃
4 וַאֲמַר יְיָ לְיַעֲקֹב תּוּב לַאֲרַע
אֲבָהָתָךְ וְלִילְדוּתָךְ וֶהֱוֵי מֵימְרִי
בְּסַעֲדָךְ׃ וּשְׁלַח יַעֲקֹב וּקְרָא

לְרָחֵל וּלְלֵאָה לְחַקְלָא לְוָת עָנְיֵהּ׃

Et posuit spatium trium dierum inter se & inter Jacob : Jacob autem pascebat oves Laban, quæ remanserant. Et tulit sibi Jacob virgas populeas, & ex amygdalo & ex platano : & decorticavit in eis decorticationem ; & ubi detractæ sunt cortices, apparuit album quod erat in virgis. Et defixit virgas quas decorticaverat, in canalibus in loco adaquationis aquarũ : quò veniebant oves ad bibendum, ut contra oves essent virgæ ; & calefierent cùm venirent ad bibendum. Calefiebantq; oves ante virgas : & pariebant oves varia maculosa atq; respersa. Agnos autem separavit Jacob : & posuit ante oves omne quod erat maculosum, & omne quod erat nigrum in ovibus Laban : & posuit sibi greges seorsum ; & non miscuit eos cum ovibus Laban. Et factum est, in omni tempore quo calefiebant oves temporaneæ ; ponebat Jacob virgas in conspectu ovium in canalibus : ut calefierent ante virgas. Et quando oves erant serotinæ, non ponebat : erantq; serotinæ Laban, & temporaneæ Jacob. Et crevit vir, valde nimis : & habuit oves multas ; & ancillas, & servos, & camellos, & asinos.

CAP. XXXI.

ET audivit verba filiorum Laban, qui dicebant ; Tulit Jacob universa quæ erant patris nostri : & de his quæ erant patris nostri, acquisivit omnem substantiam istã. Et vidit Jacob aspectũ vultus Laban : & ecce non erat cum eo, sicut heri & nudiustertius. Et dixit Deus ad Jacob ; Revertere in terram patrum tuorum, & nativitatis tuæ : & erit verbum meum in adjutorium tuum. Et misit Jacob, & vocavit Rachel & Liam : in agrum ubi erant oves suæ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

36 * וַיָּשֶׂם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בֵּינוֹ וּבֵין יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב רֹעֶה
37 אֶת צֹאן לָבָן הַנּוֹתָרֹת׃ וַיִּקַּח יַעֲקֹב
** מַקַּל לִבְנֶה לַח וְלוּז וְעַרְמוֹן וַיְפַצֵּל בָּהֶן
פְּצָלוֹת לְבָנוֹת מַחְשֹׂף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל
38 הַמַּקְלוֹת׃ וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר
פִּצֵּל בָּרְהָטִים בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר
תָּבֹאנָה הַצֹּאן לִשְׁתּוֹת נֹכַח הַצֹּאן
וַיֵּחַמְנָה בְּבוֹאָן לִשְׁתּוֹת׃
39 וַיֵּחַמוּ הַצֹּאן אֶל הַמַּקְלוֹת וַתֵּלַדְנָה
40 הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים וּטְלוּאִים׃ וְהַכְּבָשִׂים
הִפְרִיד יַעֲקֹב וַיִּתֵּן פְּנֵי הַצֹּאן אֶל עָקֹד
וְכָל חוּם בְּצֹאן לָבָן וַיָּשֶׁת לוֹ עֲדָרִים
לְבַדּוֹ וְלֹא שָׁתָם עַל צֹאן לָבָן׃
41 וְהָיָה בְּכָל יַחֵם הַצֹּאן הַמְקֻשָּׁרוֹת וְשָׂם
יַעֲקֹב אֶת הַמַּקְלוֹת לְעֵינֵי הַצֹּאן בָּרְהָטִים
לְיַחֲמֵנָּה בַּמַּקְלוֹת׃ וּבְהַעֲטִיף הַצֹּאן
42 לֹא יָשִׂים וְהָיוּ הָעֲטֻפִים לְלָבָן וְהַקְּשֻׁרִים
לְיַעֲקֹב׃ וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד וַיְהִי לוֹ
צֹאן רַבּוֹת וּשְׁפָחוֹת וַעֲבָדִים וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים׃

לא

1 * וַיִּשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי בְנֵי לָבָן לֵאמֹר לָקַח
יַעֲקֹב אֵת כָּל אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ
2 עָשָׂה אֶת כָּל הַכָּבֹד הַזֶּה׃ וַיַּרְא יַעֲקֹב אֶת
פְּנֵי לָבָן וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ אֵלָיו כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃
3 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל יַעֲקֹב שׁוּב אֶל אֶרֶץ
אֲבֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וְאֶהְיֶה עִמָּךְ׃
4 וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל וְלֵאָה

VERSIO SAMARITANA.

36 * וַיָּשֶׂם מֶרְחָק שְׁלֹשֶׁת יָמִים בֵּינוֹ וּבֵין יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב רֹעֶה
37 אֶת צֹאן לָבָן הַנּוֹתָרֹת׃ וַיִּקַּח יַעֲקֹב
** מַקַּל לִבְנֶה לַח וְלוּז וְעַרְמוֹן וַיְפַצֵּל בָּהֶן
פְּצָלוֹת לְבָנוֹת מַחְשֹׂף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל
38 הַמַּקְלוֹת׃ וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר
פִּצֵּל בָּרְהָטִים בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר
תָּבֹאנָה הַצֹּאן לִשְׁתּוֹת נֹכַח הַצֹּאן
וַיֵּחַמְנָה בְּבוֹאָן לִשְׁתּוֹת׃
39 וַיֵּחַמוּ הַצֹּאן אֶל הַמַּקְלוֹת וַתֵּלַדְנָה
40 הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים וּטְלוּאִים׃ וְהַכְּבָשִׂים
הִפְרִיד יַעֲקֹב וַיִּתֵּן פְּנֵי הַצֹּאן אֶל עָקֹד
וְכָל חוּם בְּצֹאן לָבָן וַיָּשֶׁת לוֹ עֲדָרִים
לְבַדּוֹ וְלֹא שָׁתָם עַל צֹאן לָבָן׃
41 וְהָיָה בְּכָל יַחֵם הַצֹּאן הַמְקֻשָּׁרוֹת וְשָׂם
יַעֲקֹב אֶת הַמַּקְלוֹת לְעֵינֵי הַצֹּאן בָּרְהָטִים
לְיַחֲמֵנָּה בַּמַּקְלוֹת׃ וּבְהַעֲטִיף הַצֹּאן
42 לֹא יָשִׂים וְהָיוּ הָעֲטֻפִים לְלָבָן וְהַקְּשֻׁרִים
לְיַעֲקֹב׃ וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד וַיְהִי לוֹ
צֹאן רַבּוֹת וּשְׁפָחוֹת וַעֲבָדִים וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים׃

לא

1 * וַיִּשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי בְנֵי לָבָן לֵאמֹר לָקַח
יַעֲקֹב אֵת כָּל אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ
2 עָשָׂה אֶת כָּל הַכָּבֹד הַזֶּה׃ וַיַּרְא יַעֲקֹב אֶת
פְּנֵי לָבָן וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ אֵלָיו כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃
3 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל יַעֲקֹב שׁוּב אֶל אֶרֶץ
אֲבֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וְאֶהְיֶה עִמָּךְ׃
4 וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל וְלֵאָה

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et posuit iter trium dierũ inter eos, et inter Jacobũ. Jacob autẽ pascebat pecudes Laban reliquas. Et dixit Angelus Domini Jacobo in somniis, et ait, Jacob : et respondit, Ecce ego, et dixit, Leva nunc oculos tuos, et vide omnes hircos ascendentes super pecudes varios, punctatos et maculis grandineis notatos ; quoniã vidi omnia quæ Laban fecit tibi : Ego sum (f) Deus Bethel cui tibi statuã inunxisti, et cui vovisti ibi votũ : Nunc autẽ surge, egredere de terra ista, et revertere in terrã patris tui, et benefactã tibi. Et accepit sibi Jacob virgã populeã, viridẽ, et amygdalinam, et ex platano ; decorticavitq; in eis decorticationes albas, denudans albedinẽ quæ erat super virgas. Et collocavit virgas quas decorticaverat in canalibus cùm effundebantur aquæ ad quas ducebant pecudes aquatũ in conspectũ pecudũ, et incalescebant cùm veniebant ut aquarentur. Dum autem incalescerent pecudes super virgas, concipiebant pecudes variegatas, punctatas, et maculosas. Agnos quoque divisit Iacob, et posuit ante pecudes avietẽ variegatũ, et omne fuscũ inter pecudes Laban : posuit verò sibi soli greges, et non posuit eos cũ pecudibus Laban. Et quotiescunque incalescebant pecudes primitivæ, ponebat Iacob virgas ante oculos pecudum in canalibus, ut incalescerent ad virgas. Cùm verò serotinæ erant pecudes, non ponebat : et fuerunt serotinæ ipsius Laban, primitivæ verò Jacobi. Et ditatus est vir ille valdè valdè, fuerũntque illi pecudes multæ, & ancillæ, servi, & cameli, & asini.

CAP. XXXI.

Audivit autem verba filiorum Laban dicentiũ, Accepit Jacob omnia quæ erant patris nostri, atque ex iis quæ erant patris nostri fecit omnem gloriam istam. Vidítque Iacob faciem Laban, et ecce non erat cum eo sicut heri et nudiustertiús. Et dixit Dominus Iacobo, Revertere in terram patrũ tuorum, et ad cognationem tuam, et ero tecum. Tum misit Iacob, & vocavit Rachelem & Leam in agrum prope pecudes suas.

VER. SAM. (f) Potentissimus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وصير مسير ثلثة ايام بينهم وبين يعقوب * ورعي يعقوب غنم لابان الباقية * ثم اخذ يعقوب
عصي لبني رطب وجوز ودلب وقشرها الي قشر ابيض حتي فسط البياض الذي عليها * ووضع
العصي التي قشرها في الاحواض مساقي الماء * حتي بحي الغنم لتشرب ويكون حيالها فتوحم
عند ذلك * فاذا توحمت الضان بالعصي وولدت ماخلة ومسقطة وبلقا * ولما افرد يعقوب الضان
جعل في اول الغنم كل ماخل وحماء في ضان لابان * وجعل له قطعانا وحدها ولم يصعها الي غنم
لابان * وكان يعقوب في كل وقت تحمي الغنم الربيعية يصير العصي حذاها في الحياض للتوحم
عليها * واذا حرقت الغنم لا يصير ذلك * فتصير الخريفية للابان والربيعية ليعقوب * فايسر
الرجل جدا جدا * وصار له الغنم الكثير واماء * وعبيد * وجمال * وحمير *

* الفصل الحادي والثلثون *

* وسمع كلام بني لابان قائلين قد اخذ يعقوب جميع ما لابينا * ومن ماله اصطنع جميع هذا
اليسار * ورأي يعقوب ايضا وجه لابان فاذا ليس هو معه مثل امس وما قبل * وقال الله ليعقوب
ارجع الي بلد ابائك ومولدك * واكون معك * فبعث يعقوب ودعا براحيل وليا الي الصحراء
الي غنمه * فقال لهما *

Et posuit spatium trium dierum inter ipsos, & inter Jacob ; et pavit Jacob reliquas oves Laban. Deinde accepit Jacob baculos, libani humidæ, & nucum, & populorum, & decorticavit eos in cortices albas, ita ut detegeret albedinem quæ erat super eos. Et posuit baculos quos decorticaverat, in lacubus, potatoriis aquæ, ut venirent oves ad bibendum, essentque in conspectu earum, ac tum incalescerent. Cumque incalescerent oves ad baculos, pariebant coloratas, scutulatas, & maculosas. Cúmque separâsset Iacob oves, posuit in principio ovium omnes maculosas, et versicoloves in ovibus Laban, & fecit sibi greges distinctas, nec conjunxit eos cum ovibus Laban. Et Iacob, quotiescúnque inardescebant oves vernæ, ponebat baculos ex adverso ipsarum in lacubus, ut incalescerent super ipsis. Cùm verò autumnum agerent oves, non ponebat eos ; fiebántque autumnales Laban, et vernæ Iacobo, & locupletatus est vir valdè valdè, & factæ sunt ei oves multæ, & ancillæ, & servi, & cameli, & asini.

CAP. XXXI.

Audivitque sermonem filiorum Laban dicentium ; Jam accepit Jacob omne quod est patris nostri, & ex bonis ejus composuit omnes has divitias. Vidítque etiam Iacob vultum Laban, quòd non esset secum sicut heri & antea. Dixitque Deus ad Iacob : Revertere in regionem patrum tuorum, & nativitatis tuæ, & ero tecum. Misit ergò Iacob, & vocavit Rahil & Liam in campum ad oves, & ait ambabus :

סַפֶר בְּרֵאשִׁית : לא

,me ad ipſe non quia ,veſtri patris faciem ego *Videns* : eis dixit Et
5 וַיֹּאמֶר לָהֶן רֹאֶה אָנֹכִי אֶת־פְּנֵי אֲבִיכֶן כִּי־אֵינֶנּוּ אֵלַי
ipſæ vos Et .mecum fuit mei patris Deus & : nudiuſtertius ,heri ſicut
6 כִּתְמֹל שִׁלְשֹׁם וֵאלֹהֵי אָבִי הָיָה עִמָּדִי : וְאַתֶּנָּה
teſellit veſter pater Et .veſtro patri ſervivi *meâ vi omn in* quòd noſtis
7 יְדַעְתֶּן כִּי בְכָל־כֹּחִי עָבַדְתִּי אֶת־אֲבִיכֶן : וַאֲבִיכֶן הֵתֵל
,Deus ei *dedit* non Et .*paribus* decem meam mercedem mutavit & ,*me in*
בִּי וְהֶחֱלִף אֶת־מַשְׂכֻּרְתִּי עֲשֶׂרֶת מֹנִים וְלֹא־נְתָנוֹ אֱלֹהִים
,tua merces erunt *Punctata* ,dicebat ita Si .*mecum malefaciendum ad*
8 לְהָרַע עִמָּדִי : אִם־כֹּה יֹאמַר נְקֻדִּים יִהְיֶה שְׂכָרֶךָ
erunt *Faſciata* ,dicebat ita ſi Et .*punctata* pecudes omnes pariebant &
וְיָלְדוּ כָל־הַצֹּאן נְקֻדִּים וְאִם־כֹּה יֹאמַר עֲקֻדִּים יִהְיֶה
Deus abſtulit Et .*faſciata* pecudes omnes pariebant & ,tua merces
9 שְׂכָרֶךָ וְיָלְדוּ כָל־הַצֹּאן עֲקֻדִּים : וַיַּצֵּל אֱלֹהִים
meâ aſcendi tempore in fuit Et .mihi dedit & ,veſtri patris acquiſitionem
10 אֶת־מִקְנֵה אֲבִיכֶם וַיִּתֶּן־לִי : וַיְהִי בְּעֵת יַחֵם
hirci ecce & ,ſomnio in vidi & ,meos oculos levavi & ,pecudes
הַצֹּאן וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֵרֶא בַּחֲלוֹם וְהִנֵּה הָעַתֻּדִים
dixit Et .*grandinatas & punctatas faſciatas* pecudes ſuper *aſcendentes*
11 הָעֹלִים עַל־הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים וּבְרֻדִּים : וַיֹּאמֶר
ego Ecce :dixi Et .Jahacob :ſomnio in Dei Angelus me ad
אֵלַי מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם יַעֲקֹב וָאֹמַר הִנֵּנִי :
hircos omnes vide & ,tuos oculos nunc Leva :dixit Et
12 וַיֹּאמֶר שָׂא־נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה כָּל־הָעַתֻּדִים
vidi Quoniam *grandinatas & punctatas faſciatas pecudes* ſuper aſcendentes
הָעֹלִים עַל־הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים וּבְרֻדִּים כִּי רָאִיתִי
quo ,Bethel Deus Ego .*tibi faciens* Laban quæ omnia
13 אֵת כָּל־אֲשֶׁר לָבָן עֹשֶׂה לָךְ : אָנֹכִי הָאֵל בֵּית־אֵל אֲשֶׁר
egredere,ſurge Nunc.votũ *ibi mihi vouiſti quo* ,ſtatuam *ibi unxiſti*
מָשַׁחְתָּ שָּׁם מַצֵּבָה אֲשֶׁר נָדַרְתָּ לִי שָׁם נֶדֶר עַתָּה קוּם צֵא
reſpondit Et .tuæ cognationis terram ad revertere & ,hâc terrâ de
14 מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל־אֶרֶץ מוֹלַדְתֶּךָ : וַתַּעַן
hæreditas & ,pars nobis adhuc Nũquid :ei dixerunt & ,Leah & Rachel
רָחֵל וְלֵאָה וַתֹּאמַרְנָה לוֹ הֲעוֹד לָנוּ חֵלֶק וְנַחֲלָה
quia ,ei ſumus reputatæ extraneæ Nonne ? noſtri patris domo in
15 בְּבֵית אָבִינוּ : הֲלוֹא נָכְרִיּוֹת נֶחְשַׁבְנוּ לוֹ כִּי
omnis Quia ? noſtram pecuniam *comedendo* etiam *comedit* &,nos vẽdidit
16 מְכָרָנוּ וַיֹּאכַל גַּם־אָכוֹל אֶת־כַּסְפֵּנוּ : כִּי כָל־
.noſtris filiis ac,*ipſa* nobis ,noſtro patre à Deus abſtulit *quam opulentia*
הָעֹשֶׁר אֲשֶׁר הִצִּיל אֱלֹהִים מֵאָבִינוּ לָנוּ הוּא וּלְבָנֵינוּ
ſurrexit Et .fac ,te ad Deus dixit quæ omnia ,nunc Et
17 וְעַתָּה כֹּל אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים אֵלֶיךָ עֲשֵׂה : וַיָּקָם
.camelos ſuper ſuas uxores & ,ſuos filios elevavit & ,Jahacob
יַעֲקֹב וַיִּשָּׂא אֶת־בָּנָיו וְאֶת־נָשָׁיו עַל־הַגְּמַלִּים :
,acquiſierat quam ſuam ſubſtantiã omnẽ & ,ſuum pecus omne duxit Et
18 וַיִּנְהַג אֶת־כָּל־מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־רְכֻשׁוֹ אֲשֶׁר רָכָשׁ
ad veniendum ad ,Aram Padan in acquiſierat quod ſuæ acquiſitionis pec⁹
מִקְנֵה קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּפַדַּן אֲרָם לָבוֹא אֶל
tondendũ ad iverat Laban Et .Chenahan terram in ſuum patrem Iſchac
19 יִצְחָק אָבִיו אַרְצָה כְּנָעַן : וְלָבָן הָלַךְ לָגֵזֶז
,ſuo patri quæ *Theraphim* Rachel eſt furata &,ſuam pecudẽ
אֶת־צֹאנוֹ וַתִּגְנֹב רָחֵל אֶת־הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאָבִיהָ :

Verſio VULG. LAT.

5 Dixítque eis; Video faciem patris veſtri quòd non ſit erga me, ſicut heri & nudius-tertiùs : Deus autem patris mei
6 fuit mecũ. Et ipſæ nôſtis quòd totis viribus meis ſervierim
7 patri veſtro. Sed & pater veſter circumvenit me, & mutavit mercedẽ meam decẽ vicibus: & tamẽ non dimiſit eum
8 Deus ut noceret mihi. Si quando dixit, Variæ erunt mercedes tuæ, pariebant omnes oves varios fœtus: quãdo verò è contrario ait, Alba quæq; accipies pro mercede, omnes greges alba pepererũt.
9 Tulítque Deus ſubſtantiã patris veſtri, & dedit mihi.
10 Poſtquàm enim conceptus ovium tempꝰ advenerat, levavi oculos meos, & vidi in ſomnis aſcendẽtes mares ſuper fœminas, varios, & maculoſos, & diverſorũ colorũ. Dixítque
11 Angelꝰ Dei ad me in ſomnis, Jacob. Et ego reſpondi, Adſum. Qui ait; Leva oculos tuos, & vide univerſos maſculos aſcendẽtes ſup fœminas, varios, maculoſos, atque reſperſos. Vidi enim omnia quæ
12 fecit tibi Laban. Ego ſum Deꝰ Bethel, ubi unxiſti lapidem, & votum vouiſti mihi. Nunc ergò ſurge, & egredere de terra hac, revertens in terram
13 nativitatis tuæ. Reſponderuntque Rachel & Lia, Numquid habemꝰ reſidui quidquã in facultatibus & hæreditate domus patri noſtri? Nónne quaſi alienas reputavit nos, & vendidit, comedítque pretiũ
14 noſtrum? Sed Deus tulit opes patris noſtri, & eas tradidit nobis, ac filiis noſtris: unde omnia quæ præcepit tibi Deꝰ,
15 fac. Surrexit itaque Jacob, & impoſitis liberis ac conjugibꝰ ſuis ſuper camelos, abiit. Tulítq; omnem ſubſtantiã ſuã, & greges, & quidquid in Meſopotamia acquiſierat, pergens
16 ad Iſaac patrem ſuum in terram Chanaan. Eo tempore ierat Laban ad tondendas oves: & Rachel furata eſt idola patris ſui.

Verſio GRÆCA cum Translatione LATINA. LXX. Interp.

5 Καὶ εἶπεν αὐταῖς, Ὁρῶ ἐγὼ τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι (ε) πρὸς ἐμέ, ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν· ὁ δὲ θεὸς τοῦ πατρός μου ἦν μετ' ἐμοῦ. Καὶ αὐταὶ δὲ οἴδατε,
6 ὅτι ἐν (ζ) πάσῃ τῇ ἰσχύϊ μου δεδούλευκα τῷ πατρὶ ὑμῶν. Ὁ δὲ πατὴρ ὑμῶν παρεκρούσατό με, καὶ ἤλλαξε τὸ μισθόν μου δέκα
7 ἀμνῶν· καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς κακοποιῆσαί με. Ἐὰν ἔτως εἴπῃ, τὰ ποικίλα ἔσαι σου μισθός· καὶ τίκτει) πάντα τὰ πρόβατα ποικίλα. ἐὰν δὲ εἴπῃ, τὰ λευκὰ ἔσαι σου μισθός· καὶ τίκτει) πάντα τὰ πρόβατα λευκά.
9 Καὶ ἀφείλετο ὁ θεὸς πάντα τὰ κτήνη τοῦ
10 πατρὸς ὑμῶν, καὶ ἔδωκέ μοι αὐτά. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐνεκίοων τὰ (η) πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνουσα· καὶ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου ἐν τῷ ὕπνῳ, καὶ ἰδοὺ οἱ τράγοι καὶ οἱ
11 κριοὶ (θ) ἀναβαίνοντες ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας, διαλευκοὶ καὶ ποικίλοι καὶ στο-
12 δοβεῖς ῥαντοί. Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ κατ' (ι) ὕπνον, Ἰακώβ. ἐγὼ δὲ εἶπα, Τί ἐστι; Καὶ εἶπεν, Ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἴδε πάντα τὰ τράγους καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας διαλευκοὺς καὶ ποικίλους καὶ στοδοβεῖς ῥαντούς· ἑώρακα γὰρ ὅσα σοι Λάβαν
13 ποιεῖ. Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ὁ ὀφθείς σοι (κ) ἐν τόπῳ θεοῦ, οὗ ἤλειψάς μοι ἐκεῖ στήλην, καὶ ηὔξω μοι ἐκεῖ εὐχήν. νῦν οὖν ἀνάστηθι, καὶ (λ) ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης, καὶ ἄπελθε εἰς τὴν γῆν τὴν γενέσεώς σου, καὶ ἔσομαί σοι θεός.
14 Καὶ (μ) ἀποκριθεῖσαι Ῥαχὴλ καὶ Λεία, εἶπαν αὐτῷ, Μὴ ἔστιν ἡμῖν ἔτι μερὶς ἢ κληρονο-
15 μία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν; Οὐχ ὡς αἱ ἀλλόφυλαι λελογίσμεθα αὐτῷ; πέπρακε γὰρ
16 ἡμᾶς, καὶ (ν) καταφαγὼν κατέφαγε τὸ ἀργύριον ἡμῶν. Πάντα τὸν πλοῦτον, καὶ τὴν δόξαν, ἣν ἀφείλετο ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ἡμῖν ἔσαι καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν. νῦν οὖν (ξ) ὅσα
17 σοι εἶρηκεν ὁ θεὸς, ποίει. Ἀναστὰς δὲ Ἰακὼβ, ἐλαβε τὰς (ο) γυναῖκας αὐτῶ καὶ τὰ
18 παιδία αὐτῶ ἐπὶ τὰς καμήλους. Καὶ ἀπήγαγε πάντα τὰ ὑπάρχοντα (π) αὐτῷ, καὶ πᾶσαν τὴν σκηνὴν αὐτῶ, ἣν ἐποιήσατο ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ πάντα τὰ αὐτῶ, ἀπελθεῖν πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτῶ εἰς
19 γῆν Χαναάν. Λάβαν δὲ ᾤχετο κεῖραι τὰ πρόβατα αὐτῶ· ἔκλεψε δὲ Ῥαχὴλ τὰ εἴδωλα τοῦ πατρὸς αὐτῆς.

MS.A. (ε) μετ' ἐμοῦ, (ζ) πάσῃ ἰσχύϊ (η) πρόβατα· καὶ ἰδον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐν τῷ ὕπνῳ, (θ) ἀναβαίνοντες ἦσ ἐπὶ (ι) ὕπνον, Ἰακὼβ, Ἰακώβ. ἐγὼ δὲ (κ) ἐν τῷ τόπῳ, οὗ ἤλειψάς (λ) ἀπῆλθε (μ) ἀποκριθεῖσα (ν) καταφαγεν κατεφαγεν (ξ) ὅσα εἰρηκεν ὁ θεός σοι, ποίει. (ο) γυναῖκας καὶ τὰ (π) αὐτοῦ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et dixit ad eas, Video faciem patris veſtri 5
non eſſe erga me ſicut heri & ſicut nudiuſ-
tertiús. Deus autem patris mei fuit mecum.
Et vos quidem nôſtis quòd totis viribꝰ meis 6
ſervivi patri veſtro. Pater autem veſter fe- 7
fellit me, & immutavit mercedẽ meam de-
cem vicibꝰ: neque tamen permiſit ei Deus
ut me læderet. Quum ſic diceret, Cornu ca- 8
rentia erit merces tua, pariebãt omnes oves
cornibus carentia. Si verò diceret, Verſi-
coloreſ erit merces tua, pariebant omnes o-
ves verſicolores. Et ſegregavit Deꝰ de poſ- 9
ſeſſione patris veſtri, deditque mihi. Et in 10
tempore quo incaleſcere conſuevit pecus,
ſuſtuli oculos meos, & vidi per ſomnium, &
ecce arietes aſcendẽtes ſuper oves, excornes,
& verſicolores, atq; maculoſos. Et dixit mihi 11
Angelus Dei per ſomnium, Jacob; Reſpondi,
Ecce me. Dixitq; mihi, Leva oculos tuos, & 12
vide omnes arietes aſcendentes ſũper oves,
excornes & verſicolores, atque maculoſos:
nam vidi quicquid fecit Laban. Ego ſum Deꝰ 13
Bethel, cui unxiſti illic ſtatuam, & cui vo-
viſti illic votum: nunc ergò ſurge, egredere
de terra iſto, & revertere in ſolum natale
tuum. Reſponderunt Rahel & Lea dicentes, 14
Non habemus ampliùs partem nec hæredi-
tatem cum patre noſtro. En quaſi extranei 15
reputamur ab eo, vendidit enim nos, adeóq;
comedit argentum noſtrum. Quandoquidem 16
cunctæ divitiæ, quas ſegregavit Deus ex his
quæ patris noſtri ſunt, noſtræ ſunt filiorúmq;
noſtrorum: nũc ergò quicquid ait tibi Dñs,
exequere. Surgens igitur Jacob impoſuit li- 17
beros ſuos & uxores ſuas camelis. Abdu- 18
xitq; totum pecus ſuum, totámque poſſeſſi-
onem ſuam quam acquiſierat in Phadan A-
ram, ut veniret ad Iſahac patrem ſuum, in
terrã Chanaan. Labã verò ierat ad tondẽdas 19
oves ſuas, et furata eſt Rahel idola patris ſui.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

5 וַאֲמַר לְהֶן חָזֵי אֲנָא יָת כְּבַר אַפֵּי אֲבוּכֶן אֲרֵי לֵיתַנַּיִן עִמִּי כְּמֵאתְמָלְי
6 וּמַדְקָמוֹהִי וֵאלָהֵיהּ דְאֲבָא הֲוָה
7 בְּסַעֲדִי: וְאַתֵּין יְדַעְתֵּין אֲרֵי בְּכָל חֵילִי פְּלַחִית יָת אֲבוּכֶן: וַאֲבוּכֶן שְׁקַר בִּי
8 וְאַשְׁנֵי יָת אַגְרִי עֲשַׂר זִמְנִין וְלָא שְׁבָקֵיהּ יְיָ לַאֲבָאשָׁא עִמִּי: אִם כְּדֵין
9 הֲוָה אָמַר נְמוּרִין יְהֵי אַגְרָךְ וְיַלְדָן כָּל עָנָא נְמוּרִין וְאִם כְּדֵין הֲוָה אָמַר
10 רְגוּלִין יְהֵי אַגְרָךְ וְיַלְדָן כָּל עָנָא רְגוּלִין: וַאֲפְרִישׁ יְיָ מָן בְּעִירֵי
11 דַאֲבוּכֶן וְיָהַב לִי: וַהֲוָה בְּעִדָּן דְאִתְיַחֲמָא עָנָא וְזָקְפִית עֵינַי וְחֵזִית
בְּחֶלְמָא וְהָא תְיָשַׁיָּא דְסַלְקִין עַל עָנָא רְגוּלִין נְמוּרִין וּפְצִיחִין: וַאֲמַר
12 לִי מַלְאָכָא דְיְיָ בְּחֶלְמָא יַעֲקֹב וַאֲמַרִית הָא אֲנָא: וַאֲמַר זְקוֹף כְּעַן
עֵינָךְ וְחֲזִי כָּל תְּיָשַׁיָּא דְסַלְקִין עַל עָנָא רְגוּלִין נְמוּרִין וּפְצִיחִין אֲרֵי גְלִי
13 קֳדָמַי יָת כָּל דִּי לְבָן עָבִיד לָךְ: אֲנָא אֱלָהָא דְאִתְגְּלֵיתִי עֲלָךְ בְּבֵית אֵל
דִּי מְשַׁחְתָּא תַּמָּן קָמָא וְדִי קַיֵּמְתָּא קֳדָמַי תַּמָּן קוּם כְּעַן קוּם פּוֹק מִן
14 אַרְעָא הָדָא וְתוּב לְאַרְעָא לְיַלְדוּתָךְ: וְאִתְיַבַת רָחֵל וְלֵאָה וַאֲמַרָא לֵיהּ
הַעוֹד לָנָא חוּלָק וְאַחְסָנָא בְּבֵית
15 אֲבוּנָא: הֲלָא נוּכְרָן אִתְחֲשִׁבְנָא לֵיהּ אֲרֵי זַבַּנָא וַאֲכַל אַף מֵיכָלִית
16 כַּסְפָּנָא: אֲרֵי כָל עוּתְרָא דְאַפְרִישׁ יְיָ מֵאֲבוּנָא דִּי לָנָא הוּא וְלִבְנָנָא וּכְעַן
17 כָּל דִּי אֲמַר יְיָ לָךְ עֲבִיד: וְקָם יַעֲקֹב וּנְטַל יָת בְּנוֹהִי וְיָת נְשׁוֹהִי עַל
18 גַּמְלַיָּא: וּדְבַר יָת כָּל גֵּיתוֹהִי וְיָת כָּל קִנְיָנֵיהּ דְקִנָּא גֵּיתוּהִי וְקִנְיָנֵיהּ
דְקִנָּא בְּפַדַּן אֲרָם לְמֵיתֵי לוָת יִצְחָק
19 אֲבוּהִי לְאַרְעָא דִכְנָעַן: וְלָבָן אָזַל לְמֵיגַז יָת עָנֵיהּ וּגְנֵיבַת רָחֵל יָת
צְלָמָנַיָּא דִּי לַאֲבוּהָא:

5 Et dixit eis; Video ego aſpectum vultus patris veſtri, quòd non eſt mecũ ſicut heri & nudius-tertiùs: & *Deus* patris
6 mei fuit in adjutoriũ meũ. Et vos ſcitis; quòd omni virtute
7 meâ ſervivi patri veſtro. Pater autẽ veſter mentit' eſt mihi; et mutavit mercedẽ meâ decem vicibus: & nõ dimiſit eũ Deus ut noceret mihi. Si ſic dice-
8 bat, Varia erunt pro mercede tuâ; pariebãt omnes oves varia: & ſi ſic dicebat, Maculoſa erũt pro mercede tuâ; pariebãt omnes oves maculoſa. Et
9 ſeparavit Dñs de pecorib' patris veſtri, & dedit mihi. Et factũ eſt, in tẽpore quo oves calefiebant; levavi oculos meos,
10 et vidi in ſomnio: et ecce arietes qui aſcendebãt ſuper oves, erant varii & maculoſi, & reſperſi. Et dixit mihi Angelus Dei in ſomnio, Jacob: & dixi,
11 Ecce ego. Et ait; Leva nunc oculos tuos & vide omnes arietes, qui aſcẽdũt ſuper oves; maculoſos varios atq; reſperſos: quoniã manifeſtũ eſt corã
12 me omne quòd facit tibi Laban. Ego ſum De' qui apparui tibi in Bethel; ubi unxiſti titulum, et ubi voviſti coram me votum: nunc, ſurge egredere de terrâ hac; & revertere in
13 terram nativitatis tuæ. Et reſponderũt Rachel & Lia, atq; dixerunt ei: Nunquid adhuc eſt nobis pars & hæreditas, in
14 domo patris noſtri? Nonne extraneæ reputatæ ſumus ei? quia vendidit nos: et comedit quoq; argentũ noſtrum. Quo-
15 niam omnes divitiæ, quas abſtulit Deus ex patre noſtro, noſtræ ſunt & filiorum noſtrorum: & nunc quodcunq; dixerit tibi Deus, fac. Et ſur-
16 rexit Jacob; & levavit filios ſuos & uxores ſuas ſuper camelos. Et duxit univerſa pecora ſua, & omnem ſubſtantiam ſuam, quam acquiſierat in Meſopotamia Syriæ: ut
17 veniret ad Iſaac patrem ſuum in terram Chanaan. Laban autem abierat ad tondendas oves ſuas: & tulit Rachel
18 imagines, quæ erant patris ſui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

5 * זאת אפי־אביכם כי איננו אתמול שלשם ואתמל אלהי אבי היה עמדי:
6 ואתנה ידעתן כי בכל כחי עבדתי את אביכן: ואביכן התל בי
7 ושנה את משכרתי עשרת מנים ולא נתנו אלהים לרעתי עמדי: אם כה יאמר
נקדים יהיו לך שכרך וילדו כל הצאן נקדים ואם כה יאמר עקדים יהיו לך
8 שכרך וילדו כל הצאן עקדים: ויצל אלהים מקנה אביכם ויתן לי:
9 ויהי בעת יחם הצאן ואשא עיני ואראה בחלום והנה התישים העלים על הצאן
10 עקדים נקדים וברדים: ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום יעקב ואמר הנני:
11 ואשא עיני ואראה בחלום והנה התישים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים
12 כי ראיתי את כל אשר לבן עשה לך: ויאמר אלי שא נא עיניך וראה כל התישים
העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי את כל אשר לבן עשה לך:
13 אנכי האל בית אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום צא
14 מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ מולדתך: ותען רחל ולאה ותאמרנה לו
15 העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו: הלא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל
16 גם אכל את כספנו: כי כל העשר אשר הציל אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו
17 ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה: ויקם יעקב וישא את בניו ואת נשיו
18 על הגמלים: ויסע את כל מקנהו ואת כל רכושו אשר רכש מקנה קנינו אשר
רכש בפדן ארם לבוא אל יצחק אביו ארצה כנען: ולבן הלך לגזז את צאנו
19 ותגנב רחל את התרפים אשר לאביה:

VERSIO SAMARITANA.

5 * זאת אפי אביכם כי איננו אתמול שלשם ואתמל אלהי אבי היה עמדי:
6 ואתנה ידעתן כי בכל כחי עבדתי את אביכן: ואביכן התל בי
7 ושנה את משכרתי עשרת מנים ולא נתנו אלהים לרעתי עמדי: אם כה יאמר
נקדים יהיו לך שכרך וילדו כל הצאן נקדים ואם כה יאמר עקדים יהיו לך
8 שכרך וילדו כל הצאן עקדים: ויצל אלהים מקנה אביכם ויתן לי:
9 ויהי בעת יחם הצאן ואשא עיני ואראה בחלום והנה התישים העלים על הצאן
10 עקדים נקדים וברדים: ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום יעקב ואמר הנני:
11 ואשא עיני ואראה בחלום והנה התישים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים
12 כי ראיתי את כל אשר לבן עשה לך: ויאמר אלי שא נא עיניך וראה כל התישים
העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי את כל אשר לבן עשה לך:
13 אנכי האל בית אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום צא
14 מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ מולדתך: ותען רחל ולאה ותאמרנה לו
15 העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו: הלא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל
16 גם אכל את כספנו: כי כל העשר אשר הציל אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו
17 ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה: ויקם יעקב וישא את בניו ואת נשיו
18 על הגמלים: ויסע את כל מקנהו ואת כל רכושו אשר רכש מקנה קנינו אשר
רכש בפדן ארם לבוא אל יצחק אביו ארצה כנען: ולבן הלך לגזז את צאנו
19 ותגנב רחל את התרפים אשר לאביה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Dixitque eis, video ego faciem patris veſtri, quòd non ſit erga me ſicut heri & nudiuſtertiùs; Deus autẽ patris mei fuit mecũ. Vos quoque nõſtis quòd in omni virtute mea ſervivi patri veſtro. Pater autem veſter (a)circumvẽnit me, et mutavit mercedẽ meam decem vicibus; ſed non dedit illi Dominus ut (b) noceret mihi. Si ita dicebat, Punctata erunt merces tua, pepererunt omnes pecudes punctatas: ſi autem ſic dicebat, Variegata erunt merces tua, peperunt omnes pecudes variegatas. Abſtulitque Dominus (c) poſſeſſionem patris veſtri, & dedit mihi. Factum autem eſt in tempore conceptûs pecudum, ut levarem oculos meos, et viderem in ſomnio, et ecce hircos aſcendentes ſuper pecudes, variegatas, punctatas & grandinatas. Tum dixit mihi Angelus Domini in ſomnio, Iacob: et reſpondi, Ecce ego. Et dixit, Leva nunc oculos tuos, & vide omnes hircos aſcendentes ſuper pecudes, variegatos, punctatos, et grandineis maculis notatos; quoniam vidi omnia quæ Laban fecit tibi. Ego ſum (d) Deus Bethel, cui unxiſti ibi ſtatuam, et cui voviſti ibi votum: nunc autem ſurge, egredere de terra iſta, & revertere in terram nativitatis tuæ. Et reſpondit Rachel & Lea, dixeruntque ei; Num quid adhuc nobis pars eſt & poſſeſſio in domo patris noſtri? Nonne ſicut alicuigenæ reputatæ ſumus ei? nam vendidit nos, & comedendo comedit etiam argentũ noſtrũ. Ideò omnes divitiæ quas abſtulit Dominus à patre noſtro, noſtræ ſunt & filiorum noſtrorum: Nunc autem quidquid tibi dixerit Dominus, facito. Et ſurrexit Iacob, impoſuitque uxores ſuas et filios ſuos ſuper camelos. Et abduxit omnia pecora ſua, & omnes opes ſuas quas acquiſiverat, pecora acquiſitionis ſuæ quæ acquiſierat in Padan Aram ut veniret ad Iſaacum patrem ſuum in terram Chanaan. Laban autem abiverat ut tonderet oves ſuas: Rachel verò furata erat idola patris ſui.

VER. SAM. (a) mentitus eſt mihi (b) malè mecum ageret (c) de poſſeſſione (d) Potentiſſimus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * هُوذَا أَرَى وَجْهَ أَبِيكُمَا لَيْسَ هُوَ مَعِي مِثْلَ أَمْسِ وَمَا قَبْلُ * وَإِلَهُ أَبِي لَمْ يَزَلْ مَعِي *
6 وَأَنْتُمَا تَعْرِفَانِ أَنِّي خَدَمْتُهُ بِكُلِّ قُوَّتِي * وَأَبُوكُمَا سَخِرَ مِنِّي وَبَدَّلَ أُجْرِي عَشَرَ
7 مِرَارٍ * وَلَمْ يَدَعْهُ اللهُ أَنْ يُسِيءَ بِي * إِنْ قَالَ كَذَا يَكُونُ أُجْرُكَ مُنَقَّطَةً * وَلَدَ جَمِيعُ
8 الْغَنَمِ كَذَاكَ * وَإِنْ قَالَ كَذَا مُخَطَّطَةً يَكُونُ أُجْرُكَ * وَلَدَ جَمِيعُ الْغَنَمِ كَذَاكَ *
9 فَأَفْرَزَ اللهُ مِنْ غَنَمِ أَبِيكُمَا مَا أَعْطَانِي * وَلَمَّا كَانَ وَقْتُ
10 وَحْمِ الْغَنَمِ رَفَعْتُ عَيْنَيَّ وَرَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ * فَإِذَا التُّيُوسُ الصَّاعِدَةُ عَلَى الْغَنَمِ
11 مُخَطَّطَةٌ وَمُنَقَّطَةٌ * ثُمَّ قَالَ لِي مَلَاكُ اللهِ فِي الْحُلْمِ يَا يَعْقُوبُ * فَقُلْتُ لَبَّيْكَ *
12 قَالَ ارْفَعْ عَيْنَيْكَ وَانْظُرْ جَمِيعَ التُّيُوسِ الصَّاعِدَةِ عَلَى الْغَنَمِ مُخَطَّطَةً وَمُنَقَّطَةً
وَحَلْكِيَّةً * فَإِنِّي قَدْ رَأَيْتُ جَمِيعَ مَا لَابَانُ صَانِعٌ بِكَ * أَنَا الْقَادِرُ الْمُبْسِرُ لَكَ
13 فِي بَيْتِ إِيلَ * إِذْ مَسَحْتَ هُنَاكَ النُّصْبَةَ وَنَذَرْتَ لِي نَذْرًا * وَالْآنَ قُمْ فَاخْرُجْ مِنْ
14 هَذَا الْبَلَدِ وَارْجِعْ إِلَى بَلَدِ مَوْلِدِكَ * فَأَجَابَتْهُ رَاحِيلُ وَلِيَا * وَقَالَتَا لَهُ هَلْ
15 بَقِيَ لَنَا نَصِيبٌ وَكَلَهُ فِي بَيْتِ أَبِينَا * أَلَا نَكَالْغُرَبَاءِ حَسِبَنَا عِنْدَهُ وَكَأَنَّهُ بَاعَنَا وَأَكَلَ ثَمَنَنَا *
16 وَأَمَّا جَمِيعُ الْغِنَى الَّذِي أَفَادَكَ اللهُ إِيَّاهُ مِنْ قِبَلِ أَبِينَا فَهُوَ لَنَا وَلِأَوْلَادِنَا * وَالْآنَ فَجَمِيعُ مَا قَالَ اللهُ لَكَ
17 فَاصْنَعْهُ * فَقَامَ يَعْقُوبُ وَحَمَلَ بَنِيهِ وَنِسَاءَهُ عَلَى الْجِمَالِ * وَسَاقَ جَمِيعَ مَاشِيَتِهِ وَجَمِيعَ سَرْحِهِ
18 الَّذِي مَلَكَهُ فِي فَدَانَ أَرَامَ لِيَجِيءَ إِلَى إِسْحَقَ أَبِيهِ إِلَى بَلَدِ كَنْعَانَ * وَكَانَ لَابَانُ قَدْ مَضَى لِيَجُزَّ
19 غَنَمَهُ * فَاخْتَفَتْ رَاحِيلُ الْمِثَالَ الَّذِي لِأَبِيهَا *

Ecce video vultum patris veſtri, quòd non ſit mecum ſicut heri & antea: & Deus patris mei perpetuò mecum eſt. Et vos ſcitis quòd ego ſervierim ei omnibus viribus meis. Et pater veſter deriſit me & mutavit mercedem meam decem vicibus: & non permiſit illi Deus ut noceret mihi. Si dicebat ſic, Erunt merces tua maculoſæ, pepererunt omnes oves ſic; Et ſi dicebat ſic, Verſicolores erunt merces tua, peperunt omnes oves ſic. Et ſeparavit Deus de ovibus patris veſtri id quod dedit mihi. Et cùm adveni et tempus calovis ovium, elevavi oculos meos, & vidi in ſomnio, & ecce hirci aſcendentes ſuper oves, maculoſi erant, & colorati, & varii. Dixitque mihi Angelus Dei in ſomnio, O Jacob; Dixi, Quid tibi placet? Ait: Eleva oculos tuos, & vide univerſos hircos aſcendentes ſuper oves, maculoſos, & coloratos, & varios: quoniam ego vidi quicquid Laban factũrus eſt tibi. Ego ſum omnipotens qui apparui tibi in Beth-El, cùm unxiſti ibi titulum, & voviſti mihi ibi votum. Et nunc ſurge, et exi ex hac regione, & reverterе in regionem nativitatis tuæ. Reſponderuntque ei Rahil et Lia, & dixerunt ei: Num reſtat nobis portio & poſſeſſio in domo patris noſtri? Nunc veluti exteros reputavit nos apud ſe, et ac ſi vendidiſſet nos, & comediſſet pretium noſtrum. Et verò omnes divitiæ, quas acquirere fecit te Deus à patre noſtro, ſunt nobis & filiis noſtris. Itaque quidquid præcepit tibi Deus, facito. Surrexit igitur Jacob, & impoſuit filios ſuos et conjuges ſuas camelis. Et duxit univerſum alimentum ſuum, et omnia bona ſua quæ poſſederat in Phadan Aram, ut veniret ad Iſhac patrem ſuum in regionem Chanaan. Et Laban abierat ad tondendas oves ſuas, abſcenditque Rahil ſimulacrum quod habebat pater ſuus.

ספר בראשית : לא

indic. vi. non quòd eò ,Aramæi Laban cor Jahacob eſt furatus Et

20 וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת־לֵב לָבָן הָאֲרַמִּי עַל־בְּלִי הַגִּיד
,ſurrexit Et. ei quæ omnia & ,ipſe fugit Et .ipſe fugiens quòd ei

21 לוֹ כִּי בֹרֵחַ הוּא וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיָּקָם
.Ghilhad montem ſuam faciem poſuit & ,flumen tranſivit &

וַיַּעֲבֹר אֶת־הַנָּהָר וַיָּשֶׂם אֶת־פָּנָיו הַר הַגִּלְעָד :
.Jacobob fugeret quòd ,tertiâ die in Laban ipſi fuit nunciatum Et

22 וַיִּגַּד לְלָבָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב :
ſeptem viâ enm poſt eſt ſecutus & ,ſecum ſuos fratres tulit Et

23 וַיִּקַּח אֶת־אֶחָיו עִמּוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו דֶּרֶךְ שִׁבְעַת
Deus venerat Et .Ghilhad monte in eum eſt aſſecutus & ,dierũ.

יָמִים וַיַּדְבֵּק אֹתוֹ בְּהַר הַגִּלְעָד : וַיָּבֹא אֱלֹהִים
,tibi Cuſtodire : ei dixerat & ,noctis ſomnio in Aramæum Laban ad

אֶל־לָבָן הָאֲרַמִּי בַּחֲלֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִשָּׁמֶר לְךָ
eſt aſſecutus Et .malum ad uſq; bono à Jahacob cum loquaris fortè ne

25 פֶּן־תְּדַבֵּר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד־רָע : וַיֶּשֶׁן
,monte in ſuum tabernaculum fixerat Jahacob Et .Jacobob ipſum Laban

לָבָן אֶת־יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב תָּקַע אֶת־אָהֳלוֹ בָּהָר
dixit Et .Ghilhad monte in ſuis fratribus cum fixit Laban &

26 וְלָבָן תָּקַע אֶת־אֶחָיו בְּהַר הַגִּלְעָד : וַיֹּאמֶר
duxiſti & ,meum cor es furatus Et ?feciſti Quid : Jahacob ipſi Labã

לְיַעֲקֹב מֶה עָשִׂיתָ וַתִּגְנֹב אֶת־לִבִּי וַתְּנַהֵג
?fugiendum ad te abſcondiſti quid Ut .gladio captivas ſicut meas filias

27 אֶת־בְּנֹתַי כִּשְׁבִיּוֹת חָרֶב : לָמָּה נֶחְבֵּאתָ לִבְרֹחַ
,lætitiâ in te dimiſiſſem & ,mihi indicaſti non & ,me es furatus Et

וַתִּגְנֹב אֹתִי וְלֹא־הִגַּדְתָּ לִי וַאֲשַׁלַּחֲךָ בְּשִׂמְחָה
oſculari me permiſiſti non Et .citharâ in & ,tympano in ,canticis in &

28 וּבְשִׁרִים בְּתֹף וּבְכִנּוֹר : וְלֹא נְטַשְׁתַּנִי לְנַשֵּׁק
fortitudinem ad Eſt .facere egiſti ſtultè nunc ?meas filias & meos filios

29 לְבָנַי וְלִבְנֹתָי עַתָּה הִסְכַּלְתָּ עָשׂוֹ : יֶשׁ־לְאֵל
præteritâ nocte veſtri patris Deus & ;malũ vobiſcũ faciendũ ad mea manus

יְדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע וֵאלֹהֵי אֲבִיכֶם אֶמֶשׁ
bono à Jahacob cum loquendo à ,tibi Cuſtodire .dicendo me ad dixit

אָמַר אֵלַי לֵאמֹר הִשָּׁמֶר לְךָ מְדַבֵּר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב
deſiderabas deſiderãdo Quia .iviſti cundo nunc Et .malum ad uſq;

31 עַד־רָע : וְעַתָּה הָלֹךְ הָלַכְתָּ כִּי־נִכְסֹף נִכְסַפְתָּה
reſpondit Et ?meos deos es furatus quid ut ,tui patris domum ad

לְבֵית אָבִיךָ לָמָּה גָנַבְתָּ אֶת־אֱלֹהָי : וַיַּעַן
raperes fortè Ne ;ſixi quia ,timui Quia :Laban ipſi dixit & ,Jahacob

יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן כִּי יָרֵאתִי כִּי אָמַרְתִּי פֶּן־תִּגְזֹל
non ,tuos deos inveneris quo Cum .mecum à tuas filias

32 אֶת־בְּנוֹתֶיךָ מֵעִמִּי : עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ לֹא
non Et .tibi cape &,mecum quid tibi agnoſce ,noſtris fratribus coram : vivat

יִחְיֶה נֶגֶד אַחֵינוּ הַכֶּר־לְךָ מָה עִמָּדִי וְקַח־לָךְ וְלֹא
Laban venit Et .eos eſſet furata Rachel quòd ,Jahacob ſciebat

33 יָדַע יַעֲקֹב כִּי רָחֵל גְּנָבַתַּם : וַיָּבֹא לָבָן
tabernaculum in & ,Leah tabernaculum in & ,Jahacob tabernaculum in

בְּאֹהֶל־יַעֲקֹב , וּבְאֹהֶל לֵאָה וּבְאֹהֶל
tabernaculo de eſt egreſſus Et .invenit non & ,ancillarum ambarum

שְׁתֵּי הָאֲמָהֹת וְלֹא מָצָא וַיֵּצֵא מֵאֹהֶל
.Rachel tabernaculum in venit & ,Leah

לֵאָה וַיָּבֹא בְּאֹהֶל רָחֵל :

Verſio VULG. LAT.

20 Noluítque Jacob confiteri ſocero ſuo, quòd fugeret. Cúmque abiiſſet tam ipſe quàm omnia quæ juris ſui erant, & amne tranſmiſſo pergeret contra monté Galaad; 21 Nuntiatum eſt Laban die tertio, quòd fugeret Jacob. Qui, aſſumptis fratribus ſuis, perſecutus eſt eum diebus ſeptẽ: & comprehendit eum in monte Galaad. 24 Vidítque in ſomnis dicentem ſibi Deum, Cave ne quidquam aſperè loquaris contra Jacob. Jámq; Jacob extenderat in monte tabernaculum: cúmque ille conſecutus fuiſſet eum cum fratribus ſuis, in eodem monte Galaad fixit tentorium. Et dixit ad Jacob, Quarè ita egiſti, ut clam me abigeres filias meas quaſi captivas gladio? 27 Cur ignorante me fugere voluiſti, nec indicare mihi, ut proſequerer te cum gaudio, et canticis, & tympanis, & citharis? Non es paſſus ut oſculárer filios meos & filias: ſtultè operatus es: & nunc quidem Valet manus mea reddere tibi malum. Sed Deꝰ patris veſtri herì dixit mihi, Cave ne loquaris contra Jacob quidquam durius. Eſto, ad tuos ire cupiebas, & deſiderio erat tibi domus patris tui: cur furatus es deos meos? 31 Reſpondit Jacob, Quòd inſcio te profectus ſum, timui ne violenter auferres filias tuas. Quòd autem furti me arguis: apud quemcunque inveneris deos tuos, necetur coram fratribus noſtris: ſcrutare, quidquid tuorum apud me inveneris, et aufer. Hæc dicens, ignorabat quòd Rachel furata eſſet idola. Ingreſſus itaque Laban tabernaculum Jacob et Liæ, & utriuſque famulæ, non invenit. Cúmque intrâſſet tentorium Rachelis,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

20 Ἔκρυψε δὲ Ἰακὼβ Λάβαν τὸν Σύρον, τῷ μὴ
21 ἀναγγεῖλαι αὐτῷ, ὅτι ἀποδιδράσκει. Καὶ
ἀπέδρα αὐτὸς, (ρ) καὶ τὰ αὐτῷ πάντα, καὶ διέβη τὸν Ποταμὸν, καὶ ὥρμησεν εἰς τὸ ὄρος
Γαλαάδ. Ἀνηγγέλη δὲ Λάβαν τῇ Συρῷ
22 (σ) τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτι ἀπέδρα Ἰα-
23 κώβ. Καὶ (τ) παραλαβὼν τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
τοῦ μετ' ἑαυτοῦ, ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτοῦ ὁδὸν ἡ-
μερῶν ἑπτὰ, καὶ κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει
24 Γαλαάδ. Ἦλθε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Λάβαν τὸν
Σύρον κατ' ὄναρ τῆς νύκτος, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Φύλαξαι σεαυτὸν, μή ποτε λαλήσῃς μετ' Ἰα-
25 κὼβ πονηρά. Καὶ κατέλαβε Λάβαν τὸν
Ἰακώβ. Ἰακὼβ δὲ ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν
τῷ ὄρει· Λάβαν δὲ ἔστησε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ
26 ἐν τῷ ὄρει Γαλαάδ. Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ
Ἰακὼβ, Τί ἐποίησας; ἵνα τί κρυφῇ ἀπέ-
δρας, καὶ ἐκλοποφόρησάς με, καὶ ἀπήγαγες
τὰς θυγατέρας μου, ὡς αἰχμαλώτιδας
27 μαχαίρᾳ; Καὶ εἰ ἀνήγγελάς μοι, ἐξαπέ-
στελλόν σε μετ' εὐφροσύνης, καὶ μετὰ (υ) μισκῶν, καὶ τυμπάνων, καὶ κιθάρας. Καὶ οὐκ ἠξι-
28 ώθην καταφιλῆσαι τὰ παιδία μου, καὶ τὰς
θυγατέρας μου. νῦν δὲ ἀφρόνως ἔπραξας.
29 Καὶ νῦν ἐξεστὶ ἡ χείρ μου κακοποιῆσαί σε.
ὁ δὲ Θεὸς τοῦ πατρός σου (ρ) χθὲς εἶπε πρός
με, λέγων, Φύλαξαι σεαυτὸν, μή ποτε λα-
30 λήσῃς μετ' Ἰακὼβ πονηρά. Νῦν ὃν πεπόθη-
σαι· ὅτι ἐπεθύμησας ἀπελθεῖν
εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου· ἵνα τί ἔκλεψάς
31 μου θεούς με; Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰακὼβ εἶπε
τῷ (ψ) Λάβαν, Ὅτι ἐφοβήθην· εἶπα γάρ, Μή
ποτε (ω) ἀφέλῃ τὰς θυγατέρας σου ἀπ' ἐμοῦ,
32 καὶ πάντα τὰ ἐμά. Καὶ (α) εἶπεν Ἰακὼβ,
Παρ' ᾧ ἂν ἕυρῃς τοὺς θεούς σου, οὐ ζήσεται ἐναν-
τίον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. ἐπίγνωθι τί ἔχει
(β) παρ' ἐμοὶ τῶν σῶν, καὶ λάβε· καὶ οὐκ ἐπέγνω
παρ' αὐτῷ ἔθεν. οὐκ ἤδει δὲ Ἰακὼβ, ὅτι Ῥαχὴλ
33 ἔκλεψεν αὐτούς. Εἰσῆλθεν δὲ Λάβαν, καὶ ἠρεύνησεν εἰς τὸν οἶκον Λείας, καὶ οὐκ
ἔυρεν· (γ) καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ οἴκου Λείας, καὶ
εἰσῆλθε καὶ ἠρεύνησεν εἰς τὸν οἶκον Ἰακὼβ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν
δύο παιδισκῶν, καὶ οὐκ ἔυρεν· εἰσῆλθε δὲ καὶ
εἰς τὸν οἶκον Ῥαχήλ.

Celavit autem Jacob Laban Syrum, non indicando ei, quia fugit. Et aufugit ipſe, & ipſum omnia, & tranſivit flumen, & properavit in montem Galaad. Nunciatum eſt autem Laban Syro die tertiâ, quia aufugit Jacob. Et aſſumens (e) fratres ſuos ſecum, perſecutus eſt poſt eum viam dierum ſeptem, & aſſecutus eſt eum in monte Galaad. Venit autem Deus ad Laban Syrum per ſomnium nocte; & dixit ei, Cuſtodi te, ne fortè loquaris cum Jacob mala. Et aſſecutus eſt Laban Jacob. Jacob autem fixerat tabernaculum ſuum in monte; Laban autem ſtatuit fratres ſuos in monte Galaad. Dixit autem Laban ad Jacob, Quid feciſti? ut quid occultè aufugiſti? & furatus es me, & abduxiſti filias meas, quaſi captivas gladio? Et ſi annunciâſſes mihi, dimiſiſſem utique te cum lætitia, & cum muſicis, & tympanis, & citharâ. Nec fuit habitus dignus oſculari parvulos meos, & filias meas: nunc autem imprudenter egiſti. Et nunc valet manus mea tibi malefacere. Deus autem patris tui heri dixit ad me, dicens, Cuſtodi teipſum, ne fortè loquaris cum Jacob mala. Nunc autem iviſti; deſiderio enim deſiderâſti abire in domum patris tui: ut quid furatus es deos meos? Reſpondens autem Jacob dixit ad Laban, Quia timui: dixi enim, Ne fortè auferas filias tuas à me, & omnia mea. Et dixit Jacob, Apud quemcumque invenieris deos tuos; non vivet coram fratribus noſtris: cognoſce quid eſt apud me tuorum, & cape: (f) & non cognovit apud eum quicquam. Neſciebat autem Jacob, quia Rachel uxor ſua furata erat eos. Ingreſſus autem Laban, ſcrutatus eſt in domo Liæ, & non invenit: & exiit de domo Liæ, & ſcrutatus eſt domum Jacob, & in domo ambarum ancillarum, & non invenit. Ingreſſus eſt autem & in domum Rachel.

MS.A. (ρ) καὶ πάντα τὰ αὐτῶ, (σ) τῇ βʹ τῇ ἡμέρᾳ, (τ) παραλαβὼν πάντας τοὺς (υ) μισκῶν, τυμπάνων, καὶ κιθάρας. Οὐκ (ρ) ἐχθὲς (χ) ἐπεθύμησας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἀπελθεῖν· καὶ ἵναλί (ψ) Λάβαν, Εἶπα γάρ, (ω) ἀφέλῃς (α) εἶπεν αὐτῷ Ἰακὼβ, Παρ' ᾧ ἐὰν (β) ᾖ σῶν παρ' ἐμοὶ, (γ) καὶ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ οἴκου Λείας ἠρεύνησεν εἰς τὸν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 *ܘܓܢܒ ܝܥܩܘܒ ܠܒ ܠܠܒܢ ܐܪܡܝܐ ܕܠܐ ܐܚܘܐ ܠܗ ܕܒܪܚ ܗܘ . ܘܟܠ ܕܝ ܠܗ
21 ܒܪܚ ܗܘ ܘܥܒܪ ܢܗܪܐ ܘܣܝܡ ܦܪܨܘܦܗ ܒܛܘܪܐ ܕܓܠܥܕ . ܘܐܬܚܒܪ ܠܠܒܢ
22 ܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܒܪܚ ܝܥܩܘܒ . ܘܐܬܐ ܐܠܗܐ ܠܠܒܢ ܐܪܡܝܐ ܒܚܠܡܐ
23 ܕܠܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܛܪ ܠܟ ܕܠܡܐ ܬܡܠܠ ܥܡ ܝܥܩܘܒ ܡܢ ܛܒ ܥܕ ܒܝܫ .
24 ܘܪܕܦ ܠܒܢ ܐܚܪ ܝܥܩܘܒ . ܘܝܥܩܘܒ ܢܨܒ ܛܘܪܐ ܒܛܘܪܐ ܕܓܠܥܕ . ܘܠܒܢ
25 ܥܡ ܐܚܘܗܝ ܢܨܒ ܒܛܘܪܐ ܕܓܠܥܕ . ܘܐܡܪ ܠܒܢ ܠܝܥܩܘܒ ܡܢܐ ܥܒܕܬ
ܕܓܢܒܬ ܠܒܝ ܘܐܝܟ ܕܒܝܬ ܒܢܝ ܐܢܬ ܐܝܟ ܫܒܝ ܒܣܝܦܐ . ܠܡܐ ܐܟܡܬ
26 ܠܡܗܪܝ ܕܐܙܠܬ ܘܠܐ ܐܫܬܡܥܬ ܠܝ ܘܐܫܕܬ ܠܟ ܒܚܕܘܬܐ ܘܒܬܘܒܐ
27 ܘܒܟܢܪܐ . ܘܠܐ ܫܒܩܬ ܠܝ ܠܡܢܫܩ ܒܢܝ ܘܒܢܬܝ . ܫܟܠܬ ܗܫܐ ܥܒܕܬ .
28 ܘܝܫ ܚܝܠ ܐܝܕܝ ܕܐܥܒܕ ܥܡܟܘܢ ܒܝܫ ܐܠܐ ܐܠܗ ܐܒܝܟܘܢ ܐܡܫ
29 ܐܡܪ ܠܝ ܡܛܘܠ ܕܬܡܪ ܠܝܥܩܘܒ ܡܢ ܛܒ ܥܕ ܒܝܫ . ܘܗܫܐ ܐܙܠܬ ܠܒܝܬ
ܐܒܘܟ ܠܡܐ ܓܢܒܬ ܐܠܗܝ . ܐܬܐ ܐܡܪ ܠܒܢ ܠܝܥܩܘܒ ܡܢ ܛܒ ܥܕ ܒܝܫ .
30 ܘܗܫܐ ܐܙܠ ܐܙܠܬ ܡܛܠ ܕܓܢܝܬ ܠܒܝܬ ܐܒܘܟ ܠܡܐ ܓܢܒܬ ܐܠܗܝ .
31 ܘܥܢܐ ܝܥܩܘܒ ܘܐܡܪ ܠܠܒܢ ܡܛܠ ܕܕܚܠܬ ܕܡܐ ܕܬܫܒܩ ܠܝ ܒܢܬܟ ܡܢ ܥܡ .
32 ܐܝܟ ܕܬܫܟܚ ܐܠܗܝ ܠܐ ܢܚܐ ܩܕܡ ܐܚܝܢ ܐܦܪ ܠܟ ܡܕܡ ܕܥܡܝ ܘܣܒ ܠܟ .
ܘܠܐ ܝܕܥ ܝܥܩܘܒ ܕܪܚܝܠ ܓܢܒܬܗܝ . ܘܥܠ ܟܠ ܕܡܨܐ ܐܙܠ ܒܟܠ ܒܝܬ ܠܒܢ
33 ܘܠܐ ܫܟܚ . ܘܢܦܩ ܡܢ ܒܝܬ ܠܐܐ ܘܠܐ ܫܟܚ . ܘܥܠ ܒܝܬ ܪܚܝܠ ܐܬܐ
ܘܠܐ ܫܟܚ . ܘܢܦܩ ܡܢ ܒܝܬ ܪܚܝܠ ܘܥܠ ܒܝܬ ܟܠ ܫܪܝ ܐܬܪܬܐ ܘܠܐ ܫܟܚ .*

Furatúſque eſt Jacob cor Laban Aramæi, eò quòd non indicâſſet ei diſceſſum ſuum. Fugit itáque ipſe & omnia quæ illius erant & ſurgens, trajecit fluvium, direxitq; faciem ſuam verſùs monté Gelaad. Delatúmq; fuit ad Laban die tertio, quòd aufugiſſet Jacob. Qui aſſumptis ſecum fratribus ſuis, inſecutus eſt eum itinere ſeptem dierum, & aſſecutus eſt eum in monte Gelaad. Venit autem Deus ad Laban in ſomnio noctis, & dixit ei; Cave tibi, ne quid boni vel mali loquaris cum Jacob. Aſſecutus eſt ergò Laban Jacobum, jámque Jacob fixerat tabernaculum ſuum in monte, & Laban caſtrametari fecerat fratres ſuos in monte Gelaad. Dixitq; Laban ad Jacob, Quid feciſti, quòd furatus es cor meum, & abduxiſti filias meas veluti captivas gladio? Quare te celâſti, ut fugam capeſſeres? teque ſubduxiſti à me, nec indicâſti mihi? Equidem dimiſiſſem te cum gaudio, & cantu, & citharis, ac ſyſtris. Nec permiſiſti mihi ut oſculárer filios meos, & filias meas. Stultè quidem te geſſiſti in eo quod egiſti. Valerent manus meæ inferre vobis malum: ſed Deus patris veſtri veſperè dixit mihi, Cave tibi, ne loquaris cum Jacob bonum vel malum. Eſto, abire omninò volebas, eò quòd ſummo tenebaris deſiderio domꝰ patris tui: cur furatus es Deos meos? Reſpondit Jacob, & dixit ad Laban, Eò quòd timuerim, dixerimq; Ne fortè raperes filias tuas à me. Is apud quẽ reperientur dii tui, non vivat: coràm fratribꝰ noſtris recognoſce quod tuum eſt, quid apud me ſit, & cape tibi: Ignorabat autem Jacob, quod Rahel eos eſſet furata. Ingreſſꝰ itaq; Labã in tabernaculũ Jacob, & in tabernaculũ Leæ, & in tabernaculũ utriuſq; ancillæ, non invenit: egreſſúſq; è tabernaculo Leæ, ingreſſꝰ eſt ad tabernaculũ Rahelis:

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

20 וכסי יעקב מן לבן ארמאה על דלא
חוי ליה ארי אזל הוא: 21 ואזל הוא
וכל די ליה וקם ועבר ית פרת ושוי
ית אפודוהי לטורא דגלעד: 22 ואתחוי
ללבן ביומא תליתאה ארי אזל
23 יעקב: ודבר ית אחוהי עמיה ורדף
בתרוהי מהלך שבעא יומין ואדביק
24 יתיה בטורא דגלעד: ואתא ממר
מן קדם יי לית לבן ארמאה
בחלמא דליליא ואמר ליה אסתמר
25 לך דלמא תמלל עם יעקב מטב
עד בישׁ: ואדביק לבן ית יעקב
ויעקב פרס ית משכניה בטורא
ולבן אשרי ית אחוהי בטורא
26 דגלעד: ואמר לבן ליעקב מה
עבדת וכסיתא מני ודברתא ית
27 בנתי כשבית חרבא: למה אטמרתא
למיזל וכסיתא מני ולא חויתא לי
ושלחתוך פון בחדוא ובחושבחן
28 בתופין ובחנגין: ולא שבקתני
לנשקא לבני ולבנתי כען אסכלתא
29 למעבד: אית חילא בידי למעבד
עמכון בישׁ ואלהא דאבוכון
ברמשׁא אמר לי למימר אסתמר
30 לך מלמלא עם יעקב מטב עד
בישׁ: וכען מיזל אזלת ארי חמרא
31 חמדתא לבית אבוך למא נסבתא
ית דחלתי: ואתיב יעקב ואמר
ללבן ארי דחילית ארי אמרית
32 דלמא תינוס ית בנתך מני: אתר
די תשכח ית דחלתך לא יתקים
קדם אחנא אשתמודע לך מה דעמי
33 וסב לך ולא ידע יעקב ארי רחל

Targum Onkelos.

Et celavit Jacob à Laban Syro: & non indicavit ei, quòd ipse proficisceretur. Et abiit ipse, & omnia sua; & surrexit, & transivit Euphratem: & posuit faciem suam contra montem Galaad. Et nunciatū est Laban in die tertio, quòd abiisset Jacob. Et tulit fratres suos secum; & persecutus est post eum, itinere septem dierum: & comprehendit eum in monte Galaad. Et venit verbum à facie Dei ad Laban Syrum, in somnio noctis: & dixit ei; Cave tibi ne loquaris cum Jacob à bono usq; ad malum. Et comprehendit Laban Jacob: & Jacob tetenderat tabernaculum suum in monte; & Laban collocavit fratres suos in monte Galaad. Et dixit Laban ad Jacob; Quid fecisti, & celasti à me? & duxisti filias meas, quasi captivas gladio? Quare occulte abiisti, & celasti à me? & non indicasti mihi, ut dimitterem te cum gaudio & canticis, cum tympanis & citharis? Et non permisisti me, ut osculer filios meos, & filias meas? nunc stultè egisti. Est potestas in manu meâ, ut facerem vobiscum malum: sed Deus patris vestri hesternâ nocte ait mihi dicens; Cave tibi ne loquaris cum Jacob, à bono usq; ad malū. Et nūc abiēs abiisti; quoniā cupiens cupiebas domum patris tui: cur tulisti deos meos? Et respondit Jacob, & dixit ad Laban: Quoniam timui, dicens, Ne violēter auferres filias tuas à me. Locus in quo inveneris deum tuum, non permaneat: coram fratrib⁹ nostris cognosce quid tuum sit apud me, & tolle tibi: & nesciebat Jacob, quòd Rachel accepisset eos. Et ingressus est Laban in tabernaculum Jacob, & in tabernaculum Liæ; & in tabernaculum duarum concubinarum, et non invenit: & egressus est de tabernaculo Liæ, & ingressus est in tabernaculum Rachelis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 * ויגנב יעקב את לב לבן הארמי על בלתי הגיד לו כי ברח הוא:
21 וינס הוא וכל אשר לו ויקם ויעבר את הנהר וישם את פניו הר
22 הגלעד: * ויגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב: * ויקח את אחיו
23 עמו וידלק אחריו דרך שבעת ימים וידבק אתו בהר הגלעד:
24 ** ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר לו השמר לך פן
25 תדבר עם יעקב מטוב עד רע: * ויגע לבן את יעקב והוא תקע את
26 אהלו בהר והגלעד: * ויאמר לבן אל יעקב מה עשית ותגנב את לבבי
27 ותנהג את בנותי כשבות חרב: למה נחבאת לברח ותגנב אתי ולא
הגדת לי ואשלחך בשמחה ובשירים בתף וכנור: ולא נשקתני
28 לבני ולבנותי עתה הסכלת עשות: יש לאל ידי לעשות עמכם רע
29 ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך פן תדבר עם יעקב
30 מטוב עד רע: ועתה הלוך הלכת כי נכסף נכספת לבית אביך למה
31 גנבת את אלהי: * ויען יעקב ויאמר ללבן כי יראתי כי אמרתי פן
32 תגזל את בנותיך מעמי: * עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה נגד
אחינו הכר לך מה עמדי ולך קח לך ויעקב לא ידע כי רחל
33 גנבתם: * ויבא לבן באהל יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי השפחות

VERSIO SAMARITANA.

20 * ויגנב יעקב את לב לבן הארמי על בלתי הגיד לו כי ברח הוא:
21 וינס הוא וכל אשר לו ויקם ויעבר את הנהר וישם את פניו הר
22 הגלעד: * ויגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב: * ויקח את אחיו
23 עמו וידלק אחריו דרך שבעת ימים וידבק אתו בהר הגלעד:
24 ** ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר לו השמר לך פן
25 תדבר עם יעקב מטוב עד רע: * ויגע לבן את יעקב והוא תקע את
26 אהלו בהר והגלעד: * ויאמר לבן אל יעקב מה עשית ותגנב את לבבי
27 ותנהג את בנותי כשבות חרב: למה נחבאת לברח ותגנב אתי ולא
הגדת לי ואשלחך בשמחה ובשירים בתף וכנור: ולא נשקתני
28 לבני ולבנותי עתה הסכלת עשות: יש לאל ידי לעשות עמכם רע
29 ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך פן תדבר עם יעקב
30 מטוב עד רע: ועתה הלוך הלכת כי נכסף נכספת לבית אביך למה
31 גנבת את אלהי: * ויען יעקב ויאמר ללבן כי יראתי כי אמרתי פן
32 תגזל את בנותיך מעמי: * עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה נגד
אחינו הכר לך מה עמדי ולך קח לך ויעקב לא ידע כי רחל
33 גנבתם: * ויבא לבן באהל יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי השפחות

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Furatus est etiam Jacob cor Laban Syri, eò usq; ut non indicaret ei quòd fugeret. Et fugit ipse, & omnia quæ ipsius erāt; surgens, transivit fluvium, et posuit faciem suam versus montem Galaad. Et nuntiatum est Laban die tertio quòd fugerat Jacob. Accepitque fratres suos secum, & secutus est post eum iter septem dierum, atq; assecutus est eum in monte Galaad. Venit autem Deus ad Laban Syrum in somnio noctis, & ait illi, Cave tibi ne loquaris cum Iacobo à bono usq; ad malum. Assecutūsq; est Laban Iacobum; Iacob autē fixerat tabernaculū suū in monte, Laban verò collocaverat fratres suos in monte Galaad. Et dixit Laban Iacobo, Quid fecisti? furatus es cor meum, & abduxisti filias meas velut captivas gladio. Quare (e) abscondisti te ut fugeres, & furatus es teipsum, neque indicâsti mihi? dimisissem enim te cum letitia, cum (f) canticis, cum tympanis, & cum cithara. Neque (g) permisisti mihi osculari filios meos & filias meas, nunc stultè egisti. Est fortis manus mea ut malefaciat tibi: Sed Deus patris tui heri locutus est mihi, dicens; Cave tibi ne dicas Iacobo à bono usque ad malum. Et nunc abeundo abiisti, quia desiderando desiderâsti domum patris tui: quare furatus es Deos meos? Respondit autem Iacob, & dixit Laban, Quia timui: dicebam enim, Ne fortè rapiat mihi filias suas. Cum quo invenies deos tuos, non vivat in conspectu fratrum suorum; recognosce quod est mecum, & accipe tibi: non enim sciebat Iacob quòd Rachel furata esset eos. Ingressúsque est Laban, et (h) prostravit in tabernaculo Iacobi, et in tabernaculo Leæ, et in tabernaculis duarū ancillarum, et non invenit: Egressus autem de tabernaculo Leæ, venit in tabernaculum Rachel.

VER. SAM. (e) seduxisti (f) principibus, (g) expectâsti me ut osculer (h) diligenter scrutatus est

Versio ARABICA cum Interrpetatione LATINA.

20 * وكتم يعقوب لابان الارمي اذ لم يخبر بانه منصرف * فانصرف هو وجميع ماله * وبادر فعبر
21 الفرات وجعل قصده جبل جرس * فاخبر لابان في اليوم الثالث ان يعقوب قد انصرف * فاخذ
22 اصحابه معه وكلبه مسير سبعة ايام ولحقه في جبل جرس * فجاء ملاك الله الى لابان الارمي في حلم
24 الليل * وقال له احذر من ان تكلم يعقوب من خير الى سر * ثم كف لابان يعقوب وكان يعقوب
25 قد ضرب خيمته في الجبل * فانزل لابان اخوته في جبل جرس * فقال لابان ماذا صنعت اذ كمني
26 وسقت بني كالمسبيين بالسيف * ولم اخفيت فانصرفت وكمنت ولم تخبرني به فكنت اسيقك
27 بفرح وغناء ودوف وطنابير * ولم تدعني اقبل بني وبناتي * الان قد جهلت فما صنعت *
28 * وموجود في يدي الطافه ان اصنع بكم سرا * لولا ان اله ابيكم البارحة قال لي احذر ان تكلم
29 يعقوب من خير الى سر * والان مصيا مصيت اذ اسفت الى بيت ابيك * فلم سرقت معبودي *
30 * فاجاب يعقوب بان قال للابان لاني خفت وقلت ليلا تغصبني بنيتك * ومن وجدت معبودك
31 معه لا يحيى حذا اخواننا * انبت اي بسي هو لك معي وخذه * ولم يعلم يعقوب ان راحيل
32 احفته * فدخل لابان خباء يعقوب وخباء ليا وخباء الامتين ولم يجد سيا * ثم خرج من خباء
33 ليا فدخل الى خباء راحيل *

Et celavit Jacob Laban Syro, cùm non indicâsset ei se abiturum. Abiit ergò ipse & omnia bona sua, & manè consurgens, transiit Euphratem, proposuitque in animo sibi montem Geves. Nuntiatum autem fuit Laban die tertiâ quòd Iacob jam discesserat. Duxitque amicos suos secum, & persecutus est eum spatio septem dierum: & assecutus est eum in monte Geves. Venitque Angelus Dei ad Laban Syrum in somnio noctis, & ait illi; Cave ne loquaris ad Iacob bonum vel malum. Tum assecutus est Laban Iacobum, & Iacob fixerat tentorium suum in monte. Et manere fecit Laban fratres suos in monte Geves. Aitque Laban, Quid fecisti cùm celaveris mihi, & duxeris ambas filias meas quasi captivas gladio? Et quare latuisti, & abiisti, & celâsti me hoc, & non significâsti illud mihi? ego enim comitatus fuissem te cùm gaudio, et cantu, & tympanis, & citharis. At nè permisisti quidē mihi osculari filios meos, & filias meas: certè stultè feciſti quod feciſti. Et est in manu mea facultas inferendi vobis malum, nisi Deus patrum vestrorū heri duxisset mihi; Cave nè loquaris cum Iacob bonum, vel malum. Et nunc proficiscens profectus es, cùm exoptâsses domum patris tui: quare autem furatus es adorandum meum? Respondit Iacob dicens ad Laban, Quia ego timui, et dixit; Nè difficultatem opponeres mihi ob filias tuas. Et is, cum quo invenies adorandū tuum, non vivat coram amicis nostris: Dignosce quid sit tibi mecum, & tolle illud: et ignorabat Iacob quòd Rabil abscondisset illud. Ingressus est ergò Laban tabernaculum Iacob, & tabernaculum Liæ, et tabernaculum duarum ancillarum, & nihil invenit. Deinde egressus est de tabernaculo Liæ, & ingressus est in tabernaculum Rabil.

ספר בראשית : לא

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

cameli clitellis in ea posuerat & Theraphim acceperat Rachel Et

34 וְרָחֵל לָקְחָה אֶת־הַתְּרָפִים וַתְּשִׂמֵם בְּכַר הַגָּמָל
non & tabernaculum totum Laban contrectavit & ea super sedit &

וַתֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם וַיְמַשֵּׁשׁ לָבָן אֶת־כָּל־הָאֹהֶל וְלֹא
quia mei domini oculis in ira sit Ne suum patrem ad dixit Et invenit

35 מָצָא : וַתֹּאמֶר אֶל־אָבִיהָ אַל־יִחַר בְּעֵינֵי אֲדֹנִי כִּי
mihi mulierum vias Quia tuâ facie à surgendum ad potero non

לֹוא אוּכַל לָקוּם מִפָּנֶיךָ כִּי־דֶרֶךְ נָשִׁים לִי
Jacob ipsi fuit ira Et Theraphim invenit non & est scrutat' Et

וַיְחַפֵּשׂ וְלֹא מָצָא אֶת־הַתְּרָפִים : וַיִּחַר לְיַעֲקֹב
Quæ :Laban ipsi dixit & Jacob resp̃dit Et. Labã in est jurgat' &

36 וַיָּרֶב בְּלָבָן וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן מַה־
cõtrectasti Quia ?me post exarsisti quia :meũ peccatũ quod, mea prævaricatio

פִּשְׁעִי מַה־חַטָּאתִי כִּי דָלַקְתָּ אַחֲרָי : כִּי־מִשַּׁשְׁתָּ
hic Pone ?tuæ domus vasis omnibus ex inveniſti quid ,mea vasa omnia

37 אֶת־כָּל־כֵּלַי מַה־מָּצָאתָ מִכֹּל כְּלֵי בֵיתֶךָ שִׂים כֹּה
viginti Jam .nos duos inter arguant &, tuis fratrib' &, meis fratrib' corã

וָהֵנָּה אַחַי וְאָחִיךָ וְיוֹכִיחוּ בֵּין שְׁנֵינוּ : זֶה עֶשְׂרִים
arietes Et. sunt abortitæ non tuæ capræ &, tuæ oves, tecum ego annos

38 שָׁנָה אָנֹכִי עִמָּךְ רְחֵלֶיךָ וְעִזֶּיךָ לֹא שִׁכֵּלוּ וְאֵילֵי
Ego .te ad attuli non Raptum .comedi non tuarum pecudũ

צֹאנְךָ לֹא אָכָלְתִּי : טְרֵפָה לֹא הֵבֵאתִי אֵלֶיךָ אָנֹכִי
diei ablatum furto ,illud requirebas meâ manu de .illud luebam

39 אֲחַטֶּנָּה מִיָּדִי תְּבַקְּשֶׁנָּה גְּנֻבְתִּי יוֹם
glacies & ,æstus me consumebat, die in Fui .noctis ablatum furto &

וְגְנֻבְתִּי לָיְלָה : הָיִיתִי בַיּוֹם אֲכָלַנִי חֹרֶב וְקֶרַח
viginti mihi Jam .meis oculis ab meus somnus recedebat Et .nocte ia

41 בַּלָּיְלָה וַתִּדַּד שְׁנָתִי מֵעֵינָי : זֶה־לִּי עֶשְׂרִים
duabus in annos quatuordecim tibi servivi ,tuâ domo in anni

שָׁנָה בְּבֵיתֶךָ עֲבַדְתִּיךָ אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה בִּשְׁתֵּי
meam mercedem mutasti &, tuis pecudibus in annos sex &, tuis filiabus

בְנֹתֶיךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּצֹאנֶךָ וַתַּחֲלֵף אֶת־מַשְׂכֻּרְתִּי
pavor & ,Abraham Deus ,mei patris DEUS Nisi .paribus decem

42 עֲשֶׂרֶת מֹנִים : לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וּפַחַד
,meam Afflictionẽ .me dimisisses vacuum nunc quia ,mihi fuisset Ischac

יִצְחָק הָיָה לִי כִּי עַתָּה רֵיקָם שִׁלַּחְתָּנִי אֶת־עָנְיִי
,præterita nocte argunt & ,D EUS vidit mearum manuum laborem &

וְאֶת יְגִיעַ כַּפַּי רָאָה אֱלֹהִים וַיּוֹכַח אָמֶשׁ :
,filii & :meæ filiæ ,Filiæ :Iabacob ad dixit & ,Labã respõdit Et

43 וַיַּעַן לָבָן וַיֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הַבָּנוֹת בְּנוֹתַי וְהַבָּנִים
.illud mihi ,videns tu quod omne &, meæ pecudes, pecudes &: mei filii

בָּנַי וְהַצֹּאן צֹאנִי וְכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לִי הוּא
quos earum filiis vel ,hodie istis faciam quid meis filiabus Et

וְלִבְנֹתַי מָה־אֶעֱשֶׂה לָאֵלֶּה הַיּוֹם אוֹ לִבְנֵיהֶן אֲשֶׁר
erit & ;tu & ,ego fœdus percutiamus ,veni nunc Et ?peperérunt

44 יָלָדוּ : וְעַתָּה לְכָה נִכְרְתָה בְרִית אֲנִי וְאַתָּה וְהִיָה
eum erexit &, lapidem Iahacob tulit Et. te inter &, me inter testimonium in

לְעֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ : וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבֶן וַיְרִימֵהָ
.lapides Colligite :suis fratribus Iahacob dixit Et .statuam

46 מַצֵּבָה : וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֶחָיו לִקְטוּ אֲבָנִים
.cumulum super ibi comederunt & ,cumulum fecerãt &, lapides tulerunt Et

וַיִּקְחוּ אֲבָנִים וַיַּעֲשׂוּ־גָל וַיֹּאכְלוּ שָׁם עַל־הַגָּל :

Illa festinans abscondit idola subter stramenta cameli, & sedit désuper: scrutantíq; omne tentorium, & nihil inveniénti, Ait; Ne irascatur dominꝰ meus, quòd coram te assurgere nequeo: quia juxta consuetudinẽ fœminarũ nunc accidit mihi. Sic delusa solicitudo quærentis est. Tuménsq; Jacob, cum jurgio ait; Quam ob culpam meã, & ob quod peccatum meum sic exarsísti post me, Et scrutatus es omnem supellectilem meam? Quid invenísti de cuncta substantia domus tuæ? pone hîc coram fratribus meis & fratribus tuis: & judicent inter me & te. Idcirco viginti annis fui tecum; oves tuæ & capræ ſteriles non fuerunt, arietes gregis tui non comedi: Nec captum à bestia ostendi tibi, ego damnum omne reddebam: quidquid furto peribat, à me exigebas. Die noctúq; æstu urebar & gelu, fugiebátq; somnus ab oculis meis. Sícq; p viginti annos in domo tua servivi tibi, quatuordecim pro filiabus, & sex pro gregibus tuis: immutâsti quoque mercedem meam decem vicibus. Nisi Deus patris mei Abraham, & timor Isaac, affuísset mihi, forsitan modò nudũ me dimisísses: afflictionem meam & laborem manuum mearum respexit Deus, & arguit te herí. Respondit ei Laban, Filiæ meæ, & filii, & greges tui, & omnia quæ cernis, mea sunt: quid possum facere filiis & nepotibus meis? Veni ergò, & ineamus fœdus: ut sit in testimonium inter me & te. Tulit itaque Jacob lapidem, & erexit illum in titulum. Dixitque fratribus suis, Afferte lapides. Qui congregantes fecerunt tumulum, comederúntque super eum.

34 Ραχὴλ ἢ ἔλαβε τὰ εἴδωλα, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὰ εἰς τὰ σάγματα τῆ καμήλῳ, καὶ ἐπεκάθισεν αὐτοῖς. Καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτῆς,
35 Μὴ βαρέως φέρε κύριε· ὃ δύναμαι ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ καθ' ἑαυτὸν ἢδη (δ) γυναικῶν μοι ἐστίν. (ε) Ἠρεύνησε Λάβαν ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ, καὶ οὐχ εὗρε τὰ εἴδωλα.
36 Ὠργίσθη ἢ Ἰακὼβ, καὶ ἐμαχέσατο τῷ Λάβαν. ἀποκριθεὶς ἢ Ἰακὼβ, εἶπε τῷ Λάβαν, Τί τὸ ἀδίκημά μου; καὶ τί τὸ ἁμάρτημά μου,
37 ὅτι κατεδίωξας ὀπίσω μου, Καὶ ὅτι ἠρεύνησας πάντα τὰ σκεύη ἢ οἴκε μου; τί εὗρες ἀπὸ πάντων τῶν σκευῶν ἢ οἴκε Κυ; θὲς (ζ) ὧδε ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν ἀδελφῶν μου, καὶ ἐλεγξάτωσαν ἀνὰ μέσον
38 τῶν δύο ἡμῶν. Ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ· τὰ πρόβατά σου, καὶ αἱ αἶγές σου οὐκ ἠτεκνώθησαν, κριὸς τῶν προβάτων σου
39 οὐ κατέφαγον. Θηριάλωτον (η) οὐκ ἀνήνεγκά σοι· ἐγὼ ἀπετίννυον (θ) παρ' ἐμαυτῆς κλέμμα τε ἡμέρας, καὶ κλέμματα (ι) νυκτός.
40 Ἐγενόμην ἢ ἡμέρας (κ) συγκαιόμενός μοι τῷ καύματι, καὶ τῷ παγετῷ ἢ νυκτός· καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος μου ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Ταῦ-
41 τά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγώ εἰμι ἐν τῇ οἰκίᾳ σου. ἐδούλευσά σοι (λ) δεκατέσσαρα ἔτη ἀνὶ τῶν δύο θυγατέρων σου, καὶ ἓξ ἔτη ἐν τοῖς
42 προβάτοις σου. καὶ παρήλλαξα τὸν μισθόν μου δέκα ἀμνάσιν. Εἰ μὴ ὁ θεὸς ἢ πατὴρ μου ἦν μοι, νῦν ἂν κενόν με ἐξαπέστειλας. ἢ ταπείνωσίν μου, καὶ
43 τὸν κόπον τῶν χειρῶν μου εἶδεν ὁ θεὸς, καὶ ἤλεγξέ σε χθές. Ἀποκριθεὶς ἢ Λάβαν, εἶπε τῷ Ἰακὼβ, (μ) Αἱ θυγατέρες, θυγατέρες μου, καὶ οἱ υἱοί, υἱοί μου, καὶ τὰ κλήνη, κλήνη μου· καὶ πάντα ὅσα
44 σὺ ὁρᾷς, ἐμά ἐστι, καὶ ἢ θυγατέρων μου. τί ποιήσω ταύταις σήμερον ἢ τοῖς τέκνοις αὐτῶν,
45 οἷς ἔτεκον; Νῦν ἔν δεῦρο, (ν) διαθώμαι διαθήκλω ἐγὼ τε καὶ σύ· καὶ ἔσαι εἰς μαρτύριον
46 ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. εἶπε ἢ (ξ) αὐτῷ, Ἰδὲ ὑθεὶς μεθ' ἡμῶν ὄφις· ἴδε ὁ θεὸς μάρτυς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. Λαβὼν ἢ Ἰακὼβ λίθον, ἔστησεν αὐτὴ στήλω. Εἶπε ἢ Ἰακὼβ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, Συλλέξατε λίθους· καὶ
Συνέλεξαν λίθες, καὶ ἐποίησαν βυνόν· (ο) καὶ ἔφαγον ἐκεῖ ὅπι τὸ βυνὸ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν, Ὁ βυνὸς οὗτος μάρτυρεῖ ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ σήμερον.

MS.A. (δ) γυναικίων μου (ε) Ἠρεύνησεν ἢ Λάβαν (ζ) ὧδε ἐναντίον τῶν (η) ἐκ ἂν ἐνήνοχά (θ) ἀπ' ἐμαυτῆ (ι) τ νυκτός. (κ) συγκαιόμενός τῷ κάσωνι, καὶ παγετῷ (λ) δέκα καὶ τέσσαρα(μ) αἱ θυγατέρες Κυ, θυγατέρες μου καὶ οἱ υἱοί Κυ, υἱοί μου, καὶ τὰ κλήνη σου, κλήνη μου· (ν) διαθώμεθα διαθήκην ἐγὼ καὶ σύ. (ξ) αὐτῷ Ἰακὼβ, Ἰδὲ (ο) καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἐκεῖ

Rahel verò sumpserat idola, & posuerat ea in clitellis cameli, insedítq; eis, attrectavítque Laban totum tabernaculum, & nihil invenit. Ait autem Rahel patri suo, Ne durum sit in oculis dñi mei quòd non possim assurgere coram te, nam consuetudine laboro fœminarũ. Perscrutans igitur non invenit simulacra. Quod ægrè ferens Jacob, litigavit cum Laban; nam respondens Jacob, ait ad Laban; Quænam est stultitia mea? & quænam culpa mea, ut insecutus me sis? En contrectâsti cunctas supellectiles meas, quid invenisti ex universa supellectili domûs tuæ? pone hîc ante fratres meos & fratres tuos, & arguât inter nos duos. En viginti annis fui tecum, oves tuæ & capræ tuæ non fuerunt ſteriles, & arietes pecoris tui non comedi, Et prædâ captum non attuli tibi, ego custodiebam illud: si quidem è manibus meis illud exigebas, tam quod furto peribat in die, quàm q furto surripiebatur in nocte. Contigit mihi, ut interdiu voraret me calor, & glacies noctu, recessit somnꝰ me ab oculis meis. En viginti annis fui domi tuæ: servivi tibi quatuordecim annos pro duabus filiabus tuis, & sex annos pro ovibꝰ tuis: immutâsti mercedem meam decem vicibus. Et nisi Deus patris mei, Deus Abraham, & timor Isahac affuisset mihi, nunc vacuum me dimisisses: ærumnam & laborem manuum mearum respexit Deus, & redarguit te vesperé. Respondit Laban & dixit Jacobo, Filiæ istæ filiæ meæ sunt, & filii isti filii mei, & oves istæ oves meæ, & quicquid vides, meum est: filiabus autem meis isthis quid facerẽ hodie, aut filiis earum quos peperunt? Nunc ergò veni, ineamus fœdus ego & tu, sitq; testis inter me & te. Acceptum itáq; Jacob lapidem, erexit in statuam. Dixitq; Jacob fratribus suis, Legite lapides, qui capientes lapides, confecerunt acervum, & comederunt ibi super acervum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 *ومسلا نهجة وحصا. ومهصة إنة حصحبها بحمل. ومبحة حكسصن. وعصف
35 حصح حكه هعصنا ولا نعصب.* وهزحنا وسلا للحصه. لا نهجلف حصنس هكب هصلا
نلا هعصسا إنا حصصص هج مصهب. هصلا نهزسا حب إنعا. وصبا ولا نعصب وحصا.
36 *وهزاجلف حصصص وصبا حصر حكب. محبا حصصص وهزحنا حكب. هكنا وص هصحصه.
37 وصنه هعزسه هزنجه حكزن. * وا هعصه حصصن هكزس. هكنا نعصب هج
38 حصصن هكزس حكب. هجب وهزا مصر نسه وسهب. ونعصص حصه لاتس.* وا نحصبم
39 نعتم حصب إنا. نصولو محتب لا نحتب. وهجبا نحتب إنا وحصا. * وهزاجنا لا نهجه
حكب. نها مصنه هزصه وا نهب إنهم نهب إنا حكه. وهجب نحب حاصصا.
40 وهجب حتسا. * وا نحصبم حب نعتم حصنا. حكسب هعصا نحكب هعصا. ونا نعصه
41 وهجب حتسا. * وا نحصبم حب نعتم حصنا. حكسب. وهزحنا نعتم حصتاس
42 حتسا. معتم نعتم حصتب. بحكصه نحكب هعصا. * ولكلا لكسا وهزا وصه حب
لكسا وصه وهزحنا وصه هعصه صصا حب. وصا هزسصه صصا حب. وصبا هزصه حب
43 حصحب. ولاما وهزا نهب سزا لكسا. وا نحصبم حزصا. * وهزا نحكب وهزحنا حصصص
حتسا حتسا. وحتسا حتسا. محتسا حتسا. ولا سزا وهزا نحب وص. محتسا نحكب
44 وحسا وهزا نحصبم حكب نحتسم نحكب. * وصصا نلا نعصبم صصا وهزا نها وصه
45 نتسا هسا حتسا مكب.* نعصب نحصص حاصا وهزحنا صصا نحصا.*وهزحنا نحصص
46 لاسصس. حكسه حاصا. نعصب حاصا صحبه وهزحنا نحكب نلا نعصب.

Rahel verò sumpserat idola, & posuerat ea in clitellis cameli, insedítq; eis, attrectavítque Laban totum tabernaculum, & nihil invenit. Ait autem Rahel patri suo, Ne durum sit in oculis dñi mei quòd non possim assurgere coram te, nam consuetudine laboro fœminarũ. Perscrutans igitur non invenit simulacra. Quod ægrè ferens Jacob, litigavit cum Laban; nam respondens Jacob, ait ad Laban; Quænam est stultitia mea? & quænam culpa mea, ut insecutus me sis? En contrectâsti cunctas supellectiles meas, quid invenisti ex universa supellectili domûs tuæ? pone hîc ante fratres meos & fratres tuos, & arguât inter nos duos. En viginti annis fui tecum, oves tuæ & capræ tuæ non fuerunt ſteriles, & arietes pecoris tui non comedi, Et prædâ captum non attuli tibi, ego custodiebam illud: si quidem è manibus meis illud exigebas, tam quod furto peribat in die, quàm q furto surripiebatur in nocte. Contigit mihi, ut interdiu voraret me calor, & glacies noctu, recessit somnꝰ me ab oculis meis. En viginti annis fui domi tuæ: servivi tibi quatuordecim annos pro duabus filiabus tuis, & sex annos pro ovibꝰ tuis: immutâsti mercedem meam decem vicibus. Et nisi Deus patris mei, Deus Abraham, & timor Isahac affuisset mihi, nunc vacuum me dimisisses: ærumnam & laborem manuum mearum respexit Deus, & redarguit te vesperé. Respondit Laban & dixit Jacobo, Filiæ istæ filiæ meæ sunt, & filii isti filii mei, & oves istæ oves meæ, & quicquid vides, meum est: filiabus autem meis isthis quid facerẽ hodie, aut filiis earum quos peperunt? Nunc ergò veni, ineamus fœdus ego & tu, sitq; testis inter me & te. Acceptum itáq; Jacob lapidem, erexit in statuam. Dixitq; Jacob fratribus suis, Legite lapides, qui capientes lapides, confecerunt acervum, & comederunt ibi super acervum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

34 ורחל נסבת ית צלמניא ושוית תנין
בעבירטא דנמלא ויתיבת עלויהון
ומששש לבן ית כל משפנא ולא
35 אשכח: ואמרת לאבוהא לא יתקוף
בעיני רבוני ארי לא איכול למקם
מן קדמך ארי אורח נשין לי ובלש
36 ולא אשכח ית צלמניא: ותקיף
ליעקב ונצא עם לבן ואתיב יעקב
ואמר ללבן מה חובי מה סורחני
37 ארי רדפתא בתרי: ארי משששתא
ית כל מני מה אשכחתא מכל מני
ביתך שו קדם אחי ואחך
38 ויוכחון בין תרוונא: דנן עסרין שנין
אנא עמך רחלך ועיזך לא אתכילו
39 ודכרי ענך לא אכלית: דתבירא
לא אייתיתי לך דהות שניא מסניא
מני אתבעי לה נטרית ביממא
40 ונטרית בליליא: הויתי ביממא
אכלני שרבא ונלידא נחית עלי
41 בלילי ונדת שנתי מעיני: דנן לי
עסרין שנין בביתך פלחיתך ארבע
עסרי שנין בתרתין בנתך ושית שנין
42 בענך ואשניתא ית אגרי עשר
זמנין: אלולפון אלהא דאבא אלהא
דאברהם ודחיל ליה יצחק הוה
בסעדי ארי כען ריקן שלחתני ית
עמלי ית לאורת ידי גלי קדם יי
43 ואוכח ברמשא: ואתיב לבן ואמר
ליעקב בנתא בנתי ובניא בניי ועניא
עני וכל דאת חזי די לי הוא ולבנתי
מה אעביד ליאלין יומא דין או
44 לבניהן דילידא: וכען אתא ננור
קים אנא ואת ויהי לסהיד בינא
45 ובינך: ונסיב יעקב אבנא וקפיה
46 קמא: ואמר יעקב לאחוהי לקוטו
אבנין ונסיבו אבנין ועבדו דנורא
ואכלו תמן עד דנורא

Targum ONKELOS.

Rachel autè accepit imagines, & posuit eas in stramētis cameli, & sedit désup: & attrectavit Labā universa quæ erant in tabernaculo, & nō invenit. 34
Et dixit patri suo; Ne displiceat in oculis dñi mei, quoniam nō possū surgere corā te, cōsuetudo enim mulierū est mihi: & scrutat⁹ est, & nō invenit imagines. Et irat⁹ est Jacob, & rixat⁹ est cū Labā: & respondés Jacob, dixit ad Labā; Quæ est iniquitas mea & ꝙ est dilectū meū, quia persecut⁹ es post me? Quoniā attrectasti omnia vasa mea, quid invenisti de universis vasis dom⁹ tuæ? pone *hic* corā fratrib⁹ meis & fratrib⁹ tuis: & judicēt inter nos ambos. Istis viginti annis quib⁹ ego fui apud te, oves tuæ & capræ tuæ nō fuerūt orbatæ: & arietes oviū tuarū non cōedi. 35
Dilaceratū non adduxi tibi; ꝙ deficiebat ex numero, à me tu quærebas illud: custodiebā in die, & custodiebā in nocte. In die consūmabat me æstus, & glacies descēdebat sup me in nocte: & recessit somn⁹ ab oculis meis. Istis viginti annis *ego* in domo tuâ: servivi tibi quatuordecim annis pro duab⁹ filiab⁹ tuis; & sex annis pro ovib⁹ tuis: & mutasti mercedē meā decē vicib⁹. Nisi quòd De⁹ patris mei De⁹ Abrahæ, & ille quē timebat Isaac, fuisset in adjutoriū meū; jā nūc vacuū me dimisisses: labor me⁹, & afflictio manuū mearū manifesta sunt corā Deo, & arguit te hesternâ nocte. 36
Et respōdit Laban, & dixit ad Jacob; Filiæ sunt filiæ meæ, & filii sunt filii mei, & oves sunt oves meæ; & quodcunq; tu vides, meū est: & quid faciā istis filiabus meis hodie, aut filiis earū, quos pepererūt? Et nunc veni ineamus fœdus, ego & tu: & sit in testimonium inter me & inter te. 37
Et tulit Jacob lapidē, & erexit eum in titulū. Et ait Jacob fratribus suis, Colligite lapides; & tulerunt lapides, & fecerunt acervum: & comederūt ibi sup acervū. 38

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

34 * ורחל לקחה את התרפים ותשמם בכר הגמל ותשב עליהם
ויגש לבן את כל האהל ולא מצא ותאמר אל אביה
35 אל יחר באפי אדני כי איננו יכולה לקום מפניך כי
חדל להיות לנשים ויחפש ולא מצא את התרפים:
36 ** ויחר ליעקב ויריב בלבן ויען יעקב ויאמר אל לבן
מה פשעי מה חטאתי כי דלקתה אחרי: כי מששת
37 את כל כלי מה מצאת מכל כלי ביתך שים כה נגד
אחי ואחיך ויוכיחו בין שנינו: זה עשרים שנה אנכי
38 עמך רחליך ועזיך לא שכלו ואילי צאנך לא אכלתי:
39 טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחטנה מידי תבקשנה
גנובתי יום וגנובתי לילה: הייתי ביום אכלני חרב
40 וקרח ונדד שנתי מעיני בלילות: זה לי עשרים שנה
בבתיך עבדתיך ארבע עשרה שנה בשתי בנותיך
41 ושש שנים בצאנך ותחלף את משכרתי עשרת מנים:
42 לולי אלהי אבי אלהי אברהם ופחד יצחק היה לי כי
עתה ריקם שלחתני את עניי ואת יגיעי כפי ראה
43 אלהים ויוכח אמש: ויען לבן ויאמר אל יעקב הבנות
בנותי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה רואה
44 לי הוא ולבנותי מה אעשה היום לאלה או לבניהן
45 אשר ילדו: ועתה לכה נכרתה ברית אני ואתה והיה
46 לעד ביני וביניך: ויקח יעקב אבן ויקימה מצבה:
ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים ויקחו אבנים ויעשו
גל ויאכלו שם על הגל:

VER. SAM.

34 * ורחל לקחה את התרפים ותשמם בכר הגמל ותשב עליהם
ויגש לבן את כל האהל ולא מצא ותאמר אל אביה
35 אל יחר באפי אדני כי איננו יכולה לקום מפניך כי
חדל להיות לנשים ויחפש ולא מצא את התרפים:
36 ** ויחר ליעקב ויריב בלבן ויען יעקב ויאמר אל לבן
מה פשעי מה חטאתי כי דלקתה אחרי: כי מששת
37 את כל כלי מה מצאת מכל כלי ביתך שים כה נגד
אחי ואחיך ויוכיחו בין שנינו: זה עשרים שנה אנכי
38 עמך רחליך ועזיך לא שכלו ואילי צאנך לא אכלתי:
39 טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחטנה מידי תבקשנה
גנובתי יום וגנובתי לילה: הייתי ביום אכלני חרב
40 וקרח ונדד שנתי מעיני בלילות: זה לי עשרים שנה
בבתיך עבדתיך ארבע עשרה שנה בשתי בנותיך
41 ושש שנים בצאנך ותחלף את משכרתי עשרת מנים:
42 לולי אלהי אבי אלהי אברהם ופחד יצחק היה לי כי
עתה ריקם שלחתני את עניי ואת יגיעי כפי ראה
43 אלהים ויוכח אמש: ויען לבן ויאמר אל יעקב הבנות
בנותי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה רואה
44 לי הוא ולבנותי מה אעשה היום לאלה או לבניהן
45 אשר ילדו: ועתה לכה נכרתה ברית אני ואתה והיה
46 לעד ביני וביניך: ויקח יעקב אבן ויקימה מצבה:
ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים ויקחו אבנים ויעשו
גל ויאכלו שם על הגל:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Rachel verò acceperat idola, et reposuerat ea in clitellis cameli, & sederat super eam; et (i) contrectavit Laban omne tabernaculū, et non invenit. Tū 34
dixit patri suo, (k) Nè graviter ferat in oculis suis dominus meus si non possum surgere à conspectu tuo, quoniā consuetudo mulierū est mihi: & (l) prostravit, et non invenit idola. Et iratus Jacob, jurgat⁹ est cum Laban, respondūq; Jacob, et dixit ad Laban, Quæ injustitia mea, et quod peccatum meum; quòd tam ardenter insecutus es me? Cùm autē (m) contrectâsti omnia vasa mea, quid inveniſti ex omnibus vasis domûs tuæ? Pone hîc coram fratrib⁹ meis, et fratribus tuis, & arguant inter nos duos. Hos viginti annos ego fui tecū, oves tuæ et capræ tuæ non abortiverunt; arietes pecudum tuarum non comedi. Raptum non attuli tibi; ego (n) expiabā de manu meâ furtum dici et furtū noctis. Substiti interdiu, consumebat me æstus, et gelu noctu, fugiebātque somnus meus ab oculis meis. Hos viginti annos fui domi tuæ: servivi tibi quatuordecim annis pro duabus filiabus tuis, & sex annis pro pecudibus tuis, & mutâsti mercedem meam decē vicibus. Nisi Deus patris mei, Deus Abraham, & (o) timor Isaaci adfuisset mihi, certè nunc vacuum dimisisses me: afflictionem meam, & laborem manuum mearum vidit Deus, & judicavit heri. Respondit autem Laban, dixitque Iacobo; Filiæ, filiæ meæ; & filii, filii mei; & pecules, pecudes meæ: Et omnia quæcunque vides, mea sunt & filiarum mearum. Quid faciam eis hodiè, aut filiis earum quos pepererunt? Nunc igitur veni, percutiamus fœdus, ego & tu, sitq⁹ in testimonium inter me et inter te. Tum accepit Iacob lapidē, et erexit eum in statuā. Dixitque Iacob fratribus suis, Colligite lapides; & acceperunt lapides, & fecerunt tumulum, comederūntque ibi super tumulum. 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46

VER. SAM. (i) quæsivit (k) An displicebit (l) diligentèr scrutatus est (m) scrutatus es (n) restituebam (o) redemptor.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * وهي قد اخذت الصنال وصيرته في قتب الجمل وجلست فوقه * فجسس لابان جميع الخباء ولم
35 يجد شيا * فقالت لابيها لا يشتد علي سيدي فاني لا اطيق ان اقوم من بين يديك اذ سبيل
36 النساء قد عرض لي * ولم يجد الصنال * فاشتد ذلك علي يعقوب وخاصم لابان * واجابه بان قال له
37 ما جرمي وما خطيتي اذ رهفني * وقد جسست جميع اثيتي * فماذا وجدت من جميع اثيته
38 بيتك صبين هاهنا حذا اصحابي واصحابك ويوكموا به على البدل * يا هذا لي عشرون سنه معك
39 رحالك ومواعزك لم يثكل * ومن كباش غنمك لم اكل * وفريسه لم ادفع اليك * وما
40 استهلكته من يدي تطلبه * كذوت نهارا وكدوت ليلا * وكنت في النهار يحرقني السموم والجليد
41 في الليل * ويفر نومي من عيني * هذا لي عشرون سنه في منزلك * خدمتك منها اربع عشر
42 سنه بنتيك * وست سنين بغنمك * فبدلت اجري عشر اعدادٍ * لولا اله ابي ابراهيم وفزع
اسحق كان لي عونا لكنت الان قد اطلقتني فارغا * لضعفي وتعب كفي نظر الاله ووبخك
43 البارحة * فاجاب لابان بان قال ليعقوب البنات بناتي والبنون بني والغنم غنمي وجميع ما تراه
44 هو لي * فما عسيت ان افعل اليوم بنتي واولادهما الذين ولدا * لكن تعال نعهد عهدا انا
45 وانت ويكون شاهدا بيني وبينك * فاخذ يعقوب حجرا ورفعه نصبه * ثم قال يعقوب لاصحابه
46 احمعوا حجارة * فجمعوا حجارة ونصبوها رجما * واكلوا طعاما فوقها *

Et ipsa jam acceperat simulacrum, & posuerat illud in clitellis cameli, & sederat super illas. Exploravit ergò Laban totum tabernaculum, nec invenit quicquam. Dixitque patri suo, Ne durum sit domino meo; non enim possum surgere à conspectu tuo, cùm mos mulierum evenerit mihi: et non invenit simulacrum. Molestè tulit id Iacob, & contendit cum Laban, & respondit ei dicendo illi; Quæ est culpa mea, & quod peccatum meum, ut persecutus sis me? En jam explorâsti omnia vasa mea, ecquid inveniſti ex omnibus vasis domûs tuæ? pone illud hîc coram amicis meis & amicis tuis, & arguant nos de eo vicissim. Heus talis, viginti annos fui tecum: agnæ tuæ & capræ tuæ non fuerunt infœcundæ, & ex arietibus ovium tuarum non comedi, Et prædam non attuli tibi, & quod amiſi, è manu mea petiisti. Laboravi die, & laboravi nocte: Et in die urebant me venti calidi, et gelu in nocte, & fugit somnus meus ab oculis meis. En fui viginti annos in habitaculo tuo: servivi tibi ex eis quatuordecim pro duabus filiabus tuis, et sex annis pro ovibus tuis: et mutâsti mercedē meā decē vicibus. Nisi Deus patris mei Ebrahim, et timor Ishac fuisset mihi adjutorio, nunc dimiſisses me vacuū. Ad imbecillitatē meā et ad laborem volæ meæ respexit Deus, et increpavit te heri, Respondit Laban dicendo ad Iacob: Filiæ sunt filiæ meæ, et filii sunt filii mei, et oves sunt oves meæ, et omne quod vides, meum est: quid ergò potui hodie facere filiabus meis, & filiis earum quos genuerunt? Sed veni, paciscamur pactum ego & tu, & sit testis inter me & inter te. Tulitque Jacob lapidem, & erexit eum titulum. Deinde dixit Jacob sociis suis, Colligite lapides, collegerúntque lapides, & erexerunt eos in cumulum, & comederunt cibum super eos. 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46

ספר בראשית : לב

47 וַיִּקְרָא־לוֹ לָבָן יְגַר שָׂהֲדוּתָא וְיַעֲקֹב קָרָא לוֹ
te inter & me inter testis iste Cumulus :Laban dixit Et .Galghed
48 גַּלְעֵד : וַיֹּאמֶר לָבָן הַגַּל הַזֶּה עֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ
quia ,Miſzpah Et .Galghed, ejus nomen vocavit Idcirco .hodie
49 הַיּוֹם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ גַּלְעֵד : וְהַמִּצְפָּה אֲשֶׁר
vir abſcondemur quia :te inter & me inter Dominus Speculetur dixit
אָמַר יִצֶף יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ כִּי נִסָּתֵר אִישׁ
uxores acceperis ſi & ,meas filias affixeris Si .ſuo amico ab
50 מֵרֵעֵהוּ : אִם־תְּעַנֶּה אֶת־בְּנֹתַי וְאִם־תִּקַּח נָשִׁים
me inter testis DEUS ,vide :nobiſcum eſt Non .meas filias ſuper
עַל־בְּנֹתָי אֵין אִישׁ עִמָּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים עֵד בֵּינִי
ecce & ,iſte cumulus Ecce :Jahacob ipſi Laban dixit Et .te inter &
51 וּבֵינֶךָ : וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב הִנֵּה ׀ הַגַּל הַזֶּה וְהִנֵּה
,iſte cumulus Teſtis .te inter & me inter ,jeci quam ſtatua
52 הַמַּצֵּבָה אֲשֶׁר יָרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ : עֵד הַגַּל הַזֶּה
,iſtam cumulum te ad tranſibo non ego ſi ,ſtatua teſtis &
וְעֵדָה הַמַּצֵּבָה אִם־אֲנִי לֹא־אֶעֱבֹר אֵלֶיךָ אֶת־הַגַּל הַזֶּה
ſtatuam & ,iſtum cumulum me ad tranſibis non tu ſi &
וְאִם־אַתָּה לֹא־תַעֲבֹר אֵלַי אֶת־הַגַּל הַזֶּה וְאֶת־הַמַּצֵּבָה
judicent ,Nachor Deus & ,Abraham Deus .malum ad iſtam
53 הַזֹּאת לָרָעָה : אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי נָחוֹר יִשְׁפְּטוּ
ſui patris pavore in Jahacob juravit Et .eorum patris DEUS ,nos inter
בֵּינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבִיהֶם וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו
ſuos fratres ad vocavit & ,monte in victimam Jahacob mactavit Et .Iſchac
54 יִצְחָק : וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח בָּהָר וַיִּקְרָא לְאֶחָיו
.monte in pernoctaverunt & ,panem comederunt Et .panem comedendum ad
לֶאֱכֹל לֶחֶם וַיֹּאכְלוּ לֶחֶם וַיָּלִינוּ בָּהָר :
benedixit &,ſuas filias &ſuos filios eſt oſculat' &,mane in Labā manicavit Et
55 וַיַּשְׁכֵּם לָבָן בַּבֹּקֶר וַיְנַשֵּׁק לְבָנָיו וְלִבְנוֹתָיו וַיְבָרֶךְ
.ſuum locum ad Laban eſt reverſus Et .abiit & ,eis
אוֹתָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לָבָן לִמְקֹמוֹ :

CAP. XXXII. לב

.DEI Angeli *eum in* occurrerunt &,ſuam viam in abiit Jahacob Et
1 וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ־בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים:
vocavit Et .hæc DEI Caſtra :eos vidit quando ,Jahacob dixit Et
2 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא
nuncios Jahacob miſit Et .Machanajim ,illius loci nomen
3 שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם : וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים
.Edom *agrum* Sehir terram ad ,ſuum fratrem Eſau ad *ſuas facies ad*
לְפָנָיו אֶל־עֵשָׂו אָחִיו אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם :
dixit Sic.Eſau ipſi meo dño dicetis Sic :dicendo eis præcepit Et
4 וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר
.hucuſque ſum moratus &,*ſum hoſpitatus* Laban cum :Jahacob tuus ſervus
עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם־לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד־עָתָה :
miſi & ,ancilla & ,ſervus & ,pecus ,aſinus & ,bos *mihi fuit* Et
5 וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וָאֲשַׁלְחָה
.tuis oculis in gratiam *inveniendum ad* ,meo domino *annunciandum ad*
לְהַגִּיד לַאדֹנִי לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֶיךָ :

Verſio VULG. LAT.

47 Quem vocavit Labã, Tumulum teſtis: & Jacob, Acervum teſtimonii; uterque juxta proprietatẽ linguæ ſuæ. Dixítq; Laban, Tumulus iſte erit teſtis inter me & te hodiè: & idcirco appellatum eſt nomẽ ejus, Galaad, id eſt, Tumulus teſtis. Intueatur & judicet Dominus inter nos, quando receſſerimus à nobis. Si afflixeris filias meas, & ſi introduxeris alias uxores ſuper eas; nullus ſermonis noſtri teſtis eſt abſq; Deo, qui præſens reſpicit. Dixítq; rurſus ad Jacob, En tumulus hic, & lapis quem erexi inter me & te, Teſtis erit; tumulus, inquã, iſte & lapis ſint in teſtimonium, ſi aut ego tranſiero illũ pergens ad te, aut tu præterieris, malum mihi cogitans. Deus Abraham, & Deus Nachor, judicet inter nos, Deus patris eorum. Juravit ergò Jacob per timorem patris ſui Iſaac. Immolatíſq; victimis in monte vocavit fratres ſuos ut ederent panem. Qui cùm comediſſent, manſerunt ibi. Laban verò de nocte conſurgens, oſculatus eſt filios & filias ſuas, & benedixit illis: reverſúſq; eſt in locum ſuum.

CAP. XXXII.

1 IAcob quoque abiit itinere quo cœperat: fuerúntque ei
2 obviàm Angeli Dei. Quos cùm vidiſſet, ait; Caſtra Dei ſunt hæc: & appellavit nomen loci illius, Mahanaim, id
3 eſt, Caſtra. Miſit autem & nuntios ante ſe ad Eſau fratrem ſuum in terram Seir, in
4 regionem Edom. Præcepítq; eis, dicens; Sic loquimini domino meo Eſau, Hæc dicit frater tuus Jacob, Apud Laban peregrinatus ſum, & fui
5 uſq; in præſentem diem. Habeo boves, & aſinos, & oves, & ſervos, & ancillas: mittóq; nunc legationem ad dominum meum, ut inveniam gratiam in conſpectu tuo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

47 Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Λάβαν, (π) Βυνὸς ἡ μαρτυρία· Ἰακὼβ ᾗ ἐκάλεσεν αὐτὴ, (ρ) Βυνὸς μάρτις. Εἶπε ᾗ Λάβαν πῷ Ἰακὼβ, Ἰδὲ, ὁ βυνὸς οὗτ κ) (σ) ἡ στήλη, ἣν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ κ) Ϛ· μάρτυρεῖ ὁ βυνὸς οὗτ Ϛ, κ) μαρτυρεῖ ἡ στήλη αὕτη. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ (τ) ὄνομα, Βυνὸς μαρτυρεῖ· Καὶ ἡ Ὄρασις ὧν εἶπεν, Ἐπίδοι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ κ) σοῦ, ὅτι ἀποκρυβόμεθα(υ) ἕτερ Ϛ ἀφ' ἑτέρυ. Εἰ ταπεινώσεις τὰς θυγατέρας μυ, (φ) εἰ λάβῃς γυναῖκας πρὸς ᾗ θυγατέρας μυ, ὅρα, οὐδεὶς μεθ' ἡμῶν (χ) ὄψιν ὁρᾷ· θεὸς μάρτις μεταξὺ ἐμοῦ κ) μεταξὺ Ϛ. Καὶ εἶπε Λάβαν πῷ Ἰακὼβ, Ἰδὲ, ὁ βυνὸς 51
οὗτος κ) μάρτις ἡ στήλη αὕτη. Ἐὰν ᾗ γὼ ἐγὼ 52
μὴ διαβῶ πρὸς σὲ, (ψ) μήτε σὺ διαβῇς πρός με ᾗ βυνὸν τοῦτον κ) ᾗ στήλην ταύτην ὀπ κακίᾳ, Ὁ θεὸς Ἀβραὰμ κ) ὁ θεὸς 53
Ναχὼρ (ω) κείναι ἀνὰ μέσον ἡμῶν. κ) ὤμοσεν Ἰακὼβ κτ τῷ φόβῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαάκ. Καὶ (α) ἔθυσεν θυσίαν ἐν τῷ ὄρει. 54
κ) ἐκάλεσε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, κ) ἔφαγον κ) ἔπιον, κ) ἐκοιμήθη ἐν τῷ ὄρει. Ἀναστὰς ᾗ 55
Λάβαν τὸ πρωῒ, κατεφίλησε τοὺς (β) υἱοὺς κ) τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, κ) εὐλόγησεν αὐτούς. κ) ἀποστραφεὶς Λάβαν, ἀπῆλθεν εἰς ᾗ τόπον αὐτοῦ.

MS. A. (π) Βυνὸς μάρτυς· (ρ) Βυνὸς μαρτυρεῖ. (σ) ἡ στήλη αὕτη, ἣν (τ) ὄνομα αὐτῇ, Βυνὸς (υ) ἕτερ Ϛ ἀπὸ τῆ ἑτέρᾳ. (φ) εἰ λήμψῃ γυναῖκα ὀπ ταῖς (χ) ἐσιν. Ἐὰν ᾗ γὼ ἐγὼ (ψ) μήδε (ω) κειναι (α) ἔθυσεν Ἰακὼβ θυσίαν (β) υἱὸς αὐτοῦ κ) τὰς

ΚΕΦ. λβ'.

1 Καὶ Ἰακὼβ ἀπῆλθεν (α) εἰς ᾗ ὁδὸν ἐαυτοῦ. κ) ἀναβλέψας, εἶδε παρεμβολὴ θεοῦ παρεμβεβληκυῖαν· κ) Ϛωήνησε αὐτῷ οἱ
2 ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. Εἶπε ᾗ Ἰακὼβ, ἡνίκα εἶδεν αὐτὸς, Παρεμβολὴ θεοῦ αὕτη. κ) ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνυ, Παρεμβολαί.
3 Ἀπέστειλε ᾗ Ἰακὼβ (β) ἀγγέλυς ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς Ἡσαῦ ᾗ ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς
4 γῆν Σηὶρ, εἰς χώραν Ἐδώμ. Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων, Οὕτως ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ μυ Ἡσαῦ· Οὕτως λέγει ὁ παῖς συ Ἰακὼβ, Μετὰ Λάβαν παρῴκησα, κ) ἐχρόνισα
5 ἕως τοῦ νῦν. Καὶ ἐγένοντό μοι βόες, κ) ὄνοι, κ) πρόβατα, κ) παῖδες, κ) παιδίσκαι· καὶ ἀπέστειλα ἀναγγεῖλαι τῷ κυρίῳ μυ Ἡσαῦ, ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς Ϛ χάριν ἐναντίον Ϛ.

MS. A. (α) εἰς ᾗ ἑαυτοῦ ὁδὸν. κ) ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἴδε (β) ἀγγέλυς πρὸς Ἡσαῦ

Et vocavit eum Laban, (k) Acervus teſtimonii: Iacob autem vocavit eum, Acervus teſtis. Dixit autem Laban ad Iacob, Ecce acervus hic, & titulus, quem ſtatui inter me & te: teſtatur acervus hic, & teſtatur titulus hic: propterea vocatum eſt nomen, Acervus teſtatur: Et (l) Viſio quam dixit, Reſpiciat Deus inter me & te; quia diſcedemus alter ab altero. Si humiliabis filias meas, ſi ſumpſeris uxores ſuper filias meas, vide: nemo nobiſcum eſt; (m) videns: Deus eſt teſtis inter me & inter te. Et dixit Laban ad Iacob, Ecce acervus hic, & teſtis titulus hic (n) Sive enim ego non tranſgrediar ad te, neque tu tranſgrediaris ad me acervum hunc, & titulum hunc ad malum, Deus Abraham, & Deus Nachor judicet inter nos. Et juravit Iacob per timorem patris ſui Iſaac. Et ſacrificavit ſacrificium in monte, et vocavit fratres ſuos, & comederunt, et biberunt; et dormierunt in monte. Surgens autem Laban manè, deoſculatus eſt filios, & filias ſuas, & benedixit eos. Et reverſus Laban abiit in locum ſuum.

CAP. XXXII.

ET Iacob abiit in viam ſuam: & (a) reſpicicas vidit caſtra Dei applicantia: & occurrerunt ei angeli Dei. Dixit autem Iacob, quando vidit eos, Caſtra Dei hæc: & vocavit nomen loci illius, Caſtra. Miſit autem Iacob nuntios ante ſe ad Eſau fratrem ſuum in terram Seir, in regionem Edom. Et mandavit eis, dicens, Sic dicetis domino meo Eſau: Sic dicit puer tuus Iacob, Cùm Laban incolui, & demoratus ſum uſque modò. Et facti ſunt mihi boves, & aſini, & oves, & pueri, & puellæ: & miſi annuntiare domino meo Eſau, ut inveniat puer tuus gratiam coram te.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

47 ... ...

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

47 קְרָא לֵיהּ לָבָן יְגַר שָׂהֲדוּתָא
48 וְיַעֲקֹב קְרָא לֵיהּ גַּלְעֵד׃ וְאָמַר לָבָן
דְּנוּרָא דָּיָן סָהֲיד בֵּינָא וּבֵינָךְ
וּמָא דֵּין עַל־כֵּן קְרָא שְׁמֵיהּ גַּלְעֵד׃
49 וְסַכְוָתָא דִּי אָמַר יְסַךְ מֵימְרָא דְּיָי
בֵּינָא וּבֵינָךְ אֲרֵי נִתְכַּסֵּי גְּבַר
50 מֵחַבְרֵיהּ׃ אִם תְּעַנֵּי יָת בְּנָתַי וְאִם־
תְּסַב נְשִׁין עַל־בְּנָתַי לֵית אֲנָשׁ
עִמָּנָא חֲזֵי מֵימְרָא דְּיָי סָהֲיד בֵּינָא
51 וּבֵינָךְ׃ וַאֲמַר לָבָן לְיַעֲקֹב הָא
52 דְּנוּרָא הָדֵין וְהָא קְמָתָא דִּי אֲקִימִית
בֵּינָא וּבֵינָךְ׃ סָהֲיד דְּנוּרָא הָדֵין וְ
וְסָהֲדָא קְמָתָא אִם־אֲנָא לָךְ
אֶעְבַּר לְוָתָךְ יָת דְּנוּרָא הָדֵין וְאִם
53 אַתְּ לָא־תֶעְבַּר לְוָתִי יָת דְּנוּרָא
הָדֵין וְיָת קְמָתָא הָדָא לְבִישׁוּ׃
אֱלָהֵיהּ דְּאַבְרָהָם וֵאלָהֵי דְּנָחוֹר
54 יְדוֹנוּן בֵּינָנָא אֱלָהָא דַּאֲבוֹהִין וְקָיֵם
יַעֲקֹב בִּדְדָחֵיל לֵיהּ אֲבוֹהִי יִצְחָק׃
55 וּנְכִיס יַעֲקֹב נִכְסְתָא בְּטוּרָא וּקְרָא
לַאֲחוֹהִי לְמֵיכַל לַחְמָא וְאָכְלוּ
לַחְמָא וּבָתוּ בְּטוּרָא׃ וְאַקְדֵּם לְבָן
בְּצַפְרָא וְנַשֵּׁיק לִבְנוֹהִי וְלִבְנָתֵיהּ
וּבָרִיךְ יָתְהוֹן וַאֲזַל וְתָב לְבָן
לַאֲתְרֵיהּ׃ לב

1 וְיַעֲקֹב אֲזַל לְאוּרְחֵיהּ וְעָרְעוּ בֵיהּ
2 מַלְאֲכַיָּא דְּיָי׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב כַּד חֲזָנוּן
מַשְׁרְיָתָא מִן קֳדָם יְיָ הָדָא וּקְרָא שְׁמָא
3 דְּאַתְרָא הַהוּא מַחֲנַיִם׃ וְשַׁלַּח יַעֲקֹב
אֲזַנְדִּין קֳדָמוֹהִי לְוָת עֵשָׂו אֲחוּהִי
לְאַרְעָא דְּשֵׂעִיר לְחֶקְלֵי אֲדוֹם׃ וּפַקֵּד
יָתְהוֹן לְמֵימַר כְּדֵין תֵּימְרוּן לְרִבּוֹנִי
לְעֵשָׂו כְּדֵין אֲמַר עַבְדָּךְ יַעֲקֹב עִם־
לָבָן דָּיַרְתִּ וְאוֹחַרְתִּ עַד כְּעַן׃
5 וְהַוּוֹ־לִי תּוֹרִין וְחֲמָרִין עָן וְעַבְדִּין
וְאִמְהָן וְשַׁלְחִית לְחַוָּאָה לְרִבּוֹנִי
לְאַשְׁכְּחָא רַחֲמִין בְּעֵינָךְ׃

Et vocavit eum Laban, Acervum testimonii: Jacob autem appellavit eum, Galaad. Et ait Laban; Acervus iste erit testis inter me & inter te hodie: ideò appellavit nomen ejꝰ, Galaad. Et Speculam, quia dixit; Speculetur verbum Dñi inter me & te, quando absentes fuerimus unusquisq; a proximo suo. Si afflixeris filias meas, & si acceperis uxores super filias meas, non est vir nobiscum: vide quòd verbum Dñi est testis inter me & inter te. Et dixit Laban ad Jacob: Ecce tumulus iste; & ecce titulus, quē erexi inter me & inter te. Testis tumulus iste, & testis titulus: quòd ego non transibo tumulum hunc ad te; & quòd tu non pertransibis tumulum hunc & titulum hunc, in malum mihi. Deus Abraham & Deus Nachor judicent inter nos, Deus patrum eorum: & juravit Jacob, per illum quem timebat pater suus Isaac. Et immolavit Jacob victimam in monte, & vocavit fratres suos, ut comederent panē: & comederunt panem, & dormierunt in monte. Et surrexit Laban mane; & osculatus est filios suos & filias suas, & benedixit eis: & abiit, & reversus est Laban in locum suum.

CAP. XXXII.

I Acob autem abiit per viam suam: & obviaverunt ei Angeli Dei. Et ait Jacob quando vidit eos; Castra à facie Dei sunt hæc: & vocavit nomen loci illius, Manaim. Et misit Jacob nuncios ante se, ad Esau fratrem suum; ad terram Seir, *in regionem* Idumeæ. Et præcepit eis, dicens; Sic dicetis domino meo Esau: Hæc dicit servus tuus Jacob; Apud Laban peregrinatus sum, & moratus sum usque nunc. Habeoque boves & asinos; *oves*, & servos & ancillas: & mitto ut indicem domino meo; ut inveniam gratiam in oculis tuis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

47 וקרא לו לבן יגר שהדותא
48 ויעקב קרא לו גלעד׃ ואמר לבן
דנורא דין סהיד בינא ובינך
ומא דין על־כן קרא שמיה גלעד׃
49 וסכותא די אמר יסך מימרא דיי
בינא ובינך ארי נתכסי גבר
50 מחבריה׃ אם תענה ית בנתי ואם־
תסב נשין על־בנתי לית אנש
עמנא חזי מימרא דיי סהיד בינא
51 ובינך׃ ואמר לבן ליעקב הא
52 דנורא הדין והא קמתא די אקימית
בינא ובינך׃ סהיד דנורא הדין
וסהדא קמתא אם־אנא לא
אעבר לותך ית דנורא הדין ואם
53 את לא־תעבר לותי ית דנורא
הדין וית קמתא הדא לביש׃
אלהיה דאברהם ואלהי דנחור
54 ידונון בינא אלהא דאבוהון וקים
יעקב בדדחיל ליה אבוהי יצחק׃
55 ונכיס יעקב נכסתא בטורא וקרא
לאחוהי למיכל לחמא ואכלו
לחמא ובתו בטורא׃ ואקדם לבן
בצפרא ונשיק לבנוהי ולבנתיה
וברך יתהון ואזל ותב לבן
לאתריה׃ לב

1 ויעקב אזל לאורחיה וערעו ביה
2 מלאכיא׃ ואמר יעקב כד חזנון
משריתא מן קדם יי הדא וקרא שמא
3 דאתרא ההוא מחנים׃ ושלח יעקב
אזנדין קדמוהי לות עשו אחוהי
לארעא דשעיר לחקלי אדום׃ ופקד
יתהון למימר כדין תימרון לרבוני
לעשו כדנן אמר עבדך יעקב עם־
לבן דיירת ואוחרית עד כען׃
5 והוו־לי תורין וחמרין ען ועבדין
ואמהן ושלחית לחוואה לרבוני
לאשכחא רחמין בעינך׃

VERSIO SAMARITANA.

47 וקרא לו לבן יגר שהדותא
48 ויעקב קרא לו גלעד׃ ואמר לבן
דנורא דין סהיד בינא ובינך
ומא דין על־כן קרא שמיה גלעד׃
49 וסכותא די אמר יסך מימרא דיי
בינא ובינך ארי נתכסי גבר
50 מחבריה׃ אם תענה ית בנתי ואם־
תסב נשין על־בנתי לית אנש
עמנא חזי מימרא דיי סהיד בינא
51 ובינך׃ ואמר לבן ליעקב הא
52 דנורא הדין והא קמתא די אקימית
בינא ובינך׃ סהיד דנורא הדין
וסהדא קמתא אם־אנא לא
אעבר לותך ית דנורא הדין ואם
53 את לא־תעבר לותי ית דנורא
הדין וית קמתא הדא לביש׃
אלהיה דאברהם ואלהי דנחור
54 ידונון בינא אלהא דאבוהון וקים
יעקב בדדחיל ליה אבוהי יצחק׃
55 ונכיס יעקב נכסתא בטורא וקרא
לאחוהי למיכל לחמא ואכלו
לחמא ובתו בטורא׃ ואקדם לבן
בצפרא ונשיק לבנוהי ולבנתיה
וברך יתהון ואזל ותב לבן
לאתריה׃ לב

1 ויעקב אזל לאורחיה וערעו ביה
2 מלאכיא׃ ואמר יעקב כד חזנון
משריתא מן קדם יי הדא וקרא שמא
3 דאתרא ההוא מחנים׃ ושלח יעקב
אזנדין קדמוהי לות עשו אחוהי
לארעא דשעיר לחקלי אדום׃ ופקד
יתהון למימר כדין תימרון לרבוני
לעשו כדנן אמר עבדך יעקב עם־
לבן דיירת ואוחרית עד כען׃
5 והוו־לי תורין וחמרין ען ועבדין
ואמהן ושלחית לחוואה לרבוני
לאשכחא רחמין בעינך׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et vocavit eum Laban(p) Tumulum testimonii; Jacob verò vocavit eum, Tumulum testis. Dixit autem Laban, Tumulus iste testis est inter me & inter te hodiè; ideò vocavit nomen ejus Galaad, Et (q) Mitsba, quia dixit, Respiciat Deus inter me, et inter te, nam latemus alter alterum. Si afflixeris filias meas, vel si acceperis uxores super filias meas, nemo nobiscum est qui videt, Deus testis est inter me et inter te. Dixit quoq; Laban Jacobo, Ecce tumulus iste, & ecce statua quam vidisti inter me & inter te. Testis est tumulus iste, & testis est statua ista; Si ego nō transibo ad te tumulum istum, & si tu non transibis ad me tumulum istum et statuam istam in malum. Deus Abraham, & Deus Nachor, judicet inter nos, Deus Abraham, et juravit Jacob per (r) pavorem patris sui Isaac. Sacrificavit etiam Iacob sacrificiū in monte, et vocavit fratres suos ut comederent panem, comederúntque panē et pernoctārunt in monte. Surgens autē Laban summo manè, osculatus est filios suos & filias suas, benedixit quoque eis, et abivit et reversus est Laban in locum suum.

CAP. XXXII.

Iacob verò ivit viam suam et occurrerunt ei Angeli Dei. Dixit autem Jacob cùm vidit eos, Castra Dei sunt hæc; vocavitque nomen loci hujus, Mahanaim. Posteà misit Iacob nuntios ante se ad Esau fratrem suum in terram (a) Seir, agrum Edom. Præcepitque eis, dicens, Sic loquemini Domino meo Esau, sic dicit servus tuus Iacob: cum Laban habitavi, & commoratus sum usque nunc. Est etiam mihi bos, & asinus, & pecus, et servus, & ancilla: misi autem ut nuntiarē Domino meo, invenirémque gratiam in oculis tuis.

VER. SAM. (p) Inquilinum (q) Statua (r) Redemptorem (a) Gabbla.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

47 * وسماه لابان رجم الشهادة * ويعقوب سماه بالعبرانية جل عيذ * وقال له لابان هذا الرجم شاهد
48 بيني وبينك اليوم * ولذلك سماه رجم الشهادة * وسمي الحجر المطلع * قال فيه يطلع على
49 وعليك * فانا نستتر كل واحد منا من صاحبه * ان لا تعذب بني ولا تتخذ عليهما نساء *
50 ليس معنا انسان غريب * انظر الله شاهد بيني وبينك * وقال لابان ليعقوب هودا هذا الرجم
51 وهذه النصبة التي سدوت بها بيني وبينك * هذا الرجم شاهد والنصبة شاهدة ان لا اجوزهما
52 اليك * وعليك ان لا تجوزهما الي لسر * اله ابراهيم واله ناحور يحكم فيما بيننا هو اله ابيهما * وحلف
53 يعقوب بفرع ابيه اسحق * ثم ذبح يعقوب ذبحا في الجبل * ودعا باصحابه الي ان ياكلوا طعاما *
54 فاكلوا طعاما وباتوا في الجبل * فاذلج لابان فقبل بنيه وبناته ودعا لهم * ثم مضي لابان فرجع
55 الي موضعه * الفصل الثاني والثلثون *

1 * ويعقوب مضي في طريقه * وفاجاته ملايكة الله * فقال يعقوب لما راهم هذا عسكر الله
2 وسمي ذلك الموضع ذا العسكرين * ثم ان يعقوب ارسل رسلا بين يديه الي العيص اخيه * الي
3 بلد سراة حقل ادوم * واوصاهم قايلا هكذا قولوا لسيدي العيص * كذا قال عبدك يعقوب
4 اني سكنت عند لابان فتاعجرت الي الان * وصار لي بقر وحمير وغنم وعبيد واماء * وبعث
5 من يخبر سيدي لاجد حظا عندك *

Et appellavit eum Laban, Cumulum testimonii, & Jacob appellavit illum Hebraicè, Gel-Id. Et dixit ei Laban, Hic cumulus testis est inter me & inter te hodie; et propterea vocavit eum Cumulum testimonii. Et vocatus est Lapis intuens: Ait, In ipso intueatur Deus me & te, ut tutus sit unusquisque nostrùm ab amico suo: ut ne crucies duas filias meas: neque sumas præter eas, mulieres. Non est nobiscum homo alienus. Vide, Deus testis est inter me & inter te. Et dixit Laban ad Jacob: Ecce hic cumulus, & hic titulus quem straviſti, sit inter me & inter te. Iste cumulus testis est, et titulus testis est, quòd non transgrediar eos ad te: & tibi, quòd non transgredieris eos ad me, in malum. Deus Ebrahim & Deus Nahor judicet inter nos: ipse est Deus patrum eorum: & juravit Jacob per timorem patris sui Isaac. Deinde mactavit Jacob sacrificium in monte, & convocavit amicos suos, ut comederent cibum: Comederúntque cibum, & dormierunt in monte. Surrexit autem summo manè Laban, & osculatus est filios suos & filias suas, & fausta precatus est eis. Deinde abiit Laban, reversúsque est ad locum suum.

CAP. XXXII.

Et Jacob abiit per iter suum, et invenerunt in eum Angeli Dei. Dixitque Jacob cùm vidit eos: Iste est exercitus Dei: Et vocavit illum locum, Locum militū. Tum Iacob misit nuntios ante se ad Esau fratrem suum in regionem Sayab, agrum Adum. Et monuit eos, dicens: Sic dicite domino meo Esau: Ita dixit servus tuus Iacob, quòd ego habitavi apud Laban, & moratus sum usque nunc: Et facti sunt mihi boves, et asini, et oves, et servi, & ancillæ: et misi qui nuntiaret domino meo, ut invenirem sortem apud te.

ספר בראשית : לב

ˌtuũ fratrẽ ad Venimus :dicendo Jahacob ad nuncii ſunt reverſi Et

6 וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־אָחִיךָ
viri quadringenti & ˌtui occurſum in *vadens* etiam &ˌEſau ad

אֶל־עֵשָׂו וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ
diviſit & ˌ*ei ſunt anguſtia* & ˌvalde Jahacob timuit Et .eo cum

עִמּוֹ : וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ וַיַּחַץ אֶת־
duo in camelos & ˌboves & ˌpecudes & ˌſecum qui ˌpopulum

הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְאֶת־הַצֹּאן וְאֶת־הַבָּקָר וְהַגְּמַלִּים לִשְׁנֵי
ˌunam turmam ad Eſau venerit Si :dixit Et .*caſtra*

מַחֲנוֹת : וַיֹּאמֶר אִם־יָבוֹא עֵשָׂו אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאַחַת
dixit Et .evaſionem in ˌremanſerit quæ turma erit & ˌeã percuſſerit &

וְהִכָּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה : וַיֹּאמֶר
Domine ˌIſchac mei patris Deus & ˌAbraham mei patris Deus :Jahacob

יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְהוָה
ˌtuam cognationem ad & ˌtuam terram ad Revertere ˌme ad *dicens*

הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ
ˌmiſericordiis *omnibus præ ſum Parvus* .*tecum* benefaciam &

וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ : קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים
meã virgã in Quia .*tuo* ſervo cum feciſti quam ˌveritate *omni præ* &

וּמִכָּל־הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי בְמַקְלִי
.*caſtra duo m ſui* nunc & ˌhunc Jarden tranſivi

עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הָיִיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת :
ego timens quia .Eſau manu de ˌmei fratris manu de *queſo* me Erue

הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי־יָרֵא אָנֹכִי
tu Et .*filios ſuper matrem* ˌme percutiat & ˌveniat fortè ne ˌeum

אֹתוֹ פֶּן־יָבוֹא וְהִכַּנִי אֵם עַל־בָּנִים : וְאַתָּה
ˌtuum ſemen ponam & :*tecum* benefaciam Benefaciendo :dixiſti

אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ
pernoctavit Et .multitudine præ numeratur nõ quæ ˌmaris arenam ſicut

כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר מֵרֹב : וַיָּלֶן
munus ˌſuam manũ ad *veniente de* tulit Et .ipſa nocte in ibi

שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיִּקַּח מִן־הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה
oves ˌviginti hircos & ˌducentas Capras .ſuum fratrẽ Eſau ad

לְעֵשָׂו אָחִיו : עִזִּים מָאתַיִם וּתְיָשִׁים עֶשְׂרִים רְחֵלִים
earum filios & ˌlactantes Camelos ˌviginti arietes & ˌducentas

מָאתַיִם וְאֵילִים עֶשְׂרִים : גְּמַלִּים מֵינִיקוֹת וּבְנֵיהֶם
ˌviginti aſinas ˌdecem juvencos & ˌquadraginta vaccas ˌtriginta

שְׁלֹשִׁים פָּרוֹת אַרְבָּעִים וּפָרִים עֲשָׂרָה אֲתֹנֹת עֶשְׂרִים
:ſeorſum *gregem gregem* ſuorũ ſervorũ manu in dedit Et .decem pullos &

וְעָיִרִם עֲשָׂרָה : וַיִּתֵּן בְּיַד־עֲבָדָיו עֵדֶר עֵדֶר לְבַדּוֹ
inter ponetis *ſpacium &*, *meâ facie in* Tranſite :ſuos ſervos ad dixit &

וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו עִבְרוּ לְפָנַי וְרֶוַח תָּשִׂימוּ בֵּין
Cum :dicendo primo præcepit Et .gregem inter & gregem

עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר : וַיְצַו אֶת־הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר כִּי
Cujus :dicendo ˌte interrogaverit & ˌmeus frater Eſau tibi occurrerit

יִפְגָּשְׁךָ עֵשָׂו אָחִי וּשְׁאָלְךָ לֵאמֹר לְמִי־
tuo Servo :dices Et .*? tuus facies ad* iſta cujus & ˌ*ibis* quò & ˌ*tu*

אַתָּה וְאָנָה תֵלֵךְ וּלְמִי אֵלֶּה לְפָנֶיךָ : וְאָמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ
etiam ecce Et .Eſau meum domino ad miſſum ˌ*ipſum* munus ˌIahacob

לְיַעֲקֹב מִנְחָה הִוא שְׁלוּחָה לַאדֹנִי לְעֵשָׂו וְהִנֵּה גַם־
.nos poſt ipſe

הוּא אַחֲרֵינוּ :

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰακὼβ, λέγοντες, Ἤλθομεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου Ἡσαῦ· (γ) καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται εἰς συνάντησίν σοι, καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ.
7 (δ) Ἐφοβήθη δὲ Ἰακὼβ σφόδρα, καὶ ἠπορεῖτο· καὶ διεῖλε τὸν λαὸν τὸν (ε) μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ τὰς (ζ) βόας, καὶ τὰς κτήνας, καὶ τὰ πρόβατα εἰς
8 δύο παρεμβολάς. Καὶ εἶπεν Ἰακὼβ, Ἐὰν ἔλθῃ Ἡσαῦ εἰς παρεμβολὴν μίαν, καὶ (η) κόψῃ αὐτὴν, ἔσται ἡ παρεμβολὴ ἡ δευτέρα εἰς
9 τὸ σώζεσθαι. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ, Ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Ἰσαὰκ, (θ) κύριε σὺ ὁ εἰπών μοι, Ἀπόστρεχε
10 εἰς τὴν γῆν τὴν γενέσεώς σου, καὶ εὖ σε ποιήσω. Ἰκανούμαι μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης, καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας, ἧς ἐποίησας τῷ παιδί σου· ἐν γὰρ τῇ ῥάβδῳ (ι) μου ταύτῃ διέβην τὸν Ἰορδάνην τοῦτον (κ) νυνὶ δὲ γέγονα εἰς δύο
11 παρεμβολάς. Ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ (λ) μου, ἐκ χειρὸς Ἡσαῦ· ὅτι φοβοῦμαι ἐγὼ αὐτὸν, μή ποτε ἐλθὼν πατάξῃ με, καὶ μητέρα ἐπὶ τέκνοις. Σὺ δὲ (μ) εἶπας,
12 Εὖ σε ποιήσω, καὶ θήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τὴν θαλάσσης, ἣν οὐκ ἀριθμηθήσεται (ν) ὑπὸ τῶν πλήθους. Καὶ ἐκοιμήθη
13 ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην· καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερεν δῶρα καὶ ἐξαπέστειλεν Ἡσαῦ τῷ ἀδελφῷ
14 αὐτοῦ, Αἶγας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακόσια, κριοὺς εἴκοσι, Καμήλους
15 θηλαζούσας, καὶ τὰ παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα, ταύρους δέκα, ὄνους (ξ) εἴκοσι, καὶ πώλους δέκα. Καὶ (ο) ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ποίμνιον
16 καθ' μόνας. Εἶπε δὲ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Προπορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διάστημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.
17 Καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων, Ἐάν σε συναντήσῃ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε, λέγων, Τίνος ἐστί; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ Τίνος ταῦτα τὰ προπορευόμενά (π) σου;
18 Ἐρεῖς, Τοῦ παιδός σου Ἰακώβ. Δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ· καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν.

6 Reverſiq́ue ſunt nũtii ad Jacob, dicentes; Venimus ad Eſau fratrẽ tuum, & ecce properat tibi in occurſum cum
7 quadringentis viris. Timuit Jacob valdé : & perterritus diviſit populum qui ſecum erat: greges quoque, & oves & boves, & camelos, in duas
8 turmas; Dicens, Si venerit Eſau ad unã turmam, & percuſſerit eam, alia turma, quæ
9 reliqua eſt, ſalvabitur. Dixítque Jacob, Deus patris mei Abrahã, et Deus patris mei Iſaac: Dñe qui dixiſti mihi, Revertere in terram tuam, & in locum nativitatis tuæ, & benefaciam tibi. Minor ſum
10 cunctis miſerationibus tuis, & veritate tuâ quam expleviſti ſervo tuo. In baculo meo tranſivi Jordanem iſtum : & nunc cum duabus turmis re-
11 gredior. Erue me de manu fratris mei Eſau : quia valdè eum timeo, ne fortè veniens percutiat matrem cum filiis
12 Tu locutus es quòd benefaceres mihi, & dilatares ſemen meum ſicut arenam maris, quæ præ multitudine numerari non poteſt. Cúmque
13 dormiſſet ibi nocte illâ, ſeparavit de his quæ habebat, munera Eſau fratri ſuo; Capras ducentas, hircos viginti, oves ducentas, & arietes
14 viginti, Camelos fœtas cum pullis ſuis triginta, vaccas quadraginta, et tauros viginti, aſinas viginti, et pullos earum decem. Et miſit
15 per manus ſervorum ſuorum ſingulos ſeorſùm greges. Dixítque pueris ſuis, Antecedite me : et ſit ſpatium inter
16 gregem et gregem. Et præcepit priori dicens, Si obvium habueris fratrem meum Eſau : et interrogaverit
17 te, Cujus es? aut, Quò vadis? aut, Cujus ſunt iſta quæ ſequeris? Reſpondebis, Servi tui Jacob : munera miſit domino meo Eſau : ipſe quoque poſt nos venit.

Et reverterunt nuntij ad Jacob 6
dicentes, *Venimus ad fratrem*
tuum Eſau : & ecce ipſe venit
in occurſum tuum, & quadrin-
genti viri cum eo. Timuit autem
Jacob valdè, & hæſitabat. Et 7
diviſit populum, qui ſecum erat,
& boves, & camelos, & oves
in duo caſtra. Et dixit Jacob, 8
Si venerit Eſau ad caſtra (b) u-
na, & exciderit ea; erunt caſtra
ſecunda in ſalutem. Dixit au- 9
tem Jacob, Deus patris mei A-
braham, & Deus patris mei I-
ſaac, Domine tu qui dixiſti mihi,
Recurre in terram generationis
tuæ, & benefaciam tibi. (c) Suf- 10
ficiat mihi ab omni juſtitia, &
ab omni veritate, quam feciſti
puero tuo. In virga enim mea hac
tranſivi Jordanem hunc : nunc
autem factus ſum in duo caſtra.
Erue me de manu fratris mei, de 11
manu Eſau : quia ego timeo il-
lum; ne cùm venerit feriat me,
& (d) matrem ſuper filios. Tu 12
autem dixiſti, Benefaciam tibi,
& ponam ſemen tuum, tan-
quam arenam maris, quæ non
dinumerabitur præ multitudine.
Et dormivit ibi nocte illâ : & 13
ſum ſit, de quibus ferebat, dona:
& miſit ad Eſau fratrem ſuum;
Capras ducentas, hircos viginti, 14
oves ducentas, arietes viginti,
Camelos lactantes & parvulos 15
earum triginta, boves quadra-
ginta, tauros decem, aſinos vi-
ginti, & pullos decem. Et 16
dedit ea pueris ſuis, unicuique
ſeorſùm gregem. Dixit autem
pueris ſuis, Præite ante me,
& intervallum facite inter gre-
gem & gregem. Et mandavit 17
primo, dicens; Si tibi occurre-
rit Eſau frater meus, & inter-
rogaverit te dicens, Cujus es?
& Quo vadis? & Cujus hæc,
quæ antecedunt te? (e) Dices, 18
Pueri tui Jacob : munera miſit
domino meo Eſau : & ecce ipſe
poſt nos.

MS. A. (γ) καὶ ἔρχεται εἰς συνάντησίν σοι, καὶ (δ) Ἐφοβῆτο (ε) μετ' αὐτοῦ, (ζ) βόας, καὶ τὰ πρόβατα (η) ἐκκόψῃ (θ) κύριε ὁ εἶπας μοι, (ι) μου διέβην (κ) νῦν δὲ (λ) με Ἡσαῦ, (μ) εἶπας, Καλῶς εὖ σε (ν) ἀπὸ (ξ) εἴκοσι, πώλους (ο) ἔδωκεν διὰ χειρὸς τοῖς παισὶν (π) σου; Καὶ ἐρεῖς,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Reverſiq; ſunt nuntii ad Jacob, & dixerunt 6
ei, Ivimus ad Eſau fratrem tuum, & ecce eti-
am ipſe venit in occurſum tuum, & quadrin-
gentos viros ſecum habet. Timuit autem Ja- 7
cob, ſummóq; fuit angore perculſus : quare
diſtribuit populum qui ſecum erat, ovéſque
& boves, necnon camelos in duas turmas:
Et ait Jacob, Si venerit Eſau frater meus ad- 8
verſus turmam unam, & trucidaverit eam,
turma quæ ſupereſt, evadet. Et oravit Jacob, 9
dicens, Deus patris mei Abrahæ, Deus patris
mei Iſahac, Domine, qui dixiſti mihi, Rever-
tere in terram patrum tuorum & natalium
tuorum, & benefaciam tibi : Inferior ſum 10
omnib' beneficiis tuis, omniq; juſtitiâ quam
feciſti erga ſervum tuum, nam baculo meo
tranſivi Jordanem iſtum, & nunc factus ſum
in duas turmas. Libera me de manibus Eſau 11
fratris mei, quia timeo eum, ne veniat per-
cutiátq; me, & matrem ſimul cum filiis ſuis.
Et tu quidem dixiſti, Benefaciens benefa- 12
ciam tibi, reddámque ſemen tuum veluti a-
renam maris, quæ non numeratur præ mul-
titudine ſuâ. Et pernoctavit illíc nocte illâ: 13
& accepit ex his quæ attulerat manu ſuâ,
munus Eſau fratri ſuo : Capras ducentas, 14
& hircos viginti, oves ducentas, & arietes
viginti. Camelas lactantes, cum pullis ea- 15
rum triginta, vaccas quadraginta, & tauros
viginti, aſinas viginti, & pullos decem. Tra- 16
didítque in manum ſervorum ſuorum ſin-
gulos greges ſeorſim ; Dixítque ſervis ſuis,
Antecedite me, & ſpatium facite inter ſin-
gulos greges. Præcepítque priori, ac dixit 17
ei, Cùm occurrerit tibi Eſau frater meus, &
interrogaverit te, dixerítq; tibi, Quis es tu,
quò vadis, & cujus iſta ſunt quæ te præce-
dunt? Dic illi, Servi tui Jacobi ſunt, munus 18
quod miſit ad dominum meum Eſau : & en
ipſe quoque ſubſequitur nos.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

6 וְתָבוּ אוֹנְדָיָא לְוָת־יַעֲקֹב לְמֵימַר
אֲתֵינָא לְוָת־אֲחוּךְ לְוָת עֵשָׂו וְאַף
אָתֵי לְקַדְמוֹתָךְ וְאַרְבַּע־מְאָה גַּבְרִין
7 עִמֵּיהּ׃ וְדָחֵיל יַעֲקֹב לַחֲדָא וְעָקַת
לֵיהּ וּפְלִיג יָת־עַמָּא דִּי עִמֵּיהּ וְיָת־
עָנָא וְיָת־תּוֹרֵי וְנָמְלַיָּא לְתַרְתֵּין
8 מַשְׁרְיָין׃ וַאֲמַר אִם־יֵיתֵי עֵשָׂו
לְמַשְׁרְיְתָא חָדָא וְיִמְחִנַּנְּהִי וּתְהֵי
מַשְׁרְיְתָא דְּאִשְׁתְּאֲרַת לְשֵׁיזְבָא׃
9 וַאֲמַר יַעֲקֹב אֱלָהֵיהּ דְּאַבָּא אַבְרָהָם
וֵאלָהֵיהּ דְּאַבָּא יִצְחָק יְיָ דִּי אֲמַר לִי
תּוּב לְאַרְעָךְ וּלְיַלְדוּתָךְ וְאוֹטִיב עִמָּךְ׃
10 זְעִירָן וְכֵיתַי מִכָּל חֶסְדִּין וּמִכָּל
טֵבְוָן דִּי עֲבַדְתְּ עִם עַבְדָּךְ אֲרֵי יְחִידִי
עֲבַרִית יָת־יַרְדְּנָא הָדֵין וְכַעַן הֲוֵיתִי
11 לְתַרְתֵּין מַשְׁרְיָין׃ שֵׁיזְבִנִּי כְּעַן מִידָּא
דְּאָחִי מִידָּא דְּעֵשָׂו אֲרֵי דָחֵיל אֲנָא
מִנֵּיהּ דִּלְמָא־יֵיתֵי וְיִמְחִנַּנִי אִמָּא עַל
12 בְּנַיָּא׃ וְאַתְּ אֲמַרְתְּ אוֹטָבָא אוֹטֵיב
עִמָּךְ וְאָשֵׁוִי יָת־בְּנָךְ סַנִּיאִין כְּחָלָא־
13 דְּיַמָּא דְּלָא יִתְמְנוֹן מִסְּנִי׃ וּבָת תַּמָּן
בְּלֵילְיָא הַהוּא וּנְסֵיב מִן־דְּאִתֵּי
14 בִּידֵיהּ תִּקְרוֹבְתָּא לְעֵשָׂו אָחוּהִי׃ עִזִּי
15 מָאתָן וְתֵישֵׁיָא עֶסְרִין רְחֵילִי מָאתָן
וְדִכְרֵי עֶסְרִין׃ גַּמְלֵי מֵינִיקָתָא
וּבְנֵיהֶן תְּלָתִין תּוֹרָתָא אַרְבְּעִין
16 וְתוֹרִין עֶסְרָא אָתָנָן עֶסְרִין וְעִילֵי
עֶסְרָא׃ וְיָהַב בִּיַד עַבְדּוֹהִי עֶדְרָא
עֶדְרָא בִּלְחוֹדוֹהִי וַאֲמַר לְעַבְדּוֹהִי
עִבְרוּ קֳדָמַי וְרִוְחָא תְּשַׁוּוֹן בֵּין עֶדְרָא
17 וּבֵין עֶדְרָא׃ וּפַקֵּיד יָת־קַדְמָאָה
לְמֵימַר אֲרֵי יְעָרְעָנָּךְ עֵשָׂו אָחוּהִי
וְיִשְׁאֲלִנָּךְ לְמֵימַר דְּמַן אָנְתְּ וּלְאָן
אָזֵיל וּדְמַאן אִלֵּין קֳדָמָךְ׃
18 וְתֵימַר לְעַבְדָּךְ לְיַעֲקֹב תִּקְרוֹבְתָּא
הִיא דְּמִשְׁלַחְתָּא לְרִבּוֹנִי לְעֵשָׂו
וְהָא אַף־הוּא אָתֵי בָּתְרָנָא׃

6 Et reversi sunt nuncii ad Jacob, dicentes: Venimus ad
fratrē tuū Esau; & ipse quoq; venit in occursum tuū, et qua-
dringenti viri cum eo. Et ti-
7 muit Jacob valde, & anguſtia-
tus est: & divisit populū qui
erat cum eo; & oves et boves,
8 & camelos, in duas turmas. Et
ait; Si venerit Esau ad unam
turmā, & percusserit eā: tur-
ma quæ reliqua est, salvabitur.
9 Et dixit Jacob: De⁹ patris mei
Abraham; & Deus patris mei
Isaac: Dñs qui dixit mihi, Re-
vertere in terrā tuā, & in locū
nativitatis tuæ, & benefaciam
10 tibi. Minora sunt merita mea
omnib⁹ misericordiis et bene-
ficiis, quæ fecisti cū servo tuo:
quoniā solus transivi Jordanē
istum; & nunc factus sum in
duas turmas. Libera me obse-
cro, de manu fratris mei, de
manu Esau: quoniā ego timeo
eum; ne forte veniat & per-
cutiat me, matrem cum filiis.
12 Tu autē dixisti; Benefaciens
benefaciam tibi: & ponam
filios tuos multos, quasi arenā
maris, qui non numerabuntur
præ multitudine. Et dormivit
ibi in nocte illâ: & tulit de
his quæ habebat in manu suâ,
mun⁹ Esau fratri suo. Capras
ducentas, & hircos viginti:
oves ducentas, & arietes vi-
ginti. Camelos lactantes, &
filios earum triginta: vaccas
quadraginta, & tauros de-
cem; asinas viginti, & pullos
decem. Et tradidit in manum
servorum suorum, singulos
greges seorsum: et ait servis
suis, Transite ante me; et
ponetis spatium inter gregem
et gregem. Et præcepit pri-
mo, dicens: Si obviaverit
tibi Esau frater meus, et in-
terrogaverit te, dicens, Cu-
jus es tu? et quo vadis? et
cui sunt ista quæ ducis ante
te? Dices, servi tui Jacob;
munus est missum domino
meo Esau: et ecce ipse quo-
que venit post nos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 * ז֝ש֗ב֣ו ה֭מ֣לא֑כ֝ים א֗ל־י֭עק֣ב ל֑מ֝ר֗ א֭ת֣ה ב֑א֝נ֗ו א֭ל־א֣ח֑יך֝ א֗ל־ע֭ש֣ו ג֥ם־ה֝֗וא֮
ל֣ק֑ר֝את֗ך֮ ו֭ע֣מ֑ו א֝ר֗בע־מ֭א֣ות א֑יש׃ 7 * ו֝י֗ר֮א֮ י֭ע֣ק֑ב מ֝א֗ד֮ ו֭י֣צ֑ר ל֝֗ו ו֭י֣פ֑ל֝ג֗
א֭ת־ה֣ע֑ם א֝ש֗ר־א֭ת֣ו ו֑א֝ת֗־ה֮צ֮א֮ן֮ ו֭א֣ת־ה֑ב֝ק֗ר ו֭ה֣ג֑מ֝ל֗ים ל֭ש֣ת֑י מ֝ח֗נ֮ו֮ת׃
8 ו֭י֣א֑מ֝ר֗ א֭ם־י֣ב֑ו֝א ע֗ש֮ו֮ ה֭א֣ח֑ת ה֝מ֗ח֮נ֮ה֮ ו֭ה֣כ֑ת֝ה֗ ו֭ה֣י֑ת֝ה֗ ה֭מ֣ח֑נ֝ה֗
9 ה֭נ֣ש֑א֝ר֗ת ל֣פ֑ל֝ט֗ה׃ ** ו֭י֣א֑מ֝ר֗ י֭ע֣ק֑ב א֭ל֣ה֑י א֝ב֗י א֭ב֣ר֑ה֝ם֗ ו֭א֣ל֑ה֝י
א֭ב֣י י֑צ֝ח֗ק י֭י֣ ה֭א֣מ֑ר֝ א֗ל֮י֮ ש֭ו֣ב֑ ל֝א֗ר֮צ֮ך֮ ו֭ל֣מ֑ו֝ל֗ד֮ת֮ך֮ ו֭א֣ט֑ב֝ ע֗מ֮ך֮׃
10 ק֭ט֣נ֑ת֝י מ֗כ֮ל֮ ה֭ח֣ס֑ד֝י֗ם ו֭מ֣כ֑ל ה֝א֗מ֮ת֮ א֭ש֣ר ע֑ש֝ית֗ א֭ת־ע֣ב֑ד֝ך֗ כ֭י ב֣מ֑ק֝ל֗י
ע֭ב֣ר֑ת֝י א֗ת־ה֮י֮ר֮ד֮ן֮ ה֭ז֣ ו֭ע֣ת֑ה ה֝י֗י֮ת֮י֮ ל֭ש֣ת֑י מ֝ח֗נ֮ו֮ת׃ 11 ה֭צ֣ל֑נ֝י
נ֭א מ֣י֑ד֝ א֗ח֮י֮ מ֭י֣ד֑ ע֝ש֗ו כ֭י י֣ר֑א֝ת֗י א֭נ֣כ֑י מ֝פ֗נ֮ו פ֭ן־י֣ב֑ו֝א ו֭ה֣כ֑נ֝י
12 א֗ם֮ ע֭ל־ב֣נ֑ים׃ ו֭א֣ת֑ ה֝א֗מ֮ר֮ת֮ ה֭ט֣ב֑ א֭ט֣ב֑ ע֝מ֗ך֮ ו֭ש֣ת֑י א֝ת֗ ז֮ר֮ע֮ך֮ כ֭ח֣ל
13 ה֭י֣ם א֑ש֝ר֗ ל֣א֑ י֝ס֗פ֮ר֮ ה֭מ֣ר֑ב֝ מ֗ר֮ב֮ ו֭ל֣ן ש֑ם֝ ה֗ל֮י֮ל֮ה֮ ה֭ה֣ו֑א׃ 14 * ו֭י֣ק֑ח֝
מ֗ן־ה֮ב֮א֮ ב֭י֣ד֑ו מ֝ן֗ה֮ ל֭ע֣ש֑ו א֝ח֗י֮ו֮ ש֭ע֣ר֑ים ע֝ז֗ים ו֭ת֣י֑ש֝ים ש֗פ֮י֮ם֮ ו֭כ֣ב֑ש֝ים
15 ש֗פ֮י֮ם֮ ו֭א֣י֑ל֝ים׃ ג֭מ֣ל֑ים מ֝ינ֗ק֮ו֮ת֮ ו֭ב֣נ֑יה֝ם֗ ש֭ל֣ש֑ים פ֝ר֗ו֮ת֮ ע֭ש֣ר֑ים
פ֭ר֣ ע֑ת֝ו֗ת֮ ע֭ש֣ר֑ים ו֭ע֣י֑ר֝ם֗ ע֭ש֣ר֑ים ו֭כ֣ר֑ים ע֝ש֗ר֮ה֮׃ 16 ו֭י֣ת֑ן ב֝י֗ד֮ ע֭ב֣ד֑י֝ו֗
ע֭ד֣ר֑ ע֭ד֣ר֑ ל֝ב֗ד֮ו֮ ו֭י֣א֑מ֝ר֗ א֭ל־ע֣ב֑ד֝י֗ו֮ ע֭ב֣ר֑ו ל֝פ֗נ֮י֮ ו֭ר֣ו֑ח֝ ת֭ש֣ימ֑ו֝ן ב֗ין
17 ע֭ד֣ר֑ ל֝ע֗ד֮ר֮׃ ו֭י֣צ֑ו֝ א֗ת֮ ה֭ר֣א֑ש֝ו֗ן ל֭ל֣ת֑ ל֝ל֗ו֮ ל֭ל֣ת֑ ל֝ל֗ו֮ ל֭א֣ ת֑ל֝ל֗ו֮ ל֭ל֣ת֑
ל֝ל֗ו֮ ל֭א֣ ת֑ל֝ל֗ו֮ ל֭ל֣ת֑ ל֝ל֗ו֮ ל֭א֣ ת֑

ספר בראשית : לג

euntibus cunctis etiam ,tertio etiã ,secundo præcepit Et
19 וַיְצַו גַּם אֶת־הַשֵּׁנִי גַּם אֶת־הַשְּׁלִשִׁי גַּם אֶת־כָּל הַהֹלְכִים
,Esau ad loquemini hoc verbum Secundùm :dicendo ,greges post
אַחֲרֵי הָעֲדָרִים לֵאמֹר כַּדָּבָר הַזֶּה תְּדַבְּרוּן אֶל־עֵשָׂו
quia .nos post Jahacob tu' serv' Ecce :etiam dicetis Et .eum vos inveniẽdo in
20 בְּמֹצַאֲכֶם אֹתוֹ : וְאֲמַרְתֶּם גַּם הִנֵּה עַבְדְּךָ יַעֲקֹב אַחֲרֵינוּ כִּי
videbo postea & :mea in facies ad eunte ,munere in ej' facie Expiabo :dixit
אָמַר אֲכַפְּרָה פָנָיו בַּמִּנְחָה הַהֹלֶכֶת לְפָנָי וְאַחֲרֵי־כֵן אֶרְאֶה
ipse &,ejus facie super munus trãsivit Et .meã facie suscipi at forte si ej' facie
פָּנָיו אוּלַי יִשָּׂא פָנָי : וַתַּעֲבֹר הַמִּנְחָה עַל־פָּנָיו וְהוּא
accepit &,ipsã nocte in surrexit Et .turmã cum ipsã nocte in pernoctavit
21 לָן בַּלַּיְלָה הַהוּא בַּמַּחֲנֶה : וַיָּקָם בַּלַּיְלָה הוּא וַיִּקַּח
,suos natos undecim & ,suas ancillas duas & ,suas uxores duas
אֶת־שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת־שְׁתֵּי שִׁפְחֹתָיו וְאֶת־אַחַד עָשָׂר יְלָדָיו
:torrentem eos fecit trãsire &,eos accepit Et .Jabboc vadum transivit &
22 וַיַּעֲבֹר אֵת מַעֲבַר יַבֹּק : וַיִּקָּחֵם וַיַּעֲבִרֵם אֶת־הַנָּחַל
est luctatus Et .ipse solus Jahacob remansit Et .sibi quod fecit trãsire &
24 וַיַּעֲבֵר אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ : וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק
:ei prævaleret non quod ,vidit Et .aurorę ascendere ad usque eo cum vir
25 אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר : וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ
,Jahacob femoris curvatura se movit & ejus femoris curvaturam in tetigit &
וַיִּגַּע בְּכַף־יְרֵכוֹ וַתֵּקַע כַּף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב
:dixit Et .aurora ascendit quia,me Dimitte :dixit Et .secum illo luctando in
בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ : וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר
Quod :eum ad dixit Et .mihi benedixeris quin ,te dimittam Non
26 לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי אִם־בֵּרַכְתָּנִי : וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה־
stuã nomẽ ultrà dicetur Jahacob Nõ :dixit Et .Jahacob:dixit Et?tuũ nomẽ
27 שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב : וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ
hominibus cum &,D E O cum fuisti princeps quia :Israel quimmo
כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִיתָ עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים
.tuum nomen nunc Indica :dixit &,Jahacob interrogavit Et .prævaluisti &
29 וַתּוּכָל : וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה־נָּא שְׁמֶךָ
.ibi ei benedixit Et ?meo nomine de interrogas hoc quid Ut :dixit Et
וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם :
facies D E U M vidi quia :Peniel loci nomen Jahacob vocavit Et
30 וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים
tranſivit quando ,sol ei est ortus Et .mea anima est liberata & ,facies ad
אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי : וַיִּזְרַח־לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר
filii comedunt non Idcirco .suũ femur super claudicãs ipse & ,Penuel
31 אֶת־פְּנוּאֵל וְהוּא צֹלֵעַ עַל־יְרֵכוֹ : עַל־כֵּן לֹא־יֹאכְלוּ בְנֵי־
ad usque femoris curvaturã super qui ,contractionis nervum Israel
יִשְׂרָאֵל אֶת־גִּיד הַנָּשֶׁה אֲשֶׁר עַל־כַּף הַיָּרֵךְ עַד
contractionis nervo m Iahacob femoris curvaturã tetigit quia :hanc diem
הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה :

CAP. XXXIII. לג

eo cum &,veniẽs Esau ecce & ,vidit &,suos oculos Iahacob levavit Et
1 וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־עֵשָׂו בָּא וְעִמּוֹ
super & ,Leah super natos . divisit Et .viri quadringenti
אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיְחַץ אֶת־הַיְלָדִים עַל־לֵאָה וְעַל־
.ancillas duas super & ,Rachel
רָחֵל וְעַל שְׁתֵּי הַשִּׁפְחוֹת :

Versio VULG. LAT.

19 Similiter dedit mandata secundo, & tertio, & cunctis qui sequebantur greges, dicens; Iisdem verbis loquimini ad Esau, cùm inveneritis
20 eum. Et addetis, Ipse quoque servus tuus Jacob iter nostrũ insequitur: dixit enim; Placabo illum muneribus quæ præcedunt, & posteà videbo illũ, forsitan propitiabitur mihi.
21 Præcesserunt itaque munera ante eum, ipse verò mansit
22 nocte illâ in castris. Cúmque maturè surrexisset, tulit duas uxores suas, & totidem famulas, cum undecim filiis, &
23 transivit vadum Jaboc. Traductísq; omnibus quæ ad se
24 pertinebant, Mansit solus: & ecce vir luctabatur cum eo
25 usq; mané. Qui cùm videret quòd eum superare non posset, tetigit nervum femoris ejus, & statim emarcuit. Dixítq; ad eum; Dimitte me, jam enim ascendit aurora. Respódit; Nõ dimittã te, nisi benedixeris mihi. Ait ergò, Quod
27 nomẽ est tibi? Respondit, Jacob. At ille, Nequaquam, inquit, Jacob appellabitur nomẽ tuũ, sed Israel: quoniã si
28 cõtra Deũ fortis fuisti, quãtò magis contra homines prævalebis? Interrogavit eũ Jacob, Dic mihi, quo appellaris nomine? Respondit; Cur quæris
29 nomẽ meũ? Et benedixit ei in eodẽ loco. Vocavítq, Jacob nomen loci illi', Phanuel; dicẽs, Vidi Deũ facie ad faciem, & salva fącta est anima mea.
31 Ortúsq; est ei statim sol, postquã transgressus est Phanuel: ipse verò claudicabat pede.
32 Quam ob causam non comedunt nervum filii Israel, qui emarcuit in femore Jacob, usq; in præsentem diem: eò quòd tetigerit nervum femoris ejus, & obstupuerit.

CAP. XXXIII.

1 Levãs autẽ Jacob oculos suos, vidit venientẽ Esau, & cum eo quadringentos viros: divisitq; filios Liæ & Rachel, ambarúmq; famularum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, καὶ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ, καὶ πᾶσι τοῖς πορευομένοις ὀπίσω τῶν ποιμνίων τούτων, λέγων, Κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο (ρ) λαλήσατε Ἡσαῦ ἐν τῷ εὑρεῖν
20 ὑμᾶς αὐτὸν, Καὶ ἐρεῖτε, Ἰδοὺ, ὁ παῖς σου Ἰακὼβ ὀπίσω ἡμῶν ἐστιν. Εἶπε γὰρ, Ἐξιλάσομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τοῖς δώροις τοῖς πορευομένοις αὐτῷ, καὶ μετὰ τοῦτο ὄψομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· ἴσως λάβῃ
21 προσδέξεταί τὸ πρόσωπόν μου. Καὶ (σ) προεπορεύετο τὰ δῶρα κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκοιμήθη τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν τῇ παρεμβολῇ. Ἀναστὰς δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην, ἔλαβε
22 τὰς δύο γυναῖκας, καὶ τὰς δύο παιδίσκας, καὶ τὰ ἕνδεκα παιδία αὐτοῦ, καὶ διέβη τὴν διάβασιν (τ) Ἰαβώχ. Καὶ ἔλαβεν αὐτὰς,
23 καὶ διέβη τὸ χειμάρρουν, καὶ διεβίβασε πάντα
24 τὰ αὐτοῦ. Ὑπελείφθη δὲ Ἰακὼβ μόνος· καὶ ἐπάλαιεν (υ) ἄνθρωπος μετ' αὐτοῦ ἕως ἑωθινοῦ.
25 Εἶδε δὲ, ὅτι οὐ δύναται πρὸς αὐτὸν, καὶ ἥψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνάρκησε τὸ πλάτος τοῦ μηροῦ Ἰακὼβ ἐν τῷ πάλαίειν αὐτὸν
26 μετ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀπόστελόν με· ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. ὁ δὲ εἶπεν, Οὐ μή σε
27 ἀποστείλω, ἐὰν (φ) μή με εὐλογήσῃς. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Τί τὸ ὄνομά σου ἐστὶν; ὁ δὲ εἶπεν,
28 Ἰακώβ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Οὐ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἰακὼβ, (χ) ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου· ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ θεοῦ, καὶ μετὰ
29 ἀνθρώπων δυνατὸς ἔσῃ. Ἠρώτησε δὲ Ἰακὼβ, καὶ εἶπεν, Ἀνάγγειλόν μοι τὸ ὄνομά σου. καὶ εἶπεν, (ψ) Ἱνατί τοῦτο ἠρώτας τὸ ὄνομά μου; καὶ (ω) εὐλόγησεν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ
30 ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Εἶδος θεοῦ εἶδον γὰρ θεὸν, πρόσωπον πρὸς
31 πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή. Ἀνέτειλε δὲ αὐτῷ ὁ ἥλιος, ἡνίκα παρῆλθε τὸ εἶδος τοῦ θεοῦ· αὐτὸς δὲ ἐπέσκαζε τῷ μηρῷ αὐτοῦ.
32 (α) Ἕνεκεν τούτου οὐ μὴ φάγωσιν (β) υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ νεῦρον, ὃ ἐνάρκησεν, ὃ ἔστιν ἐπὶ τοῦ πλάτους τοῦ (γ) μηροῦ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ὅτι ἥψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ Ἰακὼβ τοῦ (δ) νεύρου, ὃ ἐνάρκησεν.

Et mandavit primo, & secundo, & tertio, & omnibus qui præibant post greges hos, dicens, Juxta verbum hoc loquimini ad Esau, cùm vos inveneritis eum. Et dicetis, Ecce, puer tuus Iacob accedit post nos. Dixit enim, Placabo vultum ejus in muneribus (f) præcedentibus eum, & post hoc videbo faciem ejus: (g) forsitan enim suscipiet faciem meã. Et præcedebant dona ad faciem ejus: ipse autem dormivit nocte illâ in castris. Surgens autem nocte illâ, accepit duas uxores, & duas ancillas, & undecim parvulos suos; & transivit transitum ipsius Iaboc. Et accepit eos, & transivit torrentem, et traduxit omnia sua. Remansit autem Iacob solus; & (h) luctabatur homo cum eo usque mané. Vidit autem, quia non valet erga eum; et tetigit latitudinẽ femoris ejus, & obtorpuit latitudo femoris Iacob, dum luctatur ipse cum eo. Et dixit ei, Dimitte me: ascendit enim diluculum. At ille dixit, Non te dimittam, nisi me benedixeris. Dixit autem ei, Quod est nomen tuum? at ille dixit, Iacob. Et dixit ei, Non vocabitur ultrà nomen tuum Iacob, sed Israel erit nomen tuum: (i) quia invaluisti cum Deo, et cum hominibus potens eris. Iacob autem interrogavit, & dixit, Annuntia mihi nomen tuum: & dixit, Ut quid hoc interrogas tu nomen (k) meum? Et benedixit eum ibi. Et vocavit Iacob nomen loci illius, (l) Species Dei: vidi enim Deum facie ad faciem, & salva facta est anima mea. Orta est autem ei Sol, quando transivit species Dei: ipse autem claudicabat femore suo. Propter hoc non manducarent filii Israel nervum, qui obtorpuit, qui est super latitudinem femoris, usq; in diem hanc; quia tetigit latitudinem femoris Iacob, nervum, qui obtorpuit.

MS.A. (ρ) λαλήσατε τῷ Ἡσαῦ (σ) προεπορεύετο (τ) Ἰαζόκ. (υ) μετ' αὐτοῦ ἄνθρωπος (φ) μὴ εὐλογήσῃς με. (χ) ἀλλὰ Ἰσραὴλ τὸ ὄνομά σου ἔσται (ψ) Ἱνατί σὺ ἐρωτᾷς τὸ (ω) ὀνομά μου (α) Ἕνεκεν τούτου (ϛ) οἱ υἱοὶ (γ) μηροῦ Ἰακὼβ, ἕως (δ) νεύρου, ὃ ἐνάρκησεν.

ΚΕΦ. λγ'. CAP. XXXIII.

1 Ἀναβλέψας δὲ (α) Ἰακὼβ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, εἶδε· καὶ ἰδοὺ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ (β) ἐρχόμενος, καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ. καὶ (γ) διεῖλεν Ἰακὼβ τὰ παιδία ὅπη Λείαν, καὶ ὅπη Ῥαχὴλ, καὶ τὰς δύο παιδίσκας.

(a) Respiciens autem Iacob oculis suis, vidit: et ecce Esau frater ejus veniens, et quadringenti viri cum eo. Et (b) divisit Iacob pueros super Liam, et super Rachel, et duas ancillas.

MS.A. (α) Ἰακὼβ, ἶδεν· (ϛ) ἐρχόμενος αὐτὸς, καὶ (γ) ὁπηδεῖλας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Præcepit etiam secundo ac tertio, & denique omnibus sequentibus gregẽ, dicens, Juxta sermonẽ hunc dicetis Esau, cum repereritis eum. Et dicetis ad eum, En etiam servus tuus Jacob post nos est. Dixit enim, Placabo iram ejus munere quod me præcedit, ac deinde videbo faciem ejus, fortasse *benignè* accipiet vultum meum. Præcessit itaque eum munus, ipse verò pernoctavit nocte illa in castris. Et consurgens nocte, duxit duas uxores suas, & utramque ancillam suã cum undecim filiis suis, traduxítq; eos per desertum Jaboc. Et duxit eos, transmisitque eos ultra torrentem, transmisit quoque quicquid habebat. Et mansit Jacob solus, & decertavit cum eo vir, donec orta esset aurora: Qui videns se non posse ei prævalere, tetigit coxendicem ejus, luxatáq; est coxendix Jacob cùm decertaret cum eo. Dixitq; ad eum, Dimitte me, quoniam orta est aurora. Respondit, Non dimittam te nisi benedixeris mihi. Ait illi, Quod est nomen tuum? Dixit, Jacob. Inquit ei, Non vocabitur ampliùs nomen tuum Jacob, sed Israel: quia fortis fuisti cum Angelo, & cum viro, & polluisti viribus. Et interrogavit eum Jacob, dicens; Indica mihi nomen tuum. Ait illi, Cur postulas de nomine meo? Et benedixit ei ibi. Vocavit autem Jacob nomen loci illius, Phanuel, quoniam vidi Angelum facie opposita faciei, & liberata est anima mea. Ortúsque est ei sol quum pertransisset Phanuel, & ipse claudicabat coxendice sua, siquidẽ luxata fuerat coxendix Jacob. Propterea non comedunt filii Israel nervum muliebrem qui est in coxendice femoris, usque in præsentem diem, quia tetigit coxendicem femoris Jacob, muliebrem *scilicet nervum*.

CAP. XXXIII.

Attollens autem Jacob oculos suos, vidit, & ecce Esau veniebat, & cum eo quadringenti viri: divisitq; filios inter Leam & Rahelem, & ambas ancillas.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

19 וּפַקִּיד אַף תִּנְיָנָא אַף תְּלִיתָאָה
אַף כָּל דְּאָזְלִין בָּתַר עִדְרַיָּא
לְמֵימַר כְּפִתְגָמָא הָדֵין תִּמַּלְלוּן עִם
20 עֵשָׂו כַּד תַּשְׁכְּחוּן יָתֵיהּ: וְתֵימְרוּן אַף
הָא עַבְדָּךְ יַעֲקֹב אֲתֵי בָּתְרָנָא אֲרֵי
אֲמַר אֲנַחֲנֵיהּ לְרַוּוָחֵיהּ בְּחָכְרוּבְתָּא
דְּאוֹלָא קֳדָמַי וּבָתַר כֵּן אֲחֵי אֶפּוֹדֵי
21 מְאִים יְסַב אַפָּי: וְעַבְרַת חָכְרוּבְתָּא
22 עַל אַפּוֹהִי וְהוּא בָּת בְּלֵילְיָא הַהוּא
וְנָסַב יָת תְּרֵין נְשׁוֹהִי וְיָת תְּרֵין
23 לְחֵינָתֵיהּ וְיָת חַד עֲסַר בְּנוֹהִי וְעָבַר
24 יָת מַעְבַּר יוּבְקָא: וְדַבְּרִנּוּן וְאַעְבְּרִנּוּן
25 יָת נַחֲלָא וְעָבַר יָת דִּילֵיהּ: וְאִשְׁתְּאַר
יַעֲקֹב בִּלְחוֹדוֹהִי וְאִשְׁתְּדַל גְּבַר
26 עִמֵּיהּ עַד דְּסָלִיק צַפְרָא: וְחָזָא אֲרֵי
לָא יָכִיל לֵיהּ וְקָרִיב בְּפִתֵּי יַרְכֵיהּ וְיַע
פְּתֵי יַרְכָא דְּיַעֲקֹב בְּאִשְׁתַּדָּלוּתֵיהּ
27 עִמֵּיהּ: וַאֲמַר שַׁלְחִנִי אֲרֵי סְלִיק צַפְרָא
וַאֲמַר לָא אֲשַׁלְחִנָּךְ אֱלָהָן בָּרְכְתָנִי:
28 וַאֲמַר לֵיהּ מַן שְׁמָךְ וַאֲמַר יַעֲקֹב:
29 וַאֲמַר לָא יִתְאֲמַר עוֹד שְׁמָךְ
אֱלָהִין יִשְׂרָאֵל אֲרֵי רַב אֵת קֳדָם יְיָ
30 וְעִם גְּבָרַיָּא וְיָכֵלְתָּא: וּשְׁאֵיל יַעֲקֹב
וַאֲמַר חֲוִי כְעַן שְׁמָךְ וַאֲמַר לְמָה דְנָן
אֵת שְׁאֵיל לִשְׁמִי וּבָרִיךְ יְתֵיהּ תַּמָּן:
31 וְקָרָא יַעֲקֹב שְׁמָא דְאַתְרָא פְּנִיאֵל
אֲרֵי חֲוִיתִי מַלְאָכָא דְיָ אַפִּין בְּאַפִּין
32 וְאִשְׁתֵּיזִבַת נַפְשִׁי: וּדְנַח לֵיהּ שִׁמְשָׁא
כַּד עָבַר יָת פְּנוּאֵל וְהוּא מְסַתֵּעַ עַל
33 יַרְכֵיהּ: עַל כֵּן לָא אָכְלִין בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל יָת גִּידָא דְנַשְׁיָא דִּי עַל פְּתֵי

Et præcepit etiam secundo, & tertio; oñib⁹ quoq; qui sequebãtur greges, dicens: Secundũ verbum hoc loquimini cũ Esau, quando inveneritis eum. Dicetisque; Ecce quoq; servus tu⁹ Jacob venit post nos: quia dixit, Quiescere faciã irã ejus munere, q̃ præcedit ante me; & postea videbo faciẽ ej⁹, forsitan suscipiet faciẽ meam. Et processit mun⁹ ante faciẽ suã: & ipse dormivit nocte illa in castris. Et surrexit ipsã nocte, & tulit duas uxores suas, & duas concubinas suas, & undecim filios suos; & transivit vadũ Jaboc. Et tulit eos, & traduxit eos per torrẽtẽ: & *trãsierunt* oñia sua. Et remãsit Jacob sol⁹: & luctabatur vir cũ eo; donec ascendit aurora. Et vidit quòd non potuisset cum eo, & tetigit in palmã femoris ejus: & commota est palma femoris Jacob, cùm luctaretur cũ eo. Et ait Dimitte me; quia ascendit aurora: & dixit ei, Non dimittam te; nisi benedixeris mihi. Et dixit ei, Quod est nomen tuũ? & ait, Jacob. Et dixit ei; Non dicetur ultrà Jacob nomẽ tuum; sed Israel: quoniam princeps es tu corã Deo, & cum hominibus prævalebis. Et interrogavit eum Jacob; & ait, Indica obsecro, nomen tuũ; & dixit; Ad quid quæris nomẽ meũ? & benedixit ei ibi. Et vocavit Jacob nomẽ loci, Peniel: quia vidi Angelũ Dei, facie ad faciẽ; & salva facta est anima mea. Et ort⁹ est ei sol quando transivit Phanuel: & ipse claudicabat sup femur suũ. Propterea non cõedunt filii Israel nervũ qui emarcuit, qui est juxta palmã femoris, usq; in præsentẽ diẽ: eò q̃ tetigit in palmã femoris Jacob, in nervo qui emarcuit.

CAP. XXXIII.

Et levavit Jacob oculos suos; & vidit, & ecce Esau veniebat; & cum eo quadringenti viri: & divisit filios cũ Lia & cum Rachel, & cum duabus concubinis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

19 * וּפַקִּיד אַף תִּנְיָנָא אַף תְּלִיתָאָה אַף כָּל דְּאָזְלִין בָּתַר עִדְרַיָּא לְמֵימַר כְּפִתְגָמָא הָדֵין תִּמַּלְלוּן עִם עֵשָׂו כַּד תַּשְׁכְּחוּן יָתֵיהּ: 20 וְתֵימְרוּן אַף הָא עַבְדָּךְ יַעֲקֹב אֲתֵי בָּתְרָנָא אֲרֵי אֲמַר אֲנַחֲנֵיהּ לְרַוּוָחֵיהּ בְּחָכְרוּבְתָּא דְּאוֹלָא קֳדָמַי וּבָתַר כֵּן אֲחֵי אֶפּוֹדֵי מְאִים יְסַב אַפָּי: 21 וְעַבְרַת חָכְרוּבְתָּא עַל אַפּוֹהִי וְהוּא בָּת בְּלֵילְיָא הַהוּא וְנָסַב יָת תְּרֵין נְשׁוֹהִי וְיָת תְּרֵין לְחֵינָתֵיהּ וְיָת חַד עֲסַר בְּנוֹהִי וְעָבַר יָת מַעְבַּר יוּבְקָא: 22 וְדַבְּרִנּוּן וְאַעְבְּרִנּוּן יָת נַחֲלָא וְעָבַר יָת דִּילֵיהּ: 23 וְאִשְׁתְּאַר יַעֲקֹב בִּלְחוֹדוֹהִי וְאִשְׁתְּדַל גְּבַר עִמֵּיהּ עַד דְּסָלִיק צַפְרָא: 24 וְחָזָא אֲרֵי לָא יָכִיל לֵיהּ וְקָרִיב בְּפִתֵּי יַרְכֵיהּ וְיַע פְּתֵי יַרְכָא דְּיַעֲקֹב בְּאִשְׁתַּדָּלוּתֵיהּ עִמֵּיהּ: 25 וַאֲמַר שַׁלְחִנִי אֲרֵי סְלִיק צַפְרָא וַאֲמַר לָא אֲשַׁלְחִנָּךְ אֱלָהָן בָּרְכְתָנִי: 26 וַאֲמַר לֵיהּ מַן שְׁמָךְ וַאֲמַר יַעֲקֹב: 27 וַאֲמַר לָא יִתְאֲמַר עוֹד שְׁמָךְ אֱלָהִין יִשְׂרָאֵל אֲרֵי רַב אֵת קֳדָם יְיָ וְעִם גְּבָרַיָּא וְיָכֵלְתָּא: 28 וּשְׁאֵיל יַעֲקֹב וַאֲמַר חֲוִי כְעַן שְׁמָךְ וַאֲמַר לְמָה דְנָן אֵת שְׁאֵיל לִשְׁמִי וּבָרִיךְ יְתֵיהּ תַּמָּן: 29 וְקָרָא יַעֲקֹב שְׁמָא דְאַתְרָא פְּנִיאֵל אֲרֵי חֲוִיתִי מַלְאָכָא דְיָ אַפִּין בְּאַפִּין וְאִשְׁתֵּיזִבַת נַפְשִׁי: 30 וּדְנַח לֵיהּ שִׁמְשָׁא כַּד עָבַר יָת פְּנוּאֵל וְהוּא מְסַתֵּעַ עַל יַרְכֵיהּ: 31 עַל כֵּן לָא אָכְלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת גִּידָא דְנַשְׁיָא דִּי עַל פְּתֵי יַרְכָא עַד יוֹמָא דֵין אֲרֵי קְרִיב בְּפִתֵּי יַרְכָא דְיַעֲקֹב בְּגִידָא דְנַשְׁיָא: לג

VER. SAM.

19 * וּפַקִּיד אַף תִּנְיָנָא אַף תְּלִיתָאָה אַף כָּל דְּאָזְלִין בָּתַר עִדְרַיָּא לְמֵימַר כְּפִתְגָמָא הָדֵין תִּמַּלְלוּן עִם עֵשָׂו כַּד תַּשְׁכְּחוּן יָתֵיהּ: 20 וְתֵימְרוּן אַף הָא עַבְדָּךְ יַעֲקֹב אֲתֵי בָּתְרָנָא אֲרֵי אֲמַר אֲנַחֲנֵיהּ לְרַוּוָחֵיהּ בְּחָכְרוּבְתָּא דְּאוֹלָא קֳדָמַי וּבָתַר כֵּן אֲחֵי אֶפּוֹדֵי מְאִים יְסַב אַפָּי: 21 וְעַבְרַת חָכְרוּבְתָּא עַל אַפּוֹהִי וְהוּא בָּת בְּלֵילְיָא הַהוּא וְנָסַב יָת תְּרֵין נְשׁוֹהִי וְיָת תְּרֵין לְחֵינָתֵיהּ וְיָת חַד עֲסַר בְּנוֹהִי וְעָבַר יָת מַעְבַּר יוּבְקָא: 22 וְדַבְּרִנּוּן וְאַעְבְּרִנּוּן יָת נַחֲלָא וְעָבַר יָת דִּילֵיהּ: 23 וְאִשְׁתְּאַר יַעֲקֹב בִּלְחוֹדוֹהִי וְאִשְׁתְּדַל גְּבַר עִמֵּיהּ עַד דְּסָלִיק צַפְרָא: 24 וְחָזָא אֲרֵי לָא יָכִיל לֵיהּ וְקָרִיב בְּפִתֵּי יַרְכֵיהּ וְיַע פְּתֵי יַרְכָא דְּיַעֲקֹב בְּאִשְׁתַּדָּלוּתֵיהּ עִמֵּיהּ: 25 וַאֲמַר שַׁלְחִנִי אֲרֵי סְלִיק צַפְרָא וַאֲמַר לָא אֲשַׁלְחִנָּךְ אֱלָהָן בָּרְכְתָנִי: 26 וַאֲמַר לֵיהּ מַן שְׁמָךְ וַאֲמַר יַעֲקֹב: 27 וַאֲמַר לָא יִתְאֲמַר עוֹד שְׁמָךְ אֱלָהִין יִשְׂרָאֵל אֲרֵי רַב אֵת קֳדָם יְיָ וְעִם גְּבָרַיָּא וְיָכֵלְתָּא: 28 וּשְׁאֵיל יַעֲקֹב וַאֲמַר חֲוִי כְעַן שְׁמָךְ וַאֲמַר לְמָה דְנָן אֵת שְׁאֵיל לִשְׁמִי וּבָרִיךְ יְתֵיהּ תַּמָּן: 29 וְקָרָא יַעֲקֹב שְׁמָא דְאַתְרָא פְּנִיאֵל אֲרֵי חֲוִיתִי מַלְאָכָא דְיָ אַפִּין בְּאַפִּין וְאִשְׁתֵּיזִבַת נַפְשִׁי: 30 וּדְנַח לֵיהּ שִׁמְשָׁא כַּד עָבַר יָת פְּנוּאֵל וְהוּא מְסַתֵּעַ עַל יַרְכֵיהּ: 31 עַל כֵּן לָא אָכְלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת גִּידָא דְנַשְׁיָא דִּי עַל פְּתֵי יַרְכָא עַד יוֹמָא דֵין אֲרֵי קְרִיב בְּפִתֵּי יַרְכָא דְיַעֲקֹב בְּגִידָא דְנַשְׁיָא: לג

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Præcepit etiã secundo, atque etiã tertio, atq; etiã omnibus sequentibus greges, dicens; Secũdũ verba ista loquemini ad Esau, cum inveneritis eũ. Dicetis, Ecce etiã servus tuus Iacob venit post nos: dicit enim, (c) Placabo faciẽ ejus per munus præcedens me; postea videbo faciẽ ejus, forsasse suscipiet faciem meam. Transivit igitur munus ante ipsum, ipse verò pernoctavit nocte illã in castris. Surrexit autem nocte illã, & accepit duas uxores suas, & duas ancillas suas, & undecim filios suos, & transivit vadũ Iaboc. Sumpsitque illos, & transire fecit fluvium, traduxitque omnia quæ ipsius erant. Et remanente Iacobo solo, luctatus est vir cum eo, usq; dum ascenderet aurora. Cùm autẽ videret quòd non prævaleret ei, tetigit acetabulũ femoris ejus, et luxatũ est acetabulũ femoris Iacob dum luctaretur cum eo. Atque, Dimitte me, ascendit enim aurora; respondit verò, Non dimittam te nisi benedixeris mihi. Et dixit ei, Quod est nomen tuũ? respondit; que, Iacob. Tum dixit, Non dicetur amplius Iacob nomen tuũ, sed Israel; nam princeps fuisti cum Deo, & cum hominibus, & prævaluisti. Interrogavitque Iacob, & dixit, Indica quæso nomen tuũ, & respondit, Cur quæris nomen meũ? benedixitq; eũ ibi. Itaq; vocavit Iacob nomen loci, Phanuel, quia vidi Deũ facie ad faciẽ, & servata est anima mea. Ortus est autem ei sol cum transivit Phanuel: Ipse verò claudicabat femore suo. Ideo non comedunt filii Israel nervũ torporis qui est super acetabulũ femoris, usque in hunc diem; quia tetigit acetabulũ femoris Iacob, in nervo qui obtorpuit.

CAP. XXXIII.

Et levavit Iacob oculos suos, viditque, & ecce Esau veniebat, & cum eo quadringenti viri, tum divisit filios Leæ, & Rachel, & duarum ancillarum.

VER. SAM. (c) placabo

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ووصي الثاني ايضا بمثل ذلك وايضا الثالث وايضا سائر الماضين مع القطعان قايلا * مثل
20 هذا القول تقولون للعيص اذا وافيتموه * وقولوا ايضا هوذا يعقوب وراءنا * لانه قال ارضاه اولا
21 بالهدية المتقدمة بين يدي * وبعد ذلك انظر الي وجهه لعله يسعفني * فتقدمه الهدية وهو
22 بات تلك الليلة في العسكر * وقام في تلك الليلة فاخذ زوجتيه وامتيه والاحد عسر ابنا الذين
23 له فعبر جين يبوق * ثم احدهم وعبر بهم الوادي وعبر بجميع ماله * وبقي يعقوب في ذلك
24 الجانب وحده * فصارعه رجل الي مطلع الفجر * ولما راي انه لم يطقه دنا من حق وركه * فزال
25 حق وركِ يعقوب في مصارعته له * فلما طلع الفجر قال له اطلقني قال لا اطلقك دون ان تباركني
26 * وقال له ما اسمك * قال له يعقوب * قال لا يسمي اسمك ابدا يعقوب فقط بل اسرائيل ايضا * لانك
27 راس عند الله وعند الناس واطفت ذلك * ثم سأله يعقوب وقال له اخبرني باسمك * قال وما سؤالك
28 عن اسمي * ولما باركه ثم * وسمي الموضع يعقوب فنيائيل قايلا اني رايت ملاك الله مواجهة وخلصت
29 نفسي * فكما عبر فنيائيل اشرقت له الشمس وكان الي وفيه ذاك يطلع من وركه * لذلك لا ياكل
30 بنو اسرائيل عرق النساء الذي مع حق الورك الي هذا اليوم * لما دنا بحق وركِ يعقوب بعرق
النساء * * الفصل الثالث والثلثون * * ثم رفع يعقوب
1 عينيه فنظر فاذا العيص مقبل ومعه اربع مايه رجل * فعرف اولاده على راحيل وليا والامتين

Et præcepit etiam secundo vero huic simili, & tertio quoq;, & reliquis etiam abeuntibus cum gregib⁹, dicens: Juxta hunc sermonẽ dicetis ad Esau cùm perventeritis ad eum. Et dicite etiam, Ecce Jacob post nos est. Dixit enim, Placabo illum priùs munere prævio mihi, & postea aspiciã ad vultũ ejus, fortè supplicationem meã accipiet. Præcessit ergò eum munus, & ipse pernoctavit eâ nocte in castris. Et surrexit eâ nocte; accepitque duas uxores suas, & duas ancillas suas, & undecim filios quos habebat, & transivit ripã Jaboc. Sumpsitque eos, & traduxit illos per torrentẽ, et traduxit omnia bona sua. Et remansit Jacob in eo latere solus: luctatus est autem cum eo vir usque ad ortum auroræ. Cúmque vidisset se non posse adversus illum, tetigit ischiũ femoris Jacob in luctatione sua cum eo. Cúmque orta esset aurora, dixit ei; Dimitte me. Ait, Non dimittam te nisi postquã benedixeris mihi. Et dixit ad eum, Quod est nomen tuum? Ait illi: Jacob. Dixit, Non vocabitur nomen tuum semper Iacob tantùm, sed Israel etiam, quoniam excelluisti apud Deũ, et apud homines, et valuisti ad hoc. Deinde interrogavit eum Iacob, et ait illi; Indica mihi nomen tuum. Dixit, Et ad quid petitio tua de nomine meo? Et quia benedixit eum ibi, Vocavit locum illum Iacob, Phaniail; dicens, Vidi angelum Dei coram, et salua facta est anima mea. Cúmque pertransisset Phaniail, ortus est illi sol. Et usque ad illud tempus claudicabat ex femore suo. Propterea non comedunt filii Israel nervum muliebrem qui est cum ischio femoris, usq; in hanc diem, eò quòd tetigisset ischium femoris Iacob, nervum muliebrem. CAP. XXXIII.

Ræterea levavit Iacob oculos suos, aspexitque, et ecce Esau veniens, et cum eo quadringenti viri, divisitq; filios suos inter Rahi⁹, et Liam, et ambas famulas.

כפר בראשית : לג

,Leah & ,priùs earum natos & ,ancillas posuit Et
2 וַיָּשֶׂם אֶת־הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת־יַלְדֵיהֶן רִאשֹׁנָה וְאֶת־לֵאָה
ipse Et .posteriores Ioseph & Rachel & : posteriores ejus natos &
3 וְיַלְדֶּיהָ אַחֲרֹנִים וְאֶת־רָחֵל וְאֶת־יוֹסֵף אַחֲרֹנִים : וְהוּא
usque ,vicibus septem terram in se incurvavit & : eos ante transiyit
3 עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד־
,ejus occursum in Esau cucurrit Et .fratrem ad usq; se appropinquare
4 גִּשְׁתּוֹ עַד־אָחִיו : וַיָּרָץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ
,flevèrunt & :eũ est osculat' & ,ej' collũ super cecidit & ,eũ est cõplex' &
וַיְחַבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל־צַוָּארָו וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ :
,uxores & ,suos oculos levavit Et
5 וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הַיְלָדִים
Deus dedit benignè quos ,Nati :dixit Et ?tibi isti Qui : dixit &
וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה לָךְ וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים אֲשֶׁר־חָנַן אֱלֹהִים
,earum nati & ,ipsæ ancillæ appropinquaverunt Et .tuo servo
6 אֶת־עַבְדֶּךָ : וַתִּגַּשְׁן הַשְּׁפָחוֹת הֵנָּה וְיַלְדֵיהֶן
,ejus liberi & ,Leah etiam appropinquavit Et .se incurvaverunt &
7 וַתִּשְׁתַּחֲוֻיָן : וַתִּגַּשׁ גַּם־לֵאָה וְיַלְדֶיהָ
,Rachel & ,Joseph appropinquavit post & ,se incurvaverunt &
וַיִּשְׁתַּחֲווּ וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל
? occurri cui illa turma omnis tibi Quæ :dixit Et .se incurvaverũt &
8 וַיִּשְׁתַּחֲווּ : וַיֹּאמֶר מִי לְךָ כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגָשְׁתִּי
Est :Esau dixit Et .mei domini oculis in gratiã inveniendũ Ad :dixit Et
9 וַיֹּאמֶר לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי : וַיֹּאמֶר עֵשָׂו יֶשׁ־
:Jahacob dixit Et .tibi quod tibi sit : mi frater ,multum mihi
10 לִי רָב אָחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר־לָךְ : וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
meum munus capies & ,tuis oculis in gratiam inveni nunc si ,quæso Ne
אַל־נָא אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי
,Dei faciem videre ut ,tuam faciem vidi ideirco quia :meã manu è
מִיָּדִי כִּי־עַל־כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֹת פְּנֵי אֱלֹהִים
est allata quæ ,meam benedictionẽ quæso Cape .mihi complacuisti &
11 וַתִּרְצֵנִי : קַח־נָא אֶת־בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הֻבָאת
,eum coegit Et .oĩa mihi sunt quia & ,Deus mihi est largitus quia :tibi
לָךְ כִּי־חַנַּנִי אֱלֹהִים וְכִי יֶשׁ־לִי־כֹל וַיִּפְצַר־בּוֹ
.tui regione è ambulabo & ,ambulem' & Proficiscamur :dixit Et .accepit &
12 וַיִּקָּח : וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנֵלֵכָה וְאֵלְכָה לְנֶגְדֶּךָ׃
,pecudes & ,teneri nati quòd ,sciens meus Dñs :eum ad dixit Et
13 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנִי יֹדֵעַ כִּי־הַיְלָדִים רַכִּים וְהַצֹּאן
omnes morientur & unâ die eas pulsabunt Et .me super lactantes boves &
וְהַבָּקָר עָלוֹת עָלָי וּדְפָקוּם יוֹם אֶחָד וָמֵתוּ כָּל־
me ducam ego & :sui servi facies ad meus dñs quæso Transeat .pecudes
14 הַצֹּאן : יַעֲבָר־נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ וְאָנִי אֶתְנַהֲלָה
,natorum pedem ad &,meã facium ad quod ,operis pedem ad pedetentim
לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לְפָנַי וּלְרֶגֶל הַיְלָדִים
:Esau dixit Et .Sehir in meum dominum ad veniam usquequò
15 עַד אֲשֶׁר־אָבֹא אֶל־אֲדֹנִי שֵׂעִירָה : וַיֹּאמֶר עֵשָׂו
?hoc quid Ut :dixit Et .mecũ qui ,populo de tecum nunc faciã Stare
אַצִּיגָה־נָּא עִמְּךָ מִן־הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה
Esau ipsâ die in est reversus Et .mei domini oculis in gratiã Inveniã
16 אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי : וַיָּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו
.Sehir in suam viam ad
לְדַרְכּוֹ שֵׂעִירָה :

Versio VULG. LAT.

2 Et posuit utramq; ancillam, & liberos earum, in principio: Liam verò, & filios ejus, in secundo loco: Rachel autem & Joseph novissimos. Et ipse progrediés adoravit pronus in terram septies, donec appropinquaret frater ejus.
3 Currens itaque Esau obviàm fratri suo, amplexatus est eũ: stringénsq; collum ejus & osculans flevit. Levatísq; oculis, vidit mulieres & parvulos earũ, et ait; Quid sibi volũt isti? & si ad te pertinent? Respondit, Parvuli sunt, quos donavit mihi Deus servo tuo.
6 Et appropinquantes ancillæ & filii earũ, incurvati sũt. Accessit quoq; Lia cum pueris suis: & cùm similiter adorâssent, extremi Joseph & Rachel adoraverunt.
8 Dixítque Esau, Quænã sunt istæ turmæ quas obviàm habui? Respondit, Ut invenirem gratiã corã domino meo.
9 At ille ait, Habeo plurima, frater mi: sint tua tibi.
10 Dixítq; Jacob, Noli ita, obsecro; sed si inveni gratiã in oculis tuis, accipe munusculũ de manibus meis: sic enim vidi faciẽ tuã, quasi viderim vultũ Dei: esto mihi propitius,
11 Et suscipe benedictionẽ quã attuli tibi, et quã donavit mihi Deus tribuẽs omnia. Vix fratre compellente suscipiens,
12 Ait, Gradiamur simul, eróq; socius itineris tui. Dixítq; Jacob, Nõsti, domine mi, quòd parvulos habeã teneros, et oves et boves fœtas, mecum; quas si plùs in ambulando fecero laborare,
13 morientur unâ die cuncti greges.
14 Præcedat dñs meus ante servũ suũ; et ego sequar paulatí vestigia ejus, sicut videro parvulos meos posse, donec veniã ad dñm meũ in Seir.
15 Respondit Esau, Oro te, ut de populo qui mecũ est, saltẽ socii remaneãt viæ tuæ.
16 Non est, inquit, necesse: hoc uno tantùm indigeo, ut inveniã gratiam in conspectu tuo, dñe mi. Reversus est itaq; illo die Esau itinere quo venerat in Seir.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 (δ) Καὶ ἔθετο τὰς δύο παιδίσκας καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πρώτοις, καὶ Λείαν καὶ τὰ παιδία αὐτῆς ὀπίσω, καὶ Ῥαχὴλ καὶ Ἰωσὴφ ἐσχάτους.
3 Αὐτὸς δὲ (ε) προῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν καὶ προσεκύνησεν ὅτι τὴν γῆν ἑπτάκις, ἕως ἤγγισε (ζ) τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Καὶ προσέδραμεν Ἡσαῦ εἰς συνάντησιν αὐτῷ· καὶ περιλαβὼν (η) αὐτὸν, προσέπεσεν ὅτι ἦν βάχηλον αὐτοῦ· καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι. Καὶ (θ) ἀναβλέψας Ἡσαῦ, εἶδε τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία καὶ εἶπε, Τί ταῦτά σοι ἐστίν; ὁ δὲ εἶπε, Τὰ παιδία, οἷς ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν παῖδά σου.
6 Καὶ προσήγγισαν αἱ παιδίσκαι καὶ (ι) τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν. Καὶ προσήγγισε Λεία καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ προσεκύνησαν· καὶ μετὰ ταῦτα προσήγγισε Ῥαχὴλ καὶ Ἰωσὴφ, καὶ προσεκύνησαν. Καὶ εἶπε, Τί ταῦτά σοι ὅλον, πᾶσαι αἱ παρεμβολαὶ αὗται, ἃς ἀπήντησα; ὁ δὲ εἶπεν, Ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σου (κ) χάριν ἐναντίον σου, κύριε.
9 Εἶπε δὲ Ἡσαῦ, Ἔστι μοι πολλά, ἀδελφέ· ἔστω σοι τὰ σά. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ, Εἰ (λ) εὗρον χάριν ἐναντίον σου, δέξαι τὰ δῶρα διὰ χειρός μου· ἕνεκεν τούτου εἶδον τὸ πρόσωπόν σου, ὡς ἂν τις ἴδοι πρόσωπον θεοῦ καὶ εὐδοκήσεις με. Λάβε τὰς εὐλογίας μου, ἃς ἤνεγκά σοι· ὅτι ἠλέησέ με ὁ θεὸς, καὶ ἔστι μοι πάντα. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν, καὶ ἔλαβε. Καὶ εἶπεν, Ἀπάραντες (μ) προβαίνωμεν ἐπ' εὐθείαν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὁ κύριός μου γινώσκει, ὅτι τὰ παιδία ἁπαλώτερα, καὶ τὰ πρόβατα καὶ αἱ βόες λοχεύουσαι ἐπ' ἐμοί· ἐὰν ἓν καταδιώξω (ν) αὐτὰ ἡμέραν μίαν, ἀποθανοῦνται πάντα τὰ κτήνη.
14 Προελθέτω ὁ κύριός μου ἔμπροσθεν τοῦ (ξ) παιδὸς αὐτοῦ· ἐγὼ δὲ ἐνισχύσω ἐν τῇ ὁδῷ κατὰ σχολὴν τὴν πορεύσεως τὴν ἐναντίον μου, καὶ κατὰ πόδα τῶν παιδαρείων, ἕως (ο) τοῦ ἐλθεῖν με πρὸς τὸν κύριόν μου εἰς Σηείρ. Εἶπε δὲ Ἡσαῦ, Καταλείψω μετὰ σοῦ ἀπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ μετ' ἐμοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν, Ἱνατί τοῦτο; ἵνα τί;
16 ὅτι εὗρον χάριν ἐναντίον σου, κύριε. Ἀπέστρεψε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς Σηείρ.

Et posuit duas ancillas & filios earum in primis, & Liam et pueros ejus post, & Rachel et Ioseph ultimos. Ipse autem præcessit ante eos: & adoravit super terram septies, quoadusque appropinquaret fratri suo. Et accurrit Esau in occursum ejus: & amplexus eum procidit super collum ejus, & osculatus est eum: & fleverunt utrique. Et respiciens Esau vidit mulieres, & parvulos; et dixit, Quid? hi tibi sunt? At ille dixit, Parvuli, quos misericorditer dedit Deus puero tuo. Et appropinquaverunt ancillæ, & filii eorum, & adoraverunt. Et accessit Lia, et filii ejus, & adoraverunt. Et post hæc accessit Rachel, & Ioseph, & adoraverunt. Et dixit, Quid? hæc tibi sunt, omnia castra hæc, quibus occurri? At ille dixit, ut inveniat puer tuus gratiam coram te, domine. Dixit autem Esau: Sunt mihi multa, frater: sint tibi tua. Dixit autem Iacob, Si inveni gratiam coram te, accipe donа per meas manus. Propter hoc vidi faciem tuum, quemadmodũ si quis videat faciem Dei: (c) & complacebis mihi. Accipe benedictiones meas quas attuli tibi, quoniam misertus est mei Deus, & sunt mihi omnia: & coegit eum; & accepit. Et dixit; Proinquamus eamus in (d) reflam. Dixit autem ei, Dominus meus scit, quòd parvuli sunt teneriores, & oves & boves fœtantur super me: Si ergò urgeam eas diem unum, morientur omnia pecora. Præcedat dominus meus ante puerũ suum: Ego autẽ invalescã in via secundùm tarditatẽ profectionis ejus, quæ coram me, et juxta pedem parvulorum, quoadusque veniam ad dominum meum in Seir. Dixit autem Esau, Relinquam tecum de populo, qui mecum est. At ille dixit, ut quid hoc? Satis est, quòd invenã gratiam coram te, domine. Reversus est autem Esau in die illa ad viam suam in Seir.

MS. A. (δ) Καὶ ἐποίησεν τὰς (ε) παρῆλθεν (ζ) τῷ ἀδελφῷ (η) αὐτὸν ἐφίλησεν, καὶ προσέπεσεν ὅτι ἦν βάχηλον αὐτοῦ· καὶ ἔκλαυσαν (θ) ἀναβλέψας, ἴδεν (ι) τὰ παιδία αὐτῶν, (κ) χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, (λ) εὐρηκα (μ) πορευθῶμεν (ν) αὐτὰς (ξ) παιδὸς· ἐγὼ (ο) τοῦ με ἐλθεῖν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et transfire fecit ancillas cũ filiis earũ initio. Leã verò et filios ejꝰ secũdo loco, et Rahelẽ ac Joseph postremo. Ipse autẽ præcessit eos, et adoravit super terrã septẽ vicibꝰ quousq; approinquaret ad fratrem suum. Et accurrit Esau in occursum ejus, eúmque amplexatus cecidit supercollũ ejꝰ, et osculatꝰ est eũ, fleverúntq;. Et sublatis Esau oculis suis, vidit mulieres & pueros, dixítq;, Unde tibi isti? respondit illi Jacob, Pueri sũt quos concessit Deꝰ servo tuo. Deinde accedentes ancillæ simul cum filiis suis, adoraverunt. Accessit quoq; Lea & filii ejus, & adoraverunt. Demùm accessit etiã Rahel; & Joseph, atq; adoraverũt. Præterea dixit Esau ad Jacob, Unde tibi universa hæc turma quæ mihi obviàm fuit? Ait illi Jacob, Quatenꝰ invenirem gratiã in oculis domini mei. Inquit ad eum Esau, Habeo, & quidẽ abundè habeo, frater mi; repete quod tuũ est. Inquit ad eum Jacob, Si inveni gratiã in oculis tuis, suscipe munus meum de manibꝰ meis, quia nunc vidi faciẽ tuã quasi aspectũ vultꝰ Angeli, & gratũ me habuisti. Suscipe benedictionẽ meã quã attuli tibi; nã misertꝰ est mihi Deꝰ, nam habeo omnia. Et compulit eum, accepitq;. Dicit ei Esau, Proficiscamur & abeamꝰ, ibóq; unà tecum. Ait illi Jacob, Dñs meꝰ novit pueros esse parvulos, & oves ac boves lactantes me habere, quas si impulero unâ die, morietur totũ pecus. Præcedat Dñs meꝰ servum suũ, & ego incedã sensim juxta passꝰ armenti qꝰ ante me est, et juxta passꝰ parvulorũ, donec perveniã ad Dñm meũ in Seir. Dicit ad eũ Esau, Relinquã apud te ex populo qui mecũ est. Respondit Jacob, Ad quid proderit mihi? inveniã quæso gratiã in oculis dñi mei. Reversúsq; est Esau in die illa ad iter suum, versùs Seir.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

וְשַׁוִּי יַת לֵיחֲנָתָא וְיַת בְּנֵיהוֹן קֻדְמוּתָא וְיַת לֵאָה וּבְנָהָא בָּתְרָאֵין וְיַת רָחֵל וְיָת יוֹסֵף בָּתְרָאֵין: וְהוּא עֲבַר קֻדְמֵיהוֹן וּסְגִיד עַל אַרְעָא שְׁבַע זִמְנִין עַד מְקָרְבֵיהּ לְוָת אֲחוּהִי: וּרְהַט עֵשָׂו לְקָדְמוּתֵיהּ וְנַפֵּיק וְנָפַל עַל צַוָּארֵיהּ וְנַשְׁקֵיהּ וּבְכוֹ: וּזְקַף יַת עֵינוֹהִי וְחָמָא יַת נְשַׁיָּא וְיַת בְּנַיָּא וַאֲמַר מַן אִלֵּין לָךְ וַאֲמַר בְּנַיָּא דִּי חַן יְיָ לְעַבְדָּךְ: וְקָרִיבָא לֵיחֲנָתָא אִנּוּן וּבְנֵיהוֹן וְסָגִידָא: וְקָרִיבַת אַף לֵאָה וּבְנָהָא וְסָגִידוּ וּבָתַר כֵּן קָרִיב יוֹסֵף וְרָחֵל וְסָגִידוּ: וַאֲמַר מָא לָךְ כָּל מַשְׁרְיָתָא הָדָא דִּי אַרְעֵית וַאֲמַר לְאַשְׁכָּחָא רַחֲמִין בְּעֵינֵי רִבּוֹנִי: וַאֲמַר עֲשָׂו אִית לִי סַגִּי אָחִי אֲצַלַּח בְּדִילָךְ: וַאֲמַר יַעֲקֹב בְּבָעוּ אֲם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינָךְ וְתִקְבֵּיל תִּקְרוּבְתִּי מִן יְדִי אֲרֵי עַל כֵּן חֲזִיתִינָךְ לְאַפֵּי כְּחֵיזוּ אַפֵּי רַבְרְבֵיָא וְאִתְרְעֵיתָ לִי: קַבֵּיל כְּעַן יַת תִּקְרוּבְתִּי דְּאִתְתֵּיאַת לָךְ אֲרֵי רְחֵם עֲלַי יְיָ וַאֲרֵי אִית לִי כֹּלָא וְאַתְקֵיף בֵּידֵהּ וְקַבֵּיל: וַאֲמַר טוֹל וְנִיזֵל וְאֵיזֵיל לְקִבְלָךְ: וַאֲמַר לֵיהּ רִבּוֹנִי יָדַע אֲרֵי יַנְקַיָּא רַכִּילִין וְעָנָא וְתוֹרֵי מֵנִיקָתָא עֲלַי וְאִם יְדְחִקִנּוּן יוֹמָא חַד יְמוֹתוּן כָּל עָנָא: יִעְבַּר כְּעַן רִבּוֹנִי קֳדָם עַבְדֵּיהּ וַאֲנָא אֲדַבַּר בְּנִיחַ לְרַגְלֵי עוֹבָדְתָּא דִּי קֳדָמַי וּלְרַגְלֵי יַנְקָא עַד דְּאֵיתֵי לְוָת רִבּוֹנִי לְשֵׂעִיר: וַאֲמַר עֲשָׂו אֲשַׁבּוֹק כְּעַן עִמָּךְ מִן עַמָּא דִּי עִמִּי וַאֲמַר לְמָא דְנָן אַשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינֵי רִבּוֹנִי: וְתָב בְּיוֹמָא הַהוּא עֵשָׂו לְאוֹרְחֵיהּ לְשֵׂעִיר:

2 Et posuit concubinas & filios earum in principio: Liamq; & filios suos posteriores; Rachel autem & Joseph novissimos. Et ipse trãsivit ante eos: & adoravit super terram septem vicibus; donec appropinquavit usq; ad fratrem suum. 4 Et cucurrit Esau in occursum ejus, & amplexatus est eũ; & ruit super collũ ejus, & osculat' est eũ: & fleverunt. Et levavit oculos suos, viditq; mulieres & filios; & ait, Qui sunt isti tibi? & ait; Filii sunt quos donavit Deus servo tuo. 6 Et accesserunt concubinæ, & filii earum, & adoraverunt. 7 Et accessit etiam Lia & filii sui, et adoraverunt: & posteà accessit Joseph & Rachel, & adoraverunt. 8 Et ait; Ad quid tibi hæc turma quam obviam habui? Et ait; ut inveniã gratiã in oculis domini mei. 9 Et dixit Esau, Habeo multum: frater mi, profit tibi quod tuũ est. 10 Et dixit Jacob; Obsecro, si inveni nunc gratiã in oculis tuis, ut suscipias munus meum de manu meâ: quia sic vidi faciem tuã, quasi viderim faciẽ principũ, & placuisti mihi. 11 Susc ipe obsecro munus meũ quod oblatum est tibi; quoniã misertus est mihi Deus, et quoniã habeo omnia: & coegit eum & suscepit. 12 Et dixit, Proficiscere & eamus: & ibo è regione tui. 13 Et dixit ei; Dominus meus scit quoniã parvuli sunt teneri, & oves & boves lactantes apud me: & si fatigarent eas uno die, morientur omnes oves. 14 Transeat nunc dominus meus ante servum suũ: et ego ducã paulatim, juxta gressum familiæ quæ est coram me, & secundùm gressum parvulorũ; donec veniam ad dominum meum in Seir. 15 Et dixit Esau; Dimittã nunc tecum de populo qui mecum est: & dixit, Ad quid? inveniam gratiam in oculis domini mei. 16 Et reversus est Esau in die illâ per viam suam in Seir.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 * וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשנה ואת ילדיה אחרנים ואת לאה וילדיה אחרנה ואת רחל ואת יוסף אחרנים: 3 * והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד קרבתו עד אחיו: 4 * וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפל על צואריו וישקהו ויבכו: 5 * וישא עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך: 6 * ותגשנה השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין: 7 * ותגש גם לאה וילדיה ותשתחוין ואחר נגש יוסף ורחל ויתשתחוו: 8 * ויאמר מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי ויאמר למצא חן בעיני אדני: 9 * ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך: 10 * ויאמר יעקב אל נא אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלהים ותרצני: 11 * קח נא את ברכתי אשר הובאת לך כי חנני אלהים וכי יש לי כל ויפצר בו ויקח: 12 * ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך: 13 * ויאמר אליו אדני יודע כי הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי ויפגום אותם יום אחד ומתו כל הצאן: 14 * יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר אבוא אל אדני שעירה: 15 * ויאמר עשו אציגה נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר למה זה אמצא חן בעיני אדני: 16 * וישב ביום ההוא עשו דרכו שעירה:

VERSIO SAMARITANA.

2 * וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשנה ואת ילדיה אחרנים ואת לאה וילדיה אחרנה ואת רחל ואת יוסף אחרנים: 3 * והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד קרבתו עד אחיו: 4 * וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפל על צואריו וישקהו ויבכו: 5 * וישא עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך: 6 * ותגשנה השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין: 7 * ותגש גם לאה וילדיה ותשתחוין ואחר נגש יוסף ורחל ויתשתחוו: 8 * ויאמר מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי ויאמר למצא חן בעיני אדני: 9 * ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך: 10 * ויאמר יעקב אל נא אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלהים ותרצני: 11 * קח נא את ברכתי אשר הובאת לך כי חנני אלהים וכי יש לי כל ויפצר בו ויקח: 12 * ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך: 13 * ויאמר אליו אדני יודע כי הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי ויפגום אותם יום אחד ומתו כל הצאן: 14 * יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר אבוא אל אדני שעירה: 15 * ויאמר עשו אציגה נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר למה זה אמצא חן בעיני אדני: 16 * וישב ביום ההוא עשו דרכו שעירה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

2 Posuitq; ancillas, & filios earum in principio: Leam verò & filios ejus posteriores, Rachelem autem & Josephũ novissimos. 3 Ipse verò præivit illis, prostravitq; se in terrã septies, usq; dum appropinquaret ad fratrẽ suũ. 4 Cucurrit autẽ Esau obviã ei, amplexusq; est eum, & cecidit super collũ ejus, & osculatus est eũ, & fleverunt. 5 Posteà levavit oculos suos, & vidit mulieres et pueros, et dixit, Quid hæc sunt tibi? respondituq;, Pueri sunt quos misericorditer dedit Deus servo tuo. 6 Et accesserunt ancillæ ipsæ, et filii earũ, et adoraverunt. 7 Accessit etiã Lea, et filii ejus, et adoraverũt; posteà accessit Joseph et Rachel, et adoraverunt. 8 Dixitq;, Quid tibi omnis hæc turma cui occurri? et respondit, ut invenirẽ gratiã in oculis domini mei. 9 Dixit autẽ Esau, Sunt mihi multa, frater, sint tibi tua. 10 Respondituq;, Jacob, Ne quæso; si nunc inveni gratiã in oculis tuis, accipies munus meũ de manu mea: nam ideo vidi faciẽ tuã quasi viderem faciẽ Dei, et complacebis mihi. 11 Accipe quæso benedictionem meã quã attuli tibi, quia misertus est mei Deus, et quia hæc omnia mea sunt: institit autem ei, et accepit. 12 Posteà dixit; Proficiscamur, et eamus, ibo ante te. 13 Et respondit ei, Dominus meus novit quòd pueri teneri sunt, oves quoq; et boves fœtæ sunt mihi, si urgeam eas diem unum, morientur omnia pecora. 14 Transeat quæso dominus meus ante servum suum, et ego (a) invalescam sensim ad pedem operis quod est ante me, et ad pedem puerorum, usq; dum veniam ad dominum meum in (b) Seir. 15 Dixit autem Esau, Relinquam quæso tecum de populo qui mecum est, et respondit, Quare hoc? inveniam gratiam in oculis domini mei. 16 Et reversus est illo die Esau viam suam in (c) Seir.

VER. SAM. (a) expectabo ut eam ad (b) Gabhla. (c) Gabhla.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وَصَيَّرَ ٱلْأَمَتَيْنِ وَأَوْلَادَهُمَا أَوَّلًا * ثُمَّ لِيَآ وَأَوْلَادَهَا ثُمَّ رَاحِيلَ وَأَوْلَادَهَا بَعْدَ ذٰلِكَ * وَهُوَ يَقْدُمُهُمْ * 3 وَسَجَدَ عَلَى ٱلْأَرْضِ سَبْعَ مَرَّاتٍ إِلَى أَنْ دَنَا مِنْ أَخِيهِ * فَٱحْضَرَ ٱلْعِنْصُ لِلْقَائِهِ * فَعَانَقَهُ وَٱنْكَبَّ 4 عَلَى عُنُقِهِ وَقَبَّلَهُ وَبَكَيَا * فَرَفَعَ عَيْنَيْهِ فَنَظَرَ ٱلنِّسَآءَ وَٱلْأَوْلَادَ * فَقَالَ مَنْ هٰؤُلَآءِ مِنْكَ * قَالَ 5 ٱلْأَوْلَادُ ٱلَّذِينَ رَزَقَهُمُ ٱللّٰهُ عَبْدَكَ * فَتَقَدَّمَ ٱلْأَمَتَانِ وَأَوْلَادُهُمَا وَسَجَدُوا * ثُمَّ تَقَدَّمَتْ لِيَآ أَيْضًا 6 وَأَوْلَادُهَا وَسَجَدُوا * وَبَعْدَ ذٰلِكَ تَقَدَّمَ يُوسُفُ وَرَاحِيلُ فَسَجَدَا * ثُمَّ قَالَ لَهُ لِمَ لَكَ جَمِيعُ ٱلْعَسْكَرِ 8 ٱلَّذِي فَاجَأْتُهُ * قَالَ لِأَجِدَ حَظًّا عِنْدَ سَيِّدِي * قَالَ ٱلْعِنْصُ مَوْجُودٌ لِي أَكْثَرُ مِنْهُ * بَقِيَ لَكَ يَا 9 أَخِي مَالُكَ * قَالَ يَعْقُوبُ لَا يَا سَيِّدِي إِنْ وَجَدْتُ حَظًّا عِنْدَكَ فَٱقْبَلْ هَدِيَّتِي مِنْ يَدِي * فَإِنِّي 10 رَأَيْتُ وَجْهَكَ كَنَظَرِ وَجْهِ ٱلْأَشْرَافِ * فَارْضَ عَنِّي * وَٱقْبَلْ بَرَكَتِي ٱلَّتِي جِئْتُكَ بِهَا لَكَ * فَإِنَّ ٱللّٰهَ 11 قَدْ رَفَقَ بِي وَمَوْجُودٌ لِي أَكْثَرُ مِنْ ذٰلِكَ فَأَلَحَّ عَلَيْهِ حَتَّى أَخَذَهَا * ثُمَّ قَالَ لَهُ نَرْحَلُ وَنَمْضِي وَأَسِيرُ 12 مَعَكَ * قَالَ لَهُ سَيِّدِي يَعْلَمُ أَنَّ ٱلْأَوْلَادَ رِطَابٌ وَٱلْغَنَمَ وَٱلْبَقَرَ مُرْضِعَاتٌ عِنْدِي * فَإِنْ كَدَدْتُهَا 13 يَوْمًا وَاحِدًا تَمُوتُ كَثِيرٌ مِنْهَا * يَتَقَدَّمُ سَيِّدِي عَبْدَهُ وَأَنَا أَسُوقُهُمْ رُوَيْدًا مِنْ أَجْلِ ٱلْمَلَاكِ 14 ٱلَّذِي مَعِي وَمِنْ أَجْلِ ٱلْأَوْلَادِ * إِلَى أَنْ أَجِيَ إِلَى سَيِّدِي إِلَى سَرَاهُ * فَقَالَ ٱلْعِنْصُ فَأُخَلِّفَ مَعَكَ 15 مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلَّذِينَ مَعِي * قَالَ لِمَاذَا قَدْ وَجَدْتُ كُلَّ هٰذَا ٱلْحَظِّ عِنْدَ سَيِّدِي * فَرَجَعَ ٱلْعِنْصُ فِي ذٰلِكَ 16 ٱلْيَوْمِ إِلَى طَرِيقِهِ إِلَى سَرَاهُ *

Et collocavit ambas ancillas ac filios earum in primis: Deinde Liam ac filios ejus: tum Rahil ac filios ejus postremò. 2 Et ipse præcedebat eos: Adoravitque super terram septem vicibus, quousque pervenit ad fratrem suum. 3 Cucurrit autẽ Esau in occursum ejus, & amplexatus est eum, procidituque super collum ejus, & osculatus est eũ, & fleverunt ambo. 4 Levavitq; oculos suos, & vidit mulieres ac filios, dixitq;, Quæ pertinent isti ad te? Dixit, Sunt filii quos concessit Deus servo tuo. 5 Accesseruntq; ambæ ancillæ & filii earum, & adoraverunt: Deinde accessit Lia etiam & 6 filii ejus, & adoraverunt: & posteà accessit Joseph & Rahil, adoraveruntque ambo. 7 Deinde dixit ei, Ad quid tibi omnes turmæ in quas incidi? Ait, ut inveniam sortem apud dominum meum. 8 Dixit Esau, Est mihi plus his; resident tibi, ô frater mi, bona tua. 9 Ait Iacob, Non ô domine mi; si inveni sortem apud te, accepta munus meum de manibus meis: Nam vidi faciem tuam quasi aspectum faciei Nobilium: Placare mihi, 10 Et accepta benedictionem meam, quam attuli tibi; nam Deus misertus est mei, & habeo plus his: & institit eis donec accepisset ea. 11 Tum dixit ei, Proficiscamur & eamus, & abibo tecum. 12 Dixit ei, Dominus meus scit filios esse teneros, & oves & boves lactantes apud me, quòd si vexavero eas die uno, morientur multæ ex eis. 13 Præeat dominus meus servum suũ, & ego ducã eas lentè propter possessiones quas habeo mecum, et propter filios; quousque veniam ad dominum meum in Sarah. 14 Dixit Esau, Relinquam tecum ex hominibus qui mecum sunt. Ait, Quare inveni totam hanc sortem apud dominum meum? 15 Reversus est ergò Esau in illa die ad iter suum, ad Sarah.

ספר בראשית : לד

suo gregi & ,domumsibi ædificavit &,Succhoth in est profectus Jahacob Et

17 וַיִּסַּע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת וּלְמִקְנֵהוּ
venit Et .Succoth loci nomen vocavit Idcirco .tabernacula fecit

18 עָשָׂה סֻכֹּת עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם סֻכּוֹת: וַיָּבֹא
, Chenahan terrâ in quæ , Sechem civitatem *Salem in* Jahacob

יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר שְׁכֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
emit Et .urbem ante *est cæframetatus* & :Aram Padan de *illo veniendo in*

19 בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיִּחַן אֶת־פְּנֵי הָעִיר: וַיִּקֶן
manu de suum tabernaculum *ibi terendit quo* ,agri partem

אֶת־חֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר נָטָה־שָׁם אָהֳלוֹ מִיַּד
statuit Et .agnis *centum in* ,Sechem patris Chamor filiorum

20 בְּנֵי־חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה: וַיַּצֵּב־
.Israel Elohe El :illud vocavit & , altare ibi

שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא־לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

CAP. XXXIV. לד

videndum ad ,Jahacob ipsi peperit quam ,Leah filia Dinah est egressa Et

1 וַתֵּצֵא דִינָה בַּת־לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב לִרְאוֹת
Chi vvzi Chamor filius Sechem eam vidit Et .terræ *filiabus in*

בִּבְנוֹת הָאָרֶץ: 2 וַיַּרְא אֹתָהּ שְׁכֶם בֶּן־חֲמוֹר הַחִוִּי
.eam affixit & ,*ei* concubuit & ,eam tulit & ,terræ principis

נְשִׂיא הָאָרֶץ וַיִּקַּח אֹתָהּ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ וַיְעַנֶּהָ:
.puellam dilexit & , Jahacob *filiâ Dinah in* ejus anima hæsit Et

3 וַתִּדְבַּק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַּת־יַעֲקֹב וַיֶּאֱהַב אֶת־הַנַּעֲרָ
Chamor ad Sechem dixit Et .puellæ cor *super* est locutus Et

וַיְדַבֵּר עַל־לֵב הַנַּעֲרָ: 4 וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל־חֲמוֹר
.uxorem in hanc natam mihi Cape : dicendo ,suum patrem

אָבִיו לֵאמֹר קַח־לִי אֶת־הַיַּלְדָּה הַזֹּאת לְאִשָּׁה:
ejus filii Et .suam filiam Dinah violaverit quòd audivit Jahacob Et

5 וְיַעֲקֹב שָׁמַע כִּי טִמֵּא אֶת־דִּינָה בִתּוֹ וּבָנָיו
.eorum venire ad usque , Jahacob siluit Et .agro in *ejus pecore* cum erant

הָיוּ אֶת־מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה וְהֶחֱרַשׁ יַעֲקֹב עַד־בֹּאָם:
.eo cum loquendū ad Jahacob ad Sechem pater Chamor est egressus Et

6 וַיֵּצֵא חֲמוֹר אֲבִי־שְׁכֶם אֶל־יַעֲקֹב לְדַבֵּר אִתּוֹ:
sunt affecti dolore & ,*ipsos audire ut* ,agro de venerunt Jahacob filii Et

7 וּבְנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ מִן־הַשָּׂדֶה כְּשָׁמְעָם וַיִּתְעַצְּבוּ
,Israel in fecit *abjectionem* quia ,valde *eis fuit ira* & ,viri

הָאֲנָשִׁים וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד כִּי נְבָלָה עָשָׂה בְיִשְׂרָאֵל
Chamor est locutus Et .fiet non sic & ,Jahacob filiâ cum *cubandū ad*

לִשְׁכַּב אֶת־בַּת־יַעֲקֹב וְכֵן לֹא יֵעָשֶׂה: 8 וַיְדַבֵּר חֲמוֹר
date .vestrâ filiâ *in* ejus anima *complacuit* mei filii Sechem: dicendo, eis cum

אִתָּם לֵאמֹר שְׁכֶם בְּנִי חָשְׁקָה נַפְשׁוֹ בְּבִתְּכֶם תְּנוּ
vestras filias : nobiscum jungite connubia Et .uxorem in illi eam quæso

9 נָא אֹתָהּ לוֹ לְאִשָּׁה: וְהִתְחַתְּנוּ אֹתָנוּ בְּנֹתֵיכֶם
:habitabitis nobiscum Et .vobis accipietis nostras filias & ,nobis date

תִּתְּנוּ־לָנוּ וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ תִּקְחוּ לָכֶם: 10 וְאִתָּנוּ תֵּשֵׁבוּ
,eâ *in hæreditamini* & ,eâ circuite & ,habitate *vestras facies ad* erit terra &

וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה לִפְנֵיכֶם שְׁבוּ וְסִחֲרוּהָ וְהֵאָחֻזוּ בָהּ:
gratiam Inveniam : ejus fratres ad & ,ejus patrem ad Sechem dixit Et

11 וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל־אָבִיהָ וְאֶל־אֶחֶיהָ אֶמְצָא־חֵן
,dabo ,mihi dixeritis quod & : vestris oculis in

בְּעֵינֵיכֶם וַאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי אֶתֵּן:

Versio VULG. LAT.

Et Jacob venit in Socoth : ubi ædificatâ domo & fixis tentoriis , appellavit nomen loci illius, Socoth, id est, Tabernacula. Transivitq; in Salem urbem Sichimorum,quæ est in terra Chanaan, postquàm reversus est de Mesopotamia Syriæ : & habitavit juxta oppidum. Emitq; partē agri in qua fixerat tabernacula, à filiis Hemor patris Sichem,centum agnis. Et erecto ibi altari, invocavit super illud fortissimum Deum Israel.

CAP. XXXIV.

EGressa est autem Dina filia Liæ, ut videret mulieres regionis illius. Quā cùm vidisset Sichem filius Hemor Hevæi, princeps terræ illius, adamavit eam : & rapuit, & dormivit cum illa, vi opprimens virginem. Et conglutinata est anima ejus cum ea, tristémque delinivit blanditiis. Et pergens ad Hemor patrem suum, Accipe, inquit, mihi puellam hanc conjugem. Quod cùm audisset Jacob, absentibꝰ filiis, et in pastu pecorum occupatis, siluit donec redirent. Egresso autem Hemor patre Sichem ut loqueretur ad Jacob , Ecce filii ejus veniebant de agro; auditóq; quod acciderat,irati sunt valdè,eò quòd fœdam rem operatus esset in Israel;&,violatâ filiâ Jacob, rem illicitam perpetrâsset. Locutus est itaque Hemor ad eos , Sichem filii mei adhæsit anima filiæ vestræ : date eam illi uxorem. Et jungamus vicissim connubia : filias vestras tradite nobis, & filias nostras accipite. Et habitate nobiscum : terra in potestate vestra est; exercete, negotiamini, & possidete eam. Sed & Sichem ad patrem & ad fratres ejus ait, Inveniam gratiam coram vobis : & quæcumque statueritis, dabo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

17 Καὶ Ἰακὼβ ἀπάρας εἰς σκηνὰς ᾠκοδόμησεν (π) ἑαυτῷ ἐκεῖ οἰκίας, καὶ τοῖς κτήνεσιν αὐτοῦ ἐποίησε σκηνάς· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ
18 ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Σκηναί. Καὶ ἦλθεν Ἰακὼβ εἰς Σαλὴμ πόλιν (ρ) Συκίμων, ἥ ἐστιν ἐν γῇ Χαναάν, ὅτε (σ) ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας Συρίας· καὶ (τ) παρενέβαλε κατὰ πρόσωπον τῆς πόλεως. Καὶ ἐκτήσατο τὸ
19 μερίδα τοῦ ἀγροῦ, οὗ ἔκηνεν ἐκεῖ τὸ σκηνῶμα αὐτοῦ, παρὰ Ἐμμὼρ παιδὸς Συχὲμ, ἑκατὸν
20 ἀμνῶν. Καὶ ἔκηνεν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

MS. A. (π) αὐτῷ (ρ) Συκίμων, (σ) ἦλθεν (τ) παρενέβαλεν

ΚΕΦ. λδ'.

1 Ἐξῆλθε δὲ Δείνα, ἡ θυγάτηρ Λείας, ἣν ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ, καταμαθεῖν τὰς θυγατέρας τῆς ἐγχωρίων. Καὶ εἶδεν αὐτὴν Συχὲμ ὁ
2 υἱὸς (α) Ἐμμὼρ ὁ Εὐαῖος, ὁ ἄρχων τῆς γῆς· καὶ λαβὼν αὐτὴν, ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς· καὶ
3 ἐταπείνωσεν αὐτήν. Καὶ προσέσχε τῇ ψυχῇ Δείνας τῆς θυγατρὸς Ἰακὼβ· καὶ ἠγάπησε τὴν παρθένον· καὶ ἐλάλησε κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς
4 παρθένου αὐτῆς. (ε) Εἶπε Συχὲμ πρὸς Ἐμμὼρ τὸν πατέρα αὐτοῦ, λέγων, Λάβε μοι (γ) τὴν
5 παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα. Ἰακὼβ δὲ ἤκουσεν, ὅτι ἐμίανεν ὁ υἱὸς Ἐμμὼρ Δείναν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ· (οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν μετὰ τῶν κτηνῶν αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ.) παρεσιώπησε δὲ
6 Ἰακὼβ, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτούς. Ἐξῆλθε δὲ Ἐμμὼρ ὁ πατὴρ Συχὲμ πρὸς Ἰακὼβ, λα-
7 λῆσαι αὐτῷ. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακὼβ ἦλθον ἐκ τοῦ πεδίου. ὡς δὲ ἤκουσ, (δ) κατενύγησαν οἱ ἄνδρες, καὶ λυπηρὸν ἦν αὐτοῖς σφόδρα, ὅτι ἄφρονα (ε) ἐπόιησεν ἐν Ἰσραὴλ, κοιμηθεὶς μετὰ τῆς θυγατρὸς Ἰακώβ· καὶ οὐχ ὕτως ἔσται.
8 Καὶ ἐλάλησεν (ζ) Ἐμμὼρ αὐτοῖς, λέγων, Συχὲμ ὁ υἱός μου περιείλετο τῇ ψυχῇ τὴν θυ-
9 γατέρα ὑμῶν· δότε δὴ αὐτὴν αὐτῷ (η) γυναῖκα. Καὶ ἐπιγαμβρεύσασθε ἡμῖν· τὰς θυγατέρας ὑμῶν δότε ἡμῖν, καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν. Καὶ ἐν ἡμῖν
10 κατοικεῖτε· (θ) καὶ ἡ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον ὑμῶν. κατοικεῖτε, καὶ ἐμπορεύεσθε ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἐγκλᾶσθε ἐν αὐτῇ. Εἶπε δὲ
11 Συχὲμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, Εὕροιμι χάριν ἐναντίον ὑμῶν· καὶ ὃ ἐὰν (ι) εἴπητε, δώσω μοι.

MS. A. (α) Ἐμμὼρ ὁ Χορραῖος, (ε) Εἶπεν δὲ Συχὲμ (γ) τὴν παιδίσκην ταύτην (δ) κατενύχθησαν (ε) ἐπόιησεν Συχὲμ ἐν Ἰσραὴλ, (ζ) αὐτοῖς Ἐμμὼρ, (η) γυναῖκα. Ἐπιγαμβρεύσατε (θ) καὶ ἰδοὺ ἡ γῆ (ι) εἴπητε, ἡμῖν δώσομεν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Jacob verò perrexit ad Sochoth ; ædificavítque sibi domum, & pecoribus suis construxit tentorium. Propterea vocavit nomen loci illius Sochoth. Et venit Jacob ad Salem civitatem Sechim in regione Chanaan, dum rediret ex Phadan Aram, & castrametatꝰ est è regione illiꝰ civitatis. Emitque partē agri à filiis Hemor patris Sechim, centum ovibus. Et fixit ibi tabernaculum suum, erexitq; ibi aram, vocavitque eam Fortissimum Deum Israelis.

CAP. XXXIV.

EGressa est autem Dina filia Leæ quæ genita fuerat Jacobo, ut videret filias *illius* regionis. Et vidit eam Sechim filiꝰ Hemor Hevæi, principis terræ illius, rapuitque Dinam,& dormiens cum illa, constupravit eam. Et egressa est anima ejus post Dinam filiam Jacobi, amavítque puellam, & consolatꝰ est puellam. Et dixit Sechim ad Hemor patrem suum,Accipe mihi puellā hanc conjugem. Jacob autem audivit quòd polluisset Dinam filiam suam, filiis ejus cum pecore existentibus in agro,siluit Jacob donec redirent. Egresso itaq;Hemor patre Sechim ad Jacobū, ut alloqueretur eum,Filii Jacob venerunt ex agro; cúmq; audissent, ægrè tulerunt viri, & doluerunt vehementer, eò quòd perpetrâssent rem tam nefariam in Israel,& constupraſſent filiam Jacob, nec ita fit agendū. Locutꝰ est igitur Hemor cum eis, & dixit ad eos, Sechim filii mei anima concupivit filiam vestram : date eam illi uxorem: Et jungite connubia nobiscū, filias vestras tradite nobis, & filias nostras accipite vobis; Et nobiscum habitate : en terra vobis patet, commoramini, & negotiamini,& possessiones acquirite in ea. Dixit etiā Sechim patri et fratribꝰ ejꝰ ,Inveniā quæso gratiā in oculis vestris, & quicquid statuetis mihi, dabo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

17 ויסעקב נטל לסכות ובנא ליה בית
ולבעירוהי עבד מטלן על כן קרא
שמא דאתרא סכות: ואתא יעקב 18
שלים לקרתא דשכם די בארעא
דכנען במיתוהי מפדן ארם ושרא
לקבל אפי קרתא: ויבן ית אתנתא 19
חקלא די פרסיה תמן למשכניה
מידא דבני חמור אבוהי דשכם
במאה חורפן: ואקים תמן מדבחא 20
ופלח עלוהי קדם אל אלהי
ישראל: לד

ונפקת דינה בת לאה די ילידת 1
ליעקב למחזי בבנת ארעא: וחזא
יתה שכם בר חמור חויאה רבא
דארעא וסבר יתה ושכיב ית 2
ועניה: ואתרעיאת נפשיה בדינה
בת יעקב ורחים ית עולימתא 3
ומליל על לבא דעולמתא: ואמר
שכם לחמור אבוהי למימר סב לי
ית עולמתא הדא לאתו: ויעקב 5
שמע ארי סאיב ית דינה ברתיה
ובנוהי הוו עם גיתוהי בחקלא
ושתיק יעקב עד מיתיהון: ונפק 6
חמור אבוהי דשכם לות יעקב
למללא עמיה: ובני יעקב עלו מן 7
חקלא כד שמעו ואתנסיסו גוברייא
ותקיף להון לחדא ארי קלנא עבד
בישראל למשכב ית בת יעקב וכן
לא כשר לאתעבדא: ומליל חמור 8
עמהון למימר שכם ברי אתרעיית
נפשיה בברתיכון הבו כען יתה
ליה לאתו: ותתחתנון בנא בנתיכון 9
תיתנון לנא וית בנתנא תסבון לכון:
ועמנא תתבון וארעא תהי קדמיכון 10
תיבו ועבידו בה סחורתא ואחסינו
בה: ואמר שכם לאבוהא ולאחהא 11
אשכח רחמין בעיניכון ודי תימרון
לי אתן:

Et Jacob profectus est in Sochoth; et ædificavit sibi domũ: & pecoribus suis fecit umbracula; propterea vocatum est nomen loci, Sochoth. Et venit Jacob sanus in civitatem Sichẽ, quæ est in terrâ Chanaan; quando veniebat de Mesopotamiâ Syriæ: & mansit è regione *faciei* civitatis. Emitq; possessionẽ agri, in quo tetenderat tabernaculũ suũ, de filiis Hemor patris Sichem: centũ agnis. Et erexit ibi altare: & sacrificavit super illud, coram fortissimo Deo Israel.

CAP. XXXIV.

Et egressa est Dinah filia Liæ quã pepererat ex Jacob: ut videret filias terræ. Et vidit eam Sichem filius Hemor Evæi, principis terræ: & tulit eam, dormivitq, cũ eâ, & oppressit eã. Et complacuit animæ suæ in Dinâ filia Jacob: & dilexit puellam; & locutus est ad cor puellæ. Et ait Sichẽ ad Hemor patrẽ suũ, dicens: Accipe mihi puellam hanc in uxorẽ. Et Jacob audivit quòd violata esset Dina filia sua; & filii sui erant cum pecoribus suis in agro: & siluit Jacob, donec venirent. Egressusq; est Hemor pater Sichẽ ad Jacob: ut loqueretur cũ eo. Filii autem Jacob venerunt de agro, cùm audissent quod factũ fuerat; & indignati sunt viri, & irati sunt valde: quoniã ignominia facta esset in Israel, dormiendo cum filiâ Jacob; & sic non debuerat fieri. Et locutus est Hemor cũ eis dicẽs: Animæ Sichem filii mei complacuit filia vestra; date obsecro eam, ipsi in uxorem. Et jungite cõnubia nobiscũ: filias vestras dabitis nobis, & filias nostras accipietis vobis. Et nobiscũ habitabitis: terra autem est corã vobis; manete, & negotiamini in eâ; atq; possidete eã. Dixitq; Sichẽ patri ejus & fratrib⁹; Inveniã gratiam in oculis vestris: et quicquid dixeritis mihi, dabo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 * זשמפב.לבלע.בעזאה:זשמבנ.לז.בשמא.לז.בשמא.זלבעזא:
=סשיז.בעזאא.ס2.עבל.קפא.שש.שעש.אשיפ.בעזא:
18 ** זשמא.שמפב.שש.זשמף.שעש.אשיפ.בשמף.עבלס:
19 בפאז.שבזבל.אשש:זשמבל.אזא.בלשז.בשמף.זשמפ: * זשמ קל
בשמ אזא.קא.בשש.בשמף.אזא.שש.לז.בשמ.בפ:
20 קשש.לז.בשמף.אזא.שש.לז.בשמ.שש.שפ בפ:
=זשמפא.לז.בשמ.שש.זשמפ:

ס2

קפ 1 ** זאשמא.שמבז.בפא.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
בנ 2 לז.בפאז.בבלזא.לז.אפש: * זשמפא.אזא.שש.
עב קשש.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
3 קשש.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
קפ 4 לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
5 לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
6 בשש * זשמפא.בשש.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
קפ 7 * זשמפא.בשש.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
בפ זשמא.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
8 ** זשמפא.בשש.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
בשש.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
9 * זשמפא.בשש.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
10 בשש.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
11 לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
בשש.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ
לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ.לז.בשמ

VERSIO SAMARITANA.

17 * זשמפב.לבלע.בעזאה.זלבשמא.זלבשמא.זלבשמא

ספר בראשית : לד

me ad dixeritis quemadmodũ dabo &, donũ &, dotẽ valde me super Augete

12 הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד מֹהַר וּמַתָּן וְאֶתְּנָה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלָי וּתְנוּ־לִי אֶת־הַנַּעֲרָ לְאִשָּׁה: 13 וַיַּעֲנוּ בְנֵי־יַעֲקֹב

Jahacob filii responderunt Et .uxorem in puellam mihi date & 12 quia ,sunt locuti & ,dolo in ejus patri Chamor & ,Sechem

אֶת־שְׁכֶם וְאֶת־חֲמוֹר אָבִיו בְּמִרְמָה וַיְדַבֵּרוּ אֲשֶׁר טִמֵּא אֶת־דִּינָה אֲחֹתָם: 14 וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם לֹא נוּכַל

poterimus Non : eos ad dixerunt Et .suam sororem Dinah polluerat 13 ipsi cui viro ,nostram sororem dandum ad hoc verbum faciendum ad 14

לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר הַזֶּה לָתֵת אֶת־אֲחֹתֵינוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר לוֹ עָרְלָה כִּי־חֶרְפָּה הִוא לָנוּ: 15 אַךְ־בְּזֹאת נֵאוֹת

complacebimus hoc in Veruntamen .nobis hoc opprobrium quia :præputium 14 dabimus Et .masculum omnem vobis circumcidi ad ,nos sicut fueritis si ,vobis 15

לָכֶם אִם תִּהְיוּ כָמֹנוּ לְהִמֹּל לָכֶם כָּל־זָכָר: 16 וְנָתַנּוּ

habitabimus &:nobis capiemus vestras filias & ,vobis nostras filias 16

אֶת־בְּנֹתֵינוּ לָכֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיכֶם נִקַּח־לָנוּ וְיָשַׁבְנוּ

nos ad audieritis non si Et .unum populum in erimus & ,vobiscum 16

אִתְּכֶם וְהָיִינוּ לְעַם אֶחָד: 17 וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ

bona fuerint Et .ibimus & ,nostram filiam capiemus & ,circumcidi ad 17

לְהִמּוֹל וְלָקַחְנוּ אֶת־בִּתֵּנוּ וְהָלָכְנוּ: 18 וַיִּיטְבוּ

.Chamor filii Sechem oculis in & ,Chamor oculis in eorum verba 17

דִבְרֵיהֶם בְּעֵינֵי חֲמוֹר וּבְעֵינֵי שְׁכֶם בֶּן־חֲמוֹר:

fil á in complacuerat quia ,rem faciendum ad puer tardavit non Et 18

19 וְלֹא־אֵחַר הַנַּעַר לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר כִּי חָפֵץ בְּבַת

,Chamor venit Et .sui patris domo totâ præ honoratus ipse & :Jahacob 19

יַעֲקֹב וְהוּא נִכְבָּד מִכֹּל בֵּית אָבִיו: 20 וַיָּבֹא חֲמוֹר

viros ad sunt locuti & : suæ civitatis portam ad ej° filius Sechem & 20

וְשֶׁכֶם בְּנוֹ אֶל־שַׁעַר עִירָם וַיְדַבְּרוּ אֶל־אַנְשֵׁי

,nobiscum ipsi pacifici isti Viri : dicendo suæ civitatis 21

עִירָם לֵאמֹר: 21 הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלֵמִים הֵם אִתָּנוּ

manibus lata ecce terra Et .eam circuibunt & ,terrâ in habitabunt &

וְיֵשְׁבוּ בָאָרֶץ וְיִסְחֲרוּ אֹתָהּ וְהָאָרֶץ הִנֵּה רַחְבַת־יָדַיִם

nostras filias & .uxores in nobis accipiem° eorum Filias .eorum facies ad

לִפְנֵיהֶם אֶת־בְּנֹתָם נִקַּח־לָנוּ לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ

,viri nobis complacebunt hoc in Verùm .eis dabimus 22

נִתֵּן לָהֶם: 22 אַךְ־בְּזֹאת יֵאָתוּ לָנוּ הָאֲנָשִׁים

,masculu omnẽ nobis circuncidi in ,unum populũ in existendũ ad ,nobiscũ habitandũ ad

לָשֶׁבֶת אִתָּנוּ לִהְיוֹת לְעַם אֶחָד בְּהִמּוֹל לָנוּ כָּל־זָכָר

omnia & ,eorum possessio & ,eorum Pecus .circuncisi ipsũ quemadmodum 23

כַּאֲשֶׁר הֵם נִמָּלִים: מִקְנֵהֶם וְקִנְיָנָם וְכָל־

,eis complaceamus Veruntamen ? ipsa nobis nonne ,eorum jumenta

בְּהֶמְתָּם הֲלוֹא לָנוּ הֵם אַךְ נֵאוֹתָה לָהֶם 24 וְיִשְׁמְעוּ

oẽs ,ejus filiũ Sechem ad & Chamor ad audierunt Et .nobiscũ habitabunt & 24

אֶל־חֲמוֹר וְאֶל־שְׁכֶם בְּנוֹ כָּל יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ

egredientes oẽs ,masculus oĩs se circũcidẽrãt Et .ej° urbis portã egrediẽtes 25

וַיִּמֹּלוּ כָּל־זָכָר כָּל־יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ: 25 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי בִּהְיוֹתָם כֹּאֲבִים

:dolentes ipsos exijtũ do in ,tertiâ die in fuit Et .ejus urbis portam

וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי־יַעֲקֹב שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אֲחֵי דִינָה אִישׁ

.masculũ omnẽ occidẽrunt & ,fiduciâ civitatẽ super venerunt & ,suũ gladium

חַרְבּוֹ וַיָּבֹאוּ עַל־הָעִיר בֶּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל־זָכָר:

Versio VULG. LAT.

Augete doté, et munera postulate, & libenter tribuam 12
quod petieritis : tantùm date mihi puellam hanc uxorẽ. 13
Resɒonderunt filii Jacob Sichem & patri ejus in dolo, 14
fævientes ob ſtuprum ſororis ; Non poſſumus facere
quod petitis, nec dare ſororem noſtram homini incir-
cumciſo : quod illicitum & nefarium eſt apud nos. Sed in 15
hoc valebimus fœderari, ſi volueritis eſſe ſimiles noſtri, & circumcidatur in 16
vobis omne maſculini ſexus. Tunc dabim° & accipiem° mutuò filias veſtras ac
noſtras : & habitabim° vobiſcum, erimúſque un° populus. Si autem circumcidi no- 17
lueritis, tollemus filiã noſtrã, & recedem°. Placuit oblatio 18
eorum Hemor, & Sichem filio ejus. Nec diſtulit adole- 19
ſcens quin ſtatim quod petebatur expleret : amabat enim 20
puellã valdè; & ipſe erat inclytus in omni domo patris
ſui. Ingreſſiq; portã urbis, locuti ſunt ad populũ ; Viri 21
iſti pacifici ſunt, et volunt habitare nobiſcum : negotien-
tur in terra, & exerceant eã, quæ ſpatioſa & lata cultorib°
indiget : filias eorum accipiemus uxores, & noſtras illis
dabim°. Unum eſt, quo differtur tantũ bonũ : Si circum- 22
cidam° maſculos noſtros, ritũ gentis imitantes. Et ſubſtan- 23
tia eorũ et pecora, et cuncta quæ poſſident, noſtra erunt :
tantùm in hoc acquieſcam°, & habitantes ſimul, unũ effi-
ciemus populũ. Aſſenſiq́ue ſunt omnes, circumciſis cun- 24
ctis marib°. Et ecce die tertio quando graviſſim° vulne- 25
rũ dolor eſt, arreptis, duo filii Jacob, Simeon et Levi fra-
tres Dinæ, gladiis, ingreſſi ſunt urbem confidenter : in-
terfectiſq; omnib° maſculis,

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

12 Πληθύνατέ μ φερνὴν σφόδρα, κ δώσω κα-
θότι ἂν εἴπητέ μοι. κ δώσετέ μοι τὴν παῖ-
δα ταύτην εἰς γυναῖκα. Ἀπεκρίθησαν δ
13 οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ τῷ Συχὲμ, κ Ἐμμὼρ τῷ
πατρὶ αὐτοῦ μετὰ δόλου κ ἐλάλησαν αὐτοῖς,
ὅτι ἐμίαναν Δείναν τ ἀδελφὴν αὐτῶν.
14 Καὶ εἶπαν αὐτοῖς Συμεὼν κ Λευὶ οἱ ἀ-
δελφοὶ (κ) Δείνας, Οὐ δυνησόμεθα (λ) ποι-
ῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο, δοῦναι τ ἀδελφὴν ἡ-
μῶν ἀνδρὶ πῳ, ὃς ἔχει ἀκροβυσίαν· ἔστι
15 γὰρ ὄνειδος (μ) ἡμῖν. Μόνον ἐν τούτῳ ὁμοι-
ωθησόμεθα ὑμῖν, κ κατοικήσομεν ἐν ὑμῖν,
ἐὰν γένησθε ὡς ἡμεῖς κ ὑμεῖς, ἐν τῷ περι-
τμηθῆναι ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν. Καὶ δώσο-
16 μεν τὰς θυγατέρας ἡμῶν ὑμῖν, κ ἀπὸ τῶν
θυγατέρων ὑμῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖ-
κας, κ οἰκήσομεν παρ' ὑμῖν, κ ἐσόμεθα
ὡς γένος ἕν. Ἐὰν δὲ μὴ εἰσακούσητε ἡμῶν
17 τῷ (ν) περιτμηθῆναι, λαβόντες τ θυγατέ-
ρα ἡμῶν ἀπελευσόμεθα. Καὶ ἤρεσαν οἱ
18 λόγοι ἐναντίον Ἐμμὼρ, κ ἐναντίον Συχὲμ
19 τοῦ υἱοῦ Ἐμμώρ. Καὶ οὐκ ἐχρόνισεν ὁ νεανί-
σκος τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· ἐνέκειτο γὰρ
τῇ θυγατρὶ Ἰακώβ. αὐτὸς δὲ ἦν ἐνδοξότερος
πάντων τ ἐν τῷ οἴκῳ τ πατρὸς αὐτοῦ. Ἦλθε
20 δὲ Ἐμμὼρ κ Συχὲμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ πρὸς τ πύλην
τ πόλεως αὐτῶν, κ ἐλάλησε πρὸς τοὺς ἄν-
δρας τ πόλεως αὐτῶν, λέγοντες, Οἱ ἄνθρω-
21 ποι οὗτοι εἰρηνικοί εἰσι, μεθ' ἡμῶν οἰκείτωσαν
ὧδε τ γῆς, κ ἐμπορευέσθωσαν αὐτήν· ἡ δὲ
γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον αὐτῶν. τὰς θυ-
γατέρας αὐτῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας,
κ τὰς θυγατέρας ἡμῶν δώσομεν αὐτοῖς.
(ξ) Ἐν τούτῳ μόνον ὁμοιωθήσονται ἡμῖν οἱ
22 ἄνθρωποι τοῦ κατοικεῖν μεθ' ἡμῶν, ὥστε εἶναι
λαὸν ἕνα· ἐν τῷ (ο) περιτεμεῖσθαι ἡμῶν πᾶν
ἀρσενικὸν, καθὰ κ αὐτοὶ (π) περιτέτμηνται.
23 Καὶ τὰ κλήνη αὐτῶν, * κ τὰ τετράποδα, κ
τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν οὐχ ἡμῶν ἔσαι; μόνον
ἐν τούτῳ ὁμοιωθῶμεν αὐτοῖς, κ οἰκήσει μεθ'
24 ἡμῶν. Καὶ εἰσήκουσαν Ἐμμὼρ κ
Συχὲμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πάντες οἱ (ρ) ἐμπορεύ-
μενοι τ πύλῃ τ πόλεως αὐτῶν. κ περιε-
τμήνθη τ σάρκα τ ἀκροβυσίας αὐτῶν πᾶς
25 ἄρσην. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
ὅτε ἦσαν ἐν τῷ πόνῳ, ἔλαβον οἱ δύο υἱοὶ
Ἰακὼβ Συμεὼν κ Λευὶ ἀδελφοὶ Δείνας,
ἕκας τ μάχαιραν αὐτῶν, κ εἰσῆλθον εἰς
τὴν πόλιν ἀσφαλῶς, κ ἀπέκτειναν πᾶν
ἀρσενικόν.

Multiplicate dotem valdè, et da- 12
bo ſicut dixeritis mihi. Et dabi-
tis mihi puellam hanc in uxorem.
Reſponderunt autem filii Jacob 13
ipſis Sychem & Emmor patri ej°
cum dolo: & locuti ſunt eis, quia
polluerant Dinã ſororem ſuam.
Et dixerunt eis Symeon & Levi 14
fratres Dinæ; Non poterimus fa-
cere verbum hoc, dare ſororem
noſtram homini, qui habet præ-
putiũ: eſt enim opprobrium no-
bis. Solùm in hoc ſimiles erimus 15
vobis, & habitabimus in vobis;
ſi facti fueritis, ſicut nos, etiam
vos, in hoc quòd circunciſum ſit
omne veſtrum maſculinum. Et 16
dabimus filias noſtras vobis; &
de filiabus veſtris accipiemus no-
bis uxores: & habitabimus apud
vos, & erimus tanquam genus
unum. Si autem non exaudieritis 17
nos, ut circumcidamini; ſumen-
tes filiam noſtram, abibimus. Et 18
placuerunt verba coram Emmor,
& coram Sychem filio Emmor.
Et non tardavit adoleſcens ad 19
faciendum verbum hoc: (c) ap-
poſitus enim erat filiæ Jacob: ipſe
autem erat glorioſiſſim° omniũ,
qui in domo patris ſui. Et venit 20
Emmor, & Sychem filius ejus ad
portam civitatis ſuæ, et locuti
ſunt ad viros civitatis ſuæ, di-
centes; Viri iſti (d) pacifici ſunt: 21
nobiſcum habitent ſuper terrã, et
negotientur eam: terra autem ec-
ce lata coram eis. Filias eorum
accipiem° nobis uxores; & filias
noſtras dabimus eis. In hoc ſolũ 22
ſimiles erunt nobis homines ad
habitandũ nobiſcũ, ut ſit popu-
lus unus; in hoc, ut circuncidatur
omne noſtrum maſculinum, ſicut
& ipſi circunciſi ſunt. Et pecora 23
eorum, & quadrupedia, &
ſubſtantia eorũ nonne noſtra e-
runt? Solùm in hoc ſimiles ſimus
eis, & habitabunt nobiſcum. Et 24
exaudierunt Emmor & Sychem
filium ejus omnes, qui (e) nego-
tiabantur portam civitatis eorũ:
et circunciderunt carnem præpu-
tii ſui omne maſculũ. Factum eſt 25
autem in die tertia, quando erant
in dolore, ſumpſerunt duo filii
Jacob, Symeon et Levi fratres
Dinæ, quiſque gladium ſuum; et
ingreſſi ſunt in civitatem,
(f) confidenter: et interfecerunt
omne maſculinum.

MS. A. (κ) Δείνας, υἱοὶ ὁ Λείας, Οὐ (λ) ποιῆσαι τοῦτο, (μ) ἡμῖν. Ἐν τούτῳ (ν) περιτμηθῆναι, λαβόντες τὰς θυγατέρας ἡμῶν (ξ) Μόνον ἐν τούτῳ (ο) περιτμηθῆναι (π) περιτετίτμηνται. * (ρ) ἐκπορευόμενοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ... Augete ſuper me vel in immẽſũ dotẽ ac mu- 12
nera, et dabo prout præſcribetis mihi, *modò*
tribuatis mihi puellã hãc uxorem. Reſpon- 13
derunt filii Iacob Sechim et Hemor patri
ej°, dixerúntq; ad eũ doloſè, eò quòd pollu-
iſſẽt Dinã ſororẽ ipſorũ: Dixerũt ergò, Nõ 14
poſſum° facere rẽ iſtã, dare *ſcilicet* ſororẽ
noſtrã, viro habenti præputiũ, id enim pro-
broſũ nobis eſſet. Veruntamẽ hac conditio- 15
ne acquieſcem° vobis; ſi fiatis ſimiles nobis,
et circuncidatis omnẽ maſculũ quẽadmodũ
nos ſum° circunciſi, Dabim° vobis filias 16
noſtras, & filias veſtras ducemus nobis, &
cohabitabim° vobiſcũ, erimúſq; p°pul° u-
nus. Quòd ſi nos minimè audiatis, ut cir- 17
cuncidamini, abducem° filiã noſtrã & abi-
bim°. Et placuerũt verba illorũ in oculis 18
Hemor, et in oculis Sechim filii ej°. Nec di- 19
ſtulit adoleſcens exequi opus, deperibat e-
nim filiã Jacob, et ipſe honoratior erat uni-
verſâ domo patris ſui. Venit ergò Hemor et 20
Sechim fili° ej° ad portã civitatis ſuæ, locu-
tíq; ſunt cũ civib° urbis ſuæ, dixerúntq; ad
eos; Viri iſti concordes ſunt nobiſcũ, habi- 21
tẽt in terra *iſta*, et negotientur in ea, & qui-
dẽ terra en ampliſſima eſt coram eis: filias
eorum ducem° nobis uxores, et filias no-
ſtras dabim° eis. Verùm hac conditione ac- 22
quieſcent nobis viri ut ſedeant nobiſcũ,
ſimúſq; p°pul° un°, ſi circunciderim° omnẽ
maſculũ, quẽadmodũ ipſi ſũt, circúcíſi. Fa- 23
cultates eorũ et poſſeſſiones eorũ, cũctáq;
illorũ armenta, ecce noſtra ſũt, dũmodò ac-
quieſcam° illis ut habitẽt nobiſcũ. Obedi- 24
erũt ergò Sechĩ et Hemor patri ej°, omnes
egrediẽtes è porta civitatis ej°, et circũci-
derũt ſe omnes mares, omnes *videlicet* egre-
diẽtes è porta civitatis illius. Factúmq; eſt 25
die tertiã, ut cùm invaluiſſẽt dolores eorũ,
caperẽt duo filii Jacobi, Simeõ et Levi fra-
tres Dinæ, quilibet gladiũ ſuũ, et ingrede-
rẽtur ſuper civitatẽ repẽtè, et trucidarẽt
omnẽ maſculũ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

12 אַסְגוּ עֲלַי לַחֲדָא מַהֲרִין וּמַתְנִן וְאֶתֵּן
כְּמָא דְתֵימְרוּן לִי וְהָבוּ לִי יָת
13 עוּלְמְתָא לְאִתּוּ: וַאֲתִיבוּ בְנֵי יַעֲקֹב
יָת שְׁכֶם וְיָת חֲמוֹר אֲבוּהִי
בְּחוּכְמְתָא וּמַלִּילוּ דְּי סְאִיב יָת דִּינָה
14 אֲחָתְהוֹן: וַאֲמָרוּ לְהוֹן לָא נְכִיל
לְמֶעְבַּד פִּתְגָמָא הָדֵין לְמִתַּן יָת
15 אֲחָתָנָא לְגֶבֶר דְּלֵיהּ עָרְלָא אֲרֵי
חִסּוּדָא הִיא לָנָא: בְּרַם בְּדָא נִטְפַּס
16 לְכוֹן אִם תְּהֲווֹן כְּוָתָנָא לְמֶעְבַּד לָכוֹן
כָּל דְּכוּרָא: וְנִתֵּן יָת בְּנָתָנָא לְכוֹן
17 וְיָת בְּנָתֵיכוֹן נִסַּב לָנָא וְנֵיתֵב עִמְּכוֹן
וְנֶהֱוֵי לְעַמָּא חַד: וְאִם לָא תְקַבְּלוּן
18 מִנָּנָא לְמֶעְבַּד וְנִדַּבַּר יָת בְּרָתָנָ וְנֵיזִל:
וְשַׁפִּרוּ פִּתְגָמֵיהוֹן בְּעֵינֵי חֲמוֹר
19 וּבְעֵינֵי שְׁכֶם בַּר חֲמוֹר: וְלָא אֵיחַר
עוּלְמָא לְמֶעְבַּד פִּתְגָמָא אֲרֵי
20 אֲתְרְעֵי בְּבַת יַעֲקֹב וְהוּא יְקִיר מִכָּל
21 בֵּית אֲבוּהִי: וַאֲתָא חֲמוֹר וּשְׁכֶם
בְּרֵיהּ לְתַרְעָא דְקִרְתְּהוֹן וּמַלִּילוּ עִם
אֱנָשֵׁי קִרְתְּהוֹן לְמֵימַר: גְּבְרַיָּא
22 הָאִלֵּין שְׁלֵמִין אִנּוּן עִמָּנָא וְיֵתְבִין
בְּאַרְעָא וְיִעְבְּדוּן בַּהּ סְחוֹרְתָא
וְאַרְעָא הָא פִּתְיוּתִי יְדִין קֳדָמֵיהוֹן
יָת בְּנָתְהוֹן נִסַּב לָנָא לְנָשִׁין וְיָת
23 בְּנָתָנָא נִתֵּן לְהוֹן: בְּרַם בְּדָא יִטְפְּסוּן
לָנָא גְּבְרַיָּא לְמִתַּב עִמָּנָא לְמֶהֱוֵי
לְעַמָּא חַד בִּמְמוֹר לָנָא כָּל דְּכוּרָא
24 כְּמָא דְאִנּוּן גְּזִירִין: וּקְנִינְהוֹן
וְכָל בְּעִירְהוֹן הֲלָא דִּי לָנָא אִנּוּן
בְּרַם נִטְפַּס לְהוֹן וְיֵתְבִין עִמָּנָא:
25 וַהֲוָה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה כַּד תְּקִיפוּ עֲלֵיהוֹן
כְּאֵבֵי תְּרֵין בְּנֵי יַעֲקֹב
שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אֲחֵי דִינָה גְּבַר חַרְבֵּיהּ
וְעָלוּ עַל קִרְתָּא דְיָתְבָא

Multiplicate nimis sup me dotē & munera; & dabo ſicut dixeritis mihi: & date mihi puellā in uxorē. Et reſponderūt filii Jacob ad Sichē & ad Hēor, atq; locuti ſūt ſapiēter: eò q̄ violata eſſet Dina ſoror eorū. Dixeruntq; eis; Non poſſū facere rē hāc; ut dem ſororē noſtrā viro habenti præputiū: quoniā opprobriū eſt nobis. Sed in hoc cōveniem⁹ vobiſcū: Si fueritis ſicut nos, ut circūcidatur ex vobis oñis maſcul⁹. Et dabim⁹ filias noſtras vobis; & filias veſtras accipiē⁹ nobis: & habitabim⁹ vobiſcū; erimuſq; in unū populū. Et ſi nō acquieveritis nobis, ut circūcidāini: tollē⁹ filiā noſtrā, & ibim⁹. Et placuerūt verba eorū in oculis Hēor; & in oculis Sichē filii Hēor. Et nō diſtulit puer facere rē illā; *quoniā* cōplacuit ſibi in filiā Jacob: & ipſe erat hōorabilior oñi dōo patris ſui. Et venit Hemor & Sichē fili⁹ ej⁹, ad portā civitatis eorū: & locuti ſunt cū viris civitatis eorū, dicētes. Viri iſti pacifici ſunt nobiſcum, & habitabūt in terrā, & negociabuntur in eā; terra autē ecce ſpacioſa eſt & lata corā eis: filias eorū accipiemus nobis in uxores, & filias noſtras dabim⁹ eis. Sed in hoc cōvenient nobiſcū viri, ut habitent nobiſcū, ut ſim⁹ in populū unū, ſi circūcidetur in nobis oñis maſcul⁹: ſicut ipſi circūciſi ſunt. Pecora eorū & armēta, & oñia jumēta eorū, nonne nobis erunt? verūtamē conveniam⁹ cū eis, & habitēt nobiſcū. Et obedierunt Hemor & Sichē filio ej⁹, oñes qui ingrediebātur portā civitatis illius: & circunciderunt oñes maſculos, oñesqui egrediebātur portā civitatis illi⁹. Et factū eſt in die tertio, quando prævaluerūt dolores eorū ſup eos, duo filii Jacob Simeon & Levi fratres Dinæ, tulerunt unuſquiſque gladium ſuum; & ingreſſi ſunt civitatē, quæ habitabat confidenter: & interfecerunt omnem maſculum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 * אסגו עלי לחדא מהרין ומתנן ואתן
כמא דתימרון לי והבו לי ית
13 עולמתא לאתו: ואתיבו בני יעקב
ית שכם וית חמור אבוהי
בחוכמתא ומלילו די סאיב ית דינה
14 אחתהון: ואמרו להון לא נכיל
למעבד פתגמא הדין למתן ית
15 אחתנא לגבר דליה ערלא ארי
חסודא היא לנא: ברם בדא נטפס
16 לכון אם תהוון כוותנא למעבד לכון
כל דכורא: ונתן ית בנתנא לכון
17 וית בנתיכון נסב לנא ונתיב עמכון
ונהוי לעמא חד: ואם לא תקבלון
18 מננא למעבד ונדבר ית ברתנ ונזיל:
ושפרו פתגמיהון בעיני חמור
19 ובעיני שכם בר חמור: ולא איחר
עולימא למעבד פתגמא ארי
20 אתרעי בבת יעקב והוא יקיר מכל
21 בית אבוהי: ואתא חמור ושכם
בריה לתרע קרתהון ומלילו עם
אנשי קרתהון למימר: גברייא
22 האלין שלמין אנון עמנא ויתבין
בארעא ויעבדון בה סחורתא
וארעא הא פתיותי ידין קדמיהון
ית בנתהון נסב לנא לנשין וית
23 בנתנא נתן להון: ברם בדא יטפסון
לנא גברייא למתב עמנא למהוי
לעמא חד בממור לנא כל דכורא
24 כמא דאנון גזירין: קנינהון
וכל בעירהון הלא די לנא אינון
ברם נטפס להון ויתבין עמנא:
25 והוה ביומא תליתאה כד תקיפו עליהון
כאבי תרין בני יעקב
שמעון ולוי אחי דינה גבר חרביה
ועלו על קרתא דיתבא

VERSIO SAMARITANA.

12 * שגא עלי חדא מהרין ומתנן ואתן
כמא דתימרון לי והבו לי ית
13 עולמתא לאתו: ואתיבו בני יעקב
ית שכם וית חמור אבוהי
בחוכמתא ומלילו די סאיב ית דינה
14 אחתהון: ואמרו להון לא נכיל
למעבד פתגמא הדין למתן ית
15 אחתנא לגבר דליה ערלא ארי
חסודא היא לנא: ברם בדא נטפס
16 לכון אם תהוון כוותנא למעבד לכון
כל דכורא: ונתן ית בנתנא לכון
17 וית בנתיכון נסב לנא ונתיב עמכון
ונהוי לעמא חד: ואם לא תקבלון
18 מננא למעבד ונדבר ית ברתנ ונזיל:
ושפרו פתגמיהון בעיני חמור
19 ובעיני שכם בר חמור: ולא איחר
עולימא למעבד פתגמא ארי
20 אתרעי בבת יעקב והוא יקיר מכל
21 בית אבוהי: ואתא חמור ושכם
בריה לתרע קרתהון ומלילו עם
אנשי קרתהון למימר: גברייא
22 האלין שלמין אנון עמנא ויתבין
בארעא ויעבדון בה סחורתא
וארעא הא פתיותי ידין קדמיהון
ית בנתהון נסב לנא לנשין וית
23 בנתנא נתן להון: ברם בדא יטפסון
לנא גברייא למתב עמנא למהוי
לעמא חד בממור לנא כל דכורא
24 כמא דאנון גזירין: קנינהון
וכל בעירהון הלא די לנא אינון
ברם נטפס להון ויתבין עמנא:
25 והוה ביומא תליתאה כד תקיפו עליהון
כאבי תרין בני יעקב
שמעון ולוי אחי דינה גבר חרביה
ועלו על קרתא דיתבא

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Multiplicate ſuper me dotem plurimùm, & munus: dabo enim ſicut dixeritis mihi, modò detis mihi puellam in uxorem. Et reſponderunt filii Jacob Sechem & Hemor patri ejus in dolo, ſic loquentes, eò quòd polluerant Dinam ſororem eorum. Dixeruntq; eis, Non poterimus facere rem iſtam, dare ſororem noſtram in uxorem ei cui eſt præputium, eſt enim hoc opprobrium nobis. Verùm in hoc (a) acquieſcemus vobis, ſi fueritis ſimiles nobis, circuncidendo vobis omnem maſculum. Et dabimus vobis filias noſtras, & filias veſtras accipiemus nobis, & habitabimus vobiſcum, & erimus velut unus populus. Si autem nos non audieritis, ſumemus filiam noſtram, & abibimus. Et placuerunt verba eorum in oculis Hemor, & in oculis Sichem filii ejus. Neque tardavit juvenis facere rem illam; (b) amabat enim filiam Jacobi: erat autem honoratiſſimus in omni domo patris ſui. Venit autem Hemor & Sichem filius ejus ad portam urbis ſuæ, & locuti ſunt ad viros urbis ſuæ, dicentes; Viri iſti pacifici ſunt, nobiſcum habitent in terra, & negocientur in ea; nam terra ecce lata & ſpatioſa eſt coram eis: filias eorum accipiemus nobis in uxores, & filias noſtras dabimus eis. Verùm in hoc (c) acquieſcent nobis viri illi habitare nobiſcum, ut ſint in populū unum, ſi circuncidamus omnem maſculum, ſicut ipſi circumciſi ſunt. Pecora eorum, & poſſeſſiones eorum, & omnia jumenta eorum, nónne noſtra erunt? tantummodo (d) acquieſcamus illis, & habitent nobiſcum. Et audierunt Hemor, & Sichem filium ejus omnes egredientes portam urbis ejus, & circunciderunt omnem maſculum, omnes egredientes portam urbis ejus. Factúmq; eſt die tertio cum (e) dolore afficerentur, ut acciperent, duo filii Jacob Simeon & Levi fratres Dinæ, unuſquiſq; enſem ſuum, & venirent adverſus urbem confidenter, & occīd verunt omnem maſculum.

VER. SAM. (a) concordantes erimus vobiſcum, (b) complacitum eſt enim in (c) concordantes erunt nobiſcum, (d) concordantes ſimus (e) vulnerati eſſent,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * كَبِّروا عَلَيَّ جِدًّا المَهرَ وَالاِعطَاءَ لاُعطِيَكُم كَما تَرسُمونَهُ لِي وَاجعَلوا لِي الجَارِيَةَ زَوجَةً *
13 فَاجَابَ بَنو يَعقوبَ شَكَمَ وحَمورَ اَبَاهُ بِمَكرٍ فَاَبلَسَ ذٰلِكَ لِاَنَّهُ نَجَّسَ دِينَا اُختَهُم * وَقَالُوا لَهُما لَا نَطِيقُ
14 اَن نَصنَعَ هٰذَا * اَن نُعطِيَ اُختَنَا رَجُلًا لَهُ قُلفَةٌ لِاَنَّهُ عَارٌ عَلَينَا * لٰكِنَّا بِحِلَّةٍ نُوَاتِيكُم اَن
15 تَصِيرُوا مِثلَنَا بِاَختِتَانِ كُلِّ رَجُلٍ مِنكُم * اَعطَينَاكُم بَنَاتِنَا وَنَروجُنَا بَنَاتِكُم وَاَقَمنَا
16 عِندَكُم وَصِرنَا اُمَّةً وَاحِدَةً * وَاِن لَم تَقبَلُوا مِنَّا اَن تَختَتِنُوا * اَخَذنَا اُختَنَا وَمَضَينَا * وَحَسُنَ
17 كَلَامُهُم عِندَ حَمورَ وَشَكَمَ اِبنِهِ * وَلَم يُؤَخِّرِ الغُلَامُ اَن يَصنَعَ ذٰلِكَ الاَمرَ * لِاَنَّهُ مُرِيدٌ اِبنَةَ يَعقوبَ
18 وَهُوَ اَكرَمُ مِن جَمِيعِ اَهلِ بَيتِ اَبِيهِ * فَلَمَّا دَخَلَ حَمورُ وَشَكَمُ اِبنُهُ اِلَى فَرِيقِهِما خَاطَبَا اَهلَهُمَا
19 قَائِلَينِ * هٰؤُلَاءِ القَومُ مُسَالِمُونَ لَنَا فَيَجلِسُونَ فِي البَلَدِ وَيَتَجَرُونَ فِيهِ * وَهُوَذَا هُوَ وَاسِعُ الاَمَاكِنِ
20 بَينَ اَيدِيهِم * وَنَروجُ بَنَاتِهِم وَنَروجُهُم بَنَاتِنَا * لٰكِن بِحِلَّةٍ يُطَابِقُنَا القَومُ عَلَى اَن يَقِيمُوا
21 مَعَنَا وَيَصِيرَا اُمَّةً وَاحِدَةً * بِاَن يَختَتِنَ كُلُّ رَجُلٍ مِنَّا كَمَا هُم يَختَتِنُونَ * مَوَاشِيهِم وَبَهَائِمُهُم وَسَائِرُ مُلكِهِم
22 اَمَا هِيَ لَنَا بِاَن نُطَابِقَهُم عَلَى هٰذَا وَيُقِيمُوا مَعَنَا * فَقُتِلَ مِن حَمورَ وَشَكَمَ اِبنِهِ كُلُّ مَن خَرَجَ مِن
23 بَابِ فَرِيقِهِ * فَاَحسَنَ كُلُّ رَجُلٍ مِنهُم * فَلَمَّا كَانَ فِي اليَومِ الثَّالِثِ وَهُم وَجِعُونَ اَخَذَ سِمعُونَ وَلِيوِي
24 اَخَوَا دِينَا كُلُّ وَاحِدٍ مِنهُم سَيفَهُ * فَدَخَلَا عَلَيهِم وَهُم مُطمَئِنُونَ فَقَتَلَا كُلَّ رَجُلٍ *

Augete ſuper me valdè dotem, & donum, ut dem vobis ſicuti præcipietis mihi, & facite mihi puellam uxorem. Reſponderunt filii Jacob ad Sacham & Hamur patrem ejus (fraudulenter dicentes hoc, eò quòd contaminâſſet Dinam ſororem eorum.) Et dixerunt eis, Non valemus facere id, ut demus ſororem noſtram viro habenti præputium, quia ignominia nobis eſt. Sed certâ conditione aſſentiemur vobis, ſi fiatis ſicut nos per circunciſionem cujuſlibet viri è vobis. Dabimus vobis filias noſtras, & conjugabimur cum filiabus veſtris, & manebimus apud vos, & ſiemus gens una. Quòd ſi non auſcultaveritis nobis, ut circuncidamini, accipiemus ſororem noſtram, & abibimus. Placuitque ſermo eorum apud Hamur & Sacham filium ejus. Nec diſtulit adoleſcens exequi eam rem, quòd exoptavet filiam Jacob: & ipſe erat honeſtiſſimus totius familiæ patris ſui. Cúmque ingreſſi eſſent Hamur & Sacham filius ejus in urbem ſuam, locuti ſunt ad habitatores ejus, dicentes; Hujuſmodi homines ſunt nobis confœderati, habitabunt igitur in regione, & negotiabuntur in ea, & ecce ipſa latè patet ante eos, & ducemus in matrimonium filias eorum, & dabimus illis in uxores filias noſtras: Sed cum unâ conditione conveniet nobiſcum populus de manendo nobiſcum, & coeundo in gentem unam, ut circuncidatur quilibet vir è nobis, ſicuti ipſi circunciſi ſunt; Armenta eorum, et jumenta eorum, & reliqua bona eorum erunt nobis, modò aſſentiamur eis in hoc, & maneant nobiſcum. Acceptavit ergò ex Hamur & ex Sacham filio ejus omnis egrediens ex porta civitatis ejus, & circunciſus eſt quilibet vir ex ipſis. Et cùm eſſet dies tertia, dum ipſi eſſent dolentes, arripuit Simeon & Levi fratres Dinæ, quilibet eorum gladium ſuum, et aggreſſi ſunt illos, dum ipſi eſſent ſecuri, et interfecerunt ambo omnem virum.

ספר בראשית : לה

tulerunt & :gladii *es ad* occidèr unt ejus filium Sechem & Chamor Et
26 וְאֶת־חֲמוֹר וְאֶת־שְׁכֶם בְּנוֹ הִרְגוּ לְפִי־חָרֶב וַיִּקְחוּ
super venerunt Jahacob Filii .sunt egressi & ,Sechem domo è Dinah
27 אֶת־דִּינָה מִבֵּית שְׁכֶם וַיֵּצֵאוּ : בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל־
.suam sororem *polluerant* quia ,urbem sunt prædati & ,occisos
28 הַחֲלָלִים וַיָּבֹזּוּ הָעִיר אֲשֶׁר טִמְּאוּ אֲחוֹתָם : אֶת־
,urbe in quæ & ,eorum asinos & ,eorum boves & ,eorũ Pecudes
צֹאנָם וְאֶת־בְּקָרָם וְאֶת־חֲמֹרֵיהֶם וְאֵת אֲשֶׁר בָּעִיר
,eorum substantiã omnem Et .accepèrunt ,agro in quæ &
29 וְאֵת אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה לָקָחוּ : וְאֶת־כָּל־חֵילָם
,sunt prædati & ,captivavèrũt eorũ uxores & ,eorum parvulos omnes &
וְאֶת־כָּל־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׁיהֶם שָׁבוּ וַיָּבֹזּוּ
ad & ,Simhon ad Jahacob dixit Et .domo in quæ omnia &
30 וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר בַּבָּיִת : וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־שִׁמְעוֹן וְאֶל־
,Chenahanæo *m* terræ *habitatore in me faciendũ fœtere ad* ,me Turbastis : Levi
לֵוִי עֲכַרְתֶּם אֹתִי לְהַבְאִישֵׁנִי בְּיֹשֶׁב הָאָרֶץ בַּכְּנַעֲנִי
,me percutient & ,me *super* se cõgregabũt & :*numeri viri* ego & :Perizæo *in* &
וּבַפְרִזִּי וַאֲנִי מְתֵי מִסְפָּר וְנֶאֶסְפוּ עָלַי וְהִכּוּנִי
31 faciet meretricẽ ut Nũquid :dixèrũt Et .mea domus & ,ego disperdar &
וְנִשְׁמַדְתִּי אֲנִי וּבֵיתִי : וַיֹּאמְרוּ הַכְזֹנָה יַעֲשֶׂה
? nostram sororem
אֶת־אֲחוֹתֵנוּ :

CAP. XXXV. לה

mane & ,Bethel ascende ,Surge : Jahacob ad Deus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב קוּם עֲלֵה בֵית־אֵל וְשֶׁב־
facie à *te fugiendo in* ,*te-ad* est visus qui ,Deo altare ibi fac & : ibi
שָׁם וַעֲשֵׂה־שָׁם מִזְבֵּחַ לָאֵל הַנִּרְאֶה אֵלֶיךָ בְּבָרְחֲךָ מִפְּנֵי
qui *omnes ad & ,suam domum ad* Jahacob dixit Et .tui fratris Esau
2 עֵשָׂו אָחִיךָ : וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־בֵּיתוֹ וְאֶל כָּל־אֲשֶׁר
,vos mũdate & ,vestri medio in qui *,alienigenæ* Deos Removete :secum
עִמּוֹ הָסִירוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר בְּתֹכְכֶם וְהִטַּהֲרוּ
,Bethel ascendamus & ,surgamus Et .vestra vestimenta mutate &
3 וְהַחֲלִיפוּ שִׂמְלֹתֵיכֶם : וְנָקוּמָה וְנַעֲלֶה בֵית־אֵל
fuit & ,meæ angustiæ die in me *exaudienti* ,Deo altare ibi faciam &
וְאֶעֱשֶׂה־שָּׁם מִזְבֵּחַ לָאֵל הָעֹנֶה אֹתִי בְּיוֹם צָרָתִי וַיְהִי
omnes Jahacob *ad* dedèrunt Et .ambulavi quâ viâ in mecum
4 עִמָּדִי בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלָכְתִּי : וַיִּתְּנוּ אֶל־יַעֲקֹב אֶת כָּל־
,suis auribus in quæ ,inaures & ,sua manu in qui ,*alienigenæ* deos
אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר בְּיָדָם וְאֶת הַנְּזָמִים אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם
.Sechem *cum* quæ ,quercum subter Jahacob eos abscondit &
וַיִּטְמֹן אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר עִם־שְׁכֶם :
:eorum *circuitus* quæ ,urbes super Dei terror fuit Et .sũt profecti Et
5 וַיִּסָּעוּ וַיְהִי חִתַּת אֱלֹהִים עַל הֶעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם
,Luzah in Jahacob venit Et .Jahacob filios post sunt persecuti non &
וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב : וַיָּבֹא יַעֲקֹב לוּזָה
qui populus omnis & ipse ,Bethel *ipsa* ; Chenahan terrã in quæ
6 אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן הִוא בֵּיתְאֵל הוּא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר
Quia .Bethel El locum vocavit & ,altare ibi ædificavit Et .secum
עִמּוֹ : וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם אֵל בֵּית־אֵל כִּי
,sui fratris facie à *ipso fugiendo in* ,Deus *eum ad* *sunt revelati* ibi
שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אָחִיו :

CAP. XXXV.

Hemor & Sichem pariter necaverunt,tollentes Dinã de domo Sichem sororẽ suã. Quib⁹ egressis, irruerunt super occisos cæteri filii Jacob: & depopulati sunt urbem in ulsionẽ stupri. Oves eorum, & armenta, & asinos, cunctáq; vastantes, quæ in domib⁹ et in agris erant. Parvulos quoq; eorum & uxores duxerũt captivas. Quib⁹ patratis audacter, Jacob dixit ad Simeon et Levi; Turbâstis me, & odiosum feciſtis me Chananæis et Pherezæis habitatoribus terræ hujus. Nos pauci sum⁹: illi congregati percutient me,& delebor ego, & dom⁹ mea. Respondeˢrũt; Numquid ut scorto abuti debuêre sorore nostra?

CAP. XXXV.

1 INtereà locut⁹ est Dẽ⁹ ad Jacob; Surge,& ascende Bethel, & habita ibi,fácq; altare Deo, qui apparuit tibi quando fugiebas Esau fratrẽ tuũ. Jacob verò convocatâ omni domo suâ, ait; Abjicite deos alienos qui in medio vestri sunt, & mundamini, ac mutate vestimenta vestra. Surgite,& ascẽdam⁹ in Bethel,ut faciam⁹ ibi altare Deo:qui exaudivit me in die tribulationis meæ,et socius fuit itineris mei. Dederũt ergò ei omnes deos alienos quos habebãt, et inaures quæ erãt in auribus eorũ: at ille infodit ea subter terebinthum, quæ est post urbẽ Sichẽ. Cúmque profecti essẽt, terror Dei invasit omnes per circuitum civitates, et non sunt ausi persequi recedentes. Venit igitur Jacob Luzã, quæ est in terra Chanaã, cognomento Bethel: ipse & omnis popul⁹ cum eo. Ædificavítq; ibi altare, & appellavit nomen loci illius, Domus Dei: ibi enim apparuit ei Deus, cùm fugeret fratrem suum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Τόν τε Ἐμμὼρ (σ) καὶ Συχὲμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ
ἀπέκτειναν ἐν στόματι μαχαίρας· καὶ ἔλαβον τὴν Δείναν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Συχὲμ, καὶ
27 ἐξῆλθον. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακὼβ εἰσῆλθον ἐπὶ τοὺς τραυματίας, καὶ διήρπασε τὴν πόλιν, ἐν ᾗ
28 ἐμίαναν Δείναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. Καὶ τὰ πρόβατα αὐτῶν, καὶ τοὺς βόας αὐτῶν, καὶ τοὺς
ὄνους αὐτῶν, ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει, καὶ ὅσα
29 ἦν ἐν τῷ πεδίῳ, ἔλαβον. Καὶ πάντα τὰ σώματα αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ᾐχμαλώτευσαν· καὶ διήρπασαν ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει,
30 καὶ ὅσα ἦν ἐν τοῖς οἰκίαις. Εἶπε δὲ (τ) Ἰακὼβ πρὸς Συμεὼν καὶ Λευΐ, Μισητόν με πεποιήκατε, ὥστε πονηρόν με (υ) εἶναι πᾶσι τοῖς καθοικοῦσι τὴν γῆν, ἔντε τοῖς Χαναναίοις, (φ) καὶ ἐν τοῖς Φερεζαίοις. ἐγὼ δὲ ὀλιγοστός εἰμι ἐν ἀριθμῷ· καὶ συναχθέντες ἐπ' ἐμὲ, συλλήψονταί με, καὶ (χ) ἐκβιβάσουσί με ἐγὼ, καὶ ὁ οἶκός μου. Οἱ δὲ εἶπαν, Ἀλλ'
31 ὡσεὶ πόρνῃ (ψ) χρήσονται τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν;

ΚΕΦ. λε'.

1 Εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἰακὼβ, Ἀναστὰς, ἀνάβηθι εἰς τὸν τόπον Βαιθὴλ· καὶ οἴκει ἐκεῖ· καὶ ποίησον ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ θεῷ τῷ ὀφθέντι σοι, ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν σε ἀπὸ
2 προσώπου Ησαῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πᾶσι τοῖς μετ' αὐτοῦ, Ἀφέλετε τοὺς θεοὺς τοὺς (α) ἀλλοτρίους τοὺς μεθ' ὑμῶν ἐκ μέσου ὑμῶν,
καὶ (β) καθαρίσθητε, καὶ ἀλλάξατε τὰς
3 στολὰς ὑμῶν. Καὶ ἀναστάντες ἀναβῶμεν εἰς Βαιθὴλ· καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ θεῷ τῷ ἐπακούσαντί μοι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ὃς ἦν μετ' ἐμοῦ, καὶ διέσωσέ με
4 ἐν τῇ ὁδῷ, ᾗ (γ) ἐπορεύθην. Καὶ ἔδωκαν τῷ Ἰακὼβ τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, οἳ ἦσαν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνώτια τὰ ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν· καὶ κατέκρυψεν αὐτὰ Ἰακὼβ ὑπὸ τὴν τερέβινθον τὴν ἐν (δ) Σηχίμοις· καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰ, ἕως τῆς σήμερον
5 ἡμέρας. Καὶ ἐξῆρεν Ἰσραὴλ ἐκ (ε) Σηχίμων. καὶ ἐγένετο φόβος θεοῦ ὅτι τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ αὐτῶν· καὶ οὐ κατεδίωξαν
6 ὀπίσω τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Ἦλθε δὲ Ἰακὼβ εἰς Λουζὰ, ἥ ἐστιν ἐν γῇ Χαναὰν, ἥ ἐστι Βαιθὴλ, αὐτὸς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς, ὃς ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ
7 ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, Βαιθὴλ· ἐκεῖ γὰρ (ζ) ἐφάνη αὐτῷ ὁ θεὸς, ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου Ησαῦ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

MS.A.(σ) καὶ τὸν Συχὲμ (τ) Ἰακὼβ Συμεὼν (υ) εἶναι τοῖς (φ) καὶ τοῖς Φερεζέοις. (χ) ἐκβιβοῦμαι (ψ) χρήσωνται ΚΕΦ. λε'. (α) ἀλλοτρίους ἐκ μέσου (β) καθαρίσασθαι (γ) ἐπορευόμην. (δ) Σικίμοις· (ε) Σικίμων. (ζ) ἐπεφάνη

Et Emmor & Sychem filium ejus interfecerunt in ore gladii: & tulerunt Dinam de domo Sychem, & exierunt. Filii autem Jacob ingressi sunt super cæsos, & diripuerunt civitatem, in qui polluerant Dinam sororem suam. Et oves eorum, & boves eorum, & asinos eorum, quæcunque erant in civitate, & quæcunque erant in agro, tulerunt. Et omnia(g) corpora eorum, & omnem supellectilem eorum; et uxores eorum captivaverunt: & diripuerunt quæcumque erant in civitate, et quæcumque erant in domibus. Dixit autem Jacob ad Symeon et Levi, Odiosum me feciſtis, ita ut malus sim omnibus habitantibus terram, et in Chananæis, et in Pherezæis. Ego autem exiguus sum in numero: & convententes super me occident me; et atterar ego, et domus mea. Illi autem dixerunt, Nunquid, tanquam meretrice utentur sorore nostrâ?

CAP. XXXV.

1 DIxit autem Deus ad Jacob, Surgens ascende in locum Bethel: et habita ibi, et fac ibi aram Deo, qui apparuit tibi, cùm fugeres à facie Esau fratris tui. Dixit autẽ Jacob domui suæ, & omnibus, qui cum illo erant, Tollite deos alienos, quos vobiscum sunt, de medio vestri, & mundamini, & 3 mutate stolas vestras. Et surgentes ascendamus in Bæthel; et faciamus ibi aram Deo, qui exaudivit me in die tribulationis: qui fuit mecũ, et salvavit me in via, 4 quâ ivi. Et dederunt Jacob deos alienos, qui erant in manibus eorum; & inaures, quæ erant in auribus eorum. Et abscondit ea Jacob sub terebintho, quæ in Scimis: (a) & perdidit ea usque in 5 hodiernum diem. Et profectus est Israel de Scecimis. Et factus est timor Dei super civitates, quæ circa illos erant: & non sunt 6 persecuti post filios Israel. Venit autem Iacob in (b) Luza, quæ est in terra Chanaan, quæ est Bæthel, ipse, & omnis populus, qui 7 erat cum eo. Et ædificavit ibi aram: & vocavit nomen loci, Bæthel: illic enim apparuit ei Deus, cùm ipse fugeret à facie Esau fratris sui.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Hemor etiam et Sechim filium ejus occiderunt acie gladii, & abduxerunt Dinã sororem suã de domo Sechim, et egressi sunt. Præterea filii Jacob irruentes in occisos, diripuerunt civitatem, eò quòd polluissent Dinã sororẽ illorũ. Et oves eorũ, et boves eorũ, et asinos eorũ, tã qui in urbe erant quàm in agro, abduxerũt. Omnes etiã facultates eorũ cunctámq; eorũ supellectilé, quin et mulieres eorũ, captivas duxerũt, rapiẽtes quicquid erat in civitate. Ait autẽ Jacob ad Simeon & Levi, Offendistis me, malũ mihi inferentes inter habitatores terræ, inter Chananæos, & inter Pherezæos. Ego enim cùm parvo sim numero, congregabuntur adversũ me, & percutient me, et interibo ego & dom⁹ mea. Dixerunt, Ut scorto factũ est sorori nostræ.

CAP. XXXV.

1 INterea dixit De⁹ Jacobo, Surge, ascende ad Beth-el, & maneto ibi, & fac ibi altare Deo fortissimo qui apparuit tibi, dũ fugeres à conspectu Esau fratris tui. Dixitque Jacob 2 filiis familiæ suæ, et omnib⁹ qui eum eo erãt, Auferte deos alienos de medio vestrì, et mũdamini, & mutate vestimenta vestra. Et sur- 3 gite, ascendamus ad Beth-el, faciamq; ibi altare Deo qui exaudivit me in die tribulationis meæ, fuitq; mecum in via quâ ambulavi. Dederunt ergò Jacobo omnes deos quos 4 habebant in manibus suis, & inaures quas in suis auribus habebant, et infodit eas Jacob subter terebinthum quæ est juxta Sechim. Ascenderunt itaq; et factus est terror 5 Dei super civitates circunjacentes, & non sunt insecuti Jacobum & filios ejus. Venit 6 autem Jacob ad Luz quæ est in terra Chanaan, ipsa est Beth-el, ipse & cunctus populus qui cum eo erat. Et extruxit ibi aram, 7 vocavítq; locum illum, Beth-el, eò quòd illic apparuisset ei De⁹, quum fugeret à conspectu Esau fratris sui.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

26 וַיְת חֲמוֹר וְיַת שְׁכֶם בְּרֵיהּ קְטָלוּ לְפִתְגָם דְּחָרֶב וּדְבָרוּ יַת דִּינָה 27 מִבֵּית שְׁכֶם וּנְפָקוּ: בְּנֵי יַעֲקֹב עַל קְטִילַיָּא וּבָזוּ קַרְתָּא 28 דְּסָאִיבוּ אֲחָתְהוֹן: יַת עָנְהוֹן וְיַת תּוֹרֵיהוֹן וְיַת חֲמָרֵיהוֹן וְיַת דִּי 29 בְקַרְתָּא וְיַת דִּי בְחַקְלָא דַּבָּרוּ: וְיַת כָּל נְכָסֵיהוֹן וְיַת כָּל טַפְלְהוֹן וְיַת נְשֵׁיהוֹן שְׁבוֹ וּבָזוּ וְיַת כָּל דִּי בְבֵיתָא: 30 וַאֲמַר יַעֲקֹב לְשִׁמְעוֹן וּלְלֵוִי עַכַרְתּוֹן יָתִי לְמִיתַן דְּבוּ בִינָא וּבֵין יָתְבֵי אַרְעָא בְּכְנַעֲנָאָה וּבְפְרִיזָאָה וַאֲנָא עַם דְּמִנִּין וְיִתְכַּנְשׁוּן עֲלַי וְיִמְחֲנַנִי 31 וְיִשְׁתֵּיצֵי אֲנָא וְאֵנָשׁ בֵּיתִי: וַאֲמָרוּ הַכְנִפְקַת בָּרָא יַעֲבֵיד יַת אֲחָתַנָא:

לה

1 וַאֲמַר יְיָ לְיַעֲקֹב קוּם סַק לְבֵית אֵל וְתִיב תַּמָּן וַעֲבֵיד תַּמָּן מַדְבְּחָא לַאלָהָא דְּאִתְגְּלִי עֲלָךְ בְּמֵעָרְקָךְ מִן 2 קֳדָם עֵשָׂו אֲחוּךְ: וַאֲמַר יַעֲקֹב לְאֵנָשׁ בֵּיתֵיהּ וּלְכָל דְּעִמֵּיהּ אַעְדּוֹ יַת טָעֲוָת עַמְמַיָּא דִּי בֵינֵיכוֹן וְאִדְּכוֹ וְשַׁנּוֹ 3 כְּסוּתְכוֹן: וְנְקוּם וְנִסַּק לְבֵית אֵל וְאַעֲבֵיד תַּמָּן מַדְבְּחָא לַאלָהָא דְּקַבֵּל צְלוֹתִי בְּיוֹמָא דַּעֲקָתִי וַהֲוָה מֵימְרֵיהּ בְּסַעְדִּי בְּאָרְחָא דְּאָזִלִית: 4 וְיַהֲבוּ לְיַעֲקֹב יַת כָּל טָעֲוָת עַמְמַיָּא דִּי בִידֵיהוֹן וְיַת קְדָשַׁיָּא דִּי בְאוּדְנֵיהוֹן וְטַמַּר יַתְהוֹן יַעֲקֹב תְּחוֹת בּוּטְמָא דִּי עִם שְׁכֶם: וְנְטָלוּ וַהֲוָת 5 דַּחְלָא מִן קֳדָם יְיָ עַל עַמְמַיָּא דִּי בְקִרְוֵי סְחֲרֵיהוֹן וְלָא רְדָפוּ בָּתַר בְּנֵי יַעֲקֹב: וְאָתָא יַעֲקֹב לְלוּז דִּי 6 בְאַרְעָא דִּכְנַעַן הִיא בֵּית אֵל הִוא וְכָל עַמָּא דִּי עִמֵּיהּ: וּבְנָא תַמָּן מַדְבְּחָא וּקְרָא לַאֲתְרָא אֵל בֵּית אֵל אֲרֵי תַמָּן אִתְגְּלִיאוּ לֵיהּ מַלְאֲכַיָּא 7 דַיְיָ בְּמֵעָרְקֵיהּ מִן קֳדָם אָחוּהִי:

Targum ONKELOS.

26 Hemor quoq; et Sichē filiū ejꝰ, occiderunt in ore gladii: & tulerūt Dinā de domo Sichē, 27 et egressi sunt. Filii autē Jacob ingressi sunt ad spoliū interfectorū; et deprædati sunt urbē: eò quòd violaverūt sororē suā. 28 Oves eorū & boves, & asinos eorū: & omnia quæ erāt in civitate, & in agro, *abstulerunt*. 29 Et omnem supellectilē eorum & omnes parvulos suos, & mulieres eorū captivaverūt, atq; deprædati sunt: & omnia 30 quæ erāt in domibꝰ. Et dixit Jacob ad Simeō & Levi, Conturbastis me; ut ponaretis inimicitiam inter me & Chanahæū, & Pherezæū, habitatores terræ: ego autē habeo populū paucū; & congregabūtur contra me, & percutiēt me; & peribo ego, & viri domꝰ meæ. 31 Et dixerūt: Nūquid sicut cū meretrice fieri debuit cum sorore nostrâ? CAP. XXXV.

1 ET dixit Deꝰ ad Jacob; Surge, ascēde in Bethel, & habita ibi: & fac ibi altare, Deo qui apparuit tibi, quādo fugiebas à facie Esau fratris tui. 2 Et dixit Jacob viris domꝰ suæ, & omnibꝰ qui secū erāt: Auferte idola populorū quæ sūt in medio vestri; & mundamini, & mutate vestimenta vestra. 3 Et surgamꝰ et ascēdamꝰ in Bethel: & faciā ibi altare, Deo qui suscepit orationē meā, in tēpore tribulationis meæ; & fuit verbū ejꝰ in adjutoriū meū, in viâ qua ambulavi. 4 Et dederūt Jacob, omnia idola populorum quæ erāt in manibꝰ suis; et inaures quæ erāt in auribꝰ suis: & abscondit eas Jacob sub quercu, quæ est juxta Sichem. 5 Profectiq; sunt: & fuit terror à facie Dei, super omnes populos qui erāt in civitatibꝰ p circuitū eorū; & non sunt secuti post filios Jacob. 6 Et venit Jacob in Luzam, quæ est in terrâ Chanaā; ipsa est Bethel: ipse, & omnis populꝰ qui cum eo erat. 7 Et ædificavit ibi altare; & appellavit locū, Deus Bethel: quoniā ibi *apparuerunt* ei *angeli* Dei; quādo fugiebat à facie fratris sui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

26 * ואת חמור ואת שכם בנו הכו לפי חרב ויקחו את דינה מבית שכם ויצאו: 27 בני יעקב באו על החללים ויבזו העיר אשר טמאו את אחותם: 28 את צאנם ואת בקרם ואת חמריהם ואת אשר בעיר ואת אשר בשדה לקחו: 29 ואת כל חילם ואת כל טפם ואת נשיהם שבו ואת כל אשר בבית: 30 * ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי עכרתם אתי להבאישני בישבי הארץ בכנעני ובפרזי ואני מתי מספר הם ונאספו עלי והכוני ונשמדתי אני וביתי: 31 * ויאמרו הכזונה יעשה את אחותנו:

לה

1 * ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה בית אל ושב שם ועשה שם מזבח לאל הנראה אליך בברחך מפני עשו אחיך: 2 ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם והטהרו והחליפו שמלתיכם: 3 ונקומה ונעלה בית אל ואעשה שם מזבח לאל העונה אתי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי: 4 ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר אשר בידם ואת הנזמים אשר באזניהם ויטמן יעקב אותם תחת האלה אשר עם שכם: 5 * ויסעו ויהי חתת אלהים על הערים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב: 6 * ויבא יעקב לוזה אשר בארץ כנען הוא בית אל הוא וכל העם אשר עמו: 7 ויבן שם מזבח ויקרא למקום אל בית אל כי שם נגלו אליו האלהים בברחו מפני אחיו:

VERSIO SAMARITANA.

26 * ויקחו את חמור ואת שכם בנו הכו לפי חרב ויקחו את דינה מבית שכם ויצאו: 27 בני יעקב באו על החללים ויבזו העיר אשר טמאו את אחותם: 28 את צאנם ואת בקרם ואת חמריהם ואת אשר בעיר ואת אשר בשדה לקחו: 29 ואת כל חילם ואת כל טפם ואת נשיהם שבו ואת כל אשר בבית: 30 * ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי עכרתם אתי להבאישני בישבי הארץ בכנעני ובפרזי ואני מתי מספר הם ונאספו עלי והכוני ונשמדתי אני וביתי: 31 * ויאמרו הכזונה יעשה את אחותנו:

לה

1 * ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה בית אל ושב שם ועשה שם מזבח לאל הנראה אליך בברחך מפני עשו אחיך: 2 ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם והטהרו והחליפו שמלתיכם: 3 ונקומה ונעלה בית אל ואעשה שם מזבח לאל העונה אתי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי: 4 ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר אשר בידם ואת הנזמים אשר באזניהם ויטמן יעקב אותם תחת האלה אשר עם שכם: 5 * ויסעו ויהי חתת אלהים על הערים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב: 6 * ויבא יעקב לוזה אשר בארץ כנען הוא בית אל הוא וכל העם אשר עמו: 7 ויבן שם מזבח ויקרא למקום אל בית אל כי שם נגלו אליו האלהים בברחו מפני אחיו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

26 Hemor quoq; & Sichem filium ejus occiderunt in ore gladii, et tulerunt Dinam dā domo Sichem, et egressi sunt. 27 Filii autem Jacobi venerunt ad mortuos, et depræduti sunt urbem, eò quòd polluerant sororem suam. 28 Et pecudes eorū, & boves eorum, & et asinos eorum, et quæ erant in urbe, et quæ in agro, acceperunt. 29 Et omnem substantiam eorum, et parvulos eorum, et uxores eorum captivas abduxerunt, et deprædati sunt quidquid erat domi. 30 Dixit autem Jacob Simeoni, et Levi, turbāstis me, ita ut fœtere me feceritis apud incolas terræ, apud Chananæos et Pherezæos: mecum sunt viri pauci, illi autem congregabūtur adversum me, et me percutient, (f) disperdārque ego, et domus meæ. 31 Et respondērunt, Nunquid ut meretrice utentur sorore nostrâ?

CAP. XXXV.

1 ET dixit Deus Iacobo; Surge, ascende in Bethel, et habita ibi, sácq; ibi altarē (a) Deo qui apparuit tibi cùm fugeres à facie Esau fratris tui. 2 Dixitque Iacob domui suæ, et omnibus qui erant cum eo; Removete deos alienos qui sunt in medio vestrūm, et purificamini, et mutate vestimēta vestra. 3 Surgamusq;, et ascendamus Bethel, ut faciam ibi altare (b) Deo qui exaudivit me in die (c) afflictionis meæ, et qui fuit mecum in via quam ambulavi. 4 Dederūntque Iacobo omnes deos alienos qui erant in manibus eorum, et inaures quæ in auribus eorum, et abscondit eas Iacob sub terebintho quæ erat juxta Sichem. 5 Cùm autem proficiscerentur, factus est timor Dei super urbes quæ erant circumquaque illos, ita ut non persecutæ fuerint filios Iacobi. 6 Et venit Iacob Luzam, quæ est in terra Chanaan, hæc est Bethel, ipse et omnis populus qui erat cum eo. 7 Et ædificavit ibi altare, vocavitque locum, El Bethel, quoniam ibi revelatus illi fuerat Deus cum fugerit à facie fratris sui.

VER. SAM. (f) exscindārq; ego, (a) Potentissimo (b) Potentissimo (c) angustiæ meæ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * وحمور وشكام ابنه قتلا بحد السيف واخذا دينا من بيت شكام وخرجا * 27 وبنو يعقوب دخلوا
على المصرعي وعمّوا ما في القرية من اجل نجس اختهم * 28 واخذوا غنمهم وبقرهم وحميرهم
وما في القرية وما في الصياع * 29 وجميع اثاثهم واطفالهم ونساءهم سبوه وعمّوه * وساير ما في المنزل
* 30 فقال يعقوب لسمعون وليوي * قد فضحتماني واسخطتما حالي مع اهل البلد والكنعانيين
والفرزيين * وانا في رهط ذي احصاء * ويجتمعون عليّ ويقتلوني فاهلك انا واهلي * 31 فقالا
اكرانية يجعل اختنا * الفصل الخامس والثلثون *

1 * ثم قال الله ليعقوب قم فاصعد الى بيت ايل واقم ثم واصنع ثم مذبحا للقادر المظهر ملاكه
لك عند هربك من قدام العنص اخيك * 2 وقال يعقوب لاهله وساير من معه * اريلوا معبودات
الغرباء التي فيما بينكم وتطهروا وابدلوا ثيابكم * 3 ونقوم فنصعد الى بيت ايل * ونصنع ثم مذبحا
للقادر المجيب لي في يوم ضيقي * وكان معي في الطريق الذي سلكته * 4 فاعطوا يعقوب جميع
المعبودات الغرباء التي معهم والاسناف التي في اذانهم فدفنها تحت البطمة التي بحصن نابلس *
5 * ثم رحلوا فكان دعر الله على اهل القرى التي حواليهم * ولم يكلبوا بني يعقوب * 6 ثم جاء يعقوب
الى لوز التي في بلد كنعان هي بيت ايل * هو والقوم الذين معه * 7 وبنى ثم مذبحا ودعا في
الموضع بيت ايل القادر * لانه ثم تظاهر له ملاك الله في هربه من بين يدي اخيه *

Et Hamur atque Sacham filium ejus occiderunt acie gladii, & acceperunt Dinam sororem suam de domo Sacham, et exierunt ambo. 27 Et filii Jacob irruerunt in prostratos, et depopulati sunt quidquid erat in urbe, propter contaminationem suæ sororis. 28 Acceperúntque oves eorum, & boves eorū, et asinos eorum, et quidquid erat in urib. 29 Et omnia supellectilia eorum, pueros eorum, et mulieres eorum captivas duxerunt, depopulatique sunt, & quicquid erat in habitaculo. 30 Dixitque Jacob ad Simeō et Levi, Infamâstis me, et corrupistis statū meum cum incolis regionis, et Chananæis, et Pherezæis: Et ego familiā habens numeratam, congregabuntur adversùm me, et occident me, et peribo ego et gens mea. 31 Dixerunt ambo, Num veluti fornicariā faciet sororē nostram?

CAP. XXXV.

1 DEinde dixit Deus ad Jacob, Surge; et ascende ad Domum Il, et manebo ib, et fac ibi altare Omnipotenti, manifestanti Angelū suum tibi, dum fugeres à conspectu Esau fratris tui. 2 Et ait Iacob genti suæ, et omnibus qui secū erant; Tollite adoranda alienа, quæ sunt inter vos, et mundamini, & mutate vestes vestras. 3 Et surgamus, atq; ascendamus ad Domū Il, et faciamus ibi altare Omnipotenti, exaudienti me in die tribulationis meæ, quæ fuit mecum in itinere per quàd ambulavi. 4 Dederúntque Iacobo omnia adoranda alienа quæ secū erant, et inaures quæ in auribꝰ eorū erant; sepelitque ea sub terebintho quæ est contra Nabolos. 5 Deinde profecti sunt, & fuit terror Dei super incolas urbium quæ circa illos erant; nec insecuti sunt filios Iacob. 6 Deinde venit Iacob in Luz, quæ est in regione Chanaan; ipsa est Domꝰ Il, ipse et gens quæ cum illo erat. 7 Et ædificavit ibi altare, et invocavit in loco illo, nempe Domo Il, Omnipotentem, quia ibi apparuit ei Angelus Dei in fuga sua à conspectu fratris sui.

ספר בראשית : לה

Bethel desubter est sepulta & ,Ribcah nutrix Deborah est mortua Et

8 וַתָּמָת דְּבֹרָה מֵינֶקֶת רִבְקָה וַתִּקָּבֵר מִתַּחַת לְבֵית־אֵל
est visus Et .Bachuth Allon,ejus nomen vocavit & :quercu sub

9 תַּחַת הָאַלּוֹן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אַלּוֹן בָּכוּת: וַיֵּרָא
benedixit & :Aram Padan de ,illo venicndo in ,adhuc Jahacob ad Deus

אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב עוֹד בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיְבָרֶךְ
Non .Jahacob tuum Nomen :Deus ei dixit Et .ei

10 אֹתוֹ: וַיֹּאמֶר־לוֹ אֱלֹהִים שִׁמְךָ יַעֲקֹב לֹא
.tuũ nomen erit Israel quinimo ,Jahacob ultrà tuũ nomẽ vocabitur

יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ
:Deus ei dixit Et .Israel ejus nomen vocavit Et

11 וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים
gentium cœtus & Gens .multiplicare & fruttesce ,omnipotens Deus Ego

אֲנִי אֵל שַׁדָּי פְּרֵה וּרְבֵה גּוֹי וּקְהַל גּוֹיִם
terram Et .egredientur tuis lumbis è reges & ,te ex erit

12 יִהְיֶה מִמֶּךָּ וּמְלָכִים מֵחֲלָצֶיךָ יֵצֵאוּ: וְאֶת־הָאָרֶץ
tuo semini & :eam dabo tibi ,Ischac & ,Abraham dedi quam

אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ
Deus eum desuper ascendit Et .terram dabo te post

13 אַחֲרֶיךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ: וַיַּעַל מֵעָלָיו אֱלֹהִים
statuam Jahacob statuit Et .secum est locutus quo locum in

14 בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אִתּוֹ: וַיֵּצֶב יַעֲקֹב מַצֵּבָה
eam super libavit & ,lapidis statuam ,secum est locutus quo loco in

בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אִתּוֹ מַצֶּבֶת אֶבֶן וַיַּסֵּךְ עָלֶיהָ
nomen Jahacob vocavit Et .oleum eam super effudit & ,libamen

15 נֶסֶךְ וַיִּצֹק עָלֶיהָ שָׁמֶן: וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת־שֵׁם
sunt profecti Et .Bethel ,Deus ibi secum est locutus quo loci

הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ שָׁם אֱלֹהִים בֵּית־אֵל: וַיִּסְעוּ
:Ephrath in veniendum ad ,terræ tractus quasi adhuc erat & ,Bethel de

מִבֵּית אֵל וַיְהִי־עוֹד כִּבְרַת־הָאָרֶץ לָבוֹא אֶפְרָתָה
illam indurando in fuit Et .ipsam pariendo in induravit &,Rachel peperit &

17 וַתֵּלֶד רָחֵל וַתָּקָשׁ בְּלִדְתָּהּ: וַיְהִי בְּהַקְשֹׁתָהּ
iste etiam quia ,timeas Ne ,obstetrix ei dixit & ,ipsam pariendo in

בְּלִדְתָּהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְיַלֶּדֶת אַל־תִּירְאִי כִּי־גַם־זֶה
vocavit & ,mersua quia ,ejus anima exeundo in fuit Et .filius tibi

18 לָךְ בֵּן: וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מֵתָה וַתִּקְרָא
.Binjamin eum vocavit ejus pater Et .Benoni ,ejus nomen

שְׁמוֹ בֶּן־אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא־לוֹ בִנְיָמִין:
hæc ,Ephrath viâ in est sepulta Et .Rachel est mortua Et

19 וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֵר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הִוא
Hæc .ejus sepulchrum super statuam Iahacob statuit Et .Bethlechem

בֵּית לָחֶם: וַיֵּצֶב יַעֲקֹב מַצֵּבָה עַל־קִבְרָתָהּ הִיא
.Israel est profectus Et .hanc diem ad usq; Rachel sepulcri statua

20 מַצֶּבֶת קִבְרַת־רָחֵל עַד־הַיּוֹם: וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל
fuit Et .Heder turrim ultrà ab suum tabernaculum tetendit &

21 וַיֵּט אָהֳלָה מֵהַלְאָה לְמִגְדַּל־עֵדֶר: וַיְהִי
concubuit & ,Reuben ivit & ,ipsâ terrâ in Israel habitando in

בִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַהִוא וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב
.Israel audivit Et .suî patris concubinâ Bilhah cum

22 אֶת־בִּלְהָה פִּילֶגֶשׁ אָבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל
.duodecim Iabacob filii fuerunt Et

וַיִּהְיוּ בְנֵי־יַעֲקֹב שְׁנֵים עָשָׂר:

Versio VULG. LAT.

8 Eodem tempore mortua est Debora nutrix Rebeccæ, & sepulta est ad radices Bethel subter quercum : vocatúmq; est nomen loci illius, Querc⁹ fletûs. Apparuit autem iterũ 9 Deus Iacob, postquàm reversus est de Mesopotamia Syriæ; benedixítque ei, Dicens, Non vocaberis ultrà Iacob, sed Israel erit nomen tuum : & appellavit eum Israel. Dixítque ei, Ego Deus omnipotens; cresce, & multiplicare: gentes & populi nationũ ex te erunt, reges de lumbis tuis 11 egredientur. Terrámq; quam dedi Abraham & Isaac, dabo tibi & semini tuo post te. 12 Et recessit ab eo. Ille verò erexit titulum lapideum in loco quo locutus fuerat ei Deus : libans super eum libamina, & effundens oleum : 13 Vocánsque nomen loci illius, 14 Bethel. Egressus autem indè, venit verno tempore ad terram quæ ducit Ephratam : in qua cùm parturiret Rachel, 15 Ob difficultatem partûs periclitari cœpit, dixítque ei obstetrix, Noli timere, quia & hunc habebis filium. 16 Egrediente autem animâ præ dolore, & imminente jam morte, vocavit nomen filii sui, Benoni, id est, 17 Filius doloris mei: pater verò appellavit eum Benjamin, id est, Fili⁹ dextræ Mortua est ergò Rachel, & sepulta est in via quæ ducit Ephratam, hæc 18 est Bethlehem. Erexítque Iacob titulum super sepulchrum ejus. Hic est titulus monumenti Rachel, usque 19 in præsentem diem. Egressus indè, fixit tabernaculum 20 trans Turrem gregis. Cúmque habitaret in illa regione, abiit Reuben, & dormivit cum Bala concubina patris sui ; quod illum minimè latuit. Erant autem filii Iacob, duodecim.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Ἀπέθανε δὲ (ν) Δεββόῤῥα ἡ τροφὸς (θ) Ῥεβέκκας, καὶ ἐτάφη καλώτερον Βαιθὴλ ὑπὸ τὴν βάλανον· καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα 9 αὐτῆς, Βάλαν Θ πένθους. Ὤφθη δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἰακὼβ ἔτι ἐν Λυζᾷ, ὅτε παρεγένετο ἐκ Μεσοποταμίας τῆς Συρίας· καὶ (ι) ηὐλόγησεν αὐτὸν 10 ὁ Θεός. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, Τὸ ὄνομά σου οὐ κληθήσεται ἔτι Ἰακὼβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά (κ) σου. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα 11 αὐτῆς Ἰσραήλ. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς, Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ϛ· αὐξάνου, καὶ (λ) πληθύνου. ἔθνη καὶ Ϛωσαῖ ἐθνῶν ἔσονται ἀπὸ σοῦ, καὶ βασιλεῖς ἐκ τῆς ὀσφύος σου ἐξελεύσονται. Καὶ τὴν γῆν, ἣν 12 (μ) ἔδωκα Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ, σοὶ δώσω (ν) αὐτὴν· σοὶ ἔσται, καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ 13 σὲ δώσω τὴν γῆν ταύτην. Ἀνέβη δὲ ὁ Θεὸς ἀπ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ τόπου, οὗ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ. 14 Καὶ ἔστησεν Ἰακὼβ στήλην ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἐλάλησε (ξ) μετ' αὐτοῦ ὁ Θεὸς, στήλην λιθίνην· καὶ ἔσπεισεν ἐπ' αὐτὴν σπονδὴν, καὶ ἐπέχεεν ἐπ' αὐτὴν ἔλαιον. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ 15 τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ ὁ Θεὸς, Βαιθήλ. Ἀπάρας δὲ Ἰακὼβ ἐκ 16 Βαιθὴλ, ἔπηξε τὰ σκηνὴν αὐτοῦ ἐπέκεινα τοῦ πύργου Γαδέρ. ἐγένετο δὲ ἡνίκα (ο) ἤγγισεν εἰς Χαβραθὰ τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἐφραθᾶ, ἔτεκε 17 Ῥαχήλ· καὶ ἐδυσόκησεν ἐν τῷ τοκετῷ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ σκληρῶς αὐτὴν τίκτειν, εἶπεν αὐτῇ ἡ μαῖα, Θάρσει, καὶ 18 (π) ἔτος σοι οὗτος υἱός. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀφιέναι αὐτὴν τὴν ψυχὴν (ἀπέθνησκε γὰρ) ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Υἱὸς ὀδύνης μου· ὁ δὲ (ρ) πατὴρ ἐκάλεσε τὸ 19 ὄνομα αὐτοῦ, Βενιαμείν. Ἀπέθανε δὲ Ῥαχὴλ, καὶ ἐτάφη ἐν τῇ (σ) ὁδῷ τοῦ ἱπποδρόμου Ἐφραθᾶ, αὕτη ἐστὶ Βηθλεέμ. Καὶ ἔστησεν Ἰα- 20 κὼβ στήλην ἐπὶ τὸ μνημεῖον αὐτῆς· αὕτη (τ) ἐστὶν ἡ στήλη ἐπὶ τὸ μνημεῖον Ῥαχὴλ, ἕως τῆς 21 ἡμέρας ταύτης. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα κατῴκησεν Ἰσραὴλ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, ἐπορεύθη Ῥαβὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετὰ Βάλας τῆς παλλακῆς τοῦ (υ) πατρὸς αὐτοῦ Ἰακώβ· καὶ ἦκουσεν Ἰσραὴλ, 22 καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ, δώδεκα.

Mortua est autem Debora nutrix Rebeccæ, & sepulta est infra Bæthel sub quercu : & vocavit Iacob nomen ejus, Quercus luctûs. Apparuit autem Deus ipsi Iacob adhuc in Luza, quando advenit de Mesopotamia a Syriæ : & benedixit eum Deus. Et dixit ei Deus, Nomen tuum jam non vocabitur Iacob, sed Israel erit nomen tuum : & vocavit nomen ejus Israel. Dixit autem ei Deus, Ego sum Deus tuus ; cresce, & multiplicare : gentes & congregationes gentium erunt ex te, & reges de lumbo tuo egredientur. Et terram, quam (ι) dedi Abraham & Isaac, tibi dedi eam : tibi erit ; & semini tuo post te dabo terram hanc. Ascendit autem Deus ab eo de loco, ubi locutus est cum eo. Et statuit Iacob titulum in loco in quo locutus est cum eo Deus, titulum lapideum : & libavit super eum libamen, & effudit super eum oleum. Et vocavit Iacob nomen loci, in quo locutus est cum eo ille Deus, Bæthel. (d) Profectus autem Iacob de Bæthel, fixit tabernaculum suum ultrà turrim Gader. Et factum est, dum appropinquaret in (e) Chabratha, peperit Rachel : & passa est difficultatem in ipso partu. Et factum est, cum ipsa durè pareret, dixit ei obstetrix, Confide ; nam & hic tibi est filius. Et factum est, cùm dimitteret eam animam, (ſiquidem moriebatur) vocavit nomen ejus, Filius doloris mei : pater verò vocavit nomen ejus, Benjamin. Mortua est autem Rachel, & sepulta est in (f) via Hippodromi Ephratha, hæc est Bethleem. Et statuit Iacob titulum super monumentum ejus : hic est titulus super monumentum Rachel usque in hanc diem. Factum est autem, cùm habitaret Israel in terra illa, abiit Reuben, & dormivit cum Balla concubina patris sui Iacob : & audivit Israel ; & (g) malum apparuit coram eo. Erant autem filii Iacob, duodecim.

MS.A. (ν) Δεββώρα (θ) Ῥεβέκκας καλώτερον (ι) ηὐλόγησεν (κ) Ϛω. Εἶπεν δὲ (λ) πληθύνε· καὶ ἔθνη (μ) δέδωκα (ν) αὐτὴν, καὶ τῷ (ξ) μετ' αὐτοῦ, στήλην (ο) ἤρχισεν Χαβραθὰ εἰς γῆν ἐλθεῖν Ἐφραθᾶ, (π) ἔτος οὗτον (ρ) πατὴρ αὐτοῦ ἐκάλεσεν αὐτὸν, Βενιαμείν. (σ) ὁδῷ Ἐφραθᾶ, (τ) οὗτον στήλη μνημεῖο Ῥαχὴλ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. (υ) αὐτοῦ· καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 ٭ ܘܡܝܬ ܕܒܝܪܬ ܡܫܬܝܢܬܗ ܕܪܒܩܐ ܘܐܬܩܒܪܬ ܡܬܚܬ ܠܒܝܬ ܐܝܠ ܬܚܝܬ ܐܠܘܢ ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܐܠܘܢ ܒܟܘܬ.
9 ٭ ܘܐܬܚܙܝ ܐܠܗܐ ܠܝܥܩܘܒ ܒܡܐ ܕܐܬܐ ܡܢ ܦܕܢ ܐܪܡ ܘܒܪܟ ܠܗ ܐܠܗܐ.
10 ٭ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ ܫܡܟ ܝܥܩܘܒ ܠܐ ܢܬܩܪܐ ܫܡܟ ܥܠ ܕܟ ܐܠܐ ܝܫܪܝܠ ܢܗܘܐ ܫܡܟ ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܝܫܪܝܠ.
11 ٭ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ ܐܢܐ ܐܠ ܫܕܝ ܐܬܪܒܐ ܘܐܬܪܒܐ ܥܡܐ ܘܟܢܫܝܐ ܡܢܟ ܢܗܘܢ ܘܡܠܟܐ ܡܢ ܚܨܝܟ ܢܦܩܘܢ.
12 ٭ ܘܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܝܨܚܩ ܠܟ ܐܬܠܗ ܘܠܙܪܥܟ ܒܬܪܟ ܐܬܠ ܐܪܥܐ ܗܕܐ.
13 ٭ ܘܣܠܩ ܡܢܘܗܝ ܐܠܗܐ ܡܢ ܗܘ ܕܡܟܝܢ ܥܡ ܗܘ ܕܡܠܠ ܥܡ ܗܘ ܐܬܪ ܕܡܠܠ ܥܡ ܗܘ.
14 ٭ ܘܩܝܡ ܝܥܩܘܒ ܩܝܡܐ ܒܐܬܪܐ ܕܡܠܠ ܥܡ ܗܘ ܐܠܗܐ ܩܝܡܐ ܕܐܒܢ ܘܐܪܩ ܥܠܝܗ ܫܘܦܟ ܘܩܪܐ ܫܡ ܐܬܪܐ ܕܡܠܠ ܥܡ ܗܘ ܐܠܗܐ ܒܝܬ ܐܝܠ.
15 ٭ ܘܐܙܠ ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܠ ܘܐܬܩܪܒ ܠܐܦܪܬ ܘܐܬܝܠܕ ܪܚܝܠ ܘܐܬܩܫ ܒܝܠܕܬܗ.
16 ٭ ܘܗܘܐ ܒܡܟܝܢ ܕܐܬܩܫ ܒܝܠܕܬܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܝܠܕܬܗ ܠܐ ܬܕܚܠ ܐܦ ܗܢ ܠܟ ܒܪ ܐܢ ܐܬ ܒܢܦܫ ܡܬ ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܒܢ ܐܘܢܝ ܘܐܒܘܗܝ ܩܪܐ ܠܗ ܒܢܝܡܝܢ.
17 ٭ ܘܡܝܬ ܪܚܝܠ ܘܐܬܩܒܪܬ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܦܪܬ ܗܝ ܒܝܬ ܠܚܡ.
18 ٭ ܘܩܝܡ ܝܥܩܘܒ ܩܝܡܐ ܥܠ ܩܒܪܗ ܗܝ ܩܝܡܐ ܕܩܒܪ ܪܚܝܠ ܥܕ ܗܫܐ ܗܝ ܩܝܡܐ ܕܩܒܪ ܪܚܝܠ.
19 ٭ ܘܐܙܠ ܝܫܪܝܠ ܘܢܨܒ ܡܫܟܢܗ ܡܢ ܥܠ ܡܓܕܠ ܥܕܪ.
20 ٭ ܘܗܘܐ ܒܡܟܝܢ ܕܫܟܢ ܝܫܪܝܠ ܒܐܪܥܐ ܗܝ ܐܙܠ ܪܐܘܒܝܢ ܘܫܟܒ ܥܡ ܒܠܗ ܓܝܪܬܐ ܕܐܒܘܗܝ ܘܫܡܥ ܝܫܪܝܠ.
21 ٭ ܘܗܢܘܢ ܒܢܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ ܬܪܥܣܪ ܗܘ ܒܟܪ ܠܐܘܒܝܢ ܒܟܪܗ ܘܫܡܥܘܢ ܘܠܝ ܘܝܗܘܕܐ ܘܝܣܟܪ ܘܙܒܘܠܘܢ.
22 ٭ ܘܓܕ ܘܐܫܪ ܘܢܦܬܠܝ ܒܢܝ ܪܚܝܠ ܐܡܗ ܘܒܢܝ ܠܗ ܒܠܗ ܓܝܪܬܐ ܕܐܒܘܗܝ ܘܗܘܘ ܒܢܝ ܝܥܩܘܒ ܬܪܥܣܪ.

Mortua est verò Debora nutrix Rebeccæ, & sepulta est infra Beth-el subter terebinthum, cujus etiam nomen appellavit, Terebinthus fletûs. Et apparuit ibi Deus Jacobo venienti de Phadan Aram, & benedixit ei. Et dixit ad eum Deus, Non vocabitur amplius nomen tuum Jacob, sed erit nomen tuum Israel, Dixit etiam ad eum Deus, Ego sum omnipotens Deus, cresce & multiplicare : populus & cœtus populorum ex te erunt, & reges è dorso tuo prodibunt. Terram, pro qua juravi Abrahæ & Isahac, tibi dabo : & semini tuo post te dabo eandem terram. Sublatúsq; est ab eo Deus, in loco ubi locutus fuerat cum eo. Erexit autem Jacob statuam in loco ubi collocutus fuerat cum eo, statuam *inquam* lapideam, & libavit super eam libamina, fudítque super eam oleum. Et appellavit Jacob nomen loci illius ubi locutus fuerat cum eo Deus, Bethel. Cúmque profectus esset de Bethel, & profectus esset itinere quasi stadii terræ, ut ingrederetur in Ophrath, peperit Rahel, & difficultatem passa est dum pareret. Factúmque est ut cùm difficultatem pateretur, diceret ad eam obstetrix ; Ne timeas, nam etiam iste, filius est tibi. Et factum est ut egrediente animâ ipsius, eâque moriente, vocaret nomen ejus, Filius dolorum meorum ; pater autem ipsius vocavit eum Benjamen. Mortua est itaque Rahel, & sepulta in via *quæ ducit ad* Ophrath : ipsa est Bethlehem. Et erexit Jacob statuam super sepulchrum Rahel : ipsa est statua Rahelis usque in præsentem diem. *Pecatum Rubil.* Et profectus Israel, fixit tabernaculum suum trans turrim Gedar. Contigítque ut dum moraretur Israel in terra illa, abiret Rubil, dormirétque cum Belha concubina patris sui : audissétque hoc Israel. *Generationes Jacob.*

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

8 ומיתת דבורה מנקתא דרבקה ואתקברת מלרע לבית־אל ואתקברת מלרע לבית־אל ותנא שמיה מישרא וקרא שמיה מישר בכיתא: ואתגלי יי ליעקב עוד 9 במיתותי מפדן ארם ובריך יתיה: 10 ואמר ליה יי שמך יעקב לא יתקרי שמך עוד יעקב אלהין ישראל יהי 11 שמך וקרא ית שמיה ישראל ואמר ליה יי אנא אל שדי פוש וסני עם וכנשת שבטין יהון מנך ומלכין 12 דשליטין בעממיא מנך יפקון: וית־ארעא די יהבית לאברהם 13 וליצחק לך אתננה ולבנך בתרך אתן ית־ארעא: ואסתלק מעלוהי 14 יקרא דיי באתרא די־מליל עמיה: ואקים יעקב קמתא באתרא די מליל עמיה קמת אבנא ונסך עלה 15 נסכין ואריק עלה משחא: וקרא יעקב ית־שמא דאתרא די מליל 16 עמיה תמן יי בית־אל: ונטלו מבית־אל והוה עוד כרוב־ארעא למיעל לאפרת וילדת רחל 17 וקשיאת במילדה: והוה בקשיותה אמרת לה חיתאי לא תדחלין ארי־אף־דין ליך בר: 18 במפק נפשה ארי מיתא וקרת שמיה בר־דוני ואבוהי קרא־ליה בנימן: 19 ומיתת רחל ואתקברת באורח אפרת היא בית־לחם: 20 ואקים יעקב קמתא על־קבורתה היא קמתא קבורתא דרחל עד יומא־דין: ונטל ישראל ופרסיה 21 למשכניה מהלאה למגדלא דעדר: והוה כד־שרא ישראל בארעא 22 ההיא ואזל ראובן ושכיב ית־ בלהה לחינתא דאבוהי ושמע ישראל והוו בני־יעקב תרי עסר:

8 Et mortua est Debora nutrix Rebeccæ; & sepulta est subtus Bethel, in planicie vallis: & vocavit nomen ejus, Vallis planctus. Et apparuit Deus iterum Jacob, quando veniebat de Mesopotamiâ Syriæ: & benedixit ei. Dixitq; ei Deus: Non vocabitur ultrà nomen tuum, Jacob; sed Israel erit nomen tuum; & vocavit nomen ejus, Israel. Et dixit ei Deus, Ego Deus omnipotens, cresce & multiplicare; populus & congregatio tribuum erunt ex te: & reges, qui dominabuntur populis ex te egredientur. Et dabo tibi terram quam dedi Abrahæ & Isaac: & filiis tuis post te dabo eam. Et ascendit ab eo gloria Domini: in loco, ubi locutus fuerat cum eo. Et erexit Jacob titulum; in loco ubi locutus fuerat cum eo, titulum lapideum: & libavit super cum libamina; & effudit super eum oleum. Et vocavit Jacob nomen loci, in quo locutus fuerat ei Deus, Bethel. Et profecti sunt de Bethel; & cùm adhuc esset spatium terræ, ut ingrederetur Ephratam: parturivit Rachel; & aggravata est in partu suo. Et factum est cùm aggravaretur in partu suo; ait ei obstetrix, Ne timeas; quoniam hic quoq; erit tibi filius. Et factum est cùm egrederetur anima ejus & moreretur; vocavit nomen filii, Filium doloris mei: pater autè ejus appellavit eum Benjamin. Et mortua est Rachel: & sepulta est in viâ Ephratæ, ipsa est Bethlehem. Erexitq; Jacob titulum super sepulchrum ejus: ipse est titulus sepulturæ Rachel, usq; in diè hanc. Et profectus est Israel: & tetendit tabernaculum suum, ultra turrim gregis. Et factum est, cùm moraretur Israel in terrâ illâ; abiit Ruben, & dormivit cum Bala concubinâ patris sui; & audivit Israel: Fueruntque filii Jacob duodecim.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * ותמת דבורה מינקת רבקה ותקבר מתחת לבית־אל תחת האלון ויקרא שמו אלון בכות: 9 ** ויראה אלהים אל־יעקב עוד בבאו מפדן ארם ויברך אתו: 10 * ויאמר אליו אלהים שמך יעקב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם־ישראל יהיה שמך וישראל יקרא שמו: 11 * ויאמר אליו אלהים אני אל־שדי פרה ורבה גוי וקהל גוים יהיה ממך וגם מלכים מחלציך יצאו: 12 * והארץ אשר נתתי לאברהם ולישחק לך אתננה ולזרעך אחריך אתן את־הארץ: 13 * ויעל מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו: 14 * ויצב יעקב מצבה במקום אשר דבר אתו מצבת אבן ויסך עליה נסך ויצק עליה שמן: 15 ויקרא יעקב את־שם המקום אשר דבר־שם אתו אלהים בית־אל: 16 * ויסעו מבית־אל ויהי עוד־כברת הארץ לבוא אפרתה ותלד רחל ותקש בלדתה: 17 * ויהי בהקשותה בלדתה ותאמר לה המילדת אל־תיראי כי־גם־זה לך בן: 18 * ויהי בצאת נפשה כי־מתה ותקרא שמו בן־אוני ואביו קרא־לו בנימין: 19 ותמת רחל ותקבר בדרך אפרת היא בית־לחם: 20 * ותצב יעקב מצבה על־קברתה היא מצבת קבר־רחל עד־היום הזה: 21 * ויסע ישראל ויט אהלה מעבר למגדל עדר: 22 * ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא וילך ראובן וישכב את־בלהה פילגש אביו וישמע ישראל ויהיו בני־יעקב שנים עשר:

VERSIO SAMARITANA.

8 * ותמת דבורה מינקת רבקה ותקבר מתחת לבית־אל תחת האלון ויקרא שמו אלון בכות: 9 ** ויראה אלהים אל־יעקב עוד בבאו מפדן ארם ויברך אתו: 10 * ויאמר אליו אלהים שמך יעקב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם־ישראל יהיה שמך וישראל יקרא שמו: 11 * ויאמר אליו אלהים אני אל־שדי פרה ורבה גוי וקהל גוים יהיה ממך וגם מלכים מחלציך יצאו: 12 * והארץ אשר נתתי לאברהם ולישחק לך אתננה ולזרעך אחריך אתן את־הארץ: 13 * ויעל מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו: 14 * ויצב יעקב מצבה במקום אשר דבר אתו מצבת אבן ויסך עליה נסך ויצק עליה שמן: 15 ויקרא יעקב את־שם המקום אשר דבר־שם אתו אלהים בית־אל: 16 * ויסעו מבית־אל ויהי עוד־כברת הארץ לבוא אפרתה ותלד רחל ותקש בלדתה: 17 * ויהי בהקשותה בלדתה ותאמר לה המילדת אל־תיראי כי־גם־זה לך בן: 18 * ויהי בצאת נפשה כי־מתה ותקרא שמו בן־אוני ואביו קרא־לו בנימין: 19 ותמת רחל ותקבר בדרך אפרת היא בית־לחם: 20 * ותצב יעקב מצבה על־קברתה היא מצבת קבר־רחל עד־היום הזה: 21 * ויסע ישראל ויט אהלה מעבר למגדל עדר: 22 * ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא וילך ראובן וישכב את־בלהה פילגש אביו וישמע ישראל ויהיו בני־יעקב שנים עשר:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 Mortua autem est Debora nutrix Rebeccæ, et sepulta est infra Bethel sub (d) quercu, vocavitq; nomen ejus (e) Allon Bekith. Et apparuit Deus 9 Jacobo rursum cum veniret de Padan Aram, et benedixit ei Deus. Dixitq; ei Deus, Nomen tuum est Iacob, non 10 vocabitur amplius nomen tuum Iacob, nam Israel erit nomen tuum; vocavitq; nomen ejus, Israel. Et dixit ei Deus, Ego 11 sum Deus omnipotens, fructifica, et multiplicare: gens, et congregatio gentium futura est ex te, et reges de lumbis tuis egredientur. Terram au- 12 tem quam dedi Abrahamo et Isaaco, tibi tradam, semini quoq; tuo post te tradam terrã illa. Et ascendit ab eo Deus, in loco quo allocutus fu- 13 erat cum. Posuitq; Iacob statuã in loco ubi locutꝰ est cum eo, statuã lapideam, et libavit super eam libamen, et effudit super eam oleum. Vocavitq; 15 Iacob nomen loci in quo locutus est ei Deus, Bethel. Et 16 profecti sunt de Bethel, eratque adhuc tractus terræ ad veniendum Ephratam, tum peperit Rachel, difficultatemq; passa est in partu suo. Fa- 17 ctumque est, cùm difficultatem pateretur in pariendo, ut diceret ei obstetrix, ne timeas; nam etiam iste tibi filius est. Et accidit cùm egrederetur 18 anima ejus, mortua est enim, ut vocaret nomen ejus (f) Benoni, sed pater ejus vocavit eum Benjamin. Mortua q; 19 est Rachel, et sepulta in itinere Ephrata, ipsa est Bethlehem. Et erexit Iacob statuam super 20 sepulchrum ejus: hæc est statua sepulchri Rachel usque in hunc diem. Et profectus est 21 Israel, et tetendit tabernaculum suum ultrà turrim Heder. Accidit autem cùm ha- 22 bitaret Israel in terra ista, ut abiret Ruben, et cubaret cum Bala concubina patris sui, et audivit Israel: fuerunt autem filii Iacob duodecim.

VER. SAM. (d) planitie (e) Misthar Bekith (f) Barlebuti,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * ثم ماتت دبورا دايته ربقا * فدفنت اسفل من بيت ايل دون المرج * وسماه مرج البكاء * ثم 9 تظاهر ملاك الله ليعقوب ايضا عند مجيئه من فدان ارام * فبارك عليه * وقال له اسمك يعقوب لا 10 يسمي ابدا يعقوب فقط بل اسرائيل * وسماه ايضا اسرائيل * ثم قال له الله انا القادر الكافي * اثمر 11 واكثر * امة من بعد جوق امم يكونون منك * وملوك من صلبك يخرجون * والبلد الذي 12 جعلته لابراهيم واسحق لك اجعله ولنسلك بعدك * ثم ارتفع عنه ملاك الله في الموضع الذي 13 خاطبه فيه * فنصب يعقوب نصبة في الموضع الذي خاطبه فيه ربه من حجر * وسكب عليها 14 مزاجا وصب عليها دهنا * وسمي ذلك الموضع الذي خاطبه الله فيه بيت ايل * ثم رحلوا من 15 16 بيت ايل وبقي لهم مثل من الطريق الي ان يدخلوا الي افراث * فولدت راحيل وصعب ولادها * 17 * فلما صعب ولادها قالت لها القابلة لا تخافي فان هذا ابن * فقبل خروج نفسها وهي ماتية اسمه 18 ابن نوحي * وابوه اسماه بنيامين * ثم ماتت ودفنت في طريق افراث * هي بيت لحم * ونصب 19 20 يعقوب دكة على قبرها * هي تسمي نصبة قبر راحيل الي اليوم * ثم رحل اسرائيل ومد 21 خيمه هناك من بجدل عندر * ولما سكن اسرائيل في ذلك الموضع مضي راوبين فضاجع 22 بلها امة ابيه * فسمع بذلك اسرائيل * فصار بنو يعقوب بنيامين اثني عسر *

Ibi mortua est Debora obstetrix Rebeccæ, 18
sepultaq; fuit subtus Domũ Il, citra pratum: vocavitque illud, Pratum fletũs. Prætereà apparuit quoque Angelus Dei 19
Jacobo, ad adventum ipsius ex Phadan Aram, benedixitq; ei. Et ait illi, Nomen 10
tuum Jacob, non vocabitur semper Iacob tantùm, sed Israel: Appellavitque eum etiam, Israel: Tum dixit ei Deus, Ego 11
sum Potens, Sufficiens: Cresce, et multiplicare. Gens post congregationem gentiũ evit ex te, et reges de lumbo tuo egredientur. Et regionem quam constitui Ebrahim 12
et Ishac, tibi constituo, et stirpi tuæ post te. Deinde elevatus est ab eo Angelus Dei, in 13
loco in quo collocutꝰ est cum eo. Fixitq; 14
Iacob titulum, in loco in quo collocutus est cum eo Dominus ejus, lapideum, et sparsit super illum vinum temperatum, et effudit super illum oleũ. Et nominavit lo- 15
cum illum in quo locutꝰ est Deus cum eo, Domum Il. Prætereà discesserunt de Domo Il, & restante illis milliari ex itinere, 16
quousque ingrederentur in Ephrath; peperit Rahil, et difficilis redditus est partus ejus. Et cùm difficilis redditus esset 17
partus ejus, dixit ad eam obstetrix; Ne timeas, quoniam hic est filius. Et ante 18
exhalationem animæ suæ, dum esset moribunda; vocavit eum, Filiũ mœroris mei: & pater ejus vocavit eum Benjamin. Deinde mortua est, & sepulta in via 19
Ephrath, ipsa est Domus Lehem. Et e- 20
rexit Iacob titulum super sepulchro ejus; Ipse vocatur titulus sepulchri Rahil usque hodiè. Deinde profectus est Israel, & 21
tetendit tentorium suum trans turrim Idar. Cùmque habitâsset Israel in illo 22
loco, abiit Raubin, & concubuit cum Balha ancilla patris sui: audivitque hoc Israel. Facti sunt autem filii Iacob cum Benjamin duodecim.

ספר בראשית : לו

Levi & ,Simhon & ,Reuben Jahacob primogenitus :Leah Filii
בְּנֵי לֵאָה בְּכוֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי
.Binjamin & ,Joseph ;Rachel Filii .Zebulun & ,Iſſachar & ,Jehudah &
וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וּזְבוּלֻן: בְּנֵי רָחֵל יוֹסֵף וּבִנְיָמִן:
Zilpah filii Et .Naphtali & ,Dan ,Rachel ancillæ Bilhah filii Et
וּבְנֵי בִלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל דָּן וְנַפְתָּלִי: וּבְנֵי זִלְפָּה
ei eſt natus qui ,Jahacob filii Iſti .Aſer & ,Ghad ;Leah ancillæ
שִׁפְחַת לֵאָה גָּד וְאָשֵׁר אֵלֶּה בְּנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר יֻלַּד־לוֹ
Mamre in ſuã patrem Iſchac ad Jahacob venit Et .Aram Padan in
בְּפַדָּן אָרָם: וַיָּבֹא יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק אָבִיו מַמְרֵא
,Abraham ibi eſt hoſpitatus quo ,Chebron hæc ,Arba civitate
קִרְיַת הָאַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן אֲשֶׁר־גָּר־שָׁם אַבְרָהָם
.anni octoginta & ,anni centum Iſchac dies fuerunt Et .Iſchac &
וְיִצְחָק: וַיְהִיוּ יְמֵי יִצְחָק מְאַת שָׁנָה וּשְׁמֹנִים שָׁנָה:
,ſenex ,ſuos populos ad eſt collectus & ,eſt mortuus & ,Iſchac obiit Et
וַיִּגְוַע יִצְחָק וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו זָקֵן
.cjus filii ,Jahacob & Eſau eum ſepelierunt Et .dierum ſatur &
וְשָׂבֵעַ יָמִים וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עֵשָׂו וְיַעֲקֹב בָּנָיו:

CAP. XXXVI. לו

accepit Eſau .Edom hic ,Eſau generationes iſtæ Et
וְאֵלֶּה תֹּלְדוֹת עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם: עֵשָׂו לָקַח אֶת־
& ,Chittæi Elon filiam Hadah ,Chenahan filiabus è ſuas uxores
נָשָׁיו מִבְּנוֹת כְּנָעַן אֶת־אָדָה בַּת־אֵילוֹן הַחִתִּי וְאֶת
Boſmath Et .Chivvæi Sibbon filiæ Hanah filiam Aholibamah
אָהֳלִיבָמָה בַּת־עֲנָה בַּת־צִבְעוֹן הַחִוִּי: וְאֶת־בָּשְׂמַת
Eſau ipſi Hadah peperit Et .Nebajoth ſororem Iſmael filiam
בַּת־יִשְׁמָעֵאל אֲחוֹת נְבָיוֹת: וַתֵּלֶד עָדָה לְעֵשָׂו אֶת
peperit Aholibamah Et .Rehuel peperit Boſmath & ,Eliphaz
אֱלִיפַז וּבָשְׂמַת יָלְדָה אֶת־רְעוּאֵל: וְאָהֳלִיבָמָה יָלְדָה אֶת
ei ſunt nati qui ,Eſau filii Iſti .Corach & ,Jahalam & ,Jehus
יְעוּשׁ וְאֶת־יַעְלָם וְאֶת־קֹרַח אֵלֶּה בְּנֵי עֵשָׂו אֲשֶׁר יֻלַּד־לוֹ
& ,ſuos filios & ,ſuas uxores Eſau accepit Et .Chenahan terrã in
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: וַיִּקַּח עֵשָׂו אֶת־נָשָׁיו וְאֶת־בָּנָיו וְאֶת
omne & ,ſuum pecus & ,ſuæ domus animas omnes & ,ſuas filias
בְּנֹתָיו וְאֵת כָּל־נַפְשׁוֹת בֵּיתוֹ וְאֶת־מִקְנֵהוּ וְאֶת כָּל־
,Chenahã terrã in acquiſierat quam ſuã ſubſtantiã omnẽ & ,ſuum jumentum
בְּהֶמְתּוֹ וְאֵת כָּל־קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
eorum ſubſtantia erat Quia .ſui fratris Jahacob facie à terram ad ivit &
וַיֵּלֶךְ אֶל־אֶרֶץ מִפְּנֵי יַעֲקֹב אָחִיו: כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם
ferre eorũ peregrinationũ terra poterat non Et .pariter *habitare præ*,multa
רָב מִשֶּׁבֶת יָחְדָּו וְלֹא יָכְלָה אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם לָשֵׂאת
Eſau .Sehir monte in Eſau habitavit Et .*eorum pecorum facie à* eos
אֹתָם מִפְּנֵי מִקְנֵיהֶם: וַיֵּשֶׁב עֵשָׂו בְּהַר שֵׂעִיר עֵשָׂו
monte in Edom patris Eſau generationes Iſtæ Et .Edom *ipſe*
הוּא אֱדוֹם: וְאֵלֶּה תֹּלְדוֹת עֵשָׂו אֲבִי אֱדוֹם בְּהַר
uxoris Hadah filius Eliphaz :Eſau filiorum nomina Iſta .Sehir
שֵׂעִיר: אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־עֵשָׂו בֶּן־עָדָה אֵשֶׁת עֵשָׂו
.Eſau uxoris Boſmath filius Rehuel ,Eſau
רְעוּאֵל בֶּן־בָּשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו:

GENESIS. Versio VULG. LAT.

23 Filii Liæ; primogenitus Ruben,et Simeon,& Levi,et Judas, et Iſſachar, et Zabulon.
24 Filii Rachel:Joſeph et Benjamin.
25 Filii Balæ ancillæ Rachelis;Dan et Nepthali.
26 Filii Zelphæ ancillæ Liæ ; Gad et Aſer.Hi ſunt filii Jacob,qui nati ſunt ei in Meſopotamia Syriæ.
27 Venit etiã ad Iſaac patrẽ ſuum in Mambre , civitatẽ Arbee: hæc eſt Hebrõ, in qua peregrinat⁹ eſt Abrahã et Iſaac.
28 Et completi ſunt dies Iſaac centum octoginta annorum.
29 Conſumptúſque ætate mortu⁹ eſt:et appoſit⁹ eſt populo ſuo ſenex et plenus dierum : & ſepelierunt eum Eſau & Jacob filii ſui.

CAP. XXXVI.

1 Hæ ſunt autẽ generationes
2 Eſau,ipſe eſt Edom. Eſau accepit uxores de filiab⁹ Chanaã; Ada filiã Elõ Hethæi, et Oolibama filã Anæ filiæ Seheon Hevæi.
3 Baſemath quoq; filiã Iſmael,ſororẽ Nabaioth.
4 Peperit autẽ Ada, Eliphaz ;
5 Baſemath genuit Rahuel. Oolibama genuit Jehus, Ihelõ, et Core.
6 Hi filii Eſau qui nati ſunt ei in terra Chanaã.Tulit autẽ Eſau uxores ſuas,et filios et filias, & omnẽ animã dom⁹ ſuæ, & ſubſtantiã, & pecora, et cuncta quæ habere poterat in terra Chanaã : & abiit in alterã regionẽ,receſſitq; à fratre ſuo Jacob.
7 Divites enim erãt valdè, et ſimul habitate non poterant : nec ſuſtinebat eos terra peregrinationis eorum præ multitudine gregum.
8 Habitavítq; Eſau in mõte Seir:ipſe eſt Edõ.
9 Hæ autẽ ſunt generationes Eſau patris Edõ in monte Seir.
10 Et hæc nomina filiorũ ej⁹;Eliphaz fili⁹ Ada uxoris Eſau : Rahuel quoq; filius Baſemath uxoris ejus.

Versio GRÆCA Cum Tranſlatione LATINA. LXX. Interp.

23 Υἱοὶ Λείας, πρωτότοκος Ἰακὼβ, Ῥουβὶμ, Συμεὼν, (φ) Λευὶ, Ἰούδας, Ἰσσάχαρ, Ζαβουλών. Υἱοὶ δὲ Ῥαχὴλ, Ἰωσὴφ, καὶ (χ) Βενιαμίν. Υἱοὶ δὲ Βαλλᾶς παιδίσκης Ῥαχὴλ, Δὰν, καὶ Νεφθαλείμ. Υἱοὶ δὲ Ζελφᾶς παιδίσκης Λείας, Γὰδ, καὶ Ἀσήρ. (ψ) Οὗτοι υἱοὶ Ἰακὼβ, οἳ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆ Συρίας. Ἦλθε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς Μαμβρῆ, εἰς πόλιν τῆς πεδίου· αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν ἐν γῇ Χαναάν, ἣν παῴκησεν Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ. Ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσαὰκ, ἃς ἔζησεν, ἔτη ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. Καὶ (ω) ἐκλείπων Ἰσαὰκ ἀπέθανε· καὶ προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Ἡσαῦ καὶ Ἰακὼβ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.

MS.A. (φ)Λδεὶς,(χ)Βενιαμείν.(ψ)Οὗτοι

ΚΕΦ. λϛ'.

1 Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἡσαῦ· αὐτὸς ἐστὶν
2 Ἐδώμ. Ἡσαῦ δὲ (α) ἔλαβε τὰς γυναῖκας ἑαυτῷ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων· τὴν Ἀδὰ, θυγατέρα (ϐ) Αἰλὼμ τὸν Χετταῖον καὶ τὴν Ὁλιβεμὰ, θυγατέρα Ἀνὰ τοῦ υἱοῦ Σεβεγὼν τοῦ Εὐαίου. Καὶ τὴν (γ) Βασεμὰθ θυγατέρα
3 Ἰσμαὴλ, ἀδελφὴν Ναβαιώθ. (δ) Ἔτεκε δὲ ἀπὸ Ἀδὰ τὴν Ἐλιφὰς καὶ (γ) Βασεμὰθ ἔτεκε τὸν Ῥαγουήλ. Καὶ Ὁλιβεμὰ ἔτεκε τὸν Ἰεὺς,
5 καὶ τὸν Ἰεγλὸμ, καὶ τὸν Κορέ. Οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ, οἳ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν γῇ Χαναάν. Ἔλαϐε δὲ
6 Ἡσαῦ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ, καὶ τοὺς (ε) υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σώματα τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ τὰ πάντα τὰ (ζ) ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ κλίνη, καὶ πάντα τὰ κτήνη ὅσα ἐκτήσατο, (η) καὶ πάντα ὅσα ἐποιήσατο ἐν γῇ Χαναάν· καὶ (θ) ἐπορεύθη
7 Ἡσαῦ ἐκ τῆς γῆς Χαναὰν ἀπὸ προσώπου Ἰακὼβ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἦν γὰρ αὐτῷ τὰ ὑπάρχοντα πολλὰ, τοῦ οἰκεῖν ἅμα· καὶ οὐκ ἠδύνατο ἡ γῆ παροικήσεως αὐτοῖν φέρειν αὐτοὺς, ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν. (ι)
8 Κατῴκησε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ. Ἡσαῦ
9 αὐτός ἐστιν Ἐδώμ. Αὗται αἱ γενέσεις Ἡσαῦ πατρὸς Ἐδὼμ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἡσαῦ. Ἐλιφὰς υἱὸς (κ) Ἀδὰς γυναικὸς Ἡσαῦ· καὶ Ῥαγουὴλ υἱὸς (λ) Βασεμὰθ γυναικὸς Ἡσαῦ.

MS.A. (α)Ἔλαϐεν γυναῖκας (ϐ)Ἐλὼμ(γ)Βασεμμὰθ,(δ)Ἔτεκεν δὲ Ἀδὰ τῷ Ἡσαῦ τὴν Ἐλιφὰς·(ε)υἱὸς,καὶ τὰς θυγατέρας,καὶ(ζ)ὑπάρχοντα,καὶ τὰ κλίνη, (η)καὶ ὅσα ἐποιήσατο(θ)ἐπορεύθη ἐκ γῆς(ι)Ὠκησεν(κ)Ἀδὰ(λ)Βασεμμὰθ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

Fuerunt autem filii Jacob duodecim : filii Leæ, primogenitus Jacobi Rubil,& Simeon, & Levi, & Juda, & Iſachar, & Zabulon. Filii Rahelis, Joſeph & Benjamin. Filii Belha ancillæ Rahelis, Dan, & Nephtali. Filii verò Zelphæ ancillæ Leæ, Gad, & Aſir. Hi ſunt filii Jacob qui nati ſunt ei in Phadan Aram. *Obitus Iſahac.* Et venit Jacob ad Iſahac patrem ſuum in Mamre civitatem Gigantum; ipſa eſt Hebron quæ eſt in terra Chanaan, commoratíque ſunt ibi Abraham & Iſahac. Fuerunt autem dies Iſahac centum octoginta anni. Ægrotavítque Iſahac, & mortuus eſt, atque collectus ad populum ſuum : ſenuit,& ſaturatus eſt diebus ſuis, & ſepelierunt eum Eſau & Jacob filii ejus in ſepulchro quod emerat Abraham pater ejus.

CAP. XXXVI.

Istæ verò ſunt generationes Eſau. Eſau ipſe eſt Adum. Eſau duxerat uxores ſuas de filiabus Chanaan, Ada filiam Elon Hethæi,& Ahlibama filiam Ana filii Sebeon Hevæi. Et Beſmath filiam Iſmaelis ſororem Nabaioth. Genuit autem Ada ipſi Eſau Eliphaz : Beſmath verò genuit Ravel. Et Ahlibama genuit Ieus, & Jalan, & Corah. Hi ſunt filii Eſau qui nati ſunt ei in terra Chanaan. Tulítque Eſau uxores ſuas, & filios filiáſque ſuas, & omnes animas domús ſuæ, cuncta etiam pecora ſua, totámque poſſeſſionem ſuam quam acquiſierat in terra Chanaan, & abiit in terram Seir à conſpectu Jacobi fratris ſui. Nimia enim erat eorum poſſeſſio ut habitarent ſimul, nec poterat terra habitationis eorum ſuſtinere eos, propter poſſeſſionem eorum. Habitavit ergò Eſau in monte Seir. Eſau autem eſt Adum. *Generationes Eſau.* Cæterùm hæ ſunt generationes Eſau patris Idumæorum in monte Seir. Et hæc ſunt nomina filiorum Eſau : Eliphaz filius Ada uxoris Eſau, & Ravel filius Beſmath uxoris Eſau.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

23 בְּנֵי לֵאָה בּוּכְרֵיהּ דְיַעֲקֹב רְאוּבֵן
שִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר
24 וּזְבוּלוּן: בְּנֵי רָחֵל יוֹסֵף וּבִנְיָמִן:
25 וּבְנֵי בִלְהָה אֲמַתָא דְרָחֵל דָן
26 וְנַפְתָּלִי: וּבְנֵי זִלְפָּה אֲמַתָא דְלֵאָה
גָּד וְאָשֵׁר אִלֵּין בְּנֵי יַעֲקֹב דְאִתְיְלִידוּ
27 לֵיהּ בְּפַדַּן אֲרָם: וַאֲתָא יַעֲקֹב לְוָת
יִצְחָק אֲבוּהִי לְמַמְרָא קִרְיַת אַרְבַּע
28 הִיא חֶבְרוֹן דִי דָר תַּמָּן אַבְרָהָם
29 וְיִצְחָק: וַהֲווֹ יוֹמֵי יִצְחָק מְאָה וְתִמְנֵי
שְׁנִין: וְאִתְגְּלִיד יִצְחָק וּמִית וְאִתְכְּנִישׁ
לְעַמֵּיהּ סִיב וְשָׂבַע יוֹמִין וּקְבָרוּ
יָתֵיהּ עֵשָׂו וְיַעֲקֹב בְּנוֹהִי:

לו

1 וְאִלֵּין תּוֹלְדָת עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם:
2 עֵשָׂו נָסִיב יָת נְשׁוֹהִי מִבְּנָת כְּנָעַן יָת
עָדָה בַּת אֵילוֹן חִתָּאָה וְיָת
אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן
3 חִוָּאָה: וְיָת בָּסְמַת בַּת יִשְׁמָעֵאל
4 אֲחָתֵיהּ דִנְבָיוֹת: וִילִידַת עָדָה לְעֵשָׂו
יָת אֱלִיפַז וּבָסְמַת יָלִידַת יָת
5 רְעוּאֵל: וְאָהֳלִיבָמָה יָלִידַת יָת
יְעוּשׁ וְיָת יַעְלָם וְיָת קֹרַח אִלֵּין בְּנַיָּא
6 דְעֵשָׂו דְאִתְיְלִידוּ לֵיהּ בְּאַרְעָא דִכְנָעַן:
וּדְבַר עֵשָׂו יָת נְשׁוֹהִי וְיָת בְּנוֹהִי
וְיָת בְּנָתֵיהּ וְיָת כָּל נַפְשָׁת בֵּיתֵיהּ
וְיָת גֻּתְוֵהִי וְיָת כָּל בְּעִירֵיהּ וְיָת כָּל
קִנְיָנֵיהּ דִי קְנָא בְּאַרְעָא דִכְנָעַן וַאֲזַל
7 לְאַרְעָא אָחֳרִי מִן קֳדָם יַעֲקֹב
אָחוּהִי: אֲרֵי הֲוָה קִנְיָנֵהוֹן סַגִּי
מִלְמֵיתַב כַּחֲדָא וְלָא יְכִילַת אַרְעָא
תּוּתְבוּתְהוֹן לְסוֹבָרָא יָתְהוֹן מִן
8 קֳדָם נִיתְהוֹן: וְיָתֵיב עֵשָׂו בְּטוּרָא
9 דְשֵׂעִיר הוּא אֱדוֹם: וְאִלֵּין
10 תּוֹלְדָת עֵשָׂו אֲבוּהִי דְאֱדוֹמָאֵי
בְּטוּרָא דְשֵׂעִיר: אִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי
עֵשָׂו אֱלִיפַז בַּר עָדָה אֲנָתַת עֵשָׂו
רְעוּאֵל בַּר בָּסְמַת אֲנָתַת עֵשָׂו:

Filii Liæ; primogenitus Jacob, Ruben: et Simeon, et Levi et Juda; et Iſachar, et Zabulon. Filii Rachel; Joſeph, & Benjamin. Filii autem Balæ, ancillæ Rachel; Dan & Neptali. Et filii Zelphæ ancillæ Liæ, Gad & Aſer: iſti ſunt filii Jacob, qui nati ſunt ei in Meſopotamiâ Syriæ. Venit autem Jacob ad Iſaac patrē ſuū, in Mamre, civitatem Arbee: ipſa eſt Hebron, in quâ peregrinatus eſt Abraham & Iſaac. Et fuerunt dies Iſaac, centum et octoginta anni. Et defecit & mortuus eſt, & congregatus eſt ad populum ſuum, ſenex & plenus dierum: & ſepelierunt eum Eſau & Jacob, filii ſui.

CAP. XXXVI.

HÆ autem ſunt generationes Eſau, ipſe eſt Edom. Eſau accepit uxores ſuas de filiab⁹ Chanaan: Ada, filiam Elon Ethæi; & Oolibama filiā Anæ, filiam Sebeon Evæi. Et Baſemath filiā Iſmaelis, ſororē Nabajoth. Peperit autē Ada Eliphaz de Eſau: & Baſemath peperit Rahuel. Et Oolibama peperit Jehus & Hielom, & Chore: hi filii Eſau, qui nati ſunt ei in terra Chanaan. Tulit autem Eſau uxores ſuas, & filios ſuos & filias ſuas, & omnes animas domus ſuæ: & pecora ſua & omnia jumenta ſua, & univerſam ſubſtantiam quā acquiſierat in terra Chanaan: & abiit in terram aliā, propter Jacob fratrem ſuum. Quia erat ſubſtantia eorum multa, ut habitarent ſimul: & non poterat terra habitationis eorum ſuſtinere eos, propter pecora eorum. Et habitavit Eſau in monte Seir; Eſau, ipſe eſt Edom. Et hæ ſunt generationes Eſau, patris Idumæorum: in monte Seir. Hæc ſunt nomina filiorum Eſau: Eliphaz, filius Ada uxoris Eſau; Rahuel, filius Baſemath uxoris Eſau.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23 * בני לאה בכרו יעקב ראובן שמעון
24 ולוי ויהודה ויששכר וזבולון: * בני
25 רחל יוסף ובנימין: * ובני בלהה אמת
26 רחל דן ונפתלי: * ובני זלפה אמת לאה
27 גד ואשר אלה בני יעקב אשר ילדו לו
בפדן ארם: * ויבא יעקב אל יצחק
28 אביו ממרא קרית ארבע היא חברון
29 אשר גר שם אברהם ויצחק: * וימי
יצחק מאה ושמנים שנה: * ויגוע
ויאסף אל עמיו זקן ושבע ימים ויקברו
אתו עשו ויעקב בניו:

לו

1 ** ואלה תולדות עשו הוא אדום:
2 עשו לקח את נשיו מבנות כנען את
עדה בת אילון החתי ואת אהליבמה
3 בת ענה בת צבעון החוי: ואת בסמת
4 בת ישמעאל אחות נבית: ותלד עדה
5 לעשו את אליפז ובסמת ילדה את
6 רעואל: ואהליבמה ילדה את יעוש ואת
יעלם ואת קרח אלה בני עשו אשר
נולדו לו בארץ כנען: * ויקח עשו את
נשיו ואת בניו ואת בנתיו ואת כל נפשות
ביתו ואת מקנהו ואת כל בהמתו ואת כל
קנינו אשר רכש בארץ כנען וילך אל
7 ארץ מפני יעקב אחיו: * כי היה רכושם
רב מלשבת יחדו ולא יכלה ארץ מגוריהם
8 לשאתם מפני מקניהם: * וישב עשו בהר
9 שעיר עשו הוא אדום: * ואלה תולדות
עשו אבי אדום בהר שעיר:
10 ** ואלה שמות בני עשו אליפז בן עדה
אשת עשו רעואל בן בסמת אשת עשו:

VERSIO SAMARITANA.

23 * בני לאה בכרו יעקב ראובן שמעון
24 ולוי ויהודה ויששכר וזבולון: * ובני
25 רחל יוסף ובנימין: * ובני בלהה אמת
26 רחל דן ונפתלי: * ובני זלפה אמת לאה
27 גד ואשר אלה בני יעקב אשר ילדו לו
בפדן ארם: * ויבא יעקב אל יצחק
28 אביו ממרא קרית ארבע היא חברון
29 אשר גר שם אברהם ויצחק: * וימי
יצחק מאה ושמנים שנה: * ויגוע
ויאסף אל עמיו זקן ושבע ימים ויקברו
אתו עשו ויעקב בניו:

לו

1 ** ואלה תולדות עשו הוא אדום:
2 עשו לקח את נשיו מבנות כנען את
עדה בת אילון החתי ואת אהליבמה
3 בת ענה בת צבעון החוי: ואת בסמת
4 בת ישמעאל אחות נבית: ותלד עדה
5 לעשו את אליפז ובסמת ילדה את
6 רעואל: ואהליבמה ילדה את יעוש ואת
יעלם ואת קרח אלה בני עשו אשר
נולדו לו בארץ כנען: * ויקח עשו את
נשיו ואת בניו ואת בנתיו ואת כל נפשות
ביתו ואת מקנהו ואת כל בהמתו ואת כל
קנינו אשר רכש בארץ כנען וילך אל
7 ארץ מפני יעקב אחיו: * כי היה רכושם
רב מלשבת יחדו ולא יכלה ארץ מגוריהם
8 לשאתם מפני מקניהם: * וישב עשו בהר
9 שעיר עשו הוא אדום: * ואלה תולדות
עשו אבי אדום בהר שעיר:
10 ** ואלה שמות בני עשו אליפז בן עדה
אשת עשו רעואל בן בסמת אשת עשו:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Filii Leæ, primogenitus Jacobi, Ruben, & Simeon, & Levi, & Juda, & Iſſacar, & Zabulon. Filii autem Rachel, Joſeph & Benjamin. Filii verò Balæ ancillæ Rachel, Dan et Nephtali. Et filii Zelphæ ancillæ Leæ, Gad, et Aſer: hi ſunt filii Jacob qui nati ſunt ei in Padan Aram. Venit autem Jacob ad Iſaacum patrem ſuum in Mamre civitatem Arbee, ipſa eſt Hebron, in qua peregrinatus eſt Abraham, & Iſaac. Fuerunt autem dies Iſaaci centum & octoginta anni. Expiravitq; Iſaac & mortuus eſt, & aggregatus eſt ad populum ſuum ſenex, & plenus dierum, & ſepelierunt eum Eſau & Jacob filii ejus.

CAP. XXXVI.

ISTæ autem ſunt generationes Eſau, ipſe eſt Edom. Eſau accepit uxores ſuas de filiis Chanaan, Adam filiam Elon Hethæi, Oolibamam filiam Anæ filii Sebeon Hevæi. Et Mahalath filiam Iſmaelis ſororem Nebaoth. Peperit autem Ada Eſavo Eliphaz; & Mahalath peperit Rahuel. Et Oolibama peperit Iebus, et Thelon, & Core: Hi ſunt filii Eſau qui nati ſunt ei in terra Chanaan. Et accepit Eſau uxores ſuas, & filios ſuos, & filias ſuas, & omnes animas domûs ſuæ, & pecora ſua, & omnia jumenta ſua, et omnem ſubſtantiam ſuam quam acquiſiverat in terra Chanaan, et abivit de terra Chanaan, à facie fratris ſui. Quia opes eorum erant nimis multæ ut habitarent ſimul, neq; poterat terra peregrinationis eorum ferre eos propter pecora eorum. Habitavitque Eſau in monte (a) Seir, ipſe eſt Edom. Iſtæ autem ſunt generationes Eſau patris Edom in monte (b) Seir. Et iſta ſunt nomina filiorum Eſau, Eliphaz filius Adæ uxoris Eſau, Rahuel filius Mahalath uxoris Eſau.

VER. SAM. (a) Gabhla, (b) Gabhla.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * بَنُو لِيَا آبِكْر يَعْقُوب * رَاوِبِين وَشِمْعُون وَلِيُوِي وَيَهُودَا وَيِسَّاخَار وَزِبُولُون * وَبَنُو رَاحِيل يُوسُف
24 وَبِنْيَامِين * وَبَنُو بَلْهَا أَمَة رَاحِيل دَان وَنَفْتَالِي * وَبَنُو زِلْفَا أَمَة لِيَا آجَاد وَأَسِير * هَؤُلَاءِ بَنُو يَعْقُوب
25 26 آلَّذِين وُلِدُوا لَهُ فِي فَدَان آرَام * ثُمَّ جَاءَ يَعْقُوب إِلَى إِسْحَاق أَبِيهِ إِلَى مَمْرِي قَرْيَة أَرْبَع * هِيَ حَبْرِي
27 28 آلْمَوْضِع آلَّذِي سَكَن فِيهِ إِبْرَاهِيم وَإِسْحَاق * وَكَان عُمْر إِسْحَاق ثَمَانِين سَنَة وَمِائَة سَنَة * ثُمَّ تُوُفِّي
29 إِسْحَاق وَمَات وَصَار إِلَى قَوْمِهِ شَيْخًا وَقَد شَبِع مِن آلْعُمْر * وَدَفَنَهُ آلْعِيص وَيَعْقُوب أَبْنَاهُ *

* آلْفَصْل آلسَّادِس وَآلثَّلَاثُون *

1 * وَهَذَا سِرّ أَوْلَادِ آلْعِيص هُوَ أَدُوم * وَكَان آلْعِيص قَد تَزَوَّج بِنِسَاء مِن بَنَات كَنْعَان عَادَا بِنْت
2 3 إِيلُون آلْحِيِّ * وَأَهْلِيبَامَا أَبِنَة عَنَا بِنْت صَبْعُون آلْحَوِّيِّ * وَبَاسِمَات أَبِنَة إِسْمَعِيل أُخْت نَبَايُوت *
4 5 * فَوَلَدَت عَادَا لِلْعِيص آلْيَفَاز وَبَاسِمَات وَلَدَت رَعُوَايِيل * وَأَهْلِيبَامَا وَلَدَت يَعُوش وَيَعْلَام وَقُورَح *
6 هَؤُلَاءِ بَنُو آلْعِيص آلَّذِين وُلِدُوا لَهُ فِي بَلَد كَنْعَان * ثُمَّ أَخَذ آلْعِيص نِسَاءَهُ وَبَنِيهِ وَبَنَاتِهِ وَكُلّ نَفْس
مِن مَا لَهُ وَمَاشِيَتِهِ وَسَائِر مُلْكِهِ آلَّذِي مَلَكَهُ فِي بَلَد كَنْعَان فَمَضَى بِذَلِك إِلَى بَلَد عَيْر مِن
7 بَيْن يَدَي يَعْقُوب أَخِيهِ * لِأَن سَرْحَهُمَا كَان أَكْثَر مِن أَن يَقُومَا جَمِيعًا * وَلَم يُمْكِن بَلَد سُكْنَاهُمَا
8 أَن يَحْمِلَهُمَا مِن أَجْل مَوَاشِيهِمَا * وَكَان آلْعِيص فِي جَبَل سَرَاه * آلْعِيص هُوَ أَدُوم * وَهَذَا سِرّ وِلَادَة
9 10 آلْعِيص أَبِي آلْآدُمِيِّين فِي جَبَل سَرَاه * هَذِهِ أَسْمَاء بَنِي آلْعِيص * آلْيَفَاز بْن عَادَا زَوْجَة آلْعِيص *
وَرَعُوَايِيل بْن بَاسِمَات زَوْجَتِهِ *

Filii Liæ, primogenitus Jacob, Raubin, et Simeon, et Levi, et Ihudha, et Iſſachar, et Zabulon. Et filii Rahil, Joſeph, et Benjamin. Et filii Balha ancillæ Rahil, Dan, et Neibtali. Et filii Zelpha ancillæ Liæ, Agad, et Aſir. Hi ſunt filii Jacob qui nati ſunt ei in Phadan Aram. Deinde venit Jacob ad Ishac patrem ſuum in Mamre, urbem Arbaa, ipſa eſt Habra, locus in quo habitaverunt Ebrahim et Ishac. Fuitq; etas Ishac octoginta annorum, & centū annorum. Deinde obiit Ishac, et mortuus eſt, et abiit ad gentem ſuam ſenex, et jam ſaturatus ætate, & ſepelierunt eum Eſau et Jacob filii ejus.

CAP. XXXVI.

ET hæc eſt narratio filiorum Eſau, qui eſt Adhū. Et Eſau jam duxerat in uxores mulieres ex filiabus Chanaan, Aadha filiam Ailun Hethæi, & Alhibama filiam Ana, filiæ Sebaun Hevæi, Et Baſemath filiam Iſmail ſororem Benaioth. Genuit autem Aadha Eſau, Eliſaz: Et Baſemath genuit Raavail. Et Alhibama genuit Iaus, Jalam, et Curah. His ſunt filii Eſau, qui nati ſunt ei in regione Chanaan. Deinde accepit Eſau uxores ſuas, & filios ſuos, & filias ſuas, & omnem animam quam habebat, et armenta ſua, et omnem poſſeſſionem ſuam quam poſſederat in regione Chanaan, & abiit cum iis ad aliam regionem, à conſpectu Jacob fratris ſui. Quoniam bona amborū erant ita copioſa, ut non poſſent manere ſimul: & non poterat provincia habitationis eorum ſuſtinere eos, propter armenta eorum. Et erat Eſau in monte Sarah: Eſau ipſe eſt Adhum. Et hæc eſt hiſtoria generationis Eſau, patris Rubeorum in monte Sarah. Hæc ſunt nomina filiorum Eſau, Eliſaz filius Aadha uxoris Eſau, et Raavail filius Baſemath uxoris eius.

סֵפֶר בְּרֵאשִׁית : לו

Ghahathã & ,Sepho ,Omar ,Teman ;Eliphaz filii fuerunt Et
11 וַיִּהְיוּ בְּנֵי אֱלִיפַז תֵּימָן אוֹמָר צְפִי וְגַעְתָּם
Eſau filio Eliphaz concubina fuit Timnah Et .Chenaz &
12 וְקְנַז : וְתִמְנַע ׀ הָיְתָה פִּילֶגֶשׁ לְאֱלִיפַז בֶּן־עָשָׂו
.Eſau uxoris Hadah filii Iſti .Hamalech Eliphaz ipſi peperit &
וַתֵּלֶד לְאֱלִיפַז אֶת־עֲמָלֵק אֵלֶּה בְּנֵי עָדָה אֵשֶׁת עָשָׂו :
Iſti .Mizzah & ,Sammah ,Zerach & ,Nachath ,Rehuel filii iſti Et
13 וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל נַחַת זֶרַח שַׁמָּה וּמִזָּה אֵלֶּה
filii fuerunt iſti Et .Eſau uxoris Boſmath filii fuerunt
הָיוּ בְנֵי בָּשְׂמַת אֵשֶׁת עָשָׂו : וְאֵלֶּה הָיוּ בְנֵי
14 peperit Et .Eſau uxoris Sibbon filiæ Hanah filiæ Aholibamah
אָהֳלִיבָמָה בַּת־עֲנָה בַּת־צִבְעוֹן אֵשֶׁת עָשָׂו וַתֵּלֶד
Iſti .Corach & ,Jahalam & ,Jehus Eſau ipſi
לְעָשָׂו אֶת־יעוּשׁ וְאֶת־יַעְלָם וְאֶת־קֹרַח : אֵלֶּה
15 dux ,Eſau primogeniti Eliphaz Filii :Eſau filiorum duces
אַלּוּפֵי בְנֵי־עֵשָׂו בְּנֵי אֱלִיפַז בְּכוֹר עֵשָׂו אַלּוּף
,Corach Dux .Chenaz dux ,Sepho dux ,Omar dux ,Teman
תֵּימָן אַלּוּף אוֹמָר אַלּוּף צְפִי אַלּוּף קְנַז : אַלּוּף קֹרַח
16 terrã in Eliphaz duces Iſti .Amalech dux ,Ghahatham dux
אַלּוּף גַּעְתָּם אַלּוּף עֲמָלֵק אֵלֶּה אַלּוּפֵי אֱלִיפַז בְּאֶרֶץ
.Eſau filii Rehuel filii iſti Et .Hadah filii Iſti .Edom
אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי עָדָה : וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל בֶּן־עֵשָׂו
17 .Mizzah dux ,Sammah dux ,Zerach dux ,Nachath Dux
אַלּוּף נַחַת אַלּוּף זֶרַח אַלּוּף שַׁמָּה אַלּוּף מִזָּה
uxoris Boſmath filii Iſti .Edom terrã in Rehuel duces Iſti
אֵלֶּה אַלּוּפֵי רְעוּאֵל בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי בָּשְׂמַת אֵשֶׁת
,Jehus Dux : Eſau uxoris Aholibamah filii iſti Et .Eſau
18 עֵשָׂו : וְאֵלֶּה בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה אֵשֶׁת עֵשָׂו אַלּוּף יעוּשׁ
filiæ Aholibamah duces Iſti .Corach dux ,Jahalam dux
אַלּוּף יַעְלָם אַלּוּף קֹרַח אֵלֶּה אַלּוּפֵי אָהֳלִיבָמָה בַּת־
.eorum duces iſti & ,Eſau filii Iſti .Eſau uxoris Hanah
19 עֲנָה אֵשֶׁת עֵשָׂו : אֵלֶּה בְּנֵי־עֵשָׂו וְאֵלֶּה אַלּוּפֵימוֹ
habitatores Chorei Schir filii Iſti .Edom Ipſe
הוּא אֱדוֹם : אֵלֶּה בְּנֵי־שֵׂעִיר הַחֹרִי יֹשְׁבֵי
20 Eſer & Diſon Et .Hanah & Sibbon & Sobal & Lothan ,terræ
הָאָרֶץ לוֹטָן וְשׁוֹבָל וְצִבְעוֹן וַעֲנָה : וְדִישׁוֹן וְאֵצֶר
21 .Edom terrã in Schir filii Chorei duces Iſti .Diſan &
וְדִישָׁן אֵלֶּה אַלּוּפֵי הַחֹרִי בְּנֵי שֵׂעִיר בְּאֶרֶץ אֱדוֹם :
.Timnah Lothan ſoror & ,Hemam & ,Chori ,Lothan filii fuerunt Et
22 וַיִּהְיוּ בְנֵי־לוֹטָן חֹרִי וְהֵימָם וַאֲחוֹת לוֹטָן תִּמְנָע :
.Onam & ,Sepho ,Hebal & ,Manachath & Halvan ,Sobal filii iſti Et
23 וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוֹבָל עַלְוָן וּמָנַחַת וְעֵיבָל שְׁפוֹ וְאוֹנָם :
qui ,Hanah Hic .Hanah & ,Ajah & ,Sibbon filii iſti Et
24 וְאֵלֶּה בְּנֵי־צִבְעוֹן וְאַיָּה וַעֲנָה הוּא עֲנָה אֲשֶׁר
aſinos illu paſcendo in ,deſerto in mulos invenit
מָצָא אֶת־הַיֵּמִם בַּמִּדְבָּר בְּרָעֹתוֹ אֶת־הַחֲמֹרִים
Aholibamah & Diſon ,Hanah filii iſti Et .ſui patris Sibbon
25 לְצִבְעוֹן אָבִיו : וְאֵלֶּה בְּנֵי־עֲנָה דִּשׁוֹן וַאֲהֳלִיבָמָה
,Ithran & ,Esban & Chemdan ,Diſon filii iſti Et .Hanah filia
בַּת־עֲנָה : וְאֵלֶּה בְּנֵי דִישָׁן חֶמְדָּן וְאֶשְׁבָּן וְיִתְרָן
.Cheran &
26 וּכְרָן :

Verſio VULG. LAT.

11 Fuerúntq; Eliphaz filii ; Theman, Omar, Sepho, & Gatham,& Cenez. Erat autem
12 Thamna concubina Eliphaz filii Eſau ; quæ peperit ei Amalech. Hi ſunt filii Ada uxoris Eſau.Filii autẽ Rahuel ;
13 Nahath & Zara,Sãma & Meza. Hi filii Baſemath uxoris
14 Eſau. Iſti quoque erant filii Oolibama filiæ Anæ filiæ Sebeon,uxoris Eſau,quos genuit ei,Iehus & Ihelon & Core.
15 Hi duces filiorum Eſau ; Filii Eliphaz primogeniti Eſau; dux Theman,dux Omar, dux
16 Sepho,dux Cenez,Dux Core, dux Gatham , dux Amalech. Hi filii Eliphaz in terra E-
17 dom,& hi filii Ada. Hi quoque filii Rahuel filii Eſau ; dux Nahath,dux Zara,dux Sãma,dux Meza. Hi autem duces Rahuel in terra Edom : iſti filii Baſemath uxoris E-
18 ſau. Hi autem filii Oolibama uxoris Eſau ; dux Iehus, dux Ihelon,dux Core. Hi duces Oolibama filiæ Anæ uxoris
19 Eſau. Iſti ſunt filii Eſau,& hi duces eorum : ipſe eſt Edom.
20 Iſti ſunt filii Seir Horræi, habitatores terræ: Lotan,& Sobal, & Sebeon , & Ana, Et
21 Diſon, & Eſer, & Diſan. Hi duces Horræi,filii Seir,in terra Edom. Facti ſunt autem
22 filii Lotan ; Hori & Heman : erat autem ſoror Lotan, Thamna. Et iſti filii Sobal ; Alvan & Mahanat & Ebal, &
23 Sepho & Onam. Et hi filii
24 Sebeon ; Aia & Ana. Iſte eſt Ana qui invenit aquas calidas in ſolitudine,cùm paſceret aſinos Sebeon patris ſui :
25 Habuítque filium Diſon, &
26 filiam Oolibama. Et iſti filii Diſon ; Hamdan, & Eſeban, & Iethram, & Charan.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 Ἐγένοντο δὲ (μ) Ἐλιφὰς υἱοί· Θαιμὰν,
(ν) Ὠμὰρ, Σωφὰρ, (ξ) Γοθὸμ, καὶ Κενέζ.
12 Θαμνὰ δὲ ἦν παλλακὴ Ἐλιφὰς τῷ υἱῷ Ἡσαῦ·
καὶ ἔτεκε τῷ Ἐλιφὰς τὸν Ἀμαλήκ. (ο) Οὗτοι
13 υἱοὶ Ἀδὰς γυναικὸς Ἡσαῦ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ
Ῥαγουὴλ· (π) Ναχὸθ, Ζαρὲ, Σομὲ, καὶ Μοζέ.
Οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Βασεμὰθ γυναικὸς Ἡσαῦ.
14 Οὗτοι δὲ υἱοὶ (ρ) Ὀλιβεμὰς θυγατρὸς Ἀνὰ
τοῦ υἱοῦ Σεβεγὼν, γυναικὸς Ἡσαῦ· ἔτεκε δὲ τῷ Ἡσαὺ τὸν (σ) Ἰεὺς, καὶ τὸν Ἰεγλὸμ, καὶ τὸν
15 Κορέ. (τ) Οὗτοι ἡγεμόνες υἱῶν Ἡσαῦ. υἱοὶ
Ἐλιφὰς πρωτότοκος Ἡσαῦ· ἡγεμὼν Θαιμὰν, ἡγεμὼν Ὠμὰρ, ἡγεμὼν Σωφὰρ, ἡγε-
16 μὼν Κενέζ, Ἡγεμὼν Κορὲ, ἡγεμὼν (υ) Γοθὸμ, ἡγεμὼν Ἀμαλήκ. Οὗτοι ἡγεμόνες
Ἐλιφὰς ἐν γῇ Ἰδυμαίᾳ· οὗτοι υἱοὶ Ἀδάς.
17 Καὶ ἕτοι υἱοὶ Ῥαγουὴλ υἱῶ Ἡσαῦ. ἡγεμὼν
(φ) Ναχὼθ, ἡγεμὼν Ζαρὲ, (χ) ἡγεμὼν Σο-
μὲ, ἡγεμὼν Μοζέ. Οὗτοι ἡγεμόνες Ῥασουὴλ
ἐν γῇ Ἐδώμ· ἕτοι υἱοὶ (ψ) Βασεμὰθ γυ-
18 ναικὸς Ἡσαῦ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ὀλιβεμὰς
γυναικὸς Ἡσαῦ· ἡγεμὼν Ἰεὺλ, ἡγεμὼν Ἰ-
εγλὸμ, ἡγεμὼν Κορέ. Οὗτοι ἡγεμόνες (ω)
Ὀλιβεμὰς θυγατρὸς Ἀνὰ γυναικὸς Ἡ-
19 σαῦ. Οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ (α) ἕτοι ἡγεμόνες
20 αὐτῶν· ἕτοί (β) εἰσιν υἱοὶ Ἐδώμ. Οὗτοι δὲ
υἱοὶ Σηεὶρ τοῦ Χορραίου, τοῦ κατοικοῦντος τὴν
21 γῆν· Λωλὰν, Σωβὰλ, Σεβεγὼν, Ἀνὰ, Καὶ
Δησὼν, καὶ (γ) Ἀσὰρ, καὶ Ῥισών. Οὗτοι ἡγε-
μόνες τῶν Χορραίων, τῶν υἱῶν Σηεὶρ ἐν τῇ γῇ Ἐ-
22 δώμ. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Λωλὰν· Χορροὶ καὶ Αἰ-
23 μὰν· ἀδελφὴ δὲ Λωλὰν, Θαμνά. Οὗτοι δὲ
υἱοὶ Σωβάλ· (δ) Γωλὰμ, καὶ (ε) Μανάχαθ,
24 καὶ Γαιβὴλ, καὶ (ζ) Σωφὰρ, καὶ (η) Ὠμάρ. Καὶ
ἕτοι υἱοὶ Σεβεγών· Αἴὲ, καὶ Ἀνά. Οὗτός
ἐστιν Ἀνὰ, ὃς ηὗρε τὰ ἴαματα Ἰαμεὶν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβεγὼν τοῦ πα-
25 τρὸς αὐτοῦ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀνά· Δησὼν, καὶ Ὀ-
λιβεμὰ θυγάτηρ Ἀνά. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Δη-
σών· Ἀμαδὰ, καὶ Ἀσβὰν, καὶ (θ) Ἰθρὰν, καὶ
Χαρράν.

MS.A. (μ) οἱ υἱοὶ Ἐλιφάς· (ν) Ὠμὰν, (ξ) Γοθὸμ, (ο) ἕτοι οἱ υἱοὶ Ἀδὰ
(π) Ναχὸμ, (ρ) Ἐλιβεμὰς (σ) Ἰεὺς, (τ) Οὗτοι οἱ ἡγεμόνες (υ) Γοθὰ,
(φ) Ναχὼθ, (χ) ἡγεμὼν Μοζὲ, ἡγεμὼν Σομέ. (ψ) Μασεμ-
μὰθ (ω) Ἐλιβεμάς. Οὗτοι δὲ υἱοὶ (α) ἕτοι οἱ ἡγεμόνες (β) εἰσιν οἱ ἡγε-
μόνες αὐτῶν, υἱοὶ Ἐδώμ. (γ) Σαὲς, καὶ Ῥεισών· ἕτοι οἱ ἡγεμόνες (δ) Γω-
λὼμ, (ε) Μανναχὰθ, (ζ) Σὼφ, (η) Ὠμάν. (θ) Ἰεθρὰν,

Facti ſunt autem Eliphas filii; Thæman,Omar,Sophar,Gothom, & Cenez. Thamna aut m erat concubina Eliphas filii Eſau; et peperit ipſi Eliphas Amalec. Hi ſunt filii Ada uxoris Eſau. Hi autem ſunt filii Raguel; Nachoth,Zare,Seme,& Moze. Hi fuerunt filii Baſemath,uxoris Eſau. Hi autem ſunt filii Olibema filiæ Ana filii Sebegon, uxoris Eſau : peperit autem ipſi Eſau Ieus, & Ieglom, & Core. Iſti ſunt principes filii Eſau : Filii Eliphas primogeniti Eſau ; principes Thæman, princeps Omar, princeps Sophar, princeps Cenez, Princeps Core,princeps Gothom, princeps Amalec. Hi ſunt principes Eliphaz in terra Idumæa ; hi ſunt filii Ada. Et hi ſunt filii Raguel filii Eſau : Princeps Nachoth,princeps Zare,princeps Some,princeps Moze. Hi ſunt principes Raguel in terra Edom : hi ſunt filii Baſemath uxoris Eſau.Hi verò filii Olibema uxoris Eſau:Princeps Ieul, princeps Ieglõ,princeps Core. Hi ſunt principes Olibema filiæ Ana,uxoris Eſau.(a) Iſti filii Eſau,et iſti principes eorum : hi ſunt filii Edom. Hi autem filii Seir (b) Chorræi habitantis terram ; Lotan,Sobal, Sebegon,Ana, Et Deſon, & Aſar,& Riſon. Hi principes ipſius Chorræi, filii Seir, in terra Edom. Facti ſunt autem filii Lotan, Chorri, & Haman ; ſoror autem Lotan, Thamna. Hi autem ſunt filii Sobal ; Golam,& Manachath, & Gaebel, & Sophar,& Omar. Et hi filii Sebegon ; Aïe,& Ana : hic eſt Ana, qui invenit (c) Iemin in deſerto,cùm paſceret ſubjugales Sebegon patris ſui. Hi autem ſunt filii Ana ; Deſon, & Olibema filia Ana. Hi autem filii Deſon ; Amada, et Asban,& Ithran,& Charan.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Fuerúntque filii Eliphaz Teman, & Omar,& Sophu, & Gatam, & Cenez. Tamna autem fuit concubina Eliphaz filii Eſau, peperítque ipſi Eliphaz Amalec. Hi ſunt filii Ada uxoris Eſau. Et hi ſunt filii Ravel Nahath,& Zarah, & Sama, & Maza. Hi verò ſunt filii Ahlibama filiæ Ana filiæ Sebeon uxoris Eſau, peperítque ipſi Eſau Ieus, & Ialan, & Corah. Et iſti ſunt principes filiorum Eſau , filii Eliphaz primogeniti Eſau ſunt, princeps Teman, princeps Omar, princeps Sophu, princeps Senez, Princeps Gatam, princeps Cora, princeps Amalec : iſti ſunt principes Eliphaz in terra Adum : Hi ſunt filii Ada. Hi verò ſunt filii Ravel filii Eſau, princeps Nahath, princeps Zarah, princeps Sama, princeps Maza, hi ſunt principes Rahvelis in terra Adum : Hi ſunt filii Beſmath uxoris Eſau. Et hi ſunt filii Ahlibama uxoris Eſau, princeps Ieus, princeps Ialan, princeps Cora. Hi ſunt filii Ahlibama filiæ Ana uxoris Eſau. Hi ſunt filii Eſau, & hi principes eorum : Eſau verò eſt Adum. Et hi ſunt filii Seir Horæi habitatores terræ : Lotan, & Sobal, & Sebeon, & Ana, Et Diſon, & Aſar, & Daiſan. Hi ſunt principes Horæorum filiorum Seir, in terra Adum. Fuerunt autem filii Lotan, Horan, & Homam : Et ſoror Lotan, Temna. Et iſti ſunt filii Sobal, Alvan, & Manhath, & Obal, & Sophar, & Ojam. Et iſti ſunt filii Sebeon, Ena, & Ana : ille *ſcilicet* Ana qui invenit ſibi aquam in deſerto dum paſceret aſinos Sebeon patris ſui. Et iſti ſunt filii Ana, Diſon, & Ahlibama. Et hi ſunt filii Diſon, Hamran, & Asban, & Jethran, & Charan.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

11 והוו בני אליפז תימן אומר צפו
12 ונעתם וקנז : ותמנע הות לחינתא
לאליפז בר עשו וילדת לאליפז
13 ית עמלק אלין בני עדה אנתת
עשו : ואלין בני רעואל נחת זרח
שמה ומזה אלין הוו בני בשמת
14 אנתת עשו: ואלין הוו בני אהליבמה
בת ענה בת צבעון אנתת עשו
15 וילדת לעשו ית יעוש וית יעלם
16 וית קרח : אלין רברבי בני עשו
בני אליפז בוכרא דעשו רבא תימן
רבא אומר רבא צפו רבא קנז : רבא
17 קרח רבא נעתם רבא עמלק
אלין רברבי אליפז בארעא דאדום
אלין בני עדה : ואלין בני רעואל
18 בר עשו רבא נחת זרח רבא
רבא שמה רבא מזה אלין רברבי
רעואל בארעא דאדום אלין בני
19 בשמת אנתת עשו : ואלין בני
אהליבמה אנתת עשו רבא יעוש
20 רבא יעלם רבא קרח אלין רברבי
אהליבמה בת ענה אנתת עשו :
21 אלין בני עשו ואלין רברביהון
הוא אדום : אלין בני שעיר
22 חוראה יתבי ארעא לוטן ושובל
וצבעון וענה : ודשון ואצר ודישן
23 אלין רברבי חוראי בני שעיר
24 בארעא דאדום: והוו בני לוטן חורי
והמם ואחתיה דלוטן תמנע :
25 ואלין בני שובל עלון ומנחת
ועיבל שפו ואונם : ואלין בני
26 צבעון ואיה וענה הוא ענה דאשכח
ית נבריא במדברא כד הוה רעי
ית חמריא לצבעון אבוהי : ואלין
בני ענה דשון ואהליבמה בת
ענה : ואלין בני דישן חמדן ואשבן
ויתרן וכרן :

TARGUM ONKELOS.

Fueruntque filii Eliphaz : Theman, Omar; Sepho & Gatham, & Cenez. Erat autem Thamna concubina Eliphaz filii Esau; ex quâ natus est Amalech : hi sunt filii Ada, uxoris Esau. Filii autem Rahuel; Naath & Zara, & Samma & Meza : hi filii Basemath, uxoris Esau. Et isti filii Oolibama filiæ Anæ, filiæ Sebeon, uxoris Esau : quæ peperit ei, Jehus & Hielom, & Chore. Isti sunt duces filiorum Esau : filii Eliphaz primogeniti Esau; dux Theman, dux Omar, dux Sepho, dux Cenez. Dux Chore, dux Gatham, dux Amalech : hi duces Eliphaz in terrâ Edom ; hi filii Ada. Hi quoq; filii Rahuel filii Esau ; dux Naath, dux Zara ; dux Samma, dux Meza : hi duces Rahuel in terrâ Edom; isti filii Basemath, uxoris Esau. Hi autem filii Oolibama, uxoris Esau ; dux Jehus, dux Hielom, dux Chore: hi duces Oolibama filiæ Anæ, uxoris Esau. Isti sunt filii Esau, & hi duces eorum, ipse est Edom. Isti sunt filii Seir Horræi, habitatores terræ : Lothan & Sobal, & Sebeon & Ana. Et Dison & Eser, & Disan : hi duces Horræi, filii Seïr in terrâ Edom. Fueruntq; filii Lothan, Horri & Hemam : soror autem Lothan, Thamna. Et isti filii Sobal; Alvan & Maneeth, & Hebal : Sephi, & Onam. Et hi filii Sebeon, Aya & Ana : iste est Ana, qui invenit gigantes in solitudine; cùm pasceret asinos Sebeon patris sui. Et hi filii Anæ, Dison : & Oolibama filia Anæ. Hi autem filii Disan : Amdan & Eseban, & Jethran & Charan.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 * ויהיו בני אליפז תימן אומר צפו וגעתם וקנז׃
12 ותמנע היתה פלגש לאליפז בן עשו ותלד לאליפז
את עמלק אלה בני עדה אשת עשו׃ * ואלה בני
13 רעואל נחת וזרח שמה ומזה היו בני בשמת
14 אשת עשו׃ * ואלה היו בני אהליבמה בת ענה
בת צבעון אשת עשו ותלד לעשו את יעוש ואת
15 יעלם ואת קרח׃ * אלה אלופי בני עשו בני
אליפז בכור עשו אלוף תימן אלוף אומר אלוף
16 צפו אלוף קנז׃ * אלוף קרח אלוף געתם אלוף
עמלק אלה אלופי אליפז בארץ אדום אלה בני
17 עדה׃ * ואלה בני רעואל בן עשו אלוף נחת
אלוף זרח אלוף שמה אלוף מזה אלה אלופי
רעואל בארץ אדום אלה בני בשמת אשת עשו׃
18 * ואלה בני אהליבמה אשת עשו אלוף יעוש
אלוף יעלם אלוף קרח אלה אלופי אהליבמה בת
ענה אשת עשו׃ * אלה בני עשו ואלה אלופם
19 הוא אדום׃ * אלה בני שעיר החרי יושבי הארץ
20 לוטן ושובל וצבעון וענה׃ * ודישן ואצר ודישן
אלה אלופי החרי בני שעיר בארץ אדם׃ * ויהי
21 בני לוטן חרי והמם ואחות לוטן תמנע׃ * ואלה
בני שובל עלון ומנחת ועיבל שפו ואונם׃ * ואלה
22 בני צבעון איה וענה הוא ענה אשר מצא את
הימים במדבר בהיותו רעה את החמרים לצבעון
23 אביו׃ * ואלה בני ענה דישן ואהליבמה בת ענה׃
24 * ואלה בני דישן חמדן ואשבן ויתרן וכרן׃
25 * ואלה בני אצר בלהן וזעוה ובני דישן עוץ
26 וארן׃ * ואלה בני דישן עוץ וארן׃

VERSIO SAMARITANA.

11 * ויהיו בני אליפז תימן אומר צפו וגעתם וקנז׃
12 ותמנע היתה פלגש לאליפז בן עשו ותלד לאליפז
את עמלק אלה בני עדה אשת עשו׃ * ואלה בני
13 רעואל נחת וזרח שמה ומזה היו בני בשמת
14 אשת עשו׃ * ואלה היו בני אהליבמה בת ענה
בת צבעון אשת עשו ותלד לעשו את יעוש ואת
15 יעלם ואת קרח׃ * אלה אלופי בני עשו בני
אליפז בכור עשו אלוף תימן אלוף אומר אלוף
16 צפו אלוף קנז׃ * אלוף קרח אלוף געתם אלוף
עמלק אלה אלופי אליפז בארץ אדום אלה בני
17 עדה׃ * ואלה בני רעואל בן עשו אלוף נחת
אלוף זרח אלוף שמה אלוף מזה אלה אלופי
רעואל בארץ אדום אלה בני בשמת אשת עשו׃
18 * ואלה בני אהליבמה אשת עשו אלוף יעוש
אלוף יעלם אלוף קרח אלה אלופי אהליבמה בת
ענה אשת עשו׃ * אלה בני עשו ואלה אלופם
19 הוא אדום׃ * אלה בני שעיר החרי יושבי הארץ
20 לוטן ושובל וצבעון וענה׃ * ודישן ואצר ודישן
אלה אלופי החרי בני שעיר בארץ אדם׃ * ויהי
21 בני לוטן חרי והמם ואחות לוטן תמנע׃ * ואלה
בני שובל עלון ומנחת ועיבל שפו ואונם׃ * ואלה
22 בני צבעון איה וענה הוא ענה אשר מצא את
הימים במדבר בהיותו רעה את החמרים לצבעון
23 אביו׃ * ואלה בני ענה דישן ואהליבמה בת ענה׃
24 * ואלה בני דישן חמדן ואשבן ויתרן וכרן׃
25 * ואלה בני אצר בלהן וזעוה ובני דישן עוץ
26 וארן׃ * ואלה בני דישן עוץ וארן׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

11 Fuerunt autem filii Eliphaz Theman, & Omar, & Sepho, & Gatham, & Cenez. Erat autem Thamna concubina Eliphaz filii Esau, & peperit ipsi Eliphaz Amalec: hi sunt filii Adæ uxoris Esau. Isti verò sunt filii Rahuel, Nahath, & Zerah, Samma & Meza: hi sunt filii Mahalath uxoris Esau. Isti autè sunt filii Olibamæ filiæ Anæ, filiæ Sebeon uxoris Esau, quæ peperit Esavo Iehus, & Ihelon, et Core. Hi sunt duces filiorum Esau, filii Eliphaz primogeniti Esau, dux Theman, dux Omar, dux Sepho, dux Cenez, Dux Gatham, dux Amalec: Hi sunt duces Eliphaz in terra Edom: Hi sunt filii Adæ. Et hi sunt filii Rahuel filii Esau, dux Nahath, dux Zerah, dux Samma, dux Meza: isti sunt duces Rahuel in terra Edom: isti sunt filii Mahalath uxoris Esau. Isti autem sunt filii Olibamæ uxoris Esau, dux Iehus, dux Ihelon, dux Core: isti sunt duces Olibamæ filiæ Anæ uxoris Esau. Isti sunt filii Esau, & isti duces eorum: Esau ipse est Edom. Isti præterea sunt filii (c) Seir, Chorei incolæ terræ, Lotan, & Sobal, & Sebeon, & Ana. Et Dison, & Eser, et Disan: His sunt duces Choræorum filiorũ (d) Seir in terra Edom. Fuerunt autem filii Lotan, Chori, & Heman, & soror Lotan Thamna. Isti verò sunt filii Sobal, Alon, & Manacha h, & Hebal, & Sepho, & Onam. Et isti sunt filii Sebeon, Aia & Ana: iste est Ana qui invenit gigantes in deserto, cùm pasceret asinos Sebeon patris sui. Isti quoque sunt filii Anæ. Dison & Olibama filia Anæ. Et isti filii Dison, Amadan & Esthan, Ietran & Charan.

VER. SAM. (c) Gabhla, (d) Gabhla

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وكان بنو اليفاز يمان واومار وصفو وعتام وقناز * وعماع كانت امة لالمعازبن العيص * فولدت
12 له عمالق * هؤلاء بنو عادا زوجة العيص * وهؤلاء بنو رعوايل * ناحث وزارح وسما ومزا * هؤلاء
13 كانوا بني باسمات زوجة العيص * وهؤلاء كانوا من اهلبناما ابنة عانا ابنة صبعون زوجة العيص *
14 وولدت له يعوس ويعلام وورح * وهؤلاء صنادنة بني العيص * بنو اليفاز بكر يمان صندنة
15 واومار صندنة وصفو صندنة وقناز صندنة * وورح صندنة وعتام صندنة وعالق
16 صندنة * هؤلاء صنادنة اليفاز في بلد ادوم * هؤلاء بنو عادا * وهؤلاء صنادنة رعوايل ابن
17 العيص * ناحث صندنة زارح صندنة سما صندنة مزا صندنة هؤلاء صنادنة في بلد ادوم *
18 وهم بنو باسمات زوجة العيص * وهؤلاء بنو اهلبناما زوجة العيص * يعوس صندنة ويعلام
19 صندنة وورح صندنة * هؤلاء صنادنة اهلبناما ابنة عنا زوجة العيص * هؤلاء الخمسة بنو
20 العيص * وهؤلاء الاحر صنادنهم وهم الاحريون * هؤلاء بنو ساعير الكورايين سكان البلد
21 لوطان وسوبال وصبعون وعنا * وديسون وايصر وديسن * هؤلاء صنادنة الكورايين بنو ساعير في
22 بلد ادوم * وكان بنو لوطان حوري وهيمام واحته تمناع * وهؤلاء بنو سوبال علوان ومناحث
23 وعيبال سفو واوام * وهؤلاء بنو صبعون وايا وعنا هو عنا الذي ركب البغال في البرحين كان
24 يرعي حمير صبعون ابيه * وهؤلاء بنو عنا ديسون واهلبناما ابنة * وهؤلاء بنو ديسان * حمدان
25 واسبان وبيران وحران *

Erántque filii Elifaz, Timan, et Umar, et Safu, et Ghaatam, et Cenaz. Et Tamna erat ancilla Elifaz filii Esau, genuitque illi, Amalic: Hi sunt filii Aadha uxoris Esau. Et hi sunt filii Razvail, Nabeth & Zareh, & Samma, & Maza; hi erant filii Basemath uxoris Esau. Et isti erant filii Ahlibamæ filiæ Ana filiæ Sabaun, conjugis Esau, & genuit ei Jaus, & Jalam, & Corah. Et hi sunt principes filiorum Esau; filii Elifaz primogeniti ejus: Teman princeps, & Umar princeps, & Safu princeps, & Cenaz princeps, Et Corah princeps, & Ghaatam princeps, & Amalic princeps: Hi sunt principes Elifaz in regione Adhum. Isti sunt filii Aadha. Et hi principes Razvail filii Esau, Nabeth princeps, Zarah princeps, Samma princeps, Maza princeps: Hi sunt principes ejus in regione Adhum, et ipsi sunt filii Besemath uxoris Esau. Et hi sunt filii Ahlibama uxoris Esau, Jaus princeps, & Jalam princeps, & Corah princeps: Hi sunt principes Ahlibama filiæ Ana, conjugis Esau. Isti quinque sunt filii Esau; & isti alii principes eorum, & sunt Rubi. Hi sunt filii Sair, Huranæi habitatores regionis, Lutan, & Subal, & Sabaun, & Ana, Et Dison, & Issar, & Delisan: Hi sunt principes Huranæorum filiorum Sair in regione Adhum. Erantq; filii Lutan, Huri, & Hinam, & soror eius, Temnax. Et isti sunt filii Subal, Elvan, & Manahat, & Ibal, & Safu, & Unam. Et hi sunt filii Sabaun, & Aia, & Aana, ipse est Aana qui adinvenit mulos in deserto, dum pascebat asinos Sabaun patris sui. Et isti sunt filii Aanæ, Disou, & Ahlibama filia ejus. Et hi sunt filii Daisan, Hamdan, & Asban, & Jethran, & Charan.

ספר בראשית : לז

filii Isti .Hacan & ,Zahavan & Bilhan ,Eser filii Isti

27 אֵלֶּה בְּנֵי־אֵצֶר בִּלְהָן וְזַעֲוָן עֲקָן : אֵלֶּה בְנֵי
28 dux ,Lothan dux ,Chorei duces Isti .Aran & Hus ,Disan

29 דִישָׁן עוּץ וָאָרָן : אֵלֶּה אַלּוּפֵי חֹרִי אַלּוּף לוֹטָן אַלּוּף
dux ,Dison Dux .Hanah dux ,Sibhon dux ,Sobal

30 שׁוֹבָל אַלּוּף צִבְעוֹן אַלּוּף עֲנָה : אַלּוּף דִּישׁן אַלּוּף
terrâ in ,eorum ducibus in Chorei duces Isti .Disan dux ,Eser

אֵצֶר אַלּוּף דִישָׁן אֵלֶּה אַלּוּפֵי חֹרִי לַאֲלִפֵיהֶם בְּאֶרֶץ
,Edom terrâ in regnavêrunt qui reges isti Et .Sehir

31 שֵׂעִיר : וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם
Edom in regnavit Et .Israel filiis in regem regnare ante

לִפְנֵי מְלָךְ־מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּמְלֹךְ בָּאֳדוֹם
est mortuus Et .Dinhabah ejus civitatis nomen & ,Behor filius Belah

32 בֶּלַע בֶּן־בְּעוֹר וְשֵׁם עִירוֹ דִנְהָבָה : וַיָּמָת
est mortuus Et .Bosrah de Zerach filius Jobab eo pro regnavit & ,Belah

33 בֶּלַע וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו יוֹבָב בֶּן־זֶרַח מִבָּצְרָה : וַיָּמָת
est mortuus Et .auſtrali terrâ è Chuſam eo pro regnavit & ,Jobab

34 יוֹבָב וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו חֻשָׁם מֵאֶרֶץ הַתֵּימָנִי : וַיָּמָת
percuſſit qui Bedad filius Hadad eo pro regnavit & ,Chuſam

35 חֻשָׁם וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַד בֶּן־בְּדָד הַמַּכֶּה
.Havith ejus civitatis nomen Et .Moab agro in Midian

אֶת־מִדְיָן בִּשְׂדֵה מוֹאָב וְשֵׁם עִירוֹ עֲוִית :
.Maſrechah de Samlah eo pro regnavit & :Hadad eſt mortuus Et

36 וַיָּמָת הֲדַד וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שַׂמְלָה מַשְׂרֵקָה :
Rechoboth de Saul eo pro regnavit & ,Samlah eſt mortuus Et

37 וַיָּמָת שַׂמְלָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שָׁאוּל מֵרְחֹבוֹת
Bahalchanan eo pro regnavit & ,Saul eſt mortuus Et .fluminis

38 הַנָּהָר : וַיָּמָת שָׁאוּל וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בַּעַל חָנָן
regnavit & ,Hachbor filius Bahalchanan eſt mortuus Et .Hachbor filius

39 בֶּן־עַכְבּוֹר : וַיָּמָת בַּעַל חָנָן בֶּן־עַכְבּוֹר וַיִּמְלֹךְ
ejus uxoris nomen & ,Pahu ejus civitatis nomen & ,Hadar eo pro

תַּחְתָּיו הֲדָר וְשֵׁם עִירוֹ פָּעִו וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ
iſta Et .Mezahab filiæ Mathred filia Mehethabel

40 מְהֵיטַבְאֵל בַּת־מַטְרֵד בַּת מֵי זָהָב : וְאֵלֶּה
.ſuis nominibus in ,ſua loca ad ,ſuas familias ad ,Eſau ducum nomina

שְׁמוֹת אַלּוּפֵי עֵשָׂו לְמִשְׁפְּחֹתָם לִמְקֹמֹתָם בִּשְׁמֹתָם
Dux .Jetheth dux ,Halvah dux ,Timnah Dux

41 אַלּוּף תִּמְנָע אַלּוּף עַלְוָה אַלּוּף יְתֵת :
,Chenaz Dux .Pinon dux ,Elah dux ,Aholibamah

42 אָהֳלִיבְמָה אַלּוּף אֵלָה אַלּוּף פִּינֹן : אַלּוּף קְנַז
.Hiram dux ,Magdiel Dux .Mibſar dux ,Teman dux

43 אַלּוּף תֵּימָן אַלּוּף מִבְצָר : אַלּוּף מַגְדִּיאֵל אַלּוּף עִירָם
.eorum poſſeſſionis terrâ in ,ſuas habitationes per ,Edom duces Isti

אֵלֶּה אַלּוּפֵי אֱדוֹם לְמוֹשְׁבֹתָם בְּאֶרֶץ אֲחֻזָּתָם
.Edom pater Eſau Ipſe

הוּא עֵשָׂו אֲבִי אֱדוֹם :

CAP. XXXVII. לז

terrâ in ,ſui patris peregrinationum terra in Jahacob habitavit Et

1 וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ
.Chenahan

כְּנָעַן :

Verſio VULG. LAT.

27 Hi quoque filii Eſer ; Balaan, & Zavan, & Acan.
28 Habuit autem filios Diſan ; Hus & Aram. Hi duces Horræorum ; dux Lotan, dux Sobal, dux Sebeon, dux Ana,
29 Dux Diſon, dux Eſer, dux Diſan : iſti duces Horræorum qui imperaverunt in terra Seir. Reges autem qui
30 regnaverunt in terra Edom antequàm haberent regem
31 filii Iſrael, fuerunt hi : Bela filius Beor, noménque urbis ejus Denaba. Mortuus
32 eſt autem Bela, & regnavit pro eo Jobab ; filius Zaræ de Boſra. Cúmque mortuus eſſet Jobab, regnavit pro eo
33 Huſam de terra Themanorum. Hoc quoque mortuo ; regnavit pro eo Adad filius
34 Badad, qui percuſſit Madian in regione Moab : & nomen urbis ejus Avith. Cúmque mortuus eſſet Adad, re-
35 gnavit pro eo Semla de Maſreca. Hoc quoque mortuo, regnavit pro eo Saul de flu-
36 vio Rohoboth. Cúmque & hic obiiſſet, ſucceſſit in regnum Balanan filius Acho-
39 bor : Iſto quoque mortuo, regnavit pro eo Adar ; noménque urbis ejus Phau : & appellabatur uxor ejus
40 Meetabel, filia Matred filiæ Mezaab, Hæc ergò nomina ducum Eſau, in cognati-
41 onibus, & locis, & vocabulis ſuis ; dux Thamna, dux
42 Alva, dux Iether, Dux Oolibama, dux Ela, dux Phi-
43 non, Dux Cenez, dux Theman, dux Mabſar, Dux Mabdiel, dux Hiram. Hi duces Edom habitantes in terra imperii ſui, ipſe eſt Eſau pater Idumæorum.

CAP. XXXVII.

1 HAbitavit autem Iacob in terra Chanaan, in qua pater ſuus peregrinatus eſt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

27 Οὗτοι ὑ υἱοὶ (ι)Ασὰρ· Βαλαὰμ, κ) Ζυκὰμ,
28 (κ) Ἰωκάμ. Οὗτοι ὑ υἱοὶ (λ)Ρισών· Ὡς,
29 κ) (μ)Ἀρὰμ. (ν) Οὗτοι ὑ ἡγεμόνες Χορρεί· ἡγεμὼν Λωβὰν, ἡγεμὼν Σωβὰλ, ἡγε-
30 μὼν Σεβεγὼν, ἡγεμὼν Ἀνὰ, Ἡγεμὼν Δησὼν, ἡγεμὼν (ξ)Ἀσὰρ, ἡγεμὼν (λ) Ρι-
σών. Οὗτοι ἡγεμόνες (ο) Χορρεὶ ἐν τ ἡγε-
31 μονίαις αὐτ ἐν γ Ἐδώμ. Καὶ ἕτοι οἱ
βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ
τ βασιλεῦσαι βασιλέα ἐν (π)Ἰσραήλ.
32 Καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἐδὼμ Βαλὰκ (ρ) υἱὸς
Βεώρ· κ) ὄνομα τ πόλει αὐτ, Δενναβά.
33 Ἀπέθανε ὑ Βαλὰκ, κ) ἐβασίλευσεν ἀν
αὐτ (σ) Ἰωζὰβ υἱὸς Ζαρὰ ἐκ Βοσόῤῥας.
34 Ἀπέθανε ὑ Ἰωζὰβ, κ) ἐβασίλευσεν ἀν
35 αὐτ(τ)Ἀσὼμ ἐκ τ γ Θαμανών. Ἀπέ-
θανε ὑ (υ)Ἀσὼμ, κ) ἐβασίλευσεν ἀν αὐ-
τ Ἀδὰδ υἱὸς Βαραδ, ὁ ἐκκόψας Μαδιὰμ
ἐν τ πεδίῳ Μωάβ· κ) ὄνομα τ πόλει
36 αὐτ (φ) Γεθθάμ. Ἀπέθανε ὑ Ἀδὰδ, κ)
ἐβασίλευσεν ἀν αὐτ (χ) Σαμαδὰ ἐκ
37 Μασεκκάς. Ἀπέθανε ὑ (χ) Σαμαδὰ, κ)
ἐβασίλευσεν ἀν αὐτ Σαὺλ ἐκ Ῥεω-
38 βὼθ τ παρὰ πόλαμόν. Ἀπέθανε ὑ Σαὺλ,
κ) ἐβασίλευσεν ἀν αὐτ (ψ) Βαλαενὼν υἱὸς
Ἀχοβώρ. Ἀπέθανε ὑ (ψ) Βαλαενὼν υἱὸς
39 Ἀχοβὼρ, κ) ἐβασίλευσεν ἀν αὐτ (ω) Α-
δὰδ υἱὸς Βαραδ· κ) ὄνομα τ πόλει αὐτ
Φογώρ· ὄνομα ὑ τ γυναικὶ αὐτ Με-
ζεὴλ, θυγάτηρ (α)Μαζαὴθ, υἱ Μαιζοὰβ.
40 Ταῦτα τὰ ὀνόματα ν Ἡσαῦ ἡγεμόνων Ἡσαῦ,
ἐν τ φυλαῖς αὐτ, κ τόπον αὐτ, ἐν τ
χώραις αὐτ, κ) ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτ.
ἡγεμὼν Θαμνὰ, ἡγεμὼν Γωλὰ, ἡγεμὼν(β)
41 Ἰεθὲρ, Ἡγεμὼν (γ) Ὁλιβεμὰς, ἡγεμὼν
42 Ἠλὰς, ἡγεμὼν (δ) Φινών, Ἡγεμὼν
Κενὲζ, ἡγεμὼν Θαμὰν, ἡγεμὼν Μαζὰρ,
43 Ἡγεμὼν(ε)Μαγδιὴλ, ἡγεμὼν (ζ)Ζαφών.
Οὗτοι ἡγεμόνες Ἐδὼμ ἐν τ κληρωδομη-
μέναις ἐν τ γ τ κλήσεως αὐτ. Οὗτ Ἡ-
σαῦ πατὴρ Ἐδώμ.

MS.A. (ι) Σαάρ· Βαλαὰν (κ) κ) Ἰωυκὰμ, κ) Ουκὰμ· ἕτοι (λ) Ῥισών. (μ) Ἀρὰμ. (ν) Οὗτοι ἡγεμόνες Χορρεί· (ξ) Σαάρ, (ο) Χορρεὶ (π) Ἰερυσαλήμ. (ρ) υἱὸς τ Βεώρ· (σ) Ἰωβὰλ (τ) Ἀσὸμ ἐκ γ Θεμανών. (υ) Ἀσὸμ, (φ) Γεθθάμ. (χ) Σαδαμὰ (ψ) Βαλαενὼν (ω) Ἀρὰδ υἱὸς Βαρὰδ· (α) Μαβαεὶθ, υἱ Μεζοάβ. (β) Ἰεθὲρ, (γ) Ἐλιβεμὰς, (δ) Φινὲς, (ε) Μαγδιὴλ, (ζ) Ζαφωεί.

Hi autem filii Aſar ; Balaam, & Zucham, & Iucham. Hi autem filii Riſon ; Hos, & Aran. Hi autem ſunt principes Chorri, princeps Lotan, princeps Sobal, princeps Sebegon, princeps Ana, Princeps Deſon, princeps Aſar, princeps Riſon. Hi ſunt principes Chorri in principatibus eorum in terra Edō. Et hi veges qui regnaverunt in Edō, antequàm regnaret rex in Iſrael. Et regnavit in Edom Balac filiꝰ Beor, & nomen civitati eiꝰ, Dennaba. Mortuꝰ eſt autem Balac : & regnavit pro eo Iobab filius Zara de Boſorra. Mortuus eſt autem Iobab : & regnavit pro eo Aſom de terra Thæmanorum. Mortuus eſt autem Aſom : & regnavit pro eo Adad, filius Bavad, qui percuſſit Madiam in agro Moab : & nomen civitati eius Getthæm. Mortuus eſt autem Adad : & regnavit pro eo Samada de Maſſeca. Mortuus eſt autem Samada : & regnavit pro eo Saul de Rooboth, quæ apud flumen. Mortuus eſt autem Saul : & regnavit pro eo Ballenon filius Achobor. Mortuus eſt autem Ballenon filius Achobor : & regnavit pro eo Arad, filius Bavad : & nomen civitati eius, Phogor : nomen autem uxori eius Metebeel, filia Matraith filii Mæzoab. Hæc (d) nomina principum Eſau in tribubus eorum ſecundùm locum eorum, in regionibus eorum, & in gentibus eorum : princeps Thamna, princeps Gola, princeps Iether, Princeps Holibemas, princeps Helas, princeps Phinon, Princeps Cenez, princeps Thæman, princeps Mazar, Princeps Magediel, princeps Zaphoin. Hi ſunt principes Edom in ædificatis in terra poſſeſſionis eorum. Hic eſt Eſau pater Edom.

CAP. XXXVII.

1 HAbitabat autem Iacob in terra, ubi iacoluerat pater eius in terra Chanaan.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et iſti ſunt filii Aſar, Chalhan, & Zavan, & Acan. Et iſti ſunt filii Daiſan, Us, & Aran. Et iſti ſunt principes Horæorum, princeps Lotan, princeps Sobal, princeps Sebeon, princeps Ana, Princeps Diſon, princeps Aſar, princeps Daiſan : Iſti ſunt principes Horæorum in principes eorum, in terra Seir. Et hi ſunt reges qui regnaverunt in terra Adum. Antequam regnaret rex ſuper filios Iſrael, Regnavit in Adum Bala filius Beor, & nomen urbis ejus, Daihab. Et mortuus eſt Bala, regnavítque poſt eum, Jobab filius Zarah de Boſar. Mortuo Jobab, regnavit poſt eum, Heſom de terra Auſtrali. Et mortuo Heſom, regnavit poſt eum, Hadad filius Badad, qui trucidavit Medianitas in campis Moab : & nomen urbis ejus, Gavith. Mortuo autem Hadad, regnavit poſt eum, Samla de Maſreca. Mortuo Samla, regnavit poſt eum, Saul de Rohoboth fluvio. Mortuo Saul, regnavit poſt eum, Baalhanan filius Abchor. Mortuo Baalhanan, regnavit poſt eum Hadad : & nomen civitatis ejus Phau ; & nomen uxoris illius, Mehetbael filia Matrid filii Mizahab. Et hæc ſunt nomina principum Eſau in familias ſuas, in generationes ſuas, ſecundùm nomina ſua : Princeps Tamna, princeps Anua, princeps Ithith. Princeps Ahlibama, princeps Ila, princeps Phinon, Princeps Cenez, princeps Teman, princeps Mabſar, Princeps Magdiel, princeps Ghiram : Hi ſunt principes Idumæorum in habitatione ſua, in terra poſſeſſionis ſuæ. Ipſe eſt Eſau pater Idumæorum.

CAP. XXXVII.

Quando venditus fuit Joſeph à fratribus ſuis.

1 HAbitavit autem Jacob in terra habitationis patris ſui, *nempe* in terra Chanaan.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

27 ואלין בני אצר בלהן וזעון ועקן: 28 אלין בני דישן עוץ וארן: 29 רברבי חוראי רבא לוטן רבא 30 שובל רבא צבעון רבא ענא: 30 רבא דישן רבא אצר רבא דישן 31 אלין רברבי חוראי רבא לרברבניהון 31 בארעא דשעיר: ואלין מלכיא 32 די מלכו בארעא דאדום קדם 33 דימלוך מלכא לבני ישראל: ומלך 33 באדום בלע בר בעור ושום קרתוה 34 דנהבא: ומית בלע ומלך תחותוהי 34 יובב בר זרח מבצרה: ומית 35 יובב ומלך תחותוהי חשם מארע 35 דרומא: ומית חשם ומלך תחותוהי 36 הדד בר בדד דקטל ית מדינאי 36 בחקלי מואב ושום קרתיה עוית: 36 ומית הדד ומלך תחותוהי שמלה 37 ממשרקה: ומית שמלה ומלך 37 תחותוהי שאול מרחובות דעל- 38 פרת: ומית שאול ומלך תחותוהי 38 בעל חנן בר עכבור: ומית בעל 39 חנן בר עכבור ומלך תחותוהי 39 הדר ושום קרתיה פעו ושום 40 אתתיה מהיטבאל בת מטרד 40 בת מצרף דהבא: ואלין שמהת 40 רברבי עשו לזרעיתהון לאתריהון 40 בשמהתהון רבא תמנע רבא 41 עלוה רבא יתת: רבא אהליבמה 41 רבא אלה רבא פינון: רבא קנז 42 רבא תימן רבא מבצר: רבא 43 מגדיאל רבא עירם אלין 43 רברבי אדום למותבניהון בארע 43 אחסנתהון הוא עשו אבוהון 43 דאדומאי:

לו

1 ויתיב יעקב בארע תותבות אבוהי 1 בארעא דכנען:

Targum ONKELOS.

Isti sunt filii Eser: Balan & Zaavan, & Achan. Hi sunt filii Disan: Hus, & Aran. Isti sunt duces Horræi: dux Lothan, dux Sobal; dux Sebeon, dux Ana. Dux Diſon, dux Eſer, dux Diſan: isti duces Horræorum, ſecundùm principatus eorum, in terra Seïr. Et isti ſunt reges qui regnaverunt in terrâ Edom: antequàm regnaret rex in filiis Iſrael. Regnavit autem in Edom Bale, filius Beor: & nomen civitatis ejus, Denaba. Mortuus eſt autem Bale: & regnavit pro eo, Jobab filius Zare, de Boſrâ. Mortuus eſt autem Jobab: & regnavit pro eo Huſam, de terrâ Auſtrali. Mortuúſq; eſt Huſam: & regnavit pro eo Hadad filius Bedad, qui interfecit *Madianitas* in campeſtribus Moab; & nomen urbis ejus, Avith. Mortuúſq; eſt Hadad: & regnavit pro eo, Semla de Maſerecâ. Mortuúſq; eſt Semla: & regnavit pro eo, Saul de Rooboth quæ eſt juxta Euphratem. Mortuúſq; eſt Saul: & regnavit pro eo Baalanan, filius Achobor. Mortuúſq; eſt Baalanâ filius Achobor: et regnavit pro eo Adar; et nomen urbis ejus Phoü: et nomen uxoris ejus Mehetabel filia Mathreth, filiâ aurificis. Et hæc ſunt nomina principum Eſau ſecundùm cognationes eorum, per loca eorum, in nominibus ſuis: dux Thamna, dux Alva, dux Jetheth. Dux Oolibama, dux Ela, dux Phinon. Dux Cenez, dux Theman, dux Mabſar. Dux Magdihel, dux Hiran: hi duces Edom in habitationibus ſuis, in terrâ poſſeſſionis eorum; ipſe eſt Eſau pater Idumæorum.

CAP. XXXVII.

1 HAbitavit autem Jacob in terrâ habitationis patris ſui: in terra Chanaan.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

27 * ואלה בני אצר בלהן וזעון ועקן: 28 בני דישן עוץ וארן: 29 אלה רברבי חורי רבא לוטן רבא שובל רבא צבעון רבא ענא: 30 רבא דישן רבא אצר רבא דישן אלה רברבי חורי לרברבניהון 31 בארעא דשעיר: ואלה מלכי ** די מלכו בארעא דאדום קדם דימלוך מלך לבני ישראל: ומלך 32 באדום בלע בר בעור ושם קרתוה דנהבא: ומת בלע ומלך תחתוהי 33 יובב בר זרח מבצרה: ומת יובב 34 ומלך תחתוהי חשם מארע דרומא: ומת חשם ומלך תחתוהי 35 הדד בר בדד דקטל ית מדינאי בחקלי מואב ושם קרתיה עוית: 36 ומת הדד ומלך תחתוהי שמלה ממשרקה: ומת שמלה ומלך 37 תחתוהי שאול מרחובות דעל- פרת: ומת שאול ומלך תחתוהי 38 בעל חנן בר עכבור: ומת בעל 39 חנן בר עכבור ומלך תחתוהי הדר ושם קרתיה פעו ושם אתתיה מהיטבאל בת מטרד בת מצרף דהבא: ואלה שמהת 40 רברבי עשו לזרעיתהון לאתריהון בשמהתהון רבא תמנע רבא עלוה רבא יתת: רבא אהליבמה 41 רבא אלה רבא פינון: רבא קנז 42 רבא תימן רבא מבצר: רבא מגדיאל רבא עירם אלה 43 רברבי אדום למותבניהון בארע אחסנתהון הוא עשו אבוהון דאדומאי:

לו

1 ** וישב יעקב בארע מגורי אבוהי בארע כנען:

VERSIO SAMARITANA.

27 * ואלה בני אצר בלהן וזעון ועקן: 28 בני דישן עוץ וארן: 29 אלה רברבי חורי רבא לוטן רבא שובל רבא צבעון רבא ענא: 30 רבא דישן רבא אצר רבא דישן אלה רברבי חורי לרברבניהון 31 בארעא דשעיר: ואלה מלכי ** די מלכו בארעא דאדום קדם דימלוך מלך לבני ישראל: ומלך 32 באדום בלע בר בעור ושם קרתוה דנהבא: ומת בלע ומלך תחתוהי 33 יובב בר זרח מבצרה: ומת יובב 34 ומלך תחתוהי חשם מארע דרומא: ומת חשם ומלך תחתוהי 35 הדד בר בדד דקטל ית מדינאי בחקלי מואב ושם קרתיה עוית: 36 ומת הדד ומלך תחתוהי שמלה ממשרקה: ומת שמלה ומלך 37 תחתוהי שאול מרחובות דעל- פרת: ומת שאול ומלך תחתוהי 38 בעל חנן בר עכבור: ומת בעל 39 חנן בר עכבור ומלך תחתוהי הדר ושם קרתיה פעו ושם אתתיה מהיטבאל בת מטרד בת מצרף דהבא: ואלה שמהת 40 רברבי עשו לזרעיתהון לאתריהון בשמהתהון רבא תמנע רבא עלוה רבא יתת: רבא אהליבמה 41 רבא אלה רבא פינון: רבא קנז 42 רבא תימן רבא מבצר: רבא מגדיאל רבא עירם אלה 43 רברבי אדום למותבניהון בארע אחסנתהון הוא עשו אבוהון דאדומאי:

לו

1 ** וישב יעקב בארע מגורי אבוהי בארע כנען:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Filii quoque Aſer iſti, Balaan, & Zuan, & Achan. Et filii Diſan iſti, Hus & Adan. Iſti ſunt duces Choræorum, Dux Lotan, dux Sobal, dux Sebeon dux Ana, Dux Diſon, dux Aſer, dux Diſan: Hi ſunt duces Choræorum ſecundùm principatus eorum in terra (e) Sehir. Hi quoque ſunt reges qui regnârunt in terra Edom antequam regnaret rex inter filios Iſrael. Regnavit autem in Edom Bala filius Beor, & nomen civitatis ejus Denaba. Et mortuo Bala, regnavit pro eo Jobab filius Zara de Boſra. Obiit quoq; Iobab, & regnavit pro eo Haſam de terra (f) Themanorum. Et mortuus eſt Haſam, & regnavit pro eo Hadad filius Badad qui percuſſit Madianitas in agro Moab, & nomen urbis ejus Anith. Mortuus eſt quoque Adad, & regnavit pro eo Semla de Maſiecha. Cumq; mortuus eſſet Semla, regnavit pro eo Saul de (g) Roboboth fluvio. Mortuo quoque Saule, regnavit pro eo Bahalhanan filius Achobor. Et mortuus eſt Bahalhanan, & regnavit pro eo Hadad, & nomen urbis ejus Phau, nomen autem uxoris ejus Meetabel filia Matred filiæ Mezaib. Hæc ſunt nomina ducum Eſau ſecundùm familias ſuas, & loca ſua, cum nominibus ejus: Dux Thamna, dux Alva, dux Iateth, Dux Olibama, dux Ala, dux Phinon, Dux Cenez, dux Themna, dux Mabſar, Dux Magdiel, dux Hiram: Hi ſunt duces Edom ſecundùm familias eorum in terra poſſeſſionis eorum: iſte Eſau pater fuit Edom.

CAP. XXXVII.

1 HAbitavit autem Iacob in terra peregrinationis patris ſui, in terra Chanaan.

VER. SAM. (e) Gabhla. (f) Auſtrali. (g) Pathe.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * هؤلآء بنو يصر بلهان وزاعوان وعقان * هاذان ابنا ديسان * عوص وآران * وهؤلآء صنادبة 28 الكورانيين * لوطان صنبكة * وسوبال صنبكة * وصبعون صنبكة * وعنا صنبكة * وديسون 29 صنبكة * وايصر صنبكة * وديسان صنبكة * هؤلآء صنادبة الكورانيين لصنادبهم في بلد 30 ساعير * وهؤلآء الملوك الذين ملكوا في بلد ادوم * قبل ان يملك ملك لبني اسرائيل * ملك 31 بادوم بالع بن بعور واسم مدينته دنهابا * ثم مات وملك بعده يوباب بن زارح بن بصري * ثم مات 32 وملك بعده حوسام من بلد اليمن * ثم مات وملك بعده هداد بن بداد الذي قتل المديانيين 33 في صياع مآب * واسم مدينته عويت * ثم مات وملك بعده سملا من مسريقا * ثم مات وملك 34 بعده ساول من رحبة الفرات * ثم مات وملك بعده باعل حانان ابن عكبور * ثم مات وملك 35 بعده هدار * واسم مدينته فاعو * واسم زوجته مهيطبائيل ابنة مطريد ابنة مآء الذهب * وبعد 36 ذلك هؤلآء اسمآء صنادبة العيص لعشائرهم في مواضعهم باسمائهم * عشاع صنبكة * وعلوا 41 صنبكة * وينبت صنبكة * واهليبامة صنبكة * وايلا صنبكة * وفينون صنبكة * وفيار 42 صنبكة * وتيمان صنبكة * ومبصار صنبكة * ومغديايل صنبكة * وعيرام صنبكة * هؤلآء 43 صنادبة الآدميين في مساكنهم في ارض حورهم * هو العيص ابو جميعهم *

* الفصل السابع والثلثون *

1 * وسكن يعقوب في ارض مجاورة ابيه في بلد كنعان *

Hi ſunt filii Jeſir, Belhan, & Zaavan, & Acan. Hi ſunt duo filii Daiſan, Hus, & Aran. Et hi ſunt principes Huræorum, Lotan princeps, & Sobal princeps, Et Sabaon princeps, & Ana princeps, & Diſon princeps, & Iſar princeps, et Daiſan princeps: Hi ſunt principes Huræorum in principes eorum, in regione Sair. Et iſti ſunt reges qui regnârunt in regione Adhum, antequàm regnâſſet rex filiis Iſrael. Regnavit in Adhum, Bala filius Baur, & nomen civitatis ejus Danhaba. Deinde mortuus eſt, & regnavit poſt illum, Jubab filius Zareh filii Boſra. Deinde mortuus eſt, & regnavit poſt eũ, Hoſam de regione Taman. Deinde mortuus eſt, & regnavit poſt illum, Hadad filius Badad, qui interfecit Madianitas in villis Moab, & nomen civitatis ejus, Avith. Deinde mortuus eſt, & regnavit poſt eũ Samla de Maſrica. Deinde mortuus eſt, et regnavit poſt eum, Saul de Rahabat Euphratis. Deinde mortuus eſt, & regnavit poſt eum, Baal-Hanan filius Aachbor. Deinde mortuus eſt, & regnavit poſt eum, Hadhar, & nomen civitatis ejus, Phau, & nomen uxoris ejus, Mahubail filia Matrid, filiæ Mailahad. Poſtremò hæc ſunt nomina principũ Eſau in familias ſuas, in locis ſuis, in nominibus ſuis; Temnaa princeps, & Alu princeps, & Jethith princeps, Et Ahlibama princeps, & Aila princeps, et Phinon princeps, Et Cenaz princeps, et Timan princeps, et Mabſar princeps, Et Magheditil princeps, & Iram princeps: Hi ſunt principes Rubeorũ in habitationibus eorum, in terrâ poſſeſſionis eorum. Ipſe Eſau eſt pater ipſorum omnium.

CAP. XXXVII.

ET habitavit Jacob in terra incolatûs patris ſui, in regione Chanaan;

ספר בראשית : לז

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

annorum septemdecim filius Joseph :Jahacob generationes Hæ

2 אֵלֶּה תֹּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן־שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה
Bilhah filiis cum puer *ipse* & *pecudibus in* suis fratrib⁹ cum *pastor erat*
הָיָה רֹעֶה אֶת־אֶחָיו בַּצֹּאן וְהוּא־נַעַר אֶת־בְּנֵי בִלְהָה
eorum infamiam Joseph retulit Et .fui patris uxorum,Zilpah filiis cum &
וְאֶת־בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דִּבָּתָם
cunctis præ Joseph diligebat Israel Et .eorum patrem ad malam
3 רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם: וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־
.*sericorum* tunicam ei fecit & :ei *ipse senectutum* filius quia,suis filiis
בָּנָיו כִּי־בֶן־זְקֻנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים:
cunctis præ eorum pater diligeret eum quòd ,ejus fratres vidérunt Et
4 וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי־אֹתוֹ אָהַב אֲבִיהֶם מִכָּל־
.*pace in* eum alloqui poterāt non & ,eum habebant odio &,ejus fratribus
אֶחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם:
ampli⁹ addiderāt &,suis fratrib⁹ nunciavit &,somniū Joseph somniavit Et
5 וַיַּחַלֹּם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֶּד לְאֶחָיו וַיּוֹסִפוּ עוֹד
quod ,hoc somnium quæso Audite :eos ad dixit Et .*eum odisse*
שְׂנֹא אֹתוֹ: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ־נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר
.agri medio in manipulos *manipulantes* nos ecce Et .somniavi
6 חָלָמְתִּי: וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה
circundabant ecce Et .stabat etiam & ,meus manipulus surrexit ecce Et
וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם־נִצָּבָה וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה
:ei⁹ fratres ei dixerunt Et.meo manipulo se incurvabant &,vestri manipuli
7 אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי: וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו
?*nos in* dominaberis dominando an ,nos *super* regnabis regnando Nunquid
הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ
.ejus verba *super* & ,ejus somnia *super* eum *odio habere* adhuc addidérūt Et
וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ עַל־חֲלֹמֹתָיו וְעַל־דְּבָרָיו:
,suis fratribus illud narravit & ,alterum somnium adhuc somniavit Et
9 וַיַּחַלֹם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיְסַפֵּר אֹתוֹ לְאֶחָיו
-un & ,luna & sol ecce Et.adhuc somniū somniavi Ecce :dixit &
וַיֹּאמֶר הִנֵּה חָלַמְתִּי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד
suum patrem ad narravit Et .mihi se *incurvantes* stellæ decim
עָשָׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי: וַיְסַפֵּר אֶל־אָבִיו
somnium Quid :ei dixit & ,ejus pater *eum in* increpavit Et *suos fratres ad* &
וְאֶל־אֶחָיו וַיִּגְעַר־בּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ מָה הַחֲלוֹם
,tui fratres & tua mater & ego veniem⁹ veniēdo Nū ?somniasti quod hoc
הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתָּ הֲבוֹא נָבוֹא אֲנִי וְאִמְּךָ וְאַחֶיךָ
:ejus fratres eum in invidērunt Et ?terram in tibi nos incurvandum ad
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ אָרְצָה: וַיְקַנְאוּ־בוֹ אֶחָיו
pascendā ad ejus fratres iverunt Et .verbum observabat ejus pater &
12 וְאָבִיו שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר: וַיֵּלְכוּ אֶחָיו לִרְעוֹת
:Joseph ad Israel dixit Et .Sechem in sui patris pecudes
13 אֶת־צֹאן אֲבִיהֶם בִּשְׁכֶם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף
.eos ad te mittam & Veni ?Sechem in *pascentes* tui fratres Nonne
הֲלוֹא אַחֶיךָ רֹעִים בִּשְׁכֶם לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ אֲלֵיהֶם
pacem vide ,nunc Vade :ei dixit Et .*ego* Ecce :ei dixit Et
14 וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר לוֹ לֶךְ־נָא רְאֵה אֶת־שְׁלוֹם
eum misit Et.*verbū mihi reverti fac* & ,*gregis pacem* &,tuorum fratrum
אַחֶיךָ וְאֶת־שְׁלוֹם הַצֹּאן וְהָשִׁבֵנִי דָּבָר וַיִּשְׁלָחֵהוּ
.Sechem in venit & ,Chebron valle è
מֵעֵמֶק חֶבְרוֹן וַיָּבֹא שְׁכֶמָה:

2 Et hæ sunt generationes ejus : Ioseph cùm sedecim esset annorum, pascebat gregem cum fratribus suis adhuc puer : & erat cum filiis Balæ & Zelphæ uxorum patris sui : accusavítque fratres suos apud patrem crimine
3 pessimo. Israel autem diligebat Ioseph super omnes filios suos, eò quòd in senectute genuisset eum ; fecítque ei tunicam polymitam.
4 Videntes autem fratres ejus, quòd à patre plùs cunctis filiis amaretur, oderant eum, nec poterant ei quidquam
5 pacificè loqui. Accidit quoque ut visum somnium referret fratribus suis : quæ causa majoris odii seminarium fuit.
6 Dixítque ad eos, Audite somnium meum quod vidi.
7 Putabam nos ligare manipulos in agro ; & quasi consurgere manipulū meum, & stare, vestrósque manipulos circumstantes adorare manipulum
8 meum. Responderunt fratres ejus, Numquid rex noster eris ? aut subjiciemur ditioni tuæ ? Hæc ergò causa somniorum atque sermonum, invidiæ & odii fomitem mini-
9 stravit. Aliud quoque vidit somnium, quod narrans fratribus,ait;Vidi per somnium, quasi solem,& lunam,& stellas undecim adorare me.
10 Quod cùm patri suo & fratrib⁹ retulisset, increpavit eū pater suus,& dixit,Quid sibi vult hoc somniū quod vidisti ? num ego & mater tua & fratres tui adorabim⁹ te super terram ? Invidebant ei igitur
11 fratres sui : pater verò rem tacit⁹ considerabat. Cúmque fratres illi⁹ in pascendis gregib⁹ patris morarentur in Sichem, Dixit ad eum Israel,
12 Fratres tui pascūt oves in Sichimis : veni,mittā te ad eos.
13 Quo respondente , Præstò sum, ait ei ; Vade, & vide si cuncta prospera sint erga fratres tuos,et pecora :et renūtia
14 mihi quid agatur. Missus de Valle Hebrō, venit in Sichē.

2 Αὗται ἡ αἱ γενέσεις Ἰακώβ. Ἰωσὴφ ἡ (α) δέκα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν ἦν, (β) ποιμαίνων τὰ πρόβατα τοῖς παισὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ὢν νέος, μετὰ τῶν υἱῶν Βαλλᾶς, καὶ μετὰ τῶν υἱῶν Ζελφᾶς τῶν γυναικῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. κατηγόρησαν ἡ Ἰωσὴφ φόνον πονηρὸν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν. Ἰακὼβ ἡ ἠγάπα τὸν Ἰωσὴφ παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ὅτι υἱὸς (γ) γήρους ἦν αὐτῷ· ἐποίησε ἡ αὐτῷ χιτῶνα ποικίλον. Ἰδόντες ἡ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὅτι (δ) αὐτὸν ὁ πατὴρ φιλεῖ ἐκ πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἐμίσησ ἡ αὐτὸν, καὶ οὐκ (ε) ἠδύναντο λαλεῖν αὐτῷ εἰρηνικόν. Ἐνυπνιάσθη ἡ Ἰωσὴφ ἐνύπνιον, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτὸ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούσατε τὸ ἐνύπνιόν τοῦτο, ὃ ἐνυπνιάσθην. Ὡμὼ ὑμᾶς δεσμεύειν (ζ) δράγματα ἐν μέσῳ τῷ πεδίῳ· καὶ ἀνέστη τὸ ἐμὸν δράγμα, καὶ ᾠρθώθη· περιεστραφέντα ἡ τὰ δράγματα ὑμῶν, προσεκύνησ τὸ ἐμὸν δράγμα. Εἶπαν ἡ αὐτῷ οἱ (η) ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μὴ βασιλεύων βασιλεύσεις ἐφ ἡμᾶς, ἢ κυριεύων κυριεύσεις ἡμῶν ; καὶ προσέθεντο ἔτι μισεῖν αὐτὸν ἕνεκεν τῶν ἐνυπνίων αὐτοῦ, καὶ ἕνεκεν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. Εἶδε ἡ ἐνύπνιον ἕτερον, καὶ διηγήσατο αὐτὸ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, (θ) Ἰδοὺ ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον ἕτερον· ὥσπερ ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη, καὶ ἕνδεκα ἀστέρες προσεκύνουν με. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ (ι) εἶπεν αὐτῷ, Τί τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, ὃ ἐνυπνιάσθης ; ἆρά γε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγὼ καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σε προσκυνῆσαί σοι ἐπὶ τὴν γῆν ; Ἐζήλωσ ἡ αὐτὸ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· ὁ ἡ πατὴρ αὐτοῦ διελήφησε τὸ ῥῆμα. Ἐπορεύθησ ἡ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ βόσκειν τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς Συχέμ. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσὴφ, (κ) Οὐχὶ οἱ ἀδελφοί σε ποιμαίνουσιν (λ) εἰς Συχέμ ; δεῦρο, ἀποστείλω σε πρὸς αὐτούς. Εἶπε ἡ αὐτῷ, Ἰδοὺ ἐγώ. Εἶπε ἡ αὐτῷ Ἰσραὴλ, Πορεύθητι ἴδε, εἰ ὑγιαίνουσιν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ τὰ (μ) πρόβατα· καὶ ἀνάγγειλόν μοι. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐκ τῆς κοιλάδος τῆς Χεβρών· καὶ ἦλθεν εἰς Συχέμ.

MS.A. (α) δεκαεπτὰ (β) ποιμαίνων μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τὰ πρόβατα, ὢν νέος, (γ) γήρους (δ) αὐτὸν ἐφίλει ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκ πάντων (ε) ἐδύναντο (ζ) δράγματα ἐμ μέσῳ (η) ἀδελφοὶ, Μὴ (θ) ἐνυπνιάσθην (ι) εἶπεν, Τί τὸ (κ) οὐχ (λ) ἐν Συχέμ ; (μ) πρόβατα· εἰ, ἀνάγγειλόν

Hæ autem sunt generationes Iacob. Ioseph autem decem & septem annorum,erat pascens oves patris sui cum fratribus suis,cùm esset juvenis, cum filiis Balle,& cum filiis Zelphæ, uxorum patris sui. (a) Detulerunt autem Ioseph crimine malo ad Israel patrem ipsorum. Iacob autem diligebat Ioseph præ omnib⁹ filiis suis,quia filius senectutis erat ei : fecit autem ei tunicam (b) variam. Videntes autem fratres ejus,quòd eum pater amat præ omnibus filiis suis,oderant eum,& non poterant loquī ei quicquam pacificum. Et cùm somniásset Ioseph somnium, nuntiavit illud fratribus suis. Et dixit eis, Audite somnium hoc, quod somniavi. Existimabam (c) vos ligare manipulos in medio agro : & surrexit me⁹ manipulus, & erexit se : conversi autem manipuli vestri adorabant manipulum meum. Dixerunt autem ei fratres ej⁹, Nunquid regnans regnabis super nos ? aut dominans dominaberis nobis ? & adjecerunt adhuc odio habere illum propter somnia ejus, & propter verba ejꝰ. Vidit autem somnium aliud, & narravit illud patri suo, & fratribus suis ; et dixit,Ecce somniavi somniū aliud : tanquam Sol, & Luna,& undecim stellæ adorabant me. Et objurgavit eum pater ejus, & dixit ei, Quod est somnium hoc, quod somniásti? nunquid venientes veniemus ego,et mater tua,et fratres tui adorare te super terram ? Invidebunt autem ei fratres ejus : pater autem ejus observavit verbum. Iverunt autem fratres ejus pascere oves patris sui in Sychem. Et dixit Israel ad Ioseph, Nonne fratres tui pascunt in Sychem? veni,mittam te ad eos : dixit autem ei, Ecce ego. Dixit autem ei Israel,Vadens vide,(d) si valent fratres tui, & oves , & nuntia mihi : & misit eum de valle Chebron : & venit in Sychem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et istæ sunt generationes Jacob : Joseph,natus annos septemdecim, pascebat cum fratribus suis oves, & ipse educabatur cum filiis Zelphæ & cum filiis Belhæ, uxorum patris sui; detulítq; Joseph famam eorum malam,ad patrem eorum.Israel autem diligebat ipsum Joseph,plusquàm omnes filios suos, eò quòd filius senectutis ejus esset ; fecítq; ei tunicam fimbriatam. Videntes autem fratres ejus diligi eum à patre suo plus omnibus, oderunt eum,nec poterant loqui cum eo pacem. Præterea somniavit Joseph somnium, quod cùm indicâsset fratribus suis, majus conceperunt odium in eum. Dixit autem ad eos, Audite somnium hoc quod somniavi. Ecce nos ligabamus manipulos in agro, & ecce stetit manipulus meus erexítq; sese, & ecce ambientes manipuli vestri,adorabāt manipulum meum. Dixerunt ad eum fratres ejus, Num regnando regnabis super nos ? aut dominando dominaberis in nos ? quare auctum est etiam odium illorum in ipsum propter somnia ejus, ejúsq; sermones. Somniavit rursus somnium aliud,& narravit illud fratribus suis,ac dixit eis;En somnium somniavi adhuc,& ecce sol, & luna,atque undecim stellæ adorabant me. Quod quum narrásset patri suo & fratribus suis, increpavit eum pater suus, dixítq; ei ; Quid est somnium hoc quod somniásti ? an certè veniemus ego & mater tua, fratrésq; tui ad adorandum te super terram ? Invidebunt igitur ei fratres sui,pater verò observabat sermones. Abierūt autē fratres Joseph ad pascendū gregē patris sui in Sechim. Dixítq; Israel ad Joseph,En fratres tui pascūt in Sechim, veni ut mittā te ad eos. Respōdit ei,Adsum. Dixit ad eum pater suus,Vade,considera valetudinē fratrum tuorum, & valetudinem ovium,& redde mihi responsum. Misit itaq; eum Jacob de valle Hebrō,et venit in Sechum

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

אלין תולדת יעקב יוסף בר שבע־
עסרי שנין הוה רעי עם אחוהי
בעונא והוא רבי עם בני בלהה
ועם בני ולפה נשי אבוהי ואיתי
יוסף ית דבהון בישא לאבוהון:
וישראל רחים ית יוסף מכל בנוהי
ארי בר חכים הוא ליה ועבד ליה
כיתונא דפסי: וחזו אחוהי ארי־
יתיה רחים אבוהון מכל־אחוהי
וסנו יתיה ולא צבן למללא עמיה
שלם: וחלם יוסף חלמא וחוי
לאחוהי ואוסיפו עוד למסני
יתיה: ואמר להון שמעו־כען
חלמא הדין די חלמית: והא
אנחנא מאסרין אסרין בגו חקלא
והא קמת אסרתי ואף אודקפת
והא מסתחרן אסרתכון וסגדן
לאסרתי: ואמרו ליה אחוהי
המלכו את־מדמי לממלך עלנא
או־שולטן את סביר למשלט בנא
ואוסיפו עוד סנו יתיה על חלמוהי
ועל־פתגמוהי: וחלם עוד חלמא
אוחרנא ואשתעי יתיה לאחוהי
ואמר הא חלמא עוד חלמא
שמשא וסיהרא וחד עשר כוכביא
סגדין לי: ואשתעי לאבוהי ולאחוהי
ונוף ביה אבוהי ואמר ליה מה־
חלמא הדין די חלמתא המיתא
ניתי אנא ואמך ואחך למסגד לך
לארעא: וקניאו ביה אחוהי ואבוהי
נטר ירת־פתגמא: ואזלו אחוהי
למרעי ית ענא דאבוהון בשכם:
ואמר ישראל ליוסף הלא אחך רעין
בשכם אתא ואשלחינך ליותהון
ואמר ליה הא אנא: ואמר ליה אזיל
כען חזי ית־שלם אחך וית־שלם
ענא ואתיב לי פיתנמא ושלחיה
ממישר חברון ואתא לשכם:

2 Hæ ſunt generationes Jacob; Joſeph filius erat decem & ſeptem annorum, quando paſcebat oves cum fratribus ſuis; & ipſe nutriebatur cum filiis Balæ, & cum filiis Zelphæ, uxorum patris ſui: & adduxit Joſeph accuſationem eorum malam, ad patrem ſuum. 3 Iſrael autem diligebat Joſeph, pluſquàm univerſos filios ſuos; quoniam filius ſapiens erat ei: fecitq; ei tunicam polymitam. 4 Et viderunt fratres ejus, quòd diligeret eum pater ſuus pluſquàm omnes fratres ejus; & oderunt eũ: & nolebãt loqui pacificè cum eo. 5 Et ſomniavit Joſeph ſomnium; & narravit fratribus ſuis: & addiderunt 6 amplius odio habere eum. Et ait eis: Audite obſecro, ſomnium hoc quod ſomniavi. 7 Ecce ligabamus manipulos in medio agri; & ecce ſtabat manipulus meus, & etiam erigebatur: & ecce circundabant eum manipuli veſtri, & adorabant manipulum meum. 8 Et dixerunt ei fratres ſui; Nunquid regnare exiſtimas ſuper nos? aut dominari putas noſtri? Et addiderũt ampliꝰ odio habere eũ, propter ſomnia ſua, et propter verba ejus. 9 Somniavitq; iterum ſomniũ aliud; & narravit eum fratribus ſuis: & ait; Ecce ſõniavi iterũ ſomniũ; & ecce ſol & luna, & undecim ſtellæ adorabant me. 10 Et narravit patri ſuo & fratribus ſuis: increpavitq; eum pater ſuus; & ait, Quid eſt ſomnium hoc quod ſomniâſti? nunquid venientes veniemus ego, & mater tua & fratres tui, ut adoremus te ſuper terram? 11 Inviderunt; ei fratres ſui: & pater ejus conſervabat verbũ. 12 Et abierũt fratres ejus; ad paſcẽdas oves patris ſui, in Sichẽ. 13 Et dixit Iſrael ad Joſeph; Ecce fratres tui paſcunt oves in Sichem; veni, & mittã te ad eos: & dixit ei, Ecce ego. 14 Et ait ei, Vade nunc vide pacé fratrum tuorum, & pacé oviũ; & redde mihi reſponſũ: miſitq; eũ de valle Hebrõ, et venit in Sichẽ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VER. SAM.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Hæ ſunt generationes Jacobi. 2 Joſeph natus ſeptemdecim annos, paſcebat oves cum fratribus ſuis. Iſte autem adoleſcens erat cum filiis Balæ, & cum filiis Zelphæ uxoribus patris ſui: Tunc detulit Joſeph crimen eorum peſſimum ad patrem eorum. 3 Iſrael autem diligebat Joſeph præ omnibus filiis ſuis, quia filius ſenectutis ipſe erat illi, & fecerat illi tunicam verſicolorem. 4 Videntes verò fratres ejus quòd eum diligeret pater eorum præ omnibus filiis ſuis, odio habebant eum, nec poterant eum alloqui pacificè. 5 Somniavit autem Joſeph ſomnium, & narravit fratribus ſuis, & auxerunt ampliùs odiũ in illum. 6 Dixit autem eis, Audite quæſo ſomnium iſtud quod ſomniavi. 7 Ecce nos colligebamus manipulos in medio agri, & ecce ſurrexit manipulus meus, atque etiam ſtetit; ecce quoque circumdabant manipuli veſtri, & adorabant manipulum meum. 8 Et dixerunt ei fratres ejus, Nunquid regnando regnabis ſuper nos, aut dominando dominaberis nobis? & auxerunt adhuc odiũ in eum propter ſomnia ejus, & propter verba ejus. 9 Et ſomniavit adhuc ſomnium aliud, et narravit illud fratribus ſuis, dixitq; 10 ; Ecce ſomniavi ſomniũ adhuc, et ecce ſol, et luna, et undecim ſtellæ adorabant me. Quod cum narrâſſet patri ſuo, et fratribus ſuis, (a) increpavit eum pater ejus, dicens ei; Quid ſomnium iſtud quod ſomniâſti? Nunquid veniendo veniemus, ego & mater tua, et fratres tui adorare te in terram? 11 Ideo invidebant ei fratres ejus, ſed pater ejus conſervabat verbum iſtud. 12 Iverunt autem fratres ejus, ut paſcerent oves patris ſui in Sichem. 13 Tum dixit Iſrael Joſepho, Nonne fratres tui paſcunt in Sichẽ? vade et mittã te ad eos; reſponditq; ei, ecce me. 14 Et dixit, ito nunc, et vide ſalutem fratrum tuorum, et ſalutem gregis, & refer mihi verum: miſitq; eum de valle Hebron, & venit in Sichem.

VER. SAM. (a) iratus eſt ei

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وهذه حوادث يعقوب * لما كان يوسف ابن سبع عسر سنة * وكان يرعي الغنم مع اخوته * وكان
ناشيا مع بني بلها وبني زلفا مراتي ابيه * واتي يوسف بسناعة رديه عنهم الي ابيهم * وكان
اسرائيل يحب يوسف اكثر من جميع بنيه لانه ابن شيخوخه * فصنع له جبة ديباج * ولما
راي اخوته ان اباه يحبه اكثر من جميع بنيه * ابغضوه ولم يستطيعوا السلام عليه * ثم ان
يوسف راي رويا فاخبر اخوته بها * فازدادوا سناءة له * اذ قال لهم اسمعوا هذه الرويا التي رايتها *
رايت كانا نحزم حزما في الصحراء * وكان حزمي وقف * ثم انتصب وكان حزمكم تحيط بها
وتسجد لها * فقال له اخوته املكا تملك علينا * او سلطانا تتسلط علينا * وزادوا ايضا سناءة له
على احلامه وعلى كلامه * فراي ايضا رويا اخري * فقصها على اخوته وقال رايت ايضا رويا * كان
الشمس والقمر واحد عسر كوكبا ساجدون لي * واذ قصها علي ابيه وعلي اخوته * زجر ابوه وقال
له * ما هذه الرويا التي رايتها * هل نحي انا وامك واخوتك فنسجد لك علي الارض * وحسدوه علي
ذلك اخوته * وابوه حفظ كلامه * ثم مضي اخوته لرعي غنم ابيهم في نابلس * فقال اسرائيل
ليوسف * هوذا اخوتك يرعون في نابلس * تعال حتي ابعثك اليهم * قال له نعم * قال له امض
فاعلم سلامة اخوتك وسلامة الغنم ورد الي الجواب * فبعث به من عمق حبرين * فاتي نابلس *

Et hi ſunt caſus Iacobi. Cùm eſſet Ioſeph 2 filius ſeptemdecim annorum, & paſceret oves cum fratribus ſuis, adoleſcereteq; cum filiis Balha, et filiis Zelpha duabus uxoribꝰ patris ſui: detulit Ioſeph obſcœnitatem peſſimã de eis ad patrem eorũ. Et Iſrael 3 proſequebatur Ioſeph majore amore quàm omnes filios ſuos: quoniã erat filius ſenectutis, fecitq; illi tunicam ſericeam. Cùmque vidiſſent fratres ejus quòd pater 4 ipſius diligeret eum majore amore quàm omnes ſeipſos, oderunt eum, & non poterant ſalutare eum. Deinde Ioſeph vidit 5 ſomnia, & ſignificavit ea fratribus ſuis: et auctum eſt odiũ eorum in illum. Cùm 6 dixiſſet eis, Audite hoc ſomnium quod vidi. Vidi quaſi nos colligare manipulos in agro, & quaſi manipulum meum ſtetiſſe atque erectũ fuiſſe: & quaſi manipulos veſtros circundare illum, & adorayare eum. Dixerunt ei fratres ſui, 8 Num regnans regnabis ſuper nos? an dominans dominaberis nobis? & auxerunt quoque odium in eum, propter ſomnia ejus, & ſermonẽ ipſius. Vidit quoque a- 9 liud ſomnium, narravitque illud fratribus ſuis, & ait; Vidi etiam ſomnium, quaſi ſolẽ, & lunam, & undecim ſtellas adorantes me. Et cùm narrâſſet illud patri 10 ſuo ac fratribus ſuis, increpavit eum pater ejus, & dixit ei; Quodnam eſt hoc ſomnium quod vidiſti? Nunquid veniemus ego, & mater tua, & fratres tui, & adorabimus te ſuper terrã? Et inviderunt ei 11 ob hoc fratres ejus: at pater ejus ſervavit ſermonẽ illius. Deinde abierunt fratres 12 ejus ad paſcendas oves patris ſui in Nabolos. Dixitq; Iſrael ad Ioſeph, En fra- 13 tres tui paſcunt in Nabolos, veni ut mittam te ad eos: Ait illi, Ita. Dixit ei, 14 Vade, et agnoſce valetudinẽ fratrum tuorum, et valetudinẽ ovium, & reddẽ mihi veſponſum. Miſitque eum de valle Hebra, & venit ad Nabolos.

ספר בראשית : לז

eum interrogavit Et .agro in *errans* ecce & ,vir eum invenit Et

15 וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תֹעֶה בַּשָּׂדֶה וַיִּשְׁאָלֵהוּ

ego meos Fratres :dixit Et ?quæris Quid :dicendo vir

16 הָאִישׁ לֵאמֹר מַה־תְּבַקֵּשׁ: וַיֹּאמֶר אֶת־אַחַי אָנֹכִי

:vir dixit Et .*pascentes* ipsi ubi mihi obsecro Nuncia .*quærens*

17 מְבַקֵּשׁ הַגִּידָה־נָּא לִי אֵיפֹה הֵם רֹעִים: וַיֹּאמֶר הָאִישׁ

ivit Et .Dothan in Eamus :dicentes audivi Quia .hinc sunt Profecti

נָסְעוּ מִזֶּה כִּי שָׁמַעְתִּי אֹמְרִים נֵלְכָה דֹתָיְנָה וַיֵּלֶךְ

eum viderunt Et .Dothan in eos invenit & ,suos fratres post Joseph

18 יוֹסֵף אַחַר אֶחָיו וַיִּמְצָאֻם בִּדֹתָן: וַיִּרְאוּ אֹתוֹ

sunt machinati & ,eos ad appropinquaret antequam & ,longinquo à

מֵרָחֹק וּבְטֶרֶם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַכְּלוּ

Ecce .*suum fratrem ad* .*vir dixerunt* Et .eum interimendum ad ,eum

19 אֹתוֹ לַהֲמִיתוֹ: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו הִנֵּה

,eum occidamus &,venite nunc Et .*veniens ipse somniorum magister*

20 בַּעַל הַחֲלֹמוֹת הַלָּזֶה בָּא: וְעַתָּה לְכוּ וְנַהַרְגֵהוּ

,eum *comedit* mala Bestia :dicemus &,cisternarū unam in eum projiciamus &

וְנַשְׁלִכֵהוּ בְּאַחַד הַבֹּרוֹת וְאָמַרְנוּ חַיָּה רָעָה אֲכָלַתְהוּ

eum eripuit &,Reubē audivit Et .ejus somnia fuerint quid videbimus &

וְנִרְאֶה מַה־יִּהְיוּ חֲלֹמֹתָיו: וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיַּצִּלֵהוּ

eos ad dixit Et .animā eum percutiamus Ne :dixit & ,eorum manu è

21 מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נַכֶּנּוּ נָפֶשׁ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם

quæ ,hanc cisternam in eum Projicite .sanguinē effundatis Ne:Reuben

רְאוּבֵן אַל־תִּשְׁפְּכוּ־דָם הַשְׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר

,eorū manu è eum erueret ut ,eum in mittatis ne manū &,deserto in

בַּמִּדְבָּר וְיָד אַל־תִּשְׁלְחוּ־בוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם

ad Joseph venit ut fuit Et .suum patrem ad *eū reverti faciendū ad*

לַהֲשִׁיבוֹ אֶל־אָבִיו: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא יוֹסֵף אֶל־

tunicā ,sua tunicā Joseph expoliavērunt &,suos fratres

אֶחָיו וַיִּפְשְׁטוּ אֶת־יוֹסֵף אֶת־כָּתָּנְתּוֹ אֶת־כְּתֹנֶת

,cisternam in eum projecerunt &,eum tulērunt Et.cū super quæ *fericorum*

הַפַּסִּים אֲשֶׁר עָלָיו: וַיִּקָּחֻהוּ וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ הַבֹּרָה

,panem comedendum ad sedērunt Et .aquæ eā in non ,vacua cisterna &

25 וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם: וַיֵּשְׁבוּ לֶאֱכָל־לָחֶם

Ismahelitarum turba ecce &,viderunt &,suos oculos levavērunt &

וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אֹרְחַת יִשְׁמְעֵאלִים

,stacten & ,resinam &,aromata *ferentes* eorum cameli & ,Ghilhad de *veniens*

בָּאָה מִגִּלְעָד וּגְמַלֵּיהֶם נֹשְׂאִים נְכֹאת וּצְרִי וָלֹט

ad Jehudah dixit Et .Ægyptum in *descendere faciendum ad*,ambulantes

הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרָיְמָה: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־

celaverimus &,nostrum fratrē occiderimus si utilitas Quæ :suos fratres

אֶחָיו מַה־בֶּצַע כִּי נַהֲרֹג אֶת־אָחִינוּ וְכִסִּינוּ

nostra manus & ,Ismahelitis eum vendamus &,Venite ?ejus sanguinem

27 אֶת־דָּמוֹ: לְכוּ וְנִמְכְּרֶנּוּ לַיִּשְׁמְעֵאלִים וְיָדֵנוּ

.e)ꝰfratres paruerunt Et.*ipse* nostra caro,noster frater quia ,eum in fit ne

אַל־תְּהִי־בוֹ כִּי־אָחִינוּ בְשָׂרֵנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו:

fecerūt ascēdere &,extraxerūt &,mercatores Midianitæ viri transiērunt Et

28 וַיַּעַבְרוּ אֲנָשִׁים מִדְיָנִים סֹחֲרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ

Ismahelitis Joseph vendidērunt Et .cisterna è Joseph

אֶת־יוֹסֵף מִן־הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יוֹסֵף לַיִּשְׁמְעֵאלִים

.Ægyptum in Joseph adduxērunt &:*argento viginti in*

בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף וַיָּבִיאוּ אֶת־יוֹסֵף מִצְרָיְמָה:

Versio VULG. LAT.

15 Invenítq; eum vir errantem in agro, & interrogavit quid
16 quæreret. At ille respondit, Fratres meos quæro, indica
17 mihi ubi pascant greges. Dixítq; ei vir, Recesserunt de
loco isto: audivi autē eos dicentes, Eam⁹ in Dothain. Perrexit ergò Ioseph post fratres
suos, & invenit eos in Dothain. Qui cùm vidissent eū procul, antequàm accederet ad
18 eos, cogitaverunt illum occidere. Et mutuò loquebantur,
19 Ecce somniator venit: Venite, occidam⁹ eum, & mittam⁹
20 in cisternam veterem, dicemúsque; Fera pessima devoravit eum; & tunc apparebit quid illi prosint somnia
21 sua. Audiens autem hoc Ruben, nitebatur liberare eum de manibus eorum, &
22 dicebat, Non interficiatis animam ejus, nec effundatis sanguinem; sed projicite eum in cisternam hanc, quæ est in solitudine, manúsque vestras servate innoxias: hoc autem dicebat, volens eripere eum de manibus eorum, & reddere patri suo. Confestim igitur ut pervenit ad
23 fratres suos, nudaverunt eum tunica talari, & polymita. Miserúntque eum in cis-
24 ternam veterem, quæ non habebat aquam. Et sedentes
25 ut comederent panem, viderunt Ismaelitas viatores venire de Galaad, & camelos eorum portantes aromata, & resinam, & stacten in Ægyptum. Dixit ergò Judas fratribus suis, Quid nobis prodest si occiderimus fratrem nostrum, & celaverimus sanguinem ipsius? Melius est ut venumdetur Ismaelitis, & manus nostræ non polluantur; frater enim & caro nostra est. Acquieverunt fratres
28 sermonibus illius. Et prætereuntibus Madianitis negotiatorib⁹, extrahentes eum de cisterna, vendiderunt eum Ismaelitis, viginti argenteis: qui duxerunt eū in Ægyptū.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἦυρεν αὐτὸν ἄνθρωπος πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ· ἠρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος,
16 λέγων, Τί ζητεῖς; Ὁ δὲ εἶπε, Τοὺς ἀδελφούς
μου ζητῶ· ἀπάγγειλόν μοι ποῦ βόσκουσιν.
17 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος, Ἀπήρκασιν ἐντεῦθεν· ἤκουσα γὰρ αὐτῶν λεγόντων, Πορευθῶμεν εἰς Δωθαείμ. καὶ ἐπορεύθη Ἰωσὴφ
καλόπιδε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔυρεν αὐτοὺς
18 (γ) ἐν Δωθαείμ. Προεῖδον δὲ αὐτὸν μακρόθεν πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸ πρὸς αὐτούς· καὶ
(ξ) ἐπονηρεύοντο τοῦ ἀποκτεῖναι αὐτόν.
19 (ο) Εἶπε δὲ ἕκας πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·
20 Ἰδοὺ ὁ ἐνυπνιαστὴς ἐκεῖνος ἔρχε). Νῦν δεῦτε
ἀποκτείνωμεν αὐτὸ, καὶ (π) ῥίψωμεν
αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν λάκκων· καὶ ἐροῦμεν, Θηρίον
πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν· καὶ ὀψόμεθα, (ρ)
21 τί ἔσται τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ. Ἀκούσας δὲ Ῥουβὴλ, ἐξείλετο αὐτὸ ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶ· Καὶ
εἶπεν, Οὐ (σ) παταξωμεν αὐτὸ εἰς ψυχήν.
22 Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ῥουβὴλ, Μὴ ἐκχύνητε αἷμα·
(τ) ἐμβάλλετε αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν (υ) λάκκων
τούτων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, χεῖρα δὲ μὴ ἐπενέγκητε αὐτῷ· ὅπως ἐξέλη) αὐτὸ ἐκ τῶν χειρῶν
23 αὐτῶν, καὶ ἀποδῶ αὐτὸ τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἦλθεν Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐξέδυσε (φ) Ἰωσὴφ τὸν χιτῶνα τὸν
24 ποικίλον τὸν ποδήρη αὐτόν. Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἔῤῥιψαν εἰς τὸν λάκκον· ὁ δὲ (χ) λάκκος
25 κενὸς, οὐδὲν ἐν εἶχε. Ἐκάθισαν δὲ φαγεῖν
ἄρτον· καὶ ἀναβλέψαντες τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἶδον· καὶ ἰδοὺ ὁδοιπόροι Ἰσμαηλῖται ἤρχοντο
ἐκ Γαλαάδ· καὶ (ψ) αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμιαμάτων καὶ ῥητίνης καὶ σακίου· ἐπο-
26 ρεύοντο δὲ καταγαγεῖν εἰς Αἴγυπτον. Εἶπε δὲ Ἰούδας πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Τί
χρήσιμον, ἐὰν ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν,
27 καὶ κρύψωμεν τὸ αἷμα αὐτοῦ; Δεῦτε,
ἀποδώμεθα αὐτὸν τοῖς Ἰσμαηλίταις τούτοις·
αἱ δὲ χεῖρες ἡμῶν μὴ ἔστωσαν ἐπ' αὐτὸν, ὅτι
ἀδελφὸς ἡμῶν, καὶ σὰρξ ἡμῶν ἐστίν. ἤκουσαν δὲ
28 οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. Καὶ παρεπορεύοντο οἱ ἄνθρωποι οἱ Μαδιηναῖοι (ω) ἔμποροι, καὶ ἐξείλκυσαν καὶ ἀνεβίβασαν τὸν Ἰωσὴφ ἐκ τοῦ
λάκκου· καὶ ἀπέδοντο τὸν Ἰωσὴφ τοῖς Ἰσμαηλίταις εἴκοσι χρυσῶν. καὶ κατήγαγον τὸν
Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον.

Et invenit eum homo errantem in agro: interrogavit autem eum homo, dicens; Quid quæris? At ille dixit, Fratres meos quæro; nuncia mihi ubi pascant. Dixit autem ei homo, Discesserunt hinc: audivi enim eos dicentes, Eamus in Dothaim. Et ivit Ioseph post fratres suos, & invenit eos in Dothaim. Prævideruntautem eum à longè, antequàm ipse appropinquaret ad eos; & (c) malignabantur ad eum occidendum. Dixit autem unusquisque ad fratrem suum, Ecce somniator ille venit. Nunc igitur venite, occidamus eum, & proiciamus eum in unam cisternarū, & dicemus; Bestia mala devoravit eum: et videbimus, quid erunt somnia ipsius. Audiens autem Ruben, eripuit eum de manibus eorum, Et dixit; Non percutiamus eum in animam. Dixit autem eis Ruben, Non effundatis sanguinem. Iniicite eum in unam cisternarum harum, quæ in deserto; manum autem non inferatis ei: (f) ut eriperet eum de manibus eorum, & redderet eum patri suo. Factum est autem quando venit Ioseph ad fratres suos, exuerunt Ioseph tunicâ variâ, quæ circa eum. Et sumentes eum, projecerunt in cisternam; cisterna autem vacua, non habebat aquam. Sederunt autem manducare panem; & respicientes oculis, viderunt; & ecce viatores Ismaelitæ veniebant de Galaad: & camelis eorum pleni erant (g) odoramentis, et resinâ, & stacte: ibant autem deferre in Ægyptum. Dixit autem Iudas ad fratres suos, Quid (h) utile, si occiderimus fratrem nostrum, & absconderimus sanguinem ejus? Venite, vendamus eum Ismaelitis istis; manus autem nostræ non sint in eum, quoniam frater noster, & caro nostra est: & audierunt fratres ejus. Et prætereuntibus hominibus (i) Madianæi mercatores; & extraxerunt, et ascendere fecerunt Ioseph de cisterna, et vendiderunt Ioseph Ismaelitis viginti (k) argenteis: et deduxerunt Ioseph in Ægyptum.

MS.A. (γ) εἰς Δωθαείμ. (ξ) ἐπορεύοντο ἀποκτεῖναι (ο) Εἶπαν (π) ῥίψωμεν (ρ) τί ἔστιν (σ) παταξωμεν (τ) ἐμβάλλετε δὲ αὐτὸν (υ) λάκκων τῶν (φ) τὸν Ἰωσὴφ (χ) λάκκος ἐκεῖνος οὐδὲν (ψ) οἱ κάμηλοι (ω) οἱ ἔμποροι,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Reperit autem eum vir quidam errantem in campo, & interrogavit eum vir ille, & dixit ad eum; Quid quæris? Respondit, Fratres meos quæro: indica mihi ubi pascant. Dixit ad eum vir ille, Profecti sunt hinc, & audivi eos dicentes, Abeamus in Dothan: Abiit ergò Joseph post fratres suos, & invenit eos in Dothan. Videntes autem eum procul, antequam accessisset ad eos, Machinati sunt ei necem: Et dixerunt quilibet ad fratrem suum, Ecce somniator ille somniorum venit. Adeste, occidamus eum, & projiciamus illum in aliquam foveam: dicemúsque, Fera pessima devoravit eum, & videbimus quid contingat somniis ejus. Audiens Rubil, liberavit eum de manibus eorum, & dixit eis; Ne occidamus animam. Dixit etiam ad eos Rubil, Ne effundatis sanguinem, projicite eam in foveam istam quæ est in solitudine, & manum ne extendatis in eum: ut *scilicet* eriperet eum ex eorum manibus, eúmque restitueret patri suo. Cùm ergò venissent Joseph ad fratres suos, exuerunt eum tunica fimbriata qua erat indutus. Et arripientes eum, projecerunt illum in foveam: erat autem fovea illa vacua, nec erat in ea aqua. Et sedentes ad comedendum panem, attollunt oculos suos ac vident, & ecce turma Arabum veniens de Gelaad, quorum cameli erât onusti resina, & nucleis pineis, & terebintho, abeuntium ut deportarent in Ægyptum. Et dixit Juda fratribus suis, Quid lucri, si occiderimus fratrem nostrum, & celaverimus ejus sanguinem? Venite, vendamus eum Arabibus, & manus nostra non sit in eo, quia frater noster est & caro nostra: & acquieverunt ei fratres ejus. Prætereuntibus igitur viris mercatoribus Medianitis, traxerunt eduxerúntq; Joseph è fovea, & vendiderunt Josephum Arabibus viginti argenteis, qui duxerunt eum in Ægyptum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

15 וְאַשְׁכַּחֵיהּ גַּבְרָא וְהָא תָעֵי בְּחַקְלָא וּשְׁאֵלֵיהּ גַּבְרָא לְמֵימַר מָה אַתְּ בָּעֵי:
16 וַאֲמַר יָת אַחַי אֲנָא בָּעֵי חֲוַ לִי 17 אֵיכָא אָנוּן רָעָן: וַאֲמַר גַּבְרָא נְטָלוּ מִכָּא אֲרֵי שְׁמָעִית דְּאָמְרִין נֵיזִיל לְרוֹתָן וַאֲזַל יוֹסֵף בָּתַר אֲחוֹהִי 18 וְאַשְׁכְּחִינוּן בְּדוֹתָן: וְחָזוֹ יָתֵיהּ מֵרַחֵיק 19 וְעַד לָא קָרִיב לְוָתְהוֹן וְחַשִּׁיבוּ עֲלוֹהִי לְמִקְטְלֵיהּ: וַאֲמָרוּ גְּבַר 20 לַאֲחוֹהִי הָא אָמְרֵי חֶלְמָיָא דֵּיכִי אִתָּא: וּכְעַן אֲתוֹ וְנִקְטְלִינֵיהּ וְנִרְמִינֵיהּ בְּחַד מִן גֻּבַּיָּא וְנֵימַר חַיְתָא בִּישְׁתָּא 21 אֲכָלְתֵּיהּ וְנֶחֱזֵי מָה יְהֵי בְּסוֹף חֶלְמוֹהִי: וּשְׁמַע רְאוּבֵן וְשֵׁזְבֵיהּ 22 מִידֵיהוֹן וַאֲמַר לָא נְקַטְלִנֵיהּ נַפְשׁ: וַאֲמַר לְהוֹן רְאוּבֵן לָא תְשַׁדְּרוּן דְּמָא רְמוֹ יָתֵיהּ לִגֻבָּא הָדֵין דִּי בְמַדְבְּרָא וְיָדָא לָא תוֹשְׁטוּן בֵּיהּ 23 בְּדִיל לְשֵׁזָבָא יָתֵיהּ מִידֵיהוֹן לַאֲתוּבְתֵּיהּ לְוָת אֲבוּהִי: וַהֲוָה כַּד אֲתָא יוֹסֵף לְוָת אֲחוֹהִי וְאַשְׁלְחוּ יָת כְּתוֹנֵיהּ יָת כְּתוֹנָא דְּפַסִּי 24 עֲלוֹהִי: וְנַסְּבוּהִי וּרְמוֹ יָתֵיהּ לְגֻבָּא וְגֻבָּא רֵיקָן לֵית בֵּיהּ מָיָא: 25 וְאִסְתְּחָרוּ לְמֵיכַל לַחְמָא וּקְפוֹ עֵינֵיהוֹן וַחֲזוֹ וְהָא שִׁירַת עַרְבָאֵי אָתְיָא מִגִּלְעָד וְגַמְלֵיהוֹן טְעִינִין שְׁעָף וּקְטָף וּלְטוֹם אָזְלִין לְאַחֲתָא 26 לְמִצְרַיִם: וַאֲמַר יְהוּדָה לַאֲחוֹהִי מָה מָמוֹן נִתְהֲנִי לָנָא אֲרֵי נִקְטוֹל 27 יָת אָחוֹנָא וְנִכַּסֵּי יָת דְּמֵיהּ: אֹתוֹ וְנִזְבְּנִנֵּיהּ לְעַרְבָאֵי וִידָנָא לָא תְהֵי בֵּיהּ אֲרֵי אָחוֹנָא בִסְרָנָא הוּא 28 וְקַבִּילוּ מִנֵּיהּ אֲחוֹהִי: וְעַבְרוּ גַּבְרֵי מִדְיָנָאֵי תַּגָּרֵי וְנָגִידוּ וְאַסִּיקוּ יָת יוֹסֵף מִן גֻּבָּא וְזַבִּינוּ יָת יוֹסֵף לְעַרְבָאֵי בְּעֶסְרִין כְּסַף וְאֵיתִיאוּ יָת יוֹסֵף לְמִצְרָיִם:

invenitq; eum vir, & aberrabat in agro; & interrogavit eum vir, dicens, Quid quæris? Et dixit; Fratres meos ego quæro: indica obsecro mihi, ubi ipsi pascãt. Et ait vir, Profecti sunt hinc; quoniã audivi illos dicentes, Eam⁹ in Dothã: & abiit Joseph post fratres suos; et invenit eos in Dothã. Et viderũt eũ à longè: et antequã appropinquaret ad eos, cogitaverũt cõtra illũ ut interficerẽt eũ. Dixitq; unusquisq; ad fratrẽ suũ: Ecce dñs somniorũ iste qui venit. Et nũc venite, occidam⁹ eũ, & projiciam⁹ eũ in unã exciſternis; et dicem⁹, Bestia peſſima comedit eũ: & videbim⁹ quis erit finis somniorũ ſuorũ. Audivitq; Ruben, & liberavit eũ de manib⁹ eorũ: & ait; Non interficiamus animam ejus. Dixitq; Ruben, Non effundatis ſanguinem: projicite eum in ciſternam hanc, quæ eſt in ſolitudine; & manũ non extẽdatis in eũ: ut liberaret eũ de manib⁹ eorũ, ut reduceret eum patri ſuo. Et factũ eſt, cùm veniſſet Joſeph ad fratres ſuos: nudaverunt Joſeph tunicã ſuã; tunicã polymitã, quæ erat ſupet eum. Et tulerunt eum, & miſerunt eum in ciſternã: ciſterna autẽ erat vacua, in quâ nõ erãt aquæ. Et recubuerũt ad comedẽdum panẽ: & levaverunt oculos ſuos, & viderunt; & ecce turba Arabum veniebat de Galaad, & cameli eorum onerati aromatis, reſinâ & ſtacte; ibant ut deſcẽderẽt in Ægyptum. Dixitq; Judas fratrib⁹ ſuis: Quid lucri erit nobis, ſi occiderimus fratrẽ noſtrum; & cooperuerim⁹ *ſanguines?* Venite, & vendamus eũ Arabibus, et manꝰ noſtra non ſit in eum; quoniã frater noſter & caro noſtra eſt: & obedierunt ei fratres ſui. Et tranſierunt viri negociatores Madianitæ; & extraxerunt & levaverunt Joſeph de ciſternã, et vendiderũt eũ Arabibus viginti *argenteis:* et adduxerunt Joſeph in Ægyptum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

15 וישאלהו האיש לאמר מה תבקש: 16 ויאמר את אחי אנכי מבקש הגידה נא לי איפה הם רעים: 17 ויאמר האיש נסעו מזה כי שמעתי אמרים נלכה דתימה וילך יוסף אחרי אחיו וימצאם בדתימה: 18 וירא אתם מרחוק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אתו להמיתו: 19 ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלמות הזה הלך: 20 ועתה לכו ונהרגהו ונשלכהו בבור אחד ואמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מה יהיו חלמותיו: 21 וישמע ראובן ויצילהו מידם ויאמר לא נכנו נפש: 22 ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו: 23 ויהי כבוא יוסף אל אחיו ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתנת הפסים אשר עליו: 24 ויקחהו וישלכו אתו הבורה והבור רק אין בו מים: 25 וישבו לאכל לחם וישאו עיניהם וירא והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט הולכים להוריד מצרים: 26 ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו: 27 לכו ונמכרנו לישמעאלים וידינו אל תהי בו כי אחינו בשרנו הוא וישמעו אחיו: 28 ויעברו אנשי מדין סחרים וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף וילכו את יוסף מצרימה:

VER SAM.

15 וישאלהו האיש לאמר מה תבקש: 16 ויאמר את אחי אנכי מבקש הגידה נא לי איפה הם רעים: 17 ויאמר האיש נסעו מזה כי שמעתי אמרים נלכה דתימה וילך יוסף אחרי אחיו וימצאם בדתימה: 18 וירא אתם מרחוק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אתו להמיתו: 19 ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלמות הזה הלך: 20 ועתה לכו ונהרגהו ונשלכהו בבור אחד ואמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מה יהיו חלמותיו: 21 וישמע ראובן ויצילהו מידם ויאמר לא נכנו נפש: 22 ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו: 23 ויהי כבוא יוסף אל אחיו ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתנת הפסים אשר עליו: 24 ויקחהו וישלכו אתו הבורה והבור רק אין בו מים: 25 וישבו לאכל לחם וישאו עיניהם וירא והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט הולכים להוריד מצרים: 26 ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו: 27 לכו ונמכרנו לישמעאלים וידינו אל תהי בו כי אחינו בשרנו הוא וישמעו אחיו: 28 ויעברו אנשי מדין סחרים וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף וילכו את יוסף מצרימה:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlati o Latina.

Invenit autem eum vir cùm 15
erraret in agro, & interrogavit eum vir ille, dicens; Quid quæris? Et reſpondit, Fratres 16
meos ego quæro, indica quæſo mihi ubi illi paſcũt. Reſpondit autem vir ille, Profecti ſunt 17
inde, nam audivi illos dicentes, Eamus Dothain: ivit ue Joſeph poſt fratres ſuos, & invenit eos in Dothain. Vi- 18
dẽtes eũ de longè, antequam appropinquaret ad eos, machinati ſunt adverſus illũ, ut illũ occideret. Dixerũntq; unus 19
ad alterum, Ecce magiſter ille ſomniorum venit. Nunc autem venite, occidamus eum, 20
& abjiciamus eum in unam ciſternam, & dicamus, Mala beſtia devoravit eum, & videbimus quid erunt ſomnia ejus. Hæc autem audiens Ru- 21
ben, eripuit eum de manibus eorum, diceas; Ne percutiamus animam. Dixitque eis, Ne ef- 22
fundatis ſanguinem; abjicite eum in ciſternam iſtam quæ eſt in deſerto; & manum ne mittatis in eum, ut eriperet eum de manu eorum, & 23
redderet patri ſuo. Et factum eſt cùm venit Joſeph ad fratres ſuos, ut exuerent eum tunicâ ſuâ, tunicâ verſicolore quæ erat ſuper eum. 24
Et acciperent, & abjicerent eum in ciſternam: ciſterna autem erat vacua, non erant in ea aquæ. Poſtea reverſi ut comederent panem, 25
levaverunt oculos ſuos, viderũntque, & ecce turba Iſmaelitarum veniebat de Galaad, quorum cameli geſtabant aromata, & reſinam, & ſtactem, gradientium ut de- 26
ſcenderent in Ægyptum. Dixit autem Iudas fratribus ſuis, Quid lucri cùm occiderimus fratrem noſtrũ, & abſconderimus ſanguinem ejus? 27
Venite, vendamus eum Iſmaelitis, et manus noſtra non ſit eum: nam frater noſter eſt, & caro noſtra ille; et audierunt fratres ſuum. 28
Prætereuntibus autem viris Madianitis, Mercatoribus, eduxerunt eũq; aſcendere fecerunt Joſephum de ciſterna, et vendiderũt Joſephum Iſmaelitis viginti argenteis, duxerũntq; Joſephum in Ægyptum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * ووجده رجل ضالًّا في ضياعها * فسأله قائلًا ما تطلب * قال انا اطلب اخوتي * اخبرني اين هم
16 يرعون * فقال الرجل قد رحلوا من هاهنا وسمعتهم يقولون نمضي الى دوثايا * فمضى يوسف
17 وراء اخوته * ووجدهم بدوثان * فراوه من بعيد وقبل ان يقرب اليهم اعملوه ليقتلوه * فقال
18 بعضهم لبعض هودا صاحب تلك الاحلام جاي * فتعالوا الآن حتى نقتله ونطرحه في بعض
19 الآبار ونقول ان وحشا رديًّا اكله * ونرى ما يكون من احلامه * فسمعهم رأبين فخلصه من
20 ايديهم * وقال لا نقتل نفسًا * ثم قال لهم رأبين لا تسفكوا دمًا * اطرحوه في هذه البير التي
21 في البر * ولا تمدّوا ايديكم اليه * كي يخلصه من ايديهم ويرده الى ابيه * فلمّا جاء يوسف الى
22 اخوته سلبوا عنه جبته الدّيباج التي عليه * فاخذوه وطرحوه في الجب * وكان الجب فارغا
23 ليس فيه ماء * ثم جلسوا واكلوا طعامًا * فرفعوا عيونهم فنظروا واذا بركبة اعراب جائية من
24 الجرس * وجمالهم محملة حريرًا وبرياقا وساهبلوط * وهم سايرون ليحدروا ذلك الى مصر * فقال
25 يهودا لاخوته ما الطمع في ان نقتل اخانا ونعطي دمه * تعالوا حتى نبيعه للاعراب * ويدنا لا
26 تبطش به * لانه اخونا كلحمنا * فقبل منه اخوته * فلمّا مرّ بهم الرجال المديانون التجار جذبوا
27 يوسف واصعدوه من الجب وباعوه بعشرين درهمًا * وانوا به مصر *

Inveniitque eum virerrantem per agros ejus, interrogavitq; eum, dicens; Quid quæris? Ait, Ego quæro fratres meos, 15
indica mihi u'i ipſi paſcant. Dixit ei 16
vir, Jam profecti ſunt hinc, & audivi eos dicere; Eamus in Dothain. Abiit ergò 17
Joſeph poſt fratres ſuos, inveniitq; eos in Dothain. Viderúntque eum à longe: et 18
antequã accederet ad eos, machinati ſunt contra eum, ut occiderent illũ. Dixitq; 19
alter ipſorum ad alterum, Ecce ſomniator illorum ſomniorum venit. Venite 20
modò ut occidamus eum, & proiiciamus illum in aliquem puteorum, & dicemus feram improbam comediſſe eum: et oſtendemus ei quid erit de ſomniis ipſius. Au- 21
diit eos Raubin, ſalvavitq; eum de manibus eorum, & ait; Ne occidamus animã. Tum dixit eis Raubin, Ne effundatis ſan- 22
guinem, projicite eum in hunc puteum qui eſt in deſerto, et nè extendatis manus veſtras in eum, ut ſalvaret eum de manibus eorũ, et reſtitueret eum patri ſuo. Cumq; 23
veniſſet Joſeph ad fratres ſuos, ſpoliãverunt eum tunicâ ſuâ ſericeâ quæ erat ſuper eo. Acceperúntque eum, ac projecerunt in pu- 24
teum; erat autem puteus vacuus, in quo non erat aqua. Deinde ſederunt, et comederunt cibum: et elevãverunt oculos ſuos, et 25
viderunt, et ecce comitatꝰ Arabum venientes de Giaras, & cameli eorum onuſti ſiliquis, & theriacâ, & caſtaneis: & iſ ibant ut deferrent id in Ægyptum. Di- 26
xitque Iehuda ad fratres ſuos, Quæ aviditas eſt in occidendo fratrem noſtrum, et celando ſanguinem ejus? Venite ut ven- 27
damus eum Arabibus, & manus noſtra non inferat vim illi, quia frater noſter eſt veluti caro noſtra. Acquieverunt itaque ei fratres ſui: Cúmque tranſiſſent propè 28
eos viri Madianitæ mercatores, extraxerunt Joſeph, & eduxerunt eum de puteo, & vendiderunt eum viginti drachmis, et adduxerunt eum in Ægyptum.

Versio VULG. LAT.

סֵפֶר בְּרֵאשִׁית : לח

scidit &,cisternâ in Joseph non ecce &,cisternam ad Reuben est reversus Et

29 וַיָּשָׁב רְאוּבֵן אֶל־הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין־יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע

,ego &,est non Puer:dixit &,suos fratres ad est reversus Et.sua vestimenta

30 אֶת־בְּגָדָיו : וַיָּשָׁב אֶל־אֶחָיו וַיֹּאמֶר הַיֶּלֶד אֵינֶנּוּ וַאֲנִי

jugulavèrunt &,Joseph tunicam tulèrunt Et *? veniens* ego quò

31 אָנָה אֲנִי־בָא : וַיִּקְחוּ אֶת־כְּתֹנֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁחֲטוּ

miserunt Et .sanguine in tunicam tinxèrunt & ,caprarum hircum

32 שְׂעִיר עִזִּים וַיִּטְבְּלוּ אֶת־הַכְּתֹנֶת בַּדָּם : וַיְשַׁלְּחוּ

Hanc:dixerunt &,suum patrem ad fecerunt *venire* &,polymitâ tunicam

אֶת־כְּתֹנֶת הַפַּסִּים וַיְבִיאוּ אֶל־אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת

.non an ,*ipsa* tui filii tunica utrùm ,nunc agnosce : invenimus

33 מָצָאנוּ הַכֶּר־נָא הַכְּתֹנֶת בִּנְךָ הִוא אִם־לֹא :

.eum devoravit mala Bestia .mei filii Tunica :dixit &,eam agnovit Et

33 וַיַּכִּירָהּ וַיֹּאמֶר כְּתֹנֶת בְּנִי חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ

posuit & ,sua vestimenta Jahacob scidit Et .Joseph est raptus Rapiendo

טָרֹף טֹרַף יוֹסֵף : וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שִׂמְלֹתָיו וַיָּשֶׂם

34 שַׂק בְּמָתְנָיו וַיִּתְאַבֵּל עַל־בְּנוֹ יָמִים רַבִּים :

renuit & ,eû consolandû ad,ejˀ filiæ omnes &,ejˀ filii omnes surrexerût Et

35 וַיָּקוּמוּ כָל־בָּנָיו וְכָל־בְּנֹתָיו לְנַחֲמוֹ וַיְמָאֵן

.sepulchrû ad lugens meû filiû ad descendam Quia :dixit & ,consolari

לְהִתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי־אֵרֵד אֶל־בְּנִי אָבֵל שְׁאֹלָה

ad eum vendiderunt Midianitæ Et .ejus pater eum flevit Et

36 וַיִּבְךְּ אֹתוֹ אָבִיו : וְהַמְּדָנִים מָכְרוּ אֹתוֹ אֶל־

.laniorum principi Parhoh *eunucho* .Potiphar ,*Ægyptum*

מִצְרַיִם לְפוֹטִיפַר סְרִיס פַּרְעֹה שַׂר הַטַּבָּחִים :

CAP. XXXVIII. לח

,suis fratribus *cum* ,à Jehudah descendit ,ipso tempore in ,fuit Et

1 וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אֶחָיו

vidit Et .Chirah ejus nomen & ,Hadullamitem virum ad declinavit &

2 וַיֵּט עַד־אִישׁ עֲדֻלָּמִי וּשְׁמוֹ חִירָה : וַיַּרְא

,eam accepit & :Suah ejˀ nomẽ &,Chenahanæi viri filiam Jehudah ibi

שָׁם יְהוּדָה בַּת־אִישׁ כְּנַעֲנִי וּשְׁמוֹ שׁוּעַ וַיִּקָּחֶהָ

vocavit & ,filium peperit &,concepit Et .eam ad est ingressus &

3 וַיָּבֹא אֵלֶיהָ : וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־

vocavit & ,filium peperit & ,adhuc concepit Et .Her ,ejus nomen

4 שְׁמוֹ עֵר : וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־

vocavit & ,filium peperit &,adhuc addidit Et .Onan ,ejus nomen

5 שְׁמוֹ אוֹנָן : וַתֹּסֶף עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־

accepit Et .eum *illam pariendo in* ,Chezib in erat Et .Selah ,ejus nomen

6 שְׁמוֹ שֵׁלָה וְהָיָה בְכְזִיב בְּלִדְתָּהּ אֹתוֹ : וַיִּקַּח

.Thamar ejus nomen & ,suo primogenito Her ipsi uxorem Jehudah

יְהוּדָה אִשָּׁה לְעֵר בְּכוֹרוֹ וּשְׁמָהּ תָּמָר :

:DOMINI oculis in malus Jehudah primogenitus Her erat Et

7 וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְהוָה

ad ingredere :Onan ad Jehudah dixit Et .DOMINUS eum interemit &

8 וַיְמִתֵהוּ יְהוָה : וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְאוֹנָן בֹּא אֶל־

cognovit Et .tuo fratri semen suscita & ,*eam duc* & ,tui fratris uxorem

אֵשֶׁת אָחִיךָ וְיַבֵּם אֹתָהּ וְהָקֵם זֶרַע לְאָחִיךָ : וַיֵּדַע

uxorem ad ingrediebatur *si* erat & ,semen foret *sibi* non quòd ,Onan

9 אוֹנָן כִּי לֹא לוֹ יִהְיֶה הַזֶּרַע וְהָיָה אִם־בָּא אֶל־אֵשֶׁת

.suo fratri semen *dandum non* ad ,terram in corrumpebat & ,sui fratris

אָחִיו וְשִׁחֵת אַרְצָה לְבִלְתִּי נְתֵן־זֶרַע לְאָחִיו :

Reversúsq; Ruben ad cisternam, non invenit puerum. Et scissis vestib⁹,pergens ad fratres suos, ait, Puer non comparet,& ego quò ibo ? Tulerunt autem tunicam ejus,& in sanguine hœdi,quem occidetant, tinxerunt : Mittentes qui ferrent ad patrem, & dicerent, Hanc invenimus : vide,utrùm tunica filii tui sit,an non. Quam cùm agnovisset pater,ait; Tunica filii mei est: fera pessima comedit eum, bestia devoravit Ioseph. Scissísque vestibus,indutus est cilicio, lugens filium suum multo tempore. Congregatis autem cunctis liberis ejus ut lenirent dolorẽ patris, noluit consolationem accipere : sed ait, Descendã ad filiũ meum lugens in infernum. Et illo perseverante in fletu, Madianitæ vendiderunt Ioseph in Ægypto Putiphari Eunucho Pharaonis,magistro militum.

29 30 31 32 33 34 35 36

CAP. XXXVIII.

1 EOdem tempore descendens Iudas à fratrib⁹ suis, divertit ad virum Odollamitem,nomine Hiram. Viditq; ibi filiam hominis Chananæi,vocabulo Sue : & acceptâ uxore, ingressus est ad eam. Quæ concepit,& peperit filium : & vocavit nomen ejus,Her. Rursúmque concepto fœtu,natum filium vocavit Onan. Tertiũ quoque peperit, quem appellavit Sela : quo nato, parere ultrà cessavit. Dedit autẽ Iudas uxorem primogẽito suo Her, nomine Thamar. Fuit quoq; Her primogenitus Iudæ, nequam in conspectu Domini ; & ab eo occisus est. Dixit ergò Iudas ad Onan filium suum, Ingredere ad uxorem fratris tui, & sociare illi, ut suscites semen fratri tuo. Ille sciens non sibi nasci filios, introiens ad uxorem fratris sui, semen fundebat in terram,ne liberi fratris nomine nascerentur.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

29 Ἀνέστρεψε δὲ Ῥουβὶμ ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ οὐκ
ὁρᾷ τὸν Ἰωσὴφ ἐν τῷ λάκκῳ· καὶ διέρρηξε τὰ
30 ἱμάτια αὐτοῦ. Καὶ (α) ἐπέστρεψε πρὸς τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτοῦ· καὶ εἶπε, Τὸ παιδάριον οὐκ ἔ-
31 στιν· ἐγὼ δὲ ποῦ πορεύομαι ἔτι; Λαβόντες δὲ
τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰωσὴφ, ἔσφαξαν ἔριφον αἰγῶν,
32 καὶ ἐμόλυναν τὸν (β) χιτῶνα τῷ αἵματι. Καὶ
ἀπέστειλαν τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον, καὶ εἰσ-
ώνεγκαν τῷ πατρὶ αὐτῶν· καὶ εἶπαν, Τοῦτον
εὕρομεν, ὁπόσον εἰ γνωθι εἰ χιτὼν τοῦ υἱοῦ σου ἐστὶν,
33 ἢ οὔ. Καὶ ἐπέγνω αὐτὸν, καὶ εἶπε, Χιτὼν τοῦ υἱοῦ
μου ἐστὶ· θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν·
34 θηρίον ἥρπασε τὸν Ἰωσήφ. Διέρρηξε δὲ Ἰα-
κὼβ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐπέθετο σάκκον ἐπὶ
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐπένθει τὸν υἱὸν αὐτοῦ (γ) ἡμέ-
35 ρας πολλάς. Συνήχθησαν δὲ πάντες οἱ υἱοὶ
αὐτοῦ καὶ αἱ θυγατέρες, καὶ ἦλθον παρακαλέ-
σαι αὐτόν· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, λέγων,
Ὅτι καταβήσομαι πρὸς τὸν υἱόν μου πενθῶν
εἰς ᾅδου. Καὶ ἔκλαυσεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
36 Οἱ δὲ Μαδιηναῖοι ἀπέδοντο τὸν Ἰωσὴφ εἰς
Αἴγυπτον τῷ (δ) Πετεφρῇ τῷ εὐνούχῳ Φα-
ραὼ ἀρχμαγείρῳ.

MS.A. (α) ἀνέστρεψεν (β) χιτῶνα αἵματι. (γ) ἡμέρας τινάς. (δ) Πετεφρῆ

29 Reversus est autem Ruben ad cisternam, et non videt Ioseph in cisterna ; et discidit vestimenta sua. Et convertit se ad fratres 30
suos,et dixit, Puerulus non est ; ego autem quò ibo adhuc ? Su- 31
mentes autem tunicam Ioseph, jugulárunt hœdum caprarũ, & fœdárunt tunicam sanguine. Et 32
miserunt tunicam variam, et intulerunt patri suo : & dixerunt, Hanc invenimus ; agnosce, si tunica filii tui est,an non.Et agnovit eam, & dixit, Tunica filii mei est : Bestia mala devoravit eũ ; bestia rapuit Ioseph. Discidit 34
autem Iacob vestimenta sua, & posuit saccum super lumbum suum ; et lugebat filium suum diebus multis. Congregati sunt autem omnes filii ejus,& filiæ, & 35
venerunt consolari eum : & noluit consolari,dicens, Quia descendam ad filium meum lugens in infernum. Et flevit eum pater ejus. Madianæi autem vendiderunt Ioseph in Ægypto(l)Petephræ spadoni Pharaonis,(m) archimagiro. 36

MS.A. (α) ἔτι ἔτεκεν υἱὸν, (β) προσθεῖσα ἔτι ἔτεκεν (γ) ἐναντίον κυρίου· (δ) γαμβρῶσαι (ε) ἐγίνετο

CAP. XXXVIII.

1 FActum est autem in tempore illo,descendit Iudas à fratribus suis,& pervenit usque ad hominem quendam Odollamitem, cui nomen Iras. Et vidit ille Iudas 2
filiam hominis Chananæi,cui nomen Saua : et accepit eam, et introivit ad eam. Et concepit, & 3
peperit filium,& vocavit nomen ejus,Er. Et concipiens,peperit filium adhuc, & vocavit nomen ejus,Aynan. Et adjiciens peperit 4 5
filium,et vocavit nomen eius,Selom: (a) hæc autem erat in Chasbi,quando peperit eos. Et accepit 6
Iudas uxorem ipsi Er, primogenito suo,cui nomen Thamar. Fa- 7
ctus est autem Er primogenitus Iudæ malus coram Domino ; & occidit eum Dominus. Dixit au- 8
tem Iudas ad Aynan, Intra ad uxorem fratris tui, & duc eam uxorem, & suscita semen fratri tuo. Cognoscens autem Aynan, 9
quia sibi non erit semen ; factum est, quando intrabat ad uxorem fratris sui, effundebat super terram,ne daret semen fratri suo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 Et reversus est Rubil ad foveam, & ecce non erat in ea Joseph: quare scidit vestimenta sua. 29
30 Et reversus ad fratres suos, dixit eis ; Puer 30
31 ubi est ? ego quò vadam ? Acceperunt autem 31
tunicam Josephi,& mactantes hœdum capra- 32
rum, intinxerunt tunicam fimbriatam, tulerunt́q; eam ad patrem suum, dicentes ; Hanc invenimus: dignosce tunicã, utrum filii tui sit
33 an non. Qui dignoscens illam,ait;Tunica filii 33
mei est, fera pessima devoravit eum, præda laceratus est Joseph filius meus. Sciditque Ja- 34
cob vestimenta sua, & precinxit cilicio lumbos suos, luxítque filium suum diebus multis. Surrexerunt autem omnes filii ejus,cunctæque 35
filiæ ipsius, ut eum consolarentur, at noluit consolationem admittere : sed ait, Descendam super filium meum lugens in infernum : deflevítque eum pater suus. Porrò Medianitæ 36
vendiderunt eum in Ægypto Phutiphari eunucho, præfecto militum Pharaonis.

CAP. XXXVIII.

1 COntigit autem eo tempore, ut descenderet Juda à fratribus suis, diverterétque ad virum quendam Armelitam,nomine Hira. Et 2
videns ibi Juda filiam viri cujusdam Chananæi, quæ vocabatur Sua, duxit eam, & ingressus est ad eam. Quæ concipiens, peperit 3
ei filium, & vocavit nomen ejus,Ir. Concepit 4
rursus, ac peperit filium, vocavítque nomen ejus,Onan. Adjecit quoque,& peperit filium, 5
vocavítque nomen ejus,Sela : & cessavit *parere* cùm genuisset eum. Accepit autem Juda 6
conjugem Ir primogenito suo, cujus nomen erat,Thamar. Fuítque Ir primogenitus Judæ 7
malus coram Domino, & morte plexuit eum Dominus. Dixit ergò Juda ad Onan filium 8
suum, Ingredere ad uxorem fratris tui,eamq; ducito uxorem, & suscita semen fratri tuo. Sciens autem Onan quòd suum non esset fu- 9
turum semen, quando ingrediebatur ad uxorem fratris sui, corrumpebat se super terram, ne suscitaret semen fratri suo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS:

וְיָתֵב רְאוּבֵן לְגֻבָּא וְהָא לֵית יוֹסֵף בְּגֻבָּא וּבְזָעִית לְבוּשׁוֹהִי: וְחָב לֵית 30
אֲחוֹהִי וַאֲמַר עוּלֵימָא לֵיחוֹהִי וְאָנָא
לְאָן אֲנָא אָתֵי: וְנָסִיבוּ יָת כְּתוֹנְיָא 31
דְיוֹסֵף וּנְכִיסוּ צְפִיר בַּר עִזֵּי וּטְבָלוּ
יָת כְּתוֹנְיָא בְּדָמָא: וְשַׁלְחוּ יָת 32
כְּתוֹנְיָא דַפְּסֵי וְאַיְתִיאוּ לְוָת אֲבוּהוֹן
וַאֲמָרוּ דָא אַשְׁכַּחְנָא אִשְׁתְּמוֹדַע
כְּעַן הֲכְתוֹנֶת דִבְרָךְ הִיא אִם לָא: 33
וְאִשְׁתְּמוֹדַע־ה וַאֲמַר כְּתוֹנֵי דִבְרִי 34
חַיְתָא בִּישְׁתָא אֲכָלַתְּיה מְקָטֵל
קְטִיל יוֹסֵף: וּבְזַע יַעֲקֹב לְבוּשׁוֹהִי
וְאָסַר שַׁקָּא בְּחַרְצֵיהּ וְאִתְאֲבֵל עַל 35
בְּרֵיהּ יוֹמִין סַגִיאִין: וְקָמוּ כָל בְּנוֹהִי
וְכָל־בְּנָתֵיהּ לְנַחֲמוּתֵיהּ וְסָרֵב
לְקַבָּלָא תַּנְחוּמִין וַאֲמַר אֲרֵי אֵחוֹת
עַל־בְּרִי כַּד־אֲבִילָא לִשְׁאוֹל וּבְכָא 36
יָתֵיהּ אֲבוּהִי: וּמַדְיָנָאֵי זַבִּינוּ יָתֵיהּ
לְמִצְרַיִם לְפוֹטִיפַר רַבָּא דְפַרְעֹה רַב
קֻטוֹלַיָּא:

לח

וַהֲוָה בְּעִדָּנָא הַהִיא וּנְחַת 1
יְהוּדָה מִלְוַת אֲחוֹהִי וְסָטָא עַד־
גַּבְרָא עֲדֻלָמָאָה וּשְׁמֵיהּ חִירָה: וְחָמָא 2
תַּמָּן יְהוּדָה בַּת גַּבְרָא תַּנְרָא וּשְׁמֵיהּ
שׁוּעַ וְנַסְבַּהּ־ה וְעָל לְוָתַהּ־ה: וְעִדְיַאת 3
וְיָלִידַת בַּר וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ עֵר:
וְעִדְיַאת עוֹד וְיָלִידַת בַּר וּקְרַת יָת 4
שְׁמֵיהּ אוֹנָן: וְאוֹסִיפַת עוֹד וְיָלִידַת 5
בַּר וּקְרַת יָת שְׁמֵיהּ שֵׁלָה וַהֲוָה
בְּכֵזִיב כַּד יְלִידַת יָתֵיהּ: וְנָסִיב יְהוּדָה 6
אִתְּתָא לְעֵר בּוּכְרֵיהּ וּשְׁמַהּ תָּמָר:
וַהֲוָה עֵר בּוּכְרָא דִיהוּדָה בִּישׁ קֳדָם 7
יְיָ וְאֲמִיתֵיהּ יְיָ: וַאֲמַר יְהוּדָה לְאוֹנָן 8
עוּל לְוַת אִתַּת־אָחִיךָ וְיַבֵּם יָתַהּ־
כַּד עֲלֵל לְוַת אִתַּת אָחוּהִי וּמְחַבֵּל
דְיֵל דְלָא לְקַיָּמָא זַרְעָא לְאָחוּהִי:

TARGUM ONKELOS:

Et reversus est Rubé ad cisternã, & ecce Joseph non erat in cisternâ: et scidit vestimẽta sua. 29
Et reversus est ad fratres suos, & ait: Puer non comparet; & ego quò vadã? Tuleruntq; tunicã Joseph: et mactaverũt hœdũ caprarũ; et tinxerũt tunicã in sanguine. Et miserũt tunicã polymitam, et attulerunt patri suo; atq; dixerunt, Hãc inveni- 30
mꝰ: cognosce nunc si tunica filii tui est, an non. Et cognovit eã & ait, Tunica filii mei est; bestia pessima comedit eum: occisione occisus est Joseph. Et scidit Jacob vestimenta sua; & accinxit saccum lumbis suis: et luxit diebꝰ multis super filiũ suum. Et surrexerunt omnes fi- 31
lii sui & omnes filiæ suæ, ut cõsolarentur eum, & noluit accipere consolationẽ; & ait, Quoniã descendã super filiũ meum tanquã lugens in infernũ: & 32
planxit eum pater ejus. Madianitæ autẽ vendiderunt eum in Ægyptũ: Putiphari principi Pharaonis, magistro militum. 33
CAP. XXXVIII.
ET factum est in illo tẽpore, & descendit Judas à fratribus suis: & divertit ad virũ Odolamiten, cujꝰ nomẽ erat Hyra. Vidítq, ibi Judas filiã hominis mercatoris, cujus nomen erat Sue: & accepit eã, ingressusq; est ad eam. Et concepit, & peperit filium: & vocavit nomen ejus, Her. Concepitq; rursus, & peperit filiũ: & vocavit nomen ejus Onã. Et addidit rursus, & peperit filiũ; vocavitq; nomen ejus Sela: & erat in Chezib, quando peperit eũ. Et accepit Judas uxorem Her primogenito suo: cujꝰ nomẽ erat Thamar. Erat autẽ Her primogenitus Judæ, malꝰ corã Dño: & occidit eum Dñs. Dixitq; Judas ad Onan; Ingredere ad uxorẽ fratris tui, et sociare illi: & suscita semen fratri tuo. Cognovitq; Onan, quoniam non nomine ejus vocaretur semen: & quãdo ingrediebatur ad uxorem fratris sui, corrumpebat viam suam super terrã; ut non suscitaret semen fratri suo.

אוֹרְחַיהּ עַל־אַרְעָא

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

**זשמ״ב·ויאבל·אב·ויבא·ויבלא·אתמ·זשמבן·בבאר· 29
זשמ·ואין·יוסף·בבור·ויקרע·את·בגדיו· * זשמ״ב·ויחזר·אב· עם
זשמ·ויאמר·הילד·איננו·ואני·אנה·אני·בא· * זשמ״ב·ויקחו· 30
את·כתנת·יוסף·וישחטו·שעיר·עזים·ויטבלו·את·הכתנת· * זשמ״ב· 31
את·דם·ויפרסו·כתנת·פסים·ויביאו·אל·אביהם·ויאמרו·את·זאת· * זשמ״ב·
מצאנו·הכר·נא·הכתנת·בנך·הוא·אם·לא·ויכרה·ויאמר·כתנת·בני· 32
חיה·רעה·אכלה·טרף·טרף·יוסף· * זשמ״ב·ויקרע·יעקב·את·שמלתיו· 33
וישם·שק·במתניו·ויתאבל·על·בנו·ימים·רבים· * זשמ״ב·ויקומו· 34
כל·בניו·וכל·בנותיו·לנחמו·ויאבה·להנחם·ויאמר·כי·ארד·אל·בני· 35
אבל·שאולה·ויבך·אתו·אביו· * זשמ״ב·והמדנים·מכרו·אתו·למצרים· 36
לפוטיפר·סריס·פרעה·שר·הטבחים·

פ2

**זשמ״ב·ויהי·בעת·ההיא·וירד·יהודה·מעם·אחיו·ויט·עד· 1
איש·עדלמי·ושמו·חירה· * זשמ״ב·וירא·שם·יהודה·בת·איש· 2
כנעני·ושמו·שוע·ויקחה·ויבא·אליה· * זשמ״ב·ותהר·ותלד·בן· 3
ויקרא·את·שמו·ער· * זשמ״ב·ותהר·עוד·ותלד·בן·ותקרא·את· 4
שמו·אונן· * זשמ״ב·ותסף·עוד·ותלד·בן·ותקרא·את·שמו· 5
שלה·והיה·בכזיב·בלדתה·אתו· * זשמ״ב·ויקח·יהודה·אשה· 6
לער·בכרו·ושמה·תמר· * זשמ״ב·ויהי·ער·בכור·יהודה·רע· 7
בעיני·יהוה·וימתהו·יהוה· * זשמ״ב·ויאמר·יהודה·לאונן· 8
בא·אל·אשת·אחיך·ויבם·אותה·והקם·זרע·לאחיך· * זשמ״ב·וידע· 9
אונן·כי·לא·לו·יהיה·הזרע·והיה·אם·בא·אל·אשת·אחיו·

VERSIO SAMARITANA.

**זשמ״ב·ויפן·ראובן·אל·הבור·והנה·אין·יוסף·בבור· 29
ויקרע·את·בגדיו· * זשמ״ב·וישב·אל·אחיו·ויאמר·הילד·איננו· עם
ואני·אנה·אני·בא· * זשמ״ב·ויקחו·את·כתנת·יוסף·וישחטו· 30
שעיר·עזים·ויטבלו·את·הכתנת·בדם· * זשמ״ב·וישלחו·את· 31
כתנת·הפסים·ויביאו·אל·אביהם·ויאמרו·את·זאת·מצאנו·הכר·נא· 32
הכתנת·בנך·הוא·אם·לא·ויכרה·ויאמר·כתנת·בני·חיה·רעה· * זשמ״ב·
אכלה·טרף·טרף·יוסף· * זשמ״ב·ויקרע·יעקב·את·שמלתיו· 33
וישם·שק·במתניו·ויתאבל·על·בנו·ימים·רבים· * זשמ״ב·ויקומו· 34
כל·בניו·וכל·בנותיו·לנחמו·ויאבה·להנחם·ויאמר·כי·ארד·אל·בני· 35
אבל·שאולה·ויבך·אתו·אביו· * זשמ״ב·והמדנים·מכרו·אתו·למצרים· 36
לפוטיפר·סריס·פרעה·שר·הטבחים·

פ2

**זשמ״ב·ויהי·בעת·ההיא·וירד·יהודה·מעם·אחיו·ויט·עד· 1
איש·עדלמי·ושמו·חירה· * זשמ״ב·וירא·שם·יהודה·בת·איש· 2
כנעני·ושמו·שוע·ויקחה·ויבא·אליה· * זשמ״ב·ותהר·ותלד·בן· 3
ויקרא·את·שמו·ער· * זשמ״ב·ותהר·עוד·ותלד·בן·ותקרא·את· 4
שמו·אונן· * זשמ״ב·ותסף·עוד·ותלד·בן·ותקרא·את·שמו· 5
שלה·והיה·בכזיב·בלדתה·אתו· * זשמ״ב·ויקח·יהודה·אשה· 6
לער·בכרו·ושמה·תמר· * זשמ״ב·ויהי·ער·בכור·יהודה·רע· 7
בעיני·יהוה·וימתהו·יהוה· * זשמ״ב·ויאמר·יהודה·לאונן· 8
בא·אל·אשת·אחיך·ויבם·אותה·והקם·זרע·לאחיך· * זשמ״ב·וידע· 9
אונן·כי·לא·לו·יהיה·הזרע·והיה·אם·בא·אל·אשת·אחיו·

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et reversus est Ruben ad cisternam, et ecce non erat Joseph in cisterna, scidítq; vestimenta sua. Redítq; ad fra- 29
tres suos, & dixit; Puer non est, & ego, quò ego ibo? Tum 30
acceperunt tunicam Josephi, et jugulárunt arietem caprarum, et immersérunt tunicam in sanguine. Miseruntq; tu- 31
nicam vesicolorem, et obtulerunt eam patri suo, et dixerunt; Hanc invenimus, recognosce nunc an sit tunica fi- 32
lii tui, an non. Et agnovit eam, atq; dixit; Fera pessima devoravit eum, discerpendo discerpsit Josephum. Et ru- 33
pit Jacob vestimenta sua, & posuit saccum super renes suos, luxitq; super filium suum multis diebus. Surrexerunt 34
autem omnes filii ejus, & omnes filiæ ejus, ut consolarentur eum, sed respuit consolationem, dicens; Quoniam descendam ad filiũ meũ lugens in sepulchrum: Flevitq; eum 35
pater ejus. Madianitæ autem vendiderunt Josephum in Ægypto Putiphari Eunucho Pharaonis, præfecto coquorũ.

CAP. XXXVIII.

Contigit etiam eodem tempore, ut descenderet Iudas à fratribus suis, & di- 1
verteret ad hominem Odollomitem, cui nomen Hira. Et vidit ibi Iudas filiam hominis Chananæi, cui nomen Sua, et accepit eam, ingressúsq; est ad eam. Concepit autem & 2
peperit filium, & vocavit nomen ejus Her. Et concepit adhuc, & peperit filium, cujus vocavit nomen Onan. Addi- 3
ditq, adhuc, & peperit filium, & vocavit nomen ejus, Sela: erat autem in Chezib cùm peperit eum. Accepit au- 4
tem Iudas uxorem ipsi Her primogenito suo, cujus nomen erat Thamar. Fuit verò Her primogenitus Iudæ, malus in 5
oculis Domini, quare occidit eum Dominus. Posteà dixit Iudæ ipsi Onan, ingredere ad uxorem fratris tui, & jure le- 6
viri duc illam, ut suscites semen fratri tuo. Cognoscens autem Onan quòd semen non esset suum, quando ingrediebatur ad uxorem fratris sui, tum corrumpebat semen ter- 7
rã, ne daret semen fratri suo. 8 9

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA

ثم رجع رأوبين الي الجب واذا ليس يوسف في الجب· فحرق ثيابه ورجع الي اخوته وقال اذ 29
الغلام ليس هو في الجب فانا الي اين امضي* ثم اخذوا جبه يوسف * وذبحوا عدوا من المعز* 30
وغمسوا القميص في دمه* وبعثوا بها مع من اتي بها الي ابيهم * وقالوا وجدنا هذه * انبيها هل هي جبه 31
ابنك ام لا* فابنبها وقال هي جبه ابني· وحش ردي اكله *فريسه افترس يوسف* وحرق يعقوب 32
ثيابه * وشد مسحا علي حقويه فحزن علي ابنه زمانا طويلا* وقام جميع بنيه وبناته ليعزوه* فابي 33
ان يتعزي* وقال بل انزل الي الثري وانا حزين علي ابني· ثم بكا عليه* والمدينون باعوه في مصر 34
لفوطيفار خادم فرعون رئيس الشيافين * * الفصل الثامن والثلثون *

*وكان في ذلك الوقت ايضا ان يهودا هبط عن اخوته * فمال الي رجل عدلمي واسمه حيرا* ثم 1
راي ثم بنت رجل كنعاني اسمه سوع * فدروج بها ودخل اليها* فحملت وولدت ابنا· واسمه 2
عير* وحملت ايضا وولدت ابنا· واسمه اونان * وعاودت ايضا فولدت ابنا· واسمه سيلا * وكان 3 4 5
يهودا في كوريب حين ولدته * ثم اخذ يهودا زوجة لعير بكره اسمها تامار* وكان عير بكر يهودا 6
رديا بين يدي الله * فاهلكه * فقال يهودا لاونان ادخل الي زوجة اخيك * وابن عليها * واقم 7
نسلا لاخيك * فعلم اونان انه ليس اليه يتسبب النسل * فكان اذا دخل الي زوجة اخيه افسد 8 9
ذلك علي الارض * لئلا يجعل نسلا لاخيه *

Deinde reversus est Rubin ad puteum, & cùm non esset Joseph in puteo, scidit vestimenta sua. Et reversus est ad fratres 29
suos, & ait; Cùm puer non sit in puteo, ego quò ibo? Deinde sumpserunt tunicam Joseph, & jugulárunt hœdum ex 30
capris, et intinxerunt eam sanguine illius. Et miserunt eam cum quodam qui ferret eam ad patrem eorum, & dixerunt; Invenimus hanc, dignosce eam utrum sit tunica 31
filii tui, an non. Agnovitque eam, & ait; Est tunica filii mei, fera improba devoravit eum, præda factus est Joseph. 32
Et scidit Jacob vestes suas, & cinxit cilicio lumbos suos, & contristatus est de 33
filio suo tempore longo. Et surrexerunt omnes filii ejus ac filiæ ejus, ut consolarentur eum, sed renuit consolari, et dixit, 34
Immò descendam ad pulverem mœstꝰ de filio meo: & flevit eum. Et Madianitæ vendiderunt eũ in Ægypto, Phutiphari 35
ministro Pharaonis, principi gladiatorũ.

CAP. XXXVIII.

Factumq; est in eo tempore etiam, ut Ihudha descenderet à fratribus suis, diver- 1
teretque ad hominem Adhlamitam, & nomen ejus Hira. Tum vidit ibi filiam viri Chananæi, cujus nomen Sua, duxitq; 2
illam in matrimoniũ, & ingressus est ad eam. Et concepit, ac peperit filium, & 3
vocavit eum Ir. Et concepit etiã, ac peperit filiũ, et nominavit eum Haan. Et 4
rediit quoque, ac peperit filium, et appellavit eum Sila: erat autẽ Ihudha in Cuzib, cùm peperit eũ. Deinde sumpsit Ihudha 5
uxorẽ Iro primogenito suo, cujus nomen Thamar. Eratq; Ir primogenitꝰ Ihudhæ improbus coram Deo, ideò peremit illum. 6
Dixit autem Ihudha ad Unan, Ingredere ad uxorem fratris tui, & ædifica super 7
eam, & suscita stirpẽ fratri tuo. Cognovit autem Unan quòd non ad se pertine- 8
ret semen, et ideò quando ingrediebatur ad uxorem fratris sui, corrumpebat illud super terrã, nè faceret stirpẽ fratri suo. 9

ספר בראשית : לח

etiam fecit mori & :fecit quod ,DOMINI oculis in *malum fuit* Et
10 וַיֵּרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמֶת גַּם־
vidua Mane :ſuam nurum Thamar ad Jehudah dixit Et .eum
11 אֹתוֹ : וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כַּלָּתוֹ שְׁבִי אַלְמָנָה
,dixit Quia .meus filius Selah creſcat donec ,tui patris domo in
בֵּית־אָבִיךְ עַד־יִגְדַּל שֵׁלָה בְנִי כִּי אָמַר
manſit & ,Thamar ivit Et .ejus fratres ſicut ipſe etiã moriatur fortè Ne
פֶּן־יָמוּת גַּם־הוּא כְּאֶחָיו וַתֵּלֶךְ תָּמָר וַתֵּשֶׁב
filia eſt mortua & ,dies ſunt multiplicati Et .ſui patris domo in
11 בֵּית אָבִיהָ : וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַתָּמָת בַּת־
ſuper aſcendit & ,Jehudah ſe eſt conſolatus Et .Jehudah uxor Suah
שׁוּעַ אֵשֶׁת־יְהוּדָה וַיִּנָּחֶם יְהוּדָה וַיַּעַל עַל־
.Timnath in Hadullamita ejus ſocius Chirah & ipſe ,*ſui gregis* tonſores
12 גֹּזְזֵי צֹאנוֹ הוּא וְחִירָה רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי תִּמְנָתָה :
Timnath in *aſcendens* tuus ſocer Ecce:dicendo,Thamar ipſi fuit nũciatã Et
13 וַיֻּגַּד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ עֹלֶה תִּמְנָתָה
,ſe *deſuper* ſuæ viduitatis veſtes removit Et *ſuum gregem* tondendum ad
14 לָגֹז צֹאנוֹ : וַתָּסַר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ
,Henaim oſtio in manſit & *,eſt involuta* & ,velamine in ſe operuit &
וַתִּתְכַּס בְּצָעִיף וַתִּתְעַלָּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם
,Selah creverat quod viderat Quoniã .Timnath in viam *ſuper* quod
אֲשֶׁר עַל־דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי רָאֲתָה כִּי־גָדַל שֵׁלָה
,Jehudah eam vidit Et .uxorem in ei fuerat data non ipſa &
15 וְהִוא לֹא־נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה : וַיִּרְאֶהָ יְהוּדָה
eam ad declinavit Et .ſuam faciẽ operuerat quia ,meretricẽ *in* eã putavit &
16 וַיְחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְּתָה פָנֶיהָ : וַיֵּט אֵלֶיהָ
,noverat non quia ;te ad ingrediar ,quæſo *Da* :dixit & ,*viam ad*
אֶל־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הַבָּה־נָּא אָבוֹא אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע
?me ad ingrediaris ſi ,mihi dabis Quid :dixit & :*ipſa* ſua nurus quòd
כִּי כַלָּתוֹ הִוא וַתֹּאמֶר מַה־תִּתְּנִי לִי כִּי תָבוֹא אֵלָי :
Num :dixit & :*grege* de caprarum hœdum mittam Ego ,dixit Et
17 וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי עִזִּים מִן־הַצֹּאן וַתֹּאמֶר אִם־
quod pignus Quod :dixit Et *?te mittere ad uſq;* arrabonem dabis
18 תִּתֵּן עֵרָבוֹן עַד שָׁלְחֵךְ : וַיֹּאמֶר מַה־הָעֵרָבוֹן אֲשֶׁר
quæ ,tuam virgam &,*tuam thecam* & ,tuũ Sigillũ :dixit Et ? tibi dem
אֶתֶּן לָךְ וַתֹּאמֶר חֹתָמֵךְ וּפְתִילֵךְ וּמַטֵּךְ אֲשֶׁר
.ei concepit & ,eam ad eſt ingreſſus & ,ei dedit Et .tuã manu in
בְּיָדֵךְ וַיִּתֵּן לָהּ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ :
veſtib⁹ ſe induit &,ſe *deſuper* ſuum velamen removit & ,abiit & ,ſurrexit Et
19 וַתָּקָם וַתֵּלֶךְ וַתָּסַר צְעִיפָהּ מֵעָלֶיהָ וַתִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי
ſui ſocii *manu in* caprarum hœdum Jehudah miſit Et .ſuæ viduitatis
20 אַלְמְנוּתָהּ : וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה אֶת־גְּדִי הָעִזִּים בְּיַד רֵעֵהוּ
.eam invenit non &:mulieris manu de pignus *capiendum ad* ,Hadullamitæ
הָעֲדֻלָּמִי לְקַחַת הָעֵרָבוֹן מִיַּד הָאִשָּׁה וְלֹא מְצָאָהּ :
,illa *proſtituta* Ubi :dicendo,ejus loci viros interrogavit Et
21 וַיִּשְׁאַל אֶת־אַנְשֵׁי מְקֹמָהּ לֵאמֹר אַיֵּה הַקְּדֵשָׁה הִוא
.*proſtituta hoc in* fuit Non :dixerunt Et ?viam *ſuper* Henaim in
בָּעֵינַיִם עַל־הַדָּרֶךְ וַיֹּאמְרוּ לֹא־הָיְתָה בָזֶה קְדֵשָׁה :
viri etiam Et .eam inveni Non :dixit & ,Jehudah ad eſt reverſus Et
22 וַיָּשָׁב אֶל־יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לֹא מְצָאתִיהָ וְגַם אַנְשֵׁי
.*proſtituta hoc in* fuit Non :dixerunt loci
הַמָּקוֹם אָמְרוּ לֹא־הָיְתָה בָזֶה קְדֵשָׁה :

Verſio VULG. LAT.

10 Et idcircò percuſſit eum Domin⁹,quòd rem deteſtabilem
11 faceret. Quam ob rem dixit Iudas Thamar nurui ſuæ;Eſto vidua in domo patris tui,donec creſcat Sela filius meus : timebat enim ne & ipſe moreretur,ſicut fratres ejus:quæ abiit,
12 & habitavit in domo patris ſui. Evolutis autem multis dieb⁹,mortua eſt filia Sue uxor Iudæ : qui poſt luctum conſolationi ſuſceptâ,aſcendebat ad tonſores ovium ſuarũ,ipſe & Hiras opilio gregis Odol-
13 lamites,in Thamnas.Nuntiatúmq; eſt Thamar,quòd ſocer illi⁹ aſcenderet in Thamnas
14 ad tondendas oves. Quæ,depoſitis viduitatis veſtib⁹,aſſumpſit theriſtrũ ; & mutato habitu,ſedit in bivio itineris, quod ducit Thamnã:eò quòd creviſſet Sela,& non eum ac-
15 cepiſſet maritum.Quam cùm vidiſſet Iudas,ſuſpicat⁹ eſt eſſe meretricem : operuerat enim vultum ſuũ, ne agnoſceretur. Ingrediénſq; ad eam,
16 ait, Dimitte me ut coëam tecũ ; neſciebat enim quòd nurus ſua eſſet. Quâ reſpondente, Quid dabis mihi ut fruaris
17 concubitu meo ? Dixit,Mittã tibi hœdum de gregib⁹. Rurſúmque illâ dicente, Patiar quod vis, ſi dederis mihi arrhabonẽ, donec mittas quod
18 polliceris.Ait Iudas,Quid tibi vis pro arrhabone dari ? Reſpondit,Annulũ tuũ,et armillã,et baculũ quẽ manu tenes.Ad unũ igitur coitũ mulier concepit,et ſurgens abiit :
19 depoſitóq; habitu, quẽ ſumpſerat,induta eſt viduitatis veſtib⁹. Miſit autẽ Iudas hœdũ
20 per paſtorem ſuũ Odollamitem, ut reciperet pign⁹ quod dederat mulieri:qui cùm non
21 inveniſſet eam, Interrogavit homines loci illi⁹,ubi eſt mulier quæ ſedebat in bivio? Reſpondentib⁹ cunctis,Non fuit in loco iſto meretrix; Reverſ⁹ eſt ad Iudã,et dixit ei,Non inveni eã;ſed et homines loci illi⁹ dixerunt mihi, nunquam ſediſſe ibi ſcortum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

10 Πονηρὸν ᾗ ἐφάνη (ζ)ἐναντίον τ Θεῦ,ὅτι ἐ-
11 ποίησε τοῦτο·καὶ ἀπέθανε καὶ τοῦτον. Εἶπε ᾗ Ἰούδας Θάμαρ τῇ νύμφῃ αὐτ,Κάθε χήρα ἐν τῷ οἴκῳ τ πατρός σε,ἕως μέσας γένῃ) Ση-
λὼμ ὁ υἱός μ· εἶπε γὰ, Μή ποτ ἀποθάνῃ καὶ οὗτ,(κ)ὡς κὰ οἱ ἀδελφοὶ αὐτ.ἀπῆλθε ᾗ Θάμαρ,ἐκάθησε ἐν τῷ οἴκῳ τ πατρὸς αὐτ.
12 Ἐπληθύνθησ ᾗ αἱ ἡμέραι,καὶ ἀπέθανε Σαυὰ ἡ γυνὴ Ἰούδα·καὶ παρακληθεὶς Ἰούδας,ἀνέβη ὀπὶ τοὺς κείροντας τὰ πρόβατα αὐτ,αὐτὸς
13 καὶ Εἰρὰς ὁ ποιμὴν αὐτ ὁ Ὀδολλαμίτης εἰς (θ)Θαμνά. Καὶ ἀπηγγέλη Θάμαρ τῇ νύμ-
φῃ αὐτῆ,λέγοντες,Ἰδοὺ ὁ πενθερός σε(ι)ἀναβαίνει εἰς Θαμνὰ, κεῖραι τὰ πρόβατα
14 αὐτ.Καὶ περιελομένη τὰ ἱμάτια τ χηρεύσεως ἀφ ἑαυτ, (κ) περίβλημα τὸ θέατρον, καὶ ἐκαθημάτισε,καὶ ἐκάθισε πρὸς τ πύλας
Αἰνάν,ἥ ὅτιν ἐν παρόδῳ Θαμνά·ἴδε γὰ ὅτι μέγας γέγονε (λ)Σηλὼμ· αὐτὸς ᾗ οὐκ ἔδω-
15 κεν αὐτ αὐτῷ γυναῖκα. Καὶ ἰδὼν αὐτ Ἰού-
δας,ἔδοξεν αὐτ πόρνην εἶναι· κεκαλύ-
φαλο γὰ τὸ πρόσωπον αὐτ, καὶ οὐκ ἐπέγνω
16 αὐτήν. Ἐξέκλινε ᾗ πρὸς αὐτ τ ὁδόν· καὶ εἶπεν αὐτῇ, Ἔασόν με εἰσελθεῖν πρός σε·
οὐ γὰ ἔγνω,ὅτι νύμφη αὐτῆ ὅτιν· ἡ ᾗ εἶπε,
17 Τί μοι δώσεις,ἐὰν εἰσέλθῃς πρός με ; Ὁ ᾗ εἶπεν, Ἐγώ σοι (μ) ἀποστελῶ ἔριφον αἰγῶν
ἐκ τ (ν) προβάτων μ. ἡ ᾗ εἶπεν, Ἐὰν (ξ) δῷς μοι ἀῤῥαβῶνα, ἕως τῆ ἀποστεῖλαί σε.
18 Ὁ ᾗ εἶπε, Τίνα τ ἀῤῥαβῶνά σοι δώσω ; ἡ ᾗ εἶπε, Τὸν δακτύλιόν σου, καὶ τ ὁρμίσκον,
καὶ τ ῥάβδον τ ἐν τῇ χειρί σε. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ· καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν· καὶ ἐν γαστὶ
19 ἔλαβεν ἐξ αὐτῆ. Καὶ ἀναστᾶσα, ἀπῆλθε,καὶ περιείλατο τὸ (ο) θέατρον αὐτῆς ἀφ ἑαυ-
τῆς, καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύ-
20 σεως αὐτῆς. Ἀπέστειλε ᾗ Ἰούδας τὸν ἔρι-
φον ἐξ αἰγῶν ἐν χειρὶ τῆ ποιμένο αὐτῆ τῆ Ὀδολλαμίτῃ, κομίσασθαι (π) παρὰ τῆς γυναικὸς τὸν ἀῤῥαβῶνα· καὶ οὐχ ἔυ-
21 ρεν αὐτήν. Ἐπεκρώτησε ᾗ τοὺ ἀνδρας τὸς (ρ)ἐκ τῆ τόπ· Ποῦ ὅτιν ἡ πόρνη ἡ γε-
νομένη ἐν Αἰνὰν ἐπὶ τ ὁδῶ; καὶ εἶπαν,Οὐκ
22 ἦν ἐνταῦθα πόρνη. Καὶ ἀπεστράφη πρὸς Ἰ-
ούδαν· καὶ εἶπεν,Οὐχ ἔυρον· καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐν τῆ τόπῳ λέγουσι, μὴ εἶναι (σ) ὧδε πόρνην.

Malum autem apparuit coram Deo,*quia fecit hoc ; et mori fecit etiam hunc.* Dixit autem Iudas ad Thamar nurum ſuam,*Sede vidua in domo patris tui, donec grandis fuerit Selom filius meus :* dixit enim, *Ne fortè moriatur et hic,ſicut & fratres ejus :* abiens autem Thamar,*ſedit in domo patris ſui.* Multiplicati autem ſunt dies,& mortua eſt (b)Saus uxor Iuda : et conſolatus Iudas,aſcendit ad eos , qui tondebant oves ejus, ipſe & Iras paſtor ejus Odollamites in Thamna. Et nuntiatum eſt Thamar nurui ejus dicentes,*Ecce ſocer tuus aſcendit in Thamna tondere oves ſuas.* Et auferens veſtimenta viduitatis à ſe, induit (c) theriſtrum, et adornavit ſe, & ſedit ad portas Ænan, quæ eſt in tranſitu Thamna: vidit enim, quia grandis factus eſt Selom ; ipſe autem non dedit eam illi uxorem. Et videns eã Iudas, putavit eam meretricem eſſe : cooperuerat enim faciem ſuam ; & non agnovit eam. Declinavit autem ad eam viam:& dixit ei,*Sinito me intrare ad te :* non enim agnovit, quia nurus ſua eſt : at illa dixit,*Quid mihi dabis, ſi intraveris ad me ?* ille verò dixit, *Ego tibi mittam hœdum caprarum,de ovib⁹ meis :* at illa dixit, *Si dederis mihi arrhabonem,donec tu mittas.* Ille verò dixit, *Quem arrhabonem tibi dabo ?* at illa dixit, (d)*Annulum tuum,*& *parvum monile* & (e) *virgam,quæ in manu tua :* & dedit ei ; et intravit ad eam ; & in utero concepit ex eo.Et ſurgens abiit,et abſtulit theriſtrum ſuum à ſe,& induit veſtimenta viduitatis ſuæ. *Miſit autem Iudas hœdum de capris in manu paſtoris ſui Odollamitæ,ut reciperet à muliere arrhabonem; & non invenit eam. Interrogavit autem viros qui ex loco : Ubi eſt (f) meretrix,quæ erat in Ænan ſuper viam?* & dixerunt,*Non*(g) *fuit hîc meretrix.* Et reverſus eſt ad Iudam;& dixit, *Non inveni :* & homines qui ex loco,*dicunt non eſſe hîc meretricem.*

MS.A. (ζ) τὸ ῥῆμα ἐναντίον (ν) ὥσπερ οἱ (θ) Θαμνά. (ι) ἀπέ-
Cη (κ) ᾗ ἐκάθησε (λ) Σηλὼμ ὁ υἱὸς αὐτῆ· αὐτὸς (μ) ἀποστέλλω
αἶγα (ν) προβάτων. Ἡ ᾗ (ξ) δῷς ἀῤῥαβῶνα, (ο) θέατρον ἀφ' (π) ἡ
ἀῤῥαβῶνα παρὰ τῆς γυναικός· (ρ) ἐπὶ τῆ (σ) ἐνταῦθα.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܐܬܚܫ ܒܥܝܢܝ ܡܪܝܐ ܕܥܒܕ ܗܢܐ ܘܩܛܠ ܐܦ ܗܘ ܠܗ. * ܘܐܡܪ ܝܗܘܕܐ ܠܬܡܪ ܟܠܬܗ
11 ܬܒܝ ܐܪܡܠܬܐ ܒܒܝܬ ܐܒܝܟ ܥܕ ܕܢܪܒܐ ܫܠܐ ܒܪܝ. ܕܐܡܪ ܗܘ ܕܠܡܐ ܢܡܘܬ ܐܦ ܗܘ
12 ܐܝܟ ܐܚܘܗܝ. ܘܐܙܠܬ ܬܡܪ ܘܝܬܒܬ ܒܒܝܬ ܐܒܝܗ. ܘܣܓܝܐܘ ܝܘܡܝܐ ܘܡܝܬ ܒܪ ܫܘܥ
ܐܢܬܬܗ ܕܝܗܘܕܐ ܘܐܬܢܚܡ ܝܗܘܕܐ ܘܣܠܩ ܥܠ ܓܙܙܝ ܥܢܗ ܗܘ ܘܚܝܪܐ ܪܥܝܗ ܥܕܠܡܝܐ
13 ܕܬܡܢܬܐ. ܘܐܬܚܘܐ ܠܗ ܠܬܡܪ ܗܐ ܚܡܝܟ ܣܠܩ ܠܬܡܢܬܐ ܠܡܓܙ ܥܢܗ. ܘܐܬܥܛܦ ܠܒܫ
14 ܐܪܡܠܘܬܗ ܘܐܬܟܣܝ ܒܦܪܣܐ ܘܐܬܬܥܛܦ ܘܝܬܒ ܒܦܬܚ ܥܝܢܝܡ ܕܥܠ ܐܘܪܚܐ ܕܬܡܢܬܐ
ܡܛܠ ܕܚܙܬ ܕܪܒܐ ܫܠܐ ܗܘ ܘܠܐ ܝܗܒ ܐܢܬܬܗ ܠܗ. ܘܚܙܬ ܗܝ ܕܠܐ ܝܗܒ ܐܢܬܬܗ ܠܗ
15 ܠܫܠܐ ܒܪܗ ܘܚܫܒܬ ܗܝ ܕܙܢܝܬܐ ܗܘ ܡܛܠ ܕܟܣܝ ܦܪܨܘܦܗ ܘܐܬܟܣܝ ܒܦܪܣܐ. * ܘܐܙܠ
16 ܠܘܬܗ ܠܐܪܥܐ ܠܘܬ ܐܢܫ ܐܪܡܠܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܒ ܐܥܠ ܢܥܘܠ ܠܘܬܟ ܠܐ ܡܕܥ ܗܘ ܕܟܠܬܗ
ܗܝ. ܘܐܡܪ ܐܢ ܐܥܠ ܢܥܘܠ ܠܘܬܟ. ܘܐܡܪ ܗܝ ܡܢܘ ܬܬܠ ܠܝ ܕܬܥܘܠ ܠܘܬܝ. ܘܐܡܪ
17 ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܓܕܝ ܥܙܐ ܡܢ ܥܢܐ. ܘܐܡܪ ܗܝ ܐܢ ܬܬܠ ܐܪܗܒܢ ܥܕ ܕܬܫܕܪ. * ܘܐܡܪ
18 ܠܗ ܡܢܘ ܐܪܗܒܢ ܕܐܬܠ ܠܟ. ܘܐܡܪ ܗܝ ܚܬܡܟ ܘܦܬܝܠܟ ܘܡܫܟܟ ܕܒܝܕ ܐܢܬ ܗܘ ܠܟ.
ܘܐܬܬ ܠܗ ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܘܐܬܗܪ ܠܗ. ܘܩܡ ܐܙܠ ܘܐܬܪ ܥܛܦܗ ܡܢ ܥܠܘܗܝ ܘܐܬܠܒܫ
19 ܠܒܘܫ ܐܪܡܠܘܬܗ. ܘܫܕܪ ܓܕܝ ܥܙܐ ܒܝܕ ܪܥܝܗ ܥܕܠܡܝܐ ܕܬܡܢܬܐ ܕܢܣܒ ܐܪܗܒܢ
20 ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܐܢܬܬܐ ܘܠܐ ܐܫܟܚܗ. ܘܫܐܠ ܠܐܢܫܝ ܐܬܪܗ ܐܝܟܐ ܕܩܕܫܬܐ ܗܝ ܕܝܬܒܐ
ܒܥܝܢܝܡ ܥܠ ܐܘܪܚܐ ܘܐܡܪܘ ܠܐ ܗܘܬ ܗܟܐ ܩܕܫܬܐ. ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܝܗܘܕܐ ܘܐܡܪ ܠܐ
ܐܫܟܚܬ ܘܐܦ ܐܢܫܝ ܐܬܪܗ ܐܡܪܘ ܠܐ ܗܘܬ ܗܟܐ ܩܕܫܬܐ. ܘܐܡܪ ܝܗܘܕܐ ܢܣܒ ܠܗ
21 ܕܢܣܒ ܠܗ ܕܠܐ ܐܫܟܚܬ ܘܐܦ ܐܢܫܝ ܐܬܪܗ ܐܡܪܘ ܠܐ ܗܘܬ ܗܟܐ ܩܕܫܬܐ. * ܘܗܦܟ
ܠܘܬ ܝܗܘܕܐ ܠܬܡܪ ܟܠܬܗ ܘܐܡܪ ܐܬܪ ܐܢܐ ܓܕܝ ܥܙܐ ܗܕܐ ܘܐܢܬ ܠܐ ܫܟܚܬܗ.
22 ܘܐܡܪ ܐܢܫܝ ܐܬܪܗ ܐܡܪܘ ܠܐ ܗܘܬ ܗܟܐ ܩܕܫܬܐ. ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܝܗܘܕܐ ܘܐܡܪ ܠܐ
ܐܫܟܚܬ ܘܐܦ ܐܢܫܝ ܐܬܪܗ ܐܡܪܘ ܠܐ ܗܘܬ ܗܟܐ ܩܕܫܬܐ.

Diſplicuit autem Domino quod fecerat, & morte affecit etiam ipſum. Dixitq; Juda ad Thamar nurum ſuam, Sede in viduitate in domo patris tui, donec adoleſcat Sela filius meus. Dixit enim,Ne fortè moriatur etiam ipſe ſicut fratres ejus. Itaque abiit Thamar, ſeditq; domi patris ſui. Multis autem diebus evolutis, mortua eſt filia Sua uxoris Judæ : & poſtquam conſolatus eſt Juda, aſcendit ad tonſores ovium ſuarum, ipſe & Hira amicus ejus Aramelita in Temnath. Indicaverunt autem ipſi Thamar, & dixerunt ei ; En ſocer tuus aſcendit in Temnath,ut tondeat gregem ſuum. Illa ergò depoſitis à ſe veſtibus viduitatis ſuæ, obtexit ſe peplo, ſeſéq; ornavit, & ſedit in bivio viarum quod eſt in itinere *quod ducit ad* Temnath ; viderat enim adoleviſſe Selam,neque ſe dari illi *uxorem*. Quam cùm vidiſſet Juda,exiſtimavit eam quaſi meretricem, velaverat enim faciem ſuam : Et divertens ad eam in viam,dixit ei ; Veni,ingrediar ad te : non enim ſciebat quòd nurus ſua eſſet. Illa verò dixit ei, Quid dabis ut ingrediaris ad me? Dixit,Ego mittam tibi hœdum caprarum de grege. Inquit illa, Dummodo des mihi pignus donec mittas. Dixit, Quod pignus dabo tibi ? Quæ reſpondit, Annulum tuum, & mitellam tuam, & baculum qui eſt in manu tua. Dedítq;ei, & ingreſſus eſt ad eam, & concepit ex eo. Et ſurgens abiit, depoſuítq; peplum à ſe,& induit veſtes viduitatis ſuæ. Miſit autem Juda hœdum caprarum per amicum ſuum Armelitam, ut reciperet pignus de manibus mulieris : at non invenit eam.Interrogavit ergò homines loci *illius*,& ait ; Ubi eſt meretrix quæ ſedebat in bivio viarum ? Dixerunt, Nulla eſt hîc meretrix.Reverſus itaque ad Judam,dixit ei; Non inveni eam : Quin & homines loci dicunt,Nullam eſſe hîc meretricem.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

וּבְאֵשׁ קֳדָם יְיָ דִּי עֲבַד וַאֲמִית אַף יָתֵיהּ: וַאֲמַר יְהוּדָה לְתָמָר כַּלָּתֵיהּ תְּבִי אַרְמְלָא בֵּית אֲבוּךְ עַד דִּירְבֵּי שֵׁלָה בְּרִי אֲרֵי אֲמַר דִּלְמָא יְמוּת אַף הוּא כַּאֲחוֹהִי וַאֲזָלַת תָּמָר וִיתִיבַת בֵּית אֲבוּהָ: וְסַגִּיאוּ יוֹמַיָּא וּמִית בַּת שׁוּעַ אִתַּת יְהוּדָה וְאִתְנַחֵם יְהוּדָה וְסַלִּיק אֶל גֻּזֵּי עָנְיֵהּ הוּא וְחִירָה רֵחֵמְיֵהּ עַדוּלָמָאָה לְתִמְנָת: וְאִתְחַוִּאָה לְתָמָר לְמֵימַר הָא חָמוּךְ סָלֵק לְתִמְנָת לְמֵגַז עָנְיֵהּ: וְאַעְדִּיאַת לְבוּשֵׁי אַרְמְלוּתָהּ מִנָּהּ וְאִתְכַּפְּיַת בְּעִיפָא וְאִתְקַנַּת וִיתִיבַת בְּפִרְשׁוּת עֵינַיִן דִּי עַל אוּרַח תִּמְנָת אֲרֵי חָזַת אֲרֵי רַבָּא שֵׁלָה וְהִיא לָא אִתְיְהִיבַת לֵיהּ לְאִתּוֹ: וַחֲזָאָהּ יְהוּדָה וְחִשְׁבַהּ לְזוֹנְיָא כְּנִפְקַת בְּרָא אֲרֵי כַסְּיַת אַפָּהָא: וְסָטָא לְוָתָהּ לְאוּרְחָא וַאֲמַר הַב־נְא אֶעוֹל לְוָתִךְ אֲרֵי לָא יְדַע אֲרֵי כַלְתֵּיהּ הִיא וַאֲמַרַת מָה־תִּתֶּן־לִי אֲרֵי תֵּעוֹל לְוָתִי: וַאֲמַר אֲנָא אֲשַׁלַּח גְּדִיָא בַּר עִזִּי מִן עָנָא וַאֲמַרַת אִם־תִּתֵּן מַשְׁכּוֹנָא עַד דְּתִשְׁלַח: וַאֲמַר מָה מַשְׁכּוֹנָא דְּאֶתֵּן לָךְ וַאֲמַרַת עִזְקָתָךְ וְשִׁשְׁפָּךְ וְחוּטְרָךְ דִּי בִידָךְ וְיָהַב לַהּ וְעָל לְוָתַהּ וְעִדְּיַאת עִיבְּרָה מִנֵּהּ: וְקָמַת וַאֲזָלַת וְאַעְדִּיאַת עִיפְּרָה מִנַּהּ וְלַבִּישַׁת לְבוּשֵׁי אַרְמְלוּתָהּ: וְשַׁדַּר יְהוּדָה יָת גַּדְיָא בַּר עִזִּי בִּיד רֵחֵמְיֵהּ עַדוּלָמָאָה לְמִסַּב מַשְׁכּוֹנָא מִידָא דְאִתְּתָא וְלָא אַשְׁכַּחַהּ: וּשְׁאִיל יָתַהּ אַנְשֵׁי אֲתְרָהּ לְמֵימַר אֵן מִקְדְּשְׁתָּא הֵיא בְּעֵינַיִן עַל־אוֹרְחָא וַאֲמַרוּ לֵית הָכָא מִקְדְּשְׁתָּא: וְתָב לְוָת יְהוּדָה וַאֲמַר לָא אַשְׁכַּחְתַּהּ וְאַף אַנְשֵׁי אֲתְרָא אֲמַרוּ לֵית הָכָא מִקְדְּשְׁתָּא:

10 Displiciutque coram Domino quod fecit: & interfecit etiam ipsum. Dixitq; Judas Thamar nurui suæ, Esto vidua in domo patris tui, donec crescat Sela filius meus; dixit enim; Ne fortè moriatur etiam ipse, sicut fratres ejus: & abiit Thamar, & habitavit in domo patris sui. 11 Post multos autem dies mortua est filia Suæ uxor Judæ: & consolatus est Judas; & ascendit ad tonsores ovium suarū in Thamnath, ipse & Hyra *amicus* ejus Odolamites. 12 Nunciatúmq; est Thamar, dicendo: Ecce socer tuus ascendit in Thamnath, ad tondendas oves suas. 13 Et deposuit vestimenta viduitatis suæ à se, & operuit se pallio, et ornavit se; & sedit in bivio itineris, quod est juxta viā Thamnath: quoniam vidit quod creverat Sela, & ipsa non tradebatur ei in uxorem. 14 Et vidit eam Judas, & putavit eam esse meretricem; quia operuerat faciem suam. Et declinavit ad eam in viā; & ait, Permitte obsecro, ut ingrediar ad te; non enim sciebat quòd nurus sua esset: Et ait, Quid dabis mihi, ut ingrediaris ad me? 15 Et dixit; Ego mittam hœdum caprarum de gregibus: Et ait, Si dederis mihi pignus, donec mittas. Et dixit; Quod erit pignus quod dabo tibi? Et ait; 16 Annulus tuus, & fúdarium tuum, & baculus tuus, qui est in manu tuâ: & dedit ei, & ingressus est ad eam, & concepit ex eo. 17 Et surrexit & abiit; & deposuit pallium suū à se: & induit se vestimento viduitatis suæ. Et misit Judas hœdum de capris, per manū amici sui Odolamitæ; ut acciperet pignus de manu mulieris: & non invenit eam. 18 Et interrogavit homines loci, dicens; Ubi est meretrix quæ erat in bivio itineris? & dixerunt; Non est hic meretrix. 19 Et reversus est ad Judam; & ait, Non inveni eam: viri quoque loci dixerunt; Non est hic meretrix.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 * וַיֵּרַע בְּעֵינֵי יְיָ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמֶת גַּם אֹתוֹ׃
11 וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כַּלָּתוֹ שְׁבִי אַלְמָנָה בֵּית אָבִיךְ עַד יִגְדַּל שֵׁלָה בְנִי כִּי אָמַר פֶּן יָמוּת גַּם הוּא כְּאֶחָיו וַתֵּלֶךְ תָּמָר וַתֵּשֶׁב בֵּית אָבִיהָ׃
12 וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַתָּמָת בַּת שׁוּעַ אֵשֶׁת יְהוּדָה וַיִּנָּחֶם יְהוּדָה וַיַּעַל עַל גֹּזְזֵי צֹאנוֹ הוּא וְחִירָה רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי תִּמְנָתָה׃
13 וַיֻּגַּד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ עֹלֶה תִמְנָתָה לָגֹז אֶת צֹאנוֹ׃
14 וַתָּסַר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וַתְּכַס בַּצָּעִיף וַתִּתְעַלָּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי רָאֲתָה כִּי גָדַל שֵׁלָה וְהִוא לֹא נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה׃
15 וַתִּרְאֶהָ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְּתָה פָנֶיהָ׃
16 * וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הֲבָה נָּא אֲבוֹא אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע כִּי כַלָּתוֹ הִוא וַתֹּאמֶר מַה תִּתֶּן לִי כִּי תָבוֹא אֵלָי׃
17 וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי עִזִּים מִן הַצֹּאן וַתֹּאמֶר אִם תִּתֵּן עֵרָבוֹן עַד שָׁלְחֶךָ׃
18 וַיֹּאמֶר מָה הָעֵרָבוֹן אֲשֶׁר אֶתֵּן לָךְ וַתֹּאמֶר חָתִמְךָ וּפְתִילֶךָ וּמַטְּךָ אֲשֶׁר בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן לָהּ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ׃
19 וַתָּקָם וַתֵּלֶךְ וַתָּסַר צְעִיפָהּ מֵעָלֶיהָ וַתִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ׃
20 וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה אֶת גְּדִי הָעִזִּים בְּיַד רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי לָקַחַת הָעֵרָבוֹן מִיַּד הָאִשָּׁה וְלֹא מְצָאָהּ׃
21 וַיִּשְׁאַל אֶת אַנְשֵׁי מְקוֹמָהּ לֵאמֹר אַיֵּה הַקְּדֵשָׁה הִוא בָעֵינַיִם עַל הַדָּרֶךְ וַיֹּאמְרוּ לֹא הָיְתָה בָזֹה קְדֵשָׁה׃
22 וַיָּשָׁב אֶל יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לֹא מְצָאתִיהָ וְגַם אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם אָמְרוּ לֹא הָיְתָה בָזֹה קְדֵשָׁה׃

VERSIO SAMARITANA.

10 * וַיֵּרַע בְּעֵינֵי יְיָ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמֶת גַּם אֹתוֹ׃
11 ** וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כַּלָּתוֹ שְׁבִי אַלְמָנָה בֵּית אָבִיךְ עַד יִגְדַּל שֵׁלָה בְנִי כִּי אָמַר פֶּן יָמוּת גַּם הוּא כְּאֶחָיו וַתֵּלֶךְ תָּמָר וַתֵּשֶׁב בֵּית אָבִיהָ׃
12 וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַתָּמָת בַּת שׁוּעַ אֵשֶׁת יְהוּדָה וַיִּנָּחֶם יְהוּדָה וַיַּעַל עַל גֹּזְזֵי צֹאנוֹ הוּא וְחִירָה רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי תִּמְנָתָה׃
13 וַיֻּגַּד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ עֹלֶה תִמְנָתָה לָגֹז אֶת צֹאנוֹ׃
14 וַתָּסַר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וַתְּכַס בַּצָּעִיף וַתִּתְעַלָּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי רָאֲתָה כִּי גָדַל שֵׁלָה וְהִוא לֹא נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה׃
15 וַתִּרְאֶהָ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְּתָה פָנֶיהָ׃
16 * וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הֲבָה נָּא אֲבוֹא אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע כִּי כַלָּתוֹ הִוא וַתֹּאמֶר מַה תִּתֶּן לִי כִּי תָבוֹא אֵלָי׃
17 וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי עִזִּים מִן הַצֹּאן וַתֹּאמֶר אִם תִּתֵּן עֵרָבוֹן עַד שָׁלְחֶךָ׃
18 וַיֹּאמֶר מָה הָעֵרָבוֹן אֲשֶׁר אֶתֵּן לָךְ וַתֹּאמֶר חָתִמְךָ וּפְתִילֶךָ וּמַטְּךָ אֲשֶׁר בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן לָהּ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ׃
19 וַתָּקָם וַתֵּלֶךְ וַתָּסַר צְעִיפָהּ מֵעָלֶיהָ וַתִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ׃
20 וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה אֶת גְּדִי הָעִזִּים בְּיַד רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי לָקַחַת הָעֵרָבוֹן מִיַּד הָאִשָּׁה וְלֹא מְצָאָהּ׃
21 וַיִּשְׁאַל אֶת אַנְשֵׁי מְקוֹמָהּ לֵאמֹר אַיֵּה הַקְּדֵשָׁה הִוא בָעֵינַיִם עַל הַדָּרֶךְ וַיֹּאמְרוּ לֹא הָיְתָה בָזֹה קְדֵשָׁה׃
22 וַיָּשָׁב אֶל יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לֹא מְצָאתִיהָ וְגַם אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם אָמְרוּ לֹא הָיְתָה בָזֹה קְדֵשָׁה׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

10 Et displicuit oculis Domini quod faciebat, & occidit etiā illum. 11 Dixit autem Iudas ad Thamar nurum suam; Sede vidua in domo patris tui, usq; quo creverit Sela filius meus: dicebat enim, Ne moriatur etiam iste ut fratres ejus; & abivit Thamar, & sedit in domo patris sui. 12 Dieb usq; multis præteritis, mortua est filia Suæ uxor Iudæ. Postquam autem consolationem accepisset Iudas, ascendit ad tonsores ovium suarum, ipse & Hira amicus ejus Odollamita in Thamnat. 13 Tum nuntiatum est Thamar nurui ejus, dicendo; Ecce socer tuus ascendit in Thamnat ut tondeat oves suas. 14 Et abstulit vestimenta viduitatis suæ à seipsa, operuitq; se velamine, & (a) celavit se, & sedit ad portam (b) Ænaim, quæ est secus viā Thamnat, eò quòd videret Selam grandem factum, & ipsa non daretur ei in uxorem. 15 Et videns eam Iudas, existimavit illam esse (c) meretricem, quia obtexerat faciem suam. 16 Itaq; declinavit ad eam in viam, dixitque, Concede quæso ut ingrediar ad te; nesciebat enim nurum esse suā. Quæ dixit, Quid dabis mihi, ut ingrediaris ad me? 17 Et respondit, Ego mittā tibi hœdū caprarum de grege: dixit verò, Si dederis mihi arrhabonem donec miseris. 18 Respondit que, Quem arrhabonē dabo tibi? & dixit, Sigillum tuum, armillam tuam, & baculum tuum qui est in manu tuâ. His illi datis, ingressus est ad eā, & concepit ex eo. 19 Postea surrexit, & abivit, & abstulit à se velamen suum, & induit vestimenta viduitatis suæ. 20 Et misit Iudas hœdū caprarū per manū amici sui Odollamitæ, ut reciperet arrhabonem de manu mulieris, sed non invenit eā. Interrogavitque homines loci, dicens; ubi est meretrix illa quæ erat in (d) Ænaim, secus viā? et respōderūt, Non fuit hic meretrix. 21 Quare rediit ad Iudā, & dixit; Non inveni eā, atq; etiā viri loci dixerunt quòd non fuerat illic meretrix.

VER. SAM. (a) mutavit (b) Chasbim, (c) extraneam, (d) Chasbim,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وَسَاءَ عِنْدَ اللّٰهِ مَا فَعَلَ * فَأَمَاتَهُ أَيْضاً * فَقَالَ يَهُوذَا لِتَامَارَ كَنَّتِهِ * اَجْلِسِي أَرْمَلَةً فِي بَيْتِ أَبِيكِ إِلَى
11 أَنْ يَكْبَرَ شِيلَا ابْنِي * لِأَنَّهُ قَالَ لَا أَمِنَ أَنْ يَمُوتَ هُوَ أَيْضاً كَأَخَوَيْهِ * فَمَضَتْ وَجَلَسَتْ فِي بَيْتِ أَبِيهَا
12 * ثُمَّ طَالَتِ الْمُدَّةُ * وَمَاتَتِ ابْنَةُ سُوعَ زَوْجَةُ يَهُوذَا * وَبَعْدَ بَعْدَهَا * وَصَعِدَ إِلَى جَارِيِّ عَمِّهِ
13 هُوَ وَحِيرَا صَاحِبُهُ الْعَدُلَّامِيُّ إِلَى عُمْنَاتَ * فَأُخْبِرَ تَامَارُ وَقِيلَ لَهَا هُوَذَا حَمُوكِ صَاعِدٌ إِلَى عُمْنَاتَ
14 لِيَجُزَّ غَنَمَهُ * فَنَزَعَتْ ثِيَابَ حُزْنِهَا عَنْهَا * وَتَغَطَّتْ بِالْخِمَارِ * وَتَبَهَّتْ وَجَلَسَتْ فِي مَنْظَرٍ عَلَى طَرِيقِ
15 عُمْنَاتَ * لِأَنَّهَا رَأَتْ أَنَّ شِيلَا قَدْ كَبِرَ وَهِيَ لَمْ تُجْعَلْ لَهُ زَوْجَةً * فَرَآهَا يَهُوذَا فَحَسِبَهَا مُمْتَهِنَةً * لِأَنَّهَا كَانَتْ
16 تَغَطَّتْ وَجْهَهَا * فَمَالَ إِلَيْهَا عَنِ الطَّرِيقِ * وَقَالَ إِنْ سَمَحْتِ أَدْخُلُ إِلَيْكِ * لِأَنَّهُ لَمْ يَعْلَمْ أَنَّهَا كَنَّتُهُ *
17 قَالَتْ لَهُ مَا تُعْطِينِي حَتَّى تَدْخُلَ إِلَيَّ * قَالَ أَنَا أَبْعَثُ جَدْيًا مِنَ الْغَنَمِ * قَالَتْ أَعْطِنِي رَهْنًا إِلَى أَنْ
18 تَبْعَثَ بِذَلِكَ إِلَيَّ * قَالَ مَا الرَّهْنُ الَّذِي أُعْطِيكِ * قَالَتْ خَاتَمُكَ وَسِرَابَتُكَ وَعَصَاكَ الَّتِي فِي يَدِكَ *
19 وَأَعْطَاهَا ذٰلِكَ * وَدَخَلَ إِلَيْهَا * وَحَمَلَتْ مِنْهُ * ثُمَّ قَامَتْ وَمَضَتْ وَنَزَعَتْ * خِمَارَهَا عَنْهَا * وَلَبِسَتْ
20 ثِيَابَ حُزْنِهَا * وَبَعَثَ يَهُوذَا الْجَدْيَ مَعَ صَاحِبِهِ الْعَدُلَّامِيِّ لِيَفُكَّ الرَّهْنَ مِنْ يَدِ الْمَرْأَةِ * فَلَمْ
21 يَجِدْهَا * فَسَأَلَ أَهْلَ مَوْضِعِهَا * وَقَالَ لَهُمْ أَيْنَ الْمُمْتَهِنَةُ الَّتِي فِي الْمَنْظَرِ عَلَى الطَّرِيقِ قَالُوا مَا كَانَتْ
22 هٰهُنَا قَطُّ مُمْتَهِنَةٌ * فَرَجَعَ إِلَى يَهُوذَا * وَقَالَ لَمْ أَجِدْهَا * وَأَهْلُ الْمَوْضِعِ أَيْضاً قَالُوا مَا كَانَتْ هٰهُنَا

Et iniquum fuit apud Deum quod egit, & interfecit illum quoq;. 10 Dixitque Iuda ad Tamar nurum suam, Sede vidua in domo patris tui, donec crescat Sila filius meus, quia dixit; Nulla est securitas quin moriatur ipse quoque sicut fratres sui. Abiit ergò, & sedit in domo patris sui. 11 Tum protracto intervallo, mortua est filia Suæ uxor Iudæ; & consolatus est post eam, & ascendit ad tonsores ovium suarum, ipse & Hira amicus suus Adollamita, ad Temnath. 12 Nuntiatumque fuit Tamar, & dictum est ei; Ecce socer tuus ascendit ad Temnath, ut tondeat oves suas. 13 Quare spoliavit se vestibus mœroris sui, & cooperuit se velo, & velavit se, ac sedit in loco perspicuo secus viam Temnath, cùm vidisset Silam iam crevisse, & se non consilium fuisse illi uxorem. 14 Vidit ergò eam Iudas, & opinatus est eam esse meretricem, quia ipsa cooperebat faciem suam. 15 Declinavitque ad eam de via, & ait; Si volueris, ingrediar ad te, quia ipse nesciebat eam esse nurum suam. Dixit ad eum, Quid dabis mihi, ut ingrediaris ad me? 16 Ait, Ego mittam hœdum ex ovibus. Dixit, Da mihi pignus quousq; mittas illum ad me. 17 Dixit, Quodnam pignus dabo tibi? Ait, annulum tuum, & floccum tuum, & baculum tuum qui est in manu tua. 18 Et dedit ei hæc, & ingressus est ad eam, & concepit ex eo. 19 Deinde surrexit, & abiit, & exuit se velo suo, & induit se vestibus mœroris sui. 20 Misitque Iudas hœdum per amicum suum Adollamitam, ut recuperaret pignus de manu mulieris, & non reperit eam. Interrogavitque gentem quæ erat in ejus loco, & dixit eis, ubi est meretrix? estne in loco perspicuo in via? Dixerunt, Non fuit hic unquā meretrix. 21 Reversusq; ad Iudham, ait; Non inveni illam, & quin loci etiam dixit; Non fuit hic meretrix unquam.

Ecce .contemptū in ſimus fortè ne : ſibi Capiat : Jehudah dixit Et
23 וַיֹּאמֶר יְהוּדָה תִּקַּח־לָהּ פֶּן נִהְיֶה לְבוּז הִנֵּה
tertiatio ut fuit Et .eam inveniſti non tu & ,hunc hœdum miſi
24 שָׁלַחְתִּי הַגְּדִי הַזֶּה וְאַתָּה לֹא מְצָאתָהּ: וַיְהִי כְּמִשְׁלֹשׁ
Thamar eſt Fornicata : dicendo Jehudah ipſi eſt nunciatū & ,menſium
חֳדָשִׁים וַיֻּגַּד לִיהוּדָה לֵאמֹר זָנְתָה תָּמָר
:Jehudah dixit Et ,fornicationes ad gravida ecce etiam & ,tua nurus
כַּלָּתֶךָ וְגַם הִנֵּה הָרָה לְזֹנוּנִים וַיֹּאמֶר יְהוּדָה
ſuum ſocerū ad miſit ipſa & ,eduſta Ipſa .comburatur &,eā Educite
הוֹצִיאוּהָ וְתִשָּׂרֵף: הִוא מוּצֵאת וְהִיא שָׁלְחָה אֶל־חָמִיהָ
,quæſo Agnoſce :dixit Et .gravida ego ,ei hæc cujus Viro :dicendo
לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר־אֵלֶּה לוֹ אָנֹכִי הָרָה וַתֹּאמֶר הַכֶּר־נָא
,Jehudah agnovit Et .iſta virga & ,thæniæ & ,ſigillum cujus
לְמִי הַחֹתֶמֶת וְהַפְּתִילִים וְהַמַּטֶּה הָאֵלֶּה: וַיַּכֵּר יְהוּדָה
.meo filio Selah eam dedi non quòd eo quia me præ eſt Juſta :dixit &
וַיֹּאמֶר צָדְקָה מִמֶּנִּי כִּי־עַל־כֵּן לֹא־נְתַתִּיהָ לְשֵׁלָה בְּנִי
,ejus pariendi tempore in fuit Et .eam cognoſcendum ad ,adhuc addidit non Et
וְלֹא־יָסַף עוֹד לְדַעַת־הּ: וַיְהִי בְּעֵת לִדְתָּהּ־
,manū dedit & ,illā pariendo in fuit Et .ejus utero in gemini ecce &
28 וְהִנֵּה תְאוֹמִים בְּבִטְנָהּ: וַיְהִי בְלָדְתָּהּ וַיִּתֵּן־יָד
eſt egreſſ⁹ Iſte :dicēdo ,coccinū ej⁹ manū ſuper ligavit &,obſtetrix accepit &
וַתִּקַּח הַמְיַלֶּדֶת וַתִּקְשֹׁר עַל־יָדוֹ שָׁנִי לֵאמֹר זֶה יָצָא
,ejus frater eſt egreſſus ecce & ,ſuā manū convertens ut fuit Et .priùs
29 רִאשֹׁנָה: וַיְהִי כְּמֵשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יָצָא אָחִיו
.Peres ,ejus nomen vocavit Et .diviſio te Super ? diviſiſti Cur : dixit &
וַתֹּאמֶר מַה־פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פָּרֶץ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פָּרֶץ:
vocavit & :coccinū ejus manum ſuper cui ,ejus frater eſt egreſſus poſtea Et
30 וְאַחַר יָצָא אָחִיו אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ הַשָּׁנִי וַיִּקְרָא
.Zerah ,ejus nomen
שְׁמוֹ זָרַח:

CAP. XXXIX. לט

eunuchus Potiphar eum emit Et .Ægyptū in eſt factⁿ deſcēdere Joſeph Et
1 וְיוֹסֵף הוּרַד מִצְרָיְמָה וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר סְרִיס
: Iſmahelitarum manu è ,Ægyptius vir ,lanionum ,princeps ,Parhoh
פַּרְעֹה שַׂר הַטַּבָּחִים אִישׁ מִצְרִי מִיַּד הַיִּשְׁמְעֵאלִים
fuit & ,Joſeph cum Dominus fuit Et .illuc eū fecerunt deſcendere qui
2 אֲשֶׁר הוֹרִדֻהוּ שָׁמָּה: וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיְהִי
,ejus dās vidit Et .Ægyptii ſui domini domo in fuit & ,proſperans vir
3 אִישׁ מַצְלִיחַ וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי: וַיַּרְא אֲדֹנָיו
proſperare faciēs Dominus ,faciens ipſe quæ omnia & ,eo cum Dominus quòd
כִּי יְהוָה אִתּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ
.ei miniſtrabat & ,ej⁹ oculis in gratiā Joſeph invenit Et .ej⁹ manu in
4 בְּיָדוֹ: וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֵן בְּעֵינָיו וַיְשָׁרֶת אֹתוֹ
.ej⁹ manu in dedit ,ei erant omnia & ,ſuā domū ſuper eū præpoſuit Et
וַיַּפְקִדֵהוּ עַל־בֵּיתוֹ וְכֹל יֶשׁ־לוֹ נָתַן בְּיָדוֹ:
,ei erant quæ omnia ſuper & ,ſuā domū in eum præpoſuit tunc ex fuit Et
5 וַיְהִי מֵאָז הִפְקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ
fuit Et .Joſeph propter Ægyptii domui Dominus benedixit &
וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת־בֵּית הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף וַיְהִי
.agro in & domo in ,ei erant quæ omnibus in Domini benedictio
בִּרְכַּת יְהוָה בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ בַּבַּיִת וּבַשָּׂדֶה:

23 Ait Judas, Habeat ſibi, certè mendacii arguere nos non poteſt: ego miſi hœdum quē promiſeram, & tu non inveniſti eam. Ecce autem poſt tres menſes nuntiaverunt Judæ, dicentes; Fornicata eſt Thamar nurꝰ tua, & videtur uterꝰ illiꝰ intumeſcere. Dixítq; Judas, Producite eā, ut cōburatur. Quæ cùm duceretur ad pœnam, miſit ad ſocerum ſuum, dicens; De viro, cujus hæc ſunt, concepi: cognoſce cujus ſit annulus, & armilla, & baculus. Qui, agnitis muneribus, ait; Juſtior me eſt: quia non tradidi eam Sela filio meo. Attamen ultrà non cognovit eam. Inſtante autem partu, apparuerunt gemini in utero: atque in ipſa effuſione infantium, unꝰ protulit manū, in qua obſtetrix ligavit coccinum, dicens; Iſte egredietur prior. Illo verò retrahente manū, Egreſſꝰ eſt alter: dixítq; mulier, Quarè diviſa eſt propter te maceria? & ob hanc cauſam vocavit nomen ejus, Phares. Poſteà egreſſus eſt frater ejus, in cujus manu erat coccinum: quē appellavit, Zara.

CAP. XXXIX.

1 IGitur Joſeph ductus eſt in Ægyptū: emítq; eum Putiphar Eunuchꝰ Pharaonis, princeps exercitus, vir Ægyptius, de manu Iſmaelitarum, à quibus 2 perductus erat. Fuítq; Dominus cum eo, & erat vir in cunctis proſperè agens: habitavítq; in domo domini ſui. Qui 3 optimè noverat Dominū eſſe cum eo, & omnia quæ gereret, ab eo dirigi in manu illius. Invenítq; Joſeph gratiam 4 coram domino ſuo, & miniſtrabat ei: à quo præpoſitus omnibus, gubernabat creditam ſibi domum, & univerſa 5 quæ ei tradita fuerant. Benedixítque Dominus domui Ægyptii propter Joſeph, et multiplicavit, tā in ædibus quàm in agris, cunctam ejus ſubſtantiam.

23 Εἶπε δὲ Ἰούδας, Ἐχέτω αὐτά· ἀλλὰ μή ποτε καταγελασθῶμεν. ἐγὼ μὲν ἀπέσταλκα τὸν 24 ἔριφον τοῦτον, σὺ δὲ οὐχ ηὗρηκας. Ἐγένετο δὲ μὴ τρίμηνον (τ) ἀνηγγέλη τῷ Ἰούδᾳ, λέγοντες, Ἐκπεπόρνευκε Θάμαρ ἡ νύμφη σου, καὶ ἰδοὺ ἐν γαστρὶ ἔχει ἐκ πορνείας. εἶπε δὲ Ἰούδας, Ἐξαγάγετε αὐτὴν, καὶ κατακαυθήτω. 25 Αὐτὴ δὲ ἀχθομένη ἀπέστειλε πρὸς τὸν πενθερὸν αὐτῆς, λέγουσα, Ἐκ τοῦ ἀνδρός ὅπου ταῦτά ἐστιν, ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔχω. καὶ εἶπεν, Ἐπίγνωθι, τίνος ὁ δακτύλιος καὶ ὁ ὁμίσ- 26 κιον καὶ ἡ ῥάβδος αὕτη. Ἐπέγνω δὲ Ἰούδας καὶ εἶπε, Δεδικαίωται Θάμαρ ἢ ἐγώ· ὃ (υ) ἕνεκεν οὐκ ἔδωκα αὐτὴν Σηλὼμ τῷ υἱῷ μου. καὶ οὐ προσέθετο ἔτι γνῶναι αὐτήν. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα (φ) ἔτικτε, καὶ τῇδε ἦν δίδυμα 28 (χ) ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τίκτειν αὐτὴν, ὁ εἷς προεξήνεγκε χεῖρα· λαβοῦσα δὲ ἡ μαῖα, ἔδησεν ὀθόνῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ κόκκινον, λέγουσα, Οὗτος ἐξελεύσε- 29 ται πρότερος. Ὡς δὲ ὑπεσπάσατο τὴν χεῖρα, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ἡ δὲ εἶπε, Τί διεκόπη διὰ σὲ φραγμός; καὶ ἐκάλεσε τὸ 30 ὄνομα αὐτοῦ, Φαρές. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐφ᾽ ᾧ ἦν (ψ) ὁθόνη τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ κόκκινον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ζαρά.

MS.A. (τ) ἀπηγγέλη (υ) εἵνεκεν (φ) ἔτεκεν (χ) ἐν τῇ κοιλίᾳ (ψ) ἐπὶ τὴν χεῖρα.

ΚΕΦ. λθ′.

1 Ἰωσὴφ δὲ καλήχθη εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν Πετεφρὴς ὁ εὐνοῦχος Φαραὼ, ὁ ἀρχιμάγειρος, ἀνὴρ Αἰγύπτιος, ἐκ (α) χειρῶν τῶν Ἰσμαηλιτῶν, οὗ καλήγαγον 2 αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰωσήφ· καὶ ἦν ἀνὴρ ὁδοποιὸς ἀγαθὸς· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ παρὰ τῷ (β) κυρίῳ αὐτοῦ τῷ Αἰγυπτίῳ. 3 Ἤδει δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, (γ) ὅτι ὁ κύριος ἦν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐὰν ποιῇ, κύριος εὐο- 4 δοῖ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. Καὶ εὗρεν Ἰωσὴφ χάριν ἐναντίον τοῦ κυρίου αὐτοῦ, (δ) καὶ ὑπηρέτησεν αὐτῷ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὅτι τοῦ οἴκου αὐτοῦ· καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, ἔδωκε διὰ 5 χειρὸς Ἰωσήφ. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ (ε) καταστῆναι αὐτὸν ὅτι τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ ὅτι πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ· καὶ ηὐλόγησε κύριος τὸν οἶκον τοῦ Αἰγυπτίου διὰ Ἰωσήφ· καὶ ἐγενήθη εὐλογία κυρίου (ζ) ἐν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἐν τῷ (η) ἀγρῷ αὐτοῦ.

MS.A. (α) χειρῶν Ἰσμαηλιτῶν, (β) κυρίῳ τῷ (γ) ὅτι κύριος μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἂν (δ) εὐηρέτει ὁ αὐτῷ (ε) καταστῆναι (ζ) ἐπὶ πᾶσιν (η) ἀγρῷ. Καὶ

Dixit autem Judas, Habeat ea: 23
ſed ne fortè (b) deridеamur. Ego quidem miſi hœdum hunc: tu autem non inveniſti. Factum 24
eſt autem poſt trimeſtre, nunciatum eſt Judæ, dicentes, Fornicata eſt Thamar nurus tua: & ecce in utero habet de fornicatione. Dixit autem Iudas, Educite eam, & comburatur. Ipſa autem, dum duceretur, miſit ad (i) 25
ſocerum ſuum, dicens, Ex homine cujus hæc ſunt, ego in utero habeo: & dixit; Agnoſce cujus eſt annulus, & parvum monile, & virga hæc. Agnovit autē Iudas, 26
& dixit; (k) Juſtificata eſt Thamar, quàm ego: eò quòd non dederim eam Selom filio meo. Et non adjecit ultrà cognoſceve eam. Fa- 27
ctum eſt autem, quando pariebat, & huic erant gemelli in utero ejus. Factum eſt autem dum 28
ipſa parvet, unus prætulit manum: ſumens autem obſtetrix, ligavit ſuper manum ejus coccinum, dicens, Hic egredietur prior. Ut autem contraxit manum; 29
& ſtatim egreſſus eſt frater ejus. At illa dixit, (l) Quid diviſa eſt propter te maceria? Et vocavit nomen ejus, Phares. Et poſt hoc 30
exiit frater ejus, in quo erat ſuper manum ejus coccinum: & vocavit nomen ejus, Zara.

CAP. XXXIX.

1 IOſeph autem depoſitus eſt in Ægyptum: & acquiſivit eum Petephres (a) Eunuchus Pharaonis, archimagirus, vir Ægyptius, de manibus Iſmaelitarū, qui deduxerant eum illuc. Et fuit Do- 2
minus cū Joſeph: & fuit vir (b) proſperans: et factus eſt in domo apud dominum ſuum Ægyptiū. Intelligebat autē dominus ejus, 3
quia Dominus erat cum eo; & omnia, quæcunque faceret, Dominus proſperat in manibus ejus. Et invenit Joſeph gratiam coram domino ſuo: & bene placuit 4
ei: et conſtituit eum ſuper domū ſuā: et omnia quæcunq; ſibi erant, dedit per manum Joſeph. Factū 5
eſt autem, poſtquā conſtituit ipſū ſuper domum ſuam, & ſuper omnia, quæcunque ſibi erant; & benedixit Dominus domum Ægyptii propter Joſeph. Et facta eſt benedictio Domini in omnib⁹ quæ erant ei in domo, & in agro ejus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixítque Juda, Accipiat ſibi, ne forte ſim riſui: en miſi hœdum iſtum, & tu non inveniſti eam. Accidit autem poſt tres menſes, 24
ut indicaretur Judæ, ac diceretnr ei; Scortata eſt Thamar nurus tua, & ecce ex ſcortatione gravida eſt. Ait Juda, Educite eam, & comburatur. Cúmque ipſi educerent eam, 25
miſit ad ſocerum ſuum, dicens; Ex viro cujꝰ hæc ſunt, ex ipſo gravida ſum. Dixítque, Dignoſce cujus ſit annulus, faſcia, & baculus iſti. Ipſe ergò agnovit, & ait Juda; In- 26
nocentior eſt me: propterea quòd non tradidi eam Sela filio meo: nec addidit ultra cognoſcere eam. Cúmque adfuiſſet tem- 27
pus partûs illius, en gemelli in utero ejus. Factúmque eſt ut cùm infans protuliſſet manum ſuam, acceperit obſtetrix filum coccineū, circumligaverítque manui ejus, ac di- 28
xerit, Iſte egredietur primò. Et cùm retraxiſſet manum ſuam, egreſſus eſt frater ejꝰ. 29
dixítque illa, Quantùm rupta eſt propter te ruptura! vocavítque nomen ejus, Phares. Deinde egreſſus eſt frater ejus, ſuper cujus 30
manum erat filum coccineum: vocavítque nomen ejus, Sarah.

CAP. XXXIX.

1 IGitur Joſephum deduxerunt Medianitæ in Ægyptum, emítque eum Phutiphar eunuchꝰ, princeps militum Pharaonis, vir Ægyptius, de manu Arabum qui deduxerant eum illûc. Fuit autem Dominus cum Joſeph, & erat vir 2
proſper in domo dñi ſui Ægyptii. Viditq; 3
herus ejus quòd Dñs adeſſet ei, & cuncta quæ agebat, Dñs fortunaret in manu illius. 4
Et invenit Joſeph gratiā in oculis ejꝰ, & miniſtravit ei: præfecítque eum domui ſuæ, & quicquid habebat tradidit in manibꝰ ejus. 5
Factúmque eſt ab eo tempore quo præfecit eum domui ſuæ & omnibus rebus ſuis, ut benedixerit Dñs domui Ægyptii propter Joſeph, adfueritq; benedictio Dñi in omnibꝰ quæ habebat domi & ruri.

CAP. XXXIX.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

23 וְאֲמַר יְהוּדָה תְּסַב לָךְ דִּי לְמָא נֵהֵי
לְחוֹד הָא שַׁדְרִית גַּדְיָא הָדֵין וְאַתְּ
24 לָא אַשְׁכַּחְתֵּהּ : וַהֲוָה כְּתַל תְּלָת
יַרְחִין וְאִתְחַוָּה לִיהוּדָה לְמֵימַר
זְנִיאַת תָּמָר כַּלְּתָךְ וְאַף הָא מְעִדְּיָא
25 מִזְנוּתָא וַאֲמַר יְהוּדָה אַפְּקוּהִי
וְתִתּוֹקַד : הִיא מְתַפְּקָא וְהִיא שָׁלְחַת
לְוָת חַמּוֹהָא לְמֵימַר לְגַבְרָא דְּאִלֵּין
דִּילֵיהּ מַנְיָא אֲנָא מְעַדְּיָא וַאֲמַרַת
26 אֲשַׁתְּמוֹדַע כְּעַן דְּמַן עִוקְרָא
וְשׁוּשִׁפְּרָא וְחוּטְרָא דְּאִלֵּין :
27 וְאִשְׁתְּמוֹדַע יְהוּדָה וַאֲמַר זַכָּאָה מִנִּי
28 מְעַדְּיָא אֲרֵי עַל כֵּן לָא יְהַבְתֵּהּ
לְשֵׁלָה בְּרִי וְלָא אוֹסִיף עוֹד לְמִדְּעָהּ :
29 וַהֲוָה בְּעִדַּן מֵילְדָהּ וְהָא תְּיוֹמִין
בְּמַעְיָהָא : וַהֲוָה בְּמֵילְדָהּ וִידָא יְדָא
וְנָסִיבַת חִיטָא וְקָטְרַת עַל יְדֵיהּ
וְהוֹרִיתָא לְמֵימַר דֵּין נְפַק קַדְמָאָה :
30 וַהֲוָה כַּד אֲתֵיב יְדֵיהּ וְהָא נְפַק
אֲחוּהִי וַאֲמַרַת מָה תְקוֹף סָנֵי עֲלָךְ
לְמִיתְקַף וְקָרָא שְׁמֵיהּ פָּרֵץ : וּבָתַר
כֵּן נְפַק אֲחוּהִי דִּי עַל יְדֵיהּ וְהוֹרִיתָא
וְקָרָא שְׁמֵיהּ זָרַח : לט

1 וְיוֹסֵף אִתְחֲזַת לְמִצְרַיִם וְזַבִּנְיֵהּ
פּוֹטִיפַר רַבָּא דְּפַרְעֹה רַב קְטוֹלַיָּא
גַּבְרָא מִצְרָאָה מִיַּד יִשְׁמָעֵאלָאֵי דִּי
אַחֲתוּהִי תַּמָּן : וַהֲוָה מֵימְרָא דַּיְיָ
2 בְּסַעֲדֵיהּ דְּיוֹסֵף וַהֲוָה גְּבַר מַצְלַח
וַהֲוָה בְּבֵית רַבּוֹנֵיהּ מִצְרָאָה : וְחָזָא
3 רַבּוֹנֵיהּ אֲרֵי מֵימְרָא דַּיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ
וְכֹל דְּהוּא עָבֵד יְיָ מַצְלַח בִּידֵיהּ :
4 וְאַשְׁכַּח יוֹסֵף רַחֲמִין בְּעֵינוֹהִי וְשַׁמֵּשׁ
יָתֵיהּ וּמַנְיֵהּ עַל בֵּיתֵיהּ וְכֹל דְּאִית
5 לֵיהּ מְסַר בִּידֵיהּ : וַהֲוָה מִיּוֹמָא
דְּמַנְיֵהּ עַל בֵּיתֵיהּ וְעַל כֹּל דְּאִית לֵיהּ
וּבָרִיךְ יְיָ יָת בֵּית מִצְרָאָה בְּדִיל יוֹסֵף
וַהֲוָה בִּרְכְתָא דַּיְיָ בְּכֹל דְּאִית לֵיהּ
בְּבֵיתָא וּבְחַקְלָא :

Dixitq; Judas, Accipiat sibi pign⁹, ne forte sim⁹ in derisum: ecce misi hœdum hunc, & tu non invenisti eã. Et factum est post tres menses, et nunciatum est Judæ dicendo, Fornicata est Thamar nurus tua, & ecce cõcepit ex fornicatione: & dixit Judas, Educite eã et cõburatur. Ipsa educebatur, & ipsa misit ad socerum suũ, dicens; De viro cujus hæc sunt, ego cõcepi: & ait, Cognosce obsecro; cuj⁹ est anul⁹ & sudariũ, & bacul⁹ hic? Et cognovit Judas, & ait, Justificata est ex me cõcepit, eòq nõ tradidi eã Sela filio meo: & ultrà non cognovit eã. Et factum est in tẽpore part⁹, & ecce gemelli in utero ej⁹ erãt. Et factũ est cùm pareret, protulit un⁹ manũ: & accepit obstetrix coccinum, et ligavit sup manũ ej⁹ coccinũ, dicens; Hic egress⁹ est prior. Et factum est cùm reduceret manũ suã, ecce egress⁹ est frater ej⁹; & ait, Quàm maxima fortitudo fuit in te ut prævaleres? & vocavit nõen ej⁹, Phares. Et post hæc egress⁹ est frater ej⁹, sup cuj⁹ manu erat coccinũ: et vocavit nõe ej⁹, Zara.

CAP. XXXIX.

1 Ioseph autẽ deduct⁹ est in Ægyptũ: & emit eum Putiphar princeps Pharaonis, magister militũ, vir Ægyptius; de manu Arabũ, qui deduxerunt eũ ibi.
2 Et factũ est verbũ Domini in auxiliũ Joseph; et fuit vir prosperè agens: erãtq; in domo dñi sui Ægyptii.
3 Et vidit dñs ej⁹, q⁹ erat verbum dñi in auxilium ej⁹: & omnia quæ ipse faciebat, dñs dirigebat in manu sua.
4 Et invenit Joseph misericordiã in oculis ej⁹, & ministrabat ei: & constituit eũ sup domũ suã; & omnia quæ habebat, tradidit in manu ejus.
5 Et factũ est ab eo tẽpore quo constituit eũ in domo sua, et sup oñia quæ habebat; et benedixit dñs domui Ægyptii propter Joseph: et fuit benedictio domini in omnibus quæ habebat; in domo, et in agro.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23 * ויאמר יהודה תסב לך דילמא נהי לחוד הא שדרית גדיא הדין ואת לא אשכחתיה :
24 ** והוה כתל תלת ירחין ואתחוה ליהודה למימר זניאת תמר כלתך ואף הא מעדיא מזנותא ואמר יהודה אפקוהי ותתוקד : היא מתפקא והיא שלחת לות חמוהא למימר לגבר דאלין דילה מניה אנא מעדיא ואמרת 26 אשתמודע כען דמן עוקרא ושושפא וחוטרא דאלין : 27 ואשתמודע יהודה ואמר זכאה מני מעדיא ארי על כן לא יהבתיה 28 לשלה ברי ולא אוסיף עוד למדעה : והוה בעדן מילדה והא תיומין במעיא : והוה במילדה וידא ידא ונסיבת חיטא וקטרת על ידיה והורתא למימר דין נפק קדמאה : 29 והוה כד אתיב ידיה והא נפק אחוהי ואמרת מה תקוף סני עלך 30 למיתקף וקרא שמיה פרץ : ובתר כן נפק אחוהי די על ידיה והורתא וקרא שמיה זרח : לט

1 ויוסף אתחת למצרים וזבניה פוטיפר רבא דפרעה רב קטולייא גברא מצראה מיד דערבאי די אחתוהי תמן : והוה מימרא דיי 2 בסעדיה דיוסף והוה גבר מצלח והוה בבית רבוניה מצראה : וחזא 3 רבוניה ארי מימרא דיי בסעדיה וכל דהוא עבד יי מצלח בידיה : 4 ואשכח יוסף רחמין בעינוהי ושמש יתיה ומניה על ביתיה וכל דאית 5 ליה מסר בידיה : והוה מיומא דמניה על ביתיה ועל כל דאית ליה בביתא ובחקלא :

VERSIO SAMARITANA.

* ויאמר יהודה תסב לך דילמא נהי לחוד הא שדרית גדיא הדין ואת לא אשכחתיה :-
** והוה כתל תלת ירחין ואתחוה ליהודה למימר זניאת תמר כלתך ואף הא מעדיא מזנותא ואמר יהודה אפקוהי ותתוקד : היא מתפקא והיא שלחת לות חמוהא למימר לגבר דאלין דילה מניה אנא מעדיא ואמרת אשתמודע כען דמן עוקרא ושושפא וחוטרא דאלין : ואשתמודע יהודה ואמר זכאה מני מעדיא ארי על כן לא יהבתיה לשלה ברי ולא אוסיף עוד למדעה : והוה בעדן מילדה והא תיומין במעיא : והוה במילדה וידא ידא ונסיבת חיטא וקטרת על ידיה והורתא למימר דין נפק קדמאה : והוה כד אתיב ידיה והא נפק אחוהי ואמרת מה תקוף סני עלך למיתקף וקרא שמיה פרץ : ובתר כן נפק אחוהי די על ידיה והורתא וקרא שמיה זרח :-

1 ** ויוסף אתחת למצרים וזבניה פוטיפר רבא דפרעה רב קטולייא גברא מצראה מיד דערבאי די אחתוהי תמן : והוה מימרא דיי בסעדיה דיוסף והוה גבר מצלח והוה בבית רבוניה מצראה : וחזא רבוניה ארי מימרא דיי בסעדיה וכל דהוא עבד יי מצלח בידיה : ואשכח יוסף רחמין בעינוהי ושמש יתיה ומניה על ביתיה וכל דאית ליה מסר בידיה : והוה מיומא דמניה על ביתיה ועל כל דאית ליה בביתא ובחקלא :-

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

23 Dixit autem Judas, Accipiat sibi, ne simus contemptui: ecce misi hœdum istum, & tu non invenisti eam. Contigit autem velut post tres menses, ut nuntiaretur Iudæ dicendo, Fornicata est Thamar nurus tua, atque etiam ecce concepit de fornicatione: & dixit Judas, Educite illam, et comburatur. Cum ipsa educeretur misit ad socerũ suum, dicens; De viro cujus hæc sunt, ego concepi. Dixitque, Agnosce quæso cujus sunt hæc, sigillum, armilla & baculus. Et agnovit Judas, & dixit, (e) Iustior est me: nam eò quòd non dedi illum Selæ filio meo; et non addidit ultrà cognoscere eam. Factum⁹q; est in tempore quo pariebat, et ecce gemelli in ventre ejus. Et accidit cum pareret, ut proferret manum, et acciperet obstetrix; ligavit autem super manum ejus coccinum, dicens; Iste egredietur primus. Cùm verò reduxisset manum suam, et ecce egressus est frater ejus; dixitque, ut quid (f) divisisti? super nos (g) divisio: & vocavit nomen ejus, Phares. Posteà egress⁹ est frater ejus, super cujus manum erat coccinum, et vocavit nomen ejus, Zarah.

CAP. XXXIX.

1 Ioseph autem descendit in Ægyptũ, et emit eum Putiphar Eunuchus Pharaonis, præfectus coquorũ, homo Ægyptius de manu Ismaelitarũ, qui eum duxerant illuc.
2 Fuit⁹q; Dominus cum Josepho, et erat vir prosperè agens, habitabátque in domo domini sui Ægyptii.
3 Vidit etiã dominus ejus, quòd Deus esset cum illo, et quòd omnia quæ faciebat, Deus prosperabat in manu ejus.
4 Itaq; invenit Ioseph gratiam in oculis domini sui, ministrans ei: constituitque eũ super domum suam, et omnia quæ erant ei dedit in manũ ejus.
5 Acciditque ex quo præposuit illũ domui suæ, et super omnia quæ ipsius erant, ut benediceret Dominus domum Ægyptii propter Josephũ: factaq; est benedictio Domini in omnibus quæ ipsius erant, domi & in agris.

VER. SAM. (e) veracior (f) dilatâsti (g) latitudo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * وقال يهودا نعبص لنفسها كيلا تكون هزوه *هودا قد ارسلت هذا الجدي وانت لم تجدها
24 * فلما مضت نحو ثلثة اشهر اخبر يهودا بان قيل له زنت تامار كنتك وهي حامل من الزنا *
25 قال يهودا اخرجوها فتحرق *بينما هي تخرجه بعث اليه *وقالت من الرجل الذي هذه الاعلاق
26 له انا حامل * ثم قالت اثبت لمن هذا الخاتم والسوارة والعصا *فاثبتها يهودا * وقال قد
27 صدقت * ذلك مني * ولذلك لم اروجها بشيلا ابني * ولم يعد ايضا الى ان يواقعها * ولما كان وقت
28 ولادتها فاذا بتوءمين في بطنها * ولما ولدت اخرج احدهما يده * فاخذت القابلة قرمزا فعقدته
29 عليها *وقالت هذا خرج اولا * فلما رد يده خرج اخوه * فقالت ما احسن عوك بايامي واسمه
30 فارص * وبعد ذلك خرج اخوه الذي على يده القرمز * واسمه زارح *

* الفصل التاسع والثلثون *

1 * ويوسف هبط الى مصر * فاسراه فوطيفار خادم فرعون رئيس الشافين رجل مصري * من يد
2 الاعراب الذين حدروه الى تم * فكان الله مع يوسف وكان رجلا ناجحا * واقام في بيت مولاه المصري
3 4 * فلما راى مولاه ان الله معه * وجميع ما يعمله الله ناجحه في يده * ووجد حظا عنده فخدمه *
5 ووكله على منزله * وجميع ماله جعله في يده * وكان منذ حين وكله على منزله وجميع ماله * بارك
الله في بيت المصري بسبب يوسف * وكانت بركته في جميع ماله في المنازل والضياع *

Et ait Ihuda, Teneat sibi ut ne simus despectui: ecce jam misi hunc hœdum, & tu non invenisti eam. Cùm autem præteriissent tres menses, nunciatum fuit Ihudæ, dictumque fuit ei; Fornicata est Tamar nurus tua, & ecce gravida est ex fornicatione. Dixit Ihuda; Educite eam & comburatur. Dum ipsa educeretur, misit ad eum, dixitque; A viro, cujus sunt res istæ elegantes, ego prægnans sum. Tum dixit; Dignosce cujusnam sint hic annulus, & floccus, & baculus. Dignovitq; ea Ihuda, & ait; verè dixit, id à me fuit: propterea non conjugavi eam cũ Sila filio meo: nec iteravit amplius ut conjungeretur cũ illa. Cùmq; fuisset tempus partûs ejus, ecce gemini in utero ejus. Et cùm pareret, eduxit alter ex eis manum suam, tulitque obstetrix coccinum, & alligavit illud ipsi, & ait; Hic egressus est prior. Cùm verò retraxisset manum suam, egressus est frater ejus, dixitque; O jam pulchrum incrementum tuum in diebus meis! & vocavit eum Phares. Et postea exivit frater ejus, super cujus manu erat coccinum; & vocavit eum Zareh.

CAP. XXXIX.

1 Et Joseph descendit in Ægyptum, emitque eum Phutiphar servus Pharaonis, princeps gladiatorum, vir Ægyptius, de manu Arabum qui duxerant eum illuc.
2 Eratq; Deus cũ Ioseph, & erat vir prosperè & mansit in domo domini sui Ægyptii.
3 Cúmque vidisset dominus ejus Deum esse cum illo, & omnia quæcunque faciebat, Deum prosperare in manu ipsius; Invenit
4 gratiã apud eum, & servivit ei, & præfecit eum domui suæ, & omnia bona sua posuit in manu ejus.
5 Et à quo tempore præfecit eum domui suæ, & omnibus bonis suis, benedixit Deus domum Ægyptii propter Ioseph, & erat benedictio ejus in omnibus bonis illius, in domibus, & ruribus.

ספר בראשית : לט

secum cognovit non & ,Joſeph manu in ,ſibi quæ omnia reliquit Et
6 וַיַּעֲזֹב כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּיַד־יוֹסֵף וְלֹא־יָדַע אִתּוֹ
Joſeph erat Et .comedens ipſe quem ,panem niſi ,quicquam
מְאוּמָה כִּי אִם־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר־הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף
verba poſt fuit Et .aſpectu pulcher & ,formâ pulcher
7 יְפֵה־תֹאַר וִיפֵה מַרְאֶה: וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים
,Joſeph ad ſuos oculos ejus domini uxor levavit & ,iſta
הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת־אֲדֹנָיו אֶת־עֵינֶיהָ אֶל־יוֹסֵף
uxorem ad dixit & ,renuit Et .mecum Concumbe :dixit &
8 וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה עִמִּי: וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר אֶל־אֵשֶׁת
,domo in quid ,mecum cognovit non meus dñs Ecce :ſui domini
אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי לֹא־יָדַע אִתִּי מַה־בַּבָּיִת
domo in *magnus ipſe Non* .mei manu in dedit ,ei eſt quod omne &
9 וְכֹל אֲשֶׁר־יֶשׁ־לוֹ נָתַן בְּיָדִי: אֵינֶנּוּ גָדוֹל בַּבַּיִת
,te niſi quicquam me à prohibuit non Et .*me præ* hâc
הוּא מִמֶּנִּי וְלֹא־חָשַׂךְ מִמֶּנִּי מְאוּמָה כִּי אִם־אוֹתָךְ
grande malum faciam quomodo Et .ejus uxor tu quod eo in
בַּאֲשֶׁר אַתְּ־אִשְׁתּוֹ וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה הַגְּדֹלָה
Joſeph ad *eam loqui ut* fuit Et ? Deum contra *peccabo* & ,hoc
10 הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים: וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל־יוֹסֵף
exiſtendum ad, eam apud concumbendū ad ,eam ad audiret non & ,*die die*
יוֹם ׀ יוֹם וְלֹא־שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ לִהְיוֹת
domum eſt ingreſſus & ,hanc diem ſecundùm ,fuit Et .eâ cum
11 עִמָּהּ: וַיְהִי כְּהַיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֹא הַבַּיְתָה
,domo in illic domus viris ex *vir* non & :ſuum opus *faciendum ad*
לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ וְאֵין אִישׁ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת שָׁם בַּבָּיִת:
reliquit & .mecum Concumbe :dicendo ,*ejus veſte in* eum apprehendit Et
12 וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ לֵאמֹר שִׁכְבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב
fuit Et .foras eſt egreſſus Et .fugit & ,*ejꝰ* manu in ſuū veſtimentū
בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַיְהִי
fugiſſet & ,ſuâ manu in ſuū veſtimentū reliquiſſet quòd ,*eam videre ut*
13 כִּרְאוֹתָהּ כִּי־עָזַב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס
:dicendo ,eos ad dixit & ,ſuæ domus *viros ad clamavit* Et .foras
14 הַחוּצָה: וַתִּקְרָא לַאֲנָשֵׁי בֵיתָהּ וַתֹּאמֶר לֵהֶם לֵאמֹר
eſt Ingreſſ⁹ .*nos in illudendum ad* ,Hebræū virum nobis adduxit ,Videte
רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי לְצַחֵק בָּנוּ בָּא
fuit Et .magnâ voce in clamavi & ,mecum concumbendum ad ,me ad
אֵלַי לִשְׁכַּב עִמִּי וָאֶקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל: וַיְהִי
reliquit & ;clamaſſem & ,meam vocem elevaſſem quòd ,*eam audire ut*
15 כְּשָׁמְעוֹ כִּי־הֲרִימֹתִי קוֹלִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב
retinuit Et .foras eſt egreſſus & ,fugit & ,me apud ſuum veſtimentū
בִּגְדוֹ אֶצְלִי וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַתַּנַּח
,ſuam domum ad *ejus dominum venire ad uſus* ,ſe apud ejus veſtimentū
16 בִּגְדוֹ אֶצְלָהּ עַד־בּוֹא אֲדֹנָיו אֶל־בֵּיתוֹ:
eſt Ingreſſus :dicendo iſta verba ſecundùm eum ad eſt locuta Et
17 וַתְּדַבֵּר אֵלָיו כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר בָּא
me in illudendum ad ,nobis adduxiſti quem ,Hebræus ſervus me ad
אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי אֲשֶׁר־הֵבֵאתָ לָנוּ לְצַחֵק בִּי:
ſuú veſtimentū reliquit & ,clamaſſem & ,meâ vocē *me levare ut* fuit Et
18 וַיְהִי כַּהֲרִימִי קוֹלִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ
.foras fugit & ,me apud
אֶצְלִי וַיָּנָס הַחוּצָה:

Verſio VULG. LAT.

6 Nec quidquam aliud noverat, niſi panem quo veſcebatur. Erat autem Joſeph pulchrâ facie, & decorus aſpectu. Poſt multos itaque dies 7 injecit domina ſua oculos ſuos in Joſeph, & ait; Dormi 8 mecum. Qui nequaquam acquieſcens operi nefario, dixit ad eam; Ecce dominus meus, omnibus mihi traditis, ignorat quid habeat in domo 9 ſua. Nec quidquam eſt quod non in mea ſit poteſtate, vel non tradiderit mihi, præter te, quæ uxor ejus es: quo modo ergò poſſum hoc malum facere, & peccare in Deum 10 meum? Hujuſcemodi verbis per ſingulos dies, & mulier moleſta erat adoleſcenti, 11 & ille recuſabat ſtuprum. Accidit autem quâdam die, ut intraret Joſeph domum, & operis quidpiam abſque arbitris faceret. Et illa apprehenſâ laciniâ veſtimenti ejus, 12 diceret; Dormi mecum. Qui relicto in manu ejus pallio fugit, & egreſſus eſt forás. 13 Cúmque vidiſſet mulier veſtem in manibus ſuis, & ſe eſſe contemptam, Vocavit ad 14 ſe homines domus ſuæ, & ait ad eos; En introduxit virum Hebræum ut illuderet nobis: ingreſſus eſt ad me, ut coiret mecum: cúmque ego ſuſ- 15 clamâſſem, Et audiſſet vocem meam, reliquit pallium quod tenebam, & fugit forás. 16 In argumentum ergò fidei, retentum pallium oſtendit marito revertenti do- 17 mum, Ait; Ingreſſus eſt ad me ſervus Hebræus, quem adduxiſti, ut illuderet mihi: 18 Cúmq; audiſſet me clamare, reliquit pallium quod tenebam, & fugit forás.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ ἐπέτρεψε πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, εἰς χεῖρας Ἰωσὴφ, καὶ οὐκ ἤδει Ϝ (ϑ) καθ' αὐτὸν ἐδέν, πλὴν Ϝ ἄρτου, οὗ ἤσθιεν αὐτός. Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καλὸς τῷ εἴδει, καὶ ὡραῖ☉ τῇ ὄψει σφό-
7 δρα. Καὶ ἐγένετο μ☉ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐπέβλεψεν ἡ γυνὴ Ϝ κυρίᾳ αὐτῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ὀπὶ Ἰωσὴφ καὶ εἶπε, Κοιμήθηθι
8 μετ' ἐμοῦ. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν· εἶπε δὲ τῇ γυναικὶ Ϝ κυρίᾳ αὐτῆς, Εἰ ὁ κύριός μου ἐ γινώσκει δι' ἐμὲ ἐδὲν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς, καὶ πάντα ὅσα ἐσὶν αὐτῷ, ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖράς μου,
9 Καὶ οὐ☉ ὑ☉ἐχᾷ ἐν τῷ (ι) οἰκίᾳ ταύτῃ ὕϑὲν ἐμοῦ, ὐδὲ ὑ☉εξῄρη☉ ἀπ' ἐμοῦ ἐδέν, πλὴν σοῦ, διὰ τὸ σὲ γυναῖκα αὐτῆς εἶ☉. καὶ πῶς ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, καὶ ἁμαρ-
10 τήσομαι ἐναντίον τῆς ϑεῆς; Ἡνίκα δὲ (κ) ἐλάλ☉ τῷ Ἰωσὴφ ἡμέραν ὀξ ἡμέρας, καὶ ὐ☉ήκουεν αὐτῇ καθεύδειν μετ' αὐτῆς, Ϝ
11 συγγενέϑαι αὐτῇ. Ἐγένετο δὲ τοιαύτη πε (λ) ἡμέρᾳ, καὶ εἰσῆλθεν Ἰωσὴφ εἰς τὴν οἰκίαν (μ) ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ ἐδεὶς (ν) ἦν
12 ϑ☉ὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω. Καὶ ἐπιπαπάζ☉ο αὐτὸν ϑ☉ὶ (ξ) ἱματίων, λέγουσα, Κοιμήθηθι μετ' ἐμοῦ. καὶ (ο) καταλιπὼν τὰ ἱμάτια (π) αὐτοῦ ἐν Ϝ χερσὶν αὐτῆς, ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν
13 ἔξω. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν ὅτι (ρ) καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτῆς ἐν ταῖς χερσὶν (σ)
14 αὐτῆς, ἔφυ☉ε καὶ ὀξῆλθεν ἔξω, Καὶ ἐκάλε☉ε τοὺς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγουσα, Ἴδετε, εἰσήγαγεν ἡμῖν παῖδα Ἑ-βραῖον, ἐμπαίζειν ἡμῖν· εἰσῆλθε πρός με, λέ-γων, Κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐβόησα φωνῇ
15 μεγάλῃ. Ἐν δὲ τῷ ἀκοῦσαι αὐτὸν, ὅτι ὕ☉ωσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, (τ) καταλι-πὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' ἐμοὶ, ἔφυγε καὶ ὀξ-
16 ῆλθεν ἔξω. Καὶ καταλιμπάνει τὰ ἱμάτια παρ' ἑαυτῇ, ἕως ἦλθεν ὁ κύρι☉ πρὸς τὸν οἶ-
17 κον αὐτοῦ. Καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήμα-τα ταῦτα, λέξουσα, Εἰσῆλθε πρός με ὁ παῖς ὁ Ἑβραῖος, ὃν εἰσήγαγες πρὸς ἡμᾶς, ἐμπαῖ-ξαί μοι· καὶ εἶπέ μοι, (υ) κοιμήθησμαι
18 μ☉ Ϛ. Ὡς δὲ ἤκουσεν, ὅτι ὕ☉ωσα τὴν φω-νήν μου καὶ ἐβόησα, (φ) καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' (χ) ἐμοὶ, ἔφυγε καὶ ὀξῆλθεν ἔξω.

MS.A. (ϑ) καϑ' ἑαυτὸν (ι) οἰκίᾳ αὐτῦ (κ) ἐλάλει Ἰωσὴφ (λ) ἡμέρᾳ, εἰσ-ῆλθεν (μ) τῦ ποιεῖν (ν) ἦν ἐν (ξ) ἱματίων αὐτῦ, λέγουσα, (ο) καταλεί-πων (π) αὐτῦ, ἔφυγεν (ρ) κατέλειπεν (σ) αὐτῆς, καὶ ἔφυγεν (τ) καταλι-πὼν (υ) κοιμήθητι μετ' ἐμῦ. (φ) κατέλειπεν (χ) ἐμοὶ, καὶ ἔφυγεν

Et commiſit omnia, quæcunque 6
ſibi erant, in manus Joſeph: nec,
cognoſcebat quicquã eorum, quæ
circa ſe erant, præter panẽ, quem
ipſe edebat. Et erat Joſeph pul-
cher ſpecie, & decorus aſpectu
valdé. Et factũ eſt poſt verba 7
hæc: & injecit uxor domini ejus
oculos ſuos in Joſeph, & dixit;
Dormi mecum. Ille autem noluit; 8
dixit autem uxori domini ſui,
Si dominus meus nihil (c) ſcit
propter me in domo ſua; & om-
nia, quæcunq; habet, dedit in ma-
nus meas; Et (d) nihil eſt in do- 9
mo hac, quod ſupra me ſit: nec,
ſubtractum eſt à me quicquam
præter te, eò quòd tu uxor illius
es: Et quomodò faciam verbum
hoc malum, & peccabo coram
Deo? Cùm autem loqueretur ad 10
Joſeph diem ex die, & non obe-
diebat ei, ut dormiret cum ea ad
coeundum cum ea. Facta eſt au- 11
tem talis quædam dies: & in-
troivit Joſeph in domum ad
faciendum opera ſua: & nemo
eorum qui in domo erat intus. Et 12
attraxit eum veſtimentis, dicens;
Dormi mecum. Et relinquens ve-
ſtimenta ſua in manibus ejus, fu-
git, & exivit foràs. Et factum 13
eſt, ut vidit, quia relinquens ve-
ſtimenta ſua in manibus ejus, fu-
git, & exivit foràs; Et vocavit 14
eos, qui erant in domo: & ait
illis, dicens; Videte, introduxit
nobis puerum Hebræum ad illu-
dendum nobis. Introivit ad me
dicens, Dormi mecum: & cla-
mavi voce magnâ. Cùm autem 15
audiret ipſe, quia exaltaveram
vocem meam, & clamaveram;
relinquens veſtimenta ſua apud
me, fugit, & exivit foràs. Et re- 16
tinet veſtimenta apud ſeipſam,
donec venit dominus in domum
ſuam. Et locuta eſt ei ſecundùm 17
verba hæc, dicens; Intravit ad
me puer ille Hebræus, quem in-
troduxiſti ad nos, ad illuden-
dum mihi: & dixit mihi, Do-
miam tecum. Ut autem audivit, 18
quia exaltaveram vocem meam,
& clamaveram; relictis veſti-
mentis ſuis apud me, fugit, &
exiit foràs.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Reliquit igitur quæcunque habebat, in ma- 6
nu Joſeph: nec noverat cum eo quicquã,
præter panem quo veſcebatur. Joſeph autẽ
formoſo erat aſpectu, & eleganti forma.
Tentatio Joſephi, quâ celebris redditus eſt.
Contigit autem poſt has geſtas, ut injí- 7
ceret uxor heri ſui oculum ſuum in Joſeph,
dicerétque ad eum; Dormi mecum. At no- 8
luit, dixitque uxori domini ſui; En domin⁹
meus ignorat mecum quid ſit domi ſuæ, &
quicquid habet ſubdidit poteſtati manuum
mearum: Nec eſt quiſquam me major in 9
domo iſta, nec excepit à me quicquam præ-
ter te, quòd uxor ejus ſis: quomodo ergò
perpetrabo flagitium hoc ingens, & pecca- 10
bo in Deum? Quúmq; diceret ei quotidie,
nec audiret eam, ut dormiret apud eam, 11
eſſétque cum illa; Accidit quodam die ut
ingrediente Joſeph domum ad agendũ opus
aliquod, dum nullus domeſticorum illic ad-
eſſet in domo; Apprehenderet illa veſtem 12
ejus, dicerétque ad eum; Dormi mecum: at
ipſe relictâ veſte ſuâ in manibus ejus, fugit,
et exivit in plateã. Factúmq; eſt ut quum vi- 13
diſſet illa quòd reliquiſſet veſtem ſuam in
manibus ejus, fugiſſetque in plateam; Voca- 14
ret domeſticos ſuos, dicerétque ad eos, Vi-
dete quòd adduxerit nobis ſervum Hebræ-
um, ut nos rideret: ingreſſus eſt ad me, ut 15
dormiret mecum, ego verò exclamavi voce
elatâ: Quúmque audiſſet quòd extuliſſem 16
vocem meam & clamáſſem, reliquit veſtem
ſuam in manib⁹ meis, & fugiens, egreſſus eſt
in plateam. Poſuitque veſtem ejus apud ſe, 17
donec ingrederetur herus ejus domum. Et
dixit ei talia verba, Ingreſſ⁹ eſt ad me ſerv⁹ 18
Hebræ⁹ quẽ adduxiſti nobis ad nos deridẽ-
dos; Cúmq; extuliſſẽ vocẽ meã, clamáſſẽq;
relicta veſte ſua in manib⁹ meis, fugit &
egreſſus eſt in plateam.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

וּשְׁבַק כָּל דִּילֵיהּ בִּידָא דְיוֹסֵף וְלָא 6
יְדַע עִמֵּיהּ מִדַּעַם אֱלָהֵן לַחְמָא דִי
הוּא אָכֵיל וַהֲוָה יוֹסֵף שַׁפִּיר בְּרֵיוָא
וְיָאֵי בְּחֶזְוָא : וַהֲוָה בָּתַר פִּתְגָמַיָּא 7
הָאִלֵּין וְזָקְפַת אִתַּת רִבּוֹנֵיהּ יָת
עֵינָהָא לְוָת יוֹסֵף וְאָמְרַת שְׁכוֹב עִמִּי:
וְסָרֵיב וַאֲמַר לְאִתַּת רִבּוֹנֵיהּ הָא 8
רִבּוֹנִי לָא יְדַע עִמִּי מַה בְּבֵיתָא וְכֹל
דְּאִית לֵיהּ מְסַר בִּידִי : לֵיתוֹהִי רַב 9
בְּבֵיתָא הָדֵין מִנִּי וְלָא מְנַע מִנִּי
מִדַּעַם אֱלָהֵן יָתִיךְ בְּדִיל דְּאַתְּ
אִתְּתֵיהּ וְאֵיכְדִין אֶעְבֵּד בִּישְׁתָּא
רַבְּתָא הָדָא וְאֶחוֹב קֳדָם יְיָ:וַהֲוָה כַּד 10
מַלִּילַת עִם יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלָא קַבֵּיל
מִנַּהּ לְמִשְׁכַּב לְוָתַהּ לְמֶהֱוֵי עִמַּהּ:
וַהֲוָה כְּיוֹמָא הָדֵין וְעָל לְבֵיתָא 11
לְמִבְרַק בְּכִתְבֵי חוֹשְׁבָנֵיהּ וְלֵית
אֱנָשׁ מֵאֱנָשֵׁי בֵיתָא תַּמָּן בְּבֵיתָא:
וְאַחְדַתְּהִי בְּלִבּוֹשֵׁיהּ לְמֵימַר שְׁכוֹב 12
עִמִּי וְשַׁבְקִית לְלִבּוֹשֵׁיהּ בִּידָהּ וְעָרַק
וּנְפַק לְשׁוּקָא:וַהֲוָה כַּד חֲזָת אֲרֵי 13
שַׁבְקִית לְלִבּוֹשֵׁיהּ בִּידָהּ וְעָרַק
לְשׁוּקָא : וְקָרֵת לַאֲנָשֵׁי בֵיתַהּ 14
וַאֲמָרַת לְהוֹן לְמֵימַר חֲזוֹ אֵיתִי לָנָא
גַּבְרָא עִבְרָאָה לְחַיְכָא בָּנָא עַל לְוָתִי
לְמִשְׁכַּב עִמִּי וְקָרִית בְּקָלָא רְמָא:
וַהֲוָה כַּד שְׁמַע אֲרֵי אֲרִימִית קָלִי 15
וְקָרִית וְשַׁבְקִית לְלִבּוֹשֵׁיהּ לְוָתִי
וַעֲרַק וּנְפַק לְשׁוּקָא : וְאִתְנְחַת 16
לְלִבּוֹשֵׁיהּ לְוָתַהּ עַד דְּעָל רִבּוֹנֵיהּ
לְבֵיתֵיהּ : וּמַלֶּלֶת עִמֵּיהּ כְּפִתְגָמַיָּא 17
הָאִלֵּין לְמֵימַר עַל לְוָתִי עַבְדָּא
עִבְרָאָה דִּי אֵיתֵיתָ לָנָא לְחַיְכָא בִי:
וַהֲוָה כַּד אֲרִימִית קָלִי וְקָרִית 18
וְשַׁבְקִית לְלִבּוֹשֵׁיהּ לְוָתִי וַעֲרַק
לְשׁוּקָא :

6 Et reliquit omnia sua in manu Joseph: & non noverat cum eo quicquam, nisi panem quo vescebatur: erátque Joseph pulcher facie, & decorus aspectu. Et factum est post 7 verba hæc, levavit uxor domini sui oculos ad Joseph: & dixit, Cuba mecum. Et noluit: & ait uxori domini sui; Ecce dominus meus non novit mecum quæ in domo suâ sunt: & omnia sua tradidit in 9 manu meâ. Non est ipse major me in domo hac: neque prohibuit à me quicquam; præter te, eò quòd tu uxor ejus es: quomodo ergo faciam hoc magnum malum, & 10 peccabo coram Deo? Et factum est, cum loqueretur cum Joseph per singulos dies: non acquievit ei ut cubaret cum 11 eâ, ut esset cum eâ. Et factum est quadam die; & ingressus est in domum, ut investigaret scripturas rationis suæ: & nullus vir de hominibus domus erat ibi in domo. Apprehenditque vestimenta ejus, dicens, Cuba mecum: & reliquit vestimenta sua in manu ejus; & fugit, & egressus est forás. Et factum est 13 cùm vidisset, quòd reliquisset vestimenta ejus in manu suâ: & quòd fugisset foras. Vocavit 14 viros domus suæ, & ait eis, dicens; Videte, adduxit nobis virum Hebræum, ut illuderet nobis: ingressus est ad me ut cubaret mecum; & clamavi voce magnâ. Et factum est cùm audiret, quòd elevarem vocem meam & clamarem: reliquit vestimenta sua apud me; & fugit & egressus est foras. Et retinuit vestimentum ejus apud se, donec veniret dominus ejus in domum suam. Et locuta est cum eo verba hæc, dicens: Ingressus est ad me servus Hebræus, quem adduxisti nobis, ut illuderet mihi. Et factum est, cùm elevarem vocē meā, & clamaré: reliquit vestimenta sua apud me, & fugit foras.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* ושבק כל דילה בידא דיוסף ולא ידע עמיה מדעם אלהן לחמא די הוא אכיל והוה יוסף שפיר בריוא ויאי בחזוא: 6
** והוה בתר פתגמיא האלין וזקפת אתת רבוניה ית עינהא לות יוסף ואמרת שכוב עמי: וסריב ואמר לאתת רבוניה הא רבוני לא ידע עמי מה בביתא וכל דאית ליה מסר בידי: ליתוהי רב בביתא הדין מני ולא מנע מני מדעם אלהן יתיך בדיל דאת אתתיה ואיכדין אעבד בישתא רבתא הדא ואחוב קדם יי:והוה כד מלילת עם יוסף יום יום ולא קביל מנה למשכב לוותה למהוי עמה: 7
והוה כיומא הדין ועל לביתא למבדק בכתבי חושבניה ולית אנש מאנשי ביתא תמן בביתא: ואחדתיה בלבושיה למימר שכוב עמי ושבקית ללבושיה בידה ועדק ונפק לשוקא:והוה כד חזת ארי שבקית ללבושיה בידה ועדק לשוקא : וקרת לאנשי ביתה ואמרת להון למימר חזו אתי לנא גברא עבראה לחייכא בנא על לותי למשכב עמי וקריית בקלא רמא: והוה כד שמע ארי ארימית קלי וקריית ושבקית ללבושיה לותי ועדק ונפק לשוקא : ואתנחת ללבושיה לותה עד דעל רבוניה לביתיה: ומללת עמיה כפתגמיא האלין למימר על לותי עבדא עבראה די אתיתא לנא לחייכא בי: והוה כד ארימית קלי וקריית ושבקית ללבושיה לותי ועדק לשוקא: 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

VERSIO SAMARITANA.

* ושבק כל דילה בידא דיוסף ולא ידע עמיה מדעם אלהן לחמא די הוא אכיל והוה יוסף שפיר בריוא וייי בחזוא: 6
** והוה בתר פתגמיא האלין וזקפת אתת רבוניה ית עינהא לות יוסף ואמרת שכוב עמי: וסריב ואמר לאתת רבוניה הא רבוני לא ידע עמי מה בביתא וכל דאית ליה מסר בידי: ליתוהי רב בביתא הדין מני ולא מנע מני מדעם אלהן יתיך בדיל דאת אתתיה ואיכדין אעבד בישתא רבתא הדא ואחוב קדם יי:והוה כד מלילת עם יוסף יום יום ולא קביל מנה למשכב לותה למהוי עמה: 7
והוה כיומא הדין ועל לביתא למבדק בכתבי חושבניה ולית אנש מאנשי ביתא תמן בביתא: ואחדתיה בלבושיה למימר שכוב עמי ושבקית ללבושיה בידה ועדק ונפק לשוקא:והוה כד חזת ארי שבקית ללבושיה בידה ועדק לשוקא : וקרת לאנשי ביתה ואמרת להון למימר חזו אתי לנא גברא עבראה לחייכא בנא על לותי למשכב עמי וקריית בקלא רמא: והוה כד שמע ארי ארימית קלי וקריית ושבקית ללבושיה לותי ועדק ונפק לשוקא : ואתנחת ללבושיה לותה עד דעל רבוניה לביתיה: ומללת עמיה כפתגמיא האלין למימר על לותי עבדא עבראה די אתיתא לנא לחייכא בי: והוה כד ארימית קלי וקריית ושבקית ללבושיה לותי ועדק לשוקא: 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Ideo relinquebat omnia in manu Josephi, nec cognoscebat quicquam suum præter panem quem comedebat: Erat autem Joseph speciosus formâ, & pulcher aspectu. Et factum est post res istas, ut levaret uxor domini sui oculos suos ad Josephum, dicerétque ei; Dormi mecum. Sed recusavit, dicens uxori domini sui; Ecce dominus meus non cognoscit mecum quidquam in domo sua, & omnia quæ sua sunt dedit in manum meam. Nec ullus est major me in domo ista, neque prohibuit à me quicquam præter te, eò quòd uxor ipsius es, & quomodo faciam malum grande hoc & peccabo Deo? Cùm autem loqueretur Josepho quotidie, & non obediret ei ut concumberet secum, essétque cum ea. Accidit talis dies ut ingrederetur Joseph domum ad faciendū opus suū domi, nullusq; esset ex domesticis intùs: Tum apprehendit eum per vestes suas, dicens; Dormi mecum: reliquit autem vestes suas in manu ejus & fugit, & egressus est foras. Factumq; est cùm vidit quòd reliquisset vestes suas in manu sua, & fugisset & egressus fuisset foras; ut clamaret ad homines domûs suæ, et loqueretur eis, dicens; Videte, introduxit nobis hominem Hebræum ut videret nos: venit ad me ut concumberet mecum, et clamavi voce magnâ; Cùmq; audiret quòd exaltaverim vocem meam et clamarem, tum reliquit vestes suas in manu mea, et ausugit et egressus est foras. Et vestitust vestimenta ejus apud seipsam, donec veniret dominus ejus in domum suam. Locutaq; est ei secundùm verba ista, dicens; Venit ad me servus Hebræus quem nobis adduxisti, ad illudendum mihi. Cùmque exaltarem vocem meam et clamarem, tum reliquit vestes suas apud me, et fugit foras.

6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فترك جميع ماله بيده ولم يعتقد مما معه شيئا الا الطعام الذي ياكله * وكان يوسف حسن 6
الجلية والمنظر جميعا * ولما كان بعد هذه الامور * مدت امراءة مولاه عينيها الي يوسف * وقالت 7
صاجعني * فابي وقال لها هوذا مولاي لا يعرف معي ما في المنزل * وجميع ماله قد جعله في يدي 8
* وليس هو في هذا البيت باكبر تصرفا مني * ولم يصد عني شيئا غيرك لانك زوجته * 9
فكيف اصنع هذه السيية العظيمة واعصي الله * فلما كلمته يوما بعد آخر * ولم يقبل منها 10
ان ينام بجانبها ليكون معها * وكان في بعض الايام انه دخل الي البيت ليصنع صنعا له * 11
ولم يكن رجل من اهل البيت فيه * تعلقت بقميصه قائلة صاجعني * فترك قميصه في 12
يدها وخرج الي السوق * فلما راءت انه قد ترك قميصه في يدها وخرج الي السوق * دعت باهل 13 14
بيتها وقالت لهم * انظروا كيف جاءنا بعبد عبراني ليلعب بنا * اتاني ليصاجعني * فناديت 15
بصوت عال * فلما سمعني قد رفعت صوتي فناديت * ترك قميصه بيدي وهرب وخرج الي السوق 16
* وودعت قميصه عندها الي ان دخل مولاه الي منزله * فقالت له مثل هذا القول اتاني العبد 17
العبراني الذي جيسابه ليتلاعب بي * وكان عند رفع صوتي وناديت * ترك قميصه جانبي 18
وهرب الي السوق *

Igitur reliquit omnia bona sua in manu ejus, nec inviśebat quicquam ex iis quæ cum eo erant, nisi cibum quem comedebat. Eratq; Ioseph venustus formâ & aspectu simul. Cùmque factum esset post has res, extendit uxor domini ejus oculum suum ad Ioseph, & ait; Accumbe mecum. Renuit verò, ac dixit ei; Ecce dominus meus ignorat mecum quid sit domi, & omnia bona sua jam posuit in manu mea: Nec est in ista domo qui plura me gerat, nec interdixit mihi quicquam præter te, quia es uxor ejus: Quomodo ergò committam hanc iniquitatem maximam, & contradicam Deo? Cùmque locuta esset ei unâ die post alteram, nec auscultâsset ei ut dormiret ad latus ejus, ut esset cum ea, Accidissetque quadam die ut ingrederetur domum ad agendum negotium quod habebat, & non esset quisquam ex domesticis in ea, Apprehendit tunicam ejus, dicens; Accumbe mecum; at ipse relinquens tunicā suā in manu ejus, exivit ad plateam. Cùm autē vidisset quòd reliquisset tunicā suā in manu ejus, & exiisset ad plateā, Vocavit domesticos suos, & dixit eis; Videte quomodo attulerit nobis mancipium Hebræum, ut illuderet nobis. Venit ad me ut cubaret mecum, clamavique voce altâ. Cùmque audîsset me extulisse vocem meam, & exclamâsse, reliquit tunicam suam in manu mea, & fugit, & egressus est ad plateam. Et depositt tunicam ejus apud se, quousque ingressus esset dominus ipsius domum suam. Et dixit ei hujusmodi sermonem, Venit ad me mancipium Hebræum quod adduxisti ad nos, ut illuderet me. At attollente me vocem meam, & exclamante, reliquit tunicam suam prope me, & fugit ad plateam.

6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

ספר בראשית : מ

eſt locuta quæ ,ſuæ uxoris verba ejus dominus *audire ut* fuit Et
19 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֲדֹנָיו אֶת־דִּבְרֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר דִּבְּרָה־
eſt iratus & ,ſuus ſervus mihi fecit *iſta verba* Secundùm :dicendo ,eum ad
אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָשָׂה־לִי עַבְדֶּךָ וַיִּחַר
carceris *domum* *ad* eum *dedit* & ,eum Joſeph domin⁹ accepit Et .ejus furor
20 אַפּוֹ : וַיִּקַּח אֲדֹנֵי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל־בֵּית הַסֹּהַר
domo in ibi fuit & :*ligati* regis vincti quo loco
מְקוֹם אֲשֶׁר־אסורי [אֲסִירֵי] הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי־שָׁם בְּבֵית
,miſericordiã eũ ad inclinavit & ,Joſeph cum Dominus fuit Et .carceris
21 הַסֹּהַר : וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיֵּט אֵלָיו חֶסֶד
princeps dedit Et .carceris dom⁹ principis oculis in ej⁹ gratiã dedit &
וַיִּתֵּן חִנּוֹ בְּעֵינֵי שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר : וַיִּתֵּן שַׂר
22 domo in qui ,vinctos omnes Joſeph manu in ,carceris domus
בֵּית־הַסֹּהַר בְּיַד־יוֹסֵף אֵת כָּל־הָאסורים [הָאֲסִירִם] אֲשֶׁר בְּבֵית
Neque .*faciens erat* ipſe ,ibi *facientes* quæ omnia & ,carceris
הַסֹּהַר וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עֹשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה : אֵין
23 quod eo in ,ej⁹ manu in *quicquam* *omne* *videns* carceris dom⁹ princeps
שַׂר בֵּית הַסֹּהַר רֹאֶה אֶת כָּל־מְאוּמָה בְּיָדוֹ בַּאֲשֶׁר
.*faciens proſperare* Dominus ,*faciens* ipſe quod & :eo cũ Dominus
יְהוָה אִתּוֹ וַאֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ :

CAP. XL. מ

,Ægypti regis pincerna peccaverunt *hæc* *verba* poſt ,fuit Et
1 וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מַשְׁקֵה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם
ſuper Parhoh ſuccenſuit Et .Ægypti regi ſuo domino ,piſtor &
2 וְהָאֹפֶה לַאדֹנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם : וַיִּקְצֹף פַּרְעֹה עַל
,piſtorum principem cõtra & ,pincernarũ principẽ *ſuper* ,*ſuos eunuchos* *duos*
שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר הַמַּשְׁקִים וְעַל שַׂר הָאוֹפִים :
dominum *ad* ,laniorum principis domus cuſtodiã in eos *dedit* Et
3 וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֶל־בֵּית
princeps *commendavit* Et .*ibi* vinctus Joſeph quo loco ,carceris
4 הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אָסוּר שָׁם : וַיִּפְקֹד שַׂר
dies fuerunt Et .eis miniſtrabat & ,*eis cum* Joſeph laniorum
הַטַּבָּחִים אֶת־יוֹסֵף אִתָּם וַיְשָׁרֵת אֹתָם וַיִּהְיוּ יָמִים
ſuum ſomnium quiſq; ,ipſi ambo ſomnium ſomniaverũt Et .cuſtodiã in
בְּמִשְׁמָר : וַיַּחַלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלוֹמוֹ
pincerna :ſui ſomnii ſolutionẽ ſecundũ quiſque .una nocte in
5 כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ הַמַּשְׁקֶה
.carceris domo in vincti qui ,Ægypti regi qui piſtor &
וְהָאֹפֶה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אֲסוּרִים בְּבֵית הַסֹּהַר : 6
,*conturbati ipſi* ecce & ,eos vidit & :diluculo in Joſeph eos ad venit Et
וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בַּבֹּקֶר וַיַּרְא אֹתָם וְהִנָּם זֹעֲפִים :
,ſui dñi domus cuſtodiã in ſecum qui ,Parhoh *eunuchos* interrogavit Et
7 וַיִּשְׁאַל אֶת־סְרִיסֵי פַרְעֹה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּמִשְׁמַר בֵּית־אֲדֹנָיו
Somniũ :eũ ad dixerunt Et ?hodie *malæ* veſtræ facies Cur :dicendo
8 לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים הַיּוֹם : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם
Nonne :Joſeph eos ad dixit Et .*illud* *non* *ſolvens* & ,ſomniavim⁹
חָלַמְנוּ וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא
.mihi quæſo Narrate ?ſolutiones Dei
לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים סַפְּרוּ־נָא לִי :

Verſio VULG. LAT.

19 His auditis dominus, & nimiùm credulus verbis conjugis, iratus eſt valdé. Tradidítque Joſeph in carcerem, ubi vincti regis cuſtodiebantur, & erat ibi clauſus. Fuit autem Dominus cum Joſeph, & miſertus illi⁹, dedit ei gratiam in conſpectu principis
20 carceris. Qui tradidit in manu illius univerſos vinctos qui in cuſtodia tenebantur: & quidquid fiebat, ſub ipſo
23 erat. Nec noverat aliquid, cunctis ei creditis: Dominus enim erat cum illo, & omnia opera ejus dirigebat.

CAP. XL.

1 HIs ita geſtis, accidit ut peccarent duo Eunuchi, pincerna regis Ægypti, & piſtor,
2 domino ſuo. Iratúſque contra eos Pharaoh, (nam alter pincernis præerat, alter pi-
3 ſtoribus) Miſit eos in carcerem principis militum, in quo erat vinctus & Joſeph.
4 At cuſtos carceris tradidit eos Joſeph, qui & miniſtrabat eis. Aliquantulum temporis fluxerat, & illi in cuſtodia tenebantur. Viderúntque ambo ſomnium nocte unâ juxta interpretatio-
6 nem congruam ſibi. Ad quos cùm introiſſet Joſeph manè, & vidiſſet eos triſtes,
7 Sciſcitatus eſt eos, dicens; Cur triſtior eſt hodiè ſolito
8 facies veſtra? Qui reſponderunt, Somnium vidimus, & non eſt qui interpretetur nobis. Dixítque ad eos Joſeph, Numquid non Dei eſt interpretatio? referte mihi quid videritis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

19 Ἐγένετο δὲ, ὡς ἤκουσεν (ϟ) ὁ κύριος αὐτῶ τὰ ῥήματα τ γυναικὸς αὐτῦ, ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, Οὕτως ἐποίησέ μοι
20 ὁ παῖς (ϗ) ϗ ἐθυμώθη ὀργῆ. Καὶ (ω) λαβὼν ὁ κύριος Ἰωσὴφ, (α) ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὀχύρωμα, εἰς τ τόπον ἐν ᾧ οἱ δεσμῶ τ βασιλέως κατέχονται ἐκεῖ ἐν τῷ ὀχυρώματι.
21 Καὶ ἦν κύριος μ Ἰωσὴφ, καὶ κατέχειν αὐτῶ ἔλεος· ϗ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν ἐναντίον τ ἀρχιδεσμοφύλακος. Καὶ ἔδωκεν ὁ
22 ἀρχιδεσμοφύλαξ τὸ δεσμωτήριον διὰ χειρὸς Ἰωσὴφ, ϗ πάντας τοὺς ἀπεσμένους ὅσοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ϗ πάντα ὅσα ποιῦσιν
23 (β) ἐκεῖ, αὐτὸς ἦν ποιῶν. Οὐκ ἦν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τὸ δεσμωτηρίου γινώσκων δι' αὐτὸν ἐδέν· πάντα γὰρ ἦν διὰ χειρὸς Ἰωσὴφ, διὰ τὸ τ κύριον μετ' αὐτῦ εἶ· ϗ ὅσα αὐτὸς (γ) ἐποίει, ὁ κύριος εὐώδου ἐν τ χερσὶν αὐτῦ.

MS.A. (ϟ) κύρι τὰ (ω) ἔλαβεν (α) καὶ ἐνέβαλεν (β) ἐκεῖ. Οὐκ ἦν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ γινώσκων (γ) ἐποίει, κύριος εὐοδοῖ

ΚΕΦ. μ'. 40.

1 Ἐγένετο δὲ μ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἥμαρτεν ὁ ἀρχοινοχόος τῦ βασιλέως Αἰγύπτ, ϗ ὁ ἀρχισπιστοιὸς τῷ κυρίῳ αὐτῶν
2 βασιλεῖ Αἰγύπτ. Καὶ ὠργίσθη Φαραὼ ὅτι τοῖς δυσὶν εὐνούχοις αὐτῦ, ὅτι τῷ ἀρχοινοχόῳ, ϗ ὅτι τῷ ἀρχισπιστοιῷ. Καὶ ἔθετο
3 αὐτὸς ἐν (α) φυλακῇ εἰς τὸ δεσμωτήριον, εἰς τ τόπον, ὃ Ἰωσὴφ ἀπῆκτο ἐκεῖ. Καὶ
4 συνέτηρεν ὁ ἀρχιδεσμώτης τῷ Ἰωσὴφ αὐτός· καὶ παρέμεν αὐτοῖς. ἦσαν δὲ ἡμέρας
5 ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ εἶδον ἀμφότεροι (β) ἐνύπνιον ἐν μιᾷ νυκτί. ἡ δὲ ὄρασις τῦ ἐνυπνίου τῦ ἀρχοινοχόου καὶ ἀρχισπιστοιῦ, οἳ ἦσαν τῷ βασιλεῖ Αἰγύπτ, οἱ ὄντες ἐν τῷ
6 (γ) δεσμωτηρίῳ, ἦν αὐτη. Εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸς Ἰωσὴφ τὸ πρωΐ, ϗ εἶδεν αὐτὸς,
7 ϗ ἦσαν τεταραγμένοι. Καὶ ἠρώτα τοὺς εὐνούχους Φαραὼ, οἳ ἦσαν μετ' αὐτῦ ἐν τῇ φυλακῇ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτῦ, λέγων, Τί ὅτι τὰ πρόσωπα ὑμῶν σκυθρωπὰ σήμερον;
8 Οἱ δ εἶπαν αὐτῷ, Ἐνύπνιον εἴδομεν, καὶ ὁ (δ) συγκρίνων οὐκ ἔστιν αὐτό. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσὴφ, Οὐχὶ διὰ τ θεῦ ἡ διασάφησις αὐτῶν ἐστι; διηγήσασθέ μοι.

MS.A. (α) φυλακῇ, παρὰ τῷ ἀρχιδεσμοφυλάκει, εἰς τὸ (β) ἐνύπνιον, ἑκάτερος ἐνύπνιον ἐν μιᾷ νυκτί. ὅρασις τῦ ἐνυπνίε αὐτῦ. ὁ ἀρχοινοχόος καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς, οἳ ἦσαν (γ) δεσμωτηρίῳ. Εἰσῆλθεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὸ πρωῒ Ἰωσὴφ, καὶ (δ) συγκρίνων αὐτὸ οὐκ ἔστιν.

Factum eſt autem, ut audivit 19
dominus ejus verba uxoris ſuæ,
quæ locuta eſt ad eum, dicens;
Sic fecit mihi puer tuus; & in-
dignatus eſt iràˢ: Et capiens do- 20
minus Joſeph injecit illum in cu-
ſtodiam, in locum in quo vincti
regis detinentur ibi in cuſtodia.
Et fuit Dominus cum Joſeph, & 21
effudit miſericordiam ſuam, &
dedit illi gratiam coram principe
cuſtodiæ carceris. Et dedit (e) 22
princeps cuſtodiæ carceris carce-
rem per manum Ioſeph, & o-
mnes (f) abductos, quicumque
erant in carcere: & omnia quæ-
cumq; faciunt illic, ipſe erat fa-
ciens. Non erat princeps cuſtodiæ 23
carceris de carcere cognoſcens
quicquam propter ipſum. Omnia
enim erant per manum Ioſeph;
eò quòd Dominus eſſet cum eo:
& quæcumq; ipſe facicbat, Do-
minus proſperabat in manibus ejus.

CAP. XL.

FActum eſt autem poſt verba 1
hæc: peccavit princeps (a) vina-
riorum regis Ægypti, et princeps
piſtorum domino ſuo regi Ægy-
pti. Et iratᵘ eſt Pharao ſuper du- 2
os Eunuchos ſuos, ſuper princi-
pẽ vinariorum, & ſuper princi-
pem piſtorum. Et poſuit eos in 3
cuſtodia in carcerem, in locum,
in quem Ioſeph erat abductus
illic. Et commendavit (b) prin- 4
ceps carceris ipſi Ioſeph eos: &
aſſitit eis. Fuerunt autem (c) dies
in cuſtodia. Et viderunt utrique 5
ſomnium in una nocte. (d) Viſio
autem ſomnii principis vinario-
rum, & principis piſtorum, qui
erant regi Ægypti, qui erant in
carcere, fuit hæc. Intravit ad eos 6
Ioſeph manè: & vidit eos, &
erant (e) perturbati. Et interroga- 7
vit eunuchos Pharaonis, qui ſecũ
erant in cuſtodia apud dominum
ſuum, dicens, Quid, quod facies
veſtræ triſtes ſunt hodiè? At illi 8
dixerunt ei, Somnium vidimus,
& non eſt qui illud conjectet.
Dixit autem eis Ioſeph, Nonne
per Deum declaratio ipſorũ eſt?
Narrate igitur mihi.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Cùm igitur audiſſet herus ej⁹ verba uxoris 19
ſuæ dicentis ad eum, Secũdũ verba iſta fecit
mihi ſervus tuus, æſtuavit furor ej⁹: Arri- 20
piénſque eum domin⁹ ej⁹, injecit eum in
carcerem, ubi vincti regis erant concluſi,
mãſitq; ibi in carcere. Fuit autẽ Dñs cũ Joſe- 21
pho, & effudit ſuper eum miſericordiã, de-
dítq; ei gratiã in oculis præpoſiti carceris.
Tradidítq; præpoſit⁹ carceris in manũ Jo- 22
ſephi, omnes vinctos qui erant in carcere; &
quicquid agebant ibi, ipſe agebat. Et præ- 23
fectus carceris nullã explorabat rem in ma-
nu ej⁹: quandoquidem Dñs erat cum eo,
& quicquid faciebat, Dñs fortunabat.

CAP. XL.

ET factum eſt poſt ſermones iſtos, ut pec- 1
carent princeps pincernarum regis Ægypti,
& princeps piſtorum, in dominum ſuum re-
gem Ægypti. Quare iratus eſt Pharaon in 2
ambos eunuchos ſuos, in principem pincer-
narum, & in principem piſtorũ: Conjecit- 3
que eos in carcerem, in domum *ſcilicet* præ-
fecti militum, in eum locum ubi Joſeph vin-
ctus detinebatur. Præfecítque princeps mi- 4
litum Joſephum ſuper eos, & miniſtrabat
eis, fueruntque ad dies in carcere. Somnia- 5
verunt autem ambo, quilibet ſomnium ſuum
in nocte eâdem, unuſquiſque juxta inter-
pretationem ſomnii ſui, pincerna *videlicet*,
ac piſtor regis Ægypti, qui detruſi erant in
carcerem. Ad quos ingreſſus Joſeph mane, 6
contemplatus eſt eos, & ecce erant mœſti.
Interrogavítque eunuchos Pharaonis qui 7
ſecum erant in carcere, in domo domini ſui,
& dixis ad eos; Cur mœſti ſunt vultus ve-
ſtrî hodie? Reſponderunt ei, Somnium ſo- 8
mniavimus, & interpretem non habet. Di-
xit eis Joſeph, Nonne Dei ſunt interpreta-
tiones? narrate mihi.

UMI

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

19 וַהֲוָה כַּד שְׁמַע רְבוֹנֵיהּ יָת פִּתְגָמֵי אִתְּתֵיהּ דִּי מַלֵּילַת עֲשִׂיהּ לְמִסְכֵּנָא כְּפִתְנָמַיָּא דָּאִלֵּין עַבְדַּ לִי עַבְדִּי וְתַקֵּיף רוּגְזֵיהּ: 20 וּדְבַר רְבוֹנֵיהּ דְּיוֹסֵף יָתֵיהּ וְיָהֲבֵיהּ בְּבֵית אֲסִירֵי אֲתַר דִּי אֲסִירֵי דְּמַלְכָּא אֲסִירִין וַהֲוָה תַמָּן בְּבֵית אֲסִירֵי: 21 וַהֲוָה מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ דְּיוֹסֵף וּנְגַד לֵיהּ חִסְדָּא וְיָהַב לֵיהּ רַחֲמִין בְּעֵינֵי רַב בֵּית 22 אֲסִירֵי: וְיָהַב רַב בֵּית אֲסִירֵי בִּידָא דְּיוֹסֵף יָת כָּל אֲסִירַיָּא דִּי בְּבֵית אֲסִירֵי וְיָת כָּל דְּעָבְדִין תַּמָּן מְשַׁמְּרֵיהּ הֲוָה מִתְעֲבִיד: 23 לֵית רַב בֵּית אֲסִירֵי חָזֵי יָת כָּל סוּרְחָנֵיהּ בִּדְמֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ וְדִי דְּהוּא עָבִיד יְיָ מַצְלַח:

מ

1 וַהֲוָה בָּתַר פִּתְגָמַיָּא דָּאִלֵּין סָרְחוּ שַׁקְיָא מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם וְאֲפָאָה לְרַבְּוֹנֵיהוֹן לְמַלְכָּא דְּמִצְרָיִם: 2 וּרְגַז פַּרְעֹה עַל תְּרֵין רַבְרְבָנוֹהִי עַל רַב שָׁקֵי וְעַל רַב נַחְתּוֹמֵי: 3 וְיָהַב יָתְהוֹן בְּמַטְרַת בֵּית רַב קְטוֹלַיָּא בְּבֵית אֲסִירֵי אֲתַר דִּי יוֹסֵף אֲסִיר תַּמָּן: 4 וְמַנִּי רַב קְטוֹלַיָּא יָת יוֹסֵף עִמְּהוֹן וְשַׁמְּשִׁנּוּן וַהֲווֹ יוֹמִין בְּמַטְרָא: 5 וְחַלְמוֹ חֶלְמָא תַּרְוֵיהוֹן גְּבַר כְּפִשְׁרָן חֶלְמֵיהּ בְּלֵילְיָא חַד גְּבַר כְּפִשְׁרָן חֶלְמֵיהּ שַׁקְיָא וְנַחְתּוֹמָא דִּי לְמַלְכָּ דְּמִצְרַיִם דַּאֲסִירֵי בְּבֵית אֲסִירֵי: 6 וְאֲתָא לְוָתְהוֹן יוֹסֵף בְּצַפְרָא וְחָזָא יָתְהוֹן וְהָא אֲנִין נְסִיסִין: 7 וּשְׁאַל יָת רַבְרְבֵי פַּרְעֹה דִּי עִמֵּיהּ בְּמַטְרָא בֵּית רְבוֹנֵיהּ לְמֵימַר מָה דֵּין אַפִּכֵן בִּישִׁין יוֹמָא דֵּין: 8 וְאָמְרוּ לֵיהּ חֶלְמָא חֶלְמְנָא וּפִשְׁרָא לֵית לֵיהּ וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף הֲלָא מִן קֳדָם יְיָ פִּשְׁרָן אִשְׁתַּעוּ כְּעַן לִי:

19 Et factum est cùm audiret dñs ejus verba uxoris suæ, quæ locuta est ad eum, dicens; Sicut verba hæc fecit mihi servus tuus: & iratus est furor ejus. 20 Tulitq; dñs Joseph eum, & tradidit eum in domum carceris, ubi vincti regis erant: erátq; ibi in domo carceris. Et 21 fuit verbum dñi in auxilium Joseph; & fecit cum eo misericordiam: & dedit illi gratiam *in oculis principis* carceris. Et tradidit princeps carceris in manu Joseph, oñes vinctos qui erant in domo carceris: & oñia quæ fiebant ibi, *juxta verbum illius fiebant.* 23 Nullum delictũ videbat princeps carceris in manu ejꝰ; eò quòd verbũ Dñi erat in auxilium ejus: & quod ipse faciebat, Dominus dirigebat.

CAP. XL.

1 Et factũ est post verba hæc; peccaverunt pincerna regis Ægypti, & pistor: dño suo regi Ægypti. Et iratꝰ est Pharao contra duos principes suos: contra principem pincernarũ, & contra principem pistorũ. 3 Et posuit eos in custodia, in domo magistri militum, in domo vinctorum: ubi Joseph 4 erat vinctus. Et posuit princeps militum cum eis Joseph, & ministrabat eis: & fuerunt aliquibus diebus in custodiâ. 5 Somniaverunt autem somniũ ambo, unusquisq; somniũ suũ in nocte unâ; singuli juxta interpretationẽ somnii sui: pincerna videlicet & pistor regis Ægypti, qui vincti erant 6 in domo carceris. Venit ad eos Joseph mane: & vidit 7 eos; & ecce erant tristes. Et interrogavit principes Pharaonis; qui secũ erant in custodiâ in domo dñi sui, dicens: Quare facies vestræ tristes sũt 8 hodie? Et dixerũt ei; Somniũ somniavimus, & non est qui interpretetur illud: dixítque eis Joseph; Utiq; à facie Dei est interpretatio; narrate obsecro, mihi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

19 *וַתְּהִי כְּשָׁמְעַ אֲדֹנָיו אֶת דִּבְרֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר דִּבְּרָה אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָשָׂה לִי עַבְדֶּךָ וַיִּחַר אַפּוֹ: 20 וַיִּקַּח אֲדֹנֵי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר אסורי [אסירי] הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי שָׁם בְּבֵית הַסֹּהַר: 21 וַיְהִי יְהוָה אֶת יוֹסֵף וַיֵּט אֵלָיו חֶסֶד וַיִּתֵּן חִנּוֹ בְּעֵינֵי שַׂר בֵּית הַסֹּהַר: 22 וַיִּתֵּן שַׂר בֵּית הַסֹּהַר בְּיַד יוֹסֵף אֶת כָּל הָאֲסִירִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֹּהַר וְאֵת כָּל אֲשֶׁר הָיוּ עֹשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה: 23 אֵין שַׂר בֵּית הַסֹּהַר רֹאֶה אֶת כָּל מְאוּמָה בְּיָדוֹ בַּאֲשֶׁר יְהוָה אִתּוֹ וַאֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ:

ע

1 **וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מַשְׁקֵה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאוֹפֵהוּ לַאֲדֹנֵיהֶם מֶלֶךְ מִצְרָיִם: 2 וַיִּקְצֹף פַּרְעֹה עַל שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר הַמַּשְׁקִים וְעַל שַׂר הָאֹפִים: 3 וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֶל בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר יוסף [יוֹסֵף] אָסוּר שָׁם: 4 * וַיִּפְקֹד שַׂר הַטַּבָּחִים אֶת יוֹסֵף אִתָּם וַיְשָׁרְתֵם וַיִּהְיוּ יָמִים בְּמִשְׁמָר: 5 וַיַּחַלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלוֹמוֹ בְּלַיְלָה אֶחָד אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלוֹמוֹ הַמַּשְׁקֶה וְהָאֹפֶה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲסוּרִים בְּבֵית הַסֹּהַר: 6 וַיָּבֹא אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּבֹּקֶר וַיַּרְא אֹתָם וְהִנָּם זֹעֲפִים: 7 וַיִּשְׁאַל אֶת סְרִיסֵי פַרְעֹה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּמִשְׁמַר בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים הַיּוֹם מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם: 8 * וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם חָלָמְנוּ וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֵלֵהֶם הֲלֹא לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים סַפְּרוּ נָא לִי:

VERSIO SAMARITANA.

19 *וַיְהִי כְּשָׁמְעַ אֲדֹנָיו אֶת דִּבְרֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר דִּבְּרָה אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָשָׂה לִי עַבְדֶּךָ וַיִּחַר אַפּוֹ: 20 וַיִּקַּח אֲדֹנֵי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר אסורי [אסירי] הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי שָׁם בְּבֵית הַסֹּהַר: 21 וַיְהִי יְהוָה אֶת יוֹסֵף וַיֵּט אֵלָיו חֶסֶד וַיִּתֵּן חִנּוֹ בְּעֵינֵי שַׂר בֵּית הַסֹּהַר: 22 וַיִּתֵּן שַׂר בֵּית הַסֹּהַר בְּיַד יוֹסֵף אֶת כָּל הָאֲסִירִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֹּהַר וְאֵת כָּל אֲשֶׁר הָיוּ עֹשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה: 23 אֵין שַׂר בֵּית הַסֹּהַר רֹאֶה אֶת כָּל מְאוּמָה בְּיָדוֹ בַּאֲשֶׁר יְהוָה אִתּוֹ וַאֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ:

ע

1 **וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מַשְׁקֵה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאוֹפֵהוּ לַאֲדֹנֵיהֶם מֶלֶךְ מִצְרָיִם: 2 וַיִּקְצֹף פַּרְעֹה עַל שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר הַמַּשְׁקִים וְעַל שַׂר הָאֹפִים: 3 וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֶל בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר יוסף [יוֹסֵף] אָסוּר שָׁם: 4 * וַיִּפְקֹד שַׂר הַטַּבָּחִים אֶת יוֹסֵף אִתָּם וַיְשָׁרְתֵם וַיִּהְיוּ יָמִים בְּמִשְׁמָר: 5 וַיַּחַלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלוֹמוֹ בְּלַיְלָה אֶחָד אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלוֹמוֹ הַמַּשְׁקֶה וְהָאֹפֶה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲסוּרִים בְּבֵית הַסֹּהַר: 6 וַיָּבֹא אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּבֹּקֶר וַיַּרְא אֹתָם וְהִנָּם זֹעֲפִים: 7 וַיִּשְׁאַל אֶת סְרִיסֵי פַרְעֹה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּמִשְׁמַר בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים הַיּוֹם מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם: 8 * וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם חָלָמְנוּ וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֵלֵהֶם הֲלֹא לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים סַפְּרוּ נָא לִי:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et factũ est cum audiret dominus ejus verba uxoris suæ, quæ locuta erat ei, dicens; Secundùm verba ista fecit mihi servus tuus, ut exarderet ira ejus. Et acciperet ipsum dominus Iosephi, & poneret eũ in carcerem, in locum in quo vincti regis detinentur, fuitq; ibi in carcere. Sed fuit Dominus cum Iosepho, et extendit in eum misericordiam. Et posuit gratiam ejus in oculis præfecti carceris, ita ut quæcunque fierent ibi, ipse faceret. Præfectus carceris non considerabat quicquã in manu ejus; eò quòd Dominus erat cum illo; & quæcunque faciebat, Dominꝰ prosperabat.

CAP. XL.

Accidit autem post res istas ut peccarent, Pincerna regis Ægypti, et Pistor, adversus dominũ suum regẽ Ægypti. Exardensque Pharao adversus duos Eunuchos suos, adversus præfectum pincernarum, & adversus præfectum pistorum. Dedit eos in custodiam domûs præfecti coquorum, in carcerem, locũ in quo vinctus erat Ioseph. Et constituit præfectꝰ coquorum eos Iosepho, qui ministraret eis: fuerunt autem aliquot dies in custodia. Somniaverunt ambo, ſ unusquisque somnium suum una nocte; unusquisque juxta interpretationẽ suam somniavit, Pincerna & Pistor regis Ægypti qui vincti erant in domo carcevis. Veni autem ad eos Ioseph manè viditque eos, & ecce tristati erant. Et interrogavit Eunuchos Pharaonis, qui erant cũ ipso in custodia, in domo domini sui, dicens; Quare facies vestræ tristes sunt hodie? Et responderunt ei, Somnium somniavimus, & non est qui interpretetur illud: Et dixit eis Ioseph, Nonne Dei sunt interpretationes? narrate quæso mihi.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 * فَلَمَّا سَمِعَ مَوْلَاهُ كَلَامَ زَوْجَتِهِ ٱلَّتِي قَالَتْ لَهُ كَذَا صَنَعَ بِي عَبْدُكَ * ٱشْتَدَّ غَضَبُهُ عَلَيْهِ 20 * فَأَخَذَهُ وَأَوْدَعَهُ ٱلسِّجْنَ ٱلْمَوْضِعَ ٱلَّذِي فِيهِ أُسَرَى ٱلْمَلِكِ مَحْبُوسُونَ * فَأَقَامَ فِي ٱلسِّجْنِ 21 * وَكَانَ ٱللهُ مَعَهُ أَيْضًا * وَمَالَ إِلَيْهِ فَضْلَهُ * وَرَزَقَهُ حَظًّا عِنْدَ رَئِيسِ ٱلسِّجْنِ * حَتَّى جَعَلَ فِي يَدِهِ 22 جَمِيعَ ٱلْأُسَارَى ٱلَّذِينَ فِي ٱلسِّجْنِ * وَجَمِيعَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ثَمَّ هُوَ كَانَ مُدَبِّرَ * وَلَيْسَ رَئِيسُ 23 ٱلسِّجْنِ يَرَى شَيْئًا مُنْكَرًا عَلَيْهِ لِأَنَّ ٱللهَ مَعَهُ * وَمَا يَفْعَلُهُ فَٱللهُ يُنْجِحُهُ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلْأَرْبَعُونَ *

1 * وَكَانَ بَعْدَ هٰذِهِ ٱلْأُمُورِ أَنَّ سَاقِيَ مَلِكِ مِصْرَ وَٱلْخَبَّازَ أَذْنَبَا إِلَى سَيِّدِهِمَا * فَسَخِطَ فِرْعَوْنُ عَلَى كِلَيْهِمَا 2 خَادِمَيْهِ * رَئِيسِ ٱلسُّقَاةِ وَرَئِيسِ ٱلْخَبَّازِينَ * وَجَعَلَهُمَا فِي حِفْظٍ فِي مَنْزِلِ رَئِيسِ ٱلسَّيَّافِينَ فِي ٱلسِّجْنِ 3 ٱلَّذِي يُوسُفُ مَحْبُوسٌ فِيهِ * فَوَكَّلَ رَئِيسُ ٱلسَّيَّافِينَ عَلَيْهِمَا يُوسُفَ لِيَخْدِمَهُمَا * وَأَقَامَا مُدَّةً فِي ٱلْحِفْظِ 4 * إِلَى أَنْ رَأَيَا جَمِيعًا رُؤْيَا * كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَلَى حِدَتِهِ فِي لَيْلَةٍ وَاحِدَةٍ * وَكَانَ حُلْمُ كُلِّ وَاحِدٍ حَسَبَ 5 تَعْسِيرِ * ٱلسَّاقِي وَٱلْخَبَّازِ ٱللَّذَانِ لِمَلِكِ مِصْرَ ٱلْمَأْسُورَانِ فِي ٱلسِّجْنِ * فَدَخَلَ إِلَيْهِمَا يُوسُفُ بِٱلْغَدَاةِ 6 فَرَآهُمَا كَئِيبَيْنِ * فَسَأَلَ خَادِمَيْ فِرْعَوْنَ ٱللَّذَانِ مَعَهُ فِي حِفْظِ بَيْتِ مَوْلَاهُ * وَقَالَ لَهُمَا مَا بَالُ 7 وُجُوهِكُمَا مُتَغَيِّرَةً ٱلْيَوْمَ * فَقَالَا لَهُ رَأَيْنَا رُؤْيَا وَلَيْسَ لَهَا مُفَسِّرٌ * قَالَ لَهُمَا أَلَا إِنَّ ٱلتَّفَاسِيرَ لِلَّهِ * لٰكِنْ 8 قُصَّاهَا عَلَيَّ *

Cumque audisset dominus ejus sermonem uxoris suæ, quem dixit ei; Sic fecit mihi servus tuus, inualuit furor ejus in eum. Apprehenditque eum, & commisit illum carceri, loco in quo vincti regis erant clausi; mansitque in carcere. Et erat Deus cum eo etiam, & convertit ad eum gratiam suam, & concessit ei favorem apud principem carceris: Ita ut posuerit in manu ejus omnes vinctos qui erant in carcere, & omnium quæ agebant ibi, ipse esset gubernator. Et princeps carceris nihil videbat difficile illi, quoniam Deus cum eo erat; & quidquid faciebat, Deus prosperabat.

CAP. XL.

Et accidit post huiusmodi res, ut pincerna regis Ægypti & pistor, deliquissent in dominum suum. Et perviatus est Pharaon ambobus ministris suis, principi pincernarum, & principi pistorum: Et posuit ambos in custodia in domo principis speculatorum, in carcere in quo Ioseph erat clausus. At verò princeps speculatorum constituit super eos Ioseph, ut serviret ambobus. Et morati sunt ad tempus in custodia; Quoadusque vidissent ambo somnium simul, quilibet eorum per se separatim in nocte una. Et erat somnium unuscujusque secundùm interpretationem suam, pincernæ, & pistoris regis Ægypti vinctorum in carcere. Et ingressus est ad eos Ioseph manè, & vidit eos mœstos: Et interrogavit ambos servos Pharaonis qui secum erant in custodia domûs domini sui, & ait illis; Quare facies vestræ mutatæ sunt hodie? Dixerunt ei; Vidimus somnia, & non habent interpretem. Ait illis, Annon interpretationes ad Deum pertinent? sed narrate illa mihi.

ספר בראשית : מ

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

dixit & : Joſeph ipſi ſuum ſomnium pincernarum princeps narravit Et

9 וַיְסַפֵּר שַׂר־הַמַּשְׁקִים אֶת־חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר

tres vite in Et ,meas facies ad vitis ecce & ,meo ſomnio In : ei

10 לוֹ בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה גֶפֶן לְפָנָי: וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה

fecerunt Coquere .ejꝰ flos aſcendit germinans tanquam ipſa & : rami

שָׂרִגִים וְהִוא כְּפֹרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ הִבְשִׁילוּ

accipiebam &,meâ manu in Parhoh calix Et .uvas ejus botri

11 אַשְׁכְלֹתֶיהָ עֲנָבִים: וְכוֹס פַּרְעֹה בְּיָדִי וָאֶקַּח אֶת־

dabam & ,Parhoh calicem in eas exprimebam & ,uvas

הָעֲנָבִים וָאֶשְׁחַט אֹתָם אֶל־כּוֹס פַּרְעֹה וְאֶתֵּן אֶת־

.ejꝰ interpretatio Hæc: Joſeph ei dixit Et .Parhoh *volam ſuper* calicem

12 הַכּוֹס עַל־כַּף פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פִּתְרֹנוֹ

diebus tribus adhuc In .ipſi dies tres , rami Tres

13 שְׁלֹשֶׁת הַשָּׂרִגִים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים

dabis &,*tuam ſedem ſuper* te faciet redire &,tuum caput Parhoh elevabit

יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת־רֹאשֶׁךָ וְהֵשִׁיבְךָ עַל־כַּנֶּךָ וְנָתַתָּ

fuiſti *quâ priorem meam* ſecundùm ejꝰ manu in Parhoh calicem

כוֹס־פַּרְעֹה בְּיָדוֹ כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיִיתָ

: tibi fuerit bene quando ,tecũ mei memento Sed .ejꝰ pincerna

14 מַשְׁקֵהוּ: כִּי אִם־זְכַרְתַּנִי אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטַב לְךָ

ad mei mentionẽ *facies* & :miſericordiam mecum quæſo *facies* &

וְעָשִׂיתָ־נָּא עִמָּדִי חָסֶד וְהִזְכַּרְתַּנִי אֶל־

auferendo furto Quia .hâc domo è me fac educere & ,Parhoh

15 פַּרְעֹה וְהוֹצֵאתַנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה: כִּי־גֻנֹּב

,quicquam feci non hic etiam & :Hebræorũ terrâ è ſum ablatꝰ furto

גֻּנַּבְתִּי מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים וְגַם־פֹּה לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה

bonum quia ,piſtorum princeps vidit Et .*ciſternâ* in me ponerẽt quòd

16 כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר: וַיַּרְא שַׂר־הָאֹפִים כִּי־טוֹב

tria ecce &,*meo ſomnio in* ego Etiam :Joſeph ad dixit & : *ſolvit*

פִּתֶּר וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹסֵף גַּם־אֲנִי בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה

cibo omni ex ſuperiori caniſtro in Et .meũ caput ſuper alba caniſtra

17 סַלֵּי חֹרִי עַל־רֹאשִׁי: וּבַסַּל הָעֶלְיוֹן מִכֹּל מַאֲכַל

*de*ſuper caniſtro è eos *comedens volatile* & :piſtoris opere Parhoh

פַּרְעֹה מַעֲשֵׂה אֹפֶה וְהָעוֹף אֹכֵל אֹתָם מִן־הַסַּל מֵעַל

Tria .ejꝰ interpretatio Hæc :dixit & ,Joſeph reſpõdit Et .*meo capite*

18 רֹאשִׁי: וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת

auferet *diebus tribus adhuc In .ipſa* dies tres ,caniſtra

הַסַּלִּים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא

comedet &,*te de*ſuper tuum caput Parhoh

19 פַּרְעֹה אֶת־רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ וְתָלָה אוֹתְךָ עַל־עֵץ וְאָכַל

die ,tertiâ die in ,fuit Et .*te de*ſuper tuam carnem *volatile*

הָעוֹף אֶת־בְּשָׂרְךָ מֵעָלֶיךָ: וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם

elevavit &,ſuis ſervis omnibꝰ conviviũ fecit & ,Parhoh *naſci*

20 הִלֶּדֶת אֶת־פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־עֲבָדָיו וַיִּשָּׂא

medio in piſtorum principis caput & ,pincernarũ principis caput

אֶת־רֹאשֵׁי שַׂר הַמַּשְׁקִים וְאֶת־רֹאשׁ שַׂר הָאֹפִים בְּתוֹךְ

,ſuã propinationẽ ad pincernarum principem fecit redire Et. ſuorũ ſervorũ

21 עֲבָדָיו: וַיָּשֶׁב אֶת־שַׂר הַמַּשְׁקִים עַל־מַשְׁקֵהוּ

.Parhoh *volam ſuper* calicem dedit &

וַיִּתֵּן הַכּוֹס עַל־כַּף פַּרְעֹה:

9 Narravit prior, præpoſitus pincernarũ, ſomnium ſuum ;
10 Videbam coram me vitem: In qua erant tres propagines, creſcere paulatim in gemmas, & poſt flores uvas matureſcere: Calicémque Pharaonis in manu mea : tuli ergò uvas & expreſſi in calicem quem tenebam, & tradidi poculum
12 Pharaoni. Reſpondit Joſeph, Hæc eſt interpretatio ſomnii: Tres propagines, tres adhuc
13 dies ſunt. Poſt quos recordabitur Pharao miniſterii tui, & reſtituet te in gradũ priſtinum : dabíſque ei calicem juxta officium tuum, ſicut
14 antè facere conſueveras. Tantùm memento mei, cùm benè tibi fuerit, & facias mecum miſericordiam : ut ſuggeras Pharaoni, ut educat me de iſto
15 carcere. Quia furto ſublatus ſum de terra Hebræorum, & hîc innocens in lacum
16 miſſus ſum. Videns piſtorum magiſter, quòd prudenter ſomnium diſſolviſſet, ait ; Et ego vidi ſomnium, quòd tria caniſtra farinæ haberem ſu-
17 per caput meum. Et in uno caniſtro quod erat excelſius, portare me omnes cibos qui fiunt arte piſtoriâ, avéſque
18 comedere ex eo. Reſpondit Joſeph, Hæc eſt interpretatio ſomnii : Tria caniſtra, tres adhuc dies ſunt.
19 Poſt quos auferet Pharao caput tuum, ac ſuſpendet te in cruce, & lacerabunt volucres
20 carnes tuas. Exinde dies tertius natalitius Pharaonis erat : qui faciens grande convivium pueris ſuis, recordatus eſt inter epulas magiſtri pincernarum, &
21 piſtorum principis. Reſtituítque alterum in locum ſuum, ut porrigeret ei poculum.

9 Καὶ διηγήσατο ὁ ἀρχοινοχόος τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ τῷ Ἰωσήφ· καὶ εἶπεν, Ἐν τῷ ὕπνῳ μου ἦν ἄμπελος ἐναντίον μου. Ἐν δὲ τῇ ἀμπέλῳ τρεῖς πυθμένες, καὶ αὐτὴ βάλλουσα ἐνλωοχῶα βλαστούς· πέπειροι οἱ βότρυες
11 σαφυλῆς. Καὶ τὸ ποτήριον Φαραὼ ἐν τῇ χειρί μου· καὶ ἔλαβον τὴν σαφυλὴν, καὶ ἐξέθλιψα αὐτὴν εἰς τὸ ποτήριον, καὶ ἔδωκα τὸ
12 ποτήριον (ε) εἰς τὴν χεῖρα Φαραώ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωσὴφ, Τοῦτο ἡ σύγκεισις αὐτοῦ. Οἱ τρεῖς πυθμένες, τρεῖς ἡμέραι εἰσίν.
13 Ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ μνησθήσεται Φαραὼ τῆς ἀρχῆς σου, καὶ ἀποκαταστήσει σε ἐπὶ τὴν ἀρχοινοχοΐαν σου, καὶ δώσεις τὸ ποτήριον Φαραὼ εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀρχὴν ὡς
14 πρωτέραν, ὡς ἦσθα οἰνοχοῶν. Ἀλλὰ μνήσθητί μου διὰ σεαυτοῦ, ὅταν (ζ) εὖ γένηταί σοι· καὶ ποιήσεις ἐν ἐμοὶ ἔλεος· καὶ μνησθήσῃ περὶ (η) ἐμοῦ πρὸς Φαραὼ, καὶ ἐξ-
15 άξεις με ἐκ τοῦ ὀχυρώματος τούτου. Ὅτι κλοπῇ ἐκλάπην ἐκ γῆς Ἑβραίων· καὶ ὧδε οὐκ ἐποίησα οὐδέν, ἵνα ἐνέβαλόν με εἰς τὸν
16 λάκκον τοῦτον. Καὶ εἶδεν ὁ ἀρχισιτοποιὸς, ὅτι ὀρθῶς ἐμαντεύσατο· καὶ εἶπε τῷ Ἰωσὴφ, Κἀγὼ εἶδον ἐνύπνιον· καὶ ὥμιλλα τρία κανᾶ
17 χονδριτῶν ἐπάνω ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. Ἐν δὲ (θ) κανῷ τῷ ἐπάνω, ἀπὸ πάντων (ι) τῶν γενῶν, ὧν Φαραὼ ἐδίει ἔργον σιτοποιοῦ· καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατήσθιεν αὐτὰ ἀπὸ τοῦ
18 κανοῦ τοῦ ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μου. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσὴφ, εἶπεν αὐτῷ, Αὕτη ἡ σύγκεισις αὐτοῦ. Τὰ τρία κανᾶ, τρεῖς ἡμέραι εἰσίν.
19 Ἔτι τριῶν (κ) ἡμερῶν, καὶ ἀφελεῖ Φαραὼ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ. καὶ κρεμάσει σε ἐπὶ ξύλου, καὶ φάγεται τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ τὰς
20 σάρκας σου ἀπὸ σοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ἡμέρᾳ γενέσεως ἦν Φαραὼ, καὶ ἐποίει πότον πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ. καὶ ἐμνήσθη τῆς ἀρχῆς τοῦ (λ) οἰνοχόου καὶ τῆς ἀρ-
21 χῆς τοῦ (μ) σιτοποιοῦ ἐν μέσῳ τῶν παίδων αὐτοῦ. Καὶ ἀποκατέστησε τὸν ἀρχοινοχόον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ· καὶ ἔδωκε τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα Φαραώ.

Et narravit princeps vinariorum ſomnium ſuum ipſi Joſeph, et dixit; In ſomno meo erat vitis in conſpectu meo: In vite autem tres (f) propagines : & ipſa ferens flores producentes germinas: (g) maturi botryones uvæ. Et calix Pharaonis in manu mea: & ſumpſi uvam , & expreſſi eam in calicem, & dedi calicem in manum Pharaonis. Et dixit ei Joſeph, Hæc eſt interpretatio ejus. Tres propagines tres dies ſunt. Adhuc triduum, & memorabitur Pharao principatum tuum, & reſtituet te in tuum (h) pincernarum principatum: & dabis calicem Pharaonis in manum ejus juxta principatum tuum priorem, ſicut fuiſti pincerna. Sed memor eſto mei per temetipſum, cùm benè fuerit tibi : & facies in me miſericordiam; & memor eris mei ad Pharaonem, & educes me de cuſtodia hac. Quia furto ſublatus ſum de terra Hebræorum: & hîc nihil feci, ſed injecerunt me in lacum hunc. Et videbat princeps piſtorum, quia vere interpretabatur : & dixit ad Joſeph, Et ego vidi ſomnium. Et videbar mihi tria caniſtra (k) chondritorum portare in capite meo. In caniſtro autem ſuperiore, de omnibus generibus, de quibus comedit Pharao (l) opus piſtoris : & volatilia cœli comedebant ea de caniſtro, quod erat ſuper caput meum. Reſpondens autem Joſeph, dixit ei; Hic eſt interpretatio ejus. Tria caniſtra tres dies ſunt. Adhuc triduum: & auferet Pharao caput tuum à te: & ſuſpendet te in ligno: & aves cœli manducabunt carnes tuas à te. Factum eſt autem in die tertia, dies nativitatis erat Pharaonis & faciebat potum omnibus pueris ſuis. Et recordatus eſt principatus pincernæ, & principatus piſtoris in medio puerorum ſuorum. Et reſtituit principem pincernarum in principatum ſuum: & dedit calicem in manum Pharaonis.

MS.A. (ε) εἰς τὰς χεῖρας (ζ) εὖ σοι γένηται· (η) ἐμοῦ Φαραὼ, (θ) τῷ κανῷ (ι) πᾶν γενημάτων, ὧν ὁ βασιλεὺς Φαραὼ (κ) ἡμερῶν, ἀφελεῖ (λ) ἀρχοινοχόε (μ) ἀρχισιτοποιοῦ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Narravit ergò princeps pincernarum ſomnium ſuum Joſepho, & dixit ei; In ſomnio meo ecce vitis coram me, Et in vite tres palmites : & ipſa cum germinaſſet, exorta ſunt folia ejus: & matureſcentes botri ejus, evaſerunt uvæ. Calix verò Pharaonis erat in manibus meis : & accipiens uvas, expreſſi eas in calicem Pharaonis, dedique calicem in manus Pharaonis. Ait ad eum Joſeph, Hæc eſt intepretatio ſomnii tui : Tres palmites, tres ſunt dies. Poſt tres dies recordabitur tui Pharaon, & reſtituet te in ſtatum tuum, dabíſque calicem Pharaoni in manum ejus, juxta morem priſtinum quo potum illi præbebas. Sed memor eſto mei apud te, cùm benefuerit tibi, & fac erga me beneficium, & juſtitiam, & mentionem mei facito coram Pharaone, & educ me de carcere iſto. Nam furto ſublatus ſum è terra Hebræorum: quin & hîc nil commiſi ob quod me conjicerent in carcerẽm. Videns autem princeps piſtorum quòd benè interpretatus eſſet, dixit Joſepho, Etiam ego in ſomnio meo *vidi*, & ecce tria caniſtra *ciborum* candidorum ſuper caput meum, Et in caniſtro ſuperiori, ex omnibus cibis Pharaonis arte piſtoria paratis, & beſtia alata comedebat eos de caniſtro quod erat ſuper caput meum. Reſpondit Joſeph, & dixit ad eum; Hæc eſt expoſitio ſomnii tui. Tria caniſtra, tres ſunt dies. Poſt tres dies tollet Pharaon caput tuum à te, ac ſuſpendet te in ligno, comedétque volucris carnem tuam à te. Contigit autem die tertia, die natalitũ Pharaonis, ut faceret convivium omnibus ſervis ſuis. Et mentionem fecit principis pincernarum & principis piſtorum in medio ſervorum ſuorum, & reſtituit principem pincernarum in ſtatum ſuum, deditque calicem in manus Pharaonis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

9 ואשתעי רב שקי ית חלמיה ליוסף ואמר ליה בחלמי והא
10 גופנא קדמי: ובגופנא תלתא שבשין והיא כד אפרחת אפיקת לבלבין ואינציח נץ בשיולי אתכלהא הוון
11 ענבין: וכסא דפרעה בידי ונסיבית ית ענבייא ועצרית יתהון לכסא דפרעה ויהבית ית כסא על ידא
12 דפרעה: ואמר ליה יוסף דין פושרניה תלתא שבשין תלתא
13 יומין אנון: בסוף תלתא יומין ידכר ינך פרעה ויתיבנך על שמושך
ויתן כסא דפרעה בידיה כהלכי קדמאה דהוית משקי ליה: אלהין
14 הדכרני עמך כד ייטב לך ותעביד כען עמי טיבו ותדכר עלי קדם
15 פרעה ותפקנני מן בירת אסירי הדין: ארי מגנב גניבנא מארעא
16 עבראי ואף הכא לא עבדית מדעם ארי מניאו יתי בבית אסירי:
וחוא רב נחתומי ארי ייאות פשר ואמר ליוסף אף אנא בחלמי והא
17 תלתא סלין דחירו על רישי: ובסלא עלאה מכל מיכלא דפרעה
18 עובד נחתום ועופא אכל יתהון מן סלא מעלוי רישי: ואתיב יוסף
ואמר דין פושרניה תלתא סלין
19 תלתא יומין אנון: בסוף תלתא יומין ינטל פרעה ית רישך מנך
ויצלוב יתך על צלבא וייכול עופא
20 ית בשרך מנך: והוה ביומא תליתאה יומא דלידא דפרעה

Narravítq; princeps pincernarũ ſomniũ ſuũ Joſeph: & dixit ei; in ſomnio meo ecce vitis erat corã me. Et in vite erant tres palmites: & erat quaſi florens, & producebat gemmas; & poſt flores maturabant uvæ in botris ſuis. Et calix Pharaonis erat in manu meâ: & tollebã uvas, & exprimebã eas in *calicem* Pharaonis; & ponebã calicem in manu Pharaonis. Dixítque ei Joſeph; Hæc eſt interpretatio ejus: Tres palmites tres dies ſunt. In fine triũ dierũ recordabitur tui Pharao, & reducet te ad miniſteriũ tuum: & pones calicem Pharaonis in manu ejus, ſicut ante conſueveras, quãdo eras pincerna ejꝰ. Sed memento mei tecũ, cùm bene fuerit tibi; & facies obſecro mecũ miſericordiã: et recordaberis mei *coram Pharaone*; & educes me de hoc carcere. Quoniam furto ſublatus ſum de terrâ Hebræorũ: & hic quoq; nihil feci, ut ponerent me in carcerem. Et vidit princeps piſtorũ quòd rectè interpretatꝰ eſſet: & dixit ad Joſeph; Ego quoq; videbam in ſomnio meo; & ecce tria caniſtra plena pane principali, erant ſup caput meũ. Et in caniſtro ſuperiori erat de oñi cibo Pharaonis, qui fit arte piſtoriâ: & aves comedebant ea quæ erant in caniſtro, ſup capite meo. Reſponditq; Joſeph, & ait; Hæc eſt interpretatio ejꝰ: Tria caniſtra, tres dies ſunt. In fine triũ dierũ auferet Pharao caput tuũ à te, et ſuſpendet te in patibulo: & comedent aves carnes tuas à te. Et factum eſt in die tertio, die nativitatis Pharaonis; fecit convivium omnibus ſervis ſuis: & *tulit caput* principis pincernarum, & *caput* principis piſtorum, in medio ſervorum ſuorum. Et reduxit principem pincernarum ad miniſterium ſuum: & poſuit calicem ſuper manum Pharaonis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

9 * ואשתעי רב שקי ית חלמיה ליוסף ואמר ליה בחלמי והא
10 גופנא קדמי: ובגופנא תלתא שבשין והיא כד אפרחת אפיקת לבלבין ואינציח נץ בשיולי אתכלהא הוון
11 ענבין: וכסא דפרעה בידי ונסיבית ית ענבייא ועצרית יתהון לכסא דפרעה ויהבית ית כסא על ידא
12 דפרעה: ואמר ליה יוסף דין פושרניה תלתא שבשין תלתא
13 יומין אנון: בסוף תלתא יומין ידכר ינך פרעה ויתיבנך על שמושך
ויתן כסא דפרעה בידיה כהלכי קדמאה דהוית משקי ליה: אלהין
14 הדכרני עמך כד ייטב לך ותעביד כען עמי טיבו ותדכר עלי קדם
15 פרעה ותפקנני מן בירת אסירי הדין: ארי מגנב גניבנא מארעא
16 עבראי ואף הכא לא עבדית מדעם ארי מניאו יתי בבית אסירי:
וחוא רב נחתומי ארי ייאות פשר ואמר ליוסף אף אנא בחלמי והא
17 תלתא סלין דחירו על רישי: ובסלא עלאה מכל מיכלא דפרעה
18 עובד נחתום ועופא אכל יתהון מן סלא מעלוי רישי: ואתיב יוסף
ואמר דין פושרניה תלתא סלין
19 תלתא יומין אנון: בסוף תלתא יומין ינטל פרעה ית רישך מנך
ויצלוב יתך על צלבא וייכול עופא
20 ית בשרך מנך: והוה ביומא תליתאה יומא דלידא דפרעה

VERSIO SAMARITANA.

9 * ואשתעי רב שקי ית חלמיה ליוסף ואמר ליה בחלמי והא
10 גופנא קדמי: ובגופנא תלתא שבשין והיא כד אפרחת אפיקת לבלבין ואינציח נץ בשיולי אתכלהא הוון
11 ענבין: וכסא דפרעה בידי ונסיבית ית ענבייא ועצרית יתהון לכסא דפרעה ויהבית ית כסא על ידא
12 דפרעה: ואמר ליה יוסף דין פושרניה תלתא שבשין תלתא
13 יומין אנון: בסוף תלתא יומין ידכר ינך פרעה ויתיבנך על שמושך
ויתן כסא דפרעה בידיה כהלכי קדמאה דהוית משקי ליה: אלהין
14 הדכרני עמך כד ייטב לך ותעביד כען עמי טיבו ותדכר עלי קדם
15 פרעה ותפקנני מן בירת אסירי הדין: ארי מגנב גניבנא מארעא
16 עבראי ואף הכא לא עבדית מדעם ארי מניאו יתי בבית אסירי:
וחוא רב נחתומי ארי ייאות פשר ואמר ליוסף אף אנא בחלמי והא
17 תלתא סלין דחירו על רישי: ובסלא עלאה מכל מיכלא דפרעה
18 עובד נחתום ועופא אכל יתהון מן סלא מעלוי רישי: ואתיב יוסף
ואמר דין פושרניה תלתא סלין
19 תלתא יומין אנון: בסוף תלתא יומין ינטל פרעה ית רישך מנך
ויצלוב יתך על צלבא וייכול עופא
20 ית בשרך מנך: והוה ביומא תליתאה יומא דלידא דפרעה

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

9 Narravit igitur Præfectus Pincernarum ſomnium ſuum Joſepho, dixitque ei; Cùm ſomniarẽ, ecce vitis ante me;
10 Et in vite tres palmites, ipſáque velut germinans, aſcendebat flos, maturabant botri ejus uvas.
11 Calix etiam Pharaonis erat in manu meâ, & accepi uvas, & exprimebam eas ſuper calicem Pharaonis, & dabam calicem in manum Pharaonis.
12 Tum dixit ei Joſeph, Hæc eſt interpretatio ejus: tres palmites, tres ſunt dies.
13 Adhuc tres dies, (a) extollet Pharao caput tuum, & reſtituet tibi officiũ tuũ, & dabis calicem Pharaoni in manum ejus juxta morem priſtinum quando eras Pincerna ejus.
14 Verùm memento mei apud teipſum quando benè fuerit tibi, & facias mihi miſericordiam, memoremq; facito mei Pharaonem, ut educat me domo iſtâ.
15 Quia furto raptus ſum de terrâ Hebræorũ, atque etiam hîc nõ feci quicquã propter quod poſuerint me in foveam.
16 Videns autem præfectus Piſtorum quòd benè interpretatus eſſet, dixit Joſepho; Etiam ego ſomniavi, & ecce tria caniſtra farinæ ſuper caput meum:
17 Et in caniſtro excelſiore, omne genus erat cibi Pharaonis operis piſtorii: Aves autem cœli comedebant ea de caniſtro quod erat ſuper caput meum.
18 Tum reſpondit Joſeph, & dixit; Hæc eſt interpretatio ejus, Tria caniſtra tres ſunt dies.
19 Adhuc tres dies, auferet Pharao caput tuum à te, & ſuſpendet te ſuper lignum, & comedent aves cœli carnem tuam deſuper te.
20 Et factum eſt die tertio, qui erat dies natalis Pharaonis, ut faceret convivium omnibus ſervis ſuis, (b) extolleretq; caput præfecti pincernarum, (c) & caput præfecti piſtorũ in medio ſervorũ ſuorũ.
21 (d) Reſtituitque Pincernarũ propinationi ſuæ, & dedit calicem in manum Pharaonis.

VER. SAM. (a) ſubducet Pharao rationem tuam, (b) ſubducerétq; rationem (c) & rationem (d) Et ſubduxit rationẽ præfecti pincernarũ de propinatione ſuã,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فقص رئيس السقاة رؤياه على يوسف * فقال رايت كان حبلة بين يدي * وفيه ثلثة قضبان *
10 وهي كما فرعت * صعد نوارها * ونضجت عناقيدها * وصار عنبا * وكان كاس فرعون في
11 يدي * فاخذت العنب وعصرته فيها وناولته اياه * قال له يوسف هذا تفسير * الثلثة قضبان
12 ثلثة ايام هي * الى ثلثة ايام يذكرك فرعون ويردك الى منزلتك * وتناوله كاسه كالسنن الاولى
13 اذ كنت ساقيه * الان اذكرني معك اذا جاد امرك * واصطنع عندي معروفا * واذكرني عند فرعون *
14 واخرجني من هذا البيت * لاني سرقت من ارض العبرانيين * وهاهنا ايضا لم اصنع شيا
15 استحقت به ان اجعل في الحبس * ولما راى رئيس الخبازين انه قد فسرها له بخير * قال له رايت
16 انا ايضا كان ثلث سلال حواري على راسي * وفي السلة العليا من جميع طعام فرعون ما
17 يصنعه الخباز * وكان الطير ياكل منه في السلة فوق راسي * فاجابه يوسف وقال هذا تفسير *
18 الثلث السلات ثلثة ايام هي * والى ثلثة ايام يرفع فرعون راسك عن بدنك * ويصلبك
19 على خشبة * فياكل الطير من لحمك * فلما كان في اليوم الثالث وهو مثل يوم مولد
20 فرعون * صنع فيه مجلسا لكل عواده * فذكر رئيس السقاة ورئيس الخبازين فيما بينهم * فامر
21 برد رئيس السقاة الى سقيه وناوله كاسه *

Et narravit princeps pincernarum ſomnium ſuum Joſepho, & ait; Vidi quaſi eſſet vitis inter manus meas: Et in ea tres palmites; & ipſâ pullulante, emerſerunt flores ejus, & maturuerunt racemi ejus, & facti ſunt uva. Eratq; calix Pharaonis in manu mea, & accepi uvam, & expreſſi eam in ipſum, & porrexi eum illi. Dixit ei Joſeph, Hæc eſt interpretatio ejus. Tres palmites, tres dies ſunt. Ad tres dies recordabitur tui Pharaon, & reſtituet te ad tuam dignitatem, & porriges ei calicem ejus ſecundùm priſtinam conſuetudinẽ cùm eſſes ejus pincerna. Itaque recordare mei cùm proſperatum fuerit negotium tuum, & facito erga me beneficium, & recordare mei apud Pharaonem, & educ me de hac domo. Quoniam ego furtim ereptus ſum de terra Hebræorum, & hîc etiam nihil egi pro quo meruerim poni in carcere. Et cum vidiſſet princeps piſtorum, quòd interpretatus eſſet illud ei fauſtè, dixit ei; Vidi ego quoque quaſi tria caniſtra ſimilæ ſuper caput meum. Et in caniſtro altiori, ex omnibus cibis Pharaonis quos facit piſtor; & volatilia comedebant ex iis in caniſtro ſuper caput meum. Reſpondit ei Joſeph, & dixit; Hæc eſt interpretatio ejus. Tria caniſtra, tres dies ſunt: Et ad tres dies tollet Pharaon caput tuum de corpore tuo, & cruciſiget te ſuper trabem, & comedent volatilia de carne tua. Cúmque fuiſſet dies tertia quæ referebat diem natalis Pharaonis, fecit in ea convivium omnibus ducibus ſuis, & mentionem fecit principis pincernarum & principis piſtorum inter eos. Præcepitque ut reſtitueretur princeps pincernarum ad potum præbendum; & porrexit ei calicem ejus.

ספר בראשית : מא

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Joseph eis solverat sicut ,suspendit pistorum principem Et
22 וְאֶת שַׂר־הָאֹפִים תָּלָה כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָהֶם יוֹסֵף׃
.ej' est oblit' & ,Joseph ipsius pincernarũ princeps est recordat' nõ Et
23 וְלֹא־זָכַר שַׂר־הַמַּשְׁקִים אֶת־יוֹסֵף וַיִּשְׁכָּחֵהוּ׃

CAP. XLI. מא

ecce & ,somnians Parhoh & ,dierum duorũ annorũ *sine à* fuit Et
1 וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם וְהִנֵּה
vaccæ septem *ascendentes* flumine è ecce Et .flumen juxta *stans*
2 עֹמֵד עַל־הַיְאֹר׃ וְהִנֵּה מִן־הַיְאֹר עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת
ecce Et .prato in pascebant & ,carne pingues & ,aspectu pulchræ
3 יְפוֹת מַרְאֶה וּבְרִיאֹת בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ׃ וְהִנֵּה
,aspectu *malæ* ,flumine è eas post *ascendentes* aliæ vaccæ septem
שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן־הַיְאֹר רָעוֹת מַרְאֶה
.fluminis *labium super* ,vaccas apud stabant & ,carne tenues &
וְדַקּוֹת בָּשָׂר וַתַּעֲמֹדְנָה אֵצֶל הַפָּרוֹת עַל־שְׂפַת הַיְאֹר׃
septem ,carne tenues & ,aspectu *malæ* vaccæ comederunt Et
4 וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת רָעוֹת הַמַּרְאֶה וְדַקֹּת הַבָּשָׂר אֵת שֶׁבַע
.Parhoh est expergefact' Et .pingues & ,aspectu pulchras vaccas
הַפָּרוֹת יְפֹת הַמַּרְאֶה וְהַבְּרִיאֹת וַיִּיקַץ פַּרְעֹה׃
culmo in *ascẽdentes* spicæ septem ecce Et .secũdò sõniavit &,dormivit Et
5 וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֹם שֵׁנִית וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלוֹת בְּקָנֶה־
arefactæ & tenues spicæ septem ecce Et .*bonæ* & ,pingues uno
6 אֶחָד בְּרִיאוֹת וטובות׃ וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים דַּקּוֹת וּשְׁדוּפֹת
,tenues spicæ deglutierũt Et .eas post *germinantes* ,Euro
7 קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן׃ וַתִּבְלַעְנָה הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֵת
ecce &,Parhoh est expergefact' Et.plenas &,pingues spicas septem
שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֵאוֹת וַיִּיקַץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה
vocavit & ,misit & ;ej' spũs est *conturb'* & ,diluculo in fuit Et .somnium
8 חֲלוֹם׃ וַיְהִי בַבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא
Parhoh narravit &;ej' sapiẽtes oẽs & ,Ægypti *genethliacos* omnes
אֶת־כָּל־חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם וְאֶת כָּל־חֲכָמֶיהָ וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה
est locut' Et .Parhoh ipsi *ea solvens non* & ,suum somnium eis
לָהֶם אֶת־חֲלֹמוֹ וְאֵין־פּוֹתֵר אוֹתָם לְפַרְעֹה׃ וַיְדַבֵּר
9 *memorans* ego mea Peccata :dicendo Parhoh *cum* pincernarũ prineeps
שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר אֶת חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר
domus custodiã in me *dedit* &,suos servos *super* est irat' Parhoh .hodie
10 הַיּוֹם׃ פַּרְעֹה קָצַף עַל־עֲבָדָיו וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמַר בֵּית
somniavim' Et .pistorum principem & ,me ,laniorum principis
11 שַׂר הַטַּבָּחִים אֹתִי וְאֶת שַׂר הָאֹפִים׃ וַנַּחַלְמָה
solutionẽ secundũ *Vir* : ipse & ,ego ,unâ nocte in somnium
חֲלוֹם בְּלֵילָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ כְּפִתְרוֹן
principi servus Hebræus puer nobiscum ibi Et .somniavim' sui somnii
12 חֲלֹמוֹ חָלָמְנוּ׃ וְשָׁם אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי עֶבֶד לְשַׂר
,nostra somnia nobis solvit & ;ei narravimus & ,laniorum
הַטַּבָּחִים וַנְּסַפֶּר־לוֹ וַיִּפְתָּר־לָנוּ אֶת־חֲלֹמֹתֵינוּ
solvit quemadmodum ,fuit Et .solvit suum somniñ secundũ *viro*
13 אִישׁ כַּחֲלֹמוֹ פָּתָר׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־פָּתַר־
.suspendit ipsum &,*meã sedem super* fecit redire Me .fuit sic ,nobis
לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הֵשִׁיב עַל־כַּנִּי וְאֹתוֹ תָלָה׃

22 Alterum suspendit in patibulo, ut conjectoris veritas pro-
23 baretur. Et tamen succedentibus prosperis, præpositus pincernarum oblitus est interpretis sui.

CAP. XLI.

1 POst duos annos vidit Pharao somnium. Putabat se stare super fluvium. De quo as-
2 cendebãt septem boves ,pulchræ & crassæ nimis : & pascebantur in locis paluſtrib⁹.
3 Aliæ quoque septem emergebant de flumine,fœdæ confectæque macie : & pascebãtur in ipsa amnis ripa in locis
4 virentibus. Devoraveruntq; eas, quarum mira ſpecies & habitudo corporum erat. Ex-
5 pergefactus Pharao, Rursum dormivit,& vidit alterum ſomnium : Septem ſpicæ pullulabant in culmo uno plenæ at-
6 que formoſæ. Aliæ quoque totidem ſpicæ tenues & per-
7 cuſſæ uredine oriebantur,Devorantes omnem priorũ pulchritudinem. Evigilans Pha-
8 rao poſt quietẽ, Et facto manè, pavore perterritus, miſit ad omnes conjectores Ægypti,cunctóſq; ſapientes:& accerſitis narravit ſomnium ;nec
9 erat qui interpretaretur.Tunc demum reminiſcens pincernarum magiſter, ait ; Confi-
10 teor peccatum meum. Iratus rex ſervis ſuis, me & magiſtrum piſtorum retrudi juſſit in carcerem principis mi-
11 litum. Ubi unâ nocte uterque vidimus ſomnium præ-
12 ſagum futurorum. Erat ibi puer Hebræus, ejuſdem ducis militum famulus : cui nar-
13 rantes ſomnia, Audivimus quidquid poſteà rei probavit eventus. Ego enim redditus ſum officio meo : & ille ſuſpenſus eſt in cruce.

22 Τὸν δὲ ἀρχισιτοποιὸν ἐκρέμασεν, καθὰ συν-
23 ἔκρινεν αὐτοῖς Ἰωσήφ. (ν) Καὶ οὐκ ἐμνήσθη ὁ ἀρχοινοχόος τοῦ Ἰωσήφ, ἀλλ' ἐπελάθετο αὐτοῦ.

MS.A. (ν) Οὐκ ἐμνήσθη δὲ

ΚΕΦ. μα'.

1 Ἐγένετο δὲ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν, Φαραὼ εἶδεν ἐνύπνιον. Ὤετο ἑστάναι ἐπὶ τοῦ ποτα-
2 μοῦ. Καὶ ἰδοὺ ὥσπερ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες, καλαὶ τῷ εἴδει, καὶ ἐκλε-
κταὶ ταῖς σαρξί, καὶ ἐβόσκοντο ἐν τῷ Ἀχείᾳ.
3 Ἄλλαι δὲ ἑπτὰ βόες ἀνέβαινον μετὰ ταύτας
ἐκ τοῦ ποταμοῦ, αἰσχραὶ τῷ εἴδει, καὶ λεπταὶ
ταῖς σαρξί, καὶ (α) ἐνέμοντο παρὰ τὰς βό-
4 ας ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. Καὶ κατέφα-
γον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ αἰσχραὶ καὶ λεπταὶ ταῖς
σαρξὶ τὰς ἑπτὰ βόας τὰς καλὰς τῷ εἴδει,
καὶ τὰς (β) ἐκλεκτὰς ταῖς σαρξί. ἠγέρθη
5 δὲ Φαραώ. Καὶ ἐνυπνιάσθη τὸ δεύτερον. Καὶ
ἰδοὺ, ἑπτὰ στάχυες ἀνέβαινον (γ) ἐν τῷ πυ-
6 θμένι ἐνὶ ἐκλεκτοὶ καὶ καλοί. (δ) Καὶ ἰδοὺ,
ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνε-
7 φύοντο μετ' αὐτούς. Καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ
στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι τοὺς
ἑπτὰ στάχυας τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ τοὺς πλήρεις.
8 ἠγέρθη δὲ Φαραὼ, καὶ ἦν ἐνύπνιον. Ἐγένετο
δὲ πρωΐ, καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. καὶ ἀπο-
στείλας, ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἐξηγητὰς Αἰ-
γύπτου, καὶ πάντας τοὺς σοφοὺς αὐτῆς· καὶ
διηγήσατο αὐτοῖς Φαραὼ τὸ (ε) ἐνύπνιον
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων αὐτὸ τῷ Φα-
9 ραώ. Καὶ ἐλάλησεν ὁ ἀρχοινοχόος πρὸς
Φαραὼ, λέγων, Τὼ ἁμαρτίαν μου ἀναμι-
10 μνήσκω σήμερον. Φαραὼ ὠργίσθη τοῖς παι-
σὶν αὐτοῦ, καὶ ἔδετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ, ἐν τῷ
οἴκῳ (ζ) τοῦ ἀρχιμαγείρου, ἐμέ τε καὶ τὸν
11 ἀρχισιτοποιόν. Καὶ εἴδομεν (η) ἐνύπνιον ἀμ-
φότεροι ἐν νυκτὶ μιᾷ ἐγὼ καὶ αὐτὸς, ἕκα-
12 στος κατὰ τὸ αὐτῷ ἐνύπνιον εἰδόμην. Ἦν δὲ
ἐκεῖ μεθ' ἡμῶν νεανίσκος παῖς Ἑβραῖος
τοῦ ἀρχιμαγείρου, καὶ διηγησάμεθα αὐτῷ,
13 καὶ συνέκρινεν ἡμῖν. Ἐγενήθη δὲ, καθὼς συν-
έκρινεν ἡμῖν ὅτω καὶ συνέβη, ἐμέ τε ἀπο-
καταστᾶναι ἐπὶ τὴν ἀρχήν μου, ἐκεῖνον δὲ
κρεμασθῆναι.

Principem autem pistorum suspendit, sicut interpretatus erat eis Joseph. Et non est recordatus princeps pincernarum ipsius Joseph, sed oblitus est ejus. 22 23

CAP. XLI.

ET factum est post biennium dierum, Pharao vidit somnium. Videbatur sibi stare super flumen. Et ecce quasi de flumine ascendebant septẽ boves (a) pulchræ specie, & electæ carnibus, & pascebantur(b)in Achi. Aliæ autem septem boves ascendebant post has de flumine, turpes specie, & graciles carnibus : & pascebantur apud boves ad labium fluminis.Et devorârunt septem boves turpiores, & graciles carnibus, septem illas boves pulchrâ specie,& electas carnibus. Et expergefactus est Pharao. Et somniavit secundò. Et ecce septem spicæ ascendebant in propagine una electæ et pulchræ. Et ecce septem spicæ graciles,& à vento(c) corruptæ pullulabant post eas. Et septem spicæ graciles, & à vento corruptæ devoraverunt septem illas spicas electas & plenas. Expergefactus est autem Pharao:& (d) erat somnium. Factum est autem manè, (e) turbata est anima ejus: & mittens vocavit omnes(f) interpretes Ægypti,& omnes sapientes ejus:& narravit eisPharao somnium suum:& non erat,qui illud interpretaretur Pharaoni.Et locutus est princeps pincernarum ad Pharaonem dicens,Peccatum meum recordor hodiè. Pharao iratus fuit pueris suis, & posuit nos in custodia, in domo Archimagiri, & me & principem pistorum. Et vidimus somnium ambo in nocte una ego & ille, unusquisque juxta suum somnium vidimus. Erat autem ibi nobiscum adolescens puer Hæbræus Archimagiri : & navavimus ei, & interpretatus est (g) nobis. Factum est autem, sicut interpretatus est nobis, ita & evenit, ut ego quidem restituerer in principatum meum, ille verò suspenderetur. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

MS. A. Κεφ. μα'. (α) ἐνέμοντο αἱ βόες παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ ἐν τῷ Ἀχει. Καὶ (β) ἐκλεκτὰς. ἠγέρθη (γ) ἐν πυθμένι (δ) Ἄλλοι δὲ ἑπτὰ (ε) ἐνύπνιον, καὶ (ζ) τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος, ἐμέ (η) ἐνύπνιον ἐν νυκτὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Principem verò pistorum suspendit, quemadmodum interpretatus fuerat eis Joseph. Et non est recordatus princeps pincernarum Josephi, sed oblitus est illius. 22 23

CAP. XLI.

PRæterea contigit post duos annos,ut Pharaon somniaret somnium. Ecce stabat ad flu-
1 vium, Et ecce de fluvio ascendebant se-
2 ptem vaccæ pulchræ aspectu,& pingues carne, & pascebantur in prato. Et ecce septem
3 vaccæ aliæ ascendebant post eas è fluvio,deformes aspectu ,& macilentæ carne, steterúntque prope vaccas super ripam fluminis.
4 Et devorârunt vaccæ illæ quæ deformes erant aspectu & macilentæ carne,septem vaccas aspectu pulchras, & carne pingues. Et
5 experrectus Pharaon, Rursus dormivit, & somniavit secundâ vice ; & ecce septem
6 spicæ ascendebant in culmo uno, plenæ & optimæ. Et en septem spicæ tenues & per-
7 cussæ vento uredinis pullulant post eas : Et deglutierunt spicæ illæ tenues, septem spicas pingues & plenas. Evigilavítque Pharaon, & ecce somnium erat. Manè autem fa-
8 cto,exagitatus est spiritus Pharaonis, & mittens,convocavit omnes magos, omnésque sapientes Ægypti, narravítque eis Pharaon somnia sua, nec erat qui ea interpretaretur Pharoni.Locut⁹ est ergò princeps pincernarum coram Pharaone, ac dixit; Culpæ meæ
9 recordor hodié. Pharaon irat⁹ in servos suos, conjecit nos in carcerem in domum præfecti militum, me *scilicet* & principem pi-
10 storum. Somniavimus autem somnia eadem
11 nocte ego & ille, unusquisque juxta interpretationem somnii sui somniavimus. Erat
12 autem ibidem nobiscum invenis quidam Hebræus, servus præfecti militum ; cui cùm narravissemus, interpretatus est nobis somnia nostra : cuilibet pro somnio suo interpretatus est. Et quemadmodum interpret⁹ fuerat nobis,ita nobis evenit:me re-
13 stituit in statũ meũ, illum verò suspendit.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

22 וְיָת רַב נַחְתּוֹמֵי צַלֵּב כְּמָא דְפַשַׁר
23 לְהוֹן יוֹסֵף׃ וְלָא דְכַר רַב־שָׁקֵי יָת
יוֹסֵף וְאַנְשֵׁיהּ׃

מא

1 וַהֲוָה מִסּוֹף תַּרְתֵּין שְׁנִין וּפַרְעֹה
חָלֵם וְהָא קָאֵם עַל נַהֲרָא׃ 2 וְהָא מִן
נַהֲרָא סָלְקָן שְׁבַע תּוֹרִין שַׁפִּירִין
לְמֶחֱזֵי וּפְטִימֵן בְּסַר וְרָעְיָן בַּאֲחָיָא׃
3 וְהָא שְׁבַע תּוֹרִין אָחֳרָנִין סָלְקָן
בַּתְרֵיהֶן מִן־נַהֲרָא בִּישִׁין לְמֶחֱזֵי
וְחַסְרִין בְּסַר וְקָמָא לְקֳבֵלֵיהֶן
4 דְּתוֹרָתָא עַל כֵּיף נַהֲרָא׃ וְאָכְלָא
תּוֹרָתָא דְּבִישִׁין לְמֶחֱזֵי וְחַסְרִין בְּסַר
יָת שְׁבַע תּוֹרָתָא דְּשַׁפִּירִין לְמֶחֱזֵי
וּפַטִּימָתָא וְאִתְעַר פַּרְעֹה׃ 5 וּדְמַךְ
וְחָלֵם תִּנְיָנוּת וְהָא שְׁבַע שִׁבְּלִין
סָלְקָן בְּקָנְיָא חַד פַּטִּימָן וְטָבָן׃ 6 וְהָא
שְׁבַע שִׁבְּלִין לָקִין וְשִׁקְּפָן קָדוֹם
צְמָחָן בַּתְרֵהֶן׃ 7 וּבְלָעָא שִׁבְּלַיָּא
לָקְיָתָא יָת שְׁבַע שִׁבְּלַיָּא פַּטִּימָתָא
וּמְלֵיאָתָא וְאִתְעַר פַּרְעֹה וְהָא חֶלְמָא׃
8 וַהֲוָה בְּצַפְרָא וּמְטָרְפָא רוּחֵיהּ
וּשְׁלַח וְקָרָא יָת כָּל חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם
וְיָת כָּל חַכִּימֵיהָא וְאִשְׁתְּעִי פַּרְעֹה
לְהוֹן יָת חֶלְמֵיהּ וְלֵית דְּפַשַּׁר יָתְהוֹן
9 לְפַרְעֹה׃ וּמַלֵּיל רַב־שָׁקֵי עִם פַּרְעֹה
לְמֵימַר יָת־סוֹרְחָנַי אֲנָא מַדְכַּר
10 יוֹמָא דֵין׃ פַּרְעֹה רְגַז עַל עַבְדּוֹהִי
וְיָהַב יָתִי בְּמַטְרַת בֵּית רַב קְטוֹלַיָּא
11 יָתִי וְיָת רַב נַחְתּוֹמֵי׃ וְחֶלְמָא חֶלְמָא
12 בְּלֵילְיָא חַד אֲנָא וְהוּא גְּבַר כְּפִשְׁרֵן
13 חֶלְמֵיהּ חֶלְמְנָא׃ וְתַמָּן עִמָּנָא עוּלֵים
עִבְרָאָה עַבְדָּא לְרַב קְטוֹלַיָּא
וְאִשְׁתְּעֵינָא לֵיהּ וּפַשַּׁר לָנָא יָת־
חַלְמָנָא גְּבַר כְּחֶלְמֵיהּ פָּשַׁר׃ וְהַוָה
כְּמָא־דִי־פַשַּׁר לָנָא כֵּן הַוָה יְתִי
אֲתִיב עַל־שְׁמוּשִׁי וְיָתִיהּ צְלֵב׃

Et principē pistorū suspendit: sicut interpretat⁹ est eis Joseph. Et non est recordatus princeps pincernarum Joseph, sed oblitus est ejus.

CAP. XLI.

Et factū est post duos annos: & Pharao somniavit; & ecce stabat sup flumen. Et ecce de flumine ascendebant septem boves; pulchræ visu, & pingues carnibus: & pascebantur in prato. Et ecce septē boves aliæ, ascendebāt post eas de flumine; deformes aspectu, & macilentæ carnib⁹: & stabant contra boves in ripâ fluminis. Comedebantq; boves deformes visu, & macilentæ carnib⁹; septē alias bovès, pulchras visu & pingues: & expergefact⁹ est Pharao. Et obdormivit & somniavit iterū: & ecce septē spicæ pullulabant in culmo uno, pingues & optimæ. Et ecce septē spicæ concussæ & percussæ uredine, oriebātur post eas. Et devorabāt spicæ cōcussæ, septē spicas pingues & plenas: & expergefactus est Pharao, & ecce somniū. Et facto mane, conturbat⁹ est spirit⁹ ejus; & misit, et vocavit oñes magistros Ægypti, et oñes sapiētes ej⁹: et narravit eis Pharao somniū suū; et non erat qui interpretaretur illud Pharaoni. Et locut⁹ est princeps pincernarū Pharaoni, dicens: *Peccatorū* meorū ego recordor hodie. Pharao irat⁹ est cōtra servos suos: et posuit me in custodiâ dom⁹ principis militū; principē quoq; pistorū mecū posuit. Et somniavim⁹ ego et ille in una nocte somniū: unusquisq; juxta interpretationē somnii sui somniavim⁹. Erátque ibi nobiscū puer Hebræ⁹, serv⁹ principis militū; et narravim⁹ ei somnia, et interpretat⁹ est nobis: juxta interpretationē uniusc̄ujusq; somnii interpretat⁹ est. Et factū est sicut interpretat⁹ est nobis, ita fuit: me reduxit ad ministeriū meum, ipsum autem suspendit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 וְיָת רַב נַחְתּוֹמֵי צְלֵב כְּמָא דְפַשַׁר
23 לְהוֹן יוֹסֵף׃ וְלָא דְכַר רַב־שָׁקֵי יָת
יוֹסֵף וְאַנְשֵׁיהּ׃

מא

1 וַהֲוָה מִסּוֹף תַּרְתֵּין שְׁנִין וּפַרְעֹה
חָלֵם וְהָא קָאֵם עַל נַהֲרָא׃ 2 וְהָא מִן
נַהֲרָא סָלְקָן שְׁבַע תּוֹרִין שַׁפִּירִין
לְמֶחֱזֵי וּפְטִימֵן בְּסַר וְרָעְיָן בַּאֲחָיָא׃
3 וְהָא שְׁבַע תּוֹרִין אָחֳרָנִין סָלְקָן
בַּתְרֵיהֶן מִן־נַהֲרָא בִּישִׁין לְמֶחֱזֵי
וְחַסְרִין בְּסַר וְקָמָא לְקֳבֵלֵיהֶן
4 דְּתוֹרָתָא עַל כֵּיף נַהֲרָא׃ וְאָכְלָא
תּוֹרָתָא דְּבִישִׁין לְמֶחֱזֵי וְחַסְרִין בְּסַר
יָת שְׁבַע תּוֹרָתָא דְּשַׁפִּירִין לְמֶחֱזֵי
וּפַטִּימָתָא וְאִתְעַר פַּרְעֹה׃ 5 וּדְמַךְ
וְחָלֵם תִּנְיָנוּת וְהָא שְׁבַע שִׁבְּלִין
סָלְקָן בְּקָנְיָא חַד פַּטִּימָן וְטָבָן׃ 6 וְהָא
שְׁבַע שִׁבְּלִין לָקִין וְשִׁקְּפָן קָדוֹם
צְמָחָן בַּתְרֵהֶן׃ 7 וּבְלָעָא שִׁבְּלַיָּא
לָקְיָתָא יָת שְׁבַע שִׁבְּלַיָּא פַּטִּימָתָא
וּמְלֵיאָתָא וְאִתְעַר פַּרְעֹה וְהָא חֶלְמָא׃
8 וַהֲוָה בְּצַפְרָא וּמְטָרְפָא רוּחֵיהּ
וּשְׁלַח וְקָרָא יָת כָּל חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם
וְיָת כָּל חַכִּימֵיהָא וְאִשְׁתְּעִי פַּרְעֹה
לְהוֹן יָת חֶלְמֵיהּ וְלֵית דְּפַשַּׁר יָתְהוֹן
9 לְפַרְעֹה׃ וּמַלֵּיל רַב־שָׁקֵי עִם פַּרְעֹה
לְמֵימַר יָת־סוֹרְחָנַי אֲנָא מַדְכַּר
10 יוֹמָא דֵין׃ פַּרְעֹה רְגַז עַל עַבְדּוֹהִי
וְיָהַב יָתִי בְּמַטְרַת בֵּית רַב קְטוֹלַיָּא
11 יָתִי וְיָת רַב נַחְתּוֹמֵי׃ וְחֶלְמָא חֶלְמָא
12 בְּלֵילְיָא חַד אֲנָא וְהוּא גְּבַר כְּפִשְׁרֵן
13 חֶלְמֵיהּ חֶלְמְנָא׃ וְתַמָּן עִמָּנָא עוּלֵים
עִבְרָאָה עַבְדָּא לְרַב קְטוֹלַיָּא
וְאִשְׁתְּעֵינָא לֵיהּ וּפַשַּׁר לָנָא יָת־
חַלְמָנָא גְּבַר כְּחֶלְמֵיהּ פָּשַׁר׃ וְהַוָה
כְּמָא־דִי־פַשַּׁר לָנָא כֵּן הַוָה יְתִי
אֲתִיב עַל־שְׁמוּשִׁי וְיָתִיהּ צְלֵב׃

VERSIO SAMARITANA.

22 וְיָת רַב נַחְתּוֹמֵי צְלֵב כְּמָא דְפַשַׁר
23 לְהוֹן יוֹסֵף׃ וְלָא דְכַר רַב־שָׁקֵי יָת
יוֹסֵף וְאַנְשֵׁיהּ׃

מא

1 וַהֲוָה מִסּוֹף תַּרְתֵּין שְׁנִין וּפַרְעֹה
חָלֵם וְהָא קָאֵם עַל נַהֲרָא׃ 2 וְהָא מִן
נַהֲרָא סָלְקָן שְׁבַע תּוֹרִין שַׁפִּירִין
לְמֶחֱזֵי וּפְטִימֵן בְּסַר וְרָעְיָן בַּאֲחָיָא׃
3 וְהָא שְׁבַע תּוֹרִין אָחֳרָנִין סָלְקָן
בַּתְרֵיהֶן מִן־נַהֲרָא בִּישִׁין לְמֶחֱזֵי
וְחַסְרִין בְּסַר וְקָמָא לְקֳבֵלֵיהֶן
4 דְּתוֹרָתָא עַל כֵּיף נַהֲרָא׃ וְאָכְלָא
תּוֹרָתָא דְּבִישִׁין לְמֶחֱזֵי וְחַסְרִין בְּסַר
יָת שְׁבַע תּוֹרָתָא דְּשַׁפִּירִין לְמֶחֱזֵי
וּפַטִּימָתָא וְאִתְעַר פַּרְעֹה׃ 5 וּדְמַךְ
וְחָלֵם תִּנְיָנוּת וְהָא שְׁבַע שִׁבְּלִין
סָלְקָן בְּקָנְיָא חַד פַּטִּימָן וְטָבָן׃ 6 וְהָא
שְׁבַע שִׁבְּלִין לָקִין וְשִׁקְּפָן קָדוֹם
צְמָחָן בַּתְרֵהֶן׃ 7 וּבְלָעָא שִׁבְּלַיָּא
לָקְיָתָא יָת שְׁבַע שִׁבְּלַיָּא פַּטִּימָתָא
וּמְלֵיאָתָא וְאִתְעַר פַּרְעֹה וְהָא חֶלְמָא׃
8 וַהֲוָה בְּצַפְרָא וּמְטָרְפָא רוּחֵיהּ
וּשְׁלַח וְקָרָא יָת כָּל חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם
וְיָת כָּל חַכִּימֵיהָא וְאִשְׁתְּעִי פַּרְעֹה
לְהוֹן יָת חֶלְמֵיהּ וְלֵית דְּפַשַּׁר יָתְהוֹן
9 לְפַרְעֹה׃ וּמַלֵּיל רַב־שָׁקֵי עִם פַּרְעֹה
לְמֵימַר יָת־סוֹרְחָנַי אֲנָא מַדְכַּר
10 יוֹמָא דֵין׃ פַּרְעֹה רְגַז עַל עַבְדּוֹהִי
וְיָהַב יָתִי בְּמַטְרַת בֵּית רַב קְטוֹלַיָּא
11 יָתִי וְיָת רַב נַחְתּוֹמֵי׃ וְחֶלְמָא חֶלְמָא
12 בְּלֵילְיָא חַד אֲנָא וְהוּא גְּבַר כְּפִשְׁרֵן
13 חֶלְמֵיהּ חֶלְמְנָא׃ וְתַמָּן עִמָּנָא עוּלֵים
עִבְרָאָה עַבְדָּא לְרַב קְטוֹלַיָּא
וְאִשְׁתְּעֵינָא לֵיהּ וּפַשַּׁר לָנָא יָת־
חַלְמָנָא גְּבַר כְּחֶלְמֵיהּ פָּשַׁר׃ וְהַוָה
כְּמָא־דִי־פַשַּׁר לָנָא כֵּן הַוָה יְתִי
אֲתִיב עַל־שְׁמוּשִׁי וְיָתִיהּ צְלֵב׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Præfectum verò pistorū 22
suspendit, sicut interpretatus 23
fuerat Joseph. Sed non est recordatus præfectus pincernarum Josephi, & oblitus est ejus.

CAP. XLI.

Accidit autem post finem 1
biennii dierum ut Pharao somniaret, & ecce stabat ad fluvium. Ex fluvio autem ascendebant septem vaccæ pulchræ visu, & pingues carne, pascebantq; in caretis. Et ecce septem vaccæ aliæ 3
ascendebant post illas de fluvio, fœdæ visu, & graciles carne, quæ stabant juxta vaccas ad ripam fluvii. Et 4
devoraverunt vaccæ fœdæ visu, et graciles carne, septem vaccas pulchras visu, et pingues; tum expergefactus est Pharao. Obdormiitque, & 5
somniavit secundò, et ecce septē spicæ ascendebant in culmo uno plenæ et bonæ. Ecce 6
autē septem spicæ tenues et adustæ vento, germinabant post illas. Et absorbuerunt spicæ 7
tenues septem spicas opimas et plenas: tum expergefactus est Pharao, & ecce somnium. Manè autem facto, conturba- 8
tus est spiritus ejus, misitq; et vocavit omnes magos Ægypti, omnesq; sapientes ejus, et narravit eis Pharao somnia sua, sed nemo erat qui interpretaretur ea Pharaoni. Tum 9
locutus est præfectus pincernarum Pharaoni, dicens; Peccatum meum commemorabo hodie. Pharao exarsérat irâ 10
adversùs servos suos, & dederat (a)eos in custodiam, in domū præfecti coquorum, me & præfectum pistorum. Et 11
somniavimus somnium nocte unâ, ego & ille, quisque secundùm interpretationē ejus, somniavimus somnium nostrum. Erat autem ibi puer 12
Hebræus, servus præfecti coquorum, & narravimus ei, et interpretatus est nobis somnia nostra, unicuique secundùm somnium suum interpretatus est. Factumq; est, sicuti 13
interpretatus est nobis, ita accidit; me restituit in officium meum, & eum suspendit.

VER. SAM. (a) me

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 *وَصَلَبَ رَئِيسَ ٱلْخَبَّازِينَ * حَسَبَ مَا فَسَّرَ لَهُمَا يُوسُفُ * ثُمَّ نَسِيَ رَئِيسُ ٱلسُّقَاةِ يُوسُفَ وَلَمْ يَذْكُرْهُ *
23

* ٱلْفَصْلَ ٱلْحَادِيَ وَٱلْأَرْبَعُونَ *

1 *فَلَمَّا مَضَى مِنَ ٱلزَّمَانِ حَوْلَانِ * رَأَى فِرْعَوْنُ كَأَنَّهُ وَاقِفٌ عَلَى شَاطِئِ ٱلنِّيلِ * وَكَأَنَّهُ قَدْ صَعِدَ مِنْهُ
2 سَبْعُ بَقَرَاتٍ حَسَنَاتُ ٱلْمَنْظَرِ وَنَعِمَاتُ ٱللَّحْمِ * فَرَعَتْ فِي ٱلْمَرْطِ * وَكَأَنَّ سَبْعَ بَقَرَاتٍ أُخَرَ قَدْ صَعِدْنَ
3 وَرَاهُنَّ مِنَ ٱلنِّيلِ قَبِيحَاتُ ٱلْمَنْظَرِ وَرَقِيقَاتُ ٱللَّحْمِ وَوَقَفْنَ إِلَى جَانِبِهِنَّ عَلَى شَاطِئِ ٱلنِّيلِ * ثُمَّ
4 أَكَلَتِ ٱلْبَقَرَاتُ ٱلْقَبِيحَاتُ ٱلْمَنْظَرِ ٱلرَّقِيقَاتُ ٱللَّحْمِ ٱلسَّبْعَ ٱلْبَقَرَاتِ ٱلْحَسَنَاتِ ٱلصِّحَاتِ ثُمَّ ٱسْتَيْقَظَ
5 فِرْعَوْنُ * ثُمَّ حَلَمَ ثَانِيَةً * فَرَأَى كَأَنَّ سَبْعَ سَنَابِلَ قَدْ نَبَتَتْ فِي قَصَبَةٍ وَاحِدَةٍ مُمْتَلِئَاتٍ جِيَادٍ * وَكَأَنَّ
6 سَبْعَ سَنَابِلَ دِقَاقٍ مَصْرُوبَةٍ بِرِيحِ ٱلْقَبُولِ قَدْ نَبَتْنَ وَرَاهُنَّ * ثُمَّ بَلَعَتِ ٱلسَّبْعُ ٱلسَّنَابِلُ ٱلدِّقَاقُ
7 ٱلسَّبْعَ ٱلسَّنَابِلَ ٱلْمُمْتَلِئَاتِ * ثُمَّ ٱسْتَيْقَظَ فِرْعَوْنُ فَإِذَا هُوَ حَلَمَ * فَلَمَّا كَانَتِ ٱلْغَدَاةُ كَرَبَتْ رُوحُهُ *
8 فَبَعَثَ وَدَعَا بِجَمِيعِ عُلَمَاءِ مِصْرَ وَجَمِيعِ حُكَمَائِهَا * فَقَصَّ عَلَيْهِمْ رُؤْيَاهُ * فَلَمْ يَكُنْ فِيهِمْ مَنْ فَسَّرَهَا
9 لَهُ * فَتَكَلَّمَ رَئِيسُ ٱلسُّقَاةِ بَيْنَ يَدَيْهِ * وَقَالَ إِنِّي لَأَذْكُرُ ٱلْيَوْمَ خَطَايَ * وَذٰلِكَ أَنَّ فِرْعَوْنَ قَدْ سَخِطَ
10 عَلَى عَبْدَيْهِ فَوَضَعَهُمَا فِي مَنْزِلِ رَئِيسِ ٱلسَّيَّافِينَ * أَنَا وَرَئِيسُ ٱلْخَبَّازِينَ * فَرَأَيْنَا حُلْمًا فِي لَيْلَةٍ وَاحِدَةٍ أَنَا
11 وَهُوَ * وَكَانَتْ رُؤْيَا كُلِّ وَاحِدٍ حَسَبَ تَعْبِيرِهَا * وَكَانَ ثَمَّ مَعَنَا غُلَامٌ عِبْرَانِيٌّ عَبْدٌ لِرَئِيسِ ٱلسَّيَّافِينَ *
12 فَقَصَصْنَا هُمَا عَلَيْهِ * وَفَسَّرَهُمَا لَنَا * فَفَسَّرَ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنَّا حَسَبَ رُؤْيَاهُ * وَكَمَا فَسَّرَ لَنَا * كَانَ ذٰلِكَ * رَدَّنِي
13 ٱلْمَلِكُ إِلَى رُتْبَتِي * وَصَلَبَ ذٰلِكَ *

Et crucifixit principem pistorum, quemadmodum explicaverat illis Joseph. Deinde oblitus est princeps pincernarum Josephi, nec recordatus est illius. 22 23

CAP. XLI.

Cum autē transacti essent ex tempore duo anni, vidit Pharaon se quasi stantem ad ripam Nili: Et quasi ascendisse ex eo septem boves pulchras aspectu, & crassas carne, & pavisse in gramine. Et quasi 1 2 3
septem boves alias ascendisse post eas è Nilo, fœdas aspectu, et tenues carne, et stetisse ad latus illarum super littus Nili. Tum vorâsse boves fœdas aspectu, 4
tenues carne, septem boves pulchras crassas. Deinde experrectus est Pharaon. Ac dormivit et somniavit iterum, viditque quasi septem aristas pullulâsse in culmo uno, plenas optimas. Et quasi septem 5 6
aristas graciles, percussas vento meridionali pullulâsse post eas. Atq; septem spicas graciles absorbuisse septem spicas plenas. Deinde experrectus est Pharaon, et 7
ecce ipse somniaverat. Cumq; fuisset manè, afflictus est spiritus ejus, et misit et vocavit omnes eruditos Ægypti, omnesq; sapientes ejus, narravitque illis visiones suas, nec fuit in eis qui interpretaretur eas ipsi. Locutusque est princeps pincernarum coram eo, et dixit; Recordor hodie 8
peccati mei. Atque id quidem, quia Pharaon jam iratus fuerat duobus servis suis, posuitque ambos in custodia habitationis principis gladiatorum, me et principem pistorum: Vidimusque somnium in 9 10
nocte una et ipse, et facta est visio cujuslibet secundùm interpretationem suā. Et erat ibi nobiscum puer Hebræus, mancipium principis gladiatorum; narravimusque ambas illi, et interpretatus est eas 11
nobis, et interpretatus est cuilibet nostrî secundùm visionem suam. Et sicuti interpretatus est nobis, successit res: Restituit me vex ad gradum meum, et crucifixit illum. 12 13

ספר בראשית : מא

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

ישמה è eũ fecerũt currere &, Ioseph vocavit & ,Parhoh misit Et

14 וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת־יוֹסֵף וַיְרִצֻהוּ מִן־הַבּוֹר
. Parhoh ad venit & ,suas vestes mutavit & ,totõdit Et

וַיְגַלַּח וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָיו וַיָּבֹא אֶל־פַּרְעֹה׃
solvens & ,somniavi Somnium : Ioseph ad Parhoh dixit Et

15 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף חֲלוֹם חָלַמְתִּי וּפֹתֵר
somnium audies ,dicendo te super audivi ego Et .illud non

אֵין אֹתוֹ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי עָלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם
me Præter : dicẽdo ,Parhoh ad Ioseph respondit Et .illud solvendũ ad

לִפְתֹּר אֹתוֹ׃ וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר בִּלְעָדָי
ad Parhoh est locut' Et .Parhonis pacem respondebit Deus

17 אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת־שְׁלוֹם פַּרְעֹה׃ וַיְדַבֵּר פַּרְעֹה אֶל־
ecce Et .fluminis labium super stans ego ecce meo somnio In : Ioseph

יוֹסֵף בַּחֲלֹמִי הִנְנִי עֹמֵד עַל־שְׂפַת הַיְאֹר׃ וְהִנֵּה
pulchræ &, carne pingues vaccæ septem ascendentes flumine è

מִן־הַיְאֹר עֹלוֹת שֶׁבַע פָּרוֹת בְּרִיאוֹת בָּשָׂר וִיפֹת
ascendentes aliæ vaccæ septem ecce Et .carecto in pascebãt &, formâ

19 תֹּאַר וְרַעְיֹנֹת בְּאָחוּ׃ וְהִנֵּה שֶׁבַע־פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת
.carne tenues & ,valde formâ malæ & , tenues eas post

אַחֲרֵיהֶן דַּלּוֹת וְרָעוֹת תֹּאַר מְאֹד וְרַקּוֹת בָּשָׂר
.malitiâ in Ægypti terrâ totâ in illas sicut vidi Non

לֹא־רָאִיתִי כָהֵנָּה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָרֹעַ׃
vaccas septem ,malæ & tenues vaccæ comederunt Et

20 וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת הָרַקּוֹת וְהָרָעוֹת אֶת שֶׁבַע הַפָּרוֹת
non & ,earum interiora ad venerunt Et .pingues priores

הָרִאשֹׁנוֹת הַבְּרִיאֹת׃ וַתָּבֹאנָה אֶל־קִרְבָּנָה וְלֹא
malus earum aspeũ' & : earũ interiora ad venissent quòd ,est cognitũ

נוֹדַע כִּי־בָאוּ אֶל־קִרְבָּנָה וּמַרְאֵיהֶן רָע
: meo somnio in vidi Et .sum expergefact' & : principio in sicut

כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה וָאִיקָץ׃ וָאֵרֶא בַּחֲלֹמִי
.bonæ & ,plenæ uno calamo in ascendentes spicæ septem ecce Et

22 וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלֹת בְּקָנֶה־אֶחָד מְלֵאוֹת וְטֹבוֹת׃
, Euro arefactæ tenues aridæ spicæ septem ecce Et

23 וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים צְנֻמוֹת דַּקּוֹת שְׁדֻפוֹת קָדִים
septem ,tenues spicæ deglutiverunt Et .eas post germinantes

צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶם׃ וַתִּבְלַעְנָה הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֶת שֶׁבַע
.mihi annuncians non & ,genethliacos ad dixi Et .bonas spicas

הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבוֹת וָאֹמַר אֶל־הַחַרְטֻמִּים וְאֵין מַגִּיד לִי׃
.illud unum Parhoh Somnium : Parhoh ad Ioseph dixit Et

25 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה חֲלוֹם פַּרְעֹה אֶחָד הוּא אֵת
vaccæ Septem .Parhoni nunciavit faciens Deus Quod

26 אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הִגִּיד לְפַרְעֹה׃ שֶׁבַע פָּרֹת
septem ,bonæ spicæ septem Et .ipse anni septem ,bonæ

הַטֹבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַטֹבֹת שֶׁבַע
vaccæ septem Et .illud unum somnium : ipse anni

27 שָׁנִים הֵנָּה חֲלוֹם אֶחָד הוּא׃ וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת
: ipse anni septem ,eas post ascendentes malæ & ,tenues

הָרַקּוֹת וְהָרָעוֹת הָעֹלֹת אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה
septem erunt , Euro arefactæ vacuæ spicæ septẽ Et

וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הָרֵקוֹת שְׁדֻפוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ שֶׁבַע
famis anni .

שְׁנֵי רָעָב׃

14 Protinus ad regis imperium eductum de carcere Ioseph totonderunt : ac veste mutatâ,
15 obtulerunt ei. Cui ille ait, Vidi somnia, nec est qui edisserat : quæ audivi te sapientissimè conjicere.
16 Respondit Joseph, Absque me Deus respondebit prospera Pharaoni. Narravit ergò Pharao
17 quod viderat ; Putabam me stare super ripam fluminis:
18 Et septem boves de amne conscendere, pulchras nimis, & obesis carnibus : quæ in pastu paludis virecta carpebant. Et ecce, has sequebantur aliæ septem boves in tantum deformes & macilentæ, ut nunquam tales in terra
20 Ægypti viderim. Quæ, devoratis & consumptis prioribus, Nullum saturitatis dedêre vestigium : sed simili macie & squalore torpebant.
21 Evigilans, rursus sopore depressus, Vidi somnium : Septem spicæ pullulabant in culmo uno plenæ atque pulcherrimæ. Aliæ quoque septem tenues & percussæ uredine, oriebantur è stipula :
23 Quæ priorum pulchritudinem devoraverunt. Narravi conjectoribus somnium, &
25 nemo est qui edisserat. Respondit Joseph, Somnium regis unum est : quæ facturus est Deus, ostendit Pharaoni. Septem boves pulchræ, & septem spicæ plenæ, septem ubertatis anni sunt : eandémque vim somnii comprehendunt. Septem quoque boves tenues atque macilentæ, quæ ascenderunt post eas, & septem spicæ tenues, & vento urente percussæ : septem anni venturæ sunt famis.

14 Ἀποστείλας ὁ Φαραὼ, ἐκάλεσε τὸν Ἰωσὴφ· καὶ (θ) ἐξήγαγον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὀχυρώματος, καὶ ἐξύρησαν αὐτὸν, καὶ ἤλλαξαν τὴν
15 στολὴν αὐτοῦ· καὶ ἦλθε πρὸς Φαραώ. Εἶπε δὲ Φαραὼ (ι) πρὸς Ἰωσὴφ, Ἐνύπνιον ἑώρακα, καὶ ὁ συκρίνων (κ) οὐκ ἔστιν αὐτό· ἐγὼ δὲ ἀκήκοα περὶ σοῦ λεγόντων, ἀκούσαντά σε
16 ἐνύπνια, συγκρῖναι αὐτά. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσὴφ τῷ Φαραὼ, εἶπεν, Ἄνευ τοῦ θεοῦ
17 οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον Φαραώ. Ἐλάλησε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ, λέγων, Ἐν τῷ ὕπνῳ μου ᾤμην ἑστάναι (λ) παρὰ τὸ χεῖλος
18 τοῦ ποταμοῦ. Καὶ ἄφνω ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες καλαὶ τῷ εἴδει, καὶ ἐκλεκταὶ ταῖς σαρξὶ, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ Ἀχί.
19 Καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ βόες ἕτεραι ἀνέβαινον ὀπίσω αὐτῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, πονηραὶ καὶ αἰσχραὶ τῷ εἴδει, καὶ λεπταὶ (μ) ταῖς σαρξὶν, οἵας οὐκ εἶδον τοιαύτας (ν) ἐν ὅλῃ γῇ Αἰ-
20 γύπτῳ αἰσχροτέρας. Καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ αἰσχραὶ καὶ λεπταὶ τὰς ἑπτὰ βόας τὰς πρώτας τὰς καλὰς (ξ) καὶ τὰς ἐκλε-
21 κτάς. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν· καὶ οὐ διάδηλοι ἐγένοντο, ὅτι εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν· καὶ αἱ ὄψεις αὐτῶν αἰσχραὶ, καθὰ καὶ ἀρχήν. Ἐξεγερθεὶς δὲ, ἐ-
22 κοιμήθην. Καὶ εἶδον πάλιν ἐν τῷ ὕπνῳ μου, καὶ ὥσπερ ἑπτὰ σάχυες ἀνέβαινον ἐν πυ-
23 θμένι ἑνὶ πλήρεις καὶ καλοί. Ἄλλοι δὲ ἑπτὰ σάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφύοντο
24 ἐκμέσου αὐτῶν. Καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ σάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι τὰς ἑπτὰ σάχυας τὰς καλὰς καὶ τὰς πλήρεις. Εἶπα δὲ τοῖς ἐξηγηταῖς, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων
25 (ο) μοι αὐτό. Καὶ εἶπεν Ἰωσὴφ τῷ Φαραὼ, Τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ ἓν ἔστιν· ὅσα ὁ
26 θεὸς ποιεῖ, ἔδειξε τῷ Φαραώ. Αἱ ἑπτὰ βόες αἱ καλαὶ, ἑπτὰ ἔτη ἐσὶ· καὶ οἱ ἑπτὰ σάχυες οἱ καλοὶ, ἑπτὰ ἔτη ἐσί. Τὸ ἐνύπνιον Φα-
27 ραὼ ἓν ἐσι. Καὶ αἱ ἑπτὰ βόες αἱ λεπταὶ αἱ ἀναβαίνουσαι ὀπίσω αὐτῶν, ἑπτὰ ἔτη ἐσί· καὶ οἱ ἑπτὰ σάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ (π) ἀνεμόφθοροι, ἑπτὰ ἔτη ἐσὶν· ἔσονται ἑπτὰ ἔτη λιμῶ.

Mittens autem Pharao, vocavit Ioseph : & (b) eduxerunt eum de custodia, & totonderunt eũ, & mutaverunt stolam ejus: Et venit ad Pharaonem. Dixit autem Pharao ad Ioseph, Somnium vidi: & non est, qui illud interpretetur. Ego autem audivi de te dicentes, quia cum audiveris somnia, interpretaris ea. Respondens autem Ioseph Pharaoni, dixit; Sine Deo non respondebitur salutare Pharaoni. Locutus est autem Pharao ipsi Ioseph, dicens; In somno meo videbar mihi stare apud labium fluminis. Et quasi de flumine ascendebãt septem boves pulchræ specie, et electæ carnibus, & pascebantur in Achi. Et ecce septem boves aliæ ascendebant post eas de flumine, malæ, & turpes specie, et graciles carnib⁹, quales nõ vidi tales in tota terra Ægypti turpiores. Et devorârunt septem boves turpes, et graciles, septẽ illas boves primas pulchras, & electas. Et intrârunt in ventres earum : & non fuerunt manifestæ, quia intrârunt in ventres earum : & aspectus earum turpes, quemadmodùm & à principio. Expergefactus autem dormivi. Et vidi rursus in somno meo : & quasi septem spicæ ascendebãt in uno culmo plenæ, & pulchræ. Aliæ autem septem spicæ graciles, & corruptæ à vento, pullulabant inhærentes illis. Et devoraverunt septem spicæ graciles, & corruptæ à vento, septem illas spicas pulchras, & plenas. Dixi itaque (i) interpretibus: & non fuit, qui annuntiavet mihi illud. Et dixit Joseph Pharaoni, Somnium Pharaonis unum est. Quæcunq; Deus facit, ostendit Pharaoni. Septem boves pulchræ, septem anni sunt: & septem spicæ pulchræ, septem anni sunt. Somnium Pharaonis unũ est. Et septem boves graciles, ascendentes post eas, septem anni sunt: & septem spicæ graciles, & corruptæ à vento, septem anni sunt. Erunt septem anni famis.

MS.A. (θ)ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐκ τ (ι)τῷ Ἰωσὴφ, (κ)αὐτὸ οὐκ ἔστιν· (λ)ὀπὶ τὸ (μ) σαρξὶν, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ Αχει. οἵας (ν) ἐν ὅλῃ Αἰγύπτῳ (ξ)καὶ ἐκλεκτάς. (ο) μοι. Καὶ (π) ἀνεμόφθοροι, ἔσονται

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ... ...
15 ... ... * ... ...
16 ... ...

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

14 וְשַׁלַּח פַּרְעֹה וְקָרָא יַת־יוֹסֵף
וְאַרְהִטוּ־יְהִי מִן בֵּית אֲסִירֵי וְסַפַּר
וְשַׁנִּי כְסוּתֵיהּ וְעַל לְוָת פַּרְעֹה: וְאֲמַר
15 פַּרְעֹה לְיוֹסֵף חֶלְמָא חֲלֵמִית וּפִשְׁרָ
לֵית לֵיהּ וְאֲנָא שְׁמַעִית עֲלָךְ לְמֵימַר
דְּאַתְּ שָׁמַע חֶלְמָא וּמַפְשַׁר יְתֵיהּ:
16 וַאֲתֵיב יוֹסֵף יַת פַּרְעֹה לְמֵימַר לָא
מִן־חוֹכְמָתִי אֱלָהֵין מִן קֳדָם יְיָ
17 יְתִתֵּב יַת־שְׁלָמָא דְּפַרְעֹה: וּמַלֵּל
פַּרְעֹה עִם־יוֹסֵף בְּחֶלְמִי דְּאָנָא
קָאֵים עַל כֵּיף נַהֲרָא: וְהָא מִן־נַהֲרָא
18 סָלְקָן שְׁבַע תּוֹרִין פַּטִּימָן בְּסַר וְשַׁפְרָן
לְמֶחֱזֵי וְרָעִין בַּאֲחוּא: וְהָא שְׁבַע
19 תּוֹרִין אָחֳרִנִין סָלְקָא בַּתְרֵיהֶן
חַסְיָן וּבִישִׁין לְמֶחֱזֵי לַחֲדָא וְחַסִּירָן
בְּסַר לָא־חֲזִיתִי דְכוֹתְהוֹן בְּכָל־
אַרְעָא דְמִצְרַיִם לְבִישׁוּ: וַאֲכָלָא
20 תּוֹרָתָא חַסְיָתָא וּבִישְׁתָא יַת שְׁבַע
21 תּוֹרָתָא קַדְמָיְתָא פַּטִּימָתָא: וְעָלָא
לְמֵעְיֵהֶן וְלָא אִתְיְדַע אֲרֵי עָלָא
לְמֵעְיֵהֶן וּמַחֲזֵיהֶן בִּישִׁין כְּדִשְׁרֵי בְּקַדְמֵיתָא
וְאִתְעֲרִית: וְחָזִית בְּחֶלְמִי וְהָא שְׁבַע
22 שִׁבְּלִין סָלְקָן בְּקָנְיָא חַד מַלְיָן וְשַׁבְּ:
23 וְהָא שְׁבַע שִׁבְּלִין נָצָן לְקָן שְׁקִיפִין
קַדּוּם צַמְחָן בַּתְרֵיהֶן: וּבְלָעָא
24 שִׁבְּלַיָּא לְקִיתָא יַת שְׁבַע שִׁבְּלַיָּא
טָבְתָא וְאֶמְרִית לְחַרְטֻמַיָּא וְלֵית
דְּמַחֲוֵי לִי: וַאֲמַר יוֹסֵף לְפַרְעֹה
25 חֶלְמָא דְּפַרְעֹה חַד הוּא יַת דַּיְיָ עָתִיד
26 לְמֶעְבַּד חֲוֵי לְפַרְעֹה: שְׁבַע תּוֹרָתָא
טָבְתָא שְׁבַע שְׁנִיָּא אִנּוּן וְשִׁבְּלַיָּא
27 שִׁבְּלַיָּא טָבְתָא שְׁבַע שְׁנִיָּא אִנִּין
חֶלְמָא חַד הוּא: וְשִׁבְעָ תּוֹרָתָא
חַסְיָתָא וּבִישְׁתָא דְּסַלְקָא
בַּתְרֵיהֶן שְׁבַע שְׁנִין אִנִּין וְשִׁבְּלַיָּא
שִׁבְּלַיָּא לְקִיתָא דְּשִׁקְיָפָן קַדּוּם
יְהוֹן שְׁבַע שְׁנֵי כַפְנָא:

Et misit Pharao, & vocavit Joseph; & fecerũt eũ festinanter exire de carcere: & attonsus est, & mutavit vestimenta sua; & ingressus est ad Pharaonẽ. 14
Dixitq; Pharao ad Joseph; Somniũ somniavi, & non est qui interpretetur illud: & ego audivi de te, dicentes; & audis somniũ, & interpretaris illud. 15
Respondítque Joseph Pharaoni, dicens, Non ex sapientiâ meâ: sed à facie Dñi respondebitur pax Pharaoni. 16
Locutúsq; est Pharao cum Joseph dicens: In somnio meo ecce ego stabã sup ripã fluminis. 17
Et ecce de flumine ascendebãt septem boves; pulchræ & pingues carne, & formosæ aspectu: & pascebantur in prato. 18
Et ecce septẽ boves aliæ ascẽdebant post eas; macilentæ nimis & deformes aspectu, & diminutæ carnibus: non vidi similes eis tantum deformes, in universâ terrâ Ægypti. 19
Et comedebant boves macilentæ & deformes, alias septẽ boves priores pingues. Et ingrediebantur in uterũ earũ, & non cognoscebatur quòd ingressæ fuissent in uterum earum; & aspectus earũ erat deformis sicut priùs: & evigilavi. 20
Vidique in somnio meo: & ecce septem spicæ, ascendebant in calamo uno, plenæ & bonæ. 21
Et ecce septem spicæ aliæ, inanes & tenues, & percussæ uredine; oriebantur post eas. 22
Et devorabant septem spicæ inanes, septẽ alias spicas pingues & bonas: & dixi somniũ conjectoribꝰ, & nullꝰ fuit qui indicaret mihi. Dixítq; Joseph Pharaoni; Somniũ Pharaonis unũ est: ꝙ factur⁹ est De⁹, ostẽdit Pharaoni. Septẽ boves bonæ, septẽ anni sunt; & septem spicæ bonæ, septẽ anni sunt: somniũ unũ est. 23
Septẽ autem boves macilentæ & deformes, quæ ascendebant post eas, septẽ anni sunt; & septem spicæ tenues & percussæ uredine: erunt septem anni famis. 24
Et misit Pharao, & vocavit Joseph, & eduxerunt eum subitò de carcere, & totondit & mutavit vestes suas, venítque ad Pharaonem. Dixitque Pharao Joseph, Somnium somniavi, nullúsque est qui interpretetur: ego autem audivi de te, dicentes, Quod cùm audiveris somnia, interpreteris ea. 25
Respondit verò Joseph Pharaoni, dicens; Sine me Deus non respondebit pacem Pharaoni. 26
Tum dixit Pharao Joseph, Cùm somniavem ecce stabam ad ripam fluvii. 27
Et de fluvio ascendebant septem vaccæ pingues carne, & formosæ, quæ pascebant in carectis. 28
Et ecce septem vaccæ aliæ ascendebant post illas, graciles & fœdæ formâ valdè, tenuésque carne; nunquam vidi turpes sicut illas in tota terra Ægypti. 29
Devorârunt autem vaccæ illæ macilentæ et turpes, septem vaccas priores & pingues. Et intraverunt in interiora earum, nec apparebat quòd intrâssent in interiora earum; erat enim aspectus earum turpis sicut in principio, tum expergefactus sum. 30
Vidique cùm somniarem, & ecce septem spicæ ascendebant in culmo uno, plenæ & bonæ. 31
Ecce etiam septem spicæ graciles, tenues, & vento adustæ, germinabant post eas. 32
Et absorbuerunt spicæ tenues septem spicas bonas: Hæc dixi Magis, nullúsque fuit qui explicaret mihi. 33
Dixitque Joseph Pharaoni, Somnium Pharaonis unum est: quod facturus est Deus indicavit Pharaoni. 34
Septem vaccæ bonæ, septem sunt anni, & septem bonæ spicæ, septẽ sunt anni, somniũ unum hoc est. 35
Septem quoque vaccæ graciles & turpes, quæ ascendebant post illas, septem sunt anni: Septem etiam spicæ tenues & adustæ vento, septem sunt anni famis. 36

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 * ויש֣לח פרע֗ה ויק֤רא את־יוסף֙ וירוצ֣ו אתו֔ מן־הבו֖ר וי֣גלח וישנ֣ה את־שמלתי֑ו ויב֥א אל־פרעֽה׃
15 * ויאמ֥ר פרע֖ה אל־יוסף֙ חלמ֣ תי חלמ֔ת ופתר֖ אין֑ו ואנ֗י שמע֙תי֙ על֣יך לאמ֔ר שמ֥ע חלמ֖ות לפתר֥ אתו׃
16 * ויענ֥ יוסף֙ את־פרע֔ה לאמ֖ר בלע֑די אל֗הים יענ֛ה את־של֥ום פרעֽה׃
17 ** ויד֣בר פרע֔ה אל־יוסף֙ בחלמ֔י הנ֖ני עמ֣ד על־שפ֑ת היא֗ר׃
18 * והנ֣ה מן־היא֗ר על֣ות שבע֮ פרו֣ת בריא֣ות בשר֒ ויפ֣ות תואר֔ ורע֖ות בגמ֑א׃
19 * והנ֣ה שבע֮ פרו֣ת אחרו֒ת על֣ות אחר֔יהן דלו֣ת ורע֣ות תואר֮ מאד֒ ורקו֣ת בשר֔ לא־ראי֥תי כה֖ן ברע֥ות מכל֙ פרו֣ת מצר֑ים׃
20 * ותאכ֣לנ֔ה הפרו֖ת הרקו֣ת והרע֑ות את֙ שבע֙ הפרו֣ת הראשנ֔ות הבריא֖ות והשמנ֥ות׃
21 * ותב֣אנ֔ה אל־קרבנ֖ה ולא־נודע֙ כי־באו֣ אל־קרבנ֔ה ומראיה֖ן רע֑ כאשר֙ בתח֣לה׃ ואיקץ׃
22 ** ואר֣א בחלמ֔י והנ֖ה על֣ות בקנ֑ה שבל֙ אח֣ד מלא֔ וטובו֖ת׃
23 * והנ֣ה שבל֗ים צנמ֤חים אחרי֙הן֙ דקו֣ת קדו֔ים שדופ֖ות קדי֑ם׃
24 * ותבלענ֣ה השבל֗ים הדקו֔ת את־שבע֙ השבל֣ים הטובו֔ת ואמ֖ר אל־חרטמ֑ים ואין֙ מגי֣ד לי׃
25 * ויאמ֥ר יוס֖ף אל־פרע֑ה חל֤ום פרעה֙ אח֣ד הוא֔ את־אש֥ר האל֖ים עש֥ה הגי֖ד לפרעֽה׃
26 * שבע֙ פרו֣ת הטובו֔ת שבע֙ שני֣ם הנ֔ה וש֥בע השבל֖ים הטובו֑ת חל֥ום אח֖ד הוא׃
27 ** ושבע֙ הפרו֣ת הרקו֔ת והרע֖ות העל֣ות אחריה֑ן שבע֙ שני֣ם הנ֔ה וש֥בע השבל֖ים הרקו֑ת שדופ֖ות הקדי֥ם יהי֖ן שבע֥ שני֖ רעֽב׃

VERSIO SAMARITANA.

14 * ושלח֣ פרע֗ה ויק֤רא את־יוסף֙ וירוצ֣ו אתו֔ מן־הבו֖ר וי֣גלח וישנ֣ה את־שמלתי֑ו ויב֥א אל־פרעֽה׃
15 * ויאמ֥ר פרע֖ה אל־יוסף֙ חלמ֣ תי חלמ֔ת ופתר֖ אין֑ו ואנ֗י שמע֙תי֙ על֣יך לאמ֔ר שמ֥ע חלמ֖ות לפתר֥ אתו׃
16 * ויענ֥ יוסף֙ את־פרע֔ה לאמ֖ר בלע֑די אל֗הים יענ֛ה את־של֥ום פרעֽה׃
17 ** ויד֣בר פרע֔ה אל־יוסף֙ בחלמ֔י הנ֖ני עמ֣ד על־שפ֑ת היא֗ר׃
18 * והנ֣ה מן־היא֗ר על֣ות שבע֮ פרו֣ת בריא֣ות בשר֒ ויפ֣ות תואר֔ ורע֖ות בגמ֑א׃
19 * והנ֣ה שבע֮ פרו֣ת אחרו֒ת על֣ות אחר֔יהן דלו֣ת ורע֣ות תואר֮ מאד֒ ורקו֣ת בשר֔ לא־ראי֥תי כה֖ן ברע֥ות מכל֙ פרו֣ת מצר֑ים׃
20 * ותאכ֣לנ֔ה הפרו֖ת הרקו֣ת והרע֑ות את֙ שבע֙ הפרו֣ת הראשנ֔ות הבריא֖ות והשמנ֥ות׃
21 * ותב֣אנ֔ה אל־קרבנ֖ה ולא־נודע֙ כי־באו֣ אל־קרבנ֔ה ומראיה֖ן רע֑ כאשר֙ בתח֣לה׃ ואיקץ׃
22 ** ואר֣א בחלמ֔י והנ֖ה על֣ות בקנ֑ה שבל֙ אח֣ד מלא֔ וטובו֖ת׃
23 * והנ֣ה שבל֗ים צנמ֤חים אחרי֙הן֙ דקו֣ת קדו֔ים שדופ֖ות קדי֑ם׃
24 * ותבלענ֣ה השבל֗ים הדקו֔ת את־שבע֙ השבל֣ים הטובו֔ת ואמ֖ר אל־חרטמ֑ים ואין֙ מגי֣ד לי׃
25 * ויאמ֥ר יוס֖ף אל־פרע֑ה חל֤ום פרעה֙ אח֣ד הוא֔ את־אש֥ר האל֖ים עש֥ה הגי֖ד לפרעֽה׃
26 * שבע֙ פרו֣ת הטובו֔ת שבע֙ שני֣ם הנ֔ה וש֥בע השבל֖ים הטובו֑ת חל֥ום אח֖ד הוא׃
27 ** ושבע֙ הפרו֣ת הרקו֔ת והרע֖ות העל֣ות אחריה֑ן שבע֙ שני֣ם הנ֔ה וש֥בע השבל֖ים הרקו֑ת שדופ֖ות הקדי֥ם יהי֖ן שבע֥ שני֖ רעֽב׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Misit autem Pharao & vocavit Josephum, & eduxerunt eum subitò de carcere, & totondit & mutavit vestes suas, venítque ad Pharaonem. Dixitque Pharao Josepho, Somnium somniavi, nullúsque est qui interpretetur: ego autem audivi de te, dicentes, Quod cùm audiveris somnia, interpreteris ea. Respondit verò Joseph Pharaoni, dicens; Sine me Deus non respondebit pacem Pharaoni. Tum dixit Pharao Josepho, Cùm somniavem ecce stabam ad ripam fluvii. Et de fluvio ascendebant septem vaccæ pingues carne, & formosæ, quæ pascebant in carectis. Et ecce septem vaccæ aliæ ascendebant post illas, graciles & fœdæ formâ valdè, tenuésque carne; nunquam vidi turpes sicut illas in tota terra Ægypti. Devorârunt autem vaccæ illæ macilentæ et turpes, septem vaccas priores & pingues. Et intraverunt in interiora earum, nec apparebat quòd intrâssent in interiora earum; erat enim aspectus earum turpis sicut in principio, tum expergefactus sum. Vidique cùm somniarem, & ecce septem spicæ ascendebant in culmo uno, plenæ & bonæ. Ecce etiam septem spicæ graciles, tenues, & vento adustæ, germinabant post eas. Et absorbuerunt spicæ tenues septem spicas bonas: Hæc dixi Magis, nullúsque fuit qui explicaret mihi. Dixitque Joseph Pharaoni, Somnium Pharaonis unum est: quod facturus est Deus indicavit Pharaoni. Septem vaccæ bonæ, septem sunt anni, & septem bonæ spicæ, septẽ sunt anni, somniũ unum hoc est. Septem quoque vaccæ graciles & turpes, quæ ascendebant post illas, septem sunt anni: Septem etiam spicæ tenues & adustæ vento, septem sunt anni famis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فبعث فرعون فدعا بيوسف * فاحضروا به من السجن * وحلق شعره وابدل ثيابه ودخل
15 الى فرعون * فقال له فرعون قد رايت رويا وليس لها مفسر * وقد سمعت عنك انك اذا سمعت
16 رويا فسرتها * اجابه يوسف وقال له من غير علمي الله يجيب فرعون بالسلام * ثم كلم فرعون
17 يوسف * وقال له رايت كاني واقف على شاطي النيل * وكان قد صعد منه سبع بقرات سمان
18 اللحم حسنات المنبه * فرعت في القرط * وكان سبع بقرات اخر قد صعدن وراهن عجافا قبحات
19 الهيات جدا * لم ار مثلهن في جميع بلد مصر في القبح * فاكلت البقرات الرقاف القبحات *
20 السبع البقرات الاول الصحمات * فدخلت الى بطونها * ولم يتبين انها قد دخلت اليها *
21 ومنظرها قبيح كما كان اولا * ثم استيقظت * ثم رايت كان سبع سنابل قد نبت في قصبة واحدة
22 ممتلية جدا * وكان سبع سنابل صاويات دقاقا مضروبة بريح القبول قد نبتت وراهن
23 * فبلعت السنابل الدقاق السبع السنابل الجياد * فاخبرت بذلك العلماء فلم يخبروني بسي
24 * قال يوسف لفرعون معي رويي فرعون واحد * الذي سيصنعه الله اخبر به فرعون * السبع
25 البقرات الجياد والسبع السنابل الجياد * سبع سنين للخير هن * هذا حلم واحد * والسبع
26 البقرات الدقاق القبحة الصاعدة وراءها والسبع السنابل الفارغة المضروبة بريح القبول *
27 تكون سبع سنين جوع *

Misitque Pharaon, & vocavit Joseph; & illico adduxerunt eum de carcere, & vasit capillos suos, & mutavit vestes suas, et ingressus est ad Pharaonẽ. Dixitq; ei Pharaon, Vidi somnium, & non est ei interpres, & audivi de te quòd cùm audieris somnium, interpretaris illud. Respondit ei Joseph, & ait illi; Absque mea scientia Deus respondebit Pharaoni pacem. Deinde locutus est Pharaon cum Joseph, & ait illi; Vidi acsi starem ad ripam Nili, Et acsi ascendissent de eo septem vaccæ carnosæ, pulchræ specie, paviséntque in gramine. Et quasi septem aliæ vaccæ ascendissent post eas macræ, fœdæ formâ nimis, quibus non vidi similes in tota regione Ægypti, in fœditate; Et comederunt vaccæ exiles ac fœdæ, septem vaccas priores carnosas. Et ingressæ sunt in ventres earum, & non apparuit ipsas ingressas fuisse in eas; & adhuc aspectus earum fœdus erat uti fuerat priùs. Tum expergefactus sum. Rursus vidi quasi septem aristas germinásse in stipula una, plenas nimis. Et quasi septem aristas graciles, tenues, percussas vento meridionali, natas esse post eas. Et inglutierunt septem aristæ tenues, septem aristas bonas. Et narravi id doctoribus, at nihil indicárunt mihi. Dixit Joseph Pharaoni, Sensus duorum somniorum Pharaonis est unus; Quod facturus est Deus, notificavit Pharaoni. Septem boves bonæ, & septem aristæ bonæ, septem anni ad abundantiam sunt. Hoc somnium unum. Et septem boves tenues, fœdæ, ascendentes, post illas, & septem aristæ vacuæ, percussæ vento meridionali, erunt septem anni famis.

ספר בראשית : מא

Deus Quod : Parhoh ad ſum locutus quod *verbum* Hoc

28 הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־פַּרְעֹה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים
venientes anni ſeptem Ecce .Parhonem fecit videre ,*faciens*

29 עֹשֶׂה הִרְאָה אֶת־פַּרְעֹה׃ הִנֵּה שֶׁבַע שָׁנִים בָּאוֹת
anni ſeptem ſurgēt Et .Ægypti terrā omni in magnæ *ſaturitatis*

30 שָׂבָע גָּדוֹל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְקָמוּ שֶׁבַע שְׁנֵי
; Ægypti terrā in *ſaturitas* omnis tradetur oblivioni & :eos poſt famis

רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח כָּל־הַשָּׂבָע בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
ſaturitas cognoſcetur non Et .terram fames conſumet &

31 וְכִלָּה הָרָעָב אֶת־הָאָרֶץ׃ וְלֹא־יִוָּדַע הַשָּׂבָע
.valde *ipſa* gravis quia ,poſtea *ipſius* *famis* *facie* à terrā in

בָּאָרֶץ מִפְּנֵי הָרָעָב הַהוּא אַחֲרֵי־כֵן כִּי־כָבֵד הוּא מְאֹד׃
quia ; vicibus duabus Parhoni ipſi ſomnium *iterari* *ſuper* Et

32 וְעַל הִשָּׁנוֹת הַחֲלוֹם אֶל־פַּרְעֹה פַּעֲמָיִם כִּי־
.illud faciendum *ad* Deus *feſtinans* & : Deo *cum* à *verbum paratum*

נָכוֹן הַדָּבָר מֵעִם הָאֱלֹהִים וּמְמַהֵר הָאֱלֹהִים לַעֲשֹׂתוֹ׃
illū ponat &,ſapientē & *intelligentē* virum Parhoh provideat nunc Et

33 וְעַתָּה יֵרֶא פַּרְעֹה אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם וְיָשִׁיתֵהוּ
conſtituat & Parhoh Faciat .Ægypti terram ſuper

עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ יַעֲשֶׂה פַרְעֹה וְיַפְקֵד
ſeptem in Ægypti terram *quintet* & ,terram ſuper præfectos

34 פְּקִדִים עַל־הָאָרֶץ וְחִמֵּשׁ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשֶׁבַע
annorum eſcam omnem congregent Et *ſaturitatis* annis

שְׁנֵי הַשָּׂבָע׃ וְיִקְבְּצוּ אֶת־כָּל־אֹכֶל הַשָּׁנִים
manu ſub frumentū congregent & : iſtorum venientium bonorum

35 הַטֹּבוֹת הַבָּאוֹת הָאֵלֶּה וְיִצְבְּרוּ־בָר תַּחַת יַד־
depoſito in cibus ſit Et .ſervent & ,urbibus in cibum ,Parhoh

פַּרְעֹה אֹכֶל בֶּעָרִים וְשָׁמָרוּ׃ וְהָיָה הָאֹכֶל לְפִקָּדוֹן
:Ægypti terrā in erunt qui famis *annos* *ſeptem* *ad* ,*terræ* *ipſi*

לָאָרֶץ לְשֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר תִּהְיֶיוְ בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
oculis in *verbum* *juit* *bonum* Et .*fame* *in* terra ſuccidetur non &

37 וְלֹא־תִכָּרֵת הָאָרֶץ בָּרָעָב׃ וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי
Parhoh dixit Et .ejus ſervorū omnium oculis in & ,Parhoh

פַּרְעֹה וּבְעֵינֵי כָּל־עֲבָדָיו׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה
Dei *ſpiritus* cui ,*virum* *ipſum* *ſicut* *inveniemus* Núquid :ſuos ſervos ad

38 אֶל־עֲבָדָיו הֲנִמְצָא כָזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים
Deus fecit cognoſcere Poſtquā :Joſeph ad Parhoh dixit Et *? eo in*

בּוֹ׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים
Tu .tu ſicut ſapiens & intelligens non ,hoc totum te

39 אוֹתְךָ אֶת־כָּל־זֹאת אֵין־נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ׃ אַתָּה
:me us populus omnis *oſculabitur* *tuum* *os* *ſuper* & ,meā domum ſuper eris

תִּהְיֶה עַל־בֵּיתִי וְעַל־פִּיךָ יִשַּׁק כָּל־עַמִּי
: Joſeph ad Parhoh dixit Et .*te* *præ* *ero* *magnus* ſolio tantum

רַק הַכִּסֵּא אֶגְדַּל מִמֶּךָּ׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף
41 removit Et .Ægypti terram omnem ſuper te *dedi* ,Vide

רְאֵה נְתַתִּי אֹתְךָ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיָּסַר
manum *ſuper* *illum* *dedit* & ,ſuā manu *deſuper* ſuum annulum Parhoh

פַּרְעֹה אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל־יַד
42 *ſuper* *auri* torquem poſuit & ,*byſſi* veſtibus eum fecit induere &: Joſeph

יוֹסֵף וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ בִּגְדֵי־שֵׁשׁ וַיָּשֶׂם רְבִד הַזָּהָב עַל־
.ejus collum

צַוָּארוֹ׃

Verſio VULG. LAT.

28 Qui hoc ordine complebuntur. Ecce ſeptem anni venient fertilitatis magnæ in univerſa terra Ægypti : Quos ſequentur ſeptem anni alii tantæ ſterilitatis, ut oblivioni tradatur cuncta retrò abundantia: conſumpturaeſt enim fames omnem terram : Et ubertatis magnitudinem perditura eſt inopiæ magnitudido. Quòd autem vidiſti ſecundò ad eandem rem pertinens ſomnium : firmitatis indicium eſt, eò quòd fiat ſermo Dei, & velociùs impleatur. Nunc ergo prudeat rex virum ſapientem & induſtrium, & præficiat eum Terræ Ægypti : Qui conſtituat præpoſitos per cunctas regiones; & quintam partē fructuum per ſeptem annos fertilitatis, Qui jam nunc futuri ſunt, congreget in horrea : & omne frumentum ſub Pharaonis poteſtate condatur, ſervetúrque in urbibus. Et præparetur futuræ ſeptem annorum fami, quæ oppreſſura eſt Ægyptum, & non conſumetur terra inopiâ. Placuit Pharaoni conſiliū, & cunctis miniſtris ejus : Locutúſq; eſt ad eos ; Num invenire poterimus talem virum, qui ſpiritu Dei plenus ſit? Dixit ergo ad Joſeph : Quia oſtendit tibi Deus omnia quæ locutus es, numquid ſapientiorem & conſimilem tui invenire potero ? Tu eris ſuper domum meam, & ad tui oris imperium cunctus populus obediet : uno tantùm regni ſolio te præcedam. Dixítque rurſus Pharao ad Joſeph: Ecce, conſtitui te ſuper univerſam terram Ægypti. Tulítque annulum de manu ſua, & dedit eum in manu ejus : veſtivítque eum ſtolâ byſſinâ, & collo torquem auream circumpoſuit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

28 Τὸ δὲ ῥῆμα ὃ εἶπα Φαραὼ, ὅσα ὁ Θεὸς ποιεῖ, ἔδειξε τῷ Φαραώ. Ἰδοὺ ἐπτὰ ἔτη ἔρχεται
29 εὐθυμία πολλὴ ἐν πάσῃ γῇ (ρ) Αἰγύπτου.
30 Ἥξει δὲ ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ μετὰ ταῦτα. καὶ (σ)
ὀπλήσουσι τῆς πλησμονῆς τὸ ἐσομένης ἐν
ὅλῃ Αἰγύπτῳ· καὶ ἀναλώσει ὁ λιμὸς τὴν γῆν·
31 Καὶ οὐκ ἐπιγνωσθήσεται ἡ εὐθυμία ἐπὶ τῆς
ἀπὸ τοῦ λιμοῦ τοῦ ἐσομένου μετὰ ταῦτα· ἰσχυρὸς
γὰρ ἔσται σφόδρα. Περὶ δὲ τοῦ δευτερῶσαι
32 τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ δίς, ὅτι ἀληθὴς ἔσται τὸ
ῥῆμα τοῦ παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ταχυνεῖ ὁ Θεὸς τοῦ
33 ποιῆσαι αὐτό. Νῦν οὖν σκέψαι ἄνδρα τον
φρόνιμον καὶ συνετὸν, καὶ καλάσησον αὐτὸν
34 (τ) ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ποιησάτω Φα-
ραὼ, καὶ καλασησάτω τοπάρχας ἐπὶ τὴν γῆν·
καὶ ἀποπεμπατωσάτωσαν πάντα τὰ γεννήματα τῆ γῆς Αἰγύπτου τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς
35 εὐθυμίας, Καὶ συναγαγέτωσαν πάντα τὰ
βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῶν ἐρχομένων
τῶν καλῶν τούτων καὶ συναχθήτω ὁ σῖτος
ὑπὸ χεῖρα Φαραὼ· βρώματα ἐν ταῖς πό-
36 λεσι (υ) φυλαχθήτω. Καὶ ἔσται τὰ (φ) βρώ-
ματα τὰ πεφυλασμένα τῇ γῇ εἰς τὰ ἑπτὰ
ἔτη τῆ (χ) λιμοῦ, ἃ ἔσονται ἐν γῇ Αἰγύπτῳ,
37 καὶ οὐκ ἐκλιβήσεται ἡ γῆ ἐν τῷ λιμῷ. Ἤρεσε
δὲ (ψ) τὸ ῥῆμα ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐναντίον
38 πάντων τῶν παίδων αὐτῆ. Καὶ εἶπε Φα-
ραὼ πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτῆ, Μὴ εὑρήσομεν
ἄνθρωπον τοιοῦτον, ὃς ἔχει πνεῦμα Θεῆ ἐν
39 αὐτῷ ; Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ, Ἐπειδὴν
ἔδειξεν ὁ Θεὸς σοι πάντα ταῦτα, οὐκ ἔστιν
ἄνθρωπος (ω) φρονιμώτερος καὶ συνετώτερός
40 σε. Σὺ ἔσῃ ἐπὶ τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἐπὶ τῷ στό-
ματί σε ὑπακούσεται πᾶς ὁ λαός μου· πλὴν
41 τὸν θρόνον ὑπερέξω σε ἐγώ. Εἶπε δὲ Φα-
ραὼ τῷ Ἰωσὴφ, Ἰδοὺ καθίστημί σε σήμερον
42 ἐπὶ (α) πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. Καὶ περιελόμε-
νος Φαραὼ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τῆς χειρὸς
αὐτῆ, περιέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν χεῖρα Ἰω-
σὴφ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν στολὴν βυσσίνην, καὶ
περιέθηκε κλοιὸν χρυσῆν περὶ τὸν τράχηλον
αὐτοῦ.

Verbum autem, quod dixi Pharaoni : quæcunque Deus facit, oſtendit Pharaoni. Ecce ſeptem annos venit abundantia magna in tota terra Ægypti. Venient autem ſeptem anni famis poſt hos : et obliviſcentur ubertatis (k) futuræ in tota Ægypto: & conſumet fames terram: Et non agnoſcetur abundantia ſuper terram à fame quæ futura eſt poſtea: valida enim erit nimium. Quod autem iteratum eſt ſomnium Pharaoni bis, quia (l) verum erit verbum, quod à Deo, & feſtinabit Deus ad faciendum illud. Nunc ergò vide hominem prudentem, & intelligentem: & conſtitue eum ſuper terram Ægypti. Et faciat Pharao, & conſtituat (m) locorum principes ſuper terram, et deponant quintam partem fructuum terræ Ægypti ſeptem annorum abundantiæ, Et congregent omnes (n) eſcas ſeptem annorum venientium bonorum horum : & congregetur triticum ſub manum Pharaonis : eſcæ in civitatibus cuſtodiantur. Et erunt eſcæ (o) cuſtoditæ ipſi terræ in ſeptem annos famis, qui erunt in terra Ægypti : & non atteretur terra in fame. Placuit autem verbum coram Pharaone, & coram omnibus pueris ejus. Et dixit Pharao omnibus pueris ſuis : Numquid inveniemus hominem talem, qui habeat ſpiritum Dei in ſe ? Dixit autem Pharao ad Joſeph , Quandoquidem oſtendit Deus tibi omnia hæc, nō eſt homo prudentior & intelligentior te. Tu eris ſuper domum meam, & ſuper os tuum obediet omnis populus meus : tantummodo throno præcedam tui ego. Dixit autem Pharao ad Joſeph, Ecce conſtituo te hodie ſuper omnem terram Ægypti. Et detrahens Pharao annulum de manu ſua, circumpoſuit illum ſuper manum Joſeph, & induit eum ſtolâ byſſinâ, & circumpoſuit torquem aureum circa collum ejus.

MS.A. (ρ) Αἰγύπτῳ. (σ) ὀπλισθήσονται τῆς πλησμονῆς ἐν ὅλῃ τῇ γῇ Αἰγύπτῳ· (τ) ἐπὶ τῆς γῆς (υ) συναχθήτω. (φ) βρώματα πεφυλαγμένα (χ) λιμῷ ἔσονται ἐν γῇ Αἰγύπτῳ (ψ) τὰ ῥήματα (ω) φρονιμώτερός σε καὶ συνετώτερος. Σὺ (α) πάσης γῆς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 ܗܘ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪܬ ܠܦܪܥܘ ܕ ܐܠܗܐ ܥܒܕ ܠܦܪܥܘ ܗܘ ܕ ܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ ܡܐ ܕܥܬܝܕ ܠܡܥܒܕ ܠܦܪܥܘ ܗܐ ܫܒܥ ܫܢܝܢ ܐܬܝܢ ܘܗܘܝܢ ܫܒܥܐ ܪܒܐ ܒܟܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܘܩܡܝܢ ܫܒܥ ܫܢܝ ܟܦܢܐ ܒܬܪܝܗܘܢ ܘܢܫܬܟܚ ܟܠ ܫܒܥܐ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܘܬܫܠܡ ܟܦܢܐ ܐܪܥܐ ܘܠܐ ܢܬܝܕܥ ܫܒܥܐ ܒܐܪܥܐ ܡܢ ܟܦܢܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܬܪ ܗܕܐ ܡܛܠ ܕܬܩܝܦ ܗܘ ܠܚܕܐ ܘܡܐ ܕܐܬܬܢܝ ܠܦܪܥܘ ܚܠܡ ܬܪܝܢ ܡܛܠ ܕܩܝܡ ܗܘ ܡܠܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܡܒܗܬ ܐܠܗܐ ܠܡܥܒܕܗ ܗܫܬܐ ܢܚܙܐ ܦܪܥܘ ܓܒܪܐ ܣܟܠܬܢܐ ܘܚܟܝܡܐ ܘܢܣܝܡܝܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܢܥܒܕ ܦܪܥܘ ܘܢܩܒܠ ܦܩܝܕܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܢܚܡܫ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܒܫܒܥ ܫܢܝ ܫܒܥܐ ܢܟܢܫܘܢ ܟܠ ܐܟܠ ܫܢܝ ܫܒܥܐ ܗܠܝܢ ܕܐܬܝܢ ܘܢܬܒܪ ܒܒܝܬ ܐܨܪ ܒܝܕ ܦܪܥܘ ܐܟܠ ܒܡܕܝܢ ܘܢܛܪܘܢ ܘܢܗܘܐ ܐܟܠ ܠܦܩܕܢܐ ܠܫܒܥ ܫܢܝ ܟܦܢܐ ܕܢܗܘܝܢ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܘܠܐ ܬܬܟܪܬ ܐܪܥܐ ܒܟܦܢܐ ܘܫܦܝܪ ܦܬܓܡܐ ܩܕܡ ܦܪܥܘ ܘܩܕܡ ܟܠ ܥܒܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܦܪܥܘ ܠܥܒܕܘܗܝ ܗܠܝܢ ܢܫܟܚ ܓܒܪܐ ܗܟܝܠ ܕܪܘܚ ܐܠܗܐ ܒܗ ܘܐܡܪ ܦܪܥܘ ܠܝܘܣܦ ܒܬܪ ܕܐܘܕܥ ܐܠܗܐ ܠܟ ܟܠ ܗܕܐ ܠܝܬ ܗܟܝܡ ܘܢܣܝܡ ܐܝܟ ܐܢܬ ܐܢܬ ܬܗܘܐ ܥܠ ܒܝܬܝ ܘܥܠ ܦܘܡܟ ܢܫܬܩ ܟܠ ܥܡܝ ܒܠܚܘܕ ܟܘܪܣܝܐ ܐܪܒܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܘܐܡܪ ܦܪܥܘ ܠܝܘܣܦ ܚܙܐ ܢܬܬ ܐܢܐ ܐܬܟ ܥܠ ܟܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܘܢܨܒ ܦܪܥܘ ܐܬ ܛܒܥܬܗ ܡܥܠ ܝܕܗ ܘܝܗܒ ܐܬܗ ܥܠ ܝܕ ܝܘܣܦ ܘܐܠܒܫ ܐܬܗ ܒܓܕܝ ܫܫ ܘܣܡ ܪܒܕ ܕܕܗܒܐ ܥܠ ܨܘܐܪܗ

Hic eſt ſermo quem dixi Pharaoni : quæ Deus facturus eſt indicavit Pharaoni. En ſeptem anni veniunt ſaturitatis maximæ in tota terra Ægypti. Deinde ſurgent ſeptem anni famis poſt eos, & oblivioni dabitur omnis ſaturitas præterita totius terræ Ægypti, & conficiet fames terram. Et non cognoſcetur ſaturitas in terra propter famem illam quæ ſubſecutura eſt : nam graviſſima erit. Quod verò iteratum ſit ſomnium Pharaoni duabus vicibus, *ſignificat* præſtò eſſe à conſpectu Domini ſermonem, feſtinaturúmque Deum ad illum peragendum. Nunc ergo provideat Pharaon virum ſapientem & prudentem, cúmque præficiat terræ Ægypti. Faciat & hoc Pharaon : Conſtituat præfectos ſuper terram Ægypti, & accipiant unum ex quinque in terra Ægypti, in ſeptem annis ubertatis. Colligantque totum frumentum annorum iſtorum bonorum qui venturi ſunt, & cogant frumentum ſub manu Pharaonis, frumentum in civitatibus conſervent. Sítq; frumentum conditum pro terra, ad ſeptem annos famis futuros in terra Ægypti, & ne conficiatur terra fame. Placuit ſermo in oculis Pharaonis, & in oculis ſervorum ejꝰ. Et dixit Pharaon ſervis ſuis, Reperitúrne ſimilis huic viro, in quo ſpiritꝰ Dei ineſt ? Dixítque Pharaon ad Joſeph, Quandoquidé ſignificavit tibi Deꝰ id omne, non eſt ſapiens ac prudens æquè at tu. Tu eris ſuper domū meā, & ad imperiū oris tui ſuſcipiet judicium univerſus populꝰ meus : duntaxat ſolio major te ero. Præterea dixit Pharaon ad Joſeph, Vide quòd te præfecerim univerſæ terræ Ægypti. Et tollens Pharaon annulum de manu ſua, inſeruit illum manui Joſeph, veſtivítq; eum veſte byſſina, & impoſuit torquem aureum in collum ejus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

28 הוא פִּתְגָמָא דִּי מַלֶּלִית עִם־פַּרְעֹה 28 Ipse eſt ſermo, qué locut⁹ ſum
29 דַּיְיָ עָתִיד לְמֶעְבַּד אַחֲוִי לְפַרְעֹה הָא cũ Pharaone: q⁹ De⁹ facturus
שְׁבַע שְׁנַיָּא אַתְיָן שָׂבְעָא רַבָּא בְּכָל 29 eſt, oſtendit Pharaoni. Ecce
30 אַרְעָא דְּמִצְרָיִם : וְיָקוּמוּן שְׁבַע שְׁנֵי septé anni ſaturitatis magnæ
כַּפְנָא בַּתְרֵיהֵן וְיִתְנַשֵּׁי כָּל־שָׂבְעָא venient in univerſâ terrâ Æ-
31 בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְיִשֵּׁיצֵי כַּפְנָא יַת gypti. Et conſurgent poſt eos
עַמָּא דְּאַרְעָא : וְלָא יִתְיְדַע שָׂבְעָא 30 ſeptem anni famis; & oblivio-
32 בְּאַרְעָא מִן קֳדָם כַּפְנָא הַהוּא דְּבָתַר ni tradetur omnis ſaturitas in
כֵּן אַרְעָא תַּקִּיף הוּא לַחֲדָא: וְעַל 31 terrâ Ægypti: & conſumet
דְּאִתְנֵי חֶלְמָא לְפַרְעֹה תַּרְתֵּין זִמְנִין fames populum terræ. Et non
אֲרֵי תְקִין פִּתְגָמָא מִן קֳדָם יְיָ וּמְזָרֵז cognoſcetur ſaturitas in terra
33 יְיָ לְמֶעְבְּדֵיהּ : וּכְעַן יְחֱזֵי פַּרְעֹה גְּבַר 32 Ægypti, propter famem illam
סוֹכְלְתָן וְחַכִּים וִימַנְּיֵהּ עַל־אַרְעָא quæ erit poſteà: quoniam val-
34 דְּמִצְרָיִם : יַעְבֵּיד פַּרְעֹה וְיִמַּנֵי de gravis erit. Et quia iteratũ
מְהֵימָנִין עַל־אַרְעָא וְיִזְרְעִינַּת אַרְעָא eſt ſomnium Pharaonis duab⁹
35 דְּמִצְרַיִם בְּשִׁבְעָא שְׁנֵי שָׂבְעָא: וְיִכְנְשׁוּן 33 vicibus: indicat quoniam cer-
יַת כָּל־עִבּוּר שְׁנַיָּא טָבְתָא דְּאָתְיָן tus erit ſermo à facie Dei; &
הָאִלֵּין וְיִצְבְּרוּן עִבּוּרָא תְּחוֹת יַד־ citò faciet eum De⁹. Et nunc
מְהֵימְנֵי פַּרְעֹה עִבּוּרָא בְּקִרְוַיָּא provideat Pharao virum pru-
36 וִיטְרוּן : וִיהֵי עִבּוּרָא גְּנִיז לְעַמָּא 34 dentem & ſapientem: & con-
דְּאַרְעָא לְשִׁבְעַ שְׁנֵי כַּפְנָא דִּי יְהוֹן ſtituat eum ſup terram Ægy-
בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְלָא יִשְׁתֵּיצֵי עַמָּא pti. Faciat hoc Pharao, & con-
37 דְּאַרְעָא בְּכַפְנָא: וּשְׁפַר פִּתְגָמָא בְּעֵינֵי 35 ſtituat præpoſitos ſup terrã: et
פַּרְעֹה וּבְעֵינֵי כָּל־עַבְדּוֹהִי : וְאָמַר 36 muniant terram Ægypti in ſe-
פַּרְעֹה לְעַבְדּוֹהִי הִנַשְׁכַּח כְּדֵין גְּבַר ptem annis ſaturitatis. Et con-
דִּי רוּחַ נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ בֵּיהּ: gregent omne frumentum an-
39 וְאָמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף בָּתַר דְּהוֹדַע יְיָ 37 norum bonorum iſtorum qui
יָתְכוֹן יַת כָּל דֵּין לֵית סוֹכְלְתָן וְחַכִּים venturi ſunt: & condant fru-
40 כְּוָתָךְ : אַתְּ תְּהֵי מְמַנָּא עַל־בֵּיתִי mentum ſub poteſtate præpo-
וְעַל־מֵימְרָךְ יִתָּן כָּל־עַמִּי לְחוֹד ſitorum Pharaonis, ſervéntq;
כּוּרְסִי־מַלְכוּתָא לְהֵוֵי אֲרִי יְקִיר 38 frumentum in urbibus. Et erit
41 מִנָּךְ : וְאָמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף חֲזִי דְּמַנְיְתָךְ frumentum ſervatum *populo*
יָתְהּ עַל כָּל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וְאַעְדִּי terræ; pro ſeptem annis famis,
42 פַּרְעֹה יַת עִזְקְתֵיהּ מֵעַל יְדֵיהּ וְיָהֵב qui futuri ſunt in terrâ Ægy-
יָתְהּ עַל יְדָא דְּיוֹסֵף וְאַלְבֵּישׁ יָתֵיהּ pti: & non conſumetur fame
לְבוּשִׁין דְּבוּץ וְשַׁוִּי מְנִיקָא דְּדַהֲבָא 39 popul⁹ terræ. Et placuit ſermo
עַל־צַוָּארֵיהּ : in oculis Pharaonis: & in ocu-
40 lis ſervorum ſuorum. Dixitq;
Pharao ſervis ſuis: Nunquid
inveniem⁹ talem, virum in quo
41 ſpiritus prophetiæ à facie
Dei eſt? Dixitq; Pharao ad Jo-
ſeph; Poſtquã ſcire te fecit De⁹
omnia hæc; non eſt ſapiens nec
42 prudẽs ſimilis tui. Tu eris præ-
poſit⁹ ſup domũ meam; & ad
verbum tuum gubernabitur o-
mnis popul⁹ meus: tantummo-
do hoc regio ſolio ero honora-
bilior te. Dixitque Pharao ad
Joſeph: Vide quòd conſtitũi
te ſuper univerſam terram Æ-
gypti. Et abſtulit Pharao a-
nulum ſuum de manu ſuâ, de-
ditque eum in manu Joſeph:
& induit eũ veſtimentis byſ-
ſinis; & poſuit torquem au-
reum ſuper collum ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 * זֶ֣ה הַדָּבָ֔ר אֲשֶׁ֥ר דִּבַּ֖רְתִּי אֶל־פַּרְעֹ֑ה אֲשֶׁ֥ר הָאֱלֹהִ֖ים עֹשֶׂ֥ה הֶרְאָ֖ה אֶת־פַּרְעֹֽה׃
29 שֶׁ֥בַע שָׁנִ֖ים שֹׂבָ֑ע הִנֵּ֥ה בָ֖אוֹת וְהָיָ֥ה שֹׂ֛בַע גָּד֖וֹל בְּכָל־אֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃ * וְקָמ֣וּ שֶׁ֤בַע
30 שָׁנִים֙ רָעָ֔ב אַחֲרֵיהֶ֑ן וְנִשְׁכַּ֣ח כָּל־הַשָּׂבָ֗ע בְּכָל־אֶ֙רֶץ֙ מִצְרַ֔יִם וְכִלָּ֥ה הָרָעָ֖ב אֶת־הָאָֽרֶץ׃
31 * וְלֹֽא־יִוָּדַ֥ע הַשָּׂבָ֖ע בָּאָ֑רֶץ מִפְּנֵ֣י הָרָעָ֣ב הַה֔וּא אַחֲרֵי־כֵ֖ן כִּ֥י כָבֵ֖ד הוּא־מְאֹֽד׃
32 * וְעַל־הִשָּׁנוֹת֙ הַחֲל֣וֹם אֶל־פַּרְעֹ֔ה פַּעֲמָיִ֖ם כִּ֣י נָכ֥וֹן הַדָּבָ֛ר מֵעִם֙ הָאֱלֹהִ֔ים וּמְמַהֵ֥ר
33 הָאֱלֹהִ֖ים לַעֲשׂתֽוֹ׃ ** וְעַתָּ֗ה יֵרֶ֤א פַּרְעֹה֙ אִ֣ישׁ נָב֔וֹן וְחָכָ֖ם וְיָשִׁיתֵ֑הוּ עַל־אֶ֖רֶץ
34 מִצְרָֽיִם׃ יַעַשׂ֙ פַּרְעֹ֔ה וְיַפְקֵ֥ד פְּקִדִ֖ים עַל־הָאָ֑רֶץ וְחִמֵּ֥שׁ אֶת־אֶ֖רֶץ מִצְרַ֥יִם בְּשֶׁ֥בַע
35 שְׁנֵ֖י הַשָּׂבָֽע׃ ** וְיִקְבְּצ֗וּ אֶת־כָּל־אֹ֙כֶל֙ הַשָּׁנִ֣ים הַטֹּבוֹת֮ הָאֵ֣לֶּה הַבָּאוֹת֒ וְצָבְר֨וּ
36 בָ֤ר תַּחַת֙ יַד־פַּרְעֹ֔ה אֹ֖כֶל בֶּעָרִ֣ים וְשָׁמָ֑רוּ׃ וְהָיָ֤ה הָאֹ֙כֶל֙ לְפִקָּד֣וֹן לָאָ֔רֶץ לְשֶׁ֥בַע
שְׁנֵ֖י הָרָעָ֑ב אֲשֶׁ֥ר תִּהְיֶ֖ינָה בְּאֶ֥רֶץ מִצְרָ֛יִם וְלֹֽא־תִכָּרֵ֥ת הָאָ֖רֶץ בָּרָעָֽב׃

VERSIO SAMARITANA.

28 * זֶ֣ה הַדָּבָ֔ר אֲשֶׁ֥ר דִּבַּ֖רְתִּי אֶל־פַּרְעֹ֑ה אֲשֶׁ֥ר הָאֱלֹהִ֖ים עֹשֶׂ֥ה הֶרְאָ֖ה אֶת־פַּרְעֹֽה׃
29 שֶׁ֥בַע שָׁנִ֖ים שֹׂבָ֑ע הִנֵּ֥ה בָ֖אוֹת וְהָיָ֥ה שֹׂ֛בַע גָּד֖וֹל בְּכָל־אֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃ * וְקָמ֣וּ שֶׁ֤בַע
30 שָׁנִים֙ רָעָ֔ב אַחֲרֵיהֶ֑ן וְנִשְׁכַּ֣ח כָּל־הַשָּׂבָ֗ע בְּכָל־אֶ֙רֶץ֙ מִצְרַ֔יִם וְכִלָּ֥ה הָרָעָ֖ב אֶת־הָאָֽרֶץ׃
31 * וְלֹֽא־יִוָּדַ֥ע הַשָּׂבָ֖ע בָּאָ֑רֶץ מִפְּנֵ֣י הָרָעָ֣ב הַה֔וּא אַחֲרֵי־כֵ֖ן כִּ֥י כָבֵ֖ד הוּא־מְאֹֽד׃
32 * וְעַל־הִשָּׁנוֹת֙ הַחֲל֣וֹם אֶל־פַּרְעֹ֔ה פַּעֲמָיִ֖ם כִּ֣י נָכ֥וֹן הַדָּבָ֛ר מֵעִם֙ הָאֱלֹהִ֔ים וּמְמַהֵ֥ר
33 הָאֱלֹהִ֖ים לַעֲשׂתֽוֹ׃ ** וְעַתָּ֗ה יֵרֶ֤א פַּרְעֹה֙ אִ֣ישׁ נָב֔וֹן וְחָכָ֖ם וְיָשִׁיתֵ֑הוּ עַל־אֶ֖רֶץ
34 מִצְרָֽיִם׃ יַעַשׂ֙ פַּרְעֹ֔ה וְיַפְקֵ֥ד פְּקִדִ֖ים עַל־הָאָ֑רֶץ וְחִמֵּ֥שׁ אֶת־אֶ֖רֶץ מִצְרַ֥יִם בְּשֶׁ֥בַע
35 שְׁנֵ֖י הַשָּׂבָֽע׃ ** וְיִקְבְּצ֗וּ אֶת־כָּל־אֹ֙כֶל֙ הַשָּׁנִ֣ים הַטֹּבוֹת֮ הָאֵ֣לֶּה הַבָּאוֹת֒ וְצָבְר֨וּ
36 בָ֤ר תַּחַת֙ יַד־פַּרְעֹ֔ה אֹ֖כֶל בֶּעָרִ֣ים וְשָׁמָ֑רוּ׃ וְהָיָ֤ה הָאֹ֙כֶל֙ לְפִקָּד֣וֹן לָאָ֔רֶץ לְשֶׁ֥בַע
שְׁנֵ֖י הָרָעָ֑ב אֲשֶׁ֥ר תִּהְיֶ֖ינָה בְּאֶ֥רֶץ מִצְרָ֛יִם וְלֹֽא־תִכָּרֵ֥ת הָאָ֖רֶץ בָּרָעָֽב׃
37 * וַיִּיטַ֥ב הַדָּבָ֖ר בְּעֵינֵ֣י פַרְעֹ֑ה וּבְעֵינֵ֖י כָּל־עֲבָדָֽיו׃ * וַיֹּ֣אמֶר פַּרְעֹה֮ אֶל־עֲבָדָיו֒
38 הֲנִמְצָ֤א כָזֶה֙ אִ֣ישׁ אֲשֶׁר־ר֣וּחַ אֱלֹהִ֔ים בּ֖וֹ׃ * וַיֹּ֤אמֶר פַּרְעֹה֙ אֶל־יוֹסֵ֔ף אַחֲרֵ֗י הוֹדִ֛יעַ
39 אֱלֹהִ֥ים אוֹתְךָ֖ אֶת־כָּל־זֹ֑את אֵ֥ין נָבוֹן֙ וְחָכָ֣ם כָּמ֔וֹךָ׃ * אַתָּ֖ה תִּהְיֶ֣ה עַל־בֵּיתִ֑י וְעַל־פִּ֙יךָ֙
40 יִשַּׁ֣ק כָּל־עַמִּ֔י רַ֣ק הַכִּסֵּ֔א אֶגְדַּ֖ל מִמֶּֽךָּ׃ * וַיֹּ֤אמֶר פַּרְעֹה֙ אֶל־יוֹסֵ֔ף רְאֵ֕ה נְתַתִּ֥יךָ
41 עַל־כָּל־אֶ֖רֶץ מִצְרָֽיִם׃ * וַיָּ֤סַר פַּרְעֹה֙ אֶת־טַבַּעְתּ֔וֹ מֵעַ֖ל יָדֽוֹ׃ * וַיִּתֵּ֣ן אֹתָ֔הּ עַל־יַ֖ד
42 יוֹסֵ֑ף וַיַּלְבֵּ֤שׁ אֹתוֹ֙ בִּגְדֵי־שֵׁ֔שׁ וַיָּ֥שֶׂם רְבִדֵ֖י הַזָּהָ֥ב עַל־צַוָּארֽוֹ׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

28 Hoc eſt verbum quòd loquor Pharaoni; quæ Deus facturus eſt oſtendit Pharaoni.
29 Ecce ſeptem anni venient ſeritilitatis magnæ in univerſa terra Ægypti. Sed ſurgent
30 ſeptem anni famis poſt illos, et obliviſcentur omnis abundantiæ in terra Ægypti, conſumetq; fames terram. Nec
31 agnoſcetur fertilitas in terra propter famem, quæ futura eſt poſteà, eò quòd ingraveſcet valde. Iteratum autem eſt
32 ſomnium Pharaoni duabus vicibus, eò quòd res parata eſt à Deo, & feſtinat Deus ut illam faciat. Nunc igitur
33 provideat ſibi Pharao hominem intelligentem & ſapientem, & conſtituat eum ſuper terram Ægypti. Faciet et-
34 iam Pharao, et conſtituat præfectos ſuper terrã, et quintam partẽ exigat de terra Ægypti in ſeptem annis fertilitatis.
35 Colligátque omnes eſcas ſeptem annorum bonorum qui venturi ſunt, & congregent frumentum ſub manum Pha-
raonis, eſcâ in urbibus conſervatâ. Et erit eſca iſta in
36 depoſitum terræ pro ſeptem annis famis, qui futuri ſunt in terra Ægypti, ut non con-
37 ſumatur terra fame. Placuit autem ſermo in oculis Phara-
38 onis, & in oculis ſervorum ejus. Dixitque Pharao ſervis ſuis, Num invenietur vir ſicut iſte, in quo ſit ſpiritus
39 Dei? Et dixit Pharao Joſepho, Cùm te cognoſcere fecerit Deus hæc omnia, nemo
40 eſt intelligentior et ſapientior te. Tu eris ſuper domum meam, & verbo tuo (a) obediet omnis populus meus; tantùm throno te major ero.
41 Dixitque Pharao Joſepho, Vide, poſui te ſuper omnem terram Ægypti. Abſtulit
42 quoque Pharao annulum ſuum de manu ſua, & poſuit eum ſuper manum Joſephi, et veſtivit eum veſtibus byſſinis, & poſuit torquem aureum ſuper collum ejus.

VER. SAM. (a) paſcet omnis

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * وهو القول الذي قلت لفرعون الذي * سيصنعه الله اراءه فرعون * ستأتيكم سبع سنين
29 يكون فيها سبع كثير في جميع بلد مصر * ثم تأتيكم سبع سني جوع من بعدها * فينسي
30 جميع السبع الذي كان في ارض مصر * حتى يكاد الجوع يفني اهل البلد * ولا يتبين اثر ذلك
31 السبع في البلد من قبل الجوع الاتي بعده * لانه عظيم جدا * واما اعاده الرويا على فرعون *
32 مرتين لان الامر ثابت عند الله * وهو مسرع صنعه * والان ينظر فرعون رجلا فهما حكيما
33 يوليه بلد مصر * ويطلق له ان يوكل وكلاء على البلد * حتى يعبوا غلة مصر في سبع سني
34 السبع * ويجمعوا طعام هذه سني الخير الاتيات * ويكربوا برها تحت يد اصحاب فرعون * ويحفظوا طعاما
35 في قراها * يكون وديعة فيها لسبع سني الجوع التي تكون في بلد مصر * ولا ينقطع اهل البلد
36 فيها * فحسن كلامه عند فرعون وعند فواده اجمعين * ثم قال فرعون لفواده هل نجد مثل هذا
37 رجلا فيه روح الله علما * ثم قال له بعد ما عرفك الله جميع هذه الامور * لا فهم حكيم مثلك
38 * انت تكون على بيتي * والي امرك ينقاد كل سعبي وجميع قومي * لا اسرف عليك الا بالكرسي
39 * ثم قال له انظر فقد وليتك جميع بلد مصر * ثم نزع فرعون خاتمه من عن يده وجعله في
40 يد يوسف * والبسه ثياب عسر * وصير طوقا من ذهب على عنقه *

Et eſt ſermo quem dixi Pharaoni: Quod operatur⁹ eſt Deus, id indicavit Pharaoni.
Venient vobis ſeptem anni, in quibus erit ſatietas magna in omni regione Ægypti.
Deindè venient vobis ſeptem anni famis poſt eos, & oblivioni dabitur tota ſatietas quæ fuit in terra Ægypti, ita ut fames conſumat incolas regionis: Et non appareat veſtigium illius ſatietatis in regione, præ fami veniente poſt illam, eò quòd magna futura ſit valdè. Atqui iteratio viſionis Pharaonis duabus vicibus, quia res firma eſt apud Deum, & ipſe acceleratuvus eſt opus ſuum. Et nunc videat Pharaon virum prudentem ſapientẽ, quem præficiat regioni Ægypti: Et permittat ei, ut conſtituat curatores ſuper regionem, ut cumulent frugem Ægypti in ſeptem annis ſatietatis. Et congregent cibum horum annorum fertilitatis futurorum, & condant frumentum eorum ſub manu miniſtrorum Pharaonis, & ſervent cibum in urbibus ejus: Ut ſit in depoſitum in ipſis ad ſeptem annos famis quæ erit in regione Ægypti, ut non conſumantur incolæ regionis per illam. Placuitque ſermo ejus Pharaoni & ducib⁹ ejus cunctis. Deindè dixit Pharaon ducibus ſuis, Num inveniemus ſicut iſtum virum, in quo eſt ſpiritus Dei, peritum? Et dixit ad eum, Quandoquidem indicavit tibi Deus omnes has res, non eſt ſapiens & prudens ſicut tu. Tu eris ſuper domum meam, & imperio tuo obediet totus populus meus, & tota gens mea. Non præcellam te niſi ſolio. Et dixit ei, Vide, jam præfeci te univerſæ regioni Ægypti. Deindè extraxit Pharaon annulum ſuum è manu ſuâ, & poſuit eum in manu Joſeph, & induit eum veſtibus byſſinis, & poſuit torquem aureum ſuper collum ejus.

ספר בראשית : מא

Versio VULG. LAT.

clamabant Et .sibi qui secundo curru in eum fecit equitare Et

43 וירכב אתו במרכבת המשנה אשר־לו ויקראו
.Ægypti terram universam super eum *dando* Et .Abrech *ejus facies ad*
לפניו אברך ונתון אתו על כל־ארץ מצרים :
levabit non ,te præter & ,Parhoh Ego : Joseph ad Parhoh dixit Et
44 ויאמר פרעה אל־יוסף אני פרעה ובל־עדיך לא־ירים
.Ægypti terrâ omni in ſuum pedem & ,ſuam manum *vir*
איש את־ידו ואת־רגלו בכל־ארץ מצרים :
ei dedit & ,Pahaneach Saphnath Joſeph nomen Parhoh vocavit Et
45 ויקרא פרעה שם־יוסף צפנת פענח ויתן־לו
eſt egreſſus Et .uxorem in On *ſacerdotis* Pothiphar filiam Aſnath
את־אסנת בת־פוטי פרע כהן און לאשה ויצא
,annorum triginta *filius* Joſeph Et .Ægypti terram ſuper Joſeph
46 יוסף על־ארץ מצרים : ויוסף בן־שלשים שנה
Joſeph eſt egreſſus Et .Ægypti *regis* Parhoh *facies ad ipſum ſtando in*
בעמדו לפני פרעה מלך־מצרים ויצא יוסף
.Ægypti terram omnem per tranſivit & ,Parhoh facie à
מלפני פרעה ויעבר בכל־ארץ מצרים :
congregavit Et .*pugillos in* ſaturitatis annis ſeptem in *terra fecit* Et
47 ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים : ויקבץ
.Ægypti terra in fuerunt qui ,annorum ſeptem eſcam omnem
את־כל־אכל שבע שנים אשר־היו בארץ מצרים
,*ejus circuitus* qui civitatis agri cibum ,urbibus in cibum *dedit* Et
ויתן־אכל בערים אכל שדה־העיר אשר סביבתיה
maris arenâ tanquam frumentũ Joſeph cõgregavit Et .*ej⁹* medio in *dedit*
נתן בתוכה : ויצבר יוסף בר כחול הים
.numerus non quia ,*numerandum ad* ceſſavit *quòd uſq;* ,valde multum
הרבה מאד עד כי־חדל לספר כי־אין מספר :
: famis annus veniret antequam ,filii duo *eſt natus* Joſeph ipſi Et
50 וליוסף ילד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב
.On *ſacerdotis* Pothiphar filia Aſnath ei peperit quos
אשר ילדה־לו אסנת בת־פוטי פרע כהן און :
Quia .Menaſſeh primogeniti nomen Ioſeph vocavit Et
51 ויקרא יוסף את־שם הבכור מנשה כי־
domus omnis & ; mei laboris omnis Deus me fecit obliviſci
נשני אלהים את־כל־עמלי ואת כל־בית
me fecit creſcere Quia :Ephraim vocavit ſecundi nomen Et .mei patris
52 אבי : ואת שם השני קרא אפרים כי־
,ſaturitatis anni ſeptem ſunt finiti Et .meæ afflictionis terrâ in Deus
הפרני אלהים בארץ עניי : ותכלינה שבע שני השבע
53 famis anni ſeptem inceperunt Et .Ægypti terrâ in fuit quæ
אשר היה בארץ מצרים : ותחלינה שבע שני הרעב
54 ,terris omnibus in fames fuit Et .Ioſeph dixit ſicut ,venire
לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל־הארצות
térra omnis eſuriit Et .panis erat Ægypti terrâ omni in &
ובכל־ארץ מצרים היה לחם : ותרעב כל־ארץ
55 dixit Et .*panem ad* Parhoh ad populus clamavit & ,Ægypti
מצרים ויצעק העם אל־פרעה ללחם ויאמר
,vobis dixerit quod .Ioſeph ad Ite :Ægyptiis omnibus Parhoh
פרעה לכל־מצרים לכו אל־יוסף אשר־יאמר לכם
.facietis
תעשו :

43 Fecítque eum aſcendere ſuper currum ſuum ſecundum, clamante præcone, ut omnes coram eo genu flecterent, & præpoſitum eſſe ſcirent univerſæ terræ Ægypti. Dixit
44 quoque rex ad Joſeph, Ego ſum Pharao : abſque tuo imperio non movebit quiſquam manum aut pedem in omni
45 terra Ægypti. Vertítq; nomen ejus, & vocavit eum linguâ Ægyptiacâ, Salvatorem mundi. Dedítque illi uxorem Aſeneth filiam Putiphare ſacerdotis Heliopoleos. Egreſ-
46 ſ⁹ eſt itaq; Joſeph ad terrã Ægypti. (Triginta autẽ annorũ erat, quãdo ſtetit in conſpectu regis Pharaonis,) & circuivit, omnes regiones Ægypti.
47 Venítq; fertilitas ſeptem annorũ: et in manipulos redactæ ſegetes cõgregatæ ſũt in horrea Ægypti. Omnis etiam fru-
48 gum abundantia in ſingulis
49 urbibus condita eſt. Tantáq; fuit abundantia tritici, ut arenæ maris coæquarétur, & co-
50 pia menſuram excederet. Nati ſunt autem Joſeph filii duo antequam veniret fames: quos peperit ei Aſeneth filia Puti-
51 phare ſacerdotis Heliopoleos. Vocavítque nomen primogeniti, Manaſſes : dicens, Oblíviſci me fecit Deus omnium laborum meorum, &
52 domus patris mei. Nomen quoque ſecundi appellavit Ephraim : dicens, Creſcere me fecit Deus in terra pau-
53 pertatis meæ. Igitur tranſactis ſeptẽ ubertatis annis, qui
54 fuerant in Ægypto; Cœperũt venire ſeptem anni inopiæ, quos prædixerat Joſeph. Et in univerſo orbe fames præ-
55 valuit : in cuncta autem terra Ægypti panis erat. Quâ eſuriente, clamavit populus ad Pharaonem, alimenta petens. Quibus ille reſpondit, Ite ad Joſeph : & quidquid ipſe vobis dixerit, facite.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

43 Καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ὃν τὸ ἅρμα τὸ δεύτερον ὃ ἦν αὐτῷ· καὶ ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ κήρυξ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐφ' ὅλης
44 γῆς Αἰγύπτου. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, Ἐγὼ Φαραώ. ἄνευ σοῦ οὐκ ἐξαρεῖ οὐδεὶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὃν (β) πόσις γῆς Αἰγύπτου.
45 Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ τὸ ὄνομα Ἰωσὴφ, Ψονθομφανήχ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν (γ) Ἀσενὲθ θυγατέρα Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως αὐτῷ εἰς γυναῖκα. Ἰωσὴφ δὲ ἦν
46 ἐτῶν τριάκοντα, ὅτε ἔστη ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου. Ἐξῆλθε δὲ Ἰωσὴφ (δ) ἀπὸ προσώπου Φαραώ, καὶ διῆλθε πᾶσαν γῆν
47 Αἰγύπτου. Καὶ ἐποίησεν ἡ γῆ ἐν τοῖς ἑπτὰ
48 ἔτεσι τὰ ἐυθυμίας δράγματα. Καὶ συνήγαγε πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, ἐν οἷς ἦν ἡ (ε) εὐθυμία ἐν τῇ γῇ Αἰγύπτου· καὶ ἔθηκε τὰ βρώματα ἐν ταῖς πόλεσι βρώματα τῶν πεδίων τῆς πόλεως τῶν κύκλῳ (ζ)
49 αὐτῆς ἔθηκεν ἐν αὐτῇ. Καὶ συνήγαγεν Ἰωσὴφ σῖτον ὡσεὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης πολὺν σφόδρα, ἕως οὐ ἠδύναλο (η) ἀριθμηθῆναι· ἦ γὰρ ἦν ἀριθμός. Τῷ δὲ Ἰωσὴφ ἐγένοντο υἱοὶ δύο πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὰ ἑπτὰ ἔτη τὰ
50 λιμῶ, ἃς ἔτεκεν αὐτῷ (θ) Ἀσενὲθ ἡ θυγάτηρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως. Ἐκάλεσε δὲ Ἰωσὴφ τὸ ὄνομα τοῦ πρωτοτόκου,
51 (ι) Μανασσῆ· ὅτι ὀπλαθέδαι με ἐποίησεν ὁ θεὸς πάντων τῶν πόνων μου, καὶ πάντων
52 τῶν τοῦ πατρός μου. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ δευτέρου ἐκάλεσεν, Ἐφραίμ· (κ) ὅτι ηὐξησέ με ὁ θεὸς
53 ἐν γῇ ταπεινώσεώς μου. Παρῆλθον δὲ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐθηνίας, (λ) ἃ ἐγένοντο ἐν
54 τῇ γῇ Αἰγύπτου. Καὶ ἤρξατο τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ ἔρχεσθαι, καθὰ εἶπεν Ἰωσήφ. καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐν δὲ (μ) πάσῃ
55 τῇ γῇ Αἰγύπτου ἦσαν ἄρτοι. Καὶ ἐπείνασε πᾶσα ἡ γῆ Αἰγύπτου· (ν) ἔκραξε δὲ ὁ λαὸς πρὸς Φαραὼ περὶ ἄρτων. Εἶπε δὲ Φαραὼ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις, Πορεύεσθε πρὸς Ἰωσὴφ, καὶ ὃ ἐὰν εἴπῃ ὑμῖν, ποιήσατε.

MS.A. (β) πάσῃ γῇ (γ) Ἀσιννὲθ θυγατέρα Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως (δ) ἐπὶ σεσώκει (ε) εὐθηνία ἐν γῇ (ζ) αὐτῆς Ὧν ἔθηκεν (η) ἀριθμῆσαι (θ) Ἀσιννὲθ θυγάτηρ Πεζῆφῆ ἱερέως Ἰλιουπόλεως. (ι) Μανασσῆ, λέγων, Ὅτι (κ) ὅτι ὕψωσέν με (λ) ἃ ἐγένετο ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. Καὶ ἤρξαντο (μ) πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ οὐκ ἦσαν ἄρτοι. (ν) ἐκέκραξεν ὁ πᾶς ὁ λαὸς

Et aſcendere eum fecit ſuper currum ſecundum currum ſuorũ : & clamavit ante eum (ρ) præco: & conſtituit eum ſuper totã terram Ægypti. Dixit autẽ Pha-
44 raon ad Joſeph, Ego Pharao. Sine te non levabit quiſquam(q) manum ſuam ſuper omnem terram
45 Ægypti. Et vocavit Pharao nomen Joſeph, (r) Pſonthomphanech: & dedit ei Aſeneth filiam (ſ) Petephræ ſacerdotis Heliopo-
46 leos ei in(τ) uxorem. Joſeph autem erat annorum triginta, quando ſtetit coram Pharaone rege Ægypti. Exiit autem Joſeph à
47 facie Pharaonis, & peragravit omnem terram Ægypti. Et fecit terra in tribus annis abundantiæ
48 manipulos. Et congregavit omnes eſcas ſeptem annorum, in quibus fuit abundantia in terra Ægypti: & poſuit eſcas in civitatibus :
49 eſcas agrorum civitatis, qui in circuitu ejus, poſuit in ea. Et congregavit Joſeph frumentum, ſicut arenam maris, multũ valdè, donec non potuit numerari : non
50 enim erat numerus. Ioſeph autem nati ſunt duo filii, antequã venirent ſeptem anni famis ;
51 quos peperit ei Aſeneth filia Petephræ ſacerdotis Heliopoleos. Vocavit autem Ioſeph nomen
52 primogeniti, Manaſſe : (u) quia oblivi ſci me fecit Deus omnium laborum meorum, & omnis patris mei. Nomen autem ſecundi
53 vocavit, Ephraim: quia creſcere me fecit Deus in terra humilitatis meæ. Præterierunt autem ſeptem anni abundantiæ, qui fuerunt in terra Ægypti. Et cœpe-
54 rũt venire ſeptẽ anni famis, ſicut dixit Ioſeph. Et facta eſt fames in omni terra. In omni autem terra Ægypti (x) erant panes. Et eſu-
55 rivit omnis terra Ægypti. Clamavit autem populus ad Pharaonem pro panibus. Dixit autem Pharao omnibus Ægyptiis, Ite ad Ioſeph: & quicquid dixerit vobis, facite.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 ... Fecítque eum ſedere in curru ſuo ſecundo : & proclamavit coram eo, Pater & præfectus totius terræ Ægypti. Dixit etiam Pha-
44 raon ad Joſeph, Ego Pharaon præcepi ut abſque te nemo ſuſtollat manum ſuam aut pedem ſuum in tota terra Ægypti. Vocavítque
45 Pharaon nomen Joſephi, Saphnath Paanah, Cui ſecreta ſunt aperta : dedítque ei Aſiath filiam Phutiphraa ſacerdotis Avan, uxorem. Et egreſſus eſt Joſeph ſuper univerſam ter-
46 ram Ægypti. Porrò Joſeph filius triginta erat annorum quando ſtetit coram Pharaone rege Ægypti. Egrediens itaque Joſeph è con-
47 ſpectu Pharaonis, tranſiit per totam terram
48 Ægypti. Et collecta fuit tell⁹ per ſeptẽ annos ſaturitatis, in horrea. Et convexit totum frumentum ſeptem annorum fertilitatis, qui fuerant in terra Ægypti : condiditq; frumentũ in urbibus : frumentum agrorum *cujuſlibet* urbis, & *locorum* illi adjacentium, convexit
49 in ipſam. Congregavit igitur Joſeph tritici cum quaſi arenam maris plurimum vehemẽter, adeo ut feſſus eſſet numerando, nec ull⁹
50 eſſet numerus. Et Joſepho nati ſunt duo filii antequam ingrederetur annus famis, quos peperit ei Aſiath filia Phutiphræa ſacerdotis
51 Avan. Vocavítque Joſeph nomen filii ſui primogeniti, Manaſſe : quoniam oblivi ſci me fecit Deus cuncti laboris mei, & univerſæ do-
52 mûs patris mei. Nomen verò alterius vocavit, Aphrem : quoniam fructificare me fecit
53 Deus in terra ſubjectionis meæ. Igitur abſoluti ſũt anni abũdantiæ, qui fuerant in terra
54 Ægypti. Cœperũt ſeptẽ anni famis venire, quẽadmodũ prædixerat Joſeph, & facta eſt fames in omnib⁹ regionib⁹ : & in tota terra
55 Ægypti nõ erat panis. Et eſuriente totâ terrâ Ægypti, tumultuârũt popul⁹ contra Pharaonẽ pro pane. Et dixit Pharaon omnib⁹ Ægyptiis, Ite ad Joſeph, et ꝙ vobis dixerit, facietis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

43 וארכיב יתיה ברתיכא תניינא די ליה ואכריו קדמוהי דין אבא
למלכא ומני יתיה על כל ארעא
44 דמצרים: ואמר פרעה ליוסף אנא
פרעה ובר מסיסרך הלא ירים גברית
ידיה למיחד ין ית רגליה למרכב
45 על סוסיא בכל ארעא דמצרים:
וקרא פרעה שום יוסף נברא
דטמירן נלין ליה ויהב ליה ית
אסנת בת פוטי פרע רבא דאון
46 לאתו ונפק יוסף שליט על ארעא
דמצרים: ויוסף בר תלתין שנין
כד קם קדם פרעה מלכא דמצרים
ונפק יוסף מן קדם פרעה ועבר
47 בכל ארעא דמצרים: וכנשו ידיה
ארעא בשבע שני שבעא עבורא
48 לאוצרין: וכנש ית כל עבור שבע
שניא די הואה בארעא דמצרים
ויהב עבורא בקרויא קרתא די בסחרנהא יהב בגויה:
49 וכנש יוסף עבורא כחלא דימא כפנ
לחדא עד די פסק לממני ארי לית
50 מנין: וליוסף אתילידו תרין בנין
עד לא עלת שתא דכפנא דילידת
ליה אסנת בת פוטי פרע רבא און:
51 וקרא יוסף ית שום בוכרא מנשה
ארי אנשיני יי ית כל עמלי ויח כל
52 בית אבא: וית שום תניינא קרא
אפרים ארי אפשני יי בארע
53 שעבודי: ושלימא שבע שני
שיעבודא די הואה בארעא דמצרים:
54 ושריאה שבע שני כפנא למיתי
כמא די אמר יוסף והוה כפנא
בכל ארעתא ובכל ארעא דמצרים
55 הוה לחמא: וכפינת כל ארעא
דמצרים וצוח עמא קדם פרעה על
לחמא ואמר פרעה לכל מצראי
אזילו לות יוסף די ימר לכון
תעבדון:

Et ascédere eũ fecit in quadriga suâ secundâ; et præconizare fecit corã eo, Hic est pater regis: & cõstituit eũ super omnẽ terrã Ægypti. Dixitq; Pharao ad Joseph, Ego Pharao: et absq; verbo tuo nõ levabit vir manũ suâ ad tenẽda arma, neq; pedẽ suum ad equitandum super equum, in universâ terrâ Ægypti. Et vocavit Pharao nomẽ Joseph, Vir cui secreta revelantur: deditq; ei Aseneth, filiã Putipharis principis On, in uxorem: egressusq; est Joseph dominans per universam terram Ægypti. Joseph autem triginta annorum ætatis erat, quando stetit corã Pharaone rege Ægypti: & egressus est Joseph à facie Pharaonis, & transivit in universam terram Ægypti. Et congregaverũt habitatores terræ frumentum in horreis, in septem annis fertilitatis. Et congregavit omne frumentũ annorũ septẽ, quod fuit in terrâ Ægypti; & posuit frumentum in urbibus: in unaquâq; urbe posuit frumentum agri, qui in circuitu ejus erat. Et congregavit Joseph frumẽtum quasi arenã maris, multũ nimis: donec cessaret numerari, eò quòd non habebat numerũ. Joseph autem nati sunt duo filii, antequàm veniret annus famis: quos peperit ei Aseneth, filia Putipharis principis On. Vocavitq; Joseph nomẽ primogeniti, Manasses: dicens, Quia obliviscí me fecit Deꝰ omnis laboris mei, et omnis domꝰ patris mei. Nomẽ autẽ secũdi, appellavit Ephraim: dicens, Quia crescere me fecit Deꝰ in terrâ subjectionis meæ. Et cõpleti sũt septẽ anni saturitatis qui fuerũt in terrâ Ægypti. Etcœperũt venire septẽ anni famis; sicut dixit Joseph: & fuit fames in universis terris; & in omni terrâ Ægypti erat panis. Esuriebat quoq; omnis terra Ægypti; et clamavit populꝰ corã Pharaone pro pane: dixitq; Pharao omnibꝰ Ægyptiis, Ite ad Joseph; & sicut dixerit vobis, facite.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

43 * ויעבר את אשר לו השני ויקראו לפניו אברך ונתן אתו על כל ארץ מצרים:
44 * ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים:
45 ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה ויצא יוסף על ארץ מצרים:
46 * ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל ארץ מצרים:
47 * ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים:
48 * ויקבץ את כל אכל שבע שני הרעב אשר היו בארץ מצרים ויתן אכל בערים אכל שדי העיר אשר סביבתיה נתן בתוכה:
49 * ויספ יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי חדל לספר כי אין מספר:
50 ** וליוסף נולדו שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און:
51 * ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי:
52 * ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלהים בארץ עניי:
53 ותכלינה שבע שני השבע אשר היו בארץ מצרים:
54 * ותחלינה שבע שני הרעב לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל הארצות ובכל ארץ מצרים היה לחם:
55 ** ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם אל פרעה לחם ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו:

VERSIO SAMARITANA.

43 * ויעבר את אשר לו השני ויקראו לפניו אברך ונתן אתו על כל ארץ מצרים:
44 * ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים:
45 ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה ויצא יוסף על ארץ מצרים:
46 * ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל ארץ מצרים:
47 * ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים:
48 * ויקבץ את כל אכל שבע שני הרעב אשר היו בארץ מצרים ויתן אכל בערים אכל שדי העיר אשר סביבתיה נתן בתוכה:
49 * ויספ יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי חדל לספר כי אין מספר:
50 ** וליוסף נולדו שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און:
51 * ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי:
52 * ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלהים בארץ עניי:
53 ותכלינה שבע שני השבע אשר היו בארץ מצרים:
54 * ותחלינה שבע שני הרעב לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל הארצות ובכל ארץ מצרים היה לחם:
55 ** ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם אל פרעה לחם ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Fecitque eum ascendere in currum (b) secundum eorum qui sui erant, & clamabatur ante eum, (c) Abrech, & posuit eum super universam terram Ægypti. Dixit 44 præterea Pharao Joseph o, Ego Pharao, & sine te non levabit quisquam manum, neque pedem suum in universa terra Ægypti. Vocavitque 45 Pharao nomen Ioseph, (d) Saphineti Phane: Et dedit illi Asnat filium Putiphar (e) sacerdotis On, in uxorem. Et peragravit Ioseph terram Ægypti. Ioseph au- 46 tem erat filius triginta annorum cum stetit ante Pharaonem regem Ægypti: Tum egressus est Ioseph de facie Pharaonis, et transivit per universam terram Ægypti. Fe- 47 citque terra in septem annis abundantiam in pugillos. Et 48 collegit omnem escam septem annorum in quibus fuit abundantia in terra Ægypti: & posuit escã in urbibus, escam agrorum qui sunt circum civitatem posuit in ea. Congre- 49 gavitque Ioseph frumentum sicut arenam maris, multum valde, donec desineret numerare, quòd illius non esset numerus. Ioseph o autem nati 50 sunt duo filii antequam veniret annus famis, quos peperit ei Asnat filia Putiphar sacerdotis On. Et vocavit Ioseph 51 nomen primogeniti, Manasse, quia oblivisci fecit me Deus laboris mei, & omnis domûs patris mei. Nomen verò secundi vocavit Ephraim, quia 52 fructificare fecit me Deus in terra afflictionis meæ. Transactisque septem annis abundantiæ in terra Ægypti. Cœ- 53 perunt septem anni famis venire, sicut dixerat Ioseph: fuitque fames in omnibus terris, sed in omni terra Ægypti erat panis. Esuriitque omnis 54 terra Ægypti, & clamavit omnis populus ad Pharaonem pro pane: Et dixit Pharao omnibus Ægyptiis, Ite ad Ioſephum, & quod dixerit vobis, facietis. 55

VER. SAM. (b) duplicem (c) Prædica, (d) Temirthi Gala: (e) Cohenan,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وأركب جبنبه * ونودي بين يديه الطريق * وولاه على جميع بلد مصر * ثم قال له وعلي
أبي فرعون فمن غير رأيك لا يمد انسان يده ولا رجله في جميع بلد مصر * وسماه موضح الخفايا
وزوجه باسنات ابنة فوطيفارع امام أون * وخرج واليا على جميع بلد مصر * وكان يوسف بن
ثلثين سنة حين وقف بين يدي فرعون ملك مصر * ولما خرج من بين يديه طاف في جميع
بلد مصر * ثم انبتت الارض في سني السبع ملي الكرابين * فجمع باقي طعام السبع السنين
الذي كان في بلد مصر * وجعله في القري * جعل طعام كل حقل لصيقه هي حولها في وسطها
* فجمع يوسف من البر بيمها برمل البحر كثير * حتى انتاهي عن احصائه اذ لا احصاء له * وولد
ليوسف ابنان قبل ان تدخل سنة الجوع * هما اللذان ولدتهما اسنات ابنة فوطيفارع امام
أون * وسمي البكر منسا * قال ان الله نساني جميع سقامي وما كان منه في بيت ابي * وسمي
الثاني افراييم * قال ان الله اعماني في بلد ضعفي * ثم فنيت سبع سني السبع الذي كان في
بلد مصر * وبداءت سبع سني الجوع في ان تاءتي كما قال يوسف * فكان جوع في جميع البلدان
وفي جميع بلد مصر كان طعام * فلما جاع جميع اهل مصر صرخ القوم الى فرعون بسبب
الطعام * فقال لهم امضوا الى يوسف فما يقله لكم فاصنعوه *

Et impositus fuit equo ejus secundo, & acclamatum est ante eum, Venustus: & præfecit eum universæ regioni Ægypti. Tum dixit ei, Et quia ego sum Pharao, absque tua mente non extendet quisquam manum suam nec pedem suum in omni regione Ægypti. Et vocavit eum, Manifestatorem abditorum, & conjugavit eum cum Asenath filia Phutipharee sacerdotis On: et egressus est præfectꝰ universæ regionis Ægypti. Eratque Joseph filius triginta annorum quando stetit coram Pharaone rege Ægypti. Cúmque egressus esset è conspectu ejus, perlustravit totam regionem Ægypti. Deinde produxit terra in annis saturitatis plenitudinem horreorum. Congregavitq; reliquum cibum septem annorũ, qui erat in regione Ægypti, & posuit eum in urbibus. Posuit escam singulorum agrorum, pro oppido cui adjacebant, intra ipsum. Congessit ergò Joseph frumentũ comparabile arenæ maris præ copia, ita ut desisteret ab ejꝰ numeratione, cùm non esset ei numerus. Et nati sunt Josepho duo filii, antequam ingrederetur annus famis: ii sunt quos genuit ei Asenath filia Phutipharee sacerdotis On. Vocavitque primogenitum, Manasse: Ait, Deus oblivisci me fecit omnis tribulationis meæ, & ejus quæ successerat in domo patris mei. Et vocavit secundum, Ephraim: aitque, Deus crescere me fecit in regione imbecillitatis meæ. Deinde elapsi sunt septem anni saturitatis quæ fuerat in regione Ægypti. Et cœperunt septem anni famis venire, uti dixerat Joseph: fuitque fames in omnibꝰ regionibus, & in omni regione Ægypti erat esca. Cúmque esuriissent omnes habitatores Ægypti, exclamavit populus ad Pharaonem pro esca. Dixit autem ad eos, Ite ad Joseph, & quod dixerit vobis, facite.

ספר בראשית: מב

emnis Joseph aperuit Et .terræ facies universa super erat fames Et
56 וְהָרָעָב הָיָה עַל־כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־כָּל־
.Ægypti terrâ in fames invaluit Et .Ægyptiis fregit & ,eis in quibus
אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֹּר לְמִצְרַיִם וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:
quia :Joseph ad frangendum ad ,Ægyptum in venerunt terra omnis Et
57 וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר אֶל־יוֹסֵף כִּי־
.terrâ omni in fames invalverat
חָזַק הָרָעָב בְּכָל־הָאָרֶץ:

CAP. XLII. מב

Jahacob dixit & :Ægypto in *fractio* esset quòd ,Jahacob vidit Et
1 וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ־שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
quòd audivi Ecce :dixit Et .vosipsos aspicitis quid Ad ;suis filiis
לְבָנָיו לָמָּה תִּתְרָאוּ: וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי
2 ,vivemus & ,inde nobis emite &,illuc descendite:Ægypto in *fractio* est
יֵשׁ־שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם רְדוּ־שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ־לָנוּ מִשָּׁם וְנִחְיֶה
frumentū emendū ad,decē Joseph fratres descenderūt Et .moriemur non &
וְלֹא נָמוּת: וַיֵּרְדוּ אֲחֵי־יוֹסֵף עֲשָׂרָה לִשְׁבֹּר בָּר
3 Jahacob misit non Joseph fratrem Binjamin Et .Ægypto ab
מִמִּצְרָיִם: וְאֶת־בִּנְיָמִן אֲחִי יוֹסֵף לֹא־שָׁלַח יַעֲקֹב
4 filii venerunt Et .*periculum* ei accidat fortè Ne,dixit quia :suis fratrib⁹ cum
אֶת־אֶחָיו כִּי אָמַר פֶּן־יִקְרָאֶנּוּ אָסוֹן: וַיָּבֹאוּ בְנֵי
5 terrâ in fames erat quia :venientium medio in emendum ad ,Israel
יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי־הָיָה הָרָעָב בְּאֶרֶץ
frangere faciebat Ipse .teram super *imperans ipse* Joseph Et .Chenahā
כְּנָעַן: וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל־הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר
6 ei se incurvaverunt &;Joseph fratres venerunt Et .terræ populo omni
לְכָל־עַם הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ
,eos agnovit &,suos fratres Joseph vidit Et .terram *in facies in*
אַפַּיִם אָרְצָה: וַיַּרְא יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וַיַּכִּרֵם
7 dixit & :dura eis cum est locutus Et *,eos ad ignotum* se ostendit &
וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קָשׁוֹת וַיֹּאמֶר
.cibum emendum ad Chenahā terra De,dixerunt Et?venistis Unde :eos ad
אֵלֵהֶם מֵאַיִן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן לִשְׁבֹּר־אֹכֶל:
.eum agnoverunt non ipsi & :suos fratres Joseph agnovit Et
8 וַיַּכֵּר יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וְהֵם לֹא הִכִּרֻהוּ:
dixit & ,eis somniaverat quæ somniorum Joseph est recordatus Et
9 וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר
terræ *nuditatem* videndum ad ;*ut* Exploratores :eos ad
אֲלֵהֶם מְרַגְּלִים אַתֶּם לִרְאוֹת אֶת־עֶרְוַת הָאָרֶץ
venerunt tui servi Et .mi dñe Nequaquam:eum ad dixerunt Et .venistis
בָּאתֶם: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנִי וַעֲבָדֶיךָ בָּאוּ
10 ;*vos* recti ;*nos* unius viri filii nos Omnes .cibum emendum ad
לִשְׁבֹּר־אֹכֶל: כֻּלָּנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד נָחְנוּ כֵּנִים אֲנַחְנוּ
11 ,Nequaquam :eos ad dixit Et .exploratores tui servi sunt non
לֹא־הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְּלִים: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לֹא
12 Duodecim :dixerunt Et .videndum ad venistis terræ *nuditatem* quia
כִּי־עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם לִרְאוֹת: וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים עָשָׂר
13 ecce & .Chenahan terrâ in *unius* viri filii *nos* fratres ,tui servi
עֲבָדֶיךָ אַחִים אֲנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנֵּה
.*ipse* non unus & ,hodie nostro patre cum minor
הַקָּטֹן אֵת־אָבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינֶנּוּ:

Versio VULG. LAT.

56 Crescebat autem quotidiè fames in omni terra: aperuítque Ioseph universa horrea, & vendebat Ægyptiis: nam & illos oppresserat fames. 57 Omnésque provinciæ veniebant in Ægyptum, ut emerent escas, & malum inopiæ temperarent.

CAP. XLII.

1 Audiens autem Iacob quòd alimenta venderentur in Ægypto, dixit filiis suis, Quarè 2 negligitis? Audivi quòd triticum venumdetur in Ægypto: descendite, & emite nobis necessaria, ut possimus vivere; & non consumamur inopiâ. Descendentes igitur fratres Ioseph decem, ut 4 emerent frumenta in Ægypto, (Benjamin domi retento à Iacob, qui dixerat fratribus 5 ejus, Ne fortè in itinere quid-quam patiatur mali:) Ingressi sunt terram Ægypti cum aliis qui pergebant ad emendum. Erat autem fames in 6 terra Chanaan. Et Ioseph erat princeps in terra Ægypti, atque ad ejus nutum frumenta populis vendebantur. Cúmque adorâssent eum fratres sui, Et agnovisset eos, 7 quasi ad alienos duriùs loquebatur; interrogans eos, Undè venistis? Qui respon-derunt, De terra Chanaan, ut emamus victui necessaria. 8 Et tamen fratres ipse cognoscens, non est cognitus ab eis. 9 Recordatúsque somniorum, quæ aliquando viderat, ait ad eos, Exploratores estis: ut videatis infirmiora 10 terræ venistis. Qui dixerunt, Non est ità, domine, sed servi tui venerunt ut emerent 11 cibos. Omnes filii uni⁹ viri sumus: pacifici venimus, nec quidquam famuli tui machi-nantur mali. Quibus ille re-spondit, Aliter est: immunita 12 terræ hujus considerare veni-stis. At illi, Duodecí, inquiūt, servi tui, fratres sum⁹, filii viri unius in terra Chanaan: mi-nimus cum patre nostro est, alius non est super.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

56 Καὶ ὁ λιμὸς ἦν ὀπὶ προσώπε πάσης τῆς γῆς. ἀνέῳξε δὲ Ἰωσὴφ πάντας τοὺς σίτο-βολῶνας, καὶ ἐπώλει πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις. 57 Καὶ πᾶσαι αἱ χῶρες ἦλθον εἰς Αἴγυπτον, ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

ΚΕΦ. μβ'.

1 Ἰδὼν δὲ Ἰακὼβ ὅτι ἔστι πρᾶσις ἐν Αἰγύπτῳ, εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτῦ, Ἱνατί ῥαθυ-μεῖτε; 2 Ἰδὺ ἀκήκοα, ὅτι ἔστι σῖτος ἐν Αἰγύπτῳ· καλάσατε ἐκεῖ, καὶ πείασα ἡμῖν μικρὰ βρώμαλα, ἵνα (α) ζήσωμεν, καὶ 3 μὴ ἀποθάνωμεν. Καλέβησαν δὲ οἱ ἀδελ-φοὶ Ἰωσὴφ οἱ δέκα, πείασαι σῖτον ἐξ 4 Αἰγύπτε. Τὸν δὲ (β) Βενιαμὶν τὸν ἀδελφὸν Ἰωσὴφ, ἐκ ἀπέστειλε μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῦ· εἶπε γὰρ, Μή ποτε ζυμβῇ αὐτῷ μα-λακία. 5 Ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀγοράζειν μετὰ τῶν ἐρχομένων· ἦν γὰρ ὁ λιμὸς 6 ἐν γῇ Χαναάν. Ἰωσὴφ δὲ (γ) ἦν ὁ ἄρχων τῆς γῆς· ἔστ ἐπώλει παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς. ἐλθόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσὴφ, προσεκύνησαν αὐτῷ ὀπὶ πρόσωπον ὀπὶ τῶ 7 γῶ. Ἰδὼν δὲ Ἰωσὴφ τὺς ἀδελφὺς αὐτῦ, ἐπέγνω· καὶ ἠλλοτρίωτο ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἐ-λάλησεν αὐτοῖς ζκληρά· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πόθεν ἥκετε; οἱ δὲ (δ) εἶπον, Ἐκ γῆς Χα-ναὰν, ἀγοράσαι βρώμαλα. Ἐπέγνω δὲ Ἰω-σὴφ τὺς ἀδελφὺς αὐτῦ· αὐτοὶ δὲ ὐκ ἐπέ-γνωσαν αὐτόν. Καὶ ἐμνήσθη Ἰωσὴφ τῶν 9 (ε) ἐνυπνίων αὐτῦ, ὧν εἶδεν αὐτός· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Καλάσκοποί ἐστε, καλαφοῦ-10 σαι τὰ ἴχνη τῆς χώρας ἥκετε. Οἱ δὲ εἶπαν, Ουχὶ κύριε· οἱ παῖδές ζω ἦλθομεν 11 (ζ) πρίασθαι βρώμαλα. Πάντες ἐσμὲν υἱοὶ ἑνὸς ἀνθρώπε· εἰρηνικοί ἐσμεν, ὐκ εἰ-12 σὶν οἱ παῖδές ζω κολάσκοποι. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ουχὶ, ἀλλὰ τὰ ἴχνη τῆς γῆς ἦλ-13 θετε ἰδεῖν. Οἱ δὲ εἶπαν, Δώδεκά ἐσμεν οἱ παῖδές ζω ἀδελφοὶ ἐν γῇ Χαναάν· καὶ ἰδὺ ὁ νεώτερος μετὰ τῦ πατρὸς ἡμῶν σή-μερον· ὁ δὲ ἕτερος ὐκ ὑπάρχει.

MS.A. (α) ζᾠμεν, (β) Βενιαμὶν (ε) ἐνυπνίων, ὧν (ζ) πειάσασθαι

Et fames erat super faciem omnis terræ: aperuit autem Ioseph o-mnia horrea, & vendebat omni-bus Ægyptiis. Et omnes regio-nes venebant in Ægyptum, eme-re à Ioseph: invaluerat enim fames in omni terra.

CAP. XLII.

Videns autem Iacob quia est venditio in Ægypto, dixit filiis suis, Quare segnes estis? Ecce audivi, quia est frumentum in Ægypto. Descendite illuc, & emite nobis pusillas escas, ut vivamus, & non moriamur. De-scenderunt autem decem fratres Ioseph emere frumentum ex Æ-gypto. Benjamin autem fratrem Ioseph non misit cum fratribus suis: dixit enim, Ne forte accidat ei (a) languor. Venerunt autem filii Israel ad emendum mā cum venientibus: erat enim fames in terra Chanaan. Ioseph autem erat princeps terræ: hic vende-bat omni populo terræ. Venien-tes autem fratres Ioseph adora-verunt eum in faciem in terram. Videns autem Ioseph fratres su-os, agnovit: & alienum se fecit ab eis, & locutus est eis dura; & dixit eis, Undè venistis? At illi dixerunt, De terra Chanaan ad emendas escas. Agnovit au-tem Ioseph fratres suos: ipsi au-tem non agnoverunt eum. Et commemoratus est Ioseph somi-niorum suorum, quæ vidit ipse; & dixit eis, (b) Exploratores estis; ad considerandā vestigia regionis venistis. At illi dixe-runt; Non, domine: pueri tui ve-nimus ad emendas escas. Omnes sumus filii unius hominis: (c) pacifici sumus, non sunt pueri tui exploratores. Dixit autem eis, Non, sed (d) vestigia terræ ve-nistis videre. At illi dixerunt, Duodecim sumus pueri tui, fra-tres in terra Chanaan: & ecce junior cum patre nostro hodie: alter autem non est.

(γ) ἦν ἄρχων (δ) εἶπαν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

56 * ... ...

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

56 וכפנא הוה על כל אפי ארעא ופתח יוסף ית כל אוצרייא די בהון
עבורא וזבין למצראי ותקיף כפנא
57 בארעא דמצרים : וכל דיירי ארעא אתו למצרים למזבן עבורא מן
יוסף ארי תקיף כפנא בכל ארעא :

מב

1 וחזא יעקב ארי אית עבור מזדבן
במצרים ואמר יעקב לבנוהי למא
2 תתחזון : ואמר הא שמעית ארי
איתי עבורא מזדבן במצרים חותו
לתמן ווביונו לנא מתמן ונחי ולא
3 נמות : ונחתו אחי יוסף עשרא
4 למזבן עבורא ממצרים : ית בנימין
אחוהי דיוסף לא שלח יעקב עם
אחוהי ארי אמר דלמא ערעינוהי
5 מותא : ואתו בני ישראל למזבן
עבורא בנו עלייא ארי הוה כפנא
6 בארעא דכנען : ויוסף הוא דשליט
על ארעא הוא מזבן עבורא לכל
עמא דארעא ואתו אחי יוסף וסגידו
7 ליה על אפיהון על ארעא : וחמא
יוסף ית אחוהי ואשתמודעינון
וחשיב מה דמליל עמהון ומלל
עמהון קשין ואמר להון מן
אתיתון ואמרו מארעא דכנען
8 למזבן עבורא : ואשתמודע יוסף
ית אחוהי ואנון לא אשתמודעוהי :
9 ודכר יוסף ית חלמיא דהוה חלים
להון ואמר להון אלילי אתון למחזי
ית בדקא דארעא אתיתון : ואמרו
10 ליה לא רבוני ועבדך אתו למזבן
11 עבורא : כולנא בני גברא חד נחנא
כיוני אנחנא לא חוו עבדך אלילי :
12 ואמר להון לא אלהין בדקא
13 דארעא אתיתון למחזי : ואמרו תרי
עסר עבדך אחין אנחנא בני גברא
חד באתרא דכנען והא זעירא
עם אבונא יומא דין וחד ליתוהי :

Fames autem erat super faciē universæ terræ: & aperuit Joseph universa horrea in quib⁹ erat frumentum, & vendidit Ægyptiis; prævalebátq; fames in terrâ Ægypti. Omnesq; habitatores terræ veniebant in Ægyptum, ut emerent frumentum à Joseph: quoniam prævaluerat fames in universâ terrâ.

CAP, XLII.

ET vidit Jacob quòd frumentum vendebatur in Ægypto: & dixit filiis suis; Quare negligitis? Dixítque; Ecce audivi quòd frumentū venditur in Ægypto: descendite illuc, et emite nobis inde; & vivemus, & non moriemur. Descenderuntq; fratres Joseph decem, ut emerent frumentū in Ægypto. Benjamin autē fratrem Joseph non misit Jacob cum fratribus suis: dixit enim; Ne fortè accidat ei mors. Venerúntq; filii Israel, ut emerēt frumentū cum aliis venientibus: quoniam fames erat in terrâ Chanaan. Joseph autem ipse erat qui præerat in terrâ; ipse vendebat frumentū omni populo terræ: venerúntq; fratres Joseph, & proni in terrâ adoraverunt eū. Vidítq; Joseph fratres suos, & cognovit eos: & cogitabat quid loqueretur cum eis, & locutus est eis dura; dixitq; eis, Unde venitis? & dixerunt; De terra Chanaan, ad emendum frumentū. Cognovítq; Joseph fratres suos: & ipsi non cognoverunt eum. Recordatusq; est Joseph somniorum quæ somniavit eis: & ait illis, Exploratores estis vos; ad videndū infirmiora terræ veniſtis. Et dixerunt ei, Nequaquā domine: sed servi tui venerunt ad emendum frumentum. Omnes nos sumus filii unius viri: recti sumus; non fuerunt servi tui exploratores. Dixítq; eis: Nequaquam; sed infirmiora terræ veniſtis videre. Dixeruntque; Duodecim fratres servi tui nos, filii unius viri in terrâ Chanaan: & ecce minimus cum patre nostro est hodie; & unus non comparet.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

56 וכפנא הוה על כל אפי ארעא ופתח יוסף ית כל אוצרייא די בהון
עבורא וזבין למצראי ותקיף כפנא
57 בארעא דמצרים : וכל דיירי ארעא אתו למצרים למזבן עבורא מן
יוסף ארי תקיף כפנא בכל ארעא :

מב

1 וחזא יעקב ארי איתי עבור מזדבן
במצרים ואמר יעקב לבנוהי למא
2 תתחזון : ואמר הא שמעית ארי
איתי עבורא מזדבן במצרים חותו
לתמן ווביונו לנא מתמן ונחי ולא
3 נמות : ונחתו אחי יוסף עשרא
4 למזבן עבורא ממצרים : ית בנימין
אחוהי דיוסף לא שלח יעקב עם
אחוהי ארי אמר דלמא ערעינוהי
5 מותא : ואתו בני ישראל למזבן
עבורא בנו עלייא ארי הוה כפנא
6 בארעא דכנען : ויוסף הוא דשליט
על ארעא הוא מזבן עבורא לכל
עמא דארעא ואתו אחי יוסף וסגידו
7 ליה על אפיהון על ארעא : וחמא
יוסף ית אחוהי ואשתמודעינון
וחשיב מה דמליל עמהון ומלל
עמהון קשין ואמר להון מן
אתיתון ואמרו מארעא דכנען
8 למזבן עבורא : ואשתמודע יוסף
ית אחוהי ואנון לא אשתמודעוהי :
9 ודכר יוסף ית חלמיא דהוה חלים
להון ואמר להון אלילי אתון למחזי
ית בדקא דארעא אתיתון : ואמרו
10 ליה לא רבוני ועבדך אתו למזבן
11 עבורא : כולנא בני גברא חד נחנא
כיוני אנחנא לא חוו עבדך אלילי :
12 ואמר להון לא אלהין בדקא
13 דארעא אתיתון למחזי : ואמרו תרי
עסר עבדך אחין אנחנא בני גברא
חד באתרא דכנען והא זעירא
עם אבונא יומא דין וחד ליתוהי :

VERSIO SAMARITANA.

56 וכפנא הוה על כל אפי ארעא ופתח יוסף ית כל אוצרייא די בהון
עבורא וזבין למצראי ותקיף כפנא
57 בארעא דמצרים : וכל דיירי ארעא אתו למצרים למזבן עבורא מן
יוסף ארי תקיף כפנא בכל ארעא :

מב

1 וחזא יעקב ארי איתי עבור מזדבן
במצרים ואמר יעקב לבנוהי למא
2 תתחזון : ואמר הא שמעית ארי
איתי עבורא מזדבן במצרים חותו
לתמן ווביונו לנא מתמן ונחי ולא
3 נמות : ונחתו אחי יוסף עשרא
4 למזבן עבורא ממצרים : ית בנימין
אחוהי דיוסף לא שלח יעקב עם
אחוהי ארי אמר דלמא ערעינוהי
5 מותא : ואתו בני ישראל למזבן
עבורא בנו עלייא ארי הוה כפנא
6 בארעא דכנען : ויוסף הוא דשליט
על ארעא הוא מזבן עבורא לכל
עמא דארעא ואתו אחי יוסף וסגידו
7 ליה על אפיהון על ארעא : וחמא
יוסף ית אחוהי ואשתמודעינון
וחשיב מה דמליל עמהון ומלל
עמהון קשין ואמר להון מן
אתיתון ואמרו מארעא דכנען
8 למזבן עבורא : ואשתמודע יוסף
ית אחוהי ואנון לא אשתמודעוהי :
9 ודכר יוסף ית חלמיא דהוה חלים
להון ואמר להון אלילי אתון למחזי
ית בדקא דארעא אתיתון : ואמרו
10 ליה לא רבוני ועבדך אתו למזבן
11 עבורא : כולנא בני גברא חד נחנא
כיוני אנחנא לא חוו עבדך אלילי :
12 ואמר להון לא אלהין בדקא
13 דארעא אתיתון למחזי : ואמרו תרי
עסר עבדך אחין אנחנא בני גברא
חד באתרא דכנען והא זעירא
עם אבונא יומא דין וחד ליתוהי :

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Fames autem erat super faciem universæ terræ: Tum aperuit Joseph omnia in quibus erat frumentum, vendidítque Ægyptiis, & invaluit fames in terrâ Ægypti. Veniebant autem omnes terræ in Ægyptum, ut emerent à Josepho, quia invaluerat fames in universam terram. 56 57

CAP. XLII.

VIdens autem Jacob quòd esset annona in Ægypto, dixit filiis suis; Quare trepidi estis? Et dixit, Ego audivi quòd sunt cibaria in Ægypto, descendite illuc, & emite nobis inde, ut vivamus & non moriamur. Descenderunt igitur fratres Iosephi decem, ut emerent frumentum ab Ægyptiis. Sed Benjamin fratrem Iosephi non miserat Iacob cum fratribus: dicebat enim, Ne fortè accidat ei languor. Et iverunt filii Israel ut emerent cum cæteris cantium, quoniam erat fames in terra Chanaan. Ioseph autem dominabatur super terram, ipseq; vēdebat omni populo terræ. Venerúntque fratres Iosephi, & adoraverunt eum facie in terram. Et vidit Ioseph fratres suos & agnovit eos, alienūq; se finxit eis, locutusq; est eis dura, dixitque eis; Unde venitis? & responderunt, De terra Chanaan ad emenda cibaria. Et cognovit Ioseph fratres suos, sed ipsi non cognoverunt eum. Recordatus quoque Ioseph somniorum quæ somniaverat de illis, dixit eis; Exploratores vos estis, ad contemplanda (a) infirma terræ veniſtis. Responderuntq; ei, Minimè Domine; servi tui venerunt ad emenda cibaria. Omnes nos filii sumus unius hominis, nos sinceri sumus, non sunt servi tui exploratores. Et dixit eis, Non ita est, (b) infirma terræ veniſtis speculatum. Responderunt autem, Duodecim fratres servi tui sumus, filii unius hominis in terra Chanaan; & ecce minimus cum patre nostro est hodie, et unus non est amplius. 56 57 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

VER. SAM. (a) vituperia (b) vituperia

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

56 ولما انبسط الجوع على وجه البلد فتح يوسف جميع ما فيه * وباع للمصريين * واشتد الجوع في
57 بلد مصر * وجاء كثير من اهل البلدان الى مصر * ليمتاروا من يوسف * اذ اشتد الجوع في
بلدانهم * الفصل الثاني والاربعون *

1 * وسمع يعقوب ان المبر موجوده في مصر * فقال لبنيه لا تتوانوا * هوذا قد سمعت ان مبرا موجود
2 في مصر * انحدروا اليها وامتاروا لنا منها * ونحيا ولا نموت * فانحدر عشر اخوة يوسف ليمتاروا برا
3 من مصر * وبنيامين اخو يوسف لم يبعثه يعقوب مع اخوته * لانه قال اخاف ان تلحقه المنية *
4 * فلما دخل بنو اسرائيل ليمتاروا في وسط الداخلين اذ كان الجوع في بلد كنعان * ويوسف
5 هو سلطان البلد وهو مابر لجميع قومه * جاء اخوته وسجدوا على وجوههم على الارض * ورأى
6 يوسف اخوته وابدهم * وبكر لهم * وكلمهم بصعوبة * فقال لهم من اين جيتم * قالوا من بلد
7 كنعان نمتار طعاما * واثبت يوسف اخوته وهم لم يثبتوه * ولما ذكر الاحلام التي راها لهم * قال لهم
8 انتم جواسس * انما جيتم لتنظروا خبر البلد * قالوا له لا يا سيدي * انما جاء عبدك لنمتار
9 طعاما * ونحن كلنا بنو رجل واحد ونحن نقاء * ما كان قط عبدك جواسس * قال لهم لا بل
10 انما جيتم لتنظروا خبر البلد * قالوا نحن عبدك اثنا عشر اخا بنو رجل واحد في بلد كنعان *
11 واصغرنا اليوم عند ابينا * واحد مفقود *

Cumque protensa fuisset fames super faciem regionis, aperuit Joseph quidquid in ea erat, & vendidit Ægyptiis. Et invaluit fames in regione Ægypti. Et venerunt multi ex habitatoribus regionum in Ægyptum, ut emerent à Joseph, cùm invaluisset fames in regionibus eorum. 56 57

CAP. XLII.

Audiit autē Jacob annonam reperiri in Ægypto, dixitque filiis suis; Ne pigri sitis. Ecce jam audivi annonam reperiri in Ægypto, descendite ad illam, & emite nobis ex ea, ut vivamus, et non moriamur. Descenderúntque decem fratres Joseph, ut emerent frumentum ex Ægypto. Et Benjamin fratrem Joseph non misit Jacob cùm fratribus ejus: quia dixit, Timeo quin eveniat ei mors. Cumque ingressi fuissent filii Israel ad emendum inter eos qui ingrediebantur, eò quòd esset fames in regione Chanaan, Et Joseph esset imperator regionis, & ipse providebat toti populo ejus: venerunt fratres ejus, & adoraverunt super facies suas super terram. Viditque Joseph fratres suos, et agnovit eos, et finxit se ignorare illos, & locutus est eis durè, dixítque illis; Unde veniſtis? Dixerunt, De regione Chanaan, ad emendum cibum. Et agnovit Joseph fratres suos, & ipsi non agnoverunt cum. Cumque recordatus esset somniorum quæ viderat eis, ait illis; Vos estis exploratores, certè veniſtis considerare famam regionis. Dixerunt ad eum, Non, O Domine mi, imò venerunt servi tui ad emendum cibum. Et nos omnes sumus filii viri unius, et nos sumus religiosi: non fuerunt unquam servi tui exploratores. Ait illis, Non, sed certè veniſtis videre famam regionis. Dixerunt, Nos servi tui sumus duodecim fratres filii viri unius in regione Chanaan, et minimus noſtrûm hodie est apud patrem noſtrum, & unus desideratur. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

ספר בראשית : מב

14 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם
15 לֵאמֹר מְרַגְּלִים אַתֶּם: בְּזֹאת תִּבָּחֲנוּ חֵי פַּרְעֹה
אִם־תֵּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם־בְּבוֹא אֲחִיכֶם הַקָּטֹן
16 הֵנָּה: שִׁלְחוּ מִכֶּם אֶחָד וְיִקַּח אֶת־אֲחִיכֶם
וְאַתֶּם הֵאָסְרוּ וְיִבָּחֲנוּ דִּבְרֵיכֶם הֲאֶמֶת אִתְּכֶם
17 וְאִם־לֹא חֵי פַּרְעֹה כִּי מְרַגְּלִים אַתֶּם: וַיֶּאֱסֹף
18 אֹתָם אֶל־מִשְׁמָר שְׁלֹשֶׁת יָמִים: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עֲשׂוּ וִחְיוּ אֶת־הָאֱלֹהִים אֲנִי
19 יָרֵא: אִם־כֵּנִים אַתֶּם אֲחִיכֶם אֶחָד יֵאָסֵר בְּבֵית
מִשְׁמַרְכֶם וְאַתֶּם לְכוּ הָבִיאוּ שֶׁבֶר רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם:
20 וְאֶת־אֲחִיכֶם הַקָּטֹן תָּבִיאוּ אֵלַי וְיֵאָמְנוּ
21 דִבְרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
אֶל־אָחִיו אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל־אָחִינוּ אֲשֶׁר
רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְּנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא
22 שָׁמָעְנוּ עַל־כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת: וַיַּעַן
רְאוּבֵן אֹתָם לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם לֵאמֹר אַל־
תֶּחֶטְאוּ בַיֶּלֶד וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְגַם־דָּמוֹ הִנֵּה
23 נִדְרָשׁ: וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שֹׁמֵעַ יוֹסֵף כִּי הַמֵּלִיץ
24 בֵּינֹתָם: וַיִּסֹּב מֵעֲלֵיהֶם וַיֵּבְךְּ וַיָּשָׁב אֲלֵהֶם
וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם וַיִּקַּח מֵאִתָּם אֶת־שִׁמְעוֹן וַיֶּאְסֹר אֹתוֹ
25 לְעֵינֵיהֶם: וַיְצַו יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ אֶת־כֵּלֵיהֶם
בָּר וְלַהֲשִׁיב כַּסְפֵּיהֶם אִישׁ אֶל־שַׂקּוֹ וְלָתֵת
26 לָהֶם צֵדָה לַדָּרֶךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן: וַיִּשְׂאוּ אֶת־שִׁבְרָם
27 עַל־חֲמֹרֵיהֶם וַיֵּלְכוּ מִשָּׁם: וַיִּפְתַּח הָאֶחָד אֶת־שַׂקּוֹ
לָתֵת מִסְפּוֹא לַחֲמֹרוֹ בַּמָּלוֹן וַיַּרְא אֶת־כַּסְפּוֹ וְהִנֵּה
הוּא בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ:

Versio VULG. LAT.

14 vos ad ſum locutus quod Hoc :Joſeph eos ad dixit Et
Parkoh vivat probabimini hoc In vos Exploratores : dicendo
15 minimus veſter frater venerit cùm niſi ,hinc egreſſi fueritis Si
,veſtrum fratrem accipiat & ,unum vobis ex Mittite huc
16 :vobiſcum veritas an ,veſtra verba probabuntur & ,vinciemini vos &
congregavit Et vos exploratores quia Parkoh vivat ,non ſi Et
17 eos ad dixit Et diebus tribus cuſtodiam ad eos
18 ego Deum vivetis & ,facite Hoc :tertio die in Joſeph
domo in ligetur unus veſter frater ,vos rectè Si timens
19 .veſtrarum domarum famis fractionem adducite ,ite vos & :veſtræ cuſtodiæ
verificabuntur & me ad adducetis minimum veſtrum fratrem Et
20 vir dixerunt Et ita fecerunt Et moriemini non & ,veſtra verba
quòd ,noſtrum fratrē ſuper nos delinquentes Verè ſuum fratrem ad
21 non & ,nos ad ipſum deprecando in ,ejus animæ anguſtiam vidimus
reſpondit Et hæc anguſtia nos ad venit Idcirco audivimus
Ne :dicendo vos ad dixi Nonne :dicendo eis Reuben
22 ecce ejus ſanguis etiam Et ?audiſtis non & ,puerum in peccetis
interpres quia ,Joſeph audiens quòd noverunt non ipſi Et requiritur
23 eos ad eſt reverſus Et flevit & ,eis deſuper ſe vertit Et eos inter
24 eum ligavit & ,Simhon eis cum à accepit Et eos ad eſt locutus &
eorum vaſa impleverunt & ,Joſeph præcepit Et eorum oculos ad
25 dandum ad &,ſuum ſaccum ad viri,eorū pecunias redire faciendum ad &,frumēto
ſuam fractionem tulerunt Et ſic eis fecit Et viam ad eſcam eis
26 ,ſuum ſaccum unus aperuit Et inde abierunt & :ſuos aſinos ſuper
27 ecce & ,ſuam pecuniam vidit & :hoſpitio in ſuo aſino pabulum dandū ad
ſui ſacci ore in ipſa

Hoc eſt,ait,quod locutꝰ ſum; Exploratores eſtis. Jam nunc experimentum veſtrì capiam: per ſalutem Pharaonis non egrediemini hinc, donec veniat frater veſter minimus. Mittite ex vobis unum, & adducat eum : vos autem eritis in vinculis, donec probentur quæ dixiſtis, utrùm vera an falſa ſint : alioquin per ſalutem Pharaonis exploratores eſtis. Tradidit ergò illos cuſtodiæ tribus diebus. Die autem tertio eductis de carcere, ait, Facite quæ dixi, & vivetis : Deum enim timeo. Si pacifici eſtis, frater veſter unus ligetur in carcere : vos autem abite, & ferte frumenta quæ emiſtis, in domos veſtras. Et fratrem veſtrum minimum ad me adducite,ut poſſim veſtros probabare ſermones, & non moriamini. Fecerunt ut dixerat, Et loquuti ſunt ad invicem, Meritò hæc patimur, quia peccavimus in fratrem noſtrum, videntes anguſtiam animæ illius, dū deprecaretur nos, & non audivimus : idcirco venit ſuper nos iſta tribulatio. E quibus unus Ruben, ait, Nunquid non dixi vobis, Nolite peccare in puerum, & non audiſtis me ? en ſanguis ejus exquiritur. Neſciebant autem quòd intelligeret Ioſeph, eò quòd per interpretem loqueretur ad eos. Avertítque ſe parumper, & flevit : & reverſus locutus eſt ad eos. Tollénſque Simeon, & ligans illis præſentibus, juſſit miniſtris ut implerent eorum ſaccos tritico,& reponerent pecunias ſingulorum in ſacculis ſuis, datis ſuprà cibariis in viam : qui fecerunt ità. At illi portantes frumenta in aſinis ſuis,profecti ſunt. Apertóque unus ſacco,ut daret jumento pabulū in diverſorio, contéplatꝰ pecuniā in ore ſacculi,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

14 Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσὴφ, Τοῦτό ἐστιν ὃ εἰρηκα
15 ὑμῖν,λέγων,ὅτι κατάσκοποί ἐστε. Ἐν τούτῳ
φανεῖσθε. νὴ τὸν (n) ὑγίειαν Φαραὼ, ἃ μὴ
ἐξέλθητε ἐνθεῦθεν,ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν
16 ὁ νεώτερος ἔλθῃ ὧδε. Ἀποστείλατε ἐξ ὑ-
μῶν ἕνα,καὶ λάβετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν· ὑμεῖς
δὲ ἀπάχθητε ἕως τοῦ φανερὸν γενέσθαι τὰ
ῥήματα ὑμῶν, εἰ ἀληθεύετε ἢ οὔ· εἰ δὲ μὴ,
νὴ τὸν (n) ὑγίειαν Φαραὼ,ἧμεν κατάσκοποί
17 ἐστε. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ ἡμέρας
18 τρεῖς. Εἶπε δὲ αὐτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
Τοῦτο ποιήσατε, καὶ ζήσεσθε· τὸν γὰρ θε-
19 ὸν φοβοῦμαι. Εἰ εἰρηνικοί ἐστε, ἀδελφὸς ὑ-
μῶν (θ) καταχεθήτω εἷς ἐν τῇ φυλακῇ
αὐτοῦ· ὑμεῖς δὲ πορεύεσθε, καὶ ἀπαγάγετε τὸν σῖτον
20 τῶν οἰκιῶν ὑμῶν· Καὶ τὸν ἀδελφὸν
ὑμῶν τὸν νεώτερον (ι) ἀγάγετε πρός με, καὶ
πιστωθήσονται τὰ ῥήματα ὑμῶν· εἰ δὲ μὴ,
21 ἀποθανεῖσθε. ἐποίησαν δὲ οὕτως. Καὶ εἶπεν
ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ναὶ, (κ)
ἐν ἁμαρτίαις γὰρ ἐσμεν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡ-
μῶν, ὅτι ὑπερείδομεν τὴν θλῖψιν τῆς ψυχῆς
αὐτοῦ, ὅτε παρεβάλετο ἡμῶν, καὶ οὐκ εἰσηκούσα-
μεν (λ) αὐτοῦ· καὶ ἕνεκεν τούτου ἐπῆλθεν ἐφ'
22 ἡμᾶς ἡ θλῖψις αὕτη. Ἀποκριθεὶς δὲ Ῥου-
βὴν, εἶπεν αὐτοῖς,Οὐκ ἐλάλησα ὑμῖν,λέ-
γων, Μὴ ἀδικήσητε τὸ παιδάριον, καὶ οὐκ
εἰσηκούσατέ μου; καὶ ἰδοὺ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ-
23 ζητεῖται. Αὐτοὶ δὲ οὐκ ἤδεισαν,ὅτι ἀκούει Ἰω-
σήφ· ὁ γὰρ ἑρμηνευτὴς ἀνὰ μέσον αὐτῶν
24 ἦν. Ἀποστραφεὶς δὲ ἀπ' αὐτῶν,ἔκλαυσεν Ἰ-
ωσήφ. καὶ πάλιν προσῆλθε πρὸς αὐτοὺς, καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἔλαβε τὸν Συμεὼν ἀπ' αὐ-
25 τῶν,καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν. Ἐντεί-
λατο δὲ Ἰωσὴφ ἐμπλῆσαι τὰ ἀγγεῖα
αὐτῶν σίτου, καὶ ἀποδοῦναι τὸ (μ) ἀργύριον
αὐτῶν ἑκάστῳ εἰς τὸν σάκκον αὐτοῦ, καὶ δοῦναι
αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν. καὶ ἐγενήθη
26 οὕτως αὐτοῖς. Καὶ ἐπιθέντες τὸν σῖτον ἐ-
27 πὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν, ἀπῆλθον ἐκεῖθεν. Λύ-
σας δὲ εἷς τὸν μάρσιππον αὐτοῦ, δοῦναι χορ-
τάσματα τοῖς ὄνοις αὐτοῦ, ἴδε (ν) κατέλυ-
σαν, καὶ εἶδε τὸν δεσμὸν τῶν ἀργυρίων αὐτοῦ,
καὶ ἦν ἐπάνω τοῦ σώματος τοῦ μαρσίππου.

MS.A. (n) ὑγίειαν (θ) εἷς καταχεθήτω (ι) καταγάγετε (κ) ἐν ἁμαρτίᾳ (λ) αὐτοῦ· ἕνεκεν (μ) ἀργύριον ἑκάστου (ν) κατέλυσαν,ἴδεν

Dixit autem eis Ioſeph, Hoc eſt quod dixi vobis, dicens, quia exploratores eſtis. In hoc (e) manifeſti eritis : (f) per ſalutem Pharaonis non exibitis hinc, niſi frater veſter minor venerit huc. Mittite ex vobis unum, & ſumite fratrem veſtrum ; & vos (g) abducamini , quoadúſque manifeſta ſint verba veſtra, ſi vera dicetis, an non : (h) ſin autem non, per ſalutem Pharaonis profectò exploratores eſtis. Et poſuit eos in cuſtodia tres dies. Dixit autem eis die tertio , Hoc facite, & vivetis : Deum enim ego timeo. Si pacifici eſtis, frater veſter detineatur unus in cuſtodia: ipſi verò ite, & aſportate emptionem frumentationis veſtræ. Et fratrem veſtrum juniorem adducite ad me, & credentur verba veſtra : ſin autem non, morieméni. Fecerunt autem ſic. Et dixit unuſquiſque ad fratrem ſuum, Certè,in peccatis enim ſumus pro fratre noſtro, quia deſpeximus tribulationem animæ ejus, quando orabat nos,& non exaudivimus eum : & propter hoc ſupervenit in nos tribulatio hæc. Reſpondens autem Ruben, dixit eis , Nónne locutus ſum vobis, dicens, Ne noceatis puero, & non exaudîſtis me ? & ecce ſanguis ejus exquiritur. Ipſi autem ignorabant, quia audit Ioſeph : interpres enim inter illos erat. Avertens autem ſe ab eis, flevit Ioſeph : & iterum acceſſit ad eos, & dixit illis ; & tulit Symeon ab eis, & ligavit ipſum coram eis. Mandavit autem Ioſeph impleri vaſa eorum frumento, & reddi argentum eorum unicuique in ſaccum ſuum, & dari eis cibaria in viam. Et factum eſt illis ſic. Et imponentes frumentum ſuper aſinos ſuos, abierunt indè. Solvens autem unus (i) marſupium ſuum, ut daret pabula aſinis ſuis, in loco quo diverterant, & vidit alligaturam argenti ſui, & erat ſuper os marſupii.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Inquit ad eos Joſeph, Exploratores eſtis. Per hoc experimentum veſtri fiet : Non, per vitam Pharaonis, non egredieminj hinc,niſi veniat frater veſter minimus hûc. Mittite unum ex vobis, ut adducat fratrem veſtrum: & vos interim vinciemini, & probabuntur verba veſtra,utrùm veritatem dixeritis:quòd ſi minus, per vitam Pharaonis exploratores eſtis. Itaque conjecit eos in carcerem tribus diebus. Et dixit ad eos Joſeph die tertio, Hoc facite ut vivatis, Deum *enim* metuo. Si juſti eſtis, frater veſter unus vinciatur in carcere veſtro : vos autem ite, pervehite annonam famelicis qui ſunt in domibus veſtris : Et fratrem veſtrum natu minorem adducite ad me, ut præſtetur fides verbis veſtris, & non moriamini; & fecerunt ita. Dixerúntque vir ad fratrem ſuum, Profectò rei ſumus ob fratrem noſtrum, quoniam videntes anxietatem animæ illius cùm deprecaretur nos, non exaudivimus eum : Idcircò venit ſuper nos miſeria iſta. Reſpondit Rubil, & dixit eis; Annon dixi vobis, ut ne peccaretis adverſus puerum, & non audiſtis? pariter ſanguis ejus en exquiritur. Ipſi verò neſciebant quòd perciperet Joſeph,quoniam interpres aderat inter eos. Avertítq; ſe ab eis,& flevit: & reverſꝰ ad eos, locutꝰ eſt cum eis:tollénſq; ex eis Simeon, vinxit eum ipſis præſentibus. Deinde præcepit Joſeph ut implerent vaſa eorum tritico, & reponerent argentum eorum,cujúſque in ſaccum ſuum, & ut darent eis viaticum pro itinere : Et fecerunt eis ſic. Impoſito igitur frumento ſuo aſinis ſuis, diſceſſerunt illinc. Et aperiens unus ex eis ſaccum ſuum ut objiceret pabulum aſino ſuo, in diverſorio, vidit pecuniam ſuam poſitam in ore ſarcinæ ſuæ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

14 וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף הוּא דְּמַלֶּלִית עִמְּכוֹן לְמֵימַר אַלִּילֵי אַתּוּן: בְּדָא 15 תִתְבַּחֲרוּן חֵי פַּרְעֹה אִם תִּפְקוּן מִכָּא אֶלָּהֵין בְּמִיתֵי אֲחוּכוֹן זְעֵירָא הָכָא: 16 שַׁלְחוּ מִנָּכוֹן חַד וְיִדַּבַּר יַת אֲחוּכוֹן וְאַתּוּן רְתַאסָרוּן וְיִרְתַּבְּחוּן פִּתְגָמֵיכוֹן דְּקוֹשְׁטוֹ אַתּוּן אֲמְרִין וְאִם לָא חֵי פַּרְעֹה אֲרֵי אַלִּילֵי אַתּוּן: 17 וּכְנַשׁ יַתְהוֹן לְבֵית מַטְרָא תְּלָתָא יוֹמִין: 18 וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף בְּיוֹמָא תְּלִיתָאֵי דָּא עִבְדוּ וְאִתְקְיְמוּ מִן קֳדָם יְיָ אֲנָא דָחֵיל: 19 אִם כֵּיוָנֵי אַתּוּן אֲחוּכוֹן חַד יִתְאֲסַר בְּבֵית מַטְרַתְכוֹן וְאַתּוּן אֲזִילוּ אוֹבִילוּ עִבּוּרָא דְּחַסִּיר בְּבָתֵּיכוֹן: 20 וְיַת אֲחוּכוֹן זְעֵירָא תֵּיתוֹן לְוָתִי וְיִתְמְנוֹן פִּתְגָמֵיכוֹן וְלָא תְמוּתוּן וַעֲבָדוּ כֵן: 21 וַאֲמָרוּ גְּבַר לַאֲחוֹדִי בְּקוּשְׁטָא חַיָּבִין אֲנַחְנָא עַל אֲחוּנָא דִּי חָזֵינָא עָקַת נַפְשֵׁיהּ כַּד הֲוָא מִתְחַנַּן לָנָא וְלָא קַבִּלְנָא מִנֵּיהּ עַל כֵּן אֲתַת לָנָא עָקַתָא הָדָא: 22 וְאָתֵיב רְאוּבֵן יְתְהוֹן לְמֵימַר הֲלָא אֲמָרִית לְכוֹן לְמֵימַר לָא תְחַטְאוּן בְּעוּלֵימָא וְלָא קַבִּילְתּוּן וְאַף דְּמֵיהּ הָא מִתְבְּעֵי: 23 וְאִנּוּן לָא יְדָעִין אֲרֵי שָׁמַע יוֹסֵף אֲרֵי מְתוּרְגְּמָן הֲוֵי בֵּינֵיהוֹן: 24 וְאִסְתְּחַר מִלְּוָתְהוֹן וּבְכָא וְתָב לְוָתְהוֹן וּמַלֵּיל עִמְּהוֹן וְדַבַּר מִלְּוָתְהוֹן יַת שִׁמְעוֹן וְאַסַר יְתֵיהּ לְעֵינֵיהוֹן: 25 וּפַקִּיד יוֹסֵף וּמְלוֹ יַת מָנֵיהוֹן עִבּוּרָא וּלְאָתָבָא כַסְפֵּיהוֹן גְּבַר לְסַקְּוֵיהּ וּלְמִתַּן לְהוֹן כֵּן: 26 וּנְטָלוּ לְאוּרְחָא וַעֲבַד לְהוֹן כֵּן: 27 יַת עִבּוּרְהוֹן עַל חֲמָרֵיהוֹן וְאָזְלוּ מִתַּמָּן: וּפְתַח חַד יַת סַקְּוֵיהּ לְמִתַּן כִּסְתָא לַחֲמָרֵיהּ בְּבֵית מְבָתָא וְחָזָא יַת כַּסְפֵּיהּ וְהָא הוּא בְּפוּם טוֹעֲנֵיהּ:

Dixitq; eis Joseph: Hoc est quod locutus sum vobiscum, dicens, Exploratores estis vos. In hoc probamini: per vitam Pharaonis, non egrediemini hinc; donec veniat frater vester minimus huc. Mittite ex vobis unum, & tollat fratrem vestrum: vos autem eritis vincti; & probabuntur sermones vestri, utrùm verum dicitis: & si non, per vitam Pharaonis, quòd exploratores estis vos. Et posuit eos in custodiâ, tribus diebus. Et dixit eis Joseph in die tertio; Hoc facite, & vivetis: à facie Dei ego timeo. Si recti estis vos; frater vester unus sit vinctus, in domo custodiæ vestræ: vos autem ite, & afferte frumentum, quod defecit in domo vestrâ. Et fratrem vestrum minimum adducite ad me; & verificabuntur verba vestra, & non moriemini: & fecerunt ita. Dixerúntq; unusquisq; ad fratrem suum; Verè debitores sumus in fratrẽ nostrum: eò quòd vidimus angustiam animæ ejus, quando deprecabatur nos, & non acquievimus ei: propterea venit super nos tribulatio hæc. Respondítq; eis Ruben; Nonne dixi vobis, Nolite peccare in puerum, & non acquievistis? sanguis quoq; ejus ecce exquiritur. Ipsi autem non sciebant quòd audiebat Joseph: quoniam interpres erat inter eos. Et declinavit ab eis, & flevit: & reversus est ad eos, locutusq; est cum eis; & tulit ex eis Simeon, & ligavit eum coram oculis eorum. Et jussit Joseph, ut implerent vasa eorum frumento; & ut reduceretur pecunia uniuscujusq; in sacculum suum; & ut darentur eis cibaria in viam: et fecit eis ita. Et imposuerunt frumenta sua in asinis suis: et abierunt inde. Aperuitq; unus sacculum suum, ut daret pabulum asino suo in diversorio: et vidit pecuniam suam; et ecce erat in ore sacculi sui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 ** זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 15 ** בפא·אנא·שלח·מכם·אחד·וקח·את·אחיכם·והאתם·תאסרו·ויבחנו·דבריכם·האמת·אתכם·ואם·לא·חי·פרעה·כי·מרגלים·אתם: 16 * זאת·בדבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 17 * זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 18 ** בפא·אנא·שלח·מכם·אחד·וקח·את·אחיכם·והאתם·תאסרו·ויבחנו·דבריכם·האמת·אתכם·ואם·לא·חי·פרעה·כי·מרגלים·אתם: 19 * זאת·בדבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 20 * זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 21 * זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 22 * זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 23 * זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי:

VER. SAM.

14 ** זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 15 * זאת·בדבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 16 * זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 17 * זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 18 ** בפא·אנא·שלח·מכם·אחד·וקח·את·אחיכם·והאתם·תאסרו·ויבחנו·דבריכם·האמת·אתכם·ואם·לא·חי·פרעה·כי·מרגלים·אתם: 19 * זאת·בדבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 20 * זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 21 * זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 22 * זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי: 23 * זהאעפ·2ש2ת·שאצ·אנכ·דבר·אלכם·לאמר·מרגלים·אתם·בזאת·תבחנו·חי·פרעה·אם·תצאו·מזה·כי·אם·בבוא·אחיכם·הקטן·זה·אלי:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

14 Tum dixit eis Joseph, Hoc est quod dixi vobis, exploratores estis. In hoc probabimini, vivit Pharao, si egrediamini inde, nisi cum venerit frater vester minimus huc. Mittite ex 16 vobis unum, & accipiat fratrem vestrum; vos autem vinciemini, ut probentur verba vestra, an veritas sit vobiscũ, nécne: Vivit Pharao, certè exploratores estis. Et respondérunt, non poterit puer relinquere patrem suum; si reliquat patrem suum morietur. Tunc conjecit eos simul in cu- 17 stodiam tribus diebus. Illis 18 verò dixit Joseph die tertio, Hoc facite, & vivetis, Deum ego timeo. Si veraces estis, fra- 19 ter unus vester vinciatur in domo custodiæ vestræ; vos autem abite, & asportate annonam famis in domos vestras. Sed fratrem vestrum 20 minimum adducetis ad me, et confirmabuntur verba vestra, & non moriemini; sicq; fecerunt. Dicebant autem alter ad 21 alterum, Certè peccavimus nos adversus fratrem nostrũ, cum vidimus (c) afflictionem animæ ejus, cum deprecaretur nos, & non exaudivimus, ideo venit super nos omnis (d) afflictio ista. Et respondit 22 eis Ruben, dicens, Nonne dixeram vobis, ne peccetis in puerum, & non audiſtis? ideo etiam sanguis ejus, ecce requiritur. Ipsi autem nesciebant quòd audiret Ioseph, 23 nam interpres inter eos erat. Avertit autem se ab eis et flevit; postea rediit ad eos, locutusq; illis, accepit ab eis Simeonem, & ligavit eum in oculis eorum. Et præcepit 25 Joseph, ut implerentur vasa eorum frumento, et redderentur pecuniæ eorum unicuiq; in saccum suum, (e) daréturque eis viaticum pro itinere; & sic factum est eis. Et im- 26 positis cibariis suis super asinos suos, profecti sunt inde. Cùm autem aperiret unus 27 saccum suum ut daret pabulum asino suo in hospitio, vidit argentum suum in ore sacci sui.

VER. SAM. (c) angustiam (d) angustia (e) darenturque eis dona

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * قَالَ لَهُمْ يوسف هُوَ مَا قُلْتُ لَكُمْ أَنَّكُمْ جَوَاسِيسُ * بِهٰذِهِ ٱلْحِلَّةِ تُمْتَحَنُونَ * وَحَيَاةِ فِرْعَوْنَ لَا
15 تخرجون مِنْ هٰهُنَا إِلَّا بِمَجِيءِ أَخِيكُمُ ٱلصَّغِيرِ إِلَيَّ هٰهُنَا * ٱبْعَثُوا بِوَاحِدٍ مِنْكُمْ فَيَأْتِيَ بِأَخِيكُمْ * وَأَنْتُمْ
16 تُحْبَسُونَ حَتَّى يُمْتَحَنَ كَلَامُكُمْ فَنَعْرِفَ هَلِ ٱلْحَقُّ مَعَكُمْ * وَإِلَّا فَوَحَيَاةِ فِرْعَوْنَ أَنَّكُمْ جَوَاسِيسُ *
17 فَضَمَّهُمْ إِلَى ٱلْحَفْظِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ * ثُمَّ قَالَ لَهُمْ فِي ٱلْيَوْمِ ٱلثَّالِثِ ٱصْنَعُوا حِلَّةً تَحْيَوْنَهَا فَإِنِّي أَتَّقِي ٱللَّهَ
18 * إِنْ كُنْتُمْ نِقَاءً فَوَاحِدٌ مِنْكُمْ يُحْبَسُ فِي بَيْتِ حِفْظِكُمْ * وَأَنْتُمْ فَٱمْضُوا وَأَدْخِلُوا مِيرَةَ بُيُوتِكُمْ *
19 وَأْتُوا بِأَخِيكُمُ ٱلْأَصْغَرِ إِلَيَّ * لِيَتَحَقَّقَ كَلَامُكُمْ وَلَا تَهْلِكُوا * فَصَنَعُوا كَذَٰلِكَ * ثُمَّ قَالَ بَعْضُهُمْ
20 لِبَعْضٍ لَكِنَّنَا آثِمُونَ فِي أَخِينَا إِذْ رَأَيْنَا نَفْسَهُ فِي ضِيقِهِ * إِذْ ضَرَعَ إِلَيْنَا وَلَمْ نَقْبَلْهُ * لِذٰلِكَ نَالَتْنَا هٰذِهِ
22 ٱلشِّدَّةُ * فَأَجَابَهُمْ رَأُوبِينُ قَائِلًا أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَا تُخْطِئُوا عَلَيْهِ فَلَمْ تَقْبَلُوا * لِذٰلِكَ نَحْنُ مُطَالَبُونَ
23 بِدَمِهِ * وَهُمْ لَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ يوسف يَفْهَمُ ذٰلِكَ لِأَنَّهُ جَعَلَ تُرْجُمَانًا بَيْنَهُ وَبَيْنَهُمْ * فَٱسْتَدَارَ عَنْهُمْ
24 وَبَكَا * ثُمَّ رَجَعَ إِلَيْهِمْ وَخَاطَبَهُمْ * وَأَخَذَ مِنْ بَيْنِهِمْ سِمْعُونَ فَحَبَسَهُ بِحَضْرَتِهِمْ * ثُمَّ أَمَرَ فَمُلِئَتْ
25 أَوْعِيَتُهُمْ بُرًّا * وَرُدَّ فِضَّةُ كُلِّ رَجُلٍ إِلَى جُوَالِقِهِ وَأَعْطَوْا زَادًا لِلطَّرِيقِ * فَلَمَّا صُنِعَ ذٰلِكَ بِهِمْ *
26 * حَمَّلُوا مِيرَتَهُمْ عَلَى حَمِيرِهِمْ * وَسَارُوا مِنْ ثَمَّ * ثُمَّ فَتَحَ ٱلْوَاحِدُ جُوَالِقَهُ لِيَطْرَحَ عَلَفًا لِحِمَارِهِ فِي
27 ٱلْمَبِيتِ * فَرَأَى فِضَّةَ فَإِذَا هِيَ فِي وِعَائِهِ *

Ait illis Joseph, Est quod dixi vobis, quòd estis exploratores; hoc modo probabimini. Per vitam Pharaonis non exibitis hinc, nisi per adventũ fratris vestri minimi huc. Mittite unum ex vobis qui 16 adducat eum, & vos in carcerem detrudemini, donec experiamur verba vestra, & sciamus utrùm veritas vobiscum sit; alioqui per vitam Pharaonis estis exploratores. Concluſitq; eos ad custodiam tri- 17 um dierum. Deinde dixit ad eos die tertiâ, Facite rem per quam vivatis, timeo 18 enim Deum erga vos. Si estis probi, unus vestrûm detineatur in domo custodiæ vestiæ, & vos ite, perducite annonam alimenti domorum vestrarum. Et adducite 20 fratrem vestrum minimum ad me, ut confirmetur sermo vester, et non pereatis; feceruntque ita. Deinde dixerunt alter 22 ad alterum, Certè rei sumus in fratrem nostrum, eò quòd vidimus animam ejus in tribulatione, cùm deprecaretur nos, nec audivimus eum; ideò evenit nobis ista calamitas. Respondit eis Raubin, dicens; 23 Nonne dixi vobis, Nè peccetis in eum, & non acquievistis? propterea à nos inquirimur de sanguine ejus. Et ipsi nesciebant quòd Joseph intelligeret id, quia constituerat interpretem inter se et inter eos. Aver- 24 titque se ab eis, et flevit. Deinde reversus est ad eos, & locutus est cum illis, & accepit ex eis Simeonem, et in carcerem conjecit eum in præsentia eorum. Deinde 25 præcepit, & impleta sunt vasa eorum frumento, et redditum est argentum uniuscujusque ad saccum suum, & datum fuit eis viaticum pro itinere. Cùmque factũ fuisset hoc ipsis, Imposuerunt annonam suam asinis suis, & abierunt inde. 26 Deinde aperuit unus ex eis saccum suum, 27 ut projiceret alimentũ asino suo in diversorio, viditq; argentum suum, et ecce erat in vase suo.

ספר בראשית : מב

ecce etiam Et .mea pecunia est Reddita :suos fratres ad dixit Et
28 וַיֹּאמֶר אֶל־אֶחָיו הוּשַׁב כַּסְפִּי וְגַם הִנֵּה
suum fratrem ad vir intremuerunt & ,eorum cor exiit Et .meo sacco in
בְאַמְתַּחְתִּי וַיֵּצֵא לִבָּם וַיֶּחֶרְדוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו
Jahacob ad venerunt Et .nobis Deus fecit hoc Quid :dicendo
29 לֵאמֹר מַה־זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ : וַיָּבֹאוּ אֶל־יַעֲקֹב
contingentia omnia ei annunciaverũt &;Chenahã terram in suum patrem
אֲבִיהֶם אַרְצָה כְּנָעַן וַיַּגִּידוּ לוֹ אֵת כָּל־הַקֹּרֹת
,dura nobiscum terræ dominus vir est Locutus :dicendo ,eis
30 אֹתָם לֵאמֹר : דִּבֶּר הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאָרֶץ אִתָּנוּ קָשׁוֹת
Recti :eum ad diximus Et .terræ exploratores tanquam nos dedit &
31 וַיִּתֵּן אֹתָנוּ כְּמְרַגְּלִים אֵת הָאָרֶץ : וַנֹּאמֶר אֵלָיו כֵּנִים
filii fratres *nos* Duodecim .exploratores *fuimus* non : *nos*
32 אֲנָחְנוּ לֹא הָיִינוּ מְרַגְּלִים : שְׁנֵים עָשָׂר אֲנַחְנוּ אַחִים בְּנֵי
terrã in nostro patre cum hodie minor & ,*ipse* non Unus .nostri patris
אָבִינוּ הָאֶחָד אֵינֶנּוּ וְהַקָּטֹן הַיּוֹם אֵת־אָבִינוּ בְּאֶרֶץ
quòd ,cognoscã hoc In ;terræ dominus vir nos ad dixit Et .Chenahan
33 כְּנָעַן : וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאָרֶץ בְּזֹאת אֵדַע כִּי
famem & ,mecum dimittite unum vestrum Fratrem .*vos* recti
כֵנִים אַתֶּם אֲחִיכֶם הָאֶחָד הַנִּיחוּ אִתִּי וְאֵת־רַעֲבוֹן
minimum vestrum fratrem adducite Et .ite &,capite vestrarũ domorũ
בָּתֵּיכֶם קְחוּ וְלֵכוּ : וְהָבִיאוּ אֶת־אֲחִיכֶם הַקָּטֹן
.*vos* recti *quia* ,*vos* exploratores non quòd cognoscam & ,me ad
34 אֵלָי וְאֵדְעָה כִּי לֹא מְרַגְּלִים אַתֶּם כִּי כֵנִים אַתֶּם
ipsis fuit Et .*circuibitis terram* & ;vobis dabo vestrum Fratrem
אֶת־אֲחִיכֶם אֶתֵּן לָכֶם וְאֶת־הָאָרֶץ תִּסְחָרוּ : וַיְהִי הֵם
.suo sacco in suæ pecuniæ *ligamen viri* ecce & ,suos saccos evacuantibus
35 מְרִיקִים שַׂקֵּיהֶם וְהִנֵּה־אִישׁ צְרוֹר־כַּסְפּוֹ בְּשַׂקּוֹ
;eorum pater & ,ipsi ,suarum pecuniarum ligamina viderunt Et
וַיִּרְאוּ אֶת־צְרֹרוֹת כַּסְפֵּיהֶם הֵמָּה וְאֲבִיהֶם
:orbãstis Me :eorum pater Jahacob eos ad dixit Et .timuerunt Et
36 וַיִּרְאוּ : וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֹתִי שִׁכַּלְתֶּם
me *Super* .capietis Binjamin & ,*ipse* non Simhon & ,*ipse* non Joseph
יוֹסֵף אֵינֶנּוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינֶנּוּ וְאֶת־בִּנְיָמִן תִּקָּחוּ עָלָי
Duos .dicendo ,suum patrem ad Reuben dixit Et .hæc omnia fuerunt
37 הָיוּ כֻלָּנָה : וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל־אָבִיו לֵאמֹר אֶת שְׁנֵי
super eum Da .te ad eum adduxero non si ,mori facias meos filios
בָנַי תָּמִית אִם־לֹא אֲבִיאֶנּוּ אֵלֶיךָ תְּנָה אֹתוֹ עַל־
me' fili' descendet Non :dixit Et .te ad eum reducam ego &;*mea manum*
38 יָדִי וַאֲנִי אֲשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ : וַיֹּאמֶר לֹא־יֵרֵד בְּנִי
:remansit *ipse solus* ipse & ,est mortuus ejus frater quia ,vobiscum
עִמָּכֶם כִּי־אָחִיו מֵת וְהוּא לְבַדּוֹ נִשְׁאָר
facietis descendere & :*ea in ibitis qua* viã in *periculum* ei accidet &
וְקָרָאתֶם אֶסוֹן בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בָהּ וְהוֹרַדְתֶּם
.terrã in gravis fames Et .sepulchrum ad dolore *in* meam caniciem
39 אֶת־שֵׂיבָתִי בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה : וְהָרָעָב כָּבֵד בָּאָרֶץ :

Versio VULG. LAT.

28 Dixit fratrib⁹ suis, Reddita est mihi pecunia : en habetur in sacco. Et obstupefacti turbatíq;, mutuò dixerunt, Quidnã est hoc quod fecit nobis Deꝰ ?
29 Venerúntq; ad Jacob patrem suum in terram Chanaan, & narraverũt ei omnia quæ accidíssent sibi; dicentes,
30 Locutus est nobis dñs terræ durè, & putavit nos exploratores esse provinciæ. Cui respondimus, Pacifici sumus, nec ullas
31 molimur insidias. Duodecim fratres uno patre geniti sum⁹: unus non est super, minimus
32 cum patre nostro est in terra
33 Chanaan. Qui ait nobis, Sic probabo quòd pacifici sitis : Fratrem vestrum unum dimittite apud me, & cibaria domib⁹ vestris necessaria sumite, & abite. Fratrémq; vestrum minimum adducite ad
34 me : ut sciam quòd non sitis exploratores; & istum, qui tenetur in vinculis, recipere possitis : ac deinceps quæ vultis, emendi habeatis licentiam. His dictis cùm frumenta
35 effunderent, singuli reperérunt in ore saccorum ligatas pecunias : exterritisq; simul
36 omnibus; Dixit pater Jacob, Absq; liberis me esse fecistis : Joseph non est super, Simeon tenetur in vinculis, & Benjamin auferetis : in me hæc omnia mala reciderunt.
37 Cui respondit Ruben, Duos filios meos interfice, si non reduxero illum tibi : trade illum in manu mea, & ego
38 eum tibi restituam. At ille, Non descendet, inquit, filius meus vobiscum : frater ejus mortuus est, & ipse solus remansit : si quid ei adversi acciderit in terra ad quam pergitis, deducetis canos meos cum dolore ad inferos.

CAP. XLIII.

1 INterim fames omnẽ terram vehementer premebat.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Καὶ εἶπε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, Ἀπεδόθη μοι τὸ ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ τοῦτο ἐν τῷ μαρσίππῳ μου. καὶ ἐξέστη ἡ καρδία αὐτῶν· καὶ ἐταράχθησαν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες,
29 Τί τοῦτο ἐποίησεν ὁ θεὸς ἡμῖν ; Ἦλθον δὲ πρὸς Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτῶν εἰς γῆν Χαναὰν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα τὰ
30 (ξ) συμβάντα αὐτοῖς, λέγοντες, Ἀβράλικεν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς πρὸς ἡμᾶς σκληρὰ, καὶ ἔθετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ,
31 ὡς κατασκοπεύοντας τὴν γῆν. Εἴπαμεν δὲ αὐτῷ, Εἰρηνικοί ἐσμεν, οὐκ ἐσμὲν κατάσκοποι.
32 Δώδεκα ἀδελφοί ἐσμεν, υἱοὶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· ὁ εἷς οὐκ ὑπάρχει· (ο) ὁ δὲ μικρὸς, μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον
33 (π) ἐν γῇ Χαναάν. Εἶπε δὲ ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς, Ἐν τούτῳ (ρ) γνώσομαι, ὅτι εἰρηνικοί ἐστε· ἀδελφὸν ἕνα ἀφετε ὧδε μετ' ἐμοῦ· καὶ δὸς ἀγορασμὸν τῆς
34 (σ) Σιτοδοσίας τοῖς οἴκοις ὑμῶν λαβόντες, ἀπέλθατε. Καὶ ἀγάγετε πρός με τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον. καὶ γνώσομαι, ὅτι οὐ κατάσκοποί ἐστε, ἀλλ' ὅτι εἰρηνικοί ἐστε· καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν ἀποδώσω ὑμῖν, καὶ τῆς
35 γῆς ἐμπορεύσεσθε. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καταχεῖν αὐτοὺς τὰς σάκκους αὐτῶν, καὶ ἦν ἑκάστου ὁ δεσμὸς τοῦ ἀργυρίου ἐν τῷ σάκκῳ αὐτῶν· καὶ ἰδόντες τοὺς δεσμοὺς τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν αὐτοὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν, καὶ
36 ἐφοβήθησαν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰακὼβ ὁ πατὴρ αὐτῶν, Ἐμὲ ἠτεκνώσατε. Ἰωσὴφ οὐκ ἔστι, Συμεὼν οὐκ ἔστι, καὶ τὸν (τ) Βενιαμὶν λήψεσθε ; ἐπ' ἐμὲ ἐγένετο (υ) ταῦτα πάντα. Εἶπε δὲ Ῥουβὶν τῷ πατρὶ (φ)
37 αὐτῶν, λέγων, Τοὺς δύο υἱούς μου ἀπόκτεινον, ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σέ. δὸς αὐτὸν εἰς τὰς χεῖράς μου, κἀγὼ ἀνάξω
38 αὐτὸν πρὸς σέ. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐ καταβήσεται ὁ υἱός μου μεθ' ὑμῶν, ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπέθανε, καὶ αὐτὸς μόνος καταλέλειπται· καὶ συμβήσεται αὐτὸν μεγάκιδῆναι ἐν τῇ ὁδῷ, ᾗ ἐὰν πορεύησθε, καὶ κατάξετέ με τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ᾅδου.

ΚΕΦ. μγ'.

1 Ὁ δὲ λιμὸς ἐνίσχυσεν ὅτι τῆς γῆς.

MS. A. (ξ) συμβεβηκότα (ο) ὁ δὲ μικρότερος, (π) εἰς γῆν (ρ) γνωσόμεθα, (σ) σιτοδοσίας ὑμῶν (τ) Βενιαμὶν λημψεσθαι; (υ) πάντα ταῦτα. (φ) αὐτῷ,

Et dixit fratribus suis, Redditum mihi est argentum, & ecce id in marsupio meo. Et obstupuit cor eorum, & turbati sunt invicem, dicentes, Quid hoc fecit Deus nobis? Venerunt autem ad Jacob patrem suum in terram Chanaan: & annunciaverunt ei omnia, quæ ipsis acciderant; dicentes, Locutus est homo, qui est dominus terræ, erga nos duravit: posuit nos in custodia, tanquam qui exploraremus terram. Diximus autem ei, Pacifici sumus: non sumus exploratores. Duodecim fratres sumus, filii patris nostri: unus non est: pusillus autem cum patre nostro hodiè in terra Chanaan. Dixit autem nobis homo dominus terræ, In hoc cognoscam, quia pacifici estis: fratrem unum dimittite hîc mecum: emptionem autem cibariorũ domûs vestræ tollentes abite. Et adducite ad me fratrem vestrum juniorem: & cognoscam, quia non estis exploratores, sed quia pacifici estis: & fratrem vestrum reddam vobis, & in terrâ negotiabimini. Factum est autem, dũ ipsi evacuarent saccos suos; & erat uniuscujusque alligatura argenti in sacco eorum: & viderunt alligaturas argenti sui, ipsi, & pater eorum, & timuerunt. Dixit autem eis Jacob pater eorum, Me filiis orbãstis: Joseph non est; Symeon non est; & Benjamin tolletis? Super me facta sunt hæc omnia. Dixit autem Ruben patri suo, dicens, Duos filios meos interfice, nisi adduxero eum ad te: da eum in manum meam: & ego reducam illum ad te. At ille dixit, Non descendet filius meus vobiscum; quia frater ejus mortuus est, & ipse solus remansit: & accidet ipsum languere in via, quâ itis: & deducetis senectam meam cum tristitia ad inferum.

CAP. XLIII.

Ames autem invaluit super terram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 ... Dixitque [fra]tribus suis, Restituta est pecunia mea, & en ... est in ore sarcinæ meæ. Contremuit itaque cor eorum, & obstupefacti alter de altero, dixerunt; Quid est hoc quod
29 fecit nobis Deus? Et venientes ad Jacob patrem suum in terra Chanaan, indicaverunt
30 ei quicquid acciderat sibi, & dixerunt ei; Locutus est vir, dominus terræ nobiscum
31 acerbè, & reputavit nos quasi exploratores terræ. Et diximus ei, Justi sumus, nec sumus
32 exploratores. Duodecim fratres sumus filii patris nostri: unus autem non exstat, & minor natu apud patrem nostrum est hodiè
33 in terra Chanaan. Respondit nobis vir, dominus terræ, Per hoc sciam justos vos esse: fratrem vestrum unum relinquite apud me, & annonam pro famelicis qui sunt in domi-
34 bus vestris, accipite, & abite: Et adducite fratrem vestrum minorem ad me; & agnoscam vos non esse exploratores, sed justos: tum fratrem vestrum vobis reddam, & in
35 terra *ista* negotiabimini. Et factum est ut cùm ipsi evacuarent saccos suos, en fasciculus pecuniæ cujuslibet viri in ore sarcinæ
36 suæ. Videntes autem fasciculos pecuniæ suæ, tam ipsi quàm pater suus, timuerunt. Et dixit ad eos pater illorum Jacob, Orbãstis
37 me: Joseph non adest, & Simeon non exstat, & Benjamen ducetis? contra me impleta sunt omnia. Respondit Rubil patri
38 suo, Duos filios meos morte afficies, si non adduxero eum tibi: trade eum mihi, & ego eum tibi reducam. Ait, Non descendet filius meus vobiscum: nam frater ejus mortuus est, & ipse solus reliquus est matri suæ. Accidet autem illi infortunium in itinere quo proficiscimini, & deducetis senectutem meam cum afflictione ad inferos.

CAP. XLIII.

1 ET verò fames grassata est in terra.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. — Targum ONKELOS. — TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

28 וְאָמַר לַאֲחוֹהִי אִתְהַב כַּסְפִּי וְאַף הָא בְּטוּעְנִי וּנְפַק מְדַע לִבְּהוֹן וְתִתְּדְּהוֹן גְּבַר לַאֲחוֹהִי לְמֵימַר מָה דָּא עֲבַד יְיָ לָנָא : 29 וַאֲתוֹ לְוָת יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן לְאַרְעָא דִּכְנָעַן וְחַוִיאוּ לֵיהּ יָתְכָּל־ דְּעָרַע יַתְהוֹן לְמֵימָר : 30 מַלֵּיל גַּבְרָא דְּאַרְעָא עִמָּנָא קָשִׁין וְיָהַב יָתָנָא כְּמַאֲלֵלֵי יַת אַרְעָא : 31 וַאֲמַרְנָא לֵיהּ כֵּיוָנִי אֲנַחְנָא לָא דַיְּינִא אֲלֵילִי : 32 תְּרֵי עֲסַר אֲנַחְנָא אֲחִין בְּנֵי אֲבוּנָא חַד לֵיתוֹהִי וּזְעֵירָא יוֹמָא־ דֵּין עִם־ אֲבוּנָא בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן : 33 וַאֲמַר לָנָא גַּבְרָא רַבּוּנָא דְּאַרְעָא בְּדָא אֲדַע אֲרֵי כֵּיוָנִי אֲחִין יַת־אֲחוכוֹן אִתֵּן לְכוֹן חַד שְׁבוּקוּ לְוָתִי וְיַת־עֲבוּרָא־ דְּחֵסִיר בְּבָרְתֵיכוֹן סְבוּ וְאוֹזִילוּ : 34 וְאָיְתוּ יַת־אֲחוּכוֹן וְעֵירָא לְוָתִי וְאֵדַע אֲרֵי לָא אֲלֵילֵי אֲחוֹן אַרְיָ כֵּיוָנִי אֲחוֹן יַת־אֲחוכוֹן אִתֵּן לְכוֹן וְיַת־אַרְעָא תַּעְבְּדוּן־ בָּהּ סְחוֹרְתָּא : 35 וַהֲוָה אֲנוּן מְרִיקִין סַקֵּיהוֹן וְהָא־ גַּבְרָא צְרַר־ כִּסְפֵּיהּ בְּסַקֵּיהּ וְחָוֹוּ יַת־ צְרוֹרֵי כִסְפֵּיהוֹן אֲנוּן וַאֲבוּהוֹן וּדְחִילוּ : 36 וַאֲמַר לְהוֹן יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן יָתִי אַתְכַּלְתּוּן יוֹסֵף לֵיתוֹהִי וְשִׁמְעוֹן לֵיתוֹהִי וְיַת־ בִּנְיָמִן תְּדַבְּרוּן עֲלַי דְּוָאָה כּוּלְּהֵן : 37 וַאֲמַר רְאוּבֵן לַאֲבוּהִי לְמֵימַר יַת תְּרֵין בְּנַי תְּמִית אִם לָא אֵיתֵינֵיהּ לְדָ הַבְיְהֵיהּ עַל־ יְדִי וַאֲנָא אֲתֵיבְנֵיהּ לָדְ : 38 וַאֲמַר לָא יְחוֹת בְּרִי עִמְּכוֹן אֲרֵי אָחוּהִי מִית וְהוּא בְּלְחוֹדוֹהִי אִשְׁתְּאַר וְיִעְרְעִנֵּיהּ מְוָתָא בְּאוֹרְחָא דִּי תַהֲכוֹן־ בָּהּ וְתַחְתּוּן יַת־ שֵׂיבָתִי בְּדַוּוֹנָא לִשְׁאוֹל :

מג

1 וְכַפְנָא תַּקִּיף בְּאַרְעָא :

28 Et dixit fratribus suis, Reddita est pecunia mea; & ecce est in sacculo meo: Et facti sunt quasi insani; & obstupuerunt ad invicem, dicentes; Quid est hoc, quod fecit nobis 29 Deus? Et venerunt ad Jacob patrem suum in terrâ Chanaan: & narraverunt ei omnia quæ acciderant eis, dicentes. 30 Locutus est vir dominus terræ nobiscum dura: & putavit nos esse exploratores terræ. 31 Et diximus ei, Recti sumus nos: non sumus exploratores. 32 Duodecim fratres sumus nos, filii patris nostri: unus non comparet; & minimus hodie est cum patre nostro, in terrâ Chanaan. Dixitq; nobis vir 33 dominus terræ; In hoc sciam quòd recti estis vos: unum fratrem vestrũ dimittite apud me; & frumentum quod defecit in domo vestrâ, tollite & abite. Et addducite fratrem 34 vestrum minimum ad me: ut sciam quòd non estis exploratores; sed quòd recti estis vos: fratrem vestrum dabo vobis; & in terrâ negotiabimini. Et factum est, ipsis effundentibus 35 sacculos suos, ecce argentum ligatum uniuscujusq; viri erat in ore sacculi sui: & viderunt argentum ligatum, ipsi & pater eorum, & timuerunt. Dixitq; eis Jacob pater eorum; 36 Ablq; liberis me feciſtis: Joseph non supereſt, & Simeon non est hìc; & Benjamin auferetis; super me fuerunt omnia hæc. Aitq; Ruben patri suo 37 dicens; Duos filios meos interficies, si non reduxero eum tibi: trade illum in manu meâ, & ego reducam eum tibi. Et 38 ait; Non descendet filius meus vobiscum: quoniam frater ejus mortuus est, & ipse solus remansit; & si acciderit ei mors in via, in quâ ambulatis; deducetis canos meos cum dolore ad inferos.

CAP. XLIII.

1 FAmes autem prævalebat in terrâ.

28 * ויאמר אל־אחיו הושב כספי והנה גם־הוא באמתחתי ותצא נפשם ויחרדו איש אל־אחיו לאמר מה־זאת עשה אלהים לנו : 29 ויבאו אל־יעקב אביהם ארצה כנען ויגידו לו את כל־הקרות אתם לאמר : 30 דבר האיש אדני הארץ אתנו קשות ויתן אתנו כמרגלים את הארץ : 31 ונאמר אליו יושרים אנחנו לא היינו מרגלים : 32 שנים עשר אחים אנחנו בני אבינו האחד איננו והקטן היום את־אבינו בארץ כנען : 33 ויאמר אלינו האיש אדני הארץ בזאת אדע כי יושרים אתם אחי אחד הניחו אתי ואת־רעב בתיכם קחו והלכו : 34 והביאו את־אחיכם הקטן אלי ואדעה כי לא מרגלים אתם כי יושרים אתם את־אחיכם אתן לכם ואת־הארץ תסחרו : 35 ויהי המה מריקים שקיהם והנה־איש צרור כספו בשקו וירא את־צרורות כספיהם הם ואביהם ויראו : 36 ויאמר אליהם יעקב אביהם אתי שכלתם יוסף איננו ושמעון איננו ואת־בנימין תקחו עלי היתה כל־אלה : 37 ויאמר ראובן אל־אביו לאמר את־שני בני תמית אם־לא אביאנו אליך תן אתו על־ידי ואנכי אשיבנו אליך : 38 ויאמר לא־ירד בני עמכם כי אחיו מת והוא לבדו נשאר ופקחה אסון בדרך אשר תלכו־בה והורדתם את־שיבתי ביגון שאולה :

מג

1 והרעב כבד בארץ :

28 Et dixit ad fratres suos, Redditum est argentum meum, & ecce est in vase meo. Perterrita ergò sunt corda eorum, & conturbatus est unusquisque cùm fratre suo, dicentes; Quid fecit nobis Deus? 29 Deinde venerunt ad Jacob patrem suum in regionem Chanaan, narraveruntque ei omnia quæ accidevant sibi, & dixerunt: 30 Allocutus est nos vir, dominus regionis durè, & insimulavit nos explorationis 31 regionis. Diximúsque, Nos sumus probi, nec fuimus unquam explorators. Et 32 nos sumus duodecim fratres filii patris nostri: unus nostri est amissus, & alter est apud patrem nostrũ hodie in regione Chanaan. Dixit autem nobis, Hac ratione 33 sciam vos esse probos: Relinquite apud me unum ex vobis, & accipite alimentum habitationum vestrarum, & ite: Atque 34 adducite ad me fratrem vestrum minimũ, ut sciam vos non esse explorators, et vos esse probos: & dabo vobis fratrem vestrum, & mercabimini in regione. Dum 35 verò evacuarent vasa sua, ecce fasciculus argenti cujusliber viri in vase suo. Cùmque vidissent fasciculos argenti sui, ipsi ac pater eorum, timuerunt. Deinde 36 dixit eis Jacob pater eorum, Iam orbâstis me. Ioseph mortuus est, & Simeon in carcere positus, & Benjamin requisitus: super me congregata sunt hæc omnia. Di- 37 xit Rubin patri suo, Orbet utroque filio meo, nisi adducam illum ad te: da mihi eum, & ego reducam illum ad te. Di- 38 xit, Non descendet filius meus vobiscũ, quoniam frater ejus mortuus est, & ipse solus remansit: & si evenerit ei mors in via per quam abibitis, demittetis senectutem meam cum dolore ad pulverem.

CAP. XLIII.

1 ET fames erat valida in regione.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

28 Dixitq; ad fratres suos, Redditum est argentum meum, atque etiam ecce ipsum in sacco meo: & evessum est cor eorum, & contremuerunt alter super alterum, dicentes; Quid hoc est quod fecit Deus nobis? 29 Venerunt q. ad Jacobum patrem suum in terram Chanaan, & narraverunt ei omnia quæ ipsis acciderũt, dicentes: 30 Locutus est vir, dominus terræ nobiscum dura, & dedit nos tanquam exploratores terræ. Sed diximus ei, Pacifici sumus, non sumus explo- 31 ratores. Duodecim fratres sumus, filii patris nostri, et unus non est amplius, sed minimus hodie est cum patre nostro in terra Chanaan. Dixitq; nobis 32 vir, dominus terræ; In hoc cognoscam ego quòd veraces estis, fratrem vestrum unum dimitte mihi, & cibaria domibus vestris accipite, & abite. Adducetis autem mihi 33 fratrem vestrum minimum, & cognoscam quòd explaratores non estis, sed veraces: fratrem vestrum dabo vobis, & in terra negotiabimini. Cùm autem ipsi evacuarent 34 saccos suos, tum ecce uniuscujusq; ligatum erat argentum in sacco suo, viderũntq; alligaturas argenti sui, ipsi, et pater eorum, & timuerunt. Illis verò respondit Jacob 35 pater eorum, Me orbâstis: Ioseph non est amplius, neque Simeon; & Benjamin accipietis: contra me sunt hæc omnia. Tum locutus est Ru- 36 bin patri suo, dicens; Duos filios meos occide, nisi adducam eum ad te; da eum in manum meã, & reducam illum ad te. Respondítque, Non 37 descendet filius meus vobiscũ, quia frater ejus mortus est, ipse verò solus est relictus: accidet enim illi languor in via quã ituri estis, & descendere facietis senectutem meã cum (g) dolore ad inferos.

CAP. XLIII.

1 FAmes autem invalescebat in terra.

VER. SAM. (g) ignominia

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * فَقَالَ لِاَخْوَتِهِ قَدْ رُدَّ فِضَّتِي * وَهَا هِيَ فِي وِعَائِي فَتَعَرَّبَ قُلُوبُهُمْ وَارْتَعَجَ كُلُّ وَاحِدٍ مَعَ اَخِيهِ *
29 قَائِلِينَ مَاذَا صَنَعَ اللّٰهُ بِنَا * ثُمَّ جَاؤُا اِلَى يَعْقُوبَ اَبِيهِمْ اِلَى بَلَدِ كَنْعَانَ * وَقَصُّوا عَلَيْهِ جَمِيعَ مَا
30 بَالَهُمْ وَقَالُوا * خَاطَبَنَا اَلرَّجُلُ سَيِّدُ اَلْبَلَدِ بِصُعُوبَةٍ * وَاَتَّهَمَنَا بِتَجَسُّسِ اَلْبَلَدِ * فَقُلْنَا نَحْنُ نُقَاةٌ
31 لَمْ نَكُنْ قَطُّ جَوَاسِيسَ * وَنَحْنُ اِثْنَا عَسَرَ اَخًا بَنُو اَبِينَا * اَحَدُنَا مَفْقُودٌ * وَالْاَحْدَثُ عِنْدَ اَبِينَا اَلْيَوْمَ
32 فِي بَلَدِ كَنْعَانَ * فَقَالَ لَنَا بِجُلَّةٍ اَعْلَمُ اَنَّكُمْ نُقَاةٌ * دَعُوا عِنْدِي وَاحِدًا مِنْكُمْ * وَخُذُوا قُوتَ
33 مَنَازِلِكُمْ وَامْضُوا * وَاْتُونِي بِاَحْدَثِكُمُ اَلْاَصْغَرِ حَتَّى اَعْلَمَ اَنَّكُمْ لَسْتُمْ جَوَاسِيسَ وَاَنَّكُمْ نُقَاةٌ
34 وَاُعْطِيَكُمْ اَخَاكُمْ وَتَتَّجِرُوا فِي اَلْبَلَدِ * فَبَيْنَمَا هُمْ يُفْرِغُونَ اَوْعِيَتَهُمْ اِذَا بِصُرَّةِ فِضَّةِ كُلِّ رَجُلٍ
35 فِي وِعَائِهِ * فَلَمَّا رَاَوْا صُرَرَ فِضَّتِهِمْ هُمْ وَاَبُوهُمْ فَزِعُوا * ثُمَّ قَالَ لَهُمْ يَعْقُوبُ اَبُوهُمْ قَدْ اَثْكَلْتُمُونِي *
36 يُوسُفُ مَفْقُودٌ وَشِمْعُونُ مَحْبُوسٌ وَبِنْيَامِينُ مَطْلُوبٌ * عَلَيَّ اَجْمَعَتْ هٰذِهِ كُلُّهَا * فَقَالَ رَاُوبِينُ لِاَبِيهِ
37 اَثْكِلْ اَبِي اِنْ لَمْ اَجِئْ بِهِ اِلَيْكَ * اَعْطِنِيهِ وَاَنَا اَرُدُّهُ اِلَيْكَ * قَالَ لَا يَنْحَدِرُ اِبْنِي مَعَكُمْ * لِاَنَّ
38 اَخَاهُ قَدْ مَاتَ وَهُوَ وَحْدَهُ بَقِيَ * فَاِنْ صَادَفَتْهُ اَلْمَنِيَّةُ فِي اَلطَّرِيقِ اَلَّتِي تَمْضُونَ فِيهَا * اَنْزَلْتُمْ سَيْبِي
بِحُسْنٍ اِلَى اَلْبَرِّيَّةِ *

* اَلْفَصْلُ اَلثَّالِثُ وَالْاَرْبَعُونَ *

1 * وَاَلْجُوعُ شَدِيدٌ فِي اَلْبَلَدِ *

Dixitque ad fratres suos, Redditum est 28
argentum meum, & ecce est in vase meo. Perterrita ergò sunt corda eorum, & conturbatus est unusquisque cùm fratre suo, dicentes; Quid fecit nobis Deus? De- 29
inde venerunt ad Jacob patrem suum in regionem Chanaan, narraveruntque ei omnia quæ accidevant sibi, & dixerunt: Allocutus est nos vir, dominus regionis 30
durè, & insimulavit nos explorationis regionis. Diximúsque, Nos sumus pro- 31
bi, nec fuimus unquam explorators. Et 32
nos sumus duodecim fratres filii patris nostri: unus nostri est amissus, & alter est apud patrem nostrũ hodie in regione Chanaan. Dixit autem nobis, Hac ratione 33
sciam vos esse probos: Relinquite apud me unum ex vobis, & accipite alimentum habitationum vestrarum, & ite: Atque 34
adducite ad me fratrem vestrum minimũ, ut sciam vos non esse explorators, et vos esse probos: & dabo vobis fratrem vestrum, & mercabimini in regione. Dum 35
verò evacuarent vasa sua, ecce fasciculus argenti cujusliber viri in vase suo. Cùmque vidissent fasciculos argenti sui, ipsi ac pater eorum, timuerunt. Deinde 36
dixit eis Jacob pater eorum, Iam orbâstis me. Ioseph mortuus est, & Simeon in carcere positus, & Benjamin requisitus: super me congregata sunt hæc omnia. Di- 37
xit Rubin patri suo, Orbet utroque filio meo, nisi adducam illum ad te: da mihi eum, & ego reducam illum ad te. Di- 38
xit, Non descendet filius meus vobiscũ, quoniam frater ejus mortuus est, & ipse solus remansit: & si evenerit ei mors in via per quam abibitis, demittetis senectutem meam cum dolore ad pulverem.

CAP. XLIII.

1 ET fames erat valida in regione.

ספר בראשית : מג
CAP. XLIII. מג

1 :Ægy pto ex attulerãt quod ,alimentum edere finiſſent cùm fuit Et
וְיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ לֶאֱכֹל אֶת־הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵבִיאוּ מִמִּצְרָיִם
.cibi puſillum nobis emite ,Revertimini :eorum pater eos ad dixit ס
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם שֻׁבוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ מְעַט אֹכֶל:
nos in eſt conteſtatus Conteſtando :dicendo ,Jehudah *eum ad* dixit Et
2 וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּדָה לֵאמֹר הָעֵד הֵעִד בָּנוּ
.vobiſcum veſtro fratre ſine meas facies videbitis Non :dicendo vir
הָאִישׁ לֵאמֹר לֹא־תִרְאוּ פָנַי בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם:
ememus & ,deſcendemus,nobiſcum noſtrũ fratrem *mittens es tu* Si
3 אִם־יֵשְׁךָ מְשַׁלֵּחַ אֶת־אָחִינוּ אִתָּנוּ נֵרְדָה וְנִשְׁבְּרָה
vir Quia .deſcendemus non ,*mittens tu non ſi* Et .cibum tibi
לְךָ אֹכֶל: וְאִם־אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ לֹא נֵרֵד כִּי־הָאִישׁ
.vobiſcum veſtro fratre ſine meas facies videbitis Non :nos ad dixit
אָמַר אֵלֵינוּ לֹא־תִרְאוּ פָנַי בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם:
: viro *denunciandum ad* ,mihi malefeciſtis quid Ad :Iſrael dixit Et
4 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לָמָּה הֲרֵעֹתֶם לִי לְהַגִּיד לָאִישׁ
,*nos ad* vir interrogavit interrogando :dixerunt Et ?*frater* vobis adhuc an
הֲעוֹד לָכֶם אָח: וַיֹּאמְרוּ שָׁאֹל שָׁאַל־הָאִישׁ לָנוּ
eſt num ?*vivens* veſter pater adhuc Num :dicendo ,*noſtram cognationem ad* &
וְלְמוֹלַדְתֵּנוּ לֵאמֹר הַעוֹד אֲבִיכֶם חַי הֲיֵשׁ
ſciendo Nunquid.*iſtorum verborum os ſuper* ei nunciavim⁹ Et?*frater* vobis
לָכֶם אָח וַנַּגֶּד־לוֹ עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲיָדוֹעַ
dixit Et ?*veſtrum fratrem* facite Deſcendere :diceret quòd ,ſciebamus
נֵדַע כִּי יֹאמַר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחִיכֶם: וַיֹּאמֶר
,ſurgem⁹ &,mecum puerum Mitte:ſuum patrem Iſrael ad Jehudah
יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אָבִיו שִׁלְחָה הַנַּעַר אִתִּי וְנָקוּמָה
etiam ,tu etiam ,nos etiam ,moriemur non &,vivemus & ,pergemus &
וְנֵלְכָה וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אַתָּה גַּם־
non ſi ,eum requiras meâ manu de :illo pro ſpondeo Ego .noſtri parvuli
טַפֵּנוּ: אָנֹכִי אֶעֶרְבֶּנּוּ מִיָּדִי תְּבַקְּשֶׁנּוּ אִם־לֹא
omnibus tibi *peccabo* & ,te ante eum ſtatuero & ,te ad eum adduxero
הֲבִיאֹתִיו אֵלֶיךָ וְהַצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחָטָאתִי לְךָ כָּל־
his fuiſſemus reverſi nunc quia tardaviſſemus niſi Quia .diebus
הַיָּמִים: כִּי לוּלֵא הִתְמַהְמָהְנוּ כִּי־עָתָּה שַׁבְנוּ זֶה
,nunc ita Si :eorum pater Iſrael eos ad dixit Et .*vicibus duabus*
פַּעֲמָיִם: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם־כֵּן אֲפוֹא
facite deſcẽdere &,veſtris vaſis in terræ *cantatione* de Tollite .facite hoc
זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ בִּכְלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ
ſtacten &,aromata ,mellis puſillum &,reſinæ puſillum ,munus virum ad
לָאִישׁ מִנְחָה מְעַט צְרִי וּמְעַט דְּבַשׁ נְכֹאת וְלָט
,veſtris manib⁹ in capite duplicem pecuniã Et .amygdalas & ,*avellanas*
בָּטְנִים וּשְׁקֵדִים: וְכֶסֶף מִשְׁנֶה קְחוּ בְיֶדְכֶם וְאֶת־
veſtrã manu in reducetis ,veſtrorum ſaccorum ore in reductam pecuniam
הַכֶּסֶף הַמּוּשָׁב בְּפִי אַמְתְּחֹתֵיכֶם תָּשִׁיבוּ בְיֶדְכֶם
ſurgite & :capite veſtrum fratrem Et .*hoc* error forte ſi
אוּלַי מִשְׁגֶּה הוּא: וְאֶת־אֲחִיכֶם קְחוּ וְקוּמוּ
vobis det omnipotens Deus Et .virum ad revertimini
שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ: וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם
,alium veſtrum fratrem vobis dimittat & ,*viri facies ad* miſericordias
רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת־אֲחִיכֶם אַחֵר
.ſum orbatus ,ſum orbatus quomodo ego Et .Binjamin &
וְאֶת־בִּנְיָמִין וַאֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי:

Verſio VULG. LAT.

Conſumptiſq; cibis quos ex Ægypto detulerant, dixit Iacob ad filios ſuos, Revertimini, & emite nobis pauxillũ eſcarũ. Reſpondit Iudas, Denuntiavit nobis vir ille ſub atteſtatione jurisjurandi, dicens, Non videbitis faciẽ meam, niſi fratrẽ veſtrũ minimũ adduxeritis vobiſcũ. Si ergò vis eũ mittere nobiſcũ, pergem⁹ pariter, & emem⁹ tibi neceſſaria. Sin autẽ non vis, non ibim⁹: vir enim, ut ſæpè dixim⁹, denuntiavit nobis, dicẽs, Non videbitis faciẽ meã abſque fratre veſtro minimo. Dixit eis Iſrael, In meam hoc feciſtis miſeriã, ut indicaretis ei & aliũ habere vos fratrem. At illi reſponderunt, Interrogavit nos homo per ordinem noſtram progenié: ſi pater viveret; ſi haberem⁹ fratrem: & nos reſpondim⁹ ei cõſequẽnter juxta id quod fuerat ſciſcitatus: nunquid ſcire poteramus quòd dicturus eſſet, Adducite fratrem veſtrũ vobiſcũ? Iudas quoq; dixit patri ſuo, Mitte puerum mecum, ut proficiſcamur, & poſſim⁹ vivere: ne moriamur nos & parvuli noſtri. Ego ſuſcipio puerũ: de manu mea require illũ. Niſi reduxero, et reddidero eũ tibi, ero peccati reꝰ in te omni tempore. Si non interceſſiſſet dilatio, jam vice alterâ veniſſem⁹. Igitur Iſrael pater eorũ dixit ad eos, Si ſic neceſſe eſt, facite quod vultis: ſumite de optimis terræ fructib⁹ in vaſis veſtris, & deferte viro munera, modicum reſinæ, & mellis, & ſtacis, ſtactes, et terebinthi, & amygdalarum. Pecuniam quoq; duplicem ferte vobiſcum: & illam, quã inveniſtis in ſacculis, reportate, ne fortè errore factum ſit. Sed & fratrem veſtrũ tollite, & ite ad virũ. Deꝰ autẽ meꝰ omnipotens faciat vobis eũ placabilem: & remittat vobiſcũ fratrẽ veſtrũ quẽ tenet, et hunc Benjamin: ego autem quaſi orbatus abſq; liberis ero.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

2 Ἐγένετο δὲ ὅτε ἐτελείωσαν καταφαγεῖν τὸν σῖτον, ὃν ἤνεγκαν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν, Πάλιν πορεύθητε, ἀγάγετε ἡμῖν μικρὰ βρώματα.
3 Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰούδας, λέγων, Διαμαρτυρίᾳ (α) μεμαρτύρηται ἡμῖν ὁ (β) ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς, λέγων, Οὐκ ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς
4 ὑμῶν ὁ (γ) νεώτερος μεθ' ὑμῶν ᾖ. Εἰ μὲν οὖν ἀποστέλλεις τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, καταβησόμεθα, καὶ (δ) ἀγοράσομέν
5 σοι βρώματα. Εἰ δὲ μὴ ἀποστέλλεις τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, οὐ πορευσόμεθα· ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶπεν ἡμῖν, λέγων, Οὐκ ὄψεσθέ μου τὸ πρόσωπον, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν
6 ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν ᾖ. Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ, Τί ἐκακοποιήσατέ (ε) με, ἀναγγείλαντες τῷ ἀνθρώπῳ (ζ) ὅτι ἔτι ὑμῖν ἀδελφός
7 ἐστι; Οἱ δὲ εἶπαν, Ἐρωτῶν ἐπηρώτησεν ἡμᾶς ὁ ἄνθρωπος καὶ τὴν γενεὰν ἡμῶν, λέγων, Εἰ ἔτι ὁ πατὴρ ὑμῶν (η) ζῇ, καὶ εἰ ἔστιν ὑμῖν ἀδελφός· καὶ ἀπηγείλαμεν αὐτῷ κατὰ τὸν (θ) ἐπερώτησιν ταύτην· μὴ ἠδύμεθα, (ι) ὅτι ἐρεῖ ἡμῖν, Ἀγάγετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν;
8 Εἶπε δὲ Ἰούδας πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, Ἀπόστειλον τὸ παιδάριον μεθ' ἡμῶν καὶ ἀναστάντες πορευσόμεθα, ἵνα ζῶμεν καὶ μὴ
9 ἀποθάνωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ σὺ καὶ ἡ ἀποσκευή ἡμῶν. Ἐγὼ δὲ ἐκδέχομαι αὐτὸν· ἐκ χειρός μου ζήτησον αὐτόν. ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σέ, καὶ στήσω αὐτὸν ἐναντίον σου, ἡμάρτηκάς σοι πάσας τὰς ἡμέ-
10 ρας. Εἰ μὴ γὰρ ἐβραδύναμεν, ἤδη ἂν ὑπεστρέψαμεν δίς. Εἶπε δὲ (λ) αὐτοῖς Ἰσραὴλ
11 ὁ πατὴρ αὐτῶν, Εἰ ὕτως ἐστί, τοῦτο ποιήσατε· λάβετε ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑμῶν, καὶ καταγάγετε τῷ ἀνθρώπῳ δῶρα τῆς ῥησίνης, καὶ τὸ μέλι τὸ, θυμίαμά (μ) τ, καὶ σκλῆ, καὶ (ν) τερ-
12 ρέβινθον, καὶ κάρυα. Καὶ τὸ ἀργύριον διττὸν λάβετε ἐν ταῖς χερσὶν (ξ) ὑμῶν, καὶ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποστραφὲν ἐν τοῖς μασίπποις ὑμῶν, ἀποστρέψατε μεθ' ὑμῶν·
13 μή ποτε ἀγνόημά ἐστι. Καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν λάβετε· καὶ ἀναστάντες, καταβῆτε
14 πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ δὲ θεός μου δῴη ὑμῖν χάριν ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀποστείλαι τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν ἕνα, καὶ τὸν Βενιαμίν. ἐγὼ μὲν γὰρ (ο) καθάπερ ἠτέκνωμαι, ἠτέκνωμαι.

MS.A. (α) διαμεμαρτύρηται (β) ἄνθρωπος, λέγων, (γ) νεώτερος καταβῇ πρός με. Εἰ μὴ ἦν ἀποστέλλεις (δ) ἀγοράσωμέν (ε) μοι, (ζ) εἰ ἔστιν (η) ζῇ, εἰ (θ) ἐπερώτησιν αὐτῆς· (ι) εἰ ἐρεῖ (κ) πρὸς σὲ (λ) αὐτοῖς ὁ πατὴρ (μ) καὶ (ν) τερέμινθον, (ξ) ὑμῶν τὸ (ο) καθὰ

Factũ eſt autem, quando conſummaverant edere frumentũ, quod attulerant ex Ægypto: & dixit eis pater eorum, Rurſ⁹ eumtes emite nobis puſillas eſcas. Ait autem ei Iudas, dicens, Conteſtatione cõteſtatus eſt nobis homo dominus terræ, dicens, Non videbitis faciem meam, niſi frater veſter junior vobiſcum fuerit. Si quidem igitur mittas fratrem noſtrum nobiſcum; deſcendemus, & ememus tibi eſcas. Sin autem non mittas fratrem noſtrum nobiſcum, non ibimus. Homo enim ille dixit nobis, dicens, Non videbitis faciem meam, niſi frater veſter junior vobiſcum fuerit. Dixit autem Iſrael, Quid malefeciſtis mihi, annunciantes homini, quia eſt vobis frater? At illi dixerunt, Interrogans interrogavit nos homo, & generationem noſtram, dicens, Si adhuc pater veſter vivit, & ſi eſt vobis frater: & annunciavim⁹ ei juxta interrogationem hanc: nũquid ſciebamus, quia dicet nobis, Adducite fratrem veſtrũ? Dixit autem Iudas ad Iſrael patrem ſuum, Mitte puerum mecũ: et ſurgentes ibimus, ut vivamus, et non moriamur, & nos, & tu, & apparatus noſter. Ego autem ſuſcipio ipſum; de manu mea require eum: niſi adduxero eum ad te, et ſtatuero cum corã te; ero ille qui peccavi in te omnibus dieb⁹. Nam niſi tardaſſemus, jam utique rediiſſem⁹ bis. Dixit autem eis Iſrael pater eorum, Si ita eſt, hoc facite: ſumite de fructibus terræ in vaſis veſtris, & deferte homini munera veſtra, & mellis, & incenſum, & ſtacten, et terebinthũ, & (a) nuces. Et argentũ duplex ſumite in manibus veſtris, & argentum, quod rediit in marſupiis veſtris, reportate vobiſcum; ne fortè error ſit. Et fratrem veſtrum ſumite: & ſurgentes deſcendite ad hominem. Deus autem meus det vobis gratiam coram homine, & dimittat fratrem illum veſtrum unum, & Benjamin. Etenim ego, ſicut orbatus ſum, orbatus ſum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Cúmq; abſolviſſent eſum frumenti quod advexerant ex Ægypto, dixit eis Jacob pater eorum, Deſcendite, emite nobis parum frumenti. Reſpondit illi Juda, Obteſtando obteſtatus eſt nos vir ille, dicens; Ne videatis faciem meam, niſi quando frater veſter vobiſcum erit. Si mittas fratrem nobiſcum, deſcendem⁹ & emem⁹ nobis frumentum. Si verò non mittas, non deſcendem⁹: nam vir ille dixit ad nos, Ne veniatis in conſpectum meum, niſi quando frater veſter vobiſcum fuerit. Dixit ad eos Iſrael pater illorum, Cur malefeciſtis mihi, & indicâſtis viro alium eſſe vobis fratrem? Reſponderunt, Diligenter percontatus eſt vir ille de nobis, & de proſapia noſtra, et ait; Adhúcne pater veſter vivus eſt? & habetiſne fratrem? & indicavimus ei propter hujuſmodi ſermones: num certò ſciebamus eum dicturũ nobis, Adducite fratrẽ veſtrum? Dixit Juda ad Iſrael patrẽ ſuum, Mitte puerũ nobiſcum, ut ſurgentes abeamus, et vivamus, nec moriamur tam nos, quàm tu, quàm familia noſtra. Ego ſpondeo pro illo, de manib⁹ meis require eum. Si non reduxero eum tibi, eúmq; ſtatuero corã te, ero peccati reus in patrẽ meum cunctis dieb⁹. Imò niſi morã traxiſſem⁹, certè jã reverſi eſſem⁹ ſecundâ vice. Ait illis Iſrael pater eorũ, Si ita res eſt, hoc facite; Accipite de delitiis terræ *hnj*⁹ in vaſis veſtris, & deferte viro mun⁹, paululũ nucleorum pineorũ, et paululũ mellis, et reſinã, et avellanas, et piſtacia, et amygdala. Et argentũ duplicem accipite in manib⁹ veſtris: & pecuniam quæ reſtituta fuerat in os ſarcinarum veſtrarũ, referte in manib⁹ veſtris: fortaſſe id errore factũ fuit. Et fratrem veſtrũ abducite, & ſurgentes, revertimini ad virum. Deus autem omnipotẽs reddat vos gratioſos apud virũ, ut remittat vobiſcũ fratrẽ veſtrũ alium, & Benjamen: ſiquidẽ ut orbat⁹ ſum, orbat⁹ ſum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

2 וַיְהִי כַּד־שֵׁצִיאוּ לְמֵיכַל יַת עִבּוּרָא
דְּאֵיתְיָאוּ מִמִּצְרַיִם וַאֲמַר לְהוֹן
אֲבוּהוֹן תּוּבוּ זְבוֹנוּ לָנָא עִיר עִמְּרָא:
3 וַאֲמַר לֵיהּ יְהוּדָה לְמֵימַר אִסְתְּהַד
אִסְתְּהִיד בְּנָא נְבִרָא לְמֵימַר לָא תֶחֱזוֹן
אַפַּי אֱלָהֵין כַּד אֲחוּכוֹן עִמְּכוֹן: אִם־
4 אִיתָךְ מְשַׁלַּח יַת־אֲחוּנָא עִמָּנָא
נְחוֹת וְנִזְבּוֹן לָךְ עִבּוּרָא: וְאִם־לֵיתָךְ
5 מְשַׁלַּח לָא נְחוֹת אֲרֵי נְבִרָא אֲמַר
לָנָא לָא תֶחֱזוֹן אַפַּי אֱלָהֵין כַּד־
6 אֲחוּכוֹן עִמְּכוֹן: וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְמָא
אַבאשְׁתִּין לִי לְחַוָאָה לְנְבְרָא הֲעַד
לְכוֹן אֲחָא: וַאֲמָרוּ שָׁאֵל שְׁאִיל־
7 גַּבְרָא לָנָא וּלְיַלְדוּתָנָא לְמֵימַר הֲעַד
כְּעַן אֲבוּכוֹן קַיָם הַאִית־לְכוֹן אָחָא
וְחַוֵינָא לֵיהּ עַל־מֵימַר פִּתְגָמַיָא
הָאִלֵין הֲמַדַּע הַוֵינָא יְדָעִין אֲרֵי יֵימַר
8 אַחֵיתוּ יַת־אֲחוּכוֹן: וַאֲמַר יְהוּדָה
לְיִשְׂרָאֵל אֲבוּהִי שְׁלַח עוּלֵימָא עִמִּי
וְנְקוּם וְנִזֵיל וְנֶחֱי וְלָא נְמוּת אַף־
9 אֲנַחְנָא אַף־אַתְּ אַף־טַפְלָנָא: אֲנָא
מְעָרְבָנָא בֵּיהּ מִן־יְדִי תְּבָעֵינֵיהּ אִם־
לָא אֵיתִינֵיהּ לָךְ וַאֲקִימְנֵיהּ קֳדָמָךְ
10 וְאֶהֱוֵי חָטֵי לְכָל־יוֹמַיָא: אֲרֵי אִלּוֹלָא
11 פְּוֹן בְּרָא אִתְעַכָּבְנָא אֲרֵי כְּעַן תְּבָנָא
דְּנָן תִּרְתֵּין זִמְנִין: וַאֲמַר לְהוֹן
יִשְׂרָאֵל אֲבוּהוֹן אִם־כֵּן הוּא דָּא
עִבִידוּ סְבוּ מִדְּמְשַׁבַּח בְּאַרְעָא
בְּמָנֵיכוֹן וְאַחֵיתוּ לְגַבְרָא תְּקָרוּבְתָּא
זְעַר קְטַף וּזְעִיר דְּבַשׁ שַׁעֲף וְלוּטִם
12 בּוּטְנִין וְשִׁקְדִין: וְכַסְפָּא עַל־חַד
תְּרֵין סְבוּ בִּידְכוֹן וְיַת כַּסְפָּא דְּאִתְהֲדַר
בְּפוּם טוּעֲנֵיכוֹן תְּתִיבוּ בִּידְכוֹן דִּלְמָא
13 שְׁלוּ הוּא: וְיַת־אֲחוּכוֹן דְּבָרוּ וְקוּמוּ
14 תְּוּבוּ לְוָת נְבְרָא: וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לְכוֹן
רַחֲמִין קֳדָם נְבְרָא וְיִפְטַר לְכוֹן יַת־
אֲחוּכוֹן אוֹחָרָנָא וְיַת־בִּנְיָמִן וַאֲנָא
כְּמָא דְּאִתְכְּלִית תְּכוֹלִית:

2 Et factū est, cùm consummassent edere frumētum, quod attulerant de Ægypto: ait illis pater eorū; Revertimini, et emite nobis pauxillū frumenti. Et 3 ait ei Judas, dicens: Contestās contestatus est nos vir dicens, Non videatis faciē meam; nisi cùm fuerit frater vester vobiscū. Si tu mittis fratrē nostrū 4 nobiscū; descendemus, et ememus tibi frumentum. Et si non mittis, non descendemus: quia 5 vir dixit nobis, Non videatis faciem meam; nisi quando frater vester fuerit vobiscum. Dixitq; Israel; Quare malefeciſtis mihi: ut nunciaretis viro, si adhuc erat vobis frater? Et dixerunt, Interrogans interrogavit nos vir pro generatione nostrâ, dicēs; Si adhuc pater vester vivit, si est vobis alius frater; narravimusq; ei juxta ordinē verborum istorū: nunquid scire poteram[v] quòd dicturus esset, Deducite fratrē vestrum? 8 Dixitq; Judas ad Israel patrem suum; Mitte puerum mecū, & surgamus & eamus: & vivem[v], & non moriemur; tam nos quàm tu, familia quoq; nostra. 9 Ego in meam fidem suscipio puerū; de manu meâ exquires eum: si non reduxero eum tibi, & statuero eum coram te; ero peccans tibi omnibus diebus, 10 Quoniam nisi morā feciſſem[v] in hoc; jā nunc reversi fuiſſemus duabus vicibus. Dixitq; 11 Israel pater eorum; Si sic necesse est, hoc facite: tollite de optimis terræ in vasis vestris, & deferte viro munera: paululum resinæ, et modicū mellis; storacis & terebinthi, *nucū* & amygdalarum. Et argentū duplex tollite in manu vestrâ: & argentum quod redditum est in ore sacculorum vestrorum, reducite in manu vestrâ; forte 13 errore factum fuit. Fratrem quoq; vestrum tollite: & surgite, revertimini ad virum. 14 Et Deus omnipotens det vobis misericordiam, corā viro; ut solvat fratrē vestrū aliū, & Benjamin remittat vobiscū: & ego sicut orbat[v] sum orbabor.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

** וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ לֶאֱכֹל אֶת־הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵבִיאוּ מִמִּצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲבִיהֶם שֻׁבוּ קְנוּ־לָנוּ מְעַט־אֹכֶל: 2
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּדָה לֵאמֹר הָעֵד הֵעִיד בָּנוּ הָאִישׁ לֵאמֹר לֹא תִרְאוּ פָנַי כִּי אִם־אֲחִיכֶם אִתָּכֶם: 3
אִם־יֶשְׁךָ מְשַׁלֵּחַ אֶת־אָחִינוּ אִתָּנוּ נֵרְדָה וְנִשְׁבְּרָה־לְּךָ אֹכֶל: 4
וְאִם־אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ לֹא נֵרֵד כִּי הָאִישׁ אָמַר אֵלֵינוּ לֹא תִרְאוּ פָנַי כִּי אִם־אֲחִיכֶם אִתָּכֶם: 5
** וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לָמָּה הֲרֵעֹתֶם אֵלַי לְהַגִּיד לָאִישׁ הַעוֹד לָכֶם אָח: 6
וַיֹּאמְרוּ שָׁאֹל שָׁאַל הָאִישׁ לָנוּ וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ לֵאמֹר הַעוֹדֶנּוּ אֲבִיכֶם חָי הֲיֵשׁ לָכֶם אָח וַנַּגֶּד־לוֹ עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲיָדוֹעַ נֵדַע כִּי יֹאמַר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחִיכֶם: 7
וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אָבִיו שִׁלְחָה הַנַּעַר אִתִּי וְנָקוּמָה וְנֵלֵכָה וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אַתָּה גַּם־טַפֵּנוּ: 8
אָנֹכִי אֶעֱרָבֶנּוּ מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנּוּ אִם־לֹא הֲבִיאֹתִיו אֵלֶיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחָטָאתִי לְךָ כָּל־הַיָּמִים: 9
כִּי לוּלֵא הִתְמַהְמָהְנוּ כִּי עַתָּה שַׁבְנוּ זֶה פַּעֲמָיִם: 10
** וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם־כֵּן אֵפוֹא זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ בִּכְלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה מְעַט צֳרִי וּמְעַט דְּבַשׁ נְכֹאת וָלוֹט בָּטְנִים וְשָׁקֵדִים: 11
וְכֶסֶף מִשְׁנֶה קְחוּ בְיֶדְכֶם וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּשָׁב בְּפִי אַמְתְּחֹתֵיכֶם תָּשִׁיבוּ בְיֶדְכֶם אוּלַי מִשְׁגֶּה הָיָה: 12
וְאֶת־אֲחִיכֶם קָחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ: 13
וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת־אֲחִיכֶם אַחֵר וְאֶת־בִּנְיָמִין וַאֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי: 14

VERSIO SAMARITANA.

** וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ לֶאֱכֹל אֶת־הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵבִיאוּ מִמִּצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲבִיהֶם שֻׁבוּ קְנוּ־לָנוּ מְעַט־אֹכֶל: 2
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּדָה לֵאמֹר הָעֵד הֵעִיד בָּנוּ הָאִישׁ לֵאמֹר לֹא תִרְאוּ פָנַי כִּי אִם־אֲחִיכֶם אִתָּכֶם: 3
אִם־יֶשְׁךָ מְשַׁלֵּחַ אֶת־אָחִינוּ אִתָּנוּ נֵרְדָה וְנִשְׁבְּרָה־לְּךָ אֹכֶל: 4
וְאִם־אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ לֹא נֵרֵד כִּי הָאִישׁ אָמַר אֵלֵינוּ לֹא תִרְאוּ פָנַי כִּי אִם־אֲחִיכֶם אִתָּכֶם: 5
** וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לָמָּה הֲרֵעֹתֶם אֵלַי לְהַגִּיד לָאִישׁ הַעוֹד לָכֶם אָח: 6
וַיֹּאמְרוּ שָׁאֹל שָׁאַל הָאִישׁ לָנוּ וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ לֵאמֹר הַעוֹדֶנּוּ אֲבִיכֶם חָי הֲיֵשׁ לָכֶם אָח וַנַּגֶּד־לוֹ עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲיָדוֹעַ נֵדַע כִּי יֹאמַר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחִיכֶם: 7
וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אָבִיו שִׁלְחָה הַנַּעַר אִתִּי וְנָקוּמָה וְנֵלֵכָה וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אַתָּה גַּם־טַפֵּנוּ: 8
אָנֹכִי אֶעֱרָבֶנּוּ מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנּוּ אִם־לֹא הֲבִיאֹתִיו אֵלֶיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחָטָאתִי לְךָ כָּל־הַיָּמִים: 9
כִּי לוּלֵא הִתְמַהְמָהְנוּ כִּי עַתָּה שַׁבְנוּ זֶה פַּעֲמָיִם: 10
** וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם־כֵּן אֵפוֹא זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ בִּכְלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה מְעַט צֳרִי וּמְעַט דְּבַשׁ נְכֹאת וָלוֹט בָּטְנִים וְשָׁקֵדִים: 11
וְכֶסֶף מִשְׁנֶה קְחוּ בְיֶדְכֶם וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּשָׁב בְּפִי אַמְתְּחֹתֵיכֶם תָּשִׁיבוּ בְיֶדְכֶם אוּלַי מִשְׁגֶּה הָיָה: 12
וְאֶת־אֲחִיכֶם קָחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ: 13
וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת־אֲחִיכֶם אַחֵר וְאֶת־בִּנְיָמִין וַאֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי: 14

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et factum est postquam edendo consumpserunt annonam quam adduxerāt ex Ægypto, ut diceret eis pater eorum; Revertimini, emite nobis parum cibarii. Respondit verò ei Judas, dicens; Contestando contestatus est adversùs nos homo ille, dicens; Non videbitis faciem meam sine fratre vestro vobiscum. Si miseris fratrem nostrum nobiscum, descendemus et ememus tibi cibaria. Verùm nisi miseris, non descendemus: quoniam vir ille dixit nobis, Non videbitis faciem meam sine fratre vestro vobiscum. Israel verò dixit, Quare hoc malè feciſtis mihi, dicendo huic homini, an adhuc vobis esset frater? Et respondērunt, Interrogando interrogavit de nobis, et de cognatione nostra, dicens; Pater vester vivit? nunquid vobis est frater? & enarravimus illi fecundùm rationem verborum istorum. Num sciendo sciebamus quòd dicturus erat, Adducite fratrem vestrum? Dixit autem Judas Israeli patri suo, Mitte puerum mecum; & surgentes, veniemus, vivemus, et non moriemur, etiam nos, etiā tu, etiam parvuli nostri. Ego spondeo pro illo, de manu mea requires illum: si non adduxero eum ad te, et statuero eum coram te, ero peccati reus in te omnibus diebus. Nam nisi tardassemus, jam utique bis rediissemus. Tum dixit eis Israel pater eorum; Si ita est, nunc hoc facite, accipite de rebus (a) laudabilibus terræ in vasis vestris, et deferte homini munus; paululùm resinæ, paululùm mellis, et aromata, et stacten, & terebinthum, et amygdalas. Duplam quoque pecuniam accipite in manibus vestris, et argentū repositum in ore saccorum vestrorum reportabitis in manibus vestris, fortasse error hic fuit. Fratre etiam vestrum sumite, et surgite, et revertimini ad virum illū. Dominus autem omnipotens det vobis misericordiam coram illo homine, et dimittat vobis fratrem vestrum unum, et Benjamin: ego autem (b) quandoquidem orbatus sum liberis, orbatus sim.

VER. SAM. (a) decantatis (b) prout contingat mihi, exspectabo.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فَلَمَّا فَرَغُوا مِنْ اَكْلِ الْمَيْنِ الَّتِي اَتَوْا بِهَا مِنْ مِصْرَ * قَالَ لَهُمْ اَبُوهُمْ اِرْجِعُوا فَاشْتَرُوا لَنَا قَلِيلًا
مِنَ الطَّعَامِ * قَالَ لَهُ يَهُوذَا اِنَّ الرَّجُلَ نَاشَدَنَا وَقَالَ لَنَا لَا تَرَوْا وَجْهِي اِلَّا وَاَخُوكُمْ مَعَكُمْ * فَاِنْ
بَعَثْتَ اَخَانَا مَعَنَا اَكَلْنَا وَاَشْتَرَيْنَا لَكَ طَعَامًا * وَاِنْ لَمْ تَبْعَثْهُ لَا نَكْتَدِرْ * لِاَنَّ الرَّجُلَ قَالَ لَنَا لَا تَرَوْا
وَجْهِي اِلَّا وَاَخُوكُمْ مَعَكُمْ * وَقَالَ اِسْرَائِيلُ وَلِمَ اَسَأْتُمْ اِلَيَّ بِاَنْ اَخْبَرْتُمُ الرَّجُلَ اَنْ قَدْ بَقِيَ لَكُمْ
اَخٌ * قَالُوا اِنَّهُ سَاَلَ عَنَّا وَعَنْ مَوْلِدِنَا * وَقَالَ هَلْ اَبُوكُمْ بَعْدُ بَاقٍ * وَهَلْ بَقِيَ لَكُمْ اَخٌ *
فَاَخْبَرْنَاهُ عَلَى سَبِيلِ هٰذَا الْكَلَامِ * هَلْ عَلِمْنَا اَنَّهُ سَيَقُولُ اَحْضِرُوا اَخَاكُمْ * ثُمَّ قَالَ يَهُوذَا لِاِسْرَائِيلَ
ابْعَثِ الْغُلَامَ مَعَنَا حَيِّ نَقُومَ فَنَحْيَا وَلَا نَمُوتَ نَحْنُ وَاَنْتَ وَاَطْفَالُنَا * وَاَنَا اَضْمَنُهُ * وَمِنْ يَدِي
تَطْلُبُهُ * وَاِنْ لَمْ اَجِئْ بِهِ اِلَيْكَ وَاَضَعْهُ بَيْنَ يَدَيْكَ * فَاَنَا مُذْنِبٌ اِلَيْكَ طُولَ الزَّمَانِ * وَلَوْلَا اَنَّا
تَلَبَّثْنَا * لَكُنَّا قَدْ رَجَعْنَا مَرَّتَيْنِ * قَالَ لَهُمْ اِسْرَائِيلُ اَبُوهُمْ اِنْ كَانَ ذٰلِكَ كَذٰلِكَ فَاصْنَعُوا حَلَّةً
خُذُوا مِنْ فَاكِهَةِ الْبَلَدِ فِي اَوْعِيَتِكُمْ وَاحْدِرُوهَا اِلَى الرَّجُلِ هَدِيَّةً * قَلِيلَ بَرِيَّاتٍ وَقَلِيلَ عَسَلٍ
وَحَرُوبٍ وَسَاذَنْجٍ وَبُطْمٍ وَلَوْزٍ * وَضِعْفَ الْفِضَّةِ خُذُوا مَعَكُمْ * وَالْفِضَّةَ الْمَرْدُودَةَ فِي اَفْوَاهِ اَوْعِيَتِكُمْ
رُدُّوهَا مَعَكُمْ * لَعَلَّ ذٰلِكَ كَانَ سَهْوًا * وَخُذُوا اَخَاكُمْ وَقُومُوا فَارْجِعُوا اِلَى الرَّجُلِ * وَالْقَادِرُ الْكَافِي
يُعْطِيكُمْ رَحْمَةً بَيْنَ يَدَيْهِ * فَيُطْلِقَ لَكُمْ اَخَاكُمُ الْآخَرَ وَبِنْيَامِينَ وَاَخَافُ اَنَا اَنْ اُثْكَلَ كَمَا
ثَكِلْتُ *

Cùmque finiſſet comeſtionem proviſionis quam detulerant ex Ægypto, dixit eis pater eorum; Revertimini, & emite nobis parum cibi. Dixit ad eum Ihudha; Vir conteſtatus eſt nos, & ait nobis; Nè videatis faciem meam, niſi frater veſter vobiſcum fuerit. Quòd ſi miſeris fratrem noſtrum nobiſcum, deſcendemus, & ememus tibi cibū. Sin autē non miſeris eum, non deſcendemus: quia dixit vir, Ne videatis faciem meam, niſi frater veſter vobiſcum fuerit. Et ait Iſrael, Et quare peccāſtis in me, notificando viro, quòd ſuperſit vobis frater? Dixerunt, Quia interrogavit de nobis, et de origine noſtra, & ait, Num pater veſter ſupereſt? & num ſupereſt vobis frater aliquis? narravimuſque ei ſecundùm ſeriem hujus ſermonis. An fortè noveramus quòd dicturus eſſet, Adducite fratrem veſtrū? Præterea ait Ihudha ad Iſrael, Mitte puerū nobiſcum, ut ſurgamus, & eamus, & vivamus, & non moriamur noſ, & tu, & pueri noſtri. Et ego ſpondeo pro eo, et de manu mea requires eum: & ſi non adduxero eum ad te, & poſuero eum inter manus tuas, ego noxius ero in te toto tempore. Et niſi morati eſſemus, jam reverſi eſſemus bis. Dixit eis Iſrael patex eorū, Si res ſic ſe habet, facite rem; accipite de frugibus regionis in vaſis veſtris, & deferte eas viro munera, parum theriacæ, et parum mellis, & ſiliquarum, et caſtaneārum, et terebinthi, et amygdalarum. Et duplum argenti ſumite vobiſcū; et argentum veſtitutum in oribus vaſorum veſtrorum, referte vobiſcum: forſitan id accidit per errorem. Et accipite fratrem veſtrū, et ſurgite, et redite ad virum. Et omnipotens ac ſufficiens det vobis miſericordiam coram eo, & dimittat vobis fratrem veſtrum alterum, & Benjamin; at timeo ego quin exorber ſicuti exorbatus ſum.

ספר בראשית: מג

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

pecuniam duplicem & ,hoc munus viri ceperunt Et

14 וְיִקְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־הַמִּנְחָה הַזֹּאת וּמִשְׁנֶה־כֶּסֶף
descenderunt & ,surrexerunt & ;Binjamin & ,suâ manu in ceperunt

לָקְחוּ בְיָדָם וְאֶת־בִּנְיָמִן וַיָּקֻמוּ וַיֵּרְדוּ
eis cum Joseph vidit Et .Joseph coram steterunt & ,Ægyptum in

15 מִצְרַיִם וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי יוֹסֵף: וַיַּרְא יוֹסֵף אִתָּם אֶת־
viros Adduc :suam domum super qui ei dixit & ,Binjamin

בִּנְיָמִן וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ הָבֵא אֶת־הָאֲנָשִׁים
comedent mecum quia ;præpara & ,victimam macta & ,domum in

הַבָּיְתָה וּטְבֹחַ טֶבַח וְהָכֵן כִּי אִתִּי יֹאכְלוּ
.Joseph dixit quemadmodum vir fecit Et .meridie in viri

16 הָאֲנָשִׁים בַּצָּהֳרָיִם: וַיַּעַשׂ הָאִישׁ כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף
timuerunt Et .Joseph domum in homines vir fecit venire Et

17 וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף: וַיִּרְאוּ
verbum Super :dixerunt &,Joseph domũ in erant adducti quia ,viri

הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ בֵּית יוֹסֵף וַיֹּאמְרוּ עַל־דְּבַר
,adducti sumns ,principio in nostris saccis in *reddita pecuniæ*

הַכֶּסֶף הַשָּׁב בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ בַּתְּחִלָּה אֲנַחְנוּ מוּבָאִים
nos *capiendum ad* & ,nos super *se dejiciendum* & ,*nos super se voluendum ad*

לְהִתְגַּלֵּל עָלֵינוּ וּלְהִתְנַפֵּל עָלֵינוּ וְלָקַחַת אֹתָנוּ
super qui ,virum ad accesserunt Et .nostros asinos & ,servos in

לַעֲבָדִים וְאֶת־חֲמֹרֵינוּ: וַיִּגְּשׁוּ אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר עַל־
me In :dixerunt Et .domus ostio eum ad sunt locuti &,Joseph domum

18 בֵּית יוֹסֵף וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו פֶּתַח הַבָּיִת: וַיֹּאמְרוּ בִּי
.escam emendum ad principio in descendimus descendendo ,mi domine

19 אֲדֹנִי יָרֹד יָרַדְנוּ בַּתְּחִלָּה לִשְׁבֹּר אֹכֶל:
aperuissemus & ,hospitium ad venissemus cum ,fuit Et

וַיְהִי כִּי־בָאנוּ אֶל־הַמָּלוֹן וַנִּפְתְּחָה אֶת־
nostram Pecuniã .sui sacci ore in *viri* pecunia ecce & ,nostros saccos

אַמְתְּחֹתֵינוּ וְהִנֵּה כֶסֶף־אִישׁ בְּפִי אַמְתְּחֹתוֹ כַּסְפֵּנוּ
aliam pecuniam Et .nostrã manu in eam retulimus & ,ejus pondere in

20 בְּמִשְׁקָלוֹ וַנָּשֶׁב אֹתוֹ בְיָדֵנוּ: וְכֶסֶף אַחֵר
quis scimus non :escam emendum ad nostrã manu in secimus descendere

הוֹרַדְנוּ בְיָדֵנוּ לִשְׁבֹּר־אֹכֶל לֹא יָדַעְנוּ מִי־
,vobis Pax :dixit Et .nostris saccis in nostrã pecuniam posuerit

שָׂם כַּסְפֵּנוּ בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ: וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם לָכֶם
absconditum vobis dedit vestri patris Deus & ,vester Deus .timeatis ne

אַל־תִּירָאוּ אֱלֹהֵיכֶם וֵאלֹהֵי אֲבִיכֶם נָתַן לָכֶם מַטְמוֹן
eos ad eduxit Et .me ad venit vestra pecunia ;vestris saccis in

בְּאַמְתְּחֹתֵיכֶם כַּסְפְּכֶם בָּא אֵלַי וַיּוֹצֵא אֲלֵהֶם אֶת־
dedit Et .Joseph domum in homines vir fecit venire Et .Simhon

שִׁמְעוֹן: וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף וַיִּתֵּן
.eorum asinis pabulum dedit & ,suos pedes laverunt & :aquam

מַיִם וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא לַחֲמֹרֵיהֶם:
quia :meridie in Joseph *venire ad usque* munus paraverunt Et

24 וַיָּכִינוּ אֶת־הַמִּנְחָה עַד־בּוֹא יוֹסֵף בַּצָּהֳרַיִם כִּי
,domum in Joseph venit Et .panem essent comesturi ibi quod ,audiverant

שָׁמְעוּ כִּי־שָׁם יֹאכְלוּ לָחֶם: וַיָּבֹא יוֹסֵף הַבַּיְתָה
:domum in,ipsorum manu in quod ,munus ei attulerunt &

וַיָּבִיאוּ לוֹ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר־בְּיָדָם הַבַּיְתָה
.terram in ei se incurvaverunt Et

וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ אַרְצָה:

15 Tulerunt ergò viri munera, & pecuniã duplicem,& Benjamin : descenderúntque in Ægyptum, & steterunt coram 16 Ioseph. Quos cùm ille vidisset, & Benjamin simul, præcepit dispensatori domûs suæ, dicens, Introduc viros domum, & occide victimas, & instrue convivium : quoniam mecum sunt comesturi 17 meridie. Fecit ille quod sibi fuerat imperatum, & intro- 18 duxit viros domum. Ibíque exterriti, dixerunt mutuò, Propter pecuniam quam retulimus priùs in saccis nostris, introducti sumus ; ut devolvat in nos calumniam, & violenter subjiciat servituti, & nos,& asinos nostros. 19 Quamobrem in ipsis foribus accedentes ad dispensatorem 20 domûs, Locuti sunt,Oramus, domine, ut audias nos. Jam antè descendimus,ut emerem⁹ 21 escas. Quibus emptis,cùm venissemus ad diversorium, aperuimus saccos nostros, & invenimus pecuniam in ore saccorum : quam nunc eodem pondere reportavim⁹. Sed & 22 aliud attulimus argentum, ut emamus quæ nobis necessaria sunt:non est in nostra conscientia, quis posuerit eam in marsupiis nostris. At ille re- 23 spondit,Pax vobiscum, nolite timere : Deus vester, & Deus patris vestri, dedit vobis thesauros in saccis vestros. Nam pecuniam quam dedistis mihi, probatam ego habeo. Eduxítque ad eos Simeon. Et intro- 24 ductis domum, attulit aquam, & laverunt pedes suos: dedítque pabulum asinis eorum. Illi verò parabant munera, 25 donec ingrederetur Ioseph meridie:audierant enim quòd ibi comesturi essent panem.Igitur ingressus est Ioseph do- 26 mum suam, obtulerúntque ei munera, tenentes in manibus suis : & adoraverunt proni in terram.

15 Λαβόντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰ δῶρα ταῦτα καὶ τὸ ἀργύριον διπλᾶν, ἔλαβαν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν καὶ Βενιαμίν· καὶ ἀναστάντες, καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἔστησαν ἐναντίον 16 Ιωσήφ. Εἶδε δὲ Ἰωσὴφ αὐτοὺς, καὶ τὸν Βενιαμὶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον· (π) καὶ εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, (ρ) Εἰσάγαγε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν οἶκον, καὶ ζάξον θύματα, καὶ ἑτοίμασον· μετ' ἐμοῦ γὰρ φάγονται οἱ 17 ἄνθρωποι ἄρτους τὸν μεσημβρίαν. Ἐποίησε δὲ ὁ ἄνθρωπος καθὰ εἶπεν Ἰωσήφ· καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἀνθρώπους (σ) εἰς τὸν οἶκον 18 Ἰωσήφ. Ἰδόντες δὲ (τ) οἱ ἄνδρες ὅτι εἰσήχθησαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἰωσὴφ, εἶπαν, Διὰ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποστραφὲν ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν τὴν ἀρχὴν, ἡμᾶς εἰσαγόμεθα, τοῦ συκοφαντῆσαι ἡμᾶς καὶ ὀπτάσαι ἡμῖν, καὶ λαβεῖν ἡμᾶς 19 εἰς παῖδας καὶ τοὺς ὄνους ἡμῶν. Προσελθόντες δὲ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐπὶ τοῦ (υ) οἴκου τοῦ Ἰωσὴφ, ἐλάλησαν αὐτῷ ἐν τῷ πυλῶνι τοῦ οἴκου, Λέγοντες, Δεόμεθα κύριε· καταβῆναι ἦλθομεν τὸ πρῶτον ἀγορᾶσαι βρώματα. 20 (φ) Ἐγένετο δὲ ὅτε ἤλθομεν εἰς τὸ καταλῦσαι, καὶ ἀνοίξαμεν τοὺς μαρσίππους ἡμῶν, καὶ τόδε τὸ ἀργύριον ἑκάστου ἐν τῷ μαρσίππῳ αὐτοῦ· τὸ ἀργύριον ἡμῶν ἐν σταθμῷ ἀπεστράφαμεν νῦν (χ) ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν. 22 Καὶ ἀργύριον ἕτερον ἠνέγκαμεν μεθ' ἑαυτῶν, ἀγοράσαι βρώματα. Οὐκ οἴδαμεν τίς ἐνέβαλεν τὸ ἀργύριον εἰς τοὺς μαρσίππους 23 ἡμῶν. Εἶπε δὲ (ψ) αὐτοῖς, Ἴλεως ὑμῖν, μὴ φοβεῖσθε. ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς ὑμῶν ἔδωκεν ὑμῖν θησαυροὺς ἐν τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν· (ω) καὶ τὸ ἀργύριον ὑμῶν εὐδοκιμεῖ ἀπέχω. Καὶ ἐξήγαγε πρὸς (α) αὐτοὺς τὸν Συμεών. Καὶ ἤνεγκεν ὕδωρ νίψαι τοὺς πόδας αὐτῶν· (β) καὶ 25 ἔδωκε χορτάσματα τοῖς ὄνοις αὐτῶν. Ἡτοίμασαν δὲ τὰ δῶρα, ἕως τοῦ (δ) ἐλθεῖν τὸν Ἰωσὴφ μεσημβρίας· ἤκουσαν γὰρ ὅτι 26 ἐκεῖ μέλλει ἀριστᾶν. Εἰσῆλθε δὲ Ἰωσὴφ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ προσηνέγκαν αὐτῷ τὰ δῶρα, ἃ εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον· καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ὀπὶ πρόσωπον ὀπὶ τὴν γῆν.

Sumentes autem viri munera 15
hæc, & argentum duplex, acce-
perunt in manibus suis etiam
Benjamin : & surgentes descen-
derunt in Ægyptum ; & ste-
terunt coram Ioseph. Vidit autem 16
Ioseph eos, & Benjamin fratrem
suum uterinum : & dixit ei qui
super domum ipsius, Introduc
homines in domum, & jugula
victimas, & para : mecum enim
manducabunt homines panes me-
ridie. Fecit autem homo sicut 17
dixit Ioseph ; & introduxit ho-
mines in domum Ioseph. Viden- 18
tes autem viri quia introducti
sunt in domum Ioseph, dixerunt,
Propter argentum quod rediit in
marsupiis nostris in principio,
nos introducimur, ad calumniandum
nos, & imponendum no-
bis, ut accipiat nos in servos, &
asinos nostros. Accedentes au- 19
tem ad hominem, qui super do-
mum Ioseph, locuti sunt ei in
porta domûs, Dicentes, Ora- 20
mus, domine : descendimus in
principio ad emendas escas. Fa- 21
ctum est autem quando venimus
ad divertendum, & aperuimus
marsupia nostra, (b) & hoc ar-
gentum uniuscujusq; in marsu-
pio suo : argentum nostrum in
pondere reportavimus nunc in
manibus nostris. Et argentum 22
aliud attulimus nobiscum ad e-
mendas escas : nescimus, quis in-
jecit argentum in marsupia no-
stra. Dixit autem eis, (c) Propi- 23
tius vobis, nolite timere. Deus ve-
ster, & Deus patrum vestrorum
dedit vobis thesauros in marsu-
piis vestris : & argentum vestrũ
(d) probum acceptum habeo. Et
eduxit ad eos ipsum Symeon. Et 24
attulit aquam ad lavandos pedes
eorum, & dedit pabula asinis e-
orum. Paraverunt autem mu- 25
nera, donec veniret Ioseph me-
ridie : audiverat enim, quia ibi
pransurus est. Intravit autem 26
Ioseph in domum ; et attulerunt
ei munera, quæ habebant in ma-
nibus suis, in domum : et ador-
averunt eum in faciem in terram.

MS.A. (π) καὶ ἐνετείλατο τῷ (ρ) εἰσαγεῖν (σ) εἰς τὴν οἰκίαν (τ) οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἰσωήχθησαν (υ) οἴκου Ἰωσὴφ, (φ) Καὶ ἐγένετο (χ) ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν. (ψ) αὐτοῖς ὁ ἄνθρωπος, Ἴλεως (ω) τὸ ἀργύριον (α) αὐτὸς Συμεών. (β) καὶ ἤνεγκεν χορτάσματα (δ) ἐλθεῖν Ἰωσὴφ μεσημβείᾳ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 *ܘܢܚܬܘ ܓܒܪܐ ܗܠܝܢ ܠܗܕܐ ܡܘܕܝ ܘܟܣܦܐ ܬܪܝܢ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܘܒܢܝܡܝܢ ܐܚܘܗܘܢ ܘܢܚܬܘ ܘܩܡܘ ܘܐܙܠܘ ܠܡܨܪܝܢ ܘܩܡܘ ܩܕܡ ܝܘܣܦ׃*

16 *ܘܚܙܐ ܝܘܣܦ ܒܢܝܡܝܢ ܐܚܘܗܝ ܕܡܢ ܐܡܗ ܘܐܡܪ ܠܪܒ ܒܝܬܗ ܐܥܘܠ ܗܠܝܢ ܒܝܬܐ ܘܛܒܚ ܛܒܚܐ ܘܬܩܢ ܐܡܪ ܠܝ ܕܒܨܗܪܐ ܬܗܘܢ ܐܟܠܝܢ ܥܡܝ׃*

17 *ܘܥܒܕ ܓܒܪܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܝܘܣܦ ܘܐܥܠ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܝܘܣܦ׃ ܘܕܚܠܘ ܓܒܪܐ ܒܒܝܬ ܝܘܣܦ ܘܐܡܪܘ ܡܛܠ ܟܣܦܐ ܕܗܘܐ ܡܬܬܒ ܒܐܡܬܚܬܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܬܝܢ ܠܢ ܕܢܬܓܠܓܠ ܥܠܝܢ ܘܢܦܠ ܥܠܝܢ ܘܢܣܒ ܠܢ ܠܥܒܕ ܘܠܬ ܚܡܪܝܢ׃*

18 *ܘܩܪܒܘ ܠܓܒܪܐ ܕܥܠ ܒܝܬ ܝܘܣܦ ܘܡܠܠܘ ܥܡܗ ܒܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ׃ ܘܐܡܪܘ ܒܥܝ ܡܪܝ ܢܚܬ ܢܚܬܢ ܩܕܡ ܗܕܐ ܠܡܒܥܐ ܡܙܘܢܐ ܘܟܕ ܐܬܝܢ ܠܬܪܥ ܐܬܦܬܚ ܠܢ ܗܐ ܐܡܬܚܬܢ ܒܦܘܡ ܟܠ ܚܕ ܘܟܣܦܢ ܒܡܫܩܠ ܗܦܟ ܗܘ ܗܐ ܗܘ ܗܐ ܗܒܢ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

15 ונסיבו גברייא ית תקרובתא הדא
ועל חד תרין כספא נסיבו בידיהון
ודברו ית בנימן וקמו ונחתו
16 למצרים וקמו קדם יוסף: וחמא יוסף
עמהון ית בנימן ואמר לדמסנא
על ביתיה אעיל ית גברייא לביתא
וכוס נכסתא ואתקין ארי עמי יכלון
17 גברייא בשירותא: ועבד גברא כמא
18 דאמר יוסף ואעיל גברא ית גברייא
לבירת יוסף: ודחילו גברייא ארי
אתעלו לבית יוסף ואמרו על עסק
כספא דאתתב בטוענא בקדמיתא
אנחנא מתעלין לאתרברבא עלנא
ולאסתקפא עלנא ולמקני יתנא
19 לעבדין ולמרכב ית חמרנא: וקריבו
לות גברא די ממנא על בית יוסף
20 ומלילו עמיה בתרע ביתא: ואמרו
בבעו רבוני מיחת נחתנא
21 בקדמיתא למבזן עבורא: והוה כד
אתינא לבית מבתא ופתחנא ית
טוענא והא כסף גבר בפום טוענה
כספנא במתקליה ואתיבנא יתיה
22 בידנא: וכספא אוחרנא אחתנא
בידנא למזבן עבורא לא ידענא מן
23 שוי כספנא בטוענא: ואמר שלם
לכון לא תדחלון ואלהא
דאבוכון יהב לכון סימן בטוענכון
כספכון אתא לותי ואפיק לותהון
24 ית שמעון: ואעיל גברא ית גברייא
לבית יוסף ויהב מיא ואסחו
25 רגליהון ויהב כספתא לחמריהון:
ואתקינו ית תקרובתא עד דעל
יוסף בשירותא ארי שמעו ארי תמן
26 אכלין לחמא: ועל יוסף לביתא
ואעילו ליה ית תקרובתא די
בידיהון לביתא וסגידו ליה על
ארעא:

Targum ONKELOS.

15 Et tulerunt viri munus hoc; & duplex argentū tulerūt in manibus suis, tulerunt quoq, Benjamin: et surrexerūt, & descēderunt in Ægyptū; & steterūt corā Joseph. Et vidit Joseph cū eis Benjamin: & dixit illi qui erat præpositꝰ super domū suā; Introduc viros in domum: & occide victimas, & præpara; quia mecū comesturi sunt viri in prandio. Fecitq; vir, sicut dixerat Joseph: & introduxit viros in domū Joseph. Et timuerūt viri, eò quòd introducti essēt in domū Joseph: & dixerūt; Propter argentū, ꝙ priùs reductū est in sacculis nostris, nos sumꝰ introducti: ut dominetur nostri, & quærat occasiones cōtra nos; & possideat nos in servos, *tollatq;* asinos nostros. Et accesserūt ad virū, qui erat præpositꝰ super domū Joseph: & locuti sunt cum eo in portâ domus. Et dixerunt, Rogamus domine ut audias nos: descendentes descendimus prius ad emendū frumentū. Et factum est, quando venimꝰ in domū diversorii, & aperuimꝰ saccos nostros; ecce argentū uniuscujusq; erat in ore sacci sui; invenimus argentū nostrū in suo pondere: & reducimꝰ illud in manu nostrâ. Aliud quoq; argentū afferimus in manu nostrâ, ad emendū frumentū: nescimus quis posuit argentum nostrū in saccis nostris. Dixitq; eis, Pax vobis, nolite timere; Deus vester, & Deus patris vestri dedit vobis thesaurū in saccis vestris; argentū vestrū venit ad me: & eduxit ad eos Simeon. Et introduxit vir homines in domū Joseph; & dedit aquam, & lavārunt pedes suos; & dedit pabulum asinis suis. Et paraverūt munera, antequàm veniret Joseph ad prādium: quia audierāt, quòd ibi comesturi erant panem. Et ingressus est Joseph in domum; & obtulerunt ei munera quæ erant in manibus eorum in domo: & adoraverunt eum proni in terram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

15 ** זאת ויקחו האנשים את המנחה הזאת וכסף משנה לקחו בידם ואת בנימין
ויקמו וירדו מצרימה ויעמדו לפני יוסף: ויראה יוסף אתם ואת בנימין
16 ויאמר אל אשר על ביתו הבא את האנשים הביתה וטבח טבח והכן כי
את האנשים יאכלו אתי בצהרים: * ויעש האיש כאשר אמר יוסף ויבא
17 האיש את האנשים בית יוסף: ** ויגשו אל בית יוסף ויתנו אל פתח
18 הבית: ויאמרו בדבר הכסף השב בשקינו בתחלה אנחנו מובאים
ולהתגלל עלינו ולהתנפל עלינו ולקחת אתנו לעבדים ואת חמרינו:
19 ** ויגשו אל האיש אשר על בית יוסף וידברו אליו פתח הבית:
20 ויאמרו בי אדני ירד ירדנו בתחלה לשבר אכל: * והיה כי באנו אל
21 המלון ונפתחה את אמתחתינו והנה כסף איש בפי אמתחתו כספנו
במשקלו ונשיבהו בידנו: וכסף אחר הורדנו בידנו לקנות אכל לא
22 ידענו מי שם כספנו בידנו: וכסף אחר הורדנו בידנו לקנות אכל
לא ידענו מי שם כספנו בידנו: וכסף אחר הורדנו בידנו לקנות אכל
23 לא ידענו מי שם כספנו בידנו: ויאמר שלום לכם אל תיראו אלהיכם
ואלהי אביכם נתן לכם מטמון בשקיכם כספכם בא אלי ויוצא אלהם
24 את שמעון: ויבא האיש את האנשים בית יוסף ויתן מים וירחצו
25 רגליהם ויתן מספוא לחמריהם: ויכינו את המנחה עד בוא יוסף
בצהרים כי שמעו כי שם יאכלו לחם: ויבא יוסף הביתה ויביאו לו
את המנחה אשר בידם הביתה וישתחוו לו ארצה:

VERSIO SAMARITANA.

15 ** ויקחו האנשים את המנחה הזאת וכסף משנה לקחו בידם ואת בנימין
ויקמו וירדו מצרימה ויעמדו לפני יוסף: ויראה יוסף אתם ואת בנימין
16 * ויאמר אל אשר על ביתו הבא את האנשים הביתה וטבח טבח והכן כי
את האנשים יאכלו אתי בצהרים: ויעש האיש כאשר אמר יוסף ויבא
17 האיש את האנשים בית יוסף: ויגשו אל בית יוסף ויתנו אל פתח
18 * הבית: ויאמרו בדבר הכסף השב בשקינו בתחלה אנחנו מובאים
ולהתגלל עלינו ולהתנפל עלינו ולקחת אתנו לעבדים ואת חמרינו:
19 ** ויגשו אל האיש אשר על בית יוסף וידברו אליו פתח הבית:
20 * ויאמרו בי אדני ירד ירדנו בתחלה לשבר אכל: והיה כי באנו אל
21 המלון ונפתחה את אמתחתינו והנה כסף איש בפי אמתחתו כספנו
במשקלו ונשיבהו בידנו: וכסף אחר הורדנו בידנו לקנות אכל לא
22 ידענו מי שם כספנו בידנו: וכסף אחר הורדנו בידנו לקנות אכל
לא ידענו מי שם כספנו בידנו: וכסף אחר הורדנו בידנו לקנות אכל
23 לא ידענו מי שם כספנו בידנו: ויאמר שלום לכם אל תיראו אלהיכם
ואלהי אביכם נתן לכם מטמון בשקיכם כספכם בא אלי ויוצא אלהם
24 את שמעון: ויבא האיש את האנשים בית יוסף ויתן מים וירחצו
25 רגליהם ויתן מספוא לחמריהם: ויכינו את המנחה עד בוא יוסף
בצהרים כי שמעו כי שם יאכלו לחם: ויבא יוסף הביתה ויביאו לו
את המנחה אשר בידם הביתה וישתחוו לו ארצה:
26 VER. SAM. (c) Argenti causâ repositi(d) principatum supra nos sibi arroget,

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

15 Et acceperunt viri illi munus istud; argentum quoq; duplum acceperunt in manibus suis, & Benjaminet surrexerunt, et descenderunt in Ægyptum, & steterunt coram Josepho. 16 Videns autem Joseph illos, atque etiam Benjamin, dixit illi qui erat super domum suam, Introduc homines in domum, & macta victimam; & præpara; quoniam mecum cōdent viri illi ad meridiem. 17 Fecitque vir ille sicut dixerat Joseph, & introduxit homines illos in domum Josephi. Sed timuerunt illi, eò 18 quòd introducti essent in domum Josephi, dicentes; (c) Propter argentum repositum in saccis nostris ab initio, nos introducti sumus, ut (d) devolvat super nos calumniam, et eruat se in nos, accipiatque in servos, nos & asinos nostros. Ideo accesserunt ad virum qui erat super domum 19 Josephi, & locuti sunt ei ad portam domūs. Dixerūntque, 20 Obsecramus domine, descendendo descendimus ab initio ut emeremus cibaria: Et factum est cum venimus ad hospitium, ut aperiremus saccos 21 nostros; & ecce argentum uniuscujusq; in ore sacci sui; argentum nostrum secundùm pondus ejus: retulimus autem illud in manibus nostris. Argentum quoq; aliud accepimus in manibus nostris ad 22 emenda cibaria: nescimus quis posuerit argentum nostrum in saccis nostris. Respōditq;, Pax 23 vobis, ne timeatis; Deus vester, et Deus patrū vestrorum dedit vobis thesaurum in saccis vestris: argentum vestrum ad me pervenit; et eduxit eis Simeonem. Vir etiam ille in- 24 gredi fecit homines illos in domū Josephi, dediteq; aquā, et laverunt pedes suos; dedit quoq; pabulum asinis eorum. Interea præparaverunt munus 25 donec veniret Joseph in meridie, quia audiverant quòd ibi erant comesturi panem. In- 26 travit autem Joseph domum, & obtulerunt ei munus quod erat in manibus eorum domi, & prostraverunt se ei in terram.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * فاخذ القوم هذه الهدية وضعفا من الفضة اخذوه معهم وبنيامين * وقاموا وانحدروا الي مصر
16 ووقفوا بين يدي يوسف * فلما راي يوسف معهم بنيامين * قال لخاصيه ادخل القوم الي المنزل
17 واذبح ذبحا واصلح ما تذبحه * فان القوم ياكلون معي ظهرا * فصنع الرجل كما امر به يوسف *
18 فادخلهم الي منزله * فخافوا اذا دخلوا الي منزل يوسف * وقالوا انما نحن بسبب الفضة التي ردت
في اوعيتنا في الابتداء مدخلون ليتسبب علينا ويجي علينا وياخذنا عبيدا وحميرنا ملكا *
19 * فتقدموا الي خاصب يوسف * وكلموه عند باب البيت * وقالوا يا سيدي انا انحدرنا في الابتداء
20 لنمتار طعاما * فلما صرنا الي المنزل فتحنا اوعيتنا * فاذا فضة كل رجل في وعائه * فضتنا بوزنها
21 فرددناها معنا * وفضة اخري حدرناها معنا لنمتار طعاما * ولم نعلم من صير فضتنا في اوعيتنا *
22 * وقال لهم سلام لكم * لا تخافوا * الهكم واله ابيكم رزقكم كنزا في اوعيتكم واما فضتكم
23 فقد صارت الي * ثم اخرج اليهم سمعون * ولما ادخل الرجل القوم الي بيت يوسف * اعطاهم ماء
24 فغسلوا ارجلهم * وطرح فتا لحميرهم * وهيوا الهدية الي ان جاء يوسف في الظهر * لانهم سمعوا
25 بانهم ثم ياكلون طعاما * ولما جاء يوسف الي منزله ادخلوا اليه الهدية التي جاءت معهم الي
26 منزله * وسجدوا على الارض *

Sumpserunt itaque homines hoc munus, 15
& duplum argenti acceperunt secum, &
Benjamin: et surgentes, descenderunt in
Ægyptum, et steterunt ante Ioseph. Cùm 16
autem vidisset Ioseph cum eis Benjamin,
dixit janitori suo; Introduc homines in
hospitium, & macta mactationem, et præ-
para quod mactabis: quoniam homines
manducabunt mecum meridie. Fecitque 17
vir sicut præcepit sibi Ioseph, introdu-
xitq; eos in hospitium ejus. Timuerunt 18
autē cùm intrassent in hospitium Ioseph,
& dixerunt; Profectò nos ratione argen-
ti quod restitutum est in vasis nostris in
principio, introducimur: ut inveniat cau-
sam adversùs nos, & criminetur nos, &
accipiat nos manicipia, & asinos nostros
possessionem. Et accesserunt ad janito- 19
rem Ioseph, & locuti sunt cum eo prope
januam domūs, Et dixerunt; O domine 20
mi, descendimus in principio, ut emere-
mus cibum: Cumq; pervenissemus ad 21
hospitium, aperuimus vasa nostra, & ecce
argentum cujuslibet viri in vase suo; ar-
gentum nostrum in suo pondere retulimus
nobiscum. Et argentum aliud detuli- 22
mus nobiscum, ut emeremus cibū: et ne-
scivimus quis posuerit argentum nostrum
in vasis nostris. Et dixit ad eos, Pax vo- 23
bis, nè timeatis: Deus vester, & Deus pa-
tris vestri concessit vobis thesaurū in va-
sis vestris: argentum verò vestrum per-
venit ad me. Deinde eduxit ad eos Si- 24
meon. Et cùm introduxisset vir homi-
nes in domum Ioseph, dedit eis aquam, &
lavārunt pedes suos; & projecit fœnum
asinis eorum. Et præparārunt munus do- 25
nec veniret Ioseph in meridie: eò quòd
audierunt se comesturos esse ibi cibum.
Et cùm venisset Ioseph in domum suam, 26
introduxerunt ad eum munus quod vene-
rat cum ipsis ad domum ipsius, & adora-
verunt super terram.

VER. SAM. (c) Argenti causâ repositi(d) principatum supra nos sibi arroget,

ספר בראשית : מד

quem ,ſeni veſtro patri pax Num :dixit & ,pacem ad eis poſtulavit Et
26 וַיֹּאמְרוּ אֶל־אָבִינוּ שָׁלוֹם עַבְדְּךָ אָבִינוּ עוֹדֶנּוּ חָי וַיִּקְּדוּ
tuo ſervo Pax : dixerunt Et ? vivens ipſe adhuc Num ? dixeratis
27 לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ וַיֹּאמֶר הֲיֶשׁ־לָכֶם אָח : וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם לְעַבְדְּךָ
levavit Et.ſe incurvaverũt&prociderũt Et.vivẽs ipſe adhuc:noſtro patri ipſũ
28 לְאָבִינוּ עוֹדֶנּוּ חָי וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ : וַיִּשָּׂא
,dixit & ,ſuæ matris filium ,ſuum fratrem Binjamin vidit & ,ſuos oculos
עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־בִּנְיָמִין אָחִיו בֶּן־אִמּוֹ וַיֹּאמֶר
Deus ,dixit Et ?me ad dixeratis quem ,minimus veſter frater iſte Num
29 הֲזֶה אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם אֵלָי וַיֹּאמַר אֱלֹהִים
ej⁹ miſerationes revolvebãtur quia,Joſeph feſtinavit Et.mi fili tui miſereatur
29 יְחָנְךָ בְנִי : וַיְמַהֵר יוֹסֵף כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמָיו
.ibi flevit &,cubiculũ eſt ingreſſus Et.ſtendũ ad quæſivit & ,ſuũ fratrẽ ad
אֶל־אָחִיו וַיְבַקֵּשׁ לִבְכּוֹת וַיָּבֹא הַחַדְרָה וַיֵּבְךְּ שָׁמָּה :
.panem Ponite :dixit & ,ſe continuit & ,eſt egreſſus & ,ſuã faciẽ lavit Et
30 וַיִּרְחַץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְאַפַּק וַיֹּאמֶר שִׂימוּ לֶחֶם :
ſecum comedentibus ,Ægyptiis & ,ſolis ipſis eis & ,ſoli ipſi ei poſuerũt Et
31 וַיָּשִׂימוּ לוֹ לְבַדּוֹ וְלָהֶם לְבַדָּם וְלַמִּצְרִים הָאֹכְלִים אִתּוֹ
;panem Hebræis cum comedere Ægyptii poterant non quia ,ſeorſum
לְבַדָּם כִּי לֹא יוּכְלוּן הַמִּצְרִים לֶאֱכֹל אֶת־הָעִבְרִים לֶחֶם
,ejus facies ad ſederunt Et .Ægyptiis ipſa abominatio quia
32 כִּי־תוֹעֲבָה הִוא לְמִצְרָיִם : וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָיו
.ſuam parvitatẽ juxta parvus &,ſuam primogenitũrã ſecundũ primogenitus
הַבְּכוֹר כִּבְכֹרָתוֹ וְהַצָּעִיר כִּצְעִרָתוֹ
dora tulit Et .ſuum proximũ ad vir viri ſunt admirati Et
33 וַיִּתְמְהוּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ : וַיִּשָּׂא מַשְׂאֹת
domũ præ Binjamin donum multiplicavit & ,eos ad ſuis faciebus cum à
מֵאֵת פָּנָיו אֲלֵהֶם וַתֵּרֶב מַשְׂאַת בִּנְיָמִן מִמַּשְׂאֹת
.eo cum ſe inebriaverunt &,biberunt Et.mum quinque eorum omnium
34 כֻּלָּם חֲמֵשׁ יָדוֹת וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ :

CAP. XLIV. מד

Imple :dicendo ,ſuam domum ſuper qui ei præcepit Et
1 וַיְצַו אֶת־אֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ לֵאמֹר מַלֵּא אֶת־
pone & ,ferre poterunt quod ſicuti ,eſcã virorum ſaccos
אַמְתְּחֹת הָאֲנָשִׁים אֹכֶל כַּאֲשֶׁר יוּכְלוּן שְׂאֵת וְשִׂים
argenti ſcyphum,meum ſcyphum Et .ſui ſacci ore in viri pecuniam
2 כֶּסֶף־אִישׁ בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ : וְאֶת־גְּבִיעִי גְּבִיעַ הַכֶּסֶף
feciẽ Et .ejus fractionis pecuniam & ,minimi ſacci ore in ponet
תָּשִׂים בְּפִי אַמְתַּחַת הַקָּטֹן וְאֵת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ וַיַּעַשׂ
viri & ,illuxit Mane .fuerat locut⁹ quod Joſeph verbum ſecundũ
3 כִּדְבַר יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֵּר : הַבֹּקֶר אוֹר וְהָאֲנָשִׁים
non ,urbem egreſſi erant Ipſi .eorum aſini & ipſi ,ſunt dimiſſi
4 שֻׁלְּחוּ הֵמָּה וַחֲמֹרֵיהֶם : הֵם יָצְאוּ אֶת־הָעִיר לֹא
perſequere,Surge:ſuã domũ ſuper qui ei dixit Joſeph & ,ſe elongaverant
הִרְחִיקוּ וְיוֹסֵף אָמַר לַאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ קוּם רְדֹף
reddidiſtis quid Ad :eos ad dices & ,eos attinges &,viros poſt
אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים וְהִשַּׂגְתָּם וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לָמָּה שִׁלַּמְתֶּם
meus dominus bibet quo hic Nonne ?bono pro malum
5 רָעָה תַּחַת טוֹבָה : הֲלוֹא זֶה אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה אֲדֹנִי
.feciſtis quod feciſtis malè :eo in augurabitur augurando ipſe Et ?eo in
בּוֹ וְהוֹא נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ בּוֹ הֲרֵעֹתֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם :

Verſio VULG. LAT.

At ille , clementer reſalutatis eis,interrogavit eos, dicens; Salvúſne eſt pater veſter ſenex,de quo dixeratis mihi? adhuc vivit? Qui reſponderunt,Soſpes eſt ſervus tuus pater noſter,adhuc vivit:et incurvati, adoraverunt eũ. Attollens autẽ Ioſeph oculos,vidit Benjamin fratrem ſuũ uterinũ: & ait , Iſte eſt frater veſter parvulus, de quo dixeratis mihi?Et rurſũ, Deus, inquit,miſereatur tui,fili mi. Feſtinavítque,quia cõmota fuerãt viſcera ejus ſuper fratre ſuo,et erũpebant lacrymæ : et introiens cubiculũ,flevit.Rurſúmq; lotâ facie egreſſus,continuit ſe; & ait,Ponite panes. Quibus appoſitis,ſeorſum Ioſeph,et ſeorſũ fratribus,Ægyptiis quoque qui veſcebãtur ſimul,ſeorſum: (illicitũ eſt enim Ægyptiis comedere cum Hebræis,& profanũ putant hujuſcemodi conviviũ.) Sederunt coram eo,primogenitus juxta primogenita ſua, & minimus juxta ætatẽ ſuam:& mirabantur nimis, Súptis partibus quas ab eo acceperant: majórque pars venit Benjamin,ita ut quinq; partibus excederet: biberúntq; & inebriati ſunt cum eo.

CAP. XLIV.

1 PRæcepit autem Ioſeph diſpenſatori domûs ſuæ, dicens, Imple ſaccos eorũ frumento, quantũ poſſũt capere:et pone pecuniã ſingulorũ in ſummitate ſacci. Scyphũ autẽ meũ argenteũ, et pretiũ quod dedi tritici,pone in ore ſacci junioris:factúmq; eſt ita. Et orto manè, dimiſſi ſunt cum aſinis 4 ſuis. Jámq; urbem exierant,& proceſſerant paululùm : tunc Ioſeph accerſito diſpenſatore domûs,Surge,inquit,et perſequere viros:et apprehenſis dicito, Quarè reddidiſtis malũ 5 pro bono? Scyphus,quem furati eſtis, ipſe eſt in quo bibit dominus meus, & in quo augurari ſolet : peſſimam rem feciſtis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

27 Ἠρώτησε ἡ αὐτοὺ, Πῶς ἔχετε; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Εἰ ὑγιαίνει ὁ πατὴρ ὑμῶν (ε) ὁ 28 πρεσβύτης, ὃν εἴπατε; ἔτι ζῇ; Οἱ δὲ εἶπαν, Ὑγιαίνει ὁ παῖς σου ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἔτι ζῇ. Καὶ εἶπεν, (ζ) Εὐλογημένος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τῷ θεῷ. καὶ κύψαντες (η) 29 προσεκύνησαν αὐτῷ. Ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ Ἰωσὴφ, εἶδε Βενιαμὶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον· (θ) καὶ εἶπεν, Οὗτος ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος, ὃν εἴπατε πρός με ἀγαγεῖν; καὶ εἶπεν, Ὁ θεὸς 30 ἐλεήσαι σε τέκνον. Ἐπεσχέθη δὲ Ἰωσὴφ· (ι) Συνεστέλλετο γὰρ τὰ ἔγκαλα αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, καὶ ἐζήτει κλαῦσαι· εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ (κ) ταμεῖον, ἔκλαυσεν ἐκεῖ. 31 Καὶ νιψάμενος τὸ πρόσωπον, ἐξελθὼν ἐνε- 32 κρατέσθησαν δὲ καὶ εἶπε, Παράθεσθε ἄρτους. Καὶ παρέθηκαν αὐτῷ μόνῳ, καὶ αὐτοῖς καθ' ἑαυτοὺ, καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις τοῖς συνεσθίουσι μεθ' αὐτοῦ καθ' ἑαυτούς· ὅτι οὐ δύνανται οἱ Αἰγύπτιοι συνεσθίειν μετὰ τῶν Ἑβραίων ἄρτους· βδέλυγμα γάρ ἐστι τοῖς (λ) Αἰ- 33 γυπτίοις. Ἐκάθισαν δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, ὁ πρωτότοκος κατὰ τὰ πρεσβεῖα αὐτοῦ, καὶ ὁ νεώτερος κατὰ τὴν νεότητα αὐτοῦ. ἐξίσταντο δὲ οἱ ἄνθρωποι ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 34 Ἦραν δὲ (μ) μερίδας παρ' αὐτοῦ (ν) πρὸς ἑαυτούς. ἐμεθύσθη δὲ καὶ μερὶς Βενιαμὶν παρὰ τὰς μερίδας πάντων πενταπλασίως πρὸς τὰς ἐκείνων. Ἔπιον δὲ, καὶ ἐμεθύσθησαν μετ' αὐτοῦ.

MS.A. (ε) ὁ πρεσβύτερος, (ζ) εὐλογητὸς (η) προσεκύνησε. Ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς Ἰωσὴφ, (θ) καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ ἀδελφὸς (ι) τὰ ἔγκατα αὐτοῦ (κ) ταμεῖον, (λ) Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν βδέλυγμα (ν) μερίδα (ν) πρὸς αὐτούς.

ΚΕΦ. μδ'.

1 Καὶ ἐνετείλατο (α) ὁ Ἰωσὴφ τῷ ὄντι ἐπὶ τῶν οἰκίας αὐτοῦ, λέγων, Πλήσατε τοὺς μαρσίππους τῶν ἀνθρώπων βρωμάτων, ὅσα ἐὰν δύνων δέχεσθαι, καὶ ἐμβάλετε ἑκάστου τὸ ἀργύριον 2 ἐπὶ τὸ στόμα (β) μαρσίππου. Καὶ τὸ κύπελλόν μου τὸ ἀργυροῦν ἐμβάλετε εἰς τὸν μάρσιππον τοῦ νεωτέρου, καὶ τὴν τιμὴν τοῦ σίτου αὐτοῦ. ἐγενήθη δὲ 3 κατὰ τὸ ῥῆμα Ἰωσὴφ, καθὼς εἶπε. Τὸ πρωῒ διέφαυσε· καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπεσάλησαν, αὐτοὶ 4 καὶ οἱ ὄνοι αὐτῶν. Ἐξελθόντων δὲ αὐτῶν τὴν πόλιν, οὐκ ἀπέχον μακράν· καὶ Ἰωσὴφ εἶπε τῷ ἐπὶ τῶν οἰκίας (γ) αὐτοῦ, Ἀναστὰς ἐπιδίωξον ὀπίσω τῶν ἀνθρώπων, καὶ καταλήψῃ αὐτούς, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, Τί ὅτι ἀνταπεδώκατε (δ) πονηρὰ 5 ἀντὶ καλῶν; Ἰνατί ἐκλέψατέ μου τὸ κύπελλον τὸ ἀργυροῦν; ὃ τοῦτό ἐστιν, ἐν ᾧ πίνει ὁ κύριός μου; αὐτὸς δὲ οἰωνισμῷ οἰωνίζεται ἐν αὐτῷ. πονηρὰ (ε) ξυντετέλεκατε ἃ πεποιήκατε.

MS.A. (α) Ἰωσὴφ (β) μαρσίππου αὐτοῦ. Καὶ (γ) αὐτοῦ, λέγων, Ἀναστὰς (δ) μοι πονηρὰ (ε) ξυνετέλεσθε

Interrogavit autẽ eos, Quomodò habetis? et dixit eis, Si valet pater veſter veſter ſenex,quẽ dixiſtis? adhuc vivit? At illi dixerunt,Salvus eſt puer tuus pater noſter : adhuc vivit. Et dixit,Benedictus homo ille Deo : et procumbentes adoraverunt eũ. Reſpiciens autẽ oculis ſuis Ioſeph,vidit Benjamin fratrẽ ſuũ uterinũ: et dixit,Hic eſt frater veſter junior,quẽ dixiſtis ad me adducere? & dixit, Deus miſereatur tui,fili. Turbatus eſt autẽ Ioſeph : convolvebantur enim (f) inteſtina ejus ſuper fratrem ſuũ, & quærebat flere : ingreſſus autem in cubiculũ, flevit illic. Et cùm laviſſet faciem, egreſſus continuit ſe ; et dixit, Apponite panes. Et apposuerunt eis ſoli, et eis per ſeipſos, et Ægyptiis, qui ſimul veſcebantur cum eo, per ſeipſos. Non enim poterant Ægyptii comedere cũ Hebræis panes: abominatio enim eſt Ægyptiis. (g) Sederunt autẽ coràm eo, primogenitus ſecundũ (h) juxta ætatis ſuæ, et junior ſecundũ juventutẽ ſuã: obſtupuerunt autem homines unuſquiſq; ad fratrem ſuũ. Sumpſerunt autẽ partes ab eo ad (i) ſeipſos: magnificata eſt autẽ pars Bẽjamin præ partibus omniũ quintupliciter ad eas, quæ illorũ. Et biberũt, et (k) inebriati ſunt cũ eo.

CAP. XLIV.

1 ET mandavit Ioſeph ei, qui erat ſuper domũ ipſius, dicens, Implete marſupia hominũ eſcis, quãtaſcumq; poſſint tollere: et (a) injicite uniuſcujuſq; argentum ſuper os marſupii. Et Condy meũ argenteũ injicite in marſupiũ junioris, et preciũ frumenti ejus : factũ eſt autẽ juxta verbũ Ioſeph, 3 ſicut dixit. Manè illuxit : et homines dimiſſi ſunt, ipſi et aſini eorũ. Egreſſis autẽ ipſis civitatẽ, 4 non aberant longè : et Ioſeph dixit ei qui ſuper domũ ſuã, Surgens inſequere poſt homines, et comprehendes eos, & dices eis, Quid quòd reddidiſtis mala pro bonis? 5 Ut quid furati eſtis Condy meum argenteũ? Nónne hoc eſt, in quo bibit dominus meus? Ipſe autem (b) augurio auguratur in eo: mala conſummáſtis, quæ feciſtis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 *ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܫܠܡܬܘܢ ܐܦ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܐܒܐ ܣܒܐ ܕܐܡܪܬܘܢ ܠܝ ܗܠ ܥܕ ܗܘ ܚܝ ܐܒܘܟܘܢ ܗܘ ܕܐܡܪܬܘܢ ܠܝ ܗܠ ܥܕ ܗܘ ܚܝ ܐܒܘܟܘܢ
28 ܘܫܚܘ ܘܣܓܕܘ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܠܡ ܥܒܕܟ ܐܒܘܢ ܐܦ ܗܘ ܚܝ ܘܫܚܘ ܘܣܓܕܘ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܠܡ ܥܒܕܟ ܐܒܘܢ ܐܦ ܗܘ ܚܝ
29 ܘܫܪܐ ܥܝܢܘܗܝ ܘܚܙܐ ܠܒܢܝܡܝܢ ܐܚܘܗܝ ܒܪ ܐܡܗ ܘܐܡܪ ܗܠ ܗܢܘ ܐܚܟܘܢ ܕܐܡܪܬܘܢ ܠܝ ܘܫܪܐ ܥܝܢܘܗܝ ܘܚܙܐ ܠܒܢܝܡܝܢ ܐܚܘܗܝ ܒܪ ܐܡܗ ܘܐܡܪ ܗܠ ܗܢܘ ܐܚܟܘܢ ܕܐܡܪܬܘܢ ܠܝ
ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܢܚܘܢܟ ܒܪܝ ܘܐܡܗܪ ܐܬܪܚܡ ܥܠ ܒܪܝ ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܢܚܘܢܟ ܒܪܝ ܘܐܡܗܪ ܐܬܪܚܡ ܥܠ ܒܪܝ
30 ܐܬܚܡܪ ܠܗ ܘܥܠ ܒܟܐ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܐܬܚܡܪ ܠܗ ܘܥܠ ܒܟܐ ܘܥܠ ܕܡܥܗ
31 ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ
32 ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ
33 ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ
34 ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ

1 *ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ
2 ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ
3 *ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ
4 ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ
5 ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ ܘܥܠ ܕܡܥܗ

Et imprecans illis pacem, dixit ad eos; Incolumísne eſt pater veſter, ſenex de quo dixeratis mihi? adhúcne ſuperſtes eſt? Reſponderunt, Incolumis eſt ſervus tuus, pater noſter, & adhuc vivit : & procidentes, adoraverunt. Sublatis autem oculis ſuis, vidit Benjamen fratrem ſuum, filium matris ſuæ; dixitque ad eos, Iſténe eſt frater veſter minimus, de quo dixeratis mihi? & ait, Deus miſereatur tui, fili mi. Feſtinavítq; Joſeph (exundaverat enim ipſius clementia erga fratrẽ ſuũ) et quæſivit ut fleret, & ingreſſ⁹ penetrale, flevit ibi. Deinde lotâ facie ſuâ, exivit, & continuit ſe, præcepítq; ut apponerent cibum. Et poſuerunt ei ſeorſim, & ipſis ſeorſim, & Ægyptiis qui comedebant cum eo, ſeorſim : non enim poterãt Ægyptii comedere panem cum Hebræis, ſiquidem piaculum eſt Ægyptiis. Itaque recubuerunt è regione ipſius, major natu juxta majoritatem ſuam, & minor juxta minoritatem ſuam : & obſtupuerunt viri illi quiſque de ſocio ſuo. Tulerúntq; eis portiones è conſpectu illius, fuítque portio Benjamen major portionib⁹ omniũ *aliorum* quintuplo: & biberunt, & inebriati ſunt cum eo.

CAP. XLIV.

DEinde præcepit præfecto domûs ſuæ, ac dixit; Imple ſarcinas virorum frumento quantum ferre poſſunt, & pone pecuniam cujuſlibet viri in os ſarcinæ ſuæ. Et accipe craterem meum argenteum, & pone in ore ſarcinæ natu minoris, unà cum pecunia annonæ ſuæ : fecítque ſervus juxta imperium Joſephi. Cùmque fuiſſet aurora, dimiſſi ſunt viri illi, ut diſcederent ipſi cum aſinis ſuis. Ipſis urbe egreſſis, nec longè diſſitis, dixit Joſeph, præfecto domûs ſuæ, Surge, & inſequere viros, iíſque aſſecutis, dicito, Quare reddidiſtis malum pro bono? Et furati eſtis hunc craterem, in quo bibit dominus meus, & per quem augurando auguratur? malefeciſtis in re quam perpetrâſtis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

הרגום אונקלום

27 וּשְׁאֵיל לְהוֹן לְשָׁלָם וַאֲמַר הַשְׁלָם אֲבוּכוֹן סָבָא דִי אֲמַרְתּוּן הַעַד כְּעַן
28 קַיִם: וַאֲמַרוּ שְׁלָם לְעַבְדָּךְ לַאֲבוּנָא עַד־כְּעַן קַיָם וְכָרְעוּ וְסָגִידוּ: וְזָקַף
29 עֵינוֹהִי וַחֲזָא יָת־בִּנְיָמִן אֲחוּהִי בַּר־אִמֵּהּ וַאֲמַר הֲדֵין אֲחוּכוֹן זְעֵירָא דִי
אֲמַרְתּוּן לִי וַאֲמַר מִן קֳדָם יְיָ יְחַיְנָךְ
30 עֲלָךְ בְּרִי: וְאוֹחִי יוֹסֵף אֲרֵי אִתְגוֹלְלָן
רַחֲמוֹהִי עַל־אֲחוּהִי וּבְעָא לְמִבְכֵּי
וְעָל לְאִדְרוֹן־בֵּית מִשְׁכְּבָא וּבְכָא
31 תַּמָּן: וְאַסְחֵי אַפּוֹהִי וּנְפַק וְאִתְחַסֵּן
32 וַאֲמַר שַׁוּוּ לְחְמָא: וְשַׁוִיאוּ לֵיהּ
בִּלְחוֹדוֹהִי וְלְהוֹן בִּלְחוֹדֵיהוֹן
וְלְמִצְרָאֵי דְאָכְלִין עִמֵּיהּ בִּלְחוֹדֵיהוֹן
אֲרֵי לָא יְכְלִין מִצְרָאֵי לְמֵיכַל עִם־
עִבְרָאֵי לְחְמָא אֲרֵי־בְעִירָא דְמִצְרָאֵי
33 דְחִלִין לֵיהּ עִבְרָאֵי אָכְלִין: וְאִסְתַּדְּרוּ
קֳדָמוֹהִי רַבָּא כְּרַבְיוּתֵיהּ וּזְעֵירָא
כְּזְעִירוּתֵיהּ וְתָמְהוּ גַּבְרַיָא גְּבַר
34 לְחַבְרֵיהּ: וּנְטַל חוּלָקִין מִן קֳדָמוֹהִי
לְקֳדָמֵיהוֹן וְסַגִּי חוּלְקָא דְבִנְיָמִן
מֵחוּלְקֵי דְכוּלְהוֹן חֲמֵשָׁא חוּלָקִין
וְשַׁתְיוּ וְרַוְיוּ עִמֵּיהּ: מר

CAP. XLIV.

1 PRæcepit autem dispensatori domus suæ, dicens: Imple saccos virorũ frumento, quantum possunt portare: & pone argentũ uniuscujusq; in ore sacci sui. Calicem autem meũ argenteũ pones in ore sacci minoris, & argentum emptionis suæ: fecitq; juxta verbum Joseph, quod locutus fuerat. Ortóq; mane, viri dimissi sunt; ipsi, & asini sui. Illi egressi sunt de civitate, non longè abierant: & Joseph dixit dispensatori domus suæ; Surge sequere post viros: & apprehendes eos, & dices eis; Quare reddidistis malum pro bono? Nonne hic calix erat, quo bibebat dominus meus? & ipse quærens quæsivit eum: malam rem fecistis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

VER. SAM.

CAP. XLIIII.

VER. SAM. (e) propitius sit tibi, (f) vino gravati sunt

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

ספר בראשית : מד

ista verba eos ad est locutus & ,eos *usqùe* Et

6 וַיַּשֵּׂג֖ם וַיְדַבֵּ֣ר אֲלֵהֶ֑ם אֶת־הַדְּבָרִ֖ים הָאֵֽלֶּה׃
verba secundum meus dominus *loquetur* quid Ad :eum ad dixerunt Et

7 וַיֹּאמְר֣וּ אֵלָ֔יו לָמָּה֙ יְדַבֵּ֣ר אֲדֹנִ֔י כַּדְּבָרִ֖ים
Ecce .hoc verbum secundùm *faciendo à* ,tnis servis Absit ?ista

8 הָאֵ֣לֶּה חָלִילָ֤ה לַֽעֲבָדֶ֙יךָ֙ מֵעֲשׂ֣וֹת כַּדָּבָ֔ר הֵ֚ן
fecimus reverti ,nostrorum saccorum ore in invenimus quam pecunia

כֶּ֣סֶף אֲשֶׁר־מָצָ֣אנוּ בְּפִי־אַמְתְּחֹתֵ֗ינוּ הֲשִׁיבֹ֥נוּ
tui domini domo è *furabimur* quomodo & ,Chenahan terrâ è te ad

אֵלֶ֛יךָ מֵאֶ֥רֶץ כְּנָ֖עַן וְאֵ֣יךְ נִגְנֹ֤ב מִבֵּית֙ אֲדֹנֶ֔יךָ
,moriatur ,tuis servis è *eo cum invenietur* *Cui* ?aurum vel ,argentum

9 כֶּ֣סֶף אוֹ־זָהָ֔ב אֲשֶׁר֙ יִמָּצֵ֣א אִתּ֔וֹ מֵֽעֲבָדֶ֖יךָ וָמֵ֑ת
Etiam :dixit Et .servos in meo domino erimus nos etiam &

וְגַם־אֲנַ֥חְנוּ נִהְיֶ֖ה לַֽאדֹנִ֥י לַעֲבָדִֽים׃ וַיֹּאמֶר֙ גַּם־
erit ,*eo cum invenietur* *Cui* .*istud* ita ,vestra verba secundùm nunc

עַתָּ֔ה כִּדְבָרֵיכֶ֖ם כֵּ֣ן הוּא֑ אֲשֶׁר֩ יִמָּצֵ֨א אִתּ֜וֹ יִהְיֶה־
,festinaverunt Et .innocentes eritis vos & ,servus mihi

לִ֣י עָבֶ֗ד וְאַתֶּם֙ תִּהְי֣וּ נְקִיִּ֔ם׃ וַיְמַהֲר֗וּ
aperuerunt & ,terram in suum saccum *vir* fecerunt descendere &

וַיּ֙וֹרִדוּ֙ אִ֣ישׁ אֶת־אַמְתְּחָת֔וֹ וַיִּפְתְּח֖וּ
minore in & ,incepit majore *in* ,est scrutatus Et .suum saccum *vir*

10 אִ֣ישׁ אַמְתַּחְתּ֑וֹ וַיְחַפֵּ֣שׂ בַּגָּד֔וֹל בַּקָּטָ֖ן וּבְקַטֹּ֥ן
sciderunt Et .Binjamin sacco in scyphus est inventus Et .finivit

11 כִּלָּ֛ה וַיִּמָּצֵ֥א הַגָּבִ֖יעַ בְּאַמְתַּ֣חַת בִּנְיָמִ֑ן׃ וַיִּקְרְעוּ֙
sunt reverti & ,*suum asinum super* *vir omne imposuit* & ,sua vestimenta

שִׂמְלֹתָ֔ם וַיַּעֲמֹ֥ס אִ֖ישׁ עַל־חֲמֹר֑וֹ וַיָּשֻׁ֖בוּ
ille & ,Joseph domum ad ejus fratres & Jehudah *venit* Et .civitatem in

הָעִֽירָה׃ וַיָּבֹ֤א יְהוּדָה֙ וְאֶחָ֣יו בֵּיתָ֣ה יוֹסֵ֔ף וְהוּא
,Joseph eis dixit Et .terram in *ejus facies ad ceciderãt* & :ibi *ipse* adhuc

עוֹדֶ֖נּוּ שָׁ֑ם וַיִּפְּל֥וּ לְפָנָ֖יו אָֽרְצָה׃ וַיֹּ֨אמֶר֙ לָהֶ֔ם יוֹסֵ֖ף
quòd ,novistis nonne ?fecistis quod hoc *factum* Quod

מָֽה־הַמַּעֲשֶׂ֣ה הַזֶּ֔ה אֲשֶׁ֥ר עֲשִׂיתֶ֖ם הֲלוֹא֙ יְדַעְתֶּ֣ם כִּי־
Quid :Jehudah dixit Et ?ego sicut qui *vir augurabitur augurando*

נַחֵ֥שׁ יְנַחֵ֖שׁ אִ֣ישׁ אֲשֶׁ֑ר כָּמ֕וֹנִי וַיֹּ֣אמֶר יְהוּדָ֔ה מַה־
?nos justificabimus *quid* & ,loquemur quid ? meo domino dicemus

נֹּאמַ֣ר לַֽאדֹנִ֔י מַה־נְּדַבֵּ֖ר וּמַה־נִּצְטַדָּ֑ק
,meo dño servi *nos* Ecce .*tuorũ* servorũ iniquitatem invenit Deus

הָאֱלֹהִ֗ים מָצָא֙ אֶת־עֲוֹ֣ן עֲבָדֶ֔יךָ הִנֶּ֥נּוּ עֲבָדִ֛ים לַֽאדֹנִ֖י
:dixit Et .*ejus manu in scyphus est inventus* *cui* etiam ,nos etiam

גַּם־אֲנַ֥חְנוּ גַּם־אֲשֶׁר־נִמְצָ֥א הַגָּבִ֖יעַ בְּיָדֹֽו׃ וַיֹּ֣אמֶר
,*ejus manu in scyphus est inventus* *cui* Vir .hoc *faciendo à* mihi Absit

חָלִילָ֤ה לִּי֙ מֵעֲשׂ֣וֹת זֹ֔את הָאִ֗ישׁ אֲשֶׁ֨ר נִמְצָ֤א הַגָּבִיעַ֙ בְּיָדֹ֔ו
.vestrum patrem ad pace in ascendite vos Et .servus mihi erit ipse

הֽוּא־יִהְיֶה־לִּ֣י עָבֶ֔ד וְאַתֶּ֖ם עֲל֣וּ לְשָׁלֹ֑ום אֶל־אֲבִיכֶֽם׃
quæso *loquetur* :mi domine *me In* :dixit & ,Jehudah eum ad accessit Et

18 וַיִּגַּ֣שׁ אֵלָ֔יו יְהוּדָ֖ה וַיֹּאמַ֑ר בִּ֣י אֲדֹנִ֗י יְדַבֶּר־נָ֤א
tuus furor iracatur ne & :mei domini auribus in verbum tuus servus

עַבְדְּךָ֙ דָּבָ֣ר בְּאָזְנֵ֣י אֲדֹנִ֔י וְאַל־יִחַ֥ר אַפְּךָ֖
interrogavit meus Dominus .*Parhoh sicut* ,*tu sicut quia* ;tuũ servum in

19 בְּעַבְדֶּ֑ךָ כִּ֥י כָמֹ֖וךָ כְּפַרְעֹֽה׃ אֲדֹנִ֣י שָׁאַ֣ל אֶת־
? frater vel ,pater vobis est Nunquid :dicendo ,suos servos

עֲבָדָ֗יו לֵאמֹר֙ הֲיֵ֣שׁ־לָכֶ֔ם אָ֖ב אֹו־אָֽח׃

Versio VULG. LAT.

6 Fecit ille ut jusserat : & apprehensis per ordinem locut⁹ est. Qui respondérunt, Quarè sic loquitur domin⁹ noster, ut servi tui tantum flagitii commiserint? Pecuniã, quam invenimus in summitate saccorum, reportavimus ad te de terra Chanaan : & quo modo consequens est, ut furati simus de domo domini tui aurũ vel argentum? Apud quemcumque fuerit inventum servorũ tuorum quod quæris, moriatur, & nos erimus servi domini nostri. Qui dixit eis, Fiat juxta vestram sententiam : apud quemcumque fuerit inventum, ipse sit servus meus: vos autem eritis innoxii. Itaque festinatò deponentes in terram saccos, aperuerunt singuli. Quos scrutatus, incipiens à majore usque ad minimum, invenit scyphum in sacco Benjamin. At illi, scissis vestibus, oneratísq; rursum asinis, reversi sunt in oppidum. Primúsq; Iudas cum fratribus ingressus est ad Ioseph (necdũ enim de loco abierat) omnésque ante eum pariter in terrã corruerunt. Quibus ille ait, Cur sic agere voluistis? an ignoratis, quòd non sit similis mei in augurandi scientia? Cui Iudas, Quid respondebimus, inquit, domino meo? vel quid loquemur, aut justè poterimus obtendere? Deus invenit iniquitatem servorum tuorum : en omnes servi sum⁹ dñi mei, & nos, & apud quem inventus est scyphus. Respondit Ioseph, Absit à me ut sic agam: qui furatus est scyphum, ipse sit serv⁹ meus: vos autem abite liberi ad patrem vestrũ. Accedens autem propiùs Iudas, confidenter ait; Oro, domine mi, loquatur servus tuus verbum in auribus tuis, & ne iracaris famulo tuo : tu es enim post Pharaonem Dominus meus. Interrogásti priùs servos tuos, Habetis patrem, aut fratrem?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Εὑρὼν ⸗ αὐτοὺ, εἶπεν αὐτοῖς κτ̄ τὰ ῥήματα ταῦτα. Οἱ ⸗ (ζ) εἶπαν αὐτῷ, Ἱναλί λαλεῖ ὁ κύριος κτ̄ τὰ ῥήματα ταῦτα; μὴ γένοιτο τοῖς παισί (η) ποιῆσαι κτ̄ τὸ 8 ῥῆμα τοῦτο. Εἰ τὸ μὲ ἀργύριον, ὃ (θ) εὕρομεν ἐν τοῖς μάρσιπποις ἡμῶν, ἀπεστρέψαμεν πρὸς σὲ ἐκ γῆς Χαναάν, πῶς ἂν κλέψαιμεν ἐκ ⸗ οἴκου ⸗ κυρίου σου ἀργύριον 9 ἢ χρυσίον; Παρ' ᾧ ἂν (ι) εὑρεῖς τὸ κόνδυ ἀπὸ παίδων Ϛω, ἀποθνησκέτω· καὶ ἡμεῖς ⸗ 10 ἐσόμεθα παῖδες τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Ὁ ⸗ εἶπε, Καὶ νῦν ὡς λέγεις, ὅπως (κ) ἔσαι παρ' ᾧ ἂν εὑρεθῇ τὸ κόνδυ, (λ) ἔσαι μοι παῖς, ὑμεῖς ⸗ ἔσεσθε καθαροί. Καὶ ἔσπευσαν, καὶ καθεῖλαν ἕκας ⸗ τὸν μάρσιππον 12 αὐτοῦ ἐπὶ ⸗ γῆν· καὶ (μ) ἤνοιξαν ἕκας ⸗ τὸν μάρσιππον αὐτοῦ. (ν) Ἠρέυνησε ⸗ ἀπὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἀρξάμεν ⸗, ἕως ἦλθεν ἐπὶ τὸν νεώτερον. καὶ ἐυρε τὸ κόνδυ ἐν τῷ 13 μαρσίππῳ τῷ Βενιαμίν. Καὶ διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπέθηκαν ἕκας ⸗ τὸν μάρσιππον αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ 14 ἐπέστρεψαν εἰς ⸗ πόλιν. Εἰσῆλθε ⸗ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς Ἰωσὴφ, ἔτι αὐτοῦ ὄν ⸗ ἐκεῖ, καὶ ἔπεσον ἐναντίον αὐτοῦ 15 ἐπὶ ⸗ γῆν. Εἶπε ⸗ αὐτοῖς Ἰωσὴφ, Τί τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἐποιήσατε; ἢ οἴδατε ὅτι οἰωνισμῷ (ξ) οἰωνιεῖ ⸗ ὁ ἄνθρωπ ⸗ οἷ ⸗ ἐγώ; Εἶπε ⸗ Ἰούδας, Τί ἀντερεῦμεν 16 τῷ κυρίῳ, ἢ τί (ο) λαλήσομεν, ἢ τί δικαιωθῶμεν; (π) ὁ θεὸς ⸗ εὗρε ⸗ ἀδικίαν τῶν παίδων Ϛω. ἰδοὺ ἐσμεν οἰκέται τῷ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς καὶ παρ' 17 ᾧ εὑρέθη τὸ κόνδυ. Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ, Μή μοι γένοιτο ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο. ὁ ἄνθρωπ ⸗ παρ' ᾧ εὑρέθη τὸ κόνδυ, αὐτὸς ἔσαι μου παῖς· ὑμεῖς δὲ ἀναβητε μετὰ σωτηρίας πρὸς τὸν πα- 18 τέρα ὑμῶν. Ἐγγίσας δὲ αὐτῷ Ἰούδας, εἶπε, Δέομαι κύριε· λαλησάτω ὁ παῖς Ϛου ῥῆμα ἐναντίον Ϛου, καὶ μὴ θυμωθῇς τῷ παιδί Ϛου, ὅτι σὺ εἶ μετὰ 19 Φαραώ. Κύριε, σὺ ἠρώτησας τοὺ (ρ) παῖδάς Ϛου, λέγων, Εἰ ἔχεις πατέρα ἢ ἀδελφόν;

MS.A. (ζ) εἶπον (η) ποιῆσαι τὸ (θ) ὁ ἄνθρωπ ⸗ παρ' ᾧ (λ) αὐτὸς ἔσαι (μ) ἤνοιξεν (ν) Ἠραύνα (ξ) οἰωνιεῖ) ἄνθρωπ ⸗, (ο) λαλήσωμεν, (π) ὁ ⸗ θεὸς (ρ) παῖδας, λέγων,

Inveniens autem eos, dixit eis 6
secundùm verba hæc. At illi 7
dixerunt ei, Ut quid loquitur
dominus secundùm verba hæc?
Absit à pueris tuis facere secun-
dùm verbum hoc. Si argen- 8
tum quidem, quod invenimus in marsupiis nostris, reportavimus ad te de terra Chanaan; quomodò utiq; furaremur de domo domini tui argentum vel aurum? Apud quemcunque 9
puerorum tuorum inveneris Condy, moriatur: & nos autem erimus pueri domino nostro. At 10
ille dixit; Et nunc, sicut dicitis, ita erit: apud quemcunque inventum fuerit Condy, erit meus puer: vos autem eritis mundi. Et festinaverunt, & deposuerunt 11
unusquisque marsupium suum in terram, et aperuerunt unusquisque marsupium suum. Scrutatus est autem à se- 12
niore incipiens, quoadusque venit ad juniorem: & invenit Condy in marsupio Benjamin. Et discidérunt vestimenta sua, et 13
imposuerunt unusquisque marsupium suum super asinum suum, & redierunt in civitatem. Intravit autem Iudas, & fratres 14
ejus ad Ioseph, cùm ipse adhuc ibi esset; & procidérunt coram eo in terrã. Dixit autem eis Ioseph, 15
Quid vem hanc feciſtis? nesciebatis quia augurio (c) augurabitur homo, qualis ego? Dixit 16
autem Iudas, Quid contradicemus domino, vel quid loquemur, aut quid justificabimur? Deus autem invenit injustitiam puerorum tuorum: ecce sumus famuli domino nostro, & nos, & apud quem est inventum Condy. Dixit 17
autem Ioseph, Absit à me facere verbum hoc: homo apud quem est inventum Condy, ipse erit meus puer: vos autem ascendite cum salute ad patrem vestrum. Accedens autem ad eum Iudas, 18
dixit; Oro, domine: loquatur puer tuus verbum coram te, & non iracaris puero tuo: quia tu es post Pharaonem. Domine, tu 19
interrogásti pueros tuos, dicens, Si habetis patrem aut fratrem?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Assequutus est igitur eos, & ait illis hujusmodi verba. Dicunt ad eum, Ne proferat dominus noster talia verba: absit à servis tuis ut faciant sermonẽ istum. En pecuniam, quam reperimus in ore sarcinarum nostrarũ, retulimus de terra Chanaã; quomodo furati essemus de domo domini tui aurum aut argentum? Apud quemcunque servorum tuorum inventus fuerit, moriatur: & nos erimus servi domino nostro. Dicit ad eos; Etiamnum juxta verbum vestrum sic fiet: is apud quem repertus fuerit, ipsemet erit mihi servus, & eritis innocentes. Festinantes itaque, deposuerunt unusquisque sarcinam suam in terram: & aperiens quilibet sarcinam suam, Scrutati sunt; à majore natu incepit, & in minore desiit, & inventus est crater in sarcina Benjamin. Illi verò conscissis vestibus suis, onerárunt unusquisque asinum suum, & redierunt in civitatem. Ingressusque Juda & fratres ejus ad Joseph qui adhuc erat ibi, corruerunt coram eo in terram. Dicit eis Joseph, Quodnam est opus hoc quod feciſtis? Annon scitis quòd augurando auguratur vir qualis ego? Inquit Juda, Quid dicemus domino meo, & quid loquemur, & quâ ratione justificabimur? A conspectu Dei repertum est crimen servis tuis, ecce nos servi sumus domino meo, tam nos, quàm is in cujus manu inventus est crater. Ait illis; Absit à me ut istud faciam: vir apud quem inventus est crater, ipse erit mihi servus: vos autem ascendite in pace ad patrem vestrum. Et accessit ad eum Juda, ac dixit; Rogo te domine mi, liceat servo tuo loqui verbum coram te, domine mi, & ne succenseat ira tua in servum tuum: tu enim perinde es ac Pharaon. Dominus meus interrogaverat servos suos, ac dixerat; Habetísne patrem, aut fratrem?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

6 ואדביקנון ומלל עמהון ית פתגמיא
7 האלין: ואמרו ליה למא ימלל
רבוני כפתגמיא האלין חס לעבדך
8 מלמעבד כפתגמא הדין: הא כספא
די אשכחנא בפום טוענא אחיבנא
לך מארעא דכנען ואיכדין ננגוב
מבית רבונך מנין דכסף או מנין
9 דדהב: די ישתכח עמיה מעבדך
יתקטיל ואף אנחנא נהי לרבוני
10 לעבדין: ואמר אף כען כפתגמיכון
כן הוא די ישתכח עמיה יהי לי
11 עבדא ואתון תהון זכאין: ואוחיאו
12 ואחיתו גבר ית טועניה לארעא
ופתחו גבר טועניה: ובלש ברבא
שרי ובזעירא שצי ואשתכח כלא ידא
13 בטוענא דבנימן: ובזעו לבושיהון
14 ורמו גבר על חמריה ותיבו לקרתא:
ועל יהודה ואחוהי לבית יוסף והוא
עד כען תמן ונפלו קדמוהי על
15 ארעא: ואמר להון יוסף מה עובדא
הדין די עבדתון הלא ידעתון ארי
16 בדקא מבדק גברא די כותי: ואמר
יהודה מה נימר לרבוני מה נמלל
ומה נוכי מן קדם יי אשתכחית
חובא בעבדך הא אנחנא עבדין
לרבוני אף אנחנא אף
17 דאשתכח כלילא בידיה: ואמר
חס לי מלמעבד דא גברא די
אשתכח כלילא בידיה הוא יהי
לי עבדא ואתון סקו לשלם
18 לות אבוכון: וקריב ליותיה
יהודה ואמר בבעו רבוני ימלל
כען עבדך פתגמא קדם רבוני
ולא יתקף רוגזך בעבדך ארי
19 כפרעה כן את: רבוני שאל ית
עבדוהי למימר האית לכון אבא
או אחא:

6 Appehenditq; eos: & locutus
7 est cum eis verba hæc. Et dixe-
runt ei; Quare loquitur Dñs
meus talia verba? absit à servis
8 tuis facere hanc rem. Ecce ar-
gentũ quod invenimus in ore
saccorũ nostrorũ, retulimus ad
te, de terrâ Chanaã: quomodo
ergo furati essemus de domo
9 domini tui, vasa argentea aut
vasa aurea? Apud quemcunq;
de servis tuis fuerit inventus
scyphus, *occidatur*: nos quoq;
erimus servi domino nostro.
10 Et dixit; Etiã nunc juxta ser-
mones vestros ita est: apud
quẽcunq; fuerit inventus, erit
mihi servus; vos autẽ eritis in-
11 noxii. Et festinaverunt, & de-
posuerunt unusquisq; saccum
suum in terrâ: & aperuit unus-
12 quisq; saccũ suum. Et scrutatus
est; in majore incœpit, & in mi-
nore perfecit: & inventus est
13 scyphus in sacco Benjamin. Et
sciderunt vestimenta sua: & o-
neraverunt unusquisq; asinum
suum; & reversi sunt in civita-
14 tem. Et ingressus est Judas &
fratres ejus in domũ Joseph;
& ipse adhuc erat ibi: & cor-
15 ruerunt corã eo in terram. Dixitq; eis Joseph; Quid est hoc
ꝙ feciſtis? nesciebatis, quòd
16 investigans investigaret vir si-
cut ego? Dixitq; Judas; Quid
dicemus domino meo? quid
loquemur, aut quo justificabi-
mur? A facie Dei inventum est
peccatum *in servis tuis*; ecce
sumus servi domino meo, tam
17 nos, quàm ille in cujus manu
inventus est scyphus. Et ait,
Absit à me hoc facere: vir in
cujus manu invent' est scyph'
erit mihi servus; vos autem a-
scendite in pace ad patrem ve-
18 strũ. Et accessit ad eum Judas;
& ait, Obsecro domine mi:
loquatur nunc servus tuus ver-
bũ corã domino meo; & non
irascatur furor tuus super ser-
vum tuũ: quoniam talis es tu
19 sicut Pharao. Dominus meus
interrogavit servos suos, di-
cens: Num habetis patrem,
aut fratrem?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 * זשדצ·זשדבפ·אל2·זשאצ·זשדפשש·אצא·זשדפשש·אצא
7 * זשאצא·ז2·שצ·זשדפ·אל2·זשדבפ·אל2·זשדפשש·אצא
8 ש2ש·ז2·פדשזע·שצשצ·זשדפ·אל2·זשדפ·אל2·זשדפ·אל2
שאפש·ענלכ·זשאזע·בדזב·שבשזא·אלבזע·אלבזע·ענלב·
9 בשבש·* אשש·זשזשא·אצא·זשדפשזע·זשזשא·
10 אלבזע·ז2·זשב·ז2·אל2·זשדפשש: * זשאשפ·דש·ז2·אל2·
ענדפזשע·ענל·זשזא·אשש·זשזשא·אצא·זשזשא·
11 שדפ: זשאשא·אשב·זשזשא·זשזשא·ז2·זשדפשש: * זשזשב·זשדפ·זשזשא·
אשש·זשזשא·אצא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·אשש·זשזשא·
12 * זשזשב·ש·בדלבזע·ז2·אל2·זשדפשש: * זשאשפ·דש·ז2·אל2·
13 בשבשא·בלבזע·ז2·אל2·זשדפשש: * זשזשב·זשדפ·זשזשא·
אשש·זשזשא·אצא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·אשש·זשזשא·
14 ** זשזשב·זשדפ·זשזשא·זשזשא·בזשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·
15 שדפלבזע·ש·זשזב·ז2·בלבזשזשא·בזשזשא: * זשאשפ·ז2·
זשזשב·ש·זשדפ·זשזשא·אשש·זשזשא·ז2·אל2·זשזשא·זשזשא·
16 ענזשזשא·זשזשא·אשש·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא: * זשאשפ·
זשזשב·זשדפ·זשזשא·זשזשא·בזשזשא·זשזשא·ז2·
17 שדפ·זשזשא·אשש·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·
זשזשב·זשדפ·זשזשא·זשזשא·בזשזשא·זשזשא·זשזשא·
18 * זשזשב·ז2·פדשזע·שצשצ·בשזשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·
שזשזשא·זשזשא·ז2·אל2·זשזשא·בזשזשא·זשזשא·זשזשא·
19 שדפ·זשזשא·אשש·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·
זשזשא·זשזשא·זשזשא·ז2·זשזשב·זשזשא·זשזשא·זשזשא·
זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·

VERSIO SAMARITANA.

6 * זשדצ·זשדבפ·שצשזב·זשדצ·שצשדב·זשזשא·ז2·זשזשב·
7 * זשאשפ·זשזשב·ז2·שצשדב·בזשזשא·ז2·זשזשב·
8 ש2ש·ז2·פדשזע·שצשפדשש·ז2·זשזשב·
שאפש·ענלכ·בזב·שבשזא·אלבזע·ענלב·זשזשא·
9 בשבש·* אשש·זשזשא·אצא·זשדפשזע·זשזשא·
10 אלבזע·ז2·זשב·ז2·אל2·זשדפשש: * זשאשפ·דש·ז2·אל2·
ענדפזשע·ענל·זשזא·אשש·זשזשא·אצא·זשזשא·
11 שדפ: זשאשא·אשב·זשזשא·זשזשא·ז2·זשדפשש: * זשזשב·זשדפ·זשזשא·
אשש·זשזשא·אצא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·אשש·זשזשא·
12 * זשזשב·ש·בדלבזע·ז2·אל2·זשדפשש: * זשאשפ·דש·ז2·אל2·
13 בשבשא·בלבזע·ז2·אל2·זשדפשש: * זשזשב·זשדפ·זשזשא·
אשש·זשזשא·אצא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·אשש·זשזשא·
14 ** זשזשב·זשדפ·זשזשא·זשזשא·בזשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·
15 שדפלבזע·ש·זשזב·ז2·בלבזשזשא·בזשזשא: * זשאשפ·ז2·
זשזשב·ש·זשדפ·זשזשא·אשש·זשזשא·ז2·אל2·זשזשא·זשזשא·
16 ענזשזשא·זשזשא·אשש·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא: * זשאשפ·
זשזשב·זשדפ·זשזשא·זשזשא·בזשזשא·זשזשא·ז2·
17 שדפ·זשזשא·אשש·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·
זשזשב·זשדפ·זשזשא·זשזשא·בזשזשא·זשזשא·זשזשא·
18 * זשזשב·ז2·פדשזע·שצשפדשש·ז2·זשזשב·
שזשזשא·זשזשא·ז2·אל2·זשזשא·בזשזשא·זשזשא·זשזשא·
19 שדפ·זשזשא·אשש·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·
זשזשא·זשזשא·זשזשא·ז2·זשזשב·זשזשא·זשזשא·זשזשא·
זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·זשזשא·

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et assecutus est eos, dixitque 6
illis verba ista. Et respondе- 7
runt, Quare loquitur dominus
meus secundùm verba ista? Absit à servis tuis ut faci- 8
ant secundùm verbum hoc.
Ecce argentum quod inveni- 8
mus in saccis nostris, retulimus
ad te de terra Chanaan, &
quomodo furabimur de domo
domini nostri argentum aut
aurum? Cum quo servorum 9
tuorum invenietur, moriatur;
nos quoque erimus domino
nostro in servos. Et respon- 10
dit, Etiam nunc secundùm
verba vestra, ita sit. Apud
quem invenietur, erit mihi
servus, sed vos eritis innocen-
tes. Et festinárunt, & de- 11
posuerunt quisque saccum su-
um in terram, & aperuit u-
nusquisque saccũ suum. Et 12
scrutatus est; à majore inco-
pit, & in minimo finivit: in-
ventus est scyphus in sac-
co Benjamin. Tum dilace- 13
rárunt vestimenta sua, &
oneravit unusquisque asinum
suum, & redierunt in civita-
tem. Et ingressus est Judas 14
& fratres ejus domum Jose-
phi, cum ipse adhuc esset ibi;
& ceciderunt coram ipso in
terram. Dixitque eis Jo- 15
seph, Quæ est actio ista quã
fecistis? nonne sciebatis, quia
divinando divinabit homo
qualis ego? Respondítque 16
Judas, Quid dicemus domi-
no meo, quid loquemur, aut
quomodo justificabimur? nam
Deus invenit iniquitatem ser-
vorum tuorum: Ecce servi
sumus domino meo, etiam
nos, etiam ille in cujus ma-
nu inventus est scyphus. At 17
ait, Absit mihi ut faciam hoc;
vir illorum cujus manu in-
ventus fuerit scyphus, ipse erit
mihi servus, & vos ascende-
tis in pace ad patrẽ vestrum.
Et accedens ad eum Iudas, 18
dixit, Obsecro mi domine, lo-
quatur nunc servus tuus ver-
bum in auribus domini mei,
& non exardescat ira tua in
servum tuum, nam sicut tu,
sic Pharao. Dominus meus 19
interrogavit servos suos, di-
cens; Estne vobis pater, aut
frater?

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فلحقهم وكلمهم بذلك * فقالوا له لا يقل سيدي هذا القول * حاشا عبيدك ان يصنعوا مثل 6 7
هذا الامر * هودا فضة وجدناها في افواه اوعيتنا رددناها عليك من بلد كنعان * فكيف نسرق 8
من بيت مولاك فضة او ذهبا * من وجد معه من عبيدك فليقتل * ونكن ايضا نكون 9
لسيدي عبيدا * قال الآن ما قلتم هو كذلك * من وجد معه كان لي عبدا * وانتم تكونون 10
بريا * فاسرعوا بحط كل رجل وعاءه على الارض * وفتح كل رجل وعاءه * ففتشها وبدا بالاكبر 11 12
وانتهى الى الاصغر * فوجد الجام في وعاء بنيامين * فحرقوا ثيابهم * واسال كل رجل وعاءه على 13
حماره * ورجعوا الى القرية * فدخل يهودا واخوته الى بيت يوسف وهو بعد * فوقعوا بين يديه 14
على الارض * وقال لهم يوسف ما هذا الصنع الذي صنعتم * اما علمتم انا مثلي 15
مثلي * قال يهودا ما نقول لسيدي وما نتكلم به وبما نحج * الله اوقع عبيدك بذنبهم * ها نحن 16
عبيدا لسيدي * نحن ومن وجد الجام في يده * قال انا معاذ من ان اصنع هذا * الرجل الذي 17
وجد الجام في يده هو يكون لي عبدا * وانتم اصعدوا بسلام الى ابيكم * فتقدم اليه يهودا 18
وقال * يا سيدي اتكلم عبدك كلاما باذني سيدي ولا يستد غضبك على عبدك * كان 19
سيدي سال عبيده قائلا * هل موجود لكم اب او اخ *

Et assecutus est eos, & locutus est eis 6
hæc. Dixerunt ei, Ne dicat dominus 7
meus hunc sermonem; absit à servis tuis
ut faciant hujusmodi rem. Ecce ar- 8
gentum quod invenimus in oribus vaso-
rum nostrorum, retulimus tibi de regione
Chanaan, quomodo ergò furabimur de do-
mo domini tui argentum aut aurum? Is, 9
cum quo reperietur ex servis tuis, occida-
tur, & nos quoque erimus domino meo
mancipia. Dixit, Ergò quod dixistis, 10
ita sit: cum quo reperietur, erit mihi man-
cipium, & vos eritis innoxii. Festina- 11
rúntque deponere unusquisque vas suum
super terram, & aperuit quilibet vir vas
suum. Scrutatúsque est illa, & cœpit à 12
majore, & pervenit ad juniorem, inve-
nitque craterem in vase Benjamin. Et 13
discerpserunt vestimenta sua: & impo-
suit quilibet vir vas suum asino suo, et re-
versi sunt ad urbem. Et ingressus est 14
Ihuda & fratres ejus in domum Joseph,
et ipse erat ibi; cecideruntque ante ipsum
super terram. Aitque ad illos Joseph, 15
Quodnã est hoc opus quod operati estis?
Annon scitis quòd nos experiamur? vir
ut ego? Dixit Ihuda, Quid dicemus 16
domino meo? & quid loquemur? &
quomodo excusabimur? Deus incidere
fecit servos tuos in delictum eorum. Ecce
sumus mancipia domino meo nos, et is in
cujus manu repertus est crater. Ait, 17
Absit à me ut faciam hoc: Vir in cujus
manu inventus est crater, ipse erit mihi
mancipium; & vos ascendite cum pace
ad patrem vestrum. Accessitq; ad eum 18
Ihuda, & ait; O domine mi, loquatur
quaso famulus tuus sermonem in præsen-
tia domini mei, & nè graveſcat furor tu-
us adversus famulum tuum. Interroga- 19
verat dominus meus famulos suos, di-
cens; Reperiturne vobis pater aut frater?

ספר בראשית : מד

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

senectutum puer & ,senex pater nobis Est :meum dñm ad diximus Et

20 וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי יֶשׁ־לָנוּ אָב זָקֵן וְיֶלֶד זְקֻנִים
,suæ matri tantùm ipse remansit &,est mortuus ejus frater & ,parvus

קָטָן וְאָחִיו מֵת וַיִּוָּתֵר הוּא לְבַדּוֹ לְאִמּוֹ
eũ facite Descendere:tuos servos ad dixisti Et .eum dilexit ejus pater &

21 וְאָבִיו אֲהֵבוֹ : וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ הוֹרִדֻהוּ
ad diximus Et .eum super meum oculum ponam & ,me ad

22 אֵלָי וְאָשִׂימָה עֵינִי עָלָיו : וַנֹּאמֶר אֶל־
relinquet & :suum patrem relinquere puer poterit Non :meum dñm

אֲדֹנִי לֹא־יוּכַל הַנַּעַר לַעֲזֹב אֶת־אָבִיו וְעָזַב
descendat non Si :tuos servos ad dixisti Et .morietur &,suũ patrem

23 אֶת־אָבִיו וָמֵת : וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ אִם־לֹא יֵרֵד
.meas facies *videndum ad* addatis non ,vobiscum minimus vester frater

אֲחֵיכֶם הַקָּטֹן אִתְּכֶם לֹא תֹסִפוּן לִרְאוֹת פָּנָי :
ei nunciavim' & ,meũ patrem tuum servũ ad ascendimus quando fuit Et

24 וַיְהִי כִּי עָלִינוּ אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וַנְּגֶד־לוֹ
nobis emite ,Revertimini :noster pater dixit Et .mei dñi verba

25 אֶת דִּבְרֵי אֲדֹנִי : וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שֻׁבוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ
est Si .descendere poterimus Non :diximus Et escæ pusillum

26 מְעַט־אֹכֶל : וַנֹּאמֶר לֹא נוּכַל לָרֶדֶת אִם־יֵשׁ
videre poterimus non quia:descendem' &,nobiscũ minim' noster frater

אָחִינוּ הַקָּטֹן אִתָּנוּ וְיָרַדְנוּ כִּי־לֹא נוּכַל לִרְאוֹת
dixit Et .nobiscum *ipse non minimus noster frater &* ,viri faciem

פְּנֵי הָאִישׁ וְאָחִינוּ הַקָּטֹן אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ : וַיֹּאמֶר
peperit duos quod ,nostis Vos :nos ad meus pater tuus servus

עַבְדְּךָ אָבִי אֲלֵינוּ אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי שְׁנַיִם יָלְדָה־
Profecto :dixi & *,mecum* ã unus est egressus Et .mea uxor mihi

לִי אִשְׁתִּי : וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאִתִּי וָאֹמַר אַךְ
etiam capietis Et .hactenus eum vidi non &:est raptus rapiendo

29 טָרֹף טֹרַף וְלֹא רְאִיתִיו עַד־הֵנָּה : וְלְקַחְתֶּם גַּם־
facietis descendere & :mors ei accidet &,meis facieb' *cum* ã hunc

אֶת־זֶה מֵעִם פָּנָי וְקָרָהוּ אָסוֹן וְהוֹרַדְתֶּם אֶת
ad *me venire ut* ,nunc Et .sepulcrum ad malo in meam caniciem

30 שֵׂיבָתִי בְּרָעָה שְׁאֹלָה : וְעַתָּה כְּבֹאִי אֶל־
est l gata ejus anima &,nobiscũ *ipse* non puer &:meum patrem tuum servum

עַבְדִּי אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה
:morietur & ,puer non quòd *ipsum vidare ut* ,erit Et .ipsius animã *in*

31 בְּנַפְשׁוֹ : וְהָיָה כִּרְאוֹתוֹ כִּי־אֵין הַנַּעַר וָמֵת
dolore *in* nostri patris tui servi caniciem tui servi faciẽt descendere &

וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־שֵׂיבַת עַבְדְּךָ אָבִינוּ בְיָגוֹן
meo patre cum ã ,puero pro spopondit tuus serv' Quoniã .sepulchrum ad

32 שְׁאֹלָה : כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת־הַנַּעַר מֵעִם אָבִי
omnibus meo patri *peccabo &* ,te ad eum reduxero non Si :dicendo

לֵאמֹר אִם־לֹא אֲבִיאֶנּוּ אֵלֶיךָ וְחָטָאתִי לְאָבִי כָּל־
servus ,puero pro tuus servus quæso maneat nunc Et .diebus

33 הַיָּמִים : וְעַתָּה יֵשֶׁב־נָא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנַּעַר עֶבֶד
quomodo Nam .suis fratribus cum ascendat puer & :meo domino

34 לַאדֹנִי וְהַנַּעַר יַעַל עִם־אֶחָיו : כִּי־אֵיךְ
videam fortè Ne ?*mecum ipse non puer &* ,meum patrem ad ascendam

אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתִּי פֶּן אֶרְאֶה
.meum patrem inveniet ,quod *malo in*

בָּרָע אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת־אָבִי :

20 Et nos respondimus tibi dño meo; Est nobis pater senex, & puer parvulus,qui in senectute illius natus est; cujus uterinus frater mortuus est: & ipsum solum habet mater sua, pater verò tenerè diligit eum. Dixistíque servis tuis ; Adducite eum ad me, & ponam oculos meos super illum. Suggessimus domino meo; Non potest puer relinquere patrem suum : si enim illum dimiserit, morietur. 23 Et dixisti servis tuis ; Nisi venerit frater vester minimus vobiscum, non videbitis ampliùs faciem meam. Cùm ergò ascendissemus ad famulum tuum patrem nostrum, narravimus ei omnia quæ locutus est 25 dominus meus. Et dixit pater noster; Revertimini, & emite nobis parum tritici. Cui diximus; Ire non possumus : si frater noster minimus descenderit nobiscum, proficiscemur simul: alioquin,illo absente,nõ audemus videre faciem viri. 27 Ad quæ ille respondit ; Vos scitis quòd duos genuerit mihi uxor mea. Egressus èst unus,& dixistis; Bestia devoravit eũ:et hucusque non comparet. Si tuleritis & istum,& aliquid ei in via contigerit,deducetis canos meos cũ mœrore ad inferos. 30 Igitur si intravero ad servum tuum patrem nostrum,& puer defuerit;(cùm anima illius ex 31 hujus anima pendeat:) Videritque eum non esse nobiscũ, morietur; & deducent famuli tui canos ejus cum dolore ad 32 inferos. Ego propriè servus tuus sim, qui in meam hunc recepi fidem, & spopondi; dicens, Nisi reduxero eum, peccati reus ero in patrem meum 33 omni tempore. Manebo itaq; servus tuus pro puero in ministerio domini mei, & puer ascendat cum fratribus suis. 34 Non enim possum redire ad patrem meum absente puero: ne calamitatis, quæ oppressura est patrem meum, testis assistam.

20 Καὶ εἶπα τῷ κυρίῳ, Ἔστιν ἡμῖν πατὴρ πρεσβύτερος, καὶ (σ) παιδίον γήρους νεώτερον αὐτῷ, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ μόνος ὑπελείφθη (τ) τῇ μητρὶ
21 αὐτῆ, ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸν ἠγάπησεν. Εἶπας δὲ τοῖς παισί (υ) σου, Καταγάγετε αὐτὸν πρὸς
22 μὲ, καὶ ἐπιθήσω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτόν. Καὶ εἶπα τῷ κυρίῳ, Οὐ δυνήσεται τὸ παιδίον καταλιπεῖν τὸν (φ) πατέρα αὐτοῦ· ἐὰν δὲ καταλίπῃ τὸν
23 πατέρα, ἀποθανεῖται. Σὺ δὲ εἶπας τοῖς παισί σου, Ἐὰν μὴ καταβῇ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν, (χ) οὐ προσθήσετε ἰδεῖν
24 τὸ πρόσωπόν μου. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἀνέβημεν πρὸς τὸν παῖδά σου (ψ) πατέρα ἡμῶν, ἀπηγγείλαμεν αὐτῷ τὰ ῥήματα τοῦ (ω)
25 κυρίου ἡμῶν. Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ ἡμῶν, Βαδίσατε (α) πάλιν καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ
26 βρώματα. Ἡμεῖς δὲ (β) εἴπομεν, Οὐ δυνησόμεθα καταβῆναι. ἀλλ' εἰ μὲ ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν ὁ νεώτερος καταβαίνει μεθ' ἡμῶν, καταβησόμεθα· οὐ γὰρ δυνησόμεθα ἰδεῖν τὸ
27 πρόσωπον τοῦ ἀνδρώπου, τοῦ (γ) ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ νεωτέρου μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν. Εἶπε δὲ ὁ παῖς σου (σ) πατὴρ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, Ὑμεῖς γινώσκετε ὅτι δύο τέκνα μοι ἡ γυνή.
28 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ εἷς ἀπ' ἐμοῦ. καὶ (ε) εἶπατε ὅτι θηριόβρωτος γέγονεν, καὶ οὐκ ἴδον (ζ) αὐ-
29 τὸν ἄχρι νῦν. Ἐὰν οὖν λάβητε καὶ τοῦτον (η) ἐκ τοῦ προσώπου μου, καὶ συμβῇ αὐτῷ μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ καταζέτε με τὸ γῆρας μετὰ
30 λύπης εἰς ᾅδου. Νῦν οὖν ἐὰν εἰσπορεύωμαι πρὸς τὸν παῖδά σου, πατέρα ἡμῶν, καὶ τὸ (ϑ) παιδίον μὴ ᾖ μεθ' ἡμῶν, (ἡ δὲ ψυχὴ
31 αὐτοῦ ἐκκρέμαται ἐκ τῆς τούτου ψυχῆς,) Καὶ ἔσται ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν μὴ ὂν τὸ παι-
32 δίον μεθ' ἡμῶν, τελευτήσει, καὶ καταξουσιν οἱ παῖδές σου τὸν γῆρας τοῦ παιδὸς σου, παῖδες
33 ἡμῶν, (ι) μετὰ λύπης εἰς ᾅδου. Ὁ γὰρ παῖς (κ) σου παρὰ τοῦ παιδὸς, λέγων, ἐκδέδεκται τὸ παιδίον, Ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σὲ, καὶ στῶ αὐτὸν(λ) ἐνώπιόν σου, ἡμάρτηκὼς ἔσομαι(μ) εἰς τὸν πατέρα πάσας τὰς ἡμέρας.
34 Νῦν οὖν παραμενῶ σοι παῖς αὐτὶ τοῦ παιδίου, οἰκέτης τῷ κυρίῳ· τὸ δὲ παιδίον ἀναβήτω μετὰ τῶν (ν) ἀδελφῶν αὐτοῦ. Πῶς γὰρ ἀναβήσομαι πρὸς τὸν πατέρα, τοῦ παιδίου μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν ; ἵνα μὴ ἴδω τὰ κακὰ, ἃ εὑρήσει τὸν πατέρα μου.

Et diximus domino, Est nobis pater senior, et puer senectutis junior ei ; et frater ejus mortuus est: ipse autẽ solus remansit matri suæ: pater autẽ eum diligit. Dixisti autẽ puevis tuis, Deducite eũ ad me, & curã geriã illius. Et diximus domino, Non poterit parvulus relinquere patrẽ suũ : si in autẽ reliquerit patrẽ, morietur. Tu autem dixisti pueris tuis, Nisi descenderit frater vester junior vobiscum, non adjicietis videre faciem meam. Factum est autẽ quando ascendimus ad puerum tuum patrem nostrum, annunciavimus ei verba domini nostri. Dixit autem pater noster, Ite rursus & emite nobis pusillas escas. Nos autem diximus, Non poterimus descendere. Sed siquidem frater noster junior descendit nobiscum, descendemus. Nõ enim poterim' videre faciem hominis, nisi frater noster junior nobiscum sit. Dixit autem puer tuus, pater noster ad nos, Vos scitis, quia duos peperit mihi uxor. Et exivit unus à me: et dixistis, quia à bestia devoratus fuit, & non vidi eum usq; nunc. Si igitur tuleritis & hunc à facie mea, & acciderit ei languor in via, & deducetis meam senectũm cum tristitia ad infernum. Nunc igitur si ingrediar ad puerum tuum, patrem autem nostrum, & parvulus non fuerit nobiscum; (anima autem ejus (d) dependet ex anima hujus,) Et erit cùm ipse viderit parvulum non esse nobiscum, morietur: et deducent pueri tui senectam pueri tui, patris autem nostri, cum tristitia ad infernum. Puer enim tuus à patre suscepit parvulum, dicens, Nisi adduxero eum ad te, & statuero eum coram te, ero ille qui peccavi in patrem omnibus diebus. Nunc igitur manebo apud te puer pro parvulo, famulus domini : puer autem ascendat cum fratribus suis. Quomodò enim ascendam ad patrem, cùm parvulus non sit nobiscum? (e) ut non videam mala, quæ invenient patrem meum.

MS.A. (σ) παιδίον νεώτερον γήρους αὐτῷ, (τ) τῷ παρὰ αὐτῷ, (υ) σου, ὅτι καταγάγητε (φ) πατέρα· ἐὰν (χ) δὲ προσθήσεται ἔτι εἰδεῖν (ψ) πατέρα ἡ-μῶν, (ω) κυρίε. Εἶπεν ὁ πατὴρ ἡμῶν, (α) πάλιν ἀγοράσατε (β) εἰπαμὲν, (γ) ἀδελφῷ τῷ (δ) ὁ πατὴρ (ε) εἶπατε, Θηριόβρωτος (ζ) αὐτὸν ἔτι. (η) ἐκ προσώπου (ϑ) παιδείου (ι) μετ' ὀδύνης εἰς (κ) σε ἐκδέδεκ) τὸ παιδίον παρὰ τοῦ παῖδός, λέγων, Ἐὰν (λ) ἐναντίον σου, (μ) πρὸς τὸν πατέρα (ν) ἀδελφῶν. Πῶς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Responderamus domino meo, Habemus patrem senem, & puerũ filiũ senectutis parvũ, cujus frater mortu' est, ipseq; solus relictus matri suæ, & pater ejus diligit eum. Et dixeras servis tuis, Adducite eum ad me, ponamq; oculos meos super eum. Responderamus autem dño meo, Non potest puer deserere patrẽ suum: nam si deserat patrẽ suũ, morietur. Et dixeras ad servos tuos, Nisi descendat frater vester minim' vobiscum, ne videatis ampliùs vultũ meum. Quum ergò ascendissemus ad servũ tuum patrẽ nostrum, & indicassem' ei sermones dñi mei; Dixit ad nos serv' tuus pater noster, Revertimini, emite nobis parum frumenti. Responsimus patri nostro, Nequimus descendere: si descendat nobiscum frater noster minor, descendem' & nos : non enim possum' videre vultũ viri, si frater noster minor non fuerit nobiscũ. Dixit nobis serv' tuus pater noster, Vos scitis quòd duos mihi peperit uxor mea : Et quidẽ egressus est un' à me, dixíque, Absq; dubio interfect' est, nec vidi eum hactenus. Et abducitis quoq; istũ à me, accidétq; illi adversitas, & demittetis senium meum cum miseria ad inferos. Nunc igitur quum iverimus ad servũ tuum patrẽ nostrum, & puer non fuerit nobiscum, ejúsque anima chara sit *illi* sicut anima sua: Quando videbit non adesse puerũ nobiscum, morietur: deducéntq; servi tui senectutẽ servi tui patris nostri cum infœlicitate ad inferos. Etenim servus tuus spopondit pro puero apud patrem nostrum, & dixi; Si non adduxero eum ad te, peccavero in patrem meum cunctis diebus. Nunc itaque remaneat servus tuus pro puero mancipium domino meo, & puer ascendat cum fratribus suis. Nam quo pacto ascendam ad patrem meum, si puer non adsit mecum ? *alioqui* fortasse videbo malum quod eventurum est patri meo.

CAP. XLIV.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

20 וַאֲמַרְנָא לְרִבּוֹנִי אִית לָנָא אֲבָא
סָבָא וּבַר סִיבְתָּן זְעִיר וְאָחוּהִי מִית
וְאִשְׁתָּאַר הוּא בִּלְחוֹדוֹהִי לְאִמֵּיהּ
21 וְאַבּוּהִי רְחִים לֵיהּ: וַאֲמַרְתְּ לְעַבְדָּךְ
22 אַחֲתוּהִי לְוָתִי וְאֶשַׁוֵּי עֵינִי עֲלוֹהִי:
וַאֲמַרְנָא לְרִבּוֹנִי לָא יְכִיל עוּלֵימָא
לְמִשְׁבַּק יָת אֲבוּהִי וְאִם יִשְׁבּוֹק יָת
23 אֲבוּהִי יְמוּת: וַאֲמַרְתְּ לְעַבְדָּךְ אִם לָא
יֵיחוֹת אֲחוֹכוֹן זְעִירָא עִמְּכוֹן לָא
24 תּוֹסִפוּן לְמֶחֱזֵי אַפָּי: וַהֲוָה כַּד
סְלִיקְנָא לְוָת עַבְדָּךְ אַבָּא וְחַוֵּינָא
25 לֵיהּ יָת פִּתְגָמֵי רִבּוֹנִי: וַאֲמַר אֲבוּהוֹן
הוּבוּ זְבוֹנוּ לָנָא זְעִיר עִבּוּרָא:
26 וַאֲמַרְנָא לָא נְכִיל לְמֵיחַת אִם אִיתַי
אֲחוֹנָא זְעִירָא עִמָּנָא וּנְחוֹת אֲרֵי לָא
נְכִיל לְמֶחֱזֵי אַפֵּי גַבְרָא וַאֲחוֹנָא
27 זְעִירָא לֵיתֵי עִמָּנָא: וַאֲמַר עַבְדָּךְ
אַבָּא לָנָא אִתּוֹן יְדָעְתּוּן אֲרֵי תְרֵין
28 יְלָדַת לִי אִתְּתִי: וּנְפַק חַד מִלְוָתִי
וַאֲמָרִית בְּרַם מִקְטַל קְטִיל וְלָא
חֲזִיתֵיהּ עַד כְּעַן: וְתִדְבְּרוּן אַף יָתֵיהּ
29 דִּין מִן קֳדָמַי וְיַעֲרְעִנֵּיהּ מוֹתָא
וְתַחֲתּוֹן יָת שֵׂבְתִּי בִּבְישָׁא
30 לִשְׁאוֹל: וּכְעַן כְּמֵיתִי לְוָת עַבְדָּךְ
אַבָּא וְעוּלֵימָא לֵיתוֹהִי עִמָּנָא
31 וְנַפְשֵׁיהּ חֲבִיבָא לֵיהּ כְּנַפְשֵׁיהּ: וַיְהִי
כַּד יֵחֲזֵי אֲרֵי לֵית עוּלֵימָא וְיָמוּת
וְיַחֲתּוֹן עַבְדָּךְ יָת שֵׂבְתָ עַבְדָּךְ
32 אֲבוּנָא בְּדִוּנָא לִשְׁאוֹל: אֲרֵי עַבְדָּךְ
מְעָרֵב בְּעוּלֵימָא מִן אֲבָא לְמֵימַר
אִם לָא אֵיתֵינֵיהּ לָךְ וְאֶהֱי חָטֵי
33 לַאֲבָא כָּל יוֹמַיָּא: וּכְעַן יֵתֵב כְּעַן
עַבְדָּךְ חֶלַף עוּלֵימָא עַבְדָּא לְרִבּוֹנִי
34 וְעוּלֵימָא יִסַּק עִם אֲחוֹהִי: אֲרֵי
אֵיכְדֵין אֶסַּק לְוָת אַבָּא וְעוּלֵימָא
לֵיתוֹהִי עִמִּי דִּלְמָא אֶחֱזֵי בִּבִישְׁתָּא
דְּתַשְׁכַּח יָת אֲבָא:

Et diximꝰ Dño meo; Eſt nobis pater ſenex, & filiꝰ ſenectutis parvulꝰ: frater autem ejus mortuꝰ eſt; & remanſit ſolus ipſe matri ſuæ, & pater ejus dilexit eũ. Et dixiſti ſervis tuis; Deducite eũ ad me: & ponã oculũ meũ ſup eum. Diximúſq; Dño meo; Non poteſt puer relinquere patrẽ ſuũ: ſi autẽ reliquerit patrem ſuum, morietur. Et dixiſti ſervis tuis; Si non deſcenderit frater veſter minimꝰ vobiſcum, non videatis ultrà faciẽ meam. Et factũ eſt, cùm aſcendimus ad ſervum tuum patrẽ noſtrũ: narravimus ei verba domini mei. Dixitq; pater noſter: Revertimini, emite nobis modicum frumenti. Et diximus; Non poſſumus deſcendere: ſi ierit frater noſter minimus nobiſcum, deſcendemus; quoniam non poſſumus videre faciem viri, ſi frater noſter minimꝰ non ierit nobiſcum. Dixitq; nobis pater noſter ſervꝰ tuus: Vos ſcitis quia duos peperit mihi uxor mea. Egreſſuſq; eſt unꝰ à me; & dixi, Occiſione occiſus eſt: & non vidi eum uſque in præſens. Et ſi tuleritis hunc à facie meâ, & acciderit ei mors: deducetis canitiem meam cum afflictione ad inferos. Et nunc cùm venero ad ſervũ tuũ patrẽ meũ, & puer non redierit nobiſcũ; et anima ejꝰ eſt ei dilecta quaſi anima ſua. Cúmque viderit quòd puer non eſt nobiſcum, morietur: & deducent ſervi tui canitiẽ patris noſtri ſervi tui cum mœrore ad inferos. Servꝰ enim tuus ſpopondit pro puero apud patrẽ meũ, dicens: Si nõ reduxero eũ tibi, eroq; peccati reus in patrem meũ oñibꝰ diebꝰ. Et nunc, maneat obſecro ſervꝰ tuꝰ pro puero, in ſervitute Dñi mei: & puer aſcendat cũ fratribꝰ ſuis. Quomodo potero aſcendere ad patrem meum, puero non exiſtente mecum? ne videam malum quod inveniet patrem meum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 * וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי יֶשׁ־לָנוּ אָב זָקֵן וְיֶלֶד זְקֻנִים קָטָן וְאָחִיו מֵת
וַיִּוָּתֵר הוּא לְבַדּוֹ מֵאִמּוֹ וְאָבִיו אֲהֵבוֹ: 21 * וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ הוֹרִידוּהוּ
אֵלַי וְאָשִׂימָה עֵינִי עָלָיו: 22 * וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי לֹא־יוּכַל הַנַּעַר לַעֲזֹב אֶת־אָבִיו
וְעָזַב אֶת־אָבִיו וָמֵת: 23 * וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ אִם־לֹא יֵרֵד אֲחִיכֶם הַקָּטֹן
אִתְּכֶם לֹא תֹסִפוּן לִרְאוֹת פָּנָי: 24 * וַיְהִי כִּי עָלִינוּ אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וַנַּגֶּד־לוֹ
אֵת דִּבְרֵי אֲדֹנִי: 25 * וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שֻׁבוּ־שִׁבְרוּ־לָנוּ מְעַט־אֹכֶל:
26 * וַנֹּאמֶר לֹא נוּכַל לָרֶדֶת אִם־יֵשׁ אָחִינוּ הַקָּטֹן אִתָּנוּ וְיָרַדְנוּ כִּי לֹא נוּכַל
לִרְאוֹת פְּנֵי הָאִישׁ וְאָחִינוּ הַקָּטֹן אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ: 27 ** וַתֹּאמֶר אֵלֵינוּ עַבְדְּךָ אָבִי
אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי שְׁתַּיִם יָלְדָה־לִּי אִשְׁתִּי: 28 * וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵעִמָּדִי וָאֹמַר
אַךְ טָרֹף טֹרַף וְלֹא רְאִיתִיו עַד־הֵנָּה: 29 * וְכִי־תִקְחוּ גַּם־אֶת־זֶה מֵעִם פָּנַי
וְקָרָהוּ אָסוֹן וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־שֵׂיבָתִי בְּרָעָה שְׁאֹלָה: 30 * וְעַתָּה כְּבוֹא אֶל־עַבְדְּךָ
אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ: 31 * וְהָיָה כִּרְאוֹתוֹ כִּי־אֵין
הַנַּעַר וָמֵת וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־שֵׂיבַת עַבְדְּךָ אָבִינוּ בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה:
32 כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת־הַנַּעַר מֵעִם אָבִי לֵאמֹר אִם־לֹא הֲבִיאֹתִיו אֵלֶיךָ וְחָטָאתִי
לְאָבִי כָּל־הַיָּמִים: 33 * וְעַתָּה יֵשֶׁב נָא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנַּעַר עֶבֶד לַאדֹנִי
וְהַנַּעַר יַעַל עִם־אֶחָיו: 34 כִּי אֵיכָכָה אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתִּי
פֶּן־אֶרְאֶה בָּרָעָה אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת־אָבִי:

VERSIO SAMARITANA.

20 * וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי יֶשׁ־לָנוּ אָב זָקֵן וְיֶלֶד זְקֻנִים קָטָן וְאָחִיו מֵת
וַיִּוָּתֵר הוּא לְבַדּוֹ מֵאִמּוֹ וְאָבִיו אֲהֵבוֹ: 21 * וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ הוֹרִידוּהוּ
אֵלַי וְאָשִׂימָה עֵינִי עָלָיו: 22 * וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי לֹא־יוּכַל הַנַּעַר לַעֲזֹב אֶת־אָבִיו
וְעָזַב אֶת־אָבִיו וָמֵת: 23 * וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ אִם־לֹא יֵרֵד אֲחִיכֶם הַקָּטֹן
אִתְּכֶם לֹא תֹסִפוּן לִרְאוֹת פָּנָי: 24 * וַיְהִי כִּי עָלִינוּ אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וַנַּגֶּד־לוֹ
אֵת דִּבְרֵי אֲדֹנִי: 25 * וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שֻׁבוּ־שִׁבְרוּ־לָנוּ מְעַט־אֹכֶל:
26 * וַנֹּאמֶר לֹא נוּכַל לָרֶדֶת אִם־יֵשׁ אָחִינוּ הַקָּטֹן אִתָּנוּ וְיָרַדְנוּ כִּי לֹא נוּכַל
לִרְאוֹת פְּנֵי הָאִישׁ וְאָחִינוּ הַקָּטֹן אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ: 27 ** וַתֹּאמֶר אֵלֵינוּ עַבְדְּךָ אָבִי
אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי שְׁתַּיִם יָלְדָה־לִּי אִשְׁתִּי: 28 * וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵעִמָּדִי וָאֹמַר
אַךְ טָרֹף טֹרַף וְלֹא רְאִיתִיו עַד־הֵנָּה: 29 * וְכִי־תִקְחוּ גַּם־אֶת־זֶה מֵעִם פָּנַי
וְקָרָהוּ אָסוֹן וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־שֵׂיבָתִי בְּרָעָה שְׁאֹלָה: 30 * וְעַתָּה כְּבוֹא אֶל־עַבְדְּךָ
אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ: 31 * וְהָיָה כִּרְאוֹתוֹ כִּי־אֵין
הַנַּעַר וָמֵת וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־שֵׂיבַת עַבְדְּךָ אָבִינוּ בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה:
32 כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת־הַנַּעַר מֵעִם אָבִי לֵאמֹר אִם־לֹא הֲבִיאֹתִיו אֵלֶיךָ וְחָטָאתִי
לְאָבִי כָּל־הַיָּמִים: 33 * וְעַתָּה יֵשֶׁב נָא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנַּעַר עֶבֶד לַאדֹנִי
וְהַנַּעַר יַעַל עִם־אֶחָיו: 34 כִּי אֵיכָכָה אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתִּי
פֶּן־אֶרְאֶה בָּרָעָה אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת־אָבִי:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et reſpondimus domino meo, Eſt nobis pater ſenex, & genuit in ſenectute parvulũ; frater ejus mortuus eſt, & remanſit ipſe ſolus matri ſuæ, paterque ejus amat eum. Dixiſti autem ſervis tuis, Facite eũ deſcendere ad me, ut ponam oculos meos ſuper eum. Et diximus domino meo, Non poterit puer relinquere patrem ſuum; ſi relinquat patrem ſuum, morietur. Dixiſti verò ſervis tuis, Niſi deſcenderit frater veſter minimus vobiſcum, non videbitis iterùm faciem meam. Factúmque eſt cùm aſcenderemus ad ſervum tuum patrem noſtrum, & narravimus ei verba domini mei: ut dixerit pater noſter, Revertimini, emite nobis parum cibarii. At reſpondimus, Non poterimus deſcendere: Si eſt frater noſter minimus nobiſcum, tum deſcendemus: quia non poterimus videre faciem ipſius viri, ſi frater noſter minimus non eſt nobiſcum. Dixit autem nobis ſervus tuus pater noſter, Vos ſcitis quòd duos peperit mihi uxor mea. Et egreſſus eſt unus à me: & dixi, utique à fera raptus eſt, et non vidi eum huc uſque. Si tuleritis etiam iſtum à facie meâ; & acciderit ei languor, deducetis canitiem meam cum mœrore ad inferos. Nunc autem, Quomodo veniã ad ſervum tuum patrem meum, ſi puer non eſt mecum? nam anima ejus ligata eſt cum anima ipſius. Accidet autem cùm viderit ille quòd puer non eſt nobiſcum, ut moriatur; & deducent ſervi tui ſenectam ſervi tui patris noſtri cum (a) dolore ad inferos. Servus enim tuus ſpopondit pro puero patri ſuo, dicens; Niſi reduxero eum ad te, reus ſim peccati patri meo omnibus diebus. Nunc igitur maneat quæſo ſervus tuus pro puero ſervus domino meo; puérque aſcendat cum fratribus ſuis. Nã quomodo aſcendam ad patrem meum, & puer non eſt mecum? ne videam afflictionem quæ inventura eſt patrem meum.

VER. SAM. (a) dedecore

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * فقلنا لسيدي لنا موجود اب سيخ كبير * وابن سيخوخة صغير * واخوه قد مات * فبقي هو
21 وحده لامه * وابوه يحبه * فقلت لعبدك احدروه الي اجعل عيني به * فقلنا لسيدي لا يطيق
22 الغلام ان يترك اباه * فان هو تركه مات * فقلت لعبدك ان لم ينحدر اخوكم الاصغر معكم *
23 فلا تعاودوا النظر الي وجهي * فلما صعدنا الي عبدك ابينا اخبرناه بكلام سيدنا * ولما قال
24 ابونا ارجعوا فاشتروا لنا قليلا من طعام * قلنا لا نطيق ان ننحدر * ان كان اخونا الاصغر معنا
25 انحدرنا * لانا لا نطيق ان نرى وجه الرجل واخونا الصغير ليس هو معنا * فقال عبدك ابونا
26 لنا انتم تعلمون ان زوجتي ولدت لي ابنين * فخرج احدهما من عندي * وقلت لعله قد
27 افترس * ولم اره الي الان * فان اخذتم هذا ايضا من عندي ورافقه المنية * انزلتم سيبتي
28 بشر الي الشري * والان عبدك يحيي آل عبدك الي ابي والغلام ليس هو معنا * ونفسه متعلقة بنفسه
29 * ويكون عند نظرنا ان ليس الغلام معنا * فيموت ويحدروا عبدك سيبة عبدك ابينا بحسن الي
30 الشري * واعلم ان عبدك ضمن الغلام من ابي * قائلا ان لم آت به اليك واحصن حصريك
31 فاكون مذنبا الي ابي طول الزمان * فليجلس عبدك الان مكان الغلام عبدا لسيدي *
32 ويصعد الغلام مع اخوته * فاني افكر كيف اصعد الي ابي والغلام ليس هو معي * فاشاهد البلاء
33 الذي ينالهُ *

Diximus domino meo, Eſt nobis ſenex grandævus, et filius ſenectutis parvus, & frater ejus jam mortuus eſt, & remanſit ipſe ſolus matri ſuæ, & pater ejus amat eum. Dixiſti ſervis tuis, Adducite eum ad me, ponam curam meam in eo. Diximúſq; domino meo, Non poteſt puer derelinquere patrem ſuum; ſi enim dereliquerit eum, morietur. Dixiſti ſervis tuis, Niſi deſcenderit frater veſter minimus vobiſcum, ne reverteamini videre faciem meam. Cúmq; aſcendiſſemus ad ſervum tuum patrem noſtrum, narravimus ei ſermonem domini noſtri. Et quando dixit nobis pater noſter, Redite, & emite nobis parum cibi: Diximus, Non poſſumus deſcendere; ſi frater noſter minimus fuerit nobiſcum, deſcendemus; quoniam non poſſumus videre faciẽ viri, ſi frater noſter minimus non aderit nobiſcum. Dixitq; ſervus tuus pater noſter nobis: Vos ſcitis conjugem meam genuiſſe mihi duos filios. Exivit unus eorum à me, & dixi; Fortè jam præda factus eſt, nec vidi eum hucuſq;. Quòd ſi tuleritis hunc etiam à me, & evenerit ei mors, deſcendere facietis canitiem meam cum malo ad pulverem. Et modò cùm pervenerit familia ſervi tui ad patrem meum, & puer non fuerit nobiſcum, & ejus anima pendens ſit ab anima ipſius. Cùm viderit puerum non eſſe nobiſcum, morietur, & deſcendere facient famuli tui, canitiem ſervi tui patris noſtri cum dolore ad pulverem. Et ſcias quòd ſervus tuus ſpoponderit pro puero, patri meo, dicens; Niſi adduxero eum ad te, & ſiſtero eum ante te, ero delinquens in patrem meum longitudine temporis. Sedeat ergò nunc famulus tuus loco pueri mancipiũ domino meo, & aſcendat puer cum fratribus ſuis. Quoniam ego cogito quomodo aſcendam ad patrem meum, cùm puer non ſit mecum: & videbo ærumnam tribulationem quæ eveniet ipſi.

ספר בראשית : מה

CAP. XLV. מה

1 ipsum juxta ſtabant qui omnes ad ,ſe continendū ad Joſeph potuit non Et
וְלֹא־יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכֹל הַנִּצָּבִים עָלָיו
ſecum quiſquā ſtetit non Et .me diſpuer virum omnem Educite :clamavit &
וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָל־אִישׁ מֵעָלָי וְלֹא־עָמַד אִישׁ אִתּוֹ
:fletu in ſuā vocem dedit Et .ſuos fratres ad Joſeph ſe notificando in
בְּהִתְוַדַּע יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו: 2 וַיִּתֵּן אֶת־קֹלוֹ בִּבְכִי
Joſeph dixit Et .Parhoh domus audivit & ,Ægyptii audierunt Et
וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה: 3 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
potuerunt non Et ?vivens meus pater adhuc Nū .Joſeph Ego :ſuos fratres ad
אֶל־אֶחָיו אֲנִי יוֹסֵף הַעוֹד אָבִי חָי וְלֹא־יָכְלוּ
dixit Et .ejus facie à erant territi quia : ei reſpondendū ad ,ejus fratres
אֶחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהֲלוּ מִפָּנָיו: 4 וַיֹּאמֶר
Ego :dixit Et .acceſſerunt Et .me ad quæſo Accedite :ſuos fratres ad Joſeph
יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו גְּשׁוּ־נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי
ne nunc Et .Ægyptum in me vendidiſtis quem ,veſter frater Joſeph
יוֹסֵף אֲחִיכֶם אֲשֶׁר־מְכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרָיְמָה: 5 וְעַתָּה אַל־
me vendideritis quòd ,veſtris oculis in ira ſit ne & ,afficiamini dolore
תֵּעָצְבוּ וְאַל־יִחַר בְּעֵינֵיכֶם כִּי־מְכַרְתֶּם אֹתִי
Quoniam .veſtræ facies ad Deus me miſit vivificationem in quia : huc
הֵנָּה כִּי לְמִחְיָה שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם: 6 כִּי־
quibus anni quinque adhuc & ,terræ medio in famis duo anni jam
זֶה שְׁנָתַיִם הָרָעָב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר
vobis ſemendum ad ,vos ante Deus me miſit Et .meſſis & aratio non
אֵין־חָרִישׁ וְקָצִיר: 7 וַיְשַׁלְּחֵנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם לָשׂוּם לָכֶם
.magnam evaſionem in vobis dandum victum ad & ,terrā in reſiduum
שְׁאֵרִית בָּאָרֶץ וּלְהַחֲיוֹת לָכֶם לִפְלֵיטָה גְּדֹלָה:
me poſuit & ;Deus ſed ,huc me miſiſtis vos non nunc Et
וְעַתָּה לֹא־אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי הָאֱלֹהִים וַיְשִׂימֵנִי 8
omni in dominatorem & ,ejꝰ domui omni dñm in & ,Parhoh ipſi patrē in
לְאָב לְפַרְעֹה וּלְאָדוֹן לְכָל־בֵּיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל־
:eum ad dicetis & ,meum patrē ad aſcendite & ,Feſtinate .Ægypti terrā
אֶרֶץ מִצְרָיִם: 9 מַהֲרוּ וְעֲלוּ אֶל־אָבִי וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו
: Ægypto omni dñm in Deus me Poſuit ,Joſeph tuus filius dixit Sic
כֹּה אָמַר בִּנְךָ יוֹסֵף שָׂמַנִי אֱלֹהִים לְאָדוֹן לְכָל־מִצְרָיִם
eris & ;Gheſen terrā in habitabis Et .ſtes ne ,me ad deſcende
רְדָה אֵלַי אַל־תַּעֲמֹד: 10 וְיָשַׁבְתָּ בְּאֶרֶץ־גֹּשֶׁן וְהָיִיתָ
,tuæ pecudes & ,tuorū filiorū filii & ,tui filii & ,tu ,me ad propinquus
קָרוֹב אֵלַי אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבְנֵי בָנֶיךָ וְצֹאנְךָ
quia ,ibi te alam Et .tibi quæ omnia & ,tui boves &
וּבְקָרְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ: 11 וְכִלְכַּלְתִּי אֹתְךָ שָׁם כִּי־
omne & ,tua domꝰ & ,tu depaupereris ne ,famis anni quinque adhuc
עוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים רָעָב פֶּן־תִּוָּרֵשׁ אַתָּה וּבֵיתְךָ וְכֹל
,Binjamin mei fratris oculi & ,videntes veſtri oculi ecce Et .tibi quod
אֲשֶׁר־לָךְ: 12 וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רֹאוֹת וְעֵינֵי אֲחִי בִנְיָמִן
omnem ,meo patri nunciabitis Et .vos ad loquens meum os quòd
כִּי־פִי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם: 13 וְהִגַּדְתֶּם לְאָבִי אֶת־כָּל־
,feſtinabitis Et .vidiſtis quæ omnia & ,Ægypto in meam gloriam
כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר רְאִיתֶם וּמְהַרְתֶּם
.huc meum patrem facietis deſcendere &
וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־אָבִי הֵנָּה:

GENESIS. Verſio VULG. LAT.

CAP. XLV.

1 NOn ſe poterat ultrà cohibere Joſeph multis coràm aſtantibus : unde præcepit ut egrederentur cuncti foràs, & nullus intereſſet alienus agnitioni mutuæ. Eleuavítque vocem cum fletu : quam audierunt Ægyptii, omníſq; domꝰ
3 Pharaonis. Et dixit fratribꝰ ſuis, Ego ſum Joſeph : adhuc pater meus vivit? Nō poterāt reſpondere fratres nimio terrore perterriti. Ad quos ille clementer, Accedite, inquit, ad me. Et cùm acceſſiſſent propè, Ego ſum, ait, Joſeph, frater veſter, quem vendidiſtis in Ægyptū. Nolite pavere,neq; vobis durū eſſe videatur, quòd vendidiſtis me in his regionibus: pro ſalute enim veſtra miſit me Deus ante vos in Ægyptū. Biennium
6 eſt enim quòd cœpit fames eſſe in terra : & adhuc quinque anni reſtant, quibus nec arari poterit nec meti. Præmiſitque me Deus,ut reſervemini ſuper terram, & eſcas ad
8 vivendum habere poſſitis. Nō veſtro conſilio, ſed Dei volūtate huc miſſus ſum : qui fecit me quaſi patrem Pharaonis, et dominū univerſæ domꝰ ejꝰ, ac principē in omni terra Ægypti. Feſtinate, & aſcendite ad patrē meum: & dicetis ei, Hæc mādat filiꝰ tuꝰ Joſeph : Deus fecit me dñm univerſæ terræ Ægypti : deſcende ad
10 me, ne moreris. Et habitabis in terra Geſſen : eríſq; juxta me,tu,& filii tui,& filii filiorū tuorū,oves tuæ,& armenta tua, & univerſa quæ poſſides.
11 Ibíq; te paſcā (adhuc enim quinq; anni reſidui ſūt famis) ne & tu pereas, & domꝰ tua, et omnia quæ poſſides. En oculi veſtri,et oculi fratris mei
12 Benjamin, vident, quòd os meum loquatur ad vos. Nuntiate patri meo univerſā gloriā meā, & cuncta quæ vidiſtis in Ægypto : feſtinate, & adducite eum ad me.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. με'. CAP. XLV.

1 Καὶ οὐκ ἠδύναστο Ἰωσὴφ ἀνέχεσθαι πάντων τῶν παρεστηκότων αὐτῷ· ἀλλ' εἶπεν, Ἐξαποστείλατε πάντας ἀπ' ἐμοῦ. καὶ οὐδεὶς (α) παρεστήκει οὐδεὶς τῷ Ἰωσὴφ, ἡνίκα(β)ἀνεγνωρίζετο τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. Καὶ ἀφῆκε φωνὴν μετὰ κλαυθμοῦ· ἤκουσε δὲ πᾶσα οἰ Αἰγύπτιοι, καὶ ἀκουσθὲν ἐγένετο εἰς τὸ οἶκον
3 Φαραώ. Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἐγώ εἰμι (γ) Ἰωσὴφ· ἔτι ὁ πατήρ μου ζῇ; Καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἀδελφοὶ ἀποκριθῆναι αὐτῷ· (δ)ἐταράχθησαν γάρ. * Εἶπε
4 δὲ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἐγγίσατε πρός μέ· καὶ ἤγγισαν. καὶ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ἰωσὴφ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν ἀπέδοσθε
5 εἰς Αἴγυπτον. Νῦν οὖν μὴ λυπεῖσθε, μὴ δὲ σκληρὸν ὑμῖν φανήτω, ὅτι ἀπεδόσθε με ὧδε· εἰς γὰρ ζωὴν ἀπέστειλέ με ὁ θεὸς ἔμπροσθεν
6 ὑμῶν. Τοῦτο γὰρ δεύτερον ἔτος λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔτι λοιπὰ πέντε ἔτη, ἐν οἷς οὐκ
7 (ε) ἔστιν ἀροῦσις, οὐδὲ θερισμός. Ἀπέστειλε γάρ με ὁ θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν, ὑπολείπειν (ζ) ὑμῖν καλάλειμμα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκθρέψαι ὑμῶν καλάλειψιν μεγάλην.
8 Νῦν οὖν οὐχ ὑμεῖς με ἀπεστάλκατε ὧδε, (η) ἀλλὰ ὁ θεός· καὶ ἐποίησέ με, ὡς πατέρα Φαραὼ, καὶ κύριον πάντος τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ
9 ἄρχοντα πάσης γῆς Αἰγύπτου. Σπεύσαντες οὖν, ἀναβῆτε πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ εἴπατε αὐτῷ, Τάδε λέγει ὁ υἱός σου Ἰωσήφ· ἐποίησέ με ὁ θεὸς κύριον πάσης γῆς Αἰγύπτου· καταβῆθι οὖν πρός με, καὶ μὴ μείνῃς.
10 Καὶ κατοικήσεις ἐν γῇ Γεσὲμ Ἀραβίας· καὶ ἔσῃ ἐγγύς μου σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου, τὰ πρόβατά σου, καὶ (θ) οἱ βόες σου,
11 καὶ ὅσα (ι) σοι ἐστί. Καὶ ἐκθρέψω σε ἐκεῖ· ἔτι γὰρ πέντε ἔτη λιμός· ἵνα μὴ ἐκλιπῇς σὺ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου.
12 Ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν βλέπουσι, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ Βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου, ὅτι τὸ στόμα μου τὸ λαλῶν πρὸς
13 ὑμᾶς. Ἀπαγγείλατε οὖν τῷ πατρί μου πᾶσαν τὴν δόξαν μου τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὅσα εἴδετε· καὶ σπεύσαντες, καταγάγετε τὸν πατέρα μου ὧδε.

MS.A. (α) παρεστήκει οὐδεὶς ἔτι τῷ (β) ἀνεγνωρίζετο Ἰωσὴφ τοῖς (γ) Ἰωσὴφ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν ἀπέδοσθε εἰς Αἴγυπτον· ἔπ(δ)ταραχθησαν γάρ. * Καὶ εἶπεν, Ἐγὼ (ε) ἔσαι (ζ) ὑμῖν (η) ἀλλ' ἢ ὁ θεός· (θ) αἱ βόες (ι) Σοι ἐκεῖ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XLV.

Quando ſe cognoſcendum præbuit Joſeph fratribus ſuis.

NOn potuit autem Joſeph continere ſe, præ omnibꝰ qui aſtabāt ei; dixítque, Submovete omnes à me : & non remanſit quiſquā apud eū, quū ſe detexit Joſeph fratribꝰ ſuis. Et ſublatâ voce ſuâ cum fletu, ita ut audirēt Ægyptii, audiretúrque in domo Pharaonis, Ait Joſeph fratribꝰ ſuis, Ego ſum Joſeph frater veſter : adhuc pater meꝰ vivꝰ eſt? Et non potuerunt fratres ejꝰ reddere ei reſponſum, quippe qui perterriti ſunt corā illo. Dixit ergò Joſeph ad fratres ſuos, Accedite ad me; & acceſſerunt ad eum : & dixit eis, Ego ſum Joſeph frater veſter quē vendidiſtis Ægyptiis. Nunc autē ne tædeat vos, neq; moleſtum ſit in oculis veſtris, quòd me vendideritis huc : nā pro ſuſtentatione miſit me Deꝰ ante vos. Etenim ecce duo anni famis *ſuerūt* in medio terræ, & adhuc *reſtāt* quinq; anni, in quibꝰ nemo erit qui ſerat, aut qui metat. Miſitq; me Deꝰ ante vos ad ponēdā vobis poſteritatē, & ad conſervādā vobis ſaluté magnā in terra. Nunc igitur non vos quidē me miſiſtis huc, ſed Deus : effecítq; me patrē Pharaoni, & dñm totiꝰ domꝰ ejꝰ, & præfectum in univerſa terrra Ægypti. Citò aſcédite ad patrē meum, & dicite ei, Sic ait filiꝰ tuꝰ Joſeph, Fecit me Deꝰ dominum ſuper totā terrā Ægypti : deſcende ad me, nec moras interpōnito. Et ſede in terra Goſan, & eſto propinquus mihi tu, & liberi tui, & domeſtici tui, & oves tuæ, bovéſq; tuæ, & quicquid tuum eſt. Et nutriā vos ibi (nam adhuc quinq; annis vigebit fames) ne fortè pereas tu, & domꝰ tua, & omnia tua. Et en oculi veſtri cernunt, & oculi fratris mei Benjamē, quod os meū loquutum eſt vobiſcum. Et narrate patri meo totā gloriā meā in Ægypto, & quicquid vidiſtis : & feſtinate, deſcendere facite patrem meum huc.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

CAP. XLV.

וְלָא יְכִיל יוֹסֵף לְאִתְחַסָּנָא לְכָל דְּקָיְמִין עֲלוֹהִי וּקְרָא אַפִּיקוּ כָל אֱנָשׁ מֵעֲלָוַי וְלָא קָם אֱנָשׁ עִמֵּיהּ כַּד אִתְיְדַע יוֹסֵף לַאֲחוֹהִי: וִיהַב יַת קָלֵיהּ בִּבְכְיָתָא וּשְׁמַעוּ מִצְרָאֵי וּשְׁמַע אֱנָשׁ בֵּירַת פַּרְעֹה: וַאֲמַר יוֹסֵף לַאֲחוֹהִי אֲנָא יוֹסֵף הַעַד כְּעַן אֲבָא קַיָּם וְלָא יְכִילוּ אֲחוֹהִי לַאֲחָבָא יְתֵיהּ פְּתָגָם אֲרֵי אִתְבְּהִילוּ מִן קֳדָמוֹהִי: וַאֲמַר יוֹסֵף לַאֲחוֹהִי קְרִיבוּ כְעַן לְוָתִי וּקְרִיבוּ וַאֲמַר אֲנָא יוֹסֵף אֲחוֹכוֹן דְּזַבַּנְתּוּן יָתִי לְמִצְרָיִם: וּכְעַן לָא תִתַּנְפְּסוּן וְלָא יִרְתְּקוּף בְּעֵינֵיכוֹן אֲרֵי זַבַּנְתּוּן יָתִי הָלְכָא אֲרֵי לְקַיָּמָא שַׁלְחַנִי יְיָ לְקֳדָמֵיכוֹן: אֲרֵי דְּנָן תַּרְתֵּין שְׁנִין בַּפְנָא בְּגוֹ אַרְעָא וְעוֹד חֲמֵשׁ שְׁנִין דְּלֵית זוֹרְעָא וְחֶצְדָא: וְשַׁלְחַנִי יְיָ קֳדָמֵיכוֹן לְשׁוּאָה לְכוֹן שְׁאָר בְּאַרְעָא וּלְקַיָּמָא לְכוֹן לְשֵׁיזָבָא רַבְּתָא: וּכְעַן לָא אַתּוּן שְׁלַחְתּוּן יָתִי הָלְכָא אֱלָהָן מִן קֳדָם יְיָ וְשַׁוִּינִי לְאַבָּא לְפַרְעֹה וּלְרִבּוֹן לְכָל אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ וְשַׁלִּיט בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרָיִם: אוֹחֵי וְסַקוּ לְוָת אֲבָא וְתֵימְרוּן לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר בְּרֵךְ יוֹסֵף שַׁוִּינִי יְיָ לְרִבּוֹן לְכָל מִצְרָאֵי חוֹת לְוָתִי לָא תִתְעַכַּב: וְתֵיתֵב בְּאַרְעָא דְגֹשֶׁן וְתֵהֵי קָרִיב לְיָ אַתְּ וּבְנָךְ וּבְנֵי בְנָךְ וְעָנְדָּךְ וְתוֹרָךְ וְכָל דִּי לָךְ: וְאוֹזֵן יָתָךְ תַּמָּן אֲרֵי עוֹד חֲמֵשׁ שְׁנִין כַּפְנָא דִלְמָא תִתְמַסְכַּן אַתְּ וְאֱנָשׁ בֵּיתָךְ וְכָל דִּי לָךְ: וְהָא עֵינֵיכוֹן חָזְיָן וְעֵינֵי אָחִי בִנְיָמִן אֲרֵי בְּלִישָׁנְכוֹן אֲנָא מְמַלֵּל עִמְּכוֹן: וְתִחְוֹן לַאֲבָא יַת כָּל יְקָרִי בְּמִצְרַיִם וְיַת כָּל דִּי חֲזֵיתוּן וְתוֹחֵן וְתַחְתּוּן יַת אֲבָא הָלְכָא:

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA

VERS. SAM. Translatio Latina.

CAP. XLV.

ET non poterat Joseph continere se coram omnibus adstantibus ei: Idcò clamavit, & egredi fecit omnes homines à se, nemóque adstitit ei cùm manifestavit se Joseph fratribus suis. Tum dedit vocem suã cum fletu; audieruntque Ægyptii, & audivit domus Pharaonis. Ait autem Ioseph fratribus suis, Ego sum Ioseph: num adhuc pater meus vivit? & non poterant fratres ejus respondere ei; turbati enim erant à facie ejus. Dixitque Ioseph fratribus suis, Accedite quæso ad me, & accesserunt: Tum ait, Ego sum Ioseph frater vester quem vendidistis in Ægyptum. Nunc autem ne (a) doleatis, nec durum sit in oculis vestris quòd vendidistis me huc, quia ad vivificandum misit me Dominus ante faciem vestram. Hic est enim annus secundus famis in medio terræ, & adhuc quinque sunt anni, quibus non erit aratio, neque messis. Misit autem me Dominus ante faciem vestram, ut ponam vobis residuum in terrâ, & vivificem vos liberatione magnâ. Nunc autem non vos me misistis huc, sed Deus: constituit etiam me in (b) patrem Pharaoni, & in dominum omni domui ejus, et in dominatorem omni terræ Ægypti. Festinate, & ascendite ad patrem meũ, & dicetis ei, Sic dicit filius tuus Ioseph: Posuit me Deus dominũ omni Ægypto, descende ad me, (c) ne tardes. Habitabis enim in terra Gessen, eris, prope me, tu, et filii tui, & filii filiorum tuorũ, oves tuæ, et boves tui, et omnia quæ tua sunt. Et (d) nutriã te ibi: sunt enim adhuc quinque anni famis; ne paupertate pereas tu, et domus tua, et omnia quæ tua sunt. Et ecce oculi vestri vident, et oculi fratris mei Benjamin, quòd os meũ loquitur ad vos. Narrabitis etiam patri meo omnem gloriam meam in Ægypto, et omnia quæ videtis: festinate igitur, et deducite patrem meum huc.

VER. SAM. (a) affligatis vos, (b) amicum (c) ne stes. (d) sufficientiã tibi largiar.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XLV.

* اَلْفَصْلُ اَلْخَامِسُ وَالْاَرْبَعُونَ *

* فَلَمْ يَطِقْ يُوسُفُ اَنْ يَتْرُكَ لِذٰلِكَ * مِنْ كَثْرَةِ اَلْوُقُوفِ بَيْنَ يَدَيْهِ * فَنَادَى اَخْرِجُوا كُلَّ رَجُلٍ مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ * فَلَمْ يَقِفْ اِنْسَانٌ مَعَهُ حِينَ تَعَرَّفَ بِاَخِيهِ * فَرَفَعَ صَوْتَهُ بِبُكَاءٍ حَتّٰى سَمِعَهُ اَلْمِصْرِيُّونَ * وَسَمِعَهُ اٰلُ فِرْعَوْنَ * ثُمَّ قَالَ يُوسُفُ لِاَخِيهِ * اَنَا يُوسُفُ هَلْ اَبِي بَعْدُ بَاقٍ * فَلَمْ يَطِقْ اَخُوهُ اِجَابَتَهُ مِمَّا اَذْهَلَهُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ * حَتّٰى قَالَ لَهُمْ تَقَدَّمُوا اِلَيَّ فَتَقَدَّمُوا * فَقَالَ اَنَا يُوسُفُ اَخُوكُمُ الَّذِي بِعْتُمُوهُ لِلْمُتَّجِرِينَ اِلَى مِصْرَ * وَالْاٰنَ لَا يَسُؤْ عَلَيْكُمْ وَلَا يَسُؤْ عَيْنَكُمْ اِذْ بِعْتُمُونِي هٰهُنَا * فَاِنَّ اللّٰهَ بَعَثَنِي بَيْنَ اَيْدِيكُمْ مَعُونَةً * وَذٰلِكَ اَنَّ هٰذَيْنِ سَنَا جُوعٍ قَدْ مَضَتَا فِي اَلْبَلَدِ * وَبَقِيَ خَمْسُ سِنِينَ لَيْسَ فِيهَا حَرْثٌ وَلَا حَصَادٌ * فَبَعَثَنِي اللّٰهُ قُدَّامَكُمْ لِيُصَيِّرَ لَكُمْ بَقَاءً فِي اَلْاَرْضِ * وَلِيُحْيِيَ لَكُمْ قُلُوبَكُمْ عَظِيمَةً * فَالْاٰنَ لَسْتُمْ اَنْتُمْ بَعَثْتُمُونِي اِلَى هٰهُنَا بَلِ اللّٰهُ * فَصَيَّرَنِي اُسْتَاذًا لِفِرْعَوْنَ * وَسَيِّدًا لِجَمِيعِ اَهْلِهِ * وَسُلْطَانًا عَلَى جَمِيعِ بَلَدِ مِصْرَ * اَسْرِعُوا وَاصْعَدُوا اِلَى اَبِي وَقُولُوا لَهُ * كَذَا قَالَ اَبْنُكَ يُوسُفُ صَيَّرَنِي اللّٰهُ سَيِّدًا لِجَمِيعِ اَلْمِصْرِيِّينَ * اَنْحَدِرْ اِلَيَّ وَلَا تَقِفْ * فَتُقِيمَ فِي اَلسَّدِيرِ * وَتَكُونَ قَرِيبًا مِنِّي اَنْتَ وَبَنُوكَ وَبَنُو بَنُوكَ وَغَنَمُكَ وَبَقَرُكَ وَجَمِيعُ مَالِكَ * وَاُمَوِّنُكَ هُنَاكَ اِذْ قَدْ بَقِيَ خَمْسُ سِنِينَ لِلْجُوعِ * حَتّٰى لَا تَفْتَقِرَ اَنْتَ وَاَهْلُكَ * وَيَفْتَقِدَ جَمِيعُ مَالِكَ * وَهُوَذَا عُيُونُكُمْ نَاظِرَةٌ * وَعَيْنَا اَخِي بِنْيَامِينَ * اَنَّ فَمِي يُخَاطِبُكُمْ * فَاَخْبِرُوا اَبِي بِجَمِيعِ كَرَامَتِي بِمِصْرَ * وَبِجَمِيعِ مَا رَاَيْتُمُوهُ * فَاَسْرِعُوا فَاَحْضِرُوهُ اِلَيَّ هٰهُنَا *

NOn potuit autem Ioseph moveri propter hoc, præ multitudine astantium coram se: clamavitque, Educite omnem virum è conspectu meo. Nullus ergò mansit cum eo, quando notificavit se fratribus suis. Levavitq; vocem suam cum fletu, ita ut audirent eum Ægyptii, & audiret eum familia Pharaonis. Tum dixit Ioseph fratribus suis, Ego sum Ioseph: Num pater meus adhuc superstes est? Nec potuerunt fratres ejus respondere illi, eò quòd expavissent ante illum. Donec dixisset eis, Accedite ad me: accesserúntque, & ait, Ego sum Ioseph frater vester, quem vendidistis descendentibus in Ægyptum. Et nunc ne affligat vos, nec durum sit vobis, quòd vendideritis me huc: nam Deus misit me ante vos in auxilium. Quoniam ecce duo anni famis jã præteriêre in regione, et remanent quinq; anni, in quibus non erit aratio nec messis. Misit ergò me Deus ante vos, ut faceret vobis posteritatem in terra, et ut vivificaret vobis evasionem magnã. Non vos itaque misistis me huc, sed Deus: fecitque me dominum Pharaoni, & dominum universæ genti ejus, & dominantem super universam regionem Ægypti. Accelerate, & ascendite ad patrem meum, et dicite ei; Ita dixit filius tuus Ioseph: Fecit me Deus dominum omnium Ægyptiorum, descende ad me, & ne moreris. Et commorabéris in Sadir, & eris propè me tu, & filii tui, & filii filiorum tuorum, & oves tuæ, & boves tuæ, & omnia bona tua. Et alam te ibi, cùm adhuc remaneant quinq; anni famis, ut ne depaupereris tu, et familia tua, & consumantur omnia bona tua. Et ecce oculi vestri sunt videntes, & oculi fratris mei Benjamin, quòd os meũ colloquatur vobiscum. Nunciate patri meo universum honorem meum in Ægypto, & quidquid vidistis: & accelerate, adducite eum huc.

ספר בראשית: מה

flevit Binjamin &: flevit &, ſui fratris Binjamin *cervices* ſuper *cecidit* Et

14 וַיִּפֹּל עַל־צַוְּארֵי בִנְיָמִן־אָחִיו וַיֵּבְךְּ וּבִנְיָמִן בָּכָה
: eos ſuper flevit &, ſuos fratres oēs eſt oculat' Et .ejus *cervices* ſuper

15 עַל־צַוָּארָיו : וַיְנַשֵּׁק לְכָל־אֶחָיו וַיֵּבְךְּ עֲלֵהֶם
domo eſt audita vox Et .eo cum ej' fratres ſunt locuti poſtea &

16 וְאַחֲרֵי כֵן דִּבְּרוּ אֶחָיו אִתּוֹ : וְהַקֹּל נִשְׁמַע בֵּית
,Parhoh oculis in *ſuit bonū* Et .Joſeph fratres Venerunt : dicendo ,Parhoh

פַּרְעֹה לֵאמֹר בָּאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּיטַב בְּעֵינֵי פַּרְעֹה
ad Dic : Joſeph ad Parhoh dixit Et .ej' ſervorū oculis in &

17 וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו : וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף אֱמֹר אֶל־
ingredimini ,ite & ,veſtra jumenta onerate ,facite Hoc : *tuos fratres*

אַחֶיךָ זֹאת עֲשׂוּ טְע�existנוּ אֶת־בְּעִירְכֶם וּלְכוּ־בֹאוּ
,veſtras *domos* & ,veſtrum patrem capite Et .Chenahan terram

אַרְצָה כְּנָעַן : וְקְחוּ אֶת־אֲבִיכֶם וְאֶת־בָּתֵּיכֶם
comedetis &: Ægypti terræ bonum vobis dabo & :me ad venite &

18 וּבֹאוּ אֵלָי וְאֶתְּנָה לָכֶם אֶת־טוּב אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאִכְלוּ
Capite .facite hoc :es juſſus tu Et .terræ pinguedinem

אֶת־חֵלֶב הָאָרֶץ : וְאַתָּה צֻוִּיתָה זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ־
,veſtris uxorib' &, veſtris parvulis currus Ægypti terrā de vobis

לָכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עֲגָלוֹת לְטַפְּכֶם וְלִנְשֵׁיכֶם
parcat non veſter ocul' Et .*venietis* & ,veſtrum patrem *feretis* &

19 וְנְשָׂאתֶם אֶת־אֲבִיכֶם וּבָאתֶם : וְעֵינְכֶם אַל־תָּחֹס
.*illud vobis* Ægypti terræ omnis bonum quia : *veſtra vaſa ſuper*

עַל־כֵּלֵיכֶם כִּי־טוּב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָכֶם הוּא :
os juxta currus Joſeph eis dedit Et .Iſrael filii ſic fecerunt Et

20 וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף עֲגָלוֹת עַל־פִּי
unicuique dedit ipſis Omnibus .*viam ad* eſcam eis dedit & :Parhoh

פַּרְעֹה וַיִּתֵּן לָהֶם צֵדָה לַדָּרֶךְ : לְכֻלָּם נָתַן לְאִישׁ
quinque & ,argenteos trecentos dedit Binjamin ipſi & ,*veſtium mutationes*

חֲלִפוֹת שְׂמָלֹת וְלִבִנְיָמִן נָתַן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְחָמֵשׁ
aſinos decem ,hoc ſicut miſit ſuo patri Et .*veſtrum mutationes*

חֲלִפֹת שְׂמָלֹת : וְלְאָבִיו שָׁלַח כְּזֹאת עֲשָׂרָה חֲמֹרִים
,panē &, frumentū ferentes aſinas decē & ,Ægypti bono de ferentes

נֹשְׂאִים מִטּוּב מִצְרַיִם וְעֶשֶׂר אֲתֹנֹת נֹשְׂאֹת בָּר וְלֶחֶם
.abierunt & ', ſuos fratres dimiſit Et .*viam ad* ſuo patri eſcam &

24 וּמָזוֹן לְאָבִיו לַדָּרֶךְ : וַיְשַׁלַּח אֶת־אֶחָיו וַיֵּלֵכוּ
,Ægypto ex aſcēderunt Et .via in *contendatis* Ne : eos ad dixit Et

25 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל־תִּרְגְּזוּ בַּדָּרֶךְ : וַיַּעֲלוּ מִמִּצְרַיִם
nunciaverūt Et .ſuum patrem Jahacob ad Chenahan terrā in venerūt &

26 וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם : וַיַּגִּדוּ
terrā omni in *dominans* ipſe *quia* & ,*vivens* Joſeph Adhuc :dicendo ei

לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי־הוּא מֹשֵׁל בְּכָל־אֶרֶץ
.eis credebat non quia ,ej' cor eſt debilitatū Et .Ægypti

מִצְרָיִם וַיָּפֶג לִבּוֹ כִּי לֹא הֶאֱמִין לָהֶם :
.eos ad fuerat locut' quæ ,Joſeph verba omnia eū ad ſunt locuti Et

27 וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו אֵת כָּל־דִּבְרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם
,eum *ferendum ad* ,Joſeph miſit quos currus vidit Et

וַיַּרְא אֶת־הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח יוֹסֵף לָשֵׂאת אֹתוֹ
.eorum patris Iahacob ſpirit' revixit &

וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם :

Verſio VULG. LAT.

14 Cúmq; amplexat' recidiſſet in collū Benjamin fratris ſui, flevit: illo quoq; ſimiliter flente

15 ſuper collū ej'. Oſculatúſq; eſt Joſeph omnes fratres ſuos, & ploravit ſuper ſingulos: poſt

16 quæ auſi ſūt loqui ad eū. Auditúmq; eſt, & celebri ſermone vulgatū in aula regis; Venerūt fratres Joſeph: et gavis' eſt Pharao, atq; omnis familia

17 ej'. Dixítq; ad Joſeph ut imperaret fratrib' ſuis; dicens, Onerātes jumēta ite in ter-

18 rā Chanaan. Et tollite inde patrem veſtrū et cognationē, & venite ad me: & ego dabo vobis omnia bona Ægypti, ut comedatis medullam

19 terræ. Præcipe etiam ut tollant plauſtra de terra Ægypti, ad ſubvectionem parvulorum ſuorum ac conjugum:

20 & dicito, Tollite patrem veſtrum, & properate quantocyùs venientes. Nec dimittatis quidquam de ſupellectili veſtra: quia omnes opes Æ-

21 gypti, veſtræ erunt. Fecerúntque filii Iſrael, ut eis mandatum fuerat. Quibus dedit Joſeph plauſtra, ſecundū Pharaonis imperium: & cibaria

22 in itinere. Singulis quoq; proferri juſſit binas ſtolas: Benjamin verò dedit trecentos argenteos cum quinque ſtolis

23 optimis: Tantumdē pecuniæ & veſtiū mittens patri ſuo; addēs & aſinos decē, qui ſubveherent ex omnibus divitiis Ægypti: & totidem aſinas, triticum in itinere panésque

24 portantes. Dimiſit ergò fratres ſuos: & proficiſcentibus ait, Ne iraſcamini in via. Qui

25 aſcendentes ex Ægypto, venerunt in terram Chanaan ad patrem ſuum Jacob. Et nuntiaverunt ei, dicentes, Joſeph

26 filius tuus vivit: & ipſe dominatur in omni terra Ægypti. Quo audito Jacob, quaſi de gravi ſomno evigilans, tamē nō credebat eis. Illi è cōtrà referebāt omnē ordinem

27 rei. Cúmq; vidiſſet plauſtra, et univerſa quæ miſerat, revixit ſpiritus ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ ὅπιπεσὼν ὅπι ἐπὶ τράχηλον Βενιαμὶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῷ· καὶ Βενια-
μὶν ἔκλαυσεν ὅπι πρὸ αὐτοῦ.

15 Καὶ καταφιλήσας πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
τοῦ, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτοῖς. καὶ μετὰ ταῦτα, ἐλά-

16 λησε οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν. Καὶ
διεσόθη ἡ φωνὴ εἰς τὸ οἶκον Φαραὼ, λέ-
γοντες, Ἥκασιν οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσὴφ· ἐχάρη

17 τὸ Φαραὼ, καὶ ἡ θεραπεία αὐτοῦ. Εἶπε τὸ
Φαραὼ πρὸς Ἰωσὴφ, Εἶπον τοῖς ἀδελ-
φοῖς σου, τοῦτο ποιήσατε· γεμίσατε τὰ (κ) φο-

18 ρεῖα ὑμῶν, καὶ ἀπέλθετε εἰς γῆν Χανα-
ὰν. Καὶ (λ) ἀναλαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν,
καὶ τὰ οἰκέτας ὑμῶν, ἥκατε πρός με·
καὶ δώσω ὑμῖν πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰγύ-

19 πτου, καὶ φάγεσθε τὸ μυελὸν τῆς γῆς. Σὺ δὲ
ἔντειλαι ταῦτα· λαβεῖν αὐτοῖς ἁμάξας
ἐκ γῆς Αἰγύπτου τοῖς παιδίοις ὑμῶν, καὶ
ταῖς (μ) γυναιξὶν ὑμῶν· καὶ ἀναλαβόν-

20 τες τὸν πατέρα ὑμῶν, δεῦτε ἥκετε. Καὶ
μὴ φείσησθε τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν (ν) σκευ-
ῶν ὑμῶν· τὰ γὰρ πάντα ἀγαθὰ Αἰγύ-

21 πτου ὑμῖν ἔσται. Ἐποίησε δὲ οὕτως οἱ υἱοὶ
Ἰσραήλ· ἔδωκε δὲ Ἰωσὴφ αὐτοῖς ἁμάξας
κατὰ τὰ εἰρημένα ὑπὸ Φαραὼ· καὶ βασιλέως·
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν.

22 Καὶ πᾶσιν ἔδωκε διπλᾶς στολάς· (ξ) τῷ δὲ
Βενιαμὶν ἔδωκε τριακοσίους χρυσοῦς, καὶ

23 πέντε (ο) ἐξαλλαγὰς στολάς. Καὶ τῷ
πατρὶ αὐτοῦ ἀπέστειλε κατὰ τὰ αὐτά. καὶ δέ-
κα ὄνους αἴροντας ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν
Αἰγύπτου, καὶ δέκα θηλείας αἰρούσας ἄρτους

24 τῷ πατρὶ αὐτοῦ εἰς ὁδόν. Ἐξαπέστειλε δὲ τοὺ
ἀδελφοὺς αὐτοῦ· καὶ ἐπορεύθησαν. καὶ εἶπεν

25 αὐτοῖς, Μὴ ὀργίζεσθε ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ
ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἦλθον εἰς γῆν
Χαναὰν πρὸς Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτῶν.

26 Καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες, Ὅτι ὁ
υἱός σου Ἰωσὴφ ζῇ, καὶ (π) αὐτὸς ἄρχει
(ρ) πάσης γῆς Αἰγύπτου. καὶ (σ) ἐξέστη τὴ
διανοίᾳ Ἰακώβ· οὐ γὰρ ἐπίστευσεν αὐτοῖς.

27 Ἐλάλησαν δὲ αὐτῷ πάντα τὰ ῥηθέντα
ὑπὸ Ἰωσὴφ, ὅσα εἶπεν αὐτοῖς. ἰδὼν δὲ
τὰς ἁμάξας, ἃς ἀπέστειλεν Ἰωσὴφ, ὥστε
ἀναλαβεῖν αὐτὸν, ἀνέζωπύρησε τὸ πνεῦμα
Ἰακὼβ τοῦ παιδὸς αὐτῶν.

MS. A. (κ) ποεῖα (λ) παραλαβόντες (μ) γυναυξὶν· καὶ (ν) σκευῶν· τὰ
(ξ) καὶ τῷ Βενιαμεὶν (ο) ἀλλαστέσας (π) αὐτ (ρ) πάσης τ γῆς (σ) ἐξ-
έση ἡ διάνοια

Et procidens ſuper collum Benjamin fratris ſui, flevit ſuper eo. Et Benjamin flevit ſuper collo illius. Et oſculatus omnes fratres ſuos, flevit ſuper eis. Et poſt hæc locuti ſunt fratres ejus ad eum. Et divulgata eſt vox in domo Pharaonis, dicentes, Venerunt fratres Joſeph. Gaviſus eſt autem Pharao, et familia ejus. Dixit autem Pharao ad Joſeph, Dic fratribus tuis, Hoc facite: onerate (d) vehicula veſtra, et abite in terram Chanaan. Et aſſumentes patrem veſtrum, & ſubſtantiam veſtram, venite ad me: & dabo vobis de omnibus bonis Ægypti: & comedetis medullam terræ. Tu autem præcipe hæc: ſumere ipſis de terra Ægypti plauſtra parvulis veſtris, & uxoribus veſtris: & aſſumentes patrem veſtrum, advenite. Et non parcatis oculis de (e) vaſis veſtris: omnia enim bona Ægypti vobis erunt. Fecerunt autem ſic filii Iſrael. Dedit autem Joſeph eis plauſtra ſecundùm ea quæ dicta fuerant à Pharaone rege: et dedit illis cibaria in viam. Et omnibus dedit binas ſtolas: ipſi autem Benjamin dedit trecentos aureos, & quinque (f) eximias ſtolas. Et patri ſuo miſit juxta (g) eadem; & decem aſinos ferentes de omnibus bonis Ægypti, & decē mulas ferentes panes patri ſuo in viam. Dimiſit autem fratres ſuos, & iverunt: & dixit eis, Nè iraſcamini in via. Et aſcenderunt de Ægypto, & venerunt in terram Chanaan ad Jacob patrem ſuum. Et nunciaverunt ei, dicentes, Quia filius tuus Joſeph vivit, & ipſe eſt princeps univerſæ terræ Ægypti. Et obſtupuit mente Jacob: non enim credidit eis. Locuti ſunt autem ei omnia quæ dicta fuerant à Joſeph, quæcumque dixit eis. Videns autem plauſtra, quæ miſerat Joſeph, ut aſſumerent eum, revixit ſpiritus Jacob patris eorum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ... Et proruens in collum Benjamen fratris ſui, flevit: & Benjamen flevit ſuper collum ejus.

15 Et oſculatus eſt omnes fratres ſuos, ac flevit ſuper eos: ac tum alloquuti ſunt eum fratres

16 ejus. Et vox audita eſt in domo Pharaonis, dicentium; Venerunt fratres Joſeph: & placuit ſermo in oculis Pharaonis, & in oculis ſervorum ejus. Dixítque Pharaon ad Jo-

17 ſeph, Dic fratribus tuis, Sic facite: onerate jumenta veſtra frumento, & ite, pervehite

18 ad terram Chanaan. Et tollite patrem veſtrum, & domeſticos veſtros, & adducite ad me, dabóque vobis delitias terræ Ægypti, & comedite pinguedinem terræ. Et tu quidem

19 en poteſtatem habes: dic fratribus tuis, Sic facite: ducite vobis de terra Ægypti plauſtra pro mulieribus veſtris, & ſupellectili veſtrâ, & advehite patrem veſtrum,

20 & venite. Et oculi veſtri ne parcant inſtrumentis veſtris, quia optimum totius terræ Ægypti veſtrum eſt. Fecerunt autem

21 ſic filii Iſrael: & dedit eis Joſeph plauſtra juxta verbum oris Pharaonis, deditque eis viaticum pro itinere omnibus. Dedit etiam

22 cuilibet par veſtium: ipſi verò Benjamen dedit trecentos argenteos, & quinque paria veſtium. Patri autem ſuo miſit eodem modo,

23 & inſuper decem aſinos onuſtos optimis quibuſque terræ Ægypti, & decem aſinas onuſtas frumento & vino, & viaticum pro

24 itinere. Et dimiſit eos, & abiere: dixítque eis, Ne contendatis in via. Aſcenderunt ergò ex Ægypto, & venerunt in terram Cha-

25 naan ad Jacob patrem ſuum. Et nuntiârunt ei, dicentes; Adhuc Joſeph vivit, ipſéque dominatur in tota terra Ægypti. Ipſe

26 verò neglexit in corde ſuo, quia non credidit eis. Et retulerunt ei omnia verba quæ dixerat eis Joſeph: cernenſque Jacob plauſtra quæ miſerat Joſeph ad vehendum eum, quievit ſpiritus Jacob patris eorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

14 ונפל על צוארי בנימין אחוהי ובכא
15 ובנימין בכא על צוארי יהי׳ : ונשק
ית כל אחוהי ובכא עלוהון ובתר
16 כן מלילו אחוהי עמיה : וקלא
אשתמע בית פרעה למימר אתו
אחי יוסף ושפר בעיני פרעה ובעיני
17 עבדוהי : ואמר פרעה ליוסף אמר
לאחך דא עבידו טענו ית בעירכון
ואזילו אולילו לארעא דכנען :
18 ודברו ית אבוכון ויתאנש בחיכון
ואתו לותי ואתן לכון ית טוב ארעא
19 דמצרים ותיכלון ית טובא דארעא :
ואת מפקד דא עבידו סבו לכון
מארעא דמצרים ענלן לטפליכון
20 ולנשיכון ותטלון ית אבוכון
ותיתון : ועינכון לא תחוס על
מנכון אתי טוב כל ארעא
21 דמצרים דילכון הוא : ועבדו כן בני
ישראל ויהב להון יוסף ענלן על
22 מימרא דפרעה ויהב להון זוזין
לאורחא : לכולהון יהב לגבר
23 אצטלון דלבושין ולבנימין יהב
תלת מאה סלעין דכסף וחמשא
אצטלון דלבושין : ולאבוהי שלח
24 כדין עסרא חמרין טעינין מטוב
מצרים ועסר אתנן טעינן עבור
25 ולחים וזוזין לאבוהי לאורחא :
ושלח ית אחוהי ואזלו ואמר להון
26 לא ירתנצון באורחא : וסלקו
ממצרים ואתו לארעא דכנען לות
יעקב אבוהון : וחוו ליה למימר
עוד כנן יוסף קים ואריהוא שליט
27 בכל ארעא דמצרים והוו מליא
פינן על לביה ארי לא המין להון :
ומלילו עמיה ית כל פתגמי יוסף
די מלל עמהון והוא ית ענלתא
דשלח יוסף למטל יתיה ושרת
רוח קודשא על יעקב אבוהון :

14 Et ruit sup cervicé Benjamin fratris sui, & flevit: Benjamin
15 quoq; flevit sup cervicé ej⁹. Et osculat⁹ est oñes fratres suos,
& flevit sup eos: & postea locuti sunt fratres ejus cum eo.
16 Et rumor audit⁹ est in domo Pharaonis, dicendo; Venerunt
fratres Joseph: et placuit in oculis Pharaonis, & in oculis
17 servorū ejus. Dixitq; Pharao ad Joseph; Dic fratribus tuis,
Hoc facite: onerate jumenta vestra; et ite & afferte in ter-
18 ram Chanaā. Et tollite patrē vestrū, & homines dom⁹ ve-
stræ, & venite ad me: & dabo vobis optimā terrā Ægypti; et
19 comedetis bona terræ. Tu au-
tem præcipe eis, Hoc facite:
tollite vobis de terrâ Ægypti
curr⁹, familiæ vestræ et uxori-
20 bus vestris; et tollite patrē ve-
strū, & venite. Et ocul⁹ vester
non parcat supellectili vestræ:
quoniā optima toti⁹ terræ Æ-
21 gypti, vestra erunt. Feceruntq;
ita filii Israel; et dedit eis Jo-
seph plaustra, secundū præce-
ptū Pharaonis: et dedit eis ci-
baria in viā. Unicuiq; omniū
22 dedit stolas, ut induerentur:
Benjamin quoq; dedit trecē-
tos siclos argenteos, & quinq;
23 stolas indumenti. Patri quoq;
suo similiter misit, decem asi-
nos oneratos bonis Ægypti:
et decem asinas portantes fru-
mentum, et panes et cibaria
24 patri suo, in viā. Et misit fra-
tres suos, et abierunt: et dixit
25 eis; Non contēdatis in viā. Et
ascendērunt de Ægypto: et
venerunt in terram Chanaā,
26 ad Jacob patrē suū. Et narra-
verunt ei, dicentes, Adhuc Jo-
seph vivit; et quòd domina-
tur in universâ terrâ Ægypti:
Et erant verba hæc vacillan-
tia in corde suo; quoniam
27 non credebat eis. Et locuti
sunt cum eo omnia verba Jo-
seph, quæ locutus fuerat cum
eis: & vidit plaustra quæ mi-
serat Joseph, ut portarent e-
um: & requievit Spiritus
sanctus super Jacob patrem
suum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 *ויפל על צואריו בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צואריו :
15 ויישק לכל אחיו ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו :
16 וקול נשמע בבית פרעה לאמר באו אחי יוסף וייטב בעיני
17 פרעה ובעיני עבדיו : ויאמר פרעה אל יוסף אמר אל אחיך
זאת עשו טענו את בעירכם ולכו שובו ארצה :
18 וקחו את אביכם ואת בתיכם ובאו אלי ואתנה לכם את טוב
19 ארץ מצרים ואכלו את חלב הארץ : ואתה צויתה זאת עשו
קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם ונשאתם את
20 אביכם ובאתם : ועינכם אל תחס על כליכם כי טוב כל ארץ
21 מצרים לכם הוא : ויעשו כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות
כפי פרעה ויתן להם צדה לדרך : לכלם נתן לאיש חלפות
22 שמלות ולבנימין נתן שלש מאות כסף וחמש חלפות שמלות :
23 ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשרה
אתנות נשאות בר ולחם ומזון לאביו לדרך : וישלח את אחיו
24 ויילכו ויאמר להם אל תרגזו בדרך : ויעלו ממצרים ויבאו
25 ארצה כנען אל יעקב אביהם : ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי
ואף כי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם :
26 וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את
העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם :

VERSIO SAMARITANA.

14 * ויפל על צואריו בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צואריו :
15 ויישק לכל אחיו ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו :
16 וקול נשמע בבית פרעה לאמר באו אחי יוסף וייטב בעיני
17 פרעה ובעיני עבדיו : ויאמר פרעה אל יוסף אמר אל אחיך
זאת עשו טענו את בעירכם ולכו שובו ארצה :
18 וקחו את אביכם ואת בתיכם ובאו אלי ואתנה לכם את טוב
19 ארץ מצרים ואכלו את חלב הארץ : ואתה צויתה זאת עשו
קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם ונשאתם את
20 אביכם ובאתם : ועינכם אל תחס על כליכם כי טוב כל ארץ
21 מצרים לכם הוא : ויעשו כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות
כפי פרעה ויתן להם צדה לדרך : לכלם נתן לאיש חלפות
22 שמלות ולבנימין נתן שלש מאות כסף וחמש חלפות שמלות :
23 ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשרה
אתנות נשאות בר ולחם ומזון לאביו לדרך : וישלח את אחיו
24 ויילכו ויאמר להם אל תרגזו בדרך : ויעלו ממצרים ויבאו
25 ארצה כנען אל יעקב אביהם : ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי
ואף כי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם :
26 וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את
העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם :

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

14 Tum cecidit super collum Benjamin fratris sui, & flevit; flevit quoque Benja-
15 min super collum ejus. Et osculatus est omnes fratres suos, & flevit super eos, &
16 postea allocuti sunt eum fratres ejus. Vox autem audita est in domo Pharaonis, di-
cens; Venerunt fratres Jo-
sephi: & placuit oculis
Pharaonis, & oculis servorū
17 ejus. Dixitque Pharao Jo-
sepho, Dicito fratribus tuis;
Hoc facite, (e) Onerate ju-
menta vestra, & abite, atq;
ingredimini terram Chanaan.
18 Et assumite patrem vestrum,
& domos vestras, & venite
ad me, & dabo vobis optim-
um terræ Ægypti, & come-
19 detis (f) pinguedinem terræ.
Præcipito quoque, Hoc facite,
Assumite vobis de terra Æ-
gypti currus pro parvulis
vestris, & uxoribus vestris,
assumetis etiā patrem vestrū,
& venietis. Nec oculus ve-
20 ster parcat supellectili ves-
træ, nam optimum terræ Æ-
gypti vestrum erit. Sic au-
21 tem fecerunt filii Israel, de-
ditque eis Joseph currus
juxta mandatum Pharaonis,
dedit quoque eis (g) via icum
22 pro itinere. Singulis omnibus
dedit mutatorias vestes, Ben-
jamin verò dedit trecentos
argenteos, & quinque muta-
torias vestes. Patri quoque
23 suo talia misit; decem asinos
ferentes de bonis terræ Æ-
gypti, & decem asinas feren-
tes frumentum, & panem, &
24 escas patri suo in viam. Et
dimisit fratres suos, & abi-
erunt, dixitq; illis, Ne ira-
scamini in via. Post hæc
25 ascenderunt ex Ægypto, &
venerunt in terram Chanaan
ad Iacobum patrem suum.
Narraveruntque illi, dicen-
26 tes; Adhuc vivit Ioseph, &
ipse dominatur omni terræ
Ægypti: Tunc (h) defecit cor
ejus, non eum credebat illis.
27 Retuleruntq; illi omnia ver-
ba Iosephi quæ dixerat illis:
vidit is quoque currus quos
miserat Ioseph ad vehendum
ipsum, revixit spiritus Iacobi
patris eorum.

VER. SAM. (e) Asportate annonam vestrā, (f) liquorem terræ, (g) dona (h) abreptū est

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * ثم انكب على عنق بنيامين اخيه فبكا وبنيامين بكا ايضا على عنقه * وقبل سائر اخوته
15 ويكي معهم * وبعد ذلك كلموه * وارتفع الصوت الى فرعون * وقيل له جاء اخوه يوسف فحسن
16 ذلك عنده وعند جميع قواده * ثم قال فرعون ليوسف قل لاخوتك اصنعوا حلة اوسقوا دوابكم
17 وامضوا وردوها الى بلد كنعان * احملوا اباكم واهلكم وصيروهم الي * اعطيكم خير
18 بلد مصر * وتاكلوا اجود ما فيها * وانت مامور ان تقول لهم اصنعوا حلة * خذوا لكم من
19 بلد مصر عجلا لاطفالكم ونسائكم * واحملوا اباكم وتعالوا * وعيونكم لا تسف على
20 آنيتكم * ان خير جميع بلد مصر هو لكم * فصنعوا كذلك بنو اسرايل * واعطاهم يوسف
21 عجلا بامر فرعون وزادا للطريق * واعطى لكل رجل منهم حلة * واعطى بنيامين ثلث مية
22 درهم وخمس حلات * وبعث لابيه بعشر حمير محملة من خير مصر وبعشر اتن محملة برا وطعاما
23 وغذا لابيه للطريق * ثم بعث باخوته وقال لهم لا تراجزوا في الطريق * وصعدوا من مصر
24 وجاوا الى بلد كنعان الى يعقوب ابيهم * فاخبروه وقالوا بعد يوسف باق * وايضا هو سلطان
25 على جميع بلد مصر * فسكن قلبه ولم يبن بهم * ثم كلموه بجميع كلام يوسف الذي كلمهم *
26 وراى العجلات التي بعث لتحمله * فعاش روح يعقوب ابيهم *

Deinde cecidit super collum Benjamin fratris sui, & flevit, & Benjamin flevit
14 etiam super collum ejus. Et osculatus
15 est omnes fratres suos, & flevit cum eis.
Et posteà allocuti sunt eum. Et delata
16 est vox ad Pharaonem, et dictum est ei;
Venerunt fratres Joseph. Placuit autem
id illi, & universis ducibus e us. Et
17 dixit Pharaon ad Joseph, Dic fratribus
tuis; Facite rem unam, onerate jumenta
vestra, & abite, & reducite ea in terram
Chanaan. Imponite plaustris patrem ve-
18 strum, & familiam vestram, & perduc-
te eos ad me, & tribuam vobis suavita-
tem regionis Ægypti, & comedetis quod
optimum est in ea. Et tibi quidem jube-
19 tur ut dicas eis, Facite rem unam, Acci-
pite vobis de regione Ægypti plaustra
pro parvulis vestris, et mulieribus vestris:
& imponite patrem vestrum, & venite.
Et oculi vestri nè misericordione moveantur
20 de utensilibus vestris; quoniam suavitas
regionis Ægypti, vestra est. Fecerunt
21 igitur sic filii Israel: dedisque eis Jo-
seph plaustra de mandato Pharaonis, &
viaticum pro itinere. Et dedit cuilibet
22 viro ex ipsis vestem pretiosam: dedisque
Benjamino trecentas drachmas, et quinque
vestes pretiosas. Et misit patri suo decē
23 asinos onustos optimis quibusque rebus
Ægypti, et decem asinas onustas frumen-
to, & cibo, atque alimento, patri suo pro
itinere. Deinde misit fratres suos, & ait
24 illis; Ne rixemini in via. Et ascende-
25 runt ex Ægypto, venerunt̄q. in regionem
Chanaan ad Iacobum patrem suum. Et
26 nuntiaverunt ei, ac dixerunt; Adhuc Jo-
seph superstes est: quineriam est præpos-
itus universæ regioni Ægypti: hæsitavit
autē cor ejus, nec fidem præbuit eis. Præ-
27 terea narraverunt ei omnes sermones Jo-
sephi quos locutus fuerat ad eos, viditq;
currus quos miserat ad vehendum illum:
quapropter revixit spiritus Iacob patris
eorum.

ספר בראשית : מו

ibo : *vivens me*ᵉ *filiᵉ* Joseph Adhuc .*Multum* : Israel dixit Et

28 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד־יוֹסֵף בְּנִי חַי אֵלְכָה

.moriar antequã ,eũ videbo &

וְאֶרְאֶנּוּ בְּטֶרֶם אָמוּת׃

CAP. XLVI. מו

,Beersebah in venit & ,ei quæ omnia & ,Israel est profectᵘˢ Et

1 וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיָּבֹא בְּאֵרָה שָׁבַע

dixit Et .Ischac sui patris Deo sacrificia sacrificavit Et

2 וַיִּזְבַּח זְבָחִים לֵאלֹהֵי אָבִיו יִצְחָק׃ וַיֹּאמֶר

.Jahacob ,Jahacob :ait & ,noctis visionibus in Israel ad Deus

אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמַרְאֹת הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב

timeas Ne .tui patris Deus ,*Dem* Ego ,dixit Et .*ego* Ecce :dixit Et

3 וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אָבִיךָ אַל־תִּירָא

.ibi te ponam magnam gentẽ in quia ,Ægyptum in *descendendo* à

מֵרְדָה מִצְרַיְמָה כִּי־לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימְךָ שָּׁם׃

etiam ,te faciã ascẽdere ego & ,Ægyptũ in tecum descendam Ego

4 אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַּם־

.tuos oculos super suam manum ponet Joseph & :ascendendo

עָלֹה וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל־עֵינֶיךָ׃

Israel filii *tulerunt* Et .Beersebah de Jahacob surrexit Et

5 וַיָּקָם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־

,*plaustris in* suas uxores & ,suos parvulos & ,suum patrem Jahacob

יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׁיהֶם בָּעֲגָלוֹת

,*suum pecus* ceperunt Et .eum ferendum ad Parhoh misit *quæ*

אֲשֶׁר־שָׁלַח פַּרְעֹה לָשֵׂאת אֹתוֹ׃ וַיִּקְחוּ אֶת־מִקְנֵהֶם

venerunt & ,Chenahan terrã in acquisierant quam ,suam *acquisitionem* &

וְאֶת־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ

ejᵉ filiorũ filii &,ejᵉ Filii.eo cũ ejᵉ semen omne & ,Jahacob ;Ægyptum in

6 מִצְרַיְמָה יַעֲקֹב וְכָל־זַרְעוֹ אִתּוֹ׃ בָּנָיו וּבְנֵי בָנָיו

secum adduxit ,suũ semen omne &,ejᵉ filiorum filiæ &,ejᵉ Filiæ .eo cum

אִתּוֹ בְּנֹתָיו וּבְנוֹת בָּנָיו וְכָל־זַרְעוֹ הֵבִיא אִתּוֹ

sunt ingressi qui ,Israel filiorum nomina hæc Et .Ægyptum in

7 מִצְרָיְמָה׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים

.Reuben ,Jahacob Primogenitᵘˢ.ejᵉ filii & ,Jahacob ,Ægyptũ in

8 מִצְרַיְמָה יַעֲקֹב וּבָנָיו בְּכֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן׃

.Charmi &,Chesron & ,Pallu & ,Chanoch :Reuben filii Et

9 וּבְנֵי רְאוּבֵן חֲנוֹךְ וּפַלּוּא וְחֶצְרֹן וְכַרְמִי׃

,Sochar &,Jachin &,Ohad & ,Jamin & ,Iemuel ;Simhon filii Et

10 וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאֹהַד וְיָכִין וְצֹחַר

,Chehath ,Gherson ;Levi filii Et .Chenahanitidis filius Saul &

וְשָׁאוּל בֶּן־הַכְּנַעֲנִית׃ וּבְנֵי לֵוִי גֵּרְשׁוֹן קְהָת

:Zerach & ,Peres & ,Selah & ,Onan & ,Her ,Jehudah filii Et .Merari &

11 וּמְרָרִי׃ וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשֵׁלָה וּפֶרֶץ וְזָרַח

;Peres filii fuerunt Et .Chenahan terrã in Onan & ,Her est mortuᵘˢ Et

וַיָּמָת עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיִּהְיוּ בְנֵי־פֶרֶץ

,Iob &,Puvah & ,Tolah ;Issachar filii Et .Chamul & ,Chesron

12 חֶצְרֹן וְחָמוּל׃ וּבְנֵי יִשָּׂשכָר תּוֹלָע וּפוּוָה וְיוֹב

.Iachleel & ,Elon & ,Zered ;Zebulun filii Et .Simron &

13 וְשִׁמְרֹן׃ וּבְנֵי זְבוּלֻן סֶרֶד וְאֵלוֹן וְיַחְלְאֵל׃

14

GENESIS. Versio VULG. LAT.

28 Et ait, Sufficit mihi si adhuc Joseph filius meus vivit : vadam, & videbo illum antequam moriar.

CAP. XLVI.

1 PRofectúsque Israel cum omnib⁹, quæ habebat, venit ad Puteum juramenti: & mactatis ibi victimis Deo patris
2 sui Isaac, Audivit eum per visionem noctis vocantem se, & dicentem sibi; Jacob, Jacob. Cui respondit, Ecce ad-
3 sum. Ait illi Deus, Ego sum fortissimus Deus patris tui : noli timere, descende in Ægyptum, quia in gentem mag-
4 nam faciam te ibi. Ego descendam tecum illuc; & ego inde adducam te revertentẽ : Joseph quoque ponet manus
5 suas super oculos tuos. Surrexit autem Jacob à Puteo juramenti: tulerúntq; eũ filii cum parvulis & uxoribus suis in plaustris,quæ miserat Pharao,
6 ad portandũ senem, Et omnia quæ possederat in terra Canaan : venítq; in Ægyptum
7 cum omni semine suo; Filii ejus, & nepotes,filiæ, & cuncta simul progenies.Hæc sunt
8 autem nomina filiorũ Israel, qui ingressi sunt in Ægyptũ, ipse cum liberis suis: Primo-
9 genitus, Ruben. Filii Ruben; Henoch, & Phallu,et Hesron,
10 & Charmi. Filii Simeon; Jamuel,& Jamin, & Ahod, & Jachin, & Sohar, & Saul, fi-
11 lius Chanaanitidis.Filii Levi; Gerson, & Caath, & Merari.
12 Filii Juda; Her,& Onan, & Sela,& Phares, & Zara: mortui sunt autem Her & Onan
13 in terra Chanaan. Natíque sunt filii Phares; Hesron, & Hamul. Filii Issachar ; Thola,et Phua,& Job, & Semron.
14 Filii Zabulon;Sared,& Elon, & Jahelel.

CAP. XLVI. Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ, Μέγα μοί ἐστιν, εἰ ἔτι (τ) Ἰωσὴφ ὁ υἱός μου ζῇ. πορεύθεὶς, ὄψομαι αὐτὸν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με.

MS.A.(τ) ὁ υἱός μου Ἰωσὴφ ζῇ.

ΚΕΦ. μς'.

1 Ἀπάρας δὲ Ἰσραὴλ, αὐτὸς καὶ πάντα τὰ αὐτῷ, (α) ἦλθεν ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου· καὶ (β) ἔθυσε θυσίαν τῷ θεῷ τοῦ πατρὸς
2 αὐτοῦ Ἰσαάκ. Εἶπε δὲ ὁ(γ)θεὸς τῷ Ἰσραὴλ ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς, (δ) εἰπών, Ἰακὼβ, Ἰακώβ. ὁ δὲ εἶπε, Τί ἐστιν; Ὁ δὲ
3 λέγει αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς τοῦ πατέρων σου. μὴ φοβοῦ καταβαίνειν εἰς Αἴγυπτον· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω σε ἐκεῖ.
4 Καὶ ἐγὼ καταβήσομαι μετὰ σοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐγὼ ἀναβιβάσω σε εἰς τέλος· καὶ Ἰωσὴφ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ
5 τοὺς ὀφθαλμούς σου. Ἀνέστη δὲ Ἰακὼβ ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὅρκου. καὶ ἀνέλαβον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ τὰς ἀποσκευὰς, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐπὶ τὰς ἁμάξας, ἃς ἀπέστειλεν Ἰωσὴφ ἆραι αὐ-
6 τόν. Καὶ ἀναλαβόντες τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, καὶ πᾶσὰ τὴν κλῆσιν, ἣν ἐκτήσαντο (ε)ἐν γῇ Χαναάν, εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον Ἰακὼβ, καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτοῦ μετ' αὐ-
7 τοῦ· Υἱοὶ, (ζ) καὶ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· θυγατέρες, καὶ θυγατέρες (η) τῶν θυγατέρων αὐτοῦ καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐ-
8 τοῦ ἤγαγεν εἰς Αἴγυπτον. Ταῦτα δὲ τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσελθόν-των εἰς (θ) Αἴγυπτον ἅμα Ἰακὼβ τῷ πα-
9 τρὶ αὐτῶν. Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. πρω-τότοκος Ἰακὼβ, Ῥουβήν. Υἱοὶ δὲ Ῥου-βήν· Ἐνὼχ, καὶ (ι) Φαλλὰς, Ἀσρὼν, καὶ
10 Χαρμί. Υἱοὶ δὲ Συμεών· Ἰεμουὴλ, καὶ Ἰαμεῖν, καὶ Ἀωὰδ, καὶ Ἀχεὶν, καὶ Σαάς,
11 καὶ (κ) Σαὰλ υἱὸς τῆ Χαναανίτιδος. Υἱοὶ δὲ Λευί· Γηρσών, (λ) Κὰθ, καὶ Μεραρί.
12 Υἱοὶ δὲ Ἰούδα· Ἦρ, καὶ Ὀνὰν, καὶ Σηλὼμ, καὶ Φαρὲς, καὶ Ζαρά· ἀπέθανε δὲ Ἦρ καὶ Ὀνὰν ἐν γῇ Χαναάν. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Φαρὲς·
13 (μ) Ἐσρὼν, καὶ Ἰεμουὴλ. Υἱοὶ δὲ Ἰσσάχαρ· Θωλὰ, καὶ Φουὰ, καὶ (ν) Ἀσὺμ, καὶ Σαμ-
14 βράν. Υἱοὶ δὲ Ζαβουλών· Σεραὸδ, καὶ (ξ) Ἀλ-λὼν, καὶ Ἀχεήλ.

MS. A. (α) ἦλθον (β) ἔθυσιεν ἐκεῖ θυσίαν (γ) θεὸς Ἰσραὴλ (δ) εἶπας, (ε)ἐκ γῆς Χαναάν, καὶ εἰσῆλθεν Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ πᾶν (ζ) καὶ οἱ υἱοὶ (η) τῶν υἱῶν αὐτῶ μετ' αὐτῶ· καὶ πᾶν(θ) Αἴγυπτον. Ἰακὼβ καὶ (ι) Φαλλὰ, (κ) Σαμουὴλ (λ) Καὰθ, καὶ Μεραρί. (μ) Ἀσρὼν, (ν) Ἰασὺφ, καὶ Ζαμβράμ. (ξ) Ἀσρὼν, καὶ Ἀλοήλ.

Dixit autem Israel, Magnum mihi est, si adhuc Joseph filius meus vivit: proficiscar videbo eum, priusquàm moriar. 28

CAP. XLVI.

1 PRofectus itaque Israel, ipse cum omnib⁹ quæ habebat, venit in Bir-Sebaa, mactavítque victimam Deo patris sui Isahac. Et dixit
2 Deus ad Israel in visione nocturna, & dixit; Jacob Jacob, qui respondit,Adsum. Et dixit
3 ei, Ego sum Deus, Deus patris tui : ne metuas descendere in Ægyptum, quoniam in populum magnum faciam te ibi. Ego de-
4 scendam tecum, & ego extraham te : & Joseph imponet manus suas oculis tuis.Et sur-
5 rexit Jacob de Bir-Sebaa : tulerúntque filii Israel Jacobum patrem suum, & supellectilem suam, & uxores suas, in plaustris quæ mi-
6 serat Pharaon ad tollendum eum. Et ducentes jumenta sua,& armenta sua quæ possederant in terra Chanaan, venerunt in Ægyptũ Jacob & universa progenies ejus cum eo.
7 Filios suos, & filios filiorum suorum secum, filias suas, & filias filiorum suorum, &
8 omnẽ denique progeniem suam introduxit secum in Ægyptum. Hæc autem sunt nomina filiorum Israel qui ingressi sunt Ægyptum : Jacob cum filiis suis : primogenitus
9 Jacob Rubil. Filii Rubil, Henoch, & Phalu, & Hesron, & Charmi. Filii Simeon, Ja-
10 muel, & Jamin, & Ohar, & Jachin
11 & Sohar, & Saul filius Chananæa. Filii verò Levi, Gerson, & Cahath, & Merari. Filii Juda, Ir, & Onan, & Sela, &
12 Phares, & Zarah : mortuus est autem Ir, & Onan in terra Chanaan. Fuerúntque
13 filii Phares, Hesron, & Hamuel. Filii Issachar, Tola, & Phua, & Ojab, & Semron. Filii Zabolon, Seder, & Alun, &
14 Nahlael.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 *ܘܐܠܝܢ ܗܘ ܟܠ ܢܦܫܬܐ ܕܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ ܕܐܬܘ ܠܡܨܪܝܡ ܫܒܥܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܢܦܫ̈ܐ ܒܠ ܢܫ̈ܝ ܒܢ̈ܘܗܝ ܘܒܢ̈ܝ ܒܢ̈ܘܗܝ ܥܡܗ ܒܥܠ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

28 וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל סַגִּי־לִי חֲדוֹתָא עַד־ כְּעַן־יוֹסֵף בְּרִי קָיֵם אִיזִל וְאֶחֱזִנֵּיהּ עַר־לָא אֲמוּת׃

מו

1 וְנָטַל יִשְׂרָאֵל וְכָל־דִּי־לֵיהּ וְאֲתָא לִבְאֵר שָׁבַע וּדְבַח דִּבְחִין לֵאלָהָא 2 דַּאֲבוֹהִי יִצְחָק׃ וַאֲמַר יְיָ לְיִשְׂרָאֵל בְּחִזְוָא דְלֵילְיָא וַאֲמַר יַעֲקֹב 3 יַעֲקֹב וַאֲמַר הָא אֲנָא׃ וַאֲמַר אֲנָא אֵל אֱלָהָא דַּאֲבוּךְ לָא תְּדַחַל מִלְּמֵיחַת לְמִצְרַיִם אֲרֵי לְעַם סַגִּי 4 אֲשַׁוֵּינָךְ תַּמָּן׃ אֲנָא אֵחוֹת עִמָּךְ לְמִצְרַיִם וְאֲנָא אַסְקִנָּךְ אַפָּךְ אַסְקָא וְיוֹסֵף יְשַׁוֵּי יְדוֹהִי עַל־ 5 עֵינָךְ׃ וְקָם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וְנָטָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל יָת־יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן וְיָת־טַפְלְהוֹן וְיָת־ נְשֵׁיהוֹן בַּעֲנָלָתָא דִּי־שְׁלַח פַּרְעֹה לְמִטַּל יָתְהוֹן׃ וּדְבָרוּ יָת־נְיָתְהוֹן 6 יָת־קִנְיָנֵיהוֹן דִּי קְנוֹ בְּאַרְעָא דְכְנָעַן וַאֲתוֹ לְמִצְרַיִם יַעֲקֹב וְכָל־בְּנוֹהִי 7 עִמֵּיהּ׃ בְּנוֹהִי וּבְנֵי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ בְּנָתֵיהּ וּבְנָת בְּנוֹהִי וְכָל־זַרְעֵיהּ 8 אֵיתֵי עִמֵּיהּ לְמִצְרָיִם׃ וְאִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל דְּעָלוּ לְמִצְרַיִם יַעֲקֹב וּבְנוֹהִי בּוּכְרָא דְיַעֲקֹב רְאוּבֵן׃ 9 וּבְנֵי רְאוּבֵן חֲנוֹךְ וּפַלּוּא חֶצְרוֹן 10 וְכַרְמִי׃ וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאָהַד וְיָכִין וְצֹחַר וְשָׁאוּל בַּר־כְּנַעֲנִיְתָא׃ וּבְנֵי לֵוִי גֵּרְשׁוֹן 11 קְהָת וּמְרָרִי׃ וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשֵׁלָה וּפֶרֶץ וְזֶרַח וּמֵית 12 עֵר וְאוֹנָן בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן וַהֲווֹ בְּנֵי־פֶרֶץ חֶצְרוֹן וְחָמוּל׃ וּבְנֵי 13 יִשָּׂשכָר תּוֹלָע וּפוּוָה וְיוֹב וְשִׁמְרוֹן׃ וּבְנֵי זְבוּלֻן סֶרֶד וְאֵילוֹן וְיַחְלְאֵל׃ 14

28 Dixitque Ifrael; Magnũ gaudiũ eſt mihi, Joſeph filio meo adhuc vivente: Vadam & videbo eum, antequam moriar.

CAP. XLVI.

1 PRofectusque eſt Iſrael, & omnia ſua; & venit in Berſabee: & immolavit ibi victimas Deo patris ſui Iſaac. 2 Atque Deus ad Iſrael in viſione noctis; dicens, Jacob, Jacob: 3 & dixit, Ecce ego. Et dixit; Ego ſum fortiſſimus Deus patris tui: ne timeas deſcendere in Ægyptum; quoniam in gentem magnam ponam te ibi. 4 Ego deſcendam tecum in Ægyptum; ego quoque inde aſcendere te faciam: & Joſeph ponet manum ſuam ſuper 5 oculos tuos. Et ſurrexit Jacob de Berſabee: et tulerunt filii Iſrael Jacob patrem ſuum, & familiam eorum, & uxores eorum, in plauſtris quæ miſit Pharao ut portarent eum. 6 Adduxerunt quoque pecora eorum, & ſubſtantiam quam acquiſiêrunt in terrâ Chanaan; & venerunt in Ægyptum: Jacob, & omnes filii ſui cum 7 eo. Tam filii ſui, quam filii filiorum ſuorum cum eo; filias quoque ſuas, & filias filiorum ſuorum, & omnem progeniem ſuam, adduxit ſecum in Ægyptum. 8 Et hæc ſunt nomina filiorum Iſrael, qui ingreſſi ſunt in Ægyptum, Jacob & filii ejus: Primogenitus Jacob, Ruben. 9 Filii autem Ruben; Enoch & Phallu, Eſron et Charmi. 10 Et filii Simeon, Jemuel & Jamin, & Ahod, & Jachin & Sacher: & Saul filius Chanaanitidis. 11 Filii autẽ Levi; Gerſon, & Caath, et Merari. 12 Filii autem Judah, Her et Onan, & Sela, & Phares & Zara: mortuique ſunt Her & Onan in terrâ Chanaan; Filii autem Phares fuêrunt Eſron & Amul. 13 Et filii Iſachar; Thola & Phua, & Job & Semeron. 14 Filii autem Zabulon; Sared & Helon, & Jaleel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 * וישלח את־יהודה לפניו אל־יוסף להורת אפסה גשנה ויבאו ארצה גשן׃

עץ

1 ** ויסע ישראל וכל־אשר־לו ויבא בארה שבע ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק׃ 2 ** ויאמר אלהים לישראל במראת הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני׃ 3 ויאמר אנכי האל אלהי אביך אל־תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם׃ 4 אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך עלה וידו יוסף תשית על־עיניך׃ 5 ויקם יעקב מבאר שבע ויסעו בני־ישראל את־יעקב אביהם ואת־טפם ואת־נשיהם בעגלות אשר־שלח פרעה לשאת אתו׃ 6 ויקחו את־מקניהם ואת־רכושם אשר רכשו בארץ כנען ויבאו יעקב וכל־זרעו אתו מצרימה׃ 7 בניו ובני בניו אתו בנתיו ובנות בניו וכל־זרעו הביא אתו מצרימה׃ 8 ואלה שמות בני־ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו בכור יעקב ראובן׃ 9 ובני ראובן חנוך ופלוא חצרון וכרמי׃ 10 ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצחר ושאול בן־הכנענית׃ 11 ובני לוי גרשון קהת ומררי׃ 12 ובני יהודה ער ואונן ושלה ופרץ וזרח וימת ער ואונן בארץ כנען ויהיו בני־פרץ חצרון וחמול׃ 13 ובני יששכר תולע ופוה ויוב ושמרון׃ 14 ובני זבולון סרד ואילון ויחלאל׃

VERSIO SAMARITANA.

28 * וישלח את־יהודה לפניו אל־יוסף להורת אפסה גשנה ויבאו ארצה גשן׃

עץ

1 ** ויסע ישראל וכל־אשר־לו ויבא בארה שבע ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק׃ 2 ** ויאמר אלהים לישראל במראת הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני׃ 3 ויאמר אנכי האל אלהי אביך אל־תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם׃ 4 אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך עלה וידו יוסף תשית על־עיניך׃ 5 ויקם יעקב מבאר שבע ויסעו בני־ישראל את־יעקב אביהם ואת־טפם ואת־נשיהם בעגלות אשר־שלח פרעה לשאת אתו׃ 6 ויקחו את־מקניהם ואת־רכושם אשר רכשו בארץ כנען ויבאו יעקב וכל־זרעו אתו מצרימה׃ 7 בניו ובני בניו אתו בנתיו ובנות בניו וכל־זרעו הביא אתו מצרימה׃ 8 ואלה שמות בני־ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו בכור יעקב ראובן׃ 9 ובני ראובן חנוך ופלוא חצרון וכרמי׃ 10 ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצחר ושאול בן־הכנענית׃ 11 ובני לוי גרשון קהת ומררי׃ 12 ובני יהודה ער ואונן ושלה ופרץ וזרח וימת ער ואונן בארץ כנען ויהיו בני־פרץ חצרון וחמול׃ 13 ובני יששכר תולע ופוה ויוב ושמרון׃ 14 ובני זבולון סרד ואילון ויחלאל׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

28 *Et dixit Iſrael, Sufficit; vivit adhuc filius meus Ioſeph; ibo, videbo eum antequam moriar.*

CAP. XLVI.

1 *ET profectus eſt Iſrael, & omnia quæ ipſius erant: Venitque Beerſeba, & ſacrificavit ſacrificia Deo patris ſui Iſaac.* 2 *Locutus eſt autem Deus Iſraeli in viſione noctis, dicens; Iacob, Iacob: & reſpondit, Ecce ego.* 3 *Et ait, Ego ſum (a) Fortis, Deus patris tui, nè timeas deſcendere in Ægyptum, quia in gentem magnam ponam te illic.* 4 *Ego deſcendam tecum in Ægyptũ, et ego aſcendere te faciam, (b) etiã adverſus eam; Ioſeph quoque ponet manus ſuas ſuper oculos tuos.* 5 *Poſtcà ſurrexit Jacob de Beerſeba, tuleruntque filii Iſrael Iacobum patrem ſuum, & parvulos ſuos, & uxores ſuas in currus quos miſerat Pharao ut veherentur.* 6 *Acceperunt quoque pecora ſua, et (c) ſubſtantiam ſuam quam acquiſiverant in terra Chanaan, & venerunt in Ægyptum, Iacob, et omne ſemen ejus cum eo.* 7 *Filii ejus, & filii filiorum ejus cum eo; filiæ ejus, et filiæ filiorum ejus: & omne ſemen ſuum duxit ſecũ in Ægyptũ.* 8 *Hæc autem ſunt nomina filiorum Iſrael qui venerunt in Ægyptum, Iacob & filii ejus: primogenitus Iacobi, Ruben.* 9 *Filii verò Ruben, Henoch, & Phallo, Heſron, & Charmi.* 10 *Et filii Simeonis, Iemuel, & Iamin, & Abod, et Iakin, & Sohar, et Saul filius Chanaanitidis.* 11 *Et filii Levi, Gerſon, Kahat, et Merari.* 12 *Filii autem Judæ, Her, & Onan, Sela, & Phares, & Zarah: mortuũ autẽ ſunt Her & Onã in terra Chanaan: fueruntq; filii Phares, Heſron, et Hamuel.* 13 *Et filii Iſſachar, Thola, & Phua, Ieſob, et Samron.* 14 *Et filii Zabulon, Sared, et Elon, & Iaheleel.*

VER. SAM. (a) Potentiſſimus, (b) etiam conſcende (c) divitias ſuas quas accumulaverant

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * وقال حسبي ان يوسف ابني بعد باقٍ * امضي واراه قبل ان اموت *

* الفصل السادس والاربعون *

1 * فرحل اسرائيل وجميع من له حي جاء الى بير سبع * فذبح ذبائح لاله ابيه اسحق * 2 فقال الله له في رويا الليل * يا يعقوب يا يعقوب * قال لبيك * 3 قال انا الله اله ابيك لا تخف من النزول الى مصر * فاني اصيّرك هناك امة عظيمة * 4 انا انزل معك * وانا اصعدك * ويوسف يغمض عينيك * 5 * فقام يعقوب من بير سبع * وحملوا بنو اسرائيل اباهم واطفالهم ونساءهم على العجل التي 6 بعث بها فرعون لتحمله * واخذوا ماشيتهم وسرحهم الذي مكسوه في بلد كنعان * وجاؤا الى 7 مصر * وجميع نسله معه * بنوه وبنو بنيه وبنات بنيه وسائر نسله جاء بهم معه الى مصر 8 * وهذه اسماء بني اسرائيل الداخلين الى مصر * دخل يعقوب وبنوه * بكره رابين * وبنو 9 رابين حنوخ وفلو وحصرون وحرمي * وبنو سمعون يموائيل ويامين واوهد وياخين وصوهر 10 وساول بن الكنعانية * وبنو ليوي جيرسون وقهات ومراري * وبنو يهودا عير واونان وسيلا 11 وفارص وزارح * ومات عير واونان في بلد كنعان * وكان بنو فارص حصرون وحامول 12 * وبنو يساخار تولاع وفواء ويوب وسمرون * وبنو زبولون سارد وايلون ويحلايل *

Et dixit, Sufficit mihi quòd Ioſeph filius meus adhuc ſuperſtes eſt: vadam, & videbo eum antequam moriar. 28

CAP. XLVI.

ITaque profectus eſt Iſrael, & omnes quotquot habebat, donec veniret ad Bir-Sebaa: mactavitque ſacrificia Deo patris ſui Iſhac. 1 Dixit autem Deus ad eum in viſione noctis, O Iacob, ô Iacob: ait, Quid tibi placet? Inquit, Ego ſum Deus, Deus patris 2 tui, nè timeas deſcendere in Ægyptum: nam factturus ſum ex te gentem magnam. 3 Ego deſcendam tecum, & ego extrahã te, 4 & Ioſeph claudet oculos tuos. Surrexit ergò Iacob de Bir-Sebaa, & impoſuerunt 5 filii Iſrael patrem ſuum, & parvulos ſuos, & mulieres ſuas plauſtris quæ miſerat Pharaon ad vehendos illos. Et tulerunt 6 armenta ſua, et ſupellectilem ſuam, quam poſſederant in regione Chanaan, & venerunt in Ægyptum, omniſq; progenies ejus 7 cum eo. Filii ejus, & filii filiorum ejus, & filiæ ejus, ac filii filiarum ejus, totámque progeniem ſuam adduxit ſecum in 8 Ægyptum. Et hæc nomina filiorum Iſrael ingredientium in Ægyptum. Ingreſſus eſt Jacob, & filii ejus: Primogenitus ejus, 9 Raubin. Et filii Raubia, Chonuch, et Fallu, & Heſron, & Charmi. Et filii Simeon, 10 Iamuel, & Jamin, & Ohad, & Iachin, & Suhar, & Saul filius Chananæa. Et 11 filii Livi, Gerſon, & Cahath & Merari. Et filii Ihudæ, Ir, & Unan, & Sila, & 12 Fares, & Zareh: & mortui ſunt Ir, & Unan in regione Chanaan. Et fuerunt filii Fares, Heſron, & Hamul. Et filii Iſ- 13 ſachar, Tulaa, & Fua, & Job, & Semron. Et filii Zabulon, Sared, & Ailan, & 14 Jehlail.

ספר בראשית : מן

,Aram Padan in Jahacob ipſi peperit quos ,Leah filii Iſti
15 אֵלֶּה בְנֵי לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב בְּפַדַּן אֲרָם
ejus filiarum & ejus filiorũ animæ Omnes .ejus filiam Dinah &
וְאֵת דִּינָה בִּתּוֹ כָּל־נֶפֶשׁ בָּנָיו וּבְנֹתָיו
,Suni ,Chaghi & ,Siphion ;Ghad filii Et .tres & triginta
16 שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ : וּבְנֵי גָד צְפִיוֹן וְחַגִּי שׁוּנִי
,Imnah ; Aſer filii Et .Areli & ,Arodi & ,Heri, Esbon &
17 וְאֶצְבֹּן עֵרִי וַאֲרוֹדִי וְאַרְאֵלִי : וּבְנֵי אָשֵׁר יִמְנָה
filii Et .eorum ſoror Serach & ,Berihah & ,Iſvi & ,Iſvah &
וְיִשְׁוָה וְיִשְׁוִי וּבְרִיעָה וְשֶׂרַח אֲחֹתָם וּבְנֵי
dedit quam ,Zilpah filii Iſti .Malchiel & ,Cheber ; Beriah
18 בְרִיעָה חֶבֶר וּמַלְכִּיאֵל : אֵלֶּה בְנֵי זִלְפָּה אֲשֶׁר־נָתַן
,Iahacob ipſi iſtos peperit & ;ſuæ filiæ Leah Laban
לָבָן לְלֵאָה בִּתּוֹ וַתֵּלֶד אֶת־אֵלֶּה לְיַעֲקֹב
Ioſeph ,Iahacob uxoris Rachel Filii .animas ſedecim
19 שִׁשׁ עֶשְׂרֵה נָפֶשׁ : בְּנֵי רָחֵל אֵשֶׁת יַעֲקֹב יוֹסֵף
quos ,Ægypti terrã in Ioſeph ipſi *eſt natus* Et .Binjamin &
20 וּבִנְיָמִן : וַיִּוָּלֶד לְיוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר
,On *ſacerdotis* Poth pherah filia Aſnath ei peperit
יָלְדָה־לּוֹ אָסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אֹן אֶת־
,Asbel & ,Becher &,Belah;Binjamin filii Et .Ephraim & ,Menaſſeh
21 מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרָיִם : וּבְנֵי בִנְיָמִן בֶּלַע וָבֶכֶר וְאַשְׁבֵּל
.Arde & ,Chuppim & ,Muppim ,Ros & Echi ,Nahaman & ,Gherah
גֵּרָא וְנַעֲמָן אֵחִי וְרֹאשׁ מֻפִּים וְחֻפִּים וָאָרְד :
animæ omnes ,Iahacob ipſi *eſt natus* qui ,Rachel filii Iſti
22 אֵלֶּה בְנֵי רָחֵל אֲשֶׁר יָלַד לְיַעֲקֹב כָּל־נֶפֶשׁ
,Naphtali filii Et .Chuſim , Dan filii Et .quatuordecim
23 אַרְבָּעָה עָשָׂר : וּבְנֵי דָן חֻשִׁים : וּבְנֵי נַפְתָּלִי
24 quam ,Bilhah filii Iſti .Sillem & ,Ieſer & ,Ghuni &, Iachſeel
25 יַחְצְאֵל וְגוּנִי וְיֵצֶר וְשַׁלֻּם : אֵלֶּה בְנֵי בִלְהָה אֲשֶׁר־
omnes ,Iahacob ipſi iſtos peperit &,ſuæ filiæ Rachel Laban dedit
נָתַן לָבָן לְרָחֵל בִּתּוֹ וַתֵּלֶד אֶת־אֵלֶּה לְיַעֲקֹב כָּל־
,Ægyptũ in Iahacob *ad veniens anima Omnis* .ſeptem animæ
26 נֶפֶשׁ שִׁבְעָה : כָּל־הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיְמָה
animæ omnes ; Iahacob filii uxores præter *,ejus femur* egreſſæ
יֹצְאֵי יְרֵכוֹ מִלְבַד נְשֵׁי בְנֵי־יַעֲקֹב כָּל־נָפֶשׁ
,Ægypto in ei *eſt natus* qui ,Ioſeph filii Et .ſex & ſexaginta
27 שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ : וּבְנֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֻלַּד־לוֹ בְּמִצְרָיִם
,Ægyptũ in *eſt ingreſſa* quæ ,Iahacob domus *anima Omnis* .duæ animæ
נֶפֶשׁ שְׁנָיִם כָּל־הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיְמָה
præparãdi ad,Ioſeph ad ſe *ante* miſit Iehudam Et .ſeptuaginta
28 שִׁבְעִים : וְאֶת־יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו אֶל־יוֹסֵף לְהוֹרֹת
Ioſeph ligavit Et .Ghoſen terram in venerunt & : Ghoſen ſe ante
29 לְפָנָיו גֹּשְׁנָה וַיָּבֹאוּ אַרְצָה גֹּשֶׁן : וַיֶּאְסֹר יוֹסֵף
.Ghoſen ſui patris Iſrael occurſum in aſcendit &,ſuum currum
מֶרְכַּבְתּוֹ וַיַּעַל לִקְרַאת־יִשְׂרָאֵל אָבִיו גֹּשְׁנָה
ej' collum ſuper flevit & ,ej' collum *ſuper ceciãit Et.eum ad* eſt cõſpect' Et
וַיֵּרָא אֵלָיו וַיִּפֹּל עַל־צַוָּארָיו וַיֵּבְךְּ עַל־צַוָּארָיו
poſt ,vice hac Moriar : Ioſeph ad Iſrael dixit Et .adhuc
30 עוֹד : וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף אָמוּתָה הַפָּעַם אַחֲרֵי
.*vivm* tu adhuc quoniam ;tuam faciem *me videre*
רְאוֹתִי אֶת־פָּנֶיךָ כִּי עוֹדְךָ חָי :

Verſio VULG. LAT.

15 Hi filii Liæ quos genuit in Meſopotamia Syriæ, cũ Dina filia ſua: omnes animæ filiorũ ej' et filiarũ, triginta tres. Filii Gad ; Sephion, & Haggi, & Suni, & Eſebon, & Heri, & Arodi, & Areli. Filii Aſer; Jamne, & Jeſua, & Jeſſui, & Beria ; Sara quoque ſoror eorum. Filii Beria ; Heber, & Melchiel. Hi filii Zelphæ, quã dedit Laban Liæ filiæ ſuæ : et hos genuit Iacob, ſedecim animas. Filii Rachel uxoris Iacob ; Ioſeph et Benjamin. Natíque ſunt Ioſeph filii in terra Ægypti, quos genuit ei Aſeneth filia Putiphare ſacerdotis Heliopoleos ; Manaſſes, & Ephraim. Filii Benjamin ; Bela, & Bechor, et Asbel, et Gera, & Naaman, & Echi, & Ros, & Mophim, & Ophim, & Ared. Hi filii Rachel quos genuit Iacob : omnes animæ, quatuordecim. Filii Dan, Huſim. Filii Nephthali ; Iaſiel, & Guni, & Ieſer, & Sallem. Hi filii Balæ, quam dedit Laban Racheli filiæ ſuæ : & hos genuit Iacob: omnes animæ, ſeptem. Cunctæ animæ quæ ingreſſæ ſunt cum Iacob in Ægyptum, & egreſſæ ſunt de femore illius, abſque uxoribus filiorum ejus, ſexaginta ſex. Filii autem Ioſeph, qui nati ſunt ei in terra Ægypti, animæ duæ. Omnes animæ domûs Iacob, quæ ingreſſæ ſunt in Ægyptum, fuére ſeptuaginta. Miſit autem Iudam ante ſe ad Ioſeph, ut nuntiaret ei, & occurreret in Geſſen. Quò cùm perveniſſet, juncto Ioſeph curru ſuo, aſcendit obviàm patri ſuo ad eundem locum : vidénſque eum, irruit ſuper collum ejus, & inter amplexus flevit. Dixítque pater ad Ioſeph, Jam lætus moriar, quia vidi faciem tuam, & ſuperſtitem te relinquo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Οὗτοι υἱοὶ Λείας, ὃς ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆ Συρίας, καὶ Δείναν τὴν θυγατέρα αὐτῦ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ υἱοί(ο)καὶ θυγατέρες, διάκοντα τρεῖς. Υἱοὶ δὲ Γὰδ· Σαφὼν, καὶ(π)Ἀγγὶς, καὶ Σαννὶς, καὶ Θασοβὰν,
17 καὶ(ρ)Ἀνδεὶς, καὶ Ἀροδεὶς, καὶ Ἀρηλεὶς. Υἱοὶ δὲ Ἀσήρ· (σ) Ἰεμνὰ, Ἰεσυὰ καὶ Ἰεσυὶ, καὶ Βαριὰ, καὶ(τ)Σάρα ἀδελφὴ αὐτῶν. Υἱοὶ δὲ
18 Βαριά·(υ)Χοβὲρ, καὶ Μελχιήλ. Οὗτοι υἱοὶ Ζελφᾶς, ἣν ἔδωκε Λάβαν(φ)Λεία τῇ θυγατρὶ αὐτῦ, ἃ ἔτεκε τούτους τῷ Ἰακὼβ, δεκαὲξ
19 ψυχάς. Υἱοὶ δὲ Ῥαχὴλ γυναικὸς Ἰακὼβ·
20 Ἰωσὴφ, καὶ Βενιαμίν. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Ἰωσὴφ ἐν γῇ(χ)Αἰγύπτῳ, ὃς ἔτεκεν αὐτῷ(ψ)Ἀσενὲθ θυγάτηρ Πεντεφρῆ ἱερέως Ἡλιο πόλεως, ἃ Μανασσῆ, καὶ ἃ Ἐφραίμ. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Μανασσῆ, ὃς ἔτεκεν αὐτῷ ἡ παλλακὴ ἡ Σύρα ἃ(ω)Μαχίρ. Μαχὶρ δὲ ἐγέννησε ἃ Γαλαάδ. Υἱοὶ δὲ Ἐφραὶμ ἀδελφῦ Μανασσῆ· Σουταλαὰμ, καὶ Ταάμ. Υἱοὶ δὲ Σουταλαάμ·(α)
21 Εδώμ. Υἱοὶ δὲ(ζ)Βενιαμὶν· Βάλα, καὶ(γ)Βοχὲρ, καὶ Ἀσβήλ. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Βαλὰ· Γηρὰ, καὶ Νοεμὰν, καὶ(δ)Ἀχὶς, καὶ Ῥὼς, καὶ(ε)Μαμφίμ. Γηρὰ δὲ ἐγέννησε ἃ Ἀράδ. Οὗτοι υἱοὶ
22 Ῥαχὴλ, (ζ) ὃς ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ· πᾶσαι αἱ
23 ψυχαὶ δεκαοκτώ. Υἱοὶ δὲ Δὰν· Ἀσὶμ. Καὶ
24 υἱοὶ Νεφθαλί· Ἀσιὴλ, καὶ(η)Γουνὶ, καὶ Ἰεσὲρ, καὶ(θ Σολλήμ. Οὗτοι υἱοὶ Βαλλᾶς, ἣν ἔδωκε Λάβαν Ῥαχὴλ τῇ θυγατρὶ αὐτῦ, ἃ ἔτεκε τούτους τῷ Ἰακὼβ·(ι) πᾶσαι αἱ ψυχαὶ
25 ἑπτά. Πᾶσαι δὲ ψυχαὶ αἱ εισελθοῦσαι μετὰ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, οἱ ἐξελθόντες ἐκ τῦ μηρῶν αὐτῦ, χωρὶς τῶν γυναικῶν υἱῶν Ἰακὼβ,
26 (ι)πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἑξηκονταέξ. Υἱοὶ δὲ Ἰωσὴφ οἱ γενόμενοι αὐτῷ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ψυχαὶ ἐννέα. πᾶσαι ψυχαὶ οἴκυ Ἰακὼβ αἱ(κ)
28 εισελθοῦσαι μετὰ Ἰακὼβ εις Αἴγυπτον, ψυχαὶ ἑβδομηκονταπέντε. Τὸν δὲ Ἰούδαν ἀπεστειλεν ἔμπροσθεν(λ)αὐτοῦ πρὸς Ἰωσὴφ συναντῆσαι αὐτῷ κατὰ Ἡρώων πόλιν, εἰς γῆν Ῥαμεσσῆ. Ζεύξας δὲ Ἰωσὴφ τὰ ἅρματα αὐτῦ,
29 ἀνέβη εις συάντησιν Ισραὴλ τῷ πατρὶ αὐτῦ, κατὰ Ἡρώων πόλιν. καὶ ὀφθεὶς αὐτῷ, ἐπέπεσεν ὀπὶ τ βάχιλον αὐτῦ καὶ ἔκλαυσε κλαυθμῷ πολυ. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσὴφ,
30 Ἀποθανῦμαι ἀπὸ τ νῦν, ἐπεὶ ἑώρακα τὸ πρόσωπόν σε ἔτι σὲ ζῶντα.

M S.A.(ο)καὶ αἱ θυγατέρες,(π)Ἀσγεὶς,(ρ) Ἀνδὶς,καὶ Ἀρουδὶς,καὶ Ἀρουλεὶς,(σ)Ἰεμνὰ, καὶ Ἰσαραὶ,(τ)Σαὰρ(υ)Χοβὼρ,καὶ Μελχιήλ.(φ)Λίμα(χ)Αγύπτῳ, (ψ)Ασεννὲθ Θυγάτηρ Πεντεφρῆ ἱερέως Ἡλιοπόλεως, ἃ Μανασσῆ, (ω) Μαχείρ. Μαχεὶρ(α) Εδώμ.(β)Βενιαμείν·(γ) Χοβὼρ,(δ)Αχχεὶς,(ε) Μαμφείμ, καὶ Οφιμίν. Γηρὰ δὲ (ζ)ὃς ἐγέννησεν Ἰακὼβ· πᾶσαι ψυχαὶ(η) Γουνὶ,(θ)Συλλήμ.(ι)πᾶσαι ψυχαὶ (κ)εἰσελθοῦσαι εἰς Αἴγυπτον, ἑβδομηκονταπέντε.(λ)αυτῶν

Hi ſunt filii Liæ, quos peperit ipſi Iacob in Meſopotamia Syriæ, et Dinã filiã ej' : Omnes animæ, filii, et filiæ, triginta tres. Filii autẽ Gad; Saphon, et Angis, et Sannis, et Thaſoban, et Aedis, et Aroedis, et Araelis. Filii autẽ Aſer; Jemna, Ieſſua, et Ieul, et Baria, et Sara ſoror eorũ. Filii autẽ Baria; Chobor, et Melchiil. Hi ſunt filii Zelphæ, quam dedit Laban Liæ filiæ ſuæ, quæ peperit iſtos ipſi Iacob; ſexdecim animas. Filii autẽ Rachel uxoris Iacob; Ioſeph, et Benjamin. Nati ſunt autem filii Ioſeph in terra Ægypti, quos peperit ei Aſeneth, filia Petephræ ſacerdotis Heliopoleos; Manaſſe, et Ephraim. (c) Facti ſunt autem filii Manaſſe, quos peperit ei concubina Syra, Machir. Machir autem genuit Galaad. Filii autẽ Ephraim fratris Manaſſe; Sutalaã, et Taam. Filii autẽ Sutalaã; Edom. Filii autẽ Benjamin; Bala, et Bochor, et Asbel. Facti ſunt autẽ filii Balæ; Gera, et Noeman, et Anchis, et Rhos, & Maphim. Gera autẽ genuit Avad. Hi ſunt filii Rachel, quos peperit ipſi Iacob: omnes animæ decẽ octo. Filii autẽ Dan; Aſõ. Et filii Nephtali; Aſiel, et Goni, et Iſſaar, & Sollem. Hi ſunt filii Balle, quam dedit Laban Rachel filiæ ſuæ, quæ peperit iſtos ipſi Jacob: omnes animæ ſeptẽ. Omnes autẽ animæ, quæ ingreſſæ ſunt cum Iacob in Ægyptũ, qui exierunt de femoribꝰ ejꝰ abſq; mulieribus filiorũ Jacob, omnes animæ ſexaginta ſex. Filii autẽ Joſeph qui nati ſunt ei in terra Ægypto, animæ novẽ. Omnes animæ domꝰ Iacob, quæ ingreſſæ ſunt cum Iacob in Ægyptũ, animæ(d) ſeptuaginta quinq;. Iudã autẽ miſit ante eũ ad Ioſeph, (e) ut occurreret ei ad urbem Heroũ in terrã Rameſſe. Iungẽs autẽ Ioſeph curꝰ ſuos, deſcẽdit in occurſũ Iſrael patri ſuo ad Heroũ civitatẽ: et cõſpectꝰ ei, procidit ſuper collũ ej', et flevit fictu (f) uberi. Et dixit Iſrael ad Ioſeph, (g) Moriar ex nunc, quia vidi faciem tuam : adhuc enim tu vivis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Hi ſunt filii Leæ quos genuit Jacobo in Padan Aram, unà cum Dina ejus filia. Omnes animæ filiorum ejus, & filiarum ejus, triginta tres. Filii verò Gad, Sephion, & Hagi, & Suni, & Esbeon, & Edi, & Arod, & Adri. Porrò filii Afir, Jemna, & Jeſua, & Jaſui, & Beria, & Sarah ſoror eorum. Filii verò Beria, Heber, & Malchiel. Hi ſunt filii Zelphæ quam dedit Laban Leæ filiæ ſuæ, peperítque iſtos Jacobo : animæ ſexdecim. Filii Rahel uxoris Jacobi, Joſeph, & Benjamin. Natíque ſunt Joſepho in terra Ægypti, quos peperit ei Aſiath filia Phutipharæ ſacerdotis Ovan, Manaſſe, & Aphrem. Filii verò Benjamen, Balaa, & Achbar, & Asbul, & Gera, & Naaman, & Ahi, & Arus, & Mophim, & Hophim, & Adar. Hi ſunt filii Rahel quos peperit Jacobo. Omnes animæ, quatuordecim. Filii Dan, Huſim. Et filii Nephtali, Nahſael, & Guni, & Jaſar, & Sallim. Hi ſunt filii Belha quam dedit Laban Raheli filiæ ſuæ, peperítque iſtos Jacobo. Omnes animæ quæ ingreſſæ ſunt cum Jacobo in Ægyptum, egreſſæ è dorſo ejus, præter uxores filiorum Jacob; omnes *inquam* animæ, ſexaginta ſex. Filii verò Joſeph qui nati ſunt ei in Ægypto, animæ duæ. Omnes animæ domûs Jacob quæ ingreſſæ ſunt Ægyptum, ſeptuaginta. Judam verò miſit ante ſe ad Joſeph, ut appareret coram eo in Goſan : venítque ad terram Goſan. Et fræna injecit Joſeph curribus ſuis, aſcendítque obviàm Iſraeli patri ſuo in Goſan : & ut apparuit ei, ruit ſuper collum ejus, flevítque ſuper collum ejus adhuc. Et dixit Iſrael ad Joſeph, Moriar nunc, poſteaquam vidi faciem tuam, fili mi, & adhuc vivis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

15 אלין בְּנֵי לֵאָה דִּילִידַת לְיַעֲקֹב בְּפַדַּן
אֲרָם וְיָת דִּינָה בְּרַתֵּיהּ כָּל נַפְשָׁא
בְּנוֹהִי וּבְנָתֵיהּ תְּלָתִין וְתֵלַת : וּבְנֵי
16 גָד צְפִיוֹן וְחַגִּי שׁוּנִי וְאֶצְבּוֹן עֵרִי
וַאֲרוֹדִי וַאֲרְאֵלִי : וּבְנֵי אָשֵׁר יִמְנָה
17 וְיִשְׁוָה וְיִשְׁוִי וּבְרִיעָה וְשֶׂרַח אֲחָתְהוֹן
וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמַלְכִּיאֵל : אִלֵּין
18 בְּנֵי זִלְפָּה דִּיהַב לָבָן לְלֵאָה בְּרַתֵּיהּ
וְיָלִידַת יָת אִלֵּין לְיַעֲקֹב שְׁתָּא עֲשַׂר
19 נַפְשָׁן : בְּנֵי רָחֵל אִתַּת יַעֲקֹב יוֹסֵף
20 וּבִנְיָמִן : וְאִתְיְלִידוּ לְיוֹסֵף בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם דִּילִידַת לֵיהּ אָסְנַת בַּרַת
פּוֹטִי פֶּרַע רַבָּא דְאוֹן יָת מְנַשֶּׁה
21 וְיָת אֶפְרָיִם : וּבְנֵי בִנְיָמִן בֶּלַע וּבֶכֶר
וְאַשְׁבֵּל גֶּרָא וְנַעֲמָן אֵחִי וְרֹאשׁ
22 מֻפִּים וְחֻפִּים וְאֶרֶד : אִלֵּין בְּנֵי רָחֵל
דְּאִתְיְלִידוּ לְיַעֲקֹב כָּל נַפְשָׁתָא
23 אַרְבְּעָה עֲשַׂר : וּבְנֵי דָן חֻשִׁים :
24 וּבְנֵי נַפְתָּלִי יַחְצְאֵל וְגוּנִי וְיֵצֶר וְשַׁלֻּם :
25 אִלֵּין בְּנֵי בִלְהָה דִּיהַב לָבָן לְרָחֵל
בְּרַתֵּיהּ וְיָלִידַת יָת אִלֵּין לְיַעֲקֹב
26 כָּל נַפְשָׁתָא שְׁבַע : כָּל נַפְשָׁתָא
דְּעָלָא לְיַעֲקֹב לְמִצְרַיִם נָפְקֵי יַרְכֵּיהּ
בַּר מִנְּשֵׁי בְנֵי יַעֲקֹב כָּל נַפְשָׁתָא
27 שִׁתִּין וְשֵׁית : וּבְנֵי יוֹסֵף דִּי אִתְיְלִידוּ
לֵיהּ בְּמִצְרַיִם נַפְשָׁתָא תְּרֵתִין כָּל
נַפְשָׁתָא לְבֵית יַעֲקֹב דְּעָלוּ
28 לְמִצְרַיִם שַׁבְעִין : וְיָת יְהוּדָה שְׁלַח
קֳדָמוֹהִי לְוָת יוֹסֵף לְפָנָאָה קֳדָמוֹהִי
29 לְגֹשֶׁן וְאָתוֹ לְאַרְעָא דְגֹשֶׁן : וְטַקֵּיס
יוֹסֵף רְתִיכוּתֵיהּ וְסָלִיק לְקֳדָמוֹת
יִשְׂרָאֵל אֲבוּהִי לְגֹשֶׁן וְאִתְחֲזִי לֵיהּ
וּנְפַל עַל צַוְּרֵיהּ וּבְכָא עַל צַוְּרֵיהּ
30 עִדָּן : וְאָמַר יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף אֱלוּ אָנָא
מָאֵית וּמְנָא דְּהָא מְנַחֵם אֲנָא בְּתַר
דַּחֲזֵיתִינוּן לְאַפָּךְ אֲרֵי עַד כְּעַן
קַיֶּם אַתְּ :

Iſti ſunt filii Liæ, quos peperit de Jacob in Meſopotamia Syriæ; & Dina filia ſua: oñes animæ filiorũ & filiarũ ejꝰ, triginta & tres. Filii autẽ Gad; Sephion & Aggi, Suni quoq; & Eſebon: Heri et Arodi, et Areli. Filii autẽ Aſſer; Jemna & Jeſva, et Jeſvi & Beria, Sara quoq; Soror eorũ: Filii quoq; Beriæ, Heber et Melchiel. Hi ſunt filii Zelphæ; quã dedit Labã Liæ filiæ ſuæ: et peperit de Jacob iſtas ſedecim animas. Filii Rachel uxoris Jacob; Joſeph & Benjamin. De Joſeph quoq; nati ſũt in terrã Ægypti, Manaſſes & Ephraim: quos peperit ei Aſeneth, filia Putipharis principis On. Filii autẽ Benjamin; Bale & Bechor, et Asbel; & Gera & Nahaman, & Achi et Ros: Mupim quoq; et Hupim, et Arde. Hi ſunt filii Rachel, qui nati ſunt Jacob: oñes animæ quatuordecim. Et filii Dan, Huſſim. Filii autẽ Neptali; Jaſiel et Guni, et Jeſſer et Silem. Iſti ſunt filii Balæ, quam dedit Labã Rachel filiæ ſuæ: et hos peperit ex Jacob, oñes animæ ſeptem. Cunctæq; animæ quæ ingreſſæ ſunt cum Jacob in Ægyptũ, egredientes à femore ſuo; præter uxores filiorũ Jacob: oñes animæ ſexaginta et ſex. Et filii Joſeph, qui nati ſunt ei in Ægypto, animæ duæ: oñes animæ domꝰ Jacob, quæ ingreſſæ ſunt in Ægyptum, fuerunt ſeptuaginta. Et miſit ante ſe Judam in Ægyptum, ad Joſeph in Geſſen; ut præpararet ante ſe: & venerunt in terram Geſſen. Et junxit Joſeph currum ſuum; & aſcendit in occurſum Iſrael patris ſui, in Geſſen: & cum vidiſſet eum, ruit ſuper collum ejus; et inſuper flevit ſuper collum ejus. Et dixit Iſrael ad Joſeph, Quamvis nunc more rer jam conſolatus eſſem: poſtquam vidi faciem tuam, quoniam adhuc tu vivis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

15 אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו כל נפש בניו ובנותיו שלשים ושלש׃
16 ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבון ערי וארודי ואראלי׃
17 ובני אשר ימנה וישוה וישוי ובריעה ושרח אחותם ובני בריעה חבר ומלכיאל׃
18 אלה בני זלפה אשר נתן לבן לאה בתו ותלד את אלה ליעקב שש עשרה נפש׃
19 בני רחל אשת יעקב יוסף ובנימין׃
20 ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און את מנשה ואת אפרים׃
21 ובני בנימין בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש
22 מפים וחפים וארד׃ אלה בני רחל אשר ילדו ליעקב כל נפש ארבע עשרה׃
23 ובני דן חשים׃
24 ובני נפתלי יחצאל וגוני ויצר ושלם׃
25 אלה בני בלהה אשר נתן לבן לרחל בתו ותלד את אלה ליעקב כל נפש שבע׃
26 כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי ירכו מלבד נשי בני יעקב כל נפש ששים ושש׃
27 ובני יוסף אשר ילד לו במצרים נפשות שנים כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים׃
28 ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן׃
29 ויאסר יוסף את רכבו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל על צואריו ויבך על צואריו עוד׃
30 ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי׃

VERSIO SAMARITANA.

15 אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו כל נפש בניו ובנותיו שלשים ושלש׃
16 ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבון ערי וארודי וארלי׃
17 ובני אשר ימנה וישוה וישוי ובריעה ושרח אחותם ובני בריעה חבר ומלכיאל׃
18 אלה בני זלפה אשר נתן לבן לאה בתו ותלד את אלה ליעקב שש עשרה נפש׃
19 בני רחל אשת יעקב יוסף ובנימין׃
20 ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו אסנת בת פוטיפרע כהן און את מנשה ואת אפרים׃
21 ובני בנימין בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מפים וחפים וארד׃
22 אלה בני רחל אשר ילדו ליעקב כל נפש ארבע עשרה׃
23 ובני דן חשים׃
24 ובני נפתלי יחצאל וגוני ויצר ושלם׃
25 אלה בני בלהה אשר נתן לבן לרחל בתו ותלד את אלה ליעקב כל נפש שבע׃
26 כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי ירכו מלבד נשי בני יעקב כל נפש ששים ושש׃
27 ובני יוסף אשר ילד לו במצרים נפשות שנים כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים׃
28 ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן׃
29 ויאסר יוסף את רכבו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל על צואריו ויבך על צואריו עוד׃
30 ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי׃

TEXT. ET VEP. SAM. Tranſlatio Latina.

His ſunt filii Liæ quos peperit Iacobo in Padan Aram, & Dina filia ejus. Omnes animæ filiorum ejus, & filiarum ejus, triginta tres. Filii autem Gad, Saphon, & Hagi, & Suni, & Eſebon, Edi, & Erodi, & Areli. Et filii Aſer, Iamne, & Ieſua, & Ieſui, & Beria, Sarach quoque ſoror eorum: filii etiam Beria, Cheber & Malachiel. Iſti ſunt filii Zelphæ quam dedit Laban Leæ filiæ ſuæ: peperit autem iſtos ſexdecim animas. Filii Rachel uxoris Iacob, Ioſeph, & Benjamin. Nati ſunt autem Ioſepho in terra Ægypti, quos peperit ei Aſnath filiæ Putiphar (d) ſacerdotis On, Manaſſe, & Ephraim. Filii verò Benjamin, Bala, & Bechor, & Aſbel, & Gera, & Naaman, & Achim, & Ros, (e) Mophim, & Aphim, & Ared. Hi ſunt filii Rachel quos peperit Iacobo, omnes animæ quatuordecim. Filii verò Dan, Haſim. Et filii Nephtali, Iaſiel, & Guni, Ieſer, et Salom. Iſti ſunt filii Balæ quam dedit Laban Racheli filiæ ſuæ: peperit autem iſtos Iacobo, omnes animæ, ſeptem. Omnes animæ quæ venerunt cum Iacobo in Ægyptum, egreſſæ de femore ejus, præter uxores filiorum Jacobi, omnes animæ fuerunt ſexaginta ſex. Filii autem Joſephi qui nati ſunt ei in Ægypto, animæ duæ. Omnes animæ domũs Jacobi quæ venerunt in Ægyptum, fuerunt ſeptuaginta. Judam autem miſit ante ſe ad Ioſephum, ut videndum ſe præberet coram eo in Geſſen; et venit in terram Geſſen. Iunxit igitur Ioſeph currum ſuum, & aſcendit in occurſum Iſraeli patri ſuo in Geſſen: cúmque vidiſſet eum cecidit in collum ejus, & inſuper flevit ſuper collum ejus. Dixitque Iſrael Ioſepho, Moriar hac vice, poſtquam vidi faciem tuam, (f) nam adhuc vivis.

VER. SAM. (d) Cohenan (e) Shophim, (f) quoniam tu nunc ſuperſtes.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 هؤلاء بنو ليّا الّذين ولدتهم ليعقوب في فدان آرام ودينا ابنته * جمعهم بنوه وبنون بناته سبعة
16 وبنو عاد صفيون وحجي وسوني واصبون وعيري وأرود وأرالي * وبنو اسير يمنا ويسوا
17 ويسوي وبريعا وسارح اختهم * وبنو بريعا حابر وملكيايل * هؤلاء بنو زلفا الّتي أعطاها لابان لليئا
18 ابنته * جميع ما ولدت ليعقوب ستة عشر نفسا * وبنو راحيل يوسف وبنيامين * وولد ليوسف
20 في بلد مصر من ولدت له اسنات ابنه فوطيفرع امام اون * منسا وافرايم * وبنو بنيامين بالع
21 وباحر واسبيل وجيرا وناعمان وايحي وروس مفيم وحفيم وارد * هؤلاء بنو راحيل الّذين ولدوا
22 ليعقوب * جميعهم اربعة عشر نفسا * وابن دان حوسيم * وبنو نفتالي يحصيايل وجوني ويبصر
24 وشليم * هؤلاء بنو بلها الّتي اعطاها لابان لراحيل ابنته * جميع من ولدته ليعقوب سبعة انفس
25 * جميع النفوس الخارجة من آل يعقوب الي مصر من خرج من صلبه * وذلك سوي نسوة بنيه
26 سبعة وسبعون نفسا * ويوسف وابناه اللّذان ولدا له بمصر وهما نفسان * جملة النفوس الّتي دخلت
27 من آل يعقوب الي مصر سبعون * ثم بعث بيهودا بين يديه الي يوسف ليدله على بلد سدير *
28 ثم جاؤا اليه * واسرج يوسف دابته وصعد ليتلقي اسرائيل اباه الي السّدير * فلمّا ظهر له انكبّ
29 على عنقه وبكى عليه * وقال له اموت الآن بعد ما رأيتك * وعلمت انّك بعد باق *
30

Hi ſunt filii Liæ, quos peperit Iacobo in Fadan Aram, & Dina filia ejus; ſumma eorum, tres ac triginta animæ. Et filii Ghad, Sefion, et Hagi, et Suni, et Asbun, & Ivi, & Arudi, & Araili. Et filii Aſir, Iemna, & Ieſua, & Iaſui, & Bariaa, & Saveh ſoror eorum. Et filii Bariaa, Haber, & Melechiail. Hi ſunt filii Zelfæ, quam dederat Laban Liæ filiæ ſuæ, omnes quos genuit Iacobo, ſexdecim animæ. Et filii Rahil, Ioſeph, & Benjamin. Nati ſunt autem Ioſepho in regione Ægypti, quos peperit ei Aſenath filia Phutifare ſacerdotis On, Manaſſe, & Ephraim. Et filii Benjamin, Bale, & Bacher, & Asbil, & Gira, & Naaman, & Ihi, & Rus, & Mophim, & Hophim, & Ared. Hi ſunt filii Rahil qui nati ſunt Iacobo, omnes quatuordecim animæ. Et filius Dan, Huſim. Et filii Nephtali, Iabeſſiail, & Ghuni, & Iebſer, & Sallim. Hi ſunt filii Belha, quam dedit Laban Rahili filiæ ſuæ: omnes quos peperit Iacobo, ſeptem animæ. Omnes animæ venientes de ſtirpe Iacob in Ægyptum, quæ exierunt è lumbo ejus, & id præter uxores filiorũ ſuorum, ſexaginta ſex animæ. Et Ioſeph, & duo filii ejus qui nati ſunt ei in Ægypto, & ipſi ſunt duæ animæ. Summa animarum, quæ ingreſſæ ſunt de ſtirpe Iacob in Ægyptum, ſeptuaginta. Deinde miſit Ihudham ante ſe ad Ioſeph, ut indicaret ei regionem Sadir; tum venerunt ad eum. Et ſtravit Ioſeph jumentum ſuum, & aſcendit ut occurreret Iſraeli patri ſuo in Sadir; cúmque apparuiſſet ei, procidit ſuper collum ejus, & flevit ſuper eo. Et ait illi; Moriar nunc, poſtquam vidi te, & cognovi te adhuc ſuperſtitem eſſe.

כספר בראשית : מז

31 ,Ascendam : sui patris domum ad & ,suos fratres ad Joseph dixit Et
ויאמר יוסף אל־אחיו ואל־בית אביו אעלה
,mei patris dom' &,mei Fratres :eũ ad dicam & ,Parhoh nunciabo &
ואגידה לפרעה ואמרה אליו אחי ובית־אבי
,pecudũ pastores viri Et .me ad venerunt ,Chenahã terrã in qui
32 אשר בארץ־כנען באו אלי : והאנשים רעי צאן
quæ omn'a &,eorũ boves &,eorũ pecudes & ,fuerunt pecoris viri quia
כי־אנשי מקנה היו וצאנם ובקרם וכל־אשר
Quod ,dixerit &,Parhoh vos ad vocaverit cùm ,erit Et .attulerunt ,eis
33 להם הביאו : והיה כי־יקרא לכם פרעה ואמר מה־
,nostrã pueritiã à tui servi fuerũt pecoris Viri : dicetis Et ? vestrũ opus
34 מעשיכם : ואמרתם אנשי מקנה היו עבדיך מנעורינו
habetis ut :nostri patres etiam ,nos etiam ,nunc ad usque &
ועד־עתה גם־אנחנו גם־אבותינו בעבור תשבו
.pecoris pastor omnis Ægyptiorũ abominatio quia : Ghosen terrã in
בארץ גשן כי־תועבת מצרים כל־רעה צאן :

CAP. XLVII. מז

,mei fratres &,me' Pater :dixit & ,Parhoh nũciavit & ,Joseph venit Et
1 ויבא יוסף ויגד לפרעה ויאמר אבי ואחי
:Chenahã terra è venerunt ,eis quæ omnia &,eorũ boves &,eorũ pecudes &
וצאנם ובקרם וכל־אשר להם באו מארץ כנען
quinque cepit fuorũ fratrũ extremitate de Et .Ghosen terra in ipsi ecce &
והנם בארץ גשן : ומקצה אחיו לקח חמשה
: ei' fratres ad Parhoh dixit Et .Parhoh ante eos fecit stare & ,viros
2 אנשים ויצגם לפני פרעה : ויאמר פרעה אל־אחיו
etiam ,tui servi pecoris Pastor : Parhoh ad dixerunt Et ? vestra opera Quæ
3 מה־מעשיכם ויאמרו אל־פרעה רעה צאן עבדיך גם־
terra in peregrinãdũ Ad: Parhoh ad dixerunt Et .nostri patres etiam ,nos
אנחנו גם־אבותינו : ויאמרו אל־פרעה לגור בארץ
4 fames gravis quoniã ;tuis servis quod pecori pascuum non quia ,venim'
באנו כי־אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי־כבד הרעב
.Ghosen terra in tui servi quæsum' habitẽt nunc Et .Chenahã terra in
בארץ כנען ועתה ישבו־נא עבדיך בארץ גשן :
.te ad venerũt tui fratres & tu' Pater: dicẽdo ,Joseph ad Parhoh dixit Et
5 ויאמר פרעה אל־יוסף לאמר אביך ואחיך באו אליך :
,tuum patrẽ fac habitare terræ optimo in : ipsa te coram Ægypti Terra
6 ארץ מצרים לפניך הוא במיטב הארץ הושב את־אביך
eos inter sint & cognoveris si Et.Ghosen terra in habitent : tuos fratres &
ואת־אחיך ישבו בארץ גשן ואם־ידעת ויש־בם
Joseph adduxit Et .mihi quod super pecudis principes eos pones & ,roboris viri
7 אנשי־חיל ושמתם שרי מקנה על־אשר־לי : ויבא יוסף
Jahacob benedixit & ,Parhoh corã eum statuit &,suũ patrẽ Jahacob
את־יעקב אביו ויעמדהו לפני פרעה ויברך יעקב את־
8 tuæ vitæ annorũ dies Quot : Jahacob ad Parhoh dixit Et .Patrem
פרעה : ויאמר פרעה אל־יעקב כמה ימי שני חייך :
,mearũ peregrinationũ annorũ Dies : Parhoh ad Jahacob dixit Et
9 ויאמר יעקב אל־פרעה ימי שני מגורי
,meæ vitæ annorũ dies fuerunt mali & ,pusillum :anni centum & triginta
שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי
dieb' in meorũ patrũ vitæ annorũ dies attigerunt non &
ולא השיגו את־ימי שני חיי אבתי בימי
.fuarum peregrinationum
מגוריהם :

GENESIS.
Versio VULGATA LATINA.

31 At ille locut' est ad fratres suos,& ad omnẽ domum patris sui ; Ascendam & nuntiabo Pharaoni, dicámq; ei; Fratres mei, & dom' patris mei, qui erant in terra Chanaan, venerunt ad me. Et sunt viri pastores oviũ, curámq; habẽt alendorum gregũ : pecora sua, & armẽta, & omnia quæ habere potuerũt, adduxerunt secum.
32 Cúmque vocaverit vos, & dixerit ;Quod est opus vestrum?
34 Respondebitis, Viri pastores sum' servi tui, ab infantia nostra usq; in præsẽs, & nos & patres nostri. Hæc autẽ dicetis, ut habitare possitis in terra Gessen : quia detestãtur Ægyptii omnes pastores ovium.

CAP. XLVII.

1 INgressus ergò Joseph nũtiavit Pharaoni,dicens;Pater me' & fratres, oves eorũ & armẽta, & cũcta quæ possidẽt,venerũt de terra Chanaã : & ecce
2 consistũt in terra Gessẽ.Extremos quoq; fratrũ suorũ quinque viros constituit corã rege.
3 Quos ille interrogavit, Quid habetis operis? Respõderunt, Pastores ovium sum' servi tui,
4 et nos,& patres nostri. Ad peregrinãdum in terra tua venim' : quoniã nõ est herba gregib' servorũ tuorum,ingravescẽte fame in terra Chanaan : petimúsque ut esse nos jubeas
5 servos tuos in terra Gessẽ.Dixit itaque rex ad Joseph; Pater tuus & fratres tui venerunt ad
6 te.Terra Ægypti in conspectu tuo est:in optimo loco fac eos habitare, et trade eis terram Gessen. Quòd si nósti in eis esse viros industrios,constitue illos magistros pecorum meorum. Post hæc introduxit Joseph patrẽ suũ ad Regẽ, &
7 statuit eum corã eo : qui benedicens illi, Et interrogat' ab eo , Quot sunt dies annorum
9 vitæ tuæ ? Respõdit, Dies peregrinationis meæ centum triginta annorum sunt, parvi et mali, et non pervenerunt usque ad dies patrum meorum quibus peregrinati sunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

31 Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἀναβὰς ἀπαγγελῶ τῷ Φαραὼ, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Οἱ ἀδελφοί μου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός
32 μου, οἳ ἦσαν ἐν γῇ Χαναὰν, ἥκασι πρός με. Οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶ ποιμένες· ἄνδρες γὰρ κτηνοτρόφοι ἦσαν· καὶ τὰ κτήνη, καὶ τοὺς βόας, καὶ
33 πάντα τὰ αὐτῶν ἀγηόχασιν. Ἐὰν οὖν καλέσῃ ὑμᾶς Φαραὼ, καὶ εἴπῃ ὑμῖν, Τί τὸ
34 ἔργον (μ) ὑμῶν ὅτι ; Ἐρεῖτε, Ἄνδρες κτηνοτρόφοι (ν) ἐσμὲν οἱ παῖδές σου ἐκ παιδὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν· ἵνα κατοικήσητε ἐν γῇ Γεσὲμ Ἀραβίας. βδέλυγμα γάρ ὅτιν (ξ) Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων.

MS.A. (μ)ὑμῶν; Ἐρεῖτε, (ν)οἱ παῖδές σου ἐσμὲν (ξ) τοῖς Αἰγυπτίοις

Κεφ. μζ'.

1 Ἦλθὲν δὲ Ἰωσὴφ ἀπήγγειλε τῷ Φαραὼ, λέγων, Ὁ πατήρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου, καὶ τὰ κτήνη, καὶ οἱ βόες αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ
ὑπ' ἐμὲ ἦλθὲν ἐκ γῆς Χαναάν. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν
2 γῇ Γεσέμ. Ἀπὸ δὲ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἔλαβε πέντε ἄνδρας, καὶ ἔστησεν αὐτοὺς
3 ἐναντίον Φαραώ. Καὶ εἶπε Φαραὼ τοῖς ἀδελφοῖς Ἰωσὴφ, Τί τὸ ἔργον ὑμῶν; οἱ δὲ εἶπαν τῷ Φαραὼ, Ποιμένες προβάτων οἱ παῖδές σου, καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πατέρες (α) ἡμῶν.
4 Εἶπαν δὲ τῷ Φαραὼ, Παροικεῖν ἐν τῇ γῇ ἥκαμεν· οὐ γάρ ὅτι νομὴ τοῖς κτήνεσι τῶν παίδων σου· ἐνίσχυσε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῇ Χαναάν. νῦν οὖν (β) κατοικήσωμεν ἐν γῇ Γεσέμ.
Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ, Κατοικείτωσαν ἐν γῇ Γεσέμ. εἰ δὲ ὄπισθεν, ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς ἄνδρες δυνατοὶ, κατάστησον αὐτοὺς ἄρχοντας
5 ἐπὶ ἐμῶν κτηνῶν. Ἦλθὲν δὲ εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ἰωσὴφ Ἰακὼβ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ·
5 καὶ ἤκουσε Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτε. Καὶ εἶπε Φαραὼ πρὸς Ἰωσὴφ, λέγων, Ὁ πατήρ
6 σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἥκασι πρός σέ. Ἰδοὺ ἡ γῆ Αἰγύπτε ἐναντίον σου ὅτιν· ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ (γ) κατοίκισον τὸν πατέρα σου, καὶ
7 τοὺς ἀδελφούς σου. Εἰσήγαγε δὲ Ἰωσὴφ Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐναντίον Φαραώ. καὶ (δ) ηὐλόγησεν Ἰακὼβ
8 τὸν Φαραώ. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰακὼβ, Πόσα ἔτη (ε) ἡμερῶν τῆς ζωῆς σου; Καὶ εἶπεν Ἰακὼβ τῷ Φαραὼ, Αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς
μου, ἃς παροικῶ, ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη. μικραὶ καὶ πονηραὶ γεγόνασιν αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου· οὐκ (ζ) ἀφίκοντο εἰς τὰς ἡμέρας τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς τῶν πατέρων μου, ἃς
9 ἡμέρας παρῴκησε.

MS.A. (α)ἡμῶν ἐκ παιδὸς ἕως τοῦ νῦν. Εἶπαν δὲ (β) κατοικήσωμεν οἱ παῖδές σου ἐν γῇ (γ) κατοίκησον (δ) ηὐλόγησεν (ε) ἡμερῶν ζωῆς (ζ) ἀφίκατο

Dixit autem Joseph ad fratres suos, Ascendẽs annunciabo Pharaoni,et dicam ei,Fratres mei, et domus patris mei, qui erant in terra Chanaan, venerunt ad me. Viri autem sunt pastores: viri enim pecorum nutritores erant:& pecora, & boves, & omnia sua adduxerunt. Itaque si vocaverit vos Pharao, & dixerit vobis, Quodnam opus vestrum est? Dicetis,Viri pecorum nutritores sumus pueri tui,à puero usq; nunc, et nos,et patres nostri:ut habitetis in terra Gesem Arabiæ. Abominatio enim est Ægyptiis omnis pastor ovium.

CAP. XLVII.

1 VEniens autem Joseph nunciavit Pharaoni, dicens, Pater meus,& fratres mei,et pecora,et boves eorum,et omnia quæ corũ, venerunt de terra Chanaan: & ecce sunt in terra Gesem. De
2 fratribus autem suis assumpsit quinq; viros, & statuit eos coram Pharaone.Et dixit Pharao
3 fratribus Joseph, Quodnam est opus vestrum ? At illi dixerunt Pharaoni, Pastores ovium pueri tui, et nos et patres nostri. Dixe-
4 runt autem Pharaoni, Incolere in terra venimus : non enim est pastus pecoribus puerorum tuorum. Invaluit enim fames in terra Chanaan. Nunc igitur habitabimus (a) in terra Gesem. Dixit autem Pharao ad Joseph, Habitent in terra Gesem. Sin autem nõsti, quia sunt inter eos viri potentes, constitue eos principes pecorum meorum.Venerunt autẽ
5 in Ægyptum ad Joseph, Jacob, & filii ejus. Et audivit Pharao
6 rex Ægypti. Et dixit Pharao ad Joseph,dicẽs,Pater tuus,et fratres tui venerũt ad te.Ecce ter-
7 ra Ægypti ante te est:in terra optima colloca patrem tuum, et fratres tuos. Introduxit autẽ Joseph Jacob patrẽ suũ, & statuit eũ corã Pharaone. Et benedixit
8 Iacob Pharaonẽ.Dixit autẽ Pha-
9 rao ipsi Jacob, Quot anni dierũ vitæ tuæ? Et dixit Iacob Pharaoni, Dies annorum vitæ meæ, (b) quos incolo, centum triginta anni: pusilli,& mali fuerunt dies annorũ vitæ meæ:nõ pervenerunt ad dies annorũ vitæ patrũ meorum,quos dies incoluerunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixítque Joseph ad fratres suos, & ad domũ patris sui; Ascendam, indicabo Pharaoni; & dicam illi, Fratres mei, & domus patris mei qui erant in terra Chanaan,venerunt ad me. Sunt autem viri pastores gregum, nam viri possidentes armenta sunt : & oves suas, bovesque suas, & quicquid habent, attulerunt. Cúmque vocaverit vos Pharaon, & dixerit vobis, Quod est exercitium vestrum? Respondete ei, Domini armentorum fuerunt servi tui à pueritia sua usque in præsens, tũ nos, tum patres nostri ; ut scilicet habitetis in terra Gosan : quoniam abominandi sunt apud Ægyptios cuncti pastores gregum.

CAP. XLVII.

VEnit ergò Joseph,& indicavit Pharaoni; dixítque ad eum, Pater meus, & fratres mei, & oves, ac boves eorum,& quicquid eorum est, venerunt de terra Chanaan, & ecce morantur in terra Gosan. Et ex fratribus suis duxit quinq; viros, statuítq; eos coram Pharaone. Dixit autem Pharaon ad fratres Joseph, Quod est exercitium vestrũ ? Dixerunt Pharaoni, Pastores ovium sunt servi tui,tum nos, tum patres nostri è pueritia nostra. Dixerunt etiã Pharaoni, Ad habitandũ in terra *ista* venimus : non enim sunt pascua gregib' servorũ tuorum; quoniam grassata est fames in terra Chanaan. Igitur habitare liceat servis tuis in terra Gosan. Et dixit Pharaon ad Joseph, Pater tuus & fratres tui venerunt ad te. Terra Ægypti coram te est : in pulchriori terræ *parte* sedere fac patrem tuum & fratres tuos, habitent in terra Gosan : & si deprehẽdas esse in ipsis viros virtute præditos,fac eos dominos armẽtorũ super omnia mea. Introduxit quoq; Joseph Jacobũ patrẽ suum, & statuit eum corã Pharaone, benedixítque Pharaoni. Dixit autem Pharaon ad Jacob, Quot sunt dies annorum vitæ tuæ ? Respondit Jacob Pharaoni, Dies annorum peregrinationis meæ,centum sunt ac triginta anni : pauci fuerunt ac mali dies annorum vitæ meæ,nec pervenerunt ad annos vitæ patrum meorum in diebus incolatũs eorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

31 ואמר יוסף לאחוהי ולבית אבוהי
אסק ואחוי לפרעה ואימר ליה אחי
ובית אבא די בארעא דכנען אתו
32 לותי: וגברייא רעין ענא ארי גברי
מרי ניתי הוו וענהון ותוריהון וכל
33 דילהון אייתיאו: ויהי ארי יקרי לכון
34 פרעה ויימר מה עובדיכון: ותימרון
גברי מרי ניתי הוו עבדך מועיינא
עד כען אף אנחנא אף אבהתנא
בדיל דתיתבון בארעא דנשן
ארי מרחקין מצראי כל רעי ענא:

מז

1 ואתא יוסף ואחוי לפרעה ואמר אבא
ואחי וענהון ותוריהון וכל דילהון
אתו מארעא דכנען והא אנון
2 בארעא דנשן: ומקצת אחוהי דבר
חמשא גוברין ואמקימנון קדם
3 פרעה: ואמר פרעה לאחוהי מה
עובדיכון ואמרו לפרעה רעין ענא
עבדך אף אנחנא אף אבהתנא:
4 ואמרו לפרעה לאותבא בארעא
אתינא ארי ליית רעיא לענא דין
לעבדך ארי תקיף כפנא בארעא
דכנען וכען יתבון כען עבדך
5 בארעא דנשן: ואמר פרעה ליוסף
למימר אבוך ואחך אתו לותך:
6 ארעא דמצרים קדמך היא בפרשפרי
בארעא אושיב ית אבוך ויתב אחך
יתבון בארעא דנשן ואם ידעת ואית
בהון גברין דחיל א ותמנון רברבי
7 גיתא על די לי: ואיתי יוסף ית
יעקב אבוהי ואקימניה קדם פרעה
8 ובריך יעקב ית פרעה: ואמר פרעה
ליעקב כמה יומי שני חיך: ואמר
9 יעקב לפרעה יומי שני הסותבותי
מאה ותלתין שנין ועיירין ובשין הוו
יומי שני חיי ולא אדביקו ית יומי
שני חיי אבהתי ביומי תוסבותהון

Et dixit Joseph fratribꝰ suis, et
domui patris sui; Ascendã &
nunciabo Pharaoni: dicamq;
ei; Fratres mei, et domꝰ patris
mei, quæ erat in terrâ Chanaã,
venerunt ad me. Et sunt viri
pastores oviũ; quia viri pos-
sessores gregũ fuerunt: Oves
quoq; suas et boves, et omnia
sua adduxerũt. Cúmq; voca-
verit vos Pharao; et dixerit,
Quod est opꝰ vestrũ? Dicetis;
Viri possessores gregũ fuerũt
servi tui ab adolescẽtiâ nostrâ
usq; nunc; tã nos quàm patres
nostri: ut habitetis in terrâ Ge-
sen; quoniam abominantur Æ-
gyptii omnes pastores ovium.

CAP. XLVII.

1 Et venit Joseph, et nuncia-
vit Pharaoni: et ait; Pater meꝰ
et fratres mei, et oves eorum
et boves eorũ, & oñia quæ ha-
bent, venerũt de terrâ Chana-
an: et *ecce sunt* in terrâ Gesẽ.
2 Extremos quoq; fratrũ suorũ
tulit quinq; viros: et constituit
eos corã Pharaone. Dixitque
3 Pharao fratribus ejus, Quod
est opꝰ vestrũ? et dixerũt Pha-
raoni; Pastores oviũ sumꝰ ser-
vi tui, tam nos, quàm patres no-
stri. Dixeruntq; Pharaoni; Ad
4 habitandũ in terrâ venimus:
quoniã non est pastus ovibus
servorũ tuorũ; quia valida fa-
mes est in terra Chanaan: &
nunc quæsumus ut habitent
servi tui in terra Gesen. Et ait
5 Pharao ad Joseph, dicens: Pa-
terꝰ tuꝰ & fratres tui venerunt
6 ad te. Terra Ægypti coram te
est; in meliori loco terræ col-
loca patrẽ tuũ & fratres tuos:
et habitent in terrâ Gesẽ; & si
cognoscis esse inter eos viros
fortes, constitue eos principes
7 pecorum meorum. Et adduxit
Joseph Jacob patrẽ suũ; et sta-
tuit eũ corã Pharaone: et be-
8 nedixit Jacob Pharaoni. Di-
xitq; Pharao ad Jacob: Quot
9 sunt anni vitæ tuæ? Et dixit Ja-
cob ad Pharaonẽ; Anni vitæ
peregrinationis meæ, centũ et
triginta anni sunt: pauci et ma-
li *fuerunt dies annorum vitæ*
meæ; et non attigerũt usq; ad
dies vitæ patrũ meorũ in di-
ebus peregrinationis suæ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

31 *ויאמר יוסף לאחיו ולבית אביו עלו אגידה לפרעה ואמרה אליו אחי
ובית אבי אשר בארץ כנען באו אלי: 32 והאנשים רעי צאן כי אנשי
מקנה היו ואת צאנם ואת בקרם ואת כל אשר להם הביאו: 33 והיה
כי יקרא לכם פרעה ואמר מה מעשיכם: 34 ואמרתם אנשי מקנה היו
עבדיך מנעורינו ועד עתה גם אנחנו גם אבותינו בעבור תשבו בארץ
גשן כי תועבת מצרים כל רעה צאן:

מז

1 ויבא יוסף ויגד לפרעה ויאמר אבי ואחי וצאנם ובקרם וכל אשר
להם באו מארץ כנען והנם בארץ גשן: 2 ומקצה אחיו לקח חמשה
3 אנשים ויתיצבם לפני פרעה: ויאמר פרעה אל אחיו מה מעשיכם
ויאמרו אל פרעה רעה צאן עבדיך גם אנחנו גם אבותינו: 4 ויאמרו
אל פרעה לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבד
הרעב בארץ כנען ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן: 5 וידבר פרעה
6 אל יוסף לאמר אביך ואחיך באו אליך: ארץ מצרים לפניך הוא
במיטב הארץ הושב את אביך ואת אחיך ישבו בארץ גשן ואם ידעת
ויש בם אנשי חיל ושמתם שרי מקנה על אשר לי: 7 ויבא יוסף את
יעקב אביו ויעמד לפני פרעה ויברך יעקב את פרעה: 8 ויאמר פרעה
9 אל יעקב כמה ימי שני חייך: ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי
שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי
שני חיי אבותי בימי מגוריהם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

31 Dixit autẽ Joseph fratribus
suis, & domui patris sui;
Ascendam, & nunciabo Pha-
raoni, dicamq; ei, Fratres mei,
et domus patris mei qui erant
in terra Chanaan, venerũt ad
32 me. Homines autẽ illi pasto-
ves sunt oviũ; nam homines
sunt pecorũ: oves etiã suas,
& boves suos, et omnia quæ
33 erant sua, adduxerunt. Cùm
itaq; vocaverit vos Pharao,
& dixerit; Quod est opus
vestrũ? Tum dicetis, Homi-
34 nes pecorũ sunt servi tui à
pueritia nostra usq; nunc, etiã
nos, etiã patres nostri: propter-
ea habitabimus in terra Ges-
sen; quã abominatio sunt Ægy-
ptiis omnes pastores pecudũ.

CAP. XLVII.

1 Venit igitur Joseph, & nun-
tiavit Pharaoni; dicens
illi, Pater meus, & fratres
mei, & oves eorũ, & boves
eorũ, & omnia quæ sunt eis,
venerunt de terra Chanaan;
et ecce ipsi sunt in terra Gos-
sen. Partẽ etiã fratrũ suorũ
2 assumpsit secũ, quinq; viros,
& statuit eos ante Pharao-
3 nem. Dixit autẽ Pharao fra-
tribus Iosephi, Quod est opus
vestrũ? et respondерunt Pha-
raoni, Pastores ovium sunt
servi tui, etiã fratres nostri,
etiã patres nostri. Dixeruntq;
4 Pharaoni, Ad peregrinandum
in terrã venimus, eò quòd nõ
est pabulũ ovibus servorum
tuorũ: invaluit enim fames
in terrâ Chanaan: nunc autẽ
habitent, quæsumus, servi tui
5 in terrã Gessen. Postea locu-
tus est Pharao Josepho, di-
cens; Pater tuus, & fratres
6 tui venerunt ad te. Terra Æ-
gypti est in conspectu tuo: in
optimo terræ habitare fac pa-
trem tuum, & fratres tuos;
habitent in terrâ Gessen. Si
autẽ cognoveris inter eos ali-
quot viros industrios, constí-
tues illos præfectos pecorum
7 meorũ. Postea introduxit Io-
seph Jacobũ patrẽ suũ, &
statuit eũ ante faciẽ Pharao-
nis; & benedixit Jacob Pha-
8 raoni. Dixitq; Pharao Iaco-
bo, Quot sunt dies annorum
vitæ tuæ? Respondítq; Iacob
9 Pharaoni; Dies annorũ pere-
grinationis meæ, sunt centum
& triginta anni: parvi &
mali fuerunt dies annorum
vitæ meæ, & nõ pervenerunt
ad dies annorum vitæ patriũ
meorum in diebus peregrina-
tionum suarum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 *ثم قال يوسف لاخوته وساير آل ابيه اَنا اَصعدُ الي فرعون فاخبرهُ واقول له اخوتي وآل ابي الذين
32 كانوا في بلد كنعان قد جاؤا اليَّ * والقوم رعاة غنم لانهم كانوا ذوي ماشية * وغنمهم وبقرهم
33 وجميعهم وجميع مالهم اتوا به * فاذا دعا بكم فرعون وقال لكم ما صنعتكم * فقولوا كنا ذوي
34 ماشية منذ صغرنا الي الآن وكذلك اباؤنا * من اجل ان تقيموا في بلد السدير * لان المصريين
يكرهون كل راعي غنم * الفصل السابع والاربعون *

1 *ثم دخل يوسف الي فرعون وقال * ابي واخوتي وغنمهم وبقرهم وجميع مالهم قد جاؤا من بلد
2 كنعان * وهوذا هم في بلد السدير * واخذ خمسة اناسي من اخوته ووقفهم بين يدي
3 فرعون * وقال فرعون لاخوته يوسف ما صنعتكم * قالوا له رعاة غنم نحن واباؤنا * ثم قالوا له
4 جيئنا نسكن بلدك * اذ ليس مرعي لغنمنا من اشتداد الجوع في بلد السام * فليقم في بلد
5 السدير * فقال فرعون ليوسف * اذا اتاك ابوك واخوتك * هوذا بلد مصر بين يديك * اسكنهم
6 في اجود * وذلك ان يقيموا في بلد السدير * وان كنت تعلم ان فيهم ذوي حيل فصيرهم
7 روساء الوكلاء الذين على ماشيتي * وادخل يوسف يعقوب اباه * ووقفه بين يدي فرعون * فسلم
8 عليه * وقال له فرعون * كم سنو حياتك * قال له يعقوب سنو عمري مايه وثلثون سنه * وكانت
9 قليله رديه * ولم تلحق بسني حياة اباءي حسب ايام سكناهم *

Dixit quoq; Joseph fratribꝰ suis, et reliquæ familiæ patris sui; Ego ascendã ad Pharaonem, & nunciabo ei, ac dicã illi; Fratres mei, & familiæ patris mei, qui erant in regione Chanaã, jam venerunt ad me. Et ho-
32 mines sũt pastores oviũ, eò quòd essẽt pos-
sessores armentorũ; et oves suas, & boves
suas, et asinos suos, et omnia bona sua attu-
lerũt. Cúmq; vocaverit vos Pharaõ, et di-
33 xerit vobis; Quodnã est opus vestrũ? Dici-
34 te, Fuimꝰ possessores armentorũ, à pue-
ritia nostra usq; modo, et similiter patres
nostri: ad hoc ut cõmoremini in regione
Sadir, quia Ægyptii abhorrent ab omni
pastore ovium. CAP. XLVII.

1 Præterea ingressꝰ est Joseph ad Phara-
onẽ, dixitq; Pater meꝰ, et fratres mei,
et oves eorũ, et boves eorũ, et omnia bona
eorũ, venerunt de regione Chanaan, et ecce
sunt in regione Sadir. Et assumpsit quinq;
2 homines ex fratribus suis, et constituit eos
3 corã Pharaone. Et dixit Pharaon fratri-
bꝰ Joseph, Quodnã est opus vestrũ? Di-
xerũt ei, Pastores oviũ sumꝰ nos, ac patres
nostri. Tum dixerunt ei, Venimꝰ habitare
4 regionẽ tuã, cùm non sint pascua ovibus
nostris, præ vehementia famis in regione
Syriæ; manebimꝰ igitur in regione Sadir.
Dixitq; Pharaon ad Joseph, Cùm vene-
5 rint ad te pater tuꝰ et fratres tui, Ecce re-
6 gio Ægypti corã te est, habitare fac eos in
optimo ejus loco: et hoc quidẽ ut habitent
in regione Sadir. Et si noveris inter eos esse
robustos, constitue eos principes præpositos
7 oviũ qui præsunt armentis meis. Et introdu-
xit Joseph Jacobum patrẽ suum, & sta-
tuit eum ante Pharaonem: salutavitq; il-
8 lum. Et ait ei Pharaon, Quot sunt anni
9 vitæ tuæ? Dixit illi Iacob, Anni ætatis
meæ, centum ac triginta anni, et fuerunt
pauci ac mali, nec pervenerunt ad annos
vitæ patrum meorum secundùm dies in-
colatûs sui.

ספר בראשית: מז

.Parhoh facie à est egressus & ,Parhoh Iahacob *benedixit* Et

10 וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה וַיֵּצֵא מִלִּפְנֵי פַּרְעֹה׃
eis dedit & ,suos fratres & ,suum patrem Joseph fecit habitare Et

11 וַיּוֹשֶׁב יוֹסֵף אֶת־אָבִיו וְאֶת־אַחָיו וַיִּתֵּן לָהֶם
,Rahameses terrâ in ,*terræ optimo* in ; Ægypti terrâ in possessionē

אֲחֻזָּה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּמֵיטַב הָאָרֶץ בְּאֶרֶץ רַעְמְסֵס
,suum patrem Joseph aluit Et .Parhoh præcepit quemadmodū

כַּאֲשֶׁר צִוָּה פַּרְעֹה׃ וַיְכַלְכֵּל יוֹסֵף אֶת־אָבִיו
.*parvuli* es *ad* pane sui patris domum omnem & ,suos fratres &

12 וְאֶת־אַחָיו וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיו לֶחֶם לְפִי הַטָּף׃
:valde fames gravis quoniam ; terrâ omni in non panis Et

13 וְלֶחֶם אֵין בְּכָל־הָאָרֶץ כִּי־כָבֵד הָרָעָב מְאֹד
.*famis facie à* Chenahan terra & Ægypti terra laboravit &

וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶרֶץ כְּנַעַן מִפְּנֵי הָרָעָב׃
terrâ in est inventa quæ ,pecuniam omnem Joseph collegit Et

14 וַיְלַקֵּט יוֹסֵף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ־
intulit Et .*ementes* ipsi quod alimēto pro Chenahan terrâ in & ,Ægypti

מִצְרַיִם וּבְאֶרֶץ כְּנַעַן בַּשֶּׁבֶר אֲשֶׁר־הֵם שֹׁבְרִים וַיָּבֵא
terra è pecunia est cōsumpta Et.Parhoh domum in pecuniam Joseph

יוֹסֵף אֶת־הַכֶּסֶף בֵּיתָה פַּרְעֹה׃ וַיִּתֹּם הַכֶּסֶף מֵאֶרֶץ
: dicendo ,Joseph ad Ægypt' omnis *venerūt* &,Chenahā terrâ è & ,Ægypti

מִצְרַיִם וּמֵאֶרֶץ כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ כָל־מִצְרַיִם אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר
defecit quia ? te coram moriemur quid ad Et .panem nobis Da

הָבָה־לָנוּ לֶחֶם וְלָמָּה נָמוּת נֶגְדֶּךָ כִּי אָפַס
vobis dabo & ,vestras pecudes Date : Joseph dixit Et ,pecunia

16 כָּסֶף׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף הָבוּ מִקְנֵיכֶם וְאֶתְּנָה לָכֶם
suas pecudes attulerunt Et .pecunia defecit si,vestris pecudib' pro

בְּמִקְנֵיכֶם אִם־אָפַס כָּסֶף׃ וַיְבִיאוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם
grege pro & ,equis pro panem Ioseph eis dedit Et .Ioseph ad

אֶל־יוֹסֵף וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף לֶחֶם בַּסּוּסִים וּבְמִקְנֵה
pane pro eos *duxit* & ,asinis pro & ,boum *grege* pro & ,pecudum

הַצֹּאן וּבְמִקְנֵה הַבָּקָר וּבַחֲמֹרִים וַיְנַהֲלֵם בַּלֶּחֶם
,ipse annus est finit' Et .ipso anno in eorū gregib' omnib' pro

בְּכָל־מִקְנֵהֶם בַּשָּׁנָה הַהִוא׃ וַתִּתֹּם הַשָּׁנָה הַהִוא
abscondem' Non : ei dixerūt & ,secundo anno in eū ad venerūt &

18 וַיָּבֹאוּ אֵלָיו בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־נְכַחֵד
ad jumentorum grex & ,pecunia sit finita *quinimo* ,meo domino à

מֵאֲדֹנִי כִּי אִם־תַּם הַכֶּסֶף וּמִקְנֵה הַבְּהֵמָה אֶל־
nostrū corp' præterquā ,meo dño coram remansit Non .*meū dominū*

אֲדֹנִי לֹא נִשְׁאַר לִפְנֵי אֲדֹנִי בִּלְתִּי אִם־גְּוִיָּתֵנוּ
etiam ,nos Etiam ?tuos oculos ad moriemur quid Ut .nostra terra &

19 וְאַדְמָתֵנוּ׃ לָמָּה נָמוּת לְעֵינֶיךָ גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־
nos erimus & :pane pro nostrā terram & ,nos eme ,nostrā terrā

אַדְמָתֵנוּ קְנֵה־אֹתָנוּ וְאֶת־אַדְמָתֵנוּ בְּלָחֶם וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ
,moriemur nō & ,vivem' & ,semen da & ,Parhoni servi nostra terra &

וְאַדְמָתֵנוּ עֲבָדִים לְפַרְעֹה וְתֶן־זֶרַע וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת
Ægypti terram omnem Ioseph emit Et.desolabitur nō terra &

וְהָאֲדָמָה לֹא תֵשָׁם׃ וַיִּקֶן יוֹסֵף אֶת־כָּל־אַדְמַת מִצְרַיִם
invaluerat quia,suū agrum unusquisq; Ægyptii vendiderūt nam .*Parhoni*

לְפַרְעֹה כִּי־מָכְרוּ מִצְרַיִם אִישׁ שָׂדֵהוּ כִּי חָזַק
.Parhoni terra fuit & : fames eos super

עֲלֵהֶם הָרָעָב וַתְּהִי הָאָרֶץ לְפַרְעֹה׃

GENESIS. Versio VULG. LAT.

10 Et benedicto rege, egressus
11 est foràs. Joseph verò patri & fratribus suis dedit possessionem in Ægypto in optimo terræ loco, Rameſſes, ut præceperat Pharao. Et
12 alebat eos, omnémque domum patris sui, præbens cibaria singulis. In toto enim
13 orbe panis deerat, & oppressérat fames terram, maximè Ægypti & Chanaan. E quibus
14 omnem pecuniam congregavit pro venditione frumenti; & intulit eam in ærarium regis. Cúmque defecisset emptoribus pretium, venit cuncta Ægyptus ad Joseph; dicēs, Da nobis panes: quarè morimur coram te, deficiente pecuniâ? Quibus ille respondit,
16 Adducite pecora vestra; & dabo vobis pro eis cibos, si pretium non habetis. Quæ cùm
17 adduxissent, dedit eis alimenta pro equis, & ovibus, & bob', & asinis: sustentavítque eos illo anno pro commutatione
18 pecorum. Venerunt quoque anno secundo, & dixerunt ei; Non celabimus dominum nostrum, quòd deficiente pecuniâ, pecora simul defecerunt: nec clam te est, quòd absque corporibus & terra
19 nihil habeamus. Cur ergò moriemur te vidente? & nos & terra nostra tui erimus: eme nos in servitutem regiam, & præbe semina: ne pereunte cultore rèdigatur terra in so-
20 litudinem. Emit igitur Joseph omnem terram Ægypti, vendentibus singulis possessiones suas præ magnitudine famis: subjecítque eam Pharaoni,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ εὐλογήσας Ἰακὼβ τ̄ Φαραὼ, ἐξῆλθεν
11 ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ (n)κατῴκισεν Ἰωσὴφ τ̄(θ)πατέρα αὐτ̄, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτ̄· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς κατάσχεσιν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἐν τῇ βελτίσῃ γῇ, ἐν γῇ Ραμεσσῆ, καθὰ προσέταξε Φα-
12 ραώ. Καὶ ἐσιτομέτρ' Ἰωσὴφ τῷ (ι)πατρὶ αὐτ̄, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τ̄ πατρὸς
13 αὐτοῦ σῖτον κ' σῶμα. Σῖτος δ' οὐκ ἦν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐνίσχυσε γὰρ ὁ λιμὸς σφόδρα. Ἐξέλιπε δ' ἡ γῆ Αἰγύπτ κ' ἡ γῆ Χαναάν ἀπὸ
14 τ̄ λιμοῦ. Συνήγαγε δ' Ἰωσὴφ πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν γῇ (κ) Αἰγύπτ κ' ἐν γῇ Χαναάν, τ̄ σίτου, ὃ ἠγόραζον, καὶ εἰσῆλθ' αὐτοῖς. καὶ εἰσήνεγκεν Ἰωσὴφ πᾶν τὸ ἀργύ-
15 ριον εἰς τ̄ οἶκον Φαραώ. Καὶ (λ) ἐξέλιπε πᾶν τὸ ἀργύριον ἐκ γῆς Αἰγύπτ, καὶ ἐκ γῆς Χαναάν· ἦλθον δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι πρὸς Ἰωσὴφ, λέγοντες, Δὸς ἡμῖν ἄρτους, καὶ
16 ἵνατί ἀποθνήσκομεν ἐναντίον σ; ἐκλέλοιπε γὰρ τὸ ἀργύριον ἡμ̄. Εἶπε δ' αὐτοῖς Ἰωσὴφ, Φέρετε τὰ κλήνη ὑμ̄, καὶ δώσω ὑμῖν ἄρτους, ἀντὶ τῶν κλινῶν ὑμ̄, εἰ ἐκλέλοιπε
17 τὸ ἀργύριον ὑμ̄. Ἤγαγον δ' τὰ κλήνη αὐτῶν πρὸς Ἰωσὴφ· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς Ἰωσὴφ ἄρτους ἀντὶ τῶν ἵππων, καὶ ἀντὶ τῶν προβάτων, καὶ ἀντὶ τῶν βοῶν, καὶ ἀντὶ τῶν ὄνων· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸς ἐν ἄρτοις ἀντὶ
18 πάντων τῶν κλινῶν αὐτῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. Ἐξῆλθε δ' τὸ ἔτ Ὁ ἐκεῖνο· καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἔτ τῷ δευτέρῳ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, Μὴ ποτε ἐκλιδεῶμεν ἀπὸ τ̄ κυρίου ἡμ̄; εἰ γὰρ ἐκλέλοιπε τὸ (μ) ἀργύριον ἡμ̄ καὶ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ κλήνη
19 πρὸς σὲ τὸν κύριον, καὶ οὐκ (ν)ὑπολέλειπ̄ ἡμῖν ἐναντίον τ̄ κυρίου ἡμῶν ἀλλ' ἢ τὸ ἰδιον σῶμα καὶ ἡ γῆ ἡμῶν. Ἵνα ἵν μὴ ἀποθάνωμεν ἐναντίον σου, καὶ ἡ γῆ(ξ) ἐρημωθῇ, κτῆσαι ἡμᾶς καὶ τ̄ γῆν ἡμ̄ ἀντὶ ἄρτων, καὶ
20 ἐσόμεθα ἡμεῖς καὶ ἡ γῆ ἡμ̄ (ο) παῖδες τῷ Φαραώ· δὸς σπέρμα, ἵνα σπείρωμεν, καὶ (π) ζήσωμεν, καὶ μὴ ἀποθάνωμεν, καὶ ἡ γῆ οὐκ ἐρημωθήσεται. Καὶ ἐκτήσατο Ἰωσὴφ πᾶσαν τ̄ γῆν τῶν Αἰγυπτίων τῷ Φαραώ· ἀπέδοντο γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι τ̄ γῆν αὐτ̄ τῷ Φαραώ· ἐπεκράτησε γὰρ (ρ) αὐτ̄ ὁ λιμός· καὶ ἐγένετο ἡ γῆ τῷ Φαραώ.

Et benedicens Iacob Pharaonem, exivit ab eo. Et habitare fecit Ioseph patrem suum, & fratres suos: & dedit eis possessionem in terra Ægypto, in terra optima, in terra Rameſſe; sicut præcepit Pharao. Et triticum metiebatur Ioseph patri suo & fratribus, et omni domui patris sui, triticum secundùm corpus. Triticum autē non erat in omni terra. Invaluerat enim fames valdè. Deficit autem terra Ægypti, & terra Chanaan à fame. Congregavit autē Ioseph omne argentū, quod est inventū in terra Ægypti, & in terra Chanaan, ex tritico, quod emebant; & metiebatur eis. Et intulit Ioseph omne argentum in domū Pharaonis. Et defecit omne argentū de terra Ægypti, & de terra Chanaan. Venerunt autem omnes Ægyptii ad Ioseph, dicētes, Da nobis panes: & utquid moriamur coràm te? Defecit enim argentū nostrum. Dixit autē eis Ioseph, Afferte pecora vestra, & dabo vobis panes pro pecoribus vestris, si defecit argentū vestrū. Adduxerūt autē pecora sua ad Ioseph; et dedit eis Ioseph panes pro equis, et pro ovibus, et pro bobus, et pro asinis. Et enutrivit eos in panib' pro omnib' pecoribꝰ eorū in anno illo. Exivit autē annꝰ ille, et venerūt ad eū in anno secundo, et dixerūt ei; Numquid fortè deleamur à domino nostro? Siquidē defecit argentū nostrū, et substantia, et pecora ad te domine: et non remansit nobis coràm domino nostro, nisi propriū corpꝰ, et terra nostra. Ut igitur non moriamur coràm te, et terra desoletur, acquire nos, et terrā nostrā pro panib' : et erimus nos, et terra nostra, pueri Pharaoni. Da semen, ut seminemus, & vivamus, & non moriamur: & terra non desolabitur. Et acquisivit Ioseph omnem terram Ægyptiorum Pharaoni. Vendiderunt enim Ægyptii terram suā Pharaoni: superavit enim eos fames: & facta est terra Pharaoni.

MS.A. (n) κατῴκησεν (θ) πατέρ, καὶ (ι) πατρὶ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτ̄, καὶ (κ) Αἰγύπτ (λ) ἐξέλειπεν τὸ ἀργύριον (μ) ἀργύριον καὶ (ν) ὑπολείπ̄ ἐναντίον (ξ) ἐρημωθήσ̄ (ο) παῖδες Φαραὼ· δὸς σπέρματα, (π) ζήσωμεν, (ρ) ὁ λιμὸς αὐτῶν·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܒܪܟ ܝܥܩܘܒ ܠܦܪܥܘܢ ܘܢܦܩ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ׃ ܘܝܬܒ ܝܘܣܦ ܐܬ ܐܒܘܗܝ ܘܐܬ ܐܚܘܗܝ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܚܘܙܬܐ
11 ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܒܛܒ ܐܪܥܐ ܒܐܪܥܐ ܕܪܥܡܣܣ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܦܪܥܘܢ׃ ܘܙܢ ܝܘܣܦ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܠܚܡ ܠܦܘܡ ܛܦܐ׃
12 ܘܠܚܡ ܠܝܬ ܒܟܠ ܐܪܥܐ ܛܒ ܐܬܬ ܪܥܒܐ ܬܩܝܦ ܒܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܘܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܡܢ ܩܕܡ ܪܥܒܐ׃ * ܘܟܢܫ ܝܘܣܦ ܟܠ ܟܣܦܐ ܕܐܫܬܟܚ
13 ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܘܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܒܒܪ ܗܢܘ ܕܗܘ ܒܪܝ ܡܢ ܝܘܣܦ ܘܐܝܬܝ ܟܣܦܐ ܠܒܝܬ ܦܪܥܘܢ׃ ܘܟܣܦܐ ܠܐ ܐܫܬܟܚ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ
14 ܘܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܐܠܐ ܐܬܬ ܟܠ ܡܨܪܝܐ ܠܘܬ ܝܘܣܦ ܡܙܒܢܝܢ ܒܪ ܡܢ ܕܙܒܢܝܢ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ ܒܪ ܡܢ ܕܙܒܢܝܢ ܗܘ׃ * ܘܟܢܫ ܝܘܣܦ ܟܠ ܟܣܦܐ
15 ܕܐܫܬܟܚ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܘܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܒܒܪ ܗܢܘ ܕܙܒܢܝܢ ܗܘ ܘܐܝܬܝ ܠܒܝܬ ܦܪܥܘܢ׃ ܘܟܣܦܐ ܠܐ ܐܫܬܟܚ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ
16 ܘܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܐܠܐ ܐܬܬ ܟܠ ܡܨܪܝܐ ܠܘܬ ܝܘܣܦ ܡܙܒܢܝܢ ܒܪ ܡܢ ܕܙܒܢܝܢ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ ܒܪ ܡܢ ܕܙܒܢܝܢ ܗܘ׃ * ܘܟܢܫ ܝܘܣܦ ܟܠ ܟܣܦܐ
17 ܕܐܫܬܟܚ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܘܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܒܒܪ ܗܢܘ ܕܗܘ ܒܪܝ ܡܢ ܝܘܣܦ ܘܐܝܬܝ ܟܣܦܐ ܠܒܝܬ ܦܪܥܘܢ׃ ܘܟܣܦܐ ܠܐ ܐܫܬܟܚ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ
18 ܘܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܐܠܐ ܐܬܬ ܟܠ ܡܨܪܝܐ ܠܘܬ ܝܘܣܦ ܡܙܒܢܝܢ ܒܪ ܡܢ ܕܙܒܢܝܢ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ ܒܪ ܡܢ ܕܙܒܢܝܢ ܗܘ׃ * ܘܟܢܫ ܝܘܣܦ ܟܠ ܟܣܦܐ
19 ܕܐܫܬܟܚ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܘܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܒܒܪ ܗܢܘ ܕܗܘ ܒܪܝ ܡܢ ܝܘܣܦ ܘܐܝܬܝ ܟܣܦܐ ܠܒܝܬ ܦܪܥܘܢ׃ ܘܟܣܦܐ ܠܐ ܐܫܬܟܚ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ
20 ܘܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܐܠܐ ܐܬܬ ܟܠ ܡܨܪܝܐ ܠܘܬ ܝܘܣܦ ܡܙܒܢܝܢ ܒܪ ܡܢ ܕܙܒܢܝܢ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ ܒܪ ܡܢ ܕܙܒܢܝܢ ܗܘ׃ * ܘܟܢܫ ܝܘܣܦ ܟܠ ܟܣܦܐ

Rursus benedixit Jacob Pharaoni, & egressus est Jacob è conspectu Pharaonis. Itaque habitationem assignavit Joseph patri suo & fratribus suis, deditque eis hæreditatem in terra Ægypti, in pulcherrima terræ parte, in terra Rameſis, quemadmodum præceperat Pharaon. Et aluit Joseph patrem suum, & fratres suos, totamq; domum patris sui frumento, pro ratione familiæ eorum. Cæterùm deerat frumentum in tota terra, quoniā invaluerat fames admodū: et vastata fuerat universa terra Ægypti, & terra Chanaā à conspectu famis. Collegit ergò Joseph totam pecuniā quæ reperiebatur in terra Ægypti & in terra Chanaan, pro frumento quod emebant: & intulit Joseph pecuniā in domū Pharaonis. Consumptā autē pecuniā de terra Ægypti & de terra Chanaan, venerunt omnes Ægyptii ad Joseph, & dicunt ei, Da nobis frumentum, ut vivamus, & non moriamur coràm te: quia jam consumpta est pecunia. Ait illis Joseph, Date mihi armēta vestra, & dabo vobis pro armētis vestris, quādoquidem consumpta est pecunia. Attulerunt ergò ei armenta sua, deditq; eis Joseph annonā pro armētis boum & asinorum: aluitque eos pane in illo anno pro universis armētis eorum. Transacto autem anno illo, venerunt ad eum anno sequēti, & dixerunt ei, Non celamus dominum nostrum quòd consumpta sit pecunia universa, & armenta pecorum apud dominum nostrum sunt, nec superest coràm dño nostro, nisi animæ nostræ, & tellures nostræ. Cur moriemur coràm te, tam nos quàm tellures nostræ? eme nos & terras nostras pro pane, erimusq; nos & terræ nostræ servi Pharaonis: & præbe semina, ut vivamus, & non moriamur, nevè terra vastetur. Emit ergò Joseph totā humum Ægypti Pharaonis; quoniā vendiderunt Ægyptii quilibet agrum suum, eò quòd invaluisset super eos fames: factaque est humus, Pharaonis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

10 וּבָרִיךְ יַעֲקֹב יָת פַּרְעֹה וּנְפַק מִן קֳדָם
11 פַּרְעֹה: וְאוֹתֵיב יוֹסֵף יָת אֲבוּהִי וְיָת
אַחוֹהִי וְיָהַב לְהוֹן אֲחֻסְנָא בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם בְּדַשַּׁפִּיר בְּאַרְעָא בְּאַרְעָא
12 רַעַמְסֵס כְּמָא דְפַקִּיד פַּרְעֹה: וְזָן
יוֹסֵף יָת אֲבוּהִי וְיָת אַחוֹהִי וְיָת כָּל־
בֵּית אֲבוּהִי לֶחֱמָא לְפוּם טַפְלָא:
13 וְלַחְמָא לֵית בְּכָל אַרְעָא אֲרֵי תַקִּיף
כַּפְנָא לַחֲדָא וְאִשְׁתְּלֵי עָמָא דְאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם וְעָמָא דְאַרְעָא דְכְנָעַן מִן־
קֳדָם כַּפְנָא: וּלְקֵט יוֹסֵף יָת־כָּל־
14 כַּסְפָּא דְאִשְׁתְּכַח בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם
וּבְאַרְעָא דִכְנָעַן בְּעִבּוּרָא דִי־אִנּוּן
15 זָבְנִין וְאֵיתֵי יוֹסֵף יָת כַּסְפָּא לְבֵית
פַּרְעֹה: וּשְׁלִים כַּסְפָּא מֵאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם וּמֵאַרְעָא דִכְנָעַן וְאָתוֹ כָל־
מִצְרָאֵי לְוָת יוֹסֵף לְמֵימַר הַב לָנָא
16 לַחְמָא וּלְמָה נְמוּת לְקֳבְלָךְ אֲרֵי
שְׁלִים כַּסְפָּא: וַאֲמַר יוֹסֵף הַבוּ
17 גֵּיתֵיכוֹן וְאֶתֵּן לְכוֹן בְּגֵיתֵיכוֹן אִם־
שְׁלִים כַּסְפָּא: וְאֵיתֵיאוּ יָת גֵּיתֵיהוֹן
לְוָת יוֹסֵף וְיָהַב לְהוֹן יוֹסֵף לַחְמָא
בְּסוּסְוָתָא וּבְגֵיתֵי עָנָא וּבְגֵיתֵי חֻורֵי
וּבְחֲמָרֵי וּזְנִינוּן בְּלַחְמָא בְּכָל־
18 גֵּיתֵיהוֹן בְּשַׁתָּא הַהִיא: וְשָׁלְמַת שַׁתָּא
הַהִיא וְאָתוֹ לְוָתֵיהּ בְּשַׁתָּא תִנְיָתָא
וַאֲמָרוּ לֵיהּ לָא נְכַסֵּי מִן רְבוֹנִי
אֱלָהִין שְׁלִים כַּסְפָּא וְגֵיתֵי בְעִירָא
לְוָת רְבוֹנִי לָא אִשְׁתְּאַר קֳדָם רְבוֹנִי
19 אֱלָהִין גֵּיתָנָא וְאַרְעָנָא: לְמָה נְמוּת
לְעֵינָךְ אַף אֲנַחְנָא אַף אַרְעָנָא קְנֵי
יָתָנָא וְיָת אַרְעָנָא בְּלַחְמָא וְנֶהֵי
אֲנַחְנָא וְאַרְעָנָא עַבְדִין לְפַרְעֹה וְהַב
בַּר זַרְעָא וְנֶחֱי וְלָא נְמוּת וְאַרְעָא לָא
20 תְחֻוֵר: וְקָנָא יוֹסֵף יָת כָּל אַרְעָא
דְּמִצְרַיִם לְפַרְעֹה אֲרֵי זְבִנוּ מִצְרָאֵי
גְּבַר חַקְלֵיהּ אֲרֵי תַקִּיף עֲלֵיהוֹן
כַּפְנָא וַהֲוָת אַרְעָא לְפַרְעֹה:

10 Benedixitq; Jacob Pharaoni: etegreſſ⁹ eſt à facie Pharaonis.
11 Et collocavit Joſeph patrem ſuũ et fratres ſuos;& dedit eis poſſeſſionẽ in terrâ Ægypti, in meliori loco terræ,in terrâ Ramaſſes : ſicut præceperat
12 Pharao. Et alebat Joſeph patrẽ ſuũ & fratres ſuos & omnẽ domũ patris ſui;præbẽdo panẽ juxta familiã uniuſcujuſque. Neq; erat panis in univerſâ terrâ , quoniã prævaluerat
13 fames nimis: & deficiébat pop⁹ terræ Ægypti, & populus terræ Chanaan, propter famẽ.
14 Et congregavit Joſeph argentũ, & inventũ eſt in terrâ Ægypti, & in terrâ Chanaan, pro frumento & ipſi emebãt: & intulit Joſeph argentum in
15 domũ Pharaonis. Conſummatũq; eſt argentũ de terrâ Ægypti, & de terrâ Chanaan: et venerũt oñes Ægyptii ad Joſephdicẽtes, Da nobis panẽ; cur moriemur corã te ; cum conſummatũ ſit argentũ? Dixitq; Joſeph, Afferte pecora veſtra;
16 & dabo vobis frumentũ pro pecorib⁹ veſtris : ſi argentum conſũmatũ eſt. Adduxeruntq; pecora ſua ad Joſeph: & dedit eis Joſeph panem pro equis,
17 & pro pecorib⁹ ovĩũ, & pro bobus, & aſinis: & alebat eos pane ipſo anno, pro univerſis pecorib⁹ ſuis. Et complet⁹ eſt ann⁹ ille: & venerũt ad eũ in
18 ſecũdo anno, atq; dixerunt ei, Non celavimus quicquã à domino noſtro; cum defecit argentũ, pecora quoq; adduxim⁹ ad dominũ noſtrũ, & nihil remanet corã dño noſtro, niſi corpora noſtra, & terra noſtra. Quare moriemur coram
19 te, tam nos quam terra noſtra? eme nos et terram noſtram pro pane : et erimus nos & terra noſtra ſervientes Pharaoni; & præbe ſemina, & vivemus , & non moriemur ; &
20 terra non deſolabitur. Emitq; Joſeph oñem terram Ægypti Pharaoni; quoniã vendiderunt unuſquiſque Ægyptiorũ agrũ ſuũ; quia prævalebat ſup eos fames: et fuit terra Pharaoni.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 וברך יעקב את פרעה ויצא מלפני פרעה:
11 ויושב יוסף את אביו ואת אחיו ויתן להם אחזה בארץ מצרים במיטב הארץ בארץ רעמסס כאשר צוה פרעה:
12 ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף:
13 ולחם אין בכל הארץ כי כבד הרעב מאד ותלה ארץ מצרים ומארץ כנען מפני הרעב:
14 ויקבץ יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען בשבר אשר הם שברים ויבא יוסף את הכסף בית פרעה:
15 ויתם הכסף מארץ מצרים ומארץ כנען ויבאו כל מצרים אל יוסף לאמר הבה לנו לחם ולמה נמות נגדך כי אפס כסף:
16 ויאמר יוסף הבו מקניכם ואתנה לכם במקניכם אם אפס כסף:
17 ויביאו את מקניהם אל יוסף ויתן להם יוסף לחם בסוסים ובמקנה הצאן ובמקנה הבקר ובחמורים וינהגם בלחם בכל מקניהם בשנה ההוא:
18 ותתם השנה ההוא ויבאו אליו בשנה השנית ויאמרו לו לא נכחד מאדני כי אם תם הכסף וקנין הבהמה אל אדני לא נשאר לפני אדני בלתי אם גויתינו ואדמתנו:
19 למה נמות לעיניך גם אנחנו גם אדמתנו קנה אתנו ואת אדמתנו בלחם ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה ותן זרע ונחיה ולא נמות והאדמה לא תשם:
20 וקנה יוסף את כל אדמת מצרים לפרעה כי מכרו מצרים איש שדהו כי חזק עליהם הרעב ותהי הארץ לפרעה:

VERSIO SAMARITANA.

10 ויברך יעקב את פרעה ויצא מלפני פרעה:
11 ויושב יוסף את אביו ואת אחיו ויתן להם אחזה בארץ מצרים במיטב הארץ בארץ רעמסס כאשר צוה פרעה:
12 ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף:
13 ולחם אין בכל הארץ כי כבד הרעב מאד ותלה ארץ מצרים ומארץ כנען מפני הרעב:
14 ויקבץ יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען בשבר אשר הם שברים ויבא יוסף את הכסף בית פרעה:
15 ויתם הכסף מארץ מצרים ומארץ כנען ויבאו כל מצרים אל יוסף לאמר הבה לנו לחם ולמה נמות נגדך כי אפס כסף:
16 ויאמר יוסף הבו מקניכם ואתנה לכם במקניכם אם אפס כסף:
17 ויביאו את מקניהם אל יוסף ויתן להם יוסף לחם בסוסים ובמקנה הצאן ובמקנה הבקר ובחמורים וינהגם בלחם בכל מקניהם בשנה ההוא:
18 ותתם השנה ההוא ויבאו אליו בשנה השנית ויאמרו לו לא נכחד מאדני כי אם תם הכסף וקנין הבהמה אל אדני לא נשאר לפני אדני בלתי אם גויתינו ואדמתנו:
19 למה נמות לעיניך גם אנחנו גם אדמתנו קנה אתנו ואת אדמתנו בלחם ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה ותן זרע ונחיה ולא נמות והאדמה לא תשם:
20 וקנה יוסף את כל אדמת מצרים לפרעה כי מכרו מצרים איש שדהו כי חזק עליהם הרעב ותהי הארץ לפרעה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

10 Benedixitque Iacob Pharaoni,et egreſſus eſt à facie Pharaonis. Collocavit autem Ia-11 cob patrem ſuum,& fratres ſuos, deditq; eis poſſeſſionẽ in terra Ægypti, in optimo terræ, in terra Ramesſes, ſicut præceperat Pharao. Et (a) 12 nutrivit Joſeph patrẽ ſuum, et fratres ſuos, et omnem domum patris ſui pane in morem parvulorum. Panis autem 13 non erat in univerſa terra, quoniam invaluerat fames valdé: Idcò deficiebat terra Ægypti, & terra Chanaam propter famẽ. Collegit autem 14 Joſeph omnem pecuniam quæ inventa eſt in terra Ægypti,et in terra Chanaan pro cibariis quæ ipſi emebant,et intulit Joſeph argentum in domũ Pharaonis. Cùm verò defeciſſet 15 argentum de terra Ægypti,et de terra Chanaan, venerunt omnes Ægyptii ad Joſephũ, dicentes ; Da nobis panem, et quare moreremur coram te, quoniam defecit argentũ? Re- 16 ſpondítque Joſeph, Date pecora veſtra, et dabo vobis panem pro pecoribus veſtris, ſi defecit argentum. Et attule- 17 runt pecora ſua ad Joſephũ, et dedit eis Joſeph panẽ pro equis,et pro gregibus pecudũ, & pro gregibus boum, et pro aſinis,(b) ſuſtentavítque illos pane pro omnibus pecorib⁹ illorũ iſto anno. Finito autẽ il- 18 lo anno venerunt ad eũ anno ſecundo, dixeruntq; ei ; Non celabimus dominum meum quòd defecit argentum, & grex jumentorum ad dominũ meum pertinet : nihil ſupereſt in conſpectu domini mei præter corpora noſtra, et terram noſtram. Quare moreremur 19 in oculis tuis,etiam nos, etiã terra noſtra? Acquire nos, et terram noſtram pro pane : ſimuſq; nos et terra noſtra ſervi Pharaonis: Trade quoque ſemen, ut vivamus & non moriamur, terráque non deſoletur. Et acquiſivit Io- 20 ſeph omnem terram Ægypti Pharaoni : nam vendiderunt Ægyptii, unuſquiſque agrum ſuum,ẽ quòd invaluerat ſuper eos fames ; fuitque terra Pharaoni.

VER. SAM. (a) ſufficienter aluit (b) panem illis ſortitus eſt

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * ثم دعا له وخرج من بين يديه * واسكن يوسف اباه واخوته * واعطاهم
11 حوزا في بلد مصر في اجود موضع منه * وهو بلد عين شمس * كما امر فرعون * وبان يوسف
12 اباه واخوته وساير اهله طعاما على قدر اطفالهم * وطعام ليس في جميع البلد من اشتداد الجوع
13 جدا * حتى اضل اهل بلد مصر وبلد السلم من الجوع * وجمع يوسف جميع الورق الذي كان
14 موجودا في بلد مصر وفي بلد السلم * بالمير التي كانوا يمارونها * وادخله الى بيت مال فرعون
15 * حتى في الورق من بلد مصر ومن بلد السلم * وجاء المصريون الى يوسف قايلين * اعطنا
16 طعاما لئلا نموت حذاك * لان الورق قد فني * قال لهم يوسف هاتوا ماشيتكم ابعكم
17 بماشيتكم اذ في الورق * فاتوه بماشيتهم فاعطاهم طعاما بالخيل وبماشية الغنم والبقر
18 والحمير * وجراهم بالطعام تلك السنة * فلما فنيت تلك السنة جاوه في السنة الثانية * وقالوا
له لا نكتم سيدنا ان الورق قد فني * والمواشي من البهايم عند سيدنا * ولم يبق بين يديه
19 الا ابداننا وارضونا * فلم نموت بحضرتك نحن وارضونا * اشترنا نحن وارضينا بالطعام * حتى نصير
20 عبيدا لفرعون * وارضونا ملكا له * واعطنا حبا نحيا به ولا نمت ولا تخلو الارض * فاشترى يوسف
جميع اراضي المصريين لفرعون * لانهم باعوا كل رجل منهم صيعته * مما اشتد الجوع
عليهم * فصارت الضياع لفرعون *

Deinde deprecatus eſt ei, & egreſſus eſt à 10
conſpectu ejus. Et habitare fecit Ioſeph 11
patrem ſuum & fratres ſuos, & dedit eis poſſeſſionem in regione Ægypti, in optimo loco ipſius ; & ipſa eſt regio Ain Semes, ſicuti præcepit Pharaon. Et provídit Io- 12
ſeph patri ſuo, & fratribus ſuis, & reliquis domeſticis ſuis cibum, juxta numerum parvulorum eorum. Et cibus non erat 13
in omni regione, præ vehementia famis maxima, ita ut in paupertatem redigerentur incolæ regionis Ægypti, & regionis Syriæ præ fami. Cumulavitque Ioſeph 14
omnem pecuniam quæ inveniebatur in regione Ægypti,& in regione Syriæ, pro annona quam emebant, & immiſit eam in ærarium Pharaonis. Ita ut conſumpta eſ- 15
ſet pecunia in regione Ægypti,& in regione Syriæ. Venerunt; Ægyptii ad Ioſeph dicentes; Da nobis cibum ne moriamur coram te, quia pecunia jam conſumpta eſt. Ait illis Ioſeph, Adducite armenta veſtra, 16
vendam vobis pro armentis veſtris, cùm conſumpta ſit pecunia. Adduxerunt; ad 17
eum armenta ſua, & dedit eis cibum pro equis,& pro armentis ovium,& boum,& aſinorum; & compenſavit illos cibo in anno illo. Cumque finiſſet annus ille, vene- 18
runt ad eum anno ſecundo, & dixerunt ei ; Non celamus dominum noſtrum quòd pecunia jam conſumpta ſit, & armenta jumentorum apud dominum noſtrum ſint, nec manſerit in conſpectu ejus,niſi corpora noſtra, & terræ noſtræ. Ad quid morie- 19
mur in preſentia tua nos,& terræ noſtræ? Eme nos & terras noſtras pro cibo, ut fiamus mancipia Pharaoni, & terræ poſſeſſio ipſi ; & da nobis ſemen quo vivamus, & ne moriamur, & ne evacuetur terra. Emitque Ioſeph omnes terras Æ- 20
gyptiorum Pharaoni, quoniam vendidit quilibet eorum villam ſuam, eò quòd invaluiſſet fames ſuper eos ; & facta ſunt villæ, Pharaonis.

ספר בראשית : מח

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 ואת העם העביר אתו לערים מקצה גבול־מצרים
quia ,emit non ſacerdotum terrã Tantùm.ej' extremitatẽ ad uſq; &
22 ועד־קצהו : רק אדמת הכהנים לא קנה כי
dedit *quod ſuũ ſtatutum* comedebant & ,Parhoh à ſacerdotibus *ſtatutum*
חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את־חקם אשר נתן
Joſeph dixit Et .ſuam terram vendiderunt non Idcirco :Parhoh eis
23 להם פרעה על־כן לא מכרו את־אדמתם : ויאמר יוסף
:Parhoh ipſi veſtrã terram & ,hodie vos emi Ecce :populum ad
אל־העם הן קניתי אתכם היום ואת־אדמתכם לפרעה
,proventibus *in* ,erit Et .terram ſeretis & ,ſemen vobis Ecce
24 הא־לכם זרע וזרעתם את־האדמה : והיה בתבואת
ſemen in vobis *erit manus* quatuor & ,Parhoh ipſi *quintam* dabitis &
ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידת יהיה לכם לזרע
comedendum ad & ,veſtris domib' in qui iis & ,*veſtrum cibum in* & ,agri
השדה ולאכלכם ולאשר בבתיכם ולאכל
oculis in gratiam inveniamus,nos Vivificaſti :dixerunt Et .veſtris parvulis
לטפכם : ויאמרו החייתנו נמצא־חן בעיני
ſtatutũ in Joſeph illud poſuit Et .Parhoh ſervi erimus & ,mei dñi
25 ארני והיינו עבדים לפרעה : וישם אתה יוסף לחק
tantùm :*quintã ad* Parhoh ipſi Ægypti terram ſuper hanc diem ad uſq;
עד־היום הזה על־אדמת מצרים לפרעה לחמש רק
Iſrael habitavit Et .Parhoh fuit non ipſorummet ſacerdotum terra
26 אדמת הכהנים לבדם לא היתה לפרעה : וישב ישראל
,creverunt & ,eã in *hæreditarum* Et .Ghoſen terrã in ,Ægypti terrã in
בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו
Ægypti terrã in Jahacob vixit Et .valde ſunt multiplicati &
27 וירבו מאד : ויחי יעקב בארץ מצרים
anni ſeptem ej' vitæ anni Jahacob dies fuerunt & :annos ſeptemdecim
28 שבע עשרה שנה ויהי ימי־יעקב שני חייו שבע שנים
,*moriendũ ad* ,Iſrael dies appropinquaverũt Et.anni centũ &,quadraginta &
ומאת שנה : ויקרבו ימי־ישראל למות
gratiam inveni quæſo Si :ei dixit & ,*Joſeph ad ſuum filiũ ad* vocavit &
29 ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם־נא מצאתי חן
mecum facies & ,meo femore ſub tuã manũ quæſo pone ,tuis oculis in
בעיניך שים־נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי
dormiam Et .Ægypto in me ſepelias quæſo Ne :veritatẽ & miſericordiã
חסד ואמת אל־נא תקברני במצרים : ושכבתי
.corũ ſepulchro in me ſepelies & ,Ægypto ex me tolles Et .meis patrib' cũ
30 עם־אבתי ונשאתני ממצרים וקברתני בקברתם
,mihi Jura :dixit Et .tuũ verbũ ſecundũ faciam Ego : dixit Et
ויאמר אנכי אעשה כדברך : ויאמר השבעה לי
.lecti caput *ſuper* Iſrael ſe incurvavit & :ei juravit &
31 וישתחו ישראל על־ראש המטה :

CAP. XLVIII. מח

tuus pater Ecce :Joſeph ad dixit & ,hæc verba poſt fuit Et
1 ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך
& ,Menaſſeh ,ſecum ſuos filios duos cepit Et .*ægrotans*
חלה ויקח את־שני בניו עמו את־מנשה ואת
.Ephraim
אפרים :

21 Et cunctos populos ejus,à novissimis terminis Ægypti usque ad extremos fines ejus.
22 Præter terram sacerdotũ,quæ à rege tradita fuerat eis : quibus & statuta cibaria ex horreis publicis præbebantur, & idcirco non sunt compulsi vẽdere possessiones suas.
23 Dixit ergò Joseph ad populos , En ut cernitis, & vos & terram vestram Pharao possidet : accipite semina, & serite agros,
24 ut fruges habere possitis. Quintam partem regi dabitis: quatuor reliquas permitto vobis in sementem, & in cibum
25 familiis & liberis vestris. Qui responderunt, Salus nostra in manu tua est: respiciat nos tãtùm dominus noster, & læti
26 serviemus regi. Ex eo tempore usq; in præsentem diem, in universa terra Ægypti , regibus quinta pars solvitur; & factum est quasi in legem : absque terra sacerdotali , quæ libera ab hac conditione
27 fuit. Habitavit ergò Israel in Ægypto, id est, in terra Gessẽ, & possedit eam : auctúsque
28 est, & multiplicatus nimis. Et vixit in ea decẽ et septẽ annis : factíque sunt omnes dies vitæ illius, centum quadraginta sep-
29 ptem annorum. Cúmque approquinquare cerneret diem mortis suæ, vocavit filium suum Joseph; & dixit ad eum , Si inveni gratiã in conspectu tuo,pone manum tuam sub femore meo : & facies mihi misericordiã & veritatẽ, ut non
30 sepelias me in Ægypto. Sed dormiam cum patribus meis, & auferas me de terra hac, condásq; in sepulchro majorũ
31 meorũ. Cui respondit Joseph, Ego faciam quod jussisti. Et ille, Jura ergò, inquit, mihi. Quo jurante, adoravit Israel Deũ,conversꝰ ad lectuli caput.

CAP. XLVIII.

1 His ita trãsactis,nuntiatũ est Joseph quòd ægrotaret pater suus : qui, assumptis duobꝰ filiis Manasse et Ephraim, ire perrexit.

21 Καὶ τὸν λαὸν κατεδουλώσατο αὐτῷ εἰς παῖδας , ἀπ' ἄκρων ὁρίων Αἰγύπτου ἕως τῶν ἄκρων· χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον. οὐκ (σ) ἐκτήσατο ταύτην Ἰωσήφ· ἐν δόσει γὰρ ἔδωκε (τ) δόμα τοῖς ἱερεῦσι Φαραὼ, καὶ ἤσθιον τὴν δόσιν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς Φαραὼ. διὰ τοῦτο οὐκ ἀπέδοντο τὴν γῆν αὐτῶν. Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις, Ἰδοὺ κέκτημαι ὑμᾶς καὶ τὴν γῆν ὑμῶν σήμερον τῷ Φαραώ· λάβετε ἑαυτοῖς (υ) σπέρμα, καὶ σπείρατε τὴν γῆν. Καὶ ἔσται τὰ γενήματα (φ) αὐτῆς, καὶ δώσετε τὸ πέμπτον (χ) μέρος τῷ Φαραώ· τὰ δὲ τέσσερα μέρη ἔσται ὑμῖν αὐτοῖς εἰς (ψ) σπέρμα τῆς γῆς, καὶ εἰς βρῶσιν ὑμῖν, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν. Καὶ εἶπαν, Σέσωκας ἡμᾶς· (ω) εὕροιμεν χάριν ἐναντίον τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ ἐσόμεθα παῖδες τῷ Φαραώ. Καὶ ἔθετο αὐτοῖς Ἰωσὴφ εἰς πρόσταγμα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι γῆς Αἰγύπτου (α) τῷ Φαραὼ ἀποτιμᾶσθαι, χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον· οὐκ ἦν τῷ Φαραώ. Κατῴκησε δὲ Ἰσραὴλ (β) ἐν γῇ Αἰγύπτου ὅτι γῆς Γεσὲμ· καὶ ἐκληρονόμησε ἐπ' αὐτῆς· καὶ ηὐξήθησαν καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα. Ἐπέζησε δὲ Ἰακὼβ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ δεκαεπτὰ ἔτη. καὶ ἐγένοντο αἱ ἡμέραι Ἰακὼβ ἐνιαυτῶν τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἑκατὸν (γ) τεσσαρακονταεπτὰ ἔτη. Ἤγγισε δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ τοῦ ἀποθανεῖν. καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰωσήφ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, τάσσες τὴν χεῖρά σε ὑπὸ τὸν μηρόν μου, καὶ ποιήσεις ἐπ' ἐμὲ ἐλεημοσύνην καὶ ἀλήθειαν, τοῦ μή (δ) με θάψαι ἐν Αἰγύπτῳ. Ἀλλὰ κοιμηθήσομαι μετὰ τῶν πατέρων μου· καὶ ἀρεῖς με ἐξ Αἰγύπτου, καὶ θάψεις με ἐν τῷ τάφῳ αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγὼ ποιήσω κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Εἶπε δέ, Ὄμοσόν μοι. καὶ ὤμοσεν αὐτῷ. Καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ὀπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.

MS.A. (σ) ἐκτήσαλο Ἰωσὴφ (τ) δόμαλα (υ) σπέρμαλα, (φ) αὐτῆς, δώσει (χ) μέρος Φαραὼ· τὰ δὲ τέσσερα (ψ) σπέρματα (ω) εὕραμεν (α) ὑποπεμπτῶν τῷ Φαραὼ, (β) ὲν Αἰγύπλῳ (γ) τεσσερακονλαεπλὰ (δ) θάψαι με

KEΦ. μη'.

1 Ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἰωσὴφ, ὅτι ὁ πατήρ (ε) σου κοπιᾷ. καὶ ἀναλαβὼν τοὺς δύο υἱοὺς (α) αὐτοῦ τὸν Μανασσῆ καὶ τὸν Ἐφραὶμ, ἦλθε πρὸς Ἰακώβ.

MS.A. Κεφ.μη'. (α) αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ τὸν Μανασσῆ

Et populum sibi subjecit ei in pueros, ab extremis finibus Ægypti usque ad extremos ; Præter terram sacerdotum tantùm: non possedit (c) sibi Ioseph. In (d) datione enim dedit donum sacerdotibus Pharao; & comedebant dationem, quam dedit eis Pharao. Propter hoc non vendiderunt terram suam. Dixit autem Ioseph omnibus Ægyptiis, Ecce acquisivi vos & terram vestram hodiè Pharaoni: sumite vobis semen, & seminate terram. Et erunt genimina ejus, & dabitis quintam partem Pharaoni : quatuor autem partes erunt vobis ipsis in semen terræ, & in escam vobis, & omnibus qui in domibus vestris. Et dixerunt, Salvásti nos : invenimus gratiam coram domino nostro, et erimus pueri Pharaoni. Et posuit illis Ioseph in præceptum usque in hodiernum diem in terra Ægypti, ut præstent quintas Pharaoni, præter terram sacerdotum tantùm : (e) non erat Pharaoni. Habitavit autem Israel in terra Ægypto super terram Gesem: et (f) habuerunt hæreditates in ea : et creverunt et multiplicati sunt valdé. Supervixit autem Iacob in terra Ægypto decem et septem annos. Et fuerunt dies Iacob annorum vitæ ejus, centũ quadraginta septẽ anni. Appropinquaverunt autẽ dies Israel, ut moreretur: et vocavit filiũ suũ Ioseph: et dixit ei, Si inveni gratiã coram te, suppone manũ tuã sub femore meo: et facies in me misericordiã et veritatem, ut non sepelias me in Ægypto. Sed dormiã cũ patribꝰ meis: et tolles me de Ægypto, et sepelies me in sepulchro eorum. Ille verò dixit, Ego faciã juxta verbũ tuũ. Dixit autẽ, Jura mihi. Et juravit ei. Et adoravit Israel (g) super summitatem virgæ ejus.

CAP. XLVIII.

Factũ est autẽ post verba hæc, & nunciatum est Ioseph, quia pater tuus (e) turbatur. Et assumens duos filios suos, Manassẽ, & Ephraim, venit ad Jacob.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Populum verò transtulit à civitate in civitatem, ab extremitate terminorum Ægypti usque ad extremitatem ipsius. Solam terram sacerdotum non emit, quoniam certum demensum destinatum fuerat sacerdotibus à Pharaone : comedebantque statuta sibi cibaria quæ largiebatur eis Pharaon : propterea non vendiderunt humum suam. Et dixit Joseph ad populum, Ecce emi vos hodie, vos, *inquam* & terras vestras Pharaoni : en vobis semen ut seminetis terram. Et cùm provenerit annona, dabitis unum ex quinq; Pharaoni, & quatuor partes erunt vobis pro semine agri, & pro victu vestro, & victu domorum vestrarum, & familiarum vestrarum. Et respondêrunt, Vivificâsti nos, inveniamus gratiam in oculis domini nostri, simúsque servi Pharaonis. Et imposuit hoc Joseph legem usque in hodiernũ diẽ superterrã Ægypti, ut Pharaoni *daretur* quinta pars; præter terrã sacerdotũ, quæ nõ facta est Pharaonis. Mansit itaq, Israel in terra Gosan, & in ea magnificati creverunt, & multiplicati sunt vehementer. Vixit autẽ Jacob in terra Ægypti septẽdecim annis : factíq; sunt dies annorum vitæ Jacobi, centum quadraginta septem anni. Et appropinquârunt dies Israel ut moreretur, vocavítque Ioseph filium suum, & dixit ei ; Si inveni gratiam in oculis tuis, pone manum tuam sub dorso meo, ut adjurem te per Dominum, & facias mihi beneficium, & justitiam, & non sepelias me in Ægypto : Et jaceam cum patribus meis : & tolle me ex Ægypto, & sepeli me in sepulchro eorum. Et dixit Joseph, Ego faciam juxta verbum tuum. Et ait, Jura mihi. Et juravit ei. Et adoravit Israel ad summitatem sceptri ejus.

CAP. XLVIII.

Factum est autem post sermones istos, ut perlatum esset ad Joseph, Ecce pater tuus ægrotavit ; quare duxit ambos filios suos secum, Manassem, & Aphrem.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

וית עמא אעבר יתיה מקרוי לקרוי 21
מסוף תחום מצרים ועד סופיה:
לחוד ארעא כומריא לא קנא ארי 22
חולקא לכומריא מן קדם פרעה
ואכלין ית חולקהון דיהב להון
פרעה על כן לא זבינו ית ארעהון: 23
ואמר יוסף לעמא הא קניתי יתכון
יומא דין וית ארעכון לפרעה הא
לכון בר זרע וחזרעון ית ארעא: 24
ויהי באעולי עללתא ותתנון חד
מן חמשא לפרעה וארבע חולקין
יהון לכון לבר זרע חקלא
ולמיכלכון ולאנש בתיכון ולמיכל 25
לטפלכון: ואמרו קיימתנא נשכח
רחמין בעיני רבוני ונהי עבדין
לפרעה: ושוי יתהון יוסף לגירא עד 26
יומא דין על ארעא דמצרים
לפרעה לחוד ארעא דכומריא בלחודהון
לא הות לפרעה: ויתיב ישראל 27 28
בארעא דמצרים בארעא דנשן
ואחסינו בה ונפשו וסניאו לחדא:
וחיא יעקב בארעא דמצרים שבע 28 29
עשרי שנין והוו יומי יעקב שני
חיוהי מאה ועשרין ושבע שנין:
וקריבו יומי ישראל לממת וקרא 29
לברייה ליוסף ואמר ליה אם כען
אשכחית רחמין בעינך שוי כען ידך
תחות ירכי ותעביד עמי טיבו
וקושט לא כען תקברנני במצרים:
ואשכוב עם אבהתי ותטלנני 30 31
ממצרים ותקברנני בקבורתהון
ואמר אנא אעבד כפתגמך: ואמר
קים לי וקים ליה וסניד ישראל על
ריש ערסא: מח
והוה בתר פתגמיא האלין ואמר 1
ליוסף הא אבוך מרע ורבר ית תרין
בנוהי עמיה ית מנשה וית אפרים:

Populũ autẽ transtulit de ciuitate in ciuitatem: à *fine* termini Ægypti, usq; ad extremũ ejꝰ. Sed terrã sacerdotum non emit: quoniam portio dabatur sacerdotibꝰ à Pharaone; & cõedebant portionẽ suã, quã dabat eis Pharao; propterea non vendiderũt terras suas. Dixitq; Joseph populo; Ecce emi vos hodie et terrã vestrã Pharaoni: Ecce do vobis sementẽ; & seminabitis terrã. Et erit, cum produxerit fructꝰ, dabitis quintã partẽ Pharaoni: quatuor autẽ partes erunt vobis in sementẽ agrorũ, et ut comedatis vos, et homines domꝰ vestræ, et in cibũ familiæ vestræ. Et dixerunt; Vivificâsti nos: inveniamꝰ gratiã in oculis dñi nostri; & erimꝰ servi Pharaoni. Et posuit illud Joseph in statutũ usq; in præsentem diẽ, sup terrã Ægypti, ꝙ darent quintã partẽ Pharaoni: sola enim terra sacerdotũ non fuit Pharaoni. Habitavitq; Israel in terrã Ægypti, in terrã Gesẽ: et possederũt eã; et multiplicati sũt et creverũt nimis. Vixitq; Jacob in terrã Ægypti decẽ et septẽ annis: et fuerunt dies annorum vitæ Jacob, centum et quadraginta et septem anni. Et appropinquârunt dies Israel, ut morcretur: et vocavit filiũ suũ Joseph; et dixit ei, Si inveni nunc gratiam in oculis tuis; pone obsecro, manũ tuã sub femore meo: et facies mecum misericordiã & veritatẽ; ne sepelias me obsecro, in Ægypto. Et dormiã cum patribꝰ meis; & auferes me de Ægypto, & sepelies me in sepulchris eorũ: et dixit; Ego faciã secũdũ verbũ tuũ. Et dixit, jura mihi; & juravit ei: et adoravit Israel sup caput lectuli.

CAP. XLVIII.

ET factũ est post verba hæc, et dictum est ad Joseph; Ecce pater tuus infirmus *est* et tulit duos filios suos secum, Manassen et Ephraim.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VER. SAM.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Populum quoq; ipsum subjecit in servos, ab extremis finibus Ægypti, ad extrema ipsius. Tantùm terrã sacerdotũ non acquisivit; quoniã (c) annona statuta erat Sacerdotibus à Pharaone, & comederunt (d) annonã suã quam dederat eis Pharao; ideò non vendiderunt terrã suã. Dixit etiã Joseph populo, Ecce acquisivi vos hodie, & terram vestrã Pharaoni; Ecce vobis semen, ut seratis terram. Cùm autẽ factus fuerit proventus ejus, dabitis quintam partem Pharaoni, quatuorq; partes erũt vestræ in semen agrorũ, & in alimentũ vestrum, & eorũ qui sunt in domibus vestris, et in alimentũ parvulorum vestrorum. Et responderunt, Vivificâsti nos, invenimus gratiã in oculis domini mei, erimusq; servi Pharaonis. Et posuit hoc Joseph in statutum usque in hunc diem super terrã Ægypti, ut quinta pars sit Pharaonis: Sacerdotium tantùm terra non pertinuit ad Pharaonẽ. Itaq; habitavit Israel in terra Ægypti, in terra Gessen, et possederunt eam, & fructificaverunt, & multiplicati sunt valdè. Vixitque Jacob in terra Ægypti septemdecim annis: fuerunt autẽ dies Jacobi, annivitæ ejus, centũ & quadraginta septẽ anni. Appropinquãtibus autem diebus mortis Israel, vocavit filium suũ Ioseph̃um; & dixit ei, Si nunc inveni gratiã in oculis tuis, pone quæso manum tuã sub femore meo, faciásq; mihi quæso misericordiã, & veritatem: ne quæso sepelias me in Ægypto. Sed dormiam cum patribus meis, tollasq; me de Ægypto, et sepelias me in sepulchro eorum. Et respondit, Ego faciã secundùm verba tua. Aitq;, Jura mihi, & juravit illi. Et adoravit Israel super caput lecti.

CAP. XLVIII.

ET factum est post res istas, ut diceretur Ioseph̃o, Ecce pater tuus ægrotat. Tum accepit duos filios suos secum, Manasse & Ephraim.

VER. SAM. (c) portio (d) portionem

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et transtulit homines de civitatibus eorum ab extremitate confinii Ægypti ad extremitatem ejus, Præter terras sacerdotum eorum; ipse enim non emit eas, eò quòd esca sacerdotum eorum à Pharaone esset, & comederent munificentiam Pharaonis; & ideo non opus fuit eis vendere terras suas. Rursus dixit Joseph populo, Ecce jam emi hodie vos & terras vestras Pharaoni; En vobis semen quod seminetis in terra. Cùm autem advenerint fruges, date ex eis quintam partem Pharaoni, & alias quatuor partes erunt vobis in sementem villarum, & in escam vestram, & eorum qui sunt in habitationibus vestris, & puerorum vestrorum. Dixerunt, Jam vivificâsti nos. Inveniamus sortem apud dominum nostrum, & simus hoc modo servi Pharaoni. Fecitque id Joseph constitutionem usque ad hunc diem super regionem Ægypti, ut dent quintam partem; præter terras sacerdotum eorum, quoniam eæ omnes ad ipsos solos pertinent, cùm non factæ sint Pharaonis. Cumque permansissent Israel in regione Ægypti, in Sadir; possederunt illam, & fructificârunt, & multiplicati sunt valdè. Et vixit Jacob in Ægypto septemdecim annos, & facta est universa ætas ejus, anni vitæ ipsius, centum & quadraginta septem anni. Et cùm accessisset finis Israel ut moreretur, accersivit filium suum Joseph, dixitque ei; Si inveni sortem apud te, annue manu tuã pacto meo, & fac mecum gratiam & beneficium, ut ne sepelias me in Ægypto. Sed cùm abiero ad patres meos, porta me de Ægypto, & sepeli me in sepultura eorum. Ait, Ego faciam sicuti dixisti. Dixit ei, Jura mihi. Et juravit illi.

CAP. XLVIII.

POst has res accidit ut dictum sit Josepho, Pater tuus est infirmus. Sumpsit ergò duos filios suos secum, Manasse & Ephraim.

ספר בראשית : מח

,te ad venit Joseph tuus filius Ecce ;dixit Et :Jahacob ipsi nunciavit Et

2 וַיַּגֶּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בִנְךָ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ
ad Jahacob dixit Et .lectum super sedit & ,Israel *se confortavit* &

3 וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל־הַמִּטָּה : וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־
,Chenahan terrâ in ,Luz in me ad est visus omnipotens Deus : Joseph

יוֹסֵף אֵל שַׁדַּי נִרְאָה־אֵלַי בְּלוּז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
,*te faciens crescere* ego Ecce : me ad dixit Et .mihi benedixit &

4 וַיְבָרֶךְ אֹתִי : וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנֵּנִי מַפְרְךָ
dabo & ,populorum cœtum in te dabo & ,te faciam multiplicari &

וְהִרְבִּיתִיךָ וּנְתַתִּיךָ לִקְהַל עַמִּים וְנָתַתִּי
nunc Et .*sculi* hæreditatem te post tuo semini hanc terram

5 אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲחֻזַּת עוֹלָם : וְעַתָּה
me veniendi ad usq; ,Ægypti terrâ in tibi sunt nati qui ,tui filii duo

שְׁנֵי־בָנֶיךָ הַנּוֹלָדִים לְךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־בֹּאִי
,Reuben sicut ,Menasseh & Ephraim ,*ipsi mihi* ,Ægyptum in te ad

אֵלֶיךָ מִצְרַיְמָה לִי־הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן
,eos post generabis *quam tua cognatio* Et .mihi erunt Simhon &

6 וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ־לִי : וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר־הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם
.*suâ* hæreditate in vocabuntur suorum fratrum nomen *Super* : erunt *tibi*

לְךָ יִהְיוּ עַל שֵׁם אֲחֵיהֶם יִקָּרְאוּ בְּנַחֲלָתָם :
terrâ in Rachel *me super* est mortua ,Padan de *me veniendo in* ego Et

7 וַאֲנִי ׀ בְּבֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל בְּאֶרֶץ
.Ephrath in ven'endum ad terræ *tractus quasi adhuc in* ,viâ in Chenahan

כְּנַעַן בַּדֶּרֶךְ בְּעוֹד כִּבְרַת־אֶרֶץ לָבֹא אֶפְרָתָה
vidit Et .Bethlechem ipsa :Ephrath viâ in ibi eam sepelivi Et

8 וָאֶקְבְּרֶהָ שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת הִוא בֵּית לָחֶם : וַיַּרְא
Joseph dixit Et ?isti Cujus :dixit & ,Joseph filius Israel

יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה :
:dixit & *hoc in* Deus mihi dedit quos ,*ipsi* mei Filii :suû patrê ad

9 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָבִיו בָּנַי הֵם אֲשֶׁר־נָתַן־לִי אֱלֹהִים בָּזֶה וַיֹּאמֶר
erât graves Israel oculi Et .eis benedicam & ,me ad quæso eos *Cape*

קָחֶם־נָא אֵלַי וַאֲבָרְכֵם : וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ
,illum ad eos fecit accedere & .*videndum ad* poterat Non .*senectute* præ

10 מִזֹּקֶן לֹא יוּכַל לִרְאוֹת וַיַּגֶּשׁ אֹתָם אֵלָיו
:Joseph ad Israel dixit Et .*eis dedit amplexus &* ,*eis dedit oscula &*

וַיִּשַּׁק לָהֶם וַיְחַבֵּק לָהֶם : וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף
etiã Deus me fecit videre ecce & ,putabam non tuã faciê Videre

11 רְאֹה פָּנֶיךָ לֹא פִלָּלְתִּי וְהִנֵּה הֶרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם
se incurvavit & ,ej' genibus *cum de* eos Joseph eduxit Et .tuû semen

אֶת־זַרְעֶךָ : וַיּוֹצֵא יוֹסֵף אֹתָם מֵעִם בִּרְכָּיו וַיִּשְׁתַּחוּ
Ephraim ,ipsos ambos Ioseph tulit Et .terram in suâ faciem in

12 לְאַפָּיו אָרְצָה : וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת־שְׁנֵיהֶם אֶת־אֶפְרַיִם
dexterâ à suâ siniſtra in Menasseh & ,Israel siniſtra à suâ dexterâ in

בִּימִינוֹ מִשְׂמֹאל יִשְׂרָאֵל וְאֶת־מְנַשֶּׁה בִּשְׂמֹאלוֹ מִימִין
,suam dexteram Israel *misit* Et .eum ad fecit accedere Et .Israel

13 יִשְׂרָאֵל וַיַּגֶּשׁ אֵלָיו : וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת־יְמִינוֹ
suam siniſtram & ,minimus *ipse* & ,Ephraim caput super posuit &

וַיָּשֶׁת עַל־רֹאשׁ אֶפְרַיִם וְהוּא הַצָּעִיר וְאֶת־שְׂמֹאלוֹ
Menasseh quòd ,suas manus fecit Intelligere .Menasseh caput super

עַל־רֹאשׁ מְנַשֶּׁה שִׂכֵּל אֶת־יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה
.primogenitus

14 הַבְּכוֹר :

Versio VULG. LAT.

2 Dictúmque est seni, Ecce filiꝰ tuus Joseph venit ad te. Qui confortatꝰ sedit in lectulo. Et
3 ingresso ad se ait, Deus omnipotens apparuit mihi in Luza, quæ est in terra Chanaan: benedixítque mihi. Et ait, Ego
4 te augebo & multiplicabo, & faciam te in turbas populorũ: dabóque tibi terram hanc, & semini tuo post te, in possessionem sempiternam. Duo ergò
5 filii tui, qui nati sunt tibi in terra Ægypti, antequàm huc venirem ad te, mei erunt: Ephraim & Manasses, sicut Ru-
6 ben & Simeon, reputabuntur mihi. Reliquos autem quos genueris post eos, tui erunt, & nomine fratrum suorum vocabuntur in possessionibus suis.
7 Mihi enim, quando veniebam de Mesopotamia, mortua est Rachel in terra Chanaan in ipso itinere, erátque vernum tempꝰ: & ingrediebar Ephratam, & sepelivi eam juxta viã Ephratæ, quæ alio nomine ap-
8 pellatur Bethlehem. Videns autem filios ejus dixit ad eum, Qui sunt isti? Respondit, Filii
9 mei sunt, quos donavit mihi Deus in hoc loco. Adduc, inquit, eos ad me, ut benedicam
10 illis. Oculi enim Israel caligabant præ nimia senectute, & clarè videre non poterat. Applicitósque ad se deosculatus et circumplexus
11 eos, Dixit ad filium suum; Non sum fraudatus aspectu tuo: insuper ostendit mihi Deꝰ semen tuum. Cúmque tulisset eos Joseph de gremio
12 patris, adoravit pronus in terrã. Et posuit Ephraim ad dexteram suam, id est, ad sinistram Israel: Manassen verò
13 in sinistra sua, ad dexteram scilicet patris: applicuítque ambos ad eum. Qui extendens
14 manum dexteram, posuit super caput Ephraim minoris fratris: sinistram autem super caput Manasse qui major natu erat, commutans manus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Ἀπηγγέλη δὲ τῷ Ἰακὼβ, λέγοντες, Ἰδοὺ ὁ υἱός σου Ἰωσὴφ ἔρχεται πρὸς σέ. καὶ ἐνισχύσας Ἰσραὴλ, ἐκάθισεν ὅπι ἐπὶ κλίνην. Καὶ
3 εἶπεν Ἰακὼβ τῷ Ἰωσὴφ, Ὁ θεός μου ὤφθη μοι (β) ἐν Λυζᾷ ἐν γῇ Χαναὰν, καὶ
4 εὐλόγησέ με. Καὶ εἶπέ μοι, Ἰδοὺ ἐγὼ αὐξανῶ σε, καὶ πληθυνῶ σε, καὶ ποιήσω σε εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν· καὶ δώσω σοι τὴν γῆν ταύτην, καὶ
5 τῷ σπέρματί σου μετὰ σὲ εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον. Νῦν οὖν οἱ δύο υἱοί σου, οἱ γενόμενοί σοι ἐν γῇ Αἰγύπτῳ πρὸ τοῦ με ἐλθεῖν πρὸς σὲ εἰς Αἴγυπτον, ἐμοί εἰσιν, Ἐφραὶμ καὶ (γ) Μανασσῆ ὡς Ῥουβὶν (δ) καὶ Συμεὼν ἔσονταί μοι.
6 Τὰ δὲ ἔκγονα, ἃ (ε) ἐὰν γεννήσῃς μετ' (ζ) αὐτὰ, ἔσονταί σοι· ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κληθήσονται (η) ἐπὶ τοῖς ἐκείνων κλήροις.
7 Ἐγὼ δὲ ἡνίκα ἠρχόμην ἐκ Μεσοποταμίας τῆς Συρίας, ἀπέθανε Ῥαχὴλ ἡ μήτηρ σου ἐν γῇ Χαναὰν, ἐγγίζοντός μου κατὰ ἱππόδρομον Χαβρὰθα τῆς γῆς, τὰ ἐλθεῖν Ἐφραθά. καὶ κατώρυξα αὐτὴν ἐκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἱπποδρόμου· αὕτη ἐστὶ Βηθλεέμ. Ἰδὼν δὲ Ἰσραὴλ τοὺς
8 υἱοὺς Ἰωσὴφ, εἶπε, Τίνες οἱ οὗτοί; Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, Τοί μού εἰσιν, οὓς ἔδωκέ μοι ὁ θεὸς ἐνταῦθα. καὶ εἶπεν Ἰακὼβ,
9 Προσαγαγέ μοι αὐτοὺς, ἵνα εὐλογήσω αὐτούς. Οἱ (θ) ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἐβαρυώθησαν ἀπὸ τῆς γήρως, καὶ οὐκ (ι) ἠδύνατο βλέπειν. καὶ ἤγγισεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· καὶ ἐφίλησεν αὐτοὺς, καὶ περιέλαβεν αὐτούς. Καὶ εἶπεν
11 Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσὴφ, Ἰδοὺ τὸ πρόσωπόν σου οὐκ ἐστερήθην, καὶ ἰδοὺ ἔδειξέ μοι ὁ
12 θεὸς καὶ τὸ σπέρμα σου. Καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς Ἰωσὴφ ἀπὸ τῶν γονάτων αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησε
13 αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς. Λαβὼν δὲ Ἰωσὴφ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, τὸν Ἐφραὶμ ἐν τῇ δεξιᾷ, ἐξ ἀριστερῶν Ἰσραὴλ, τὸν δὲ (κ) Μανασσῆ ἐξ ἀριστερῶν, ἐκ δεξιῶν Ἰσραὴλ,
14 ἤγαγεν αὐτοὺς αὐτῷ. Ἐκτείνας δὲ Ἰσραὴλ τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν, ἐπέθηκεν ὅπι τὴν κεφαλὴν Ἐφραὶμ, ἔστι δὲ οὗτος ὁ νεώτερος, καὶ τὴν ἀριστερὰν ὅπι τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ, ἐνδιαζεύξας τὰς χεῖρας.

Nunciatum est autem Iacob, dicentes, Ecce filius tuus Ioseph venit ad te. Et confirmatus Israel sedit super lectum. Et dixit Iacob ad Ioseph, Deus meus apparuit mihi in Luza in terra Chanaan, & benedixit me: Et dixit mihi, Ecce ego augebo te, & multiplicabo te, et faciam te in congregationes gentium: & dabo tibi terram hanc, et semini tuo post te in possessionem æternam. Nunc igitur duo filii tui, qui facti sunt tibi in terra Ægypto, priusquam venirem ad te in Ægyptum, mihi sunt, Ephræm, & Manasse: tanquam Ruben, & Symeon erunt mihi. Nati autẽ, quoscunque genueris posteà, (b) erunt in nomine fratrum suorum: vocabuntur in sortibus illorum. Ego autem quando veni de Mesopotamia Syriæ, mortua est Rachel mater tua in terra Chanaan, appropinquante me ad (c) hippodromũ Chabratha terræ, ad veniendum in Ephratha: & defodi eam in via hippodromi: hæc est Bethleem. Videns autẽ Israel filios Ioseph, dixit, (d) Qui tibi hi? Dixit autem Ioseph patri suo, Filii mei sunt, quos dedit mihi Deus hîc. Et dixit Iacob, Adduc mihi eos, ut benedicã eos. Oculi autem Israel gravati erant præ senectute; & nõ poterat aspicere. Et appropinquavit eos ad eum: Et osculatus est eos, & complexus est eos. Et dixit Israel ad Ioseph, Ecce facie tuâ non sum privatus; & ecce ostendit mihi Deus etiam semen tuum. Et eduxit eos Ioseph à genibus ejus: Et adoraverunt eum in faciem super terrã. Sumens autem Ioseph duos filios suos, Ephræm quidem in dextera, à siniſtris autem Israel, Manassen autem à siniſtris, à dexteris autem Israel, appropinquavit eos ei. Extendens autem Israel manum dexterã, imposuit super caput Ephræm (hic autem erat junior) & siniſtram super caput Manasse, cõmutans manus.

MS.A. (β) ἐν γῇ Χαναὰν ἐν Λυζᾷ, καὶ ηὐλόγησέν με (γ) Μανασσῆν (δ) καὶ ὡς Συμεὼν (ε) ἂν (ζ) ταῦτα, σοὶ ἔσονται. (η) ἐν τοῖς (θ) ὀφθαλμοὶ δὲ αὐτοῦ ἐβαρυώθησαν (ι) ἠδύνατο (κ) Μανασσῆν ἐν τῇ ἀριστερᾷ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Indicaverunt autem Jacobo, & dixerunt ei, Ecce filius tuus Joseph venit ad te. Vires ergò sumpsit Israel, seditq; super lectum. Et dixit Israel ad Joseph, Deus omnipotens appâruit mihi in Luz, in terra Chanaan, & benedixit mihi. Et dixit ad me, Ecce benedico tibi, & multiplico te, dabóq; te in cœtum populorum; & dabo terram hanc semini tuo post te, hæreditatem sempiternam. Et nunc duo filii tui qui nati sunt tibi in terram Ægypti priusquam venirem ad te in terram Ægypti, mei sunt, Aphrem *scilicet* & Manasse: mei erunt sicut Rubil, & sicut Simeon mei erunt. Filii verò quos generabis post eos, tui erunt: juxta nomen fratrum suorum appellabuntur in hæreditate sua. Equidem cùm venirem ex Phadan Aram, mortua est mihi Rahel in terra Chanaan in via, circiter spatium leucæ terræ, antequam ingrederer in Ophrath, eámq; sepelivi ibidem in via Ophrath: ipsa est Bethlehem. Et videns Israel filios Joseph, dixit ad eum: Qui sunt isti? Respondit Joseph patri suo, Filii mei sunt quos dedit mihi Deꝰ hic. Et dixit, Admove eos ad me, ut benedicam illis. Oculi autem Israel graves facti fuerant præ senectute, nec poterat videre claré. Admovit ergò illos ad eum, & osculatus est eos, amplexatúsque illos. Deinde dixit Israel ad Joseph, Aspectũ vultûs tui nunquam sperâssem, & ecce ostendit mihi Deus etiam semen tuum. Et semovit eos à genibus suis: ipsi verò adoraverunt coram eo proni super terram. Et ducens Joseph utrumq; filium suum, Aphrem dexterâ suâ à siniſtris Israel, & Manassem siniſtrâ suâ à dexteris Israel, admovit eos ad illum. Porrigens autem Israel dexteram suam, posuit eam super caput Aphrem (is erat minor natu) & siniſtram suam super caput Manasse: immutavit autem manus suas, quandoquidem Manasses erat primogenitus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

2 וְאִתְחַוִּי לְיַעֲקֹב וַאֲמַר הָא בְרָךְ יוֹסֵף
אָתֵי לְוָתָךְ וְאִתְתַּקַּף יִשְׂרָאֵל וְיִתֵּיב
3 עַל עַרְסָא: וַאֲמַר יַעֲקֹב לְיוֹסֵף אֱלָהּ
שַׁדַּי אִתְגְּלִי לִי בְלוּז בְּאַרְעָא דִכְנָעַן
4 וּבָרִיךְ יָתִי: וַאֲמַר לִי הָא אֲנָא מַפְּשׁ
לָךְ וּמַסְגֵּי לָךְ וְאֶתְּנָךְ לִכְנִשְׁתָּ
שִׁבְטִין וְאֶתֵּן יָת אַרְעָא הָדָא לִבְנָךְ
בָּתְרָךְ אַחְסָנַת עָלַם: וּכְעַן תְּרֵין
5 בְּנָךְ דִי אִתְיְלִידוּ לָךְ בְּאַרְעָא
דְמִצְרַיִם עַד מֵיתִי לְוָתָךְ לְמִצְרַיִם
דִי לִי אֲנוּן אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כְּרְאוּבֵן
6 וְשִׁמְעוֹן יְהוֹן קֳדָמָי: וּבְנִין דִי תּוֹלִיד
בָּתְרֵיהוֹן דִי לָךְ יְהוֹן עַל שׁוּם
אֲחֵיהוֹן יִתְקְרוֹן בְּאַחְסָנָתְהוֹן:
7 וַאֲנָא כְּמֵיתִי מִפַּדָּן מִיתַת עֲלַי רָחֵל
בְּאַרְעָא דִכְנָעַן בְּאוֹרְחָא בְּעוֹד כְּרוּב
אַרְעָא לְמֵיעַל לְאֶפְרָת וְקָבַרְתִּיהָ
תַּמָּן בְּאוֹרַח אֶפְרָת הִיא בֵּית לָחֶם:
8 וְחָזָא יִשְׂרָאֵל יָת בְּנֵי יוֹסֵף וַאֲמַר מַן
9 אִלֵּין: וַאֲמַר יוֹסֵף לַאֲבוּהִי בְּנֵי אִנּוּן
דִיהַב לִי יְיָ הָכָא וַאֲמַר קָרֵיבְנוּן כְּעַן
לְוָתִי וַאֲבָרְכִנּוּן: וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל יְקָרָן
10 מִסֵּיבִי לָא יָכִיל לְמֶחֱזֵי וְקָרֵיב יָתְהוֹן
לְוָתֵיהּ וְנַשֵּׁיק לְהוֹן וְנָפַף לְהוֹן:
11 וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף לְמֶחֱזֵי אַפֵּי
לָא סְבִירֵת וְהָא אַחֲזִי יְתִי יְיָ אַף
12 יָת בְּנָךְ: וְאַפֵּק יוֹסֵף יָתְהוֹן מִן
קֳדָמוֹהִי וְסָגִיד עַל אַפּוֹהִי עַל
13 אַרְעָא: וּדְבַר יוֹסֵף יָת תַּרְוֵיהוֹן
יָת אֶפְרַיִם בִּימִינֵיהּ מִסְּמָאלָא
דְיִשְׂרָאֵל וְיָת מְנַשֶּׁה בִּסְמָלֵיהּ
מִימִינָא דְיִשְׂרָאֵל וְקָרֵיב לְוָתֵיהּ:
14 וְאוֹשִׁיט יִשְׂרָאֵל יָת יְמִינֵיהּ וְשַׁוִּי
עַל רֵישָׁא דְאֶפְרַיִם וְהוּא זְעִירָא
וְיָת סְמָלֵיהּ עַל רֵישָׁא דִמְנַשֶּׁה
אַחְכְּמִנּוּן לִידּוֹהִי אֲרֵי מְנַשֶּׁה
בּוּכְרָא:

Et nunciatum est Jacob; atque dictum est ei, Ecce filius tuus Joseph venit ad te: & confortatus est Israel; & sedit in lectulo. Et dixit Jacob ad Joseph; De⁹ omnipotens apparuit mihi in Luza, in terrâ Chanaan: & benedixit mihi. Et dixit ad me; Ecce ego multiplicabo te, & crescere te faciam; & ponâ te in congregationē tribuum: & dabo terram hanc filiis tuis post te, in possessionē æternā. Et nunc duo filii tui Ephraim & Manasses, qui nati sunt tibi in terrâ Ægypti, antequam venirem ad te in Ægyptum, mei erunt: sicut Ruben & Simeon erunt coram me. Et filii, quos genueris post eos, tui erunt: in nomine fratrum suorum vocabuntur in possessionibus suis. Et cum ego venissem de Mesopotamia, mortua est Rachel in terrâ Chanaan, in viâ; cum adhuc esset spatiū terræ, ut ingrederer in Ephratā, & sepelivi eā in viâ Ephratæ; quæ est Bethleē. Et vidit Israel filios Joseph: & dixit, Qui sunt isti? Et dixit Joseph ad patrem suum; Filii mei sunt, quos dedit mihi Deus hîc: et ait, Applica eos obsecro ad me, ut benedicam eis. Oculi autem Israel gravati erant præ senectute; & non poterat videre: & applicavit eos ad eum; & osculatus est eos, & amplexatus est eos. Dixitq; Israel ad Joseph; Nunquam putavi videre faciem tuam: & ecce ostendit mihi Deus etiam filios tuos. Et eduxit eos Joseph à facie ejus: & adoravit pronus in terram. Et tulit Joseph ambos: Ephraim in dextra sua ad sinistram, & Manassen in sinistra ejus ad dexteram Israel: & applicavit eos ad eum. Et tetendit Israel dexteram suam, & posuit eam super caput Ephraim, qui erat junior; & sinistram suam super caput Manasse: docuit manus suas; quamvis Manasses erat primogenitus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 * וַיֻּגַּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בִנְךָ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ
3 וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמִּטָּה: ** וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל יוֹסֵף אֵל שַׁדַּי נִרְאָה אֵלַי בְּלוּז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבָרֶךְ אֹתִי
4 וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנֵּנִי מַפְרְךָ וְהִרְבִּיתִךָ וְנָתַתִּיךָ לִקְהַל עַמִּים וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ
5 * אֲחֻזַּת עוֹלָם: וְעַתָּה שְׁנֵי בָנֶיךָ הַיְלֻדִים לְךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בֹּאִי אֵלֶיךָ מִצְרַיְמָה לִי הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
6 כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי: וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לְךָ יִהְיוּ עַל שֵׁם אֲחֵיהֶם יִקָּרְאוּ בְּנַחֲלָתָם:
7 ** וַאֲנִי בְּבֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בַּדֶּרֶךְ בְּעוֹד כִּבְרַת הָאָרֶץ לָבוֹא אֶפְרָתָה וָאֶקְבְּרֶהָ שָׁם
8 ** בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת הִוא בֵּית לָחֶם: וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה
9 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בָּנַי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה וַיֹּאמֶר קָחֶם נָא אֵלַי וַאֲבָרְכֵם
10 ** וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזֹּקֶן לֹא יוּכַל לִרְאוֹת וַיַּגֵּשׁ אֹתָם אֵלָיו וַיִּשַּׁק לָהֶם וַיְחַבֵּק לָהֶם:
11 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף רְאֹה פָנֶיךָ לֹא פִלָּלְתִּי וְהִנֵּה הֶרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם אֶת זַרְעֶךָ:
12 * וַיּוֹצֵא יוֹסֵף אֹתָם מֵעִם בִּרְכָּיו וַיִּשְׁתַּחוּ לְאַפָּיו אָרְצָה:
13 וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת שְׁנֵיהֶם אֶת אֶפְרַיִם בִּימִינוֹ מִשְּׂמֹאל יִשְׂרָאֵל וְאֶת מְנַשֶּׁה בִּשְׂמֹאלוֹ מִימִין יִשְׂרָאֵל
14 וַיַּגֵּשׁ אֲלֵיהֶם: וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת יְמִינוֹ וַיָּשֶׁת עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם וְהוּא הַצָּעִיר וְאֶת שְׂמֹאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה
שִׂכֵּל אֶת יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה בְּכוֹר:

VERSIO SAMARITANA.

2 ** וַיֻּגַּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בִנְךָ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמִּטָּה:-
3 ** וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל יוֹסֵף אֵל שַׁדַּי נִרְאָה אֵלַי בְּלוּז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבָרֶךְ אֹתִי * וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנֵּנִי מַפְרְךָ
4 וְהִרְבִּיתִךָ וְנָתַתִּיךָ לִקְהַל עַמִּים וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲחֻזַּת עוֹלָם: וְעַתָּה שְׁנֵי בָנֶיךָ
5 הַיְלֻדִים לְךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בֹּאִי אֵלֶיךָ מִצְרַיְמָה לִי הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי:
6 וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לְךָ יִהְיוּ עַל שֵׁם אֲחֵיהֶם יִקָּרְאוּ בְּנַחֲלָתָם:
7 ** וַאֲנִי בְּבֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בַּדֶּרֶךְ בְּעוֹד כִּבְרַת הָאָרֶץ לָבוֹא אֶפְרָתָה וָאֶקְבְּרֶהָ שָׁם
8 ** בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת הִוא בֵּית לָחֶם: וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה
9 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בָּנַי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה וַיֹּאמֶר קָחֶם נָא אֵלַי וַאֲבָרְכֵם
10 ** וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזֹּקֶן לֹא יוּכַל לִרְאוֹת וַיַּגֵּשׁ אֹתָם אֵלָיו וַיִּשַּׁק לָהֶם וַיְחַבֵּק לָהֶם:
11 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף רְאֹה פָנֶיךָ לֹא פִלָּלְתִּי וְהִנֵּה הֶרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם אֶת זַרְעֶךָ:
12 * וַיּוֹצֵא יוֹסֵף אֹתָם מֵעִם בִּרְכָּיו וַיִּשְׁתַּחוּ לְאַפָּיו אָרְצָה:
13 וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת שְׁנֵיהֶם אֶת אֶפְרַיִם בִּימִינוֹ מִשְּׂמֹאל יִשְׂרָאֵל וְאֶת מְנַשֶּׁה בִּשְׂמֹאלוֹ מִימִין יִשְׂרָאֵל
14 וַיַּגֵּשׁ אֲלֵיהֶם: וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת יְמִינוֹ וַיָּשֶׁת עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם וְהוּא הַצָּעִיר וְאֶת שְׂמֹאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה
שִׂכֵּל אֶת יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה בְּכוֹר:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et nuntiatum est Iacobo, dictumque; Ecce filius tuus Ioseph venit ad te, (a) vimq; fecit sibi Israel, et sedit super lectum. Dixitque Iacob Ioseph, Deus omnipotens apparuit mihi in Luza, in terra Chanaan, & benedixit mihi: Et dixit mihi, Ecce ego fructificare te faciam, & multiplicabo te, & ponā te in congregationem populorum; tradámque terram istam semini tuo post te possessionem æternam. Nunc autem duo filii tui qui nati sunt tibi in terra Ægypti, antequam venirem ad te in Ægyptū mei erunt, Ephraim & Manasse; sicut Ruben & Simeon ad me pertinebunt. Sed generatio tua quam gignes post illos, tua erit: secundùm nomen fratrū suorum vocabuntur in (b) hæreditatibus suis. Mihi autē venienti de Padan Arā, mortua est Rachel mater tua in terra Chanaan in via, cū esset adhuc tractus terræ ad veniendum Ephrata: & sepelivi illam ibi in via Ephratæ, ipsa est Bethlehem. Videns autem Israel filios Iosephi, dixit; Num hi sunt tui? Et respondit Ioseph patri suo, Filii sunt isti quos dedit mihi Deus hîc: Et dixit, adduc quæso illos ad me, ut benedicā eis. Oculi autem Israel graves erant præ senio, nec poterat videre; ideò appropinquare fecit eos ad se, et osculatus est eos, atq; amplexus est illos. Dixitq; Israel Iosepho, visurum me faciem tuam non (c) putabam, & ecce videre fecit me Deus etiam semen tuum! Et egredi fecit eos Ioseph de genibus ejus, & adoraverunt facie in terram. Accipiens autem illos ambos, Ephraim ad dexteram suā à sinistra Israelis, & Manassen ad sinistram suam à dextera Israelis, approximavit ad eum. Tum extendit Israel manum suā dexteram, et posuit eam super caput Ephraim, iste autem erat minor; & sinistram suam super caput Manasse; docens manibus suis, quòd Manasse erat primogenitus.

VER. SAM. (a) corroboravitque se (b) divisionibus suis. (c) precabar,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * ثم اخبر يعقوب فقيل له * هوذا ابنك يوسف داخل اليك * فتقوى وجلس على السرير * فقال
3 يعقوب ليوسف اعلم ان القادر الكافي تجلّى لي ملاكه في لوز في بلد كنعان فبارك في * وقال
4 لي ها انا اثمرك واكثرك واجعل منك جوق امم * واعطي نسلك بعدك هذا البلد حور الدهر *
5 * والآن ابناك اللذان ولدا لك في بلد مصر الي ان اتيتك الي مصر * هما يُنسبان الي افرايم
6 ومنسا مثل راوبين وسمعون * ومولودوك الذين يولدون بعدهما اليك ينسبون * والي اسماء
7 اخويهم يصافون في نحلتهم * واما انا ففي مجيئي من فدان ماتت عني راحيل في بلد كنعان
في الطريق * وقد بقي مثل من المسافة الي دخول افراث * فدفنها في طريق افراث هي بيت لحم *
8 فلم يولد لي بعد ذلك * ولما راي اسرائيل ابني يوسف قال من هذان * قال هما ابناي اللذان
9 رزقنيهما الله هاهنا * قال قدمهما الي ابارك فيهما * وكانت عينا اسرائيل قد ثقلتا من الشيخوخة *
10 ولم يطق ان ينظر * فقدمهما اليه فقبلهما * وعانقهما * وقال اسرائيل ليوسف * رويه وجهك
11 لم اركها * وهوذا قد اراني الله وجهك ايضا نسلك * ثم اخرجهما من عند حجن * ثم احد
12 يوسف افرايم بيمينه من يسار اسرائيل * ومنسا بيساره من يمين اسرائيل * وقدمهما اليه * فمد
13 اسرائيل يمينه فجعلها على راس افرايم * وهو الاصغر * ويساره على راس منسا * احكم يديه
14 بذاك على ان منسا البكر *

Tum renuntiatum est Jacobo, et dictū est ei, Ecce filius tuus Joseph ingrediens est ad te, quare confortatus est, seditq; super lectum. Dixitque Jacob Iosepho, Scito quòd Omnipotentis ac Sufficientis Angelus apparuit mihi in Luz, in regione Chanaan, benedixitque mihi: Et ait mihi, Ecce ego fructificare faciam te, et multiplicabo te, & efficiam ex te turbas gentium, & dabo progeniei tuæ post te hanc regionem in possessionem æternam. Duo itaque filii tui qui nati sunt tibi in regione Ægypti, usquequo veniſſe ad te in Ægyptum, pertinebunt ad me, Ephraim & Manasse, sicuti Raubin & Simeon. Et nati tui qui nascentur post eos, ad te pertinebunt, & ad nomina amborum fratrū suorū referentur in hæreditate sua. Mihi autem in adventu meo ex Phadan, mortua est mihi Rahil in regione Chanaan in via, cùm adhuc superesset unum milliare ex spatio ad ingressum in Ephrath: et sepelivi eam in via Ephrath, quæ est Domus Lehem; et nullus natus est mihi postea. Et cùm vidisset Israel duos filios Ioseph, dixit; Quinam sunt hi duo? Ait, Sunt duo filii mei quos concessit mihi Deus hic. Ait, Admove eos ad me, ut benedicam eis. Et oculi Israel jam aggravati fuerant præ senectute, nec poterat videre: & admovit eos ad eum, & osculatus est eos, et amplexatus est illos. Et ait Israel Iosepho, Aspectū vultûs tui non sperabā, & ecce ostendit mihi Deus faciem tuam, etiam progeniem tuam. Deinde eduxit eos è gremio ejus. Accepitq; Ioseph Ephraim dexterâ suâ à sinistrâ Israel, & Manassen sinistrâ suâ à dextera Israel, & approximavit ambos ad illum. Extenditque Israel dexteram suam, posuitque eam super caput Ephraim, & ipse erat minor; & sinistram suam super caput Manasse: pervertit manus suas in hoc, eò quòd Manasse primogenitus esset.

ספר בראשית : מט

ambulaverunt cujus ,Deus :dixit & ,Joseph ipsi benedixit Et

15 וַיְבָרֶךְ אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמַר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְּכוּ

me pascit qui ,Deus ,Ischac & ,Abraham ,ejus facies ad mei patres

אֲבֹתַי לְפָנָיו אַבְרָהָם וְיִצְחָק הָאֱלֹהִים הָרֹעֶה אֹתִי

me redemit qui Angelus .hanc diem ad usque me adhuc ab

16 מֵעוֹדִי עַד־הַיּוֹם הַזֶּה : הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי

,meũ nomen eis in vocetur & ,pueris benedicat ,malo omni ab

מִכָּל־רָע יְבָרֵךְ אֶת־הַנְּעָרִים וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי

sint piscium instar &:Ischac & Abraham ,meorum patrum nomen &

וְשֵׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ

poneret quòd ,Joseph vidit Et .terræ medio in multitudinem in

לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ : וַיַּרְא יוֹסֵף כִּי־יָשִׁית

fuit malum & ,Ephraim caput super suam dexteram manũ suus pater

אָבִיו יַד־יְמִינוֹ עַל־רֹאשׁ אֶפְרַיִם וַיֵּרַע

desuper eam removendum ad sui patris manum sustentavit & ;suis oculis in

בְּעֵינָיו וַיִּתְמֹךְ יַד־אָבִיו לְהָסִיר אֹתָהּ מֵעַל

Joseph dixit Et .Menasseh caput super Ephraim capite

רֹאשׁ־אֶפְרַיִם עַל־רֹאשׁ מְנַשֶּׁה : וַיֹּאמֶר יוֹסֵף

Pone ;primogenitus iste quia :mi pater sic Non :suo patri

אֶל־אָבִיו לֹא־כֵן אָבִי כִּי־זֶה הַבְּכֹר שִׂים

Novi :dixit & ,ejus pater renuit Et .ejus caput super tuam dexteram

יְמִינְךָ עַל־רֹאשׁוֹ : וַיְמָאֵן אָבִיו וַיֹּאמֶר יָדַעְתִּי

.crescet ipse etiam & :populum in erit ipse etiam :novi ,mi fili

בְנִי יָדַעְתִּי גַּם־הוּא יִהְיֶה־לְעָם וְגַם־הוּא יִגְדָּל

plenitudo erit ejus semen Et .illo præ crescet minor ejus frater verè Et

וְאוּלָם אָחִיו הַקָּטֹן יִגְדַּל מִמֶּנּוּ וְזַרְעוֹ יִהְיֶה מְלֹא־

,Israel benedicet te In ;dicendo ,ipsa die in eis benedixit Et .gentium

הַגּוֹיִם : וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמוֹר בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל

posuit Et .Menasseh sicut & ,Ephraim sicut Deus te Ponat :dicendo

לֵאמֹר יְשִׂמְךָ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה וַיָּשֶׂם אֶת־

Ecce ;Joseph ad Israel dixit Et .Menasseh ante Ephraim

אֶפְרַיִם לִפְנֵי מְנַשֶּׁה : וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף הִנֵּה

ad vos faciet redire & ,vobiscum Deus erit & ,moriens ego

אָנֹכִי מֵת וְהָיָה אֱלֹהִים עִמָּכֶם וְהֵשִׁיב אֶתְכֶם אֶל־

,tuos fratres super unam partẽ tibi dedi ego Et .vestrorum patrum terrã

22 אֶרֶץ אֲבֹתֵיכֶם : וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ שְׁכֶם אַחַד עַל־אַחֶיךָ

.meo arcu in & ,meo gladio in Emoræi manu de cepi quam

אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי :

CAP. XLIX. מט

nunciabo & ,vos Congregate :dixit & ,suos filios ad Jahacob vocavit Et

1 וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל־בָּנָיו וַיֹּאמֶר הֵאָסְפוּ וְאַגִּידָה

vos Congregate .dierum novissimo in vobis est eventurum quod ,vobis

2 לָכֶם אֵת אֲשֶׁר־יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים : הִקָּבְצוּ

Reuben .vestrum patrem Israel ad audite & ,Jahacob filii audite &

3 וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל־יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם : רְאוּבֵן

excellentia ,mei roboris principium & ,mea fortitudo ,tu meus primogenitus

בְּכֹרִי אַתָּה כֹּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי יֶתֶר

quia :excellens fias ne ,aquæ sicut Festinatio .fortis excellentia & ,extollendi

4 שְׂאֵת וְיֶתֶר עֹז : פַּחַז כַּמַּיִם אַל־תּוֹתַר כִּי

.ascendit meum stratum ,polluisti tunc ,tui patris cubilia ascendisti

עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ אָז חִלַּלְתָּ יְצוּעִי עָלָה :

GENESIS. Versio VULG. LAT.

15 Benedixítque Jacob filiis Joseph; et ait,Deus,in cujus conspectu ambulaverunt patres mei Abraham & Isaac, Deus qui pascit me ab adolescentia mea usque in præsentem diẽ : 16 Angelus,qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris istis : & invocetur super eos nomen meum, nomina quoq; patrum meorum Abraham & Isaac; & crescant in multitudinem super terram. 17 Videns autem Joseph quòd posuisset pater suus dexteram manum super caput Ephraim,graviter accepit: & apprehensam manum patris levare conatus est de capite Ephraim, & transferre super caput Manasse. 18 Dixítque ad patrem; Nõ ita convenit, pater: quia hic est primogenitus, pone dexterã tuã super caput ejus. 19 Qui renuens, ait; Scio, fili mi, scio : & iste quidé erit in populos,& multiplicabitur : sed frater ejus minor,major erit illo: & semẽ illius crescet in gentes. 20 Benedixítq; eis in tempore illo,dicens,In te benedicetur Israël: atq; dicetur, Faciat tibi Deus sicut Ephraim,& sicut Manasse. 21 Constituítq; Ephraim ante Manassen. Et ait ad Joseph filiũ suũ; En ego morior,& erit Deus vobiscum,reducétq; vos ad terram patrum vestrorum. 22 Do tibi partem unã extra fratres tuos, quam tuli de manu Amorrhæi in gladio & arcu meo.

CAP. XLIX.

1 Vocavit autem Jacob filios suos, & ait eis; Congregamini, ut annuntié quæ ventura sũt vobis in diebus novissimis. 2 Congregamini,et audite filii Jacob,audite Israel patrẽ vestrum. 3 Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, & principium doloris mei: prior in donis, major in imperio. 4 Effusus es sicut aqua,non crescas : quia ascendisti cubile patris tui, & maculâsti stratum ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ (λ) ἐυλόγησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν, Ὁ θεὸς, ᾧ ἐυηρέστησαν οἱ πατέρες μου ἐνώπιον αὐτοῦ, Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ, ὁ θεὸς ὁ τρέφων με ἐκ νεότητος ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, 16 Ὁ ἄγγελος ὁ ῥυόμενός με ἐκ πάντων τῶν κακῶν, ἐυλογήσαι τὰ παιδία ταῦτα. καὶ ἐπικληθήσεται ἐν αὐτοῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ τὸ ὄνομα τῶν πατέρων μου, Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· καὶ πληθυνθείησαν εἰς πλῆθος πολὺ ὅπερ ἡ γῆς. 17 Ἰδὼν δὲ Ἰωσὴφ, ὅτι ἐτίθει ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἐφραὶμ, βαρὺ αὐτῷ κατεφάνη· καὶ ἀνέλαβε τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀφελεῖν αὐτὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς Ἐφραὶμ 18 ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ. Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, Οὐχ οὕτως πάτερ· ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ πρωτότοκος· ἐπίθες τὴν δεξιάν σου ἐπὶ τὴν 19 κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' εἶπεν, Οἶδα τέκνον, οἶδα. καὶ οὗτος ἔσται εἰς λαὸν, καὶ οὗτος ὑψωθήσεται· (μ) ἀλλ' ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος μείζων αὐτοῦ ἔσται, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἔσται εἰς πλῆθος ἐθνῶν. 20 Καὶ (λ) ἐυλόγησεν αὐτὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, Ἐν ὑμῖν ἐυλογηθήσεται Ἰσραὴλ, λέγοντες, Ποιήσαι σε ὁ θεὸς ὡς Ἐφραὶμ καὶ ὡς Μανασσῆ. καὶ ἔθηκε τὸν Ἐφραὶμ ἔμπροσθεν 21 τοῦ Μανασσῆ. Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσὴφ, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω· καὶ ἔσται ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει (ν) ὑμᾶς εἰς τὴν 22 τῶν πατέρων ὑμῶν. Ἐγὼ δίδωμί σοι Σίκιμα ἐξαίρετον ὑπὲρ τοὺς ἀδελφούς σου, ὃν ἔλαβον ἐκ χειρὸς Ἀμορραίων ἐν (ξ) μαχαίρᾳ μου καὶ τόξῳ.

MS.A. (λ)ἠυλόγησεν (μ)ἀλλὰ ὁ (ν)ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς . . . εἰς τὴν (ξ)μαχαίρᾳ

Et benedixit eos, & dixit, Deus cui placuerunt patres mei in conspectu ejus, Abraham & Isaac, Deus qui nutrit me à juventute usque in diem hanc; 16 Angelus qui (e) eruit me ex omnibus malis,benedicat parvulos hos : et invocabitur in eis nomen meum,& nomen patrum meorum Abraham & Isaac : & multiplicentur in multitudinem multam super terram. 17 Videns autem Ioseph, quia imposuit pater suus manũ dexteram suam super caput Ephræm, (f) grave ei visum est : et apprehendit Ioseph manum patris sui, auferendo eam à capite Ephræm super caput Manasse. 18 Dixit autem Ioseph patri suo, Non ita pater : hic enim est primitivus : impone dexteram tuam super caput ejus. 19 Et noluit,sed dixit;Scio,fili, scio. Et hic erit in populum,et hic exaltabitur : sed frater ejus junior major ipso erit ; & semen ejus erit in (g) multitudinem gentiũ. 20 Et benedixit eos in die illa, dicens,In vobis benedicetur Israel, dicentes, Faciat te Deus sicut Ephræm & sicut Manasse. Et posuit Ephræm ante Manasse. 21 Dixit autem Israel ad Ioseph, Ecce ego morior : & erit Deus vobiscum, & reducet vos in terram patrum vestrorum. 22 Ego autem do tibi (h) Sicimam præcipuam super fratres tuos, quam cepi de manu Amorrhæorum in gladio meo & arcu.

CAP. XLIX.

1 Ἐκάλεσε δὲ Ἰακὼβ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ (α) εἶπεν αὐτοῖς, Συνάχθητε, ἵνα ἀναγγείλω ὑμῖν, τί ἀπαντήσει ὑμῖν ἐπ' ἐσχάτων τῶν 2 (β) ἡμερῶν. Συνάχθητε, καὶ ἀκούσατέ μου υἱοὶ Ἰακὼβ· ἀκούσατε Ἰσραὴλ, ἀκούσατε τῆς πατρὸς ὑμῶν. 3 Ῥουβὴν πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου, σκληρὸς φέρεσθαι, 4 καὶ σκληρὸς ἀυθάδης· Ἐξύρεισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκχύσῃς, ἀνέβης γὰρ ἐπὶ κοίτην τοῦ πατρός σου· τότε ἐμίανας τὴν στρωμνήν μου ἀνέβης.

MS.A. (α) εἶπεν, Συνάχθητε, (β) ἡμερῶν. Ἀθροίσθητε, καὶ ἀκούσατε υἱοὶ Ἰακώβ· ἀκούσατε Ἰσραὴλ τοῦ πατρὸς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ... Et benedixit Jacob Joseph filium suum, & ait ; Deus cui placuerũt patres mei Abraham & Isahac, Deꝰ qui me nutrivit à pueritia mea ad hunc usq; diem ; Angelꝰ qui me liberavit 16 ab omni malo, benedicat pueris istis, & vocetur in ipsis nomen meum, & nomen patrum meorũ Abraham & Isahac, & crescant atque multiplicẽtur intra terrã. 17 Videns autẽ Joseph manũ ejus dexterã super caput Aphrem, ægrè tulit, et sustentavit manum patris sui, ut transferret eam de capite Aphrem, ponerétq; illam super caput Manasse. 18 Et dixit Joseph ad patrem suum, Non sic pater mi ; sed iste est primogenitus, pone dexteram tuam super caput ejus. Noluit autem pater ejus, & ait, Scio 19 fili mi, scio : etiã ipse erit in populum, etiam ipse magnꝰ erit: verùm frater ejus minor major erit illo, & semen ejus erit plenitudo gentium. Itaq; benedixit eis in die illo, & ait; In 20 te benedicetur Israel, ut dicãt, Faciat te Deus sicut Aphrem & sicut Manassem, & posuit Aphrẽ ante Manassem. Dixit verò Israel ad Joseph, En ego morior, & erit Deus vobiscum, 21 reducétq; vos ad terrã patrum vestrorum. Et 22 ego ecce dedi tibi portionem unam exuberantem supra fratres tuos, quam tuli de manu Amorrhæorum gladio meo, & arcu meo.

CAP. XLIX.

Benedictio Jacobi : quod dictum fuit per prophetiam.

1 Vocavit autem Jacob filios suos, & ait illis; Congregamini ut indicem vobis id quod eventurum vobis est in fine dierum. 2 Congregamini, & audite filii Jacob, audite 3 patrem vestrum Israelem. Rubil, primogenitus meus es, fortitudo mea, & principium roboris mei : reliquiæ oneris, & reliquiæ magnanimitatis. 4 Diffluxisti velut aqua, non subsistes : quoniam ascendisti ad cubile patris tui, verè polluisti stratũ meum, & ascendisti.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

15 וּבָרִיךְ יַת־יוֹסֵף וַאֲמַר יְיָ דִּי פַלְחוּ
אֲבָהָתַי קֳדָמוֹהִי אַבְרָהָם וְיִצְחָק יְ
דָּזַן יָתִי מִדְאִיתְיְ עַד־יוֹמָא הָדֵין:
16 מַלְאָכָא דִּי־פְרַק יָתִי מִכָּל־בִּישָׁא
יְבָרֵךְ יַת עוּלֲמַיָּא וְיִתְקְרֵי בְּהוֹן שְׁמִי
וְשׁוּם אֲבָהָתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְכִנְוָנִי
יַמָּא יִסְגוֹן בְּנוֹ־בְנֵי־אֲנָשָׁא עַל־
17 אַרְעָא: וַחֲזָא יוֹסֵף אֲרֵי־שַׁוִּי אֲבוּהִי
יַד־יְמִינֵיהּ עַל רֵישָׁא דְאֶפְרַיִם וּבְאֵישׁ
בְּעֵינוֹהִי וְסָעַדֵּהּ לְיָדָא דַּאֲבוּהִי
לְאַעְדָאָה יָתָהּ מֵעַל רֵישָׁא דְאֶפְרַיִם
18 לַאֲנָחוּתָהּ עַל רֵישָׁא דְמַנַשֶּׁה: וַאֲמַר
יוֹסֵף לַאֲבוּהִי לָא־כֵן אֲבָא אֲרֵי־דֵין
19 בּוֹכְרָא שַׁוִּי יְמִינָךְ עַל־רֵישֵׁהּ: וְסָרִיב
אֲבוּהִי וַאֲמַר יְדַעְנָא בְרִי יְדַעְנָא אַף־
הוּא יְהֵי לְעַמָּא וְאַף הוּא יִסְגֵּי וּבְרֵם
אָחוּהִי זְעִירָא יִסְגֵּי מִנֵּיהּ וּבְנוֹהִי יְהוֹן
20 שַׁלִּיטִין בְּעַמְמַיָּא: וּבָרְכִנּוּן בְּיוֹמָא
הַהוּא לְמֵימַר בָּךְ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל
לְמֵימַר יְשַׁוֵּנָךְ יְיָ כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה
21 וְשַׁוִּי יַת־אֶפְרַיִם קֳדָם מְנַשֶּׁה: וַאֲמַר
יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף הָא אֲנָא מָאֵית וִיהֵי
מֵימְרָא־דְיָיָ בְּסַעֲדְכוֹן וְיָתֵיב יַתְכוֹן
22 לְאַרְעָא דַאֲבָהָתְכוֹן: וַאֲנָא יְהַבִית
לָךְ חוּלָק חַד יַתִּיר עַל־אֲחָךְ דִּי
נְסֵיבִירוֹ מִידָא דֶאֱמוֹרָאָה בְּצִלּוֹתִי
וּבְבָעוּתִי: מט

1 וּקְרָא יַעֲקֹב לְבָנוֹהִי וַאֲמַר אִתְכַּנְשׁוּ
וְאֵחָוֵי לְכוֹן יַת דִּי־יַעְרַע יַתְכוֹן בְּסוֹף
2 יוֹמַיָּא: אִתְכַּנְשׁוּ וּשְׁמַעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב
3 וְקַבִּילוּ אוּלְפָּן מִן יִשְׂרָאֵל אֲבוּכוֹן:
רְאוּבֵן בּוּכְרִי אַתְּ חֵילִי וְרֵישׁ תּוּקְפִּי
לְךְ הוֹה חִוֵּי לְמַסַּב תִּלְתָּא וְחוּלְקָן
בְּכִירוּתָא כְּהוּנְתָא וּמַלְכוּתָא: עַל
4 דְּאוּלְתָּ לְקֵבֶל־אַפֵּךְ דָּא כְּמַיָּא בְּרֵם
לָא־אַרְנִיתָא חוּלָק יְתִיר לָא תִסַּב
אֲרֵי סְלַקְתָּא בֵּית־מִשְׁכְּבֵי אֲבוּךְ
בְּכֵן אַחֲלַתָּא לְשַׁוּוֵי בְּרִי סְלַקְתָּא:

Et benedixit Joseph, et ait: Deus in cujus cōspectu ſerviērūt patres mei, Abrahā & Iſaac; Deus qui pavit me, à nativitate meâ uſq; in diē hanc. Angelus qui eruit me ab omni malo, benedicat pueris: & invocetur in eis nomē meū; & nomē patrū meorum, Abraham & Iſaac: & quaſi piſces maris multiplicentur inter filios hominum ſuper terrā. Et vidit Joſeph, quòd poſuit pater ſuus dextrā ſuam ſuper caput Ephraim, & diſplicuit in oculis ſuis: & ſuſtulit manū patris ſui, ut amoveret eā de capite Ephraī, ut poneret eā ſuper caput Manaſſe. Et ait Joſeph patriſuo, Non ita decet pater mi: hic enī eſt primogenit⁹; pone dexterā tuā ſuper caput ejus. Et noluit pater ſu⁹; & ait, Scio fili mi, ſcio; ipſe quippe erit in populū, & etiā ipſe multiplicabitur: ſed frater ej⁹ junior multiplicabitur magis quā ille; et filii ſui erūt dominātes in populis. Et benedixit eis in die illâ, dicens: In te benedicetur Iſrael, dicens; Ponat te De⁹ ſicut Ephraim, & ſicut Manaſſē: Et poſuit Ephraī ante Manaſſē. Dixitq; Iſrael ad Joſeph; Ecce ego morior: & erit verbum dñi in adjutoriū veſtrū; & reducet vos in terrā patrum veſtrorum. Ego autem do tibi partē unam præcipuam ſuper fratres tuos: quam tuli de manu Amorræi, oratione meâ & deprecatione meâ.

CAP. XLIX.

ET vocavit Jacob filios ſuos: & ait; Congregamini, & nunciabo vobis; quæ vobis evenient in fine dierū. Congregamini et audite, filii Jacob: et ſuſcipite doctrinā ab Iſrael patre veſtro. Rubē, primogenit⁹ meus es tu; robur meū, & principiū fortitudinis meæ: tu acceptur⁹ eras partes tres; primogenitură ſcilicet et ſacerdotiū, et regnū. Sed quia ſecut⁹ es voluntatem tuā, ſicut aqua effuſa, nō proficies; neq; accipies portionē ſuperexcreſcētē: quoniā aſcēdiſti cubile patris tui; tunc fili mi violāſti, quando aſcendiſti ſtratum meum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

15 * ושבעתי אתי ושבעה: ואשתחו אפיו
ויבך: ויראו אחי יוסף כי־מת אביהם
16 ויאמרו לו אולי ישטמנו יוסף והשב
ישיבלנו את כל־הרעה אשר גמלנוהו:
17 ** ויצו אל־יוסף לאמר אביך צוה לפני
מותו לאמר: כה תאמרון ליוסף אנא
שא נא פשע אחיך וחטאתם כי־רעה
גמלוך ועתה שא נא לפשע עבדי אלהי
אביך ויבך יוסף בדברם אליו: * וילכו
18 גם־אחיו ויפלו לפניו ויאמרו הננו לך
19 לעבדים: ויאמר אליהם יוסף אל־תיראו
כי התחת אלהים אני: ואתם חשבתם
עלי רעה אלהים חשבה לטובה למען
עשה כיום הזה להחית עם־רב: ועתה
21 אל־תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת־
טפכם ויתנחם אותם וידבר על־לבם:
22 * ויתב יוסף במצרים הוא ובית אביו
ויחי יוסף מאת שנה ועשר שנים:
ויראה יוסף לאפרים בנים שלשים
גם בני מכיר בן־מנשה ילדו על־ברכי
24 יוסף: ויאמר יוסף אל־אחיו אנכי מת
ואלהים פקד יפקד אתכם והעלה אתכם
מן־הארץ הזאת אל־הארץ אשר נשבע
25 לאברהם ליצחק וליעקב: וישבע יוסף
את־בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים
אתכם והעליתם את־עצמתי מזה:
26 ויפטר יוסף בן־מאת שנה ועשר שנים
וחנטו אתו ויישם בארון במצרים:

1 ** ויהי בשנת שלשים ושבע שנה לחיי
אברהם ויהי חיי שרה מאה שנה ועשרים
2 שנה ושבע שנים שני חיי שרה: ותמת
שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ
כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה:
3 ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל־
4 בני חת לאמר: גר־ותושב אנכי עמכם
תנו־לי אחזת־קבר עמכם ואקברה מתי
5 מלפני: ויענו בני חת את־אברהם לאמר
6 לו: שמענו אדני נשיא אלהים אתה
בתוכנו במבחר קברינו קבר את־מתך
איש ממנו את־קברו לא יכלה ממך
7 מקבר מתך: ויקם אברהם וישתחו לעם
8 הארץ לבני חת: וידבר אתם לאמר אם
יש את־נפשכם לקבר את־מתי מלפני
שמעוני ופגעו לי בעפרון בן־צחר:
9 ויתן לי את־מערת המכפלה אשר־לו
אשר בקצה שדהו בכסף מלא יתננה לי
10 בתוככם לאחזת־קבר: ועפרון ישב בתוך
בני חת ויען עפרון החתי את־אברהם
באזני בני חת לכל באי שער־עירו לאמר:
11 לא אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה
אשר־בו לך נתתיה לעיני בני עמי נתתיה
12 לך קבר מתך: וישתחו אברהם לפני עם
13 הארץ: וידבר אל־עפרון באזני עם־הארץ
לאמר אך אם־אתה לו שמעני נתתי כסף
השדה קח ממני ואקברה מתי שמה:
14 ויען עפרון את־אברהם לאמר לו: אדני
15 שמעני ארץ ארבע מאת שקל־כסף ביני
ובינך מה־הוא ואת־מתך קבר:
16 וישמע אברהם אל־עפרון וישקל אברהם
לעפרון את־הכסף אשר דבר באזני בני
חת ארבע מאת שקל כסף עבר לסחר:
17 ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר
לפני ממרא השדה והמערה אשר־בו
18 וכל־העץ אשר בשדה אשר בכל־גבולו
19 סביב: לאברהם למקנה לעיני בני חת
בכל באי שער־עירו: ואחרי־כן קבר
אברהם את־שרה אשתו אל־מערת שדה
20 המכפלה על־פני ממרא היא חברון בארץ
כנען: ויקם השדה והמערה אשר־בו
לאברהם לאחזת־קבר מעם בני חת:

VERSIO SAMARITANA.

15 ** ושבעתי אתי ושבעה: ואשתחו אפיו
ויבך: ויראו אחי יוסף כי־מת אביהם
16 ויאמרו לו אולי ישטמנו יוסף והשב
ישיבלנו את כל־הרעה אשר גמלנוהו:
17 ** ויצו אל־יוסף לאמר אביך צוה לפני
מותו לאמר: כה תאמרון ליוסף אנא
שא נא פשע אחיך וחטאתם כי־רעה
גמלוך ועתה שא נא לפשע עבדי אלהי
אביך ויבך יוסף בדברם אליו: * וילכו
18 גם־אחיו ויפלו לפניו ויאמרו הננו לך
19 לעבדים: ויאמר אליהם יוסף אל־תיראו
כי התחת אלהים אני: ואתם חשבתם
עלי רעה אלהים חשבה לטובה למען
עשה כיום הזה להחית עם־רב: ועתה
21 אל־תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת־
טפכם ויתנחם אותם וידבר על־לבם:
22 * ויתב יוסף במצרים הוא ובית אביו
ויחי יוסף מאת שנה ועשר שנים:
ויראה יוסף לאפרים בנים שלשים
גם בני מכיר בן־מנשה ילדו על־ברכי
24 יוסף: ויאמר יוסף אל־אחיו אנכי מת
ואלהים פקד יפקד אתכם והעלה אתכם
מן־הארץ הזאת אל־הארץ אשר נשבע
25 לאברהם ליצחק וליעקב: וישבע יוסף
את־בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים
אתכם והעליתם את־עצמתי מזה:
26 ויפטר יוסף בן־מאת שנה ועשר שנים
וחנטו אתו ויישם בארון במצרים:

1 ** ויהי בשנת שלשים ושבע שנה לחיי
אברהם ויהי חיי שרה מאה שנה ועשרים
2 שנה ושבע שנים שני חיי שרה: ותמת
שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ
כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה:
3 ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל־
4 בני חת לאמר: גר־ותושב אנכי עמכם
תנו־לי אחזת־קבר עמכם ואקברה מתי
5 מלפני: ויענו בני חת את־אברהם לאמר
6 לו: שמענו אדני נשיא אלהים אתה
בתוכנו במבחר קברינו קבר את־מתך
איש ממנו את־קברו לא יכלה ממך
7 מקבר מתך: ויקם אברהם וישתחו לעם
8 הארץ לבני חת: וידבר אתם לאמר אם
יש את־נפשכם לקבר את־מתי מלפני
שמעוני ופגעו לי בעפרון בן־צחר:
9 ויתן לי את־מערת המכפלה אשר־לו
אשר בקצה שדהו בכסף מלא יתננה לי
10 בתוככם לאחזת־קבר: ועפרון ישב בתוך
בני חת ויען עפרון החתי את־אברהם
באזני בני חת לכל באי שער־עירו לאמר:
11 לא אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה
אשר־בו לך נתתיה לעיני בני עמי נתתיה
12 לך קבר מתך: וישתחו אברהם לפני עם
13 הארץ: וידבר אל־עפרון באזני עם־הארץ
לאמר אך אם־אתה לו שמעני נתתי כסף
השדה קח ממני ואקברה מתי שמה:
14 ויען עפרון את־אברהם לאמר לו: אדני
15 שמעני ארץ ארבע מאת שקל־כסף ביני
ובינך מה־הוא ואת־מתך קבר:
16 וישמע אברהם אל־עפרון וישקל אברהם
לעפרון את־הכסף אשר דבר באזני בני
חת ארבע מאת שקל כסף עבר לסחר:
17 ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר
לפני ממרא השדה והמערה אשר־בו
18 וכל־העץ אשר בשדה אשר בכל־גבולו
19 סביב: לאברהם למקנה לעיני בני חת
בכל באי שער־עירו: ואחרי־כן קבר
אברהם את־שרה אשתו אל־מערת שדה
20 המכפלה על־פני ממרא היא חברון בארץ
כנען: ויקם השדה והמערה אשר־בו
לאברהם לאחזת־קבר מעם בני חת:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Poſtea benedixit Joſepho, dicens; Deus in cujus conſpectu ambulaverunt patres mei, Abraham, & Iſaac, Deus qui paſcit me (d) ex quo ſum uſque ad hunc diem: Rex qui eruit me ab omni malo benedicat pueris iſtis: & invocetur ſuper eos nomen meum, & nomen patrum meorum, Abraham, & Iſaac, & (e) fœtificent plurimùm in medio terræ. Cùm autem videret Joſeph quòd poſuiſſet pater ſuus manum dexteram ſuam ſuper caput Ephraim, diſplicuit oculis ejus, & apprehendit manum patris ſui, ut removeret eam à capite Ephraim ſuper caput Manaſſe. Dixitq; Joſeph patri ſuo, Non ita pater mi, nam hic eſt primogenitus; pone dexteram tuam ſuper caput ejus. Recuſavitque pater ejus, dicens; Scio, fili mi, (f) ſcio; etiam ipſe evit in populum, etiam ipſe creſcet; ſed certè frater ejus minor magis ipſo creſcet, ſeménque ejus erit plenitudo geatium. Et benedixit illis die illo, dicens; In te benedicetur Iſrael, dicendo, Ponat te deus ſicut Ephraim, et ſicut Manaſſe. Poſuit igitur Ephraim ante Manaſſe. Dixitque Iſrael Joſepho, Ecce ego morior, erit autē De⁹ vobiſcum, & reducet vos in terrā patrum veſtrorū. Ego etiam do tibi partem unam ſupra fratres tuos, quam accepi de manu Amorrhæi in gladio meo, & in arcu meo.

CAP. XLIX.

POſtea vocavit Jacob filios ſuos, dixitque; Congregamini, et narrabo vobis quod accidet vobis in noviſſimis diebus. Congregamini, & audite filii Iacob, & audite Iſraelem patrem veſtrum. Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, & principium (a) roboris mei, excellens ſuperbiâ, & excellens impudentiâ. Rapidus fuiſti ſicut aquæ, ne te excellentē exiſtimes; quòd aſcendiſti cubilia patris tui, tunc prophanâſti ſtratum meum, quòd aſcendiſti.

VER. SAM. (d) ex domo natali (e) dilatentur (f) certus ſum, (4) temporis mei,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وبارك في يوسف وقال له * الله الذي سار ابوي في طاعته ابراهيم واسحق * هو الله الذي رعاني
16 منذ كنت الى هذا اليوم * ملك فكني من كل سر * هو يبارك في هذين الغلامين * ويسميان
17 باسمي وباسم ابوي ابراهيم واسحق * ويميان كثرن في الارض * فلما رأى يوسف ان اباه قد
جعل يده اليمنى على راس افرايم * ساء ذلك فاسندها ليزيلها عن راس افرايم الى راس منسا
18 * وقال يوسف لابيه ليس ذلك صوابا يا ابي * ان هذا البكر اجعل يمينك على راسه * فابى ابوه * وقال
19 قد علمت يا بني ان هذا يكثر ايضا * ويكون منه ايضا امة * ولكني اعلم ان اخاه الاصغر
20 يكثر اكثر منه * ويكون نسله ملء الامم * فلما بارك فيهما ذلك اليوم قال بك يتبرك بنو
21 اسرائيل قائلين بعضا لبعض * يصيرك الله مثل افرايم ومنسا * فقدم افرايم على منسا * ثم قال
22 اسرائيل ليوسف * انا ماءيت فيكون الله معكم ويردكم الى بلد ابيكم * وانا قد اعطيتك
فيما زايدا على اخوتك وهو الذي اخذته من يد الاموريين بسيفي وقوسي *

* الفصل الثاسع والاربعون *

1 * ثم دعا يعقوب بنيه وقال اجتمعوا اباركم
2 فكم واخبركم بما ينالكم في اخر هذه الايام * اجتمعوا واسمعوا ذلك يا بني يعقوب * واقبلوا من
3 اسرائيل ابيكم * يا راوبين انت بكري وقوتي واول نيلي مفضل في السرف مفضل في العز
4 * والان بمهلة من ماء لا تفضل اذا صعدت على مضجع ابيك * حينيذ مما تبذلت تخلص

Tom. I.

Benedixitq; Joſephum, & ait illi, Deus, in cujus obedientia ambulaverunt duo patres mei, Ebrahim, & Iſhac, ipſemet De⁹ qui pavit me à quo fui, uſque ad hunc diem: Angelus qui ſolvit me ab omni malo, ipſe benedicat his duobus pueris: Et vocabuntur nomine meo, & nomine duorum patrum meorum Ebrahim & Iſhac, et creſcant ambo copioſè in terra. Cúmque vidiſſet Joſeph patrem ſuum poſuiſſe manum ſuam dexteram ſuper caput Ephraim, diſplicuit ei id, & ſuſtentavit eam ut averteret illam de capitè Ephraim ad caput Manaſſe. Et dixit Joſeph patri ſuo, Non eſt id conſentaneum pater mi, nam iſte eſt primogenitus, pone dexteram tuam ſuper caput ejus. Renuit verò pater ejus, & ait; Jam ſcivi, O fili mi, quòd iſte multiplicabitur, et futura eſt ex illo quoque gens: ſed novi quòd frater ejus minor multiplicabitur plus illo, & erit progenies ejus plenitudo gentium. Cúmque benedixiſſet ambobus illâ die, ait; In te benedicentur filii Iſrael, dicentes alii ad alios, Faciat te De⁹ ſicut Ephraim, & Manaſſe: prætulitq; Ephraim Manaſſi. Deinde dixit Iſrael ad Joſeph, Ego moribundus ſum; et erit Deus vobiſcum, & reducet vos in regionē patris veſtri. Et ego jam dedi tibi partem ultra fratres tuos, et eſt quam accepi de manu Amorræorum gladio meo, & arcu meo.

CAP XLIX.

PRæterea vocavit Jacob filios ſuos, et ait; Congregamini, ut benedicā vos, et annuntiem vobis quod accidet vobis in fine horum dierum. Congregamini & audite hoc, O filii Jacob, et auſcultate Iſraeli patri veſtro. O Raubin, tu es primogenitus meus, & fortitudo mea, & prima impetratio mea, excellens nobilitate, et excellens magnificentiâ. Et nunc hauſtu aquæ non abundabis, cùm aſcenderis ſuper cubile patris tui: Tunc ex quo mutaveris te, ſalvaberis.

ספר בראשית : מט

.eorum machæræ iniquitatis arma ,fratres Levi & Simhon
שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִים כְּלֵי חָמָס מְכֵרֹתֵיהֶם׃ 5
se in at ne eorum cœtu in ,mea anima veniat non eorum secretum In
בְּסֹדָם אַל־תָּבֹא נַפְשִׁי בִּקְהָלָם אַל־תֵּחַד 6
suâ voluntate in & ,virum occiderunt suo furore in Quia .mea gloria
כְּבֹדִי כִּי בְאַפָּם הָרְגוּ אִישׁ וּבִרְצֹנָם
,eorum ira & ,fortis quia ,eorum furor Maledictus .murum eradicaverunt
עִקְּרוּ שׁוֹר׃ אָרוּר אַפָּם כִּי עָז וְעֶבְרָתָם 7
.Israel in eos dispergam & ,Jahacob in eos Dividam .est indurata quia
כִּי קָשְׁתָה אֲחַלְּקֵם בְּיַעֲקֹב וַאֲפִיצֵם בְּיִשְׂרָאֵל׃
cervice in tua Manus .tui fratres te laudabunt ,tu Jehudah
יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף 8
leonis Catulus .tui patris filii tibi se Incurvabunt.tuorũ inimicorũ
אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ׃ גּוּר אַרְיֵה 9
,leo sicut cubavit ,se incurvavit :ascendisti mi fili prædâ A .Jehudah
יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה
,Jehudah ex virga recedet Non ?eum suscitabit quis ,major leo sicut &
וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ׃ לֹא־יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה 10
.populorũ obedientia ei &,Siloh veniat usquequò,ejus pedes inter de legislator &
וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי־יָבֹא שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים׃
.suam asinam mi fili optimam vitem ad & ,suũ pullũ vitem ad Ligans
אֹסְרִי לַגֶּפֶן עִירֹה וְלַשֹּׂרֵקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ 11
.suum operimentum uvarum sanguine in &,suũ vestimentũ vino in Lavit
כִּבֵּס בַּיַּיִן לְבֻשׁוֹ וּבְדַם־עֲנָבִים סוּתֹה׃
Zebulun .lacte dentibus candidior & ,vino oculis Rubicundior
חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיַּיִן וּלְבֶן־שִׁנַּיִם מֵחָלָב׃ זְבוּלֻן 12
ejus latus & ,navium portum ad ipse & ,habitabit marium portum ad
לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיֹּת וְיַרְכָתוֹ 13
.duos terminos inter cubans ,essem asinus Issachar .Sidon super
עַל־צִידֹן׃ יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם׃ 14
inclinavit &:pulchra quòd ,terram & ,bona quòd requiem vidit Et
וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי נָעְמָה וַיֵּט 15
judicabit Dan .serviens tributo fuit & ,portandum ad suum humerũ
שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל וַיְהִי לְמַס עֹבֵד׃ דָּן יָדִין 16
super serpens Dan Erit .Israel tribuum una sicut ,suum populum
עַמּוֹ כְּאַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ יְהִי־דָן נָחָשׁ עֲלִי־ 17
eũ equitãs cecidit &,equi calcaneos mordens ,semitam super cerastes ,viam
דֶּרֶךְ שְׁפִיפֹן עֲלִי־אֹרַח הַנֹּשֵׁךְ עִקְבֵי־סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ
exercitus Ghad .Domine expectavi tuam Salutem .retrorsum
אָחוֹר׃ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה׃ גָּד גְּדוּד 18
.tandem superabit ipse & ,eum superabit
יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב׃ 19

Simeon & Levi fratres; vasa iniquitatis bellantia. In consilium eorum non veniat anima mea, & in cœtu illorum non sit gloria mea: quia in furore suo occiderunt virum, & in voluntate sua suffoderunt murum. Maledictus furor eorum, quia pertinax; & indignatio eorum, quia dura: dividam eos in Jacob, & dispergam eos in Israel. Juda, te laudabunt fratres tui: manus tua in cervicibus inimicorum tuorum, adorabunt te filii patris tui. Catulus leonis Juda; ad prædam, fili mi, ascendisti: requiescens accubuisti ut leo, & quasi leæna: quis suscitabit eum? NON AUFERETUR sceptrum de Juda, & dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium. Ligans ad vineam pullum suum, & ad vitem, ô fili mi, asinam suam. Lavabit in vino stolam suam, & in sanguine vuæ pallium suum. Pulchriores sunt oculi ejus vino, & dentes ejus lacte candidiores. Zabulon in littore maris habitabit, & in statione naviũ pertingens usque ad Sidonem. Issachar asinus fortis accubans inter terminos. Vidit requiem quòd esset bona, & terram quòd optima: & supposuit humerum suum ad portandum, factúsque est tributis serviens. Dan judicabit populum suum, sicut & alia tribus in Israël. Fiat Dan coluber in via, cerastes in semita, mordens ungulas equi, ut cadat ascensor ejus retro. SALUTARE tuum expectabo Domine. Gad, accinctus præliabitur ante eum: & ipse accingetur retrorsum.

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Συμεὼν καὶ Λευὶ ἀδελφοὶ συνετέλεσαν
6 ἀδικίαν ἐξαιρέσιως αὐτῶν. Εἰς βουλὴν
αὐτῶν μὴ ἔλθοι ἡ ψυχή μου, καὶ ὅτι τῇ συ-
στάσει αὐτῶν μὴ εἴσαι τὰ ἥπατά μου· ὅτι
ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀπέκλεινεν ἀνδρώ-
πους, καὶ ἐν τῇ ὀπῇ θυμία αὐτῶν ἐνδεχό-
7 κοπσαν ταῦρον. Ἐπικατάρατος ὁ θυ-
μὸς αὐτῶν ὅτι αὐθάδης, καὶ ἡ μῆνις αὐ-
τῶν ὅτι ἐσκληύνθη. διαμεριῶ αὐτοὺς
ἐν Ἰακὼβ, (γ) καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν
8 Ἰσραήλ. Ἰούδα, σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελ-
φοί σου· αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νώτου τῶν ἐ-
χθρῶν σου· προσκυνήσουί (δ) σοι οἱ
9 υἱοὶ τοῦ πατρός σου. Σκύμνος λέοντος
Ἰούδα· ἐκ βλαστοῦ υἱέ μου ἀνέβης. ἀνα-
πεσὼν, ἐκοιμήθης ὡς λέων, καὶ ὡς
10 σκύμνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν; Οὐκ ἐκλεί-
ψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγούμενος
ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως (ε) ἂν ἔλθῃ
τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ· καὶ αὐτὸς προσ-
11 δοκία ἐθνῶν. Δεσμῶν πρὸς ἄμπελον
τὸν πῶλον αὐτοῦ, καὶ τῇ ἕλικι τὸν πῶ-
λον τῆς ὄνου αὐτοῦ· πλυνεῖ ἐν οἴνῳ τὴν
στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς τὸν
12 περιβολὴν αὐτοῦ. Χαροπωτοὶ οἱ ὀφθαλ-
μοὶ αὐτοῦ (ζ) ὑπὲρ οἶνον, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόν-
13 τες αὐτοῦ ὑπὲρ γάλα. Ζαβουλὼν παράλι-
κατοικήσει καὶ αὐτὸς παρ' ὅρμον πλοί-
14 ων, καὶ ἡ κατευθεῖα ἕως Σιδῶνος. Ἰσσα-
χὰρ τὸ καλὸν ἐπεθύμησεν, ἀναπαυό-
15 μενος (η) ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων. Καὶ
ἐδὼν τὴν ἀνάπαυσιν ὅτι καλὴ, καὶ τὴν
γῆν ὅτι πίων, ὑπέβηκε τὸν ὦμον αὐτοῦ
εἰς τὸ πονεῖν· καὶ ἐγενήθη ἀνὴρ γεωρ-
16 γός. Δὰν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡσεὶ
17 καὶ μία φυλὴ ἐν Ἰσραήλ. Καὶ (θ) γε-
νηθήτω Δὰν ὄφις ἐφ' ὁδῷ, ἐσκαθημένος
ἐπὶ τρίβου, δάκνων πτέρναν ἵππου καὶ
18 πεσεῖται ὁ ἱππεὺς εἰς τὰ ὀπίσω, Τὴν
19 σωτηρίαν σου ὑπέμεινα κύριε. Γὰδ, πε-
ριεκτὸν περιαθλήσει αὐτόν· αὐτὸς δὲ
περιαθλήσει αὐτὸν κατὰ πόδας.

MS.A. (γ) καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς (δ) σε (ε) ἂν (ζ) ἀπὸ οἴνου, (η) ἐμ μέσῳ (θ) ἐγενήθη τὸ

Symeon & Levi fratres consummaverunt iniquitatem (b) propositi sui. In consilium eorum non veniat anima mea; & in congregatione eorum non (c) contendant viscera mea: quia in furore suo interfecerunt homines, & in cupiditate sua (d) subnervaverunt taurum. Maledictus furor eorum, quia pervicax; & ira eorum, quia indurata est. Dividam eos in Jacob, & dispergam eos in Israel. Juda, te (e) laudent fratres tui: manus tuæ super dorsum inimicorum tuorum: adorabunt te filii patris tui. Catulus leonis Juda: ex germine, fili mi, ascendisti: recumbens dormisti, ut leo, & quasi catulus leonis: Quis suscitabit eum? Non deficiet (f) princeps ex Juda, & dux de femoribus ejus, donec veniant, (g) quæ reposita sunt ei. Et ipse est expectatio gentium. Alligans ad vitem pullum suum, & (h) ad helicem pullum asinæ suæ: lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uvæ amictum suum. (i) Gratifici oculi ejus (k) super vinum, & candidi dentes ejus, quàm lac. Zabulon juxta mare habitabit, & ipse secus accessum navium: & pertendet usque ad Sidonem. Issachar bonum desideravit, requiescens inter medios cleros. Et videns requiem quia bona est, & terram quia pinguis, supposuit humerum suum ad laborandum: & factus est vir (l) agricola. Dan judicabit populum suum, tanquam & una tribus in Israel. Et fiat (m) Dan serpens in via, sedens in semita, mordens calcaneum equi: & cadet eques retrorsum, Salutem expectans Domini. Gad, (n) tentatio tentabit eum: & ipse tentabit eum secus pedes.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Simeon & Levi fratres, vasa furoris ex natura sua. In arcanum eorum haud ingressa est anima mea, & in cœtu illorum non decidi ex gloria mea; nam in furore suo peremerunt viros, & in ira sua convulserunt murum. Maledictus sit furor eorum, quoniam vehemens est, & ira eorum quia pessima est: dividam eos in Jacob, & dispergam eos in Israel. Juda, te laudabunt fratres tui: manus tua super cervicem hostium tuorum, adorent te filii patris tui. Catulus leonis Juda, de cæde fili mi ascendisti: genuflexit & accubuit ceu leo, & ut catulus leonis, & quis excitabit eum? Non deficiet sceptrum de Juda, & expositor de inter pedes ejus, donec veniat is cujus illud est, & ipsum expectabunt gentes. Alligabit viti pullum suum, & palmiti filium asinæ suæ: dealbabit vino vestimentum suum, & sanguine uvarum operimentum suum. Rutilantiores sunt oculi ejus vino, & candidiores dentes ejus lacte. Zabulon ad litora marium habitabit, & ipsemet super pulchritudinem navium, & terminus ejus usque ad Saidon. Isachar vir gigas accubans inter semitas. Et videns habitationem suam esse pulchram, & terram suam bonam, inclinavit humerum suum servituti, & factus est sub tributo. Dan judicabit populum suum, quemadmodum alia ex tribubus Israel. Erit Dan serpens qui est secus viam, & basiliscus qui est prope semitas, mordens equum in calcaneo ejus, & prosternens equitem ejus retrorsum. Salutem tuam expectavi Domine. Gad inter cuneum egredietur, ipséque trahet calcaneum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִין נְבִרִין גְּבִרִין בְּאַתְרָא 5
תּוֹקְפוּתְהוֹן עֲבָדוּ גְּבוּרָא׃ בְּרַזֵיהוֹן לָא 6
דְּוַת נַפְשִׁי בְּאִתְכַּנּוּשֵׁיהוֹן לְמֵחֲזֵי לָא נְחַתִּית
מִן־יְקָרִי אֲרֵי בְרוּגְזוֹן קְטָלוּ קְטוֹל׃
וּבְרַעוּתְהוֹן הַרְעוּ שׁוֹר סְנָאָה׃ לֵיט רוּגְזֵיהוֹן 7
אֲרֵי תַקִּיף וְחַמְתְּהוֹן אֲרֵי קַשְׁיָא אֲפַלְגִנּוּן
בְּיַעֲקֹב וַאֲבַדְרִנּוּן בְּיִשְׂרָאֵל׃ יְהוּדָה אַתְּ 8
אוֹדְיָתָא וְלָא־בְהִתְחָתָא בְּךְ יְדוֹן אַחָךְ יְדָךְ
תְּתַקֵּף עַל־בַּעֲלֵי דְבָבָךְ יִתְבַּדְּרוּן סָנְאָךְ יְהוֹן
מְחָרְרִין קֻדָּל־קֻדְמָךְ וַיהוֹן מְקַדְּמִין לְמִשְׁאַל
בִּשְׁלָמָךְ בְּנֵי אֲבוּךְ׃ שְׁלִטוֹן יְהֵי בְּשִׁירוּיָא 9
וּבְסוֹפָא יִתְרַבֵּא מַלְכָּא מְדַבְּרִית יְהוּדָה אַרְיֵה
מִדִּין קְטָלָא בְּרִי־נַפְשָׁךְ סְלֵקְתָּא יְנוּחַ יִשְׂרֵי
בְּתַקּוֹף כְּאַרְיָא וּכְלַבְיָתָא לֵית־מַלְכוּ
דְּתִזְעְזִעֵנֵיהּ׃ לָא־יַעְדֵי עֲבַד שׁוּלְטָן מִדַּבְּרִית 10
יְהוּדָה וְסַפְרָא מִבְּנֵי־בְנוֹהִי עַד־עַלְמָא עַד־
דְּייֵתֵי מְשִׁיחָא דִּדִילֵיהּ הִיא מַלְכוּתָא וְלֵיהּ
יִשְׁתַּמְעוּן עַמְמַיָּא׃ יַסְחַר יִשְׂרָאֵל לְקַרְתֵּיהּ 11
עָתֵיד יִבְנוּן הֵכְלֵיהּ יְהוֹן צַדִּיקַיָּא סְחוֹר סְחוֹר
לֵיהּ וְעַבְדֵי אוֹרַיְתָא בְּאוּלְפָּן עִמֵּיהּ יְדוֹ אַרְעָן
טַב לְבִשּׁוּהִי כְּסוּתֵיהּ מֵילָא צֶבַע־וְהוֹרִי
וְצִבְעוֹנִין׃ יְסַמְקוּן־טוֹרוֹהִי בְּכַרְמוֹהִי יְטוּפוּן 12
נַעֲוֹהִי בְּחַמַּר יְחוֹרִין בְּקַעְתֵּיהּ בְּעִבּוּר וּבְעִדְרֵי
עָנָא׃ וּבוּלָן עַל־סְפַר יַמַּיָּא יִשְׁרֵי וְהוּא יְכַבֵּשׁ 13
מְחוֹזִין בִּסְפִינָן וְטוּבַיְמָא יְכוּל וְתְחוּמֵיהּ יְהֵי
מָטֵי עַל־צִידוֹן׃ יִשָּׂשכָר עַתִּיר בְּנִכְסִין 14
וְאִתְסַנְתֵּיהּ בֵּין תְּחוּמַיָּא׃ וְחוּא חוּלְקָא אֲרֵי 15
טָבְיָת אַרְעָא אֲרֵי מַעְבְּדָא פֵּרִין וְיִכְבֹּשׁ מְחוֹזֵי
עַמְמַיָּא וְיִשֵׁצֵי יַת דֵּיוְרֵיהוֹן וְדַאֲשְׁתַּאֲרוּן בְּהוֹן
יְהוֹן־לֵיהּ פְּלִחִין וּמַסְקֵי מִסִּין׃ מְדַבְּרִית דָּן 16
יִתְבַּחַר וְיָקוּם גִּבָּרָא בְּיוֹמוֹהִי יִתְפְּרַק עַמֵּיהּ
וּבְשַׁנְוֹהִי יְנוּחוּן בְּחַדְוָא שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל׃ יְהִי 17
נַחֲרָא דִּיתְבַּחַר וְיָקוּם מִדְּבִית דָּן אִיתַּיְהִי
תְּתַרְמֵי־עַל־עַמְמַיָּא וּמַחֲתֵיהּ דִּתְתַּקַּף
בְּפַלְשָׁתָאֵי כְּחֵיוֵי חוּרְמָן יִשְׁרֵי עַל־אוֹרְחָא
וּכְפִתְנָא יְכַמֵּן עַל־שְׁבִילָא יְקַטֵּל גִּבְרֵי
מַשְׁרְיָתָא פְּלִשְׁתָּאֵי פָּרְשִׁין עִם־רַגְלָאִין יְעַקֵּר
סוּסְוָן־וּרְתִיכִין וְיַמֵּר רוֹכְבֵיהוֹן לַאֲחוֹרָא׃
לְפוּרְקַנְךָ סַבְּרִית יְיָ׃ מְדַבְּרִית גָּד מַשְׁרְיָתָא 18
מְזַיְנִין כַּד־יַעְבְּרוּן יַת־יַרְדְּנָא קֻדָּם אֲחֵיהוֹן 19
לְקַרְבָּא וּבְנַכְסִין סַגִּיאִין יְתוּבוּן לְאַרְעָהוֹן׃

Targum ONKELOS.

Simeon & Levi fratres: viri fortissimi in terrâ peregrinationis suæ 5
fecerunt fortitudinem. In secreto 6
eorum non fuit anima mea; & in congregatione eorum non conveniat gloria mea: quoniam in furore suo occiderunt occisionem; & in voluntate suâ, suffoderunt murum 7
inimicorum. Maledictus sit furor eorum, quoniam fortis; & ira eorũ, quia dura: dividam eos in Jacob; & dispergam eos in Israel. Juda, laudabote & non es confusus; te laudabunt fratres tui; Manus tua prævalebit contra inimicos tuos: dispergentur hostes tui, convertentur retrorsum in conspectu tuo; & prævenient salutantes te filii patris tui. 8
Dominiũ erit in principio, sed in 9
fine magnificabitur regnũ dom' Judæ; quoniam de judicio mortis, fili mi, animâ tuâ abstulisti: requiescet & habitabit in fortitudine quasi leo; & quasi læna, *non* erit regnum 10
quod cõmoveat eum. Non auferetur habens principatũ à domo Judæ; neq; scriba à filiis filiorum ejus, *usq; in seculũ*: donec veniat Messias, cujus est regnũ; et ei obedient populi. Habitabit Israel in circuitu civitatis suæ, populi ædificabũt templũ ej'; eruntq; justi in circuitu ej', & factores legis in doctrinâ ejus: 11
purpura optima erit vestimẽtũ ej', operimentũ ejus erit sericum tinctũ coccino variisq; coloribus. Montes 12
ej' rubicũdiores erũt in vineis suis, distillabunt colles ej' vinũ: dealbabuntur campi ejus fruméto, & gregibus oviũ. Zabulon juxta portum 13
maris habitabit: et ipse subjiciet provincias navibus; & bona maris comedet, & termin' ej' erit pertingens usq; ad Sydonẽ. Isachar dives 14
in substãtiâ: & possessio ej' erit inter terminos. Et vidit partẽ suâ, q̃ 15
erat bona; et terrã quia fructifera: et subjiciet provincias populorũ, et dispersdet habitatores earũ; & qui relicti fuerint in eis erũt ei serviẽtes, et tributarii. De domo Dan eligetur et 16
consurget vir: in dieb' ej' liberabitur popul' su'; & in annis ej' requiescét simul trib' Israel. Erit vir qui 17
eligetur et consurget de domo Dan, cuj' timor irruet super populos; & percutiet fortiter Philistæos, quasi coluber: aspis insidiabitur juxta semitã, interficiet robustos *castrorũ* Philistinorũ equites cum peditib'; enervabit equos et quadrigas, et dejiciet ascẽsores eorũ retrorsũ. Salutare tuũ expecto Dñe. Castra armatorũ de domo Gad 18
transibunt Jordanẽ, ad prælium corã fratrib' suis; & cum multâ substantiâ revertentur in terram suam. 19

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִים כְּלֵי חָמָס מְכֵרֹתֵיהֶם׃ 5
בְּסֹדָם אַל־תָּבֹא נַפְשִׁי בִּקְהָלָם אַל־תֵּחַד כְּבֹדִי כִּי 6
בְאַפָּם הָרְגוּ אִישׁ וּבְרִצֹנָם עִקְּרוּ שׁוֹר׃
אָרוּר אַפָּם כִּי עָז וְעֶבְרָתָם כִּי קָשָׁתָה אֲחַלְּקֵם 7
בְּיַעֲקֹב וַאֲפִיצֵם בְּיִשְׂרָאֵל׃ יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ 8
אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ׃
גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ כָּרַע רָבַץ 9
כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ׃ לֹא־יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה 10
וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי־יָבוֹא שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת
עַמִּים׃ אֹסְרִי לַגֶּפֶן עִירֹה וְלַשֹּׂרֵקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ 11
כִּבֶּס בַּיַּיִן לְבוּשׁוֹ וּבְדַם עֲנָבִים סוּתֹה׃
חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיָּיִן וּלְבֶן שִׁנַּיִם מֵחָלָב׃ 12
זְבוּלֻן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיֹּת וְיַרְכָתוֹ 13
עַל צִידוֹן׃ יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם׃ 14
וַיַּרְא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעִמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ 15
לִסְבֹּל וַיְהִי לְמַס עֹבֵד׃
דָּן יָדִין עַמּוֹ כְּאַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ יְהִי־דָן נָחָשׁ 16
עֲלֵי דָרֶךְ שְׁפִיפֹן עֲלֵי אֹרַח הַנֹּשֵׁךְ עִקְבֵי סוּס וַיִּפֹּל
רֹכְבוֹ אָחוֹר׃
לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה׃ גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד 17 18 19
עָקֵב׃ מִשְׁמַן לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ׃

VERSIO SAMARITANA.

שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִים כְּלֵי חָמָס מְכֵרֹתֵיהֶם׃ 5
בְּסֹדָם אַל־תָּבֹא נַפְשִׁי בִּקְהָלָם אַל־תֵּחַד כְּבֹדִי כִּי 6
בְאַפָּם הָרְגוּ אִישׁ וּבְרִצֹנָם עִקְּרוּ שׁוֹר׃
אָרוּר אַפָּם כִּי עָז וְעֶבְרָתָם כִּי קָשָׁתָה אֲחַלְּקֵם 7
בְּיַעֲקֹב וַאֲפִיצֵם בְּיִשְׂרָאֵל׃ יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ 8
אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ׃
גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ כָּרַע רָבַץ 9
כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ׃ לֹא־יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה 10
וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי־יָבוֹא שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת
עַמִּים׃ אֹסְרִי לַגֶּפֶן עִירֹה וְלַשֹּׂרֵקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ 11
כִּבֶּס בַּיַּיִן לְבוּשׁוֹ וּבְדַם עֲנָבִים סוּתֹה׃
חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיָּיִן וּלְבֶן שִׁנַּיִם מֵחָלָב׃ 12
זְבוּלֻן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיֹּת וְיַרְכָתוֹ 13
עַל צִידוֹן׃ יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם׃ 14
וַיַּרְא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעִמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ 15
לִסְבֹּל וַיְהִי לְמַס עֹבֵד׃
דָּן יָדִין עַמּוֹ כְּאַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ יְהִי־דָן נָחָשׁ 16
עֲלֵי דָרֶךְ שְׁפִיפֹן עֲלֵי אֹרַח הַנֹּשֵׁךְ עִקְבֵי סוּס וַיִּפֹּל
רֹכְבוֹ אָחוֹר׃
לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה׃ גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד 17 18 19
עָקֵב׃ מִשְׁמַן לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Simeon et Levi fratres, consummaverunt(b) iniquitatem conventionum suarum. In secretis eorum non complaceat anima mea, & in congregationibus eorũ non ardeat gloria mea, quia in ira sua occiderunt hominẽ, et pro arbitrio suo subnervaverunt bovem. 5 6
(c) Valid'. ſt fu or eorũ, quia pervicax, et societas eorum, quia dura; dividam eos in Jacob, et dispergã eos in Israel. Juda tu, (d) laudabunt te fratres tui; manus tuæ in cervice inimicorum tuorum; adorabunt te filii patris tui. Catulus leonis Juda: de (e) præda fili mi ascendisti: Incurvans se, recubuit ut leo, & sicut leæna; quis suscitabit eum? Non 7 8 9 10
auferetur sceptrum de Iuda, et dux de vexillis ejus, donec veniat Pacificus; et ad ipsum congregabuntur populi. Ligata est ad vitem civitas ejus, & ad palmitam filii roboris ejus: lavit in vino vestem suam, et in sanguine uvarum amictum suum. Fecit eum gratum oculis præ vino, & candidum dentibus præ lacte. Zabulon ad portum maris habitabit, et ipse ad portum navium, latusq; ejus usque ad Sidonem. Issachar asinus (f) fortis, occubat inter saccinas. Et vidit requiem, quia bona est, & terram quia (g) amœna: sed supposuit humerum suum ad portandum, & (h) tributo servivit. 11 12 13 14 15
Dan judicabit populum suum tanquam una tribuum Israel. Erit Dan serpens (i) in via, insidians in semita, mordens calcaneos equi, sed cadet eques retrorsum: Salutem tuam speravi Domine. Gad, (k) turma depopulabitur eum, & ipse tandem (l) populabitur. 16 17 18 19

VER. SAM. (b) fallaciam confœderationum suarum. (c) Gloriatus est (d) amabunt te (e) cædibus (f) peregrinationum, (g) pinguis: (h) fuit convivis pastor. (i) ascendens, (k) contemptor contemnet. (l) contemnet.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وَسِمعُونُ وَلاَوِي اَخَوَانِ فِي اٰلَةِ الظُّلْمِ فرصهما * وَفِي عَضْبِهِمَا لَمْ تَدْخُلْ نَفْسِي * وَفِي جُمُوعِهِمَا 5 6
لَمْ تَجْمَعْ ذَاتِي * لِاَنَّهُمَا بِغَضَبِهِمَا قَتَلاَ اُمَّةً * وَبِرِضَاهُمَا قَلَعَا سُورَهُمَا * فَمَذْمُومٌ غَضَبُهُمَا مَا اَعْنَفَ * 7
وَحَمِيَتُهُمَا مَا اَصْعَبَهَا * اَقْسِمُهُمَا فِي اٰلِ يَعْقُوبَ * وَاُبَدِّدُهُمَا فِي اٰلِ اِسْرَائِيلَ * وَاَنْتَ يَا يَهُوذَا يَسْجُدُكَ 8
اَخُوبِكَ * وَيَدُكَ فِي اَقْفَاءِ اَعْدَائِكَ * وَيَخْضَعُ لَكَ بَنُو اَبِيكَ * تَكُونُ يَا يَهُوذَا كَشِبْلِ اَسَدٍ * لِاَنَّكَ 9
حَلَّصْتَ اَبْنِي مِنَ اَلْقَتْلِ * اِذْ اَجَمَ وَرَبَضَ كَاَسَدٍ وَلَبُوءٍ مَنْ دَا يُقِيمُهُ * لاَ يَزُولُ اَلْقَضِيبُ مِنْ يَهُوذَا * 10
وَالرَّسِمُ مِنْ تَحْتِ اَمْرِهِ * اِلَى اَنْ يَجِيءَ اَلَّذِي هُوَ لَهُ * وَاِلَيْهِ يَجْمَعُ اَلسُّعُوبُ * رَابِطًا اِلَى اَلْكَرْمِ جَحْشَهُ * 11
وَلِلسُّورِيقِ بْنِ اَتَانِهِ * غَاسِلاً بِاَلْخَمْرِ لِبَاسَهُ * وَبِدَمِ اَلْعِنَبِ كِسْوَتَهُ * مَرْمُورَ اَلْعَيْنَيْنِ اَكْدَرَ مِنَ اَلْخَمْرِ * 12
وَمُبْيَضَّ اَلْاَسْنَانِ اَكْدَرَ مِنَ اَللَّبَنِ * رَبُولُونُ فِي سَوَاحِلِ اَلْبَحْرِ يَسْكُنُ * وَفِي سَاحِلِهِ سُفُنٌ * وَطَرَفُ 13
يَكْمَهُ اِلَى صَيْدَا * وَيَسَّاخَارُ كَجِسْمٍ مُنْقَرِضٍ رَابِضٍ بَيْنَ صُقُعَيْنِ * لَمْ يَرَ اَلرَّاحَةَ مَا اَجْوَدَهَا * وَاَلْاَرْضَ 14 15
مَا اَبْهَاهَا * فَمَدَّ عُنُقَهُ لِلنَّقْلِ وَيَصِيرُ حَادِمًا * دَانُ يَحْكُمُ لِقَوْمِهِ كَاَحَدِ سِبْطٍ مِنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ * 16
وَيَكُونُ كَاَلثُّعْبَانِ عَلَى طَرِيقٍ * وَكَاَلْمَعْرُونِ عَلَى اَلسِّكَّةِ * اَللاَّسِعِ عَقِبَ اَلْفَرَسِ فَيَقَعُ اَلِي وَرَاءٍ * 17
يَقُولُ رَجَوْتُ عَوْنَكَ يَا رَبِّي * وَغَادٌ اَيُّ كُرُدُوسٍ تَكْرُدُسُ عَلَيْهِ * فَهُوَ يَجُدُّ اَعْقَابَهُ * 18 19

Et Simeon & Levi duo fratres, in instrumentis tyrannidis vuptura eorum. Et in conspirationem eorum non est ingressa anima mea, et in congregatione eorum non est conjuncta substantia mea: quoniam in ira sua occiderunt gentem, & voluntate suâ evulserunt murum sui amborum. Culpabilis ira eorum, quàm fortis est? & exardescentia eorum, quàm difficilis est? Dividam eos in familia Jacob, et dispergam eos in familia Israil. Et te, O Ihudha, celebrabunt fratres tui, & manus tuæ in cervicibus inimicorum tuorum, & subjicient se tibi filii patris tui. Eris, O Ihudha, veluti catulus leonis, quia eripuisti filium meum è nece. Cùm cubaveris & jacuerit veluti leo & leæna, quis est qui suscitet eum? Non prætenbit virga de Ihudha, & Legislator de sub imperio ejus, donec veniat is cujus ipse est, & ad quem congregabuntur populi. Ligans ad vitem pullũ suũ, et ad palmitem filios asinæ suæ: lavans vino vestem suam, & sanguine uvarum indumentum suum. Pulcher oculis magis quàm vinum, albus dentibus plusquam lac. Zabulon in oris maris habitabit, & in litore ejus naves, et extremitas confinii ejus usque ad Saida. Et Issachar veluti corpus sejunctum, cubans inter duos choros. Tum videbit requiem quàm bona sit, & terram quàm delectabilis sit, & extendet collum suum ad bajulandum, & fiet servus. Dan judicabit populo suo, ut quævis Tribus ex filiis Israil. Et erit veluti coluber in via, et veluti serpens in semita, mordens calcaneũ equi, ut cadat retro. Dicet, Speravi auxilium tuum, O Domine mi. Et Gadh, cujuscunque exercitus qui congregabitur adversùs eum, confringet posteriora.

ספר בראשית : מט

.regis delicias dabit ipse & ,ejus panis pinguis Aser Ex

20 מֵאָשֵׁר שְׁמַנָּה לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי־מֶלֶךְ׃
,pulchritudinis *dicta* *dans* ,dimissa cerva Naphthali

21 נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלֻחָה הַנֹּתֵן אִמְרֵי־שָׁפֶר׃
incedebat filiæ :fontem *super* crescens *filius* ,Joseph *fructescens* *Filius*

22 בֵּן פֹּרָת יוֹסֵף בֵּן פֹּרָת עֲלֵי־עָיִן בָּנוֹת צָעֲדָה
cum oderunt & ,jaculaverunt & ,eum *amarificarunt* Et .murum super

23 עָלָי־שׁוּר׃ וַיְמָרְרֻהוּ וְרָבוּ וַיִּשְׂטְמֻהוּ
se roboraverunt &,ejus arcus forti in habitavit Et .*sagittarum* *domini*

24 בַּעֲלֵי חִצִּים׃ וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ וַיָּפֹזּוּ
pastor inde ,Jahacob potentis manibus è :ejus manuum brachia

וְרֹעֵי יָדָיו מִידֵי אֲבִיר יַעֲקֹב מִשָּׁם רֹעֶה
& ;te adjuvabit & ,tui patris Deo A .Israel *lapis*

25 אֶבֶן יִשְׂרָאֵל׃ מֵאֵל אָבִיךָ וְיַעְזְרֶךָּ וְאֵת
;desuper cœli benedictionibus tibi benedicet & ,omnipotente

שַׁדַּי וִיבָרְכֶךָּ בִּרְכֹת שָׁמַיִם מֵעָל
.vulvæ & ,uberum benedictionibus ;subtus cubantis abyssi benedictionib⁹

בִּרְכֹת תְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת בִּרְכֹת שָׁדַיִם וָרָחַם׃
meorum genitorum *benedictiones* *super* *prævaluerunt* tui patris Benedictiones

26 בִּרְכֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל־בִּרְכֹת הוֹרַי
,Joseph caput *ad* erunt ,*seculi* collium *terminum* ad usque

עַד תַּאֲוַת גִּבְעַת עוֹלָם תִּהְיֶיןָ לְרֹאשׁ יוֹסֵף
,rapiet lupus Binjamin .ejus fratrum nazarzi verticem in &

וְלִקְדְקֹד נְזִיר אֶחָיו׃ בִּנְיָמִן זְאֵב יִטְרָף
Omnes .spolium dividet *vesperâ* *in* & ,prædam comedet *diluculo* *in*

28 בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד וְלָעֶרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל׃ כָּל־
est locutus quod hoc Et .duodecim Israel tribus istæ

אֵלֶּה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר וְזֹאת אֲשֶׁר־דִּבֶּר
,suâ benedictione secundâ unicuique ,eis benedixit & ,eorum pater eis

לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ
Ego :eos ad dixit & ,eis præcepit Et .eis benedixit

29 בֵּרַךְ אֹתָם׃ וַיְצַו אוֹתָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲנִי
in *meos patres* *ad* me Sepelite .meum populum ad congregor

נֶאֱסָף אֶל־עַמִּי קִבְרוּ אֹתִי אֶל־אֲבֹתָי אֶל־
quæ spelunca In .Chittæi Hephron agro in quæ spelunca

30 הַמְּעָרָה אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה עֶפְרוֹן הַחִתִּי׃ בַּמְּעָרָה אֲשֶׁר
,Chenahan terrâ in ,Mamre *facies* *super* quæ ,*duplicitatis* agro in

בִּשְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־עַל־פְּנֵי מַמְרֵא בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
Chittæo Hephron ex agro cum Abraham emit quam

אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת עֶפְרֹן הַחִתִּי
& Abraham sepelierunt Ibi .sepulchri possessione in

31 לַאֲחֻזַּת־קָבֶר׃ שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת־אַבְרָהָם וְאֶת
Ribcah & ,Ischac sepelierunt Ibi .ejus uxorem Sarah

שָׂרָה אִשְׁתּוֹ שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת־יִצְחָק וְאֶת רִבְקָה
,agri Emptio .Leah sepelivi ibi & :ejus uxorem

אִשְׁתּוֹ וְשָׁמָּה קָבַרְתִּי אֶת־לֵאָה׃ מִקְנֵה הַשָּׂדֶה
Jahacob finivit Et .Cheth filiis à ,eo in quæ spelunca &

32 וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ מֵאֵת בְּנֵי־חֵת׃ וַיְכַל יַעֲקֹב
,obiit & ,*lectum* *ad* suos pedes collegit & ,suis filiis *præcipiendum* *ad*

לְצַוֹּת אֶת־בָּנָיו וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל־הַמִּטָּה וַיִּגְוַע
.suos populos ad est aggregatus &

וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו׃

Versio VULG. LAT.

20 Aser, pinguis panis ejus, & præbebit delicias regibus.
21 Nephthali, cervus emissus, & dans eloquia pulchritudinis.
22 Filius accrescens Ioseph, filius accrescens & decorus aspectu : filiæ discurrerunt super murum. Sed exasperaverunt eum, & jurgati sunt, inviderúntque illi habentes
24 jacula. Sedit in forti arcus ejus, & dissoluta sunt vincula brachiorum & manuum illius per manus potentis Iacob : indè pastor egressus est
25 lapis Israel. Deus patris tui erit adjutor tuus, & Omnipotens benedicet tibi benedictionibus cœli desuper, benedictionibus abyssi jacentis deorsum, benedictionibus
26 uberum & vulvæ. Benedictiones patris tui confortatæ sunt benedictionibus patrum ejus : donec veniret desiderium collium æternorum: fiant in capite Ioseph, & in vertice Nazaræi inter fratres
27 suos. Benjamin lupus rapax, manè comedet prædam, & vesperè dividet spolia. Omnes hi in tribubus Israel duodecim : hæc locutus est eis pater suus, benedixítq; singulis, benedictionibus propriis. Et
29 præcepit eis, dicens ; Ego congregor ad populum meum : sepelite me cum patribus meis in spelunca duplici quæ est in agro Ephron Hethæi, Contra Mambre in terra Chanaan, quam emit Abraham cum agro ab Ephron
31 Hethæo in possessionem sepulchri. Ibi sepelierunt eum, & Saram uxorem ejus : ibi sepultus est Isaac cum Rebecca conjuge sua : ibi & Lia
32 condita jacet. Finitíq; mandatis quibus filios instruebat, collegit pedes suos super lectulum, & obiit : appositúsque est ad populum suum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Ἀσὴρ, πίων αὐτῦ ὁ ἄρτος· καὶ αὐτὸς (ι)
21 δώσει βρυτὴν ἀρχοσι. (κ) Νεφθαλὶ ἐλε-
22 χθεὶς ἀπειμένον διδοὺς ἐν τῷ γεννή-
μασι κάλλος. Υἱὸς αὐξημένος Ἰωσὴφ,
23 υἱὸς (λ) αὐξημένος μὴ ζηλωτὸς, υἱὸς μὴ
νεώτατος· πρός με ἀνάστρεψον. Εἰς ὃν
διαβολὰς ὠμοσαν ἐλοιδόρουν, καὶ ἐνεῖχον αὐ-
24 τῷ νύεσι τοξεύμασιν. Καὶ ζωστὸς μὴ
κράτος τὰ τόξα αὐτῦ· καὶ ἐξελύθη τὰ
νεῦρα βραχόνων (μ) χειρὸς αὐτῦ, διὰ
χειρὸς δυνάστου Ἰακώβ. ἐκεῖθεν ὁ (ν) καλ-
ιχύσας Ἰσραὴλ παρὰ θεῦ τῦ πατρός σε.
25 Καὶ ἐβοήθησέ σοι ὁ θεὸς ὁ ἐμός· καὶ εὐλό-
γησέ σε εὐλογίαν ὑψαυῦ ἄνωθεν, καὶ εὐ-
λογίαν (ξ) γῆς ἐχούσης πάντα, (ο) εὐπε-
26 κεν εὐλογίας μαστῶν καὶ μήτρας. Εὐλογίας
πατρός σε καὶ μητρός σε· ὑπερίσχυσεν (π)
ὑπὲρ εὐλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ ἐπ' εὐ-
λογίαις βίνων ἀενάων· ἔσονῃ ἐπὶ κε-
φαλὴ Ἰωσὴφ, καὶ ἐπὶ κορυφῆς ὧν ἡγήσα-
27 το ἀδελφῶν. (ρ) Βενιαμὶν λύκος ἅρπαξ
τὸ πρωϊνὸν ἔδῃ ἔτι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας
28 (σ) δίδωσι βοράν. (τ) Πάντες οὗτοι υἱοὶ
Ἰακὼβ δώδεκα· καὶ ταῦτα (υ) ἐλάλησεν
αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν· καὶ (φ) εὐλόγησεν
αὐτούς· ἕκαστον κατ' ἐὐλογίαν αὐτῦ εὐ-
29 λόγησεν αὐτούς. Καὶ ἔπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ
προστίθεμαι πρὸς τὸν ἐμὸν λαόν. (χ) Θά-
ψατέ με μετὰ τῶν πατέρων μου ἐν τῷ σπη-
λαίῳ, (ψ) ὅ ἐστιν ἐν τῷ ἀγρῷ Ἐφρὼν τοῦ
30 Χεττάου, Ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ διπλῷ,
τῷ ἀπέναντι Μαμβρῆ, (ω) ἐν γῇ Χα-
ναὰν, ὃ ἐκτήσατο Ἀβραὰμ τὸ σπήλαιον
παρὰ Ἐφρὼν τῦ Χεττάου ἐν κτήσει μνη-
31 μείου. Ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραὰμ καὶ Σάῤῥαν
τὴν γυναῖκα (α) αὐτῦ· ἐκεῖ ἔθαψαν Ἰσα-
ὰκ καὶ Ῥεβέκκαν τὴν γυναῖκα (β) αὐτῦ·
32 ἐκεῖ ἔθαψαν Λείαν, Ἐν κτήσει τῦ ἀγροῦ
καὶ τῦ σπηλαίου τῦ ὄντος ἐν αὐτῷ, παρὰ
33 τῶν υἱῶν Χέτ. Καὶ κατέπαυσεν Ἰακὼβ
διατάσσων τοῖς υἱοῖς αὐτῦ. καὶ (γ) ἐξάρας
τοὺς πόδας αὐτῦ ἐπὶ τὴν κλίνην, ἐξέλιπε·
καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτῦ.

Aser, pinguis ejus panis : & ipse 20
dabit (o) delicias principibus.
Nephthali (p) virgultum resolu- 21
tum, dans in germine pulchritu-
dinem. Filius auctus Ioseph, fi- 22
lius auctus meus zelatus, filius
meus adolescentior : ad me re-
vertere. In quem consilia confe- 23
rentes, (q) maledicebant, & in-
tendebant in eum domini sagi-
tationum. Et contriti sunt cum 24
potentia arcûs eorum : & disso-
luti sunt nervi brachiorum ma-
nûs eorum per manum potentis
Iacob. Indè qui (r) confortavit
Israel à Deo patris tui. Et ad- 25
juvit te Deus meus ; & bene-
dixit te benedictione cœli desu-
per, & benedictione terræ ha-
bentis omnia, propter benedictio-
nem uberum & vulvæ, (s) Be- 26
nedictionem patris tui & matris
tuæ : prævaluit super benedictio-
nes montium stabilium, & in
benedictionibus collium æterno-
rum : erunt super caput Ioseph,
& super caput fratrum quorum
dux fuit. Benjamin lupus ra- 27
pax, manè comedet (t) adhuc,
& ad vesperam dat (u) escam.
Omnes hi filii Iacob duodecim : 28
& locu⁹ est eis pater eorũ : &
benedixit eos : unumquemque
secundùm benedictionem ejus
benedixit eos. Et dixit eis, Ego 29
apponor ad populum meum : se-
pelite me cum patribus meis in
spelunca, quæ est in agro Ephron
Chettæi, In spelunca duplici, quæ 30
est contra Mambre in terra Cha-
naan : quam acquisivit Abraham
spelunca ab Ephron Chettæo in
possessionem monumenti. Ibi se- 31
pelierunt Abraham, & Sarram
uxorem ejus : ibi sepelierunt I-
saac, & Rebeccam uxorem e-
jus : ibi sepelierunt Liam, In 32
acquisitione agri, & spelun-
quæ est in eo, à filiis Chet. Et 33
cessavit Iacob præcipiens filiis
suis. Et sustollens pedes suos
super lectum, defecit : & appo-
situs est ad populum suum.

MS.A. (ι) διαδώσει προφὼ (κ) Νεφθαλεὶμ (λ) αὐξημένος ζηλω-
τὸς, (μ) χειρῶν (ν) καλιχύσας σε Ἰακὼβ παρὰ τῦ θεῦ (ξ) τῆς γῆς
(ο) ἕνεκεν (π) ἐπ' εὐλογίαις (ῥ) Βενιαμεὶν (σ) διαδώσει (τ) Πάντες οἱ
υἱοὶ (υ) αὐτοῖς ἐλάλησεν (φ) ηὐλόγησεν (χ) Θάψατέ (ψ) ὅ ἐστιν Ἐφρὼν
ἐν τῷ ἀγρῷ τῦ (ω) ἐν τῇ γῇ (α) αὐτῦ· καὶ ἐκεῖ (β) αὐτῦ· καὶ ἐκεῖ ἔθαψαν
Λείαν, (γ) ἐξάρας Ἰακὼβ τὸς πόδας ἐπὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Asir, optima est terra ejus, & ipse præbebit 20
alimentum regibus. Nephtali nuntius velox, 21
dans eloquium pulchrum. Filius educationis 22
Joseph, filius educationis. Ascende fons, ædificium munitum quod exurgit cum muro. Pugnaverunt autem cum eo, Et multiplicati 23
sunt, & adversati sunt ei domini turmarum. Retortus est in robore arcus ejus, & dissipata 24
sunt brachia manuum ejus à manibus Robustissimi Jacob, & à nomine pastoris lapidis Israel. Deus patris tui te adjuvet, & Deus 25
omnipotés benedicat tibi benedictione cœli desuper, & benedictione abyssi cubantis deorsum, benedictione uberum & vulvarum. Benedictiones patris tui, quæ prævaluerunt 26
benedictionibus primogenitorum meorum usq; ad spem collium sæculi, sint super caput Joseph, & super caput coronæ fratrum suorum. Benjamen lupus rapax, manè dividet 27
spolia, & vespere comedet quod rapiet. O- 28
mnes istæ tribus Israel, duodecim: & hoc est quod dixit ad eos Jacob pater eorum. Dixit ad eos, & benedixit illis, cuique juxta benedictionem suam. Benedixit eis, & præcepit 29
illis ; dixítque ad eos pater ipsorum, Ego colligor ad populum meum : sepelite me apud patres meos, In spelunca quæ est in agro 30
Ephronis Hethæi, in spelunca quæ est in agro duplici è regione Mamre, quæ est in terra Chanaan; agro inquam quem emit Abraham ab Ephrone Hethæo, in hæreditatem sepulchri. Ibi sepelierunt Abrahamum, & 31
Saram conjugem ejus : ibíque sepelierunt Isahac & Rebeccam uxorem ipsius : & ibidem sepelivi Leam. Emptio agri & spelun- 32
cæ quæ in eo est, fuit à filiis Hith. Cúmq; finem fecisset Jacob hortandi filios suos, extendit pedes suos in lectulo, & infirmatus 33
est, ac mortuus est, collectúsque ad populum suum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

20 דְּאָשֵׁר טָבָא אַרְעֵיהּ וְהוּא מְרַבֵּי פַּתְנָקִין
21 מַלְכִין: נַפְתָּלִי בְּאַרְעָא טָבָא יִתְרְמֵי עֲדָבֵיהּ
וְאַחְסָנָתֵיהּ תְּהֵי מַעְבְּדָא פֵּירִין יְהוֹן מוֹדִין
22 וּמְבָרְכִין עַל־יְיָ: בְּרִי דְיִסְגֵּי יוֹסֵף בְּרִי
דְיִתְבָּרַךְ כִּנְוּפָן דְּנָצִיב עַל־עֵינָא דְּמַיָּא תְּרֵין
שִׁבְטִין יִפְּקוּן מִבְּנוֹהִי יְקַבְּלוּן חֻלְקָא
23 וְאַחְסָנְתָּא: וְאַמְרוּ עַמְמַיָּא וּנְקָמוּהִי וְאָשְׁקוּן
24 לֵיהּ גִּבָּרִין גִּבָּרִין בַּעֲלֵי פַּלְגוּתֵיהּ: וְיִתְבַּת
בְּהוֹן נְבִיאוּתֵיהּ עַל־דְּקַיֶּם אוֹרַיְתָא
בְּסִתְרָא וְשַׁוִּי תּוּקְפָּא רוּחֲצָנֵיהּ בְּבֵן יִתְרְמֵא דְּהַב עַל־
דְּרָעוֹהִי וְאַחְסִין מַלְכוּתָא וּתְקַף דְּאֱלָהָא דְּחוּת
לֵיהּ מִן קֳדָם אֵל תַּקִּיפָא דְיִסְעַקְבִּנֵּי בְּמֵימְרֵיהּ
25 וְיֵן אֲבָהָן וּבְנִין וְרַעֲוָא דִּישְׂרָאֵל: מִמַּר־אֵלָהָא
דַּאֲבוּךְ יְהֵי בְּסַעֲדָךְ וְיֵת שַׁדַּי וִיבָרְכִנָּךְ בִּרְכָן
דְּנַחְתִּן מִטְּלָא דִּשְׁמַיָּא מִלְּעֵילָּא בִּרְכָן דְּנָנֵיד
מַמְעַמְקֵי אַרְעָא מִלְּרַע בִּרְכָתָא דַּאֲבוּךְ
26 וְדאִמֵּךְ: בִּרְכָתָא דַּאֲבוּךְ יְתוֹסְפוּן עַל־בִּרְכָתָא
דִּלְיֵי בִּרְיכוּ אֲבָהָתַי דַּחֲמִידוּ לְהֵן רַבְרְבַיָּא
דְּמִן־עָלְמָא יְהוֹן כָּל־אִלֵּין לְרֵישָׁא דְיוֹסֵף
27 וְלִגְבַרָא פְּרִישָׁא דַּאֲחוֹהִי: בִּנְיָמִין בְּאַרְעֵיהּ
תִּשְׁרֵי שְׁכִנְתָּא וּבְאַחְסָנְתֵּיהּ יִתְבְּנֵי מַקְדְּשָׁא
בְּצַפְרָא וּבְפָנְיָא יְהוֹן מְקָרְבִין קָדְמַיְנָא קוּרְבָּנַיָּא
וּבְעִדָּן רַמְשָׁא יְהוֹן מְפַלְּגִין מוֹתַר חוּלָקְהוֹן
מִשְׁאָר קוּדְשַׁיָּא: כָּל־אִלֵּין שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל
28 תְּרֵין עֲסַר וְדָא דְּמַלֵּיל לְהוֹן אֲבוּהוֹן וּבָרִיךְ
יַתְהוֹן עֲסַר וְדָא דְּמַלֵּל לְהוֹן אֲבוּהוֹן וּבָרִיךְ: וּפְקַד
29 יַתְהוֹן וַאֲמַר לְהוֹן אֲנָא מִתְכַּנֵּשׁ לְעַמִּי
קַבְּרוּ יָתִי לְוַת־אֲבָהָתַי בְּמַעֲרְתָּא דִּי בַחֲקַל
30 עֶפְרוֹן חִתָּאָה: בְּמַעֲרְתָּא דִּבְחַקַל כְּפֵלְתָּא
דִּי־עַל־אַפֵּי מַמְרֵא בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן דִּזְבַן
אַבְרָהָם יַת־חַקְלָא מִן עֶפְרוֹן חִתָּאָה
31 לַאֲחֻסַּת קְבוּרָא: תַּמָּן קְבָרוּ יַת־אַבְרָהָם
וְיָת שָׂרָה אִתְּתֵיהּ תַּמָּן קְבָרוּ יַת־יִצְחָק וְיָת
32 רִבְקָה אִתְּתֵיהּ וְתַמָּן קְבָרִית יַת־לֵאָה: וּבְנֵי
חַקְלָא וּמַעֲרְתָּא דִּי־בֵיהּ מִן בְּנֵי חִתָּאֵה:
33 וְשֵׁצִי יַעֲקֹב לְפַקָּדָא יַת־בְּנוֹהִי וּכְנַשׁ רַגְלוֹהִי
לְעַרְסָא וְאִתְנְגִיד וְאִתְכַּנַּשׁ לְעַמֵּיהּ:

TARGUM ONKELOS.

20 Terra Aſer optima erit: & ipſe
21 enutrietur delitiis regum. Neptali in terrâ optimâ cadet ſors ejus: et poſſeſſio ejꝰ erit faciens fructus; laudabunt et benedicent ſuper eos.
22 Filius accreſcens Joſeph; filius qui benedicetur, quaſi vitis quæ plantata eſt juxta fontem aquarum: duo tribus egredientur de filiis ſuis; ſuſcipientq; partem & hæreditatem ſuam. Et coangustiaverunt eum, & ulti ſunt in eum:
23 & exaſperaverunt eum viri fortiſſimi, viri diſſenſionis ejꝰ. Et completa eſt in eis prophetia ejus; eò quòd obſervavit legem in occulto, propoſuitq; conſtantem ſpem
24 ſuam: tunc poſitum eſt aurum ſuper brachia ejus, & corroboravit & confirmavit regnum ejus, quod fuit ei datum à facie Dei fortiſſimi Jacob; cujus verbo gubernantur patres & filii tribuum Iſrael. Verbum Dei patris tui erit in adjutorium tuum, & omnipotens benedicat tibi; benedictionibus roris
25 qui deſcendit de cœlo deſuper, benedictionibus quæ aſcendunt de profundis terræ deorſum: benedictionibus patris tui & matris tuæ.
26 Benedictiones patris tui addentur ſuper benedictiones quibus benedixerunt me patres mei, quas optaverunt principes qui à ſeculo fuerunt: erunt omnes iſtæ benedictiones ſuper caput Joſeph, & ſuper virum qui ſegregatus fuit à fratribus ſuis. In terrâ Benjamin
27 habitabit templi majeſtas, & in poſſeſſione ejus ædificabitur ſanctuarium: mane & veſpere offerent ſacerdotes oblationes, & in tempore veſpertino dividentreſiduum portionum ſuarum, de reliquis, quæ ſanctificata ſunt. Omnes
28 hi tribus Iſrael duodecim: & hoc eſt quod locutus eſt cum eis pater eorum, & benedixit eis; juxta benedictionem uniuſcujuſq; benedixit eis. Et præcepit eis; & dixit
29 eis, Ego congregor ad populum meum; ſepelite me cum patribus meis: in ſpeluncâ quæ eſt in agro Ephron Ethæi. In ſpeluncâ duplici quæ eſt in agro, qui eſt con-
30 tra faciem Mambre, in terrâ Chanaan: quem agrum emit Abraham ab Ephron Ethæo, in poſ-
31 ſeſſionem ſepulchri. Ibi ſepelierunt Abraham & Saram uxorem ejus; ibi ſepelierunt Iſaac & Rebeccam uxorem ejus: ibiq, ſepelivi Liam. Emptio agri, & ſpeluncæ quæ in eo eſt, à filiis Heth.
33 Et ceſſavit Jacob præcipere filiis ſuis; & collegit pedes ſuos in lectulum: & deſecit, congregatuſq; eſt ad populum ſuum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 * עשׁר שמנ זרעה והוא מרבי פתנקין מלכין:
21 נפתלי * לבא מטבא יתרמי עדביה והוא
עשׂר משׂבעא פירין יהון מודין=
22 ** פנ נפא חצנה בפנ נפא עמ שמנ פ צא
23 חמ עמ בא * שמעפצ צחמפח צא
24 שמ פא חמ שמחמ. * צא שפ פאמ אבי
ספ עצ חמנ פא עמ חמ חמ עמ חמ חמ עמ חמ אב חמ
שמ פעמ שעש פאצ עבנ שמ פא עמ שפ חמ עמ אב חמ
25 * צחמפנ: צא עמ שמ צחמפנע: פנ
עצ אא שעש פעמ: פנע אצ עבצ פחמ אא
26 פנע שמ צחמנ: * פנע אבחמנ עצ שע
דפנ עמ פנע אבחמ: פנע אצ עבצ דפ
27 פפ נצמ עמ אבחמ: * פנשמש פאבפ שמנ פ
28 * צא עמ פנ עמ שמ פנ: * צא
פשמ פעמ. שמפנ: =
** צפאא שמפ נפפ עמ אבחמ עבצ שפ
29 אמ צמ
* אמ עמ שמ עמ פנע אבחמ: צמ
פפ עמ אמ נאמ עמ שמ: * אמ צמ
30 * פשמ צפאא עמ אבחמ: פשמפנ עמ אבחמ עבצ
שע:
אמ פ: צפאא עמ אבחמ: צפנ
31 צאחמ: פנע אבחמ עמ אבחמ: * פנע
אמ עמ אבחמ: פנע אמ עמ אבחמ:
אמ אבחמ עמ אבחמ: פנע אמ עמ אבחמ:
אמ אבחמ עמ אבחמ: פנע אמ עמ אבחמ:
32 * פשמנ עמ אבחמ: צפאא עמ אבחמ: פנע
33 ** צחמפנ עמ אבחמ: צפנ עמ אבחמ: צחמא פנ
פנע עמ אבחמ: צפנ עמ אבחמ: פ צא:

VERSIO SAMARITANA.

20 * עשׂר שמנ זרעה והוא מרבי פתנקין מלכין: נפ צא
21 *לבא מטבא יתרמי עדביה ופריה
22 **פנ נפא חצנה בפנ נפא עמ שמנ פ צא
23 חמ עמ בא *צחמפנ: * צא פשמ פאבפ
24 צאחמ: פנע אבחמ עמ אבחמ: * פנע אבחמ
פנע אמ עמ אבחמ: פנע אמ עמ אבחמ:
25 * צחמפנ עמ אבחמ: פנע אבחמ עמ אבחמ
26 פנע אמ עמ אבחמ: * פנע אבחמ עמ אבחמ
פנע אמ עמ אבחמ: פנע אמ עמ אבחמ:
27 * פשמנ עמ אבחמ: צפאא עמ אבחמ: פנע
28 * צא עמ פנ עמ שמ פנ: * צא
פשמ פעמ. שמפנ: =
** צפאא שמפ נפפ עמ אבחמ עבצ שפ
29 אמ צמ
* אמ עמ שמ עמ פנע אבחמ: צמ
פפ עמ אמ נאמ עמ שמ: * אמ צמ
30 * פשמ צפאא עמ אבחמ: פשמפנ עמ אבחמ עבצ
שע:
אמ פ: צפאא עמ אבחמ: צפנ
31 צאחמ: פנע אבחמ עמ אבחמ: * פנע
אמ עמ אבחמ: פנע אמ עמ אבחמ:
אמ אבחמ עמ אבחמ: פנע אמ עמ אבחמ:
אמ אבחמ עמ אבחמ: פנע אמ עמ אבחמ:
32 * פשמנ עמ אבחמ: צפאא עמ אבחמ: פנע
33 ** צחמפנ עמ אבחמ: צפנ עמ אבחמ: צחמא פנ
פנע עמ אבחמ: צפנ עמ אבחמ: פ צא:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Ex Aſer pinguedo panis; 20
ipſe quoque dabit delicias regis. Nephtali, cerva 21
dimiſſa, dans eloquia (m) pulchritudinis. Filius 22
fructificans Joſeph, filius fructificans juxta fontē, filius meus minimus aſcendit murū. Et amaritudine affecerunt eum, & contenderunt adverſꝰ eū, et (n) oderunt eum (o) Sagittarii. Sed ſedebit in 23
fortitudine arcûs ſui, & (p) corroborabuntur brachia manuū ejus à manibus potentis Jacob, à nomine paſcentis lapidem Iſrael, à Deo patris tui. Et adjuvabit te: Deus 24
quoque omnipotens benedicet tibi benedictionibus cœli deſuper, et benedictionibus abyſſi jacentis deorſum, benedictionibus uberum & vulvæ. Benedictiones patris tui, & 25
matris tuæ prævaleant ſuper benedictiones montiū: uſque ad deſideriū collium æternorum erunt ſuper caput Joſephi, & ſuper verticem (q) Nazaræi fratrū ſuorum. Benjamin lupus rapiet, manè 26
comedet (r) prædam, & veſperè dividet ſpolium. Omnes iſtæ tribus Iſrael, 27
ſunt duodecim: et hoc eſt quod dixit eis pater eorum, benedicens eis; unicuique ſecundùm benedictionem ſuam benedixit. Præcepit autem illis, dicens; Ego congregor ad 28
populum meum; ſepelite me cum patribus meis, in ſpelunca quæ eſt in agro Ephron Hethæi. In ſpelunca quæ eſt in agro duplicitatis, qui eſt ante 29
Mamre in terra Chanaan, quam acquiſivit Abrahā cum agro de Ephron Hetheo in poſſeſſionē ſepulchri. Ibi ſepelierunt Abraham et Saram uxorem ejus, et ibi ſepelierunt Iſaacu et Rebeccam uxorē ejus, ibi quoque ſepelivi Leam. Acquiſitio eſt agri et ſpeluncæ quæ eſt in eo de filiis Heth. Finito, 30
Jacob præcipere filiis ſuis, et collegit pedes ſuos in lectum, et expiravit, et appoſitꝰ eſt ad populū ſuū. 31
VER. SAM. (m) redemptionis. (n) oppreſſerūt (o) magiſtri divinorū. (p) cōturbabuntur (q) coronæ (r) convivium. 32 33

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * واسر طعامه سمين *وهو يعطي ملاذ الملوك *ونفتالي كايلة مرسلة يردد اقوال الحسي *ويوسف
21 22 ابن مثمر كغصن مثمر علي عين ماء له عروف قد امتدت علي سور * ومرموه فكثروا *وهددوه
23 اصحاب السهام * فبنت قوسه في صلابة واهدب ذراعاه * من طاعة جليل يعقوب * من ثم رعا
24 ذات اسرائيل * اسأل من اله ابيك ان يعينك ومن الكافي ان يبارك فيك بركة السماء من
25 العلو وبركات الغمر الرابضة سفلا وبركات الثدي والبطون * وبركات ابيك تتصاف الي بركات
26 اسلافي والي ما اشتهي يقاع الدهر * ويكون الجميع علي راس يوسف * وهامة ناسك اخوته *
27 28 * وبنيامين كالذيب يفترس * بالغداة ياءكل نهبا * وبالعشي يقسم السلب * هذه جماعة اسباط
اسرائيل اثني عشر سبطا * وهذا ما قال لهم ابوهم * وبارك فيهم * كل امري علي حسب استحقاقه بارك
29 عليهم * ثم اوصاهم وقال لهم انا منضم الي قومي * ادفنوني مع ابوي في المغارة التي في صيعة
30 عفرون الحيي * هي المغارة التي في الصيعة المصعفة بحصن ممري في بلد السلم * التي اشتراها
31 ابراهيم من عفرون الحيي بخطة مقبر * ثم دفنوا ابراهيم وسارة زوجته * وثم دفنوا اسحاق
32 وربقه زوجته * وثم دفنت ليا * سري الصيعة والمغارة التي فيها من بني حث * فلما فرغ
33 يعقوب من وصيته لبنيه ضم رجليه الي السرير ومات * وصار الي قومه *

Et Aſir, eſca ejus pinguis, & ipſe dabit 20
delicias regum. Et Nephtali veluti cerva emiſſa, repetet eloquia pulchra. Et 21
Joſeph filius fructifer, veluti ramus fructifer ad fontem aquæ, habens radices extenſas ſuper murum. Et exacerbaverunt 22
eum, & multiplicati ſunt, ac minitati ſunt ei ſagittarii. Et mentitus eſt arcus 23
ejus cum duritie, & tremefacta ſunt brachia ejus, ob obedientiam Præſtantiſſimi Jacob, inde pavit ipſummet Iſrael. Rogo Deum patris tui ut adjuvet te, et Satisfactorem, ut benedicat te benedictione 24
cœli ab excelſo, & benedictionibus abyſſi jacentibus deorſum, & benedictionibus uberum et uterorum. Et benedictiones patris tui adjungantur ad benedictiones anteceſſorum meorum, et ad id quod 25
optat collis æternitatis, & ſint omnia ſuper caput Joſeph et verticem continentiſſimi fratrum ſuorum. Et Benjamin ſicut lupus deprædabitur, manè comedet furtim, & in veſperis dividet rapinam. Hic eſt cœtus Tribuum Iſrail, duodecim 26
Tribus: & hoc eſt quod dixit eis pater eorum: & benedixit eis, unicuique ſecundùm meritum ſuum benedixit. Deinde 27
præcepit eis, & ait illis; Ego congregandus ſum ad populum meum; ſepeliſte me cum patribus meis in ſpelunca quæ eſt in rure Afron Hetheæi. Ipſa eſt ſpelunca 28
quæ eſt in rure duplici, ex adverſo Mamri, in regione Syriæ, quam emerat Ebrahim ab Afron Hetheo in proprietatem ſepulturæ. Ibi ſepulti ſunt Ebrahim, & 29
Sara uxor ejus; & ibi ſepulti ſunt Iſhac & Rebecca uxor ejus, & ibi ſepelivi Liam. Emptio rturis & ſpeluncæ quæ eſt 30
in illo, à filius Heth. Cùm autem perfeciſſet Jacob hortationem ſuam ad filios ſuos, collegit pedes ſuos ad lectum, & 31
defunctus eſt, & abiit ad gentem ſuam. 32 33

ספר בראשית : נ

CAP. L. נ

1 וַיִּפֹּל יוֹסֵף עַל־פְּנֵי אָבִיו וַיֵּבְךְּ עָלָיו וַיִּשַּׁק
fledit oſcula &, eſt ſuper flevit &, ſui patris faciem ſuper Joſeph cecidit Et
2 לוֹ : וַיְצַו יוֹסֵף אֶת־עֲבָדָיו אֶת־הָרֹפְאִים לְחַנֵּט אֶת
ſunt completi Et .Iſrael *ipſum* medici *balſamãrent* Et .ſuum patrẽ
3 אָבִיו וַיַּחַנְטוּ הָרֹפְאִים אֶת־יִשְׂרָאֵל : וַיִּמְלְאוּ־
:*balſamatorum* dies complentur ſic Quia .dies quadraginta ei
לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחֲנֻטִים
dies tranſiérunt Et .diebus ſeptuaginta Ægyptii eum fleverunt &
4 וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ מִצְרַיִם שִׁבְעִים יוֹם : וַיַּעַבְרוּ יְמֵי
ſi :dicendo ,Parhoh domum ad Joſeph eſt locutus Et .ejus luctus
בְכִיתוֹ וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל־בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר אִם־
auribus in quæſo loquimini veſtris oculis in gratiam inveni quæſo
נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֵיכֶם דַּבְּרוּ־נָא בְּאָזְנֵי
:*moriens* ego Ecce :dicendo ,me fecit jurare meus Pater :dicendo ,Parhoh
5 פַּרְעֹה לֵאמֹר : אָבִי הִשְׁבִּיעַנִי לֵאמֹר הִנֵּה אָנֹכִי מֵת
.me ſepelies ibi ,Chenahan terrâ in mihi fodi quod ,meo ſepulchro in
בְּקִבְרִי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי בְּאֶרֶץ כְּנָעַן שָׁמָּה תִּקְבְּרֵנִי
.revertar & ,meum patrem ſepeliam & ,obſecro aſcendam nunc Et
וְעַתָּה אֶעֱלֶה־נָּא וְאֶקְבְּרָה אֶת־אָבִי וְאָשׁוּבָה :
quemadmodum ,tuum patrem ſepeli & ,Aſcende :Parhoh dixit Et
6 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה עֲלֵה וּקְבֹר אֶת־אָבִיךָ כַּאֲשֶׁר
aſcenderunt & :ſuum patrem ſepeliẽdi ad, Joſeph aſcendit Et .te fecit jurare
הִשְׁבִּיעֶךָ : וַיַּעַל יוֹסֵף לִקְבֹּר אֶת־אָבִיו וַיַּעֲלוּ
ſeniores omnes & ,ejus domus ſeniores ,Parhoh ſervi omnes eo cum
אִתּוֹ כָּל־עַבְדֵי פַרְעֹה זִקְנֵי בֵיתוֹ וְכֹל זִקְנֵי
domus & ,ejus fratres & ,Joſeph domus omnis Et .Ægypti terræ
7 אֶרֶץ־מִצְרָיִם : וְכֹל בֵּית יוֹסֵף וְאֶחָיו וּבֵית
reliquerũt, ſuos boves &, ſuas pecudes &, ſuos parvulos tantùm ,ejus patris
אָבִיו רַק טַפָּם וְצֹאנָם וּבְקָרָם עָזְבוּ
fuit & :equites etiam ,currus etiam, eo cum *aſcend it* Et .Ghoſen terrâ in
8 בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן : וַיַּעַל עִמּוֹ גַּם־רֶכֶב גַּם־פָּרָשִׁים וַיְהִי
quæ ,Athad aream ad uſq; venerunt Et .valde gravis turma
הַמַּחֲנֶה כָּבֵד מְאֹד : וַיַּעֲשׂוּ עַד־גֹּרֶן הָאָטָד אֲשֶׁר
fecit Et .valde gravi &, magno planctu ibi planxerũt Et .Jarden *tranſitu in*
9 בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּסְפְּדוּ־שָׁם מִסְפֵּד גָּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד וַיַּעַשׂ
Chenahanæus terræ *habitator vidit* Et .diebus ſeptem luctum ſuo patri
לְאָבִיו אֵבֶל שִׁבְעַת יָמִים : וַיַּרְא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי
.Ægyptiis iſte gravis Luctus :dixerunt &, Athad area in luctum
אֵת הָאֵבֶל בְּגֹרֶן הָאָטָד וַיֹּאמְרוּ אֵבֶל כָּבֵד זֶה לְמִצְרָיִם
.Jarden *tranſitu in* qui ;Miſraim Abel ,ejus nomen vocavit Idcirco
עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ אָבֵל מִצְרַיִם אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן :
tulerunt Et .eis præceperat quemadmodum ,ſic ei ejus filii fecerunt Et
10 וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו לוֹ כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּם :
11 agri ſpelunca in eum ſepelierunt &, Chenahan terram in ejus filii eum
אֹתוֹ בָּנָיו אַרְצָה כְּנָעַן וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּמְעָרַת שְׂדֵה
poſſeſſionem in agro cum Abraham emit quam *duplicitatis*
12 הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת־הַשָּׂדֶה לַאֲחֻזַּת־
.Mamre *facies ſuper* Chittæo Hephron ab ſepulchri
13 קֶבֶר מֵאֵת עֶפְרֹן הַחִתִּי עַל־פְּנֵי מַמְרֵא :

Verſio VULG. LAT.

CAP. L.

1 Quod cernens Joſeph, ruit ſuper faciem patris, flens &
2 deoſculans eum. Præcepítq; ſervis ſuis medicis, ut aromatibus condirent patrem.
3 Quibus juſſa explentibus, tranſierunt quadraginta dies: (iſte quippe mos erat cadaverum conditorum:) flevítq; eum Ægyptus ſeptuaginta diebus. Et expleto planctûs tempore, locutus eſt Joſeph ad familiam Pharaonis; Si inveni gratiam in conſpectu veſtro, loquimini in auribus
5 Pharaonis: Eò quòd pater meus adjuraverit me, dicens; En morior: in ſepulchro meo quod fodi mihi in terra Chanaan, ſepelies me. Aſcendam igitur, & ſepeliam patrem meum, ac revertar. Dixítque ei Pharao, Aſcende & ſepeli patrem tuum, ſicut adjuratus
7 es. Quo aſcendente, ierunt cum eo omnes ſenes domûs Pharaonis, cunctíque majores
8 natu terræ Ægypti: Domus Joſeph cum fratribus ſuis, abſque parvulis & gregibus, atque armentis, quæ dereliquerant in terra Geſſen. Habuit quoque in comitatu currûs & equites: & facta eſt
10 turba non modica. Veneruntque ad aream Atad, quæ ſita eſt trans Jordanem: ubi celebrantes exequias planctu magno atque vehementi, im-
11 pleverunt ſeptem dies. Quod cùm vidiſſent habitatores terræ Chanaan, dixerunt, Planctus magnus eſt iſte Ægyptiis. Et idcircò vocatum eſt nomen loci illius, Planctus
12 Ægypti. Fecerunt ergò filii Jacob ſicut præceperat eis.
13 Et portantes eum in terram Chanaan, ſepelierunt eum in ſpelunca duplici, quam emerat Abraham cum agro in poſſeſſionem ſepulchri ab Ephron Hethæo contra faciem Mambre.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ν'.

1 Καὶ ὀλιπεσὼν Ἰωσὴφ (α) ἐπὶ πρόσωπον τῦ πατρὸς αὐτῦ, (β) ἔκλαυσεν αὐτὸν,
2 καὶ ἐφίλησεν αὐτόν. Καὶ προσέταξεν Ἰωσὴφ τοῖς παισὶν αὐτῦ τοῖς ἐνταφιασταῖς ἐνταφιάσαι τὸν πατέρα αὐτῦ· καὶ ἐνεταφίασαν οἱ ἐνταφιασταὶ τὸν Ἰσραήλ.
3 Καὶ ἐπλήρωσαν αὐτῦ τεσσαράκοντα ἡμέρας· (ὕτω γὰρ καταριθμῦνται αἱ ἡμέραι τῶν ταφῶν·) καὶ ἐπένθησεν αὐτὸν Αἴγυπτος ἑβδομήκοντα ἡμέρας. (γ) Ἐπεὶ δὲ παρῆλθον αἱ ἡμέραι τῦ πένθους, ἐλάλησεν Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς δυνάστας Φαραὼ, λέγων, Εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον ὑμῶν, λαλήσατε περὶ ἐμῦ εἰς τὰ ὦτα Φαραὼ, λέγοντες,
5 Ὁ πατήρ μου (δ) ὥρκισέ με, λέγων, Ἐν τῷ μνημείῳ, ᾧ ὤρυξα ἐμαυτῷ ἐν γῇ Χαναάν, ἐκεῖ με θάψεις. νῦν οὖν ἀναβὰς, θάψω τὸν πατέρα μου καὶ (ε) ἐπανελδόσομαι. Καὶ εἶπε Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ,
6 Ἀνάβηθι, θάψον τὸν πατέρα σου, καθάπερ ὥρκισέ σε. Καὶ ἀνέβη Ἰωσὴφ θάψαι τὸν
7 πατέρα αὐτῦ. καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτῦ πάντες οἱ παῖδες Φαραὼ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῦ οἴκυ αὐτῦ, καὶ πάντες οἱ πρε-
8 σβύτεροι (ζ) τῆς γῆς Αἰγύπτυ, Καὶ πᾶσα ἡ παροικία Ἰωσὴφ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ, καὶ πᾶσα ἡ οἰκία ἡ πατρικὴ αὐτῦ, (η) καὶ ἡ συγγένεια αὐτῦ· καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τὰς βόας κατέλιπον ἐν γῇ Γεσέμ.
9 Καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτῦ καὶ ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐγένετο ἡ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα. Καὶ (θ) παρεγένοντο εἰς
10 ἄλωνα Ἀτάδ, ὅ ἐστι πέραν τῦ Ἰορδάνυ· καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα. καὶ ἐποίησε τὸ πένθος τῷ
11 πατρὶ αὐτῦ ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ εἶδον οἱ κάτοικοι τὴν γῆν Χαναὰν τὸ πένθος (ι) ἐπὶ ἄλωνι Ἀτάδ, καὶ εἶπαν, Πένθος μέγα (κ) τῦτό ἐστι τοῖς Αἰγυπτίοις. διὰ τῦτο ἐκάλεσε τὸ (λ) ὄνομα αὐτῦ, Πένθος Αἰγύπτυ, ὅ ἐστι πέραν τῦ Ἰορδάνυ. Καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὕτως οἱ (μ) υἱοὶ αὐτῦ. Καὶ
13 ἀνέλαβον αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτῦ εἰς γῆν Χαναὰν· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλῦν, ὃ ἐκλήσατο Ἀβραὰμ τὸ σπήλαιον ἐν κλήσει μνημείυ παρὰ Ἐφρὼν τὸ Χεττάιε, κατέναντι Μαμβρῆ.

CAP. L.

1 Et procidens Joſeph ſuper faciem patris ſui, flevit eum, & oſculatus eſt eum. Et præcepit
2 Joſeph ſervis ſuis (a) ſepultoribus ut ſepelirent patrem ejus: & ſepelierunt ſepultores ipſum Iſrael. Et impleverunt ejus quadraginta dies: (ſic enim enumerantur dies ſepulturæ:) & luxit
3 eum Ægyptus ſeptuaginta dies. Poſtquàm verò prætercrierunt dies
4 luctûs, locutus eſt Joſeph ad potentes Pharaonis, dicens, Si inveni gratiam coram vobis, loquimini pro (b) me in aures Pharaonis, dicentes, Pater meus adju-
5 ravit me, dicens, In monumento quod mihi effodi in terra Chanaan, ibi me ſepelies. Nunc igitur aſcendens ſepeliam patrem meum, & revertar. Et dixit Pha-
6 rao Joſeph, Aſcende, ſepeli patrem tuum, ſicut adjuravit te. Et aſcendit Joſeph ad ſepeliendum
7 patrem ſuum. Et ſimul aſcenderunt cum eo omnes pueri Pharaonis, & ſeniores domûs ejus, & omnes ſeniores terræ Ægypti, Et
8 omnis domus Joſeph, & fratres ejus, & omnis domus paternæ ejus, & (c) cognatio ejus: & oves & boves reliquerunt in terra Geſem. Et ſimul aſcenderunt
9 cum eo & currûs & equites: et facta ſint caſtra magna valdè.
10 Et advenerunt ad aream Atad, quæ eſt trans Iordanem: et planxerunt eum planctum magnum & validum vehementer. Et fecit luctum patri ſuo ſeptem dies.
11 Et viderunt habitatores terræ Chanaan luctum illum in area Atad, & dixerunt, Luctus magnus hic eſt Ægyptiis. Propter hoc vocavit nomen ejus, Luctus Ægypti, qui eſt trans Iordanem. Et
12 fecerunt ei ſic filii ejus. Et
13 retulerunt eum filii ejus in terram Chanaan, & ſepelierunt eum in ſpelunca duplici, quam acquiſivit Abraham ſpeluncam in poſſeſſione monumenti ab Ephron Chettæo è regione Mambre.

MS. A. (α) ἐπὶ τ̃ βάχλον (β) ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτ̃, (γ) Ἐπέβλ (δ) ὥρκισέ με πρὸ τ̃ τεθάψαι, λέγων, (ε) ἐπεθάσομαι. (ζ) τ̃ Αἰγύπτε, (η) καὶ τ̃ Συγγένειαν, καὶ (θ) παρεγένετο ἐφ' (ι) ἐν ἄλωνι (κ) ὅτιν τ̃το (λ) ὄνομα τ̃ τόπυ ἐκείνυ, Πένθος (μ) υἱοὶ Ἰσραὴλ, καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς. Καὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. L.

1 Ruítque Joſeph in faciem patris ſui, & planxit eum, & oſculatus eſt illum. Præce-
2 pitque Joſeph ſervis ſuis medicis, ut condirent patrem ſuum: Et condiverunt medici Iſraelem. Et exactis ei quadraginta dieb⁹ (ſic
3 enim abſolvuntur dies eorũ qui condiuntur) luxerunt eum Ægyptii ſeptuaginta diebus. Tranſactis autem diebus luctûs, ejus dixit Jo-
4 ſeph ad domeſticos Pharaonis, Si reperi miſericordiam in oculis veſtris, dicite coram Pharaone: Pater meus adjuravit me, dicens
5 mihi, En ego morior; in ſepulchro quod mihi emi in terra Chanaan, ibi me ſepelies: nunc aſcendam *quæſo*, ſepeliam patrem meum; &
6 revertar. Et dixit Pharaon, Aſcende, & ſepeli patrẽ tuũ quẽadmodũ te adjuravit. Aſcen-
7 dit itaq; Joſeph ad ſepeliendũ patrẽ ſuũ, & aſcenderunt cum eo cuncti ſervi Pharaonis, & ſeniores domûs ejus, omnéſq; ſenes terræ Ægypti. Univerſa quoque domus Joſeph, &
8 fratres ejus, & familia patris ejus aſcenderunt cum eo: duntaxat ſupellectilem ſuam, & oves, bovéſq; ſuas reliquerunt in terra Goſan. Aſcenderunt cum eo etiam currus, &
9 equites, & factus eſt exercitus magnus valdé.
10 Et venerunt uſque ad areas Atar quæ ſunt trans Jordanem, & contriſtati ſunt ibi triſtitiâ magnâ & vehementi: fecitque patri ſuo
11 luctum ſeptem diebus. Videntes autem incolæ terræ *illius, nempe* Chananæi, luctum in areis Atar, dixerunt; Luctus eſt maximus iſte Ægyptiis: propterea vocaverunt nomen ejus, Luctus Ægypti, qui eſt trans Jordanem.
12 Fecerunt ergò ei filii ejus quemadmodum
13 præceperat eis. Nam ferentes eum, perduxerunt eum in terram Chanaan, & ſepelierunt eum in ſpelunca quæ eſt in agro duplici, quã emerat Abrahã cum agro in hæreditatem ſepulchri ab Ephrõ Hethæo, è regione Mamre.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

נ

1 וְנָפַל יוֹסֵף עַל־אַפֵּי אֲבוּהִי וּבְכָא
2 עֲלוֹהִי וְנַשַׁק לֵיהּ: וּפַקֵּד יוֹסֵף יָת־
עַבְדּוֹהִי יָת אָסְיָתָא לְמַחְנַט יָת־
אֲבוּהִי וַחֲנִיטוּ אָסְיָתָא יָת יִשְׂרָאֵל:
3 וּשְׁלִימוּ לֵיהּ אַרְבְּעִין יוֹמִין אֲרֵי כֵן
שְׁלִימוּ יוֹמֵי חֲנִיטָיָא וּבְכוּ יָתֵיהּ
4 מִצְרָאֵי שִׁבְעִין יוֹמִין: וַעֲבָרוּ יוֹמֵי
בְכִיתֵיהּ וּמַלֵּל יוֹסֵף עִם בֵּית פַּרְעֹה
לְמֵימַר אִם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין
בְּעֵינֵיכוֹן מַלִּילוּ כְעַן קֳדָם פַּרְעֹה
5 לְמֵימָר: אֲבָא קַיֵּם עֲלַי לְמֵימַר הָא
אֲנָא מָאֵת בְּקִבְרִי דְאַתְקֵנִית לִי
בְּאַרְעָא דִכְנָעַן תַּמָּן תִּקְבְּרֵנִי וּכְעַן
אֶסַּק כְּעַן וְאֶקְבַּר יָת אֲבָא וְאָתוּב:
6 וַאֲמַר פַּרְעֹה סַק וּקְבוֹר יָת אֲבוּךְ
7 כְּמָא דְקַיֵּם עֲלָךְ: וְסַלִּיק יוֹסֵף
לְמִקְבַּר יָת אֲבוּהִי וְסַלִּיקוּ עִמֵּיהּ
כָּל עַבְדֵי פַּרְעֹה סָבֵי בֵיתֵיהּ וְכָל סָבֵי
8 אַרְעָא דְמִצְרָיִם: וְכֹל בֵּית יוֹסֵף
וַאֲחוֹהִי וּבֵית אֲבוּהִי לְחוֹד טַפְלְהוֹן
וְעָנְרָן וְתוֹרֵיהוֹן שְׁבָקוּ בְּאַרְעָא
9 דְגֹשֶׁן: וְסַלִּיקוּ עִמֵּיהּ אַף רְתִיכִין
אַף פָּרָשִׁין וַהֲוָת מַשְׁרִיתָא סַגִּיאָה
10 לְחַדָּא: וַאֲתוֹ עַד בֵּית אִדְרֵי דְאָטָד
דִי בְעֵבְרָא דִירְדְּנָא וְסַפְּדוּ תַמָּן
מִסְפַּד רַב וְתַקִּיף לַחֲדָא וַעֲבַד
לַאֲבוּהִי אֶבְלָא שַׁבְעָא יוֹמִין: וְחָזָא
11 יָתֵב אַרְעָא כְּנַעֲנָאָה יָת אֶבְלָא
בְּבֵית אִדְרֵי דְאָטָד וַאֲמָרוּ אֶבֶל
תַּקִּיף דֵּין לְמִצְרָאֵי עַל כֵּן קְרָא
שְׁמָהּ אָבֵל מִצְרַיִם דִּי בְעֵבְרָא
12 דִירְדְּנָא: וַעֲבָדוּ בְנָהִי לֵיהּ כֵּן כְּמָא
13 דִי פַקְּדוֹן: וּנְטָלוּ יָתֵיהּ בְּנוֹהִי

לְאַרְעָא דִכְנָעַן וְקָבְרוּ יָתֵיהּ
בְּמְעָרַת חֶקֶל כְּפֵלְתָּא דְּבֹנָן אַבְרָהָם
יָת־חַקְלָא לַאֲחֻסַּת־קְבוּרָא מִן
עֶפְרֹן חִתָּאָה עַל־אַפֵּי מַמְרֵא:

TARGUM ONKELOS.

CAP. L.

1 ET ruit Joseph super faciem patris sui: & flevit super eum,
2 & osculatus est eum. Et præcepit Joseph servis suis medicis, ut condirent patrem suũ: et condiérunt medici Israelé.
3 Et expletis quadraginta diebus, quibus complebãtur dies conditorum; fleverunt eum Ægyptii septuaginta diebus. Et
4 transierunt dies planctus ejus; & locutus est Joseph cum domo Pharaonis, dicens: Si inveni gratiam in oculis vestris; loquimini obsecro, corã Pharaone dicentes. Quòd pater
5 meus adjuravit me dicens; Ecce morior: in sepulchro meo, quod præparavi mihi in terrâ Chanaan; ibi sepelies me: & nunc ascendam obsecro, & sepeliam patrem meum, & revertar. Dixitq; Pharao:
6 Ascende, sepeli patrem tuum, sicut adjuravit te. Ascenditq; Joseph ut sepeliret patrem suum: & ascenderunt cum eo omnes servi Pharaonis, seniores domus suæ; et omnes senes
8 terræ Ægypti. Omnisq; dom' Joseph; & fratres sui, & domus patris sui: exceptis parvulis, oves quoq; eorum & boves dereliquerunt in terrâ
9 Gessen. Ascenderuntq; cum eo currus & equites; eratq; turba magna nimis. Et venerunt usq; ad aream Atad, quæ
10 est ultra Jordanem; & planxerunt ibi planctum magnum atq; nimis vehementem: & fecit patri suo luctum septem
11 diebus. Et vidit habitator terræ Chanaan luctum, qui fiebat in loco areæ Atad; & dixerunt, Luctus vehemens est iste Ægyptiis: & idcirco vocatum est nomen ejus, Luctus
12 Ægypti; qui est trans Jordanem. Feceruntq; filii ejus,
13 sicut præceperat eis. Portaveruntq; eum filii sui in terram Chanaan; & sepelierunt eum in spelunca duplici, quæ est in agro, qui est contra faciem Mamre: quem agrum emit Abraham in possessionem sepulchri à filiis Heth.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

נ

1 ** וַיִּפֹּל יוֹסֵף עַל־פְּנֵי אָבִיו וַיֵּבְךְּ עָלָיו וַיִּשַּׁק־לוֹ:
2 * וַיְצַו יוֹסֵף אֶת־עֲבָדָיו אֶת־הָרֹפְאִים לַחֲנֹט אֶת־אָבִיו
וַיַּחַנְטוּ הָרֹפְאִים אֶת־יִשְׂרָאֵל:
3 * וַיִּמְלְאוּ־לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחֲנֻטִים
וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ מִצְרַיִם שִׁבְעִים יוֹם:
4 ** וַיַּעַבְרוּ יְמֵי בְכִיתוֹ וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל־בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר
אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֵיכֶם דַּבְּרוּ־נָא בְּאָזְנֵי פַרְעֹה לֵאמֹר:
5 * אָבִי הִשְׁבִּיעַנִי לֵאמֹר הִנֵּה אָנֹכִי מֵת בְּקִבְרִי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן שָׁמָּה תִּקְבְּרֵנִי וְעַתָּה אֶעֱלֶה־נָּא וְאֶקְבְּרָה אֶת־אָבִי
וְאָשׁוּבָה:
6 ** וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה עֲלֵה וְקְבֹר אֶת־אָבִיךָ כַּאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעֶךָ:
7 ** וַיַּעַל יוֹסֵף לִקְבֹּר אֶת־אָבִיו וַיַּעֲלוּ אִתּוֹ כָּל־עַבְדֵי פַרְעֹה
זִקְנֵי בֵיתוֹ וְכֹל זִקְנֵי אֶרֶץ־מִצְרָיִם:
8 * וְכֹל בֵּית יוֹסֵף וְאֶחָיו וּבֵית אָבִיו רַק טַפָּם וְצֹאנָם וּבְקָרָם
עָזְבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן:
9 וַיַּעַל עִמּוֹ גַּם־רֶכֶב גַּם־פָּרָשִׁים וַיְהִי הַמַּחֲנֶה כָּבֵד מְאֹד:
10 * וַיָּבֹאוּ עַד־גֹּרֶן הָאָטָד אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּסְפְּדוּ־שָׁם
מִסְפֵּד גָּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד וַיַּעַשׂ לְאָבִיו אֵבֶל שִׁבְעַת יָמִים:
11 וַיַּרְא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת־הָאֵבֶל בְּגֹרֶן הָאָטָד וַיֹּאמְרוּ
אֵבֶל כָּבֵד זֶה לְמִצְרָיִם עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ אָבֵל מִצְרַיִם אֲשֶׁר
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן:
12 וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו לוֹ כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּם:
13 * וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָנָיו אַרְצָה כְּנָעַן וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּמְעָרַת שְׂדֵה
הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת־הַשָּׂדֶה לַאֲחֻזַּת־קֶבֶר מֵאֵת
עֶפְרֹן הַחִתִּי עַל־פְּנֵי מַמְרֵא:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. L.

ET cecidit Joseph super faciem patris sui, flevitq; super eum, et osculatus est eũ. Præcepit autem Joseph servis suis medicis ut aromatibus condirent patrem suum; & aromatibus Medici condierunt Israelem. Et compleverunt ei quadraginta dies, sic enim complent dies aromatibus conditorum, fleverũntque eum Ægyptii septuaginta diebus. Transactis autem diebus luctûs ejus, locutus est Joseph domui Pharaonis, dicens; Si nunc inveni gratiam in oculis vestris, loquimini quæso in auribus Pharaonis, dicendo: Pater meus adjuravit me antequam moveretur, dicens; Ecce ego morior; in sepulchro meo quod ego fodi mihi in terra Chanaan, ibi me sepelies. Nunc igitur ascendam obsecro, & sepeliam patrem meum sicut adjuravit me, & revertar. Respondítque Pharao, Ascende, & sepeli patrem tuum sicut adjuravit te. Ascendit igitur Joseph ut sepeliret patrem suum, ascenderũntque eum eo omnes servi Pharaonis, seniores domûs ejus, & omnes seniores terræ Ægypti. Omnis quoq; domus Joseph, fratres ejus, & domus patris ejus: tantùm parvulos suos, oves suas, & boves suos reliquerunt in terra Gessen. Ascenderunt etiam cũ eo, & currus, & (a) equites; fuitque turba magna valde. Et venerunt usque ad aream Atad, quæ est in transitu Jordanis, & planxerunt ibi planctu magno et gravi nimis; fecitque patri suo luctum septem diebus. Viderunt autẽ habitatores regionis, Chananæus, tristitiam in area rhamni, dixerũntque; Hæc est tristitia magna Ægyptiorũ: Et propterea vocata est, Tristitia Ægyptiorum, quæ est in transitu Jordanis. Et fecerunt ei filii ejus omnia quæ præceperat eis. Et portaverunt eum ad regionem Chanaan, & sepelierunt eum in spelunca rupis duplicis quod emerat Ebrahim in possessionẽ sepulturæ ab Afron Hethæo, quod est è regione Mamri.

VER. SAM. (a) pedites;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ اَلْخَمْسُونَ *

1 * فَانْكَبَّ يُوسُفُ عَلَي وَجْهِ اَبِيهِ فَبَكَي عَلَيْهِ
2 وَقَبَّلَهُ * وَاَمَرَ عَبِيدَهُ اَلْاَطِبَّاءَ اَنْ يَحْنِطُوهُ * فَحَنَطَتِ اَلْاَطِبَّاءُ اِسْرَائِيلَ * اِلَيْ اَنْ كَمَلَتْ لَهُ اَرْبَعُونَ
3 يَوْمًا * لِاَنَّ كَذٰلِكَ تَكْمَلُ اَيَّامُ اَلْمَحْنُطِينَ * وَبَكَا عَلَيْهِ اَلْمِصْرِيُّونَ سَبْعِينَ يَوْمًا * وَلَمَّا جَازَتْ اَيَّامُ بُكَائِهِ
4 كَلَّمَ يُوسُفُ اٰلَ فِرْعَوْنَ * وَقَالَ لَهُمْ اِنْ وَجَدْتُ حَظًّا عِنْدَكُمْ فَكَلِّمُوا فِرْعَوْنَ وَقُولُوا لَهُ * اِنَّ اَبِي اَسْتَحْلَفَنِي
5 وَقَالَ لِي * هَا اَنَا مَيِّتٌ اَدْفِنِي فِي قَبْرِي اَلَّذِي كَرَيْتُهُ لِي فِي بَلَدِ كَنْعَانَ * وَالْاٰنَ اَصْعَدُ فَاَدْفِنُ اَبِي
6 وَاَرْجِعُ * قَالَ فِرْعَوْنُ اِصْعَدْ فَادْفِنْ اَبَاكَ كَمَا اَحْلَفَكَ * فَصَعِدَ يُوسُفُ لِيَدْفِنَ اَبَاهُ * وَصَعِدَ مَعَهُ
7 جَمِيعُ قُوَّادِ فِرْعَوْنَ وَشُيُوخُ اَهْلِهِ وَجَمِيعُ شُيُوخِ بَلَدِ مِصْرَ * وَجَمِيعُ اَهْلِ يُوسُفَ وَاِخْوَتِهِ وَاٰلِ اَبِيهِ *
8 غَيْرَ اَنَّ اَطْفَالَهُمْ وَغَنَمَهُمْ وَبَقَرَهُمْ تَرَكُوهُمْ فِي بَلَدِ اَلسَّدِيرِ * وَصَعِدَ مَعَهُ اَلْخَيْلُ وَاَلْفُرْسَانُ * فَكَانَ
9 اَلْعَسْكَرُ عَظِيمًا جِدًّا * وَجَاؤُا اِلَيْ اَيْدَرِ اَلْعَوْسَجِ اَلَّذِي فِي عَبْرِ اَلْاُرْدُنِّ * فَنَدَبُوهُ ثَمَّ نَدْبًا عَظِيمًا
10 وَكَبِيرًا جِدًّا * وَصَنَعَ لِاَبِيهِ حُزْنًا سَبْعَةَ اَيَّامٍ * فَرَاَيْ سُكَّانُ اَلْبَلَدِ اَلْكَنْعَانِيُّ اَلْحُزْنَ فِي اَيْدَرِ اَلْعَوْسَجِ *
11 فَقَالُوا هٰذَا حُزْنٌ عَظِيمٌ لِلْمِصْرِيِّينَ * وَلِذٰلِكَ سُمِّيَ حُزْنَ اَلْمِصْرِيِّينَ اَلَّذِي فِي عَبْرِ اَلْاُرْدُنِّ * وَصَنَعَ
12 بَنُوهُ جَمِيعَ مَا اَوْصَاهُمْ بِهِ * وَحَمَلُوهُ اِلَيْ بَلَدِ كَنْعَانَ * وَدَفَنُوهُ فِي مَعَارَةِ اَلصَّيْعَةِ اَلَّتِي
13 اِشْتَرَاهَا اِبْرَاهِيمُ كَوْرَ مَقْبَرٍ مِنْ عَفْرُونَ اَلْحِثِّيِّ * اَلَّتِي بِحِصْنِ مَمْرِي *

CAP. L.

1 PRocidit autem Joseph super faciẽ patris sui, et deflevit eum, et osculatus
2 est eum. Præcepitq; famulis suis medicis, ut condirent eum, & condierunt medici
3 Israelem: Quousque consummaventur quadraginta dies; nam sic implentur dies eorum qui condiuntur: & fleverunt eum
4 Ægyptii septuaginta dies. Cumque transacti essent dies planctûs ejus, locutus est Joseph ad familiam Pharaonis, & dixit
5 eis; Si reperi gratiam apud vos, loquimini cum Pharaone, et dicite illi: Pater meus adjuravit me, et dixit mihi; Ecce ego moriens sũ, sepeli me in sepulchro meo quod fodi mihi in regione Chanaan: et nunc ascendam, & sepeliam patrem meum, ac
6 revertar. Dixit Pharaon, Ascende, & sepeli patrẽ tuũ sicut adjuravit te. Ascen-
7 ditque Ioseph ad sepeliendum patrem suum, et ascenderunt cum eo omnes duces Pharaonis, & seniores familiæ ejus, & omnes seniores regionis Ægypti: Et uni-
8 versa familia Joseph, et fratres sui, et familia patris sui: at verò pueros suos, & oves suas, & boves suas reliquerunt in regionẽ Sadir. Et ascenderunt cum eo e-
9 qui & equites, fuitque exercitus magnus valdé. Et venerunt ad aream rhamni
10 quæ est in transitu Jordanis, & plorárunt eum ibi ploratu magno ac ingenti nimis; et fecit patri suo mœrorem septem diebus. Viderunt autẽ habitatores regionis, Chananæus, tristitiam in area rhamni, dixe-
11 rúntque; Hæc est tristitia magna Ægyptiorũ: Et propterea vocata est, Tristitia Ægyptiorum, quæ est in transitu Jordanis.
12 Et fecerunt ei filii ejus omnia quæ præceperat eis. Et portaverunt eum ad regionem Chanaan, & sepelierunt eum in spelunca rupis duplicis quod emerat Ebrahim
13 in possessionẽ sepulturæ ab Afron Hethæo, quod est è regione Mamri.

סֵפֶר בראשית : נ

ascendêtes omnes & ,ejus fratres &,ipſe,Ægyptum in Joſeph eſt reverſus Et

14 וַיָּשָׁב יוֹסֵף מִצְרַיְמָה הוּא וְאֶחָיו וְכָל־הָעֹלִים
.ſuum patrem *eum ſepelire poſt* ,ejus patrem *ſepeliendum ad* ,eo cum

אִתּוֹ לִקְבֹּר אֶת־אָבִיו אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֶת־אָבִיו׃
:dixerunt & ,eorum pater eſt mortuus quod ,Joſeph fratres viderunt Et

15 וַיִּרְאוּ אֲחֵי־יוֹסֵף כִּי־מֵת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ
omne nobis reddet reddendo & ,Joſeph nos odio habebit Fortaſſe

לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף וְהָשֵׁב יָשִׁיב לָנוּ אֵת כָּל־
:dicendo Joſeph ad *mandaverunt* Et ,*ei* retribuimus quod ,malum

הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ׃ וַיְצַוּוּ אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר
16 :Joſeph dicetis Sic :dicendo ,*eum mori ante* præcepit tuus Pater

אָבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר׃ כֹּה־תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף
17 :eorum peccato & ,tuorum fratrum prævaricationi nunc parce Obſecro

אָנָּא שָׂא נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ וְחַטָּאתָם
prævaricationi quæſo parce nunc Et .tibi retribuerunt malum quia

כִּי־רָעָה גָמָלוּךָ וְעַתָּה שָׂא נָא לְפֶשַׁע
eum ad ipſos loquendo in ,Joſeph flevit Et .tui patris Dei ſervorum

עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ וַיֵּבְךְּ יוֹסֵף בְּדַבְּרָם אֵלָיו׃
:dixerunt & ,eo coram eciderunt & ,ejus fratres etiam iverunt Et

18 וַיֵּלְכוּ גַּם־אֶחָיו וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ
.timeatis Ne :Joſeph eos ad dixit Et *ſervos in* tibi *nos* Ecce

הִנֶּנּוּ לְךָ לַעֲבָדִים׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אַל־תִּירְאוּ
19 me adverſum cogitâſtis vos Et *Deo* pro nunquid quoniã

כִּי הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנִי׃ וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי
20 diem ſecundum *facere propter* ,bonum in illud cogitavit Deus .malum

רָעָה אֱלֹהִים חֲשָׁבָהּ לְטֹבָה לְמַעַן עֲשֹׂה כַּיּוֹם
.timeatis ne nunc Et .magnum populum *vivificandum ad* hanc

הַזֶּה לְהַחֲיֹת עַם־רָב׃ וְעַתָּה אַל־תִּירָאוּ
21 ,eos eſt conſolatus & :veſtros parvulos & ,vos alam Ego

אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם וַיְנַחֵם אוֹתָם
,ipſe ,Ægypto in Joſeph habitavit Et .eorum cor ad eſt locutus &

וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם׃ וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא
.annos decem & centum Joſeph vixit & :ejus patris domus &

וּבֵית אָבִיו וַיְחִי יוֹסֵף מְאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים׃
Machir filii etiam :*tertiorum* filios Ephraim ipſi Joſeph vidit Et

23 וַיַּרְא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנֵי שִׁלִּשִׁים גַּם בְּנֵי מָכִיר
Joſeph dixit Et .Joſeph genua ſuper ſunt nati Menaſſeh filii

בֶּן־מְנַשֶּׁה יֻלְּדוּ עַל־בִּרְכֵּי יוֹסֵף׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
24 ,vos viſitabit viſitando Deus & ,*moriens* Ego :ſuos fratres ad

אֶל־אֶחָיו אָנֹכִי מֵת וֵאלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם
quam terram ad ,hac terra è vos faciet aſcendere &

וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
Joſeph fecit jurare Et .Iahacob & ,Iſchac ,Abraham juravit

25 נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב׃ וַיַּשְׁבַּע יוֹסֵף
.vos Deus viſitabit Viſitando:dicendo ,Iſrael filios

אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם
,Joſeph eſt mortuus Et .hinc mea oſſa aſcendere facietis Et

26 וְהַעֲלִתֶם אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה׃ וַיָּמָת יוֹסֵף
arca in *poſuit* & ,eum *balſamârunt* &:annorum decem & ,centum filius

בֶּן־מְאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים וַיְחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן
.Ægypto in

בְּמִצְרָיִם׃

Verſio VULG. LAT.

14 Reverſúſque eſt Joſeph in Ægyptum cum fratribus ſuis, & omni comitatu, ſepulto patre. Quo mortuo, timentes fratres ejus, & mutuò colloquentes; Ne fortè memor ſit injuriæ quam paſſus eſt, & reddat nobis omne malum
15 quod fecimus, Mandaverunt ei, dicentes; Pater tuus præcepit nobis antequàm moreretur, ut hæc tibi verbis illius diceremus: Obſecro, ut obliviſcaris ſceleris fratrum tuorum, & peccati atque malitiæ
16 quam exercuerunt in te: nos quoque oramus, ut ſervis Dei patris tui dimittas iniquitatem hanc. Quibus auditis,
17 flevit Joſeph. Venerúntque ad eum fratres ſui: & proni adorantes in terram, dixerunt; Servi tui ſumus. Quibus ille reſpondit, Nolite timere: num
18 Dei poſſumus reſiſtere voluntati? Vos cogitâſtis de me malum, ſed Deus vertit illud in bonum, ut exaltaret me, ſicut in præſentiarum cernitis,
19 & ſalvos faceret multos populos. Nolite timere: ego paſcam vos & parvulos veſtros. Conſolatúſque eſt eos,
20 & blandè ac leniter eſt locutus. Et habitavit in Ægypto cum omni domo patris ſui: vixítque centum decem annis. Et vidit Ephraim filios,
21 uſque ad tertiam generationem. Filii quoque Machir filii Manaſſe nati ſunt in genibus Joſeph. Quibus tranſactis, locutus eſt fratribus ſuis; Poſt mortem meam Deus
22 viſitabit vos, & aſcendere vos faciet de terra iſta ad terram, quam juravit Abraham,
23 Iſaac, & Jacob. Cúmque adjurâſſet eos, atque dixiſſet, Deus viſitabit vos: aſportate oſſa mea vobiſcum de loco iſto; Mortuus eſt, expletis cen-
25 tum decem vitæ ſuæ annis. Et conditus aromatibus, repoſitus eſt in loculo in Ægypto.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ (ν) ὑπέστρεψεν Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ (ξ) συναναβάντες πάντες πάλαι τ πατέρα αὐτοῦ. Ἰδόντες
15 δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσὴφ, ὅτι τέθνηκεν ὁ πατὴρ αὐτῶν, εἶπαν, Μή πῶς μνησικακήσῃ ἡμῖν Ἰωσὴφ, καὶ ἀνταποδοὺς ἀνταποδῷ ἡμῖν πάντα τὰ κακὰ, ἃ ἐνεδειξάμεθα
16 (ο) εἰς αὐτόν. Καὶ παρεγενόμενοι πρὸς Ἰωσὴφ, εἶπαν, Ὁ πατήρ σου ὥρκισε πρὸ
17 τῆς τελευτῆσαι αὐτὸν, λέγων, Οὕτως εἴπατε Ἰωσήφ· Ἄφες αὐτοῖς τ (π) ἀδικίαν καὶ τ ἁμαρτίαν αὐτῶν, ὅτι πονηρά σοι ἐνεδείξαντο. καὶ νῦν δὸς ἄφεσιν τ ἀδικίαν τῶν δεδούλωκότων τῷ θεῷ τοῦ πατρός σου. Καὶ ἔκλαυσεν Ἰωσὴφ λαλούντων αὐτῶν πρὸς
18 αὐτόν. Καὶ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν, (ρ) εἶπαν, Οἵδε ἡμεῖς σοὶ οἰκέται. Καὶ εἶπεν
19 (σ) αὐτοῖς Ἰωσὴφ, Μὴ φοβεῖσθε, τῷ γὰρ θεῷ
20 εἰμὶ ἐγώ. Ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε κακὰ ἐμοῦ εἰς πονηρά, ὁ δὲ θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά, ὅπως ἂν γενηθῇ ὡς (τ) σήμερον,
21 καὶ βαρὴν λαὸς πολύς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μὴ φοβεῖσθε· ἐγὼ διαθρέψω ὑμᾶς, καὶ τὰς οἰκίας ὑμῶν. καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς, καὶ
22 ἐλάλησεν αὐτῶν εἰς τ καρδίαν. Καὶ κατῴκησεν Ἰωσὴφ (υ) ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ πανοικία τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔζησεν Ἰωσὴφ ἔτη ἑκατὸν
23 δέκα. Καὶ εἶδεν Ἰωσὴφ Ἐφραὶμ παιδία, ἕως τείτης γενεᾶς· (φ) καὶ οἱ υἱοὶ Μαχὶρ τοῦ υἱοῦ (χ) Μανασσῆ ἐτέχθησαν ἐπὶ μηρῶν
24 Ἰωσήφ. Καὶ εἶπεν Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς (ψ) αὐτοῦ, λέγων, Ἐγὼ ἀποθνήσκω· ὀπισκοπῇ δὲ ὀπισκέψῃ ὁ θεὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνάξει ὑμᾶς ἐκ τ γῆς ταύτης εἰς τ γῆν, ἣν ὤμοσεν ὁ (ω) θεὸς τοῖς πατράσιν ἡμῶν,
25 Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ. Καὶ ὥρκισεν Ἰωσὴφ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐν τῇ ὀπισκοπῇ δὲ ὀπισκέψῃ ὁ θεὸς ὑμᾶς, καὶ συναναβήσεσθε τὰ ὀστᾶ μου ἐντεῦθεν μεθ'
26 ὑμῶν. Καὶ ἐτελεύτησεν Ἰωσὴφ ἐνῶν ἐτῶν ἑκατὸν δέκα· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, καὶ (α) ἔθηκαν ἐν τῇ Σορῷ ἐν Αἰγύπτῳ.

*

MS.A. (ν) ἐπέστρεψεν (ξ) Συναναβάντες πάντες πάλαι (ο) αὐτῷ. (π) ἀδικίαν αὐτῶν, ὅτι (ρ) εἶπον, (σ) αὐτοῖς, Μὴ (τ) σήμερον, ἵνα διαθρεφῇ (υ) εἰς Αἴγυπτον, (φ) καὶ υἱοὶ (χ) Μανασσῆ (ψ) αὐτοῦ, Ἐγὼ (ω) θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ. (α) ἔθηκαν αὐτὸν ἐν τῇ

* Γένεσις Κόσμου.

Et revertit Ioſeph in Ægyptum, ipſe & fratres ejus, & qui ſimul aſcenderant ad ſepeliendum patrem ejus. Videntes autem fratres Ioſeph, quia mortuus eſt pater eorum, dixerunt, Ne fortè memor injuriæ ſit nobis Ioſeph, & redditione reddat nobis omnia mala, quæ (d) oſtendimus in eum. Et accedentes ad Ioſeph, dixerunt, Pater tuus adjuravit, priuſquàm ipſe moreretur, dicens; Sic dicite Ioſeph: Dimitte eis injuſtitiam & peccatum eorum, quoniam mala tibi oſtenderunt: & nunc accipe iniquitatem ſervorum Dei patris tui. Et flevit Ioſeph loquentibus illis ad eum. Et venientes ad eum, dixerunt, Nos autem ſumus tibi famuli. Et dixit eis Ioſeph, Ne timeatis: Dei (f) enim ſum ego. Vos cogitâſtis contra me in mala: Deus autem cogitavit de me in bona: ut fieret utique ſicut eſt hodiè, & nutriretur populus multus. Et dixit eis, Ne timeatis: ego enutriam vos, & domos veſtras: & conſolatus eſt eos, & locutus eſt ad cor eorum. Et habitavit Ioſeph in Ægypto, ipſe & fratres ejus, & tota omnino domus patris ejus. Et vixit Ioſeph annos centum decem. Et vidit Ioſeph Ephræm filios, uſque ad tertiam generationem: & filii Machir filii Manaſſe nati ſunt ſuper femora Ioſeph. Et ait Ioſeph fratribus ſuis, dicens, Ego morior: viſitatione autem viſitabit vos Deus, & reducet vos de terra hac in terram, quam juravit Deus patribus noſtris, Abraham, Iſaac, & Iacob. Et adjuravit Ioſeph filios Iſrael, dicens, In viſitatione quâ viſitabit vos Deus, & ſimul efferetis oſſa mea hinc vobiſcum. Et mortuus eſt Ioſeph annorum centum decem: & ſepelierunt eum, & poſuerunt in arca in Ægypto.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܗܦܟ ܝܘܣܦ ܠܡܨܪܝܡ ܗܘ ܘܐܚܘܗܝ ܘܟܠ ܗܢܘ ܕܣܠܩܘ ܥܡܗ ܠܡܩܒܪ ܠܐܒܘܗܝ ܒܬܪ ܕܩܒܪ ܐܬ ܐܒܘܗܝ׃ 14
* ܘܚܙܘ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܣܦ ܕܡܝܬ ܐܒܘܗܘܢ ܘܐܡܪܘ ܕܡܢܐ ܢܣܛܢܢ ܝܘܣܦ ܘܢܦܪܥ ܢܦܪܥ ܠܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕܢ ܠܗ׃ 15
* ܘܩܪܒܘ ܠܘܬ ܝܘܣܦ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܒܘܟ ܦܩܕ ܠܢ ܩܕܡ ܕܡܝܬ ܘܗܟܢܐ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝܘܣܦ ܫܒܘܩ ܟܐܢ ܠܟܘܢ ܠܚܛܗܬܗܘܢ ܘܠܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕܘ ܠܟ ܒܝܫ׃ 16
ܘܗܫܐ ܫܒܘܩ ܠܚܛܗܬܐ ܕܥܒܕܘ ܥܒܕܝ ܐܠܗܐ ܕܐܒܘܟ׃ ܘܒܟܐ ܝܘܣܦ ܒܡܠܠܗܘܢ ܥܡܗ׃ 17
* ܘܐܙܠܘ ܐܦ ܐܚܘܗܝ ܘܢܦܠܘ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪܘ ܗܐ ܚܢܢ ܥܒܕܝܟ׃ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܘܣܦ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܕܠܐ ܚܠܦ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ׃ 18
ܐܢܬܘܢ ܚܫܒܬܘܢ ܥܠܝ ܒܝܫ ܐܠܗܐ ܚܫܒ ܠܛܒ ܕܥܒܕ ܐܝܟ ܝܘܡܢܐ ܗܢܐ ܠܡܚܝܬ ܥܡܐ ܣܓܝܐ׃ 19
* ܗܫܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܐܢܐ ܐܙܢ ܠܟܘܢ ܘܠܛܦܠܟܘܢ ܘܢܚܡ ܐܢܘܢ ܠܒܗܘܢ׃ 20
* ܘܐܙܠ ܝܘܣܦ ܒܡܨܪܝܡ ܗܘ ܘܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܘܚܐ ܝܘܣܦ ܡܐܐ ܘܥܣܪ ܫܢܝܢ׃ 21
ܘܚܙܐ ܐܦܪܝܡ ܒܪ ܓܠ ܫܠܝܫܝܐ ܐܦ ܒܢܝ ܡܟܝܪ ܒܪ ܡܢܫܐ ܐܬܝܠܕܘ ܥܠ ܒܪܟܝ ܝܘܣܦ׃ 22
ܘܐܡܪ ܝܘܣܦ ܠܐܚܘܗܝ ܐܢܐ ܡܝܬ ܐܢܐ ܘܐܠܗܐ ܦܩܕ ܦܩܕ ܠܟܘܢ ܘܐܣܩ ܠܟܘܢ ܡܢ ܗܕܐ ܐܪܥܐ ܠܐܪܥܐ ܕܐܡܪ ܠܐܒܪܗܡ ܠܝܨܚܩ ܘܠܝܥܩܘܒ׃ 23
* ܘܐܡܓ ܝܘܣܦ ܠܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܦܩܕ ܦܩܕ ܠܟܘܢ ܘܬܣܩܘܢ ܓܪܡܝ ܡܢ ܗܕܐ׃ 24
ܘܡܝܬ ܝܘܣܦ׃ ܘܩܒܪ ܠܗ ܒܬܒܘܬܐ ܒܡܨܪܝܡ׃ 25
* ܘܐܬܪ ܗܘ ܒܪ ܡܐܐ ܘܥܣܪ ܫܢܝܢ ܘܚܢܛܘ ܠܗ ܘܫܪܘ ܒܬܒܘܬܐ ܒܡܨܪܝܡ׃ 26

Reverſúſque eſt Joſeph in Ægyptum, ipſe, & fratres ejus, & omnes qui aſcenderant cum illo ad ſepeliendum ejus patrem. Et poſtquam ſepelivit patrem ſuum, Videntes fratres Joſeph mortuum eſſe patrem ſuum, timuerunt; ac dixerunt, Fortaſſe lædet nos Joſeph, & forſitan rependet nobis omne malum quod geſſimus in eum. Et accedentes ad Joſeph, dixerunt ei, Pater tuus præcepit nobis ante obitum ſuum, & ait; Sic dicetis ad Joſeph, Obſecro, ignoſce delirium fratribus tuis, & peccatis eorum; nam fecerunt in te malum. Igitur dimitte ſtultitiam ſervorum Dei patris tui. Flevit autem Joſeph cùm hoc ei dixiſſent. Et abeuntes fratres ejus, corruerunt coram eo, & dixerunt; Ecce nos tibi ſervi ſumus. Reſpondit eis Joſeph, Ne timeatis, nam ſub Deo ego ſum. Vos cogitâſtis adverſum me malum; Deus autem cogitavit id ipſum in bonũ: ut, videlicet, faceret quemadmodum *cernitis* hodie, viverétque populus plurimus. Et nunc ne metuatis, ego nutriam vos & familias veſtras: conſolatúſque eſt eos, & mulſit cor eorum. Et habitavit Joſeph in Ægypto, ipſe, & univerſa domus patris ſui. Vixitq, Joſeph centum & decem annis. Vidit etiam Joſeph ipſi Aphrem filios tertios: quin etiam filii Machir filii Manaſſe, nati ſunt ſuper genua Joſeph. Dixit verò Joſeph ad fratres ſuos, Ego morior, & Deus certiſſimè recordabitur veſtrì, & aſcendere vos faciet de terra iſta, in terram pro qua juravit Abraham, & Iſahac, & Jacob. Et adjuravit Joſeph filios Iſrael, & ait, Certiſſimè recordabitur veſtrì Deus, aſportate oſſa mea hinc vobiſcum. Et mortuus eſt Joſeph natus centum ac decem annos; & condierunt eum, & poſuerunt eum in arca in Ægypto.

Finis libri primi Legis, complectentis verſus quater mille quingentos ac novem, ſectiones triginta quatuor.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

14 וְתָב יוֹסֵף לְמִצְרַיִם הוּא וְאַחוֹהִי
וְכָל־דְסַלִּיקוּ עִמֵּיהּ לְמִקְבַּר יָת־
אֲבוּהִי בָּתַר דִּי־קְבַר יָת־אֲבוּהִי:
15 וַחֲזוֹ אֲחֵי־יוֹסֵף אֲרֵי מֵית אֲבוּהוֹן
וַאֲמָרוּ דִלְמָא יִסְטַר־לָנָא דְבָבוּ
יוֹסֵף וְאָתָבָא יָתִיב לָנָא יָת כָּל־
בִּישְׁתָּא דְעֲבַדְנָא לֵיהּ: וּפְקִידוּ
16 לְוָת יוֹסֵף לְמֵימַר אֲבוּךְ פַּקֵּד קֳדָם
17 מוֹתֵיהּ לְמֵימַר: כְּדֵין תֵּימְרוּן
לְיוֹסֵף בְּבָעוּ שְׁבוֹק כְּעַן לְחוֹבֵי
אֲחָךְ וּלְחַטָּאֵיהוֹן אֲרֵי בִישְׁתָּא
גְּמָלוּךְ וּכְעַן שְׁבוֹק כְּעַן לְחוֹבֵי עַבְדֵי
אֱלָהָא דַאֲבוּךְ וּבְכָא יוֹסֵף
18 בְּמַלָּלוּתְהוֹן עִמֵּיהּ: וַאֲזָלוּ אַף־
אֲחוֹהִי וּנְפָלוּ קֳדָמוֹהִי וַאֲמָרוּ הָא
אֲנַחְנָא לָךְ לְעַבְדִין: וַאֲמַר לְהוֹן
19 יוֹסֵף לָא תְדַחֲלוּן אֲרֵי דְּחִלָא דַיְיָ
20 אֲנָא: וְאַתּוּן חֲשַׁבְתּוּן עֲלַי בִּישָׁא
מִן־קֳדָם יְיָ אִתְחַשְׁבַת לְטָבָא בְּדִיל
לְמֶעְבַּד כְּיוֹמָא הָדֵין לְקַיָּמָא עַם־
21 סַגִּי: וּכְעַן לָא־תְדַחֲלוּן אֲנָא אָזוֹן
יָתְכוֹן וְיָת־טַפְלְכוֹן וְנָחֵם יָתְהוֹן
וּמַלֵּל תַּנְחוּמִין עַל־לִבְּהוֹן: וְיָתִיב
22 יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא וּבֵירַת אֲבוּהִי
וְחָיֵא יוֹסֵף מְאָה וַעֲשַׂר שְׁנִין:
23 וַחֲזָא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנִין תְּלִיתָאִין
אַף־בְּנֵי מָכִיר בַּר־מְנַשֶּׁה אִתְיְלִידוּ
24 עַל־בִּרְכֵּי יוֹסֵף: וַאֲמַר יוֹסֵף לַאֲחוֹהִי
אֲנָא מָאֵת וַיְיָ מְדַכַּר דְּכִיר יְתְכוֹן
וְיַסֵּק יָתְכוֹן מִן־אַרְעָא הָדָא
לְאַרְעָא דְקַיֵּם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
25 וּלְיַעֲקֹב: וְאוֹמֵי יוֹסֵף יָת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר מְדַכַּר דְּכִיר יְיָ
יָתְכוֹן וְתַסְקוּן יָת־גַּרְמַי מִכָּא:
26 וּמִית יוֹסֵף בַּר־מְאָה וַעֲסַר שְׁנִין
וְחַנִּיטוּ יָתֵיהּ וְשַׁמוּרֵי בַּאֲרוֹנָא
בְּמִצְרָיִם:

14 Reversusque est Joseph in Ægyptum, ipse & fratres ejus; & omnes qui ascenderunt cum eo, ut sepelirent patrem ejus: postquam sepelivit patrem suum. Videruntque fratres Joseph, quod mortuus esset pater eorum; & dixerunt, Fortè observabit nobis Joseph inimicitiam: & reddet nobis, omne malum quod
16 tribuimus ei. Mandaveruntq; ad Joseph, dicentes: Pater tuus præcepit ante mortem
17 suam, dicens. Sic dicetis ad Joseph; Obsecro, ut dimittas delicta fratrum tuorum & peccata, quia malum retribuerunt tibi; & nunc, dimitte obsecro, dilicta servorum Dei patris tui: & flevit Joseph
18 cum loquerentur cum eo. Iérunt quoque fratres sui, & ceciderunt coram eo: atque dixerunt; Ecce nos sumus ser-
19 vi tui. Dixitque eis Joseph, Nè timeatis: quoniam ego
20 timeo *Deum*. Vos autem, cogitástis contra me malum: sed coram Deo reputatum est in bonum; ut faceret sicut in die hâc, ut sustentaret popu-
21 lum multum. Et nunc nolite timere; ego pascam vos, & familiam vestram: & consolatus est eos; & locutus est consolationem ad cor eorum.
22 Et habitavit Joseph in Ægypto; ipse & domus patris sui: & vixit Joseph centum & de-
23 cem annis. Et vidit Joseph de Ephraim filios tertios: filii quoque Machir, filii Manasse, nati sunt, quos nutrivit
24 Joseph. Dixitque Joseph fratribus suis; Ego morior: & Deus recordans recordabitur vestri, & levabit vos de terrâ hac; in terram, quam juravit Abrahæ & Isaac, & Ja-
25 cob. Et adjuravit Joseph filios Israel, dicens: Memoria memor erit vestri Deus; & levabitis ossa mea hinc. Mor-
26 tuusq; est Joseph cum esset æ-tatis centũ & decẽ annorũ: & cõdierũt eũ aromatibꝰ; & posuerũt eũ in arca in Ægypto.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 *וַיָּשָׁב יוֹסֵף מִצְרַיְמָה הוּא וְאֶחָיו וְכָל־הָעֹלִים אִתּוֹ לִקְבֹּר אֶת־אָבִיו
אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֶת־אָבִיו:
15 **וַיִּרְאוּ אֲחֵי יוֹסֵף כִּי־מֵת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף
וְהָשֵׁב יָשִׁיב לָנוּ אֵת כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ:
16 וַיְצַוּוּ אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר אָבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר:
17 כֹּה־תֹאמְרוּן לְיוֹסֵף אָנָּא שָׂא נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ וְחַטָּאתָם כִּי־רָעָה גְּמָלוּךָ
וְעַתָּה שָׂא נָא לְפֶשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ וַיִּבְךְּ יוֹסֵף בְּדַבְּרָם אֵלָיו:
18 **וַיֵּלְכוּ גַּם־אֶחָיו וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הִנֵּנוּ לְךָ לַעֲבָדִים:
19 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אַל־תִּירָאוּ כִּי הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנִי:
20 וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹהִים חֲשָׁבָהּ לְטוֹבָה לְמַעַן עֲשֹׂה כַּיּוֹם הַזֶּה
לְהַחֲיוֹת עַם־רָב:
21 וְעַתָּה אַל־תִּירָאוּ אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם וַיְנַחֲמֵם וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם:
22 וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא וּבֵית אָבִיו וַיְחִי יוֹסֵף מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים:
23 וַיַּרְא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בָּנִים שִׁלֵּשִׁים גַּם בְּנֵי מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה יֻלְּדוּ עַל־בִּרְכֵּי יוֹסֵף:
24 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו אָנֹכִי מֵת וֵאלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם
מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב:
25 **וַיַּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִתֶם
אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם:
26 **וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן־מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם:

VERSIO SAMARITANA.

14 **וַיָּשָׁב יוֹסֵף מִצְרַיְמָה הוּא וְאֶחָיו וְכָל־הָעֹלִים אִתּוֹ לִקְבֹּר אֶת־אָבִיו
אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֶת־אָבִיו:
15 **וַיִּרְאוּ אֲחֵי יוֹסֵף כִּי־מֵת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף
וְהָשֵׁב יָשִׁיב לָנוּ אֵת כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ:
16 וַיְצַוּוּ אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר אָבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר:
17 כֹּה־תֹאמְרוּן לְיוֹסֵף אָנָּא שָׂא נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ וְחַטָּאתָם כִּי־רָעָה גְּמָלוּךָ
וְעַתָּה שָׂא נָא לְפֶשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ וַיִּבְךְּ יוֹסֵף בְּדַבְּרָם אֵלָיו:
18 **וַיֵּלְכוּ גַּם־אֶחָיו וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הִנֵּנוּ לְךָ לַעֲבָדִים:
19 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אַל־תִּירָאוּ כִּי הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנִי:
20 וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹהִים חֲשָׁבָהּ לְטוֹבָה לְמַעַן עֲשֹׂה כַּיּוֹם הַזֶּה
לְהַחֲיוֹת עַם־רָב:
21 וְעַתָּה אַל־תִּירָאוּ אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם וַיְנַחֲמֵם וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם:
22 וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא וּבֵית אָבִיו וַיְחִי יוֹסֵף מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים:
23 וַיַּרְא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בָּנִים שִׁלֵּשִׁים גַּם בְּנֵי מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה יֻלְּדוּ עַל־בִּרְכֵּי יוֹסֵף:
24 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו אָנֹכִי מֵת וֵאלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם
מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב:
25 **וַיַּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִתֶם
אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם:
26 **וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן־מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Postea reversus est Joseph in Ægyptũ, ipse, et fratres ejus, et omnes qui ascenderant cum eo ad sepeliendũ patrẽ ejꝰ, postquam sepeliverat eum. Videntes autem fratres Joseph quòd mortuus esset pater eorũ, dixerunt; Nonne odio nos habebit Ioseph; reddendo reddet nobis omne malum quod fecimus ei? Mandaverunt itaque Ioscpho, dicentes; Pater tuus præcepit antequam moreretur, dicens: Sic loquemini Ioscpho, Obsecrã parce nunc iniquitati fratrum tuorum, & peccato eorum; malum enim reddiderunt tibi: nunc autem parce quæsumus iniquitati servorum Dei patris tui: Et plorabat Ioseph cùm loquerentur ei. Venerunt quoque fratres ejus, & ceciderunt in facies suas, & dixerunt; Ecce sumus tibi servi. Respondit autem eis Ioseph, Nè timeatis; Nunquid ego sum loco Dei; Vos quidem cogitástis super me malum; Deus autem cogitavit hoc in bonum, ut faceret sicut hodiè, ad vivificandũ populum multum. Quare nunc, nè timeatis, ego nutriam vos, & parvulos vestros: et consolatus est eos, locutúsque est secundùm cor eorum. Habitavit autem Ioseph in Ægypto, ipse, & domus patris ejus, vixitque centum et decẽ annis. Vidit quoque Ioseph filios Ephraim tertiæ generationis: etiam filii Machir filii Manasse nati sunt in diebus Ioseph. Posteà dixit Ioseph fratribus suis, Ego morior; Dominus autem visitando visitabit vos, & educet vos de terra ista, in terrã quam juravit Abrahæ, Isaaco, & Jacobo. Et adjuravit Ioseph filios Israel, dicens; Visitando visitabit vos Deus, tum asportabitis ossa mea hinc vobiscum. Mortuus est autem Ioseph annos natus centum & decem; & aromatibus condierunt eum, repositúsque est in loculo in Ægypto.

Iste liber primus sectionum est ducentarium & 50.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 *ثم رجع يوسف الي مصر هو واخوته وسايرمن كان معهُ ليدفن اباهُ * بعد ما دفنهُ * فلما
15 راي اخوه يوسف ان اباهم قد مات * قالوا ليت يوسف لا يتهددنا ويكافينا علي السر الذي
16 اوليناهُ * فامروا من قال ليوسف * ان اباك اوصانا قبل موتهِ وقال * قولوا كذا ليوسف * بطلبة
17 يا يوسف استعفر لاخويك ذنبهم وخطيتهم * فقد اولوك سرا * والآن نسئلك ان تصفح عن
18 ذنب عبيد اله ابيك * فبكا يوسف حين كلموهُ بذلك * وجاء اخوه ايضا ووقعوا بين يديهِ *
19 وقالوا هودا نحن عبيدٌ لك * قال لهم يوسف لا تخافوا اني اخاف الله * انتم قدرتم عليَّ سرا والله
20 قدر خيرا * لاجل ان يصنع ما ترونهُ اليوم ويحيي قوما كثيرا * والآن لا تخافوا انا اموئكم
21 واطفالكم * فعزاهم ودارا هم * ثم اقام يوسف بمصر هو وآل ابيهِ * وعاش يوسف مايه وعشرين *
22 حتي راي لافرايم بنين ثوالث * وايضا نبو ماخير ابن منسا ولدوا في حجر *
23 ثم قال لاخويهِ
24 انا ماتٍ * والله سيذكركم ويصعدكم من هذا البلد الي البلد الذي اقسم ان يملكهُ
25 ابراهيم واسحق ويعقوب * فاحلف يوسف بني اسرائيل * وقال لهم اذا ذكركم الله تعالي فاصعدوا
26 بعظامي معكم * فمات يوسف ابن مايهٍ وعشرين * وحنطوه وصير في تابوت بمصر *

* تم السفر الاول بعون الله تعالي وهو سفر الخليقة *

Tum reversus est Joseph in Ægyptum, ipse, ac fratres sui, et omnes qui erant cum eo ad sepeliendum patrem suum, postquam sepelivit eum. Cumque vidissent fratres Joseph patrem suum jam mortuum esse, dixerunt; utinam Joseph non minitetur nobis, et retribuat nobis pro malo quod intulimus ei. Præceperuntque, qui dicerent ad Joseph, Patertuus mandavit nobis ante mortem suam, et ait; Dicite sic ad Joseph, Obsecro, O Ioseph, condona fratribus tuis culpam suam, et peccatum suum; nam intulerunt tibi malum: Et modò roganus te, ut ignoscas culpam servorum Dei patris tui. Flevitque Ioseph cùm loqueretur ei. Venerunt quoque fratres ejus, et ceciderunt coram eo, et dixerunt; Ecce nos servi sumus tibi. Ait illis Ioseph, Nè timeatis, quoniam ego timeo Deum. Vos dispositistis adversùm me malum, et Deus disposuit bonum, quatenus faceret quod videtis hodie, et vivificaret populũ copiosum. Et nunc ne timeatis, ego alam vos, & pueros vestros. Igitur consolatus est eos, & blanditus est eis. Tum permansit Ioseph in Ægypto, ipse, ac familia patris sui; & vixit Ioseph centum ac decẽ annos. Ita ut viderit Ephraimo filios trinepotes. Itẽ filii Machir filii Manassis nati sunt in gremio ejus. Deinde dixit fratribus suis; Ego moriens sum; et Deus recordabitur vestrî, et ascendere faciet vos de ista regione, ad regionem quã juravit se daturum in possessionem Ebrahimo, Ishaco, & Iacobo. Adjuravitque Ioseph filios Israil, & ait illis; Cùm recordatus fuerit vestrî Deus, transportate ossa mea vobiscũ. Et mortuus est Ioseph filius centum ac decẽ annorum, et condierunt eum, et positꝰ est in arca, in Ægypto.

Absolutus est liber primus (auxiliante Deo) nempe liber Creationis.

ספר שמות : א

CAP. I. א

cum Ægyptum *ingredientium* Israel filiorum nomina hæc Et

1 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֵת
,Levi ,Simhon ,Reuben :sunt ingressi ,*sua familia & vir* ,Jahacob
2 יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ : רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי
,Naphtali & ,Dan .Binjamin & ,Zebulun ,Issachar .Jehudah &
3 וְיְהוּדָה : יִשָּׂשכָר וּזְבוּלֻן וּבִנְיָמִן : דָּן וְנַפְתָּלִי
4 ,Jahacob *femur egredientium anima omnis fuit* Et .Aser &
5 גָּד וְאָשֵׁר : וַיְהִי כָּל־נֶפֶשׁ יֹצְאֵי יֶרֶךְ־יַעֲקֹב
est mortuus Et .Ægypto in erat Joseph at :anima septuaginta
6 שִׁבְעִים נָפֶשׁ וְיוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרָיִם : וַיָּמָת
.illa generatio omnis & ,ejus fratres omnes & ,Joseph
יוֹסֵף וְכָל־אֶחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא :
sunt multiplicati &,*se produxerunt* & ,fructificaverunt Israel filii Et
7 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ
.eis terra est repleta & :*valde valde in* sunt roborati &
וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם :
cognovit non qui :Ægyptum super novus rex surrexit Et
8 וַיָּקָם מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־
Israel filiorum populus Ecce :suum populum ad dixit Et .Joseph
9 יוֹסֵף : וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
forte ne ,*illum in sapiamus* ,Agite *nobis præ* fortior & ,multus
10 רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ : הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן־
ipse etiam addatur ,bellum evenerit cùm ,sit & multiplicetur
יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי־תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם־הוּא
.terra è ascendat & ,nos contra pugnet &,nostris inimicis super
עַל־שֹׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ :
eum affligerent ut ,tributorum principes eum super posuerunt Et
11 וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ
,Parhoh ipsi thesaurorum urbes ædificavit Et .suis oneribus in
בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה
,eum affligebant *quemadmodum* Et .Rahameses & Pithom
12 אֶת־פִּתֹם וְאֶת־רַעַמְסֵס : וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ
propter *angustiabantur* & :crescebat sic & ,multiplicabatur *sic*
כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיָּקֻצוּ מִפְּנֵי
Israel filios Ægyptii fecerunt servire Et .Israel filios
13 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
dura servitute in eorum vitam amarificarunt Et .*duritia in*
14 בְּפָרֶךְ : וַיְמָרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה
omni cum ,agro in servitute omni in & ,lateribus in & ,luto in
בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל־
rex dixit Et .*duritia in eis in. sunt operati quibus* ,eorum opere
עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ : וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
15 ,Siprah ,unius nomen quarum ,Hebræarum obstetricibus Ægypti
מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת הָעִבְרִיֹּת אֲשֶׁר שֵׁם הָאַחַת שִׁפְרָה
.Puhah ,alterius nomen Et
וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פּוּעָה :

Versio VULG. LAT.

CAP. I.

1 HÆc sunt nomina filiorum Israel, qui ingressi sunt in Ægyptum cum Jacob: singuli cum domibus suis introierunt; Ruben, Simeon, Levi,
2 Judas, Issachar, Zabulon & Benjamin, Dan, & Nepthali,
3 Gad, & Aser, Erant igitur
4 omnes animæ eorum qui egressi sunt de femore Jacob, septuaginta: Joseph autem in
5 Ægypto erat. Quo mortuo,
6 & universis fratribus ejus,
7 omníq; cognatione illâ, Filii Israel creverunt, & quasi germinantes multiplicati sunt: ac roborati nimis, impleverunt terram. Surrexit interea
8 rex novus super Ægyptũ, qui
9 ignorabat Joseph. Et ait ad populum suum; Ecce, populus filiorum Israel multus, & fortior nobis est. Venite, sapienter opprimamus eum, ne
10 fortè multiplicetur: & si ingruerit contra nos bellum, addatur inimicis nostris, expugnatísq; nobis egrediatur de
11 terra. Præposuit itaque eis magistros operum, ut affligerent eos oneribus: ædificarúntq; urbes tabernaculorum Pharaoni, Phithom & Rameſ-
12 ses. Quantóq; opprimebant eos, tantò magis multiplicabantur, & crescebant. Oderántq; filios Israel Ægyptii, &
13 affligebant illudentes eis. Atque ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus
14 duris luti & lateris, ommíque famulatu, quo in terræ operibus premebantur.
15 Dixit autem rex Ægypti obstetricibus Hebræorum: quarum una vocabatur Sephora, altera Phua,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

* ΚΕΦ. α'.

1 Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσπεπορευμένων εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτῶν, ἕκαστος σὺν παντοὶ αὐτῶν εἰσήλθοσαν. Ῥουβὶμ, Συμεὼν, Λευὶ,
3 (α) Ἰούδας, Ἰσσάχαρ, Ζαβελὼν, (β) Βενιαμὶν, Δὰν, καὶ Νεφθαλὶ, Γαὰδ, καὶ Ἀσήρ.
5 Ἰωσὴφ δὲ ἦν ἐν Αἰγύπτῳ. Ἦσαν δὲ πᾶσαι ψυχαὶ ἐξ Ἰακὼβ, πέντε καὶ ἑβδομήκοντα.
6 Ἐτελεύτησε δὲ Ἰωσὴφ, καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκείνη. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ηὐξήθησαν, καὶ ἐπληθύνθησαν, καὶ (γ) κατίσχυον σφόδρα σφόδρα· ἐπλήθυνε δὲ ἡ γῆ αὐτούς. Ἀνέστη δὲ
8 βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ἤδει
9 τὸν Ἰωσήφ. Εἶπε δὲ τῷ (δ) ἔθνει αὐτοῦ, Ἰδοὺ τὸ γένος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ μέγα πλῆθος, καὶ ἰσχύει ὑπὲρ ἡμᾶς. (ε) Δεῦτε ἔν, κατασοφισώμεθα αὐτοὺς, μήποτε πληθυνθῇ, καὶ ἔσται (ζ) ἂν συμβῇ ἡμῖν πόλεμος, προσεθήσονται καὶ οὗτοι πρὸς τοὺς ὑπεναντίους, καὶ ἐκπολεμήσαντες ἡμᾶς, ἐξελεύσονται ἐκ τῆς γῆς. Καὶ ἐπέστησεν αὐτοῖς
11 ἀρχιτέκτονας τῶν ἔργων, ἵνα (η) κακώσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔργοις. καὶ ᾠκοδόμησαν πόλεις ὀχυρὰς τῷ Φαραὼ, τὴν (θ) Πιθὼ, καὶ Ῥαμεσσῆ, καὶ Ὼν, ἥ ἐστιν Ἡλιούπολις.
12 Καθότι δὲ αὐτοὺς ἐταπείνουν, τοσούτῳ πλείους (ι) ἐγίνοντο, καὶ ἴσχυον σφόδρα σφόδρα. καὶ ἐβδελύσσοντο οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν
13 υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ κατεδυνάστευον οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ βίᾳ. Καὶ κατ-
14 ωδύνων αὐτῶν τὴν ζωὴν ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς χαλεποῖς, τῷ πηλῷ, καὶ τῇ πλινθείᾳ, καὶ πᾶσι τοῖς ἔργοις τοῖς ἐν τοῖς πεδίοις, ἅπερ πάντα τὰ ἔργα, ὧν κατεδυνάστευ-
15 το αὐτοὺς μετὰ βίας. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων ταῖς μαίαις τῶν Ἑβραίων· τῇ μιᾷ (κ) αὐτῶν ὄνομα, Σεπφώρα· καὶ τὸ ὄνομα τῆ δευτέρᾳ, Φουά·

MS.A. * Ἔξοδος Αἰγύπτου.

(α) Ἰούδα, (β) καὶ Βενιαμὶν, (γ) κατίσχυσαν (δ) ἔθνει, Ἰσραὴλ τὸ ἔθνος (ε) Δεῦτε, κατασοφισώμεθα (ζ) ἐὰν (η) κακώσωσιν (θ) Πιθὼμ, (ι) ἐγίνοντο (κ) αὐτῶν ἡ ὄνομα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܫܡܗܬ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܕܥܠܘ ܠܡܨܪܝܡ ܥܡ ܝܥܩܘܒ ܐܝܫ ܘܒܝܬܗ ܥܠܘ.

.ܐ .ܦܨܠܐ

1 ܗܠܝܢ ܫܡܗܬ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܕܥܠܘ ܠܡܨܪܝܡ ܥܡ ܝܥܩܘܒ ܐܝܫ ܘܒܝܬܗ ܥܠܘ.
2 ܪܘܒܝܠ ܫܡܥܘܢ ܠܘܝ ܘܝܗܘܕܐ.
3 ܝܣܟܪ ܙܒܘܠܘܢ ܘܒܢܝܡܝܢ.
4 ܕܢ ܘܢܦܬܠܝ ܓܕ ܘܐܫܪ.
5 ܟܠ ܢܦܫ ܕܝܨܝ ܡܢ ܪܓܠ ܝܥܩܘܒ ܫܒܥܝܢ ܢܦܫ ܘܝܘܣܦ ܗܘܐ ܒܡܨܪܝܡ.
6 ܘܡܝܬ ܝܘܣܦ ܘܟܠ ܐܚܘܗܝ ܘܟܠ ܗܘ ܕܪܐ ܗܘ.
7 ܘܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܐܬܝܠܕܘ ܘܫܪܝܘ ܘܐܬܪܒܘ ܘܬܩܦܘ ܒܬܩܦ ܬܩܦ ܘܐܬܡܠܝ ܐܪܥܐ ܐܝܬܗܘܢ.
8 ܘܩܡ ܡܠܟ ܚܕܬ ܥܠ ܡܨܪܝܡ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܝܬ ܝܘܣܦ.
9 ܘܐܡܪ ܠܥܡܗ ܗܐ ܥܡܐ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܣܓܝܐ ܘܬܩܝܦ ܡܢܢ.
10 ܗܒ ܢܬܚܟܡ ܠܗ ܕܠܡܐ ܢܣܓܐ ܘܬܗܘܐ ܩܪܒܐ ܘܢܣܦ ܐܦ ܗܘ ܥܠ ܣܢܝܢ ܘܢܩܪܒ ܒܢ ܘܢܣܩ ܡܢ ܐܪܥܐ.
11 ܘܣܝܡܘ ܥܠܘܗܝ ܪܒܝ ܡܣܝܐ ܕܢܥܝܢܘܗܝ ܒܣܒܠܬܗܘܢ ܘܒܢܐ ܠܦܪܥܘ ܡܣܟܢܬ ܐܬ ܦܬܘܡ ܘܪܥܡܣܣ.
12 ܘܟܕ ܡܥܝܢ ܗܘ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ ܣܓܝ ܢܣܓ ܘܬܪܒ ܗܟܢ ܗܘ ܢܬܩܪܒ ܡܢ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ.
13 ܘܐܦ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܥܒܕ ܠܗܘܢ ܒܦܪܟ.
14 ܘܡܪܪ ܠܗܘܢ ܐܬ ܚܝܝܗܘܢ ܒܥܒܕܬܐ ܩܫܝܬܐ ܒܛܝܢ ܘܒܠܒܢܝܢ ܘܒܟܠ ܥܒܕܬܐ ܕܒܚܩܠ ܐܬ ܟܠ ܥܒܕܬܗܘܢ ܕܥܒܕ ܠܗܘܢ ܒܦܪܟ.
15 ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܡ ܠܡܝܠܕܬ ܥܒܪܝܬ ܕܫܡ ܚܕܐ ܫܦܪܐ ܘܫܡ ܬܪܝܬܐ ܦܘܥܐ.

LIBER SECUNDUS LEGIS, QUI VOCATUR EXITUS.

CAP. I.

ET hæc sunt nomina filiorum Israel, qui ingressi sunt Ægyptum cum Jacob, quisq; cum domo sua ingressi sunt. Rubil, & Simeon, & Levi, & Juda, Et Isachar, & Zabolon, & Benjamen, Et Dan, & Nepthali, & Gad, & Asir. Fuerunt igitur omnes animæ quæ egressæ sunt è dorso Jacob, septuaginta animæ: Joseph autem erat in Ægypto. Mortuúsque est Joseph, & cuncti fratres ejus, & omnis illa generatio. Et filii Israel creverunt, & progenuerunt, & multiplicati sunt, & roborati supra modum, & impleta est ipsis terra. Et surrexit rex novus super Ægyptum, qui non noverat Josephum. Dixítque ad populum suum, En populus filiorum Israel plures sunt ac fortiores nobis. Agite, prudentiâ utamur erga eum antequam multiplicentur; ne fortè ingruente nobis prælio, jungantur etiam ipsi hostibus nostris, dimicéntque contra nos, & ejiciant nos è terra. Itaque præposuerunt eis præfectos pessimos, qui deprimerent eos depressione suâ: & extruebant civitates, horrea Pharaoni, Pithon & Raamsis. Verùm quò magis ipsi deprimebant eos, eò magis crescebant, eóque magis roborabantur: ita ut tædio afficerentur Ægyptii propter filios Israel. Deprimebant autem Ægyptii filios Israel cum servitia. Et exacerbabant vitam eorum opere duro, *nempe* luto & lateribus, omníque servitio ruris: omnis servitus quâ deprimebant eos, erat cum atrocitate. Præterea dixit rex Ægypti obstetricibus Hebræis, quarum una vocabatur Phua, altera Suphra:

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

א

וְאִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּעָלוּ 1
לְמִצְרַיִם עִם יַעֲקֹב גְּבַר וְאֵנָשׁ 2
בֵּיתֵיהּ עָלוּ: רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי 3
וִיהוּדָה: יִשָּׂשכָר וּזְבוּלֻן וּבִנְיָמִן 4
דָּן וְנַפְתָּלִי גָּד וְאָשֵׁר: וַהֲוֹת 5
כָּל־נַפְשָׁתָא דְּנָפְקִי יַרְכָּא דְּיַעֲקֹב
שִׁבְעִין נַפְשָׁן וְיוֹסֵף דַּהֲוָה בְּמִצְרַיִם:
וּמִית יוֹסֵף וְכָל־אֲחוֹהִי וְכָל דָּרָא 6
דָּהוּא: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְפִישׁוּ 7
וְאִתְיַלָּדוּ וְסַגִּיאוּ וְתַקִּיפוּ לַחֲדָא
לַחֲדָא וְאִתְמְלִיאַת אַרְעָא מִנְּהוֹן:
וְקָם מַלְכָּא חַדְתָּא עַל מִצְרַיִם 8
דְּלָא מְקַיֵּם גְּזֵירַת יוֹסֵף: וְאָמַר 9
לְעַמֵּיהּ הָא עַמָּא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סַגִּ
וְתַקִּיפִין מִנָּנָא: הָבוּ נִתְחַכַּם לְהוֹן 10
דִּלְמָא יִסְגוֹן וְיֵיתֵי אֲרֵי יְעָרְעָנָא
קְרַב וְיִתּוֹסְפוּן אַף־אֲנוֹן עַל־
סַנְאָנָא וְיִגְחוֹן בָּנָא קְרַב וְיִסְקוּן
מִן־אַרְעָא: וּמַנִּיאוּ עֲלֵיהוֹן 11
שַׁלְטוֹנִין מַבְאִישִׁין בְּדִיל
לְעַנּוֹאֵיהוֹן בְּפוּלְחָנְהוֹן וּבְנוֹ קִרְוִי
בֵּית אוֹצָרַיָּא לְפַרְעֹה יָת פִּיתֹם
וְיָת־רַעַמְסֵס: וּכְמָא דְּמַעֲנֵן 12
לְהוֹן כֵּן סָגֵן וְכֵן תַּקִּיפִין וְעַקַּת
לְמִצְרָאֵי מִן־קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וְאַפְלְחוּ מִצְרָאֵי יָת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 13
בְּקָשְׁיו: וְאַמְרִירוּ יָת־חַיֵּיהוֹן 14
בְּפוּלְחָנָא קָשְׁיָא בְּטִינָא וּבִלְבִנִין
וּבְכָל־פּוּלְחָנָא בְּחַקְלָא יָת כָּל־
פּוּלְחָנְהוֹן דְּאַפְלְחוּ בְהוֹן בְּקָשְׁיו:
וַאֲמַר מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם לְחִיְתָא 15
יְהוֹדִיתָא דְּשׁוּם חַדָּא שִׁפְרָה וְשׁוּם
תִּנְיָתָא פּוּעָה:

Targum ONKELOS.

EXODI CAP. I.

1 ET hæc sunt nomina filiorum Israel, qui ingressi sunt
2 in Ægyptum: cum Jacob, singuli cum viris domus suæ, in-
3 troierunt. Ruben, Simeon;
4 Levi, & Judas. Issachar, Za-
5 bulon, & Benjamin. Dan &
Nephtali, Gad & Aser. Er-
rantq; omnes animæ egredi-
entiũ de femore Jacob, septu-
aginta animæ: cum Joseph,
6 qui erat in Ægypto. Mortu-
usq; est Joseph, & omnes fra-
tres ejus, & omnis generatio
7 illa. Filii autem Israel creve-
runt & nati sunt in multitudi-
nẽ & roborati sunt, vehemen-
ter nimis: & impleta est ter-
ra ex iis. Et surrexit rex no-
vus in Ægypto; qui non cõ-
firmabat decreta Joseph. Et
ait ad populũ suũ: Ecce, popu-
lus filiorũ Israel, mult' et for-
tior nobis. Venite sapienter
agamus contra eos: ne fortè
multiplicẽtur, et quando acci-
derit nobis bellum, addantur
quoq; ipsi inimicis nostris; et
ineãt cõtra nos bellũ, et ascẽ-
dant de terrâ. Et constituerũt
super eos principes malefaci-
entes; ut affligerẽt eos in ope-
ribꝰ suis: ædificaverũtq; urbes
thesaurorũ Pharaoni; Phiton
et Rameses. Et quanto affligebant eos; tanto multiplicabã-
tur, et tanto roborabantur: et
tribulatio erat Ægyptiis, pro-
pter filios Israel. Et servire fe-
cerunt Ægyptii filios Israel,
durè. Et ad amaritudinem
perduxerunt vitam eorum in
servitute durâ, in luto, & in
lateribus; & in omni servi-
tute in agro: in omnibus o-
peribus suis, quibus eos gra-
viter fervire fecerunt. Dixitq;
rex Ægypti obstetricibus Ju-
dæorũ: nomen unius Sephora,
& nomen alterius Phua.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

א

1 ** ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו:
2 ראובן שמעון לוי ויהודה: * יששכר זבולון ובנימין: * דן ונפתלי גד ואשר: *
3 ויהי כל הנפש היצאת מירך יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים:
4 * וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא: * ובני ישראל פרו וישרצו וירבו
5 ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם: * ויקם מלך חדש על מצרים
6 אשר לא ידע את יוסף: * ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום
7 ממנו: הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא
על שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: * וישימו עליו שרי מסים למען
ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס:
8 ** ואשר יענו אתם כן ירבה וכן יפרוץ ויקצו מפני בני ישראל: * ויעבדו
9 מצרים את בני ישראל בפרך: * וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר
10 ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך:
11 ** ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו: הבה נתחכמה לו
פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו
ועלה מן הארץ: * וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי
מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס:
12 ** ואשר יענו אתם כן ירבה וכן יפרוץ ויקצו מפני בני ישראל: * ויעבדו
13 מצרים את בני ישראל בפרך: * וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר
14 ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך:
15 ** ויאמר מלך מצרים אל המילדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם
השנית פועה:

VERSIO SAMARITANA.

א

1 ** ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו:
2 ראובן שמעון לוי ויהודה: * יששכר זבולון ובנימין: * דן ונפתלי גד ואשר: *
3 ויהי כל הנפש היצאת מירך יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים:
4 * וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא: * ובני ישראל פרו וישרצו וירבו
5 ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם: * ויקם מלך חדש על מצרים
6 אשר לא ידע את יוסף: * ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום
7 ממנו: הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא
על שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: * וישימו עליו שרי מסים למען
ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס:
8 ** ואשר יענו אתם כן ירבה וכן יפרוץ ויקצו מפני בני ישראל: * ויעבדו
9 מצרים את בני ישראל בפרך: * וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר
10 ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך:
11 ** ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו: הבה נתחכמה לו
פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו
ועלה מן הארץ: * וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי
מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס:
12 ** ואשר יענו אתם כן ירבה וכן יפרוץ ויקצו מפני בני ישראל: * ויעבדו
13 מצרים את בני ישראל בפרך: * וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר
14 ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך:
15 ** ויאמר מלך מצרים אל המילדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם
השנית פועה:

TEXTUS ET VERSIONIS SAM. Translatio Latina.

CAPUT I.

1 HÆc autem sunt nomina filiorum Israel, qui ingressi sunt Ægyptum cum Jacobo; singuli cum domo sua ingressi sunt. Ruben, & Simeon, & 2
Levi, & Juda, Et Issachar, 3
& Zabulon, & Benjamin, Dan & Nephtali, Gad & A- 4
ser. Fuerunt q. omnes animæ 5
egressæ de femore Jacobi, septuaginta animæ: Joseph verò erat in Ægypto. Mor- 6
tuusque est Joseph, & omnes fratres ejus, & omnis generatio illa. Filii verò Israel 7
fructificaverunt, & fœtificaverunt, & multiplicati sunt, & invaluerunt valde valde; ita ut ipsis repleretur terra. Surrexit autem rex 8
novus super Ægyptum qui non cognoverat Josephũ. Et 9
dixit genti suæ, Ecce populus filiorum Israel multus est, & fortis præ nobis. Agite, sa- 10
pienter geramus nos adversus eum ne multiplicetur, fiatque ut cùm acciderit nobis bellum, ipse etiam conjungatur inimicis nostris, pugnetq; contra nos, & ascendat è terra. Et posuerunt super eos 11
principes tributorum, ut affligerent eos oneribus suis; & ædificaverunt urbes thesaurorum Pharaoni, Phithon & Rameses. Sicut autem afflige- 12
bant eum, sic fructificabat, & sic crescebat: Et cruciabantur propter filios Israel. Idcò 13
servire fecerunt filios Israel duriter. Et amaram reddide- 14
runt vitam eorũ in servitute dura, in luto, & in lateribus, & in omni servitute agresti; juxta omne opus eorum quòd violenter operati sunt in eos. Dixit etiam Rex Ægypti ob- 15
stetricibus Hebræis, quarum unius nomen erat Sephora, alterius verò Phua;

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* اَلسِّفْرُ ٱلثَّانِي * وَهُوَ سِفْرُ ٱلْخُرُوجِ *

* اَلْفَصْلُ ٱلْأَوَّلُ *

1 * هٰذِهِ أَسْمَآءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ ٱلدَّاخِلِينَ إِلَى مِصْرَ مَعَ يَعْقُوبَ * كُلُّ رَجُلٍ وَأَهْلُهُ دَخَلُوا * رَاوبين
2 وَشِمْعُونَ وَلِيوِي وَيَهُودَا * وَيَسَّاخَارَ وَزَبُولُونَ وَبِنْيَامِينَ * وَدَانَ وَنَفْتَالِي وَجَادَ وَأَشِرَ * وَكَانَتْ جُمْلَةُ
3 ٱلنُّفُوسِ ٱلْخَارِجَةِ مِنْ صُلْبِ يَعْقُوبَ سَبْعِينَ نَفْسًا مَعَ يُوسُفَ ٱلَّذِي كَانَ بِمِصْرَ * ثُمَّ مَاتَ يُوسُفَ
4 وَجَمِيعُ إِخْوَتِهِ وَسَائِرُ أَهْلِ ذٰلِكَ ٱلْجِيلِ * وَبَنُو إِسْرَائِيلَ أَثْمَرُوا وَسَعَوْا وَكَثُرُوا وَعَظُمُوا جِدًّا
5 * وَٱمْتَلَأَتْ ذٰلِكَ ٱلْبَلَدُ مِنْهُمْ * وَقَامَ مَلِكٌ جَدِيدٌ عَلَى مِصْرَ لَمْ يَعْرِفْ يُوسُفَ * فَقَالَ لِقَوْمِهِ بَنُو
6 إِسْرَائِيلَ أَكْثَرُ وَأَعْظَمُ مِنَّا * تَعَالَوْا نَحْتَالُ لَهُمْ كَيْلَا يَكْثُرُوا * فَيَكُونُ إِذَا وَقَعَتْ حَرْبٌ ٱنْضَافُوا
7 أَيْضًا إِلَى أَعْدَائِنَا فَحَارَبُونَا وَأَهْرَبُونَا مِنَ ٱلْبَلَدِ * فَصَيَّرُوا عَلَيْهِمْ وُلَاةَ دِمَةٍ لِقَبْلِ أَنْ يُعَذِّبُوهُمْ
8 بِثِقْلِهِمْ * فَبَنَوْا فَرِيَ مَخَازِنَ لِفِرْعَوْنَ فِي ٱلْفَيُومِ وَفِي عَيْنِ شَمْسٍ * وَكُلَّمَا عَذَّبُوهُمْ كَذٰلِكَ يَكْثُرُونَ
9 وَيُوسِرُونَ حَتَّى ضَجِرُوا مِنْ قُبْلِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * فَٱسْتَخْدَمَ ٱلْمِصْرِيُّونَ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِأَمَآءٍ * وَمَرَّرُوا
10 حَيَاتَهُمْ بِخِدْمَةٍ صَعْبَةٍ * بِٱلطِّينِ وَٱللَّبِنِ وَسَائِرِ أَعْمَالِ ٱلصَّحْرَآءِ * وَجَمِيعِ خِدْمَتِهِمُ ٱلَّتِي ٱسْتَخْدَمُوهُمْ
11 بِأَمَآءٍ * ثُمَّ قَالَ مَلِكُ مِصْرَ لِقَابِلَتَيِ ٱلْعِبْرَانِيَّاتِ ٱللَّتَيْنِ ٱسْمُ إِحْدَاهُمَا شِفْرَا وَٱلْأُخْرَى فُوعَا *

LIBER SECUNDUS, ET EST LIBER EXITUS.

CAPUT I.

1 HÆc sunt nomina filiorum Israil in- 1
gredientium in Ægyptum cum Jacob: quilibet vir, & familia sua ingressi sunt.
2 Raubin, & Simeon, & Livi, & Ihuda, 2
3 Et Issachar, & Zabulon, & Benjamin, 3
4 Et Dan, & Nephtali, & Gadh, & Asir. 4
5 Erátque summa animarum exeuntium ex 5
lumbo Jacob, septuaginta animarum, cum Ioseph qui erat in Ægypto. Deinde 6
mortuus est Ioseph, & fratres ejus, & reliqui homines illius generationis. Et 7
filii Israil fructificaverunt, & dilatati sunt, & multiplicati sunt, & magnificati sunt valdè; & impleta est illa regio ipsis. Surrexitque rex novus super Ægyptum, 8
qui non cognoscebat Ioseph. Dixitque 9
genti suæ, Filii Israil sunt plures & majores nobis. Venite, astutè agamus in eos, 10
nè multiplicentur, fiátque ut cùm advenerit in nos bellum, adjungant etiam se inimicis nostris, & pugnent contra nos, et effugent nos de regione. Constituerunt 11
ergò super eos præsides tributi, ad hoc ut cruciarent eos bajulatione: ædificaverúntque civitates, borrea Pharaoni, in Phaium & Ain-semes. Et quantò magis 12
cruciabant eos, eò magis multiplicabantur & abundabant; ita ut fastidirent filios Israil. Redegerunt ergò Ægyptii fi- 13
lios Israil in servitutem, cum rigore. Et 14
amaram fecerunt vitam eorum servitute asperâ, in luto & lateribus, & reliquis operibus campi: & omne servitium eorum ad quod utebantur illis, cum sævitia erat. Præterea dixit rex Ægypti amba- 15
bus obstetricibus Hebræarum, quarum unius nomen Sephra, & alterius Phua;

ספר שמות : ב

super videritis & ,Hebræas obstetricaveritis Cùm :dixit Et
16 וַיֹּאמֶר בְּיַלֶּדְכֶן אֶת־הָעִבְרִיּוֹת וּרְאִיתֶן עַל־
.vivet & ,est filia si & :eum *interficietis* & ,est filius si ,sellas
הָאבְנָיִם אִם־בֵּן הוּא וַהֲמִתֶּן אֹתוֹ וְאִם־בַּת הִוא וְחָיָה :
quemadmodum fecerunt non & ,Deum obstetrices timuerunt Et
17 וַתִּירֶאן הַמְיַלְּדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר
.pueros vivificaverunt sed ,Ægypti rex eas ad est locutus
דִּבֶּר אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַתְּחַיֶּיןָ אֶת־הַיְלָדִים :
fecistis Cur :eis dixit & ,obstetrices Ægypti rex vocavit Et
18 וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת וַיֹּאמֶר לָהֶן מַדּוּעַ עֲשִׂיתֶן
obstetrices dixerunt Et ?pueros vivificâstis & ,hanc rem
19 הַדָּבָר הַזֶּה וַתְּחַיֶּיןָ אֶת־הַיְלָדִים : וַתֹּאמַרְן הַמְיַלְּדֹת
quia ;Hebrææ ,Ægyptiæ mulieres sicut non Quia :Parhoh ad
אֶל־פַּרְעֹה כִּי לֹא כַנָּשִׁים הַמִּצְרִיֹת הָעִבְרִיֹת כִּי־
.pepererunt & ,obstetrix eas ad veniat Antequam .ipsæ obstetrices
חָיוֹת הֵנָּה בְּטֶרֶם תָּבוֹא אֲלֵהֶן הַמְיַלֶּדֶת וְיָלָדוּ :
.valde sunt roborati & ,popul' crevit & ,obstetricibus Deus benefecit Et
20 וַיֵּיטֶב אֱלֹהִים לַמְיַלְּדֹת וַיִּרֶב הָעָם וַיַּעַצְמוּ מְאֹד :
.domos eis fecit & ,Deum obstetrices timuerunt quia ,fuit Et
21 וַיְהִי כִּי־יָרְאוּ הַמְיַלְּדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים
natum filium Omnem :dicendo suo populo vniverso Parhoh præcepit Et
22 וַיְצַו פַּרְעֹה לְכָל־עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל־הַבֵּן הַיִלוֹד
.vivificabitis filiam omnem & ,eum projicietis flumen in
הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל־הַבַּת תְּחַיּוּן :

CAP. II. ב

concepit Et .Levi filiam .tulit & ,Levi domo de vir ivit Et
1 וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת־בַּת־לֵוִי : וַתַּהַר
,ipse *bonus* quod ,eum vidit & ,filium peperit & ,mulier
2 הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי־טוֹב הוּא
,eum absconderé ultra potuit non Et .mensibus tribus eum abscondit &
וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים : וְלֹא־יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ
3 ,bitumine in eam bituminavit & ,*junci* arcam sibi accepit &
וַתִּקַּח־לוֹ תֵּבַת גֹּמֶא וַתַּחְמְרָה בַחֵמָר
ripam juxta junceto in posuit & ,puerum ea in posuit & :pice in &
וּבַיִּפְרֹת וַתָּשֶׂם בָּהּ אֶת־הַיֶּלֶד וַתָּשֶׂם בַּסּוּף עַל־שְׂפַת
fieret quid sciret, ut ,longinquo à ejus soror stetit Et .fluminis
הַיְאֹר : וַתֵּתַצַּב אֲחֹתוֹ מֵרָחֹק לְרֵעָה מַה־יֵּעָשֶׂה
4 ejus puellæ &,flumen ad se lavandum ad Parhoh filia descendit Et. ei
לוֹ : וַתֵּרֶד בַּת־פַּרְעֹה לִרְחֹץ עַל־הַיְאֹר וְנַעֲרֹתֶיהָ
5 ,junceti medio in arcam vidit & ,fluminis *manum* juxta ibant
הֹלְכֹת עַל־יַד הַיְאֹר וַתֵּרֶא אֶת־הַתֵּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף
ipsum vidit & ,aperuit Et .eam accepit & ,suam ancillam misit &
וַתִּשְׁלַח אֶת־אֲמָתָהּ וַתִּקָּחֶהָ : וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ
6 :dixit Et .eum super est misérta & :flebat puer ecce Et .puerum
אֶת־הַיֶּלֶד וְהִנֵּה־נַעַר בֹּכֶה וַתַּחְמֹל עָלָיו וַתֹּאמֶר
filiam ad ejus soror dixit Et .iste Hebræorum pueris De
מִיַּלְדֵי הָעִבְרִים זֶה : וַתֹּאמֶר אֲחֹתוֹ אֶל־בַּת־
ex *nutricem* mul'erem tibi vocabo & vadam Nunquid :Parhoh
7 פַּרְעֹה הַאֵלֵךְ וְקָרָאתִי לָךְ אִשָּׁה מֵינֶקֶת מִן
?puerum tibi lactabit & ,Hebræis
הָעִבְרִיֹת וְתֵינֶק לָךְ אֶת־הַיָּלֶד :

EXODUS. Versio VULG. LAT.

16 Præcipiens eis, Quando obstetricabitis Hebræas, & partûs tempus advenerit : si masculus fuerit, interficite eum ; si fœmina, reservate. Timuerunt autem obstetrices Deum, & non fecerunt juxta præceptum regis Ægypti, sed conservabant mares. Quibus ad se accersitis, rex ait ; Quidnam est hoc quod facere voluistis, ut pueros servaretis ? Quæ responderunt, Non sunt Hebrææ, sicut Ægyptiæ mulieres : ipsæ enim obstetricandi habent scientiam; & priusquàm veniam' ad eas, pariunt. Benè ergò fecit Deus obstetricibus : & crevit populus, confortatúsq; est nimis. Et quia timuerunt obstetrices Deum, ædificavit eis domos. Præcepit ergò Pharao omni populo suo, dicens ; Quidquid masculini sexûs natum fuerit, in flumen projicite : quidquid fœminini, reservate.

CAP. II.

1 EGressus est post hæc vir de domo Levi, & accepit uxorem stirpis suæ. Quæ concepit, & peperit filium : & videns eum elegantem, abscondit tribus mensibus. Cúmque jam celare non posset, sumpsit fiscellam scirpeam, & linivit eam bitumine ac pice : posuítque intus infantulum, & exposuit eum in carecto ripæ fluminis, stante procul sorore ejus, & considerante eventum rei. Ecce autem descendebat filia Pharaonis, ut lavaretur in flumine : & puellæ ejus gradiebantur per crepidinem alvei. Quæ cùm vidisset fiscellam in papyrione, misit unam è famulabus suis : & allatam Aperiens, cernénsque in ea parvulum vagientem, misérta ejus, ait ; De infantibus Hebræorum est hic. Cui soror pueri ; Vis, inquit, ut vadam, & vocem tibi mulierem Hebræam, quæ nutrire possit infantulum ?

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

16 Καὶ εἶπεν, Ὅταν μαιᾶσθε τὰς Ἑβραίας, καὶ ὦσι πρὸς τῷ τίκτειν, ἐὰν μὲν ἄρσεν ᾖ, ἀποκτείνατε αὐτό· ἐὰν δὲ θῆλυ, φείσασθε
17 αὐτό. Ἐφοβήθησαν δὲ αἱ μαῖαι τὸν θεὸν, καὶ οὐκ ἐποίησαν καθότι ⟨συ⟩ἔταξεν αὐταῖς
18 ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου· καὶ ἐζωογόνουν τὰ ἄρσενα. Ἐκάλεσε δὲ ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου τὰς μαίας· καὶ εἶπεν αὐταῖς, Τί ὅτι ἐποιήσατε τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἐζωογονεῖτε τὰ ἄρ-
19 σενα ; Εἶπαν δὲ αἱ μαῖαι τῷ Φαραὼ, Οὐχ ὡς γυναῖκες Αἰγύπτου, αἱ Ἑβραῖαι· τίκτουσι γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς τὰς
20 μαίας· καὶ ἔτικτον. Εὖ δὲ ἐποίει ὁ θεὸς τὰ μαίας· καὶ ἐπλήθυνεν ὁ λαὸς, καὶ ἴσχυε σφό-
21 δρα. (λ) Ἐπεὶ δὲ ἐφοβήθησαν αἱ μαῖαι τὸν
22 θεὸν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας. Διέστειλε δὲ Φαραὼ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, λέγων, Πᾶν ἄρσεν ὃ ἐὰν τεχθῇ τοῖς Ἑβραίοις, εἰς τὸν ποταμὸν ῥίπτετε· καὶ πᾶν θῆλυ, ζωογονεῖτε αὐτό.

MS.A. (λ) Ἐπειδὴ ἐφοβήθησαν

ΚΕΦ. β'.

1 Ἦν δέ τις ἐκ φυλῆς Λευὶ, ὃς ἔλαβεν
2 τῶν συγγενίδων (α) Λευί. Καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβε, καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸ ἀσεῖον, ἐκέπασεν αὐτὸ μῆνας τρεῖς.
3 (β) Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐδύνατο (γ) αὐτὸ ἔτι κρύπτειν, ἔλαβεν αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θίβιν· καὶ καλάσασα αὐτὴν ἀσφαλτοπίσσῃ, καὶ ἐνέβαλε τὸ παιδίον εἰς αὐτὴ, καὶ ἔθηκεν
4 αὐτὴ εἰς τὸ ἕλος παρὰ τὸν ποταμόν. Καὶ καθεστήκει ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ μακρόθεν, (δ) μαθεῖν τί τὸ ἀποβησόμενον αὐτῷ.
5 Κατέβη δὲ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ λούσασθαι ἐπὶ τὸν ποταμόν· καὶ αἱ ἄβραι αὐτῆς παρεπορεύοντο (ε) παρὰ τὸν ποταμόν. καὶ ἐδέ-σατο τὴν θίβιν ἐν τῷ ἕλει, ἀποστείλασα τὴν
6 ἄβραν, ἀνεῖλατο αὐτήν. Ἀνοίξασα δὲ, ὁρᾷ παιδίον κλαῖον ἐν τῇ θίβει. καὶ ἐφείσατο αὐτοῦ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, καὶ ἔφη, Ἀπὸ
7 τῶν παιδίων τῶν Ἑβραίων τοῦτο. Καὶ εἶπεν ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ Φαραὼ, Θέλεις καλέσω σοι γυναῖκα τροφὸν ἐκ τῶν Ἑβραίων, καὶ (ζ) θηλάσει σοι τὸ παιδίον ;

MS.A. (α) Λευί. Καὶ ἔσχεν αὐτὴν, καὶ ἐν γαστρὶ (β) Ἐπειδὴ δὲ (γ) ἔτι κρύπτειν αὐτὸ, ἔλαβεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ θίβιν (δ) μαθεῖν τὸ (ε) ὀπὶ (ζ) θηλάσῃ

Et ait, Cùm obstetricabitis Hebræas, & prope partum erunt, siquidem masculus fuerit, occidite eum : sin autem fœmina, reservate eam. Timuerunt autem obstetrices Deum ; & non fecerunt, sicut præceperat illis rex Ægypti : & vivificabant masculos. Vocavit autem rex Ægypti obstetrices, & dixit eis ; Quid quòd fecistis rem hanc, & vivificâstis masculos ? Dixerunt autem obstetrices Pharaoni, Non, sicut mulieres Ægypti, sunt Hebrææ : (f) pariunt enim priusquàm ingrediantur ad eas obstetrices : & pepererunt. Benè faciebat autem Deus obstetricibus. Et cvescebat populus, & invalescebat valdé. Quoniam autem timebant obstetrices Deũ, (g) fecerunt sibi domos. Præcepit autem Pharao omni populo suo, dicens ; Omne masculinũ quodcumque natum fuerit Hebræis, in flumen projicite ; & omne fœmininum vivificate illud.

CAP. II.

1 ERat autem quidam de tribu Levi, qui sumpsit de filiabꝰ Levi. (a) Et in utero accepit, & peperit masculum. Videntes autem eum (b) elegantem, occultaverunt eum tribus mensibꝰ.
3 Quoniam autem non poterant ultrà ipsum abscondere, sumpsit ei mater ejus (c) thibin ; & linivit eam bitumine cum pice : & injecit infantem in eam, & posuit eam in palude secus flumen. Et
4 observabat soror ejus de longè,
5 ut videret quid accideret ei. Descendit autem filia Pharaonis ad lavandum se ad flumen : & ancillæ ejus gradiebantur secus flumen. Et videns thibin in palude, mittens ancillam, accepit eam. Aperiens autem, vidit infantem
6 flentem in thibi : & misérta est ejus filia Pharaonis ; & dixit, De infantibus Hebræorum hic est.
7 Et dixit soror ejus filiæ Pharaonis, Vis ut vocem tibi mulierem, quæ nutriat, ex Hebræis, & lactabit tibi infantem ?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 Dixit, *inquam*, ad eas, Quando parere facietis Hebræas, considerate cùm illæ procumbent : si masculꝰ est, interficite eum : sin autem
17 fœmina sit, servate ei vitam. At verò timuerunt obstetrices Deum, et non fecerunt quemadmodum dixerat eis rex Ægypti, servabantque pueros vivos. Vocavit ergò rex Ægypti obstetrices, & ait illis ; Quamobrem feci-
18 istis sermonem istum, & servâstis pueros vivos ? Respondérũt obstetrices Pharaoni, Non
19 sunt similes mulieribus Ægyptiis Hebrææ : nam ipsæ sunt obstetrices ; & antequam ingrediatur ad eas obstetrix, pariunt. Et bene-
20 fecit Deus obstetricibꝰ, eò quòd fecissent rem istam : quare multiplicatꝰ est populus, & admodum roboratus. Factúmq; est ut cùm ti-
21 muissent obstetrices Deum, fecerit eis domos.
22 Præcepit autem Pharaon toti populo, dicens ; Omnem filium qui nascetur, in flumen dejicietis ; omnem verò filiam servabitis vivam.

CAP. II.

1 ABiit autem vir quidam de familia Levi,
2 duxítq; filiam Levi. Et concipiens mulier illa, peperit filium : & videns eum esse pulchrum, abscondit eum tribus mensibus. Sed
3 cùm non posset ampliùs eum abscondere, accepit sibi arcam de ligno viminis, & linivit eam bitumine ac pice, posuítq, in ea puerum, & exposuit illam in carecto ad ripam
4 fluminis. Stetítque soror ejus à longè, ut sciret quid fieret illi. Descendit autem filia
5 Pharaonis ut se lavaret in flumine, dum ancillæ ejus deambularent secus flumen : vidénsq; arcam in carecto, misit ancillas suas,
6 & sustulit eam. Et aperiens, vidit infantem, & ecce infans plorabat : & misérta illius,
7 dixit ; De filiis Hebræorum est hic. Dixit soror ejus, ad filiam Pharaonis, Vadámne vocatum tibi mulierem nutricem ex Hebræis, ut lactet tibi puellum istum ?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

16 וְאֲמַר כַּד תְּתַיְּנִין מוֹלְדָן יָת יַלְדְּתְהוֹן וְתֶחֱזוֹן עַל מַתְבְּרָא אִם בַּר הוּא תְּקַטְלֵן יָתֵיהּ וְאִם בְּרַתָּא הִיא
17 וְתִקְיְמוּנַהּ: וּדְחִילָא חַיָּתָא מִן קֳדָם יְיָ וְלָא עֲבָדָא כְּמָא דִי מַלִּיל עִמְּהֶן
18 מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וְקַיְּמָא יָת בְּנַיָּא: וּקְרָא מַלְכָּא דְמִצְרַיִם לְחַיָּתָא וַאֲמַר
19 לְהֶן מָה דֵּין עֲבַדְתֶּן יָת פִּתְגָמָא הָדֵין וְקַיְּמְתֶן יָת בְּנַיָּא: וַאֲמַרָן
חַיָּתָא לְפַרְעֹה אֲרֵי לָא כְנִשְׁיָן מִצְרָיְתָא יְהוּדָיְתָא אֲרֵי חַכִּימָן אִנּוּן
20 עַד לָא עֲלַת לְוָתְהֶן חַיָּתָא וִילִידָן: וְאוֹטֵיב יְיָ לְחַיָּתָא וְסָנֵי עַמָּא וְתַקִּיפוּ
21 לַחְדָּא: וַהֲוָה כַּד דְּחִילָא חַיָּתָא מִן
22 קֳדָם יְיָ וַעֲבַד לְהוֹן בָּתִּין: וּפַקִּיד פַּרְעֹה לְכָל עַמֵּיהּ לְמֵימַר כָּל בְּרָא
דְּאִתְיְלִיד לְיַהוּדָאֵי בְּנַהְרָא תְּרְמוּנֵיהּ
וְכָל בְּרַתָּא תְּקַיְּמוּן: ב

1 וַאֲזַל גַּבְרָא מִדְּבֵית לֵוִי וּנְסִיב יָת
2 בַּת לֵוִי: וְעִדְּיַאת אִתְּתָא וִילִידַת
בַּר וַחֲזַת יָתֵיהּ אֲרֵי טַב הוּא
3 וְאִטְמַרְתֵּיהּ תְּלָתָא יַרְחִין: וְלָא
יְכִילַת עוֹד לְאִטְמָרוּתֵיהּ וּנְסִיבַת
לֵיהּ תֵּיבוּתָא דְנוֹמָא וְחַפְּתַהּ
בְּחֵמָרָא וּבְזִפְתָּא וְשַׁוְיַאת בָּהּ יָת
רְבִיָּא וְשַׁוְיַתְהּ בִּיעָרָא עַל כֵּיף נַהֲרָא:
4 וְאִתְעַתְּדַת אֲחָתֵיהּ מֵרָחִיק לְמִדַּע
5 מָה יִתְעֲבֵד לֵיהּ: וּנְחָתַת בַּת פַּרְעֹה
לְמִסְחֵי עַל נַהֲרָא וְעוּלֵמָתָהּ
מְהַלְכָן עַל כֵּיף נַהֲרָא וְחָזַת יָת
תֵּיבוּתָא בְּגוֹ יַעֲרָא וְאוֹשִׁיטַת יָת
אֲמָתַהּ וּנְסַבְתַּהּ: וּפְתַחַת וְחָזַת יָתַהּ
6 רְבִיָּא וְהָא עוּלֵימָא בָּכֵי וְחָסַת
עֲלוֹהִי וְאֲמַרַת מִבְּנֵי יְהוּדָאֵי הוּא
7 דֵּין: וַאֲמַרַת אֲחָתֵיהּ לְבַת פַּרְעֹה
הַאֲזֵיל וְאֶקְרֵי לִיךְ אִתְּתָא מֵינָקְתָּא
מִן יְהוּדָיְתָא וְתוֹנֵיק לִיךְ יָת רְבִיָּא:

Targum ONKELOS.

16 Et ait; Quando obſtetricabitis Judæas; videbitis in partu: ſi filius fuerit interficietis eum; & ſi filia fuerit, reſervabitis eam. Timuerúntq; obſtetrices à facie Dei; & non fecerunt, ſicut locutus fuerat *cum* eis rex Ægypti: ſed conſervabant filios. Vocavitq; rex Ægypti obſtetrices; & ait, Cur feciſtis hanc rem: & reſervaſtis filios? Et dixerunt obſtetrices ad Pharaonem; Quia non ſunt ſicut mulieres Ægyptiæ, mulieres Judææ: quia ipſæ ſapientes ſunt; & antequam veniat ad eas obſtetrix, pariunt. Et benefecit Deus obſtetricibus: & crevit populus, confortatique ſunt nimis. Et factum eſt, cùm obſtetrices timuiſſent à facie Dei: fecit eis domos. Et præcepit Pharao omni populo ſuo, dicens: Omnis filius qui natus fuerit Judæis, in flumen projicite eum; & omnem filiam reſervabitis.

CAP. II.

1 ET abiit vir de domo Levi; 2 & accepit filiam Levi. Et concepit mulier, & peperit filium: & vidit eum, quod eſſet bonus; & abſcondidit eum trib⁹ menſibus. 3 Et non potuit ultrà abſcondere eum: & accepit ei arcam ſcirpeam, & linivit eam bitumine ac pice: poſuítq; in eâ infantem; & poſuit eam in carecto, quod erat in ripâ fluminis. 4 Et ſtetit ſoror ejus procul: ut ſciret quid fieret de eo. 5 Et deſcendit filia Pharaonis, ut lavaretur in flumine; & puellæ ejus gradiebantur juxta ripam fluminis: & vidit arcam in medio carecti; & extendit brachium ſuum, & 6 tulit eam. Et aperuit eam, & vidit puerum; & ecce puer plorabat: & *miſerta* eſt ejus; & ait, De filiis Judæorum eſt iſte. 7 Dixítque ſoror ejus ad filiam Pharaonis: Nunquid ibo, & vocabo tibi mulierem nutricem de Judæis: & lactabit tibi puerum?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 * וְאָמַרְתֶּם בְּיַלֶּדְכֶן אֶת הָעִבְרִיּוֹת וּרְאִיתֶן עַל הָאָבְנָיִם אִם בֵּן הוּא וַהֲמִתֶּן אֹתוֹ וְאִם בַּת הִיא וָחָיָה:
17 וַתִּירֶאנָה הַמְיַלְּדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַתְּחַיֶּינָה אֶת הַיְלָדִים:
18 * וַיִּקְרָא מֶלֶךְ מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת וַיֹּאמֶר לָהֶן מַדּוּעַ עֲשִׂיתֶן הַדָּבָר הַזֶּה וַתְּחַיֶּינָה אֶת הַיְלָדִים:
19 * וַתֹּאמַרְנָה הַמְיַלְּדֹת אֶל פַּרְעֹה כִּי לֹא כַנָּשִׁים הַמִּצְרִיֹּת הָעִבְרִיֹּת כִּי חָיוֹת הֵנָּה בְּטֶרֶם תָּבוֹא אֲלֵהֶן הַמְיַלֶּדֶת וְיָלָדוּ:
20 וַיֵּיטֶב אֱלֹהִים לַמְיַלְּדֹת וַיִּרֶב הָעָם וַיַּעַצְמוּ מְאֹד:
21 * וַיְהִי כִּי יָרְאוּ הַמְיַלְּדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים:
22 * וַיְצַו פַּרְעֹה לְכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֵּן הַיִּלּוֹד הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכוּהוּ וְכָל הַבַּת תְּחַיּוּן:

VERSIO SAMARITANA

16 * וְאָמַרְתֶּם בְּיַלֶּדְכֶן אֶת הָעִבְרִיּוֹת וּרְאִיתֶן עַל הָאָבְנָיִם אִם בֵּן הוּא וַהֲמִתֶּן אֹתוֹ וְאִם בַּת הִיא וָחָיָה:
17 וַתִּירֶאנָה הַמְיַלְּדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַתְּחַיֶּינָה אֶת הַיְלָדִים:
18 * וַיִּקְרָא מֶלֶךְ מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת וַיֹּאמֶר לָהֶן מַדּוּעַ עֲשִׂיתֶן הַדָּבָר הַזֶּה וַתְּחַיֶּינָה אֶת הַיְלָדִים:
19 * וַתֹּאמַרְנָה הַמְיַלְּדֹת אֶל פַּרְעֹה כִּי לֹא כַנָּשִׁים הַמִּצְרִיֹּת הָעִבְרִיֹּת כִּי חָיוֹת הֵנָּה בְּטֶרֶם תָּבוֹא אֲלֵהֶן הַמְיַלֶּדֶת וְיָלָדוּ:
20 וַיֵּיטֶב אֱלֹהִים לַמְיַלְּדֹת וַיִּרֶב הָעָם וַיַּעַצְמוּ מְאֹד:
21 * וַיְהִי כִּי יָרְאוּ הַמְיַלְּדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים:
22 * וַיְצַו פַּרְעֹה לְכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֵּן הַיִּלּוֹד הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכוּהוּ וְכָל הַבַּת תְּחַיּוּן:

CAP. II.

1 ** וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי:
2 * וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים:
3 וְלֹא יָכְלָה עוֹד הַצְפִינוֹ וַתִּקַּח לוֹ תֵּבַת גֹּמֶא וַתַּחְמְרָהּ בַּחֵמָר וּבַזָּפֶת וַתָּשֶׂם בָּהּ אֶת הַיֶּלֶד וַתָּשֶׂם בַּסּוּף עַל שְׂפַת הַיְאֹר:
4 וַתֵּתַצַּב אֲחֹתוֹ מֵרָחֹק לָדְעָה מַה יֵּעָשֶׂה לוֹ:
5 וַתֵּרֶד בַּת פַּרְעֹה לִרְחֹץ עַל הַיְאֹר וְנַעֲרֹתֶיהָ הֹלְכוֹת עַל יַד הַיְאֹר וַתֵּרֶא אֶת הַתֵּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אֲמָתָהּ וַתִּקָּחֶהָ:
6 וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נַעַר בֹּכֶה וַתַּחְמֹל עָלָיו וַתֹּאמֶר מִיַּלְדֵי הָעִבְרִים זֶה:
7 * וַתֹּאמֶר אֲחֹתוֹ אֶל בַּת פַּרְעֹה הַאֵלֵךְ וְקָרָאתִי לָךְ אִשָּׁה מֵינֶקֶת מִן הָעִבְרִיֹּת וְתֵינִק לָךְ אֶת הַיָּלֶד:

VER. SAM. (a) *loco* algoſu (b) medio *loci* algoſi,

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

16 *Cùm, inquit, obſtetricabitis Hebræas, & videritis ſuper ſellas; ſi filius eſt, tum occidetis eum; ſi verò filia, vivat.* 17 *Timuerunt autem obſtetrices Deum, & non fecerunt ſicut locutus fuerat eis rex Ægypti, ſed vivificárunt maſculos.* 18 *Vocavit autem Pharao obſtetrices, & dixit eis; Quare feciſtis rem hanc, ut vivificaretis maſculos? Et reſpondeverunt obſtetrices Pharaoni,* 19 *Non ſicut mulieres Ægyptiacæ ſunt Hebrææ, nam vividæ ſunt iſtæ; antequam veniat ad eas obſtetrix, jam peperverunt. Et benefecit Deus obſtetricibus:* 20 *Crevitque populus, & corroboratus eſt valdè. Factúmque eſt quoniam timuerunt obſtetrices Deum, ut fecerit eis domos. Præcepit etiam Pharao omni populo ſuo, dicens;* 22 *Omnem filium natum Hebræis in fluvium projicietis, ſed omnem filiam vivificabitis.*

CAP. II.

1 *IVit autem homo de tribu Levi, & accepit filiam Levi.* 2 *Et concepit mulier, ac peperit filium: Videns autem quòd pulcher eſſet, occultavit eum tribus menſibus.* 3 *Cumq; non poſſet ampliùs illum occultare, ſumpſit ei mater ejus arcâ ſcirpeam, & linivit eam bitumine, & pice, poſuitque in ea puerum, & depoſuit in(a) palude ad ripam fluvii.* 4 *Stabat autem ſoror ejus à longè, ut ſciret quid fieret ei.* 5 *Et deſcendit filia Pharaonis, ut lavaret ſe ad flumen; ancillæ autem ejus ambulabant ſecus fluvium: Videns autem arcâ in(b)media palude, miſit ancillam ſuam, et accepit eam.* 6 *Cumque eam aperuiſſet, inſpexit puerum, & ecce puer plorabat; miſeritáque ejus filia Pharaonis, ait, Ex pueris Hebræorum hic eſt.* 7 *Soror verò ejus dixit filiæ Pharaonis, Nunquid ibo, & vocabo tibi mulierem nutricem ex Hebræis, quæ lactet tibi puerum;*

VER. SAM. (a) *loco* algoſu (b) medio *loci* algoſi,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * اِذَا قَابَلْتُمَا ٱلْعِبْرَانِيَّاتِ فَٱنْظُرَا عِنْدَ ٱلْمَنْبَرِ. اِنْ كَانَ ٱبْنٌ فَٱقْتُلَاهُ * وَاِنْ كَانَتْ بِنْتٌ فَلْتَبْقِيَاهَا
17 * فَخَافَتِ ٱلْقَابِلَتَانِ اللّٰهَ * وَلَمْ تَصْنَعَا كَمَا قَالَ لَهُمَا مَلِكُ مِصْرَ. فَاسْتَبْقَتَا ٱلْبَنِينَ * فَدَعَا بِهِمَا
18 مَلِكُ مِصْرَ. وَقَالَ لَهُمَا مَا بَالُكُمَا صَنَعْتُمَا هٰذَا ٱلْأَمْرَ. مِنِ ٱسْتِبْقَائِكُمَا ٱلْبَنِينَ * فَقَالَتَا لَهُ اِنَّ ٱلْعِبْرَانِيَّاتِ
19 لَسْنَ كَٱلنِّسَاءِ ٱلْمِصْرِيَّاتِ. لِأَنَّهُنَّ كُلَّهُنَّ بَصِيرَاتٌ. وَقَبْلَ اَنْ تَدْخُلَ اِلَيْهِنَّ ٱلْقَابِلَةُ يَلِدْنَ * فَاَحْسَنَ
20 اللّٰهُ اِلَى ٱلْقَابِلَتَيْنِ. فَكَثُرَ ٱلْقَوْمُ وَعَظُمُوا جِدًّا * وَلَمَّا خَافَ ٱلْقَابِلَتَانِ اللّٰهَ. صَنَعَ لَهُمَا بُيُوتًا وَحَجَبَهُمَا *
22 * ثُمَّ اَمَرَ فِرْعَوْنُ جَمِيعَ قَوْمِهِ قَائِلًا * كُلُّ ٱبْنٍ يُولَدُ لَهُمْ اَطْرَحُوهُ فِي ٱلنِّيلِ * وَكُلَّ اِبْنَةٍ اَسْبِقُوهَا *

* اَلْفَصْلُ ٱلثَّانِي *

1 * ثُمَّ مَضَى رَجُلٌ مِنَ آلِ لِيُوِي فَتَزَوَّجَ بِاِبْنَةِ لِيُوِي * 2 فَحَمَلَتِ ٱلْاِمْرَاَةُ وَوَلَدَتِ ابْنًا * وَلَمَّا رَاَتْهُ
حَسَنًا اَخْفَتْهُ ثَلٰثَةَ اَشْهُرٍ * وَلَمْ تَطِقْ اَنْ تُخْفِيَهُ بَعْدُ * فَاَخَذَتْ لَهُ تَابُوتَ بَرْدِيٍّ وَهَرَبَتْ بِالْقِيرِ وَالزِّفْتِ 3
وَصَيَّرَتِ فِيهِ * وَصَيَّرَتْهُ فِي ٱلدِّيسِ عَلَى شَاطِئِ ٱلنِّيلِ * وَوَقَفَتْ اُخْتُهُ مِنْ بَعْدُ لِتَنْظُرَ مَا يُصْنَعُ 4
بِهِ * فَنَزَلَتِ ٱبْنَةُ فِرْعَوْنَ لِتَغْتَسِلَ فِي ٱلنِّيلِ * وَكَانَ جَوَارِيهَا سَائِرَاتٍ عَلَى شَاطِئِ ٱلنِّيلِ * فَرَاَتِ 5
ٱلتَّابُوتَ فِي وَسْطِ ٱلدِّيسِ * فَمَدَّتْ يَدَهَا فَاَخَذَتْهُ * وَفَكَّتْهُ وَرَاَتْهُ فَاِذَا صَبِيٌّ يَبْكِي * فَاَشْفَقَتْ 6
عَلَيْهِ وَقَالَتْ هٰذَا مِنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ * قَالَتْ لَهَا اُخْتُهُ اَمَضِي وَاَدْعُوا لَكِ بِمُرْضِعَةٍ مُرْضِعٍ مِنَ 7
ٱلْعِبْرَانِيَّاتِ تُرْضِعُهُ لَكِ *

Cùm obſtetricaveris Hebræas, videte ad exhedram: ſi fuerit filius, interficite eum; & ſi fuerit filia, ſervate eam. 16 *Timuerunt autem duæ obſtetrices Deum, & non fecerunt ſicuti dixit eis rex Ægypti, ſervabántque filios. Vocavitque eas rex Ægypti, & dixit illis; Quare feciſtis hanc rem, ut ſervaretis pueros?* 17 *Dixerunt ei ambæ, Hebrææ non ſunt veluti mulieres Ægyptiæ; quia omnes ſunt perſpicaces, & antequam ingrediatur ad eas obſtetrix, pariunt.* 18 *Benefecitque Deus duabus obſtetricibus: & multiplicati ſunt populus, ac magnificati valdè. Cúmque timuiſſent obſtetrices Deum, fecit eis domos, & texit eas. Deinde præcepit Pharaon univerſæ genti ſuæ, dicens; Omnem filium qui naſcetur eis, projicite in Nilum; et omnem filiam ſervate.*

CAP. II.

PRæterea abiit vir de familia Levi, & in matrimonium duxit filiam Levi. 1 *Concepitque mulier, ac peperit filium; cumq; vidiſſet eum pulchrũ, abſcondit illũ tres menſes.* 2 *Et non potuit celare eum ulteriùs;* 3 *accepitque ei arcam arundineam, & linivit eam bitumine ac pice, & poſuit eum in illa, et collocavit eam in ſylva ad ripam Nili. Et ſtetit ſoror ejus à longè, ut videret quid fieret de illo.* 4 *Deſcendit autem filia Pharaonis, ut lavaret ſe in Nilo; & erant ancillæ ejus deambulantes ſuper ripam Nili: viditque arcam in medio ſylvæ, extenditque manum ſuam, & accepit eam.* 5 *Et aperuit illam, & ecce puer plovans: et miſerta eſt ejus, & dixit; Hic eſt ex filiis Iſrail.* 6 *Dixit ei ſoror ejus, Vadam, et accerſam tibi mulierem nutricem ex Hebræis, ut lactet eum tibi,* 7

ספר שמות : ב

vocavit & ,puella ivit & :Vade :Parhoh filia ei dixit Et
8 וַתֹּאמֶר־לָהּ בַּת־פַּרְעֹה לְכִי וַתֵּלֶךְ הָעַלְמָה וַתִּקְרָא אֶת־
puerum Deduc :Parhoh filia ei dixit Et .pueri matrem
9 אֵם הַיָּלֶד : וַתֹּאמֶר לָהּ בַּת־פַּרְעֹה הֵילִיכִי אֶת־הַיֶּלֶד
accepit Et .tuam mercedem dabo ego & ,mihi eum lacta & ,istum
וְהֵינִיקֵהוּ לִי וַאֲנִי אֶתֵּן אֶת־שְׂכָרֵךְ וַתִּקַּח
eum adduxit &,puer *est satâ magnus* Et.eum lactavit &,puerum mulier
10 הָאִשָּׁה הַיֶּלֶד וַתְּנִיקֵהוּ : וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַתְּבִאֵהוּ
,Moseh ,ejus nomen vocavit & :filium in ei fuit & ,Parhoh filiam ad
לְבַת־פַּרְעֹה וַיְהִי־לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה
,ipsis diebus in fuit Et .eum traxi aquis ex Quia ,dixit &
11 וַתֹּאמֶר כִּי מִן־הַמַּיִם מְשִׁיתִהוּ : וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם
,*eorũ oneribus in* vidit &,suos fratres ad est egress' &,Moseh *est factus magnus*
וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל־אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלֹתָם
.suis fratrib' è Hebræum virum percutientem Ægyptium virum vidit &
וַיַּרְא אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה אִישׁ־עִבְרִי מֵאֶחָיו :
,Ægyptium percussit & ,*vir* non quòd vidit & ,illuc & huc respexit Et
12 וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וַיַּרְא כִּי־אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת־הַמִּצְרִי
duo ecce & ,secunda die in est egressus Et .arena in eum abscondit &
13 וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחוֹל : וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי־
feminies quid Ut :impium ad dixit & ,*contendentes* Hebræi viri
אֲנָשִׁים עִבְרִים נִצִּים וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע לָמָּה תַכ�ֶּה
judicem & principem virum in te posuit Quis :dixit Et?tuũ proximũ
14 רֵעֶךָ : וַיֹּאמֶר מִי שָׂמְךָ לְאִישׁ שַׂר וְשֹׁפֵט
occidisti quemadmodum ,*dicens* tu *me occidendum ad* Numquid?nos super
עָלֵינוּ הַלְהָרְג�Ö אַתָּה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ
.res est scita Verè :dixit & ,Moseh timuit Et ?Ægyptium
אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אָכֵן נוֹדַע הַדָּבָר :
.Moseh occidere quæsivit & ,hanc rem Parhoh audivit Et
15 וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַיְבַקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת־מֹשֶׁה
sedit & ,Midian terra in habitavit &,Parhoh facie à Moseh Fugit Et
וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַּרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־מִדְיָן וַיֵּשֶׁב
,venerunt Et .filiæ septem Midian sacerdoti Et .puteum juxta
עַל־הַבְּאֵר : וְלכֹהֵן מִדְיָן שֶׁבַע בָּנוֹת וַתָּבֹאנָה
16 pecudib' dandã potũ ad ,canales impleverunt & ,hauserunt &
וַתְּדַלֶּנָה וַתְּמַלֶּאנָה אֶת־הָרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן
,Moseh surrexit Et .eas expulerunt &,pastores venerunt Et .sui patris
17 אֲבִיהֶן : וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים וַיְגָרְשׁוּם וַיָּקָם מֹשֶׁה
ad venerunt Et .earum pecudibus dedit potum &, eas servavit &
וַיּוֹשִׁעָן וַיַּשְׁק אֶת־צֹאנָם : וַתָּבֹאנָה אֶל־
?hodie venire festinâstis Cur :dixit & :suum patrem Rehuel
18 רְעוּאֵל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ מְהַרְתֶּן בֹּא הַיּוֹם :
et iam & ,pastorum manu de nos eruit Ægyptius Vir :dixerunt Et
19 וַתֹּאמַרְן אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרֹעִים וְגַם־
ad dixit Et .pecudibus dedit potum &,nobis hausit hauriendo
דָּלֹה דָלָה לָנוּ וַיַּשְׁק אֶת־הַצֹּאן : וַיֹּאמֶר אֶל־
Vocate ?virum dimisistis *hoc* quid Ut *?ipse* ubi Et :suas filias
20 בְּנֹתָיו וְאַיּוֹ לָמָּה זֶּה עֲזַבְתֶּן אֶת־הָאִישׁ קִרְאֶן
.viro cum habitare Moseh voluit Et .panem comedat &,eum
21 לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם : וַיּוֹאֶל מֹשֶׁה לָשֶׁבֶת אֶת־הָאִישׁ
.Moseh ipsi suam filiam Sipporah dedit Et
וַיִּתֵּן אֶת־צִפֹּרָה בִתּוֹ לְמֹשֶׁה :

EXODUS.

Versio VULG. LAT.

8 Respondit,Vade. Perrexit pu-
9 ella,& vocavit matrẽ suã. Ad
quam locuta filia Pharaonis;
Accipe,ait, puerũ istũ, & nu-
tri mihi:ego dabo tibi merce-
dẽ tuã.Suscepit mulier,& nu-
10 trivit puerũ : adultúmq; tradi-
dit filiæ Pharaonis. Quem illa
adoptavit in locũ filii, voca-
vítq; nomẽ ejº,Moyses;dicens,
11 Quia de aqua tuli eũ. In dieb'
illis postquã creverat Moyses,
egressus est ad fratres suos:vi-
ditq; afflictioné eorũ, & virũ
Ægyptium percutientẽ quen-
dam de Hebræis fratribus suis.
12 Cúmque circumspexisset huc
atq; illuc,& nullum adesse vi-
disset,percussum Ægyptiũ ab-
13 scondit sabulo.Et egressus die
altero,conspexit duos Hebræ-
os rixantes; dixítq; ei qui faci-
ebat injuriam, Quarè percutis
14 proximũ tuũ ? Qui respondit,
Quis te constituit principem
& judicem super nos?num occi-
dere me tu vis,sicut herì occi-
disti Ægyptiũ? Timuit Moy-
ses, & ait; Quomodò palàm
15 factum est verbum istud?Audi-
vítq; Pharao sermonem hunc,
& quærebat occidere Moysẽ:
qui fugiens de conspectu ejº,
moratus est in terra Madian,
16 & sedit juxta puteum. Erant
autem sacerdoti Madian septẽ
filiæ,quæ venerunt ad haurien-
dam aquam:& impletis cana-
libus,adaquare cupiebant gre-
17 ges patris sui. Supervenêre pa-
stores,& ejecerunt eas: súrre-
xítque Moyses,& defensis pu-
ellis , adaquavit oves earum.
18 Quæ cùm revertissent ad Ra-
guel patrem suum,dixit ad eas;
Cur velociùs venistis solito ?
19 Responderunt , Vir Ægyptius
liberavit nos de manu pasto-
rum: insuper & hausit aquam
nobiscum, potúmque dedit o-
20 vibus. At ille, ubi est ? in-
quit. Quarè dimisistis homi-
nem? vocate eum, ut come-
21 dat panem. Juravit ergò
Moyses, quòd habitaret cum
eo. Accepítque Sephoram fi-
liam ejus uxorem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 (η) Ἡ δὲ εἶπεν ἡ θυγάτηρ Φαραώ, Πορεύ-
ου. ἐλθοῦσα (θ) δὲ ἡ νεᾶνις, ἐκάλεσε τὴν μητέρα τοῦ
9 παιδίου. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὴν ἡ θυγάτηρ Φα-
ραώ, Διαλήμψόν μοι τὸ παιδίον τοῦτο, καὶ
θήλασόν μοι αὐτὸ· ἐγὼ δώσω σοι τὸν μι-
σθόν. ἔλαβε δὲ ἡ γυνὴ τὸ παιδίον, καὶ ἐθή-
10 λαζεν αὐτό. Ἀδρυνθέντος δὲ τοῦ παιδίου,
εἰσήγαγεν αὐτὸ πρὸς τὴν θυγατέρα Φαραώ·
καὶ ἐγενήθη αὐτῇ εἰς υἱόν. ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄ-
νομα αὐτοῦ (ι) Μωυσῆν, λέγουσα, Ἐκ τοῦ ὕδατός
11 (κ) αὐτὸν ἀνελόμην. Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις
ταύταις πολλαῖς ἐκείναις μέγας γενόμενος Μω-
υσῆς, ἐξῆλθε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς
υἱοὺς Ἰσραήλ· καὶ ἀνακύψας δὲ ὁ πόνον αὐτῶν,
ὁρᾷ ἄνθρωπον Αἰγύπτιον τύπτοντα τινὰ
Ἑβραῖον (λ) τῶν ἑαυτοῦ ἀδελφῶν τῶν υἱῶν Ἰσ-
12 ραήλ. Περιβλεψάμενος δὲ ὧδε καὶ ὧδε,
ἰδὼν ὁρᾷ ὅτι οὐκ ἔστιν· καὶ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον,
13 ἔκρυψεν αὐτὸν ἐν τῇ ἄμμῳ. Ἐξελθὼν δὲ τὴν
ἡμέραν τὴν δευτέραν, ὁρᾷ δύο ἄνδρας Ἑ-
βραίους διαπληκτιζομένους· καὶ λέγει πρὸς ἀ-
δικοῦντα, Διὰ (μ) τί σὺ τύπτεις τὸν πλησίον;
14 Ὁ δὲ εἶπε, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δι-
καστὴν ἐφ' ἡμῶν; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν
τρόπον ἀνεῖλες (ν) χθὲς τὸν Αἰγύπτιον; Ἐφο-
βήθη δὲ Μωυσῆς, καὶ εἶπεν, Εἰ ἄρα γε ἐμφανὲς
γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. Ἤκουσε δὲ Φαραὼ τὸ ῥῆ-
μα τοῦτο, καὶ ἐζήτει ἀνελεῖν Μωυσῆν. ἀνεχώ-
ρησε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ προσώπου Φαραώ, καὶ (ξ)
ᾤκησεν ἐν γῇ Μαδιάμ. ἐλθὼν δὲ εἰς γῆν
16 Μαδιάμ, ἐκάθισεν ὅπου τοῦ φρέατος. Τῷ δὲ ἱε-
ρεῖ Μαδιὰμ ἦσαν ἑπτὰ θυγατέρες, ποιμαί-
νουσαι τὰ (ο) πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῶν Ἰοθόρ.
παραγενόμεναι δὲ ἤντλων ἕως ἔπλησαν τὰς
ὑδρείας, πότισαι τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς
17 αὐτῶν Ἰοθόρ. Παραγενόμενοι δὲ οἱ ποιμένες,
ἐξέβαλον αὐτάς· ἀναστὰς δὲ Μωυσῆς ἐβοή-
θησε(π) αὐταῖς, καὶ ἤντλησεν αὐτῷ, καὶ ἐπότισε
18 τὰ πρόβατα αὐτῶν. Παρεγένοντο δὲ (ρ) πρὸς
Ῥαγουὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, (σ)
Διατί ἐταχύνατε τῆς ἡμέρας σήμερον;
19 Αἱ δὲ (τ) εἶπαν, Ἄνθρωπος Αἰγύπτιος ἐῤ-
ῥύσατο ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ποιμένων, καὶ ἤντλησεν ἡ-
μῖν, καὶ ἐπότισε τὰ (υ) πρόβατα ἡμῶν. Ὁ δὲ εἶ-
20 πε τοῖς θυγατράσιν (φ) αὐτοῦ, Καὶ ποῦ ὅδε; καὶ (χ)
ἵνατί καταλελοίπατε τὸν ἄνθρωπον; κάλεσατε
21 αὐτόν, ὅπως φάγῃ ἄρτον. Καλωκίδη δὲ Μω-
υσῆς παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ ὠξέδοτο Σεπφώ-
ραν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ (ω) Μωυσῇ γυναῖκα.

MS.A.(η) Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ(θ) δὲ ἡ νεᾶνις,(ι) Μωυσῆν,(κ) ἀνειλό-
μην αὐτὸν.(λ) τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ(μ) τί τύπτεις(ν) τὸν Αἰγύπτιον χθές; (ξ) κατώ-
κησεν(ο) πρόβατα Ἰοθὸρ τοῦ παῖδος αὐτοῦ.(π) αὐταῖς, καὶ ἐπότισεν τὰ (ρ) πρὸς
Ἰοθὸρ τὸν(σ) Τί ὅτι(τ) εἶπον, (υ) πρόβατα. Ὁ δὲ (φ) αὐτοῦ, Πῦ (χ) ἵνατί ὅτως
καταλελοίπατε (ω) Μωυσεῖ

(d)Illa autẽ dixit filia Pharaonis,Vade. Profecta autem puella, vocavit matrem infantis. Dixit autẽ ad eã filia Pharaonis, Conserva mihi hunc infantẽ,et lacta mihi illum. Ego autem dabo tibi mercedem.Sumpsit autem mulier infantem,et lactavit eũ. Adulto autem puero , introduxit illum ad filiã Pharaonis: Et factus est ei in filiũ. Cognominavit autem nomen ejus Moysen, dicens, De aqua eũ assumpsi. Factũ est autẽ in diebus illis multis, cũ grandis esset factus Moyses, exiit ad fratres suos filios Israel. Considerans autẽ laborẽ eorũ,videt hominem Ægyptium verberantem quendã Hebræũ de fratribus suis filiis Israel. Circumspiciens autẽ huc et illuc,neminẽ videt:et percutiens Ægyptiũ, abscondit eũ in arena. Exiens autẽ die secundo,videt duos vivos Hebræos rixantes : et dixit ei, qui faciebat injuriã, Quarè tu verberas proximũ? At ille dixit, Quis te cõstituit principem et judicẽ super nos? Numquid tu vis me occidere,quẽadmodũ occidisti herì Ægyptium? Timuit autẽ Moyses,et dixit, Si sic manifestũ factũ est verbũ hoc. Audivit autẽ Pharao verbũ istud,et quærebat occidere Moysẽ. Recessit autẽ Moyses à facie Pharaonis,et habitavit in terra Madiam. Veniens autẽ in terrã Madiã, sedit super puteũ. Sacerdoti autẽ Madiã erant septem filiæ, pascentes oves patris sui Jothor. Advenientes autem hauriebant,donec impleverãt canales ad potandas oves patris sui Jothor. Advenientes autem pastores(e)expellebãt eas:Exurgens autẽ Moyses liberavit eas,et (f)hausit eis, et potavit oves earũ. Advenerunt autẽ ad (g) Raguel patrẽ suũ. At ille dixit eis, Cur festinatis advenire hodiẽ? Ille verò dixerunt, Homo Ægyptius liberavit nos à pastoribus:et hausit nobis, et potavit oves nostras. At ille dixit filiabus suis, Et ubi est ? et ut quid reliquistis hominem? Vocate igitur illum,ut comedat panem. Habitavit autẽ Moyses apud hominẽ: et tradidit Sepphorã filiã suã Moysi uxorẽ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixit ad eam filia Pharaonis, Vade. Abiit ergò puella,& advocavit matrem pueri. Dixítq; ad eam filia Pharaonis,Ecce tibi puerulus iste,lacta eum mihi,& ego dabo tibi mercedẽ tuam:accepit igitur mulier infantem,& lactavit eum. Cúmq; adolevisset puer, adduxit eum ad filiam Pharaonis,factúsq; est ei filius,& vocavit nomen ejus Mose;quia dixerat, Ex aquis extraxi eum. Contigit verò in diebus illis cùm adolevisset puer Mose, ut egrederetur ad fratres suos,viderétq; servitutem eorum : videret etiam virum Ægyptium percutientẽ virumHebræum ex fratrib' suis, filiis Isrəl. Quare conversus huc atq; illuc, vidénsq; neminem adesse,interfecit Ægyptium,& sepelivit eũ in arena. Egressus deinde alterâ die,vidit,& ecce duo viri Hebræi contendentes;& ait ad eum qui inferebat injuriam, Quare tu percutis sociũ tuum? Respódit, Quis fecit te virũ principem,& judicẽ super nos?ad occidendũ me hæc dicis,quemadmodum occidisti heri Ægyptiũ illũ? Timuit ergò Moses,& ait,Verè notũ factũ est verbũ. Audiens autẽ Pharaon verbũ istud,quæsivit occidere Mosẽ:at fugit Moses à conspectu Pharaonis,contulítq; se ad terrã Median,sedítq; juxta puteũ. Et verò sacerdoti Mediã septẽ erant filiæ,quæ veniebãt ut haurirẽt et implerẽt canales,ad adaquãdas pecudes patris sui. Et veniebãt pastores,& expellebãt eas.Surrexitq; Moses,& liberavit eas,potúmq; dedit ovib' illarum.Cúmq; venissent ad Ravel patrẽ suũ,dixit ad eas, Quare adaquâstis citiùs solito hodié?Dicunt ei, Vir Ægyptius eripuit nos de manu pastorum,quin etiam hauriendo hausit nobis, & adaquavit oves nostras. Dixit ad filias suas, Ubinam est ? cur dimisistis virum ? ite, vocate eum ut comedat panem. Et consensit Moses habitare cum viro, dedítque ei Sephoram filiam suam uxorem.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

TARGUM ONKELOS.

8 וְאָמְרַת לַהּ בַּת פַּרְעֹה אֲזִילִי וְאָזְלַת
עוּלֲמְתָא וּקְרַת יַת אִמַּהּ דְּרַבְיָא׃
9 וְאָמְרַת לַהּ בַּת פַּרְעֹה אוּבְלִי יַת־
רַבְיָא הָדֵין וְאוּנְקִינִי לִי וַאֲנָא אֶתֶּן
יַת אַגְרָךְ וְנָסְבַת אִתְּתָא יַת רַבְיָא
10 וְאוּנְקַתֵּיהּ׃ וּרְבָא רַבְיָא וְאִיתְיְתִיהּ
לְבַת פַּרְעֹה וַהֲוָה לַהּ לְבַר וּקְרַת
שְׁמֵיהּ מֹשֶׁה וַאֲמַרַת אֲרֵי מִן מַיָּא
11 שְׁחַלְתִּיהּ׃ וַהֲוָה בְּיוֹמַיָּא דְּאִנּוּן
וּרְבָא מֹשֶׁה וּנְפַק לְוָת אֲחוֹהִי וְחָזָא
בְּפוּלְחָנְהוֹן וְחָזָא גְּבַר מִצְרָאי מְחֵי
12 לְגֻבַר־יְהוּדָאי מֵאֲחוֹהִי׃ וְאִסְתְּפִי
לְכָא וּלְכָא וְחָזָא אֲרֵי לֵית גַּבְרָא
וּמְחָא יַת מִצְרָאָה וְטַמְרֵיהּ בְּחָלָא׃
13 וּנְפַק בְּיוֹמָא תִנְיָנָא וְהָא תְרֵין גֻּבְרִין
יְהוּדָאִין נָצִּין וַאֲמַר לְחַיָּבָא לְמָרֵי
14 אֲתַּ מְחֵי לְחַבְרָךְ׃ וַאֲמַר מַן שַׂוָּךְ
לְגֻבַר רַב וְדַיָּן עֲלָנָא הַלְמִקְטְלִי אַתְּ
אֲמַר כְּמָא דִּי קְטַלְתָּא יַת מִצְרָאָה
וּדְחִיל מֹשֶׁה וַאֲמַר בְּקוּשְׁטָא
15 אִתְיְדַע פִּתְגָמָא׃ וּשְׁמַע פַּרְעֹה יַת־
פִּתְגָמָא הָדֵין וּבְעָא לְמִקְטַל יַת־
מֹשֶׁה וְעָרַק מֹשֶׁה מִן קֳדָם פַּרְעֹה
וְיָתֵב בְּאַרְעָא־דְמִדְיָן וְיָתִיב עַל־
16 בֵּירָא׃ וּלְרַבָּא דְמִדְיָן שִׁבְעָ בְּנָן
וְאָתָאָה וּדְלָאָה וּמְלָאָה יַת רַהֲטָיָא
17 לְאַשְׁקָאָה עָנָא דַּאֲבוּהֶן׃ וְאָתוֹ
רָעָיָא וְטָרְדוּנִין וְקָם מֹשֶׁה וּפְרְקִנּוּן
18 וְאַשְׁקִי יַת עָנְהֶן׃ וְאָתָאָה לְוָת
רְעוּאֵל אֲבוּהֶן וַאֲמַר מָה־דֵין
19 אוֹחֵיתוּן לְמֵיתֵי יוֹמָא דֵין׃ וַאֲמַרָא
גֻּבְרָא מִצְרָאָה שֵׁיזְבָנָא מִיַּד
רָעָיָא וְאַף־מְדַלָא דְלָא לָנָא וְאַשְׁקֵי
20 יַת עָנָא׃ וַאֲמַר לִבְנָתֵיהּ וְאַן הוּא
לְמָא דְנָן שְׁבַקְתֵּין יַת גַּבְרָא קְרֵן
21 לֵיהּ וְיִכּוֹל לְחֵמָא׃ וּצְבִי מֹשֶׁה
לְמִתַּב עִם־גַּבְרָא וְיַהֲב יַת צִפּוֹרָה
בְּרַתֵּיהּ לְמֹשֶׁה׃

8 Et dixit ei filia Pharaonis, Vade: Et abiit puella; & vocavit
9 matrem ejusdē pueri. Et dixit ei filia Pharaonis; Tolle puerū hunc, & lacta eū mihi; & ego dabo mercedē tuā: & suscepit mulier puerum, & lactavit
10 eum. Et crevit puer, & tradidit eum filiæ Pharaonis; & fuit ei in filiū: & vocavit nomē ejus, Moysen; dicens, Quoniā de aquis extraxi eū. Et factum
11 est in diebus illis, & crevit Moyses, & egressus est *ad fratres suos*; et vidit servitutem eorum: viditque virum Ægyptium, percutientem virū Judæum, de fratribus suis. Et
12 aspexit huc, & illuc; & vidit quod nullus vir aderat: & percussit Ægyptium; & abscondit eum in arenâ. Et egressus est in die alterâ; & ecce duo viri Judæi rixabantur:
13 & ait impio; Cur tu percutis proximum tuum? Et dixit, Quis te posuit virum principem & judicem super nos? nunquid ut occidas me, tu dicis hoc; sicut occidisti Ægyptium? Et timuit Moyses, &
14 ait; Verè notum factum est verbum. Et audivit Pharao sermonem hunc; & quærebat occidere Moysen: et fugit Moyses à facie Pharaonis; & habitavit in terrâ Madian, &
15 sedebat juxta puteum. Principi autem Madian erant septem filiæ: & veniebant & hauriebant, & implebant canales; ut adaquarent oves patris sui. Veniebantq; pastores,
16 & ejiciebant eas: & surrexit Moyses, & liberavit eas; et adaquavit oves earum. Et venerunt ad Raguel patrē suū: qui
17 ait; Quid est hoc quod velociùs solito hodie venistis? Et dixerunt; vir Ægyptius liberavit nos de manu pastorum: & insuper hauriens hausit nobis; & adaquavit oves. Et dixit filiabus
18 suis, Et ubi est ille? Quare ergo reliquistis virum? vocate eum, ut comedat panem. Et voluit Moyses habitare cum illo: & dedit Sephoram filiam suam Moysi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * וַתֵּלַךְ הָעַלְמָה וַתִּקְרָא אֶת־אֵם הַיָּלֶד׃
9 * וַתֹּאמֶר לָהּ בַּת־פַּרְעֹה לְכִי אֶת־הַיֶּלֶד הַזֶּה וְהֵינִקִהוּ לִי וַאֲנִי אֶתֵּן אֶת־שְׂכָרֵךְ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת־הַיֶּלֶד וַתֵּינִקֵהוּ׃
10 * וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַתְּבִאֵהוּ לְבַת־פַּרְעֹה וַיְהִי־לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן־הַמַּיִם מְשִׁיתִהוּ׃
11 * וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל־אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלֹתָם וַיַּרְא אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה אִישׁ עִבְרִי מֵאֶחָיו׃
12 * וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחוֹל׃
13 * וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי אַנְשֵׁי עִבְרִים נִצִּים וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע לָמָּה תַכֶּה רֵעֶךָ׃
14 * וַיֹּאמֶר מִי שָׂמְךָ לְאִישׁ שַׂר וְשֹׁפֵט עָלֵינוּ הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אָכֵן נוֹדַע הַדָּבָר׃
15 * וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַיְבַקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת־מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל־הַבְּאֵר׃
16 * וּלְכֹהֵן מִדְיָן שֶׁבַע בָּנוֹת וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֹנָה וַתְּמַלֶּאנָה אֶת־הָרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן אֲבִיהֶן׃
17 * וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים וַיְגָרְשׁוּם וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁעָן וַיַּשְׁקְ אֶת־צֹאנָם׃
18 * וַתָּבֹאנָה אֶל־רְעוּאֵל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ מְהַרְתֶּן בֹּא הַיּוֹם׃
19 * וַתֹּאמֶרְנָה אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרֹעִים וְגַם דָּלֹה דָלָה לָנוּ וַיַּשְׁקְ אֶת־הַצֹּאן׃
20 * וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֹתָיו וְאַיּוֹ זֶה לָמָּה זֶּה עֲזַבְתֶּן אֶת־הָאִישׁ קִרְאֶן־נָא לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם׃
21 * וַיּוֹאֶל מֹשֶׁה לָשֶׁבֶת אֶת־הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת־צִפֹּרָה בִתּוֹ לְמֹשֶׁה׃

VERSIO SAMARITANA.

8 * וַתֵּלֶךְ הָעַלְמָה וַתִּקְרָא אֶת־אֵם הַיָּלֶד׃
9 * וַתֹּאמֶר לָהּ בַּת־פַּרְעֹה לְכִי אֶת־הַיֶּלֶד הַזֶּה וְהֵינִקִהוּ לִי וַאֲנִי אֶתֵּן אֶת־שְׂכָרֵךְ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת־הַיֶּלֶד וַתֵּינִקֵהוּ׃
10 * וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַתְּבִאֵהוּ לְבַת־פַּרְעֹה וַיְהִי־לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן־הַמַּיִם מְשִׁיתִהוּ׃
11 * וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל־אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלֹתָם וַיַּרְא אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה אִישׁ עִבְרִי מֵאֶחָיו׃
12 * וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחוֹל׃
13 * וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי אַנְשֵׁי עִבְרִים נִצִּים וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע לָמָּה תַכֶּה רֵעֶךָ׃
14 * וַיֹּאמֶר מִי שָׂמְךָ לְאִישׁ שַׂר וְשֹׁפֵט עָלֵינוּ הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אָכֵן נוֹדַע הַדָּבָר׃
15 * וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַיְבַקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת־מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל־הַבְּאֵר׃
16 * וּלְכֹהֵן מִדְיָן שֶׁבַע בָּנוֹת וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֹנָה וַתְּמַלֶּאנָה אֶת־הָרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן אֲבִיהֶן׃
17 * וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים וַיְגָרְשׁוּם וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁעָן וַיַּשְׁקְ אֶת־צֹאנָם׃
18 * וַתָּבֹאנָה אֶל־רְעוּאֵל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ מְהַרְתֶּן בֹּא הַיּוֹם׃
19 * וַתֹּאמֶרְנָה אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרֹעִים וְגַם דָּלֹה דָלָה לָנוּ וַיַּשְׁקְ אֶת־הַצֹּאן׃
20 * וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֹתָיו וְאַיּוֹ זֶה לָמָּה זֶּה עֲזַבְתֶּן אֶת־הָאִישׁ קִרְאֶן־נָא לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם׃
21 * וַיּוֹאֶל מֹשֶׁה לָשֶׁבֶת אֶת־הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת־צִפֹּרָה בִתּוֹ לְמֹשֶׁה׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 Respondit ei filia Pharaonis; Vade; & ivit puella, vocavitq; matrem pueri. Cui
9 dixit filia Pharaonis, Defer hunc puerum, lactáque eum mihi, & dabo tibi mercedem tuam: tum accepit mulier puerum, eumq; lactavit.
10 Adulto autem puero adduxit eum ad filiam Pharaonis, fuitque illi in filium; & vocavit nomen ejus Moſen, Quia, inquit, de aquis eduxi
11 eum. Accidit autem in diebus istis ut Moses adultus egrederetur ad fratres suos; & vidit onera eorum: vidit quoque virum Ægyptiū percutientem virum Hebræum
12 de fratribus suis. Respexitq; huc & illuc, & videns quòd nemo adesset, percussit Ægyptium, & absondit eum in
13 arena. Egreditusq; die secundo, & ecce homines duo Hebræi jurgantes; dixit autem iniquo, Quare percutis
14 proximum tuum? At respondit, Quis posuit te in virum principem, & in judicem super nos? nunquid occidere me tu cogitas, sicut occidisti Ægyptium? Tum timuit Moses, dicens; Certè
15 nota res est. Et audivit Pharao rem istam, ideò quæsivit occidere Moſen; fugitque Moses à facie Pharaonis, & habitavit in terrâ Madian,
16 & sedit juxta puteum. Sacerdoti autē Madian septem erant filiæ, quæ advenientes, hauriebant, & implebant canales, ut potarent oves patris
17 sui. Sed venerunt pastores, expulerunt eas: tum surrexit Moses, et servavit eas, & adaquavit pecudes earum. Et venerunt ad Raguel
18 patrem earum; dixitq;, Quare festinâstis venire hodie?
19 Et respondérunt, Vir Ægyptius liberavit nos de manu pastorum, atq; etiam hauriendo hausit nobis, & potavit pecudes. Dixitq; filiabus, Ubi
20 ubi est, quare hoc? dereliquistis hominem? vocate eum, & comedat panem.
21 Placuit autem Moſi habitare cum homine isto, qui dedit Sephoram filiam suam Moſi in uxorem.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 * قَالَتْ لَهَا ٱبْنَةُ فِرْعَوْنَ ٱمْضِي * فَمَضَتِ ٱلْجَارِيَةُ وَدَعَتْ بِأُمِّ ٱلصَّبِيِّ * قَالَتْ لَهَا ٱبْنَةُ فِرْعَوْنَ * هَا
9 لَكِ هٰذَا ٱلصَّبِيُّ أَرْضِعْهُ لِي وَأَنَا أُعْطِيكِ أَجْرَكِ * فَأَخَذَتِ ٱلْمَرْأَةُ ٱلصَّبِيَّ فَأَرْضَعَتْهُ * وَلَمَّا كَبُرَ
10 ٱلصَّبِيُّ جَاءَتْ بِهِ إِلَى ٱبْنَةِ فِرْعَوْنَ * وَصَارَ لَهَا كَٱلْوَلَدِ * وَسَمَّتْهُ مُوسَى * قَالَتْ لِأَنِّي نَشَلْتُهُ مِنَ ٱلْمَاءِ
11 * وَكَانَ فِي تِلْكَ ٱلْأَيَّامِ أَنَّ كَبِيرَ مُوسَى * وَخَرَجَ إِلَى إِخْوَتِهِ وَنَظَرَ فِي ثِقْلِهِمْ * فَإِذَا بِرَجُلٍ مِصْرِيٍّ
12 يَضْرِبُ رَجُلًا عِبْرَانِيًّا مِنْ إِخْوَتِهِ * فَٱلْتَفَتَ يَمِينًا وَشِمَالًا * فَلَمْ يَرَ إِنْسَانًا * فَضَرَبَ ٱلْمِصْرِيَّ فَمَاتَ *
13 وَدَفَنَهُ فِي ٱلرَّمْلِ * ثُمَّ خَرَجَ فِي ٱلْيَوْمِ ٱلثَّانِي * فَإِذَا بِرَجُلَيْنِ عِبْرَانِيَّيْنِ يَتَصَارَبَانِ * فَقَالَ لِلظَّالِمِ
14 لَا تَضْرِبْ صَاحِبَكَ * فَقَالَ مَنْ صَيَّرَكَ رَجُلًا رَئِيسًا عَلَيْنَا وَحَاكِمًا * أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ
15 ٱلْمِصْرِيَّ * فَفَزِعَ وَقَالَ إِذَنِ ٱلْخَبَرُ قَدْ ذَاعَ * وَلَمَّا سَمِعَ فِرْعَوْنُ هٰذَا ٱلْخَبَرَ طَلَبَ أَنْ يَقْتُلَ مُوسَى *
16 فَهَرَبَ مُوسَى مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ * وَصَارَ إِلَى بَلَدِ مِدْيَنَ * وَجَلَسَ عَلَى بِئْرِ مَاءٍ * وَكَانَ لِإِمَامِ مِدْيَنَ
17 سَبْعُ بَنَاتٍ * فَجِئْنَ وَدَلَيْنَ وَمَلَأْنَ ٱلْأَحْوَاضَ لِسَقْيِ غَنَمِ أَبِيهِنَّ * فَلَمَّا جَاءَ ٱلرُّعَاةُ فَطَرَدُوهُنَّ *
18 قَامَ مُوسَى فَأَعَانَهُنَّ وَسَقَى غَنَمَهُنَّ * فَلَمَّا جِئْنَ إِلَى رَعُوئِيلَ أَبِيهِنَّ * قَالَ مَا بَالُكُنَّ أَسْرَعْتُنَّ ٱلْمَجِيءَ
19 ٱلْيَوْمَ * فَلْنَ رَجُلٌ مِصْرِيٌّ خَلَّصَنَا مِنْ يَدِ ٱلرُّعَاةِ * وَأَيْضًا دَلَا لَنَا وَسَقَى ٱلْغَنَمَ * قَالَ لَهُنَّ وَأَيْنَ هُوَ
20 لِمَ تَرَكْتُنَّ ٱلرَّجُلَ * ٱدْعُونَهُ لِيَأْكُلَ طَعَامًا * فَلَمَّا أَسْمَعَ مُوسَى فِي ٱلْمَقَامِ عِنْدَ ٱلرَّجُلِ رُوحَهُ

صفورا ابنته

8 Ait illi filia Pharaonis, Vade: abiitque puella, vocavitque matrem pueri. Dixit ei filia Pharaonis, Ecce tibi
9 hic puer, lacta eum mihi, & ego dabo tibi mercedem tuam: accepit ergò mulier puerum, & lactavit eum. Et cùm adoleviſſet puer, attulit eum ad filiam Pharaonis,
10 & factus est ei veluti filius, et nominavit eum Musa: Dixit, Quia ego extraxi eum ex aqua. Et accidit in illis diebus ut creviſſet Musa, et exiiſſet ad fratres suos,
11 & considerâſſet bajulationem eorum. Et ecce vir Ægyptius percutiebat virum Hebræum ex fratribus ejus. Convertitque se
12 dextrorsùm ac ſiniſtrorsùm, nec vidit quemquam, percuſſitque Ægyptium, & mortuū est, & ſepelivit eū in arena. Tum
13 egreſſus est die ſecundâ, & ecce duo viri Hebræi jurgantes invicem: dixitq; opprimenti, Ne percutias ſocium tuum. Et ait,
14 Quis conſtituit te virum principem ſuper nos, & judicem? Num vis occidere me, utì occidiſti Ægyptium? Timuitque, & dixit, Ergò fama jam percrebuit. Et cùm
15 audiſſet Pharaon iſtam famam, quæſivit interficere Muſam. Fugitq; Musa à conſpectu ejus, et abiit in regionem Median, & ſedit ad puteum aquæ. Et erant ſacer-
16 doti Median ſeptem filiæ: venerúntque, & hauſerunt aquam, impleverúntq; lacus ad adaquandas oves patriſ ſui. Cùm au-
17 tem veniſſent paſtores, & expuliſſent eas, ſurrexit Muſa, & adjuvit eas, & potavit oves earum. Cumq; veniſſent ad Ra-
18 auail patrem ſuum, dixit; Quarè acceleráſtis adventum hodiè? Dixerunt, Vir
19 Ægyptius ſalvavit nos de manu paſtorū, & hauſit etiam nobis aquam, & potavit oves. Dixit eis, Ubi eſt? quare dereliquiſtis virum? Vocate eum, ut comedat ci-
20 bū. Cumq; protraxiſſet Muſa moram
21 in loco illo apud virum, dedit ei in uxorem Saphura filiam ſuam.

ספר שמות : ג

Peregrinus :dixit quia ;Gherſom ,ejus nomen vocavit & ,filiũ peperit Et

22 וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר
eſt mortuus & ,*bis multis duobus in* fuit Et .aliena terra in fui

23 הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה : וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת
.clamaverunt & ,*ſervitute* à Iſrael filii ſuſpiraverunt & ,Ægypti rex

מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן־הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ
audivit Et .*ſervitute* à Deum ad eorũ clamor aſcendit Et

24 וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל־הָאֱלֹהִים מִן־הָעֲבֹדָה : וַיִּשְׁמַע
cum ſui pacti Deus eſt recordatus & ,eorũ clamorẽ Deus

אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־
filios Deus vidit Et .Jahacob & ,Iſchac ,Abraham

25 אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב : וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי
.Deus cognovit & ;Iſrael

יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע אֱלֹהִים :

CAP. III. ג

.Midian ſacerdotis ſui ſoceri Ithro pecora *paſcens erat* Moſeh Et

1 וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה אֶת־צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנוֹ כֹּהֵן מִדְיָן
Dei montem ad venit & ,deſertum poſt pecora duxit Et

וַיְנַהַג אֶת־הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל־הַר הָאֱלֹהִים
ignis flamma in ,*eum ad* Domini Angelus eſt cõſpectus Et .Choreb in

חֹרֵבָה : וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְהוָה אֵלָיו בְּלַבַּת־אֵשׁ
ipſe non rubus & ,igne in ardebat rubus ecce & ,vidit Et .rubi medio de

מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיַּרְא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ
viſionem videbo & nunc Divertam :Moſeh dixit Et .*conſumptus*

2 אֻכָּל : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסֻרָה־נָּא וְאֶרְאֶה אֶת־הַמַּרְאֶה
quòd ,Dominus vidit Et .rubus ardeat non cur ,hanc magnam

3 הַגָּדֹל הַזֶּה מַדּוּעַ לֹא־יִבְעַר הַסְּנֶה : וַיַּרְא יְהוָה כִּי
:dixit Et .rubi medio de Deus *eum ad clamavit* & :videndũ ad diverteret

סָר לִרְאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיֹּאמֶר
.huc appropinques Ne :dixit Et .*ego* Ecce :dixit Et .Moſeh ,Moſeh

4 מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי : וַיֹּאמֶר אַל־תִּקְרַב הֲלֹם
tu quo locus quia ,tuis pedibus *deſuper* tua calceamenta Solve

שַׁל־נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה
,tui patris Deus Ego :dixit Et .*eſt* ſanctitatis terra ,*eo ſuper ſtans*

עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת־קֹדֶשׁ הוּא : וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֱלֹהֵי אָבִיךָ
Moſeh abſcondit Et .Jahacob Deus & ,Iſchac Deus ,Abraham Deus

אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה
dixit Et .Deum ad *reſpiciendo* à timuit quia ,ſuam faciem

7 פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט אֶל־הָאֱלֹהִים : וַיֹּאמֶר
,Ægypto in qui ,mei populi afflictionẽ vidi Videndo :Dominus

יְהוָה רָאֹה רָאִיתִי אֶת־עֳנִי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרָיִם
novi quia :ejus exactores propter audivi eorũ clamorem &

וְאֶת־צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נֹגְשָׂיו כִּי יָדַעְתִּי אֶת־
: Ægypti manu è eũ liberandũ ad deſcendi Et .ejus dolores

8 מַכְאֹבָיו : וָאֵרֵד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם
,bonam terram ad ,ipſa terra è eũ faciendũ aſcendere ad &

וְלַהֲעֲלֹתוֹ מִן־הָאָרֶץ הַהִוא אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה
,Chenahanæi locum ad ,melle & ,lacte fluentem terram ad ,latam &

וּרְחָבָה אֶל־אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ אֶל־מְקוֹם הַכְּנַעֲנִי
.Jebuſæi & ,Chivvæi & ,Perizæi & ,Emoræi & ,Chittæi &

וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי :
Heuæi, & Jebuſæi.

Verſio VULG. LAT.

22 Quæ peperit ei filiũ, quẽ vocavit Gerſam, dicẽs ; Advena fui in terra aliena. Alterũ verò peperit, quem vocavit Eliezer, dicẽs; Deꝰ enim patris mei, adjutor meꝰ, eripuit me de manu
23 Pharaonis. Poſt multũ verò temporis mortuꝰ eſt rex Ægypti : & ingemiſcẽtes filii Iſrael, propter opera vociferati ſũt : aſcẽdítq ; clamor eorũ ad
24 Deũ ab operibꝰ. Et audivit gemitũ eorũ, ac recordatꝰ eſt fœderis, quod pepigit cũ Abrahã, Iſaac, & Jacob. Et reſpexit
25 Dñs filios Iſrael, & cognovit eos.

CAP. III.

1 MOyſes autẽ paſcebat oves Jethro ſoceri ſui, ſacerdotis Madiã : cúmq, minãſtet gregẽ ad interiora deſerti, venit ad
2 montẽ Dei, Horeb. Apparuítque ei Dñs in flamma ignis de medio rubi : & videbat quòd rubus arderet, & non combu-
3 reretur. Dixit ergò Moyſes, Vadã; & videbo viſionẽ hanc magnã, quarè nõ comburatur
4 rubꝰ. Cernẽs autẽ Dñs quòd pergeret ad vidẽdũ, vocavit eũ de medio rubi; & ait, Moyſes, Moyſes. Qui reſpondit,
5 Adſum. At ille, Ne appropies, inquit, huc : ſolve calceamentum de pedibꝰ tuis : locꝰ enim, in quo ſtas, terra ſancta eſt.
6 Et ait, Ego ſum Deus patris tui, Deus Abraham, Deus Iſaac, & Deus Jacob. Abſcondit Moyſes faciẽ ſuam : non enim audebat aſpicere contra
7 Deum. Cui ait Dominus, Vidi afflictionem populi mei in Ægypto, & clamorem ejus audivi prõpter duritiã eorum qui
8 præſunt operibus. Et ſciens dolorem ejus, deſcendi ut liberem eum de manibus Ægyptiorum, & educã de terra illa in terrã bonã et ſpatioſã, in terrã quæ fluit lacte & melle, ad loca Chananæi, & Hethæi, & Amorrhæi, & Pherezæi, & Heuæi, & Jebuſæi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

22 Ἐν γαστρὶ ἔλαβεν καὶ γυνὴ, ἔτεκεν υἱόν· καὶ (α) ἐπωνόμασεν Μωυσῆς τὸ ὄνομα αὐτοῦ Γηρσὰμ, (β) λέγων, Ὅτι πάροικός εἰμι ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ. Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας τὰς πολλὰς ἐκείνας, ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου. καὶ κατεστέναξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς ἐργασίας, καὶ ἀνεβόησαν· καὶ ἀνέβη ἡ βοὴ αὐτῶν πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῆς ἐργασίας. Καὶ εἰσήκουσεν ὁ θεὸς τὸν στεναγμὸν αὐτῶν· καὶ ἐμνήσθη ὁ θεὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ τῆς πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. Καὶ (γ) ἐπεῖδεν ὁ θεὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγνώσθη αὐτοῖς.

MS.A. (α) ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα (β) λέγων, Παροικικὸς (γ) εἰσῆλθ

CAP. III.

ΚΑΙ Μωυσῆς ὢν ποιμαίνων τὰ πρόβατα Ἰοθὸρ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ τοῦ ἱερέως Μαδιάμ· καὶ (α) ἤγαγε τὰ πρόβατα ὑπὸ τὸ ἔρημον καὶ ἦλθεν εἰς τὸ ὄρος Χωρήβ. Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου (β) ἐν πυρὶ φλογὸς ἐκ τοῦ βάτου· καὶ ὁρᾷ ὅτι ὁ βάτος καίεται πυρὶ, ὁ δὲ βάτος οὐ κατεκαίετο. Εἶπε δὲ Μωυσῆς, Παρελθὼν ὄψομαι τὸ ὅραμα τὸ μέγα τοῦτο, (γ) ὅτι οὐ κατακαίεται ὁ βάτος. Ὡς δὲ εἶδε κύριος ὅτι προσάγει ἰδεῖν, ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ τοῦ βάτου, λέγων, Μωυσῆ, Μωυσῆ. ὁ δὲ εἶπε, Τί ἐστιν; (ε) Ὁ δὲ εἶπε, Μὴ ἐγγίσῃς ὧδε· λῦσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος, (ζ) ἐν ᾧ σὺ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστί. Καὶ (η) εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς τοῦ πατρός σου, (θ) ὁ θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ. ἀπέστρεψε δὲ Μωυσῆς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· ἐυλαβεῖτο γὰρ κατεμβλέψαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τὴν κραυγὴν αὐτῶν ἀκήκοα ἀπὸ τῆς ἐργοδιώκτου· οἶδα γὰρ τὸ ὀδύνιον αὐτῶν, Καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς (ι) τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς (κ) ἐκείνης, καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς γῆν καλὴν καὶ μεγάλην, εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, εἰς τὸν τόπον τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φερεζαίων, (λ) καὶ Γεργεσαίων, καὶ Εὐαίων, καὶ Ἰεβουσαίων.

MS.A. Κεφ.γ'. (α) ἦγεν (β) ἐν φλογὶ πυρὸς (γ) τὸ ὅτι (ε) Καὶ εἶπεν, Μὴ (ζ) ἐν ᾧ ἕστηκας, (η) εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ (θ) ὁ θεὸς (ι) Αἰγυπτίων, (κ) ἐκείνης, εἰς γῆν (λ) καὶ Εὐαίων, καὶ Γεργεσαίων,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Quæ peperit filium, & vocavit ille nomen 22
ejus, Gerſon : di xit enim, Peregrinus fui in
terra aliena. Peperit quoque filium ſecun-
dum Moſi, & vocavit ipſe nomen ejus, Elia-
zar ; quia Deus patrum meorum in auxili-
um meum fuit, & eripuit me de gladio Pha-
raonis. Contigit præterea poſt dies multos 23
illos, ut moreretur rex Ægypti : & inge-
miſcentes filii Iſrael propter ſervitutem a-
cerbam, oraverunt; aſcendítque clamor eo-
rum ad Deum propter ſervitutem. Et audi- 24
vit Deus ſuſpirium eorum, & recordatus eſt
Deus pacti ſui quod pepigerat cum Abrahã,
& Iſahac, & Jacob. Et reſpexit Deus filios 25
Iſrael, & cognovit Deus.

CAP. III.

Moſes autem paſcebat oves Jethron ſo- 1
ceri ſui ſacerdotis Median, duxítque oves in
deſertum, & venit ad montem Dei, Horib.
Et apparuit ei Angelus Domini in flamma 2
ignis de medio rubi : vidítque rubum arde-
re igne, & *tamen* non comburi. Et dixit 3
Moſes, Declinabo, & videbo viſionem hanc
magnam, quam ob cauſam non comburatur
rubus. Videns autem Dominus quòd decli- 4
nâſſet ad ſpectandum, vocavit eum de medio
rubi, & ait; Moſe, Moſe. Qui reſpondit, Ec-
ce me. Dixítque ei, Ne accedas huc ; ſolve 5
calceamenta tua de pedibus tuis, quoniam
locus ſuper quem tu ſtas, locus ſanctus eſt.
Et dixit, Ego ſum Deus patris tui, Deus A- 6
braham, Deus Iſahac, Deus Jacob: abſcon-
dítque Moſes faciem ſuam, quoniam timue-
rat aſpicere ad Deum. Dixit etiam Dominus, 7
Videns vidi ſervitutem populi mei qui eſt
in Ægypto, & clamorem eorum audivi à con-
ſpectu opprimentium eos : novi enim dolo-
rem eorum. Et deſcendi ad liberandum eũ 8
de manu Ægyptiorum, & ad educendum
illum è terra illa ad terram ſpatioſam & o-
ptimam, ad terram fluentem lacte & melle,
ad terram Chananæorum, & Hethæorum, &
Amorræorum, & Pherezæorum, & Hevzo-
rum, & Jebuſæorum.

In utero autem concipiens mu- 22
lier, peperit filium : Et cogno-
minavit Moyſes nomen ejus, Ger-
ſam; dicens, Quia incola fum
in terra (b) aliena. Poſt multos 23
autem dies illos, mortuus eſt rex
Ægypti: & ingemuerunt filii Iſ-
rael ab operibus, & exclamave-
runt : & aſcendit clamor eorum
ad Deum ab operibus. Et exau- 24
divit Deus gemitum eorum : &
recordatus eſt Deus teſtamenti
ſui ad Abraham, & Iſaac, &
Jacob. Et reſpexit Deus filios 25
Iſrael, & innotuit illis.

CAP. III.

ET Moyſes erat paſcens oves 1
Fothor (a) ſoceri ſui, ſacerdotis
Madiam: & duxit oves in deſer-
tum; & venit in (b) montem Cho-
reb. Apparuit autem ei angelus 2
Domini in (c) igne flamma ex
rubo: & videt quia rubus (d) uri-
tur igni; rubus autem non exure-
batur. Dixit autem Moyſes, Ac- 3
cedens videbo viſionem hanc
magnam, quia non exuritur ru-
bus. Ut autem vidit Dominus, 4
quia pergit videre, vocavit eum
Dominus de rubo, dicens, Moy-
ſes, Moyſes. At ille dixit, Quid
eſt? Ille verò dixit, Ne appropin- 5
ques huc. (e) Solve calceamen-
tum de pedibus tuis: locus enim,
in quo tu ſtas, terra ſancta eſt.
Et dixit, Ego ſum Deus patris 6
tui, Deus Abraham, & Deus Iſa-
ac, & Deus Jacob. Avertit au-
tem Moyſes faciem ſuam: verebatur enim aſpicere coram Deo. Di- 7
xit autem Dominus ad Moyſem,
Videns vidi afflictionem populi
mei, qui eſt in Ægypto, & cla-
morem eorum audivi de exacto-
ribus operum: novi enim dolorem
eorum, Et deſcendi ad eximen- 8
dos eos de manu Ægyptiorum,
et educendos eos de terra illa, et
inducendos eos in terram bonam
et multam, in terram fluentem
lac et mel, in locum Chananæo-
rum, et Chetthæorum, et Amorrhæ-
orum, et Pherezæorum, et Gerge-
ſæorum, et Euæorum, et Jebuſæ-
orum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

22 וְיָלְדַת בַּר וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ גֵּרְשֹׁם אֲרֵי אָמַר דַּיָּר הֲוֵיתִי בְּאַרְעָא
23 גּוֹכְרָאָה : וַהֲוָה בְיוֹמַיָּא סַגִּיאַיָּא וּמִית מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם
וְאִתְאַנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן פּוּלְחָנָא דַּהֲוָה קָשֵׁי עֲלֵיהוֹן וּוְעִיקוּ וְסָלִיקַת
24 קְבִילְתְּהוֹן לְקֳדָם יְיָ מִן פּוּלְחָנָא : וּשְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ יָת קְבִלְתְּהוֹן וּדְכִיר
25 יְיָ יָת קְיָמֵיהּ דְּעִם אַבְרָהָם דְּעִם יִצְחָק וּדְעִם יַעֲקֹב : וְגַלִּי קֳדָם יְיָ
שִׁעְבּוּדָא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר בְּמֵימְרֵיהּ לְמִפְרְקְהוֹן יְיָ :

ג

1 וּמֹשֶׁה הֲוָה רָעֵי יָת עָנָא דְיִתְרוֹ חַמּוֹהִי רַבָּא דְמַדְיָן וְדַבַּר יָת עָנָא
2 בְּתַר שְׁפַר רָעְיָא דְמַדְבְּרָא וְאֲתָא לְטוּרָא דְאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְקָרָא דְיְיָ
3 לְחוֹרֵב : וְאִתְגְּלִי מַלְאֲכָא דְיְיָ לֵיהּ בְּשַׁלְהוֹבִית אֶשָׁתָּא מִגּוֹ אֶסְנָא
וְחָזָא וְהָא אֶסְנָא בָּעֵר בְּאֶשָׁתָּא וְאֶסְנָא לָא יְתוֹקַד : וַאֲמַר
4 מֹשֶׁה אֶתְפְּנֵי כְעַן וְאֶחְזֵי יָת חֲזוֹנָא רַבָּא הָדֵין מָה דֵּין לָא מִתּוֹקַד
אֶסְנָא : וְחָזָא יְיָ אֲרֵי אִתְפְּנִי לְמֶחְזֵי וְקָרָא לֵיהּ יְיָ מִגּוֹ אֶסְנָא וַאֲמַר מֹשֶׁה
5 מֹשֶׁה וַאֲמַר הָא אֲנָא : וַאֲמַר לָא תִקְרַב הָלְכָא שְׁרִי סְנַדְּ מֵעַל רַגְלָךְ
אֲרֵי אַתְרָא דְאַתְּ קָאֵם עֲלוֹהִי אַתְרָא קַדִּישׁ הוּא : וַאֲמַר אֲנָא אֱלָהָא
6 דַאֲבוּךְ אֱלָהָא דְאַבְרָהָם אֱלָהָא דְיִצְחָק וֵאלָהָא דְיַעֲקֹב וְכַבְשָׁנוֹן
מֹשֶׁה לָא אַפּוּהִי אֲרֵי דְחִיל מִלְאִסְתַּכָּלָא בְּצִית יְקָרָא דְיְיָ : וַאֲמַר
7 יְיָ מְגַלָּא גְלֵי קֳדָמַי יָת שִׁעְבּוּד עַמִּי דִּי בְמִצְרַיִם וְיָת קְבִילְתְּהוֹן שְׁמִיעַ
קֳדָמַי מִן קֳדָם מַפְלְחֵיהוֹן אֲרֵי גְלֵי
8 קֳדָמַי יָת כְּיבִידְהוֹן : וְאִתְגְּלֵיתִי לְשֵׁיזָבוּתְהוֹן מִיַּד מִצְרָאֵי
וּלְאַסָּקוּתְהוֹן מִן אַרְעָא הַהִיא לְאַרְעָא טָבָא וּפַתְיָא לְאַרְעָא עֲבִידָא
חֲלָב וּדְבַשׁ לַאֲתַר כְּנַעֲנָאֵי וְחִתָּאֵי וֶאֱמוֹרָאֵי וּפְרִיזָאֵי וְחִוָּאֵי וְיִבּוּסָאֵי :

Et peperit filiũ; et vocavit nomẽ ejꝰ, Gersõ: quia dixit; Advena fui in terrâ alienâ. Et factũ eſt poſt multos dies, et mortuꝰ eſt rex Ægypti; et ingemuerũt filii Iſrael, propter durã ſervitutẽ quæ erat ſupꝰ eos, et clamaverũt: et aſcẽdit clamor eorũ corã Deo, propter ſervitutẽ. Et auditꝰ eſt corã Deo clamor eorũ: et recordatꝰ eſt Deꝰ pacti ſui; ℣ pepigit cũ Abraham, et cũ Iſaac et cũ Jacob. Et nota fuit corã Dño ſubjectio filiorũ Iſrael: et dixit in verbo ſuo, ut liberaret eos.

CAP. III.

MOyſes autẽ paſcebat oves Jethro principis Madiã, ſoceri ſui: et minavit oves poſt *optima paſcua deſerti*; et venit in montẽ Oreb, ubi revelata eſt gloria Dei. Et apparuit ei angelꝰ Dñi in flammâ ignis, de medio rubi: et vidit, et ecce rubꝰ ardebat igni; et rubꝰ non cõſumebatur. Et dixit Moyſes; Declinabo nunc et videbo, viſionẽ hanc magnã: quare nõ cõburatur rubus. Et *vidit Dominꝰ*, ℣ declinaret ad vidẽdũ: et vocavit eũ Deꝰ de medio ignis; et ait, Moyſes Moyſes, qui dixit Ecce ego. Et dixit ei, Non appropinques huc: ſolve calceamẽtũ tuũ de pedibꝰ tuis; quoniã locus ſup quem tu ſtas, *locus ſanctus* eſt. Et ait; Ego ſum Deus patris tui; Deꝰ Abrahã, Deꝰ Iſaac, Deus Jacob: et inclinavit Moyſes vultũ ſuũ; quoniã timuit intueri verſ℣ gloriã Dei. Et dixit Dñs; Revelata eſt corã me ſubjectio populi mei, qui eſt in Ægypto: & clamor eorũ auditus eſt in conſpectu meo, propter exactores eorũ; quoniã revelati ſunt corã me dolores eorũ. Et apparui, ut liberarem eos de manu Ægyptiorũ; & ut aſcẽdere faciam eos de terrâ hac: ad terrã bonã & ſpatioſã; ad terrã fluentẽ lacte & melle: ad locũ Chananæi, et Ethæi; & Amorræi, & Pherezæi, & Evæi, & Jebuſæi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VER. SAM.

22 ** ואשאל מאשתה וגם מגרתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את מצרים:
23 ** ויען משה ואמר והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי כי יאמרו לא נראה אליך יי:
24 ** ויאמר יי אליו מה זה בידך ויאמר מטה: ויאמר השליכהו ארצה וישלכהו ארצה ויהי לנחש וינס משה מפניו:
25 ויאמר יי אל משה שלח ידך ואחז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו:
1 ** למען יאמינו כי נראה אליך יי אלהי אבתם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב:
2 ויאמר יי אליו עוד הבא נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו ויוצאה והנה ידו מצרעת כשלג:
3 ויאמר השב ידך אל חיקך וישב ידו אל חיקו ויוצאה מחיקו והנה שבה כבשרו:
4 והיה אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקול האות הראשון והאמינו לקול האות האחרון:
5 והיה אם לא יאמינו גם לשני האתות האלה ולא ישמעו לקלך ולקחת מימי היאר ושפכת היבשה והיו המים אשר תקח מן היאר והיו לדם ביבשה:
6 ויאמר משה אל יי בי אדני לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל עבדך כי כבד פה וכבד לשון אנכי:
7 ויאמר יי אליו מי שם פה לאדם או מי ישם אלם או חרש או פקח או עור הלא אנכי יי:
8 ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך והורתיך אשר תדבר:
9 ויאמר בי אדני שלח נא ביד תשלח:
10 ויחר אף יי במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבו:
11 ודברת אליו ושמת את הדברים בפיו ואנכי אהיה עם פיך ועם פיהו והורתי אתכם את אשר תעשון:
12 ודבר הוא לך אל העם והיה הוא יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים:
13 ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האתות:
14 וילך משה וישב אל יתרו חתנו ויאמר אליו אלכה נא ואשובה אל אחי אשר במצרים ואראה העודם חיים ויאמר יתרו למשה לך לשלום:
15 ויאמר יי אל משה במדין לך שוב מצרימה כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך:
16 ויקח משה את אשת ואת בניו וירכבם על החמור וישב ארצה מצרים ויקח משה את מטה האלהים בידו:
17 ויאמר יי אל משה בלכתך לשוב מצרימה ראה כל המפתים אשר שמתי בידך ועשית אתם לפני פרעה ואני אחזק את לבו ולא ישלח את העם:
18 ואמרת אל פרעה כה אמר יי בני בכרי ישראל:
19 ואמר אליך שלח את בני ויעבדני ותמאן לשלחו הנה אני הורג את בנך בכרך:
20 ויהי בדרך במלון ויפגשהו יי ויבקש המיתו:
21 ותקח צפרה צר ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי:
22 ויפגשהו יי ויבקש המיתו:
23 ותקח צפרה צר ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי:
24 ויפגשהו יי ויבקש המיתו:
25 ותקח צפרה צר ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי:
1 ** ויהי בדרך במלון ויפגשהו יי ויבקש המיתו:
2 ותקח צפרה צר ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי:
3 ויפגשהו יי ויבקש המיתו:
4 ותקח צפרה צר ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי:
5 ויפגשהו יי ויבקש המיתו:
6 ותקח צפרה צר ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי:
7 ** ויהי בדרך במלון ויפגשהו יי ויבקש המיתו:
8 ותקח צפרה צר ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

*Et peperit filium, cujus nomen vocavit Gerſom; quia inquit, Incola fui in terrâ alienâ. Accidit*q; *poſt multos dies, ut moreretur rex Ægypti: & ingemuerunt filii Iſrael præ ſervitute, clamaveruntq;, & aſcendit clamor eorum ad Deum de ſervitute. Et exaudivit Deus gemitum eorum, recordatuſque eſt Deus fœderis ſui cum Abrahamo, Iſaaco, & Jacobo. Vidit quoq; Deus filios Iſrael, & cognovit Deus.*

CAP. III.

CUm autẽ Moſes paſceret pecudes Jethro ſoceri ſui ſacerdotis Madian, duxit pecudes in deſertum, venitque ad montẽ Domini in Horeb. Et apparuit ei Angelus Domini in flammâ ignis de medio rubi: Et vidit, & ecce rubus ardebat in igne, rubúſque non conſumebatur. Tum dixit Moſes, Divertam nunc, & videbo viſionem magnam hanc, propter quid non exuritur rubus. Videnſq; Deus quod diverterat ad videndũ, vocavit eum Deus de medio rubi; Et dixit, Moſes, Moſes; qui reſpondit, Adſum. Tum dixit, Ne accedas (a) huc, ſolve calceamentum tuum de pede tuo, quia locus ſuper quem ſtas, ſanctus eſt. Dixit quoq;, Ego ſum Deus patris tui, Deus Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Jacob: Moſes autem abſcondit faciem ſuam; metuebat enim aſpicere in Deum. Et dixit Dominus, Videndo vidi afflictionem populi mei qui eſt in Ægypto, & clamorem ejus audivi à facie (b) exactorum ejus, quoniam cognovi (c) dolorem ejus. Et deſcendi ut liberarem eum de manu Ægyptiorum, & educerem eum de terrâ iſtâ in terram bonam & latam, in terram fluentẽ lacte & melle, in locum Chananæorum, Hethæorum, & Amorrhæorum, & Pherezæorum, & Gergeſæorum, & Hevæorum, & Jebuſæorum.

VER. SAM. (a) ſubitò, (b) præpoſitorum (c) plagam ejus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * فَوَلَدَتِ ابْنًا وَسَمَّاهُ جِرْسُومَ * لِأَنَّهُ قَالَ صِرْتُ غَرِيبًا فِي أَرْضٍ غَرِيبَةٍ * وَوَلَدَتْ غُلَامًا ثَانِيًا وَسَمَّاهُ
23 اِلْعَازَرَ * وَقَالَ لِأَنَّ اللهَ أَعَانَنِي وَخَلَّصَنِي مِنْ يَدِ فِرْعَوْنَ * وَكَانَ أَيْضًا فِي تِلْكَ الْأَيَّامِ الطَّوِيلَةِ أَنَّ
مَلِكَ مِصْرَ مَاتَ * فَسَهِدَ بَنُو إِسْرَائِيلَ مِنْ خِدْمَتِهِمْ وَصَرَخُوا * وَصَعِدَ تَعَوُّهُمْ إِلَى اللهِ مِنَ الْخِدْمَةِ
24 25 * فَسَمِعَ اللهُ وَذَكَرَ عَهْدَهُ الَّذِي مَعَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ * وَنَظَرَ اللهُ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ وَرَحِمَهُمْ *

* اَلْفَصْلُ الثَّالِثُ *

1 * وَكَانَ مُوسَى يَرْعَى غَنَمَ يَثْرُو حَمِيهِ إِمَامَ مِدْيَنَ * فَسَاقَهَا فِي طَرَفِ الْبَرِّيَّةِ حَتَّى جَاءَ إِلَى جَبَلِ
2 اللهِ إِلَى حُورِيبَ * فَتَجَلَّى لَهُ مَلَاكُ اللهِ بِضَرَمِ نَارٍ مِنْ وَسَطِ الْعُلَّيْقَةِ * فَرَأَى الْعُلَّيْقَةَ مُسْعَلَةً بِالنَّارِ
3 وَهِيَ لَا تَحْتَرِقُ * فَقَالَ مُوسَى أَمِيلُ وَأَنْظُرُ هٰذَا الْمَنْظَرَ الْعَجِيبَ مَا بَالُ الْعُلَّيْقَةِ لَا تَحْتَرِقُ * فَعَلِمَ اللهُ
4 أَنَّهُ قَدْ مَالَ لِيَنْظُرَ * فَنَادَاهُ اللهُ مِنَ السَّمَاءِ وَقَالَ يَا مُوسَى * قَالَ لَبَّيْكَ * قَالَ لَا تَتَقَدَّمْ إِلَى هٰهُنَا *
5 وَاخْلَعْ نَعْلَكَ مِنْ رِجْلِكَ * فَإِنَّ الْمَوْضِعَ الَّذِي أَنْتَ وَاقِفٌ عَلَيْهِ مُقَدَّسٌ * ثُمَّ قَالَ أَنَا إِلٰهُ أَبِيكَ
6 إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ * فَسَتَرَ مُوسَى وَجْهَهُ إِذْ خَافَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى مَلَاكِ اللهِ * ثُمَّ قَالَ قَدْ نَظَرَ
7 لِصَعْفِ قَوْمِي الَّذِينَ بِمِصْرَ * وَسَمِعَ صُرَاخَهُمْ مِنْ قِبَلِ جَلَّادِيهِمْ * وَعَلِمَ بِأَوْجَاعِهِمْ * فَتَجَلَّيْتُ
8 لِأُخَلِّصَهُمْ مِنْ يَدِ الْمِصْرِيِّينَ * وَأُصْعِدَهُمْ مِنْ ذٰلِكَ الْبَلَدِ إِلَى بَلَدٍ جَيِّدٍ وَاسِعٍ * بَلَدٍ يَفِيضُ
اللَّبَنَ وَالْعَسَلَ * إِلَى مَوْضِعِ الْكَنْعَانِيِّينَ وَالْحِيثِيِّينَ وَالْأَمُورِيِّينَ وَالْفَرِزِّيِّينَ وَالْحِوِّيِّينَ وَالْيَبُوسِيِّينَ *

Genuitque filium, & vocavit eum Giſſom; quia dixit, Factus ſum peregrinus in terra aliena. Et peperit puerum ſecundum, & nominavit eum Eliazar, & dixit; Quoniam Deus adjuvit me, & liberavit me de manu Pharaonis. Factum eſt etiam in illis diebus longis, ut rex Ægypti moreretur, & ingemuerunt filii Iſrail propter ſervitutem ſuam, & clamitaverunt, & aſcendit imploratio eorum ad Deum ob ſervitutem. Exaudivitque Deus, & recordatus eſt pacti ſui quod cum Abraham, & Ishac, & Iacob. Et reſpexit Deus filios Iſrail, & miſertus eſt eis.

CAP. III.

ET Muſa paſcebat oves Jethro ſoceri ſui ſacerdotis Madian, & duxit eas per extremitatem deſerti, donec veniret ad Montem Dei, ad Hurib. Manifeſtavitque ſe ei Angelus Dei in flamma ignis de medio rubi: vidit enim rubũ accenſum igne, & ipſum non comburi. Dixitque Muſa, Declinabo, & videbo hoc ſpectaculũ admirabile, quare rubus non comburatur. Cognovit autem Deus eum jam declinâſſe ut videret illud, vocavitque eum Deus de cœlo; et dixit, O Muſa: Ait, Quid placet tibi? Dixit, Ne accedas huc, et exue caligis tuis pedem tuum; Nam locus ſuper quo ſtas, ſanctus eſt. Tum dixit, Ego ſum Deus patris tui Abraham, et Ishac, et Jacob: Velavitque Muſa faciem ſuam cùm timuiſſet reſpicere ad Angelum Dei. Deinde dixit, Jam reſpexi ad infirmitatem populi mei qui ſunt in Ægypto, et audivi clamorem ob Præſides eorum, et cognovi dolores eorum. Apparuique ut ſaluarem eos de manu Ægyptiorum, et extraherem eos è regione illa in regionem bonam, amplam; regionem manantem lacte et melle, ad locum Chananæorum, et Hetæorum, et Amorræorum, et Pherezæorum, et Hevæorum, et Jebuſæorum.

ספר שמות : ג

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

vidi etiam & : me ad venit Iſrael filiorum clamor ecce nunc Et
וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלָי וְגַם־רָאִיתִי 9
, veni nunc Et .eos oppri unt Ægyptii qua , oppreſſionem
אֶת־הַלַּחַץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם : וְעַתָּה לְכָה 10
Iſrael filios meum populum educ & , Parhoh ad te mittam &
וְאֶשְׁלָחֲךָ אֶל־פַּרְעֹה וְהוֹצֵא אֶת־עַמִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
quòd , ſum Quis : Deum ad Moſch dixit Et .Ægypto ex
מִמִּצְרָיִם : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים מִי אָנֹכִי כִּי 11
? Ægypto ex Iſrael filios educã quòd & ? Parhoh ad . vadam
אֵלֵךְ אֶל־פַּרְעֹה וְכִי אוֹצִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם :
.te miſerim ego quòd , ſignum tibi hoc Et .tecum ero Quia , dixit Et
וַיֹּאמֶר כִּי־אֶהְיֶה עִמָּךְ וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת כִּי אָנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ 12
ſuper Deum coletis , Ægypto ex populum eduxeris Cùm
בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת־הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעַבְדוּן אֶת־הָאֱלֹהִים עַל
ego Ecce : Deum ad Moſch dixit Et .iſtum montem
הָהָר הַזֶּה : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים הִנֵּה אָנֹכִי 13
veſtrorum patrum Deus : eis dicam & , Iſrael filios ad veniens
בָּא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם
dicam quid , ejus nomen Quod , mihi dicent Et .vos ad me miſit
שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם וְאָמְרוּ־לִי מַה־שְּׁמוֹ מַה־אֹּמַר
qui Ero : Moſch ad Deus dixit Et ? eos ad
אֲלֵהֶם : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה אֶהְיֶה אֲשֶׁר 14
me miſit Ero : Iſrael filiis dices Sic : dixit Et .ero
אֶהְיֶה וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלָחַנִי
ad dices Sic : Moſeh ad Deus adhuc dixit Et .vos ad
אֲלֵיכֶם : וַיֹּאמֶר עוֹד אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל־ 15
,Abraham Deus ,veſtrorum patrum Deus Dominus : Iſrael filios
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
meum nomen Hoc .vos ad me miſit Jahacob Deus & , Iſchac Deus
אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם זֶה־שְּׁמִי
congregabis & , Vade .generationis gñatione in mei mẽtio hæc & , ſeculum in
לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדֹר דֹּר : לֵךְ וְאָסַפְתָּ 16
Deus Dominus : eos ad dices & , Iſrael ſenes
אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם יְהוָה אֱלֹהֵי
,Jahacob & , Iſchac , Abraham Deus , me ad eſt cõſpect⁹ veſtrorũ patrum
אֲבֹתֵיכֶם נִרְאָה אֵלַי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב
vobis eſt factum quod & , vos viſitavi Viſitando : dicendo
לֵאמֹר פָּקֹד פָּקַדְתִּי אֶתְכֶם וְאֶת־הֶעָשׂוּי לָכֶם 17
afflictione ex vos faciam Aſcendere : dixi Et .Ægypto in
בְּמִצְרָיִם : וָאֹמַר אַעֲלֶה אֶתְכֶם מֵעֳנִי 17
,Perizæi & ,Emorræi & ,Chittæi & ,Chenahanæi terram ad , Ægypti
מִצְרַיִם אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי
obedient Et .melle & lacte fluentem terram ad , Jebuſæi & , Chivvæi &
וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֶל־אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ : וְשָׁמְעוּ 18
, Ægypti regem ad Iſrael ſenes & , tu ibis & , tuæ voci
לְקֹלֶךָ וּבָאתָ אַתָּה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־מֶלֶךְ מִצְרַיִם
.nos ſuper occurrit Hebræorum Deus Dominus : eum ad dicetis &
וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים נִקְרָה עָלֵינוּ
ſacrificem⁹ ut , deſertum in dierum trium viam nunc ibimus nunc Et
וְעַתָּה נֵלְכָה־נָּא דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבְּחָה
.noſtro Deo Domino
לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ :

9 Clamor ergò filiorum Iſrael venit ad me : vidíque afflictionem eorum, quâ ab Ægyptiis opprimuntur. Sed veni, 10 & mittam te ad Pharaonem, ut educas populum meum, filios Iſrael, de Ægypto. Dixítque Moyſes ad Deum, Quis ſum ego ut vadam ad Pharaonem, & educam filios Iſrael de Ægypto ? 12 Qui dixit ei, Ego ero tecum : & hoc habebis ſignum, quòd miſerim te : Cùm eduxeris populum meum de Ægypto, immolabis Deo ſuper montem iſtum. 13 Ait Moyſes ad Deum, Ecce ego vadam ad filios Iſrael, & dicam eis, Deus patrum veſtrorum miſit me ad vos. Si dixerint mihi, Quod eſt nomen ejus ? quid dicam eis ? 14 Dixit Deus ad Moyſen, EGO SUM QUI SUM. Ait, Sic dices filiis Iſrael ; QUI EST, miſit 15 me ad vos. Dixítque iterum Deus ad Moyſen, Hæc dices filiis Iſrael ; Dominus Deus patrum veſtrorum, Deus Abraham, Deus Iſaac, & Deus Jacob, miſit me ad vos : hoc nomen mihi eſt in æternum, & hoc memoriale meum in generationem & generationem. 16 Vade, & congrega ſeniores Iſrael, & dices ad eos ; Dominus Deus patrum veſtrorum apparuit mihi, Deꝰ Abraham, Deus Iſaac, & Deus Jacob, dicens ; Viſitans viſitavi vos, & vidi omnia quæ acciderunt vobis in Ægypto. Et dixi ut 17 educã vos de afflictione Ægypti, in terram Chananæi, & Hethæi, & Amorrhæi, & Pherezæi, & Hevæi, & Iebuſæi, ad terram fluentem lacte & 18 melle. Et audient vocem tuã : ingredieríſque tu, & ſeniores Iſrael, ad regem Ægypti ; & dices ad eum, Dominus Deus Hebræorum vocavit nos : ibimus viam trium dierum in ſolitudinem, ut immolemus Domino Deo noſtro.

9 Καὶ νῦν ἰδοὺ κραυγὴ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἥκει πρός με· (μ) κἀγὼ ἑώρακα τὸν θλιμμὸν, 10 ὃν οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς. Καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστέλλω σε πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἐξάξεις τὸν λαόν μου τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 11 Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς τὸν Θεόν, Τίς εἰμι ἐγὼ, ὅτι πορεύσομαι πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ὅτι ἐξάξω τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου ; 12 (ν) Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς Μωυσῆ, λέγων, Ὅτι ἔσομαι μετὰ σοῦ· καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον ὅτι ἐγώ σε (ξ) ἐξαποστελῶ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τὸν λαόν μου ἐξ Αἰγύπτου, καὶ 13 λατρεύσετε τῷ Θεῷ ἐν τῷ ὄρει τούτῳ. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς τὸν Θεόν, Ἰδοὺ ἐγὼ (ο) ἐξαγγέλλομαι πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτοὺς, Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων (π) ἡμῶν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς· ἐρωτήσουσί με, Τί ὄνομα αὐτῷ ; τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς ; 14 Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς (ρ) Μωυσῆν, λέγων, Ἐγώ εἰμι ὁ Ὤν. καὶ εἶπεν, Οὕτως ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Ὁ Ὢν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς. 15 Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πάλιν πρὸς Μωυσῆν, Οὕτως ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων (π) ἡμῶν, Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸς Ἰακὼβ, ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς. τοῦτό μοι ὄνομα αἰώνιον, καὶ (σ) μνημόσυνον γενεῶν γενεᾶς. 16 Ἐλθὼν οὖν συνάγαγε τὰ γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων (π) ἡμῶν ὤφθαί μοι, Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸς Ἰακὼβ, λέγων, Ἐπισκοπῇ ἐπέσκεμμαι ὑμᾶς, καὶ ὅσα 17 συμβέβηκεν ὑμῖν ἐν Αἰγύπτῳ. Καὶ (τ) εἶπεν, Ἀναβιβάσω ὑμᾶς ἐκ τῆς κακώσεως τῶν Αἰγυπτίων εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χεταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Εὐαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. 18 Καὶ εἰσακούσονταί σου τῆς φωνῆς. καὶ εἰσελεύσῃ σὺ, καὶ οἱ γερουσία Ἰσραὴλ πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων προσκέκληται ἡμᾶς· πορεύσομεθα δὴ ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἔρημον, ἵνα θύσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν.

Et nunc ecce clamor filiorum Iſrael venit ad me : & (f) ego vidi tribulationem, quâ Ægyptii tribulant eos. Et nunc veni, mittam te ad Pharaonem regem Ægypti : & educes populum meum, filios Iſrael de terra Ægypti. Et dixit autem Deus Moyſi, dicens, Quia ero tecum : & hoc tibi ſignum, quia ego te emittam : Cùm eduxeris tu populum meum de Ægypto, & coletis Deum in monte iſto. Et Dixit Moſes ad Deum, Ecce ego exibo ad filios Iſrael, et dicam ad eos, Deus patrum noſtrorum miſit me ad vos : (g) interrogabunt me, Quod ei nomen ? Quid dicam ad eos ? Et dixit Deus ad Moyſem, dicens, Ego ſum, qui ſum. Et dixit, Sic dices filiis Iſrael, Qui eſt, miſit me ad vos. Et dixit Deus iterum ad Moyſem, Sic dices filiis Iſrael, Dominus Deus patrum noſtrorum, Deus Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Jacob miſit me ad vos. Hoc meum eſt nomen æternum, & memoriale generationem generationibus. Veniens igitur congrega (h) ſenatum filiorum Iſrael : & dices ad eos, Dominus Deus patrum noſtrorum apparuit mihi, Deus Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Iacob, dicens, Viſitatione viſitavi vos, & quæcumque contigerunt vobis in Ægypto. Et dixit, Aſcendere vos faciam ex afflictione Ægyptiorũ in terrã Chananæorũ, & Chettæorũ, & Amorrhæorum, & Pherezæorum, & Gergeſæorum, & Euæorum, & Iebuſæorum, in terram fluentem lac & mel. Et exaudient vocem tuam : & ingredieris tu, & ſenatus Iſrael ad Pharaonem regem Ægypti : & dices ad eum, (i) Deus Hebræorum vocavit nos. Ibimus igitur viam trium dierum in deſertum, ut ſacrificemus Deo noſtro.

MS.A. (μ) καὶ ἐγὼ (ν) Εἶπεν δὲ, Ὅτι (ξ) ἀποστέλλω, ἐν τῷ σε ἐξαγαγεῖν τὸν λαὸν ἐξ (ο) ἐλεύσομαι (π) ὑμῶν (ρ) Μωυσῆν, Ἐγὼ (σ) μνημόσυνον γενεᾶς. Ἐλθὼν συνάγαγε (τ) εἶπα,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et nunc ecce clamor filiorum Iſrael ingreſſus eſt ad me, & vidi quoque oppreſſionem quâ Ægyptii opprimunt eos. Modò veni, mittam te ad Pharaonem, & educito populum meum, filios Iſrael ex Ægypto. Dixit Moſes ad Deum, Quis ego ſum, ut adeam Pharaonem, & educam familiam Iſraelis ex Ægypto ? Reſpondit ei, Ego ero tecum : & hoc eſto ſignum quòd ego miſerim te ; Cùm eduxeris populum ex Ægypto, coletis Deum ſuper montem iſtum. Dixit Moſes ad Deum, En ego abibo ad filios Iſrael, & dicam eis ; Dominus Deus patrum veſtrorum miſit me ſuper vos : dicéntque mihi, Quod eſt nomen ejus ? quid dicam eis ? Reſpondit Deus Moſi, Ehie-Aſcer-ehie (ſum qui ſum.) Tum dixit, Sic dices ad filios Iſrael, Ehie miſit me ſuper vos. Dixítque rurſus Deus ad Moſen, Sic dices ad filios Iſrael, Dominus Deus patrum veſtrorum, Deus Abraham, Deus Iſahac, Deus Jacob miſit me ſuper vos : hoc eſt nomen meum in ſempiternum, & hæc eſt memoria mea in generationem generationum. Vade, congrega ſenes filiorum Iſrael, & dices ad eos ; Dominus Deus patrum veſtrorum apparuit mihi, Deus Abraham, & Iſahac, & Jacob ; dicens, Certè recordatus ſum veſtri, & rerum quæ factæ ſunt. Et dixi, Educam vos è ſervitute Ægyptiorum ad terram Chananæorum, & Hethæorum, & Hevæorum, & Jebuſæorum, ad terram fluentem lacte & melle. Et audient vocem tuam, & ingredieris tu & ſenes filiorum Iſrael apud regem Ægypti, & dicetis ad eum, Dominus Deus Hebræorum apparuit nobis : ibimus ergò ſpatio trium dierum in deſertum, & ſacrificabimus Domino Deo noſtro.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

9 וכעַן הָא קבִילַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַלַי
קֳדָמַי וְאַף־גְּלֵי קֳדָמַי דּוּחֲקָא דִּי
מִצְרָאֵי דָּחֲקִין לְהוֹן: וּכְעַן אִתָּא
10 וְאֶשְׁלְחִנָּךְ לְוָת־פַּרְעֹה וְאַפֵּיק יָת־
עַמִּי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמְּצְרָיִם: וַאֲמַר
11 מֹשֶׁה קֳדָם־יְיָ מַן אֲנָא אֲרֵי אֵזֵיל
לְוָת־פַּרְעֹה וַאֲרֵי אַפֵּיק יָת־בְּנֵי
12 יִשְׂרָאֵל מִמְּצְרָיִם: וַאֲמַר אֲרֵי־יְיָ
מֵימְרִי בְּסַעְדָּךְ וְדֵין לָךְ אָתָא דִּי אֲנָא
שְׁלַחְתָּךְ בְּאַפָּקוּתָךְ יָת־עַמָּא
מִמְּצְרַיִם תִּפְלְחוּן קֳדָם־יְיָ עַל טוּרָא
13 הָדֵין: וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם־יְיָ הָא אֲנָא
אָתֵי לְוָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵימַר לְהוֹן
אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְכוֹן שְׁלְחַנִי לְוָתְכוֹן
וְיֵמְרוּן לִי מַה שְׁמֵיהּ מַד אֵימַר
14 לְהוֹן: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֶהְיֶה אֲשֶׁר
אֶהְיֶה וְאֵמַר כְּדֵין תֵּימַר לִבְנֵי
15 יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְכוֹן
אֱלָהִיהּ דְּאַבְרָהָם אֱלָהִיהּ דְּיִצְחָק
וֵאלָהִיהּ דְּיַעֲקֹב שְׁלְחַנִי לְוָתְכוֹן דֵּין
שְׁמִי לְעָלַם וְדֵין דּוּכְרָנִי לְכָל דָּר
16 וְדָר: אֱזֵיל וְתֵיכְנוֹשׁ יָת סָבֵי יִשְׂרָאֵל
וְתֵימַר לְהוֹן יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְכוֹן
אִתְגְּלִי לִי אֱלָהִיהּ דְּאַבְרָהָם יִצְחָק
וְיַעֲקֹב לְמֵימַר דְּכִירְנָא יָתְכוֹן
וְיָת־דְּאִתְעֲבַד לְכוֹן בְּמִצְרָיִם:
17 וַאֲמָרִית אַסֵּק יָתְכוֹן מִשְּׁעִבּוּד
מִצְרַיִם לְאַרְעָא כְּנַעֲנָאֵי וְחִתָּאֵי
וֶאֱמוֹרָאֵי וּפְרִיזָאֵי וְחִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי
18 לְאַרְעָא עָבְדָא חֲלַב וּדְבַשׁ: וְיקַבְּלוּן
לְמֵימְרֵךְ וְתֵיתֵי אַתְּ וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל
לְוָת מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם וְתֵימְרוּן לֵיהּ יְיָ
אֱלָהָא דְּיהוּדָאֵי אִתְקְרֵי עֲלָנָא וּכְעַן
נֵיזִל־כְּעַן מַהֲלַךְ תְּלָתָא יוֹמִין
בְּמַדְבְּרָא וְנִדְבַּח קֳדָם־יְיָ אֱלָהָנָא:

VERSIONE LATINA.

9 Et nunc, clamor filiorũ Iſrael venit corã me: manifeſta
eſt etiam corã me tribulatio,
quâ Ægyptii tribulant eos.
10 Et nunc veni; & mittam te ad
Pharaonem: & educ popu-
lum meum filios Iſrael, de Æ-
gypto. Et dixit Moyſes coram
11 Deo; Quis ego ſum, ut vadam
ad Pharaonem: & ut edu-
cam filios Iſrael de Ægypto?
12 Et dixit ei, Quia erit verbum
meum in adjutorium tuum;
& hoc tibi ſignum, quod ego
mitto te: Cùm eduxeris popu-
lum de Ægypto; ſervietis co-
ram domino, ſuper montem
13 hunc. Et dixit Moyſes coram
Deo; Ecce ego vadam ad filio-
ſos Iſrael: & dicam eis; Deus
patrum veſtrorum miſit me ad
vos: & dicent mihi, Quod eſt
nomen ejus? Quid dicam eis?
14 Et dixit Deus ad Moyſen; E-
ro qui ero: Et dixit, Sic dices
filiis Iſrael; Qui ero, miſit
15 me ad vos. Dixitque iterum
Deus ad Moyſen; Hæc dices
filiis Iſrael: Dominus Deus
patrum veſtrorum, Deus A-
braham, Deus Iſaac, & Deus
Jacob, miſit me ad vos: hoc
eſt nomen meum in æternum;
& hoc eſt memoriale meum,
in omni generatione & gene-
16 ratione. Vade et congrega ſe-
niores Iſrael; & dices eis, Do-
minus Deus patrum veſtro-
rum apparuit mihi; Deus A-
braham, Iſaac & Jacob, di-
cens: Recordans recordatus
ſum veſtri; & omnium quæ
facta ſunt vobis in Ægypto.
17 Et dixi; Aſcendere faciam
vos de ſubjectione Ægyptio-
rum: ad terram Chananæi,
& Ethæi; & Amorræi, & Phe-
rezæi, & Evæi, & Jebuſæi:
ad terram fluentem lacte &
18 melle. Et obedient *verbo tuo*:
& venies, tu & ſeniores Iſra-
el, ad regem Ægypti; dice-
tiſque ei, Dominus Deus Judæ-
orum invocatus eſt ſuper nos;
& nunc eamus obſecro, itine-
re trium dierum per deſertum;
ut immolemus Domino Deo
noſtro.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

9 * זעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי את הלחץ אשר
מצרים לחצים אותם: ועתה לכה ואשלחך אל
10 פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים: ויאמר
11 משה אל האלהים מי אנכי כי אלך אל פרעה והוצאתי
את בני ישראל ממצרים: ויאמר כי אהיה עמך
וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם
ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה:
13 ** ויאמר משה אל האלהים הנה אנכי בא אל בני ישראל
ואמרתי להם אלהי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו
לי מה שמו מה אמר אליהם: ויאמר אלהים אל משה
14 אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה
15 שלחני אליכם: ויאמר עוד אלהים אל משה כה תאמר
אל בני ישראל יהוה אלהי אבותיכם אלהי אברהם
אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמי
לעלם וזה זכרי לדר דר: לך ואספת את זקני
16 ישראל ואמרת אליהם יהוה אלהי אבותיכם נראה
אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי
17 אתכם ואת העשוי לכם במצרים: ואמרתי אעלה
אתכם מעני מצרים אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי
והפרזי והחוי והיבוסי אל ארץ זבת חלב ודבש:
18 ** ושמעו לקולך ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך
מצרים ואמרתם אליו יהוה אלהי העברים נקרה
עלינו ועתה נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר
ונזבחה ליהוה אלהינו:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

9 Nunc autem ecce clamor filiorum Iſrael venit ad me, atque etiam vidi oppreſſionem quâ Ægyptii opprimunt eos. Nunc igitur veni, & 10 mittam te ad Pharaonem, & educ populum meum, filios Iſrael de Ægypto. Reſpondítque Moſes Deo, Quis ego, ut eam ad Pharaonem, & ut educam filios Iſrael 11 de Ægypto? Et dixit, Quia ero tecum, & hoc erit tibi ſignum quòd ego miſi te: Cum eduxeris populum de Ægypto, ſervietis Deo ſuper montem iſtum. Reſpondit ve- 13 rò Moſes Deo, Ecce ego veniam ad filios Iſrael; dicamque eis, Deus patrum veſtrorum miſit me ad vos: ſed dicentibus mihi, Quod nomen ejus, quid reſpondebo illis? Dixitque Deus Moſi, 14 Ego ſum, qui ſum: aitque, Sic loqueris filiis Iſrael; Qui eſt, miſit me ad vos. Et dixit iterùm Deus Moſi, 15 Sic loqueris filiis Iſrael; Dominus Deus patrum veſtrorum, Deus Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Jacob miſit me ad vos: hoc eſt nomen meum in æternum, & hoc memoriale meum in generationem et generationem. Vade, & congrega ſeniores 16 filiorum Iſrael, & dicito illis; Dominus Deus patrum veſtrorum apparuit mihi, Deus Abraham, & Iſaac, & Jacob, dicens; Viſitando viſitavi vos, & quod factum eſt vobis in Ægypto. Dixit quoque, Aſcendere vos 17 faciam de afflictione Ægypti in terram Chananæorum, Hethæorum, & Amorrhæorum, & Pherezæorum, & Gergeſæorum, & Hevæorum, & Febuſæorum, in terrã fluentẽ lacte & melle. Et audient vocem tuam: 18 Ibiſque, tu, & ſeniores Iſrael ad regem Ægypti, & dicetis ei, Dominus Deus Hebræorum invocatus eſt ſuper nos: Eamus, quæſumus, viam trium dierum in deſertum, ut ſacrificemus Domino Deo noſtro.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وَٱلْآنَ هُوَذَا صُرَاخُ بَنِي إِسْرَائِيلَ قَدْ وَصَلَ إِلَيَّ * وَرَأَيْتُ ٱلضَّغْطَ ٱلَّذِي صَغَطَهُمُ ٱلْمِصْرِيُّونَ
10 * فَٱلْآنَ تَعَالَ لِأُبْعِثَكَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَأَخْرِجَ قَوْمِي بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ بَلَدِ مِصْرَ * قَالَ مُوسَى لِلَّهِ
11 مَنْ أَنَا حَتَّى أَمْضِيَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَأُخْرِجَ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ * قَالَ أَنَا أَكُونُ مَعَكَ *
12 وَهٰذِهِ آيَةٌ لَكَ فِي أَنِّي بَعَثْتُكَ * وَإِذَا أَخْرَجْتَ ٱلْقَوْمَ مِنْ مِصْرَ فَٱعْبُدُوا ٱللَّهَ عَلَى هٰذَا ٱلْجَبَلِ
13 * قَالَ مُوسَى لِلَّهِ هَا أَنَا سَائِرٌ إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ * فَأَقُولُ لَهُمْ إِلٰهُ آبَائِكُمْ بَعَثَنِي إِلَيْكُمْ * فَإِنْ قَالُوا
14 لِي مَا ٱسْمُهُ * مَا أَقُولُ لَهُمْ * قَالَ لَهُ ٱلْإِلٰهُ ٱلَّذِي لَا يَزُولُ * قَالَ كَذَا قُلْ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ * ٱللَّهُ
15 إِلٰهُ آبَائِكُمْ إِلٰهُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ بَعَثَنِي إِلَيْكُمْ * هٰذَا ٱسْمِي إِلَى ٱلدَّهْرِ * وَهٰذَا ذِكْرِي
16 إِلَى جِيلٍ وَأَجْيَالٍ * ٱمْضِ فَٱجْمَعْ شُيُوخَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَقُلْ لَهُمْ * ٱللَّهُ إِلٰهُ آبَائِكُمْ تَجَلَّى
لِي * إِلٰهُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ * قَائِلًا قَدْ ذَكَرْتُكُمْ وَمَا صُنِعَ بِكُمْ بِمِصْرَ * فَقُلْتُ أُصْعِدُكُمْ
17 مِنْ عَذَابِ ٱلْمِصْرِيِّينَ إِلَى مَوْضِعِ ٱلْكَنْعَانِيِّينَ وَٱلْحِثِّيِّينَ وَٱلْأَمُورِيِّينَ وَٱلْفَرِزِّيِّينَ وَٱلْحَوِّيِّينَ
وَٱلْيَبُوسِيِّينَ * إِلَى بَلَدٍ تَفِيضُ ٱللَّبَنَ وَٱلْعَسَلَ * فَإِذَا قَبِلُوا مِنْكَ فَٱدْخُلْ أَنْتَ وَشُيُوخُ بَنِي
18 إِسْرَائِيلَ إِلَى مَلِكِ مِصْرَ * وَقُولُوا لَهُ ٱللَّهُ إِلٰهُ ٱلْعِبْرَانِيِّينَ وَافَانَا * فَنَسِيرُ ٱلْآنَ مَسِيرَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ
فِي ٱلْبَرِّ وَنَذْبَحُ لِلَّهِ رَبِّنَا *

Et nunc ecce clamor filiorum Iſrail, jam 9
pervenit ad me, & vidi angustiam quâ
anxerunt eos Ægyptii. Itaque veni ut 10
mittam te ad Pharaonem, & educ popu-
lum meum, filios Iſrail de regione Æ-
gypti. Dixit Muſa Deo, Quis ſum ego 11
ut eam ad Pharaonem, & educã filios Iſ-
rail de terra Ægypti? Dixit, Ego ero te- 12
cum, & hoc ſignum tibi quòd ego miſe-
rim te; Et cùm eduxeris populum ex Æ-
gypto, adorate Deum ſuper hunc montem.
Dixit Muſa Deo, Ecce ego vado ad filios 13
Iſrail, dicamque eis; Deus patrum ve-
ſtrorum miſit me ad vos: Quòd ſi dixe-
rint mihi; Quodnam eſt nomen ejus?
Quid dicam illis? Dixit ei, Æternus, 14
qui non præterit, Dixit, Ita dic filiis
Iſrail; Deus, Deus patrum veſtrorum, 15
Deus Abraham, & Iſhac, & Iacob miſit
me ad vos; Hoc eſt nomen meum in ſæ-
culum, & hæc memoria mea in genera-
tionem & generationes. Vade, & con- 16
grega ſenes filiorum Iſrail, & dic eis;
Deus, Deus patrum veſtrorum apparuit
mihi, Deus Abraham, & Iſhac, & Iacob,
dicens; Jam recordatus eſt veſtrî, &
ejus quod factum eſt vobis in Ægypto.
Dixi enim; Extraham vos ex tormento 17
Ægyptiorum ad locum Chananæorum, &
Hethæorum, & Amoræorum, & Phere-
zeorum, & Hevæorum, & Iebuſæorum,
ad regionem manantem lacte & melle.
Cúmq; acceptaverint à te, ingredere tu et 18
ſenes filiorum Iſrail ad regem Ægypti, &
dicite illi; Dei, Dei Hebræorum venit ad
nos præceptum; ibimus modò itinere tri-
um dierum in deſertum, & ſacrificabi-
mus Deo Domino noſtro.

ספר שמות: ד

,abeatis ut ,Ægypti rex vos *dabit* non quòd novi ego Et
19 וַאֲנִי יָדַעְתִּי כִּי לֹא־יִתֵּן אֶתְכֶם מֶלֶךְ מִצְרַיִם לַהֲלֹךְ
percutiam & ,meam manum mittam Et .forti manu in *neque*
20 וְלֹא בְּיָד חֲזָקָה: וְשִׁלַּחְתִּי אֶת־יָדִי וְהִכֵּיתִי
:ej' medio in faciam quæ ,meis mirabilib' omnib' cũ ,Ægyptum
אֶת־מִצְרַיִם בְּכֹל נִפְלְאֹתַי אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה בְּקִרְבּוֹ
huic populo gratiam dabo Et .vos dimittet postea &
21 וְאַחֲרֵי־כֵן יְשַׁלַּח אֶתְכֶם: וְנָתַתִּי אֶת־חֵן הָעָם הַזֶּה
.vacui ibitis non ,ibitis quando ,erit Et .Ægyptiorũ oculis in
בְּעֵינֵי מִצְרָיִם וְהָיָה כִּי תֵלֵכְנָה לֹא תֵלַכְנָה רֵיקָם:
,argenti vasa suæ domûs hospita ab & ,sua vicina à mulier postulabit Sed
22 וְשָׁאֲלָה אִשָּׁה מִשְּׁכֶנְתָּהּ וּמִגָּרַת בֵּיתָהּ כְּלֵי־כֶסֶף
super &,vestros filios super ponetis & :vestes & ,auri vasa &
וּכְלֵי זָהָב וּשְׂמָלֹת וְשַׂמְתֶּם עַל־בְּנֵיכֶם וְעַל־
.Ægyptum spoliabitis &,vestras filias
בְּנֹתֵיכֶם וְנִצַּלְתֶּם אֶת־מִצְרָיִם:

CAP. IIII.

audient neque ,mihi credent non ecce Et : dixit & ,Moseh respõdit Et
1 וַיַּעַן מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר וְהִנֵּה לֹא־יַאֲמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ
dixit Et .Dominus *te ad* est conspectus Non : dicent qui: ;*mea voce in*
בְּקֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא־נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוָה: וַיֹּאמֶר
: ait Et .Virga : dixit Et ?tua manu in est Quid :Dominus eum ad
2 אֵלָיו יְהוָה מַזֶּה בְּיָדֶךָ וַיֹּאמֶר מַטֶּה: וַיֹּאמֶר
,serpentẽ in *fuit* &,terram in eam projecit Et .terram in eam Projice
3 הַשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיַּשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ
: Moseh ad Dominus dixit Et .ejus facie à Moseh fugit Et
4 וַיָּנָס מֹשֶׁה מִפָּנָיו: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
,suã manum extendit Et .*ejus cauda in* apprehende & ,tuã manum Extende
שְׁלַח יָדְךָ וְאָחֹז בִּזְנָבוֹ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ
quòd credant Ut ,ej' manu in virgam in *fuit* & ,eã apprehẽdit &
5 וַיֶּחֱזַק בּוֹ וַיְהִי לְמַטֶּה בְּכַפּוֹ: לְמַעַן יַאֲמִינוּ כִּי־
,Abraham Deus ,eorum patrum Deus Dominus *te ad* est conspect'
נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
: adhuc ei Dominus dixit Et .Jahacob Deus & ,Ischac Deus
6 אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: וַיֹּאמֶר יְהוָה לוֹ עוֹד
:suũ sinũ in suã manũ introduxit Et.tuũ sinũ in tuã manũ nunc Introduc
הָבֵא־נָא יָדְךָ בְּחֵיקֶךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחֵיקוֹ
tuã manũ Reduc:dixit Et .nix sicut leprosa ej' man' ecce Et.eã eduxit &
7 וַיּוֹצִאָהּ וְהִנֵּה יָדוֹ מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג: וַיֹּאמֶר הָשֵׁב
,suo sinu è eam eduxit & ,suũ sinũ ad suã manũ reduxit Et.tuũ sinum in
יָדְךָ אֶל־חֵיקֶךָ וַיָּשֶׁב יָדוֹ אֶל־חֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ מֵחֵיקוֹ
,tibi crediderint non si ,erit Et .ej' caro sicut erat reversa ecce &
8 וְהִנֵּה־שָׁבָה כִּבְשָׂרוֹ: וְהָיָה אִם־לֹא יַאֲמִינוּ לָךְ
signi voci credent & ,prioris signi voci obedierint non &
וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקֹל הָאוֹת הָרִאשׁוֹן וְהֶאֱמִינוּ לְקֹל הָאוֹת
signis duobus etiã crediderint non si erit Et .*posterioris*
9 הָאַחֲרוֹן: וְהָיָה אִם־לֹא יַאֲמִינוּ גַּם לִשְׁנֵי הָאֹתוֹת
,fluminis aqua ex capies & ,tuæ voci obedierint non & ,istis
הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּן לְקֹלֶךָ וְלָקַחְתָּ מִמֵּימֵי הַיְאֹר
, flumine è capies quas aquæ erunt Et .aridã super fundes &
וְשָׁפַכְתָּ הַיַּבָּשָׁה וְהָיוּ הַמַּיִם אֲשֶׁר תִּקַּח מִן־הַיְאֹר
.arida in sangulnẽ in *erunt* &
וְהָיוּ לְדָם בַּיַּבָּשֶׁת:

EXODUS.
Versio VUL. LAT.

19 Sed ego scio,quòd non dimittet vos rex Ægypti, ut eatis,
20 nisi per manum validã. Extendã enim manum meam,& percutiam Ægyptum in cunctis
mirabilibus meis, quæ facturus sum in medio eorum: post
21 hæc dimittet vos. Daboque gratiam populo huic coram
Ægyptiis: & cùm egrediemini, non exibitis vacui. Sed
22 postulabit mulier à vicina sua, & ab hospita sua, vasa argentea,et aurea,ac vestes:ponetísque eas super filios & filias vestras, & spoliabitis Ægyptum.

CAP. IV.

1 REspondens Moyses,ait;Nõ credent mihi, neque audient vocem meam:sed dicent,Non apparuit tibi Dominus. Dixit
2 ergò ad eum, Quid est quod tenes in manu tua? Respondit,
3 Virga.Dixítque Domin', Projice eam in terram. Projecit, & versa est in colubrum: ita
4 ut fugeret Moyses. Dixítque Dominus, Extende manũ tuam, & apprehende caudam
ejus. Extendit, & tenuit: versáque est in virgam. Ut credant, inquit, quòd apparuerit
5 tibi Dominus Deus patrum suorum, Deus Abraham, Deus
6 Isaac, & Deus Jacob. Dixítque Dominus rursum, Mitte manum tuam in sinum tuum.
Quam cùm misisset in sinum, protulit leprosam instar
7 nivis. Retrahe, ait, manum tuam in sinum tuum. Retraxit,
& protulit iterum: & erat similis carni reliquæ. Si non
8 crediderint, inquit, tibi, neque audierint sermonem signi
prioris, credent verbo signi
9 sequentis. Quòd si nec duobus quidem his signis crediderint,neque audierint vocem tuam; sume aquam fluminis, & effunde eam super aridam: & quidquid hauseris de fluvio, vertetur in sanguinem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Ἐγὼ δὲ οἶδα, ὅτι οὐ προήσεται ὑμᾶς Φαραὼ
βασιλεὺς Αἰγύπτου πορεύθηναι, ἐὰν μὴ μετὰ
10 χειρὸς κραταιᾶς. Καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρα,
παπάξω τοὺς Αἰγυπτίους ἐν πᾶσι τοῖς θαυμασίοις μου, οἷς ποιήσω ἐν αὐτοῖς· καὶ μετὰ
ταῦτα ἐξαποστελεῖ ὑμᾶς. Καὶ δώσω χάριν
τῷ λαῷ τούτῳ ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων· ὅταν
22 δὲ ἐκπορεύησθε, οὐκ ἀπελεύσεσθε(υ) κενοί. Αἰτήσει γυνὴ παρὰ γείτονος καὶ συσκήνου αὐτῆς σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ χρυσᾶ, καὶ ἱματισμόν· καὶ ἐνδύσετε ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν· καὶ(φ) σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους.

MS.A. (υ) κενοί. Αἰτήσει (φ) συσκεύασει τοὺ

ΚΕΦ. δ'.

1 Ἀπεκρίθη δὲ Μωυσῆς, καὶ εἶπεν, (α)
Ἐὰν μὴ πιστεύσωσί μοι, μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς
φωνῆς μου, (ἐρῶ γὰρ, ὅτι οὐκ ὤφθαί (β)ς σοι ὁ
2 Θεός,) τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς; Εἶπε δὲ αὐτῷ
κύριος, Τί τοῦτό ἐστι τὸ ἐν τῇ χειρί σου; ὁ
3 δὲ εἶπε, Ῥάβδος. Καὶ εἶπεν, Βάλε αὐτὴν
ὀπίσω τοῦ γηλοῦ. καὶ ἔρριψεν αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ
ἐγένετο ὄφις· καὶ ἔφυγε Μωυσῆς ἀπ' αὐτοῦ.
4 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἔκτεινον
τὴν χεῖρα, καὶ ἐπιλαβοῦ τῆς κέρκου. ἐκτείνας δὲν
τὴν χεῖρα, ἐπελαβέτο τῆς κέρκου· καὶ ἐγένετο
ῥάβδος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ἵνα πιστεύσωσί
σοι, ὅτι ὤφθαί (β)σοι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν, Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θε-
6 ὸς Ἰακώβ. Εἶπε δὲ αὐτῷ κύριος πάλιν,
(γ) Εἰσένεγκον τὴν χεῖρά σε εἰς τὸν κόλπον σε· καὶ εἰσήνεγκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν κόλπον
αὐτοῦ, καὶ ἐξήνεγκεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐκ τοῦ κόλ-
που αὐτοῦ, καὶ ἐγενήθη ἡ (δ) χεὶρ αὐτοῦ, ὡσεὶ
7 χιών. Καὶ εἶπεν πάλιν, (γ) Εἰσένεγκον τὴν
χεῖράν σε εἰς τὸν κόλπον σε. καὶ εἰσήνεγκε τὴν
(ε)χεῖρα εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, καὶ (ζ) ἐξήνεγκεν
αὐτὴν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἀπεκα-
8 τέστη εἰς τὴν χρόαν τῆς σαρκὸς (η) αὐτῆς. Ἐὰν
δὲ μὴ πιστεύσωσί σοι, μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς
φωνῆς τοῦ σημείου τοῦ πρώτου, πιστεύσωσί σοι τῆ
9 φωνῆς τοῦ σημείου (θ) τοῦ δευτέρου. Καὶ ἔσται
ἐὰν μὴ πιστεύσωσί σοι τοῖς δυσὶ σημείοις
τούτοις, μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς σου, λή-
ψῃ ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐκχεῖς
ἐπὶ τὸ ξηρόν· καὶ ἔσται τὸ ὕδωρ ὃ ἂν λάβῃς
ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, αἷμα ἐπὶ τοῦ ξηροῦ.

MS.A. Κεφ. δ'. (α) Ἐὰν δὲν μὴ (β) σοι ὠφθαί ὁ Θεὸς,) τί(γ) Εἰσέ-
νεγκαι(δ) χεῖρ Μωυσέως,(ε) χεῖρα αὐτοῦ εἰς (ζ) ἐξήνεγκαν τοῦ χεῖρα αὐτοῦ
ἐκ (η) αὐτοῦ, (θ) τοῦ ἑκάτου.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ego quidem scio non permissurum vobis
19 regem Ægypti ut abeatis, ne manu quidem
validâ. Ego verò extendam manus meas,
20 & percutiam Ægyptios omnibus miraculis
quæ facturus sum inter eos: tum demum di-
21 mittet vos. Et reddam populum hunc gra-
tiosum in oculis Ægyptiorum, ut cùm abi-
22 eritis, non discedatis vacui. Sed postulabit
mulier à vicina sua, & ab hospita domûs
suæ vasa auri & vasa argenti, ac vestes: &
induite filios vestros, & filias vestras, & ex-
cutite Ægyptios.

CAP. IV.

1 REspondit verò Moses,& ait; Ecce non
credent mihi,nec audient vocem meam: di-
2 cent enim,Non apparuit tibi Dominus.Dixit
ad eum Dominus,Quid est hoc quòd manu
3 tuâ *gestas*? Ait,Baculus. Dixítq;, Abjice
eum in terram; & abjecit eum in terram, &
4 factus est serpens, & fugit Moses à conspe-
ctu ejus. Et dixit Dominus ad Mosen, Ex-
tende manum tuam, & apprehende caudam
ejus; Et extensâ manu suâ, tenuit eum, &
5 factus est baculus in manu ejus: Ut credant
tibi quòd apparuerit tibi Dominus Deus pa-
trum eorum, Deus Abraham, Deus Isahac,
6 Deus Jacob. Dixítq; ad eum Dominus ite-
rum, Immitte manum tuam in sinum tuum:
Et immisit manum suam in sinum suum; et
7 protulit eã, & ecce man' ej' leprosa erat ve-
luti nix. Et dixit ad eum Dñs, Reduc manũ
8 tuam in sinum tuum:Et reduxit manum suam
in sinum suum. Et educens eam è sinu suo,
facta est similis carni ej'. Quòd si non cre-
9 diderint,neq; audierint vocem signi prioris,
credent voci signi posterioris: Quòd si nec
his duob' signis credent, & nisi audiant vo-
cem tuam, accipe ex aquis fluvii, & effunde
in aridam, & aquæ illæ quas accipies, fient
sanguis in arida.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וקדמי גלי קדם ארי לא ישבוק יתכון
19 בלבא דמצרים למיזל ולאמן קדם
דחיליה תקיף: ואשלח פון ית
20 מחת גבורתי ואמחי ית מצראי
בכל פרשתי די אעביד ביניהון
ובתר כן ישלח יתכון: ואתן ית
21 עמא הדין לרחמין בעיני מצראי
ויהי ארי תהכון לא תהכון ריקנין:
22 ותשאל אתתא משבבתה חדה
ומקריבת ביתה מנין דכסף ומנין
דדהב ולבושין ותשוון על בניכון
ועל בנתיכון ותרוקנון ית מצרים:

ד

ואתיב משה ואמר והא לא יהימנון
1 לי ולא יקבלון מני ארי יימרון לא
אתגלי לך יי: ואמר ליה יי מה דין
2 בידך ואמר חוטרא: ואמר רמיהי
3 לארעא ורמהי לארעא והוה
לחויא וערק משה מן קדמוהי:
4 ואמר יי למשה אושיט ידך ואחוד
בדנביה ואושיט ידיה ואתקיף ביה
5 והוה לחוטרא בידיה: בדיל
דיהימנון ארי אתגלי לך יי אלהא
דאבהתהון אלהיה דאברהם
אלהיה דיצחק ואלהיה דיעקב:
6 ואמר יי ליה עוד אעיל כען ידך
בעטפך ואעיל ידיה בעטפיה
ואפקה והא ידיה חורא כתלגא:
7 ואמר אתיב ידך בעטפך וארתיב
ידיה לעטפיה ואפקה מעטפיה
8 והא תבת הות כבשריה: ויהי אם
לא יהימנון לך ולא יקבלון לקל
אתא קדמאה ויהימנון לקל אתא
9 בתראה: ויהי אם לא יהימנון אף
לתרין אתיא האלין ולא יקבלון
מנך ותסב מפיא די בנהרא ותשוד
ליבשתא ויהון מיא די תסב
מן נהרא ויהון לדמא ביבשתא:

TARGUM ONKELOS.

19 Et in cõſpectu meo manifeſtũ eſt, quòd non dimittet vos rex Ægypti, ut eatis: *neque quidẽ propterea quòd potentia ejꝰ ſit* 20 *magna.* Mittãq; ſtatim plagã fortitudinis meæ, et percutiam Ægyptios; in cunctis mirabilibus meis, quæ facturus ſum in medio eorum: & poſt hæc mittet vos. Et dabo populum hunc in gratiam, in oculis Ægyptiorum: & quando ieritis, 21 non ibitis vacui. Sed poſtulabit mulier a vicinâ ſuâ, & à propinquâ domus ſuæ; vaſa argentea, & vaſa aurea, & veſtes: ponetiſque ſuper filios veſtros, & ſuper filias veſtras; & vacuos relinquetis Ægyptios.

CAP. IV.

1 REſponditq; Moyſes, et ait; Ecce non credent mihi, nec obedient mihi: quia dicent; Non apparuit tibi Dominus.
2 Dixitq; ei Dominus, Quid eſt hoc quod tenes in manu tua?
3 & ait, Virga. Et dixit ei, Projice eam in terram; & projecit eam in terram, & verſa eſt in colubrũ: & fugit Moyſes à facie ejus. Et dixit Dominus
4 ad Moyſen; Extende manum tuam, & apprehende caudam ejus: & extendit manũ ſuam, & tenuit eum; verſaque eſt in
5 virgam, in manu ejus. Ut credant, quòd apparuerit tibi Dñs, Deus patrum ſuorum: Deus Abraham, Deus Iſaac, et Deus
6 Jacob. Dixitque rurſum Dñs ei, Mitte nunc manũ tuam in ſinum tuum; & miſit manum ſuam in ſinum ſuum: & eduxit eam, & ecce manus ejus erat
7 alba ſicut nix. Et dixit, Reduc manum tuã in ſinum tuum; & reduxit manũ ſuã in ſinũ ſuũ: & eduxit eam de ſinu ſuo; & ecce reverſa eſt ſicut caro ejus.
8 Et erit, ſi non crediderint tibi; neque obedierint voci ſigni prioris: credent voci ſigni po-
9 ſterioris. Et erit, ſi non crediderint etiam duobus ſignis, neque obedierint tibi; tolles de aquis quæ ſunt in flumine, & effundes in aridâ: & aquæ, quas tuleris de flumine, vertentur in ſanguinem in aridâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

19 *ויאמר יי למשה אושיט ידך ואחוד בדנביה ואושיט ידיה ואתקיף ביה
20 והוה לחוטרא בידיה: * ואמר יי למשה בדיל דיהימנון ארי אתגלי לך יי
אלהא דאבהתהון אלהיה דאברהם אלהיה דיצחק ואלהיה דיעקב:
21 *ואמר יי ליה עוד אעיל כען ידך בעטפך ואעיל ידיה בעטפיה ואפקה
22 והא ידיה חורא כתלגא: * ואמר אתיב ידך בעטפך ואתיב ידיה לעטפיה
ואפקה מעטפיה והא תבת הות כבשריה: * ויהי אם לא יהימנון לך
1 ** ולא יקבלון לקל אתא קדמאה ויהימנון לקל אתא בתראה: ויהי אם
לא יהימנון אף לתרין אתיא האלין ולא יקבלון מנך ותסב מפיא
דיבשתא ויהון מיא די תסב מן נהרא ויהון לדמא ביבשתא:

VERSIO SAMARITANA.

19 ויאמר יי למשה אושיט ידך ואחוד בדנביה ואושיט ידיה ואתקיף ביה
20 והוה לחוטרא בידיה: * ואמר יי למשה בדיל דיהימנון ארי אתגלי לך יי
21 אלהא דאבהתהון אלהיה דאברהם אלהיה דיצחק ואלהיה דיעקב: *ואמר יי
ליה עוד אעיל כען ידך בעטפך ואעיל ידיה בעטפיה ואפקה והא ידיה
22 חורא כתלגא: * ואמר אתיב ידך בעטפך ואתיב ידיה לעטפיה ואפקה
מעטפיה והא תבת הות כבשריה: * ויהי אם לא יהימנון לך ולא
1 ** יקבלון לקל אתא קדמאה ויהימנון לקל אתא בתראה: ויהי אם לא
יהימנון אף לתרין אתיא האלין ולא יקבלון מנך ותסב מפיא
2 דיבשתא ויהון מיא די תסב מן נהרא ויהון לדמא ביבשתא: ואמר משה
3 * לי ולא יקבלון מני ארי יימרון לא אתגלי לך יי: ואמר ליה יי מה דין
בידך ואמר חוטרא: ואמר רמיהי לארעא ורמהי לארעא והוה
4 לחויא וערק משה מן קדמוהי: ואמר יי למשה אושיט ידך ואחוד
בדנביה ואושיט ידיה ואתקיף ביה והוה לחוטרא בידיה: בדיל
5 דיהימנון ארי אתגלי לך יי אלהא דיאבהתהון אלהיה דאברהם
אלהיה דיצחק ואלהיה דיעקב: ואמר יי ליה עוד אעיל כען ידך
6 בעטפך ואעיל ידיה בעטפיה ואפקה והא ידיה חורא כתלגא:
7 ואמר אתיב ידך בעטפך וארתיב ידיה לעטפיה ואפקה מעטפיה
8 והא תבת הות כבשריה: ויהי אם לא יהימנון לך ולא יקבלון לקל
אתא קדמאה ויהימנון לקל אתא בתראה: ויהי אם לא יהימנון אף
9 לתרין אתיא האלין ולא יקבלון מנך ותסב מפיא די בנהרא ותשוד
ליבשתא ויהון מיא די תסב מן נהרא ויהון לדמא ביבשתא:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Ego autẽ novi quòd non per- 19 *mittet vobis rex Ægypti ut exeatis, niſi cũ manu valida. Ideò mittam manum meam,* 20 *& percutiam Ægyptum in omnibus mirabilibus meis quæ faciam in medio ejus, et poſteà dimittet vos. Dabo etiam* 21 *gratiam populo huic in oculis Ægyptiorum, fiétque cùm exibitis, ut non exeatis vacui. Petet igitur vir à* 22 *proximo ſuo, et mulier à proxima ſua, à vicina ſua, & hoſpita domûs ſuæ, vaſa argentea, & vaſa aurea, & veſtes, quas ponetis ſuper filios veſtros, et ſuper filias veſtras, & (d) ſpoliabitis Ægyptios.*

CAP. IV.

REſpondit autem Moſes, 1 *& dixit; Ac ecce non credent mihi, neque audient vocem meam: dicent enim, Non apparuit tibi Dominus. Et dixit illi Dominus, Quid* 2 *hoc in manu tua? & reſpondit, Virga. Dixitque, Pro-* 3 *jice illã in terram, et projecit illam in terram, factáque eſt in ſerpentem, & fugit Moſes à facie ejus. Dixit quoque* 4 *Dominus Moſi, Mitte manum tuam, & apprehende caudam ejus: & miſit manum ſuam, & apprehendit eam; factuſq; eſt in virgam in manu ejus: ut credant quòd apparuit tibi* 5 *Dominus Deus patrum tuorũ, Deus Abraham, et Deus Iſaac, & Deus Jacob. Et dixit* 6 *adhuc ei Dominus, Infer nunc manum tuam in ſinum tuum: & intulit manum ſuam in ſinum ſuum: & eduxit eam de ſinu ſuo, & ecce manus ejus leproſa erat ſicut nix. Tum* 7 *dixit, Refer manum tuam in ſinum tuum; poſtea eduxit eam de ſinu ſuo, & ecce reverſa eſt ſicut caro ejus. Si-* 8 *et igitur ſi non credant tibi, neque audiant vocem ſigni primi, ut credant voci ſigni poſteriori. Quòd ſi acci-* 9 *dit, ut non credant etiam his duobus ſignis, neque audiant vocem tuam, capies ex aqua fluminis, & effundes ſuper aridam, fiétque aqua quam ceperis de fluvio in ſanguinẽ ſuper aridam.*

VER. SAM. (d) denudabitis

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وَأَنَا أَعْلَمُ أَنَّ مَلِكَ مِصْرَ لَا يَدَعُكُمْ أَنْ تَمْضُوا وَلَا بِيَدٍ وَاحِدَةٍ شَدِيدَةٍ * حَتَّى أَبْعَثَ بِاءَتِي
20 فَأَضْرِبَ ٱلْمِصْرِيِّينَ بِجَمِيعِ أَعْجُوبَاتِي ٱلَّتِي أَصْنَعُهَا فِيمَا بَيْنَهُمْ * وَبَعْدَ ذٰلِكَ يُطْلِقُكُمْ * وَأُعْطِي
21 ٱلْقَوْمَ حُظْوَةً عِنْدَ ٱلْمِصْرِيِّينَ * فَإِذَا مَضَيْتُمْ فَلَا تَمْضُوا فَرَاغًا * بَلْ تَسْتَوْهِبُ ٱلْمَرْأَةُ مِنْ مُسَاكِنَتِهَا
22 وَجَارَتِهَا آنِيَةَ فِضَّةٍ وَذَهَبٍ وَثِيَابًا تَضَعُونَهَا عَلَى بَنِيكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَتَسْتَلِبُونَ ٱلْمِصْرِيِّينَ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ *

1 * فَأَجَابَ مُوسَى وَقَالَ * لَعَلَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ لِي وَلَا يَقْبَلُونَ مِنِّي * يَقُولُونَ لَمْ يَتَجَلَّ لَكَ مَلَاكُ ٱللَّهِ
2 * فَقَالَ لَهُ مَا هٰذَا بِيَدِكَ * قَالَ عَصًا * قَالَ أَطْرَحْهَا عَلَى ٱلْأَرْضِ * فَطَرَحَهَا فَصَارَتْ ثُعْبَانًا *
3 فَهَرَبَ مُوسَى مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ * قَالَ ٱللَّهُ لَهُ مُدَّ يَدَكَ وَأَمْسِكْ بِذَنَبِهِ * فَلَمَّا مَدَّ يَدَهُ فَأَمْسَكَهُ *
4 صَارَ عَصًا فِي يَدِهِ * قَالَ لِكَيْ يُؤْمِنُوا أَنَّ قَدْ تَجَلَّى لَكَ مَلَاكُ ٱللَّهِ إِلٰهُ آبَائِهِمْ إِبْرٰهِيمَ وَإِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ
5 * وَقَالَ لَهُ أَيْضًا أَدْخِلْ يَدَكَ إِلَى كُمِّكَ * فَأَدْخَلَهَا ثُمَّ أَخْرَجَهَا فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ كَٱلثَّلْجِ * قَالَ أَرْدُدْ
6 يَدَكَ إِلَى كُمِّكَ * فَرَدَّهَا ثُمَّ أَخْرَجَهَا وَقَدْ عَادَتْ كَسَائِرِ بَدَنِهِ * قَالَ فَإِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِكَ وَلَمْ يَقْبَلُوا
7 ٱلْآيَةَ ٱلْأُولٰى فَيُؤْمِنُونَ بِٱلْآيَةِ ٱلثَّانِيَةِ * فَإِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا لِهَاتَيْنِ ٱلْآيَتَيْنِ وَلَمْ يَقْبَلُوا مِنْكَ * تَخُذْ مِنْ
8 مَاءِ ٱلنَّهْرِ وَصُبَّهُ عَلَى ٱلْيَبَسِ * فَإِنَّهُ يَنْقَلِبُ بِأَنْ يَصِيرَ دَمًا عَلَى ٱلْأَرْضِ *

Et ego novi quod rex Ægypti non ſinet 19 *vos abire, neque per manum unam fortem: Donec mittam plagam meam, & per-* 20 *cutiam Ægyptios omnibus miraculis meis quæ faciam inter eos, & poſtea dimittet vos. Et dabo populo gratiã apud Ægypti-* 21 *os, cúmque abibitis, nè abieritis vacui: Sed* 22 *mutuabitur mulier à cohabitante ſuâ, & à vicinâ ſuâ, vaſa argenti & auri, ac veſtes, quas ponetis ſuper filios veſtros, & filias veſtras, & extirpabitis Ægyptios.*

CAP. IV.

REſpondit autem Muſa, & dixit; 1 *Forte non credent mihi, nec audient me: dicent, Non apparuit tibi Angelus Dei. Di-* 2 *xit ei per commonitionem, Quid eſt in manu tua? Dixit, Baculus. Ait, Projice ſuper* 3 *terram: projecitque eum, et factus eſt ſerpens, fugitque Muſa à conſpectu ejꝰ. Dixit* 4 *Deus ad illum, Extende manum tuam, & apprehende caudam ejus: Cúmque extendiſſet manum ſuam, apprehendiſſétque illum, factus eſt baculus in manu ejus. Di-* 5 *xit; ut credant quòd apparuit Angelus Dei tibi, Dei patrum eorum Abrahami, et Iſhac, & Jacob. Et dixit ei quoque, In-* 6 *troduc manum tuam in manicam tuam: introduxitque eam: tum eduxit illam, & ecce fuit candida ſicut nix. Dixit, Reduc* 7 *manum tuam ad manicam tuam; reduxitque eam: tum eduxit illam, & reverſa eſt ut reliquum corpus ipſius. Dixit; Niſi* 8 *crediderint tibi, neque receperint ſignum primum, credent ſigno ſecundo. Quòd ſi* 9 *non crediderint biſce duobus ſignis, nec audierint te, accipe de aquâ Nili, & effunde eam ſuper aridam; nam converte-tur, ut fiat ſanguis ſuper terram.*

ספר שמות: ד

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

verborum vir non ,Domine *me Pro* : Dominum ad Moſeh dixit Et

10 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה בִּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים

ad *te loqui tunc ex* etiam ,nudiuſtertius à etiam ,heri ab etiam *ego*

אָנֹכִי גַּם מִתְּמוֹל גַּם מִשִּׁלְשֹׁם גַּם מֵאָז דַּבֶּרְךָ אֶל־

Domin' dixit Et .ſum lingua gravis & ore gravis quia:tuũ ſervũ

11 עַבְדֶּךָ כִּי כְבַד־פֶּה וְכִבַד לָשׁוֹן אָנֹכִי : וַיֹּאמֶר יְהוָה

vel ,ſurdum vel ,mutum poſuit quis vel ,homini os poſuit Quis :eum ad

אֵלָיו מִי שָׂם פֶּה לָאָדָם אוֹ מִי־יָשׂוּם אִלֵּם אוֹ חֵרֵשׁ אוֹ

ego & ,vade nunc Et ? Dominus ego Nõne ? cæcum vel ,videntẽ

12 פִקֵּחַ אוֹ עִוֵּר הֲלֹא אָנֹכִי יְהוָה : וְעַתָּה לֵךְ וְאָנֹכִי

me Pro :dixit Et .loquèris quæ te docebo &,tuo ore cum ero

אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תְּדַבֵּר : וַיֹּאמֶר בִּי

Domini furor eſt irat' Et .*mittes* manũ per quæſo mitte ,Domine

13 אֲדֹנָי שְׁלַח־נָא בְּיַד־תִּשְׁלָח : וַיִּחַר־אַף יְהוָה

quòd ,novi Levitam tuũ fratrem Aharon Nonne : dixit &,Moſeh in

בְּמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲלֹא אַהֲרֹן אָחִיךָ הַלֵּוִי יָדַעְתִּי כִּי־

,tui occurſum in egreditur ipſe ecce etiã Et ? ipſe loquetur loquendo

דַבֵּר יְדַבֵּר הוּא וְגַם הִנֵּה הוּא יֹצֵא לִקְרָאתֶךָ

pones & ,eum ad loquèris Et .ſuo corde in lætabitur &,te videbit &

15 וְרָאֲךָ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ : וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו וְשַׂמְתָּ אֶת־

docebo & ,ejus ore cum &,tuo ore cũ ero ego &:ej' ore in verba

הַדְּבָרִים בְּפִיו וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ וְעִם־פִּיהוּ וְהוֹרֵיתִי

,populum ad te pro ipſe loquetur Et .*facietis* quæ vos

אֶתְכֶם אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן : וְדִבֶּר־הוּא לְךָ אֶל־הָעָם

.Deo pro ei eris tu & ,ore pro tibi erit ipſe ,erit &

וְהָיָה הוּא יִהְיֶה־לְּךָ לְפֶה וְאַתָּה תִּהְיֶה־לּוֹ לֵאלֹהִים :

ea in facies quæ,tua manu in capies hanc virgam Et

17 וְאֶת־הַמַּטֶּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדֶךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־בּוֹ אֹתֹת

dixit &,ſuũ ſocerũ Jether ad eſt reverſus &,Moſeh ivit Et .ſigna

הָאֹתֹת : וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיָּשָׁב אֶל־יֶתֶר חֹתְנוֹ וַיֹּאמֶר

videbo & ,Ægypto in qui meos fratres ad revertar & nunc Vadam :ei

לוֹ אֵלְכָה נָּא וְאָשׁוּבָה אֶל־אַחַי אֲשֶׁר־בְּמִצְרַיִם וְאֶרְאֶה

.pace in Vade ,Moſeh ad Ithro dixit Et .vivant adhuc an

הֲעוֹדָם חַיִּים וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ לְמֹשֶׁה לֵךְ לְשָׁלוֹם :

;Ægyptũ in revertere,Vade:Midjan in Moſeh ad Dominus dixit Et

19 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְיָן לֵךְ שֻׁב מִצְרָיִם

.tuã animam *quærentes* qui viri omnes ſunt mortui quia

כִּי־מֵתוּ כָּל־הָאֲנָשִׁים הַמְבַקְשִׁים אֶת־נַפְשֶׁךָ :

ſuper eos fecit equitare &,ſuos filios & ,ſuam uxorem Moſeh tulit Et

20 וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בָּנָיו וַיַּרְכִּבֵם עַל־

virgam Moſeh tulit Et .Ægypti terram in eſt reverſus &,aſinũ

הַחֲמֹר וַיָּשָׁב אַרְצָה מִצְרַיִם וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּה

te eundo In : Moſeh ad Dominus dixit Et .ſua manu in Dei

21 הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּלֶכְתְּךָ

:tua manu in poſui quæ portenta omnia vide ,Ægyptũ in *redeundũ ad*

לָשׁוּב מִצְרַיְמָה רְאֵה כָּל־הַמֹּפְתִים אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְיָדֶךָ

dimittet non & ,ejus cor indurabo ego Et .Parhoh coram *ea facies* &

וְעָשִׂיתָם לִפְנֵי פַרְעֹה וַאֲנִי אַחֲזֵק אֶת־לִבּוֹ וְלֹא יְשַׁלַּח

: Dominus dixit Sic :Parhoh ad dices Et .populum

22 אֶת־הָעָם : וְאָמַרְתָּ אֶל־פַּרְעֹה כֹּה אָמַר יְהוָה

.Iſrael meus primogenit' me' Filius

בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל :

10 Ait Moyſes; Obſecro, Domine, non ſum eloquens ab heri & nudius-tertiùs : & ex quo locutus es ad ſervum tuum, impeditioris & tardioris linguæ ſum. Dixit Dominus ad eum, Quis fecit os hominis ? aut quis fabricatus eſt mutum & ſurdum, videntem & cæcũ ? Nonne ego ? Perge igitur, & ego ero in ore tuo : docebóque te quid loquaris. 13 At ille ; Obſecro, inquit, Domine, mitte quem miſſurus es. Iratus Dominus in Moyſen, ait ; Aaron frater tuus Levites, ſcio quòd eloquens ſit : ecce ipſe egreditur in occurſum tuum, vidénſque te lætabitur corde. Loquere ad eum, & pone verba mea in ore ejus : & ego ero in ore tuo, & in ore illius, & oſtendam vobis quid agere debeatis. 16 Ipſe loquetur pro te ad populum, & erit os tuum : tu autem eris ei in his quæ ad Deum pertinent. 17 Virgam quoque hanc ſume in manu tua, in qua facturus es ſigna. 18 Abiit Moyſes, & reverſus eſt ad Jethro ſocerum ſuum ; dixítque ei, Vadam & revertar ad fratres meos in Ægyptum, ut videam ſi adhuc vivant. Cui ait Jethro ; Vade in pace. 19 Dixit ergò Dñs ad Moyſen in Madian ; Vade, & revertere in Ægyptum : mortui ſunt enim omnes qui quærebant animam tuam. 20 Tulit ergò Moyſes uxorem ſuam, & filios ſuos, & impoſuit eos ſuper aſinum : reverſúſque eſt in Ægyptum, portans virgam Dei in manu ſua. 21 Dixítque ei Dominus revertenti in Ægyptum ; Vide ut omnia oſtenta quæ poſui in manu tua, facias coram Pharaone : ego indurabo cor ejus, & non dimittet populum. 22 Dicéſque ad eum, Hæc dicit Dominus, Filius meus primogenitus Iſrael.

10 Εἶπε δὲ Μωυσῆς (ι) πρὸς κύριον, Δέομαι κύριε· οὐκ ἱκανός εἰμι πρὸ τῆς (κ) χθὲς, οὐδὲ πρὸ τῆς τρίτης ἡμέρας, οὐδὲ ἀφ' οὗ ἤρξω λαλεῖν τῷ θεράποντί σου· ἰσχνόφωνος καὶ βραδύγλωσσος ἐγώ εἰμι. 11 Εἶπε δὲ κύριος (λ) πρὸς Μωυσῆν, Τίς ἔδωκε στόμα ἀνθρώπῳ; καὶ τίς ἐποίησε δύσκωφον καὶ κωφὸν, βλέποντα καὶ τυφλόν; οὐκ ἐγὼ (μ) ὁ θεός; 12 Καὶ νῦν πορεύου, καὶ ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου, καὶ συμβιβάσω (ν) σε ὃ μέλλεις λαλῆσαι. 13 Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Δέομαι κύριε· σχεῖσαι σὺ πιὰ μᾶλλον ἄλλον, ὃν ἀποστελεῖς. 14 Καὶ θυμωθεὶς ὀργῇ κύριος ὃν Μωυσῆν, εἶπεν, Οὐκ οἶδα Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ὁ Λευίτης; ἐπίσταμαι, ὅτι λαλῶν λαλήσει αὐτὸς σοι. καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐξελεύσεται εἰς συνάντησίν σοι, καὶ ἰδών σε χαρήσεται ἐν ἑαυτῷ. 15 Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, καὶ δώσεις τὰ ῥήματά μου εἰς τὸ στόμα αὐτῦ, καὶ ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου καὶ τὸ στόμα αὐτῦ, καὶ συμβιβάσω ὑμᾶς, ἃ ποιήσετε. 16 Καὶ αὐτός σοι (ξ) λαλήσει πρὸς τὸν λαὸν, καὶ αὐτὸς ἔσται σου στόμα· σὺ δὲ αὐτῷ ἔσῃ τὰ πρὸς τὸν θεόν. 17 Καὶ τὴν ῥάβδον ταύτην λάβε σεαυτῷ εἰς ὄφιν, λήψῃ ἐν τῇ χειρί σου, ἐν ᾗ ποιήσεις ἐν αὐτῇ τὰ σημεῖα. 18 Ἐπορεύθη δὲ Μωυσῆς, καὶ (ο) ἀπέστρεψε πρὸς Ἰοθὸρ τὸν γαμβρὸν αὐτῦ· καὶ λέγει, Πορεύσομαι, καὶ ἀποστρέψω πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὄψομαι, εἰ ἔτι ζῶσι. Καὶ εἶπεν Ἰοθὸρ Μωυσῆ, Βάδιζε ὑγιαίνων. 19 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν Μαδιὰμ, Βάδιζε, ἀπελθε εἰς Αἴγυπτον· τεθνήκασι γὰρ πάντες οἱ ζητοῦντές σου τὴν ψυχήν. 20 Ἀναλαβὼν δὲ Μωυσῆς τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία, ἀνεβίβασεν αὐτὰ ἐπὶ τὰ ὑποζύγια, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Αἴγυπτον. ἔλαβε δὲ Μωυσῆς τὴν ῥάβδον τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ (π) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 21 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Πορευομένου σου καὶ ἀποστρέφοντος εἰς Αἴγυπτον, ὅρα πάντα τὰ τέρατα ἃ (ρ) δέδωκά σοι ἐν τῇ χειρί σου, ποιήσεις αὐτὰ ἐναντίον Φαραώ· ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ (σ) τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ ἐξαποστείλῃ τὸν λαόν. 22 Σὺ δὲ ἐρεῖς τῷ Φαραώ, Τάδε λέγει κύριος· Υἱὸς πρωτότοκός μου Ἰσραήλ.

MS.A. (ι) πρὸς τὸν θεὸν, (κ) ἐχθὲς, καὶ πρὸ (λ) τοῦ Μωυσεῖ, (μ) κύριος ὁ θεός; (ν) σε ἃ μέλλεις (ξ) προσλαλήσῃ (ο) ἐπίστρεψεν (π) ἐν χειρὶ (ρ) ἔδωκα (σ) αὐτῷ τὴν καρδίαν,

Dixit autem Moyſes ad Dominum, Precor, Domine : non ſum (d) idoneus ante heſternam, neque ante nudius-tertianam dicm, neque ex quo cœpiſti loqui famulo tuo: gracili voce et tardâ linguâ ego ſum. 11 Dixit autem Dominus ad Moyſem, Quis dedit os homini? & quis fecit (e) mutum & ſurdum, videntem & cæcum? nonne ego Deus? Et nunc vade, & ego aperiam os tuum, & (f) inſtruam te, (g) quod locuturus es. Et dixit Moyſes, Precor, Domine : Elige alium qui poſſit, quem mittes. Et iratus vacundiâ Dominus in Moyſem, dixit, Nonne ecce Aaron frater tuus Levites? Scio quia (h) loquens loquetur ipſe tibi. Et ecce ipſe egredietur in occurſum tibi, & videns te lætabitur in ſeipſo. 15 Et dices ad eũ, & dabis verba mea in os ejus: et ego aperiam os tuum & os ejus, & inſtruam vos, quæ facietis. 16 Et ipſe loquetur tibi ad populum, & ipſe erit os tuum: tu autem illi eris in iis, quæ ad Deum. 17 Et virgam iſtam verſam in ſerpentem, ſumes in manũ tuam, in qua facies in ea ſigna. 18 Ivit autẽ Moyſes, & rediit ad Jothor ſocerum ſuum: & ait, Vadam, & revertar ad fratres meos, qui ſunt in Ægypto, et videbo ſi adhuc vivant. Et dixit Jothor Moyſi, Vade ſanus. 19 Poſt dies autem multos illos, mortuus eſt rex Ægypti. Dixit autem Dominus ad Moyſem in Madiam, Vade, perge in Ægyptum: defuncti ſunt enim omnes qui quærebant animam tuam. 20 Aſſumens autẽ Moyſes uxorem & parvulos, impoſuit eos ſuper ſubjugalia, & rediit in Ægyptum. Sumpſit autem Moyſes virgam, quam à Deo in manu ſua. 21 Dixit autem Dominus ad Moyſem, Eunte te & revertente in Ægyptum, vide, omnia portenta, quæ dedi in manibus tuis, facies ea coram Pharaone. Ego autem (i) indurabo cor illius, & non dimittet populum. 22 Tu autem dices Phavaoni, Hæc dicit Dominus, Filius meus primogenitus Iſrael.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixit Moſes ad Dominum, Rogo te Domine mi; non ſum vir eloquens etiam ab heri, etiam à nudiuſtertiùs, etiam à tempore quo locutus es cum ſervo tuo : nam balbus eſt ſermo meus, & difficilis linguâ ego ſum. 11 Dixit ad eum Dominus, Quis fecit os homini? aut quis fecit mutum, aut ſurdum, aut apertos habentem oculos, aut cæcum? nonne ego Dominus ? 12 Igitur vade, & ego ero eum ore tuo, & docebo te quod loquaris. 13 Ait illi Moſes, Obſecro te Domine mi, mitte per eum quem miſſurus es. 14 Et iratus eſt furor Domini contra Moſen, dixítque ei; En Aharon frater tuus Levita : novi eum eſſe omnino eloquentem : en ipſe quoque egredietur in occurſum tuum, & videbit te, & lætabitur in corde ſuo. 15 Et loqueris ad eum, ponéſque ſermones meos in os ejus, & ego ero cum ore tuo, & cum ore ipſius, & docebo vos quid agatis. 16 Ipſe loquetur pro te cũ populo, ipſeque erit tibi interpres, & tu eris ipſi in Deum. 17 Baculum quoque iſtum ſume in manu tua, ut facias per eum ſigna. 18 Itaque reverſus eſt Moſes, & abiit ad Jethron ſocerum ſuum, & ait illi ; Revertar, & abibo ad fratres meos qui ſunt in Ægypto, & videbo an adhuc vivi ſint. Dixit Jethron ad Moſen, Vade in pace. 19 Dixit etiam Dominus ad Moſen in Median, Revertere, perge in Ægyptum, quoniam mortui ſunt omnes viri qui quærebant animam tuam. 20 Duxit igitur Moſes uxorem ſuam, & filios ſuos, vexítque eos ſuper aſinum, & reverſus eſt ut abiret in Ægyptum : ſumpſit quoque Moſes baculum Dei in manu ſua. 21 Et dixit Dominus ad Moſen, Cùm reverſus fueris ad abeundum in Ægyptum, vide, omnia miracula quæ feci per manus tuas, fac ea coram Pharaone ; ego verò magnificabo cor ejus, & non dimittet populum. 22 Et dic Pharaoni, Sic dicit Dñs; Fili' me', primogenit' me' Iſrael eſt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

10 ואמר משה קדם יי לא נבר
אנא ולא מאתמלי אף
מדקמוהי אף מעדן דמלילתא עם
עבדך ארי יקיר ממלל ועמיק לישן
11 אנא: ואמר יי ליה מן שוי פומא
לאנשא או מן שוי אלמא או
חרשא או פתיחא או עיורא הלא
12 אנא יי: וכען אזל ומימרי יהא עם
פומך ואלפנך די תמלל: 13 ואמר
בבעו יי שלח בעין בידא מן דכשר
14 למשלח: ותקיף רוגזא דיי במשה
ואמר הלא אהרן אחוך ליואה גלי
קדמי ארי ממלל הוא ואף
הא הוא נפק לקדמותך ויחזנך
15 ויחדי בלביה: ותמלל עמיה ותשוי
ית פתגמיא בפומיה ומימרי יהי
עם פומך ועם פומיה ואלוף יחכון
16 ית די תעבדון: וימלל הוא לך עם
עמא ויהי הוא יהי לך למתורגמן
17 ואת תהי ליה לרב: וית חוטרא
הדין תסב בידך דתעביד ביה ית
18 אתיא: ואזל משה ותב לות יתרו
חמוהי ואמר ליה אזיל כען ואיתוב
לות אחי די במצרים ואחזי אם
כען אנון קיימין ואמר יתרו למשה
19 אזיל לשלם: ואמר יי למשה במדין
אזיל תוב למצרים ארי מיתו כל
20 גברייא דבעו למקטלך: וברר משה
ית אתתיה ויתבנון
על חמרא ותב לארעא דמצרים
ונסיב משה ית חוטרא דאתעביד
21 ביה נסין מן קדם יי בידיה: ואמר
יי למשה במהכך
למיתב למצרים
חזי כל מופתיא די שויתי בידך
ותעבדנון קדם פרעה ואנא אתקף
ית לביה ולא ישלח ית עמא:
ותימר לפרעה כדנן אמר יי ברי
בוכרי ישראל:

10 Dixitque Moyses coram Dño, Obsecro Dñe: non sum vir eloquẽs, etiã ab herì & nudiustertiꝰ; & ex tempore quo locutus fuisti cum servo tuo: quoniã gravis loquelæ, & linguæ profundæ ego sum. Dixitque dñs ad eũ; Quis posuit os homini? aut quis posuit mutum, aut surdũ, aut videntẽ, aut cæcum? Nonne ego Dñs? 12 Et nunc vade: & verbũ meũ erit in ore tuo; & docebo te, quid loquaris. 13 Et ait, Obsecro Dñe: mitte nunc per manum illius qui dignꝰ est ut mittatur. 14 Iratusq; est furor Dñi in Moysen; & ait. Ecce Aaron frater tuus Levita; notum est coram me, quòd ipse loquens loquetur: & ecce ipse quoque egredietur in occursum tuum; & videbit te, & lætabitur in corde suo. 15 Et loquêris cum eo; & pones sermones in ore suo: & verbum meum erit cum ore tuo, & cum ore ejus; & docebo vos, quid acturi estis. 16 Loquetúrque ipse pro te cum populo: et ipse erit interpres tuus; et tu eris ei in principem. 17 Virgam quoque hanc, sume in manu tuâ: in quâ facturus es signa. 18 Abiitq; Moyses, et reversus est ad Jethro socerum suum; et dixit ei, Vadam nunc, et revertar ad fratres meos qui sunt in Ægypto; et videbo, si adhuc ipsi vivant: Dixitque Jethro ad 19 Moysen, Vade in pace. Dixitq; Dñs ad Moysen, in Madiã; Vade, revertere in Ægyptũ: quia mortui sunt ões viri; qui quærebãt interficere te. 20 Et tulit Moyses uxorẽ suã et filios suos, et imposuit eos sup asinũ; et reversꝰ est in terrã Ægypti: & tulit Moyses virgã qua miracula fierẽt a facie Dei, in manu sua. 21 Dixitq; Dñs ad Moysen: Cum ieris, ut revertaris in Ægyptũ; vide, omnia portenta quæ posui in manu tua, et facies ea corã Pharaone: et ego indurabo cor ejꝰ; et non dimittet populum. 22 Et dices ad Pharaonem: Hæc dicit dominus; Filius meus primogenitus meus Israel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 * ואמר משה קדם יי לא נבר אנא ולא מאתמלי אף מדקמוהי אף מעדן דמלילתא עם עבדך ארי יקיר ממלל ועמיק לישן אנא: ואמר יי ליה מן שוי פומא לאנשא או מן שוי אלמא או חרשא או פתיחא או עיורא הלא 12 אנא יי: וכען אזל ומימרי יהא עם פומך ואלפנך די תמלל: 13 ואמר בבעו יי שלח בעין בידא מן דכשר למשלח: ותקיף רוגזא דיי במשה 14 ואמר הלא אהרן אחוך ליואה גלי קדמי ארי ממלל הוא ואף הא הוא נפק לקדמותך ויחזנך 15 ויחדי בלביה: ותמלל עמיה ותשוי ית פתגמיא בפומיה ומימרי יהי עם פומך ועם פומיה ואלוף יחכון 16 ית די תעבדון: וימלל הוא לך עם עמא ויהי הוא יהי לך למתורגמן 17 ואת תהי ליה לרב: וית חוטרא הדין תסב בידך דתעביד ביה ית 18 אתיא: ואזל משה ותב לות יתרו חמוהי ואמר ליה אזיל כען ואיתוב לות אחי די במצרים ואחזי אם כען אנון קיימין ואמר יתרו למשה 19 אזיל לשלם: ואמר יי למשה במדין אזיל תוב למצרים ארי מיתו כל 20 גברייא דבעו למקטלך: וברר משה ית אתתיה וית בנוהי וארכבנון על חמרא ותב לארעא דמצרים ונסיב משה ית חוטרא דאתעביד 21 ביה נסין מן קדם יי בידיה: ואמר יי למשה במהכך למיתב למצרים חזי כל מופתיא די שויתי בידך ותעבדנון קדם פרעה ואנא אתקף ית לביה ולא ישלח ית עמא: 22 ותימר לפרעה כדנן אמר יי ברי בוכרי ישראל:

VER. SAM.

10 * ואמר משה קדם יי לא נבר אנא ולא מאתמלי אף מדקמוהי אף מעדן דמלילתא עם עבדך ארי יקיר ממלל ועמיק לישן אנא: ואמר יי ליה מן שוי פומא לאנשא או מן שוי אלמא או חרשא או פתיחא או עיורא הלא 12 אנא יי: וכען אזל ומימרי יהא עם פומך ואלפנך די תמלל: 13 ואמר בבעו יי שלח בעין בידא מן דכשר למשלח: ותקיף רוגזא דיי במשה 14 ואמר הלא אהרן אחוך ליואה גלי קדמי ארי ממלל הוא ואף הא הוא נפק לקדמותך ויחזנך 15 ויחדי בלביה: ותמלל עמיה ותשוי ית פתגמיא בפומיה ומימרי יהי עם פומך ועם פומיה ואלוף יחכון 16 ית די תעבדון: וימלל הוא לך עם עמא ויהי הוא יהי לך למתורגמן 17 ואת תהי ליה לרב: וית חוטרא הדין תסב בידך דתעביד ביה ית 18 אתיא: ואזל משה ותב לות יתרו חמוהי ואמר ליה אזיל כען ואיתוב לות אחי די במצרים ואחזי אם כען אנון קיימין ואמר יתרו למשה 19 אזיל לשלם: ואמר יי למשה במדין אזיל תוב למצרים ארי מיתו כל 20 גברייא דבעו למקטלך: וברר משה ית אתתיה וית בנוהי וארכבנון על חמרא ותב לארעא דמצרים ונסיב משה ית חוטרא דאתעביד 21 ביה נסין מן קדם יי בידיה: ואמר יי למשה במהכך למיתב למצרים חזי כל מופתיא די שויתי בידך ותעבדנון קדם פרעה ואנא אתקף ית לביה ולא ישלח ית עמא: 22 ותימר לפרעה כדנן אמר יי ברי בוכרי ישראל:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

10 Respondit, Moses Domino, Obsecro Domine, non sum ego vir sermonum, neque ab heri, neque à nudiustertiùs, neque ex quo locutus es servo tuo; nam gravis ore, & gravis linguâ ego sum. 11 Dixitque Dominus illi, Quis posuit os homini? aut quis posuit mutum, aut surdum, aut videntem, aut cæcum, nonne ego Dominus? 12 Nunc igitur vade, & ego ero cum ore tuo, & docebo te quod loquêris. 13 Respondítque, Obsecro Domine, mitte quæso per manũ illius quem missurus es. 14 Tum exarsit ira Domini in Mosen, & dixit, Nonne Aaronem fratrem tuũ levitã cognovi, quòd loquendo loquetur ipse? atque etiam ipse egreditur obviàm tibi, & videbit te gaudens in corde suo. 15 Loquêris autẽ ei, & pones verba ista in ore ejus; ero quoque cum ore tuo, & cum ore ejus, & docebo vos quod erit vobis faciendum. 16 Ipse igitur loquetur pro te ad populum, eritque ipse tibi pro ore, tuque eris illi in Deum. 17 Virgam etiam istam accipies in manu tuâ per quam fecisti signa. 18 Postea abiit Moses, & reversus est ad Jethro socerũ suum, dixitq; illi, Eam quæso, & revertar ad fratres meos qui sunt in Ægypto, ut videam an adhuc vivant: Et respondit Jethro Mosi, 19 Vade in pace. Et dixit Dominus Mosi in Madian; Vade, revertere in Ægyptum, quoniam mortui sunt omnes homines qui quærebant animam tuam. 20 Et accepit Moses uxorem suam, & liberos suos, & imposuit eos super asinum, rediitq; in terram Ægypti; accepit etiam Moses virgam Dei in manu suâ. 21 Dixítque Dominus Mosi, Accingens te ut redeas in Ægyptum, vide omnia signa quæ posui in manu tuâ, ut facias illa in conspectu Pharaonis: ego autẽ indurabo cor illius, & non dimittet populum. 22 Dices autem Pharaoni, Sic dicit Dominus; filius meus, primogenitus meus est Israel.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 *قَالَ موسي لِرَبِّهِ يَا رَبِّ لَسْتُ دَا نُطْقٍ مُذْ اَمْسِ وَمَا قَبْلُ وَلَا مُنْذُ خَاطَبْتَ عَبْدَكَ اِنِّي بَطِيْءُ الْفَمِ
11 وَاللِّسَانِ جَمِيْعًا * قَالَ لَهُ اللّٰهُ مَنْ خَلَقَ نُطْقًا لِلْاِنْسَانِ * اَوْمَنْ يَجْعَلُ الْاَخْرَسَ اَوِ الْاَصَمَّ اَوِ الْبَصِيْرَ
12 اَوِ الْاَعْمٰى * اَلَيْسَ خَالِقُهُمْ اَنَا اللّٰهُ * وَالْاٰنَ فَامْضِ فَاِنِّي اَكُوْنُ مَعَ فَمِكَ * وَاَدُلُّكَ عَلٰى مَا تَتَكَلَّمُ بِهِ
13 *قَالَ يَا رَبِّ ابْعَثْ مَنْ اَنْتَ بَاعِثُهُ * وَاشْتَدَّ غَضَبُ اللّٰهِ عَلٰى موسي * وَقَالَ اَلَيْسَ هٰرُوْنُ اَخُوْكَ اللَّاوِيُّ
14 اَنَا اَعْلَمُ اَنَّهُ مُتَكَلِّمٌ * وَهُوَذَا هُوَ اَيْضًا يَخْرُجُ يَتَلَقَّاكَ * فَيَنْظُرُ اِلَيْكَ وَيَسُرُّ فِي نَفْسِهِ * فَتُكَلِّمُهُ وَتَضَعُ
15 هٰذَا الْكَلَامَ فِي فِيْهِ * فَاِنِّي اَكُوْنُ مَعَ فَمِكَ وَفَمِهِ * وَاَدُلُّكُمَا عَلٰى مَا تَصْنَعَانِ * فَيُكَلِّمُ هُوَ لَكَ
16 الْقَوْمَ وَيَكُوْنُ لَكَ تُرْجُمَانًا * وَاَنْتَ تَكُوْنُ لَهُ اُسْتَاذًا * وَخُذْ هٰذِهِ الْعَصَا بِيَدِكَ تَصْنَعُ بِهَا الْمُعْجِزَاتِ
17 *فَمَضَى موسي وَرَجَعَ اِلَى اَبِي رَحِمِهِ وَقَالَ لَهُ اُمْضِ فَارْجِعْ اِلَى اِخْوَتِي الَّذِيْنَ بِمِصْرَ وَانْظُرْ هَلْ هُمْ
18 بَاقُوْنَ * قَالَ لَهُ اُمْضِ بِسَلَامٍ * ثُمَّ قَالَ اللّٰهُ لِموسي بِمِدْيَنَ اُمْضِ فَارْجِعْ اِلَى مِصْرَ فَاِنَّهُ قَدْ مَاتَ جَمِيْعُ
19 الْقَوْمِ الطَّالِبِيْنَ نَفْسَكَ * فَاَخَذَ موسي زَوْجَتَهُ وَوَلَدَيْهِ وَاَرْكَبَهُمْ عَلَى الْحَمِيْرِ وَبَعَثَهُمْ وَرَجَعَ
20 اِلَى مِصْرَ * وَاَخَذَ الْعَصَا الَّتِي اَمَرَ اللّٰهُ بِاَخْذِهَا بِيَدِهِ * ثُمَّ قَالَ لَهُ اللّٰهُ فِي مِصْرَ اُنْظُرْ
21 جَمِيْعَ الْبَرَاهِيْنِ الَّتِي صَيَّرْتُهَا فِي يَدِكَ اَصْنَعُهَا بَيْنَ يَدَيْ فِرْعَوْنَ * وَاَنَا اُشَدِّدُ قَلْبَهُ وَلَا يُطْلِقُ
22 الْقَوْمَ * فَقُلْ لَهُ كَذَا قَالَ اللّٰهُ مُسْرِفًا عَلٰى سَبِيْلِ الْمَجَازِ * اَبْنِي بِكْرِيْ اِسْرَائِيْلُ *

Ait Musa Domino suo, O Domine mi, non habeo pronuntiationem ab heri & antea, neque à quo loquutus es cum servo tuo; sum enim tardus ore & linguâ simul. 10
Dixit Deus ad illũ, Quis creavit pronuntiationem homini? aut quis creat mutum, aut surdum, aut videntem, aut cæcum? nonne creator eorum sum ego Deus? Itaque vade; nam ego ero cum sermone tuo, & ostendam tibi quid loquaris. 11 12
Dixit, O Domine, mitte quem tu missurus es. 13
Et iratus est furor Domini in Musam, & dixit, Nonne est Haron frater tuus Levita? ego novi quòd ipse eloquens sit; & ecce ipse quoq; exibit in occursum tuum, & intuebitur te, & exultabit in semetipso. 14
Loquere ad eum, & pone istum sermonem in ore ejus; ego enim ero cum sermone tuo, & sermone ipsius, & ostendam vobis quid faciatis. 15
Et loquetur ipse pro te ad populum, & erit tibi interpres, & tu eris illi dominus. 16
Et accipe hunc baculum in manu tua, quo facies prodigia. 17
Abiit ergò Musa, & reversus est ad Ethro socerum suum, & dixit ei; Vadam, & revertar ad fratres meos qui sunt in Ægypto, & videbo an superstites sint. Dixit ei, Vade in pace. Prætered dixit Deus ad Musam in Median; Vade, revertere in Ægyptum; nam mortui jam sunt omnes homines quærentes animã tuam. 18 19
Sumsitque Musa uxorem suam, & duos filios suos, & conscendere eos fecit asinos, & misit eos, ac reversus est in Ægyptum & accepit baculum quem præcepit ei Dus ut acciperet in manu suâ. Tum dixit e Deus ad discessum ipsius ut revertertur in Ægyptum; Vide omnia porteta quæ posui in manu tua, fac ea coram Pharaone, & ego indurabo cor ejus nec dimittet populum. 20 21
Dic ei, Sic dixi Deus, (honoris gratiâ, & ex benignitate) filius meus primogenitus Israil. 22

ספר שמות: ה

illū dimittere renuisti & :me colat ut ,meū filium Dimitte : te ad dixi Et
23 וְאֹמַר אֵלֶיךָ שַׁלַּח אֶת־בְּנִי וְיַעַבְדֵנִי וַתְּמָאֵן לְשַׁלְּחוֹ
via in fuit Et .tuū primogenitū tuū filium occido ego Ecce
24 הִנֵּה אָנֹכִי הֹרֵג אֶת־בִּנְךָ בְּכֹרֶךָ: וַיְהִי בַדֶּרֶךְ
tulit Et .eū interficere quæsivit & ,Dominus ei occurrit & ,diversorio in
25 בַּמָּלוֹן וַיִּפְגְּשֵׁהוּ יְהוָה וַיְבַקֵּשׁ הֲמִיתוֹ: וַתִּקַּח
fecit tãgere & ,sui filii præputium circuncidit & ,petram Sipporah
צִפֹּרָה צֹר וַתִּכְרֹת אֶת־עָרְלַת בְּנָהּ וַתַּגַּע
recessit Et .mihi es sanguinum sponsus Quia : dixit & ,ejus pedes
26 לְרַגְלָיו וַתֹּאמֶר כִּי חֲתַן דָּמִים אַתָּה לִי: וַיִּרֶף
dixit Et .circuncisiones ad sanguinum Sponsus ,dixit Tunc .eo ab
27 מִמֶּנּוּ אָז אָמְרָה חֲתַן דָּמִים לַמּוֹלוֹת: וַיֹּאמֶר
ivit Et.desertum in Moseh occursum in Vade : Aharon ad Dominus
יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן לֵךְ לִקְרַאת מֹשֶׁה הַמִּדְבָּרָה וַיֵּלֶךְ
nunciavit Et .eū est osculat' & ,Dei monte in ei occurrit &
28 וַיִּפְגְּשֵׁהוּ בְּהַר הָאֱלֹהִים וַיִּשַּׁק־לוֹ: וַיַּגֶּד
eum misit qui Domini verba omnia ,Aharon ipsi Moseh
מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן אֶת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ
,Aharon & Moseh ivit Et .ei præcepit quæ signa omnia &
29 וְאֵת כָּל־הָאֹתֹת אֲשֶׁר צִוָּהוּ: וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
est locutus Et .Israel filiorum senes omnes congregaverunt &
30 וַיַּאַסְפוּ אֶת כָּל־זִקְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְדַבֵּר
,Moseh ad Dominus est locutus quæ ,verba omnia Aharon
אַהֲרֹן אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
,audiverãt Et .populus credidit Et .populi oculis in signa fecit &
31 וַיַּעַשׂ הָאֹתֹת לְעֵינֵי הָעָם: וַיַּאֲמֶן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ
vidit quòd & ,Israel filios Dominus visitavit quòd
כִּי־פָקַד יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת־
.adoraverunt & ,se incurvaverunt & ,eorum afflictionem
עָנְיָם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ:

CAP. V. ה

Sic : Parhoh ad dixerunt & ,Aharon & Moseh venerunt postea Et
1 וְאַחַר בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל־פַּרְעֹה כֹּה־
festa celebrēt ut,meū populū Dimitte ,Israel Deus Dominus dixit
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיָחֹגּוּ
audiam quod ,Dominus Quis : Parhoh dixit Et .deserto in mihi
2 לִי בַּמִּדְבָּר: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה מִי יְהוָה אֲשֶׁר אֶשְׁמַע
etiam & ,Dominum novi Non ? Israel dimittam ut,ejꝰ voce in
בְּקֹלוֹ לְשַׁלַּח אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַעְתִּי אֶת־יְהוָה וְגַם
est invocatus Hebræorum Deus :dixerunt Et .dimittam non Israel
3 אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ: וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא
sacrificemꝰ ut,deserti in dierumꝰ trium via nunc Ibimꝰ :nos super
עָלֵינוּ נֵלְכָה נָּא דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבְּחָה
.gladio vel,pestilētia cū nobis occurrat fortè ne ,nostro Deo Domino
לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ פֶּן־יִפְגָּעֵנוּ בַּדֶּבֶר אוֹ בֶחָרֶב:
facietis cessare Aharon & Moseh quid Ut : Ægypti rex eos ad dixit Et
4 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֶלֶךְ מִצְרַיִם לָמָּה מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן תַּפְרִיעוּ
:Parhoh dixit Et .vestra onera ad Ite ?suis operibꝰ ab populum
אֶת־הָעָם מִמַּעֲשָׂיו לְכוּ לְסִבְלֹתֵיכֶם: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה
.suis oneribꝰ ab eos feciſtis cessare & ,terræ populus nunc multi Ecce
5 הֵן־רַבִּים עַתָּה עַם הָאָרֶץ וְהִשְׁבַּתֶּם אוֹתָם מִסִּבְלֹתָם:

Versio VULG. LAT.

23 Dixi tibi, Dimitte filium meum ut ſerviat mihi; & noluiſti dimittere eum: ecce ego interficiam filium tuum primogenitum. Cúmque eſſet in
24 itinere in diverſorio, occurrit ei Dñs, & volebat occidere
25 eum. Tulit illico Sephora acutiſſimam petram, & circumcidit præputium filii ſui, tetigítque pedes ejꝰ; & ait, Sponſus ſanguinum tu mihi es. Et
26 dimiſit eum poſtquã dixerat, Sponſus ſanguinum, ob circúciſionem. Dixit autem Dñs
27 ad Aaron, Vade in occurſum Moyſi in deſertum. Qui perrexit obviàm ei in montem Dei, & oſculatus eſt eum. Narravítq Moyſes Aaron omnia
28 verba Dñi quibꝰ miſerat eum, & ſigna quæ mandaverat. Venerúntque ſimul, & congregaverunt cunctos ſeniores fi-
30 liorum Iſrael. Locutúſque eſt Aaron omnia verba, quæ dixerat Dñs ad Moyſen: & fecit
31 ſigna coram populo. Et credidit populꝰ. Audierúntq; quòd viſitâſſet Dñs filios Iſrael, & quòd reſpexiſſet afflictionem illorũ: & proni adoraverunt.

CAP. V.

1 POſt hæc ingreſſi ſunt Moyſes & Aaron, & dixerunt Pharaoni; Hæc dicit Dñs Deꝰ Iſrael; Dimitte populum meũ, ut ſacrificet mihi in deſerto.
2 At ille reſpondit, Quis eſt Dominꝰ, ut audiam vocem ejus, & dimittam Iſrael? neſcio Dominum, & Iſrael non di-
3 mittam. Dixerúntque, Deꝰ Hebræorum vocavit nos, ut eamꝰ viam trium dierum in ſolitudinem, & ſacrificemus Domino Deo noſtro: ne fortè accidat nobis peſtis aut gladius.
4 Ait ad eos rex Ægypti, Quarè, Moyſes & Aaron, ſollicitatis populum ab operibus ſuis? ite ad onera veſtra. Dixítque
5 Pharao, Multꝰ eſt populꝰ terræ: videtis, quòd turba ſuccreverit: quantò magis, ſi dederitis eis requiem ab operibus?

Verſio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

23 Εἶπα δέ σοι, Ἐξαπόστελον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσῃ· εἰ μὲ θέλει ἐξαποστεῖλαι αὐτὸς, ὅρα σύ, ἐγὼ ἀποκτενῶ
24 τὸν υἱόν σου τὸν πρωτότοκον. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἐν τῷ καταλύματι συνήντησεν αὐτῷ ἄγγελος κυρίου· καὶ ἐζήτει αὐτὸν ἀποκτεῖναι. Καὶ λαβοῦσα Σεπφώρα ψῆφον, περιέτεμε τὴν ἀκροβυστίαν τοῦ υἱοῦ αὐτῆς· καὶ προσέπεσε πρὸς τοὺς (υ) πόδας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ἔση τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τοῦ (φ) παιδίου
26 μου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, διότι εἶπεν, Ἔση
27 τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τοῦ παιδίου μου. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Ἀαρών, Πορεύθητι εἰς συνάντησιν (χ) Μωυσῇ εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἐπορεύθη, καὶ συνήντησεν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τοῦ
28 Θεοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Καὶ ἀνήγγειλε (ψ) Μωυσῆς τῷ Ἀαρὼν πάντας τοὺς λόγους κυρίου, οὓς ἀπέστειλε, καὶ πάντα (ω) τὰ
29 ῥήματα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ. Ἐπορεύθη δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν, καὶ συνήγαγον τὴν γερουσίαν πᾶσι υἱοῖς Ἰσραήλ. Καὶ ἐλάλησεν
30 Ἀαρὼν πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐλάλησεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωυσῆν· καὶ ἐποίησε
31 τὰ σημεῖα ἐναντίον τοῦ λαοῦ. Καὶ ὤπισθεν ὁ λαὸς καὶ ἐχάρη, ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι εἶδεν αὐτῶν τὴν θλῖψιν. κύψας δὲ ὁ λαὸς, προσεκύνησε.

MS.A. (τ) Cέλη (υ) πόδας, καὶ (φ) παιδίου. Καὶ (χ) Μωυσῆ (ψ) Μωυσῆς Ἀαρὼν (ω) τὰ σημεῖα ἃ

ΚΕΦ. ε'.

1 Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν πρὸς Φαραὼ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, Τάδε λέγει κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· Ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, (α) ἵνα μοι ἑορτάσωσιν ἐν
2 τῇ ἐρήμῳ. Καὶ εἶπε Φαραὼ, Τίς (β) ἐστιν ὃν εἰσακούσομαι τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ὥστε ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ; οὐκ οἶδα τὸν κύ-
3 ριον, καὶ τὸν Ἰσραὴλ οὐκ ἐξαποστέλλω. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων προσκέκληκε ἡμᾶς· πορευσόμεθα ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπως (γ) θύσωμεν κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν· μή ποτε (δ) συναντήσῃ ἡμῖν θάνατος ἢ φόνος. Καὶ εἶπεν
4 αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου, Ἱνατί Μωυσῆ καὶ Ἀαρὼν διασπᾶτε (ε) τὸν λαὸν ἀπὸ τῶν ἔργων; ἀπέλθατε ἕκαστος ὑμεῖς πρὸς τὰ
5 ἔργα αὐτῶν. Καὶ εἶπεν Φαραὼ, Ἰδοὺ νῦν πολυπληθεῖ ὁ (ζ) λαὸς· μὴ οὖν καταπαύσωμεν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἔργων.

MS.A. Κεφ. ε'. (α) ἵνα ἑορτάσωσίν μοι (β) ἐστιν Θεὸς, ὃ (γ) θύσωμεν τῷ Θεῷ (δ) συναντήσει (ε) τὸν λαὸν μου ἀπὸ (ζ) λαὸς τῆς γῆς· μὴ

Dixi autẽ tibi, Dimitte populum meum, ut mihi ſerviat. Siquidem igitur (k) nolis dimittere eos; vide igitur, ego interficiam filium tuum primogenitum. Et factum eſt in via in (l) diverſorio, obviavit ei (m) angelus Domini: & quærebat eum occidere. Et aſſumpto Sepphora (n) calculo, circumcidit præputium filii ſui: & (o) procidit ad pedes ejus, & dixit, Stetit ſanguis circumciſionis infantis mei. Et (p) receſſit ab eo, propterea quòd dixit, Stetit ſanguis circũciſionis infantis mei. Dixit autem Dominus ad Aaron, Perge in occurſum Moyſi in deſertum. Et perrexit, & occurrit ei in monte Dei, & oſculati ſunt ſe invicem. Et annunciavit Moyſes ipſi Aaron omnes ſermones Domini, quos miſit, & omnia (q) verba, quæ mandavit ei. Ivit autem Moyſes & Aaron, & congregaverunt ſeniores filiorum Iſrael. Et locutus eſt Aaron omnia verba iſta, quæ locutus eſt Deus ad Moyſem: Et fecit ſigna coram populo. Et credidit populus, & gavisus eſt: quia viſitavit Deus filios Iſrael, & quia vidit eorum tribulationem. Inclinatus autem populus adoravit.

CAP. V.

ET poſt hæc ingreſſus eſt Moyſes & Aaron ad Pharaonem; & dixerunt ei, Hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Dimitte populum meum, ut mihi feſta celebrent in deſerto. Et dixit Pharao, Quis eſt, cujus exaudiam vocem ejus, ut dimittam filios Iſrael? Non novi Dominum, & Iſrael non dimitto. Et dicunt ei, Deus Hebræorum vocavit nos. Ibimus igitur viam trium dierum in deſertum, ut ſacrificemus Domino Deo noſtro: ne fortè occurrat nobis mors aut cædes. Et dixit eis rex Ægypti, ut quid, Moyſes & Aaron, pervertitis populum ab operibus? Abite unuſquiſque veſtrûm ad opera ſua. Et dixit Pharao, Ecce nunc valdè multiplicatur populus: non igitur ceſſationem illis demus ab operibus.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Dixi tibi ut dimitteres filium meum, ut ſerviat mihi. Quòd ſi nolis dimittere filium meum, en ego occîdam filium tuum, primogenitum tuum. Cúmque eſſet Moſes in itinere in diverſorio, occurrit ei Dominus, & voluit occidere Moſen. Arripuit autem Sephora filicem, & circuncidit præputium filii ſui, tenuítque pedes ejus, & ait; Sponſus ſanguinis tu mihi es. Et deſtitit ab eo: tûc dixit illa, Spôſꝰ ſãguinis ad circũciſionẽ. Et dixit Dñs ad Aharonẽ, Vade in occurſum Moſis fratris tui in deſertum; & abiens, occurrit illi in monte Dei, in Horib; & oſculatus eſt eum. Indicavítque Moſes Aharoni cunctos ſermones Domini qui miſerat eum, cunctaque prodigia quæ præceperat ei ut faceret. Abierunt ergò Moſes & Aharon, & congregaverunt omnes ſenes filiorum Iſrael. Et retulit Aharon omnes ſermones quos dixerat Dominus Moſi, fecítque ſigna coram populo. Et crediderunt populus, & audierunt quòd recordatus eſſet Dominus filiorũ Iſrael, & quòd vidiſſet ſervitutem eorum: & procidentes populus, adoraverunt coram Domino.

CAP. V.

POſtea ingreſſi ſunt Moſes & Aharon, & dixerunt Pharaoni, Sic dicit Dominus Deus Iſrael; Dimitte populum meum, ut feſtum diem mihi celebrent in deſerto. Dixit Pharaon, Quis eſt Dominus ut audiam vocem ejus, & dimittam Iſrael? Neſcio Dominum et Iſrael non dimittam. Et dixerunt, Dominus Deus Hebræorum apparuit nobis: proficiſcemur ſpatio trium dierum in deſertum, & ſacrificabimꝰ Domino Deo noſtro, ne fortè occurrat nobis cum gladio aut mortalitate. Ait illis rex Ægypti, Cur ô Moſes & Aharon ceſſare facitis populũ ab opere ſuo? ite ad ſervitutem veſtram. Dixit etiam ad eos Pharaon, En plurimꝰ eſt nunc populus terræ, & vos diſtrahitis eos ab opere ſuo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

23 וַאֲמָרִית לָךְ שַׁלַּח֙ יָת־בְּרִי וְיִפְלַח
קֳדָמַי וְאִם־מְסָרֵב אַתְּ לְשַׁלָּחוּתֵיהּ
הָא אֲנָא קָטֵל יָת־בְּרָךְ בּוּכְרָךְ: וְהֲוָה
24 בְּאוֹרְחָא בְּבֵית מָבְתָּא וְעָרַע בֵּיהּ
מַלְאֲכָא דַיְיָ וּבְעָא לְמִקְטְלֵיהּ:
25 וּנְסִיבַת צִפּוֹרָה טִינָרָא וּגְזַרַת יָת־
עוּרְלַת בְּרָהּ וְקָרִיבַת לְקֳדָמוֹהִי
וַאֲמַרַת בְּרַם דְּמָא דְחוּלְתָא־דִּדְיָן
26 אִתְיְהֵב חַתָּנָא לָנָא: וְנָח מִנֵּיהּ בְּבַן
אֲמַרַת אֱלוּלֵי דְּמָא דְחוּלְתָא־
27 דִּדְיָן אִתְחַיַּב חַתָּנָא קְטוֹל: וַאֲמַר יְיָ
לְאַהֲרֹן אֲזֹל לְקֳדָמוֹת מֹשֶׁה
לְמַדְבְּרָא וַאֲזַל וְעָרַע־יְהּ בְּטוּרָא
28 דְּאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְקָרָא דַיְיָ וּנְשַׁק
לְיְהּ: וְחַוִי מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן יָת כָּל־
29 פִּתְגָמַיָּא דַיְיָ דִּי שַׁלְּחֵיהּ וְיָת כָּל־
אָתַיָּא דִּי פַקְּדֵיהּ: וַאֲזַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
30 וְכַנְּשׁוּ יָת כָּל־סָבֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
31 וּמַלֵּיל אַהֲרֹן יָת כָּל־פִּתְגָמַיָּא דִּי
מַלֵּיל יְיָ עִם־מֹשֶׁה וְעַבַד אָתַיָּא לְעֵינֵי
עַמָּא: וְהֵימִין עַמָּא וּשְׁמָעוּ אֲרֵי דַכִּיר
יְיָ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲרֵי גְלֵי קֳדָמוֹהִי
שִׁעְבּוּדְהוֹן וְכַרְעוּ וְסָגִידוּ:

ה

1 וּבָתַר כֵּן עָלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְאֲמָרוּ
לְפַרְעֹה כְּדֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהָא
דְיִשְׂרָאֵל שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיֵחֲגוּן קֳדָמַי
2 בְּמַדְבְּרָא: וַאֲמַר פַּרְעֹה מַאן דַיְיָ
לָא אִתְגְּלִי לִי דְּאֶקְבֵּל בְּמֵימְרֵיהּ
לְשַׁלָּחָא יָת יִשְׂרָאֵל לָא אִתְגְּלִי לִי
שְׁמָא דַיְיָ וְאַף יָת יִשְׂרָאֵל לָא
3 אֲשַׁלַּח: וַאֲמָרוּ אֱלָהָא דִיהוּדָאֵי
אִתְגְּלִי עֲלָנָא נֵיזִיל כְּעַן מַהְלַךְ
תְּלָתָא יוֹמִין בְּמַדְבְּרָא וְנִדְבַּח קֳדָם
יְיָ אֱלָהָנָא דִלְמָא יְעָרְעִנָּנָא בְּמוֹתָא
4 אוֹ בְקִטוֹלָא: וַאֲמַר לְהוֹן מַלְכָּא
דְמִצְרַיִם לְמָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
תְּבַטְּלוּן יָת עַמָּא מֵעוֹבָדֵיהוֹן אֲזִלוּ
5 לְפוּלְחָנְכוֹן: וַאֲמַר פַּרְעֹה הָא
סַגִּיאִין כְּעַן עַמָּא דְאַרְעָא וְתַבְטְלוּן
יַתְהוֹן מִפּוּלְחָנֵהוֹן:

23 Dixiq; tibi; Dimitte filiũ meũ, ut ſerviat corã me; & ſi noles dimittere eum; ecce ego interficiã filiũ tuũ, primogenitum tuũ. Et factũ eſt cũ eſſet in viâ, in diverſorio: occurrit ei ãgel⁹ Domini, et quærebat interficere eũ. Tulitq; Sephora petrã, & circuncidit præputium filii ſui, et obtulit coram eo: et ait; Propter ſanguinẽ circũciſionis hujus, detur *nobis* ſponſus me⁹. Et cùm dimiſiſſet eũ: tũc dixit; Niſi propter ſanguinem circuncifionis huj⁹, condẽnat⁹ erat ad mortẽ ſponſ⁹ me⁹. Dixitq; Dñs ad Aaron; Vade in occurſũ Moyſi, in deſertũ: & abiit, et occurrit ei in monte ubi revelata fuerat gloria Dei, et oſculat⁹ eſt eũ. Narravitque Moyſes Aaron oñia verba Domini, pro quib⁹ miſit eum: & & oñia ſigna, quæ mãdaverat ei. Et abiit Moyſes, & Aaron: & congregaverũt oñes ſenio-res filiorũ Iſrael. Et locut⁹ eſt Aaron, oñia verba quæ locut⁹ fuerat Dñs ad Moyſen: & fe-cit ſigna corã populo. Et credidit popul⁹: & audiverunt, & recordat⁹ fuiſſet Dñs filiorum Iſrael, & quòd nota eſſet coram eo afflictio eorum; & in-curvati ſunt, & adoraverunt,

CAP. V.

1 Et poſt hæc ingreſſi ſunt Moyſes & Aaron; & dixerunt ad Pharaonẽ: Hæc dicit Dñs Deus Iſrael; Dimitte populum meũ, ut ſacrificent corã me in deſerto. Et dixit Pharao; Nomẽ Dñi non eſt revelatũ mihi, ut obediã verbo ej⁹, & ut di-mittã Iſrael: Non eſt revelatũ mihi nomẽ Dñi; Iſrael quoq; non dimittã. Dixeruntq; Deus Judæorũ invocat⁹ eſt ſup nos: eam⁹ nunc viã triũ dierum in ſolitudinẽ, & ſacrificem⁹ corã Dño Deo noſtro; ne fortè ac-cidat nobis mors, aut occiſio. 4 Dixitq; eis rex Ægypti; Ut quid Moyſes & Aaron, ceſſare faci-tis populũ ab operib⁹ ſuis? ite ad ſervitutẽ veſtrã. Dixitq; Pharao; Ecce nunc multus eſt populus terræ: & ceſſare faci-tis eos ab operibus ſuis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23 * צאשע אל שמע יי אל אבי מ בנו בכרי אנכי הרג את בנך בכרך:
24 ויהי בדרך במלון ויפגשהו יי ויבקש המיתו:
25 ותקח צפרה צר וכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי:
26 * ויפג ממנו אז אמרה חתן דמים למולות:
27 ** ויאמר יי אל אהרן לך לקראת משה המדברה וילך ויפגשהו בהר האלהים וישק לו:
28 ויגד משה לאהרן את כל דברי יי אשר שלחו ואת כל האתות אשר צוהו:
29 וילך משה ואהרן ויקבצו את כל זקני בני ישראל:
30 וידבר אהרן את כל הדברים אשר דבר יי אל משה ויעש האתות לעיני העם:
31 ויאמן העם וישמעו כי פקד יי את בני ישראל וכי ראה את עניים ויקדו וישתחוו:

ה

1 ואחרי כן באו משה ואהרן ויאמרו אל פרעה כה אמר יי אלהי ישראל שלח את עמי ויחגו לי במדבר:
2 ויאמר פרעה מי יי אשר אשמע בקלו לשלח את ישראל לא ידעתי את יי וגם את ישראל לא אשלח:
3 ויאמרו אלהי העברים נקרה עלינו נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליי אלהינו פן יפגענו בדבר או בחרב:
4 ויאמר אליהם מלך מצרים למה משה ואהרן תפרעו את העם ממלאכתיכם לכו לסבלתיכם:
5 ויאמר פרעה הן רבים עתה עם הארץ והשבתם אותם מסבלתם:

VERSIO SAMARITANA.

23 * ויאמר יי אל משה בדרך במלון ויפגשהו יי וישב להמיתו:
24 ותקח צפרה צר וכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי:
25 * ויפג ממנו אז אמרה חתן דמים למולות:
26 ** ויאמר יי אל אהרן לך לקראת משה המדברה וילך ויפגשהו בהר האלהים וישק לו:
27 ויגד משה לאהרן את כל דברי יי אשר שלחו ואת כל האתות אשר צוהו:
28 וילך משה ואהרן ויקבצו את כל זקני בני ישראל:
29 וידבר אהרן את כל הדברים אשר דבר יי אל משה ויעש האתות לעיני העם:
30 ויאמן העם וישמעו כי פקד יי את בני ישראל וכי ראה את עניים ויקדו וישתחוו:

ה

1 ואחרי כן באו משה ואהרן ויאמרו אל פרעה כה אמר יי אלהי ישראל שלח את עמי ויחגו לי במדבר:
2 ויאמר פרעה מי יי אשר אשמע בקלו לשלח את ישראל לא ידעתי את יי וגם את ישראל לא אשלח:
3 ויאמרו אלהי העברים נקרה עלינו נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליי אלהינו פן יפגענו בדבר או בחרב:
4 ויאמר אליהם מלך מצרים למה משה ואהרן תפרעו את העם ממלאכתיכם לכו לסבלתיכם:
5 ויאמר פרעה הן רבים עתה עם הארץ והשבתם אותם מסבלתם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

23 Dico autem tibi, Dimitte filium meum ut ſerviat mihi: Si recuſaveris dimittere eũ, ecce ego interficio filium tuum, primogenitũ tuum. Cúmque eſſet in itinere in diverſorio, occurrit ei Dominus, quærens eum (a) occidere. 24 Tum accepit Sephora petram, & abſcidit præputium filii ſui, attulitque ad pedes ejus, dicens; Certè ſponſus ſanguinum tu mihi es. 25 Et receſſit ab eâ: tunc dixit, Sponſus es ſanguinum, propter circuncifionem. 26 Et dixit Dominus Aaroni, Vade obviam Moſi in deſertum: & ivit, & occurrit ei in monte Dei, atq; oſculatus eſt eum. 27 Narravitq; Moſes Aaroni omnia verba Domini qui miſerat eum, & omnia ſigna quæ præceperat ei. 28 Iverunt autem Moſes & Aaron, & congregaverunt omnes ſenio-res filiorum Iſrael. 29 Et retulit Aaron omnia verba quæ locutus erat Dominus Moſi, fecit quoque ſigna in oculis popu-li. 30 Credidit̃q; populus, audiens quòd viſitaverat Dominus filios Iſrael, & quòd viderat afflictionem eorum; & proni adoraverunt.

CAP. V.

1 Et poſtea venerunt Moſes & Aaron, & dixe unt Pharaoni; Sic loquitur Dominus Deus Iſrael, Dimitte populum meum ut feſtum agat mihi in deſerto. 2 Reſpondit autem Pharao, Quis Dominus ut audiam vocem ejus ad dimittendum Iſraelem? non novi Dominum, neque etiam Iſraelem dimittam. 3 Illi vero dixerunt, Deus Hebræorum invocatur ſuper nos; eamus, quæſumus, in deſertum viam trium die-rum, ut ſacrificemus Domino Deo noſtro, ne occurrat nobis cum peſte aut cum gladio. 4 Reſpondit̃q; eis rex Ægypti, Quare, Moſes & Aaron avertitis populũ ab ope-ribus ſuis? Ite ad onera veſtra. 5 Dixítque Pharao, Ecce nunc plures ſunt quam populus terræ, & ceſſare fa-citis eos ab oneribus ſuis.

VER. SAM. (a) fortitẽ urgere.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * فقلت لك اطلق ابني * فان ابيت ان تطلقه فها انا قاتل ابنك بكرك * ولما كان في الطريق
24 في المبيت فاجاء ولده ملاك الله فطلب قتله * فاخذت صفورا صوانا فقطعت قلفة ابنها وقدمته
25 بين يديه * وقالت كاد العريس ان يكون مقتولا * فكف عنه حينئذ * وقالت صار العريس
26 المقتول ختنا * ثم قال الله لهرون امض تلقاء موسي في البر * فمضي فوافاه في جبل الله
27 فقبله * واخبر موسي بجميع كلام الله الذي بعثه به وجميع الآيات التي امر الله باقامتها *
28 * فمضي موسي وهرون وجمعا جميع شيوخ بني اسرائيل * وكلمهم هرون بجميع الكلام الذي
29 30 كلم الله به موسي * وصنع المعجزات بحضرة القوم * فامن القوم اذ سمعوا ان الله قد ذكر بني
31 اسرائيل ونظر ضعفهم * وخروا وسجدوا لله *

الفصل الخامس *

1 * وبعد ذلك دخل موسي وهرون وقالا لفرعون * كذا قال الله اله اسرائيل * اطلق قومي يحجوا لي
2 في البر * قال فرعون من الله حتي اقبل منه فاطلق بني اسرائيل * لا اعرف الله ولا اطلق بني
3 اسرائيل ايضا * قالا اله العبرانيين وافانا امن * نمضي مسير ثلثة ايام في البر ونذبح لله ربنا *
4 كيلا يجاءنا بوباء او بسيف * قال لهما ملك مصر لم يا موسي وهرون تخذلان القوم عن اعمالهم *
5 امضوا الي ثقلكم * ثم قال من كثر اهل البلد حتي تعطلهم من ثقلهم *

Dixi tibi, Dimitte filium meum; quòd ſi reſpueris dimittere eum, ecce ego occiſurus ſum filium tuum, primogenitum tuum. 24 Cúmque eſſet in itinere in diverſorio, ir-ruit in filium ejus Angelus Dei, voluitque occidere illum. Accepit autem Sephora fi-liceam, & ſuccidit præputium filii ſui, & obtulit eum in conſpectu ejus, & dixit, Parùm abſuit quin ſponſus interficeretur. 26 Retraxitque ſe ab eo tunc; & dixit illa, Factus eſt ſponſus occidendus, circunci-ſus. 27 Deindè dixit Deus Haroni, Vade in occurſum Muſæ in deſertum. Abiitque, & venit ad eum in montẽ Dei, & oſculat⁹ eſt eum. 28 Et notificavit ei Muſa omnem ſer-monem Dei pro quo miſit eum, & omnia ſigna quæ præcepit ei Deus ut ederet. 29 Abi-erũntque Muſa & Haron, & collegerunt omnes ſenes filiorum Iſrael. 30 Et locutus eſt eis Haron omnem ſermonem quem locutus fuerat Deus ad Muſam, & fecit prodigia in præſentia populi. 31 Credidítque populus, cùm audiviſſent Deum recordatum eſſe filiorum Iſrael, et vidiſſe infirmitatem eo-rum; & prociderunt, atque adoraverunt Deum.

CAP. V.

1 Et poſt hoc ingreſſi ſunt Muſa & Ha-ron, & dixerunt Pharaoni; Sic ait Deus, Deus Iſrael; Dimitte populum meum ut agat feſtum mihi in deſerto. 2 Ait Pharaon, Quis eſt Deus ut auſcultem ei, & dimit-tam filios Iſrael? Neſcio Deum, nec di-mittam filios Iſrael etiam. 3 Dixerunt ambo, Dei Hebræorum pervenit ad nos imperiũ; abibimus iter trium dierum in deſertum, & ſacrificabimus Deo Domino noſtro, ut nè irruat in nos peſte aut gladio. 4 Ait illis rex Ægypti, Quare, ô Muſa & Haron, diſtra-hitis populum ab operibus eorum? Ite ad baiulationem veſtram. 5 Deinde dixit, Num tanta eſt multitudo incolarum regionis, ut impedi-tis eos geſtatione eorum.

ספר שמות : ה

Versio VUL. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

& ,populo in exigentibus illa die in Parhoh præcepit Et

6 ויצו פרעה ביום ההוא את־הנגשים בעם ואת־
populo paleam detis ut ,addetis Non : dicendo ,ejꝰ præfectis

7 שטריו לאמר : לא תאספון לתת תבן לעם
colligāt & ,vadant ipſi :nudiuſterti' heri ſicut lateres laterificandū ad

כלבנים הלבנים כתמל שלשם הם ילכו וקששו
faciebant ipſi quam ,laterum ſummam Et .paleam ſibi

8 להם תבן : ואת־מתכנת הלבנים אשר הם עשים
quia :ea ex diminuetis non. ,eos ſuper ponetis ,nudiuſtertius heri

תמול שלשם תשימו עליהם לא תגרעו ממנו כי־
ſacrificabim' ,Ibimus :dicendo clamant ipſi Idcirco .ſunt otioſi

נרפים הם על־כן הם צעקים לאמר נלכה נזבחה׃
faciant & ,viros ſuper opus Aggravetur .noſtro Deo

9 לאלהינו : תכבד העבדה על־האנשים ויעשו־
,populi exactores ſunt egreſſi Et .mendacii verbis in confidant ne &,eo in

בה ואל־ישעו בדברי־שקר : ויצאו נגשי העם
10 ,Parhoh dixit Sic :dicendo ,populum ad dixerunt &,ejꝰ præfecti &

ושטריו ויאמרו אל־העם לאמר כה אמר פרעה
,paleam vobis capite ,ite Vos .paleam vobis do ego Non

11 איננו נתן לכם תבן : אתם לכו קחו לכם תבן
.aliquid veſtro opere de diminuitur non quia : repereritis *quo* ,*ubi*

מאשר תמצאו כי אין נגרע מעבדתכם דבר :
ſtipulam colligeret ut ,Ægypti terram omnē in populus *ſe diſperſit* Et

12 ויפץ העם בכל־ארץ מצרים לקשש קש
veſtra opera Perficite : dicendo ,urgebant exactores Et .palea pro

13 לתבן : והנגשים אצים לאמר כלו מעשיכם
ſunt cæſi Et .palea erat cùm quemadmodum ,*ejus die in diei rem*

דבר־יום ביומו באשר בהיות התבן : ויכו
14 exactores eos ſuper poſuerunt quos ,Iſrael filiorum præfecti

שטרי בני ישראל אשר־שמו עליהם נגשי
,veſtrum *ſtatutum* perfeciſtis non Cur : dicendo ,Parhoh

פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם
? hodie etiam ,heri etiam ,nudiuſtertius heri ſicut laterificādū ad

ללבן כתמול שלשם גם־תמול גם־היום :
:dicendo ,Parhoh ad clamaverūt & ,Iſrael filiorum præfecti venerūt Et

15 ויבאו שטרי בני ישראל ויצעקו אל־פרעה לאמר
,tuis ſervis datur non Palea ? tuis ſervis ſic *facies* quid Ut

למה תעשה כה לעבדיך : תבן אין נתן לעבדיך
16 *peccat* & ,*ceſſi* tui ſervi ecce & .facite nobis *dicentes* lateres &

ולבנים אמרים לנו עשו והנה עבדיך מכים וחטאת
: *dicentes* vos . Idcirco .*ociosi eſtis* *Ociosi* :dixit Et.tuꝰ populꝰ

עמך : ויאמר נרפים אתם נרפים על־כן אתם אמרים
17 palea &,operamini ,ite nunc Et .Domino ſacrificabimus Ibimus

נלכה נזבחה ליהוה : ועתה לכו עבדו ותבן
18 præfecti v derunt Et.dabitis laterum ſummam &,vobis dabitur non

לא־ינתן לכם ותכן לבנים תתנו : וירעו שטרי
19 veſtris laterib' de diminuetis Non :dicēdo,malo in ſe Iſrael filiorum

בני־ישראל אתם ברע לאמר לא־תגרעו מלבניכם
ſuo die in diei rem

דבר־יום ביומו :

6 Præcepit ergò in die illo præfectis operum & exactoribus
7 populi, dicens ; Nequaquam ultrà dabitis paleas populo ad conficiendos lateres, ſicut priùs: ſed ipſi vadant,& colligāt
8 ſtipulas. Et menſuram laterū, quam priùs faciebant, imponetis ſuper eos, nec minuetis quidquam : vacant enim, & idcirco vociferantur, dicentes ; Eamus, & ſacrificemus
9 Deo noſtro. Opprimantur operibus,& expleant ea: ut non acquieſcant verbis mēdacibꝰ.
10 Igitur egreſſi præfecti operum & exactores, ad populum dixerunt ,Sic dicit Pharao, Non
11 do vobis paleas. Ite ,& colligite ſicubi invenire poteritis, nec minuetur quidquam de
12 opere veſtro. Diſperſuſque eſt populus per omnem terrā Ægypti ad colligendas paleas.
13 Præfecti quoque operum inſtabant, dicentes, Complete opus veſtrum quotidiè, ut priùs facere ſolebatis,quando da-
14 bantur vobis paleæ. Flagellatíque ſunt qui præerant operibus filiorum Iſrael, ab exactoribus Pharaonis, dicentibus;Quarè non impletis mēſuram laterum ſicut priùs,
15 nec herì, nec hodiè? Veneruntque præpoſiti filiorum Iſrael,& vociferati ſunt ad Pharaonem , dicentes ; Cur ita
16 agis contra ſervos tuos ? Paleæ non dantur nobis, & lateres ſimiliter imperantur : en famuli tui flagellis cædimur, & injuſte agitur contra
17 populum tuum. Qui ait, Vacatis otio, & idcirco dicitis; Eamus, & ſacrificemus Domi-
18 no. Ite ergò,et operamini:paleæ non dabuntur vobis, & reddetis conſuetum numerum
19 laterum. Videbántque ſe præpoſiti filiorum Iſrael in malo, eò quòd diceretur eis ; Non minuetur quidquam de lateribus per ſingulos dies.

6 Σωίτταξε ὁ Φαραὼ τοῖς ἐργοδιώκταις ⸗
7 λαῦ καὶ τοῖς γραμματεῦσι , λέγων, Οὐκέτι
προσθήσετε δίδόναι ἄχυρον τῷ λαῷ εἰς
τὸ πλινθουργίαν καθάπερ (n) χθὲς καὶ ⸗
τριτῶν (ϑ) ἡμέραν · ἀπ' αὐτοὶ πορεύεσθω καὶ
8 συναγαγέτω ἑαυτοῖς ἄχυρα. Καὶ ⸗ σύν-
ταξιν τῆς (ι) πλινθείας ἧς αὐτοὶ ποιοῦσι,
καθ' ἑκάστω ἡμέραν ὅπ Καλεῖς αὐτοῖς · ὡκ
ἀφελεῖς ἀπ' · ὀκνηρεύονται γάρ · διὰ τοῦτο κα-
κράσει, λέγοντες, (κ) Ἐκπορευθῶμεν, καὶ θύσω-
9 μεν τῷ θεῷ ἡμῶν. Βαρυνέσθω τὰ ἔργα ⸗
ἀνθρώπων τούτων, καὶ (λ) μελεμάτωσ ταῦ-
τα, καὶ μὴ (λ) μελεμάτωσ ἐν λόγοις ματαίοις.
10 Κατέσταλσαν ὁ αὐτὸς οἱ ἐργοδιῶκται καὶ οἱ
γραμματεῖς καὶ ἔλεγον πρὸς ⸗ λαὸν, λέγον-
τες, Τάδε λέγει Φαραώ· Οὐκέτι δίδωμι ὑ-
11 μῖν ἄχυρα. Αὐτοὶ ὑμεῖς πορεύεσθε συλ-
λέγετε ἑαυτοῖς ἄχυρα, ὅθεν ἐὰν εὕρητε · ὃ
γὰρ ἀφαιρεῖ ἀπὸ ⸗ συντάξεως ὑμῶν οὐθέν.
12 Καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς (μ) ἐν ὅλῃ γῇ Αἰγύ-
πτῳ, συναγαγεῖν καλάμην εἰς ἄχυρα. Οἱ
13 δὲ ἐργοδιῶκται κατέσπευδον αὐτοὺς, λέγον-
τες, Συντελεῖτε τὰ ἔργα τὰ καθήκοντα
καθ' ἡμέραν, καθάπερ καὶ ὅτε τὸ ἄχυρον
14 ἐδίδοτο ὑμῖν. Καὶ ἐμαστιγώθησαν οἱ γραμ-
ματεῖς τῶ γένους ⸗ ὑῶν Ισραὴλ, οἱ κατα-
στάντες ἐπ' αὐτὸς ὑπὸ τῶν ὀπτήσεων
⸗ Φαραὼ, λέγοντες, Διατὶ οὐ συντελέσατε
τὰς συντάξεις ὑμῶν ⸗ πλινθείας καθά-
περ (ν) χθὲς καὶ τρίτων ἡμέραν, καὶ τὸ ⸗ σήμε-
ρον; Εἰσελθόντες ὁ οἱ γραμματεῖς τῶν ὑῶν
15 Ἰσραὴλ κατεβόησ πρὸς Φαραὼ, λέγον-
τες, (ξ) Ἰνατί σὺ ἅτως ποιεῖς τοῖς σοῖς οἰ-
16 κέταις ; Ἄχυρον οὐ δίδοῦ τοῖς οἰκέταις
σου, καὶ ⸗ πλίνθον ἡμῖν λέγουσι ποιεῖν. καὶ ἰδοὺ
οἱ παῖδές σου μεμαστίγωνται. ἀδικήσεις ὢν ⸗
17 λαόν σου. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Σχολάζετε, σχο-
λασαί ἐστε · διὰ τοῦτο λέγετε, (ο) Πορευθῶ-
18 μεν, θύσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν. Νῦν οὖν (π) πο-
ρευθέντες, ἐργάζεσθε· τὸ γὰρ ἄχυρον οὐ δοθή-
σεται ὑμῖν, καὶ ⸗ σύνταξιν ⸗ πλινθείας ἀπο-
δώσετε. Ἑώρων ὁ οἱ γραμματεῖς τῶν ὑῶν
19 Ἰσραὴλ ἑαυτὸς ἐν κακοῖς, λέγοντες, Οὐκ
ἀπολείψετε ⸗ πλινθείας τὸ καθῆκον τῇ
ἡμέρᾳ.

Præcepit autem Pharao exactoribus operum populi, & ſcribis, dicens,Nō ulteriùs adjicietis dare paleam populo ad laterificium,(a) ſicut herì,& nudiuſtertiús:ſed ipſi vadant,& colligant ſibi paleas. Et ſummam laterificii,quod ipſi faciunt,per ſingulos dies impones eis: nihil demes : vacant enim.Propter hoc clamaverunt, dicentes, Surgamus & ſacrificemus Deo noſtro. Aggraventur opera hominum horum, & curent hæc, & non ponant curam in ſermonibus vanis. Urgebant autem eos exactores operum,& ſcribæ : & dicebant ad populum, dicentes, Hæc dicit Pharao;Non ultrà do vobis paleas. Vos ipſi euntes colligite vobis ipſis paleas,undecumque inveneritis.Non enim demetur de ſumma veſtra quicquam. Et diſperſus eſt populus in tota terra Ægypto, ad colligendum ſtipulam in paleas. Exactores autem operum urgebant eos,dicentes;Perficite opera aſſignata quotidiè, quemadmodùm & quando paleæ dabatur vobis. Et flagellati ſunt ſcribæ de genere filiorum Iſrael, qui impoſiti fuerant ſuper ipſos à præfectis Pharaonis, dicentes, Cur non perfeciſtis ſummas veſtras laterificii etiam hodiè, quemadmodum herì, & nudiuſtertiús ? Ingreſſi autem ſcribæ filiorum Iſrael clamaverunt ad Pharaonem, dicentes, ut quid tu ſic facis famulis tuis ? Palea non datur famulis tuis, & laterem nobis dicunt facere.Et (b) ecce pueri tui flagellati ſunt. Facies igitur injuriam populo tuo. Et dixit eis, Vacatis, otioſi eſtis : propterea dicitis, Eamus, ſacrificemus Deo noſtro. Nunc autem euntes operamini, Palea enim non dabitur vobis:& ſummam laterificii reddetis. Videbant autem ſcribæ filiorum Iſrael ſeſe in malis, dicentes, Non (c) omittetis de laterificio quod aſſignatum eſt in die.

MS.A. (n) ἐχθὲς (ϑ) ἡμέραν, καὶ τὸ ⸗ σήμερον· αὐτοὶ (ι) πλινθουργίας (κ) Πορευθῶμεν, (λ) μελεμάτωσ (μ) ἐν ὅλῃ Αἰγύπτῳ, (ν) ἐχθὲς (ξ) Ἰνατί ἅτως (ο) Πορευθῶμεν, καὶ θύσωμεν (π) ἀπελθόντες,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Præcepítque Pharaon in die illa præpoſitis populi, & ſcribis ejus, dixítque eis : Ne detis ampliùs paleam populo ad conficiendos lateres,ut herì & ut nudiuſtertiús : ipſi eant & colligant ſibi paleam.Numerum verò laterum quos faciebant, ſicut ab herì & nudiuſtertiùs, præſcribetis eis, nec minuetis ex illis :nam quia otioſi ſunt,idcirco clamitant; ac dicunt, Eamus ſacrificaturi Deo noſtro.Creſcat opus ſuper viros, cogiténtq; in eo, & non cogitent in verbis vanis. Egreſſi itaque præpoſiti populi & ſcribæ ipſius, dixerunt ad populum, Sic ait Pharaon, Non dabo vobis paleam. Vos ite ſumite paleam inde ubi repereritis, & nihil minuetur ex opere veſtro.Et diſperſus eſt populus in omnē terram Ægypti,ut colligerent ſtipulas paleæ. Præpoſiti autem urgebant,dicentes;Reddite opus veſtrum ut ſemper *ſolebatis* quando dabatur vobis palea. Et puniti fuerunt ſcribæ filiorum Iſrael quos præfecerant eis præpoſiti Pharaonis,dicentes;Quare non reddidiſtis numerum veſtrum laterum ſicut heri & ſicut nudiuſtertiùs, etiam heri & hodié? Et venientes ſcribæ filiorum Iſrael, vociferati ſunt coram Pharaone, dicentes; Cur ſic agitur cum ſervis tuis? Palea non datur ſervis tuis,& *interim* dicunt nobis, Lateres conficite,& ecce ſervi tui vapulant, & peccas in populum tuum. Ait illis Pharaon, Otio otiamini; propterea dicitis, Eamus, ſacrificemus Domino. Nunc ite, & operamini, & palea non dabitur vobis, & numerum laterum reddetis. Intuiti ſunt autem ſcribæ filios Iſrael ægrè, & dixerunt eis, Nil detrahetis ex lateribus veſtris, ſed ut ſingulis diebus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

6 וּפַקִּיד פַּרְעֹה בְּיוֹמָא הַהוּא יָת־
שָׁלְטוֹנֵי עַמָּא וְיָת סַרְכוֹהִי לְמֵימַר:
7 לָא תּוֹסְפוּן לְמִתַּן תִּבְנָא לְעַמָּא
לְמִרְמֵי לִבְנִין כְּמֶאֱתְמָלְיָ
8 וּמַדְקְמוֹהִי אֲנוּן מֵילוֹן וְיָנְבְּזוּן לְהוֹן
תִּבְנָא: וְיָת סְכוֹם לִבְנַיָּא דִּי אֲנוּן
עֲבְדִין מֵאֶתְמָלְיָ וּמַדְקְמוֹהִי תְּמַנּוּן
עֲלֵיהוֹן לָא תִמְנְעוּן מִנֵּיהּ אֲרֵי
בְּטַלָנִין אִנּוּן עַל־כֵּן אֲנוּן צָוְחִין
לְמֵימַר נֵיזֵל נִדְבַּח קֳדָם אֱלָהָנָא:
9 תִּתְיַקַּר פּוּלְחָנָא עַל־גַּבְרַיָּא
וְיִתְעַסְקוּן בֵּהּ וְלָא יְהֵי תְּעַסְקוּן
10 בְּפִתְגָמִין בְּטֵלִין: וּנְפַקוּ שָׁלְטוֹנֵי
עַמָּא וְסַרְכוֹהִי וְאֲמָרוּ לְעַמָּא לְמֵימַר
כְּדֵין אֲמַר פַּרְעֹה לָיְתְכוֹן אֲנָא יְהֵיב
11 לְכוֹן תִּבְנָא: אַתּוּן אִזְלוּ סַבּוּ לְכוֹן
תִּבְנָא מֵאֲתַר דִּי תַשְׁכְּחוּן אֲרֵי לָא
12 אִתְמְנַע מִפּוּלְחָנְכוֹן מִדְּעַם: וְאִתְבַּדַּר
עַמָּא בְּכָל־אַרְעָא דְמִצְרַיִם לְנַבָּבָא
14 גֻּלָּי לִתְבָנָא: וְשָׁלְטוֹנַיָּא דְּחָקִין
לְמֵימַר אַשְׁלְמוּ עוֹבְדֵיכוֹן פִּתְגַם
יוֹם בְּיוֹמֵיהּ כְּמָא דַהֲוֵיתוּן עָבְדִין
14 כַּד מְתִיהֲב לְכוֹן תִּבְנָא: וּלְקוּ סַרְכֵי
15 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי־מַנְיָאוּ עֲלֵיהוֹן
שְׁלְטוֹנֵי פַּרְעֹה לְמֵימַר מָא־דֵין לָא
16 אַשְׁלַמְתּוּן גּוּרְתְכוֹן לְמִרְמֵי לִבְנִין
כְּמֶאֱתְמָלְיָ וּמַדְקְמוֹהִי אַף־יוֹמָא דֵין: וַאֲתוֹ סַרְכֵי בְּנֵי
17 יִשְׂרָאֵל וְצָוְחוּ קֳדָם פַּרְעֹה לְמֵימַר
לְמָא תַעְבִּיד כְּדֵין לְעַבְדָּךְ: תִּבְנָא
18 לָא מְתִיהֲב לְעַבְדָּךְ וְלִבְנַיָּא אֲמָרִין
לָנָא עֲבִידוּ וְהָא עַבְדָּךְ לָקֵן וְחַמָּאן
19 עַלֵיהוֹן עַמָּךְ: וַאֲמַר בַּטָּלְנִין אַתּוּן
בַּטָּלְנִין עַל־כֵּן אַתּוּן אָמְרִין נֵיזֵל
נִדְבַּח קֳדָם־יְיָ: וּכְעַן אִזְלוּ פְלַח
וְתִבְנָא לָא־מְתִיהֲב לְכוֹן וְסִכּוּם
19 לִבְנַיָּא תִּתְּנוּן: וַחֲווֹ סַרְכֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל יָתְהוֹן בְּבִישׁ לְמֵימַר לָא־
תִמְנְעוּן מִלְּבְנֵיכוֹן פִּתְגַם יוֹם־בְּיוֹמֵיהּ:

6 Et præcepit Pharao in die illo præfectis populi, & exactoribꝰ ejus, dicens. Nolite dare ultrà paleas populo, ut cóficiant lateres, ſicut herì et nudius tertiùs: ipſi vadãt et colligãt ſibi paleas. Et numerũ laterũ, quẽ ipſi faciebãt heri & nudiꝰ tertiꝰ, imponetis ſuꝑ eos; nec minuetis ab eo: quoniam ociosi ſũt; propterea clamãt, dicẽtes; Eamꝰ, et ſacrificemꝰ corã Deo noſtro. Aggravetur opꝰ ſuꝑ viros, et occupentur in eo: & non occupẽtur in verbis ociosis. Et egreſſi ſunt præfecti populi, & exactores ejꝰ; & dixerunt populo: Hæc dicit Pharao; Non ego dabo vobis paleas. Vos ite & tollite vobis paleas, de loco in quo inveneritis: quoniam non minuetur quicquã de operibꝰ veſtris. Et diſperſꝰ eſt populꝰ in omnem terrã Ægypti, ad colligendas ſtipulas et paleas. Præfecti autem inſtabãt dicẽtes: Implete opꝰ veſtrum per ſingulos dies, ſicut faciebatis quãdo dabantur vobis paleæ. Percuſſiq; ſũt præpoſiti filiorũ Iſrael; quos conſtituerant ſuꝑ eos præfecti Pharaonis, dicentes: Quare non compléſtis numerũ veſtrũ ut conficeretis lateres, ſicut nudiꝰ tertiꝰ; nec heri, nec hodie? Et venerũt præfecti filiorũ Iſrael; & clamaverũt corã Pharaone, dicentes: Quare ſic facis ſervis tuis? Paleæ nõ dantur ſervis tuis; & dicunt nobis, Facite lateres: & ecce ſervi tui percutiuntur, et peccat ſuꝑ eos populꝰ tuꝰ. Et ait; Ocioſi eſtis, ocioſi: idcirco vos dicitis; Eamꝰ, et ſacrificemus coram Dño. Et nunc, ite & operamini; & paleæ non dabuntur vobis: & ſummam laterum reddetis. Videbantque ſe præfecti filiorum Iſrael in malum, eo quòd diceretur eis: Non minuatis quicquam de lateribus veſtris, per ſingulos dies.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 ** זהמיד בפרעה ביומא ההוא ית שלטוני עמא וית סרכוהי למימר:
7 לא תוספון למתן תבנא לעמא כתמול שלשום לבנין הא אנון יהכון וילקטון להון תבנא:
8 ואת כסום לבניא די אנון עבדין מתמלי ומדקמוהי תמנון עלוהון לא תמנעון מנה ארי בטלנין אנון על כן אנון צוחין למימר נהך נדבח קדם אלהנא:
9 תתקר פולחנא על גברייא ויתעסקון בה ולא יהי תעסקון
10 בפתגמין בטלין: ונפקו שלטוני עמא וסרכוהי ואמרו לעמא למימר כדנן אמר פרעה ליתכון אנא יהיב
11 לכון תבנא: אתון אזלו סבו לכון תבנא מאתר די תשכחון ארי לא
12 אתמנע מפולחנכון מדעם: ואתבדר עמא בכל ארעא דמצרים לנבבא
14 גלי לתבנא: ושלטוניא דחקין למימר אשלמו עובדיכון פתגם יום ביומיה כמא דהויתון עבדין כד מתיהב לכון תבנא: ולקו סרכי
15 בני ישראל די־מניאו עליהון שלטוני פרעה למימר מא־דין לא
16 אשלמתון גורתכון למרמי לבנין כמאתמלי ומדקמוהי אף־יומא דין: ואתו סרכי בני
17 ישראל וצוחו קדם פרעה למימר למא תעביד כדין לעבדך: תבנא
18 לא מתיהב לעבדך ולבניא אמרין לנא עבידו והא עבדך לקן וחמאן
19 עליהון עמך: ואמר בטלנין אתון בטלנין על־כן אתון אמרין נזיל נדבח קדם־יי: וכען אזלו פלח ותבנא לא־מתיהב לכון וסכום לבניא תתנון: וחוו סרכי בני־ישראל יתהון בביש למימר לא־
תמנעון מלבניכון פתגם יום־ביומיה:

VERSIO SAMARITANA.

6 ** זהמיד בפרעה ביומא ההוא ית שלטוני עמא וית סרכוהי למימר:
7 לא תוספון למתן תבנא לעמא כתמול שלשום הא אנון יהכון ולקטון להון תבנא:
8 ואת כסום לבניא די אנון עבדין מתמלי ומדקמוהי תמנון עלוהון לא תמנעון מנה ארי בטלנין אנון על כן אנון צוחין למימר נהך נדבח קדם אלהנא:
9 תתקר פולחנא על גברייא ויתעסקון בה ולא יהי תעסקון
10 בפתגמין בטלין: ונפקו שלטוני עמא וסרכוהי ואמרו לעמא למימר כדנן אמר פרעה ליתכון אנא יהיב
11 לכון תבנא: אתון אזלו סבו לכון תבנא מאתר די תשכחון ארי לא
12 אתמנע מפולחנכון מדעם: ואתבדר עמא בכל ארעא דמצרים לנבבא
14 גלי לתבנא: ושלטוניא דחקין למימר אשלמו עובדיכון פתגם יום ביומיה כמא דהויתון עבדין כד מתיהב לכון תבנא: ולקו סרכי
15 בני ישראל די־מניאו עליהון שלטוני פרעה למימר מא־דין לא
16 אשלמתון גורתכון למרמי לבנין כמאתמלי ומדקמוהי אף־יומא דין: ואתו סרכי בני
17 ישראל וצוחו קדם פרעה למימר למא תעביד כדין לעבדך: תבנא
18 לא מתיהב לעבדך ולבניא אמרין לנא עבידו והא עבדך לקן וחמאן
19 עליהון עמך: ואמר בטלנין אתון בטלנין על־כן אתון אמרין נזיל נדבח קדם־יי: וכען אזלו פלח ותבנא לא־מתיהב לכון וסכום לבניא תתנון: וחוו סרכי בני־ישראל יתהון בביש למימר לא־
תמנעון מלבניכון פתגם יום־ביומיה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

6 Præcepit ergò Pharao die illo (a) Exactoribus populi, & (b) Præfectis ejus, dicens: 7 Non dabitis ampliùs paleam populo ad conficiendos lateres, ſicut heri & nudiuſtertiùs; ipſi abeant, colligant ſibi paleam. (c) Summã autem laterum quam faciebant heri & nudiuſtertiùs, imponetis ſuper eos: non diminuetis ex eâ; quoniam otioſi ſunt iſti, ideò clamant, dicentes; Ibimus, ſacrificabimus Deo noſtro. Aggravetur ſervitus ſuper homines iſtos, 9 (d) attendantq; ei, & non attendant verbis vanis. Et 10 egreſſi ſunt (e) Exactores populi, & (f) Præfecti ejus, locutiq; ſunt populo, dicentes; Sic dicit Pharao, Non dabo vobis ampliùs paleam. 11 Vos ite, accipite vobis paleam ubicunque invenceritis, nihil tamen minuetur de ſervitute veſtra. Et diſperſus eſt populus 12 per univerſam terram Ægypti, ut colligeret ſtipulam pro palea. (g) Exactores 13 quoque urgebant populũ, dicentes; Perficite opera veſtra, penſum quotidianum, ſicut cùm palea dabatur vobis. Et 14 cæſi ſunt (h) Præfecti filiorũ Iſrael quos poſuerant ſuper eos (i) Exactores Pharaonis, dicentes, Quare non perfecitis quod ſtatutum eſt vobis de lateribus conficiendis, ſicut heri & nudiuſtertiùs, ita heri & hodiè? Ideò ve- 15 nerunt (k) Præfecti filiorum Iſrael, & clamaverunt ad Pharaonem; dicentes, Quare feciſti ſic ſervis tuis? Pa- 16 lea non datur ſervis tuis, & Lateres, dicunt nobis, facite: En ideò ſervi tui (l) cæduntur, (m) injuriãq; facis populo tuo. At reſpõdit, Otioſi eſtis, 17 otioſi eſtis; ideò dicitis, Ibim*, & ſacrificabim* Domino. Nunc autẽ ite, et ſervite, neq; 18 palea dabitur vobis; (n) ſummam tamen laterũ dabitis. Et 19 viderũt (o) Præfecti filiorũ Iſrael ſeipſos in malo, hoc dicto, Non diminuetur de lateribus veſtris per ſingulos dies.

VER. SAM. (a) Præpoſitis (b) Scribis ejus, (c) Proportionem (d) ſolliciti ſint de illâ, & non ſolliciti ſint de (e) Præpoſiti (f) Scribæ ejus, (g) Præpoſiti (h) Scribæ (i) Præfecti (k) Scribæ (l) vapulant, (m) & crimen apud te eſt (n) proportionem (o) Scribæ

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وَأَمَرَ فِرْعَوْنَ فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ جُلَّاوِنَ ٱلْقَوْمِ وَعُرَفَاءَهُمْ قَائِلًا
7 * لَا تُعَاوِدُوا أَنْ تُعْطُوا ٱلْقَوْمَ تِبْنًا
8 لِيَلْبِنُوا ٱللَّبِنَ مِثْلَ أَمْسَ وَمَا قَبْلُ * هُمْ يَعْمَلُونَ وَيَقُولُونَ لَهُمْ تِبْنًا * وَضَرَائِبَ ٱللَّبِنِ ٱلَّتِي كَانُوا
يَصْنَعُونَهَا أَمْسَ وَمَا قَبْلَهُ صَيِّرُوهَا عَلَيْهِمْ * وَلَا تَنْقُصُوهُمْ مِنْهَا * لِأَنَّهُمْ مَرْفُوهُونَ وَلِذٰلِكَ هُمْ يَصْرُخُونَ
9 وَيَقُولُونَ نَمْضِي فَنَذْبَحُ لِرَبِّنَا * يُثْقَلُ ٱلْعَمَلُ عَلَى ٱلْقَوْمِ فَيَسْتَعْمِلُونَ بِهِ وَلَا يَسْتَعْمِلُونَ بِأُمُورٍ بَاطِلَةٍ
10 * خَرَجَ جُلَّاوِنَ ٱلْقَوْمِ وَعُرَفَاؤُهُمْ وَقَالُوا لَهُمْ * كَذَا قَالَ فِرْعَوْنُ * لَسْتُ أُعْطِيكُمْ تِبْنًا * ٱنْتُمْ تَمْضُونَ
11 وَتَأْخُذُونَ لَكُمْ تِبْنًا مِنْ حَيْثُ تَجِدُونَ * وَيُعْمَلُونَ إِذْ لَيْسَ يُنْقَصُ مِنْ عَمَلِكُمْ شَيْءٌ * فَنَذْبَحَ
12 ٱلْقَوْمُ فِي جَمِيعِ بَلَدِ مِصْرَ لِيَقُشُّوا قَشًّا لِلتِّبْنِ * وَٱلْجُلَّاوِنَ مُلِحُّونَ * قَائِلُونَ أَكْمِلُوا أَعْمَالَكُمْ أَمْرَ يَوْمٍ
13 يَوْمٍ * كَمَا كَانَ وَقْتَ إِعْطَاءِ ٱلتِّبْنِ * فَضُرِبَ عُرَفَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ ٱلَّذِينَ وَلَّاهُمْ عَلَيْهِمْ جُلَّاوِنُ
14 فِرْعَوْنَ * وَقَالُوا لَهُمْ مَا بَالُكُمْ لَمْ تُكْمِلُوا صَرَائِبَكُمْ بِأَنْ تَلْبِنُوا مِثْلَ أَمْسِ وَمَا قَبْلَهُ أَمْسِ وَٱلْيَوْمَ *
15 * وَجَاءَ عُرَفَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَٱسْتَغَاثُوا إِلَى فِرْعَوْنَ * قَائِلِينَ لِمَ تَصْنَعُ كَذَا * ٱلتِّبْنُ لَيْسَ يُدْفَعُ
16 إِلَيْنَا وَيَقُولُونَ لَنَا ٱصْرِبُوا لِبْنًا * هُوَذَا عَبِيدُكَ مَضْرُوبُونَ مِمَّا أَخْطَأَ عَلَيْهِمْ قَوْمُكَ * قَالَ أَنْتُمْ
17 مَرْفُوهُونَ وَلِذٰلِكَ تَقُولُونَ نَمْضِي فَنَذْبَحُ لِرَبِّنَا * وَٱلْآنَ فَٱمْضُوا ٱعْمَلُوا * وَلَا يُطْلَقُ لَكُمْ تِبْنٌ *
18 وَصَرَائِبَكُمْ تُوفُونَ * فَنَظَرَ عُرَفَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ نُفُوسَهُمْ بِسُرٍّ * وَقَالُوا لَا تَنْقُصُوا مِنْ لِبْنِكُمْ
19 أَمْرَ يَوْمٍ بِيَوْمِهِ *

Præcepitque Pharaon in illo die præpoſitis 6
populi, & exactoribus eorum, dicens; Ne 7
detis ampliùs populo paleam ad conficiendos lateres, ſicut herì et anteà; ipſi vadant, & colligant ſibi paleam. Et tributa 8
laterum quos faciebant herì & anteà, imponite illis; & ne minuatis ea ipſis: quoniam ipſi otiantur, & ideò clamant, & dicunt; Ibimus, & immolabimus Domino noſtro. Aggravetur opus ſuper po- 9
pulum, & occupentur in illo, & ne occupentur in rebus inanibus. Exierunt ergò præſides, & exactores eorum, & dixerunt eis; Ita dixit Pharaon, Non dabo vobis paleam. Vos ibitis, & accipietis 11
vobis paleam indè ubi invenietis: & operabimini, abſque eo quod minuatur ex opere veſtro quicquam. Diſperſus eſt itaque populus per univerſam regionem Ægypti, ut colligerent feſtucas ad paleam. Et præſides inſtabant, dicentes; Explete 13
opera veſtra, penſum ſingulorum dierum, non ſecus ac tempore quo dabatur palea. Flagellati q; ſunt exactores filiorum Iſ- 14
rail, quos præfecerant eis præpoſiti Pharaonis, & dixerunt eis; Cur non expleviſtis tributa veſtra conficiendo lateres, ſicut herì & anteà, herì & hodiè? Venerunt 15
autem exactores filiorum Iſrail, & implorârunt auxilium Pharaonis, dicentes; Quarè ſic facis? Fœnum non datur no- 16
bis, & dicunt nobis, Facite lateres: Ecce ſervi tui percutiuntur ob id in quo peccavit adverſùs eos populus tuus. Dixit, 17
Vos otiamini; & ideò dicitis, Ibimus, & immolabimus Domino noſtro. Ite ergò, & 18
laborate, & non dabitur vobis fœnum, & tributa veſtra ſolvetis. Videntes igitur 19
exactores filiorum Iſrail animas ſuas in malo eſſe, dixerunt, Ne minuatis lateres veſtros, ſtatutum ſingulorum dierum.

ספר שמות : ו

eorum occursum in stantes ,Aharon & Moſeh ipſi occurrerunt Et

20 וַיִּפְגְּעוּ אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן נִצָּבִים לִקְרָאתָם
Dominus Videat : eos ad dixerunt Et .Parhoh à egrediebantur quando

21 בְּצֵאתָם מֵאֵת פַּרְע�859 : וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם יֵרֶא יְהוָה
oculis in noſtrum odorem feciſtis fœtere quia ,judicet & ,vos ſuper

עֲלֵיכֶם וְיִשְׁפֹּט אֲשֶׁר הִבְאַשְׁתֶּם אֶת־רֵיחֵנוּ בְּעֵינֵי
eorum manu in gladium daretis ut ,ejus ſervorum oculis in & ,Parhoh

פַּרְעֹה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו לָתֵת־חֶרֶב בְּיָדָם
:dixit Et ,Dominum ad Moſeh eſt reverſus Et .nos occidendum ad

לַהֲרָגֵנוּ : וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר
? me miſiſti *hoc* quid ut ,huic populo malefeciſti quid ut ,Domine

אֲדֹנָי לָמָּה הֲרֵעֹתָה לָעָם הַזֶּה לָמָּה זֶּה שְׁלַחְתָּנִי :
malefecit ,tuo nomine in loquerer ut ,Parhoh ad ſum ingreſſus *tunc ex* Et

23 וּמֵאָז בָּאתִי אֶל־פַּרְעֹה לְדַבֵּר בִּשְׁמֶךָ הֵרַע
.tuum populum eruiſti non eruendo & ,huic populo

לָעָם הַזֶּה וְהַצֵּל לֹא הִצַּלְתָּ אֶת־עַמֶּךָ :

CAP. VI.

faciam quæ videbis Nunc : Moſeh ad Dominus dixit Et

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַתָּה תִרְאֶה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה
eos expellet forti manu in & ,eos dimittet forti manu in quia ,Parhoh

לְפַרְעֹה כִּי בְיָד חֲזָקָה יְשַׁלְּחֵם וּבְיָד חֲזָקָה יְגָרְשֵׁם
Ego :eum ad dixit & ,Moſeh ad Deus eſt locutus Et .ſua terra è

מֵאַרְצוֹ : וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי
Jabacob ad & ,Iſchac ad ,Abraham ad ſum vitus Et .Dominus

יְהוָה : וָאֵרָא אֶל־אַבְרָהָם אֶל־יִצְחָק וְאֶל־יַעֲקֹב
.eis ſum cognitus non ,Dominus meo nomine & ,omnipotente Deo in

בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי יְהוָה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם :
eis darem ut ,eis cum meum pactum ſtatui etiam Et

4 וְגַם הֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּם לָתֵת לָהֶם אֶת־
.ea in *ſunt* peregrinati *qua* ,eorum peregrinationũ terram ,Chenahan terram

אֶרֶץ כְּנַעַן אֶת אֶרֶץ מְגֻרֵיהֶם אֲשֶׁר־גָּרוּ בָהּ :
Ægyptii *quòd* ,Iſrael filiorum clamorem audivi ego etiam Et

5 וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת־נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם
dic Idcirco .mei pacti ſum recordatus & ,*eos* faciunt ſervire

מַעֲבִדִים אֹתָם וָאֶזְכֹּר אֶת־בְּרִיתִי : לָכֵן אֱמֹר
oneribus *ſub de* vos educam Et .Dominus Ego : Iſrael filiis

לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלֹת
brachio in vos redimam & ,eorũ ſervitute à vos eruam & ,Ægyptiorũ

מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ
,populũ in mihi vos accipiam Et .magnis judiciis in & ,extenſo

נְטוּיָה וּבִשְׁפָטִים גְּדֹלִים : וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם
veſter Deus Dominus ſum quòd ſcietis & ,Deum in vobis ero &

וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
vos introducam Et .Ægypti oneribus *ſub de* vos educo qui

הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרָיִם : וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם
, Abraham eam darem ut ,meã manum levavi quam ,terram in

אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם
.Dominus Ego .hæreditatem vobis eam dabo & Jahacob & ,Iſchac

לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב וְנָתַתִּי אֹתָהּ לָכֶם מוֹרָשָׁה אֲנִי יְהוָה :
Moſeh ad audierunt non Et .Iſrael filios ad ſic Moſeh eſt locutus Et

9 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה
.duram ſervitutẽ propter & ,ſpiritus anguſtia propter

מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה :

EXODUS.
Verſio VULG. LAT.

20 Occurrérúntque Moyſi & Aaron, qui ſtabant ex adverſo, egredientibus à Pharaone.
21 Et dixerunt ad eos, Videat Dominus & judicet, quoniam fœtere feciſtis odorem noſtrũ coram Pharaone & ſervis ej⁹; & præbuiſtis ei gladiũ, ut occideret nos. Reverſúſque eſt
22 Moyſes ad Dominum, & ait; Domine, cur afflixiſti populũ iſtum? quarè miſiſti me? Ex
23 eo enim quo ingreſſus ſum ad Pharaonem, ut loquerer in nomine tuo, afflixit populum tuum: & non liberâſti eos.

CAP. VI.

1 DIxítque Dominus ad Moyſen, Nunc videbis quæ facturus ſim Pharaoni: per manum enim fortem dimittet eos, & in manu robuſta ejiciet illos
2 de terra ſua. Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen dicens,
3 Ego Dominus, Qui apparui Abraham, Iſahac, & Jacob, in Deo omnipotente: & nomen meum ADONAI non
4 indicavi eis. Pepigíque fœdus cum eis, ut darem eis terram Chanaan, terram peregrinationis eorum, in qua fuerunt advenæ. Ego audivi ge-
5 mitum filiorum Iſrael, quo Ægyptii oppreſſerunt eos: &
6 recordatus ſum pacti mei. Ideò dic filiis Iſrael; Ego Dominus, qui educam vos de ergaſtulo Ægyptiorum, & eruam de ſervitute; ac redimam in brachio excelſo, & judiciis ma-
7 gnis. Et aſſumam vos mihi in populum, & ero veſter Deus: & ſcietis, quòd ego ſum Dominus Deus veſter, qui eduxerim vos de ergaſtulo Ægyptio-
8 rum: Et induxerim in terrã, ſuper quam levavi manum meam, ut darem eam Abraham, Iſaac, & Jacob: dabóque illam vobis poſſidendam.
9 Ego Dominus. Narravit ergò Moyſes omnia filiis Iſrael: qui non acquieverunt ei, propter anguſtiam ſpiritûs, & opus duriſſimum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

20 Συνλώπῆς ἢ Μωυσῆ καὶ Ἀαρὼν ἐρχομένοις εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, ἐκπορευομένων
21 ἀυτῶν ἀπὸ Φαραώ. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς, Ἴδοι ὁ Θεὸς ὑμᾶς καὶ κρίναι· ὅτι ἐβδελύξατε τ ὀσμὴν ἡμῶν ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων ἀυτῦ, δῦναι ῥομφαίαν εἰς
22 τὰς χεῖρας ἀυτῦ, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς. Ἐπέστρεψε ἢ Μωυσῆς πρὸς κύριον, καὶ (ϱ) εἶπε, Δέομαι κύριε· τί ἐκάκωσας τὸν λαὸν τῦτον; καὶ ἵνατί ἀπέσταλκάς με; Καὶ ἀφ᾽ ἧ πο-
23 πόρδμαι πρὸς Φαραὼ (σ) λαλῆσαι ὀπὶ τῷ σῷ ὀνόματι, ἐκάκωσε τ λαὸν τῦτον· καὶ ἐκ ἐῤῥύσω τὸν λαόν σε.

MS.A. (ϱ) εἶπεν, Κύριε· διὰ τί (σ) λαλῆσαι ἀυτῷ ὀπὶ

ΚΕΦ. ϛ'.

1 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἤδη (α) ὄψει, ἃ ποιήσω τῷ Φαραὼ· ἐν γὰ χειρὶ κραταιᾷ ἐξαποστελεῖ ἀυτὸν, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ ἐκβαλεῖ ἀυτὸν ἐκ τ γῆς ἀυ-
2 τ. Ἐλάλησε ἢ ὁ Θεὸς πρὸς Μωσεῆν, καὶ
3 εἶπε πρὸς ἀυτὸν, Ἐγὼ κύριος. Καὶ ὤφθην πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ισαὰκ καὶ Ἰακὼβ, Θεὸς ὢν ἀυτῶν· καὶ τὸ ὄνομά μυ Κύριος ἐκ
4 ἐδήλωσα ἀυτοῖς. Καὶ ἔστησα τ διαθήκην μυ πρὸς ἀυτὸς, ὥστε δῦναι ἀυτοῖς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, τ γῆν ἣν παῤῳκήκασιν, ἐν ᾗ καὶ παῤῳκηκᾶσι ἐπ᾽ ἀυτῆς. Καὶ ἐγὼ
5 εἰσήκουσα τὸν στεναγμὸν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι (β) καταδεδλῶνται ἀυτός· καὶ
6 ἐμνήσθην τῆς διαθήκης ὑμῶν. Βάδιζε, εἶπον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐγὼ κύριος· καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἀπὸ τῆς συναγωγῆς τῶν Αἰγυπτίων· καὶ ῥύσομαι ὑμᾶς ἐκ τῆς δουλείας, καὶ λυτρώσομαι ὑμᾶς ἐν βραχίονι
7 ὑψηλῷ, καὶ κρίσει μεγάλῃ. Καὶ (γ) λήψομαι ἐμαυτῷ ὑμᾶς λαὸν ἐμοὶ, καὶ ἔσομαι ὑμῶν Θεός· καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ τ καταδυναστείας τῶν Αἰγυπτίων. Καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς
8 τὴν γῆν, εἰς ἣν ἐξέτεινα τὴν χεῖρά μυ, δῦναι ἀυτὴν τῷ Ἀβραὰμ καὶ Ισαὰκ καὶ Ἰακὼβ· καὶ (δ) δώσω ὑμῖν ἀυτὴν ἐν κλή-
9 ῥῳ. ἐγὼ κύριος. Ἐλάλησε ἢ Μωυσῆς (ε) οὕτω τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· καὶ ἐκ εἰσήκουσ᾽ Μωυσῆ ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας, καὶ ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν σκληρῶν.

MS.A. Κεφ. ϛ'. (α) ὄψῃ (β) καταδεδλῶσθαι (γ) λήμψομαι ὑμᾶς ἐμαυτῷ (δ) δώσω ἀυτὴν ὑμῖν (ε) οὕτως

Occurrerunt autem Moyſi & Aaron venientibus in occurſum eis, cùm ipſi egrederentur à Pharaone. Et dixerunt eis, Videat Deus vos & judicet: quoniam (d) execrabilem feciſtis odorem noſtrum palam Pharaone, & palam ſervis ejus, dando gladium in manus ejus ad occidendum nos. Revertit autem Moyſes ad Dominum, & dixit; Precor, Domine: Quarè afflixiſti populum hunc? & ut quid me miſiſti? Et ex quo (e) ivi ad Pharaonem loqui in tuo nomine, afflixit populum hunc: & non liberâſti populum tuum.

CAP. VI.

ET dixit Dominus ad Moyſem, Jam videbis, quæ faciam Pharaoni: In manu enim validа dimittet eos, & in brachio excelſo ejicet eos de terra ſua. Locutus eſt autem Deus ad Moyſem, & dixit ad eum, Ego Dominus. Et appa-
3 rui ad Abraham, & Iſaac, & Jacob, Deus exiſtens eorum: & nomen meum Dominus non indicavi eis. Et ſtatui teſtamen-
4 tum meum ad illos, ita ut darem illis terram Chananæorum, terram, quam incoluerunt, in
5 (a) qua & incoluerunt in ea. Et ego exaudivi gemitum filiorum Iſrael, (b) quem Ægyptii in ſervitutem redigunt eos: & recordatus ſum teſtamenti (c) veſtri. Vade, dic filiis Iſrael, dicens, Ego Dominus: & educam
6 vos de dominatione Ægyptiorum, & eruam vos de ſervitute; & redimam vos in brachio excelſo, & judicio magno. Et
7 ſumam mihi ipſi vos populum mihi, & ero veſter Deus: & cognoſcetis, quia ego Dominus Deus veſter, educens vos de dominatione Ægyptiorum. Et in-
8 ducam vos in terram, in quam extendi manum meam, ad dandum eam Abraham, & Iſaac, & Jacob: & dabo eam vobis in ſorte. Ego Dominus. Et locutus
9 eſt Moyſes ſic ad filios Iſrael: & non exaudierunt Moyſem à (d) defectione animi, & ab operibus duris.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et occurrerunt Moſi & Aharoni, ſtãtes contra eos cùm egrederentur è conſpectu Pharaonis. Et dixerunt ad eos, Videat Dominus ſuper vos, ac judicet; quoniam malefeciſtis ſpiritui noſtro in oculis Pharaonis, & in oculis ſervorum ejus, tradentes nos gladio in manibus eorum, ut nos interficiant. Reverſus eſt ergò Moſes ad Dominum, & ait; Domine mi, cur malefeciſti populo huic, & cur miſiſti me? Nam ex qua hora veni ad Pharaonem ut loquerer in nomine tuo, malum eſt illatum populo huic, & nullatenus liberâſti populum tuum.

CAP. VI.

DIxítque Dominus ad Moſen, Nunc videbis quid facturus ſim Pharaoni; quoniam per manum validam dimittet eos, & per brachium excelſum ejiciet eos de terra ſua. Et loquutus eſt Dominus cum Moſe, & dixit ad eum, Ego ſum Dominus, Qui me manifeſtavi Abrahæ, & Iſahac, & Jacobo, in Deo omnipotente; at nomen Domini non oſtendi eis. Statui etiam pactum meum cum ipſis, ut darem eis terram Chanaan, terram peregrinationis eorum in qua hoſpites fuerunt. Ego quoque audivi gemitum filiorum Iſrael, quos Ægyptii ſervitute premunt, & recordatus ſum fœderis mei. Propterea dic filiis Iſrael, Ego ſum Dominus Deus veſter, & educam vos è ſervitute Ægyptiorum, & liberabo vos ab opere eorum; & eruam vos manu potenti, & brachio excelſo, & judiciis maximis. Et accipiam vos mihi populum, & ero vobis Deus: & ſcietis quòd ego ſum Dominus Deus veſter qui educam vos è ſervitute Ægyptiorum. Et adducam vos ad terram, pro qua levavi manum meam ut darem eam Abrahæ, & Iſahac, & Jacobo; daboque eam vobis hæreditatem, Ego Dominus. Et loquutus eſt in hunc modum Moſes ad filios Iſrael: at non audierunt Moſen præ angore ſpiritûs, & præ ſervitute dura.

PARAPH. CHALD. cum הרגום אונקלוס

20 וערעו ית־משה ויתאהרן קיימין
לקדמותהון במפקהון מן־קדם
21 פרעה: ואמרו להון אתגלי יי
עליכון ויתפרע די אבאשתון ית־
ריחנא בעיני פרעה ובעיני עבדוהי
לממתן חרבא בידיהון למקטלנא:
22 ותב משה קדם יי ואמר יי למא
אבאשתא לעמא הדין ולמא דנן
23 שלחתני: ומעדן דעלית לות־
פרעה למללא בשמך אתבאש
לעמא הדין ושובא לא שזבית
ית־עמך:

ו

1 ואמר יי לות־משה כען תחזי
דאעביד לפרעה אתרי בידא
תקיפא ישלחנון ובידא תקיפא
יתרכנון מארעיה: ומליל יי עם־
2 משה ואמר ליה אנא יי:
3 ואתגליתי לאברהם ליצחק
וליעקב באל שדי ושמי יי לא
4 אורעית להון: ואקימית ית קיימי
עמהון למתן להון ית ארעא דכנען
יתאר תותבותהון דאתותבו בה:
5 ואף קדמי שמעית ית קבילת בני
ישראל די מצראי מפלחין בהון
6 ודכירנא ית קיימי: בכן אימר לבני
ישראל אנא יי ואפיק יתכון מן
דחוק פולחן מצראי ואשזיב יתכון
מפולחנהון ואפרוק יתכון בדרע
מרמם ובדינין רברבין: ואקרב
7 יתכון קדמי לעם ואהוי לכון
לאלהא ותדעון ארי אנא יי
אלהכון דאפיק יתכון מן דחוק
8 פולחן מצראי: ואעיל יתכון
לארעא די קיימית במימרי למתן
יתה לאברהם ליצחק וליעקב
ואתן יתה לכון ירותא אנא יי:
9 ומלל משה כן עם־בני ישראל

TARGUM ONKELOS.

Occurrerantque Moysi & Aaron; qui ſtabant in conſpectu eorum: cum egrederentur a Pharaone. Dixeruntque eis; Appareat Dominus ſuper vos, & vindictam ſumat: eò quòd fœtere feciſtis odoré noſtrum, in oculis Pharaonis, & in oculis ſervorum ejus; ut daretis gladium in manibus ſuis, ut occiderent nos. Et reverſus eſt Moyſes coram Domino, & ait: Domine, quare malefeciſti huic populo? ut quid miſiſti me? Et ex eo tempore quo ingreſſus ſum ad Pharaonem, ut loquerer in nomine tuo; malefecit populo huic: & liberans non liberâſti populum tuum.

CAP. VI.

1 DIxitque Dominus ad Moyſen; Nunc videbis quod facturus ſum Pharaoni: quoniam per manum fortem dimittet eos, & per manum validam ejiciet eos de terrâ ſua. Locutuſque eſt Dominus cum Moyſe: & dixit ei, Ego Dominus.
3 Revelatuſque ſui Abrahæ, Iſaac & Jacob, in Deo omnipotenti: & nomen meum Adonai non indicavi eis. Et etiam ſtatui pactum meum cum eis; ut darem eis terram Chanaan: terram peregrinationis eorum, in quâ peregrinati ſunt.
5 Et in conſpectu meo audit⁹ eſt clamor filiorũ Iſrael; eò quòd Ægyptii ſervire faciunt eos: & recordatus ſum pacti mei.
6 Idéo dic filiis Iſrael; Ego Dominus: & educam vos de medio tribulationis ſervitutis Ægyptiorum; & liberabo vos de ſervitute eorum: & redimam vos in brachio excelſo; & judiciis magnis. Et applicabo
7 vos corã me, in populum; & ero vobis, in Deũ: & ſcietis, quia ego Dñs De⁹ veſter; qui *educã* vos de medio tribulatio-
8 onis ſervitutis Ægyptiorũ. Et inducã vos in terrã; pro quâ juravi in verbũ meũ, ut daré eã Abrahæ, Iſaac, & Jacob: & dabo eã vobis in hæreditatẽ, ego
9 Dñs. Locutuſq; eſt Moyſes *ita cum* filiis Iſrael: & non acquieverunt Moyſi; propter anguſtiam ſpiritus, & duram ſervitutem quæ erat ſuper eos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 * זמגדזד·אא·שש·ד·אאא·ל·אפגל·שאפצשש
21 ** זמזאשש·אא·בגזמ·נפזא:*זמאשעפ·זמזאשש·אפגל·זמזאשש·ד·אפגל·זמזאשש·ד·אפגל·זמזאשש·ד

כפר שמות : ו

loquere, Ingredere : dicendo , Moſeh ad Dominus eſt locutus Et

10 וידבר יהוה אל־משה לאמר : בא דבר
11 ,ſua terra è Iſrael filios dimittat ut ,Ægypti regem Parhoh ad

אל־פרעה מלך מצרים וישלח את־בני־ישראל מארצו :
Iſrael filii Ecce : dicendo ,Domino coram Moſeh eſt locut' Et

12 וידבר משה לפני יהוה לאמר הן בני־ישראל
ego & , Parhoh me audiet quomodo & ,me ad audierunt non

לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני
,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et ? labiis incircunciſus

13 ערל שפתים : וידבר יהוה אל־משה
regem Parhoh ad & ,Iſrael filios ad eis præcepit &,Aharon ad &

ואל־אהרן ויצום אל־בני ישראל ואל־פרעה מלך
.Ægypti terra è Iſrael filios educendum ad , Ægypti

מצרים להוציא את־בני־ישראל מארץ מצרים :
primogeniti Reuben Filii : eorum patrum domus capita Iſta

14 אלה ראשי בית־אבתם בני ראובן בכר
.Reuben familiæ Iſtæ .Charmi &,Cheſrō, Pallu &,Chenoch;Iſrael

ישראל חנוך ופלוא חצרן וכרמי אלה משפחת ראובן :
,Sochar &,Jachin &,Ohad & ,Jamin & , Jemuel ; Simhon filii Et

15 ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצחר
.Simhon familiæ Iſtæ .Chenahanitidis filius Saul &

ושאול בן־הכנענית אלה משפחת שמעון :
,Gherſon;eorū generationes ſecundū Levi filiorū nomina hæc Et

16 ואלה שמות בני־לוי לתלדתם גרשון
, triginta & ,ſeptem Levi vitæ anni Et .Merari &,Chehath &

וקהת ומררי ושני חיי לוי שבע ושלשים
.ſuas familias ſecundū Simhi & ,Libni ,Gherſon Filii .anni centū &

17 ומאת שנה : בני גרשון לבני ושמעי למשפחתם :
anni Et .Huzziel &,Chebron & ,Ishar &,Hamram ;Chehath filii Et

18 ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועויאל ושני
,Merari filii Et .anni centum & ,triginta & ,tres Chehath vitæ

חיי קהת שלש ושלשים ומאת שנה : ובני מררי
.eorū generationes ſecundū Levi familiæ Iſtæ .Muſi & ,Machli

19 מחלי ומושי אלה משפחת הלוי לתלדתם :
,uxorem in ſibi ſuam *patruelem* Jochebed Hamram accepit Et

20 ויקח עמרם את־יוכבד דדתו לו לאשה
ſeptem Hamram vitæ anni Et .Moſeh & ,Aharon ei peperit Et

ותלד לו את־אהרן ואת־משה ושני חיי עמרם שבע
.Zichri &,Nepheg &,Corach ;Ishar filii Et .anni centū & ,triginta &

21 ושלשים ומאת שנה : ובני יצהר קרח ונפג וזכרי :
.Sithri & ,Elſaphan & , Miſael ; Huzziel filii Et

22 ובני עויאל משאל ואלצפן וסתרי :
Nachſon ſororem Hamminadab filiam Eliſebah ,Aharō accepit Et

23 ויקח אהרן את־אלישבע בת־עמינדב אחות נחשון
, Elhazar ,Abiku & ,Nadab ei peperit &,uxorem in ſibi

לו לאשה ותלד לו את־נדב ואת־אביהוא את־אלעזר
Iſtæ .Abiaſaph & ,Elcanah & ,Aſſir ;Corach filii Et .Ithamar &

24 ואת־איתמר : ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף אלה
.Corchitæ familiæ

משפחת הקרחי :

EXODUS. Versio VULG. LAT.

10 Locutúſque eſt Dominus ad
11 Moyſen, dicens ; Ingredere, & loquere ad Pharaonem regem Ægypti, ut dimittat filios Iſrael de terra ſua. Reſpondit Moyſes coram Domino, Ecce filii Iſrael non audiunt
12 me: & quo modo audiet Pharao, præſertim cùm incircumciſus ſim labiis? Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen & Aaron, & dedit mandatum ad filios Iſrael & ad Pharaonem regem Ægypti, ut educerent filios Iſrael de terra Ægypti.
13 Iſti ſunt principes domorum per familias ſuas. Filii Ruben primogeniti Iſraelis; Henoch & Phallu, Heſron & Charmi. Hæ cognationes Ruben. Filii
14 Simeon; Jamuel, & Jamin, & Ahod, & Jachin, & Soar, & Saul filius Chananitidis. Hæ
15 progenies Simeon. Et hæc nomina filiorú Levi per cognationes ſuas; Gerſon, & Caath, & Merari. Anni autem vitæ Levi fuerunt centum tri-
16 ginta ſeptem. Filii Gerſon; Lobni & Semei, per cognationes ſuas. Filii Caath; Amram, & Iſaar, & Hebron, & Oziel. Anni quoque vitæ
17 Caath, centum triginta tres. Filii Merari; Moholi & Muſi. Hæ cognationes Levi, per familias ſuas. Accepit autem
18 Amram uxorem Jochabed patruelem ſuam: quæ peperit ei Aaron & Moyſen. Fuerúntque anni vitæ Amram, centum triginta ſeptem. Filii quo-
19 que Iſaar; Core, & Nepheg, & Zechri. Filii quoque Oziel; Miſael, & Eliſaphan, & Sethri. Accepit autem Aaron
20 uxorē Eliſabeth, filiā Aminadab, ſororem Nahaſon: quæ peperit ei Nadab, & Abiu, &
21 Eleazar, & Ithamar. Filii quoque Core; Aſer, & Elcana, & Abiaſaph. Hæ ſunt cognationes Coritarum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

10 Εἶπε ὁ κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Εἴσελθε, λάλησον Φαραὼ βασιλεῖ Αἰγύπτου, ἵνα ἐξαποστείλῃ τοὺς υἱοὺς Ισραὴλ ἐκ τῆς γῆς
11 αὐτοῦ. Ἐλάλησε δὲ Μωυσῆς (ζ) ἐναντι κυρίου, λέγων, Ἰδοὺ οἱ υἱοὶ Ισραὴλ οὐκ εἰσήκουσάν μου, καὶ πῶς εἰσακούσεταί μου Φαραώ; ἐγὼ δὲ
12 ἄλογός εἰμι. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ααρὼν, καὶ συνέταξεν αὐτοῖς πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, (η) ὥστε ἐξαποστεῖλαι
13 τοὺς υἱοὺς Ισραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἦσαν ἀρχηγοὶ οἴκων πατριῶν αὐτῶν. Υἱοὶ Ρουβὴν πρωτοτόκου Ισραὴλ· Ενὼχ, καὶ Φαλλὼς,
14 Ασρὼν, καὶ (θ) Χαρμεί· αὗται αἱ συγγένεια Ρουβήν. Καὶ υἱοὶ Συμεών· Ιεμουὴλ, καὶ (ι) Ἰαμεὶμ, καὶ Ἀὼδ, καὶ Ἰαχεὶν, καὶ Σααὺ, καὶ Σαὺλ ὁ ἐκ τῆς Φοινίσσης. αὗται αἱ πατριαὶ τῶν
15 υἱῶν Συμεών. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Λευὶ κατὰ συγγένειας αὐτῶν· (κ) Γεδσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρεί. καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Λευὶ,
17 ἑκατὸν τριακονταεπτά. Καὶ ἔτι υἱοὶ Γεδσών· (λ) Λοβενεὶ, καὶ Σεμεεί· οἶκοι πατριῶν
18 αὐτῶν. Καὶ υἱοὶ Καάθ· Ἀμβρὰμ, καὶ Ἰασαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ. καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Καάθ,
19 (μ) ἑκατὸν τριακονταμία ἔτη. Καὶ (ν) υἱοὶ Μεραρεί· Μοολεὶ, καὶ Ὁμουσεί. (ξ) ἔτοι οἱ οἶκοι πατριῶν Λευὶ, κατὰ συγγένειας αὐτῶν.
20 Καὶ ἔλαβεν Ἀμβρὰμ τὴν Ἰωχαβὲδ θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα· καὶ ἐγέννησεν αὐτῷ τὸν τε Ἀαρὼν,
21 (ο) καὶ τὸν Μωυσῆν, καὶ Μαειὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. τὰ δὲ ἔτη τῆς ζωῆς Ἀμβρὰμ,
22 ἑκατὸν (π) τριακονταδύο ἔτη. Καὶ υἱοὶ Ισσαὰρ· Κορὲ, καὶ Ναφὲκ, καὶ Ζεχρεί. (ρ) Καὶ
23 υἱοὶ Ὀζιήλ· Μισαὴλ, καὶ Ἐλισαφὰν, καὶ Σεχρεί. Ἔλαβε δὲ Ἀαρὼν τὴν (σ) Ἐλισαβὲθ θυγατέρα (τ) Αμιναδὰβ ἀδελφὴν Ναασσὼν
24 αὐτῷ γυναῖκα· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν τε Ναδὰβ, καὶ (υ) Ἀβιοὺδ, καὶ τὸν Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. Υἱοὶ δὲ Κορὲ· (φ) Ασὴρ, καὶ
Ἐλκανὰ, καὶ Ἀβιάσαρ. αὗται αἱ γενέσεις Κορέ.

MS.A. (ζ) ἐναντίον (η) ὥστε ἐξαγαγεῖν τοὺς (θ) Χαρμί· (ι) Ἰαμεὶν, καὶ Ἰαοὺδ, καὶ Ἰαχεὶ, (κ) Γηρσὼν, (λ) Λοβενὶ, καὶ Σεμεί· (μ) ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη. (ν) οἱ υἱοὶ Μεραρί· (ξ) ἕτοι οἵκοι (ο) καὶ Μωυσῆν, (π) τριακονταὲξ ἔτη. (ρ) Καὶ οἱ υἱοὶ Ὀζιήλ· Ἐλισαφὰν, καὶ Σεθρεί· (σ) Ἐλισαβὲτ (τ) Ἀμιναδὰμ, (υ) Ἀβιοὺρ καὶ Ἐλεάζαρ, (φ) Ἀσὴρ,

Dixit autem Dominus ad Moyſen, dicens, Ingredere, loquere Pharaoni regi Ægypti, ut dimittat filios Iſrael de terra ſua. Locutus eſt autem Moyſes coram Domino, dicens, Ecce filii Iſrael nō exaudierunt me, & quomodò exaudiet me Pharao? Ego autem ſine (e) ſermone ſum. Dixit autem Dominus ad Moyſen & Aaron; & præcepit eis ad Pharaonem regem Ægypti, ut dimittat filios Iſrael de terra Ægypti. Et hi ſunt principes domorum familiarum eorum. Filii Ruben primogeniti Iſrael; Enoch, & Phallus, Aſron, & Charmi: Hæc eſt cognatio Rubēn. Et filii Symeon; Jemuel, & Jamin, & Aod, & Jachin, & Saar, & Saul, qui ex Phœniſſa. Hæ ſunt familiæ filiorum Symeon. Et hæc ſunt nomina filiorum Levi ſecundùm cognationes eorum; Gedſon, Caath, & Merari. Et anni vitæ Levi, centum triginta ſeptem. Et hi filii Gedſon; Lobeni & Semei: (f) domus familiæ eorum. Et filii Caath; Ambram, & Iſſaar, Chebron, & Oziel. Et anni vitæ Caath, centum triginta tres anni. Et filii Meravi; Mooli, & Homuſi. Hæ domus familiarum Levi ſecundùm cognationes eorum. Et accepit Ambram ipſam Jochabed filiam fratris patris ſui ſibi in uxorem: Et genuit ei Aaron, & Moyſen, & Mariam ſororem eorum. Anni autem vitæ Ambram, centum (g) triginta duo anni. Et filii Iſſaar; Chore, & Naphec, & Zechri. Et filii Oziel; Miſael, & Eliſaphan, & Segri. Accepit autem Aaron Eliſabeth filiam Aminadab ſororem Naaſſon ſibi uxorem: Et peperit ei Nadab, & Abiud, & Eleazar, & Ithamar. Filii autem Core; Aſir, & Elcana, & Abiaſar. Hæ generationes Core.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et loquutus eſt Dominus ad Moſen, dicens: 10
Vade dic Pharaoni regi Ægypti ut dimittat 11
filios Iſrael de terra ſua. Et dixit Moſes 12
ad Dominum, En filii Iſrael non audiunt
me, quomodo audiet me Pharaon, cùm
balba ſit lingua mea? Et loquutus eſt Do- 13
minus cum Moſe & cum Aharon, & man-
datum dedit eis ad filios Iſrael & ad Pha-
raonem regem Ægypti, ut educerent fi-
lios Iſrael de terra Ægypti. Et hi ſunt 14
præcipui domûs patrum eorum. Filii Ru-
bil primogeniti Iſrael, Henoch, & Phalu,
& Heſron, & Charmi. Hæ ſunt gene-
rationes Rubil. Filii verò Simeon, Ja- 15
muael, & Jamin, & Ahar, & Jachin, &
Sohar, & Saul filius Chananæa. Iſtæ ſunt
generationes Simeon. Et hæc ſunt nomina 16
filiorum Levi in generationes ſuas, Ger-
ſon, & Cahath, & Merari. Anni verò
quos vixit Levi, centum triginta & ſeptem
anni. Filii Gerſon, Lebni, & Semei 17
in generationes eorum. Filii Cahath, Am- 18
ram, & Jeſhar, & Hebron, & Uziel.
Anni autem quos vixit Cahath, centum
triginta tres anni. Filii Merari, Mahli, 19
& Muſi. Hæ ſunt generationes Levitarum
juxta familias ſuas. Accepit autem Am- 20
ram uxorem Jochabar filiam patrui ſui quæ
peperit ei Aharonem, & Moſen, & Mari-
am. Et anni quos vixit Amram, centum
ac triginta ſeptem anni. Filii Jeſhar, Co- 21
rah, & Nepheg, & Zechri. Filii Uziel, 22
Menſael, & Eliſaphan, & Sethri. Duxit- 23
que Aharon Eliſebaa filiam Aminadab ſo-
rorem Nahſon, uxorem: peperítque ei
Nadab, & Abihu, & Eliazar, & Ithamar. 24
Filii Corah, Afir, & Helcana, & Achenſaph.
Hæ ſunt generationes Corah.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

10 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ 11 עוֹל
מַלֵּל עִם־פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם
וְישַׁלַּח יַת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵיהּ׃
12 וּמַלֵּל מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ לְמֵימַר הָא
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא קַבִּילוּ מִנִּי וְאֵיכְדֵין
יְקַבֵּל מִנַּי פַּרְעֹה וַאֲנָא יַקִּיר
מַמְלַל׃ 13 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה וְעִם
אַהֲרֹן וּפַקְּדִנוּן לְוָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּלְוָת פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם
לְאַפָּקָא יַת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא
דְמִצְרָיִם׃ 14 אִלֵּין רֵישֵׁי בֵּית
אֲבְהָתְהוֹן בְּנֵי רְאוּבֵן בּוּכְרֵיהּ
דִישְׂרָאֵל חֲנוֹךְ וּפַלּוּא חֶצְרוֹן
וְכַרְמִי אִלֵּין זַרְעָת רְאוּבֵן׃ 15 וּבְנֵי
שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאָהַד וְיָכִין
וְצוֹחַר וְשָׁאוּל בַּר כְּנַעֲנִיתָא אִלֵּין
זַרְעָת שִׁמְעוֹן׃ 16 וְאִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי
לֵוִי לְתוֹלְדָתְהוֹן גֵּרְשׁוֹן וְקָהָת
וּמְרָרִי וְשְׁנֵי חַיֵּי לֵוִי מְאָה וְחַלְתִּין
וּשְׁבַע שְׁנִין׃ 17 בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לִבְנֵי וְשִׁמְעִי
לְזַרְעָתְהוֹן׃ 18 וּבְנֵי קָהָת עַמְרָם
וְיִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעוּזִיאֵל וְשְׁנֵי חַיֵּי
קָהָת מְאָה וְחַלְתִּין וְחַלְתִּין שְׁנִין׃
19 וּבְנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי אִלֵּין זַרְעָת
לֵוִי לְתוֹלְדָתְהוֹן׃ 20 וְנָסִיב עַמְרָם
יַת יוֹכֶבֶד אֲחָתֵּיהּ לְאִתָּא
וְיָלְדַת לֵיהּ יַת־אַהֲרֹן וְיַת־מֹשֶׁה
וְשְׁנֵי חַיֵּי עַמְרָם מְאָה וּתְלָתִין
וּשְׁבַע שְׁנִין׃ 21 וּבְנֵי יִצְהָר קֹרַח וְנֶפֶג
וְזִכְרִי׃ 22 וּבְנֵי עֻזִּיאֵל מִישָׁאֵל
וְאֶלְצָפָן וְסִתְרִי׃ 23 וְנָסַב אַהֲרֹן יַת
אֱלִישֶׁבַע בַּת־עַמִּינָדָב אֲחָתַּיהּ
דְנַחְשׁוֹן לְיָהּ לְאִתָּא וְיָלְדַת לֵיהּ
יַת־נָדָב וְיַת־אֲבִיהוּא יַת אֶלְעָזָר
וְיַת־אִיתָמָר׃ 24 וּבְנֵי קָרַח אַסִּיר
וְאֶלְקָנָה וַאֲבִיאָסָף אִלֵּין זַרְעָת
קָרַח׃

Targum ONKELOS

10 Locutúsq; est Dominus cum
11 Moyse dicens. Ingredere,
Loquere cum Pharaone rege
Ægypti, ut mittat filios Iſrael
12 de terrâ tuâ. Et locutus eſt
Moyſes coram Domino, di-
cens: Ecce filii Iſrael non
acquieverunt mihi; quomo-
do ergo acquieſcet mihi Pha-
rao? & ego ſum gravis lo-
quelæ. Locutúsq; eſt Domi-
nus cum Moyſe & cum Aa-
ron: & dedit eis mandatum
ad filios Iſrael, & ad Pharao-
nem regem Ægypti: ut edu-
cerent filios Iſrael de terrâ
14 Ægypti. Iſti ſunt principes
domus patrum ſuorum: Filii
Ruben primogeniti Iſrael;
Enoch & Phallu, Eſron &
Charmi; hæ cognatiões Rubẽ.
15 Filii autẽ Simeon; Jamuel &
Jamin & Ahod, & Jachin &
Saher; & Saul, filius Chana-
nitidis: hæ cognationes Si-
16 meon. Et hæc nomina fili-
orum Levi, per cognationes
ſuas; Gerſon & Caath, &
Merari: Anni autem vitæ
Levi, fuerunt centum trigin-
17 ta ſeptem. Filii autem Ger-
ſon, Lobni & Semei, per
18 cognationes ſuas. Filii au-
tem Caath; Amram & Iſaar,
& Hebron, & Oziel: Anni
autem vitæ Caath; centum
19 & triginta & tres anni. Filii
autem Merari, Mooli & Mu-
ſi: hæ ſunt cognationes Levi
20 per familias ſuas. Et acce-
pit Amram Jochebed *ſoro-
rem* patris ſui, ſibi in uxo-
rem; & peperit ei Aaron, &
Moyſen: Anni autem vitæ
Amram, fuerunt centum &
21 triginta & ſeptem anni. Filii
autem Iſaar: Chore & Na-
pheg, & Zechri. Et filii O-
ziel: Miſael & Heliſaphan,
22 & Sethri. Accepitq; Aaron
ſibi Heliſabee filiam Amina-
dab, ſororem Naaſon, in uxo-
rem: & peperit ei Nadab &
23 Abihu; & Eleazar, & Itha-
mar. Filii quoq; Chore; Aſer
24 & Elchana, & Abiaſaph: Hæ
ſunt generationes Chore.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 ** ויאמר יהוה אל־משה לאמר׃ * בא דבר
11 בא אל־פרעה מלך מצרים ושלח את־בני
12 ישראל מארצו׃ ** ויאמר משה לפני יהוה
לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך
13 ישמעני פרעה ואני ערל שפתים׃ ** ויאמר
יהוה אל־משה ואל־אהרן ויצום אל־בני
ישראל ואל־פרעה מלך מצרים להוציא
14 את־בני ישראל מארץ מצרים׃ אלה ראשי
בית אבתם בני ראובן בכור ישראל חנוך
ופלוא חצרון וכרמי אלה משפחת ראובן׃
15 ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצחר
16 ושאול בן־הכנענית אלה משפחת שמעון׃
ואלה שמות בני לוי לתולדתם גרשון וקהת
ומררי ושני חיי לוי מאה ושלשים ושבע
17 שנים׃ בני גרשון לבני ושמעי למשפחתם׃
18 ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל ושני
חיי קהת מאה ושלשים ושלש שנים׃
19 ובני מררי מחלי ומושי אלה משפחת לוי
20 לתולדתם׃ ויקח עמרם את־יוכבד דדתו לו
לאשה ותלד לו את־אהרן ואת־משה ושני
חיי עמרם מאה ושלשים ושבע שנים׃
21 ובני יצהר קרח ונפג וזכרי׃ 22 ובני עזיאל
23 מישאל ואלצפן וסתרי׃ ויקח אהרן את־
אלישבע בת־עמינדב אחות נחשון לו לאשה
ותלד לו את־נדב ואת־אביהוא את־אלעזר
24 ואת־איתמר׃ ובני קרח אסיר ואלקנה
ואביאסף אלה משפחת הקרחי׃

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * ثم كلّم الله موسي تكليما * ادخل فكلّم فرعون ملك مصر في ان يطلق بني اسرائيل من
11 بلده * قال يا ربّ هوذا بنو اسرائيل لم يقبلوا مني * فكيف يسمع مني فرعون وانا ثقيل اللسان *
12 فكلّم الله موسي وهرون * واوصاهما بسبب بني اسرائيل وفرعون ملك مصر * ان يخرجا
13 بني اسرائيل من بلد مصر * وهولاء رؤساء بيوت اباهم * بنو رأوبين بكر اسرائيل حنوخ
14 وفلو وحصرون وحرمي * هولاء عشائر رأوبين * وبنو سمعون يموئيل وياميين واوهد وياخين وصوحر
15 وشاول ابن الكنعانية * هولاء عشائر سمعون * وهذه اسماء بني ليوي على مواليدهم * جيرسون
16 وقهات ومراري * وسنو حياة ليوي مايه وسبع وثلثون سنه * وبنو جيرسون لبني وسمعي
17 لعشائرهما * وبنو قهات عمرام ويصهار وحبرون وعزيئيل * وسنو حياته مايه وسبع وثلثون
18 سنه * وبنو مراري محلي ومويسي * هولاء عشائر اللاويين على مواليدهم * فاخذ عمرام يوحابذ
19 عمته زوجة له * فولدت له هارون ومويسي * وكانت سنو حياته مايه وسبعا وثلثين سنه * وبنو
20 يصهار فوراح وافع وبخري * وبنو عزيئيل مشائيل والصافان وسدري * فتزوج هارون
21 بالشابع ابنة عمي ناداب اخت نحشون * فولدت له ناداب وابيهو والعازار وايثامار * وبنو فورح
22 اشير والقانا وابياساف * هذه عشائر القرحيين *

Item locutus eſt Deus cum Muſa locutionem. 10
Ingredere, & loquere ad Pharaonem regem Ægypti, ut dimittat filios Iſrael de regione ſua. Dixit, O Domine mi, Ecce filii Iſrail non auſcultant mihi, quomodo auſcultabit mihi Pharaon, & ego balbus ſum linguâ? Locutus eſt ergò Deus ad Muſam, et Haron, & præcepit eis de filiis Iſrail, et Pharaone rege Ægypti, ut educerent filios Iſrail de terra Ægypti. Hi autem ſunt principes domorum patrum ſuorum: filii Raubin primogeniti Iſrail, Chanuch, et Fallu, et Heſron, & Charmi. Hæ ſunt familiæ Raubin. Et filii Simeon, Jemuail, & Jamin et Ohad, & Jachin, et Sohar, et Saul filius Chananæa. Hæ ſunt familiæ Simeonis. Et hæc ſunt nomina filiorum Levi ſecundùm nativitates eorum, Girſun, et Cahath, et Merari: et anni vitæ Levi, centum et triginta ſeptem anni. Et filii Girſun, Lebna, et Semei in familias ſuas. Et filii Cahath, Amram, et Jeſhar, et Hebron, et Oziail: et anni vitæ ejus, centum et triginta ſeptem anni. Et filii Merari, Mahali, et Muſi. Hæ ſunt familiæ Levitarum ſecundum nativitates eorum. Et accepit Amram Fuchabadh materteram ſuam in uxorem ſibi, peperitque ei Haron, et Muſam: et fuerunt anni vitæ ejus, centum et triginta ſeptem anni. Et filii Jeſhar, Curah, et Napheg, et Zachri. Et filii Oziail, Miſail, et Elſafan, et Sethri. Duxitque Haron uxorem Eliſebaa filiam Amni-Nadab, ſororem Nahſun, peperitq; ei Nadab, et Abihu, et Eleazar, et Ithamar. Et filii Curah, Aſir, et Elcana, et Abiaſaf. Hæ ſunt familiæ Curabitarum. 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et locutus eſt Moſi Dominus dicens; Vade, loquere Pharaoni regi Ægypti, ut emittat filios Iſrael de terra ſua. Locutúque eſt Moſes coram Domino, dicens; Ecce filii Iſrael non audierunt me, & quomodo audiet me Pharao? Ego etiam incircumciſus ſum labiis. Locutúſque eſt Dominus Moſi & Aaroni, & dedit illis mandatum ad filios Iſrael, & ad Pharaonem regem Ægypti, ut emitteret filios Iſrael de terra Ægypti. Hi autem ſunt principes domus patrum ſuorum, filii Rubea primogeniti Iſrael, Henoch & Phallo, Heſron & Charmi: iſtæ ſunt familiæ Ruben. Filii autem Simeonis, Jemuel, & Jamin, et Ahod, & Jakin, & Sohar, & Saul filius Chananitidis: iſtæ ſunt familiæ Simeonis. Hæc etiam ſunt nomina filiorum Levi ſecundùm generationes eorum, Gerſon, Kahat, & Merari: anni verò vitæ Levi, centum et triginta ſeptem anni. Filii quoque Gerſon, Lobni, & Semei, ſecundùm familias ſuas. Et filii Kahat, Amram & Iſaar, Hebron & Oziel: anni autem vitæ Kahat fuerunt centum & triginta tres anni. Et filii Merari, Moboli, & Muſi: hæ ſunt familiæ Levitarum ſecundùm generationes ſuas. Accepit autem Amram Jochabed patruelem ſuam ſibi in uxorem, quæ peperit ei Aaronem, & Moſen, & Mariam ſororem eorum: anni autem vitæ Amram, centum & triginta ſex anni. Filii quoque Iſaar, Chore, & Nepheg, & Zecri. Et filii Oziel, Miſael, & Eliſaphan, & Sethri. Accepit autem Aaron Eliſabah filiam Aminadab ſororem Naaſſon ſibi in uxorem, & peperit ei Nadab, & Abihu, & Eleazar, et Ithamar. Filii verò Chore, Aſſir, & Elcana, & Abiſaph: iſtæ ſunt familiæ Choræorum.

סֵפֶר שְׁמוֹת ׃ ז

uxorem in sibi Putiel filiabus è sibi accepit Aharon filius Elhazar Et

25 וְאֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן לָקַח־לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיאֵל לוֹ לְאִשָּׁה
patrum capita Ista .Pinchas ei peperit & Levitarum

וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־פִּינְחָס אֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלֵּוִיִּם
Domin' dixit quibus ,Moseh & Aharon Iste .suas familias secundùm

26 לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
secundùm Ægypti terra è Israel filios Educite ,eis

לָהֶם הוֹצִיאוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־
,Ægypti regem Parhoh ad *loquentes* Isti .suos exercitus

27 צִבְאֹתָם׃ הֵם הַמְדַבְּרִים אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם
.Aharon & Moseh hic :Ægypto ex Israel filios educendum ad

לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן׃
.Ægypti terra in Moseh ad Dominus est locutus die in ,fuit Et

28 וַיְהִי בְּיוֹם דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
Loquere .Dominus Ego :dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et

29 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה דַּבֵּר
.te ad *loquens* ego quæ omnia Ægypti regem Parhoh ad

אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי דֹבֵר אֵלֶיךָ׃
,labiis incircuncisus ego Ecce :Domino coram Moseh dixit Et

30 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה הֵן אֲנִי עֲרַל שְׂפָתַיִם
? Parhoh *me ad audiet* quomodo &

וְאֵיךְ יִשְׁמַע אֵלַי פַּרְעֹה׃

CAP. VII.

;Parhoh ipsi *Deum* te dedi ,Vide ;Moseh ad Dominus dixit Et

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רְאֵה נְתַתִּיךָ אֱלֹהִים לְפַרְעֹה
omnia loquêris Tu .tuus propheta erit tuus frater Aharon &

2 וְאַהֲרֹן אָחִיךָ יִהְיֶה נְבִיאֶךָ׃ אַתָּה תְּדַבֵּר אֵת כָּל־
dimittat ut ;Parhoh ad loquetur tuus frater Aharon &,tibi præcipiam quæ

אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָּ וְאַהֲרֹן אָחִיךָ יְדַבֵּר אֶל־פַּרְעֹה וְשִׁלַּח
,Parhoh cor indurabo ego Et .sua terra è Israel filios

3 אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ׃ וַאֲנִי אַקְשֶׁה אֶת־לֵב פַּרְעֹה
.Ægypti terra in mea portenta & ,mea signa multiplicabo &

וְהִרְבֵּיתִי אֶת־אֹתֹתַי וְאֶת־מוֹפְתַי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
,Ægypto in meam manum dabo & ,Parhoh *vos ad* audiet non Et

4 וְלֹא־יִשְׁמַע אֲלֵכֶם פַּרְעֹה וְנָתַתִּי אֶת־יָדִי בְּמִצְרַיִם
terra è Israel filios ,meum populum ,meos exercitus educam &

וְהוֹצֵאתִי אֶת־צִבְאֹתַי אֶת־עַמִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
,Dominus ego quod Ægyptii scient Et .magnis judiciis in Ægypti

5 מִצְרַיִם בִּשְׁפָטִים גְּדֹלִים׃ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה
filios eduxero & ;Ægyptum super meam manum *me extendere in*

בְּנָטֹתִי אֶת־יָדִי עַל־מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת־בְּנֵי־
præcepit quemadmodum ;Aharon & Moseh fecit Et .eorum medio è Israel

6 יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה
,annorum octoginta filius Moseh Et .fecerunt sic ,eis Dominus

7 יְהוָה אֹתָם כֵּן עָשׂוּ׃ וּמֹשֶׁה בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה
.Parhoh ad sunt locuti qui ,annorum octoginta & trium filius Aharon &

וְאַהֲרֹן בֶּן־שָׁלֹשׁ וּשְׁמֹנִים שָׁנָה בְּדַבְּרָם אֶל־פַּרְעֹה׃
Cùm :dicendo ,Aharon ad & ,Moseh ad Dominus dixit Et

8 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ כִּי
9 יְדַבֶּר אֲלֵכֶם פַּרְעֹה לֵאמֹר תְּנוּ לָכֶם מוֹפֵת וְאָמַרְתָּ אֶל־
draconē in *fiet* ,Parhoh coram projice & ,tuam virgam Tolle :Aharon

אַהֲרֹן קַח אֶת־מַטֶּךָ וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי־פַרְעֹה יְהִי לְתַנִּין׃

Versio VULG. LAT.

25 At verò Eleazar filius Aaron accepit uxorem de filiabus Phutiel; quæ peperit ei Phinees. Hi sunt principes familiarum Leviticarum per cognationes suas. Iste est Aaron & Moyses, quibus præcepit Dominus, ut educerent filios Israel de terra Ægypti per 26 turmas suas. Hi sunt, qui loquuntur ad Pharaonem regem Ægypti, ut educant filios Israel de Ægypto: iste est Moyses & Aaron, In die quâ locutus est Dominus ad Moysen 29 in terra Ægypti. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens, Ego Dominus: loquere ad Pharaonem regem Ægypti, omnia quæ ego loquor tibi. 30 Et ait Moyses coram Domino, En incircumcisus labiis sum, quomodò audiet me Pharao?

CAP. VII.

1 DIxítque Dominus ad Moysen, Ecce constitui te Deum Pharaonis, & Aaron frater 2 tuus erit propheta tuus. Tu loquéris ei omnia quæ mando tibi: & ille loquetur ad Pharaonem, ut dimittat filios 3 Israel de terra sua. Sed ego indurabo cor ejus, & multiplicabo signa & ostenta mea 4 in terra Ægypti. Et non audiet vos: immittámque manum meam super Ægyptum, & educam exercitum & populum meum filios Israel de terra Ægypti per judicia maxima. 5 Et scient Ægyptii, quia ego sum Dominus, qui extenderim manum meam super Ægyptum, & eduxerim filios 6 Israel de medio eorum. Fecit itaque Moyses & Aaron, sicut præceperat Dominus: ita e- 7 gerunt. Erat autem Moyses octoginta annorum, & Aaron octoginta trium, quando locu- 8 ti sunt ad Pharaonem. Dixítq; Dominus ad Moysen & Aaron, Cùm dixerit vobis Pha- 9 rao, Ostendite signa: dices ad Aaron, Tolle virgam tuam, & projice eam coram Pharaone, ac vertetur in colubrum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ Ἐλεάζαρ ὁ τῶ Ἀαρὼν ἔλαβε γ Θυγατέρων Φιπτιὴλ αὐτῶ γυναῖκα· καὶ ἔτεκεν αὐτῶ ϯ Φινεές. αὗ αἱ ἀρχαὶ πατριῶν Λευῖ, κ᾽ γενέσεις αὐτ. Οὗτ⊖ (χ) Ἀαρὼν κ᾽ Μωυσῆς, οἷς εἶπεν (ϕ) αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐξαγαγεῖν τὺς υἱὺς Ἰσραὴλ (ω) ἐκ γῆς Αἰγύπτ Σὺν δυνάμει αὐτ. Οὗτοί εἰσιν οἱ διηγεμένοι πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτ. κ᾽ ἐξήγαγον τὺς υἱὺς Ἰσραὴλ (ω) ἐκ γῆς Αἰγύπτ αὐτὸς Ἀαρὼν κ᾽ Μωυσῆς, (α) ϯ Ἡ ἡμέρα ἐλάλησε κύρι⊖ Μωυσῆ ἐν γῆ Αἰγύπτῳ. Καὶ ἐλάλησε κύρι⊖ πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Ἐγὼ κύρι⊖· λάλησον πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτ ὅσα ἐγὼ λέγω πρὸς Σέ. Καὶ εἶπε Μωυσῆς ἐναντίον κυρίυ, Ἰδὺ ἐγὼ ἰχνόφωνός εἰμι, κ᾽ πῶς εἰσακύσεταί μυ Φαραώ;

MS.A. (χ) ὁ Ἀαρὼν (ϕ) ὁ Θεὸς αὐτοῖς (ω) ἐξ Αἰγύπτ (α) Ἐν ἡμέρᾳ

ΚΕΦ. ζ᾽.

1 Καὶ εἶπε κύρι⊖ πρὸς Μωυσῆν, λέσον, Ἰδὺ δέδωκά Σε Θεὸν Φαραὼ, κ᾽ Ἀαρὼν ὁ 2 ἀδελφός Συ ἔσαι Συ προφήτης. Σὺ δὲ λαλήσεις αὐτῶ πάντα ὅσα Σοι ἐνετείλομαι· ὁ δ᾽ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός Συ λαλήσει πρὸς Φαραὼ, ὥστ᾽ ἐξαποστεῖλαι τὺς υἱὺς Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς αὐτ. Ἐγὼ δ᾽ σκληνῶ ϯ 3 καρδίαν Φαραὼ, κ᾽ πληθυῶ τὰ (α) Σημεῖά μυ, κ᾽ τὰ τέρατα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ. 4 Καὶ ὐκ εἰσακύσε⊖ ὑμῶν Φαραὼ· κ᾽ ὀπι- Σαλῶ ϯ χεῖρά μυ ἐπ᾽ Αἴγυπτον, κ᾽ ἐξάξω σὺν δυνάμει μυ ϯ λαόν μυ τὺς υἱὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτ Σὺν ἐνδικήσ⊖ με- 5 γάλῃ. Καὶ γνώσο⊖ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγώ εἰμι κύρι⊖, ἐκτείναν τὴν χεῖρά μυ ἐπ᾽ Αἴγυπτον, κ᾽ ἐξάξω τὺς υἱὺς 6 Ἰσραὴλ ἐκ μέσ (β) αὐτ. Ἐποίησε δ᾽ Μωυσῆς κ᾽ Ἀαρὼν καθάπ⊖ ἐνετείλατο 7 αὐτοῖς κύρι⊖, ὕτως ἐποίη⊖. Μωυσῆς δ᾽ ἦν ἐτῶν ὀγδήκοντα, Ἀαρὼν δ᾽ ὁ ἀδελφὸς αὐτῦ (γ) ἐτῶν ὀγδηκοντατριῶν, ἡνίκ᾽ (δ) 8 ἐλάλησεν πρὸς Φαραώ. Καὶ εἶπε κύρι⊖ 9 πρὸς Μωυσῆν κ᾽ Ἀαρὼν, λέσον, Καὶ ἐὰν λαβήσι πρὸς ὑμᾶς Φαραὼ, λέσον, Δότε ἡμῖν Σημεῖον ἢ τέρας· κ᾽ ἐρῆς Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ Συ, Λάβε ϯ ῥάβδον, κ᾽ (ε) ῥίψον ἐπὶ ϯ γῆν ἐναντίον Φαραὼ, κ᾽ ἐναντίον ϯ Θεραπόντων αὐτῦ· κ᾽ ἔσαι δράκων.

MS.A. (α) Σημεῖα κ᾽ τέρατά μυ ἐν (β) αὐτῆς. (γ) ὀγδηκονταπέντε ἐτῶν ἦν, (δ) ἐλάλησαν (ε) ῥίψον αὐτὼ ἐπὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et Eleazar filius Aaron accepit de filiabus Phutiel sibi uxo- 25
rem: & peperit ei Phinees. Hæc principia familiæ Levitarum secundùm generationes eorum. Hic Aaron & Moyses, quibo dixit eis Deus, ut e- 26
ducant filios Israel de terra Ægypti cum (b) virtute eorum. Hi 27
sunt dissentientes cum Pharaone rege Ægypti, Et eduxerunt filios Israel de terra Ægypti, ipse Aaron & Moyses. Quâ die locutus est 28
Dominus Moysi in terra Ægypto. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens, Ego Dominus: loquere ad Pharaonem regem Ægypti quæcunque ego dico ad te. Et dixit 29
Moyses coram Domino, Ecce ego (i) gracilis voce sum, & quomodo 30
exaudiet me Pharao?

CAP. VII.

Et ait Dominus ad Moysen, di- 1
cens, (a) Ecce dedi te Deum Pharaoni: & Aaron frater tuus erit tuus propheta. Tu autem loquêris 2
ei omnia quæcunque mando tibi. Aaron autem frater tuus loquetur ad Pharaonem, ut dimittat filios Israel de terra sua. Ego autem in- 3
durabo cor Pharaonis, & multiplicabo signa mea, & portenta in terra Ægypto. Et non exaudiet 4
vos Pharao: & injiciam manum meam in Ægyptum, & educam cum virtute mea populum meum filios Israel de terra Ægypti cum vindicta magna. Et cognoscent 5
omnes Ægyptii, quia ego sum Dominus, extendens manum meam in Ægyptum; et educam filios Israel de medio eorum. Fecit autem 6
Moyses & Aaron, sicut præcepit illis Dominus: ita fecerunt. Moyses 7
autem erat annorum octuaginta, Aaron autem frater ejus annorum octuaginta trium, quando (b) locutus est ad Pharaonem. Et ait 8
Dominus ad Moysen & Aaron, dicens, Et si loquetur ad vos Pharao, 9
dicens, Date nobis signum vel portentum; & dices Aaron fratri tuo, Sume virgam, & projice in terram palam Pharaone, & palam servis ejus: & erit draco.

Eliazar autem filius Aharonis duxit sibi uxo- 25
rem de filiabus Phantiel, quæ peperit ei Phinhes. Hi sunt præcipui familiarum Levitarum juxta generationes suas. Iste est Mo- 26
ses & Aharon, quibus dixit Dñs, Educite filios Israel de terra Ægypti, omnes exercitus eorum. Ipsi dixerunt Pharaoni regi Ægypti, 27
ut educerent filios Israel è terra Ægypti: *Is est* Moses & Aharon. Factúmque est in 28
die quo locutus est Dominus cum Mose in terra Ægypti, Locutus est Dominus cum 29
Mose, & dixit ad eum; Ego sum Dominus, dic Pharaoni regi Ægypti quæcunque dico tibi. Dixítque Moses ad Dominum, Mea 30
lingua balba est, quomodo audiet me Pharaon?

CAP. VII.

Dixit autem Dominus ad Mosen, Vide quòd 1
dederim te Deum Pharaoni, & Aharon frater tuus erit propheta tuus. Tu dices quic- 2
quid ego præcipiam tibi, & Aharon frater tuus referet Pharaoni, ut filios Israel dimittat de terra sua. Ego verò indurabo cor 3
Pharaonis, & multiplicabo signa mea & miracula mea in terra Ægypti. Attamen non 4
audiet vos Pharaon: & dabo manum meam in terram Ægypti cum judiciis magnis. Et scient Ægyptii quòd ego sum Do- 5
minus, cùm extulero manum meam super Ægyptios, & eduxero filios Israel de medio eorum. Fecerunt itaque Moses & Aharon, 6
quemadmodum præcepit eis Dominus, sic *inquam* fecerunt. Moses autem natus octo- 7
ginta erat annos, & Aharon natus erat octoginta tres annos, quando alloquuti sunt Pharaonem. Et dixit Dominus ad Mosen 8
& Aharon, Si dixerit vobis Pharaon, Præbe mihi signum, dic Aharoni, Accipe baculum tuum, & projice coram Pharaone, fiétque draco. 9

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

25 וְאֶלְעָזָר בַּר־אַהֲרֹן נְסִיב לֵיה מִבְּנָת פּוּטִיאֵל לֵיה לְאִתּוּ וְיָלִידַת לֵיה יָת־פִּנְחָס אִלֵּין רֵישֵׁי אֲבָהָת 26 לֵיוָאֵי לְזַרְעֵיתְהוֹן: הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה דִּי אֲמַר יְיָ לְהוֹן אַפֵּיקוּ יָת־ 27 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַל חֵילֵיהוֹן: אִנּוּן דְּמַמַּלְלִין עִם־ 28 פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם לְאַפָּקָא יָת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא 29 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם: 30 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימַר אֲנָא יְיָ מַלֵּל עִם־פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם יָת כָּל־דִּי אֲנָא מְמַלֵּל עִמָּךְ: 1 וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ הָא אֲנָא עַקִּימ מְמַלֵּל וְאֵיכְדֵין יְקַבֵּל מִנִּי פַּרְעֹה: 2 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה חֲזִי דְמַנִּיתָךְ רַב לְפַרְעֹה וְאַהֲרֹן אָחוּךְ יְהֵי מְתוּרְגְּמָנָךְ: אַתְּ תְּמַלֵּל יָת כָּל־דִּי 3 אֲפַקְּדִנָּךְ וְאַהֲרֹן אָחוּךְ יְמַלֵּל עִם פַּרְעֹה וְיְשַׁלַּח יָת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵיהּ: וַאֲנָא אַקְשֵׁי יָת לִבָּא 4 דְּפַרְעֹה וְאַסְגֵּי יָת־אָתְוָתִי וְיָת־ מוֹפְתַי בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם: וְלָא יְקַבֵּל מִנָּכוֹן פַּרְעֹה וְאֶתֵּן יָת יְדִי עַל גְּבוּרְתִי בְּמִצְרַיִם וְאַפֵּיק יָת־חֵילַי יָת־עַמִּי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא 5 דְּמִצְרַיִם בְּדִינִין רַבְרְבִין: וְיִדְּעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי־אֲנָא יְיָ כַּד־אֲרִים יָת־ מִחַת גְּבוּרְתִי עַל־מִצְרַיִם וְאַפֵּיק יָת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּינֵיהוֹן: וַעֲבַד 6 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כְּמָא דִי־פַקֵּיד יְיָ יָתְהוֹן כֵּן עֲבָדוּ: וּמֹשֶׁה בַּר־תְּמָנִן 7 שְׁנִין וְאַהֲרֹן בַּר־תְּמָנִן וְתֵלַת שְׁנִין בְּמַלָּלוּתְהוֹן עִם־פַּרְעֹה: וַאֲמַר יְיָ 8 לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לְמֵימַר: אֲרֵי יְמַלֵּל עִמְּכוֹן פַּרְעֹה לְמֵימַר הַבוּ לָכוֹן אָתָא וְתֵימַר לְאַהֲרֹן סַב יָת־ חוּטְרָךְ וּרְמֵי קֳדָם־פַּרְעֹה יְהֵי לְתִנִּינָא:

Eleazar autem filius Aaron accepit sibi de filiabus Phutiel uxorem; & peperit ei Phinees: hi sunt principes patrũ Levitarũ, per cognationes suas. Ipse est Aaron & Moyses, quibus dixit Dominus; Educite filios Israel de terrâ Ægypti, per turmas suas. Ipsi sunt, qui locuti sũt cũ Pharaone rege Ægypti; ut educerent filios Israel de Ægypto: ipse est Moyses & Aaron. Et factũ est, in die quâ locutus est dominꝰ cum Moyse, in terrâ Ægypti. Locutusq; est Dñs cum Moyse dicens, Ego Dominus: loquere cum Pharaone rege Ægypti, omnia quæ ego loquor *tecum*. Et ait Moyses coram Dño: Ecce ego surdus gravis loquelæ; & quomodo acquiescet mihi Pharao?

CAP. VII.

Dixitq; dominus ad Moysen; Vide quod constitui te principẽ Pharaoni: & Aaron frater tuꝰ erit interpres tuꝰ. Tu loquêris omnia quæ mando tibi: & Aarõ frater tuꝰ loquetur cum Pharaone; ut dimittat filios Israel de terrâ suâ. Et ego indurabo cor Pharaonis: & multiplicabo signa mea & portenta mea in tẽrrâ Ægypti. Et nõ acquiescet vobis Pharao; & ponã plagam fortitudinis meæ super Ægyptũ: & educam exercitum meũ, populũ meũ filios Israel, de terrâ Ægypti; per judicia magna. Et scient Ægyptii, quia ego Dñs; cùm levavero plagã fortitudinis meæ super Ægyptũ: & eduxero filios Israel de medio eorum. Fecitq; Moyses & Aaron: sicut præceperat eis Dñs, ita fecerũt. Moyses autẽ erat æ. tatis octoginta annorũ; & Aaron octoginta & triũ annorũ erat: quando locuti sunt cum Pharaone. Et ait Dñs ad Moysen & Aaron, dicens. Cum locutus fuerit vobiscum Pharao, dicens; Date signũ: & dices ad Aaron; Tolle virgam tuam, & projice coram Pharaone, & vertetur in colubrum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

25 וְאֶלְעָזָר בַּר־אַהֲרֹן נְסִיב לֵיה מִבְּנָת פּוּטִיאֵל לֵיה לְאִתּוּ וְיָלִידַת לֵיה יָת־פִּנְחָס אִלֵּין רֵישֵׁי אֲבָהָת 26 לֵיוָאֵי לְזַרְעֵיתְהוֹן: הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה דִּי אֲמַר יְיָ לְהוֹן אַפֵּיקוּ יָת־ 27 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַל חֵילֵיהוֹן: אִנּוּן דְּמַמַּלְלִין עִם־ 28 פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם לְאַפָּקָא יָת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא 29 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם: 30 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימַר אֲנָא יְיָ מַלֵּל עִם־פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם יָת כָּל־דִּי אֲנָא מְמַלֵּל עִמָּךְ: 1 וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ הָא אֲנָא עַקִּימ מְמַלֵּל וְאֵיכְדֵין יְקַבֵּל מִנִּי פַּרְעֹה: 2 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה חֲזִי דְמַנִּיתָךְ רַב לְפַרְעֹה וְאַהֲרֹן אָחוּךְ יְהֵי מְתוּרְגְּמָנָךְ: אַתְּ תְּמַלֵּל יָת כָּל־דִּי 3 אֲפַקְּדִנָּךְ וְאַהֲרֹן אָחוּךְ יְמַלֵּל עִם פַּרְעֹה וְיְשַׁלַּח יָת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵיהּ: וַאֲנָא אַקְשֵׁי יָת לִבָּא 4 דְּפַרְעֹה וְאַסְגֵּי יָת־אָתְוָתִי וְיָת־ מוֹפְתַי בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם: וְלָא יְקַבֵּל מִנָּכוֹן פַּרְעֹה וְאֶתֵּן יָת יְדִי עַל גְּבוּרְתִי בְּמִצְרַיִם וְאַפֵּיק יָת־חֵילַי יָת־עַמִּי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא 5 דְּמִצְרַיִם בְּדִינִין רַבְרְבִין: וְיִדְּעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי־אֲנָא יְיָ כַּד־אֲרִים יָת־ מִחַת גְּבוּרְתִי עַל־מִצְרַיִם וְאַפֵּיק יָת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּינֵיהוֹן: וַעֲבַד 6 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כְּמָא דִי־פַקֵּיד יְיָ יָתְהוֹן כֵּן עֲבָדוּ: וּמֹשֶׁה בַּר־תְּמָנִן 7 שְׁנִין וְאַהֲרֹן בַּר־תְּמָנִן וְתֵלַת שְׁנִין בְּמַלָּלוּתְהוֹן עִם־פַּרְעֹה: וַאֲמַר יְיָ 8 לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לְמֵימַר: אֲרֵי יְמַלֵּל עִמְּכוֹן פַּרְעֹה לְמֵימַר הַבוּ לָכוֹן אָתָא וְתֵימַר לְאַהֲרֹן סַב יָת־ חוּטְרָךְ וּרְמֵי קֳדָם־פַּרְעֹה יְהֵי לְתִנִּינָא:

VERSIO SAMARITANA.

25 וְאֶלְעָזָר בַּר־אַהֲרֹן נְסִיב לֵיה מִבְּנָת פּוּטִיאֵל לֵיה לְאִתּוּ וְיָלִידַת לֵיה יָת־פִּנְחָס אִלֵּין רֵישֵׁי אֲבָהָת 26 לֵיוָאֵי לְזַרְעֵיתְהוֹן: הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה דִּי אֲמַר יְיָ לְהוֹן אַפֵּיקוּ יָת־ 27 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַל חֵילֵיהוֹן: אִנּוּן דְּמַמַּלְלִין עִם־ 28 פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם לְאַפָּקָא יָת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא 29 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם: 30 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימַר אֲנָא יְיָ מַלֵּל עִם־פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם יָת כָּל־דִּי אֲנָא מְמַלֵּל עִמָּךְ: 1 וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ הָא אֲנָא עַקִּימ מְמַלֵּל וְאֵיכְדֵין יְקַבֵּל מִנִּי פַּרְעֹה: 2 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה חֲזִי דְמַנִּיתָךְ רַב לְפַרְעֹה וְאַהֲרֹן אָחוּךְ יְהֵי מְתוּרְגְּמָנָךְ: אַתְּ תְּמַלֵּל יָת כָּל־דִּי 3 אֲפַקְּדִנָּךְ וְאַהֲרֹן אָחוּךְ יְמַלֵּל עִם פַּרְעֹה וְיְשַׁלַּח יָת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵיהּ: וַאֲנָא אַקְשֵׁי יָת לִבָּא 4 דְּפַרְעֹה וְאַסְגֵּי יָת־אָתְוָתִי וְיָת־ מוֹפְתַי בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם: וְלָא יְקַבֵּל מִנָּכוֹן פַּרְעֹה וְאֶתֵּן יָת יְדִי עַל גְּבוּרְתִי בְּמִצְרַיִם וְאַפֵּיק יָת־חֵילַי יָת־עַמִּי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא 5 דְּמִצְרַיִם בְּדִינִין רַבְרְבִין: וְיִדְּעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי־אֲנָא יְיָ כַּד־אֲרִים יָת־ מִחַת גְּבוּרְתִי עַל־מִצְרַיִם וְאַפֵּיק יָת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּינֵיהוֹן: וַעֲבַד 6 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כְּמָא דִי־פַקֵּיד יְיָ יָתְהוֹן כֵּן עֲבָדוּ: וּמֹשֶׁה בַּר־תְּמָנִן 7 שְׁנִין וְאַהֲרֹן בַּר־תְּמָנִן וְתֵלַת שְׁנִין בְּמַלָּלוּתְהוֹן עִם־פַּרְעֹה: וַאֲמַר יְיָ 8 לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לְמֵימַר: אֲרֵי יְמַלֵּל עִמְּכוֹן פַּרְעֹה לְמֵימַר הַבוּ לָכוֹן אָתָא וְתֵימַר לְאַהֲרֹן סַב יָת־ חוּטְרָךְ וּרְמֵי קֳדָם־פַּרְעֹה יְהֵי לְתִנִּינָא:

TEXT. ET VER. SAM, Translatio Latina.

Eleazar autẽ filius Aaron accepit sibi de filiabus Phutiel in uxorẽ, quæ peperit ei Phinees: isti sunt principes patrum Levitarum secundùm familias suas. Iste est Aaron & Moses quibus dixit Deus, Educite filios Israel de terra Ægypti secundùm turmas suas. Ipsi loquebantur Pharaoni regi Ægypti, ad educendum filios Israel de terra Ægypti: iste est Moses et Aaron. Factum est autem in die quâ locutus est Dominus Mosi in terra Ægypti. Et locutus est Dominus Mosi, dicens; Ego sum Dominus, loquere Pharaoni regi Ægypti quæcunque ego locutus sum tibi. Respondit que Moses coram Domino, Ecce ego incircumcisus sum labiis, & quomodo audiet me Pharao?

CAP. VII.

Et dixit Dominus Mosi, Vide, dedi te Deũ Pharaoni; Aaron autem frater tuꝰ erit Propheta tuus. Tu dices quæcunque præcipio tibi, sed Aaron frater tuus loquetur Pharaoni, ut emittat filios Israel de terra sua. Ego autẽ indurabo cor Pharaonis, & multiplicabo signa mea, et prodigia mea in terra Ægypti. Verũ non audiet vos Pharao, vt dem manum meam in Ægyptum; et educam exercitꝰ meos, populum meũ, filios Israel de terra Ægypti in judiciis magnis. Et cognoscant omnes Ægyptii quòd ego sum Dominus, cùm extendam manum meam contra Ægyptum, et exire faciam populũ meum, filios Israel, de medio eorum. Fecitque Moses & Aaron sicut præcepit Dominꝰ illis, sic fecerunt. Moses autem natus erat annos octoginta, Aaron verò octoginta tres, cum locuti sunt Pharaoni. Locutus est autem Dominus Mosi et Aaroni, dicens; Cùm loquetur vobis Pharao, dicens; Date vobis signum aut portentum: tum dices Aaroni, Sume virgam tuam, & projice coram Pharaone, & erit draco.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 *وَالعَازَارُ بنُ هرُونَ تزوج بِامرَاةٍ مِن بنَاتِ فوطِيائِيلَ *فولَدَت لَهُ فنحاس *هولَاءِ رؤسَاءُ آبَاءِ اللَّاوِيين
26 لِعشَايرِهِم *هُمَا هَارُونُ ومُوسِي اللَّذَانِ قَالَ لَهُمَا اللهُ تعَالَى أَخرِجَا بَنِي إِسرَائِيلَ مِن بَلَدِ مِصرَ عَلَى
27 جيُوشِهِم *هُمَا المُخَاطِبَانِ فِرعَونَ مَلِكَ مِصرَ لِيُخرِجَا بَنِي إِسرَائِيلَ مِن بَلَدِ مِصرَ *هُمَا مُوسِي
28 وهرُونُ *ولَمَّا كَانَ يوم كَلَّمَ اللهُ مُوسِي *وقَالَ اللهُ لِمُوسِي أَنَا اللهُ *كَلِّم فِرعَونَ مَلِكَ مِصرَ بِجَمِيعِ مَا
29 أَمرُكَ بِهِ *قَالَ مُوسِي بَينَ يَدَي اللهِ هُوذَا أَنَا ألثغ الفَمِ *وكَيف يسمع فِرعَونُ مِنِّي *

*الفَصلُ السَّابِعُ *

1 *قَالَ اللهُ لِمُوسِي أنظُر قَد جَعَلتُكَ أُستَاذًا لِ
أَمرِ فِرعَونَ *وهرُونُ أَخُوكَ يَكُونُ تَرجُمَانَكَ *أَنتَ تُكَلِّم هرُونَ أَخَاكَ بِجَمِيعِ مَا أَمرُكَ بِهِ *وهُوَ
2 يُكَلِّم فِرعَونَ لِيُطلِقَ بَنِي إِسرَائِيلَ مِن بَلَدِهِ *وأَنَا أُصَعِّب قَلبَ فِرعَونَ *وأُكثِرُ آيَاتِي وعَجَائِبِي
3 فِي بَلَدِ مِصرَ *ولَا يَقبَلُ مِنكُم فِرعَونُ حَتَّى أَحُلَّ أَفنِي بِالمِصرِيِّين *وأُخرِجُ جيُوشِي قَومِي بَنِي
4 إِسرَائِيلَ مِن بَلَدِ مِصرَ بِأَحكَامٍ عَظِيمَةٍ *ويَعلَمُ المِصرِيُّونَ أَنِّي اللهُ إِذَا مَدَدتُ قُدرَتِي عَلَى المِصرِيِّين
5 وأَخرَجتُ بَنِي إِسرَائِيلَ مِن بَينِهِم *فصنع مُوسِي وهرُونُ كَمَا أَمرَهُمَا اللهُ *وكَانَ مُوسِي ابنَ ثَمَانِين
6 سَنَةً *وهرُونُ ابنَ ثَلَثٍ وثَمَانِين سَنَةً حِينَ كَلَّمَا فِرعَونَ *ثُم قَالَ اللهُ لِمُوسِي وهرُونَ قَولًا *إِذ كَلَّمَا
7 فِرعَونَ وقَالَ أَعطِيَانِي بُرهَانًا *فقُل لِهرُونَ خُذ عَصَاكَ وأَطرَحهَا بَينَ يَدَي فِرعَونَ تَصِير ثُعبَانًا

Et Eleazar filius Haron duxit uxorem de filiabus Puthiail, peperitque ei Phinhas. Hi sunt principes patrum Levitarum in familias suas. Ipsi sunt Haron, et Musa, quibus dixit Deus altissimus; Educite filios Israil de regione Ægypti, juxta turmas eorum. Ipsi sunt qui colloquuti sunt cum Pharaone rege Ægypti, ut educerent filios Israil de terra Ægypti: Ipsi sunt Musa, et Haron. Et quum fuisset quædam dies, locutus est Deus cum Musa, Et dixit Deus ad Musam, Ego sum Deus: loquere cum Pharaone rege Ægypti de omnibus quæ præcipiam tibi. Dixit Musa in conspectu Dei, Ecce ego balbus sum ore, & quomodo audiet Pharaon ex me?

CAP. VII.

Dixit Deus ad Musam, Vide, jam constitui te dominũ in negotio Pharaonis: et Haron frater tuꝰ erit interpres tuus. Tu loquêris ad Haron fratrem tuum omnia quæ præcipiam tibi, et ipse loquetur Pharaoni, ut dimittat filios Israil de regione sua. Et ego difficile reddam cor Pharaonis, et multiplicabo miracula mea & prodigia mea in regione Ægypti. Et non auscultabit vobis Pharaon, donec immittam plagam meam in Ægyptios, & educam exercitus meos, populum meum filios Israil de regione Ægypti, cum judiciis magnis. Et scient Ægyptii me esse Deũ, quum extendero potentiam meam adversus Ægyptios, & eduxero filios Israil de medio eorũ. Fecerunt itaq; Musa et Haron sicut præcepit illis Deꝰ. Et erat Musa filius octogiata annorum, & Haron filius octoginta trium annorum, quando locuti sunt cum Pharaone. Deinde dixit Deus Musæ et Haroni sermonẽ: Quando alloquetur vos Pharaon, et dicet; Date mihi prodigium, dicito ad Haron; Accipe baculum tuum, et projice illum ante Pharaonem, fiétque draco.

ספר שמות : ז

quemadmodùm ,ſic fecerunt & ,Parhoh ad Aharon & Moſeh venit Et
וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיַּעֲשׂוּ כֵּן כַּאֲשֶׁר 10
coram ſuam virgam Aharon projecit Et .DOMINUS præcepit
צִוָּה יְהוָה וַיַּשְׁלֵךְ אַהֲרֹן אֶת־מַטֵּהוּ לִפְנֵי
etiam vocavit Et .draconem in *ſuit* & ,ejus ſervis coram & ,Parhoh
פַּרְעֹה וְלִפְנֵי עֲבָדָיו וַיְהִי לְתַנִּין : וַיִּקְרָא גַּם־ 11
generalitèr ipſi etiam fecerunt & ,*præſtigiatores ad* & ,*ſapientes ad* Parhoh
פַּרְעֹה לַחֲכָמִים וְלַמְכַשְּׁפִים וַיַּעֲשׂוּ גַּם־הֵם חַרְטֻמֵּי
unuſquiſque projecerunt Et .ſic ſuis incantationibus Ægypti
מִצְרַיִם בְּלַהֲטֵיהֶם כֵּן : וַיַּשְׁלִכוּ אִישׁ 12
Aharon virga deglutivit Et .ſerpentes in *fuerunt* & ,ſuam virgam
מַטֵּהוּ וַיְהִיוּ לְתַנִּינִם וַיִּבְלַע מַטֵּה־אַהֲרֹן
:eos *ad audivit* non & ,Parhoh cor ſe roboravit Et .eorum virgas
אֶת־מַטֹּתָם : וַיֶּחֱזַק לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם 13
DOMINUS dixit Et .DOMINUS eſt locutus quemadmodum
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה : וַיֹּאמֶר יְהוָה
Vade .populum dimittere Rennit .Parhoh cor *Graue* :Moſeh ad
אֶל־מֹשֶׁה כְּבֵד לֵב פַּרְעֹה מֵאֵן לְשַׁלַּח הָעָם : לֵךְ 14
ſtabis & ,aquas ad egreditur ecce ,*diluculo in* Parhoh ad
אֶל־פַּרְעֹה בַּבֹּקֶר הִנֵּה יֹצֵא הַמַּיְמָה וְנִצַּבְתָּ
eſt verſa quæ virgam & ,fluminis ripam juxta ejus occurſum in
לִקְרָאתוֹ עַל־שְׂפַת הַיְא�Ö וְהַמַּטֶּה אֲשֶׁר־נֶהְפַּךְ
DOMINUS :eum ad dices Et .tua manu in tolles ,ſerpentem in
לְנָחָשׁ תִּקַּח בְּיָדֶךָ : וְאָמַרְתָּ אֵלָיו יְהוָה 15
,meum populum Dimitte :dicendo ,te ad me miſit Hebræorum Deus
אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שְׁלָחַנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר שַׁלַּח אֶת־עַמִּי
dixit Sic .hactenus audiſti non ecce & :deſerto in *me colant* ut
וְיַעַבְדֻנִי בַּמִּדְבָּר וְהִנֵּה לֹא־שָׁמַעְתָּ עַד־כֹּה : כֹּה אָמַר 16
percutio ego Ecce .DOMINUS ego quod ,ſcies hoc In :DOMINUS
יְהוָה בְּזֹאת תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה הִנֵּה אָנֹכִי מַכֶּה־
vertentur & ,flumine in quæ aquas ſuper ,mea manu in quæ virga in
בַּמַּטֶּה אֲשֶׁר־בְּיָדִי עַל־הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר וְנֶהֶפְכוּ
:fluvius fœtebit & ,*morietur flumine in* qui *piſcis* Et .ſanguinem in
לְדָם : וְהַדָּגָה אֲשֶׁר־בַּיְאֹר תָּמוּת וּבָאַשׁ הַיְאֹר 18
dixit Et .flumine è aquas bibant ut ,Ægyptii laborabunt &
וְנָלְאוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן־הַיְאֹר : וַיֹּאמֶר 19
,tuam virgam Tolle ,Aharon ad Dic :Moſeh ad DOMINUS
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־אַהֲרֹן קַח מַטְּךָ
ſuper ,eorum flumina ſuper ,Ægypti aquas ſuper tuam manû extende &
וּנְטֵה־יָדְךָ עַל־מֵימֵי מִצְרַיִם עַל־נַהֲרֹתָם עַל־
congregationem omnem ſuper & ,eorum paludes ſuper & ,eorum rivos
יְאֹרֵיהֶם וְעַל־אַגְמֵיהֶם וְעַל כָּל־מִקְוֵה
terra omni in ſanguis erit & :ſanguis efficientur & ,eorum aquarum
מֵימֵיהֶם וְיִהְיוּ־דָם וְהָיָה דָם בְּכָל־אֶרֶץ
.lapidibus in & ,lignis in & ,Ægypti
מִצְרַיִם וּבָעֲצִים וּבָאֲבָנִים :

Verſio VULG. LAT.

10 Ingreſſi itaque Moyſes & Aaron ad Pharaonem, fecerunt ſicut præceperat Dominus : tulítque Aaron virgam coram Pharaone & ſervis ejus, quæ verſa eſt in colubrum. 11 Vocavit autem Pharao ſapientes & maleficos : & fecerunt etiam ipſi per incantationes Ægyptiacas & arcana quædam ſimiliter. 12 Projecerúntque ſinguli virgas ſuas, quæ verſæ ſunt in dracones : ſed devoravit virga Aaron virgas eorum. 13 Iuduratúmque eſt cor Pharaonis, & non audivit eos, ſicut præceperat Dominus. 14 Dixit autem Dominus ad Moyſen, Ingravatum eſt cor Pharaonis, non vult dimittere populum. 15 Vade ad eum manè, ecce egredietur ad aquas : & ſtabis in occurſum ejus ſuper ripam fluminis : & virgam, quæ converſa eſt in draconem, tolles in manu tua. 16 Dicéſque ad eum, Dominus Deus Hebræorum miſit me ad te, dicens, Dimitte populum meum ut ſacrificet mihi in deſerto : & uſque ad præſens audire noluiſti. 17 Hæc igitur dicit Dominus, In hoc ſcies quòd ſim Dominus : Ecce percutiam virgâ quæ in manu mea eſt, aquam fluminis, & vertetur 18 in ſanguinem. Piſces quoque qui ſunt in fluvio, morientur : & computreſcent aquæ ; & affligentur Ægyptii bibentes 19 aquam fluminis. Dixit quoque Dominus ad Moyſen, Dic ad Aaron ; Tolle virgam tuam, & extende manum tuam ſuper aquas Ægypti, & ſuper fluvios eorum, & rivos ac paludes, & omnes lacus aquarum, ut vertantur in ſanguinem : & ſit cruor in omni terra Ægypti, tam in ligneis vaſis quàm in ſaxeis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

10 Εἰσῆλθε δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐποίησαν ὃν τρόπον προσέταξεν αὐτοῖς κύριος. καὶ ἔρριψεν Ἀαρὼν τὴν ῥάβδον ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο δράκων. 11 Συνεκάλεσε δὲ Φαραὼ τοὺς Σοφιστὰς Αἰγύπτου, καὶ τοὺς φαρμακούς· καὶ ἐποίησαν καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῆς Αἰγυπτίων τὰς φαρμακίας αὐτῶν ὡσαύτως. 12 Καὶ (ζ) ἔρριψαν ἕκας τος τὴν ῥάβδον (η) αὐτῶν, καὶ ἐγένοντο δράκοντες· καὶ κατέπιεν ἡ ῥάβδος ἡ Ἀαρὼν τὰς ἐκείνων 13 ῥάβδους. Καὶ κατίσχυσεν ἡ καρδία Φαραὼ καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθότι 14 προσ (θ) ἐνετείλατο αὐτοῖς κύριος. (ι) Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Βεβάρηται ἡ καρδία Φαραὼ, τοῦ μὴ ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν. Βάδισον πρὸς Φαραὼ τὸ πρωΐ· ἰδοὺ αὐτὸς ἐκπορεύεται ὀλὶ τὸ ὕδωρ, καὶ (κ) ἔσῃ ζωαυτῶν ἀυτῷ ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν ῥάβδον τὴν 15 σραφεῖσαν εἰς ὄφιν λήψῃ ἐν τῇ χειρί σου. 16 Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Κύριος ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων ἀπέσαλκέ με πρὸς σὲ, λέγων, Ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσῃ ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ἰδοὺ οὐκ εἰσή 17 κουσας ἕως τότε. Τάδε λέγει κύριος, Ἐν τούτῳ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ τύπλω τῇ ῥάβδῳ τῇ ἐν τῇ χειρί μου ἐπὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ με 18 ταβαλεῖ εἰς αἷμα. Καὶ οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τῷ ποταμῷ τελευτήσουσι· καὶ ἐποζέσει ὁ ποταμὸς, καὶ ἀ δυνήσονται οἱ Αἰγύπτιοι 19 πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Εἶπον Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου, Λάβε τὴν (λ) ῥάβδον σου ἐν τῇ χειρί σου, καὶ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὰ ὕδατα Αἰγύπτου, καὶ ἐπὶ τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰς διώρυγας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἕλη αὐτῶν, καὶ ἐπὶ πᾶν συστημὸς ὕδωρ αὐτῶν, καὶ ἔσαι αἷμα. καὶ ἐγένετο αἷμα ἐν πάσῃ γῇ (μ) Αἰγύπτου, ἔν τε τοῖς ξύλοις καὶ ἐν τοῖς λίθοις.

MS.A. (ζ) ἔρριψεν (η) αὐτοῦ, (θ) ἐλάλησεν (ι) Καὶ εἶπεν (κ) σὺ σὴ (λ) ῥάβδον σε, καὶ ἔκτεινον τὴν χεῖρα ὅλη (μ) Αἰγύπτου,

Ingreſſus, eſt autem Moyſes & Aaron coram Pharaone, & ſervis ejus : & fecerunt ſic, quemadmodùm præceperat eis Dominus. Et projecit Aaron (c) virgam coram Pharaone, & coram ſervis ejus : & facta eſt draco. Convocavit autem Pharao (d) ſophiſtas Ægypti, & veneficos. Et fecerunt etiam incantatores Ægyptiorum veneficiis ſuis ſimiliter. Et projecerunt unuſquiſque virgam ſuam, & factæ ſunt dracones. Et abſorbuit virga Aaron virgas illorum. Et (e) invaluit cor Pharaonis : & non exaudivit eos, ſicut (f) præcepit eis Dominus. Dixit autem Dominus ad Moyſen, Aggravatum eſt cor Pharaonis, ut non dimittat populum. Vade ad Pharaonem manè : ecce ipſe exit ad aquam : & eris obvians ei ad labium fluminis ; & virgam verſam in ſerpentem ſumes in manu tua. Et dices ad eum, Dominus Deus Hebræorum miſit me ad te, dicens, Dimitte populum meum, ut mihi ſerviat in deſerto : & ecce non exaudiſti hucuſque. Hæc autem dicit Dominus Deus, In hoc cognoſces, quia ego Dominus. Ecce ego percutio virgâ, quæ in manu mea, ſuper aquam, quæ in flumine : & transmutabitur in ſanguinem. Et piſces qui in flumine, morientur : & efferveſcet flumen, & non poterunt Ægyptii bibere aquam de flumine. Dixit autem Dominus ad Moyſen, Dic Aaron fratri tuo, Sume virgam tuam in manu tua, & extende manum tuam ſuper aquas Ægypti, & ſuper flumina eorum, & ſuper rivos eorum, & ſuper paludes eorum, & ſuper omnem collectam aquam eorum : & erit ſanguis. Et (g) factus eſt ſanguis in omni terra Ægypti, et in lignis et in lapidibus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ... Venerunt ergò Moſes & Aharon ad Pharaonem, & fecerunt ſic, quemadmodum præcepit eis Dominus; projecitque Aharon baculum ſuum coram Pharaone, & coram ingenuis ejus, & factus eſt draco. 11 Vocavit quoque Pharaon ſapientes & magos; feceruntque etiam ipſi magi Ægypti per incantationes ſuas eodem modo. 12 Et projicientes quiſque baculum ſuum coram Pharaone, verſi ſunt in dracones : at deglutivit baculus Aharonis baculos eorum. 13 Et induruit cor Pharaonis, nec dimiſit eos, Quemadmodum dixerat Dominus. 14 Et ait Dominus Moſi, Induratum eſt cor Pharaonis, nec vult dimittere populum. 15 Vade ad Pharaonem manè, ecce egredietur ad aquas : ſta ex adverſo illius ſuper ripam fluminis, & baculum qui verſus eſt in ſerpentem, accipe in manu tua. 16 Et dicito ei, Dominus Deus Hebræorum miſit me ad te, dicens; Dimitte populum meum ut colat me in deſerto, & tamen ecce hactenus non audis. 17 Sic dicit Dominus, Per hoc ſcies quòd ego ſum Dominus : en percutiam baculo qui eſt in manu mea ſuper aquas quæ ſunt in flumine, & convertentur, fiéntque ſanguis : 18 Et piſces qui ſunt in flumine, morientur, & fœtebit flumen, & agitabuntur Ægyptii ut bibant aquas de flumine. 19 Dixítque Dominus ad Moſen, Dic Aharoni, Sume baculum tuum, & eleva manum tuam ſuper aquas Ægyptiorum, ſuper flumina eorum, & ſuper lacus eorum, & ſuper ſtagna eorum, & ſuper receptacula aquarum eorum, & vertentur in ſanguinem ; fiétque ſanguis in tota terra Ægypti, & in lignis, & in lapidibus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

10 וְעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְוָת פַּרְעֹה
וְעַבְדוּ כֵן כְּמָא דִי פַקִּיד יְיָ
וּרְמָא אַהֲרֹן יָת חוֹטְרֵיהּ קֳדָם
פַּרְעֹה וְקֳדָם עַבְדוֹהִי וְהֲוָה
לְתִנְיָנָא׃ וְקָרָא אַף פַּרְעֹה 11
לְחַכִּימַיָּא וְלַחַרְשַׁיָּא וְעַבְדוּ
אַף אִנּוּן חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם
בְּלַחֲשֵׁיהוֹן כֵּן׃ וּרְמוֹ גַּבַר 12
חוֹטְרֵיהּ וַהֲווֹ לְתִנְיָנִיא וּבְלַע
חוֹטְרָא דְאַהֲרֹן יָת חוֹטְרֵיהוֹן׃
וְאִתְקַף לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא 13
קַבֵּיל מִנְהוֹן כְּמָא דִי מַלֶּל יְיָ׃
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה יַקִּיר לִבָּא 14
דְפַרְעֹה סָרִיב לְשַׁלָּחָא עַמָּא׃
אֲזֵל לְוָת פַּרְעֹה בְּצַפְרָא הָא 15
נָפֵק לְמַיָּא וְתִתְעָתֵד
לְקֳדָמוֹתֵיהּ עַל כֵּיף נַהֲרָא
וְחוֹטְרָא דְאִתְהֲפִיךְ לְחִוְיָא
תִּסַּב בִּידָךְ׃ וְתֵימַר לֵיהּ יְיָ 16
אֱלָהָא דִיהוּדָאֵי שַׁלְחַנִי לְוָתָךְ
לְמֵימַר שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן
קֳדָמַי בְּמַדְבְּרָא וְהָא לָא־
קַבֵּילְתָּא עַד־כְּעַן׃ כְּדֵין אֲמַר 17
יְיָ בְּדָא תִדַּע אֲרֵי אֲנָא יְיָ הָא
אֲנָא מְחֵי בְּחוֹטְרָא דִי
בִידִי עַל־מַיָּא דִי בְנַהֲרָא
וְיִתְהַפְכוּן לְדָמָא׃ וּנְוֵי דִי 18
בְנַהֲרָא יְמוּתוּן וְיִסְרֵי נַהֲרָא
וְיִלְאוּן מִצְרָאֵי לְמִשְׁתֵּי מַיָּא
מִן־נַהֲרָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה 19
אֱמַל לְאַהֲרֹן סַב חוֹטְרָךְ
וְאָרֵים יָדָךְ עַל מַיָּא דְמִצְרָאֵי
עַל נַהֲרֵיהוֹן · עַל־אֲרֵיתֵיהוֹן
וְעַל־אֲגַמֵּיהוֹן וְעַל כָּל־בֵּירֵי־
כְנִישָׁת מֵימֵיהוֹן וִיהֵוֹן דָּמָא
וִיהֵי דָמָא בְּכָל־אַרְעָא
דְמִצְרַיִם וּבְמָנֵי אָעָא וּבְמָנֵי
אַבְנָא׃

10 Et ingressus est Moyses & Aaron ad Pharaonem; & fecerunt, sicut eis præceperat Dominus: & projecit Aaron virgam suam coram Pharaone, & coram servis suis, & versa est in colubrum. 11 Vocavit quoque Pharao sapientes & maleficos: & fecerunt etiam ipsi malefici Ægyptiorum, per incantationes suas, similiter. 12 Projeceruntq; unusquisq; virgam suam; & versæ sunt in colubros: & devoravit virga Aaron virgas eorum. 13 Et induratum est cor Pharaonis; & non acquievit eis: sicut locutus fuerat Dominus. 14 Dixitque Dominus ad Moysen; Ingravatum est cor Pharaonis: noluit dimittere populum. 15 Vade ad Pharaonem mane, ecce egredietur ad aquas; & stabis obviam ei, super ripam fluminis: & virgam, quæ versa est in colubrum, 16 tolles in manu tuâ. Dicesque ei; Dominus Deus Judæorum misit me ad te, dicens; Dimitte populum meum, ut serviant coram me in deserto: & ecce non acquievisti, huc usque. 17 Hæc dicit Dominus, In hoc scies, quod ego Dominus: ecce ego percutio virgâ quæ est in manu meâ super aquas, quæ sunt in flumine, & vertentur in sanguinem. 18 Et pisces qui sunt in flumine morientur, & computrescet fluvius: & laborabunt Ægyptii, ut bibant aquas de flumine. 19 Dixitque Dominus ad Moysen; Dic ad Aaron, Tolle virgam tuam & leva manum tuam super aquas *Ægyptiorum*, super fluvios eorum, super rivos eorum & super paludes eorum, & super omnem locum congregationis aquarum eorum, ut vertantur in sanguinem: & sit sanguis in universâ terrâ Ægypti, in vasis quoque ligneis, & in vasis lapideis.

EXODUS.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 * ויבא משה ואהרן אל פרעה ויעשו כאשר צוה יהוה
ויטל אהרן את מטהו לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי
למתנין׃ 11 * ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים
ויעשו גם המה חרטמי מצרים בלהטיהם כן׃ 12 * וישלכו
איש מטהו ויהיו לתנינם ויבלע מטה אהרן את מטיהם׃
13 * ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יהוה׃
14 ** ויאמר יהוה אל משה כבד לב פרעה מאן לשלח העם׃
15 * לך אל פרעה בבקר הנה יצא המימה ונצבת לקראתו
על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך׃
16 ** ואמרת אליו יהוה אלהי העברים שלחני אליך לאמר
שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה לא שמעת עד הנה׃
17 * כה אמר יהוה בזאת תדע כי אני יהוה הנה אנכי מכה
במטה אשר בידי על המים אשר ביאר והפכו לדם׃
18 * והדגה אשר ביאר תמות ובאש היאר ונלאו מצרים
לשתות מים מיאר׃ 19 ** ויאמר יהוה אל משה אמר אל
אהרן קח מטך ונטה ידך על מימי מצרים על נהרתם
על יאריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימם ויהיו דם
והיה דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים׃

VERSIO SAMARITANA.

10 * ויבא משה ואהרן אל פרעה ויעשו כאשר צוה יהוה
ויטל אהרן את מטהו לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי
למתנין׃ 11 * ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים
ויעשו גם המה חרטמי מצרים בלהטיהם כן׃ 12 * וישלכו
איש מטהו ויהיו לתנינם ויבלע מטה אהרן את מטיהם׃
13 * ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יהוה׃
14 ** ויאמר יהוה אל משה כבד לב פרעה מאן לשלח העם׃
15 * לך אל פרעה בבקר הנה יצא המימה ונצבת לקראתו
על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך׃
16 ** ואמרת אליו יהוה אלהי העברים שלחני אליך לאמר
שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה לא שמעת עד הנה׃
17 * כה אמר יהוה בזאת תדע כי אני יהוה הנה אנכי מכה
במטה אשר בידי על המים אשר ביאר והפכו לדם׃
18 * והדגה אשר ביאר תמות ובאש היאר ונלאו מצרים
לשתות מים מיאר׃ 19 ** ויאמר יהוה אל משה אמר אל
אהרן קח מטך ונטה ידך על מימי מצרים על נהרתם
על יאריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימם ויהיו דם
והיה דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

10 Et ingressi sunt Moses & Aaron in conspectum Pharaonis, & fecerunt ita ut præceperat Dominus. Projecit enim Aaron virgam suam coram Pharaone, & coram servis ejus, & facta est in draconem. 11 Et vocavit etiam Pharao (a) sapientes, & præstigiatores; fecerúntque etiã ipsi magi Ægyptiorũ incãtationibus suis similiter. 12 Nam projecit unusquisque virgã suam, & factæ sunt in dracones; sed absorpsit virga Aaronis virgas eorum. 13 Et corroboratum est cor Pharaonis, & non audivit eos sicut dixerat Dominus. 14 Locutúsque est Dominus Moſi, Aggravatũ est cor Pharaonis, venuit dimittere populum. 15 Vade ad Pharaonem manè, ecce ipse egreditur ad aquas, & sistes te obviam ei ad ripam fluminis; virgam etiam quæ mutata est in serpentem, accipies in manu tua. 16 Dices autem ei, Dominus Deus Hebræorum misit me ad te, dicens; Dimitte populum meum, ut serviat mihi in deserto, & ecce non obedivisti hucusque. 17 Sic dicit Dominus, In hoc cognoscès quòd ego sum Dominus; ecce ego percutio cum virga quæ est in manu mea aquas quæ sunt in fluvio, & mutabuntur in sanguinem. 18 Pisces quoque qui sunt in fluvio morientur, fœtebitque fluvius, & affligentur Ægyptii bibentes aquas fluminis. 19 Locutúsq; est Dominus Moſi, Dic Aaroni, Accipe virgam tuam, & extende manũ tuam super aquas Ægyptiorum, super fluvios eorum, & super (b) rivos eorum, & super paludes eorum, & super omnem colluviem aquarum eorum, & fient sanguis; & fuit sanguis in omni terra Ægypti, & in lignis, & in lapidibus.

VER. SAM. (a) magos, & divinos; (b) irrigua eorum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فَدَخَلَ موسي وهرون اِلَي فِرعون وصنعا كذلك كَمَا قَالَ ٱللّٰه تعالَي * وطرح هرون عصاه بين
11 يَدَي فِرعون وعَبِيدِه فصارَ ثعبانا * ثم دعا فِرعون بِٱلحكماء وَٱلسحرة * فصنع كذلك أيضاً
12 سَحَرة مِصر بِكِتمهم * فطرح كُل رجُل عصاه فصارَ كثعابين * فابتلعت عصا هرون عِصيهم *
13 * فاشتد قلب فِرعون ولَم يقبل مِنهما كَمَا قَالَ ٱللّٰه * ثم قَالَ ٱللّٰه لِموسي قد ثقل قلب فِرعون
14 وَأبَي أن يطلق ٱلقوم * ٱمضِ اِلَي فِرعون بِٱلغداة * هوذا هو خارج اِلَي ٱلمَاء * فقف تلقاءه عَلَي
15 شَاطِئ ٱلنيل * وَٱلعصا ٱلتي ٱنقلبت حيه خذها بيدك * وقل لَه ٱللّٰه إله ٱلعبرانيين بعث بِي
16 اِلَيك قائلاً * اطلق قومي يعبدوني فِي ٱلبر * وهوذا أنت لَم تقبل اِلَي ٱلآن * كذا قَالَ ٱللّٰه بهذه
17 ٱلحلة تعلم أني ٱللّٰه * ها أنا ضارب بِٱلعصا ٱلتي بيدي عَلَي ٱلمَاء ٱلذي فِي ٱلنيل فينقلب دماً *
18 وَٱلسمك ٱلذي فِي ٱلنيل يموت * فينتن ٱلنيل ويعجز ٱلمصريون عَن أن يسربوا مَاء
19 مِن ٱلنيل * ثم قَالَ ٱللّٰه لِموسي قل لِهرون * خذ عصاك ومد يدك عَلَي مياه ٱلمصريين
وَأنهارهم وحلجانهم وَأجامهم وسائر مجمع مياههم فتصير دماً * ويكون دم فِي جميع بلد
مصر فِي ٱلخشب وفِي ٱلحجارة *

Ingressi sunt ergò Musa & Haron ad Pharaonem, & fecerunt sic, quemadmodum dixerat Deus excelsus. Et projecit Haron baculum suum ante Pharaonem & duces ejus, & factus est draco. Tum accersivit Pharaon sapientes & magos; & fecerunt sic etiam magi Ægypti per arcana sua. Projecitque quilibet vir baculum suum, & facti sunt veluti dracones; deglutivitque baculus Haron baculos eorum. Et induratum est cor Pharaonis, & non auscultavit eis, ut dixerat eis Deus. Rursus dixit Deus Musæ, Jam ingravatum est cor Pharaonis, & renuit dimittere populum. Vade ad Pharaonem cras: Ecce ipse exiturus est ad aquam. Sta coram eo ad litus Nili; & baculum, qui conversus est in serpentem, sume in manu tuâ. Et dicito ei, Deus, Deus Hebræorum misit me ad te, dicens; Dimitte populum meum, ut adorent me in deserto, et ecce tu non audisti hucusque. Sic dixit Deus, Hoc modo scies quòd ego sim Deus: Ecce ego percussurus sum baculo quem habeo in manu mea, aquam quæ est in Nilo, & convertetur in sanguinem. Et pisces qui sunt in Nilo, morientur, & fœtebit Nilus, & nequibunt Ægyptii bibere aquam de Nilo. Rursus dixit Deus Musæ, Dicito ad Haron, Accipe baculum tuum, & extende manum tuam adversùs aquas Ægyptiorum, et flumina eorum, et rivos eorũ, et stagna eorum, et universam congregationem aquarum eorum, & fient sanguis; & erit sanguis in universa regione Ægypti, et in lignis, et in lapidibus.

ספר שמות : ח

DOMINUS præcepit quemadmodum Aharon & Moſeh ſic fecerunt Et

20 וַיַּעַשׂוּ־כֵן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
oculis in flumine in quæ aquas percuſſit & virgam elevavit Et
וַיֵּרֶם בַּמַּטֶּה וַיַּךְ אֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר לְעֵינֵי
aquæ omnes ſunt verſæ & ejus ſervorum oculis in & Parhoh
פַּרְע�ֹה וּלְעֵינֵי עֲבָדָיו וַיֵּהָפְכוּ כָּל־הַמַּיִם
eſt mortuus flumine in qui piſcis Et ſanguinem in flumine in quæ
21 אֲשֶׁר בַּיְאֹר לְדָם : וְהַדָּגָה אֲשֶׁר־בַּיְאֹר מֵתָה
è aquam bibere Ægyptii potuerũt non & fluvi fœtuit Et
וַיִּבְאַשׁ הַיְאֹר וְלֹא־יָכְלוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן־
fecerunt Et Ægypti terra omni in ſanguis fuit Et flumine
22 הַיְאֹר וַיְהִי הַדָּם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם : וַיַּעֲשׂוּ־
cor ſe roboravit & ſuis incantationibus Ægypti genethliaci ſic
כֵן חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם בְּלָטֵיהֶם וַיֶּחֱזַק לֵב־
DOMINUS eſt locutus quemadmodum eos ad audivit non & Parhoh
פַּרְעֹה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה :
poſuit non & ſuam domum in venit & Parhoh reſpexit Et
23 וַיִּפֶן פַּרְעֹה וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וְלֹא־שָׁת
circuitus Ægyptii omnes foderunt Et hoc ad etiam ſuum cor
לִבּוֹ גַּם־לָזֹאת: וַיַּחְפְּרוּ כָּל־מִצְרַיִם סָבִיב
aquis ex bibere poterant non quia biberent ut aquas fluminis
24 הַיְאֹר מַיִם לִשְׁתּוֹת כִּי לֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מִמֵּימֵי
percuſſit poſtquam dies ſeptem ſunt completi Et fluminis
25 הַיְאֹר : וַיִּמָּלְאוּ שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת־
flumen DOMINUS
יְהוָה אֶת־הַיְאֹר :

CAP. VIII. ח

Parhoh ad Ingredere :Moſeh ad DOMINUS dixit Et

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה
Dimitte DOMINUS dixit Sic :eum ad dices &
וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה שַׁלַּח
dimittendum ad tu venuens ſi Et mihi ſervient &, meum populum
2 אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי : וְאִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ
ranis in tuum terminum omnem percutiens ego ecce
הִנֵּה אָנֹכִי נֹגֵף אֶת־כָּל־גְּבוּלְךָ בַּצְפַרְדְּעִים :
venient & aſcendent & ranas fluvius producet Et
3 וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ
tuum lectum ſuper & tui lecti cubiculum in & tuam domum in
בְּבֵיתֶךָ וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל־מִטָּתֶךָ
tuos furnos in & tuum populum in & tuorum ſervorum domum in &
וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ
omnes in & tuum populum in & te in Et tuas conſperſiones in &
4 וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ : וּבְכָה וּבְעַמְּךָ וּבְכָל־
ad DOMINUS dixit Et ranæ aſcendent tuos ſervos
עֲבָדֶיךָ יַעֲלוּ הַצְפַרְדְּעִים : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
ſuper tua virga cum tuam manum Extende :Aharon ad Dic :Moſeh
מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־אַהֲרֹן נְטֵה אֶת־יָדְךָ בְּמַטֶּךָ עַל־
fac aſcendere & paludes ſuper & rivos ſuper flumina
5 הַנְּהָרֹת עַל־הַיְאֹרִים וְעַל־הָאֲגַמִּים וְהַעַל
Ægypti terram ſuper ranas
אֶת־הַצְפַרְדְּעִים עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם :

EXODUS.

Verſio VULG. LAT.

20 Fecerúntque Moyſes & Aaron, ſicut præceperat Dominus : & elevans virgam, percuſſit aquam fluminis coram Pharaone & ſervis ejus : quæ
21 verſa eſt in ſanguinem. Et piſces qui erant in flumine, mortui ſunt : computruítque fluvius, & non poterant Ægyptii bibere aquam fluminis. Et fuit ſanguis in tota
22 terra Ægypti. Fecerúntque ſimiliter malefici Ægyptiorum incantationibus ſuis : & induratum eſt cor Pharaonis, nec audivit eos, ſicut præceperat Dominus. Avertítque
23 ſe, & ingreſſus eſt domum ſuam, nec appoſuit cor etiam
24 hâc vice. Foderunt autem omnes Ægyptii per circuitum fluminis aquam ut biberent : non enim poterant bibere de
25 aqua fluminis. Impletíque ſunt ſeptem dies, poſtquàm percuſſit Dominus fluvium.

CAP. VIII.

1 DIxit quoque Dominus ad Moyſen, Ingredere ad Pharaonem, & dices ad eum ; Hæc dicit Dominus, Dimitte populum meum, ut ſa-
2 crificet mihi. Sin autem nolueris dimittere, ecce ego percutiam omnes terminos
3 tuos ranis. Et ebulliet fluvius ranas : quæ aſcendent & ingredientur domum tuam, & cubiculum lectuli tui, & ſuper ſtratum tuum, & in domos ſervorum tuorum, & in populum tuum, & in furnos tuos, & in reliquias ciborum tuorum. Et ad te, &
4 ad populum tuum, & ad omnes ſervos tuos, intrabunt ranæ. Dixítque Dominus ad Moyſen ; Dic ad Aaron, Extende manum tuam ſuper fluvios, ac ſuper rivos & paludes : & educ ranas ſuper terram Ægypti.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ ἐποίησε οὕτως Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς κύριος · καὶ (ν) ἐπάρας τῇ ῥάβδῳ αὐτοῦ, ἐπάταξε τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ · καὶ
21 μετεβλήθη πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ εἰς αἷμα. Καὶ οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τῷ ποταμῷ ἐτελεύτησαν · καὶ ἐπόζεσεν ὁ ποταμὸς, καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ Αἰγύπτιοι πιεῖν ὕδωρ ἐκ τοῦ ποταμοῦ · καὶ ἦν τὸ αἷμα ἐν
22 πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακίαις αὐτῶν. καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραὼ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθάπερ εἶπε κύριος. Ἐπιστραφεὶς δὲ Φα-
23 ραὼ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ · καὶ οὐκ ἐπέστησε τὸν νοῦν αὐτοῦ οὐδὲ ὅπῃ τοῦτο.
24 Ὤρυξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ, ὥστε πιεῖν ὕδωρ · καὶ οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.
25 Καὶ ἀνεπληρώθησαν ἑπτὰ ἡμέραι, μετὰ τὸ πατάξαι κύριον τὸν ποταμόν.

MS.A. (ν) ἐπάρας Ἀαρὼν τὴν ῥάβδον αὐτοῦ,

ΚΕΦ. η'.

1 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Εἴσελθε πρὸς Φαραὼ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει κύριος · Ἐξαπόστειλον τὸν
2 λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσωσιν. Εἰ δὲ μὴ βούλει σὺ ἐξαποστεῖλαι, ἰδοὺ ἐγὼ τύπτω πάντα τὰ ὅριά (α) σου τοῖς βατράχοις.
3 Καὶ ἐξερεύξεται ὁ ποταμὸς βατράχους · καὶ ἀναβάντες εἰσελεύσονται εἰς τοὺς οἴκους σου, καὶ εἰς τὰ ταμιεῖα τῆς κοιτῶνός σου, καὶ ἐπὶ τῆς κλινῆς σου, καὶ (β) ἐπὶ τοὺς οἴκους τῶν θεραπόντων σου, καὶ τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἐν τοῖς (γ) φυράμασί
4 σου, καὶ ἐν τοῖς κλιβάνοις σου. Καὶ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐπὶ τοὺς θεράποντάς σου, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου, ἀναβήσονται οἱ βάτραχοι.
5 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Εἶπον Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου τὴν ῥάβδον σου ἐπὶ τοὺς ποταμοὺς, καὶ ἐπὶ τὰς διώρυγας, καὶ ἐπὶ τὰ ἕλη, καὶ (δ) ἀνάγαγε τοὺς βατράχους.

MS.A. Κεφ.η'. (α) σου βατράχοις. (β) εἰς τοὺς (γ) φυράμασί σου, καὶ ἐν τοῖς φρέασίν σου, καὶ ἐν τοῖς κλιβάνοις (δ) συνάγαγε

Et fecerunt ſic Moyſes & Aaron, ſicut mandavit eis Dominus. Et elevans (h) virgã ſuâ, percuſſit aquam quæ in flumine coram Pharaone, & coram ſervis ejus : & transmutata eſt omnis aqua quæ in flumine, in ſanguinem. Et piſces, qui in flumine, mortui ſunt : & efferbuit flumen : & non potuerunt Ægyptii bibere aquam de flumine. Et fuit ſanguis in omni terra Ægypti. (i) Fecerunt autem ſimiliter & incantatores Ægyptiorum veneficiis ſuis. Et induratum eſt cor Pharaonis, & non exaudivit eos, ſicut dixit Dominus. Reverſus autem Pharao intravit in domum ſuam : & non appoſuit mentem ſuam neque ſuper hoc. (k) Foderunt autem omnes Ægyptii in circuitu fluminis, ut biberent aquam : & non potuerunt bibere aquam de flumine. Et impleti ſunt ſeptem dies, poſtquàm percuſſit Dominus flumen.

CAP. VIII.

DIxit autem Dominus ad Moyſen, Ingredere ad Pharaonem : & dices ad eum, Hæc dicit Dominus ; Dimitte populum meum, ut ſerviant mihi. Sin autem nolis tu dimittere, ecce ego ferio omnes fines tuos ranis. Et erectabit flumen ranas : & aſcendentes intrabunt in domos tuas, & in promptuaria cubiculorum tuorum, & ſuper lectos tuos, & in domos ſervorum tuorum, & populi tui, & in (a) conſperſis tuis, & in clibanis tuis. Et ſuper te, & ſuper ſervos tuos, & ſuper populum tuum, aſcendent ranæ. Dixit autem Dominus ad Moyſen, Dic Aaron fratri tuo, Extende manum virgam tuam ſuper flumina, & ſuper rivos, & ſuper paludes : & adduc ranas.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et fecerunt ſic Moſes & Aharon, quemadmodum præcepit eis Dominus. Elevans enim Aharon baculum quem in manu ſua geſtabat, percuſſit aquas quæ erant in flumine, in conſpectu Pharaonis, & in conſpectu ſervorum ejus, factæque ſunt aquæ omnes quæ in flumine, ſanguis. Et piſces qui erant in flumine, mortui ſunt, & computruit flumen, nec potuerunt Ægyptii bibere aquas de flumine : fuítque ſanguis per totam terram Ægypti. Et fecerunt eodem modo veneficiis Ægypti veneficiis ſuis : & induratum eſt cor Pharaonis, nec audivit eos, prout dixerat Dominus. Et reverſus Pharaon, ingreſſus eſt domum ſuam, & ad hoc non adjecit animum ſuum. Foderunt autem omnes Ægyptii circa fluvium aquas ad bibendum : non enim poterant bibere aquas fluminis. Et completi ſunt ſeptem dies poſtquam percuſſit Dominus flumen.

CAP. VIII.

DIxit etiam Dominus ad Moſen, Vade ad Pharaonem, & dic ad eum ; Sic dicit Dominus Deus, Dimitte populum meum, colétq; me : Quòd ſi nolis dimittere, en ego percutiam omnem terminum tuum ranis. Et producet fluvius ranas, quæ aſcendent & ingredientur domum tuam, & cubiculum tuum, & conclave cubilis tui, & grabatos tuos, & domum ſervorum tuorum, & populum tuum, & penetralia tua, & maſſas tuas : Et in te atque in univerſum populum tuum aſcendent ranæ. Et dixit Dominus ad Moſen, Dic Aharoni fratri tuo, Attolle manum tuam cum baculo tuo ſuper flumina, & ſuper aquæ receptacula, & ſuper ſtagna, & aſcendere fac ranas ſuper terram Ægypti.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

20 וַעֲבַדוּ כֵן משֶׁה וְאַהֲרֹן כְּמָא
דִי־פַקֵּד יְיָ וַאֲרִים בְּחוּטְרָא
וּמְחָא יַת־מַיָּא דִי בְנַהֲרָא
לְעֵינֵי פַּרְעֹה וּלְעֵינֵי עַבְדּוֹהִי
וְאִתְהַפְּכוּ כָּל־מַיָּא דִי בְנַהֲרָא
לְדַמָּא : וְנוּנֵי דִי־בְנַהֲרָא
21 מְיִתוּ וְסָרֵי נַהֲרָא וְלָא יְכִילוּ
מִצְרָאֵי לְמִשְׁתֵּי מַיָּא מִן־
נַהֲרָא וַהֲוָה דְמָא בְּכָל־אַרְעָא
דְמִצְרָיִם : וַעֲבַדוּ־כֵן חַרְשֵׁי
22 מִצְרַיִם בְּלַחֲשֵׁיהוֹן וְאִתְקַף
לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא קַבֵּל מִנְּהוֹן
כְּמָא דְמַלֶּל יְיָ : וְאִתְפְּנִי פַּרְעֹה
23 וְעָל לְבֵיתֵיהּ וְלָא־שַׁוִּי לִבֵּיהּ
אַף־לְדָא : וְחַפְרוּ כָּל־מִצְרָאֵי
24 סַחֲרָנוֹת נַהֲרָא מַיָּא לְמִשְׁתֵּי
אֲרֵי לָא יְכִילוּ לְמִשְׁתֵּי מִמַּיָּא
דִּבְנַהֲרָא : וּשְׁלִימוּ שַׁבְעָא יוֹמִין
25 בָּתַר דִּמְחָא יְיָ יַת־נַהֲרָא :

ח

1 וַאֲמַר יְיָ לְמשֶׁה עוּל לְוָת פַּרְעֹה
וְתֵימַר לֵיהּ כִּדְנָן אֲמַר יְיָ שַׁלַּח יַת
עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי : וְאִם־מְסָרֵב
2 אַתְּ לְשַׁלָּחָא הָא אֲנָא מְחֵי יַת כָּל־
תְּחוּמָךְ בְּעוּרְדְּעָנְיָא : וִירְבֵּי נַהֲרָא
3 עוּרְדְּעָנְיָא וְיִסְקוּן וְיֵעֲלוּן בְּבֵיתָךְ
וּבְאִדְרוֹן בֵּירַת מִשְׁכְּבָךְ וְעַל־
עַרְסָתָךְ וּבְבֵירַת עַבְדָךְ וּבְעַמָּךְ
וּבְתַנּוּרָךְ וּבַאֲצָוָתָךְ : וּבְךָ
4 וּבְעַמָּךְ וּבְכָל־עַבְדָּךְ יִסְקוּן
עוּרְדְּעָנְיָא : וַאֲמַר יְיָ לְמשֶׁה
5 אֱמַר לְאַהֲרֹן אֲרֵים יַת־יְדָךְ
בְּחוּטְרָךְ עַל־נַהֲרָא עַל־
אֲרְיָתָא וְעַל־אַגַמָּיָא וְאַסֵּיק
יַת־עוּרְדְּעָנְיָא עַל־אַרְעָא
דְמִצְרָיִם :

4 & in panaria tua. In te quoque
5 & in omnes servos tuos, ascendent
minus ad Moysen: Dic ad Aaron;
virgâ tuâ super fluvios, super rivulos & super paludes:
& ascendere fac ranas super terram Ægypti.

20 Fecerúntq; ita Moyses
& Aaron, sicut præceperat Dominus; & levavit virgam, & percussit aquas, quæ erant in flumine, ante oculos Pharaonis, & ante oculos servorum ejus: & versæ sunt omnes aquæ quæ erant in flumine, in sanguinem. Pisces quoque qui erant in flumine mortui sunt, & putruit flumen; & non poterant Ægyptii bibere aquam de flumine: & fuit sanguis in universâ terra Ægypti. Feceruntq; similiter malefici *Ægypti* per incantationes suas: & induratum est cor Pharaonis, & non acquievit eis; sicut locutus fuerat Dominus. Avertitque se
23 Pharao; & ingressus est in domum suam: & non
24 posuit cor suum, etiam ad hoc. Foderuntque omnes Ægyptii per circuitum fluminis, ut biberent aquas: quia non poterant bibere ex aquis, quæ erant in flumine. Impletiq; sunt septé
25 dies; postquam percussit Dominus fluvium.

CAP. VIII.

1 DIxitque Dominus ad Moysen; Ingredere ad Pharaonem: & dices ei, Hæc dicit Dominus; Dimitte populum meum, ut serviant coram me.
2 Et si nolueris dimittere: ecce ego percutiã omnẽ terminum tuum ranis.
3 Et producet fluvius ranas: & ascendent, & ingredientur in domum tuam; & in cubiculum domus strati tui, & super lectulum tuum: & in domum servorum tuorum, & in populum tuum; & in furnos tuos, & in populum tuum,
4 Dixitque Do-
5 Leva manum tuam cum virgâ tuâ super fluvios, super rivulos & super paludes: & ascendere fac ranas super terram Ægypti.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 * וַיַּעַשׂוּ־כֵן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיָּרֶם בַּמַּטֶּה וַיַּךְ אֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר לְעֵינֵי פַרְעֹה וְלְעֵינֵי עֲבָדָיו וַיֵּהָפְכוּ כָּל־הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר לְדָם׃
21 וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בַּיְאֹר מֵתָה וַתִּבְאַשׁ הַיְאֹר וְלֹא־יָכְלוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן־הַיְאֹר וַיְהִי הַדָּם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃
22 וַיַּעֲשׂוּ כֵן חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם בְּלָטֵיהֶם וַיֶּחֱזַק לֵב־פַּרְעֹה וְלֹא־שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃
23 וַיִּפֶן וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וְלֹא־שָׁת לִבּוֹ גַּם־לָזֹאת׃
24 וַיַּחְפְּרוּ כָל־מִצְרַיִם סְבִיבֹת הַיְאֹר מַיִם לִשְׁתּוֹת כִּי לֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מִמֵּימֵי הַיְאֹר׃
25 וַיִּמָּלְאוּ שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת יְהוָה אֶת־הַיְאֹר׃

ח

1 * וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃
2 וְאִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ הִנֵּה אָנֹכִי נֹגֵף אֶת־כָּל־גְּבוּלְךָ בַּצְפַרְדְּעִים׃
3 וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתֶךָ וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל־מִטָּתֶךָ וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ׃
4 וּבְךָ וּבְעַמְּךָ וּבְכָל־עֲבָדֶיךָ תַּעֲלֶה הַצְפַרְדְּעִים׃
5 * וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־אַהֲרֹן נְטֵה אֶת־יָדְךָ בְּמַטֶּךָ עַל־הַנְּהָרֹת עַל־הַיְאֹרִים וְעַל־הַבְּרֵכוֹת וְהַעַל אֶת־הַצְפַרְדְּעִים עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

VER. SAM.

20 * ויעשו כן משה ואהרן כאשר צוה יהוה וירם במטה ויך את־המים אשר ביאר לעיני פרעה ולעיני עבדיו ויהפכו כל־המים אשר ביאר לדם׃
21 והדגה אשר ביאר מתה ותבאש היאר ולא־יכלו מצראי לשתות מים מן־היאר ויהי הדם בכל־ארץ מצרים׃
22 ויעשו כן חרטמי מצרים בלטיהם ויחזק לב־פרעה ולא־שמע אלהם כאשר דבר יהוה׃
23 ויפן ויבא אל־ביתו ולא־שת לבו גם־לזאת׃
24 ויחפרו כל־מצראי סביבת היאר מים לשתות כי לא יכלו לשתות ממימי היאר׃
25 וימלאו שבעת ימים אחרי הכות יהוה את־היאר׃

ח

1 * ויאמר יהוה אל־משה בא אל־פרעה ואמרת אליו כה אמר יהוה שלח עמי ויעבדני׃
2 ואם־מאן אתה לשלח הנה אנכי נגף את־כל־גבולך בצפרדעים׃
3 ושרץ היאר צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל־ערסתך ובבית עבדך ובעמך ובתנוריך ובמשארתיך׃
4 ובך ובעמך ובכל־עבדיך יעלו הצפרדעים׃
5 * ויאמר יהוה אל־משה אמר אל־אהרן נטה את־ידך במטך על־הנהרות על־היארים ועל־הברכות והעל את־הצפרדעים על־ארץ מצרים׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et fecerunt ita Moses & Aaron, sicut præceperat Dominus: Et elevavit virgam suam, & percussit aquas quæ erant in flumine, in oculis Pharaonis, et in oculis servorum ejus, et mutatæ sunt omnes aquæ fluminis in sanguinem. Pisces etiam qui erant in flumine mortui sunt, & fœtuit fluvius, ita ut non possent Ægyptii bibere aquas e fluvio; erat enim sanguis in omni terra Ægypti. Sic etiam fecerunt Magi Ægyptiorum incantationibus suis, & obfirmatum est cor Pharaonis, et non audivit Dominum, sicut locutus fuerat Dominus. Et recessit Pharao, atque intravit domũ suam, sed non apposuit cor suum etiam ad hoc. Et foderunt omnes Ægyptii circa fluvium aquas potabiles, quoniam non poterant bibere de aquis fluminis. Completiq; sunt septem dies postquam fluvium percussit Dominus.

CAP. VIII.

DIxit quoque Dominus Mosi, vade ad Pharaonem, et dic ei; Sic dicit Dominus, Dimitte populum meum, ut serviat mihi.
2 Si autem renuas dimittere, ecce ego percutio omnem terminum tuum ranis.
3 Ebulliétq; fluvius ranas, et ascendent, et venient in domos tuas, et in penetralia cubilium tuorũ, et super lectos tuos, et in domos servorum tuorum, et in populum tuum, et in clibanos tuos, et in conspersiones tuas. Atq; in te, et in populum tuum, et in omnes servos tuos ascendent ranæ. Venitq; Moses et Aaron ad Pharaonem, et dixerunt ei; Sic dicit Dominus, Dimitte populum meum ut serviat mihi. Si autem renuas dimittere, ecce ego percutio omnẽ terminum tuum ranis: Ebullietque fluvius ranas, et ascendent, et venient in domos tuas, et in penetralia cubilium tuorum, et super lectos tuos, et in domos servorum tuorum, et in populum tuũ, et in clibanos tuos, et in conspersiones tuas; atque in te, et in populum tuum, et in omnes servos tuos, ascendent ranæ. Dixit quoq; Dominus Mosi, Dic Aaroni, Extende manũ tuã cum virga tua super fluvios, et super (a) rivos, et super paludes, et educ ranas super terram Ægypti. Et dixit Moses Aaroni, Extende manum tuam cum virga tua, et educ ranas super terram Ægypti.

(a) VER. SAM. itrigua,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * فصنع كذلك موسي وهرون كما قال الله * ورفع العصا وضرب الماء الذي في النيل * بحضرة
21 فرعون وجميع عواده * فانقلب جميع الماء الذي في النيل دما * والسمك الذي في النيل مات *
وانتن النيل * فعجز المصريون عن ان يشربوا ماء من النيل * وصار الدم في جميع بلد مصر *
22 * فصنع كذلك السحرة بخفيهم * فاشتد قلب فرعون ولم يقبل منهما كما قال الله * ثم ولي ودخل
23 منزله ولم يرد باله الي هذه ايضا * وحفر جميع المصريين حوالي النيل آبارا ليشربوا منها ماء اذ
24 لم يطيقوا ان يشربوا من ماء النيل * ولما كملت سبعة ايام بعد ما ضرب الله النيل بذلك *

* الفصل الثامن *

1 * قال الله لموسي ادخل الي فرعون وقل له كذا قال الله * اطلق قومي يعبدوني * فانك ان
2 ابيت ان تطلقهم فها انا ضادم تحمك بالصفادع * فيسعي من النيل صفادع فتصعد وتدخل
3 بيتك وفي حذر مضاجعك وعلي سريرك وفي بيت عواديك وساير قومك وفي تنانيرك ومعاجنك *
4 * وفي بيوت عواديك وساير قومك تصعد الصفادع * ثم قال الله لموسي قل لهرون مد يدك
5 بعصاك علي الانهار والحلبجان والاجام * واصعد الصفادع علي بلد مصر *

Egitq; sic Mosi & Haron, uti dixerat Deus: & elevavit baculum, et percussit aquam quæ est in Nilo in præsentia Pharaonis et omnium ducum ejus, et conversa est tota aqua quæ erat in Nilo, in sanguinem. Et pisces qui erant in Nilo mortui sunt, et fœtuit Nilus, & nequierunt Ægyptii bibere aquã de Nilo; & factus est sanguis in universa regione Ægypti. Feceruntq; sic magi per arcana sua, et induratum est cor Pharaonis, et non auscultavit eis, uti dixerat Deus. Deinde avertit se, & ingressus est domum suam, et non convertit animum suum ad hæc etiã. Et foderunt omnes Ægyptii circa Nilum puteos, ut bibe vent ex eis aquam, cùm non possent bibere ex aqua Nili. Et cùm completi essent septẽ dies postquàm percusserat Deus Nilum eo modo,

CAP. VIII.

DIxit Deus ad Musam, Ingredere ad Pharaonẽ, & dic ei; Sic dixit Deus, Dimitte populũ meum ut adoret me.
2 Nã si renueris dimittere eos, ecce ego percussurus sũ fines tuos ranis.
3 Et exundabunt è Nilo ranæ, & ascendent, et ingredientur domum tuã, & thalamos cubilium tuorũ, & super lectum tuum, et domum ducum tuorum, et totius populi tui, in furnos tuos, & in vasa pistoria tua: Et in domos ducum tuorum, et universi populi tui ascendent ranæ. Rursus dixit Deus ad Musã, Dic Haron; Extende manum tuam cum baculo tuo, adversus flumina, & amnes, & cisternas, & educ ranas super regionem Ægypti.

ספר שמות : ח

rana ascendit & :Ægypti aquas super suam manum Aharō extēdit Et
6 וַיֵּט אַהֲרֹן אֶת־יָדוֹ עַל מֵימֵי מִצְרַיִם וַתַּעַל הַצְפַרְדֵּעַ
genethliaci sic fecerunt Et .Ægypti terram operuit &
7 וַתְּכַס אֶת־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיַּעֲשׂוּ־כֵן הַחַרְטֻמִּים
.Ægypti terram super ranas fecerāt ascēdere Et.suis incātationib⁹
8 בְּלָטֵיהֶם וַיַּעֲלוּ אֶת־הַצְפַרְדְּעִים עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
Dñm ad Orate :dixit & ,*Aharon & Moseh ad* Parhoh vocavit Et
9 וַיִּקְרָא פַרְעֹה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר הַעְתִּירוּ אֶל־יְהוָה
,populum dimittam &,meo populo à &,me à ranas removeat ut
וְיָסֵר הַצְפַרְדְּעִים מִמֶּנִּי וּמֵעַמִּי וְאֲשַׁלְּחָה אֶת־הָעָם
,me super Gloriare:Parhoh ad Moseh dixit Et .Domino sacrificabunt &
9 וְיִזְבְּחוּ לַיהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה הִתְפָּאֵר עָלַי
,tuo populo pro & ,tuis servis pro & ,te pro deprecer quando
לְמָתַי אַעְתִּיר לְךָ וְלַעֲבָדֶיךָ וּלְעַמְּךָ
flumine in tātūm:tuis domibus à & ,te à ranas *faciendū exīdere ad*
לְהַכְרִית הַצְפַרְדְּעִים מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ רַק בַּיְאֹר
,scias ut ,tuā verbū Juxta:dixit Et .*crastinū In* :dixit Et .remanebunt
10 תִּשָּׁאַרְנָה: וַיֹּאמֶר לְמָחָר וַיֹּאמֶר כִּדְבָרְךָ לְמַעַן תֵּדַע
,te à ranæ recedent Et .noster Deus Dominus sicut non quòd
11 כִּי־אֵין כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ: וְסָרוּ הַצְפַרְדְּעִים מִמֶּךָּ
,flumine in tantùm ,tuo populo à & ,tuis servis à & ,tuis domibus à &
וּמִבָּתֶּיךָ וּמֵעֲבָדֶיךָ וּמֵעַמֶּךָ רַק בַּיְאֹר
clamavit & ;Parhoh *cum à* Aharon & Moseh est egressus Et .remanebunt
12 תִּשָּׁאַרְנָה: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מֵעִם פַּרְעֹה וַיִּצְעַק
.Parhoni potuit quas ,*ranarum verbum propter* Dñm ad Moseh
מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה עַל־דְּבַר הַצְפַרְדְּעִים אֲשֶׁר־שָׂם לְפַרְעֹה:
è ranæ sunt mortuæ & ,Moseh verbum juxta Domin⁹ fecit Et
13 וַיַּעַשׂ יְהוָה כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיָּמֻתוּ הַצְפַרְדְּעִים מִן־
acervos eas congregaverunt Et .agris ex & ,*atriis* ex ,domibus
הַבָּתִּים מִן־הַחֲצֵרֹת וּמִן־הַשָּׂדֹת: וַיִּצְבְּרוּ אֹתָם חֳמָרִם
,respiratio esset quòd Parhoh vidit Et .terra fœtuit & :*acervos*
14 חֳמָרִם וַתִּבְאַשׁ הָאָרֶץ: וַיַּרְא פַּרְעֹה כִּי הָיְתָה הָרְוָחָה
est locut⁹ quemadmodum ,*eos ad* audivit non & ,suum cor aggravavit &
וְהַכְבֵּד אֶת־לִבּוֹ וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
Extende :Aharon ad Dic :Moseh ad Dñs dixit Et .Domin⁹
15 יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־אַהֲרֹן נְטֵה אֶת־
terrā omni in pediculos in *sit* & ,terræ pulverem percute &,tuā virgā
מַטֶּךָ וְהַךְ אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ וְהָיָה לְכִנִּם בְּכָל־אֶרֶץ
,suā virgā in suam manum Aharon extendit Et .sic fecerunt Et .Ægypti
16 מִצְרָיִם: וַיַּעֲשׂוּ־כֵן וַיֵּט אַהֲרֹן אֶת־יָדוֹ בְּמַטֵּהוּ
,*jumento in &* ,*homine in* pediculus fuit Et .potuerunt non & ,pediculos
וַיַּךְ אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ וַתְּהִי הַכִּנָּם בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה
se roboravit Et.est Dei digitus :Parhoh ad genethliaci dixerunt Et
17 כָּל־עֲפַר הָאָרֶץ הָיָה כִנִּים בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
educendum ad ,suas incantationes per genethliaci sic fecerunt Et
18 וַיַּעֲשׂוּ־כֵן הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם לְהוֹצִיא אֶת־
,*jumento in &* ,*homine in* pediculus fuit Et .potuerunt non & ,pediculos
הַכִּנִּם וְלֹא יָכְלוּ וַתְּהִי הַכִּנָּם בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה:
se roboravit Et.est Dei digitus :Parhoh ad genethliaci dixerunt Et
19 וַיֹּאמְרוּ הַחַרְטֻמִּם אֶל־פַּרְעֹה אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִוא וַיֶּחֱזַק
.Dominus est locutus quemadmodum ,*eos ad* audivit non & ,Parhoh cor
לֵב־פַּרְעֹה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה:

Ver. VUL. LAT.

6 Et extendit Aaron manum super aquas Ægypti,& ascenderunt ranæ,operueruntq; terrā
7 Ægypti. Fecerunt autē & malefici per incantationes suas similiter, eduxeruntq, ranas super terram Ægypti. Vocavit
8 autem Pharao Moysen & Aaron,& dixit eis; Orate Dominum,ut auferat ranas à me, & à populo meo : & dimittam populū, ut sacrificet Domino.
9 Dixitq; Moyses ad Pharaonē, Constitue mihi quando deprecer pro te, & pro servis tuis,& pro populo tuo,ut abigantur ranæ à te, & à domo tua,& à servis tuis,& à populo tuo : & tantùm in flumine
10 remaneant. Qui respondit, Cras.At ille,Juxta,inquit,verbum tuū faciam:ut scias,quoniam non est sicut Dñs Deus
11 noster.Et recedent ranæ à te, & à domo tua,& à servis tuis, & à populo tuo:& tantùm in flumine remanebūt.Egressiq; sunt Moyses & Aaron à Pha-
12 raone : & clamavit Moyses ad Dñm pro sponsione ranarum quam condixerat Pharaoni.
13 Fecitq; Domin⁹ juxta verbum Moysi:& mortuæ sunt ranæ de domibus, & de villis, & de agris.
14 Congregaverúntq; eas in immensos aggeres,& computruit terra.
15 Videns autem Pharao, quòd data esset requies,ingravavit cor suum, & non audivit eos, sicut præceperat Dñs.
16 Dixitque Dñs ad Moysen, Loquere ad Aaron, Extende virgā tuā,& percute pulverē terræ:et sint sciniphes
17 in universa terra Ægypti. Fecerúntq; ita. Et extendit Aaron manū, virgā tenens : percussítq; pulverē terræ,& facti sunt sciniphes in hominibus, & in jumentis : omnis pulvis
18 terræ versus est in sciniphes per totā terrā Ægypti. Fecerúntq; similiter malefici incantationib⁹ suis,ut educerēt sciniphes,et non potuerūt:erántque sciniphes tam in hominib⁹
19 quàm in jumentis. Et dixerút malefici ad Pharaonē, Digit⁹ Dei est hic : induratúmque est cor Pharaonis, & non audivit eos, sicut præceperat Dñs.

Versio GRÆCA, LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἐξέτεινεν Ἀαρὼν τ χεῖρα ὅλῃ τ ὑδάτων Αἰγύπτου, καὶ ἀνήγαγε τοὺς βατράχους· καὶ ἀνεζεβάδισε ὁ βάτραχος, καὶ ἐκάλυψε τ γῆν Αἰγύπτου. Ἐποίησε δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τ Αἰγυπτίων (ε) ταῖς φαρμακίαις αὐτῶν, καὶ ἀνήγαγον τοὺς βατράχους (ζ) ὅλῃ γῆ Αἰγύπτου. Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ Μωυσῆν καὶ Ἀαρών, καὶ εἶπεν, (η) Εὐξάσθε περὶ ἐμοῦ πρὸς κύριον, καὶ ἀπελέτω τοὺς βατράχους ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐμοῦ λαοῦ· καὶ (θ) ἐξαποστελῶ αὐτοὺς, καὶ θύσωσι (ι) τῷ κυρίῳ. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς Φαραώ, Τάξαι μοι; ἡνίκα προσεύξομαι περὶ σοῦ, καὶ περὶ τ θεραπόντων σου, καὶ τοῦ λαοῦ σου, καὶ περὶ τ οἰκιῶν σου, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἐκ τ οἰκιῶν ὑμῶν, πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ καταλειφθήσονται. Ὁ δὲ εἶπεν, Εἰς αὔριον. εἶπεν δὲ, Ὡς εἰρηκας· ἵνα εἰδῇς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλος (κ) πλὴν κυρίου. Καὶ ἀπελειφθήσονται οἱ βάτραχοι ἀπὸ σοῦ, καὶ (λ) ἀπὸ τ οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ (μ) ἀπὸ τ ἐπαύλεων, καὶ ἀπὸ τ θεραπόντων σου, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου, πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ καταλειφθήσονται. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἀπὸ Φαραώ· καὶ ἐβόησε Μωυσῆς πρὸς κύριον περὶ τοῦ ὁρισμοῦ τ βατράχων, ὡς ἐτάξατο Φαραώ. Ἐποίησε δὲ κύριος καθάπερ εἶπε Μωυσῆς· καὶ ἐτελεύτησαν οἱ βάτραχοι ἐκ τ οἰκιῶν, καὶ ἐκ τ ἐπαύλεων, καὶ ἐκ τ ἀγρῶν. Καὶ συνήγαγον αὐτοὺς σωρηδὸν σωρηδόν· καὶ ἔσηπεν ἡ γῆ. Ἰδὼν δὲ Φαραὼ ὅτι γέγονεν ἀνάψυξις, ἐβαρύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλάλησε κύριος. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Εἶπον Ἀαρών, Ἔκτεινον τῇ χειρὶ τ ῥάβδον σου, καὶ πάταξον τὸ χῶμα τ γῆς· καὶ ἔσονται σκνῖφες ἐν τ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσι, καὶ ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. Ἐξέτεινεν οὖν Ἀαρὼν τῇ χειρὶ τ ῥάβδον, καὶ ἐπάταξε τὸ χῶμα τ γῆς· καὶ ἐγένοντο οἱ σκνῖφες (ν) ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἔν τ τοῖς τετράποσι, καὶ ἐν παντὶ χώματι τ γῆς ἐγένοντο (ξ) οἱ σκνῖφες. Ἐποίησε δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τ φαρμακίαις αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν τ σκνῖφα· καὶ οὐκ ἠδύναντο. Καὶ ἐγένοντο οἱ σκνῖφες (ο) ἔν τ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσιν. Εἶπαν δὲ οἱ ἐπαοιδοὶ τῷ Φαραῶ, Δάκτυλος θεοῦ ὅτι τοῦτο· καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραὼ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλάλησε κύριος.

MS.A. (ε) ἐν ταῖς ἐπαοιδαῖς αὐτῶν, (ζ) ὅλῃ πᾶσαν γῆν (η) Εὐξε (θ) ἐξαποστελῶ τ λαὸν, καὶ (ι) κυρίῳ. (κ) πλὴν κύριος. (λ) ἐκ τ (μ) ἐκ τ (ν) ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς (ξ) σκνῖφες ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτ Ἐποίησ (ο) ἐν τοῖς

Et extendit Aaron manum super aquas Ægypti,et adduxit ranas: et educta est rana, et operuit terram Ægypti. Fecerunt autem similiter & incantatores Ægyptiorum veneficiis suis, & adduxerunt ranas super terram Ægypti. Et vocavit Pharao Moysen & Aaron,& dixit,Orate pro me ad Dominū,& auferat ranas à me, & à populo meo : & dimittam (b)ipsos,& sacrificabunt Domino. Dixit autem Moyses ad Pharaonem,Constitue mihi quando orem pro te,& pro servis tuis, & populo tuo,ut deleat ranas à te, et à populo tuo, & de domibus vestris : tantùm in flumine remanebunt. At ille dixit,In crastinū. Dixit igitur,Sicut dixisti : ut scias,quia non est alius præter Dominum. Et auferentur ranæ à te,& à domibus vestris,et à (c) villis,et à servis tuis,et à populo tuo: tantùm in flumine remanebunt. Egressⁱ⁹ est autem Moyses et Aaron à Pharaone : et clamavit Moyses ad Dominū pro finitione ranarum, sicut constituit Pharao. Fecit autem Dominus,sicut dixit Moyses: et mortuæ sunt ranæ de domibus, et de villis, et de agris. Et colligebant illas acervos acervos: et putruit terra. Videns autem Pharao, quoniam facta est refrigeratio, ingravatū est cor ejus;et non exaudivit eos, sicut locutⁱ⁹ est Domin⁹. Dixit autem Dominus ad Moysen,Dic ad Aaron, Extende manu virgā tuam,et percute pulverem terræ: & (d) erunt sciniphes et in hominibus, et in quadrupedibus,et in omni terra Ægypti. Extendit igitur Aaron manu virgā,et percussit pulverē terræ: et facti sunt sciniphes in hominib⁹, et in quadrupedibus, & in omni pulvere terræ facti sunt sciniphes. Fecerunt autem similiter et incantatores veneficiis suis,ut educerent sciniphes:et non potuerunt.Et facti sunt sciniphes et in hominib⁹,et in quadrupedibus. Dixerunt igitur incantatores Pharaoni,Digitus Dei est hic : et induratum est cor Pharaonis, et non exaudivit eos, sicut locutus est Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Extulit ergò Aharon manū suam super aquas Ægyptiorū,& ascenderunt ranæ,& operuerunt terrā Ægypti. Et fecerunt ita quoq; magi incantationibus suis, & ascendere fecerūt ranas super terrā Ægypti. Et vocans Pharaō Mosen & Aharonem,dixit eis, Orate coram Dño ut amoveat ranas à me et à populo meo, dimittāq; populū,& sacrificabunt corā Dño. Dixit Moses ad Pharaonē, Pete tibi tempus quando orem pro te,& pro servis tuis,& pro populo tuo,amoveatq; ranas à te,& à domo tua. Ait illi,Cras.Dixit ad eū, Juxta verbum tuū *fiet*,ut cognoscas quòd non est sicut Dñs De⁹ noster.Et recedent ranæ à te, & à domo tua,& à servis tuis,& à populo tuo:dūtaxat quæ in flumine sunt,manebūt.Et exierūt Moses & Aharon à conspectu Pharaonis : & oravit Moses coram Dño propter ranas quas induxerat super Pharaonem. Fecitque Dominus juxta verbum Mosis, & mortuæ sunt ranæ de domibus, & de atriis, & de agris. Et collegerunt eas in plures acervos, & fœtuit terra. Videns autem Pharaon factum esse respirationem, induravit cor suum, & non audivit eos, quemadmodum dixerat Domin⁹ Mosi. Et dixit Dominus ad Mosen,Dic Aharoni, Attolle baculum tuum,& percute pulverem terræ, fiétque pediculus per totam terram Ægypti;Et fecit sic:attollénsq; Aharon manum suam cum baculo suo, percussit pulverem terræ, fuítque pediculus in hominibus, & in jumentis : & totus pulvis terræ versus est in pediculum per totam terram Ægypti. Et fecerunt sic quoq; magi incantationibus suis : at non potuerunt expellere pediculum. Factus est igitur pediculus in hominibus,& in jumentis. Et dixerunt magi ad Pharaonem, Digitus est Dei ; attamen induruit cor Pharaonis, nec audivit eos, quemadmodum dixerat Dominus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וארים אהרן ית־ידיה על מיא
דמצראי וסליקו עורדעניא וחפו
ית ארעא דמצרים: ועבדו כן
חרשיא בלחשיהון ואסיקו ית־
עורדעניא על־ארעא דמצרים:
וקרא פרעה למשה ולאהרן ואמר
צלו קדם יי ויעדי עורדעניא מני
ומעמי ואשלח ית עמא וידבחון
קדם יי: ואמר משה לפרעה שאל
לך גבורא והב־לך זמן לאימתי
אצלי עלך ועל־עבדך ועל־עמך
לשיצאה עורדעניא מנך ומבתיך
לחוד דבנהרא ישתארון: ואמר
למחר ואמר כפתגמך בדיל דתדע
ארי לית כיי אלהנא: ויעדון
עורדעניא מנך ומבתיך ומעבדך
ומעמך לחוד דבנהרא ישתארון:
ונפק משה ואהרן מלות פרעה
וצלי משה קדם יי על עמק
עורדעניא די שוי לפרעה: ועבדו
כפתגמיא דמשה ומיתו עורדעניא
מן־בתיא מן־דרתא ומן־חקלתא:
וכנשו יתהון דנורין דנורין וסריאו
על ארעא: וחזא פרעה ארי הות
רוחתא ויקר ית לביה ולא קבל
מנהון כמא דמלל יי: ואמר יי למשה
אמר לאהרן ארים ית חוטרך ומחי
ית עפרא דארעא ויהי לקלמתא
בכל ארעא דמצרים: ועבדו כן חרשיא
וארים אהרן ית ידיה בחוטריה
ומחא ית עפרא דארעא והות
קלמתא באנשא ובבעירא כל־
עפרא דארעא חוה קלמתא בכל־
ארעא דמצרים: ועבדו כן חרשיא
בלחשיהון לאפקא ית קלמתא ולא
יכילו והות קלמתא באנשא
ובבעירא: ואמרו חרשיא לפרעה
מחא מן קדם יי הוא ואתקף לבא
דפרעה ולא קביל מנהון כמא דמלל יי:

Targum ONKELOS.

6 Et levavit Aaró manũ suã super aquas Ægyptiorũ: & ascenderũt ranæ; & operuerunt
7 terram Ægypti. Et fecerunt similiter malefici, per incantationes suas: et ascendere fecerũt
8 ranas super terrã Ægypti. Vocavit autẽ Pharao Moysen & Aaron, & ait, Orate corã Dño; ut auferat ranas à me, & à populo meo: & dimittã populũ; & immolabuut coram Dño.
9 Dixitq; Moyses ad Pharaonẽ, Pete tibi portentum & constitue tibi tempus: quando deprecer pro te, & pro servis tuis, & pro populo tuo; ut consumantur ranæ à te, & à domo tuâ: tantummodò in flumine
10 remanebunt. Dixitque, Cras: Et ait, Juxta verbum tuum; ut scias, quia nullus est sicut Dñs
11 Deus noster. Et auferentur ranæ; à te, & à domo tua, & à servis tuis, et à populo tuo: tantùm in flumine remanebunt.
12 Egressúsq; est Moyses & Aarõ à Pharaone: & oravit Moyses coram Dño; super negotiũ ranarum, quod imposuerat Pha-
13 raoni. Fecítq; Dñs juxta verbũ Moysi: & mortuæ sunt ranæ, de domibus, de atriis, & de agris. Et congregaverũnt eas in
14 aggeres aggeres: & computruerunt super terrã. Vidítq; Pha-
15 rao, quod erat requies; & aggravavit cor suũ, & non acquievit eis: sicut locutus fuerat Dñs. Dixítq; Dñs ad Moysen:
16 Dic ad Aaron; Leva virgã tuã, et percute pulverẽ terræ: & erit in ciniphes, in universa terra Ægypti. Fecerúntq; ita; &
17 levavit Aaron manum suã cum virga sua, & percussit pulverẽ terræ; & fuerũt ciniphes in homínib⁹ & in jumentis: omnis pulvis terræ versus est in ciniphes, in universa terra Ægypti.
18 Fecerúntq; similiter malefici per incantationes suas, ut educerent ciniphes, & non potuerunt: erántq; ciniphes in homi-
19 nib⁹, & in jumentis. Dixerũtq; malefici ad Pharaonem; Plaga à facie Dei est: & indu-
ratum est cor Pharaonis, & non acquievit eis, ficut locutus fuerat Dominus.

EXODUS.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

וארים אהרן ית־ידיה על מיא דמצראי וסליקו עורדעניא וחפו ית ארעא דמצרים: ועבדו כן חרשיא בלחשיהון ואסיקו ית־עורדעניא על־ארעא דמצרים: וקרא פרעה למשה ולאהרן ואמר צלו קדם יי ויעדי עורדעניא מני ומעמי ואשלח ית עמא וידבחון קדם יי: ואמר משה לפרעה שאל לך גבורא והב־לך זמן לאימתי אצלי עלך ועל־עבדך ועל־עמך לשיצאה עורדעניא מנך ומבתיך לחוד דבנהרא ישתארון: ואמר למחר ואמר כפתגמך בדיל דתדע ארי לית כיי אלהנא: ויעדון עורדעניא מנך ומבתיך ומעבדך ומעמך לחוד דבנהרא ישתארון: ונפק משה ואהרן מלות פרעה וצלי משה קדם יי על עמק עורדעניא די שוי לפרעה: ועבדו כפתגמיא דמשה ומיתו עורדעניא מן־בתיא מן־דרתא ומן־חקלתא: וכנשו יתהון דנורין דנורין וסריאו על ארעא: וחזא פרעה ארי הות רוחתא ויקר ית לביה ולא קבל מנהון כמא דמלל יי: ואמר יי למשה אמר לאהרן ארים ית חוטרך ומחי ית עפרא דארעא ויהי לקלמתא בכל ארעא דמצרים: ועבדו כן חרשיא וארים אהרן ית ידיה בחוטריה ומחא ית עפרא דארעא והות קלמתא באנשא ובבעירא כל־עפרא דארעא חוה קלמתא בכל־ארעא דמצרים: ועבדו כן חרשיא בלחשיהון לאפקא ית קלמתא ולא יכילו והות קלמתא באנשא ובבעירא: ואמרו חרשיא לפרעה מחא מן קדם יי הוא ואתקף לבא דפרעה ולא קביל מנהון כמא דמלל יי:

VER. SAM.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et extendit Aaron manum suã super aquas Ægypti, & ascendit rana, & operuit terram Ægypti. Fecerúntque 7
idem Magi Ægyptii incantationibus suis, & eduxerunt ranas super terram Ægypti. Vocavit autem Pharao Mo- 8
sen & Aaronem, & dixit; Orate Dominum, ut removeat ranas à me, et à populo meo, & dimittam populum ut sacrificet Domino. Dixitq; Mo- 9
ses Pharaoni, (b) Condicito mihi quando orabo pro te, & pro servis tuis, & pro populo tuo, ut exterminentur ranæ à te, & à domibus tuis, & à servis tuis, & à populo tuo: tantùm in fluvio relinquen- 10
tur. Respondítque, Crastino die; & dixit, Secundùm verbum tuum; ut cognoscas quòd nemo est sicut Dominus Deus noster. Et recedent ranæ à te, 11
& à servis tuis, & à populo tuo: in fluvio tantùm remanebunt. Postea egressi sunt 12
Moses et Aaron à Pharaone, clamavitq; Moses ad Dominum pro negotio ranarũ quas constituerat Pharaoni. Fecit- 13
que Dominus secundùm verbum Mosis: Nam extinctæ sunt ranæ de domibus, (c) et de villis, et de agris. Et col- 14
legerunt eas (d) per acervos, fœtuitq; terra. Videns autem 15
Pharao quod esset respiratio, aggravavit cor suum, & non audivit D.um, sicut locutus fuerat Dominus. Dixit quo- 16
que Dominus Mosi, Dic Aaroni, Extende manum tuam in virgam tuã, et percute pulverem terræ, & erunt scyniphes in omni terra Ægypti. Fecerúntque ita; & extendit 17
Aaron manum suam in virgam suam, & percussit pulverem terræ, & fuerunt scyniphes in hominibus, & in bestiis: omnis pulvis terræ erat scyniphes in omni terra Ægypti. Fecerunt autem sic 18
Magi incantationibus suis ut educerent scyniphes, sed non potuerunt: fuerúntque scyniphes in hominibus, & in bestiis. Tum dixerunt Magi 19
Pharaoni, Digitus Dei hìc est: sed corroboratũ est cor Pharaonis, et non audivit Deum, sicut locutus erat Dominus.

VER. SAM. (b) Judicem te fac supra me, quando (c) habitationibus, (d) coros, coros,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Extenditque Haron manum suam adversùs aquas Ægypti. Et fecerunt sic Doctores per arcana sua, & eduxerunt ranas super Ægyptum. Accersivit autem Pharaon Musam, & Haron, et ait; Intercedite apud Deum, ut auferat ranas à me, et à populo meo, ut dimittã populum ad immolandum Deo. Dixit ei Musa; Elige super me, quando vis ut intercedã pro te, & pro ducibus tuis, & populo tuo, & auferantur ranæ à te et à domo tua, & remaneant in Nilo tantùm. Dixit, Cras: Ait, Sicuti dixisti; ut sciat quòd non est similis Deo Domino nostro, Cùm auferentur ranæ à te, & à populo tuo, et ducibus tuis, & remanebunt in Nilo tantùm. Et cùm exiissent Musa et Haron è conspectu Pharaonis, deprecatus est Musa Deum propter ranas quas immisit in Pharaonem. Fecítque Deus sicuti dixit Musa, & mortuæ sunt ranæ de domibus, & de atriis, et de villis. Ita ut coacervarent eas in cumulos, et putresceret terra propter illas. Et cùm vidisset Pharaon quòd relaxatio jam facta esset, ingravatũ est cor ejus, & non auscultavit eis, sicut dixerat Deus. Rursus dixit Deus Musæ, Dicito ad Haron, Extende baculum tuum, & percute pulverem terræ, & fient pediculi in universa regione Ægypti. Et fecerunt sic: Extendit Haron manum suam cum baculo suo, & percussit pulverem terræ, & factus est pediculi in homine & jumentis; totus pulvis terræ factus est pediculi in universa terra Ægypti. Et fecerunt sic Doctores per arcana sua, ut producerent pediculos, et non potuerunt. Et remanserunt pediculi in hominibus & jumentis. Dixerunt Doctores Pharaoni, Hujusmodi portentum à Deo est. Et induratum est cor ejus, & non auscultavit eis, sicuti dixerat Deus.

סֵפֶר שְׁמוֹת : ח

sta & ,*diluculo in Manica* :Moſeh ad Dominus dixit Et
20 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וְהִתְיַצַּב
Sic :eum ad ,dices & ,aquas ad egreditur ecce ;Parhoh coram
לִפְנֵי פַּרְעֹה הִנֵּה יוֹצֵא הַמָּיְמָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה־
Quia .mihi ſerviat ut ,meum populum Dimitte :DOMINUS dixit
21 אָמַר יְהוָה שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֵנִי : כִּי
facio mittere ego ecce ,meum populum *dimittens non tu ſi*
אִם־אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ אֶת־עַמִּי הִנְנִי מַשְׁלִיחַ
.mixtionem ,tuas domos in &,tuũ populũ in &,tuos ſervos in &, te in
בְּךָ וּבְעֲבָדֶיךָ וּבְעַמְּךָ וּבְבָתֶּיךָ אֶת־הָעָרֹב
terra etiam & ,*mixtione* Ægyptiorum domus replebuntur Et
וּמָלְאוּ בָתֵּי מִצְרַיִם אֶת־הָעָרֹב וְגַם הָאֲדָמָה
terram ipſa die in ſeparabo Et .*eam ſuper ipſi quam*
22 אֲשֶׁר־הֵם עָלֶיהָ : וְהִפְלֵיתִי בַיּוֹם הַהוּא אֶת־אֶרֶץ
,*mixtio* ibi ſit non ut ,*ea in* manet meus populus *quã* ,Ghoſen
גֹּשֶׁן אֲשֶׁר עַמִּי עֹמֵד עָלֶיהָ לְבִלְתִּי הֱיוֹת־שָׁם עָרֹב
ponam Et .*terræ* medio in Dominus ego quòd ſcias ut
23 לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ : וְשַׂמְתִּי
craſtinum In .tuum populum inter & ,meum populũ inter redemptionem
פְדֻת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמֶּךָ לְמָחָר
mixtio venit Et .ſic DOMINUS fecit Et ,hoc ſignum erit
יִהְיֶה הָאֹת הַזֶּה : וַיַּעַשׂ יְהוָה כֵּן וַיָּבֹא עָרֹב
terram omnem in &,ejus ſervorum domum & ,Parhonis domum in *gravis*
כָּבֵד בֵּיתָה פַּרְעֹה וּבֵית עֲבָדָיו וּבְכָל־אֶרֶץ
vocavit Et .*mixtionis facie à* terra corrumpebatur :Ægypti
25 מִצְרַיִם תִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ מִפְּנֵי הֶעָרֹב : וַיִּקְרָא
ſacrificate ,Ite :dixit & ,Aharon ad & Moſeh ad Parhoh
פַּרְעֹה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר לְכוּ זִבְחוּ
faciamus ut ,rectum Non :Moſeh dixit & .terra in veſtro Deo
26 לֵאלֹהֵיכֶם בָּאָרֶץ : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לֹא נָכוֹן לַעֲשׂוֹת
DOMINO ſacrificabimus Ægypti abominationem *Quia* ,ſic
כֵּן כִּי תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם נִזְבַּח לַיהוָה
Ægypti abominationem *ſacrificabimus* Ecce ?noſtro Deo
אֱלֹהֵינוּ הֵן נִזְבַּח אֶת־תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם
dierum trium Viam ?nos lapidabunt *non &* ,eorum oculis in
27 לְעֵינֵיהֶם וְלֹא יִסְקְלֻנוּ : דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים
,noſtro Deo DOMINO ſacrificabimus & ,deſertum in ibimus
נֵלֵךְ בַּמִּדְבָּר וְזָבַחְנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ
dimittam Ego :Parhoh dixit Et .*nos ad dicet* quemadmodum
28 כַּאֲשֶׁר יֹאמַר אֵלֵינוּ : וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אָנֹכִי אֲשַׁלַּח
veruntamen :deſerto in veſtro Deo Domino ſacrificabitis & ,vos
אֶתְכֶם וּזְבַחְתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם בַּמִּדְבָּר רַק
.me pro Orate ,eundo vos elongabitis non elongando
הַרְחֵק לֹא־תַרְחִיקוּ לָלֶכֶת הַעְתִּירוּ בַּעֲדִי :

Verſio VULG. LAT.

20 Dixit quoque Dominus ad Moyſen, Conſurge diluculò, & ſta coram Pharaone : egredietur enim ad aquas : & dices ad eum, Hæc dicit Dominus ; Dimitte populum meum, ut ſacrificet mihi. 21 Quòd ſi non dimiſeris eum, ecce ego immittam in te, & in ſervos tuos, & in populum tuum, & in domos tuas, omne genus muſcarum : & implebuntur domus Ægyptiorum muſcis diverſi generis, & univerſa terra in qua fuerint. 22 Faciámque mirabilem in die illa terram Geſſen, in qua populus meus eſt, ut non ſint ibi muſcæ : & ſcias, quoniam ego Dominus 23 in medio terræ. Ponámque diviſionem inter populum meum, & populum tuum : cras erit ſignum iſtud. 24 Fecítque Dominus ita. Et venit muſca graviſſima in domos Pharaonis, & ſervorum ejus, & in omnem terram Ægypti : corruptáque eſt terra ab hujuſcemodi muſcis. 25 Vocavítque Pharao Moyſen & Aaron, & ait eis ; Ite & ſacrificate Deo 26 veſtro in terra hac. Et ait Moyſes, Non poteſt ita fieri : abominationes enim Ægyptiorum immolabimus Domino Deo noſtro. Quòd ſi mactaverimus ea quæ colunt Ægyptii coram eis, lapidi- 27 bus nos obruent. Viam trium dierum pergemus in ſolitudinem, & ſacrificabimus Domino Deo noſtro, ſicut 28 præcepit nobis. Dixítq; Pharao, Ego dimittam vos, ut ſacrificetis Domino Deo veſtro in deſerto : veruntamen longiùs ne abeatis. Rogate pro me.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

20 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ὄρθρισον τὸ πρωΐ, καὶ στῆθι ἐναντίον (π) Φαραὼ καὶ ἰδοὺ αὐτὸς (ρ) ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει κύριος· Ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι (σ) λατρεύσωσιν ἐν 21 τῇ ἐρήμῳ. Ἐὰν δὲ μὴ βούλει ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν μου, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω ἐπὶ σέ, καὶ ἐπὶ τοὺς θεράποντάς σου, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους ὑμῶν κυνόμυιαν· καὶ πλησθήσονται αἱ οἰκίαι τῶν Αἰγυπτίων τῆς (τ) κωνομυίης, καὶ εἰς τὴν γῆν ἐφ' 22 ἧς εἰσιν ἐπ' αὐτῆς. Καὶ θαυμαστώσω ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν γῆν Γεσέμ, ἐφ' ἧς ὁ λαός μου ἔστηκεν ἐπ' αὐτῆς, (υ) ἐφ' ἧς οὐκ ἔσται ἐκεῖ ἡ κυνόμυια. ἵνα εἰδῇς, ὅτι (φ) ἐγώ εἰμι κύριος ὁ 23 θεὸς πάσης τῆς γῆς. Καὶ θήσω διαστολὴν ἀνὰ μέσον τοῦ ἐμοῦ λαοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σοῦ λαοῦ. ἐν δὲ τῇ αὐ-24 ριον (χ) ἔσται τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐποίησε δὲ κύριος οὕτως· καὶ παρεγένετο ἡ κυνόμυια πλῆθος εἰς τοὺς οἴκους Φαραὼ, καὶ εἰς τοὺς οἴκους τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ εἰς (ψ) πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου· καὶ (ω) ἐξωλοθρεύθη ἡ γῆ 25 ἀπὸ τῆς κυνομυίης. Ἐκάλεσε δὲ Φαραὼ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, Ἐλθόντες θύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν 26 ἐν τῇ γῇ. Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Οὐ δυνατὸν γενέσθαι οὕτως. τὰ γὰρ βδελύγματα τῶν Αἰγυπτίων θύσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν. ἐὰν γὰρ θύσωμεν τὰ βδελύγματα τῶν Αἰγυπτίων ἐναντίον 27 αὐτῶν, λιθοβοληθησόμεθα. Ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν πορευσόμεθα εἰς τὴν ἔρημον· καὶ θύσομεν (α) τῷ θεῷ ἡμῶν, καθά-28 περ (β) εἶπε κύριος ἡμῖν. Καὶ εἶπε Φαραὼ, Ἐγὼ (γ) ἀποστέλλω ὑμᾶς, καὶ (δ) θύσατε τῷ θεῷ ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἀλλ' ὁ μακρὰν ἀποτενεῖτε πορευθῆναι. ἔυξασθε ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς κύριον.

MS.A. (π) Φαραὼ· ἰδοὺ (ρ) ἐκπορεύεται (σ) λατρεύσῃ (τ) κυνομυίας, (υ) ἐφ' ἣ ἂν (φ) ἐγὼ κύριος (χ) ἔσται τὸ σημεῖον τοῦτο (ψ) πᾶσαν γῆν (ω) ἐξωλεθρεύθη (α) κυρίῳ τῷ θεῷ (β) εἶπεν ἡμῖν. (γ) ἐξαποστέλλω (δ) θύσεῖ κυρίῳ τῷ θεῷ

Dixit autem Dominus ad Moſen, Surge manè in diluculo, & ſta coram Pharaone : & ecce ipſe egredietur ad aquam : Et dices ad eum, Hæc dicit Dominus ; Dimitte populum meum, ut mihi ſerviant in deſerto. Sin autem nolis dimittere 21 populum meum; ecce ego mitto in te, & in ſervos tuos, & in populum tuum, & in domos veſtras, (e) cynomyiam: & implebuntur domus Ægyptiorum cynomyiâ, & in terram ſuper quam ſunt ſuper eam. Et (f) gloriosam faciam in 22 die illa terram Geſem, ſuper quam populus meus ineſt ſuper eam; ſuper quam non erit ibi cynomyia : ut ſcias, quia ego ſum Dominus Deus omnis terræ. Et dabo interſitium inter 23 populum meum, & populum tuum : in craſtina autem erit (g)hoc ſuper terram. Fecit autem 24 Dominus ſic. Et advenit cynomyia, multitudo in domos Pharaonis, & in domos ſervorum ejus, & in omnem terram Ægypti : & deſtructa eſt terra à cynomyia. Vocavit autem Pha- 25 rao Moyſen & Aaron, dicens, Venientes immolate Domino Deo veſtro in terra. Et dixit Moy- 26 ſes, Non poteſt fieri ſic : (k) abominationes enim Ægyptiorum immolabimus Domino Deo noſtro. Si enim immolaverimus abominationes Ægyptiorum pa- lam ipſis, lapidabimur. Viam 27 trium dierum ibimus in deſertum, & ſacrificabimus Deo noſtro, ſicut dixit Dominus nobis. Et dixit Pharao, Ego 28 mitto vos, & ſacrificate Deo veſtro in deſerto : ſed non longè protendetis ire. Orate igitur pro me ad Dominum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 *ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܘܬ ܡܘܫܐ ܩܘܡ ܒܪ ܩܕܡ ܨܦܪܐ ܗܐ ܢܦܩ ܠܡܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܫܕܪ ܠܥܡܝ ܘܢܦܠܚܢܝ
21 ܐܢ ܠܐ ܫܕܪ ܠܥܡܝ ܗܐ ܐܢܐ ܫܕܪ ܒܟ ܘܒܥܡܟ ܘܒܒܝܬܟ ܘܡܠܝܢ ܒܝܬ ܡܨܪܝܐ ܟܠ ܟܢܝܢܐ ܘܐܦ ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܗܢܘܢ ܥܠܝܗ
22 ܐܦܠܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܦܠܐ ܐܪܥܐ ܕܓܘܫܢ ܕܥܡܝ ܩܐܡ ܥܠܝܗ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܬܡܢ ܟܢܝܢܐ ܕܬܕܥ ܕܐܢܐ ܡܪܝܐ ܒܓܘ ܐܪܥܐ
23 ܘܐܣܝܡ ܦܘܪܩܢܐ ܒܝܢ ܥܡܝ ܘܒܝܢ ܥܡܟ ܠܐܬ ܐܬܐ ܗܢܐ ܐܬܐ ܘܥܒܕ ܡܪܝܐ ܗܟܢܐ ܘܐܬܐ ܟܢܝܦܐ ܟܒܝܕܐ ܠܒܝܬ ܦܪܥܘܢ
24 ܘܠܒܝܬ ܥܒܕܘܗܝ ܘܒܟܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܐ ܐܬܚܒܠܬ ܐܪܥܐ ܡܢ ܟܢܝܦܐ ܘܥܒܕ ܡܪܝܐ ܗܟܢܐ ܘܐܬܐ ܟܢܝܦܐ ܟܒܝܕܐ ܠܒܝܬ ܦܪܥܘܢ
25 ܘܠܒܝܬ ܥܒܕܘܗܝ ܘܒܟܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܐ ܐܬܚܒܠܬ ܐܪܥܐ ܡܢ ܟܢܝܦܐ ܘܩܪܐ ܦܪܥܘܢ ܠܡܘܫܐ ܘܠܗܪܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܙܠܘ
26 ܘܕܒܚܘ ܠܐܠܗܟܘܢ ܒܐܪܥܐ ܗܕܐ ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܐ ܫܦܝܪ ܗܟܢܐ ܕܢܥܒܕ ܐܪܡ ܢܕܒܚ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܗܐ ܢܕܒܚ ܐܪܡ ܬܥܒܕܬ ܡܨܪܝܐ
27 ܩܕܡ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܠܐ ܢܪܓܡܘܢܢ ܐܙܠ ܬܠܬ ܝܘܡܝ ܢܗܠܟ ܒܡܕܒܪܐ ܘܢܕܒܚ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܢ
28 ܘܐܡܪ ܦܪܥܘܢ ܐܢܐ ܫܕܪ ܠܟܘܢ ܘܬܕܒܚܘܢ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܒܡܕܒܪܐ ܒܠܚܘܕ ܠܐ ܬܪܚܩܘܢ ܨܠܘ ܒܥܝ*

Dixítque Dominus ad Moſen, Anteverte 20
diluculo, & ſta coram Pharaone, en egredietur ad aquas; & dic ad eum, Sic dicit Dominus, Dimitte populum meum, ut colat me. Quòd ſi renuas dimittere populum 21
meum, en ego mittam in te, & in populum tuum, & in domum tuam cyniphem omnis generis, & implebuntur domus Ægyptiorum cyniphe perinde ac terra ſuper quam ſunt. Et 22
diſtinguam in die illa terram Goſan, in qua populus meus commorantur, ita ut non ſint illic cyniphes; ad hoc ut ſcias me eſſe Dominum in medio terræ. Et faciam diſtinc- 23
tionem inter populum meum, & populum tuum : & cras erit ſignum iſtud. Fecítque 24
Dominus ſic, & adduxit cyniphem graviſſimam in domum Pharaonis, & in domum ſervorum ejus, & per totam terram Ægypti : & corrupta eſt terra propter cyniphem. Et advocavit Pharaon Moſen & A- 25
haronem, dixítque ad eos, Ite, ſacrificate coram Domino Deo veſtro in terra. Reſpon- 26
dit Moſes, Non eſt congruum ut faciamus ita ; quoniam ex contaminatione Ægyptiorum ſacrificabimus coram Domino Deo noſtro: & ſi ſacrificaverimus deos Ægyptiorum ipſis cernentibus, lapidabunt nos. Spatio 27
trium dierum abibimus in deſertum, & ſacrificabimus Domino Deo noſtro prout dicet nobis. Ait Pharaon, Ego mittam vos, 28
& ſacrificabitis Domino Deo veſtro in deſerto, modò ne longiùs recedatis eundo; & orate etiam pro me.

PARARH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

20 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אַקְדֵם בְּצַפְרָא וְאִתְעַתַּד קֳדָם פַּרְעֹה הָא נְפֵיק לְמַיָּא וְתֵימַר לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר יְיָ שַׁלַּח עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי׃ 21 אֲרֵי אִם לֵית אַתְּ מְשַׁלַּח יָת עַמִּי הָא אֲנָא מְשַׁלַּח בָּךְ וּבְעַבְדָּךְ וּבְעַמָּךְ וּבְבָתָּיךְ עֵרוֹבָא וְיִתְמַלּוֹן בָּתַּי מְצְרָאֵי יָת עֵרוֹבָא וְאַף אַרְעָא דְּאִנּוּן עֲלָהּ׃ 22 וְאַפְרֵישׁ בְּיוֹמָא הַהוּא יָת אַרְעָא דְּגֹשֶׁן דְּעַמִּי שָׁרֵי עֲלָהּ דְּלָא לְמֶהֱוֵי תַּמָּן עֵרוֹבָא בְּדִיל דְּתִדַּע אֲרֵי אֲנָא יְיָ שַׁלִּיט בְּגוֹ אַרְעָא׃ 23 וְאֶשְׁוֵי פֻּרְקָן לְעַמִּי וְעַל עַמָּךְ אֵיתִי מְחָר לְמֵימַר יְיָ וַעֲבַד יְיָ כֵּן וַאֲתָא עֵרוֹבָא תַּקִּיף לְבֵית פַּרְעֹה וּלְבֵית עַבְדּוֹהִי וּבְכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם אִתְחַבָּלַת אַרְעָא מִן קֳדָם עֵרוֹבָא׃ 25 וּקְרָא פַּרְעֹה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַאֲמַר אִיזִלוּ דַּבְּחוּ קֳדָם אֱלָהֲכוֹן בְּאַרְעָא׃ 26 וַאֲמַר מֹשֶׁה לָא תַקִּין דְּנַעְבֵּד כֵּן אֲרֵי בַּעְלֵי דְּחִלְּתָא דְּמִצְרָאֵי דְּחִלִין לֵיהּ מִנְּיהּ הָא נִסְבִּין לְדַבָּחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא הָא נִדְבַּח יָת בַּעֲיְרָא דְּמִצְרָאֵי דְּחִלִין לֵיהּ וְאִנּוּן יְהוֹן חָזִין הָלָא מַרְגְּמָנָא׃ 27 נֵיזִיל לְמַדְבְּרָא תְּלָתָא יוֹמִין נִיזִיל בְּמַדְבְּרָא וְנִדְבַּח קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא כְּמָא דְיֵימַר לָנָא׃ 28 וַאֲמַר פַּרְעֹה אֲנָא אֲשַׁלַּח יַתְכוֹן וְתִדְבְּחוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן בְּמַדְבְּרָא לְחוֹד אַרְחָקָא לָא תְּרַחְקוּן לְמֵיזַל צַלּוּ אַף עֲלַי׃

Dixitq; Dominus ad Moysen; Surge diluculo, & ista coram Pharaone; ecce egredietur ad aquas: & dices ei, Hæc dicit Dominus; Dimitte populum meum, ut ſerviant coram me. Quod ſi non tu dimiſeris populum meum; ecce ego mittam in te, & in ſervos tuos & in populum tuum, & in domos tuas, mixtionem beſtiarum: & implebuntur domus Ægyptiorum mixtione; univerſa quoq; terra, in quâ ipſi fuerint. Dividamq; in die illâ terram Geſſen, in quâ populus meus habitat; ut non ſit ibi mixtio: ut ſcias, quoniam ego dominus, dominator in medio terræ. Ponamque redemptionem populo meo; & ſuper populum tuum inducam plagam: cras erit hoc ſignum. Fecitque Dominus ita; & venit mixtio graviſſima in domum Pharaonis, & in domum ſervorum ejus: & in *omni terrâ* Ægypti corrupta eſt terra, propter mixtionem. Vocavitq; Pharao Moyſen & Aaron: & ait; Ite, ſacrificate coram Deo veſtro, in terrâ. Dixitque Moyſes, Non decet ita fieri; quoniam animal quod Ægyptii colunt, nos *accepturi ſumus*, ut ſacrificemus coram Domino Deo noſtro: quòd ſi immolaverimus animal *Ægyptiorum* quod ipſi colunt, ipſis videntibus, nonne lapidabunt nos? Viam trium dierum ibimus in ſolitudinem: & ſacrificabimus coram Domino Deo noſtro, ſicut præcepit nobis. Dixitque Pharao; Ego dimittam vos, ut ſacrificetis coram Domino Deo veſtro in deſerto; veruntamen longiùs non recedatis: orate etiam pro me.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 ** צאצ·שמצצ·צ2·שש"צ·צשש·בפקי·צצא·שמצצ·בבל·שש·
צבפצ·צבל·צצא·שמצצ·צשש·צאצשצ·צ2·שמצצ·צצא·שש·
21 צשש·צ2ת·צא·שצשש·צ2ת·בצ·צבשצשש·צבפצ·שצשש·צבפצ·
צצא·שצשש·צבל·שש"צ·צ2ת·בצ·צבשצשש·צבפצ·צצא·שצשש·
צבפצ·צצא·שצשש·צבל·שש"צ·צ2ת·בצ·צבשצשש·צבפצ·צצא·
22 שש"צ·צשש·צ2ת·צא·שצשש·צבל·שש"צ·צ2ת·בצ·צבשצשש·
צבפצ·צצא·שצשש·צבל·שש"צ·צ2ת·בצ·צבשצשש·צבפצ·צצא·
שש"צ·צשש·צ2ת·צא·שצשש·צבל·שש"צ·צ2ת·בצ·צבשצשש·
צבפצ·צצא·שצשש·צבל·שש"צ·צ2ת·בצ·צבשצשש·צבפצ·צצא·
23 שש"צ·צשש·צ2ת·צא·שצשש·צבל·שש"צ·צ2ת·בצ·צבשצשש·
צבפצ·צצא·שצשש·צבל·שש"צ·צ2ת·בצ·צבשצשש·צבפצ·צצא·
שש"צ·צשש·צ2ת·צא·שצשש·צבל·שש"צ·צ2ת·בצ·צבשצשש·
צבפצ·צצא·שצשש·צבל·שש"צ·צ2ת·בצ·צבשצשש·צבפצ·צצא·
24 שש"צ·צשש·צ2ת·צא·שצשש·צבל·שש"צ·צ2ת·בצ·צבשצשש·
צבפצ·צצא·שצשש·צבל·שש"צ·צ2ת·בצ·צבשצשש·צבפצ·צצא·

ספר שמות : ט

ad orabo & ,te cum ex egredior ego Ecce :Moseh dixit Et
29 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה הִנֵּה אֲנִי יוֹצֵא מֵעִמָּךְ וְהָעְתַּרְתִּי אֶל־
ejus populo à &,ejus servis à ,Parhoh à mixtio recedet & ,Dominum
יְהוָה וְסָר הָעָרֹב מִפַּרְעֹה מֵעֲבָדָיו וּמֵעַמּוֹ
dimittat non ut ,fallere Parhoh addat ne veruntamen:cras
מָחָר רַק אַל־יֹסֵף פַּרְעֹה הָתֵל לְבִלְתִּי שַׁלַּח אֶת־
,Parhoh cum à Moseh est egressus Et.Domino sacrificandum ad ,populum
30 הָעָם לִזְבֹּחַ לַיהוָה: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעִם פַּרְעֹה
,Moseh verbum juxta Dominus fecit Et .Dominum ad oravit &
31 וַיֶּעְתַּר אֶל־יְהוָה: וַיַּעַשׂ יְהוָה כִּדְבַר מֹשֶׁה
remansit non :ejus populo à &,ejus servis à ,Parhoh à mixtionem amovit &
וַיָּסַר הָעָרֹב מִפַּרְעֹה מֵעֲבָדָיו וּמֵעַמּוֹ לֹא נִשְׁאַר
:hac vice etiam ,suum cor Parhoh aggravavit Et .unum
32 אֶחָד: וַיַּכְבֵּד פַּרְעֹה אֶת־לִבּוֹ גַּם בַּפַּעַם הַזֹּאת
.populum dimisit non &
וְלֹא שִׁלַּח אֶת־הָעָם:

CAP. IX. ט

,Parhoh ad Ingredere :Moseh ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה
:Hebræorum Deus Dominus dixit Sic :eum ad loquêris &
וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים
tu *venuens* si Quia .mihi serviat ut ,meum populum Dimitte
שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֵנִי: כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה
est Domini manus Ecce .*eis in retinens tu* adhuc & ,dimittere
3 לְשַׁלְּחָה וְעוֹדְךָ מַחֲזִיק בָּם: הִנֵּה יַד־יְהוָה הוֹיָה
,camelis in ,asinis in ,equis in ,agro in quæ,tuis pecudib' in
בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים בַּחֲמֹרִים בַּגְּמַלִּים
Dominus dividet Et .valde gravis pestis ,ovibus in &,bobus in
4 בַּבָּקָר וּבַצֹּאן דֶּבֶר כָּבֵד מְאֹד: וְהִפְלָה יְהוָה
morietur non & ,Ægypti *pecus* inter & ,Israel *pecus* inter
בֵּין מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִקְנֵה מִצְרָיִם וְלֹא יָמוּת
,tempus Dominus posuit Et .*verbum* Israel filiis omnibus ex
5 מִכָּל־לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דָּבָר: וַיָּשֶׂם יְהוָה מוֹעֵד
fecit Et .terra in *hoc verbum* Dominus faciet Cras :dicendo
6 לֵאמֹר מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה הַדָּבָר הַזֶּה בָּאָרֶץ: וַיַּעַשׂ
pecus omne est mortuum & ,crastino à hanc rem Dominus
יְהוָה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה מִמָּחֳרָת וַיָּמָת כָּל מִקְנֵה
.unum est mortuum non Israel filiorum pecore de & :Ægypti
מִצְרַיִם וּמִמִּקְנֵה בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא־מֵת אֶחָד:
Israel *pecore* è est mortuum non ecce & ,Parhoh misit Et
7 וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וְהִנֵּה לֹא־מֵת מִמִּקְנֵה יִשְׂרָאֵל
.populum dimisit non & ,Parhoh cor se aggravavit Et .*unus ad usq;*
עַד־אֶחָד וַיְכַבֵּד לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־הָעָם:
vobis Tollite :Aharon ad & Moseh ad Dominus dixit Et
8 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן קְחוּ לָכֶם
cœlum in Moseh *eam* spargat &,fornacis *favilla vestrarū volarū plenitudinē*
מְלֹא חָפְנֵיכֶם פִּיחַ כִּבְשָׁן וְזֹרְקוֹ מֹשֶׁה הַשָּׁמַיְמָה
.Parhoh oculis in
לְעֵינֵי פַּרְעֹה:

Versio VULG. LAT.

29 Et ait Moyses, Egressus à te, orabo Dominum: & recedet musca à Pharaone, & à servis suis, & à populo ejus cras: veruntamen noli ultrà fallere, ut non dimittas populum sacrificare Domino. Egressúsq; Moyses à Pharaone, oravit
30 Dominum. Qui fecit juxta
31 verbum illius: & abstulit muscas à Pharaone, & servis suis, & à populo ejus: non
32 superfuit ne una quidem. Et ingravatum est cor Pharaonis, ita ut nec hâc quidem vice dimitteret populum.

CAP. IX.

1 DIxit autem Dominus ad Moysen, Ingredere ad Pharaonem, & loquere ad eum; Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum, Dimitte populum meum, ut sacrificet mihi.
2 Quòd si adhuc renuis, & re-
3 tines eos, Ecce manus mea erit super agros tuos; & super equos, & asinos, & camelos, & boves, & oves, pestis valdè gravis. Et faciet
4 Dominus mirabile, inter possessiones Israel, & possessiones Ægyptiorum, ut nihil omnino pereat ex his quæ pertinent ad filios Israel. Constituítque Dominus tempus, di-
5 cens; Cras faciet Dominus verbum istud in terra. Fecit ergò Dominus verbum hoc
6 alterâ die: mortuáque sunt omnia animantia Ægyptiorum: de animalibus verò filiorum Israel nihil omnino
7 periit. Et misit Pharao ad videndum: nec erat quidquam mortuum de his quæ possidebat Israel. Ingravatúmque est cor Pharaonis, &
8 non dimisit populum. Et dixit Dominus ad Moysen & Aaron, Tollite plenas manus cineris de camino, & spargat illum Moyses in cœlum coram Pharaone.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

29 Εἶπε δὲ Μωυσῆς, Ὁ δὲ ἐγὼ ἐξεύδσομαι ἀπὸ Σοῦ, καὶ ἔυξομαι πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ ἀπεύδσει ἡ (ε) κωνόμυια καὶ ἀπὸ τ Θεραπόνλων Σου, καὶ ἀπὸ τῶ λαῦ Σου ἄυριον. μὴ προσθῇ ἔτι Φαραὼ (ζ) ἐξαπαλῆσαι, τῦ μὴ ἐξαποσεῖλαι τὸν λαὸν Θῦσαι κυείῳ.
30 Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραὼ, καὶ ἤυξα-
31 το πρὸς τ Θεόν. Ἐποίησε δὲ κύριος καθὰ ἐἶπε Μωυσῆς· καὶ ἀπεῖλε τ κωνόμυιαν ἀπὸ Φαραὼ, (η) καὶ τῶν Θεραπόνλων ἀυτ, (θ) καὶ τῦ λαῦ ἀυτ, καὶ ὐ κατελείφθη ἐδεμία. Καὶ ἐβάρυνε Φαραὼ τ καρδίαν ἀυτ
32 καὶ ἐπὶ τῶ καιρῦ τότε, καὶ ὐκ ἠθέλησεν ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν.

MS.A. (ε) κυνόμυια ἀπὸ Σου, καὶ ἀπὸ τῶν (ζ) ἀπαλῆσαι (η) καὶ ἀπὸ τῶν (θ) καὶ ἀπὸ τῶ

Κεφ. θ'.

1 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Εἴσελθε πρὸς Φαραὼ, καὶ ἐρεῖς ἀυτῷ, Τάδε λέγει κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων· Ἐξαπόσειλον τ λαόν μυ, (α) ἵνα μοι λατρεύσωσι.
2 Εἰ δὲ ἔν μὴ (β) βύλ ἐξαποσεῖλαι τ λαόν
3 μυ, (γ) ἀλλὰ ἔτι ἐγκρατεῖς ἀυτ, Ἰδὲ χεὶρ κυρίυ (δ) ἐπέσαι ἐν τοῖς κλιώσί Σου τοῖς ἐν τοῖς πεδίοις· ἔν τ τοῖς ἵπποις, καὶ ἐν τοῖς ὑποζυγίοις, καὶ (ε) ταῖς καμήλοις, καὶ βυσὶ, καὶ προβάτοις θάνα Θ μέγας σφόδρα. Καὶ θαυμαδοξάσω ἐγὼ ἐν τ
4 καιρῷ ἐκείνῳ ἀνὰ μέσον τῶν κλιωῶν τῶν Αἰγυπλίων, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν (ζ) κλιωῶν τ ὑῶν Ἰσραήλ· ὅ τι θάνατος ἀπὸ πάνλων
5 (η) τ τῶ Ἰσραὴλ ὑῶν ῥητόν. Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς ὅρον, (θ) λέγων, Ἐν τῇ αὔριον ποιήσ
6 κύριος τὸ ῥῆμα τῦτο ἐπὶ τ (ι) γῆς. Καὶ ἐποίησε κύριος τὸ ῥῆμα τῦτο τῇ ἐπαύριον· καὶ ἐτελεύτησε πάνλα τὰ κλήνη τῶν Αἰγυπλίων· ἀπὸ δὲ τ (κ) κλιωῶν τ ὑῶν
7 Ἰσραὴλ ὐκ ἐτελεύτησεν ἓν. Ἰδὼν δὲ Φαραὼ, ὅτι ὐκ ἐτελεύτησεν (λ) ἀπὸ πάντων τ κλιωῶν τ ὑῶν Ἰσραὴλ ἓν, ἐβαρύνθη ἡ καρδία Φαραὼ, καὶ ὐκ ἐξαπόσειλε
8 τὸν λαόν. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρών, λέγων, Λάβεῖε (μ) ὑμεῖς πλήρεις τὰς χεῖρας αἰθάλης καμινείας, καὶ πασάτω Μωυσῆς εἰς τ ὐρανὸν ἐναντίον Φαραώ, καὶ ἐναντίον τῶν Θεραπόνλων ἀυτ.

MS.A. (α) ἵνα λαζδύσωσί μοι. (β) βύλῃ (γ) καὶ ἔτι (δ) ἔσαι (ε) τοῖς καμήλοις, (ζ) κλιωῶν τῦ Ἰσραὴλ· καὶ ὐ (η) τῶν κλιωῶν τῶν ὑῶν Ἰσραὴλ ῥητόν. (θ) λέγων, Αὔριον (ι) γῆς Αἰγύπλυ. Καὶ (κ) κλιωῶν τῦ Ἰσραὴλ (λ) ἀπὸ τῶν (μ) ὑμῖν

Dixit autem Moyses, Ego autem exibo à te, & adorabo ad Deum: & abibit (l)cynomyia & à servis tuis, & à populo tuo cras. Ne adjeceris ultrà Pharao (m) decipere, non dimittendo populum sacrificare Domino. Exivit autem Moyses à Pharaone, & oravit ad Deum. Fecit autem Dominus, sicut dixit Moyses: & abstulit cynomyiam à Pharaone, & à servis ejus, & populo ejus: & non remansit ulla. Et ingravavit Pharao cor suum etiam in tempore hoc, & noluit dimittere populum.

CAP. IX.

DIxit autem Dominus ad Moysen, Ingredere ad Pharaonem, & dices ei; Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum, Dimitte populum meum, ut mihi serviant. Siquidem igitur non vis dimittere populum meum, sed adhuc retines eum, Ecce manus Domini inerit in pecoribus tuis, quæ in campis; et in equis, et in subjugalibus, et camelis, et bobus, et ovibus, mors magna valdè. Et mirabiliter distinguam ego in tempore illo inter pecora Ægyptiorum, & inter pecora filiorum Israel: non morietur de omnibus quæ sunt filiorum Israel, (a) verbum. Et dedit Deus tempus dicens; Cras faciet Dominus verbum hoc super terram. Et fecit Dominus verbum hoc in crastino: et mortua sunt omnia pecora Ægyptiorum: de pecoribus autem filiorum Israel non est mortuum ullum. Videns autem Pharao, quia non est mortuum de omnibus pecoribus filiorum Israel ullum, ingravatum est cor Pharaonis, et non dimisit populum. Dixit autem Dominus ad Moysen et Aaron, dicens; Sumite vos plenas manus faville de fornace, et aspergat Moyses in cœlum coram Pharaone, et coram servis ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܗܐ ܐܢܐ ܦܩ ܡܢ ܩܕܡܟ ܘܐܨܠܐ ܠܡܪܝ ܘܢܣܬ ܥܪܒܐ ܡܢ ܦܪܥܘܢ ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܘܡܢ ܥܡܗ ܡܚܪ ܐܠ ܢܣܦ ܦܪܥܘܢ ܠܡܗܬܠ ܕܠܐ ܫܕܪ ܠܡܪܝ ܕܢܕܒܚ ܠܥܡܐ ܕܢܣܒ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܘܨܠܐ ܠܡܪܝ
30 ܘܥܒܕ ܠܡܪܝ ܠܡܠܬܐ ܕܡܘܫܐ ܘܐܬܥܪ ܡܢ ܥܡ ܦܪܥܘܢ ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܘܡܢ ܥܡܗ ܠܐ ܫܪܐ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܫܕܪ ܠܡܗܘ ܕܢܕܒܚ ܠܡܪܝ ܡܛܠ ܕܐܬܩܫ ܠܒܗ ܦܪܥܘܢ ܐܦ ܒܗܕ ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܥܡܐ ܕܢܣܒ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܘܨܠܐ ܠܡܪܝ
31 ܘܥܒܕ ܠܡܪܝ ܠܡܠܬܐ ܕܡܘܫܐ ܘܐܬܥܪ ܡܢ ܥܡ ܦܪܥܘܢ ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܘܡܢ ܥܡܗ ܠܐ ܫܪܐ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܫܕܪ ܠܡܗܘ ܕܢܕܒܚ ܠܡܪܝ ܡܛܠ ܕܐܬܩܫ ܠܒܗ ܦܪܥܘܢ ܐܦ ܒܗܕ ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܥܡܐ ܕܢܣܒ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܘܨܠܐ ܠܡܪܝ
32 ܘܥܒܕ ܠܡܪܝ ܠܡܠܬܐ ܕܡܘܫܐ ܘܐܬܥܪ ܡܢ ܥܡ ܦܪܥܘܢ ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܘܡܢ ܥܡܗ ܠܐ ܫܪܐ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܫܕܪ ܠܡܗܘ ܕܢܕܒܚ ܠܡܪܝ ܡܛܠ ܕܐܬܩܫ ܠܒܗ ܦܪܥܘܢ ܐܦ ܒܗܕ ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܥܡܐ ܕܢܣܒ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܘܨܠܐ ܠܡܪܝ

ܦܪܩܐ ܛ.

1 * ܘܐܡܪ ܡܪܝ ܠܡܘܫܐ ܥܠ ܐܝܬ ܠܘܬ ܦܪܥܘܢ ܘܬܐܡܪ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܥܒܪܝܐ ܫܕܪ ܠܥܡܝ ܘܢܦܠܚܢܝ
2 ܐܡ ܡܣܪܒ ܐܢܬ ܕܠܐ ܬܫܕܪ ܠܡܗܘ ܕܢܕܒܚ ܠܡܪܝ ܡܛܠ ܕܐܬܩܫ ܠܒܗ ܦܪܥܘܢ ܐܦ ܒܗܕ ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܥܡܐ ܕܢܣܒ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܘܨܠܐ ܠܡܪܝ
3 ܘܥܒܕ ܠܡܪܝ ܠܡܠܬܐ ܕܡܘܫܐ ܘܐܬܥܪ ܡܢ ܥܡ ܦܪܥܘܢ ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܘܡܢ ܥܡܗ ܠܐ ܫܪܐ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܫܕܪ ܠܡܗܘ ܕܢܕܒܚ ܠܡܪܝ ܡܛܠ ܕܐܬܩܫ ܠܒܗ ܦܪܥܘܢ ܐܦ ܒܗܕ ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܥܡܐ ܕܢܣܒ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܘܨܠܐ ܠܡܪܝ
4 ܘܥܒܕ ܠܡܪܝ ܠܡܠܬܐ ܕܡܘܫܐ ܘܐܬܥܪ ܡܢ ܥܡ ܦܪܥܘܢ ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܘܡܢ ܥܡܗ ܠܐ ܫܪܐ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܫܕܪ ܠܡܗܘ ܕܢܕܒܚ ܠܡܪܝ ܡܛܠ ܕܐܬܩܫ ܠܒܗ ܦܪܥܘܢ ܐܦ ܒܗܕ ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܥܡܐ ܕܢܣܒ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܘܨܠܐ ܠܡܪܝ
5 ܘܥܒܕ ܠܡܪܝ ܠܡܠܬܐ ܕܡܘܫܐ ܘܐܬܥܪ ܡܢ ܥܡ ܦܪܥܘܢ ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܘܡܢ ܥܡܗ ܠܐ ܫܪܐ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܫܕܪ ܠܡܗܘ ܕܢܕܒܚ ܠܡܪܝ ܡܛܠ ܕܐܬܩܫ ܠܒܗ ܦܪܥܘܢ ܐܦ ܒܗܕ ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܥܡܐ ܕܢܣܒ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܘܨܠܐ ܠܡܪܝ
6 ܘܥܒܕ ܠܡܪܝ ܠܡܠܬܐ ܕܡܘܫܐ ܘܐܬܥܪ ܡܢ ܥܡ ܦܪܥܘܢ ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܘܡܢ ܥܡܗ ܠܐ ܫܪܐ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܫܕܪ ܠܡܗܘ ܕܢܕܒܚ ܠܡܪܝ ܡܛܠ ܕܐܬܩܫ ܠܒܗ ܦܪܥܘܢ ܐܦ ܒܗܕ ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܥܡܐ ܕܢܣܒ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܘܨܠܐ ܠܡܪܝ
7 ܘܥܒܕ ܠܡܪܝ ܠܡܠܬܐ ܕܡܘܫܐ ܘܐܬܥܪ ܡܢ ܥܡ ܦܪܥܘܢ ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܘܡܢ ܥܡܗ ܠܐ ܫܪܐ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܫܕܪ ܠܡܗܘ ܕܢܕܒܚ ܠܡܪܝ ܡܛܠ ܕܐܬܩܫ ܠܒܗ ܦܪܥܘܢ ܐܦ ܒܗܕ ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܥܡܐ ܕܢܣܒ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܘܨܠܐ ܠܡܪܝ
8 ܘܥܒܕ ܠܡܪܝ ܠܡܠܬܐ ܕܡܘܫܐ ܘܐܬܥܪ ܡܢ ܥܡ ܦܪܥܘܢ ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܘܡܢ ܥܡܗ ܠܐ ܫܪܐ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܫܕܪ ܠܡܗܘ ܕܢܕܒܚ ܠܡܪܝ ܡܛܠ ܕܐܬܩܫ ܠܒܗ ܦܪܥܘܢ ܐܦ ܒܗܕ ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܥܡܐ ܕܢܣܒ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܘܨܠܐ ܠܡܪܝ

Et dixit Moses ad Pharaonem, En ego egredior è conspectu tuo, & orabo ad Dominum, tolletq; cyniphé à Pharaone, & à servis ej', & à populo ipsius cras: dūmodo non addat Pharaon decipere, haud mittendo populum ut sacrificent Domino. Egressus ergò Moses à conspectu Pharaonis, oravit coram Domino. Fecitq; Dominus juxta verbum Mosis, & recessit cynips à Pharaone, & à servis ej', & à populo ipsius: & ne una quidem remansit. At induravit Pharaon cor suum hoc etiam tempore, nec dimisit populum.

CAP. IX.

DIxit quoque Dominus ad Mosen, Vade ad Pharaonem, & dic illi; Sic dicit Dominus Deus Hebræorum, Mitte populum meum, coletque me. Quòd si nolis mittere, & hucusque detines eos; Ecce manus Domini erit in armenta tua quæ sunt in deserto, in equos, & asinos, & camelos, & boves, & oves, mortalitas graviſſima. Distinguetque Dominus inter pecora Israelis, & pecora Ægyptiorum, & non morietur ex omnibus pecudibus Israelis ne una quidem. Et assignavit Dominus tempus crastinum, quo faciet Dominus rem istam in terra. Fecitque Dominus rem hanc die postero, & mortuæ sunt cunctæ pecudes Ægyptiorum, & ex pecudibus Israel ne una quidem mortua est. Et mittens Pharaon, vidit non esse mortuam ex pecudibus Israel ne unam quidem. Attamen induruit cor Pharaonis, & non dimisit populum. Dixit quoque Dominus Mosi & Aharoni, Accipite quantum capere possunt volæ vestræ cinerem fornacis, & spargat eum Moses versùs cœlum coram Pharaone.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

29 וַאֲמַר מֹשֶׁה הָא אֲנָא נָפֵיק מֵעִמָּךְ וַאֲצַלֵּי קֳדָם יְיָ וְיֶעְדֵּי עָרוֹבָא מִפַּרְעֹה וּמֵעַבְדּוֹהִי וּמֵעַמֵּיהּ מְחַר לְחוֹד לָא יוֹסִיף פַּרְעֹה לְשַׁקָּרָא בְּדִיל דְּלָא לְשַׁלָּחָאֵית עַמָּא לְדַבָּחָא קֳדָם 30 יְיָ: וְנָפַק מֹשֶׁה מִן קֳדָם פַּרְעֹה וְצַלִּי קֳדָם יְיָ: וְעָבַד יְיָ כְּפִתְגָמָא 31 דְּמֹשֶׁה וְאַעְדִּי עָרוֹבָא מִפַּרְעֹה מֵעַבְדּוֹהִי וּמֵעַמֵּיהּ לָא אִשְׁתְּאַר חַד: וְתַקֵּף פַּרְעֹה יָת לִבֵּיהּ אַף 32 בְּזִמְנָא הָדֵין וְלָא שַׁלַּח יָת עַמָּא: ט

1 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹל לְוָת פַּרְעֹה וְתֵימַלֵּל עִמֵּיהּ כִּדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיְהוּדָאי שַׁלַּח יָת עַמִּי 2 וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי: אֲרֵי אִם מְסָרֵיב אַתְּ לְשַׁלָּחָא וְעַד כְּעַן אַתְּ 3 מַחְקֵיף בִּדְוָן: הָא מָחָא מִן קֳדָם יְיָ הֲוָיָא בְּעִירָךְ דִּי בְּחַקְלָא בְּסוּסְוָתָא בַּחֲמָרָא בִּגְמַלֵּי בְּתוֹרֵי וּבְעָנָא מוֹתָא סַנִּי 4 לַחֲדָא: וְיַפְרֵישׁ יְיָ בֵּין בְּעִירֵי דְיִשְׂרָאֵל וּבֵין בְּעִירֵי דְמִצְרָיִם וְלָא יְמוּת מִכּוֹלָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל 5 מִדְּעָם: וְשַׁוִּי יְיָ זְמַנָּא לְמֵימַר מְחַר יַעְבֵּיד יְיָ פִּתְגָמָא הָדֵין 6 בְּאַרְעָא: וַעֲבַד יְיָ יָת פִּתְגָמָא הָדֵין בְּיוֹמָא דְבָתְרוֹהִי וּמִית כָּל בְּעִירָא דְמִצְרָיִם וּמִבְּעִירֵי דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא מִית חַד: 7 וּשְׁלַח פַּרְעֹה וְהָא לָא מִית מִבְּעִירָא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד חַד וְאִתְיַקַּר לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא שַׁלַּח יָת עַמָּא: וַאֲמַר יְיָ 8 לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן סְבוּ לְכוֹן מְלֵי חָפְנֵיכוֹן פִּיחַ דְאַתּוּנָא וְיִזְרְקִנֵּיהּ מֹשֶׁה לְצֵית שְׁמַיָּא קֳדָם פַּרְעֹה:

TARGUM ONKELOS.

29 Et ait Moyses; Ecce ego egrediar à te, & orabo coram Domino; & auferet mixtionem à Pharaone, & à servis suis & à populo suo, cras: veruntamen non addat Pharao ultrà mentiri; ut non dimittat populum, ad sacrificandum corã 30 Domino. Egressusq; est Moyses à *conspectu Pharaonis*: & oravit coram Domino. 31 Et fecit Dominus juxta verbum Moysi; & abstulit mixtionem à Pharaone, & à servis suis & à populo suo: nec una quidem remansit. Et ingravavit 32 Pharao cor suum, etiam hâc vice: et non dimisit populũ.

CAP. IX.

1 DIxitq; Dominus ad Moysen; Ingredere ad Pharaonem: & loquere *cum eo*; Hæc dicit Dominus, Deus Judæorum; Dimitte populũ meum, ut serviant coram 2 me. Quod si nolueris dimittere eos: & adhuc tu retines eos. Ecce plaga à fa- 3 cie Domini erit in pecoribus tuis, quæ sunt in agro; in equis, in asinis, in camelis; in bobus, & in ovibus: 4 pestis grandis nimis. Et dividet Dominꝰ inter pecora Israel, & inter pecora Ægyptiorum: & nihil morietur ex omnibus quæ possident 5 filii Israel. Posuitq; Dominus terminum dicens: Cras faciet Dominus verbũ istud 6 in terrâ. Fecitq; Dominus verbum hoc sequenti die; & mortuum est omne animal Ægyptiorum: & de animalibus filiorum Israel 7 nec unum mortuum est. Misitq; Pharao; & ecce de animalibus filiorũ Israel nec unum quidem mortuum erat: & ingravatum est cor Pharaonis; & non dimisit 8 populum. Et dixit dominus ad Moysen & Aaron: Tollite vobis plenos pugillos vestros favillæ fornacis: & spargat illam Moyses versus cœlum, *coram Pharaone*.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

29 * זאת אמר משה כצאתי את העיר אפרש כפי אל יהוה הקולות יחדלון ולא יהיה עוד הברד למען תדע כי ליהוה הארץ: 30 ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני יהוה אלהים: 31 והפשתה והשערה נכתה כי השערה אביב והפשתה גבעל: 32 והחטה והכסמת לא נכתו כי אפילות הנה: ס

1 ** ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח את עמי ויעבדני: 2 כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך: 3 * וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם בשדה: 4 * ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה: 5 * ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יהוה אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים: 6 ויושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אליהם לכו עבדו את יהוה אלהיכם מי ומי ההלכים: 7 ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג יהוה לנו: 8 ** ויאמר אליהם יהי כן יהוה עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם: 9 לא כן לכו נא הגברים ועבדו את יהוה כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה: 10 ** ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על ארץ מצרים בארבה ויעל על ארץ מצרים ויאכל את כל עשב הארץ את כל אשר השאיר הברד: 11 ויט משה את מטהו על ארץ מצרים ויהוה נהג רוח קדים בארץ כל היום ההוא וכל הלילה הרוח נשא את הארבה: 12 ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה כן ארבה כמוהו ואחריו לא יהיה כן: 13 ויכס את פני כל הארץ ותחשך הארץ ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים: 14 ** ויאמר פרעה מהר ויחפז להקרא למשה ולאהרן ויאמר חטאתי ליהוה אלהיכם ולכם: 15 ועתה שא נא חטאתי אך הפעם ופגעו ביהוה אלהיכם ויסר מעלי רק את המות הזה: 16 ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל יהוה: 17 ויהפך יהוה רוח ים חזקה מאד ויסע את הארבה וידחף אתו ים סוף לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים: 18 ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל: 19 ** ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על השמים ויהי חשך על ארץ מצרים וימש חשך: 20 ויט משה את ידו על השמים ויהי ערפל אפל בכל ארץ מצרים שלשת ימים: 21 לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים וכל בני ישראל היה אור במושבתם: 22 ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו עבדו את יהוה רק צאנכם ובקרכם יצג גם טפכם ילך עמכם: 23 ויאמר משה גם אתה תתן בידנו זבחים ועלות ועשינו ליהוה אלהינו: 24 וגם מקנינו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את יהוה אלהינו ואנחנו לא נדע מה נעבד את יהוה עד בואנו שמה: 25 ויחזק יהוה את לב פרעה ולא אבה לשלחם: 26 ויאמר פרעה אל משה לך מעלי השמר לך אל תסף ראות פני כי ביום ראתך פני תמות: 27 ויאמר משה כן דברת לא אסף עוד ראות פניך: 28 ויאמר יהוה אל משה עוד נגע אחד אביא על פרעה ועל מצרים אחרי כן ישלח אתכם מזה כשלחו כלה גרש יגרש אתכם מזה: 29 דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב: 30 ויתן יהוה את חן העם בעיני מצרים גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם: 31 ויאמר משה כה אמר יהוה כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים: 32 ומת כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה הישב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה: 33 וזעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה ואשר כמהו לא תסף: 34 ולכל בני ישראל לא חרץ כלב לשונו למאיש ועד בהמה למען תדעון אשר יפלה יהוה בין מצרים ובין ישראל: 35 וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא מעם פרעה בחרי אף: 36 ויאמר יהוה אל משה לא ידע פרעה לבלתי תת מופתי בארץ מצרים: 37 ואת משה ואהרן עשו כל המופתים האלה לפני פרעה ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל מארצו: 38 ויהוה אמר אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתותי אלה בקרבו: 39 ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני יהוה: 40 ויבאו משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח את עמי ויעבדני: 41 כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך: 42 * וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם בשדה: 43 * ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה: 44 * ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יהוה אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים: 45 ויושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אליהם לכו עבדו את יהוה אלהיכם מי ומי ההלכים: 46 ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג יהוה לנו: 47 ויאמר אליהם יהי כן יהוה עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם: 48 לא כן לכו נא הגברים ועבדו את יהוה כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה: 49 ** ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על ארץ מצרים בארבה ויעל על ארץ מצרים ויאכל את כל עשב הארץ את כל אשר השאיר הברד: 50 ויט משה את מטהו על ארץ מצרים ויהוה נהג רוח קדים בארץ כל היום ההוא וכל הלילה הרוח נשא את הארבה: 51 ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה כן ארבה כמוהו ואחריו לא יהיה כן: 52 ויכס את פני כל הארץ ותחשך הארץ ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים: 53 ** ויאמר פרעה מהר ויחפז להקרא למשה ולאהרן ויאמר חטאתי ליהוה אלהיכם ולכם: 54 ועתה שא נא חטאתי אך הפעם ופגעו ביהוה אלהיכם ויסר מעלי רק את המות הזה: 55 ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל יהוה: 56 ויהפך יהוה רוח ים חזקה מאד ויסע את הארבה וידחף אתו ים סוף לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים: 57 ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל: 58 ** ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על השמים ויהי חשך על ארץ מצרים וימש חשך: 59 ויט משה את ידו על השמים ויהי ערפל אפל בכל ארץ מצרים שלשת ימים: 60 לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים וכל בני ישראל היה אור במושבתם: 61 ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו עבדו את יהוה רק צאנכם ובקרכם יצג גם טפכם ילך עמכם: 62 ויאמר משה גם אתה תתן בידנו זבחים ועלות ועשינו ליהוה אלהינו: 63 וגם מקנינו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את יהוה אלהינו ואנחנו לא נדע מה נעבד את יהוה עד בואנו שמה: 64 ויחזק יהוה את לב פרעה ולא אבה לשלחם: 65 ויאמר פרעה אל משה לך מעלי השמר לך אל תסף ראות פני כי ביום ראתך פני תמות: 66 ויאמר משה כן דברת לא אסף עוד ראות פניך: 67 ויאמר יהוה אל משה עוד נגע אחד אביא על פרעה ועל מצרים אחרי כן ישלח אתכם מזה כשלחו כלה גרש יגרש אתכם מזה: 68 דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב: 69 ויתן יהוה את חן העם בעיני מצרים גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם: 70 ויאמר משה כה אמר יהוה כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים: 71 ומת כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה הישב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה: 72 וזעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה ואשר כמהו לא תסף: 73 ולכל בני ישראל לא חרץ כלב לשונו למאיש ועד בהמה למען תדעון אשר יפלה יהוה בין מצרים ובין ישראל: 74 וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא מעם פרעה בחרי אף: 75 ויאמר יהוה אל משה לא ידע פרעה לבלתי תת מופתי בארץ מצרים: 76 ואת משה ואהרן עשו כל המופתים האלה לפני פרעה ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל מארצו: 77 ויהוה אמר אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתותי אלה בקרבו: 78 ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני יהוה: 79 ויבאו משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח את עמי ויעבדני: 80 כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך: 81 * וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם בשדה: 82 * ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה: 83 * ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יהוה אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים: 84 ויושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אליהם לכו עבדו את יהוה אלהיכם מי ומי ההלכים: 85 ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג יהוה לנו: 86 ויאמר אליהם יהי כן יהוה עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם: 87 לא כן לכו נא הגברים ועבדו את יהוה כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה: 88 ** ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על ארץ מצרים בארבה ויעל על ארץ מצרים ויאכל את כל עשב הארץ את כל אשר השאיר הברד: 89 ויט משה את מטהו על ארץ מצרים ויהוה נהג רוח קדים בארץ כל היום ההוא וכל הלילה הרוח נשא את הארבה: 90 ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה כן ארבה כמוהו ואחריו לא יהיה כן: 91 ויכס את פני כל הארץ ותחשך הארץ ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים: 92 ** ויאמר פרעה מהר ויחפז להקרא למשה ולאהרן ויאמר חטאתי ליהוה אלהיכם ולכם: 93 ועתה שא נא חטאתי אך הפעם ופגעו ביהוה אלהיכם ויסר מעלי רק את המות הזה: 94 ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל יהוה: 95 ויהפך יהוה רוח ים חזקה מאד ויסע את הארבה וידחף אתו ים סוף לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים: 96 ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל: 97 ** ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על השמים ויהי חשך על ארץ מצרים וימש חשך: 98 ויט משה את ידו על השמים ויהי ערפל אפל בכל ארץ מצרים שלשת ימים: 99 לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים וכל בני ישראל היה אור במושבתם: 100 ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו עבדו את יהוה רק צאנכם ובקרכם יצג גם טפכם ילך עמכם: 101 ויאמר משה גם אתה תתן בידנו זבחים ועלות ועשינו ליהוה אלהינו: 102 וגם מקנינו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את יהוה אלהינו ואנחנו לא נדע מה נעבד את יהוה עד בואנו שמה: 103 ויחזק יהוה את לב פרעה ולא אבה לשלחם: 104 ויאמר פרעה אל משה לך מעלי השמר לך אל תסף ראות פני כי ביום ראתך פני תמות: 105 ויאמר משה כן דברת לא אסף עוד ראות פניך: 106 ויאמר יהוה אל משה עוד נגע אחד אביא על פרעה ועל מצרים אחרי כן ישלח אתכם מזה כשלחו כלה גרש יגרש אתכם מזה: 107 דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב: 108 ויתן יהוה את חן העם בעיני מצרים גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם: 109 ויאמר משה כה אמר יהוה כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים: 110 ומת כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה הישב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה: 111 וזעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה ואשר כמהו לא תסף: 112 ולכל בני ישראל לא חרץ כלב לשונו למאיש ועד בהמה למען תדעון אשר יפלה יהוה בין מצרים ובין ישראל: 113 וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא מעם פרעה בחרי אף: 114 ויאמר יהוה אל משה לא ידע פרעה לבלתי תת מופתי בארץ מצרים: 115 ואת משה ואהרן עשו כל המופתים האלה לפני פרעה ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל מארצו: 116 ויהוה אמר אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתותי אלה בקרבו: 117 ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני יהוה: 118 ויבאו משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח את עמי ויעבדני: 119 כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך: 120 * וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם בשדה: 121 * ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה: 122 * ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יהוה אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים: 123 ויושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אליהם לכו עבדו את יהוה אלהיכם מי ומי ההלכים: 124 ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג יהוה לנו: 125 ויאמר אליהם יהי כן יהוה עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם: 126 לא כן לכו נא הגברים ועבדו את יהוה כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה: 127 ** ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על ארץ מצרים בארבה ויעל על ארץ מצרים ויאכל את כל עשב הארץ את כל אשר השאיר הברד: 128 ויט משה את מטהו על ארץ מצרים ויהוה נהג רוח קדים בארץ כל היום ההוא וכל הלילה הרוח נשא את הארבה: 129 ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה כן ארבה כמוהו ואחריו לא יהיה כן: 130 ויכס את פני כל הארץ ותחשך הארץ ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים: 131 ** ויאמר פרעה מהר ויחפז להקרא למשה ולאהרן ויאמר חטאתי ליהוה אלהיכם ולכם: 132 ועתה שא נא חטאתי אך הפעם ופגעו ביהוה אלהיכם ויסר מעלי רק את המות הזה: 133 ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל יהוה: 134 ויהפך יהוה רוח ים חזקה מאד ויסע את הארבה וידחף אתו ים סוף לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים: 135 ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל: 136 ** ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על השמים ויהי חשך על ארץ מצרים וימש חשך: 137 ויט משה את ידו על השמים ויהי ערפל אפל בכל ארץ מצרים שלשת ימים: 138 לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים וכל בני ישראל היה אור במושבתם: 139 ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו עבדו את יהוה רק צאנכם ובקרכם יצג גם טפכם ילך עמכם: 140 ויאמר משה גם אתה תתן בידנו זבחים ועלות ועשינו ליהוה אלהינו: 141 וגם מקנינו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את יהוה אלהינו ואנחנו לא נדע מה נעבד את יהוה עד בואנו שמה: 142 ויחזק יהוה את לב פרעה ולא אבה לשלחם: 143 ויאמר פרעה אל משה לך מעלי השמר לך אל תסף ראות פני כי ביום ראתך פני תמות: 144 ויאמר משה כן דברת לא אסף עוד ראות פניך: 145 ויאמר יהוה אל משה עוד נגע אחד אביא על פרעה ועל מצרים אחרי כן ישלח אתכם מזה כשלחו כלה גרש יגרש אתכם מזה: 146 דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב: 147 ויתן יהוה את חן העם בעיני מצרים גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם: 148 ויאמר משה כה אמר יהוה כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים: 149 ומת כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה הישב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה: 150 וזעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה ואשר כמהו לא תסף: 151 ולכל בני ישראל לא חרץ כלב לשונו למאיש ועד בהמה למען תדעון אשר יפלה יהוה בין מצרים ובין ישראל: 152 וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא מעם פרעה בחרי אף: 153 ויאמר יהוה אל משה לא ידע פרעה לבלתי תת מופתי בארץ מצרים: 154 ואת משה ואהרן עשו כל המופתים האלה לפני פרעה ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל מארצו: 155 ויהוה אמר אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתותי אלה בקרבו: 156 ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני יהוה: 157 ויבאו משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח את עמי ויעבדני: 158 כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך: 159 * וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם בשדה: 160 * ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה: 161 * ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יהוה אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים: 162 ויושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אליהם לכו עבדו את יהוה אלהיכם מי ומי ההלכים: 163 ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג יהוה לנו: 164 ויאמר אליהם יהי כן יהוה עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם: 165 לא כן לכו נא הגברים ועבדו את יהוה כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה: 166 ** ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על ארץ מצרים בארבה ויעל על ארץ מצרים ויאכל את כל עשב הארץ את כל אשר השאיר הברד: 167 ויט משה את מטהו על ארץ מצרים ויהוה נהג רוח קדים בארץ כל היום ההוא וכל הלילה הרוח נשא את הארבה: 168 ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה כן ארבה כמוהו ואחריו לא יהיה כן: 169 ויכס את פני כל הארץ ותחשך הארץ ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים: 170 ** ויאמר פרעה מהר ויחפז להקרא למשה ולאהרן ויאמר חטאתי ליהוה אלהיכם ולכם: 171 ועתה שא נא חטאתי אך הפעם ופגעו ביהוה אלהיכם ויסר מעלי רק את המות הזה: 172 ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל יהוה: 173 ויהפך יהוה רוח ים חזקה מאד ויסע את הארבה וידחף אתו ים סוף לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים: 174 ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל: 175 ** ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על השמים ויהי חשך על ארץ מצרים וימש חשך: 176 ויט משה את ידו על השמים ויהי ערפל אפל בכל ארץ מצרים שלשת ימים: 177 לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים וכל בני ישראל היה אור במושבתם: 178 ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו עבדו את יהוה רק צאנכם ובקרכם יצג גם טפכם ילך עמכם: 179 ויאמר משה גם אתה תתן בידנו זבחים ועלות ועשינו ליהוה אלהינו: 180 וגם מקנינו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את יהוה אלהינו ואנחנו לא נדע מה נעבד את יהוה עד בואנו שמה: 181 ויחזק יהוה את לב פרעה ולא אבה לשלחם: 182 ויאמר פרעה אל משה לך מעלי השמר לך אל תסף ראות פני כי ביום ראתך פני תמות: 183 ויאמר משה כן דברת לא אסף עוד ראות פניך: 184 ויאמר יהוה אל משה עוד נגע אחד אביא על פרעה ועל מצרים אחרי כן ישלח אתכם מזה כשלחו כלה גרש יגרש אתכם מזה: 185 דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב: 186 ויתן יהוה את חן העם בעיני מצרים גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם: 187 ויאמר משה כה אמר יהוה כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים: 188 ומת כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה הישב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה: 189 וזעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה ואשר כמהו לא תסף: 190 ולכל בני ישראל לא חרץ כלב לשונו למאיש ועד בהמה למען תדעון אשר יפלה יהוה בין מצרים ובין ישראל: 191 וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא מעם פרעה בחרי אף: 192 ויאמר יהוה אל משה לא ידע פרעה לבלתי תת מופתי בארץ מצרים: 193 ואת משה ואהרן עשו כל המופתים האלה לפני פרעה ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל מארצו: 194 ויהוה אמר אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתותי אלה בקרבו: 195 ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני יהוה: 196 ויבאו משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח את עמי ויעבדני: 197 כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך: 198 * וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם בשדה: 199 * ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה: 200 * ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יהוה אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים: 201 ויושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אליהם לכו עבדו את יהוה אלהיכם מי ומי ההלכים: 202 ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג יהוה לנו: 203 ויאמר אליהם יהי כן יהוה עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם: 204 לא כן לכו נא הגברים ועבדו את יהוה כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה: 205 ** ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על ארץ מצרים בארבה ויעל על ארץ מצרים ויאכל את כל עשב הארץ את כל אשר השאיר הברד: 206 ויט משה את מטהו על ארץ מצרים ויהוה נהג רוח קדים בארץ כל היום ההוא וכל הלילה הרוח נשא את הארבה: 207 ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה כן ארבה כמוהו ואחריו לא יהיה כן: 208 ויכס את פני כל הארץ ותחשך הארץ ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים: 209 ** ויאמר פרעה מהר ויחפז להקרא למשה ולאהרן ויאמר חטאתי ליהוה אלהיכם ולכם: 210 ועתה שא נא חטאתי אך הפעם ופגעו ביהוה אלהיכם ויסר מעלי רק את המות הזה: 211 ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל יהוה: 212 ויהפך יהוה רוח ים חזקה מאד ויסע את הארבה וידחף אתו ים סוף לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים: 213 ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל: 214 ** ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על השמים ויהי חשך על ארץ מצרים וימש חשך: 215 ויט משה את ידו על השמים ויהי ערפל אפל בכל ארץ מצרים שלשת ימים: 216 לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים וכל בני ישראל היה אור במושבתם: 217 ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו עבדו את יהוה רק צאנכם ובקרכם יצג גם טפכם ילך עמכם: 218 ויאמר משה גם אתה תתן בידנו זבחים ועלות ועשינו ליהוה אלהינו: 219 וגם מקנינו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את יהוה אלהינו ואנחנו לא נדע מה נעבד את יהוה עד בואנו שמה: 220 ויחזק יהוה את לב פרעה ולא אבה לשלחם: 221 ויאמר פרעה אל משה לך מעלי השמר לך אל תסף ראות פני כי ביום ראתך פני תמות: 222 ויאמר משה כן דברת לא אסף עוד ראות פניך: 223 ויאמר יה

ספר שמות : ט

super erit & ,Ægypti terram omnem super pulverem in erit Et
9 וְהָיָה לְאָבָק עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וְהָיָה עַל־
omni in inflationes germinans ulcus in *animal* super & ,hominem
הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה לִשְׁחִין פֹּרֵחַ אַבַעְבֻּעֹת בְּכָל־
coram ſteterunt & ,*fornacis favillam* tulerunt Et .Ægypti terra
אֶרֶץ מִצְרָיִם : וַיִּקְחוּ אֶת־פִּיחַ הַכִּבְשָׁן וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי
10 inflationum ulcus fuit & ,cœlum in Moſeh *eam* ſparſit & :Parhoh
פַּרְעֹה וַיִּזְרֹק אֹתוֹ מֹשֶׁה הַשָּׁמָיְמָה וַיְהִי שְׁחִין אַבַעְבֻּעֹת
ſtare *genethliaci* potuerunt non Et .*animali* & ,*homine* in germinans
פֹּרֵחַ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה : וְלֹא־יָכְלוּ הַחַרְטֻמִּים לַעֲמֹד
11 ,*genethliacis* in ulcus fuit quia ,ulcus propter Moſeh coram
לִפְנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַשְּׁחִין כִּי־הָיָה הַשְּׁחִין בַּחַרְטֻמִּם
,Parhoh cor Dominus roboravit Et .Ægyptiis omnibus in &
וּבְכָל־מִצְרָיִם : וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה
12 ad Dominus eſt locutus quemadmodum ,*eos ad audivit* non &
וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־
ſta & ,*diluculo in Manica* :Moſeh ad Dominus dixit Et .Moſeh
מֹשֶׁה : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וְהִתְיַצַּב
13 Deus Dominus dixit Sic :eum ad dices & ,Parhoh coram
לִפְנֵי פַּרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
hac vice Quia .mihi ſerviat ut,meũ populum Dimitte: Hebræorum
הָעִבְרִים שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי : כִּי בַּפַּעַם הַזֹּאת
14 ,tuos ſervos in & ,tuum cor in meas plagas omnes mitto ego
אָנִי שֹׁלֵחַ אֶת־כָּל־מַגֵּפֹתַי אֶל־לִבְּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ
.terra omni in ego ſicut non quòd ſcias ut ;tuũ populum in &
וּבְעַמֶּךָ בַּעֲבוּר תֵּדַע כִּי אֵין כָּמֹנִי בְּכָל־הָאָרֶץ :
& ,te percutiam & ,meam manum miſi nunc Quia
15 כִּי עַתָּה שָׁלַחְתִּי אֶת־יָדִי וָאַךְ אוֹתְךָ וְאֶת־
propter profectò Et .terra è es ſucciſus & ,peſte in tuũ populũ
עַמְּךָ בַּדֶּבֶר וַתִּכָּחֵד מִן־הָאָרֶץ : וְאוּלָם בַּעֲבוּר
16 *ad* & ,meam potentiam te faciam videre ut ,te feci ſtare hoc
זֹאת הֶעֱמַדְתִּיךָ בַּעֲבוּר הַרְאֹתְךָ אֶת־כֹּחִי וּלְמַעַן
te elevas tu Adhuc .terra univerſa in meum nomen *narrandum*
סַפֵּר שְׁמִי בְּכָל־הָאָרֶץ : עוֹדְךָ מִסְתּוֹלֵל
tempus juxta faciens pluere ego Ecce .eos dimittas non ut ,meũ populũ in
18 בְּעַמִּי לְבִלְתִּי שַׁלְּחָם : הִנְנִי מַמְטִיר כָּעֵת
,Ægypto in ipſa ſicut fuit non qualis ,valde grandẽ grandinem *craſtinum*
מָחָר בָּרָד כָּבֵד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיְתָה כָמֹהוּ בְּמִצְרַיִם
congrega ,mitte nunc Et .*hucuſque* & ,*eam fundari* die à
19 לְמִן־הַיּוֹם הוסדה וְעַד־עָתָּה : וְעַתָּה שְׁלַח הָעֵז
animal & ,homo Omnis .agro in tibi quæ omnia & ,tuum pecus
אֶת־מִקְנְךָ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לְךָ בַּשָּׂדֶה כָּל־הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה
,domum in fuerit congregatum non & ,agro in fuerit inventum quod
אֲשֶׁר־יִמָּצֵא בַשָּׂדֶה וְלֹא יֵאָסֵף הַבַּיְתָה וְיָרַד עֲלֵהֶם הַבָּרָד וָמֵתוּ :
.morientur & :grando ea ſuper deſcendet &

Verſio VULG. LAT.

9 Sítque pulvis ſuper omnem terram Ægypti : erunt enim in hominibus & jumentis ulcera, & veſicæ turgentes, in
10 univerſa terra Ægypti. Tulerúntque cinerem de camino, & ſteterunt coram Pharaone, & ſparſit illum Moyſes in cœlum : factáque ſunt ulcera veſicarum turgentium in
11 hominibus, & jumentis. Nec poterant malefici ſtare coram Moyſe, propter ulcera quæ in illis erant, & in omni terra
12 Ægypti. Induravítq; Dñs cor Pharaonis, & non audivit eos, ſicut locutus eſt Dominus
13 ad Moyſen. Dixítque Dominus ad Moyſen, Manè conſurge, & ſta coram Pharaone, & dices ad eum ; Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum, Dimitte populum meum, ut
14 ſacrificet mihi. Quia in hac vice mittam omnes plagas meas ſuper cor tuum, & ſuper ſervos tuos, & ſuper populum tuum : ut ſcias, quòd non ſit ſimilis mei in omni
15 terra. Nunc enim extendens manum, percutiam te & populum tuum peſte ; peribíſque de terra.
16 Idcirco autem poſui te, ut oſtendam in te fortitudinem meam, & narretur nomen meum in
17 omni terra. Adhuc retines populum meum, & non vis
18 dimittere eum ? En pluam cras hâc ipſâ horâ grandinem multam nimis, qualis non fuit in Ægypto, à die quâ fundata eſt, uſque in præ-
19 ſens tempus. Mitte ergò jam nunc, & congrega jumenta tua, & omnia quæ habes in agro: homines enim, & jumenta, & univerſa quæ inventa fuerint foris, nec congregata de agris, ecciderítque ſuper ea grando, morientur.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

9 Καὶ γενηθήτω κονιορτὸς ὅλη (ν) πᾶσαν τὴν Αἰγύπτ. καὶ ἔσαι ἐπὶ τοὺ ἀνθρώπους, καὶ ἐπὶ τὰ τετράποδα ἕλκη φλυκτίδες ἀναζέουσαι ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς (ξ) τετράποσι, ἐν πάσῃ γῇ Αἰ-
10 γύπτ. Καὶ (ο) ἔλαβεν τὴν αἰθάλην τῆς (π) καμινείας ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἔπασεν αὐτὴν Μωυσῆς εἰς τὸν ἀέρα· καὶ (ρ) ἐγένετο ἕλκη φλυκτίδες ἀναζέουσαι ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσι.
11 Καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ φαρμακοὶ στῆναι ἐναντίον Μωυσῆ διὰ τὰ ἕλκη· (ρ) ἐγένετο γὰ τὰ ἕλκη ἐν τοῖς φαρμακοῖς, καὶ ἐν πάσῃ γῇ
12 Αἰγύπτ. Ἐσκλήρωσε ὁ κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῆς καθὰ συνέταξε (σ) κύριος. Εἶπε ὁ κύριος
13 πρὸς Μωυσῆν, Ὄρθρισον τὸ πρωῒ, καὶ στῆθι ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων· Ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα
14 λατρεύσωσί μοι. Ἐν τῷ γὰ νῦν καιρῷ ἐγὼ ἐξαποστέλλω πάντα τὰ συναντήματά μου εἰς τὴν καρδίαν σου, καὶ τῆς θεραπόντων σου, καὶ τῆς λαῆς σου· ἵνα εἰδῇς, ὅτι οὐκ ἔστιν, ὡς (τ) ἐγὼ, ἄλλος ἐν πάσῃ
15 τῇ γῇ. Νῦν γὰ ἀποστείλας τὴν (υ) χεῖρα πατάξω σε, καὶ τὸν λαόν σου θανατώσω, καὶ ἐκτριβήσῃ ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ
16 ἕνεκεν τέτε διετηρήθης, ἵνα ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ (φ) τὴν ἰσχύν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Ἔτ
17 ἓν(χ)σὺ ἐμποιῇ τῷ λαῷ μου, τῦ μὴ ἐξαποστεῖλαι αὐτές ; Ἰδὲ ἐγὼ ὕω ταύτῃ τὴν
18 ὥραν αὔριον χάλαζαν πολλὴν σφόδρα, ἥτις τοιαύτη οὐ γέγονεν ἐν Αἰγύπτῳ, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἔκτισαι, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
19 Νῦν ἓν καταπεμψον συναγαγεῖν τὰ κτήνη (ψ) σε, καὶ ὅσα σοι ὄξιν ἐν τῷ πεδίῳ· πάντες γὰ οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, ὅσα (ω) ἐὰν ἐυρεθῇ (α) ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ μὴ εἰσέλθῃ εἰς οἰκίαν, πέτῃ (β) δὲ ἐπ' αὐτὰ ἡ χάλαζα, τελευτήσει.

MS.A. (ν) πάσαν γῆν (ξ) τετράποσιν, καὶ ἐν (ο) ἔλαβον (π) καμινείας (ρ) ἐγένοντο (σ) κύριος τῷ Μωυσῆ. Εἶπεν (τ) ἐγὼ, ἐν (υ) χειρί μὲ πατάξω (φ) τὴν δύναμίν μὲ, (χ) ἐντοιῇ σὺ (ψ) σε, ὅσα σοι εἰσὶν (ω) ἂν (α) ἐν τῷ παδίῳ, (β) ᾖ ἡ χάλαζα ἐπ' αὐτὰ, τελευτήσει.

Et fiat pulvis ſuper omnem terram Ægypti : & erunt ſuper homines, & ſuper quadrupedia, ulcera, veſicæ eſſerveſcentes, & in hominibus, & in quadrupedibus, in omni terra Ægypti. Et ſumpſit favillam de fornace coram Pharaone, & aſperſit eam Moyſes in cœlum : & facta ſunt ulcera, veſicæ (b) eſſerveſcentes, & in hominibus, & in quadrupedibus. Et non potuerunt venefici ſtare coram Moyſe propter ulcera : facta enim ſunt ulcera in veneficis, & in omni terra Ægypti. Induravit autem Dominus cor Pharaonis, & non exaudivit eos, ſicut (c) conſtituit Dominus. Dixit autem Dominus ad Moyſen, Surge diluculò manè, & ſta coram Pharaone ; & dices ad eum, Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum ; Dimitte populum meum, ut ſerviant mihi. (d) Nunc enim in hoc tempore ego mitto omnes impetus meos in cor tuum, & ſervorum tuorum, & populi tui : ut ſcias, quia non eſt, ſicut ego, alius in omni terra. Nunc autem mittens manum percutiam te, & populum tuum morti tradam ; & exterêris de terra. Et propter hoc conſervatus es, ut oſtendam in te virtutem meam, & ut annuncietur nomen meum in univerſa terra. Adhuc igitur tu inſultas populo meo, ut non dimittas eos ? Ecce ego pluo hâc horâ craſtinâ grandinem multam valdè, quæ talis non fuit in Ægypto, ex quo die condita eſt, uſque in diem hunc. Nunc igitur feſtina congregare pecora tua, & quæcunque tibi ſunt in campo : omnes enim homines & pecora, quæcunque inventa fuerint in campis, & non introierint in domum, ecciderit autem grando ſuper ea, morientur.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܘܢܗܘܐ ܥܦܪܐ ܒܟܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܘܢܗܘܐ ܥܠ ܐܢܫܐ ܘܥܠ ܒܥܝܪܐ ܠܫܚܝܢܐ ܘܦܘܩܥܢܐ ܒܟܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ
10 ܘܣܒܘ ܐܦܪܐ ܘܩܪܒ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܘܙܪܩ ܐܝܬܗ ܡܘܫܐ ܠܫܡܝܐ ܘܗܘܬ ܫܚܝܢܐ ܘܦܘܩܥܢܐ ܒܐܢܫܐ ܘܒܒܥܝܪܐ
11 * ܘܠܐ ܐܟܠ ܚܪܛܘܡܐ ܩܕܡ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܫܚܝܢܐ ܕܗܘ ܒܚܪܛܘܡܐ ܘܒܟܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ
12 ܐܬܬܩܦ ܠܒܐ ܕܦܪܥܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܒܟܪ ܩܘܡ ܩܕܡ
13 ܦܪܥܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܥܒܪܝܐ ܫܕܪ ܠܥܡܝ ܘܢܦܠܚܘܢܝ ܒܗܕܐ ܙܒܢܐ ܐܢܐ
14 * ܫܕܪ ܐܢܐ ܒܟܠ ܡܟܘܬܝ ܠܠܒܟ ܘܒܥܒܕܝܟ ܘܒܥܡܟ ܕܬܕܥ ܕܠܝܬ ܐܝܟܢܐ ܕܝܠܝ ܒܟܠ ܐܪܥܐ
15 ܐܝ ܗܫܐ ܫܕܪܬ ܐܝܕܝ ܘܐܟܬ ܐܢܐ ܘܥܡܟ ܒܡܘܬܐ ܘܬܬܫܬܛ ܡܢ ܐܪܥܐ ܘܒܓܠ ܗܢܐ ܩܝܡܬܟ
16 ܒܕܝܠ ܕܐܚܘܐ ܠܟ ܚܝܠܟ ܘܕܬܬܡܠܠ ܫܡܝ ܒܟܠ ܐܪܥܐ ܐܝ ܗܫܐ ܐܢܬ ܡܬܬܩܦ ܒܥܡܝ ܕܠܐ
17 ܫܕܪܢܝ ܗܐ ܐܢܐ ܡܡܛܪ ܒܗܕܐ ܙܒܢܐ ܒܪܕܐ ܬܩܝܦ ܕܠܐ ܗܘܬ ܒܡܨܪܝܡ ܡܢ ܝܘܡ ܕܐܬܬܣܝܬ ܥܕ ܗܫܐ
18 ܘܗܫܐ ܫܕܪ ܘܟܢܫ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܟ ܒܚܩܠܐ ܟܠ ܐܢܫܐ ܘܒܥܝܪܐ ܕܠܐ ܢܥܠ ܠܒܝܬܐ ܘܢܚܬ ܥܠܝܗܘܢ ܒܪܕܐ
19 ܘܢܡܘܬܘܢ ܗܐ ܡܢ ܕܩܕܡ ܐܝܬ ܒܟ ܥܒܕ ܘܟܢܫ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܟ ܒܚܩܠܐ ܟܠ ܐܢܫܐ ܘܒܥܝܪܐ ܕܠܐ ܢܥܠ ܠܒܝܬܐ ܘܢܚܬ ܥܠܝܗܘܢ ܒܪܕܐ ܘܢܡܘܬܘܢ ܗܐ

Fietque pulvis in tota terra Ægypti, & erit ſuper homines & ſuper animantia ulcus tumorum plurimum in univerſa terra Ægypti. Acceperunt itaque cinerem fornacis, & ſteterunt coram Pharaone, ſparſitq; eum Moſes ad cœlum coram Pharaone : factumque eſt ulcus tumorum, avolavitque in homines & in jumenta. Et non potuerunt magi ſubſiſtere coram Moſe propter ulcus quod graſſatum fuerat in magos, & in totam terram Ægypti. Et induravit Dominus cor Pharaonis, & non audivit eos, quemadmodum dixerat Dominus Moſi. Præterea dixit Dominus ad Moſen, Præterverte diluculo, & ſta coram Pharaone, & dic ad eum, Sic dicit Dominus Deus Hebræorum, Dimitte populum meum ut colat me. Nam in tempore iſto mittam flagellum meum in cor tuum, & in ſervos tuos, & in populum tuum, ut cognoſcas quòd non ſit mei ſimilis in univerſa terra. Nunc enim extendam manum meam, & percutiam te & populum tuum peſte, & peribis de terra. Veruntamen ob id te conſtitui, ut oſtenderem tibi potentiam meam, & ut prædicetur nomen meum per univerſam terram. Et hactenus quidem tu detines populum, nec vis eum dimittere. Cras in tempore iſto adducam grandinem vehementiſſimam, cui non fuit ſimilis in Ægypto à die quo ædificata eſt ad præſens uſque tempus. Nunc ergò mitte, coge pecus tuum, & quicquid habes in deſerto : quilibet homo & jumentum quod repertum fuerit in deſerto, & non fuerit collectum intra domum, deſcendet ſuper eos grando, & morientur.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

9 ויהי לאבקא על כל־ארעא
דמצרים ויהי על־אנשא ועל־
בעירא לשחין סני אבעבועין
10 בכל־ארעא דמצרים: ונסיבו
ית פיחי דאתונא וקמו קדם
פרעה וזרק יתיה משה לצית
שמיא והוה שחין אבעבועין
11 סני באנשא ובבעירא: ולא־
יכילו חרשיא למיקם קדם־
משה מן־קדם שחנא ארי הוה
שיחנא בחרשיא ובכל־
12 מצראי: ואתקיף יי ית־לבא
דפרעה ולא קבל מנהון
כמא דמלל יי עם משה:
13 ואמר יי למשה אקדים
בצפרא ואתעתד קדם פרעה
ותימר ליה כדנן אמר יי
אלהא דיהודאי שלח ית־
14 עמי ויפלחון קדמי: ארי
בזמנא הדא אנא שלח ית־
כל־מחתי בלבך ובעבדך
ובעמך בדיל דתידע ארי־
ליתי דכותי שליט בכל־
15 ארעא: ארי כען קריב קדמי
די שלחית פון ית־מחת
גבורתי ומחית יתך וית־עמך
במותא ואשתצית מן־
16 ארעא: ובדם בדיל דאקימתך
בדיל לאחזיותך ית־חילי
ובדיל דיהון משתען גבורת
17 שמי בכל־ארעא: עד־כען
את כבישת ליה לעמי בדיל
18 דלא לשלחותהון: הא אנא
מחית כעדנא הדין מחר
ברדא תקוף לחדא די לא־
הוה דכותיה במצרים למן־
19 יומא דאשתכללת ועד־כען:
ובען שלח כנוש ית־בעירך
ויתך כל־די לך בחקלא כל־
אנשא ובעירא דישתכח
בחקלא ולא יתכנש לבייתא
ויחות עליהון ברדא וימותון:

9 Et erit in pulverem tenuissimum super omnem terram Ægypti: & erit in hominibus, & in pecoribus; scabies germinans vesicas, in universâ terrâ Ægypti. Et tulerunt favillam fornacis, & steterunt coram Pharaone; & sparsit illam Moyses versus cœlum: & fuit scabies & vesicæ multæ, in hominibus, & in pecoribus. Et non poterant malefici stare coram Moyse, propter scabiem: quia erat scabies in maleficis, & in omnib⁹ Ægyptiis. Et ingravavit Dominus cor Pharaonis; & nō acquievit eis: sicut locutus fuerat Dñs cum Moyse. Dixitq; Dominus ad Moysen; Consurge mane, & sta corâ Pharaone: dicesq; ei; Hæc dicit Dñs Deus Judæorum, Dimitte populū meum, ut serviant corâ me. Quia in hâc vice ego mitto omnes plagas meas in cor tuū, & in servos tuos, & in populum tuum: ut scias; quoniā non est similis mei dominator, in universâ terrâ. Quoniam nunc prope est coram me; ut mittam plagam fortitudinis meæ, & percutiam te, & populū tuum, peste: consummaberisq; de terrâ Veruntamen propter hoc sustinui te, ut ostenderem tibi fortitudinem meam: & ut narrent potentiam nominis mei, in universâ terrâ. Adhuc tu subjectum retines populum meū: ut nō dimittas eos. Ecce ego descendere faciam cras, hâc ipsâ horâ, grandinē fortem nimis: cui similis non fuit in Ægypto; à die quâ fundata est, usq; nunc. Nunc autem, mitte congrega pecora, & omnia tua quæ sunt in agro: omnes enim homines & jumenta, quæ inventa fuerint in agro, & non fuerint congregata in domum; descenderitq; sup ea grando, morientur.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

9 * ויהי לאבקא על כל־ארעא דמצרים ויהי על־אנשא ועל־בעירא
שחין: פיח
10 * ויקחו את־פיח כבשן ויעמדו לפני פרעה ויזרקהו משה השמימה
11 ויהי שחין פרח אבעבעת באדם ובבהמה: * ולא־יכלו החרטמים
12 לעמד לפני משה מפני השחין כי־היה השחין בחרטמים ובכל־
13 מצרים: * ויחזק יהוה את־לב פרעה ולא־שמע אליהם כאשר
14 דבר יהוה אל־משה: * ויאמר יהוה אל־משה השכם בבקר והתיצב
לפני פרעה ואמרת אליו כה־אמר יהוה אלהי העברים שלח את־
15 עמי ויעבדני: כי בפעם הזאת אנכי שלח את־כל־מגפתי אל־לבך
16 ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין כמני בכל־הארץ: * כי עתה
שלחתי את־ידי ואך אתך ואת־עמך בדבר ותכחד מן־הארץ:
17 ואולם בעבור זאת העמדתיך בעבור הראתך את־כחי ולמען
18 ספר שמי בכל־הארץ: * עודך מסתולל בעמי לבלתי שלחם:
הנני ממטיר כעת מחר ברד כבד מאד אשר לא־היה כמהו במצרים
19 למן־היום הוסדה ועד־עתה: * ועתה שלח העז את־מקנך ואת כל־
אשר־לך בשדה כל־האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא יאסף
הבתה וירד עליהם הברד ומתו:

VER. SAM.

9 * ויהי על־כל־ארץ מצרים ויהי על־אדם ועל־בהמה לשחין פרח
10 אבעבעות בכל־ארץ מצרים: * ויקחו את־פיח הכבשן ויעמדו
11 לפני פרעה ויזרקהו משה השמימה ויהי שחין פרח אבעבעות
באדם ובבהמה: * ולא־יכלו החרטמים לעמד לפני משה מפני
12 השחין כי־היה השחין בחרטמים ובכל־מצרים: * ויחזק יהוה את־
לב פרעה ולא־שמע אליהם כאשר דבר יהוה אל־משה: * ויאמר
יהוה אל־משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה ואמרת אליו כה־
13 אמר יהוה אלהי העברים שלח את־עמי ויעבדני: כי בפעם הזאת
אנכי שלח את־כל־מגפתי אל־לבך ובעבדיך ובעמך בעבור תדע
14 כי אין כמני בכל־הארץ: * עודך מסתולל בעמי לבלתי שלחם:
הנני ממטיר כעת מחר ברד כבד מאד אשר לא־היה כמהו במצרים
15 למן־היום הוסדה ועד־עתה: * ועתה שלח העז את־מקנך ואת כל־
אשר־לך בשדה כל־האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא יאסף
16 הבתה וירד עליהם הברד ומתו: * אך בעבור זאת העמדתיך בעבור
17 הראתך את־כחי ולמען ספר שמי בכל־הארץ: * עודך מסתולל
18 בעמי לבלתי שלחם: * הנני ממטיר כעת מחר ברד כבד מאד אשר
19 לא־היה כמהו במצרים למן־היום הוסדה ועד־עתה: * ועתה שלח
העז את־מקנך ואת כל־אשר־לך בשדה כל־האדם והבהמה אשר
ימצא בשדה ולא יאסף הבתה וירד עליהם הברד ומתו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

9 Erit enim in pulverē super omnē terram Ægypti: sietq; super homines, super animalia in universa terra Ægypti. Et acceperunt favillam fornacis, steteruntq; corā Pharaone, et sparsit eam Moses in cœlum, & factā est ulcus pustulas producens in hominibus, & in bestiis. Neque potuerunt Magi consistere coram Mose propter ulcus; quia inerat ulcus in Magis, & in omnibus Ægyptiis. Sed corroboravit Dominus cor Pharaonis, & non audivit eos, sicut locutus fuerat Dominus Mosi. Dixitq; Dominus Mosi, Surge summo mane, et siste te corā Pharaone, ut dicas ei; Sic dicit Dominus Deus Hebræorum, Dimitte populum meū, ut serviat mihi. Nam hac vice ego mittam omnes plagas meas super cor tuum, et in servos tuos, et in populum tuum; ut cognoscas quod nemo est sicut ego in universa terra. Nunc enim mittam manū meam, & percutiam te, & populum tuum in peste, peribisq; de terra. Et certè propter hoc subsistere te feci, ut ostenderem tibi virtutem meam, & ut annuntietur nomen meum in universa terra. Adhuc (b) insurgis in populum meum, ut non dimittas eum. Ecce ego pluere faciam cras hoc tempore grandinem gravem valdè, qualis non fuit in Ægypto à die quâ fundata est usque nunc. Nunc autem mitte, congrega pecora tua, & quæcunque tua sunt in agris. Omnis homo, et bestia quæ invenietur in agris, & non fuerit congregata domum, descenderitq; super eam grando, morietur. Veneruntq; Moses & Aaron ad Pharaonem, & dixerunt ei; Sic dicit Dominus Deus Hebræorum, Dimitte populum meum ut serviat mihi: Nam hac vice ego mittam omnes plagas meas super cor tuum, & in servos tuos, et in populum tuum; ut cognoscas quòd nullus est sicut ego in universa terra. Nunc enim mittam manum meam, & percutiam te, & populum tuum in peste, peribisque de terra. Et certè propter hoc subsistere te feci, ut ostenderem tibi virtutem meam, atq; annuntietur nomen meum in universa terra. Adhuc (c) insurgis in populum meum, ut non dimittas eum: Ecce ego pluere faciam cras hoc tempore grandinem gravem valdè, qualis non fuit in Ægypto à die quâ (d) fundata est usque nunc. Nunc ergò mitte, congrega pecora tua, & quæcunq; tua sunt in agris. Omnis homo, et bestia quæ invenietur in agris, & non fuerit congregata domum, descenderitque super eam grando, (e) morietur.

VER. SAM. (b) dolosè agis (c) dolosè agis (d) potentiâ donata est (e) interficietur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * ويصير في الناس والبهايم قرحا نابتا * منبقطا في جميع بلد مصر * فاخذا من فيح الاتون
10 * ووقفا بين يدي فرعون * ورسه موسي الي السماء فصار قرحا منبقطا نابتا في الناس والبهايم *
11 * ولم يطق العلماء ان يقفوا بين يدي موسي من قبل القرح * لانه كان فيهم وفي سايرا
12 المصريين * وسدد الله قلب فرعون * ولم يقبل منهما * كما قال الله لموسي * ثم قال الله لموسي ادلج
13 بالغداة * وقف بين يدي فرعون وقل له * كذا قال الله اله العبرانيين * اطلق قومي يعبدوني *
14 * فاني في هذه المرة باعث كنرا من افاتي في قلبك وفوادك وقومك * لكي تعلم انه ليس مثلي
15 في جميع العالم * لاني لو اطلقت قدرتي لقتلتك وقومك بالوبا * واجتثت من البلاد * ولكن
16 بسبب حلة ابقيتك * لكي اريك قوتي * وكي يقص باسمي في جميع العالم * انت بعد مدبص
17 بقومي لئلا تطلقهم * ها انا ممطر في مثل هذا الوقت غدا بردا عظيما جدا * ما لم يكن مثله في
18 مصر منذ يوم اسست الي الان * والان فابعث فصن ماشيتك وجميع ما لك في الصحرا * فانه
19 اي انسان او بهيمة وجد في الصحرا ولم ينضم الي المنازل * ينزل عليهم البرد فيموتون *

Et fiet in hominibus & jumentis ulcus eyumpens, ebulliens in universa regione Ægypti. Acceperuntque de cinere camini, 10
steteruntque ante Pharaonem, sparsitq; illum Musa versus cœlum, et factū est ulcus ebulliens, ecumpens in homines & jumenta. Et non potuerunt Doctores stare 11
ante Musam, propter ulcus; quoniā erat in eis, & in omnibus Ægyptiis. Et induravit Deus cor Pharaonis, et non auscultavit eis, ut dixit Deus Mosi. Deinde dixit Deus Mosi, Surge summo mane, & sta ante Pharaonē, & dic ei, Ita dixit Deus, Deus Hebræorum; Dimitte populum meum ut adoret me. Quoniam hac vice missurus sum multas ex meis plagis in cor tuum, & ducum tuorum, & populi tui; ut cognoscas quòd non sit similis mei in universo mundo. Quoniam si ego permitterem potentiæ meæ, occiderē te et populum tuum peste, & eradicareris de regione. At verò propter vem hanc te reservavi, ut ostenderem tibi fortitudinē meam, & ut ena retur nomen meum in universo mundo. Tu adhuc retardas populum meum ut ne dimittas eos: Sed ecce ego pluere faciam cras pari tempore grandinem magnam nimis, cui non fuit similis in Ægypto, à die quo fundata est usque nunc. Et nunc mitte, tuere armenta tua, & omnia quæ habes in agro: nam quicunque homo aut iumentum fuerit in agro, & non congregatum fuerit ad habitationes, descendet super ea grando, & morientur.

ספר שמות : ט

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

fecit fugere ,Parhoh ſervis è Domini verbum timuit Qui

20 הֵירֵא אֶת־דְּבַר יְהוָה מֵעַבְדֵי פַרְעֹה וַיְנָס אֶת־
poſuit non qui Et .domos ad ſuum pecus & ,ſuos ſervos

21 עֲבָדָיו וְאֶת־מִקְנֵהוּ אֶל־הַבָּתִּים : וַאֲשֶׁר לֹא־שָׂם
& ,ſuos ſervos dereliquit & ,Domini verbum ad ſuum cor

לִבּוֹ אֶל־דְּבַר יְהוָה וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲבָדָיו וְאֶת־
Extende :Moſeh ad Dominus dixit Et .agro in ſuum pecus

22 מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־
ſuper ;Ægypti terra omni in grando erit & ,cœlum in tuam manũ

יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וְיִהִי בָרָד בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־
Ægypti terra in agri herbam omnem ſuper &,animal ſuper & ,hominẽ

הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:
dedit Dominus & ,cœlum in ſuam virgam Moſeh extendit Et

23 וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּהוּ עַל־הַשָּׁמָיִם וַיהוָה נָתַן
Dominus pluit & ,terram ſuper ignis ambulavit & :grandinem & ,voces

קֹלֹת וּבָרָד וַתְּהַלֵּךְ אֵשׁ אַרְצָה : וַיַּמְטֵר יְהוָה
ſe comprehendẽs ignis &,grando fuit Et .Ægypti terram ſuper grandinem

24 בָּרָד עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם : וַיְהִי בָרָד וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת
omni in ipſa ſicut fuit non qualis ,valde gravis ,grandinis medio in

בְּתוֹךְ הַבָּרָד כְּבֵד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיְתָה כָמֹהוּ בְּכָל־
terra omni in grando percuſſit Et.gentẽ in fuit *tunc ex* Ægypti terra

25 אֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָז הָיְתָה לְגוֹי : וַיַּךְ הַבָּרָד בְּכָל־אֶרֶץ
Et .animal ad uſque & homine ab ,agro in quæ omnia ,Ægypti

מִצְרַיִם אֵת כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וְאֵת
agri arborem omnem & ,grando percuſſit agri herbam omnem

כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרָד וְאֵת כָּל־עֵץ הַשָּׂדֶה
fuit non ,Iſrael filii *ibi* quæ Ghoſen terra in Tantũ .confregit

שִׁבֵּר : רַק בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן אֲשֶׁר־שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה
dixit & ,*Aaron ad & Moſeh ad* vocavit & ,Parhoh Miſitque .grando

26 בָּרָד : וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר
.impii me' popul' & ego & ,juſtus Dñs .hac vice Peccavi :eos ad

אֲלֵהֶם חָטָאתִי הַפָּעַם יְהוָה הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים:
:grando & ,Dei *voces* ſint ne ,*multum* & ,Dominum ad Orate

27 הַעְתִּירוּ אֶל־יְהוָה וְלַב מֵהְיֹת קֹלֹת אֱלֹהִים וּבָרָד
:Moſeh eum ad dixit Et *ſtardum ad addictis non* & ,vos dimittam &

28 וְאֲשַׁלְּחָה אִתְּכֶם וְלֹא תֹסִפוּן לַעֲמֹד : וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה
tonitrua :Dominum ad meas palmas extendam ,urbem *me exire* Cùm

29 כְּצֵאתִי אֶת־הָעִיר אֶפְרֹשׂ אֶת־כַּפַּי אֶל־יְהוָה הַקֹּלוֹת
Domini quòd ,ſcias ut ,ultrà erit non grando & ,ceſſabunt

יֶחְדָּלוּן וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה־עוֹד לְמַעַן תֵּדַע כִּי לַיהוָה
facie à timeatis *antequam* quia ,novi ,tui ſervi & ,tu At .terra

30 הָאָרֶץ : וְאַתָּה וַעֲבָדֶיךָ יָדַעְתִּי כִּי טֶרֶם תִּירְאוּן מִפְּנֵי
quia ;eſt percuſſum hordeum & linum Et .Dei Domini

יְהוָה אֱלֹהִים : וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְּׂעֹרָה נֻכָּתָה כִּי
ſpelta & ,triticum Et .calamo in linum & ,erat viride hordeum

31 הַשְּׂעֹרָה אָבִיב וְהַפִּשְׁתָּה גִבְעֹל : וְהַחִטָּה וְהַכֻּסֶּמֶת
cum à Moſeh eſt egreſſus Et .*ipſa* *cal gmoſa* quia ,percuſſa ſunt nõ

לֹא נֻכּוּ כִּי אֲפִלֹת הֵנָּה : וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעִם
,Dominum ad ſuas palmas extendit & ,*civitatem* *Parhoh*

פַּרְעֹה אֶת־הָעִיר וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו אֶל־יְהוָה
,terram ſuper fuſa eſt non pluvia &,grando & ,*voces* ceſſaverunt &

וַיִּחְדְּלוּ הַקֹּלוֹת וְהַבָּרָד וּמָטָר לֹא־נִתַּךְ אֶרְצָה :

20 Qui timuit verbum Domini de ſervis Pharaonis,fecit confugere ſervos ſuos & jumenta
21 in domos. Qui autem neglexit ſermonem Domini, dimiſit ſervos ſuos & jumenta in
22 agris. Et dixit Dominus ad Moyſen, Extende manum tuam in cœlum,ut fiat grando in univerſa terra Ægypti, ſuper homines, & ſuper jumenta, & ſuper omnem herbam agri in
23 terra Ægypti. Extenditque Moyſes virgam in cœlum, & Dominus dedit tonitrua, & grandinem, ac diſcurrentia fulgura ſuper terram : pluítque Dominus grandinem ſu-
24 per terram Ægypti. Et grando & ignis miſta pariter ferebantur : tamæque fuit magnitudinis, quanta antè nunquam apparuit in univerſa terra Ægypti, ex quo gens
25 illa condita eſt. Et percuſſit grando in omni terra Ægypti
26 cuncta quæ fuerunt in agris, ab homine uſque ad jumentum : cunctámque herbam agri percuſſit grando,& omne lignum regionis confregit.
26 Tantùm in terra Geſſen, ubi erant filii Iſrael, grando non
27 cecidit. Miſitque Pharao, & vocavit Moyſen & Aaron,dicens ad eos, Peccavi etiam nunc : Dñs juſtus ; ego & po-
28 pulus meus impii. Orate Dominum ut deſinant tonitrua Dei, & grando : ut dimittam vos, & nequaquam hîc ultrà
29 maneatis. Ait Moyſes, Cùm egreſſus fuero de urbe, extendam palmas meas ad Dominum,& ceſſabunt tonitrua, &
30 grando non erit : ut ſcias, quia Dñi eſt terra. Novi autem, quòd & tu, & ſervi tui, necdum timeatis Dñm Deum.
31 Linum ergò & hordeũ læſum eſt,eò quòd hordeum eſſet virens, & linum jam ſolliculos
32 germinaret. Triticum autem & far non ſunt læſa,quia ſerotina erant. Egreſsúſq; Moyſes
33 à Pharaone ex urbe, tetendit manũ ad Dñm : & ceſſaverunt tonitrua & grando, nec ultrà ſtillavit pluvia ſuper terram.

20 Ὁ φοβούμενος τὸ ῥῆμα κυρίου τῶν θεραπόντων Φαραὼ, συνήγαγε τὰ κτήνη αὐτῶν εἰς τοὺς οἴκους. Ὃς δὲ μὴ προσέσχεν τῇ
21 διανοίᾳ εἰς τὸ ῥῆμα κυρίου, ἀφῆκε τὰ κτήνη (γ) ἐν τοῖς πεδίοις. Εἶπε δὲ κύριος
22 πρὸς Μωυσῆν, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἔσται χάλαζα ὥστε πᾶσαν
γῆν Αἰγύπτου, ὥστε τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ
κτήνη, καὶ ὥστε πᾶσαν βοτάνην τοῦ ὥστε τῆς
23 γῆς. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ κύριος ἔδωκε φωνὰς καὶ χάλαζαν· καὶ διέπεσε τὸ πῦρ ὥστε τῆς γῆς. καὶ
ἔβρεξε κύριος χάλαζαν ἐπὶ πᾶσαν γῆν
24 Αἰγύπτου. Ἦν δὲ ἡ χάλαζα καὶ τὸ πῦρ φλογιζόμενον ἐν τῇ χαλάζῃ· ἦν δὲ χάλαζα πολλὴ (ε) σφόδρα, ἥτις τοιαύτη οὐ γέγονεν
ἐν Αἰγύπτῳ, (ε) ἀφ' ἧς ἡμέρας γεγόνεν
25 ἐπ' αὐτῆ ἔθνος. Ἐπάταξε δὲ ἡ χάλαζα ἐν πάσῃ γῇ (ζ) Αἰγύπτου, ἀπὸ ἀνθρώπου
ἕως κτήνους· καὶ πᾶσαν βοτάνην τὴν ἐν τῷ πεδίῳ ἐπάταξεν ἡ χάλαζα· καὶ πάντα
τὰ ξύλα τὰ ἐν τοῖς πεδίοις συνέτριψεν
26 ἡ χάλαζα. Πλὴν ἐν γῇ Γεσὲμ, ὅπου ἦσαν
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, οὐκ ἐγένετο ἡ χάλαζα.
27 Ἀποστέλας δὲ Φαραὼ, ἐκάλεσε Μωυσῆν καὶ
Ἀαρὼν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἡμάρτηκα τὸ
νῦν· ὁ κύριος δίκαιος, ἐγὼ δὲ καὶ ὁ λαός
28 μου ἀσεβεῖς. Εὔξασθε (η) ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς
κύριον, καὶ παυσάτω τὰ γενηθέντα φωνὰς
θεοῦ, καὶ χάλαζαν, καὶ πῦρ· καὶ ἐξαποστελῶ
ὑμᾶς, καὶ οὐκέτι (θ) προσθήσεσθε μένειν.
29 Εἶπε δὲ αὐτῷ Μωυσῆς, Ὡς ἂν ἐξέλθω
τὴν πόλιν, ἐκπετάσω τὰς χεῖράς μου πρὸς
(ι) τὸν κύριον, καὶ αἱ φωναὶ παύσονται, καὶ
οὐ χάλαζα, καὶ ὁ ὑετὸς οὐκ ἔσαι ἔτι· ἵνα
30 γνῷς, ὅτι τοῦ κυρίου ἡ γῆ. Καὶ σὺ καὶ οἱ
θεραπόντες σου, ἐπίσταμαι, ὅτι οὔπω
προσθήσεσθε τὸν κύριον. Τὸ δὲ λίνον καὶ ἡ
31 κριθὴ ἐπλήγη· ἡ γὰρ κριθὴ παρεσκεύα-
32 (κ) τὸ δὲ λίνον ἐσπερματίζον. Ὁ δὲ πυ-
ρὸς καὶ ὁλύρα οὐκ (λ) ἐπλήγησαν, ὄψιμα
33 γάρ ἦν. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραὼ ἐκτὸς τῆς πόλεως, (μ) καὶ ἐξέτεινε τὰς
χεῖρας πρὸς κύριον· καὶ αἱ φωναὶ ἐπαύ-
σαντο, καὶ ἡ χάλαζα, καὶ ὁ ὑετὸς οὐκ (ν) ἔ-
σαξεν ἔτι ἐπὶ τὴν γῆν.

MS.A. (γ) ἐν τῷ παιδίῳ. (δ) Σοόδρα Σοόδρα, ἥτις ἐ γέγονεν τοιαύτη ἐν (ε) ἀφ' ἧ γεγένηται (ζ) Αἰγύπτῳ, (η) ὧν πρὸς (θ) προσθήσεσθε (ι) τὸ θεὸν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ (κ) καὶ τὸ λίνον (λ) ἐπλήγη, (μ) καὶ ἐξεπέτασεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ πρὸς (ν) ἔσαξαν

Qui timebat verbum Domini ſervorum Pharaonis,congregavit pecora ſua in domos. Qui autem non intendit mente in verbum Domini, dimiſit pecora in campis. Dixit autem Dominus ad Moyſen, Extende manum tuam in cœlum ; & erit grando in omnem terram Ægypti,& in hominues & pecora, & in omnem herbam quæ ſuper terram. Extendit autem Moyſes manum in cœlum,& Dominus dedit (e) voces & grandinem : & diſcurrit ignis ſuper terram. Et pluit Dominus grandinem ſuper omnem terram Ægypti. Erat autem grando,et ignis flagrans in grandine : grando autem multa (f) valdè, quæ talis non fuit in Ægypto, ex quo die facta eſt ſuper eam gens. Percuſſit autem grando in omni terra Ægypti, ab homine uſque ad pecus : & omnem herbam quæ in campo percuſſit grando : & omnia ligna quæ in campis contrivit grando. Tantùm in terra Geſſem, ubi erant filii Iſrael, non eſt facta grando. Mittens autem Pharao, vocavit Moyſen & Aaron, & dixit eis, (g) Peccavi nunc : Dominus juſtus, ego autem & populus meus impii. Orate igitur pro me ad Dominum, & deſinant fieri voces Dei, & grando, & ignis ; & dimittam vos, & non ultrà adjicietis manere. Dixit autem ei Moyſes,Cùm egreſſus fuero de civitate, expandam manus meas ad Dominum: & voces deſinent, & grando & pluvia non erit ultra : ut cognoſcas, quia Domini eſt terra. Et tu, & ſervi tui, ſcio, quòd nondum (h) timuiſtis Dominum. Linum autem & hordeum percuſſum eſt : hordeum enim ad vigorem venerat, linum verò ſemen faciebat. Frumentum autem & far non ſunt percuſſa, erant enim ſerotina. Exivit autem Moyſes à Pharaone extra civitatem, & extendit manus ad Dominum : & voces ceſſaverunt, & grando; et pluvia non ſtillavit ultrà ſuper terram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Is qui ex ſervis Pharaonis timuit verbum Dñi, collegit ſervos ſuos & pecus ſuum in domum. Qui verò non adjecit verbum Dñi in animum ſuum, reliquit ſervos ſuos,& pecus ſuũ in agro. Et ait Dñs ad Moſen, Attolle manũ tuam cœlum verſùs, eritq; grando per totam terrã Ægypti; ſuper homines, & ſuper jumenta, & ſuper omnem herbam quæ eſt in deſerto in terra Ægypti. Et extulit Moſes baculum ſuum cœlum verſùs, & Domin⁹ edidit voces,& grandinem; diſcurrebátq; ignis ſuper terram: & demiſit Dñs grandinem ſuper terram Ægypti. Deſcendebátque grando de cœlo,& ignis exardeſcebat intra grandinem quæ quidem erat validiſſima; qualis non fuit unquam in tota terra Ægypti ex quo facta eſt in populum. Et percuſſit grando totã terram Ægypti, quicquid erat in deſerto ab hominibus uſq; ad jumentum : omnémq; herbam agri conſumpſit grando : & omnes arbores quæ erant in campo, confregit. Duntaxat in terram Goſan,in qua morabantur filii Iſrael, non deſcendit grando. Et mittens Pharaon, accerſivit Moſen & Aharon, & dixit eis, Peccavi hac vice : Dñs juſtus eſt, & ego ac populus meus,iniqui. Orate coram Domino (eſt enim dilatio [*longanimitas*] plurima apud eum)ut non ſint fragores Dei & grando, & dimittam vos,nec ultra manebitis. Dixit Moſes Pharaoni, Cùm exiero ex urbe,extendam manꝰ meas ad Dñm:fragores ceſſabunt, & grando ulterius non deſcendet; ut ſcias quod Dñi eſt terra. Tu autem & ſervi tui novi, quòd hactenus non timueritis Dñm Deum. Et vero linum & hordeum perierant, quoniam hordeum ediderat *firmam* baſim,& linum grana protulerat. Triticum verò & panicum non perierant, eò quòd ſerotina eſſent. Egreſſus itaq; Moſes ex urbe à conſpectu Pharaonis, protendit manus ſuas in cœlum ad Dominum,& receſſerunt fragores & grando,& pluvia non incubuit terræ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

20 דִּדְחֵיל מִפִּתְגָמָא דַיְיָ מֵעַבְדֵי פַרְעֹה כְּנַשׁ יַת־עַבְדּוֹהִי וְיַת־בְּעִירֵיהּ
21 לְבָתַּיָא: וְדִי לָא שַׁוִּי לִבֵּיהּ לְפִתְגָמָא דַיְיָ וּשְׁבַק יַת־עַבְדּוֹהִי
22 וְיַת־בְּעִירֵיהּ בְּחַקְלָא: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֱרֵים יַת־יְדָךְ עַל־צִיתָ שְׁמַיָּא
23 וְיֵהֵי בָרְדָא בְּכָל־אַרְעָא דְמִצְרָיִם עַל־אֱנָשָׁא וְעַל־בְּעִירָא וְעַל כָּל־
24 עִסְבָּא דְחַקְלָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם: וְאֵרִים מֹשֶׁה יַת־חוּטְרֵיהּ עַל־צִיתָ
שְׁמַיָּא וְיְיָ יְהַב קָלִין וּבָרְדָא וּמְהַלְכָא
25 אֶשָׁתָּא עַל־אַרְעָא וְאַמְטַר יְיָ בָּרְדָא
26 עַל־אַרְעָא דְמִצְרָיִם: וַהֲוָה בָרְדָא וְאֶשָׁתָּא מִשְׁתַּלְהֲבָא בְּגַו בָּרְדָא
תַּקִּיף לַחְדָּא דִּי לָא דַהֲוָה דְכַוָתֵיהּ
בְּכָל־אַרְעָא דְמִצְרַיִם מֵעִדָּן דַהֲוָת
27 לְעָם: וּמְחָא בָרְדָא בְּכָל־אַרְעָא דְמִצְרַיִם יַת כָּל־דִּי בְחַקְלָא מֵאֱנָשָׁא
28 וְעַד־בְּעִירָא וְיַת כָּל־עִסְבָּא דְחַקְלָא מְחָא בָרְדָא וְיַת כָּל־אִילָנֵי דְחַקְלָא
29 תְּבַר: לְחוֹד בְּאַרְעָא דְגֹשֶׁן דִּי תַמָּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא הֲוָה בָּרְדָא: וּשְׁלַח
פַּרְעֹה וּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וְאֲמַר
לְהוֹן חֲבִירִת וּמְנָא הָדָא יְיָ זַכָּאָה
30 וַאֲנָא וְעַמִּי חַיָּבִין: צַלּוֹ קֳדָם יְיָ וְסַגֵּי
קֳדָמוֹהִי רוּחַ דְּלָא יְהוֹן עָלָנָא קָלִין
31 דִּלְוָט בָּאִלִּין מִן קֳדָם יְיָ וּבָרְדָא
32 וְאֶשְׁלַח יַתְכוֹן וְלָא תּוֹסְפוּן
33 לְאִתְעַכָּבָא: וַאֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה כְּמִפְּקִי
מִן קִרְתָּא אֶפְרוֹשׂ יַת־יָדַי בְּצַלּוֹ קֳדָם
יְיָ קָלַיָּא יִתְמַנְעוּן וּבָרְדָא לָא יְהֵי
וּבְדִיל דְּתִדַּע אֲרֵי דְיָיָ אַרְעָא:
34 עוֹד בְּדִיל דְּתִדַּע אֲרֵי דְיָיָ אַרְעָא:
35 וְאַתְּ וְעַבְדָךְ יְדַעְנָא אֲרֵי עַד־כְּעַן לָא
אִתְכְּנַעְתּוּן מִן־קֳדָם יְיָ אֱלֹהִים:
וּפַתָּנָא וְסַעֲרֵי לְקוּ אֲרֵי שְׁעָרַיָּא
אֲבִיבִין וְכַתָּנָא גַּבְעוֹלִין: וְחִטַּיָּא
וְכֻסְמָתָא לָא לְקוּ אֲרֵי אֲפֵלָתָא אִנִּין:
וּנְפַק מֹשֶׁה מִלְוַת פַּרְעֹה יַת קִרְתָּא וּפְרַשׂ יְדוֹהִי בְּצַלּוֹ קֳדָם יְיָ
וְאִתְמְנַעוּ קָלַיָּא וּבָרְדָא וּמְטָרָא דַהֲוָה נָחִית לָא מְטָא עַל־אַרְעָא:

Qui timuit verbũ Dñi, de servis Pharaonis: cõgregavit servos suos & pecora sua, in domos. Et qui non apposuit cor suũ verbo Dñi: dimisit servos suos & pecora sua, in agro. Dixitq; Dñs ad Moysen; Leva manũ tuã versꝰ cœlũ, ut fit grãdo in universâ terrâ Ægypti: sup homines et sup jumenta, & sup ónẽ herbã agri, in terrâ Ægypti. Elevavitque Moyses virgã suã, versus cœlũ: et Dñs dedit voces, & grãdiné; & discurrebat ignis sup terrã: pluitq; Dñs grandinem, sup terrã Ægypti. Fuitq; grando; et ignis, discurrens in medio grãdinis: nimis validꝰ; cujꝰ similis nõ fuit in universâ terrâ Ægypti, à tẽpore quo fuit in eâ populus. Et percussit grando in oñi terrâ Ægypti, oñia quæ erant in agro; ab homine usq; ad jumentũ: & omnẽ herbã agri percussit grãdo, oñesq; arbores agri confregit. Tamen in terrâ Gessẽ, ubi erãt filii Israel, non fuit grando. Misitq; Pharao, & vocavit Moysẽ & Aarõ; & dixit eis, Peccavi hâc vice: Dñs justꝰ; & ego et populꝰ meꝰ impii. Orate corã Dño; ut fit à facie ejꝰ refrigeriũ multũ, & nõ sint sup nos tonitrua maledictionis hujuscemodi a facie Dñi, neq; grando: et dimittam vos; nec ultrà retinebo vos. Dixitq; ei Moyses; Cũ egressꝰ fuero de urbe, extendã manus meas in oratione coram Dño: tonitrua cessabũt, et grãdo nõ erit ampliùs; ut scias, quia Dñi est terra. Novi enim, quòd tu et servi tui adhuc nõ humilia. mini, à faciẽ Dñi Dei. Linum autẽ et hordeũ percussa sunt: eò quòd hordeũ erat virens, et linũ jam folliculos germinârat. Triticũ autẽ et far nõ sunt percussa: quia serotina erant. Egressusq; est Moyses à Pharaone, ex urbe; et extẽdit manũ suã in oratione coram Dño: & cessaverunt tonitrua, & grando; & pluvia quæ descendebat non pervenit in terram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 *זאת אשר יראי את־דבר יהוה העביד את־עבדיו ואת־מקניהו אל־
21 הבתים: ואשר לא־שת לבו אל־דבר יהוה ויעזב את־עבדיו ואת־
22 מקניהו בשדה: ** ויאמר יהוה אל־משה נטה את־ידך על־השמים
23 ויהי ברד בכל־ארץ מצרים על־האדם ועל־הבהמה ועל כל־עשב
השדה בארץ מצרים: * ויט משה את־מטהו על־השמים ויתן יהוה
קלת וברד ותהלך אש ארצה וימטר יהוה ברד על־ארץ מצרים:
24 * ויהי ברד ואש מתלקחת בתוך הברד כבד מאד אשר לא־היתה
כמהו בכל־ארץ מצרים מאז היתה לגוי: * ויך הברד בכל־ארץ
25 מצרים את כל־אשר בשדה מאדם ועד־בהמה ואת כל־עשב השדה
26 הכה הברד ואת כל־עץ השדה שבר: * רק בארץ גשן אשר בני־
27 ישראל שם לא היה ברד: ** וישלח פרעה ויקרא למשה ולאהרן
28 ויאמר אלהם חטאתי הפעם יהוה הצדיק ואני ועמי הרשעים:
29 * עתרו אל־יהוה ורב מהיות קלת אלהים וברד ואתנה אתכם
30 ולא תספון לעמד: * ואני ידעתי טרם אתך ועבדיך כי־עדנו
31 מפני יהוה אלהים: * והפשתה והשערה נכתה כי השערה אביב
32 והפשת גבעל: * והחטה והכסמת לא נכתו כי אפילות הנה:
33 * ויצא משה מעם פרעה את־העיר ויפרש כפיו אל־יהוה ויחדלו
הקלת והברד וגשם לא־נתך ארצה:

VERSIO SAMARITANA.

20 *זאת אשר ירא את־דבר יהוה בעבדי פרעה ויברח את־עבדיו ואת־
21 מקניהו אל־הבתים: ואשר לא־שת לבו אל־דבר יהוה ויעזב את־
22 עבדיו ואת־מקניהו בשדה: ** ויאמר יהוה אל־משה נטה את־ידך על־
23 השמים ויהי ברד בכל־ארץ מצרים על־האדם ועל־הבהמה ועל כל־
עשב השדה בארץ מצרים: * ויט משה את־מטהו על־השמים ויתן יהוה
קלת וברד ותהלך אש ארצה וימטר יהוה ברד על־ארץ מצרים:
24 * ויהי ברד ואש מתלקחת בתוך הברד כבד מאד אשר לא־היתה
כמהו בכל־ארץ מצרים מאז היתה לגוי: * ויך הברד בכל־ארץ
25 מצרים את כל־אשר בשדה מאדם ועד־בהמה ואת כל־עשב השדה
26 הכה הברד ואת כל־עץ השדה שבר: * רק בארץ גשן אשר בני־
27 ישראל שם לא היה ברד: ** וישלח פרעה ויקרא למשה ולאהרן
28 ויאמר אלהם חטאתי הפעם יהוה הצדיק ואני ועמי הרשעים:
29 * עתרו אל־יהוה ורב מהיות קלת אלהים וברד ואתנה אתכם
30 ולא תספון לעמד: * ואני ידעתי טרם אתך ועבדיך כי־עדנו
31 מפני יהוה אלהים: * והפשתה והשערה נכתה כי השערה אביב
32 והפשת גבעל: * והחטה והכסמת לא נכתו כי אפילות הנה:
33 * ויצא משה מעם פרעה את־העיר ויפרש כפיו אל־יהוה ויחדלו
הקלת והברד וגשם לא־נתך ארצה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Quicunque servorum Pharaonis timuit verbũ Domini confugere fecit servos suos, & pecora sua in domos. Sed qui non apposuit cor suum ad verbum Domini, reliquit servos suos, & pecora sua in agris. Et dixit Dominus Mosi, Extende manum tuam in cœlos, & fiet grando in omni terrâ Ægypti super homines, & super bestias, & super omnem herbam agri in terra Ægypti. Et extendit Moses virgam suam in cœlos, dedítque Dominus tonitrua, & grandinem; & discurrebat ignis super terram: & pluit Dominus grandinem super terram Ægypti. Erátque grando, & ignis immixtus in medio grandinis gravis valde, qualis non fuerat in Ægypto ex quo facta est in gentem. Et percussit grando in terra Ægypti quidquid erat in agris ab homine usque ad bestiam; omnem quoque herbam agri percussit grando, omnémque arborem agri fregit. Tantùm in terra Gessen, in qua erant filii Israel, non fuit grando. Tunc misit Pharao, & vocavit Mosen & Aaronem, dixitque eis; Peccavi hâc vice: Dominus justus est, ego verò & populus meus iniqui. Orate Dominum ut (f) desinant tonitrua Dei & grando, & dimittam vos, nec amplius manebitis. Et respondit ei Moses, Cùm egrediar ex urbe, extendam manus meas ad Dominũ, & tonitrua cessabunt, & grando non erit amplius; ut cognoscas quòd Domini est terra. Tu autem, & servi tui, scio quòd nondum timuistis Deum Dominum. Et linum, & hordeum percussa sunt, quoniam hordeum virescebat, linum verò semen faciebat. Sed frumentum & far non sunt percussa, quoniam serotina erant. Egressus autem Moses à Pharaone ex urbe, expandit manus suas ad Dominum, & cessárunt tonitrua & grando; pluvia quoque non est effusa super terram.

VER. SAM. (f) sufficiat, ne sint amplius.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * فمن خاف كلام الله من عبيد فرعون * اهرب عبيده وماشيته الى البيوت * ومن لم يرد باله الى
21 كلام الله * ترك عبيده وماشيته في الصحراء * ثم قال الله لموسى مد يدك نحو السماء * فيكون
22 البرد في جميع بلد مصر على الناس والبهايم وجميع عشب الصحراء في بلد مصر * فمد موسي
23 عصاه نحو السماء * فاعطى الله اصواتا وبردا * وسار النار على الارض * وامطر الله بردا على بلد
24 مصر * فكان البرد والنار مختلطه في وسطه عظيما جدا * ما لم يكن مثله في بلد مصر منذ صار
25 لامة * فضرب البرد في جميع بلد مصر جميع ما في الصحراء من انسان الى بهيمة * وضرب جميع
26 عشبها وكسر جميع شجرها * غير ان بلد السدير الذي فيه بنو اسرايل لم يكن فيه برد * فبعث
27 فرعون من دعا بموسي وهرون * وقال لهما قد اخطاءت هذه المرة ايضا * الله العدل وانا وقومي
28 الظالمون * اسعفا الى الله * وحسبنا من ان يكون اصوات الله وبرد عليتا * حتي اطلقكم ولا تعودوا
29 ان تقفوا * قال له موسي اذا خرجت من القرية ابسط يدي الى الله * فتنتهي الاصوات * والبرد لا
30 يكون ابدا * لكي تعلم ان الارض لله * وانت وعبدك فاعلموا انكم قبل ان تخافوا من الله * ان
31 الكتان الذي لكم والشعير قد عطبا * لان الشعير كان فريكا * والكتان مسلفا * والحنطه والجلبان
32 لم يعطبا * لانهما افلتان * ولما خرج موسي من عند فرعون ومن قريته * بسط يده الى الله
33 فانتهت الاصوات والبرد * ولم يكل مطر على الارض *

Qui ergò timuit verba Dei ex ducibus Pharaonis, fugárunt servos suos & armenta sua ad domos. Qui verò non advertit mentem suam ad verba Dei, dimisit servos suos & armenta sua in agro. Tu dixit Deꝰ Musæ, Extende manũ tuã versus cœlum, & erit grando in universa regione Ægypti super homines & jumenta, & universam herbam agri in regione Ægypti. Extenditq; Musa baculũ ejꝰ versus cœlũ, et edidit Deꝰ voces et grandinẽ; et cucurrit ignis super terram: & pluere fecit Deus grandinem super regionem Ægypti. Et fuit grando, igne simul commisto, magna nimis, cui non fuit similis in regione Ægypti, à quo facta est in gentẽ. Percussitq; grando in universa regione Ægypti omnes qui erant in agro, ab homine usq; ad jumentum, & percussit universã herbã ejus, & confregit omnes arbores ejus. Excepta provincia Sadir in qua erant filii Israil, in ea enim non fuit grando. Misitque Pharaon quendam qui vocaret Musam & Haron, & dixit ambobus; Jam peccavi hac etiã vice: Deus justissimus est, & ego & populus meus iniqui. Intercedite ad Deum, & jam desinant esse voces Dei et grando super nos; ut dimittam vos, et non maneatis amplius. Dixit ei Musa, Cùm egressus fuero de civitate, extendã manus meas ad Deũ, et finient voces, et grando non erit unquam; ut cognoscas terram esse Dei. Et tu, et famuli tui scitote quòd antequam timeretis Deum, Linum quod est vestrum, et hordeum jam perierant; quoniam hordeum erat ferè maturum, et linum emiserat folliculos. At frumentum, et circula non perierunt, quoniam erant serotina. Et cùm exiisset Musa è conspectu Pharaonis, et de civitate ejus, extendit manum suam ad Deum, et desierunt voces et grando, et non dissoluta fuit pluvia super terram.

ספר שמות : י

addidit & ,ſtrepitus & ,grando & pluvia ceſſaſſet quòd ,Parhoh vidit Et
34 וַיַּרְא פַּרְעֹה כִּי־חָדַל הַמָּטָר וְהַבָּרָד וְהַקֹּלֹת וַיֹּסֶף
cor eſt roboratũ Et .ejus ſervi & ,ipſe ſuũ cor aggravavit & ,peccandũ ad
35 לַחֲטֹא וַיַּכְבֵּד לִבּוֹ הוּא וְעַבְדָיו: וַיֶּחֱזַק לֵב
eſt locutus quemadmodũ ,Iſrael filios dimiſit non & ,Parhoh
פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
.Moſeh manũ per Dominus
יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה:

CAP. X.

;Parhoh ad Ingredere : Moſeh ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה
,ejus ſervorum cor & ,ejus cor feci aggravare ego quia
כִּי־אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת־לִבּוֹ וְאֶת־לֵב עֲבָדָיו
narres ut Et .ejus interioribus in hæc mea ſigna me ponendum ad
2 לְמַעַן שִׁתִי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ: וּלְמַעַן תְּסַפֵּר
,Ægypto in feci quæ : tui filii filii & ,tui filii aurib⁹ in
בְּאָזְנֵי בִנְךָ וּבֶן־בִּנְךָ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם
ego quia ſciatis & ;eis in poſui quæ mea ſigna &
וְאֶת־אֹתֹתַי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בָם וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי
dixerunt & ,Parhoh ad Aharon & Moſeh eſt ingreſſus Et .Dominus
3 יְהוָה: וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיֹּאמְרוּ
quò Uſque : Hebræorum Deus Dominus dixit Sic .eum ad
אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים עַד־מָתַי
.mihi ſervias & ,meum populum Dimitte ? me coram humiliari renuiſti
מֵאַנְתָּ לֵעָנֹת מִפָּנָי שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי:
adducens ego ecce ,meum populum dimittere tu veniens ſi Quia
4 כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ אֶת־עַמִּי הִנְנִי מֵבִיא
,terræ oculum operiet Et .tuum terminũ in locuſtam cras
מָחָר אַרְבֶּה בִּגְבֻלֶךָ: וְכִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ
reſiduum comedet & ,terram videre poterit non &
וְלֹא יוּכַל לִרְאֹת אֶת־הָאָרֶץ וְאָכַל אֶת־יֶתֶר
comedet & ,grandine à vobis remanens evaſionis
הַפְּלֵטָה הַנִּשְׁאֶרֶת לָכֶם מִן־הַבָּרָד וְאָכַל אֶת־
replebuntur Et .agro de vobis germinans lignum omne
6 כָּל־הָעֵץ הַצֹּמֵחַ לָכֶם מִן־הַשָּׂדֶה: וּמָלְאוּ
,Ægypti omnis domus & ,tuorũ ſervorũ omniũ dom⁹ & ,tuæ domus
בָתֶּיךָ וּבָתֵּי כָל־עֲבָדֶיךָ וּבָתֵּי כָל־מִצְרַיִם
eorum eſſe die à tuorũ patrũ patres & ,tui patres viderunt non quas
אֲשֶׁר לֹא־רָאוּ אֲבֹתֶיךָ וַאֲבוֹת אֲבֹתֶיךָ מִיּוֹם הֱיוֹתָם
cum à eſt egreſſus &, ſe vertit Et .hanc diem ad uſque terram ſuper
עַל־הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפֶן וַיֵּצֵא מֵעִם
iſte erit quò Uſque : eum ad Parhoh ſervi dixerunt Et .Parhoh
7 פַּרְעֹה: וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי פַרְעֹה אֵלָיו עַד־מָתַי יִהְיֶה זֶה
ſerviant ut ,viros Dimitte ?ſcandalum in nobis
לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שַׁלַּח הָאֲנָשִׁים וְיַעַבְדוּ אֶת־
periit quòd ,ſcies ante Num .ſuo Deo Domino
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הֲטֶרֶם תֵּדַע כִּי אָבְדָה
? Ægyptus
מִצְרָיִם:

Verſio VULG. LAT.

34 Videns autem Pharao, quòd ceſſaſſet pluvia, & grando, & tonitrua, auxit peccatum.
35 Et ingravatum eſt cor ejus, & ſervorum illius, & induratum nimis : nec dimiſit filios Iſrael, ſicut præceperat Dominus per manum Moyſi.

CAP. X.

1 ET dixit Dominus ad Moyſen, Ingredere ad Pharaonem: ego enim induravi cor ejus, & ſervorum illi⁹, ut faciam ſigna mea hæc in eo. Et narres
2 in aurib⁹ filii tui, & nepotum tuorum, quoties contriverim Ægyptios, & ſigna mea fecerim in eis: & ſciatis, quia
3 ego Dominus. Introierunt ergò Moyſes & Aaron ad Pharaonem, & dixerunt ei; Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum, uſquequò non vis ſubjici mihi? dimitte populum meum, ut ſacrificet mihi.
4 Sin autem reſiſtis, & non vis dimittere eum : ecce ego in-
5 ducam cras locuſtam in fines tuos. Quæ operiat ſuperficiem terræ, ne quidquam ejus appareat, ſed comedatur quod reſiduum fuerit grandini: corrodet enim omnia ligna, quæ
6 germinant in agris. Et implebunt domos tuas, & ſervorum tuorum, & omnium Ægyptiorum : quantam non viderunt patres tui, & avi, ex quo orti ſunt ſuper terram, uſque in præſentem diem. Avertítque ſe, & egreſſus
7 eſt à Pharaone. Dixerunt autem ſervi Pharaonis ad eum, uſquequò patiemur hoc ſcandalum : dimitte homines, ut ſacrificent Domino Deo ſuo. Nónne vides,quòd perierit Ægyptus?

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

34 Ἰδὼν δὲ Φαραὼ, ὅτι πέπαυ⁹ ὁ ὑετὸς καὶ ἡ χάλαζα καὶ αἱ φωναὶ, προσέθετο τοῦ ἁμαρτάνειν· καὶ ἐβάρυνεν (ξ) αὐτοῦ τὴν καρδίαν, καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. Καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραὼ· καὶ οὐκ ἐξαπέστειλε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καθάπερ ἐλάλησε κύρι⁹ (ο) τῷ Μωυσῇ.

MS.A. (ξ) τὴν καρδίαν αὐτοῦ, (ο)Μωυσῆ.

ΚΕΦ. ι'.

1 Εἶπε δὲ κύρι⁹ πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Εἴσελθε πρὸς Φαραώ. (α) ἐγὼ γὰρ ἐσκλήρυνα αὐτοῦ τὴν καρδίαν καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, ἵνα ἐξῆς ἐπέλθῃ τὰ (β) σημεῖά ταῦτα ἐπ' αὐτούς. Ὅπως διηγήσησθε εἰς τὰ ὦτα τῶν τέκνων ὑμῶν, καὶ τοῖς τέκνοις τῶν τέκνων ὑμῶν, ὅσα ἐμπέπαικα τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ τὰ σημεῖά μ⁹, (γ) ἃ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς.
3 καὶ γνώσεσθε ὅτι (δ) ἐγὼ κύρι⁹. Εἰσῆλθε δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐναντίον Φαραὼ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, Τάδε λέγει κύρι⁹ ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων· Ἕως τίνος οὐ βέλει ἐνταπεινᾶσαί μ⁹; ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μ⁹, ἵνα λατρεύσωσί
4 μοι. Ἐὰν δὲ μὴ (ε) θέλῃς σὺ ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν μ⁹, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ταύτῃ τῇ ὥρᾳ αὔριον ἀκρίδα πολλὴν ἐπὶ πάντα τὰ
5 ὅρια σ⁹. Καὶ κρύψει τὸ ὄμμα τῆς γῆς, καὶ οὐ δυνήσῃ κατιδεῖν τὴν γῆν· καὶ κατέδῃ⁷ πᾶν τὸ (ζ) σεσωσμένον τῆς γῆς τὸ καταλειφθὲν, ὃ κατέλιπεν ὑμῖν ἡ χάλαζα, καὶ καλέσῃ⁷ (η) πᾶν ξύλον τὸ φυόμενον ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς.
6 Καὶ πλησθήσονταί σ⁹ αἱ οἰκίαι, καὶ αἱ οἰκίαι τῶν θεραπόντων σ⁹, καὶ πᾶσαι αἱ οἰκίαι ἐν πάσῃ (θ) γῇ τῶν Αἰγυπτίων· ἃ οὐδέποτε ἑωράκασιν οἱ πατέρες σ⁹, οὐδὲ οἱ πρόπαπποι αὐτῶν, ἀφ' ἧς ἡμέρας γεγόνασιν ἐπὶ τῆς γῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ (ι) ἐκκλίνας Μωυσῆς, ἐξῆλθεν ἀπὸ
7 Φαραώ. (κ) Καὶ λέγουσιν οἱ θεράποντες Φαραὼ πρὸς αὐτὸν, Ἕως τίνο⁹ ἔσται τοῦτο ἡμῖν σκῶλον; ἐξαπόστειλον τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως λατρεύσωσι(λ) τῷ θεῷ αὐτῶν. οὐκ οἶσθα βέλει, ὅτι ἀπόλωλεν Αἴγυπτο⁹;

MS.A. Κεφ.ι.(α)ἐγὼ γὰρ ἐβάρυνα τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ(β)σημεῖά μ⁹ ταῦτα (γ) ὅσα ἐποίησα(δ) ἐγὼ εἰμι κύρι⁹. (ε) θέλῃς ἐξαποστεῖλαι (ζ) σεσωσμένον τὸ καταλειφθὲν, (η) πᾶν τὸ ξύλον (θ) γῇ Αἰγύπτ⁹, (ι) ἐκκλίνας, ἐξῆλθεν (κ) Λέγουσιν δὲ (λ) κυρίῳ τῷ θεῷ

Videns autem Pharao, quia ceſſavit pluvia, & grando, & voces, apposuit ad peccandum: & ingravavit cor ſuum, & ſervorum ſuorum. Et induratum eſt cor Pharaonis: & non dimiſit filios Iſrael, ſicut locutus erat Dominus Moyſi.

CAP. X.

DIxit autem Dominus ad Moyſen, dicens; Intra ad Pharaonem. Ego enim induravi cor ejus, & ſervorum ejus, ut (a) deinde ſuperveniant ſigna hæc ſuper eos. Ut narretis in auribus filiorum veſtrorum, & filiis filiorum veſtrorum, quæcunque (b) illuſi Ægyptiis, & ſigna mea, quæ feci in eis. Et cognoſcetis, quia ego Dominus. Introivit autem Moyſes & Aaron coram Pharaone, & dixerunt ei; Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum, Quouſque non vis revereri me? Dimitte populum meum, ut ſerviat mihi. Sin autem nolis tu dimittere populum meum, ecce ego induco hâc horâ craſtino die locuſtam multam in omnes fines tuos. Et operiet aſpectum terræ, & non poteris videre terram: & comedet omne, quod ſuperſtes eſt de terra, quod remanſit, quod reliquit vobis grando: & comedet omne lignum, quod naſcitur vobis ſuper terram. Et implebuntur domus tuæ, & domus ſervorum tuorum, & omnes domus in omni terra Ægyptiorũ: quæ nunquam viderunt patres tui, neque proavi eorum, ex quo die fuerunt ſuper terram uſque in hunc diem. Et declinans Moyſes, exivit à Pharaone. Et dicunt ſervi Pharaonis ad eum, Quouſque erit hoc nobis (c)ſcandalum? dimitte homines, ut ſerviant Deo ſuo. (d) Nunquid ſcire vis, quia periit Ægyptus?

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܘܚܙܐ ܦܪܥܘܢ ܕܫܬܩ ܡܛܪܐ ܘܒܪܕܐ ܘܩܠܐ ܘܐܬܪ ܠܡܚܛܝ ܘܐܬܟܒܝ ܠܒܗ ܗܘ ܘܥܒܕܘܗܝ
35 ܘܐܬܩܫܝ ܠܒܗ ܕܦܪܥܘܢ ܘܥܒܕܘܗܝ ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܦ ܟܡܐ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ ܒܝܕ ܡܘܫܐ ܀

Videns autem Pharaon quòd ceſſaſſet pluvia, & grando, atque fragores, perrexit peccare, & induruit cor Pharaonis & ſervorum ejus. Et incraſſatum eſt cor Pharaonis, 35 nec dimiſit filios Iſrael, quemadmodum miſerat Dominus per manum Moſis.

CAP. X.

1 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܥܘܠ ܠܘܬ ܦܪܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܟܒܝܬ ܠܒܗ ܘܠܒ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܬܝ ܐܥܒܕ ܐܬܘܬܝ ܗܠܝܢ ܒܓܘܗ
2 ܘܕܬܫܪܐ ܒܐܕܢ ܒܪܟ ܘܒܪ ܒܪܟ ܐܬ ܕܐܬܟܫܝܬ ܒܡܨܪܝܐ ܘܐܬ ܐܬܘܬܝ ܕܣܡܬ ܒܗܘܢ ܘܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܡܪܝܐ ܀
3 * ܥܠܘ ܡܘܫܐ ܘܗܪܘܢ ܠܘܬ ܦܪܥܘܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܥܒܪܝܐ ܥܕܡܬܝ ܣܪܒܬ ܡܬܟܢܥ ܡܩܕܡܝ
4 ܫܕܪ ܠܝ ܥܡܝ ܘܢܦܠܚܢܝ ܐܝ ܗܐ ܐܢܐ ܡܥܠ ܠܡܫܕܪ ܠܟ ܒܪ ܡܚܪ ܠܬܚܘܡܟ ܀ * ܐܝ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܠܡܫܕܪ ܠܡܐ ܥܡܝ
5 ܗܐ ܐܢܐ ܡܥܠ ܠܡܥܒܕ ܒܪ ܡܚܪ ܠܬܚܘܡܟ ܀ * ܘܢܟܣܐ ܠܥܝܢ ܐܪܥܐ ܘܠܐ ܢܬܟܠ ܠܡܚܙܐ ܠܐܪܥܐ ܘܢܐܟܠ ܠܫܪܝܬ
ܫܠܝܛܬܐ ܕܫܪܝ ܠܟܘܢ ܡܢ ܒܪܕܐ ܘܢܐܟܠ ܠܟܠ ܐܝܠܢ ܕܡܢܒܬ ܠܟܘܢ ܒܚܩܠܐ ܀ * ܘܢܡܠܝ ܒܬܟ ܘܒܬܐ ܕܟܠ ܥܒܕܝܟ
6 ܘܒܬܐ ܕܟܠ ܡܨܪܝܐ ܕܠܐ ܚܙܘ ܐܒܗܬܟ ܘܐܒܗ ܐܒܗܬܟ ܡܢ ܝܘܡ ܕܗܘܘ ܥܠ ܐܪܥܐ ܥܕ ܝܘܡܐ ܗܢܐ ܘܐܬܦܢܝ ܘܢܦܩ ܡܢ ܠܘܬ ܦܪܥܘܢ ܀
7 * ܘܐܡܪܘ ܥܒܕܝ ܦܪܥܘܢ ܠܘܬܗ ܥܕܡܬܝ ܗܕܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܠܟܫܠܐ ܫܕܪ ܠܓܒܪܐ ܢܦܠܚܘ ܠܡܦܠܚ ܠܡܪܗܘܢ ܐܠܗܗܘܢ
ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܐܒܕܬ ܡܨܪܝܐ ܀

Videns autem Pharaon quòd ceſſaſſet pluvia, & grando, atque fragores, perrexit peccare, & induruit cor Pharaonis & ſervorum ejus. Et incraſſatum eſt cor Pharaonis, & 3 nec dimiſit filios Iſrael, quemadmodum miſerat Dominus per manum Moſis.

CAP. X.

ET dixit Dominus ad Moſen, Vade ad 1 Pharaonem : nam ego induravi cor ejus, & cor ſervorum ejus, ut facerem ſigna hæc inter eos. Ut narres coram filio tuo, & filio filii tui, quæ fecerim Ægyptiis, & portenta quæ feci in eis, & ſciatis me eſſe Dominum. Venerunt ergò 3 Moſes & Aharon ad Pharaonem, & dixerunt ei, Sic dicit Dominus Deus Hebræorum, Quouſque renuis timere me? dimitte populum meum ut colat me. Quòd ſi 4 nolis dimittere populum meum, ecce adducam cras locuſtam ſuper univerſum terminum tuum. Et operiet oculum terræ, nec 5 poterit homo videre terram; comedétque reſiduum ejus quod reliquit vobis grando, & devorabit omnes arbores quæ germinaverunt vobis in agro. Et implebuntur do- 6 mus tuæ, & domus ſervorum tuorum, & omnes domus Ægyptiorum; quali pacto non viderunt patres tui, nec patres patrum tuorum, à die quo fuerunt ſuper terram uſq; ad hunc diem. Et redeuntes, exierunt à conſpectu Pharaonis. Dixerunt autẽ 7 ad Pharaonem ſervi ſui, Quouſq; erit nobis hoc offendiculum? Dimitte viros ut colant Dominum Deum ſuum : Hactenus non nôſti periiſſe Ægyptum?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

34 וחזא פַּרְעֹה אֲרֵי אִתְמְנַע מִשְׁרָא
וּבַרְדָּא וְקָלַיָּא וְאוֹסִיף לְמֶחֱשׁ
וְיַקֵּרִיהּ לְלִבֵּיהּ הוּא וְעַבְדּוֹהִי:
35 וְאִתְקַף לִבָּא דְּפַרְעֹה וְלָא שַׁלַּח
יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְּמַלֵּל
בִּידָא דְמֹשֶׁה׃

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹל לְוָת פַּרְעֹה
אֲרֵי אֲנָא יַקֵּרִית יָת לִבֵּיהּ וְיָת
לִבָּא דְעַבְדּוֹהִי בְּדִיל לְשַׁוָּאָה
אָתַי אִלֵּין בֵּינֵיהוֹן: וּבְדִיל
דְּתִשְׁתְּעֵי קֳדָם בְּרַךְ וּבַר־בְּרַךְ
יָת נִסַּיִן דִּי עֲבָדִית בְּמִצְרַיִם
וְיָת אָתְוָתַי דִּי שַׁוִּיתִי בְּהוֹן
וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ: וְעַל מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן לְוָת פַּרְעֹה וַאֲמָרוּ לֵיהּ
כִּדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיְהוּדָאֵי
עַד אֵימָתַי מְסָרֵב אַתְּ
לְאִתְכַּנָּעָא מִן קֳדָמָי שַׁלַּח עַמִּי
וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי: אֲרֵי אִם מְסָרֵב
אַתְּ לְשַׁלָּחָא יָת עַמִּי הָא
אֲנָא מַיְתֵי מְחַר גּוּבָא בְּתְחוֹמָךְ:
וְיִחְפֵּי יָת עֵין שִׁמְשָׁא דְּאַרְעָא
וְלָא יְכִיל לְמֶחֱזֵי יָת אַרְעָא
וְיֵיכוֹל יָת שְׁאָר שֵׁיזְבְּתָא
דְּאִשְׁתְּאַרַת לְכוֹן מִן בַּרְדָּא
וְיֵיכוֹל יָת כָּל אִילָנָא דְּאַצְמַח
לְכוֹן מִן חַקְלָא: וְיִתְמְלוֹן
בָּתָּיךְ וּבָתֵּי כָל עַבְדָּךְ וּבָתֵּי
כָל מִצְרָאֵי דִּי לָא חֲזוֹ אֲבָהָתָךְ
וַאֲבָהָת אֲבָהָתָךְ מִיּוֹם
מְהֵוֵיהוֹן עַל אַרְעָא עַד יוֹמָא
הָדֵין וְאִתְפְּנִי וּנְפַק מִן קֳדָם
פַּרְעֹה: וַאֲמָרוּ עַבְדֵּי פַרְעֹה
לֵיהּ עַד אֵמָתַי יְהֵי דֵין לְנָא
לְתַקָּלָא שַׁלַּח יָת גַּבְרַיָּא
וְיִפְלְחוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהְהוֹן
הַעַד כְּעַן לָא יְדַעְתְּ אֲרֵי אֲבַדַת
מִצְרַיִם:

Viditq; Pharao, quòd cessásset pluvia & grando, et tonitrua, & auxit peccatũ: & ingravavit cor ſuum, ipſe & ſervi ejus. Ingravatumq; eſt cor Pharaonis; & non dimiſit filios Iſrael: ſicut locutus fuerat Domin⁹, per manũ Moyſi.

CAP. X.

DIxitque Dñs ad Moyſen; Ingredere ad Pharaonem: quia ego ingravavi cor ejus, & cor ſervorum ſuorum; ut ponerem ſigna mea hæc in medio eorum. Et ut narres coram filio tuo, & coram filio filii tui, miracula quæ feci in Ægypto; & ſigna mea quæ poſui in eâ: & ſciatis, quia ego Dominus. Ingreſſuſque eſt Moyſes & Aaron ad Pharaonem: & dixerunt ei, Hæc dicit Dominus Deus Judæorum; Uſque quò non vis humiliari coram me? dimitte populum meum, ut ſerviant coram me. Quodſi non vis dimittere populum meum: ecce ego adducam cras locuſtam, in terminos tuos. Et cooperiet terram; ita ut ſolis radii non poſſint ad eam penetrare: & conſumet reliqua quæ reſervata, & relicta fuerant vobis, à grandine; & comedet omnes arbores, quæ germinant vobis in agro. Implebuntque domos tuas, & domos omnium ſervorum tuorum, & domos omnium Ægyptiorum: quantum non viderunt patres tui, et patres patrum tuorum; à die quo fuerunt ſuper terram, uſque in diem hanc: avertitque ſe & egreſſus eſt à Pharaone. Dixeruntque ſervi Pharaonis ad eum; Uſque quo hoc erit nobis in ſcandalum? Dimitte viros, ut ſerviant coram Domino Deo ſuo: nũquid adhuc neſcis, quod perierit Ægyptus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

34 * ויראה פרעה כי חדל המטר והברד והקלות ויסף לחטא ויכבד לבו הוא ועבדיו׃
35 ויחזק לב פרעה ולא שלח את בני ישראל כאשר דבר יהוה ביד משה׃

1 ** ויאמר יהוה אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתותי אלה בקרבו׃
2 ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני יהוה׃
3 ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח עמי ויעבדוני׃
4 כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך׃
5 וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפליטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם מן השדה׃
6 ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה׃
7 ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יהוה אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים׃

VER. SAMAR.

34 * ויראה פרעה כי חדל המטר והברד והקלות ויסף לחטא ויכבד לבו הוא ועבדיו׃
35 ויחזק לב פרעה ולא שלח את בני ישראל כאשר דבר יהוה ביד משה׃

1 ** ויאמר יהוה אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתותי אלה בקרבו׃
2 ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני יהוה׃
3 ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח עמי ויעבדוני׃
4 כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך׃
5 וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפליטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם מן השדה׃
6 ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה׃
7 ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יהוה אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

34 *Videns autem Pharao quòd ceſſáſſet grando, & pluvia, & tonitrua, addidit peccare, & aggravavit cor ſuũ, ipſe, & ſervi ejus. Et corroboratũ eſt cor Pharaonis, & non dimiſit filios Iſrael, ſicut locutus fuerat Dominus in manu Moſis.

CAP. X.

1 ET dixit Dominus Moſi, Vade ad Pharaonẽ, nam ego aggravavi cor ej⁹, et cor ſervorũ ejus, ut ponã ſigna mea hæc in medio ejus. 2 ut enarres in auribus filii tui, & filii filii tui (a) quæ illuſi Ægyptiis, & ſigna quæ poſui in eis; & cognoſcetis quòd ego ſum Dominus Deus veſter. 3 Dices autẽ Pharaoni, Sic dicit Dominus Deus Hebræorũ, Quouſq; recuſabis humiliari corã me? dimitte populũ meum ut ſerviat mihi. 4 Nam ſi recuſaveris dimittere populũ meũ, ecce ego inducam cras locuſtã in terminos tuos. 5 Et cooperiet (b) oculũ terræ, & nõ poterit videri terra; comedétq; reliquũ quod evaſit, velictũ vobis à grãdine: comedet quoq; omnẽ herbã terræ, & omnẽ fructũ arboris quæ germinavit vobis ex agris. 6 Replebuntur etiã domus tuæ, & domus omniũ ſervorum tuorũ, et dom⁹ omniũ Ægyptiorũ. Quæ non viderũt patres tui, et patres patrũ tuorũ, à die quo fuerunt ſuper terrã uſq; in hanc diem. Et ingreſſi ſunt Moſes et Aaron ad Pharaonẽ, et dixerunt ei, Sic dicit Dominus Deus Hebræorũ; quouſq; recuſabis humiliari corã me? dimitte populũ ut ſerviat mihi: Nam ſi recuſaveris dimittere populũ meũ, ecce ego inducam cras locuſtã in terminos tuos, & cooperiet (c) oculũ terræ, et non poterit videri terra; comedétq; reliquũ quod evaſit, velictum vobis à grandine: comedet quoq; omnẽ herbam terræ, et omnẽ fructũ arboris quæ germinavit vobis ex agris. Replebuntur etiã domus tuæ, et domus omniũ ſervorũ tuorũ, et domus omnium Ægyptiorũ. Quæ non viderunt patres tui, et patres patrũ tuorũ, à die quo fuerunt ſuper terrã uſq; in hunc diẽ. Poſtea receſſit, et egreſſus eſt à Pharaone. 7 Dixerunt verò ſervi Pharaonis ad eũ, Quouſq; erit hic nobis in ſcandalũ? dimitte iſtos homines ut ſerviant domino Deo ſuo: An nondum cognoſcis quòd periit Ægyptus?

VER. SA. (a) quomodo impoſui (b) ſuperficiẽ (c) ſuperficiẽ

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 ولما راي فرعون ان قد انتهي المطر والبرد والاصوات * عاود الخطاء فعمل قلبه هو وعبيده׃
35 * وشدد الله قلب فرعون ولم يطلقهم كما قال الله لموسي *

* الفصل العاشر *

1 * ثم قال الله لموسي ادخل الي فرعون * فاني قويت قلبه وقلب عبيده لكي اجعل آياتي هذه
2 بهم * ولكي تقص على ابنك وابن ابنك ما بطشت بالمصريين * وآياتي التي احللتها بهم *
3 وتعلمون اني الله * فدخل موسي وهرون الي فرعون وقالا له * كذا قال الله اله العبرانيين * الي كم
4 ابيت ان تدعن لي اطلق قومي يعبدوني * فانك ان ابيت ان تطلق قومي * فها انا آتي
5 بالجراد غدا في تخمك * فيغطي عين الارض ولا يطيق احد ان ينظر اليها * ويأكل باقي الفليتة
6 التي بقيت من البرد * ويأكل جميع الشجر النابت لكم في الصحراء * ويملي منه بيوتك وبيوت
7 عبيدك وبيوت سائر المصريين * ما لم يروا مثله آباؤك وآباء آبائك منذ كونهم على الارض الي هذا
اليوم * ثم ولي وخرج من عند فرعون * فقال عبيد فرعون له * الي كم يكون هذا لنا وهفا اطلق
القوم يعبدون الله تعالي ربهم قبل ان تسافر مصر قد بادت *

Et cùm vidiſſet Pharaon jam ceſſáſſe pluviam, & grandinem, & voces, reverſus eſt ad peccatũ, & aggravavit cor ſuum, ipſe ac ſervi ejus. Et induravit Deus cor Pharaonis, & non dimiſit eos, ſicut dixit Deus Muſæ.

CAP. X.

1 RUrſus dixit Deus Muſæ, Ingredere ad Pharaonem, quoniam ego roboravi cor ejus, & cor ſervorum ejus, ut immittã has plagas meas in eos. 2 Et ut enarres filio tuo, & filio filii tui, quàm durè tractaverim Ægyptios; & plagas meas quas immiſi in eos: Et ſcietis quòd ego ſum Deus. 3 Et ingreſſus eſt Muſa & Haron ad Pharaonem, & dixerunt ei; Sic dixit Deus, Deus Hebræorum, uſquequò renues obedire mihi? dimitte populum meum ut adoret me. 4 Nam ſi tu renueris dimittere populum meum, ecce ego inducã locuſtas cras in terminos tuos. 5 Et cooperient oculum terræ, & non poterit quiſquã reſpicere eam; & comedent reſiduum rerum quæ evaſerunt, quæ relictæ ſunt à grandine; & comedent omnes arbores germinantes vobis in agro. 6 Et implebuntur ex eis domus tuæ, & domus ducum tuorum, & domus omnium Ægyptiorum: quibus ſimiles non viderunt patres tui, & patres patrũ tuorũ, à quo fuerunt ſuper ſolum terræ uſque ad hunc diem. Deinde avertit ſe, & exivit à conſpectu Pharaonis. 7 Dixerunt autẽ duces Pharaonis ad eum, uſquequò erit hoc nobis in laqueum? Dimitte populum ut adoret Deum altiſſimum, Dominum ſuum, antequam videamus Ægyptum everſam.

ספר שמות : י

eos ad dixit & ;Parhoh ad Aſiaron & Moſch eſt reduct' Et

8 וַיּוּשַׁב אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
? euntes qui & Qui .veſtro Deo Domino ſervite ,Ite
לְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִי וָמִי הַהֹלְכִים :
ibimus noſtris ſenib' cum & ,noſtris pueris Cum :Moſch dixit Et
9 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בִּנְעָרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ נֵלֵךְ
noſtris bob' cũ &,noſtris pecudib' cum ,noſtris filiab' cũ &,noſtris filiis cũ
בְּבָנֵינוּ וּבְבְנוֹתֵינוּ בְּצֹאנֵנוּ וּבְבְקָרֵנוּ
ita Sit : eos ad dixit Et .nobis Domini ſolennitas quia :ibimus
נֵלֵךְ כִּי חַג־יְהוָה לָנוּ : וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהִי כֵן
,veſtram familiam & ,vos dimittam ſicut ,vobiſcum Dominus
10 יְהוָה עִמָּכֶם כַּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם
,viri nunc Ite .ſic Non .veſtra facies contra malum quia,Videte
רְאוּ כִּי רָעָה נֶגֶד פְּנֵיכֶם : לֹא כֵן לְכוּ נָא הַגְּבָרִים
eos expulit Et .quærentes vos hoc quia ,Domino ſervite &
11 וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה כִּי אֹתָהּ אַתֶּם מְבַקְּשִׁים וַיְגָרֶשׁ אֹתָם
Extende : Moſch ad Dominus dixit Et .Parhoh facie à
מֵאֵת פְּנֵי פַּרְעֹה : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה
ſuper aſcendat & : locuſta in Ægypti terram ſuper tuã manũ
יָדְךָ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם בָּאַרְבֶּה וְיַעַל עַל־
,terræ herbam omnem comedat & ,Ægypti terram
12 אֶרֶץ מִצְרַיִם וְיֹאכַל אֵת־כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ אֵת
Moſch extendit Et .grando reliquit quæ omnia
כֹּל אֲשֶׁר הִשְׁאִיר הַבָּרָד : וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־
ventum duxit Dominus & ,Ægypti terram ſuper ſuam virgã
13 מַטֵּהוּ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיהוָה נָהַג רוּחַ
,fuit Mane .nocte tota & ,ipſa die tota terrã in orientalem
קָדִים בָּאָרֶץ כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וְכָל־הַלָּיְלָה הַבֹּקֶר הָיָה
locuſta aſcendit Et .locuſtam elevavit orientalis ventus &
14 וְרוּחַ הַקָּדִים נָשָׂא אֶת־הָאַרְבֶּה : וַיַּעַל הָאַרְבֶּה
,Ægypti termino omni in requievit & ,Ægypti terram totam ſuper
עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיָּנַח בִּכְל גְּבוּל מִצְרָיִם
eam poſt & ,ipſa ſicut locuſta ſic fuit non ipſam Ante .valde gravis
כְּבֵד מְאֹד לְפָנָיו לֹא הָיָה כֵן אַרְבֶּה כָּמֹהוּ וְאַחֲרָיו
obſcurata & ,terræ omnis oculum operuit Et .ſic erit non
15 לֹא יִהְיֶה־כֵּן : וַיְכַס אֶת־עֵין כָּל־הָאָרֶץ וַתֶּחְשַׁךְ
fructũ omnem & ,terræ herbam omnem comedit & ,terra eſt
הָאָרֶץ וַיֹּאכַל אֵת כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ וְאֵת כָּל־פְּרִי
,ligno in ,viror omnis remanſit non & : grando reliquerat quem ,arboris
הָעֵץ אֲשֶׁר הוֹתִיר הַבָּרָד וְלֹא־נוֹתַר כָּל־יֶרֶק בָּעֵץ
,Parhoh feſtinavit Et .Ægypti terra tota in agri herba in &
וּבְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם : וַיְמַהֵר פַּרְעֹה
Domino Peccavi :dixit & ,Aharon & Moſch vocandum ad
16 לִקְרֹא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר חָטָאתִי לַיהוָה
,hac vice tantùm ,meũ peccatũ quæſo tolle nunc Et .vobis & ,veſtro Deo
17 אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם : וְעַתָּה שָׂא נָא חַטָּאתִי אַךְ הַפַּעַם
tantùm me deſuper removeat &,veſtrũ Deum Dominum ad orate &
וְהַעְתִּירוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְיָסֵר מֵעָלַי רַק
oravit & ,Parhoh cum à eſt egreſſus Et .hanc mortem
אֶת־הַמָּוֶת הַזֶּה : וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה וַיֶּעְתַּר
.Dominum ad
אֶל־יְהוָה :

EXODUS. Verſio VULG. LAT.

8 Revocaverúntque Moyſen & Aaron ad Pharaonem : qui dixit eis , Ite, ſacrificate Domino Deo veſtro : quinam ſunt qui ituri ſunt ? Ait Moyſes, Cum parvulis noſtris & ſenioribus pergemus, cum filiis & filiabus, cum ovibus & armentis : eſt enim ſolemnitas Domini Dei noſtri. Et reſpondit Pharao, Sic 10 Dominus ſit vobiſcum, quo modo ego dimittam vos, & parvulos veſtros : cui dubium eſt quòd peſſimè cogitetis ? Non fiet ita ; ſed ite tantùm viri, & ſacrificate Domino : hoc enim & ipſi petiſtis. Statímque ejecti ſunt de conſpectu Pharaonis. Dixit autem 12 Dominus ad Moyſen , Extende manum tuam ſuper terram Ægypti ad locuſtam, ut aſcendat ſuper eam, & devoret omnem herbam quæ reſidua fuerit grandini. Et extendit Moyſes virgam ſuper terram Ægypti : & Dominus induxit ventum urétem totâ die illâ & nocte : et manè facto, vẽt' urês levavit locuſtas. Quæ aſcẽderũt ſuper univerſã terrã Ægypti : & ſederunt in cunctis finibus Ægyptiorum innumerabiles, quales ante illud tempus non fuerant, nec poſteà futuræ ſunt. Operuerúntque univerſam ſuperficiem terræ, vaſtantes omnia. Devorata eſt igitur herba terræ, & quidquid pomorum in arboribus fuit, quæ grando dimiſerat : nihílque omnino virens relictum eſt in lignis & in herbis terræ, in cuncta Ægypto. 16 Quam ob rem feſtinus Pharao vocavit Moyſen & Aaron, & dixit eis ; Peccavi in Dominum Deum veſtrum, & in vos. Sed nunc dimittite peccatum mihi etiam hâc vice, & rogate Dominum Deum veſtrum, ut auferat à me mortem iſtam. Egreſſúſque Moyſes de conſpectu Pharaonis, oravit 18 Dominum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ (μ)ἀπέστρεψαν τὸν τε Μωυσῆν καὶ Ααρὼν πρὸς Φαραώ· καὶ εἶπεν (ν)αὐτοῖς, Πορεύεσθε καὶ λατρεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν. τίνες δὲ καὶ
9 τίνες εἰσὶν οἱ πορευόμενοι ; (ξ) Καὶ λέγει Μωυσῆς, Σὺν τοῖς (ο)νεανίσκοις καὶ πρεσβυτέροις πορευσόμεθα, σὺν τοῖς υἱοῖς, καὶ θυγατράσι, καὶ προβάτοις, καὶ βουσὶν ἡμῶν ἔστι γὰρ ἑορ-
10 τὴ (π)κυρίου. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἔστω (ρ) ὕπω κύριος μεθ' ὑμῶν· καθὼς ἀποστέλλω ὑμᾶς, μὴ καὶ ἀποστελῶ ὑμᾶς ; ὁρᾶτε ὅτι πονηρία(σ)πρόσκειται ὑμῖν. Μὴ ὕπως. πορευέσθωσαν (τ)οἱ ἄνδρες, καὶ (υ)λατρεύσατε τῷ
11 θεῷ· τοῦτο γὰρ αὐτοὶ (φ)ἐκζητεῖτε. Ἐξέβλεπον
12 δὲ αὐτοὺ ἀπὸ προσώπου Φαραώ. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἔκτεινον (χ) σὺ χεῖρα σὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ ἀναβήτω ἀκρὶς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ καλύψει πᾶσαν βοτάνην τῆς γῆς, καὶ
13 πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων, (ψ)ὃν ἀπελίπετο ἡ χάλαζα. Καὶ ἐπῆρε Μωυσῆς τὴν ῥάβδον εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ κύριος ἐπήγαγεν (ω) ἄνεμον νότον ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ὅλην τὴν νύκτα. τὸ πρωῒ ἐγένετο, καὶ ὁ ἄνεμος ὁ νότος ἀνέλαβε τὰς ἀκρίδας.
14 Καὶ ἀνήγαγεν αὐτὴν ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου καὶ κατέπαυσεν ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια Αἰγύπτου πολλὴ σφόδρα. πρότερα αὐτῆς οὐ γέγονε τοιαύτη ἀκρὶς, καὶ (α) μὴ ταῦτα οὐκ ἔσται
15 ὕστερος. Καὶ ἐκάλυψε τὸ ὄψιν τῆς γῆς, καὶ ἐφάνη ἡ γῆ· καὶ κατέφαγε πᾶσαν βοτάνην τῆς γῆς, καὶ πάντα τὰ καρπὸν τῶν ξύλων, ὃς ἀπελείφθη ἀπὸ τῆς χαλάζης· (β) οὐκ ἀπελείφθη χλωρὸν οὐδὲν ἐν τοῖς ξύλοις, καὶ ἐν πάσῃ βοτάνῃ τῆς πεδίας, ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύ-
16 πτου. Κατέσπευσε δὲ Φαραὼ καλέσαι Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, Ἡμάρτηκα ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ εἰς ὑμᾶς.
17 Πρόσθεσθε οὖν μου τὴν ἁμαρτίαν ἔτι νῦν, καὶ προσεύξασθε πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, καὶ ἀφελέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸν
18 θάνατον τοῦτον. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραὼ, καὶ ηὔξατο (γ) πρὸς τὸν θεόν.

MS. A. (μ)ἐπέστρεψαν(ν)αὐτοῖς Φαραὼ, Πορεύεσθε, λατρεύσατε (ξ) Λέγει δὲ (ο)νεανίσκοις ἡμῶν καὶ τοῖς πρεσβύταις πορευσόμεθα, (π) κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν. Καὶ εἶπεν Φαραὼ πρὸς (ρ) ὕπως (σ) πρόκειτε (τ) οἱ (υ) λατρεύσατε τῷ κυρίῳ· (φ) ζητεῖτε. (χ) χεῖρά (ψ) σου ἐπὶ (ω) νότον ὅτι (α) μετ' αὐτὴν (β) οὐ κατελείφθη (γ) πρὸς κύριον.

CAP. X.

Et reduxerunt Moyſen & Aaron ad Pharaonem : & dixit eis, Ite & ſervite Domino Deo veſtro. Qui autem & qui ſunt eúntes ? Et ait Moyſes , Cum adoleſcentibus & ſenioribus ibimus, cum filiis & filiabus, & ovibus, & bobus noſtris : Eſt enim ſolemnitas Domini. Et dixit ad eos, Sit ſic Dominus vobiſcum : ſicut dimitto vos, nunquid & ſupellectilem veſtram ? Videte quia malignitas propoſita eſt vobis. Non ſic : ſed eant viri, & ſerviant Deo : hoc enim ipſi requiritis. Ejecerunt autem eos à facie Pharaonis. Dixit autem Dominus ad Moyſen, Extende manum ſuper terram Ægypti : & aſcendat locuſta ſuper terram , & comedet omnem herbam terræ, & omnem fructum lignorum, quem reliquit grando. Et elevavit Moyſes virgam in cælum: & Dominus induxit ventum Auſtrum ſuper terram totâ die illâ, & totâ nocte. Factum eſt manè: & ventus auſter aſſumpſit locuſtam. Et induxit eam ſuper omnem terram Ægypti : Et requievit ſuper omnes fines Ægypti multa valdé. Ante eam non fuit talis locuſta, & poſthác non erit ſic. Et operuit aſpectum terræ, & corrupta eſt terra. Et comedit omnem herbam terræ, & omnem fructum lignorum, qui relictus fuerat à grandine. Non eſt relictum viride (f) nihil in lignis, & in omni herba campi, in omni terra Ægypti. Feſtinavit autem Pharao vocare Moyſen & Aaron, dicens, Peccavi ante Dominum Deum veſtrum, & in vos. (g) Suſcipite igitur peccatum meum etiam nunc, & orate ad Dominum Deum veſtrum: & auferat à me mortem hanc. Exivit autem Moyſes à Pharaone, & oravit ad Dominum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et revocârunt Moſen & Aharonem ad Pharonem, dixítque ad eos, Ite colite Dominum Deum veſtrum. Sed quis & quis ituri ſunt? Dixit ei Moſes, Cum adoleſcentibus noſtris, & cum ſenibus noſtris ibimus : cum filiis noſtris & filiabus noſtris, cum ovibus ac bobus noſtris ibimus, quandoquidem dies feſtus Domini nobis eſt. Dixit eis, Fiat ita, Dominus vobiſcum ſit : Cùm dimiſero vos, & ſupellectilem veſtram, videte quæſo ne fortè malum occurrat faciebus veſtris. Non ſic, abite nunc viri, & colite Dominum : nam otium vos quæritis. Et eduxerunt eos à facie Pharaonis. Dixítque Dominus ad Moſen, Attolle manum tuam ſuper terram Ægypti pro locuſta, ut aſcendat ſuper terram Ægypti, devoretque herbam terræ, & quidquid reliquit grando. Levavit itaque Moſes baculum ſuum ſuper terram Ægypti, & Dominus produxit ventum calidum ſuper terram, toto die illo, totâque nocte. Mane facto, ventus uredinis attulit locuſtam. Aſcendítque locuſta ſuper univerſam terram Ægypti, & immorata eſt in omnibus finibus Ægyptiorum : Gravis erat vehementer, & ſimilis ei nunquam fuit locuſta ante eam, neque poſt illam erit ſimilis. Et operuit oculum totius terræ, & obſcurata eſt terra, & comedit omnem herbam terræ, atque omnes fructus arborum quos reliquerat grando : & non remanſit folium in arbore, neq; herba in agro in tota terra Ægypti. Feſtinavit ergò Pharaon ad vocandum Moſen & Aharonem, & ait illis, Peccavi Domino Deo veſtro & vobis. At etiam nunc dimittite peccatum meum hac vice, & orate ad Dominum Deum veſtrum, ut avertat à me mortem iſtam. Egreſſus igitur Moſes à conſpectu Pharaonis, oravit coram Domino.

PARAPH. CHALD. cum הרגום אונקלוס

8 ואתותב ית משה וית אהרן לות
פרעה ואמר להון אזילו פלחו
9 קדם יי אלהכון מן ומן אזלין
ואמר משה בעולמנא ובסבנא
נזיל בבננא ובבנתנא בעננא
ובתרענא נזיל ארי חגא קדם יי
10 לנא: ואמר להון יהי כן מימרא דיי
בסעדכון כד אשלח יתכון וית
טפלכון חזו ארי בישא דאתון
סבירין למעבד לקבילאפיכון
11 לאסתחרא: לא כן אזילו כען
גברייא ופלחו קדם יי ארי יתהון
אתיין בעין ותריך יתהון מן קדם
12 פרעה: ואמר יי למשה ארים ידך
על ארעא דמצרים ויתי גובא
ויסק על ארעא דמצרים וייכול
ית כל עסבא דארעא ית כל די
13 אשאר ברדא: ואריס משה ית
חוטריה על ארעא דמצרים וייי
דבר רוח קדומא בארעא כל יומא
14 ההוא וכל ליליא צפרא הוה ורוח
קדומא נטל ית גובא: וסליק גובא
על כל ארעא דמצרים ושרא בכל
תחום מצרים תקיף לחדא קדמוהי
15 לא יהי כן גובא דכותיה ובתרוהי
לא יהי כן: וחפא ית עין שמשא
דכל ארעא וחשוכת ארעא ואכל
ית כל עסבא דארעא וית כל פירי
אילנא די אשאר ברדא ולא
אשתאר כל ירוק באילנא
16 ובעסבא דחקלא בכל ארעא
דמצרים: ואוחי פרעה למקרי
17 למשה ולאהרן ואמר חבית קדם
יי אלהכון ולכון: וכען שבוק בעון
חובי ברם זמנא הדא ובצלו קדם יי
18 אלהכון ויעדי מני לחוד ית מותא
הדין: ונפק מלות פרעה ובצלי
קדם יי:

TARGUM ONKELOS.

8 Reductiq; sunt Moyses & Aaron ad Pharaonem, & dixit eis; Ite servite corā Dño Deo vestro: Qui ituri sunt? Dixitq; 9 Moyses; Cum parvulis nostris & cum seniorib⁹ nostris, ibimus: cum filiis nostris & cum filiab⁹ nostris, cum ovib⁹ nostris & cum bob⁹ nostris, ibim⁹; quia solennitas est nobis 10 corā Dño. Dixitq; eis; Sic sit verbū Dñi in adjutorium vestrū; sicut dimittā vos, & familiā vestrā: videte, quomodo malum, quod vos putatis facere, contrā faciem vestram stat. 11 Non sic, sed ite nunc viri, & servite coram Dño; quoniam hoc ipsum vos petistis: ejecítque eos à cōspectu Pharaonis. 12 Dixitq; Dñs ad Moysen; Leva manum tuam super terrām Ægypti, ut veniat locusta; & ascendat super terram Ægypti: & comedat omnem herbam terræ; omnia quæ reliquit grando. Et levavit Moyses virgam suam, super terrā 13 Ægypti; & Dñs induxit ventum Orientalem in terram; totā die illā, & totā nocte: factoque mane, ventus Orientalis levavit locustā. Ascenditq; 14 locusta, super universam terram Ægypti; & mansit, in universo termino Ægypti: nimis valida; qualis antea non fuerat similis ei, nec postea erit 15 talis. Cooperuitque *omnem* terram, ita ut radii solis non possent ad eam pervenire, & obscurata est terra: & devoravit omnem herbam terræ, et omnes fructus arboris, quos reliquit grando: nihilque viride remansit in arboribus, & in herbā agri, in universā terrā Ægypti. Festinavítque Pharao; & vocavit Moysen et Aarō: et ait; Peccavi corā Dño 17 Deo vestro, & vobis. Et nunc, dimittite obsecro peccatum meum, tantumodo hac vice; & orate corā Dño Deo vestro: ut auferat à me, solummodo mortē istā. Egressúsque est à 18 Pharaone: & oravit coram Domino.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * ויתיבו את משה ואהרן אל פרעה ויאמר להם לכו עבדו את יי אלהיכם מי ומי הולכים:
9 ויאמר משה בנעורינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג יי לנו הוא:
10 ויאמר להם יהי יי עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם:
11 לא כן לכו נא הגברים ועבדו את יי כי אתה מבקשים ויגרשו אותם מלפני פרעה:
12 ** ויאמר יי אל משה נטה את ידך על ארץ מצרים בארבה ויעל על ארץ מצרים ויאכל את כל עשב הארץ את כל אשר השאיר הברד:
13 ויט משה את מטהו על ארץ מצרים ויי נהג רוח קדים בארץ כל היום ההוא וכל הלילה היה בבקר רוח הקדים נשא את הארבה:
14 ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה כן ארבה כמוהו ואחריו לא יהיה כן:
15 ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא נותר כל ירק בעץ ובכל עשב השדה בכל ארץ מצרים:
16 ** ויאץ פרעה לקרא למשה ולאהרן ויאמר חטאתי ליי אלהיכם ולכם:
17 ועתה שאו נא חטאתי אך הפעם ופגעו ביי אלהיכם ויסר מעלי רק את המות הזה:
18 ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל יי:

VERSIO SAMARITANA.

8 * ויתיבו ית משה ואהרן אל פרעה ואמר להם לכו פלחו ית יי אלהכם מי ומי אזלין:
9 ואמר משה בעולמנא ובסבנא נזיל בבנינא ובבנתנא בעננא ובתרענא נזיל ארי חגא דיי לנא הוא:
10 ואמר להם יהי יי עמכם כאשר אשלח יתכם וית טפלכם חזו ארי בישא קדם אפיכם:
11 לא כן אזילו כען גברייא ופלחו קדם יי ארי יתהון אתיין בעין ותריך יתהון מן קדם פרעה:
12 ** ואמר יי למשה ארים ידך על ארעא דמצרים בארבה ויסק על ארעא דמצרים וייכול ית כל עסבא דארעא ית כל די אשאר ברדא:
13 ואריס משה ית חוטריה על ארעא דמצרים וייי נהג רוח קדומא בארעא כל יומא ההוא וכל ליליא צפרא הוה ורוח קדומא נטל ית גובא:
14 וסליק גובא על כל ארעא דמצרים ושרא בכל תחום מצרים תקיף לחדא קדמוהי לא יהי כן גובא דכותיה ובתרוהי:
15 וחפא ית עין כל ארעא וחשוכת ארעא ואכל ית כל עסבא דארעא וית כל פירי אילנא די אשאר ברדא ולא אשתאר כל ירוק באילנא ובעסבא דחקלא בכל ארעא דמצרים:
16 ** ואוחי פרעה למקרי למשה ולאהרן ואמר חבית קדם יי אלהכון ולכון:
17 וכען שבוק בעון חובי ברם זמנא הדא ובצלו קדם יי אלהכון ויעדי מני לחוד ית מותא הדין:
18 ונפק מלות פרעה ובצלי קדם יי:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 Et reduxerunt Moſen & Aaronem ad Pharaonem; qui dixit eis, Ite, ſervite Domino Deo veſtro. Quinā aut ē quinā ibunt? 9 Et reſpondit Moſes, cum adoleſcentibus noſtris, & cum ſenibus noſtris ibimus; cum filiis noſtris, & filiabus noſtris, cum ovibus noſtris, & bobus noſtris ibimus, quoniam feſtum Domini nobis eſt. Dixitque eis, 10 Ita ſit Dominus vobiſcum, ſicut dimittam vos, & (d) familiā veſtram: videte quod malum eſt contra facies veſtras. Idcò eant (e) viri, & 11 ſerviant Domino, hoc enim ipſi requiritis. Et repulerunt eos à facie Pharaonis. Tum 12 dixit Dominus Moſi, Extende manum tuam ſuper terram Ægypti in locuſtā, & aſcendat ſuper terram Ægypti, comedátque omnem herbam terræ, & omnem fructum arboris quem reliquit grando. Et extendit Moſes manum 13 ſuam ſuper terram Ægypti, & Dominus adduxit ventum orientalem in terram toto die illo, & totā nocte: mane facto, ventus orientalis elevavit locuſtam. Et aſcendit lo- 14 cuſta ſuper univerſam terram Ægypti, & demiſit in omnem terminum Ægypti, fuit gravis valdé: antea non fuerat locuſta ſicut iſta, & poſtea nulla erit hujuſmodi. Operuit autem omnem ſuperficiē 15 terræ, & obſcurata eſt terra; devoravitque omnem herbam terræ, & omnem fructum arboris quem reliquum fecerat grando, ita ut non remanſerit ullus viror in arbore, aut in herba agrorum, in omni terrā Ægypti. Feſtinavitque Pharao vocare 16 Moſen & Aaronem, dixitq; Peccavi Domino Deo veſtro, & vobis. Nunc autem con- 17 donate quæſo peccatum meum tantùm hāc vice: orate Dominum Deum veſtrum ut amoveat à me tantùm mortem hanc. Et egreſſus eſt 18 à Pharaone, ut oraret Dominum.

VER. SAM. (d) parvulos veſtros: (e) nunc

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 * فرد موسي وهرون الي فرعون * وقال لهما امضوا اعبدوا الله ربكم * من ومن الماضون * قال
9 موسي بصبياننا وشيوخنا نمضي * ببنينا وبناتنا وعمنا وبقرنا نمضي * لان حج الله لنا * قال لهما
10 كذلك يكون * الله معكم كما اطلقكم واطفالكم * هودا اري السر حذاء وجوهكم * ليس
11 كذلك * نمضي الرجال منكم فيعبدون الله * فانكم انما تطلبوها * وطردهما من بين يدي
12 فرعون * ثم قال الله لموسي * مد يدك علي بلد مصر بسبب الجراد * فيصعد علي بلد مصر ويأكل
13 جميع عسب البلد الذي بقاه البرد * فمد موسي يده علي بلد مصر * وساق الله الريح القبول
14 في البلد طول ذلك اليوم وطول الليل * فلما كانت الغداة حملت الريح القبول الجراد * فصعد
الجراد علي جميع بلد مصر * واستقر في جميع تخمها عظما جدا * ما لم يكن قبله جراد مثله *
15 ولا يكون بعده كذلك * فغطي جميع عين البلد حتي اظلم البلد * واكل جميع عسبه وجميع
ثمر السجر الذي بقاه البرد * ولم يبق سي من الخضر في السجر وفي عسب الصحراء في
16 جميع بلد مصر * فاسرع فرعون في الدعاء بموسي وهرون وقال قد اخطاءت لله ربكما ولكما
17 * والان احمل لا دبي هذه المرة * واسعا الي الله ربكما ليزيل عني * هذا الموت الخص * فلما خرج
18 من عنده سمع الي الله *

Reductique fuerunt Muſa & Haron ad 8
Pharaonem: Dixitque eis, Ite, adorate Deum Dominum veſtrum; Quinam & quinam ituri ſunt? Dixit Muſa, Cum pueris 9
noſtris, & ſenibus noſtris ibimus; cum filiis noſtris, & filiabus noſtris; cum ovibus noſtris, & bobus noſtris ibimus; quoniam feſtivitas Dei nobis eſt. Dixit eis, 10
Sic erit Deus vobiſcum, quomodo dimittam vos & filios veſtros: Ecce video malum ante facies veſtras. Non ita, ibunt viri ex vobis, & adorabunt Deum, quia 11
hoc eſt quod petitis. Et expulit eos à conſpectu Pharaonis. Præterea dixit Deus 12
Muſæ, Extende manum tuam adversùs regionem Ægypti locuſtarum cauſā, & aſcendent ſuper regionem Ægypti, & comedent omnem herbam regionis quam reliquit grando. Extenditque Muſa manum ſuam ſuper regionem Ægypti, & ad- 13
duxit Deus ventū Auſtralem per regionem totā illā die, & totā nocte; & cùm factum eſſet mane, portavit ventus Auſtralis locuſtas. Et aſcenderunt locuſtæ 14
ſuper univerſam regionem Ægypti, & permanſerunt in omnibus finibus ejus, magnæ valdè, quib⁹ non fuerunt ante eas locuſtæ ſimiles, & non erunt poſt illas, tales. Et cooperuerunt totum oculum regionis, 15
ita ut obſcurata ſit regio; & comederunt omnem herbam ejus, & omnes fructus arborum quos reliquerat grando, & nihil viriditatis remanſit in arboribus, & in herbis agri, in univerſa regione Ægypti. Feſtinavitque Pharaon vocare Muſam 16
& Haron, & dixit, Jam peccavi Deo Domino veſtro, & vobis. Et nunc tolerate 17
delictum meum hac vice, & intercedite apud Deum Dominum veſtrum, ut auferat à me hanc mortem meram. Cùm igitur 18
exiſſent ab eo, interceſſerunt ad Deum.

ספר שמות: יא

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

levavit & ,valde fortem *mare* ventum Dominus vertit Et

19 וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה רוּחַ־יָם חָזָק מְאֹד וַיִּשָּׂא אֶת־
omni in una locusta remansit Non .Suph *mare* in *eam* fixit & ,*locustam*
הָאַרְבֶּה וַיִּתְקָעֵהוּ יַמָּה סוּף לֹא נִשְׁאַר אַרְבֶּה אֶחָד בְּכָל
non & ,Parhoh cor Dominus roboravit Et .Ægypti termino

20 גְּבוּל מִצְרָיִם: וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא
: Moseh ad Dominus dixit Et .Israel filios dimisit

21 שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
: Ægypti terram super *obscuritas erit* & ,*cælos* *super* tuâ manû Extéde

נְטֵה יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וְיִהְיֶה חֹשֶׁךְ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם
,*cælos* *ad* suam manum Moseh extendit Et .*obscuritate* palpabit &

22 וְיָמֵשׁ חֹשֶׁךְ: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַשָּׁמָיִם
.diebus tribus Ægypti terra tota in *caligimis obscuritas fuit* &

וַיְהִי חֹשֶׁךְ־אֲפֵלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים:
se sub de *vir* *surrexerunt neque* ,*suum fratrem* *vir* *viderunt* Non

23 לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו וְלֹא־קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו
,suis habitaculis in lux fuit Israel filiis omnib⁹ Sed .diebus tribus

שְׁלֹשֶׁת יָמִים וּלְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבֹתָם:
,Domino *servite* ,Ite : dixit & ,Moseh ad Parhoh vocavit Et

24 וַיִּקְרָא פַרְעֹה אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה
,*vobiscum ibit vestra familia etiam* ,*statuetur vester bos* & ,*vestrum pecus* tantùm

רַק צֹאנְכֶם וּבְקַרְכֶם יֻצָּג גַּם־טַפְּכֶם יֵלֵךְ עִמָּכֶם:
,holocausta & sacrificia nostra manu in dabis tu Etiam : Moseh dixit Et

25 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַּם־אַתָּה תִתֵּן בְּיָדֵנוּ וּזְבָחִים וְעֹלֹת
,*nobiscû* *ibit* *nostra possessio* etiam Et .nostro Deo Domino faciemus &

26 וְעָשִׂינוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ: וְגַם־מִקְנֵנוּ יֵלֵךְ עִמָּנוּ
serviendum ad accipiemus eo ex quia ,ungula remanebit Non

לֹא תִשָּׁאֵר פַּרְסָה כִּי מִמֶּנּוּ נִקַּח לַעֲבֹד אֶת־
,Domino *serviemus quid sciemus non* nos Et .nostro Deo Domino

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ לֹא־נֵדַע מַה־נַּעֲבֹד אֶת־יְהוָה
non & ,Parhoh cor Dominus roboravit Et .illuc *nos venire usque*

עַד־בֹּאֵנוּ שָׁמָּה: וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא
tibi Cave .*me desuper Abi* :Parhoh ei dixit Et .eos dimittere voluit

28 אָבָה לְשַׁלְּחָם: וַיֹּאמֶר לוֹ פַּרְעֹה לֵךְ מֵעָלָי הִשָּׁמֶר לְךָ
,meam faciē videbis qua die in quia ,meam faciē *videre addas* ne

אַל־תֹּסֶף רְאוֹת פָּנַי כִּי בְּיוֹם רְאֹתְךָ פָּנַי
ultrà addam Non .es locutus Rectum :Moseh dixit Et .morieris

29 תָּמוּת: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֵּן דִּבַּרְתָּ לֹא־אֹסֵף עוֹד
.tuam faciem *videre*

רְאוֹת פָּנֶיךָ:

CAP. XI. יא

adducam unam plagam Adhuc :Moseh ad Dominus dixit Et

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עוֹד נֶגַע אֶחָד אָבִיא
.hinc vos dimittet postea ,Ægyptum super & Parhoh super

עַל־פַּרְעֹה וְעַל־מִצְרַיִם אַחֲרֵי־כֵן יְשַׁלַּח אֶתְכֶם מִזֶּה
Loquere .hinc vos expellet expellendo ,omnino ipse dimiserit Cùm

2 כְּשַׁלְּחוֹ כָּלֵה יְגָרֵשׁ יְגָרֵשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה: דַּבֶּר־
femina & ,*suo socio* à *vir* petant & : populi auribus in nunc

נָא בְּאָזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאֲלוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה
.aurea vasa & ,argentea vasa ,*sua socia* à

מֵאֵת רְעוּתָהּ כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב:

EXODUS.

Versio VULG. LAT.

19 Qui flare fecit ventum ab occidente vehementissimum, & arreptam locustam projecit in Mare rubrum : non remansit ne una quidem in cunctis finibus Ægypti. Et induravit Dominus cor Pharaonis, nec dimisit filios Israel. Dixit autem Dominus ad Moysen, Extende manum tuam in cœlum: & sint tenebræ super terram Ægypti, tam densæ, ut palpari queant. Extenditq; Moyses manû in cœlû : & factæ sunt tenebræ horribiles in universa terra Ægypti, tribus diebus. Nemo vidit fratrē suum, nec movit se de loco in quo erat : ubicunq; autē habitabant filii Israel, lux erat. Vocavítq; Pharao Moysen & Aaron, & dixit eis ; Ite, sacrificate Domino : oves tantùm vestræ & armenta remaneant, parvuli vestri eant vobiscû. Ait Moyses, Hostias quoque & holocausta dabis nobis, quæ offeram⁹ Dño Deo nostro. Cuncti greges pergent nobiscum : non remanebit ex eis ungula, quæ necessaria sunt in cultum Domini Dei nostri : præsertim cùm ignoremus quid debeat immolari, donec ad ipsum locum perveniamus. Induravit autem Domin⁹ cor Pharaonis, & noluit dimittere eos. Dixítque Pharao ad Moysen, Recede à me, & cave ne ultrà videas faciem meam : quocunque die apparueris mihi, morieris. Respondit Moyses, Ita fiet, ut locutus es : non videbo ultrà faciem tuam.

CAP. XI.

ET dixit Dominus ad Moysen, Adhuc unâ plagâ tangam Pharaonem & Ægyptû: & post hæc dimittet vos, & exire compellet. Dices ergò omni plebi, ut postulet vir ab amico suo, & mulier à vicina sua, vasa argentea & aurea.

19 Καὶ μετέβαλε κύριος (δ) ἄνεμον ἀπὸ δυσμῶν σφοδρὸν, καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀκρίδα, (ε) καὶ ἔβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν· καὶ οὐκ ὑπελείφθη ἀκρὶς μία ἐν
20 πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ. Καὶ ἐσκλήρωσε κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ οὐκ ἐξαπέστειλε
21 τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν οὐρανὸν· καὶ γενηθήτω σκότος (ζ) ὀπὶ γῆς
22 Αἰγύπτου, ψηλαφητὸν σκότος. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν (η) χεῖρα εἰς τὸν οὐρανὸν· καὶ ἐγένετο σκότος γνόφος, δυσὶ λαὶ ὀπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου τρεῖς ἡμέρας. Καὶ οὐκ εἶδεν ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν (θ) αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας· καὶ οὐκ ἐξανέστη ἕκαστος ἐκ τῆς κοίτης
23 αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας· πᾶσι δὲ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ (ι) φῶς ἦν ἐν πᾶσιν οἷς κατεγίνοντο.
24 Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, Βαδίζετε, λατρεύσατε κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, πλὴν τῶν προβάτων καὶ τῶν βοῶν καταλείπεσθε· καὶ ἡ ἀποσκευὴ ὑμῶν ἀποστρεχέτω μεθ' ὑμῶν. Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Ἀλλὰ καὶ σὺ δώσεις ἡμῖν ὁλοκαυτώματα καὶ
25 θυσίας, ἃ ποιήσομεν κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν.
26 Καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν πορεύσεται μεθ' ἡμῶν, καὶ οὐκ ὑπολειφθήσεται ἐκεῖθεν ὄνυξ· ἀπ' αὐτῶν γὰρ λημφόμεθα λατρεῦσαι κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν· ἡμεῖς δὲ οὐκ οἴδαμεν τί λατρεύσομεν κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐκεῖ.
27 Ἐσκλήρωσε δὲ κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ οὐκ ἐβουλήθη ἐξαποστεῖλαι αὐτούς.
28 Καὶ (κ) λέγει Φαραὼ, Ἄπελθε ἀπ' ἐμοῦ· πρόσεχε σαυτῷ ἔτι προσθεῖναι ἰδεῖν με τὸ πρόσωπον· ᾗ δ' ἂν ἡμέρᾳ ὀφθῇς μοι,
29 ἀποθανῇ. Λέγει δὲ Μωυσῆς, Εἰρηκας· οὐκ ἔτι ὀφθήσομαί σοι εἰς πρόσωπον.

MS.A. (δ) ἀπὸ θαλάσσης ἄνεμον σφοδρὸν, (ε) καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθράν· (ζ) ὀπὶ γῆν (η) χεῖρα αὐτοῦ εἰς (θ) αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἀνέστη ἕκαστος (ι) ἦν φῶς (κ) λέγει αὐτῷ Φαραώ,

ΚΕΦ. ια'.

1 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἔτι μίαν (α) πληγὴν ἐγὼ ἐπάξω ὀπὶ Φαραὼ, καὶ ἐπ' Αἰγυπτίους, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαποστελεῖ ὑμᾶς ἐντεῦθεν. ὅταν δὲ (β) ἐξαποστείλῃ ὑμᾶς
2 σὺν παντὶ, (γ) ἐκβαλεῖ ὑμᾶς ἐκβολῇ. Λάλησον ὖν κρυφῇ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, καὶ αἰτησάτω ἕκας τος παρὰ τοῦ (δ) πλησίον σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμόν.

MS.A. Κεφ. ια'. (α) πληγὴν ἐπάξω (β) ἀποστέλλῃ (γ) ἐκβολῇ ἐκβαλεῖ ὑμᾶς. (δ) πλησίον, καὶ γυνὴ παρὰ τῆς πλησίον, σκεύη

Et transtulit Dominus ventum à mari violentum, & assumpsit locustam, & projecit eam in rubrum mare. Et non est relicta locusta una in omni terra Ægypti. Et induravit Dominus cor Pharaonis, & non dimisit filios Israel. Dixit autem Dominus ad Moysen, Extende manum tuam ad cœlum: & fiant tenebræ super terram Ægypti, tenebræ palpabiles. Extendit autem Moyses manum in cœlum: & factæ sunt tenebræ, caligo, turbo super omnem terram Ægypti, tres dies. Et nemo vidit fratrem suum tribus diebus: & nemo surrexit de cubili suo tribus diebus: Omnibus autem filiis Israel lux erat in omnibus, in quibus erant. Et vocavit Pharao Moysen & Aaron, dicens, Ite, servite Domino Deo vestro, (h) tantùm oves & boves relinquite: & apparatus vester eat vobiscum. Et dixit Moyses, Sed & tu dabis nobis holocausta, & hostias, quas faciemus Domino Deo nostro. Et pecora nostra ibunt nobiscum, & non relinquemus ungulam: de ipsis enim sumemus ad serviendum Domino Deo nostro. Nos autem nescimus quid servitura sumus Domino Deo nostro, donec nos venerimus illuc. Induravit autem Dominus cor Pharaonis, & noluit dimittere eos. Et ait Pharao, Discede à me: attende tibi ultrà apponere videre faciem meam. Quâ autem die apparueris mihi, morieris. Dicit autem Moyses, (i) Dixisti: non apparebo tibi ultrà in faciem.

CAP. XI.

DIxit autem Dominus ad Moysen, Adhuc unam (a) plagam ego inducam super Pharaonem, & super Ægyptum: & post hæc dimittet vos hinc. Cùm autem dimiserit vos (b) omninò, ejiciet vos ejectione. Loquere ergò secretò in aures populi, & petat unusquisque à (c) proximo vasa argentea & aurea, & vestem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et conversus Dominus, adduxit ventum occidentalem vehementissimum, & sustulit locustam, projecítque eam in mare Suph : & non remansit ne una quidem locusta in omnibus finib⁹ Ægyptiorum. Induravit autem Dñs cor Pharaonis, & non dimisit filios Israel. Dixítque Dñs ad Moysen, Attolle manum tuam ad cœlum, fietque caligo super terram Ægypti, & obscurabitur caligo. Extulit ergò Moses manum suam ad cœlum, factæque sunt tenebræ & caligo per totam terram Ægypti. Tribus diebus, Non vidit quisquam fratrem suum, nec surrexit quisquam de loco suo tribus diebus : omnibus verò filiis Israel erat lux in habitatione sua. Et advocavit Pharaon Moysen, & ait illi, Ite, colite Dñm Deum vestrũ, duntaxat oves ac boves vestras relinquite : quin & familiæ vestræ eant vobiscum. Respondit Moses Pharaoni, Imò tu dabis in manũ nostrã sacrificia & oblationes, ut sacrificem⁹ Dño Deo nostro. Et pecora quoq; nostra ibunt nobiscum, nec remanebit ex nobis vel una quidẽ ungula hîc : Ex iis enim accipim⁹ ad colendũ Dñm Deũ nostrũ, cùm nos *præsertim* ignorem⁹ quib⁹ reb⁹ colem⁹ Dñm quando perveniemus illuc. Et induravit Dñs cor Pharaonis, nec voluit dimittere eos. Dixítq; Pharaon ad Moysen, Ito à conspectu meo, cave ne ultra appareas mihi : nam quo die apparueris mihi, morieris. Ait illi Moses, Optimè dixisti, ampliùs non addam videre vultum tuum.

CAP. XI.

ET dixit Dñs ad Mosẽ, Adhuc flagellũ unũ adducã super Pharaonẽ et super Ægyptios, actũ dimittã vos hinc : cúmq; dimisero vos omnes, egredimini hinc. Et dicito corã populo, Postulẽt quilibet vir à proximo suo, et mulier à proxima sua vasa argẽti, et vasa auri.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

19 וְהַפֵּךְ יְיָ רוּחַ מַעֲרָבָא תַּקִּף לַחֲדָא
וּנְטַל יָת נוּבָא וּרְמָהִי לְיַמָּא דְסוּף
לָא אִשְׁתְּאַר נוּבָא חַד בְּכֹל תְּחוּם
20 מִצְרַיִם : וְתַקֵּיף יְיָ יָת לִבָּא דְפַרְעֹה
21 וְלָא שַׁלַּח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה אֲרֵים יְדָךְ עַל צִית שְׁמַיָּא
וִיהֵי חֲשׁוֹכָא עַל אַרְעָא דְמִצְרַיִם
22 בְּתַר דֵּיעֲדֵי קַבֵּל לֵילְיָא : וַאֲרִים
מֹשֶׁה יָת יְדֵיהּ עַל צִית שְׁמַיָּא וַהֲוָה
חֲשׁוֹכָא קַבֵּל בְּכֹל אַרְעָא דְמִצְרַיִם
23 תְּלָתָא יוֹמִין: לָא חֲזוֹ גְּבַר יָת אֲחוּהִי
וְלָא קָמוּ אֱנָשׁ מֵתְחוֹתּוֹהִי תְּלָתָא
יוֹמִין וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲוָה נְהוֹרָא
24 בְּמוֹתְבָנֵיהוֹן : וּקְרָא פַּרְעֹה לְמֹשֶׁה
וַאֲמַר אִזְלוּ פְּלַחוּ קֳדָם יְיָ לְחוּד
עָנְכוֹן וְתוֹרֵיכוֹן שְׁבוֹקוּ אַף טַפְלְכוֹן
25 יֵיזֵיל עִמְּכוֹן : וַאֲמַר מֹשֶׁה אַף אַתְּ
הֵיתֵן בִּידָנָא נִכְסַת קוּדְשִׁין וְעָלִן
26 וְנַעְבֵּיד קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא : וְאַף
בְּעִירָנָא יֵיזֵל עִמָּנָא לָא נִשְׁאַר מִנֵּיהּ
מִדְּעַם אֲרֵי מִנֵּיהּ אֲנַחְנָא נִסְבִּין
לְמִפְלַח קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא וַאֲנַחְנָא
לָית אֲנַחְנָא יְדָעִין מָה נִפְלַח קֳדָם יְיָ
27 עַד מֵיתָנָא לְתַמָּן: וְתַקֵּיף יְיָ יָת לִבָּא
28 דְפַרְעֹה וְלָא אָבָא לְשַׁלָּחוּתְהוֹן :
וַאֲמַר לֵיהּ פַּרְעֹה אֲזֹל מִנָּלְוָי
אִסְתְּמַר לָךְ לָא תּוֹסֵף לְמֶחֱזֵי אַפַּי
29 אֲרֵי בְּיוֹמָא דְתֶחֱזֵי אַפַּי תְּמוּת: וַאֲמַר
מֹשֶׁה יָאוּת מַלֵּלְתָּא לָא אוֹסִיף עוֹד
לְמֶחֱזֵי אַפָּךְ :

יא

1 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹד מַכְתְּשׁ חַד אֵיתֵי
עַל פַּרְעֹה וְעַל מִצְרַיִם בְּתַר כֵּן
יְשַׁלַּח יַתְכוֹן מִכָּא כְּשַׁלְּחוּתְהוֹן
גְּמִירָא תְּרָכָא יְתָרֵךְ יַתְכוֹן מִכָּא:
2 מַלֵּיל כְּעַן קֳדָם עַמָּא וְיִשְׁאֲלוּן
גְּבַר מִן חַבְרֵיהּ וְאִתְּתָא מִן
חַבְרְתְּהוֹן מָנִין דְּכַסְפָּ וּמָנִין דְּדַהֲבָ :

TARGUM ONKELOS.

19 Et cõvertit Dñs ventũ Occidentalẽ, nimis validũ; & tulit locustã, & projecit eã in mare rubrum: nec una quidẽ locusta remansit, in universo termino
20 Ægypti. Et induravit Dñs cor
21 Pharaonis: & nõ dimisit filios Israel. Dixitq; Dñs ad Moysen, Leva manũ tuã versꝰ cœlum; ut sint tenebræ sup terrã Ægypti: etiã postquã recesserit obscuritas noctis. Et levavit
22 Moyses manũ suã versꝰ cœlũ: & fuerunt tenebræ obscuræ, in universã terrã Ægypti, tribus
23 diebꝰ. Nullꝰ vir vidit fratrem suũ; neq; surrexerũt singuli de locis suis, tribꝰ diebꝰ: omnibꝰ autẽ filiis Israel erat lux, in habitationibus suis. Vocavitque
24 Pharao Moysen; & ait, Ite, servite corã Dño; oves tãtùm vestras et boves relinquite: familia quoq; vestra eat vobiscum.
25 Et ait Moyses; Tu quoq; dabis in manibꝰ nostris hostias sanctas & holocausta: ut faciamus corã Dño Deo nostro. Pecora quoq; nostra pergẽt nobiscum, non dimittemus *ex iis*
26 quicquã; quoniã ex eis debemꝰ accipere, ut serviamus coram Dño Deo nostro: nos autem nescimus, in quo servituri simus coram Domino; donec veniamꝰ illuc. Induravit autẽ
27 Dñs cor Pharaonis: & noluit
28 dimittere eos. Dixitq; ei Pharao, Recede à me: cave tibi, ne ultrà videas facié meã; quoniã in die, in quo videris faciem meam, morieris. Dixitque
29 Moyses, Rectè locutus es: non addam ultra videre faciem tuam.

CAP. XI.

1 ET Dixit Dominus ad Moysen; Adhuc plagam unam inducam sup Pharaonẽ, & super Ægyptũ; postea dimittet vos
2 hinc: cúmq; dimiserit; omninọ projicietvos hinc. Loquere nunc coram populo: ut postulet vir ab amico suo, & mulier ab amicâ suâ, vasa argentea, & vasa aurea.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

19 * ויהפך יי רוח מערבא תקף לחדא ונטל ית נוגא ורמהי ליממ דסוף לא אשתאר נוגא חד בכל תחום
20 מצרים : ותקיף יי ית לבא דפרעה ולא שלח ית בני ישראל : ואמר יי
21 למשה ארים ידך על ציית שמיא ויהי חשוכא על ארעא דמצרים בתר דיעדי קבל לילית : וארים
22 משה ית ידיה על ציית שמיא והוה חשוך קבל בכל ארעא דמצרים
23 תלתא יומין: לא חזו גבר ית אחוהי ולא קמו אנש מתחותוהי תלתא יומין ולכל בני ישראל הוה נהורא
24 במותבניהון : וקרא פרעה למשה ואמר אזלו פלחו קדם יי לחוד ענכון ותוריכון שבוקו אף טפלכון
25 ייזיל עמכון : ואמר משה אף את התן בידנא נכסת קודשין ועלן
26 ונעביד קדם יי אלהנא : ואף בעירנא ייזיל עמנא לא נשאר מניה מדעם ארי מניה אנחנא נסבין למפלח קדם יי אלהנא ואנחנא
27 לית אנחנא ידעין מה נפלח קדם יי עד מיתנא לתמן: ותקיף יי ית לבא
28 דפרעה ולא אבא לשלחותהון : ואמר ליה פרעה אזל מלוי אסתמר לך לא תוסף למחזי אפי
29 ארי ביומא דתחזי אפי תמות: ואמר משה יאות מללתא לא אוסיף עוד למחזי אפך :

יא

1 ואמר יי למשה עוד מכתש חד איתי על פרעה ועל מצרים בתר כן ישלח יתכון מכא כשלחותהון
2 גמירא תרכא יתרך יתכון מכא: מליל כען קדם עמא וישאלון גבר מן חבריה ואתתא מן חברתה מנין דכסף ומנין דדהב :

VERSIO SAMARITANA.

19 * ויהפך יי רוח מערבא תקיף שגיא ונטל ית נוגא ורמהי לימא דסוף לא אשתאר נוגא חד בכל תחום
20 מצרים : ותקיף יי ית לבא דפרעה ולא שלח ית בני ישראל : ואמר יי
21 למשה ארים ידך על ציית שמיא ויהי חשוכא על ארעא דמצרים ויקבל חשוכא : וארים משה
22 ית ידיה על ציית שמיא והוה חשוך קבל בכל ארעא דמצרים תלתא יומין: לא חזו גבר ית אחוהי ולא קמו אנש מתחותוהי תלתא
23 יומין ולכל בני ישראל הוה נהורא במותבניהון : וקרא פרעה למשה ואמר אזלו פלחו קדם יי לחוד ענכון ותוריכון שבוקו אף טפלכון
24 ייזיל עמכון : ואמר משה אף את תתן בידנא נכסת קודשין ועלן ונעביד קדם יי אלהנא : ואף
25 בעירנא ייזיל עמנא לא נשאר מניה מדעם ארי מניה אנחנא נסבין למפלח קדם יי אלהנא ואנחנא לית אנחנא ידעין מה נפלח קדם יי
26 עד מיתנא לתמן: ותקיף יי ית לבא דפרעה ולא אבא לשלחותהון : ואמר ליה פרעה אזל מלוי אסתמר לך לא תוסף למחזי אפי
27 ארי ביומא דתחזי אפי תמות: ואמר משה יאות מללתא לא אוסיף עוד למחזי אפך :

יא

1 ואמר יי למשה עוד מכתש חד איתי על פרעה ועל מצרים בתר כן ישלח יתכון מכא כשלחותהון
2 גמירא תרכא יתרך יתכון מכא: מליל כען קדם עמא וישאלון גבר מן חבריה ואתתא מן חברתה מנין דכסף ומנין דדהב :

TEXT. ET VER. SAM, Translatio Latina.

19 *Et convertit Dominus ventum occidentalem vehementem valde, & elevavit locustam, submersitq; eam in mare rubrum: ne una quidem locusta relicta est in omnibus finibus Ægypti. Sed indura-20 vit Dominus cor Pharaonis, et non dimisit filios Israel. Tũ 21 dixit Dominus Mosi, Extende manũ tuam in cœlũ, et erunt tenebræ super terrã Ægypti, (f) palpabunt ú; que tenebræ. Et extendit Moses manũ suam 22 in cœlum, & factæ sunt tenebræ caliginosæ in universam terram Ægypti trib⁹ diebus. Non videbat alter al-23 terum, neque surrexit aliquis de loco suo tribus diebus; sed omnibus filiis Israel erat lux in habitationibus suis. Voca-24 vitque Pharao Mosen et Aaronem, & dixit; Ite, servite Domino: oves vestræ, et boves vestri tantùm remanebunt; etiam parvuli vestri ibunt vobiscum. Respondit 25 autem Moses, Hoc etiã dabis in manibus nostris, sacrificia, & holocausta, ut sacrificem⁹ Domino Deo nostro. Atque 26 etiam pecora nostra ibunt nobiscum, non relinquetur ungula; quoniam ex iis accipiemus ut serviamus Domino Deo nostro: nos autem nescimus quibus serviturisumus Domino, donec venerimus illuc. Et obstinavit Deꝰ cor 27 Pharaonis, & noluit eos dimittere. Tum dixit ei Pha-28 rao, Abi, abi à me; cave tibi ne iterum videas faciem meam: nam quo die videbis faciem meam, morieris. Et re-29 spondit Moses, (g) Rectè locutus es, non videbo amplius faciem tuam.

CAP. XI.

1 DIxit quoq; Dominꝰ Mo-si, Adhuc plagã unam veniæ faciam super Pharaonem, & super Ægyptum, et posteà emittet vos hinc: Cùm dimiserit omnino, expellendo expellet vos hinc. Loquimini 2 nunc in auribus populi, ut (a) mutuentur vir à vicino suo, et mulier à vicina sua vasa argentea, & vasa aurea, & vestes.

VER. SA. (f) expellẽtq; tenebras (g) perbellè (a) postulent

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 *فقلب الله ريحا عربيه سدبده حدا *فحملت الجراد وصكت به بحر القلزم ولم يبق جراده واحده
20 في بلد مصر * وشدد الله قلب فرعون * ولم يطلق بني اسرايل *ثم قال الله لموسي مد يدك نحو
21 السماء يكن ظلام علي جميع بلد مصر بعد زوال ظلام الليل * فمد موسي يده نحو السماء *
22 فكان ظلام مدلهم في جميع بلد مصر ثلثه ايام * لم ير الانسان صاحبه * ولم يقم انسان من
23 مكانه ثلثه ايام * وبجميع بني اسرايل كان نور في مساكنهم *فدعا فرعون بموسي وقال امضوا
24 فاعبدوا الله * لكن غنمكم وبقركم دعوها *واما اطفالكم فيمضون معكم *قال موسي بل انت
25 تعطينا ذبايح وضحايا نقربها لله ربنا *ومواشينا نمضي معنا لا يبقي منها ظلف * لانا منها ناخذ
26 ما نعبد به الله ربنا * ونحن لا نعلم كم مقدار ما نعبد به الله ربنا منها الي ان نصير الي ثم
27 * وشدد الله قلبه ولم يشاء اطلاقهم * قال له فرعون امض عني واحذر ان تعاود النظر الي
28 وجهي *فانك يوم رويتك وجهي تقتل *قال له موسي نعم ما قلت لست اعاود ان اري وجهك *
29 * الفصل الحادي عشر *

1 *قال الله لموسي قد بقي بلاء واحد اتي به علي فرعون والمصريين بعد ذلك يطلقكم من هاهنا *
2 فعند اطلاقه لكم جملة يطردكم من هاهنا * مر القوم بان يستوهب الرجل من صاحبه
والمراءه من صاحبتها اوانيه فضه واوانيه ذهب *

*Et convertit Deus ventum occidentalem fortem valdè, & sustulit locustas, & percussit eas mare rubrum, & non remansit locusta ulla in regione Ægypti. Et in-20 duravit Deus cor Pharaonis, & non dimisit filios Israil. Rursus dixit Deus Mosi, 21 Extende manum tuam versus cœlum, erúntque tenebræ super universam regionem Ægypti post discessum tenebrarum noctis. Extenditque Musa manum suam 22 versus cœlum, et fuerunt tenebræ densissimæ in totâ regione Ægypti, tribus diebꝰ. Non vidit homo proximũ suum, & 23 non surrexit quisquam de loco suo tribus diebus. Et inter omnes filios Israil erat lumen in habitationibus eorum. Accessi-24 vitque Pharaon Musam, & ait, Ite, & adorate Deum, sed oves vestras, & boves relinquite: at verò pueri vestri ibunt vobiscum. Inquit Musa, Imò tu dabis nobis 25 sacrificia & oblationes quas offeramus Deo Domino nostro. Et armenta nostra i-26 bunt nobiscum, non remanebit ex eis ungula; quoniam ex ipsis sumemus id quo adoremus Deum Dominum nostrum, & nos nescimus quotus sit numerus eorum per quæ adoraturi sumus Deum Dominum nostrum, quousque perveniamus illuc. Et in-27 duravit Deus cor ejus, & noluit dimittere eos. Dixit ei Pharaon, Discede à me, 28 & cave nè videas videre faciem meam; nam in die quo videbis faciem meam, interficieris. Ait ei Musa, Benè est quod dixisti, non revertar videre faciem tuam.

CAP. XI.

1 DIxit Deus Musæ, Jam remanet calamitas una quam adducam super Pharaonem & Ægyptios, postea dimittet vos hinc, & cùm dimittet vos simul, expellent vos hinc. Impera populo ut mutuò 2 petat vir à proximo suo, & mulier à proximâ suâ, vasa argenti, & vasa auri.

ספר שמות: יב

Ægyptiorum oculis in *populi* gratiam Dominus dedit Et

3 וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־חֵן הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרָיִם

Ægypti terra in valde magnus Moſeh vir Etiam

גַּם הָאִישׁ מֹשֶׁה גָּדוֹל מְאֹד בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם

: Moſeh dixit Et .populi oculis in & ,Parhoh ſervorũ oculis in

בְּעֵינֵי עַבְדֵי־פַרְעֹה וּבְעֵינֵי הָעָם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה

4 egredior ego ,*mollis medium Circa* : Dominus dixit Sic

כֹּה אָמַר יְהוָה כַּחֲצֹת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא

terra in primogenitum omne morietur Et .Ægypti medium in

5 בְּתוֹךְ מִצְרָיִם: וּמֵת כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ

,ejus ſolium ſuper ſedet qui ,Parhoh primogenito à ,Ægypti

מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ

omne & ,molas poſt quæ ancillæ primogenitũ ad uſque

עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחַר הָרֵחַיִם וְכֹל

terra omni in magnus clamor erit Et .*animalis* primogenitũ

בְּכוֹר בְּהֵמָה: וְהָיְתָה צְעָקָה גְדֹלָה בְּכָל־אֶרֶץ

.*addetur non* ipſe *ſicut* & ,*fuit non ille ſicut qui* ,Ægypti

6 מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמֹהוּ לֹא נִהְיְתָה וְכָמֹהוּ לֹא תֹסִף:

ſuam linguam canis movebit non Iſrael filios omnes *ad* Et

7 וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֶחֱרַץ־כֶּלֶב לְשֹׁנוֹ

Dominus *dividet* quòd ſciatis ut :animal ad uſque viro à

לְמֵאִישׁ וְעַד־בְּהֵמָה לְמַעַן תֵּדְעוּן אֲשֶׁר יַפְלֶה יְהוָה

iſti tui ſervi omnes deſcendẽt Et .Iſrael inter & Ægyptum inter

בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל: 8 וְיָרְדוּ כָל־עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה

omnis & ,tu Egredere :dicendo ,mihi ſe incurvabunt & ,me ad

אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ־לִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה וְכָל־

cum à eſt egreſſus Et.egrediar poſtea & ,tuis pedib' in qui ,popul'

הָעָם אֲשֶׁר־בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵי־כֵן אֵצֵא וַיֵּצֵא מֵעִם־

Non :Moſeh ad Dominus dixit Et .furoris ira in *Parhoh*

פַּרְעֹה בְּחֲרִי־אָף: 9 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֹא־

terra in mea portenta *multiplicari pro* ,Parhoh vos audiet

יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פַּרְעֹה לְמַעַן רְבוֹת מוֹפְתַי בְּאֶרֶץ

iſta portenta omnia fecerunt Aharon & Moſeh Et .Ægypti

מִצְרָיִם: 10 וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ אֶת־כָּל־הַמֹּפְתִים הָאֵלֶּה

dimiſit non & ,Parhoh cor Domin' roboravit &:Parhoh coram

לִפְנֵי פַּרְעֹה וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא־שִׁלַּח אֶת־

ſua terra è Iſrael filios

בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ:

CAP. XII. יב

, Ægypti terra in Aharon ad & ,Moſeh ad Dominus dixit Et

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

vobis *ipſe* primus ,menſium caput vobis iſte Menſis :dicendo

2 לֵאמֹר: הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם

.anni menſibus in

לְחׇדְשֵׁי הַשָּׁנָה:

EXODUS. Versio VULG. LAT.

3 Dabit autem Dominus gratiam populo ſuo coram Ægyptiis. Fuítque Moyſes vir magnus valdè in terra Ægypti, coram ſervis Pharaonis & omni populo. Et ait; Hæc dicit Dominus, Mediâ nocte egrediar in Ægyptum. Et 5 morietur omne primogenitum in terra Ægyptiorum, à primogenito Pharaonis qui ſedet in ſolio ejus, uſque ad primogenitum ancillæ quæ eſt ad molam; & omnia primoge- 6 nita jumentorum. Eritque clamor magnus in univerſa terra Ægypti, qualis nec antè fuit, 7 nec poſteà futurus eſt. Apud omnes autem filios Iſrael non mutiet canis ab homine uſque ad pecus : ut ſciatis quanto mirẽculo dividat Dominus Ægyptios & Iſrael. 8 Deſcendéntque omnes ſervi tui iſti ad me, & adorabunt me, dicentes ; Egredere tu, & omnis populus qui ſubjectus eſt tibi : poſt hæc egre- 9 diemur. Et exivit à Pharaone iratus nimis. Dixit autem Dominus ad Moyſen : Non audiet vos Pharao, ut 10 multa ſigna fiant in terra Ægypti. Moyſes autem & Aaron fecerunt omnia oſtenta quæ ſcripta ſunt, coram Pharaone. Et induravit Dominus cor Pharaonis, nec dimiſit filios Iſrael de terra ſua.

CAP. XII.

1 Dixit quoque Dominus ad Moyſen & Aaron in terra 2 Ægypti; Menſis iſte, vobis principium menſium : primus erit in menſibus anni.

Versio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

3 Κύριος δὲ ἔδωκε τὴν χάριν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων· καὶ ἔχρησαν αὐτοῖς. καὶ ὁ ἄνθρωπος Μωυσῆς μέγας ἐγενήθη σφόδρα ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. Καὶ εἶπε 4 Μωυσῆς, Τάδε λέγει κύριος· Περὶ μέσας νύκτας ἐγὼ εἰσπορεύομαι εἰς μέσον Αἰ- 5 γύπτου. Καὶ τελευτήσει πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἀπὸ πρωτοτόκου Φαραὼ, ὃς κάθηται ἐπὶ τοῦ (ε) θρόνου, καὶ ἕως πρωτοτόκου τῆς θεραπαίνης τῆς παρὰ τὸν μύλον, καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους. 6 Καὶ ἔσται κραυγὴ μεγάλη ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου, οἵτις τοιαύτη οὐ γέγονε, καὶ τοιαύτη οὐκ ἔτι προστεθήσεται. (ζ) Καὶ ἐν πᾶσι 7 τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ οὐ γρύξει κύων τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους· ὅπως εἰδῇς ὅσα παραδόξασει κύριος ἀνὰ (η) μέσον τῶν Αἰγυπτίων καὶ τοῦ Ἰσραήλ. 8 Καὶ καταβήσονται πάντες οἱ παῖδές σου οὗτοι πρός με, καὶ προσκυνήσουσί με, λέγοντες, Ἔξελθε σύ, καὶ πᾶς ὁ λαός σου ὁ σοὶ ἀρηγῶ. κἀμετὰ ταῦτα ἐξελεύσομαι. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραὼ μετὰ 9 θυμοῦ. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Οὐκ εἰσακούσεται ὑμῶν Φαραὼ, (θ) ἵνα πληθύνων πληθυνῶ με τὰ σημεῖα, καὶ τὰ 10 τέρατα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. Μωυσῆς δὲ καὶ Ἀαρὼν ἐποίησαν (ι) πάντα τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα ταῦτα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐναντίον Φαραώ. ἐσκλήρωσε δὲ κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ (κ) οὐκ εἰσήκουσεν ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ (λ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

MS.A. (ε) θρόνου, ἕως τοῦ πρωτοτόκου (ζ) Ἐν δὲ (η) μέσον Αἰγυπτίων, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν (θ) ἵνα πληθυνῶ τὰ σημεῖά μου, καὶ τὰ τέρατά μου ἐν (ι) πάντα τὰ τέρατα ταῦτα ἐν (κ) οὐκ ἠθέλησεν (λ) ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν ἐν γῇ Αἰγύπτου, λέγων, 2 Ὁ μὴν οὗτος ὑμῖν ἀρχὴ μηνῶν, πρῶτός ἐστιν ὑμῖν ἐν τοῖς μησὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ.

CAP. XII.

Dominus autem dedit gratiam populo ſuo coram Ægyptiis; (d) *& mutuò dederunt illis.* Et homo Moyſes magnus factus eſt valdè coram Ægyptiis, & coram Pharaone, & coram ſervis ejus. Et dixit Moyſes; Hæc dicit Dominus, Circa mediãs noctes ego ingrediar in medium Ægypti. Et morietur omne primogenitum in terra Ægypto, à primogenito Pharaonis, qui ſedet ſuper thronum, (e) & uſque ad primogenitum (f) ancillæ, quæ eſt apud molam, & uſque ad primogenitum omnis pecoris. Et erit clamor magnus per omnem terram Ægypti, qualis non fuit: & talis non ultrà apponetur. Et in omnibus filiis Iſrael non mutiet canis linguâ ſuâ, ab homine uſque ad pecus: *ut* ſcias quanta mirabiliter diſtinguet Dominus inter Ægyptios & Iſrael. Et deſcendent omnes pueri tui hi ad me, & adorabunt me, dicentes; Exi tu, & omnis populus tuus, quem tu ducis. Et poſt hæc exibo. Exivit autem Moyſes à Pharaone cum ira. Dixit autem Dominus ad Moyſen, Non exaudiet vos Pharao, ut (g) multiplicans multiplicem ſigna mea & portenta in terra Ægypto. Moyſes autem & Aaron fecerunt omnia ſigna & portenta hæc in terra Ægypto coram Pharaone. Induravit autem Dominus cor Pharaonis: & non exaudivit, ut dimitteret filios Iſrael de terra Ægypti.

CAP. XII.

1 Dixit autem Dominus ad Moyſen & Aaron in terra Ægypti, dicens; 2 Menſis hic vobis principium menſium: primus eſt vobis in menſibus anni.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 *ܘܝܗܒ ܡܪܝܐ ܛܝܒܘܬܐ ܕܥܡܐ ܒܥܝܢܝ ܡܨܪܝܐ. ܘܐܦ ܓܒܪܐ ܡܘܫܐ ܪܒ ܗܘܐ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪ ܒܥܝܢܝ ܥܒܕܝ ܦܪܥܘܢ ܘܒܥܝܢܝ ܥܡܐ. ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܢܐ ܦܠܓ ܠܝܠܝܐ ܘܢܦܩ ܒܓܘ ܡܨܪ. ܘܢܡܘܬ ܟܠ ܒܟܪ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪ ܡܢ ܒܟܪܗ ܕܦܪܥܘܢ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܥܕ ܒܟܪ ܕܐܡܬܐ ܕܒܬܪ ܪܚܝܐ ܘܟܠ ܒܟܪ ܕܒܥܝܪܐ. ܘܢܗܘܐ ܩܠܐ ܪܒ ܒܟܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪ ܕܠܐ ܗܘܐ ܟܘܬܗ ܘܠܐ ܢܘܣܦ ܕܢܗܘܐ ܟܘܬܗ. ܘܟܠ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܠܐ ܢܚܪܨ ܟܠܒܐ ܠܠܫܢܗ ܡܢ ܐܢܫܐ ܘܥܕ ܒܥܝܪܐ ܕܬܕܥܘܢ ܕܦܠܐ ܡܪܝܐ ܒܝܢ ܡܨܪܝܐ ܘܒܝܢ ܝܫܪܝܠ. ܘܢܢܚܘܢ ܟܠ ܥܒܕܝܟ ܗܠܝܢ ܠܘܬܝ ܘܢܣܓܕܘܢ ܠܝ ܘܢܐܡܪܘܢ ܢܦܩ ܐܢܬ ܘܟܠ ܥܡܐ ܕܒܪܓܠܝܟ ܘܒܬܪ ܗܟܝܠ ܢܦܩ ܐܢܐ. ܘܢܦܩ ܡܢ ܥܡ ܦܪܥܘܢ ܒܬܪܥܝܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܠܐ ܢܫܡܥ ܠܟܘܢ ܦܪܥܘܢ ܕܬܣܓܐ ܢܣܝܢ ܐܬܝܬܝ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪ. ܘܡܘܫܐ ܘܐܗܪܘܢ ܥܒܕܘ ܟܠ ܐܬܘܬܐ ܗܠܝܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. ܘܐܬܩܫܝ ܡܪܝܐ ܠܒܐ ܕܦܪܥܘܢ ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܗ ܠܒܪ ܐܪܥܗ ܡܢ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ.*

Reddidítque Dominus populum gratioſum in oculis Ægyptiorum : quin etiam vir ille Moſes honorandus erat maximè in terra Ægypti in oculis ſervorum Pharaonis, & in oculis populi. Et dixit Moſes, Sic ait Dominus, Mediâ nocte exibo in Ægyptum; Et morientur omnes primogeniti terræ Ægypti, à primogenito Pharaonis qui ſedet in ſolio ejus, uſque ad primogenitum ancillæ quæ eſt in piſtrino, & cuncta primogenita jumentorum. Eritque ululatus magnus in terra Ægypti, qualis nunquam fuit, & qualis nunquam futurus eſt. De familia autem Iſrael non lædet vel canis in lingua ſua, neque homines, neque jumenta : ut ſciatis quòd diſtinguat Dominus inter Ægyptios & inter Iſraelem. Et deſcendent omnes ſervi tui iſti ad me, & adorabunt me, dicentque mihi, Egredere tu & populus hic univerſus qui tecum eſt ; & tunc egrediar. Exivit ergò Moſes à conſpectu Pharaonis cum ira magna. Et dixit Dominus ad Moſen, Non audiet vos Pharaon, ad hoc ut multiplicem portenta mea in terra Ægypti. Moſes ergò & Aharon fecerunt prodigia iſta coram Pharaone : & induravit Dominus cor Pharaonis, & non dimiſit filios Iſrael de terra ſua.

CAP. XII.

1 2 *ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܗܪܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪ ܠܡܐܡܪ. ܝܪܚܐ ܗܢܐ ܠܟܘܢ ܪܫ ܝܪܚܐ ܘܩܕܡܝܐ ܗܘ ܠܟܘܢ ܒܝܪܚܐ ܕܫܢܬܐ.*

ET dixit Dominus ad Moſen & ad Aharonem in terra Ægypti, Menſis iſte erit vobis initium menſium, primus erit apud vos inter omnes menſes anni.

CAP. XII.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

3 וְיָהַב יְיָ יָת טַעֲמָא לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי מִצְרָיִם אַף גְּבַר משֶׁה רַב לַחֲדָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי עַמָּא: 4 וַאֲמַר משֶׁה כִּדְנָן אֲמַר יְיָ כְּפַלְגוּת לֵילְיָא אֲנָא מִתְגְּלֵי בְּגַו מִצְרָיִם: 5 וְיִמוּת כָּל בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם מִבּוּכְרֵיהּ דְּפַרְעֹה דְּעָתִיד לְמִתַּב עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתֵיהּ עַד בּוּכְרָא דְּאַמְתָּא דְּיָתַר רֵיחַיָּא וְכָל בּוּכְרָא דִבְעִירָא: 6 וּתְהֵי צְוָחָה רַבְּתָא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרַיִם דְּכְוָתָהּ לָא הֲוָת וּדְכְוָתָהּ לָא תּוֹסִיף: 7 וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא יְנִיק כַּלְבָּא בְּלִשָׁנֵיהּ לְמִנְבַּח לְמֵאֱנָשָׁא וְעַד בְּעִירָא בְּדִיל דְּתִדְּעוּן דִּי יַפְרֵישׁ יְיָ בֵּין מִצְרָאֵי וּבֵין יִשְׂרָאֵל: 8 וְיֵחֲתוּן כָּל עַבְדָךְ אִלֵּין לְוָתִי וְיִבְעוּן מִנִּי לְמֵימַר פּוֹק אַתְּ וְכָל עַמָּא דְּעָקִין לָךְ וּבָתַר כֵּן אֶפּוֹק וּנְפַק מִלְּוָת פַּרְעֹה בְּתוּקְפָּא דְּרוּגְזָא: 9 וַאֲמַר יְיָ לְמשֶׁה לָא יְקַבֵּל מִנְּכוֹן פַּרְעֹה בְּדִיל לְאַסְגָאָה מוֹפְתַי בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם: 10 וּמשֶׁה וְאַהֲרֹן עַבְדוּ יָת כָּל מוֹפְתַיָּא הָאִלֵּין קֳדָם פַּרְעֹה וְאַתְקִיף יְיָ יָת לִבָּא דְּפַרְעֹה וְלָא שַׁלַּח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵיהּ:

יב

1 וַאֲמַר יְיָ לְמשֶׁה וּלְאַהֲרֹן בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְמֵימָר: 2 יַרְחָא דֵּין לְכוֹן רֵישׁ יַרְחַיָּא קַדְמָאָה הוּא לְכוֹן לְיַרְחֵי שַׁתָּא:

3 Deditque Dominus gratiam populo in oculis Ægyptiorum: vir quoque Moyses erat magnus valde in terra Ægypti; in oculis servorum Pharaonis, & in oculis populi. Et ait Moyses; Hæc dicit Dominus: Mediâ nocte, ego apparebo in 5 medio Ægypti. Et morietur omne primogenitum in terra Ægypti: à primogenito Pharaonis, qui futurus est ut sedeat super solium regni ejus; usque ad primogenitum ancillæ, quæ est *pone molas*: & omne primogenitũ jumentorum. 6 Et erit clamor magnus, in universa terra Ægypti: qualis nunquam fuit; & similis ei non erit ultrà. 7 Nullumque filiorum Israel lædet canis latrans linguâ suâ; ab homine usque ad jumentum: ut sciatis; quòd diviserit Dominus inter Ægyptios, & inter 8 Israel. Descendentq; omnes servi tui isti ad me, & rogabunt me dicentes; Egredere tu, & omnis populus qui tecum est; & post hæc egrediar: & egressus est à facie Pharaonis, cum ira 9 furoris. Dixit autem Dominus ad Moysen; Non acquiescet vobis Pharao: ut multiplicem portenta mea, 10 in terra Ægypti. Moyses autem & Aaron fecerunt omnia portenta hæc, coram Pharaone: & induravit Dominus cor Pharaonis; & non dimisit filios Israel de terra sua.

CAP. XII.

1 Dixitque Dominus ad Moysen & Aaron, in terra Ægypti, dicens. 2 Mensis iste erit vobis principium mensium: primus erit vobis in mensibus anni.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3 * וְיִתֵּן יְיָ אֶת חֵן הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרָיִם גַּם הָאִישׁ משֶׁה גָּדוֹל מְאֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי הָעָם: 4 * וַיֹּאמֶר משֶׁה כֹּה אָמַר יְיָ כַּחֲצֹת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרָיִם: 5 * וָמֵת כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחַר הָרֵחָיִם וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה: 6 * וְהָיְתָה צְעָקָה גְּדוֹלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָה וְכָמֹהוּ לֹא יֹסִיף: 7 * וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֶחֱרַץ כֶּלֶב לְשֹׁנוֹ לְמֵאִישׁ וְעַד בְּהֵמָה לְמַעַן תֵּדְעוּן אֲשֶׁר יַפְלֶה יְיָ בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל: 8 ** וְיָרְדוּ כָל עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ לִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵי כֵן אֵצֵא וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה בָּחֳרִי אָף: 9 ** וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל משֶׁה לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פַּרְעֹה לְמַעַן רְבוֹת מוֹפְתַי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: 10 ** וּמשֶׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ אֶת כָּל הַמּוֹפְתִים הָאֵלֶּה לִפְנֵי פַרְעֹה וַיְחַזֵּק יְיָ אֶת לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ:

VER. SAM.

3 ** וְיִתֵּן יְיָ אֶת חֵן הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם גַּם הָאִישׁ משֶׁה גָּדוֹל מְאֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי הָעָם: 4 ** וַיֹּאמֶר משֶׁה כֹּה אָמַר יְיָ כַּחֲצֹת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרָיִם: 5 * וָמֵת כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחַר הָרֵחָיִם וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה: 6 * וְהָיְתָה צְעָקָה גְּדוֹלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָה וְכָמֹהוּ לֹא יֹסִיף: 7 * וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֶחֱרַץ כֶּלֶב לְשֹׁנוֹ לְמֵאִישׁ וְעַד בְּהֵמָה לְמַעַן תֵּדְעוּן אֲשֶׁר יַפְלֶה יְיָ בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל: 8 ** וְיָרְדוּ כָל עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ לִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵי כֵן אֵצֵא וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה בָּחֳרִי אָף: 9 ** וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל משֶׁה לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פַּרְעֹה לְמַעַן רְבוֹת מוֹפְתַי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: 10 ** וּמשֶׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ אֶת כָּל הַמּוֹפְתִים הָאֵלֶּה לִפְנֵי פַרְעֹה וַיְחַזֵּק יְיָ אֶת לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ:

פב

1 ** וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל משֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: 2 * הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

3 Dabo quoque (b) gratiam populo huic in oculis Ægyptiorũ, mutuóque dabunt ei. Et circa mediam noctẽ ego egrediar in medium terræ Ægypti. 5 Et morietur omnis primogenitus in terra Ægypti, à primogenito Pharaonis qui sedet super thronum ejus, usque ad primogenitũ ancillæ quæ est post molas, & usque ad primogenitum omnis bestiæ. Ideò fiet clamor magnus 6 in Ægypto, qualis non fuit, & qualis non erit iterùm. Sed in 7 omnibus filiis Israel non movebit canis linguam suam, ab homine ad bestiam; ut scias quòd Dominus separavit inter Ægyptum, et inter Israelẽ. Vir etiam ille Moses magnꝰ erat valdè in terra Ægypti, in oculis servorũ Pharaonis, & in oculis populi. Et dixit Moses Pharaoni, Sic dicit Dominus; Filius meꝰ, primogenitꝰ meꝰ est Israel: 8 dico autem tibi, Dimitte filium meum ut serviat mihi. Si autem renueris dimittere eum, ecce Dominus occidet filium tuum, primogenitum tuũ. Et dixit Moses, Sic loquitur Dominus; Circa mediam noctẽ ego egrediar in medium terræ Ægypti, 9 movietúrque omnis primogenitus in terra Ægypti, à primogenito Pharaonis qui sedet super thronũ ejus, et usq; ad primogenitũ ancillæ quæ est post molas, et usq; ad primogenitum omnis bestiæ. Ideò erit clamor magnus in Ægypto, qualis non fuit, & qualis non erit iterùm. Sed in omnibus 8 filiis Israel non movebit canis linguam suam, ab homine usque ad bestiam; ut scias quòd separavit Dominus inter Ægyptios, & inter Israelem. Et descendent omnes servi tui isti ad me, & adorabunt me, dicentes; Egredere tu, & omnis populus qui est (c) post pedes tuos, & postea egrediar. Et egressus est à Pharaone cum (d) ardore iræ. 9 Dixit autem Dominus Moſi, Non audivit vos Pharao, ut multiplicentur prodigia mea in 10 terra Ægypti. Moses autem et Aaron fecerunt omnia ista prodigia coram Pharaone; at induravit Dominus cor Pharaonis, & non dimisit filios Israel de terra sua.

CAP. XII.

1 Et locutus est Dominus Moſi et Aaroni in terra Ægypti, dicens; 2 Mensis iste erit vobis principium mensium, primus erit vobis inter mensẽs anni.

VER. SAM. (b) amorem (c) in medio tui, (d) vehementiâ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 *فَأَعْطَى اللّٰهُ الْقَوْمَ حَظَاعِنْدَ الْمِصْرِيِّينَ *وَأَمَّا مُوسَى الرَّسُولُ فَكَانَ عَظِيمًا جِدًّا فِي بَلَدِ مِصْرَ عِنْدَ 4 قُوَّادِ فِرْعَوْنَ وَسَائِرِ الْقَوْمِ *فَقَالَ لَهُ مُوسَى *كَذَا قَالَ اللّٰهُ *فِي نِصْفِ اللَّيْلِ أَنَا مُسَيِّرٌ مَلَاكِي فِي بَلَدِ 5 مِصْرَ *فَيَمُوتُ كُلُّ بِكْرٍ فِيهِ *مِنْ بِكْرِ فِرْعَوْنَ الْجَالِسِ عَلَى كُرْسِيِّهِ إِلَى بِكْرِ الْأَمَةِ الَّتِي وَرَاءَ الرَّحَا * 6 وَجَمِيعُ أَبْكَارِ الْبَهَائِمِ *وَيَكُونُ صُرَاخٌ عَظِيمٌ فِي جَمِيعِ بَلَدِ مِصْرَ *مَا لَمْ يَكُنْ مِثْلُهُ وَلَا يَعُودُ مِثْلُهُ 7 *وَجَمِيعُ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا يَنْبَحُ كَلْبٌ بِفِيهِ فِيمَا فَوْقُ مِنْ نَاسٍ إِلَى بَهَائِمِهِمْ *لِكَيْ تَعْلَمُوا مَا يَسُنُّ 8 اللّٰهُ بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْمِصْرِيِّينَ *فَيَصِيرُ إِلَيَّ جَمِيعُ قَوْمِكَ هَؤُلَاءِ * وَيَسْجُدُونَ لِي قَائِلِينَ اخْرُجْ أَنْتَ وَجَمِيعُ الْقَوْمِ الَّذِينَ مَعَكَ * وَبَعْدَ ذَلِكَ أَخْرُجُ *ثُمَّ خَرَجَ مِنْ عِنْدِ فِرْعَوْنَ بِسُخْطٍ 9 عَظِيمٍ *ثُمَّ قَالَ اللّٰهُ لِمُوسَى أَمَّا لَا يَقْبَلُ مِنْكُمَا فِرْعَوْنُ *لِكَيْ تَكْثُرَ بَرَاهِينِي فِي بَلَدِ مِصْرَ 10 *وَمُوسَى وَهَرُونُ صَنَعَا جَمِيعَ هَذِهِ الْبَرَاهِينِ بِحَضْرَتِهِ *فَسَدَّدَ اللّٰهُ قَلْبَهُ وَلَمْ يُطْلِقْ بَنِي إِسْرَائِيلَ *

الْفَصْلُ الثَّانِي عَشَرَ

1 *ثُمَّ قَالَ اللّٰهُ لِمُوسَى وَهَرُونَ فِي بَلَدِ مِصْرَ قَائِلًا * هَذَا الشَّهْرُ لَكُمْ أَوَّلُ الشُّهُورِ *يَكُونُ لَكُمْ 2 أَوَّلًا لِشُهُورِ السَّنَةِ *

Deditque Deus populo gratiam apud Ægyptios. At verò Musa Apostolus erat magnus valde in regione Ægypti, apud duces Pharaonis & universum populum. 4 Ait illi Musa, Sic dixit Deus, In medio noctis ego ambulare faciam Angelum meũ per regionem Ægypti. Et morietur omnis 5 primogenitus in ea, à primogenito Pharaonis qui sedet super sedem ejus, usque ad primogenitũ ancillæ quæ est post molam, & omnia primogenita jumentorum. Et erit 6 clamor magnus in universa regione Ægypti, cui non fuit similis, neque recidet similis ei. Et omnibus filiis Israil non latrabit canis ore suo, aut quicquam ulterius 7 accedet, ab hominibus eorum usque ad jumenta eorum; ut sciatis quæ in re distinguat Deus filios Israil ab Ægyptiis. Et 8 venient ad me universus populus tuus iste, et adorabunt me, dicentes; Exi tu, & universus populus qui est tecum; & postea exibo. Deinde exivit à conspectu Pharaonis cum vehementia iræ propter ipsum 9 excitatæ. Tum dixit Deus Musæ, Certè non auscultabit vobis Pharaon, ut multiplicentur ostenta mea in regione Ægypti. 10 Et Musa & Haron patrârunt omnia hæc ostenta in præsentia ejus: & induravit Deus cor ejus, & non dimisit filios Israil.

CAP. XII.

Rursus ait Deus Musæ & Haroni in 1 regione Ægypti, dicens; Hic mensis vo- 2 bis erit primus mensium, erit vobis primus mensium anni.

ספר שמות: יב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

mensis decima In : dicendo ,Israel cœtum omnem ad Loquimini

3 דַּבְּרוּ אֶל־כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בֶּעָשֹׂר לַחֹדֶשׁ

,patrum domum per agnum unusquisque sibi accipient & ,hujus

הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית־אָבֹת

,agno ab esse quàm domus fuerit minor si Et .domum per agnum

4 שֶׂה לַבָּיִת: וְאִם־יִמְעַט הַבַּיִת מִהְיוֹת מִשֶּׂה

numero in suam domum ad est propinqu⁹ qui suũ vicinũ etiã ipse accipiet &

וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ הַקָּרֹב אֶל־בֵּיתוֹ בְּמִכְסַת

.agnum super numerabitis ejus comedere os ad virum ; animarum

נְפָשֹׁת אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ תָּכֻסּוּ עַל־הַשֶּׂה:

,agnis ex : vobis erit ,ami filius masculus ,perfectus Agnus

5 שֶׂה תָּמִים זָכָר בֶּן־שָׁנָה יִהְיֶה לָכֶם מִן־הַכְּבָשִׂים

quartã decimã ad usque custodiã ad vobis erit Et .accipietis capris ex &

6 וּמִן־הָעִזִּים תִּקָּחוּ: וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר

synagogæ cœtus omnis eum immolabunt & : hujus mensis diem

יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת־

,dabunt & ,sanguine è tollent Et .vesperas duas inter Israel

7 יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם: וְלָקְחוּ מִן־הַדָּם וְנָתְנוּ

quibus ,domos super ,superliminare super & ,postes ambos super

עַל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת וְעַל־הַמַּשְׁקוֹף עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר־

ipsa nocte in carnem comedent Et .eis in eum comedent

8 יֹאכְלוּ אֹתוֹ בָהֶם: וְאָכְלוּ אֶת־הַבָּשָׂר בַּלַּיְלָה הַזֶּה

.eum comedent amaritudines super .infermentata & ,igni assam

צְלִי־אֵשׁ וּמַצּוֹת עַל־מְרֹרִים יֹאכְלֻהוּ:

quimino ,aquis in coctum coquendo aut,crudũ eo ex comedatis Ne

9 אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל בַּמָּיִם כִּי אִם־

non Et .ejus interius super &,ej⁹ genua super ej⁹ Caput .igni assum

צְלִי־אֵשׁ רֹאשׁוֹ עַל־כְּרָעָיו וְעַל־קִרְבּוֹ: וְלֹא־

10 תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר בָּאֵשׁ

,accincti vestri Lumbi .eum comedetis sic Et .comburetis

תִּשְׂרֹפוּ: וְכָכָה תֹּאכְלוּ אֹתוֹ מָתְנֵיכֶם חֲגֻרִים

: vestra manu in vester bacul⁹ & ,vestris pedibus in vestra calceamenta

נְעָלֵיכֶם בְּרַגְלֵיכֶם וּמַקֵּלְכֶם בְּיֶדְכֶם

transibo Et .Domino ipse Transitus. festinatione in eum comedetis &

11 וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּחִפָּזוֹן פֶּסַח הוּא לַיהוָה: וְעָבַרְתִּי

terra in primogenitũ omne percutiã & ,ista nocte in Ægypti terram per

בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה וְהִכֵּיתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ

faciam Ægypti Diis cũctis in &,animal ad usque homine ab ,Ægypti

מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה

super signum in vobis sanguis erit Et .Dominus ego ,judicia

שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה: וְהָיָה הַדָּם לָכֶם לְאֹת עַל

transibo & ,sanguinem videbo & ,ibi vos quibus domos

הַבָּתִּים אֲשֶׁר אַתֶּם שָׁם וְרָאִיתִי אֶת־הַדָּם וּפָסַחְתִּי

terra in me percutiendo in ,perditionẽ ad plaga vobis in erit non & ,vos super

עֲלֵכֶם וְלֹא־יִהְיֶה בָכֶם נֶגֶף לְמַשְׁחִית בְּהַכֹּתִי בְּאֶרֶץ

celebrabitis &,memoriã ad vobis iste dies erit Et .Ægypti

14 מִצְרָיִם: וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם לְזִכָּרוֹן וְחַגֹּתֶם

seculi statuto : vestras generationes ad ,Domino festum eum

אֹתוֹ חַג לַיהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם

.eum celebrabitis

תָּחֹגֻּהוּ:

3 Loquimini ad universum cœtum filiorum Israel, & dicite eis; Decimâ die mensis hujus tollat unusquisque agnum per
4 familias & domos suas. Sin autem minor est numerus, ut sufficere possit ad vescendum agnum, assumet vicinum suum qui junctus est domui suæ, juxta numerum animarum quæ sufficere possunt ad esum agni.
5 Erit autem agnus absque macula, masculus, anniculus: juxta quem ritum tolletis & hœdum. Et servabitis eum us-
6 que ad quartam decimam diẽ mensis hujus: immolabítque eum universa multitudo filiorum Israel ad vesperam. Et
7 sument de sanguine ejus, ac ponent super utrumq; postem, & in superliminaribus domorum, in quib⁹ comedent illum.
8 Et edent carnes nocte illâ assas igni, & azymos panes cum lactucis agrestib⁹. Non comedetis ex eo crudum quid, nec coctum aquâ, sed tantùm assum igni, caput cum pedibus ejus
10 & intestinis vorabitis. Nec remanebit quidquã ex eo usq; manè: si quid residuum fuerit, igne comburetis. Sic autẽ cõedetis illum: Renes vestros accingetis, & calceamenta habebitis in pedibus, tenentes baculos in manib⁹, & comedetis festinanter: est enim Phase (id est, transit⁹) Domini. Et transibo per terram Ægypti nocte illâ, percutiámq; omne primogenitũ in terra Ægypti ab homine usque ad pecus: & in cunctis diis Ægypti faciam ju-
13 dicia. Ego Domin⁹. Erit autẽ sanguis vobis in signũ in ædibus in quibus eritis: & videbo sanguinem, & transibo vos: nec erit in vobis plaga dissperdens, quando percussero
14 terram Ægypti. Habebitis autem hunc diem in monumentum: & celebrabitis eam solennem Domino in generationibus vestris cultu sempiterno.

3 Λάλησον πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων, Τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου λαβέτωσαν ἕκαστος πρόβατον κατ' οἴκους πατριῶν, ἕκαστος πρόβατον κατ' οἰ-
4 κίαν. Ἐὰν δὲ ὀλιγοστοὶ (a) ὦσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὥστε μὴ (β) εἶ ἱκανὸς εἰς πρόβατον, συλλήψεται μετ' ἑαυτοῦ τὸν γείτονα τὸν πλησίον αὐτοῦ. κατ' ἀριθμὸν ψυχῶν, ἕκας & τὸ ἀρκοῦν αὐτῷ συναριθμήσεται
5 εἰς πρόβατον. Πρόβατον τέλειον, ἄρσεν, ἐνιαύσιον ἔσαι ὑμῖν· ἀπὸ τῶν ἀρ-
6 νῶν καὶ ἀπὸ ἐρίφων λήψεσθε. Καὶ ἔσαι ὑμῖν διατετηρημένον ἕως τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης τοῦ μηνὸς τούτου. καὶ σφάξουσιν αὐτὸ πᾶν τὸ πλῆθος συναγωγῆς (γ) υἱῶν
7 Ἰσραὴλ πρὸς ἑαυτούς. Καὶ λήψονται ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ θήσουσιν ἐπὶ τὰ δύο φατνωμῶν, καὶ ἐπὶ τὴν φλιὰν, ἐν τοῖς οἴκοις ἐν οἷς ἐὰν φάγωσιν (δ) αὐτὰ ἐν αὐτοῖς.
8 Καὶ φάγονται τὰ κρέα τῇ νυκτὶ ταύτῃ ὀπτὰ πυρί, καὶ ἄζυμα ἐπὶ πικρίδων ἔδον-
9 ται. Οὐκ ἔδεσθε ἀπ' αὐτῶν ὠμὸν οὐδὲ ἡψημένον ἐν ὕδατι, ἀλλ' ἢ ὀπτὰ πυρί· κεφα-
10 λὴν σὺν τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς ἐνδοθίοις. Οὐκ (ε) ἀπολείψεται ἀπ' αὐτῆς ἕως πρωΐ. καὶ ὀστοῦν οὐ ξυντρίψετε ἀπ' αὐτῆς. τὰ δὲ καταλειπόμενα ἀπ' αὐτῆς ἕως πρωΐ, ἐν πυρὶ
11 κατακαύσετε. (ζ) Οὕτω δὲ φάγεσθε αὐτό. αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι, καὶ τὰ (η) ὑποδήματα ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν, καὶ αἱ (θ) βακτηρίαι ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν· καὶ ἔδεσθε αὐτὸ μετὰ σπουδῆς. Πάσχα ἐστὶ (ι) κυ-
12 ρίῳ. Καὶ διελεύσομαι ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ πατάξω πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους· καὶ ἐν πᾶσι (κ) τοῖς θεοῖς τῶν Αἰγυπτίων ποιήσω τὴν ἐνδίκησιν. ἐγὼ κύ-
13 ριος. Καὶ ἔσαι τὸ αἷμα ὑμῖν ἐν σημείῳ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν, ἐν αἷς (λ) ὑμεῖς ἐστὲ ἐκεῖ. καὶ ὄψομαι τὸ αἷμα, καὶ σκεπάσω ὑμᾶς, καὶ ἔκ ἔσαι ἐν ὑμῖν πληγὴ τοῦ ἐκθρίσαι, ὅταν παίσω ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. Καὶ ἔσαι ἡ
14 ἡμέρα (μ) ὑμῖν αὕτη μνημόσυνον, καὶ ἑορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν κυρίῳ (ν) εἰς πάσας τὰς γενεὰς ὑμῶν· νόμιμον αἰώνιον ἑορτάσετε αὐτήν.

MS.A. (a) ὦσιν οἱ ἐν (β) ἱκανὸς εἶναι (γ) τῶν υἱῶν (δ) αὐτὸ (ε) ἀπολείψεδε ἀπ' αὐτῆς ἕως τὸ πρωΐ. (ζ) Ουτως (η) ὑποδήματα ὑμῶν ἐν (θ) βακτηρίαι ὑμῶν ἐν (ι) κυρίῳ. (κ) θεοῖς Αἰγυπτίων (λ) ὑμεῖς καὶοικεῖτε ἐκεῖ. (μ) αὕτη ὑμῶν (ν) εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἑορτάσετε

Loquere ad omnem synagogam 3
filiorum Israel, dicens, Decimâ
mensis hujus sumat unusquis-
que (a) pecus per domos (b) pa-
triarum, unusquisque pecus per
domum. Sin autem pauci fue- 4
rint in domo, ut non sint idonei
ad pecus, assumet secum vici-
num proximum suum: secun-
dùm numerum animarum, unus-
quisque, quod sufficiat sibi, con-
numerabitur ad pecus. Pecus 5
perfectum, (c) masculum, annicu-
lum erit vobis: ab (d) agnis
& hœdis accipietis. Et erit vo- 6
bis conservatum usque ad quar-
tam & decimam mensis hu-
jus. Et occident illud omne
vulgus synagogæ filiorum Isra-
el ad vesperam. Et sument de 7
sanguine, & ponent super duos
postes, & super limen in do-
mibus, in quibus manducabunt
(e) illa in eis. Et manducabunt 8
carnes nocte hâc assas igni, &
azyma super (f) picrides come-
dent. Non comedetis de eis cru- 9
dum, neque coctum in aqua, sed
assata igni, caput cum pedibus
& interaneis. (g) Non rema- 10
nebit de eo usque mane. Et os
(h) non comminuetis ab eo. Quæ
autem superaverint ab eo usque
manè, in igne comburetis.
Sic autem comedetis eum: Re- 11
nes vestri accincti, & calcea-
menta in pedibus vestris, &
baculi in manibus vestris: &
comedetis eum cum (i) festi-
natione. (k) Pascha est (l) Do-
mino. Et transibo in terra Ægy- 12
pto in nocte hac, & percuti-
am omne primogenitum in ter-
ra Ægypto, ab homine usque ad
pecus: & in omnibus diis Æ-
gyptiorum faciam vindictam.
Ego Dominus. Et erit sanguis 13
vobis in signo in domibus, in
quibus vos eritis illic: & vi-
debo sanguinem & protegam
vos, & non erit in vobis plaga
(m) diminutionis, cùm percu-
tio in terra Ægypto. Et erit 14
dies vobis hic memoriale, & ce-
lebrabitis eum festum Domino in
omnes generationes vestras: le-
gitimum æternum celebrabitis
eum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dicite ad omnẽ cœtũ filiorũ Israel, In deci- 3
ma mensis hujꝰ accipiãt sibi quilibet agnũ
pro domo, et agnum pro domo patris sui. 4
Quòd si minor sit domꝰ quã ut insumatur in
ea agnꝰ, accipiat ipse & vicinus suꝰ proximꝰ
domui suæ, pro numero animarum : singu-
los pro sufficientia comestionis suæ numera- 5
bitis ad agnum. Agnus in quo nulla sit
macula, masculus, anniculus erit vobis :
ex agnis, & ex hœdis accipietis. Usque ser- 6
vabitur apud vos usque ad quartum deci-
mum mensis hujus : mactabuntque eum uni-
versus populꝰ congregationis filiorum Isra-
el ad occasus solis. Et accipient de sanguine 7
ejus, spargentque super ambas parastades,
& super limina, & super domos in quibus
comedent illum. Et comedent carnem in 8
nocte eadem assam igne, & azymum cum a-
maritudinibus comedent. Non comedetis 9
ex eo adhuc vivo *(crudo,)* neque lixato a-
quis, sed asso igni, cum ejus capite, & cru-
ribus, atque intestinis ejus. Ne servaveritis 10
ex eo quidquam usque manè : & quod reli-
quum fuerit ex eo usque manè, igni combu-
retis. Et non comminuetur in eo os *ullum.*
Sic autem comedetis illum, Lumbis vestris 11
accinctis, & calceamentis vestris in pedib⁹
vestris, & baculis vestris in manibus
vestris, & comedite eum festinanter : quo-
niam pascha est Domini. Et transibo per 12
terram Ægypti in nocte ista, & morientur
omnes primogeniti terræ Ægypti ; ab ho-
minibus usque ad jumenta : & in omnibus
diis Ægyptiorum exercebo judicium, Ego
Dominus. Eritque vobis sanguis iste in sig- 13
num super domos in quibus vos estis : &
videbo sanguinem illum, & miserebor ve-
stri, & nõ erit vobis mors ad vastationẽ, cùm
interfecero in terra Ægypti. Eritque vobis 14
dies iste in memoriam, & facite eum festum
Domino, festum in generationes vestras ; le-
gem sempiternam facite eum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

3 מַלִּילוּ עִם־כָּל־כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר בְּעַסְרָא לְיַרְחָא הָדֵין
וְיִסְבּוּן לְהוֹן גְּבַר אִמְּרָא לְבֵית אֲבָא
4 אִמְּרָא לְבֵיתָא: וְאִם־זְעֵר בֵּיתָא
מִלְאִתְמַנָאָה עַל־אִמְּרָא וְיִסַּב הוּא
וּשְׁבֵנֵהּ דְּקָרִיב לְבֵיתֵיהּ בְּמִנְיַן
נַפְשָׁתָא גְּבַר לְפוּם מֵיכְלֵיהּ תִּחְמְנוּן
5 עַל־אִמְּרָא: אִמַּר שְׁלִים דְּכַר בַּר־
שַׁתָּא יְהֵי לְכוֹן מִן־אִמְּרַיָּא וּמִן־בְּנֵי
עִזַּיָּא תִּסְבּוּן: וְיְהֵי לְכוֹן לְמַטְּרָא עַד
אַרְבְּעַת עַסְרָא יוֹמָא לְיַרְחָא הָדֵין
6 וְיִכְסוּן יָתֵיהּ כָּל קְהָלָא כְּנִשְׁתָּא־
דְיִשְׂרָאֵל בֵּין שְׁמַשַּׁיָּא: וְיִסְבּוּן מִן־
דְּמָא וְיִתְּנוּן עַל־תְּרֵין סַפָּיָא וְעַל־
שַׁקְפָּא עַל בָּתַּיָּא דְיֵכְלוּן יָתֵיהּ
בְּהוֹן: וְיֵכְלוּן יָת־בִּסְרָא בְּלֵילְיָא
8 הָדֵין טְוִי־נוּר וּפַטִּיר עַל־מְרִירִין
יֵכְלִנֵיהּ: לָא־תֵיכְלוּן מִנֵּהּ כַּד־חַי
9 וְאַף לָא־בַשְּׁלָא מְבַשָּׁל בְּמַיָּא
אֶלָּהֵן טְוִי־נוּר רֵישֵׁיהּ עַל־כָּרְעוֹהִי
10 וְעַל־גַּוֵּיהּ: וְלָא תַשְׁאֲרוּן מִנֵּיהּ עַד
צַפְרָא וּדְיִשְׁתְּאַר מִנֵּיהּ עַד־צַפְרָא
11 בְּנוּרָא תּוֹקְדוּן: וְכֵדֵין תֵּיכְלוּן יָתֵיהּ
חַרְצֵיכוֹן יְדוֹן־אֲסִירִין מְסַנְיכוֹן
בְּרַגְלֵיכוֹן וְחוּטְרֵכוֹן בִּידֵיכוֹן וְתֵיכְלוּן
יָתֵיהּ בִּבְהִילוּ פִּסְחָא הוּא קֳדָם־יְיָ:
12 וְאֶתְגְּלֵי בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם בְּלֵילְיָא
הָדֵין וְאֶקְטוֹל כָּל־בּוּכְרָא בְּאַרְעָא
דְמִצְרַיִם מֵאֲנָשָׁא וְעַד־בְּעִירָא
וּבְכָל־טָעֲוָת מִצְרָאֵי אֶעְבֵּד דִּינִין
13 אֲנָא יְיָ: וְיְהֵי דָמָא לְכוֹן לְאָת עַל־
בָּתַּיָּא דְּאַתּוּן תַּמָּן וְאֶחֱזֵי יָת־דְּמָא
וְאִיחוּס עֲלֵיכוֹן וְלָא־יְהֵי בְּכוֹן מוֹתָא
לְחַבָּלָא בְּמִקְטְלִי בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם:
14 וְיְהֵי יוֹמָא הָדֵין לְכוֹן לְדוּכְרָנָא
וְתַחֲגוּן יָתֵיהּ חַגָּא קֳדָם־יְיָ
לְדָרָתֵיכוֹן קְיָם עָלַם תַּחֲגוּנֵיהּ:

Targum ONKELOS.

3 Loquimini cum omni cœtu filiorum Iſrael, dicentes; in decima die menſis hujus; tollat unuſquiſque ſibi agnum pro domo paterna, agnum pro domo. 4 Si autem pauci numero fuerint, ut non poſſint ſufficere ad veſcendum agnum: tollat ipſe & vicinus ejus, qui eſt propinquus domui ſuæ, juxta numerum animarum: ſinguli juxta quòd poſſint ſufficere ad veſcẽdũ, numerabimini ad veſcendũ agnũ. 5 Agnꝰ immaculatꝰ, maſculꝰ erit vobis: de agnis & de filiis caprarũ accipietis. 6 Et erit vobis in cuſtodiã; uſq; ad quartãdecimã diẽ mẽſis hujꝰ: immolabũtq; eũ oĩs eccleſia filiorũ Iſrael, ad veſperã. 7 Et ſumẽt de ſanguine; & ponẽt ſup duos poſtes, & in ſuperliminari ſuper domibꝰ, in quibꝰ cõedent illũ. 8 Et cõedẽt carnẽ in nocte illa aſſã igne et azymũ panẽ; cũ amaris herbis cõedẽt illũ. 9 Nõ cõedetis ex eo crudũ; neq; coctũ aquâ: ſed aſſũ igni; caput ejꝰ cũ cruribus & inteſtinis ejꝰ comedẽtis. 10 Et non relinquetis ex eo uſq; manè: et ꝙ reſiduũ fuerit uſq; mane, igne cõburetis. 11 Sic enim comedetis illũ: Lumbi veſtri ſint accincti, calceaméta veſtrain pedibꝰ veſtris, et baculi veſtri ſint in manibꝰ veſtris: et comedetis eũ feſtinanter; eſt enim Phaſe corã Dño. 12 Et apparebo in terra Ægypti, in nocte illa: interficiámq; oñe primogenitũ, in terra Ægypti; ab homine, uſq; ad pecꝰ: et in cunctis idolis Ægyptiorũ faciã judicia, ego Dñs. 13 Erit autẽ ſanguis vobis in ſignũ, in domibꝰ in quibꝰ eritis; & videbo ſanguinẽ, et miſerebor veſtri: et non erit in vobis mors diſperdens; cum interfecero in terra Ægypti. 14 Et erit hic dies vobis in memoriã; et celebrabitis eũ ſolennẽ coram Dño: in generationibꝰ veſtris, fœdere ſempiterno celebrabitis eũ,

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3 * דברו בכל עדת בני ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבת שה לבית׃
4 ואם ימעט הבית משה ולקח הוא ושכנו הקרב אל ביתו במכסת נפשות איש לפי אכלו תכסו על השה׃
5 * שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו׃ ושמרתם אתו עד ארבעה עשר יום לחדש הזה
6 ושחטו אתו כל קהל עדת בני ישראל בין הערבים׃ * ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל
7 המשקוף על הבתים אשר יאכלו אתו בהם׃ * ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מררים
8 יאכלהו׃ אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו׃
9 ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו׃ וכה תאכלו אתו מתניכם חגרים
10 נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא ליהוה׃ * ועברתי בארץ מצרים בלילה
11 הזה והכיתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יהוה׃
12 והיה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם בהם וראיתי את הדם ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם נגף
13 למשחית בהכתי בארץ מצרים׃ * והיה היום הזה לכם לזכרון וחגתם אתו חג ליהוה לדרתיכם חקת עולם
14 תחגו אתו׃ * שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשבתו שאר מבתיכם כי כל אכל חמצת

VERSIO SAMARITANA.

3 * ודברו בכל עדת בני ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבת שה לבית׃
4 ואם ימעט הבית משה ולקח הוא ושכנו הקרב אל ביתו במכסת נפשות איש לפי אכלו תכסו על השה׃
5 * שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו׃ ושמרתם אתו עד ארבעה עשר יום לחדש הזה
6 ושחטו אתו כל קהל עדת בני ישראל בין הערבים׃ * ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל
7 המשקוף על הבתים אשר יאכלו אתו בהם׃ * ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מררים
8 יאכלהו׃ אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו׃
9 ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו׃ וכה תאכלו אתו מתניכם חגרים
10 נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא ליהוה׃ * ועברתי בארץ מצרים בלילה
11 הזה והכיתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יהוה׃
12 והיה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם בהם וראיתי את הדם ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם נגף
13 למשחית בהכתי בארץ מצרים׃ * והיה היום הזה לכם לזכרון וחגתם אתו חג ליהוה לדרתיכם חקת עולם
14 תחגו אתו׃ * שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשבתו שאר מבתיכם כי כל אכל חמצת

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

3 Loquimini nunc univerſæ Congregationi filiorũ Iſrael, dicendo; Decimâ menſis iſtius accipiet ſibi unuſquiſque (a) pecudem per domum patrum, (b) pecudem domo. 4 Quòd ſi minor eſt domus quam ut ſit (c) pecudi, accipiet ipſe etiam vicinum ſuum, proximum domui ſuæ, ſecundùm numerum animarum: unuſquiſq; ad rationem comedendum numerabit (d) pecudem. 5 Agnus ſine macula, maſculus, anniculus erit vobis: ex agnis, et ex capris accipietis. 6 Et cuſtodietis eum uſque ad decimum quartum diẽ menſis iſtius: tum mactabit eum omnis Congregatio Synagogæ filiorũ Iſrael inter veſperas. 7 Poſteà accipietis de ſanguine, & ponetis ſuper duos poſtes, & ſuper liminare in domibus in quibus comedent illud. 8 Comedent autem carnem illâ nocte aſſam igni; azyma quoque cum amaritudinibus comedent. Non comedetis ex eo crudum, aut coctum, coctum in aqua; ſed aſſum igne, caput ejus cum cruribus ejus, & inteſtinis ejus. 9 Non relinquetis reſiduũ ex eo uſque ad manè: Reſiduum ex ipſo uſque ad manè igne comburetis. 10 Sic autem comedetis eum, renes veſtros præcincti, calceamenta in pedibus veſtris, & baculi in manibus veſtris: Nam comedetis eum cum feſtinatione; paſcha hoc eſt Domino. 11 Et tranſibo per terram Ægypti in nocte illa, & (e) percutiã omnem primogenitũ in terra Ægypti, ab homine uſque ad beſtiam; & in omnes Deos Ægyptiorum faciam judicium, Ego Dominus. 12 Erit autem ſanguis ille vobis in ſignum ſuper domos in quibus eritis: Et videns illum ſanguinem, præteribo vos; & non erit in vobis plaga in (f) perditionem cùm percutiam terram Ægypti. 13 Erit quoq; dies iſte vobis in memoriale; ideò celebrabitis in eo feſtum Domino in generationibus veſtris: decreto æterno celebrabitis illud.

VER. SAM. (a) ovem (b) ovẽ (c) ovi (d) ovẽ. (e) interficiam (f) læſionem

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وَكَلِّمُوا جَمَاعَةَ بَنِي إِسْرَائِيلَ قَوْلًا لَهُمْ * فِي الْعَاشِرِ مِنْهُ أَنْ يَأْخُذَ لَهُمْ كُلُّ فَرِيقٍ مِنْهُمْ رَأْسًا لِبُيُوتِ
4 آبَائِهِمْ * ذٰلِكَ رَأْسٌ مِنَ الْغَنَمِ لِكُلِّ بَيْتٍ * فَإِنْ قَلَّ أَهْلُ الْبَيْتِ عَنِ الْحَاجَةِ إِلَى رَأْسٍ * فَلْيَأْخُذْهُ
رَبُّ الْبَيْتِ وَجَارُهُ الْأَقْرَبُ إِلَى مَنْزِلِهِ بِمُوَاسَاةٍ مِنَ النُّفُوسِ * كُلُّ أَمْرِئٍ عَلَى قَدْرِ طَعَامِهِ يَتَأَسَّاهُ * وَلْيَكُنْ
5 لَكُمْ رَأْسًا صَحِيحًا * ذَكَرًا ابْنَ سَنَةٍ * مِنَ الضَّأْنِ أَوِ الْمَاعِزِ يَأْخُذُونَهُ * يَكُونُ عِنْدَكُمْ مَحْفُوظًا إِلَى
6 الْيَوْمِ الرَّبِيعَ عَشَرَ مِنْ هٰذَا الشَّهْرِ * فَيَذْبَحُهُ جَمَاعَةُ جَوْقِ بَنِي إِسْرَائِيلَ بَيْنَ الْعَرُوبِينِ * وَلْيَأْخُذُوا
7 مِنْ دَمِهِ مَا يَجْعَلُونَهُ عَلَى خَدَّيِ الْبَابِ وَالْمِطْلِّ عَلَى الْبُيُوتِ الَّتِي يَأْكُلُونَهُ فِيهَا * وَيَأْكُلُوا لَحْمَهُ
8 فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ سَوَاءً نَارٍ وَفَطِيرًا مَعَ مَرَارٍ يَأْكُلُونَهُ * لَا يَأْكُلُوا سَيِّئًا مِنْهُ نِيًّا وَلَا طَبِيخًا مَصْبُوخًا بِمَاءٍ بَلْ
9 يَأْكُلُونَهُ مَشْوِيًّا بِنَارٍ رَأْسَهُ وَأَكَارِعَهُ وَجَوْفَهُ * وَلَا يُبْقُوا سَيِّئًا مِنْهُ إِلَى الْغَدَاةِ * فَإِنْ بَقِيَ شَيْءٌ مِنْهُ إِلَى
10 الْغَدَاةِ فَأَحْرِقُوهُ بِالنَّارِ * وَعَلَى هٰذِهِ الصِّفَةِ كُلُوهُ * تَكُونُ أَحْقَاؤُكُمْ مَشْدُودَةً * وَنِعَالُكُمْ فِي أَرْجُلِكُمْ *
11 وَعِصِيُّكُمْ فِي أَيْدِيكُمْ * وَكُلُوهُ بِخَفَرٍ * هُوَ فِسْحٌ لِلَّهِ * فَإِنِّي مَلَكِي فِي بَلَدِ مِصْرَ فِي هٰذِهِ اللَّيْلَةِ *
12 وَأَقْتُلُ كُلَّ بِكْرٍ فِيهِ مِنْ إِنْسَانٍ إِلَى بَهِيمَةٍ وَبِجَمِيعِ مَعْبُودَاتِ الْمِصْرِيِّينَ أَصْنَعُ أَحْكَامًا أَنَا اللَّهُ الْوَاحِدُ
13 * فَيَكُونُ الدَّمُ لَكُمْ عَلَامَةً عَلَى الْبُيُوتِ الَّتِي أَنْتُمْ فِيهَا * فَيَرَاهُ مَلَاكِي وَيَرِقُّ لَكُمْ وَلَا يَحِلُّ بِكُمْ وَبَاءٌ
14 مُهْلِكٌ إِذَا ضَرَبْتُ أَهْلَ بَلَدِ مِصْرَ * وَيَكُونُ هٰذَا الْيَوْمُ لَكُمْ ذِكْرًا * وَحُجُّوا فِيهِ حَجًّا لِلَّهِ لِأَجْيَالِكُمْ *
رَسْمَ الدَّهْرِ فَحُجُّوهُ * وَلْيَأْكُلُوا سَبْعَةَ أَيَّامٍ فَطِيرًا *

Et loquimini ad turbã filiorũ Iſrail, & dicite eis, In decimâ ex eo accipiat ſibi unaquæque turma ex eis caput in domos patrũ ſuorũ, idq; caput ex ovibus cuilibet domui. 3 Si autem pauciores fuerint incolæ domũs, quàm ut egeant capitis, accipiat illud dominus domũs, et vicinus ejus proximior habitationi ſuæ juxta proportionẽ animarũ: quilibet homo ad menſuram cibi ſui adæquabit, et ſit vobis caput integrũ. 4 Maſculũ, filiũ ſui anni, ex ovibꝰ aut capris accipient illũ. 5 Erit apud vos reposi.ꝰ uſq; ad diẽ quartã decimã ex hoc menſe: et mactet illũ turba cœtꝰ filiorũ Iſrail inter duos occaſus. 6 Et accipiant ex ſanguine ejus quod imponant ambobꝰ poſtibus januæ, et prominentiis domorum in quibus comedent illum. 7 Et manducent carnẽ ejus in illâ nocte aſſã igne: et azymũ cũ amaritudine comedant. 8 Nè comedãt quidquã ex eo crudũ, neq; coctũ lixatũ aqua, ſed comedant illũ aſſũ igne, caput ejus, et pedes ejus, et ventrẽ ejus, et nihil reſervetis ex eo in craſtinũ. 9 Et ſi remanſerit aliquid ex illo in craſtinũ, comburite illud igne. 10 Et ſecundùm hanc ſeriem comedite illum. 11 Sint lumbi veſtri accincti, et calceamenta veſtra in pedibꝰ veſtris, et baculi veſtri in manibꝰ veſtris, et manducate illũ cũ celeritate; ipſe enim Paſcha Deo eſt. 12 Manifeſtabo q, Angelum meũ in regione Ægypti hâc nocte, et interficiã omne primogenitũ quod in eâ eſt, ab homine uſq; ad jumentũ: et in omnibꝰ adorandis Ægyptiorũ faciã judicia, ego Deus ſolꝰ. 13 Erit ergò ſanguis vobis ſignum ſuper domos in quibus vos eſtis; et videbit eũ Angelus meus, & miſerebitur vobis, & non deſcendet in vos plaga exitialis cùm percuſſero incolas regionis Ægypti. 14 Et erit hic dies vobis memoria, & celebrate in eo ſolemnitatem Deo in generationes veſtras: conſtitutione æterna celebrabitis eũ; & comedant ſeptem diebus azymum.

ספר שמות : יב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

prima die in veruntamen,comedetis infermentata diebus Septem

15 שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן
fermẽtatũ *comedens* omnis quia :vestris domib⁹ à fermẽtũ facietis cessare

תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבָּתֵּיכֶם כִּי כָּל־אֹכֵל חָמֵץ
diem ad usque primo die à ,Israel ex ipsa anima excidetur

וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד־יוֹם
septima die in &,sanctitatis cõvocatio primo die in Et .septimum

16 הַשְּׁבִעִי : וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
Tantum.eis in fiet non opus Omne ;vobis erit sanctitatis cõvocatio

מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלָאכָה לֹא־יֵעָשֶׂה בָהֶם אַךְ
custodietis Et .vobis fiet *ipsum sola* illud,anima omni ab comedetur quod

17 אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל־נֶפֶשׁ הִוא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם : וּשְׁמַרְתֶּם
vestros exercitus eduxi hujus diei corpore in quia,infermentata

אֶת־הַמַּצּוֹת כִּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת־צִבְאוֹתֵיכֶם
statuto *vestras generationes ad* hunc diem custodietis & :Ægypti terra è

מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת
comedetis vespera in mensis die decima quarta in ,primo In *sicut*

עוֹלָם : בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ
.vespera in mensis vigesimum & unum diem ad usque infermentata

מַצֹּת עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים לַחֹדֶשׁ בָּעָרֶב :
Quia.vestris domib⁹ in invenietur non fermentum diebus Septem

19 שִׁבְעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם כִּי
,Israel cœtu è ipsa anima *excidetur* & ,fermentatũ *comedẽs* omnis

כָּל־אֹכֵל מַחְמֶצֶת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל
.comedetis non fermentatum Omne .terræ *indigena in* &,*peregrino in*

20 בַּגֵּר וּבְאֶזְרַח הָאָרֶץ : כָּל־מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ
vocavit Et .infermentata comedetis vestris habitaculis omnibus In

בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם תֹּאכְלוּ מַצּוֹת : וַיִּקְרָא
vobis accipite &,Trahite :eos ad dixit & ,Israel seniores omnes Moseh

21 מֹשֶׁה לְכֹל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְשְׁכוּ וְקְחוּ
fasciculum accipietis Et .*Transitum* immolate &,vestras familias *ad pecus*

צֹאן לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפָּסַח : וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת
ad facietis pertingere & ,*pelvi* in qui,sanguinem in tingetis & ,hyssopi

22 אֵזוֹב וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר־בַּסַּף וְהִנַּעְתֶּם אֶל־
vos & ;*pelvi* in qui ,sanguine de ,postes ambos ad &,superliminare

הַמַּשְׁקוֹף וְאֶל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת מִן־הַדָּם אֲשֶׁר בַּסַּף וְאַתֶּם
.mane usque suæ domus ostio ex unusquisque egrediemini non

לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח־בֵּיתוֹ עַד־בֹּקֶר :
videbit &,Ægyptum percutiendum ad Dominus transibit Et

23 וְעָבַר יְהוָה לִנְגֹּף אֶת־מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת־
transiliet & ,postibus ambobus *super* & ,superliminari *super* sanguinem

הַדָּם עַל־הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת וּפָסַח
ad *venientium ad* ,vastatorem *dabit* non & ,ostium super Dominus

יְהוָה עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא אֶל־
statutum in istud verbum custodietis Et .percutiendũ ad vestras domos

בָּתֵּיכֶם לִנְגֹּף : וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה לְחֹק־
,terram ad fueritis ingressi cũ erit Et .seculum in usque,tuis filiis & tibi

25 לְךָ וּלְבָנֶיךָ עַד־עוֹלָם : וְהָיָה כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ
custodietis &,est locut⁹ quemadmodũ ,vobis Dominus dabit quam

אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה לָכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר וּשְׁמַרְתֶּם
.hoc opus

אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת :

15 Septem diebus azyma comedetis : in die primo non erit fermentum in domibus vestris : quicunque comederit fermentatum, peribit anima illa de Israel, à primo die
16 usque ad diem septimum. Dies prima erit sancta atque sollennis, & dies septima eâdem festivitate venerabilis : nihil operis facietis in eis, exceptis his quæ ad vescendum
17 pertinent. Et observabitis azyma: in eadem enim ipsa die educam exercitum vestrum de terra Ægypti, & custodietis diem istum in generationes
18 vestras ritu perpetuo. Primo mense,quartadecimâ die mensis ad vesperam, comedetis azyma, usque ad diem vigesimam primam ejusdem men-
19 sis ad vesperam. Septem diebus fermentum non invenietur in domibus vestris : qui comederit fermentatum, peribit anima ejus de cœtu Is-
20 rael, tam de advenis quàm de indigenis terræ. Omne fermentatum non comedetis : in cunctis habitaculis vestris edetis azyma. Vocavit autem
21 Moyses omnes seniores filiorum Israel, & dixit ad eos; Ite tollentes animal per familias vestras, & immolate Pha-
22 se. Fasciculúmque hyssopi tingite in sanguine qui est in limine, & aspergite ex eo superliminare, et utrumque postem : nullus vestrûm egrediatur ostium domus suæ usque
23 mané. Transibit enim Dominus percutiens Ægyptios : cúmque viderit sanguinem in superliminari, & in utroque poste, transcendet ostium do-
24 mûs & non sinet percussorem ingredi domos vestras & lædere. Custodi verbum istud legitimum tibi & filiis tuis
25 usque in æternum. Cúmque introieritis terram, quam Dominus daturus est vobis,ut pollicitus est, observabitis ceremonias istas.

15 Ἑπτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε· ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης, ἀφανιεῖτε ζύμωμα ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν. πᾶς ὃς ἂν φάγῃ ζύμωμα, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐξ Ἰσραὴλ, ἀπὸ (ξ) τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης,
16 ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἑβδόμης. Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη, (ο) κλητὴ ἁγία· καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη, κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν. πᾶν ἔργον λαβδτὸν οὐ ποιήσετε ἐν αὐταῖς, πλὴν ὅσα ποιηθήσεται πάσῃ ψυ-
17 χῇ, τοῦτο μόνον ποιηθήσεται ὑμῖν. Καὶ (π) φυλάξετε τὴν ἐντολὴν ταύτην· ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξάξω τὴν δύναμιν ὑμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ ποιήσετε τὴν ἡμέραν (ρ) ταύτην εἰς γενεὰς ὑμῶν νόμιμον
18 αἰώνιον. Ἐναρχόμενοι τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, ἀφ' ἑσπέρας ἔδεσθε ἄζυμα, ἕως ἡμέρας μιᾶς καὶ
19 εἰκάδος τοῦ (σ) μηνὸς, ἕως ἑσπέρας. Ἑπτὰ ἡμέρας ζύμη (τ) οὐχ ἑυρεθήσεται ἐν ταῖς οἰκίαις ὑμῶν. πᾶς ὃς ἂν φάγῃ ζυμωτὸν, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ Συ-
20 ναγωγῆς Ἰσραήλ. ἔν τε τοῖς γειώραις, καὶ αὐτόχθοσι τῆς γῆς Πᾶν ζυμωτὸν οὐκ ἔδεσθε· ἐν (υ) παντὶ κατοικητηρίῳ ὑμῶν
21 ἔδεσθε ἄζυμα. Ἐκάλεσε δὲ Μωυσῆς πᾶσαν γερουσίαν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἀπελθόντες, λάβετε ὑμῖν αὐτοῖς (ρ) πρόβατον κατὰ συγγενείας ὑμῶν, καὶ θύ-
22 σατε τὸ πάσχα. Λήψεσθε δὲ δέσμην ὑσσώπου, καὶ βάψαντες ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ παρὰ τὴν θύραν, καθίξετε (χ) τὸ φλιᾶς, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σταθμῶν, ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ὄντος παρὰ τὴν θύραν. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξελεύ-
σεσθε ἕκαστος τὴν θύραν τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἕως
23 πρωΐ. Καὶ παρελεύσεται κύριος τὸν Αἰγυπτίους, καὶ ὄψεται τὸ αἷμα ὂν τὸ φλιᾶς, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σταθμῶν· καὶ παρελθὼν κύριος τὴν θύραν, καὶ οὐκ ἀφή-
24 σει τὸν ὀλοθρεύοντα εἰσελθεῖν εἰς τὰς οἰκίας ὑμῶν πατάξαι. Καὶ φυλάξασθε τὸ ῥῆμα τοῦτο (ψ) νόμιμον σεαυτῷ, καὶ τοῖς
25 υἱοῖς ὑμῶν ἕως αἰῶνος. Ἐὰν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἂν δῷ κύριος ὑμῖν, καθὸν ἐλάλησε, φυλάξασθε τὴν λατρείαν ταύ-
την.

Septem dies azyma comedetis : 15
à die autem primo removebitis fermentum de domibus vestris. Quicunque autem comederit fermentum, disperdetur anima illa de Israel, à die prima us-
que ad diem septimam. Et dies 16
prima vocabitur sancta, & dies septima vocata sancta erit vobis. Omne opus (n) servile non facietis in eis:tantùm quæ fient omni animæ, illud solum fiet vo-
bis. Et servabitis mandatum hoc. 17
In die enim hac educam (o) virtutem vestram de terra Ægypti. Et facietis diem hunc in proge-
nies vestras legitimum æternum. 18
(p) Incipientes quartâ & decimâ die mensis primi,à vespera comedetis azyma,usque ad diem
(q) unam & vigesimam mensis, usque ad vesperam. Septem dies 19
fermentum non invenietur in domibus vestris. Quicunque comederit fermentatum,disperdetur anima illa de synagoga Is-
rael. (r) Et in advenis, & 20
indigenis terræ Omne fermentatum non comedetis : in omni autem habitaculo vestro come-
detis azyma. Vocavit autem 21
Moyses omnem senatum filiorum Israel, & dixit ad eos, Abeuntes sumite vobis ipsis pecs secundùm cognationes vestras, & sacrificate Pascha. Sumetis 22
autem fasciculum hyssopi,et tingentes de sanguine,qui est(s)juxta ostium,(t) tangetis limen,& super ambos postes de sanguine, qui est juxta ostium. Vos au-
tem non exibitis, unusquisque ostium domus suæ usque manè. Et præteribit Dominus ad per- 23
cutiendos Ægyptios, & videbit sanguinem super limen,et su-
per ambos postes: & præteribit Dominus ostium, & non sinet disperdentem ingredi in domos
vestras ad percutiendum. Et cu- 24
stodietis verbum hoc legitimum, tibi ipsi, & filiis tuis usque in seculum. Cùm autem ingressi 25
fueritis in terram, quam dederit Dominus vobis, sicut locutus est, custodite servitutem hanc.

MS.A. (ξ) τῆ πρώτης ἡμέρας, (ο) κεκλήσεῖ (π) φυλάξαδε (ρ) ταύτην εἰς γενεὰς ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. (σ) μηνὸς ἑσπέρας. (τ) οὐχ (υ) παντὶ κατοικητηρίῳ (φ) πεσβατα (χ) ἀπὸ τῆς (ψ) νόμιμον αἰώνιον σεαυτῷ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Septem diebus azyma comedetis, & à die 15
prima cessare facietis fermentum in domibus vestris. Nam quicunque comederit fermentatum è domibus vestris, pereat ani-
ma illa ex Israel, à die primo usque ad diem septimum. Dies primus celebris ac sanctus 16
erit, & dies septimus celebris ac sanctus erit vobis : & omne opus non fiet in eis, sed quod comedit homo, illud tantùm fiet vobis. Et observabitis azymum, quoniam 17
hoc ipso die eduxi exercitus vestros è terra Ægypti : observabitis autem diem hunc in generationes vestras legem sempiternam. Mense primo,quarta decima mensis sub ve- 18
sperum comedetis azymum usque ad diem vigesimum primum mensis ad vesperam. Septem diebus fermentum non invenietur 19
in domibus vestris : nam quicunque comederit fermentatum, peribit anima illa de cœtu Israel, tam ex incolis, quàm ex indi-
genis terræ. Omne fermentatum non com- 20
edetis : in cunctis domiciliis vestris edetis azymum.Igitur Moses,convocatis omni- 21
bus senioribus filiorum Israel, dixit eis, Citò sumite vobis oves per familias vestras, & immolate pascha. Præterea accipietis 22
fasciculum hyssopi, & intingetis in sanguine agni, spargetísque super utramque parastadem ex sanguine qui fuerit in vase, & vestrûm quisquam non exeat ab ostio do-
mûs suæ usque mane. Transibit enim Do- 23
minus ad percutiendos Ægyptios, videbitq; sanguinem qui erit super limina, & super utramque parastadem, & propitiabitur Dominus januis illis, nec permittet vastatori ingredi domos vestras, & vastare. Ob- 24
servabitis autem sermonem hunc & legem hanc tam vobis quam filiis vestris, usque in sempiternum. Et cum introieritis terram 25
quam daturus est vobis Dominus prout dixit, servabitis cultum istum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

15 שִׁבְעָה יוֹמִין פַּטִּירָא תֵּיכְלוּן בְּרַם
בְּיוֹמָא קַדְמָאָה תְּבַטְּלוּן חֲמִירָא
מִבָּתֵּיכוֹן אֲרֵי כָּל־דְּיֵיכוֹל חַמִּיעָא
וְיִשְׁתֵּצֵי אֱנָשָׁא הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל
16 מִיּוֹמָא קַדְמָאָה עַד־יוֹמָא שְׁבִיעָאָה:
וּבְיוֹמָא קַדְמָאָה מְעַרַע קַדִּישׁ יְהֵי
וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מְעַרַע קַדִּישׁ יְהֵי
לְכוֹן כָּל עֲבִידְתָא לָא־יִתְעֲבַד בְּהוֹן
17 בְּרַם מַה־דְּמִתְאֲכַל לְכָל־נַפְשׁ הִוא
בִּלְחוֹדוֹהִי יִתְעֲבַד לְכוֹן: וְתִטְּרוּן
יָת פַּטִּירָא אֲרֵי בְּכַרְנָ יוֹמָא הָדֵין
אַפֵּקִית יָת חֵילֵיכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם
וְתִטְּרוּן יָת־יוֹמָא הָדֵין לְדָרֵיכוֹן קְיָם
18 עָלַם: בְּנִיסָן בְּאַרְבְּעָה עַסְרָא יוֹמָא
לְיַרְחָא בְּרַמְשָׁא תֵּיכְלוּן פַּטִּירָא עַד
יוֹמָא עַסְרִין וְחַד לְיַרְחָא בְּרַמְשָׁא:
19 שִׁבְעָא יוֹמִין חַמִּירָא לָא יִשְׁתְּכַח
בְּבָתֵּיכוֹן אֲרֵי כָּל־דְּיֵיכוֹל מְחַמְעָא
וְיִשְׁתֵּצֵי אֱנָשָׁא הַהוּא מִכְּנִשְׁתָּא
20 דְיִשְׂרָאֵל בְּגִיּוֹרָא וּבְיַצִּיבָא דְאַרְעָא:
כָּל־מְחַמְעָא לָא תֵּיכְלוּן בְּכָל
21 מוֹתְבָנֵיכוֹן תֵּיכְלוּן פַּטִּירָא: וּקְרָא
מֹשֶׁה לְכָל־סָבֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן
גְּנִידוּ וְסִבוּ לְכוֹן מִן־בְּנֵי עָנָא
לְזַרְעֵיתְכוֹן וְכוּסוּ פִּסְחָא: וְתִסְבוֹן
22 אֲסַרְתָּא אֵיזוֹבָא וְתִטְבְּלוּן בְּדַמָּא
דִי־בְמָנָא וְתַדּוּן לְשַׁקְפָּא וּלְתַרְתֵּין
סַפָּיָא מִן דַּמָּא דִי בְמָנָא וְאַתּוּן לָא
תִּפְקוּן אֱנָשׁ מִתְּרַע־בֵּיתֵיהּ עַד־
23 צַפְרָא: וְיִתְגְּלֵי יְיָ לְמִמְחֵי יָת מִצְרָאֵי
וְיֶחֱזֵי יָת־דְּמָא עַל שַׁקְפָּא וְעַל תַּרְעָא
סַפְיָא וְיֶחוּס יְיָ עַל תַּרְעָא וְלָא־יִשְׁבּוֹק
מַחְבְּלָא לְמֵעַל לְוָת־בָּתֵּיכוֹן
24 לְמִמְחֵי: וְתִטְּרוּן יָת פִּתְגָמָא הָדֵין
לְקְיָם לָךְ וְלִבְנָךְ עַד־עָלְמָא: וִיהֵי
25 אֲרֵי תֵּעֲלוּן לְאַרְעָא דְיְהֵב יְיָ לְכוֹן
כְּמָא דְמַלֵּל וְתִטְּרוּן יָת־פּוּלְחָנָא
הָדֵין:

15 Septem diebus azyma comedetis; in die autē primo auferetis fermentū de domibus vestris: omnis enim qui cōederit fermentatum, peribit homo ille de Israel; à die
16 primo usq; in diē septimū. In die autem primo solennitas sancta erit vobis; in die quoque septimo solennitas sancta erit vobis: nullū op⁹ fiet in eis; sed id quod pertinet ad vescendū oñi animæ, illud
17 solummodo fiet vobis. Et observabitis azyma: quia in hâc eâdē die, eduxi exercitus vestros de terrâ Ægypti: observabitisq; diē hanc in generationib⁹ vestris, fœdere sempiterno. In mense Nisâ, in quar-
18 tâ decimâ die mensis, ad vesperā; comedetis azyma: usq; ad diem vicesimā primam mensis, ad vesperā. Septē dieb⁹ fermentū non invenietur in domib⁹ vestris: quia oñis qui comederit fermentatū, peribit homo ille de cœtu Israel; tam de advenis, quam de
19 indigenis terræ. Nihil fermētatum comedetis: in cunctis habitationibus vestris comedetis azyma. Vocavit autem
20 Moyses oñes seniores Israel, et dixit ad eos: Capite, & tollite vobis de filiis ovium, per familias vestras, & immolate Phase. Tolletisq; manipulū hyssopi, & tingetis in
21 sanguine qui est in vase: & aspergetis superliminare, & duos postes, de sanguine qui est in vase: nullusq; vestrûm egrediatur ab ostio domus
22 suæ, usque mane. Et revelabitur Dominus, ut percutiat Ægyptios: videbitque sanguinem in superliminari, & super duo limina: & miserebitur Dominus super ostium;
23 & non sinet vastatorem ingredi domos vestras, ad percutiendum. Et observabitis
24 verbum istud; in pactum tibi & filiis tuis, usque in æternum. Eritque quando introieritis terram, quam Dominus datur⁹ est vobis, sicut
25 locutus est, observabitis cultum hunc.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

15 *שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם כי כל אוכל חמץ ונכרתה הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד יום השביעי׃
16 ביום הראשון מקרא קדש ויום השביעי יהיה לכם מקרא קדש כל מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם׃
17 ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את היום הזה לדרתיכם חקת עולם׃
18 בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות עד יום האחד ועשרים לחדש בערב׃
19 שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם כי כל אוכל מחמצת ונכרתה הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ובאזרח הארץ׃
20 כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו מצות׃
21 ** ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר להם משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם ושחטו הפסח׃
22 וקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף ונגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזת מן הדם אשר בסף ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר׃
23 ועבר יהוה לנגף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזת ופסח יהוה על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגף׃
24 ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם׃
25 והיה כי תבאו אל הארץ אשר יתן יהוה לכם כאשר דבר ושמרתם את העבדה הזאת׃

VERSIO SAMARITANA.

15 * שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם כי כל אוכל חמץ ונכרתה הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד יום השביעי׃
16 ביום הראשון מקרא קדש ויום השביעי יהיה לכם מקרא קדש כל מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם׃
17 ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את היום הזה לדרתיכם חקת עולם׃
18 בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות עד יום האחד ועשרים לחדש בערב׃
19 שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם כי כל אוכל מחמצת ונכרתה הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ובאזרח הארץ׃
20 כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו מצות׃
21 ** ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר להם משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם ושחטו הפסח׃
22 וקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף ונגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזת מן הדם אשר בסף ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר׃
23 ועבר יהוה לנגף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזת ופסח יהוה על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגף׃
24 ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם׃
25 והיה כי תבאו אל הארץ אשר יתן יהוה לכם כאשר דבר ושמרתם את העבדה הזאת׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

15 Septem diebus azyma comedetis, verùm die primo removebitis fermentum de domibus vestris; nam omnis comedentis fermētatū (g) exterminabitur anima illa de Israel, à die primo usque ad
16 diem septimum. Die primo convocatio sancta, die quoq; septimo convocatio sancta erit vobis: Nullum opus fiet in eis, verùm quod erit manducandum omni animæ, hoc tantùm fiet à vobis. Et custo-
17 dietis hoc præceptum; quoniā hoc ipso die eduxi exercitus vestros de terra Ægypti: custodietis autē, et facietis hunc diem in generationib⁹ vestris
18 decreto æterno. In primo, decimaquartâ die mensis in vespera, comedetis azyma usque in diem vicesimum primū mensis in vespera. Septem
19 diebus fermentum non invenietur in domibus vestris: omnis enim comedentis fermentatum (h) exterminabitur anima illa de congregatione Israelis, tam de advenis, quàm indigenis terræ. Nullum ergò fermentatum
20 comedetis: in omnibus habitationibus vestris comedetis azyma. Postea vocavit
21 Moses omnes seniores Israel, & dixit eis; Abducite, & sumite vobis pecudem secundùm familias vestras, et mactate pascha. Accipietis
22 quoque fasciculum hyssopi, et tingetis in sanguine qui est in pelvi, & applicabitis superliminari, & duobus postibus de sanguine qui est in pelvi: Vos autem ne egrediamini de porta quisq; domûs suæ usque ad mane.
23 Transibit enim Dominus ut percutiat Ægyptum, et videbit sanguinē super superliminare, & super ambos postes: tum præteribit Domin⁹ portā illā, neq; permittet destructo-
24 rē ingredi domos vestras ad percutiendū. Custodietis autē verbū istud in præceptū, tibi, filiisq; tuis usq; in æternū.
25 Fiet quoq; cùm ingrediemini terrā quam dedit Dominus vobis sicut locutus est, ut observetis cultum istum in
mense isto.

VER. SAM. (g) extirpabitur (h) extirpabitur

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وَاَمَّا اَلْيَوْمُ الْاَوَّلُ فَعَطِّلُوا اَلْخَمِيرَ فِيهِ مِنْ مَنَازِلِكُمْ * وَكُلُّ مَنْ اَكَلَ خَمِيرًا يَنْقَرِضُ ذٰلِكَ الْاِنْسَانُ
مِنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ * مِنَ الْيَوْمِ الْاَوَّلِ اِلَي اٰخِرِ الْيَوْمِ السَّابِعِ * وَالْيَوْمُ الْاَوَّلُ اِسْمٌ مُقَدَّسٌ * وَالْيَوْمُ
16 اَلسَّابِعُ اِسْمٌ مُقَدَّسٌ يَكُونُ لَكُمْ * وَلَا يُصْنَعُ سِوِي مِنَ الصَّنَائِعِ * اِلَّا مَا يُؤْكَلُ لِكُلِّ نَفْسٍ هُوَ وَحْدَهُ
يُصْنَعُ لَكُمْ * وَاحْفَظُوا اَلْفَطِيرَ لِاَنِّي فِي ذَاتِ هٰذَا اَلْيَوْمِ اَخْرَجْتُ جُيُوشَكُمْ مِنْ بَلَدِ مِصْرَ * وَاحْفَظُوا
17 هٰذَا اَلْيَوْمَ لِاَجْيَالِكُمْ رَسْمَ اَلدَّهْرِ * وَفِي اَلشَّهْرِ اَلْاَوَّلِ فِي اَلْيَوْمِ اَلرَّابِعِ عَسَرَ مِنْهُ بِالْعِشِيِّ كُلُوا فَطِيرًا
18 اِلَي آخِرِ اَلْيَوْمِ اَلْوَاحِدِ وَالْعِشْرِينَ مِنَ اَلشَّهْرِ بِالْعِشِيِّ * وَسَبْعَةَ اَيَّامٍ لَا يُوجَدُ خَمِيرٌ فِي بُيُوتِكُمْ * وَكُلُّ
19 مَنْ اَكَلَ مُخَمَّرًا يَنْقَطِعُ مِنْ جَمَاعَةِ بَنِي اِسْرَائِيلَ * مِنْ غَرِيبٍ اِلَي صَرِيحِي اَلْبَلَدِ * كُلُّ نَسِي مِنَ اَلْمُخَمَّرِ
20 لَا تَاْكُلُوا * فِي جَمِيعِ مَسَاكِنِكُمْ كُلُوا فَطِيرًا * فَدَعَا مُوسِي جَمِيعَ بَنِي اِسْرَائِيلَ * وَقَالَ لَهُمُ اهْصُوا
21 وَجُذُوا لَكُمْ غَنَمًا لِعَشَائِرِكُمْ وَاذْبَحُوا اَلْفِسْحَ * وَجُذُوا بَاقَةَ صَعْتَرٍ وَاغْمِسُوهَا فِي اَلدَّمِ اَلَّذِي فِي
22 اَلطَّسْتِ * وَادْنُوا اِلَي اَلْمِظَلِّ وَحُذُّوا اَلْبَابَ مِنْ ذٰلِكَ اَلدَّمِ اَلَّذِي فِي اَلطَّسْتِ * وَلَا يَخْرُجْ اِنْسَانٌ مِنْكُمْ
مِنْ بَابِ مَنْزِلِهِ اِلَي اَلْعَدَاةِ * فَيَجُوزُ مَلَاكُ اَللّٰهِ لِيَصْدِمَ اَلْمِصْرِيِّينَ * وَيَنْظُرُ اَلدَّمَ عَلَي اَلْمِظَلِّ وَحُذَّيِ
23 اَلْبَابِ * فَيَرْثِي لِمَنْ دَخَلَهُ وَلَا يَدَعُ اَلْمُهْلِكَ اَنْ يَدْخُلَ اِلَي بُيُوتِكُمْ فَيُهْلِكَكُمْ * وَاحْفَظُوا هٰذَا
24 اَلْاَمْرَ رَسْمًا لَكُمْ وَلِبَنِيكُمْ اِلَي اَلدَّهْرِ * وَاِذَا دَخَلْتُمْ اِلَي اَلْبَلَدِ اَلَّذِي يُعْطِيكُمُ اَللّٰهُ كَمَا قَالَ * فَاحْفَظُوا
25 هٰذِهِ اَلْعِبَادَةَ *

Die verò primâ cessare facite fermentum de habitationibus vestris; & quicunque manducaverit fermentum, abscindatur ille homo de filiis Israel, à primo die usque ad finem diei septimi. Et dies primus
16 nomen sanctum est, & dies septimus nomen sanctum erit vobis. Et nihil agatur ex operibus, sed quod comeditur à qualibet animâ, ipsum solum agatur vobis. Et
17 observate azyma; quoniam ego in hâc eâdem die eduxi exercitus vestros de regione Ægypti: Et observate hunc diem in generationes vestras, constitutione æternitatis. Et in mense primo, in die decimâ
18 quartâ ex ipso ad vesperas, comedite azyma usque ad finem diei vigesimi primi ex mense ad vesperas. Et septem diebus nè
19 reperiatur fermentum in domibus vestris: & quicunque comederit fermentatum, abscindetur à cœtu filiorum Israil, ab alienigena usque ad incolam regionis. Omnem
20 rem fermentatam nè comedatis: In omnibus vestris habitationibus manducate azyma. Vocavitque Musa omnes filios Israil, & dixit eis, Surgite, & sumite vobis oves secundùm familias vestras, &
21 mactate Phase. Et accipite fasciculum hyssopi, & tingite illum sanguine qui est in cratere, & tangite superliminare & utrumque postem januæ eo sanguine qui
22 est in pollubro: & nè exeat vir ex vobis ex janua habitationis suæ usque mané. Transibit enim Angelus Domini ut percutiat Ægyptios, & videbit sanguinem
23 super superliminari & ambobus postibus januæ, & miserebitur ejus qui ingressus est eam, et non permittet perdenti ingredi in domos vestras, et perdere vos. Et servate hoc præceptum, constitutionem vobis &
24 filiis vestris in æternum. Et cùm ingressi fueritis in regionem quam dabit vobis
25 Deus sicut dixit, observate hunc cultum.

ספר שמות : יב

Hoc opus Quid : vestri filii *vos ad* dixerint cùm ,erit Et

26 וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת
qui ,Domino *ipsum Transitus* Sacrificium :dicetis Et ? vobis

27 לָכֶם : וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח־פֶּסַח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר
illum percutiendo in ,Ægypto in Israel filiorum domos super transivit

פָּסַח עַל־בָּתֵּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפּוֹ
,populus se incurvavit Et .eruit nostras domos & ,Ægyptum

אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בָּתֵּינוּ הִצִּיל וַיִּקֹּד הָעָם
:Israel filii fecerunt & ,abierunt Et .se humiliaverunt &

28 וַיִּשְׁתַּחֲווּ : וַיֵּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
sic ,Aharon & Moseh Dominus præcepit quemadmodum

כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כֵּן
percussit Dominus & ,*vestis medio in* ,fuit Et .fecerunt

עָשׂוּ : וַיְהִי ׀ בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיהוָה הִכָּה
sedente ,Parhoh primogenito à Ægypti terra in primogenitum omne

כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב
domo in qui captivitatis primogenitum ad usq; suum solium super

29 עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשְּׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית
Parhoh surrexit Et .animalis primogenitum omne & ,*foveæ*

הַבּוֹר וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה : וַיָּקָם פַּרְעֹה
clamor fuit Et .Ægyptus omnis & ,ejus servi omnes & ,ipsa nocte

30 לַיְלָה הוּא וְכָל־עֲבָדָיו וְכָל־מִצְרַיִם וַתְּהִי צְעָקָה
mortuus ibi *non* qua ,domus erat non quia ,Ægypto in magnus

גְּדוֹלָה בְּמִצְרַיִם כִּי־אֵין בַּיִת אֲשֶׁר אֵין־שָׁם מֵת :
egredimini ,Surgite ,dixit & ,noctu Aharon & Moseh vocavit Et

31 וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְאוּ
servite ,ite & :Israel filii etiam ,vos etiam ,mei populi medio è

מִתּוֹךְ עַמִּי גַּם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עִבְדוּ
vestrum bovem etiam ,*vestrum pecus* Etiam .*vestrũ loqui* secundũ Domino

32 אֶת־יְהוָה כְּדַבֶּרְכֶם : גַּם־צֹאנְכֶם גַּם־בְּקַרְכֶם
.mihi etiam *benedicetis* & :ite Et .estis locuti quemadmodum ,accipite

קְחוּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם וְלֵכוּ וּבֵרַכְתֶּם גַּם־אֹתִי :
:terra de eos eos emittere festinando *populum super* Ægyptus *invaluit* Et

33 וְתֶחֱזַק מִצְרַיִם עַל־הָעָם לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם מִן־הָאָרֶץ
suam conspersionem populus tulit Et .mortui *nos* Omnes ,dixerunt quia

כִּי אָמְרוּ כֻּלָּנוּ מֵתִים : וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת־בָּצְקוֹ
,suis vestimentis in ligatas *suas conspersiones* ,fermentaretur antequam

34 טֶרֶם יֶחְמָץ מִשְׁאֲרֹתָם צְרֻרֹת בְּשִׂמְלֹתָם
Moseh verbum juxta fecerunt Israel filii Et .*suum* humerum super

עַל־שִׁכְמָם : וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כִּדְבַר מֹשֶׁה
,vestes & ,*auri* vasa & ,*argenti* vasa Ægyptiis ab postulaverunt &

וַיִּשְׁאֲלוּ מִמִּצְרַיִם כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂמָלֹת :
,Ægyptiorum oculis in populi gratiam dedit Dominus Et

36 וַיהוָה נָתַן אֶת־חֵן הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם
filii sunt profecti Et .Ægyptios ,spoliaverunt & :eis cõmodaverunt &

וַיַּשְׁאִלוּם וַיְנַצְּלוּ אֶת־מִצְרָיִם : וַיִּסְעוּ בְנֵי־
peditis mille ,sexcenta ferme ,Succhoth in Rahmeses de Israel

37 יִשְׂרָאֵל מַרְעַמְסֵס סֻכֹּתָה כְּשֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי
ascendit multa mixtio etiam Et .*familiam* præter ,tantum virorum

הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף : וְגַם־עֵרֶב רַב עָלָה
.*valde gravis possessio* ,*bos* & ,*pecus* & ,eis cum

38 אִתָּם וְצֹאן וּבָקָר מִקְנֶה כָּבֵד מְאֹד :

Versio VULG. LAT.

26 Et cùm dixerint vobis filii vestri, Quæ est ista religio? Dicetis eis, Victima transitûs Domini est, quando transvit super domos filiorum Israel in Ægypto, percutiens Ægyptios, & domos nostras liberans. Incurvatúsque populus adoravit. Et egressi filii Israel fecerunt, sicut præceperat Dominꝰ Moysi & Aaron. Factum est autem in noctis medio, percussit Dominus omne primogenitum in terra Ægypti, à primogenito Pharaonis, qui in solio ejus sedebat, usque ad primogenitum captivæ quæ erat in carcere; & omne primogenitum jumentorum. Surrexitque Pharao nocte, & omnes servi ejus, cunctáque Ægyptus: & ortus est clamor magnus in Ægypto: neque enim erat domus in qua non jaceret mortuus. Vocatísque Pharao, Mose & Aaron nocte, ait; Surgite & egredimini à populo meo, vos & filii Israel: ite, immolate Domino, sicut dicitis. Oves vestras & armenta assumite, ut petieratis; & abeuntes, benedicite mihi. Urgebántque Ægyptii populum de terra exire velociter, dicentes; Omnes moriemur. Tulit igitur populus conspersam farinam, antequàm fermentaretur: & ligans in palliis, posuit super humeros suos. Fecerúntque filii Israel, sicut preceperat Moyses: & petierunt ab Ægyptiis vasa argentea & aurea, vestémque plurimam. Dominus autem dedit gratiam populo coram Ægyptiis, ut commodarent eis: & spoliaverunt Ægyptios. Profectíque sunt filii Israel de Rameſſe in Socoth, sexcenta ferè millia peditum virorum, absque parvulis. Sed & vulgus promiscuum innumerabile ascendit cum eis; oves, & armenta, & animantia diversi generis multa nimis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ ἔσται ἐὰν λέγωσι πρὸς ὑμᾶς οἱ υἱοὶ ὑμῶν, Τίς ἡ λατρεία αὕτη; Καὶ ἐρεῖτε αὐτοῖς, Θυσία τὸ πάσχα τοῦτο κυρίῳ, ὡς ἐσκέπασε τοὺς οἴκους τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν Αἰγύπτῳ, ὅτε ἐπάταξε τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς δὲ οἴκους ἡμῶν ἐῤῥύσατο. καὶ κύψας ὁ λαὸς προσεκύνησε. Καὶ ἀπελθόντες, ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ (ω) Μωυσῇ καὶ Ἀαρών, οὕτως ἐποίησαν. Ἐγενήθη δὲ μεσούσης τῆς νυκτὸς, καὶ κύριος ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἀπὸ πρωτοτόκου Φαραὼ τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ (α) θρόνῳ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, (β) καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους. Καὶ (γ) ἀναστὰς Φαραὼ (δ) νυκτὸς, καὶ οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐγενήθη κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ· οὐ γὰρ ἦν οἰκία, ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς. Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀνάστητε, καὶ ἐξέλθατε ἐκ τοῦ λαοῦ μου, καὶ ὑμεῖς, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· (ε) βαδίζετε καὶ λατρεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καθὰ λέγετε. Καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς βοῦς ὑμῶν ἀναλαβόντες πορεύεσθε, εὐλογήσατε δὴ κἀμέ. Καὶ κατεβιάζοντο οἱ Αἰγύπτιοι τὸν λαὸν ταχὺ ἐκβαλεῖν αὐτοὺς (ζ) ἐκ τῆς γῆς· εἶπαν γάρ, Ὅτι πάντες ἡμεῖς ἀποθνήσκομεν. Ἀνέλαβε δὲ ὁ λαὸς τὸ σὰς αὐτῶν πρὸ τοῦ ζυμωθῆναι τὰ φυράματα αὐτῶν ἐνδεδεμένα ἐν τοῖς ἱματίοις αὐτῶν, ἐπὶ τῶν ὤμων. 35 Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐποίησαν καθὰ ζωὲ τάξεν αὐτοῖς Μωυσῆς· καὶ ᾔτησαν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων (η) σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμόν. (θ) Καὶ ἔδωκε κύριος τὴν χάριν τῷ λαῷ αὐτῶ ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων· καὶ ἔχρησαν αὐτοῖς· καὶ ἐσκύλευσαν τοὺς Αἰγυπτίους. (ι) Ἀπάραντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ Ῥαμεσσῆ εἰς Σοκχὼθ εἰς ἑξακοσίας χιλιάδας πεζῶν, οἱ ἄνδρες, (κ) πλὴν τῆς ἀποσκευῆς. Καὶ ἐπίμικτος πολὺς συναύξει αὐτοῖς, καὶ πρόβατα, καὶ βόες, καὶ κτήνη πολλὰ σφόδρα.

MS.A. (ω) Μωυσῆ, ὅτως (α) θρόνε, καὶ ἕως (β) καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνης. (γ) ἀνὴρ (δ) νυκτὸς, καὶ πάντες οἱ (ε) βασιλεῖς, λατρεύετε (ζ) ἀπὸ τῆς (η) σκευη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ (θ) Καὶ κύριος ἔδωκεν (ι) Ἀπῆραν δὲ οἱ υἱοὶ (κ) πλὴν ἀποσκευῆς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ ܒܢܝܟܘܢ ܡܢܐ ܦܘܠܚܢܐ ܗܕܐ ܠܟܘܢ . ܘ ܐܡܪ ܐܢ ܕܒܚ ܦܨܚܐ ܗܘ ܠܡܪܝܐ ܕܥܒܪ ܥܠ ܒܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܡܨܪܝܐ ܒܡܚܘ ܠܡܨܪܝܐ ܘܒܬܐ ܕܝܠܢ ܫܙܒ . ܘܟܪܥ ܥܡܐ ܣܓܕܘ . 27 ܘܐܙܠܘ ܘܥܒܕܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܘܠܗܪܘܢ ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ . 28 ܘܗܘܐ ܒܦܠܓ ܠܠܝܐ ܘܡܪܝܐ ܡܚܐ ܟܠ ܒܟܪ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܐ ܡܢ ܒܟܪܗ ܕܦܪܥܘܢ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܥܕ ܒܟܪܗ ܕܫܒܝܐ ܕܒܒܝܬ ܒܝܪܐ ܘܟܠ ܒܟܪ ܒܥܝܪܐ . 30 ܘܩܡ ܦܪܥܘܢ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܘܟܠ ܥܒܕܘܗܝ ܘܟܠ ܡܨܪܝܐ ܘܗܘܬ ܨܥܪܐ ܪܒܬܐ ܒܡܨܪܝܐ ܕܠܝܬ ܒܝܬ ܕܠܐ ܡܝܬ ܒܗ . 31 ܘܩܪܐ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܗܪܘܢ ܒܠܠܝܐ ܘܐܡܪ ܩܘܡܘ ܦܘܩܘ ܡܢ ܒܝܢ ܥܡܝ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܦ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܙܠܘ ܦܠܚܘ ܠܡܪܝܐ ܐܝܟ ܕܡܠܠܬܘܢ . 32 ܐܦ ܥܢܟܘܢ ܐܦ ܒܩܪܟܘܢ ܐܝܟ ܕܡܠܠܬܘܢ ܘܙܠܘ ܘܒܪܟܘ ܐܦ ܠܝ . * 33 ܘܬܩܦ ܡܨܪܝܐ ܥܠ ܥܡܐ ܕܢܫܕܪܘܢ ܠܗܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܟܠܢ ܡܝܬܝܢ ܐܢܚܢܢ . 34 ܘܢܣܒ ܥܡܐ ܥܓܝܢܗ ܕܠܐ ܚܡܝܥ ܘܫܪܝ ܒܫܡܠܗܘܢ ܥܠ ܟܬܦܗܘܢ . 35 ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܒܕܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܫܐܠܘ ܡܢ ܡܨܪܝܐ ܟܠܝ ܟܣܦܐ ܘܟܠܝ ܕܗܒܐ ܘܠܒܘܫܐ . 36 ܘܝܗܒ ܡܪܝܐ ܛܝܒ ܥܡܐ ܒܥܝܢܝ ܡܨܪܝܐ ܘܫܐܠܘ ܠܗܘܢ ܘܫܠܚܘ ܠܡܨܪܝܐ . 37 ܘܐܙܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܪܥܡܣܣ ܣܟܘܬ ܫܬ ܡܐܐ ܐܠܦ ܓܒܪܐ ܚܝܠ ܠܓܒܪ ܛܦܐ . 38 ܘܓܝܪ ܥܪܒ ܣܓܝ ܥܡܗܘܢ ܘܥܢܐ ܘܒܩܪ ܩܢܝܢ ܣܓܝ ܠܚܕ

Et fiet cùm dixerint vobis filii vestri, Hic cultꝰ quid est? Respondebitis eis, Sacrificium est paschæ Dño, quia propitiatus est domibꝰ filiorũ Israel in Ægypto, quando percussit Ægyptios; & domos nostras eripuit: Genuflexerũt ergo populꝰ, & adoraverunt Dominum. Et abierunt, feceruntque filii Israel quemadmodum præcepit Dñs Mosi & Aharoni, sic fecerunt. Factumque est mediâ nocte ut Dominus interficeret omnes primogenitos terræ Ægypti, à primogenito Pharaonis sedente super solium ejus usque ad primogenitũ captivi qui est in carcere; imò cũcta primogenita jumẽtorũ. Et surrexit Pharaon nocte illâ; omnesq; servi sui, & omnes Ægyptii, fuitq; ululatus maximus in terra Ægypti, eo quòd nulla erat domus in qua non esset mortuꝰ. Et vocavit Pharaon Mosen & Aharonẽ in illa nocte, dixitq; ad eos, Surgite, egredimini è populo meo, tam vos quam filii Israel, & ite, colite Dñm prout dixistis. Et tâ oves vestras quâ boves vestras abducite quemadmodũ dixistis, & abite, & benedicetis quoq; mihi. Et institerunt Ægyptii populo incunctanter ut ejicerent eos è terra: dicebant enim, Omnes morimur. Sumpserunt ergò populꝰ massam infermentatam, frigido ipsorum *cibo* ligato in sudariis suis, humerisque suis impositò. Et filii Israel fecerunt juxta verbum Mosis, & mutuati sunt ab Ægyptiis vasa argentea, & vasa aurea, & vestes. Et reddidit Dñs populum gratum in oculis Ægyptiorum, & mutuò dederunt eis, & furati sunt Ægyptios. Profecti sunt itaq; filii Israel de Raamsis ad Sochuth, sexcenta millia virorum peditum, præter familias. Mistio quoque multa ascendit cum eis, & oves, ac boves, & armenta multa nimis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

26 ויהי ארי־יימרון לכון בניכון מא
27 פולחנא הדין לכון: ותימרון דבח־
חיס הוא קדם־יי דחס על־בתי
בני ישראל במצרים כד מחא ית־
מצראי ית בתנא שיזיב וכרע עמא
28 וסגידו: ואולו ועבדו בני ישראל
כמא דפקיד יי ית משה ואהרן כן
29 עבדו: והוה בפלגות ליליא וייי
קטל כל בוכרא בארעא דמצרים
מבוכרא דפרעה דיתי למתב על־
כרסיה עד בוכרא דשביא בבית אסירי וכל בוכרא
30 דבעירא: וקם פרעה ליליא הוא
30 וכל־עבדוהי וכל מצראי והוה
צוחתא רבתא במצרים ארי ליית
בית די לא הוא תמן מיתא:
31 וקרא למשה ולאהרן לילייא ואמר
קומו פוקו מגו עמי אף־אתון אף
בני ישראל ואולו פלחו קדם־יי
32 כמא־דדיתין אמרין: אף־ענכון
אף תוריכון דברו כמא די מלליתון
33 ואולו וצלו אף עלי: ותקיפו מצראי
על־עמא לאוחאה לשלחתהון מן
ארעא ארי אמרו כלנא מיתין:
34 ונטל עמא ית לישתהון עד־לא
חמע מורח אצורחון צריר
35 בר־בשיהון על־כתפיהון: ובני
ישראל עבדו כפתגמא דמשה
ושאילו ממצראי מנין דכסף
36 ומנין דדהב ולבושין: ויי
יהב ית עמא לרחמין בעיני מצראי
ואשאלונון ורוקינו ית מצראי:
37 ונטלו בני־ישראל מרעמסס
לסכות כשית־מאה אלפין
38 גברא רגלאה בר־מטפלא:
ואף־נוכראין סגיאין סלקו עמהון
וענא ותורי בעירא סגי לחדא:

TARGUM ONKELOS.

Et erit, cum dixerint vobis filii
vestri: Quid est cultus hic vo-
bis? Et dicetis, Sacrificiũ pro
misericordia est coram Domi-
no, eò quòd misertus est super
domos filiorum Israel in Ægy-
pto; quando percussit Ægyptios, & domos nostras liberavit: incurvatusq; est populus, & adoraverunt. Ierúntq; filii Israel; & fecerunt, sicut præceperat Dñs Moysi & Aaron, ita fecerũt. Factúmq; est in noctis medio, & Dñs occidit omne primogenitum, in terra Ægypti: à primogenito Pharaonis, qui sessurus erat super solium regni ejus; usq; ad primogenitũ captivæ, quæ erat in domo vinctorum; & omne primogenitum jumentorũ. Surrexitq; Pharao nocte; ipse, & omnes servi ejus, & omnes Ægyptii; & fuit clamor magnus in Ægypto: quia nulla domus erat, ubi non esset aliquis mortuus. Vocavítq; Moysen & Aaron nocte, & ait; Surgite, egredimini de medio populi mei; tam vos, quàm filii Israel: & ite, servite coram Dño, sicut dicebatis. Oves quoq; vestras & boves assumite, sicut loquebamini, & ite: orate etiam pro me. Prævalescebántq; Ægyptii super populũ, ut citò mitterent eos de terra: quia dixerũt, Omnes nos mortui sumus. Tulítq; populus massam suã, antequàm fermentaretur: sicut erat in panariis suis, ligatam in palliis suis, super humeros suos impositam. Filii autẽ Israel fecerunt juxta verbũ Moysi: & petierunt ab Ægyptiis vasa aurea, et vasa argentea, & vestes. Dñs autem dedit populo gratiam in oculis Ægyptiorũ, & commodaverunt eis: & vacuos reliquerunt Ægyptios. Profectíq; sunt filii Israel de Rameses in Socoth: quasi sexcenta millia virorum peditũ, præter familiã. Extranei quoq, multi ascenderunt cum eis: & oves, & boves, & pecora multa nimis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

26 * ויהי אשר־יאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם:
27 * ואמרתם זבח־פסח הוא ליהוה אשר פסח על־בתי בני־ישראל במצרים בנגפו את־מצרים ואת־בתינו ויקד העם וישתחוו:
28 * וילכו בני־ישראל ויעשו כאשר צוה יהוה את־משה ואת־אהרן כן עשו:
29 ** ויהי בחצי הלילה ויהוה הכה כל־בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על־כסאו עד־בכור השבי אשר בבית הסהר וכל־בכור בהמה:
30 * ויקם־פרעה לילה הוא הוא וכל־עבדיו וכל־מצרים ותהי צעקה גדולה במצרים כי־אין בית אשר אין־שם מת:
31 * ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי גם־אתם גם־בני־ישראל ולכו עבדו את־יהוה כדברכם:
32 * גם־צאנכם גם־בקרכם קחו כדברכם ולכו וברכתם גם־אתי:
33 * ותחזק מצרים על־העם למהר לשלחם מן־הארץ כי אמרו כלנו מתים:
34 * וישא העם את־בצקו טרם יחמץ משארתם צרורות בשמלתם על־שכמם:
35 * ובני־ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי־כסף וכלי־זהב ושמלות:
36 * ויהוה נתן את־חן העם בעיני מצרים וישאילום ויניצלו את־מצרים:
37 ** ויסעו בני־ישראל מרעמסס סכתה כשש־מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף:
38 * וגם־ערב רב עלה אתם וצאן ובקר מקנה כבד מאד:

VERSIO SAMARITANA.

26 * ויהי אשר יאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם:
27 * ואמרתם זבח־פסח הוא ליהוה אשר פסח על־בתי בני־ישראל במצרים בנגפו את־מצרים ואת־בתינו ויקד העם וישתחוו:
28 * וילכו בני־ישראל ויעשו כאשר צוה יהוה את־משה ואת־אהרן כן עשו:
29 ** ויהי בחצי הלילה ויהוה הכה כל־בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על־כסאו עד־בכור השבי אשר בבית הסהר וכל־בכור בהמה:
30 * ויקם־פרעה לילה הוא הוא וכל־עבדיו וכל־מצרים ותהי צעקה גדולה במצרים כי־אין בית אשר אין־שם מת:
31 * ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי גם־אתם גם־בני־ישראל ולכו עבדו את־יהוה כדברכם:
32 * גם־צאנכם גם־בקרכם קחו כדברכם ולכו וברכתם גם־אתי:
33 * ותחזק מצרים על־העם למהר לשלחם מן־הארץ כי אמרו כלנו מתים:
34 * וישא העם את־בצקו טרם יחמץ משארתם צרורות בשמלתם על־שכמם:
35 * ובני־ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי־כסף וכלי־זהב ושמלות:
36 * ויהוה נתן את־חן העם בעיני מצרים וישאילום ויניצלו את־מצרים:
37 ** ויסעו בני־ישראל מרעמסס סכתה כשש־מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף:
38 * וגם־ערב רב עלה אתם וצאן ובקר מקנה כבד מאד:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Cùm verò dixerint vobis filii vestri, Quæ hæc est servitus vobis? Tum dicetis, Sacrificium Paschatis est hoc Domino, qui transiliit domos filiorum Israel in Ægypto, cùm percuteret Ægyptum, & domos nostras eriperet: & incurvavit se populus, & adoravit. Iverunt autem filii Israel, & fecerunt sicut præceperat Dominus Moysi et Aaroni; ita fecerunt. Factũ est autem in media nocte, ut (i) percuteret Dominus omnẽ primogenitum in terra Ægypti, à primogenito Pharaonis qui sedebat super thronum ejus, usq; ad primogenitum captivæ quæ est in carcere, & omnem primogenitum bestiæ. Et surrexit Pharao nocte istâ, & omnes servi ejus, et omnes Ægyptii; fuitque clamor magnus in Ægypto; quia nulla domus erat in qua non esset mortuus aliquis. Et vocavit Moysen & Aaronem nocte, dixitque; Surgite, egredimini de medio populi mei, etiam vos, etiam filii Israel; & abite, servite Domino secundùm verba vestra. Pecudes etiam vestras, & boves vestros accipite sicut dixistis, & abite, & benedicite mihi. Urgebantq; Ægyptii in populum ut festinanter dimitteretur de terra, dicebant enim, Omnes mortui sumus. Et tulit populus massam suam farinaceam antequã fermentata esset, conspersiones suas ligatas in vestibus suis super humerum suum. Filii verò Israel fecerunt sicut locutus fuerat Moses: mutuati enim sunt ab Ægyptiis vasa argentea, & vasa aurea, & vestes. Dominus quoq; dedit (k) gratiam populo in oculis Ægyptiorum, ut cõmodarent eis, (l) spoliarénte Ægyptios. Et profecti sunt filii Israel de Rameses in Socoth, circiter sexcenta millia peditum virorum præter parvulos. Ascendit etiam cum eis vulgus promiscuum, et pecudes, & boves, possessio gravis valdé.

VER. SAM. (i) interficeret (k) amorem (l) denudarénteq;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * وَاِذَا قَالَ لَكُمْ اَوْلَادُكُمْ مَا هٰذِهِ الْعِبَادَةُ لَكُمْ * فَقُولُوا هُوَ ذَبْحُ رَافَةِ اللّٰهِ كَمَا رَاَفَ بِمَنْ فِي بُيُوتِ بَنِي
27 اِسْرَائِيلَ بِمِصْرَ اِذْ ضَرَبَ الْمِصْرِيِّينَ وَخَلَّصَ بُيُوتَنَا * فَخَرَّ الْقَوْمُ وَسَجَدُوا * وَمَضَى بَنُو اِسْرَائِيلَ فَصَنَعُوا
28 جَمِيعَ مَا اَمَرَ اللّٰهُ بِهِ مُوسَى وَهٰرُونَ بِحَسَبِ ذٰلِكَ عَمِلُوا * فَلَمَّا كَانَ نِصْفُ اللَّيْلِ قَتَلَ اللّٰهُ كُلَّ بِكْرٍ
29 فِي جَمِيعِ بَلَدِ مِصْرَ مِنْ بِكْرِ فِرْعَوْنَ الْجَالِسِ عَلَى كُرْسِيِّهِ اِلَى بِكْرِ السَّبْيِ الَّذِي فِي الْحَبْسِ * وَجَمِيعَ
30 اَبْكَارِ الْبَهَائِمِ * فَقَامَ فِرْعَوْنُ لَيْلًا هُوَ وَجَمِيعُ قَوَّادِهِ وَسَائِرُ الْمِصْرِيِّينَ * فَكَانَ صُرَاخٌ عَظِيمٌ بِمِصْرَ * اِذْ
31 لَيْسَ بَيْتٌ لَيْسَ فِيهِ مَيِّتٌ * فَدَعَا مُوسَى وَهٰرُونَ لَيْلًا * وَقَالَ قُومَا فَاخْرُجَا مِنْ بَيْنِ قَوْمِي اَنْتُمَا
32 وَبَنُو اِسْرَائِيلَ * وَامْضُوا فَاعْبُدُوا لِلّٰهِ كَمَا قُلْتُمْ * وَاَيْضًا غَنَمَكُمْ وَبَقَرَكُمْ خُذُوهَا كَمَا قُلْتُمْ وَامْضُوا *
33 وَاجْعَلُونِي فِي حِلٍّ * وَشَدَّدَ الْمِصْرِيُّونَ عَلَى الْقَوْمِ لِيُسْرِعُوا فِي اِطْلَاقِهِمْ مِنَ الْبَلَدِ * لِاَنَّهُمْ قَالُوا اِنَّا
34 كُلُّنَا مَوْتَى * فَحَمَلَ الْقَوْمُ عَجِينَهُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَخْمُرَ * فَكَانَتْ مَعَاجِنُهُمْ مَشْدُودَةً فِي بَيَالِيهِمْ
35 عَلَى اَعْنَاقِهِمْ * وَصَنَعَ بَنُو اِسْرَائِيلَ كَمَا اَمَرَ اللّٰهُ مُوسَى * فَاسْتَوْهَبُوا مِنَ الْمِصْرِيِّينَ اٰنِيَةَ فِضَّةٍ وَاٰنِيَةَ
36 ذَهَبٍ وَثِيَابًا * وَاللّٰهُ اَعْطَى الْقَوْمَ حَظًّا عِنْدَ الْمِصْرِيِّينَ فَوَهَبُوهَا لَهُمْ * وَاَنْسَجُوا الْمِصْرِيِّينَ * ثُمَّ
37 رَحَلَ بَنُو اِسْرَائِيلَ مِنْ عَيْنِ الشَّمْسِ اِلَى الْعَرِيشِ بِسِتْمِائَةِ اَلْفِ رَجُلٍ حَلَّ الْاَطْفَالِ * وَصَعِدَ مَعَهُمْ اَيْضًا
38 خَلْطٌ كَسْرٍ وَغَنَمٍ وَبَقَرٍ مَوَاشٍ عَظِيمَةٍ جِدًّا *

Et cùm dixerint vobis filii vestri, Quinã est iste cultus vobis? Dicite, Est sacrificium propitiationis Dei, quando propitiatus est iis qui erant in domibus filiorum Israil in Ægypto, cùm percussit Ægyptios, & liberavit domos nostras. Prostratúsque est populus, & adoraverunt. Et abierunt filii Israil, et fecerunt omne quod præcepit Deus Musæ et Haroni: secundùm illud fecerunt. Cùm verò esset medium noctis, occidit Deus omne primogenitum in universa regione Ægypti, à primogenito Pharaonis sedente super sedem ejus usq; ad primogenitum captivi qui erat in carcere, et omnia primogenita jumentorum. Surrexitq; Pharao de nocte, ipse et omnes duces ejus, et omnes Ægyptii; factúsq; est clamor magnus in Ægypto, cùm non esset domus in quâ non esset mortuus. Accersivitq; Musam et Haron de nocte, et dixit eis, Surgite, egredimini de medio populi mei vos ambo, & filii Israil, et abite, et immolate Deo sicut dixistis. Quinetiam oves vestras, et boves vestras sumite, sicuti dixistis, et abite, & facite consequar indulgentiam. Et coarctábant Ægyptii populum, ut acceleraverent dimissionem eorum de regione; quia ipsi dixerunt, Nos omnes sanè sumus mortui. Portavit ergò populus massam suam antequam fermentaretur, et erant vasa pistoria eorum alligata vestibus eorum super colla sua. Et fecerunt filii Israil sicut præcepit Deus Musæ, et commodatò petierunt ab Ægyptiis vasa auri, et vasa argenti, et vestes. Et Deus dedit populo gratiam apud Ægyptios, et dederunt ea illis, et eradicaverunt Ægyptios. Deindè profecti sunt filii Israil de Aain-Semes ad Alaxisc, cum sexcentis millibus virorum præter puevos. Et ascendit cum eis etiam promiscua turba copiosa, et oves et boves, armenta magna nimis.

ספר שמות : יג

placentulas :Ægypto ex eduxerunt quam ,*conspersionem* coxerunt Et
39 וַיֹּאפוּ אֶת־הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת
,Ægypto ex fuerunt expulsi quia ,*fermentatis* ,*sed* ,*fermentatas* non ,*infermentatas*
מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי־נִגְרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם
,*sibi* fecerant non escam etiam & ,demorari potuerunt non &
וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם־צֵדָה לֹא־עָשׂוּ לָהֶם׃
,*ami triginta* ,Ægypto in habitaverũt qua ,Israel filiorũ habitatio Et
40 וּמוֹשַׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
quadringentorũ & ,annorũ triginta fine è fuit Et .*anni quadringenti &*
וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה׃ 41 וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת
exercitus omnes sunt egressi ,hujus diei corpore in fuit & ,annorum
שָׁנָה וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יָצְאוּ כָּל־צִבְאוֹת
eos *educendos ad* ,Domino *ipsa custodiarum* Nox .Ægypti terra è Domini
42 יְהוָה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ לֵיל שִׁמֻּרִים הוּא לַיהוָה לְהוֹצִיאָם
omnibus *custodiæ* Domino *ista* nox Ipsa .Ægypti terra è
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הוּא־הַלַּיְלָה הַזֶּה לַיהוָה שִׁמֻּרִים לְכָל־
Moseh ad Dominus Dixitq; .suas generationes *in* Israel filiis
43 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
comedet non alienigenæ filius Omnis .*Transitus* statutum Hoc : Aharon &
וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפָּסַח כָּל־בֶּן־נֵכָר לֹא־יֹאכַל
tunc ,eum circuncides & ,*argenti emptionem* viri servum omnẽ Et .eo *in*
44 בּוֹ׃ וְכָל־עֶבֶד אִישׁ מִקְנַת־כֶּסֶף וּמַלְתָּה אֹתוֹ אָז
domo In .eo *in* comedet non mercenarius & Advena .eo *in* comedet
יֹאכַל בּוֹ׃ תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר לֹא־יֹאכַל בּוֹ׃ 45 בְּבַיִת
,extrà carne de domo è educes Non .comedetur una
אֶחָד יֵאָכֵל לֹא־תוֹצִיא מִן־הַבַּיִת מִן־הַבָּשָׂר חוּצָה
.cum *facient* Israel cœtus Omnis .eo in confringetis non os &
וְעֶצֶם לֹא־תִשְׁבְּרוּ־בוֹ׃ 46 כֹּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ׃
,Dom no *Transitum* fecerit & ,peregrinus tecum fuerit peregrinatus cùm Et
47 וְכִי־יָגוּר אִתְּךָ גֵּר וְעָשָׂה פֶּסַח לַיהוָה
erit & ,illud faciendã ad accedet tunc &,masculus omnis ei circũcidetur
הִמּוֹל לוֹ כָּל־זְכוּר וְאָז יִקְרַב לַעֲשֹׂתוֹ וְהָיָה
.eo *in* comedet non *præputiatus* omnis Et .terræ indigena sicut
48 כְּאֶזְרַח הָאָרֶץ וְכָל־עָרֵל לֹא־יֹאכַל בּוֹ׃
.vestri medio in peregrinanti peregrino & ,indigenæ erit una Lex
תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לָאֶזְרָח וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם׃
Dominus præcepit quemadmodum : Israel filii omnes fecerunt Et
50 וַיַּעֲשׂוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
diei corpore in fuit Et .fecerunt sic ,Aharon & Moseh
אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן כֵּן עָשׂוּ׃ 51 וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם
Ægypti terra è Israel filios Dominus eduxit ,hujus
הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
.suos exercitus per
עַל־צִבְאֹתָם׃

CAP. XIII. יג

mihi Sanctifica :dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ קַדֶּשׁ־לִי
2 ,*homine in* ,Israel filiis in *vulvæ omnis Apertionem* .primogenitũ omne
כָּל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־רֶחֶם בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם
.*ipsum* mihi ,*animali in* &
וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא׃

Versio VULG. LAT.

39 Coxerúntque farinam, quam dudum de Ægypto conspersam tulerant: & fecerunt subcineritios panes azymos: neq; enim poterant fermentari, cogentibus exire Ægyptiis, & nullam facere sinentibus moram: nec pulmenti quidquam occurrerat præparare. Habitatio autem filiorum Israel, quâ manserunt in Ægypto, fuit quadringentorum triginta annorum. Quibus expletis, eâdẽ die egressus est omnis exercitus Domini de terra Ægypti. Nox ista est obſervabilis Domini, quando eduxit eos de terra Ægypti: hanc obſervare debent omnes filii Israel in generationibus suis. Dixítq; Dominꝰ ad Moysen & Aaron, Hæc est religio Phaſe. Omnis alienigena non comedet ex eo. Omnis autem servus emptitius circumcidetur, & sic comedet. Advena & mercenariꝰ non edent ex eo. In una domo comedetur, nec efferetis de carnibus ejus foràs, nec os illius confringetis. Omnis cœtus filiorum Israel faciet illud. Quòd si quis peregrinorum in vestram voluerit transire coloniam, & facere Phaſe Domini, circumcidetur priùs omne masculinum ejus, & tunc ritè celebrabit; eritq; sicut indigena terræ: si quis autẽ circũcisꝰ non fuerit, non vescetur ex eo. Eadem lex erit indigenæ & colono qui peregrinatur apud vos. Fecerúntque omnes filii Israel, sicut præceperat Dominus Moyſi & Aaron. Et eâdẽ die eduxit Dominus filios Israel de terra Ægypti per turmas suas.

CAP. XIII.

1 LOcutúsq; est Dominus ad
2 Moysen, dicens; Sanctifica mihi omne primogenitũ quod aperit vulvam in filiis Israel, tam de hominibus quàm de jumentis: mea sunt enim omnia.

Versio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

39 Καὶ ἔπιφαν τὸ σαῖς ὁ ἐξήνεγκαν ἐξ Αἰγύπτου, ἐσχυφίας ἀζύμους, οὐ γὰρ ἐζυμώθη· ἐξέβλητο γὰρ αὐτοὺ οἱ Αἰγύπτιοι, (λ) καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ὑπομεῖναι· οὐδὲ ὁδοσιτισμὸν ἐποίησαν ἑαυτοῖς εἰς τὴν ὁδόν.
40 Ἡ δὲ (μ) κατοίκησις ἧς ᾤκησαν Ἰσραὴλ ἦν (ν) κατῴκησαν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν γῇ (ξ) Χαναάν, ἔτη τετρακόσια τριάκοντα.
41 (ο) Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ τετρακόσια τριάκοντα ἔτη, ἐξῆλθε πᾶσα ἡ δύναμις κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου νυκλός. Περφυλακὴ ἔστι τῷ κυείῳ, ὥστε ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἐκείνη ἡ νὺξ ἄυτη περφυλακὴ κυρίῳ, ὥστε πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἰς γενεὰς αὐτῶν. Εἶπε δὲ κύειος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρών, Οὗτος ὁ νόμος τοῦ πάσχα. πᾶς ἀλλογενὴς οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτοῦ.
44 Καὶ πάντα (π) οἰκέτου ἢ ἀργυρώνητον περιτεμεῖς αὐτόν· καὶ τότε φάγεται ἀπ' αὐτοῦ. Πάροικος ἢ μισθωτὸς οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτοῦ. Ἐν οἰκίᾳ μιᾷ (ρ) βρωθήσεται, καὶ οὐκ ἐξοίσετε ἐκ τῆς οἰκίας ἧς κρεῶν ἔξω· καὶ ὀστοῦν οὐ ζυντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ.
47 Πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ποιήσει (σ) αὐτό.
48 Ἐὰν δέ τις προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος (τ) ποιῆσαι τὸ πάσχα κυρίῳ, περιτμεῖς αὐτῷ πᾶν ἀρσενικόν· καὶ τότε προσχθύσεται ποιῆσαι αὐτό· καὶ ἔσται ὥσπερ καὶ ὁ αὐτόχθων τῆς γῆς. πᾶς ἀπερίτμητος οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτῶ. Νόμος εἷς (υ) ἔσαι τῷ ἐγχωρίῳ καὶ (φ) τῷ προσχθόνι προσηλύτῳ ἐν ὑμῖν.
50 Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο κύειος τῷ Μωυσῆ καὶ (χ) Ἀαρὼν πρὸς αὐτοὺ, ὕτως ἐποίησαν. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξήγαγε κύειος τὰς υἱὰς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου ζὺν δυνάμει αὐτῶν.

MS.A. (λ) ὃ χθ ἐδυνάσθησ ὑπομεῖναι (ξ) Χαναὰν, αὐτοὶ χ οἱ πατέρες αὐτῆς, ἔτη πινὲς χ ἀργυρώνητον (ρ) βρωθήσε, ὃ κατ ρωῖ, ὐκ ἐξοίσετε (σ) ὅτο. (τ) χ ποιῆ (υ) ἐστιν (φ) τῷ προσκειμένῳ ἐν ὑμῖν. (χ) Ἀαρὼν, ὕτως

ΚΕΦ. ιγ'.

1 Εἶπε δὲ κύειος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,
2 Ἁγίασόν μοι πᾶν πρωτότοκον (α) πρωτογενὲς διανοῖγον πᾶσαν μήτραν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, ἐμοί ἐστιν.

MS.A. Κεφ. ιγ'. πρωτογενὲς, καὶ διανοῖγον

Et coxerunt farinam quam extulerant de Ægypto, subcinericia azyma: non enim fuerat fermentata. Ejecerunt enim eos Ægyptii, & non potuerunt commorari: neque cibum fecerunt sibi ipsis in viam. Habitatio autem filiorum Israel, (ζ) quam habitaverunt in terra Ægypto, & terra Chanaam, anni quadringenti trigintà. Et factum est post quadringentos triginta annos, exiit omnis virtus Domini de terra Ægypti nocte. (aa) Custodia est Domino ad educendum eos de terra Ægypti: illa nox hæc, custodia Domino, ut omnibus filiis Israel sit in progenies eorum. Dixit autem Dominus ad Moysen & Aaron, Hæc est lex ipsius Paschæ. Omnis alienigena non comedet de eo. Et omnem famulum, vel argento emptum circumcides eum: & tunc comedet de eo. Advena vel mercenarius non comedet de eo. In domo una manducabitur, & non efferetis de domo de carnibus foràs: & os non conteretis de eo. Omnis synagoga filiorum Israel faciet id. Si quis autem advenerit ad vos proselytus ad faciendum paschæ Domino, circumcides omne ejus masculinum: & tunc accedet ad faciendum id: & erit tanquam & indigena terræ. Omnis incircumcisus non comedet de eo. Lex una erit indigenæ, & advenienti proselyto in vobis. Et fecerunt filii Israel, sicut mandavit Dominus Moysi & Aaron ad eos, sic fecerunt. Et factum est in die illa, eduxit Dominus filios Israel de terra Ægypti cum virtute eorum.

(μ) παροίκησις (ν) παρῴκησε (ο) Ἐγένετο ὃ (π) οἰκέτην περιτέμεις ἀπὸ ἧς κρεῶν εἰς τὸ ρωῖ, ὐκ ἐξοίσετε (σ) ὅτο. (τ) χ ποιῆ (υ) ἐστιν (φ) τῷ προσκειμένῳ ἐν ὑμῖν. (χ) Ἀαρὼν, ὕτως

CAP. XIII.

1 DIxit autem Dominus ad
2 *Moysen, dicens; Sanctifica mihi omne primitivum primogenitum adaperiens omnem vulvam in filiis Israel, ab homine ad pecus: mihi erit.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

39 * ܘܐܦܝܘ ܠܠܥܓܝܢ ܕܐܝܬܝܘ ܡܢ ܡܨܪܝܡ ܥܓܝܢ ܦܛܝܪܐ ܕܠܐ ܚܡܝܥ ܡܛܠ ܕܐܬܪܕܘ ܡܨܪܝܐ ܘܠܐ ܝܟܠܘ ܠܡܫܩܠ ܘܠܐ ܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܙܕܘܬܐ
40 ܘܡܘܬܒܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܝܬܒܘ ܒܡܨܪܝܡ ܬܪܝܢ ܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥ ܡܐܐ ܫܢܝܢ. * ܘܗܘܐ ܡܢ ܣܘܦ ܬܪܝܢ ܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥ ܡܐܐ ܫܢܝܢ
41 ܗܘ ܒܥܨܡܐ ܗܘ ܝܘܡܐ ܢܦܩܘ ܟܠ ܓܝܫܝ ܡܪܝܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ. * ܠܝܠܝ ܢܛܘܪܐ ܗܘ ܠܡܪܝܐ ܕܢܦܩ ܠܗܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܗܘ ܠܠܝܐ ܗܢܘ ܢܛܘܪܐ ܠܡܪܝܐ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܕܪܗܘܢ.
42 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܗܪܘܢ ܗܕܐ ܬܫܡܫܬܐ ܕܦܨܚܐ ܟܠ ܒܪ ܢܟܪܝ ܠܐ ܢܐܟܠ ܡܢܗ. ܘܟܠ ܥܒܕ ܓܒܪ ܕܒܝܬ ܡܪܝܗ ܕܙܒܢ ܒܐܓܪܐ ܘܬܗܘܐ ܡܬܓܝܪ ܘܐܟܠ ܡܢܗ.
43 ܟܠ ܒܝܬ ܚܕ ܢܐܟܠ ܠܐ ܬܦܩ ܡܢ ܒܝܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܒܝܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܒܣܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܓܘ ܠܐ ܬܒܪܘܢ ܒܗ ܓܪܡܐ. ܟܠ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܥܒܕܘܢ ܐܢܘܢ.
44 ܘܐܢ ܢܬܓܝܪ ܥܡܟ ܓܝܪ ܘܢܥܒܕ ܦܨܚܐ ܠܡܪܝܐ ܟܠ ܕܟܪ ܠܗ ܢܬܩܪܒ ܠܡܥܒܕ ܐܢܘܢ ܘܢܗܘܐ ܐܝܟ ܕܝܠܝܕ ܐܪܥܐ ܟܠ ܕܐܢܬܗ ܡܬܓܝܪ ܠܐ ܢܐܟܠ ܡܢܗ.
45 ܢܡܘܣ ܐܢܬ ܠܟܘܢ ܠܝܠܝ ܐܚܕ ܢܐܟܠ ܘܠܐ ܬܦܩ ܡܢ ܒܝܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܒܣܪܐ. * ܟܠ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܥܒܕܘܢ ܐܢܘܢ.
46 ܘܐܢ ܢܬܓܝܪ ܥܡܟ ܓܝܪ ܘܢܥܒܕ ܦܨܚܐ ܠܡܪܝܐ ܟܠ ܕܟܪ ܠܗ ܢܬܩܪܒ ܠܡܥܒܕ ܐܢܘܢ ܘܢܗܘܐ ܐܝܟ ܕܝܠܝܕ ܐܪܥܐ ܟܠ ܕܐܢܬܗ ܡܬܓܝܪ ܠܐ ܢܐܟܠ ܡܢܗ.
47 ܢܡܘܣ ܐܢܬ ܠܟܘܢ ܠܝܠܝ ܐܚܕ ܢܐܟܠ ܘܠܐ ܬܦܩ ܡܢ ܒܝܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܒܣܪܐ. * ܟܠ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܥܒܕܘܢ ܐܢܘܢ.
48 ܘܐܢ ܢܬܓܝܪ ܥܡܟ ܓܝܪ ܘܢܥܒܕ ܦܨܚܐ ܠܡܪܝܐ ܟܠ ܕܟܪ ܠܗ ܢܬܩܪܒ ܠܡܥܒܕ ܐܢܘܢ ܘܢܗܘܐ ܐܝܟ ܕܝܠܝܕ ܐܪܥܐ ܟܠ ܕܐܢܬܗ ܡܬܓܝܪ ܠܐ ܢܐܟܠ ܡܢܗ.
49 ܢܡܘܣ ܐܢܬ ܠܟܘܢ ܠܝܠܝ ܐܚܕ ܢܐܟܠ ܘܠܐ ܬܦܩ ܡܢ ܒܝܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܒܣܪܐ. * ܟܠ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܥܒܕܘܢ ܐܢܘܢ.
50 ܘܐܢ ܢܬܓܝܪ ܥܡܟ ܓܝܪ ܘܢܥܒܕ ܦܨܚܐ ܠܡܪܝܐ ܟܠ ܕܟܪ ܠܗ ܢܬܩܪܒ ܠܡܥܒܕ ܐܢܘܢ ܘܢܗܘܐ ܐܝܟ ܕܝܠܝܕ ܐܪܥܐ ܟܠ ܕܐܢܬܗ ܡܬܓܝܪ ܠܐ ܢܐܟܠ ܡܢܗ.
51 ܢܡܘܣ ܐܢܬ ܠܟܘܢ ܠܝܠܝ ܐܚܕ ܢܐܟܠ ܘܠܐ ܬܦܩ ܡܢ ܒܝܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܒܣܪܐ. * ܟܠ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܥܒܕܘܢ ܐܢܘܢ.

CAP. XIII.

1 * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܐܡܪ ܩܕܫ ܠܝ ܟܠ ܒܟܪ ܦܬܚ ܟܠ ܪܚܡ ܒܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܐܢܫܐ ܘܒܒܥܝܪܐ ܕܝ ܗܘ ܐܢܐ.

Et coxerunt massam quam asportaverant ex Ægypto, placentam infermentatam; non enim erat fermentata: quoniam ejecerant eos Ægyptii, nec potuerunt circuncursitare, imò nec viaticum paraverunt sibi. Habitationis verò tempus quo habitaverunt filii Israel in terra Ægypti, fuerũt anni quadringenti triginta. Factúmque est post quadringentos & triginta annos, hac ipsâ die egressi sũt omnes exercitꝰ Dñi è terra Ægypti. Nox servabatur Dño ad eos educendos è terra Ægypti: hæc eadem Dño obſervabatur apud omnes filios Israel, in generationes eorum. Deinde dixit Dominus Mosi & Aharoni, Hæc est lex paschæ: Omnis filius extraneorum non edet ex eo. Et omnis servus cujuscunque viri emptus argento, postquam circuncideris eum, tunc edet ex eo. Peregrinꝰ & mercenarius non comedent ex eo. In domo una comedetur, & non exportabitis ex illa carne extra domum, & os non cõfringetis in eo. Universa congregatio Israelis facient illud. Cúmq; habitaverit vobiscum advena, fecerítque paschа Dño, postquam circuncisus fuerit omnis masculus, tunc accedet ad faciendum illud, eritque sicut indigena terræ. Omnis item præputiatꝰ non comedet ex eo. Lex eadem erit indigenis & incolis degentibus inter vos. Fecerũt itaque omnes filii Israel quemadmadũ præceperat Dñs Mosi & Aharoni, sic inquam fecerunt. Factum est igitur hac ipsâ die, ut eduxerit Dominus filios Israel è terra Ægypti, omnes videlicet exercitus eorum.

CAP. XIII.

DIxítque Dominus ad Mosen, Sanctifica mihi omne primogenitum aperiens: omnes enim uteri filiorum Israel, tam hominum quàm jumentorum, mei sunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

הרגום אונקלוס

39 ואפו ית לישא די אפיקו ממצרים
גריצן פטירין ארי־לא חמע ארי־
אתרחכו ממצרים ולא יכילו
לאתעכבא ואף־זודין לא־עבדו
40 להון: ומותב בני ישראל די יתיבו
במצרים ארבע מאה וחלתין שנין:
41 והוה מסוף ארבע מאה־ וחלתין
שנין והוה בכרן יומא הדין נפקו
כל־חיליא דיי מארעא דמצרים:
42 ליל נטיר הוא קדם־יי
לאפקותהון מארעא דמצרים
הוא־ליליא הדין קדם־יי נטיר
43 לכל־בני ישראל לדריהון: ואמר
יי למשה ולאהרן דא גזירת פסחא
כל־בר־ישראל דאשתמד לא־
44 יכול ביה: וכל־עבד גבר ובירני
כספא ותגזר יתיה בכן ייכול ביה:
45 תותבא ואגירא לא־ייכול ביה:
46 בחבורה חדא יתאכל לא תפקון
מן־ביתא מן־בסרא לברא
47 ונרמא לא תתברון ביה: כל־
48 כנשתא דישראל יעבדון יתיה:
ארי־יתגיר עמך גיורא ויעבד
פסחא קדם־יי יתגזר ליה כל־
דכורא ובכן יקרב למעבדיה ויהי
כיציבא דארעא וכל־ערלא לא־
49 יכול ביה: אוריתא חדא תהי
ליציבא ולגיורא דאתגיר ביניכון:
50 ועבדו כל־בני ישראל כמא דפקיד
51 יי ית־משה וית־אהרן כן עבדו:
והוה בכרן יומא הדין אפיק יי ית־
בני ישראל מארעא דמצרים על־
חיליהון: יג
1 ומלל יי עם־משה למימר: אקדיש־
2 קדמי כל־בוכרא פתח כל־ואלדא
בבני ישראל באנשא ובבעירא
דילי הוא:

Targum ONKELOS.

Et coxerunt massam, quam eduxerât de Ægypto, feceruntq; placentas azymas, quia non erat fermentatum: eò quòd ejecti fuerant de Ægypto, & non poterant immorari; viaticum quoq; non paraverunt sibi. Habitatio autem filiorum Israel, quâ habitaverunt in Ægypto; fuit quadringentorum & triginta annorum. Et factum est, post quadringentos & triginta annos; in hâc eâdē die, egressi sunt omnes exercitus Domini, de terrâ Ægypti. Nox observabilis est coram Domino; ut educeret eos de terrâ Ægypti: hæc est nox illa corâ Domino, observanda filiis Israel in generationib⁹ suis. Dixitq; Dominus ad Moysen & Aaron; Hic est ritus Phasę: omnis fili⁹ Israel qui fuerit apostata, non comedat ex eo. Omnis autem servus alicujus, emptus argento; si circunciderís eum, tunc comedet ex eo. Advena & mercenarius non comedent ex eo. In societate unâ comedetis; non efferetis de carnibus ejus ex domo foras: & os non confringetis in eo. Omnis cœtus Israel faciet illud. Et quando transierit ad vestrā religionē aliquis proselytus, & fecerit Phasę coram Domino: *circuncides omnem masculum* ejus, & tunc accedet ut faciat illud; & erit sicut indigena terræ: & omnis *præputiatus* non comedet ex eo. Lex una erit indigenæ, et proselyto qui morabitur vobiscū. Feceruntq; filii Israel; sicut præceperat Dominus Moysi & Aaron, ita fecerunt. Et factum est, in ipsâ die: eduxit Dominus filios Israel de terrâ Ægypti, per turmas suas.

CAP. XIII.

1 LOcutúsq; est Dominus cū
2 Moyse dicens. Sanctifica mihi omne primogenitum, quod aperit omnem vulvam, in filiis Israel; in hominibus, & in jumentis: meum est.

39 * צאצא:ג2ש'ה'ב'ג2ש'ה'ב'ג2ש'ה'ב'

ספר שמות : יג

estis egressi quo ,hujus diei Memento :populum ad Moseh Dixitque
3 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם זָכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם
Domin⁹ eduxit man⁹ fortitudine in quia ,servorum domo è ,Ægypto ex
מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָה
mense in *egredientes vos* Hodie .fermentatū cōedetur non & ,hinc vos
4 אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ : הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ
,Chenahanzi terram in Domin⁹ te introduxerit cum,erit Et *novarum frugum*
5 הָאָבִיב : וְהָיָה כִּי־יְבִיאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי
juravit quam ,Jebusæi & ,Chivvæi & ,Emoræi & ,Chethæi &
וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
servies & ,melle & ,lacte fluentem terram tibi *dandum ad* ,tuis patribus
לַאֲבֹתֶיךָ לָתֵת לְךָ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ וְעָבַדְתָּ
comedes diebus Septem .isto mense in hanc servitutem
6 אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה : שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל
comedetur Infermentata ,Domino solennitas ſeptimo die in &,infermentata
7 מַצּוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג לַיהוָה : מַצּוֹת יֵאָכֵל
cōſpicietur non &,fermētatū tibi conſpicietur nō & ,diebus ſeptem
אֶת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא־יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ וְלֹא־יֵרָאֶה
,ipſo die in tuo filio nunciabis Et .tuo termino omni in fermentum tibi
8 לְךָ שְׂאֹר בְּכָל־גְּבֻלֶךָ : וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא
.Ægypto de *me exeundo in* ,mihi Dominus fecit hoc Propter :dicendo
לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם :
,tuos oculos inter,memoriā in & ,tuam manū ſuper ſignum in tibi erit Et
9 וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל־יָדְךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ
te eduxit forti manu in quia :tuo ore in Dñi lex ſit ut
לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ כִּי בְיָד חֲזָקָה הוֹצִאֲךָ
ſuo tempore in hoc ſtatutum cuſtodies Et .Ægypto ex Dominus
10 יְהוָה מִמִּצְרָיִם : וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ
terram in Dominus te introduxerit cum,erit Et *.dies in diebus à*
11 מִיָּמִים יָמִימָה : וְהָיָה כִּי־יְבִאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ
eam dederit &,tuis patribus & ,tibi juravit quemadmodum ,Chenahanzi
הַכְּנַעֲנִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְךָ וְלַאֲבֹתֶיךָ וְנָתָנָהּ
apertionem omnem & ,Dñm ad ,*vulvæ apertionem omnem* facies tranſire Et .tibi
12 לְךָ : וְהַעֲבַרְתָּ כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם לַיהוָה וְכָל־פֶּטֶר
omnem Et .Domino erunt maſcula ,tibi erit quod *animalis emiſſionē*
שֶׁגֶר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַזְּכָרִים לַיהוָה : וְכָל־
:illud decervicabis & ,redemeris non ſi & *:agno in* redimes aſini *apertionem*
13 פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ
cum ,erit Et .redimes ,tuis filiis in hominis primogenitum omne &
וְכֹל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה : וְהָיָה כִּי־
*:*eum ad dices & ,hoc Quid :dicendo ,cras tu⁹ filius te interrogaverit
יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה־זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו
.ſervorum domo è Ægypto ex Dominus nos eduxit manus fortitudine In
בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים :
Dominus occidit & ,nos dimittendum ad,Parhoh ſe indurâſſet cùm,fuit Et
15 וַיְהִי כִּי־הִקְשָׁה פַּרְעֹה לְשַׁלְּחֵנוּ וַיַּהֲרֹג יְהוָה
ad uſq; hominis primogenito à Ægypti terra in primogenitum omne
כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר אָדָם וְעַד־
omnem Domino ſacrifico ego Idcirco .animalis primogenitum
בְּהֵמָה עַל־כֵּן אֲנִי זֹבֵחַ לַיהוָה כָּל־
.redimam meorū filiorū primogenitū omne & ,maſculos *,vulvæ apertionem*
פֶּטֶר רֶחֶם הַזְּכָרִים וְכָל־בְּכוֹר בָּנַי אֶפְדֶּה :

Ver. VULG. LAT.

3 Et ait Moyſes ad populū, Mementote diei hujꝰ ,in qua egreſſi eſtis de Ægypto, & de domo ſervitutis : quoniam in manu forti eduxit vos Dñs de loco iſto; ut non comedatis fermentatum panem. Hodiè egredimini menſe novarum frugum.
5 Cúmq; introduxerit te Dominꝰ in terram Chananæi,& Hethæi,& Amorrhæi, & Heuæi, & Jebuſæi,quā juravit patribꝰ tuis,ut daret tibi,terram fluentem lacte & melle; celebrabis hunc morem ſacrorum menſe iſto. Septem diebꝰ veſcēris azymis, & in die ſeptimo erit ſolennitas Domini. Azyma comedetis ſeptem diebꝰ : non apparebit apud te aliquid fermentatum, nec in cunctis finibus tuis. Narrabiſque filio tuo in die illo, dicēs, Hoc eſt quod fecit mihi Dominꝰ ,quando egreſſus ſum de Ægypto. Et erit quaſi ſignum in manu tua, & quaſi monimentum ante oculos tuos: & ut lex Domini ſemper ſit in ore tuo. In manu enim forti eduxit te Dominus de Ægypto. Cuſtodies hujuſcemodi cultum ſtatuto tempore ,à diebꝰ in dies. Cúmque introduxerit te Dominꝰ in terram Chananæi, ſicut juravit tibi & patribꝰ tuis, & dederit tibi eā, Separabis omne quod aperit vulvam Dño, & quod primitivū eſt in pecoribꝰ tuis: quidquid habueris maſculini ſexûs, conſecrabis Domino.
14 Primogenitum aſini mutabis ove : quod ſi non redemeris, interficies. Omne autem primogenitum hominis de filiis tuis,pretio redimes. Cúmque interrogaverit te filius tuus cras, dicens, Quid eſt hoc? réſpondebis ei, In manu forti eduxit nos Dominus de terra Ægypti, de domo ſervitutis.
15 Nam cùm indurat⁹ eſſet Pharao, & nollet nos dimittere, occidit Dominꝰ omne primogenitū in terra Ægypti, à primogenito hominis uſq; ad primogenitū jumentorū: idcirco immolo Dño omne quod aperit vulvā,maſculini ſexꝰ;et oīa primogenita filiorū meorum redimo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

3 Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς τὸν λαὸν, Μνημονεύετε τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐν ᾗ ἐξήλθατε (β) ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγεν ὑμᾶς κύριος ἐντεῦθεν. καὶ ὃ βρωθήσεται ζύμη. Ἐν γὰρ τῇ σήμερον
4 ὑμεῖς ἐκπορεύεσθε ἐν μηνὶ τῶν νέων. Καὶ ἔσται ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεὸς σου εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Εὐαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Φερεζαίων, ἣν ὤμοσε τοῖς πατράσι σου δοῦναί σοι, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ
5 μέλι· καὶ ποιήσεις τὴν λατρείαν ταύτην ἐν τῷ μηνὶ τούτῳ. Ἑξ ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα,
6 τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἑορτὴ κυρίου. Ἄζυμα ἔδεσθε (γ) ἑπτὰ ἡμέρας· ὃν ὀφθήσεταί σοι ζυμωτὸν, ὃ δὲ ἔσται σοι ζύμη ἐν πᾶσι
7 τοῖς ὁρίοις σου. Καὶ ἀναγγεῖς τῷ υἱῷ σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, Διὰ τοῦτο ἐποίησε κύριος ὁ θεός μοι, ὡς ἐξεπορευόμην
9 μοι ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ ἔσται σοι σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ μνημόσυνον πρὸ ὀφθαλμῶν σου, ὅπως ἂν γένηται ὁ νόμος κυρίου ἐν τῷ στόματί σου· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε (δ) κύριος ὁ θεὸς ἐξ Αἰγύπτου.
10 Καὶ φυλάξασθε τὸν νόμον τοῦτον καιροὺς
11 ἐκ καιρῶν, ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. Καὶ ἔσται ὡς ἂν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς πατράσι σου, (ε) καὶ δώσῃ σοι αὐτήν· (ζ)
12 Καὶ ἀφελεῖς πᾶν διανοῖγον μήτραν, τὰ (η) ἀρσενικὰ τῷ κυρίῳ· πᾶν διανοῖγον μήτραν ἐκ βεκολίων (θ) ἢ ἐν τοῖς κλήνεσί σου, ὅσα (ι) ἐὰν γένηταί σοι, τὰ ἀρσενικὰ
13 ἁγιάσεις τῷ κυρίῳ. Πᾶν διανοῖγον μήτραν ὄνου, ἀλλάξεις προβάτῳ· ἐὰν δὲ μὴ ἀλλάξῃς, λυτρώσῃ αὐτό· πᾶν πρωτότοκον ἀνθρώπου ἐν τοῖς υἱοῖς σου λυτρώσῃ.
14 Ἐὰν δὲ ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου μέλλων ταῦτα, λέγων, Τί τοῦτο; καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, Ὅτι ἐν χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγεν (κ) κύριος ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. Ἡνίκα δὲ ἐσκλήρυνε Φαραὼ ἐξαποστεῖλαι ἡμᾶς, ἀπέκτεινε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ (λ) ἀπὸ πρωτοτόκων ἀνθρώπων ἕως πρωτοτόκων κτηνῶν. διὰ τοῦτο ἐγὼ (μ) θύω πᾶν διανοῖγον μήτραν, τὰ (ν) ἀρσενικὰ τῷ κυρίῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον τῶν υἱῶν μου λυτρώσομαι.

Dixit autem Moyſes ad populū, 3
Memoramini diei hujus, in qua exiviſtis de terra Ægypti, de domo ſervitutis. In manu enim valida eduxit vos Dominꝰ hinc: et non manducabitur fermentū. Hodiè enim vos egredimini in 4
menſe (a)novorum. Et erit cùm 5
introduxerit te Dominus Deus tuus in terram Chananæorum, & Chettæorum, et Amorrhæorum, et Euæorum, & Jebuſæorum, & Gergeſæorum, & Pherezæorum, quam juravit patribus tuis dare tibi, terrā fluentē lacte et melle: et facies ſervitutē hanc in menſe hoc. Sex dies comedetis azyma; 6
die autem ſeptimo ſolennitas (b) Domini. Azyma comedetis ſeptem dies : non apparebit tibi 7
fermentatum, neque erit tibi fermentum in omnibus finibus tuis. Et annunciabis filio tuo in die 8
illa, dicens, Propter hoc fecit Dominus Deus mihi, cùm egrediebar ex Ægypto. Et erit tibi (c) 9
ſignum ſuper manum tuam, & memoriale ante oculos tuos, ut ſit lex Domini in ore tuo. In manu enim valida eduxit te Dominus Deus de Ægypto. Et ſervate (d) legem hanc ſecundùm 10
tempora (e) ſtatuta, à diebus in dies. Et erit cùm introduxerit 11
te Dominꝰ Deꝰ tuꝰ in terrā Chananæorum, quemadmodum juravit patribus tuis, & dabit tibi eam : Et (f) ſeparabis omne 12
adaperiens vulvam, maſculina Domino : omne adaperiens vulvam de armentis, vel in pecoribus tuis, quæcunque tibi nata fuerint, maſculina ſanctificabis Domino. Omne adaperiens vul- 13
vam (g) aſini, mutabis ove : ſin autem non mutaveris, redimes illud: omne primogenitū hominis filiorum tuorum redimes. Sin autem interrogaverit te filius tuus 14
poſt hæc, dicens, Quid hoc? & dices ei, Quoniam in manu valida eduxit Dominus nos de terra Ægypti, de domo ſervitutis. Quando autem induravit ſe 15
Pharao ad dimittendum nos, interfecit omne primogenitum in terra Ægypto à primogenitis hominum uſq; ad primogenita pecorum. Propter hoc ego immolo omne adaperiens vulvam, maſculina Domino : & omne primogenitum filiorum meorum redimam,

MS.A. (β) ἐξ Αἰγύπτου, (γ) τὰς ἑπτὰ (δ) κύριος ἐξ (ε) καὶ δῶ σοι (ζ) Καὶ ἀφοριεῖς πᾶν (η) ἀρσενικὰ ἁγιάσεις τῷ (θ) καὶ ἐν τοῖς (ι) ἂν (κ) ἡμᾶς κύριος (λ) ἀπὸ πρωτοτόκια ἀνθρώπων ἕως πρωτοτόκια (μ) θύω τῷ κυρίῳ πᾶν (ν) ἀρσενικὰ, καὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et dixit Moſes ad populum, Mementote diei 3
hujus in quo egreſſi eſtis de terra Ægypti, de domo ſervitutis; quoniā manu potenti eduxit vos Dominus hinc: Et ne comedatur fermentatum. In die iſta quâ egredimini, in 4
menſe florum. Eritq; cùm introduxerit vos 5
Dñs in terram Chananæorum, & Hethæorū, & Amoræorū, & Jebuſæorum, & Pherezæorum, quemadmodū juravit patribus veſtris daturū ſe vobis terrā fluentem lacte & melle: exercebitis cultū hunc in hoc ipſo menſe. Septem diebus comedetis azymum, & in die 6
ſeptimo feſtum eſt Dño. Azymum comedetis 7
ſeptem diebus, & non videbitur inter vos fermentatum in cunctis finibꝰ veſtris. Et indi- 8
cabitis filiis veſtris in illa die, *dicentes*, Propterea fecit hoc mihi Deꝰ meus quādo egreſſus ſum ex Ægypto. Eritq; tibi ſignum ſuper 9
manum tuam, & monimentum inter oculos tuos, ut *ſcilicet* ſit lex Dñi in ore tuo: quoniā manu validâ eduxit te Dñs de Ægypto. Et 10
obſerva mandatū hoc, & legem iſtam in tempore ſuo, à tempore ad tempus. Cùmq; in- 11
troduxerit te Dñs in terrā Chananæorū quēadmodum juravit tibi & patribꝰ tuis, eámq; tibi dederit : Segregabis omne primogenitū 12
aperiens vulvam, Dño : & omne aperiens ex jumentis quod tuum fuerit maſculum, Dñi erit. Et omne primogenitum maſculū ape- 13
riēs vulvā ex jumentis, agno redimes : & niſi redimas illud, occides illud: omnem etiā primogenitum hominis, filiorū tuorū, redimes. Cúmq; poſtulaverit à te filius tuus cras, dixe- 14
rítq; tibi, Quid eſt hoc? Dices ad eū, Quoniā manu validâ eduxit me Dñs ex Ægypto, de domo ſervitutis. Cúmq; induruiſſet Pharaó 15
quominùs dimitteret nos, interfecit Dñs omnia primogenita terræ Ægypti, à primogenito hominis uſque ad primogenitum jumenti : propterea conſecro Domino omneaperiens vulvam, maſculum, & omnem primogenitum filiorum meorum, redimo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

3 וַאֲמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא הֲווֹ דְכִירִין יַת
יוֹמָא הָדֵין דְּנַפְקְתּוּן מִמִּצְרַיִם מִבֵּית
עַבְדוּתָא אֲרֵי בְּתֻקְפָּא יְד אַפֵּיק יְיָ
יַתְכוֹן מִכָּא וְלָא יִתְאֲכֵל חֲמִיעָ:
4 יוֹמָא הָדֵין אַתּוּן נְפָקִין בִּירְחָא
5 דַאֲבִיבָא: וִיהֵי אֲרֵי יְעֵלִנָּךְ יְיָ לְאַרְעָא
כְּנַעֲנָאֵי וְחִתָּאֵי וֶאֱמוֹרָאֵי וְחִוָּאֵי
וְיבוּסָאֵי דְקַיֵים לַאֲבָהָתָךְ לְמִתַּן לָךְ
אַרְעָא עָבְדָא חָלָב וּדְבָשׁ וְתִפְלַח
יַת־פּוּלְחָנָא הָדֵין בְּיַרְחָא הָדֵין:
6 שִׁבְעָא יוֹמִין תִּיכוֹל פַּטִּירָא וּבְיוֹמָא
7 שְׁבִיעָאָה חַגָּא קֳדָם יְיָ: פַּטִּירָא
יִתְאֲכֵל יַת שַׁבְעַת יוֹמִין וְלָא יִתְחֲזֵי
לָךְ חֲמִיעָ וְלָא יִתְחֲזֵי לָךְ חֲמִיר בְּכָל־
8 תְּחוּמָךְ: וְתֵחֲוֵי לִבְרָךְ בְּיוֹמָא הַהוּא
לְמֵימַר בְּדִיל דְּא עֲבַד יְיָ לִי בְּמִפְּקִי
9 מִמִּצְרָיִם: וִיהֵי לָךְ לְאָת עַל־יְדָךְ
וּלְדִכְרָנָא בֵּין עֵינָךְ בְּדִיל דְּתֵהֵי
אוֹרַיְתָא דְיְיָ בְּפוּמָךְ אֲרֵי בִּיד תַּקִּיפָא
10 אַפֵּקָךְ יְיָ מִמִּצְרָיִם: וְתִטַּר יַת־קְיָמָא
הָדֵין בְּזִמְנֵיהּ מִזְּמַן לְזִמַן: וִיהֵי אֲרֵי
יְעֵלְנָּךְ יְיָ לְאַרְעָא כְּנַעֲנָאֵי כְּמָא דְקַיֵם
לָךְ וְלַאֲבָהָתָךְ וְיִתְּנִנַּהּ לָךְ:
12 כָּל־פָּתַח וַלְדָּא קֳדָם יְיָ וְכָל פִּתְחֵ
וְלַד בְּעִירָא דִּי יְהוֹן לָךְ דְּכָרִין תְּקַדֵּישׁ
קֳדָם יְיָ: וְכָל־פִּתַח בּוּכְרָא דְחַמְרָא
13 תִּפְרוֹק בְּאִמְּרָא וְאִם־לָא תִפְרוֹק
וְתִנְקְפֵיהּ וְכָל־בּוּכְרָא דַאֲנָשָׁא
בִּבְנָךְ תִּפְרוֹק: וִיהֵי אֲרֵי יִשְׁאָלְנָךְ
14 בְּרַךְ מְחָר לְמֵימַר מָא־דְּא וְתֵימַר
לֵיהּ בְּתֻקְפָּא יְד אַפֵּקָנָא יְיָ מִמִּצְרַיִם
15 מִבֵּית עַבְדוּתָא: וַהֲוָה כַּד אַקְשִׁי
פַּרְעֹה לְשַׁלְחוּתָנָא וְקַטֵל יְיָ כָּל־
בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם מִבּוּכְרָא
דַאֲנָשָׁא וְעַד־בּוּכְרָא דִבְעִירָא עַל־
כֵּן אֲנָא דָבַח קֳדָם־יְיָ כָּל־פִּתַח וַלְדָּ
דְכָרְיָא וְכָל־בּוּכְרָא דִבְנַי אֶפְדֵּי:

TARGUM ONKELOS.

3 Dixitq; Moyses ad populum; Mementote diei hujus, in quâ egressi estis de Ægypto, de domo servitutis; quoniâ in manu forti eduxit vos Dominus de loco isto: & non comedetur fermentatum. Hodie vos egredimini, in mense novarũ frugum. Et erit quando introduxerit te Domin⁹ in terrâ Chananæi, & Ethæi & Amorræi, & Evæi & Jebusæi; pro quâ juravit patribus tuis, ut daret tibi terrâ fluentẽ lacte & melle: celebrabis cultum istum, in 6 mense isto. Septẽ diebus comedes azyma: & in die septimâ, erit solennitas corã Domino. 7 Azymum comedetur septem diebus: & non apparebit tibi fermentatum, neq; apparebit tibi fermentum, in omni termino tuo. Narrabisq; filio tuo 8 in die illo, dicens: Propter hoc fecit mihi Dominus; quando egressus sum de Ægypto. Et erit tibi in signũ in manu tuâ, 9 & in memoriale inter oculos tuos; ut sit lex domini in ore tuo: quia in manu forti eduxit te Domin⁹ de Ægypto. Et cu- 10 stodies pactũ hoc in tempore suo: à tempore in tempus. Et 11 erit, cùm introduxerit te Dñs in terrâ Chananæi, sicut juravit tibi, & patribus tuis: & 12 dederit eã tibi. Transfire facies omne quod aperit vulvã corã Dño: & omnes masculos qui aperiunt vulvã, in animalibus quos habueris, sanctificabis 13 corã Dño. Et omne primogenitũ asini *quod aperit vulvã*, redimes agno; & si non redemeris, mactabis eũ: omnemq; primogenitũ in filiis tuis redimes. Et erit, cùm interrogaverit filius tuus cras, dicés: Quid 14 est hoc? dices ei; In manu forti eduxit nos Dñs de Ægypto, de domo servitutis. Et 15 factum est cum induratus esset Pharao, & nollet dimittere nos: interfecit Dñs omne primogenitũ in terrâ Ægypti; à primogenito hominis, usq; ad primogenitũ animalis: idcirco ego sacrifico omne masculũ & aperit vulvã; & omnem primogenitum filiorum meorum redimam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3 * וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם זָכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ:
4 ** הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב: 5 וְהָיָה כִּי־יְבִאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ וְעָבַדְתָּ אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה:
6 * שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג לַיהוָה:
7 * מַצּוֹת יֵאָכֵל אֶת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא־יֵרָאֶה אִתְּךָ חָמֵץ וְלֹא־יֵרָאֶה אִתְּךָ שְׂאֹר בְּכָל־גְּבֻלֶךָ:
8 וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם:
9 * וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל־יָדְךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ כִּי בְּיָד חֲזָקָה הוֹצִיאֲךָ יְהוָה מִמִּצְרָיִם:
10 * וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ מִיָּמִים יָמִימָה:
11 ** וְהָיָה כִּי־יְבִאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְךָ וְלַאֲבֹתֶיךָ וְנָתַתָּהּ לָךְ:
12 * וְהַעֲבַרְתָּ כָל־פֶּטֶר רֶחֶם לַיהוָה וְכָל־פֶּטֶר שֶׁגֶר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה־לְּךָ הַזְּכָרִים לַיהוָה:
13 * וְכָל־פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ וְכֹל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה:
14 * וְהָיָה כִּי־יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה־זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:
15 * וַיְהִי כִּי הִקְשָׁה פַּרְעֹה לְשַׁלְּחֵנוּ וַיַּהֲרֹג יְהוָה כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר אָדָם וְעַד בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל־כֵּן אֲנִי זֹבֵחַ לַיהוָה כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם הַזְּכָרִים וְכָל־בְּכוֹר בָּנַי אֶפְדֶּה:

VER. SAM.

3 * וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם זָכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ:
4 ** הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב: 5 וְהָיָה כִּי־יְבִאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ וְעָבַדְתָּ אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה:
6 * שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג לַיהוָה:
7 * מַצּוֹת יֵאָכֵל אֶת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא־יֵרָאֶה אִתְּךָ חָמֵץ וְלֹא־יֵרָאֶה אִתְּךָ שְׂאֹר בְּכָל־גְּבֻלֶךָ:
8 וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם:
9 * וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל־יָדְךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ כִּי בְּיָד חֲזָקָה הוֹצִיאֲךָ יְהוָה מִמִּצְרָיִם:
10 * וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ מִיָּמִים יָמִימָה:
11 ** וְהָיָה כִּי־יְבִאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְךָ וְלַאֲבֹתֶיךָ וְנָתַתָּהּ לָךְ:
12 * וְהַעֲבַרְתָּ כָל־פֶּטֶר רֶחֶם לַיהוָה וְכָל־פֶּטֶר שֶׁגֶר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה־לְּךָ הַזְּכָרִים לַיהוָה:
13 * וְכָל־פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ וְכֹל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה:
14 * וְהָיָה כִּי־יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה־זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:
15 * וַיְהִי כִּי הִקְשָׁה פַּרְעֹה לְשַׁלְּחֵנוּ וַיַּהֲרֹג יְהוָה כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר אָדָם וְעַד בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל־כֵּן אֲנִי זֹבֵחַ לַיהוָה כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם הַזְּכָרִים וְכָל־בְּכוֹר בָּנַי אֶפְדֶּה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

3 Et dixit Dominus Mosi, Recordamini hujus diei in quo egressi estis de terra Ægypti, de domo servorum; quia cum manu forti exire vos fecit inde Dominus, neque comedetur fermentatum. Hodie enim 4 egredimini, in mense novarũ frugum. Cùm autem introduxerit te Dominus tuus in terram Chananæorũ, Hethæorum, et Amorhæorũ, Pherezeorum, et Gergesæorũ, Hevæorũ, et Jebusæorũ, quã juravit patribus tuis se daturũ tibi, terram fluentem lacte et melle; tum servies servitutẽ hanc in mense isto. Sex diebꝰ 6 comedes azyma, et die septimo festũ erit Domino. Azyma 7 comedes septem diebus; non apparebit apud te fermentatũ, neque apparebit apud te fermentũ in omnibus finibꝰ tuis. Narrabis autẽ filio tuo in die 8 isto, dicens; Propterea hoc fecit Dominus mihi, cum egressus sum de Ægypto. Et sit 9 tibi in signũ super manus tuas, et in memoriale inter oculos tuos, ut sit lex Domini in ore tuo; quoniam in manu forti eduxit te Dominus de Ægypto. Ideò custodies hoc 10 præceptum quotannis in tempore suo. Cùm autem introduxerit te Dominus Deus tu- 11 us in terrã Chanaan sicut juravit tibi & patribus tuis, et dederit eam tibi; Tùm (a) se- 12 parabis omne aperiens uterum Domino: & omne aperiens vulvam bestiæ: Mares qui fuerint tui, erunt Domino. Omnem 13 apertionem asini redimes ove; nisi autem redemeris, decollabis: omnem quoque primogenitum hominis in filiis tuis, redimes. Quando 14 autem eras interrogaverit te filius tuus, dicens; Quid hoc est? Tunc dices ei, In manu forti eduxit nos Dominus de Ægypto, de domo servorum. Accidit autem cùm difficilẽ 15 se præberet Pharao ad dimittendum nos, ut occideret Dominus omne primogenitum in terra Ægypti, à primogenito hominis usque ad primogenitum bestiæ: ideò ego sacrifico Domino omne masculinum aperiens vulvam, & omne primogenitum hominis inter filios meos, redimo.

VER. SAM. (a) facies ut transeat

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * فقال موسي للقوم اذكروا هذا اليوم الذي خرجتم فيه من مصر من بيت العبودية * لان
4 الله اخرجكم بيده قدرة من هاهنا * ولا يوكل خمير * اليوم انتم خارجون في شهر القريك *
5 واذا ادخلك الله الي بلد الكنعانيين والحثيين والاموريين والحويين واليبوسيين الذي
اقسم الله لابائك ان يعطيك بلدا يفيض اللبن والعسل * فاصنع هذه الصنعة في هذا الشهر
6 * سبعة ايام كلوا فطيرا * وفي اليوم السابع حج لله * واذا اكل فطير في هذه السبعة الايام * لا
7 يرى لك خمير ولا تخمر في جميع تخمك * واخبر ابنك قائلا في ذلك اليوم * هذا بسبب ما
8 صنع الله لي في خروجي من مصر * وليكن اية لك على يدك * وذكرا بين عينيك * لكي
9 تكون سريعة الله في فيك * لان الله بقدرة يده اخرجك من مصر * واحفظ هذا الرسم في
10 وقته من حول الي حول * وكذلك اذا ادخلك الله الي بلد الكنعانيين * كما اقسم الله لك ولابائك
11 واعطاك اياه * فاعزل كل فاتح رحم لله * وكل اول نتاج البهايم التي تكون لك الذكور لله *
12 13 * وبكر الحمير فافده بشاة * وان لم تفده فافقه * وكل بكر من بنيك افده * واذا سالك ابنك
14 غدا قائلا ما هذا * فقل له بيده قدرة اخرجنا الله من مصر من بيت العبودية * ولما تصعب
15 فرعون ان يطلقنا * قتل الله كل بكر في بلد مصر من بكور الناس الي بكور البهايم * ولذلك
انا ذابح لله كل فاتح بطن من بكور البهايم * وكل ابكار بني افديهم *

Dixitque Musa populo, Recordamini hujus diei in quo existis de Ægypto, de domo servitutis; quoniam Deus eduxit vos valida cum potentia hinc. Et nè comedatur fermentum. Hodiè vos egredimini 4 in mense granescentis segetis. Et cùm in- 5 troduxerit te Deus in regionem Chananæorum, & Hethæorum, & Amoræorum, & Hevæorum; & Jebusæorum, quam juravit Deus patribus tuis daturum se tibi, regionem manantẽ lacte et melle: facito hoc opus in hoc mense. Septem diebus man- 6 ducate azymum: et in die septima est solemnitas Deo. Et cùm comedetur azymũ 7 in his septem diebus, nè appareat tibi fermentum neque fermentatũ in omnibus finibus tuis. Et annuntia filio tuo, dicens 8 in illo die; Istud est propter id quod fecit Deus mihi in exitu meo de Ægypto. Et sit signum tibi super manum tuam, & 9 memoria inter oculos tuos, ut sit lex Dei in ore tuo; quoniam Deus cum potentia fortì eduxit te de Ægypto. Et observa 10 hoc statutum in tempore suo ab anno in annum. Et similiter quando introduxe- 11 rit te Deus in regionem Chananæorum, sicuti juravit Deus tibi & patribus tuis, & dederit eam tibi: Segrega omnem aperientem vulvam Deo, & omnem primum 12 partum jumentorum quæ sunt tibi, masculos, inquam, Deo. Et primogenitum asinorum commuta cum agna; & si non 13 commutaveris eum, decolla eum: & omne primogenitum ex filiis tuis, redime. Et cùm interrogaverit te filius tuus cras, 14 dicens; Quid est hoc? Dic ei, Cum fortitudine potentiæ eduxit nos Deus ex Ægypto, de domo servitutis: Et cùm dif- 15 ficilem se ostendisset Pharaon ad dimittendum nos, interfecit Deus omne primogenitum in regione Ægypti, à primogenitis hominum, usque ad primogenita jumentorum: et propterea ego sacrifico Deo omne aperiens uterum ex primogenitis jumentorum, & omnes primogenitos filiorum meorum, redimo.

סֵפֶר שְׁמוֹת : יד

quia ,tuos oculos inter frontalia in & ,tua manu *super* signum in erit Et
16 וְהָיָה לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי
fuit Et .Ægypto ex Dominus nos eduxit manus fortitudine in
17 בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרָיִם : וַיְהִי
terræ via Deus eos duxit non & ,populum Parhoh *dimittendo in*
בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת־הָעָם וְלֹא־נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ
pœniteat fortè Ne :Deus dixit Nam .*ipsa* propinqua quia ,Peliſtim
פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹהִים פֶּן־יִנָּחֵם
.Ægyptum in revertantur & ,prælium *eos videndo in* ,populum
הָעָם בִּרְאֹתָם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה :
:Suph maris deſerti *via* populum Deus fecit circuire Et
18 וַיַּסֵּב אֱלֹהִים אֶת־הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם סוּף
ſamſit Et .Ægypti terra è Iſrael filii aſcenderunt *quimati* &
וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם : וַיִּקַּח
filios adjuraverat adjurãdo quia,ſecum Joſeph oſſa Moſeh
19 מֹשֶׁה אֶת־עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת־בְּנֵי
,vos Deus viſitabit Viſitando :dicendo ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם
ſunt profecti Et .vobiſcum hinc mea oſſa facietis aſcendere &
20 וְהַעֲלִיתֶם אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם : וַיִּסְעוּ
Dominus Et .deſerti fine in ,Etham in ſunt caſtrametati & ,Succhoth è
21 מִסֻּכֹּת וַיִּחֲנוּ בְאֵתָם בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר : וַיהוָה
:*via eos ducendum ad* ,nubis columna in interdiu eos ante ibat
הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ
die *eundum ad* ,*eis illucendum ad* ,ignis columna in noctu &
וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לָלֶכֶת יוֹמָם
ignis columnam &,interdiu nubis columnam *amovebit* Non .nocte &
22 וְלָיְלָה : לֹא־יָמִישׁ עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ
.populum ante noctu
לָיְלָה לִפְנֵי הָעָם :

CAP. XIV. יד

,Iſrael filios ad Loquere .dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locut' Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
2 inter & ,Migdol inter Pihachiroth ante caſtrametẽtur &,revertãtur &
וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ לִפְנֵי פִּי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין
.mare juxta caſtrametabimini ipſum contra,Sephon Bahal ante ,mare
הַיָּם לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן נִכְחוֹ תַּחֲנוּ עַל־הַיָּם :
eo ſuper clauſit ,terra in *ipſi* Confuſi :Iſrael *filios ad* Parhoh Dicetq;
3 וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְבֻכִים הֵם בָּאָרֶץ סָגַר עֲלֵיהֶם
,eos poſt perſequetur & ,Parhoh cor fortificabo Et .deſertum
4 הַמִּדְבָּר : וְחִזַּקְתִּי אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם
ego quòd ,Ægyptii ſcient &:ej' *virtute* omni in &,Parhoh in glorificabor &
וְאֶכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ וְיֵדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי
quòd ,Ægypti regi eſt nunciatum Et .ſic fecerunt & :Dominus
יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ־כֵן : וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי
,populum ad ejus ſervorum &,Parhoh cor ſe vertit Et .populus fugeret
5 בָרַח הָעָם וַיֵּהָפֵךְ לְבַב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל־הָעָם
?nobis *ſerviendo à* ,Iſrael dimiſimus quia;ſecimus hoc Quid :dixerunt &
וַיֹּאמְרוּ מַה־זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי שִׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ :
.ſecum *cepit* ſuum populum &,ſuum currum vinxit Et
6 וַיֶּאְסֹר אֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ :

EXODUS. CAP. XIV

Verſio VULG. LAT.

16 Erit igitur quaſi ſignũ in manu tua,& quaſi appenſũ quid, ob recordationẽ, inter oculos tuos : eò quòd in manu forti eduxit nos Dñs de Ægypto.
17 Igitur cùm emiſiſſet Pharao populũ,non eos duxit Deꝰ per viã terræ Philiſthiim,quæ vicina eſt: reputãs ne fortè pœniteret eũ, ſi vidiſſet adverſũ ſe bella conſurgere;& reverteretur in Ægyptũ. Sed circumduxit per viam deſerti,quæ eſt juxta mare rubrũ : & armati aſcenderunt filii Iſrael de terra Ægypti. Tulit quoq; Moyſes oſſa Ioſeph ſecũ : eò quòd adjurâſſet filios Iſrael, dicens, Viſitabit vos Deꝰ, efferte oſſa mea hinc vobiſcũ. Profectiq; de Socoth, caſtrametati ſunt in Etham in extremis finibus ſolitudinis. Dñs autem præcedebat eos ad oſtendendã viam, per diem in columna nubis, & per noctem in columna ignis : ut dux eſſet itineris utroque tempore. Nunquam defuit columna nubis per diem,nec columna ignis per noctem, coram populo.

CAP. XIV.

1 LOcutus eſt autem Dominꝰ
2 ad Moyſen, dicens, Loquere filiis Iſrael ; Reverſi caſtrametentur è regione Phihahiroth, quæ eſt inter Magdalum & mare, contra Beelſephon : in conſpectu ejus caſtra ponetis
3 ſuper mare. Dicturúſque eſt Pharao ſuper filiis Iſrael, Coarctati ſunt in terra, concluſit
4 eos deſertum. Et indurabo cor ejus, ac perſequetur vos : & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu ejus : ſciéntque Ægyptii,quia ego ſum Dominus. Fecerúntque ita.
5 Et nuntiatum eſt regi Ægyptiorum,quòd fugiſſet populus : immutatúmque eſt cor Pharaonis,et ſervorũ ejꝰ ſuper populo ; & dixerunt, Quid voluimus facere,ut dimitteremus Iſrael,ne ſerviret nobis ?
6 Junxit ergò currũ, & omnem populũ ſuum aſſumpſit ſecũ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

16 Καὶ ἔσαι εἰς Σημεῖον ἐπὶ τ χέρός Σ, καὶ ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν Σ· ἐν γὰ χερὶ κρασαῖ ἐξήγαγέ Σε κύριος ἐξ Αἰγύπτ. 17 Ὡς δ ἐξαπέσειλε Φαραὼ τ λαὸν, οὐχ ὡδήγησεν αὐτὸς ὁ θεὸς ὁδὸν γῆς Φυλισιείμ, ὅτι ἐγγὺς ἦν· εἶπε γὰ ὁ θεὸς, Μήποτε μεταμεληθῇ τῷ λαῷ ἰδόντι πόλεμον, καὶ ἀποστρέψῃ εἰς Αἴγυπτον. Καὶ ἐκύκλωσεν ὁ θεὸς τ λαὸν ὁδὸν τ εἰς τ ἔρημον, εἰς τ ἐρυθρὰν θάλασσαν. πέμπτη δ γενεᾷ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ξ) ἐκ γῆς Αἰγύπτ. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς τὰ ὀσᾶ Ἰωσὴφ μθ' ἑαυτ· ὅρκῳ γὰ (ο) ὥρκισεν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐπισκοπῇ ὑμᾶς (π) ὑμᾶς κύριος, καὶ ζωαναστήσ (ρ) μι τὰ ὀσᾶ ἐνθένδε μθ' ὑμῶν. Ἐξάραντες δ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ Σοκχὼθ, ἐστρατοπέδευσαν ἐν (σ) Οθὰμ παρὰ τ ἔρημον. Ὁ δ θεὸς ἡγεῖτο αὐτῶν, ἡμέρας μὲ ἐν στύλῳ νεφέλης, δεῖξαι αὐτοῖς τ ὁδόν· τ δ νύκτα, ἐν στύλῳ πυρός. Οὐκ (τ) ἐξέλιπεν δ στύλος τ νεφέλης ἡμέρας, καὶ ὁ στύλος τ πυρὸς νυκτὸς ἐναντίον (υ) τ λαῦ παντός.

MS.A. (ξ) ἐξ Αἰγύπτ (ο) ὥρκισεν Ἰωσὴφ τοὺς (π) κύριος ὑμᾶς, (ρ) τὰ ὀσᾶ μ (σ) Οθὰμ (τ) ἐξέλιπεν ὁ στύλος (υ) παντὸς τῦ λαῦ.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν,
2 λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψαντες στρατοπεδεύσατωσαν ἀπέναντι τ ἐπαύλεως, ἀνὰ μέσον Μαγδώλ καὶ ἀνὰ μέσον τ θαλάσσης, ἐξεναντίας (α) Βεελσεφῶν. ἐνώπιον αὐτ στρατοπεδεύσεις ἐπὶ
3 τ θαλάσσης. Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ τῷ λαῷ (β) αὐτ, Οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πλανῶν ὅτοι ἐν τῇ γῇ· (γ) συγκέκλεικε γὰ αὐτοὺς ἡ ἔρημος.
4 Ἐγὼ δ σκληρυνῶ τ καρδίαν Φαραὼ, καὶ καταδιώξει ὀπίσω αὐτ· καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν Φαραὼ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτ· καὶ (δ) γνώσον πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι
5 ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ ἐποίησ ὕτως. Καὶ (ε) ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶ Αἰγυπτίων, ὅτι πέφυγεν ὁ λαός. καὶ μετεστράφη ἡ καρδία Φαραὼ, καὶ τῶν θεραπόντων αὐτ ἐπὶ τ λαόν· καὶ (ζ) εἶπαν, Τί τοῦτο (η) ἐποιήσαμεν, τοῦ ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ,
6 τοῦ μὴ δουλεύειν ἡμῖν ; Ἔζευξε δὲ Φαραὼ τὰ ἅρματα αὐτ, καὶ πάντα τ λαὸν αὐτ συναπήγαγε μθ' ἑαυτ.

MS.A. (α) Βεησεφῶν. (β) αὐτῷ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, Πλανῶνται (γ) συγκέκλεικεν αὐτοὺς (δ) ἐπιγνώσονται (ε) ἀνηγγέλη τῷ Φαραὼ, λέγοντες, ὅτι (ζ) εἶπον, (η) πεποιήκαμεν,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sit ergò tibi ſignum ſuper manum tuam, & memoria inter oculos tuos, quòd manu validâ eduxerit te Dñs ex Ægypto. Cùm autem dimiſiſſet Pharaon populũ,non perduxit eos Deus per viã terræ Paleſthinorum, eò quòd propior eſſet: quoniam dixit Deus,Ne fortè metuant populus cùm viderint prælium, & revertantur in Ægyptum. Sed duxit Deus populum per viam maris Suph : & armati aſcenderant filii Iſrael de terra Ægypti. Tulit quoque Moſes oſſa Joſephi ſecum : nam juramento conſtrinxerat familiam Iſrael,ac dixerat, Omnino recordabitur veſtri Deus, aſportate oſſa mea hinc vobiſcum. Itaq; profecti de Sochuth,caſtrametati ſunt in Otham, quæ eſt in finibus deſerti. Et verò Dominus ibat ante eos, interdiu per columnam nubis, ut caſtrametari faceret eos in via : noctu autem per columnam ignis, ut luceret eis,quatenus incederent diu noctúq;.Non recedebat columna nubis interdiu , & columna ignis noctu, à conſpectu populi.

CAP. XIV.

ET locutus eſt Dñs cum Moſe, dixítque ad eum ; Dic familiæ Iſrael, Revertantur, & caſtrametentur ad oſtium foſſati inter Magdol & inter mare , coram Beel-ſephon : e regione ipſius caſtra figetis ſecus mare. Dicétque Pharaon de filiis Iſrael, extranei ſunt in terra , clauſum eſt ſuper eos deſertum. Dixit autem Dominus ad Moſen, Ego indurabo cor Pharaonis, & perſequetur vos ; & glorificabor in Pharaone, & in cuncto exercitu ipſius : ſciéntque Ægyptii me eſſe Dominum : & fecit ſic. Porrò indicatum regi Ægypti quòd abiiſſet populus, & verſum eſt cor Pharaonis & ſervorum ejus contra populum, & dixerunt ; Quid feci-mus dimittentes Iſraelem de ſervitute nostra ? Quare injecit habenas carucis ſuis,& populum ſuum ſecum duxit.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

16 וְיְהֵי לְאוֹת עַל־יָדְךָ וּלְטָטָפֹת בֵּין
עֵינֶיךָ אֲרֵי בְּתֻקֶף יָד אַפְּקָנָא יְיָ
17 מִמִּצְרָיִם: וַהֲוָה כַּד שַׁלַּח פַּרְעֹה
יָת עַמָּא וְלָא דַבְּרִנּוּן יְיָ אוֹרַח
אַרְעָא פְּלִשְׁתָּאֵי אֲרֵי קָרִיבָא הִיא
אֲרֵי אֲמַר יְיָ דִּלְמָא יְוֵעוֹן עַמָּא
בְּמֵחֱזֵיהוֹן קְרָבָא וְיִתּוּבוּן לְמִצְרָיִם:
18 וְאַסְחַר יְיָ יָת עַמָּא אוֹרַח מַדְבְּרָא
לְיַמָּא דְסוּף וּמְזָרְזִין סְלִיקוּ בְנֵי
19 יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם: וַאֲסֵיק
מֹשֶׁה יָת גַּרְמֵי יוֹסֵף עִמֵּיהּ אֲרֵי
אוֹמָאָה אוֹמֵי יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר
מְרֵכֶּר דְּכִיר יְיָ יְתֵכוֹן וְתַסְקוּן יָת
20 גַּרְמַי מִכָּא עִמְּכוֹן: וּנְטָלוּ מְסִכּוֹת
21 וּשְׁרוֹ בְאֵתָם דְּבִסְטַר מַדְבְּרָא: וְיְיָ
מְדַבַּר קֳדָמֵיהוֹן בִּימָמָא בְּעַמּוּדָא
דַעֲנָנָא לְדַבָּרוּתְהוֹן בְּאוֹרְחָא
וְלֵילְיָא בְּעַמּוּדָא דְאֶשָׁתָּא לְאַנְהָרָא
22 לְהוֹן לְמֵיזַל בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא: לָא
יַעְדֵּי עַמּוּדָא דַעֲנָנָא בִּימָמָא וְעַמּוּדָא
דְאֶשָׁתָּא בְּלֵילְיָא קֳדָם עַמָּא:

יד

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּיל
2 עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִתּוּבוּן וְיִשְׁרוֹן
קֳדָם פֻּם חִירָתָא בֵּין מִגְדּוֹל וּבֵין
3 יַמָּא לְקֳדָם בַּעַל צְפוֹן לְקִבְלֵיהּ
תִּשְׁרוֹן עַל־יַמָּא: וְיֵימַר פַּרְעֹה עַל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְעָרְבְּלִין אִנּוּן בְּאַרְעָא
4 אֲחַד עֲלֵיהוֹן מַדְבְּרָא: וְאַתְקֵף יָת
לִבָּא דְפַרְעֹה וְיִרְדּוֹף בָּתְרֵיהוֹן
וְאִתְיַקַּר בְּפַרְעֹה וּבְכָל מַשְׁרִיתֵיהּ
וְיִדְּעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי אֲנָא יְיָ וְעַבְדוּ־
5 כֵן: וְאִתְחַוֵּיָה לְמַלְכָּא דְמִצְרַיִם אֲרֵי
אָזֵל עַמָּא וְאִתְהֲפִיךְ לִבָּא דְפַרְעֹה
וְעַבְדּוֹהִי לְעַמָּא וַאֲמָרוּ מָה דָּא
עֲבַדְנָא אֲרֵי־שַׁלַּחְנָא יָת־יִשְׂרָאֵל
6 מִלְמִפְלְחָנָא: וְטַכַּס יָת רְתִיכוּתֵיהּ
וְיָת־עַמֵּיהּ דְבַר עִמֵּיהּ:

Targum ONKELOS.

16 Eritque in signum in manu tuâ; & in appensum quoddam inter oculos tuos: quoniam in manu forti eduxit nos Dñs de
17 Ægypto. Et factum est, cùm emisisset Pharao populũ: non duxit eos Deus per viam terræ Philistinorum; quia propinqua erat: quia dixit Deus; Ne fortè formidet populus, cum viderint prælium, & revertantur in Ægyptum. Et circumduxit Deus populum per viam
18 deserti, *ad mare rubrum*: & armati ascenderunt filii Israel
19 de terra Ægypti. Tulit autem Moyses ossa Joseph secum: cò quòd juramento adjurâsset filios Israel, dicens; Recordans recordabitur vestri Deus; & efferetis ossa mea vobiscum
20 hinc. Profectique sunt de Socoth: & castrametati sunt in Ethan; quod est in latere de-
21 serti. Dñs autem præcedebat eos per diem, in columna nubis, *ut duceret eos in via*; & *per noctẽ*, in columnâ ignis, ut illuminaret eis: ut ambularent
22 die ac nocte. Nunquam deficiebat columna nubis, per diem; neque columna ignis, per noctem, coram populo.

CAP. XIV.

1 LOcutúsque est Dñs cum
2 Moyse dicens. Loquere cum filiis Israel: ut revertantur, & castrametentur coram Phiarioth; inter Magdalum & mare: coram Beelsephon, è regione *ejus* castrametabuntur, super
3 mare. Dicétq; Pharao super filiis Israel; Coartati sunt in terra: concluſit eos desertum.
4 Et indurabo cor Pharaonis, & persequetur eos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu suo; & scient Ægyptii, quia ego Dominus: fecerúntque ita. Et nunciatum est
5 regi Ægypti, quod abiisset populus: & conversum est cor Pharaonis & servorum ejus in populum; & dixerunt, Quid est hoc quod fecimus, ut dimitteremus Israel, ne serviret
6 nobis? Junxitq; currum suum: & populum suum tulit secum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 * וְאַתָּה הָרֵם אֶת־מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וּבְקָעֵהוּ וְיָבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה:
17 ** וַאֲנִי הִנְנִי מְחַזֵּק אֶת־לֵב מִצְרַיִם וְיָבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ בְּרִכְבֹּתָיו וּבְפָרָשָׁיו:
18 * וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְיָ בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה בְּרִכְבֹּתָיו וּבְפָרָשָׁיו:
19 * וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם:
20 * וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת־הַלָּיְלָה וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה כָּל־הַלָּיְלָה:
21 * וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְיָ אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל־הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת־הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם:
22 * וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם:

פט

1 ** וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל־סוּס פַּרְעֹה רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ הַיָּם:
2 * וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיַּשְׁקֵף יְיָ אֶל־מַחֲנֵה מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ וְעָנָן וַיָּהָם אֶת־מַחֲנֵה מִצְרָיִם:
3 * וַיָּסַר אֶת־אוֹפַן מַרְכְּבֹתָיו וַיְנַהֲגֵהוּ בִכְבֵדֻת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְיָ נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרַיִם:
4 * וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וְיָשֻׁבוּ הַמַּיִם עַל־מִצְרַיִם עַל־רִכְבּוֹ וְעַל־פָּרָשָׁיו:
5 * וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ וּמִצְרַיִם נָסִים לִקְרָאתוֹ וַיְנַעֵר יְיָ אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם:
6 * וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם וַיְכַסּוּ אֶת־הָרֶכֶב וְאֶת־הַפָּרָשִׁים לְכֹל חֵיל פַּרְעֹה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא־נִשְׁאַר בָּהֶם עַד־אֶחָד:

VERSIO SAMARITANA.

16 * וְאַתָּה הָרֵם אֶת־מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וּבְקָעֵהוּ וְיָבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה:
17 ** וַאֲנִי הִנְנִי מְחַזֵּק אֶת־לֵב מִצְרַיִם וְיָבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ בְּרִכְבֹּתָיו וּבְפָרָשָׁיו:
18 * וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְיָ בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה בְּרִכְבֹּתָיו וּבְפָרָשָׁיו:
19 * וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם:
20 * וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת־הַלָּיְלָה וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה כָּל־הַלָּיְלָה:
21 * וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְיָ אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל־הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת־הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם:
22 * וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם:

צפ

1 ** וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל־סוּס פַּרְעֹה רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ הַיָּם:
2 * וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיַּשְׁקֵף יְיָ אֶל־מַחֲנֵה מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ וְעָנָן וַיָּהָם אֶת־מַחֲנֵה מִצְרָיִם:
3 * וַיָּסַר אֶת־אוֹפַן מַרְכְּבֹתָיו וַיְנַהֲגֵהוּ בִכְבֵדֻת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְיָ נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרַיִם:
4 * וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וְיָשֻׁבוּ הַמַּיִם עַל־מִצְרַיִם עַל־רִכְבּוֹ וְעַל־פָּרָשָׁיו:
5 * וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ וּמִצְרַיִם נָסִים לִקְרָאתוֹ וַיְנַעֵר יְיָ אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם:
6 * וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם וַיְכַסּוּ אֶת־הָרֶכֶב וְאֶת־הַפָּרָשִׁים לְכֹל חֵיל פַּרְעֹה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא־נִשְׁאַר בָּהֶם עַד־אֶחָד:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio. Latina.

Et erunt tibi in signum super manus tuas, et in monimenta inter oculos tuos; quoniam in forti manu eduxit te Dominus de Ægypto. Factum est autem cùm dimitteret Pharao populum, ut non duceret eum Deus viâ terræ Philistinorũ, quamiã propinqua erat: dicebat enim Deus, Ne forte poeniteat populum cum viderit bellum, & revertatur in Ægyptum. Idcò circũduxit Deus populum per viam deserti maris rubri: Quintâ autẽ generatione ascenderunt filii Israel de terra Ægypti. Accepit etiam Moses secum ossa Josephi, quoniam adjurando adjuraverat Joseph filios Israel, dicens; Visitando visitabit vos Deus, tunc deferetis ossa mea vobiscum. Itaque profecti sunt de Succoth, & castrametati sunt in Etham, in extremitate deserti. Dominus autem incedebat ante faciem eorũ, interdiu in columna nubis, ut duceret eos per viam; & noctu in columna ignis, ut illuminaret eos ad iter faciendum diu & noctu. Non recedebat columna nubis per diem, neq; columna ignis per noctem ante faciem populi.

CAP. XIIII.

ET locutus est Dominus Mosi, dicens; Loquere filiis Israel ut revertantur, et castrametentur è regione Phihahiroth, inter Magdal et inter mare contrà Beelsephon: ex opposito ipsius castrametabuntur ad mare. Tum dicet Pharao de filiis Israel, Perplexè errant in terra, (a) conclusit eos desertum. Et obfirmabo cor Pharaonis, & persequetur eos, & glorificabor in Pharaone, et in omni exercitu ejus; cognoscentq; Ægyptii quòd ego sum Dominus: Sic autem fecerunt. Et nuntiatum est regi Ægypti quòd fugerat populus, tunc mutatum est cor Pharaonis, & servorum ejus in populum; & dixerunt, Quid hoc fecimus, quòd dimisimus Israelem ne serviret nobis? Et junxit currum suum populumq; suum sumpsit secum.

VER. SAM. (a) cooperuit eos

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * فَيَكُونُ آيَةً عَلَى يَدِكَ * وَمَنْسُورًا بَيْنَ عَيْنَيْكَ. لِأَنَّ اللّٰهَ أَخْرَجَنَا بِقُدْرَةٍ شَدِيدَةٍ مِنْ مِصْرَ * وَلَمَّا
17 أَطْلَقَ فِرْعَوْنُ الْقَوْمَ لَمْ يَسْتَبْرِهِمُ اللّٰهُ فِي طَرِيقِ أَرْضِ فَلَسْطِينَ لِأَنَّهُ قَرِيبٌ. لِأَنَّ اللّٰهَ قَالَ لَا يَسْتَبْرُوا
18 فِيهَا كَيْلَا يَنْدَمَ الْقَوْمُ إِذَا رَأَوْا حَرْبًا فَيَرْجِعُوا إِلَى مِصْرَ * فَأَدَارَهُمُ اللّٰهُ إِلَى طَرِيقِ الْبَرِّ إِلَى بَحْرِ الْقُلْزُمِ
19 وَمُتَعَبِّينَ صَعِدَ بَنُو إِسْرَائِيلَ مِنْ بَلَدِ مِصْرَ * وَأَخَذَ مُوسَى عِظَامَ يُوسُفَ مَعَهُ * لِأَنَّهُ أَحْلَفَ بَنِي
20 إِسْرَائِيلَ وَقَالَ لَهُمْ * إِذَا ذَكَرَكُمُ اللّٰهُ فَاصْعَدُوا عِظَامِي مِنْ هٰهُنَا مَعَكُمْ * ثُمَّ رَحَلُوا مِنَ الْعَرِيشِ
21 وَنَزَلُوا فِي إِيثَامَ فِي طَرَفِ الْبَرِّ * وَمَلَاكُ اللّٰهِ سَائِرٌ بَيْنَ يَدَيْهِمْ نَهَارًا بِعَمُودٍ مِنْ غَمَامٍ لِيَدُلَّهُمْ عَلَى
22 الطَّرِيقِ * وَفِي اللَّيْلِ بِعَمُودٍ مِنْ نَارٍ لِيُضِيءَ لَهُمْ لِيَسْتَبْرُوا لَيْلًا وَنَهَارًا * لَا يَزُولُ عَمُودُ الْغَمَامِ نَهَارًا وَعَمُودُ
النَّارِ لَيْلًا مِنْ بَيْنِ يَدَيِ الْقَوْمِ *

Erit igitur signum super manum tuam, et expansum inter oculos tuos; quoniam Deus eduxit nos cum potentia valida ex Ægypto. Et cùm dimisisset Pharaon populum, non duxit eos Deus per iter terræ Palestinæ, quoniam vicinum erat; Quia Deus dixit, Nè abeant per illud, ut nè poeniteat populum cùm viderint bellum, ac revertantur ad Ægyptum. Itaque convertit eos Deus ad viam deserti versùs mare rubrũ. Et instructi, ascenderunt filii Israil de regione Ægypti. Et assumpsit Musa ossa Josephi secum: quia ipse adjuraverat filios Israil, & dixerat eis, Cùm recordatus fuerit Deus vestri, assumite ossa mea hinc vobiscũ. Deinde profecti sunt ex Alarise, et castrametati sunt in Itham, in extremitate deserti. Et Angelus Dei ambulabat ante eos, diu in columna ex nubibus, ut ostenderet eis iter: & noctu in columna ignis, ut luceret eis, ut ambularent die noctèque. Non recedebat columna nubium die, & columna ignis nocte à conspectu populi.

CAP. XIV.

1 * ثُمَّ كَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَى قَائِلًا * مُرْ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنْ يَرْجِعُوا وَيَنْزِلُوا بَيْنَ يَدَيْ فَمِ الْجَبَلَاتِ * بَيْنَ
2 الْمَجْدَلِ وَبَيْنَ الْبَحْرِ * بَيْنَ يَدَيْ صَفُونَ الطَّاعُوتِ * حِيَالَهُ أَنْزِلُوا عَلَى الْبَحْرِ * حَيْ يَقُولُ فِرْعَوْنُ
3 عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُمْ مُتَحَيِّرُونَ فِي الْبَلَدِ وَأَنَّ الْبَرَّ انْغَلَقَ عَلَيْهِمْ * فَأَشُدُّ قَلْبَهُ فَيَكْلَبُهُمْ *
4 وَأَعْظُمُ بِهِ وَبِجَمِيعِ جُنُودِهِ * وَيَعْلَمُ الْمِصْرِيُّونَ أَنِّي اللّٰهُ * فَصَنَعُوا كَذٰلِكَ * وَلَمَّا أُخْبِرَ مَلِكُ مِصْرَ
5 أَنَّ الْقَوْمَ قَدْ هَرَبُوا * انْقَلَبَ قَلْبُهُ وَقُلُوبُ عَوَادِهِ عَلَيْهِمْ * وَقَالُوا مَاذَا صَنَعْنَا إِذْ أَطْلَقْنَا
6 إِسْرَائِيلَ مِنْ خِدْمَتِنَا * فَسَرَجَ مَرْكَبَهُ وَأَخَذَ قَوْمَهُ مَعَهُ *

Versùs locutus est Deus ad Musam, dicens; Impera filiis Israil ut revertantur, et castramententur contra ostium Gebelath inter Magdel et inter mare, contra Saphun idolum: ex adverso ipsius castrametamini propè mare. Ut dicat Pharaon de filiis Israil, quòd sint dubii in regione, & quòd desertum concluserit eos. Et indurabo cor ejus, et persequetur eos, & magnificabor in illo & in omnibus exercitibus ejus: Et scient Ægyptii quòd ego sum Deus. Et fecerunt sic. Cùmque delatum esset ad regem Ægypti populum jam fugisse, inversum est cor ejus, & cor ducum ejus adversùs eos, & dixerunt; Quid fecimus, dimittentes filios Israil à servitio nostro? Stravit igitur currum suum, et assumsit populum suum secum.

ספר שמות : יד

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

,Ægypti currum omnem & ,electos currus sexcentos *cepit* Et

7 וַיִּקַּח שֵׁשׁ־מְאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכֹל רֶכֶב מִצְרָיִם

Parhoh cor Dominus roboravit Et *illud universum* super duces &

8 וְשַׁלִשִׁם עַל־כֻּלּוֹ : וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה

Israel filii Et .Israel filios post est persecutus & ,Ægypti regis

מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל

,eos post Ægyptii sunt persecuti Et .excelsa manu in *egredientes*

9 יֹצְאִים בְּיָד רָמָה : וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם

,*equus omnis* ,mare juxta castrametantes ,eos comprehenderunt &

וַיַּשִּׂיגוּ אוֹתָם חֹנִים עַל־הַיָּם כָּל־סוּס

Pihachiroth juxta ,ejus *virtus* & ,ejus equites & ,Parhoh currus

רֶכֶב פַּרְעֹה וּפָרָשָׁיו וְחֵילוֹ עַל־פִּי הַחִירֹת

filii elevaverunt Et .fecit accedere Parhoh Et .Sephon Bahal ante

לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן : וּפַרְעֹה הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־

,eos post *proficiscens* Ægyptus ecce & ,suos oculos Israel

10 יִשְׂרָאֵל אֶת־עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה־מִצְרַיִם נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם

.Dominum ad Israel filii clamaverunt & ,valde timuerunt Et

וַיִּירְאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה :

?Ægypto in sepulchra non quòd An :Moseh ad dixerunt Et

11 וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה הֲמִבְּלִי אֵין־קְבָרִים בְּמִצְרַיִם

,nobis fecisti hoc Quid .deserto in *moriendum ad* nos *Cepisti*

לְקַחְתָּנוּ לָמוּת בַּמִּדְבָּר מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ

quod verbum hoc Nonne ?Ægypto ex nos *educendum ad*

12 לְהוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרָיִם : הֲלֹא־זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר

serviemus & ,nobis à Cessa :dicendo ,Ægypto in te ad sum' loquuti

דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה

nos mori præ ,Ægyptiis servire nobis *bonum* quia :Ægyptiis

אֶת־מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת־מִצְרַיִם מִמֻּתֵנוּ

,state ,timeatis Ne :populum ad Moseh Dixitque ?deserto in

13 בַּמִּדְבָּר : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַל־תִּירְאוּ הִתְיַצְּבוּ

.hodie vobis faciet quam ,DOMINI salutem videte &

וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם

eos videndum ad addetis non ,hodie Ægyptios vidistis quos Nam

כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תֹסִפוּ לִרְאֹתָם

vos & ,vobis pugnabit DOMINUS .seculum in usque ultra

14 עוֹד עַד־עוֹלָם : יְהוָה יִלָּחֶם לָכֶם וְאַתֶּם

clamabit Quid :Moseh ad DOMINUS Dixitque .tacebitis

15 תַּחֲרִשׁוּן : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מַה־תִּצְעַק

eleva ,tu Et .proficiscantur & ,Israel filios ad Loquere ?me ad

16 אֵלָי דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ : וְאַתָּה הָרֵם

,illud finde & ,mare super tuam manum extende & ,tuam virgam

אֶת־מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וּבְקָעֵהוּ

ego Et .aridam per maris medium in Israel filii ingrediantur &

17 וְיָבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה : וַאֲנִי

,eos post ingredientur & ,Ægyptiorum cor *roborans* ego Ecce

הִנְנִי מְחַזֵּק אֶת־לֵב מִצְרַיִם וְיָבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם

,ejus *curru* in ,ejus *virtute* omni in & ,Parhoh in glorificabor &

וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ בְּרִכְבּוֹ

me glorificari in ,DOMINUS *ego* quòd ,Ægyptii scient Et.ej' equitib' in &

18 וּבְפָרָשָׁיו : וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּהִכָּבְדִי

.ejus equitibus in & ,ejus *curru* in Parhoh in

בְּפַרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו :

7 Tulitq; sexcentos currus electos, & quidquid in Ægypto curruum fuit; & duces totius
8 exercitûs. Induravítque Dominus cor Pharaonis regis Ægypti, & persecutus est filios Israel; at illi egressi erant in
9 manu excelsa. Cúmque persequerentur Ægyptii vestigia præcedentium, repererunt eos in castris super mare: omnis equitatus & currus Pharaonis, & universus exercitus, erant in Phihahiroth contra
10 Beelsephon. Cúmque appropinquasset Pharao, levantes filii Israel oculos, viderunt Ægyptios post se. Et timuerunt valdè, clamavérúntq; ad Do-
11 minum. Et dixerunt ad Moysen, Forsitan non erant sepulchra in Ægypto, ideò tulisti nos ut moreremur in solitudine: quid hoc facere voluisti, ut educeres nos ex Ægypto?
12 Nónne iste est sermo, quem loquebamur ad te in Ægypto, dicentes; Recede à nobis, ut serviamus Ægyptiis? multò enim melius erat servire eis, quàm mori in solitudine. Et
13 ait Moyses ad populum, Nolite timere; state, & videte magnalia Domini, quæ facturus est hodié: Ægyptios enim, quos nunc videtis, nequaquàm ultrà videbitis usque in
14 sempiternũ. Dominus pugnabit pro vobis, & vos tacebitis. Dixitque Dominus ad
15 Moysen, Quid clamas ad me? Loquere filiis Israel ut proficiscantur. Tu autem eleva
16 virgam tuam, & extende manum tuam super mare, & divide illud: ut gradiantur filii Israel in medio mari per siccum. Ego autem indurabo
17 cor Ægyptiorum, ut persequantur vos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu ejus, & in curribus, &
18 in equitibus illius. Et scient Ægyptii, quia ego sum Dominus, cùm glorificatus fuero in Pharaone, & in curribus, atque in equitibus ejus.

7 (ϡ) Καὶ λαβὼν ἑξακόσια ἅρματα ἐπλεκτὰ, καὶ πᾶσαν τὴν ἵππον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ
8 τριστάτας ὀπὶ πάντων. Καὶ ἐσκλήρωσε κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, (ι) καὶ τὸν διωγμὸν αὐτῶν, καὶ (κ) κατεδίωξεν ὀπίσω τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξεπορεύοντο ἐν χειρὶ ὑψηλῇ.
9 Καὶ κατεδίωξαν οἱ Αἰγύπτιοι ὀπίσω αὐτῶν, καὶ (λ) ἔυρεσαν αὐτοὺς παρεμβεβληκότας παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶσα ἡ ἵππος, καὶ τὰ ἅρματα Φαραὼ, καὶ οἱ ἱππεῖς, καὶ ἡ στρατιὰ αὐτῶ ἀπέναντι τῶν ἐπαύλεως,
10 ἐξεναντίας Βεελσεφῶν. Καὶ Φαραὼ (μ) προσῆγε. καὶ ἀναβλέψαντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὁρῶσι (ν) καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐστρατοπέδευσαν ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐφοβήθησαν Σφόδρα· ἀνεβόησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς
11 κύριον, Καὶ εἶπαν πρὸς Μωυσῆν, Παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν μνήματα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἐξήγαγες (ξ) ἡμᾶς θανατῶσαι ἐν τῇ ἐρήμῳ. Τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν, (ο) ἐξαγαγὼν
12 ἐξ Αἰγύπτου; Οὐ τοῦτο ἦν τὸ ῥῆμα, ὃ ἐλαλήσαμέν πρὸς σὲ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγοντες, Πάρες ἡμᾶς, ὅπως δουλεύσωμεν τοῖς Αἰγυπτίοις; κρεῖττον γὰρ ἡμᾶς δουλεύειν τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ ἀποθανεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ
13 ταύτῃ. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς τὸν λαὸν, Θαρσεῖτε, (π) στῆτε καὶ ὁρᾶτε τὴν σωτηρίαν τοῦ (ρ) παρὰ τοῦ κυρίου, ἣν ποιήσῃ ἡμῖν σήμερον. ὃν τρόπον γὰρ ἑωράκατε τοὺς Αἰγυπτίους σήμερον, οὐ προσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν αὐτοὺς εἰς
14 τὸν αἰῶνα χρόνον. Κύριος πολεμήσει περὶ
15 ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς σιγήσεσθε. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Τί βοᾷς πρός με; λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀναζεύξατωσαν. Καὶ
16 σὺ ἔπαρον (σ) τὴν ῥάβδον σου, καὶ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ῥῆξον αὐτήν· καὶ εἰσπορευθήσονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς μέσον τῆς
17 θαλάσσης τῇ ξηρᾷ. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ τὸν Αἰγυπτίων πάντων, καὶ εἰσπορεύσονται ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν Φαραὼ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἅρμασι, καὶ ἐν τοῖς ἵπ-
18 ποις αὐτοῦ. Καὶ γνώσονται πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἐνδοξαζομένου μου ἐν Φαραὼ, καὶ ἐν τοῖς ἅρμασι, καὶ ἵπποις αὐτοῦ.

MS. A. (ϡ) Καὶ ἔλαβεν (ι) καὶ τὴν καρδίαν τῶν (κ) καταδίωξαν (λ) ἔυρεσαν (μ) προσπήγαγεν. (ν) καὶ εἶδε, εἰ (ξ) θανατῶσαι ἡμᾶς (ο) ἐξαγαγὼν ἡμᾶς ἐξ (π) στῆτε (ρ) παρὰ τοῦ θεοῦ, (σ) τὴν ῥάβδον σου,

Et (b) *sumens* sexcentos currus electos, et omnem equitatum Ægyptiorum, & (c) tristatas super omnes. Et induravit Dominus 8
cor Pharaonis regis Ægypti, & servorum ejus, & persecutus est post filios Israel: filii autem Israel egrediebantur in manu excelsa. Et persecuti sunt Ægyptii 9
post eos, et invenerunt eos castrametatos juxta mare: & omnis equitatus, & currus Pharaonis, et equites, & exercitus ejus è regione suburbii, contra Beelsephon. Et Pharao (d) accessit. Et respicientes filii Israel oculis, vident: 10
& (e) Ægyptii castrametati sunt post eos: & timuerunt valdé. Clamaverunt autem filii Israel ad Dominum, Et dixerunt 11
ad Moysen, Eò quòd non essent sepulchra in Ægypto, eduxisti nos, ut morti traderes in deserto. Quid hoc fecisti nobis, educens de Ægypto? Nónne hoc erat ver- 12
bum, quod locuti sumus ad te in Ægypto, dicentes, Dimitte nos, & serviamus Ægyptiis? Melius enim est nos servire Ægyptiis, quàm mori in deserto hoc. Dixit 13
autem Moyses ad populũ, Fidite, state, & videte salutem quæ est à Domino, quam faciet nobis hodié. Sicut enim vidistis Ægyptios hodiè, non apponetis amplius videre eos in (f) æternum tempus. Dominus pugnabit pro vobis, 14
et vos tacebitis. Dixit autem Dominus ad Moysen, Quid clamas 15
ad me? Loquere filiis Israel, (g) & disjungant. Et tu eleva (h) 16
virgam tuam, et extende manum tuam super mare, & finde illud: & ingrediantur filii Israel in medium maris (i) per siccum. Et 17
ecce ego indurabo cor Pharaonis, & Ægyptiorum omnium, & ingredientur post eos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu ejus, & in curribus, & 18
in equitibus ejus. Et cognoscent omnes Ægyptii, quia ego sum Dominus: dum ego glorificor in Pharaone, & in curribus, & in equitibus ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܢܦܩ ܫܬ ܡܐܐ ܪܟܒ ܒܚܝܪ ܘܟܠ ܪܟܒ ܡܨܪܝܡ ܒܥܪܝܢ ܠܟܠܗ ܘ
8 ܫܠܝܫܝܗܘܢ ܥܠ ܟܠ ܗܘ ܘܐܬܬܩܦ ܝܗ ܐܠܗ ܠܒ ܦܪܥܘܗ ܡܠܟ ܡܨܪ ܘܪܕܦ ܒܬܪ ܒܢܝ ܐܝܬ ܒܢܝ ܐܝܬ ܢܦܩܝܢ ܒܝܕ ܪܡܐ ܘ
9 ܪܕܦܘ ܡܨܪܝܐ ܒܬܪ ܗܘ ܘܐܬܪ ܠ ܣܘܣ ܪܟܒ ܦܪܥܘܗ ܘ ܦܪܫܝܗ ܘ ܚܝܠ ܥܠ ܦܘ ܚܝܪܬ ܩܕܡ ܒܥܠ ܨܦܢ ܘ
10 ܩܪܒ ܦܪܥܘܗ ܘ ܢܣܒ ܥܝܢܝ ܒܢܝ ܐܝܬ ܘ ܗܐ ܡܨܪܝܡ ܢܣܥ ܒܬܪ ܗܘ ܘ ܕܚܠ ܠ ܡܪܗ ܒܢܝ ܐܝܬ ܘ ܨܥܩ ܠ ܝܗ ܐܠܗ ܘ
11 ܐܡܪ ܠ ܡܘܫܐ ܗ ܡܕܠ ܠ ܐܝܬ ܩܒܪ ܒܡܨܪ ܣܒ ܡܬ ܒܡܕܒܪ ܡܢ ܥܒܕ ܠܢ ܡܨܪ ܡ ܗ ܥܒܕ ܠܢ ܗ ܡܢ ܢܦܩ ܡܨܪ ܡ
12 ܐ ܠ ܗ ܐ ܡܪ ܠ ܢ ܒܡܨܪ ܠ ܡ ܡ ܢ ܢ ܥܒܕ ܐ ܡ ܡ ܨ ܪ ܝ ܡ ܛ ܒ ܠ ܢ ܡ ܢ ܡ ܬ ܢ ܒ ܡ ܕ ܒ ܪ ܗ ܕ ܒ ܪ ܐ ܫ ܪ
13 ܡ ܠ ܬ ܡ ܨ ܪ ܝ ܡ ܛ ܒ ܠ ܢ ܡ ܢ ܡ ܬ ܢ ܒ ܡ ܕ ܒ ܪ ܗ ܕ ܒ ܪ ܐ ܫ ܪ * ܐ ܡ ܪ ܡ ܘ ܐ ܡ ܪ ܡ ܘ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ
14 ܒ ܡ ܨ ܪ ܝ ܡ ܛ ܒ ܠ ܢ ܡ ܢ ܡ ܬ ܢ ܒ ܡ ܕ ܒ ܪ ܗ ܕ ܒ ܪ ܐ ܫ ܪ ܐ ܡ ܪ ܡ ܘ ܐ ܡ ܪ ܡ ܘ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ
15 ܐ ܢ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ ܐ ܢ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ ܐ ܢ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ
16 ܐ ܢ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ ܐ ܢ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ ܐ ܢ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ
17 ܐ ܢ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ * ܐ ܢ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ ܐ ܢ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ
18 ܐ ܢ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ ܐ ܢ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ ܐ ܢ ܫ ܐ ܠ ܬ ܘ ܚ ܙ ܐ ܡ ܕ ܥ ܒ ܕ

Duxit etiã sexcentas aurigas electas, omnesq; 7
Ægyptiorum *aurigas*, viris super eos omnes præpositis. Et induravit Dñs cor Pharaonis 8
regis Ægypti, & infectatus est filios Israel. Filii autem Israel egressi fuerant manu excelsã. Et insequuti sunt eos Ægyptii, & appre- 9
henderũt eos castrametantes ad mare, omnis equitat' Pharaonis, & currus ejus, & equites ejus, atq; exercit' ipsius, castrametantes *in-quam* ad os fossati è regione Beel-sephon. Cúmq; appropinquâsset Pharaon, extulerunt 10
gens Israel oculos suos, & viderũt Ægyptios venientes post se, timuerúntq; veheméter: & oraverunt filii Israel coram Domino. Et di- 11
xerunt ad Moysen, An quia non erant sepulchra in Ægypto, duxisti nos ut moreremur in deserto? cur fecisti nobis sic, & eduxisti nos ex Ægypto? Nonne hic est sermo quem di- 12
xeramus tibi in Ægypto, Sine nos, ut serviamus Ægyptiis? melius enim erat nobis servire Ægyptiis, quàm mori in deserto hoc. Dixit Moses ad populum, Ne timeatis, ex- 13
pectate, & videte salutem Domini quam facturus est vobis hodié: nam quemadmodum vidistis Aegyptios hodiè, posthac non ultra videbitis eos in æternum. Dominus pugna- 14
bit pro vobis, vobis silentibus. Oravit itaq; Moses coram Domino. Et ait Dominus ad 15
Mosen, Cur oras coram me? Dic domesticis Israel ut proficiscantur. Tu verò sublato ba- 16
culo tuo, inclina manum tuam super mare, & dissecа illud, ingrediantúrque filii Israel intra mare per siccum. Et ego ecce conden- 17
sabo cor Aegyptiorum, ut ingrediantur post eos: & glorificabor in Pharaone, & in toto exercitu ejus, & in curribus ejus, & in equi- 18
tib' ejus. Et scient Aegyptii me esse Dominum, qui glorificatus sum in Pharaone & in toto exercitu ejus, & in quadrigis, & in equitibus ejus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וּרְתַ֣ב שִׁית־מְאָ֣ה רְתִיכִ֗ין בְּחִירָן֙ 7
וְכָל֙ רְתִיכֵ֣י מִצְרַ֔אי וְגִבָּרִ֖ין מְמַנָּ֣ן עַל־ 8
כּוּלְהֶ֑ן: וְאַתְקֵ֤ף יְיָ֙ יָת־לִבָּ֣א דְפַרְעֹ֔ה 9
מַלְכָּ֖א דְמִצְרַ֑יִם וּרְדַ֗ף בָּתַ֛ר בְּנֵ֥י
יִשְׂרָאֵ֖ל וּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל נְפָקִ֥ין בְּרִ֖ישׁ
גְּלִֽי: וּרְדַפוּ֩ מִצְרָאֵ֨י בָּתַ֜ר בּ֗וֹן 10
וְאַדְבִּ֣יקוּ יָתְהוֹן֮ כַּד־שָׁרִ֣ין עַל־יַמָּא֒
כָּל־סוּסָוָת֙ רְתִיכֵ֣י פַרְעֹ֔ה וּפָרָשׁ֖וֹהִי
וּמַשְׁרְיָתֵ֑יהּ עַל־פֻּ֥ם חִירְתָ֖א לְקֳדָ֥ם
בַּעֲלִ֥י צְפ֖וֹן: וּפַרְעֹ֣ה קְרִ֔יב וּקְפ֖וּ 10
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵ֣ל יָת־עֵינֵיהוֹן֮ וְהָא֒
מִצְרָאֵ֤י נָטְלִין֙ בָּתְרֵיהוֹן֙ וְדָחִ֣ילוּ
לַחְדָּ֔א וּזְעִ֖יקוּ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל קֳדָ֖ם יְיָ֥:
וַאֲמָר֗וּ לְמֹשֶׁה֙ מִדְּלֵית֙ קְבָרִ֣ין 11
בְּמִצְרַ֔יִם דַּבַּרְתָּ֖נָא לְמֵמַ֣ת בְּמַדְבְּרָ֑א
מָ֣ה דָ֔א עֲבַדְתָּ֥ לָ֖נָא לְאַפָּקוּתָ֥נָא
מִמִּצְרָֽיִם: הֲלָ֣א דֵ֔ין פִּתְגָמָ֖א דְּ֥ 12
מַלֶּלְנָ֣א עִמָּ֔ךְ בְּמִצְרַ֖יִם לְמֵימַ֣ר שְׁבֹ֑וק
מִנָּ֣נָא וְנִפְלַ֔ח יָת־מִצְרָאֵ֖י אֲרֵ֥י טָ֛ב
לָ֖נָא דְּנִפְלַ֣ח יָת־מִצְרָאֵ֑י מִדְּנָמוּת֖
בְּמַדְבְּרָ֥א: וַאֲמַ֥ר מֹשֶׁ֖ה לְעַמָּ֣א לָ֑א 13
תְּרַחֲלוּן֙ אִתְעַתָּ֣דוּ וְחֹ֔זוּ יָת־פּוּרְקָנָ֖א
דַּיְיָ֥ דְּיַעְבֵּ֛ד לְכ֥וֹן יוֹמָ֖א דֵּ֣ין אֲרֵ֣י כְּמָ֔א
דַּחֲזֵיתוּן֙ יָת־מִצְרָאֵ֣י יוֹמָ֔א דֵּ֖ין לָ֣א
תּוֹסְפ֥וּן לְמֶחֱזֵיהוֹן֙ עוֹד֙ עַד־עָלְמָ֔א:
יְיָ֥ יְגִיחַ֖ לְכ֑וֹן קְרָ֣ב וְאַתּ֔וּן תִּשְׁתְּקוֹן: 14
וַאֲמַ֥ר יְיָ֖ לְמֹשֶׁ֑ה קַבֵּ֣ילִית צְלוֹתָ֔ךְ 15
מַלֵּ֥ל עִם־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵ֖ל וְיִטְּלוּן׃
וְאַתְּ֞ טוֹל֙ יָת־חוּטְרָ֔ךְ וְאָרֵ֥ים יָת־ 16
יְדָ֖ךְ עַל־יַמָּ֑א וּבְעֵ֣ידִי וְיֵעָלוּן֙ בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵ֔ל בְּגוֹ֖ יַמָּ֥א בִּיבִשְׁתָּֽא: וַאֲנָ֗א 17
הָ֚א אֲנָ֣א מַתְקֵ֔ף יָת־לִבָּ֖א דְּמִצְרָאֵ֑י
וְיֵעָל֣וּן בָּתְרֵיהוֹן֮ וְאֶתְיַקַּר֒ בְּפַרְעֹ֣ה
וּבְכָל־מַשְׁרְיָתֵ֔יהּ בִּרְתִיכ֖וֹהִי
וּבְפָרָשׁ֑וֹהִי: וְיִדְּעוּן֙ מִצְרָאֵ֣י אֲרֵ֔י 18
אֲנָ֣א יְיָ֔ בְּאֶתְיַקָּרוּתִ֖י בְּפַרְעֹ֑ה
בִּרְתִיכ֖וֹהִי וּבְפָרָשׁ֥וֹהִי׃

Targum ONKELOS.

7 Tulitq; ſexcentos currus electos; & omnes currus Ægyptiorum: & fortiſſimos viros conſtituit ſuper omnes. 8 Induravitq; Dominus cor Pharaonis regis Ægypti; & ſecutus eſt poſt filios Iſrael: filii autẽ Iſrael egrediebantur capite diſcooperto. 9 Et ſecuti ſunt Ægyptii poſt eos, & comprehenderunt eos caſtrametantes ſuper mare; omnes equi curruum Pharaonis, & equites ejus, & exercitus ejus; erant ſuper Phiarioth, coram Beelſephon. 10 Pharao autem appropinquavit: & levaverunt filii Iſrael oculos ſuos, & ecce Ægyptii movebantur poſt eos, & timuerunt valde; clamaverũtque filii Iſrael corã Domino. 11 Et dixerunt ad Moyſen: Nunquid quia non erant ſepulchra in Ægypto, tuliſti nos ut moreremur in ſolitudine? Quid eſt hoc quod feciſti nobis, ut educeres nos de Ægypto? 12 Nonne hic eſt ſermo, quem loquebamur tecum in Ægypto, dicentes; *Deſiſte* à nobis, ut ſerviamus Ægyptiis: quia melius eſt nobis ut ſerviamus Ægyptiis, quàm ut moriamur in ſolitudine? 13 Dixitq; Moyſes ad populum, Ne timeatis: ſtate, & videte redemptionem Domini, quam faciet vobis hodie: quia ſicut Ægyptios vidiſtis hodie, non videbitis eos ultra uſq; in ſempiternum. 14 Dominus pugnabit pro vobis; & vos tacebitis. 15 Dixitq; Dominus ad Moyſẽ; Suſcepi orationẽ tuam: Loquere filiis Iſrael, ut proficiſcãtur. 16 Tu autẽ, tolle virgã tuam; & leva manũ tuam ſuper mare, & divide illud: & ingredientur filii Iſrael in medium maris, per ſiccum. 17 Ego autem indurabo cor Ægyptiorũ; & ingredientur poſt eos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu ejus; in curribus ejus, & in equitibus illius. 18 Et ſcient Ægyptii, quia ego Dominus: cum glorificatus fuero in Pharaone; in curribus ſuis, & in equitibus ſuis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

7 * וַיִּקַּ֣ח שֵׁשׁ־מֵא֣וֹת רֶ֣כֶב בָּח֑וּר וְכָל־רֶ֖כֶב מִצְרָ֑יִם וְשָׁלִשִׁ֖ם עַל־כֻּלּֽוֹ׃
8 וַיְחַזֵּ֣ק יְהוָ֗ה אֶת־לֵב֙ פַּרְעֹ֣ה מֶֽלֶךְ־מִצְרַ֔יִם וַיִּרְדֹּ֕ף אַחֲרֵ֖י בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל יֹצְאִ֛ים בְּיָ֥ד רָמָֽה׃
9 וַיִּרְדְּפ֨וּ מִצְרַ֜יִם אַחֲרֵיהֶ֗ם וַיַּשִּׂיגוּם֙ חֹנִ֣ים עַל־הַיָּ֔ם כָּל־סוּס֙ רֶ֣כֶב פַּרְעֹ֔ה וּפָרָשָׁ֖יו וְחֵילֽוֹ׃ עַל־פִּ֣י הַחִירֹ֑ת לִפְנֵ֖י בַּ֥עַל צְפֹֽן׃
10 וּפַרְעֹ֖ה הִקְרִ֑יב וַיִּשְׂא֨וּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵ֜ל אֶת־עֵינֵיהֶ֗ם וְהִנֵּה־מִצְרַ֤יִם נֹסֵע֙ אַחֲרֵיהֶ֔ם וַיִּֽירְא֖וּ מְאֹ֑ד וַיִּצְעֲק֥וּ בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֖ל אֶל־יְהוָֽה׃
11 וַיֹּאמְר֣וּ אֶל־מֹשֶׁ֗ה הֲמִבְּלִ֨י אֵ֤ין קְבָרִים֙ בְּמִצְרַ֔יִם לְקַחְתָּ֣נוּ לָמ֔וּת בַּמִּדְבָּ֑ר מַה־זֹּ֣את עָשִׂ֔יתָ לָ֖נוּ לְהוֹצִיאֵ֥נוּ מִמִּצְרָֽיִם׃
12 הֲלֹא־זֶ֣ה הַדָּבָ֣ר אֲשֶׁר־דִּבַּ֣רְנוּ אֵלֶ֣יךָ בְמִצְרַ֔יִם לֵאמֹ֖ר חֲדַ֣ל מִמֶּ֑נּוּ וְנַעַבְדָ֥ה אֶת־מִצְרָ֖יִם כִּ֥י ט֛וֹב לָ֥נוּ עֲבֹ֖ד אֶת־מִצְרַ֑יִם מִמֻּתֵ֖נוּ בַּמִּדְבָּֽר׃
13 וַיֹּ֨אמֶר מֹשֶׁ֜ה אֶל־הָעָ֗ם אַל־תִּירָ֙אוּ֙ הִתְיַצְּב֔וּ וּרְא֕וּ אֶת־יְשׁוּעַ֥ת יְהוָ֖ה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂ֣ה לָכֶ֣ם הַיּ֑וֹם כִּ֣י אֲשֶׁר־רְאִיתֶ֤ם אֶת־מִצְרַ֙יִם֙ הַיּ֔וֹם לֹא־תֹסִ֥פוּ לִרְאֹתָ֖ם עֹ֥ד עַד־עוֹלָֽם׃
14 יְהוָ֥ה יִלָּחֶם־לָכֶ֖ם וְאַתֶּ֥ם תַּחֲרִשֽׁוּן׃
15 וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֑ה מַה־תִּצְעַק־אֵלַ֔י דַּבֵּ֥ר אֶל־בְּנֵ֖י יִשְׂרָאֵ֑ל וְיִסָּֽעוּ׃
16 וְאַתָּ֞ה הָרֵ֤ם אֶת־מַטְּךָ֙ וּנְטֵ֣ה אֶת־יָדְךָ֔ עַל־הַיָּ֖ם וּבְקָעֵ֑הוּ וְיָבֹ֤אוּ בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵל֙ בְּת֣וֹךְ הַיָּ֔ם בַּיַּבָּשָׁ֖ה׃
17 וַאֲנִ֗י הִנְנִי֙ מְחַזֵּ֣ק אֶת־לֵ֣ב מִצְרַ֔יִם וְיָבֹ֖אוּ אַחֲרֵיהֶ֑ם וְאִכָּבְדָ֣ה בְּפַרְעֹ֗ה וּבְכָל־חֵיל֔וֹ בְּרִכְבּ֖וֹתָ֥יו וּבְפָרָשָֽׁיו׃
18 וְיָדְע֥וּ מִצְרַ֖יִם כִּֽי־אֲנִ֣י יְהוָ֑ה בְּהִכָּבְדִ֥י בְפַרְעֹ֛ה בְּרִכְבּ֖וֹתָ֥יו וּבְפָרָשָֽׁיו׃

VERSIO SAMARITANA.

7 * וַיִּקַּ֣ח שֵׁשׁ־מֵא֣וֹת רֶ֣כֶב בָּח֑וּר וְכָל־רֶ֖כֶב מִצְרַ֑יִם וְשָׁלִשִׁ֖ם עַל־כֻּלּֽוֹ׃
8 וַיְחַזֵּ֣ק יְהוָ֗ה אֶת־לֵב֙ פַּרְעֹ֣ה מֶֽלֶךְ־מִצְרַ֔יִם וַיִּרְדֹּ֕ף אַחֲרֵ֖י בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל יֹצְאִ֛ים בְּיָ֥ד רָמָֽה׃
9 וַיִּרְדְּפ֨וּ מִצְרַ֜יִם אַחֲרֵיהֶ֗ם וַיַּשִּׂיגוּם֙ חֹנִ֣ים עַל־הַיָּ֔ם כָּל־סוּס֙ רֶ֣כֶב פַּרְעֹ֔ה וּפָרָשָׁ֖יו וְחֵילֽוֹ׃ עַל־פִּ֣י הַחִירֹ֑ת לִפְנֵ֖י בַּ֥עַל צְפֹֽן׃
10 וּפַרְעֹ֖ה הִקְרִ֑יב וַיִּשְׂא֨וּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵ֜ל אֶת־עֵינֵיהֶ֗ם וְהִנֵּה־מִצְרַ֤יִם נֹסֵע֙ אַחֲרֵיהֶ֔ם וַיִּֽירְא֖וּ מְאֹ֑ד וַיִּצְעֲק֥וּ בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֖ל אֶל־יְהוָֽה׃
11 וַיֹּאמְר֣וּ אֶל־מֹשֶׁ֗ה הֲמִבְּלִ֨י אֵ֤ין קְבָרִים֙ בְּמִצְרַ֔יִם לְקַחְתָּ֣נוּ לָמ֔וּת בַּמִּדְבָּ֑ר מַה־זֹּ֣את עָשִׂ֔יתָ לָ֖נוּ לְהוֹצִיאֵ֥נוּ מִמִּצְרָֽיִם׃
12 הֲלֹא־זֶ֣ה הַדָּבָ֣ר אֲשֶׁר־דִּבַּ֣רְנוּ אֵלֶ֣יךָ בְמִצְרַ֔יִם לֵאמֹ֖ר חֲדַ֣ל מִמֶּ֑נּוּ וְנַעַבְדָ֥ה אֶת־מִצְרָ֖יִם כִּ֥י ט֛וֹב לָ֥נוּ עֲבֹ֖ד אֶת־מִצְרַ֑יִם מִמֻּתֵ֖נוּ בַּמִּדְבָּֽר׃
13 וַיֹּ֨אמֶר מֹשֶׁ֜ה אֶל־הָעָ֗ם אַל־תִּירָ֙אוּ֙ הִתְיַצְּב֔וּ וּרְא֕וּ אֶת־יְשׁוּעַ֥ת יְהוָ֖ה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂ֣ה לָכֶ֣ם הַיּ֑וֹם כִּ֣י אֲשֶׁר־רְאִיתֶ֤ם אֶת־מִצְרַ֙יִם֙ הַיּ֔וֹם לֹא־תֹסִ֥פוּ לִרְאֹתָ֖ם עֹ֥ד עַד־עוֹלָֽם׃
14 יְהוָ֥ה יִלָּחֶם־לָכֶ֖ם וְאַתֶּ֥ם תַּחֲרִשֽׁוּן׃
15 וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֑ה מַה־תִּצְעַק־אֵלַ֔י דַּבֵּ֥ר אֶל־בְּנֵ֖י יִשְׂרָאֵ֑ל וְיִסָּֽעוּ׃
16 וְאַתָּ֞ה הָרֵ֤ם אֶת־מַטְּךָ֙ וּנְטֵ֣ה אֶת־יָדְךָ֔ עַל־הַיָּ֖ם וּבְקָעֵ֑הוּ וְיָבֹ֤אוּ בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵל֙ בְּת֣וֹךְ הַיָּ֔ם בַּיַּבָּשָׁ֖ה׃
17 וַאֲנִ֗י הִנְנִי֙ מְחַזֵּ֣ק אֶת־לֵ֣ב מִצְרַ֔יִם וְיָבֹ֖אוּ אַחֲרֵיהֶ֑ם וְאִכָּבְדָ֣ה בְּפַרְעֹ֗ה וּבְכָל־חֵיל֔וֹ בְּרִכְבּ֖וֹתָ֥יו וּבְפָרָשָֽׁיו׃
18 וְיָדְע֥וּ מִצְרַ֖יִם כִּֽי־אֲנִ֣י יְהוָ֑ה בְּהִכָּבְדִ֥י בְפַרְעֹ֛ה בְּרִכְבּ֖וֹתָ֥יו וּבְפָרָשָֽׁיו׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

7 *Accepitque ſexcentos currus electos, et omnes currus Ægypti, et tribunos ſuper omnia hæc.* 8 *Et obfirmavit Dominus cor Pharaonis regis Ægypti, et perſecut[a] eſt filios Iſrael: filii autem Iſrael egrediebantur in manu excelſa.* 9 *Perſecutique ſunt eos Ægyptii, et attigerũt eos caſtrametantes juxta mare; omnes equi, currus Pharaonis, et (b) equites ejus, et exercitus ejus juxta Phihahiroth, è regione Bedſephon.* 10 *Pharaone autem accedente, levaverunt filii Iſrael oculos ſuos, viderunt, et ecce Ægyptii proficiſcentes poſt eos; tunc timuerunt valdè, et clamaverunt filii Iſrael ad Dominum.* 11 *Dixerunt, Moſi, An eò quòd non eſſent ſepulchra in Ægypto aſſumpſiſti nos ut moreremur in deſerto? Quare hoc feciſti nobis, ut educeres nos de Ægypto?* 12 *Nonnè hoc eſt verbum quod dicebamus tibi in Ægypto, dicentes, Deſiſte quæſumus à nobis, et ſerviemus Ægyptiis? quia melius eſt nobis ſervire Ægyptiis, quàm mori in deſerto.* 13 *Reſponditq; Moſes populo, Ne timeatis, Subſtite, & videte ſalutem Domini quam faciet vobis hodie: nam ſicut videtis Ægyptios hodiè, non videbitis eos adhuc ampliùs in æternum.* 14 *Dominus pugnabit pro vobis, vos autem conticeſcetis.* 15 *Et dixit Dominus Moſi, Quid clamas ad me? loquere filiis Iſrael, ut proficiſcantur.* 16 *Tu verò attolle virgam tuam, & extende manũ tuam ſuper mare, & (c) diſſeca illud; gradiantur, filii Iſrael in medium mare per aridam.* 17 *Ego autem, ecce obſtirmabo cor Ægyptiorum, et gradientur poſt eos; & glorificabor in Pharaone, et in omni exercitu ejus, & in (d) equitibus ejus.* 18 *Cognoſcentq; omnes Ægyptii quòd ego ſum Dominus, cum glorificatus fuero in Pharaone, & in omni exercitu ejus, & in curribus ejus, & (e) in equitibus ejus.*

VER. SAM. (b) pedites ejus, (c) divide illud; (d) peditibus ejus, (e) peditibus ejus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وَاَخَذَ سِتمِايَةِ مَرْكَبٍ مُخْتَارٍ وَسَايِرَ مَرَاكِبِ ٱلْمِصْرِيِّينَ وَعَلَيْ جَمِيعِهِمْ قُوَّادٌ *
8 وَشَدَّدَ ٱللهُ قَلْبَ فِرْعَوْنَ مَلِكِ مِصْرَ * فَكَلَبَ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَبَنُو إِسْرَائِيلَ خَارِجُونَ بِيَدٍ رَفِيعَةٍ *
9 وَكَلَبَهُمُ ٱلْمِصْرِيُّونَ فَلَحِقُوهُمْ نَازِلِينَ عَلَيْ ٱلْبَحْرِ جَمِيعُ خَيْلِ مَرَاكِبِ فِرْعَوْنَ وَفُرْسَانِهِ وَجُنُودِهِ إِلَيْ فَمِ ٱلْجَبَلَاتِ بَيْنَ
10 يَدَيْ صَفُونَ ٱلطَّاغُوتِ * وَلَمَّا قَرُبَ فِرْعَوْنُ أَسَالَ بَنُو إِسْرَائِيلَ عُيُونَهُمْ * فَإِذَا ٱلْمِصْرِيُّونَ رَاحِلُونَ
وَرَاءَهُمْ * فَخَافُوا جِدًّا وَصَرَخُوا إِلَيَ ٱللهِ * وَقَالُوا لِمُوسَيْ أَمِنْ عَدَمِ ٱلْقُبُورِ بِمِصْرَ أَخْرَجْتَنَا لِنَمُوتَ فِي
11 ٱلْبَرِّ * مَاذَا صَنَعْتَ بِنَا إِذْ أَخْرَجْتَنَا مِنْ مِصْرَ * أَلَيْسَ هٰذَا ٱلْقَوْلُ ٱلَّذِي قُلْنَاهُ لَكَ بِمِصْرَ * أَنْ دَعْنَا
12 نَخْدِمُ ٱلْمِصْرِيِّينَ فَإِنَّ خِدْمَتَنَا لَهُمْ خَيْرٌ مِنْ مَوْتِنَا فِي ٱلْبَرِّ * قَالَ مُوسَيْ لِلْقَوْمِ لَا تَخَافُوا * قِفُوا وَٱنْظُرُوا
13 مَعُونَةَ ٱللهِ لَكُمُ ٱلَّتِي يَصْنَعُهَا ٱلْيَوْمَ * فَإِنَّكُمْ كَمَا رَأَيْتُمُ ٱلْمِصْرِيِّينَ ٱلْيَوْمَ * لَيْسَ تَعُودُونَ أَنْ تَرَوْهُمْ
14 أَبَدَ ٱلْآبِدِ * ٱللهُ يُحَارِبُ عَنْكُمْ * وَأَنْتُمْ فَٱسْكُتُوا * ثُمَّ قَالَ ٱللهُ لِمُوسَيْ لِمَ تَصْرُخُ إِلَيَّ * كَلِّمْ بَنِي
15 إِسْرَائِيلَ فِي أَنْ يَرْحَلُوا * وَأَنْتَ ٱرْفَعْ عَصَاكَ وَمُدَّ يَدَكَ إِلَيَ ٱلْبَحْرِ فَٱشْقُهُ * فَيَدْخُلَ بَنُو إِسْرَائِيلَ فِي
16 وَسَطِهِ فِي ٱلْيَبَسِ * وَهَا أَنَا مُشَدِّدٌ قَلْبَ ٱلْمِصْرِيِّينَ * فَيَدْخُلُونَ وَرَاءَهُمْ وَأَتَعَظَّمُ بِمَا أَحِلُّهُ بِفِرْعَوْنَ
17 وَبِجَمِيعِ جُنُودِهِ وَمَرَاكِبِهِ وَفُرْسَانِهِ * وَيَعْلَمُ ٱلْمِصْرِيُّونَ أَنِّي ٱللهُ إِذَا تَعَظَّمْتُ بِأَهْلَاكِ فِرْعَوْنَ
18 وَمَرَاكِبِهِ وَفُرْسَانِهِ *

Et aſſumpſit ſexcentos currus ſelectos, & 7
reliquos currus Ægyptiorum, & ſuper
eos omnes præfecit duces. Et induravit 8
Deus cor Pharaonis regis Ægypti, et per-
ſecutus eſt filios Iſrail; & filii Iſrail e-
rant exeuntes cum manu excelſa. Et 9
perſecuti ſunt eos Ægyptii, & aſſecuti
ſunt eos caſtrametantes prope mare: o-
mnes equi curruum Pharaonis, & equi-
tes ejus, & exercitus ejus ad os Gebelat
contra Saphun idolum. Et cùm acceſſiſ- 10
ſet Pharaon, elevaverunt filii Iſrail ocu-
los ſuos, & ecce Ægyptii proficiſcentes
poſt ipſos: & timuerunt valdè, & cla-
maverunt ad Deum. Et dixerunt Mu- 11
ſæ, Annè præ defectu ſepulchrorum in
Ægypto eduxiſti nos ut moreremur in de-
ſerto? quid feciſti nobis educens nos de
Ægypto? An non hic eſt ſermo, quem 12
diximus tibi in Ægypto; Relinque nos
ſervire Ægyptiis, quia ſervitus noſtra illis
melior eſt morte noſtrâ in deſerto? Di- 13
xit Muſa populo, Nè timeatis, expectate,
& videte auxilium Dei erga vos, quod
facturus eſt hodiè; quia ſicuti vidiſtis Æ-
gyptios hodiè, ampliùs non videbitis eos
unquam in ſæculum. Deus belligerabit 14
pro vobis, & vos continete vos. Rurſus 15
dixit Deus Muſæ, Quare clamas ad me?
loquere ad filios Iſrail, ut diſcedant. Tu 16
verò eleva baculũ tuum, & extende ma-
num tuam ad mare, & divide illud; &
ingredientur filii Iſrail per mediũ ejus per
ſiccum. Et ecce ego induraturus ſum 17
cor Ægyptiorum, & ingredientur poſt eos;
& magnificabor per id quod immittam
in Pharaonem, & in omnes exercitus e-
jus, & currus ejus, & equites ejus. Et 18
ſcient Ægyptii quòd ego ſum Deus, cùm
magnificatus fuero per deſtructionẽ Pha-
raonis & curruum ejus, & equitum ejus.

ספר שמות : יד

ivit & ,Israel *turmam* ante ibat qui Dei angelus est profect' Et
19 וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ
stetit & ,*eorum facie à* nubis columna est profecta Et .ipsorum tergo à
מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד
turmam inter & ,Ægyptiorum *turmam* inter venit Et .ipsorum tergo à
20 מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה
non & ,noctem illuminavit &,obscuritas &,nubes fuit Et .Israel
יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת־הַלָּיְלָה וְלֹא־
Moseh extendit Et .nocte totâ *istum ad hic* appropinquavit
קָרַב זֶה אֶל־זֶה כָּל־הַלָּיְלָה: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־
21 spiritu in ,mare DOMINUS fecit abire & ,mare super suam manû
יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְהוָה ׀ אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ
,*siccitatem* in mare posuit & ,nocte tota vehementi orientali
קָדִים עַזָּה כָּל־הַלָּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת־הַיָּם לֶחָרָבָה
,*maris medio in* Israel filii sunt ingressi Et .aquæ sunt scissæ &
22 וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם: וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם
.eorum siniſtra à &,eorũ dextera à murus eis aquæ & :aridam per
בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם וּמִשְׂמֹאלָם:
,Parhoh *equus omnis* eos post sunt ingressi & ,Ægyptii sunt secuti Et
23 וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל סוּס פַּרְעֹה
custodia in fuit Et .maris medium in ,ejus equites & ,ejus currus
רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ הַיָּם: וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת
,ignis columna in,Ægyptiorũ *turmam ad* Dominus respexit & ,*diluculi*
הַבֹּקֶר וַיַּשְׁקֵף יְהוָה אֶל־מַחֲנֵה מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ
vetam removit Et .Ægyptiorum *turmam* contrivit & :nubis &
25 וְעָנָן וַיָּהָם אֶת מַחֲנֵה מִצְרָיִם: וַיָּסַר אֶת אֹפַן
facie à Fugiam ; *Ægyptus* dixit Et .*gravitatem in eam* duxit & ,ejus curruum
מַרְכְּבֹתָיו וַיְנַהֲגֵהוּ בִּכְבֵדֻת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי
Dixitque .Ægyptios in eis pugnat Dominus quia ,Israel
יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרָיִם: וַיֹּאמֶר
26 revertẽtur &,mare super tuam manum Extende :Moseh ad Dominus
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וְיָשֻׁבוּ
.ejus equites super & ,ejus *currum* super ,Ægyptios super aquæ
הַמַּיִם עַל־מִצְרַיִם עַל־רִכְבּוֹ וְעַל־פָּרָשָׁיו:
mare est reversum & ,mare super suam manum Moseh extendit Et
27 וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם
,ei° occursum in *fugientes* Ægyptii &,suã fortitudinẽ ad mane *respiciendũ ad*
לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ וּמִצְרַיִם נָסִים לִקְרָאתוֹ
sunt reversæ Et .maris medium in Ægyptios Dominus excussit &
28 וַיְנַעֵר יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם: וַיָּשֻׁבוּ
,Parhoh exercitu omni in equites & ,*currum* operuerunt & ,aquæ
הַמַּיִם וַיְכַסּוּ אֶת־הָרֶכֶב וְאֶת־הַפָּרָשִׁים לְכֹל חֵיל פַּרְעֹה
.*unum ad eis in* remansit non :maro in eos post *venientes*
הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא־נִשְׁאַר בָּהֶם עַד־אֶחָד:
aquæ & ,maris medio in siccum per ambulaverunt Israel filii Et
29 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַמַּיִם
Dominus servavit Et .eorum siniſtra à &,eorum dextera à murus eis
לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם וּמִשְׂמֹאלָם: וַיּוֹשַׁע יְהוָה
30 Israel vidit Et .Ægyptiorum manu è Israel ipsa die in
בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל
.maris *labium* juxta *mortuum* Ægyptum
אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שְׂפַת הַיָּם:
31

Versio VULG. LAT.

19 Tollénsq; se angelus Dei, qui præcedebat castra Israel, abiit post eos: & cum eo pariter columna nubis, priora dimittens, post tergum Stetit, inter castra Ægyptiorum & castra Israel: & erat nubes tenebrosa, & illuminans noctẽ, ita ut ad se invicem toto noctis tempore accedere non
21 valerent. Cúmque extendisset Moyses manum super mare, abstulit illud Dñs flante vento vehementi & urente totâ nocte, & vertit in siccũ: divisáque est aqua. Et ingressi sunt filii Israel per medium sicci maris: erat enim
22 aquæ quasi murus à dextra eorum & læva. Persequentésque Ægyptii ingressi sunt post eos, & omnis equitatus Pharaonis, currus ejus & equites,
23 per medium maris. Jámque advenerat vigilia matutina, & ecce respiciens Dominus super castra Ægyptiorum per columnam ignis & nubis, interfecit exercitum eorum. Et
25 subvertit rotas curruum, ferebantúrque in profundum. Dixerunt ergò Ægyptii, Fugiamus Israelem: Dominus enim pugnat pro eis contra
26 nos. Et ait Domin° ad Moysen, Extende manum tuam super mare, ut revertantur aquæ ad Ægyptios super currus & equites eorum. Cúmque extendisset Moyses manum contra
27 mare, reversum est primo diluculo ad priorem locum: fugientibúsque Ægyptiis, occurrerunt aquæ; & involvit eos Dominus in mediis fluctibus. Reversáque sunt aquæ,
28 & operuerunt currus & equites cuncti exercitûs Pharaonis, qui sequentes ingressi fuerant mare: nec unus quidem superfuit ex eis. Filii
29 autem Israel perrexerunt per medium sicci maris, & aquæ eis erant quasi pro muro à dextris & à siniſtris. Liberavítque Dominus in die illa
30 Israel de manu Ægyptiorum. Et viderũt Ægyptios mortuos
31 super littus maris.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Ἐξῆρε δὲ ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ὁ προπορεύόμενος τῆς παρεμβολῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῶν· ἐξῆρε δὴ καὶ ὁ στῦλος τῆς νεφέλης ἀπὸ προσώπου αὐτῶ, καὶ ἔστη ὀπίσω αὐτῶν.
20 Καὶ εἰσῆλθεν ἀνὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἀνὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἦσαν· καὶ ἐγένετο σκότος καὶ γνόφος· καὶ διῆλθεν ἡ
21 νύξ· καὶ ὁ θεὸς ἤγαγε κύριος τὸν θάλασσαν ἐν ἀνέμῳ νότῳ βιαίῳ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν ξηράν· καὶ
22 (τ) ἐσχίσθη τὸ ὕδωρ. Καὶ εἰσῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς μέσον τῆς θαλάσσης κατὰ τὸ ξηρόν· καὶ τὸ ὕδωρ (υ) αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν, καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων. (φ) Καὶ
23 κατεδίωξαν οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ (χ) εἰσῆλθον ὀπίσω αὐτῶν καὶ πᾶς ἵππος Φαραὼ, καὶ τὰ ἅρματα, καὶ οἱ (ψ) ἀναβάται εἰς μέσον τῆς θαλάσσης. Ἐγένηθη δὲ ἐν τῇ φυλακῇ τῇ ἑωθινῇ, καὶ ἐπέβλεψε κύριος (ω)
24 ὀπίσω τῆς παρεμβολῆς τῶν Αἰγυπτίων ἐν στύλῳ πυρὸς καὶ νεφέλης, καὶ συνετάραξε τὴν
25 παρεμβολὴν τῶν Αἰγυπτίων. Καὶ συνέδησε τοὺς ἄξονας τῶν ἁρμάτων αὐτῶν, καὶ (α) ἤγαγεν αὐτοὺς μετὰ βίας. καὶ εἶπαν οἱ Αἰγύπτιοι, Φύγωμεν ἀπὸ προσώπου Ἰσραήλ· ὁ γὰρ κύριος πολεμεῖ (β) περὶ αὐτῶν
26 τοὺς Αἰγυπτίους. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπικαλυπτέτω τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπικαλυπτέτω τοὺς Αἰγυπτίους, ἐπί τε τὰ
27 ἅρματα (γ) καὶ τοὺς ἀναβάτας. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπεκατέστη τὸ ὕδωρ πρὸς ἡμέραν ἐπὶ χώρας. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἔφυγον κατὰ τὸ ὕδωρ· καὶ ἐξετίναξε κύριος τοὺς Αἰγυ-
28 πτίους μέσον τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐπαναστρέψαν τὸ ὕδωρ ἐκάλυψε τὰ ἅρματα καὶ τοὺς ἀναβάτας, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν Φαραὼ, τοὺς εἰσπορευομένους ὀπίσω αὐτῶν εἰς τὴν (δ) θάλασσαν· καὶ οὐ κατελείφθη
29 ἐξ αὐτῶν οὐ δὲ εἷς. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης
30 δεξιῶν, καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων. Καὶ
31 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ (ε) χειρὸς τῆς Αἰγυπτίων. Καὶ εἶδεν Ἰσραὴλ τοὺς Αἰγυπτίους τεθνηκότας παρὰ τὸ χεῖλος

MS.A. (τ) διεχίσθη (υ) αὐτοῖς (φ) Καπεδίωξαν δὲ (χ) εἰσῆλθον ὀπίσω αὐτῶν πᾶσα ἡ ἵππος (ψ) ἀναβάται, καὶ εἰσῆλθον εἰς (ω) εἰς τὴν (α) ἦγεν (β) τὰς Αἰγυπτίους περὶ αὐτῶν. (γ) καὶ ἐπὶ τὰς (δ) θάλασσαν· καὶ (ε) χειρὸς Αἰγυπτίων.

Promovit autem angelus Dei, qui
19 *præibat castra filiorum Israel, & vivit à tergo: promovit autem & columna nubis à facie eorum, & stetit à tergo eorum. Et intra-*
20 *vit inter castra Ægyptiorum, & castra Israel, & stetit. Et facta sunt (k) tenebræ, & caligo: & venit nox: et non commiscuerunt se invicèm totam noctem. Exten-*
21 *dit autem Moyses manum super mare: et subduxit Dominus mare in vento Austro violento totam noctem, & fecit mare siccum: et scissa est aqua. Et ingressi sunt fi-*
22 *lii Israel in medium maris per siccum: et aqua ejus murus à dex-*
23 *teris, & murus à sinistris. Et per-secuti sunt Ægyptii, & ingressi sunt post eos, & omnis equitatus Pharaonis, & currus, & ascenso-*
24 *ves in medium maris. Factum est autem in vigilia matutina, & in-spexit Dominus super castra Ægyptiorum in columna ignis & nubis, & conturbavit castra Ægyptiorum. Et (l) colligavit axes*
25 *curruum eorum, & egit eos cum violentia. Et dixerunt Ægyptii, Fugiamus à facie Israel: Domi-nus enim oppugnat pro eis Ægyptios. Dixit autem Dominus ad*
26 *Moysen, Extende manum tuam super mare, & restituatur aqua, & cooperiat Ægyptios, & super currus, & ascensores. Extendit*
27 *autem Moyses manum super ma-re, & vedit aqua diem versus (m) super locum. Ægyptii autem fugerunt sub (n) aquam: & (o) excussit Dominus Ægyptios (p)*
28 *medium maris. Et reversa aqua operuit currus, & ascensores, & omnem virtutem Pharaonis, eos qui ingrediebantur post ipsos in mare: et non remansit de eis ne*
29 *unus quidem. Filii autem Israel iverunt per siccã in medio maris: aqua autẽ ipsis erat mur° à dex-*
30 *tris, et murus à sinistris. Et eruit Domin° Israel in die illa de manu Ægyptiorũ. Et vidit Israel Ægy-*
31 *ptios mortuos juxta labiũ maris.*

τὸ δὲ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ ἐῤῥύσατο κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῆς θαλάσσης.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et discedens angelus Domini qui præcede-
19 bat castra Israelis, ivit à tergo eorum: migravit quoque columna nubis à conspectu eorum, & stetit à tergo illorum. Et ingressa est
20 inter castra Ægyptiorum & castra Israelis: & fuit nubes & tenebræ totâ nocte: illuxit autem totâ nocte filiis Israel, & non appropinquaverunt ad istos totâ nocte. Et sustulit Mo-
21 se manum suam super mare, abduxitq; Dñs mare vento calido vehementissimo, totâ nocte, vertitq; mare in aridam, & discissæ sunt
22 aquæ. Et ingressi sunt filii Israel in medium mare in ficco: & aquæ factæ sunt eis veluti murus à dextera eorum, & à siniſtra eorum.
23 Et insequuti sunt Ægyptii, & ingressi sũt post eos, omnis *videlicet* equitatus Pharaonis & currus ejus, & equites ejus, in medium maris.
24 Factúmq; est in vigilia matutina, ut appareret Dñs exercitui Ægyptiorum in columna
25 ignis & nubis, & conturbaret exercitum Ægyptiorum. Et alligantes rotas curruum suorum, eósq; ducentes cum impetu, dicebant Ægyptii, Fugiamus à conspectu gentis Israel: Dñs enim fecit pro eis pugnam in Ægypto.
26 Et dixit Dominus ad Mosen, Inclina manum tuã super mare, & revertẽtur aquæ super Ægyptios, super quadrigas eorũ, & super equi-
27 tes eorum. Extulit ergò Moses manum suam super mare, & reversum est mare tempore matutino ad locum suum, Ægyptiis fugientibus obviàm illi: Exagitavitque Dominus
28 Ægyptios in medio maris. Et refluxerunt aquæ, operuerúntque currus & equites, totúmque exercitum Pharaonis, qui ingressi fuerant post eos in mare, & non remansit ex
29 eis vel unus quidem. Filii verò Israelis incesserunt in mari quasi in arida, & aquæ erant eis quasi murus à dextera eorum, & à
30 siniſtra eorum. Liberavit itaque Dominus in die illo Israel de manu Ægyptiorum, & vidit Israel Ægyptios mortuos ad littus maris.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

19 ונטל מלאכא דיי דמדבר קדם
משריתי דישראל ואתא מבתריהון
ונטל עמודא דענגא מן קדמיהון
20 ושרא מבתריהון: ועל בין משריתא
דמצרים ובין משריתא דישראל
והוה ענגא וקבלא למצרי
ולישראל נהר כל ליליא ולא
21 אתקרבו דין לות דין כל ליליא:
ואריס משה ית ידיה על ימא ודבר
יי ית ימא ברוח קדומא תקיף כל-
ליליא ושוי ית ימא ליבשתא
22 ואתבזעו מיא: ועלו בני ישראל בגו
ימא ביבשתא ומיא להון שורין
23 מימיניהון ומסמלהון: ורדפו מצראי
ועלו בתריהון כל סוסוי פרעה
24 רתיכוהי ופרשוהי לגו ימא: והוה
במטרת צפרא ואסתכי יי למשריתא
דמצראי בעמודא דאשתא וענגא
25 ושגש ית משריתא דמצראי: ואעדי
ית גלגלי רתיכיהון ומדברין להון
בתקוף ואמרו מצראי נערוק מן-
26 קדם ישראל ארי דא הוא גבורתא
דיי דעבד להון קרבין במצרים:
27 ואמר יי למשה ארים ית ידך על-
ימא ויתובון מיא על מצראי על-
רתיכיהון ועל פרשיהון: וארים
משה ית ידיה על ימא ותב ימא
לעדן צפרא לתוקפיה ומצראי
ערקין לקדמותיה ושניק יי ית-
28 מצראי בגו ימא: ותבו מיא וחפו ית
רתיכיא וית פרשיא לכל משריית
פרעה דעלו בתריהון ביממא לא-
29 אשתאר בהון עד חד: ובני ישראל
הלכו ביבשתא בגו ימא ומיא להון
30 שורין מימינהון ומסמלהון: ופרק
יי ביומא ההוא ית ישראל מידא
דמצראי וחזא ישראל ית מצראי
מיתין על כיף ימא:

Et recessit angel⁹ Domini, qui gradiebatur corâ castris Israel; & *venit* post eos: & recessit columna nubis à facie eorum, & stetit post tergum eorum. Et ingressa est inter castra Ægyptiorũ, & inter castra Israel; & erat nubes & obscuritas Ægyptiis, Israeli autem erat lux totâ nocte: & non accesserunt ad se invicem totâ nocte. Et levavit Moyses manũ suam super mare: & Dominus abstulit mare vento Orientali vehementi, totâ nocte; & posuit mare in siccum: & divisæ sunt aquæ. Ingressiq; sunt filii Israel in mediũ maris, per siccum: & aquæ erant eis muri, à dextris et à sinistris eorũ. Et persecuti sunt Ægyptii, & ingressi sunt post eos; omnes equi Pharaonis, currus ejus, & equites ejus: per medium maris. Factumq; est, in custodiâ matutinâ; & respexit Domin⁹ castra Ægyptiorũ, in columnâ ignis & nubis: & conturbavit castra Ægyptiorum. Et abstulit rotas curruũ eorũ; & ducebant eos graviter: dixeruntq; Ægyptii; Fugiamus à facie Israel; quia est hæc potentia Dñi, quæ pugnabat pro eis in Ægypto. Et dixit⁹ Dñs ad Moysen; Leva manum tuam super mare: & revertentur aquæ super Ægyptios; super currus eorum, & super equites eorum. Et levavit Moyses manũ suam super mare, & reversum est mare in tempore matutino ad vigorem suũ; Ægyptii autem fugiebant in occursum ejus: & suffocavit Dominus Ægyptios in medio maris. Et reversæ sunt aquæ, et operuerunt currus, & equites; & omnes exercit⁹ Pharaonis, qui ingressi fuerant post eos in mare: non remansit in eis usq; ad unum. Filii autẽ Israel ambulabant per siccum, in medio maris: & aquæ erant eis muri, à dextris & à sinistris eorum. Liberavitq; Dominus in die illo Israel de manu Ægyptiorũ: & *vidit Israel* Ægyptios mortuos in littore maris.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

19 *ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם
20 ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה
21 *ויט משה את ידו על הים ויולך יהוה את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים
22 *ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם: ויהי בני מצרים וירדפו ויבאו אחריהם
23 *כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים: ויהי באשמרת הבקר וישקף יהוה אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן
24 *ויהם את מחנה מצרים: ויסר את אופן מרכבותיו ויהי נהג בכבדות ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי יהוה נלחם
25 *להם במצרים: ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על הים וישובו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו
26 *ויט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בקר לאיתנו והמצרים נסים לקראתו ויערם יהוה את מצרים בתוך הים:
27 *ויבאו המים וכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד:
28 *ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה מימינם ומשמאלם: ויושע יהוה ביום ההוא את ישראל מיד
29 מצרים וירא ישראל את מצרים
30 מתים על שפת הים:

VERSIO SAMARITANA.

19 * ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם
20 *ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה
21 *ויט משה את ידו על הים ויולך יהוה את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים
22 *ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם: ויהי בני מצרים וירדפו ויבאו אחריהם
23 *כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים: ויהי באשמרת הבקר וישקף יהוה אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן
24 *ויהם את מחנה מצרים: ויסר את אופן מרכבותיו ויהי נהג בכבדות ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי יהוה נלחם
25 *להם במצרים: ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על הים וישובו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו
26 *ויט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בקר לאיתנו והמצרים נסים לקראתו ויערם יהוה את מצרים בתוך הים:
27 *ויבאו המים וכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד:
28 *ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה מימינם ומשמאלם: ויושע יהוה ביום ההוא את ישראל מיד
29 מצרים וירא ישראל את מצרים
30 מתים על שפת הים:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

19 Itaque profectus est Angelus Domini incedens ante castra Israelis, ivitq; post eos: profecta quoque est columna nubis à facie eorum, et stetit post eos. Et venit inter castra Ægyptiorũ, et inter castra Israelis; et facta est nubes tenebrosa, et illuminavit noctem, ideò non appropinquavit alter ad alterum totâ nocte. Extenditq; Moyses manum suam super mare, et abire fecit Dominus mare cum vento orientali vehementi totâ nocte, posuitq; mare in siccitatem, et dissectæ sunt aquæ. Et ingressi sunt filii Israel in medium maris per siccũ: aquæ autem erant eis (f) murus à dextris et à sinistris. Et insecuti sunt Ægyptii, et ingressi sunt post eos omnes equi Pharaonis, currus ejus, et (g) equites ejus in mediũ mare. Factumq; est in vigilia matutina, ut respiceret Dominus super castra Ægyptiorũ in columna ignis et nubis, et (h) excandesceret in castra Ægyptiorum. Collisitq; rotas curruum ejus, et (i) deturbavit eos in profundum: Tum dixerunt Ægyptii, Fugiamus à facie Israel; nam Domin⁹ pugnat pro eis adversùs Ægyptios. Dixit verò Dominus Moſi, Extende manum tuam super mare, revertantúrq; aquæ super Ægyptios, super currus ejus, et super (k) equites ejus. Et extendit Moses manum suam super mare, reversúmque est mare appetente mane (l) cum violentia: Ægyptii verò recedebant ad occursum ejus, sed excussit Dominus Ægyptios in mediũ maris. Et redierunt aquæ, et operuerunt currus, et (m) equites in omni exercitu Pharaonis, venientes post eos in mare: ne unus quidem superfuit ex eis. Filii verò Israel ambulaverunt in avida per medium maris: aquæ enim erant eis (n) murus à dextris, et à sinistris. Servavitq; Dominus illo die Israelem de manu Ægyptiorum; vidit quoque Israel Ægyptium mortuum ad littus maris.

VER. SAM. (f) munitio (g) pedites ejus (h) summo dolore afficeret castra (i) cum difficultate urſit (k) pedites ejus (l) ad profunditatem ſuam: (m) pedites (n) munitio

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * فرحل ملاك الله الساير بين يدي عسكر بني اسرايل فصار وراءهم * ورحل عمود الغمام من
20 بين ايديهم ووقف وراءهم * فدخل بين عسكر المصريين وبين عسكر بني اسرايل * وكان
21 الظلام والغمام فعسيا الليل * ولم يتقدم احدهما الي الآخر طول الليل * ومد موسي يده علي البحر
22 فسير الله علي البحر ريحا قبولا صعبه طول الليل * حي صين جفافا بعد ما انسف الماء * ودخل
23 بنو اسرايل في وسط البحر في اليبس * والماء لهم اسوار عن يمينهم وعن يسارهم * وكابهم المصريون
24 ودخلوا وراءهم بجميع خيل فرعون ومراكبه وفرسانه الي وسط البحر * ولما كان في نوبة الغداة
25 اطلع الله علي عسكر المصريين بعمود من نار وغمام * فاهامه * وازال دواليب مراكبه * وساقه بعنف *
26 حتي قال المصريون نهرب من بين يدي بني اسرايل * لان الله يحارب عنهم في المصريين * ثم
27 قال الله لموسي مد يدك علي البحر يرجع الماء علي المصريين وعلي مراكبهم وعلي فرسانهم * فمد
28 موسي يده علي البحر * فرجع البحر عند ابتداء الغداة الي صعوبته * والمصريون هاربون تلقاءه *
فعرفهم الله في وسط البحر * بان رجع الماء فغطي المراكب والفرسان وسائر جيش فرعون الداخلين
29 وراءهم في البحر * ولم يبق منهم احد * وبنو اسرايل ساروا في اليبس في وسط البحر * والماء لهم اسوار
30 عن يمينهم وعن شمالهم * واعان الله في ذلك اليوم بني اسرايل من المصريين * ورآي بنو
اسرايل المصريين امواتا علي ساطي البحر *

Et discessit Angelus Dei deambulans ante exercitum filiorum Israil, & venit post eos: & discessit columna nubium à conspectu eorum, & stetit post eos. Et ingressa est inter exercitum Ægyptiorum, & inter exercitum filiorum Israil; fueruntque tenebræ & nubes, & velârunt noctem, & neuter eorum accessit ad alterum totâ nocte. Et extendit Musa manum suam super mare, & induxit Deus super mare ventum Australem vehementem totâ nocte, ita ut effecerit illud siccũ, postquam divisa fuerat aqua. Et ingressi sunt filii Israil per medium mare per siccum, & aqua erat eis mœnia ad dexteram eorum & ad sinistram eorum. Et insecuti sunt eos Ægyptii & ingressi sunt post eos cum omnibus equis Pharaonis, & curribus ejus, et equitibus ejus in medium mare. Et cum fuisset vigilia matutina, prospexit Deus super exercitum Ægyptiorum per columnam ex igne & nubibus, et perterruit eum. Et luxavit cochleas curruum ejus, & duxit eum violenter. Tunc dixerunt Ægyptii, Fugiamus à conspectu filiorum Israil, quoniam Deus pugnat pro eis contra Ægyptios. Tum dixit Deus Musæ, Extende manum tuam adversùs mare, et revertetur aqua super Ægyptios, & super currus eorum, & super equites eorum. Et extendit Musa manum suam super mare, & reversum est mare propè adventum matutini ad difficultatem suam, Ægyptiis fugientibus obviam illi, & submersit eos Deus in medio maris. Quia revexisa est aqua, & cooperuit currus, & equites, et omnem exercitum Pharaonis ingredientes post eos per mare, et non remansit ex eis ullus. Et filii Israil ambulârunt per siccum in medio maris: & aqua erat illis mœnia ad dexteram eorum & ad sinistram eorum. Et auxilium præstitit Deus in illa die filiis Israil contra Ægyptios, et viderunt filii Israil Ægyptios mortuos super littus maris.

ספר שמות : טו

Dominus fecit quam magnam manum Israel vidit Et
31 וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה
Dominum in crediderũt & Dominum populus timuerunt &; Ægyptios in
בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת־יְהוָה וַיַּאֲמִינוּ בַּיהוָה
ejus servum Mosen in &
וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ :

CAP. XV. טו

Domino hoc canticum Israel filii & Mosen cecinit Tunc
1 אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה
est magnificat magnificãdo quia Domino Cantabo ; dicendo , dixerunt &
וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי־גָאֹה גָּאָה
Dominus laus & mea Fortitudo . mare in projecit ejus ascensorẽ & equũ
2 סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם : עֻזִּי וְזִמְרָת יָהּ
Deus : ei faciam tabernaculũ & meus Deus Iste . salutem in mihi fuit &
וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי
Dominus , belli vir Dominus . eum exaltabo & mei patris
3 אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ : יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה
electio & , mare in dejecit ejus virtutem &, Parhoh Currus . ejus nomen
4 שְׁמוֹ : מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר
descenderũt , eos operient Abyssi . Suph mari in sunt submersi ejus ducum
שְׁלִשָׁיו טְבֻעוּ בְיַם־סוּף : תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ
est magnificata Domine tua Dextera . lapis tanquam profunda in
5 כְּמוֹ־אָבֶן : יְמִינְךָ יְהוָה נֶאְדָּרִי
multitudine in Et . inimicum franges Domine tua dextera: fortitudine in
6 בְּכֹחַ יְמִינְךָ יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב : וּבְרֹב
eos devorabit , tuam iram mittes : tuos consurgentes dirues tuæ celsitudinis
גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ
steterunt , aquæ sunt coacervatæ tui nasi spiritu in Et . stipulam sicut
7 כַּקַּשׁ : וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם נִצְּבוּ
, inimicus Dixit . maris corde in abyssi sunt coagulatæ , fluenta acervus sicuti
8 כְּמוֹ־נֵד נוֹזְלִים קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב־יָם : אָמַר אוֹיֵב
, mea anima eis implebitur, spolium dividam , comprehendam , Persequar
אַרְדֵּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי
, tuo spiritu in Flavisti . mea manus eos depauperabit , meũ gladiũ evacuabo
9 אָרִיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי : נָשַׁפְתָּ בְרוּחֲךָ
. vehementibus aquis in plumbũ tanquã sunt absorpti , mare eos operuit
כִּסָּמוֹ יָם צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים :
, sanctitate in magnificus tu sicut quis , Domine diis in tu sicut Quis
10 מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ
eos deglutiet , tuam dexteram Extendisti ? mirabile faciens , laudib terribilis
נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה־פֶלֶא : נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ
duxisti : redemisti , hunc populum tua misericoordia in Duxisti . terra
11 אֶרֶץ : נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ עַם־זוּ גָּאָלְתָּ נֵהַלְתָּ
, populi Audierunt . tuæ sanctitatis habitaculum ad tua fortitudine in
12 בְּעֻזְּךָ אֶל־נְוֵה קָדְשֶׁךָ : שָׁמְעוּ עַמִּים
sunt territi Tunc . Palestinæ habitatores apprehendit dolor : contremiscent
13 יִרְגָּזוּן חִיל אָחַז יֹשְׁבֵי פְלָשֶׁת : אָז נִבְהֲלוּ
sunt dissoluti : tremor eos apprehendet Moab robustos , Edom millenarii
אַלּוּפֵי אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד נָמֹגוּ
. Chenahan habitatores omnes
14 כָּל יֹשְׁבֵי כְּנָעַן :

Et manum magnam quam exercuerat Dominus contra eos: timuítque populus Dominum, & crediderunt Domino, & Moysi servo ejus.

CAP. XV.

1 TUnc cecinit Moyses, & filii Israel carmen hoc Dño, & dixerunt; Cantemꝰ Dño: gloriosè enim magnificatꝰ est; equũ & ascensorem dejecit in mare. 2 Fortitudo mea, & laus mea Dñs; & factus est mihi in salutem. Iste Deꝰ meꝰ, & glorificabo eũ; Deꝰ patris mei, & exaltabo eũ. 3 Dñs quasi vir pugnator, Omnipotens nomen ejus. 4 Currꝰ Pharaonis & exercitum ejus projecit in mare: electi principes ejus submersi sunt in 5 Mari rubro. Abyssi operuerũt eos, descenderunt in profundũ quasi lapis. 6 Dextera tua, Dñe, magnificata est in fortitudine: dextera tua, Domine, percussit inimicum. 7 Et in multitudine gloriæ tuæ deposuisti adversarios tuos: misisti iram tuam, quæ devoravit eos sicut 8 stipulam. Et in spiritu furoris tui congregatæ sunt aquæ: stetit unda fluës, congregatæ sunt 9 abyssi in medio mari. Dixit inimicus, Persequar & comprehendam, dividam spolia, implebitur anima mea: evaginabo gladium meum, interficiet 10 eos manus mea. Flavit spiritꝰ tuus, & operuit eos mare: submersi sunt quasi plumbũ in aquis vehementibꝰ. 11 Quis similis tui in fortibus, Dñe? quis similis tui? magnificus in sanctitate, terribilis atq; laudabilis, 12 faciens mirabilia? Extendisti manum tuam, & devoravit eos 13 terra. Dux fuisti in misericordia tua populo quem redemisti: & portásti eum in fortitudine tua, ad habitaculum sanctum tuum. 14 Ascenderunt populi, & irati sunt: dolores obtinuerunt habitatores Philisthiim. 15 Tunc conturbati sunt principes Edom, robustos Moab obtinuit tremor: obriguerunt omnes habitatores Chanaan.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

(ζ) Εἶδε δὲ Ἰσραὴλ τὴν χεῖρα τὴν μεγάλην, ἣ ἐποίησε κύριος τοῖς Αἰγυπτίοις. (η) ἐφοβήθη δὲ ὁ λαὸς τὸν κύριον, καὶ ἐπίστευσαν τῷ θεῷ, καὶ Μωυσῇ τῷ θεράποντι αὐτοῦ. Τότε ᾖσε Μωυσῆς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν ᾠδὴν ταύτην τῷ θεῷ, καὶ (θ) εἶπαν, λέγοντες,

1 Vidit autem Israel manum magnam, quæ fecit Dominus Ægyptiis. Timuit autem populus Dominum, & crediderunt Deo, & Moysi servo ejus. Tunc cantavit Moyses & filii Israel canticum hoc Deo, & dixerunt, (q) dicentes;

MS.A. (ζ) Καὶ ἶδεν (η) καὶ ἐφοβήθη (θ) εἶπαν τῷ λέγειν,

ΚΕΦ. ιε'.

Ἀσωμαι τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται· ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασσαν. Βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν. (α) οὗτός μου θεός, καὶ δοξάσω αὐτόν· θεὸς τοῦ πατρός μου, καὶ ὑψώσω αὐτόν. Κύριος συντρίβων πολέμους, κύριος ὄνομα αὐτῷ. Ἅρμα Φαραὼ, καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν, ἐπιλέκτους ἀναβάτας τριστάτας· (β) κατεπόθησαν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, πόντῳ ἐκάλυψεν αὐτούς· κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσεὶ λίθος. Ἡ δεξιά σου κύριε δεδόξασαι ἐν ἰσχύι· ἡ δεξιά σου χεὶρ κύριε ἔθραυσεν ἐχθρούς. Καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους· ἀπέστειλας τὴν ὀργήν σου (γ) σου κατέφαγεν αὐτοὺς ὡς καλάμην. Καὶ διὰ πνεύματος τοῦ θυμοῦ σου διέστη τὸ ὕδωρ· ἐπάγη ὡσεὶ τεῖχος τὰ ὕδατα· ἐπάγη τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης. Εἶπεν ὁ ἐχθρὸς, Διώξας καταλήψομαι, μεριῶ σκῦλα, ἐμπλήσω ψυχήν μου, ἀνελῶ τῇ μαχαίρῃ μου, κυριεύσει ἡ χείρ μου. Ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά (δ) σου ἐκάλυψεν αὐτοὺς θάλασσα· ἔδυσε ὡσεὶ μόλιβος ἐν ὕδατι σφοδρῷ. Τίς ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς κύριε; τίς ὅμοιός σοι; δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις, θαυμαστὸς ἐν δόξαις, ποιῶν τέρατα. Ἐξέτεινας τὴν δεξιάν (ε) σου· κατέπιεν αὐτοὺς γῆ. Ὡδήγησας τῇ δικαιοσύνῃ σου τὸν λαόν σου τοῦτον, ὃν ἐλυτρώσω· παρεκάλεσας τῇ ἰσχύι σου εἰς κατάλυμα ἁγίον σου. Ἤκουσαν ἔθνη, καὶ (ζ) ὠργίσθησαν· ὠδῖνες ἔλαβον κατοικοῦντας Φυλιστιείμ. Τότε ἐτάραξαν ἡγεμόνες Ἐδὼμ, καὶ ἄρχοντες Μωαβιτῶν ἔλαβεν αὐτοὺς τρόμος· ἐτάκησαν πάντες οἱ κατοικοῦντες Χαναάν.

MS.A. (α) σου θεός μου, (β) κατεπόντισεν (γ) σου καὶ κατέφαγεν καὶ ἐκάλυψεν (δ) σου· καὶ ἐκάλυψεν (ε) σου· (ζ) ἐφοβήθησαν.

Cantemus Domino; gloriosè enim glorificatus est: equũ & ascensorem projecit in mare. Adjutor & protector factus est mihi in salutem. Iste Deus meus, et glorificabo eum: Deus patris mei, & exaltabo eum. Dominus conterens bella, Dominus nomen illi. Currus Pharaonis, & exercitum ejus projecit in mare, electos ascensores (a) tristatas: (b) submersi sunt in mari rubro. Ponto operuit eos: descenderunt in profundum quasi lapis. Dextera tua, Domine, glorificata est in fortitudine: dextera tua manus, Domine, confregit inimicos: Et multitudine gloriæ tuæ contrivisti adversarios. Misisti iram tuam: devoravit eos sicut stipulam. Et per spiritum indignationis tuæ (c) divisa est aqua: compactæ sunt, tanquam murus, aquæ: compactæ sunt undæ in medio mari. Dixit inimicus, Persequens comprehendam, dividam spolia, implebo animam meam, interficiam gladio meo, dominabitur manus mea. Misisti spiritum tuum: cooperuit eos mare: demersi sunt quasi plumbum in aqua vehementi. Quis similis tibi in diis, Domine? quis similis tibi? glorificatus in sanctis, (d) mirabilis in majestatibus, faciens prodigia. Extendisti manum tuam: devoravit eos (e) terra. Deduxisti justitiâ tuâ populum hunc, quem redemisti: (f) advocâsti fortitudine tuâ ad diversorium sanctum tuum. Audierunt gentes, & (g) iratæ sunt: dolores apprehenderunt habitatores Philistiim. Tunc (h) festinaverunt duces Edom, et principes Moabitarum: apprehendit illos tremor: tabuerunt omnes inhabitantes Chanaan.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 * ܘܚܙܐ ܝܫܪܝܠ ܐܝܕܐ ܪܒܬܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܒܡܨܪܝܐ ܘܕܚܠ ܥܡܐ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܘܗܝܡܢܘ ܒܡܪܝܐ ܘܒܥܒܕܗ ܕܡܫܐ.

ܘܫܪ * ܡܫܐ * ܘܐܡܪ *

* ܗܕܐ ܫܒܚܬܐ ܕܐܡܪ ܡܫܐ ܘܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܠܡܪܝܐ ܘܐܡܪ ܠܡܐܡܪ

1 * ܢܫܒܚ ܫܒܚܐ ܠܡܪܝܐ ܓܝܐ ܓܐ ܘܪܟܒܗ ܪܡܐ ܒܝܡܐ. ܥܘܙܐ ܘܬܫܒܚܬܐ ܕܝܬ ܝܐ.

2 ܗܘܐ ܠܝ ܠܦܪܩܢ. ܗܢܐ ܐܠܗܝ ܘܫܒܚ ܐܢܘܗܝ ܐܠܗ ܐܒܝ ܘܪܡܡ ܐܢܘܗܝ. * ܡܪܝܐ ܓܒܪ ܩܪܝܐ

ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܪܡܝ ܓܕܐ ܕܦܪܥܘܗ ܘܚܝܠܗ ܪܡܝ ܒܝܡܐ. ܘܓܒܪ ܬܠܝܬܝܗ ܛܒܥܘ ܒܝܡ ܣܘܦ.

3 * ܬܗܘܡܬܐ ܟܣܝܘ ܢܚܬܘ ܒܡܝܐ ܐܝܟ ܐܒܢ. * ܝܡܝܢܟ ܡܪܝܐ ܐܬܬܪܥܬ ܒܚܝܠܐ

4 ܝܡܝܢܟ ܡܪܝܐ ܬܒܪ ܒܥܠܒܐ. ܘܒܪܘܒ ܬܘܒܬܟ ܬܗܪܣ ܩܝܡܝܟ ܫܕܪܬ ܪܘܓܙܟ ܐܟܠܝܡܘ

5 ܐܝܟ ܩܫܐ. ܘܒܪܘܚ ܐܦܝܟ ܐܬܟܢܫܘ ܡܝܐ ܩܡܘ ܐܝܟ ܓܠܐ. ܬܗܘܡܬܐ ܐܬܩܦܘ ܒܠܒ ܝܡܐ.

6 ܐܡܪ ܒܥܐ ܐܪܕܦ ܐܬܚܠܩ ܫܠܠܐ ܬܡܠܝ ܢܦܫܝ ܐܪܝܩ ܚܪܒܝ ܬܒܕ ܝܕܝ ܐܝܬܪܝܫ

7 ܐܢܘܢ. * ܢܦܚܬ ܒܪܘܚܟ ܟܣܝ ܝܡܐ ܐܬܒܥܘ ܐܝܟ ܥܘܦܪܬܐ ܒܡܝܐ ܬܟܝܦܐ. ܡܢ ܐܝܟ ܠܟ

8 ܒܐܠܗܐ ܝܗ ܡܪܝ ܡܢ ܐܝܟ ܠܟ ܬܬܗܕܪ ܒܩܕܫܐ ܐܝܬ ܒܬܫܒܘܚܬܐ ܥܒܕ ܬܕܡܪ ܐܝܬ

9 ܐܪܥܐ. ܫܡܥܘ ܥܡܡܐ ܘܪܓܙܘ ܚܝܠ ܐܚܕ ܝܬܒܝ ܦܠܫܬ. ܗܝܟܢ ܐܬܒܗܠܘ ܪܒܢܐ ܕܐܕܘܡ

10 ܬܩܦ ܐܝܠܝ ܡܘܐܒ ܐܬܚܕ ܠܗܘܢ ܪܥܕ ܐܬܡܘܓܘ ܟܠ ܝܬܒܝ ܟܢܥܢ.

ܟܠ ܝܬܒܝ ܟܢܥܢ :

Et videns Israel manum ingentem quam exercuerat Dominus in Ægyptios, timuerunt populus à Domino, & crediderúntque Domino, & Mosi servo ejus.

CAP. XV.

Laus populi pro salute sua.

1 TUnc cecinerunt Moses & filii Israel laudationem istam Domino, & dixerunt, Laudemus Dñm glorificandum, qui glorificatus est super equos, & equites eorum projecit in mare. 2 Potentissimus atque gloriosissimus Deus Dominus, & factus est nobis salvator. Iste est Deus meus, laudabo eum; Deus patris mei, extollam eum. 3 Dominus gigas & bellator, Dominus est nomen ejus. 4 Currus Pharaonis & exercitum ejus projecit in mare, & selectos robustissimorum ejus demersit in mare Suph. 5 Abyssi operuerunt eos, descenderunt in profundum, & demersi sunt quasi lapis. 6 Dextera tua Domine, excellit fortitudine, dextera tua Domine, confregit inimicos tuos. Multitudine roboris tui deturbâsti osores tuos: misisti iram tuam, & devoravit eos tanquam stipulam. 7 Vento vultûs tui intumuerunt aquæ: constiterunt quasi in utribus, fluenta: condensatæ sunt abyssi in corde maris. 8 Dixit inimicus, Persequar, & apprehendam, & dividam spolia, deglutiet eos anima mea, exeram gladium meum, & interficiet eos manus mea. 9 Flâsti vento tuo, & operuit eos mare: demersi sunt veluti plumbum in aquis vehementibus. 10 Quis tui similis est Domine? quis est sicut tu, magnificus in sanctitate sua, formidabilis, & laudandus, & factor prodigiorum? 11 Elevâsti dexteram tuam, et deglutivit eos terra. 12 Duxisti bonitate tuâ populum hunc quem liberâsti, duxisti fortitudine tuâ ad habitaculum sanctitatis tuæ. 13 Audierunt gentes, & perterritæ sunt, & timor invasit habitatores Palestinæ. 14 Tunc extimuerût magnates Adum, et viros Moab occupavit pavor: confracti sunt omnes incolæ Chanaan. 15

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

31 וְחָזוֹ יִשְׂרָאֵל יָת גְּבוּרְתָּא רַבְּתָא דַּעֲבַד יְיָ בְּמִצְרָאֵי וְדָחִילוּ עַמָּא
דְּיָ עַבַד יְיָ בְּמִצְרָיִם וְדָחִילוּ עַמָּא יָת יְיָ וְהֵמִינוּ בְּמֵימְרָא דַּייָ
מִן־קֳדָם יְיָ וְהֵמִינוּ בְּמֵימְרָא דַּייָ וּבְנְבִיאוּתָא מֹשֶׁה עַבְדֵּיהּ: טו
וּבְנָבִיאוּת מֹשֶׁה עַבְדּוֹ: בְּכֵן שַׁבַּח מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָת־
1 תּוּשְׁבַּחְתָּא הָדָא קֳדָם יְיָ וְאָמְרוּ
לְמֵימַר נְשַׁבַּח וְנוֹדֵה קֳדָם־יְיָ אֲרֵי
אִתְגְּאֵה עַל־גְּוָתָנַיָּא וְגַאוֹתָא דִּילִיהּ
הוּא סוּסְיָא וְרַכְּבֵיהּ רְמָא בְיַמָּא:
2 תְּקִפִּי וְתוּשְׁבְּחָתִי דְּחִילָא יְיָ אֲמַר
בְּמֵימְרֵיהּ וַהֲוָה לִי לְפָרִיק דֵּין אֱלָהִי
וְאַבְנֵי־לֵיהּ מַקְדַּשׁ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתָי
וְאַפְלַח קֳדָמוֹהִי: יְיָ מְרֵי נְצָחָן:
3 קְרַבְיָא יְיָ שְׁמֵיהּ: רְתִיכֵי פַּרְעֹה
4 וּמַשְׁרִיתֵיהּ שְׁדֵי בְיַמָּא וּמְבָחַר
נַבְּרוֹהִי אִטְבְּעוּ בְיַמָּא דְסוּף:
5 תְּהוֹמַיָּא חֲפָיָן עֲלֵיהוֹן נְחָתוּ
לְעֻמְקָיָא כְּאַבְנָא: יְמִינָךְ יְיָ אַדִּירָא
6 בְּחֵילָא יְמִינָךְ יְיָ תְּבָרַת סָנְאָה וּבְסַגִּי
7 תּוּקְפָּךְ תְּבַרְתָּנִין לְקָמֵי עַמָּךְ
שַׁלַּחְתְּ רוֹגְזָךְ תְּשֵׁיצִנּוּן כְּנוּרְיָא
לְקַשָּׁא: וּבְמֵימַר פּוּמָךְ חֲכִימוּ מַיָּא
8 קְמוּ כְּשׁוּר אוֹלֵיָא קְפָאוּ תְּהוֹמֵי בְּלֵבָא
9 דִּימְיָא: דַּהֲוָה אָמַר סָנְאָה אֲרַדּוֹף
אַדְבֵּיק אֲפַלֵּג בְּזָתָא תִּשְׂבַּע מִנְּהוֹן
נַפְשִׁי אֶשְׁלוֹף חַרְבִּי תְּשֵׁיצִנּוּן יְדִי:
10 אֲמַרְתְּ בְּמֵימְרָךְ חֲפָא עֲלֵיהוֹן יַמָּא
אִשְׁתְּקָעוּ כַּאֲבָרָא בְּמַיִן תַּקִּיפִין:
11 לֵית־בַּר־מִנָּךְ אַתְּ הוּא אֱלָהָא יְיָ
לֵית־בַּר־מִנָּךְ אֱלָהָא אַתְּ אַדִּיר
בְּקוּדְשָׁא דְּחִיל תּוּשְׁבְּחָן עָבֵד
12 פְּרִישׁן: אֲרֵימְתְּ יְמִינָךְ בַּלְּעָתִנּוּן
13 אַרְעָא: דְּבַרְתְּ בְּטִבְיוּתָךְ לְעַמָּא דְנָן
דִּי פְרַקְתָּא סוֹבַרְתְּ בְּתוּקְפָּךְ לְדִירָא
14 דְּקוּדְשָׁךְ: שְׁמַעוּ עַמְמַיָּא וְזָעוּ רְחָלָא
אֲחַדְתִּנּוּן לְדָהֲוֹ יָתְבִין בְּפְלֶשֶׁת:
15 בְּכֵן אִתְבְּהִילוּ רַבְרְבֵי אֱדוֹם תַּקִּיפֵי
מוֹאָב אֲחַדְנוּן רְתִיתָא אִתְבְּרוּ כָּל
דָּהֲוֹו יָתְבִין בְּכְנָעַן:

Targum ONKELOS.

31 Vidítq; Iſrael potentiã manꝰ magnæ,quã fecit Dñs in Ægyptios;et timuit populꝰ à facie Dñi : et crediderunt in verbũ Dñi, et prophetiæ Moyſi ſervi ejus. CAP. XV.

1 TUnc cecinit Moyſes et filii Iſrael carmẽ hoc corã Domino;et dixerunt:Cantemꝰ & laudemꝰ corã Dño; quia magnificatꝰ eſt ſup magnificos, et magnificẽtia illiꝰ eſt ; equũ & aſcenſorẽ ejꝰ projecit in mare.
2 Fortitudo mea et canticũ meũ Dñs terribilis ; dixit in verbo ſuo,et fuit mihi in redẽptorẽ : hic eſt Deꝰ meꝰ,et ædificabo ei ſanctuariũ; Deꝰ patrũ meorũ, & ſerviã corã eo. Dñs eſt victor bellorũ : Dñs nomen ejꝰ.
4 Currꝰ Pharaonis, & exercitus ejꝰ, projecit in mare: & electi fortes ejꝰ ſubmerſi ſunt in mari rubro.
5 Abyſſi cooperuerũt eos : deſcenderũt in profundũ quaſi lapis.
6 Dextera tua Dñe, fortiſſima eſt in virtute: dextera tua Dñe,confregit inimicũ.
7 Et in multitudine fortitudinis tuæ confregiſti eos,qui conſurrexerũt cõtra populũ tuũ: miſiſti irã tuã, et conſumpſit eos,
8 ſicut ignis ſtipulã.Et in verbo oris tui ſapienter cõgregatæ ſunt aquæ;ſteterũt fluentes ſicut murꝰ : coagulati ſunt abyſſi in corde maris.
9 Dicebat enim inimicꝰ, Perſequar cõprehendam,dividã ſpolia:ſaturabitur ex eis anima mea ; evaginabo gladiũ meũ, cõſumet eos manꝰ mea.
10 Dixiſti in verbo tuo,et cooperuit eos mare: ſubmerſi ſunt ſicut plumbũ in aquis validis.
11 Non eſt abſq; te, tu es Deꝰ Dñs;nullꝰ eſt præter te Deꝰ, *tu es* fortis iũ ſanctitate:terribilis laudibꝰ, faciẽs mirabilia.
12 Levaſti dexterã tuã,devoravit eos terra.
13 Deduxiſti in bonitate tua populũ tuũ hunc quem redemiſti:portaſti eũ in fortitudine tua,ad habitaculũ ſanctitatis tuæ.
14 Audiẽrũt populi, cõmoti ſunt:terror apprehendit *eos*,qui habitant in Palæſtina.
15 Tunc cõturbati ſunt principes Edõ ; robuſti Moab, apprehendit eos tremor:contriti ſunt omnes qui habitant in Chanaan.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

31 * וירא ישראל את־היד הגדלה אשר עשה יהוה במצרים ויראו העם את־יהוה
ויאמינו ביהוה ובמשה עבדו:
1 ** אז ישיר משה ובני ישראל את־השירה הזאת ליהוה ויאמרו לאמר
אשירה ליהוה כי־גאה גאה סוס ורכבו רמה בים:
2 עזי וזמרת יה ויהי־לי לישועה זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארממנהו:
3 יהוה איש מלחמה יהוה שמו:
4 * מרכבת פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלשיו טבעו בים סוף:
5 תהמת יכסימו ירדו במצולות כמו־אבן:
6 ימינך יהוה נאדרי בכח ימינך יהוה תרעץ אויב:
7 וברב גאונך תהרס קמיך תשלח חרנך יאכלמו כקש:
8 וברוח אפיך נערמו מים נצבו כמו־נד קפאו תהמת בלב־ים:
9 אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי תורישמו ידי:
10 נשפת ברוחך כסמו ים צללו כעופרת במים אדירים:
11 מי־כמכה באלים יהוה מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה־פלא:
12 נטית ימינך תבלעמו ארץ:
13 * נחית בחסדך עם־זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך:
14 שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת:
15 אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמגו כל יושבי כנען:

VERSIO SAMARITANA.

31 * ראת ישראל את־היד הגדלה אשר עשה יהוה במצרים ויראו העם את־יהוה
ויאמינו ביהוה ובמשה עבדו:
1 ** אז ישיר משה ובני ישראל את־השירה הזאת ליהוה ויאמרו לאמר
אשירה ליהוה כי־גאה גאה סוס ורכבו רמה בים:
2 עזי וזמרת יה ויהי־לי לישועה זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארממנהו:
3 יהוה איש מלחמה יהוה שמו:
4 * מרכבת פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלשיו טבעו בים סוף:
5 תהמת יכסימו ירדו במצולות כמו־אבן:
6 ימינך יהוה נאדרי בכח ימינך יהוה תרעץ אויב:
7 וברב גאונך תהרס קמיך תשלח חרנך יאכלמו כקש:
8 וברוח אפיך נערמו מים נצבו כמו־נד קפאו תהמת בלב־ים:
9 אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי תורישמו ידי:
10 נשפת ברוחך כסמו ים צללו כעופרת במים אדירים:
11 מי־כמכה באלים יהוה מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה־פלא:
12 נטית ימינך תבלעמו ארץ:
13 * נחית בחסדך עם־זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך:
14 שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת:
15 אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמגו כל יושבי כנען:

VER. SAM. (a) extollendo ſe prævaluit; (b) fors mea (c) cumulos *aquarum* (d) fortis eſt (e) vaſtavit (f) potentiæ tuæ (g) ſuffocâſti indignabundos: (h) *juxta* placitum animæ meæ,(i) exterminabit(k)Reverſus es cum (l) inter poteſtates,(m)potentiam laudatiſſimam (n) ægrè tulerunt,(o) attenuati ſunt

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

*Vidit etiam Iſrael manum magnam quam fecerat Dominus adverſus Ægyptios ; timuit*q; *populus Dominum,et credidit in Dominum, & in Moſem ſervum ejus.*

CAP. XV.

TUnc cecinit Moſes,et filii Iſrael canticũ iſtud Domino, et dixerunt hoc modo ; Cantemus Domino,(a) *gloriosè enim glorificatus eſt ; equum et equitem deturbavit in mare. Fortitudo mea, &*
(b) *laus mea Deus ; ideò erit mihi in ſalutem : Iſte Deus meus, et laudabo eum ; Deus patris mei, et exaltabo eum.*
Dominus potens *in prælio, Dominus nomen ejus. Currus Pharaonis, et exercitus ejus vidit in mari;lectiſſimi quoq; Tribuni ejus ſubmerſi ſunt in mari rubro. Abyſſi operient eos; deſcenderunt in* (c) *profundum ſicut lapis. Dextera tua Domine,* (d) *magnificata eſt in virtute;dextera tua Domine,*(e) *confregit inimicum. In multitudine quoq;* (f)*excellentiarũ tuarũ*(g)*ſubvertes inſurgentes in te : miſiſti iram tuã, devoravit eos ſicut ſtipulam. Et in ſpiritu iræ tuæ concervatæ ſunt aquæ, ſteterunt ſicut murus, fluentaxcoagulatæ ſunt abyſſi in corde maris.Dixit inimicus, Perſequar,cõprehendã,dividã ſpolia,* (b) *implebitur in eis anima mea,evaginabo gladium meum,* (i) *interficiet eos manus mea.* (k) *Flaviſti ſpiritu tuo, operuit eos mare ; ſubmerſi ſunt quaſi plumbum in aquis vehementibus. Quis ſicut tu* (l) *in diis,Domine ? quis ſicut tu magnificus in juſtitia, tremendus laudibus, faciens mirabilia ? Extendiſti dexteram tuam,et abſorpſiſt eos terra. Duxiſti in benignitate tua populum hunc quem redemiſti : poſſediſti in fortitudine tua* (m) *habitaculum ſanctitatis tuæ. Audierunt populi et*
(n) *cõmoti ſunt,dolor apprehendit habitatores Philiſthim. Tunc conturbati ſunt principes Edom; fortes Moab apprehendit tremor,* (o) *liquefacti ſunt incolæ Chanaan.*

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

31 * ورأى بنو اسرايل الآفة العظمة التي صنعها الله بالمصريين * فخاف القوم الله * وامنوا به وبموسي
عبده * الفصل الخامس عشر * حينئذ سبح موسي
1 وبنو اسرايل بهذه التسبحة لله وقالوا اجمعون نسبح لله اذ اقتدر اقتدارا * الخيل وركابها رمي
2 بها في البحر * عزي وتجدي الذي كان لي عونا * هذا قادري اوصي اليه * اله ابي اعظمه * الله
3 ذو الملاحم الله اسمه * مراكب فرعون وجنوده رسمها في البحر * وخيار قواده غرقوا في بحر القلزم *
4 الغمور غطتهم * نزلوا في الغمر كالحجارة * يمينك يا رب جريلة القوة * يمينك يا رب ترهب
5 العدو * وبعظمة اقتدارك تهدم مقاوميك * تبعث سخطك فيأكلهم كالقش * وبريح غضبك
6 تعوست المياه * ووقعت كالاطواد الهواطل * وجمدت الغمور في قلب البحر * وان قال العدو اكلهم
7 فاحكمهم * واقسم سلبهم * ويسقي منهم نفسي * واجرد سيفي فتغرصهم يدي * اهببت ريحك
8 فغطاهم البحر * ورسخوا كالرصاص في الماء العزيز * من مثلك في المعبودات يا رب * من مثلك
9 الجليل المقدس * مخيف * ذو المدائح * صانع الاعجوبات * مددت يمينك فابتلعهم الارض *
10 * وسيرت بفضلك القوم الذين فككتهم * وسقيتهم بعزيتك الي مأوي قدسك * فسمعت الامم
11 فرجزت * واخذ الطلف سكان فلسطين * حينئذ دهش صنايدة ادوم * واخذ مآب احدهم
12 الرعدة وماج كل سكان كنعان *

Et viderunt filii Iſrail plagam magnam quam fecit Deus in Ægyptios ; & timuit populus Deũ,& crediderunt illi & ſervo ejus.

CAP. XV.

TUnc laudavit Muſa & filii Iſrahac laudatione Deum,& dixerunt omnes ; Laudemus Deum, quia polluit potentiã,equos & eorum equites projecit in mare. Magnificentia mea,& gloria mea, qui fuit mihi adjutor.Hic eſt Omnipotens meus,ad eum me recipio : Deus patris mei, ipſum magnifico. Deus certaminum, Deꝰ nomen ejus. Currus Pharaonis & exercitus ejus projecit in mare : & electiſſimi ductus ejus ſubmerſi ſunt in mari rubro. Abyſſi cooperuerunt eos ; deſcenderunt in profundum veluti ſaxa. Dextera tua, O Domine,abundans robore ; dextera tua, O Domine, tremefecit inimicũ. Et magnitudine omnipotentiæ tuæ exercitis adverſarios tuos : Mittis indignationem tuam,& conſumit eos veluti ſtipulas. Et vento iræ tuæ concervatæ ſunt aquæ, & ſteterunt ut montes,gurgites;& coagulatæ ſunt abyſſi in corde maris. Et cùm dixit inimicus, Inſequar eos,& aſſequar eos, et dividã ſpolia eorũ, et ulciſcetur in eis anima mea,& evaginabo gladium meũ,et conſumet eos manus mea : Flave feciſti ventum tuum, & cooperuit eos mare, & ſubmerſi ſunt veluti plumbũ in aquâ copioſa. Quis eſt ſimilis tibi inter Deos,O Domine ? Quis eſt ſimilis tibi, qui gloriosus es, ſanctus, metuendus, laudabilis, operator miraculorum ? Extendiſti dexteram tuã, & deglutivit eos terra. Et ambulave feciſti beneficio tuo populũ quos ſolviſti, & duxiſti eos magnificentiâ tuâ ad receptaculum ſanctitatis tuæ. Audierunt enim gentes,& perterritæ ſunt, & dolor partũs obtinuit habitatores Paleſtinæ. Tunc obſtupuerunt principes Adũ, et illuſtriſſimos Moab tenuit trepidatio,et fluctuârunt omnes habitatores Chanaan.

ספר שמות : טו

Ver. VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Taceant .tui brachii *magno* in pavor & terror eos super *Cadat*

16 תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וּפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְמוּ

transiret donec ,DOMINE tuus populus transiret donec ,lapis sicut

כָּאָבֶן עַד־יַעֲבֹר עַמְּךָ יְהוָה עַד־יַעֲבֹר

monte in eos plantabis & ,eos Introduces .possedisti iste ꝓpulus

17 עַם־זוּ קָנִיתָ : תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר

sanctuarium ,DOMINE es operatus ,*te sedendum ad* loco ,tuæ hæreditatis

נַחֲלָתְךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְהוָה מִקְדָּשׁ

,seculum in regnabit DOMINUS .tuæ manus firmaverunt ,Domine

18 אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ : יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם

,*suo curru in* Parhoh *equus est ingressus* Quia .perpetuum &

19 וָעֶד : כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ

aquas eos super DOMINUS fecit redire Et .mare in suis equitibus &

וּבְפָרָשָׁיו בַּיָּם וַיָּשֶׁב יְהוָה עֲלֵהֶם אֶת־מֵי

.maris medio in siccum per ambulaverunt Israel filii & ,maris

הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם :

,*sua manu in tympanum* Aharon soror prophetissa Mirjam *cepit* Et

20 וְתִקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אֲחוֹת אַהֲרֹן אֶת־הַתֹּף בְּיָדָהּ

.choris & tympanis cum eam post mulieres omnes sunt egresse &

וַתֵּצֶאןָ כָּל־הַנָּשִׁים אַחֲרֶיהָ בְּתֻפִּים וּבְמָחֹלֹת :

quoniam ,DOMINO Cantate :Mirjam eis *respondit* Et

21 וַתַּעַן לָהֶם מִרְיָם שִׁירוּ לַיהוָה כִּי־

.mare in projecit ejus *ascensorem & equum* ,est magnificatus magnificando

גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם :

sunt egressi & ,Suph mari à Israel Moseh fecit proficisci Et

22 וַיַּסַּע מֹשֶׁה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּם־סוּף וַיֵּצְאוּ

non & ,*deserto in* diebus tribus *iverunt* & ,Sur desertum in

אֶל־מִדְבַּר־שׁוּר וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת־יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא

bibere potuerunt non & ,Marah ad venerunt Et .aquas repererunt

23 מָצְאוּ מָיִם : וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתֹּת

ejus nomen vocavit Idcirco .*ipse* amaræ quia ,Marah de aquas

מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמָהּ

Quid :dicendo Moseh contra populus murmuraverunt Et .Marah

24 מָרָה : וַיִּלֹּנוּ הָעָם עַל־מֹשֶׁה לֵאמֹר מַה־

DOMINUS eum docuit & DOMINUM ad clamavit Et *bibemus*

נִּשְׁתֶּה : וַיִּצְעַק אֶל־יְהוָה וַיּוֹרֵהוּ יְהוָה

ei posuit Ibi .aquæ dulcuerunt & ,aquas in projecit & ,lignum

עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם שָׁם שָׂם לוֹ

audiendo Si :dixit Et .eum tentavit ibi & ,judicium & statutum

26 חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ : וַיֹּאמֶר אִם־שָׁמוֹעַ

,feceris ejus oculis in rectum & ,tui Dei DOMINI *vocem audieris*

תִּשְׁמַע לְקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה

omnem,ejus statuta omnia custodieris & ,ejus præceptis *auscultaveris* &

וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל־חֻקָּיו כָּל־

ego quia :te super ponam non ,Ægypto in posui quam infirmitatem

הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא־אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי

duodecim ibi & ,Elim in venerunt Et .te sanans DOMINUS

27 יְהוָה רֹפְאֶךָ : וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה

ibi sunt castrametati & : palmæ septuaginta & ,aquarum fontes

עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ־שָׁם

.aquas *super*

עַל־הַמָּיִם :

16 Irruat super eos formido & pavor, in magnitudine brachii tui: fiant immobiles quasi lapis, donec pertranseat populꝰ tuus, Domine; donec pertranseat populus tuꝰ iste, quem possedisti. 17 Introduces eos, et plantabis in monte hæreditatis tuæ, firmissimo habitaculo tuo, quod operatus es, Domine: sanctuarium tuum, Dñe, quod firmaverunt manus tuæ. 18 Dñs regnabit in æternum, & ultrà. 19 Ingressus est enim eques Pharao cum currib⁹ & equitib⁹ ejus in mare: & reduxit super eos Domin⁹ aquas maris: filii autem Israel ambulaverunt per siccũ in medio ejus. 20 Sumpsit ergò Maria prophetissa, soror Aaron, tympanum in manu sua: egressæq; sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & choris, 21 Quibus præcinebat, dicens, Cantemus Domino, glorioſè enim magnificatus est: equum & ascensorem ejus dejecit in mare. 22 Tulit autem Moyses Israel de mari rubro, & egressi sunt in desertum Sur: ambulaverúntque tribus diebus per solitudinem, & non inveniebant aquam. 23 Et venerunt in Mara, nec poterant bibere aquas de Mara, eò quòd essent amaræ: undè & congruum loco nomen imposuit, vocans illam Mara, id est, Amaritudinem. 24 Et murmuravit populus contra Moysen, dicens, Quid bibem⁹? 25 At ille clamavit ad Dñm, qui ostendit ei lignum: quod cùm misisset in aquas, in dulcedinem versæ sunt. Ibi constituit ei præcepta, atq; judicia; et ibi tentavit eum, 26 Dicens, Si audieris vocé Dñi Dei tui, & quod rectũ est coram eo feceris, & obedieris mandatis ejus, custodieríſque omnia præcepta illi⁹, cunctum languorem, quem posui in Ægypto, non inducam super te. Ego enim Dñs sanator tuus. 27 Venerunt autem in Elim filii Israel, ubi erãt duodecim fontes aquarum, & septuaginta palmæ: & castrametati sunt juxta aquas.

(ι) ἐπιπέσοι ἐπ᾽ αὐτὸς (ιι) τρόμος καὶ φόβος μεγέθει βραχίονός σου ἀπολιθωθήτωσαν, (ϑ) ἕως παρέλθῃ ὁ λαός σου κύριε· ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου οὗτος, (ι) ὃν ἐκτήσω. Εἰσαγαγὼν καταφύτευσον αὐτὸς εἰς ὄρος κληρονομίας σου, εἰς ἕτοιμον κατοικητήριόν σου, ὃ (κ) κατηργάσω κύριε, ἁγίασμα κύριε, ὃ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου. Κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα, καὶ ἐπ᾽ αἰῶνα, καὶ ἔτι. Ὅτι εἰσῆλθεν ἵππος Φαραὼ σὺν ἅρμασι καὶ (λ) ἀναβάταις εἰς θάλασσαν, καὶ ἐπήγαγεν (μ) ἐπ᾽ αὐτὸς κύριος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης. (ν) Λαβοῦσα δὲ Μαριὰμ ἡ προφῆτις ἡ ἀδελφὴ Ἀαρὼν τὸ τύμπανον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, καὶ (ξ) ἐξῆλθοσαν πᾶσαι αἱ γυναῖκες ὀπίσω αὐτῆς μετὰ τυμπάνων καὶ χορῶν. Ἐξῆρχε δὲ αὐτῶν Μαριὰμ, λέγουσα, Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται· ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασσαν. Ἐξῆρε δὲ Μωυσῆς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ θαλάσσης ἐρυθρᾶς, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον Σύρ. καὶ ἐπορεύοντο τρεῖς ἡμέρας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐχ ηὕρισκον ὕδωρ, ὥστε πιεῖν. Ἦλθον δὲ εἰς (ο) Μερρᾶ, καὶ οὐκ (π) ἠδύναντο πιεῖν ὃτι Μερρᾶς· πικρὸν γὰρ τοῦτο· διὰ τοῦτο (ρ) ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Πικρία. Καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς (σ) ὅτι Μωυσῆν, λέγοντες, Τί πιόμεθα; Ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς κύριον· καὶ ἔδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ. ἐκεῖ ἔθετο αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίσεις· καὶ ἐκεῖ (τ) αὐτὸν ἐπείρασε. Καὶ εἶπεν, Ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃς τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐναντίον αὐτοῦ ποιήσῃς, καὶ ἐνωτίσῃ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ φυλάξῃς πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, πᾶσαν νόσον ἣν ἐπήγαγον τοῖς Αἰγυπτίοις, οὐκ ἐπάξω ὅτι ἐγώ εἰμι (υ) κύριος ὁ θεός σου ὁ ἰώμενός σε. Καὶ (φ) ἦλθοσαν εἰς Αἰλείμ. καὶ ἦσαν ἐκεῖ δώδεκα πηγαὶ ὑδάτων, καὶ ἑβδομήκοντα φοίνικες. παρενέβαλον δὲ ἐκεῖ (χ) παρὰ τὰ ὕδατα.

Irruat super eos tremor & timor: (ι) magnitudine brachii tui fiant tanquam lapis, donec transeat populus tuus, Domine: donec transeat populus tuus hic, quem possedisti. Introduces 17 plantabis eos in montem hæreditatis tuæ, in (k) paratum habitaculum tuum, quod perfecisti, Domine; (l) sanctuarium, Domine, quod paraverunt manus tuæ. Dominus regnans (m) seculum, 18 & in seculum, & ultrà. Quoniam ingressus est equitatus Pharaonis cum curribus & ascensoribus in mare, & induxit super eos Dominus aquam maris. Filii autem Israel ambulaverunt per aridam in medio maris. (n) Sumens autem Maria prophetissa soror Aaron tympanum in manu 19 20 sua; & egressæ sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & choris. (o) Principium autem dedit illis Maria, dicens, Cantemus Domino: glorioſè enim glorificatus est: equum & ascensorem projecit in mare. Sustulit autem 21 22 Moyses filios Israel à mari rubro, & eduxit eos in desertum Sur. Et ibant tres dies in deserto, & non inveniebant aquam ut biberent. Venerunt autem in Merra, 23 & non potuerunt (ρ) bibere de Merra: amara enim erat. Propter hoc (q) cognominavit nomen lŏci illius, Amaritudo. Et murmurabat populus adversus 24 Moysen, dicentes, Quid bibemꝰ? Clamavit autem Moyses ad Dominum: & ostendit ei Dominus lignum, & injecit illud in aquã, & dulcis facta est aqua. Ibi posuit ei justificationes & judicia: & ibi eum tentavit. Et dixit, Si 25 26 auditu audieris vocem Domini Dei tui, & quæ placent coram illo, feceris, & auribus perceperis mandata ejus, & custodieris omnes justificationes ejꝰ, omnem infirmitatem quã intuli Ægyptiis, non inducam super te. Ego enim sum Dominus Deus tuus sanans te. Et venerunt in Ælim: et erant ibi duodecim fontes aquarum, et 27 septuaginta arbores palmarum. Castrametati autem sunt ibi juxta aquas.

MS.A. (ι) φόβος καὶ τρόμος· (ϑ) ἕως ἂν παρέλθῃ (ι) ὃν ἐλυτρώσω. (κ) κατηργάσω (λ) ἀναβάτας αὐτῆς εἰς (μ) κύριος ἐπ᾽ αὐτὸς (ν) Ἔλαβεν δὲ (ξ) ἐξῆλθον (ο) Μερρὰν, (π) ἐδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ (ρ) ἐπωνομάσθη (σ) κατὰ Μωυσῆν, (τ) ἐπείραζεν αὐτόν. (υ) κύριος ὁ ἰώμενός σε. (φ) ἦλθον (χ) ὅπου τὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Cadat in eos formido & tremor: magnitu- 16
dine brachii tui demergantur tanquam lapides, donec transeat populus tuus Dñe, donec
transeat populus iste quem redemisti. Adduces eos, & plantabis eos in monte hæredita- 17
tis tuæ: firmissimum pro mansione tua fecisti
Domine, sanctuarium tuum: Domine, firma
illud manibus tuis. Dñs regnabit in fæculum 18
fæculorum. Quoniam ingressi sunt equi Pha- 19
raonis, & currus ejus, & equites ejus in medium mare, & reduxit super eos Dñs aquas
maris: filii autem Israel ambulaverunt per
ficcum in medio mari. Sumpsit etiam Mari- 20
am Prophetissa soror Aharonis tympanum
in manum suam, et egressæ sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & systris. Et ca- 21
nere faciebat eas Mariam, Laudate Dominum magnificentissimum, qui magnificatus
est super equos, & conscensores eorum projecit in mare. Discedere autem fecit Moses 22
gentem Israeliticam à mari Suph, & egressi
sunt ad solitudinem Sud; venerúntq; spatio
trium dierum per solitudinem, & non invenerunt aquas. Et venerunt ad Morath, nec 23
potuerunt bibere aquas de Morath, eò quòd
amaræ essent: propterea vocavit nomen loci
illius, Morath. Et murmurârunt populus 24
contra Mosen, ac dicunt ei, Quid bibemus?
Oravit ergò Moses coram Dño, & ostendit 25
ei Dñs lignum, quod cùm injecisset in aquas,
dulces factæ sunt aquæ. Ibi docuit eum leges
& judicia, & ibidem tentavit eum. Et ait illi, 26
Si audiés audieris vocé Dñi Dei tui, & quod
bonum est coram eo feceris, & auscultaveris
præceptis ejꝰ, et custodieris omnia statuta ejꝰ;
cuncta flagella quæ adduxi super Ægyptios,
non adducã super te: quia ego sum Dñs medicus tuꝰ. Venerunt autem in Elim, & ibi erant 27
duodecim fontes aquarum, & septuaginta
palmæ; & castrametati sunt ibi super aquas.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

15 תִּפּוֹל עֲלֵיהוֹן אֵימְתָא וְדַחֲלְתָא
בִּסְגִי תוּקְפָּךְ יִשְׁתְּקוֹן כְּאַבְנָא עַד־
דְּיֶעְבַּר עַמָּךְ יְיָ יַת־אַרְנוֹנָא עַד־
דְּיֶעְבַּר עַמָּא דְּנָן דִּי פְרַקְתָּ יַת־
16 יְרֻדְנָא: תַּעֲלִנּוּן וְתִשְׁרְנוּן בְּטוּרָא
דְּאַחְסָנַת־זְךָ אַתָּר מְתַקַּן לְבֵית־
שְׁכִנְתָּךְ אַתְקִנְתָּא יְיָ מַקְדְּשָׁא יְיָ
אַתְקַנְדִי יְדָךְ: 18 יְיָ מַלְכוּתֵיהּ קָאֵם
לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלַמְיָא: 19 אֲרֵי עָלָ
סוּסָוָת פַּרְעֹה בְּרְתֵיכוֹהִי וּבְפָרָשׁוֹהִי
בְּיַמָּא וְאָתֵיב יְיָ עֲלֵיהוֹן יַת מֵי יַמָּא
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַלִּיכוּ בִּיבֵשְׁתָּא בְּגוֹ
יַמָּא: 20 וְנָסִיבַת מִרְיָם נְבִיאַתָּא
אֲחָתֵיהּ דְּאַהֲרֹן יַת תֻּפָּא בִּידָהּ
וּנְפָקָא כָל־נְשַׁיָּא בַּתְרָהָא בְּתֻפִּין
וּבְחַנִּנִין: 21 וּמְעַנְיָא לְהֶן מִרְיָם
שַׁבַּחוּ וְאוֹדוּ קֳדָם יְיָ אֲרֵי אִתְנַאֵי
עַל־גַּוְתָנָא וְגַאוּתָא דְּיִלִּידַת הֵיא
סוּסְיָא וְרַכְּבִידַהּ שַׁדִּי בְיַמָּא:
22 וְאַטֵּיל מֹשֶׁה יַת יִשְׂרָאֵל מִיַּמָּא
דְסוּף וּנְפָקוּ לְמַדְבְּרָא דְחַנְרָא
וְאָזְלוּ תְלָתָא יוֹמִין בְּמַדְבְּרָא וְלָא
אַשְׁכְּחוּ מַיָּא: 23 וַאֲתוֹ לְמָרָה וְלָא
יְכִילוּ לְמִשְׁתֵּי מַיָּא מִמָּרָה אֲרֵי
מְרִירִין אִנּוּן עַל־כֵּן קְרָא שְׁמַהּ
מָרָה: 24 וְאִתְרַעֲמוּ עַמָּא עַל־מֹשֶׁה
לְמֵימַר מָה־נִשְׁתֵּי: 25 וְצָלֵי קֳדָם יְיָ
וְאַלְפֵיהּ יְיָ אָעָא וּרְמָאלְמַיָּא וּבְסִימוּ
מַיָּא תַּמָּן גְּזַר לֵיהּ קְיָם וְדִין וְתַמָּן
נַסְיֵהּ: 26 וַאֲמַר אִם־קַבָּלָא תְּקַבֵּל
בְּמֵימְרָא דַייָ אֱלָהָךְ וּדְכִשַׁר בְּעֵינוֹהִי
תַּעְבֵּיד וְתֵצֵית לְפִקּוּדוֹהִי וְתִטַּר כָּל־
קְיָמוֹהִי כָּל־מַרְעִין דִּי שַׁוִּיתִי
בְּמִצְרַיִם לָא אֲשַׁוִּי עֲלָךְ אֲרֵי אֲנָא
יְיָ אָסְוָךְ: 27 וַאֲתוֹ לְאֵלִים וְתַמָּן תְּרֵתֵי
עַסְרֵי מַבּוּעִין דְּמַיִן וְשַׁבְעִין דְּקַלִּין
וּשְׁרוֹ תַּמָּן עַל־מַיָּא:

15 Irruat super eos terror, & timor; in multitudine fortitudinis tuæ, taceant sicut lapis: donec transeat populus tuus, Dñe, *Arnō*; donec transeat populus hic quem redemisti, *fordanem*. 16 Introduces eos, & collocabis eos in monte hæreditatis tuæ; locum *paratum pro domo* majestatis tuæ, præparásti Domine: sanctuarium, Domine, præparaverunt manus tuæ. 18 Regnum Domini *durat* in seculum & in secula seculorum. 19 Quando ingressus est equitatus Pharaonis, cum curribus suis & equitibus suis, in mare; reduxit Dominus super eos aquas maris: Filii autem Israel ambulaverunt per siccũ, in medio maris. 20 Et tulit Maria prophetissa, soror Aaron, tympanum in manu suâ: & egressæ sunt omnes mulieres post eam, cum tympanis & choris. 21 Et respondebat eis Maria: Cantate & laudate coram Domino; quoniam magnificatus est super magnificos, & magnificentia ejus est, equum et ascensorem ejus projecit in mare. 22 Tulit autẽ Moyses Israel de mari rubro; & egressi sunt per desertum Agra: & ambulaverunt tribus diebꝰ per desertum, & non invenerunt aquas. 23 Et venerunt in Mara; & non potuerunt bibere aquas de Mara, eò quòd amaræ essent: propterea vocavit nomen ejusdem loci, Mara. 24 Et conquestus est populus contra Moysen dicens, Quid bibemꝰ? 25 Et oravit coram Domino, & ostendit ei Dominus lignum; & projecit in aquam, & dulces factæ sunt aquæ: Ibi constituit ei pactum & judicium, & ibi tentavit eum. 26 Et ait, Si obediens obedieris verbo Dñi Dei tui, & quod rectum est coram eo feceris; & audieris præcepta ejus, & custodieris omnia pacta ejus: omnes languores quos posui in Ægypto, non ponam super te; quia ego Dominus medicus tuus. 27 Veneruntq; in Elim; ubi erant duodecim fontes aquarum, & septuaginta palmæ: & castrametati sunt ibi juxta aquas.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 * אֲבַ֣ן יִדֹּ֣מוּ כַּ֠ פֶּ֨ן תִּפֹּ֤ל עֲלֵיהֶם֙ אֵימָתָ֣ה וָפָ֔חַד בִּגְדֹ֥ל זְרוֹעֲךָ֖ יִדְּמ֣וּ כָּ֑
עַד־יַעֲבֹ֣ר עַמְּךָ֣ יְהוָ֔ה עַד־יַעֲבֹ֖ר עַם־זוּ֥ קָנִֽיתָ׃
17 תְּבִאֵ֗מוֹ וְתִטָּעֵ֙מוֹ֙ בְּהַ֣ר נַחֲלָתְךָ֔ מָכ֥וֹן לְשִׁבְתְּךָ֖ פָּעַ֑לְתָּ יְהוָ֔ה
מִקְדָּ֕שׁ אֲדֹנָ֖י כּוֹנְנ֥וּ יָדֶֽיךָ׃ 18 יְהוָ֥ה יִמְלֹ֖ךְ לְעֹלָ֥ם וָעֶֽד׃
19 כִּ֣י בָ֤א ס֙וּס פַּרְעֹ֣ה בְּרִכְבּ֣וֹ וּבְפָרָשָׁ֔יו בַּיָּ֖ם וַיָּ֨שֶׁב יְהוָ֤ה עֲלֵיהֶם֙ אֶת־מֵ֣י
הַיָּ֔ם וּבְנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל הָלְכ֣וּ בַיַּבָּשָׁ֑ה בְּת֖וֹךְ הַיָּֽם׃ 20 וַתִּקַּ֣ח מִרְיָ֤ם
הַנְּבִיאָה֙ אֲח֣וֹת אַהֲרֹ֔ן אֶת־הַתֹּ֖ף בְּיָדָ֑הּ וַתֵּצֶ֨אנָה כָל־הַנָּשִׁ֤ים אַחֲרֶ֙יהָ֙
בְּתֻפִּ֔ים וּבִמְחֹלֹֽת׃ 21 וַתַּ֥עַן לָהֶ֖ם מִרְיָ֑ם שִׁ֣ירוּ לַיהוָ֔ה כִּי־גָא֥ה גָאָ֖ה
סוּס֥ וְרֹכְבֽוֹ׃ 22 וַיַּסַּ֣ע מֹשֶׁ֔ה אֶת־יִשְׂרָאֵ֖ל מִיַּם־ס֑וּף וַיֵּצְא֣וּ אֶל־מִדְבַּ֣ר
שׁ֔וּר וַיֵּלְכ֥וּ שְׁלֹשֶׁת־יָמִ֖ים בַּמִּדְבָּ֑ר וְלֹ֥א מָצְא֖וּ מָֽיִם׃ 23 וַיָּבֹ֣אוּ מָרָ֔תָה
וְלֹא־יָכְל֥וּ לִשְׁתּ֛וֹת מַ֖יִם מִמָּרָ֑ה כִּ֥י מָרִ֖ים הֵ֑ם עַל־כֵּ֥ן קָרָֽא־שְׁמָ֖הּ מָרָֽה׃
24 וַיִּלֹּנ֥וּ הָעָ֖ם עַל־מֹשֶׁ֣ה לֵאמֹ֑ר מָ֥ה נִשְׁתֶּֽה׃ 25 וַיִּצְעַ֤ק אֶל־יְהוָה֙
וַיּ֣וֹרֵ֔הוּ יְהוָ֖ה עֵ֑ץ וַיַּשְׁלֵךְ֙ אֶל־הַמַּ֔יִם וַיִּמְתְּק֖וּ הַמָּ֑יִם שָׁ֣ם ׀ שָׂ֣ם לוֹ֩
חֹ֨ק וּמִשְׁפָּ֜ט וְשָׁ֣ם נִסָּֽהוּ׃ 26 וַיֹּ֗אמֶר אִם־שָׁמֹ֤עַ תִּשְׁמַע֙ לְקוֹל֙ יְהוָ֣ה
אֱלֹהֶ֔יךָ וְהַיָּשָׁ֥ר בְּעֵינָ֖יו תַּעֲשֶׂ֑ה וְהַאֲזַנְתָּ֣ לְמִצְוֹתָ֔יו וְשָׁמַרְתָּ֖ כָּל־חֻקָּ֑יו
כָּל־הַמַּחֲלָ֗ה אֲשֶׁ֨ר שַׂ֤מְתִּי בְמִצְרַיִם֙ לֹ֣א אָשִׂ֣ים עָלֶ֔יךָ כִּ֥י אֲנִ֖י יְהוָ֥ה
רֹפְאֶֽךָ׃ 27 וַיָּבֹ֣אוּ אֵילִ֔מָה וְשָׁ֥ם שְׁנֵֽים־עָשָׂ֖ר עֲיָנֹ֣ת מָ֑יִם וְשִׁבְעִ֥ים תְּמָרִ֖ים
וַיַּחֲנ֥וּ שָׁ֖ם עַל־הַמָּֽיִם׃

VERSIO SAMARITANA.

16 * נֹ֣כַח֮ כֹּ֣ה תִּפֹּ֣ל עֲלֵיהֶם֒ אֵימָתָ֣ה וָפָ֔חַד בִּגְדֹ֥ל זְרוֹעֲךָ֖ יִדְּמ֣וּ כָּ֑
עַד־יַעֲבֹ֣ר עַמְּךָ֣ יְהוָ֔ה עַד־יַעֲבֹ֖ר עַם־זוּ֥ קָנִֽיתָ׃
17 תְּבִאֵ֗מוֹ וְתִטָּעֵ֙מוֹ֙ בְּהַ֣ר נַחֲלָתְךָ֔ מָכ֥וֹן לְשִׁבְתְּךָ֖ פָּעַ֑לְתָּ יְהוָ֔ה
מִקְדָּ֕שׁ אֲדֹנָ֖י כּוֹנְנ֥וּ יָדֶֽיךָ׃ 18 יְהוָ֥ה יִמְלֹ֖ךְ לְעֹלָ֥ם וָעֶֽד׃
19 כִּ֣י בָ֤א ס֙וּס פַּרְעֹ֣ה בְּרִכְבּ֣וֹ וּבְפָרָשָׁ֔יו בַּיָּ֖ם וַיָּ֨שֶׁב יְהוָ֤ה עֲלֵיהֶם֙ אֶת־מֵ֣י
הַיָּ֔ם וּבְנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל הָלְכ֣וּ בַיַּבָּשָׁ֑ה בְּת֖וֹךְ הַיָּֽם׃ 20 וַתִּקַּ֣ח מִרְיָ֤ם
הַנְּבִיאָה֙ אֲח֣וֹת אַהֲרֹ֔ן אֶת־הַתֹּ֖ף בְּיָדָ֑הּ וַתֵּצֶ֨אנָה כָל־הַנָּשִׁ֤ים אַחֲרֶ֙יהָ֙
בְּתֻפִּ֔ים וּבִמְחֹלֹֽת׃ 21 וַתַּ֥עַן לָהֶ֖ם מִרְיָ֑ם שִׁ֣ירוּ לַיהוָ֔ה כִּי־גָא֥ה גָאָ֖ה
סוּס֥ וְרֹכְבֽוֹ׃ 22 וַיַּסַּ֣ע מֹשֶׁ֔ה אֶת־יִשְׂרָאֵ֖ל מִיַּם־ס֑וּף וַיֵּצְא֣וּ אֶל־מִדְבַּ֣ר
שׁ֔וּר וַיֵּלְכ֥וּ שְׁלֹשֶׁת־יָמִ֖ים בַּמִּדְבָּ֑ר וְלֹ֥א מָצְא֖וּ מָֽיִם׃ 23 וַיָּבֹ֣אוּ מָרָ֔תָה
וְלֹא־יָכְל֥וּ לִשְׁתּ֛וֹת מַ֖יִם מִמָּרָ֑ה כִּ֥י מָרִ֖ים הֵ֑ם עַל־כֵּ֥ן קָרָֽא־שְׁמָ֖הּ מָרָֽה׃
24 וַיִּלֹּנ֥וּ הָעָ֖ם עַל־מֹשֶׁ֣ה לֵאמֹ֑ר מָ֥ה נִשְׁתֶּֽה׃ 25 וַיִּצְעַ֤ק אֶל־יְהוָה֙
וַיּ֣וֹרֵ֔הוּ יְהוָ֖ה עֵ֑ץ וַיַּשְׁלֵךְ֙ אֶל־הַמַּ֔יִם וַיִּמְתְּק֖וּ הַמָּ֑יִם שָׁ֣ם ׀ שָׂ֣ם לוֹ֩
חֹ֨ק וּמִשְׁפָּ֜ט וְשָׁ֣ם נִסָּֽהוּ׃ 26 וַיֹּ֗אמֶר אִם־שָׁמֹ֤עַ תִּשְׁמַע֙ לְקוֹל֙ יְהוָ֣ה
אֱלֹהֶ֔יךָ וְהַיָּשָׁ֥ר בְּעֵינָ֖יו תַּעֲשֶׂ֑ה וְהַאֲזַנְתָּ֣ לְמִצְוֹתָ֔יו וְשָׁמַרְתָּ֖ כָּל־חֻקָּ֑יו
כָּל־הַמַּחֲלָ֗ה אֲשֶׁ֨ר שַׂ֤מְתִּי בְמִצְרַיִם֙ לֹ֣א אָשִׂ֣ים עָלֶ֔יךָ כִּ֥י אֲנִ֖י יְהוָ֥ה
רֹפְאֶֽךָ׃ 27 וַיָּבֹ֣אוּ אֵילִ֔מָה וְשָׁ֥ם שְׁנֵֽים־עָשָׂ֖ר עֲיָנֹ֣ת מָ֑יִם וְשִׁבְעִ֥ים תְּמָרִ֖ים
וַיַּחֲנ֥וּ שָׁ֖ם עַל־הַמָּֽיִם׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

16 Cadat super eos terror & pavor: in magnitudine brachii tui fileant ut lapis, donec transeat populus tuus Domine; donec transeat populus iste quem acquisivisti. 17 Introduces eos, et plantabis eos in monte possessionis tuæ; loco firmissimo habitationis tuæ quem (p) fecisti, Domine; sanctuario, Domine, quod paravit manus tua. 18 Dominus regnabit in eternum et ultrà. 19 Quoniam intravit equitatus Pharaonis cum curribus & (q) equitibus in mare, & reduxit Dominus super eas aquas maris; filii verò Israel gradiebantur in aridâ per medium maris. 20 Accepit autem Maria prophetissa soror Aaron tympanum in manu sua; et egressæ sunt omnes mulieres post eã in tympanis et choris. 21 Respondebatque eis Maria, Cantemus Domino; (r) gloriosè enim glorificatus est, equum & equitem detulit in mare. 22 Et proficisci fecit Moses Israelem de mari rubro, & duxit eum in desertum Sur: iveruntq; viam trium dierum in desertum, non invenientes aquas. 23 Et venerunt in Mara, sed non potuerunt bibere aquas de Mara, quia amaræ erant; ideò vocavit nomen ejus, Mara. 24 Et murmuravit populus adversùs Mosen, dicens; Quid bibemus? 25 Clamavitq; Moses ad Dominum, & ostendit illi Dominus (s) lignum quod projecit in aquas, & dulces factæ sunt aquæ: Ibi posuit ei legem & judicium, ibiq; tentavit eum. 26 Et dixit, Si audiendo audieris vocem Domini, Dei tui, & rectum feceris in oculis ejus, & auscultaveris præcepta ejus, & observaveris præcepta ejus; (t) omnem morbum quem posui super Ægyptios, non ponam super te; quia ego sum Dominus sanans te. 27 Postea venerunt in Elim: In Elim autem erant duodecim fontes aquarum, et septuaginta palmæ, castrametatiq; sunt ibi juxta aquas.

VER. SAM. (p) separásti (q) peditibus (r) excelluit qui pugnabat, (s) arborem (t) omne malum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * يَقَعُ عَلَيْهِمُ ٱلْهَيْبَةُ وَٱلْفَزَعُ بِعَظِيمِ قُدْرَتِكَ * يَسْكُنُونَ كَٱلْحَجَرِ ٱلَى اَنْ يَجُوزَ شَعْبُكَ يَا رَبُّ *
17 اِلَى اَنْ يَجُوزَ ٱلشَّعْبُ ٱلَّذِي مَلَكْتَهُ حَوْزًا * فَتَاتِي بِهِمْ فَتَغْرِسُهُمْ فِي جَبَلِ خُلَّتِكَ * مَهْيَا لِسَكْنَتِكَ
18 صَنَعْتَهُ يَا رَبُّ * مَقْدِسٌ اَصْلَحَتْهُ يَدُكَ * ٱللّٰهُ مَلِكُ ٱلدَّهْرِ ٱلْاَبَدِ * اِذْ دَخَلَ خَيْلُ فِرْعَوْنَ
19 وَمَرَاكِبُهُ وَفُرْسَانُهُ فِي ٱلْبَحْرِ * فَرَدَّ عَلَيْهِمْ مَآءَ ٱلْبَحْرِ * وَبَنُو اِسْرَائِيلَ سَارُوا فِي ٱلْيَبَسِ فِي وَسْطِ ٱلْبَحْرِ *
20 * ثُمَّ اَخَذَتْ مَرْيَمُ ٱلنَّبِيَّةُ اُخْتُ هٰرُونَ ٱلدُّفَّ فِي يَدِهَا * وَخَرَجَ جَمِيعُ ٱلنِّسَآءِ وَرَاهَا بِدُفُوفٍ وَطُبُولٍ *
21 * وَجَاوَبَهُنَّ مَرْيَمُ قَائِلَةً * سَبِّحُوا ٱللّٰهَ اِذْ اَقْتَدَرَ اِقْتِدَارًا * اَلْخَيْلَ وَرُكَّابَهَا رَمَى بِهِمْ فِي ٱلْبَحْرِ * وَرَحَّلَ
22 مُوسَى بَنِي اِسْرَائِيلَ مِنْ بَحْرِ ٱلْقُلْزُمِ * وَخَرَجُوا اِلَى بَرِّيَّةِ ٱلْجَفَارِ * فَسَارُوا ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ فِي ٱلْبَرِّيَّةِ وَلَمْ
يَجِدُوا مَآءً * ثُمَّ جَاؤُا اِلَى ٱلْمَرِّينِ وَلَمْ يَطِيقُوا اَنْ يَشْرَبُوا مِنْهَا مَآءَ لِاَنَّهُ مُرٌّ * وَلِذٰلِكَ سُمِّيَتِ ٱلْمَرِّينَ *
24 * فَتَذَمَّرَ ٱلْقَوْمُ عَلَى مُوسَى قَائِلِينَ مَا نَشْرَبُ * فَدَعَا اِلَى ٱللّٰهِ * فَدَلَّهُ عَلَى شَجَرٍ طَرَحَ مِنْهَا
25 سَيْبًا فِي ٱلْمَآءِ فَحَلَا * ثُمَّ صَيَّرَ لَهُ رَسُومًا وَاَحْكَامًا * وَبِهَا اَمْتَحَنَهُ * وَقَالَ اِنْ قَبِلْتَ اَمْرَ ٱللّٰهِ رَبِّكَ * وَصَنَعْتَ
26 ٱلْمُسْتَقِيمَ عِنْدَهُ * وَاَصْغَيْتَ اِلَى وَصَايَاهُ * وَحَفِظْتَ جَمِيعَ رُسُومِهِ * جَمِيعَ ٱلْاَمْرَاضِ ٱلَّتِي اَحْلَلْتُهَا
بِٱلْمِصْرِيِّينَ لَا اُحِلُّهَا بِكَ * لِاَنِّي ٱللّٰهُ مُعَافِيكَ * فَجَاؤُا اِلَى اِيلِيمَ وَكَانَ ثَمَّ اِثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنَ مَآءٍ
27 وَسَبْعُونَ نَخْلَةً * وَنَزَلُوا ثَمَّ *

Decidat super eos pavor & timor, in magnitudine potentiæ tuæ: obmutescant sicuti lapides, quousque transeat populus tuus, O Domine; quousque transeat populus quem acquisisti in possessionem. 17 Et adducas eos, & plantes eos in monte hæreditatis tuæ (præparatum habitationi tuæ fecisti eum, O Domine) Sanctuario quod disposuit manus tua. 18 Deus rex est sæculi sempiterni. 19 Cùm ingressi sunt equi Pharaonis, & currus ejus, & equites ejus in mare, reduxit super eos aquam maris; & filii Israël ambulaverunt per siccum in medio maris. 20 Deinde sumpsit Maria prophetissa soror Haron tympanũ in manu suâ; & exierunt omnes mulieres post illã cum sistris & tympanis. 21 Et respondit eis Maria, dicens; Laudate Deum quòd potuerit potentiùs: equos & eorum conscensores projecit in mare. 22 Et migrare fecit Musa filios Israël de mari rubro: & egressi in desertum Giaphar, ambulaverunt tribus diebus per desertum, & non repererunt aquam. 23 Deinde venerunt ad Marirat, & non potuerunt bibere ex ea aquam, eò quòd amara esset; & ideò vocata est, Marirat. 24 Et murmuravit populus adversùs Musam, dicentes; Quid bibemus? 25 Et deprecatus est Deum, & ostendit illi arborem, è qua projecit aliquid in aquam, & dulcorata est: Ibi fecit ei constitutiones & judicia, & ibi tentavit eum, 26 Et dixit, Si acceptaveris præceptum Dei Domini tui, & egeris quod rectum est apud illũ, & auscultaveris mandatis ejus, & custodieris omnes constitutiones ejus; omnes infirmitates quas immisi in Ægyptios, non immittã in te; quia ego sum Deus sanator tuus. 27 Veneruntq; in Ilim: & erant ibi duodecim fontes aquæ, & septuaginta palmæ, & castrametatati sunt ibi.

ספר שמות : יו

CAP. XVI. יו

in Israel filorum cœtus omnes venerunt &, Elim ex sunt profecti Et

1 וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיָּבֹאוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־
decima quinta in ,Sinai inter & Elim inter quod ,Sin desertum
מִדְבַּר־סִין אֲשֶׁר בֵּין־אֵילִם וּבֵין סִינָי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר
.Ægypti terra de eorum exire secundi mensis die
יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם :
super & Moseh super Israel filiorum cõgregatio omnis murmuraverũt Et
2 וַיִּלֹּנוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־מֹשֶׁה וְעַל־
adsit Quis : Israel filii eos ad dixerunt Et .deserto in Aharon
אַהֲרֹן בַּמִּדְבָּר : וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי־יִתֵּן
juxta nos sedendo in ,Ægypti terra in ,Domini manum per nos esse mortuos
מוּתֵנוּ בְיַד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל־
in nos eduxistis quia :saturitatẽ ad panẽ nos edendo in ,carnis ollam
סִיר הַבָּשָׂר בַּאֲכָלֵנוּ לֶחֶם לָשֹׂבַע כִּי־הוֹצֵאתֶם אֹתָנוּ אֶל־
.fame in hunc cœtum omnem interimẽdũ ad ,hoc desertum
הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהָמִית אֶת־כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה בָּרָעָב :
de panem vobis pluens ego Ecce :Moseh ad Dominus Dixitque
4 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן־
ut ,suo die in diei rem colligent & ,populus egredietur & ,cœlis
הַשָּׁמָיִם וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן
sexta die in erit Et ,non an ,mea lege in ibit utrum ,eum tentẽ
אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם־לֹא : וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי
colligent quod super duplum erit & ,afferent quod parabunt &
וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר־יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר־יִלְקְטוּ
: Israel filios omnes ad Aharon & Moseh Dixitque .die die
יוֹם׀ יוֹם : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
.Ægypti terra de vos eduxit Dominus quod scietis & Vesperi
עֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
cum audiendo in ,Domini gloriam videbitis & ,manè Et
וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת־כְּבוֹד יְהוָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת־
quia ,quid nos Et .Dominum contra vestras murmurationes
תְּלֻנֹּתֵיכֶם עַל־יְהוָה וְנַחְנוּ מָה כִּי
vobis Dominum dando In : Moseh Dixitque ? nos cõtra facitis murmurare
תַלִּינוּ עָלֵינוּ : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתֵת יְהוָה לָכֶם
audiendo in ,saturandã ad matutino in panem & ,edendum ad carnem vespera in
בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבֹּעַ בִּשְׁמֹעַ
murmurantes vos quibus vestras murmurationes Dominum
יְהוָה אֶת־תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם מַלִּינִם
quia ,vestræ murmurationes nos contra Non ?quid nos Et .eũ contra
עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא־עָלֵינוּ תְּלֻנֹּתֵיכֶם כִּי
ad Dic : Aharon ad Moseh Dixitque .Dominum contra
עַל־יְהוָה : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל־
audivit quia Domini facies ad Accedite :Israel filiorum cœtũ omnem
כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת
cœtum omnem ad Aharon loqui ut fuit Et .vestras murmurationes
תְּלֻנֹּתֵיכֶם : וַיְהִי כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל־כָּל־עֲדַת 10
Domini gloria ecce & ,desertum ad respexerunt & ,Israel filiorum
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה
: dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et .nube in est conspecta
נִרְאָה בֶּעָנָן : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ 11

Versio VULG. LAT.

CAP. XVI.

1 PRofectíque sunt de Elim, et venit omnis multitudo filiorũ Israel in desertum Sin, quod est inter Elim & Sinai: quintodecimo die mensis secundi, postquàm egressi sunt de terra
2 Ægypti. Et murmuravit omnis congregatio filiorum Israel contra Moysen & Aaron
3 in solitudine. Dixerúntque filii Israel ad eos, Utinam mortui essemus per manum Domini in terra Ægypti, quando sedebamus super ollas carnium, & comedebamus panem in saturitate: cur eduxistis nos in desertum istud, ut occideretis omnem multitudinem fame?
4 Dixit autem Dñs ad Moysen, Ecce ego pluã vobis panes de cœlo: egrediatur populus, & colligat quæ sufficiunt per singulos dies; ut tentem eum, utrùm ambulet
5 in lege mea, an non. Die autem sexto parent quòd inferant: & sit duplum quàm colligere solebant per singulos
6 dies. Dixerúntque Moyses & Aaron ad omnes filios Israel, Vesperè scietis quòd Dñs eduxerit vos de terra Ægypti;
7 Et manè videbitis gloriam Domini: audivit enim murmur vestrum contra Dominũ: nos verò quid sum⁹, quia mussitâstis contra nos?
8 Et ait Moyses, Dabit vobis Dominus vesperè carnes edere, & manè panes in saturitate: eò quòd audierit murmurationes vestras quibus murmurati estis contra eum: nos enim quid sumus? nec contra nos est murmur vestrum, sed contra
9 Dominum. Dixit quoq; Moyses ad Aaron, Dic universæ congregationi filiorum Israel, Accedite coram Dño: audivit enim murmur vestrum.
10 Cúmq; loqueretur Aaron ad omnem cœtũ filiorum Israel, respexerunt ad solitudinem: & ecce gloria Dñi apparuit in
11 nube. Locutus est autem Dñs ad Moysen, dicens;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ις'.

1 Ἀπῆραν δὲ ἐξ Αἰλείμ, καὶ (α) ἦλθοσαν πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρημον Σὶν, ὅ ἐστιν ἀνὰ μέσον Αἰλείμ, καὶ ἀνὰ μέσον Σινά. τῇ δὲ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ, τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐξεληλυθότων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, 2 διεγόγγυζε πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ὅλη Μωυσῆν καὶ Ἀαρών. 3 Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτοὺς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, Ὄφελον ἀπεθάνομεν πληγέντες ὑπὸ κυρίου ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ὅταν ἐκαθίσαμεν ἐπὶ τῶν λεβήτων τῶν κρεῶν, καὶ ἠσθίομεν ἄρτους εἰς πλησμονήν· ὅτι ἐξηγάγετε ἡμᾶς εἰς τὴν ἔρημον ταύτην, ἀποκτεῖναι πᾶσαν τὴν 4 συναγωγὴν ταύτην ἐν λιμῷ. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἰδοὺ ἐγὼ ὕω ὑμῖν ἄρτους ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐξελθὸν ὁ λαὸς, καὶ συλλέξουσι τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ὅπως πειράσω αὐτοὺς εἰ πορεύσονται τῷ νόμῳ μου, ἢ οὔ. 5 Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ, καὶ (β) ἑτοιμάσουσιν ὃ ἐὰν εἰσενέγκωσι· καὶ ἔσται διπλᾶν (γ) ὃ ἐὰν συναγάγωσι 6 τὸ καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν. (δ) Καὶ εἶπε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, Ἑσπέρας γνώσεσθε, ὅτι κύριος ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, 7 Καὶ πρωΐ ὄψεσθε τὴν (ε) δόξαν κυρίου ἐν τῷ (ζ) εἰσακοῦσαι τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν ἐπὶ τῷ θεῷ. ἡμεῖς δὲ τί ἐσμεν, ὅτι (η) 8 διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν; Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Ἐν τῷ δοῦναι κύριον ὑμῖν ἑσπέρας κρέα φαγεῖν, καὶ ἄρτους τὸ πρωὶ εἰς πλησμονὴν, διὰ τὸ εἰσακοῦσαι κύριον τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ τί ἐσμεν; οὐ καθ' ἡμῶν (θ) ἐστιν ὁ γογγυσμὸς ὑμῶν, ἀλλ' 9 ἢ κατὰ τοῦ θεοῦ. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν, Εἶπον πάσῃ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσραὴλ, Προσέλθετε ἐναντίον τοῦ θεοῦ· εἰσακήκοε γὰρ (ι) τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν. Ἡνίκα δὲ 10 ἐλάλει Ἀαρὼν πάσῃ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπεστράφησαν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἡ δόξα κυρίου ὤφθη ἐν νεφέλῃ. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, 11

MS. A. (α) ἦλθον (β) ἑτοιμάσωσιν ὃ ἂν (γ) ὃ ἂν εἰσενέγκωσιν τὸ (δ) Εἶπεν δὲ (ε) δόξαν τοῦ θεοῦ ἐν (ζ) εἰσακοῦσαι κύριον τὸν (η) γογγύζετε (θ) ὁ γογγυσμὸς ὑμῶν ἐστιν, (ι) ὑμῶν τὸν γογγυσμόν.

CAP. XVI.

1 PRomoverunt autem de Ælim, & venerunt omnis synagoga filiorum Israel in desertum Sin, quod est inter Ælim & Sinai. Quintâ autem & decimâ die mense secundo, cùm ipsi exivissent de terra Ægypti, Murmuravit omnis synagoga filiorum Is-
2 rael adversùs Moysen & Aaron. Et dixerunt ad eos filii Israel, utinàm mortui essemus percussi
3 à Domino in terra Ægypto, quando sedebamus super ollas carnium, & manducabamus panes ad satictatem: quoniam eduxistis nos in desertum hoc, ad interimendum omnem synagogam
4 hanc in fame. Dixit autem Dominus ad Moysen, Ecce ego pluo vobis panes de cœlo: & exibit populus, & colligent (a) quod diei
5 in die; ut tentem eos, si ambulabunt (b) lege meâ, an non. Et erit in die sexto, & parabunt quodcunque intulerint: & erit duplum (c) quod collegerint per
6 diem in die. Et dixit Moyses & Aaron ad omnem synagogam filiorum Israel, Vesperè cognoscetis, quiâ Dominus eduxit vos de
7 terra Ægypti; Et manè videbitis gloriam Domini in (d) exaudiendo murmurationem vestram adversùs Deum. Nos autem quid
8 sumus, quia obmurmuratis contra nos? Et dixit Moyses, In dando vobis Dominum vesperè carnes ad comedendum, & panes manè ad satietatem: propterea quòd exaudivit Dominus murmuratio-
9 nem vestram, quam vos obmurmuratis adversùs nos. Nos autem quid sumus? non enim adversùs nos est murmur vestrum, sed adversùs Deum. Dixit autem Moyses ad Aaron, Dic omni synagogæ filiorum Israel, Accedite ante Deum: exaudivit enim
10 murmur vestrum. Dum autem loquebatur Aaron omni synagogæ filiorum Israel, & converterunt se ad desertum: & gloria Domini
11 apparuit in nube. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XVI.

PRofectíq; sunt de Elim, & venerunt omnis cœtus filiorum Israel in desertum Sin, quod est inter Elim & inter Sinai, quintodecimo mensis secũdi à tempore quo egressi sunt filii Israel ex Ægypto. Et murmurárunt tota congregatio filiorũ Israel contra Moſen et contra Aharonem in deserto. Et dixerunt ad eos filii Israel, Vellemus quidem obiisse per manum Dñi in terra Ægypti, quando sedebam⁹ super ollas carnis, & comedebamus pané, & saturabamur: quoniam eduxistis nos ad desertum hoc, ut enecaretis universã congregationem filiorum Israel fame. Et ait Dñs ad Moſen, Ecce ego depluam vobis panem de cœlo: & egredientur populus, & colligent cibum diurnum in diem: ut probem eos utrùm ambulent in legibus meis, nécne. Fiétq; in die sexto parabunt quod afferent, erítq; duplo magis quàm id quod colligent singulis diebus. Dixerunt ergò Moſes & Aharon omnibus filiis Israel, Vesperè scietis quòd Dñs eduxit vos ex Ægypto: Manè autem videbitis gloriam Dñi, quoniam audita est murmuratio vestra coram Dño: Nos autem quid sumus, quòd mussitetis contra nos? Dixit etiam eis Moſes, Cùm dederit vobis Dominus carnem vespere ad manducandum, & mane panem ad satietatem: Nam audivit Dñs murmurationem vestram quâ mussitatis contra eum. Et nos quid sumus? non contra nos quidem murmuratis, sed contra Dominum. Et dixit Moſes ad Aharonem, Dic universæ congregationi filiorum Israel, Accedite in conspectu Domini, quoniam audivit Dominus murmurationem vestram. Accidit autem ut cùm dixisset Aharon ad omnem cœtum filiorum Israel, vertissent se ad desertum: & ecce gloria Domini apparuit in nube. Dixitque Dominus ad Moſen,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

1 ונטלו מאילם ואתו כל־כנשתא
דבני ישראל למדברא דסין דבין
אלים ובין סיני בחמשתא עסר
יומא לירחא תנינא למפקהון
מארעא דמצרים: ואתרעמו כל־
2 כנשתא דבני ישראל על משה
ועל־אהרן במדברא: ואמרו להון
3 בני ישראל לוי דמיתנא קדם יי
בארעא דמצרים כד הוינא יתבין
על דודי בסרא וכד הוינא אכלין
לחמא ושבעין ארי אפקתון יתנא
למדברא הדין לקטלא ית־כל־
4 קהלתא הדין בכפנא: ואמר יי
למשה הא אנא מטיר לכון
לחמא מן־שמיא ויפקון עמא
וילקטון פתגם־יום ביומיה בדיל
דאנסנון הידכון באורייתי אם־לא:
5 ויהי ביומא שתיתאה ויתקנון ית
דיירתון ויהי על־חד תרין עד
6 דילקטון יום יום: ואמר משה ואהרן
לכל־בני ישראל רמשא ותדעון
ארי יי אפיק יתכון מארעא דמצרים
7 וצפרא ותחזון ית־יקרא דייי כד
שמיען ית־תורעמתכון על־יי ונחנא
8 מה ארי־אתרעמתון עלנא: ואמר
משה כד־יתן יי לכון ברמשא
בסרא למיכל ולחמא בצפרא
למסבע ברשמיען קדם־יי ית־
תורעמתכון די אתון מתרעמין
עלוהי ונחנא מה לא־עלנא
תורעמתכון אלהן על־ממרא דיי:
9 ואמר משה לאהרן אמר לכל־
10 כנשתא דבני ישראל קריבו קדם
יי ארי־שמיע קדם־יי ית
תורעמתכון: והוה כד־מלל אהרן
11 עם־כל־כנשתא דבני־ישראל
ואתפניאו למדברא והא יקרא דיי
אתגלי בעננא: ומלל יי עם־משה למימר

Targum ONKELOS.

CAP. XVI.

1 PRofectiq; sunt de Elim; & vepit omnis cœtus filiorum Israel in desertũ Sin, quod est inter Elim et inter Sinai: quintâ-decimâ die mensis secundi, postquàm egressi sunt de terrâ Ægypti. 2 Murmuravitque omnis congregatio filiorum Israel, contra Moysen et contra Aaron, in solitudine. 3 Et dixerũt eis filii Israel; Utinam mortui essem⁹ *corã Domino* in terrâ Ægypti quãdo sedebam⁹ sup ollas carnis, et quãdo cõedebam⁹ panẽ, et saturabamur: quare eduxistis nos in desertũ istud; ut occideretis omnẽ populũ hunc fame? 4 Dixitq; Dñs ad Moysẽ; Ecce ego descédere faciã vobis panẽ, de cœlo: & egredietur popul⁹ et colliget p singulos dies; ut tentẽ eũ, utrũ ambulẽt in lege meâ, annon. 5 Et erit in die sexto; et præparabũt quæ attulerĩt: et erit duplum, ad illud quod collegerint per singulos dies. 6 Dixitque Moyses et Aaron ad omnes filios Israel: Vesperè scietis, quòd Dominus eduxerit vos de terrâ Ægypti. Et manè 7 videbitis gloriam Domini; eò quòd *audita sint murmura vestra cõtra Dominũ*: nos enim quid sum⁹; quia murmurâstis contra nos? 8 Dixitque Moyses, Cùm dederit vobis Dominus vesperè carnem ad comedendum, et manè panem in saturitatem; cùm *audita sint* corã Dño *murmura vestra, quæ* vos murmurâstis cõtra eũ: nos enim quid sum⁹? non *sunt* cõtra nos *murmura vestra*, sed cõtra verbũ Dñi. 9 Dixitq, Moyses ad Aaron; Dic universæ cõgregationi filiorũ Israel, accedite corã Dño: quia auditũ est corã *Domino* murmur vestrũ. Et factũ est, cùm loqueretur Aaron *cum omni congregatione* filiorũ Israel; et respexerũt ad solitudinem: et ecce gloria Dñi revelata erat in nube. 10 Locutúsque est Dominus ad Moysen, dicens.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

תורה

1 ** ויסעו מאילם ויבאו כל עדת בני ישראל אל מדבר סין אשר בין אילם ובין סיני בחמשה עשר יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים: 2 * ויתלונן כל עדת בני ישראל על משה ועל אהרן במדבר: 3 * ויאמרו אליהם בני ישראל מי יתן מתנו ביד יהוה בארץ מצרים בשבתנו על סיר הבשר באכלנו לחם לשבע כי הוצאתם אתנו אל המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב: 4 ** ויאמר יהוה אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא: 5 * והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו והיה משנה על אשר ילקטו יום יום: 6 * ויאמר משה ואהרן אל כל בני ישראל ערב וידעתם כי יהוה הוציא אתכם מארץ מצרים: 7 * ובקר וראיתם את כבוד יהוה בשמעו את תלונתיכם על יהוה ונחנו מה כי תלינו עלינו: 8 ויאמר משה בתת יהוה לכם בערב בשר לאכל ולחם בבקר לשבע בשמע יהוה את תלנתיכם אשר אתם מתלננים עליו ונחנו מה לא עלינו תלנתיכם כי על יהוה: 9 * ויאמר משה אל אהרן אמר אל כל עדת בני ישראל קרבו לפני יהוה כי נשמע את תלנתיכם: 10 ** והי כדבר אהרן אל כל עדת בני ישראל ויפנו אל המדבר והנה כבוד יהוה נראה בענן: 11 * ויאמר יהוה אל משה לאמר:

VER. SAM.

תורה

1 ** ויסעו מאילם ויבאו כל עדת בני ישראל אל מדבר סין אשר בין אילם ובין סיני בחמשה עשר יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים: 2 * ויתלונן כל עדת בני ישראל על משה ועל אהרן במדבר: 3 * ויאמרו אליהם בני ישראל מי יתן מתנו ביד יהוה בארץ מצרים בשבתנו על סיר הבשר באכלנו לחם לשבע כי הוצאתם אתנו אל המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב: 4 ** ויאמר יהוה אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא: 5 * והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו והיה משנה על אשר ילקטו יום יום: 6 * ויאמר משה ואהרן אל כל בני ישראל ערב וידעתם כי יהוה הוציא אתכם מארץ מצרים: 7 * ובקר וראיתם את כבוד יהוה בשמעו את תלונתיכם על יהוה ונחנו מה כי תלינו עלינו: 8 ויאמר משה בתת יהוה לכם בערב בשר לאכל ולחם בבקר לשבע בשמע יהוה את תלנתיכם אשר אתם מתלננים עליו ונחנו מה לא עלינו תלנתיכם כי על יהוה: 9 * ויאמר משה אל אהרן אמר אל כל עדת בני ישראל קרבו לפני יהוה כי נשמע את תלנתיכם: 10 ** והי כדבר אהרן אל כל עדת בני ישראל ויפנו אל המדבר והנה כבוד יהוה נראה בענן: 11 * ויאמר יהוה אל משה לאמר:

TEXT. ET VER. SAM. Trasslatio Latina.

CAP. XVI.

1 ET profecti sunt ex Elim, venitq; omnis Congregatio filiorum Israel in desertũ Sin, quòd est inter Elim, & inter Sinai, decimo quinto die mensis secundi, postquam egressi sunt de terra Ægypti. 2 Et murmuravit omnis congregatio filiorum Israel adversùs Mosen, et adversùs Aaronem in deserto. 3 Dixeruntq; iis filii Israel, utinã mortui essemus per manum Domini in terra Ægypti, cùm sedebamus juxta ollas carnis, cùm comedebamus panem ad satietatem; nam eduxistis nos in desertum istud, ut necaretis omnem Congregationem istã fame. 4 Dixit autem Dominus Mosi, Ecce ego pluere facio vobis panem de cœlo: Itaque egredietur populus, & colligent diurnum in die suo, ut tentem eos an ambulabunt in lege mea, necné. 5 Die autem sexto parabunt quod afferãt, erit enim duplum super id quod colligunt singulis diebus. 6 Tum dixerunt Moses et Aaron omnibus filiis Israel: Vesperi cognoscetis quòd Dominus eduxit vos de terra Ægypti. 7 Et manè videbitis gloriam Domini, cùm audierit murmurationes vestras adversùs Dominum: Nos autem quid sumus quòd murmuratis adversùs nos? 8 Dixit quoque Moses, Dabit vobis Dominus vesperi carnem ad manducandum, et panem mane ad satietatem; cùm audierit Dominus murmurationes vestras, quas murmurâstis adversùs eum: Nos verò quid sumus? non adversùs nos murmura vestra, sed adversùs Dominum. 9 Et dixit Moses Aaroni, dic universæ congregationi filiorum Israel, Accedite ante Dominum; quoniam audivit murmurationes vestras. 10 Factum est autem cùm loquebatur Aaron universæ Congregationi filiorum Israel, ut respicerent versùs desertum, & ecce gloria Domini apparuit in nube. 11 Tum locutus est Dominus Mosi, dicens;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السادس عشر *

1 * ثم رحلوا من ايليم وجاء جماعة بني اسرايل الى البرية سين التي بين ايليم وبين سيناي
2 في اليوم الخمس عشر من الشهر الثاني لخروجهم من بلد مصر * فتذمر جماعة بني اسرايل
3 على موسي وهرون في تلك البرية * وقالوا لهما ليتنا متنا بامر الله في بلد مصر في جلوسنا الى
قدور اللحم واكلنا من الطعام شبعنا * فلم اخرجتمانا الى هذه البرية لتقتلا جميع هذا الجوف
4 بالجوع * وقال الله لموسي ها انا منزل لكم طعاما من السماء * فليخرج القوم ليلقطوه حسب
5 يوم بيوم * لقبل ان امتحنهم هل يسيرون في شرايعي ام لا * فاذا كان في اليوم السادس
6 فليصلحوا ما ياتون به * فانه يكون ضعفا على ما يلقطونه في كل يوم * فقال موسي وهرون *
7 بالعشي تعلمون ان الله اخرجكم من بلد مصر * وبالغداة تنظرون كرم الله اذ سمع تذمركم
8 عليه * ونحن من اذ تذمرون علينا * ثم قال موسي * ذاك ان يعطيكم الله بالعشي لحما
تاكلونه * وطعاما بالغداة تشبعون منه * اذ سمع تذمركم الذي انتم متذمرون عليه * ومن
9 نحن * ليس علينا تذمركم بل على الله * ثم قال الله لموسي وهرون * قولا لجماعة بني اسرايل
10 تعدموا بين يدي الله فانه قد سمع تذمركم * فكلما كلم هرون بذلك جماعة بني اسرايل
11 التفتوا في البرية * فاذا بنور الله في الغمام * وكلم الله موسي قايلا *

CAP. XVI.

1 DEinde profecti sunt de Ilim, & venit cœtus filiorum Israil in desertum Sin, quod est inter Ilim, & inter Sinai, in die quintadecima ex mense secundo ab exitu eorum de regione Ægypti. 2 Et murmuravit congregatio filiorum Israil adversùs Musam & Haron in ea solitudine. 3 Et dixerunt ambobus, utinam mortui essemus jussu Dei in regione Ægypti, dum sedebamus ad ollas carnis, & comedebamus cibum ad saturitatem nostram. Quare eduxistis nos ad hanc solitudinem, ut occideretis universum hunc cœtum fame? 4 Et dixit Deus Musæ, Ecce ego demissur⁹ sum vobis escam de cœlo: Exeat populus ut colligat eam singulis diebus, ad hoc ut tentem eos utrùm ambulent in legibus meis, an non. 5 Cùm verò fuerit dies sexta, præparent quod afferant: nam erit duplum ejus quod colligunt singulis diebus. 6 Dixerunt ergò Musa & Haron, Vespere scietis Deum eduxisse vos è regione Ægypti. 7 Et manè videbitis munificentiam Dei, cùm audierit murmurationem vestram contra se: & nos quinam sumus, ut murmuretis contra nos? 8 Tum dixit Musa, Atque hoc quidem, quia dabit vobis Deus vespere carnem ad comedendum, & escã manè quâ saturemini: eò quòd audierit murmurationem vestram quam vos murmuratis contra eum. Ecquinam sumus nos? Non est adversùs nos murmuratio vestra, sed adversùs Deum. 9 Præterea dixit Deus ad Musam et Haron, Dicite ambo turbæ filiorum Israil; Accedite coram Deo, quoniam jam audivit murmurationem vestram. 10 Et quandiu loquebatur Haron hæc ad congregationẽ filiorum Israil, convertebant se in deserto; & ecce lux Dei in nubibus. 11 Locutúsque est Deus ad Musam, dicens;

ספר שמות : יו

:dicendo eos ad loquere :Israel filiorũ murmurationes Audivi
12 שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּלֻנֹּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם לֵאמֹר
saturabimini *diluculo in &* ,carnem comedetis duas veſperas Inter
בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ־
fuit Et .veſter Deus Dominus. *ego* quòd ſcietis & ,pane
13 לָחֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : וַיְהִי
diluculo in & ,caſtrametationem operuit & ,coturnix aſcendit & ,veſpera in
בָּעֶרֶב וַתַּעַל הַשְּׂלָו וַתְּכַס אֶת־הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר
cubatio aſcendit Et .*caſtrametationem* circum *roris cubatio fuit*
14 הָיְתָה שִׁכְבַת הַטַּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה : וַתַּעַל שִׁכְבַת
pruina ſicut minutã ,rotundum minutã deſerti *faciem ſuper* ecce & ,roris
הַטַּל וְהִנֵּה עַל־פְּנֵי הַמִּדְבָּר דַּק מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְּפֹר
,*ſuum fratrem ad vir* dixerunt & ,Iſrael filii viderũt Et .terram ſuper
15 עַל הָאָרֶץ : וַיִּרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו
: eos ad Moſeh dixit Et .*illud* quid *ſciebant non* quia ? *hoc Quid*
מָן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מַה־הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם
Hoc .veſcendum ad vobis Dominus dedit quem ,panis Hic
16 הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם לְאָכְלָה : זֶה
,*ſui edere os ad vir* eo ex colligite :Dominus præcepit quod *verbum*
הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לִקְטוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ
,*ſuo tabernaculo in qui iis vir* ,veſtrarũ animarũ numeri *caput ad* Homer
עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת מִסְפַּר נַפְשֹׁתֵיכֶם אִישׁ לַאֲשֶׁר בְּאָהֳלוֹ
multiplicans collegerunt & ,Iſrael filii ſic fecerunt Et .accipietis
17 תִּקָּחוּ : וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמַּרְבֶּה
,*multiplicans fecit abundare* non & ,Homer in ſunt menſi Et .*diminuens &*
18 וְהַמְמַעִיט : וַיְמֹדְדוּ בָּעֹמֶר וְלֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה
Dixitque .collegerunt ,*ſui edere os ad vir* : *minoravit non diminuens &*
וְהַמְמַעִיט לֹא הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ לָקֹטוּ : וַיֹּאמֶר
non Et .mane uſque eo ex relinquat non Quiſquam :eos ad Moſeh
20 מֹשֶׁה אִישׁ אַל־יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר : וְלֹא
,mane uſque eo ex viri reliquerunt & ,Moſeh ad audierunt
שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה וַיּוֹתִרוּ אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר
.Moſeh eos contra eſt iratus Et .fœtuit &,vermes vermiculavit &
וַיָּרֻם תּוֹלָעִים וַיִּבְאַשׁ וַיִּקְצֹף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה :
. *ſui edere os juxta* unuſquiſq; ;*matutino in matutino in* illud collegerunt Et
21 וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר אִישׁ כְּפִי אָכְלוֹ
collegerunt ſexta die in fuit Et .eſt liquefactũ & ,ſol incaluit Et
22 וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמַס : וַיְהִי בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לָקְטוּ
principes omnes venerunt Et .ſingulo pro Homer duo ,duplicem panem
לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לָאֶחָד וַיָּבֹאוּ כָּל־נְשִׂיאֵי
Hoc : eos ad dixit Et .Moſeh ipſi nunciaverunt & ,congregationis
23 הָעֵדָה וַיַּגִּידוּ לְמֹשֶׁה : וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא
Domino ſanctitatis ſabbathi Requies ,Dominus eſt locutus quod
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שַׁבָּתוֹן שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לַיהוָה
& : lixate ,eſtis lixaturi quod & :coquite ,eſtis cocturi Quod .cras
מָחָר אֵת אֲשֶׁר־תֹּאפُו אֵפוּ וְאֵת אֲשֶׁר־תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ וְאֵת
dimiſerunt Et .mane uſque cuſtodiam in vobis dimittite *ſuperabundãs omne*
24 כָּל־הָעֹדֵף הַנִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד־הַבֹּקֶר : וַיַּנִּיחוּ
vermis & ,fœtuit non & ,Moſeh præcepit quẽadmodũ ,mane uſque illud
אֹתוֹ עַד־הַבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרִמָּה
.eo in fuit non
לֹא הָיְתָה בּוֹ :

Ver. VULG. LAT.

12 Audivi murmurationes filiorũ Iſrael,loquere ad eos ; Veſperè comedetis carnes, & manè ſaturabimini panib⁹: ſcietiſq; quòd ego ſum Dñs De⁹ veſter.
13 Factum eſt ergò veſperè, & aſcendens coturnix, cooperuit caſtra: manè quoq; ros jacuit
14 per circuitum caſtrorũ. Cúmque operuiſſet ſuperficiem terræ, apparuit in ſolitudine minutum,et quaſi pilo tuſum, in ſimilitudinem pruinæ ſup terram. Quod cùm vidiſſent filii
15 Iſrael, dixerunt ad invicem, Manhu? quod ſignificat,Quid eſt hoc ? ignorabant enim quid eſſet. Quib⁹ ait Moyſes, Iſte eſt panis,quem Dñs dedit
16 vobis ad veſcendũ.Hic eſt ſermo,quem præcepit Dñs ; Colligat unuſquiſq; ex eo quantũ ſufficit ad veſcendum : gomor per ſingula capita, juxta numerum animarum veſtrarum quæ habitant in tabernaculo,
17 ſic tolletis. Feceruntq; ita filii Iſrael:et collegerunt,ali⁹ plus,
18 alius minus. Et menſi ſunt ad menſuram gomor: nec qui pl⁹ collegerat,habuit ampli⁹: nec
19 qui minus paraverat, reperit min⁹:ſed ſinguli juxta id quod edere poterant, congregaverunt. Dixitque Moyſes ad eos,
20 Nullus relinquat ex eo in mane. Qui non audierunt eum, ſed dimiſerunt quidam ex eis uſque mane: & ſcatere cœpit vermib⁹,atque computruit.Et
21 iratus eſt contra eos Moyſes. Colligebant autem manè ſinguli, quantũ ſufficere poterat ad veſcendum: cúmque incaluiſſet ſol,liquefiebat. In die
22 autem ſexta collegerunt cibos duplices, id eſt, duo gomor per ſingulos homines. Venerunt autem omnes principes multitudinis, & narraverunt
23 Moyſi. Qui ait eis, Hoc eſt quod locutus eſt Dominus ; Requies Sabbati ſanctificata eſt Dño cras.Quodcunq; operandũ eſt,facite : & quæ coquenda ſunt,coquite : quidquid autem reliquũ fuerit, reponite uſq; in mane.Fecerúntque ita ut præceperat Moyſes,
24 & non computruit:neque vermis inventus eſt in eo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Εἰσακήκοα τ᾽ γογγυσμὸν τ᾽ υἱῶν Ἰσραήλ. λάλησον πρὸς αὐτοὺς, λέγων, Τὸ πρὸς ἑσπέραν φάγεσθε κρέα, καὶ τὸ πρωὶ πλησθήσεσθε ἄρτων· καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ὑμῶν. (κ) Ἐγένετο δὲ ἑσπέρα· καὶ
13 ἀνέβη ὀρτυγομήτρα, καὶ ἐκάλυψε τ᾽ παρεμβολήν. τὸ (λ) πρωὶ ἐγένετο κατάπαυμένης τ᾽ δρόσου κύκλῳ τ᾽ παρεμβολῆς.
14 Καὶ ἰδοὺ ὅτι πρόσωπον τῆς ἐρήμου λεπτὸν ὡσεὶ κόριον λευκὸν, ὡσεὶ πάγος ἐπὶ τῆς
15 γῆς. Ἰδόντες (μ) δὲ αὐτὸ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, Τί ὅτι τοῦτο; ἠγνόησαν τί ἦν. εἶπε δὲ Μωυσῆς (ν) αὐτοῖς, Οὗτος ὁ ἄρτος, ὃν ἔδωκε
16 κύριος ὑμῖν φαγεῖν. Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε κύριος· Συναγάγετε ἀπ᾽ αὐτοῦ ἕκαστος εἰς τὰς καθήκουσας γομὰρ, κατ᾽ κεφαλὴν κατ᾽ ἀριθμὸν ψυχῶν ὑμῶν, ἕκαστος (ξ) Κὺν τοῖς συσκηνίοις ὑμῶν συλλέξα-
17 τε. (ο) Ἐποίησαν δὲ ὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· καὶ συνέλεξαν ὁ τὸ πολὺ καὶ ὁ τὸ ἔλαττον.
18 Καὶ μετρήσαντες (π) γομὺρ, οὐκ ἐπλεόνασεν ὁ τὸ πολὺ, καὶ ὁ τὸ (ῥ) ἔλαττον οὐκ ἠλαττόνησεν· ἕκαστος εἰς τὰς καθήκουσας
19 παρ᾽ ἑαυτῷ συνέλεξαν. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς αὐτὰς, Μηδεὶς καταλειπέτω (σ)
20 ἀπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸ πρωΐ. Καὶ οὐκ εἰσήκουσαν Μωυσῆ, ἀλλὰ κατέλιπόν τινες ἀπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸ πρωΐ· καὶ (τ) ὠξέζεσε σκώληκας, καὶ
21 ἐπώζεσε. καὶ ὠπκράνθη (υ) ἐπ᾽ αὐτοῖς Μωυσῆς. Καὶ συνέλεξαν αὐτὸ πρωὶ πρωὶ ἕκαστος τὸ καθῆκον αὐτῷ. ἡνίκα
22 δὲ διεθέρμαινεν ὁ ἥλιος, ἐτήκετο. Ἐγένετο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ, συνέλεξαν τὰ δίπλα διπλᾶ, δύο γομὰρ τῷ ἑνί. (φ) εἰσῆλθοσαν δὲ πάντες οἱ ἀρχοντες τ᾽ συναγωγῆς, καὶ ἀνήγειλαν Μωυσῇ. Εἶπε δὲ
23 Μωυσῆς πρὸς (χ) αὐτὰς, Οὗτός τὸ ῥῆμά ὅ ἐλάλησε κύριος· Σάββατα ἀνάπαυσις ἁγία τῷ κυρίῳ αὔριον. ὅσα ἐὰν πέσσητε, πέσσετε· καὶ ὅσα (ψ) ἐὰν ἕψητε, ἕψετε· καὶ πᾶν τὸ πλεονάζον (ω) κατάλειπετε αὐτὸ εἰς ἀποθήκην (α) εἰς τὸ
24 πρωΐ. Καὶ κατέλιπον ἀπ᾽ αὐτοῦ ἕως πρωΐ, (β) καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς Μωυσῆς. καὶ οὐκ ἐπώζεσεν, οὐδὲ σκώληξ ἐγένετο ἐν αὐτῷ.

MS.A. (κ) Καὶ ἐγένετο (λ) πρωὶ δὲ ἐγένετο (μ) δὲ οἱ (ν) πρὸς αὐτὰς, (ξ) ἐν τοῖς συσκήνοις (ο) Καὶ ἐποίησαν (π) τῷ γομὰρ, (ρ) ὀλίγον (σ) εἰς τὸ πρωὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ. (τ) ἔζεσεν (υ) Μωυσῆς ἐπ᾽ αὐτοῖς. (φ) εἰσῆλθον (χ) αὐτὰς, Τοῦτο (ψ) ἂν (ω) καταλειπέτω (α) ἕως πρωΐ. Καὶ κατέλειπον ἀπ᾽ αὐτοῦ (β) καθάπερ

Exaudivi murmur filiorum Iſrael. Loquere ad eos,dicens, Ad veſperam editis carnes,& manè replebimini panibus : & cognoſcetis,quia ego Domin⁹ Deus veſter. Factũ eſt autem veſperæ : & aſcendit (e) ortygometra, & cooperuit caſtra. Factum eſt manè conquieſcente rore in circuitu caſtrorum. Et ecce ſuper faciem deſerti minutum tanquam coriandrum album,tanquam (f)gelu ſuper terram. Videntes autem id filii Iſrael, dixerunt alter alteri, Quid eſt hoc ? neſciebant enim quid erat.Dixit autem Moyſes eis, Iſte eſt panis, quem dedit Domin⁹ vobis ad edendum. Hoc eſt verbum, quod conſtituit Dominus. Colligite de eo unuſquiſque in eos,qui ad ſe pertinent,gomor, ſecundùm caput, ſecundùm numerum animarum veſtrarum, unuſquiſque cum veſtris (g) contubernalibus colligite. Fecerunt autem ſic filii Iſrael : et collegerunt hic quidem multum, ille verò minus. Et cùm menſi eſſent gomor, non ſuperfuit ei qui multum, & non defuit ei qui minus : unuſquiſque in cos,qui ad ſe pertinebant, apud ſeipſum collegerunt. Dixit autem Moyſes ad eos,Nemo relinquat de eo in mane. Et non exaudierunt Moyſen, ſed reliquerunt quidam de eo in mane : & (h) ebullivit vermes, & computruit. Et indignatus eſt adverſùs eos Moyſes. Et collegerunt illud manè manè, unuſquiſque (i) quod pertinebat ad ſe. Quando autem incalefcebat ſol, liquefiebat. Factum eſt autem die ſexto, collegerunt neceſſaria dupla,duo gomor uni.Ingreſſi ſunt autem omnes principes ſynagogæ,et nuntiaverunt Moyſi. Dixit autem Moyſes ad eos,Nonne hoc eſt verbum, quod locutus eſt Dominus ? (k) Sabbata requies ſanctæ Domino (l) cras. Quodcunque coxeritis,coquite : et quæcunque elixaveritis, elixate : & omne quod ſuperfuerit, relinquite illud in apotheca in mane. Et reliquerunt de eo uſque mane, ſicut conſtituit eis Moyſes. Et non computruit, neque vermis factus eſt in eo.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Audivi murmurationem filiorum Iſrael.Dic ad eos, Ad occaſus ſolis eſtote comedentes carnẽ, & in matutino eritis ſaturi pane, & ſcietis quòd ego ſum Dñs Deus veſter. Factum eſt ergò veſpere, & aſcendit coturnix, operuitq; caſtra : & in matutino fiebat glomerata caligo roris circa caſtra. Et abſcedente caligine roris, ecce in ſuperficie terræ minutũ quiddam & decorticabile,& obductũ inſtar glaciei ſuper terrã. Et videntes filii Iſrael,dixerũt quilibet ad fratrem ſuum, Quid eſt ? non enim noverãt quid eſſet. Ait illis Moſes, Hic eſt panis quem dedit vobis Dñs ad edẽdũ. Atq; hic eſt ſermo quẽ præcepit Dñs,Colligite ex eo,unuſquiſq; pro ſufficientia cibi ſui;menſuram per ſingula capita juxta numerũ animarũ veſtrarũ, unuſquiſq; pro iis qui in tentorio ſuo ſunt, accipietis. Et fecerunt ſic filii Iſrael, & collegerunt alii plus,alii min⁹. Et menſi ſunt illud menſurâ, & nil ſuperfuit ei qui plus collegerat, & ei qui min⁹, nil defuit : ſinguli ſufficientiam cibi ſui, collegerunt. Ait illis Moſes, Nemo reſervet ex eo uſq; manẽ. At non audierũt Moſen,ſed reſervârũt ex eo quidã uſque mane, & produxit vermes, & computruit : et iratus eſt adverſ⁹ eos Moſes. Colligebãt autẽ illud ſingulis matutinis,quilibet pro ſufficientia cibi ſui : cúmq; incaleſceret ſol,liqueſcebat.Factũq; eſt in die ſexto,collegerũt panẽ duplicẽ,duas mẽſuras unicuique: & venerunt omnes ſeniores congregationis, & indicaverũt Moſi. Reſpondit eis Moſes, Hoc eſt quod dixit Dñs,Sabbatũ requies eſt, ſanctitas Dño cras : & pinſere debetis, pinſite: & coquere debetis, coquite : & ex eo quod ſupererit, reſervate vobis frigida uſq; mane. Et reſervârũt ex eo uſq; mane, quemadmodũ præceperat eis Moſes, & non computruit, neque reptile natum eſt in eo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

שְׁמִיעָא קֳדָמַי יָת תּוּרְעֲמַת בְּנֵי 12
יִשְׂרָאֵל עַמְּהוֹן לְמֵימַר בֵּין
שְׁמַשַׁיָּא תֵּיכְלוּן בִּסְרָא וּבְצַפְרָא
תִּשְׂבְּעוּן לַחְמָא וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא 13
יְיָ אֱלָהֲכוֹן: וַהֲוָה בְּרַמְשָׁא וְסַלְּקַת
סְלְיוֹ וְחַפַּת יָת מַשְׁרְיָתָא וּבְצַפְרָא
הֲוָת נַחֲתַת טַלָּא סְחוֹר סְחוֹר 14
לְמַשְׁרְיָתָא: וְסַלְּקַת נַחֲתַת טַלָּא
וְהָא עַל אַפֵּי מַדְבְּרָא דַּעֲדַק מְקַלַּף 15
דַּעֲדַק דְּגִיר כִּגְלִידָא עַל אַרְעָא: וְחָזוֹ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמָרוּ גֻּבַר לַאֲחוֹהִי
מָנָא הוּא אֲרֵי לָא יְדָעִין מָה הוּא
וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהוֹן הַהוּא לַחְמָא דְּיְהַב 16
יְיָ לְכוֹן לְמֵיכַל: דֵּין פִּתְגָמָא דְּיְיָ פַּקֵּיד
יְיָ לְקוֹטוּ מִנֵּיהּ גֻּבַר לְפוּם מֵיכְלֵיהּ
עוֹמֶרָא לְגוּלְגֻלְתָּא מִנְיַן נַפְשָׁתֵיכוֹן
גֻּבַר לְדִי בְּמַשְׁכְּנֵיהּ תִּסְבּוֹן: וְעָבְדוּ 17
כֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָקְטוּ דְּאַסְגִּי
וְדַאֲעִיר: וְכָלוּ בְּעוֹמְרָא וְלָא אוֹתִיר 18
דְּאַסְגִּי וּדַאֲעִיר לָא חְסַר גֻּבַר לְפוּם
מֵיכְלֵיהּ לְקָטוּ: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהוֹן 19
אֱנָשׁ לָא יַשְׁאֲרוּ מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא:
וְלָא קַבִּילוּ מִן מֹשֶׁה וַאֲשָׁרוּ 20
גַּבְרִין מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא וְרָחִישׁ
רִיחְשָׁא וְסָרִי וּרְגַז עֲלֵיהוֹן מֹשֶׁה:
וְלָקְטוּ יָתֵיהּ בְּצַפְרָא בְּצַפְרָא גֻּבַר כְּפוּם 21
מֵיכְלֵיהּ וּמָה דְּמִשְׁתָּאַר מִנֵּיהּ עַל
אַפֵּי חַקְלָא כַּד חֵם עֲלוֹהִי שְׁמִשָׁא
פְּשַׁר: וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה לְקָטוּ 22
לַחְמָא עַל חַד תְּרִין תְּרִין עוֹמְרִין
לְחַד וַאֲתוֹ כָּל רַבְרְבֵי כְנִשְׁתָּא
וְחַוִיאוּ לְמֹשֶׁה: וַאֲמַר לְהוֹן הַהוּא דְי 23
מַלֶּל יְיָ שַׁבְּתָא קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ
מָחָר יָת דִּי תֶאְפוֹן עַתִּידִין לְמֵיפֵא
אֲפוֹ וְיָת דִּי תַבְשְׁלוֹן עַתִּידִין לְבַשָּׁלָא
בַּשִּׁילוּ וְיָת כָּל מַותְרָא אַצְנְעוּ לְכוֹן
לְמַטְרָא עַד צַפְרָא: וְאַצְנְעוּ יָתֵיהּ 24
עַד צַפְרָא כְּמָא דְפַקֵּד מֹשֶׁה וְלָא
סְרִי וְרִיחְשָׁא לָא הֲוָה בֵּיהּ:

Auditū est corā me murmur filiorū Iſrael: loquere cū eis, dicens; Veſpere comedetis carnē; & mane ſaturabimini pane: & ſcietis; quia ego Dñs, Deꝰ veſter. Factūq; eſt veſpere; & aſcendit coturnix, & operuit caſtra: & mane ros deſcendit per circuitū caſtrorū. Et ſublatꝰ eſt ros qui deſcenderat: & ecce ſup faciē deſerti, minutū quaſi decorticatū; minutū acervatū, quaſi pruina ſup terrā. Et viderūt filii Iſrael; & dixerunt unuſquiſque fratri ſuo, Quid eſt hoc? neſciebāt enim quid eſſet: dixitq; eis Moyſes; Hic eſt panis, quē dedit vobis Dñs ad veſcendū. Hoc eſt verbū, quod præcepit Dñs; Colligite ex eo, unuſque quantū ſufficit ad veſcendū: gomor per ſingula capita, juxta numerū animarū veſtrarū; unuſquiſq; pro his qui habitant in tabernaculo ſuo tollat. Fecerūtq; ita filii Iſrael: & collegerūt; quidā plus, & quidā minꝰ. Et menſi ſunt ad menſurā Gomor; & nihil ſupfuit ei qui plꝰ collegit, nec defuit ei qui minus collegerat: unuſquiſq; juxta id q̄ poterat comedere, collegerūt. Dixitq; eis Moyſes: Nullꝰ *reliquū faciat* ex eo uſq; mane. Et non acquieverūt Moyſi; & dimiſerūt quidam viri ex eo uſq; mane, & ſcaturivit vermibꝰ, & cōputruit: & iratꝰ eſt contra eos Moyſes. Colligebāt illud mane; ſinguli quantum ſufficere poterāt ad veſcendū: & q̄ remanebat ex eo ſup faciē agri; cū incaluiſſet ſol, liquifiebat. Et factū eſt in die ſexto, collegerunt panē duplicē; duo gomor unicuique: et venerūt omnes principes congregationis, et narraverunt Moyſi. Et ait eis, Hoc eſt q̄ locutꝰ eſt Dñs; Requies ſabbati ſanctificati eſt corā Dño cras: q̄ coqueturi eſtis, coquite; & q̄ condituri eſtis, condite; et q̄ reliquū fuerit, reponite vobis in cuſtodiā, uſq; mane. Et repoſuerūt illud uſq; in mane; ſicut præceperat Moyſes: et nō cōputruit; neq; vermis fuit in eo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* שמעתי את תלונת בני ישראל דבר אליהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני יהוה אלהיכם: * ויהי בערב ותעל השלו ותכס את המחנה ובבקר היתה שכבת הטל סביב למחנה: * ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחוספס דק כמו כפור על הארץ: * וירא בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה אליהם הוא הלחם אשר נתן יהוה לכם לאכלה: זה הדבר אשר צוה יהוה לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר לגלגלת מספר נפשתיכם איש אשר באהלו תקחו: ויעשו כן בני ישראל וילקטו המרבה והממעיט: ויכילו בעמר ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי אכלו לקטו: ויאמר משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בקר: ולא שמעו אל משה ויותירו אנשים ממנו עד בקר וירם תולעים ויבאש ויקצף עליהם משה: ויקבצו אתו בבקר בבקר איש כפי אכלו ויחם השמש ונמס: והיה ביום הששי ויקצו לחם משנה שני העמרים לאחד ויבאו כל נשיאי העדה ויגידו למשה: ויאמר אליהם הוא אשר דבר יהוה שבתון שבת קדש ליהוה מחר את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו ואת כל העדף הניחו לכם לשמרת עד בקר: ויניחו אתו עד בקר כאשר צוה משה ולא הבאיש ורמה לא היתה בו:

VERSIO SAMARITANA.

* שמעתי את תלונת בני ישראל דבר אליהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני יהוה אלהיכם: * ויהי בערב ותעל השלו ותכס את המחנה ובבקר היתה שכבת הטל סביב למחנה: * ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחוספס דק כמו כפור על הארץ: * וירא בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה אליהם הוא הלחם אשר נתן יהוה לכם לאכלה: זה הדבר אשר צוה יהוה לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר לגלגלת מספר נפשתיכם איש אשר באהלו תקחו: ויעשו כן בני ישראל וילקטו המרבה והממעיט: ויכילו בעמר ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי אכלו לקטו: ויאמר משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בקר: ולא שמעו אל משה ויותירו אנשים ממנו עד בקר וירם תולעים ויבאש ויקצף עליהם משה: ויקבצו אתו בבקר בבקר איש כפי אכלו ויחם השמש ונמס: והיה ביום הששי ויקצו לחם משנה שני העמרים לאחד ויבאו כל נשיאי העדה ויגידו למשה: ויאמר אליהם הוא אשר דבר יהוה שבתון שבת קדש ליהוה מחר את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו ואת כל העדף הניחו לכם לשמרת עד בקר: ויניחו אתו עד בקר כאשר צוה משה ולא הבאיש ורמה לא היתה בו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Audivi murmura filiorum Iſrael: loquere illis, dicens, Inter veſperas comedetis carnem, & manè ſaturabimini pane, et cognoſcetis quòd ego Dominus Deus veſter. Accidit q; veſperi ut aſcenderent coturnices, et operirent caſtra; manè quoq; fuit ſtratum roris circum caſtra. Cumq; aſcendiſſet ſtratum roris, tum ecce ſuper faciem deſerti minutū (a) votundum, minutū ſicut (b) pruina ſuper terram. Videntes autē filii Iſrael, dixerunt alter ad alterum, Quid eſt hoc? neſciebant enim quid hoc eſſet: Et reſpondit eis Moſes, Iſte eſt panis quē dedit vobis Dominus ad comedendum. Iſta ves eſt quam præcepit Dominus, ut colligatis ex ea unuſquiſq; quantum ſufficiat edendo, Homer virium: Ad numerū animarū veſtrarū unuſquiſq; accipiet pro iis qui ſunt in tabernaculo ſuo. Fecerūntq; ita filii Iſrael, & collegerūt; hi plus, iſti minus. Poſtea metiti ſunt cum Homer, ſed non abundavit qui plus habuerat, neq; defuit cui minus: unuſquiſque quantū victui ſatis erat, collegit. Dixitq; eis Moſes, Nemo reſervet ex ea uſq; mané. Verùm non obedientes Moſi, reſervārunt quidam ex ea uſq; mané: & ebullivit vermes, & fœtuit; idcò iratus eſt in eos Moſes. Colligebant autem eam ſingulis mantinis, unuſquiſque pro ratione victūs ſui: poſtquam verò incaluerat ſol, liquefiebat. Fiebat autem die ſexto ut colligerent panē duplicē, duo Homer uni: Tum venerunt principes Congregationis, & indicārunt Moſi. Sed dixit eis Moſes, Hoc eſt quod dicit Dominus; Requies eſt Sabbati ſanctæ Domino; cras quod coquendum eſt, coquite; & quod elixandum eſt, elixate: quidquid autem ſupererit, reſervate vobis in cuſtodiam uſq; mané. Itaque reſervārunt illud uſque manè ſicut præceperat Moſes, & non fœtuit, vermiſque non fuit in eo.

VER. SAM. (a) ſplendeſcens, (b) favilla

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قد سمعت تمرمر بني اسرائيل * قل لهم * بين العروبين تاكلون لحما * وبالغداة تسبعون طعاما 12
ويعلمون اني الله ربكم * فلما كان العشي صعد السلوي فغطي العسكر * وبالغداة كان سبط الطل 13
حوالي العسكر * ولما صعد سبط الطل فاذا على وجه البرية سي دقيق مدحرج كالثلج على الارض 14
* فنظر بنو اسرائيل وقال بعضهم لبعض هو من * لانهم لم يعلموا ما هو * فقال موسي لهم هو 15
الطعام الذي اعطاكم الله اياه ماكلا * هذا الامر الذي امر الله به ليلقط كل رجل على قدر 16
عياله * مربانا لكل جمجمة على احصاء نفوسهم * وكل رجل ياخذ لمن في بيته * ففعل كذلك 17
بنو اسرائيل ولقطوا من قليل ومن كثير * ثم كالوه بالمربان * فلم يفصل من كثر ومن قلل 18
لم ينقص ذلك من حاجته * كل رجل على قدر عياله لقط * وقال لهم موسي * لا يبقي انسان منه 19
سيا الي الغداة * فلم يقبل اناس من موسي * وبقوا منه سيا الي الغداة * فانتن ودبس فيه الدود * 20
فسخط عليهم موسي * وكانوا يلقطونه في كل غداة * الرجل يلقط على مقدار عياله * فاذا حميت 21
الشمس تماسي * ولما كان اليوم السادس لقطوا من الطعام ضعفا مربانين لكل واحد * فجاء 22
اشراف جميع بني اسرائيل فاخبروا موسي * فقال لهم * هو ما قال الله * عطلة هي سبت مقدس لله 23
غدا * ما تريدون ان تخبزوه فاخبزوه * وما تريدون ان تطبخوه فاطبخوه وما فضل فاذعوه لكم
محفوظا الي الغداة * فتركوه الي الغداة كما امرهم به موسي * فلم يبين ويعل لم يكن فيه 24

Jam audivi murmurationē filiorū Iſraēl: dic eis, Inter utrumq; occaſū comedetis carnē et manè ſaturabimini cibo, et ſcietis quòd ego ſim Deꝰ Domin. veſter. Cumq; fuiſſet veſpera, aſcendit coturnix, et operuit exercitū. Et manè fuit expāſio roris circa exercitū. Cumq; aſcēdiſſet expāſio roris, ecce ſuper faciē deſerti quiddā minutū rotundū veluti pruina ſuper terrā. Et viderūt illud filii Iſrail, et dixerūt alter ad alterū, Hoc quid? quoniā ignorabant quid eſſet. Et dixit Muſa ad eos, Eſt cibus quē dedit vobis Deus comedendū. Hoc eſt præceptū quod præcepit Deꝰ, Colligat quilibet vir juxta numerū familiæ ſuæ, Marzoban cuilibet capiti, ſecūdùm numerū animarū eorū: et quilibet vir accipiat pro iis qui ſunt in domo ſuâ. Et fecerūt ſic filii Iſrail, et collegerūt aliquā parùm, et aliqui multum. Et menſi ſunt illud Marzoband, et nil habuit reſidui is qui multiplicavit, neq; qui minoravit, deſuit quicquā neceſſitati ejꝰ: quilibet vir ſecūdùm familias ſuas, collegit. Et dixit eis Muſa, Nè recōdat quiſquā ex eo quicquā in craſtinū. Et non acquieverūt quidā Muſæ, ſed reſervārunt aliquid ex eo in craſtinū: quare cōputruit, et ebullierūt in eo vermes. Iratúſq; eſt eis Muſa. Et colligebāt illud quolibet mané: unuſquiſq; colligebat ſecundùm numerū familiæ ſuæ. Cùm verò incaleſceret ſol, liquefiebat. Et cùm fuiſſet dies ſexta, collegerūt ex cibo duplū, duo Marzoban cuilibet. Et venerūt nobiliſtioni omniū filiorū Iſrail, et ſignificārūt Muſæ. Et dixit eis, Ipſū eſt quod dixit Deꝰ, Ceſſatio eſt, ſabbathū ſacrū Deo cras: quod vultis cōficere in panem, cōficite: et quod vultis coquere, coquite: et quod remanebit, relinquite illud vobis ſervatū uſq; mané. Et rehiquerūt illud in craſtinū, ſicut præcepit eis Muſa, & non computruit, & ebullitio vermium non fuit in eo.

ספר שמות : יז

Domino hodie ſabbathū quia ,hodie illud Comedite : Moſeh dixit Et
25 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי־שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהוָה
illud colligetis diebus Sex .agro in illud invenietis non Hodie
26 הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה: שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֻהוּ
die in ,fuit Et .eo in erit non ,ſabbathū ſeptimo die in &
27 וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה־בּוֹ: וַיְהִי בַּיּוֹם
invenerunt non & ,colligendū ad populo de ſunt egreſſi ſeptimo
הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן־הָעָם לִלְקֹט וְלֹא מָצָאוּ:
cuſtodire renuiſtis quò Uſque : Moſeh ad Dominus Dixitque
28 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־אָנָה מֵאַנְתֶּם לִשְׁמֹר
vobis dedit Dominus quòd Videte ? meas leges & ,mea præcepta
29 מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתָי: רְאוּ כִּי־יְהוָה נָתַן לָכֶם
.duorum dierū *panem* ſexto die in vobis *dans* ipſe Idcirco .ſabbathū
הַשַּׁבָּת עַל־כֵּן הוּא נֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמָיִם
die in ſuo loco è quiſquam egrediatur ne ,*ſe ſub* unuſquiſq; Manete
שְׁבוּ ׀ אִישׁ תַּחְתָּיו אַל־יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם
vocaverunt Et .ſeptimo die in populus ceſſaverunt Et .ſeptimo
30 הַשְּׁבִיעִי: וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: וַיִּקְרְאוּ
31 coriandri ſemen tanquam *illud* Et .Man ejus nomen Iſrael domus
בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מָן וְהוּא כְּזֶרַע גַּד
Hoc : Moſeh Dixitque .melle cum *lagani* tanquam ejus guſtus & ,album
לָבָן וְטַעְמוֹ כְּצַפִּיחַת בִּדְבָשׁ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה
32 cuſtodiam ad eo ex Homer Imple ,Dominus præcepit quod *verbum*
הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה מְלֹא הָעֹמֶר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמֶרֶת
feci comedere quem *panem* videant ut ,veſtris generationibus in
לְדֹרֹתֵיכֶם לְמַעַן יִרְאוּ אֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הֶאֱכַלְתִּי
.Ægypti terra de vos *me educendo in* ,deſerto in vos
אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:
ibi pone & ,unam *pateram Accipe* : Aharon ad Moſeh Dixitque
33 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח צִנְצֶנֶת אַחַת וְתֶן־שָׁמָּה
cuſtodiam ad Domino coram illud repone & ,Man Homer plenum
מְלֹא הָעֹמֶר מָן וְהַנַּח אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה לְמִשְׁמֶרֶת
,Moſeh ad Dominus præcepit Quemadmodū .*veſtras generationes ad*
34 לְדֹרֹתֵיכֶם: כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
filii Et .cuſtodiam ad teſtimonio coram Aharon illud repoſuit &
35 וַיְנִיחֵהוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמָרֶת: וּבְנֵי
ad *eorū venire ad uſque* ,annos quadraginta Man comederunt Iſrael
יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת־הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־בֹּאָם אֶל־
extremum ad *eorum venire ad uſque* ,comederunt Man .habitatam terram
אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת אֶת־הַמָּן אָכְלוּ עַד־בֹּאָם אֶל־קְצֵה
.*ipſum* Ephah decima Homer Et .Chenahan terræ
36 אֶרֶץ כְּנָעַן: וְהָעֹמֶר עֲשִׂרִית הָאֵיפָה הוּא:

CAP. XVII.

,Sin deſerto è Iſrael filiorum cœtus omnis ſunt profecti Et
1 וַיִּסְעוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּר־סִין
,Rephidim in ſunt caſtrametati & ,Domini *ore ſuper* ſuas profectiones per
לְמַסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה וַיַּחֲנוּ בִּרְפִידִים
,Moſeh cum populus eſt jurgatus Et .*populum bibendum ad* aquæ non &
2 וְאֵין מַיִם לִשְׁתֹּת הָעָם: וַיָּרֶב הָעָם עִם־מֹשֶׁה
:Moſeh eis Dixitque .bibemus & ,aquas nobis Date : dixerunt &
וַיֹּאמְרוּ תְּנוּ־לָנוּ מַיִם וְנִשְׁתֶּה וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה
? Dominum *tentabitis Quid* ? mecum *jurgabimini* Quid
מַה־תְּרִיבוּן עִמָּדִי מַה־תְּנַסּוּן אֶת־יְהוָה:

Verſio VULG. LAT.

25 Dixitq, Moyſes, Comedite illud hodiè, quia ſabbatum eſt Dñi : non invenietur hodiè in
26 agro. Sex dieb⁹ colligite : in die autē ſeptimo ſabbatum eſt Dñi, idcirco non invenietur.
27 Venítque ſeptima dies : & egreſſi de populo ut colligerēt,
28 non invenerunt. Dixit autem Dominus ad Moyſen , Uſquequò non vultis cuſtodire mandata mea, & legem meam? Vi-
29 dete, quòd Dominus dederit vobis ſabbatum ; & propter hoc die ſextâ tribuit vobis cibos duplices : maneat unuſquiſq; apud ſemetipſū, nullus
30 egrediatur de loco ſuo die ſeptimo. Et ſabbatizavit populus die ſeptimo. Appellavítque domus Iſrael nomen
31 ejus, Man: quòd erat quaſi ſemen coriandri album, guſtúſque ej⁹ quaſi ſimilæ cū melle.
32 Dixit autem Moyſes, Iſte eſt ſermo, quem præcepit Dominus : Imple gomor ex eo, & cuſtodiatur in futuras retrò generationes: ut noverint panem, quo alui vos in ſolitudine, quando educti eſtis de terra Ægypti. Dixítque Moyſes
33 ad Aaron, Sume vas unum, & mitte ibi Man, quantum poteſt capere gomor : & repone coram Domino, ad ſervandum
34 in generationes veſtras; Sicut præcepit Domin⁹ Moyſi. Poſuítq; illud Aaron in tabernaculo reſervandum. Filii autem
35 Iſrael comederunt Man quadraginta annis, donec venirēt in terram habitabilē : hoc cibo aliti ſunt, uſquequò tangerēt fines terræ Chanaā. Gomor
36 autem decima pars eſt Ephi.

CAP. XVII.

1 IGitur profecta omnis multitudo filiorum Iſrael de deſerto Sin per manſiones ſuas, juxta ſermonē Domini, caſtrametati ſunt in Raphidim: ubi
2 non erat aqua ad bibendū populo. Qui jurgat⁹ contra Moyſen, ait; Da nobis aquā, ut bibam⁹. Quib⁹ reſpōdit Moyſes; Quid jurgamini contra me ? cur tentatis Dominum ?

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

25 Εἶπε δὲ Μωυσῆς, Φάγετε σήμερον· ἔστι γὰρ σάββατα(γ)σήμερον τῷ κυρίῳ· ὅτι οὐχ εὑρεθήσεται ἐν τῷ πεδίῳ. 26 Ἓξ ἡμέρας συλλέξετε. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ(σ)σάββατα,ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ. 27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ (ε) ἐξῆλθόσάν τινες ἐκ τοῦ λαοῦ συλλέξαι,καὶ οὐχ εὗρον. 28 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἕως τίνος οὐ βούλεσθε εἰσακούειν τὰς ἐντολάς μου,καὶ τὸν νόμον μου; Ἴδετε· ὁ δὲ κύριος ἔδωκεν (ζ)ὑμῖν σάββατα τὴν ἡμέραν ταύτην· διὰ τοῦτο αὐτὸς ἔδωκεν ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ ἄρτους δύο ἡμερῶν.(η)καθίσεσθε ἕκαστος εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν· (θ)μηδεὶς ἐκπορευέσθω ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. 30 Καὶ ἐσαββάτισεν ὁ λαὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. 31 Καὶ (ι)ἐπωνόμασε αὐτὸ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Μάν· ἦν δὲ ὡσεὶ σπέρμα κοριάνδρου λευκόν· τὸ δὲ γεῦμα αὐτοῦ ὡς ἐγκρὶς ἐν μέλιτι. 32 Εἶπε δὲ Μωυσῆς, Τοῦτο τὸ ῥῆμα,ὃ συνέταξεν κύριος,Πλήσατε τὸ γομὸρ ἀπ᾽ μὰν,εἰς ἀποθήκην εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· ἵνα ἴδωσι τὸν ἄρτον, ὃν ἐφάγετε ὑμεῖς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὡς ἐξήσαγεν ὑμᾶς κύριος ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 33 Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρών, Λάβε στάμνον χρυσῆν ἕνα,καὶ ἔμβαλε εἰς αὐτὸν πλῆρες τὸ γομὸρ ἀπ᾽ μὰν,καὶ ἀποθήσεις αὐτὸ ἐναντίον τοῦ θεοῦ, εἰς διατήρησιν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. 34 Ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ.καὶ(κ) ἀπέθηκεν Ἀαρὼν ἐναντίον τοῦ μαρτυρίου εἰς διατήρησιν. 35 Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔφαγον (λ) τὸ μὲν ἔτη τεσσεράκοντα, ἕως ἦλθον εἰς οἰκουμένην(μ) ἐφάγοσαν τὸ μάν, ἕως παρεγένοντο εἰς μέρος τῆς Φοινίκης. 36 Τὸ δὲ γομὸρ τὸ δέκατον ἦν τριῶν μέτρων ἦν.

MS.A. (γ)τῷ κυρίῳ σήμερον· ὅτι οὐχ εὑρήσετε, (σ) σάββατα, ὅτι (ε) ἐξῆλθέν τινες(ζ)ὑμῖν τῆς ἡμέραν ταύτην, καὶ τὰ σάββατα· διὰ τοῦτο (η) καθήσεσθαι (θ) μηδεὶς ὑμῶν ἐκπορευέσθω ἕκαστος ἐκ τῶν οἴκων αὐτοῦ (ι) ἐπωνόμασε οἱ (κ) ἀπέθετο (λ) τὸ μάννα(μ)τὸ μὰν ἔφαγον,

CAP. XVII.

1 ΚΑὶ ἀπῆρε πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ τῆς ἐρήμου Σὶν κατ᾽ παρεμβολὰς αὐτῆς, διὰ ῥήματος κυρίου· καὶ (α)παρενεβάλοσ ἐν 2 Ραφιδείν.ἐκ ἦν δὲ ὕδωρ τῷ λαῷ πιεῖν.Καὶ ἐλοιδορεῖτο ὁ λαὸς πρὸς Μωυσῆν, (β) λέγοντες, Δὸς ἡμῖν ὕδωρ, ἵνα πώμεθα. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωυσῆς, Τί λοιδορεῖσθέ μοι,καὶ τί πειράζετε κύριον ;

MS.A. Κεφ· ιζ' (α)παρενέβαλον (β) καὶ ἔλεγον,

Dixit autē Moyſes,Comedite hodiè: (m)ſunt enim ſabbata hodiè Domino : non invenietur in campo. Sex dies colligetis: die autem ſeptimo ſabbata, quia non erit in eo. Factum eſt autē in die ſeptimo exierunt quidā de populo ad colligendum, et non invenerunt. Dixit autem Dominus ad Moyſen, Quouſque non vultis exaudire mandata mea,et legem meā? Videte : Dominus enim dedit vobis ſabbata diem hunc : Propter hoc ipſe dedit vobis die ſexto panes duorū dierū. Sedete unuſquiſque in(n)domibus veſtris:nemo egrediatur de loco ſuo die ſeptimo. Et ſabbatizavit populꝰ die ſeptimo. Et cognominaverūt illud filii Iſrael nomen ejus,Man. Erat autem tanquam(o)ſemen coriandri album:guſtus autem ejus tanquā (p)laganum cum melle. Dixit autem Moyſes, Hoc eſt verbū, quod conſtituit Dominus, Implete gomor de Man in apothecā in progenies veſtras: ut videant panē, quem comedebatis vos in deſerto,quādo eduxit vos Dominꝰ de terra Ægypti. Et dixit Moyſes ad Aaron, Accipe vas aureū unum, et injice in illud plenū gomor Man:et repones illud ante Deū, ut ſervetur in progenies veſtras, Quemadmodum præcepit Dominus Moyſi. Et repoſuit Aaron ante teſtimonium ad reſervandū. Filii autē Iſrael ederūt Man annis quadraginta: quoadusq; venerūt in terrā, quæ inhabitatur, Man ederūt;quoadusq; advenīūt in partē Phœnicis. Gomor autē erat decima (q)tritū menſurarū.

CAP. XVII.

ET promovit omnis ſynagoga filiorum Iſrael è deſerto Sin ſecundùm caſtra ſua per verbum Domini : & caſtrametati ſunt in Raphidin. Non erat autem aqua populo ad bibendum. Et maledicebat populus ad Moyſen,dicentes,Da nobis aquam, ut bibamus. Et dixit eis Moyſes, Quid maledicitis mihi,& quid tentatis Dominum ?

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Inquit ad eos Moſes,Comedite illud hodie, quoniam ſabbatum eſt hodie Dño : hodie non reperietis illud in agro. Sex dieb⁹ eſtote colligentes illud, & dies ſeptimus ſabbatum eſt in quo nil reperietur. Contigit autem in die ſeptimo ut exirent quidam ex populo ad colligendum, & nil invenirent. Et dixit Dñs ad Moſen, Uſquequò recuſabitis cuſtodire prætepta mea & leges meas ? Videte quòd Dñs dederit vobis ſabbatum : propterea dedit vobis Dñs in die ſexto panem duorum dierum. Manete quiſque in loco ſuo, & ne exeat quiſpiam de oſtio domꝰ ſuæ in die ſeptimo. Quieverunt ergò populus die ſeptimo. Et vocaverunt filii Iſrael nomen ejus, Manna: ipſum autem erat veluti ſemen coriandri, candidum : & guſtus ejꝰ ut favi mellis. Dixítque Moſes, Hic eſt ſermo quem præcepit Dñs, Plena menſura ex eo ſervabitur poſteris veſtris, quatenꝰ videant panem quo vos cibavi in deſerto cùm eduxi vos ex Ægypto. Et dixit Moſes ad Aharon, Sume urceum unum, & immitte in eum plenam menſurā Manna, & pone ipſum coram Domino, ut ſervetur poſteris veſtris, Quemadmodum præcepit mihi Dominꝰ. Poſuítque illud Aharon in teſtimonium, ut ſervaretur. Porrò filii Iſrael comederunt Manna quadraginta annis donec pervenirent ad terram habitabilem, Manna comederunt donec pervenirent ad terminos terræ Chanaan. Cæterùm menſura, una ex decem *partibus* eſt modii.

CAP. XVII.

ITaque profecti ſunt univerſus cœtus filiorum Iſrael de deſerto Sin per profectiones ſuas, juxta verbum oris Domini; & caſtrametati ſunt in Rephidin : & non erat aqua ut biberet populus. Et jurgati ſunt populus cum Moſe, et dixerunt ad eū; Da nobis aquas ut bibamus. Ait illis Moſes, Quid jurgamini mecum ? & cur tentatis Dominum ?

PARAPH. CHALD. cum Targum ONKELOS.

וְאֲמַר מֹשֶׁה אכְלוּהִי יוֹמָא דֵּיא אֲרֵי 25
שַׁבְּתָא יוֹמָא־דֵין קֳדָם יְיָ יוֹמָא־דֵין
לָא תַשְׁכְּחִנֵיהּ בְּחַקְלָא: שִׁתָּא יוֹמִין 26
תְּלַקְטִנֵיהּ וּביוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא
לָא יְהֵא בֵּיהּ:וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה 27
נְפַקוּ מִן עַמָּא לְמִלְקָט וְלָא אַשְׁכְּחוּ:
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עַד־אֵימָתַי אָתוֹן 28
מְסָרְבִין לְמִטַּר פִּקּוּדַי וְאוֹרָיָתָי: חֲזוֹ 29
אֲרֵי יְיָ יְהַב לְכוֹן שַׁבְּתָא עַל־כֵּן הוּא
יָהֵב לְכוֹן בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה לְחֵם
תְּרֵין־יוֹמִין תֵּיתְבוּ גְּבַר תְּחוֹתוֹהִי
לָא־יִפּוֹק אֱנָשׁ מֵאֲתְרֵיהּ בְּיוֹמָא 30
שְׁבִיעָאָה: וְנָחוּ עַמָּא בְּיוֹמָא 31
שְׁבִיעָאָה: וּקְרוֹ בֵּית־יִשְׂרָאֵל יַת־
שְׁמֵיהּ מָנָא וְהוּא כְּבַר־זְרַע גֻּיְדָא
חִוַּר וְטַעְמֵיהּ כְּאִסְקְרִיטוֹן בְּדִבְשָׁא:
וַאֲמַר מֹשֶׁה דֵּין פִּתְגָמָא דְּפַקֵּיד יְיָ 32
מְלֵו עוֹמֶרָא מִנֵּיהּ לְמַטְּרָא לְדָרֵיכוֹן
בְּדִיל דְּיֵחְזוֹן יַת לַחְמָא דִּי אַכְלִית
יַתְכוֹן בְּמַדְבְּרָא בְּאַפְּקוּתִי יַתְכוֹן 33
מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וַאֲמַר מֹשֶׁה
לְאַהֲרֹן סַב צְלוֹחִית חָדָא וְהַב תַּמָּן
מְלֵי־עוֹמֶרָא מָנָא וְאַצְנַע יַתֵּיהּ קֳדָם 34
יְיָ לְמַטְּרָא לְדָרֵיכוֹן: כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ
לְמֹשֶׁה וְאַצְנְעֵיהּ אַהֲרֹן קֳדָם 35
סָהֲדוּתָא לְמַטְּרָא: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֲכָלוּ יַת מָנָא אַרְבְּעִין שְׁנִין עַד־
דְּעָלוּ לְאַרְעָא יַתְבְּתָא יַת מָנָא
אֲכָלוּ עַד־דְּאָתוֹ לִסְיָפֵי אַרְעָא 36
דִּכְנָעַן: וְעוֹמְרָא חַד־מִן־עֲסַרְתָּא
בְּחֻלְתָּ סְאִין הוּא:

יז
וְנָטְלוּ כָּל־כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל 1
מִמַּדְבְּרָא דְסִין לְמַטְלָנֵיהוֹן עַל־
מֵימְרָא דַיְיָ וּשְׁרוֹ בְּרְפִידִים וְלֵית
מַיָּא לְמִשְׁתֵּי עַמָּא: וּנְצָא עַמָּא עִם־ 2
מֹשֶׁה וַאֲמַרוּ הַבוּ־לָנָא מַיָּא וְנִשְׁתֵּי
וַאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה מָה־אַתּוּן נָצִין עִמִּי
מָה־אַתּוּן מְנַסְּיָן קֳדָם יְיָ:

VERSIONE LATINA.

Targum Onkelos.

Dixitq; Moyses, Comedite illud hodie; quia sabbatũ est hodie corã Dño: hodie non invenietis illud in agro. Sex diebꝰ colligetis illud: & in die septimo sabbatũ est, non erit in eo. Et factũ est in die septimo, egressi sũt de populo ut colligerent: & non invenerũt. Dixitq; Dñs ad Moysen: usq; quò non vultis custodire mandata mea, et leges meas? Videte q̃ Dñs dederit vobis sabbatũ: propterea dat vobis in die sexto, panẽ duorũ dierũ: sedete unusquisq; in loco suo; nullꝰ egrediatur de loco suo in die septimo. Quievitq; populꝰ in die septimo. Appellavitq; domus Israel nomen ejꝰ, Manna: & erat quasi semen coriandri, albũ; gustusq; ejꝰ, quasi lagana frixa cum melle. Dixitque Moyses, Hic est sermo, quem præcepit Dñs; Plenũ gomor ex eo servate, in generationes vestras: ut videant panẽ, quẽ comedere feci vos in deserto, quãdo eduxi vos de terrã Ægypti. Dixitq; Moyses ad Aaron, Tolle lagunculam unã; et mitte ibi manna plenũ gomor: & repone illã corã Dño; ut servetur in generationes vestras. Sicut præcepit Dñs Moysi: ita reposuit illud Aarõ corã testamento, in custodiã. Filii autem Israel comederunt manna quadraginta annis; donec venerunt in terram habitabilem: manna comederunt; donec venirent ad confinia terræ Chanaan. Gomor autẽ, erat decima pars trium satorum.

CAP. XVII.

ET profecta est õnis congregatio filiorũ Israel à deserto Sin, per mansiones suas juxta verbũ Dñi: et castrametati sunt in Raphidim; & non erant aquæ, ut populꝰ biberet. Et objurgatꝰ est populꝰ contra Moysen; atq; dixerũt, Date nobis aquas, ut bibamꝰ: Dixitq; eis Moyses; Quid jurgamini contra me? Quid tentatis coram Domino?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

25 * ז֣תא֣ש֣י֣א֣ע֣ב֣ז֣ת֣ע֣ש֣ע֣ש֣ב֣ת֣ש֣ב֣א֣ז֣ת֣ש֣ב֣ת֣ש֣ב֣ת֣ש֣ב

ספר שמות: יז

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

dixit &,Moseh cõtra popul' murmuravit Et.aquas *ad* popul' ibi sitivit Et

3 וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיָּלֶן הָעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר
me *interficiendum ad* ,Ægypto ex nos feciſti aſcendere *iſtud* quid Ad

לָמָּה זֶּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָמִית אֹתִי
Dominum ad Moſeh clamavit Et ? ſiti in mea pecora &,meos filios &

4 וְאֶת־בָּנַי וְאֶת־מִקְנִי בַּצָּמָא: וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
me lapidabũt &,modicũ Adhuc ? huic populo faciam Quid :dicendo

לֵאמֹר מָה אֶעֱשֶׂה לָעָם הַזֶּה עוֹד מְעַט וְסָקְלֻנִי:
tecum cape & ,populo coram Tranſi :Moſeh ad Dominus Dixitque

5 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אִתְּךָ
fluvium *ea in* percuſſiſti qua ,tuam virgam & ,Iſrael ſenioríb' è

מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַטְּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת־הַיְאֹר
petram ſuper ibi te coram *ſtans* ego Ecce : ibis & ,tua manu in cape

קַח בְּיָדֶךָ וְהָלָכְתָּ: הִנְנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל־הַצּוּר
,popul' bibet &,aquæ ea ex egredientur &,petrã in percuties &,Choreb in

בְּחֹרֵב וְהִכִּיתָ בַצּוּר וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה הָעָם
loci nomen Vocavítque .Iſrael ſenioriim oculis in Moſeh ſic fecit Et

7 וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם
es tentaſſe ſuper & ,Iſrael filiorum jurgium propter ,*Jurgium & Tentationem*

מַסָּה וּמְרִיבָה עַל־רִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסֹּתָם
? non an,*noſtro interiori* in Dominus eſt Num :dicendo ,Dominum

אֶת־יְהוָה לֵאמֹר הֲיֵשׁ יְהוָה בְּקִרְבֵּנוּ אִם־אָיִן:
.Rephidim in Iſrael cum pugnavit & ,Hamalec venit Et

8 וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם:
pugna,egredere & ,viros nobis Elige : Jehoſuah ad Moſeh Dixitque

9 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר־לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֶם
Dei virga & ,collis *caput* ſuper ſto ego Cras .Hamalec *in*

בַּעֲמָלֵק מָחָר אָנֹכִי נִצָּב עַל־רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים
pugnando ,Moſeh ei dixit quẽadmodũ Jehoſuah Fecitq; ,mea manu in

בְּיָדִי: וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֶם
.collis *caput* aſcenderunt Chur & Aharon ,Moſeh Et .Hamalec cũ

בַּעֲמָלֵק וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה:
: Iſrael prævalebat,ſuam manũ Moſeh elevabat quando ,fuit Et

11 וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל
manus Et .Hamalec prævalebat,ſuam manũ demittebat quando &

וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עֲמָלֵק: וְיָדֵי
ſcum ſuper ſedit &,cum ſubter poſuerũt &,lapidẽ *ceperunt* &,graves Moſeh

מֹשֶׁה כְּבֵדִים וַיִּקְחוּ־אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ תַּחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ
fuit Et .*unus* inde & ,unus hinc,*ejus manus in fulcierunt* Chur & ,Aharõ &

וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי
Jehoſuah *debilitavit* Et .*ſolem occumbere ad uſque* ,*fidelitas ejus manibus*

יָדָיו אֱמוּנָה עַד־בֹּא הַשָּׁמֶשׁ: וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ
Dominus Dixitque .gladii *os ad* ej' populũ & ,Hamalec

14 אֶת־עֲמָלֵק וְאֶת־עַמּוֹ לְפִי־חָרֶב: וַיֹּאמֶר יְהוָה
:Jehoſuah auribus in pone &,libro in memoriale hoc Scribe : Moſeh ad

אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ
cœlis *ſub de* Hamalec mentionem delebo delendo quia

כִּי־מָחֹה אֶמְחֶה אֶת־זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם:
Dominus ,ejus nomen vocavit & :altare Moſeh ædificavit Et

15 וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה
.mea elevatio

נִסִּי:

3 Sitivit ergò ibi popul' præ aquæ penuria, & murmuravit contra Moyſen, dicens ; Cur feciſti nos exire de Ægypto,ut occideres nos, & liberos noſtros, ac jumenta ſiti ? Clamavit autem Moyſes ad Dñm,dicens; Quid faciam populo huic?adhuc paululum,& lapidabit me. Et ait Dñs ad Moyſẽ, Antecede populũ, et ſume tecum de ſenioribus Iſrael : & virgã quâ percuſſiſti fluvium, tolle in manu tua,& vade. En ego ſtabo ibi coram te, ſupra petram Horeb : percutiéſque petram, & exibit ex ea aqua, ut bibat populus. Fecit Moyſes ita coram ſenioríb' Iſrael. Et vocavit nomen loci illius, Tentatio,propter jurgium filiorum Iſrael; & quia tentaverunt Dominum, dicentes, Eſtne Domin' in nobis, an non ? Venit autem Amalec, & pugnabat contra Iſrael in Raphidim. Dixitq; Moyſes ad Joſue, Elige viros: & egreſſ', pugna contra Amalec: cras ego ſtabo in vertice collis, habens virgam Dei in manu mea. Fecit Joſue, ut locutus erat Moyſes, et pugnabat contra Amalec : Moyſes autẽ,Aaron,& Hur aſcenderũt ſuper verticem collis. Cúmque levaret Moyſes man', vincebat Iſrael: ſin autẽ paululùm remiſiſſet,ſuperabat Amalec.Man' autẽ Moyſi erãt graves.Sumẽtes igitur lapidẽ, poſuerunt ſubter eum, in quo ſedit:Aaron autem & Hur ſuſtentabant manus ejus ex utraque parte. Et factum eſt, ut manus illius non laſſarentur uſque ad occaſum ſolis. Fugavítque Joſue Amalec,& populum ejus in ore gladii. Dixit autem Domin' ad Moyſen, Scribe hoc ob monimentum in libro, & trade auribus Joſue : delebo enim memoriam Amalec ſub cœlo. Ædificavítque Moyſes altare : & vocavit nomen ejus, Dominus exaltatio mea; dicens,

3 Εδίψησε δὲ ἐκεῖ ὁ λαὸς ὕδατι· καὶ (γ) διεγόγγυζεν ἐκεῖ ὁ λαὸς πρὸς Μωυσῆν, λέγοντες, Ἱνατί τοῦτο; ἀνεβίβασας ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν καὶ τὰ κτήνη τῇ δίψει; 4 Ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς κύριον, λέγων, Τί ποιήσω τῷ λαῷ τούτῳ; ἔτι μικρὸν, καὶ καταλιθοβολήσουσί με. 5 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Παρελθὲ τοῦ (δ) λαοῦ τούτου· λάβε δὲ σεαυτῷ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ· καὶ τὴν ῥάβδον, ἐν ᾗ ἐπάταξας τὸν ποταμὸν, λάβε ἐν τῇ χειρί σε, καὶ πορεύσῃ. 6 Ὅδε ἐγὼ ἕστηκα ἐκεῖ πρὸ προσώπου (ε) σε ὀπὶ τῆς πέτρας ἐν Χωρήβ. καὶ πατάξεις τὴν πέτραν, καὶ ἐξελεύσεται ἐξ αὐτῆς ὕδωρ, καὶ πίεται ὁ λαός. (ζ) Ἐποίησε δὲ Μωυσῆς ἔτως ἐναντίον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 7 Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Πειρασμὸς, καὶ Λοιδόρησις, διὰ τὴν λοιδορίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ διὰ τὸ πειράζειν κύριον, λέγοντας, Εἰ ἔστι κύριος ἐν ἡμῖν, ἢ οὔ; 8 Ἦλθε δὲ Ἀμαλὴκ (η) καὶ ἐπολέμει Ἰσραὴλ ἐν Ῥαφιδείν. 9 Εἶπε δὲ Μωυσῆς (θ) τῷ Ἰησοῖ, Ἔπιλεξον σεαυτῷ (ι) ἄνδρας δυνατοὺς, καὶ ἐξελθὼν παράταξαι τῷ Ἀμαλὴκ αὔριον. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἕστηκα ὀπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ, καὶ ἡ ῥάβδος τοῦ θεοῦ ἐν τῇ χειρί μου. 10 Καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς καθάπερ εἶπεν αὐτῷ Μωυσῆς, (κ) καὶ ἐξελθὼν παρετάξατο τῷ Ἀμαλήκ. καὶ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ Ὢρ ἀνέβησαν ὀπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ. 11 Καὶ ἐγένετο ὅταν ἐπῆρε Μωυσῆς τὰς χεῖρας, κατίσχυεν Ἰσραήλ· ὅταν δὲ καθῆκε τὰς χεῖρας, κατίσχυεν Ἀμαλήκ. 12 Αἱ δὲ χεῖρες Μωυσῆ βαρεῖαι. καὶ λαβόντες λίθον ὑπέθηκαν ὑπ' αὐτὸν, καὶ ἐκάθισε (λ) ἐπ' αὐτῆ. καὶ Ἀαρὼν καὶ Ὢρ ἐστήριζον τὰς (μ) χεῖρας αὐτῆ ἐντεῦθεν εἷς, καὶ ἐνθεῦθεν εἷς· καὶ ἐγένοντο αἱ χεῖρες Μωυσῆ ἑστηρισμέναι ἕως δυσμῶν ἡλίου. 13 Καὶ ἐξέκλασε Ἰησοῦς τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἐν φόνῳ μαχαίρας. (ν) 14 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Κατάχωσον τοῦτο εἰς μνημόσυνον (ξ) εἰς βιβλίον, καὶ δὸς εἰς τὰ ὦτα (ο) Ἰησοῦ· ὅτι ἀπαλοιφῇ ἐξαλείψω (π) τὸ μνημόσυνον Ἀμαλὴκ ὑπὸ τὸν οὐρανόν. 15 Καὶ ᾠκοδόμησε Μωυσῆς (ρ) θυσιαστήριον κυρίῳ· καὶ ἐπωνόμασε τὸ (σ) ὄνομα αὐτῷ, Κύριός μου καταφυγή μου.

Sitivit autem ibi populus (a) propter aquam: & obmurmuravit ibi populus erga Moyſen,dicentes, ut quid hoc? aſcendere nos feciſti de Ægypto, ad occidendum nos, & filios noſtros & pecora ſiti ? Clamavit autem Moyſes ad Dominum, dicens, Quid faciam populo huic ? adhuc paululum, & lapidabunt me. Et dixit Dominus ad Moyſen, Antecede populum iſtum : ſume autem tibi de ſenioribus populi ; & virgam in qua percuſſiſti flumen, ſume in manu tua,& ibis. (b) Ipſe ego(c) ſto ibi priuſquam tu, ſuper petram in Choreb. Et percuties petram: & ex ea exibit aqua, & bibet populus. Fecit autem Moyſes ſic coram filiis Iſrael. Et cognominavit nomen loci illius, Tentatio, & Maledicentia, propter maledictum filiorum Iſrael, & eò quòd tentabant Dominum, dicentes; Si eſt Dominus in nobis, an non. Venit autem Amalec, & oppugnabat Iſrael in Raphidim. Dixit autem Moyſes ad Ieſum, Elige tibi viros potentes: & exiens(d) congredere cum Amalec cras. Et ecce ego ſto ſuper cacumen collis, & virga Dei in manu mea. Et fecit Ieſus, ſicut dixit ei Moyſes : & exiens congreſſus eſt cum Amalec. Et Moyſes & Aarõ & Or aſcenderunt in cacumen collis. Et factum eſt, cùm levabat Moyſes manus, invaleſcebat Iſrael : ubi autem ſubmiſerat manus, invaleſcebat Amalec. Sed man' Moyſi erant graves. Et accipientes lapidem ſuppoſuerunt ſub eo, & ſedebat ſuper eum. & Aaron & Or ſuſtentabant manus ejus, hinc unus, & hinc unus. Et factæ ſunt manus Moyſi ſtabiles uſque in occaſum ſolis. Et fugavit Ieſus Amalec,& omnem populum ejus in cæde gladii. Dixit autẽ Domin' ad Moyſen, Deſcribe hoc ad memoriam in libro,& da in aures Ieſu : quoniam deletione delebo memoriam Amalec de ſub cœlo. Et ædificavit Moyſes altare Domino : & cognominavit nomen ejus,Dominus refugium meum.

MS.A. (γ) ἐχρίγυζεν ὁ λαὸς ὅτι Μωυσῆν, (η) λαοῦ· καὶ λάβε μοι σεαυτῷ (ξ) σὺ ἐλθεῖν ὅτι (ζ) Καὶ ἐποίησεν (ν) καὶ ἐπορεύθη (θ) τῷ Ἰησοῦ, (ι) ἄνδρας, καὶ (κ) καὶ παρελάξατο (λ) ἐπ' αὐτον· Ἀαρὼν ὁ, (μ) χεῖρας ἐνεῦθεν (ν) Καὶ ἔστην (ξ) ἐν βιβλίῳ, (ο) Ἰησοῦ, (π) τὸν Ἀμαλὴκ (ρ) θυσιαστήριον· καὶ (σ) ὄνομα τῷ τόπῳ, Κύριός μου καταφυγή.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sitivit ergò ibi populus aquas, & murmurârunt populus contra Moſen, ac dixerunt ei, Quare aſcendere feciſti nos ex Ægypto, ut interficeres nos& filios noſtros,et jumenta noſtra ſiti ? Et oravit Moſes coram Domino,dicens; Quid faciam populo huic, qui parum abfuit quin me lapidarent ? Et dixit Dominus ad Moſen, Tranſi coram populo, & duc tecum de ſenioribus Iſrael : & baculum tuum quo percuſſiſti fluvium, accipe in manu tua, & vade. Et ecce ego ſto ibi ante te ſuper petram in Horib: Et percuties petram, & egredientur ex ea aquæ, bibetque populus : fecítque Moſes ita coram ſenibus filiorum Iſrael. Et vocavit nomen loci illi', Naſa & Meriba, eò quòd contendiſſent filii Iſrael, quódque tentâſſent Dominum, ac dixiſſent, Utrùm ſit Dominus inter nos, an non ? Et venit Amalec ad ineundum prælium cum Iſraele in Rephidin. Et dixit Moſes ad Jeſum, Elige tibi viros, & egredere ut ineamus bellum cum Amalec cras: & ego ecce ſtabo ſuper verticem collis, baculum Dei manibus meis geſtans. Fecit ergò Jeſus quemadmodum dixerat illi Moſes, & abiit ad gerendum bellum contra Amalec : Moſes autem & Aharon atq; Ur aſcenderũt ad verticem collis. Et quoties attollebat Moſes manus ſuas, prævalebat Iſrael : quoties verò demittebat manus ſuas, prævalebat Amalec. Et quidem manus Moſis fatigatæ fuerant : ſumentes ergò lapidem, poſuerunt ſub eo, ſedítque ſuper illum : & Aharon & Ur fulciebant manus ejus, unus hinc, alter inde : fuerúntque manus ejus in fidelitate, donec ſol occumberet. Contrivit ergò Jeſus Amalec & populum ej' acie gladii. Dixítque Dñs ad Moſen, Scribe monumentum hoc in libro, & pone coram Jeſu filio Nun : quoniã planè delebo memoriã Amalec de ſub cœlo. Ædificavítq; Moſes altare,& vocavit nomen ejus,Domin' Niſſi.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

וצחא תמן עמא למיא ואתרעם
עמא על משה ואמר למא דנן
אסיקתנא ממצרים לקטלא יתי
ית בני וית בעירי בצחותא: וצלי
משה קדם יי למימר מה אעביד
לעמא הדין עוד זעיר פון וירגמנני:
ואמר יי למשה עבר קדם עמא וסב
עמך מסבי ישראל וחוטרך די
מחיתא ביה ית נהרא סב בידך
ותיזל: הא אנא קאם קדמך תמן
על טנרא בחורב ותמחי בטינרא
ויפקון מניה מיא וישתי עמא ועבד
כן משה לעיני סבי ישראל: וקרא
שמא דאתרא נסיתא ומצותא על־
דנצו בני ישראל ועל דנסיאו קדם
יי למימר האית שכינתא דיי ביננא
אם לא: ואתא עמלק ואגח קרבא
עם ישראל ברפידים: ואמר משה
ליהושע בחר לנא גברין ופוק אגח
קרבא בעמלק מחר אנא קאים על־
ריש רמתא וחוטרא דאתעבידו־
ביה נסין מן קדם יי בידי: ועבד
יהושע כמא דאמר ליה משה
לאגחא קרבא בעמלק ומשה אהרן
וחור סליקו לריש רמתא: והוה כד
מרים משה ידוהי ומתנברין דביית־
ישראל וכד־מנח ידוהי ומתנברין
דביית עמלק: וידי משה יקרן ונסיבו
אבנא ושויאו תחותוהי ויתיב עלה
ואהרן וחור סעידין בידוהי מכא חד
ומכא חד והואה ידוהי פרישין בצלו
עד־דעל שמשא: ותבר יהושע ית

Sitivitq; ibi popul⁹ propter aquarũ penuriã; & murmuravit popul⁹ contra Moysen: & ait; Cur fecisti nos ascendere de Ægypto; ut interficeres me, & filios meos & pecora mea siti? Oravitq; Moyses corã Dño dicens; Quid faciam populo huic? adhuc paululũ & lapidabunt me. Dixitq; Dñs ad Moysen, Trãsi corã populo; & tolle tecũ de senioribus Israel: & virgam tuã, quâ percussisti fluviũ, tolle in manu tuâ, & vade. Ecce ego stabo ante te ibi, juxta petram in Oreb: & percuties petrã, & exibunt ex eâ aquæ, ut bibat popul⁹: fecitq; Moyses ita, corã senioribus Israel. Vocavitq; nomen loci, Tentatio, & Jurgiũ: eò quòd objurgati sunt filii Israel, & quia tentaverunt corã Dño, dicentes; *Estne* majestas Dñi in medio nostrũ, an non. Venit autem Amalech: & iniit prælium contra Israel, in Raphidim. Dixitq; Moyses ad Josue, Elige nobis viros; & egredere, pugna contra Amalech: cras ego stabo in vertice collis; & virga qua facta sunt miracula à facie Dei, erit in manu meâ. Fecitq; Josue, sicut dixerat ei Moyses; ut pugnaret cõtra Amalech: Moyses autẽ, Aaron et Hur ascẽderunt ad verticem collis. Et factũ est, cũm elevaret Moyses man⁹ suas, prævalebãt viri dom⁹ Israel: & cum demittebat man⁹ suas, prævalebant viri dom⁹ Amalech. Man⁹ autẽ Moysi erant graves; & tulerunt lapidem, & posuerunt sub eo, sediitq; sup eũ: Aarõ autẽ & Hur sustẽtabãt man⁹ ej⁹, hinc un⁹, & inde alter; fueruntq; man⁹ Moysi extentæ in oratione, usq; ad occasum solis. Et contrivit Josue Amalech & populum ejus, in ore gladii. Dixitque Dñs ad Moysen; Scribe hoc memoriale in libro; & pone corã Josue: quoniã delẽs delebo memoriam Amalech sub cœlo. Ædificavitq; Moyses altare: et immolavit sup eo corã *Domino*, qui fecit sibi miracula.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3 * צחמצא־שם׳ העם׳ למים׳ ויתרעמו׳ העם׳ על־משה׳ ויאמרו׳ למה׳ זה׳ העלית׳ אתנו׳ ממצרים׳ להמית׳ אתי׳ ואת־בני׳ ואת־מקני׳ בצמא׃
4 ** צעק׳ משה׳ אל־יהוה׳ לאמר׳ מה׳ אעשה׳ לעם׳ הזה׳ עוד׳ מעט׳ ורגמני׳ עלי׃
5 ** צאמר׳ יהוה׳ אל־משה׳ עבר׳ לפני׳ העם׳ וקח׳ אתך׳ מזקני׳ ישראל׳ ומטך׳ אשר׳ הכית׳ בו׳ את׳ היאר׳ קח׳ בידך׳ והלכת׃
6 * צהנני׳ עמד׳ לפניך׳ שם׳ על־הצור׳ בחרב׳ והכית׳ בצור׳ ויצאו׳ ממנו׳ מים׳ ושתה׳ העם׳ ויעש׳ משה׳ כן׳ לעיני׳ זקני׳ ישראל׃
7 ** צויקרא׳ שם׳ המקום׳ מסה׳ ומריבה׳ על׳ ריב׳ בני׳ ישראל׳ ועל׳ נסותם׳ את־יהוה׳ לאמר׳ היש׳ יהוה׳ בקרבנו׳ אם׳ אין׃
8 ** צויבא׳ עמלק׳ וילחם׳ עם׳ ישראל׳ ברפידים׃
9 * צויאמר׳ משה׳ אל׳ יהושע׳ בחר׳ לנו׳ אנשים׳ וצא׳ הלחם׳ בעמלק׳ מחר׳ אנכי׳ נצב׳ על׳ ראש׳ הגבעה׳ ומטה׳ האלהים׳ בידי׃
10 ** צויעש׳ יהושע׳ כאשר׳ אמר׳ לו׳ משה׳ להלחם׳ בעמלק׳ ומשה׳ אהרן׳ וחור׳ עלו׳ על׳ ראש׳ הגבעה׃
11 * צוהיה׳ כאשר׳ ירים׳ משה׳ ידו׳ וגבר׳ ישראל׳ וכאשר׳ יניח׳ ידו׳ וגבר׳ עמלק׃
12 ** צוידי׳ משה׳ כבדו׳ ויקחו׳ אבן׳ וישימו׳ תחתיו׳ וישב׳ עליה׳ ואהרן׳ וחור׳ תמכו׳ בידיו׳ מזה׳ אחד׳ ומזה׳ אחד׳ ויהי׳ ידיו׳ אמונה׳ עד־בא׳ השמש׃
13 * צויחלש׳ יהושע׳ את׳ עמלק׳ ואת־עמו׳ לפי־חרב׃
14 ** צויאמר׳ יהוה׳ אל־משה׳ כתב׳ זאת׳ זכרון׳ בספר׳ ושים׳ באזני׳ יהושע׳ כי׳ מחה׳ אמחה׳ את׳ זכר׳ עמלק׳ מתחת׳ השמים׃
15 * צויבן׳ משה׳ מזבח׳ ויקרא׳ שמו׳ יהוה׳ נסי׃

VER. SAM.

3 * צחמצא־שם׳ העם׳ למים׳ ויתרעמו׳ העם׳ על־משה׳ ויאמרו׳ למה׳ זה׳ העלית׳ אתנו׳ ממצרים׳ להמית׳ אתי׳ ואת־בני׳ ואת־מקני׳ בצמא׃
4 ** צעק׳ משה׳ אל־יהוה׳ לאמר׳ מה׳ אעשה׳ לעם׳ הזה׳ עוד׳ מעט׳ ורגמני׳ עלי׃
5 * צהנני׳ עמד׳ לפניך׳ שם׳ על־הצור׳ בחרב׳ והכית׳ בצור׳ ויצאו׳ ממנו׳ מים׳ ושתה׳ העם׳ ויעש׳ משה׳ כן׳ לעיני׳ זקני׳ ישראל׃
6 ** צויקרא׳ שם׳ המקום׳ מסה׳ ומריבה׳ על׳ ריב׳ בני׳ ישראל׳ ועל׳ נסותם׳ את־יהוה׳ לאמר׳ היש׳ יהוה׳ בקרבנו׳ אם׳ אין׃
7 * צויבא׳ עמלק׳ וילחם׳ עם׳ ישראל׳ ברפידים׃
8 ** צויאמר׳ משה׳ אל׳ יהושע׳ בחר׳ לנו׳ אנשים׳ וצא׳ הלחם׳ בעמלק׳ מחר׳ אנכי׳ נצב׳ על׳ ראש׳ הגבעה׳ ומטה׳ האלהים׳ בידי׃
9 * צויעש׳ יהושע׳ כאשר׳ אמר׳ לו׳ משה׳ להלחם׳ בעמלק׳ ומשה׳ אהרן׳ וחור׳ עלו׳ על׳ ראש׳ הגבעה׃
10 ** צויהי׳ כאשר׳ ירים׳ משה׳ ידו׳ וגבר׳ ישראל׳ וכאשר׳ יניח׳ ידו׳ וגבר׳ עמלק׃
11 * צוידי׳ משה׳ כבדו׳ ויקחו׳ אבן׳ וישימו׳ תחתיו׳ וישב׳ עליה׳ ואהרן׳ וחור׳ תמכו׳ בידיו׳ מזה׳ אחד׳ ומזה׳ אחד׳ ויהי׳ ידיו׳ אמונה׳ עד־בא׳ השמש׃
12 ** צויחלש׳ יהושע׳ את׳ עמלק׳ ואת־עמו׳ לפי־חרב׃
13 * צויאמר׳ יהוה׳ אל־משה׳ כתב׳ זאת׳ זכרון׳ בספר׳ ושים׳ באזני׳ יהושע׳ כי׳ מחה׳ אמחה׳ את׳ זכר׳ עמלק׳ מתחת׳ השמים׃
14 ** צויבן׳ משה׳ מזבח׳ ויקרא׳ שמו׳ יהוה׳ נסי׃
15 VER. SAM. (a) Nasion, (b) Thigareh, (c) Et devicit Josue (d) interfecit (e) triumphans.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

3 Et sitivit ibi populus ad aquas, murmuravitq; adversus Mosen, dicens, Quare ascendere nos fecisti de Ægypto ad interficiendũ nos, & filios nostros, & pecora nostra siti? 4 Clamavit autem Moses ad Dominum, in hæc verba; Quid faciam huic populo? adhuc parum, & lapidabunt me! 5 Dixit verò Dominus Mosi, Transi ante populum, & accipe tecum de Senioribus Israel: virgam quoq; tuã cum qua percussisti fluvium, accipies in manu tuâ, & incedes. 6 Ecce ego sto ante te ibi super petram in Horeb, & percuties petram, & egredientur ex ea aquæ, & bibet populus: Atq; ita fecit Moses in oculis Seniorum Israel. 7 Et vocavit nomen loci, (a) Masa, & (b) Meriba, propter contentionem filiorũ Israel, & eò quòd tentaverant illi Dominũ, dicentes, Nunquid est Dominus in medio nostrũm, an non? 8 Postcà venit Amalec, & pugnavit cum Israele in Raphidim. 9 Et dixit Moses Josue, Elige nobis viros, & egredere ad pugnandum cum Amalec: Cras ego stabo super caput collis, & virga Domini in manu mea. 10 Fecitque Josue sicut dixerat illi Moses, ut pugnaret cum Amalec: Moses verò, & Aaron, & Hor ascenderunt ad cacumen collis. 11 Accidebat autem cùm Moses attolleret manus suas, ut potentior esset Israel; sed cùm demittebat manus suas, potentior erat Amalec. 12 Manibus autẽ Mosis gravibus factis, acceperunt lapidem, & supposuerunt ei, sediitq; super eum: Aaron verò & Hor sustentârunt manus ejus, hinc unus, & inde alter: fuerũntq; manus ejus stabiles donec occideret sol. 13 (c) Fregit igitur Josue Amalec, & populum ejus, & (d) percussit eum in ore gladii. 14 Et dixit Dominus Mosi, Scribe hoc pro memoriali in libro, & pone in auribus Josue; quia delendo delebo memoriã Amalec de sub cœlo. 15 Posùitque altare, & vocavit nomen ejus, Dominus (e) vexillũ meum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * ولما عطش ثم القوم الي الماء تمرمروا على موسي وقالوا له * لم اصعدتنا من مصر لتقتلنا ونسا
4 وموا شينا بالعطش * فصرخ موسي الي الله قايلا * ما اصنع بهذا القوم * عن قليل يرجمونني * فقال
5 الله له سر بين يدي القوم * وخذ معك من مشايخهم قوما * وعصاك التي ضربت بها النهل خذها
6 بيدك وامض * ها انا مقيم دليلا بين يديك هناك على الصوان في حوريب * فاضرب الصوان
7 يخرج منه ماء يسربه القوم * ففعل موسي كذلك بحضرة مشايخ بني اسرايل * فسمي اسم ذلك الموضع
8 دا المحنة والخصومة * على ما خاصم به بنو اسرايل وامتحنوا به ما عند الله * قايلين هل موجود
9 نور الله فما بيننا ام لا * ثم جاء عمالاق فحارب بني اسرايل في رفيديم * فقال موسي ليوسع احضر
10 لنا رجالا واخرج لمحاربة العمالقة * غدا انا واقف على راس التلاع ومعي العصا التي امر الله
11 بالاخذها * ففعل يوسع كما قال له موسى من محاربة العمالقة * وموسي وهرون وحور صعدوا الي
12 راس التلاع * فكان موسي كما يرفع يده يغلب بنو اسرايل * وكما يحطها يغلب العمالقة * ولما
13 ثقلت يدا موسي اخذوا حجرا وصيروه تحته وجلس عليه * وهرون وحور اسندا يديه احدهما
14 عينه والاخر يسن * فكانت يداه محصوبتين الي غروب الشمس * حتي كرد يوسع عمالاق وقومه
15 بحد السيف * وقال الله لموسي اكتب هذا ذكرا في كتاب * واتله علي يوسع * فاني سامحو ذكر عمالاق
من تحت السماء * وبني موسي مذبحا وسماه الله علمي *

Et cùm sitivissent ibi populus aquã, murmurârunt adversùs Musam, & dixerunt ei; Quare eduxisti nos de Ægypto, ut occideres nos, & filios nostros, & armenta nostra siti? 4 Et exclamavit Musa ad Deũ, dicens; Quid faciam huic populo? nam parum abest quin lapident me. 5 Dixit ei Deus, Vade ante populum, & sume tecũ de senioribus eorum aliquot: & baculum tuum quo percussisti Nilum, sume manu tua, & vade. 6 Ecce ego erecturus sum signum ante te ibi super silicem in Hurib. Et percute silicem, exibit ex eo aqua ut bibat populus: & fecit Musa sic in præsentia seniorum filiorum Israil. 7 Et appellavit nomen illius loci, Locus tentationis & contradictionis, eò quòd contenderunt filii Israil, & tentaverunt quid esset apud Deum, dicentes; Anne reperitur lumen Dei inter nos, an non? 8 Venit autem Amalec, & pugnavit cum filiis Israil in Raphidim. 9 Et dixit Musa ad Jusa, Elige nobis viros, et exi ad pugnandum cum Amalecitis: Cras ego stabo super verticẽ collis habens meũ baculũ quem præcepit Deus accipendum. 10 Et fecit Jusa quemadmodum dixerat ei Musa de pugnando cum Amalecitis. Et Musa, et Haron, et Hur ascenderunt ad verticẽ collis. 11 Et ut elevabat Musa manũ suã, vincebant filii Israil; et ut deponebat eas, vincebant Amalecitæ. 12 Et cùm graves factæ essent manus Musæ, acceperunt saxum, et posuerunt illud subtus eum, et sedit super illud; et Haron et Hur sustentârunt manus ejus, unus eorũ dextrosùm, et alter sinistrosùm: et fuerunt ambæ manus ejus suffultæ usque ad occasum solis; 13 Donec præcidisset Jusa Amalec et populum ejus acie gladii. 14 Et dixit Deus Musæ; Scribe hoc in memoriam in libro, et lege illud Jusa; quoniam ego deleturus sum memoriam Amalec de sub cœlo. 15 Et ædificavit Musa altare, et nominavit illud, Deus vexillum meum.

ספר שמות : יח

Domini bellum ,Domini thronũ ſuper manus quia ,dixit Et
16 וַיֹּאמַר כִּי־יָד עַל־כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיהוָה
.generationem generatione à ,Hamalec in
בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר :

CAP. XVIII. יח

quæ omnia Moſeh ſocer Madian ſacerdos Ithro audivit Et
1 וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹהֵן מִדְיָן חֹתֵן מֹשֶׁה אֵת כָּל־אֲשֶׁר
Dominus eduxit quòd,ejꝰ populo Iſrael & ,Moſeh Deus fecit
עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וְלִישְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי־הוֹצִיא יְהוָה
Sipporah Moſeh ſocer Ithro tulit Et .Ægypto ex Iſrael
אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם : וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת־צִפֹּרָה
cujus, ejus filios duos Et .ejus dimiſſiones poſt Moſeh uxorem
2 אֲשֶׁת מֹשֶׁה אַחַר שִׁלּוּחֶיהָ : וְאֶת שְׁנֵי בָנֶיהָ אֲשֶׁר
.aliena terra in fui Peregrinus,dixit quia,Gherſom unius nomen
שֵׁם הָאֶחָד גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה :
,meo auxilio in mei patris Deus quia ;Elihezer unum nomen Et
3 וְשֵׁם הָאֶחָד אֱלִיעֶזֶר כִּי־אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי
,ejꝰ filii & ,Moſeh ſocer Ithro venit Et .Parhoh gladio à me eruit &
4 וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה : וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו
monte ibi cajrametans ipſe quo ,deſertum in Moſeh ad ejꝰ uxor &
וְאִשְׁתּוֹ אֶל־מֹשֶׁה אֶל־הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר־הוּא חֹנֶה שָׁם הַר
,te ad veniens Ithro tuus ſocer Ego : Moſeh ad dixit Et .Dei
5 הָאֱלֹהִים : וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה אֲנִי חִתְנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלֶיךָ
occurſum in Moſeh eſt egreſſus Et .ea cum ejus filii duo &,tua uxor &
וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָנֶיהָ עִמָּהּ : וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לִקְרַאת
ſuo ſocio vir optârunt &,eum eſt oſculatꝰ &,ſe incurvavit &,ſui ſoceri
חֹתְנוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּשַּׁק־לוֹ וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ
ſuo ſocero Moſeh narravit Et.tabernaculum ad venerũt & ,pacem ad
7 לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ הָאֹהֱלָה : וַיְסַפֵּר מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ אֵת
occaſiones propter Ægyptiis & ,Parhoni Dominus fecit quæ omnia
כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְפַרְעֹה וּלְמִצְרַיִם עַל אודֹת
eos eripuit & ,via in eos repperit qui laborem omnem ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאָתַם בַּדֶּרֶךְ וַיַּצִּלֵם
fecit quod bonum omne ſuper Ithro eſt lætatus Et .Dominus
יְהוָה : וַיִּחַד יִתְרוֹ עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר־עָשָׂה
.Ægyptiorum manu è eum eripuit quem ,Iſraeli Dominus
9 יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוֹ מִיַּד מִצְרָיִם :
manu è vos eruit qui Dominus Benedictus : Ithro Dixitque
10 וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד
manu ſub de populum eruit qui ,Parhoh manu è &,Ægyptiorũ
מִצְרַיִם וּמִיַּד פַּרְעֹה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הָעָם מִתַּחַת יַד־
omnibus præ Dominus magnus quòd ,cognovi Nunc .Ægyptiórum
מִצְרָיִם : עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְהוָה מִכָּל־־־
Ithro accepit Et .eos contra ſuperbièrunt qua re in quia ,diis
11 הָאֱלֹהִים כִּי בַּדָּבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם : וַיִּקַּח יִתְרוֹ
,Aharon venit Et .Deo ſacrificia & holocauſtum Moſeh ſocer
חֹתֵן מֹשֶׁה עֹלָה וּזְבָחִים לֵאלֹהִים וַיָּבֹא אַהֲרֹן
coram Moſeh ſocero cum panẽ manducandũ ad Iſrael ſeniores omnes &
וְכֹל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכָל לֶחֶם עִם־חֹתֵן מֹשֶׁה לִפְנֵי
.Deo
12 הָאֱלֹהִים :

EXODUS.
Verſio VULG. LAT.

16 Quia manus ſolii Domini, & bellum Domini, erit contra Amalec, à generatione in generationem.

CAP. XVIII.

1 Cumque audiſſet Jethro, ſacerdos Madian, cognatus Moyſi, omnia quæ fecerat Deꝰ Moyſi, & Iſraeli populo ſuo; & quòd eduxiſſet Dominus 2 Iſrael de Ægypto: Tulit Sephoram uxorem Moyſi quam remiſerat; Et duos filios ejus: 3 quorum unus vocabatur Gerſam, dicente patre, Advena fui in terra aliena: Alter verò Eliezer; Deus enim, ait, patris mei adjutor meus, & eruit 4 me de gladio Pharaonis. Venit ergò Jethro cognatus Moyſi, & filii ejus, & uxor ejus, ad Moyſen in deſertum, ubi erat caſtrametatus juxta montem 5 Dei. Et mandavit Moyſi, dicens; Ego Jethro cognatus tuus venio ad te, & uxor tua, & duo filii tui cum ea. Qui 6 egreſſus in occurſum cognati ſui, adoravit, & oſculatus eſt eum: ſalutaverúntque ſe mutuò verbis pacificis. Cúmque intrâſſet tabernaculum, Nar- 7 ravit Moyſes cognato ſuo cuncta quæ fecerat Dominus Pharaoni, & Ægyptiis propter Iſrael; univerſúmque laborem, qui accidiſſet eis in itinere, & quòd liberaverat eos Domi- 8 nus. Lætatúſque eſt Jethro ſuper omnibus bonis quæ fecerat Dominus Iſraeli, eò quòd eruiſſet eum de manu Ægypti- 9 orum. Et ait, Benedictus Dominus, qui liberavit vos de manu Ægyptiorum, & de manu Pharaonis; qui eruit populum ſuum de manu Ægypti. 10 Nunc cognovi, quia magnus Dominus ſuper omnes deos: eò quòd ſuperbè egerint contra illos. Obtulit ergò Jethro cognatus Moyſi holocauſta & 11 hoſtias Deo: venerúntque Aaron & omnes ſeniores Iſrael, ut comederent panem 12 cum eo coram Deo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

16 Ὅτι ἐν χειρὶ κυφαίᾳ (τ) πολεμεῖ κύριος τὸν Ἀμαλὴκ ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεάς.

MS. A. (τ) πολεμήσει

ΚΕΦ. ιη'.

1 Ἤκουσε δὲ (α) Ἰοθὸρ Ἱερεὺς Μαδιὰμ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος Ἰσραὴλ τῷ ἐαυτοῦ λαῷ· ἐξήγαγε δὲ κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου. 2 Ἔλαβε δὲ Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ Σεπφώραν τὴν γυναῖκα Μωυσῆ μετὰ τὴν ἄφεσιν αὐτῆς, καὶ τοὺς δύο υἱοὺς (β) αὐτῆς· ὄνομα τῷ (γ) ἑνὶ αὐτῶν Γηρσὰμ, λέγων, Πάροικος ἤμην ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ. Καὶ τὸ ὄνομα τῷ δευτέρῳ (δ) Ἐλιέζερ, λέγων, Ὁ γὰρ θεὸς τοῦ πατρός μου βοηθός μου, καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Φαραώ. Καὶ (ε) ἐξῆλθεν Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ καὶ οἱ υἱοὶ καὶ ἡ γυνὴ πρὸς Μωυσῆν εἰς τὴν ἔρημον, ὃ παρενέβαλεν 6 (ζ) ἐπ' ὄρους τοῦ θεοῦ. (η) Ἀνηγγέλη δὲ Μωυσῆ, λέγοντες, Ἰδοὺ (θ) ὁ γαμβρός σου Ἰοθὸρ παραγίνεται πρὸς σὲ, καὶ ἡ (ι) γυνὴ, 7 καὶ οἱ δύο υἱοί σου μετ' αὐτῆς. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς εἰς συνάντησιν τῷ (κ) γαμβρῷ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς 8 εἰς τὴν σκηνήν. Καὶ διηγήσατο Μωυσῆς τῷ γαμβρῷ πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος τῷ Φαραὼ (λ) καὶ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις ἕνεκεν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ πάντα τὸν μόχθον τὸν γενόμενον αὐτοῖς ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὅτι ἐξείλατο αὐτοὺς κύριος ἐκ χειρὸς Φαραὼ, καὶ ἐκ χειρὸς τῆς Αἰγυπτίων. Ἐξέστη δὲ Ἰοθὸρ ὅτι πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησεν (μ) αὐτοῖς κύριος, ὅτι ἐξείλατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς (ν) 10 Αἰγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ. Καὶ εἶπεν Ἰοθὸρ, Εὐλογητὸς κύριος, ὅτι (ξ) ἐξείλατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ. Νῦν ἔγνων ὅτι μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς ἕνεκεν (ο) τούτου, ὅτι ἐπῆλθεν αὐτοῖς. Καὶ ἔλαβεν Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας τῷ θεῷ. παρεγένετο (π) δὲ Ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ (ρ) συμφαγεῖν ἄρτον μετὰ τοῦ γαμβροῦ Μωυσῆ, ἐναντίον τοῦ θεοῦ.

MS. A. Κεφ. ιη'. (α) Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ ὁ ἱερεὺς Μαδιὰμ πάντα (β) αὐτῷ· (γ) ἑνὶ Γηρσὰμ, (δ) Ἐλιέζερ, Ὁ (ε) ἦλθεν (ζ) εἰς τὸ ὄρος (η) Ἀπηγγέλη (θ) Ἰοθὸρ ὁ γαμβρός σου (ι) γυνή σου, καὶ (κ) γαμβρῷ αὐτῷ, καὶ (λ) καὶ τοῖς (μ) κύριος αὐτοῖς, ὅτι ἐξείλατο κύριος αὐτοὺς (ν) ἐκ Αἰγυπτίων (ξ) ἐξείλατο τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ (ο) τούτου ἐπῆλθεν (π) δὲ καὶ Ἀαρὼν (ρ) φαγεῖν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 ... Et dixit, Ecce manꝰ ſuper ſedẽ, bellũ Dñi cum Amalec à generatione generationum.

CAP. XVIII.

1 Et audivit Jethron ſacerdos Median, ſocer Moſis quidquid fecerat Deus Moſi & Iſraeli populo ſuo, & quòd eduxiſſet Dñs filios Iſrael ex Ægypto. Tulítq; Jethron ſocer Moſis Sephorã filiã ſuã uxorẽ Moſis poſtquàm 2 reliquerat eã. Et duos filios ejꝰ, quorũ unius nomẽ, Gerſon: quoniã dixerat, Advena factus ſum in terra peregrina. Et nomẽ alteriꝰ, Eliazar: quoniã Deꝰ patrũ meorũ in 3 auxiliũ meũ, & eripuit me de gladio Pharaonis. Et venit Jethron ſocer Moſis, & filii 4 ejus, & uxor illiꝰ ad Moſen in deſertum ubi morabatur, ad montem Dei. Dictúmque fuit Moſi, Ecce ſocer tuꝰ Jethron venit ad te, 5 & uxor tua & duo filii tui cum eo. Egreſſus eſt igitur Moſes obviã ſocero ſuo, & adoravit eum, & oſculatus eſt eum; & impre- 6 cati ſunt quilibet pacem proximo ſuo, ingreſſiq; ſunt in tentorium. Et narravit Moſes 7 ſocero ſuo quicquid fecit Deusꝰ Pharaoni & Ægyptiis circa negotium filiorum Iſrael, omnemque laborem quem laboraverant in itinere, quódque liberâſſet eos Dñs. Et ga- 8 viſus eſt Jethron de omnibꝰ beneficiis quæ contulerat Dominus in Iſraelem, quódq; liberâſſet eos de manu Ægyptiorum, & de 9 manu Pharaonis: Dixítq; Jethron, Benedictus Dñs qui eruit vos de manu Ægyptiorũ & de manu Pharaonis, quíque eripuit popu- 10 lũ ſuum de ſub manu Ægyptiorum. Nunc cognovi magnum eſſe Dominum præ omnibus diis, propter conſilium quod machinati fuerant in eos. Obtulítque Jethron 11 ſocer Moſis holocauſta perfecta & ſacrificia Domino. Et venit Aharon cunctique ſenes 12 filiorum Iſrael, ad comedendum panem cum ſocero Moſis coram Domino.

Quoniam in manu occulta pugnat Dominus contra Amalec, à generationibus in generationes. 16

CAP. XVIII.

Audivit autem Iothor ſacerdos Madiam ſocer Moyſis omnia, quæcunque fecit Dominus Iſrael populo ſuo: Eduxit enim Dominus Iſrael de Ægypto. Sumpſerat autem Iothor ſocer Moyſis Sephoram uxorem Moyſis poſt (a) dimiſſionem ejus, Et duos filios ejus. Nomen uni eorum Gerſam, dicens, Incola fui in terra aliena. Et nomen ſecundi Eliezer, dicens, Deus enim patris mei adjutor meus: & eripuit me de manu Pharaonis. Et (b) egreſſus eſt Iothor ſocer Moyſis, & filii, & uxor, ad Moyſen in deſertum: ubi caſtrametatus erat ſuper montem Dei. Nunciatum eſt autem Moyſi, dicentes, Ecce ſocer tuus advenit ad te, & uxor, & duo filii tui cum eo. Exivit autem Moyſes obviam ſocero, & adoravit eum, & oſculatus eſt eum, ſalutaverúntque ſe mutuò: & introduxit eos in tabernaculum. Et narravit Moyſes ſocero omnia quæcunque fecit Dominus Pharaoni, & omnibus Ægyptiis propter Iſrael; & omnem laborem, qui acciderat eis in via: & quòd eripuit eos Dominus de manu Pharaonis, & de manu Ægyptiorum. Obſtupuit autem Iothor in omnibus bonis, quæ fecerat eis Dominus, quia eripuerat eos de manu Ægyptiorum, & de manu Pharaonis. Et dixit Iothor, Benedictus Dominus, quia eripuit eos de manu Ægyptiorum, & de manu Pharaonis. Nunc cognovi, quia magnus Dominus præter omnes deos, propter hoc, quòd (c) inſectati ſunt eos. Et (d) ſumpſit Iothor ſocer Moyſis holocauſtomata & ſacrificia Deo: Venit autem Aaron & omnes ſeniores Iſrael manducare panem ſimul cum ſocero Moyſis coram Deo. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

16 וַאֲמַר בְּשִׁבוּעָה אֲמִירָא דִּי מִן קֳדָם דִּחִילָא דְּשַׁכְנְתֵּיהּ עַל כּוּרְסְיֵהּ יְקָרָא דְּעָתִיד דִּיתְנַח קְרָבָא קֳדָם יְיָ בְּרְבִירַת עֲמָלֵק לְשֵׁצְיוּתְהוֹן מִדָּרִין דְּעָלְמָא: יח

1 וּשְׁמַע יִתְרוֹ רַבָּא דְמִדְיָן חֲמוּתֵיהּ דְּמֹשֶׁה יָת כָּל־דִּי עֲבַד יְיָ לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמֵּיהּ אֲרֵי־אַפֵּיק יְיָ יָת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם: 2 וּדְבַר יִתְרוֹ חֲמוּתֵיהּ דְּמֹשֶׁה יָת צִפֹּרָה אִתַּת 3 מֹשֶׁה בָּתַר דִּשְׁלַח חָתָהּ: וְיָת תְּרֵין בְּנַהָא דִּי־שֵׁם חַד גֵּרְשֹׁם אֲרֵי אֲמַר דַּיָּרָ 4 הֲוֵיתִי בְּאַרְעָא נוּכְרָאָה: וְשׁוֹם חַד אֱלִיעֶזֶר אֲרֵי אֱלָהָא דְאֲבָא בְּסַעְדִּי וְשֵׁזְבַנִי מֵחַרְבָּא דְּפַרְעֹה: 5 וַאֲתָא יִתְרוֹ חֲמוּתֵיהּ דְּמֹשֶׁה וּבְנוֹהִי וְאִתְּתֵיהּ לְמֹשֶׁה לְמַדְבְּרָא דִּי הוּא שָׁרֵי תַּמָּן לְטוּרָא דְאִתְגְּלִי־עֲלוֹהִי 6 יְקָרָא דְּיְיָ: וַאֲמַר לְמֹשֶׁה אֲנָא חֲמוּתָךְ יִתְרוֹ אֲתֵית לְוָתָךְ וְאִתְּתָךְ וּתְרֵין 7 בְּנָהָא עִמַּהּ: וּנְפַק מֹשֶׁה לְקַדָּמוּת חֲמוּתֵיהּ וְסָגִיד וּנְשַׁק לֵיהּ וּשְׁאִילוּ גְּבַר־לְחַבְרֵיהּ לִשְׁלָם וְעָלוּ לְמַשְׁכְּנָא: 8 וְאִשְׁתָּעִי מֹשֶׁה לַחֲמוּתֵיהּ יָת כָּל דִּי עֲבַד יְיָ לְפַרְעֹה וּלְמִצְרָיִם עַל עֵסֶק יִשְׂרָאֵל יָת כָּל־עַקְתָא 9 דְּאַשְׁכַּחְתִנַּן בְּאוֹרְחָא וְשֵׁזְבִנּוּן יְיָ: וְחַדִי יִתְרוֹ עַל כָּל־טָבְתָא דַּעֲבַד יְיָ 10 לְיִשְׂרָאֵל דְּשֵׁזְבֵיהּ מִידָא דְמִצְרָיִם: וַאֲמַר יִתְרוֹ בְּרִיךְ יְיָ דִּי שֵׁזִיב יַתְכוֹן מִידָא דְמִצְרָאֵי וּמִידָא דְפַרְעֹה דִּי שֵׁזִיב יָת־עַמָּא מִתְּחוֹת מַרְוַת 11 מִצְרָאֵי: כְּעַן יְדַעְנָא אֲרֵי־רַב יְיָ מִכָּל אֱלָהִין בְּרַם־מִנְיָה אֲרֵי בְּפִתְגָמָא דִּי 12 חֲשִׁבוּ מִצְרָאֵי לְמִדָּן־יָת־יִשְׂרָאֵל בֵּידֵיהּ דְּנָנוּן: וְקָרִיב יִתְרוֹ חֲמוּתֵיהּ דְּמֹשֶׁה עֲלוֹן וְנִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ וַאֲתָא אַהֲרֹן וְכָל־סָבֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵיכַל לַחְמָא עִם חֲמוּתֵיהּ דְּמֹשֶׁה קֳדָם יְיָ:

TARGUM ONKELOS.

16 Et ait; Cum juramento dictũ est hoc à facie terribilis, cujꝰ majestas est supꝑ soliũ gloriæ, *Fore* ut cõmittatur prælioũ à facie Dñi contra viros domꝰ Amalech: ut consumat eos à generationibus seculi.

CAP. XVIII.

1 ET audivit Jethro princeps Madian, socer Moysi ônia quæ fecerat Dñs Moysi, & Israel populo suo: et qꝑ eduxisset Dñs Israel de Ægypto. 2 Tulitque Jethro socer Moysi Sephorâ uxorẽ Moysi, postquâ remiserat eã. 3 Et duos filios ejꝰ: quorũ nomẽ uniꝰ erat Gersõ, quia dixit; Advena fui in terrâ alienâ. 4 Et nomẽ alteriꝰ, Eliezer: quia *Deꝰ* patris mei fuit in adjutoriũ meũ; & eruit me de gladio Pharaonis. 5 Venitq; Jethro socer Moysi, et filii ejꝰ et uxor ejꝰ, ad Moysẽ: in desertũ, in quo ipse manebat, in montẽ supꝰ quẽ revelata est gloria Dñi. 6 Dixitq; ad Moysẽ, Ego socer tuꝰ Jethro venio ad te: et uxor tua, et duo filii sui cum eâ. 7 Egressusq; est Moyses in occursum soceri sui, et adoravit, et osculatꝰ est eũ; et salutaverunt se mutuò pacificè: et venerũt in tabernaculum. 8 Et narravit Moyses socero suo, ônia quæ fecerat Dñs Pharaoni et Ægyptiis, propter Israel: omnẽ tribulationẽ quæ invenit eos in viâ; et quomodo liberâsset eos Dñs. 9 Lætatusq; est Jethro, supꝰ ônibꝰ bonis quæ fecerat Dñs Israeli: qꝑ eruisset eos de manu Ægyptiorũ. 10 Et ait Jethro: Benedictꝰ Dñs, qui liberavit vos de manu Ægyptiorũ, et de manu Pharaonis: qui liberavit populum à *dominio* Ægyptiorum. 11 Nunc cognovi; quoniã magnꝰ Dñs, neq; enim est Deꝰ præter eũ: quia eadẽ re quâ cogitaverũt Ægyptii judicare Israel, in ipsa judicati sunt. 12 Obtulitq; Jethro socer Moysi holocausta et sacrificia sãctificata corã Dño: et venit Aarõ, et ões seniores Israel, ut cõederẽt panẽ cũ socero Moysi corã Deo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 * זשאעפ״עשתכ״ס֯ע֯ב֯ע֯ב֯ש֯ב֯ח֯ז֯ב֯ס֯ב֯ז֯ב֯ס֯ב֯ז֯ב֯ס֯ב

ספר שמות: יח

וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה לִשְׁפֹּט אֶת־הָעָם 13
וַיַּעֲמֹד הָעָם עַל־מֹשֶׁה מִן־הַבֹּקֶר עַד־הָעָרֶב׃ 14
וַיַּרְא חֹתֵן מֹשֶׁה אֵת כָּל־אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה לָעָם וַיֹּאמֶר
מָה הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לָעָם מַדּוּעַ אַתָּה יוֹשֵׁב
לְבַדֶּךָ וְכָל־הָעָם נִצָּב עָלֶיךָ מִן־בֹּקֶר עַד־עָרֶב׃ 15
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ כִּי־יָבֹא אֵלַי הָעָם לִדְרֹשׁ
אֱלֹהִים׃ 16
כִּי־יִהְיֶה לָהֶם דָּבָר בָּא אֵלַי וְשָׁפַטְתִּי בֵּין
אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת־חֻקֵּי הָאֱלֹהִים
וְאֶת־תּוֹרֹתָיו׃ וַיֹּאמֶר חֹתֵן מֹשֶׁה אֵלָיו לֹא־טוֹב הַדָּבָר 17
אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה׃ נָבֹל תִּבֹּל גַּם־אַתָּה גַּם־הָעָם 18
הַזֶּה אֲשֶׁר עִמָּךְ כִּי־כָבֵד מִמְּךָ הַדָּבָר לֹא־תוּכַל עֲשֹׂתוֹ
לְבַדֶּךָ׃ עַתָּה שְׁמַע בְּקֹלִי אִיעָצְךָ וִיהִי 19
אֱלֹהִים עִמָּךְ הֱיֵה אַתָּה לָעָם מוּל הָאֱלֹהִים
וְהֵבֵאתָ אַתָּה אֶת־הַדְּבָרִים אֶל־הָאֱלֹהִים׃ 20
וְהִזְהַרְתָּה אֹתָם אֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַתּוֹרֹת וְהוֹדַעְתָּ
לָהֶם אֶת־הַדֶּרֶךְ יֵלְכוּ בָהּ וְאֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן׃
וְאַתָּה תֶחֱזֶה מִכָּל־הָעָם אַנְשֵׁי־חַיִל יִרְאֵי 21
אֱלֹהִים אַנְשֵׁי אֱמֶת שֹׂנְאֵי בָצַע וְשַׂמְתָּ עֲלֵהֶם
שָׂרֵי אֲלָפִים שָׂרֵי מֵאוֹת שָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי
עֲשָׂרֹת׃ וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם בְּכָל־עֵת וְהָיָה כָּל־הַדָּבָר 22
הַגָּדֹל יָבִיאוּ אֵלֶיךָ וְכָל־הַדָּבָר הַקָּטֹן יִשְׁפְּטוּ־הֵם וְהָקֶל
מֵעָלֶיךָ וְנָשְׂאוּ אִתָּךְ׃ אִם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה תַּעֲשֶׂה וְצִוְּךָ 23
אֱלֹהִים וְיָכָלְתָּ עָמֹד וְגַם כָּל־הָעָם הַזֶּה עַל־מְקֹמוֹ
יָבֹא בְשָׁלוֹם׃ וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל חֹתְנוֹ וַיַּעַשׂ כָּל 24
אֲשֶׁר אָמָר׃

Versio VULGATA LAT.

13 Alterâ autem die sedit Moyses ut judicaret populum, qui assistebat Moysi à manè usque ad vesperam. 14 Quòd cùm vidisset cognatus ejus, omnia scilicèt quæ agebat in populo, ait; Quid est hoc quod facis in plebe? cur solus sedes, & omnis populus præstolatur de manè usque ad vesperam? 15 Cui respondit Moyses, Venit ad me populus quærens sententiam Dei. 16 Cúmque acciderit eis aliqua disceptatio, veniunt ad me ut judicem inter eos, & ostendam præcepta Dei, & leges ejus. 17 At ille, Non bonam, inquit, rem facis. 18 Stulto labore consumeris & tu, & populus iste qui tecum est: ultra vires tuas est negotium, solus illud non poteris sustinere. 19 Sed audi verba mea atque consilia, & erit Deus tecum. Esto tu populo in his quæ ad Deum pertinent, ut referas quæ dicuntur 20 ad eum. Ostendásque populo ceremonias & ritum colendi, viámque per quam ingredi debeant, & opus quod facere 21 debeant. Provide autem de omni plebe viros potentes, & timentes Deum, in quibus sit veritas, & qui oderint avaritiam, & constitue ex eis tribunos, & centuriones, 22 & quinquagenarios, & decanos, Qui judicent populum omni tempore: quicquid autem majus fuerit, referant ad te; & ipsi minora tantummodò judicent: leviúsque sit tibi, partito in alios 23 onere. Si hoc feceris, implebis imperium Dei, & præcepta ejus poteris sustentare: & 24 omnis hic populus revertetur ad loca sua cum pace. Quibus auditis, Moyses fecit omnia quæ ille suggesserat.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν ἐπαύριον συνεκάθισε Μωυσῆς κρίνειν τὸν λαόν. παρεστήκει δὲ πᾶς ὁ λαὸς Μωυσῆ ἀπὸ πρωΐθεν (σ) ἕως δείλης. 14 Καὶ ἰδὼν Ἰοὺδ πάντα ὅσα ποιεῖ τῷ λαῷ, λέγει, Τί τοῦτο ὃ σὺ ποιεῖς τῷ λαῷ; διατί σὺ κάθησαι μόνος, πᾶς δὲ ὁ λαὸς παρέστηκέ σοι (τ) ἀπὸ πρωΐθεν ἕως δείλης; 15 Καὶ λέγει Μωυσῆς τῷ γαμβρῷ, Ὅτι παραγίνεταί μοι ὁ λαὸς ἐκζητῆσαι κρίσιν παρὰ θεοῦ. 16 Ὅταν γὰρ γένηται αὐτοῖς ἀντιλογία, καὶ ἔλθωσι πρός με, διακρίνω ἕκαστον, καὶ συμβιβάζω αὐτοὺς τὰ προστάγματα τοῦ θεοῦ καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ. 17 Εἶπε δὲ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ πρὸς αὐτὸν, 18 Οὐκ ὀρθῶς σὺ ποιεῖς τὸ ῥῆμα τοῦτο. Φθορᾷ καταφθαρήσῃ (υ) ἀνυπομονήτῳ καὶ σὺ, καὶ πᾶς ὁ (φ) λαὸς οὗτος, ὃς ὅτι (χ) μετὰ σοῦ. Ταχύ σοι τὸ ῥῆμα τοῦτο· οὐ δυνήσῃ 19 ποιεῖν σὺ μόνος. Νῦν ἒν ἄκουσόν με, καὶ συμβουλεύσω σοι, καὶ ἔσται ὁ θεὸς μετὰ σοῦ. γίνου σὺ τῷ λαῷ τὰ πρὸς τὸν θεὸν, καὶ ἀνοίσεις τοὺς λόγους αὐτῶν πρὸς τὸν θεόν· 20 καὶ διαμαρτύρῃ αὐτοῖς τὰ προστάγματα τοῦ θεοῦ καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ, καὶ σημανεῖς αὐτοῖς τὰς ὁδοὺς ἐν αἷς πορεύσονται ἐν αὐταῖς, καὶ τὰ ἔργα ἃ ποιήσουσι. 21 Καὶ σὺ σεαυτῷ σκέψαι ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ ἄνδρας δυνατοὺς, θεοσεβεῖς, ἄνδρας δικαίους, μισοῦντας ἀφροσύνην, καὶ (ψ) καταστήσεις ἐπ' αὐτῶν χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ (ω) δεκαδάρχους. 22 Καὶ κρινοῦσι τὸν λαὸν πᾶσαν ὥραν· τὸ δὲ ῥῆμα τὸ περισσεῦον ἀνοίσουσιν ὑπὲρ σοῦ· τὰ δὲ βραχέα αὐτοὶ κρινοῦσιν αὐτοί· καὶ (α) κουφιοῦσιν ἀπὸ 23 σοῦ, καὶ (β) συναντιλήψονταί σοι. Ἐὰν τὸ ῥῆμα τοῦτο ποιήσῃς, κατισχύσει σε ὁ θεὸς, καὶ δυνήσῃ στῆναι, καὶ πᾶς ὁ λαὸς (γ) οὗτος εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον μετ' 24 εἰρήνης ἥξει. Ἤκουσε δὲ Μωυσῆς τῆς φωνῆς τοῦ γαμβροῦ, καὶ ἐποίησε ὅσα (δ) εἶπεν αὐτῷ.

MS. A. (σ) ἕως ἑσπέρας. (τ) ἀπὸ πρωΐ (υ) ἀνυπονοήτῳ (φ) λαὸς οὗτος, (χ) μετὰ σοῦ. * Τίνου σὺ καταστήσεις αὐτὸς ἐπ' αὐτῶν (ω) δεκαδάρχους, καὶ γραμματοεισαγωγεῖς. Καὶ κρινοῦσιν (α) κεφίσουσιν (β) συναντιλήμψονταί σου. (γ) οὗτος ἥξει εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ μετ' εἰρήνης. (δ) αὐτῷ εἶπεν.

Et factum est, post crastinum consedit Moyses ad judicandum populum. Adstabat autem omnis populus Moysi à manè usque ad vesperam. Et videns Iothor omnia, quæcunque facit populo, ait, Quid hoc, quod tu facis populo? Quare tu sedes solus, omnis autem populus adstat tibi à manè usque ad vesperam? Et dixit Moyses socero, Quia venit ad me populus inquirere judicium à Deo. Nam cum eis contigerit altercatio, & venerint ad me, judico uumquemque: & monco eos præcepta Dei, & legem ejus. Dixit autem socer Moysis ad eum, Non recte tu facis verbum hoc. Corruptione corrumperis intolerabili & tu, & omnis populus hic, qui est tecum. Gravis tibi verbum hoc: non poteris facere tu solus. Nunc itaque audi me, & consiliium dabo tibi: & erit Deus tecum. Esto tu populo in iis, quæ ad Deum: & referes verba eorum ad Deum. Et (e) testaberis illis præcepta Dei, & legem ejus: & demonstrabis illis vias, in quibus ambulabunt in eis, & opera quæ facient. Et tu provide tibi ex omni populo viros potentes, (f) Deum colentes, viros justos, odio habentes (g) superbiam: & constitues (h) super eos, tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & (i) decuriones. Et judicabunt populum omni tempore: Verbum autem grave referent ad te. Quæ autem ex negotiis brevia fuerint, judicabunt ipsi: & allevabunt à te, & (k) suscipient onus unà tecum. Si verbum hoc feceris, corroborabit te Deus, & poteris consistere: & omnis populus hic ad locum suum cum pace veniet. Audivit autem Moyses vocem soceri, & fecit quæcunque dixit ei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Contigit autem postero die, ut sederet Moses ad judicandum populum. Stabatque populus super Mosen, à mane usque ad vesperam. Videns autem socer Mosis omnia quæ ille faciebat populo, dixit ad eum, Quæ est res ista quam tu facis populo? cur sedes tu solus, totusque populus astat tibi à mane usque ad vesperam? Inquit Moses ad socerum suum, Veniunt ad me populus, ut postulent verbum à Deo. Quumque occurrit eis negotium, veniunt ad me, & ego jus dico inter virum & socium suum; & ostendo eis præcepta Dei & leges ejus. Dixit ad Mosen socer ejus, Non bene facis. Proculdubio dedecore afficiéris, tam tu quàm totus populus iste qui tecum est, quandoquidem gravius est negotium, nec poteris illud peragere solus. Nunc audi vocem meam, & consilium tibi dabo, eritque Deus tecum. Esto tu doctor populi à Deo, & esto introducens negotia eorum apud Deum. Et hortaberis eos ut custodiant mandata & leges, & ostendes eis viam per quam ambulent, & opera quæ faciant. Tu verò prospicies ex universo populo viros fortitudinis, timentes Deum, viros veraces, & odientes munus & fraudem: eosque constitue super illos principes millium, & principes centum, & principes quinquaginta, & principes decem. Et erunt judicantes populum in omni tempore: Cúmque occurret eis negotium arduum, venient ad te: omne autem negotium parvi momenti ipsi judicabunt. Et subleva te ipsum, & portent tecum. Quòd si rem hanc feceris, roborabit te Deus, & poteris subsistere: quinetiam omnis populus iste, quisque domum suam repetent cum pace. Obedivit itaque Moses voci soceri sui, & fecit omnia quæ dixit ei.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

13 וַהֲוָה בִּיוֹמָא דַּבָּתַר־הָכֵי וְיָתֵיב מֹשֶׁה
לְמִדַּן יָת עַמָּא וְקָם עַמָּא עַל־מָרֵיהוֹן
דְּמֹשֶׁה מִן צַפְרָא עַד רַמְשָׁא: 14 וַחֲזָא
חֲמוֹהִי דְמֹשֶׁה יָת כָּל־דְּהוּא עָבֵד
לְעַמָּא וַאֲמַר מָה־פִּתְגָמָא הָדֵין דְּאַתְּ
אַתְּ עָבֵד לְעַמָּא מָה־דֵּין אַתְּ יָתֵב
בְּלַחוֹדָךְ וְכָל־עַמָּא קָיְמִין עֲלָוָךְ
מִן־צַפְרָא עַד רַמְשָׁא: 15 וַאֲמַר מֹשֶׁה
לְחַמּוֹהִי אֲרֵי־אָתָן לְוָתִי עַמָּא
לְמִתְבָּע אוּלְפָּן מִן־קֳדָם יְיָ: 16 כַּד הָווֹן
לְהוֹן דִּינָא אָתָן לְוָתִי וְדָאַן אֲנָא בֵּין
גַּבְרָא וּבֵין חַבְרֵיהּ וּמְהוֹדַעְנָא לְהוֹן
יָת קְיָמַיָּא דְיָי וְיָת אוֹרָיָתֵיהּ: 17 וַאֲמַר
חֲמוֹהִי דְמֹשֶׁה לֵיהּ לָא תַקְנָתָא
דְּאַתְּ עָבֵד: 18 מְלָאָה תִּלְאֵי אַף־אַתְּ
אַף עַמָּא הָדֵין דְּעִמָּךְ אֲרֵי תַקִּיר מִנָּךְ
פִּתְגָמָא לָא־תְכִיל לְמֶעְבְּדֵיהּ
בְּלַחוֹדָךְ: 19 כְּעַן קַבֵּל מִנַּי אֶמְלְכִנָּךְ
וְיֵיתֵי מֵימְרָא דְיָי בְּסַעְדָּךְ הֲוֵי אַתְּ
לְעַמָּא קֳבֵל יְיָ וְיָתֵי־מֵילַיָּא יָת קֳדָם
יְיָ וְתָהֵי מַיְתֵי יָת קְיָמַיָּא
קֳדָם יְיָ: 20 וְתוֹהֵר יָתְהוֹן יָת קְיָמַיָּא
וְיָת אוֹרָיָתָא וְתוֹדַע לְהוֹן יָת
אוֹרְחָא דְיֵהָכְנוּן בַּהּ וְיָת עוֹבָדָא
דְיַעְבְּדוּן: 21 וְאַתְּ תְּחֵזֵי מִכָּל־עַמָּא
גַּבְרִין דְּחַיְלָא דְיֵי גַּבְרִין
דְּקָשׁוֹט דְּסָנְנִין לְקַבָּלָא מָמוֹן וְתִמְנֵי
עֲלֵיהוֹן רַבָּנֵי אַלְפִין וְרַבָּנֵי מְאָתָא
רַבָּנֵי חַמְשִׁין וְרַבָּנֵי עֲשָׂרְתָּא:
22 וְיִדּוֹנוּן יָת עַמָּא בְּכָל־עִדָּן וְיְהֵי כָּל־
פִּתְגָמָא רַב יֵיתוֹן לְוָתָךְ וְכָל־
זְעֵיר יְדוֹנוּן אִנּוּן וְיָקֳלוּן מִנָּךְ
וְיִסְבְּרוּן עִמָּךְ: 23 אִם יָת פִּתְגָמָא הָדֵין
תְּעֲבִיד וּפְקִידָנָךְ יְיָ וְתִיכוֹל לְמֶקַם
וְאַף כָּל־עַמָּא הָדֵין עַל־אַתְרֵיהּ יֵהָךְ
בְּשְׁלָם: 24 וְקַבֵּל מֹשֶׁה לְמֵימַר חֲמוֹהִי
וַעֲבַד כָּל־דִּי אֲמַר:

13 Factumq, est sequenti die, & sedit Moyses ut judicaret populum: stetitq; popul' apud Moysen, à mane usq; ad vesperam. Viditq; socer Moysi omnia quæ ipse faciebat in populo: & ait; Quid est verbum hoc quod tu facis in populo? Cur tu solus sedes, & omnis populus stat apud te, à mane usq; ad vesperam? Et ait Moyses socero suo: Venit enim ad me populus, ut quærat doctrinam à facie Domini. Cúmque est eis judicium, veniunt ad me; & judico inter virum & proximum suú: & doceo eos præcepta Dei, et leges ejus. Dixitque socer Moysi ei: Non rectam rem tu facis. Fatigatione fatigaberis; tam tu, quàm populus hic, qui tecum est: quia gravis tibi est res ista; non poteris facere eã tu solus. Nunc acquiesce mihi, & dabo tibi consilium; & erit verbum Domini in adjutorium tui: esto tu populo quærens doctrinam à facie Dei; & tu referes *negotia* in conspectum Domini. Et admonebis eos præceptis et legibus: et ostendes eis viam per quam ambulent; et opera quæ facturi sunt. Tu autem videbis ex omni populo viros virtutis, timentes Deũ, viros veraces, qui oderint accipere pecuniam: & constitue super eos, tribunos, & centuriones; quinquagenarios, & decanos. Ut judicent populum in omni tempore: & omne negotium quod fuerit magnum, referent ad te; omne autem negotium parvum, ipsi judicabunt: & alleviabunt à te onus; & supportabunt tecum. Si verbum hoc feceris; & præceperit tibi Dominus, poteris stare: omnis quoque populus hic ibunt ad locum suum in pace. Acquievitque Moyses verbo soceri sui: & fecit omnia quæ dixit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 * ויהי ממחרת וישב משה לשפט את העם ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב: 14 וירא חתן משה את כל אשר הוא עשה לעם ויאמר מה הדבר הזה אשר אתה עשה לעם מדוע אתה לבדך יושב וכל העם נצב עליך מן הבקר עד הערב: 15 ויאמר משה לחתנו כי יבא אלי העם לדרש אלהים: 16 כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתי את חקי האלהים ואת תורתיו: 17 ויאמר חתן משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עשה: 18 נבל תבל גם אתה גם העם הזה אשר עמך כי כבד מממך הדבר לא תוכל עשהו לבדך: 19 עתה שמע בקלי איעצך ויהי אלהים עמך היה אתה לעם מול האלהים והבאת אתה את הדברים אל האלהים: 20 והזהרתה אתהם את החקים ואת התורת והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון: 21 ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע ושמת עליהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות: 22 ושפטו את העם בכל עת והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן הם ישפטו והקל מעליך ונשאו אתך: 23 אם את הדבר הזה תעשה וצוך אלהים ויכלת עמד וגם כל העם הזה על מקמו יבא בשלום: 24 וישמע משה לקול חתנו ויעש כל אשר אמר:

VERSIO SAMARITANA.

13 * ויהי ממחרת וישב משה לשפט את העם ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב: 14 וירא חתן משה את כל אשר הוא עשה לעם ויאמר מה הדבר הזה אשר אתה עשה לעם מדוע אתה לבדך יושב וכל העם נצב עליך מן הבקר עד הערב: 15 ויאמר משה לחתנו כי יבא אלי העם לדרש אלהים: 16 כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתי את חקי האלהים ואת תורתיו: 17 ויאמר חתן משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עשה: 18 נבל תבל גם אתה גם העם הזה אשר עמך כי כבד מממך הדבר לא תוכל עשהו לבדך: 19 עתה שמע בקלי איעצך ויהי אלהים עמך היה אתה לעם מול האלהים והבאת אתה את הדברים אל האלהים: 20 והזהרתה אתהם את החקים ואת התורת והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון: 21 ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע ושמת עליהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות: 22 ושפטו את העם בכל עת והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן הם ישפטו והקל מעליך ונשאו אתך: 23 אם את הדבר הזה תעשה וצוך אלהים ויכלת עמד וגם כל העם הזה על מקמו יבא בשלום: 24 וישמע משה לקול חתנו ויעש כל אשר אמר:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

13 Die autem crastinâ sedit Moses ut judicaret populum, stetitque populus ante Mosen à mane usque ad vesperam. 14 Videns autem socer Mosis omne quod faciebat populo, dixit; Quæ res est ista quam facis, populo; quare sedes solus, & omnis populus stat coram te à mane usque ad vesperam? 15 Et respondit Moses socero suo, Quoniam venit ad me populus ut quærat Dominum. 16 Cùm accidit eis negotium, veniunt ad me, & judico inter virum & socium ejus, notáque facio eis præcepta Dei & leges ejus. 17 Dixit autem Socer Mosis ei, Non est bona res ista quam facis. 18 (c) Deficiendo concides, etiam tu, etiam populus iste qui tecum est; res est gravior viribus tuis, non poteris eum facere solus. 19 Nunc audi vocem meam, consulam tibi, eritque Deus tecum: Esto tu pro populo ante Dominum, referásque negotia ad Deum. 20 Explicabis quoque eis præcepta, & legem, notámque facies eis viam quâ ambulabunt, & opus quod facient. 21 Tu autem provide tibi ex omni populo viros virtutis, timentes Deum, viros veraces, odio habentes (d) avaritiam: ponéque super eos principes millium, centuriones, quinquagenarios, et decuriones. 22 Et judicabunt populum omni tempore; omnem autem rem magnam referent ad te, omnem verò rem parvam judicabunt illi. Exonera teipsum, porténtque tecum. 23 Si rem hanc feceris, & præcepit tibi Deus, poteris subsistere; atque etiam populus iste in locum suum veniet cum pace. 24 Et obedivit Moses voci soceri sui, fecitque omne quod dixerat.

VER. SAM. (c) Defatigatione defatigaberis (d) prædam:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * ولما كان من غد جلس موسي ليحكم للقوم * فوقف القوم امامه من الغداة الي العشي * فراي
14 حموه جميع ما صنع بالقوم * فقال ما هذا الامر الذي انت صانعه بالقوم * وما بالك جالسا وحدك
15 وجميع القوم واقفون امامك من الغداة الي العشي * قال له اذ جاءني القوم يطلبون امر الله
16 * ان كانت خصومة جاؤا الي حكمت بين الرجل وصاحبه * وعرفهم رسوم الله وشرايعه * قال حمو
17 موسي ليس هذا الامر الذي انت صانعه حسنا * كلا لا تكل انت والقوم الذين معك ايضا *
18 لان هذا الامر ثقيل عليك ولا تطيق ان تتولاه وحدك * الان اقبل مني ما اشير به عليك *
19 ويكون الله معك * كن انت للقوم من جهة الله * ترفع امورهم اليه * وتنذرهم بالرسوم والشرايع *
20 وتعرفهم الطريق الذي يسلكون فيه * والعمل الذي يعملونه * وانت فانظر من جميع القوم
21 اناسا ذوي حيل اتقياء لله ذوي حق سانيء الطمع * وول عليهم رووساء الوف ومئين وخمسين
22 وعشرات * فيحكموا بين القوم في كل وقت * ويكونوا يرفعون اليك كل امر عظيم * وكل امر
23 صغير يحكمون فيه هم * وخفف عن نفسك * وهم يحملون معك * فان انت صنعت هذا الامر
24 وامرك الله به * استطعت البنات * ويصر ايضا جميع هذا الشعب الي موضعه بسلام * فقبل موسي
من حميه * فصنع جميع ما قال له *

Et cùm factum esset mane, sedit Musa ut judicaret populum; stetitque populus coram ipso à mane usque ad vesperam. Et 1
vidit socer ejus omnia, quæ fecit populo, & dixit, Quæ est hæc res quam facis populo? Et quare tu sedes solus, & universus populus stant corã te à mane usque ad vesperam? Ait illi, Cùm venerit ad me 15
populus ut petant negotium Dei, Si fuerit lis, & venerint ad me, judico inter virum & proximum suum, & notifico illis justa 16
Dei & leges ejus. Dixit socer Musæ, Non est hoc negotiũ quod facis, consentaneum. 17
Defatigatione defatigaris tu, & gens quæ tecum est etiam; quoniam hoc negotium grave est tibi, & non poteris illud suscipere solus. Accipe itaque à me consilium 18
quod tibi do, & erit Deus tecum. Sis tu populo à parte Dei, deferens eorum negotia ad ipsum, Et hortans eos ad constitutiones & leges, & notificans eis viam, per quam ambulent, & opus quod operentur. Et tu 19
considera ex universo populo homines præditos virtute, & colentes Deum, veraces, osores aviditatis; et constitue super eos principes millium, et ducentorum, et quinquaginta, et decem. Et judicent inter 20
populum in omni tempore, sintque deferentes ad te omne negotium magnum, & omne negotium parvum judicabunt ipsi; & alleva te ipsum, & ipsi sustinebunt tecum. Quòd si feceris hanc rem, & 21
præceperit tibi Deus illam, poteris perseverare; & ibit etiam universus hic populus ad locum suum cum salute. Itaque 22
obedivit Musa socero suo, & fecit omnia quæ dixit ei. 23
24

ספר שמות : יט

eos dedit & ,Israel omni ex *virtutis* viros Moseh elegit Et
25 וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אַנְשֵׁי־חַיִל מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֹתָם
principes ,centenorū principis ,millenorum principes ,populum super capita
רָאשִׁים עַל־הָעָם שָׂרֵי אֲלָפִים שָׂרֵי מֵאוֹת שָׂרֵי
.tempore omni in populum judicabant Et .*decem principes & quinquagenta*
26 חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת : וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם בְּכָל־עֵת
parvam rem omnem & ,Moseh ad *adducent* duram Rem
אֶת־הַדָּבָר הַקָּשֶׁה יְבִיאוּן אֶל־מֹשֶׁה וְכָל־הַדָּבָר הַקָּטֹן
ad sibi abiit & : suū socerum Moseh *dimisit* Et .ipsi *judicabunt*
27 יִשְׁפְּטוּ הֵם : וַיְשַׁלַּח מֹשֶׁה אֶת־חֹתְנוֹ וַיֵּלֶךְ לוֹ אֶל־
.suam terram
אַרְצוֹ :

CAP. XIX. יט

, Ægypti terra è Israel filiorum *exire* tertio mense In
1 בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
,Rephidim de sunt profecti Et .Sinai desertum sunt ingressi ipsa die in
2 בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי : וַיִּסְעוּ מֵרְפִידִים
, deserto in sunt castrametati & ,Sinai desertum venerunt &
וַיָּבֹאוּ מִדְבַּר סִינַי וַיִּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר
Moseh Et .montem contra Israel ibi est castrametat' &
3 וַיִּחַן־שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר : וּמֹשֶׁה
è Dominus eum *ad clamavit* Et .Deum ad ascendit
עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְהוָה מִן־
annunciabis & ,Jacob domui dices Sic : dicendo , monte
הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגִּיד
.Ægyptiis feci quæ ,vidistis Vos .Israel filiis
4 לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל : אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם
.me ad vos adduxi & ,aquilarum alas super vos elevavi Et
וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל־כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבֵא אֶתְכֶם אֵלָי :
custodieritis & ,meæ voci obedieritis obediendo si nunc Et
5 וְעַתָּה אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־
omnis *mihi*,quia ,populis omnib' præ *peculium* mihi eritis & ,meū pactū
בְּרִיתִי וִהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־לִי כָּל־
.sancta gens &, *sacerdotum* regnum mihi eritis vos Et .terra
6 הָאָרֶץ : וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ
,Moseh venit Et .Israel filios ad loquēris quæ verba Hæc
אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיָּבֹא מֹשֶׁה
verba omnia eis coram posuit & ,populi seniores vocavit &
7 וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי הָעָם וַיָּשֶׂם לִפְנֵיהֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
.Dominus ei præcepit quæ ,ista
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה :

Versio VULG. LAT.

25 Et electis viris strenuis de cuncto Israel, constituit eos principes populi, tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decanos. 26 Qui judicabant plebem omni tempore: quidquid autem gravius erat, referebant ad eum, faciliora tantummodò judicantes. 27 Dimisitque cognatum suum: qui reversus abiit in terram suam.

CAP. XIX.

1 MEnse tertio egressionis Israel de terra Ægypti, in die hac venerunt in solitudinem 2 Sinai. Nam profecti de Raphidim, & pervenientes usque in desertum Sinai, castrametati sunt in eodem loco: ibique Israel fixit tentoria è regione montis. 3 Moyses autem ascendit ad Deum, vocavitque eum Dominus de monte, & ait; Hæc dices domui Jacob, & annuntiabis filiis Israel. 4 Vos ipsi vidistis, quæ fecerim Ægyptiis: quo modo portaverim vos super alas aquilarum, & assumpserim mihi. 5 Si ergò audieritis vocem meam, & custodieritis pactum meum, eritis mihi in peculium de cunctis populis: mea est enim omnis terra. 6 Et vos eritis mihi in regnum sacerdotale, & gens sancta. Hæc sunt verba quæ loquêris ad filios Israel. 7 Venit Moyses: & convocatis majoribus natu populi, exposuit omnes sermones quos mandaverat Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

25 Καὶ ἐπίλεξε Μωυσῆς ἄνδρας δυνατοὺς ἀπὸ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς ἐπ' αὐτῶν χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ (ε) δεκαδάρχους. 26 Καὶ ἐκρίνοσαν τὸν λαὸν πᾶσαν ὥραν. (ζ) πᾶν δὲ ῥῆμα ὑπέρογκον ἀνέφερεσαν ὅτι Μωυσῆν· πᾶν δὲ ῥῆμα ἐλαφρὸν (η) ἐκρίνοσαν αὐτοί. Ἐξαπίσειλε δὲ Μωυσῆς (θ) τὸν ἑαυτοῦ γαμβρὸν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

MS.A. (ε) δεκαδάρχους, καὶ χαμματοεισαγωγεῖς. Καὶ ἔκρινον τὸν (ζ) τὸ δὲ ῥῆμα τὸ ὑπέρογκον ἀνέφερεν πρὸς Μωυσῆν· (η) ἐκεινον αὐτοί. (θ) τὸν γαμβρὸν αὐτῦ,

Et selegit Moyses viros potentes ex omni Israel, & fecit eos super eos, tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decuriones. Et judicabant populum omni tempore. Omne autem verbum (l) grave referebant ad Moysen: omne autem verbum leve judicabant ipsi. Dimisit autem Moyses socerum suum, & abiit in terram suam.

ΚΕΦ. ιθ'.

1 Τοῦ δὲ μῆνος τοῦ τρίτου τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, (α) ἦλθοσαν εἰς (β) τὴν ἔρημον τοῦ 2 Σινά. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ῥαφιδὶν, καὶ (γ) ἦλθοσαν εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Σινᾶ, καὶ παρενέβαλεν ἐκεῖ Ἰσραὴλ κατέναντι τοῦ 3 ὄρους. Καὶ Μωυσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ ὄρους, λέγων, Τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακὼβ, καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. 4 Αὐτοὶ ἑωράκατε ὅσα ἐποίηκα τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς ὡσεὶ ὅτι πτερύγων ἀετῶν, καὶ προσηγαγόμην 5 ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν. Καὶ νῦν ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε (δ) τῆς ἐμῆς φωνῆς, καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περίσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν· ἐμὴ 6 γάρ ἐστι πᾶσα ἡ γῆ. Ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασίλειον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον. ταῦτα τὰ ῥήματα ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. 7 Ἦλθε δὲ Μωυσῆς, καὶ ἐκάλεσε τοὺς (ε) πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ· καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς πάντας τοὺς λόγους τούτους, οὓς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Θεός.

MS.A. Κεφ. ιθ'. (α) ἦλθον (β) ἔρημον Σινᾶ. Καὶ ἐξῆραν (γ) ἦλθον (δ) τῆς φωνῆς μου, (ε) πρεσβυτέρους Ἰσραήλ·

Et selegit Moses viros fortitudinis ex universo Israele, & constituit eos capita super populum, *nempe* tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decuriones. Et judicabant populum omni tempore: & negotium arduum referebant ad Mosen; negotium verò parvum, judicabant ipsi. Dimisit autem Moses socerum suum, abiitque in terram suam.

CAP. XIX.

1 MEnse tertio post egressum filiorum Israel ex Ægypto, hoc ipso die venerunt ad desertum Sin. Et solventes ex Rephidin, venerunt in desertum Sinai, & castrametati sunt in deserto, & commoratus est illic Israel è regione montis. 3 Moses autem ascendit ad Deum, vocavitque eum Deus de monte, dicens; Sic dices familiæ Jacobi, & ostendes filiis Israel. 4 Vos vidistis quæ feci Ægyptiis, & portavi vos quasi super alis aquilæ, & adduxi vos ad me. 5 Et nunc si audientes audieritis vocem meam, & servaveritis pactum meum, eritis mihi chari præ omnibus gentibus terræ, quoniam mea est terra. 6 Et vos eritis mihi regnum, & Sacerdotes, & gens sancta. Hos sermones dices familiæ Israelis. 7 Venit igitur Moses, & convocavit seniores populi, retulitque coram eis omnes sermones quos præceperat ei Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ... ...

26 ... ... * ... ...

27 ... ... * ... ...

Et selegit Moses viros fortitudinis ex universo Israele, & constituit eos capita super populum, *nempe* tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decuriones. Et judicabant populum omni tempore: & negotium arduum referebant ad Mosen; negotium verò parvum, judicabant ipsi. Dimisit autem Moses socerum suum, abiitque in terram suam.

* ... * ...

CAP. XIX.

1 * ... ...

2 ... ... * ... ...

3 ... ... * ... ...

4 ... ...

5 ... ... * ... ...

6 ... ... * ... ...

7 ... ... * ... ...

MEnse tertio post egressum filiorum Israel ex Ægypto, hoc ipso die venerunt ad desertum Sin. Et solventes ex Rephidin, venerunt in desertum Sinai, & castrametati sunt in deserto, & commoratus est illic Israel è regione montis. Moses autem ascendit ad Deum, vocavitque eum Deus de monte, dicens; Sic dices familiæ Jacobi, & ostendes filiis Israel. Vos vidistis quæ feci Ægyptiis, & portavi vos quasi super alis aquilæ, & adduxi vos ad me. Et nunc si audientes audieritis vocem meam, & servaveritis pactum meum, eritis mihi chari præ omnibus gentibus terræ, quoniam mea est terra. Et vos eritis mihi regnum, & Sacerdotes, & gens sancta. Hos sermones dices filiis Israelis. Venit igitur Moses, & convocavit seniores populi, retulitque coram eis omnes sermones quos præceperat ei Dominus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LAT. — TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס — Targ. ONKELOS.

25 Elegitque Moyses viros virtutis ex omni Israel; & constituit eos principes super populum: tribunos, centuriones; quinquagenarios, decanos. 26 Et judicabant populum omni tempore: negotium quod erat grave, referebant ad Moysen; & omne negotium qnod erat parvum, judicabant ipsi. 27 Dimisitque Moyses socerum suum: & abiit in terram suam.

CAP. XIX.

1 MEnse tertio egressionis filiorum Israel de terrâ Ægypti; in die hac venerunt in solitudinem 2 Sinai. Profectique sunt de Raphidim, & venerunt in desertum Sinai; & castrametati sunt in deserto: castrametatúsque est ibi Israel, è regione montis. 3 Moyses autem ascendit *coram Domino*: vocavitque eum Dominus de monte dicens; Hæc dices domui Jacob, & annunciabis filiis Israel. 4 Vos vidistis quæ fecerim Ægyptiis: & portavi vos quasi super alas aquilæ; & applicavi vos ad servitutem meam. 5 Et nunc, si obedieritis verbo meo; & custodieritis pactum meum: eritis coram me dilecti præ omnibus populis; quoniam mea est 6 omnis terra. Vos autem eritis coram me reges & sacerdotes, & populus sanctus: hæc sunt verba, quæ loquêris cum 7 filiis Israel. Venitque Moyses; & vocavit seniores populi: & exposuit coram eis omnia verba hæc, quæ præceperat ei Dominus.

25 Dixit igitur Moses populo, Non potero ego solus ferre vos: Dominus Deus vester multiplicavit vos, num ecce vos estis hodie sicut stellæ cœli præ multitudine. Dominus Deus patrum vestrorum addat vobis sicut vos mille vicibus, et benedicat vobis sicut locutus est vobis; at quomodo feram solus laborem vestrum, (e) onus vestrum, et litē vestram? Date ex vobis viros sapientes, intelligentes, & prudentes secundùm tribus vestras, & ponã eos in capita vestra, & respondebunt, et loquentur rem bonam quã dicenseis, faciendam. Tum accepit capita tribuum, viros sapientes, & 26 intelligentes; & constituit eos capita super eos, præfectos millibus, & centuriones, quinquagenarios et decuriones, & (f) duces secundùm tribus eorum. Præcepit quoque judicibus eorum, dicens; Audite inter fratres vestros, et judicabitis justitiam inter virum, & inter fratrem ejus, & inter alienigenã; non cognoscetis facies in judicio: parvum sicut magnum audietis; non timebitis à facie viri, quoniam judicium Domino est istud. Rem autem vobis difficilē deferetis ad me, & audiam eam, & præcipiam vobis omnia verba quæ facienda erunt. Et judicabunt populũ omni 26 tempore; rem magnam referent ad Mosen, sed omnem rem parvã judicabunt illi. Et dimisit Moses so- 27 cerum suum, & abivit in terram suam.

CAP. XIX.

MEnse tertio egressûs filiorũ 1 Israel de terra Ægypti, illo die venerunt in desertum Sinai. Pro- 2 fectique de Raphidim, venerunt in desertum Sinai, & castrametati sunt in deserto; castrametatus est autem Israel ibi ex adverso montis. Moses verò ascendit 3 ad Dominũ: Et vocavit eum Dominus de monte, dicens; Sic dices domui Jacob, & narrabis filiis Israel. Vos videtis quæ feci Æ- 4 gyptiis, ut sustulerim vos super alas aquilarum, & adduxerim vos ad me. Nunc autem si audiendo audieritis vocem meam, & 5 servaveritis fœdus meum, eritis mihi peculium præ omnibus populis, quoniam mea est omnis terra. Vos quoque eritis mihi regnũ Sa- 6 cerdotale, & gens sancta: Hæc sunt verba quæ dices filiis Israel. Venit autem Moses, & vocavit 7 (a) seniores populi, et proposuit ante eos omnia verba quæ præceperat ei Dominus.

VER. SAM. (e) stultitiam vestram, (f) scribas (a) sapientes

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 *فاختار موسي اناسا ذوي حيل من بني اسرايل *وجعلهم رووسا عليهم *رووساء الوف وميين
26 وخمسين وعسرات * فصاروا يحكمون بين القوم في كل وقت *فيرفعون الامر الصعب الي موسي *
27 والصعير يحكمون فيه هم *ثم اطلق موسي حماه ومضي الي بلده * الفصل التاسع عسر *

1 * وفي الشهر الثالث من خروج بني اسرايل من بلاد مصر * في ذلك اليوم جاءوا الي بريه
2 سيناي * اذ رحلوا من رفيديم * فجاءوا الي بريه سيناي ونزلوا في البر * ونزل ثم الاسرايليون
3 حذاء الجبل * وموسي صعد الي ملاك الله * فناداه الله من الجبل قايلا * كذا قال الله لال
4 يعقوب واخبر ال اسرايل * انتم راءيتم ما صنعت بالمصريين * وحملتكم سبه المحمول على
5 اجنحه النسور * واتيت بكم الي جبلي هذا * والان ان قبلتم امري وحفظتم عهدي * كنتم
6 لي حاصه من جميع الشعوب * على ان لي جميع العالم * وانتم تكونون لي ملك امامه وشعبا
7 مقدسا * هذا الكلام الذي تقوله لبني اسرايل * فجاء موسي فدعا باشياخ القوم وولا عليهم
جميع هذا الكلام الذي امر الله به *

Et selegit Musa viros virtute præditos de 25
filiis Israil, & constituit eos principes super eos, principes millium, & ducentorum, & quinquaginta, & decem. Et cæperunt 26
judicare inter populum omni tempore, & deferebant negotium difficile ad Musam, & negotium exiguum judicabant ipsi. Deinde dimisit Musa socerum suum, & abiit in patriam suam. 27

CAP. XIX.

ET in mense tertio ab exitu filiorum 1
Israil de regione Ægypti, in eâ die venerunt ad desertum Sinai. Postquam profecti fuerant de Raphidim: venerunt ergò 2
ad desertum Sinai, & castrametati sunt in deserto, & castrametati sunt ibi Israilitæ è regione montis. Et Musa ascendit 3
ad Angelum Dei, & vocavit eum Deus de monte, dicens; Sic dixit Deus stirpi Jacob, & significavit stirpi Israil. Vos 4
vidistis quid feci Ægyptiis, & portavi vos ut eum qui gestatur super alas aquilarum, & adduxi vos ad montem meum hunc. Et nunc si acceptaveritis præceptum 5
meum, & custodieritis pactum meum, eritis mihi proprietas ex omnibus populis, eò quòd mihi est totus mundus: Et vos 6
eritis mihi regnum sacerdotii, & populus sanctificatus. Hic est sermo quem dices filiis Israil. Venit ergò Musa, & vocavit seniores plebis, & narravit illis uni- 7
versa hæc verba quæ præcepit ei Deus.

ספר שמות : יט

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

est locutus quod Omne : dixerunt &, pariter populꝰ omnis respõderũt Et

8 וַיַּעֲנוּ כָל־הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר
Dominum ad populi verba Moseh retulit Et faciemꝰ, Dominꝰ

יְהוָה נַעֲשֶׂה וַיָּשֶׁב מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי הָעָם אֶל־יְהוָה :
nubis densitate in te ad *veniens* ego Ecce : Moseh ad Dominꝰ Dixitq;

9 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הֶעָנָן
seculũ in credant *te in* etiã &, tecũ *me loquẽdo in*, populꝰ audiat ut

בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרִי עִמָּךְ וְגַם בְּךָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם
Dominꝰ Dixitque Dominum ad populi verba Moseh nunciavit Et

10 וַיַּגֶּד מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי הָעָם אֶל־יְהוָה : וַיֹּאמֶר יְהוָה
cras &, hodie eos sanctificabis &, populum ad Vade : Moseh ad

אֶל־מֹשֶׁה לֵךְ אֶל־הָעָם וְקִדַּשְׁתָּם הַיּוֹם וּמָחָר וְכִבְּסוּ
quia ; tertium diem ad parati erunt Et sua vestimenta lavabunt &

11 שִׂמְלֹתָם : וְהָיוּ נְכֹנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי כִּי
populi omnis oculis in Dominus descendet tertia die in

בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי יֵרֵד יְהוָה לְעֵינֵי כָל־הָעָם
: dicendo *circum populum terminabis* Et Sinai monte super

12 עַל־הַר סִינָי : וְהִגְבַּלְתָּ אֶת־הָעָם סָבִיב לֵאמֹר
ej' terminum *in tangere &*, monte in *ascendere* vobis *Custodimini*

הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בָּהָר וּנְגֹעַ בְּקָצֵהוּ
eũ *in* tanget Non morietur moriendo, montem *in* tetigerit qui omnis

כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהָר מוֹת יוּמָת : לֹא־תִגַּע בּוֹ
animal sive; jaculabitur jaculãdo vel, lapidabitur lapidãdo quia, manus

יָד כִּי־סָקוֹל יִסָּקֵל אוֹ־יָרֹה יִיָּרֶה אִם־בְּהֵמָה
montẽ in ascendent ipsi, *cornu arietis protrahendo In*. vivet non, vir sive

אִם־אִישׁ לֹא יִחְיֶה בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר :
populum sanctificavit &, populum ad monte de Moseh descẽdit Et

14 וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן־הָהָר אֶל־הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת־הָעָם
parati Estote : populum ad dixit Et sua vestimenta laverunt &

15 וַיְכַבְּסוּ שִׂמְלֹתָם : וַיֹּאמֶר אֶל־הָעָם הְיוּ נְכֹנִים
die in fuit Et uxorem ad appropinquetis ne, dies tres ad

לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים אַל־תִּגְּשׁוּ אֶל־אִשָּׁה : וַיְהִי בַּיּוֹם
gravis nubes &, fulgura & *voces fuit &*, mane *existendo in*, tertio

הַשְּׁלִשִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד
qui populus omnis expavit &: valde fortis buccinæ vox &, montẽ super

עַל־הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר
Dei occursum in populum Moseh eduxit Et *castrametatione in*

בַּמַּחֲנֶה : וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם לִקְרַאת הָאֱלֹהִים
fumabat Sinai mons Et montis infimo in steterunt &, *castrametatione* è

17 מִן־הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר : וְהַר סִינַי עָשַׁן
ascẽdit & : igne in Dominus eum super descendisset quòd *facie à*, ipse totus

כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְהוָה בָּאֵשׁ וַיַּעַל
valde mons omnis *expavit* &, fornacis fumus sicut, ejꝰ fumus

עָשְׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן וַיֶּחֱרַד כָּל־הָהָר מְאֹד :
Deus &, loquebatur Moseh : valde *se fortific ãs &, iens* buccinæ *vox* fuit Et

19 וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים
caput super Sinai montẽ super Dominꝰ descẽdit Et. voce in ei respõdebat

יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל : וַיֵּרֶד יְהוָה עַל־הַר סִינַי אֶל־רֹאשׁ
ascẽdit Et montis caput ad Moseh ad Dominus *clamavit* Et : montis

הָהָר וַיִּקְרָא יְהוָה לְמֹשֶׁה אֶל־רֹאשׁ הָהָר וַיַּעַל
Moseh.
מֹשֶׁה :

8 (ζ) Ἀπεκρίθη δὲ πᾶς ὁ λαὸς ὁμοθυμαδὸν, καὶ εἶπαν, Πάντα ὅσα εἶπεν ὁ Θεὸς, ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα. ἀνήνεγκε δὲ Μωυσῆς τοὺς (η) λόγους τούτους πρὸς τὸν Θεόν.
9 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἰδοὺ ἐγὼ παραγίνομαι πρὸς σὲ ἐν στύλῳ νεφέλης, ἵνα ἀκούσῃ ὁ λαὸς λαλοῦντός μου πρὸς σὲ, καὶ σοὶ πιστεύσωσιν εἰς τὸν αἰῶνα. ἀνήγγειλε δὲ Μωυσῆς τὰ ῥήματα τοῦ λαοῦ πρὸς κύριον.
10 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Καταβὰς διαμάρτυρai τῷ λαῷ, καὶ ἁγνισον αὐτοὺ σήμερον καὶ ἄυριον, καὶ (θ) πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια,
11 Καὶ ἕτοιμοι εἰς τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην· τῇ γὰρ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καταβήσεται κύριος ὀπὶ τὸ (ι) ὄρος τὸ Σινὰ, ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ.
12 Καὶ ἀφορίεις τὸν λαὸν κύκλῳ, λέγων, Προσέχετε ἑαυτοῖς τοῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος, καὶ θιγειν τι αὐτοῦ. πᾶς ὁ ἁψάμενος τοῦ ὄρους,
13 θανάτῳ τελευτήσει. Οὐχ ἁψεῖ αὐτοῦ χείρ· ἐν γὰρ λίθοις λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίσι κατατοξευθήσεται. ἐάν τε κτῆνος ἐάν τε ἄνθρωπος, οὐ ζήσεται. ὅταν αἱ φωναὶ καὶ αἱ σάλπιγγες καὶ ἡ νεφέλη ἀπέλθῃ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐκεῖνοι ἀναβήσονται ὀπὶ τὸ ὄρος.
14 Κατέβη δὲ Μωυσῆς (κ) ἐκ τοῦ ὄρους πρὸς τὸν λαὸν, καὶ ἡγίασεν αὐτούς· καὶ ἔπλυναν τὰ ἱμάτια.
15 Καὶ εἶπε τῷ λαῷ, Γίνεσθε ἕτοιμοι, τρεῖς ἡμέρας μὴ προσέλθητε γυναικί.
16 Ἐγένετο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ (λ) γενηθέντος πρὸς ὄρθρον, καὶ (μ) ἐγένοντο φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ νεφέλη γνοφώδης ἐπ' ὄρους Σινὰ· φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἦχε μέγα. καὶ ἐπτοήθη πᾶς ὁ (ν) λαὸς ὁ ἐν τῇ παρεμβολῇ.
17 Καὶ ἐξήγαγε Μωυσῆς τὸν λαὸν (ξ) εἰς συνάντησιν τοῦ Θεοῦ ἐκ τῆς παρεμβολῆς· καὶ παρῆσαν ὑπὸ τὸ ὄρος. (ο)
18 Τὸ δὲ ὄρος τὸ Σινὰ ἐκαπνίζετο ὅλον, διὰ τὸ καταβεβηκέναι (π) ἐπ' αὐτὸ τὸν Θεὸν ἐν πυρί· καὶ ἀνέβαινεν ὁ καπνὸς, (ρ) ὡσεὶ καπνὸς καμίνου· καὶ ἐξέστη πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα.
19 Ἐγένοντο δὲ αἱ φωναὶ τῆς σάλπιγγος προβαίνουσαι ἰσχυρότεραι σφόδρα. Μωυσῆς (σ) ἐλάλησεν, ὁ δὲ Θεὸς ἀπεκρίνατο αὐτῷ
20 φωνῇ. Κατέβη δὲ κύριος ὀπὶ τὸ (τ) ὄρος τὸ Σινὰ ὀπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους· καὶ ἐκάλεσε κύριος Μωυσῆν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους· καὶ ἀνέβη Μωυσῆς.

Respondit autem omnis populus unanimiter, & dixerunt, Omnia quæcunque dixit Deus, faciemus, & audiemus. Retulit autem Moyses verba hæc ad Deum. 8
Dixit autem Dominus ad Moysen, Ecce ego advenio ad te in columna nubis, ut audiat populus loquentem me ad te, & tibi credant in seculum. Nuntiavit autem Moyses verba populi ad Dominum. Dixit autem Dominus 9
ad Moysen, Descendens testare populo, & (e) purifica illos hodiè, & cras, & lavent (f) vestimenta, Et sint parati in diem 10
tertiam : Tertiâ enim die descendet Dominus in montem Sina coram omni populo. Et (g) termina bis populum in circuitu, dicens; Attendite vobis ipsis, ne 11
ascendatis in montem, neque tangatis quid illius. Omnis qui tetigerit montem, morte peribit. Non tanget eum manus : in lapidibus enim lapidabitur, vel (h) jaculo confodietur. Sive 12
pecus, sive homo, non vivet. Cùm voces, & tubæ, & nubes (i) discesserint à monte; illi ascendent in montem. Descendit autem 13
Moyses de monte ad populum, & sanctificavit eos : & laverunt vestimenta. Et dixit populo, Estote parati, tres dies ne ac- 14
cesseritis ad uxorem. Factum est autem die tertiâ, cùm esset diluculum versùs, & factæ sunt voces, & fulgura, & nubes caliginosa super montem 15
Sina : vox tubæ sonabat magnum. Et consternatus est omnis populus qui in castris. Et eduxit 16
Moyses populum in occursum Dei è castris : & astiterunt sub monte. Mons Sina fumabat to- 17
tus, eò quòd descenderat super eum Deus in igni : & ascendebat fumus, tanquam fumus fornacis. Et obstupuit omnis populus 18
valdè. Factæ sunt autem voces tubæ procedentes fortiores valdè. Moyses loquebatur, Deus autem 19
respondebat ei voce. Descendit autem Dominus super montẽ Sina, super cacumen montis. Et vocavit Dominus Moysen in cacumen montis. Et ascendit Moyses. 20

MS.A. (ζ) Καὶ ἀπεκρίθη (η) λόγους τοῦ λαοῦ πρὸς (θ) πλυνᾶσιν (ι) ὄρος Σινὰ, (κ) ἀπὸ τοῦ (λ) γενηθέντος πρὸς (μ) ἐγένοντο (ν) λαὸς ὁ ἐν (ξ) εἰς τὴν συνάντησιν (ο) Τὸ δὲ ὄρος Σινὰ (π) τὸν Θεὸν ἐν πυρὶ ἐπ' αὐτό· ἀνέβαινεν δὲ (ρ) ὡς (σ) ἐλάλει, (τ) ὄρος Σινὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et respondérunt universus populus simul, ac dixerunt, Omnia quæ dicit Dominus faciemus. Et retulit Moses sermones populi ad Dominum. Dixítque Dominus ad Mosen, Ecce veniam ad te in caligine nubis, ut audiant populus quando loquar tecum, & tibi quoque credant in sempiternum. Et indicavit Moses sermones populi coram Domino. Dixítque Dominus ad Mosen, Vade ad populum, & sanctifica eos hodiè & cras, dealbentque vestimenta sua. Et sint parati ad diem tertiũ: nã in die tertio descensurus est Dominus coram universo populo ad montem Sinai. Et adhibe obtestationem populo, & dic eis, Cavete, ne ascendatis ad montem, neve accedatis ad crepidines ejus: quicunque enim accesserit ad montem, occidetur. Non tangat eum manus, sed lapidibus obruetur, & jaculis petetur : sive jumentum fuerit sive homo, non vivet. Cùm autem sílverit cornu, permissum erit vobis ascendere ad montem. Descendit igitur Moses de monte ad populum, & sanctificavit populum, & dealbaverunt vestimenta sua. Dixítque Moses ad populum, Estote parati ad diem tertium, ne accesseritis ad mulierem. Factúmque est in die tertio cùm esset manè, ut fierent voces & tonitrua, & nubes gravissima foret super montem, & vox cornu vehemens esset valdè, & expaverint universꝰ populꝰ qui erat in castris. Et eduxit Moses populũ in occursum Dei è castris, & steterunt ad radices montis. Et verò mons Sinai fumigabat totus, eò quòd descendisset super eum Dñs in igne : ascenditque fumus ejꝰ tanquã fumꝰ fornacis, contremuitq; totus mons vehementer. Et factum est, vox cornu intendebatur, & invalescebat admodúm. Et Moses loquebatur, & Deus respondebat ei in voce. Et descendit Dominus ad montẽ Sinai, ad verticem montis : vocavitque Dñs Mosen ad verticẽ montis, & ascendit Moses.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

8 וַאֲתִיבוּ כָל עַמָּא כַּחֲדָא וַאֲמָרוּ כֹּל
דִּי מַלֶּל יְיָ נַעְבֵּיד וְאָתֵיב מֹשֶׁה יָת
9 פִּתְגָמֵי עַמָּא קֳדָם יְיָ: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
הָא אֲנָא מְתְגַּלֵי לָךְ בְּעֲבָא דַעֲנָנָא
בְּדִיל דְּיִשְׁמַע עַמָּא בְּמַלָּלוּתַי עִמָּךְ
וְאַף־בְּךָ יְהֵמְנוּן לְעָלַם וְחִוְיוּ מְשַׁ־
10 רְיָ־ד פִּתְגָמֵי עַמָּא קֳדָם יְיָ: וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה אֲזַיל לְוָת־עַמָּא וְתַקְּדִנּוּן
יוֹמָא דֵּין וּמְחָר וְיַחֲוְרוּן לְבוּשֵׁיהוֹן:
11 וְיֶהְוֹן זְמִינִין לְיוֹמָא תְּלִיתָאָה אֲרֵי
בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה יִתְגְּלֵי יְיָ לְעֵינֵי כָל־
12 עַמָּא עַל־טוּרָא דְסִינַי: וְתַחֲחֵם יָת־
עַמָּא סְחוֹר־סְחוֹר לְמֵימַר אִסְתַּמְרוּ
לְכוֹן מִלְמִסַּק בְּטוּרָא וּלְמִקְרֵב
בְּסוֹפֵיהּ כָּל־דְּיִקְרֵב בְּטוּרָא
13 אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל: לָא־תְקָרֵב בֵּיהּ
יְדָא אֲרֵי־אִתְרְגָמָא יִתְרְגֵם אוֹ־
אִשְׁתְּרָאָה יִשְׁתְּדֵי אִם־בְּעִירָא אִם־
אֱנָשָׁא לָא יִתְקַיֵם בְּמִינַד שָׁפּוּרָא
14 אִינּוּן מְרַשְׁיָן לְמִסַּק בְּטוּרָא: וּנְחַת
מֹשֶׁה מִן־טוּרָא לְוָת־עַמָּא וְזַמֵּין יָת־
15 עַמָּא וְחַוְרוּ לְבוּשֵׁיהוֹן: וַאֲמַר לְעַמָּא
הֱווֹ זְמִינִין לְתְלָתָא יוֹמִין לָא
16 תְקָרְבוּן לְצַד אִתְּתָא: וְהֲוָה בְּיוֹמָא
תְּלִיתָאָה בְּמֶהֱוֵי צַפְרָא וַהֲווֹ קָלִין
וּבְרָקִין וַעֲנָנָא תַקִּיף עַל־טוּרָא וְקָל
שׁוֹפָרָא תַּקִּיף לַחֲדָא וְזָע כָּל־עַמָּא
17 דִּי־בְמַשְׁרְיָתָא: וְאַפֵּיק מֹשֶׁה יָת־עַמָּא
לְקֳדָמוּת מֵימְרָא דַיְיָ מִן מַשְׁרְיָתָא
18 וְאִתְעַתְּדוּ בְּשִׁפּוּלֵי טוּרָא: וְטוּרָא
דְסִינַי תֻּנָּן כּוּלֵיהּ מִן־קֳדָם דְּאִתְגְּלִי
עֲלוֹהִי יְיָ בְּאֶשְׁתָּא וְסָלִיק תְּנָנֵיהּ
כִּתְנָנָא דְאַתּוּנָא וְזָע כָּל־טוּרָא
19 לַחֲדָא: וְהֲוָה קָל שׁוֹפָרָא אָזֵל וְתַקֵּיף
לַחֲדָא מֹשֶׁה מְמַלֵּל וּמִן קֳדָם־יְיָ
20 מְתְעֲנֵי־לֵיהּ בְּקָל: וְאִתְגְּלִי יְיָ עַל־
טוּרָא דְסִינַי לְרֵישׁ טוּרָא וּקְרָא יְיָ
לְמֹשֶׁה לְרֵישׁ טוּרָא וְסָלִיק מֹשֶׁה:

8 Respōdítq; oís populº simul, atq; dixerūt; oía quæ locutº est Dominus, faciemº: et retulit Moyses verba populi corā Dño. 9 Dixitque Dñs ad Moysen; Ecce ego apparebo tibi, in caligine nubis: ut audiat populº, cú loquar tecū; tibi quoq; credēt in perpetuum: nunciavitq; Moyses verba populi corā Dño. 10 Dixitq; Dñs ad Moysē, Vade ad populū; et præparabis eos hodie, et cras: lavéntq; vestiménta sua. 11 Et sint parati in diem tertiū: quoniam in die tertio revelabitur Dñs, in oculis omnis populi, sup mōtē Sinai. 12 Constituésq; terminos populo per circuitū dicens; Cavete vobis, ne ascédatis in mōtē, neq; accedatis ad finē ejº: ónis qui accesserit ad montē, 13 occisione occidetur. Nō tāgat eū manus; quoniam lapidatione lapidabitur, aut jaculis confodietur; sive jumentū sive homo, non vivet: quando tuba substracta fuerit, ipsi habebunt facultatē ascendendi in montem. 14 Descenditq; Moyses de mōte ad populū: et præparavit eos, et laverūt vestimenta sua. 15 Et ait ad populū; Estote parati in diē tertiū: non appropinquetis uxoribº. 16 Et factū est in die tertio, cùm esset mane; et fuerunt voces et fulgura, et nubes gravis sup montē; et vox tubæ fortis nimis: & cōmotº est oís populus, qui erat in castris. 17 Eduxítq; Moyses populū de castris, in occursum verbi Dei: et steterunt ad radices montis. 18 Mons autē Sinai fumabat totus; eò quòd revelatus erat Dominus super eum in igne: & ascendit fumus ejus, quasi fumus fornacis; & contremuit omnis mons valde. 19 Vox autem tubæ ibat & convalescebat nimis: Moyses loquebatur; & à facie Dei respondebatur ei voce. 20 Et revelatus est Dominus super montem Sinai, in vertice montis: & vocavit Dñs Moysen ad verticem montis, & ascendit Moyses.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * וישבו כל העם יחדו ויאמרו כל
אשר דבר יי נעשה ויגד משה את
9 דברי העם אל יי: ויאמר יי אל משה
הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור
אשר ישמע העם בדברי עמך וגם בך
יאמינו לעולם ויגד משה את דברי
10 העם אל יי: ויאמר יי אל משה לך
אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו
11 שמלתם: והיו נכונים ליום השלשי
כי ביום השלשי ירד יי לעיני כל
12 העם על הר סיני: והגבלת את העם
סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר
ונגע בקצהו כל הנגע בהר מות
13 יומת: יד לא תגע בו כי סקול יסקל
או ירה יורה אם בהמה אם איש לא
יחיה במשך היובל המה יעלו
14 בהר: וירד משה מן ההר אל העם
ויקדש את העם ויכבסו שמלתם:
15 ויאמר אל העם היו נכונים לשלשת
16 ימים אל תגשו אל אשה: ויהי ביום
השלשי בהיות הבקר ויהי קלת וברקים
ועב כבד על ההר וקל שופר חזק מאד
17 ויחרד כל העם אשר במחנה: ויוצא
משה את העם לקראת האלהים מן
18 המחנה ויתיצבו בתחתית ההר: והר
סיני עשן כלו על אשר ירד עליו יי
באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד
19 כל ההר מאד: ויהי קול השופר הולך
וחזק מאד משה ידבר והאלהים
20 יעננו בקול: וירד יי על הר סיני אל
ראש ההר ויקרא יי למשה אל ראש
ההר ויעל משה:

VERSIO SAMARITANA.

8 * ויאמרו כל העם יחדו כל אשר
דבר יי נעשה ויגד משה את דברי
9 העם אל יי: ויאמר יי אל משה הנה
אנכי בא אליך בעב הענן בעבור
אשר ישמע העם בדברי עמך וגם בך
יאמינו לעולם ויגד משה את דברי
10 העם אל יי: ויאמר יי אל משה לך
אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו
11 שמלתם: והיו נכונים ליום השלשי
כי ביום השלשי ירד יי לעיני כל
12 העם על הר סיני: והגבלת את העם
סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר
ונגע בקצהו כל הנגע בהר מות
13 יומת: יד לא תגע בו כי סקול יסקל
או ירה יורה אם בהמה אם איש לא
יחיה במשך היובל המה יעלו
14 בהר: וירד משה מן ההר אל העם
ויקדש את העם ויכבסו שמלתם:
15 ויאמר אל העם היו נכונים לשלשת
16 ימים אל תגשו אל אשה: ויהי ביום
השלשי בהיות הבקר ויהי קלת וברקים
ועב כבד על ההר וקל שופר חזק מאד
17 ויחרד כל העם אשר במחנה: ויוצא
משה את העם לקראת האלהים מן
18 המחנה ויתיצבו בתחתית ההר: והר
סיני עשן כלו על אשר ירד עליו יי
באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד
19 כל ההר מאד: ויהי קול השופר הולך
וחזק מאד משה ידבר והאלהים
20 יעננו בקול: וירד יי על הר סיני אל
ראש ההר ויקרא יי למשה אל ראש
ההר ויעל משה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 Respondit verò omnis populus simul, dicens, Quæcunq; dixit Dominus, faciemus: & retulit Moses verba populi ad Dominum. 9 Dixitq; Dominus Moſi, Ecce ego venio ad te in caligine nubis, ut audiat populus cùm ego loquor tecum, atq; etiam in te credant in æternum: Et renunciavit Moses verba populi ad Dominum. 10 Dixitq; Dominus Moſi, Vade ad populum, & sanctificabis eos hodiè & cras, lavabuntq; vestimenta sua. 11 Et sint parati die tertio; nam die tertio descendet Dominus ante oculos totius populi in montem Sinai. 12 Et terminum pones circū montem, populo verò dices, Cavete vobis ne ascendatis in montem, neque tangatis terminos ejus. Quicunque tetigerit montem, morte morietur. 13 Non tanget eum manus; nam lapidando lapidabitur, aut jaculis confodietur: sive bestia sit, sive homo, non vivet. Cùm prolixè sonuerit buccina, ipsi ascendant in montem. 14 Postea descendit Moses de monte ad populum, & sanctificavit populum, & laverunt vestimenta sua. 15 Dixitque populo, Estote parati, tribus diebus ne accedatis ad uxorem. 16 Die autē tertio oriente diluculo, facta sunt tonitrua, & fulgura, & nubes gravis super montem, sonitúsque tubæ vehemens admodum; & tremefactus est omnis populus qui erat in castris. 17 Duxit verò Moses populum de castris in occursum Dei, & substiterunt infra montem. 18 Mons autem Sinai fumabat totus, eò quòd descenderat Dominus super eum in igne; & ascendebat fumus ejus tanquam fumus fornacis: contremuit quoque omnis mons valdē. 19 Sonitus autem buccinæ crescebat, & invalescebat plurimùm: Moses loquebatur, & Deus respondebat ei in voce. 20 Descenditque Dominus super montem Sinai ad caput montis, & vocavit Moſen ad caput montis, & ascendit Moses.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * فاجابوه اجمعون وقالوا جميع ما قال الله نعمل بحسبه * فرد موسي كلامهم الي الله * حين قال الله
9 ها انا مجلي ملاكي لك في غلظ الغمام * لكي يسمع القوم مخاطبتي لك * ويوثق بك ايضا
10 الي الدهر * وكلم موسي الله بكلام القوم * فقال له امض الي القوم وطهرهم اليوم وغدا * وليغسلوا
11 ثيابهم * وليكونوا مستعدين الي اليوم * الثالث فان فيه يتجلي ملك الله بحضرهم على جبل
12 سيناي * فحكم القوم حواليه وقل لهم احذروا من الصعود الي الجبل والدنو من طرفه * وكل
13 من دنا به فليقتل * لا تمسه يد * الا رجم رجما * او يسب فيه سبا * بهمة كان او انسانا * واذا ضرب
14 بالبوق جاز لهم ان يصعدوا الجبل * ونزل موسي الي القوم فطهرهم * وغسلوا ثيابهم * وقال لهم
15 كونوا معدين لثلثة ايام * ولا تقربوا امراة * فلما كان اليوم الثالث كانت في غدايه اصوات
16 وبروق وغمام عظيم علي الجبل * وصوت بوق شديد جدا * حتي ارتعج جميع القوم الذي
17 في العسكر * فاخرج موسي القوم ليتلقي امر الله من العسكر * فوقفوا اسفل الجبل * وطور سيناي
18 مدخن كله من اجل تجلي ملاك الله عليه بالنار * وصعد دخانه كدخان الاتون وارتعب
19 الجماعه جدا * وكان صوت البوق كلما مر اشتد جدا * وموسي يتكلم والله يجيبه بصوت * اذ تجلي
20 ملاك الله علي جبل سيناي في راسه * ودعي الله موسي من راس الجبل فصعد *

Reſponderúntq; ei omnes, et dixerūt, Iuxta omnia quæ dixit Deus, faciemus. Et retulit Muſa verba eorū ad Deū. 9 Tunc dixit Deus, Ecce ego manifeſtaturus sum Angelū meū tibi in denſitate nubiū, ut audiat populus collocutionē meā tecū, et credāt tibi etiā in æternū. Locutúsq; eſt Muſa, cū Deo ſermonē plebis. 10 Dixitq; ei, Vade ad populū, et munda eos hodiè et cras, et lavent veſtes ſuas. 11 Et ſint parati ad diem tertiā, quoniā in illā revelabitur Angelus Dei in præſentiā eorū ſuper montē Sinai. 12 Et præſcribe populo ambitum ejus, et dic eis, Cavete nè aſcendatis ad montē, et accedatis ad extremitatē illius. Et quicunq; acceſſerit ad illū, occidatur. 13 Non tanget illū manus, ſed lapidabitur lapidatione, vel jaculo confodietur; ſive jumentū fuerit, ſive homo. At ubi clanxerit tuba, licitū erit eis conſcendere montē. 14 Deſcenditq; Muſa ad plebē, et mundavit eos, et laverunt veſtes ſuas. 15 Et ait illis, Eſtote parati tribus diebus, et nè tangatis mulierem. 16 Et cùm fuiſſet dies tertia, fuerunt in matutino ejus voces, et fulgura, et nubes magnæ ſuper montem, et vox buccinæ valida admodum, ità ut conturbaretur univerſus populus qui erat in exercitu. 17 Eduxítque Muſa populum ad obviandum præcepto Dei de caſtris, et ſteterunt ad radicem montis. 18 Et mons Sinai fumabat totus propter apparitionem Angeli Dei ſuper illū per ignē. Et aſcendit fumus ejus veluti fumus clibani, et tremefactus eſt cœtus valdē. 19 Et vox tubæ quò magis procedebat, eò magis invaleſcebat. Et Muſa loquebatur, & Deus reſpondebat ei in voce. 20 Et ecce apparuit Angelus Dei ſuper montem Sinai in vertice ejus, & vocavit Dominus Muſam de vertice montis, aſcenditque.

ספר שמות : כ

populum ,testare contestare ,Descende : Moseh ad Dominus Dixitque
21 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רֵד הָעֵד בָּעָם ,
multus eis ex cadat & ,videndum ad Dominum ad destruant forte ne 21
פֶּן־יֶהֶרְסוּ אֶל־יְהוָה לִרְאוֹת וְנָפַל מִמֶּנּוּ רָב :
se sanctificabunt ,Dominum ad accedunt qui sacerdotes etiam Et
22 וְגַם הַכֹּהֲנִים הַנִּגָּשִׁים אֶל־יְהוָה יִתְקַדָּשׁוּ
:Dominum ad Moseh Dixitque .Dominus eis in dividat forte ne 22
פֶּן־יִפְרָץ בָּהֶם יְהוָה : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
es cõtestatus tu quia :Sinai montem ad ascendere populus poterit Non 23
23 לֹא־יוּכַל הָעָם לַעֲלֹת אֶל־הַר סִינָי כִּי־אַתָּה הַעִדֹתָה
eum ad Dixitque .eũ sanctifica & ,montem Termina :dicendo ,nos in
בָּנוּ לֵאמֹר הַגְבֵּל אֶת־הָהָר וְקִדַּשְׁתּוֹ : וַיֹּאמֶר אֵלָיו
24 ,tecum Aharon & ,tu ascende & ,descende ,Vade : Dominus
יְהוָה לֶךְ־רֵד וְעָלִיתָ אַתָּה וְאַהֲרֹן עִמָּךְ
,Dominum ad ascendendũ ad ,diruant ne ,populus & ,sacerdotes &
וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם אַל־יֶהֶרְסוּ לַעֲלֹת אֶל־יְהוָה
.eos ad dixit & ,populum ad Moseh Descẽditq; .eis in dividat forte ne
25 פֶּן־יִפְרָץ־בָּם : וַיֵּרֶד מֹשֶׁה אֶל־הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם :

CAP. XX. כ

: dicendo ,ista verba omnia Deus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר :
,Ægypti terra è te eduxi qui ,tuus Deus Dominus Ego
2 אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
.meas facies super alii dii tibi erit Non .servorum domo è
מִבֵּית עֲבָדִים : לֹא־יִהְיֶה־לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל־פָּנָי :
3 cœlis in quæ similitudinem omnem & ,sculptile tibi facies Non
4 לֹא־תַעֲשֶׂה־לְךָ פֶּסֶל וְכָל־תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם
.terram *sub de* aquis in quæ & ,*subter de* terra in quæ & ,*desuper*
מִמַּעַל וַאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתָּחַת וַאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ :
Dominus ego Quia .*eis servies* neque ,eis te incurvabis Non 5
5 לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם כִּי אָנֹכִי יְהוָה
,filios super patrum iniquitatem visitans ,zelotes Deus ,tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל־בָּנִים
misericordiã faciens Et .me odientibus quartos super & ,tertios super
6 עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים לְשֹׂנְאָי : וְעֹשֶׂה חֶסֶד
Non .mea præcepta custodientibus & ,me diligentibus ,millibus
לַאֲלָפִים לְאֹהֲבַי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָי : לֹא
non quia :vanum in tui Dei Domini nomen *feres*
תִשָּׂא אֶת־שֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא כִּי לֹא
.vanum in ejus nomen *tulerit* qui ,eum Dominus *mundificabit*
יְנַקֶּה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר־יִשָּׂא אֶת־שְׁמוֹ לַשָּׁוְא :
,operaberis diebus Sex .eũ sanctificandũ ad ,sabbathi diei Recordare
8 זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ : שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד
9 Domino sabbathum septimo die Et .tuum opus omne facies &
וְעָשִׂיתָ כָּל־מְלַאכְתֶּךָ : וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת ׀ לַיהוָה
,tua filia & ,tuus filius & ,tu opus omne facies Non .tuo Deo 10
10 אֱלֹהֶיךָ לֹא־תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה אַתָּה ׀ וּבִנְךָ־ וּבִתֶּךָ
qui ,tuus peregrinus & ,*tuũ animal* & ,tua ancilla & ,tuus servus
עַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר
,tuis portis in
בִּשְׁעָרֶיךָ :

EXODUS.

Versio VULG. LAT.

21 Dixit ad eũ, Descende,et contestare populum : ne fortè velit transcendere terminos ad videndũ Dñm, & pereat ex eis plurima multitudo.Sacerdotes quoque qui accedunt ad Dñm, sanctificẽtur, ne percutiat eos.
22 Dixítq; Moyses ad Dñm, Non poterit vulgº ascédere in mõtem Sinai : tuenim testificatº es, & jussisti, dicens ; Pone terminos circa monté, & sanctifica illum.Cui ait Dñs,Vade, descende; ascendésque tu,
23 & Aaron tecũ : sacerdotes autem & populus ne transeant terminos, nec ascendant ad Dñm,ne fortè interficiat illos.
24 Descendítque Moyses ad populum, & omnia narravit eis.

CAP. XX.

1 LOcutúsq; est Dñs cunctos
2 sermones hos ; Ego sum Dñs Deus tuus,qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servitutis.
3 Non habebis deos alienos corã me. Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem quæ est in cœlo desuper, & quæ in terra deorsum,
4 nec eorũ quæ sunt in aquis sub terra. Non adorabis ea, neque
5 coles : ego sum Dñs Deº tuus, fortis, zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam et quartam generationẽ,
6 eorum qui oderunt me : Et faciens misericordiam in millia his qui diligunt me, & custodiunt præcepta mea.Non assumes nomen Domini Dei
7 tui in vanum. Nec enim habebit insontem Dominus eum, qui assumpserit nomen Domini Dei sui frustrá. Memento
8 ut diem sabbati sanctifices.
9 Sex diebus operaberis, & facies omnia opera tua.Septimo
10 autem die sabbatum Domini Dei tui est : non facies omne opus in eo, tu, & filius tuus & filia tua; servus tuus & ancilla tua, jumentum tuum, & advena qui est intra portas tuas.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Καταβὰς διαμάρτυραι τῷ λαῷ, μή ποτε ἐγγίσωσι πρὸς τὸν Θεὸν κατανοῆσαι, καὶ
22 (υ) πίωσιν ἐξ αὐτῶν πλῆθος. Καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες (φ) κυρίῳ τῷ Θεῷ ἁγιασθήτωσαν, μή ποτε ἀπαγάξῃ (χ) ἀπ' αὐτῶν κύριος. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς τὸν Θεὸν, Οὐ δυνήσεται ὁ λαὸς προσαναβῆναι
23 πρὸς τὸ ὄρος τὸ Σινά· σὺ γὰρ διεμαρτύρησαι ἡμῖν, λέγων, Ἀφόρισαι τὸ
24 ὄρος, καὶ ἁγίασαι αὐτό. (ϟ) Εἶπε δὲ αὐτῷ κύριος, Βάδιζε, κατάβηθι, καὶ ἀναβήσῃ σὺ καὶ Ἀαρὼν μετὰ σοῦ. οἱ δὲ ἱερεῖς καὶ ὁ λαὸς μὴ βιαζέσθωσαν ἀναβῆναι πρὸς τὸν
25 Θεὸν, μή ποτε ἀπολέσῃ ἀπ' αὐτῶν κύριος. Κατέβη δὲ Μωυσῆς πρὸς τὸν λαὸν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς.

MS.A. (υ) πίσῃ (φ) τῷ Θεῷ (χ) ἀπ' αὐτῶν πλῆθος. Καὶ (ϟ) Καὶ εἶπεν

ΚΕΦ. κ'.

1 Καὶ ἐλάλησε (α) κύριος πάντας τοὺς
2 λόγους τούτους, λέγων, Ἐγώ εἰμι κύριος ὁ Θεός σου, (β) ὃς ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. Οὐκ ἔσονταί σοι
3 θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, ὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα
4 ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς.
5 Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, ὐδὲ μὴ (γ) λατρεύσεις αὐτοῖς· ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ Θεός σου, Θεὸς ζηλωτὴς, ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, (δ) ἕως τείτης καὶ
6 τετάρτης γενεᾶς τοῖς μισοῦσί με, Καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ
7 τοῖς φυλάσσουσι τὰ προστάγματά μου. Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ· ὐ γὰρ μὴ καθαρίσῃ (ε) κύριος ὁ
8 Θεός σου τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ. Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαβ-
9 βάτων ἁγιάζειν αὐτήν. Ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ,
10 καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, (ζ) σάββατα κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. ὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον σὺ, καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου, καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὁ βοῦς σου, καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου, καὶ πᾶν κτῆνός σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοί.

MS.A. Κεφ.κ'. (α) κύριος πρὸς Μωυσῆν πάντας (β) ὁ ἐξαγαγών σε (γ) λατρεύσῃς (δ) ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν (ε) κύριος τὸν (ζ) σάββατα τῷ Θεῷ σου.

Et ait Deus ad Moysen, dicens, 21
Descendens testare populo, ne
forte appropinquent ad Deum
ad spectandum, & cadant ex
eis multitudo. Et sacerdotes, qui 22
appropinquant ad Dominum Deum, sanctificentur, ne forte (k)
interimat de eis Dominus. Et 23
dixit Moyses ad Deum, Non
poterit populus ascendere ad
montem Sina. Tu enim testatus
es nobis, dicens, Termina mon-
tem, & sanctifica eum. Dixit 24
autem ei Dominus, Vade, de-
scende, & ascende tu, & Aaron
tecum. Sacerdotes autem, & po-
pulus ne (l) vim faciant ascen-
dere ad Deum, ne forte perdat
de eis Dominus. Descendit 25
autem Moyses ad populum, &
dixit eis.

CAP. XX.

ET locutus est Dominus 1
omnia verba hæc, dicens; Ego 2
sum Dominus Deus tuus, qui e-
duxi te de terra Ægypti, de do-
mo servitutis. Non erunt tibi 3
dii alii (a) præter me. Non fa- 4
cies tibi ipsi (b) idolum, (c) nec
cujusquam similitudinem, eorum
quæcunque sunt in cœlo sursum,
& quæcunque in terra deor-
sum, & quæcunque sunt in a- 5
quis subtus terram. Non ado-
rabis illa, neque coles illa. Ego
enim sum Dominus Deus tuus,
Deus Zelotes, reddens peccata
patrum in filios, usque in tertiam
& quartam progeniem, iis
qui oderunt me; Et faciens mi- 6
sericordiam in millia iis, qui di-
ligunt me, & qui servant præ-
cepta mea. Non assumes nomen 7
Domini Dei tui (d) in vano. Non
enim mundabit Dominus Deus
tuus assumentem nomen ejus in
vano. Memento diem sabbato- 8 9
rum sanctificare eam. Sex die-
bus operaberis, & facies omnia
opera tua. Die autem septimo, 10
sabbata Domino Deo tuo. Non
facies in eo ullum opus, tu, & fi-
lius tuus & filia tua, puer tuus
& ancilla tua, bos tuus & sub-
jugale tuũ, & omne pecus tuum,
& proselytus, qui incolit in te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܐܡܪ ܝܗ̈ ܠܡܘܫܐ ܚܘܬ ܒܥܡܐ ܕܠܐ ܢܬܪܡܘ ܠܘܬ ܝܗ̈ ܠܡܚܙܐ ܘܢܦܠ ܡܢܗܘܢ ܣܓܝ̈ܐ ܀
22 ܘܐܦ ܟܗܢ̈ܐ ܕܩܪܒܝܢ ܠܘܬ ܝܗ̈ ܢܬܩܕܫܘ ܕܠܐ ܢܦܫܚ ܒܗܘܢ ܝܗ̈ ܀
23 * ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܝܗ̈ ܠܐ ܢܫܬܘܠ ܥܡܐ ܠܡܣܩ ܠܛܘܪ ܣܝܢܝ ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܣܗܕܬ ܒܢ̈ ܠܡܐܡܪ ܗܬܚܡ ܬܘܡ ܛܘܪܐ ܘܩܕܫ ܐܝܬܗ ܀
24 * ܘܐܡܪ ܝܗ̈ ܠܗ ܙܠ ܢܚ ܐܢܬ ܘܐܗܪܘܢ ܥܡܟ ܘܟܗܢ̈ܐ ܘܥܡܐ ܠܐ ܢܬܪܡܘ ܠܡܣܩ ܠܘܬ ܝܗ̈ ܕܠܐ ܢܦܫܚ ܒܗܘܢ ܝܗ̈ ܀
25 * ܘܢܚ ܡܘܫܐ ܠܘܬ ܥܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܀

* ܟ *

1 * ܘܡܠܠ ܐܠܗܝܡ ܟܠ ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܠܡܐܡܪ ܀
2 * ܐܢܐ ܝܗ̈ ܐܠܗܟ ܕܐܦܩܬܟ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܥܒܕ̈ܐ ܀
3 ܠܐ ܢܗܘܝܢ ܠܟ ܐܠܗ̈ܐ ܐܚܪ̈ܢܐ ܥܠ ܦܬܝ ܀
4 * ܠܐ ܬܥܒܕ ܠܟ ܨܠܡ ܘܟܠ ܕܡܘܬ ܕܒܫܡܝܐ ܡܠܥܠ ܘܕܒܐܪܥܐ ܡܬܚܬ ܘܕܒܡ̈ܐ ܡܬܚܬ ܠܐܪܥܐ ܀
5 ܠܐ ܬܣܓܕ ܠܗܘܢ ܘܠܐ ܬܦܠܚܘܢ ܀ * ܐܢܐ ܝܗ̈ ܐܠܗܟ ܐܠܗ ܩܢܐ ܦܩܕ ܥܘܠ ܐܒ̈ܗ ܥܠ ܒܢ̈ ܥܠ ܬܠܬ ܘܪܒܥ ܠܣܢܝ̈ ܀
6 ܘܥܒܕ ܚܣܕ ܠܐܠܦ̈ ܠܪܚܡ̈ ܘܠܢܛܪ̈ ܦܩܕܝ ܀
7 * ܠܐ ܬܢܣܒ ܐܢܐ ܝܗ̈ ܐܠܗܟ ܠܫܘܐ ܀ ܠܐ ܝܙܟܐ ܝܗ̈ ܠܗ ܕܢܣܒ ܒܫܡ ܝܗ̈ ܐܠܗܗ ܠܫܘܐ ܀
8 ܕܟܪ ܠܝܘܡ ܫܒܬܐ ܠܩܕܫܘ ܀
9 ܫܬ ܝܘܡ̈ ܬܦܠܚ ܘܬܥܒܕ ܟܠ ܥܒܕܬܟ ܀
10 ܘܝܘܡ ܫܒܥܝܐ ܫܒܬܐ ܗܘ ܠܝܗ̈ ܐܠܗܟ ܠܐ ܬܥܒܕ ܟܠ ܥܒܕ̈ܐ ܐܢܬ ܘܒܪܟ ܘܒܪܬܟ ܀ ܥܒܕܟ ܘܐܡܬܟ ܘܒܥܝܪܟ ܘܓܝܪܟ ܕܒܬܪ ܬܪܥ̈ܝܟ ܀

Dixítque Dominº ad Mosen, Descende, con- 21
testare populum ne procedant coram Domi-
no ad videndum, corruantque ex eis multi.
Quin & sacerdotes qui proximi sunt Dño, 22
sanctificentur, ut non invadat eos Dominus.
Et dixit Moses ad Dominum, Non possunt 23
populus ascendere ad montem Sinai, quia
tu contestatus es nos, & dixisti mihi, Limi-
ta montem, & sanctifica eum. Et dixit ad 24
eum Dominus, Vade, descende ; & ascende
tu & Aharon frater tuus tecum : sacerdotes
verò ac populus ne recedant ad ascendendũ
coram Domino, ne fortè interficiat ex eis.
Descendit ergò Moses ad populum, dixit- 25
que eis.

CAP. XX. *Decem sermones.*

ET loquutus est Deº omnes sermones istos; 1
Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te 2
de terra Ægypti, de domo servitutis. Ne 3
sint tibi alii præter me. Ne facias tibi omne 4
simulachrum, omnemque similitudinem ejus
quod est in cœlo supernè, & ejus quod est
in terra subtus, & ejus quod est in
aquis sub terra. Non adorabis ea, neque 5
coles illa : quia ego sum Dominus Deus tu-
us, Deus zelotes, rependens delicta patrum
filiis, tertiæ & quartæ generationi, oforibº
scilicet meis. Et prosequens beneficio ad 6
mille generationes, diligentes me & custo-
dientes mandata mea. Ne jures per nomen 7
Domini Dei tui cum mendacio : quia non
justificat Dominus eum qui jurat per nomen
suum cum mendacio. Memento diei sabba- 8
thi ad sanctificandum illum. Sex diebus ope- 9 10
raberis, & facies omne opus tuum. Dies au-
tem septimus sabbathum est Domino Deo
tuo : non facies in eo ullum opus, tu, & fi-
lius tuus, et filia tua, & servus tuus, & ancilla
tua, & jumentum tuum, & peregrinus qui est
in civitatibus tuis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה חוֹת אַסְהֵיד בְּעַמָּא 21
דִלְמָא יִפְּגְרוּן קִרְמַי יְיָ לְמֶחֱזֵי וְיִפֹּל
מִנְּהוֹן סַגִּי: וְאַף כָּהֲנַיָּא דְקָרִיבִין 22
לְשַׁמְּשָׁא קֳדָם יְיָ יִתְקַדְּשׁוּן דִלְמָא
יְקַטֵּל בְּהוֹן יְיָ: וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ 23
לָא יִכּוֹל עַמָּא לְמִסַּק לְטוּרָא דְסִינַי
אֲרֵי אַתְּ אַסְהֵידְתָּ בָּנָא לְמֵימָר
רְחֵים יַת טוּרָא וְקַדְּשֵׁיהּ: וַאֲמַר 24
לֵיהּ יְיָ אֱזֵיל חוֹת וְתִסַּק אַתְּ וְאַהֲרֹן
עִמָּךְ וְכָהֲנַיָּא וְעַמָּא לָא יִפְגְּרוּן
לְמִסַּק קֳדָם יְיָ דִלְמָא יְקַטֵּל בְּהוֹן:
וּנְחַת מֹשֶׁה לְוָת עַמָּא וַאֲמַר לְהוֹן: 25

כ

וּמַלֵּל יְיָ יַת כָּל־פִּתְגָמַיָּא דְּאִלֵּין 1
לְמֵימָר: אֲנָא יְיָ אֱלָהָךְ דִּי אַפְקִתָּךְ 2
מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוּתָא:
לָא יְהוֹן לָךְ אֱלָהָן אָחֳרָן בַּר־ 3
מִנָּי: לָא־תַעְבֵּיד לָךְ צֵילֶם וְכָל־ 4
דְּמוּתָא דִּי בִשְׁמַיָּא מִלְּעֵילָא וְדִי
בְאַרְעָא מִלְּרַע וְדִי בְמַיָּא מִלְּרַע
לְאַרְעָא: לָא־תִסְגּוּד לְהוֹן וְלָא 5
תִּתְפְּלַח לְהוֹן אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהָךְ אֵל
קַנָּא מַסְעַר חוֹבֵי אֲבָהָן עַל־בְּנִין
מְרַדִּין עַל דָּר־תִּלִיתָי וְעַל דָּר־
רְבִיעָי לְשַׂנְאָי כַּד מְשַׁלְּמִין בְּנַיָּא
לְמִטְעֵי בְתַר־אֲבָהָתְהוֹן: וְעָבֵיד 6
טִיבוּ לְאַלְפֵי דָּרִין לְרַחֲמַי וּלְנָטְרֵי
פִּקּוּדָי: לָא תְזֵמֵּן בִּשְׁמָא דְיְיָ 7
אֱלָהָךְ לְמַגָּנָא אֲרֵי לָא יְזַכֵּי
יְיָ יַת דְּיִזְמֵּן בִּשְׁמֵיהּ לְשִׁקְרָא:
דְּחֵי־דְכִיר יַת־יוֹמָא דְשַׁבְּתָא 8
לְקַדָּשׁוּתֵיהּ: שִׁתָּא יוֹמִין תִּפְלַח 9
וְתַעְבֵּיד כָּל־עֲבִידָתָךְ: וְיוֹמָא 10
שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָא
תַעְבֵּיד כָּל־עֲבִידָה אַתְּ וּבְרָךְ
וּבְרַתָּךְ עַבְדָּךְ וְאַמְתָּךְ וּבְעִירָךְ
וְגִיּוֹרָךְ דִּי בְקִרְוָךְ:

Dixitq; Dñs ad Moysen; Descende, contestare populũ: ne fortè transgrediantur ut videant Dñm; et cadat ex eis multitudo. Sacerdotes quoq; qui accedunt ad ministrandũ corã Dño, sanctificentur: ne fortè *interficiat* eos Domin⁹. Dixitq; Moyses corã Dño; Non poterit popul⁹ ascendere in montẽ Sinai: quoniã tu contestat⁹ es nos, dicens; Pone terminũ circa montẽ, & sanctifica eũ. Dixitq; ei Dñs, Vade descende; ascẽdésq; tu & Aaron tecum: sacerdotes autẽ & popul⁹ non transgrediantur, ut ascendant in conspectũ Dñi, ne fortè *interficiat* eos. Descenditque Moyses ad populũ: et narravit eis.

CAP. XX.

LOcutusq; est De⁹ cunctos sermones hos, dicens. Ego Dñs De⁹ tu⁹: qui eduxi te de terrâ Ægypti, de domo servitutis. Non erit tibi De⁹ ali⁹, præter me. Non facies tibi imaginẽ, neq; omnẽ similitudinẽ; eorũ quæ in cœlo sunt désup, neq; eorũ quæ sunt in terrâ deorsũ: neq; eorũ quæ in aquis sunt, sub terrâ. Non adorabis ea, neq; servies eis: quoniã ego Domin⁹ De⁹ tu⁹, De⁹ zelotes, visitans peccata patrũ sup filios transgressores, in tertiã et in quartã generationẽ, his qui oderũt me, quando filii sequuntur peccata patrũ. Et faciens misericordiam in mille generationes: diligentibus me, et custodientib⁹ præcepta mea. Non jurabis in nomine Dei tui, frustra: quia non justificabit Dominus illum, qui juraverit in nomine suo, in vanum. Memẽto diei sabbati, ut sãctifices eũ. Sex dieb⁹ operaberis; et facies omnia opera tua. Die autẽ septimo, sabbatũ est coram Dño Deo tuo: nõ facies in eo oñe opus, tu, et fili⁹ tu⁹ et filia tua, serv⁹ tu⁹ et ancilla tua, et jumentũ tuũ; et peregrinus tuus, qui est in urbe tuâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

** זשמעי·חזצז·עז·עשיי:פיי·זפט·בפשי·נל·חזפץ·זצ 21
עז·חזצז·לצעצ·זלכב·שעבל·יפ: * זשש·זצעזשלחשי 22
זצ
* זשמעי·שיייי·עז·חזצז·חזצז·עז·חזצז·זפט·בשי·עז 23
עז·חזצז·עז·חזצז·זפט·בשי·עז·חזצז·עז·חזצז·זפט·בשי·זצ

ספר שמות : כ

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

, cœlos DOMINUS fecit diebus sex Quia

11 כִּי שֵׁשֶׁת־יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם

requievit & ,eis in quæ omnia & ,mare ,terram &

וְאֶת־הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם וַיָּנַח

diei DOMINUS benedixit Idcirco .ſeptimo die in

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל־כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־יוֹם

,tuum patrem Honora .eum ſanctificavit & ,quietis

12 הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ׃ כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ

,terram ſuper *tuos* dies *prolongent* ut ,tuam matrem &

וְאֶת־אִמֶּךָ לְמַעַן יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה

.occides Non .tibi *dans* tuus Deus DOMINUS quam

13 אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃ לֹא תִרְצָח׃

tuum ſocium in reſpondebis Non .furaberis Non .*adulterabis* Non

14 לֹא תִנְאָף׃ לֹא תִגְנֹב׃ לֹא־תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ

15

16 :tui *ſocii* domum concupiſces Non .mendax teſtimonium

17 עֵד שָׁקֶר׃ לֹא תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ

,ejus ancillam & ,ejus ſervum & ,tui ſocii uxorem concupiſces non

לֹא־תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ

.tuo ſocio quod omne & ,ejus aſinum & ,ejus bovem &

וְשׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ׃

,lampades & ,voces *videntes* populus omnis Et,

18 וְכָל־הָעָם רֹאִים אֶת־הַקּוֹלֹת וְאֶת־הַלַּפִּידִם

,populus vidit Et .fumantem montem & ,buccinæ *vocem* &

וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת־הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם

: Moſeh ad dixerunt Et .*longinquo* à ſteterunt & ,ſe moverunt &

19 וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה

loquatur ne & : audiemus & ,nobiſcum tu Loquere

דַּבֶּר־אַתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל־יְדַבֵּר

Moſeh Dixitque .moriamur fortè ne ,Deus nobiſcum

20 עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן־נָמוּת׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה

tentare pro quia ,timeatis Ne : populum ad

אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ כִּי לְבַעֲבוּר נַסּוֹת

ejus timor eſſet ut & ,Deus venit ,vos

אֶתְכֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ

populus ſtetit Et .peccetis ne ,*veſtras facies ſuper*

עַל־פְּנֵיכֶם לְבִלְתִּי תֶחֱטָאוּ׃ וַיַּעֲמֹד הָעָם

ibi qua ,caliginem ad appropinquavit Moſeh & ,*longinquo* à

21 מֵרָחֹק וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל־הָעֲרָפֶל אֲשֶׁר־שָׁם

.Deus

הָאֱלֹהִים׃

11 Sex enim diebus fecit Dominus cœlum, & terram, & mare, & omnia quæ in eis ſunt; & requievit in die ſeptimo: idcirco benedixit Dominus diei ſabbati, 12 & ſanctificavit eum. Honora patrem tuum, & matrem tuam, ut ſis longævus ſuper terram, quam Dominus Deus 13 tuus dabit tibi. Non occides. 14 Non mœchaberis. Non 15 furtum facies. Non loquêris contra proximum tuum 16 falſum teſtimonium. Non 17 concupiſces domum proximi tui: nec deſiderabis uxorem ejus, non ſervum, non ancillam, non bovem, non aſinum, nec omnia quæ 18 illius ſunt. Cunctus autem populus videbat voces, & lampades, & ſonitum buccinæ, montémque fumantem: & perterriti ac pavore concuſſi, ſteterunt procul; 19 Dicentes Moyſi, Loquere tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne fortè moria- 20 mur. Et ait Moſes ad populum, Nolite timere: ut enim probaret vos, venit Deus: & ut terror illius eſſet in vobis, & non peccaretis. 21 Stetítque populus de longé. Moyſes autem acceſſit ad caliginem, in qua erat Deus.

11 Ἐν γὰρ ἓξ ἡμέραις ἐποίησε κύριος (ν) τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. διὰ τοῦτο (θ) ηὐλόγησε κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν. 12 Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν (ι) μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. (κ) Οὐ 13 μοιχεύσεις. Οὐ κλέψεις. Οὐ φο- 14 νεύσεις. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κα- 15 τὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν 16 ψευδῆ. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυ- 17 ναῖκα τοῦ πλησίον σου· οὐκ ἐπι- θυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, (λ) οὔτε τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, (λ) οὔτε τὸν παῖδα αὐτοῦ, (λ) οὔτε τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὔτε τοῦ βοὸς αὐτοῦ, οὔτε τοῦ ὑπο- ζυγίου αὐτοῦ, οὔτε παντὸς κτή- νους αὐτοῦ, οὔτε ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστί. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἑώρα τὴν 18 φωνὴν, καὶ τὰς λαμπάδας, καὶ τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος, καὶ τὸ ὄρος τὸ καπνίζον. φοβηθέντες δὲ πᾶς ὁ λαὸς ἔστησαν μακρόθεν. 19 Καὶ εἶπαν πρὸς Μωυσῆν, Λάλη- σον σὺ ἡμῖν, καὶ μὴ λαλείτω πρὸς ἡμᾶς ὁ θεὸς, (μ) μὴ ἀποθάνωμεν. 20 Καὶ λέγει αὐτοῖς Μωυσῆς, Θαρ- σεῖτε· ἕνεκεν γὰρ τοῦ πειρᾶσαι ὑμᾶς παρεγενήθη ὁ θεὸς πρὸς ὑ- μᾶς, ὅπως ἂν γένηται ὁ φόβος αὐτοῦ ἐν ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμαρτά- 21 νητε. Εἰστήκει δὲ ὁ λαὸς μακρόθεν, Μωυσῆς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν γνό- φον, οὗ (ν) ἦν ὁ θεός.

In diebus enim ſex fecit 11 *Dominus cœlum, & terram, & mare, & omnia quæ in eis ſunt: & requievit die ſeptimâ. Propter hoc benedixit Dominus diem ſeptimam, & ſanctificavit eam. Honora patrem tuum, & matrem tuam; ut* 12 *bene tibi ſit, & ut longævus ſis ſuper terram bonam, quam Dominus Deus tuus dat tibi. Non (e) mœchaberis. Non furaberis.* 13 14 *Non occides. Non falſò teſtaberis contra proximum tuum teſtimonium falſum. Non concupiſces uxo-* 15 16 17 *rem proximi tui. Non concupiſces domum proximi tui, neque agrum ejus, neque puerum ejus, neque ancillam ejus, neque bovem ejus, neque ſubjugale ejus, neque ullum pecus ejus, neque quæcunque proximi tui ſunt. Et omnis popu-* 18 *lus videbat vocem, & lampades, & vocem tubæ, & montem fumantem. Territi autem omnis populus ſteterunt à longé. Et dixe-* 19 *runt ad Moyſen, Loquere tu nobis, & non loquatur ad nos Deus; (f) ne moriamur. Et dicit eis Moy-* 20 *ſes, Fidite. Propterea enim venit ad vos Deus tentare vos, ut ſit timor ejus in vobis, ut ne peccetis. Stetit autem po-* 21 *pulus à longé: Moyſes autem intravit in caliginem, ubi erat Deus.*

MS. A. (ν) πάντα οὐρανὸν (θ) ἠυλόγησεν (ι) μητέρα, * καὶ ἵνα μακροχρόνιος (κ) Οὐ φονεύσεις. Οὐ μοιχεύσεις. Οὐ κλέψεις. (λ) οὐδὲ (μ) μήποτε (ν) ἦν ἐκεῖ ὁ θεός.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܪܝܐ ܒܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܝܡܐ ܘܟܠ ܕܒܗܘܢ ܘܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ ܥܠ ܗܟܝܠ ܒܪܟ ܡܪܝܐ ܠܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ ܘܩܕܫ ܐܝܬܗ׃ ܟܒܕ ܐܒܟ ܘܐܡܟ ܕܢܫܬܟܚܘܢ ܝܘܡܝܟ ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܝܗܒ ܠܟ׃ ܠܐ ܬܩܛܘܠ ܠܐ ܬܙܢܐ ܠܐ ܬܓܢܘܒ ܠܐ ܬܣܗܕ ܒܚܒܪܟ ܣܗܕ ܫܩܪ׃ ܠܐ ܬܚܡܕ ܒܝܬ ܚܒܪܟ ܠܐ ܬܚܡܕ ܐܢܬܬ ܚܒܪܟ ܘܥܒܕܗ ܘܐܡܬܗ ܬܘܪܗ ܘܡܪܗ ܘܟܠ ܕܠܚܒܪܟ׃ ܘܟܠ ܥܡܐ ܚܙܝܢ ܠܩܠܐ ܘܠܠܦܝܕܐ ܘܠܛܘܪܐ ܕܥܠ ܡܐ ܘܠܛܘܪܐ ܕܥܠ ܥܫܢ ܘܟܕ ܚܙܘ ܥܡܐ ܪܬܥܘ ܘܩܡܘ ܡܢ ܪܚܩ׃ ܘܐܡܪܘ ܠܡܘܫܐ ܡܠܠ ܐܢܬ ܥܡܢ ܘܢܫܡܥ ܘܠܐ ܢܡܠܠ ܥܡܢ ܐܠܗܐ ܕܠܐ ܢܡܘܬ׃ ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܥܡܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘ ܡܛܠ ܕܢܢܣܝܟܘܢ ܐܠܗܐ ܐܬܐ ܠܡܐܣܝܟܘܢ ܘܕܬܗܘܐ ܕܚܠܬܗ ܥܠ ܐܦܝܟܘܢ ܕܠܐ ܬܚܛܐܘ׃ ܘܩܡ ܥܡܐ ܡܢ ܪܚܩ ܘܡܘܫܐ ܩܪܒ ܠܥܪܦܠܐ ܕܬܡܢ ܐܠܗܐ׃

Nam ſex diebus fecit Dominus cœlum, & terram, & maria, & omnia quæ in eis ſunt, & requievit in die ſeptimo: propterea benedixit Deus diei ſeptimo, & ſanctificavit illum. Honora patrem tuum & matrem tuam, ut multiplicentur dies tui in terra quam Dominus Deus tuus daturus eſt tibi. Ne occîdas. Ne fis mœchus. Ne fureris. Ne teſteris contra proximum tuum teſtimonium falſum. Ne concupiſcas domum proximi tui. Ne concupiſcas uxorem proximi tui, & ſervum ejus, & ancillam ejus, & bovem ejus, & aſinum ejus, & omnia quæ proximi tui ſunt. Univerſus autem populus videbant voces, & fulgura, & vocem cornu, & montem fumantem: & videntes populus, timuerunt, & ſteterunt à longé. Et dixerunt ad Moſen, Loquere tu nobiſcum, & audiemus: & ne loquatur nobiſcum Deus, ne moriamur. Dixit Moſes ad populum, Ne timueritis, quoniam ad vos tentandos venit Deus, ad hoc ut ſit timor ejus ante facies veſtras, & ne peccetis. Steterunt ergò populus procul: Moſes autem acceſſit ad caliginem, ubi Deus erat.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

11 אֲרֵי שִׁתָּא יוֹמִין עֲבַד
יְיָ יָת שְׁמַיָּא וְיָת־
אַרְעָא יָת יַמָּא וְיָת־
כָּל־דִּי בְהוֹן וְנָח
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה עַל־
כֵּן בָּרִיךְ יְיָ יָת יוֹמָא
12 דְשַׁבְּתָא וְקַדִּשִׁיהּ:
יַקַּר יָת־אֲבוּךְ וְיָת
אִמָּךְ בְּדִיל דְיוֹרְכִין
13 יוֹמָךְ עַל־אַרְעָא
דְיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵב לָךְ:
14 לָא תִקְטוֹל נַפְשׁ:
15 לָא תְנוּף: לָא
16 תְגַנוֹב: לָא תַסְהֵיד
17 בְּחַבְרָךְ סָהֲדוּתָא
דְשִׁקְרָא: לָא
תְחַמֵּיד בֵּית חַבְרָךְ
לָא תְחַמֵּיד אִתַּת
חַבְרָךְ וְעַבְדֵיהּ וְאַמְתֵיהּ
וְתוֹרֵיהּ וְחֵמָרֵיהּ וְכֹל
18 דִי לְחַבְרָךְ: וְכָל־
עַמָּא חָזִן יָת קָלַיָּא
וְיָת־בְּעוֹרְיָא וְיָת־
קָל שׁוֹפָרָא וְיָת־
טוּרָא דְתָנִן וְחָזֵא
עַמָּא וְזָעוּ וְקָמוּ מֵרָחִיק:
19 וַאֲמָרוּ לְמֹשֶׁה מַלֵּל־
לָךְ עִמָּנָא וְנִקְבֶּל
וְלָא יְתִמַּלֵּל עִמָּנָא
מִן קֳדָם יְיָ דִלְמָא
נְמוּת: 20 וַאֲמַר
מֹשֶׁה לְעַמָּא לָא
תְדַחֲלוּן אֲרֵי בְדִיל
לְנַסָּאָה יְקָרְבוֹן אַתְנָלִי
לְכוֹן יְקָרָא דְיְיָ
וּבְדִיל דְתְהֵי דְחַלְתֵּיהּ
עַל־אַפֵּיכוֹן בְּדִיל
דְלָא תְחוֹבוּן: 21 וְקָם
עַמָּא מֵרָחִיק וּמֹשֶׁה
קָרִיב לְצִית־אֲמְטָתָא
דְתַמָּן יְקָרָא דַיְיָ:

11 Quia sex diebus fecit Dominus cœlum & terram, mare & omnia quæ in eis sunt; & requievit in die septimo: idcirco benedixit Dominus diei sabbati, & sanctificavit eum. 12 Honora patrem tuum, & matrem tuam: ut prolongentur dies tui super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi. 13 Non occides animam. 14 Non mœchaberis. 15 Non furaberis. 16 Non testificaberis contra proximum tuum falsum testimonium. 17 Non concupisces domum proximi tui: non concupisces uxorem proximi tui, neque servum ejus neque ancillam ejus, neque bovem neque asinum ejus; neque omnia quæ sunt proximi tui. 18 Omnisque populus videbat voces, & lampades, & vocem tubæ; & montem fumantem: viditque populus, & contremuerunt; & steterunt procul. 19 Dixeruntque ad Moysen; Loquere tu nobiscum, & obediemus: & non *fiat* sermo nobiscum à facie Domini, ne fortè moriamur. 20 Dixitque Moyses ad populum, Ne timeatis: quia ut probaret vos Dominus, revelata est *vobis* gloria Dei: & ut sit timor ejus super faciem vestram, ut non peccetis. 21 Stetitque populus à longè: & Moyses accessit versus caliginem; ubi erat gloria Dei.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 * עשׂה יהוה את־השמים ואת־הארץ את־הים ואת־כל־אשר־בם וינח ביום השביעי על־כן ברך יהוה את־יום השבת ויקדשהו: 12 ** כבד את־אביך ואת־אמך למען יארכון ימיך על־האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך: 13 לא תרצח: 14 לא תנאף: 15 לא תגנב: 16 לא תענה ברעך עד שוא: 17 לא תחמד בית רעך לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמרו וכל־אשר לרעך: 18 ** וכל־העם ראים את־הקולות ואת־הלפידים ואת־קול השופר ואת־ההר עשן וירא העם וינועו ויעמדו מרחק: 19 * ויאמרו אל־משה דבר־אתה עמנו ונשמעה ואל־ידבר עמנו אלהים פן־נמות: 20 ויאמר משה אל־העם אל־תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על־פניכם לבלתי תחטאו: 21 ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל־הערפל אשר־שם האלהים:

VERSIO SAMARITANA.

11 * כי ששת ימים עשה יהוה את־השמים ואת־הארץ ואת־הים ואת־כל־אשר־בם וינח ביום השביעי על־כן ברך יהוה את־יום השבת ויקדשהו: 12 ** כבד את־אביך ואת־אמך למען יארכון ימיך על־האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך: 13 לא תרצח: 14 לא תנאף: 15 לא תגנב: 16 לא תענה ברעך עד שוא: 17 לא תחמד בית רעך לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמרו וכל־אשר לרעך: 18 ** וכל־העם ראים את־הקולות ואת־הלפידים ואת־קול השופר ואת־ההר עשן וירא העם וינועו ויעמדו מרחק: 19 * ויאמרו אל־משה דבר־אתה עמנו ונשמעה ואל־ידבר עמנו אלהים פן־נמות: 20 ויאמר משה אל־העם אל־תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על־פניכם לבלתי תחטאו: 21 ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל־הערפל אשר־שם האלהים:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

11 *Quoniam sex diebus fecit Dominus cœlum et terram, mare et omnia quæ in eis, sed requievit die septimo: ideò benedixit Dominus Sabbatũ, et sanctificavit illud. Honora patrem tuum, & 12 matrem tuam, ut prolongentur dies tui super terram quam Dominus Deus tuus dedit tibi. Non 13 occides. Non mœchaberis. Non 14 furaberis. Non testaberis adversus proximum tuum testimonium falsum. Neque concupisces 15 domum proximi tui, neque concupisces uxorem proximi tui, agrum ejus, servum ejus, & ancillam ejus, bovem ejus, & asinum ejus, & omnia quæ sunt proximi tui. Cùm autem introduxerit te Dominus Deus tuus in terram Chananæorũ ad quam vadis possidendam, eriges tibi duos lapides magnos, & oblines eos calce, scribesq; super lapides 16 istos omnia verba legis hujus. Postquam etiam transieris Jordanem, statues lapides istos, quos ego præcipio vobis hodie, in monte Garizim, & ædificabis ibi altare Domino Deo tuo, altare lapidum: non elevabis super eos ferrum. Ex lapidibus informibus ædificabis altare istud Domino Deo tuo, 17 & offeres super illud holocaustũ Domino Deo tuo, & sacrificabis pacifica, & comedes ibi, & 18 lætaberis coram Domino Deo tuo in monte isto, ultra Jordanem, post viam occasũs Solis in terra Chananæi habitantis in planitie è regione Galgal, juxta (b) quercum More, versus Si- 18 chem. Et omnis populus audiebat tonitrua, & vocem buccinæ; videbat quoque lampades, 19 & montem (c) fumantem: ideò timuit omnis populꝰ, et (d) commotus est, & steitit à longè. 19 Dixeruntq; Mosi, Ecce ostendit nobis Dominus Deus noster gloriam suam magnam, & vocem ejus audivimus de medio ignis. Hodie vidimus quòd locutus est Deus cum homine, & vivit. Nunc autem quare moriemur? nam devorabit nos ignis iste magnus, si iterum nos audiamus vocem Domini Dei nostri, tum moriemur: Nam quæ est omnis caro quæ audierit vocem Dei vitæ loquentis de medio ignis sicut nos, & vixit? Accede tu, & audi omnia quæ dicit Dominus Deus noster, tuq; referes nobis quæcunque dixerit tibi Dominus Deus noster, et audiemus, & faciemus. Sed non loquatur 19 nobiscum Deus, ne moriamur? Dixit verò Moses populo, Ne ti- 20 meatis; ut enim tentaret vos venit Dominus, atq; ut esset timor ejus super facies vestras, ne peccetis. Populus autem stabat à 21 longè; Moses verò accedebat ad caliginem in qua erat Deus.

VER. SAM. (b) vallem visionis, (c) flammantem: (d) vacillavit,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * لِأَنَّ اللّٰهَ خَلَقَ فِي سِتَّةِ أَيَّامِ ٱلسَّمٰوَاتِ وَٱلْأَرْضَ وَٱلْبَحْرَ وَجَمِيعَ مَا فِيهَا * وَأَرَاحَهَا فِي ٱلْيَوْمِ ٱلسَّابِعِ *
12 وَلِذٰلِكَ بَارَكَ اللّٰهُ فِي ٱلْيَوْمِ ٱلسَّابِعِ وَقَدَّسَهُ * أَكْرِمْ أَبَاكَ وَأُمَّكَ لِكَيْ يَطُولَ عُمْرُكَ فِي ٱلْبَلَدِ
13
14 ٱلَّذِي اللّٰهُ رَبُّكَ مُعْطِيكَهُ * لَا تَقْتُلِ ٱلنَّفْسَ * لَا تَزْنِ * لَا تَسْرِقْ * لَا تَشْهَدْ عَلَى أَخِيكَ
15
16 شَهَادَةَ زُورٍ * لَا تَهْوَ بَيْتَ صَاحِبِكَ * لَا تَهْوَ زَوْجَةَ صَاحِبِكَ وَعَبْدَهُ وَأَمَتَهُ وَثَوْرَهُ وَحِمَارَهُ
17 وَجَمِيعَ مَالِهِ * وَجَمِيعُ ٱلْقَوْمِ يُدْرِكُونَ ٱلْأَصْوَاتَ وَٱلشُّعَلَ وَصَوْتَ ٱلْبُوقِ وَٱلْجَبَلَ مُتَدَخِّنًا *
18 فَلَمَّا رَأَى ٱلْقَوْمُ ذٰلِكَ ٱرْتَعَبُوا وَوَقَفُوا مِنْ بَعِيدٍ * وَقَالُوا لِمُوسَى كَلِّمْنَا نَسْمَعْ مِنْكَ * وَلَا
19 يُكَلِّمْنَا اللّٰهُ فَنَهْلِكَ * قَالَ مُوسَى لِلْقَوْمِ لَا تَخَافُوا * فَإِنَّمَا تَجَلَّى لَكُمْ مَلَاكُ اللّٰهِ لِيَمْتَحِنَكُمْ
20 وَلِتَكُونَ نَهْيَتُهُ فِي قُلُوبِكُمْ لِئَلَّا تُخْطِئُوا * فَوَقَفَ ٱلْقَوْمُ عَنْ بُعْدٍ * وَتَقَدَّمَ مُوسَى إِلَى
21 ٱلضَّبَابِ ٱلَّذِي فِيهِ نُورُ اللّٰهِ *

Quoniam Deus creavit in sex diebus cœlos, & terram, & mare, & omnia quæ sunt in eis, & dedit eis requiem in die septimo: & ideò benedixit Deus diei septimo, et sanctificavit illum. Honora patrem tuum et matrem tuam, ut longa fiat ætas tua in regione quam Deus Dominus tuus daturus est tibi. Nè occidas animam. Nè forniceris. Nè fureris. Nè testeris adversus fratrem tuum testimonium falsum. Nè concupiscas domum proximi tui. Nè concupiscas uxorem proximi tui, neque servum ejus, neque famulum ejus, neque taurum ejus, neque asinũ ejus, neque omnia bona ejus. Et universa plebs deprehendebant vocem, & flammam, & vocẽ tubæ, & montem fumantem. Cùmque vidissent populus id, perterriti sunt, et steterunt à longè, Et dixerunt Musæ, Loquere nobis, audiemus te: et nè loquatur nobis Deus, nè pereamus. Dixit Musa plebi, Nè timeatis; nam apparuit vobis Angelus Dei ut probaret vos, & ut sit timor ejꝰ in cordibus vestris, ut nè peccetis. Et stetit populus de longè, & accessit Musa ad nubẽ in qua erat lux Dei.

ספר שמות : כא

22 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל־בְּנֵי
23 יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן־הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי
עִמָּכֶם : לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי אלהי כֶּסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב
24 לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם : מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה־לִּי וְזָבַחְתָּ
עָלָיו אֶת־עֹלֹתֶיךָ וְאֶת־שְׁלָמֶיךָ אֶת־צֹאנְךָ וְאֶת־
בְּקָרֶךָ בְּכָל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת־שְׁמִי
25 אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ : וְאִם־מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה־
לִּי לֹא־תִבְנֶה אֶתְהֶן גָּזִית כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ
26 עָלֶיהָ וַתְּחַלְלֶהָ : וְלֹא־תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת עַל־
מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא־תִגָּלֶה עֶרְוָתְךָ עָלָיו :

CAP. XXI. כא

1 וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם : כִּי
2 תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִעִת
יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם : אִם־בְּגַפּוֹ יָבֹא
3 בְּגַפּוֹ יֵצֵא אִם־בַּעַל אִשָּׁה הוּא וְיָצְאָה
4 אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ : אִם־אֲדֹנָיו יִתֶּן־לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה־
לוֹ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ
וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ : וְאִם־אָמֹר יֹאמַר הָעֶבֶד
5 אָהַבְתִּי אֶת־אֲדֹנִי אֶת־אִשְׁתִּי וְאֶת־בָּנָי לֹא
אֵצֵא חָפְשִׁי :

EXODUS. Versio VULG. LAT.

22 Dixit præterea Dominus ad Moysen, Hæc dices filiis Israel ; Vos vidistis quòd de cœlo locutus sim
23 vobis. Non facietis deos argenteos, nec deos aureos facietis vobis. Altare de terra facietis mihi, & offeretis super eo holocausta & pacifica vestra, oves vestras & boves, in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei : veniam ad te, &
24 benedicam tibi. Quòd si altare lapideum feceris mihi, non ædificabis illud de sectis lapidibus : si enim levaveris cultrum super eo, polluetur. Non
25 ascendes per gradus ad altare meum, ne reveletur turpitudo tua.

CAP. XXI.

1 Hæc sunt judicia quæ
2 propones eis. Si emeris servum Hebræum, sex annis serviet tibi : in septimo egredietur liber gratis. Cum quali veste intraverit, cum tali exeat : si habens uxorem, & uxor
3 egredietur simul. Sin autem dominus dederit illi uxorem, & pepererit filios & filias : mulier & liberi ejus erunt domini
4 sui, ipse verò exibit cum
5 vestitu suo. Quòd si dixerit servus, Diligo dominum meum & uxorem ac liberos, non egrediar liber:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακὼβ, καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· Ὑμεῖς ἑωράκατε, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λελάληκα πρὸς ὑμᾶς. Οὐ ποιήσετε (ξ) ὑμῖν αὐτοῖς θεὸς ἀργυροῦς, καὶ
23 θεὸς χρυσοῦς οὐ ποιήσετε ὑμῖν (ο) ἑαυτοῖς. Θυσιαστήριον ἐκ γῆς ποιήσετέ
24 μοι, καὶ θύσετε (π) ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ σωτήρια (ρ) ὑμῶν, καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς μόσχους ὑμῶν ἐν παντὶ τόπῳ, ᾧ ἐὰν ἐπονομάσω τὸ ὄνομά
25 μου ἐκεῖ, καὶ ἥξω πρός (ζ), καὶ εὐλογήσω (ε). Ἐὰν δὲ θυσιαστήριον ἐκ λίθων ποιῇς μοι, οὐκ οἰκοδομήσεις αὐτοὺς τμητούς· τὸ γὰρ ἐγχειρίδιόν (σ) ἐπ' αὐτοὺς, καὶ μεμί-
26 ανται. Οὐκ ἀναβήσῃ ἐν ἀναβαθμίσιν ὅτι τὸ θυσιαστήριόν μου, (τ) ὅπως ἂν μὴ ἀποκαλύψῃς τὴν ἀσχημοσύνην σου ἐπ' αὐτῷ.

MS.A. (ξ) ἑαυτοῖς θεὸς (ο) αὐτοῖς. (π) ἐπ' αὐτὸ τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ (ρ) ὑμῶν, τὰ (σ) ἐπ αὐτὸ, (τ) ὅπως μὴ

Dixit autem Dominus ad Moysen, Hæc dices domui Iacob, & annuntiabis filiis Israel : Vos vidistis, quia de cœlo locutus sum ad vos. Non facietis vobisipsis deos argenteos ; & deos aureos non facietis vobisipsis. Altare de terra facietis mihi, & immolabitis super illud holocaustomata vestra, & salutaria vestra, & oves, & vitulos vestros in omni loco, ubicunque (g) annominavero nomen meum illic : & veniam ad te, & benedicam te. Sin autem de lapidibus altare facias mihi, non ædificabis eos sectos : (h) cultrum enim tuum injecisti super eos, & inquinati sunt. Non ascendes in gradibus ad altare meum ; ne reveles turpitudinem tuam super illud.

ΚΕΦ. κα'.

1 Καὶ ταῦτα τὰ δικαιώματα, ἃ (α)
2 προσθήσῃ ἐνώπιον αὐτῶν. Ἐὰν κτήσῃ παῖδα Ἑβραῖον, ἓξ ἔτη δουλεύσει σοι· (β) τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἔτει ἀπο-
3 ελεύσεται ἐλεύθερος δωρεάν. Ἐὰν αὐτὸς μόνος εἰσέλθῃ, καὶ μόνος ἐξελεύσεται· ἐὰν δὲ γυνὴ συνεισέλθῃ μετ' αὐτοῦ, (γ) ἐξελεύσεται καὶ ἡ
4 γυνὴ αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν δὲ ὁ κύριος δῷ αὐτῷ γυναῖκα, καὶ (δ) τέκῃ αὐτῷ υἱὸς ἢ θυγατέρας, ἡ γυνὴ καὶ τὰ παιδία ἔσται τῷ κυρίῳ (ε) αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ μόνος ἐξελεύσεται. Ἐὰν δὲ
5 ὑποκριθεὶς εἴπῃ ὁ παῖς, Ἠγάπηκα τὸν κύριόν μου, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ παιδία, οὐκ ἀποστήσομαι ἐλεύθερος·

MS.A. (α) προσθήσεις (β) τῷ δὲ ἕτει τῷ ἑβδόμῳ ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον δωρεάν. (γ) καὶ ἡ γυνὴ ἐξελεύσεται μετ' αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ (δ) τέκῃ υἱὸς καὶ θυγατέρας, (ε) αὐτῆς,

CAP. XXI.

Et hæ sunt justificationes, 1
quas appones coram illis. Si 2
(a) acquisieris servum Hebræum, sex annos serviet tibi : septimo autem anno abibit liber gratis. Si ipse so- 3
lus intraverit, & solus exibit : sin autem uxor intraverit simul cum eo, exibit & uxor ejus. Et verò si domi- 4
nus dederit ei uxorem, & pepererit ei filios vel filias, uxor & parvuli erunt domino ejus : ipse autem solus exibit. Sin autem respondens 5
servus dixerit, Dilexi dominum meum, & uxorem, & parvulos ; non abeo liber :

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܘܬ ܡܘܫܐ ܗܟܢܐ ܬܐܡܪ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢܬܘܢ ܚܙܝܬܘܢ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܡܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ ܗܘܝܬ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܥܡܝ ܐܠܗ ܕܟܣܦܐ ܘܐܠܗ ܕܕܗܒܐ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ ܡܕܒܚ ܐܪܥܐ ܬܥܒܕ ܠܝ ܘܬܕܒܚ ܥܠܘܗܝ ܠܥܠܘܬܟ ܘܠܫܠܡܝܟ ܠܥܢܟ ܘܠܬܘܪܟ ܒܟܠ ܐܬܪܐ ܕܐܬܪܟܪ ܫܡܝ ܐܬܐ ܠܘܬܟ ܘܐܒܪܟ ܠܟ ܘܐܢ ܡܕܒܚ ܐܒܢ ܬܥܒܕ ܠܝ ܠܐ ܬܒܢܐ ܐܢ ܓܙܝܬ ܐܘ ܡܚܛܒ ܥܠ ܐܒܢ ܕܐܢ ܬܪܡ ܥܠ ܡܕܒܚ ܐܒܢ ܬܬܚܠ ܘܠܐ ܬܣܩ ܒܕܪܓ̈ܐ ܥܠ ܡܕܒܚ ܕܠܐ ܬܬܓܠܐ ܥܪܝܬܟ ܥܠ ܐܒܢ ܗܘ

Et dixit Dominus ad Mosen, Sic dices familiæ Israelis, Vos vidistis quòd de cœlo sum vos allocutus. Ne faciatis vobis mecum deos aureos, & deos argenteos ne feceritis vobis. Aram de terra facies mihi, & sacrificabis super eam victimas tuas, & sacrificia tua, & oves tuas, & boves tuas. In quolibet loco in quo recordaberis nominis mei, veniam ad te, & benedicam tibi. Quòd si aram lapideam facias mihi, ne extruas eam de sectis lapidibus : si enim ferrum moveris super eam, contaminabis illam. Et ne ascendas per gradus ad aram meam, ne detegatur turpitudo tua super eam.

CAP. XXI.

Quæ de legibus, & de judiciis.

1 Hæc autem sunt judicia quæ propones
2 eis. Quum emeris servum Judæum, sex annis serviet tibi, & in septimo exeat liber de domo tua. Si solus ingre-
3 diatur, solus exeat : si verò sit uxoratus, exeat uxor ejus cum eo. At si herus
4 ejus dederit ei uxorem, & pepererit ipsi filios ac filias, uxor & filii ejus erit heri illius ; ipse verò exibit solus. Quòd
5 si dicat servus, Diligo dominum meum, & uxorem meam, & filios meos, non egrédiar liber ;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

22 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּדֵין תֵּימַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אַרְתּוֹן חֲזִיתוֹן אֲרֵי מִן־שְׁמַיָּא מַלֵּילִית עִמְּכוֹן׃ 23 לָא תַעְבְּדוּן קֳדָמַי דַּחֲלֵן דְּכַסְפָּ וְדַחֲלֵן דְּדָהַב לָא תַעְבְּדוּן לְכוֹן׃ 24 מַדְבַּח אַרְמְתָא תַּעְבֵּד קֳדָמַי וְתִדְבַּח עֲלוֹהִי יָת־עֲלָוָתָךְ וְיָת־נִכְסַת קוּדְשָׁךְ יָת־עָנָךְ וְיָת־תּוֹרָךְ בְּכָל־אֲתַר דִּי־אַשְׁרֵי שְׁכִנְתִּי לְרַחֲמָן אֶשְׁלַח בִּרְכָתִי׃ 25 וְלָךְ וַאֲבָרְכִנָּךְ׃ וְאִם־מַדְבַּח אַבְנִין תַּעְבֵּד קֳדָמַי לָא תִבְנֵי יָתְהוֹן 26 גְּזִירִין דְּלָא תְחַבְּלִנּוּן עֲלֵיהוֹן בְּחַרְבָּךְ וְתַחֲלִנֵּיהּ׃ וְלָא תִסַּק בְּדַרְגִין עַל־מַדְבְּחִי דְּלָא תִתְגַּלֵי עֶרְיָתָךְ עֲלוֹהִי׃

כא

1 וְאִלֵּין דִּינַיָּא דִּי תְסַדַּר קֳדָמֵיהוֹן׃ 2 אֲרֵי תִקְנֵי עַבְדָּא בַּר־יִשְׂרָאֵל שְׁנִין יְפַלַּח וּבְשִׁבִיעָאָה יִפּוֹק לְבַר־חוֹרִין מַגָּן׃ 3 אִם־בִּלְחוֹדוֹהִי יֵעוֹל בִּלְחוֹדוֹהִי יִפּוֹק אִם־בַּעַל אִתְּתָא הוּא וְתִפּוֹק אִתְּתֵיהּ עִמֵּיהּ׃ 4 אִם־רִבּוֹנֵיהּ יִתֵּן לֵיהּ אִתְּתָא וְיָלְדָה לֵיהּ בְּנִין אוֹ בְנָן אִתְּתָא וּבְנָהָא תְּהֵי לְרִבּוֹנָהָא וְהוּא יִפּוֹק בִּלְחוֹדוֹהִי׃ 5 וְאִם־מֵימַר יֵמַר עַבְדָּא רְחֵימְנָא יָת־רִבּוֹנִי יָת אִתְּתִי וְיָת־בְּנֵי לָא אֶפּוֹק לְבַר־חוֹרִין׃

22 Dixítque Dominus ad Moysen; Hæc dices filiis Israel: Vos vidistis, quòd de cœlo locutus sim vobiscum. 23 Non facietis coram me, Deos argenteos neque Deos aureos facietis vobis. 24 Altare de terrâ facies coram me: & immolabis super eo holocausta tua, & sacrificia sanctificata tua; oves tuas, & boves tuos: in omni loco, quo habitare fecero gloriam meam ibi; mittam benedictionem meam, & benedicam tibi. 25 Si autem altare ex lapidibus feceris coram me; non ædificabis sectos lapides: ne fortè leves gladium tuum super illo, & profanes eum. 26 Et non ascendes per gradus super altare meum: ut non reveletur turpitudo tua super eo.

CAP. XXI.

1 Et hæc sunt judicia, quæ propones coram eis. 2 Quando emeris servum, filium Israel; sex annis serviet: & in septimo egredietur liber gratis. 3 Si solus intraverit, solus egredietur: si maritus uxoris est; egredietur uxor ejus cum eo. 4 Si dominus ejus dederit ei uxorem; & peperit ei filios, aut filias: uxor & filii ejus erunt domini sui; & ipse egredietur solus. 5 Si autem dicens dixerit servus; Diligo dominum meum, uxorem meam, & liberos meos: non egrediar liber.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 ** אתכם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם׃ 23 לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם׃ 24 מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלתיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך׃ 25 ואם מזבח אבנים תעשה לי לא תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת עליהן ותחללהן׃ 26 ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו׃

כא

1 ** ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם׃ 2 כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם׃ 3 אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשת הוא ויצאה אשתו עמו׃ 4 אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו׃ 5 ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי׃

VERSIO SAMARITANA.

22 ** אתכם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם׃ 23 לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם׃ 24 מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלתיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך׃ 25 ואם מזבח אבנים תעשה לי לא תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת עליהן ותחללהן׃ 26 ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו׃

כא

1 ** ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם׃ 2 כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם׃ 3 אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשת הוא ויצאה אשתו עמו׃ 4 אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו׃ 5 ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

22 Tunc locutus est Dominus Mosi dicens; Audivi vocem verborum populi hujus quæ dixerunt tibi; Bona sunt omnia quæ locuti sunt. Utinam cor eorum esset hujusmodi ad timendū me, et observandum præcepta mea omnibus diebus, ut benè esset illis, & filiis eorum in sæculum. Prophetam suscitabo illis de medio fratrum suorum sicut te, et dabo verba mea in ore ejus, et loquetur illis quæcunq; præcipiam ei: 23 In virum autem qui non audierit verba ejus quæ loquetur in nomine meo, ego (e) inquiram. Verùm Propheta qui (f) superbè egerit, loquendo verba in nomine meo quæ non præcepi ei ut loqueretur, quique locutus fuerit in nomine deorū alienorum, morietur propheta ille. 24 Quòd si dixeris in corde tuo, Quomodo cognoscemus verbum quod non locutus fuerit Dominus? 25 Si verbum quod loquitur Propheta ille in nomine Domini non sit, neque adveniat, hoc est verbum quod non est locutus Dominus: in præsumptione locutus est Propheta, non (g) timebis ab eo. 26 Vade, dic eis, Revertimini in tabernacula vestra: tu verò hîc subsiste mecum, ut dicā tibi omnia præcepta, mandata, et judicia quæ docebis eos, et facturi sunt in terra quam ego dabo eis in possessionē. Deinde locutus est Dominus Mosi, dicens; Loquere filiis Israel: Vos videtis quòd ego locutus sum de cœlis vobiscum. 23 Non facietis mecum Deos argenteos, neque Deos aureos facietis vobis. 24 Altare terreum facies mihi, et (h) sacrificabis super illud holocausta tua, et pacifica tua de ovibus tuis, et de bobus tuis: in locum in quo memoriam faciam nominis mei veniam ad te, & benedicam tibi. 25 Si verò altare de lapidibus feceris mihi, non ædificabis eos cæduos: Si enim cultrum tuum elevaveris super eos, polluisti eos. 26 Neque ascendes (i) per gradus super altare mecum, ut non detegatur turpitudo tua super illud.

CAP. XXI.

1 Hæc sunt judicia quæ proponues eis. 2 Cùm acquisieris servum Hebræum, sex annis serviet tibi, et septimo exibit liber gratis. 3 Si cum corpore suo venerit, cum corpore suo exibit; si (a) maritus uxoris, exibit uxor ejus cum eo. 4 Si dominus ejus dederit ei uxorem, et pepererit ei filios, aut filias, uxor et liberi ejus erūt domino; ipse verò egredietur cum corpore suo. 5 Si dicendo dixerit servus, Diligo dominum meum, uxorem meam, et filios meos, non egrediar liber;

VER. SAM. (e) illud ab eo reposcam. (f) apparaverit loqui verba (g) mutabis fidem tuam propter eum. (h) mactabis (i) cùm prævaricationibus (a) possessor uxoris,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * فقال الله له * كذا قل لبني اسرايل * انتم شاهدتم اني من السماء خاطبتكم * فلا تصنعوا
23 معبودات من فضة * ومعبودات من ذهب لا تصنعوها * واصنعوا لكم مذبحا * على الارض
24 اصنعوا لكم * واذبح عليه صعائدك وذبائح سلامتك من غنمك وبقرك * وفي كل موضع اذكر
25 باسمي * اجيبك وابارك فيك * وان صنعت لي مذبحا من حجارة * فلا تبنها مهندمة * فانك ان
26 حركت حديدك عليها بدلتها * ولا تصعد بدرج على مذبحي * لئلا تنكشف سوءتك عليه *

* الفصل الحادي والعشرون *

1 * وهذه الاحكام التي تجعلها لهم * قل لهم اذا ابتعت عبدا عبرانيا فليخدمك ست سنين * وفي
2 السابعة يخرج حرا مجانا * ان دخل عريا فليخرج عريا * وان كان ذا زوجة خرجت زوجته معه *
3 وان زوجه مولاه بمراة فولدت له بنين او بنات * فالمراة واولادها يكونون لمولاها * وهو
4 يخرج عريا * وان قال العبد قد احببت مولاي وزوجي وبني لا اخرج حرا *
5

Et dixit Deus ad eum, Sic dicito filiis Israil; Vos oculatim vidistis quòd ego de cœlo locutus sim vobiscum. 23 Nè faciatis adorabilia ex argento, & adorabilia ex auro nè faciatis. 24 Et facite vobis altare, super terram facite vobis: et immola super illud oblationes tuas, & sacrificia pacis tuæ ex ovibus tuis, & bobus tuis. Et in quolibet loco recordare nominis mei: exaudiam te, & benedicam tibi. 25 Et si feceris mihi altare ex lapidibus, nè construas eos concinnos: quoniā si moveris ferrum tuum super eos, profanabis illos. 26 Et nè ascendas per gradus ad altare meum, ut nè detegatur turpitudo tua super illud.

CAP. XXI.

1 Et hæc sunt judicia quæ pones eis. 2 Dic illis, Cùm emeris servum Hebræum, serviat tibi sex annos, & in septimo egrediatur liber gratis. 3 Si ingressus est cœlebs, egrediatur cœlebs: & si fuerit habens uxorem, exibit uxor ejus cum eo. 4 Et si conjunxerit eum dominus ejus cum uxore, & ea genuerit ipsi filios aut filias: uxor & filii ejus erunt domino ejus, & ipse exibit cœlebs. 5 Quòd si dixerit mancipium, Dilexi dominum meum, & uxorem meam, et filios meos, non exibo liber;

ספר שמות: כא

Ver. VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 והגישו אדניו אל־האלהים והגישו
ej⁹ aurem ejus dominus perforabit & ,postem ad vel ,ostium ad
אל־הדלת או אל־המזוזה ורצע אדניו את־אזנו
suã filiam vir vend derit cũ Et .seculum in ei ſerviet & ,ſubula *in*
במרצע ועבדו לעלם: וכי־ימכר איש את־בתו
mala Si .*ſervorum exire ſecundùm* egredietur non ,ancillã in
8 לאמה לא תצא כצאת העבדים: אם־רעה
populo teã faciet redimere &,eã deſpõſavit non qui ,ſui domini oculis in
בעיני אדניה אשר־לא יעדה והפדה לעם
ſuo filio ſi Et .*eam in præmicãdo in,eã vendẽdã ad dominabitur* non ,alieno
נכרי לא־ימשל למכרה בבגדו־בה: ואם־לבנו
Si .ei faciet ,filiarũ *judicium* ſecundùm ,eam deſponderit
10 יעדנה כמשפט הבנות יעשה־לה: אם־
ej⁹ *habitationẽ* & ,ej⁹ operimentũ ,ejus *carnem* ,ſibi acceperit alteram
אחרת יקח־לו שארה כסותה ועונתה
egredietur & ,ei fecerit non hæc tria ſi Et .diminuet non
11 לא יגרע: ואם־שלש־אלה לא־יעשה לה ויצאה
moriendo ,fuerit mortuus &,virum *Percutiens* .argento *non* gratis
חנם אין כסף: מכה איש ומת מות
,ej⁹ manũ ad *fecit o currere* Deus ſed,eſt inſidiat⁹ non *qui* Et .morietur
12 יומת: ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו
vir *ſupebierit* cũ Et .*ibi fugiet quo* locum tibi ponam &
13 ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה: וכי־יזד איש
,eum capies meo altari *cum à ,oſtutia in* eũ occidendũ ad ſuã ſociã cõtra
על־רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו
.morietur moriendo,ſuã matrem &,ſuũ patrẽ *percutiens* Et .moriendũ ad
14 למות: ומכה אביו ואמו מות יומת:
moriendo,ej⁹ manu in fuerit invent⁹ &,eũ vendiderit &,virum *furans* Et
15 ונגב איש ומכרו ונמצא בידו מות
.morietur moriendo,ſuæ matri &,ſuo patri maledicens Et .morietur
16 יומת: ומקלל אביו ואמו מות יומת:
,lapide in ſuã ſocium quiſpiam percuſſerit & ,viri fuerint rixati cùm Et
17 וכי־יריבן אנשים והכה־איש את־רעהו באבן
,ſurrexerit Si .lectum in ceciderit ſed,fuerit mortu⁹ nũ & ,pugno vel
או באגרף ולא ימות ונפל למשכב: אם־יקום
tantùm,percuſſit qui erit innocẽs & ,*ſuo fulcro ſuper platea in* ambulaverit &
והתהלך בחוץ על־משענתו ונקה המכה רק
quiſpiam percuſſerit cũ Et .*ſanabit* medendo & ,dabit ej⁹ *ceſſationem*
שבתו יתן ורפא ירפא: וכי־יכה איש את־
,ej⁹ manu ſub fuerit mortu⁹ & ,virga in ſuam ancillam vel ,ſuũ ſervum
עבדו או את־אמתו בשבט ומת תחת ידו
,ſteterit duob⁹ dieb⁹ vel ,die ſi Veruntamen .vindicabitur vindicando
21 נקם ינקם: אך אם־יום או יומים יעמד
,viri fuerint rixati cũ Et .*ipſe* ej⁹ argentũ quia,vindicabitur non
22 לא יקם כי כספו הוא: וכי־ינצו אנשים
fuerit non &,ej⁹ nati fuerint egreſſi &,prægnantẽ mulierem percuſſerint &
ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה ולא יהיה
,mulieris *damnum* eũ ſuper impoſuerit quẽadmodũ,punietur puniendo,mors
אסון ענוש יענש כאשר ישית עליו בעל האשה
.anima pro animã dabis &,fuerit mors ſi Et .*judicibus in* dabit &
23 ונתן בפללים: ואם־אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש:

6 Offeret eum dominus diis, & applicabitur ad oſtiũ et poſtes; perforabitq; aurem ej⁹ ſubulâ: & erit ei ſervus in ſeculũ.
7 Si quis vendiderit filiam ſuam in famulam, non egredietur ſicut ancillæ exire conſueverunt.
8 Si diſplicuerit oculis domini ſui cui tradita fuerat, dimittet eam: populo autem alieno vendendi non habebit poteſtatem, ſi ſpreverit eam.
9 Sin autem filio ſuo deſponderit eam, juxta morem filiarum
10 faciet illi. Quòd ſi alteram ei acceperit, providebit puellæ nuptias, & veſtimenta, & pretium pudicitiæ non negabit.
11 Si tria iſta non fecerit, egredietur gratis abſq; pecunia.
12 Qui percuſſerit hominem volens occidere, morte moriatur.
13 Qui autem non eſt inſidiatus, ſed Deus illum tradidit in manus ejus; conſtituam tibi locum in
14 quem fugere debeat. Si quis p induſtriam occiderit proximũ ſuum, & per inſidias; ab altari meo evelles eum, ut moriatur.
15 Qui percuſſerit patrem ſuum aut matrem, morte moriatur.
16 Qui furatus fuerit hominem, & vendiderit eum; convictus
17 noxæ, morte moriatur. Qui maledixerit patri ſuo vel matri, morte moriatur.
18 Si rixati fuerint viri, & percuſſerit alter proximum ſuum lapide vel pugno, & ille mortuus non fuerit, ſed jacuerit in lectulo: Si ſurrexerit, & ambulaverit foris ſuper baculum
19 ſuum; innocens erit qui percuſſerit, ita tamen ut operas ejⁿ & impenſas in medicos reſtituat. Qui percuſſerit ſervũ ſuum vel ancillam virgâ, & mortui fuerint in manibus ejus; criminis reus erit.
20
21 Sin autem uno die vel duobus ſupervixerit, non ſubjacebit pœnæ: quia pecunia illi⁹ eſt.
22 Si rixati fuerint viri, et percuſſerit quis mulierẽ prægnantẽ, et abortivũ quidẽ fecerit, ſed ipſa vixerit; ſubjacebit damno quantũ marit⁹ mulieris expetierit, & arbitri judicaverint.
23 Sin autẽ mors ej⁹ fuerit ſubſecuta, reddet animã pro anima,

6 Προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ θεοῦ, καὶ τότε προσάξει αὐτὸν (ζ) ἐπὶ τὴν θύραν ἐπὶ τὴν σταθμὸν, καὶ τρυπήσει (η) ὁ κύριος αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιὸν ὀπήλίῳ, καὶ δουλεύσει αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐὰν δέ τις
7 ἀποδῶται τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα οἰκέτην, οὐκ ἀπελεύσεται, ὡσπερ ἀποδίσκουσιν αἱ δοῦλαι.
8 (θ) Ἐὰν μὴ εὐαρεστήσῃ τῷ κυρίῳ (ι) αὐτῆ, ἣν αὐτῷ καθωμολογήσαλο, ἀπολυσάτω αὐτήν· ἔθνει δὲ ἀλλοτρίῳ οὐ κύριος ὅτι πωλεῖν
9 αὐτὴν, ὅτι ἠθέτησεν ἐν αὐτῇ. Ἐὰν δὲ τῷ υἱῷ (κ) καθομολογήσῃ αὐτῇ, κατὰ τὸ δίκαιωμα θυγατέρων ποιήσει αὐτῇ. Ἐὰν δὲ
10 ἄλλῳ λάβῃ (λ) ἑαυτῷ, τὰ δέοντα καὶ ὁμιλίαν αὐτῆς καὶ ἀποστερήσῃ.
11 Ἐὰν δὲ τὰ τρία ταῦτα μὴ ποιήσῃ αὐτῇ, ἐξ-
12 ἐλεύσεται δωρεὰν ἄνευ ἀργυρίου. Ἐὰν δὲ πατάξῃ τις τινὰ, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατωθήσεται. Ὁ δὲ μὴ ἐκὼν, ἀλλὰ ὁ θεὸς (μ)
13 παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, δώσω σοι
14 τόπον ᾧ (ν) φεύξεται ἐκεῖ ὁ φονεύσας. Ἐὰν δέ τις ὀπιθεῖ τῷ πλησίον ἀποκτεῖναι αὐτὸν δόλῳ, καὶ καταφύγῃ, ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου
15 μου λήψῃ αὐτὸν θανατῶσαι. Ὃς τύπτει πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ, θανάτῳ θα-
16 νατωθήσεται. Ὁ κακολογῶν πατέρα αὐτοῦ ἢ
17 μητέρα αὐτοῦ, (ξ) τελευτήσῃ θανάτῳ. Ὃς ἐὰν κλέψῃ τις τινὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν ἀποδῶται, καὶ εὑρεθῇ ἐν
18 αὐτῷ, (ο) θανάτῳ τελευτάτω. Ἐὰν δὲ λοιδορῶσι δύο ἄνδρες, καὶ (π) παλαίσωσι πλησίον λίθῳ ἢ πυγμῇ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ,
19 καταπεσὼν δὲ ἐπὶ τὴν κοίτην, (ρ) Ἐὰν ἐξαναστὰς ὁ ἄνθρωπος περιπατήσῃ ἔξω ἐπὶ ῥάβδῳ, αθῶος ἔσται ὁ παλαίσας· πλὴν τῆς
20 ἀργείας αὐτοῦ ἀποτίσει, καὶ τὰ ἰατρεῖα. Ἐὰν δέ τις παλαίσῃ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἢ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἀποθάνῃ ὑπὸ τὰς
21 χεῖρας αὐτοῦ, δίκῃ ἐκδικηθήσεται. Ἐὰν δὲ διαζώσῃ ἡμέραν μίαν ἢ δύο, οὐκ (σ) ἐκδικηθήσεται· τὸ γὰρ ἀργύριον αὐτοῦ ὅτιν. Ἐὰν δὲ μάχωνται δύο ἄνδρες, καὶ παλαίσωσι γυναῖκα ἐν γαστρὶ ἔχουσαν, καὶ ἐξέλθῃ τὸ παι-
22 δίον αὐτῆς μὴ ἐξεικονισμένον, ὀπιζήμιον ζημιωθήσεται· καθότι (τ) ἂν ὑπερβάλῃ ὁ ἀνὴρ τῆς (υ) γυναικὸς, καὶ δώσει μετ᾽ ἀξιώματος.
23 Ἐὰν δὲ ἐξεικονισμένον ᾖ, δώσεις ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς,

MS.A. (ζ) πρὸς τὴν θύραν (η) ἀυτοῦ ὁ κύριος τὸ ὠτίον (θ) Ἐὰν δὲ μὴ (ι) αὐτῆς, ἣν ᾧ καθωμολογήσαλο αὐτῷ, ἀπολυσάτω (κ) καθωμολογήσῃ (λ) αὐτῷ, (μ) παρέδωκεν αὐτὸν εἰς (ν) φεύξε) ὁ (ξ) θανάτῳ τελευτάτω. Ὃς ἂν (ο) θανάτῳ θανατώσει. (π) παλαίξῃ τις τὸν (ρ) Ἐὰν δὲ ἐξαναστὰς (σ) ἐκδικηθήσε) (τ) ἐὰν (υ) γυναικὸς, καὶ δώσῃ

Adducet eum dominꝰ ejus ad (b) tribunal Dei: & tunc adducet eum ad oſtium ad poſtem, & perforabit dominus ejus aurem ſubulâ: & ſerviet ei in ſeculum. 6
Si quis autem vendiderit filiam ſuã (c) famulam, non abibit, ita ut recedunt ancillæ. Si non placuerit domino ſuo, (d) quam adnominavit ſibi, (e) redimet eam: genti autem exteræ non eſt dominus vendere illam, quoniam ſprevit in ea. Quòd ſi filio adnominaverit eam, ſecundùm juſtificationem filiorũm faciet ei. Quòd ſi aliam acceperit ſibi; quæ opus ſunt & veſtem et converſationem ejus non fraudabit. Sin autem tria hæc non fecerit ei; exibit gratis ſine argento. Quòd ſi quis percuſſerit aliquem, & mortuus fuerit; morte moriatur. Qui autem (f) nolens, ſed Deus tradidit in manus ejus; dabo tibi locum quò fugiat illuc qui interfecit. Si quis autem inſidiatus fuerit proximo, ad occidendum cum dolo, & confugerit; ab altari meo capies eum, ut tradatur morti. Qui verberat patrem ſuum vel matrem ſuam; morte moriatur. Qui maledicit patrem ſuum vel matrem ſuam; peribit morte. (b) Quicunque furatus fuerit quempiam filiorũ Iſrael, et opprimens eum vendiderit, & inventus fuerit in eo; morte pereat. Sin autem jurgati fuerint duo viri, (k) & percuſſerint proximum ſuum lapide vel pugno, & non fuerit mortuus, decubuerit autem in cubili: Si exurgens homo ambulaverit foràs ſuper virgam; inſons erit, qui percuſſit: tantùm ceſſationem ejus ſolvet & medicationes. Si quis autem percuſſerit ſervũ ſuũ, vel ancillam ſuam in virga, & mortuus fuerit ſub manibus ejus; pœnâ punietur. Sin autem ſupervixerit diem unum vel duos; non puniatur: argentum enim ejus eſt. Sin autem rixentur duo viri, & percuſſerint mulierem in utero habentem, & exierit infans ejus (l) non formatus; multã multabitur: prout indixerit vir mulieris, (m) dabit cum poſtulatione. Si autem formatus fuerit; dabit animam pro anima,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Adducet eum herꝰ ejus ad judices, & admovebit eum ad oſtiũ, vel ad limẽ, & perforabit herꝰ ejus auré ejus ſtylo, erítq; ei ſervꝰ miniſtrans in perpetuũ. Quumq; vendiderit quis filiam ſuam in ancillam, non exibit ut exeunt ſervi. Si exoſa fuit in oculis heri ſui ita ut non ducat eam, redimat illam: populo alieno non poteſt eam vendere, eò quod deceperit eam. Et ſi filio ſuo ducat eam, juxta morẽ quo agitur cum filiabꝰ, agat cum ea. Et ſi alteram ſibi ducat, alimentũ ejus, & indumentum ejus, & accubitũ ejus non minuet. Et ſi tria hæc non præſtiterit ei, egredietur gratis abſq; argento. Qui percuſſerit hominem & moriatur, omnino interficietur. Et quoniã inſidias non tetendit ei, & *tamen* Deus tradidit eum in manum ejus: *idcircò* fac tibi locum ad quem aufugiat. Si auſus fuerit quis in proximum ſuum, & occiderit eum cum dolo, ab altari meo rape illum ad occidendũ eum. Qui verberaverit patrem ſuum, & matrem ſuam, occidendo occidatur. Qui furatꝰ fuerit animam, & vendiderit eã, & reperta fuerit in manibꝰ ejus, occidendo occidatur. Qui contumeliis affecerit patrẽ ſuum & matrẽ ſuã, occidendo occidatur. Cùmq; rixati fuerint duo viri, & percuſſerit alter alterũ lapide aut baculo, nec moriatur, ſed decidat in morbum: Si ſurrexerit, & deambulaverit in platea innixꝰ baculo ſuo, innocens erit is qui percuſſit eũ: duntaxat otiũ ejus, & mercedem medici dabit. Et cùm percuſſerit aliquis ſervũ ſuũ aut ancillã ſuam fuſti, & mortuꝰ fuerit ſub manu ꝰas, judicando judicabitur. At verò ſi uno die aut duobꝰ vixerit, non judicabitur; pecunia enim ejꝰ eſt. Cúmq; rixati fuerint duo viri, & percuſſerint mulierem prægnantem, & ejecerint fœtum ejus, nec tamen interveniat caſus mortis, tenebitur ad damnum quantum imponet ei maritus mulieris, & dabit quantum decernent judices. Si verò mortis caſus interveniat, dabit animam pro anima.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. — TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Targum ONKELOS.

6 Applicabitq; eũ Dñs ejꝰ corã judicibꝰ;& applicabit eũ ad ostiũ,*quod est* ad postẽ: & pforabit dñs ejus aurẽ ejus subulâ; & erit ei servꝰ serviẽs ei in seculum. 7 Si autẽ vir vendiderit filiã suã in ancillã: non egredietur, sicut egrediũtur servi. 8 Si displicuerit in oculis Dñi, qui eã sibi desponderat,liberã faciet eã: nõ habebit facultatẽ ut vendat eam viro alii,cũ dominatꝰ fuerit ejus. 9 Si autẽ filio suo desponderit eã: juxta consuetudinẽ filiarũ Israel faciet ei. 10 Si alterã acceperit sibi: nutrimentũ ejus, vestimentúmq; & concubitũ ejꝰ non prohibebit. 11 Et si tria hæc nõ fecerit ei: egredietur gratis, absq; argento. 12 Qui percusserit virũ& *occiderit eũ*, occisione occidatur. 13 Qui autẽ non est insidiatus; sed à facie Dei traditꝰ est manui ejus: constituã tibi locũ, ad quẽ fugiat. 14 Et quãdo impiè egerit vir cõtra proximũ suũ, ut interficiat eum per insidias: de conspectu altaris mei tolles eum,ut interficiatur. 15 Qui autẽ percusserit patrẽ suũ, aut matrẽ suã, morte moriatur. 16 Qui furatꝰ fuerit animã de filiis Israel & vendiderit eã,invẽtaq; fuerit in manu ejꝰ, morte moriatur. 17 Qui autem maledixerit patri suo,aut matri suæ, morte moriatur. 18 Et quando rixati fuerint viri, & percusserit vir proximũ suũ, lapide aut pugno: & non fuerit mortuꝰ,sed ceciderit in lectulo et fuerit ociosus. 19 Si surrexerit, & ambulaverit foris super baculũ suũ, erit innocens percussor: sed restituet id quod fuit ociosus ab opere, & mercedẽ medici solvet. 20 Et quando percusserit vir servũ suũ; aut ancillã suã, virgâ;& mortuꝰ fuerit sub manu ejus: judicio judicabitur. 21 Sed si die,aut duobꝰ diebꝰ supvixerit: nõ judicabitur;quoniã argentũ suũ est. 22 Et quando rixati fuerint viri; & percusserint mulierẽ prægnantẽ, & egressus fuerit fœtꝰ ejꝰ; & non fuerit mors: condemnatione cõdẽnabitur,sicut posuerit supeũ maritꝰ mulieris;& dabit,*ex ẽtẽtiâ* judicũ. 23 Si autẽ mortua fuerit: reddet animã proanimâ.

הרגום אונקלוס

6 ויקרבניה רבוניה לקדם דיניא ויקרבניה לתרע דשא דלתא מזוזתא וירצע רבוניה ית־אודניה במרצעא ויהי־ליה עבד פלח לעלם: 7 וארי־יזבן גבר ית־ברתיה לאמהו לא תפוק כמפקנות עבדין: 8 אם בישא בעיני רבוניה דקימה ליה ויפרקנה לנבר אוחרן ליה־רשו לזבנה במשלטיה בה: ואם לבריה יקימנה כהלכת בנת־ישראל יעביד לה: 10 אם־אוחרנתא יסב־ליה ויונה כסותתהועונתהלא ימנע: ואם תלת אלין לא יעביד לה ותפוק מגן בלא כסף: 12 דימחי אנש ויקטל־ניה אתקטלא יתקטל: 13 ודלא כמן ליה ומן־קדם־יי אתמסר לידיה ואשוי לך אתרא דיערוק לתמן: 14 וארי־ירשע גבר על חבריה למקטליה בנכילו מן מדבחי תדברניה למקטל: 15 ודימחי אבוהי ואמיה יתקטל: 16 ודיגנוב נפשא אתקטלא יתקטל: ודיגנוב נפשא מבני־ישראל ויזבננה ויתשתכח בידיה אתקטלא יתקטל: 17 ודילוט באבוהי ואמיה אתקטלא יתקטל: 18 וארי־ינצון גברין וימחי גבר ית־חבריה באבנא או בכומיא ולא ימות ויפול לבוטלן: 19 אם־יקום ויתהלך בבר על־בורייה ויהי־זכאה מחיא לחוד בוטלניה יתן ואנאסיא ישלם: 20 וארי־ימחי גבר ית־עבדיה או ית־אמתיה בשולטן וימות תחות ידיה אתדנא יתדן: 21 ברם אם יומא או תרין יומין יתקים לא יתדן ארי כספיה הוא: 22 וארי־ינצון גברין וימחון אתתא מעריא ויפקון ולדהא ולא יהא מותא אתנגבאה יתגבי כמא דישוי עלוהי בעלהדאתתא ויתן מימר דיניא: 23 אם־מותא יהי ויתתן נפשא חלף נפשא:

VERSIO SAMARITANA.

6 * זשמעשבו׳ אדניו׳ אלי׳ השפטים והקריב׳ אתו׳ אל׳ הדלת׳ או׳ אל׳ המזוזה׳ ורצע׳ אדניו׳ את׳ אזנו׳ במרצע׳ ועבדו׳ לעלם׳ 7 וכי׳ ימכר׳ איש׳ את׳ בתו׳ לשפחה׳ לא׳ תצא׳ כצאת׳ העבדים׳ 8 אם׳ רעה׳ בעיני׳ אדניה׳ אשר׳ לו׳ יעדה׳ ופדה׳ לעם׳ נכרי׳ לא׳ ימשל׳ למכרה׳ בבגדו׳ בה׳ 9 * וזאם׳ לבנו׳ יעדנה׳ כמשפט׳ הבנות׳ יעשה׳ לה׳ 10 אם׳ אחרת׳ יקח׳ לו׳ שארה׳ כסותה׳ ועונתה׳ לא׳ יגרע׳ 11 ואם׳ שלש׳ אלה׳ לא׳ יעשה׳ לה׳ ויצאה׳ חנם׳ אין׳ כסף׳ 12 * מכה׳ איש׳ ומת׳ מות׳ יומת׳ 13 ואשר׳ לא׳ צדה׳ והאלהים׳ אנה׳ לידו׳ ושמתי׳ לך׳ מקום׳ אשר׳ ינוס׳ שמה׳ 14 וכי׳ יזד׳ איש׳ על׳ רעהו׳ להרגו׳ בערמה׳ מעם׳ מזבחי׳ תקחנו׳ למות׳ 15 * ומכה׳ אביו׳ ואמו׳ מות׳ יומת׳ 16 * וגנב׳ איש׳ ומכרו׳ ונמצא׳ בידו׳ מות׳ יומת׳ 17 * ומקלל׳ אביו׳ ואמו׳ מות׳ יומת׳ 18 וכי׳ יריבון׳ אנשים׳ ונגף׳ איש׳ את׳ רעהו׳ באבן׳ או׳ באגרף׳ ולא׳ ימות׳ ונפל׳ למשכב׳ 19 אם׳ יקום׳ והתהלך׳ בחוץ׳ על׳ משענתו׳ ונקה׳ המכה׳ רק׳ שבתו׳ יתן׳ ורפא׳ ירפא׳ 20 * וכי׳ יכה׳ איש׳ את׳ עבדו׳ או׳ את׳ אמתו׳ בשבט׳ ומת׳ תחת׳ ידו׳ נקם׳ ינקם׳ 21 אך׳ אם׳ יום׳ או׳ יומים׳ יעמד׳ לא׳ יקם׳ כי׳ כספו׳ הוא׳ 22 וכי׳ יריבון׳ אנשים׳ ונגפו׳ אשה׳ הרה׳ ויצאו׳ ילדיה׳ ולא׳ יהיה׳ אסון׳ ענוש׳ יענש׳ כאשר׳ ישית׳ עליו׳ בעל׳ האשה׳ ונתן׳ בפללים׳ 23 ואם׳ אסון׳ יהיה׳ ונתתה׳ נפש׳ תחת׳ נפש׳

6 Tunc adducet eum dominus ejus ad judices, & accedere faciet eum ad portam, aut ad postem; perforabitq; dominus ejus aurẽ ejus subulâ, et serviet ei in æternũ. 7 Cùm etiam vendiderit quis filiam suam in ancillam, non exibit sicut exeunt servi. 8 Si displicuerint oculis domini sui qui non desponsavit eam, redimi curabit eam; populo alieno non (*b*) poterit eam vendere, perfidè agendo contra illam. 9 Si verò filio suo eam desponsaverit, juxta consuetudinẽ filiarum faciet illi. 10 Si verò aliam acceperit sibi, alimentum, operimentum, et (*c*) habitationem non adimet. 11 Quòd si tria hæc non præstiterit ei, egredietur gratis sine argento. 12 Qui percusserit virum, et mortuus fuerit, morte morietur. 13 Qui autem (*d*) insidiatus non fuerit, sed Deus (*e*) tradidit in manum ejus, ponã tibi locum ad quem confugiet. 14 Cùm autem (*f*) improbè egerit quis adversùs proximum suum, ut occidat eum cum dolo, ab altari meo avelletis eum ad mortem. 15 Percutiens patrem suum, aut matrem suam, morte moriatur. 16 Furans autem hominem et eum vendens, & inventus fuerit in manu ejus, morte moriatur. 17 Maledicens patri suo, et matri suæ, morte moriatur. 18 Cùm contenderint homines, unusq; alterum percusserit, et mortuꝰ non fuerit, sed decubuerit in lecto: 19 Si surgat, et ambulet foras super scipione suo, absolvetur percutiens; verùm cessationis ejus diurnum vestituet, et sanandũ curabit. 20 Cùm etiam percusserit quis servum suum, aut ancillam suã, et mortuus fuerint sub manu ejus, morte moriatur. Verùm si diem unum aut alterũ subsistiterint, non morietur, nam argentum ejus sunt. 22 Cùm rixati fuerint homines, et percusserint mulierem gravidã, egressúsq; fuerit infans, nec secuta fuerit (*g*) mors, mulctã mulctabitur sicut imposuerit super eum maritus mulieris, dabitq; (*h*) ex sententia judicum. 23 Quod si secuta fuerit (*i*) mors, dabit animam pro anima.

VER. SAM. (*b*) dimittet ut vendat eam, (*c*) vitæ ejus nec cessaria (*d*) non constituit hoc apud se, (*e*) exitio dedit (*f*) præparaverit quis (*g*) abortio *cum morte*, (*h*) cum precibus (*i*) abortio *cum morte*,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فليقدمه مولاه الي الحاكم * يقدمه الي مصراع الباب او حده * ويسم اذنه بمسمة * ويخدمه الي 6
الدهر * وان باع رجل ابنته كامة * فلا تخرج كخروج العبيد * ان قبح عند مولاها ان يتزوج 7
بها فليفدها * ولبعض القوم الغرباء لا يسلط ان يبيعها * اذ غدر بها * وان زوجها لابنه فكسبن 8
البنات يصنع بها * وان تزوج باخري معها فلا ينقصها من طعامها وكسوتها واوقاتها * فان لم 9
يصنع بها واحده من هذه الثلاثه فلتخرج مجانا بلا ثمن * ومن ضرب انسانا فمات فليقتل * 10
* وان لم يعتمد قتله وسببها الله على يده * فساجعل لك موضعا للهرب اليه * واذا تهكم رجل 11
على احر فقتله باغتيال * من قدام مذبحي تاخذه ليقتل * ومن ضرب اباه وامه فليقتل قتلا * 12
* ومن سرق انسانا فباعه ووجد في يده فليقتل قتلا * ومن سب اباه وامه فليقتل قتلا * واذا 13
تخاصما انسانان فضرب احدهما صاحبه بحجر او بسادج فلم يمت بل وقع على الفراش * فان 14
هو قام ومشي في السوق على متكاية لنفسه * فقد برئ الضارب * غير انه يعطيه ارش عطلته 15
وعلاجا يعالجه * وان ضرب انسان عبده او امته بقضيب ومات تحت يده فليقتل به * واما ان 16
قام يوما او يومين * فلا يقتل به لانه مولاه * واذا تخاصم قوم فصدموا امراءة حاملا فخرج اولادها 17
ولم تكن منيه * فليغرم الصادم كما يلزمه بعلها ويعطيه ذلك بانصاف * وان تكن منيه 18
فاجعل نفسا بدل نفس *

Ducat cum dominus ejus ad judicem, & admoveat eum ad valvã januæ, vel postes ejus, et infurat aurẽ ejus subulâ, & serviet ei in æternum. 7 Et si vendiderit vir filiam suam ut ancillam, non egredietur juxta egressum servorum. 8 Si displicuerit domino suo ducere eam in uxorem, curet eam redimi: & ullo populo externo non habet potestatem vendendi eam, cùm fraudaverit illam. 9 Quòd si copulârit eam cum filio suo, secundùm consuetudinem filiarum agat illi. 10 Et si duxerit aliã cum ea, non diminuat ei cibũ ejus, & vestitum ejus, et tempora ejus. 11 Quòd si non fecerit ei unum ex his tribus, exeat gratis absq; pretio. 12 Et qui percusserit hominẽ, et mortuꝰ fuerit, interficiatur. 13 Quòd si non intenderit occisionẽ ejus, sed causavit illam Deus per manum ejus, constituam tibi locũ ad quem fugiat. 14 Et cùm superbierit vir adversùs alterum, & occiderit eum cum fraude, ab altari meo accipies eũ ut interficiatur. 15 Et qui percusserit patrẽ suum & matrẽ suam, occidatur occisione. 16 Et qui furatus fuerit hominẽ, & vendiderit eum, & inventus fuerit in manu ejus, occidatur occisione. 17 Et qui injuriis affecerit patrẽ suum et matrem suã, occidatur occisione. 18 Et cùm contenderint duo homines, et percusserit alter eorum' sociũ suum lapide, aut instrumento frangente, nec mortuus fuerit, sed ceciderit super lectum: 19 Si surrexerit, et ambulaverit per plateam super sustentaculũ suum se ipso, tam justificatus est percussor; præterquam quòd dabit illi mulctã pro otio ejus, et medicinis quibus curabitur. 20 Et si percusserit quis servum suum aut ancillam suam virgâ, & mortuus fuerit sub manu illius, pœnâ plectatur. 21 At si supervixerit unâ die, aut duabus diebꝰ, non plectetur pœnâ, eò quòd dominaꝰ illiꝰ est. 22 Et si contenderint aliqui, et impegerint in mulierẽ gravidã, et exierint fœtꝰ ejus, et non evenerit mors; debebit percussor ad quod astrinxerit illũ 23 mariꝰ ejus, et det illi id ad vigorem. Et si evenerit mors, pone animam, pro anima,

ספר שמות : כב

pro pedem ,manu pro manum ,dente pro dentem ,oculo pro Oculum

24 עַיִן תַּחַת עַיִן שֵׁן תַּחַת שֵׁן יָד תַּחַת יָד רֶגֶל תַּחַת
pro livorem ,vulnere pro vulnus,aduſtione pro Aduſtionem :pede

25 רֶגֶל: כְּוִיָּה תַּחַת כְּוִיָּה פֶּצַע תַּחַת פָּצַע חַבּוּרָה תַּחַת
oculum vel ,ſui ſervi oculum vir percuſſerit cùm Et .livore

26 חַבּוּרָה: וְכִי־יַכֶּה אִישׁ אֶת־עֵין עַבְדּוֹ אוֹ־אֶת־עֵין
.ejus oculo pro eum dimittet liberum ,eum corruperit &ſuæ ancillæ

אֲמָתוֹ וְשִׁחֲתָהּ לַחֹפְשִׁי יְשַׁלְּחֶנּוּ תַּחַת עֵינוֹ:
liberum ,excuſſerit ſuæ ancillæ dentem vel ,ſui ſervi dentem ſi Et

27 וְאִם־שֵׁן עַבְדּוֹ אוֹ־שֵׁן אֲמָתוֹ יַפִּיל לַחֹפְשִׁי
vel ,virum bos *conſcaverit* cùm Et.ej⁹ dẽte pro eum dimittet

יְשַׁלְּחֶנּוּ תַּחַת שִׁנּוֹ: וְכִי־יִגַּח שׁוֹר אֶת־אִישׁ אוֹ אֶת־
comedetur non & ,bos lapidabitur lapidando ,fuerit mortu⁹ & ,mulierẽ

28 אִשָּׁה וָמֵת סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָכֵל אֶת־
ipſe cornupeta bos ſi Et .innocens bovis dominus & ,ejus caro

בְּשָׂרוֹ וּבַעַל הַשּׁוֹר נָקִי: וְאִם שׁוֹר נַגָּח הוּא
,eum cuſtodierit nō &,ejus *dominꝰ in fuerit conteſtatꝰ* &,nudiuſtertius ,heri ab

מִתְּמֹל שִׁלְּשֹׁם וְהוּעַד בִּבְעָלָיו וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ
ejus dominus etiam &,lapidabitur bos ,mulierem vel virū occiderit &

וְהֵמִית אִישׁ אוֹ אִשָּׁה הַשּׁוֹר יִסָּקֵל וְגַם־בְּעָלָיו
redemptionem dabit & ,eum ſuper fuerit poſita *expiatio* Si .morietur

30 יוּמָת: אִם־כֹּפֶר יוּשַׁת עָלָיו וְנָתַן פִּדְיֹן
filium Si .eum ſuper fuerit impoſitū quod omne juxta ſuæ animæ

31 נַפְשׁוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר־יוּשַׁת עָלָיו: אוֹ־בֵן
.ei fiet hoc judicium ſecundā,*conſcaverit* filiam vel ,*conſcaverit*

יִגָּח אוֹ־בַת יִגַּח כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה יֵעָשֶׂה לוֹ:
ſiclos triginta argenti ,ancillam vel bos *conſcaverit* ſervum Si

32 אִם־עֶבֶד יִגַּח הַשּׁוֹר אוֹ אֲמָה כֶּסֶף שְׁלֹשִׁים שְׁקָלִים
quiſpiam aperuerit cùm Et .lapidabitur bos & ,ejus *dominꝰ* dabit

יִתֵּן לַאדֹנָיו וְהַשּׁוֹר יִסָּקֵל: וְכִי־יִפְתַּח אִישׁ
ceciderit & ,eā cooperuerit non &,ciſternā quiſpiā foderit cùm vel,ciſternā

33 בּוֹר אוֹ כִי־יִכְרֶה אִישׁ בֹּר וְלֹא יְכַסֶּנּוּ וְנָפַל־
reſtituet ,argentum reddet ciſternæ Dominus .aſinus vel ,bos illuc

שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר: בַּעַל הַבּוֹר יְשַׁלֵּם כֶּסֶף יָשִׁיב
cujuſpiam bos percuſſerit cum Et .ſibi erit mortuum & ,ejus domino

לִבְעָלָיו וְהַמֵּת יִהְיֶה־לּוֹ: וְכִי־יִגַּף שׁוֹר־אִישׁ
,vivum bovem vendent &ſuerit mortuus &,ſui *ſocii* bovem

35 אֶת־שׁוֹר רֵעֵהוּ וָמֵת וּמָכְרוּ אֶת־הַשּׁוֹר הַחַי
eſt notū Vel .dimidiabāt mortuum etiam & ,ejus argentum dimidiabāt &

וְחָצוּ אֶת־כַּסְפּוֹ וְגַם אֶת־הַמֵּת יֶחֱצוּן: אוֹ נוֹדַע
cum cuſtodierit non &,nudiuſtertius heri ab *ipſe* cornupeta bos quòd

36 כִּי שׁוֹר נַגָּח הוּא מִתְּמֹל שִׁלְּשֹׁם וְלֹא יִשְׁמֹר בְּעָלָיו
.ſibi erit mortuus & ,bove pro bovem reddet reddendo ,ejus dūs

שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם שׁוֹר תַּחַת הַשּׁוֹר וְהַמֵּת יִהְיֶה־לּוֹ:

CAP. XXII. כב

vel ,eum *maſtaverit* & ,*agnum* vel ,bovem quiſpiam fuerit furatus Cùm

1 כִּי יִגְנֹב־אִישׁ שׁוֹר אוֹ־שֶׂה וּטְבָחוֹ אוֹ
pecudes quatuor & ,bove pro reddet boves quinque,eū vendiderit

מְכָרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאַרְבַּע צֹאן
.*agno* pro

תַּחַת הַשֶּׂה:

EXODUS. CAP. XXI.

Verſio VULG. LAT.

24 Oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu,
25 pedem pro pede , Aduſtionē pro aduſtione, vuln⁹ pro vul-
26 nere , livorem pro livore. Si percuſſerit quiſpiam oculum ſervi ſui aut ancillæ ,& luſcos eos fecerit, dimittet eos libe-
27 ros pro oculo qué eruit. Dentē quoq; ſi excuſſerit ſervo vel ancillæ ſuæ, ſimiliter dimittet
28 eos liberos. Si bos cornu ꝓcuſſerit virū aut mulierē, et mortui fuerint, lapidibus obruetur ; & non comedentur carnes ejus: dominus quoq; bovis
29 innocens erit. Quòd ſi bos cornupeta fuerit ab herì & nudius-tertiùs , & conteſtati ſunt dn̄m ej⁹ ,nec recluſerit eū, occideritq; virū aut mulierē : & bos lapidibus obruetur, &
30 dn̄m ejus occident. Quòd ſi pretium fuerit ei impoſitum, dabit pro anima ſua quidquid
31 fuerit poſtulatus. Filium quoque & filiam ſi cornu percuſſerit, ſimili ſententiæ ſubjacebit.
32 Si ſervum ancillámq; invaſerit, triginta ſiclos argenti domino dabit: bos verò lapi-
33 dibus opprimetur. Si quis aperuerit ciſternam,& foderit, & non operuerit eam, cecideritq; bos aut aſinus in eam,
34 Reddet domin⁹ ciſternæ pretium jumentorum : quod autem mortuum eſt, ipſius erit.
35 Si bos alienus bovem alterius vulneraverit, & ille mortuus fuerit ; vendent bovem vivum, & dividentpretium: cadaver autem mortui inter ſe
36 diſpertient. Sin autem ſciebat quòd bos cornupeta eſſet ab herì & nudius-tertiùs, & non cuſtodivit eum dominus ſuus : reddet bovem pro bove , & cadaver integrum accipiet.

CAP. XXII.

1 SI quis furatus fuerit bovem aut ovem, & occiderit vel vendiderit : quinque boves pro uno bove reſtituet, & quatuor oves pro una ove.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

24 Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ
ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χειρὸς, πόδα ἀντὶ
25 ποδὸς, Καῦσιν καῦμα ἀντὶ καυσώσεως,
τραῦμα ἀντὶ τραύματος, μώλωπα ἀντὶ
26 μώλωπος. Ἐὰν δέ τις παίσῃ (φ) τὸ ὀ-
φθαλμὸν τοῦ οἰκέτου αὐτοῦ, ἢ τὸ ὀφθαλμὸν τῆς
θεραπαίνης αὐτοῦ, καὶ ἐκτυφλώσῃ, ἐλευθέ-
ρους ἐξαποστελεῖ αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ
27 αὐτῶν. Ἐὰν δὲ τὸν ὀδόντα τοῦ οἰκέτου, ἢ τὸν
ὀδόντα τῆς θεραπαίνης αὐτοῦ ἐκκόψῃ, ἐ-
λευθέρους ἐξαποστελεῖ αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ ὀδόν-
28 τος αὐτῶν. Ἐὰν δὲ κερατίσῃ ταῦρος
ἄνδρα ἢ γυναῖκα καὶ ἀποθάνῃ, λίθοις λι-
θοβοληθήσεται ὁ ταῦρος, καὶ οὐ βρωθήσε-
ται τὰ κρέα αὐτοῦ· ὁ δὲ κύριος τοῦ ταύρου ἀ-
29 θῷος ἔσται. Ἐὰν δὲ ὁ ταῦρος κερατιστὴς
ἦ πρὸ τοῦ (χ) χθὲς καὶ πρὸ τριτης, καὶ
διαμεμαρτύρωνται τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀ-
φανίσῃ αὐτὸν, ἀνέλῃ δὲ ἄνδρα ἢ γυναῖκα,
ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται, καὶ ὁ κύριος αὐτοῦ
30 θανατωθήσεται. Ἐὰν δὲ λύσα ἐπιβληθῇ
αὐτῷ, δώσει λύσα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὅσα (ψ)
31 ἐὰν ἐπιβάλωσιν αὐτῷ. Ἐὰν δὲ (ω) υἱὸν ἢ θυ-
γατέρα κερατίσῃ, κατὰ τὸ δικαίωμα τοῦτο
32 ποιήσουσιν αὐτῷ. Ἐὰν δὲ παῖδα κατάσῃ ὁ
ταῦρος ἢ παιδίσκην, ἀργυρίου τριάκοντα
δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ ὁ
33 ταῦρος λιθοβοληθήσεται. Ἐὰν δέ τις ἀνοί-
ξῃ (α) λάκκον ἢ λατομήσῃ λάκκον, καὶ μὴ
κατώφλῃ αὐτὸν, καὶ ἐμπέσῃ ἐκεῖ μόσχος ἢ ὄ-
34 νος, Ὁ κύριος τοῦ λάκκου ἀποτίσει, ἀργύριον
δώσει τῷ κυρίῳ αὐτοῦ· τὸ δὲ (β) τεθνηκὸς
35 αὐτῷ ἔσται. Ἐὰν δέ κατάσῃ τινὸς ταῦρος
τοῦ ταύρου τοῦ πλησίον, καὶ (γ) τεθνήσῃ, ἀπο-
δώσουσι τὸν ταῦρον τὸν ζῶντα, καὶ διελοῦσι τὸ
ἀργύριον αὐτοῦ, καὶ τὸν ταῦρον τὸν τεθνηκότα
36 διελοῦσι. Ἐὰν δὲ γνωσθῇ ὁ ταῦρος ὅτι
κερατιστὴς ὁδὸς πρὸ τοῦ (δ) χθὲς καὶ πρὸ τοῦ (ε)
τριτης ἡμέρας, καὶ διαμεμαρτυρημένος ὦσι τῷ
κυρίῳ αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτὸν, ἀποτίσει
ταῦρον ἀντὶ ταύρου, ὁ δὲ τεθνηκὼς αὐτῷ
ἔσται.

MS.A. (φ) ὀφθαλμὸν (χ) ἐχθὲς (ψ) ἂν ὑπερβῇ (ω) υἱὸν κατάσῃ ἢ θυγατέρα, (α) λάκκον, καὶ μὴ (β) τεθνηκὸς (γ) τεθνήσει, (δ) ἐχθὲς (ε) τριτης, καὶ

ΚΕΦ. κβ'.

1 Ἐὰν δέ τις κλέψῃ μόσχον ἢ πρόβατον, καὶ (α) ζωάξῃ ἢ ἀποδῷ, πέντε μόσχους ἀποτίσει ἀντὶ τοῦ μόσχου, καὶ τέσσαρα πρόβατα ἀντὶ τοῦ προβάτου.

MS.A. (α) ζωάξῃ αὐτὸ, ἢ ἀποδῷ

Oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede, Combuſtionem pro cō-buſtione, vulnus pro vulnere, livorem pro livore. Si quis verò percuſſerit oculū famuli ſui, vel oculū famulæ ſuæ, et excæcave-rit, liberos dimittet eos pro oculo ipſorū. Sin autē dentē famuli vel dentem famulæ ſuæ excuſſerit, liberos dimittet eos pro dente ipſorum. Sin autem cornu per-cuſſerit taurus virum aut mulie-rem, & interierit ; lapidibꝰ lapi-dabitur taurꝰ, & non manducabuntur carnes ejus : dominus au-tem tauri innocens erit. Si au-tem tauꝰ cornupeta fuerit ante heſternam & nudiuſtertianam, et conteſtati fuerint domino ejus, et non clauſerit eum, occiderit au-tem virum vel mulierem ; tauꝰ lapidabitur, & dominus ejus ſimul morietur. Sin autem pretia redemptionis (n) indicta fuerint ei ; dabit pretia redemptionis a-nimæ ſuæ, quæcunq; indixerint ei. Sin autem filium vel filiam cornu percuſſerit ; ſecundùm juſtificationem hanc faciet ei. Sin autem ſervum cornu percuſſerit taurus, vel ancillam ; argenti tri-ginta didrachma dabit domino eorū, et taurꝰ lapidabitur. Si quis autem aperuerit lacū, aut excidi-vit lacū, & non operuerit eū, & ceciderit illuc vitulꝰ, aut aſinus; Dominus laci reddet : argentum dabit domino eorū : quod autem mortuū eſt, ipſi erit. Sin autē cor-nu percuſſerit alicujꝰ tauꝰ tau-rū proximi, et mortuꝰ fuerit; ve-dent taurū vivū, et partientur argentū ejꝰ, et taurū, qui mortuꝰ fuerit, diſpertient. Sin autē noꝰ fuerit taurus, quia cornupeta eſt ante heſternam & ante nudius-tertianā diē, et conteſtati fuerint domino ejꝰ, et non clauſerit eū; reddet taurū pro tauro: mortuus autem ipſius erit.

CAP. XXII.

SI quis autem furatus fuerit vitulum vel ovem, & jugulave-rit vel vendiderit, quinq; vitu-los reddet pro vitulo, et quatuor oves pro ove.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*Oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede, Aduſtionem pro aduſtione, vulnus pro vulnere, colaphum pro colapho. Et cùm percuſſerit quis oculum ſervi ſui, aut oculum ancillæ ſuæ, eúmq; depravaverit, liberum dimittet eum pro oculo ipſius. Et ſi dentem ſervi ſui, aut dentem ancillæ ſuæ excuſſerit, liberum dimittet eum pro dente ipſius. Cúmq; cornu percuſſerit taurus virum aut mulierem ita ut moriatur, lapidibus obruetur taurus, & non comedetur caro ejus : & dominus tauri erit inſons. Verùm ſi taurus cornupeta fuerit ab heri & antea, & conteſtatum fuerit domino ejus, nec cuſtodierit eum, & is interfecerit virum aut mulierem ; taurus lapidabitur, & dominus quoque ejus interficietur. Sed ſi pecuniam imponant ei, dabit redemptionem animæ ſuæ, quantum petierint ab eo. Si verò filium aut filiam cornu petierit taurus, ſecundùm judicium iſtud fiet ei. Et ſi ſervū aut ancillā cornu petierit taurꝰ, triginta ſtateres argenti dabit ejus domino, & taurus lapidibus obruetur. Cúmque aperuerit aliquis foveam, aut foderit quiſpiam puteum, & non operuerit ea, cecideritque illuc bos aut aſinus, Dominus foveæ rependet pecuniam dominis ejus, & mortuum ejus erit. Et cùm cornu petierit taurus viri taurum viri proximi ſui, & mortuum fuerit, vendant taurum vivum, & dividant pretium ejus, itémque mortui *pretium* dividant. At ſi notum erat quòd taurus cornupeta erat ab heri, & nudiuſtertiùs, & non cuſtodierit eum dominus ejus, dabit taurum pro tauro, & mortuus ad eum pertinebit.*

CAP. XXII.

CUm furatus fuerit aliquis bovem aut pecudem, eaque jugulaverit, aut vendiderit, quinque boves reddat pro bove, & quatuor pecudes reddat pro pecude.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

24 עַיְנָא חֲלָף עַיְנָא שִׁנָּא חֲלָף שִׁנָּא
יְדָא חֲלָף יְדָא רַגְלָא חֲלָף רַגְלָא:
25 כְּוִיָּא חֲלָף כְּוִיָּא פִּרְעָא חֲלָף
פִּרְעָא מַשְׁקוֹפֵי חֲלָף מַשְׁקוֹפֵי: וַאֲרֵי
26 יִמְחֵי גַּבְרָא יָת עַיְנָא דְּעַבְדֵּיהּ אוֹ יָת־
עַיְנָא דְּאַמְתֵּיהּ וְיחַבֵּל לְהוֹן לְבַר חוֹרִין
27 יְפַטְּרִנֵּיהּ חֲלָף עַיְנֵיהּ: וְאִם־שִׁנָּא
דְּעַבְדֵּיהּ אוֹ־שִׁנָּא דְּאַמְתֵּיהּ יַפֵּיל
28 לְבַר־חוֹרִין יְפַטְּרִנֵּיהּ חֲלָף שִׁנֵּיהּ:
וְאֲרֵי־יִנַּח תּוֹר יָת־גַּבְרָא אוֹ יָת־
אִתְּתָא וְיָמוּת אִתְרְגָמָא יִתְרְגֵם
29 תּוֹרָא וּלָא יִתְאֲכֵל יָת בִּסְרֵיהּ וּמָרֵיהּ
דְּתוֹרָא יְהֵי זַכָּאָה: וְאִם תּוֹר נַגָּח הוּא
מֵאֶתְמָלֵי וּמְקַדְּמוֹנֵי וְאִתְסְהַד
בְּמָרֵיהּ וְלָא נַטְרֵיהּ וְיִקְטוֹל גְּבַר אוֹ
30 אִתְּתָא תּוֹרָא יִתְרְגֵם וְאַף מָרֵיהּ
יִתְקְטֵל: אִם מְמוֹן יְשַׁוּוֹן עֲלוֹהִי וְיִתֵּן
פּוּרְקַן נַפְשֵׁיהּ כְּכֹל דְּיְשַׁוּוֹן עֲלוֹהִי:
31 אוֹ לְבַר יִשְׂרָאֵל יִנַּח תּוֹרָא אוֹ לִבַּת
יִשְׂרָאֵל יִנַּח כִּדְדִינָא הָדֵין יִתְעֲבֵד
32 לֵיהּ: אִם לְעַבְדָּא יִנַּח תּוֹרָא אוֹ
אִמְּתָא כַּסְפָּא תְּלָתִין סְלָעִין יִתֵּן
33 לְרִבּוֹנֵיהּ וְתוֹרָא יִתְרְגֵם: וַאֲרֵי־יִפְתַּח
גַּבְרָא גּוּבָּא אוֹ אֲרֵי־יִכְרֵה גַּבְרָא גּוּבָּא וְלָא
יְכַסְּנִנֵּיהּ וְיִפֹּל תַּמָּן תּוֹרָא אוֹ חֲמָרָא:
34 מָרֵיהּ דְּגוּבָּא יְשַׁלֵּם כַּסְפָּא יְתִיב
לְמָרְוֵהִי וּמֵיתָא יְהֵא דִּילֵיהּ: וַאֲרֵי־
35 יְנוּף תּוֹר דְּגַבְרָא יָת תּוֹרָא דְּחַבְרֵיהּ
וְיָמוּת וְיִזְבְּנוּן יָת־תּוֹרָא חַיָּא וְיִפְלְגוּן
יָת־כַּסְפֵּיהּ וְאַף יָת־דְּמֵי־מֵיתָא
36 יִפְלְגוּן: אוֹ אִתְיְדַע אֲרֵי תּוֹר נָגַח
הוּא מֵאֶתְמָלֵי וּמְקַדְּמוֹנֵי וְלָא
נַטְרֵיהּ מָרֵיהּ שַׁלָּמָא יְשַׁלֵּם תּוֹרָא
חֲלָף תּוֹרָא וּמֵיתָא יְהֵי דִּילֵיהּ:

כב

1 אֲרֵי יְגַנּוֹב־גְּבַר תּוֹר אוֹ־אִמַּר
וְיִכְסְנִנֵּיהּ אוֹ יְזַבְּנִנֵּיהּ חֲמִשָּׁה תוֹרִין
יְשַׁלֵּם חֲלָף תּוֹרָא וְאַרְבַּע עָנָא חֲלָף
אִמַּרְתָּא:

Targum ONKELOS.

24 Oculum pro oculo, dentē pro dente: manū pro manu; pedē
25 pro pede. Aduſtionem pro aduſtione; vulnus pro vulnere:
26 livorem pro livore. Et quando percuſſerit vir oculū ſervi ſui, aut oculum ancillæ ſuæ, & corruperit eum: liberum dimittet eum pro oculo ejus. Et ſi dentem ſervi ſui, aut
27 ancillæ ſuæ, cadere fecerit: liberū dimittet eum pro dente
28 ejus. Et quando bos cornu percuſſerit virū, aut mulierē, & mortuꝰ fuerit: lapidatione lapidabitur bos, & non comedetur caro ejus; dominus au-
29 tem bovis erit innocens. Si autem bos cornupeta fuerit ab heri & nudiuſtertiùs, & conteſtati ſunt dominum ejus, & non ſervaverit eum; & interfecerit virum aut mulierem: bos lapidabitur; dominꝰ quoq; ejus interficietur. Si pecuniā
30 impoſuerint ſuper eum: dabit redemptionē animæ ſuæ; juxta omnia quæ impoſuerint ſuper
31 eum. Si autem filiū Iſrael cornu percuſſerit bos, aut filiam Iſrael cornu percuſſerit: juxta
32 judicium hoc fiet ei. Si autem ſervū, aut ancillam cornu percuſſerit bos: triginta ſiclos argenti dabit domino ſuo; bos autem lapidabitur. Et quando
33 aliquis aperuerit ciſternam; aut quando aliquis vir foderit ciſternam, & non operuerit eam: ecciderit; ibi bos aut
34 aſinus. Dominus ciſternæ ſolvet; argentum reddet domino ejus: & quod mortuum eſt ipſius erit. Quando autem
35 percuſſerit bos viri bovē proximi ſui, & mortuus fuerit: vendant bovē vivum, & dividant pecuniam ejus; pecuniam quoq; mortui dividēt. Si autem notū fuerit, quòd bos cornupeta eſt ab heri & nudiuſtertiùs; & non cuſtodivit eum dominus ejus: ſolvet bovē pro bove; mortuꝰ autē ipſius erit.

CAP. XXII.

1 Quando furatus fuerit vir bovem aut agnum; & occiderit eum, aut vendiderit: ſolvet quinq; boves, pro bove; & quatuor oves, pro agno.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 * שן תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל:
25 כוה תחת כוה פצע תחת פצע חבורה תחת חבורה:
26 * ואם יכה איש את עין עבדו או את עין אמתו ושחתה לחפשי ישלחנו תחת עינו:
27 ** ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו תחת שנו:
28 ** וכי יגח שור את איש או את אשה ומת סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי:
29 ואם שור נגח הוא מתמל שלשם והועד בבעליו ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת:
30 אם כפר יושת עליו ונתן פדין נפשו ככל אשר יושת עליו:
31 או בן יגח או בת יגח כמשפט הזה יעשה לו:
32 אם עבד יגח השור או אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל:
33 * וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור:
34 בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו והמת יהיה לו:
35 ** וכי יגף שור איש את שור רעהו ומת ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון:
36 או נודע כי שור נגח הוא מתמל ולא שמרבעליו השמר ישלם שור תחת השור והמת יהיה לו:

VER. SAM.

24 * שן תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל:
25 כוה תחת כוה פצע תחת פצע חבורה תחת חבורה:
26 * ואם יכה איש את עין עבדו או את עין אמתו ושחתה לחפשי ישלחנו תחת עינו:
27 ** ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו תחת שנו:
28 ** וכי יגח שור את איש או את אשה ומת סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי:
29 ואם שור נגח הוא מתמל שלשם והועד בבעליו ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת:
30 אם כפר יושת עליו ונתן פדין נפשו ככל אשר יושת עליו:
31 או בן יגח או בת יגח כמשפט הזה יעשה לו:
32 אם עבד יגח השור או אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל:
33 * וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור:
34 בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו והמת יהיה לו:
35 ** וכי יגף שור איש את שור רעהו ומת ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון:
36 או נודע כי שור נגח הוא מתמל ולא שמרבעליו השמר ישלם שור תחת השור והמת יהיה לו:

כב

1 ** כי יגנב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

24 Oculum pro oculo, dentem pro dente, manū pro manu, pedem pro pede, uſtionē pro uſtione, vulnꝰ pro vulnere, livorē pro livore. Et cùm percuſſerit quis oculum ſervi ſui, aut oculum ancillæ ſuæ, & excæcaverit eum, liberū dimittet eum pro oculo ſuo. Si verò dentem ſervi ſui, aut dentem ancillæ ſuæ excuſſerit, liberū dimittet eū pro dente ſuo. Cùm autem percuſſerit bos aut quodvis jumentū, virum aut mulierem, et mortui fuerint, lapidando lapidabitur jumentū, et non comedetur caro ejus; ſed dominus jumenti innocens erit. At ſi jumentum percutiat ab heri, et nudiuſtertiùs, et notificatū fuerit domino ejus, ſed non cōtinuerit illud, mortuuſq; fuerit vir aut mulier, jumentū lapidabitur; atq; etiam dominus (k) morietur. Si pretium (l) redemptionis poſitum fuerit ſuper eum, tùm dabit redemptionem animæ ſuæ, ſecundū omne quod impoſitum fuerit ei. Si filium percuſſerit, aut filiā, ſecundū judicium hoc facietis illi. Si jumentum percuſſerit ſervum aut ancillam, argentum triginta ſiclorum dabit domino ſuo, et jumentum lapidabitur. Cùm autem aperuerit quis foveam, aut foderit quis foveā, et non operuerit eam, ecciderit̄q; ibi bos, aut aſinus, aut quævis beſtia; Dominus foveæ ſolvet argento, et reſtituet domino ejus; mortuum autem ipſius erit. Cùm verò percuſſerit bos alicujus, aut quodvis jumentū ejus bovem proximi ſui, aut quodlibet jumētum ejus, et mortuum fuerit, tunc vendent vivum, et bipartient argentum; mortuum etiam dividiabunt. Vel notū eſt quòd jumentum percutiebat ab heri et nudiuſtertiùs, et non continuit illud dominus ejus, yeddendo reddet jumentum pro jumento; ſed mortuum ipſius erit.

CAP. XXII.

1 SI quis autem furatus fuerit bovem aut pecudem, et jugulaverit eum, aut vendiderit, quinque boves reddet pro bove, et quatuor pecudes pro pecude.

VER. SAM. (k) interficietur. (l) expiationis

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * وعينا بدل عين وسنا بدل سن ويدا بدل يد ورجلا بدل رجل
25 وكيا بدل كي وسجة بدل
26 سجة وجراحة بدل جراحة * وان ضرب انسان عين عبده او امته فادهبها فليطلقه حرا بدل
27 عينه * وان القى سن عبده او امته فليطلقه حرا بدل سنه * وان نطح ثور رجلا او امراة
28 فقتله فليرجم الثور ولا يوكل من لحمه ورب الثور برىء * وان كان ثورا نطاحا منذ امس
29 وما قبله فاشهد على صاحبه ولم يحفظه وقتل رجلا او امراة فليرجم الثور ويقتل صاحبه
30 ايضا * وان الزم دية فليعط فداء نفسه جميع ما يلزمه * وان نطح صبيا او صبيه فليصنع
31 به مثل هذا الحكم * فان نطح عبدا او امة فليعط مولاه ثلثين مثقالا من الفضة ويرجم
32 الثور * وان كشف انسان بئرا وكريه بئرا فلم يغطها فوقع فيها ثور او حمار فليعوض عنه
33 صاحب البئر ويرده الى ربه والميت يكون له * وان صدم ثور انسان ثور صاحبه فمات فليبيعا
34 الثور الحي ويقسما ثمنه وكذلك الميت يقسمانه * فان عرف ان ثورا نطاح من امس وما قبله
35 ولم يحفظه صاحبه فليسلم ثورا بدل ثوره والميت يكون له *

* الفصل الثاني والعشرون *

1 * وان سرق انسان ثورا او شاة فذبحه او باعه فليسلم بدل الثور خمسة وبدل الشاة اربعا *

Oculum pro oculo, & dentem pro dente, et 24
manum pro manu, et pedem pro pede, Et 25
inuſtionem pro inuſtione, et fractionē capitis pro fractione capitis, et vulnus pro vulnere. Et ſi percuſſerit quis oculum 26
ſervi ſui, aut ancillæ ſuæ, erueritque eum; dimittat eum liberum pro oculo ipſius. Et 27
ſi excuſſerit dentem ſervi ſui, aut ancillæ ſuæ; dimittat eum liberum pro dente ejus. Et ſi cornibus petierit taurus virū, 28
aut mulierē, et occiderit eum; lapidetur taurus, et nè comedatur de carnibus ejus; & dominus tauri innoxius erit. Et ſi fu- 29
erit taurus cornupeta ab heri & antea, & obteſtatum fuerit domino ejus, nec cuſtodierit eum, & occiderit virum, aut muli-
erem; lapidetur taurus, et interficiatur dominus ejus etiam. Et ſi obligetur ad 30
pœnam pecuniariam, det pro anima ſua omne id ad quod aſtringetur. Et ſi cornu 31
petierit puerum, aut puellam, fiat illi ſecundùm hoc judicium. Et ſi cornu peti- 32
erit ſervum, aut ancillam, dentur domino ejus triginta ſicli de argento, et lapidetur taurus. Et ſi detexerit quis puteum, 33
aut foderit puteum, nec eum cooperuerit, inciderítque in eum taurus, aut aſinus;
Teneatur ad pretium ejus dominus putei, 34
& reſtituat illud domino ejus: & mortuum erit ejus. Et ſi percuſſerit taurus a- 35
licujus taurum proximi ſui, et mortuus fuerit; vendant ambo taurum vivum, & dividant pretium ejus: et pariter mortuum dividēt inter ſe. Quòd ſi notum 36
fuerit quòd ſit taurus cornupeta ab heri et antea, nec cuſtodierit eum dominꝰ ejus, tradat taurum pro tauro illius; et mortuus erit ei. CAP. XXII.

ET ſi furatus fuerit quis taurum aut 1
bovem, et jugulaverit eum aut vendiderit, tradat pro tauro quinque, & pro ove quatuor.

ספר שמות : כב

,fuerit mortu⁹ &,fuerit percuſſus &,fur fuerit inventus *perſoſſione in* Si

2 אִם־בַּמַּחְתֶּרֶת יִמָּצֵא הַגַּנָּב וְהֻכָּה וָמֵת

ei ſanguines ,*eum ſuper* ſol *fuerit ortus* Si *ſanguines ei* non

3 אֵין לוֹ דָּמִים: אִם־זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ עָלָיו דָּמִים לוֹ

Si *.ſuo furto in* vendetur *&* ,*ei* non ſi :reddet reddendo

4 שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם אִם־אֵין לוֹ וְנִמְכַּר בְּגנבתו: אִם־

aſinum ad uſque bove à furtum ejus manu in fuerit inventum inveniēdo

הִמָּצֵא תִמָּצֵא בְיָדוֹ הַגְּנֵבָה מִשּׁוֹר עַד־חֲמוֹר

quiſpiam fecerit paſci Cùm .reddet *duos* ,*vivos* ,*agnum* ad uſque

5 עַד־שֶׂה חַיִּים שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם: כִּי יַבְעֶר־אִישׁ

fuerit paſtum & ,ſuum jumentum dimiſerit & ,vineam vel agrum

שָׂדֶה אוֹ־כֶרֶם וְשִׁלַּח אֶת־בְּעִירָה וּבִעֵר

.reddet ſuæ vineæ bonitatem & ,ſui agri bonitatem ,alterius agro in

בְּשָׂדֵה אַחֵר מֵיטַב שָׂדֵהוּ וּמֵיטַב כַּרְמוֹ יְשַׁלֵּם:

vel ,acervus fuerit *comeſtus* &,ſpinas invenerit & ,ignis fuerit egreſſus Cùm

6 כִּי־תֵצֵא אֵשׁ וּמָצְאָה קֹצִים וְנֶאֻכַּל גָּדִישׁ אוֹ

.ſuccenſionem ſuccendens reddet reddendo ,ager vel ,ſeges

הַקָּמָה אוֹ הַשָּׂדֶה שֻׁלֵּם יְשַׁלֵּם הַמַּבְעִר אֶת־הַבְּעֵרָה:

,cuſtodiendum ad vaſa vel argentum *ſuum ſocium ad* quiſpiam dederit Cùm

7 כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ־כֵלִים לִשְׁמֹר

reddet ,fur fuerit inventus ſi :*viri* domo è fuerit ablatum furto &

וְנִגְנַב מִבֵּית הָאִישׁ אִם־יִמָּצֵא הַגַּנָּב יְשַׁלֵּם

domûs dominus accedet *&* ,fur fuerit inventus non Si .duplicia

8 שְׁנָיִם: אִם־לֹא יִמָּצֵא הַגַּנָּב וְנִקְרַב בַּעַל־הַבַּיִת

.ſui *ſocii eſus* in ſuam manum miſit non ſi ,*Deos* ad

אֶל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא שָׁלַח יָדוֹ בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ:

ſuper ,aſino ſuper ,bove ſuper ,prævaricationis verbo omni Super

9 עַל־כָּל־דְּבַר־פֶּשַׁע עַל־שׁוֹר עַל־חֲמוֹר עַל־

illud quòd dixerit qui :*amiſſione* omni ſuper ,veſtimento ſuper ,*agno*

שֶׂה עַל־שַׂלְמָה עַל־כָּל־אֲבֵדָה אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי־הוּא

condemnaverint quem ,amborum *verbum* veniet *Deos* ad *uſque* ,*hoc*

זֶה עַד הָאֱלֹהִים יָבֹא דְּבַר־שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יַרְשִׁיעֻן

ſuum ſocium ad quis dederit Si .*ſuo* proximo dupla reddet ,*Dii*

אֱלֹהִים יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ: כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ

,cuſtodiendum ad animal omne & ,*agnum* vel ,bovem vel ,aſinum

10 חֲמוֹר אוֹ־שׁוֹר אוֹ־שֶׂה וְכָל־בְּהֵמָה לִשְׁמֹר

Juramentum .vidente nemine *abactum* vel,confractum vel,fuerit mortuū &

11 וּמֵת אוֹ־נִשְׁבַּר אוֹ־נִשְׁבָּה אֵין רֹאֶה: שְׁבֻעַת

ejus in ſuam manum miſit non ſi :*eos ambos* inter erit Domini

יְהוָה תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם־לֹא שָׁלַח יָדוֹ בִּמְלֶאכֶת

furando ſi Et .reddet non & ,ejus dñs ſuſcipiet & ,ſui proximi

12 רֵעֵהוּ וְלָקֹחַ בְּעָלָיו וְלֹא יְשַׁלֵּם: וְאִם־גָּנֹב

fuerit raptū rapiendo Si .ejus domino reddet,*eo cū* à fuerit ablatū furto

13 יִגָּנֵב מֵעִמּוֹ יְשַׁלֵּם לִבְעָלָיו: אִם־טָרֹף יִטָּרֵף

quiſpiam *petierit* cùm Et .reddet non raptum ,teſtem eum adducet

14 יְבִאֵהוּ עֵד הַטְּרֵפָה לֹא יְשַׁלֵּם: וְכִי־יִשְׁאַל אִישׁ

ejus domino ,fuerit mortuum vel ,fuerit confractū &,ſuo proximo *cum* à

מֵעִם רֵעֵהוּ וְנִשְׁבַּר אוֹ־מֵת בְּעָלָיו

reddet non ,*eo cum* ejus dominus Si .reddet reddendo ,ſecum *non*

15 אֵין־עִמּוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם: אִם־בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם

,*ſua mercede in* venit ,*ipſe* mercenarius Si

אִם־שָׂכִיר הוּא בָּא בִּשְׂכָרוֹ:

Ver. VULG. LAT.

2 Si effringens fur domum ſive ſuffodiens fuerit invent⁹,et accepto vulnere mortu⁹ fuerit ; percuſſor non erit re⁹ ſanguinis. Quòd ſi orto ſole hoc fecerit, homicidiū perpetravit, & ipſe morietur. Si non habuerit quod pro furto reddat, ipſe venumdabitur. Si inventū fuerit apud eum quod furatus eſt, vivens, ſive bos, ſive aſinus, ſive ovis ; duplū reſtituet. Si læſerit quiſpiam agrū vel vineā, & dimiſerit jumentū ſuū ut depaſcatur aliena: quidquid optimū habuerit in agro ſuo, vel in vinea, pro damni æſtimatione reſtituet. Si egreſſus ignis invenerit ſpinas, & comprehenderit acervos frugum, ſive ſtantes ſegetes in agris, reddet damnū qui ignem ſuccenderit. Si quis commendaverit amico pecuniā, aut vas in cuſtodiam, & ab eo, qui ſuſceperat, furto ablata fuerint : ſi invenitur fur, duplū reddet. Si latet fur, domin⁹ domûs applicabitur ad deos, & jurabit quòd non extenderit manum in rem proximi ſui, Ad perpetrandā fraudem, tam in bove, quàm in aſino, & ove ac veſtimento, & quidquid damnum inferre poteſt: ad deos utriuſque cauſa perveniet : & ſi illi judicaverint, duplum reſtituet proximo ſuo. Si quis cōmendaverit proximo ſuo aſinum, bovem, ovem, & omne jumentum ad cuſtodiam, & mortuum fuerit, aut debilitatum, vel captum ab hoſtibus, nullúſq; hoc viderit : Jusjurandum erit in medio, quòd non extenderit manum ad rem proximi ſui : ſuſcipiétque dominus juramentum, & ille reddere non cogetur. Quòd ſi furto ablatum fuerit, reſtituet damnum dño. Si comeſtum à beſtia, deferat ad eū quod occiſum eſt, & non reſtituet. Qui à proximo ſuo quidquam horū mutuò poſtulaverit, & debilitatū aut mortuū fuerit dño nō præſente, reddere cōpelletur. Quòd ſi impræſentiarum dñs fuerit, non reſtituet: maximè ſi conductū venerat pro mercede operis ſui.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

2 Ἐὰν ὑ ἐν τῷ διορύγματι ἁνρεθῇ ὁ κλέπτης, καὶ πληγεὶς ἀποθάνῃ, οὐκ ἔστιν αὐτῷ φόνος. 3 Ἐὰν ὑ ἀνασείλῃ ὁ ἥλιος ἐπ' αὐτῷ, ἔνοχός ἐστιν, (β) ἀνταποθανεῖ· ἐὰν ὑ μὴ ὑπάρχῃ αὐτῷ, περαθήτω ἀντὶ τοῦ κλέμματος. 4 Ἐὰν ὑ (γ) καταληφθῇ καὶ ἁνρεθῇ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ κλέμμα (δ) ἀπό ϟ ὄνος ἕως προβάτου ζῶντα, (ε) διπλᾶ αὐτὰ ἀποτίσει. 5 Ἐὰν ὑ καταφοσκήσῃ τὸν ἀγρὸν ἢ ἀμπελῶνα, καὶ ἀφῇ τὸ κλῶς αὐτοῦ καταφοσκῆσαι ἀγρὸν ἕτερον, ἀποτίσει ἐκ τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ γέννημα αὐτοῦ· ἐὰν ὑ πάντα ϟ ἀγρὸν καταφοσκήσῃ, τὰ βέλτιστα τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ (ζ) καὶ τὰ βέλτιστα ϟ ἀμπελῶνος αὐτοῦ ἀποτίσει. 6 Ἐὰν ὑ ἐξελθὸν πῦρ ἅνρῃ ἀκάνθας, καὶ περιπρήσῃ (η) ἄλωνας ἢ σῖτον ἢ πεδίον, ἀποτίσει ὁ τὸ πῦρ ἐκκαύσας. 7 Ἐὰν δέ πις δῶ τῷ πλησίον ἀργύριον ἢ σκεῦη φυλάξαι, καὶ κλαπῇ ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν ἁνρεθῇ ὁ κλέψας, (θ) ἀποτίσει τὸ διπλοῦν. 8 Ἐὰν ὑ μὴ ἁνρεθῇ ὁ κλέψας, προσελεύσεται ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐνώπιον ϟ θεοῦ, καὶ ὀμεῖται ἢ μὴν αὐτὸς πεπονηρεῦσθαι ἐν ὅλης τῆς ἐγκαλουμένης πλησίον. 9 Καὶ πᾶν ῥῆμα ἀδίκημα, περὶ ϟ μόσχου, καὶ ὑποζυγίου, καὶ προβάτου, καὶ ἱματίου, καὶ πάσης ἀπωλείας ϟ ἐγκαλουμένης· ὃ, τι ἂν ᾖ, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐλεύσεται ἢ κείσεις ἀμφοτέρων, καὶ ὁ ἁλοὺς διὰ τοῦ θεοῦ, ἀποτίσει διπλᾶν τῷ πλησίον. 10 Ἐὰν δέ πις δῶ τῷ πλησίον ὑποζύγιον (ι) ἢ μόχον ἢ πρόβατον ἢ πᾶν κτῆνος φυλάξαι, (κ) καὶ ζωγρίσῃ ἢ τελευτήσῃ ἢ αἰχμάλωτον γένηται, καὶ μηδεὶς γνῷ, 11 ὅρκος ἔσται τοῦ θεοῦ ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων, ἢ μὴν μὴ αὐτὸς πεπονηρεῦσθαι (λ) καθόλα ϟ παρακαλοῦντος τὸ πλησίον· καὶ ἔτως προσδέξεται ὁ κύριος αὐτὸ, (μ) καὶ οὐκ ἀποτίσει. 12 Ἐὰν ὑ κλαπῇ παρ' αὐτοῦ, ἀποτίσει (ν) τῷ κυρίῳ. 13 Ἐὰν ὑ θηριάλωτον γένηται, ἀξει αὐτὸν ἐπὶ ϟ 14 * θήραν, καὶ οὐκ ἀποτίσει. Ἐὰν ὑ αἰτήσῃ τις παρὰ ϟ πλησίον, καὶ ζωγρισθῇ ἢ ἀποθάνῃ ἢ αἰχμάλωτον γένηται, ὁ ὑ κύριος μὴ ἦ μετ' αὐτοῦ, ἀποτίσει. 15 Ἐὰν δὲ ὁ (ξ) κύριος ἦ μετ' αὐτοῦ, οὐκ ἀποτίσει. ἐὰν ὑ μισθωτὸς ᾖ, ἔσται αὐτῷ ἀντὶ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.

fuerit cum eo ; non reddet. Si autem mercenarius fuerit ; erit ei pro mercede eius.

MS.A. (β) ἀποθανεῖται· (γ) καταληφθῇ (δ) ἀπὸ ὄνου (ε) διπλᾶ ἀποτίσει. (ζ) ἢ τὰ (η) ἄλωνα (θ) ἀποτίσει διπλοῦν. (ι) ἢ πρόβατον ἢ μόχον (κ) καὶ τηδατήσει ἢ ζωωβιβῇ, (λ) ἐφ' ὅλης ϟ (μ) καὶ μὴ ἀποτίσῃ. (ν) τῷ πλησίον. (ξ) κύριος μετ' αὐτοῦ ἦ,

Sin autem (a) in ipſa perſoſſione inventus fuerit fur, & percuſſus mortuus fuerit ; non eſt illi (b) cædes. Si autem oriatur ſol ſuper eum ; reus eſt : (c) vicissim morietur. Quòd ſi non fuerit illi ſubſtantia ; vendatur pro furto. Si autem deprehenſum fuerit, & inventū fuerit in manu ej⁹ furtum ab aſino uſque ad bovem viventia, dupla reddet ea. Si autem depaverit quis agrū vel vineam, & admiſerit pecus ſuum depaſcere agrum aliū ; reddet de agro ſuo juxta fructum ejus. Si autem omnē agrū depaverit ; optima agri ſui, & optima vineæ ſuæ reddet. Si autem egreſſus ignis invenerit ſpinas, & combuſſerit areas, vel ſpicas, vel cāpum ; reddet ille, qui ignem accendit. Si quis autem dederit proximo argentū, aut vaſa ad cuſtodiendum, & furto ablata fuerint de domo hominis ; ſi inventus fuerit is qui furatus eſt, duplum reddet. Si autem inventus non fuerit is qui furatus eſt ; accedet dominus domûs coram Deo, & jurabit omnino ſe non eſſe malignatū in toto depoſito proximi Secundùm omnem dictam injuſtitiam, & de vitulo, & ſubjugali, & ove, & veſtimento, & omni jacturâ accuſatâ : (d) quidquid igitur illud ſit, coram Deo veniet judiciū utrorumque : & qui deprehenſus fuerit per Deū ; reddet duplum proximo. Si quis autem dederit proximo ſubjugale, vel vitulū, vel ovem, vel quodcunq; pecus ad cuſtodiendum, et contritū fuerit vel mortuū, vel captivum factum fuerit, & nemo noverit; Jurament⁹ Dei erit inter utrosque, omnino ſe non eſſe malignatum (e) de toto depoſito proximi : & ſic admittet domin⁹ ejus ; & non reddet. Sin autem furto ablatum fuerit ab eo ; reddet domino. Si autem à beſtia captum fuerit ; ducet illud ad oſtium, & non reddet. Si quis verò petierit à proximo, et contritum vel mortuū fuerit, vel captivū factū fuerit, domin⁹ autē non fuerit cū eo ; (f) reddet. Si autem domin⁹ fuerit ei pro mercede eius.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 ܐܢ ܒܚܬܪܬܐ ܢܫܟܚ ܓܢܒܐ ܘܢܬܟܐ ܘܡܝܬ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܕܡܐ ׃ 3 ܐܢ ܥܠ ܗܘ ܫܡܫܐ ܢܬܥ ܠܗ ܕܡܐ ׃ ܕܢܬܠܡ ܢܫܠܡ ܘܐܢ ܠܝܬ ܠܗ ܡܕܡ ܢܬܙܒܢ ܒܓܢܒܘܬܗ ׃ 4 ܐܢ ܡܫܟܚ ܫܟܚ ܠܥܒܕ ܒܝܕܗ ܕܓܢܒ ܡܢ ܬܘܪ ܥܕ ܚܡܪ ܥܕ ܥܐܪ ܘܥܕ ܥܠܐ ׃ ܬܪܝܢ ܢܫܠܡ ׃ 5 ܡܢ ܕܢܪܥܐ ܐܘ ܟܪܡܐ ׃ ܐܢ ܫܠܚ ܓܪ ܒܥܝܪܗ ܘܪܥܐ ܒܚܩܠ ܐܚܪܢܐ ׃ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܠܡ ׃ 6 ܐܢ ܢܦܩ ܢܘܪܐ ܘܫܟܚ ܩܘܣܡ ܘܐܟܠ ܓܕܝܫܐ ܐܘ ܩܡܬܐ ܐܘ ܚܩܠܐ ׃ ܕܐܫ ܐܫܬܠܗܬ ܢܫܠܡ ׃ 7 ܐܢ ܝܗܒ ܓܒܪ ܠܚܒܪܗ ܟܣܦ ܐܘ ܡܢܐ ܠܡܛܪ ׃ ܘܓܢܒ ܡܢ ܒܝܬ ܓܒܪܐ ׃ ܐܢ ܐܫܬܟܚ ܓܢܒܐ ܢܫܠܡ ܬܪܝܢ ׃ 8 ܐܢ ܠܐ ܐܫܬܟܚ ܓܢܒܐ ܘܢܩܪܒ ܒܥܠ ܒܝܬܐ ܠܐܠܗܐ ׃ ܐܢ ܠܐ ܫܠܚ ܝܕܗ ܒܥܒܕ ܚܒܪܗ ׃ 9 ܥܠ ܟܠ ܡܠܬ ܦܫܥ ܥܠ ܬܘܪ ܥܠ ܚܡܪ ܥܠ ܥܐܪ ܥܠ ܠܒܘܫ ܥܠ ܟܠ ܐܒܕܐ ܕܢܐܡܪ ܕܗܘ ܗܢܐ ܥܕ ܐܠܗܐ ܢܐܬܐ ܡܠܬܐ ܕܬܪܝܗܘܢ ܕܢܪܫܥܘܢ ܐܠܗܐ ܢܫܠܡ ܬܪܝܢ ܠܚܒܪܗ ׃ 10 ܟܝ ܢܬܠ ܓܒܪ ܠܚܒܪܗ ܚܡܪ ܐܘ ܬܘܪ ܐܘ ܥܐܪ ܘܟܠ ܒܥܝܪܐ ܠܡܛܪ ׃ ܘܡܝܬ ܐܘ ܬܒܪ ܐܘ ܫܒܝ ܠܐ ܚܙܐ ܐܢܫ ׃ 11 ܫܒܘܥܬ ܝܗܘܐ ܒܝܢ ܬܪܝܗܘܢ ܕܠܐ ܫܠܚ ܝܕܗ ܒܥܒܕ ܚܒܪܗ ׃ ܘܢܣܒ ܡܢܗ ܒܥܠܘܗܝ ܘܠܐ ܢܫܠܡ ׃ 12 ܐܢ ܓܢܒ ܢܬܓܢܒ ܡܢ ܥܡܗ ׃ ܢܫܠܡ ܠܒܥܠܘܗܝ ׃ 13 ܐܢ ܛܪܦ ܢܬܛܪܦ ׃ ܢܝܬܝ ܠܗ ܥܕ ܛܪܦܐ ׃ ܠܐ ܢܫܠܡ ׃ 14 ܘܟܝ ܢܫܐܠ ܐܢܫ ܡܢ ܥܡ ܚܒܪܗ ׃ ܘܢܬܟ ܐܘ ܡܝܬ ܒܥܠܘܗܝ ׃ ܠܐ ܥܡܗ ׃ ܕܐܓܪ ܗܘ ܐܬܐ ׃ 15 ܐܢ ܒܥܠܘܗܝ ܥܡܗ ׃ ܠܐ ܢܫܠܡ ׃ ܐܢ ܐܓܝܪ ܗܘ ܐܬܐ ׃ ܒܐܓܪܗ ׃

Et ſi in effoſſione deprehendatur fur, & percuſſ⁹ moriatur, non habebit actionē capitalē. Si verò orto ſuper eum ſole percuſſus fuerit, habebit actionē capitalē, at ſolvendo ſolvet; quòd ſi nihil habeat, vendatur pro furto ſuo. Et ſi manifeſtò deprehendatur in manib⁹ ej⁹ furtū, ſive bos fuerit, ſive aſin⁹, aut pecus, eāq; viva, duplū rependet. Cúmq; depaſci fecerit aliquis agrū aut vineā, & abegerit jumentū ſuū, & depaſci fecerit in agro alieno, ex optima quaque re agri ſui, & ex optimis vineæ ſuæ rependat. Et cùm egreſſus fuerit ignis, & repertis ſpinis, conſumpſerit acervos tritici, aut ſtantes ſegetes, aut agrū, omnino rependet is qui accendit incendiū. Et cùm dederit aliquis proximo ſuo argentū, aut vaſa ad cuſtodiendū, & furto ſurrepta fuerint de domo hominis illius, ſi inveniatur fur, rependat duplū ; Quòd ſi minimè inveniatur fur, accedat dñs domûs ad judicem, ut juret utrū non extenderit manū ſuam ad rem proximi ſui. De omni re in qua deliquerit, ſive bos fuerit, ſive aſinus, aut agnus, aut veſtis, aut deniq; omnis res perdita quam dixerit, Hæc eſt, corā judice ingredientur verba utriuſq; : & is quem condemnaverint judices, ſolvet duplū proximo ſuo. Item cùm dederit aliquis proximo ſuo aſinū, vel bovē, vel agnū, aut quodcunq; jumentū ad cuſtodiendū, et illud mortuū fuerit, aut confractum, aut prædâ captum, & nemo adſit qui viderit : Jusjurandum Dñi interveniat inter utroſque utrū non extenderit manum ſuā ad rem proximi ſui: & admittet dñs earum rerū juramentum, & *alter* non ſolvet. Quòd ſi furto ſublatū fuerit ab eo, rependet dñs ejus. Si verò laceratione *ferarum* laceratū fuerit, & illud afferat in teſtimonium, pro lacerato non ſolvet. Et cùm poſtulaverit quis à proximo ſuo jumentū, idq; mortuū fuerit, aut laceratū, dño ejus non præſente, omnino ſolvet. Verū ſi dñs ejus ſit præſens, non ſolvet. Et ſi mercenari⁹ fuerit, mulctabitur in mercede ſua.*

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

אִם־בִּמַחְתֶּרֶת יִמָּצֵא גַּנָּבָא
וְיִתְמְחֵי וְיָמוּת לֵית לֵיהּ דְּמָא: אִם־
עֵינָא דְסָהֲדַיָּא נְפַלְתָּ עֲלוֹהִי דְּמָא
לֵיהּ שַׁלְמָא יְשַׁלֵּם אִם לֵית לֵיהּ
וְיוּזְבַּן בְּגְנוּבְתֵּיהּ: אִם־אִשְׁתְּכָחָא
יִשְׁתְּבַח בִּידֵיהּ גְּנוּבְתָּא מִתּוֹר עַד־
חֲמָר עַד־אֲתָן וְעַד־אִנְּוָחִין עַל חַד תְּרֵין
יְשַׁלֵּם: אֲרֵי יוֹכֵיל גְּבַר חֲקַל אוֹ כַרְם
וְיְשַׁלַּח יַת בְּעִירֵיהּ וְיֵיכוֹל בַּחֲקַל
אָחֳרָן שַׁפַּר חַקְלֵיהּ וְשַׁפַּר כַּרְמֵיהּ
יְשַׁלֵּם: אֲרֵי־נְפַק נוּר וְיַשְׁכַּח בְּגִין
וְיִתְאֲכְלִין גְּדִישִׁין אוֹ קָמְתָא אוֹ חַקְלָ
שַׁלְמָא יְשַׁלֵּם דְּאַדְלִיק יַת דְּלַקְתָּא:
אֲרֵי־יִתֵּן גְּבַר לְחַבְרֵיהּ כְּסַף אוֹ מָנַיָּן
לְמִטַּר וְיִתְגְּנְבִין מִבֵּית גַּבְרָא אִם־
יִשְׁתְּכַח גַּנָּבָא יְשַׁלֵּם עַל־חַד תְּרֵין:
אִם לָא יִשְׁתְּכַח גַּנָּבָא וְיִתְקָרֵב מָרֵיהּ
דְּבֵיתָא לְקֳדָם דַּיָּנַיָּא אִם לָא אוֹשִׁיט
יְדֵיהּ בְּמָא דְמַסַּר לֵיהּ חַבְרֵיהּ: עַל־
כָּל־פִּתְגָמָא דְּחָוֵב עַל תּוֹר עַל־חֲמָר
עַל־אֲתָן עַל־כְּסוֹ עַל־כָּל־אֲבִידְתָּא
דִּי יֵימַר אֲרֵי דֵּין לְקֳדָם דַּיָּנַיָּא
יְעוֹל דִּין תַּרְוֵיהוֹן דִּי יְחַיְּבוּן דַּיָּנַיָּא
יְשַׁלֵּם עַל־חַד־תְּרֵין לְחַבְרֵיהּ: אֲרֵי
יִתֵּן גְּבַר לְחַבְרֵיהּ חֲמָר אוֹ תּוֹר אוֹ
אִמַּר וְכָל־בְּעִירָא לְמִטַּר וְיָמוּת אוֹ־
אִתְבַּר אוֹ־אִשְׁתְּבֵי לֵית דְּחָזֵי:
מוֹמָתָא דַּיְיָ תְּהֵי בֵּין תַּרְוֵיהוֹן אִם לָא
אוֹשִׁיט יְדֵיהּ בְּמָא דְמַסַּר־לֵיהּ
חַבְרֵיהּ וְיִקַּבֵּל מָרֵיהּ מִנֵּיהּ מוֹמָתָא
וְלָא־יְשַׁלֵּם: וְאִם־אִתְגְּנְבָא יִתְגְּנַב
מֵעִמֵּיהּ יְשַׁלֵּם לְמָרוֹהִי: אִם־אִתְבְּרָא
יִתְבַּר יַיְתֵי סָהֲדִין דְּתַבִּיר לָא יְשַׁלֵּם:
וְאֲרֵי־יִשְׁאַל גְּבַר מִן חַבְרֵיהּ וְיִתְבַּר
אוֹ־יְמוּת מָרֵיהּ לֵית עִמֵּיהּ שַׁלְמָא
יְשַׁלֵּם: אִם־מָרֵיהּ עִמֵּיהּ לָא יְשַׁלֵּם
אִם־אֲגִירָא הוּא עַל בַּאֲגָרֵיהּ:

Targum ONKELOS.

2 Si autē ſuffodiens domū invētus fuerit latro, & percuſſus fuerit & mortuus fuerit: percuſſor non erit reus ſanguinis.
3 Si oculus teſtium fuerit ſuper eum, ſanguinis reus erit percuſſor: ſolvens ſolvet fur; ſi non habuerit, vendetur pro
4 furto ſuo. Si inventū fuerit in manu ejus quod furto ſublatū fuerit; à bove uſq; ad aſinum, & uſq; ad agnum, ſi fuerint vi-
5 vi: duplū reſtituet. Quando paſtum fecerit vir agrum aut vineam; & dimiſerit jumentū ſuum, & paſcetur in agro alieno: quod melius eſt in agro ſuo, aut quod optimū eſt in vi-
6 neâ ſua, reſtituet. Quando egreſſus fuerit ignis, & invenerit ſpinas, & *ſuccenſi fuerint acervi*; aut *ſeges*, aut *ager: reſtituens* reddet, qui ſuccenderit ignem, id quod ſuccenſum eſt.
7 Quando dederit vir proximo ſuo, argentū aut vaſa in cuſtodiam; & furto ſublata fuerint de domo viri: ſi inventus fue-
8 rit fur, reſtituet duplum. Si autem fur non fuerit inventus; accedet dominus domꝰ in conſpectum judicum: ſi non extendit manum ſuam, in illud quod
9 tradidit illi proximus ſuus. Super omnem rem delicti, ſuper bovē, ſuper aſinū, ſuper agnū ſuper veſtimentū, ſuper omnē rem perditā; qui dixerit quod hæc eſt; in conſpectu judicum veniat cauſa amborū: & quicunq; condemnatus fuerit à judicibus; reddet duplū proximo
10 ſuo. Quando dederit vir proximo ſuo, aſinum aut bovē aut agnum, & omne jumentum in cuſtodiam: & mortuus fuerit, aut confractus aut ductus in
11 prædā, nullo vidente. Juramentum Domini erit inter ambos; quòd non extendit manū ſuā, in illud quod tradidit ei proximus ſuus: & ſuſcipiet dñs ab eo juramētū, & nihil reſtituet.
12 *Et* ſi furto ſublatū fuerit ab eo: reſtituet dño ſuo. Si dilaceratum fuerit, afferat *teſtes:* quod
13 dilaceratū eſt non reſtituet. Et quando mutuò acceperit vir à
14 tuū: domino ſuo non exiſtente cum eo, reſtituens reddet. Si dominus ejus fuerit cum eo, non reſtituet: ſi conductum fuerit; computetur pro mercede ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 * אשׁ בשׁחתו בּמחתרת ימּצא נגּבא והכּה ומת אין לו דמים:
3 שׁמשׁ: * אשׁ עליו שׁמשׁ דמים לו שׁלם ישׁלם אם אין לו ונמכּר
4 בגנבתו: אם נמצא תמצא בידו הגנבה מתּור עד חמור עד
5 שׂה חי שׁנים ישׁלם: ** כּי יבער איש שׂדה או כּרם ושׁלח
את בּעירו ובּער בּשׂדה אחר מיטב שׂדהו ומיטב כּרמו ישׁלם:
6 שׁמשׁ: * כּי תצא אשׁ ומצאה קוצים ונאכּל גדיש או הקּמה או
השּׂדה שׁלם ישׁלם המבעיר את הבּערה:
7 ** כּי יתּן איש אל רעהו כּסף או כּלים לשׁמר וגנב מבּית האישׁ
אם ימּצא הגּנב ישׁלם שׁנים:
8 שׁמשׁ: * אם לא ימּצא הגּנב ונקרב בּעל הבּית אל האלהים אם
לא שׁלח ידו במלאכת רעהו:
9 * על כּל דבר פּשׁע על שׁור על חמור על שׂה על כּסות על כּל
אבדה אשׁר יאמר כּי הוא זה עד האלהים אשׁר ירשׁיעון אלהים
10 ישׁלם שׁנים לרעהו: * כּי יתּן איש אל רעהו חמור או שׁור או שׂה
וכּל בּהמה לשׁמר ומת או נשׁבּר או נשׁבּה אין ראה:
11 ** שׁבעת יהוה תהיה בּין שׁניהם אם לא שׁלח ידו במלאכת
רעהו ולקחו בּעל הבּית ולא ישׁלם:
12 * ואם גנב יגּנב מעמו ישׁלם לבעליו: אם טרף יטרף יביאהו
13 עד הטּרפה לא ישׁלם: * וכּי ישׁאל איש מעם רעהו ונשׁבּר או
14 מת בּעליו אין אתּו שׁלם ישׁלם: אם בּעליו אתּו לא ישׁלם אם
15 שׂכיר הוא בּא בּשׂכרו:

VERSIO SAMARITANA.

2 * אשׁ בשׁחתו בּמחתרת ימּצא נגּבא והכּה ומת אין לו דמים:
3 שׁמשׁ: * אשׁ עליו שׁמשׁ דמים לו שׁלם ישׁלם אם אין לו ונמכּר
4 בגנבתו: אם נמצא תמצא בידו הגנבה מתּור עד חמור עד
5 שׂה חי שׁנים ישׁלם: ** כּי יבער איש שׂדה או כּרם ושׁלח
את בּעירו ובּער בּשׂדה אחר מיטב שׂדהו ומיטב כּרמו ישׁלם:
6 שׁמשׁ: * כּי תצא אשׁ ומצאה קוצים ונאכּל גדיש או הקּמה או
השּׂדה שׁלם ישׁלם המבעיר את הבּערה:
7 ** כּי יתּן איש אל רעהו כּסף או כּלים לשׁמר וגנב מבּית האישׁ
אם ימּצא הגּנב ישׁלם שׁנים:
8 שׁמשׁ: * אם לא ימּצא הגּנב ונקרב בּעל הבּית אל האלהים אם
לא שׁלח ידו במלאכת רעהו:
9 * על כּל דבר פּשׁע על שׁור על חמור על שׂה על כּסות על כּל
אבדה אשׁר יאמר כּי הוא זה עד האלהים אשׁר ירשׁיעון אלהים
10 ישׁלם שׁנים לרעהו: * כּי יתּן איש אל רעהו חמור או שׁור או שׂה
וכּל בּהמה לשׁמר ומת או נשׁבּר או נשׁבּה אין ראה:
11 ** שׁבעת יהוה תהיה בּין שׁניהם אם לא שׁלח ידו במלאכת
רעהו ולקחו בּעל הבּית ולא ישׁלם:
12 * ואם גנב יגּנב מעמו ישׁלם לבעליו: אם טרף יטרף יביאהו
13 עד הטּרפה לא ישׁלם: * וכּי ישׁאל איש מעם רעהו ונשׁבּר או
14 מת בּעליו אין אתּו שׁלם ישׁלם: אם בּעליו אתּו לא ישׁלם אם
15 שׂכיר הוא בּא בּשׂכרו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

2 *Si in perfoſſione inventū fuerit quis, mortuúſque fuerit, reus non eſt ſanguinis. Si ortus fuerit ſol ſu-*
3 *per eum, reus eſt ſanguinis: Reddendo reddet; ſi non eſt reddendo, vendatur pro furto ſuo. Si inventum fuerit*
4 *in manu ejus furtum, à bove uſque ad aſinum, uſque ad pecudem, uſque ad omnem beſtiam viventem, duplum reddet. Si autem depaſci*
5 *quis fecerit agrum, aut vineam, & miſerit jumentum ſuum, et pauperiem fecerit in agro alieno, reddendo reddet de agro ſuo ſecundùm proventum ejus: Quòd ſi omnē agrum depaſtus fuerit, optima agri ſui, et optima vineæ ſuæ reddet. Cùm egreſſus i-*
6 *gnis invenerit ſpinas, et conſumptus fuerit acervus, aut ſeges, aut ager, reſtituet qui ignem accendit. Cùm autem*
7 *dederit quis proximo ſuo argentum, vel vaſa cuſtodien-da, et furto ablata fuerint de domo ejus, ſi deprehenſus fue-*
8 *rit fur, reſtituet duplū. Quòd ſi non fuerit deprehenſus fur, tum accedet dominus domūs ad Deum, ſi non miſit manum ſuam in rem proximi ſui. Su-*
9 *per omni genere prævaricati-onis, ſuper bove, ſuper aſino, ſuper pecude, ſuper veſte, ſu-per omni genere amiſſionis, de qua dixerit, Quoniam illud ipſum eſt; ad Dominum veni-et cauſa amborum: ille quem condemnabunt judices, reſtituet duplum proximo ſuo. Cùm etiam dederit quis pro-*
10 *ximo ſuo aſinum, aut bovem, aut ovem, aut quodcunque jumentū cuſtodiendum, mor-tuumq; fuerit, aut confra-*
11 *ctū nemine vidente; Jura-mentum Domini erit inter utroſq;, ſi non immiſcrit manū ſuam in rem proximi ſui: ſuſcipietq; illud dominus e-jus, et non compenſabitur. Si*
12 *furto ablatum fuerit ab eo, reſtituet domino ſuo. Si rapien-*
13 *do raptum fuerit, adducet te-ſtem raptūs, et non reddet. Cùm etiam aliquis cōmodatò*
14 *acceperit à proximo ſuo, & confractū fuerit, aut mortu-um, domino non præſente, red-dendo reddet. Si dominꝰ ejus*
15 *præſens fuerit, non reddet: Si mercenarius eſt, veniet pro mercede ſua.*

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 *وَاِنْ وُجِدَ ٱلسَّارِقُ فِي ٱلنَّقْبِ فَضُرِبَ وَقُتِلَ *فَدَمُهُ مَطْلُولٌ *وَاِنْ سَرَقَتِ ٱلشَّمْسُ عَلَيْهِ فَلَا يُقْتَلُ لَهُ*
3 *وَلْيُسَلِّمْ مَا سَرَقَ* وَاِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ فَلْيُبَعْ عَلَى سَرِقَتِهِ * وَاِنْ وُجِدَ فِي يَدِهِ ٱلسَّرِقَةُ مِنْ ثَوْرٍ اِلَى
4 *حِمَارٍ اِلَى شَاةٍ اَحْيَاءً* فَلْيُسَلِّمْ بَدَلَ ٱلْوَاحِدِ اِثْنَيْنِ * وَاِذَا رَعَى ٱلْاِنْسَانُ ضَيْعَةً اَوْ كَرْمًا لَهُ *فَاَطْلَقَ
5 *بَهِيمَتَهُ وَرَعَتْ فِي ضَيْعَةِ اٰخَرَ* فَلْيُسَلِّمْ لَهُ مِنْ اَجْوَدِ ضَيْعَتِهِ اَوْ كَرْمِهِ *وَاِنْ حَرَجَتْ نَارٌ وَوَجَدَتْ شَوْكًا
6 *وَاَحْرَقَتْ كَدْسًا * اَوْ سُنْبُلًا قَائِمًا * اَوْ سَائِرَ مَا فِي ٱلضِّيَاعِ * فَلْيُسَلِّمْ مَا يَجِبُ فِيهِ ٱلْمَفْعَلُ ٱلْاَسْعَلُ *
7 *وَاِنْ دَفَعَ اِنْسَانٌ اِلَى صَاحِبِهِ وَرِقًا اَوْ اَنِيَةً لِيَحْفَظَ ذٰلِكَ لَهُ فَسُرِقَ مِنْ مَنْزِلِهِ * فَاِنْ وُجِدَ ٱلسَّارِقُ سَلَّمَ
8 *اِثْنَيْنِ * وَاِنْ لَمْ يُوجَدِ ٱلسَّارِقُ * تَقَدَّمَ صَاحِبُ ٱلْمَنْزِلِ اِلَى ٱلْحَاكِمِ * وَحَلَفَ اَنَّهُ لَمْ يَمُدَّ يَدَهُ اِلَى
9 *مُلْكِ صَاحِبِهِ * وَعَلَى كُلِّ اَمْرٍ يَجْحَدُهُ مِنْ ثَوْرٍ اِلَى حِمَارٍ وَاِلَى شَاةٍ وَاِلَى ثَوْبٍ وَاِلَى كُلِّ ضَالَّةٍ يَقُولُ هٰذَا
10 *هُوَ لِي *فَاِلَى ٱلْحَاكِمِ يُرْفَعُ اَمْرُهُمَا *فَاِنْ ظَلَمَهُ ٱلْحَاكِمُ سَلَّمَهُ اِثْنَيْنِ لِصَاحِبِهِ *وَاِنْ دَفَعَ اِنْسَانٌ اِلَى
10 *صَاحِبِهِ حِمَارًا اَوْ ثَوْرًا اَوْ شَاةً اَوْ شَيْئًا مِنْ سَائِرِ ٱلْبَهَائِمِ * فَمَاتَ اَوِ ٱنْكَسَرَ اَوْ عُثِمَ بِغَيْرِ بَيِّنَةٍ *
11 *فَيَمِينٌ بِٱللّٰهِ يَفْصِلُ فِيمَا بَيْنَهُمَا اَنَّهُ لَمْ يَمُدَّ يَدَهُ اِلَى مُلْكِ صَاحِبِهِ * فَيَقْبَلُهَا ٱلصَّاحِبُ وَلَا يُسَلِّمُ
12 *شَيْئًا * وَاِنْ سُرِقَ مِنْ عِنْدِهِ عَرِمَهُ لَهُ * فَاِنْ اُفْتُرِسَ فَلْيَاْتِ بِشَاهِدٍ * وَلَا يَغْرَمُ ٱلْفَرِيسَةَ * وَاِنِ
13 *ٱسْتَعَارَ ٱلْاِنْسَانُ مِنْ صَاحِبِهِ شَيْئًا فَٱنْكَسَرَ اَوْ مَاتَ وَلَيْسَ رَبُّهُ مَعَهُ فَلْيَغْرَمْهُ * وَاِنْ كَانَ رَبُّهُ مَعَهُ
14 *فَلَا يَغْرَمُ وَاِنْ كَانَ مُسْتَاْجَرًا فَقَدْ مَضَى بِاُجْرَتِهِ *

Et ſi inventus fuerit fur in ſuffoſſione, & percuſſus atque occiſus fuerit, ſanguis ejꝰ erit impunitus. Et ſi ortus fuerit ſol ſuper eum, non habebit repulſam, et reddat quod furatus eſt: quòd ſi non habuerit, vendatur pro furto ſuo. Et ſi inventum fuerit in manu ejus furtum, à bove ad aſinum, ad ovem vivos: det pro uno duos. Et cùm paſci fecerit aliquis agrum aut vineā ſuam, ac tum dimiſerit jumentum ſuum ut paſcatur in agro alteriꝰ, reddat ei de optimis agri ſui aut vineæ ſuæ. Et ſi egreſſus fuerit ignis, & inventerit ſpinas, combuſſeritque acervū frugum, aut ariſtas ſtantes, aut omne quod eſt in agris, tradat id ad quod damnabitur auctor incendii. Et ſi dederit quis proximo ſuo argentum aut vaſa ut ſervet ea ſibi, furtóque ablata fuerint è domo ipſius; ſi repertus fuerit fur, debit duplum. Quòd ſi non inventus fuerit fur, accedet dominus domūs ad judicem, & jurabit ſe non extendiſſe manum ſuam ad dominiū proximi ſui. Et de omni re quam detegabit, à bove ad aſinū, & ad ouē, & ad veſtem, & ad omne amiſſum de quo dixerit, Hoc eſt meū, ad judicem deferetur res utriuſque. Et ſi damnaverit eum judex, tradet duplū proximo ſuo. Et ſi quis dederit proximo ſuo aſinum, aut taurum, aut ovem, aut aliquod ex omniboꝰ jumentis, et mortuū fuerit, aut fractum fuerit, aut prædā ductum fuerit, abſq; ullo judicio: Jusjurandū per Deū dividet inter eos, quòd non extenderit manum ſuā ad poſſeſſionē proximi ſui, et acceptabit illud dominꝰ ejus, & non tradet quicquā. Et ſi furto ablatum fuerit ab eo, debebit illud ipſi. Et ſi prædā captū fuerit, adducat teſtē, & non tenebitur ad prædam. Et ſi mutuum accipiat quis ab amico ſuo aliquid, & fractum fuerit, aut mortuū fuerit, dum non eſt dominus ejus cum eo, tenetur ad illud. Et ſi dominꝰ ejꝰ cum illo fuerit, non tenebitur ad illud: ſi verò conductum fuerit, abibit pro mercede ſua

ספר שמות : כג

cubuerit & ,desponsata est non quæ ,virginem quispiam *pellexerit* cum Et
16 וְכִי־יְפַתֶּה אִישׁ בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא־אֹרָשָׂה וְשָׁכַב
renuerit renuendo Si .uxorem in sibi eam *accelerabit accelerando* ,ea cum 16
17 עִמָּהּ מָהֹר יִמְהָרֶנָּה לּוֹ לְאִשָּׁה: אִם־מָאֵן יְמָאֵן
.virginum dotem juxta appendet argentum ,sibi eam dare ejus pater
אָבִיהָ לְתִתָּהּ לוֹ כְּסֶף יִשְׁקֹל כְּמֹהַר הַבְּתוּלֹת: 17
moriendo ,animali cum *cubans* Omnis .*vivificabis non Præstigiatricem*
18 מְכַשֵּׁפָה לֹא תְחַיֶּה: כָּל־שֹׁכֵב עִם־בְּהֵמָה מוֹת
19 DOMINO præterquàm ,*excindetur* Diis Immolans .morietur 18
20 יוּמָת: זֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם בִּלְתִּי לַיהוָה
peregrini quia ,eum opprimes non & ,*repulsabis non peregrinum* Et .soli 19 20
לְבַדּוֹ: וְגֵר לֹא־תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ כִּי־גֵרִים
21 non pupillum & ,viduam Omnem .Ægypti terra in fuistis 21
הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: כָּל־אַלְמָנָה וְיָתוֹם לֹא
22 clamando si quia ,eum afflixeris affligendo Si .affligetis
תְעַנּוּן: אִם־עַנֵּה תְעַנֶּה אֹתָו כִּי אִם־צָעֹק
,*meum nasus* irascetur Et.ejus clamorem audiam audiendo,me ad clamaverit 22 23
24 יִצְעַק אֵלַי שָׁמֹעַ אֶשְׁמַע צַעֲקָתוֹ: וְחָרָה אַפִּי
vestri filii & ,viduæ vestræ uxores erunt & ,gladio in vos occidam & 24
וְהָרַגְתִּי אֶתְכֶם בַּחֶרֶב וְהָיוּ נְשֵׁיכֶם אַלְמָנוֹת וּבְנֵיכֶם
pauperi ,meo populo mutueveris argentum Si .pupilli
25 יְתֹמִים: אִם־כֶּסֶף תַּלְוֶה אֶת־עַמִּי אֶת־הֶעָנִי
.usuram eum super ponetis Non *fœnerator* sicut ei eris non tecum 25
עִמָּךְ לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּנשֶׁה לֹא־תְשִׂימוּן עָלָיו נֶשֶׁךְ:
ingredi ad usque ,tui proximi vestimentum *jueris pigneratus pignerando* Si
26 אִם־חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ עַד־בֹּא
tantum ,ejus operimentum *ipsum* Quia .*ei illud converties* ,*Solis* 26
27 הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ: כִּי הִוא כְסוּתָה לְבַדָּהּ
clamaverit cum erit Et .dormiat quo in ,suæ pelli ejus vestimentum illud 27
הִוא שִׂמְלָתוֹ לְעֹרוֹ בַּמֶּה יִשְׁכָּב וְהָיָה כִּי־יִצְעַק
,maledices non *Diis* .*ego* misericors quia ,exaudiam ,me ad
28 אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי־חַנּוּן אָנִי: אֱלֹהִים לֹא תְקַלֵּל
tuam lachrymam & tuam Plenitudinem .maledices non tuo populo in *elevato* & 28
וְנָשִׂיא בְעַמְּךָ לֹא תָאֹר: מְלֵאָתְךָ וְדִמְעֲךָ
facies Sic .mihi dabis tuorū filiorū Primogenitum .tardabis non 29
לֹא תְאַחֵר בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּתֶּן־לִי: כֵּן תַּעֲשֶׂה
die in ,sua matre cum erit diebus Septem .tuo pecori ,tuo bovi 30
לְשֹׁרְךָ לְצֹאנֶךָ שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה עִם־אִמּוֹ בַּיּוֹם
carnem & ,mihi eritis sanctitatis viri Et .mihi eum dabis octavo
31 הַשְּׁמִינִי תִּתְּנוּ־לִי: וְאַנְשֵׁי־קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר
.eam projicietis Cani .comedetis non ,raptam agro in
בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ:

CAP. XXIII. כג

cum tuam manum ponas Ne .mendacii auditionem *feres* Non
1 לֹא תִשָּׂא שֵׁמַע שָׁוְא אַל־תָּשֶׁת יָדְךָ עִם־
multos post eris Non .*iniquitatis testem existendum ad* impio
2 רָשָׁע לִהְיוֹת עֵד חָמָס: לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֵי־רַבִּים
multos post *declinandam ad* ,*lite super* respondebis non & ,mala ad
לְרָעוֹת וְלֹא־תַעֲנֶה עַל־רִב לִנְטֹת אַחֲרֵי רַבִּים
.pervertendum ad
לְהַטֹּת:

EXODUS. Versio VULG. LAT.

Si seduxerit quis virginē necdum desponsatā, dormieritq; cum ea; dotābit eam, & habebit eam uxorem. Si pater virginis dare noluerit, reddet pecuniam juxta modum dotis, quam virgines accipere consueverunt. Maleficos non patieris vivere. Qui coïerit cum jumento, morte moriatur. Qui immolat diis, occidetur, præterquàm Domino soli. Advenam non contristabis, neque affliges eum: advenæ enim et ipsi fuistis in terra Ægypti. Viduæ & pupillo non nocebitis. Si læseritis eos, vociferabuntur ad me: & ego audiam clamorem eorum. Et indignabitur furor meus, percutiámq; vos gladio, & erunt uxores vestræ viduæ, & filii vestri pupilli. Si pecuniā mutuā dederis populo meo pauperi qui habitat tecum, non urgebis eum quasi exactor, nec usuris opprimes. Si pignus à proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei. Ipsum enim est solum quo operitur, indumentū carnis ejus, nec habet aliud in quo dormiat: si clamaverit ad me, exaudiam eum, quia misericors sum. Diis non detrahes, & principi populi tui non maledices. Decimas tuas & primitias tuas non tardabis reddere. Primogenitum filiorum tuorum dabis mihi. De bobus quoque & ovibus similiter facies: septem diebus sit cum matre suā, die octavā reddes illum mihi. Viri sancti eritis mihi: carnem, quæ à bestiis fuerit prægustata, non comedetis, sed projicietis canibus.

CAP. XXIII.

1 Non suscipies vocem mendacii: nec junges manum tuā ut pro impio dicas falsum testimonium. Non sequéris turbā ad faciendū malū: nec in judicio plurimorū acquiesces sententiæ, ut à vero devies.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Ἐὰν δὲ ἀπατήσῃ τὶς παρθένον ἀμνήστευτον, καὶ κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, φερνῇ φερνεῖ αὐτὴν γυναῖκα. 17 Ἐὰν δὲ ἀναπεύσῃ, καὶ μὴ βούληται ὁ πατὴρ αὐτῆς δοῦναι αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα, ἀργύριον (o) ἀποτίσει τῷ πατρὶ κατὰ ὅσον δεῖν ἡ φερνὴ τῶν παρθένων. 18 Φαρμακοὺς οὐ (π)ροποιήσετε. 19 Πᾶν κοιμώμενον μετὰ κτήνους θανάτῳ (ρ) ἀποκτενεῖτε αὐτούς. 20 Ὁ θυσιάζων (σ) θεοῖς, θανάτῳ ἐξολοθρευθήσεται, πλὴν κυρίῳ μόνῳ. 21 Καὶ προσήλυτον οὐ κακώσεις, (τ) οὐδὲ μὴ θλίψητε αὐτόν· ἦτε γὰρ προσήλυτοι ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. 22 Πᾶσαν χήραν καὶ ὀρφανὸν οὐ κακώσεις. 23 Ἐὰν δὲ κακίᾳ κακώσῃς αὐτοὺς, καὶ κεκράξαντες καταβοήσωσι πρός με, ἀκοῇ εἰσακούσομαι τῆς φωνῆς αὐτῶν, 24 καὶ ὀργισθήσομαι θυμῷ, καὶ ἀποκτενῶ ὑμᾶς μαχαίρᾳ, καὶ ἔσονται αἱ γυναῖκες ὑμῶν χήραι, καὶ τὰ παιδία ὑμῶν ὀρφανά. 25 Ἐὰν δὲ ἀργύριον ἐκδανείσῃς τῷ ἀδελφῷ σου πενιχρῷ παρὰ σοί, οὐκ ἔσῃ αὐτῷ καταπείγων, οὐκ ἐπιθήσεις αὐτῷ τόκον. 26 Ἐὰν δὲ ἐνεχύρασμα ἐνεχυράσῃς τὸ ἱμάτιον τοῦ πλησίον, πρὸ δυσμῶν ἡλίου ἀποδώσεις 27 αὐτῷ. Ἔστι γὰρ τοῦτο περιβόλαιον αὐτῷ, μόνον τοῦτο τὸ ἱμάτιον ἀκαλυψίας αὐτοῦ· ἐν τίνι κοιμηθήσεται; Ἐὰν οὖν καταβοήσῃ πρός με, εἰσακούσομαι αὐτοῦ· ἐλεήμων γάρ εἰμι. 28 Θεοὺς οὐ κακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου (υ) οὐ κακῶς ἐρεῖς. 29 Ἀπαρχὰς ἁλωνός σου καὶ ληνοῦ σου οὐ καθυστερήσεις. Τὰ πρωτότοκα τῶν υἱῶν σου δώσεις ἐμοί. 30 Οὕτω ποιήσεις τὰ μόσχον σου καὶ τὸ πρόβατόν σου καὶ τὸ ποζύγιόν σου. Ἑπτὰ ἡμέρας ἔσται μετὰ τῆς (χ) μητέρα, τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἀποδώσεις μοι αὐτό. 31 Καὶ ἄνδρες ἅγιοι ἔσεσθέ μοι. καὶ κρέας θηριάλωτον οὐκ ἔδεσθε, τῷ κυνὶ (ψ) προβαλεῖτε αὐτό.

MS. A. (o) ποτίσει αὐτῷ καθ' (π) προβιώσεσθε. (ρ) ἀποκτενεῖτε. Ὁ (σ) θεοῖς ἑτέροις, ἐξολοθρευθήσεται, (τ) ἐὰν μὴ θλίψῃς (υ) οὐκ ἐρεῖς κακῶς. (φ) Οὕτως (χ) μητέρα αὐτῷ, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ δώσεις μοι (ψ) προβαλεῖτε

ΚΕΦ. κγ'.

1 Οὐ παραδέξῃ ἀκοὴν ματαίαν. οὐ συγκαταθήσῃ μετὰ τοῦ ἀδίκου γενέσθαι μάρτυς 2 ἄδικον. Οὐκ ἔσῃ μετὰ πλήθους ἐκκλῖναι (α) μετὰ τῶν πλείονων, ὥστε ἐκκλεῖσαι κρίσιν.

MS.A. (α) μετὰ πλειόνων, ὥστε ἐκκλεῖναι

CAP. XXIII.

Si quis autem deceperit virginem non desponsatam, & dormierit cum ea; dote dotabit eam sibi uxorem. Si autem nesciens 17
venerit, & noluerit pater ejus dare eam ipsi uxorem, argentum solvet patri pro eo, quanta est dos virginum. Veneficos (g) non sinetis incolumes. Omnem dormientem cum pecore morte inte- 18 19
ficite eos. Sacrificans diis, morte (h) eradicabitur, nisi Domino soli. Et advenam non vexabitis, 20 21
neque tribulabitis eum: fuistis enim advenæ in terra Ægypto. Omnem viduam et pupillum non 22
vexabitis. Si autem vexatione vexaveritis eos, et vociferati clamaverint ad me, auditione exaudiam vocem eorū, Et irascar furore, & perimam vos gladio: & 23 24
erunt uxores vestræ viduæ, & parvuli vestri pupilli. Si autem 25
argentum mutuum dederis fratri proximo apud te, non eris eum (i) urgens, non impones ei usuram. Si autem pign[us] in (k) pign[us] 26
acceperis vestimentum proximi, ante solis occasum reddes ei. Et 27
enim hoc operimentum ejus, solum hoc vestimentum turpitudinis ejus: in quo dormiet? Si igitur clamaverit ad me, exaudiam eum: misericors enim sum. Deos non maledices, & 28
principem populi tui non maledices. Primitias areæ & torcularis tui non differes. Primogenita filiorum tuorum dabis mihi. 29
Sic facies vitulum tuum, & ovem tuam, & subjugale tuum. Septem diebus erit sub matre: octavo autem die reddes mihi illud. Et viri sancti eritis mihi. 30 31
Et carnem à bestia captam non manducabitis, cani projicite illam.

CAP. XXIII.

Non suscipies auditionē vanam. Non (a) consenties cum injusto, ut sis testis injustus. Non e- 1 2
ris cum pluribus in (b) malitia. Non apponeris cum multitudine declinare cum pluribus, ut (c) excludas judicium.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Cùm pellexerit quis virginem, quæ nondum fuerit desponsata, concubueritque cum ea, omnino ducet eam sibi uxorem. Quòd si no- 16 17
luerit pater ejus illam dare ei, pecuniā ponderabit juxta dotem virginis. Veneficū non 18
patiêris vivere. Et omnis qui concubuerit cum jumento, occidendo occidatur. Qui sa- 19 20
crificaverit diis, pereat, præterquā Dño soli. Advenas ne lædatis, neque affligatis, quoni- 21
am advenæ fuistis in terra Ægypti. Omnibus 22
etiam viduis, & pupillis ne noceatis. Et si no- 23
cueritis eis, & oraverint coram me, audiens audiam orationem eorum: Et invalescet fu- 24
ror meus, & occìdam vos gladio, erúntque uxores vestræ viduæ, & filii vestri erunt pupilli. Si pecuniam mutuò dederis inter po- 25
pulum meum, pauperi qui tecum est, non eris ei tanquam dominus debiti, nec accipies ab 26
eo fœnus. Et si accipias in pignus vestimentum proximi tui, ad occasus solis illud ei re- 27
stitue: Quoniam ipsum est vestimentum ejus solum, ipsúmq; est operimentum ejus ad carnem suam *tegendam*: *alioquin* in quo dormiet? & si oraverit coram me, exaudiam e- 28
um, quia misericors egò sum. Judici ne convicieris, & principi populi tui ne maledicas. 29
Primitias proventuum tuorum, & areæ tuæ, & primitias torcularium tuorū ne differas: primogenitum filiorum tuorum dabis mihi. 30
Idémq; facies de bobus tuis, & ovibus tuis; septem diebus erit cum matre sua, & in die octavo dabis illud mihi. Et homines sancti 31
eritis mihi: & carnem avulsam ex animali vivo ne comedatis, canib[us] projicietis illam.

CAP. XXIII.

1 Ne confirmes rumorem falsum. Ne ex- 1
tendas manum tuam cum debitore, ut sis ei testis falsus. Ne sequaris multos ad malefa- 2
ciendum, & ne respondeas de lite ut defle- ctas post multos qui deflectunt.

תרגום אונקלוס

16 ואֲרֵי־יְשַׁדֵּל גְּבַר בְּתוּלְתָּא דְּלָא
מְאָרְסָא וְיִשְׁכַּב עִמַּהּ קַיָּמָא יְקִימִנַּהּ
17 לֵיהּ לְאִנְתּוּ: אִם־מְצַבָּא לָא יְצַבֵּי
אֲבוּהָא לְמִתְּנַהּ לֵיהּ כַּסְפָּא יִתְקוֹל
18 כְּמוֹהַר בְּתוּלְתָּא: חַרְשָׁא לָא תְחַיֵּי:
19 כָּל־דְּיִשְׁכּוֹב עִם־בְּעִירָא אִתְקְטָלָא
20 יִתְקְטֵל: דְּדָבַח לְטַעֲוָת עַמְמַיָּא
יִתְקְטֵל אֱלָהוֹל לְשַׁמְדָּיִי בִּלְחוֹדוֹהִי:
21 וְגִיּוֹרָא לָא תוֹנֵן וְלָא תְעִיקִנֵּיהּ
אֲרֵי דַיָּרִין הֲוֵיתוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם:
22 כָּל־אַרְמְלָא וְיָתוֹם לָא תְעַנּוּן: אִם־
23 עַנָּאָה תְעַנֵּי יָתֵיהּ אֲרֵי אִם־מְקַבֵּל
יְקַבֵּל קְדָמַי קָבֵּל אֶקְבֵּל קְבָלְתֵּיהּ:
24 וְיִתְקוֹף רוּגְזִי וְאֶקְטוֹל יָתְכוֹן בְּחַרְבָּא
וִיהוֹן נְשֵׁיכוֹן אַרְמְלָן וּבְנֵיכוֹן יְתָמִין:
25 אִם־כַּסְפָּא תוֹזִיף בְּעַמִּי יָת עֲנִיָּא דְּ
עִמָּךְ לָא תְהֵי לֵיהּ כְּרַשִׁיעָא לָא תְשַׁוּוּן
26 עָלוֹהִי חֲבוּלְיָא: אִם מַשְׁכּוֹנָא תַּסְבַּ
כְּסוּתָא דְּחַבְרָךְ עַד־מֵעַל שְׁמְשָׁא
27 תְּתֵיבְנֵיהּ לֵיהּ: אֲרֵי הִיא כְסוּתֵיהּ
בִּלְחוֹדֵיהּ הִיא תּוֹתְבֵיהּ לְמִשְׁכֵּיהּ
בְּמָא יִשְׁכּוֹב וִיהֵי אֲרֵי־יְקַבֵּל קְדָמַי
וַאֲקַבֵּל קְבָלְתֵּיהּ אֲרֵי־חַנָּנָא אֲנָא:
28 דַּיָּנָא לָא תְקַיֵּל וּרְבָּא בְּעַמָּךְ לָא
29 תְלוֹט: בְּכוּרָךְ וּדְמַעְךָ לָא תְאַחַר
בְּכוֹרָא דִּבְנָךְ תְּפָרֵישׁ קֳדָמָי: כֵּן־
30 תַּעֲבֵיד לְתוֹרָךְ לְעָנָךְ שִׁבְעָא יוֹמִין
יְהֵי עִם־אִמֵּיהּ בְּיוֹמָא תְמִינָאָה
31 תְּפָרְשִׁנֵּיהּ קֳדָמָי: וְאֻנְשִׁין קַדִּישִׁין
תְּהוֹן קֳדָמָי וּבְשַׂר תְּלִישׁ מִן־חֵיוָא
חֲיָא לָא תֵכְלוֹן לְכַלְבָּא תִּרְמוֹן
יָתֵיהּ:

כג

1 לָא תְקַבֵּל שְׁמַע דְּשִׁקַּר לָא־תְשַׁוֵּי
יָדָךְ עִם־חַיָּבָא לְמֶהֱוֵי לֵיהּ סָהִיד
2 שִׁקַּר: לָא תְהֵי בְּתַר סַנְיָאִי לְאַבְאָשָׁא
וְלָא־תְתַמְנַע מִלְּאַלְפָּא מָה דְּעִינָּא
עַל־דִּינָא בְּתַר סַנְיָאִי שַׁלֶּם דִּינָא:

Targum ONKELOS.

16 Et quando seduxerit vir virginē, quæ non est desponsata, & concubuerit cum ea: desponsabit eam sibi in uxorē. Quòd
17 si noluerit pater ejus tradere ei illam: argentum in pondere reddet, juxta dotem virginum.
18 Malefica non vivat. Omnis qui
19 concubuerit cum jumento, morte moriatur. Qui immolaverit idolis populorum, occi-
20 datur: præter nomini Domini solius. Advenam autē non decipietis, neq; affligetis *eum:*
21 quoniā advenæ fuistis, in terrā Ægypti. Nullam viduā neq;
22 pupillū affligetis. Quod si af-
23 fligens afflixeris eum: & clamans clamaverit coram me; suscipiēs suscipiā clamorē ejus.
24 Et indignabitur furor meus; interficiamq; vos gladio: & erunt uxores vestræ viduæ, &
25 filii vestri pupilli. Si argentum cōmodaveris *in* populo meo, pauperi qui habitat tecū; non eris ei quasi fœnerator: nec imponetis super eum usuram. Si
26 pro pignore acceperis coopertorium proximi tui: ante solis
27 occasum reddis illud ei. Quoniam ipsum est coopertorium ejus; & ipsum est indumentum cutis ejus: in quo cubabit? eritq; quando clamaverit coram me; suscipiam clamorem ejus, quia misericors ego sum.
28 Judices non vilipendes: & principi in populo tuo non maledices. Primitias *tuas & li-*
29 *quores tuos* non tardabis reddere: primogenitum filiorum tuorum reservabis coram me.
30 Sic facies de bobus tuis, & de ovibus: septem dieb⁹ erit cum matre suā; & in die octavo separabis eum coram me. Et vi-
31 ri sancti eritis coram me: & carnem dilaceratam à bestiâ *vivâ* non comedetis; canibus projicietis eam.

CAP. XXIII.

1 Non suscipies vocē mendacii: nec pones manū tuā cū in-
2 iquo; ut sis ei testis falsus. Non sequēris multos, ad malefaciēdū: neq; desinas docere q̄ tibi videtur in judicio, juxta sentētiā plurimorū perfice judiciū.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARIATANUS.

16 ** ואיש כי־יפתה בתולה אשר לא־ארשה
17 ושכב עמה מהר ימהרנה לו לאשה: * אם־מאן
18 ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל כמהר
19 הבתולת: * כל־שכב עם־בהמה מות יומת:
20 * זבח לאלהים יחרם בלתי ליהוה לבדו:
21 * וגר לא תונה ולא תלחצנו כי־גרים הייתם
22 בארץ מצרים: * כל־אלמנה ויתום לא תענון:
23 * אם־ענה תענה אתו כי אם־צעק יצעק אלי
24 שמע אשמע צעקתו: * וחרה אפי והרגתי
25 אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם
26 יתומים: * אם־כסף תלוה את־עמי את־העני
עמך לא־תהיה לו כנשה לא־תשימון עליו
27 נשך: * אם־חבל תחבל שלמת רעך עד־בא
28 השמש תשיבנו לו: * כי־היא כסתו לבדה
היא שמלתו לעורו במה ישכב והיה כי־יצעק
29 אלי ושמעתי כי־חנון אני: * אלהים לא תקלל
30 ונשיא בעמך לא תאר: * כן תעשה לשורך
לצאנך שבעת ימים יהיה עם־אמו ביום
31 השמיני תתנו לי: * ואנשי קדש תהיון לי
ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון
אתו:

כג

1 * לא תשא שמע שוא אל־תשת ידך עם־רשע
2 להיות עד חמס: * לא־תהיה אחרי רבים
לרעות ולא־תענה על־ריב לנטת אחרי רבים
להטת:

VERSIO SAMARITANA.

16 ** ואיש כי יפתה בתולה אשר לא ארשה
17 ושכב עמה מהר ימהרנה לו לאשה: * אם מאן
18 ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל כמהר
19 הבתולת: * כל שכב עם בהמה מות יומת:
20 * זבח לאלהים יחרם בלתי ליהוה לבדו:
21 * וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם
22 בארץ מצרים: * כל אלמנה ויתום לא תענון:
23 * אם ענה תענה אתו כי אם צעק יצעק אלי
24 שמע אשמע צעקתו: * וחרה אפי והרגתי
25 אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם
26 יתומים: * אם כסף תלוה את עמי את העני
עמך לא תהיה לו כנשה לא תשימון עליו
27 נשך: * אם חבל תחבל שלמת רעך עד בא
השמש תשיבנו לו: * כי היא כסתו לבדה
היא שמלתו לעורו במה ישכב והיה כי יצעק
29 אלי ושמעתי כי חנון אני: * אלהים לא תקלל
30 ונשיא בעמך לא תאר: * כן תעשה לשורך
לצאנך שבעת ימים יהיה עם אמו ביום
31 השמיני תתנו לי: * ואנשי קדש תהיון לי
ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון
אתו:

כג

1 * לא תשא שמע שוא אל תשת ידך עם רשע
2 להיות עד חמס: * לא תהיה אחרי רבים
לרעות ולא תענה על ריב לנטת אחרי רבים
להטת:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

16 Si quis autem (a) deceperit virginem nondesponsatam, et concubuerit cum ea, dotē dotabit eam sibi in uxorem. Si
17 verò renuat pater ejus illam tradere illi, argentum numerabit secundùm dotem virginum. (b) Veneficam non si-
18 nes vivere. Quicunque con-
19 cubuerit cum jumento, morte morietur. Sacrificans diis alienis exterminabitur. Peregri-
20 num autem non affligetis, neque opprimetis, nam peregrini fuistis in terra Ægypti.
21 Nullam viduam et pupillum
22 (c) vexabitis. Nam si (d)
23 vexando vexaveritis eum, et clamaverit ad me, audiendo audiam clamorem eius. Et
24 ardebit furor meus, & occīdam vos in gladio, eruntq; uxores vestræ viduæ, & filii vestri pupilli. Si argentum
25 mutuò dederis populo meo, (e) pauperi qui tecum est, non eris ei sicut (f) princeps, non ponetis super eum (g) usuram.
26 Si pignus receperis vestem proximi tui, cùm occiderit sol
27 reddes illi. Quoniam hoc est operimentum tuus solum, hæc vestis eius est pro pelle suā in qua dormit: Idcò fiet ut
28 cùm clamaverit ad me, ego exaudiā, (h) misericors enim sum. Dijs non maledices, &
29 principem populi tui non execraberis; Primitias areæ tuæ,
30 et torcularis tui non differes, primogenitū filiorum tuorum dabis mihi. Sic facies bobus
31 tuis, et pecudibus tuis; septem diebus erit cum populo suo, et die octavâ dabis eum mihi. Viriq, sancti eritis mihi. Car-
31 nem autem in agro dilaceratum non comedetis, projiciendo projicietis eam.

CAP. XXIII.

1 Non suscipies rumorem vanum; neque pones manum tuam cum impio, ut
2 sis testis injustus. Non sequēris plures in malum, neque
(a) respondebis de lite ad declinandum post plurimos, ut perversè agas.

VER. SAM. (a) seduxerit (b) Pythonissam (c) affligetis. (d) affligendo affixeritis (e) afflicto (f) exactor, (g) duplicationem. (h) clemens (a) affliges *aliquem*

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * وَاِنْ خَدَعَ رَجُلٌ جَارِيَةً بِكْرًا لَمْ تُمْلَكْ فَضَاجَعَهَا * فَلْيَمْهَرْهَا زَوْجَةً لَهُ * فَاِنْ اَبَى اَبُوهَا اَنْ يُزَوِّجَهَا
17 بِهِ * فَلْيَزِنْ لَهُ مِنَ الْوَرِقِ كَمَهْرِ الْاَبْكَارِ * وَالسَّاحِرُ فَلَا تَسْتَبْقِهِ * وَكُلُّ مَنْ اَتَى بَهِيمَةً فَلْيُقْتَلْ فَلَا
18 * وَمَنْ ذَبَحَ لِلْمَعْبُودَاتِ فَلْيُتْلَفْ اِلَّا لِلّٰهِ وَحْدَهُ * وَالْغَرِيبَ فَلَا تَغُشَّهُ وَلَا تَضْغَطْهُ * فَطَالَمَا كُنْتُمْ
19 غُرَبَاءَ فِي اَرْضِ مِصْرَ * وَلَا تَظْلِمْ كُلَّ اَرْمَلَةٍ وَيَتِيمٍ * فَاِنْ ظَلَمْتَ وَاحِدًا مِنْهُمْ وَصَرَخَ اِلَيَّ اَجِيبُهُ عَنْ
20 صُرَاخِهِ * بِاَنْ يَسْقُطَ غَضَبِي وَاَقْتُلَكُمْ بِالسَّيْفِ * فَتَصِيرَ نِسَاؤُكُمْ اَرَامِلَ وَبَنُوكُمْ يَتَامَى * وَاِنْ
21 اَقْرَضْتَ بَعْضَ قَوْمِي وَرِفْقًا لِضَعِيفٍ مَعَكَ * فَلَا تَكُنْ لَهُ كَالْغَرِيمِ * وَلَا تُصَيِّرُوا عَلَيْهِ عَيْنَهُ * وَاِنِ
22 اَسْرَهَنْتَ ثَوْبَ صَاحِبِكَ فَعِنْدَ مَغِيبِ الشَّمْسِ رُدَّهُ اِلَيْهِ * اِنْ كَانَتْ هِيَ كِسْوَتَهُ وَحْدَهَا اَوْ هِيَ ثَوْبُ
23 بَدَنِهِ * فَمَادَا يَنَامُ فَاِنْ هُوَ صَرَخَ اِلَيَّ سَمِعْتُ مِنْهُ لِاَنِّي رَؤُوفٌ * وَلَا تَسْتَمِنْ حَاكِمًا * وَسَرِيعًا فِي
24 قَوْمِكَ لَا تَلْعَنُ * وَسَلَفَكَ وَرَسْحَكَ لَا تُؤَخِّرُهُمَا * وَاِبْكَارَ بَنِيكَ فَاجْعَلْهُمْ لِي * وَكَذَاكَ فَاصْنَعْ
25 بِبَقَرِكَ وَغَنَمِكَ * وَلْيَكُنِ الْمَوْلُودُ مِنْهَا سَبْعَةَ اَيَّامٍ مَعَ اُمِّهِ * وَفِي الْيَوْمِ الثَّامِنِ تَجْعَلُهُ لِي * وَكُونُوا
26 اُنَاسًا مُقَدَّسِينَ لِي * وَحَيَوَانًا مُفْتَرَسًا فِي الصَّحْرَا لَا تَاْكُلُوهُ بَلِ اطْرَحُوهُ لِلْكَلْبِ *

* اَلْفَصْلُ الثَّالِثُ وَالْعِشْرُونَ *

1 * وَلَا تَقْبَلْ خَبَرًا زُورًا * وَلَا تُخَالِطَنَّ
2 ظَالِمًا لِتَكُونَ لَهُ شَاهِدَ ظُلْمٍ * وَلَا تَكُنْ تَبَعَ الْكَثِيرِ لِشَرٍّ * وَلَا تُجِبْ فِي خُصُومَةٍ بِمَا تَمِيلُهَا بِهِ *
بَلْ مِلْ اِلَى وَرَاءِ الْاَكْثَرِ *

Et si vir seduxerit puellam virginem non 16
nuptam, & coierit cum ea, dotet illam in
uxorem sibi. Quòd si renuerit pater e- 17
jus copulare eam in matrimonium cum il-
lo, ponderet ei ex argento secundùm dotē
virginum. Et incantatorem nè reserves. 18
Et quicunq; coierit cum jumento, interfi- 19
ciatur interfectione. Et qui immolaverit 20
adorabilibus, pereat, præterquam soli Deo.
Et peregrinum nè vexes, neque exasperes 21
eum: longa enim fuit mora quâ peregrini
fuistis in terra Ægypti. Neque opprimas 22
omnem viduam, & pupillum. Quoniam 23
si oppresseris aliquem ex illis, & clamave-
rit ad me, exaudiā eum pro clamore ejus.
Quoniam corroborabitur ira mea, & in- 24
terficiam vos ense: fientque mulieres ve-
stræ viduæ, & filii vestri orphani. Et si 25
mutuum dederitis alicui ex populo meo
argentum, imbecilli qui fuerit tecum, nè
sis ei quasi creditor, & nè imponatis ei u-
suram. Et si acceperis in pignus vestem 26
proximi tui, ad occasum solis restitue eam
ipsi. Si fuerit ipsa sola indumentum ejꝰ, 27
vel fuerit vestis corporis ejus, in quo dor-
miet? nam si ipse clamaverit ad me, audiā
eum, quia benignus sum. Et nè affece- 28
ris injuriis ullo modo judicem, & nobilē
in gente tua nè maledixeris. Et mustum 29
tuum, & stillam tuam nè distuleris. Et
primogenitos filiorum tuorum destina mi-
bi. Et boi modo fac de bobus tuis, & 30
ovibus tuis: & maneat quod nascetur ex
ipsis septem diebus cum matre sua, & in
die octava constitues illud mihi. Et esto- 31
te homines sancti mihi. Et animal prædâ
captum in deserto nè comedatis, sed pro-
jicite illud cani.

CAP XXIII.

Et nè acceptes famā falsam; et nè tra- 1
ctes pectꝰ cum injusto, ut sis illi testis
injustitiæ. Et nè sis sequax multitudinis 2
ad malū. Et nè respondeas in lite quicquā
quo illā declinas, sed inclina post plures.

ספר שמות : כג׳

vel ,tibi inimicãtis bovi occurreris Cùm ,ſua cauſa in *decorabis non tenuem* Et
3 וְלַל לֹא תֶהְדַּר בְּרִיבוֹ : כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אֹיִבְךָ אוֹ
4 te odientis aſinum videris Cùm ,illi eũ reduces reducẽdo,erranti ej⁹ aſino
5 חֲמֹרוֹ תֹּעֶה הָשֵׁב תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ : כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ
,eo cum *deſeres Deſerendo ei deſerendo à ceſſabis* & ,ſuo onere ſub cubantem
רֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ וְחָדַלְתָּ מֵעֲזֹב לוֹ עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ :
mendacii verbo A .ejus lite in tui egeni judicium *declinabis* Non
6 לֹא תַטֶּה מִשְׁפַּט אֶבְיֹנְךָ בְּרִיבוֹ : מִדְּבַר־שֶׁקֶר
7 juſtificabo non quia ,occidas ne juſtum & innocentẽ & ,te elongabis
תִּרְחָק וְנָקִי וְצַדִּיק אַל תַּהֲרֹג כִּי לֹא אַצְדִּיק
,*aperies excæcabit* munus quia ,accipies non munus Et .impium
8 רָשָׁע : וְשֹׁחַד לֹא תִקָּח כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר פִּקְחִים
vos & :opprimes non peregrinum Et .juſtorum verba *pervertet* &
9 וְיַסֵּלֵף דִּבְרֵי צַדִּיקִים : וְגֵר לֹא תִלְחָץ וְאַתֶּם
.Ægypti terra in fuiſtis peregrini quia ,peregrini animam noſtis
יְדַעְתֶּם אֶת־נֶפֶשׁ הַגֵּר כִּי גtill יִם הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם :
.ejus proventum congregabis & ,tuam terram ſeres annis ſex Et
10 וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת־אַרְצֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ :
inopes comedent Et :eam dimittes & ,eam relinques ſeptimo Et
11 וְהַשְּׁבִיעִת תִּשְׁמְטֶנָּה וְנָטַשְׁתָּהּ וְאָכְלוּ אֶבְיֹנֵי
facies Sic .agri beſtia comedet eorũ reſiduũ &,tui populi
עַמֶּךָ וְיִתְרָם תֹּאכַל חַיַּת הַשָּׂדֶה כֵּן־תַּעֲשֶׂה
die in & ,tua opera facies diebus Sex .*tuæ olivæ* ,tuæ vineæ
לְכַרְמְךָ לְזֵיתֶךָ : שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבַיּוֹם
,tuus aſinus & ,tuus bos requieſcat ut ,*ceſſabis* ſeptimo
הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וְחֲמֹרֶךָ
quæ omnibus in Et .peregrinus & ,tuæ ancillæ filius *reſpiret* &
13 וְיִנָּפֶשׁ בֶּן־אֲמָתֶךָ וְהַגֵּר : וּבְכֹל אֲשֶׁר־
non aliorum deorum nomen & :eritis cauti ,vos ad dixi
אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם תִּשָּׁמֵרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא
vicibus Tribus .tuum os ſuper audietur Non .inemorabitis
14 תַזְכִּירוּ לֹא יִשָּׁמַע עַל־פִּיךָ : שָׁלֹשׁ רְגָלִים
.cuſtodies infermentatorum Solenitatem .anno in mihi ages feſtum
15 תָּחֹג לִי בַּשָּׁנָה : אֶת־חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר
tibi præcepi quemadmodum ,infermentata comedes diebus Septem
שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ
es egreſſus eo in quia :*novarum frugum* menſis tempus ad
לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי־בוֹ יָצָאתָ
ſolennitatem Et .*nuce mea facies videbantur* non & ,Ægypto ex
מִמִּצְרַיִם וְלֹא־יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם : וְחַג
,agro in ſeminaveris quæ ,tuorum operum primitivorum meſſis
16 הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה
te colligendo in ,*annum exeundo in* collectionis ſolennitatem &
וְחַג הָאָסִף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאָסְפְּךָ אֶת־
conſpicietur anno in vicibus Tribus .agro ex tua opera
17 מַעֲשֶׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה : שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה
immolabis Non .*Domini dominatoris facies* ad tuus maſculus omnis
18 כָּל־זְכוּרְךָ אֶל־פְּנֵי הָאָדוֹן יְהוִה : לֹא־תִזְבַּח
.deps pernoctabit neque, meæ victimæ ſanguinem fermentato ſuper
עַל־חָמֵץ דַּם־זִבְחִי וְלֹא־יָלִין חֵלֶב־
.mane uſque mei agni
חַגִּי עַד־בֹּקֶר :

Verſio VULG. LAT.

3 Pauperis quoque non miſereberis in judicio. Si occurreris bovi inimici tui, aut aſino
4 erranti, reduc ad eum. Si videris aſinum odientis te jacere ſub onere,non pertranſibis,
5 ſed ſublevabis cum eo. Non declinabis in judicium pauperis. Mendacium fugies. Inſontem & juſtum non occîdes : quia averſor impium.
8 Nec accipies munera, quæ etiam excæcant prudentes, & ſubvertunt verba juſtorum.
9 Peregrino moleſtus non eris : ſcitis enim advenarum animas : quia & ipſi peregrini fuiſtis in terra Ægypti. Sex
10 annis ſeminabis terram tuam, & congregabis fruges ejus. Anno autem ſeptimo dimittes eam, & requieſcere facies, ut comedant pauperes populi tui : & quidquid reliquum fuerit, edant beſtiæ agri : ita facies in vinea, &
12 in oliveto tuo. Sex diebus operaberis : ſeptimo die ceſſabis, ut requieſcat bos & aſinus tuus : & refrigeretur filius ancillæ tuæ, & advena.
13 Omnia quæ dixi vobis, cuſtodite. Et per nomen externorum deorum non jurabitis, neque audietur ex ore
14 veſtro. Tribus vicibus per ſingulos annos mihi feſta celebrabitis. Solennitatem azymorum cuſtodies. Septem diebus comedes azyma, ſicut præcepi tibi, tempore menſis novorum, quando egreſſus es de Ægypto : non apparebis in conſpectu meo
16 vacuus. Et ſolennitatem meſſis primitivorum operis tui, quæcunque ſeminaveris in agro. Solennitatem quoque in exitu anni,quando congregaveris omnes fruges tuas de
17 agro. Ter in anno apparebit omne maſculinum tuum coram Domino Deo tuo. Non
18 immolabis ſuper fermento ſanguinem victimæ meæ, nec remanebit adeps ſolennitatis meæ uſque mane.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

3 Καὶ πένητα οὐκ ἐλεήσεις ἐν κείσει. Ἐὰν ᾖ
4 Cωαλῆσης τῷ βοῒ τῷ ἐχθρῷ Cυ, ἢ τῷ
ὑποζυγίῳ αὐτῷ πλανωμένοις, ἀποχέρας
5 ἀποδώσεις αὐτῷ. Ἐὰν ᾖ ἴδῃς τὸ ὑποζύ-
γιον τῷ ἐχθρῷ Cυ πεπωκὸς ὑπὸ † γόμον
αὐτῷ, ὃ παρῃεύσῃ αὐτῷ, (β)ἀλλὰ Cωαρεῖς
6 αὐτῷ μετ᾽ αὐτοῦ. Οὐ διαστρέψεις κείμα πέ-
νητος ἐν κρίσει αὐτοῦ. Ἀπὸ παντὸς ῥήματος
ἀδίκου ἀποσῇ. αἰῶν καὶ δίκαιον οὐκ ἀ-
ποκτενεῖς· καὶ † δικαιώσεις † ἀσεβῆ ἕνε-
8 κεν δώρων. Καὶ δῶρα οὐ λήψῃ· τὰ γὰρ δῶ-
ρα ἐκτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς βλεπόντων, καὶ λυ-
9 μαίνεται ῥήματα δίκαια. Καὶ προσήλυτον
(γ) οὐ θλίψεις· ὑμεῖς γὰρ οἴδατε † ψυχὴν
τοῦ προσηλύτου· αὐτοὶ γὰρ προσήλυτοι ἦτε
10 ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. Ἓξ ἔτη σπερεῖς † γῆν
11 Cυ, καὶ Cωάξεις τὰ γεννήματα αὐτ. Τῷ
δὲ (δ) ἑβδόμῳ ἄφεσιν ποιήσεις, καὶ ἀνήσεις
αὐτ, καὶ φάγονται οἱ πτωχοὶ τοῦ ἔθνους Cυ· τὰ
δὲ ὑπολειπόμενα φάγε (ε) τὰ ἄγρια θη-
ρία. Οὕτω ποιήσεις † ἀμπελῶνά Cυ, (ζ) καὶ
12 † ἐλαιῶνά Cυ. Ἓξ ἡμέρας ποιήσεις τὰ
ἔργα Cυ, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, (η) ἀ-
ναπαυσις· ἵνα ἀναπαύσῃ ὁ βοῦς Cυ, καὶ
τὸ ὑποζύγιόν Cυ, καὶ ἵνα ἀναψύξῃ ὁ υἱὸς
13 † παιδίσκης Cυ καὶ ὁ προσήλυτ. Πάντα
(θ) ὅσα εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς, (ι)φυλάξασθε.
καὶ ὄνομα θεῶν ἑτέρων οὐκ ἀναμνησθήσεται,
οὐδὲ μὴ ἀκουσθῇ ἐκ † στόματ ὑμῶν. Τρεῖς
14 καιρὸς τῷ ἐνιαυτῷ ἑορτάσεί μοι. Τὴν ἑ-
ορτὴν † ἀζύμων (κ) φυλάξασθε ποιεῖν.
ἑπτὰ ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα, καθάπερ ἐνετει-
λάμην Cοι κατ᾽ † καιρὸν τοῦ μηνὸς †
νέων· ἐν γὰρ αὐτῷ ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύπτ.
16 οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιόν μου κενός. Καὶ ἑορτὴν
(λ) θερισμοῦ πρωτογεννημάτων ποιήσεις
† ἔργων Cυ, ὧν ἐὰν σπείρῃς ἐν τῷ ἀγρῷ
Cυ. καὶ ἑορτὴν Cυντελείας (μ) ἐπ᾽ ἐξόδῳ τοῦ
ἐνιαυτοῦ ἐν τῇ Cυναγωγῇ † ἔργων Cυ †
17 ἐκ τοῦ ἀγροῦ Cυ. Τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ
ὀφθήσεται πᾶν (ν) ἀρσενικὸν Cυ ἐνώπιον
18 κυρίου τοῦ θεοῦ Cυ. Ὅταν δὲ ἐκβάλω τὰ
ἔθνη ἀπὸ προσώπου Cυ, καὶ ἐμπλαλύνω τὰ
ὅριά Cυ, (ξ) οὐ θύσεις ἐπὶ ζύμῃ αἷμα (ο)
θυμιάματός μου, οὐδὲ μὴ κοιμηθῇ στέαρ †
ἑορτῆς μου ἕως πρωΐ.

Et pauperis non (d) miſereberis 3
in judicio. Si autem obviaveris
bovi inimici tui, aut ſubjugali e- 4
jus, errantibus; reducens reddes
ei. Si autem videris ſubjugale
inimici tui prolapſum ſub onere 5
ſuo; non præteribis illud : (e)ſed
ſublevabis illud cum eo. Non per- 6
vertes judicium pauperis in judi-
cio eius. Ab omni (f) verbo in-
juſto recedes. Innocentẽ et juſtum 7
non occîdes : & non juſtificabis
impium propter munera. Et mune-
ra non accipies: munera enim ex-
cæcant oculos (g) videntium, &
pervertunt verba juſta. Et adve- 9
nã non tribulabitis: vos enim nôſtis
animã advenæ : ipſi enim ad-
venæ fuiſtis in terra Ægypto. Sex 10
annis ſeminabis terrã tuã, & col-
liges fructũ eius. Septimo autem 11
remiſſionem facies, & requiẽ da-
bis illi : & edent pauperes gentis
tuæ. Quæ autem ſuperabunt, e-
dent (h)terræ beſtiæ. Sic facies vi-
neã tuã, & olivetum tuum. Sex 12
diebus facies opera tua : die autẽ
ſeptimo requies; ut requieſcat bos
tuus, & ſubjugale tuũ ; & ut re-
frigeretur filius ancillæ tuæ, &
advena. Omnia, quæcunq; dixi ad 13
vos, cuſtodite. Et nomen deorum
aliorum non rememorabitis, neq;
audietur de ore veſtro. Tribus 14
temporibus anni feſtum agite mi-
hi. Feſtum azymorum ſervate fa-
cere. Septem dieb⁹ edetis azyma, 15
ſicut præcepi tibi, ad temp⁹ menſis
novorũ. In ipſo enim egreſſ⁹ es de
Ægypto. Non apparebis in conſpe-
ctu meo vacuus. Et feſtum meſſis 16
primitivorum facies operum tuo-
rum, quæcunq; ſeminaveris in a-
gro tuo. Et feſtum (i) conſummati-
onis in exitu anni in collectione
operum tuorum, quæ de agro tuo.
Tribus temporibus anni apparebit 17
omne maſculinum tuum coram
Domino Deo tuo. Quando enim 18
ejecero gentes à facie tua, & di-
lataverò fines tuos, non immola-
bis ſuper fermentum ſanguinem
(k) thymiamatis mei, neque dor-
miet adeps ſolennitatis meæ uſ-
que mane.

MS.A. (β) ἀλλὰ ἐγερεῖς (γ) ὁ προσώσεῖε, οὐδὲ μὴ θλίψεῖε· (δ) ἑβδόμῳ ἔτει ἄφεσιν (ε) τὰ θηρία τὰ ἄγρια. ἕτως (ζ) καὶ ἐλαιῶνά (η) ἀναπαύση. (θ) ὅσα. λθάλικα πρὸς (ι) φυλάξεσθε. (κ)φυλάξεσθε. ἑπτὰ (λ)τῆ θεοιμῆ πρωτογεννημάτων (μ) ἐπ᾽ ἐξόδῳ (ν) ἀρσενικὸν ἐνώπιον (ξ) ὁ θυμιάσεις (ο) θυμιάσομαι Θ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et pauperem ne adjuves in lite ſua. Et cùm 3
incideris in bovem inimici, aut aſinum ejus 4
errantes, reducendo reduces eos ad ipſum.
Cúmque videris aſinum inimici tui ſuccum- 5
bentem ſub onere ſuo, & velles non ſubleve
vare cum eo, ſublevando ſubleva cum eo.
Ne flectas judicium pauperis in cauſa ſua. 6
Et à verbo mendaci eſto recedens. Et inno- 7
centem ac juſtum ne interficias: quoniam
non juſtificabo reum. Munus ne recipias; 8
nam munus excæcat oculos ſapientum in ju-
dicio, & pervertit verba innocentium. Ad- 9
venas ne affligatis: vos enim nôſtis animum
advenarum; quandoquidem advenæ fuiſtis
in terra Ægypti. Sex annis ſeres terram tu- 10
am, & coges proventus ejus. In ſeptimo ve- 11
rò arabis eam, & deſeres illam, ut comedant
pauperes populi tui, et reſiduum eorum com-
edat beſtia campi. Idémque facies de vineis
tuis, & olivis tuis. Sex diebus perages ne- 12
gotia tua, & in die ſeptimo quieſces, ut qui-
eſcat bos tuus & aſinus tuus, & quieſcat fi-
lius ancillæ tuæ, & advena qui in civitatibus
tuis eſt. Quæcunque dixi vobis, cautè ſerva- 13
bitis: & nomen deorum alienorum: ne me-
mineritis, nec aſcendant in cor veſtrum.
Tribus vicibus celebrate mihi feſtum in an- 14
no. Feſtum azymorum ſervabis ſeptem die- 15
bus azymum comedes prout præcepi tibi,
in menſe florum in quo exiſtis ex Ægypto.
Et ne appareatis coram me vacui. Item fe- 16
ſtum meſſis, initium frumenti veſtri quod
ſeretis in agro. Denique feſtum collectionis
ad exitum anni, quando colliges proventus
tuos ex agro. Tribus vicibus in anno ap- 17
pareat omnis memoria tua coram Domino
Deo tuo. Non ſacrificabis ſuper fermenta- 18
tum ſanguinem victimæ: neque pernocta-
bit adeps diei feſti uſque ad matutinum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

וְעַל־מִסְכֵּנָא לָא תְרַחֵם בְּדִינֵיהּ׃ 3
אֲרֵי תַעְרַע תּוֹרָא דְסַנְאָךְ אוֹ 4
חֲמָרֵיהּ דְטָעֵי אָתֵיבָא תְּתִיבִנֵּיהּ לֵיהּ׃
אֲרֵי־תֶחֱזֵי חֲמָרָא דְסַנְאָךְ דְרִבְעָן 5
תְּחוֹת טוֹעֲנֵיהּ וְתֵרְתַּמַּע מִלְמִשְׁבַּק
לֵיהּ מְשַׁבָּק־תְּשַׁבּוֹק מַה־דְּבַלְבָּךְ
עֲלוֹהִי וְתִפְרֵק עִמֵּיהּ׃ לָא תַצְלֵי דִּין 6
מִסְכֵּנָךְ בְּדִינֵיהּ׃ מִפִּתְגָמָא דְשִׁקְרָא 7
הֱוֵי רָחִיק וְדִיוּבֵּי וּדְנָפֵק דְּכִי־מַן
דִּינָא לָא תִקְטוֹל אֲרֵי לָא אוֹזֵי 8
חֵיבָא׃ וְשׁוֹחְדָא לָא תְקַבֵּל אֲרֵי
שׁוֹחְדָא מְעַוֵּר חַכִּימִין וּמְקַלְקֵל
פִּתְגָמִין דְּרִיצַיָּא׃ וְגִיּוֹרָא לָא תְעִיקוּן 9
וְאַתּוּן יְדַעְתּוּן יָת־נַפְשָׁא דְגִיּוֹרָא
אֲרֵי דֵּירִין הֲוֵיתוּן בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם׃
וְשִׁית שְׁנִין תִּזְרַע יָת־אַרְעָךְ וְתִכְנוֹשׁ 10
יָת עֲלֻלְתַּהּ׃ וּשְׁבִיעָאָה תְּשַׁמְטִנַּהּ 11
וְתִרְטְשִׁנַּהּ וְיֵכְלוּן מִסְכֵּנֵי עַמָּךְ
וּשְׁאָרְהוֹן תֵּיכוֹל חוֹת בָּרָא כֵּן תַּעְבֵּיד
לְכַרְמָךְ לְזֵיתָךְ׃ שִׁתָּא יוֹמִין תַּעְבֵּיד 12
עוֹבָדָךְ וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תְּנוּחַ בְּדִיל
דִּינוּחַ תּוֹרָךְ וְחֵמָרָךְ וְיִשְׁקוֹט בַּר־ 13
אֲמָתָךְ וְגִיּוֹרָא׃ וּבְכֹל דִּי־אֲמֵרִית
לְכוֹן תִּסְתַּמָּרוּן וְשׁוּם טַעֲוַת עַמְמַיָּא
לָא תַדְכְּרוּן לָא יִשְׁתְּמַע עַל־פּוּמְכוֹן׃
תְּלָת זִמְנִין תֶּחֱגוֹן קֳדָמַי בְּשַׁתָּא׃ יָת 14 15
חַגָּא דְפַטִּירַיָּא תִּטַּר שַׁבְעָא יוֹמִין
תֵּיכוֹל פַּטִּירָא כְּמָא דִי־פַקֶּדְתָּךְ
לְזִמְנָא דְיַרְחָא דַאֲבִיבָא אֲרֵי־בֵיהּ נְפַקְתָּא
מִמִּצְרַיִם וְלָא־יִתְחֲזוֹן קֳדָמַי רֵיקָנִין׃ 16
וְחַגָּא דְחַצָּדָא בְּכוּרֵי עוֹבָדָךְ דִּי
תִזְרַע בְּחַקְלָא וְחַגָּא דְכָנְשָׁא
בְּמִפְקָא דְשַׁתָּא בְּמִכְנְשָׁךְ יָת עוֹבָדָךְ
מִן־חַקְלָא׃ תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא 17
יִתְחֲזוֹן כָּל דְּכוּרָךְ קֳדָם רִבּוֹן עָלְמָא
יְיָ׃ לָא־תִכּוֹס עַל־חֲמִיעַ דָּם־פִּסְחִי 18
וְלָא־יְבִיתוּן בַּר־מִן מַדְבְּחָא תְּרֵי
נִכְסַת־חַגָּא עַד־צַפְרָא׃

TARGUM ONKELOS.

3 Et pauperis non miserearis in
4 judicio. Si occurreris bovi in-
imicitui, aut asino, errantib⁹:
5 reducens reduces eos illi. Quã-
do videris asinum odientis te,
jacentem sub onere suo; &
desieris adjuvare eum: dimit-
tens dimittes odium quod erat
in corde tuo contra eum, &
6 sublevabis cum eo. Non de-
clinabis judicium pauperis tui
7 in causâ ejus. A *verbo falsi-
tatis* procul *esto*: & eum qui
fuerit justificatus & exierit ju-
stus à judicio, non occides;
8 quia non justificabo impiũ. Et
munera non accipies: quia mu-
nus excæcat oculos sapientum;
9 & pervertit verba justorũ. Et
advenâ non angustiabitis: vos
enim scitis animâ peregrini;
quia advenæ fuistis in terrâ Æ-
10 gypti. Et sex annis seminabis
terrâ tuâ: & congregabis fru-
11 ctũ ejus. Septimo autẽ anno,
dimittes eam & relinques eã,
& comedent pauperes populi
tui; & quod illi reliquerint,
comedet bestia agri: sic faci-
es vineæ tuæ, & oliveto tuo.
12 Sex diebus facies opera tua;
in die autẽ septimo quiesces:
ut quiescat bos tuus, & asinus
tuus; & quiescat filius ancillæ
13 tuæ, & peregrinus. Et in omni-
bus quæ dixi vobis, estote ad-
moniti: & nominis idolorum
populorũ, non recordabimini;
14 neq; audietur in ore *tuo*. Tri-
bus vicibus in anno, celebra-
15 bitis festa coram me. Solenni-
tatem azymorũ custodies: se-
ptem diebus comedes azyma,
sicut præcepi tibi; in tempore
mensis novarum frugum; quo-
niam in eo egressus es de Ægy-
pto: & non apparẽas in con-
16 spectu meo vacuus. Solennita-
tem quoq; messis primitivorũ
operis tui, quæ seminâsti in a-
gro: & solennitaté congrega-
tionis, in exitu anni; quando
congregaveris opera tua de a-
17 gro. Trib⁹ vicibus in anno ap-
parebunt omnes masculi tui,
corã dominatore seculi Dño.
18 Nõ immolabis super fermento
sãguinẽ victimæ meæ: neq; ma-
nebunt extra altare adipes sa-
crificii solennitatis, usq; mane.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3 *צדקך לא תהדר בריבו׃
4 **עמך אבדו שמבצר׃ * עמך אפיצ׳ שמבצר׃ כי תפגע שור
5 אויבך או חמורו תעה השב תשיבנו לו׃ * כי תראה חמור
6 שנאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב לו עזב תעזב עמו׃
7 * לא תטה משפט אביונך בריבו׃ מדבר שקר תרחק
8 ונקי וצדיק אל תהרג כי לא אצדיק רשע׃ * ושחד לא
9 תקח כי השחד יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים׃ * וגר
לא תלחצו ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם
10 בארץ מצרים׃ ** ושש שנים תזרע את ארצך ואספת
11 את תבואתה׃ * והשביעית תשמטנה ונטשתה ואכלו
אביני עמך ויתרם תאכל חית השדה כן תעשה לכרמך
12 לזיתך׃ ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת
למען ינוח שורך וחמרך וינפש בן אמתך והגר׃
13 ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים
לא תזכירו לא ישמע על פיכם׃
14 שלש רגלים תחגו לי בשנה׃ את חג המצות תשמר
15 שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתיך למועד חדש
האביב כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם׃
16 וחג הקצר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה וחג האסיף
בצאת השנה באספך את מעשיך מן השדה׃
17 שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון יהוה׃
18 לא תזבח על חמץ דם זבחי ולא ילין חלב חגי עד בקר׃

VERSIO SAMARITANA.

3 *צדקך לא תהדר בריבו׃
4 **עמך אבדו שמבצר׃ * עמך אפיצ׳ שמבצר׃ כי תפגע שור
5 אויבך או חמורו תעה השב תשיבנו לו׃ * כי תראה חמור
6 שנאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב לו עזב תעזב עמו׃
7 * לא תטה משפט אביונך בריבו׃ מדבר שקר תרחק
8 ונקי וצדיק אל תהרג כי לא אצדיק רשע׃ * ושחד לא
9 תקח כי השחד יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים׃ * וגר
לא תלחצו ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם
10 בארץ מצרים׃ ** ושש שנים תזרע את ארצך ואספת
11 את תבואתה׃ * והשביעית תשמטנה ונטשתה ואכלו
אביני עמך ויתרם תאכל חית השדה כן תעשה לכרמך
12 לזיתך׃ ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת
למען ינוח שורך וחמרך וינפש בן אמתך והגר׃
13 ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים
לא תזכירו לא ישמע על פיכם׃
14 שלש רגלים תחגו לי בשנה׃ את חג המצות תשמר
15 שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתיך למועד חדש
האביב כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם׃
16 וחג הקצר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה וחג האסיף
בצאת השנה באספך את מעשיך מן השדה׃
17 שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון יהוה׃
18 לא תזבח על חמץ דם זבחי ולא ילין חלב חגי עד בקר׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

3 *Pauperem quoque non (b) ho-
4 norabis in lite sua. Cùm oc-
curreris bovi inimici tui, aut
asino ejus, aut cuivis bestiæ
ejus erranti, reducendo reduces eam ad eum. Cùm videris 5
asinũ ejus qui te odit succumbentem oneri suo, (c) cave
ne deseras eum; (d) auxiliãdo auxiliaberis ei. Non pervertes 6
judiciũ egeni tui in lite ejus.
7 A verbo mendacii procul i-
bis: Innocentem et justum non occides; quia non justificabi-
tur (e) impius. (f) Munera 8
quoque non accipies, nam (g)
munera excæcãt oculos aperi-
tos, & (h) corrumpunt verba
justorum. Peregrinum etiam 9
non opprimetis, scitis enim a-
nimam peregrini, cùm peri-
grini fueritis in terra Ægypti.
10 Sex autem annis seminabis
terram tuam, & colliges pro-
ventum ejus. Sed septimo 11
intermissionem & requiem
dabis illi, ut comedant paupe-
res populi tui, & residuum
eorum comedat bestia agri:
Sic facies vineæ tuæ, & oli-
veto tuo. Sex diebus facies 12
opus tuum, & die septimo
quiesces; ut requiescat ser-
vus tuus, & ancilla tua sicut
tu, & omne jumentum tuum,
& peregrinus. Omnia quo- 13
que quæ dixi vobis, observa-
bitis. Nomen deorum alieno-
rum non recordaberis, neque
audietur illud in ore tuo. (i)
Tria festa celebrabis mihi 14
quotannis. Festum azymorum 15
observabis: septem diebus
comedes azyma sicut præcepi
tibi, in tempore mensis nova-
rum frugum; quia in eo egres-
sus es de terra Ægypti, neque
videbunt faciem meam va-
cui. Festum quoq; messis pri- 16
mitivorum operum tuorum
quæ seminâsti in agris: festũ
præterea collectionis in exitu
anni, postquam collegeris ope-
ra tua ex agris. Tribus vici- 17
bus in anno apparebit omnis
masculus tuus coram arca
Domini. Non sacrificabis cum 18
fermento sanguinem sacrificii
mei, & non pernoctabit adeps
festi mei usque mane.

VER. SAM. (b) accipies (c) num averteberis derelinquere eum? (d) bajulando bajulabis cum eo. (e) vitiosus. (f) Pecuniam (g) peccunia excæcat (h) perturbat (i) Tribus vicibus festa celebrabis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وَلَا تُحَابِ ٱلْفَقِيرَ فِي خُصُومَتِهِ * وَإِذَا فَاجَأَتْ ثَوْرَ عَدُوِّكَ أَوْ حِمَارَ ضَالًّا فَارُدَّهُ عَلَيْهِ * وَإِذَا
4 رَأَيْتَ حِمَارَ سَانِئِكَ رَابِضًا تَحْتَ حِمْلِهِ فَانْتَهِ عَنْ تَرْكِهِ كَذَاكَ * بَلْ يَجِبُ أَنْ تَحُطَّ عَنْهُ حَطًّا * وَلَا
5 تُمِلْ حُكْمَ مِسْكِينِكَ فِي خُصُومَتِهِ * وَٱبْعُدْ مِنَ ٱلْكَلَامِ ٱلْبَاطِلِ * وَٱلْبَرِيءُ وَٱلزَّكِيُّ لَا تَقْتُلْهُمَا *
6 فَإِنِّي لَا أُزَكِّي ظَالِمًا * وَلَا تَأْخُذْ رَشْوَةً * فَإِنَّ ٱلرِّشْوَةَ تُعْمِي ٱلْبُصَرَاءَ * وَتُرِيفُ ٱلْأُمُورَ ٱلْعَادِلَةَ * وَلَا تَضْغَطْ
7 ٱلْغَرِيبَ * إِذْ طَالَمَا كُنْتُمْ غُرَبَاءَ فِي بَلَدِ مِصْرَ * وَٱزْرَعْ حَقْلَكَ سِتَّ سِنِينَ وَٱجْمَعْ غَلَّتَهَا * وَفِي
8 ٱلسَّابِعَةِ سَيِّبْهَا وَدَعْهَا تَأْكُلُ مِنْهَا مَسَاكِينُ قَوْمِكَ وَفَاضِلُهَا يَأْكُلُهُ حَيَوَانُ ٱلْبَرِّيَّةِ * كَذَلِكَ فَاصْنَعْ
9 بِكَرْمِكَ وَزَيْتُونِكَ * وَسِتَّةَ أَيَّامٍ ٱعْمَلْ أَعْمَالَكَ فِيهَا * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلسَّابِعِ تَسْبُتُ * لِكَيْ يَسْتَرِيحَ ثَوْرُكَ
10 وَحِمَارُكَ * وَيَقِرَّ ٱبْنُ أَمَتِكَ وَٱلْغَرِيبُ عِنْدَكَ * وَٱحْتَفِظْ بِجَمِيعِ مَا وَصَّيْتُكَ بِهِ * وَٱسْمُ ٱلْمَعْبُودَاتِ
11 ٱلْأُخَرِ لَا تَذْكُرُونَ * وَلَا يُسْمَعُ مِنْ فِيكَ * وَثَلَاثَ كَرَّاتٍ تَحُجُّ لِي فِي ٱلسَّنَةِ * حَجَّ ٱلْفَطِيرِ فَٱحْفَظْهُ *
12 سَبْعَةَ أَيَّامٍ تَأْكُلُ فِيهَا فَطِيرًا كَمَا أَمَرْتُكَ * فِي وَقْتِ شَهْرِ ٱلْغَرِيكِ * لِأَنَّكَ فِيهِ خَرَجْتَ مِنْ مِصْرَ * وَلَا
13 تَحْضُرُوا مَعْدِسِي فَارِغِينَ * وَحَجَّ ٱلْحَصَادِ بُكُورَ عَمَلِكَ ٱلَّذِي تَزْرَعُهُ فِي ٱلصَّحْرَاءِ * وَحَجَّ ٱلْجَمْعِ
14 عِنْدَ خُرُوجِ ٱلسَّنَةِ * وَجَمْعَكَ أَعْمَالَكَ مِنَ ٱلصَّحْرَاءِ * ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فِي كُلِّ سَنَةٍ تَحْضُرُ فِي جَمِيعِ رِجَالِكَ
15 مَعْدِسَ ٱلسَّيِّدِ ٱللَّهِ * وَلَا تَذْبَحْ ذَبِيحِي عَلَى خَمِيرٍ * وَلَا تَبِيتُ شَحْمُ حَجِّي إِلَى ٱلْغَدَاةِ *

Et nè suscipias partes pauperis in lite sua. 3
Cumque incideris in bovem inimici tui, 4
aut asinum ejus errantem, reduc eum ad
ipsum. Et cùm videris asinum oderis tui 5
jacentem sub onere suo, abstine à derelin-
quendo illum eo in statu: sed convenit ut
exoneres eum exoneratione. Et nè dis- 6
torqueas judicium pauperis tui in lite sua.
Et recede à sermone vano. Et innocentẽ 7
ac purum nè occidas, quia ego non justifi-
cabo oppressorem. Et nè accipias munus, 8
quia munera excæcant obtutos, et per-
vertunt negotia recta. Et nè vexes advenã, 9
cùm longo tempore fueritis advenæ in re-
gione Ægypti. Et sere agrum tuum sex 10
annos, & collige frugem ejus: Et in se- 11
ptimo dimitte eum, & destitue illum, ut
comedant ex eo pauperes populi tui, et resi-
duum illius comedet animal deserti. Ita
fac de vinea tua, & olivis tuis. Et sex 12
diebus fac opera tua, et die septimo silebis,
ut quiescat bos tuus, et asinus tuus, et re-
quiescat filius ancillæ tuæ, et peregrinus
apud te. Et serva quicquid præcepi tibi. 13
Et nominis adorabilium alienorum nè me-
mineris, nec audiatur ex ore tuo. Et tri- 14
bus vicib⁹ celebrabis mihi festum in anno.
Festum azymorum observa: septem diebus 15
comedes azymum sicuti præcepi tibi, tem-
pore mensis quo flavescunt segetes, quia
in eo egressus es de Ægypto. Et nè ad-
fueritis sanctuario meo vacui. Et festũ 16
messis, primitiarum operis tui quod semi-
nas in campo. Et festum collectionis, ad
exitum anni et collectionis operum tuorum
ex agro. Tribus vicibus in quolibet an- 17
no sistes omnes viros tuos in sanctuario
Domini Dei. Et nè immoles paschа me- 18
um super fermentatum, nec remanebunt
adipes festi mei usque mane.

UMI

ספר שמות: כג

DOMINI domum adduces tuæ terræ primitivorum *Initium*
19 ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה
ego Ecce .ſuæ matris lacte in hœdum coques Non .tui Dei
20 אלהיך לא־תבשל גדי בחלב אמו: הנה אנכי
introducendum ad & ,via in te cuſtod endā ad ,te corā angelū mittens
שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך
audi & ,ejus faciebus à *te Obſerva* .paravi quem locum in te
21 אל־המקום אשר הכנתי: השמר מפניו ושמע
,veſtræ prævaricationi parcet non quia ,eum *in ſua rebellio* ne ,ejus *voce in*
בקלו אל־תמר בו כי לא ישא לפשעכם
,ejus vocem audieris audiendo ſi Quia .ejus *interiori* in meū nomen quia
כי שמי בקרבו: כי אם־שמוע תשמע בקלו
22 coarctabo & ,*tuo inimico* *inimicabor* & ,*loquar* quæ omnia feceris &
ועשית כל אשר אדבר ואיבתי את־איביך וצרתי
te introducet & ,te ante meus angelus ibit Quia .te coarctantes
23 את־צרריך: כי־ילך מלאכי לפניך והביאך
,Chenahanæum & ,Perizæum & ,Chitthæum & ,Emoræum ad
אל־האמרי והחתי והפרזי והכנעני
te incurvabis Non .eum ſuccidam & ,Jebuſæum & ,Chivvæum
24 והיבוסי והכחדתיו: לא־תשתחוה לאלהיהם
quoniam :eorū opera ſecundū facies non & ,*eis ſervies* neque ,eorum diis
ולא תעבדם ולא תעשה כמעשיהם כי
.eorum ſtatuas confringes confringendo & ,eos deſtrues deſtruendo
הרס תהרסם ושבר תשבר מצבתיהם:
,tuo pani benedicet & ,*veſtro Deo Domino* *ſervietis* Et
25 ועבדתם את יהוה אלהיכם וברך את־לחמך
Non .*tuo interiori de* infirmitatem removebo & ,tuis aquis &
26 ואת־מימיך והסרתי מחלה מקרבך: לא
tuorum dierum Numerum .tua terra in ſterilis & abortiens erit
תהיה משכלה ועקרה בארצך את־מספר ימיך
omnem *frangam* & ,te ante mittam meum Terrorem .complebo
27 אמלא: את־אימתי אשלח לפניך והמתי את־כל־
te ad tuos inimicos omnes dabo & ,*eis in ingrediceris quibus*,populum
העם אשר תבא בהם ונתתי את־כל־איביך אליך
,Chivvæum expellet & :te ante crabonem mittam Et .cervicem
28 ערף: ושלחתי את־הצרעה לפניך וגרשה את־החוי
eum ejiciam Non .tuis faciebus à Chitthæum & ,Chenahanæum
29 את־הכנעני ואת־החתי מלפניך: לא אגרשנו
,deſolata terra ſit fortè ne ;uno anno in tuis faciebus à
מפניך בשנה אחת פן־תהיה הארץ שממה
paulatim Paulatim .agri beſtia te ſuper multiplicetur &
30 ורבה עליך חית השדה: מעט מעט
hæredites & *fructifices* donec ,tuis faciebus à eum ejiciam
אגרשנו מפניך עד אשר תפרה ונחלתה את־
31 mare ad uſque & ,Suph mari à tuum terminum ponam Et .terram
הארץ: ושתי את־גבלך מים־סוף ועד־ים
veſtra manu in dabo quia :flumen ad uſque deſerto à & ,Peliſtim
פלשתים וממדבר עד־הנהר כי אתן בידכם
,eis percuties Non .tuis faciebus à eos ejicies & ,terræ habitatores
32 את־ישבי הארץ וגרשתמו מפניך: לא־תכרת להם
.fœdus eorum diis &
ולאלהיהם ברית:

EXODUS.

Verſio VULG. LAT.

19 Primitias frugum terræ tuæ deferes in domum Domini Dei tui. Non coques hœdum in lacte matris ſuæ. Ecce ego mittam angelum meum, qui præcedat te, & cuſtodiat in via, & introducat in locum quem paravi. Obſerva eum, & audi vocem ejus, nec contemnendum putes : quia non dimittet cùm peccaveris, & eſt nomen meū in illo. Quòd ſi audieris vocem ejus, & feceris omnia quæ loquor, inimicus ero inimicis tuis, & affligam affligentes te. Præcedétq; te angelus meus, & introducet te ad Amorrhæum, & Hethæum, & Pherezæum, Chananæúmque, & Heuæum, & Jebuſæum, quos ego conteram. Non adorabis deos eorum, nec coles eos : non facies opera eorum, ſed deſtrues eos, & confringes ſtatuas eorum. Servietíſque Domino Deo veſtro, ut benedicam panibus tuis & aquis, & auferā infirmitatem de medio tui. Non erit infœcunda, nec ſterilis in terra tua : numerū dierum tuorum implebo. Terrorem meum mittam in præcurſum tuum, & occìdam omnem populum, ad quem ingredieris : cunctorúmq; inimicorum tuorum coram te terga vertam; Emittens crabrones priùs, qui fugabunt Heuæum, & Chananæum, & Hethæum, antequàm introëas. Non ejiciam eos à facie tua anno uno : ne terra in ſolitudinem redigatur, & creſcant contra te beſtiæ. Paulatim expellam eos de conſpectu tuo, donec augearis, & poſſideas terram. Ponam autem terminos tuos à mari rubro uſque ad mare Palæſtinorum ; & à deſerto uſque ad fluvium : tradam in manibus veſtris habitatores terræ, & ejiciam eos de conſpectu veſtro. Non inibis cum eis fœdus, nec cum diis eorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

19 Τὰς ἀπαρχὰς τ πρωτογεννημάτων τῆς γῆς Cu εἰσοίσεις εἰς τ οἶκον κυείᾳ τῷ θεῷ Cu. οὐχ ἑψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητὸς
20 αὐτῶ. Καὶ ἰδὲ ἐγὼ ἀποστέλλω τ ἄγγελόν μu πρὸ προσώπu Cu, ἵνα φυλάξῃ σε ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπως εἰσαγάγῃ σε εἰς τ γῆν, ἣν ἡτοίμασά Coι. Πρόσεχε Ceαυτῳ, καὶ εἰσάκουε
21 (π) αὐτῶ, καὶ μὴ ἀπειθῇς αὐτῷ, ὁ γὰρ μὴ ὑποστείληταί Cε τὸ γὰρ ὄνομά μu ἔστιν ἐπ' αὐτῷ. Ἐὰν ἀκοῇ (ρ) ἀκούσῃς τ ἐμῆς φωνῆς,
22 καὶ ποιήσῃς πάντα (σ) ὅσα ἂν ἐντείλωμαί Coι, καὶ φυλάξῃς τ διαθήκλu μu, ἔσῃ δέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τ ἐθνῶν.
(τ) ἐμὴ γάρ ἐστιν πᾶσα ἡ γῆ. ὑμεῖς δ ἔσεσθέ μοι βασίλειον ἱεράτευμα, καὶ ἔθνος ἅγιον. ταῦτα τὰ ῥήματα ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς
Ισραηλ, (υ) Ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃς τ φωνῆς μu, (φ) καὶ ποιήσῃς πάντα ὅσα ἂν εἴπω
Coι, ἐχθρεύσω τοῖς ἐχθροῖς Cu, καὶ ἀντι-
23 κείσομαι τοῖς ἀντικειμένοις Coι. Πορεύσε(ϑ) γὰρ ὁ ἄγγελός μu ἡγούμενός Cu, καὶ εἰσάξει Cε πρὸς τ Ἀμορραῖον, καὶ Χετταῖον, καὶ
Φερεζαῖον, καὶ Χαναναῖον, καὶ Γεργεσαῖον, καὶ
Ευαῖον, καὶ Ιεβουσαῖον, καὶ ἐκβαλῶ αὐτούς.
24 Οὐ προσκυνήσῃς τοῖς θεοῖς αὐτῶ, οὐδὲ μὴ λατρεύσῃς αὐτοῖς. οὐ ποιήσῃς κτ' τὰ ἔργα
αὐτῶ (χ) ἀλλὰ καθαιρέσει καθελεῖς, καὶ
25 συντρίβων συντρίψεις τὰς στήλας αὐτῶ. Καὶ λατρεύσεις κυείῳ τῷ θεῷ Cu· καὶ εὐλογήσω
τ ἄρτον σ καὶ τ οἶνόν Cu καὶ τὸ ὕδωρ Cu,
26 καὶ ἀποστρέψω μαχαίραν ἀφ' ὑμῶν. Οὐκ ἔσται ἄγονος, οὐδὲ στεῖρα ὅλη τ γῆς Cu. τ ἀρι-
θμὸν τ ἡμερῶν (ϕ) Cu ἀναπληρῶν ἀνα-
27 πληρώσω. Καὶ τ φόβον ἀποστελῶ ἡγεμόνον Cu, καὶ ἐκπήσω πάντα τὰ ἔθνη, εἰς ὓς Cὺ εἰσπορεύῃ εἰς αὐτές· καὶ δώσω πάντας τοὺς
28 ὑπεναντίους Cu φυγάδας. Καὶ ἀποστελῶ τὰς σφηκίας προτέρας Cu· (ω) καὶ ἐκβεβλεῖς τοὺς
Ἀμορραίους, καὶ τοὺς Ευαίους, καὶ τοὺς Χαναναίους, καὶ τὰς Χεττ̣αίους ἀπὸ Cῦ. Οὐκ ἐκβεβλῶ αὐτὲς ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ, ἵνα μὴ γένῃ
29 ἡ γῆ ἔρημο(ϑ), καὶ πολλὰ γένῃ) ὀπὶ Cὲ τὰ θηεία τ γῆς. (α) Καὶ μικρὸν ἐκβεβλῶ αὐ-
30 τὲς ἀπὸ Cῦ, ἕως ἂν αὐξηθῇς καὶ κληρονομήσῃς τ γῆν. Καὶ θήσω τὰ ὅριά Cu ἀπὸ
31 τ ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἕως τ θαλάσσης τ Φυλιστιείμ· καὶ ἀπὸ τ ἐρήμu, (β) ἕως τ με-
γάλu ποταμοῦ Ευφράτu. καὶ παραδώσω (γ)
εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν τὲς ἐγκαθημένες ἐν
32 τῇ γῇ, καὶ ἐκβεβλῶ αὐτὲς ἀπὸ Cῦ. Οὐ Cυστα-
θήσῃ αὐτοῖς καὶ τοῖς θεοῖς αὐτ διαθήκλu.

MS. A. (π) αὐτῶ· μὴ (ρ) ἀκούσῃ τ φωνῆς μu, (σ) ὅσα ἐντέλλομαί Coι, (τ) ἐμὴ
γάρ (υ) Ἐὰν ἀκούσῃς (φ) καὶ ποιήσῃς (χ) ἀλλὰ καὶ καθρέσει (ψ) σu ἀναπληρώσω.
(ω) καὶ ἐκβαλῶ (α) Καὶ μικρὸν μικρὸν ἐκβαλῶ (β) ἕως τ ποταμοῦ τ μεγάλu
(γ) εἰς χεῖρας

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Primitias proventuum terræ tuæ afferes ad 19
domum Domini Dei tui. Ne coxeris hœdum
in lacte matris ſuæ. Ecce ego mitto Ange- 20
lum ante te, ut cuſtodiat te in via, & ut in-
troducat te in terram quam præparavi. Ca- 21
veto ab illo, & audi vocem ejus : ne conten-
das adverſùs eum, ne fortè non remittat de-
licta veſtra : quoniam nomen meum eſt ſuper
ipſum. Verùm ſi audiens audieris vocē ejus, 22
& feceris quæcunque dixero tibi, odio habe-
bo oſores tuos, & affligam hoſtes tuos. Nam 23
præibit Angelus meus ante te, & introducet
te ſuper Amoræos, & Hethæos, & Pherezæ-
os, & Chananæos, & Hevæos, & Jebuſæos,
& deſtruam illos. Ne adores deos eorum, 24
nec colas eos, neque facias ſecundùm opera
eorum : ſed funditùs everte eos, & minuta-
tim confringe ſtatuas eorum. Et coletis Do- 25
minum Deum veſtrum, benedicétque panem
veſtrum, & aquas veſtras ; & avertet flagella
à domibus veſtris. Et non erit orbata neque 26
ſterilis in terra veſtra : & numerum dierum
veſtrorum perficiam. Et terrorem meum 27
mittam ante te, deſtruámq; omnes populos
contra quos ibitis, dabóq; inimicis tuis ut
vertant collum ſuum coram te. Et mittam 28
veſpas ante, & deſtruam Chananæos, & He-
thæos à conſpectu tuo. Non deſtruam eos à 29
conſpectu tuo in anno uno, ut non remaneat
terra vaſtata, & multiplicetur contra te be-
ſtia campeſtris. Paulatim paulatim deſtruam 30
eos à conſpectu tuo, donec roboreris & ca-
pias terram. Et faciā terminum tuum à mari 31
Suph uſque ad mare Paleſthinorum, à deſer-
to uſque ad fluvium ; Nam traditurus ſum
in manus veſtras habitatores terræ, & deſtru-
etis eos. Ne ſtatuas cum eis & cum diis eo- 32
rum, pactum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

19 רֵישׁ בְּכּוּרֵי אַרְעָךְ תַּיְתֵי בֵּית מַקְדְּשָׁא
דַּיְיָ אֱלָהָךְ לָא תֵיכְלִין בִּשַּׁר בְּחַלְבֵהּ:
20 הָא אֲנָא שָׁלַח מַלְאָכָא קֳדָמָךְ
לְמִטְּרָךְ בְּאוֹרְחָא וּלְאַעֲלוֹתָךְ
21 לְאַתְרָא דְאַתְקַנְיֵית: אִסְתְּמַר מִן־
קֳדָמוֹהִי וְקַבֵּל בְּמֵימְרֵיהּ לָא תְּסָרֵב
לְקֳבְלֵיהּ אֲרֵי לָא יִשְׁבּוֹק לְחוֹבֵיכוֹן
אֲרֵי בִשְׁמִי מֵימְרֵיהּ: אֲרֵי אִם־קַבָּלָא
22 תְּקַבֵּל בְּמֵימְרֵיהּ וְתַעְבַּד כֹּל דַּאֲמַלֵּל
וַאֲסָנֵי יָת־סָנְאָךְ וְאָעִיק לְרַמְעִיקִין
לָךְ: אֲרֵי יְהָךְ מַלְאָכִי קֳדָמָךְ וְיֵעֲלִנָּךְ
23 לְאֱמוֹרָאֵי וְחִתָּאֵי וּפְרִיזָאֵי וְכְנַעֲנָאֵי
חִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי וְאֶשְׁצְנִין: לָא תִסְנוֹד
לְטַעֲוָתְהוֹן וְלָא תִפְלְחִנּוֹן וְלָא
תַּעְבֵּיד כְּעוֹבָדֵיהוֹן אֲרֵי פַּנָּרָא
תְּפַנְּרִנּוֹן וְתַתְבֵּר קָמְתְהוֹן:
25 וְתִפְלְחוֹן קֳדָם־יְיָ אֱלָהֲכוֹן וִיבָרֵךְ
יָת־מֵיכְלָךְ וְיָת־מַשְׁתְּיָךְ וְאַעְדֵּי
26 מַרְעִין־בִּישִׁין מִבֵּינָךְ: לָא תְהֵי
מַחְבְּלָא וְעָקְרָא בְּאַרְעָךְ יָת־מְנָיַן
27 יוֹמָךְ אַשְׁלֵים: יָת־אֵימְתִי אֲשַׁלַּח
קֳדָמָךְ וַאֲשַׁגֵּשׁ יָת כָּל־עַמָּא דְאַתְּ עָיִל
לְאַתְּרָא קְרַב־בְּהוֹן וְאֶתֵּן יָת־כָּל־
בַּעֲלֵי דְבָבָךְ קֳדָמָךְ מְחַזְרֵי קְדָל:
28 וַאֲשַׁלַּח יָת עָרְעִירָא קֳדָמָךְ וְיִתְרֵךְ
יָת־חִוָּאֵי יָת־כְּנַעֲנָאֵי וְיָת־חִתָּאֵי מִן־
29 קֳדָמָךְ: לָא אֲתַרְכִנּוּן מִן־קֳדָמָךְ
בְּשַׁתָּא חָדָא דִּלְמָא־תֶהֵי אַרְעָא
30 צְדְיָא וְתִסְגֵּי עֲלָךְ חֵיוַת בָּרָא: זְעִיר
זְעִיר אֲרַתְּרִנּוּן מִן־קֳדָמָךְ עַד
דְּתִסְגֵּי וְתַחְסֵן יָת־אַרְעָא:
31 וַאֲשַׁוֵּי יָת־תְּחוּמָךְ מִיַּמָּא דְסוּף
וְעַד־יַמָּא דְפִלְשְׁתָּאֵי וּמִמַּדְבְּרָא
עַד־נַהֲרָא אֲרֵי אֶמְסַר בִּידֵיכוֹן
יָת יָתְבֵי אַרְעָא וְתִתְרְכִנּוּן מִן־
32 קֳדָמָךְ: לָא־תִגְזַר לְהוֹן וּלְטַעֲוָתְהוֹן
קָיֵם:

Targum ONKELOS.

19 Principium primitiarum terræ tuæ, afferes in sanctuarium Domini Dei tui: non *comedetis* carnem cum lacte. Ecce ego mitto angelum meum ante te, ut custodiat te in viâ: & introducat te in locum, quem præparavi. Observa te à facie ejus, & acquiesce verbo ejus, ne sis rebellis in conspectu ej': quia non dimittet peccata vestra; quoniam in nomine meo est verbum ejus. Quod si suscipiens susceperis verbum ejus; & feceris omnia quæ loecutus fuero: odio habebo inimicos tuos; & tribulabo tribulantes te. Quia ibit angelus meus ante faciem tuam: & introducet te ad Amorræos, & Æthæos; & Pherezæos, & Chananæos, & Evæos, & Jebusæos: & disperdam eos. Non adorabis idola eorum, neq; coles ea; neq; facies secundum opera eorum: sed destruens destrues eos; & confringens confringes statuas eorum. Servietisq; coram Domino Deo vestro; & benedicet cibum tuum, & potũ tuum: & auferam infirmitates pessimas de medio tui. Non erit orbata & sterilis in terrâ tuâ: numerum dierum tuorum perficiã. Terrorem meum mittam ante te; & *conturbabo* omnem populum ad quẽ tu ingredieris, ut pugnes contra eum: & ponam omnes inimicos tuos coram te terga vertentes. Mittamq; vespam ante faciem tuam: & ejiciet Evæos, Chananæos, & Ethæos, à facie tuâ. Non ejiciam eos à facie tuâ, in anno uno: ne terra sit deserta; & multiplicentur contra te bestiæ agri. Paulatim ejiciam eos à facie tuâ: donec augearis, & possideas terram. Ponámq; terminum tuum, à mari rubro, usq; ad mare Philistinorum; & à deserto, usq; ad *Fluvium*: quoniam tradam in manibus vestris habitatores terræ; & ejiciam eos à facie tuâ. Non inibis cum eis pactum, nec cum idolis suis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

19 * ראשית בכורי ארצך תביא בית יהוה אלהיך לא־תבשל גדי בחלב אמו׃
20 הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל־המקום אשר הכנתי׃
21 השמר מפניו ושמע בקלו אל־תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו׃
22 כי אם־שמוע תשמע בקלו ועשית כל אשר אדבר ואיבתי את־איביך וצרתי את־צריך׃
23 כי־ילך מלאכי לפניך והביאך אל־האמרי והחתי והפרזי והכנעני והחוי והיבוסי והכחדתים׃
24 לא־תשתחוה לאלהיהם ולא תעבדם ולא תעשה כמעשיהם כי הרס תהרסם ושבר תשבר מצבתיהם׃
25 ועבדתם את־יהוה אלהיכם וברך את־לחמך ואת־מימיך והסרתי מחלה מקרבך׃
26 לא־תהיה משכלה ועקרה בארצך את־מספר ימיך אמלא׃
27 * את־אימתי אשלח לפניך והמתי את־כל־העם אשר תבוא בקרבם ונתתי את־כל־אויביך אליך ערף׃
28 ושלחתי את־הצרעה לפניך וגרשה את־החוי את־הכנעני ואת־החתי מלפניך׃
29 לא־אגרשנו מפניך בשנה אחת פן־תהיה הארץ שממה ורבה עליך חית השדי׃
30 מעט מעט אגרשנו מפניך עד אשר תפרה ונחלת את־הארץ׃
31 * ושתי את־גבלך מים סוף ועד־ים פלשתים ומכל־המדבר עד־הנהר כי אתן בידכם את־יושבי הארץ וגרשתמו מפניך׃
32 לא־תכרת להם ולאלהיהם ברית׃
33 לא־ישבו בארצך פן־יחטיאו אתך לי כי תעבד את־אלהיהם כי־יהיה לך למוקש׃

VER. SAM.

19 * קדשים ראשית בכורי ארצך תביא בית יהוה אלהיך לא־תבשל גדי בחלב אמו׃
20 הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל־המקום אשר הכנתי׃
21 השמר מפניו ושמע בקלו אל־תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו׃
22 כי אם־שמוע תשמע בקלו ועשית כל אשר אדבר ואיבתי את־איביך וצרתי את־צריך׃
23 כי־ילך מלאכי לפניך והביאך אל־האמרי והחתי והפרזי והכנעני והחוי והיבוסי והכחדתים׃
24 לא־תשתחוה לאלהיהם ולא תעבדם ולא תעשה כמעשיהם כי הרס תהרסם ושבר תשבר מצבתיהם׃
25 ועבדתם את־יהוה אלהיכם וברך את־לחמך ואת־מימיך והסרתי מחלה מקרבך׃
26 לא־תהיה משכלה ועקרה בארצך את־מספר ימיך אמלא׃
27 * את־אימתי אשלח לפניך והמתי את־כל־העם אשר תבוא בקרבם ונתתי את־כל־אויביך אליך ערף׃
28 ושלחתי את־הצרעה לפניך וגרשה את־החוי את־הכנעני ואת־החתי מלפניך׃
29 לא־אגרשנו מפניך בשנה אחת פן־תהיה הארץ שממה ורבה עליך חית השדי׃
30 מעט מעט אגרשנו מפניך עד אשר תפרה ונחלת את־הארץ׃
31 * ושתי את־גבלך מים סוף ועד־ים פלשתים ומכל־המדבר עד־הנהר כי אתן בידכם את־יושבי הארץ וגרשתמו מפניך׃
32 לא־תכרת להם ולאלהיהם ברית׃
33 לא־ישבו בארצך פן־יחטיאו אתך לי כי תעבד את־אלהיהם כי־יהיה לך למוקש׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

19 *Primitias primitivorum terræ tuæ afferes in domum Dominí Dei tui. Non coques hœdum in lacte matris suæ: non quâ fecerit hoc quod sacrificet oblitus est, & hæc est indignatio Deo Jacob. Ecce ego* 20 *mitto (k) Angelum meum ante faciem tuam, ut custodiat te in via, et introducat te in locum quem præparavi. Cave* 21 *tibi à facie ejus, & audi vocem ejus: nè rebelles in eum, quoniam non parcet iniquitati tuæ, nomen enim meum est in medio ejus. Quòd si audi-* 22 *endo audiveritis vocem meam, & feceritis omne quod dixero, inimicus ero inimicis tuis, et affligam affligentes te.* 23 *(l) Angelus enim meus incedet ante faciem tuam, et introducet te ad Chananæum, et Amorrhæum, et Hethæum, et Gergesæum, et Pherezæum, et Hevæum, et Jebusæum, et deleto eos. Non adorabis deos* 24 *eorum, neque servies eis: Et non facies juxta opera eorũ; sed (m) subvertendo subvertes, & frangendo confringes statuas eorum. Servietis igi-* 25 *tur Domino Deo vestro, et benedicet panem vestrum, & aquas vestras: auferam quoq; (n) infirmitatem de medio* 26 *vestrũm. Neq; erit aborticus, neque sterilis in terra tua: numerum dierũ tuorũ implebo.* 27 *Terrorem meum mittam ante faciem tuam, & occidam omnem populũ ad quem ibis, et dabo tibi cervicem omniũ* 28 *inimicorum tuorum. Mittam queq; cvabrones ante faciem tuã, et expellent Chananæos, et Amorrhæos, et Hethæos, et Gergesæos, et Pherezæos, & Hevæos, et Jebusæos à facie* 29 *tua. Non expellã eos à facie tua in anno uno, ne fiat terra desolata, multiplicenturq; adversùm te bestiæ agrestes.* 30 *Paulatim paulatim expellã eos à fasie tua, donec fructificaveris, et possideas terram.* 31 *Ponam etiam terminos tuos à mari rubro usq; ad mare Philisthim; et à deserto usq; ad fluvium: nam tradã in manus tuas incolas terræ, & expellam eos à facie tua. Non* 32 *feries fœdus cum iis, neque cum dus eorum.*

VER. SAM. (k) Apostolum (l.) Apostolus, (m) collidendo collides, (n) misericordiam

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وَأَوَّلُ بَوَاكِيرِ أَرْضِكَ تَأْتِي بِهَا إِلَى بَيْتِ اللهِ رَبِّكَ * وَلَا تَطْبُخِ الْجَدْيَ بِلَبَنِ أُمِّهِ * هَا أَنَا بَاعِثٌ
20 مَلَكًا بَيْنَ يَدَيْكَ * يَحْفَظُكَ فِي الطَّرِيقِ * وَيَأْتِي بِكَ إِلَى الْمَوْضِعِ الَّذِي أَصْلَحْتُهُ لَكَ * فَاحْذَرْ
21 وَاقْبَلْ أَمْرَهُ * وَلَا تُخَالِفْهُ * فَإِنَّهُ لَا يَصْفَحُ عَنْ جُرْمِكُمْ * وَعَلِّي أَنَّ اسْمِي مَعَهُ * فَإِنَّكَ إِنْ قَبِلْتَ
22 أَمْرَهُ وَصَنَعْتَ جَمِيعَ مَا أَقُولُ لَكَ * عَادَيْتُ أَعْدَاءَكَ وَأَبْغَضْتُ مُضَادِّيكَ * وَإِذَا سَارَ مَلَكِي بَيْنَ
23 يَدَيْكَ وَأَدْخَلَكَ إِلَى الْأَمُورِيِّينَ وَالْحِثِّيِّينَ وَالْفِرِزِّيِّينَ وَالْكَنْعَانِيِّينَ وَالْحِوِّيِّينَ وَالْيَبُوسِيِّينَ
24 وَأَجْلَيْتَهُمْ * لَا تَسْجُدْ لِمَعْبُودَاتِهِمْ * وَلَا تَعْبُدْهَا * وَلَا تَعْمَلْ بِأَعْمَالِهِمْ * بَلْ أَهْدِمْهَا هَدْمًا * وَكَسِّرْ
25 مَذَابِحَهُمْ تَكْسِيرًا * وَاعْبُدُوا اللهَ رَبَّكُمْ * فَأُبَارِكَ فِي طَعَامِكَ وَفِي شَرَابِكَ * وَأُزِيلُ الْأَمْرَاضَ عَنْكَ * وَلَا
26 تَكُونُ ثَاكِلٌ وَلَا عَاقِرٌ فِيكَ * وَأُحْصِي أَيَّامَكَ أُكْمِلُهُ * وَأَبْعَثُ هَيْبَتِي بَيْنَ يَدَيْكَ * وَأُهْلِمُ جَمِيعَ
27 الْقَوْمِ الَّذِينَ تَصِيرُ إِلَيْهِمْ * وَأَجْعَلُ جَمِيعَ أَعْدَائِكَ بَيْنَ يَدَيْكَ مُدْبِرِينَ * وَأَبْعَثُ بِالْعَاهَةِ بَيْنَ
28 يَدَيْكَ فَتَطْرُدُ الْحِوِّيِّينَ وَالْكَنْعَانِيِّينَ وَالْحِثِّيِّينَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ * وَلَا أَطْرُدُهُمْ مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ
29 فِي سَنَةٍ وَاحِدَةٍ * كَيْلَا تَصِيرَ الْبَلَدُ وَحْشًا فَيُكْثِرَ عَلَيْكَ حَيَوَانُ الصَّحْرَاءِ * لَكِنِّي أَطْرُدُهُمْ قَلِيلًا قَلِيلًا
30 مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ إِلَى أَنْ تَنْمِيَ فَتَحُوزَ الْأَرْضَ * فَأَجْعَلُ تُخُمَكَ مِنْ بَحْرِ الْقُلْزُمِ إِلَى بَحْرِ فَلَسْطِينَ *
31 وَمِنَ الْبَرِّ إِلَى الْفُرَاتِ * بِأَنْ أَجْعَلَ فِي أَيْدِيكُمْ سُكَّانَ الْبَلَدِ * وَتَطْرُدُهُمْ مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ * لَا تَعْهَدْ
32 لَهُمْ وَلِمَعْبُودَاتِهِمْ عَهْدًا *

Et principia primitiarum 19
terræ tuæ afferes ad domum Dei Domini tui: Et nè de-
coxeris hœdum in lacte matris suæ. Ecce 20
ego missurus sum Angelum ante te, ut
custodiat te in via, et perducat te ad locum
quem præparavi tibi. Cave illum, & ac- 21
cipe mandatum ejus, et nè contradicas ei:
quoniam non parcet delicto vestro, et quia
nomen meum cum ipso est. Nam si acce- 22
peris mandatum ejus, & feceris quidquid
dicam tibi, inimicabor inimicis tuis, & o-
dio habebo adversarios tuos. Cumque 23
ambulaverit Angelus meus ante te, & in-
troduxerit te ad Amoræos, & Hethæos, et
Pherezæos, & Chananæos, & Hevæos, et
Jebusæos, & extirpavero illos. Nè ado- 24
raveris adoranda eorum, neque colas ea, nec
facias opera eorum: sed everte ea eversio-
ne, & confringe altaria eorum fractione.
Et colite Deum Dominum vestrum, et be- 25
nedicam cibum vestrum, et potum vestrũ,
& auferam infirmitates à te. Et non e- 26
rit in te orbata filiis, nec sterilis, et nume-
rum dierum tuorum complebo. Et mit- 27
tam terrorem meum ante te, & obstupe-
faciam omnes populos ad quos perges, &
efficiam omnes inimicos tuos in conspectu
tuo terga vertentes. Et mittam plagam 28
ante te, expelleſque Hevæos, & Chana-
næos, & Hethæos è conspectu tuo. Et 29
non expellam eos à conspectu tuo in uno
anno, nè fiat regio deserta, & multiplice-
tur adversùm te bestia campi. Sed ex- 30
pellam eos paulatim paulatim è conspectu
tuo, quousque crescas & possideas terram.
Faciámque terminos tuos à mari rubro 31
usque ad mare Palestinæ, & à deserto
usque ad Euphratem. Quoniam ponam
in manibus tuis habitatores regionis, &
expellam eos è conspectu tuo. Nè ineas 32
cum illis, nec cum diis eorum, pactum.

ספר שמות : כד

cùm ,mihi te faciant peccare fortè ne ,tua terra in habitabunt Non
33 לֹא יֵשְׁבוּ בְאַרְצְךָ פֶּן־יַחֲטִיאוּ אֹתְךָ לִי כִּי
.offendiculum in tibi erit quia ,eorum deos colueris
תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי־יִהְיֶה לְךָ לְמוֹקֵשׁ :

CAP. XXIV. כד

,Aharon & ,tu Dominum ad Ascende :dixit Moseh ad Et
1 וְאֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר עֲלֵה אֶל־יְהוָה אַתָּה וְאַהֲרֹן
vos incurvabitis & ,Israel senioribus è septuaginta & ,Abihu & ,Nadab
נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
non ipsi & ,Dominum ad tantùm Moseh accedat Et .longinquo de
2 מֵרָחֹק : וְנִגַּשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל־יְהוָה וְהֵם לֹא
narravit & ,Moseh venit Et.eo cum ascendet non populus &,appropinquèt
3 יִגָּשׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ : וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר
respondit Et .judicia omnia & ,Domini verba omnia populo
לָעָם אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה וְאֵת כָּל־הַמִּשְׁפָּטִים וַיַּעַן
est locutus quæ verba Omnia :dixerunt & ,vna voce populus omnis
כָּל־הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר
,DOMINI verba omnia Moseh scripsit Et .faciemus,DOMINUS
יְהוָה נַעֲשֶׂה : וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה
4 duodecim & ,monte sub altare ædificavit & ,*mane in manicavit* &
וַיַּשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ תַּחַת הָהָר וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
pueros misit Et .Israel tribus duodecim secundùm statuas
5 מַצֵּבָה לִשְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֶת־נַעֲרֵי
sacrificia sacrificaverunt & ,holocausta *fecerunt ascendere* & ,Israel filiorum
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים
,sanguinis dimidium Moseh cepit Et .vitulos DOMINO pacifica
שְׁלָמִים לַיהוָה פָּרִים : וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם
6 .altare super sparsit sanguinis dimidium & ,crateribus in posuit &
וַיָּשֶׂם בָּאַגָנֹת וְחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל־הַמִּזְבֵּחַ :
Omnia :dixerunt & ,populi auribus in legit & ,fœderis librum cepit Et
7 וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כֹּל
Moseh cepit Et .audiemus & faciemus ,Dominus est locutus quæ
אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע : וַיִּקַּח מֹשֶׁה
8 ,fœderis sanguis Ecce :dixit & ,populum super sparsit & ,sanguinem
אֶת־הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל־הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם־הַבְּרִית
.his verbis omnibus super vobiscum Dominus pepigit quod
אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם עַל כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה :
senioribus è septuaginta & ,Abihu &,Nadab,Aharon & Moseh ascendit Et
9 וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי
opus sicut ejus pedibus sub & :Israel Deum viderunt Et .Israel
יִשְׂרָאֵל : וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה
separatos ad & .*puritate* in cœlorum *corpus* sicut & ,sapphiri *lateris*
10 לִבְנַת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר : וְאֶל־אֲצִילֵי
,Deum viderunt Et .suam manum misit non Israel filiorum
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יָדוֹ וַיֶּחֱזוּ אֶת־הָאֱלֹהִים
Ascende :Moseh ad Dominus Dixitque .biberunt & ,comederunt &
11 וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֵה
,lapideas tabulas tibi dabo & :ibi esto & ,montem in me ad
אֵלַי הָהָרָה וְהֱיֵה־שָׁם וְאֶתְּנָה לְךָ אֶת־לֻחֹת הָאֶבֶן
.eos docendum ad scripsi quæ ,mandatum & ,legem &
12 וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם :

Versio VULG. LAT.

33 Non habitent in terra tua, ne fortè peccare te faciant in me, si servieris diis eorũ: quod tibi certè erit in scandalum.

CAP. XXIV.

1 MOysi quoq; dixit; Ascende ad Dñm tu, & Aaron, Nadab, & Abiu, & septuaginta senes ex Israel, & adorabitis procul. Solúsq; Moyses ascendet ad Dñm, & illi non appropinquabunt: nec populꝰ
3 ascendet cum eo. Venit ergò Moyses, & narravit plebi omnia verba Dñi, atq; judicia: responditq; omnis populꝰ unâ voce; Omnia verba Dñi, quæ locutus est, faciemꝰ.
4 Scripsit autem Moyses universos sermones Dñi: & manè consurgens, ædificavit altare ad radices montis, & duodecim titulos per duodecim
5 tribus Israel. Misitq; juvenes de filiis Israel, & obtulerunt holocausta, immolaverúntque victimas pacificas Dño, vitulos. Tulit itaq; Moyses dimidiam partẽ sanguinis, & misit in crateras: partem autem
7 residuam fudit super altare. Assuménsq; volumen fœderis, legit audiente populo: qui dixerunt; Omnia quæ locutus est Dñs, faciemus, & e-
8 rimus obedientes. Ille verò sumptum sanguinem respersit in populũ, & ait; Hic est sanguis fœderis quod pepigit Dñs vobiscum super cunctis
9 sermonibꝰ his. Ascenderúntque Moyses & Aaron, Nadab & Abiu, & septuaginta de se-
10 nioribus Israel. Et viderunt Deum Israel: & sub pedibꝰ ejus quasi opus lapidis sapphirini, & quasi cœlum, cùm se-
11 renum est. Nec super eos qui procul recesserant de filiis Israel, misit manum suam: viderúntq; Deum, & comederunt, ac biberunt. Dixit autem Dñs
12 ad Moysen; Ascende ad me in montem, et esto ibi: dabóq; tibi tabulas lapideas, et legem ac mandata: quæ scripsi, ut doceas eos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

33 Καὶ οὐκ ἐξαθήσουσ ἐν τῇ γῇ σου, ἵνα μὴ ἁμαρτεῖν σε ποιήσωσι πρός με· ἐὰν γὰρ δουλεύσῃς τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ἔσται ἔσοταί σοι πρόσκομμα.

ΚΕΦ. κδ'.

1 Καὶ Μωυσῆ εἶπεν, Ἀνάβηθι (α) πρὸς τὸν κύριον σὺ καὶ Ἀαρὼν, καὶ Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ, καὶ ἑβδομήκοντα τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ· καὶ προσκυνήσατε μακρόθεν τῷ
2 κυρίῳ. Καὶ ἐγγιεῖ Μωυσῆς μόνος πρὸς τὸν θεὸν, αὐτοὶ δὲ οὐκ ἐγγιοῦσιν, οὐδὲ ὁ λαὸς ἀναβήσεται μετ' αὐτοῦ. Εἰσῆλθε δὲ Μωυσῆς,
3 καὶ διηγήσατο τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ δικαιώματα. ἀπεκρίθη δὲ πᾶς ὁ λαὸς φωνῇ μιᾷ, λέγοντες, Πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἐλάλησε κύριος, ποιήσομεν, καὶ
4 ἀκουσόμεθα. Καὶ ἔγραψε Μωυσῆς πάντα τὰ ῥήματα κυρίου. ὀρθρίσας δὲ Μωυσῆς τὸ πρωὶ, ᾠκοδόμησε θυσιαστήριον ὑπὸ τὸ ὄρος, καὶ δώδεκα λίθους εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς
5 τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἐξαπέστειλε τοὺς νεανίσκους τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ (β) ἀνέφερον ὁλοκαυτώματα· καὶ (γ) ἔθυσε θυσίαν σωτηρίου τῷ θεῷ μοσχάρια. Λαβὼν δὲ Μωυσῆς τὸ ἥμισυ τοῦ αἵματος, ἐνέχεεν εἰς (δ)
6 κρατῆρας, τὸ δὲ ἥμισυ τοῦ αἵματος προσέ-
7 χεε πρὸς τὸ θυσιαστήριον. Καὶ λαβὼν τὸ βιβλίον τῆς διαθήκης, ἀνέγνω εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ. καὶ εἶπαν, Πάντα ὅσα ἐλάλησε
8 κύριος, ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα. Λαβὼν δὲ Μωυσῆς τὸ αἷμα, κατεσκέδασε τοῦ λαοῦ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς διέθετο κύριος πρὸς ὑμᾶς περὶ πάντων
9 τῶν λόγων τούτων. Καὶ ἀνέβη Μωυσῆς, καὶ Ἀαρὼν, καὶ Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ, καὶ (ε)
10 ἑβδομήκοντα τῶν γερουσίας Ἰσραήλ· Καὶ εἶδον τὸν τόπον ὃ (ζ) εἱστήκει ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ· καὶ τὰ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡσεὶ ἔργον πλίνθου σαπφείρου, καὶ ὥσπερ εἶδος τερεώματος τοῦ οὐρανοῦ τῇ (η) καθαριότητι. Καὶ τῶν ὀπλεκτῶν τοῦ Ἰσραὴλ οὐ διεφώνησεν οὐδὲ εἷς. καὶ ὤφθησαν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ θεοῦ, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον.
12 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἀνάβηθι πρός με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἴσθι ἐκεῖ· καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα, καὶ νόμον καὶ τὰς ἐντολὰς, ἃς ἔγραψα νομοθετῆσαι αὐτοῖς.

MS.A. (α) πρὸς κύριον (β) ἀνήνεγκαν (γ) ἔθυσεν (δ) κρατῆρα, (ε) ἑβδομήκοντα τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ· (ζ) ἱστήκει ἐκεῖ ὁ θεὸς (η) καθαρότητι.

Et non considet in terra tua, ne peccare te faciant ad me: nam si servieris diis eorum, ibi erunt tibi offendiculo.

CAP. XXIV.

ET Moysi dixit, Ascende ad Dominum tu, & Aaron, & Nadab, & Abiud, & septuaginta seniorum Israel: & adorabunt à longè Dominum. Et accedet Moyses solus ad Deum: ipsi autem non accedent. Populus autem non ascendet simul cũ eis. Introivit autem Moyses, & narravit populo omnia verba Dei, & justificationes. Respondit autem omnis populus voce unâ, dicentes; Omnia verba, quæ locutus est Dominus, faciemus & audiemus. Et scripsit Moyses omnia verba Domini. Surgens autem Moses manè, ædificavit altare sub monte, & duodecim lapides in duodecim tribus Israel. Et misit adolescentes filiorum Israel, & obtulerunt holocaustomata, & immolaverunt hostiam salutaris Deo, vitulos. Sumens autem Moyses dimidium sanguinis, infudit (a) in crateras: dimidium autem sanguinis effudit ad altare. Et accipiens librum testamenti, recitavit in aures populi. Et dixerunt, Omnia quæcunque locutus est Dominus, faciemus, & audiemus. Sumens autem Moyses sanguinem, respersit populum, & dixit, Ecce sanguis testamenti, quod disposuit Dominus ad vos de omnibus verbis his. Et ascendit Moyses, & Aaron, & Nadab, & Abiud, & septuaginta seniorum Israel, Et viderunt locum, ubi (b) steterat Deus Israel: & quæ sub pedibus ejus, sicut opus lateris sapphiri, & sicut species (c) firmamenti cœli ipsa puritate. Et de electis Israel (d) non dissonuit nec unus. Et apparuerunt in loco Dei, & manducaverunt, & biberunt. Et dixit Dominꝰ ad Moysen, Ascende ad me in montem, & sta ibi: & dabo tibi tabulas lapideas, legem, & mandata: quæ scripsi ad docendos eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ne commorentur in terra tua, ne forte peccare te faciant coram me. Et ne colas deos eorum, ne fortè sint tibi offendiculo.

CAP. XXIV.

AD Moysen quoque dixit, Ascende ad Dominum, tu & Aharon, & Nadab & Abihu, & septuaginta viri de senioribus Israel, & adorabitis à longé. Et accedet Moses solus coram Dño, ipsi verò non accedent, nec populus ascendent cum eo. Venit itaq; Moses, & narravit populo cunctos sermones Dñi, cunctáq; judicia: & exclamavit universus populus voce unâ, & ait, Quicquid dixit Dñs audiemus & faciemus. Scripsítque Moses omnes sermones Dñi, & antevertens diluculo, extruxit aram in radicibus montis, & duodecim titulos, secundùm duodecim tribus Israel. Et misit juvenes filiorum Israel, obtulerúntq; holocausta perfecta, & sacrificaverúnt victimas perfectas, boves Domino. Et accepit Moses dimidium sanguinis, injecitque in pelvim; & dimidium sanguinis fudit super altare. Accepit etiam librum fœderis, legítque coram populo: & dixerunt, Quicquid dixit Dominus, audiemus & faciemus. Et sumpsit Moses sanguinem, sparsítque super populum, ac dixit, Hic est sanguis fœderis quod pepigit Dñs vobiscum super omnibus hisce sermonibus. Deinde ascendit Moses, & Aharon, & Nadab, & Abihu, & septuaginta ex senioribus Israel: Viderúntque Deum Israelis, & sub pedibus ejus quasi opus lateris sapphirini, & quasi colorem cœli quum serenum est. Et quidem adversùs seniores filiorum Israel non extendit manum suam, imò viderunt Deum, & comederunt atque biberunt. Et dixit Dominus ad Moysen, Ascende ad me in montem, & maneto ibi, dabóque tibi tabulas lapideas, & leges atque præcepta quæ scripsi, ut edoceas eos.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

33 לָא יִתְבוֹן בְּאַרְעָא דִלְמָא יְחֵיבוּן
יָתָךְ קֳדָמַי אֲרֵי תִפְלַח לְטָעֲוָתְהוֹן
אֲרֵי יְהוֹן לָךְ לְתַקָלָא:

כד

1 וּלְמֹשֶׁה אֲמַר סַק קֳדָם יְיָ אַתְּ וְאַהֲרֹן
נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשַׁבְעִין מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל
וְתִסְגְּדוּן מֵרָחִיק: 2 וְיִתְקָרֵב מֹשֶׁה
בִּלְחוֹדוֹהִי לְקֳדָם יְיָ וְאִנּוּן לָא
3 יִתְקָרְבוּן וְעַמָּא לָא יִסְּקוּן עִמֵּיהּ:
וְאָתָא מֹשֶׁה וְאִשְׁתְּעִי לְעַמָּא יָת כָּל
פִּתְגָמַיָּא דַיְיָ וְיָת כָּל דִּינַיָּא וַאֲתִיבוּ
כָל עַמָּא קָלָא חַד וַאֲמָרוּ כָּל
4 פִּתְגָמַיָּא דִי מַלֵּל יְיָ נַעְבִּיד: וְכָתַב
מֹשֶׁה יָת כָּל פִּתְגָמֵי דַיְיָ וְאַקְדֵם
בְּצַפְרָא וּבְנָא מַדְבְּחָא בְּשִׁפּוֹלֵי
טוּרָא וְתַרְתֵּי עֲשָׂרֵי קָמֵי תְּרֵין
5 עֲסַר שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל: וְשַׁלַּח יָת־
בּוּכְרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַסִּיקוּ עֲלָוָן
6 וּנְכָסוּ נִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ תּוֹרִין:
וּנְסִיב מֹשֶׁה פַּלְגוּת דְּמָא וְשַׁוִּי
7 בְּמִזְרְקַיָּא וּפַלְגוּת דְּמָא וְרַק עַל־
מַדְבְּחָא: וּנְסִיב סִפְרָא דְקְיָמָא
וְקָרֵי קֳדָם עַמָּא וַאֲמָרוּ כָּל דִּי־
8 מַלֵּל יְיָ נַעְבִּיד וְנִקְבֵּל: וּנְסִיב מֹשֶׁה
יָת־דְּמָא וְזָרַק עַל־מַדְבְּחָא לְכַפָּרָא
עַל־עַמָּא וַאֲמַר הָא דְמָא־דְקְיָמָא
דְּגַזַר יְיָ עִמָּכוֹן עַל כָּל־פִּתְגָמַיָּא
9 הָאִלֵּין: וְסַלִּיק מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב
10 וַאֲבִיהוּא וְשַׁבְעִין מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל:
וְחָזוֹ יָת יְקָר אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל וְתַחוֹת
כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ כְּעוֹבַד אַבְנָן טָבָא
11 וּכְמַחֲזֵי שְׁמַיָּא לְבָרִירוּ: וּלְרַבְרְבֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא דָּחֲקוּ נוֹקְפָא וְחָזוֹ יָת
יְקָרָא דַיְיָ וְהָווּ חָדָן בְּקוּרְבָּנַיָּהוֹן
12 דְּאִתְקַבָּלוּ בִּרְעוּתָא כְּאִלּוּ אָכְלִין
וְשָׁתְיָן: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה סַק לְקֳדָמַי
לְטוּרָא וֶהֱוֵי תַמָּן וְאֶתֵּן לָךְ יָת לוּחֵי
אַבְנָא וְאוֹרָיְתָא וְתַפְקֵדְתָּא דִי
כְתַבִית לְאַלּוּפֵיהוֹן:

Non habitent in terrâ tuâ; ne fortè peccare te faciant corâ me: *ſervies enim* idolis eorũ; quia in ſcandalum erunt tibi.

CAP. XXIV.

1 MOyſi autẽ dixit, Aſcende in conſpectũ Dñi; tu, & Aarõ, Nadab & Abiu, et ſeptuaginta de ſeniorib⁹ Iſrael: & adorabitis àlongè. Et accedet 2 Moyſes ſol⁹ corâ Dño; et illi non accedãt: et popul⁹ nõ aſcendat cum eo. Venítq; Moyſes, et narravit populo, omnia verba Dñi; et omnia judicia: & reſponderunt oĩs populus *voce unâ*, atq; dixerũt; omnia verba quæ locut⁹ eſt Dñs, fa- 4 ciem⁹. Scripſitq; Moyſes omnia verba Domini; et ſurrexit mane, et ædificavit altare in humiliori loco montis: et duodecim titulos, per duodecim 5 tribus Iſrael. Miſitq; primogenitos filiorum Iſrael, & obtulerunt holocauſta: immolaverúntq; victimas ſanctificatas corã Dño, boves. Tulítq; 6 Moyſes dimidiam partẽ ſanguinis; et poſuit in crateras: et dimidiã partem ſanguinis aſperſit ſup altare. Aſſũpſitque librũ fœderis; et legit corã populo: et dixerũt; omnia 7 quæ locut⁹ eſt Dñs, faciemus & obediem⁹. Tulítq; Moyſes ſanguinẽ; & aſperſit ſup altare, ut propitiaretur pro popu- 8 lo: & dixit; Ecce ſanguis fœderis, ꝙ pepigit Dñs vobiſcũ, ſup omnia verba hæc. 9 Aſcenditq; Moyſes, & Aarõ: & Nadab, et Abiu; et ſeptuaginta de ſeniorib⁹ Iſrael. Et viderũt gloriã Dei Iſrael: & ſub throno gloriæ ej⁹, quaſi opus lapidis precioſi; & quaſi aſpect⁹ cœli, cum ſerenus eſt. Principib⁹ autẽ filiorũ Iſrael, nullũ incommodũ fuit: et viderunt gloriã Dei; & gaviſi ſunt in ſacrificiis ſuis, quæ accepta fuerunt *cum beneplacito*, quaſi comediſſent & bibiſſent. Dixitq; Dñs ad Moyſen; Aſcende in cõſpectu meo in montem, & eſto ibi: & dabo tibi tabulas lapideas, & legẽ, & mandata; quæ ſcripſi ut doceas eos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

33 לא יתבו בארצך פן־יחטיאו אתך לי כי תעבד את־אלהיהם כי־יהיה לך למוקש׃

כד

1 ואל־משה אמר עלה אל־יהוה אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם מרחק׃ 2 ונגש משה לבדו אל־יהוה והמה לא יגשו והעם לא יעלו אתו׃ 3 ויבא משה ויספר לעם את כל־דברי יהוה ואת כל־המשפטים ויען כל־העם קול אחד ויאמרו כל־הדברים אשר דבר יהוה נעשה׃ 4 ויכתב משה את כל־דברי יהוה וישכם בבקר ויבן מזבח תחת ההר ושתים עשרה מצבה לשנים עשר שבטי ישראל׃ 5 וישלח את־נערי בני־ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים ליהוה פרים׃ 6 ויקח משה חצי הדם ויתן באגנות וחצי הדם זרק על־המזבח׃ 7 ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר־דבר יהוה נעשה ונשמע׃ 8 ויקח משה את־הדם ויזרק על־העם ויאמר הנה דם־הברית אשר כרת יהוה עמכם על כל־הדברים האלה׃ 9 ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל׃ 10 וירא את־אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר׃ 11 ואל־אצילי בני־ישראל לא שלח ידו ויחזו את־האלהים ויאכלו וישתו׃ 12 ויאמר יהוה אל־משה עלה אלי ההרה והיה־שם ואתנה לך את־לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם׃

VERSIO SAMARITANA.

33 לא יתבו בארצך פן־יחטיאו אתך לי כי תעבד את־אלהיהם כי־יהיה לך למוקש׃

כד

1 ואל־משה אמר עלה אל־יהוה אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם מרחק׃ 2 ונגש משה לבדו אל־יהוה והמה לא יגשו והעם לא יעלו אתו׃ 3 ויבא משה ויספר לעם את כל־דברי יהוה ואת כל־המשפטים ויען כל־העם קול אחד ויאמרו כל־הדברים אשר דבר יהוה נעשה׃ 4 ויכתב משה את כל־דברי יהוה וישכם בבקר ויבן מזבח תחת ההר ושתים עשרה מצבה לשנים עשר שבטי ישראל׃ 5 וישלח את־נערי בני־ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים ליהוה פרים׃ 6 ויקח משה חצי הדם ויתן באגנות וחצי הדם זרק על־המזבח׃ 7 ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר־דבר יהוה נעשה ונשמע׃ 8 ויקח משה את־הדם ויזרק על־העם ויאמר הנה דם־הברית אשר כרת יהוה עמכם על כל־הדברים האלה׃ 9 ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל׃ 10 וירא את־אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר׃ 11 ואל־אצילי בני־ישראל לא שלח ידו ויחזו את־האלהים ויאכלו וישתו׃ 12 ויאמר יהוה אל־משה עלה אלי ההרה והיה־שם ואתנה לך את־לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם׃

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Non habitabunt in terra tua, ne (o) peccare te faciant in me, ſerviendo diu eorum; erunt enim tibi in laqueum.

CAP. XXIV.

Moſi autẽ dixit, Aſcende ad Dominum, tu & Aaron, Nadab & Abihu, Eleazar & Ithamar, & ſeptuaginta de ſenioribus Iſrael: adorabitis autem à longè. Accedet verò Moſes ſolus ad Dominum; ſed illi non accedent, neque populus aſcendet cum eo. Venitque Moſes, & narravit populo omnia verba Domini, & omnia judicia: & reſpondit omnis populus unâ voce, dicens, Quæcunq; locutus eſt Dominus, faciemus. Poſteà ſcripſit Moſes omnia verba Domini; ſurrexitque manè, et ædificavit altare (a) ſub monte, et duodecim lapides duodecim tribubus Iſrael. Et miſit adoleſcentes filiorum Iſrael, qui obtulerunt holocauſta, et ſacrificaverũt ſacrificia pacifica Domino, vitulos taurorũ. Accepit quoque Moſes dimidium ſanguinis, et poſuit in crateribus, et dimidium ſanguinis effudit ſuper altare. Cepitq; librum fœderis, et legit in auribus populi, qui reſpondit; Quidquid dixit Dominus audiemus, et faciemus. Tum accepit Moſes ſanguinem, et ſparſit eum ſuper populum, dicens; Ecce ſanguis fœderis quod pepigit Dominus vobiſcũ in omnibus verbis iſtis. Et aſcenderũt Moſes et Aaron, Nadab et Abihu, Eleazar et Ithamar, ſeptuaginta quoque de ſcaioribus Iſrael. Et (b) viderunt Deũ Iſrael, et (c) ſub pedibus ejus tanquam opus lateritium ex Saphiro, et ſicut ipſummet cœlum in (d) puritate. Nec tamen (e) in electos filiorum Iſrael miſit manum ſuam, ſed adhæſerunt Deo, et comederunt, et biberunt. Dixitque Dominus Moſi, Aſcende ad me in montem, et eſto ibi, ut tradam tibi tabulas lapideas legis, et præcepta quæ ſcripſi ad docendum eos.

VER. SAM. (a) reum te peragant apud (a) in declivitate montis, (b) metuerunt Deum (c) locus congregationis ejus (d) ſerenitate. (e) ſuper laterales

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 ولا يقيموا في بلدك كيلا يتبعوك على الخطا لي بان تعبد معبوداتهم فتكون لك وهقا

Et nè perſiſtant in regione tuâ, ut nè ſeducant te ad peccandum in me, adorando adorabilia eorum; ſintq; tibi laqueus.

الفصل الرابع والعسرون

CAP. XXIV.

1 ثم قال لموسي اصعد الي ملاك الله انت وهرون
وأداب وابيهو وسبعون من سيوج بني اسرايل واسجدوا من بعيد 2 ثم يتقدم موسي وحده
3 الي ملاك الله وهم لا يتقدموا والقوم لا يصعدوا معه ثم جاء موسي وقص على القوم جميع
كلام الله وجميع الاحكام فاجابه جميع القوم بصوت واحد وقالوا جميع الكلام الذي امر الله
4 به عملنه فكتب موسي جميع كلام الله وادلج غدوه وبني مذبحا تحت الجبل ونصب اثني
5 عسر دكة باراء اثني عسر اسباط اسرايل وبعث ابكاري بني اسرايل فقربوا صعايد وذبحوا ذبايح سلامة
6 من البقر لله فاخذ موسي بعض الدم وجعله في اجاجين ودفه وبعضه رسه على المذبح 7 ثم
اخذ كتاب العهد وقراءه على القوم وجعل جميع ما امر الله به بين ايديهم وقالوا نعمله
8 ونعمل به ثم اخذ موسي الدم ورسه على القوم وقال هودا دم العهد الذي عهد الله لكم علي
9 جميع هذه الاحكام 10 ثم صعد موسي وهرون وأداب وابيهو وسبعون من سيوج اسرايل فنظروا
11 ملاك اله اسرايل ومن دونه كصنعة بياض الملها وكذات السماء في النقاء وعلى نعباء بني اسرايل
12 لم ينعب بافيه فنظروا ملاك الله وعاشوا واكلوا وسربوا 13 ثم قال الله لموسي اصعد الي الجبل
وأقم هناك حتي اعطيك الواح الجوهر والشرايع والوصايا التي كتبتها لادلتهم بها

ספר שמות : כה

montem in Moſeh aſcendit & :ejus miniſter Jehoſuah &,Moſeh ſurrexit Et
13 וַיָּקָם מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ מְשָׁרְתּוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הַר
donec ,hoc in nobis Sedete : dixit ſeniores ad Et .Dei
14 הָאֱלֹהִים: וְאֶל־הַזְּקֵנִים אָמַר שְׁבוּ־לָנוּ בָּזֶה עַד אֲשֶׁר
dominus quis : vobiſcum Chur & Aharon ecce Et .vos ad revertamur
נָשׁוּב אֲלֵיכֶם וְהִנֵּה אַהֲרֹן וְחוּר עִמָּכֶם מִי־בַעַל
operuit & ,montem in Moſeh aſcendit Et .eos ad accedat ,verborum
15 דְּבָרִים יִגַּשׁ אֲלֵהֶם: וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר וַיְכַס
montem ſuper Domini gloria habitavit Et .montem nubes
16 הֶעָנָן אֶת־הָהָר: וַיִּשְׁכֹּן כְּבוֹד־יְהוָה עַל־הַר
Moſeh ad clamavit Et : diebus ſex nubes eũ operuit & ,Sinai
סִינַי וַיְכַסֵּהוּ הֶעָנָן שֵׁשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה
Domini gloriæ aſpectus Et .nubis medio è ſeptimo die in
17 בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ הֶעָנָן: וּמַרְאֵה כְּבוֹד יְהוָה
.Iſrael filiorum oculis in montis vertice in comedens ignis ſicut
כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:
fuit Et .montem in aſcendit & ,nubis medium in Moſeh eſt ingreſſus Et
18 וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל־הָהָר וַיְהִי
.noctes quadraginta & ,dies quadraginta monte in Moſeh
מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה:

CAP. XXV. כה

filios ad Loquere : dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
2 quem ,viro omni Ab .elevationem mihi accipient & ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ־לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר
iſta Et .meam elevationem capietis ,ejus cor eũ faciet ſpontaneũ
3 יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת־תְּרוּמָתִי: וְזֹאת
.æs & ,argentum & ,Aurum .eis cum à capietis quam elevatio
הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת:
.capras & ,byſſum & ,cocci vermiculum & ,purpuram & ,hyacinthũ Et
4 וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים:
.Sittim ligna & ,taxorum pelles & ,rubricatas arietum pelles Et
5 וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וַעֲצֵי שִׁטִּים:
ſuffimento & ,unctionis oleo aromata ,luminari Oleum
6 שֶׁמֶן לַמָּאֹר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת
,Ephod plenitudinum lapides & ,onychis Lapides .aromatum
7 הַסַּמִּים: אַבְנֵי־שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים לָאֵפֹד
.eorum medio in habitabo & ,ſanctuarium mihi facient Et .pectorali &
8 וְלַחֹשֶׁן: וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָם:
,tabernaculi ſimilitudinem .te faciens videre ego quæ omnia Secundũ
9 כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אֹתְךָ אֶת תַּבְנִית הַמִּשְׁכָּן
arcam facient Et .facietis ſic & ,ejus vaſorũ omniũ ſimilitudinem &
וְאֶת תַּבְנִית כָּל־כֵּלָיו וְכֵן תַּעֲשׂוּ: וְעָשׂוּ אֲרוֹן
10 dimidiũ & cubitus & :ejus longitudo dimidiũ & cubiti Duo .Sittim *ligna*
עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם וְחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וְחֵצִי
auro eam operies Et .ejus *ſtatura* dimidiũ & cubitus & :ejus latitudo
רָחְבּוֹ וְאַמָּה וְחֵצִי קֹמָתוֹ: וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב
11 *auri* coronam eam ſuper facies & ,eam operies *foris à & domo à* ,mundo
טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ וְעָשִׂיתָ עָלָיו זֵר זָהָב
.undiquaq;
סָבִיב:

EXODUS. Verſio VULG. LAT.

13 Surrexerunt Moyſes & Joſue miniſter ejus : aſcendénſque
14 in montem Dei, Senioribus ait, Expectate hìc donec revertamur ad vos. Habetis Aaron & Hur vobiſcum : ſi quid natum fuerit quæſtionis,
15 referetis ad eos. Cúmque aſcendiſſet Moyſes, operuit
16 nubes montem. Et habitavit gloria Domini ſuper Sinai, tegens illum nube ſex diebus : ſeptimo autem die vocavit e-
17 um de medio caliginis. Erat autem ſpecies gloriæ Domini, quaſi ignis ardens ſuper verticem montis, in conſpectu filiorum Iſrael. Ingreſſúſque
18 Moyſes medium nebulæ, aſcédit in montem : & fuit ibi quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.

CAP. XXV.

1 LOcutúſq; eſt Dñs ad Moyſen, dicens.
2 Loquere filiis Iſrael, ut tollant mihi primitias: ab omni homine qui offeret
3 ultroneus, accipietis eas. Hæc ſunt autem quæ accipere debetis: Aurum, & argentum, &
4 æs, Hyacinthum & purpuram, coccúmq; bis tinctũ, & byſſũ, pilos caprarum, Et pelles arietum rubricatas, pelléſq; ianthinas, & ligna Setim; Oleum
6 ad luminaria concinnanda, aromata in unguentũ, & thymiamata boni odoris; Lapi-
7 des onychinos, & gemmas ad ornandum Ephod, ac rationale. Faciéntq, mihi ſanctuarium, & habitabo in medio e-
8 orum. Juxta omnem ſimilitudinem tabernaculi quod oſtẽdam tibi, & omnium vaſorum
9 in cultum ejus : ſicque facietis illud. Arcam de lignis Setim compingite, cujus longitudo habeat duos & ſemis cubitos:
10 latitudo, cubitum & dimidium : altitudo, cubitum ſimiliter ac ſemiſſem. Et deaurabis
11 eam auro mundiſſimo intus & foris : faciéſque ſuprà, coronam auream per circuitum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ ἀναστὰς Μωυσῆς καὶ Ἰησοῦς ὁ παρεστηκὼς αὐτῷ, ἀνέβησαν (θ) εἰς τὸ ὄρος τοῦ
14 θεοῦ. Καὶ τοῖς πρεσβυτέροις (ι) εἶπαν, Ἡσυχάζετε αὐτοῦ, ἕως ἀναστρέψωμεν πρὸς
ὑμᾶς. καὶ ἰδοὺ Ἀαρὼν καὶ Ὡρ μεθ' ὑμῶν· ἐάν
τινι συμβῇ κρίσις, προσαποδέσθωσαν αὐ-
15 τοῖς. Καὶ ἀνέβη (κ) Μωυσῆς καὶ Ἰησοῦς εἰς
τὸ ὄρος· καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὸ ὄρος.
16 Καὶ κατέβη ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸ (λ) ὄρος
τὸ Σινᾶ, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὸ ἡ νεφέλη ἓξ
17 ἡμέρας. καὶ ἐκάλεσε κύριος (μ) τὸν Μωυ-
σῆν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐκ μέσου τῆς νε-
φέλης. Τὸ δὲ εἶδος τῆς δόξης κυρίου, ὡσεὶ
πῦρ φλέγον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, (ν) ἐνα-
18 ντίον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς
(ξ) εἰς τὸ μέσον τῆ νεφέλης, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ
ὄρος· (ο) καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει (π) τεσσαράκοντα
ἡμέρας καὶ (π) τεσσαράκοντα νύκτας.

MS.A. (θ) ἐπὶ τὸ ὄρος (ι) εἶπεν, (κ) Μωυσῆς εἰς (λ) ὄρος Σινᾶ, (μ) Μωυσῆν (ν) ἔναντι (ξ) εἰς μέσον (ο) καὶ ἐκάθητο ἐκεῖ (π) τεσσεράκοντα

ΚΕΦ. κε'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
2 γων, Εἶπον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ (α) λά-
βετε ἀπαρχὰς παρὰ πάντων, οἷς ἂν δόξῃ
τῇ (β) καρδίᾳ, καὶ λήψεσθε τὰς ἀπαρχάς μου.
3 Καὶ αὗται ἔσονται ἃ ἀπαρχὴ, ὃν λήψεσθε παρ'
αὐτῶν· χρυσίον, καὶ (γ) ἀργύριον, καὶ χαλκὸν,
4 καὶ ὑακινθον, καὶ πορφύραν, καὶ κόκκινον
δὶς βαφὲν, καὶ βύσσον κεκλωσμένην, καὶ τρίχας
5 αἰγείας, Καὶ δέρματα κριῶν (δ) ἠρυ-
θροδανωμένα, καὶ δέρματα ὑακίνθινα,
6 καὶ ξύλα ἀσηπτα, [Καὶ ἔλαιον εἰς τὸν
φωτισμὸν, θυμιάματα εἰς τὸ ἔλαιον
τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ
7 θυμιάματος·] Καὶ λίθος Σαρδίου, καὶ
λίθος εἰς τὸν (ε) γλυφὸν εἰς τὸ ἐπωμίδα,
8 καὶ τὸν θώρηκα. Καὶ (ζ) ποιήσεις μοι
9 ἁγίασμα, καὶ ὀφθήσομαι ἐν ὑμῖν. Καὶ
ποιήσεις μοι κατὰ πάντα (η) ὅσα σοι δείκνυ
ἐν τῷ ὄρει, τὸ παράδειγμα τῆ σκηνῆς,
καὶ τὸ παράδειγμα πάντων τῶν σκευῶν αὐ-
10 τῆς· οὕτω ποιήσεις. Καὶ ποιήσεις κιβωτὸν
μαρτυρίου ἐκ ξύλων ἀσήπτων, δύο πήχεων
καὶ ἡμίσους τὸ μῆκος, καὶ (θ) πήχεος καὶ ἡμί-
σους τὸ πλάτος, καὶ (ι) πήχεος καὶ ἡμίσους
11 τὸ ὕψος. Καὶ κατακρύσεις αὐτὴ χρυσίῳ
καθαρῷ, ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν κρυσώσεις αὐ-
τὴν· καὶ ποιήσεις αὐτῇ (κ) κυμάτια χρυσᾶ
στεφανὰ κύκλῳ.

MS.A. Κεφ. κε'. (α) λάβετέ μοι ἀπαρχὰς (β) καρδίᾳ, λήμψεσθαι (γ) ἀργύριον, χαλκὸν, (δ) ἠρυθροδανωμένα, (ε) γλυφὴν, καὶ εἰς (ζ) ποιήσης (η) ἃ ἐγὼ δείκνύω σοι (θ) πήχεως καὶ ἡμίσους (ι) πήχεως καὶ ἡμίσους (κ) κυμάτια στεφανὰ

Et ſurgens Moyſes & Ieſus qui (e) aſtabat ei, aſcenderunt in montem Dei. Et ſenioribus dixerunt, Quieſcite hìc, donec revertamur ad vos. Et ecce Aaron & Or vobiſcum: ſi cui acciderit judicium, adeant ad eos. Et aſcendit Moyſes, & Ieſus in montem: & operuit nubes montem. Et deſcendit gloria Dei ſuper montem Sina: & operuit eum nubes ſex dies. Et vocavit Dominus Moyſen die ſeptimo de medio nubis. Species autem gloriæ Domini, tanquam ignis ardens ſuper cacumen montis coram filiis Iſrael. Et intravit Moyſes in medium nubis, & aſcendit in montem: & fuit ibi in monte quadraginta dies, & quadraginta noctes.

CAP. XXV.

Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Dic filiis Iſrael, et (a) accipite primitias ab omnibus, quibuſcunque viſum fuerit cordi: & accipietis primitias meas. Et hæc eſt primitia, quam accipietis ab eis: aurum, & argentum, & æs, Et hyacinthum, & purpuram, & coccum duplex, & byſſum tortam, & pilos caprinos, Et pelles arietum rubricatas, & pelles (b) hyacinthinas, & ligna imputribilia, [Et oleum in illuminationem, thymiamata in oleum unctionis, & in cõpoſitione thymiamatis,] Et lapides (c) Sardii, & lapides in ſculpturam ad ſuperhumerale, & podevem. Et (d) facies mihi ſanctuarium; & apparebo in vobis. Et facies mihi ſecundùm omnia, quæcunque tibi oſtendo in mõte, exemplum tabernaculi, & exemplum omnium vaſorum ejus: Sic facies. Et facies arcam teſtimonii ex lignis imputribilibus: duorum cubitorum & dimidii longitudo, & cubiti ac dimidii latitudo, & cubiti ac dimidii altitudo. Et inaurabis illam auro puro, intrinſecus & extrinſecus inaurabis eam: & facies ei (e) cymatia aurea (f) tortilia in circuitu.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ſurrexit itaque Moſes & Hoſaa famul' ej', & aſcendit Moſes ad montem Dei. Senioribus autem dixit, Expectate nos hic donec revertamur ad vos: Et ecce Aharon & Hur vobiſcum ſunt, qui habuerit negotium, accedat ad eos. Aſcenditq; Moſes ad montem, & obtexit eum nubes. Et habitavit gloria Domini ſuper montem Sinai, & operuit eum nubes ſex diebus: vocavitque Dominus Moſen die ſeptimo de medio nubis. Et vidit gloriam Domini tanquà ignem ardentem in vertice montis, ſpectantib' omnibus domeſticis Iſrael. Et ingreſſus eſt Moſes intra nubem, aſcenditque ad montem: & fuit Moſes in monte quadraginta diebus & quadraginta noctibus.

CAP. XXV.

Conſtructio Tabernaculi temporis.

LOcut' eſt etiam Dñs cum Moſe, & dixit ei, Dic genti Iſraelis ut ſeparent mihi ſeparationem: ab unoquoq; viro quod cogitaverit in corde ſuo, accipietis ſeparationem. Hæc eſt autem ſeparatio quam accipietis ab eis, aurum, & argentum, & æs, Et flavum ſericum, & purpura, & coccum, & byſſus, & pili caprarum, Et pelles arietum rubræ, & pelles cærulei coloris, & ligna hebeni. Et oleum ad accendendum, & aromata pro oleo unctionis & pro thure odorum. Et lapides chryſtalli, et lapides pretioſi pro ephod, & pro thorace. Et faciant mihi Sanctuarium, & habitabo inter eos. Quicquid oſtendam tibi, exemplar tabernaculi & omnium vaſorum ejus, ita facietis. Et faciant arcam de ligno hebeni, cujus longitudo ſit duorum cubitorum & dimidii: cubiti verò cum dimidio latitudo ejus; & cubiti cum dimidio altitudo ejus. Et obducito eam auro mundo, intus & foris obduces eam: & facies ei coronam auream per circuitum.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

13 וְקָם מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ מְשׁוֹמְשָׁנֵיהּ וְסִלֵּיק מֹשֶׁה לְטוּרָא דְּאִתְנְלִי׃
14 עֲלוֹהִי יְקָרָא דַיְיָ׃ וּלְסָבַיָּא אֲמַר אוּרִיכוּ לָכוֹן כָּדֵין עַד דְּנָתוּב לְוָתְכוֹן וְהָא אַהֲרֹן וְחוּר עִמְּכוֹן מַן דְּאִית לֵיהּ דִּינָא יִתְקָרֵב לְקֳדָמֵיהוֹן׃ 15 וְסִלֵּיק מֹשֶׁה לְטוּרָא וְחַפְיָא עֲנָנָא יָת טוּרָא׃ 16 וְשָׁרָא יְקָרָא דַיְיָ עַל טוּרָא דְסִינַי וְחַפְיֵהּ עֲנָנָא שִׁתָּא יוֹמִין וְקָרָא לְמֹשֶׁה בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מִגּוֹ עֲנָנָא׃ 17 וְחִזְוָא יְקָרָא דַיְיָ כְּחִזְוָא אֶכְלָא דְּאִישָׁתָּא עַל רֵישׁ טוּרָא לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ 18 וְעָל מֹשֶׁה בְּנָו עֲנָנָא וְסִלֵּיק לְטוּרָא וַהֲוָה מֹשֶׁה בְּטוּרָא אַרְבְּעִין יְמָמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְוָן׃ כה

1 וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ 2 מַלֵּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִפְרְשׁוּן קֳדָמַי אַפְרָשׁוּתָא מִן כָּל גְּבַר דִּיתְרְעֵי לִבֵּיהּ תְּסַבְּרוּן יָת אַפְרָשׁוּתִי׃ 3 וְדָא אַפְרָשׁוּתָא דְּתִסְבְּרוּן מִנְּהוֹן דַּהֲבָא וְכַסְפָּא וּנְחָשָׁא׃ 4 וּתְכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ וְמַעְזֵי׃ 5 וְמַשְׁכֵי דְּכָרֵי מְסַמְּקֵי וּמַשְׁכֵי דְּסַסְגּוֹנָא וַאֲעֵי שִׁטִּין׃ 6 מְשָׁחָא לְאַנְהָרוּתָא וּלְקְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא׃ 7 אַבְנֵי בוּרְלָא וְאַבְנֵי אֲשְׁלְמוּתָא לְשַׁקָּעָא בַּאֲפוֹדָא וּבְחוּשָׁנָא׃ 8 וְיַעְבְּדוּן קֻדְשָׁא מִנּוֹ עֲנָנָא וְאֶשְׁרֵי שְׁכִנְתִּי בֵּינֵיהוֹן׃ 9 כְּכֹלְּדִי אֲנָא מַחֲזֵי יָתָךְ יָת דְּמוּת מַשְׁכְּנָא וְיָת דְּמוּת כָּל מָנְוֹהִי וְכֵן תַּעְבְּדוּן׃ 10 וְיַעְבְּדוּן אֲרוֹנָא דַּאֲעֵי שִׁטִּין תַּרְתִּין אַמִּין וּפַלְגָא אוֹרְכֵיהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָא פְּוּתְיֵהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָא רוֹמְמֵיהּ׃ 11 וְתַחְפֵּי יָתֵיהּ דְּהַב דְּכִי מִגַּוֵּי וּמִבָּרָא תְּחַפְּיֵנֵיהּ וְתַעְבֵּיד עֲלוֹהִי דִּיר דְּדַהֲבָא סְחוֹר־סְחוֹר׃

13 Surrexítque Moyses, et Josue minister ej⁹: et ascédit Moyses, in monté in quo revelata fuerat gloria Dñi. Senioribus autẽ dixit, Expectate nos hic; donec revertamur ad vos: & ecce Aarõ et Hur vobiscum; quicunq; habuerit judiciũ, accedat corã eis. Ascéditq; Moyses in montem: 16 et cooperuit nubes montem. Et habitavit gloria Dñi sup monte Sinai; cooperuitq; eũ nubes sex die⁹: et vocavit Moysẽ in die septimo, de medio nubis. Et visio gloriæ Dñi, erat ficut visio ignis ardẽtis, in vertice montis: in oculis filiorũ Israel. Et ingress⁹ est Moyses in medio nubis, ascenditq; in montẽ: et fuit Moyses in monte quadraginta die⁹ et quadraginta noctibus.

CAP. XXV.

1 LOcutúsque est Dñs cum 2 Moyse dicens. Loquere cum filiis Israel; ut separent corã me separationẽ primitiarũ: ab omni viro, qui voluerit ex corde suo; accipietis separationẽ meã. 3 Hæc est autẽ separatio, quã tolletis ab eis: 4 aurũ & argentũ, & æs. Et hyacinthũ & purpurã, & coccinum, & byssum & pilos caprarũ. Et pelles arietũ rubricatas, pelles q; taxonũ, & 6 ligna setim. Oleũ ad luminaria: aromata in oleũ unctionis; & incensum aromatum. 7 Lapides onychinos; & lapides ut impleant cælaturas ephod, & rationalis. Et faciant corã me sanctuariũ: et habitare faciã majestatẽ meam 9 in medio eorũ. Juxta omnia quæ ego ostendo tibi; similitudinẽ tabernaculi, & similitudinẽ omniũ vasorũ ejus: sic facietis. Facientq; arcam de lignis setim: duorũ cubitorum & dimidii erit longitudo ejus, & cubiti & dimidii latitudo ejus; et cubiti & dimidii altitudo ej⁹. 11 Cooperiesq, eã auro mundissimo, intus & foris: faciésq; sup eam circulum aureũ, per circuitũ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 * וַיָּקָם מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ מְשָׁרְתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הַר הָאֱלֹהִים׃
14 * וְאֶל־הַזְּקֵנִים אָמַר שְׁבוּ־לָנוּ בָּזֶה עַד אֲשֶׁר נָשׁוּב אֲלֵיכֶם וְהִנֵּה אַהֲרֹן וְחוּר עִמָּכֶם מִי בַעַל דְּבָרִים יִגַּשׁ אֲלֵהֶם׃ 15 * וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר וַיְכַס הֶעָנָן אֶת־הָהָר׃
16 * וַיִּשְׁכֹּן כְּבוֹד־יְהוָה עַל־הַר סִינַי וַיְכַסֵּהוּ הֶעָנָן שֵׁשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ הֶעָנָן׃ 17 * וּמַרְאֵה כְּבוֹד־יְהוָה כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
18 * וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל־הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה׃

עזא

1 ** וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ * דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ־לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת־תְּרוּמָתִי׃
2 ** וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת׃ 3 * וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים׃
4 * וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וַעֲצֵי שִׁטִּים׃ 5 * שֶׁמֶן לַמָּאוֹר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים׃
6 ** אַבְנֵי־שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים לָאֵפֹד וְלַחֹשֶׁן׃ 7 * וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ׃
8 * וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ וְעָשִׂיתָ עָלָיו זֵר זָהָב סָבִיב׃ 9 * וְיָצַקְתָּ לוֹ אַרְבַּע טַבְּעוֹת זָהָב וְנָתַתָּה עַל־אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו וּשְׁתֵּי טַבָּעוֹת עַל־צַלְעוֹ הָאֶחָת וּשְׁתֵּי טַבָּעוֹת עַל־צַלְעוֹ הַשֵּׁנִית׃
10 * וְעָשִׂיתָ בַדֵּי עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב׃ 11 * וְהֵבֵאתָ אֶת־הָאָרֹן אֶל־הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ׃

עזב

1 ** וְעָשִׂיתָ מִשְׁכַּן עֶשֶׂר יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב תַּעֲשֶׂה אֹתָם׃
2 ** אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְכָל־הַיְרִיעֹת׃
3 * חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת תִּהְיֶינָה חֹבָרֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחוֹתָהּ וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חֹבְרֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחוֹתָהּ׃
4 * וְעָשִׂיתָ לֻלְאֹת תְּכֵלֶת עַל־שְׂפַת הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִקָּצָה בַּחֹבָרֶת וְכֵן תַּעֲשֶׂה בִּשְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית׃
5 * חֲמִשִּׁים לֻלְאֹת תַּעֲשֶׂה בַּיְרִיעָה הָאֶחָת וַחֲמִשִּׁים לֻלְאֹת תַּעֲשֶׂה בִּקְצֵה הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית מַקְבִּילֹת הַלֻּלְאֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחוֹתָהּ׃
6 * וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב וְחִבַּרְתָּ אֶת־הַיְרִיעֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחוֹתָהּ בַּקְּרָסִים וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד׃
7 * וְעָשִׂיתָ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת תַּעֲשֶׂה אֹתָם׃
8 * אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע אַמּוֹת הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְעַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת׃
9 * וְחִבַּרְתָּ אֶת־חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְאֶת־שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְכָפַלְתָּ אֶת־הַיְרִיעָה הַשִּׁשִּׁית אֶל־מוּל פְּנֵי הָאֹהֶל׃
10 * וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים לֻלְאֹת עַל־שְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה אֲשֶׁר בַּחֹבָרֶת וַחֲמִשִּׁים לֻלְאֹת עַל־שְׂפַת הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית׃
11 * וְעָשִׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים וְהָבֵאתָ אֶת־הַקְּרָסִים בַּלֻּלְאֹת וְחִבַּרְתָּ אֶת־הָאֹהֶל וְהָיָה אֶחָד׃

VERSIO SAMARITANA.

13 * וַיָּקָם מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ מְשָׁרְתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הַר הָאֱלֹהִים׃
14 * וְאֶל־הַזְּקֵנִים אָמַר שְׁבוּ־לָנוּ בָּזֶה עַד אֲשֶׁר נָשׁוּב אֲלֵיכֶם וְהִנֵּה אַהֲרֹן וְחוּר עִמָּכֶם מִי בַעַל דְּבָרִים יִגַּשׁ אֲלֵהֶם׃ 15 * וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר וַיְכַס הֶעָנָן אֶת־הָהָר׃
16 * וַיִּשְׁכֹּן כְּבוֹד־יְהוָה עַל־הַר סִינַי וַיְכַסֵּהוּ הֶעָנָן שֵׁשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ הֶעָנָן׃ 17 * וּמַרְאֵה כְּבוֹד־יְהוָה כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
18 * וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל־הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה׃

עזא

1 ** וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ * דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ־לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת־תְּרוּמָתִי׃
2 ** וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת׃ 3 * וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים׃
4 * וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וַעֲצֵי שִׁטִּים׃ 5 * שֶׁמֶן לַמָּאוֹר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים׃
6 ** אַבְנֵי־שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים לָאֵפֹד וְלַחֹשֶׁן׃ 7 * וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ׃
8 * וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ וְעָשִׂיתָ עָלָיו זֵר זָהָב סָבִיב׃ 9 * וְיָצַקְתָּ לוֹ אַרְבַּע טַבְּעוֹת זָהָב וְנָתַתָּה עַל־אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו וּשְׁתֵּי טַבָּעוֹת עַל־צַלְעוֹ הָאֶחָת וּשְׁתֵּי טַבָּעוֹת עַל־צַלְעוֹ הַשֵּׁנִית׃
10 * וְעָשִׂיתָ בַדֵּי עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב׃ 11 * וְהֵבֵאתָ אֶת־הָאָרֹן אֶל־הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

13 Tum surrexit Moses, & Josue servus ejus, ascenditque Moses in montem ad 14 Deum. Sed (f) senioribus dixit, Sedete ibi donec revertamur ad vos: Ecce Aaron & Hur vobiscum: qui (g) negotium habuerit, accedet ad eos. 15 Ascendit igitur Moses in montem, operuitq; nubes montem. 16 Et vesédit gloria Domini super montem Sinai, & operuit eum nubes sex diebus; septimo verò die vocavit Moses de medio nubis. 17 Et apparuit gloria Domini sicut ignis consumens in vertice montis coram oculis filiorum Israel. 18 Ingressus autem Moses in medium nubis, ascendit in montem; mansit q; Moses in monte quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.

CAP. XXV.

1 ET locutus est Dominus Mosi, dicens; 2 Loquere filiis Israel, ut accipiant mihi oblationem: de omni homine quod sponte voluerit cor ejus, accipietis oblationem meam. 3 Hæc est autem oblatio quam accipietis ab iis, aurum, argentum, & æs, 4 Hyacinthum, & purpuram, & coccum duplex, & byssum, & pilos caprinos, Et 5 pelles arietum rubricatas, & pelles Ianthinas, & ligna Setim, Et oleum luminari, 6 & aromata oleo unctionis, & suffumigationi aromatũ, Et lapides onychinos, & lapides(a)insititios pro Ephod, 7 & pectorali. Facietis quoq; mihi sanctuarium, ut habitem in medio vestri. 8 Secundùm omnia quæ ostendi tibi in monte, similitudinem tabernaculi, & similitudinem omnium vasorum ejus, sic 9 facies. Facies autem arcam de lignis Setim: duorum cubitorũ cum dimidio erit longitudo ejus, & cubiti cum dimidio latitudo ejus, cubiti quoq; cum dimidio altitudo ejus. 10 Et teges eã auro puro; interius et exterius teges eã: & facies ei coronam auream in circuitu.

VER. SAM. (f) Sapientibus (g) possessor verborum fuerit, (a) integros

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فقام هو ويوشوع خادمه * وصعد موسي الي جبل الله * 14 وقال للشيوخ اجلسوا لنا ها هنا الي ان نرجع
اليكم * وهوذا هرون وحور معكم * من كان له امر يتقدم اليهما * 15 ولما صعد موسي الجبل غطي
16 الغمام الجبل * وسكن نور الله علي جبل سيناي * وغطاه الغمام ستة ايام * ثم دعا بموسي في
17 اليوم السابع من وسط الغمام * وكان منظر ملك الله كنار اكلة في راس الجبل بحضن
18 اسرايل * فدخل موسي في وسط الغمام اذ صعد الي الجبل * واقام به اربعين يوما واربعين ليلة *

* الفصل الخامس والعشرون *

1 * وكلم الله موسي قايلا * 2 مر بني اسرايل ان ياخذوا لي قربن * من عند كل انسان تسكو نفسه
3 خذوا قربني * وهذه القربن التي تاخذوها منهم * 4 ذهب وورق ونحاس * واسمانجون وارجوان
5 وصبغ القرمز وعسر ومرعزي * وجلود كبش ادبم وجلود داس وحسب السط * 6 ودهن الاضاءة
7 واطياب لدهن المسح وللبخور الاصماغ * وجان بلور وجان نظام للصدن والبدنة * 8 فليصنعوا
9 لي من جميع ذلك مقدسا اسكن نوري فما بينهم * كجميع ما انا مريك من شكل المسكن
10 وشكل جميع انيته كذاك فاصنعوا * وليصنعوا صندوقا من حسب السط * وليكن ذراعين
11 ونصفا طوله * وعرضه ذراعا ونصفا * وسمكه ذراعا ونصفا * وعسه من ذهب خالص من داخل

Stetit ergò ipse, & Jehosua famulus ejus, 13
& ascendit Musa ad Montem Dei. Et dixit senioribus, Sedete nobis hîc, quousq; 14
revertamur ad vos. Et ecce Haron & Hur vobiscum sunt, quicunque habuerit aliquod negotium, accedat ad eos. Et cùm 15
ascendisset Musa montem, cooperuerunt nubes montem. Et quievit gloria Dei super 16
montem Sinai, & cooperuerunt eum nubes sex diebus. Deinde accersivit Musam in die septima de medio nubis. Et erat 17
aspectus Angeli Dei veluti ignis consumentis in vertice montis, in conspectu filiorum Israil. Et ingressus est Musa in medium nubis cùm ascendisset ad montem, & 18
permansit in eo quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.

CAP. XXV.

LOcutusque est Deus Musæ, dicens; 1
Impera filiis Israil ut accipiant mihi 2
separationẽ; à quolibet homine cui animo liberalis est, accipite separationẽ meam. 3
Et hæc est separatiò quam accipietis ab eis, aurum, & argentum, & æs, Et hya- 4
cinthus, & purpura, & tinctura croci, & byssus, & molliores pili caprarum, Et pelles hircorum conditæ, & pelles 5
nigræ, & lignum Santũ, Et oleum illuminationis, & aromata pro oleo unctionis, & pro thure gummi, Et lapides 6
chrystalli, & lapides connexionis pro pectorali, et thorace. Et construant mihi ex 7
iis omnibus Sanctuarium, ut inhabitare faciam splendorem meum inter eos. Juxta 8
omnia quæ ego ostensurus sum tibi circa formam habitaculi et formam omniũ vasorum ejus, eo modo facite. Faciántque 9
arcam ex ligno Santo, et sit duorũ cubitorum ac dimidii longitudo ejus, et latitudo ejus cubiti cum dimidio, et crassitudo ejus cubiti cum dimidio. Et cooperi illã 10
auro puro intus ac foris, et fac super ea coronam ex auro per ambitum.

ספר שמות : כה

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ej⁹ angulis quatuor ſuper pones & ,auri anulos quatuor ei fundes Et

32 וְיִצַקְתָּ לּוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת וְנָתַתָּה עַל־אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו
ſuper anulos duos & ,una ejus coſta ſuper anulos duos &

וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הָאַחַת וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־
cooperies & ,Sittim lignorum vectes facies Et .ſecunda ejus coſta

33 צַלְעוֹ הַשֵּׁנִית : וְעָשִׂיתָ בַדֵּי עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ
,arcæ coſtæ ſuper ,anulos in vectes induces Et .auro eos

34 אֹתָם זָהָב : וְהֵבֵאתָ אֶת־הַבַּדִּים בַּטַּבָּעֹת עַל צַלְעֹת הָאָרֹן
,vectes erunt arcæ anulis In .eis in arcam portandum ad

35 לָשֵׂאת אֶת־הָאָרֹן בָּהֶם : בְּטַבְּעֹת הָאָרֹן יִהְיוּ הַבַּדִּים
quod teſtimonium arcam ad dabis Et .ea ab remo vebũtur nõ

36 לֹא יָסֻרוּ מִמֶּנּוּ : וְנָתַתָּ אֶל־הָאָרֹן אֵת הָעֵדֻת אֲשֶׁר
duorũ Cubitorũ .mundo auro operiorium facies Et .tibi dabo

37 אֶתֵּן אֵלֶיךָ : וְעָשִׂיתָ כַּפֹּרֶת זָהָב טָהוֹר אַמָּתַיִם
facies Et .ejus latitudo dimidii & cubiti & :ejus longitudo dimidii &

38 וָחֵצִי אָרְכָּהּ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבָּהּ : וְעָשִׂיתָ
extremitatib⁹ duab⁹ à eos facies ductili : auro Cherubim duos

שְׁנַיִם כְּרֻבִים זָהָב מִקְשָׁה תַּעֲשֶׂה אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת
alterum Cherub & hinc extremo ab unum Cherub fac Et .propitiatorii

39 הַכַּפֹּרֶת : וַעֲשֵׂה כְרוּב אֶחָד מִקָּצֹה מִזֶּה וּכְרוּב־אֶחָד
duabus ſuper ,Cherubim facietis propitiatorio à .inde extremo ab

מִקָּצֵה מִזֶּה מִן הַכַּפֹּרֶת תַּעֲשׂוּ אֶת הַכְּרֻבִים עַל־שְׁנֵי
ſupernè alas expandentes Cherubim erunt Et .ej⁹ extremitatib⁹

40 קְצוֹתָיו : וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה
ad vir eorum facies &,propitiatorium ſuper ſuis alis in tegentes

סֹכְכִים בִּכְנָפֵיהֶם עַל־הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל־
dabis Et .Cherubim facies erunt propitiatorium ad,ſuum fratrem

41 אָחִיו אֶל־הַכַּפֹּרֶת יִהְיוּ פְּנֵי הַכְּרֻבִים : וְנָתַתָּ אֶת־
,teſtimonium dabis arcam ad & ,deſuper arcã ſuper propitiatoriũ

הַכַּפֹּרֶת עַל־הָאָרֹן מִלְמָעְלָה וְאֶל־הָאָרֹן תִּתֵּן אֶת הָעֵדֻת
deſuper tecum loquar & ,ibi tibi conveniam Et .te ad dabo quod

42 אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ : וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שָׁם וְדִבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל
,teſtimonii arcam ſuper qui Cherubim duos inter de propitiatorio

הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים אֲשֶׁר עַל אֲרֹן הָעֵדֻת אֵת
menſam facies Et .Iſrael filios ad tibi præcipiam quæ omnia

43 כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן
:ejus latitudo cubitus &:ejus longitudo duorũ Cubitorũ .Sittim ligna

עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ
facies &,mundo auro eam teges Et .ejus ſtatura dimidiũ & cubit⁹ &

44 וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ : וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וְעָשִׂיתָ
.circum palmæ clauſuram ei facies Et .undiquaque auri coronam ei

45 לוֹ זֵר זָהָב סָבִיב : וְעָשִׂיתָ לוֹ מִסְגֶּרֶת טֹפַח סָבִיב
quatuor ei facies Et .circum ejus clauſuræ auri coronam facies Et

46 וְעָשִׂיתָ זֵר־זָהָב לְמִסְגַּרְתּוֹ סָבִיב : וְעָשִׂיתָ לּוֹ אַרְבַּע
qui angulis quatuor ſuper anulos dabis & ,auri anulos

טַבְּעֹת זָהָב וְנָתַתָּ אֶת הַטַּבָּעֹת עַל אַרְבַּע הַפֵּאֹת אֲשֶׁר
domes in ,anuli erunt clauſuræ regione E .ej⁹ pedib⁹ quatuor

47 לְאַרְבַּע רַגְלָיו : לְעֻמַּת הַמִּסְגֶּרֶת תִּהְיֶיןָ הַטַּבָּעֹת לְבָתִּים
.menſam portandum ad ,vectibus

לָשֵׂאת אֶת־הַשֻּׁלְחָן :

12 Et quatuor circulos aureos, quos pones per quatuor arcæ angulos : duo circuli ſint in latere uno, & duo in altero. Facies quoque vectes de lignis Setim, & operies eos auro. Inducéſque per circulos qui ſunt in arcæ lateribus, ut portetur in eis. 15 Qui ſemper erunt in circulis, nec unquam extrahentur ab eis. 16 Ponéſque in arca teſtificationem quam dabo tibi. 17 Facies & propitiatorium de auro mundiſſimo : duos cubitos & dimidium tenebit longitudo ejus, & cubitum ac ſemiſſem latitudo. 18 Duos quoque Cherubim aureos & productiles facies, ex utraque parte oraculi. 19 Cherub unus ſit in latere uno, & alter in altero. Utrumque latus propitiatorii tegant, expandentes alas, & operientes oraculum, reſpiciántque ſe mutuò verſis vultibus in propitiatorium quo operienda eſt arca. 21 In qua pones teſtimonium quod dabo tibi. 22 Inde præcipiam, & loquar ad te ſupra propitiatorium, ac de medio duorum Cherubim, qui erunt ſuper arcam teſtimonii, cuncta quæ mandabo per te filiis Iſrael. 23 Faciés & menſam de lignis Setim, habentem duos cubitos longitudinis, & in latitudine cubitum, & in altitudine cubitum ac ſemiſſem. 24 Et inaurabis eam auro puriſſimo: faciéſque illi labium aureum per circuitum. 25 Et ipſi labio coronam interraſilem altam quatuor digitis : & ſuper illam, alteram coronam aureolam. 26 Quatuor quoque circulos aureos præparabis, & pones eos in quatuor angulis ejuſdem menſæ per ſingulos pedes. 27 Subter coronam erunt circuli aurei, ut mittantur vectes per eos, & poſſit menſa portari.

12 Καὶ ἐλάσεις αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ὀπθήσεις ὅπι τὰ (λ) τέσσαρα κλίτη· δύο δακτυλίους ὅπι τὸ κλίτος τὸ ἕν, καὶ δύο δακτυλίους ὅπι τὸ κλίτος τὸ δεύτερον. 13 Ποιήσεις ἡ ἀναφορεῖς (μ) ξύλα ἄσηπτα, καὶ καλαχρυσώσεις αὐτὰ χρυσίῳ. 14 Καὶ εἰσάξεις τοὺ ἀναφορεῖς εἰς τοὺ δακτυλίους τὲς ἐν τοῖς κλίτεσι τ κιβωτὸ, αἴρειν τ κιβωτὸν ἐν αὐτοῖς. 15 Ἐν τοῖς δακτυλίοις (ν) τ κιβωτὸ ἔσον) οἱ ἀναφορεῖς ἀκίνητοι. 16 Καὶ ἐμβαλεῖς εἰς τ κιβωτὸν τὰ μαρτύρια, ἃ ἂν δῶ ζοι. 17 Καὶ ποιήσεις ἱλασήριον ὀπθέμα χρυσὶ καθαρᾶ, δύο πήχεων καὶ ἡμίσυς τὸ μῆκος, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσυς τὸ πλάτος. 18 Καὶ ποιήσεις δύο (ξ) Χερουβὶμ χρυσοπορδίλα, καὶ ὀπθήσεις αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τὸ ἱλασηρίου. 19 Ποιησον) χερὺβ εἷς ἐκ τ κλίτους τὸ ἑνὸς, καὶ χερὺβ εἷς ἐκ τὸ κλίτους τὸ δευτέρου τ ἱλασηρίου· καὶ ποιήσεις τὰς δύο (ο) χερουβὶμ ὅπι τὰ δύο κλίτη. 20 Ἔσον) οἱ (π) χερουβὶμ ἐκπεπετασμένους τὰς πτέρυγας ἐπάνωθεν, συσκιάζοντες (ρ) ἐν τ πτέρυξιν αὐτῶν ὅπι τ ἱλασηρίου, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς ἄγγελα, εἰς τὸ ἱλασήριον ἔσον) τὰ πρόσωπα τ (σ) χερουβὶμ. 21 Καὶ ὀπθήσεις τὸ ἱλασήριον ἐπὶ τ κιβωτὸν ἄνωθεν, καὶ εἰς τ κιβωτὸν 22 ἐμβαλεῖς τὰ μαρτύρια, ἃ ἂν δῶ ζοι. Καὶ γνωδήσομαί σοι ἐκεῖθεν, καὶ λαλήσω σοι ἄνωθεν τοῦ ἱλασηρίου ἀνὰ μέσον τῶν δύο (τ) χερουβὶμ, ὧν ἐάν τινων ἐπὶ τ κιβωτοῦ τὸ μαρτυρίου, καὶ πάν(υ)τα ὅσα ἐὰν ἐντείλωμαί σοι πρὸς τὲς υἱὲς Ἰσραήλ. 23 Καὶ ποιήσεις (φ) τράπεζαν χρυσῆν χρυσίῳ καθαρᾷ, δύο πήχεων τὸ μῆκος, καὶ πήχεος τὸ εὖρος, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσυς τὸ ὕψος. 24 Καὶ ποιήσεις αὐτῇ (χ) στεφάνὰ κυμάπα χρυσᾶ κύκλῳ· καὶ ποιήσεις αὐτῇ στεφάνῳ πήχεως κύκλῳ. 25 Καὶ ποιῆσεις στεφάνῳ (ψ) κυμάπον τῇ στεφάνῃ κύκλῳ. 26 Καὶ ποιήσεις τέσσαρας δακτυλίους (ω) χρυσᾶς, καὶ ὀπθήσεις τὲς τέσσαρας δακτυλίους ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῶν ποδῶν αὐτῆς ὑπὸ τὸν στεφάνου. 27 Καὶ ἔσονται οἱ δακτύλιοι εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσιν, ὥστε αἴρειν (α) ἐν αὐτοῖς τὴν τράπεζαν.

MS.A. (λ) τέσσερα (μ) ἐκ ξύλων ἀσήπτων, (ν) τῆς διαθήκης ἔσονται (ξ) Χερουβὶμ χρυσᾶ τορδτά, (ο) χερουβεὶν (π) χερυβεὶν (ρ) ταῖς πτέρυξιν (σ) χερυβείν. (τ) χερουβεὶν, (υ) ὅσα ἂν (φ) τράπεζαν χρυσῆν (χ) στεπτὸν κυμάπον χρυσοῦν (ψ) κυμάπον χρυσοῦν τῷ (ω) χρυσᾶς ἐπὶ τὰ τέσσερα (α) τὴν τράπεζαν ἐν αὐτοῖς.

Et fabricabis illi quatuor annulos aureos, et impones ſuper quatuor (g) latera : duos annulos in latere uno, et duos annulos in latere ſecundo. Facies autem (h) geſtatoria, (i) ligna imputribilia: & inaurabis ea auro. Et introduces geſtatoria in annulos, qui ſunt in lateribus arcæ, ad portandum arcam in eis. In annulis arcæ erunt geſtatoria immobilia. Et injicies in arcam teſtimonia, quæ dedero tibi. Et facies propitiatorium, opertorium auri puri: duorum cubitorum & dimidii longitudo, & cubiti ac dimidii latitudo. Et facies duos Cherubim aureos tornatiles, & imponesque eos ex utriſque lateribus propitiatorii. Fient, cherub unus è latere hoc, & cherub unus è latere ſecundo propitiatorii: & facies duos Cherubim ſuper duo latera. Erunt Cherubim (k) extendentes alas deſuper, (l) obumbrantes in alis ſuis ſuper propitiatorium: & facies eorum ad ſe invicem: in propitiatorium erunt vultus ipſorum Cherubim. Et impones propitiatorium ſuper arcam deſuper: & in arcam injicies teſtimonia, quæ dedero tibi. Et (m) innoteſcam tibi inde, et loquar tibi de ſurſum propitiatorii inter duos Cherubim exiſtentes ſuper arcam teſtimonii, (n) et ſecundùm omnia, quæcunque mandavero tibi ad filios Iſrael. Et facies menſam (o) aurcam auri puri: duorum cubitorum longitudo, & cubiti latitudo, & cubiti ac dimidii altitudo. Et facies ei tortilia cymatia aurea in circuitu : & facies ei coronam palmi in circuitu. Et facies (p) tortile cymatium coronæ in circuitu. Et facies quatuor annulos aureos: & impones quatuor annulos in quatuor partes pedum illius ſub corona. Et erunt annuli in (q) thecas ipſis geſtatoriis, ad portandum in eis menſam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Conflabis quoq; ei quatuor circulos aureos, & aptabis in quatuor angulis ejº : duos circulos in latere uno, & duos circulos ex altero latere. Et facies vectes de ligno hebeni, & obduces eos auro. Immitteſq; vectes in circulos ad latera arcæ, ut iis portetur arca. In circulis arcæ erunt vectes, nec amovebuntur ab eis. Et pones in arca teſtimonium quod dabo tibi. Fac etiã propitiatorium ex auro mundo, cujus longitudo ſit duorum cubitorum ac ſemis, & cubiti ac ſemis latitudo ejº. Fac quoq; duos Cherubim aureos, fuſiles fac eos, ex utroq; latere propitiatorii. Et collocabis cherub unum in latere ipſi⁹ hinc, & cherub alterum in alio latere propitiatorii : ponesq; duos cherubim ſuper duo ejus latera. Erúntque alæ Cherubim extenſæ deſuper, & operientes alis ſuis propitiatoriũ, & vultus eorum unus oppoſitus alteri, ſuper propitiatorium erunt vultus cherubim. Imponesque propitiatorium ſuper arcã deſuper : & pones in arca teſtimonium quod dabo tibi. Et conveniam te ibi, & colloquar tecum de ſuper propitiatorium, ex inter duos Cherubim qui ſunt ſuper arcam teſtimonii, quæcunque præcepturus ſum tibi de filiis Iſrael. Præterea fac menſam de ligno hebeni, cujº longitudo ſit duorũ cubitorum, & cubiti latitudo, et altitudo cubiti cum dimidio. Et obducito eam auro mundo: & fac ei coronam auream per circuitum. Et fac ei labrum quod ſit elevatum licha per circuitum, & fac ei coronam aureum ſuper labrum ejus in circuitu. Fac etiam illi quatuor annulos aureos, ponesque annulos quatuor aureos in quatuor angulis ejus ſuper quatuor pedes ejº. Contra labrum ejº erunt annuli ejº, locus vectibus, ad geſtandam menſam.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

12 וְתַתִּיךְ לֵיהּ אַרְבַּע עִזְקִן דְּדָהַב וְתִתֵּן
עַל אַרְבַּע וְיָתְהִיהּ וְתִרְתִּין עִזְקִן עַל־
13 סְטַרֵיהּ חַד וְתִרְתִּין עִזְקִן עַל סְטַרֵיהּ
תִּנְיָנָא : וְתַעְבִּיד אֶרְיְחֵי דַּאֲעֵי שִׁטִּין
14 וְתַחְפֵּי יָתְהוֹן דַּהֲבָא : וְתָעֵל יָת־
15 אֶרְיְחַיָּא בְּעִזְקָתָא עַל סְטַרֵיהּ
16 אֲרוֹנָא לְמִטַּל יָת־אֲרוֹנָא בְּהוֹן :
17 בְּעִזְקָת אֲרוֹנָא יְהוֹן אֶרְיְחַיָּא לָא
18 יְעִדּוּן מִנֵּיהּ : וְתִתֵּן בַּאֲרוֹנָא יָת־
סַהֲדוּתָא דִּי אֶתֵּן לָךְ : וְתַעְבִּיד
19 כְּפֻרְתָּא דְּדָהַב דְּכִי תַּרְתִּין אַמִּין
20 וּפַלְגָא אוֹרְכֵּיהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָא
21 פּוּתְיֵיהּ:וְתַעְבִּיד תְּרֵין כְּרוּבִין דְּדָהַב
נְגִיד תַּעְבִּיד יַתְהוֹן מִתְּרֵין סְטְרֵי
22 כְּפֻרְתָּא: וְיַעְבַּד כְּרוּבָא חַד מִסְּטַרָהּ
מִכָּא וְכְרוּבָא־חַד מִסְּטַרֵיהּ מִכָּא
מִן־כְּפֻרְתָּא תַּעְבְּדוּן יָת כְּרוּבַיָּא
עַל־תְּרֵין סְטְרוֹהִי : וְיהֹוָן כְּרוּבַיָּא
23 פְּרִיסָן נְדַפֵּיהוֹן לְעִלָּא מַטַּלִּין
בִּגְדַפֵּיהוֹן עַל־כְּפֻרְתָּא וְאַפֵּיהוֹן חַד
לְקִבֵּיל חַד לְקִבֵּיל כְּפֻרְתָּא יְהוֹן
24 אַפֵּי כְרוּבַיָּא : וְתִתֵּן יָת כְּפֻרְתָּא עַל
אֲרוֹנָא מִלְּעִלָּא וּבַאֲרוֹנָא תִּתֵּן יָת־
25 סַהֲדוּתָא דִּי אֶתֵּן לָךְ : וְאוֹמֵן מִתְמַרֵי
26 לָךְ יָתָהּ וְתַמְלֵל עִמָּהּ מֵעִלַּוֵי
כְּפֻרְתָּא מִבֵּין תְּרֵין כְּרוּבַיָּא דִּי עַל־
אֲרוֹנָא דְּסַהֲדוּתָא יָת כָּל־דִּי אֲפְקֵד
27 יָתָךְ לְוָת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל : וְתַעְבִּיד
פַּתּוֹרָא דַּאֲעֵי שִׁטִּין תְּרֵין אַמִּין
28 אוֹרְכֵּיהּ וְאַמְּתָא פּוּתְיֵיהּ וְאַמְּתָא
וּפַלְגָא רוּמֵיהּ : וְתִחְפֵּי יָתֵיהּ דַּהֲבָא
דְּכִי וְתַעְבִּיד לֵיהּ דִּיר דְּדַהֲבָא סְחוֹר
25 סְחוֹר : וְתַעְבִּיד לֵיהּ גַּדְנַפָּא רוּמֵיהּ
פּוּשְׁכָא סְחוֹר־סְחוֹר וְתַעְבִּיד דִּיר־
26 דְּדַהֲבָא לְגַדְנַפֵּיהּ סְחוֹר־סְחוֹר:
וְתַעְבִּיד לֵיהּ אַרְבַּע עִזְקִן דְּדָהַב
וְתִתֵּן יָת עִזְקָתָא עַל אַרְבַּע זְוָיָתָא
דִּי לְאַרְבַּע רַגְלוֹהִי : לְקִבֵּיל גַּדְנַפָּא
27 יְהוֹן עִזְקָתָא לְאַתְרָא לְמִטַּל יָת פַּתּוֹרָא:

Et fundes ei quatuor annulos aureos; et pones ſup quatuor angulos ejꝰ: duoq; annuli in latere uno; et duo annuli in latere altero. Faciéſque vectes ex lignis ſetim: & operies eos auro. Induceſque vectes p annulos, in lateriꝰ arcæ: ut portetur arca in eis. In annulis arcæ erunt vectes: non auferantur ab eâ. Poneſque in arcâ teſtamẽtũ, q̃ dabo tibi. Facieſq; propitiatoriũ ex auro puriſſimo: duos cubitos et dimidiũ habebit longitudo ejꝰ; et cubitũ et dimidiũ latitudo ejꝰ. Facieſq; duos Cherubim de auro: ductili facies eos; ex duobꝰ lateribꝰ propitiatorii. Faciéſq; unum Cherub ex latere ejus hinc; et Cherub unũ ex latere ejꝰ inde: ex propitiatorio facietis Cherubim, ſup duo latera ejꝰ. Erũtq; Cherubim expãdentes alas ſuas ſurſũ, obumbrãtes alis ſuis ſup propitiatoriũ; et facies uniuſcujuſque è regione alteriꝰ: contra propitiatoriũ erũt facies Cherubim. Poneſq; propitiatoriũ ſup arcã, deſup: et in arcâ pones teſtimoniũ, q̃ dabo tibi. Et ſtatuam ibi verbũ meũ tibi: et loquar tecũ deſup propitiatorio, de medio duorum Cherubim, qui ſunt ſup arcã teſtimonii: oĩa quæ mandabo tibi ad filios Iſrael. Facieſq; menſã de lignis ſetim: duos cubitos habebit longitudo ejus, et cubitũ unũ latitudo ejꝰ; et cubitũ et dimidiũ altitudo ejus. Cooperieſq; eã auro mundiſſimo: & facies ei circulũ aureũ, per circuitũ. Facieſq; ei coronã interraſilem, altã pugillo, per circuitũ: & facies circulum aureũ ipſi coronæ interraſili, per circuitũ. Facieſq; ei quatuor annulos aureos: et pones eos ſuper quatuor angulos, qui ſunt ad quatuor pedes ejus. Contra coronã interraſilem erunt annuli: ut mittantur per eos vectes; ut portetur menſa.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 * ז ת ת י ך ל י ה א ר ב ע ע ז ק ן ד ד ה ב ו ת ת ן ע ל א ר ב ע פ א ת ו ת י ה ו ת ר ת ן ע ז ק ן ע ל פ א ת ו ת י ה ת נ י ן ע ל א ר ב ע פ א ת ו ת י ה
13 ת ל ת ן ע ז ק ן ע ל צ ל ע ה א ח ד ו ת ר ת ן ע ז ק ן ע ל צ ל ע ה א ח ר ו ן ת ע ש ה ב ד י ם ל ב ר י ח ו ת
14 ש ט ם ו צ ף א ת ם ב ז ה ב ו ה ב י א ת ה ב ד י ם ב ת ו ך ה ע ז ק ן ל ש א ת ה ב ה ם א ת ה ר כ ו ב
15 ע ל ה ב ד י ם ל ב ל ת י ס ו ר ו ה ב ד י ם י ה י ו ב ע ז ק ן ה ר כ ו ב ל א י ס ו ר ו מ מ נ ו ו ת ת ן א ל
16 ה ע ד ו ת א ש ר א ת ן א ל י ך ו ע ש ה כ פ ר ת ז ה ב ט ה ו ר ש ת י ם א מ ה ו א מ ה ו ח צ י
17 א מ ה ר ח ב ה ו א מ ה ו ע ש ה ש נ י כ ר ו ב י ם ז ה ב ו ר ק ע ת ע ש ה א ת ם מ ש נ י ק צ ו ת
18 ה כ פ ר ת : ו ע ש ה כ ר ו ב א ח ד מ ק צ ה ז ה ו כ ר ו ב א ח ד מ ק צ ה ז ה מ ן ה כ פ ר ת ת ע ש ו
19 א ת ה כ ר ו ב י ם ע ל ש נ י ק צ ו ת ו ה י ו כ ר ו ב י ם פ ר ש י כ נ ף י ה ם ל מ ע ל ה ו כ ס ו ת
20 ב כ נ ף י ה ם א ח י ה ם א ל ה כ פ ר ת ו פ נ י ה ם א ח י ה ם א ל ה כ פ ר ת ה כ ר ו ב י ם י ה י ו
21 פ נ י כ ר ו ב י ם : ו נ ת ת ה א ת ה כ פ ר ת ע ל ה א ר ו ן מ ל מ ע ל ה ו ב א ר ו ן ת ת ן
22 א ת ה ע ד ו ת א ש ר א ת ן א ל י ך : ו נ ו ע ד ת י ל ך ש ם ו ד ב ר ת י א ת ך מ ע ל ה כ פ ר ת
מ ב ן ש ת י ה כ ר ו ב י ם א ש ר ע ל א ר ו ן ה ע ד ו ת א ת כ ל א ש ר א צ ו ה א ת ך א ל ב נ י
23 י ש ר א ל : ו ת ע ש ה ש ל ח ן ע ץ ש ט ם א ם ת י ם א ר כ ו ו א ב ת ו ו ר ח ב ו ו ק ו מ ת ו
24 ש ל ש ה : ו צ פ י ת א ו ת ו ז ה ב ט ה ו ר ו ע ש י ת ל ו ז ר ז ה ב ס ב י ב : ו ע ש י ת ל ו מ ס ג ר
ז ה ב ס ב י ב ל ו ו ע ש ה ל ו ז ר ז ה ב ס ב י ב ל מ ס ג ר ת ו : ו ע ש ה ל ו א ר ב ע ט ב ע ת
ז ה ב ו נ ת ן א ת ה ט ב ע ת ע ל א ר ב ע ה פ א ת ו ת א ש ר ל א ר ב ע ה ר ג ל י ו : ל נ ג ד
25 ה מ ס ג ר ת ה ט ב ע ת ל ב ת י ם ל ש א ת ה ב ה ם א ת ה ש ל ח ן : ו ע ש ה א ת ה ב ד י ם
26 ע ץ ש ט ם ו צ ף א ת ם ז ה ב ו ו נ ש א ב ה ם א ת ה ש ל ח ן : ו ע ש ה כ ל י ו א ש ר
ע ל ו ק ש ו ו ק ע ר ת ו ו מ ז ר ק ת ו א ש ר י ס ך ב ה ן ז ה ב ט ה ו ר ת ע ש ה א ת ם :
27 ו ע ש ה א ת ה מ ס ג ר ת ה ט ב ע ת ל ב ת י ם ל ש א ת ה ב ה ם א ת ה ש ל ח ן ל ה ס ב ו ת :

VERSIO SAMARITANA.

12 * ז ת ת י ך ל ה א ר ב ע ע ז ק ן ד ד ה ב ו ת ת ן ע ל א ר ב ע פ א ת ו ת י ה ו ת ר ת ן ע ז ק ן ע ל פ א ת ו ת י ה ת נ י ן ע ל א ר ב ע
13 פ א ת ו ת י ה ת ל ת ן ע ז ק ן ע ל צ ל ע ה א ח ד ו ת ר ת ן ע ז ק ן ע ל צ ל ע ה א ח ר ו ן ת ע ש ה ב ד י ם
14 ל ב ר י ח ו ת ש ט ם ו צ ף א ת ם ב ז ה ב ו ה ב י א ת ה ב ד י ם ב ת ו ך ה ע ז ק ן ל ש א ת ה ב ה ם
15 א ת ה ר כ ו ב ע ל ה ב ד י ם ל ב ל ת י ס ו ר ו ה ב ד י ם י ה י ו ב ע ז ק ן ה ר כ ו ב ל א י ס ו ר ו
16 מ מ נ ו ו ת ת ן א ל ה ע ד ו ת א ש ר א ת ן א ל י ך ו ע ש ה כ פ ר ת ז ה ב ט ה ו ר ש ת י ם א מ ה
17 ו א מ ה ו ח צ י א מ ה ר ח ב ה ו א מ ה ו ע ש ה ש נ י כ ר ו ב י ם ז ה ב ו ר ק ע ת ע ש ה א ת ם
18 מ ש נ י ק צ ו ת ה כ פ ר ת : ו ע ש ה כ ר ו ב א ח ד מ ק צ ה ז ה ו כ ר ו ב א ח ד מ ק צ ה ז ה
19 מ ן ה כ פ ר ת ת ע ש ו א ת ה כ ר ו ב י ם ע ל ש נ י ק צ ו ת ו ה י ו כ ר ו ב י ם פ ר ש י כ נ ף י ה ם
20 ל מ ע ל ה ו כ ס ו ת ב כ נ ף י ה ם א ח י ה ם א ל ה כ פ ר ת ו פ נ י ה ם א ח י ה ם א ל ה כ פ ר ת
21 ה כ ר ו ב י ם י ה י ו פ נ י כ ר ו ב י ם : ו נ ת ת ה א ת ה כ פ ר ת ע ל ה א ר ו ן מ ל מ ע ל ה
22 ו ב א ר ו ן ת ת ן א ת ה ע ד ו ת א ש ר א ת ן א ל י ך : ו נ ו ע ד ת י ל ך ש ם ו ד ב ר ת י א ת ך
מ ע ל ה כ פ ר ת מ ב ן ש ת י ה כ ר ו ב י ם א ש ר ע ל א ר ו ן ה ע ד ו ת א ת כ ל א ש ר א צ ו ה
23 א ת ך א ל ב נ י י ש ר א ל : ו ת ע ש ה ש ל ח ן ע ץ ש ט ם א ם ת י ם א ר כ ו ו א ב ת ו
24 ו ר ח ב ו ו ק ו מ ת ו ש ל ש ה : ו צ פ י ת א ו ת ו ז ה ב ט ה ו ר ו ע ש י ת ל ו ז ר ז ה ב ס ב י ב
ו ע ש ה ל ו מ ס ג ר ז ה ב ס ב י ב : ו ע ש ה ל ו א ר ב ע ט ב ע ת ז ה ב ו נ ת ן א ת ה ט ב ע ת
ע ל א ר ב ע ה פ א ת ו ת א ש ר ל א ר ב ע ה ר ג ל י ו : ל נ ג ד ה מ ס ג ר ת ה ט ב ע ת
26 ל ב ת י ם ל ש א ת ה ב ה ם א ת ה ש ל ח ן : ו ע ש ה א ת ה ב ד י ם ע ץ ש ט ם ו צ ף א ת ם
ז ה ב ו ו נ ש א ב ה ם א ת ה ש ל ח ן : ו ע ש ה כ ל י ו א ש ר ע ל ו ק ש ו ו ק ע ר ת ו
27 ו מ ז ר ק ת ו א ש ר י ס ך ב ה ן ז ה ב ט ה ו ר ת ע ש ה א ת ם : ו ע ש ה א ת ה מ ס ג ר ת
ה ט ב ע ת ל ב ת י ם ל ש א ת ה ב ה ם א ת ה ש ל ח ן ל ה ס ב ו ת :

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Fundeſque ei quatuor annulos aureos, & pones ſuper quatuor angulos ejus; duos quidem annulos ſuper latus ejus unum, & duos annulos ſuper latus ejus alterum. 12
Facies etiam vectes ligni- 13
rum Stim, & teges eos auro. Et immittes vectes in 14
annulos ſuper latera arcæ, ut cum iis arca deferatur. 15
In annulis arcæ erunt vectes, non removebuntur ab ea. 16
Ponéſque in arca teſtimoni- 17
um quod dabo tibi. Facies quoque propitiatorium ex auro puro, duorum cubitorum cum dimidio erit longitudo ejus, cubiti verò cum dimidio latitudo ejus. Facies 18
præterea duo Cherubim ex auro ductili; facies ea à duobus extremitatibus propitiatorii. Fient Cherub unũ 19
ab extremo hinc, et Cherub unum ab extremo illinc: facies Cherubim ſuper duas extremitates propitiatorii. 20
Cherubim autem extendent alas deſuper, tegentia cum alis ſuis propitiatorium; faciéſque eorum erunt unius ad alterum; verſus propitiatorium erunt facies Cherubim. Et pones propitiatorium 21
ſuper arcam ſupernè, & in arcam repones teſtimonium. Ibique innoteſcam tibi, & 22
loquar tibi de propitiatorio ſurſum inter duos Cherubim qui erunt ſuper arcam teſtimonii, quæcunque præcipiam per te filiis Iſrael. Facies 23
quoque menſam de lignis Setim: duorum cubitorum erit longitudo ejus, & cubiti latitudo ejus, cubiti verò cum dimidio altitudo ejus. Et 24
teges eam auro puro, faciéſq; ei coronam auream in circuitu. Facies etiam ei 25
(b) cingulum palmare in circuitu; facies quoque limbum aureum (c) cingulo ejus in circuitu. Facies ei 26
præterea quatuor annulos aureos, & pones annulos ſuper quatuor angulos qui ſunt ad quatuor pedes ejus. Et 27
(d) cinguli erunt annuli (e) in thecas pro vectibus ut feratur menſa.

VER. SAM. (b) tæniam palmarem (c) tæniæ (d) tæniæ (e) pro locis vectibus

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

12 * وَضَعْ لَهُ اَرْبَعَ حَلَقَاتٍ مِنْ ذَهَبٍ * وَاجْعَلْهَا عَلَى اَرْبَعِ جِهَاتِهِ حَلْقَتَيْنِ مِنْ جَانِبِهِ الْوَاحِدِ *
13 وَحَلْقَتَيْنِ مِنْ جَانِبِهِ الثَّانِي * وَاصْنَعْ دَوْقَا مِنْ خَشَبِ السَّنْطِ * وَغَشِّهَا بِالذَّهَبِ * وَاَدْخِلِ الدَّوْقَ فِي
14 الْحَلَقِ عَلَى جَانِبِ الصُّنْدُوقِ لِيُحْمَلَ بِهَا * وَيَقُمِ الدَّوْقُ فِي الْحَلَقِ * لَا تَزُولُ مِنْهَا * وَاجْعَلْ فِي
15 الصُّنْدُوقِ الشَّهَادَةَ الَّتِي اُعْطِيكَهَا * وَاصْنَعْ غِشَاءً مِنْ ذَهَبٍ خَالِصٍ * وَلْيَكُنْ ذِرَاعَيْنِ وَنِصْفًا طُولُهُ *
16 وَذِرَاعًا وَنِصْفًا عَرْضُهُ * وَاصْنَعْ كَرُوبَيْنِ مِنْ ذَهَبٍ * مَصْمُتَيْنِ تَصْنَعُهُمَا مِنْ طَرَفَيِ الْغِشَاءِ * وَاعْمَلْ
17 كَرُوبًا مِنْ هٰذَا الطَّرَفِ وَكَرُوبًا مِنْ هٰذَا الطَّرَفِ * مِنْ نَفْسِ الْغِشَاءِ تَصْنَعُ الْكَرُوبَيْنِ مِنْ طَرَفَيْهِ *
18 وَيَكُونُ الْكَرُوبَانِ بَاسِطَيْنِ اَجْنِحَتَهُمَا اِلَى فَوْقُ * وَمُظَلِّيْنِ بِهَا عَلَى الْغِشَاءِ * وَوُجُوهُهُمَا الْوَاحِدُ اِلَى الْآخَرِ *
19 وَاِلَى الْغِشَاءِ تَكُونُ وُجُوهُهُمَا * وَاجْعَلِ الْغِشَاءَ عَلَى الصُّنْدُوقِ مِنْ فَوْقُ بَعْدَ مَا تَجْعَلُ فِي الصُّنْدُوقِ
20 الشَّهَادَةَ الَّتِي اُعْطِيكَهَا * فَاَحْضُرُكَ هُنَاكَ وَاُخَاطِبُكَ مِنْ فَوْقِ الْغِشَاءِ الَّذِي عَلَى صُنْدُوقِ الشَّهَادَةِ
21 مِنْ بَيْنِ الْكَرُوبَيْنِ بِجَمِيعِ مَا اُوصِيكَ بِهِ اِلَى بَنِي اِسْرَائِيلَ * وَاصْنَعْ مَائِدَةً مِنْ خَشَبِ السَّنْطِ *
22 وَلْيَكُنْ طُولُهَا ذِرَاعَيْنِ وَعَرْضُهَا ذِرَاعًا وَسَمْكُهَا ذِرَاعًا وَنِصْفًا * وَغَشِّهَا بِذَهَبٍ خَالِصٍ وَاصْنَعْ
23 لَهَا زَنْجًا مِنْ ذَهَبٍ مُسْتَدِيرًا * وَاصْنَعْ لَهَا حَافَةً مِقْدَارَ قَبْضَةٍ مُسْتَدِيرَةً وَاصْنَعْ زَنْجًا مِنْ ذَهَبٍ
24 لِحَافَتِهَا مُسْتَدِيرًا * وَضَعْ لَهَا اَرْبَعَ حَلَقَاتِ ذَهَبٍ * وَاجْعَلِ الْحَلَقَ فِي اَرْبَعِ زَوَايَاهَا الَّتِي بِاِزَاءِ اَرْبَعِ
25 اَرْجُلِهَا * اَمَامَ الْحَافَةِ تَكُونُ الْحَلَقُ مَكَانًا لِلدَّوْقِ لِيُحْمَلَ بِهَا *
26
27

Et conſta illi quatuor anſas aureas, & pone eas ſuper quatuor angulis ejus; duas anſas ex latere ipſius uno, & duas anſas ex latere ipſius ſecundo. Et fac vectes ex ligno Santo, & operi eos auro. Et immitte vectes in anſas ad latus arcæ, ut portetur illis. Et permanebunt vectes in anſis, nec auferentur ab ipſis. Et pone in arca teſtamentum quod dabo tibi. Et fac operculum ex auro puriſſimo, & ſit duorũ cubitorum ac dimidii longitudo ejus, & cubiti ac dimidii latitudo ejus. Et fac duos Cherubim ex auro, conſtatiles facies eos ab utroque latere operculi. Et fac Cherub ab hoc latere, & Cherub ab illo latere. Ex ipſomet operculo facies utrumque Cherub in utraque parte illius, & erunt ambo Cherub extendentes alas ſuas ſurſum, iiſque obumbrantes operculum; & vultus amborum alter ad alterum; & ad operculum erunt vultus amborum. Et pone operculum ſuper arcam deſuper, poſtquam poſueris in arca teſtamentum quod dabo tibi. Nam adero tibi illic, et loquar tecum deſuper operculo quod eſt ſuper arcam teſtamenti, de medio duorum Cherubim, de omnibus iis quæ præcipiam tibi pro filiis Iſrail. Et conſtrue menſam ex ligno Santo, et ſit longitudo ejus duorũ cubitorũ, et latitudo ejus unius cubiti, et craſſitudo ejus cubiti cum dimidio. Et cooperi eam auro puriſſimo, et fac illi coronam ex auro circumcirca. Et fac ei labium quantum ſtringere eſt pugillo per circuitum: & fac coronam auream, labro ejus circumcirca. Et conſta ipſi quatuor anſas auri, et pone anſas in quatuor angulis ejus qui ſunt ex adverſo quatuor pedum ipſius. Ante labrum erunt anſæ locus pro vectibus, ut geſtetur illis.

כפר שמות : כו

,auro eos operies & ,Sittim *ligna* vectes facies Et

28 וְעָשִׂיתָ אֶת־הַבְּרִחִים עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב
,ejus scutellas facies Et .mensa illis in portabitur &

29 וְעָשִׂיתָ קְעָרֹתָיו : וְאֶת־כַּפֹּתָיו
libabitur quibus ,ejus cyathos & ,ej' calamos medios & ,ej' cochlearia &

וְאֶת־מְנַקִּיֹּתָיו וְאֶת־מִזְרְקֹתָיו אֲשֶׁר יֻסַּךְ
panem mensam super *dabis* Et .eos facies *mundum aurum* ,*eis* in

30 בָּהֵן זָהָב טָהוֹר תַּעֲשֶׂה אֹתָם : וְנָתַתָּ עַל־הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם
.mundo auro candelabrum facies Et .jugiter *mensa facies ad* faciẽtum

31 פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד : וְעָשִׂיתָ מְנֹרַת זָהָב טָהוֹר
,ejus calices ,ejus calam' & ej' *Femur* .candelabrum fiet Ductile

מִקְשָׁה תֵּיעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִיעֶיהָ
egredientes calami sex Et .erunt ipso ex ejus flores & ,ejus *poma*

כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה יִהְיוּ : וְשִׁשָּׁה קָנִים יֹצְאִים
tres & ,uno ejus latere ex candelabri calami tres :ej' lateri' è

32 מִצִּדֶּיהָ שְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנֹרָה מִצִּדָּהּ הָאֶחָד וְשִׁלְשָׁה
amygdalati calices Tres *secundo* ej' latere ex candelabri calami

33 קְנֵי מְנֹרָה מִצִּדָּהּ הַשֵּׁנִי : שְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים
amygdalati calices tres & : flos & ,*pomum* ,uno calamo in

בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפָרַח וְשִׁלְשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים
egredientibus calamis sex sic : flos & *pomum* ,uno calamo in

בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפָרַח כֵּן לְשִׁשַּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים
,ejus *poma* ,amygdalati calices quatuor candelabro in Et .candelabro è

34 מִן־הַמְּנֹרָה : וּבַמְּנֹרָה אַרְבָּעָה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹּרֶיהָ
sub *pomum* & ,ipso ex calamis duobus sub *pomum* Et .ejus flores &

35 וּפְרָחֶיהָ : וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת
sex : ipso ex calamis duobus sub *pomum* & ,ipso ex calamis duob'

שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה לְשִׁשֶּׁת
eorũ calami & ,eorum *Poma* .candelabro è egredientibus calamis

36 הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן־הַמְּנֹרָה : כַּפְתֹּרֵיהֶם וְקָנָתָם
facies Et .*mundum aurum* ,unum ductile ipsum totũ :erunt ipso ex

37 מִמֶּנָּה יִהְיוּ כֻלָּהּ מִקְשָׁה אַחַת זָהָב טָהוֹר : וְעָשִׂיתָ אֶת־
faciet lucere &,ej' lucernas *faciet* ascendere & : septem ejus lucernas

נֵרֹתֶיהָ שִׁבְעָה וְהֶעֱלָה אֶת־נֵרֹתֶיהָ וְהֵאִיר
.mundo auro ejus receptacula &,ipsius forcipes Et .*ejus facierum latus super*

38 עַל־עֵבֶר פָּנֶיהָ : וּמַלְקְחֶיהָ וּמַחְתֹּתֶיהָ זָהָב טָהוֹר :
.*istis* *vasis omnibus cum* illud *faciet* mundi auri *Talentum*

39 כִּכַּר זָהָב טָהוֹר יַעֲשֶׂה אֹתָהּ אֶת כָּל־הַכֵּלִים הָאֵלֶּה :
es factus videre tu quam,eorum similitudinẽ *in* fac & , vide Et

40 וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר־אַתָּה מָרֶאה
.monte in

בָּהָר :

CAP. XXVI. כו

,*hyacinthũ* & ,*retortum byssum*,cortinis decem facies tabernaculum Et

1 וְאֶת־הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת
,eos facies *cogitantis opus* Cherubim .cocci *vermiculum* & ,*purpurã* &

וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב תַּעֲשֶׂה אֹתָם :
latitudo & , *cubito* in viginti & octo unius cortinæ Longitudo

2 אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרֹחַב
.cortinis omnibus una Mensura .unius cortinæ *cubito* in quatuor

אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְכָל־הַיְרִיעֹת :

Versio VULG. LAT.

28 Ipsos quoque vectes facies de lignis Setim, & circundabis auro ad subvehendã mensam.
29 Parabis & acetabula, ac phialas, thuribula, & cyathos, in quibus offerenda sunt libamina, ex auro purissimo. Et
30 pones super mensam panes propositionis in conspectu meo semper. Facies & candelabrũ ductile de auro mundissimo, hastile ejus, & cala-
32 mos, scyphos, & sphærulas, ac lilia ex ipso procedentia. Sex calami egredientur de lateribus, tres ex uno latere, & tres
33 ex altero. Tres scyphi quasi in nucis modum per calamos singulos, sphæruláque simul & lilium : & tres similiter scyphi instar nucis in calamo altero, sphæruláque simul & lilium. Hoc erit opus sex calamorum, qui producendi
35 sunt de hastili. In ipso autem candelabro erunt quatuor scyphi in nucis modum, sphærulæque per singulos, & lilia. Sphærulæ sub duobus calamis
36 per tria loca, qui simul sex fiunt, procedentes de hastili uno. Et sphærulæ igitur & calami ex ipso erunt, universa ductilia de auro pu-
38 rissimo. Facies & lucernas septem ; & pones eas super candelabrum, ut luceant ex adverso. Emunctoria quoque, & ubi quæ emuncta sunt extinguantur, fiant de auro pu-
40 rissimo. Omne pondus candelabri cum universis vasis suis habebit talentum auri purissimi. Inspice, & fac secundùm exemplar quod tibi in Monte monstratum est.

CAP. XXVI.

1 TAbernaculum verò ita facies : Decem cortinas de byssо retorta, & hyacintho, ac purpura, coccóque bis tincto, variatas opere plumario
2 facies. Longitudo cortinæ unius habebit viginti octo cubitos : latitudo, quatuor cubitorum erit. Unius mensuræ fient universa tentoria.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Καὶ ποιήσεις τοὺς ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ καταχρυσώσεις αὐτοὺς χρυσίῳ καθαρῷ, καὶ ἐρθήσεται ἐν αὐτοῖς ἡ τράπεζα.
29 Καὶ ποιήσεις τὰ ῥυβλία αὐτῆς, καὶ τοὺς θυΐσκας, καὶ τὰ σπονδεῖα, καὶ τοὺς κυάθους, ἐν οἷς σπείσεις ἐν (c)αὐτοῖς, ἐκ χρυσίου καθαροῦ ποιήσεις αὐτά. Καὶ ὀπτηθήσεται ἐπὶ τ τραπέζαν
30 ἄρτος ἐνωπίου ἐναντίον μου διαπαντός. Καὶ ποιήσεις λυχνίαν ἐκ χρυσίου καθαροῦ, τορευτὴ ποιήσεις τ λυχνίαν· ὁ καυλὸς αὐτῆς, καὶ οἱ κάλαμοι, καὶ οἱ κρατῆρες, καὶ οἱ σφαιρωτῆρες, καὶ τὰ κρίνα ἐξ αὐτῆς ἔσται. (γ)Ἐξ
32 ὧν κάλαμοι ἐκπορεύονται ἐκ πλαγίων, τρεῖς κάλαμοι τ λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους (δ)τοῦ ἑνὸς αὐλῆς, καὶ τρεῖς (ε)κάλαμοι τ
33 λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου. Καὶ τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκοι· (ζ)ἐν τῷ ἑνὶ καλάμῳ σφαιρωτὴρ καὶ κρίνον. (η) οὕτω τοῖς ἓξ καλάμοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τ λυχνίας. Καὶ(θ)ἐν τῇ λυχνίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκοι. (ι) ἐν τῷ ἑνὶ καλάμῳ σφαιρωτῆρες, καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς. Ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺ δύο καλάμους ἐξ αὐτῆς, καὶ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς τέσσαρας καλάμους ἐξ αὐτ· οὕτω τοῖς ἓξ καλάμοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας. καὶ ἐν τῇ λυχνίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκοι. Οἱ σφαιρωτῆρες καὶ οἱ καλαμίσκοι ἐξ αὐτ ἔσονται· ὅλη τορευτὴ ἐξ ἑνὸς χρυσίου καθαροῦ. Καὶ ποιήσεις τοὺς λύχνους αὐτ ἑπτά· καὶ ἐπθήσεις τοὺς (κ) λύχνους, καὶ φανοῦσιν ἐπ τ ἑνὸς πρόσωπα. Καὶ τ ἐπαρυσίδια αὐτ, καὶ τὰ ὑποδήματα αὐτ ἐκ χρυσίου (λ) καθαροῦ ποιήσεις. Πάντα τὰ σκεύη ταῦτα τάλαντον χρυσίου καθαροῦ.
40 Ὅρα, ποιήσεις κατ τ τύπον τ δεδειγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει.

MS.A.(c) αὐτοῖς, χρυσίου(γ)Ἐξ καλαμίσκοι(δ)αὐτ ἓ ἑνὸς,(ε) καλαμίσκοι ἐκ (ζ) ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἑνὶ (η) οὕτως (θ) ἐκ τ λυχνίας (ι) ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἑνὶ σφαιρωτὴρ καὶ κρίνον τοῖς ἐξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τ λυχνίας. Καὶ ἐκ τ λυχνίας τέσσαρες κρατῆρες ἐκλεπυσμένοι καρυΐσκοι. Οἱ σφαιρωτῆρες καὶ τὰ κρίνα αὐτ. ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτ. ὕτως τοῖς ἓξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τ λυχνίας. Οἱ σφαιρωτῆρες(κ)λύχνους αὐτ, καὶ(λ)καθαροῦ. Τάλαντον χρυσίου καθαροῦ ποιήσεις πάντα τὰ σκεύη ταῦτα. Ὅρα,

Et facies gestatoria de lignis imputribilibus, & inaurabis ea auro puro: et portabitur in eis mensa. Et facies catinos ejus, et thuribula, et libatoria, et cyathos, in quibus(r)libabis in eis ex auro puro facies ea. Et impones super mensam panes (s) præsentes coram me semper. Et facies candelabrũ ex auro puro: tornatile facies candelabrum. Hastile ejus, et calamisci, et crateres, et sphærulæ, et lilia ex ipso existent. Sex autem calami exeuntes è lateribus, tres calami candelabri è latere uno ejus, et tres calami candelabri è latere secundo. Et tres crateres (t) reddentes formam nucum; in uno calamo sphærula & lilium. Sic sex calamis exeuntibus è candelabro. Et in candelabro quatuor crateres reddentes formam nucum: in uno calamo sphærulæ, & (u)lilia ejus. Sphærula sub duobus calamis ex eo: & sphærula sub(x)quatuor calamis ex eo. Sic sex calamis exeuntibus è candelabro.(y) Et in candelabro quatuor crateres formati in modum nucum. Sphærulæ, & calami ex ipso existant: (z) totum tornatile ex uno auro puro. Et facies lucernas ejus septem: & impones lucernas, & luceburit ab una facie. Et emunctorium ejus, & suppositoria ejus ex auro puro facies. Omnia vasa hæc talentum auri puri. Vide, facies juxta typum ostensum tibi in monte.

MS.A. Κεφ. κς'. (a)μέζον ἓσαι τὸ αὐτὸ ταῖς αὐλαίαις.

ΚΕΦ. κς'.

1 Καὶ τ σκηνὴν ποιήσεις, δέκα αὐλαίας ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου χερουβίμ· ἐργασίαν ὑφάντου ποιήσεις αὐτάς. Μῆκος τ αὐλαίας τ μιᾶς ὀκτὼ καὶ εἴκοσι πήχεων, καὶ εὖρος τεσσάρων πήχεων ἡ αὐλαία ἡ μία ἔσται.
2 (a)μέζον τὸ αὐτὸ ἔσαι πάσαις τ αὐλαίαις.

CAP. XXVI.

ET tabernaculũ facies: decem (a)aulæa de byssо torta, et hyacintho, et purpura, et b)cocco tincto(c)Cherubim: opere textoris facies ea. Longitudo aulæi unius, octo & viginti cubitorum; et latitudo quatuor cubitorũ auleũ unum erit. Mensura eadem erit omnibus auleis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Vectes autem fac de ligno hebeni, & obducito eos auro, ut iis gestent mensam. Et fac pollubra, & calices, & scutellas, & libatoria quibus libatur: ex auro mundo facies ea. Ponesque super mensam panem facierum in conspectu meo semper. Fac & candelabrum ex auro mundo, fusile facies candelabrum: basis ejus, & calami ejus, & calices ejus, & poma ejus, & lilia ejus ex ipso erunt. Et sex calami emergentes è lateribus ejus, tres calami ex uno latere candelabri, & tres calami ex altero ipsi' latere. Tres calices inserti erũt calamo uni cum pomis et liliis, & tres calices inserti calamo alteri cũ pomis et liliis: eodemq; modo in sex calamis qui emergũt ex ipso candelabro. In candelabro erunt quatuor calices cum pomis & liliis. Pomum erit sub duobus *quibusque* calamis qui ex eo *emergunt*, & pomum sub duobus *quibusque* calamis qui ex eo *emergunt*: eodemque modo in sex calamis qui prodeunt ex ipso candelabro. Poma verò ejus, & calami ejus ex ipso erunt: totum *candelabrum* unius erit fusuræ auri purissimi. Fac etiam lucernas ejus septem, & accende lucernas ejus, ut sint lucentes è regione faciei ejus. Fac etiam forcipes ejus, & vasa munctoria ejus ex auro mundo. Ex talento auri mundi facies illud, illud *inquam* & omnia vasa hæc. Et vide, & fac juxta exemplar quod ostendam tibi in monte.

CAP. XXVI.

TAbernaculo autem facies decem cortinas ex byssо torta, flavo serico, & purpurâ, & tinctura coccineâ: cherub opere artificis facies eas. Longitudo cortinæ unius erit, viginti octo cubitorum; & latitudo cortinæ unius, quatuor cubitorum: mensura eadem erit omnibus cortinis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

28 וְתַעְבֵּד יַת־אֲרֵיחֵיָא דְּאֶעֱי שִׁטִּין וְתַחְפֵּי יָתְהוֹן דַּהֲבָא וִידוֹהוֹן נְטָלִין
29 בְּהוֹן יָת פָּתוֹרָא: וְתַעְבֵּד מְנֵי סוֹדְהִי וּבוּיכוֹהִי וְקֻשְׁוָתְהִי וּמְכִילָתְהִי
30 דְּיִתְנַסַּךְ בְּהוֹן דַּהֲבָא דְכִי תַעְבִּיד יִתְקָנוּ: וְתִתֵּן עַל־פָּתוֹרָא לַחְמָא אַפַּיָּא קֳדָמַי
31 תְּדִירָא: וְתַעְבֵּיד מְנָרְתָּא דַּהֲבָא דְכִי נָגִיד תִּתְעֲבַד יַת מְנָרְתָּא שְׁדָהּ וְקָנָהּ
כַּלְּהָא חִוָּרְהָא וְשׁוֹשַׁנָּהָא מִנַּהּ
32 יְהוֹן: וְשִׁתָּא קְנִין נְפִקִין מִסְּטַרְהָא תְּלָתָא קְנֵי מְנָרְתָּא מִסְּטַרְהָא חַד
וְתְלָתָא קְנֵי מְנָרְתָּא מִסְּטַרְהָא
33 תִּנְיָנָא: תְּלָתָא כַּלִּידִין מְצִיעִין בְּקָנְיָא חַד חִוָּר וְשׁוֹשָׁן וְתְלָתָא
כַּלִּידִין מְצִיעִין בְּקָנְיָא חַד חִוָּר
וְשׁוֹשָׁן בֵּן לְשִׁתָּא קְנִין דְּנָפְקִין מִן
34 מְנָרְתָּא: וּבִמְנָרְתָּא אַרְבַּע כַּלִּידִין
35 מְצִיעִין חִיווֹרְהָא וְשׁוֹשַׁנְּהָא: וְחִוָּר תְּחוֹת תְּרֵין קְנִין דְּמִנַּהּ וְחִוָּר
תְּחוֹת תְּרֵין קְנִין דְּמִנַּהּ וְחִוָּר
תְּחוֹת תְּרֵין קְנִין דְּמִנַּהּ לְשִׁתָּא
36 קְנִין דְּנָפְקִין מִן מְנָרְתָּא: חִוּרֵיהוֹן וְקָנֵיהוֹן מִנַּהּ יְהוֹן כֻּלָּהּ גְּנִידָא חֲדָא
37 דְּרַהֲבָא דְכִי: וְתַעְבֵּיד יַת בּוּצִינָהָא שִׁבְעָא וְתַדְלִיק יַת־בּוּצִינָהָא וְיִהוֹן
38 מַנְהָרִין לְקֳבֵיל אַפָּהָא: וּמַחְתּוֹתֵיהָא דְּרַהֲבָא דְכִי: כִּכָּרָא
39 דְּרַהֲבָא דְכִי יַעְבִּיד יָתְהִי יָת כָּל־מָנְיָא
40 הָאִלֵּין: וְחָזֵי וְעַבִּיד בְּדִמּוּתְהוֹן דְּיַת אַתְּ מִתְחֲזֵי בְּטוּרָא:

כו

1 וְיָרְעַ־מַשְׁכְּנָא תַּעְבֵּיד עֲשַׂר יְרִיעִן דְּבוּץ שְׁזִיר וְתִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָ
וְזִהֳרֵי צוֹרַת כְּרוּבִין עוֹבַד אוּמָּן
2 תַּעְבְּדִנּוּן יְרִיעָתָא: אוֹרְכָא דִּירִיעָתָא
חֲדָא עֶשְׂרִין וְתַמְנֵי אַמִּין וּפוּתְיָא
אַרְבַּע אַמִּין דִּירִיעָתָא חֲדָא
מִשְׁחָתָא חֲדָא לְכָל־יְרִיעָתָא:

Facieſq; vectes ex lignis ſetim;& cooperies eos auro:et portabunt cũ eis menſã. Faciéſq; acetabula ejº,&phialas ejus, et thuribula ejº,et cyathos, in quibº offerenda ſunt libamina : ex auro puriſſimo facies ea.Et pones ſup menſam panem propoſitionis, in conſpectu meo ſemp.Faciéſque candelabrũ de auro mũdiſſimo: ductile facies candelabrũ , haſtile ejº et calamos ejº;ſcyphiq; ejº,ſphærulæ ejº et lilia ejº, ex ipſo erunt. Et ſex calami egredientur de laterib9 ejº: tres calami ex uno latere candelabri ; et tres calami ex ſecundo latere candelabri. Tres ſcyphi figurati in calamo uno,ſphærula et liliũ : et tres ſcyphi figurati in calamo uno, ſphærula et lilium: ſic facies in ſex calamis, qui egrediuntur de candelabro. Et in candelabro erunt quatuor ſcyphi figurati;ſphærulæ ejº, et lilia ejº. Sphæruláq; ſub duob9 calamis ejº,et ſphærula ſub duob9 calamis ejº;et ſphærula ſub duob9 calamis ejº : ſex calamis qui egrediuntur de candelabro. Sphærulæ eorum et calami ex ipſo erunt:omnia ductilia,ex auro mundiſſimo. Faciéſque ſeptem lucernas ejº:& incendes lucernas, ut luceant contra faciẽ ejus. Et forcipes ejº et thuribula ejº,ex auro mundiſſimo. Ex talento auri mũdiſſimi facies illud:& omnia vaſa hæc. Inſpicéque & fac: juxta ſimilitudinem eorum , quæ monſtrata ſunt tibi in monte.

CAP. XXVI.

1 TAbernaculũ vero facies, decem cortinas: de byſſo retorta,et hyacintho & purpurâ,& coccino;figuras Cherubim facies,opere artificis facies eas. Longitudo cortinæ unius,erit viginti & octo cubitorum ; et latitudo ejuſdẽ cortinæ,quatuor cubitorum: menſura una erit omnium cortinarum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 * צ֝ש֗ת֝א֗ א֝ש֗ד֝ש֗ ש֗ש֗ש֗ ש֗ש֗ש֗ ש֗ש֗

ספר שמות : כו

Suam sororem ad mulier coniunctæ erunt cortinæ Quinque

3 חֲמֵשׁ֙ יְרִיעֹ֣ת תְּהֵיֶ֔ין חִבְרֹ֖ת אִשָּׁ֑ה אֶל־אֲחֹתָ֣הּ֔
facies Et ,suam sororem ad quæque conjunctæ cortinæ quinque &

4 וְחָמֵ֣שׁ יְרִיעֹ֔ת חִבַּ֖רְתָּ אִשָּׁ֑ה אֶל־אֲחֹתָ֣הּ׃ וְעָשִׂ֤יתָ
extremo ab unius cortinæ labium super hyacinthi laqueolos

לֻלְאֹ֙ת תְּכֵ֔לֶת עַ֚ל שְׂפַ֣ת הַיְרִיעָ֔ה הָאֹחֶ֖ת מִקָּצָ֑ה
extremæ cortinæ labio in facies sic & :conjunctione in

בַּחִבֹּ֣רֶת וְכֵ֔ן תַּעֲשֶׂ֖ה בִּשְׂפַ֣ת הַיְרִיעָ֑ה הַקִּיצֹנָ֖ה
facies laqueolos Quinquaginta .secundæ conjunctione in

5 בַּמַּחְבֶּ֣רֶת הַשֵּׁנִ֔ית חֲמִשִּׁ֥ים לֻלְאֹ֖ת תַּעֲשֶׂ֑ה
extremo in facies laqueolos quinquaginta & ,una cortina in

בִּירִיעָ֣ה הָאֶחָ֔ת וַחֲמִשִּׁ֥ים לֻלְאֹ֖ת תַּעֲשֶׂ֣ה בִּקְצֵ֣ה
anfulæ Suscipientes .secundæ conjunctione in quæ ,cortinæ

הַיְרִיעָ֣ה אֲשֶׁר֩ בַּמַּחְבֶּ֨רֶת הַשֵּׁנִ֜ית מַקְבִּילֹ֣ת הַלֻּלְאֹ֗ת
conjunges &,auri uncinos quinquaginta facies Et .suam sororem ad quæque

אִשָּׁה֙ אֶל־אֲחֹתָ֔הּ׃ וְעָשִׂ֤יתָ חֲמִשִּׁים֙ קַרְסֵ֣י זָהָ֔ב וְחִבַּרְתָּ֙
tabernaculum erit & ,uncinis in suam sororem ad unâquamque cortinas

אֶת־הַיְרִיעֹ֣ת אִשָּׁ֣ה אֶל־אֲחֹתָ֔הּ בַּקְּרָסִ֖ים וְהָיָ֣ה הַמִּשְׁכָּ֑ן
: tabernaculâ super tentorium in caprarum cortinas facies Et .unum

7 אֶחָֽד׃ וְעָשִׂ֤יתָ יְרִיעֹת֙ עִזִּ֔ים לְאֹ֖הֶל עַל־הַמִּשְׁכָּ֑ן
cortinæ Longitudo .eas facies cortinas undecim

עַשְׁתֵּ֥י עֶשְׂרֵ֖ה יְרִיעֹ֥ת תַּעֲשֶׂ֖ה אֹתָֽם׃ אׇרֶךְ֩ הַיְרִיעָ֨ה
cortinæ cubito in quatuor latitudo & ,cubitom triginta unius

הָאַחַ֜ת שְׁלֹשִׁ֣ים בָּאַמָּ֗ה וְרׇחַב֙ אַרְבַּ֣ע בָּאַמָּ֔ה הַיְרִיעָ֖ה
conjunges Et .cortinis undecim una Mensura .unius

הָאַחַ֑ת מִדָּ֥ה אַחַ֛ת לְעַשְׁתֵּ֥י עֶשְׂרֵ֖ה יְרִיעֹֽת׃ וְחִבַּרְתָּ֙ אֶת־
duplicabis & :seorsum cortinas sex & ,seorsum cortinas quinque

9 חֲמֵ֣שׁ הַיְרִיעֹ֔ת לְבָ֖ד וְאֶת־שֵׁ֣שׁ הַיְרִיעֹ֑ת לְבָ֔ד וְכָפַלְתָּ֙ אֶת־
quinquaginta facies Et .tentorii facierum regione & sextam cortinam

הַיְרִיעָ֥ה הַשִּׁשִּׁ֖ית אֶל־מ֣וּל פְּנֵ֥י הָאֹֽהֶל׃ וְעָשִׂ֤יתָ חֲמִשִּׁים֙
;cõjunctione in extremæ unius cortinæ labium super laqueolos

לֻלְאֹ֔ת עַל־שְׂפַ֥ת הַיְרִיעָ֖ה הַקִּיצֹנָ֣ה בַּחִבָּ֑רֶת
.secundæ conjunctionis cortinæ labium super laqueolos quinquaginta &

וַחֲמִשִּׁ֣ים לֻלְאֹ֔ת עַל֙ שְׂפַ֣ת הַיְרִיעָ֔ה הַחִבֹּ֖רֶת הַשֵּׁנִֽית׃
uncinos induces & :quinquaginta æreos uncinos facies Et

11 וְעָשִׂ֤יתָ קַרְסֵי֙ נְחֹ֔שֶׁת חֲמִשִּׁ֖ים וְהֵבֵ֣אתָ אֶת־הַקְּרָסִ֑ים
superfluitas Et .unum erit & ,tentorium conjunges &,laqueolos in

בַּלֻּלְאֹ֔ת וְחִבַּרְתָּ֙ אֶת־הָאֹ֔הֶל וְהָיָ֖ה אֶחָֽד׃ וְסָרַ֗ח
superfluet superabundantis cortinæ dimidiũ ,tentorii cortinis in abundans

12 הַֽעֹדֵ֛ף בִּירִיעֹ֥ת הָאֹ֖הֶל חֲצִ֣י הַיְרִיעָ֣ה הָעֹדֶ֔פֶת תִּסְרַ֕ח
superfluente in inde cubitus & ,hinc cubitus Et .tabernaculi postrema super

עַל־אֲחֹרֵ֖י הַמִּשְׁכָּ֑ן וְהָאַמָּ֨ה מִזֶּ֜ה וְהָאַמָּ֤ה מִזֶּה֙ בְּעֹדֵ֣ף
lateribus super superfluum erit ,tentorii cortinarum longitudine in

בְּאֹ֣רֶךְ יִרִיעֹ֣ת הָאֹ֔הֶל יִהְיֶ֥ה סָר֖וּחַ עַל־צִדֵּ֣י
operimentũ facies Et .illud tegendũ ad inde & hinc tabernaculi

14 הַמִּשְׁכָּ֑ן מִזֶּ֥ה וּמִזֶּ֖ה לְכַסֹּתֽוֹ׃ וְעָשִׂ֤יתָ מִכְסֶה֙
taxorum pellium operimentũ & ,rubricatas arietum pelles ,tentorio

לָאֹ֔הֶל עֹרֹ֥ת אֵילִ֖ם מְאׇדָּמִ֑ים וּמִכְסֵ֥ה עֹרֹ֖ת תְּחָשִׁ֥ים
Sittim lignis tabernaculo tabulas facies Et .desuper

15 מִלְמָֽעְלָה׃ וְעָשִׂ֤יתָ אֶת־הַקְּרָשִׁים֙ לַמִּשְׁכָּ֔ן עֲצֵ֥י שִׁטִּ֖ים
.stantes

עֹמְדִֽים׃

Versio VULG. LAT.

3 Quinque cortinæ sibi jungentur mutuò, & aliæ quinque
4 nexu simili cohærebunt. Ansulas hyacinthinas in lateribus ab summitatibus facies cortinarum, ut possint invicèm copulari. Quinquagenas ansulas cortina habebit in utraque parte, ita insertas,
5 ut ansa contra ansam veniat, & altera alteri possit aptari.
6 Facies & quinquaginta circulos aureos quibus cortinarum vela jungenda sunt, ut unum tabernaculum fiat. Facies & saga cilicina undecim, ad operiendum tectum taber-
8 naculi. Longitudo sagi unius habebit triginta cubitos; & latitudo, quatuor: æqua erit mensura sagorum omni-
9 um. E quibus quinque junges seorsum, & sex sibi mutuò copulabis, ita ut sextum sagum in fronte tecti duplices.
10 Facies & quinquaginta ansas in ora sagi unius, ut conjungi cum altero queat: & quinquaginta ansas in ora sagi alterius, ut cum altero co-
11 puletur. Facies & quinquaginta fibulas æneas, quib⁹ jungantur ansæ, ut unum ex omnibus operimentum fiat.
12 Quod autem superfuerit in sagis quæ parantur tecto, id est, unum sagum quod amplius est, ex medietate ejus operies posteriora tabernaculi.
13 Et cubitus ex una parte pendebit, & alter ex altera, qui plus est in sagorum longitudine, utrumque latus taber-
14 naculi protegens. Facies & operimentum aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: & super hoc rursum aliud operimentum de ianthinis pellibus.
15 Facies & tabulas stantes tabernaculi de lignis Setim,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Πέντε ἡ αὐλαῖαι (β) ἔσονται ἐξ ἀναλόγου ἐχόμεναι ἡ ἑτέρα ἐκ τῆ ἑτέρας· καὶ πέντε αὐλαῖαι ἔσονται συνεχόμεναι (γ) ἑτέρα τῇ
4 ἑτέρᾳ. Καὶ ποιήσεις αὐταῖς ἀγκύλας ὑακινθίνας ὅπῃ τῆ χείλους τῆ αὐλαίας τῆς μιᾶς, ἐκ τῆ ἐνὸς μέρους εἰς τὴν συμβολήν· καὶ ὕπω ποιήσεις ὅπῃ τῆ χείλους τῆ αὐλαίας τῆς
5 ἐξωτέρας πρὸς τῇ συμβολῇ τῇ δευτέρᾳ. (δ) Πεντήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις τῇ αὐλαίᾳ τῇ μιᾷ, καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐκ τῆ μέρους τῆ αὐλαίας κατὰ τὴν συμβολὴν τῆ δευτέρας, ἀντιπρόσωποι ἀντιπρόσωπα (ε) ἀναλόγως εἰς ἑκάστην. Καὶ ποιήσεις κρίκους πεντήκοντα χρυσᾶς· καὶ συναφεῖς τὰς αὐλαίας ἑτέραν τῇ ἑτέρᾳ τοῖς
7 κρίκοις· καὶ ἔσται ἡ σκηνὴ μία. Καὶ ποιήσεις δέρρεις τριχίνας (ζ) σκέπην ὅπῃ τῆ σκηνῆ, ἕνδεκα δέρρεις ποιήσεις αὐτάς. Τὸ μῆκος
8 τῆ δέρρεως τῆς μιᾶς, (η) τριάκοντα πήχεων, καὶ τεσσάρων πήχεων τὸ εὖρος τῆ δέρρεως τῆ μιᾶς. (θ) τὸ αὐτὸ μέτρον ἔσαι τῶν ἕνδεκα
9 δέρρεσι. Καὶ συνάψεις τὰς πέντε δέρρεις ὅπῃ τὸ αὐτό, καὶ τὰς ἓξ δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ διπλώσεις τὴν δέρριν τῆ ἕκτου κατὰ πρόσωπον τῆ σκηνῆς. Καὶ ποιήσεις ἀγκύλας
10 πεντήκοντα ἐπὶ τῆς χείλους τῆ δέρρεως τῆ μιᾶς, τῆς ἀναμέσον (ι) κατὰ συμβολήν· καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐπὶ τῆ χείλους τῆς δέρρεως, τῆς συναπτούσης τῆς
11 δευτέρας. Καὶ ποιήσεις κείκους χαλκᾶς πεντήκοντα· καὶ συνάψεις τοὺς κρίκους ἐν ταῖς ἀγκύλαις, καὶ συνάψεις τὰς δέρρεις, (κ) καὶ
12 ἔσαι ἕν. Καὶ ὑποδήσεις τὸ πλεονάζον ἐν τῇ δέρρεσι τῆ (λ) σκηνῆς· τὸ ἥμισυ τῆ δέρρεως τὸ ὑπολελειμμένον ὑποκαλύψεις εἰς τὸ πλεονάζον τῆς δέρρεων τῆ σκηνῆς· (μ) ὑποκαλύψεις ὀπίσω τῆ σκηνῆς. Πῆχυ ἐκ τέτου, καὶ πῆχυ ἐκ τέτου, ἐκ τῆ ὑπερέχοντος (ν)
13 τῆς δέρρεων, ἐκ τῆ μήκους τῆς δέρρεως, τῆ σκηνῆς· ἔσαι συσκαλύπτον ἐπὶ τὰ πλάγια τῆ σκηνῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἵνα καλύπτῃ. Καὶ
14 ποιήσεις καταπέτασμα τῇ σκηνῇ δέρματα κριῶν (ξ) ἠρυθροδανωμένα, καὶ ὑακινθίνα δέρματα ὑπανωθεν. Καὶ
15 ποιήσεις σύλας τῆς (ο) σκηνῆς ἐκ ξύλων ἀσήπτων.

Quinque autem aulæa erunt adinvicem conjuncta alterum ex
4 altero: & quinque aulæa erunt cohærentia alterum alteri. Et facies illis ansas hyacynthinas (d) super labium aulæi unius ex una parte in commissuram. Et sic facies super labium aulæi exterioris ad commissuram secundam.
5 Quinquaginta ansas facies aulæo uni, & quinquaginta ansas facies ex parte aulæi ad commissuram secundi, (e) faciem contra faciem concurrentes ad invicem ad unamquamque. Et fa-
6 cies circulos quinquaginta aureos: & conjunges aulæum alterum ad alterum circulis: & erit tabernaculum unum. Et facies
7 (f) vela capillacea (g) tegmen super tabernaculum, undecim vela facies ea. Longitudo veli unius,
8 triginta cubitorum; & quatuor cubitorum latitudo velis unius. Eadem mensura erit undecim velis. Et conjunges quinque vela
9 in se, & sex vela in se: Et duplicabis velum sextum secundùm faciem tabernaculi. Et faci-
10 es ansas quadraginta super labium veli unius, quod est intermedium secundùm cõmissuram. Et quinquaginta ansas facies super labium veli, quod conjunctum
11 est ad secundum. Et facies (h) circulos æreos quinquaginta: & conjunges circulos ex ansis, &
12 conjunges vela, & erit unum. Et suppones quod superaverit in velis tabernaculi: dimidium veli residuum subteges (i) in eo quod
13 abundat de velis tabernaculi: subteges post tabernaculum. Cubitum ex hoc, & cubitum ex hoc, ex eo quod superat de velis, de longitudine velorum tabernaculi; Erit contegens super latera tabernaculi hinc, & hinc,
14 ut operiat. Et facies operimentum tabernaculo pelles arietum rubricatas, & coopercula pelles hyacynthinas desuper. Et facies
15 columnas tabernaculi ex lignis imputribilibus.

MS.A. (β) ἔσονται συνεχόμεναι ἑτέρα (γ) ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας. (δ) Πεντήκοντα ἡ ἀγκύλας (ε) εἰς ἀναλόγως ἑκάστη. (ζ) σκέπειν (η) ἔσαι τριάκοντα (θ) μέτρον τὸ αὐτὸ (ι) κατὰ τὴν συμβολήν. (κ) καὶ ἔσονται ἕν. (λ) σκηνῆς· τὸ ὑπολελειμμένον ὑποκαλύψεις τὸ (μ) ὀπικαλύψεις (ν) τῶν δέρρεων τῆς σκηνῆς· (ξ) ἠρυθροδανωμένα, (ο) τῇ σκηνῇ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 ... Quinque cortinæ erunt junctæ una cum al-
tera, & quinque cortinæ erunt junctæ una
4 cum altera. Et pone ansulas flavo-sericas su-
per oram cortinæ unius ad latus commissu-
ræ: idemque facies oræ cortinæ à la-
tere commissuræ alterius. Quinquaginta
5 ansulas pones in ora cortinæ unius, & quin-
quaginta ansulas pones in ora cortinæ alte-
rius, in commissura altera: rectâ autem sese
respicient ansulæ, altera contra alteram. Fac
6 etiam quinquaginta globulos aureos, &
cortinas alteram cum altera globulis con-
junge, ut fiat tabernaculum unum. Et fac
7 cortinas pileas ad operimentum taberna-
culi: undecim cortinas facies illas.
8 Longitudo cortinæ unius ex ipsis erit, trigin-
ta cubitorum; & latitudo cortinæ alterius,
quatuor cubitorum; mensura eadem erit
9 omnibus cortinis hisce undecim. Et con-
junge quinque cortinas simul, & sex corti-
nas simul: cortinam verò sextam duplica
versùs partem anteriorem tabernaculi. Et
10 fac quinquaginta ansulas super oram cor-
tinæ unius in latere commissuræ, & quinqua-
ginta ansulas cortinæ alterius in alia com-
11 missura. Et fac globulos æneos quinqua-
ginta, & insere globulos in ansulas, & con-
12 junge tabernaculum, fiatque unum. Quod
autem superfluit ex cortinis tabernaculi,
nempe dimidiam cortinam quæ super excur-
rit, rejice in posteriorem partem tabernacu-
13 li. Et cubitus qui ab uno latere, & cubitus
qui ab altero latere superfluit ex longitudi-
ne cortinarum tabernaculi, projiciatur su-
per latera tabernaculi hinc & illinc, ut ope-
14 riat illud. Præterea fac operimentum taber-
naculo ex pellib⁹ arietum rubris, & pellib⁹
arietum cærulei coloris in superiori parte.
15 Fac etiam tabernaculo asseres de ligno he-
beni, erectas.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

חַמֵּשׁ יְרִיעָן יְהוֹן מְלַפְּפָן חֲדָא עִם־
חֲדָא וְחַמֵּשׁ יְרִיעָן מְלַפְּפָן חֲדָא עִם
חֲדָא: וְתַעְבִּיד דְּתִכְלָא עַל־
שְׂפַתָּא דִּירְעָתָא חֲדָא מִסְטְרָא
דְּבֵירְת לוּפֵי וְכֵן תַּעְבִּיד בְּשִׂפְתָּא
דִּירִיעָתָא בְּסִטְרָא דְּבֵירְת לוּפֵי
תִּנְיָנָא: חֲמִשִּׁין עֻנּוּבִין תַּעְבִּיד
בִּירִיעָתָא חֲדָא וְחַמְשִׁין עֻנּוּבִין
תַּעְבִּיד בְּסִטְרָא דִּירִיעָתָא דְּבֵירְת
לוּפֵי תִּנְיָנָא מְכַוְּנִן עֻנּוּבַיָּא חֲדָא עִם־
חֲדָא: וְתַעְבִּיד חַמְשִׁין פּוּרְפִּין
דְּדָהָב וְתַלְפֵּף יַת־יְרִיעָתָא חֲדָא
עִם חֲדָא בְּפוּרְפַּיָּא וִיהֵי מַשְׁכְּנָא חַד:
וְתַעְבִּיד יְרִיעָן דְּמָעִזֵּי לְפָרְסָא עַל־
מַשְׁכְּנָא חֲדָא עַשְׂרֵי יְרִיעָן תַּעְבִּיד
יַתְהֵין: אוּרְכָּא דִּירִיעָתָא חֲדָא
תְּלָתִין בַּאַמִּין וּפוּתְיָא אַרְבַּע בַּאַמִּין
דִּירִיעָתָא חֲדָא מְשַׁחְתָּא חֲדָא
לַחֲדָא עַסְרֵי יְרִיעָן: וְתַלְפֵּף יַת־
חֲמֵשׁ יְרִיעָן לְחוֹד וְיַת־שֵׁית יְרִיעָן
לְחוֹד וְתַעְיֵף יַת־יְרִיעָתָא שְׁתִיתָאָה
לְקֳבֵיל אַפֵּי מַשְׁכְּנָא: וְתַעְבִּיד
חַמְשִׁין עֻנּוּבִין עַל שִׂפְתָּא דִּירִיעָתָא
חֲדָא בְּסִטְרָא דְּבֵירְת־לוּפֵי וְחַמְשִׁין
עֻנּוּבִין עַל שִׂפְתָּא דִּירִיעָתָא דְּבֵירְת
לוּפֵי תִּנְיָנָא: וְתַעְבִּיד פּוּרְפִּין דִּנְחָשָׁא
חֲמִשִּׁין וְתָעֵיל יַת פּוּרְפַּיָּא בַּעֻנּוּבַיָּא
וְתַלְפֵּף יַת־מַשְׁכְּנָא וִיהֵי חַד:
וְסִירְתָא דְּיִתְיַר בִּירִיעָת מַשְׁכְּנָא
פַּלְגוּת יְרִיעְתָא דְּיִתְיְרָא תִּסְרַח עַל
אֲחֹרֵי מַשְׁכְּנָא: וְאַמְּתָא מִכָּא
וְאַמְּתָא מִכָּא בִּדְיִתְיַר בְּאוֹרְכָּא
יְרִיעָתָא דְּמַשְׁכְּנָא יְהֵי סָרִיחַ עַל
סִטְרֵי מַשְׁכְּנָא מִכָּא וּמִכָּא לְכַסָּיוּתֵהּ:
וְתַעְבִּיד חוּפָּאָה לְמַשְׁכְּנָא מַשְׁכָּא
דְּרְכְרִי מְסַמְּקֵי וְחוּפָּאָה דְּמַשְׁכָּא
דְּסַסְנוּגָא מִלְּעֵלָּא: וְתַעְבִּיד יַת

TARGUM ONKELOS.

3 Quinq; cortinæ erunt conjunctæ, una cum alia: et quinque cortinæ erunt cõjunctæ,
4 una cum alia. Faciésq; ansulas ex hyacintho, super ora cortinæ unius; in latere quo jungenda est: & similiter facies in ora secundæ cortinæ; in *latere* quo jungenda
5 est. Quinquaginta ansulas facies in cortina una: & quinquaginta ansulas facies in latere cortinæ secundæ; in loco quo jungenda est: *aptatis* mutuò ansulis, *unâ cum*
6 *alterâ*. Faciésq; quinquaginta fibulas ex auro: & conjunges unamquamq; cortinã cum altera fibulis; & erit taberna-
7 culũ unũ. Faciésq; cortinas de pilis caprarũ; ut extendãtur super tabernaculũ: unde-
8 cim cortinas facies. Longitudo cortinæ uniº habebit triginta cubitos; & latitudo ejusdé cortinæ habebit quatuor cubitos: mensura una erit
9 undecim cortinis. Et junges quinq; cortinas seorsum; & sex cortinas seorsum: & duplicabis cortinã sextã, quæ est
10 sup faciẽ tabernaculi. Et facies quinquaginta ansulas in orã cortinæ uniº, in latere quo jungẽda est: & quinquaginta ansulas in ora cortinæ secundæ, in loco quo jungenda est.
11 Faciésq; quinquaginta fibulas ex ære: & induces fibulas in ansulis; & cõjunges tabernaculũ, ut sit unũ. Et quod
12 supereſt ex cortinis tabernaculi: dimidiũ scilicet cortinæ, quæ supereſt; extendes super posteriora tabernaculi.
13 Et cubitº hinc, & cubitº inde, qui supereſt in longitudine cortinarũ tabernaculi, extendatur super latera tabernaculi, hinc & inde, ut cooperiat illud. Faciéfq; coopertorium tabernaculi, de pellibus arietum rubricatis: & aliud coopertorium de pellibus taxonum desuper. Faciésq; tabulas stantes tabernaculo, de lignis Setim.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3 *חמש יריעת תהיין חברת אחת אל־אחת
4 וחמש יריעת חברת אחת אל־אחת: * ועשית
5 לולאת תכלת על־שפת הירעה האחת מקצה
6 בחברת וכן תעשה בשפת הירעה הקצונה
7 בחברת השנית: * חמשים לולאת תעשה
8 בירעה האחת וחמשים לולאת תעשה בקצה
9 הירעה אשר בחברת השנית מקבלת הלולאת
10 אחת אל־אחת: * ועשית חמשים קרסי זהב
11 וחברת את־הירעת איש אל־אחיהו בקרסים
12 והיה המשכן אחד: * והירעה העדפת בירעת
13 האהל חצי הירעה העדפת תעדף על־אחרי
14 המשכן: * והאמה מזה והאמה מזה בעדף
15 באורך ירעת האהל על־צדי המשכן מזה
16 ומזה לכסתו: * ועשית מכסה לאהל עורת
17 אילם מאדמים ומכסה עורת תחשים מלמעלה:
18 * ועשית את־הקרשים למשכן עצי שטים
19 עמדים: * עשר אמות ארך הקרש ואמה
20 וחצי האמה רחב הקרש האחד: * שתי ידת
21 לקרש האחד משלבת אחת אל־אחת כן תעשה
22 לכל קרשי המשכן: * ועשית את־הקרשים
23 למשכן עשרים קרש לפאת נגבה תימנה:
24 * ומאת ארבעים תעשה תחת עשרים הקרש
25 שני אדני כסף שני אדנים תחת הקרש האחד
26 לשתי ידתיו ושני אדנים תחת הקרש האחד
27 לשתי ידתיו: * ולצלע המשכן השנית לפאת
28 צפון עשרים קרש: * ואדניהם ארבעים
29 כסף שני אדנים תחת הקרש האחד ושני
30 אדנים תחת הקרש האחד: * ולירכתי המשכן
31 ימה תעשה ששה קרשים: * וקרשים שנים
32 תעשה למקצעת המשכן בירכתים: * והיו
33 תאמים מלמטה ויחדו יהיו תמים על־ראשו
34 אל־הטבעת האחת כן יהיה לשניהם הם יהיו
35 למקצעת שנים: * והיו שמנה קרשים ואדניהם
36 שש עשרה אדני כסף שנים אדנים תחת הקרש
37 האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד: * ועשית
38 בריחם חמשה לקרשי צלע המשכן האחת
39 וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן השנית
40 וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן לירכתים
41 ימה: * ושלח התיכן בריח התוך בקרשים
42 מקצה אל־קצה: * והקרשים תצפה זהב
43 ואת־טבעתיהם תעשה זהב בתים לבריחם
44 ותצפה את־הבריחם זהב: * ותקם את־המשכן
45 כמשפטו אשר הראית בהר: * ועשית
46 פרכת תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר
47 מעשה חשב יעשה אתה כרבים: * ונתתה
48 אתה על ארבעה עמודי שטים מצפים זהב
49 וויהם זהב על ארבעה אדני כסף: * ונתתה
50 את־הפרכת תחת הקרסים והבאת שמה מבית
51 לפרכת את ארון העדת והבדילה הפרכת לכם
52 בין הקדש ובין קדש הקדשים: * ושמת
53 את־הכפרת על ארון העדת בקדש הקדשים:
54 * ושמת את־השלחן מחוץ לפרכת ואת־המנרה
55 נכח השלחן על־צלע המשכן תימנה השלחן
56 תשים בצפון: * ועשית מסך לפתח האהל
57 תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה
58 רקם: * ועשית לפני המסך חמשה עמודי
59 שטים וצפית אתם זהב וויהם זהב וצקת להם
60 חמשה אדני נחשת:

VERSIO SAMARITANA.

3 *חמש יריעת תהיין חברת אחת אל־אחת
4 וחמש יריעת חברת אחת אל־אחת: * ועשית
5 לולאת תכלת על־שפת הירעה האחת מקצה
6 בחברת וכן תעשה בשפת הירעה הקצונה
7 בחברת השנית: * חמשים לולאת תעשה
8 בירעה האחת וחמשים לולאת תעשה בקצה
9 הירעה אשר בחברת השנית מקבלת הלולאת
10 אחת אל־אחת: * ועשית חמשים קרסי זהב
11 וחברת את־הירעת איש אל־אחיהו בקרסים
12 והיה המשכן אחד: * והירעה העדפת בירעת
13 האהל חצי הירעה העדפת תעדף על־אחרי
14 המשכן: * והאמה מזה והאמה מזה בעדף
15 באורך ירעת האהל על־צדי המשכן מזה
16 ומזה לכסתו: * ועשית מכסה לאהל עורת
17 אילם מאדמים ומכסה עורת תחשים מלמעלה:
18 * ועשית את־הקרשים למשכן עצי שטים
19 עמדים: * עשר אמות ארך הקרש ואמה
20 וחצי האמה רחב הקרש האחד: * שתי ידת
21 לקרש האחד משלבת אחת אל־אחת כן תעשה
22 לכל קרשי המשכן: * ועשית את־הקרשים
23 למשכן עשרים קרש לפאת נגבה תימנה:
24 * ומאת ארבעים תעשה תחת עשרים הקרש
25 שני אדני כסף שני אדנים תחת הקרש האחד
26 לשתי ידתיו ושני אדנים תחת הקרש האחד
27 לשתי ידתיו: * ולצלע המשכן השנית לפאת
28 צפון עשרים קרש: * ואדניהם ארבעים
29 כסף שני אדנים תחת הקרש האחד ושני
30 אדנים תחת הקרש האחד: * ולירכתי המשכן
31 ימה תעשה ששה קרשים: * וקרשים שנים
32 תעשה למקצעת המשכן בירכתים: * והיו
33 תאמים מלמטה ויחדו יהיו תמים על־ראשו
34 אל־הטבעת האחת כן יהיה לשניהם הם יהיו
35 למקצעת שנים: * והיו שמנה קרשים ואדניהם
36 שש עשרה אדני כסף שנים אדנים תחת הקרש
37 האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד: * ועשית
38 בריחם חמשה לקרשי צלע המשכן האחת
39 וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן השנית
40 וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן לירכתים
41 ימה: * ושלח התיכן בריח התוך בקרשים
42 מקצה אל־קצה: * והקרשים תצפה זהב
43 ואת־טבעתיהם תעשה זהב בתים לבריחם
44 ותצפה את־הבריחם זהב: * ותקם את־המשכן
45 כמשפטו אשר הראית בהר: * ועשית
46 פרכת תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר
47 מעשה חשב יעשה אתה כרבים: * ונתתה
48 אתה על ארבעה עמודי שטים מצפים זהב
49 וויהם זהב על ארבעה אדני כסף: * ונתתה
50 את־הפרכת תחת הקרסים והבאת שמה מבית
51 לפרכת את ארון העדת והבדילה הפרכת לכם
52 בין הקדש ובין קדש הקדשים: * ושמת
53 את־הכפרת על ארון העדת בקדש הקדשים:
54 * ושמת את־השלחן מחוץ לפרכת ואת־המנרה
55 נכח השלחן על־צלע המשכן תימנה השלחן
56 תשים בצפון: * ועשית מסך לפתח האהל
57 תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה
58 רקם: * ועשית לפני המסך חמשה עמודי
59 שטים וצפית אתם זהב וויהם זהב וצקת להם
60 חמשה אדני נחשת:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Quinque cortinæ jungen- 3
tur una ad alteram: &
quinque cortinæ jungen-
tur una ad alterã. Et fa- 4
cies (b) ansas hyacinthinas
super orã cortinæ unius in
extremitate in commiſſu-
ra; et ſic facies in ora cor-
tinæ extremæ in commiſ-
ſura ſecunda. Quinqua- 5
ginta (c) ansas facies in
cortina una, & quinqua-
ginta (d) ansas facies in
extremitate cortinæ quæ
eſt in commiſſura ſecun-
da; oppoſitæ erunt (e) an-
ſæ, unæ ad alteram. Fa- 6
cies etiam quinquaginta
circulos aureos, et conjun-
ges cortinas, unã ad alte-
rã cum circulis, eritq; ta-
bernaculũ unum. Facies 7
quoque cortinas ex pilis
caprinis pro tentorio ſuper
tabernaculum; undecim
cortinas facies illas. Lon- 8
gitudo cortinæ unius erit
triginta cubitorum, et qua-
tuor cubitorum latitudo
cortinæ unius; menſura u-
na erit undecim cortinis.
Junges quoque quinque 9
cortinas ſeparatim, & ſex
cortinas ſeparatim, et du-
plicabis cortinã ſextam à
regione tentorii. Facies 10
præterea (f) anſas quin-
quaginta ad oram cortinæ
unius extremæ in commiſ-
ſura: quinquaginta quoq;
(g) anſas facies ad oram
cortinæ commiſſuræ ſecun-
dæ. Et facies circulos æ- 11
reos quinquaginta; et in-
troduces circulos in (h) an-
ſas, & junges tentorium,
fietq; unũ. Redundantia 12
erit ſupereffluens in corti-
nis tentorii; dimidia pars
cortinæ redundans ſuper-
effluet in poſteriora taber-
naculi. Cubiti inde, et cu- 13
biti inde, erit redundantia
ſecundùm longitudinem
cortinarum tentorii: quod
ſupererit ad latera taber-
naculi hinc & hinc, operi-
et illud. Facies quoq; o- 14
perimentũ tentorio de pel-
libus arietinis rubricatis,
et operimentum de pellib;
Fanthinis deſuper. Dein- 15
de facies aſſeres tabernac-
culi de lignis Setim erec-
tis.

VER. SAM. (b) fibulas (c) fibulas (d) fibulas (e) fibulæ, (f) fibulas (g) fibulas (h) fibulas,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 *وخمس سعف تكون محيطة الواحدة مع الاخرى * واصنع عرى من اسماكون في حاشية السعة
4 الواحدة الطرفي الموءتلفة * وكذلك فاصنع بحاشية السعة الطرفي الموءتلفة الثانية * خمسين عروة
5 تصنع في السعة الواحدة * وخمسين عروة تصنعها في طرف السعة الموءتلفة الثانية * ولتكن
6 العرى متقابلة احداها الى الاخرى * واصنع خمسين سطية ذهب * والف السعف * الواحدة منها
7 مع اخرى بالسطايا * فيصير المسكن واحدا * واصنع سعفا من مرعزى مصريا على المسكن * واصنعه
8 احدي عشر سعف * طول كل سعة تلثون ذراعا * وعرضها اربعة اذرع * مساحة واحدة لاحدي
9 عشر سعف * والف الخمس سعف على حدة * والست السعف على حدة وابن السعة السادسة الي ما يلي
10 وجه المضرب * واصنع خمسين عروة في حاشية السعة الواحدة في الطرف المولف * وخمسين عروة
11 في حاشية السعة الطرفي الموءتلفة الثانية * واصنع خمسين سطية من نحاس * وادخل السطايا في
12 العرى * والف المضرب * فيصير واحدا * واسبل الفاضل من سعف المضرب * وهو نصف السعة
13 الفاضلة * تسبله على موخر المسكن * وذراع من هاهنا * وذراع من هاهنا * وذلك الفاضل من طول
14 سعف المضرب يكون مسبلا على جانب المسكن من يمنه ويسر ليغطيه * واصنع غطاء للمسكن
15 من جلود تيوس ادمى * وغطاء من جلود دارس من فوق * واصنع الحائج للمسكن من

Et quinque cortinæ erunt conſutæ una 3
cum alterã. Et fac anſulas ex hyacintho in 4
ora cortinæ unius poſtremæ conjunctæ:
idémque fac in ora cortinæ poſtremæ con-
junctæ ſecundæ. Quinquaginta anſulas 5
facies in cortinâ unâ, & quinquaginta an-
ſulas facies in extremitate cortinæ ſecun-
dæ conjunctæ: & ſint anſulæ oppoſitæ una
alteri. Et fac quinquaginta orbiculos auri, 6
& compone cortinas, alteram ex eis cum
alterâ, orbiculis: ità ut fiant tabernaculũ
unum. Et fac cortinas ex pilis caprarum, 7
tentorium ſuper tabernaculum: fac autem
illud undecim cortinas. Longitudo cujuſ- 8
libet cortinæ triginta cubitorũ, et latitu-
do ejus quatuor cubitorum: menſura una
undecim cortinis. Et compone quinq; cor- 9
tinas ſeorſim, & ſex cortinas ſeorſim. Et
complica cortinã ſextam verſus eam par- 10
tẽ quæ reſpicit faciem tabernaculi. Et fac
quinquaginta anſulas in ora cortinæ uni-
us in extremitate connexa, & quinquagin-
ta anſulas in ora cortinæ poſtremæ conne-
xæ ſecundæ. Et fac quinquaginta orbicu- 11
los ex ære, & immitte orbiculos in anſu-
las, compone tabernaculũ, & fiet unũ. Et 12
demitte quod ſupereſt ex cortinis tabernac-
culi, nempe dimidium cortinæ ſuperfluæ
demittes pendulum ſuper poſteriorem par-
tem tabernaculi. Et quidem cubitum hinc, 13
& cubitum hinc. Itaq; quod excedit ex
longitudine cortinarum tabernaculi, erit
demiſſũ ſuper latus habitaculi à dexterâ
& à ſiniſtrâ, ut cooperiat illud. Et fac 14
operculum habitaculo ex pellibus hircо-
rum conditis, & operculum ex pellibus
nigris deſuper. Et fac tabulas tabernaculo 15
ex ligno Santo, erectas.

ספר שמות : כו

,cubiti dimidii & ,cubiti & : tabulæ longitudo cubitorum Decem

16 עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ וְאַמָּה וָחֵצִי הָאַמָּה
dispositæ uni tabulæ *manus* Dux .unius tabulæ latitudo

17 רֹחַב הַקָּרֶשׁ הָאֶחָד׃ שְׁתֵּי יָדוֹת לַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד מְשֻׁלָּבֹת
.tabernaculi tabulis omnibus facies sic : *suam sororem ad quælibet*

אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכֹל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן׃
angulum ad tabulas viginti ,tabernaculo tabulas facies Et

18 וְעָשִׂיתָ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים קֶרֶשׁ לִפְאַת
ſubter facies argenti baſes quadraginta Et .auſtrum ad *meridiei*

נֶגְבָּה תֵּימָנָה׃ וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי־כֶסֶף תַּעֲשֶׂה תַּחַת
duabus ,unam tabulam ſubter baſes duas ,tabulas viginti

19 עֶשְׂרִים הַקֶּרֶשׁ שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי
,ej° *manibus* duabus ,unam tabulam ſubter baſes duas &ej° *manib°*

יְדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו׃
.tabulas viginti ,aquilonis *angulum* ad *ſecundæ* tabernaculi *coſtæ* Et

20 וְלִצֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית לִפְאַת צָפוֹן עֶשְׂרִים קָרֶשׁ׃
,unam tabulam ſubter baſes duas ,*argenti* earū baſes quadraginta Et

21 וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד
,*mare* ad tabernaculi latera ad Et .*unam* tabulam ſubter baſes duas &

22 וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃ וּלְיַרְכְּתֵי הַמִּשְׁכָּן יָמָּה
angulis in facies tabulas duas Et .tabulas ſex facies

23 תַּעֲשֶׂה שִׁשָּׁה קְרָשִׁים׃ וּשְׁנֵי קְרָשִׁים תַּעֲשֶׂה לְמִקְצֹעֹת
pariter & ,*infra de* geminatæ erunt Et .duobus laterib° in tabernaculi

24 הַמִּשְׁכָּן בַּיַּרְכָתָיִם׃ וְיִהְיוּ תֹאֲמִם מִלְּמַטָּה וְיַחְדָּו
,ipſis ambab° erit Sic .unum annulum ad ej° caput ſuper *perfectæ* erũt

יִהְיוּ תַמִּים עַל רֹאשׁוֹ אֶל הַטַּבַּעַת הָאַחַת כֵּן יִהְיֶה לִשְׁנֵיהֶם
earum baſes & ,tabulæ octo erunt Et .erunt angulis duob° in

25 לִשְׁנֵי הַמִּקְצֹעֹת יִהְיוּ׃ וְהָיוּ שְׁמֹנָה קְרָשִׁים וְאַדְנֵיהֶם
,unam tabulam ſubter baſes Duæ .baſes ſedecim ,*argenti*

כֶּסֶף שִׁשָּׁה עָשָׂר אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד
,Sittim lignis vectes facies Et .*unam* tabulam ſubter baſes duæ &

26 וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃ וְעָשִׂיתָ בְרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים
vectes quinque Et .unius tabernaculi *coſtæ* tabulis quinque

חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע־הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד׃ וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם
coſtæ tabulis vectes quinque & ,*ſecundæ* tabernaculi *coſtæ* tabulis

לְקַרְשֵׁי צֶלַע־הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֶלַע
medio in medius vectis Et .*mare* ad latera duo ad tabernaculi

28 הַמִּשְׁכָּן לְיַרְכְּתַיִם יָמָּה׃ וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בַּרֶּחָךְ
tabulas Et .extremum ad extremo ab *penetrans* tabularum

29 הַקְּרָשִׁים מִבְּרֹחַ מִן־הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה׃ וְאֶת הַקְּרָשִׁים
,vectibus *domos* auro facies earum anulos & ,auro teges

תְּצַפֶּה זָהָב וְאֶת טַבְּעֹתֵיהֶם תַּעֲשֶׂה זָהָב בָּתִּים לַבְּרִיחִם
,ej° *judicii* ſecũdũ tabernaculũ eriges Et .auro vectes cooperies &

30 וְצִפִּיתָ אֶת הַבְּרִיחִם זָהָב׃ וְהָקַמְתָּ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ
,purpura & ,hyacintho velum facies Et .monte in videre es fact° *quod*

31 אֲשֶׁר הָרֵאֵיתָ בָּהָר׃ וְעָשִׂיתָ פָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
illud faciet cogitantis opus : retorta byſſo &,cocci vermiculo &

וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב יַעֲשֶׂה אֹתָהּ
obductis Sittim columnis quatuor ſuper illud *dabis* Et .Cherubim

32 כְּרֻבִים׃ וְנָתַתָּה אֹתָהּ עַל־אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּים מְצֻפִּים
.argenteas baſes quatuor ſuper aurei earũ uncini &;auro

זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב עַל־אַרְבָּעָה אַדְנֵי כָסֶף׃

Verſio VULG. LAT.

16 Quæ ſingulæ denos cubitos in longitudine habeant, & in latitudine ſingulos ac ſemiſſem.
17 In lateribus tabulæ, duæ incaſtraturæ fient, quibus tabula alteri tabulæ connectatur: atque in hunc modũ cunctæ tabulæ parabuntur.
18 Quarum viginti erunt in latere meridiano, quod vergit ad Auſtrum.
19 Quibus quadraginta baſes argenteas fundes, ut binæ baſes ſingulis tabulis per duos angulos ſubjiciantur.
20 In latere quoque ſecundo tabernaculi quod vergit ad Aquilonẽ, viginti tabulæ erunt.
21 Quadraginta habentes baſes argenteas, binæ baſes ſingulis tabulis ſupponentur.
22 Ad Occidentalem verò plagam tabernaculi facies ſex tabulas.
23 Et rurſum alias duas quæ in angulis erigantur poſt tergũ tabernaculi.
24 Erúntq; conjunctæ à deorſum uſq; ſurſũ, & una omnes compago retinebit. Duab° quoq; tabulis quæ in angulis ponendæ ſunt, ſimilis junctura ſervabitur.
25 Et erunt ſimul tabulæ octo, baſes earum argenteæ ſedecim, duab° baſib° per unã tabulã ſupputatis.
26 Facies & vectes de lignis Setim quinq; ad continendas tabulas in uno latere tabernaculi.
27 Et quinq; alios in altero: & ejuſdem numeri ad Occidentalẽ plagam.
28 Qui mittentur per medias tabulas à ſummo uſq; ad ſummũ.
29 Ipſas quoq; tabulas deaurabis, & fundes in ejus annulos aureos, per quos vectes tabulata contineant: quos operies laminis aureis.
30 Et eriges tabernaculum juxta exemplar quod tibi in monte monſtratum eſt.
31 Facies & velum de hyacintho, & purpura, coccóque bis tincto, & byſſo retorta, opere plumario & pulchrâ varietate contextũ.
32 Quod appendes ante quatuor columnas de lignis Setim: quæ ipſæ quidem deauratæ erunt, & habebunt capita aurea, ſed baſes argenteas.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

16 Δέκα (π)πήχεων ποιήσεις ἡ σύλον ἡ ἕνα, καὶ πήχεως ἑνὸς καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος ἧ σύλου ἑνός.
17 Δύο ἁγκωνίσκους τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ, ἀντιπίπτοντας ἕτερον τῷ ἑτέρῳ. οὕτω ποιήσεις πᾶσι τοῖς σύλοις τῆς σκιωῆς.
18 Καὶ ποιήσεις σύλους τῇ σκιωῇ, εἴκοσιν σύλους ἐπὶ τὰς κλίτους τὰς πρὸς Βορρᾶν.
19 Καὶ τεσσαράκοντα βάσεις ἀργυρᾶς ποιήσεις τοῖς εἴκοσι σύλοις· δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφοτέρας τὰ μέρη (ρ)αὐτῶ· καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφοτέρας τὰ μέρη αὐτῶ.
20 Καὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον τὸ πρὸς Νότον, εἴκοσι σύλους.
21 Καὶ τεσσαράκοντα Cάσεις (σ)ἀυτῶν ἀργυρᾶς· δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφοτέρας τὰ μέρη αὐτῶ, καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφοτέρας τὰ μέρη αὐτῶ.
22 Καὶ ἐπὶ τὸ ὀπίσω τῆ σκιωῆς κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς θάλασσαν ποιήσεις ἓξ σύλους.
23 Καὶ δύο σύλους ποιήσεις ἐπὶ τὰς γωνιῶν τῆς σκιωῆς ἐν τοῖς ὀπισθίοις.
24 Καὶ (τ)ἔσαι ἐξ ἴσου κάτωθεν· (υ)κατὰ τὸ αὐτὸ ἔσον ἴσοι ἐπὶ (φ)τὰς κεφαλὰς εἰς σύμβλησιν μίαν. οὕτω ποιήσεις ἀμφοτέρους τοὺς γωνίους ἴσαι ἔσωσαν.
25 Καὶ ἔσονται ὀκτὼ σύλοι, (χ)καὶ αἱ βάσεις ἀυτῶν ἀργυραῖ ἑκκαίδ· (ψ)δύο βάσεις τῷ ἑνὶ σύλῳ εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτῶ, καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνί.
26 Καὶ ποιήσεις μοχλοὺς ἐκ ξύλων ἀσήπτων· πέντε τῷ ἑνὶ σύλῳ ἐκ τῆ ἑνὸς μέρους τῆ σκιωῆς,
27 Καὶ πέντε μοχλοὺς τῷ σύλῳ (ω)τῷ ἑνὶ κλίτει τῆ σκιωῆς τῷ δευτέρῳ, καὶ πέντε μοχλοὺς τῷ σύλῳ τῷ(α)ὀπισθίῳ τῷ κλίτει τῆ σκιωῆς τῷ πρὸς θάλασσαν.
28 Καὶ ὁ μοχλὸς ὁ μέσος ἀναμέσον τῶν σύλων διιχνείσω ἀπὸ τῆ ἑνὸς κλίτους εἰς τὸ ἕτερον κλίτος.
29 Καὶ τοὺ σύλους χρυσώσεις χρυσίῳ· καὶ τοὺς δακτυλίους ποιήσεις χρυσοῦς, εἰς οὓς εἰσάξεις τοὺς μοχλούς. καὶ χρυσώσεις τοὺς μοχλοὺς χρυσίῳ.
30 Καὶ(β)ἀναστήσεις τῆ σκιωῆν κατὰ τὸ εἶδος τὸ δεδειγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει.
31 Καὶ ποιήσεις καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένον, καὶ βύσσου νενησμένης· ἔργον ὑφαντὸν ποιήσεις αὐτὸ (γ)χερουβίμ.
32 Καὶ ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ τεσσάρων σύλων ἀσήπτων κεχρυσωμένων χρυσίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυραῖ.

MS.A. (π) πήχεων τὸν σύλον (ρ) αὐτῶ. Καὶ τὸ κλείτῳ τὸ δεύτερον εἴκοσι σύλοις τὸ πρὸς Νότον. (σ) αὐτοῖς (τ) ἔσονται (υ) καὶ κατὰ (φ) τῶν κεφαλίδων εἰς συμβολὴν (χ) καὶ βάσεις (ψ) δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ, καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτῶ. Καὶ (ω) τῷ κλείτει (α) ὀπισθίῳ κλείτει (β) ἀναστήσης (γ) χαράξεν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 Decem cubitorum erit longitudo cujuſlibet aſſeris, & cubiti cum dimidio latitudo cujuſlibet aſſeris.
17 Et duos cardines cuilibet aſſeri directè oppoſitos alterum alteri : idemque facies omnibus aſſeribus tabernaculi.
18 Et fac aſſeres pro tabernaculo, viginti aſſeres ad latus venti Auſtralis.
19 Et quadraginta fulcra argentea facies ſub viginti aſſeribus illis, duo fulcra ſub aſſere uno pro duobus cardinib° ej°, & duo fulcra ſub altero aſſere pro duob° cardinib° ej°.
20 Et ad lat° alterũ tabernaculi ex parte venti Aquilonaris, viginti aſſeres.
21 Et quadraginta fulcra argentea : duo fulcra ſub aſſere uno, & duo fulcra ſub aſſere altero.
22 Ad oras autem tabernaculi ab Occidente, fac ſex aſſeres.
23 Et duos aſſeres facies angulo tabernaculi in extremitatibus eorum.
24 Ita ut ſint æquales ex inferiori parte, ſintque ſimul erumpentes ſuper caput ipſius ad annulum unum : ſic erit utriſque fulcris, ad duos angulos erunt.
25 Et erunt octo aſſeres, & fulcra eorum argentea ſexdecim, duo fulcra ſub aſſere uno, & duo fulcra ſub aſſere alio.
26 Et facies vectes de ligno hebeni, quinque pro aſſeribus unius lateris tabernaculi,
27 Et quinque vectes pro aſſerib° alteri° lateris tabernaculi; & quinq; vectes pro aſſeribus lateris alius in oris tabernaculi ab Occidente.
28 Vectis autem medius per medios aſſeres penetrans ab hoc latere ad illud : aſſeres verò obduc auro; & annulos fac aureos, locum vectibus.
29 Et obduc vectes auro.
30 Et erige tabernaculum in decore ſuo, prout oſtendi tibi in monte.
31 Fac etiam operculum ex flavo ſerico, & purpurâ, & tinctura coccineâ, & byſſo retortâ : opere artificis fac illud cherub.
32 Et pone illud ſuper quatuor columnas hebeni quæ obductæ ſunt auro & quarum capitella aurea erunt, ſuper quatuor fulcra argentea.

Decem cubitorum facies columnã unam, & cubiti unius ac dimidii latitudinem columnæ unius.
(k)Duos amoniſcos coliũæ uni, contracadentes unum alteri: Sic facies (l)omnibus columnis tabernaculi.
Et facies (l)columnas tabernaculo, viginti columnas ab latere, quod reſpicit ad Aquilonẽ.
Et quadraginta(m)baſes argenteas facies viginti columnis : baſes duas columnæ uni in ãbas partes ejus: et baſes duas columnæ uni in ãbas partes ejus.
Et latus ſecundum, quod contra Auſtrum, viginti columnas.
Et quadraginta baſes earum argenteas: duas baſes columnæ uni in ãbas partes eius, et duas baſes columnæ uni in ãbas partes eius.
Et retro tabernaculum ſecundùm partẽ, quæ eſt cõtra Mare, facies ſex columnas.
Et duas columnas facies in angulis tabernaculi à poſteriorib°.
Et erunt æquales deorſum verſùs: in ſe convenientes erunt, æquales de capitulus in(n) commiſſurã unam. Sic facies utriſq; angulis binis: æquales ſint.
Et eruni octo columnæ, & baſes earum argenteæ ſedecim: duæ baſes columnæ uni in ãbas partes ejus, et duæ baſes(o)columnæ uni.
Et facies ſeras de lignis imputribilib°: quinq; uni coliũæ ex una parte tabernaculi,
Et quinq; ſeras columnæ uni lateri tabernaculi ſecundo, & quinq; ſeras columnæ poſteriori lateri tabernaculi quod eſt ad Mare.
Et ſera media inter medias coliũas pertranſeat ab uno latere in alterũ latus.
Et columnas inaurabis auro: & annulos facies aureos, in quos induces ſeras: & inaurabis ſeras auro.
Et eriges tabernaculũ ſecundùm ſpeciem quæ tibi monſtrata eſt in monte.
Et facies velamen de hyacintho, et purpura, et cocco torto, & byſſo retorta: opus textile facies illud(p)Cherubim.
Et ſuperimpones illud ſuper quatuor columnas imputribiles inauratas auro, & capita earum aurea, & baſes earum quatuor argenteæ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

16 עַשַׂר אַמִּין אוּרְכָּא דְּדַפָּא וְאַמְּרָא
וּפְלָגוּת אַמְּתָא פּוּתְיָא דְּדַפָּא חַד׃
17 תְּרֵין צִירִין לְדַפָּא חַד מְשַׁלְּבִין חַד
לְקָבֵיל חַד כֵּן תַּעְבִּיד לְכָל דַּפֵּי
18 מַשְׁכְּנָא׃ וְתַעְבִּיד יַת דַּפֵּי לְמַשְׁכְּנָא
עַסְרִין דַּפִּין לְרוּחַ עִיבַּר דָּרוֹמָא׃
19 וְאַרְבְּעִין סַמְכִין דְּכֶסֶף תַּעְבֵּיד
תְּחוֹת עַסְרִין דַּפִּין תְּרֵין סַמְכִין
תְּחוֹת־דַּפָּא חַד לְתְרֵין צִירוֹהִי
וְתְרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד לְתְרֵין
20 צִירוֹהִי׃ וְלִסְטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא
21 לְרוּחַ צְפוּנָא עַסְרִין דַּפִּין׃ וְאַרְבְּעִין
סַמְכֵיהוֹן דְּכֶסֶף תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת
22 דַּפָּא חַד וּתְרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא
חַד׃ וּלְסִיפֵי מַשְׁכְּנָא מַעְרְבָּא תַּעְבֵּיד
23 שִׁתָּא דַּפִּין׃ וּתְרֵין דַּפִּין תַּעְבֵּיד לְזֵיוָת
24 מַשְׁכְּנָא בְּסוֹפֵהוֹן׃ וְיֶהְווֹן מְכוֹנָן
מִלְרַע וְכֵחֲדָא יְהֵיווֹן מְכוֹנָן עַל־
רֵישֵׁיהּ לְעִזְקְתָא חֲדָא כֵּן יְהֵי
25 לְהוֹן לִתְרֵין זֵיוָן יְהוֹן׃ וִיהוֹן
תְּמָנְיָא דַּפִּין וְסַמְכֵיהוֹן דְּכֶסֶף שִׁתָּא
עַסְרִין סַמְכִין תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא
26 חַד וּתְרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד׃
וְתַעְבִּיד עַבְרֵי דְּאַעֵי שִׁטִּין חַמְשָׁא
27 לְדַפֵּי סְטַר־מַשְׁכְּנָא חַד׃ וְחַמְשָׁא
עַבְרִין לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא
וְחַמְשָׁא עַבְרִין לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא
28 לְסוֹף מַעְרְבָּא׃ וְעַבְרָא מְצִיעָאָה
בְּגוֹ דַּפַּיָּא מֵעִבַּר מִן סִיפֵי לְסִיפֵי׃ וְיַת
29 דַּפַּיָּא תְּחַפֵּי דַּהֲבָא וְיַת־עִזְקָתְהוֹן
תַּעְבִּיד דַּהֲבָא אֲתָרָא לְעַבְרַיָּא
30 וְתְחַפֵּי יַת עַבְרַיָּא דַּהֲבָא׃ וְתָקֵים יַת
מַשְׁכְּנָא כְּדִלְכְתִּיהּ דִּי אִתְחַוֵּיתָ
31 בְּטוּרָא׃ וְתַעְבֵּיד פָּרוֹכְתָּא תְּכֵלְתָּא
וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא וְזְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר
עוֹבַד אוּמָּן יַעְבִּיד יָתְהּ כְּרוּבִין׃
32 וְתִתֵּן יָתָהּ עַל־אַרְבְּעָא עַמּוּדֵי שִׁטִּין מְחַפָּן דַּהֲבָא וְיוֹהוֹן
דַּהֲבָא עַל־אַרְבְּעָא סַמְכִין דְּכֶסֶף׃

16 Decem cubitos habebit longitudo tabulæ, & cubitum et dimidiũ latitudo tabulæ unius. Duos cardines habebit unaquæq; tabula; et duab⁹ incastraturis erunt conjunctæ una *è regione alterius*: sic facies in omnib⁹ tabulis tabernaculi. Faciésq; viginti tabulas tabernaculo, ad lat⁹ Meridianũ. Et quadraginta bases argẽteas facies sub viginti tabulis: duæ bases erũt sub tabulâ unâ, in duob⁹ cardinibus ej⁹; & duæ bases sub tabulâ aliâ in duob⁹ cardinib⁹ ej⁹. Et in latere secundo tabernaculi, ad plagã Aquilonarẽ, erunt viginti tabulæ. Et quadraginta bases argenteæ: duæ bases sub unâ tabulâ, & duæ bases sub aliâ tabulâ. Et ad posterioré partẽ Occidentalẽ tabernaculi facies sex tabulas. Et duas tabulas facies ad angulos tabernaculi, in extremitate ej⁹. Et erunt cõjunctæ ab inferiori parte: simulque erunt conjunctæ *ad caput ejus*, in annulo uno: sic erit ambobus; hoc est duobus angulis. Eruntq; octo tabulæ, & bases earũ sedecim argenteæ: duæ bases sub unâ tabulâ, & duæ bases sub aliâ tabulâ. Et facies vectes de lignis setĩ: quinq; ad continẽdas tabulas uni⁹ lateris tabernaculi. Et quinq; alios vectes, ad continẽdas tabulas lateris secũdi tabernaculi: & quinq; vectes, ad continẽdas tabulas posterioris partis tabernaculi, ad Occidentẽ. Et vectis medi⁹, qui mittetur per medias tabulas, transiet à sũmo usq; ad summũ. Tabulas autẽ cooperies auro, et annulos earũ facies aureos; ut sint loca vectibus: vectes quoq; cooperies auro. Et eriges tabernaculũ: juxta exẽplar, q̃ tibi in monte monstratũ est. Faciésque velũ, de hyacintho & purpurâ, et coccino, et bysso retortâ: opere artificis *faciet* illud, figũris Cherubim. Et pones illud sup quatuor colũnas de lignis setim, coopertas auro; capita earũ aurea: sup quatuor bases argenteas.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 * סמיאמיאיאעיאדיאשיאזיאחיאטיאיאכיאליאמיאניאסיאעיאפיאציאקיאריאשיאתיאוי׃
17 בחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
18 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
19 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
20 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
21 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
22 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
23 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
24 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
25 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
26 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
27 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
28 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
29 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
30 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
31 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
32 אחדיאוחדיאזחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃

VERSIO SAMARITANA.

16 * סלפיאשיאכיאנחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
17 בחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
18 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
19 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
20 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
21 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
22 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
23 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
24 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
25 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
26 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
27 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
28 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
29 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
30 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
31 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃
32 אחדיאוחדיאזחדיאחחדיאטחדיאיחדיאכחדיאלחדיאמחדיאנחדיאסחדיאעחדיאפחדיאצחדיאקחדיארחדיאשחדיאתחדיאוי׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

16 Decem cubitorum erit longitudo asseris unius; cubiti & dimidii cubiti latitudo asseris unius. Duæ incastraturæ erunt asseri uni, correspondentes alteræ alteri: sic facies omnibus asseribus tabernaculi. Facies etiam asseres pro tabernaculo; viginti asseres ad latus Meridionale. Et quadraginta bases argenteas facies sub viginti asseribus; duas bases sub uno assere pro duabus incastraturis ejus; et duas bases sub assere uno pro duabus incastratu is ejus. Ad latus verò secundum tabernaculi versùs Septentrionem, facies viginti asseres. Et quadraginta bases eorum argenteas; duas bases sub assere uno, et duas bases sub assere uno. Ad latera autem tabernaculi versùs Occidentẽ, facies sex asseres. Duos quoq; asseres facies ad angulos tabernaculi in duobus lateribus. Et geminabuntur infernè simul, eruntque gemini ad caput ejus in annulo uno, sic fiet utrisque duobus angulis. Erunt igitur octo asseres, & bases eorum argenteæ, sedecim bases, unicuique asseri duæ bases. Item facies vectes de lignis Setim quinque asseribus ex parte unâ tabernaculi. Et quinque vectes asserib⁹ ex parte secunda tabernaculi, & quinque vectes asseribus ex parte tabernaculi versùs duo latera Occidentalia. Vectisque erit intermedius per medium asserũ transiens ab extremo ad extremum. Asseres autẽ teges auro, et annulos eorum facies aureos qui asserib⁹ inserendis inserviant, tegesq; vectes auro. Posteà eriges tabernaculum secundùm dispositionem quæ tibi ostensa est in monte. Facies quoque velũ ex hyacintho, et purpurâ, & cocco dibapho, & bysso retortâ; opere plumario fient cum co(i)Cherubim. Et pones illud super quatuor columnas Setim opertas auro, quarum uncini erunt aurei, super quatuor bases argenteas.

VER. SAM. (i) picturæ.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 * عشر اذرع طول كل كجكة * وذراع ونصف عرضها * ولتكن لها صيران ملتسقان احدهما بازاء
17 الآخر كذلك فاصنع في جميع تجاتي المسكن * عشرين كجكة في جهة مهب
18 الجنوب * واربعين قاعدة من فضة تصنعها تحت العشرين كجكة * ولتكن قاعدتان تحت كل كجكة
19 لصيرها * وبجانب المسكن الثاني من جهة مهب الشمال تصنع عشرين كجكة * واربعين قاعدة من
20 فضة * تحت كل كجكة تكون قاعدتان * وفي موخر المسكن من الغرب تصنع ست تجاتي * وكجكتين
21 تصنعهما في ركبي المسكن في الزاويتين * وتكون معتدلة من اسفل * وجميعا تكون معتدلة من
22 فوق بحلقة واحدة * كذلك يكون لكل ركنين * فتصير ثماني تجاتي وقواعدها من فضة ست عشر
23 قاعدة * ولتكن قاعدتان تحت كل كجكة * واصنع عوارض من خشب السنط * خمسا لتجاتي جانب
24 المسكن * وخمس عوارض لتجاتي جانب المسكن الثاني * وخمس عوارض لتجاتي جانب المسكن
25 للرواية في الغرب * والعارضة الوسطى في جوف التجاتي نافذة من الطرف الى الطرف * وعس التجاتي
26 تذهب * واصنع لها حلقا من ذهب مكانا للعوارض * وعس العوارض ايضا بذهب * وانصب المسكن
27 هيئته التي اريتها في الجبل * واصنع حجلة من اسمانجون وارجوان وصبغ قرمز وعسر مسرور * صنعة
28 حاذق تصنعه صورا * واصنعها على اربعة اعمدة من سنط مغشاة ذهبا * ولتكن رؤوسها ذهبا

على اربع قواعد من فضة *

Decem cubitorum erit longitudo cujuslibet tabulæ, & cubiti cum dimidio latitudo ejus. Et habeant duos exertos limbos lingulatos, unum è regione alterius: Simile fac omnibus tabulis habitaculi. Et fac tabulas habitaculo, viginti tabulas versùs plagam unde flat Auster. Et quadraginta bases ex argento facies sub viginti tabulis; & sint duæ bases sub qualibet tabula pro duobus limbis ejus. Et in latere habitaculi secundo ad plagam unde flat Aquilo, facies viginti tabulas, Et quadraginta bases ex argento; sub qualibet tabula erunt duæ bases. Et in parte posteriori habitaculi ab Occidente facies sex tabulas. Et duas tabulas facies in duabus pilis habitaculi in duobus angulis. Et erunt æquales deorsum, simúlque erunt æquales desursum in uno circulo; sic fiet quibusvis duabus pilis. Fientque octo tabulæ, & bases earum ex argento, sexdecim bases. Et sint duæ bases sub qualibet tabula. Et fac transversa de ligno Santo, quinque pro tabulis lateris habitaculi. Et quinque transversa pro tabulis secundi lateris habitaculi, & quinque transversa pro tabulis lateris habitaculi in angulis qui in Occidente. Et transversum medium per concavum tabularum penetrans erit ab extremitate ad extremitatem. Et tege tabulas auro, & facillis ansas ex auro locum pro transversis; & tege transversa etiam auro. Et erige habitaculum juxta formam suam quæ ostensa tibi est in monte. Et fac velum ex hyacintho, & purpurâ, & tinctura croci, & bysso retortâ; artificio peritissimi facies illud picturas. Et fac illud super quatuor columnas ex Santo contectas auro. Et sint capitella earum ex auro, super quatuor bases ex argento.

ספר שמות: כז

introduces & ,uncinos ſubter velum *dabis* Et

33 וְנָתַתָּ֣ה אֶת־הַפָּרֹכֶת֮ תַּחַת֒ הַקְּרָסִים֙ וְהֵבֵ֣אתָ

dividet & ,teſtimonii arcam *veli* *domo* à illuc

שָּׁ֣מָּה מִבֵּ֣ית לַפָּרֹכֶת֮ אֵת֒ אֲרֹ֣ן הָעֵדֻ֔ת וְהִבְדִּ֥ילָה

.ſanctitatum ſanctitatem inter &,ſanctitatem inter vobis velum

הַפָּרֹכֶ֖ת לָכֶ֑ם בֵּ֣ין הַקֹּ֔דֶשׁ וּבֵ֖ין קֹ֥דֶשׁ הַקָּדָשִֽׁים׃

ſanctitate in teſtimonii arcam ſuper propitiatorium pones Et

34 וְנָתַתָּ֣ אֶת־הַכַּפֹּ֔רֶת עַ֖ל אֲרֹ֣ן הָעֵדֻ֑ת בְּקֹ֖דֶשׁ

,velum extra *ab* menſam pones Et .ſanctitatum

הַקָּדָשִֽׁים׃ וְשַׂמְתָּ֙ אֶת־הַשֻּׁלְחָ֔ן מִח֥וּץ לַפָּרֹ֖כֶת

tabernaculi *coſtam ſuper* menſam contra candelabrum &

35 וְאֶת־הַמְּנֹרָ֞ה נֹכַ֤ח הַשֻּׁלְחָן֙ עַל֙ צֶ֣לַע הַמִּשְׁכָּ֔ן

facies Et .aquilonis *coſtam ſuper dabis* menſam & ,auſtrum ad

הַיְמָנָ֑ה וְהַשֻּׁלְחָ֥ן תִּתֵּ֖ן עַל־צֶ֥לַע צָפֽוֹן׃ וְעָשִׂ֥יתָ

vermiculo & ,purpura & ,hyacintho ;tabernaculi oſtium ad *operimentũ*

36 מָסָךְ֙ לְפֶ֣תַח הָ֔אֹהֶל תְּכֵ֖לֶת וְאַרְגָּמָ֣ן וְתוֹלַ֑עַת

aulæo facies Et .*recamantis* opere ,retorta byſſo & ,coccì

שְׁנִ֔י וְשֵׁ֖שׁ מָשְׁזָ֑ר מַעֲשֵׂ֥ה רֹקֵֽם׃ וְעָשִׂ֣יתָ לַמָּסָךְ֮

: aurei earũ uncini ,auro eas cooperies & ,*Sittim* columnas quinque

37 חֲמִשָּׁ֣ה עַמּוּדֵ֣י שִׁטִּ֔ים וְצִפִּיתָ֥ אוֹתָ֛ם זָהָ֖ב וָוֵיהֶ֣ם זָהָ֑ב

.æris baſes quinque eis fundes &

וְיָצַקְתָּ֥ לָהֶ֛ם חֲמִשָּׁ֖ה אַדְנֵי־נְחֹֽשֶׁת׃

CAP. XXVII. כז

cubitorum quinque : Sittim lignis altare facies Et

1 וְעָשִׂ֣יתָ אֶת־הַמִּזְבֵּ֔חַ עֲצֵ֖י שִׁטִּ֑ים חָמֵ֥שׁ אַמּ֖וֹת

,altare erit Quadratũ .latitudo cubitorum quinque &,longitudo

אֹ֣רֶךְ֔ וְחָמֵ֥שׁ אַמּ֖וֹת רֹ֣חַב רָבוּ֑עַ יִהְיֶ֥ה הַמִּזְבֵּֽחַ

ſuper ej' cornua facies Et .ejus *ſtatura* cubitorum trium &

וְשָׁלֹ֥שׁ אַמּ֖וֹת קֹמָתֽוֹ׃ וְעָשִׂ֥יתָ קַרְנֹתָ֖יו עַל֙

2 cooperies & ,ejus cornua erunt ipſo Ex .ejus angulis quatuor

אַרְבַּ֣ע פִּנֹּתָ֔יו מִמֶּ֖נּוּ תִּהְיֶ֣ינָה קַרְנֹתָ֑יו וְצִפִּיתָ֥

,illud excinerandum ad ejus *ollas* facies Et .ære illud

אֹת֖וֹ נְחֹֽשֶׁת׃ וְעָשִׂ֣יתָ סִירֹתָ֗יו לְדַשְּׁנ֛וֹ

3 .ejus receptacula & ,ejus tridentes & ,ejus *aſperſoria* & ,ejus ſcopas &

וְיָעָ֥יו וּמִזְרְקֹתָ֖יו וּמִזְלְגֹתָ֣יו וּמַחְתֹתָ֑יו

cribrum ei facies Et .æs facies *ejus vaſis* *Omnibus*

לְכָל־כֵּלָ֖יו תַּעֲשֶׂ֥ה נְחֹֽשֶׁת׃ וְעָשִׂ֣יתָ לוֹ֮ מִכְבָּר֒

anulos quatuor reti ſuper facies Et .æris retis opere

4 מַעֲשֵׂ֣ה רֶ֔שֶׁת וְעָשִׂ֥יתָ עַל־הָרֶ֖שֶׁת אַרְבַּ֣ע טַבָּעֹ֑ת

.ejus extremitatibus quatuor ſuper ,æris

נְחֹ֖שֶׁת עַ֥ל אַרְבַּ֖ע קְצוֹתָֽיו׃

EXODUS. Verſio VULG. LAT.

33 Inferetur autem velum per circulos, intra quod pones arcam teſtimonii : quo & Sanctuarium, & Sanctuarii ſanctuaria dividentur.
34 Pones & propitiatorium ſuper arcam teſtimonii in San-
35 cto ſanctorum : Menſámque extra velum, & contra menſam candelabrum in latere tabernaculi Meridiano : menſa enim ſtabit in parte Aquilonis.
36 Facies & tentorium in introitu tabernaculi de hyacintho, & purpura, coccóque bis tincto, & byſſo
37 retorta, opere plumarii. Et quinque columnas deaurabis lignorum Setim, ante quas ducetur tentorium : quarum erunt capita aurea, & baſes æneæ.

CAP, XXVII.

1 FAcies & altare de lignis Setim : quod habebit quinque cubitos in longitudine, & totidem in latitudine, id eſt, quadrum, & tres cubitos
2 in altitudine. Cornua autem per quatuor angulos ex ipſo erunt : & operies illud ære.
3 Faciéſque in uſus ejus lebetes ad ſuſcipiendos cineres, & forcipes atque fuſcinulas, & ignium receptacula : omnia vaſa ex
4 ære fabricabis. Craticulámque in modum retis æneam : per cujus quatuor angulos erunt quatuor annuli ænei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

33 Καὶ θήσεις τὸ καταπέτασμα (δ) ὑπὸ τοὺς στύλους· καὶ εἰσοίσεις ἐκεῖ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος τὸν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου· καὶ διορεῖ τὸ καταπέτασμα ὑμῖν ἀναμέσον τοῦ ἁγίου καὶ ἀναμέσον τοῦ
34 ἁγίου τῶν ἁγίων. Καὶ καταχεύσεις τὸ καταπέτασμα τὸν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου
35 εἰς τὸν τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων. Καὶ (ε) θήσεις τὴν τράπεζαν ἔξωθεν τοῦ καταπετάσματος, καὶ τὴν λυχνίαν ἀπέναντι τῆς τραπέζης ἐπὶ μέσης τῆς Ϛκηνῆς τὸ πρὸς Νότον· καὶ τὴν τράπεζαν θήσεις ἐπὶ μέσης τῆς Ϛκηνῆς τὸ πρὸς Βορρᾶν.
36 Καὶ ποιήσεις (ζ) θύραν τῇ θύρᾳ τῆς Ϛκηνῆς ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ποικίλου.
37 Καὶ ποιήσεις τῷ καταπετάσματι πέντε στύλους, καὶ χρυσώσεις αὐτοὺς χρυσίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ. καὶ χωνεύσεις αὐτοῖς πέντε βάσεις χαλκᾶς.

MS.A. (δ) ἐπὶ τοὺ στύλους· (ε) θήσεις (ζ) ἐπίασεσεν ἐξ ὑακίνθε,

ΚΕΦ. κζ'.

1 Καὶ ποιήσεις θυσιαστήριον ἐκ ξύλων ἀσήπτων, πέντε πήχεων (α) τὸ μῆκος, καὶ πέντε πήχεων (β) τὸ εὖρος· τετράγωνον ἔσαι τὸ θυσιαστήριον, καὶ τριῶν πή-
2 χεων τὸ ὕψος αὐτοῦ. Καὶ ποιήσεις τὰ κέρατα ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν. ἐξ αὐτοῦ ἔσαι τὰ κέρατα, καὶ καλύψεις
3 αὐτὰ χαλκῷ. Καὶ ποιήσεις στεφάνην τῷ θυσιαστηρίῳ· καὶ τὸν καλυπτῆρα αὐτοῦ, καὶ τὰς φιάλας αὐτοῦ, καὶ τὰς κρεάγρας αὐτοῦ, καὶ τὸ πυρεῖον (γ) αὐτοῦ, καὶ πάν-
4 τα τὰ Ϛκεύη αὐτοῦ ποιήσεις χαλκᾶ. Καὶ ποιήσεις αὐτῷ ἐχάραν ἔργῳ δικτυωτῷ χαλκῷ· καὶ ποιήσεις τῇ ἐχάρᾳ τέσσαρας δακτυλίους χαλκοῦς (δ) ὑπὸ τὰ τέσσαρα κλίτη.

MS.A. Κεφ. κζ'. (α) μῆκος, (β) εὖρος· (γ) αὐτοῦ· πάντα τὰ Ϛκεύη ποιήσεις (δ) ἐσεὶ τὰ

Et pones velamen ſuper columnas. Et induces illuc intra velamen arcam teſtimonii : & dividet vobis velamen intermedium ſanctum & intermedium ſanctum ſanctorum. Et coope-
34 ries velamine arcam teſtimonii in ſancto ſanctorum.
Et impones menſam extra
35 velamen, & candelabrum contra menſam in parte tabernaculi, quæ reſpicit ad Auſtrum : & menſam pones in parte tabernaculi quæ reſpicit Aquilonem. Et facies
36 (η) adductorium oſtio tabernaculi de hyacintho, & purpura, & cocco torto, & byſſo torta, opus variatorii.
Et facies velamini quinque
37 columnas, & inaurabis illas auro: & capita earum aurea. Et conſtabis eis quinque baſes æreas.

CAP. XXVII.

1 ET facies altare ex lignis imputribilibus : quinque cubitorum longitudo, & quinque cubitorum latitudo : quadrangulum erit altare; & trium cubitorum altitudo ejus. Et facies cornua
2 in quatuor angulos. Ex ipſo erunt cornua, & teges illa
3 ære. Et facies coronam altari : & operculum ejus, & phialas ejus, & fuſcinulas ejus, & focum ejus, & omnia
4 vaſa ejus facies ænea. Et facies ei craticulum opere reticulato æneam : & facies craticulæ quatuor annulos æneos ad quatuor latera.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܬܣܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܫ ܦܪܟܬܐ ܘܬܥܠ ܠܗܘܢ ܠܓܘ ܡܢ ܦܪܟܬܐ ܠܬ ܐܪܘܢ ܣܗܕܘܬܐ ܘܢܦܪܫ ܠܟܘܢ ܒܝܢ ܩܕܫ ܠܩܕܫܝܢ׃ 33
* ܘܬܣܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܫ ܦܪܟܬܐ ܘܬܣܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܫ ܦܪܟܬܐ ܠܬ ܐܪܘܢ ܣܗܕܘܬܐ ܒܩܕܫ ܩܕܫܝܢ׃ 34
* ܘܬܣܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܫ ܦܪܟܬܐ ܘܬܣܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܫ ܦܪܟܬܐ ܠܬ ܐܪܘܢ ܣܗܕܘܬܐ ܒܩܕܫ ܩܕܫܝܢ׃ 35
ܘܬܣܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܫ ܦܪܟܬܐ ܘܬܣܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܫ ܦܪܟܬܐ ܠܬ ܐܪܘܢ ܣܗܕܘܬܐ ܒܩܕܫ ܩܕܫܝܢ׃ 36
ܘܬܣܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܫ ܦܪܟܬܐ ܘܬܣܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܫ ܦܪܟܬܐ ܠܬ ܐܪܘܢ ܣܗܕܘܬܐ ܒܩܕܫ ܩܕܫܝܢ׃ 37
ܘܬܣܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܫ ܦܪܟܬܐ ܘܬܣܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܫ ܦܪܟܬܐ ܠܬ ܐܪܘܢ ܣܗܕܘܬܐ ܒܩܕܫ ܩܕܫܝܢ׃

Et pone operimentum ſub aſſere : & introduc illuc, intra operculum, arcam teſtimonii : duces eis velum inter ſanctum ſanctorum. Et pones propitia-
34 torium ſuper arcam teſtimonii in ſancto ſanctorum. Et pones menſam extra
35 velum, & candelabrum è regione menſæ, ad latus tabernaculi Auſtrale : menſam verò pones ad latus Aquilonare.
Fac etiam velum oſtio tabernaculi ex
36 flavo ſerico, & purpurâ, & tinctura coccineâ, & byſſo tortâ opere picturarum.
Et fac operimento quinque co-
37 lumnas ex hebeno, & obduc eas auro, & capitella earum ex auro : & fac eis quinque fulcra ænea.

CAP. XXVII.

PRæterea fac altare de ligno hebeni, 1
cujus longitudo ſit quinque cubitorum, & quinque cubitorum latitudo : quadratum ſit altare : & trium cubitorum ſit altitudo ejus. Et fac cor-
2 nua ejus ſuper quatuor angulos ejus : ex ipſo erunt cornua ejus : & obducito illud ære. Et fac lebetes ejus ad
3 miniſterium ipſius, & radulas ejus, & ahena ejus, & fuſcinulas ejus, & thuribula ejus : omnia autem vaſa ipſius facies ex ære. Fac etiam craticulam æneam ad modum retis ænei :
4 & fac ſuper craticulam quatuor annulos æneos in quatuor lateribus ejus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LAT. — TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס — Targ. ONKEL.

וְתִתֵּן יַת־פָּרוכְתָּא 33
תְּחוֹת פּוּרְפֵּיָא וְתָעֵל תַּמָּן
מָנֵו לְפָרוכְתָּא יָת
אֲרוֹנָא דְסַהֲדוּתָא
וְתַפְרֵישׁ פָּרוכְתָּא לְכוֹן 34
בֵּין קוּדְשָׁא וּבֵין קוּדְשָׁא
קוּדְשַׁיָּא: וְתִתֵּן יַת 35
כַּפּוּרְתָּא עַל אֲרוֹנָא
דְסַהֲדוּתָא בְּקוּדְשָׁא
קוּדְשַׁיָּא: וְתִשְׁוֵי יַת
פָּתוֹרָא מִבָּרָא לְפָרוכְתָּא
וְיַת מְנָרְתָּא לְקָבֵיל 36
פָּתוֹרָא עַל סְטַר דְּמַשְׁכְּנָא
דְּרוֹמָא וּפָתוֹרָא תִּתֵּן
עַל סְטַר צְפּוֹנָא:
וְתַעְבֵּיד פָּרְסָא לְתָרַע 37
מַשְׁכְּנָא תְּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא
וְצִבְעָא דְתוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר
עוֹבַד צַיָּר: וְתַעְבַּר
לְפָרְסָא חַמְשָׁא עַמּוּדֵי
שִׁטִּין וְתַחְפֵּי יָתְהוֹן
דְּהַבָּא וְוֵיהוֹן דְּהַבָּא
וְתַתֵּיךְ לְהוֹן חַמְשָׁא
סַמְכִין דְּנְחָשָׁא:

כז

וְתַעְבֵּיד יַת־מַדְבְּחָא 1
דְּאַתְּעֵי שִׁטִּין חַמֵּשׁ אַמִּין
אוֹרְכָּא וְחַמֵּשׁ אַמִּין
פּוּתְיָא מְרַבַּע יְהֵי
מַדְבְּחָא וְתַלְתָּא אַמִּין
רוּמֵיהּ: וְתַעְבֵּיד קַרְנוֹהִי 2
עַל אַרְבַּע זְוִיתֵיהּ
מִנֵּיהּ יְהוֹן קַרְנוֹהִי
וְתַחְפֵּי יָתֵיהּ נְחָשָׁא:
וְתַעְבֵּיד פַּסְכֵּי תַרְווֹתֵיהּ 3
לְמִסְפֵּי קִטְמֵיהּ וּמְנַר
מִזְרְפֵּיתֵיהּ וּמִזְרְקוֹהִי
וְצִנְּוֹרְיָתֵיהּ וּמַחְתּוֹתֵיהּ
לְכָל־מָנְוֹהִי תַּעְבֵּיד
נְחָשָׁא: וְתַעְבֵּיד לֵיהּ 4
סְרָא עוֹבַד מַצְרֵהָא
דִּנְחָשָׁא וְתַעְבֵּיד עַל־
מַצְרָא דְּנְחָשָׁא עַל אַרְבָּעָה
סְטָרוֹהִי:

Targ. ONKEL.

Et pones velum sub fibulis : & introduces ibi ultra velum arcam testimonii: ut dividat velum vobis, inter sanctum, & inter sanctum sanctorum. Ponésque propitiatorium super arcam testimonii : in sancto sanctorum. Ponésque mensam extra velum ; & candelabrũ è regione mensæ, in latere meridionali tabernaculi : & mensam pones in latere Aquilonari. Faciésque velum in ostio tabernaculi ; ex hyacintho & purpurâ, & coccino, & byssо retortâ : opere polymitarii. Et facies velo quinque columnas de lignis setim ; & cooperies eas auro, capita earum erunt ex auro : & fundes eis quinque bases æneas.

CAP. XXVII.

1 FAciésque altare de lignis setim : quinque cubitos habebit longitudo ejus, & quinque cubitos latitudo, quadratum erit altare ; & tres cubitos habebit altitudo ejus.
2 Faciésque cornua ejus super angulos ejus; ex ipso erunt cornua ejus : & operies
3 illud ære. Et facies lebetes, ut colligatur cinis ; & batilia ejus, & acetabula, & fuscinulas, & thuribula ejus : omnia vasa ejus facies ex ære.
4 Et facies ei craticulam, opere retis ex ære : & facies super rete quatuor annulos ex ære ; super quatuor lateribus ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* וְצַלְאתָ אֲבַנֵי שֹׁהַם וַאֲבַנֵי מִלֻּאִים לְאֵפֹד וְלַחֹשֶׁן׃ 33
* וְעָשִׂיתָ אֶת־הַמְּעִיל כְּלִיל תְּכֵלֶת׃ * וְהָיָה פִּי רֹאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ 34
שָׂפָה יִהְיֶה לְפִיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֹרֵג כְּפִי תַחְרָא יִהְיֶה לוֹ
לֹא יִקָּרַע׃ * וְעָשִׂיתָ עַל־שׁוּלָיו רִמֹּנֵי תְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת 35
שָׁנִי עַל־שׁוּלָיו סָבִיב וּפַעֲמֹנֵי זָהָב בְּתוֹכָם סָבִיב׃
פַּעֲמֹן זָהָב וְרִמֹּן פַּעֲמֹן זָהָב וְרִמֹּן עַל־שׁוּלֵי הַמְּעִיל סָבִיב׃
** וְהָיָה עָלָיו לְשָׁרֵת וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי יְהוָה
וּבְצֵאתוֹ וְלֹא יָמוּת׃
וְעָשִׂיתָ צִיץ זָהָב טָהוֹר וּפִתַּחְתָּ עָלָיו פִּתּוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ
לַיהוָה׃ וְשַׂמְתָּ אֹתוֹ עַל־פְּתִיל תְּכֵלֶת וְהָיָה עַל־הַמִּצְנֶפֶת
אֶל־מוּל פְּנֵי הַמִּצְנֶפֶת יִהְיֶה׃ וְהָיָה עַל־מֵצַח אַהֲרֹן וְנָשָׂא
אַהֲרֹן אֶת־עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹל
מַתְּנֹת קָדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל־מִצְחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְהוָה׃
וְשִׁבַּצְתָּ כְּתֹנֶת שֵׁשׁ וְעָשִׂיתָ מִצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאַבְנֵט תַּעֲשֶׂה
מַעֲשֵׂה רֹקֵם׃ וּלְבְנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כֻתֳּנֹת וְעָשִׂיתָ לָהֶם אַבְנֵטִים
וּמִגְבָּעוֹת תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת׃
וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ וּמָשַׁחְתָּ אֹתָם
וּמִלֵּאתָ אֶת־יָדָם וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם וְכִהֲנוּ לִי׃
וְעָשֵׂה לָהֶם מִכְנְסֵי בַד לְכַסּוֹת בְּשַׂר עֶרְוָה מִמָּתְנַיִם וְעַד־יְרֵכַיִם
יִהְיוּ׃ וְהָיוּ עַל־אַהֲרֹן וְעַל־בָּנָיו בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אוֹ
בְּגִשְׁתָּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא־יִשְׂאוּ עָוֹן וָמֵתוּ
חֻקַּת עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃

כח

וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ אֶת־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ מִתּוֹךְ 1
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוֹ־לִי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר
בְּנֵי אַהֲרֹן׃
וְעָשִׂיתָ בִגְדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת׃ 2
וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל־כָּל־חַכְמֵי לֵב אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו רוּחַ חָכְמָה 3
וְעָשׂוּ אֶת־בִּגְדֵי אַהֲרֹן לְקַדְּשׁוֹ לְכַהֲנוֹ־לִי׃
וְאֵלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ חֹשֶׁן וְאֵפוֹד וּמְעִיל וּכְתֹנֶת 4
תַּשְׁבֵּץ מִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט וְעָשׂוּ בִגְדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ
וְלִבְנָיו לְכַהֲנוֹ־לִי׃

VERSIO SAMARITANA.

* וְצַלְאתָ אֲבַנֵי שֹׁהַם וַאֲבַנֵי מִלֻּאִים לְאֵפֹד וְלַחֹשֶׁן׃ 33
* וְעָשִׂיתָ אֶת־הַמְּעִיל כְּלִיל תְּכֵלֶת׃ * וְהָיָה פִּי רֹאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ 34
שָׂפָה יִהְיֶה לְפִיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֹרֵג כְּפִי תַחְרָא יִהְיֶה לוֹ
לֹא יִקָּרַע׃ * וְעָשִׂיתָ עַל־שׁוּלָיו רִמֹּנֵי תְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת 35
שָׁנִי עַל־שׁוּלָיו סָבִיב וּפַעֲמֹנֵי זָהָב בְּתוֹכָם סָבִיב׃
פַּעֲמֹן זָהָב וְרִמֹּן פַּעֲמֹן זָהָב וְרִמֹּן עַל־שׁוּלֵי הַמְּעִיל סָבִיב׃
** וְהָיָה עָלָיו לְשָׁרֵת וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי יְהוָה
וּבְצֵאתוֹ וְלֹא יָמוּת׃
וְעָשִׂיתָ צִיץ זָהָב טָהוֹר וּפִתַּחְתָּ עָלָיו פִּתּוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ
לַיהוָה׃ וְשַׂמְתָּ אֹתוֹ עַל־פְּתִיל תְּכֵלֶת וְהָיָה עַל־הַמִּצְנֶפֶת
אֶל־מוּל פְּנֵי הַמִּצְנֶפֶת יִהְיֶה׃ וְהָיָה עַל־מֵצַח אַהֲרֹן וְנָשָׂא
אַהֲרֹן אֶת־עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹל
מַתְּנֹת קָדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל־מִצְחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְהוָה׃
וְשִׁבַּצְתָּ כְּתֹנֶת שֵׁשׁ וְעָשִׂיתָ מִצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאַבְנֵט תַּעֲשֶׂה
מַעֲשֵׂה רֹקֵם׃ וּלְבְנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כֻתֳּנֹת וְעָשִׂיתָ לָהֶם אַבְנֵטִים
וּמִגְבָּעוֹת תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת׃
וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ וּמָשַׁחְתָּ אֹתָם
וּמִלֵּאתָ אֶת־יָדָם וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם וְכִהֲנוּ לִי׃
וְעָשֵׂה לָהֶם מִכְנְסֵי בַד לְכַסּוֹת בְּשַׂר עֶרְוָה מִמָּתְנַיִם וְעַד־יְרֵכַיִם
יִהְיוּ׃ וְהָיוּ עַל־אַהֲרֹן וְעַל־בָּנָיו בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אוֹ
בְּגִשְׁתָּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא־יִשְׂאוּ עָוֹן וָמֵתוּ
חֻקַּת עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃

כח

וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ אֶת־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ מִתּוֹךְ 1
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוֹ־לִי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר
בְּנֵי אַהֲרֹן׃
וְעָשִׂיתָ בִגְדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת׃ 2
וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל־כָּל־חַכְמֵי לֵב אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו רוּחַ חָכְמָה 3
וְעָשׂוּ אֶת־בִּגְדֵי אַהֲרֹן לְקַדְּשׁוֹ לְכַהֲנוֹ־לִי׃
וְאֵלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ חֹשֶׁן וְאֵפוֹד וּמְעִיל וּכְתֹנֶת 4
תַּשְׁבֵּץ מִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט וְעָשׂוּ בִגְדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ
וְלִבְנָיו לְכַהֲנוֹ־לִי׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Pones autem velum sub circulis, 33
et introduces illuc, intra velum,
arcam testimonii ; dividétque
vobis velũ inter sanctũ, et inter
sanctũ sanctorum. Ponésq; pro- 34
pitiatoriũ super arcam testimonii
in sancto sanctorum. Et colloca- 35
bis mensam extra velum, et can-
delabrum è regione mensæ ad
latus tabernaculi versùs austrũ;
mensámq; pones ad partẽ septen-
trionalem. Et facies altare, ut
adoleas incensum ; ex lignis Se-
tim facies illud : cubiti erit lon-
gitudo ejus, et cubiti latitudo e-
jus ; quadratum erit, duorúmq;
cubitorum altitudo ejus, ex ipso
cornua ejus. Teges quoque illud
auro puro, tectum ejus, et pari-
etes ejus in circuitu, et cornua e-
jus. Et facies ei coronam auream
in circuitu, et duos annulos aure-
os facies ei subter coronam ejus
super duo latera ejus; facies eos
ad duas partes ejus, & erunt
(k) receptacula vectium quibus
illud portetur : facies quoque
vectes illos ex lignis Setim, &
teges eos auro ; ponésq; illud
ante velum quod est super arcam
testimonii, quo tecũ conveniam.
Et adolebit super illud Aaron
incensum aromatum singulis ma-
tutinis : cùm disponet lucernas,
adolere illud curabit. Et cùm
accendet lucernas Aaron, inter
duas vesperas adolebit illud.
Incensum erit perpetuum coram
Domino in generationibꝫ vestris.
Non offeretis super illud incensũ
alienum, neq; holocaustum, neque
oblationem, neque libamen liba-
bitis super illud. Et expiabit
Aaron super cornua ejus : semel
in anno expiabit super illud in
generationibus vestris. Sanctum
sanctorum est Domino. Facies 36
præterea aulæum ad portam ta-
bernaculi ex hyacintho, purpurâ,
& cocco dibapho, & byssо vetor-
tâ opere acupicto. Facies verò 37
aulæo quinque columnas Setim,
quas teges auro puro, & unci-
nos earum aureos, & conflabis
eis quinque bases æneas.

CAP. XXVII.

ET facies altare ex lignis 1
Setim, quinque cubitorũ erit lon-
gitudo, & quinque cubitorũ la-
titudo ; quadratum erit altare,
sed trium cubitorum altitudo e-
ius. Facies etiam cornua eius 2
super quatuor angulos eius : ex
ipso erunt cornua ejus, & teges
illud ære. Item facies ollas e- 3
jus ad suscipiendos cineres, &
palas eius ; & (a) crateres eius,
& fuscinulas eius, & ignis re-
ceptacula ; omnia vasa eius fa-
cies ærea. Facies quoq; illi cra- 4
ticulam opere reticulato æneam,
faciésque super rete quatuor an-
nulos æreos in quatuor extremi-
tatibus ejus.

VER. SAM. (k) pro locis vectibus (a) scutellas ejus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وعَلِّقِ الحَجَلَةَ تحتَ السُّطَايا * وأَدخِلْ هُناكَ مِن داخِلِ الحَجَلَةِ صندوقَ الشهادةِ * فتفصلُ 33
الحَجَلَةُ بينَ القُدسِ وبينَ خاصِّ الأقداسِ * وأَضَعُ الغِشاءَ على صندوقِ الشهادةِ في خاصِّ 34
الأقداسِ * وصَيِّرِ المائدةَ مِن خارجِ الحَجَلَةِ * والمَنارَ حِيالَها إلى جانبِ المَسكنِ الجَنوبيِّ * والمائدةَ 35
اجعَلْها إلى الجانبِ الشماليِّ * وأَضَعُ سِترًا لبابِ الخِباءِ مِن أسمانجونَ وأرجوانَ وصِبغِ قِرمِزٍ وعسبٍ 36
مسرورٍ صِنعةِ رَقّامٍ * وأَضَعُ للسِترِ خمسةَ أعمِدةٍ مِن سَنطٍ * وعسبُها بذهبٍ * ولْيكُنْ رؤوسُها مِن 37
ذهبٍ * وأَفرِغْ لها خمسَ قواعِدَ نُحاسٍ *

* الفَصلُ السابعُ والعِشرونَ *

* وأَصنَعُ مذبحَ القرابينِ مِن خشبِ السَّنطِ * ولْيكُنْ طولُه خمسَ أذرعٍ * وعرضُه خمسَ أذرعٍ * مربعًا 1
يكونُ المذبحُ * وبلسةُ أذرعٍ سمكُه * وأَصنَعُ سرفاتِه على أربعِ زواياهُ * منه تكونُ سرفُه * وعسبُه بنحاسٍ
* وأَصنَعُ صِنانَهُ لرمادِهِ ومجارفَهُ وكرابيسَه ومناسلَهُ ومجامِرَ * جميعَ آنيتِه تصنعُها مِن نُحاسٍ * وأَصنَعُ 2 3 4
له سردًا على صِنعةِ الشبكةِ النُحاسِ * وأَصنَعُ في الشبكةِ أربعَ حلقاتٍ مِن نُحاسٍ في أربعةِ الأطرافِ *

Et appende velum sub orbiculis, et introduc illuc, intus velum, arcam testimonii : dividétque velum inter Sanctuarium, & inter Præcipuum sacrorum. Et fac velum 34 *super arcã testimonii in Præcipuo sanctorum. Et pone mensam extra velum, &* 35 *candelabrum contra eam ad latus tabernaculi Australe, & mensam pone ad latus Aquilonare. Et fac velamen januæ* 36 *tabernaculi ex hyacintho, & purpurâ, & tinctura croci, & byssо retortâ artificio plumario. Et facito velaminis quinque co-* 37 *lumnas ex Santo, & tege eas auro, & sint capitella earum ex auro, & funde eis quinque bases æris.*

CAP. XXVII.

ET fac altare sacrificiorum ex ligno 1 *Santo. Et sit longitudo ejus quinq; cubitorum, & latitudo ejus quinq; cubitorum ; quadratum erit altare, & trium cubitorũ crassitudo ejus. Et fac prominentes oras e-* 2 *jus juxta quatuor angulos ejus ; ex ipso erunt prominentes oræ ejus ; & contege illud ære. Et fac canistra ejus pro cinere* 3 *ejus, & palas ejus, & forcipes ejus, & fuscinulas ejus, & focos ipsius, et omnia vasa ejus facies ex ære. Et fac ei craticu-* 4 *lam secundùm artificium retis æneì : & facito in veti quatuor ansas ex ære, in quatuor extremitatibus.*

סֵפֶר שְׁמוֹת : כז

רשת תהיה לו ועשית על הרשת ארבע טבעות נחשת על ארבע קצותיו׃ ונתתה אתה תחת כרכב המזבח מלמטה והיתה הרשת עד חצי המזבח׃ ועשית בדים למזבח בדי עצי שטים וצפית אתם נחשת׃ והובא את בדיו בטבעת והיו הבדים על שתי צלעת המזבח בשאת אתו׃ נבוב לחת תעשה אתו כאשר הראה אתך בהר כן יעשו׃ ועשית את חצר המשכן לפאת תימנה קלעים לחצר שש משור מאה באמה ארך לפאה האחת׃ ועמדיו עשרים ואדניהם עשרים נחשת ווי העמדים וחשקיהם כסף׃ וכן לפאת צפון בארך קלעים מאה ארך ועמדו עשרים ואדניהם עשרים נחשת ווי העמדים וחשקיהם כסף׃ ורחב החצר לפאת ים קלעים חמשים אמה עמדיהם עשרה ואדניהם עשרה׃ ורחב החצר לפאת קדמה מזרחה חמשים אמה׃ וחמש עשרה אמה קלעים לכתף הענית עמדיהם שלשה ואדניהם שלשה׃ ולכתף השנית חמש עשרה קלעים עמדיהם שלשה ואדניהם שלשה׃ ולשער החצר מסך עשרים אמה תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משור מעשה רקם עמדיהם ארבעה ואדניהם ארבעה׃ כל עמודי החצר סביב מחשקים כסף וויהם כסף ואדניהם נחשת׃ ארך החצר מאה באמה ורחב חמשים בחמשים וקמה חמש אמות ששי משור ואדניהם נחשת׃ לכל כלי המשכן בכל עבדתו ויתדתיו וכל יתדת החצר

Versio VULG. LAT.

rete erit & infra de altaris ambitum subter illud pones Et
lignis vectes altari vectes facies Et altaris medium ad usque
anulos in ejus vectes inducentur Et ære eos cooperies & : Sittim
illud ferendo in altaris lateribus duobus super vectes erunt &
te fecit videre Quemadmodú illud facies tabularum Cavum
angulum ad tabernaculi atrium facies Et facient sic monte in
cubito in Centum retorta byssо atrio Funde australem ad meridiei
earum bases & viginti ejus columnæ Et anum angulum ad longitudo
sic Et argenti earum circuli & columnarú uncini ;æris viginti
ejus colúnæ & longitudine centum fundæ longitudine in aquilonis angulum ad
columnarum uncini æris viginti earum bases & viginti
fundæ maris angulum ad atrii latitudo Et argenti earum circuli &
decem earum bases & decem earum columnæ :cubitorum quinquaginta
quinquaginta orientem ad anteriorem angulum ad atrii latitudo Et
humero fundæ cubitorum quindecim Et cubiti
secundo humero Et tres earum bases & tres earum columnæ
earum bases & tres earum columnæ ;fundæ quindecim
hyacintho cubitorum viginti operimentum atrii portæ Et tres
recamantis opere retorta byssо & cocci vermiculo & purpura &
columnæ Omnes quatuor earum bases & quatuor earum Columnæ
earum bases & argentei earú uncini argento cinctæ circum atrii
quinquaginta latitudo & cubito in centum atrii Longitudo æræi
retorta byssо cubitorum quinque statura & quinquaginta in
omni in tabernaculi vasis Omnibus æreæ earum bases &
atrii clavi omnes & ejus clavi omnes & ejus servitio
: נחשת

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ ὑποθήσεις αὐτὰς ὑπὸ τὴν ἐχάραν τοῦ θυσιαστηρίου κάτωθεν. ἔσται ἡ ἐχάρα (ε) ἕως τοῦ ἡμίσους τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ (ζ) ποιήσεις τοὺς θυσιαστηρίῳ ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ περιχαλκώσεις αὐτὰς χαλκῷ. Καὶ εἰσαξεῖς (η) τοὺς ἀναφορεῖς εἰς τοὺς δακτυλίους· καὶ ἔσωθ(θ) ἀναφορεῖς κατὰ πλευρὰς τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ αἴρειν αὐτό. Κοῖλον σανιδωτὸν ποιήσεις αὐτό· κατὰ τὸ ὄφος σοι ἐν τῷ ὄρει, οὕτω (ι) ποιήσεις αὐτό. Καὶ ποιήσεις αὐλὴν τῇ σκηνῇ· εἰς τὸ κλίτος τὸ πρὸς λίβα ἰσία ἀπὸ αὐλῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης· μῆκος ἑκατὸν πήχεων τῷ ἑνὶ κλίτει. (κ) Καὶ οἱ σύλοι αὐτῇ εἴκοσι, (λ) καὶ αἱ βάσεις αὐτῇ εἴκοσι χαλκαῖ, καὶ οἱ κρίκοι αὐτῇ καὶ αἱ (μ) φαλίδες ἀργυραῖ. Οὕτως τῷ κλίτει τῷ (ν) πρὸς ἀπηλιώτην, ἰσία ἑκατὸν πήχεων μῆκος· καὶ οἱ σύλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ· καὶ οἱ (ξ) κρίκοι καὶ αἱ φαλίδες τῶν σύλων, καὶ αἱ (ο) βάσεις αὐτῶν περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ. Τὸ δὲ εὖρος τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ θάλασσαν, ἰσία πεντήκοντα πήχεων· σύλοι αὐτῶν δέκα, καὶ βάσεις αὐτῶν δέκα. Καὶ εὖρος τῆς (π) αὐλῆς τῆς πρὸς Νότον, ἰσία πεντήκοντα πήχεων· σύλοι αὐτῶν δέκα, καὶ βάσεις αὐτῶν δέκα. Καὶ πεντεκαίδεκα πήχεων (ρ) τὸ ὕψος τῶν ἰσίων τῷ κλίτει τῷ ἑνί· σύλοι αὐτῶν τρεῖς, (σ) καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. Καὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον (τ) δεκαπέντε πήχεων τῶν ἰσίων τὸ ὕψος· σύλοι αὐτῶν τρεῖς, (σ) καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. Καὶ τῇ πύλῃ τῆς αὐλῆς κάλυμμα εἴκοσι πήχεων τὸ ὕψος ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης τῇ ποικιλίᾳ τοῦ ῥαφιδευτοῦ· σύλοι αὐτῶν τέσσαρες (σ) καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες. Πάντες οἱ σύλοι τῆς αὐλῆς κύκλῳ καπηργυρωμένοι ἀργυρίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ. Τὸ δὲ μῆκος τῆς αὐλῆς ἑκατὸν ἐφ' ἑκάστου· καὶ εὖρος πεντήκοντα ἀπὸ πεντήκοντα· καὶ ὕψος πέντε πήχεων ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, (υ) καὶ βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ. Καὶ πᾶσα ἡ (φ) καλασκιὰ καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα καὶ οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς χαλκοῖ.

Et suppones eos sub craticula altaris ab imo. Erit autem craticula usq; ad mediũ altaris. Et facies altari gestatoria ex lignis imputribilibus, et inærabis ea æramento. Et introduces gestatoria in annulos: & sint gestatoria secundùm latera altaris in portando illud. Concavum tabulatũ facies illud; secundùm id quod tibi demonstratum est in monte, sic facies illud. Et facies atrium tabernaculo. In latere, quod respicit ad (a) Africum, tentoria atrii ex byssо torta: longitudo centum cubitorum (b) uni lateri. (c) Et columnæ (d) eorum viginti; et bases earum æreæ viginti; et circuli earum & (e) arcus argentei. Sic lateri, quod ad Subsolanum, tentoria centum cubitorum longitudo: et columnæ eorũ viginti, & bases earum æreæ viginti: & circuli, et arcus columnarum, & bases earum inargentatæ argento. Et latitudo atrii (f) quæ ad Mare, tentoria quinquaginta cubitorũ: columnæ eorum decem, & bases earum decem. Et latitudo atrii quod ad Austrum, tentoria quinquaginta cubitorum: columnæ eorum decem, et bases earum decẽ. Et quindecim cubitorum altitudo tentoriorũ lateri uni: columnæ eorum tres, & bases earum tres. Et latus secundum, quindecim cubitorũ tentoriorũ altitudo: columnæ eorum tres, & bases earum tres. Et portæ atrii tegimen: viginti cubitorum altitudo ex byacintho, & purpura, & cocco (g) torto, & byssо torta, varietate (h) acu-picta: columnæ eorum quatuor, et bases earum quatuor. Omnes columnæ atrii in circuitu inargentatæ argento, & capita earum argentea, & bases earum æreæ. Longitudo autem atrii centum per centum, & latitudo quinquaginta ad quinquaginta: & altitudo quinque cubitorum ex byssо torta, & bases eorum æreæ. Et omnis supellex & omnia instrumenta & paxilli atrii sint æreì.

MS.A. (ε) ἕως ἡμίσους (ζ) ποιήσεις φορεῖς τοῦ θυσιαστηρίου ἐν (η) τοῖς φορεῖς (θ) οἱ φορεῖς καὶ τὰ δύο πλευρὰ τῶ (ι) ποιήσεις. Καὶ (κ) Καὶ σύλοι (λ) καὶ βάσεις (μ) φαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ. (ν) πρὸς Βορρᾶν, (ξ) κρίκοι αὐτῶν καὶ (ο) βάσεις περιηργυρωμέναι (π) αὐλῆς τὸ πρὸς ἀναλολάς, (ρ) τῶν ἰσίων τὸ ὕψος (σ) καὶ βάσεις (τ) πεντεκαίδεκα (υ) καὶ βάσεις (φ) ἀποσκιὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Pone illam ad margines altaris infernè, sitq; craticula usque ad medium altaris. Fac etiam vectes altari, vectes de ligno hebeni, & obduc eos ære. Et immitte vectes in annulos, sintque ad utrumque latus altaris cùm gestabunt illud. Cavum ex tabulis facies illud: quemadmodum ostendi tibi in monte, sic facietis. Fac etiam atrium tabernaculo ad plagã venti Australis: ordines atrii ex byssо torta: centũ cubitorum erit longitudo ordinis cujuslibet. Columnæ verò ejus, viginti: & fulcra earum viginti ex ære: & capitella columnarum, eorúmq; linimentum ex argento. Et similiter ex plaga Aquilonari per longitudinem, *pones* ordinem centum cubitorum: columnæ verò ejus erunt viginti: & fulcra earum viginti ex ære: & capitella columnarum eorúmq; linimentum ex argento. Latitudo verò atrii ad plagam occidentalem *occupabit* ordines quinquaginta cubitorum: & columnæ eorum decem: & fulcra earum decem. Et latitudo atrii ad plagã vẽti Orientalis, quinquaginta erit cubitorũ. Et quindecim cubitos habebunt ordines lateris unius: eorúmq; columnæ erunt tres, & fulcra earũ tria. Et in latere secundo quindecim ordines, & eorum columnæ tres, earúmq; fulcra tria. Et ostio atrii velum viginti cubitorum ex flavo serico, & purpurâ, & tinctura coccineâ, & byssо tortâ, opere picturæ; colũnæ eorũ quatuor, & fulcra earum quatuor. Omnes colũnæ atrii per circuitũ erũt obductæ argento, & capitella earum ex argento, & fulcra earum ex ære. Longitudo verò atrii erit centum cubitorum, & latitudo ejus quinquaginta in quinquaginta, & altitudo ejus quinque cubitorũ ex byssо torta, & fulcra eorum ex ære. Omnia vasa tabernaculi, & omne ministeriũ ejus, cunctiq; clavi ejus, & omnes clavi atrii, ænei erunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

וְתִתֵּן יָתֵהּ תְּחוֹת סוּבְבָא דְמַדְבְּחָא
מִלְרַע וּתְהֵי מְצַדְתָּא עַד פַּלְגוּת
מַדְבְּחָא: וְתַעֲבֵיד אֲרֵיחַיָּא לְמַדְבְּחָא
אֲרֵיחֵי דַּאֲעֵי שִׁטִּין וְתִחְפֵּי יָתְהוֹן
נְחָשָׁא: וְיֵעֲל יָת אֲרֵיחוֹהִי בְּעִזְקָתָא
וְיִהוֹן אֲרֵיחַיָּא עַל תַּרְעֵי מַדְבְּחָא
בְּמִסְטַל יְתִיהּ: חֲלִיל לוּחִין
תְּעַבֵּיד יָתֵיהּ כְּמָא דְאַחְזֵי יְיָ
בְּטוּרָא כֵּן יַעְבְּדוּן: וְתַעֲבֵיד יָת דְּרָתָא
מַשְׁכְּנָא לְרוּחָא עִבְרָא דָּרוֹמָא סְרָדִין
לְדְרָתָא דְּבוּץ שְׁזִיר מָאָה בְּאַמִּין
אוֹרְכָּא לְרוּחָא חָדָא: וְעַמּוּדוֹהִי
עֶסְרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרִין דְּנְחָשָׁא וְוֵי
עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשֵׁיהוֹן כְּסַף: וְכֵן לְרוּחָא
צְפוֹנָא בְּאוֹרְכָּא סְרָדִין מְאָה
אוֹרְכָּא וְעַמּוּדוֹהִי עֶסְרִין וְסַמְכֵיהוֹן
עֶסְרִין נְחָשָׁא וְוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשֵׁיהוֹן
כְּסַף: וּפוּתְיָא דְּדָרְתָּא לְרוּחַ מַעֲרְבָּא
סְרָדִין חַמְשִׁין אַמִּין עֲמוּדֵיהוֹן עֶסְרָא
וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרָא: וּפוּתְיָא דְּדָרְתָּא
לְרוּחַ קְדוּמָא מַדִּנְחָא חַמְשִׁין אַמִּין:
וְחַמֵּשׁ עֲסָרֵי אַמִּין סְרָדִין לְעִבְרָא
עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן תְּלָתָא:
וּלְעִבְרָא תִּנְיָנָא חַמֵּשׁ עֲסָרֵי סְרָדִין
עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן תְּלָתָא:
וּלְתָרַע דָּרְתָּא פְּרָסָא עֲשְׂרִין אַמִּין
תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא וְהוֹרִי וּבוּץ
שְׁזִיר עוֹבַד צַיָּר עַמּוּדֵיהוֹן אַרְבְּעָא
וְסַמְכֵיהוֹן אַרְבְּעָא: כָּל עַמּוּדֵי
דְּרָתָא סְחוֹר סְחוֹר מְכַבְּשִׁין כְּסַף
וְוֵיהוֹן דִּכְסַף וְסַמְכֵיהוֹן נְחָשָׁא:
אוֹרְכָּא דְּדָרְתָּא מְאָה בְּאַמִּין
וּפוּתְיָא חַמְשִׁין בְּחַמְשִׁין וְרוּמָא
חַמֵּשׁ אַמִּין דְּבוּץ שְׁזִיר וְסַמְכֵיהוֹן
דִּנְחָשָׁא: לְכָל מָאנֵי מַשְׁכְּנָא בְּכָל
פּוּלְחָנֵיהּ וְכָל סְכּוּרֵי וְכָל
סְכֵּי דְּדָרְתָּא דִּנְחָשָׁא:

5 Et pones eâ sub circulo altaris, deorsum: & erit rete usq; 6 ad dimidiũ altaris. Et facies vectes altaris; de lignis setim: 7 & cooperies eos ære. Et *inducet* vectes per annulos: & erunt vectes in duob⁹ lateribus altaris, quando portabũt 8 illud. Concavũ ex tabulis facies illud: sicut ostensũ est tibi in monte, sic facient. Faciésq; atriũ tabernaculi: in cuj⁹ Australi plaga erunt cortinæ de byssо retorta, centũ cubitorum longitudinis in plagâ 9 vnâ. Et columnæ ej⁹ viginti, & bases earũ viginti, ex ære: capita columnarũ & cælaturæ earũ erunt de argento. Et 10 similiter in latere Aquilonis, erunt cortinæ longitudinis centũ cubitorũ: & columnæ ej⁹ viginti, & bases earũ viginti, ex ære; capita columnarum & cælaturæ earũ erunt de argento. Et in latitudine 11 atrii, ad lat⁹ Occidentale, erunt cortinæ longitudinis quinquaginta cubitorũ: columnæ earũ decẽ, & bases earũ decẽ. Et latitudo atrii, ad 12 lat⁹ Orientale, erit quinquaginta cubitorum. Et cortinæ quindecim cubitorũ erunt in uno latere: columnæ earum 13 tres, & bases earũ tres. Et in secundo latere, cortinæ quindecim cubitorũ erunt: columnæ earũ tres, & bases ea- 14 rum tres. Et in ostio atrii erit tentoriũ viginti cubitorũ; ex hyacintho et purpurâ, et coccino, et byssо retortâ, opere polymitario: columnæ ejus quatuor, et bases ej⁹ quatuor. 15 Omnes columnæ atrii p circuitũ cælatæ erunt argento; capita earũ erunt argentea: 16 et bases earũ erũt ex ære. Lõgitudo autẽ atrii erit centũ cubitorũ, et latitudo quinquaginta, et altitudo cortinarũ quinq; cubitorũ ex byssо 17 retortâ: & bases earũ ex ære. Omnia vasa tabernaculi, in 18 omne ministerium ejus: & omnes paxilli ejus, & omnes paxilli atrii, erunt ex ære.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

וְתִתֵּן יָתֵהּ תְּחוֹת סוּבְבָא דְמַדְבְּחָא מִלְרַע וּתְהֵי מְצַדְתָּא עַד פַּלְגוּת מַדְבְּחָא: וְתַעֲבֵיד אֲרֵיחַיָּא לְמַדְבְּחָא אֲרֵיחֵי דַּאֲעֵי שִׁטִּין וְתִחְפֵּי יָתְהוֹן נְחָשָׁא: וְיֵעֲל יָת אֲרֵיחוֹהִי בְּעִזְקָתָא וְיִהוֹן אֲרֵיחַיָּא עַל תַּרְעֵי מַדְבְּחָא בְּמִסְטַל יְתִיהּ: חֲלִיל לוּחִין תְּעַבֵּיד יָתֵיהּ כְּמָא דְאַחְזֵי יְיָ בְּטוּרָא כֵּן יַעְבְּדוּן: וְתַעֲבֵיד יָת דְּרָתָא מַשְׁכְּנָא לְרוּחָא עִבְרָא דָּרוֹמָא סְרָדִין לְדְרָתָא דְּבוּץ שְׁזִיר מְאָה בְּאַמִּין אוֹרְכָּא לְרוּחָא חָדָא: וְעַמּוּדוֹהִי עֶסְרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרִין דְּנְחָשָׁא וְוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשֵׁיהוֹן כְּסַף: וְכֵן לְרוּחָא צְפוֹנָא בְּאוֹרְכָּא סְרָדִין מְאָה אוֹרְכָּא וְעַמּוּדוֹהִי עֶסְרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרִין נְחָשָׁא וְוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשֵׁיהוֹן כְּסַף: וּפוּתְיָא דְּדָרְתָּא לְרוּחַ מַעֲרְבָּא סְרָדִין חַמְשִׁין אַמִּין עֲמוּדֵיהוֹן עֶסְרָא וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרָא: וּפוּתְיָא דְּדָרְתָּא לְרוּחַ קְדוּמָא מַדִּנְחָא חַמְשִׁין אַמִּין: וְחַמֵּשׁ עֲסָרֵי אַמִּין סְרָדִין לְעִבְרָא עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן תְּלָתָא: וּלְעִבְרָא תִּנְיָנָא חַמֵּשׁ עֲסָרֵי סְרָדִין עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן תְּלָתָא: וּלְתָרַע דָּרְתָּא פְּרָסָא עֲשְׂרִין אַמִּין תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא וְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד צַיָּר עַמּוּדֵיהוֹן אַרְבְּעָא וְסַמְכֵיהוֹן אַרְבְּעָא: כָּל עַמּוּדֵי דְּרָתָא סְחוֹר סְחוֹר מְכַבְּשִׁין כְּסַף וְוֵיהוֹן דִּכְסַף וְסַמְכֵיהוֹן נְחָשָׁא: אוֹרְכָּא דְּדָרְתָּא מְאָה בְּאַמִּין וּפוּתְיָא חַמְשִׁין בְּחַמְשִׁין וְרוּמָא חַמֵּשׁ אַמִּין דְּבוּץ שְׁזִיר וְסַמְכֵיהוֹן דִּנְחָשָׁא: לְכָל מָאנֵי מַשְׁכְּנָא בְּכָל פּוּלְחָנֵיהּ וְכָל סְכּוּרֵי וְכָל סְכֵּי דְּדָרְתָּא דִּנְחָשָׁא:

VER. SAMAR.

וְתִתֵּן יָתֵהּ תְּחוֹת סוּבְבָא דְמַדְבְּחָא מִלְרַע וּתְהֵי מְצַדְתָּא עַד פַּלְגוּת מַדְבְּחָא: וְתַעֲבֵיד אֲרֵיחַיָּא לְמַדְבְּחָא אֲרֵיחֵי דַּאֲעֵי שִׁטִּין וְתִחְפֵּי יָתְהוֹן נְחָשָׁא: וְיֵעֲל יָת אֲרֵיחוֹהִי בְּעִזְקָתָא וְיִהוֹן אֲרֵיחַיָּא עַל תַּרְעֵי מַדְבְּחָא בְּמִסְטַל יְתִיהּ: חֲלִיל לוּחִין תְּעַבֵּיד יָתֵיהּ כְּמָא דְאַחְזֵי יְיָ בְּטוּרָא כֵּן יַעְבְּדוּן: וְתַעֲבֵיד יָת דְּרָתָא מַשְׁכְּנָא לְרוּחָא עִבְרָא דָּרוֹמָא סְרָדִין לְדְרָתָא דְּבוּץ שְׁזִיר מְאָה בְּאַמִּין אוֹרְכָּא לְרוּחָא חָדָא: וְעַמּוּדוֹהִי עֶסְרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרִין דְּנְחָשָׁא וְוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשֵׁיהוֹן כְּסַף: וְכֵן לְרוּחָא צְפוֹנָא בְּאוֹרְכָּא סְרָדִין מְאָה אוֹרְכָּא וְעַמּוּדוֹהִי עֶסְרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרִין נְחָשָׁא וְוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשֵׁיהוֹן כְּסַף: וּפוּתְיָא דְּדָרְתָּא לְרוּחַ מַעֲרְבָּא סְרָדִין חַמְשִׁין אַמִּין עֲמוּדֵיהוֹן עֶסְרָא וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרָא: וּפוּתְיָא דְּדָרְתָּא לְרוּחַ קְדוּמָא מַדִּנְחָא חַמְשִׁין אַמִּין: וְחַמֵּשׁ עֲסָרֵי אַמִּין סְרָדִין לְעִבְרָא עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן תְּלָתָא: וּלְעִבְרָא תִּנְיָנָא חַמֵּשׁ עֲסָרֵי סְרָדִין עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן תְּלָתָא: וּלְתָרַע דָּרְתָּא פְּרָסָא עֲשְׂרִין אַמִּין תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא וְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד צַיָּר עַמּוּדֵיהוֹן אַרְבְּעָא וְסַמְכֵיהוֹן אַרְבְּעָא: כָּל עַמּוּדֵי דְּרָתָא סְחוֹר סְחוֹר מְכַבְּשִׁין כְּסַף וְוֵיהוֹן דִּכְסַף וְסַמְכֵיהוֹן נְחָשָׁא: אוֹרְכָּא דְּדָרְתָּא מְאָה בְּאַמִּין וּפוּתְיָא חַמְשִׁין בְּחַמְשִׁין וְרוּמָא חַמֵּשׁ אַמִּין דְּבוּץ שְׁזִיר וְסַמְכֵיהוֹן דִּנְחָשָׁא: לְכָל מָאנֵי מַשְׁכְּנָא בְּכָל פּוּלְחָנֵיהּ וְכָל סְכּוּרֵי וְכָל סְכֵּי דְּדָרְתָּא דִּנְחָשָׁא:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Ponésq; eam sub ambitũ altaris infernè, perveniétq; vsque ad medium altaris. 5 Facies deinde vectes altari, 6 vectes de ligni Setim, & teges eos ære. Et introduces 7 vectes in annulos; erúntque vectes super duo latera altaris cùm portabitur. Concavum tabulatum facies illud, 8 sicut ostensũ tibi est in monte, sic facient. Atrium quoq; 9 tabernaculi facies. Ad plagam Meridionalem tapetes ocellati erũt atrio ex byssо retorta; centum cubitorũ erit longitudo ex latere uno. Et 10 columnæ ejus viginti, baséque ejus viginti æreæ; & uncini earũ, arcúsq; argentei. Ita erit lateri Septentrionali: 11 Tapetũ ocellatorũ longitudo erit centũ cubitorum; columnæ earũ viginti, & bases earum viginti æreæ: uncini verò earũ, et circuli argentei. Ad latitudinẽ autẽ atrii ex 12 latere Occidentali tapetes ocellati quinquaginta cubitorũ; colũnæ earũ decẽ, et baseis earũ decẽ æreæ. Ad latitudi- 13 nẽ quoq; atrii ex parte Orietali ad Orientẽ quinquaginta cubiti. Quindecim cubitorũ 14 tapetes ocellati uni lateri: columnæ eorum tres, baséque eorũ tres æneæ. Atque ad se- 15 cundũ latus quindecim cubitorũ tapetes ocellati, columnæ eorũ tres, & baseis eorũ tres æreæ. Ad portã autem atrii erit aulæũ viginti cubitorũ, ex hyacintho, et purpurâ, & cocco dibapho, & byssо vetortâ, opere acupictо: & columnæ ejus quatuor, baséque eius quatuor æreæ. Omnes co- 17 lũnæ atrii in circuitu cinctæ erunt argento, uncinique earũ argẽtei, sed bases earũ æreæ. Longitudo atrii erit centum 18 cubitorum, Latitudo quinquaginta cubitorum, sed altitudo quinque cubitorum ex byssо vetorta, & bases eius æreæ. Facies quoque omnia 19 vasa tabernaculi pro omni ministerio eius, singulos quoque clavos, & paxillos atrii æneos: Fac etiam vestes ex hyacintho, & purpurâ, & cocco duplici ad ministrandum cum illis in sanctuario.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 وَاجْعَلْهَا تَحْتَ سَرَبِ الْمَذْبَحِ مِنْ أَسْفَلٍ فَسَلَعُ إِلَى نِصْفِهِ وَاصْنَعْ لِلْمَذْبَحِ دَهْوَقًا مِنْ حَسَبِ السَّطْ
6 وَعِسِهَا بِنُحَاسٍ وَادْخِلْ دَهْوَقَهُ فِي الْحَلَقِ وَيَكُونُ عَلَى جَانِبَيِ الْمَذْبَحِ إِذَا حُمِلَ مِنَ الْوَاحِ
7 بُجُوفٍ تَصْنَعُهُ كَمَا أُرِيتَ فِي الْجَبَلِ كَذَلِكَ يَصْنَعُونَ وَاصْنَعْ سُرَادِقَ الْمَسْكَنِ مِنْ جِهَةِ مَهَبِّ الْجَنُوبِ
9 فَلُوعَ السُّرَادِقِ عَشْرٌ مَسْرُورٌ مِائَةُ ذِرَاعٍ طُولُهَا فِي الْجِهَةِ الْوَاحِدَةِ وَعُمُدُهَا فَلْيَكُنْ عِشْرِينَ
10 وَوَاعِدُهَا عِشْرِينَ مِنْ نُحَاسٍ وَاجْعَلْ رَوَافِنَ الْعُمُدِ وَطِلَاهَا فِضَّةً وَكَذَلِكَ لِجِهَةِ الشَّمَالِ فِي الطُّولِ
11 فَلُوعُ طُولُهَا مِائَةُ ذِرَاعٍ وَأَعْمِدَتُهَا عِشْرُونَ وَوَاعِدُهَا عِشْرُونَ مِنْ نُحَاسٍ وَرَوَافِنُ الْأَعْمِدَةِ
12 وَطِلَاؤُهَا مِنْ فِضَّةٍ وَعَرْضُ السُّرَادِقِ مِنْ جِهَةِ الْغَرْبِ يَكُونُ فَلُوعًا خَمْسِينَ ذِرَاعًا وَعُمُدُهَا عَشْ
13 وَوَاعِدُهَا عَشْرٌ وَعَرْضُ السُّرَادِقِ مِنْ جِهَةِ الشَّرْقِ خَمْسِينَ ذِرَاعًا مِنْهَا خَمْسٌ عَشْرٌ ذِرَاعًا فَلُوعٌ
14 لِلْكَتِفِ وَعُمُدُهَا ثَلَثَةٌ وَوَاعِدُهَا ثَلَثٌ وَلِلْكَتِفِ الثَّانِي فَلُوعٌ طُولُهَا خَمْسُ عَشْرَ ذِرَاعًا وَأَعْمِدَتُهَا
15 ثَلَثَةٌ وَوَاعِدُهَا ثَلَثٌ وَلِبَابِ السُّرَادِقِ سِتْرٌ طُولُهُ عِشْرُونَ ذِرَاعًا مِنْ أَسْمَاجُونَ وَأُرْجُوَانٍ وَصِبْغِ
16 قِرْمِزٍ وَعَمَلِ مَسْرُورٍ وَلَهُ خَمْسَةُ أَعْمِدَةٍ وَوَاعِدُهَا أَرْبَعٌ وَجَمِيعُ عَمَدِ السُّرَادِقِ مُسْتَدِيرًا تَكُونُ
17 مُطْلِيَةً فِضَّةً وَرَوَافِنُهَا مِنْ فِضَّةٍ وَوَاعِدُهَا مِنْ نُحَاسٍ طُولُ السُّرَادِقِ مِائَةُ ذِرَاعٍ وَعَرْضُهُ
18 خَمْسُونَ ذِرَاعًا بِالْخَمْسِينَ وَسَمْكُهُ خَمْسُ أَذْرُعٍ مِنْ عَسَلٍ مَسْرُورٍ وَوَاعِدُهُ مِنْ نُحَاسٍ وَسَائِرُ آنِيَةِ
19 الْمَسْكَنِ الَّتِي فِي جَمِيعِ خِدْمَتِهِ وَجَمِيعُ أَوْتَادِهِ وَأَوْتَادُ السُّرَادِقِ مِنْ نُحَاسٍ

Et pone illud sub longitudine altaris deorsum, ut pertingat ad dimidiũ ejus. Et fac 5 6 *altari vectes de ligno Santo, & tege eos ære. Et immitte vectes ejus in ansas, et* 7 *erunt super utrumq; latus altaris cùm gestabitur. Ex tabulis concavis facies illud:* 8 *ut ostensum est tibi in monte, sic facient. Et* 9 *fac tentorium habitaculi in parte ex quâ flat Auster, vela tentorii de byssо retorta, eorumq; longitudo centũ cubitorũ ex unâ plagâ: Et columnæ eorum fiat viginti, &* 10 *baseis eorũ viginti ex ære. Et fac capitella columnarum et linimẽtum eorũ ex argento. Et similiter ad plagam Aquilonarẽ per* 11 *longitudinẽ, vela quorum lõgitudo sit cẽtum cubitorum: et columnæ eorum viginti, et baseis earum viginti ex ære; et capitella columnarum, et linimẽtum eorum ex argento. Et latitudo tentorii ex plagâ Oc-* 12 *cidentali, erunt vela quinquaginta cubitorum: et columnæ ejus decẽ, et baseis ejus decẽ. Et latitudo tentorii ex parte Orien-* 13 *tis, quinquaginta cubitorum. Ex quibus* 14 *quindecim cubiti dabuntur velis manicæ: & columnæ ejus tres, & baseis ejus tres. Et* 15 *manicæ secundæ vela dabis longitudinis quindecim cubitorum: & columnæ ejus tres, & baseis ejus tres. Et ostio tentorii sit* 16 *velum cujus longitudo sit viginti cubitorum, ex hyacintho, et purpurâ, et tinctura croci, et byssо vetortâ: et habeat quinq; columnas, et earũ baseis quatuor. Et omnes* 17 *columnæ tentorii per circulum eruat contectæ argento, et capitella earũ ex argento, & baseis earũ ex ære. Longitudo tentorii,* 18 *centum cubitorum; & latitudo ejus quinquaginta cubitorum in quinquaginta; & crassitudo ejus quinque cubitorum de byssо retorta: & baseis ejus ex ære. Et cuncta* 19 *vasa habitaculi, quæ sunt in omne ministerium ejus, & omnes paxilli ejus & paxilli tentorii, ex ære.*

ספר שמות : כח

purum oleæ oleum te ad *accipient* & Israel filiis præcipies tu Et
20 וְאַתָּה תְצַוֶּה׀ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ
tabernaculo In .semper lucernã *ascendere faciendũ ad* luminari contusum
21 כָּתִית לַמָּאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד: בְּאֹהֶל
Aharon eam disponet *testimonium super* quod *velum extra ab comentus*
מוֹעֵד מִחוּץ לַפָּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדֻת יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אַהֲרֹן
seculi Statutũ .Domino coram mane usque vespera à ejus filii &
וּבָנָיו מֵעֶרֶב עַד־בֹּקֶר לִפְנֵי יְהוָה חֻקַּת עוֹלָם
.Israel filiis à eorũ generationib⁹
לְדֹרֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

CAP. XXVIII. כח

ejus filios & tuũ fratrẽ Aharon te ad fac appropinquare tu Et
1 וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ אֶת־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו
Nadab Aharon mihi *fungendũ sacerdotio ad* Israel filiorum medio è secum
אִתּוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוֹ־לִי אַהֲרֹן נָדָב
vestes facies Et .Aharon filii Ithamar & Elhazar Abihu &
וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן: וְעָשִׂיתָ בִגְדֵי־
loquêris tu Et .decorem & gloriam ad tuo fratri Aharon sanctitatis
2 קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת: וְאַתָּה תְּדַבֵּר
facient & sapientiæ spiritu *eum replevi quem* corde sapientes omnes ad
אֶל־כָּל־חַכְמֵי־לֵב אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו רוּחַ חָכְמָה וְעָשׂוּ
hæ Et .mihi *sacerdotio fũgendũ ad* eũ sanctificandũ ad Aharon vestes
3 אֶת־בִּגְדֵי אַהֲרֹן לְקַדְּשׁוֹ לְכַהֲנוֹ־לִי: וְאֵלֶּה
tunicã & ; palliũ & superhumerale & pectorale facient quas vestes
הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ חֹשֶׁן וְאֵפוֹד וּמְעִיל וְכְתֹנֶת
tuo fratri Aharon sanctitatis vestes faciẽt Et .baltheũ & cidarin *oculatam*
תַּשְׁבֵּץ מִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט וְעָשׂוּ בִגְדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ
& aurum accipient ipsi Et .mihi *sacerdotio fungendũ ad* ejus filiis &
וְלִבָנָיו לְכַהֲנוֹ־לִי: וְהֵם יִקְחוּ אֶת־הַזָּהָב וְאֶת־
.byssum & cocci vermiculum & purpuram & hyacinthũ
6 הַתְּכֵלֶת וְאֶת־הָאַרְגָּמָן וְאֶת־תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ:
cocci vermiculo purpura & hyacintho auro superhumerale facient Et
וְעָשׂוּ אֶת־הָאֵפֹד זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן תּוֹלַעַת שָׁנִי
ei *erit* junctæ *scapulæ* Duæ .cogitantis opere retorta byssо &
7 וְשֵׁשׁ מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב: שְׁתֵּי כְתֵפֹת חֹבְרֹת יִהְיֶה־לּוֹ
quod ej⁹ superhumeralis *artificii* Et .*jũgetur* & ej⁹ extremitates duas ad
אֶל־שְׁנֵי קְצוֹתָיו וְחֻבָּר: וְחֵשֶׁב אֲפֻדָּתוֹ אֲשֶׁר
purpura & hyacintho auro *erit* ipso ex ipsi⁹ opus sicut illud super
עָלָיו כְּמַעֲשֵׂהוּ מִמֶּנּוּ יִהְיֶה זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
lapides duos accipies Et .retorta byssо & cocci vermiculo &
8 וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר: וְלָקַחְתָּ אֶת־שְׁתֵּי אַבְנֵי־
Sex .Israel filiorum nomina eis *super aperies* & *cælychis*
9 שֹׁהַם וּפִתַּחְתָּ עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: שִׁשָּׁה
residua sex nomina & uno lapide *super* eorũ *nominib⁹* de
מִשְּׁמֹתָם עַל הָאֶבֶן הָאֶחָת וְאֶת־שְׁמוֹת הַשִּׁשָּׁה הַנּוֹתָרִים
lapidis artificis Opere .eorum generationes juxta *secundo* lapide *super*
10 עַל־הָאֶבֶן הַשֵּׁנִית כְּתוֹלְדֹתָם: מַעֲשֵׂה חֹרֵשׁ אֶבֶן
filiorũ nominibus *super* lapides ambos *aperies* sigilli *apertionibus*
פִּתּוּחֵי חוֹתָם תְּפַתַּח אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל־שְׁמֹת בְּנֵי
.eos facies auri *ocellaturis* circundatos :Israel
11 יִשְׂרָאֵל מְסֻבֹּת מִשְׁבְּצוֹת זָהָב תַּעֲשֶׂה אֹתָם:

Versio VULG. LAT.

20 Præcipe filiis Israel ut afferant tibi oleum de arboribus olivarum purissimum, piloque contusum : ut ardeat lucerna semper In
21 tabernaculo testimonii, extra velum quod oppansum est testimonio. Et collocabunt eam Aaron & filii ejus, ut usque manè luceat coram Domino. Perpetuus erit cultus per successiones eorum à filiis Israel.

CAP. XXVIII.

1 APplica quoque ad te Aaron fratrem tuum cum filiis suis de medio filiorum Israel, ut sacerdotio fungantur mihi; Aaron, Nadab, & Abiu, Eleazar, & Ithamar. Faciésque
2 vestem sanctam Aaron fratri tuo in gloriam & decorem. Et loquêris cunctis sapientibus corde, quos replevi spiritu prudentiæ, ut faciant vestes Aaron, in quibus sanctificatus
4 ministret mihi. Hæc autem erunt vestimenta quæ facient ; Rationale, & superhumerale, tunicam & lineam strictam, cidarim & balteum. Facient vestimenta sancta fratri tuo Aaron & filiis ejus, ut sacerdo-
5 tio fungantur mihi. Accipiétque aurum, & hyacinthum, & purpuram, coccúmque bis
6 tinctum, & byssum. Facient autem superhumerale de auro & hyacintho & purpura, coccóque bis tincto & byssо retorta, opere polymito. Duas oras junctas habebit in utroque latere summitatum, ut in
8 unum redeant. Ipsa quoque textura & cuncta operis varietas erit ex auro, et hyacintho, & purpura, coccóque bis tincto, & byssо retorta. Suméſq; duos lapides onychinos, & sculpes in eis nomina filiorum
10 Israel. Sex nomina in lapide uno, & sex reliqua in altero, juxta ordinem nativitatis eorum. Opere sculptoris & cælaturâ gemmarii, sculpes eos
11 nominib⁹ filiorũ Israel, inclusos auro atq; circundatos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ σὺ σύνταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λαβέτωσάν σοι ἔλαιον (χ) ἐξ ἐλαίων ἄκρυπτον καθαρὸν κεκομμένον εἰς (ψ) φῶς καῦσαι, ἵνα καίηται λύχνος διαπαντὸς
21 Ἐν τῇ σκηνῇ τῆς μαρτυρίου. ἔξωθεν τῆς καταπετάσματος τῆς ὁπὶ τῆς διαθήκης καύσει (ω) αὐτὸ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀφ' ἑσπέρας ἕως πρωΐ, (α) ἐναντίον κυρίου, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

MS. A. (χ) ἐξ ελαίων ἀκρύγητον (ψ) φῶς, ἵνα (ω) αὐτὸν (α) ἐναντι

ΚΕΦ. κη'.

1 Καὶ σὺ προσαγάγε πρὸς σαυτὸν τὸν τε Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τοὺς υἱοὺς (α) αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἱερατεύειν μοι Ἀαρὼν, καὶ Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ, καὶ
2 Ἐλεάζαρ, καὶ (β) Ἰθάμαρ υἱὸς Ἀαρών. Καὶ ποιήσεις στολὴν ἁγίαν Ἀαρὼν τῷ ἀ-
3 δελφῷ σου εἰς τιμὴν καὶ δόξαν. Καὶ σὺ λαλήσον πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῇ διανοίᾳ, οὓς ἐνέπλησα (γ) πνεύματος σοφίας καὶ αἰσθήσεως. καὶ ποιήσουσι τὴν στολὴν τὴν ἁγίαν Ἀαρὼν εἰς τὸ ἅγιον, ἐν ᾗ ἱερατεύσει
4 μοι. Καὶ αὗται αἱ στολαί, ἃς ποιήσουσι· τὸ περιστήθιον, καὶ τὴν ἐπωμίδα, καὶ τὸν ποδήρη, καὶ χιτῶνα κοσυμβωτὸν, καὶ κίδαριν, καὶ ζώνην. καὶ ποιήσουσι στολὰς ἁγίας Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς τὸ
5 ἱερατεύειν μοι. Καὶ αὐτοὶ λήψονται τὸ χρυσίον, καὶ (δ) τὸν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ τὴν βύσσον.
6 Καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ὑφαντὸν ποικιλτοῦ. Δύο
7 (ε) ἐπωμίδες συνέχουσαι ἔσονται αὐτῷ ἑτέρα τὴν ἑτέραν, ὅτι τοῖς δυσὶ μέρεσιν (ζ)
8 ἐξηρτημέναι. Καὶ τὸ ὕφασμα τῶν ἐπωμίδων ὃ ὄντι ἐπ' αὐτῷ, καὶ τὴν ποίησιν ἐξ αὐτοῦ ἔσται ἐκ (η) χρυσίου καθαροῦ, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου,
9 καὶ βύσσου κεκλωσμένης. Καὶ λήψῃ τοὺς δύο λίθους, λίθους σμαράγδου, καὶ γλύψεις (θ) ἐν αὐτοῖς τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
10 Ἓξ ὀνόματα ὅτι τὸν λίθον τὸν ἕνα, καὶ τὰ ἓξ ὀνόματα τὰ λοιπὰ ὅτι τὸν λίθον τὸν
11 δεύτερον κατὰ τὰς γενέσεις αὐτῶν. Ἔργον λιθοξικῆς τέχνης· γλύμμα σφραγίδος διαγλύψεις τοὺς δύο (ι) λίθους ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

MS. A. Κεφ. κη'. (α) αὐτῷ ἐκ (β) Ἰαμὰρ τοὺς υἱοὺς (γ) πνεύματος διαθήσεως. καὶ ποιήσουσιν (δ) τὴν ὑάκινθον, (ε) ἐπωμίδες ἔσον) αὐτῷ, συνέχεσαι αὐτῷ ἕλεα, (ζ) ἐξηρτισμέναι. (η) χρυσίε, καὶ (θ) ἐπ' αὐτοῖς (ι) λίθους, διαγλύψεις ἐπὶ τοῖς

Et tu præcipe filiis Israel: & sumant sibi oleum (i) ex olivis, defecatum, purum, contusum, ad lumen (k) accendendum; ut ardeat lucerna semper In tabernaculo testimonii. Extra velamen, quod est super testimonium, accendet illud Aaron & filii ejus, à vespera usque ad manè, ante Dominum: legitimum sempiternum in progenies vestras à filiis Israel.

CAP. XXVIII.

ET tu adduc ad te, & Aaron fratrem tuum, & filios ejus, & de filiis Israel; ut sacerdotio fungantur mihi Aaron, & Nadab, & Abiud, & Eleazar, & Ithamar, filii Aaron. Et facies stolam sanctam Aaron fratri tuo ad honorem & gloriam. Et tu loquere omnibus sapientibus mente, quos replevi spiritu (a) sapientiæ (b) & sensûs. Et facient stolam sanctam Aaron (c) ad sanctum, in qua sacerdotio fungetur mihi. Et hæ sunt stolæ, quas facient: pectorale, & (d) superhumerale, & talarem, & tunicam (e) cossymbotam, (f) & cidarim, & zonam. Et facient stolas sanctas Aaron, & filiis ejus; ut sacerdotio fungantur mihi. Et ipsi sument aurum, & hyacinthum, & purpuram, & (g) coccum, & byssum: Et facient superhumerale (h) de byssо torta, opus textum variatorius. Duo superhumeralia erunt ei continentia alterum alterum, in duabus partibus annexa. Et textura superhumeralium quæ est in eo, secundùm factionem ex eo, erit ex auro puro, & hyacintho, & purpura, & cocco neto, & byssо torta. Et sumes duos lapides, lapides (i) smaragdi: & sculpes in eis nomina filiorum Israel. Sex nomina in lapide uno, & sex nomina reliqua in lapide secundo, (k) secundùm generationes eorum, Opus lapidariæ artis: sculpturam sigilli sculpes ambos lapides in nominibus filiorum Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 ... Tu etiam præcipe filiis Israel ut sumant tibi unguentum purum olei expressi ad accendendas lucernas jugiter In tabernaculo
21 temporis, extra velum quod est super testimonium : disponetque eas Aharon & filii ejus à vespera usque mane coram Domino, lege perpetuâ in generationes vestras.

CAP. XXVIII.

1 Tu quoque accedere fac ad te Aharonem fratrem tuum, & filios ejus cum eo, de medio filiorum Israel, ut sacerdotio mihi fungantur ; Aharonem *inquam*, & Nadab, & Abihu, & Eliazar, & Ithamar, filios Aharonis. Et fac vestes sanctitatis Aharoni fratri
2 tuo, ad honorem & gloriam. Et tu dic omnibus sapientibus corde, quos implevi spiritu
3 sapientiæ, ut faciant vestes sanctitatis Aharoni, ad sanctificandum eum, ut sacerdotio mihi fungatur. Hæ autem sunt vestes quas
4 facient illis, perizoma, & ephod, thorax, & tunica byssina, & tiara, & zona : facientque vestes sanctitatis Aharoni fratri tuo, & filiis ejus, ut sacerdotio mihi fungantur.
5 Hi ergò accipiant aurum, & flavum sericum, & purpuram, & tincturam coccineam, & byssum tortam : Faciantque ephod
6 ex auro, flavo serico, & purpurâ, & tincturâ coccineâ, & byssо tortâ, opere artificis.
7 Duo humeri erunt cum eo conjuncti ab utroque ipsius latere, & cohærebit. Zona e-
8 phod quæ super ipsum est, ex ipsomet erit, ejusdem artificii ; *nempe* ex auro, & flavo serico, & purpurâ, & tincturâ coccineâ, & byssо tortâ. Et accipe duos lapides beryllı,
9 & sculpe super eos nomina filiorum Israel.
10 Sex ex nominibus eorum sculpe super lapidem unum ; & sex nomina quæ supersunt,
11 sculpe super lapidem alterum, juxta nativitates eorum. Opere artificis, lapides cælatos cælaturâ sigilli, sculpe duos lapides secũdùm nomina filiorum Israel : inclusos, & fixos in auro fac eos.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

20 וְאַתְּ תְּפַקֵּד יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסְבּוּן
לָךְ מִשְׁחָ זֵיתָא דַכְיָא כְּתִישָׁא
לְאַנְהָרָא לְאַדְלָקָא בוצִינְיָא תְּדִירָא:
21 בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא מִבָּרָא לְפָרוכְתָּא
דַּעַל סַהֲדוּתָא יְסַדֵּר יָתֵיהּ אַהֲרֹן
וּבְנָוהִי מֵרַמְשָׁא עַד צַפְרָא קֳדָם
יְיָ קְיָם עָלַם לְדָרֵיהוֹן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
כח
1 וְאַתְּ קָרֵיב לְוָתָךְ יָת אַהֲרֹן אָחוּךְ
וְיָת בָּנָוהִי עִמֵּיהּ מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְשַׁמָּשָׁא קָדָמַי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא
אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן: וְתַעֲבֵיד
2 לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן אָחוּךְ לִיקָר
וּלְתוּשְׁבְּחָא: וְאַתְּ תְּמַלֵּל עִם כָּל
3 חַכִּימֵי לִבָּא דְּאַשְׁלֵמִית עִמְּהוֹן רוּחַ
חָכְמְתָא וְיַעְבְּדוּן יָת לְבוּשֵׁי אַהֲרֹן
לְקַדּוּשׁוּתֵיהּ לְשַׁמָּשָׁא קָדָמַי: וְאִלֵּין
4 לְבוּשַׁיָּא דְּיַעְבְּדוּן חוֹשְׁנָא וְאֵפוֹדָא
וּמְעִילָא וְכִתּוֹנָא מְרַקְמָא מְצַנְפְּתָא
וְהִמְיָנִין וְיַעְבְּדוּן לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא
5 לְאַהֲרֹן אָחוּךְ וְלִבְנוֹהִי לְשַׁמָּשָׁא
קָדָמָי: וְאִנּוּן יְסַבּוּן יָת דְּהַבָּא וְיָת
6 תְּכֵלְתָּא וְיָת אַרְגְּוָנָא וְיָת צְבָע וְזָהֳרֵי
וְיָת בּוּצָא: וְיַעְבְּדוּן יָת אֵיפוֹדָא
דַּהֲבָא תְּכֵלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא צְבָע וְזָהֳרֵי
7 וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד אוּמָן: תַּרְתֵּין כְּתַפִּין
מְלַפְּפָן יְהוֹן לֵיהּ עַל תַּרְתֵּין סְטָרוֹהִי
8 וְיִתְלַפָּף: וְהֶמְיָן דְּקִוּנְיֵהּ דִּי עֲלוֹהִי
כְּעוֹבָדֵיהּ מִנֵּיהּ יְהֵי דְּהַבָּא תְּכֵלְתָּא
וְאַרְגְּוָנָא וְצְבָע זְהוֹרֵי וּבוּץ שְׁזִיר:
9 וְתִסַּב יָת תַּרְתֵּין אַבְנֵי בוֹרְלָא
10 וְתִנְלוֹף עֲלֵיהֶן שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
שִׁתָּא מִשְׁמָהָתְהוֹן עַל אַבְנָא חֲדָא
וְיָת שְׁמָהָת שִׁתָּא דְּאִשְׁתָּאֲרוּ עַל
11 אַבְנָא תִּנְיָתָא כְּתוֹלְדָתְהוֹן: עוֹבַד
אוּמָּן אֶבֶן טָבָא כְּתַב מְפַרַשׁ כְּנִגְלָף
דְּעוֹקָא תִּנְלוֹף יָת תַּרְתֵּין אַבְנַיָּא
עַל שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְשַׁקְּעָן
מְרַמְּצָן דְּרַהֲבָ תַּעֲבִיד יָתְהֶן:

Targum ONKELOS.

20 Tu autem præcipe filiis Iſrael, ut afferant tibi oleum mundiſſimum de olivis contuſis, ut luceat: ut incendantur lucernæ
21 ſemper. In tabernaculo fœderis extra velum, quod eſt ante teſtamentũ, ordinabit eas Aaron & filii ejus à veſpere uſq; ad mane coram Domino: ritu perpetuo in generationibus
28 1 ſuis, à filiis Iſrael.

CAP. XXVIII.

Tu autem applica ad te Aaron fratrẽ tuum, & filios ejus cum eo de medio filiorũ Iſrael, ut miniſtrent corã me: Aaron, Nadab & Abiu, Eleazar & Ithamar, filii Aaron. Faciéſq;
2 veſtes ſanctas Aaron fratri tuo:
3 in gloriam, & in decorẽ. Et tu loquere cum omnibus ſapientibus corde; quos implevi ſpiritu ſapientiæ: ut faciant veſtes Aaron, ut ſanctificetur ad mi-
4 niſtrandum coram me. Et hæ ſunt veſtes quas facient; Rationale & ſuperhumerale, & palliũ; *tunicam ſtrictam*, cidarim & baltea: facientq; veſtes ſanctas Aaron fratri tuo, & filiis e-
5 jus, ut miniſtrent corã me. Et illi accipient aurũ, & hyacinthum, & purpuram: & cocci-
6 num, & byſſum. Et facient ſuperhumerale; ex auro, & argento & purpurâ, & coccino, & byſſo retortâ, opere artifi-
7 cis. Duo humeruli conjũcti erunt ei, in duobus lateribus ejus conjungentur. Et balteus
8 ornatus ejꝰ, qui eſt ſuper illud; ſicut opus ejus, ex ipſo erit: ex auro, hyacintho & purpura, & coccino, & byſſo retorta. Tolléſq; duos lapides onychinos: & ſculpes ſuper eos nomina
10 filiorum Iſrael. Sex nomina ſuper lapide uno: & reliqua ſex nomina, ſuper lapide ſecundo, juxta ordinem natívitatis eorum. Opere artificis lapidis precioſi: ſcripturâ diſtincta ſicut ſculptura *annuli*, ſculpes duos lapides per nomina filiorum Iſrael: inclusos *celaturis aureis* facies eos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 * ואת תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד
21 באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני יהוה חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל
28 1 ** ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהן לי אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן
2 * ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת
3 * ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי
4 * ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו לכהנו לי
5 * ואתה תקח את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן ואת התולעת השני ואת השש
6 ** ועשו את האפד זהב תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר מעשה חשב
7 חברת שתים יהיה אל שני קצותיו וחבר
8 * וחשב האפדתו אשר עליו ממנו כמעשהו זהב תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר
9 * ולקחת את שתי אבני שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל
10 ששה שמותם על האבן האחת וששה שמות הנותרים על האבן השנית כתולדתם
11 * מעשה חרש אבן פתוחי חותם תפתח את שתי האבנים על שמות בני ישראל מסבות זהב תעשה אתם

VERSIO SAMARITANA.

20 * ואת תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד
21 * באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני יהוה חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל
28 1 ** ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהן לי אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן
2 * ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת
3 * ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי
4 * ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו לכהנו לי
5 * ואתה תקח את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן ואת התולעת השני ואת השש
6 ** ועשו את האפד זהב תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר מעשה חשב
7 חברת שתים יהיה אל שני קצותיו וחבר
8 * וחשב האפדתו אשר עליו ממנו כמעשהו זהב תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר
9 * ולקחת את שתי אבני שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל
10 ששה שמותם על האבן האחת וששה שמות הנותרים על האבן השנית כתולדתם
11 * מעשה חרש אבן פתוחי חותם תפתח את שתי האבנים על שמות בני ישראל מסבות זהב תעשה אתם

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Tu autem præcipies filiis Iſrael, ut accipiant pro te oleum olivæ purum, contuſum pro luminari, ut accendatur lucerna ſemper. In tabernaculo teſtimonii, extra velamen quod eſt ſuper teſtimonium diſponet illud Aaron, & filii ejus, à veſpera uſque ad mane coram Domino; ſtatutum eſt æternũ in generationibus veſtris à filiis Iſrael.

CAP. XXVIII.

Tu autem accedere fac ad te Aaronem fratrem tuum, et filios ejus cum eo, de medio filiorum Iſrael, ut ſacerdotio fungantur mihi, Aaron, Nadab & Abihu, Eleazar et Ithamar, filii Aaronis. Ideò facies veſtes ſanctitatis Aaroni fratri tuo in gloriam et (a) decorem. Tu quoque loquêris omni ſapienti corde, cujus implevi ſpiritum ſapientiæ, ut faciant veſtes Aaronis ad ſanctificandũ eum ut ſacerdotio mihi fungatur. Iſtæ autem ſunt veſtes quas facient: Pectorale, et Ephod, et Pallium, et tunica teſſellata, cidaris, & balteus. Facient igitur veſtes ſanctas Aaroni fratri tuo, et filiis ejus, ut ſacerdotio fungantur mihi. Illi autem accipient aurum, et hyacinthum, & purpuram, & coccum dibaphum, & byſſum retortam. Facient autem Ephod ex auro, hyacintho, & purpura, & cocco dibapho, et byſſo retortâ, opere plumario. Duæ ſcapulæ junctæ erunt ei, ſuper duas extremitates ejus jungentur. Cingulum quoque ſui Ephod quod eſt ſuper eum tanquam opus ejus ab ipſo extans fiet ex auro, hyacintho, & purpura, & cocco dibapho, et byſſo retortâ. Capieſq; duos lapides onychinos, et ſculpes ſuper eos nomina filiorum Iſrael. Sex de nominibus eorum ſuper lapidem unum, & ſex nomina reliqua ſuper lapidem ſecundum, juxta generationes eorum. Opere artificis lapidarii cum ſculpturis ſigilli ſculpes duos iſtos lapides juxta nomina filiorum Iſrael; fundis aureis includes eos.

VER. SAM. (a) amplitudinem.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

Et tu præcipe filiis Iſrail, ut afferant tibi oleum olivæ purum contritum, ad illuminandum: ut illuminentur eo lucernæ ſemper. In tabernaculo conventûs extra velum quod eſt ſuper teſtimonium, diſponet illud Haron & filii ejus à veſpera uſque mane ante habitaculum Dei, conſtitutionis æternitatis in generationes veſtras ex filiis Iſrail. CAP. XXVIII.

ET tu etiã accedere fac ad te Haronem fratrẽ tuum, et filios ejus cum illo de medio omnium filiorum Iſrail, ut ſacerdotii munus ſubeant, & ſint mihi: Haronem inquam, & Nadab, & Abihu, et Eliazar, & Ithamar filios ejus. Et fac veſtes ſanctitatis Haron fratri tuo in venerationem et magnificentiam. Et tu loquere cum qualibet ſapienti in quo complevi doctrinã ſpiritûs ſapientiæ, ut faciant veſtes Haron ad ſanctificationem ipſius, ut ſacerdotium obeat mihi. Et hæ ſunt veſtes quas facient, Thorax, & pectorale, et pluviale, & veſtis duplicata acu-picta, cydaris, & cingulus. Et facient veſtes ſanctitatis Haron fratri tuo & filiis ejus, ut ſacerdotio fungantur mihi. Et ipſi accipient aurum, & hyacinthum, & purpuram, & tincturam croci, & byſſum: Faciéntque pectorale ex auro, & hyacintho, & purpura, & tinctura croci, et byſſo retortâ, artificio ſagaciſſimi. Et duæ oræ conſutæ erunt ei, conſuentur autẽ ſuper utramq; extremitatem ejus. Et vitta pectoralis, quæ eſt juxta artificiũ ejus, erit ſicut ipſũ ex auro, et hyacintho, et tinctura croci, & byſſo retortâ. Et accipe duos lapides chryſtalli, & ſculpe ſuper eos nomina filiorum Iſrail. Sex ex eis ſuper lapidem unum, et ſex nomina reliqua ſuper lapidẽ ſecundum, pro ratione nativitatis eorum. Opere ſculptoris gemmarii; ut ſculptura annuli, ſculpes ſuper utrumque lapidem nomina filiorum Iſrail, & efficies ut ambiant eos ocelli ex auro.

ספר שמות: כח

lapides, superhumeralis scapulis super lapides ambos pones Et

12 וְשַׂמְתָּ אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל כִּתְפֹת הָאֵפֹד אַבְנֵי
coram eorum nomina Aharon portabit Et .Israel filiis recordationis

זִכָּרֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־שְׁמוֹתָם לִפְנֵי
facies Et .memoriam ad suis humeris duobus super DOMINO

13 יְהוָה עַל־שְׁתֵּי כְתֵפָיו לְזִכָּרֹן: וְעָשִׂיתָ
conterminas mundo auro catenas duas Et .auri ocellaturas

מִשְׁבְּצֹת זָהָב: וּשְׁתֵּי שַׁרְשְׁרֹת זָהָב טָהוֹר מִגְבָּלֹת
complicationum catenas dabis & ,fumis opere eas facies

14 תַּעֲשֶׂה אֹתָם מַעֲשֵׂה עֲבֹת וְנָתַתָּה אֶת שַׁרְשְׁרֹת הָעֲבֹתֹת
.cogitantis opere ,judicii pectorale facies Et .ocellaturis super

עַל־הַמִּשְׁבְּצֹת: וְעָשִׂיתָ חֹשֶׁן מִשְׁפָּט מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב
,purpura & ,hyacintho ,auro :illud facies superhumeralis opus Sicut

כְּמַעֲשֵׂה אֵפֹד תַּעֲשֶׂנּוּ זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
erit Quadratum .illud facies ,retorta byſſo & ,cocci vermiculo &

16 וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר תַּעֲשֵׂה אֹתוֹ: רָבוּעַ יִהְיֶה
implebis Et .ejus latitudo palmus & ,ejus longitudo Palmus .duplicatum

כָּפוּל וֶרֶת אָרְכּוֹ וֶרֶת רָחְבּוֹ: וּמִלֵּאתָ
,Sardius :Ordo .lapidis ordinibus quatuor ,lapidis plenitudinem eo in

בּוֹ מִלֵּאַת אֶבֶן אַרְבָּעָה טוּרִים אֶבֶן טוּר אֹדֶם
:ſecundus ordo Et .unus ordo ,Smaragdus & ,Topazius

פִּטְדָה וּבָרֶקֶת הַטּוּר הָאֶחָד: וְהַטּוּר הַשֵּׁנִי
,Lyncurius :tertius ordo Et .Adamas & ,Sapphyrus ,Carbunculus

19 נֹפֶךְ סַפִּיר וְיָהֲלֹם: וְהַטּוּר הַשְּׁלִישִׁי לֶשֶׁם
Onyx ,Chryſolithus :quartus ordo Et .Amethyſtus & ,Achates

שְׁבוֹ וְאַחְלָמָה: וְהַטּוּר הָרְבִיעִי תַּרְשִׁישׁ וְשֹׁהַם
Iapides Et .ſuis plenitudinibus in erunt auro Conſtricti :Jaſpis &

21 וְיָשְׁפֵה מְשֻׁבָּצִים זָהָב יִהְיוּ בְּמִלּוּאֹתָם: וְהָאֲבָנִים
ſuper ,duodecim Iſrael filiorum nominibus ſuper erunt

תִּהְיֶיןָ עַל־שְׁמֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עַל־
erunt ,ſuo nomine ſuper vir ſigilli apertionibus :ipſorum nomina

שְׁמֹתָם פִּתּוּחֵי חוֹתָם אִישׁ עַל־שְׁמוֹ תִּהְיֶיןָ
termini catenas pectorali ſuper facies Et .tribubus duodecim

לִשְׁנֵי עָשָׂר שָׁבֶט: וְעָשִׂיתָ עַל־הַחֹשֶׁן שַׁרְשֹׁת גַּבְלֹת
duos pectorali ſuper facies Et .mundo auro complicationis opere

מַעֲשֵׂה עֲבֹת זָהָב טָהוֹר: וְעָשִׂיתָ עַל־הַחֹשֶׁן שְׁתֵּי
extremitatib⁹ duab⁹ ſuper anulos ambos dabis & ,auri anulos

טַבְּעוֹת זָהָב וְנָתַתָּה אֶת־שְׁתֵּי הַטַּבָּעוֹת עַל־שְׁנֵי קְצוֹת
duobus ſuper auri complicationes duas pones Et .pectoralis

הַחֹשֶׁן: וְנָתַתָּה אֶת־שְׁתֵּי עֲבֹתֹת הַזָּהָב עַל־שְׁתֵּי
extremitates duas Et .pectoralis extremitatibus in anulis

25 הַטַּבָּעֹת אֶל־קְצוֹת הַחֹשֶׁן: וְאֶת שְׁתֵּי קְצוֹת
dabis & ,ocellaturis duabus ſuper dabis complicationum duarum

שְׁתֵּי הָעֲבֹתֹת תִּתֵּן עַל־שְׁתֵּי הַמִּשְׁבְּצוֹת וְנָתַתָּה
facies Et .ejus facierum regione è ſuperhumeralis ſcapulis ſuper

עַל־כִּתְפוֹת הָאֵפֹד אֶל־מוּל פָּנָיו: וְעָשִׂיתָ
extremitatibus duabus ſuper eos pones & ,auri anulos duos

שְׁתֵּי טַבְּעוֹת זָהָב וְשַׂמְתָּ אֹתָם עַל־שְׁנֵי קְצוֹת
ſuperhumeralis latus ad quod ejus labio ſuper ,pectoralis

הַחֹשֶׁן עַל־שְׂפָתוֹ אֲשֶׁר אֶל־עֵבֶר הָאֵפֹד
.donum in

בֵּיתָה:

Verſio VULG. LAT.

12 Et pones in utroque latere ſuperhumeralis, memoriale filiis Iſrael. Portabitq; Aaron nomina eorum coram Domino ſuper utrumque humerum, ob recordationem.
13 Facies & uncinos ex auro.
14 Et duas catenulas ex auro puriſſimo ſibi invicem cohærentes, quas inſeres uncinis. Rationale quoque judicii facies opere polymito juxta texturam ſuperhumeralis, ex auro, hyacinthino, & purpura, coccóque bis tincto, & byſſo retorta.
16 Quadrangulum erit & duplex: menſuram palmi habebit tam in longitudine
17 quam in latitudine. Ponéſque in eo quatuor ordines lapidum: in primo verſu erit lapis ſardius, & topazius, & ſmaragdus. In ſecundo carbunculus, ſapphirus, & iaſpis. In tertio ligurius, achates, & amethyſtus. In quarto chryſolithus, onychinus, & beryllus. Incluſi auro erunt per ordines ſuos. Habebúntque
22 nomina filiorum Iſrael: duodecim nominibus cælabuntur, ſinguli lapides nominibus ſingulorum per duodecim tribus. Facies in rationali catenas ſibi invicem cohærentes ex auro puriſſimo. Et duos annulos aureos, quos pones in utraque rationalis ſummitate.
24 Catenáſque aureas junges annulis, qui ſunt in marginibus ejus. Et ipſarum catenarum extrema duobus copulabis uncinis in utroq; latere ſuperhumeralis quod
26 rationale reſpicit. Facies & duos annulos aureos, quos pones in ſummitatibus rationalis, in oris, quæ è regione ſunt ſuperhumeralis, & poſteriora ejus aſpiciunt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ θήσεις τοὺ δύο λίθους ὅπι τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδ☉· λίθοι μνημοσύνε εἰσὶ τοῖς ὑοῖς Ἰσραήλ. καὶ ἀναλήψεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν ὑῶν Ἰσραὴλ ἔναντι κυρίε ὅπι τῶν δύο ὤμων ἀυτῦ, (κ) μνημόσυον πρὸς ἀυτῶν. Καὶ ποιήσεις ἀσπιδίσκας ἐκ χρυσίε καθαρῦ. Καὶ ποιήσεις δύο κροσωτὰ ἐκ χρυσίε καθαρῦ, καταμεμυγμένα ἐν ἄνθεσιν, ἔργον πλοκῆς· καὶ ἐπιθήσεις τὰ κροσωτὰ τὰ πεπλεγμένα ἐπὶ τὰς ἀσπιδίσκας, καλὰ τὰς παρωμίδας ἀυτῶν ἐκ τῶν ἐμπροσθίων. Καὶ ποιήσεις λογεῖον τῶν κείσεων, ἔργον ποικίλης· καλὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς ἐπωμίδ☉ ποιήσεις ἀυτὸ ἐκ χρυσίε, καὶ ὑακίνθυ, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνε κεκλωσμένε, καὶ βύσσε κεκλωσμένης. Ποιήσεις ἀυτὸ τετράγωνον· ἔσαι διπλᾶν σπιθαμῆς τὸ(λ)μῆκ☉ ἀυτῦ, καὶ σπιθαμῆς τὸ ἔυρ☉. Καὶ καθυφανεῖς ἐν ἀυτῷ ὕφασμα κατάλιθον τετράσιχον. σίχ☉ λίθων ἔσαι, σάρδιον, (μ) τοπάζιον, καὶ Cμαράγδ☉, ὁ σίχ☉ ὁ εἷς. Καὶ ὁ σίχ☉ ὁ δεύτερ☉, ἄνθραξ, καὶ Cάπφειρ☉, καὶ ἴασπις. Καὶ ὁ σίχ☉ ὁ τρίτ☉, (ν) λιγύριον, ἀχάτης, καὶ ἀμέθυσ☉. Καὶ ὁ σίχ☉ ὁ τέταρτ☉, χρυσόλιθ☉, καὶ βηρύλλιον, καὶ ὀνύχιον, πεπλεκαλυμμένα (ξ) χρυσίῳ, Cωδεδεμένα ἐν χρυσίῳ· ἔσωσαν κατὰ σίχον ἀυτῶν. Καὶ οἱ λίθοι ἔσωσαν ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν ὑῶν Ἰσραὴλ (ο) δεκαδύο καλὰ τὰ ὀνόματα ἀυτῶν· γλυφαὶ Cφραγίδων, (π) ἕκας☉ καλὰ τὸ ὄνομα ἔσωσαν εἰς (ρ) δεκαδύο φυλάς. Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον κροσωτὰς Cυμπεπλεγμένους, ἔργον ἀλυσιδωτὸν (σ) ἐκ χρυσίε καθαρῦ. καὶ λήψεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν ὑῶν Ἰσραὴλ (τ) ἐπὶ τῆ λογεῖε τῆς κρίσεως ἐπὶ τῆ σήθους, εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον μνημόσυον (υ) ἐναντίον τῆ θεῦ. Καὶ θήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τοὺ κροσωτὰς τὰ ἀλισιδωτὰ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κλισῶν τῆ λογείε ὀπθήσεις.

Et (l) pones ambos lapides ſuper humeros ſuperhumeralis: lapides memorialis ſunt filiis Iſrael. Et portabit Aaron nomina filiorum Iſrael ante Dominum ſuper duos humeros ſuos, memoriale pro eis. Et facies (m) aſpidiſcas ex auro puro. Et facies duas catenulas ex auro puro admiſtas in floribus, opus plicaturæ: & impones catenulas plicatas ſuper aſpidiſcas (n) ſecundùm paromidas earum ex anteriorib⁹. Et facies rationale judiciorum, opus variatoris: juxta modum ſuperhumeralis facies illud ex auro, & hyacintho, & purpura, & cocco torto, & byſſo torta. Facies ipſum quadrangulum: erit duplex (o) ſpithami longitudo ejus, & ſpithami latitudo. Et attexes in eo texturam lapidarem quadriordinem. Ordo lapidum erit, ſardius, topazius, & ſmaragdus, ordo unus. Et ordo ſecundus, carbunculus, & (p) ſapphirus & iaſpis. Et ordo tertius, (q) ligurius, achates, amethyſtus. Et ordo quartus, chryſolithus, & beryllius, & onychinus, circumtecta auro, colligata in auro: ſint ſecundùm ordinem eorum. Et lapides ſint ex nòminibus filiorum Iſrael duodecim ſecundùm nomina eorum: ſculpturæ ſigillorum, (r) unuſquiſque juxta nomen ſint in duodecim tribus. Et facies ſuper rationale (ſ) fimbrias complectentes, opus (t) catenatum ex auro (u) puro. Et ſumet Aaron nomina filiorum Iſrael ſuper rationale judicii ſuper pectus, (x) introeunti in ſanctum memoriale coram Deo. Et (y) pones ſuper rationale judicii fimbrias: catenata ſuper utraque latera rationalis impones.

MS.A. (κ) μνημόσυον ἔναντι κυρίε περὶ (λ) μῆκ☉, καὶ (μ) τοπάζιον, Cμαράγδ☉, (ν) λιγύριον, καὶ ἀχάτης, καὶ ἀμέθυσ☉. (ξ) χρυσίῳ, καὶ Cωδεδεμένα (ο) δώδεκα, κατὰ τὰς γενέσεις ἀυτῶν κατὰ τὰ (π) ἑκάσε (ρ) εἰς τὰς δώδεκα φυλάς. (σ) χρυσίε (τ) ἐπὶ τὸ λογίον (υ) ἔναντι

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 *ܗܘܝ ܐܝܬܝܡ ܚܕ ܥܠ ܟܬܦܐ ܕܐܦܘܕ ܒܐܝܠܝ. ܚܕ ܐܒܢ ܕܐܘܟܪܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܣܝܡ
13 ܐܗܪܘܢ ܫܡ ܡܪܝ ܥܠ ܬܪܝܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝ. ܠܐ ܐܝܬܝܡ ܚܕܐ. ܘܥܒܕ ܠܗ. *ܘܥܒܕ
14 ܫܪܫܝ ܕܕܗܒ ܢܩܝ ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܫܪܫܝ ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܘܬܥܒܕ
15 ܥܠ ܫܪܫܝ ܕܥܒܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. * ܘܥܒܕ ܚܫܢ ܕܕܝܢܐ. ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܘܬܥܒܕ
ܗܘܝ ܐܝܬܝܡ ܚܕ ܥܠ ܟܬܦܐ ܕܐܦܘܕ ܒܐܝܠܝ. ܚܕ ܐܒܢ ܕܐܘܟܪܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܣܝܡ
ܐܗܪܘܢ ܫܡ ܡܪܝ ܥܠ ܬܪܝܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝ. ܠܐ ܐܝܬܝܡ ܚܕܐ. ܘܥܒܕ ܠܗ. *ܘܥܒܕ
ܫܪܫܝ ܕܕܗܒ ܢܩܝ ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܫܪܫܝ ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܘܬܥܒܕ
ܥܠ ܫܪܫܝ ܕܥܒܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. * ܘܥܒܕ ܚܫܢ ܕܕܝܢܐ. ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܘܬܥܒܕ
15 ܗܘܝ ܐܝܬܝܡ ܚܕ ܥܠ ܟܬܦܐ ܕܐܦܘܕ ܒܐܝܠܝ. ܚܕ ܐܒܢ ܕܐܘܟܪܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܣܝܡ
ܐܗܪܘܢ ܫܡ ܡܪܝ ܥܠ ܬܪܝܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝ. ܠܐ ܐܝܬܝܡ ܚܕܐ. ܘܥܒܕ ܠܗ. *ܘܥܒܕ
ܫܪܫܝ ܕܕܗܒ ܢܩܝ ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܫܪܫܝ ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܘܬܥܒܕ
ܥܠ ܫܪܫܝ ܕܥܒܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. * ܘܥܒܕ ܚܫܢ ܕܕܝܢܐ. ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܘܬܥܒܕ
ܗܘܝ ܐܝܬܝܡ ܚܕ ܥܠ ܟܬܦܐ ܕܐܦܘܕ ܒܐܝܠܝ. ܚܕ ܐܒܢ ܕܐܘܟܪܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܣܝܡ
16 *ܐܗܪܘܢ ܫܡ ܡܪܝ ܥܠ ܬܪܝܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝ. ܠܐ ܐܝܬܝܡ ܚܕܐ. ܘܥܒܕ ܠܗ. *ܘܥܒܕ
17
18 ܫܪܫܝ ܕܕܗܒ ܢܩܝ ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܫܪܫܝ ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܘܬܥܒܕ
19 ܥܠ ܫܪܫܝ ܕܥܒܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. * ܘܥܒܕ ܚܫܢ ܕܕܝܢܐ. ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܘܬܥܒܕ
20 *ܗܘܝ ܐܝܬܝܡ ܚܕ ܥܠ ܟܬܦܐ ܕܐܦܘܕ ܒܐܝܠܝ. ܚܕ ܐܒܢ ܕܐܘܟܪܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܣܝܡ
21 ܐܗܪܘܢ ܫܡ ܡܪܝ ܥܠ ܬܪܝܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝ. ܠܐ ܐܝܬܝܡ ܚܕܐ. ܘܥܒܕ ܠܗ. *ܘܥܒܕ
22 ܫܪܫܝ ܕܕܗܒ ܢܩܝ ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܫܪܫܝ ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܘܬܥܒܕ
23 ܥܠ ܫܪܫܝ ܕܥܒܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. * ܘܥܒܕ ܚܫܢ ܕܕܝܢܐ. ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܘܬܥܒܕ
24 ܗܘܝ ܐܝܬܝܡ ܚܕ ܥܠ ܟܬܦܐ ܕܐܦܘܕ ܒܐܝܠܝ. ܚܕ ܐܒܢ ܕܐܘܟܪܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܣܝܡ
25 ܐܗܪܘܢ ܫܡ ܡܪܝ ܥܠ ܬܪܝܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝ. ܠܐ ܐܝܬܝܡ ܚܕܐ. ܘܥܒܕ ܠܗ. *ܘܥܒܕ
26 ܫܪܫܝ ܕܕܗܒ ܢܩܝ ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܫܪܫܝ ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܘܬܥܒܕ
ܥܠ ܫܪܫܝ ܕܥܒܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. * ܘܥܒܕ ܚܫܢ ܕܕܝܢܐ. ܥܒܝܕ ܐܝܬܝ ܕܗܒ ܢܩܝ. ܘܬܥܒܕ
ܗܘܝ ܐܝܬܝܡ ܚܕ ܥܠ ܟܬܦܐ ܕܐܦܘܕ ܒܐܝܠܝ. ܚܕ ܐܒܢ ܕܐܘܟܪܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܣܝܡ
ܐܗܪܘܢ ܫܡ ܡܪܝ ܥܠ ܬܪܝܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝ. ܠܐ ܐܝܬܝܡ ܚܕܐ. ܘܥܒܕ ܠܗ. *ܘܥܒܕ

Et pone duos lapides ſuper humeros ephod, lapides monimenti filiis Iſrael. Eritque portans Aharon nomina eorum coram Domino ſuper utrumque humerum ſuum in monimentum. Et fac fibulas aureas. Et duas catenas ex auro puriſſimo: duplicatas fac eas, opere conſerto: & pone duas haſce catenas duplicatas, ſuper fibulas. Fac etiam thoracem judicii, ſecundùm artificium ephod fac illum: ex auro, & flavo ſerico, & purpura, & tinctura coccinea, & byſſo torta fac illum. Quadratus erit duplicatus, palmus longitudo ejus, & palmus latitudo ejus. Et apta in eo conſertum lapidum. Ordo primus Sardius, & Topazius, & Carbunculus. Et ordo ſecundus Hyacinthus, & Sapphirus, & Lyncurium. Et ordo tertius Achates, & Amethyſtus, & Sardonyx. Et ordo quartus Chryſolitus, & Beryllus, & Jaſpis: incluſos & obfirmatos in auro fac eos, ſintque in conſerto ſuo. Et lapides iſti erunt juxta nomina filiorum Iſrael, duodecim juxta nomina eorum, inciſi cælatura figilli: juxta cujuſlibet nomen erunt, juxta duodecim Tribus. Et fac ſuper thorace catenas duplicatas opere inſerto, ex auro puriſſimo. Facies propitiatorio duos globulos auri mundi, & pone duos globulos in duobus lateribus propitiatorii: Et applica duo ſerta aurea duobus globulis & duobus lateribus propitiatorii. Et duo illa ſerta applicabis duabus fibulis, & aptabis humeris ephod verſùs anteriorem ejus partem. Et fac duos globulos aureos, & pone eos ad duo latera propitiatorii, ad latus quod eſt ad oram ephod intrinſecus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס — TARGUM ONKELOS.

12 וְתָשַׂוִּי יָת תַּרְתֵּין אַבְנַיָּא עַל כְּתֵפֵי
אֵפּוֹדָא אַבְנֵי דְכָרְנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְיִטּוֹל אַהֲרֹן יָת שְׁמָהָתְהוֹן קֳדָם
יְיָ עַל־תַּרְתֵּין כְּתֵפּוֹהִי לְדִכְרָנָא:
13 וְתַעְבֵּיד מַרְמְצָן דְּדָהָב: 14 וְתַרְתֵּין
שַׁזְבִּין דְּדָהָב דְּכִי מְתַחְמָן תַּעְבֵּיד
יָתְהֵין עוֹבַד גְּדִילוּ וְתִתֵּן יָת שַׁזְבַּיָּא
15 גְּדִילְתָא עַל־מַרְמְצָתָא: וְתַעֲבֵד
חוֹשֶׁן דִּינָא עוֹבַד אוּמָן כְּעוֹבַד
אֵפּוֹדָא תַּעְבְּדִנֵּיהּ דַּהֲבָא תְּכֵלְתָּא
וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר
16 תַּעְבִּיד יָתֵיהּ: מְרַבַּע יְהֵי עָיְפָּא זְרִתָּא
17 אוֹרְכֵּיהּ וּרְתָא פּוּתֵיהּ: וְתַשְׁלֵים בֵּיהּ
אַשְׁלָמוּת אַרְבְּעָה סָדְרִין
דְּאֶבֶן טָבָא סְדַר קַדְמָאָה סַמְקָא
18 יַרְקָן וּבְרַקְתָּא סְדַר חַד: וְסִדְרָא
19 תִּנְיָנָא אוֹמְרְגְּדִין שַׁבְּזִיו וְסַבְּהַלוֹם:
20 וְסִדְרָא תְּלִיתָאָה קַנְטִירִי טַרְקִיָּא וְיַשְׁפֵּה
עִנְלָא: וְסִדְרָא רְבִיעָאָה כְּרוֹם־תַּמָּא
וּבוּרְלָא וְפַנְטִירִי מְרַמְצָן דְּדָהָב יְהוֹן
21 בְּאַשְׁלְמוּתְהוֹן: וְאַבְנַיָּא יְהוֹן עַל־
שְׁמָהָתְהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּרֵיסַר
עַל־שְׁמָהָתְהוֹן כְּתַב מְפָרַשׁ כְּגִלּוּף־
דְּעוֹקָא גְּבַר עַל־שְׁמֵיהּ יְהוֹן לְתְרֵי
22 עֲסַר שִׁבְטַיָּא: וְתַעְבֵּיד עַל־חוֹשְׁנָא
חַבִּין מַתְחַמָּן עוֹבַד גְּדִילוּ דְּהָב דְּכִי:
23 וְתַעְבֵּיד עַל־חוֹשְׁנָא תַּרְתֵּין עִזְקָתָא
דְּדָהָב וְתִתֵּן יָת־תַּרְתֵּין עִזְקָתָא עַל־
24 תְּרֵין סִטְרֵי חוֹשְׁנָא: וְתִתֵּן יָת־תַּרְתֵּין
גְּדִילֵן דְּדָהָב עַל־תַּרְתֵּין עִזְקָתָא
25 בְּסִטְרֵי חוֹשְׁנָא: וְיָת תַּרְתֵּין גְּדִילֵן
דְּעַל־תְּרֵין סִטְרוֹהִי תִּתֵּן עַל־תַּרְתֵּין
26 מַרְמְצָתָא וְתִתֵּן עַל־כְּתֵפֵי אֵפּוֹדָא
לְקֳבֵיל אַפּוֹהִי: וְתַעְבֵּיד תַּרְתֵּין עִזְקָן
דְּדָהָב וְתָשַׂוִּי יָתֵין עַל־תְּרֵין סִטְרֵי
חוֹשְׁנָא עַל־סְפַּיְתֵיהּ דִּי לְעִבְרָא
דְּאֵפּוֹדָא לְגַוֵּיהּ:

Ponésq; duos lapides super humeros superhumeralis, lapides memoriales filiis Israel: portabitq; Aaron nomina eorũ corã Domino, super duos humeros ejº, ob recordationé. Faciésq; uncinos ex auro. Et duas catenulas auri mundissimi; sibi invicé cohærẽtes facies eas opere fimbriarum: & pones catenulas fimbriatas super uncinos. Faciésq; rationale judicii, opere artificis; juxta opus superhumeralis facies illud: ex auro, hyacintho & purpurâ, & coccino, & byssо retortâ facies illud. Quadratũ erit & duplicatum: mensurâ palmi habebit in longitudine ejº, & mensurâ palmi habebit in latitudine ejus. Et implebis in eo impletionem lapidis; quatuor ordines lapidũ pretiosorum: in primo ordine erit sardius, topasius, & smaragdus. Et in secundo ordine; carbunculus, sapphirus, & jaspis. In tertio ordine; ligurius, achates, & amethystus. In quarto autẽ ordine; chrysolithº, onychinus, & beryllus: inclusi auro erunt in cælaturis suis. Lapides autẽ erunt duodecim, juxta nomina filiorum Israel: sculpti scripturâ distinctâ sicut scriptura anmuli, singuli lapides per nomina singulorum erunt; per duodecim tribus. Faciésq; in rationali catenulas sibi invicem cohærentes, opere fimbriarum: ex auro mundissimo. Et facies super rationale duos annulos ex auro: & pones duos annulos in duobus lateribus rationalis. Et pones duas fimbrias aureas in duobus annulis: in lateribus rationalis. Et duas fimbrias, quæ sunt in duobus lateribus ejus, pones super duos uncinos: & pones in humerulis superhumeralis, contra faciem ejus. Et facies duos annulos aureos; & pones eos in duobus lateribus rationalis, quæ sunt in ore ejus, quæ est è regione superhumeralis intrinsecùs.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 * ישראל׳ בני׳ לזכרן׳ יהוה׳ לפני׳ כתפיו׳ על׳ אפוד׳ על׳ אבנים׳ שתי׳ את׳ ונשא׳
13 ** ישראל׳ בני׳ שמות׳ את׳ אהרן׳ ונשא׳ משפט׳ חשן׳ את׳ ועשית׳
14 * ** מעשה׳ תעשה׳ אתם׳ זהב׳ טהור׳ מזקק׳ שזר׳ שרשת׳ מעשה׳ גבלת׳ תעשה׳ אתם׳
15 ** ועשית׳ החשן׳ על׳ משפט׳ חשב׳ מעשה׳ כמעשה׳ תעשנו׳ זהב׳ תכלת׳ ארגמן׳
16 תולעת׳ שני׳ ושש׳ משזר׳ תעשה׳ אתו׳ רבוע׳ יהיה׳ כפול׳ זרת׳ ארכו׳ ורחב׳
17 ** ומלאת׳ בו׳ מלאת׳ אבן׳ ארבעה׳ טורים׳ אבן׳ טור׳ אדם׳ פטדה׳ וברקת׳
18 טור׳ הטור׳ השני׳ נפך׳ ספיר׳ ויהלם׳ טור׳ השלישי׳ לשם׳ שבו׳ ואחלמה׳
19 טור׳ הרביעי׳ תרשיש׳ שהם׳ ויספה׳ מסבות׳ זהב׳ יהיו׳ במלאתם׳ והאבנים׳
20 על׳ שמות׳ בני׳ ישראל׳ שתים׳ עשרה׳ על׳ שמתם׳ פתוחי׳ חותם׳ איש׳ על׳ שמו׳
21 יהיו׳ לשנים׳ עשר׳ שבט׳ ועשית׳ על׳ החשן׳ שרשת׳ גבלת׳ מעשה׳ עבת׳ זהב׳
22 טהור׳ ועשית׳ על׳ החשן׳ שתי׳ טבעת׳ זהב׳ ושתי׳ את׳ שתי׳ הטבעת׳ על׳
23 שני׳ קצות׳ החשן׳ ונתת׳ את׳ שתי׳ עבתת׳ הזהב׳ על׳ שתי׳ הטבעת׳ אל׳
24 קצות׳ החשן׳ ונתת׳ את׳ שתי׳ קצות׳ שתי׳ העבתת׳ על׳ שתי׳ המשבצת׳
25 ונתת׳ על׳ כתפות׳ האפד׳ אל׳ מול׳ פניו׳ ** ועשית׳ שתי׳ טבעת׳ זהב׳ ושמת׳
26 אל׳ שני׳ קצות׳ החשן׳ על׳ שפתו׳ אשר׳ אל׳ עבר׳ האפד׳ בית׳

VERSIO SAMARITANA.

12 * ישראל׳ בני׳ לזכרן׳ יהוה׳ לפני׳ כתפיו׳ על׳ אפוד׳ על׳ אבנים׳ שתי׳ את׳ ונשא׳
13 * ** מעשה׳ תעשה׳ אתם׳ זהב׳ טהור׳ מזקק׳ שזר׳ שרשת׳ מעשה׳ גבלת׳ תעשה׳ אתם׳
14 ** ועשית׳ החשן׳ על׳ משפט׳ חשב׳ מעשה׳ כמעשה׳ תעשנו׳ זהב׳ תכלת׳ ארגמן׳
15 תולעת׳ שני׳ ושש׳ משזר׳ תעשה׳ אתו׳ רבוע׳ יהיה׳ כפול׳ זרת׳ ארכו׳ ורחב׳
16 ** ומלאת׳ בו׳ מלאת׳ אבן׳ ארבעה׳ טורים׳ אבן׳ טור׳ אדם׳ פטדה׳ וברקת׳
17 טור׳ הטור׳ השני׳ נפך׳ ספיר׳ ויהלם׳ טור׳ השלישי׳ לשם׳ שבו׳ ואחלמה׳
18 טור׳ הרביעי׳ תרשיש׳ שהם׳ ויספה׳ מסבות׳ זהב׳ יהיו׳ במלאתם׳ והאבנים׳
19 על׳ שמות׳ בני׳ ישראל׳ שתים׳ עשרה׳ על׳ שמתם׳ פתוחי׳ חותם׳ איש׳ על׳ שמו׳
20 יהיו׳ לשנים׳ עשר׳ שבט׳ ועשית׳ על׳ החשן׳ שרשת׳ גבלת׳ מעשה׳ עבת׳ זהב׳
21 טהור׳ ועשית׳ על׳ החשן׳ שתי׳ טבעת׳ זהב׳ ושתי׳ את׳ שתי׳ הטבעת׳ על׳
22 שני׳ קצות׳ החשן׳ ונתת׳ את׳ שתי׳ עבתת׳ הזהב׳ על׳ שתי׳ הטבעת׳ אל׳
23 קצות׳ החשן׳ ונתת׳ את׳ שתי׳ קצות׳ שתי׳ העבתת׳ על׳ שתי׳ המשבצת׳
24 ונתת׳ על׳ כתפות׳ האפד׳ אל׳ מול׳ פניו׳ ** ועשית׳ שתי׳ טבעת׳ זהב׳ ושמת׳
25 אל׳ שני׳ קצות׳ החשן׳ על׳ שפתו׳ אשר׳ אל׳ עבר׳ האפד׳ בית׳
26 ** ועשית׳ שתי׳ טבעת׳ זהב׳ ושמת׳ על׳ שתי׳ קצות׳ החשן׳ על׳ שפתו׳ אשר׳

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et pones ambos lapides super humeros Ephod; lapides memorialis sunt filiis Israel, ideò feret Aaron nomina eorũ coram Domino super duos humeros suos in memoriale: Facies etiam palas ex auro. Duas quoque catenulas ex auro puro conterminas facies eis opere (b) plectili, ponesq; catenulas (c) plectiles super palas. Et facies rationale judicii opere plumario, juxta opus Ephod facies illud: Ex auro, hyacintho, & purpurâ, & cocco dibapho, & byssо retortâ facies illud. Quadratum erit duplicatum, spithama longitudo ejus, & spithama latitudo ejus. Complebis autem in eo insitiones lapidum quatuor ordinibus: ordo hic est; Sardius, Topazius, & Smaragdus, ordo primus. Et ordo secundus; Carbunculus, Saphirus, & Adamas. Et ordo tertius; Ligurius, Achates, & Amethystus. Et ordo quartus; Chrysolithus, Onix, & Jaspis: inclusi fundis aureis erunt in incastraturis suis. Lapides autem erunt duodecim, secundùm nomina filiorum Israel: secundùm nomina eorum erunt sculpturæ sigilli; unusquisque juxta nomen suum pertinebit ad aliquam duodecim tribuum. Facies quoque in rationali catenas terminales opere (d) plectili ex auro puro. Facies adhuc super rationali duas ocellaturas aureas, et duos annulos aureos, ponesque annulos ad extremitates rationalis. Pones quoque duas catenas aureas in duobus annulis ad extremitates rationalis. Duas etiam extremitates duarum (e) catenarũ junges duabus ocellaturis, & impones super humeros Ephod ad faciem ejus. Facies iterum duos annulos, et pones eos super duas extremitates rationalis, ad oram ejus quæ est super junctũram Ephod interiorem.

VER. SAM. (b) continuato, (c) continuatas (d) continuato (e) connexarum catenarum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وَصَيِّرِ الْحَجَرَيْنِ فِي جَيْبَيِ الصُّدْنِ حَجَرَيْ ذِكْرِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ * وَيَحْمِلُ هَرُونُ أَسْمَاءَهُمْ بَيْنَ يَدَيْ
13 سَكِينَةِ اللهِ عَلَى كَتِفَيْهِ ذِكْرًا * وَاصْنَعْ عُيُونًا مِنْ ذَهَبٍ * وَسِلْسِلَتَيْنِ مِنْ ذَهَبٍ خَالِصٍ * مُعَدِّلَتَيْنِ
14 تَصْنَعُهُمَا صَنْعَةَ ضَفْرٍ * وَعَلِّقِ السِّلْسِلَتَيْنِ الْمَضْفُورَتَيْنِ عَلَى الْعُيُونِ * وَاصْنَعْ بَدَنَةَ هِيتِهَا
15 صَنْعَةَ حَاذِقٍ كَصَنْعَةِ الصُّدْنِ * مِنْ ذَهَبٍ وَأَسْمَانُجُونَ وَأَرْجُوَانٍ وَصِبْغِ قِرْمِزٍ تَصْنَعُهَا * وَيَكُونُ
16 مُرَبَّعَةً مُضَعَّفَةً * طُولُهَا شِبْرٌ * وَعَرْضُهَا شِبْرٌ * وَانْظِمْ فِيهَا نِظَامَ الْجَوْهَرِ * أَرْبَعَةَ سُطُورٍ مِنَ الْجَوْهَرِ
17 اَلسَّطْرُ الْأَوَّلُ يَاقُوتٌ أَحْمَرُ وَبَهْرَمَانٌ وَأَصْفَرُ * وَالسَّطْرُ الثَّانِي كَحْلِيٌّ وَفِيهَا الْبَلُّورُ وَجُمَّانٌ * وَالسَّطْرُ
18 الثَّالِثُ جَرْعٌ وَسِيجٌ وَفِيرُوزَجٌ * وَالسَّطْرُ الرَّابِعُ أَرْزٌ وَبَلُّورٌ وَيَسْفٌ * وَيَكُونُ مَعْبِيَةً بِذَهَبٍ فِي
19 نِظَامِهَا * وَيَكُونُ عَلَى الْحَجَارِ أَسْمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ * إِذْ هِيَ اثْنَيْ عَشَرَ بِنَظَرِ أَسْمَائِهِمْ * كَنَقْشِ
20 الْخَاتَمِ اسْمُ كُلِّ وَاحِدٍ عَلَى حَجَرٍ يَكُونُ لِاثْنَيْ عَشَرَ سِبْطًا * وَاصْنَعْ لِلْبَدَنَةِ سِلْسِلَةً مُعَدِّلَةً
21 صَنْعَةَ ضَفْرٍ مِنْ ذَهَبٍ خَالِصٍ * وَاصْنَعْ لَهَا حَلْقَتَيْنِ مِنْ ذَهَبٍ * وَاجْعَلْهُمَا فِي طَرَفَيْهَا * وَعَلِّقْ
22 ضَفِيرَتَيِ الذَّهَبِ عَلَى الْحَلْقَتَيْنِ اللَّتَانِ فِي طَرَفَيِ الْبَدَنَةِ * وَطَرَفَيِ الضَّفِيرَتَيْنِ الْآخَرَيْنِ تُعَلِّقُهُمَا
23 عَلَى الْعُيُونِ * فَتَصِيرَانِ عَلَى جَيْبَيِ الصُّدْنِ مِنْ مُقَدَّمِهَا * وَاصْنَعْ أَيْضًا حَلْقَتَيْنِ وَاجْعَلْهُمَا فِي
24 طَرَفَيِ الْبَدَنَةِ فِي حَاشِيَتِهَا الَّتِي إِلَى جَانِبِ الصُّدْنِ مِنْ دَاخِلٍ *

Et pone ambos lapides in duobus lateribº pectoralis, duos lapides in memoriam filiorum Israil: & portabit Haron nomina eorum ante habitaculum Dei super ambos humeros suos in memoriam. Et fac ocellos ex auro. Et duas catenas ex auro purissimo, æquales facies eas artificio connexionis, & appende utramque catenam connexam super ocellos. Et fac thoracem cujus qualitas sit artificio peritissimi juxta artificium pectoralis: ex auro, & hyacintho, et purpurâ, & tinctiurâ croci facies illum. Et erit quadratus, duplicatus, habens longitudinem palmi, & latitudinẽ palmi. Et compone in illo ordines gemmarum, quatuor lineas ex gemmis. Linea prima erit pyropus, & smaragdus, & topazius. Et linea secunda, hyacinthus, & adamas, & sardonyx. Et linea tertia, ligurius, & achates, & amethystus. Et linea quarta, chrysolithus, & beryllus, & jaspis: & erunt inclusæ ut ocelli in auro per ordines suos. Et erunt super lapides nomina filiorum Israil, cùm sint duodecim juxta nomina eorum: secundùm sculpturam annuli, cujuslibet nomen super suum lapidem erit, pro duodecim tribubus. Et fac thoraci catenam mediocrem artificio tortili, ex auro purissimo. Et fac ei duas ansas ex auro, & pone eas in duabus ejus extremitatibus. Et appende duas catenas tortiles auri super dãas ansas quæ sunt in duabus extremitatibus thoracis. Et duas extremitates catenarum alias appendes super ocellos: & fient super duas oras pectoralis anteriorꝭ ejus parte. Et fac etiam duas ansulas, & pone eas in duabus extremitatibus thoracis, in ejus margine quæ est ad latus pectoralis ex parte interiori.

ספר שמות : בח

scapulis duabus super eos dabis & ,auri anulos duos facies Et

27 וְעָשִׂיתָ שְׁתֵּי טַבָּעוֹת זָהָב וְנָתַתָּה אֹתָם עַל־שְׁתֵּי כִתְפוֹת
ej⁹ conjunctionem contra ejus facierũ regione è *infra ab* ſuperhumeralis

הָאֵפוֹד מִלְמַטָּה מִמּוּל פָּנָיו לְעֻמַּת מַחְבָּרְתּוֹ
pectorale *texabunt* Et ,ſuperhumeralis *artificium deſuper*

28 מִמַּעַל לְחֹשֶׁב הָאֵפֹד : וְיִרְכְּסוּ אֶת־הַחֹשֶׁן
,hyacinthi filo in ſuperhumeralis anulos ad ejus anulis ab

מִטַּבְּעֹתָיו אֶל־טַבְּעֹת הָאֵפוֹד בִּפְתִיל תְּכֵלֶת
deſuper pectorale *tollatur* non & ,ſuperhumeralis *artificium ſuper exiſtendũ ad*

לִהְיוֹת עַל־חֵשֶׁב הָאֵפוֹד וְלֹא־יִזַּח הַחֹשֶׁן מֵעַל
Iſrael filiorum nomina Aharon portabit Et .ſuperhumerali

הָאֵפוֹד : וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־שְׁמוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
,ſanctitatem *ad ipſum ingrediendo in* ,ſuum cor ſuper ,judicii pectorali in

בְּחֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט עַל־לִבּוֹ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ
pectorali in dabis Et .jugiter DOMINO coram memoriam in

לְזִכָּרֹן לִפְנֵי־יְהוָה תָּמִיד : וְנָתַתָּ אֶל־חֹשֶׁן
,Aharon cor ſuper erunt & ,Thummim & ,Urim judicii

30 הַמִּשְׁפָּט אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־הַתֻּמִּים וְהָיוּ עַל־לֵב אַהֲרֹן
judicium Aharon portabit Et .DOMINO coram *ea ingrediẽdo in*

בְּבֹאוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־מִשְׁפַּט
facies Et .ſemper DOMINO coram ſuum cor ſuper Iſrael filiorum

בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־לִבּוֹ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד : וְעָשִׂיתָ
os erit Et .hyacintho totum ſuperhumeralis pallium

31 מְעִיל הָאֵפוֹד כְּלִיל תְּכֵלֶת : וְהָיָה פִּי־
texentis opere circùm ejus ori erit *Labium* .ejus medio in ejus *capitis*

רֹאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ שְׂפָה יִהְיֶה לְפִיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֹרֵג
ej⁹ fimbriis ſuper facies Et .ſcindatur ne ,ei erit loricæ os ſicut

32 כִּפְי תַחְרָא יִהְיֶה־לּוֹ לֹא יִקָּרַע : וְעָשִׂיתָ עַל־שׁוּלָיו
ſuper cocci vermiculo & ,purpura & ,hyacintho mala punica

רִמֹּנֵי תְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי עַל־
Tintinabulũ.circum earum medio in auri tintinabula &,circum ej⁹ fimbriis

33 שׁוּלָיו סָבִיב וּפַעֲמֹנֵי זָהָב בְּתוֹכָם סָבִיב : פַּעֲמֹן
fimbriis ſuper ,Punicũ malum &,auri tintinabulum,Punicum malũ &,auri

זָהָב וְרִמֹּון פַּעֲמֹן זָהָב וְרִמֹּון עַל־שׁוּלֵי
audietur &,miniſtrandũ ad Aharon ſuper erit Et .circum pallii

34 הַמְּעִיל סָבִיב : וְהָיָה עַל־אַהֲרֹן לְשָׁרֵת וְנִשְׁמַע
,*ipſum excũdo in* &,Domino coram *ſanctitatem ad ipſum ingrediendo in*,ej⁹ vox

קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי יְהוָה וּבְצֵאתוֹ
eam ſuper ajeries & ,mundo auro *florem* facies Et .morietur non &

35 וְלֹא יָמוּת : וְעָשִׂיתָ צִיץ זָהָב טָהוֹר וּפִתַּחְתָּ עָלָיו
filo *ſuper* eam pones Et .DOMINO Sanctitas ,ſigilli *apertiones*

פִּתּוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לַיהוָה : וְשַׂמְתָּ אֹתוֹ עַל־פְּתִיל
cidaris facierum regione è ,*cidarim* ſuper erit & ,hyacinthi

36 תְּכֵלֶת וְהָיָה עַל־מִצְנֶפֶת אֶל־מוּל פְּנֵי־הַמִּצְנֶפֶת
iniquitatem Aharon portabit & ,Aharon frontem ſupra erit Et .erit

37 יִהְיֶה : וְהָיָה עַל־מֵצַח אַהֲרֹן וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־עֲוֹן
omnibus in Iſrael filiũ ſanctificabunt quas ſanctificationum

הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹל־
jugiter ejus frontem ſupra erit Et ,eorum ſanctificationum donis

38 מַתְּנֹת קָדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל־מִצְחוֹ תָּמִיד
.DOMINO coram eis beneplacitum ad

לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְהוָה :

Verſio VULG. LAT.

27 Nec non & alios duos annulos aureos, qui ponendi ſunt in utroque latere ſuperhumeralis deorſum, quod reſpicit contra faciem junctura inferioris, ut aptari poſſit cum ſuperhumerali, Et ſtringatur rationale annulis ſuis cum annulis ſuperhumeralis vittâ hyacinthinâ, ut maneat junctura fabrefacta, & à ſe invicem rationale & ſuperhumerale nequeant ſeparari.

29 Portabítque Aaron nomina filiorum Iſrael in rationali judicii ſuper pectus ſuum, quando ingredietur Sanctuarium, memoriale coram Domino in æternum.

30 Pones autem in rationali judicii Doctrinam & Veritatem, quæ erunt in pectore Aaron, quando ingredietur coram Domino: & geſtabit judicium filiorum Iſrael in pectore ſuo, in conſpectu Domini ſemper.

31 Facies & tunicam ſuperhumeralis totam hyacinthinam, In cujus medio ſuprà erit capitium, & ora per gyrum ejus textilis, ſicut fieri ſolet in extremis veſtium partibus, ne facilè rumpatur.

33 Deorſum verò, ad pedes ejuſdem tunicæ, per circuitum, quaſi mala punica facies, ex hyacintho, & purpura, & cocco bis tincto, mixtis in medio tintinnabulis,

34 Ita ut tintinnabulum ſit aureum & malum punicum, rurſumque tintinnabulum aliud aureum & malum punicum.

35 Et veſtietur eâ Aaron in officio miniſterii, ut audiatur ſonitus quando ingreditur & egreditur Sanctuarium in conſpectu Domini, &

36 non moriatur. Facies & laminam de auro puriſſimo: in qua ſculpes opere cælatoris, Sanctum Domino.

37 Ligabíſque eam vittâ hyacinthinâ, & erit ſuper

38 tiaram, Imminens fronti Pontificis. Portabítque Aaron iniquitates eorum, quæ obtulerunt & ſanctificaverunt filii Iſrael, in cunctis muneribus & donariis ſuis. Erit autem lamina ſemper in fronte ejus, ut placatus ſit eis Dominus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

30 Καὶ ὅπως ἐπιθήσεις ὅπι τὸ λογεῖον τ῀ κρίσεως τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν· καὶ ἔσαι ὅπι τῦ στήθους Ἀαρὼν, ὅταν εἰσπορεύη εἰς τὸ ἅγιον ἔναντι κυρίε. καὶ οἴσει Ἀαρὼν τὰς κρίσεις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὅπι τῦ στήθους ἔναντι κυρίε διαπαντός. Καὶ ποιήσεις ὑποδύτην (φ) ποδήρη ὅλον ὑακίνθινον.

32 Καὶ ἔσαι τὸ περισόμιον ἐξ αὐτῦ μέσον, (χ) ὡσὰν ἔχον κύκλῳ τῦ περισομίε, ἔργον ὑφάντε, τὴν ζυμβολὴν ζωωφασμένην ἐξ αὐτῦ, ἵνα μὴ ῥαγῇ. Καὶ ποιήσεις (ψ) ὑπὸ τὸ λῶμα τῦ ὑποδύτε (ω) κάτωθεν, ὡσεὶ ἐξανθύσης ῥόας ῥοΐσκοις ἐξ ὑακίνθε, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνε διαφανησμένης, καὶ βύσε κεκλωσμένης, (α) ὑπὸ τῦ λώμαλ῀ τῦ ὑποδύτε κύκλῳ· (β) τὸ αὐτὸ εἶδ῀ ῥοΐσκως χρυσοῦς, καὶ κώδωνας ἀναμέσον τύτων περικύκλῳ. Παρὰ ῥοΐσκον χρυσῦν κώδωνα, καὶ ἄνθινον ὅπι τῦ λώματ῀ τῦ ὑποδύτε κύκλῳ. Καὶ ἔσαι Ἀαρὼν ἐν τῷ λειτουργεῖν ἀκουσὴ ἡ φωνὴ αὐτῦ, εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον ἔναντι κυρίου, καὶ ἐξιόντι, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ. Καὶ ποιήσεις πέταλον χρυσοῦν καθαρόν· καὶ ἐκτυπώσεις ἐν αὐτῷ ἐκτύπωμα ζφραγίδ῀, Ἁγίασμα κυρίου. Καὶ ὅπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ ὑακίνθου κεκλωσμένης· καὶ ἔσαι ὅπι τῆς μίτρας, κατὰ πρόσωπον τῆς μίτρας ἔσαι. Καὶ ἔσαι ἐπὶ τῦ μετώπου Ἀαρών· καὶ ἐξαρεῖ Ἀαρὼν τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἁγίων, ὅσα ἂν ἁγιάσωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ παντὸς δόματ῀ τ῀ ἁγίων αὐτῶν. καὶ ἔσαι ἐπὶ τῦ μετώπε Ἀαρὼν διαπαντὸς δεκτὸν αὐτοῖς ἔναντι κυρίε.

Et impones ſuper 30
rationale judicii, Demonſtrationem & Veritatem: & erit ſuper pectus Aaron, quando ingredietur in ſanctum ante Dominum. Et afferet Aaron judicia filiorum Iſrael ſuper pectus ante Dominum ſemper. Et facies (τ) 31
ſubuculam talarem totam hyacinthinam. Et erit (aa) 32
periſtomium ex ea medium, oram habens in circuitu periſtomii, opus textoris, commiſſuram contextam (bb) *ex ipſo, ut ne rumpatur. Et facies ſub margine tunicæ* 33
deorſum, quaſi florentis mali punici mala punica ex hyacintho, & purpura, & cocco neto, & byſſo torta, ſub margine tunicæ in circuitu. Eâdem ſpecie mala punica aurea, & tintinnabula intermedium eorum in circuitu. Juxta malum punicum 34
aureum tintinnabulum, & floridum ſuper marginem ſubuculæ in circuitu. Et (cc) *erit Aaron, dum ſacerdotio fungitur, audibilis vox ejus* 35
intranti in ſanctum in conſpectu Domini, & exeunti, ut non moriatur. Et facies laminam 36
auream puram: & formabis in ea formationem ſigilli, Sanctificationem Domini. Et impones eam 37
ſuper hyacinthum (dd)
tortam: & erit (ee) *ſuper mitram: ſecundùm aſpectum mitræ erit. Et* 38
erit ſupra frontem Aaron. Et auferet Aaron peccata ſanctorum, quæcunque ſanctificabunt filii Iſrael omnis muneris ſanctorum eorum. Et ſemper, acceptum illis in

rit ſuper frontem Aaron conſpectu Domini.

MS. A. (φ) ὅλον ποδήρη (χ) ὡσὰν (ψ) ἐπὶ τὸ (ω) κυκλόθεν, (α) ἐπὶ τῦ (β) τὸ δὲ αὐτὸ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ

28 ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ

29 ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ

30 ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ

31 ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ

32 ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ

33 ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ

34 ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ

35 ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ

36 ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ

37 ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ

38 ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ ·ܡܟܬܒ ܠܬܪܝܢ ܡܕܒܪܗܝܢ ܕܕܗܒ ܕܢܥܒܕ ܘܢܣܡ ܠܗܘܢ ·ܗܘ ܕܥܠ ܟܬܦ ܐܦܘܕ ܒܣܛܪ ·ܡܢ ܠܬܚܬ ܠܡܘܠ ܦܬܝܐ ܕܐܦܘܕ

Et fac duos globulos aureos, & colloca eos 27
ſuper utrumque humerum ephod infernè, verſùs anteriorem ipſius partem, è regione commiſſuræ ejus, ſuper zonam ephod. Et 28
connectunt thoracem ab annulis ſuis ad annulos ephod filo flavo-ſericeo, ut ſit ſuper zonam ephod, ita ut nulla pars ephod ex-currat ſuper thoracem. Erítque portans A- 29
haron nomina filiorum Iſrael in thorace judicii ſuper pectus ſuum quoties ingredietur ad Sanctum, in memoriam coram Domino ſemper. Et pone ſuper thoracem judicii, Lu- 30
cidum & Perfectum: erúntque ſuper pectus ejus quando ingredietur coram Domino, & portabit Aharon judicia filiorum Iſrael ſu-per pectus ſuum coram Domino ſemper. Fac 31
etiam perizoma ephod perfectum ex flavo ſerico. Et ſit apertura capitis ejus in medio 32
ipſius: & limbus fiat aperturæ ejus per cir-cuitum opere textorio, inſtar oris loricæ ſquamatæ fiat ei, ut ne rumpatur. Et fac ſu- 33
per fimbrias ejus malo-granata ex flavo ſeri-co, & purpura, & tinctura coccinea, ſuper fimbrias ejus circunquaque: & tintinnabula 34
aurea inter illa circunquaq;. Et tintinnabu-la aurea interpoſitis malogranatis, ſuper fimbrias perizomatis circunquaque. Sitque 35
ſuper Aharonem inter miniſtrandum, audia-túrque vox ejus, cùm ingredietur Sanctuari-um coram Domino, cúmque egredietur, ne 36
moriatur. Fac præterea coronam ex auro mundo, & inſculpe in ea ut ſculpi ſolet ſi- 37
gillum, Sanctum Domino. Et pone eam ſu-per filum flavo-ſericeum, ſitq; ſuper tiaram, 38
& ab anteriore parte tiaræ ſit. Et ſit ſuper frontem Aharonis, portétque Aharon pec-cata ſacrorum, quæ ſacrabuntur à filiis Iſra-el, ad omne donum ſacrorum eorum: ſit-que ſuper frontem ejus jugiter, ad placatio-nem pro ipſis coram Domino.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

27 וְתַעְבֵּיד תַּרְתֵּין עִזְקִן דְּדָהַב וְתִתֵּן
יַתְהֹן עַל־תְּרֵין כְּתֵפֵי אֲפוֹדָא לְ
מִלְרַע מִלְקֳבֵיל אַפּוֹהִי לְקֳבֵיל בֵּית
28 לוּפֵי מַעֲלוֹי לְהַמְיָן אִיפּוֹדָא: וְיִתְרוֹ
יַת חוּשְׁנָא מֵעִזְקָתֵיהּ לְעִזְקָתָא
דְּאֵיפּוֹדָא בְּחוּטָא דְתְכֶלְתָּא לְמֶהֱוֵי
עַל־הֵמְיָן אִיפּוֹדָא וְלָא יִתְפְּרִ
29 חוּשְׁנָא מֵעַלּוֹי אִיפּוֹדָא: וְיִטּוֹל
אַהֲרֹן יַת שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחוּשְׁ
דִּינָא עַל־לִבֵּיהּ בְּמֵיעֲלֵיהּ לְקוּדְשָׁא
30 לְדִכְרָנָא קֳדָם יְיָ תְּדִירָא: וְתִתֵּן
בְּחוּשְׁנָא דִּינָא יַת־אוּרִיָם וְיַת תֻּמִּיָ
וִיהוֹן עַל־לִבָּא דְאַהֲרֹן בְּמֵיעֲלֵיהּ
קֳדָם יְיָ וְיִטּוֹל אַהֲרֹן יַת־דִּינֵי
31 יִשְׂרָאֵל עַל־לִבֵּיהּ קֳדָם־יְיָ תְּדִירָא:
32 וְתַעְבֵּיד יַת־מְעִילָא דְּאֵיפּוֹדָא נְמִיר
כֻּלֵּא: וִיהֵי פּוּמֵיהּ כְּפֵיל לְנִוְהֵיהּ
הְוֹרָא יְהֵא מַקַּף לְפוּמֵיהּ סְחוֹר
33 סְחוֹר עוֹבַד מְחֵי כְּפוּם שְׁרִיוֹן יְהֵי
לֵיהּ לָא יִתְבְּזַע: וְתַעְבֵּיד עַל־
שִׁפּוֹלוֹהִי רִמּוֹנֵי תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָ
34 וְצִבְעָא וְהוֹרֵי עַל־שִׁפּוֹלוֹהִי סְחוֹר
סְחוֹר וְזָגִין דְּדָהַב בֵּינֵיהוֹן סְחוֹר
35 סְחוֹר: זָגָא דְּדָהַבָא וְרִמּוֹנָא זָגָא
דְּדָהַבָא וְרִמּוֹנָא עַל־שִׁפּוֹלֵי מְעִילָא
סְחוֹר סְחוֹר: וִיהֵי עַל־אַהֲרֹן לְשַׁמְּשָׁ
וְיִשְׁתְּמַע קָלֵיהּ בְּמֵיעֲלֵיהּ לְקוּדְשָׁא
36 קֳדָם יְיָ וּבְמִפְּקֵיהּ וְלָא יְמוּת:
וְתַעְבֵּיד צִיצָא דְּדָהַב דְּכִי וְתִגְלוֹף
37 עֲלוֹהִי גְּלוּפֵי חָרָשׁ קוּדֶשׁ לַייָ:
וְתְשַׁוֵּי יַתֵּיהּ עַל־חוּטָא דִּתְכֶלְתָּא
38 וִיהֵי עַל־מִצְנֶפְתָּא לְקֳבֵיל אַפֵּי
מִצְנֶפְתָּא יְהֵי: וִיהֵי עַל־בֵּית עֱיָנוֹהִי
דְּאַהֲרֹן וְיִטּוֹל אַהֲרֹן יַת עֲוֵיתָ
קוּדְשַׁיָּא דְּיַקְדְּשׁוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹל
מַתְּנָת קוּדְשֵׁיהוֹן וִיהֵי עַל־בֵּית
עֱיָנוֹהִי תְּדִירָא לְרַעֲוָא לְהוֹן קֳדָם יְיָ:

Targum ONKELOS.

27 Faciésq; duos annulos aureos: & pones eos in duobus humerulis superhumeralis inferiùs, contra faciē suam; è regione junctura ejus: super balteum
28 superhumeralis. Et conjungēt rationale ex annulis suis, ad annulos superhumeralis, vittâ hyacinthinâ, ut sit super balteū superhumeralis: & nō auferatur rationale à superhumerali.
29 Et portabit Aarō nomina filiorū Israel, in rationali judicii super cor suū, cùm ingressus fuerit in sanctuariū: in memoriā corā Domino semper. Ponésq; in rationale judicii Urim
30 & Thumim; & erunt super cor Aaron, cum ingressus fuerit coram Domino: portabitq; Aaron judiciū filiorū Israel super cor suū, coram Domino sem-
31 per. Faciésq; palliū superhumeralis, totū hyacinthinū. Et
32 erit capitium ejus duplicatum intrinsecus: ora erit capitio ejus per gyrum, opere textoris; sicut os loricæ erit ei, *ne* rumpatur. Faciésq; in inferiori
33 parte per circuitum malagranata, ex hyacintho & purpura, & coccino; & tintinabula aurea in medio eorū, per circuitum. Tintinabulum aureum &
34 malumgranatum, tintinabulum aureū & malumgranatū: in inferiori parte pallii, per
35 circuitū. Eritq; super Aaron quando ministraverit: & audietur sonitus ejus, quando ingredietur in sanctuariū coram Domino, & quando egressus
36 fuerit, et nō morietur. Faciésq; laminam ex auro mundissimo: & sculpes super ea scripturâ distinctâ, Sanctū Domino. Ponésq; eam super vittam hya-
37 cinthinam; & erit super tiarā: è regione tiaræ erit. Eritq; super frontē Aaron, imminens
38 oculis: & portabit Aaron iniquitatē eorum, quæ sanctificaverunt filii Israel; in cunctis muneribus sanctificationū eorū: eritq; semper super frontē ejus imminens oculis; in beneplacitum eis coram Domino.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

27 * ועשית שתי טבעת זהב ושמתה על שתי כתפות האפד מלמטה מנגד פניו לעמת מחברתו מעל חשב האפד׃
28 ויקשרו את החשן מטבעתיו אל טבעת האפד בפתיל תכלת להיות על חשב האפד ולא יזח החשן מעל האפד׃
29 ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחשן המשפט על לבו בבאו אל הקדש לזכרון לפני יהוה תמיד׃
30 ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים והיו על לב אהרן בבאו לפני יהוה ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני יהוה תמיד׃
31 ** ועשית את מעיל האפד כליל תכלת׃
32 והיה פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה ארג כפי תחרא יהיה לו לא יקרע׃
33 ועשית על שוליו רמוני תכלת וארגמן ותולעת שני על שוליו סביב ופעמני זהב בתוכם סביב׃
34 פעמן זהב ורמון פעמן זהב ורמון על שולי המעיל סביב׃
35 והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני יהוה ובצאתו ולא ימות׃
36 ** ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש ליהוה׃
37 ושמת אתו על פתיל תכלת והיה על המצנפת אל מול פני המצנפת יהיה׃
38 והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנת קדשיהם והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני יהוה׃

VERSIO SAMARITANA.

27 * ועשית שתי טבעת זהב ושמתה על שתי כתפות האפד מלמטה מנגד פניו לעמת מחברתו מעל חשב האפד׃
28 ** ויקשרו את החשן מטבעתיו אל טבעת האפד בפתיל תכלת להיות על חשב האפד ולא יזח החשן מעל האפד׃
29 ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחשן המשפט על לבו בבאו אל הקדש לזכרון לפני יהוה תמיד׃
30 ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים והיו על לב אהרן בבאו לפני יהוה ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני יהוה תמיד׃
31 ** ועשית את מעיל האפד כליל תכלת׃
32 והיה פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה ארג כפי תחרא יהיה לו לא יקרע׃
33 ועשית על שוליו רמוני תכלת וארגמן ותולעת שני על שוליו סביב ופעמני זהב בתוכם סביב׃
34 פעמן זהב ורמון פעמן זהב ורמון על שולי המעיל סביב׃
35 והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני יהוה ובצאתו ולא ימות׃
36 ** ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש ליהוה׃
37 ושמת אתו על פתיל תכלת והיה על המצנפת אל מול פני המצנפת יהיה׃
38 * והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנת קדשיהם והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני יהוה׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Facies quoque duos annulos aureos, et pones eos super duos humeros Ephod infernè, è regione facies ejus, propè junctūram ipsius supernè ad cingulum Ephod. Et (f) attollent rationale de annulo suo ad annulum Ephod cum filo hyacinthino ut extet super cingulum Ephod, et non sepa-
29 retur rationale ab Ephod. Et feret Aaron nomina filiorum Israel in rationali judicii super cor suum cùm ingredietur sanctuariū, in memoriale co-
ram Domino sempiternum. Facies quoque (g) *Urim* & *Thūmim*, ponesq; super rationale judicii (h) *Urim* & *Thūmim*, ut sint super cor Aa-
ronis cùm ingredietur coram Domino, ferat̄q; Aaron judicium filiorum Israel super cor suum ante Dominum in perpetuum. Facies præterea pal-
31 lium Ephod totum hyacinthinum. Erit̄q; os capitis ejus in
32 medio ejus: limbus erit circum os ejus, opere (i) textoris: in formam loricæ fiet, ne
33 dissumpatur. Facies quoque ad marginem ejus mala punica ex hyacintho, et purpurâ, et cocco dibapho, et byssо re-
tortâ, ad marginē ejus in cir-
cuitu, et tintinnabula aurea in
34 medio eorum in circuitu. Tin-
tinnabulū aureū, & malum punicum, tintinnabulū aureū, et malū punicū super margi-
nem pallii in circuitu. Et erit
35 super Aaron quando minis-
trabit, ut audiatur sonus ejus cùm ingredietur in sanctua-
rium corā Domino, et egredie-
tur, et non morietur. Et facies
36 laminā ex auro puro, et scul-
pes super eā sculpturā sigilli, Sanctū Domino. Ponesq; illā
37 super vittam hyacinthinam: erit autem super cidarim ad
38 anteriorem ejus partem. Ex-
tabit̄q; super frontē Aaronis, cùm portabit Aaron (k) ini-
quitatem sanctificatorum quæ sanctificaverunt filii Israel: in omnibus oblationibus san-
ctificatorū suorum, erit super
frontem ejus semper in placa-
tionem ipsis coram Domino.

VER. SAM. (f) constringent (g) Elucidationes et Perfectiones (h) Elucidationes & Perfectiones (i) pectinatoris (k) maculam

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * وَاصْنَعْ أَيْضًا حَلْقَتَيْنِ مِنْ ذَهَبٍ * وَاجْعَلْهُمَا بِأَرْآسِ جَنْبَيِ الصُّدْرِ مِنْ أَسْفَلٍ فِي مُقَدَّمِهَا أَمَامَ
28 تَأْلِيفِهَا فَوْقَ مِعْشَارِ الْبَدَنَةِ * وَيَكُونُ الْبَدَنَةُ مِنْ حَلَقَةِ الصُّدْرِ بِسِلْكٍ مِنْ أَسْمَانْجُونَ *
29 حَيْ يَصِيرُ فَوْقَ مِعْشَارِهَا * وَلَا تَزُولُ عَنْهَا * وَيَحْمِلُ هَرُونُ أَسْمَاءَ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْبَدَنَةِ الْمُهَيَّاةِ عَلَى
30 الصُّدْرِ فِي دُخُولِهِ إِلَى الْقُدْسِ * ذِكْرًا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ دَائِمًا * وَيَجْعَلُ فِي الْبَدَنَةِ الْمُهَيَّاةِ * الْأَنْوَارَ
وَالصَّحَائِحَ * وَيَكُونُ عَلَى صَدْرِ هَرُونَ فِي دُخُولِهِ بَيْنَ يَدَيْ سَكِينَةِ اللَّهِ * وَيَحْمِلُ هَرُونُ هَذِهِ بَنِي
31 إِسْرَائِيلَ عَلَى قَلْبِهِ بَيْنَ يَدَيْ سَكِينَةِ اللَّهِ دَائِمًا * وَاصْنَعْ مِمْطَرَ الصُّدْرِ صَنْعَةَ حَائِكٍ * جُمْلَتُهُ
32 مِنْ أَسْمَانْجُونَ * وَيَكُونُ فُوهُ الَّذِي هُوَ رَأْسُهُ فِي وَسَطِهِ * وَحَاشِيَةٌ تَحِيطُ بِفُوهِ دَائِرٍ صَنْعَةَ حَائِكٍ *
33 كَفَمِ الدِّرْعِ يَصِيرُ لَهُ لِئَلَّا يَتَخَرَّقَ * وَاصْنَعْ فِي ذَيْلِهِ رُمَّانِيٍّ مِنْ أَسْمَانْجُونَ وَأُرْجُوَانٍ وَصِبْغِ قِرْمِزٍ
34 فِي ذَيْلِهِ مُسْتَدِيرًا * وَجَلَاجِلَ ذَهَبٍ فِيمَا بَيْنَهَا دَائِرًا * جُلْجُلَ ذَهَبٍ وَرُمَّانَةً * جُلْجُلَ ذَهَبٍ وَرُمَّانَةً
35 فِي ذَيْلِ الْمِمْطَرِ عَلَى مَا يَدُورُ * وَيَكُونُ عَلَى هَرُونَ إِذَا خَدَمَ * وَيُسْمَعُ صَوْتُهُ فِي دُخُولِهِ إِلَى الْقُدْسِ بَيْنَ
36 يَدَيْ سَكِينَةِ اللَّهِ * وَفِي خُرُوجِهِ وَلَا يَهْلِكُ * وَاصْنَعْ عِصَابَةً مِنْ ذَهَبٍ خَالِصٍ * وَانْقُشْ عَلَيْهَا
37 كَنَقْشِ الْخَاتَمِ * قُدْسًا لِلَّهِ * وَشُدَّهَا بِخَيْطِ أَسْمَانْجُونَ * وَيَكُونُ دُونَ الْعِمَامَةِ مِنْ مُقَدَّمِهَا * وَيَكُونُ
38 عَلَى جَبْهَةِ هَرُونَ إِذَا اسْتَعْفَرَ ذُنُوبَ الْأَقْدَاسِ الَّتِي يُقَدِّسُهَا بَنُو إِسْرَائِيلَ بِجَمِيعِ أَعْطِيَاتِهِمْ
وَأَقْدَاسِهِمْ * فَتَكُونُ عَلَى جَبْهَتِهِ دَائِمًا * رِضًا عَنْهُمْ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ *

Et fac etiam duas ansas ex auro, & pone eas contra duas oras pectoralis deorsum, in anteriori ejus parte, ante junctūram ejus, super zonam ejus. Et constringetis thoracem ab ansis suis usque ad ansam pectoralis, filo hyacinthino, ita ut sit super zonam ejus, & non separetur ab eo. Et portabit Haron nomina filiorum Israil in thorace præparato super pectorale, in suo ingressu in sanctuarium, in memoriam ante Deum perpetuò. Et pones in thorace præparato, Dilucidationes & Certitudines: et erunt super pectus Haron in ejus ingressu ad habitaculū Dei: portabitq; Haron repræsentationem filiorum Israil super cor suum ante habitaculū Dei semper. Et fac pluviale pectoralis artificio textoris, totum ex hyacintho. Et erit os ejus nempe caput ejus in medio illius, & limbus circumdabit os ejus per ambitū artificio textoris: velut os thoracis fiet ei, ut nè discerpatur, Et fac in fimbria ejus mala punica ex hyacintho, & purpurâ, et tinctūrâ croci in fimbria ejus per circuitum, & tintinnabula auri interjecta per circuitum. Tintinnabulum aureum et malum punicum, tintinnabulū aureū et malum punicum in fimbria pluvialis circumcirca. Et erit super Haron cùm ministrabit, & audietur vox ejus in ingressu illius in sanctuarium ante habitaculum Dei, & in exitu ejus, & non peribit. Et fac vittam ex auro purissimo, & sculpe super eam veluti sculptura annuli, Sanctū Deo. Et alliga eam filo hyacinthi, & erit super cidarim ex parte ejus anteriori. Et erit supra frontem Haron cùm indulgentiam implorabit pro delictis sacrorum quæ consecrabunt filii Israil pro omnibus muneribus & sacris suis, eritque super frontem ejus semper in placationem pro eis inter manus Dei.

ספר שמות : כט

39 וְשָׁבַצְתָּ הַכֻּתֹנֶת שֵׁשׁ וְעָשִׂיתָ מִצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאַבְנֵט תַּעֲשֶׂה
40 מַעֲשֵׂה רֹקֵם : וְלִבְנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כֻּתֳּנֹת וַעֲשִׂיתָ לָהֶם
אַבְנֵטִים וּמִגְבָּעוֹת תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת :
41 וְהִלְבַּשְׁתָּ אֹתָם אֶת־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ
וּמָשַׁחְתָּ אֹתָם וּמִלֵּאתָ אֶת־יָדָם וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם
42 וְכִהֲנוּ־לִי : וְעָשֵׂה לָהֶם מִכְנְסֵי־בַד לְכַסּוֹת בְּשַׂר
43 עֶרְוָה מִמָּתְנַיִם וְעַד־יְרֵכַיִם יִהְיוּ : וְהָיוּ עַל־אַהֲרֹן
וְעַל־בָּנָיו בְּבֹאָם׀ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אוֹ
בְּנִגְּשָׁם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא־יִשְׂאוּ
עָוֹן וָמֵתוּ חֻקַּת עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו :

CAP. XXIX. כט

1 וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְקַדֵּשׁ אֹתָם
לְכַהֵן לִי לָקַח פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר וְאֵילִם
2 שְׁנַיִם תְּמִימִם : וְלֶחֶם מַצּוֹת וְחַלֹּת מְצֻתֹת בְּלוּלֹת
בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן סֹלֶת חִטִּים תַּעֲשֶׂה
3 אֹתָם : וְנָתַתָּ אוֹתָם עַל־סַל אֶחָד וְהִקְרַבְתָּ אֹתָם
בַּסָּל וְאֶת־הַפָּר וְאֶת שְׁנֵי הָאֵילִם׃וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו
4 תַּקְרִיב אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְרָחַצְתָּ אֹתָם
בַּמָּיִם : וְלָקַחְתָּ אֶת־הַבְּגָדִים וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת־אַהֲרֹן אֶת־
הַכֻּתֹנֶת וְאֶת מְעִיל הָאֵפֹד וְאֶת־הָאֵפֹד וְאֶת הַחֹשֶׁן
6 וְאַפַּדְתָּ לוֹ בְּחֵשֶׁב הָאֵפֹד : וְשַׂמְתָּ הַמִּצְנֶפֶת עַל־רֹאשׁוֹ
7 וְנָתַתָּ אֶת־נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ עַל־הַמִּצְנָפֶת : וְלָקַחְתָּ אֶת שֶׁמֶן
8 הַמִּשְׁחָה וְיָצַקְתָּ עַל־רֹאשׁוֹ וּמָשַׁחְתָּ אֹתוֹ : וְאֶת־בָּנָיו
9 תַּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּם כֻּתֳּנֹת : וְחָגַרְתָּ אֹתָם
אַבְנֵט אַהֲרֹן וּבָנָיו וְחָבַשְׁתָּ לָהֶם מִגְבָּעֹת וְהָיְתָה לָהֶם
כְּהֻנָּה לְחֻקַּת עוֹלָם וּמִלֵּאתָ יַד־אַהֲרֹן וְיַד־בָּנָיו :

Versio VULG. LAT.

39 Stringésq; tunicam byſſo, & tiaram byſſinam facies, & balteum opere plumarii. Porrò filiis Aaron tunicas lineas parabis, & balteos ac tiaras in
40 gloriam & decorem. Veſtiésq; his omnibus Aaron fratrē tuum, & filios ejus cum eo. Et cunctorum conſecrabis manꝰ, ſanctificabísq; illos, ut ſacerdotio fungantur mihi. Facies
41 & feminalia linea, ut operiant carnem turpitudinis ſuæ, à renibus uſque ad femora. Et utentur eis Aaron & filii ejus quando ingredientur tabernaculum teſtimonii, vél quando appropinquant ad altare, ut miniſtrent in ſanctuario, ne iniquitatis rei moriantur. Legitimum ſempiternum erit Aaron, & ſemini ejus poſt eum.

CAP. XXIX.

1 SEd & hoc facies, ut mihi in ſacerdotio conſecrentur. Tolle vitulum de armento, & arietes duos immaculatos, Panésq;
2 azymos, & cruſtulam abſque frumento, quæ conſperſa ſit oleo, lagana quoq; azyma oleo lita : de ſimila triticea cuncta
3 facies. Et poſita in caniſtro offeres : vitulū autem & duos
4 arietes. Et Aaron ac filios ejus applicabis ad oſtium tabernaculi teſtimonii. Cúmq; laveris patrem cum filiis ſuis
5 aquâ, Indues Aaron veſtimentis ſuis, id eſt, lineâ & tunicâ, & ſuperhumerali, & rationali, quod conſtringes
6 balteo. Et pones tiaram in capite ejus, & laminam ſanctam ſuper tiaram, Et oleum
7 unctionis fundes ſuper caput ejus : atque hoc ritu conſecrabitur. Filios quoque illius applicabis, & indues
8 tunicis lineis, cingéſque balteo. Aaron ſcilicet & liberos ejus, & impones eis mitras : erúntque ſacerdotes
9 mihi religione perpetuâ. Poſtquàm initiaveris manus eorum,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

39 Καὶ οἱ (γ) κοσυμβωσοὶ τῶν χιτώνων ἐκ βύσσου. καὶ ποιήσεις κίδαριν βυσσίνην. καὶ
40 ζώνην ποιήσεις, ἔργον ποικίλης. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ποιήσεις χιτῶνας καὶ
41 ζώνας, καὶ κιδάρεις ποιήσεις αὐτοῖς εἰς τιμὴν καὶ δόξαν. Καὶ ἐνδύσεις αὐτὰ
Ἀαρὼν, τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ
μετ' αὐτοῦ. καὶ χρίσεις αὐτοὺς, καὶ ἐμπλήσεις αὐτῶν τὰς χεῖρας καὶ ἁγιάσεις αὐ-
42 τοὺς, ἵνα ἱερατεύωσί μοι. Καὶ ποιήσεις αὐτοῖς περισκελῆ λινᾶ καλύπτειν ἀσχημοσύνην χρωτὸς αὐτῶν, ἀπὸ ὀσφύος ἕως
43 μηρῶν ἔσται. Καὶ ἔσται Ἀαρὼν αὐτὰ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ ὅταν προσπορεύωνται λειτουργεῖν πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἁγίου· καὶ οὐκ ἐπάξονται δὲ πρὸς ἑαυτοὺς ἁμαρτίαν, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι. νόμιμον αἰώνιον αὐτῷ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν.

MS.A. (γ) κόσυμβοι (δ) ἐφ' ἑαυτοῖς

ΚΕΦ. κθ'.

1 Καὶ ταῦτά ἐστιν, ἃ ποιήσεις αὐτοῖς. (α) ἁγιάσεις αὐτοὺς, ὥσε ἱερατεύειν μοι αὐτούς. (β) λήμψῃ μοσχάριον ἐκ βοῶν ἕν, καὶ κριοὺς
2 ἀμώμους δύο, Καὶ ἄρτους ἀζύμους πεπυραμένους (γ) ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ· ζεμίδαλιν ἐκ πυ-
3 ρῶν ποιήσεις (δ) αὐτά. Καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ * ἐπὶ κανοῦν ἕν· καὶ προσοίσεις αὐτὰ
4 ἐπὶ τῷ κανῷ, καὶ τὸ μοσχάριον, καὶ τοὺς δύο (ε) κριούς. Καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ λούσεις αὐτοὺς ἐν ὕδατι.
5 Καὶ λαβὼν τὰς στολὰς, (ζ) ἐνδύσεις Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου καὶ τὸν χιτῶνα τοῦ ποδήρη, καὶ τὸν ἐπωμίδα, καὶ τὸ λογεῖον· καὶ ζω-
6 σάμενος αὐτῷ τὸ λογεῖον πρὸς τὸν ἐπωμίδα. Καὶ ἐπιθήσεις τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
7 αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσεις τὸ πέταλον τὸ ἁγίασμα ἐπὶ τὴν μίτραν. Καὶ λήμψῃ τὸ ἔλαιον τῆς
8 χρίσεως· καὶ χεεῖς αὐτὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ χρίσεις αὐτόν. Καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις, καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶ-
9 νας. Καὶ ζώσεις αὐτοὺς ζώναις, καὶ περιθήσεις αὐτοῖς τὰς κιδάρεις· καὶ ἔσται αὐτοῖς ἱερατεία (η) μοι εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ τελειώσεις (θ) Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

MS.A. (α) ἁγιάσαι (β) λήμψη μοσχάριον ἐκ βοῶν ἄμωμον, καὶ (γ) ἐν αἰλαίῳ * ζεμίδαλιν (δ) αὐτὰ * ἐπὶ κανοῦν ἕν· καὶ (ε) κρίας. Ἀαρὼν (ζ) ἐνδύσεις αὐτὰς Ἀαρὼν (η) ἐμοὶ (θ) τὰς χεῖρας Ἀαρὼν, καὶ

Et (ff) nodi tunicarum ex byſſo. Et facies cidarim byſſinam. Et zonam facies, opus variatoris. Et filiis Aaron facies tunicas et zonas : et cidaras facies eis ad honorem et gloriam. Et indues illa Aaron fratrem tuum, et filios ejus cum eo. Et unges eos, et implebis manus eorum ; et ſanctificabis eos, ut ſacerdotio fungantur mihi. Et facies eis femoralia linea, tegere turpitudinem corporis eorum : à lumbo uſque ad femora erit. Et habebit Aaron illa, et filii ejus, quando ingredientur in tabernaculum teſtimonii, vel quando accedent miniſtrare ad altare ſancti : et non adducent ad ſe peccatum, ne moriantur. Legitimum ſempiternum ei, et ſemini ejus poſt ipſum.

CAP. XXIX.

Et hæc ſunt, quæ facies eis. (a) Sanctificabis eos, ut ipſi ſacerdotio fungantur mihi. Sumes autem vitulum de bobus unum, et arietes immaculatos duos, Et panes azymos conſperſos in oleo, et (b) lagana azyma uncta in oleo : ſimilam ex tritico facies ea. Et impones ea in caniſtrum unū : et offeres ea in caniſtro, et vitulum, et duos arietes. Et Aaron, et filios ejus adduces ad oſtium tabernaculi teſtimonii, et lavabis eos in aqua. Et ſumens ſtolas, indues Aaron fratrem tuum, et tunicam (c) talarem, et ſuperhumerale, et rationale : et adnectes ei rationale ad ſuperhumerale. Et impones mitrā ſuper caput ejꝰ, et impones (d) laminam, ſanctificationem ſuper mitram. Et ſumes de oleo unctionis : et effundes illud ſuper caput ejus, et unges eum. Et filios ejus adduces, et indues eos tunicas. Et cinges eos (e) zonis, et circundabis eis cidaras : et erit illis ſacerdotiū mihi in ſempiternum. (f) Et conſummabis (g) Aaron manus ejus, et manus filiorum ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Fac etiam tunicam byſſinam : & fac tiaram byſſinam, & zonam fac opere pictorum. Etiam filiis Aharon fac tunicas, & fac eis zonas, & pileolos facies eis ad honorem & gloriam : Et veſties eos, *nempe* Aharonem fratrem tuum, & filios ejus cum eo : & unge eos, & perfice manus eorum, & ſanctifica eos, ut ſacerdotio mihi fungantur. Fac etiam eis perizomata byſſina ad tegendā carnem nuditatis, à lumbis eorum uſque ad femora eorum erunt. Et erunt ſuper Aharonem, & ſuper filios ejus, cùm ingredientur ad tabernaculum temporis, cúmque accedent ad altare miniſtraturi in Sancto, ne contrahant peccatum & moriantur. Lex ſempiterna ſit ei & ſemini ejus poſt ipſum.

CAP. XXIX.

Hoc autem pacto fac illis, & ſanctifica illos ad munus ſacerdotale. Accipe bovem unum bubulum, & arietes duos ſine macula : Et panem azymum, placentas infermentatas ſubactas oleo, & lagana infermentata ſubacta oleo : ex ſimila triticea facies ea. Et pones ea in caniſtro uno, offeréſque ea, unà cum bove & duobus arietibus. Et Aharonem ejúſque filios adduces ad oſtium tabernaculi temporis, & ablue eos aqua. Et ſume veſtes, & indue Aharonem tunicâ & perizomate, & tiarâ ephod, & thorace, & præcinge eum ſingulo ephod. Et impone tiaram capiti ejus, & pone coronam ſanctitatis ſuper tiaram. Et accipe oleum unctionis, & effunde ſuper caput ejus, & unge eum. Et admove filios ejus, & indue illos tunicis : Et præcinge cingulis Aharonem & filios ejus, & pone eis pileolos, erítque eis ſacerdotium eorum in ſtatutum ſempiternum : & perficies manum Aharonis, & manus filiorum ejus.

הרגום אונקלוס

39 וּתְרַקֵּם כְּתוֹנָא דְבוּצָא וְתַעְבֵּיד מִצְנֶפְתָּא דְבוּצָא וְהֵימִין תַּעְבֵּיד
40 עוּבַד צַיָּר׃ וְלִבְנֵי אַהֲרֹן תַּעְבֵּיד כְּתוֹנִין וְתַעְבֵּיד לְהוֹן הֵימִינִין וְכוּבְעִין
41 תַּעְבֵּיד לְהוֹן לִיקָר וּלְתוּשְׁבְּחָן׃ וְתַלְבֵּישׁ יָתְהוֹן יָת אַהֲרֹן אָחוּךְ וְיָת
42 בְּנוֹהִי עִמֵּיהּ וְתִרְבֵּי יָתְהוֹן וְתִקְרֵיב יָת קוּרְבְּנֵיהוֹן וְתִקַּדֵּשׁ יָתְהוֹן וִידוֹן
43 מְשַׁמְּשִׁין קֳדָמָי׃ וְעֵבֶד לְהוֹן מַכְנָסִין דְּבוּץ לְכַסָּאָה בִּשְׂרָא עָרְיָא מֵחַרְצִין
43 וְעַד יַרְכָּן יְהוֹן׃ וִיהוֹן עַל אַהֲרֹן וְעַל בְּנוֹהִי בְּמֵעֲלֵהוֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא אוֹ
בְּמִקְרְבֵהוֹן לְמַדְבְּחָא לְשַׁמָּשָׁא בְּקוּדְשָׁא וְלָא יְקַבְּלוּן חוֹבָא וּימוֹתוּן
קְיָם עָלָם לֵיהּ וְלִבְנוֹהִי בָּתְרוֹהִי׃

כט

1 וְדֵין פִּתְגָמָא דִּי תַעְבֵּיד לְהוֹן לְקַדָּשָׁא יָתְהוֹן לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמַי סַב תּוֹר חַד
2 בַּר תּוֹרֵי וּדְכַרִין תְּרִין שְׁלֵמִין׃ וּלְחֵם פַּטִּיר וּנְרִיצָן פְּטִירִין דְּפִילִין בְּמִשְׁחָא
וְאִסְפּוּנִין פְּטִירִין דְּמִשְׁחִין בְּמִשְׁחָא סוֹלְתָא דְחִטִּין תַּעְבֵּיד יָתְהוֹן׃ וְתִתֵּן
3 יָתְהוֹן עַל סַלָּא חַד וְתִקְרֵיב יָתְהוֹן בְּסַלָּא וְיָת תּוֹרָא וְיָת תְּרֵין דְּכְרִין׃
4 וְיָת אַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי תְּקָרֵיב לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְתִסְחֵי יָתְהוֹן בְּמַיָּא׃
5 וְתִסַּב יָת לְבוּשַׁיָּא וְתַלְבֵּישׁ יָת אַהֲרֹן יָת כְּתוֹנָא וְיָת מְעִילָא דְאֵפוֹדָא וְיָת
אֵפוֹדָא וְיָת חוֹשְׁנָא וְתַחְזֵר לֵיהּ בְּהֵמְיָן אֵפוֹדָא׃ וְתָשֵׁי מִצְנֶפְתָּא עַל
6 רֵישֵׁיהּ וְתִתֵּן יָת כְּלִילָא דְקוּדְשָׁא עַל מִצְנֶפְתָּא׃ וְתִסַּב יָת מְשַׁח
7 רְבוּתָא וְתָרִיק עַל רֵישֵׁיהּ וְתִרְבֵּי יָתֵיהּ׃ וְיָת בְּנוֹהִי תְּקָרֵב וְתַלְבֵּשִׁנּוּן
8 כְּתוֹנִין׃ וְתוֹרֵיז יָתְהוֹן מְהֵימְנִין אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי וְתִתֵּן כּוֹבְעִין וְתֶהֱוֵי
לְהוֹן כְּהוּנְתָא לְקָיְמָא עָלָם וְתִקְרֵב קוּרְבָּנָא דְאַהֲרֹן וְקוּרְבָּנָא דִבְנוֹהִי׃

Targum ONKELOS.

39 Stringésq; tunicã byſſo; & facies tiaram de byſſo: & balteũ facies opere polymitarii. Et
40 filiis Aaron facies tunicas; & facies eis baltea: & mitras facies eis, in honorẽ & decorẽ.
41 Induésq; ea Aaron fratrẽ tuũ; & filios ejus cum eo: & unges eos, & offeres oblationes eo-
rum, ſanctificabisq; illos; ut miniſtrent corã me. Et facies eis
42 femoralia ex byſſo; ut operiãt carnẽ turpitudinis ſuæ: à lum-
43 bis uſq; ad femora erunt. Eruntq; ſuper Aaron & ſuper fi-
lios ejus, quando ingredientur in tabernaculum fœderis; aut
quando accedent ad altare, ut miniſtrent in ſanctuario; *ne ſuſcipiant* peccatum & mo-
riantur: legitimum ſempiternũ erit ei, & filiis ejus poſt eum.

CAP. XXIX.

1 ET hoc eſt verbum quod facies eis, ut ſanctifices eos, ad miniſtrandũ coram me: Tolle
vitulum unum de armento, &
2 arietes duos immaculatos. Panémq; azymum, & placentas azymas, conſperſas oleo; & la-
gana azyma lita oleo: de ſimi-
3 là tritici facies ea. Ponésq; ea in caniſtro uno, & offeres ea in caniſtro: & vitulum, & duos
4 arietes. Et Aaron quoq; & filios ejus applicabis ad oſtium tabernaculi fœderis: et lavabis
5 eos aquis. Et tolles veſtimenta, induésq; Aaron tunicâ, & pal-
lio ſuperhumeralis, & ſuper-
humerali, & rationali: & ornabis eum balteo ſuperhume-
6 ralis. Et pones tiarã ſuper caput ejus: & pones coronã ſanctam ſuper tiaram. Tolléſq;
7 oleum unctionis; & fundes ſuper caput ejus: & unges eum.
8 Filios quoq; ejus applicabis:
9 & indues eos tunicis. Et cinges balteis Aaron & filios ejº, & ornabis eos mitris; & erit
eis ſacerdotium in pactum perpetuum: & offeres oblationẽ Aaron, & oblationem filio-
rum ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

39 * ועשית את־הכתנת שש משבצת ועשית מצנפת שש ואבנט תעשה מעשה רקם׃
40 * ולבני אהרן תעשה כתנת ועשית להם אבנטים ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת׃
41 * והלבשת אתם את־אהרן אחיך ואת־בניו אתו ומשחת אתם וכהנת את־ידם וקדשת אתם
42 וכהנו לי׃ * ועשה להם מכנסי־בד לכסות בשר ערוה מחלצים ועד־ירכים יהיו׃
43 * והיו על־אהרן ועל־בניו בבאם אל־אהל מועד או בגשתם אל־המזבח לשרת בקדש ולא
1 ישאו עון ומתו חקת עולם לו ולזרעו אחריו׃ ** וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש
2 אתם לכהן לי קח פר בן־בקר ואילם שנים תמימם׃ * ומצות ולחת מצות ורקיקי מצות
3 משחים בשמן סלת חטים תעשם׃ * ונתתה אתם על־סל אחד והקרבת אתם בסל והפר
4 ושני האילם׃ * ואת־בני אהרן תקריב אל־פתח אהל מועד ורחצת אתם במים׃
5 * ולקחת את־הבגדים והלבשת את־אהרן את־הכתנת ואת־מעיל האפד ואת־האפד ואת־
6 החשן וחגרת לו באבנט האפד׃ * ושמת המצנפת על־ראשו ונתת את־נזר הקדש על־
7 המצנפת׃ * ולקחת את־שמן המשחה ויצקת על־ראשו ומשחת אתו׃
8 * ואת־בניו תקריב והלבשתם כתנת׃ * וחגרתם אבנט אהרן ואת־בניו ומלאת להם
9 מגבעות והיתה להם כהנת לחק עולם וקדשת את־אהרן ואת־בניו׃ * ועשית לפני
אהל מועד ורחצו אתם במים׃ * והלבשת את־אהרן את־הבגדים וקדשת אתו ומשחת
אתו וכהן לי׃ * ואת־בניו תקרב והלבשתם כתנת׃ * וחגרתם אבנט אהרן ומשחת
לו ומלאת ידם לכהן לי׃ * והיה כהנת לחק עולם לו ולזרעו אחריו׃ * ושחט את־
הפר לפני יהוה פתח אהל מועד׃ * ולקח מדם הפר ונתן על־קרנות המזבח באצבעו
ואת כל־הדם יצק אל־יסוד המזבח׃ * ולקחת את־כל־החלב המכסה את־הקרב ואת
יתרת על־הכבד ואת שתי הכלית ואת־החלב אשר עליהן והקטרת המזבחה׃
* ואת־בשר הפר ואת־עורו ואת־פרשו תשרף באש מחוץ למחנה חטאת הוא׃
* ואת־האיל האחד תקח וסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש האיל׃
* ושחטת את־האיל ולקחת את־דמו וזרקת על־המזבח סביב׃ * ואת־האיל תנתח
לנתחיו ורחצת קרבו וכרעיו ותתן על־נתחיו ועל־ראשו׃ * והקטרת את כל־האיל
המזבחה עלה הוא ליהוה ריח ניחח אשה ליהוה הוא׃ * ולקחת את־האיל השני
וסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש האיל׃ * ושחטת את־האיל ולקחת מדמו
ונתת על־תנוך אזן אהרן ועל־תנוך אזן בניו הימנית ועל־בהן ידם הימנית ועל־בהן
רגלם הימנית וזרקת את־הדם על־המזבח סביב׃ * ולקחת מן־הדם אשר על־המזבח
ומשמן המשחה והזית על־אהרן ועל־בגדיו ועל־בניו ועל־בגדי בניו אתו והוקדש
הוא ובגדיו ובניו ובגדי בניו אתו׃ * ולקחת מן־האיל החלב והאליה ואת החלב
המכסה את־הקרב ואת יתרת הכבד ואת שתי הכלית ואת־החלב אשר עליהן ואת
שוק הימין כי איל מלואים הוא׃ * וככר לחם אחת וחלת לחם־שמן אחת ורקיק
אחד מסל המצות אשר לפני יהוה׃ * ושמת הכל על־כפי אהרן ועל־כפי בניו
והנפת אתם תנופה לפני יהוה׃ * ולקחת אתם מידם והקטרת המזבחה על־העלה
לפני יהוה אשה הוא ליהוה׃ * ולקחת את־החזה מאיל מלואי אשר לאהרן והנפת
אתו תנופה לפני יהוה והיה לך למנה׃ * והקדשת את־החזה התנופה ואת שוק
התרומה אשר הונף ואשר הורם מאיל המלואים מאשר לאהרן ומאשר לבניו׃
* והיתה לאהרן ולבניו לחק עולם מאת בני־ישראל כי תרומה היא ותרומה
יהיה מאת בני־ישראל מזבחי שלמיהם תרומתם ליהוה׃ * ובגדי הקדש אשר
לאהרן יהיו לבניו אחריו למשחה בהם ולמלא בהם את־ידם׃ * שבעת ימים
ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר יבא אל־אהל מועד לשרת בקדש׃ * ואת־איל
המלואים תקח ובשלת את־בשרו במקום קדש׃ * ואכל אהרן ובניו את־בשר האיל
ואת־הלחם אשר בסל פתח אהל מועד׃ * ואכלו אתם אשר כפר בהם למלא את־
ידם לקדשם ורים לא־יאכל כי קדש הם׃ * ואם־יותר מבשר המלואים ומן־הלחם
עד־הבקר ושרפת את־הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא׃ * וכן תעשה לאהרן
ולבניו ככל אשר צויתי אתך שבעת ימים תמלא ידם׃ * ופר החטאת תעשה ליום
על־הכפרים ועל־המזבח בכפרך עליו ומשחת אתו לקדשו׃ * שבעת ימים תכפר
על־המזבח וקדשת אתו והיה המזבח קדש קדשים כל הנגע במזבח יקדש׃
* וזה אשר תעשה על־המזבח כבשים בני־שנה שנים ליום תמיד׃ * את־הכבש
האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים׃ * ועשרון סלת בלול
בשמן כתית רבע ההין ונסך רביעית ההין יין לכבש האחד׃ * ואת־הכבש השני
תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה לריח ניחח אשה ליהוה׃
* עלת תמיד לדרתיכם פתח אהל מועד לפני יהוה אשר אועד לכם שמה לדבר
אליך שם׃ * ונעדתי שם לבני־ישראל ונקדש בכבודי׃ * וקדשתי את־אהל מועד
ואת־המזבח ואת־אהרן ואת־בניו אקדש לכהן לי׃ * ושכנתי בתוך בני־ישראל
והייתי להם לאלהים׃ * וידעו כי אני יהוה אלהיהם אשר הוצאתי אתם מארץ
מצרים להשכני בתוכם אני יהוה אלהיהם׃

VERSIO SAMARITANA.

39 * ועשית את־המשבצת שש ועשית את־המצנפת שש ואת־האבנט תעשה מעשה רקם׃
40 * ולבני אהרן תעשה כתנת ועשית להם אבנטים ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת׃
41 * והלבשת אתם את־אהרן אחיך ואת־בניו אתו ומשחת אתם וכהנת את־ידם וקדשת אתם
42 וכהנו לי׃ * ועשה להם מכנסי־בד לכסות בשר ערוה מחלצים ועד־ירכים יהיו׃
43 * והיו על־אהרן ועל־בניו בבאם אל־אהל מועד או בגשתם אל־המזבח לשרת בקדש ולא
1 ישאו עון ומתו חקת עולם לו ולזרעו אחריו׃ ** וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש
2 אתם לכהן לי קח פר בן־בקר ואילם שנים תמימם׃ * ומצות ולחת מצות ורקיקי מצות
3 משחים בשמן סלת חטים תעשם׃ * ונתתה אתם על־סל אחד והקרבת אתם בסל והפר
4 ושני האילם׃ * ואת־בני אהרן תקריב אל־פתח אהל מועד ורחצת אתם במים׃
5 * ולקחת את־הבגדים והלבשת את־אהרן את־הכתנת ואת־מעיל האפד ואת־האפד ואת־
6 החשן וחגרת לו באבנט האפד׃ * ושמת המצנפת על־ראשו ונתת את־נזר הקדש על־
7 המצנפת׃ * ולקחת את־שמן המשחה ויצקת על־ראשו ומשחת אתו׃
8 * ואת־בניו תקריב והלבשתם כתנת׃ * וחגרתם אבנט אהרן ואת־בניו ומלאת להם
9 מגבעות והיתה להם כהנת לחק עולם וקדשת את־אהרן ואת־בניו׃ * ועשית לפני
אהל מועד ורחצו אתם במים׃ * והלבשת את־אהרן את־הבגדים וקדשת אתו ומשחת
אתו וכהן לי׃ * ואת־בניו תקרב והלבשתם כתנת׃ * וחגרתם אבנט אהרן ומשחת
לו ומלאת ידם לכהן לי׃ * והיה כהנת לחק עולם לו ולזרעו אחריו׃ * ושחט את־
הפר לפני יהוה פתח אהל מועד׃ * ולקח מדם הפר ונתן על־קרנות המזבח באצבעו
ואת כל־הדם יצק אל־יסוד המזבח׃ * ולקחת את־כל־החלב המכסה את־הקרב ואת
יתרת על־הכבד ואת שתי הכלית ואת־החלב אשר עליהן והקטרת המזבחה׃
* ואת־בשר הפר ואת־עורו ואת־פרשו תשרף באש מחוץ למחנה חטאת הוא׃
* ואת־האיל האחד תקח וסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש האיל׃
* ושחטת את־האיל ולקחת את־דמו וזרקת על־המזבח סביב׃ * ואת־האיל תנתח
לנתחיו ורחצת קרבו וכרעיו ותתן על־נתחיו ועל־ראשו׃ * והקטרת את כל־האיל
המזבחה עלה הוא ליהוה ריח ניחח אשה ליהוה הוא׃ * ולקחת את־האיל השני
וסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש האיל׃ * ושחטת את־האיל ולקחת מדמו
ונתת על־תנוך אזן אהרן ועל־תנוך אזן בניו הימנית ועל־בהן ידם הימנית ועל־בהן
רגלם הימנית וזרקת את־הדם על־המזבח סביב׃ * ולקחת מן־הדם אשר על־המזבח
ומשמן המשחה והזית על־אהרן ועל־בגדיו ועל־בניו ועל־בגדי בניו אתו והוקדש
הוא ובגדיו ובניו ובגדי בניו אתו׃ * ולקחת מן־האיל החלב והאליה ואת החלב
המכסה את־הקרב ואת יתרת הכבד ואת שתי הכלית ואת־החלב אשר עליהן ואת
שוק הימין כי איל מלואים הוא׃ * וככר לחם אחת וחלת לחם־שמן אחת ורקיק
אחד מסל המצות אשר לפני יהוה׃ * ושמת הכל על־כפי אהרן ועל־כפי בניו
והנפת אתם תנופה לפני יהוה׃ * ולקחת אתם מידם והקטרת המזבחה על־העלה
לפני יהוה אשה הוא ליהוה׃ * ולקחת את־החזה מאיל מלואי אשר לאהרן והנפת
אתו תנופה לפני יהוה והיה לך למנה׃ * והקדשת את־החזה התנופה ואת שוק
התרומה אשר הונף ואשר הורם מאיל המלואים מאשר לאהרן ומאשר לבניו׃
* והיתה לאהרן ולבניו לחק עולם מאת בני־ישראל כי תרומה היא ותרומה
יהיה מאת בני־ישראל מזבחי שלמיהם תרומתם ליהוה׃ * ובגדי הקדש אשר
לאהרן יהיו לבניו אחריו למשחה בהם ולמלא בהם את־ידם׃ * שבעת ימים
ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר יבא אל־אהל מועד לשרת בקדש׃ * ואת־איל
המלואים תקח ובשלת את־בשרו במקום קדש׃ * ואכל אהרן ובניו את־בשר האיל
ואת־הלחם אשר בסל פתח אהל מועד׃ * ואכלו אתם אשר כפר בהם למלא את־
ידם לקדשם ורים לא־יאכל כי קדש הם׃ * ואם־יותר מבשר המלואים ומן־הלחם
עד־הבקר ושרפת את־הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא׃ * וכן תעשה לאהרן
ולבניו ככל אשר צויתי אתך שבעת ימים תמלא ידם׃ * ופר החטאת תעשה ליום
על־הכפרים ועל־המזבח בכפרך עליו ומשחת אתו לקדשו׃ * שבעת ימים תכפר
על־המזבח וקדשת אתו והיה המזבח קדש קדשים כל הנגע במזבח יקדש׃
* וזה אשר תעשה על־המזבח כבשים בני־שנה שנים ליום תמיד׃ * את־הכבש
האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים׃ * ועשרון סלת בלול
בשמן כתית רבע ההין ונסך רביעית ההין יין לכבש האחד׃ * ואת־הכבש השני
תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה לריח ניחח אשה ליהוה׃
* עלת תמיד לדרתיכם פתח אהל מועד לפני יהוה אשר אועד לכם שמה לדבר
אליך שם׃ * ונעדתי שם לבני־ישראל ונקדש בכבודי׃ * וקדשתי את־אהל מועד
ואת־המזבח ואת־אהרן ואת־בניו אקדש לכהן לי׃ * ושכנתי בתוך בני־ישראל
והייתי להם לאלהים׃ * וידעו כי אני יהוה אלהיהם אשר הוצאתי אתם מארץ
מצרים להשכני בתוכם אני יהוה אלהיהם׃

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

39 *Conſtringes etiam tunicam byſſinã, faciesq; cidarim byſſinam; balteum quoque facies*
40 *opere acu-picto. Similiter filiis Aaron facies tunicas: facies quoq; eis balteos, et tiaras*
41 *ad gloriam et (l) decorem. Et indues iis Aaronem fratrem tuum et filios ejus cum eo, &*
unges eos; (m) conſecrabisq; manus eorũ, et ſanctificabis eos, ut ſacerdotio fungantur
mihi. Facies præterea illis
42 *femoralia linea ad operiendam carnem nuditatis ſuæ: à lumbis uſq; ad femora extendentur. Eruntq; ſuper Aa-*
43 *ron & ſuper filios ejus cùm ingrediuntur in tabernaculum teſtimonii, aut cùm accedent*
ad altare, ut miniſtrent in Sanctuario, atque ut in (n) iniquitate contracta non moriantur.
Statutum eſt æternum ei, & ſemini ejus poſt eum.

CAP. XXIX.

1 *HÆc autem res eſt quam facies ei ad ſanctificandum eos, ut ſacerdotio fungantur mihi. Accipe vitulum*
unum è bobus, et arietes duos
2 *immaculatos; Panem quoque azymum, et placentas azymas conſperſas oleo, et lagana a-*
zyma: ex ſimila tritícea fa-
3 *cies ea. Pones autem illa in caniſtrum unum, et offeres ea in caniſtro, et vitulum, et duos arietes. Aaronem autem et*
4 *filios ejus accedere jubebis ad portam tabernaculi teſtimonii, et lavabis eos aquâ. Tunc*
5 *ſumes veſtes, veſtiesq; Aaronem tunicâ, & cinges eum balteo, et indues pallio, ponesque ſuper eum Ephod, et vatinale, et (a) vincies ei Ephod*
6 *cum cingulo. Et impones cidarim ſuper caput ejus, ponesq; coronam ſanctitatis ſuper cidarim, Sumes quoque*
7 *oleum unctionis, et infundes ſuper caput ejus, et unges eũ. Filiosq; ejus accedere facies, et indues illos tunicis, Et cin-*
8 9 *ges eos balteis, Aaronem, et filios ejus; et alligabis eis tiaras: eritq; eis Sacerdotium in ſtatutum æternum: (b) Conſecrabis etiam manum Aaro-*
6 *nis, et manum filiorum ejus.*

VER. SAM. (*l*) amplitudinem (*m*) perficiesque (*n*) macula (*a*) conſtringes (*b*) perficies

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

39 *وَتَنْسِجُ الْجُبَّةَ الْعَسَلِ وَاصْنَعِ الْعِمَامَةَ مِنْ عَسَلٍ وَالزِّنَارَ بِصَنْعَةِ صَنْعَةِ رَقْمٍ * وَلِبَنِي هَرُونَ تَصْنَعُ
40 جُبَبًا وَاصْنَعْ لَهُمْ زَنَانِيرَ وَلِلنَّاسِ تَصْنَعُهَا لَهُمْ لِكَرَامَةٍ وَفَخْرٍ * وَأَلْبِسُهَا هَرُونَ أَخَاكَ وَبَنِيهِ مَعَهُ *
41 وَامْسَحْهُمْ * وَأَكْمِلْ وَاجِبَهُمْ * وَقَدِّسْهُمْ * فَيَخْدِمُونِي * وَاصْنَعْ لَهُمْ سَرَاوِيلَاتٍ مِنْ عَسَلٍ لِتُغَطِّيَ مِنْ
42 أَبْدَانِهِمُ السَّوْءَةَ * مِنَ الْحَقْوَيْنِ إِلَى الرَّكْبَتَيْنِ تَكُونُ * وَتَكُونُ عَلَى هَرُونَ وَبَنِيهِ فِي دُخُولِهِمْ
43 إِلَى خِبَاءِ الْمَكْسِرِ فِي تَقَدُّمِهِمْ إِلَى الْمَذْبَحِ لِيَخْدِمُوا فِي الْقُدْسِ * وَلَا يَحْمِلُوا وِزْرًا فَيَهْلِكُوا * رَسْمُ الدَّهْرِ
لَهُ وَلِنَسْلِهِ مِنْ بَعْدِهِ * * الْفَصْلُ التَّاسِعُ وَالْعِشْرُونَ * * وَهٰذَا الْأَمْرُ الَّذِي تَصْنَعُ
1 لَهُمْ لِتُقَدِّسَهُمْ وَيَخْدِمُونِي * خُذْ فَتِيًّا مِنَ الْبَقَرِ وَكَبْشَيْنِ صَحِيحَيْنِ * وَخُبْزًا فَطِيرًا جِرَادَ فَطِيرٍ
2 مَلْتُوتَةٍ بِدُهْنٍ * وَرِقَاقَ فَطِيرٍ مَمْسُوحًا بِدُهْنٍ * مِنْ سَمِيذِ الْحِنْطَةِ تَصْنَعُهَا * وَاجْعَلْ ذٰلِكَ فِي
3 سَلَّةٍ * وَقَدِّمْهَا فِيهَا مَعَ الْعِجْلِ وَالْكَبْشَيْنِ * ثُمَّ قَدِّمْ هَرُونَ وَبَنِيهِ إِلَى بَابِ خِبَاءِ الْمَكْسِرِ وَاغْسِلْهُمَا
4 بِالْمَاءِ * وَخُذِ الثِّيَابَ فَأَلْبِسْ هَرُونَ الْمِبْطَنَةَ وَالْمِطْرَ وَالصَّدْرَ وَالْبَدَنَةَ وَاشْدُدْهُ بِسِفْسِكِهَا * وَصَيِّرْ
5 الْعِمَامَةَ عَلَى رَأْسِهِ * وَاجْعَلْ تَاجَ الْقُدْسِ دُونَ الْعِمَامَةِ * وَخُذْ مِنْ دُهْنِ الْمَسْحِ * وَصُبَّ عَلَى رَأْسِهِ
6 وَامْسَحْهُ * ثُمَّ قَدِّمْ بَنِيهِ وَأَلْبِسْهُمْ جِبَبًا * وَاشْدُدْهُمْ بِزَنَانِيرَ هَرُونَ وَبَنِيهِ * وَأَلْبِسْهُمْ فَلَانِسَ * فَتَصِيرُ
لَهُمْ إِمَامَةُ رَسْمِ الدَّهْرِ * وَأَكْمِلْ وَاجِبَ هَرُونَ وَوَاجِبَ بَنِيهِ *

Et acu pinge tunicam byſſi, & fac cidarim ex byſſo: & cingulum facies arte plumarii. Et filiis Haron facies tunicas, 39
& fac eis cingulos & cucullos facies eis in veneracionem & magnificentiam. Et 40
indue illis Haron fratrem tuum, & filios ejus cum eo, & unge eos, & comple debitum eorum, & ſanctifica eos, & ſacerdotio fungentur mihi. Et fac eis ſumoralia ex byſſo, ut tegant ex corporibus eo- 41
rum turpitudinem, à lumbis uſque ad femina erunt. Et erunt ſuper Haron & filios ejus cùm ingredientur tentorium conventûs, dum accedent ad altare ut ſerviant ſanctuario, nè portent iniquitatem et 42
pereant: ſtatutum æternitatis illi & progenieì ejus poſt illum. 43

CAP XXIX.

ET hoc eſt quod facies eis ut ſanctifices eos, et miniſtrent mihi. Sume vitulum de bobus, & duos arietes integros, Et pa- 1
nem azymum, placentas azymas ſubactas oleo, & lagana azyma unctia oleo: ex ſi- 2
mila frumenti facies utraque. Et pone ea in caniſtro, & offer illa in eo, cum vitulo 3
& duobus aritietibus. Deinde admove Haron, & filios ejus ad januam tentorii 4
conventûs, & lava eos aquâ. Et ſume veſtes, & veſti Haron veſte duplicatâ, & pluviali, & pectorali, & thorace, & cinge eum zonâ ejus. Et impone capiti ejus 5
cydarim, et pone tiaram ſanctitatis ſuper cydarim, Et accipe de oleo unctionis, & effunde ſuper caput ejus, & unge eum. Deinde accedere fac filios ejus, & indue 6
eos tunicis. Et cinge eos cingulis, Haronem & filios ejus; & veſti eos cucullis, & fiet eis ſacerdotium in conſtitutionem 7
ſæculi; & comple decus Haronis & decus filiorum ejus. 8 9

ספר שמות :כט

fulcies & ,*conventus* tabernaculo coram juvencum facies appropinquare Et

וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַפָּר לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְסָמְכוּ
mactabis Et .juvenci caput ſuper ſuas manus ejus filii & ,Aharon

אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הַפָּר: וְשָׁחַטְתָּ
capies Et .*conventus* tabernaculi oſtium ad Domino coram juvencum

אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְלָקַחְתָּ
Et .tuo digito in altaris cornibus *ſuper dabis* & ,juvenci ſanguine è

מִדַּם הַפָּר וְנָתַתָּה עַל־קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּאֶצְבָּעֶךָ וְאֶת־
omnem capies Et .altaris fundamentum ad fundes ſanguinem omnem

כָּל־הַדָּם תִּשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: וְלָקַחְתָּ אֶת־כָּל־
& ,hepate *ſuper reticulum* & ,inteſtinum operientem adipem

הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד וְאֶת
.altari in facies ſuffire & ,eos ſuper qui adipem & ,renes duos

שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחָה:
igne in combures ejus ſimum & ,ejus pellem & ,juvenci carnem Et

וְאֶת־בְּשַׂר הַפָּר וְאֶת־עֹרוֹ וְאֶת־פִּרְשׁוֹ תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ
ſcapies unum arietem Et .*loc Peccatum .caſtrametationem extra ab*

מִחוּץ לַמַּחֲנֶה חַטָּאת הוּא: וְאֶת־הָאַיִל הָאֶחָד תִּקַּח
.arietis caput ſuper ſuas manus ejus filii & ,Aharon *fulciens* &

וְסָמְכוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הָאָיִל:
ſuper aſperges &,ejus ſanguinem capies & ,arietem mactabis Et

וְשָׁחַטְתָּ אֶת־הָאַיִל וְלָקַחְתָּ אֶת־דָּמוֹ וְזָרַקְתָּ עַל־
lavabis & ,ejus fruſta in concides arietem Et .circum altare

הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת־הָאַיִל תְּנַתֵּחַ לִנְתָחָיו וְרָחַצְתָּ
.ejus caput ſuper & ,ejus fruſta ſuper *dabis* & ,ejus crura & ,ej' inteſtinũ

קִרְבּוֹ וּכְרָעָיו וְנָתַתָּ עַל־נְתָחָיו וְעַל־רֹאשׁוֹ:
Domino *loc* Holocauſtum .altari in arietem totum facies ſuffire Et

וְהִקְטַרְתָּ אֶת־כָּל־הָאַיִל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה־הוּא לַיהוָה
,ſecundum arietem capies Et .*ipſa* Domino *Ignitio* .quietis *odor*

רֵיחַ נִיחוֹחַ אִשֶּׁה הוּא לַיהוָה: וְלָקַחְתָּ אֶת־הָאַיִל הַשֵּׁנִי
.arietis caput ſuper ſuas manus ejus filii & ,Aharon *fulciet* &

וְסָמַךְ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הָאָיִל:
tenerum ſuper *dabis* &,ejus ſanguine de capies & ,arietem mactabis &

וְשָׁחַטְתָּ אֶת־הָאַיִל וְלָקַחְתָּ מִדָּמוֹ וְנָתַתָּה עַל־תְּנוּךְ
pollicem ſuper &,dexteræ ej' filiorũ auris *tenerum* ſuper & ,Aharon auris

אֹזֶן אַהֲרֹן וְעַל־תְּנוּךְ אֹזֶן בָּנָיו הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן
aſperges & :dexteri eorum pedis pollicem ſuper &,dexteræ eorum manus

יָדָם הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן רַגְלָם הַיְמָנִית וְזָרַקְתָּ
qui ſanguine de capies Et .circum altare ſuper ſanguinem

אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְלָקַחְתָּ מִן־הַדָּם אֲשֶׁר
ſuper & ,Aharon ſuper aſperges & ,unctionis oleo de & ,altare ſuper

עַל־הַמִּזְבֵּחַ וּמִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְהִזִּיתָ עַל־אַהֲרֹן וְעַל־
ſanctificabitur &,ſecũ ej' filiorũ veſtes ſuper &,ej' filios ſuper &,ej' veſtes

בְּגָדָיו וְעַל־בָּנָיו וְעַל־בִּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ וְקָדַשׁ
ab tolles Et .ſecum ej' filiorũ veſtes &,ej' filii &,ej' veſtes &,ipſe

הוּא וּבְגָדָיו וּבָנָיו וּבִגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ: וְלָקַחְתָּ מִן־
,inteſtinum operientem adipem & ,caudam & adipem ariete

הָאַיִל הַחֵלֶב וְהָאַלְיָה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב
qui adipem & ,renes duos & ,jecoris *reticulum* &

וְאֶת יֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֶת־שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר
.*ipſe impletionum* aries quia ,*dextram coxam* & ,eos ſuper

עֲלֵיהֶן וְאֶת שׁוֹק הַיָּמִין כִּי אֵיל מִלֻּאִים הוּא:

Verſio VULG. LAT.

10 Applicabis & vitulum coram tabernaculo teſtimonii. Imponéntq; Aaron & filii ejus
11 manus ſuper caput illius, Et mactabis eũ in conſpectu Dñi, juxta oſtium tabernaculi teſti-
12 monii. Sumptúmq; de ſanguine vituli, pones ſuper cornua altaris digito tuo, reliquum autem ſanguinem fundes juxta
13 baſim ejus. Sumes & adipem totum qui operit inteſtina, & reticulum jecoris, ac duos
14 renes, & adipem qui ſuper eos eſt, & offeres incenſum ſuper altare. Carnes verò vituli & corium & fimum cõbures foris extra caſtra, eò quòd
15 pro peccato ſit. Unum quoque arietem ſumes, ſuper cujus caput ponent Aaron & filii ejus
16 manus. Quem cùm mactaveris, tolles de ſanguine ejus, &
17 fundes circa altare. Ipſum autem arietem ſecabis in fruſta. Lotáq; inteſtina ejus ac pedes pones ſuper conciſas carnes,
18 & ſuper caput illius. Et offeres totũ arietem in incenſum ſuper altare: oblatio eſt Dño, odor ſuaviſſimus victimæ Do-
19 mini. Tolles quoque arietem alterum, ſuper cujus caput Aaron & filii ejus ponent manus. Quem cùm immolaveris,
20 ſumes de ſanguine ejus, & pones ſuper extremum auriculæ dextræ Aaron & filiorum ejus, & ſuper pollices manûs eorum ac pedis dextri, fundéſque ſanguinem ſuper al-
21 tare per circuitum. Cúmque tuleris de ſanguine qui eſt ſuper altare, & de oleo unctionis, aſperges Aaron & veſtes ejus, filios & veſtimenta eorũ. Conſecratíſque ipſis & veſti-
22 bus, Tolles adipem de ariete, & caudam, & arvinam, quæ operit vitalia, ac reticulum jecoris, & duos renes, atque adipem qui ſuper eos eſt, armúmque dextrum, eò quòd ſit aries conſecrationis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ προσάξεις τὸν μόσχον ὅτι τὰς χεῖρας τῆς
Κλωῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐπιθήσουσιν Ἀαρὼν
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφα-
λὴν τοῦ μόχου, ἐναντι κυρίου, παρὰ τὰς θύρας
11 τῆς Κλωῆς τοῦ (ι)μαρτυρίου. Καὶ σφάξεις τὸν
μόχον ἐναντι κυρίου, παρὰ τὰς θύρας
12 τῆς Κλωῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ λήψῃ ἀπὸ
τοῦ αἵματος τοῦ μόχου, καὶ (κ) δώσεις ἐπὶ τὰ κερ-
άτων τοῦ θυσιαστηρίου τῷ δακτύλῳ σου (λ)τὸ
δὲ λοιπὸν πᾶν αἷμα ἐκχεεῖς παρὰ τὴν βάσιν
13 τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ λήψῃ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ
τὰ κοιλίας, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος, καὶ τοὺς
δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπιθή-
14 σεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. (μ) Τὰ δὲ κρέατα
τοῦ μόχου, καὶ τὸ δέρμα, καὶ τὰ κόπρον κατα-
καύσεις πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς· ἁμαρτίας
15 γάρ ἐστι. Καὶ τὸν κριὸν λήψῃ τὸν ἕνα, καὶ ἐπιθή-
σουσιν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας
16 αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ. Καὶ (ν) σφάξεις
αὐτὸν, καὶ λαβὼν τὸ αἷμα προσχεεῖς πρὸς τὸ
17 θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ τὸν κριὸν διχοτομή-
σεις κατὰ μέλη· καὶ πλυνεῖς τὰ ἐνδόσιμα, καὶ τὰς
πόδας ὕδατι, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ διχοτο-
μήματα σὺν τῇ κεφαλῇ. Καὶ ἀνοίσεις (ξ)ὅλον
18 τὸν κριὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὁλοκαύ-
τωμα τῷ κυρίῳ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. (ο) θυ-
19 μίαμα κυρίῳ ὅτι. Καὶ λήψῃ τὸν κριὸν τὸν
δεύτερον, καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
τοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ.
20 Καὶ σφάξεις αὐτὸν, καὶ λήψῃ τοῦ αἵματος αὐ-
τοῦ, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς Ἀα-
ρὼν τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον (π) τοῦ δεξι-
ᾶς χειρὸς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξι-
οῦ, καὶ ἐπὶ τοὺ λοβοὺς τῶν ὤτων τῶν υἱῶν
αὐτοῦ τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐ-
τῶν τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν
21 αὐτῶν τῶν δεξιῶν. Καὶ λήψῃ ἀπὸ τοῦ (ρ)αἵμα-
τος τοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀπὸ τοῦ
ἐλαίου τοῦ χρίσεως, καὶ ῥανεῖς ἐπὶ (σ) Ἀαρὼν
καὶ ἐπὶ τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺ υἱοὺς αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ·
καὶ ἁγιασθήσε(τ) αὐτὸς καὶ ἡ στολὴ (τ) αὐτοῦ,
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ στολαὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ
μετ' αὐτοῦ. τὸ δὲ αἷμα τοῦ κριοῦ προσχεεῖς
22 πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ λήψῃ
ἀπὸ τοῦ κριοῦ τὸ στέαρ αὐτοῦ, καὶ τὸ στέαρ τὸ
καταλαλύπτον τὴν (υ) κοιλίαν, καὶ τὸν λο-
βὸν τοῦ ἥπατος, καὶ τὸς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ
στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν
δεξιόν· ἔστι γὰρ τελείωσις αὕτη.

MS. A. (ι) μαρτυρίου. * Καὶ λήμψῃ (κ) ἐπιθήσεις * (λ) τὸ δὲ λοιπὸν
αἷμα (μ) Τὰ δὲ κρέα (ν) σφάξεις τὸν κριὸν, (ξ) τὸν κριὸν ὅλον
(ο) θυσίασμα τῷ κυρίῳ (π) τοῦ χειρὸς τοῦ δεξιᾶς, (ρ) αἵματος τοῦ θυσιαστη-
ρίου, (σ) Ἀαρὼν, καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς (τ) αὐτοῦ, καὶ αἱ στολαὶ (υ) κοιλίαν, καὶ τοὺς δύο
νεφροὺς, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν,

Et adduces vitulũ ad portas tabernaculi teſtimonii. Et ſuperimponent Aaron et filii ejus manus ſuas ſuper caput vituli in conſpectu Domini apud portas tabernaculi teſtimonii. Et jugulabis vitulum in conſpectu Domini apud portas tabernaculi teſtimonii. Et ſumes de ſanguine vituli, & pones ſuper cornua altaris digito tuo: reliquum autem omnem ſanguinem effundes ad baſim altaris. Et ſumes omnem adipem, qui ſuper ventrem, (b) pennam jecoris, & duos renes, et adipẽ qui ſuper eos, & impones ſuper altare. Carnes autem vituli, & pellem, & ſimũ combures igni extra caſtra: (i) peccati enim eſt. Et arietem ſumes unum, & ſuperimponent Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis. Et jugulabis eum, & ſumens ſanguinem effundes ad altare in circuitu. Et arietem diſſecabis per membra: & lavabis inteſtina & pedes aquâ, & impones ſuper ſegmenta cum capite. Et offeres totum arietem ſuper altare, holocauſtoma Domino in odorem (k) ſuavitatis. (l) Thymiama Domino eſt. Et ſumes arietem ſecundum, et ſuperimponet Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis. Et jugulabis eum, & ſumes de ſanguine ejus, & impones ſuper pennam auris Aaron dexteræ, & ſuper (m) ſummitatem dexteræ manûs, & ſuper ſummitatem pedis dextri, & ſuper pennas aurium filiorum ejus dextrarum, & ſuper ſummitatem manuum eorum dextrarum, & ſuper ſummitates pedum eorum dextrorum. Et ſumes de ſanguine, (u) qui ab altari, & de oleo unctionis, & aſperges ſuper Aaron, & ſuper ſtolam ejus, & ſuper filios ejus, & ſuper ſtolas filiorum ejus cum eo: & ſanctificabitur ipſe & ſtola ejus, & filii ejus, & ſtolæ filiorum ejus cum eo. Sanguinem verò arietis effundes ad altare in circuitu. Et ſumes de ariete (o) adipem ej', et adipem tegentem ventrem, & pennam jecoris, & duos renes, & adipem qui in ipſis, & (p) brachium dextrum: eſt enim conſummatio hæc.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܬܩܪܒ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡ ܡܫܟܢ ܙܒܢܐ ܘܢܣܡܘܢ ܐܗܪܘܢ ܘܒܢܘܗܝ ܐܝܕܝܗܘܢ ܥܠ ܪܫ ܬܘܪܐ.
11 ܘܢܟܘܣ ܬܘܪܐ ܩܕܡ ܡܪܝ ܩܕܡ ܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. * ܘܢܫܕܐ ܡܢ ܕܡܐ ܕܬܘܪܐ
12 ܘܢܬܠ ܥܠ ܩܪܢܬ ܡܕܒܚܐ ܒܐܨܒܥܟ ܟܠ ܕܡܐ ܬܫܕ ܠܬܪܥ ܡܕܒܚܐ. * ܘܟܠ ܫܘܒܐ
13 ܕܡܟܣܐ ܠܡܥܝܢ ܘܝܬܪܬ ܟܒܕܐ ܘܬܪܝܢ ܟܠܝܬܐ. ܘܫܘܒܐ ܕܥܠܝܗܝܢ ܘܬܩܛܪ ܠܡܕܒܚܐ.
14 ܘܒܣܪ ܬܘܪܐ. * ܘܦܓܪܗ ܘܓܠܕܗ ܘܣܪܝܬܗ ܬܣܪܦ ܒܢܘܪܐ ܒܪ ܡܫܪܬܐ. ܚܛܝܬܐ ܗܝ.
15 ܘܬܣܒ ܠܐܝܠܐ ܚܕ. ܘܢܣܡܘܢ ܐܗܪܘܢ ܘܒܢܘܗܝ ܐܝܕܝܗܘܢ ܥܠ ܪܫ ܐܝܠܐ.
16 * ܘܢܟܘܣ ܐܝܠܐ ܘܢܣܒ ܡܢ ܕܡܗ ܘܢܪܩ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܣܒܘܠ. ܘܢܦܣܩ ܠܐܝܠܐ ܠܢܬܚܘܗܝ
17 ܘܢܪܚܨ ܡܥܝܗ ܘܟܪܥܘܗܝ ܘܢܬܠ ܥܠ ܢܬܚܘܗܝ ܘܥܠ ܪܫܗ. ܘܢܩܛܪ ܟܠܗ ܐܝܠܐ ܠܡܕܒܚܐ
18 ܥܠܬܐ ܗܝ ܠܡܪܝ ܪܝܚ ܢܝܚܐ ܩܪܒܢܐ ܗܝ ܠܡܪܝ. * ܘܢܣܒ ܬܪܝܢ ܟܠܝܬܐ ܘܬܪܝܢ ܟܒܕܐ
19 ܕܥܠܝܗܝܢ ܘܬܩܛܪ ܠܡܕܒܚܐ. ܘܟܠ ܕܡܗ ܬܫܕ ܥܠ ܣܒܝܒ ܡܕܒܚܐ. * ܘܬܫܕ ܡܢ ܕܡܐ
20 ܕܥܠ ܐܣܦ. ܘܢܣܡܘܢ ܐܗܪܘܢ ܘܒܢܘܗܝ ܐܝܕܝܗܘܢ ܥܠ ܪܫ ܐܝܠܐ ܕܝܡܝܢܐ. * ܘܬܫܕ
ܡܢ ܕܡܗ ܥܠ ܬܠܬ ܕܦܪܨ ܐܕܢ ܝܡܝܢܐ ܕܒܢܘܗܝ ܘܥܠ ܬܠܬ ܕܦܪܨ ܐܕܢ ܝܡܝܢܐ ܕܐܝܠܐ
ܕܝܡܝܢܐ ܘܥܠ ܒܢܝ ܐܝܕܐ ܝܡܝܢܐ ܕܒܢܘܗܝ ܘܥܠ ܒܢܝ ܐܝܕܐ ܝܡܝܢܐ ܕܐܝܠܐ ܕܝܡܝܢܐ
21 ܘܥܠ ܒܢܝ ܪܓܠܐ ܝܡܝܢܐ ܕܒܢܘܗܝ ܘܥܠ ܒܢܝ ܪܓܠܐ ܝܡܝܢܐ ܕܐܝܠܐ ܕܝܡܝܢܐ. * ܘܢܪܩ
ܡܢ ܕܡܐ ܕܥܠ ܡܕܒܚܐ ܘܡܢ ܡܫܚܐ ܕܪܫܝܡ ܥܠ ܐܗܪܘܢ ܘܥܠ ܠܒܘܫܘܗܝ ܘܥܠ ܒܢܘܗܝ
ܘܥܠ ܠܒܘܫܝ ܒܢܘܗܝ ܥܡܗ ܘܢܬܩܕܫ ܗܘ ܘܠܒܘܫܘܗܝ ܘܒܢܘܗܝ ܘܠܒܘܫܝ ܒܢܘܗܝ ܥܡܗ.
22 ܘܬܣܒ ܡܢ ܐܝܠܐ ܐܠܝܬܐ ܘܝܬܪܬ ܟܒܕܐ ܘܬܪܝܢ ܟܠܝܬܐ ܘܫܘܒܐ ܕܥܠܝܗܝܢ
ܘܬܪܥܐ ܕܝܡܝܢܐ ܕܐܝܠܐ ܗܘ ܐܝܠ ܡܠܝܐ ܗܘ. ܘܟܠ ܠܚܡ ܣܕ ܚܕ ܘܟܠ ܠܚܡ ܦܛܝܪ
ܕܦܬܝܪ ܒܣܠܬܐ ܕܦܬܝܪ ܚܡܝܪܐ ܘܟܠ ܠܚܡ ܪܩܝܩ ܕܦܬܝܪ ܚܡܝܪܐ ܘܣܠ ܥܠ ܡܫܚܐ
ܘܥܠ ܡܫܚܐ ܕܒܢܘܗܝ ܘܥܠ ܒܢܘܗܝ ܥܡܗ. ܘܬܪܝܢ ܟܠܝܬܐ ܘܝܬܪܬ ܟܒܕܐ ܘܬܪܝܢ ܟܠܝܬܐ
ܘܫܘܒܐ ܕܥܠܝܗܝܢ ܘܬܪܥܐ ܕܝܡܝܢܐ ܕܐܝܠܐ ܗܘ ܐܝܠ ܡܠܝܐ ܗܘ. ܘܟܠ ܠܚܡ ܣܕ ܚܕ ܘܟܠ ܠܚܡ ܦܛܝܪ
ܕܦܬܝܪ ܒܣܠܬܐ ܕܦܬܝܪ ܚܡܝܪܐ ܘܟܠ ܠܚܡ ܪܩܝܩ ܕܦܬܝܪ ܚܡܝܪܐ ܘܣܠ ܥܠ ܡܫܚܐ
ܘܥܠ ܡܫܚܐ ܕܒܢܘܗܝ ܘܥܠ ܒܢܘܗܝ ܥܡܗ. ܘܬܪܝܢ ܟܠܝܬܐ ܘܝܬܪܬ ܟܒܕܐ ܘܬܪܝܢ ܟܠܝܬܐ

Deinde abduc bovem ante tabernaculum temporis, imponétq; Aharon & filii ejus manus ſuas ſuper caput bovis. Et jugula bovem corã Domino in oſtio tabernaculi temporis. Et tolle de ſanguine bovis, & ſparge ſuper cornua altaris digito tuo: totum verò ſanguinem effunde ſuper imas oras altaris. Et ſume tibi totum velum quod tegit inteſtinum, & ſeptum jecoris, & duos renes adipeſque earum, & attolle ad altare. Carnem verò bovis, & pellem ejus, & ſimum ejus combures igni extra caſtra, peccatum eſt. Et arietem unum accipies, imponéntq; Aharon & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis: Et mactate arietem, & tolle ex ejus ſanguine, & ſparge ſuper altare circumcirca. Arietem verò diſſeca membratim, & lava inteſtinum ejus & crura ejus, ponéſque ſuper ejus membra, & ſuper caput ipſius. Et attolles totum arietem ad altare: holocauſtum eſt Domino in odorem placabilem, oblatio Domino. Accipies quoque arietem ſecundum, ſiſténtq; Aharon & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis. Et macta arietem, & ſume de ſanguine ejus, & ſparge ſuper auriculam auris Aharonis dexteræ, & ſuper auriculas aurium filiorum ejus dexterarum, & ſuper pollices manuũ eorum dexterarum, & ſuper pollices pedum eorum dexterorum, & ſparges ſanguinem ſuper altare per ambitum. Tolléſq; de ſanguine qui eſt ſuper altare, & de oleo unctionis, & ſparges ſuper Aharon & ſuper veſtes ejus, & ſuper filios ejus, & ſuper veſtes filiorum ejus cum eo: & ſanctificabitur ipſe & veſtes ejus, & filii ejus ac veſtes filiorum ejus cum eo. Et accipe ex ariete adipem, & caudam, & velum tegens inteſtinum, & ſeptum jecinoris, & duos renes, & adipem quæ ſuper eos eſt, & ctus dexterum: quoniam aries eſt impletionis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְתַקְרִיב יָת תּוֹרָא לְקֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא 10
וְיִסְמוֹךְ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן עַל
רֵישׁ תּוֹרָא: וְתִכּוֹס יָת תּוֹרָא קֳדָם יְיָ 11
לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא: וְתִסַּב מִדְּמָא 12
דְתוֹרָא וְתִתֵּן עַל־קַרְנָת מַדְבְּחָא
בְּאֶצְבְּעָךְ וְיָת כָּל דְּמָא תְּשׁוֹד לִיסוֹדָא
דְמַדְבְּחָא: וְתִסַּב יָת כָּל תַּרְבָּא דְחָפֵי 13
יָת־גַּוָּא וְיָת חַצְרָא דְעַל כַּבְדָּא וְיָת
תַּרְתֵּין כְּלָיָן וְיָת תַּרְבָּא דִי עֲלֵיהֶן
וְתַסֵּיק לְמַדְבְּחָא: וְיָת בִּסַּר תּוֹרָא 14
וְיָת מַשְׁכֵּיהּ וְיָת אוּכְלֵיהּ תּוֹקִיד
בְּנוּרָא מִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא חַטָּאתָא
הִוא: וְיָת דְּכַרָא חַד תִּסַּב וְיִסְמְכוּן 15
אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ
דְּכַרָא: וְתִכּוֹס יָת דְּכַרָא וְתִסַּב יָת 16
דְּמֵיהּ וְתִזְרוֹק עַל־מַדְבְּחָא סְחוֹר
סְחוֹר: וְיָת דְּכַרָא תְּפַלֵּיג לַאֲבְרָהוֹהִי 17
וְתִסְחֵל גַּוֵּיהּ וְכַרְעוֹהִי וְתִתֵּן עַל
אַבְרָהוֹהִי וְעַל רֵישֵׁיהּ: וְתַסֵּיק יָת כָּל 18
דְּכַרָא לְמַדְבְּחָא עֲלָתָא הִוא קֳדָם
יְיָ לְאִתְקַבָּלָא בְרַעֲוָא קוּרְבָּנָא קֳדָם
יְיָ הִוא: וְתִסַּב יָת דְּכַרָא תִּנְיָנָא 19
וְיִסְמוֹךְ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן עַל
רֵישׁ דְּכַרָא: וְתִכּוֹס יָת דְּכַרָא 20
וְתִסַּב מִדְּמֵיהּ וְתִתֵּן עַל רוּם אוּדְנָא
דְאַהֲרֹן וְעַל־רוּם אוּדְנָא דִבְנוֹהִי
דְיַמִּינָא וְעַל־אַלְיוֹן יְדֵהוֹן דְיַמִּינָא
וְעַל־אַלְיוֹן רַגְלֵהוֹן דְיַמִּינָא וְתִזְרוֹק
יָת דְּמָא עַל־מַדְבְּחָא סְחוֹר־סְחוֹר: 21
וְתִסַּב מִן־דְּמָא דִי עַל־מַדְבְּחָא
וּמִמַּשְׁחָא דְרְבוּתָא וְתִדֵּי עַל אַהֲרֹן
וְעַל־לְבוּשׁוֹהִי וְעַל־בְּנוֹהִי וְעַל־
לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ וְיִתְקַדַּשׁ הוּא
וּלְבוּשׁוֹהִי וּבְנוֹהִי וּלְבוּשֵׁי בְנוֹהִי
עִמֵּיהּ: וְתִסַּב מִן־דְּכַרָא תִּרְבָּא 22

Targum ONKELOS.

Offeréſq; vitulum corã tabernaculo fœderis: & ſmponent Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper caput vituli. Immolabiſq; vitulum corã Domino: *adoſtium* tabernaculi fœderis. Et tolles de ſanguine vituli; & pones ſuper cornua altaris digito tuo: & totum ſanguinem effundes, ad fundamentũ altaris. Tolléſq; omné adipem, qui operit inteſtina: & reticulum quod eſt ſuper jecur; & duos renes, & adipem qui eſt ſuper eos: & incendes ſuper altare. Et carnem vituli, & pellé ejus & ſimum ejus, combures igni extra caſtra: expiatio enim eſt. Et arietẽ unum tolles: & imponent Aaron & filii ejus manus ſuas, ſuper caput arietis. Et immolabis arietẽ: & tolles ſanguinem ejus, et aſperges ſuper altare per circuitum. Et arietẽ divides per mẽbra ejꝰ: et lavabis inteſtina ejus, et genua ejꝰ; et pones ſuper membra ejus, & ſuper caput ejus. Et incendes totum arietẽ ſuper altare; holocauſtum eſt corã Domino: ut ſuſcipiatur cum beneplacito, oblatio eſt corã Domino. Tolléſq; arietem ſecundum: & imponent Aaron & filii ejus manus ſuas, ſuper caput arietis. Et immolabis arietem; tolléſq; de ſanguine ejus, & pones in ſuperiori parte auris Aaron, & in ſuperiori parte auris dexteræ filiorum ejus; & ſuper pollicem dexteræ manus eorum, & ſuper pollicem pedis dexteri eorum: aſpergéſq; ſanguinem ſuper altare, per circuitum. Et tolles de ſanguine qui eſt ſuper altare, & de oleo unctionis: & aſperges ſuper Aaron, & ſuper veſtes ejus; & ſuper filios ejus, & ſuper veſtes filiorum ejus cum eo: & ſanctificabitur ipſe & veſtes ejus; & filii ejus, & veſtes filiorum ejus cum eo. Tolléſq; de ariete adipem & caudam, & adipem qui operit inteſtina, & reticulum jecoris; & duos renes, & adipem qui eſt ſuper eos; & armum dexterum: quoniam aries oblationum eſt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et offeres vitulum coram Domino ad pertaxi tabernaculi teſtimonii: Imponent autem Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper caput vituli. Vitulum verò jugulabis corã Domino ad portam tabernaculi teſtimonii. Et accipies de ſanguine vituli quem pones ſuper cornua altaris cum digito tuo, omnemq; ſanguinem fundes ad baſim altaris. Accipies quoque omnem pinguedinem operientem inteſtina, & reticulum jecoris, & duos renes, & pinguedinem quæ eſt ſuper eos, & adolebis ea in altari. Carnem verò vituli, & pellem ejus, & ſimum ejus combures in igne extra caſtra: (c) pro peccato hoc eſt. Arietem quoque unum ſumes impoſitẽq; Aaron, & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis. Et macta bis arietem, accipieſq; ſanguinem ejus, & ſparges ſuper altare in circuitu. Poſtea arietem diſſecabis in partes ſuas, & lavabis inteſtina ejus, & crura ejus, & pones ſuper ſegmenta ejus; & ſuper caput ejus. Adolebiſq; totum arietem in altari: holocauſtum eſt Domino in odorem ſuavitatis, oblatio eſt ignita Domino. Sumes quoq; arietem ſecundum, & imponent Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis. Et mactabis arietem, & accipies de ſanguine ejus, & impones ſuper tenerum auris Aaron, & ſuper tenerum auris dexteræ filiorum ejus, & ſuper pollicem manûs eorum dexteræ, & ſuper pollicem pedis eorum dexteri, & ſparges ſanguinem ſuper altare in circuitu. Poſtea tolles ex ariete adipem, caudam, & adipem tegentem inteſtina, & reticulum jecoris, et duos renes, & pinguedinem quæ eſt ſuper eos, et humerum dextrum; quia aries (d) conſecrationum eſt iſte.

VER. SAM. (c) *Sacrificium* expiatorium eſt. (d) perfectionum

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ثم قدم الرب بين يدي جباء المحضر ويسند هرون وبنوه ايديهم على راسه وادبحه بين
يدي الله عند جباء المحضر وخذ من دمه سيبا واجعله على سرفات المذبح باصبعك وصب
باقي الدم على اساس المذبح وخذ منه جميع السكم المعطي للجوف وزياده الكبد والكليتين
والسكم الذي عليهما وقير ذلك على المذبح وكم الرب وجلده وحمه تحرقها بالنار خارج
المعسكر لانه ذكاه ثم قدم احد الكبسين ويسند هرون وبنوه ايديهم على راسه وادبحه
وخذ من دمه ما ترسه على المذبح مسندبرا وعصه لاعضايه واغسل جوفه واكارعه واضعها
الى اعضايه وراسه ويقير على المذبح لانه صعنده لله مرضي مقبول قربان لله ثم قدم
الكبس الثاني ويسند هرون وبنوه ايديهم على راسه وادبحه وخذ من دمه ما تجعله علي
سكمه اذن هرون وعلي سكمات اذن بنيه الايامن وعلي اباهم ايديهم الايامن وعلي اباهم
ارجلهم الايامن ورس باقيه على المذبح مسندبرا وخذ من الدم الذي على المذبح ومن
دهن المسح وانضح على هرون وبنياته وعلي بنيه وبناتهم معه فيتقدس هو وبناته وبنوه
وبناب بنيه معه وخذ من الكبس الذرب والاليه وجميع السكم المعطي الجوف وزياده الكبد
والكليتين والسكم الذي عليهما والساق اليمي لانه كبس الكمال

Deinde adduc vitulũ coram tentorio conventûs, et imponunt Haron et filii ejus manus ſuas capiti ejus. Et macta illum ante Deum, juxta tentorium conventûs, Et accipe ex illius ſanguine aliquid, & pone illum ſuper exertos limbos altaris digito tuo, & effunde reliquum ſanguinem ad fundamentum altaris. Et ſume ex illo totum adipem operientem ventrem, & ſuperfluitatem jecoris, & duos renes, et adipem qui eſt ſuper eos: & adole hæc ſuper altare. Et carnẽ vituli, et pellẽ ejus, et ſimum ejus combures igne extra caſtra; quoniam eſt expiatio. Deinde affer unum è duobus arietibus, & imponet Haron, & filii ejus manus ſuas ſuper caput ejus. Et macta illum, & ſume ex ejus ſanguine quod ſpargas ſuper altare per circuitum. Et cum diſſeca in membra: et lava ventrẽ ejus, & pedes ejus, & appone eos ad membra ejus, & caput ejus. Et adole illum ſuper altare: quia ipſe eſt oblatio Deo, placans, acceptabilis, ſacrificium Deo. Deinde affer arietem ſecundum, & imponat Haron & filii ejus manus ſuas ſuper caput ejus. Et macta illum, & ſume ex ejus ſanguine quod ponas ſuper auriculã auris Haron, & ſuper auriculas aurium filiorum ejus dexterarum, et ſuper pollices manuum eorum dexterarum, et ſuper pollices pedum eorum dexterorum. Et ſparge reſiduum ejus ſuper altare per circuitum. Et accipe de ſanguine qui eſt ſuper altare, et de oleo unctionis, et ſparge ſuper Haron & veſtes ejus, et ſuper filios ejus et veſtes eorum cum eo. Et ſanctificabitur ipſe ac veſtes ejus, et filii ejus ac veſtes filiorum ejus cum eo. Et accipe ex ariete pinguedinem, et caudam, et omnem adipem tegentem ventrem, et ſuperfluum jecoris, et duos renes cum adipe quæ eſt ſuper utrumque, et crus dexterum: quoniam ipſe eſt aries perfectionis.

ספר שמות : כט

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

laganum & ,unam oleo panis placentam &,unam panis tortam Et

23 וְכִכַּר לֶחֶם אַחַת וְחַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַת וְרָקִיק
pones Et .DOMINO coram qui ,infermentatorum caniſtro è ,unum

24 אֶחָד מִסַּל הַמַּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה: וְשַׂמְתָּ
agitabis & ,ejus filiorum volas ſuper & ,Aharon volas ſuper omnia

הַכֹּל עַל כַּפֵּי אַהֲרֹן וְעַל כַּפֵּי בָנָיו וְהֵנַפְתָּ
,eorum manu è ea capies Et .DOMINO coram *agitationem* ea

25 אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: וְלָקַחְתָּ אֹתָם מִיָּדָם
quietis odorem in holocauſtum *ſuper* altari in facies ſuffire &

וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחָה עַל־הָעֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ
capies Et .DOMINO *ipſo Ignitio* .DOMINO coram

לִפְנֵי יְהוָה אִשֶּׁה הִוא לַיהוָה: וְלָקַחְתָּ אֶת־
illud elevabis & ,Aharon ipſi *qui impletionum* ariete *ab* pectus

26 חֲזֵה מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וְהֵנַפְתָּ אֹתוֹ
ſanctificabis Et ,partem in tibi erit & ,DOMINO coram elevationem

תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וְהָיָה לְךָ לְמָנָה: וְקִדַּשְׁתָּ
,elevatum quod exaltationis armum & ,elevationis pectus

27 אֶת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֶת שׁוֹק הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הוּנַף
quod de & ,Aharon ipſi quod de ,*impletionum* ariete ab eſt exaltatus qui &

וַאֲשֶׁר הוּרַם מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים מֵאֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וּמֵאֲשֶׁר
filiis à ſeculi ſtatutum in ejus filiis & ,Aharon ipſi erit Et ,ejus filiis

28 לִבָנָיו: וְהָיָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו לְחָק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי
Iſrael filiis à erit exaltatio & ,*ipſe* exaltatio quia ,Iſrael

יִשְׂרָאֵל כִּי תְרוּמָה הִוא וּתְרוּמָה יִהְיֶה מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
.DOMINO eorum exaltatio ,ſuorum pacificorum ſacrificiis de

מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם תְּרוּמָתָם לַיהוָה:
,eum poſt ejus filiis erunt ,Aharon ipſi quæ ſanctitatis veſtes Et

29 וּבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן יִהְיוּ לְבָנָיו אַחֲרָיו
Septem .eorum manum eis *in implendum* ad & ,eis *in* ungendum ad

לְמָשְׁחָה בָהֶם וּלְמַלֵּא־בָם אֶת־יָדָם: שִׁבְעַת
ad veniet qui ,ejus filiis de *eo ſub* ſacerdos eas induet diebus

30 יָמִים יִלְבָּשָׁם הַכֹּהֵן תַּחְתָּיו מִבָּנָיו אֲשֶׁר יָבֹא אֶל־
arietem Et .ſanctitate in miniſtrandum ad *conventum* tabernaculum

אֹהֶל מוֹעֵד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ: וְאֶת אֵיל
.ſancto loco in ejus carnem coques & ,capies *plenitudinum*

31 הַמִּלֻּאִים תִּקַּח וּבָשַׁלְתָּ אֶת־בְּשָׂרוֹ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ:
qui panem & ,arietis carnem ejus filii & ,Aharon comedet Et

32 וְאָכַל אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־בְּשַׂר הָאַיִל וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
quibus ea comedent Et .*conventus* tabernaculi oſtium ad ,caniſtro in

בַּסַּל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְאָכְלוּ אֹתָם אֲשֶׁר
ſanctificandum ad ,eorum manum implendum ad ,*eis in eſt expiatum*

כֻּפַּר בָּהֶם לְמַלֵּא אֶת־יָדָם לְקַדֵּשׁ
ſuperfuerit ſi Et .*ea* ſanctitas quia ,comedet non alienigena Et .*eos*

33 אֹתָם וְזָר לֹא־יֹאכַל כִּי־קֹדֶשׁ הֵם: וְאִם־יִוָּתֵר
combures & ,mane uſque pane de & ,*plenitudinum* carne de

מִבְּשַׂר הַמִּלֻּאִים וּמִן־הַלֶּחֶם עַד־הַבֹּקֶר וְשָׂרַפְתָּ אֶת־
facies Et .*ipſum* ſanctitas quia ,comedetur Non .igne in reſiduum

34 הַנּוֹתָר בָּאֵשׁ לֹא יֵאָכֵל כִּי־קֹדֶשׁ הוּא: וְעָשִׂיתָ
ſeptem ,tibi præcepi quæ omnia Juxta .ſic ejus filiis & ,Aharon

לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו כְּכָל אֲשֶׁר־צִוִּיתִי אֹתָךְ כְּכָל 35
.eorum manum *implebis* diebus

יָמִים תְּמַלֵּא יָדָם:

23 Tortámque panis unius, cruſtulam conſperſam oleo, laganum de caniſtro azymorum, quod poſitum eſt in conſpectu Domini. Ponéſque omnia ſuper manus Aaron & filiorum ejus, & ſanctificabis eos elevans coram Domino, Suſcipiéſque univerſa de manibus eorum: & incendes ſuper altare in holocauſtum, odorem ſuaviſſimum in conſpectu Domini, quia oblatio ejus eſt. Sumes quoque pectuſculum de ariete, quo initiatus eſt Aaron, ſanctificabíſque illud elevatum coram Domino, & cedet in partem tuam. Sanctificabíſque & pectuſculum conſecratum, & armum quem de ariete ſeparásti, Quo initiatus eſt Aaron & filii ejus, cedéntque in partem Aaron & filiorum ejus jure perpetuo à filiis Iſrael: quia primitiva ſunt & initia de victimis eorum pacificis quæ offerunt Domino. Veſtem autem ſanctam, quâ utetur Aaron, habebunt filii ejus poſt eum, ut ungantur in ea, & conſecrentur manus eorum. Septem diebus utetur illâ qui pontifex pro eo fuerit conſtitutus de filiis ejus, & qui ingredietur tabernaculum teſtimonii, ut miniſtret in Sanctuario. Arietem autem conſecrationis tolles, & coques carnes ejus in loco ſancto. Quibus veſcetur Aaron & filii ejus. Panes quoque, qui ſunt in caniſtro, in veſtibulo tabernaculi teſtimonii comedent, Ut ſit placabile ſacrificium, & ſanctificentur offerentiũ manus. Alienigena non veſcetur ex eis, quia ſancti ſunt. Quòd ſi remanſerit de carnib⁹ conſecratis, ſive de panibus uſque manè, combures reliquias igni: non comedentur, quia ſanctificata ſunt. Omnia, quæ præcepi tibi, facies ſuper Aaron & filiis ejus. Septem diebus conſecrabis manus eorum.

23 Καὶ ἄρτον ἕνα ἐξ ἐλαίου, καὶ λάγανον ἓν ἀπὸ τοῦ κανοῦ τῶν ἀζύμων τῶν προτιθεμένων 24 ἔναντι κυρίου. Καὶ ἐπιθήσεις τὰ πάντα ἐπὶ τὰς χεῖρας Ἀαρὼν, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ ἀφοριεῖς 25 (φ) αὐλὰ ἀφόρισμα ἔναντι κυρίου. Καὶ (χ) λήψῃ αὐτὰ ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ (ψ) ἀνοίσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλοκαυτώσεως εἰς ὀσμὴν, εὐωδίας ἔναντι κυρίου. 26 κάρπωμά ἐστι κυρίῳ. Καὶ λήψῃ τὸ στῆθύνιον ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως, ὃ ἔστιν Ἀαρών· καὶ ἀφοριεῖς αὐτὸ ἀφόρισμα ἔναντι 27 κυρίου· καὶ ἔσται σοι ἐν μερίδι. Καὶ ἁγιάσεις τὸ στῆθύνιον ἀφόρισμα, καὶ τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος, ὃς ἀφώρισαι καὶ ὃς ἀφῄρηται ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως ἀπὸ τοῦ Ἀαρὼν, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐ- 28 τοῦ. Καὶ ἔσται Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· ἔστι γὰρ (ω) ἀφαίρεμα τοῦτο. καὶ ἀφαίρεμα ἔσται παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν θυμάτων τῶν σωτηρίων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, 29 ἀφαίρεμα κυρίῳ. Καὶ ἡ στολὴ (α) τοῦ ἁγίου, ἣ ἔστιν Ἀαρὼν, ἔσται τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτὸν χρισθῆναι αὐτοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ τε- 30 λειῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν. Ἑπτὰ ἡμέρας ἐνδύσεται αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ὁ ἀντ' αὐτοῦ ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὃς εἰσελεύσεται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου λειτουργεῖν ἐν τοῖς 31 ἁγίοις. Καὶ τὸν κριὸν τῆς τελειώσεως λήψῃ καὶ ἑψήσεις τὰ κρέα ἐν τόπῳ ἁ- 32 γίῳ. Καὶ ἔδονται Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰ κρέα τοῦ κριοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς ἐν τῷ κανῷ, (β) παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ 33 μαρτυρίου. Ἔδονται αὐτὰ ἐν οἷς ἡγιάσθησαν ἐν αὐτοῖς τελειῶσαι τὰς χεῖρας (γ) αὐτῶν, ἁγιάσαι αὐτούς. καὶ ἀλλογενὴς οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτῶν· ἔστι γὰρ 34 ἅγια. Ἐὰν δὲ καταλειφθῇ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τῆς τελειώσεως καὶ τῶν ἄρτων ἕως πρωΐ, κατακαύσεις τὰ λοιπὰ πυρί. οὐ βρωθήσεται· ἁγίασμα 35 γάρ ἐστι. Καὶ ποιήσεις Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ὕτω καθὰ πάντα ὅσα ἐνετειλάμην σοι. ἑπτὰ ἡμέρας τελειώσεις τὰς χεῖρας αὐτῶν.

Et panem unum ex oleo, & laganum unum de caniſtro azymorum propoſitorum in conſpectu Domini. Et impones omnia ſuper manus Aaron, & ſuper manus filiorum ejus: & ſeparabis (q) ſeparationem coram Domino. Et ſumes ea de manibus eorum, & offeres ea ſuper altare holocauſtoſis in odorem ſuavitatis coram Domino. (r) Oblatio eſt Domino. Et ſumes pectuſculum de ariete conſummationis, quod eſt (ſ) Aaron: & ſeparabis illud, ſeparationem coram Domino: & erit tibi in portione. Et ſanctificabis pectuſculum ſeparationem, & brachium demptionis, quod ſeparatum eſt, & quod demptum eſt de ariete conſummationis ab Aaron, & à filiis ejus. Et erit Aaron, & filiis ejus legitimum æternum à filiis Iſrael: eſt enim ſeparatio hoc. Et demptio erit à filiis Iſrael de ſacrificiis ſalutarium filiorum Iſrael, demptio Domino. Et ſtola ſancti, quæ eſt Aaron, erit filiis ejus poſt eum, ungere eos in ipſis, & conſummare manus eorum. Septem diebus induet ea ſacerdos, qui pro eo de filiis ejus, quì intrabit in tabernaculum teſtimonii deſervire in ſanctis. Et arietem conſummationis ſumes: & coques carnes in loco ſancto. Et edent Aaron & filii ej⁹ carnes arietis, & panes qui in caniſtro, apud portas tabernaculi teſtimonii. Edent ea in quib⁹ ſanctificati ſunt in eis ad conſummandum manus eorum, ad ſanctificandum eos. Et alienigena non edet de eis: ſunt enim ſancta. Sin autem remanſerit de carnibus ſacrificii conſummationis, & panibus uſque manè, combures reliquias igni. Non comedentur: ſanctificatio enim eſt. Et facies Aaron, & filiis ejus ſic, ſecundùm omnia quæcunque mandavi tibi. Septem diebus conſummabis manus eorum,

MS.A. (φ) αὐτὰς (χ) δέξῃ (ψ) ἀνοίσεις αὐτὰ ἐπὶ (ω) ἀφαίρεμα τοῦτο. καὶ ἀφαίρεμα (α) Ααρὼν ἢ ἔσται τῷ ἁγίῳ, ἔσται (β) παρὰ τὴν θύραν (γ) αὐτῶν, καὶ ἁγιάσαι

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et placentam unam panis, & placentam unam panis olei, & laganum unum de caniſtro azymi quod eſt coram Domino. Et ponnes omnia ſuper manum Aharonis & ſuper manus filiorum ejus, & ſeparabis ea ſeparationem coram Domino. Deinde tolles ea de manibus eorum, & elevabis pectuſculum ex ariete ſuper altare in holocauſtum, in odorem placabilem coram Domino, ſacrificium eſt Domino. Accipies etiam pectuſculum ex ariete complementi Aharonis, & ſeparabis illud ſeparationem coram Domino, eritq; tibi in portionem. Et ſanctifica pectuſculum ſeparationis & crus ſeparationis quod ſeparatum fuerat & ſublatum ex ariete impletionis, tam Aharonis quàm filiorum ejus. Eritque Aharoni & filiis ejus ſtatutum perpetuum à filiis Iſrael: quoniam ſeparatio eſt, & ſeparatio erit à filiis Iſrael, è ſacrificiis eorum perfectis, ſeparatio Domino. Et veſtes ſanctæ Aharonis erunt filiis ejus poſt ipſum, ad ungendum in eis, & ad complendas in eis manus ſuas. Septem diebus induetur illis ſacerdos ſuccedens illi de filiis ejus, qui ingredietur in tabernaculum temporis ad miniſtrandum in ſancto. Arietem verò impletionis accipies, & coques carnem ejus in loco ſancto. Comedétque Aharon & filii ejus carnem arietis, & panem qui in caniſtro eſt, in oſtio tabernaculi temporis. Comedent ea qui expiantur per illa, ad hoc ut compleant manus eorum, & ſanctificent eos: & alienigena ne comedat, quia ſancta ſunt. Et ſi remanſerit ex carne impletionis, & ex pane uſque ad matutinum, comburite quod remanebit igne, & ne comedatur, quia ſancta ſunt. Et fac Aharoni & filiis ejus quemadmodum præcepi tibi, ſeptem diebus complebis manus eorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

23 וּפַתָּא דִלְחֵם חַדָּא וּנְרִצְתָּא דִלְחֵם מְשַׁח חַדָּא וְאִסְפּוֹג חַד מִסַּלָּא דְּפַטִּירַיָּא דִּי קֳדָם יְיָ׃ 24 וְתְשַׁוֵּי כֻלָּא עַל יְדֵי דְאַהֲרֹן וְעַל יְדֵי דְבָנוֹהִי וְתֵרִים יָתְהוֹן אֲרֵמָא קֳדָם יְיָ׃ 25 וְתִסַּב יָתְהוֹן מִידֵהוֹן וְתַסְפִּיק לְמַדְבְּחָא עַל עֲלָתָא לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ הוּא קֻרְבָּנָא דְּקֳדָם יְיָ׃ 26 וְתִסַּב יָת חֲדָיָא מְדַכַּר קוּרְבָּנַיָּא דִּי לְאַהֲרֹן וְתֵרִים יָתְהוֹן אֲרֵמָא קֳדָם יְיָ וִיהֵי לָךְ לְחוּלָק׃ 27 וְתְקַדַּשׁ יָת חֲדָיָא דַּאֲרֵמוּתָא וְיָת שָׁקָא דְּאִתְפְּרַשׁוּתָא דִּי אִתְרֵם וְדִי אִתְפְּרַשׁ מִדְּכַר קוּרְבָּנַיָּא מִדִּי לְאַהֲרֹן וּמִדִּי לִבְנוֹהִי׃ 28 וְיְהֵי לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי לְקָם עָלַם מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲדֵי אַפְרָשׁוּתָא הִיא וְאַפְרָשׁוּתָא יְהֵי מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנִּכְסַת קוּרְבָּנֵיהוֹן אַפְרָשׁוּתְהוֹן קֳדָם יְיָ׃ 29 וּלְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא דִּי לְאַהֲרֹן יְהוֹן לִבְנוֹהִי בַּתְרוֹהִי לְרַבָּאֲה בְּהוֹן וּלְקָרְבָא בְּהוֹן יָת קוּרְבָּנֵיהוֹן׃ 30 שִׁבְעָא יוֹמִין יְלַבְּשִׁנּוּן כָּהֲנָא דְּיֵעוֹל תְּחוֹתוֹהִי מִבְּנוֹהִי דִּי יֵעוֹל לְמַשְׁכַּן זִמְנָא לְשַׁמָּשָׁא בְּקוּדְשָׁא׃ 31 וְיָת דְּכַר קוּרְבָּנַיָּא תִּסַּב וְתַבְשֵׁל יָת בִּסְרֵיהּ בְּאַתַר קַדִּישׁ׃ 32 וְיֵיכוֹל אַהֲרֹן וְיָת בְּסַר דְּכָרָא וְיָת לַחְמָא דִּי בְסַלָּא בְּתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ 33 וְיֵכְלִין יַתְהוֹן דִּי אִתְכַּפַּר בְּהוֹן לְקַדָּשָׁא יָת קוּרְבָּנֵיהוֹן לְקַדָּשָׁא וְחִלּוֹנִי לָא יֵיכוֹל אֲרֵי קוּדְשָׁא אִנּוּן׃ 34 וְאִם יִשְׁתְּאַר מִבְּסַר קוּרְבָּנַיָּא וּמִן לַחְמָא עַד צַפְרָא וְתוֹקֵיד יָת דְּאִשְׁתְּאַר בְּנוּרָא לָא יִתְאֲכֵל אֲרֵי קוּדְשָׁא הוּא׃ 35 וְתַעְבֵּיד לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי כְּכֹל דִּי פַּקֵּדְתָּךְ יוֹמִין תְּקָרֵיב קוּרְבָּנֵהוֹן׃

23 Et tortam panis unam; & placentã panis oleati unã, & laganum unum: de canistro azymorum, quod est coram Domino. Ponésq; omnia super man⁹ 24 Aaron, & super man⁹ filiorum ej⁹: & elevabis omnia elevatione coram Domino. Et tolles 25 ea de *manu* eorum, & incendes in altari, super holocaustũ: ut susciptatur cum beneplacito coram Domino; oblatio est coram Domino. Suméq; pect⁹ 26 de ariete oblationis Aaron, & elevabis cum elevatione corã Domino: & erit tibi in portionem. Sanctificabísq; pect⁹ elevationis, & armum separationis; quod elevatũ est, & separatum, de ariete oblationis Aaron, & filiorum ejus. Eritq; 28 Aaron & filiis ejus in statutũ æternum, à filiis Israel; quia separatio est: & separatio erit à filiis Israel, de victimis sanctificationum suarũ; separatio eorum corã Domino. Vestimenta autem sancta, quæ sunt Aaron, erunt filiis ejus post eum: ut ungantur in eis, & offerantur in eis oblationes eorũ. Septem diebus induetur eis sacerdos, qui ungendus est pro eo, de filiis ejus: qui intrabit in tabernaculum fœderis, ut 31 ministret in sanctuario. Arietem autẽ oblationum tolles: & coques carné ejus in loco sancto. Et comedent Aaron & filii ejus carnem arietis, & panẽ qui est in canistro: in ostio tabernaculi fœderis. Et comedent ea quibus placabiles erunt; ut offerantur oblationes eorum, ut sanctificentur: alienus autẽ non vescetur eis, quoniam sanctificata sunt. Et si remanserit de carne oblationum, & de pane usq; mane: comburetur quod remanserit igni; non comedetur, quia 35 sanctificatum est. Faciésq; Aaron & filiis ejus, juxta omnia quæ præcepi tibi: septem diebus offeres oblationes eorum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23 * עגת לחם אחת וחלת לחם שמן אחת ורקיק אחד מסל המצות אשר לפני יהוה׃ 24 ושמת הכל על כפי אהרן ועל כפי בניו והנפת אתם תנופה לפני יהוה׃ 25 ולקחת אתם מידם והקטרת המזבחה על העלה לריח ניחח לפני יהוה אשה היא ליהוה׃ 26 ** ולקחת את החזה מאיל מלואי אשר לאהרן והנפת אתו תנופה לפני יהוה והיה לך למנה׃ 27 וקדשת את חזה התנופה ואת שוק התרומה אשר הונף ואשר הורם מאיל המלואים מאשר לאהרן ומאשר לבניו׃ 28 והיתה לאהרן ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל כי תרומה היא ותרומה תהיה מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם תרומתם ליהוה׃ 29 ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו למשחה בהם ולמלא בהם את ידם׃ 30 שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר יבא אל אהל מועד לשרת בקדש׃ 31 ואת איל המלאים תקח ובשלת את בשרו במקום קדש׃ 32 ואכל אהרן ובניו את בשר האיל ואת הלחם אשר בסל פתח אהל מועד׃ 33 ואכלו אתם אשר כפר בהם למלא את ידם לקדש אתם ורים לא יאכל כי קדש הם׃ 34 ואם יותר מבשר המלואים ומן הלחם עד הבקר ושרפת את הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא׃ 35 ועשית לאהרן ולבניו ככל אשר צויתיך שבעת ימים תמלא את ידם׃

VER. SAM.

23 * עגת לחם אחת וחלת לחם שמן אחת ורקיק אחד מסל המצות אשר לפני יהוה׃ 24 ושמת הכל על כפי אהרן ועל כפי בניו והנפת אתם תנופה לפני יהוה׃ 25 ולקחת אתם מידם והקטרת המזבחה על העלה לריח ניחח לפני יהוה אשה היא ליהוה׃ 26 ** ולקחת את החזה מאיל מלואי אשר לאהרן והנפת אתו תנופה לפני יהוה והיה לך למנה׃ 27 וקדשת את חזה התנופה ואת שוק התרומה אשר הונף ואשר הורם מאיל המלואים מאשר לאהרן ומאשר לבניו׃ 28 והיתה לאהרן ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל כי תרומה היא ותרומה תהיה מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם תרומתם ליהוה׃ 29 ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו למשחה בהם ולמלא בהם את ידם׃ 30 שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר יבא אל אהל מועד לשרת בקדש׃ 31 ואת איל המלאים תקח ובשלת את בשרו במקום קדש׃ 32 ואכל אהרן ובניו את בשר האיל ואת הלחם אשר בסל פתח אהל מועד׃ 33 ואכלו אתם אשר כפר בהם למלא את ידם לקדש אתם ורים לא יאכל כי קדש הם׃ 34 ואם יותר מבשר המלואים ומן הלחם עד הבקר ושרפת את הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא׃ 35 ועשית לאהרן ולבניו ככל אשר צויתיך שבעת ימים תמלא את ידם׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

23 Et tortam panis unam, et placentam panis cum oleo unam, et laganum unum de canistro azymorum quæ sunt coram Domino. Ponésq; omnia super 24 manus Aaronis, et super manus filiorũ ejus, et ventilando offeres ea oblationem coram Domino. Et accipies ea de 25 manu eorum, ut adoleas ea in altari cum holocausto in odorẽ suavitatis, oblatio ignis est Domino. Accipies præterea 26 pectusculum arietis (e) consecrationum de eo quod est Aaronis, & ventilabis illud in oblationem corã Domino, eritque tibi in portionem. Et sanctificabis pectusculum oblationis ventilatæ, et humerũ elevationis quæ ventilata et elevata fuerunt de ariete (f) consecrationum ex eo quod est ipsius Aarõnis, et ex eo quod 28 est filiorum ejus. Et erit Aaroni, et filiis ejus portio perpetua de filiis Israel quoniam elevatio est hoc; Et elevatio est de filiis Israel, de sacrificiis pacificis eorum: elevatio eorũ Domini est. Accipies etiã de olio unctionis, & de sanguine qui est super altare, & asperges super Aaronem, et super vestes ejus, et super vestes filiorum ejus cum eo, ut 29 sanctifices eum, et vestes ejus, et filios ejus, et vestes filiorũ ejus cum eo. Vestes autẽ sanctæ quæ sunt Aaronis, erunt filiorum ejus post eum, ut (g) ungãtur et consecrentur cum 30 eis man⁹ eorũ. Septem diebus induet eas sacerdos de filiis ejus qui erit in loco suo cùm ingredietur tabernaculũ testimonii, ut ministret in sanctuario. Arietem verò (h) consecrationum accipies, et coques 31 carnem ejus in loco sancto. Comedétque Aaron & filii ejus carnem arietis, & panem qui est in canistro ad portam tabernaculi testimonii. Comedent 32 ea, quia expiavit cum eis ad (i) consecrandũ cum eis manũ eorũ, ut sanctificaret eos; sed alienigena non comedet, quia sancta sunt. Quòd si su- 34 perfuerit de carne (k) consecrationum, et de pane usq; ad mane combures reliquum in igne: non comedetur quia sanctum est. Facies igitur Aaroni 35 sic, secundùm omnia quæ præcepi tibi, septem diebus (l) consecrabis manum eorum.

VER. SAM. (e) perfectionum (f) perfectionum (g) magnificentur, & perficiantur (h) perfectionum, (i) complendum (k) perfectionum, (l) complebis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * وَرَغِيفًا وَاحِدًا مِنْ كُلِّ نَوْعٍ مِنَ الْخُبْزِ وَجِرْدَقَةً وَاحِدَةً بِدُهْنٍ * وَرُقَاقَةً وَاحِدَةً مِنْ سَلَّةِ الْفَطِيرِ
Et panem unum è singulis speciebus panis, & panem unum cum oleo, & laganum unum de cista azymorum, quæ est ante Deum. 23

الَّتِي بَيْنَ يَدَيِ اللهِ * وَضَعِ الْجَمِيعَ عَلَى كَفَّيْ هَرُونَ وَعَلَى أَكُفِّ بَنِيهِ * وَحَرِّكْ ذٰلِكَ تَحْرِيكًا بَيْنَ
Et pone omnia super ambas palmas Haron, & super palmas filiorum ejus: & agita illa agitatione coram Deo. 24

يَدَيِ اللهِ * وَخُذْهُ مِنْ أَيْدِيهِمْ وَقَتِّرْ عَلَى الْمَذْبَحِ فَوْقَ الصَّعُودِ * مَقْبُولٌ مَرْضِيٌّ بَيْنَ يَدَيِ
Et sume illa de manibus eorum, & adole ea super altare supra elevationem, acceptа, placabilia ante Deum, sacrificium 25

اللهِ * فَرْبَانٌ هُوَ لِلهِ * ثُمَّ خُذِ الْقَصَّ مِنْ كَبْشِ الْكَمَالِ الَّذِي لِهَرُونَ * وَحَرِّكْهُ تَحْرِيكًا بَيْنَ يَدَيِ
Deo. Deinde sume pectus ex ariete perfectionis, quod est Haronis, & agita illud agitatione coram Deo, & erit tibi portio. 26

اللهِ * وَيَكُونُ لَكَ نَصِيبًا * وَقَدِّسْ قَصَّ التَّحْرِيكِ الَّذِي حَرَّكَ * وَسَاقَ الرَّفِيعَةِ الَّذِي رُفِعَ
Et sanctifica pectus agitationis quod agitatum est, & armum elevationis quem elevásti ex ariete perfectionis, qui est Haronis & filiorum ejus. 27

مِنْ كَبْشِ الْكَمَالِ الَّذِي لِهَرُونَ وَبَنِيهِ * فَيَصِيرُ لِهَرُونَ وَبَنِيهِ رَسْمَ الدَّهْرِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ * كَمَا
Et fiet Haroni et filiis ejus constitutio æterna à filiis Israël: quemadmodum ea sunt duæ elevationes, sic erunt elevatio apud filios Israël de sacrificiis pacis eorum; ipsa sunt elevatio 28

أَنَّهُمَا رَفِيعَتَانِ كَذٰلِكَ يَكُونَانِ رَفِيعًا مِنْ عِنْدِ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ ذَبَائِحِ سَلَامَتِهِمْ * هُمَا رَفِيعَةٌ لِلهِ *
Domino. Et vestes sanctitatis quæ sunt 29

* وَثِيَابُ الْقُدْسِ الَّتِي لِهَرُونَ تَكُونُ لِبَنِيهِ مِنْ بَعْدِهِ * يَمْسَحُونَ فِيهَا وَيُكَمِّلُ بِهَا أَيْدِيَهُمْ *
Haroni, erunt filiis ejus post eum: ungentur in eis, & perficietur in eis debitum eorum. Septem diebus induetur eis sa- 30

سَبْعَةَ أَيَّامٍ يَلْبَسُهَا الْإِمَامُ بَعْدَهُ مِنْ بَنِيهِ * فَيَصْلُحُ أَنْ يَدْخُلَ إِلَى جِبَاءِ الْحَضَرِ وَيَخْدُمَ فِي
cerdos post eum ex filiis ejus: & licebit ut ingrediatur in tabernaculum conventús, et ministret in Sanctuario. Arietem 31

الْقُدْسِ * وَكَبْشَ الْكَمَالِ تَأْخُذُ وَتَنْضِجُ فِي مَكَانٍ مُقَدَّسٍ * وَيَأْكُلُ هَرُونُ وَبَنُوهُ لَحْمَ الْكَبْشِ
verò perfectionis accipies, & coques in loco sancto. Comedétque Haron & filii 32

وَالْخُبْزَ الَّذِي فِي السَّلِّ عِنْدَ بَابِ جِبَاءِ الْحَضَرِ * وَيَأْكُلُونَ ذٰلِكَ الَّذِي اسْتَعْفَرَ عَنْهُمْ لِإِكْمَالِ
ejus carnem arietis, & panem qui est in canistro, prope januam tabernaculi conventús. Comedéntque id quod pro eorum 33

وَاجِبِهِمْ * وَكُلُّ أَجْنَبِيٍّ لَا يَأْكُلُ مِنْهُ إِذْ هُوَ قُدْسٌ * فَاصْنَعْ لِهَرُونَ وَبَنِيهِ كَذَا حَسْبَ مَا أَمَرْتُكَ بِهِ *
propitiatione oblatum est ad implendum munus eorum. Et omnis extraneus non comedet ex eo, quam sit sanctum. Fac ergò Haroni & filiis ejus sic, quemadmodum præcepi tibi, septem diebus complebis debitum eorum. 34 35

سَبْعَةَ أَيَّامٍ تُكَمِّلُ وَاجِبَهُمْ *

ספר שמות : ל

Versio VULG. LAT.

altare *super* expiabis &,expiationes *super diei* facies *peccatum* juvencũ Et

36 ופר חטאת תעשה ליום על הכפרים וחטאת על המזבח 36 Et vitulũ pro peccato offeres
expiabis diebus Septem.ipſum ſanctificandũ ad eum unges & *ꝛeo ſuper te expiãdo in* p ſingulos dies ad expiandũ.
37 בכפרך עליו ומשחת אתו לקדשו : שבעת ימים תכפר Mundabíſq; altare cùm im-
Omne ,ſanctitatum ſanctitas altare erit & ,illud ſanctificabis ex ,altare ſuper molaveris expiationis hoſtiã,
על המזבח וקדשת אתו והיה המזבח קדש קדשים כל et unges illud in ſanctificatio-
Agnos ,altare ſuper facies quod hoc Et.ſanctificabitur,altare *in attingẽs* nẽ.Septẽ dieb⁹ expiabis alta-
38 הנגע במזבח יקדש : וזה אשר תעשה על המזבח כבשים re,et ſanctificabis,et erit ſanc-
facies unum Agnum ,jugiter *diei* duos *anni filios* tũ ſanctorũ:oĩs, qui tetigerit
39 בני־שנה שנים ליום תמיד : את־הכבש האחד תעשה illud, ſanctificabitur. Hoc eſt
decimatiẽ Et.veſperas duas inter facies alterum agnum & ,matutino in quod facies in altari : Agnos
40 בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים : ועשרן anniculos duos p ſingulos dies
,vini Hin quartum,libamen &;Hin quartum ,contuſo oleo in mixtæ ſimilæ 39 jugiter,Unũ agnũ manè,et al-
סלת בלול בשמן כתית רבע ההין ונסך רביעת ההין יין terũ veſperè, Decimã partẽ
,veſperas duas inter facies ſecundum agnum Et .uni agno ſimilæ conſperſæ oleo tuſo,
40 לכבש האחד : ואת הכבש השני תעשה בין הערבים quod habeat menſurã quar-
,quietis odorem in ei facies ejus libamen juxta & ,*matutini munus* ſicut tã partẽ hin,& vinũ ad liban-
כמנחת הבקר וכנסכה תעשה־לה לריח ניחח dũ ejuſdẽ menſuræ in agno u-
oſtium ad veſtras generationes in juge Holocauſtum .Domino *ignitionem* no. Alterũ verò agnũ offeres
41 אשה ליהוה : עלת תמיד לדרתיכם פתח ad veſperã juxta ritũ matuti-
loquendum ad ,illic *vobis* conveniam quo ,Domino coram *conveni⁹* tabernaculi næ oblationis,et juxta ea quæ
אהל־מועד לפני יהוה אשר אועד לכם שמה לדבר dixim⁹, in odorẽ ſuavitatis.
,mea gloria in ſanctificabitur & ,Iſrael filiis ibi conveniam Et .ibi te ad Sacrificiũ eſt Dño, oblatione
42 אליך שם : ונעדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבדי : perpetuâ in generationes ve-
ejus filios & ,Aharon & :altare &,*conventus* tabernaculũ ſanctificabo Et ſtras,ad oſtiũ tabernaculi te-
43 וקדשתי את־אהל מועד ואת המזבח ואת־אהרן ואת־בניו ſtimonii corã Dño,ubi conſti-
;Iſrael filiorũ medio in habitabo Et .mihi *ſacerdotio fungendũ ad* ,ſanctificabo tuã ut loquar ad te. Ibiq; præ-
44 אקדש לכבוני : ושכנתי בתוך בני ישראל cipiã filiis Iſrael,et ſanctifica-
qui ,eorum Deus Dominus *ego* quia ſcient Et .Deum in eis ero & bitur altare in gloria mea. Sã-
45 והייתי להם לאלהים : וידעו כי אני יהוה אלהיהם ctificabo et tabernaculũ teſti-
Dñs ego:eorũ medio in *me habitandũ ad* ,Ægypti terra de eos *feci exire* monii cũ altari,et Aarõ cũ fi-
46 הוצאתי אתם מארץ מצרים לשכני בתוכם אני יהוה liis ſuis,ut ſacerdotio fungan-
.eorum Deus tur mihi. Et habitabo in me-
אלהיהם : dio filiorũ Iſrael, eróque eis
Deꝰ, Et ſcient,quia ego Dñs
CAP. XXX. ל

Deꝰ eorũ, qui eduxi eos de
Cubitus .illud facies Sittim lignis :ſuffitus ſuffimenti altare facies Et terra Ægypti,ut manerẽ inter
1 ועשית מזבח מקטר קטרת עצי שטים תעשה אתו : illos,ego Dñs Deꝰ ipſorum.
2 אמתה ארכו ואמה רחבו רבוע יהיה ואמתים
duo cubiti & ,erit quadratum ,ejus latitudo cubitus & ,ejus longitudo
ארכו ואמה רחבו רבוע יהיה ואמתים
,ejus tectum ,mundo auro illud teges Et .ejus cornua ipſo Ex .ejus *ſtaturæ*
3 קרנתיו ממנו וצפית אתו וזהב טהור את־גגו
.circum auri coronã ei facies Et .ejus cornua & ,circum ejus parietes &
ואת־קירתיו סביב ואת־קרנתיו ועשית לו זר זהב סביב :
,ejꝰ coſtis duabꝰ ſuper ejꝰ coronã *defubter* ei facies auri anulos duos Et
4 ושתי טבעת זהב תעשה־לו מתחת לזרו על שתי צלעתיו
ipſum portandũ ad ,*vectibus domos in* erit &,ejꝰ lateribꝰ duobꝰ ſuper facies
תעשה על־שני צדיו והיה לבתים לבדים לשאת אתו
.auro eos teges & ,Sittim lignis vectes facies Et .eis *in*
5 בהמה : ועשית את־הבדים עצי שטים וצפית אתם זהב :
ante teſtimonii arcam ſuper quod ,velum ante illud *dabis* Et
6 ונתתה אתו לפני הפרכת אשר על־ארן העדת לפני
.ibi *tibi* conveniam quo teſtimonium ſuper quod *expiatorium*
הכפרת אשר על־העדת אשר אועד לך שמה :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

36 Καὶ το μοσχάριον (σ) τ̃ ἁμαρτίας ποιήσεις τ῀ ἡμέρᾳ ⁓ καθαρισμο῀. καὶ καθαριεῖς τὸ θυσιαστήριον ἀπ᾽ αὐτ῀ ἐν τῷ ἁγιάζειν σε ἐπ᾽ αὐτῷ· καὶ
37 χρίσεις αὐτὸ ὡσ̃ε ἁγιάσαι αὐτό. Ἑπτὰ ἡμέρας καθαριεῖς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἁγιάσεις αὐτό· καὶ ἔσται τὸ θυσιαστήριον, ἅγιον τ῀ ἁγίω. πᾶς ὁ ἁπτόμενος ⁓ θυσιαστηρίου, ἁγιασθήσ(τ). Καὶ ταῦτά ἐστιν, (ε)ἃ ποιήσεις ἐπὶ
38 ⁓ θυσιαστηρίου· ἀμνὸς ἐνιαυσίους ἀμώμους δύο ⁓ (ζ)ἡμέραν ὅτι τὸ θυσιαστήριον ἐνδέχεται,
39 κάρπωμα ἐνδελεχισμο῀. Τὸν ἀμνὸν ⁓ ἕνα ποιήσεις τὸ πρωΐ, καὶ τ῀ ἀμνὸν ⁓ δεύτερον
40 ποιήσεις τὸ δειλινόν. Καὶ δέκατον σεμιδάλεως πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ κεκομμένῳ τῷ τετάρτῳ ⁓ εἵν· καὶ σπονδὴν τὸ τέταρτον ⁓ εἵν
41 οἴνου τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί. Καὶ ⁓ ἀμνὸν ⁓ δεύτερον ποιήσεις τὸ δειλινόν, κατ᾽ ⁓ θυσίαν ⁓ πρωϊνὴν, καὶ κατ᾽ ⁓ σπονδὴν αὐτ῀. (η) ποιήσεις εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κάρπωμα κυρίῳ.
42 Θυσίαν ἐνδελεχισμο῀ (θ)εἰς γενεὰς ὑμῶν,(ι) ἐπὶ θύρας ⁓ σκηνῆς ⁓ μαρτυρίου ἐναντι κυρίου, ἐν οἷς γνωσθήσομαί ⁀οι ἐκεῖθεν, ὥστε
43 λαλῆσαί ⁀οι. Καὶ τάξομαι ἐκεῖ τοῖς υἱοῖς
44 Ἰσραὴλ, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν δόξῃ μ̃ου. Καὶ ἁγιάσω ⁓ σκηνὴν ⁓ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτ῀ ἁγιάσω,
45 ἱερατεύειν μοι. Καὶ ὀπισθήσομαι ἐν τοῖς
46 υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἔσομαι αὐτ῀σι θεός. Καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, ὁ ἐξαγαγὼν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐπικληθῆναι αὐτοῖς, καὶ ⁓ αὐτῶν θεός.

MS.A. (σ)τὸ τῆς (ε) ὅσα (ζ)ἡμέραν ἑπτὰ ἡμέρας ἐπὶ (η) ποιήσεις ὀσμὴν (θ)εἰς τὰς γενεὰς (ι) ἐπὶ τὰς θύρας

Et vitulũ peccati facies die (:) purificationis. Et purificabis altare in ſanctificando te in eo; et unges illud, ad ſanctificandum ipſũ. Septẽ diebus(u)purificabis altare, & ſanctificabis illud. Et erit altare ſanctũ(x)ſancti. Omnis,tangens altare,ſanctificabitur. Et hæc ſunt,quæ facies ſuper altare:agnos anniculos immaculatos duos die ſuper alta e perpetuò,oblationẽ continuationis. Agnum unũ facies manè,et agnũ ſecundum facies veſperi. Et decimã partẽ ſimilæ cõſperſæ in oleo contuſo quartâ parte ipſius(y) Ini et libamen quartam partẽ In vini agno uni. Et agnum ſecundũ facies veſpertinũ juxta ſacrificiũ matutinum, & iuxta libamen ejꝰ. Facies in odorẽ ſuavitatis,oblationẽ Domino. Sacrificiũ cõtinuationis in progenies veſtras,ad portas tabernaculi teſtimonii coram Domino, in quibus innoteſcam tibi inde,et loquar tibi. Et præcipiam illic filiis Iſrael, & ſanctificabor in gloria mea. Et ſanctificabo tabernaculum teſtimonii,& altare: & Aaron & filios eius ſanctificabo, ut ſacerdotio fungantur mihi. Et invocabor in filiis Iſrael, & ero eorum Deus. Et cognoſcent, quia ego ſum Dominus Deus eorum, qui eduxi eos de terra Ægypti, ut invocer eis, & ſim eorum Deus.

ΚΕΦ. λ'.

1 Καὶ ποιήσεις θυσιαστήριον θυμιάματος
2 ἐκ ξύλων ἀσήπτων. Καὶ ποιήσεις αὐτὸ πήχεως τὸ μῆκος, καὶ πήχεως τὸ εὖρος, τετράγωνον ἔσαι, καὶ δύο πήχεων τὸ ὕψος· ἐξ αὐτ῀
3 ἔσαι τὰ κέρατα αὐτ῀. Καὶ καλλιχρυσώσεις (α) χρυσίῳ καθαρῷ ⁓ (β) ἐχάραν αὐτ῀, καὶ τὰς τοίχας αὐτ῀ κύκλῳ, καὶ τὰ κέραλα αὐτ῀· καὶ ποιήσεις αὐτῷ στεφάνην στεφάνῳ χρυσῆν
4 κύκλῳ. Καὶ δύο σκολιὰς χρυσᾶς καταχὲς (γ)ποιήσεις ὑπὸ ⁓ στεφάνῳ στεφάνην αὐτ῀, εἰς τὰ δύο κλίτη ποιήσεις ἐν τοῖς δυσὶ πλαγίοις, καὶ ἔσονται ⁓ λαβίδες ⁓ σκολάκων,
5 ὥστε αἴρειν αὐτῷ ἐν αὐτ῀. Καὶ ποιήσεις σκυτάλας ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ καλλιχρυσώσεις αὐτὰς χρυσίῳ. Καὶ δήσεις αὐτῷ ἀπέναντι ⁓ καλαπετάσματος ⁓ ὄντος ἐπὶ τῆς
6 κιβωτ῀ τ῀ μαρτυρίου, ἐν οἷς γνωσθήσομαί ⁀οι ἐκεῖσεν.

MS.A. (α)αὐλὰ χρυσίῳ (β)ἐχάριδα (γ)ποιήσεις αὐλὸς ὑπὸ (δ) ἐκεῖ.

Et vitulũ peccati facies die (:) purificationis. Et purificabis altare in ſanctificando te in eo; et unges illud, ad ſanctificandum ipſũ. Septẽ diebus(u)purificabis altare, & ſanctificabis illud. Et erit altare ſanctũ(x)ſancti. Omnis,tangens altare,ſanctificabitur. Et hæc ſunt,quæ facies ſuper altare:agnos anniculos immaculatos duos die ſuper alta e perpetuò,oblationẽ continuationis. Agnum unũ facies manè,et agnũ ſecundum facies veſperi. Et decimã partẽ ſimilæ cõſperſæ in oleo contuſo quartâ parte ipſius(y) Ini et libamen quartam partẽ In vini agno uni. Et agnum ſecundũ facies veſpertinũ juxta ſacrificiũ matutinum, & iuxta libamen ejꝰ. Facies in odorẽ ſuavitatis,oblationẽ Domino. Sacrificiũ cõtinuationis in progenies veſtras,ad portas tabernaculi teſtimonii coram Domino, in quibus innoteſcam tibi inde,et loquar tibi. Et præcipiam illic filiis Iſrael, & ſanctificabor in gloria mea. Et ſanctificabo tabernaculum teſtimonii,& altare: & Aaron & filios eius ſanctificabo, ut ſacerdotio fungantur mihi. Et invocabor in filiis Iſrael, & ero eorum Deus. Et cognoſcent, quia ego ſum Dominus Deus eorum, qui eduxi eos de terra Ægypti, ut invocer eis, & ſim eorum Deus.

CAP. XXX.

ET *facies altare incenſi ex* 1
lignis (a) *imputribilibus. Et faci-* 2
es illud cubiti longitudinem, & cubiti latitudinem, quadrangulum erit, & duorum cubitorum altitudo:ex ipſo erunt cornua ejus. Et inaurabis auro puro craticulam ejꝰ,et parietes ejꝰ in circuitu,et cornua eiꝰ: et facies ei tortilẽ coronam auream in circuitu. 3
Et duos annulos aureos puros facies ſub tortili corona ejus, in 4
duo latera facies in(b)duobꝰ lateribus. Et erunt (c)arcꝰ amitibꝰ, ita ut tollatur illud in eis. Et fa- 5
cies amites de lignis imputribilibus,et inaurabis ea auro. Et po- 6
nes illud contra velum, quod eſt ſuper arcam (d) teſtimonio-rum, in quibus innoteſcam tibi inde.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et bovem peccati facies in diem pro expia- 36
tione, & ſparges ſuper altare cùm expiaveris ſuper illud, & unges illud, ad illud ſanctificandum. Septem diebus expiabis ſuper 37
altari, & ſanctificabis illud; eritque altare, Sanctum ſanctorum, & quiſquis tetigerit altare ſanctificabitur. Sic autem facies ſuper 38
altare, agnos anniculos duos ſemper in diem. Agnum unum fac in matutino, & agnum al- 39
terum facies tempore veſpertino. Decimam 40
quoque partem ſimilaginis ſubactæ quartâ parte heminæ olei expreſſi, & libamen quartam partem heminæ vini pro agno uno. A- 41
gnum verò ſecundum facies tempore veſpertino, non ſecus ac ſacrificium matutinum, & juxta libamen ejus facies illi in odorem placabilem, ſacrificium Dño. Holocauſtum ſem- 42
piternum in generationes veſtras, in oſtio tabernaculi temporis coram Dño qui ſe recepit pro vobis illuc ad vos alloquendos. Et 43
illuc me recipiam pro filiis Iſrael, & ſanctificabor in honore meo. Et ſanctificabo ta- 44
bernaculum temporis & altare, & Aharonem ejúſque filios ſanctificabo ad ſacerdotium. Et habitabo inter filios Iſrael, eróque 45
eis Deus. Et ſcient me eſſe Dominum Deum 46
eorum qui eduxi eos è terrâ Ægypti, & habitabo inter eos; ego ſum Dñs Deus eorum.

CAP. XXX.

PRæterea fac altare emittens ſuffitum, de 1
ligno hebeni facies illud. Cubitum habeat 2
longitudo ejus, & cubitum latitudo ejus, quadratum ſit, & duos cubitos altitudo ejus: ex ipſo erunt cornua ejus. Et obducito illud 3
auro mundo, tectum ejus, et parietes ejus per circuitum, et cornua ejus: et fac illi coronam auream per circuitum. Et duos an- 4
nulos aureos facies illi ſubtus coronam ejus, ad duos angulos ejus pones *illos*, in duobus lateribus ejus: erúntque locus vectibus, ut 5
iis geſtetur. Fac etiam vectes de ligno hebeni, et obduc eos auro. Et pone illud ante 6
velum quod eſt ſuper arcam teſtimonii, ante propitiatorium quod eſt ſuper teſtimonium: et conveniam te ibi.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

36 וְתוֹרָא דְחַטָּאתָא תַּעְבִּיד לְיוֹמָא עַל כִּפּוּרַיָא
וְתַדֵּכֵי עַל מַדְבְּחָא בְּכַפָּרוּתָךְ עֲלוֹהִי וְתִרְבֵּי
37 יָתֵיהּ לְקַדָּשׁוּתֵיהּ: שִׁבְעָא יוֹמִין תְּכַפַּר עַל
מַדְבְּחָא וְתִקְדַּשׁ יְתֵיהּ וִיהֵי מַדְבְּחָא קוּדַשׁ
38 קוּדְשִׁין כָּל דְּיִקְרַב בְּמַדְבְּחָא יִתְקַדָּשׁ: וְדֵין
דִּי תַעְבִּיד עַל מַדְבְּחָא אִמְּרִין בְּנֵי שָׁתָּא
39 תְּרִין לְיוֹמָא תְּדִירָא: יָת אִמְּרָא חַד תַּעְבִּיד
בְּצַפְרָא וְיָת אִמְּרָא תִּנְיָנָא תַּעְבִּיד בֵּין
40 שְׁמָשַׁיָּא: וְעִסְרוֹנָא סוֹלְתָא דְּפִילָא בְּמִשַּׁח
כְּתִישָׁא רְבִיעוּת הִינָא וְנִסְכָּא רְבִיעוּת הִינָא
41 חַמְרָא לְאִמְּרָא חַד: וְיָת אִמְּרָא תִּנְיָנָא
תַּעְבִּיד בֵּין שְׁמָשַׁיָּא כְּמִנְחַת צַפְרָא וְכִנְסְכֵּיהּ
תַּעְבִּיד לֵהּ לְאִתְקַבָּלָא בְרַעֲוָא קוֹרְבָּנָא
42 קֳדָם יְיָ: עֲלְתָא תְּדִירָא לְדָרֵיכוֹן בִּתְרַע
מַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם יְיָ דַּאֲזַמֵּן מֵימְרִי לְכוֹן תַּמָּן
43 לְמַלָּלָא עִמָּךְ תַּמָּן: וַאֲזַמֵּן מֵימְרִי תַּמָּן לִבְנֵי
44 יִשְׂרָאֵל וְאִתְקַדַּשׁ בִּיקָרִי: וְאַקְדֵּשׁ יָת מַשְׁכַּן
זִמְנָא וְיָת מַדְבְּחָא וְיָת אַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי
45 אֲקַדֵּשׁ לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמָי: וְאִשְׁרֵי שְׁכִינְתִּי בְּנֵי
46 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶהֱוֵי לְהוֹן לֶאֱלָהּ: וְיִדְּעוּן אֲרֵי
אֲנָא יְיָ אֱלָהְהוֹן דִּי אַפְקֵית יָתְהוֹן מֵאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם לְאִשְׁרָאָה שְׁכִינְתִּי בֵינֵיהוֹן אֲנָא יְיָ
אֱלָהְהוֹן:

ל

1 וְתַעְבִּיד מַדְבְּחָא לְאַקְטָרָא עֲלוֹהִי קְטֹרֶת
2 בּוּסְמִין דַּאֲעֵי שְׁטִין תַּעְבִּיד יָתֵיהּ: אַמְּתָא
אוּרְכֵיהּ וְאַמְּתָא פּוּתְיֵהּ מְרַבַּע יְהֵי וְתַרְתֵּין
3 אַמִּין רוּמֵיהּ מִנֵּיהּ קַרְנוֹהִי: וְתַחְפֵּי יָתֵיהּ
דְּהַב דְּכִי יָת אֲנָרֵיהּ וְיָת כַּתְלוֹהִי סְחוֹר
סְחוֹר וְיָת קַרְנוֹהִי וְתַעְבִּיד לֵיהּ דִּיר דְּדַהֲב
4 סְחוֹר־סְחוֹר: וְתַרְתֵּין עִוְקִין דְּדַהֲב תַּעְבִּיד
לֵיהּ מִלְרַע לְוָרֵיהּ עַל תְּרֵין זְוָיָתֵיהּ תַּעְבִּיד
עַל־תְּרֵין סְטָרוֹהִי וִיהֵי לְאַתְרָא לַאֲרֵיחַיָּא
5 לְמִטַּל יָתֵיהּ בְּהוֹן: וְתַעְבִּיד יָת אֲרֵיחַיָּא דַּאֲעֵי
שְׁטִין וְתַחְפֵּי יָתְהוֹן דַּהֲבָא: וְתִתֵּן יָתֵיהּ לְקָדָם
6 פָּרוֹכְתָּא דִּי עַל־אֲרוֹנָא דְּסַהֲדוּתָא לְקָדָם
כַּפּוֹרְתָּא דִּי עַל־סַהֲדוּתָא דִּי אִזְמַן מֵימְרִי לָךְ תַּמָּן:

Targum ONKELOS.

36 Vitulum autem quod est pro pec-
cato, facies quotidie, pro expiatio-
nib⁹; & mundabis altare, cum ex-
piaveris super illud: & unges il-
lud, ut sanctificetur. Septé diebus
37 expiabis super altare, & sanctifi-
cabis illud: & erit altare sanctum
sanctorū; omnis qui tetigerit al-
38 tare, sanctificabitur. Et hoc est ℣
facies in altari: Agnos anniculos
39 duos per singulos dies, jugiter. A-
gnum unū facies mane: & agnum
40 secundū facies in vespere. Et de-
cimā partem similæ conspersæ o-
leo contuso, quod habeat quartā
partē hin; & vinū pro libamine
quartā partem hin: in agnum u-
41 num. Et alterum agnum facies ad
vesperā: sicut sacrificiū matutinū
& sicut libamen ejus, facies ei; ut
oblatio suscipiatur cum benepla-
42 cito coram Dño. Holocaustum
juge in generationibus vestris; in
ostio tabernaculi fœderis, coram
Dño: ubi constituam verbū meū
43 vobis; ut loquatur ibi tecum. Et
constituam verbū meum ibi filiis
Israel: & sanctificabor in gloriâ
44 meâ. Sanctificaboq; tabernaculū
fœderis, & altare: Aaron quoq;
& filios ejus sanctificabo, ut mini-
45 strent coram me. Et habitare faci-
am majestatem meam in medio fi-
liorū Israel: & ero eis in Deum.
46 Et scient, quia ego Dñs Deus eo-
rum; qui eduxi eos de terrâ Ægy-
pti, ut maneret majestas mea inter
illos: ego Dominus Deus eorum.

CAP. XXX.

1 ET facies altare, ad adolendum
super illo incensū aromatū: de li-
2 gnis setim facies illud. Longitudo
ejⁿ erit unius cubiti, & latitudo e-
jus uniⁿ cubiti, quadrangulū erit;
& duos cubitos habebit in altitu-
dine: ex ipso erunt cornua ejus.
3 Cooperiésq; illud auro mundissi-
mo; tectū ejⁿ & parietes per cir-
cuitū, & cornua ejus: faciésq; ei
4 circulū aureū per gyrū. Et duos
annulos aureos facies ei sub cir-
culo ejⁿ, in duobⁿ angulis ejus; in
duobus lateribus ejⁿ: erúntq; loca
5 vectibⁿ, ut portetur in eis. Faciésq;
6 vectes de ligni setim: & cooperies eos auro. Ponésq; illud ante velū, quod est juxta arcā
testimonii: corā propitiatorio quod est super testamentū; ubi constituā verbum meum tibi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

36 * צבחא אעשי לחטאת ליום על הכפרים ומחטאת
על המזבח בכפרך עליו וחטאת אתו ומשחת
37 אתו: * שבעת ימים תכפר על המזבח וקדשת
אתו והיה המזבח קדש קדשים כל הנגע
38 במזבח יקדש: * וזה אשר תעשה על המזבח
כבשים בני שנה שנים ליום תמיד
39 * את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש
40 השני תעשה בין הערבים: * ועשרון סלת
בלול בשמן כתית רבעית ההין ונסך רבעית
41 ההין יין לכבש האחד: * ואת הכבש השני
תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכה
תעשה לה לריח ניחח אשה ליהוה:
42 * עלה תמיד לדרתיכם פתח אהל מועד
לפני יהוה אשר אועד לכם שמה לדבר
43 אליך שמה: * ונעדתי שם לבני ישראל
ונקדש בכבודי * וקדשתי את אהל מועד
44 ואת המזבח ואת אהרן ואת בניו אקדש
45 * וקדשתי אהרן ובניו לכהן לי * ושכנתי בתוך
46 * ויעלמון אני יהוה אלהיהם אשר הוצאתי
אתם מארץ מצרים לשכני בתוכם אני יהוה
אלהיהם:

VERSIO SAMARITANA.

36 * ועבד עגלא לחטאתא יומא בכפרנא * ותכפר
על מדבחא בכפרתך עלוהי ותמשח יתה
37 * שבעא יומין תכפר על מדבחא ותקדשנה
ויהי מדבחא קדש קדשין * כל דיקרב
38 * ודא דתעבד על מדבחא תרין אמרין בני
39 שנתא * חד אמרא תעבד בצפרא * ואמרא
תנינא תעבד בין שמשתא
40 * ועסרונא סלתא דפילא בלוש בשמן כתיש
רבעית הין ונסכא רבעית הין חמר לאמרא
41 חד * ואמרא תנינא תעבד בין שמשתא
כמנחת צפרא וכנסכה תעבד לה לאתקבלא
42 ברעוא קרבנא * עלתא תדירא לדריכון
בתרע משכן זמנא קדם יי דאזמן מימרי
43 לכון תמן * ואזמן מימרי תמן לבני
ישראל ואתקדש ביקרי * ואקדש ית משכן
זמנא וית מדבחא וית אהרן וית בנוהי
44 אקדש לשמשא קדמי * ואשרי שכנתי בני
45 בני ישראל ואהוי להון לאלה * וידעון ארי
אנא יי אלההון די אפקית יתהון מארעא
דמצרים לאשראה שכנתי ביניהון אנא יי
46 אלההון:

ל

1 ותעבד מדבחא לאקטרא עלוהי קטרת
2 בוסמין דאעי שטין תעבד יתיה: אמתא
אורכיה ואמתא פותיה מרבע יהי ותרתין
3 אמין רומיה מניה קרנוהי: ותחפי יתיה
דהב דכי ית אנריה ויית כתלוהי סחור
סחור ויית קרנוהי ותעבד ליה דיר דדהב
4 סחור־סחור: ותרתין עוקין דדהב תעביד
ליה * מלרע לוריה על תרין זויתיה תעביד
על־תרין סטרוהי ויהי לאתרא לאריחיא
5 למטל יתיה בהון: ותעביד ית אריחיא דאעי
6 שטין ותחפי יתהון דהבא: ותתן יתיה לקדם
פרוכתא די על־ארונא דסהדותא לקדם
כפורתא די על־סהדותא די אזמן מימרי לך תמן:

VERSIO SAMARITANA.

36 * ובנו עגלא לחטאתא יומא בכפרנא
37 * שבעא יומין תכפר על מדבחא ותקדשנה
ויהי מדבחא קדש קדשין * כל דיקרב
38 * ודא דתעבד על מדבחא תרין אמרין בני
39 שנתא * חד אמרא תעבד בצפרא * ואמרא
תנינא תעבד בין שמשתא
40 * ועסרונא סלתא דפילא בלוש בשמן כתיש
רבעית הין ונסכא רבעית הין חמר לאמרא
41 חד * ואמרא תנינא תעבד בין שמשתא
כמנחת צפרא וכנסכה תעבד לה לאתקבלא
42 ברעוא קרבנא * עלתא תדירא לדריכון
בתרע משכן זמנא קדם יי דאזמן מימרי
43 לכון תמן * ואזמן מימרי תמן לבני
ישראל ואתקדש ביקרי * ואקדש ית משכן
זמנא וית מדבחא וית אהרן וית בנוהי
44 אקדש לשמשא קדמי * ואשרי שכנתי בני
45 בני ישראל ואהוי להון לאלה * וידעון ארי
אנא יי אלההון די אפקית יתהון מארעא
דמצרים לאשראה שכנתי ביניהון אנא יי
46 אלההון:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

36 *Vitulum autem (m) pro peccato facies singulis die-
bus propter expiationes. et purificabis altare cùm
expiabis super illud, unge-
sq; illud ad ipsum san-
ctificandum. Septem die-
37 bus expiabis altare, et sanctificabis illud ut sit alta-
re, sanctitas sanctitatum: quicunque tetigerit alta-
re, sanctificabitur. Hoc est
38 autem quod facies super
altari: agnos anniculos
duos singulis diebⁿ contin-
uò in holocaustiū contí-
nuum. Agnū unum sacrifi-
39 cabis mane, et agnū secun-
dū sacrificabis inter duas
vesperas. Decimam partem
40 similæ conspersæ oleo con-
tuso quartā partem Hin,
et libamen, quartam par-
tem Hin vini, agno uni.
41 Agnum verò secundum
sacrificabis inter vespe-
ras: sicut oblationi matu-
tinæ, et libaminī ejus fa-
cies ei; odor erit suavita-
tis, oblatio ignita Domino.
42 Holocaustum erit perpetu-
um in generationibus ve-
stris ad portam taberna-
culi testimonii coram Do-
mino, quia conveniam te-
cum ibi ut te alloquar. Et
43 (n) consular ibi à filiis Is-
rael, & (o) sanctificabi-
tur à gloria mea. Sancti-
44 ficabo quoque tabernacu-
lum testimonii, & altare,
et Aaronem; filios quoque
ejus sanctificabo ut sacer-
45 dotio fungantur mihi. Et
habitabo in medio filio-
rum Israel, et ero illis in
Deum. Cognoscentq; quo-
46 niam ego Dominus Deus
eorum qui eduxi illos de
terra Ægypti, ut habita-
rem in medio eorum, Ego
Dominus Deus eorum.

VER. SAM. (m) propitiationis (n) supplica-
bor (o) sanctificabo illud gloriâ mei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 * ويصنع ربّا للذّكاة في كلّ يوم للغفران * فتذكّي المذبح ويستغفر عنده * فتقدّسه وتمسحه *
37 * سبعة أيّام تستغفر عنده * فتقدّسه ويصير من خواصّ الأقداس * كلّ من دنا به تقدّس * وهذا
38 ما تقريه على المذبح * حملان ابنا سنة في كلّ يوم دائما * أحدهما بالغداة والآخر بين العشيين *
39 * وعشر من السميذ ملتوت بربع قسط من دهن زيتون مدقوق * ومزاج ربع قسط خمر مع
40 كلّ حمل * وإذا قربت الثّاني بين العشيين فكهديّة الغداة ومزاجها تصنع معه فيصير مقبولا
41 مرضيّا قربانا لله * صعيده دائما لأجيالكم عند باب خباء المحضر بين يدي الله الّذي أحضرك
42 اليه وأخاطبك هناك * وأتشدّ ثم بني اسرايل * ويتقدّس بكرمي * وأقدّس به خباء المحضر والمذبح *
43 * وأقدّس هرون وبنيه ليتولّوا لي * وأسكن نوري فما بين بني اسرايل * وأكون لهم الها *
44 45 * ويعلمون أني الله ربهم الّذي أخرجهم من أرض مصر لأسكن نوري فما بينهم * أنا الله
46 ربكم * في ذلك * الفضل التلتون * واصنع مذبحا لتبخير

1 البخور * من حسب السّنط تصنعه * طوله ذراع * وعرضه ذراع * يكون مربعا * وسمكه ذراعان
2 وسرفانه منه * وعسه بذهب خالص سطحه وحيطانه مستديرا وسرفه * واصنع له ريحا من
3 ذهب مستديرا * وحلقين من ذهب تصنعهما له من دون ريحه في جهتيه * كذلك على جانبيه
4 يكون مكانا للذهوف ليحمل بها * واصنع الذهوف من حسب السّنط * وعسها بذهب * واجعله
5 بين يدي الحجلة الّتي على الشهادة بالموضع الّذي أحضرك فيه *

Et facies vitulum in expiationem, singulis 36
diebus in remissionem. Et expiabis altare,
& indulgentiam implorabis apud illud, et
sanctificabis illud, & unges illud. Se- 37
ptem diebus implorabis indulgentiam apud
illud, et sanctificabis illud, fietque ex præ-
cipuis sanctorū: quicunque tetigerit illud,
sanctificabitur. Et hoc est quod offeres su- 38
per altare: duos agnos filios unius anni
in omni die semper. unum eorum manè, 39
& alterum inter duas vesperas. Et de- 40
cimam ex simila subacta cum quarta par-
te heminæ olei olivæ contritæ: et mixtu-
ræ quartam partē heminæ vini, cum quo-
libet agno. Et cùm obtuleris secundum 41
inter duas vesperas, juxta munus matuti-
num et mixturam ejus facies cum eo, &
erit acceptum, placabile, sacrificium Deo.
Oblatio perpetua in generationes vestras, 42
prope portam tentorii conventūs ante con-
spectum Dei, ubi adero tibi & colloquar
tecum. Et adhortabor ibi filios Israil, et 43
sanctificabitur per gloriam meam; & san-
ctificabo per eam tentorium conventūs, et
altare. Et sanctificabo Haron & filios 44
ejus, ut sacerdotium obeant mihi. Et ha- 45
bitare faciam lucem meam inter filios Is-
rail, et ero illis Deus. Et scient quòd ego 46
sum Deus Dominus eorum qui eduxi eos
de terra Ægypti, ut inhabitare facerē lu-
cem meam inter eos: Ego Deus Dominus
vester persolvam hoc.

CAP. XXX.

ET fac altare ad adolendū thus, ex li- 1
gno Santo facies illud. Longitudo e- 2
jus cubiti, et latitudo ejus cubiti, erit qua-
dratum, & crassities ejus duorum cubito-
rum, et pinnæ ejus ex ipso. Et cooperi 3
illud auro purissimo, superficiem ejus &
parietes ejus per circuitum, et pinnas ejⁿ:
Et fac illi coronam ex auro per circuitū,
Et duas ansas ex auro facies ei sub ejus 4
corona in ambabus partibus ejus: sic super
utrumque latus ejus erit locus vectium, ut
gestetur eis. Et fac vectes ex ligno Santo, 5 6
et cooperi eos auro. Et pone illud ante
velum quod est supra testimonium, in loco
in quo adero tibi.

ספר שמות : ל

,matutino in matutino in aromatū ſuffimentum Aharon illud ſuper faciet ſuffire Et

7 וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ

Aharon aſcendere facitdo in Et .illud faciet ſuffire ,lucernas eum bonificando In

8 אֶת־הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה : וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן

coram jugiter ſuffimentū,illud faciet ſuffire duas veſperas inter ,lucernas

אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי

ſuffimentum illud ſuper facietis aſcendere Non.veſtras generationes in Domino

9 יְהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם : לֹא־תַעֲלוּ עָלָיו קְטֹרֶת

,illud ſuper libabitis non libamen & :munus & holocauſtum & ,alienum

זָרָה וְעֹלָה וּמִנְחָה וְנֶסֶךְ לֹא תִסְכּוּ עָלָיו :

peccati ſanguine De .anno in ſemel ejus coruua ſuper Aharon expiabit Et

10 וְכִפֶּר אַהֲרֹן עַל־קַרְנֹתָיו אַחַת בַּשָּׁנָה מִדַּם חַטַּאת

.veſtris generationibus in illud ſuper expiabit anno in ſemel expiationum

הַכִּפֻּרִים אַחַת בַּשָּׁנָה יְכַפֶּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם

,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et .Domino illud ſanctitatum Sanctitas

11 קֹדֶשׁ־קָדָשִׁים הוּא לַיהוָה : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה

,eorum viſitatos ad Iſrael filiorum caput levabis Cùm :dicendo

12 לֵאמֹר : כִּי תִשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם

non & :eos viſitando in ,Domino ſuæ animæ expiatiõ.m quiſque dabunt &

וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ לַיהוָה בִּפְקֹד אֹתָם וְלֹא־

tranſiens Omnis .dabunt Hoc .eos viſitando in ,plaga eis in erit

13 יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אֹתָם : זֶה יִתְּנוּ כָּל־הָעֹבֵר

obolorum Viginti .ſanctitatis ſeclo in ,ſecli dimidium viſitatos ſuper

עַל־הַפְּקֻדִים מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה

ſuper tranſiens Omnis .Domino elevatio ſecli Dimidium .ſeclus

14 הַשֶּׁקֶל מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיהוָה : כֹּל הָעֹבֵר עַל־

.Domino elevationem dabit ,ſupra & ,annorum viginti filio à viſitatos

הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה יִתֵּן תְּרוּמַת יְהוָה :

dando ,ſecli dimidio de diminuet non temere &,multiplicabit non Dives

15 הָעָשִׁיר לֹא־יַרְבֶּה וְהַדַּל לֹא יַמְעִיט מִמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל לָתֵת

capies Et .veſtris animabus ſuper expiandum ad Domino oblationem

16 אֶת־תְּרוּמַת יְהוָה לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם : וְלָקַחְתָּ

opere ſuper illud dabis & ,Iſrael filiis à expiationum argentum

אֶת־כֶּסֶף הַכִּפֻּרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ אֹתוֹ עַל־עֲבֹדַת

Domino coram memoriam ad Iſrael filiis erit & :conventus tabernaculi

אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי יְהוָה

Moſeh ad Dominus eſt locutus Et .veſtris animabus ſuper expiandum ad

17 לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה

:lavandum ad ,æris ejus baſim & ,æris concham facies Et :dicendo

18 לֵאמֹר : וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה

ibi dabis & ,altare inter & ,conventus tabernaculum inter illam dabis &

וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין־אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה

& ,ſuas manus ea ex ejus filii & ,Aharon lavabunt Et .aquas

19 מָיִם : וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־

non &,aquis ſe lavabunt,conventus tabernaculum ad eos ingrediendo In .ſuos pedes

רַגְלֵיהֶם : בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ־מַיִם וְלֹא

ſuffiendum ad miniſtrandum ad ,altare ad eos appropinquando in vel :morientur

יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר

.morietur non & ,ſuos pedes & ,ſuas manus lavabunt Et .Domino ignitionem

21 אִשֶּׁה לַיהוָה : וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ

.eorum generationibus in ejus ſemini & ,ei ſeculi ſtatutum eis erit Et

וְהָיְתָה לָהֶם חָק־עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם :

Verſio VULG. LAT.

7 Et adolebit incenſum ſuper eo Aaron, ſuave fragrans, manè. Quando componet lucernas, incendet illud. 8 Et quando collocabit eas ad veſperum, uret thymiama ſempiternum coram Dño in generationes veſtras. 9 Non offeretis ſuper eo thymiama compoſitionis alterius, nec oblationem & victimam, nec libabitis libamina. 10 Et deprecabitur Aaron ſuper cornua ejus ſemel per annum, in ſanguine qui oblatus eſt pro peccato, & placabit ſuper eo in generationib⁹ veſtris. Sanctum ſanctorum erit Dño. 11 Locutúſq; eſt Dñs ad Moyſen, 12 dicens, Quando tuleris ſummã filiorum Iſrael juxta numerũ, dabunt ſinguli pretium pro animabus ſuis Domino, & non erit plaga in eis, cùm fuerint recenſiti. 13 Hoc autem dabit omnis qui tranſit ad nomen, dimidium ſicli juxta menſuram templi. Siclus viginti obolos habet. Media pars ſicli offeretur Domino. 14 Qui habetur in numero, à viginti annis & ſuprà, dabit pretium. 15 Dives non addet ad medium ſicli, & pauper nihil minuet. 16 Suſceptámq; pecuniam, quæ collata eſt à filiis Iſrael, trades in uſus tabernaculi teſtimonii, ut ſit monimentum eorum coram Domino, & propitietur animabus eorum. 17 Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen, dicens, 18 Facies & labrum æneum cum baſi ſua ad lavandum: ponéſque illud inter tabernaculum teſtimonii & altare. Et miſſâ aquâ, 19 Lavabunt in ea Aaron & filii ejus manus ſuas 20 ac pedes, Quando ingreſſuri ſunt tabernaculum teſtimonii, & quando acceſſuri ſunt ad altare, ut offerant in eo thymiama Domino, 21 Ne fortè moriantur. Legitimum ſempiternum erit ipſi, & ſemini ejus per ſucceſſiones.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ θυμιάσει ἐπ' αὐτῆ Ἀαρὼν θυμίαμα Et incendet ſuper illud Aaron 7
Σύνθεσιν λεπτὸν τὸ πρωῒ πρωΐ· ὅταν (ε) ὀπτη- incenſum compoſitũ ſubtile ma-
8 σκοδάζῃ τὸ λύχνος, θυμιάσει ἐπ' αὐτῆ. Καὶ nè mané. Quando inſtaurabit lu- 8
ὅταν (ζ) ἐξάπτῃ Ἀαρὼν τὸς λύχνες ὀφὲ, cernas, incendet ſuper illud. Et cũ
θυμιάσει ἐπ' αὐτῆ· θυμίαμα ἐνδελεχισμῆ accendet Aaron lucernas(e)ſerò,
διαπαντὸς ἔναντι κυρίε (η) εἰς γενεὰς αὐτ. incendet ſuper illud : incenſum
9 Καὶ ἐκ (θ) ἀνοίσεις ἐπ' αὐτῆ θυμίαμα ἕτε- continuationis (f) ſemper in con-
ρον· κάρπωμα, θυσίαν, κ) σπονδὴν, κ' (ι) σπεί- ſpectu Domini in progenies eo- 9
σεις ἐπ' αὐτ. Καὶ ἐξιλάσετ) (κ) ἐπ' αὐτῆ rũ. (g) Et non offeres ſuper illud
Ἀαρὼν ὅπ τ κεράτων αὐτῆ ἅπαξ τῆ ἐνιαυ- incenſum aliud: oblationem, ſacri- 10
τῆ· ἀπὸ τῆ αἵματ τ (λ) καθαρισμῆ καθα- ficium, & libamen non libabis ſu-
ρισεῖ αὐτὸ εἰς γενεὰς αὐτ· ἅγιον τ ἁγίων ἐ- per illud. Et deprecabitur (b) ſu-
σὶ (μ) κυρίῳ. Καὶ ἐλάλησε κύρι τ πρὸς Μω- per illud Aaron ſuper cornua ejus 11
υσῆ, λέγων, Ἐὰν λάβῃς τ ζυλλογισμὸν τ semel in anno: de ſanguine puri- 12
ὧν Ἰσραὴλ ἐν τῆ ὁπισκοπῆ αὐτ, κ) δώσου- ficationis (i) parificabit illud in
σιν ἕκασος (ν) λύτρα τ ψυχῆς αὐτῆ (ξ) κυρίῳ, progenies eorum: ſanctum ſancto-
κ' ὄκ ἔσαι ἐν αὐτοῖς πῶσις ἐν τῆ ὁπισκο- rum eſt Domino. Et locus* eſt Do- 13
πῆ αὐτ. Καὶ τῦτό ὅτιν ὃ δώσουσιν ὅσοι ἂν minus ad Moyſen, dicens, Si acce- 14
διαπορεύων τ ἐπίσκεψιν· τὸ ἥμισυ τῆ peris computationem filiorum Iſ-
δίδραχμα ὃ ὅτι χ(ο) τὸ δίδραχμον τὸ ἄ- rael in viſitatione eorum, & da-
μον, εἴκοσι ὀβολοὶ τὸ δίδραχμον, τὸ ἥμι- bunt unuſquiſque (k) redemptio-
συ τ δίδραχμα εἰσοίσε κυρίῳ. Πᾶς ὁ πα- nes animæ ſuæ Domino, et non e- 15
εμπορεύομ τ εἰς τ ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκο- vit in eis vsuna in viſitatione eo-
σαετῆς κ' ἐπάνω, δώσει (π) τ εἰσοφορὰν κυ- rum. Et hoc eſt quod dabunt, (l) 16
ρίῳ. Ὁ πλεῖῶν ὐ πεφθήσει, κ' ὁ πενόμ τ quicunque transibunt ad viſitati-
ὐκ (ρ) ἐλαπονήσει ἀπὸ τ ἡμίσους τῆ δίδρα- onem: dimidium didrachmatis, 17
χμ ἐν τῷ δίδυαι τ εἰσοφορὰν κυρίῳ, ἐξιλά- quod eſt juxta didrachma ſan- 18
σασθ περὶ τ ψυχῶν ὑμῶν. Καὶ λήψῃ τὸ ἀ- ctũ; viginti oboli ipſum didra-
γύριον τ εἰσοφορᾶς παρὰ τ ὑῶν Ἰσραὴλ, κ' chma: dimidiũ autẽ didrachmatis 19
δώσεις αὐτὸ εἰς τὸ κάτερσον τ ζκλωῆς τῆ oblatio Domino. (m) Omnis qui
μαρτυρίε· κ' ἔσαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μνημό- tranſit ad viſitationẽ à vigeſimo 20
συον ἔναντι κυρίε, ἐξιλάσασθ περὶ τῶν ψυ- anno et ſuprà, dabunt oblationem
χῶν ὑμῶν. Καὶ ἐλάλησε κύρι τ πρὸς Μω- nem Domino. Dives non adjiciet, 21
υσῆ, λέγων, Ποίησον λέβητα χαλκῆν, κ' βάσιν & pauper non minuet à dimidio
αὐτῆ χαλκῆν, ὥστε νίπτεσθ· κ' δήσεις αὐτ ἀ- didrachmatis in dando oblatia-
νὰ μέσον τ ζκλωῆς τ μαρτυρίε, κ' ἀνὰ μέ- nem Domino ad depropitiandum
σον τ θυσιασηρίε· κ' ἐκχεεῖς εἰς αὐτ ὕδωρ. pro animabus veſtris. Et accipies 22
Καὶ νίψε) Ἀαρὼν κ' οἱ υἱοὶ αὐτῆ (σ) ἐξ αὐτ argentũ oblationis à filiis Iſrael, 23
τὰς χεῖρας, κ' τὸς πόδας ὕδατι. Ὅταν εἰσ- et dabis illud ad opus tabernacu- 24
πορεύων) εἰς τ σκλωῆν τ μαρτυρίε, νίψον) li teſtimonii : & erit filiis Iſrael 25
ὕδατι, κ' ὃ μὴ ἀποθάνωσιν, (τ) ὅταν πεσ- memoriale coram Domino, ad de- 26
πορεύων) πρὸς τὸ θυσιασήριον λειτυργεῖν propitiandum pro animabus ve- 27
κ' ἀναφέρειν τὰ ὁλοκαυτώμαλα (υ) κυρίῳ. ſtris. Et locutus eſt Dominus ad 28
Νίψον) τὰς χεῖρας κ' τὸς πόδας ὕδατι, Moyſen, dicens, Fac labrũ æneũ, 29
ὅταν εἰσπορεύων) εἰς τ σκλωῆν τῆ μαρτυ- & baſim ei æneam ad lavandũ: 30
ρίν, νίψον) ὕδατι, (φ) ἵνα μὴ ἀποθάνωσι. & pones illud inter tabernaculũ 31
κ' ἔσαι αὐτοῖς νόμιμον (χ) αἰώνιον, ἅπᾶ κ' teſtimonii, et inter altare: et effun- 32
τ γενεᾶς ἀπὸ μετ' αὐτόν. des in illud aquã. Et lavabit Aarõ 33
et filii ej⁹ ex eo manꝰ et pedes a- 34
quâ. Cùm ingredientur in taber- 35
naculũ teſtimonii, lavabũt aquâ, 36
et non morientur, cùm (a) accedẽt 37
ad altare miniſtraꝛe, et offerre ho- 38
locauſta Domino. Lavabunt manꝰ 39
et pedes aquâ, (o) cùm ingredien- 40
tur in tabernaculũ teſtimonii, la- 41
vabunt aquâ, ut non moriantur. 42
Et erit eis legitimũ ſempiternũ, 43
ei, et generationibus ejus poſt eũ.

MS. A. (ε) ὀπισκοδάζει (ζ) ἅπᾶ (η) εἰς τὰς γενεὰς (θ) ἀνοίσεις (ι) σπείσ-
(κ) ἐπ' αὐτὸ * κ' ἐπιθήσει ἐπὶ τ (λ) καθαρισμῶ τ ἁμαρτιῶν τ ἐξιλασμ,
ἅπαξ τ ἐνιαυτῆ καθαρεῖ αὐτὸ εἰς τὰς γενεὰς (μ) τῷ κυρίῳ. (ν) τὰ λύτ(ξ)
τῷ κυρίῳ, (ο) τὸ δίδραχμα (π) εἰσφορεῖν (ε) ἐλαπονάσει ἀπὸ τ ἡμίσυς (σ)
αὐτῆ τὰς χεῖρας αὐτ ἐξ αὐτῆ, κ' τὰς πόδας * Ὅταν εἰσπορεύων) (τ) ἢ ἔ-
ταν (υ) τῷ κυρίῳ. (φ) κ' μὴ (χ) αἰώνιον, κ' τ γενεᾶς αὐτ μετ' αὐτ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Erítque adolens ſuper illud Aharon thus a- 7
romaticum à matutino ad matutinum: quum
aptabit lucernas, adolebit illud. Quumque 8
accendet Aharon lucernas inter ſoles, adole-
bit illud : ſuffimentum erit juge coram Dño
in poſteritates veſtras. Ne attollatis ſuper il- 9
lud thus alienum, & holocauſtum, & ſacri-
ficium, atq; libamen ne libaveritis ſuper il-
lud. Expiabit autem Aharon ſuper cornua 10
altaris ſemel in anno de ſanguine peccati le-
galis : ſemel in anno expiabit ſuper illud in
poſteritates veſtras : ſanctum ſanctorum eſt
Domino. Alloquutúſq; eſt Dominus Moſen, 11
& dixit ad eum; Quando recenſebis filios 12
Iſrael juxta numerum ſuum, dabunt ſinguli
redemptionem animæ ſuæ Domino quando
numerabis eos, ut ne ſit in eis mortalitas
cùm recenſebis eos. Sic autem dabunt 13
omnes qui tranſibunt ſub numerum : di-
midium ſiclum juxta ſiclos ſanctuarii : vi-
ginti autem obolos habet ſiclus : dimidius
ergò ſiclus erit ſeparatio Domino. Omnis 14
qui tranſibit in cenſum à filio viginti an-
norum & ſupra, dabit ſeparationem Do-
mino. Qui dives eſt, non ſuperaddet; & 15
qui pauper eſt, nil imminuet ex dimidio ſi-
clo ad dandam ſeparationem Domino ad
expiandum pro animabus veſtris. Accipies 16
ergò pecuniam expiationis à filiis Iſrael,
dabiſque in cultum tabernaculi temporis,
erítque filiis Iſrael monimentum coram Do-
mino, ad expiandum pro animabus eorum.
Loquuutus eſt etiam Dominus cum Moſe, & 17
dixit ad eum; Fac concham æneam, & ba- 18
ſim ejus æneam, in lavacrum : & colloca
eam inter tabernaculum temporis & inter
altare, & pone ibi aquas. Lavéntque Aha- 19
ron & filii ejus ex ea manus ſuas & pedes
ſuos. Cùm ingredientur in tabernaculum 20
temporis, lavabunt ſe aquis, & non mori-
entur. Cúmq; accedent ad altare miniſtra-
turi & adoleturi ſacrificium Domino, Lava- 21
bunt manus ſuas, pedeſq; ſuos, nec morien-
tur : erítque ipſis in ſtatutum ſempiternum,
ipſi & ſemini ejus in generationes eorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְיַקְטֵר עֲלוֹהִי אַהֲרֹן קְטֹרֶת בּוֹסְמִין בְּצַפְרָר
בְּצַפְּרָר בְּאַתְקָנוּתֵיהּ יַת־בּוּצִינַיָּא יְקַטְּרִנַּהּ׃
וּבְאַדְלָקוּת אַהֲרֹן יַת־בּוּצִינַיָּא בֵּין שְׁמָשָׁיָא
יְקַטְּרִנַּהּ קְטֹרֶת בּוֹסְמִין תְּדִירָא קֳדָם יְיָ
לְדָרֵיכוֹן׃ לָא תַסְקוּן עֲלוֹהִי קְטֹרֶת בּוֹסְמִין
נוּכְרָאִין וְעֹלָתָא וּמִנְחָתָא וְנִסְפִּין לָא
תַּנְסְכוּן עֲלוֹהִי׃ וְיַכַּפַּר אַהֲרֹן עַל־קַרְנָתֵיהּ
חָדָא בְּשַׁתָּא מִדַּם חַטָּאתָא דְּכִפּוּרַיָּא
חָדָא בְשַׁתָּא יְכַפַּר עֲלוֹהִי לְדָרֵיכוֹן
קוּדַשׁ־קֻדָשִׁין הוּא קֳדָם יְיָ׃ וּמַלֵּיל יְיָ
עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ אֲרֵי תְּקַבֵּל יַת־
חוּשְׁבַּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִנְיָנֵיהוֹן וְיִתְּנוּן
גְּבַר פּוּרְקַן נַפְשִׁיהּ קֳדָם יְיָ כַּד־תִּמְנֵי
יָתְהוֹן וְלָא־יְהֵי בְהוֹן מוֹתָא כַּד־תִּמְנֵי
יָתְהוֹן׃ דֵּין יִתְּנוּן כָּל־דְּעָבַר עַל־מִנְיָנַיָּא
פַּלְגוּת סְלָעָא בְּסֶלַע קוּדְשָׁא עַסְרִין מַעִין
סְלָעָא פַּלְגוּת סְלָעָא אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ׃
כָּל דְּעָבַר עַל־מִנְיָנַיָּא מִבַּר עַסְרִין שְׁנִין
וּלְעֵלָא יִתֵּן אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ׃ דְּעָתִיר לָא־
יַסְנֵי וּדְמִסְכֵּן לָא יְזָעֵר מִפַּלְגוּת סְלָעָא לְמִתֵּן
יַת־אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ לְכַפָּרָא עַל־
נַפְשָׁתֵיכוֹן׃ וְתִסַּב יַת־כַּסְפָּא דְכִפּוּרַיָּא מִן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִתֵּן יָתֵיהּ עַל־פּוּלְחַן מַשְׁכְּנָא
זִמְנָא וְיֵהֵי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְדִכְרָנָא קֳדָם
יְיָ לְכַפָּרָא עַל־נַפְשָׁתֵיכוֹן׃ וּמַלֵּל יְיָ עִם־
מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ וְתַעֲבֵיד כִּיוֹרָא דִנְחָשָׁא
וּבְסִיסֵיהּ דִּנְחָשָׁא לְקִדּוּשׁ וְתִתֵּן יָתֵיהּ
בֵּין־מַשְׁכְּנָא זִמְנָא וּבֵין מַדְבְּחָא וְתִתֵּן
תַּמָּן מַיָּא׃ וְיִקְדְּשׁוּן אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי מִנֵּיהּ יַת־
יְדֵיהוֹן וְיַת־רַגְלֵיהוֹן׃ בְּמֵעַלְהוֹן־מַיָּא וְלָא
יְמוּתוּן אוֹ
בְּמִקְרְבְהוֹן לְמַדְבְּחָא לְשַׁמָּשָׁא לְאַסָּקָא
קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ וְיִקְדְּשׁוּן יְדֵיהוֹן וְרַגְלֵיהוֹן
וְלָא יְמוּתוּן וְתְהֵי לְהוֹן קְיָם־עָלַם לֵיהּ
וְלִבְנוֹהִי לְדָרֵיהוֹן׃

Targum ONKELOS.

7 Et adolebit ſuper eo Aarō incenſum thymiamatum: manè mane, quando cōponet lucernas, incēdet
8 illud. Et quādo accenderit Aaron lucernas ad veſperū, incendet illud: incenſū thymiamatū jugiter corā Dño, in generationibus veſtris.
9 Non incendetis ſuper eo incenſū aromatū exterorū, *aut* holocauſtū *aut* munᵊ: neq; *libamina*
10 libabitis ſuper eo. Et propitiabitur Aarō ſuper cornua ejus, ſemel in anno: de ſanguine ſacrificii ꝙ fit pro expiatione peccati, ſemel in anno propitiabitur ſuper eo, in generationibus veſtris; ſanctū ſanctorū eſt corā Dño. Locutúſq; eſt
11 Dñs cum Moyſe dicens. Quando ſuſceperis ſummā filiorum Iſrael, juxta numerum corū, dabunt ſinguli redemptionē animæ ſuæ corā Dño, quando numerabis eos: & non erit in eis mors, cùm recenſueris eos. Hoc dabunt omnes qui
13 tranſibunt ad numerū; dimidium ſicli, juxta ſiclum ſanctuarii: viginti obolos habet ſiclus; dimidiū
14 ſicli ſeparabitur corā Dño. Omnis qui tranſierit ad numerū, à viginti annis & ſupra, dabit ſeparationem corā Dño. Qui dives eſt non addet, & pauper non minuet, á dimidio ſicli: ut det ſeparationem *coram Domino*; ad placandū pro
16 animabus veſtris. Tolléſq; argentū propitiationū à filiis Iſrael; & trades illud in miniſteriū tabernaculi fœderis: ut ſit filiis Iſrael in memoriale, corā Dño; ut propitietur pro animabus veſtris. Locutúſq; eſt Dñs ad Moyſen dicens.
18 Faciéſq; luteré ex ære, & baſim ejᵘ ex ære, ad lavandū: & pones eū inter tabernaculū fœderis & altare; & pones ibi aquas. Et ſanctificabūt Aarō & filii ejus ex eo, manᵘ ſuas & pedes ſuos. Quando ingreſſuri ſunt tabernaculū fœderis,
20 ſáctificabūtur aquis, et nō moriēt: aut quando accedēt ad altare ad miniſtrandū; ut incēdatur oblatio corā Dño. Sāctificabūtq; pedes
21 ſuos & manᵘ ſuas, et nō moriētur: & erit pactū legitimū, ipſi & filiis ejus, per generationes ſuas.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2

11 ** זשדפף·חזצד·אצ·ש״ד·2אצש·
12 אאצ·ש״אצ·בגש·חש״ד·2אצ·2בקשחזצ·זאבא בצ׳
אאצ·ענבר·בש״ד·2חזצד·בקשאצ·זאצש׳׃ ז
13 חזצד·בזש״ב·בדבקשאצ׃ * פזחשאבצ״ע 2ק
זעבף·ע2·זבקשחש׳׃ש״ד·2ק·בש
זקשחש״ד·ש״ד·זקשחש׳׃ש״ד·2ק
14 שמצ זעבף·ע2·זבקשחש׳׃ * ע2·זעבף·ע2·זבקשחש׳׃
שעבג·ש״ד·בגבחזצד·2אצ·אאצ·אזעצא׳׃
15 חזצד׃ *זש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ·אזעצא׳׃
שעשחש״ד·ז״ש·2ק·זקשחש׳׃ש״ד·2ק·זש
16 בגבח·ע2·בגש·חש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ׳׃ *
זעבף·ע2·בגש·חש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ׳׃
17 ** זשדפף·חזצד·אצ·ש״ד·2אצש·
18 עזשדפ·בגאצ·זאבא·בגש·חש״ד·2אצ·בקשחזצ·זאצש׳׃
אאצ·בזשבא·ע2·זבקשחש׳׃ * בזשבא·ע2·שבגחזצ·נבד
19 שעשחש״ד·ש״ד·2ק·זקשחש׳׃ * ע2·זעבף·ע2·זבקשחש׳׃
20 ** זשדפף·חזצד·אצ·ש״ד·2אצש·
עזשדפ·בגאצ·זאבא·בגש·חש״ד·2אצ·בקשחזצ·זאצש׳׃
אאצ·בזשבא·ע2·זבקשחש׳׃ * זשבקשחש׳׃שבגבא·בגש·
19 אאצ·שעשחש״ד·ז״ש·2ק·זקשחש׳׃ * בזשבא·ע2·שבגחזצ·נבד
20 אאצ·בזשבא·ע2·זבקשחש׳׃ * בזשבא·ע2·שבגחזצ·נבד
שעשחש״ד·ז״ש·2ק·זקשחש׳׃ *
בזשבא·ע2·שבגחזצ·נבד·אאצ·בזשבא·ע2·זבקשחש׳׃
21 ** זשדפף·חזצד·אצ·ש״ד·2אצש·
עזשדפ·בגאצ·זאבא·בגש·חש״ד·2אצ·בקשחזצ·זאצש׳׃
אאצ·בזשבא·ע2·זבקשחש׳׃ * זשבקשחש׳׃שבגבא·בגש·
זעבף·ע2·זבקשחש׳׃ * בזשבא·ע2·שבגחזצ·נבד
זעבף·ע2·זבקשחש׳׃ *
בזשבא·ע2·שבגחזצ·נבד·אאצ·בזשבא·ע2·זבקשחש׳׃

VERSIO SAMARITANA.

2

11 **זש22·חזצד·סש·ש״ד·2אצש·ע2·אאצ·
12 חזצד·ע2·בגש·חש״ד·2אצ·שבגחזצ·זאבא·בגש·
זעבף·ע2·בקשחזצ·זאצש׳׃ * בזשבא·ע2·שבגחזצ·נבד
13 זאבא·בזש״ב·בדבקשאצ׃ * ע2·זעבף·ע2·זבקשחש׳׃
זש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ·אזעצא׳׃
14 שבגבא·בגש·חש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ׳׃ *
זעבף·ע2·זבקשחש׳׃ש״ד·2ק·זקשחש׳׃ש״ד·2ק·זש
15 חזצד·אצ·ש״ד·2אצש·ע2·אאצ·זעבף·חזצד·2אצ·
זעבף·ע2·בגש·חש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ׳׃ *
16 בגבח·ע2·בגש·חש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ׳׃ *
שבגבא·בגש·חש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ׳׃
17 **זש22·חזצד·סש·ש״ד·2אצש·ע2·אאצ·
18 חזצד·ע2·בגש·חש״ד·2אצ·שבגחזצ·זאבא·בגש·
זעבף·ע2·בקשחזצ·זאצש׳׃ * בזשבא·ע2·שבגחזצ·נבד
19 זאבא·בזש״ב·בדבקשאצ׃ * ע2·זעבף·ע2·זבקשחש׳׃
זש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ·אזעצא׳׃
20 שבגבא·בגש·חש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ׳׃ *
זעבף·ע2·זבקשחש׳׃ש״ד·2ק·זקשחש׳׃ש״ד·2ק·זש
21 חזצד·אצ·ש״ד·2אצש·ע2·אאצ·זעבף·חזצד·2אצ·
זעבף·ע2·בגש·חש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ׳׃ *
זעבף·ע2·בקשחזצ·זאצש׳׃ * בזשבא·ע2·שבגחזצ·נבד
זאבא·בזש״ב·בדבקשאצ׃ * ע2·זעבף·ע2·זבקשחש׳׃
זש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ·אזעצא׳׃
שבגבא·בגש·חש״ד·2אצ·זעבף·חזצד·2אצ·אאצ׳׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XXX.

11 ET locutᵘˢ eſt Dominus
12 Moſi, dicens, Cùm ſumpſeris capita filiorum Iſrael in recenſione eorū; tum dabit unuſquiſque (a) redemptionem animæ ſuæ Domino cùm recenſebuntur, et non erit in eis
13 plaga cùm recenſebuntur. Hoc dabit omnis tranſiens per recenſionem; dimidiū ſicli juxta ſiclum Sanctuarii: Siclus autem ſanctuarii viginti eſt obolorum:
14 Siclus iſte oblatio eſt Domino. Omnis tranſiens per recenſionem ab annis viginti et ſuprà, dabit hanc oblationem Domino. Di-
15 ves non multiplicabit, & pauper non diminuet dimidium Sicli cùm dandæ erit oblatio Domino, et faciendæ propitiatio pro ani-
16 mabus veſtris. Accipies autem argentum propitiationum de filiis Iſrael, illudq; dabis in miniſterii il tabernaculi teſtimonii, eritq; filiis Iſrael in memoriale corā Domino: ad expiandum animas veſtras.
17 Præterea locutus Dominᵘˢ
18 Moſi, dicens; Facies & labrum æneum, & baſim ejus æneā ad lavandum; collocabiſq; illud inter tabernaculum teſtimonii, & inter altare, et pones in eo
19 aquas. Et lavabunt ex iis Aaron et filii ejus manus ſuas & pedes ſuos. Cùm
20 ingredietur in tabernaculum teſtimonii lavābunt ſe aquâ, et non morientur; aut cùm accedent ad altare ut miniſtrent, et adolea-
21 ant oblationem Domino; Lavabunt manus ſuas, et pedes ſuos, & non morientur: eritq; ſtatutum æternum ipſi, & ſemini ejus in generationibus eorum.

VER. SAM. (a) expiationem

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وَيُبَخِّرُ عَلَيْهِ هَرُونُ مِنْ بَخُورِ الاَصْمَاغِ فِي كُلِّ غَدَاةٍ * اِذَا اَصْلَحَ السِّرَجَ يُبَخِّرُ بِهِ * وَكَذٰلِكَ اِذَا
8 اَسْرَجَ اَسْرُجَ بَيْنَ الْمَغْيِبَيْنِ يُبَخِّرُ بِهِ بَخُورًا بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ لِاَجْيَالِكُمْ * لَا تُبَخِّرُوا عَلَيْهِ بَخُورًا
9 غَرِيبًا * وَلَا صَعِيدَةً * وَلَا هَدِيَّةً * وَمِزَاجًا لَا تَرْسُوا عَلَيْهِ * وَيَسْتَغْفِرُ هَرُونُ عِنْدَ اَرْكَانِهِ مَرَّةً فِي
10 السَّنَةِ مِنْ دَمِ ذَكَاةِ يَوْمِ الْغُفْرَانِ * مَرَّةً فِي السَّنَةِ يَسْتَغْفِرُ عِنْدَهُ لِاَجْيَالِكُمْ * مِنْ خَوَاصِّ الْاَقْدَاسِ
11 هُوَ لِلّٰهِ * وَكَلَّمَ اللّٰهُ مُوسٰى تَكْلِيمًا * اِذَا حَصَّلْتَ جُمْلَةَ بَنِي اِسْرَائِيلَ عَلٰى عَدَدِهِمْ * فَلْيُعْطِ كُلُّ
12 رَجُلٍ فِدَآءَ نَفْسِهِ لِلّٰهِ اِذَا اَحْصَيْتَهُمْ * وَلَا يَحِلُّ بِهِمْ وَبَآءٌ عِنْدَ ذٰلِكَ * وَهٰذَا مَا يُعْطُونَ * كُلُّ مَنْ
13 جَازَ عَلَيْهِ الْعَدَدُ يُعْطِي نِصْفَ مِثْقَالٍ بِمِثْقَالِ الْقُدْسِ * عِشْرُونَ دَانِقًا الْمِثْقَالُ * نِصْفُ الْمِثْقَالِ
رَفِيعَةٌ لِلّٰهِ * وَكُلُّ مَنْ جَازَ عَلَيْهِ الْعَدَدُ وَهُوَ ابْنُ عِشْرِينَ سَنَةً فَصَاعِدًا * فَهُوَ يُعْطِي رَفِيعَةً لِلّٰهِ *
14 * الْمُوسِرُ لَا يُكْثِرُ * وَالْفَقِيرُ لَا يُقَلِّلُ مِنْ نِصْفِ مِثْقَالٍ * فَاَعْطَوْا رَفِيعَةً لِلّٰهِ وَكَفِّرُوا عَنْ اَنْفُسِكُمْ *
15 * وَخُذُوا فِضَّةَ التَّكْفِيرِ مِنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ * وَاَصْرِفُهَا فِي خِدْمَةِ خِبَآءِ الْحَضَرِ * وَيَكُونُ لِبَنِي
16 اِسْرَائِيلَ ذِكْرًا بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ * وَكَفَّارَةً عَنْ اَنْفُسِهِمْ * ثُمَّ كَلَّمَ اللّٰهُ مُوسٰى قَائِلًا * اَصْنَعْ حَوْضًا مِنْ
17 نُحَاسٍ * وَمَعْدَةً مِنْ نُحَاسٍ لِلْغَسْلِ * وَاجْعَلْهُمَا بَيْنَ خِبَآءِ الْحَضَرِ وَالْمَذْبَحِ * وَاجْعَلْ فِيهِ مَآءً * يَغْسِلُ
18 هَرُونُ وَبَنُوهُ مِنْهُ اَيْدِيَهُمْ وَاَرْجُلَهُمْ * فِي دُخُولِهِمْ اِلَى خِبَآءِ الْحَضَرِ يَغْسِلُونَ بِالْمَآءِ * وَلَا يَهْلِكُونَ
19 فِي تَقَدُّمِهِمْ اِلَى الْمَذْبَحِ لِيَخْدِمُوا وَيُقَرِّبُوا قُرْبَانًا لِلّٰهِ * يَغْسِلُونَ اَيْضًا اَيْدِيَهُمْ وَاَرْجُلَهُمْ فَلَا يَهْلِكُونَ *
20 وَيَكُونُ لَهُمْ رَسْمُ الدَّهْرِ * لَهُ وَلِبَنِيهِ لِاَجْيَالِهِمْ *

Et adolebit ſuper illud Haron ex thure gummi in quolibet mane, cùm aptaverit lucernas, adolebit illud. Et ſimiliter cum aptaverit lucernas inter duas veſperas, adolebis in illo thus ante Deum, in generationes veſtras. Nè adoleatis ſuper illud thus extraneum, neque oblationem, neque munus: et mixturam nè ſpargatis ſuper illud. Et indulgentiam implorabit Haron apud angulos ejus ſemel in anno per ſanguinem expiationis diei indulgentiæ: ſemel in anno implorabit indulgentiā apud illud in generationes veſtras. Ex præcipuis ſacrorum, eſt Deo. Locutúſque eſt Deo Moſæ locutionem. Cùm comprehenderis ſummam filiorum Iſrail ſecundùm numerum eorum, det quilibet vir redemptionem animæ ſuæ Deo cùm numerabis eos, & non irruet in eos peſtilentia tunc. Et hoc eſt quod dabunt: omnis ſuper quem tranſierit numerus, dabit dimidiū ſicli ſecundùm ſiclū ſanctuarii: viginti obolorum eſt ſiclus: dimidium ſicli erit oblatio Deo. Et omnis ſuper quem tranſibit numerus, & ipſe fuerit filius viginti annorū & ſupra, dabit oblationem Deo. Locuples non exceder, & pauper non diminuet dimidium ſicli. Date oblationem Deo, & expiate animas veſtras. Et accipite argentum expiationis à filiis Iſrail, & impende illud in miniſterium tentorii teſtimonii: & erit filiis Iſrail recordatio inter manus Dei, & expiatio pro animabus eorum. Rurſùs allocutus eſt Deus Moſem, dicens, Fac lacum ex ære, & baſim ex ære pro lotione, et pone ambo inter tentorium conventûs & altare, & pone in eo aquam, Ex qua lavabunt Haron & filii ejus manus ſuas & pedes ſuos. In ingreſſu ſuo ad tentorium conventûs, lavabunt ſe aquâ, & non peribunt cùm accedent ad altare ut ſerviant & adolеant oblationem Deo. Lavabunt quoque manus ſuas & pedes ſuos, & non peribunt. Et erit eis lex æternitatis, ei, & filiis ejus in generationibus eorum.

ספר שמות: ל

accipe tu Et :dicendo ,Moſeh ad DOMINUS eſt locut' Et

22 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאַתָּה קַח־
Chinemon & quingentos *Libertatis* myrrhæ ,*capitis* aromata tibi

23 לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מָר־דְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְקִנְמָן־
,*aromatis* calami & ,ducentos & quinquaginta ,ipſius dimidium ,*aromatis*

בֶּשֶׂם מַחֲצִיתוֹ חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם וְקָנֵה־בֶשֶׂם
,ſanctitatis *ſiclo in* quingentos caſiæ Et ,ducentos & quinquaginta

24 חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם: וְקִדָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
ſanctitatis unctionis oleum ipſum facies Et .hin olivæ olei &

25 וְשֶׁמֶן זַיִת הִין: וְעָשִׂיתָ אֹתוֹ שֶׁמֶן מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ
ſanctitatis unctionis Oleum *pigmentarii* opere *pigmenti pigmentum*

רֹקַח מִרְקַחַת מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ שֶׁמֶן מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ
arcam & ,*conventus* tabernaculum eo in unges Et .erit

26 יִהְיֶה: וּמָשַׁחְתָּ בּוֹ אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת אֲרוֹן
,candelabrum & ,ipſius vaſa omnia & ,menſam Et .teſtimonii

27 הָעֵדֻת: וְאֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַמְּנֹרָה
,holocauſti altare Et .ſuffimenti altare & ,ipſius vaſa &

28 וְאֶת־כֵּלֶיהָ וְאֶת מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת: וְאֶת־מִזְבַּח הָעֹלָה
ſanctificabis Et .ejus baſim & ,concham & ,ipſius vaſa omnia &

29 וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ: וְקִדַּשְׁתָּ
.ſanctificabitur *eis in attingens Omne* .ſanctitatum ſanctitas erunt & ,ea

אֹתָם וְהָיוּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִקְדָּשׁ:
,eos ſanctificabis & ,unges ejus filios & ,Aharon Et

30 וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו תִּמְשַׁח וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם
:dicendo ,loquêris Iſrael filios ad Et .mihi *ſacerdotio fungendum ad*

31 לְכַהֲנוֹ לִי: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר
.veſtris generationib' in mihi hoc erit ſanctitatis unctionis Oleum

שֶׁמֶן מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ יִהְיֶה זֶה לִי לְדֹרֹתֵיכֶם:
facietis non ejus *pondere in* & ,ungetur non hominis carnem Super

32 עַל־בְּשַׂר אָדָם לֹא יִיסָךְ וּבְמַתְכֻּנְתּוֹ לֹא תַעֲשׂוּ
qui Vir .vobis erit ſanctitas ,*hoc* Sanctitas .illud ſicut

33 כְּמֹהוּ קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם: אִישׁ אֲשֶׁר
ſuccidetur *&* extraneũ ſuper eo ex poſuerit qui & ,*illud ſicut pigmentaverit*

יִרְקַח כְּמֹהוּ וַאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל־זָר וְנִכְרַת
,aromata tibi Accipe :Moſeh ad DOMINUS dixit Et .ſuis populis è

34 מֵעַמָּיו: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח־לְךָ סַמִּים
tantum ,mundum thus & ,aromata ,Chalbanum & ,Onycham & ,*Guttam*

נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וְלְבֹנָה זַכָּה בַּד
opere *pigmentum* ſuffimentum ipſam facies Et .erit *tanto in*

35 בְּבַד יִהְיֶה: וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת רֹקַח מַעֲשֵׂה
eo ex contundes Et *ſanctitas* mundum *ſalitum* ,pigmentarii

רוֹקֵחַ מְמֻלָּח טָהוֹר קֹדֶשׁ: וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה
tabernaculo in teſtimonio coram eo ex *dabi* & ,comminuendo

36 הָדֵק וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל
erit .ſanctitatum Sanctitas .ibi *tibi* conveniam quo ,*conventus*

מוֹעֵד אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה
:vobis facietis non ,*ejus pondere in* facies quod ſuffimentum Et .vobis

37 לָכֶם: וְהַקְּטֹרֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמַתְכֻּנְתָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם
ipſum ſicut fecerit .*qui Vir* .DOMINO tibi erit ſanctitas

קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לְךָ לַיהוָה: אִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כָמוֹהָ
ſuis populis è excidetur *&eo in* odorandum ad

38 לְהָרִיחַ בָּהּ וְנִכְרַת מֵעַמָּיו:

Versio VULG. LAT.

22 Locutúsque eſt Dominus ad
23 Moyſen, Dicens, Sume tibi aromata, primæ myrrhæ & electæ quingentos ſiclos, & cinnamomi medium, id eſt, ducentos quinquaginta ſiclos, calami ſimiliter ducentos
24 quinquaginta, Caſiæ autem quingentos ſiclos in pondere ſanctuarii, olei de olivetis menſuram hin. Faciéſque unctionis oleum ſanctum, unguentum compoſitum opere
25 unguentarii, Et unges ex eo
26 tabernaculum teſtimonii, & arcam teſtamenti, Menſámq; cum vaſis ſuis, candelabrum, et
27 utenſilia ejus, altaria thymiamatis, Et holocauſti, & univerſam ſupellectilem quæ ad cultum eorum pertinent.
28 Sanctificabíſque omnia, & erunt ſancta ſanctorum : qui tetigerit ea, ſanctificabitur.
29 Aaron & filios ejus unges, ſanctificabíſque eos, ut ſacerdotio fungantur mihi. Filiis
30 quoque Iſrael dices, Hoc oleũ unctionis ſanctum erit mihi in generationes veſtras. Caro
31 hominis non ungetur ex eo, et juxta compoſitionem ejus non facietis aliud, quia ſanctificatum eſt, & ſanctum erit vobis.
32 Homo quicunque tale compoſuerit, & dederit ex eo alieno, exterminabitur de populo ſuo. Dixítque Dominus ad
33 Moyſen, Sume tibi aromata, ſtacten & onycha, galbanum boni odoris, & thus lucidiſſimum, æqualis ponderis erunt
34 omnia. Faciéſque thymiama compoſitum opere unguentarii, mixtum diligenter, & purum, & ſanctificatione digniſſimum. Cúmq; in tenuiſſimũ
35 pulverem univerſa contuderis, pones ex eo coram tabernaculo teſtimonii, in quo loco apparebo tibi. Sanctum
36 ſanctorum erit vobis thymiama. Talem compoſitionem
37 non facietis in uſus veſtros, quia ſanctum eſt Domino.
38 Homo quicunque fecerit ſimile, ut odore illius perfruatur, peribit de populis ſuis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
23 γων, Καὶ σὺ λάβε ἡδύσματα, τὸ ἄν-
θος Σμύρνης ἐκλεκτῆς πεντακοσίους Κί-
νλους, καὶ κινναμώμου εὐώδους τὸ ἥμισυ
τούτου (ϕ) διακοσίους πεντήκοντα, καὶ κα-
λάμου εὐώδους (ω) διακοσίους πεντήκοντα,
24 Καὶ ἴριδος πεντακοσίους Κίνλους τῷ ἁγίῳ,
25 καὶ ἔλαιον ἐξ ἐλαιῶν ἓν. Καὶ ποιήσεις
αὐτὸ ἔλαιον χείσμα ἅγιον, μύρον μυ-
ρεψικὸν τέχνῃ μυρεψοῦ· ἔλαιον χείσμα
26 ἅγιον ἔσαι. Καὶ χρίσεις ἐξ αὐτῆ τὴν
σκηνὴν τῆ μαρτυρίυ, καὶ τ (α) κιβωτὸν
27 τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίυ, Καὶ πάντα τὰ
σκεύη αὐτῆς, καὶ τ λυχνίαν καὶ πάντα
τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς
28 θυμιάμα Θ, Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν
ὁλοκαυτωμάτων καὶ πάντα αὐτῆ τὰ σκεύη,
καὶ τ τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεύη
29 αὐτῆς, καὶ τὸν (β) λυτῆρα. Καὶ ἁγιάσεις
αὐτά· καὶ ἔσαι ἅγια τῶν ἁγίων. πᾶς
30 ὁ ἅπτόμε Θ αὐτῶν, ἁγιασθήσε Θ. Καὶ
Ααρὼν καὶ τοὺ υἱὲς αὐτῆ χρίσεις, καὶ ἁγι-
31 άσεις αὐτὲς ἱερατεύειν μοι. Καὶ τοῖς
υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων, Ἔλαιον
ἄλειμμα χρίσεως ἅγιον ἔσαι τῆτο ὑμῖν
32 εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. Ἐπὶ σάρκα ἀν-
θρώπε ὃ χρισθήσε Θ καὶ τ σὺνθεσιν
ταύτην ὃ ποιήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς ὡσαύ-
τως. ἅγιόν ἐσι, καὶ ἁγίασμα ἔσαι ὑμῖν.
33 Ὃς ἂν ποιήσῃ ὡσαύτως, καὶ ὃς ἂν δῷ ἀπ'
αὐτῆ ἀλλογενεῖ, (γ) ἐξολοθρευθήσε Θ ἐκ
34 τῆ λαῆ αὐτῆ. Καὶ εἶπε κύριος Θ πρὸς Μω-
υσῆν, Λάβε σεαυτῆ ἡδύσματα, σακλὴν,
ὄνυχα, (δ) χαλβάνην ἡδυσμᾶ, καὶ λίβα-
35 νον διαφανῆ· ἴσον ἴσῳ ἔσαι. Καὶ ποιή-
σεις ἐν αὐτῷ θυμίαμα μυρεψικὸν
ἔργον μυρεψοῦ (ζ) μεμιγμένον· καθαρὸν
36 ἔργον ἅγιον. Καὶ ζυλκόψεις ἐκ τύτων λε-
πτὸν, καὶ θήσεις ἀπέναντι τῶν μαρτυρίων
ἐν τῇ σκηνῇ τῆ μαρτυρίυ, ὅθεν γνωθήσο-
μαί σοι ἐκεῖθεν. ἅγιον τῶν ἁγίων ἔσαι
37 ὑμῖν θυμίαμα. Κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύ-
την ὃ ποιήσεσε ὑμῖν ἑαυτοῖς· ἁγίασμα
38 ἔσαι ὑμῖν κυρίῳ. Ὃς ἂν ποιήσῃ ὡσαύ-
τως, ὥσε ὀσφραίνεδ ἐν αὐτῷ, ἀπολεῖ
ἐκ τῆ λαῆ αὐτῆ.

Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Et tu ſume (ρ) ſuavitates, florem myrrhæ electæ, quingentos ſiclos, & cinnamomi beneolentis dimidium iſtius, ducentos quinquaginta, & calami beneolentis, ducentos quinquaginta, Et iridis quingentos ſiclos 24 ipſius ſancti, & oleum ex olivis In. Et facies ipſum oleum, chriſma ſanctum, unguentum unguentarium arte unguentarii : oleum chriſma ſanctum erit. Et unges 26 ex eo tabernaculum teſtimonii, & arcam teſtimonii, Et omnia vaſa ejus, & candelabrum, & omnia vaſa ejus, & altare incenſi, Et altare holocauſtomatum, & omnia ejus vaſa, & menſam, & omnia vaſa ejus, & labrum. Et ſanctificabis ea : 29 & erunt ſancta ſanctorum : omnis tangens ea, ſanctificabitur. Et Aaron, et filios ejus unges, 30 et ſanctificabis eas ad ſacerdotio fungendum mihi. Et filiis Iſrael 31 loquêris, dicens ; Oleum, linitio unctionis, ſanctum erit hoc vobis in progenies veſtras. Super carnem hominis non linietur : et ſecundùm compoſitionem hanc non facietis vobis ipſis ſimiliter. Sanctum eſt, et ſanctificatio erit vobis. 33 Quicunque fecerit ſimiliter, et quicunque dederit de eo alienigenæ, exterminabitur de populo ſuo. Et dixit Dominus 34 ad Moyſen, Sume tibi ſuavitates, ſtacten, onychen, galbanum boni odoris, et thus pellucidum : æquale æquali erit. Et facies 35 in eo incenſum unguentarium, opus unguentarii miſtum : purum opus ſanctum. Et concides de illis minutim, et pones contra teſti- 36 monia in tabernaculo teſtimonii, unde è innoteſcam tibi indé. Sanctum ſanctorum erit vobis incenſum. Secundùm compoſitionem 37 hanc (q) non facietis vobis ipſis. Sanctificatio erit vobis Domino. Quicunque fecerit ſimiliter, ut 38 olfaciat in eo, peribit de populo ſuo.

MS.A. (ϕ) διακοσίους καὶ ν', (ω) σ' καὶ πεντήκοντα, (α) κιβωτὸν τῆ μαρτυρίυ, (β) λυτῆρα, καὶ τ βάσιν αὐτῆ. Καὶ ἁγιάσεις (γ) ἐξολοθρευθήσε Θ ἐκ τῆ λαῆ. Καὶ (δ) καὶ χαρβάνην (ε) αὐτὸ θυμίαμα (ζ) μεμιγμένον Συνθέσεως· καθαρὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Locutus eſt etiam Dominus cum Moſe, dixítque ad eum ; Tu ſume tibi aroma præſtantiſſimum, myrrhæ puræ quingentos, & cynomomi aromatici dimidiã partem, *nempe* ducentos quinquaginta, & calami aromatici ducentos quinquaginta, Et caſiæ quingentos, ſecundùm ſiclos ſanctuarii, & olei olivarum, heminam. Et confice illud oleum, unctionem ſanctitatis, aroma odoratiſſimum fac : oleum unctionis & ſanctitatis erit. Eóque unges tabernaculum temporis, & arcam teſtimonii ; Et menſam cunctáq; vaſa ipſius, & candelabrum ejúſq; vaſa, & altare thymiamatis : Necnon altare holocauſti, & omnia ejus inſtrumenta, & concham ejuſq; baſim. Et ſanctifica ea, erúntq; ſancta ſanctorum : & quicunq; tetigerit ea, ſanctificabitur. Aharonem etiam & filios ejus unges, & ſanctificabis eos, ut ſacerdotio mihi fungantur. Et ad gentem Iſraeliticam loquere, & dicito, Oleum unctionis, in ſanctitatem erit mihi, idque in generationes veſtras. Super carnem hominis non fricabitur, & ad ſimilitudinem ipſius ne conficiatis, quia ſanctum eſt, & ſanctum erit vobis. Et is qui tale compoſuerit, & ex eo dederit alieno, pereat è populo ſuo. Dixit præterea Dominus ad Moſen, Sume tibi aroma, gutam, & ungulam, & galbanum aromaticum, & thus purum, ficli pondo erit unumquodque : Et confice illud incenſum aromaticum, opus odoratiſſimum, paſtillos puriſſimos pro ſanctuario. Et contunde ex eo, atque comminue, & pone ex eo coram teſtimonio tabernaculi temporis ubi te conveniam. Sanctum ſanctorum erit vobis. Et incenſum quod facietis, ad ſimilitudinem ejus ne confeceritis vobis : ſanctum erit tibi pro Domino. Et homo qui fecerit ei ſimile ad olfaciendum illud, pereat è populo ſuo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

TARGUM ONKELOS.

22 ומלל יי עם משה למימר: 22 Locutúsque est Dominus cũ
23 לך בוסמין רישא מירא דכיא Moyse dicens. Tu autẽ sume
מתקל חמש מאה וקנמן בשם tibi aromata prima: myrrhæ
פלגותיה מתקל מאתין וחמשין mundissimæ quingentos si-
וקנה בוסמא מתקל מאתין clos; & cinamomi aromatici
24 וחמשין: וקציעתא מתקל חמש 24 dimidium, id est, ducentos
מאה בסילעי קודשא ומשח ויחא & quinquaginta siclos: &
25 מלא הינא: ותעבד יתיה משח calami aromatici ducentos et
רבות קודשא בוסם מבסם עובד quinquaginta siclos. Et casiæ
בוסמנו משח רבות קודשא יהא: quingentos siclos, in siclis
26 ותרבי ביה ית משכן זמן ויח ארון sanctuarii: & oleum oliva-
27 דסהדותא: ויח פתורא ויח כל rũ mensurã hin plenã. Faci-
מנוהי ויח מנרתא ויח מנהא ויח ésque illud oleũ unctionis
28 מדבחא דקטורת בוסמיא: ית sanctæ aromatizans opere
29 מדבחא דעלתא ויח כל מנוהי ויח aromatarii: oleum unctio-
כיורא ויח בסיסיה: ותקדש יתהון nis sãctæ erit. Et unges ex eo
30 ויהון קודש קודשיא כל דיקרב tabernaculũ fœderis; & arcã
בהון יתקדש: ית אהרן ויח בנוהי testamenti. Et mensã & om-
31 תרבי ותקדש יתהון לשמשא nia vasa ejus; & candelabrum,
קדמי: ועם בני ישראל תמלל & vasa ejus: & altare incensi
32 למימר משח רבות קודשא יהי דין aromatũ. Et altare holocau-
לי לדריכון: על בסרא דאנשא sti, & omnia vasa ejus: &
לא יתסך ובדמותיה לא תעבדון luterem, & basim ejus. Sancti-
33 כיותיה קודשא הוא קודש יהי ficabisq; ea; & erunt sanctũ
לכון: גבר דיבסם דכותיה ודיתן sanctorũ: oĩs qui tetigerit ea,
34 מניה על חילוני וישתצי מעמיה: sanctificabitur. Aaron quóq;
ואמר יי למשה סב לך בוסמין & filios ejus unges: & san-
נטופא וטופרא וחלבנתא בוסמין ctificabis eos, ut ministrent
35 ולבונתא דכיתא מתקל במתקל coram me. Et cum filiis Is-
יהא: ותעביד יתה קטורת בוסמין rael loquêris dicens: Oleum
36 בוסם עובד בוסמנו מערב דכי unctionis sãctæ erit hoc *mihi*,
קודשא: ותשחוק מנה ותדיק ותתן in generationesvestras. Super
מנה קדם סהדותא במשכן זמנא carné hominis non ungetur;
37 אתון מימרי לך תתן קודש קודשין & juxta similitudinem ejus
תהי לכון: וקטורת בוסמין די non facietis aliud, sicut illud:
37 תעביד בדמותה לא תעבדון לכון Sanctum est; sanctúmque erit
38 קודשא תהי לך קדם יי: גבר די יעבד 38 vobis. Vir qui tale compo-
דכותה לארחא בה וישתיצי מעמיה: suerit; & qui dederit ex eo
alieno: exterminabitur de
populo suo. Dixitque Domi-
nus ad Moysen, Tolle tibi
aromata; stacten & onycha,
& galbanũ; *aromata* & thus
mundissimũ: æqualis ponde-
ris erunt. Faciésq; thymiama
aromatũ, aromatizans opere
aromatarii: mixtũ, mundis-
simũ in sanctificationem. Et
cõtúdes ex eo, & cõminues:
& pones ex eo corã testimo-
nio, in tabernaculo fœderis;
ubi cõstituã verbũ meũ tibi:
sanctũ sãctorũ erit vobis. Et
thymiama aromatũ & facies,
non facietis vobis simile ei:
sanctum erit tibi coram Do-
mino. Quicúnq; fecerit tale,
ad odorandum in eo: exter-
minabitur de populo suo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 ** ויאמר יהוה אל משה לאמר: 22
23 ואתה קח לך בשמים ראש מר דכי
חמש מאות וקנמן בשם מחציתו
24 חמשים ומאתים וקנה בשם חמשים
25 ומאתים: * וקדה חמש מאות בשקל
הקדש ושמן זית הין: ועשית אתו
26 שמן משחת קדש רקח מרקחת
27 מעשה רקח שמן משחת קדש יהיה:
* ומשחת בו את אהל מועד ואת
28 ארון העדת: ואת השלחן ואת כל
כליו ואת המנרה ואת כליה ואת
29 מזבח הקטרת: ואת מזבח העלה
ואת כל כליו ואת הכיור ואת כנו:
30 וקדשת אתם והיו קדש קדשים כל
31 הנגע בהם יקדש: ואל בני ישראל
תדבר לאמר שמן משחת קדש יהיה
32 זה לי לדרתיכם: על בשר אדם לא
יסך ובמתכנתו לא תעשו כמהו
33 קדש הוא קדש יהיה לכם: האיש
אשר ירקח כמהו ואשר יתן ממנו
34 על זר והכרת מעמיו: ** ויאמר
יהוה אל משה קח לך סמים נטף
35 ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה
36 בד בבד יהיה: * ועשית אתה קטרת
רקח מעשה רקח ממלח טהור קדש:
37 ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה
לפני העדת באהל מועד אשר אועד
38 לך שמה קדש קדשים תהיה לכם:
** והקטרת אשר תעשה במתכנתה
לא תעשו לכם קדש תהיה לך ליהוה:

VERSIO SAMARITANA.

22 ** ויאמר יהוה אל משה לאמר: 22
23 ואתה קח לך בשמים ראש מר דכי
חמש מאות וקנמן בשם מחציתו
24 חמשים ומאתים וקנה בשם חמשים
25 ומאתים: * וקדה חמש מאות בשקל
הקדש ושמן זית הין: ועשית אתו
26 שמן משחת קדש רקח מרקחת
27 מעשה רקח שמן משחת קדש יהיה:
* ומשחת בו את אהל מועד ואת
28 ארון העדת: ואת השלחן ואת כל
כליו ואת המנרה ואת כליה ואת
29 מזבח הקטרת: ואת מזבח העלה
ואת כל כליו ואת הכיור ואת כנו:
30 וקדשת אתם והיו קדש קדשים כל
31 הנגע בהם יקדש: ואל בני ישראל
תדבר לאמר שמן משחת קדש יהיה
32 זה לי לדרתיכם: על בשר אדם לא
יסך ובמתכנתו לא תעשו כמהו
33 קדש הוא קדש יהיה לכם: האיש
אשר ירקח כמהו ואשר יתן ממנו
34 על זר והכרת מעמיו: ** ויאמר
יהוה אל משה קח לך סמים נטף
35 ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה
36 בד בבד יהיה: * ועשית אתה קטרת
רקח מעשה רקח ממלח טהור קדש:
37 ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה
לפני העדת באהל מועד אשר אועד
38 לך שמה קדש קדשים תהיה לכם:
** והקטרת אשר תעשה במתכנתה
לא תעשו לכם קדש תהיה לך ליהוה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

22 Et locutus est Dominus Mo-
23 si, dicens; Tu autem accipe
tibi aromata myrrhæ primæ
& electæ quingentos siclos,
& cinnamomi odoriferi di-
midium ejus, quinquaginta
24 & ducentos siclos. Casiæ
quoq; quingentos siclos juxta
siclum sanctuarii, & oleum
25 olivæ, Hin. Et facies illud
oleum (b) unctionis sanctæ,
unguentum (c) conditum o-
pere unguentarii, oleum
(d) unctionis sanctæ Domino.
26 Et unges cum eo tabernaculũ
testimonii, & arcam testa-
27 menti. Mensam, & omnia
vasa ejus; candelabrum, &
omnia vasa ejus, & altare
28 incensi. Et altare holocausti,
& omnia vasa ejus; la-
29 brum, & basim ejus. Et
sanctificabis ista, erúntque
sanctum sanctorum: qui-
cunque tetigerit ea sanctifi-
cabitur. Aaronem quoq; & 30
filios ejus unges, & sancti-
ficabis eos ut sacerdotio fun-
gantur mihi. Ad filios au- 31
tem Israel loquêris, dicens;
Oleum (e) unctionis sanctæ
hoc erit mihi in generation-
ibus vestris. Super carnem 32
hominis non fundetur, neque
compositioni huic facient si-
mile: sanctum est, sanctum-
que erit vobis. Vir qui com- 33
posuerit simile, & qui ded-
erit ex eo alienigenæ, exter-
minabitur de populis suis. Et 34
locutus est Dominus Mosi,
dicens; Sume tibi aromata,
(f) Stacten, Onychen, & Gal-
banum odorifera, & thus pu-
rum (g) æqualis ponderis.
35 ut facias hoc incensum un-
guentatum opere unguenta-
rii, mistum, purum, sanctum.
36 Contundes autem ex eo mi-
nutatim, ponésque ex eo co-
ram testamento in tabernacu-
lo testimonii ubi conveniam
te: sanctum sanctorum erit
37 vobis. Incensum autem quod
facies juxta compositionem
istius, non facietis vobis:
sanctificatio erit vobis in
38 Domino. Qui confecerit si-
mile ut odoret illud, exter-
minabitur de populis suis.

VER. SAM. (b) magnificen-
tiæ sanctæ, (c) suave paratum
(d) magnificentiæ (e) magni-
ficentiæ (f) Balsamum, (g) so-
tius sit cum socio.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * وكلّم الله موسي قايلاً * وانت خذ لك من رؤس الطّيب * من المسك الخالص خمسماية مثقال *
23 ومن العود الطّيب مثل نصفه مايتين وخمسين مثقالاً * ومن قصب الذّريرة مايتين وخمسين
24 ايضاً * ومن القسط خمسماية مثقال بمثقال القدس * ومن دهن الزيتون مل قسط * واصنع ذلك
25 دهناً لمسح القدس عطراً معطراً صنعة عطّارٍ * كذلك يكون دهن مسح القدس * وامسح منه خبآء
26 الحصر وصندوق الشهادة * والمايدة وجميع انيتها * والمنارة وانيتها * ومذبح البخور * ومذبح الصعدة
27 وجميع انيته * والاحوض ومعقده * وقدّس جميعها تكون من خواصّ الاقداس * كلّ من دنا لها
28 يقدّس * ومسح هرون وبنيه * وقدّسهم ليومولي * ومر بني اسرايل قايلاً * يكون هذا دهن مسح
29 القدس لي لاجيالكم * لا يدّهن به بدن انسان * ولا تصنعوا مثله على هيته * وكما هو قدس كذلك
30 فليكن قدساً لكم * اي انسان يعطّر بمثله او جعل منه على اجنبي ينقطع من قومه * وقال
31 الله لموسي خذ لك اصماعاً مصطكي ولادنا ولبني صمغاً ولباناً ذكيا * اجزاء متساوية يكون
32 * وتصنعها بخور عطر صنعة عطّار مطرّاً طاهراً مقدّساً * وتسحق منها نعماً * وتجعل منها خذاء
33 الشهادة في خبآء الحصر حيث احضرك * قدس الاقداس تكون لكم * والبخور الذي تصنعونه
34 لا تصنعوا بخوراً على هيته لكم * قدساً يكون لله * اي انسان يصنع مثلها ليتبخر بها ينقطع
35 من قومه *

Et locutus est Deus Musæ, dicens, Et tu 22
sume tibi ex præcipuis aromatibus, ex 23
musco purissimo quingentos siclos, & de
ligno odorifero quanta est media pars illi-
us, nempe ducentos quinquaginta siclos. Et 24
Ex calamis cynamomi ducentos & quin-
quaginta etiam, et ex casiâ quingentos si-
clos, secundũ siclum sanctuarii, et ex olco
olivæ plenam hominam. Et effice illud un- 25
guentum ad unctionem sanctitatis, aromæ
compositum artificio aromatarii: tale erit
unguentum unctionis sanctuarii. Et unge 26
ex illo tentorium conventûs, et arcam te-
stimonii, Et mensam, & omnia vasa ejus, 27
& candelabrum, et vasa ejus, & altare
thuris, Et altare elevationis, & omnia va- 28
sa ejus, & lacum, & basim ejus. Et sanctifi- 29
ca ea omnia ut sint ex præcipuis sancto-
rum. Quicunq; tetigerit ea, sanctificabi-
tur. Et unges Haron & filios eius, & san- 30
ctifica eos, ut sacerdotio fungantur mihi.
Et præcipe filiis Israil, dicens, Erit hoc 31
oleum unctionis sanctitatis mihi in gene-
rationes vestras. Nè ungatur eo corpus ho- 32
minis, et nè faciatis simile illi secundùm
modum ipsius: & sicut ipsum sanctum est,
sic sic sanctum vobis. Quicunque homo 33
usus fuerit similibus odoribus, aut posu-
erit ex eo super advenam, abscindatur à
populo suo. Et dixit Deus Musæ, 34
Accipe tibi gummi stacten, & laudanum,
& galbanũ gummi, & thus purum: partes
æquales erunt. Faciésq; ea incensum aro- 35
matum artificio aromatarii, compositum,
purũ, et sanctũ. Et cõfringes ex eis minu- 36
tatim, et pones ex eis è regione testimonii
in tentorio conventûs, ubi adero tibi: sanctũ
sanctissimũ erit vobis. Et incensũ quod fa- 37
cietis, nè faciatis incensũ secundùm simi-
litudinẽ eius vobis, sanctũ erit Deo. Qui- 38
libet homo, qui fecerit sicut ea, ut ea ol-
faciat, excindatur à populo suo.

כפר שמות : לא

CAP. XXXI. לא

1 vocavi ,Vide : dicendo Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
2 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : רְאֵה קָרָאתִי
.Jehudah *tribui* Chur filii Uri filium Beſalel *nomine in*
בְשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה :
,intelligentia in & ,ſapientia in ;Dei ſpiritu eum replevi Et
3 וָאֲמַלֵּא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה
,cogitationes cogitandum Ad .*opificio* omni in & ,ſcientia in &
וּבְדַעַת וּבְכָל־מְלָאכָה : לַחְשֹׁב מַחֲשָׁבֹת
lapidis fabrefactione in Et .ære in & ,argento in & ,auro in faciendum ad
4 לַעֲשׂוֹת בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת : וּבְחָרְשֶׁת אֶבֶן
.*opificio* omni in faciendum ad ,*ligni fabrefactione* in & ,implendum ad
לְמַלְאֹת וּבְחָרֶשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל־מְלָאכָה :
Achiſamach filium Aholiab ſecum dedi ecce ego Et
5 וַאֲנִי הִנֵּה נָתַתִּי אִתּוֹ אֶת־אָהֳלִיאָב בֶּן־אֲחִיסָמָךְ
: ſapientiam dedi corde ſapientis omnis corde in & ,Dan *tribui*
לְמַטֵּה־דָן וּבְלֵב כָּל־חֲכַם־לֵב נָתַתִּי חָכְמָה
,*conventus* Tabernaculum .tibi præcepi quæ omnia facient &
6 וְעָשׂוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ : אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד
& ,eam ſuper quod propitiatorium & ,teſtimonio arcam &
וְאֶת־הָאָרֹן לָעֵדֻת וְאֶת־הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עָלָיו וְאֵת
candelabrum & ,ejus vaſa & ,menſam Et .tabernaculi vaſa omnia
כָּל־כְּלֵי הָאֹהֶל : וְאֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־כֵּלָיו וְאֶת־הַמְּנֹרָה
7 altare Et .ſuffimenti altare & ,ejus vaſa omnia & ,mundum
הַטְּהֹרָה וְאֶת־כָּל־כֵּלֶיהָ וְאֶת מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת : וְאֶת־מִזְבַּח
veſtes Et .ejus balim & ,concham & ,ejus vaſa omnia & ,holocauſti
8 הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ : וְאֶת בִּגְדֵי
,ejus filiorũ veſtes & ,ſacerdoti Aharon ſanctitatis veſtes & ,*miniſterii*
הַשָּׂרָד וְאֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת בִּגְדֵי בָנָיו
ſuffimentum & ,unctionis oleum Et .ſacerdotio fungendum ad
9 לְכַהֵן : וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת־קְטֹרֶת
dixit Et .facient ,tibi præcepi quæ omnia Juxta .ſanctitati aromatum
הַסַּמִּים לְקֹדֶשׁ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוִּיתֶךָ יַעֲשׂוּ : וַיֹּאמֶר
10 Iſrael filios ad loquere tu Et : dicendo ,Moſeh ad Dominus
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
ſignum Quia .cuſtodietis *meas ceſſationes* Veruntamen : dicendo
11 לֵאמֹר אַךְ אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ כִּי אוֹת
ego quia *ſciendũ ad* ,veſtris generationibus in ,vos inter & ,me inter *iſtud*
הִוא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם לָדַעַת כִּי אֲנִי
ſanctitas quia ,*quietem* cuſtodietis Et .vos ſanctificans Dominus
12 יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם : וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ
faciens omnis quia ,morietur moriendo ,illud Polluens .vobis *ipſa*
הִיא לָכֶם מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמַת כִּי כָל־הָעֹשֶׂה
.ſuorũ populorũ *interiori ab* ipſa anima excidetur & ,opus eo in
13 בָהּ מְלָאכָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמֶּיהָ :
,ceſſationis *quies* ſeptimo die in & ,*opificium* fiet diebus Sex
14 שֵׁשֶׁת יָמִים יֵעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן
moriendo ,*ceſſationis* die in *opificium* faciens Omnis .Domino ſanctitas
קֹדֶשׁ לַיהוָה כָּל־הָעֹשֶׂה מְלָאכָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת מוֹת
.morietur
15 יוּמָת :

EXODUS: Verſio VULG. LAT.

CAP. XXXI.

1 LOcutúſque eſt Dominus
2 ad Moyſen dicens : Ecce, vo-
cavi ex nomine Beſeleel fili-
um Uri filii Hur de tribu Iu-
da, Et implevi eum ſpiritu
3 Dei, ſapientia, & intelligen-
tia, & ſcientia in omni opere.
4 Ad excogitandum quicquid
fabrefieri poteſt ex auro, &
5 argento, & ære, Marmore,& gemmis, & diverſitate ligno-
6 rum. Dedíque ei ſocium Ooliab filium Achiſamech de tribu Dan. Et in corde omnis eruditi poſui ſapientiam : ut faciant cuncta quæ præcepi
7 tibi, Tabernaculum fœderis, & arcam teſtimonii, & propitiatorium, quod ſuper eam eſt, & cuncta vaſa tabernaculi. Menſamque & vaſa ejus, candelabrum puriſſimum cum
8 vaſis ſuis, & altaria thymiamatis, Et holocauſti, & omnia vaſa eorum, labrum cum baſi
9 ſua. Veſtes ſanctas in miniſterio Aaron ſacerdoti, & filiis ejus, ut fungantur officio
10 ſuo in ſacris. Oleum unctionis, & thymiama aromatum in Sanctuario. omnia quæ
11 præcepi tibi, facient. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen ; dicens. Loquere filiis
12 Iſrael, & dices ad eos; Videte ut ſabbatum meum cuſtodiatis : quia ſignum eſt inter me & vos in generationibus veſtris : ut ſciatis quia ego Dominus, qui ſanctifico
13 vos. Cuſtodite ſabbatum meum, ſanctum eſt enim vobis : qui polluerit illud, morte morietur : qui fecerit in eo opus, peribit anima illius de
14 medio populi ſui. Sex diebus facietis opus : in die ſeptimo ſabbatum eſt, requies ſancta Domino, omnis qui fecerit opus in hac die, morietur.
15

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. λα'. CAP. XXXI.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν,
2 λέγων, Ἰδοὺ ἀνακέκλημαι ἐξ ὀνόματος
τὸν Βεσελεὴλ τὸν τοῦ (a) Οὐρείου τὸν Ὤρ,
3 ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα. Καὶ ἐνέπλησα αὐ-
τὸν πνεῦμα θεῖον σοφίας, καὶ συνέσε-
ως καὶ ἐπιστήμης, ἐν παντὶ ἔργῳ δανοεῖ-
4 σθαι, Καὶ (β) ἀρχιτεκτονῆσαι, ἐργάζεσθαι
τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸν
χαλκὸν, καὶ τῷ ὑάκινθον, καὶ τὴν
πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον τὸ (γ) νηθὸν,
5 Καὶ τὰ λιθουργικὰ (δ) καὶ εἰς τὰ ἔργα
τὰ τεκτονικὰ τῶν ξύλων, ἐργάζεσθαι κα-
6 τὰ πάντα τὰ ἔργα. Καὶ ἐγὼ (ε) ἔδωκα
αὐτῷ τὸν Ἐλιὰβ τὸν τοῦ Ἀχισαμὰχ
ἐκ φυλῆς Δάν. καὶ παντὶ συνετῷ καρ-
δίᾳ ἔδωκα σύνεσιν· (ζ) καὶ ποιήσουσι
7 πάντα ὅσα συνέταξά σοι. Τὴν σκηνὴν
τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸν ἱλασμὸν τῆς διαθή-
κης, καὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπ' αὐτῆς, καὶ
8 τὴν διασκευὴν τῆς σκηνῆς. Καὶ τὰ δυ-
σιαστήρια, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ
σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν τὴν κα-
9 θαρὰν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, Καὶ τὸν
10 λυτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, Καὶ τὰς στο-
λὰς τὰς λειτουργικὰς Ἀαρὼν, καὶ τὰς στο-
11 λὰς τῶν υἱῶν (η) αὐτοῦ ἱερατεύειν μοι, Καὶ
τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως καὶ τὸ θυμίαμα
τῆς συνθέσεως τῷ ἁγίῳ. καλὰ πάντα
ὅσα ἐγὼ (θ) ἐνετειλάμην σοι, ποιήσουσι.
12 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
13 γων, Καὶ σὺ σύλαξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ,
λέγων, Ὅρᾶτε, καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξε-
σθε· (ι) σημεῖόν ὅτι παρ' ἐμοὶ καὶ ἐν ὑμῖν
εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐγὼ
14 κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς. Καὶ (κ) φυλάξεσθε
τὰ σάββατα, ὅτι ἅγιον τοῦτο ὅτι κυρίῳ ὑ-
μῖν. ὁ βεβηλῶν αὐτὸ, θανάτῳ θανατω-
θήσεται. (λ) πᾶς ὃς ποιήσει ἐν αὐτῷ
ἔργον, (μ) ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη
15 ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ (ν) αὐτοῦ. Ἓξ ἡμέρας ποιή-
σεις ἔργα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββα-
τα, ἀνάπαυσις ἁγία τῷ κυρίῳ. (ξ) πᾶς
ὃς ποιήσει ἔργον (ο) τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ,
θανάτῳ θανατωθήσεται.

MS.A. (α) Οὐρὶ υἱοῦ Ὤρ, τῆς (β) ἀρχιτεκτονεῖν, (γ) νηθὸν, καὶ τὴν
βύσσον τὴν κεκλωσμένην, καὶ τὰ (δ) εἰς τὰ ἔργα, καὶ τὰ (ε) δέδωκα (ζ)
καὶ ποιήσουσιν πάντα (η) αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερατεύειν (θ) ἐνετειλάμην σοι,
(ι) ἔστιν γὰρ σημεῖον παρ' (κ) φυλάξεσθαι τὸ σάββατον, ὅτι ἅγιον ἔσαι
ὑμῖν. (λ) πᾶς ὅστις (μ) ἐξολεθρευθήσεται (ν) αὐτῆς. (ξ) πᾶς ὅστις (ο)
τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου, θανάτῳ θανατωθήσεται.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܦܩܘܕܐ ܠܐ

1 ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܚܙܝ ܩܪܝܬ ܒܫܡܗ ܒܨܠܐܝܠ ܒܪ ܐܘܪܝ ܒܪ ܚܘܪ ܡܢ ܫܒܛ ܝܗܘܕܐ
2 3 ܘܡܠܝܬ ܐܢܘܢ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܒܚܟܡܬܐ ܘܒܣܘܟܠܐ ܘܒܕܥܬܐ ܘܒܟܠ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܐܘܡܢܐ
4 5 ܘܠܡܚܫܒ ܚܫܒܬܐ ܕܢܥܒܕ ܒܕܗܒܐ ܘܒܟܣܦܐ ܘܒܢܚܫܐ ܘܒܐܘܡܢܘܬ ܐܒܢ ܛܒ ܘܒܐܘܡܢܘܬ ܐܘܪ
6 ܕܢܫܪܐ ܘܒܐܘܡܢܘܬ ܐܘܪ ܕܢܥܒܕ ܟܠ ܥܒܕܐ ܘܗܐ ܐܢܐ ܝܗܒ ܥܡܗ ܠܐܗܠܝܐܒ ܒܪ ܐܚܝܣܡܟ
ܡܢ ܫܒܛ ܕܢ ܘܒܠܒ ܟܠ ܚܟܝܡ ܠܒ ܝܗܒ ܚܟܡܬܐ ܠܗ ܕܢܥܒܕ ܟܠ ܕܦܩܕܬ ܠܝ
7 ܐܘܗܠ ܡܘܥܕ ܘܐܬ ܐܪܘܢ ܣܗܕܘܬܐ ܘܐܬ ܟܦܘܪܬ ܕܥܠܘܗܝ ܘܟܠ ܐܘܡܢܘܬ ܡܫܟܢܐ ܘܐܬ ܦܬܘܪܐ
8 ܘܐܬ ܡܢܪܬܐ ܕܙܟܝܐ ܘܟܠ ܐܘܡܢܘܬܗ ܘܐܬ ܡܕܒܚܐ ܕܩܛܘܪܬ ܣܡܐ ܘܐܬ ܡܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ ܘܟܠ
9 ܐܘܡܢܘܬܗ ܘܐܬ ܟܝܪܐ ܘܟܢܗ ܘܐܬ ܠܒܘܫܐ ܩܕܝܫܐ ܠܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ ܘܐܬ ܠܒܘܫܐ ܕܒܢܘܗܝ
10 ܠܡܟܗܢ ܘܐܬ ܡܫܚܐ ܕܕܗܢܐ ܘܩܛܘܪܬ ܣܡܐ ܠܩܕܫܐ ܟܠ ܕܦܩܕܬ ܠܟ ܢܥܒܕܘܢ ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ
11 ܥܡ ܡܫܐ ܠܡܐܡܪ ܘܐܢܬ ܡܠܠ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܐܡܪ ܐܦ ܕܝܢ ܬܛܪܪܘܢ ܕܫܒܬܬܝ ܬܢܛܪܘܢ
12 ܕܐܬ ܗܝ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟܘܢ ܠܕܪܘܬܟܘܢ ܕܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܡܪܝܐ ܡܩܕܫ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܘܬܛܪܪܘܢ
13 ܠܫܒܬܐ ܕܩܕܝܫܐ ܗܝ ܠܟܘܢ ܘܡܚܠܠܗ ܡܘܬ ܢܬܩܛܠ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܥܒܕ ܒܗ ܥܒܕܐ ܘܬܬܥܩܪ
14 ܢܦܫܐ ܗܝ ܡܢ ܓܘ ܥܡܗ ܫܒܬ ܫܒܬܘܢ ܩܕܫ ܠܡܪܝܐ ܟܠ ܕܥܒܕ ܥܒܕܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܡܘܬ
15 ܢܬܩܛܠ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܥܒܕ ܥܒܕܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܡܘܬ ܢܬܩܛܠ

CAP. XXXI.

1 ET alloquutus eſt Dominus Moſen, & di-
2 xit ei; Vide quòd vocaverim nomine Ba-
3 ſlielem filium Uri, filii Ur de tribu Juda, Et impleverim eum ſpiritu Dei, in ſapien-
4 tia, & judicio, & peritiâ, & in omni opere. Ad docendam artem, ad operandum in au-
5 ro, & in argento, & in ære. Et in opificio lapidum ad perficiendum, & fabrefactione
6 lignorum, ad agendum omne opus. Et ego ecce dedi cum eo Elihab filium Ahiſemach de tribu Dan : & in cor omnium ſapien-
tum corde dedi ſapientiam, facientque quic-
quid præcepi tibi. Tabernaculum *ſcilicet*
7 temporis, & arcam teſtimonii, & propitia-
torium quod eſt ſuper illam, & omnia vaſa
tabernaculi. Præterea menſam, & cuncta
8 vaſa ipſius: candelabrum mundum & omnia
vaſa ejus : & altare incenſi. Et altare ho-
9 locauſti, & omnia vaſa ejus : & concham,
ejuſque baſim : Et veſtes miniſterii, &
10 veſtes ſanctuarii pro Aharone ſacerdote :
& veſtes pro filiis ejus ad fungendum mihi
ſacerdotio. Et oleum unctionis, & incen-
11 ſum aromaticum pro ſanctuario : omnia
12 denique quæ præcepi tibi, facient. Dixit
13 etiam Dominus ad Moſen, Tu dicito filiis Iſrael, Sabbathorum eſtote obſervatores, quoniam ſignum eſt inter me & vos in ge-
nerationes veſtras : quatenus ſciatis me
eſſe Dominum Deum veſtrum qui ſanctifico
14 vos. Obſervate ſabbathum, quia ſanctum eſt vobis : & quicunque profanaverit illud,
occiſione occidetur : & quicunque fece-
rit in eo opus, peribit homo ille de popu-
15 lo ſuo. Sex diebus facietis opus, die verò ſeptimo ſabbathum eſt, quies, ſacrum Do-
mino. Quicunque fecerit opus in die ſab-
batthi, occiſione occidatur.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

לא

CAP. XXXI.

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר׃
2 דְּרַבִּיתִי בְשׁוּם בְּצַלְאֵל בַּר־אוּרִי
בַּר־חוּר לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה׃
3 וְאַשְׁלֵמִית עִמֵּיהּ רוּחַ נְבוּאָה מִן
קֳדָם יְיָ בְּחוּכְמְתָא וּבְסוּכְלְתָנוּ
וּבְמַדָּע וּבְכָל־עֲבִידְתָא׃
4 לְאַלָּפָא׃
אוּמָנִין לְמֶעְבַּד בְּדַהֲבָא וּבְכַסְפָּא
5 וּבְנְחָשָׁא׃ וּבְאוּמָנוּת אֶבֶן טָבָא
לְאַשְׁלָמָא וּבְנַגָּרוּת אָעָא לְמֶעְבַּד
6 בְּכָל־עֲבִידְתָא׃ וְאָנָא הָא יְהַבִית
עִמֵּיהּ יָת־אָהֳלִיאָב בַּר־אֲחִיסָמָךְ
לְשִׁבְטָא דְּדָן וּבְלֵב כָּל־חַכִּימֵי
לִבָּא יְהַבִית חוּכְמְתָא וְיַעְבְּדוּן יָת
כָּל־דִּי פַקֵּדְתָּךְ׃ יָת מַשְׁכַּן זִמְנָא
7 וְיָת אֲרוֹנָא לְסַהֲדוּתָא וְיָת כַּפּוּרְתָּא
דִּי עֲלוֹהִי וְיָת כָּל־מָנֵי מַשְׁכְּנָא׃ וְיָת
8 פָּתוֹרָא וְיָת מָנוֹהִי וְיָת־מְנָרְתָּא
דְּכִיתָא וְיָת־כָּל־מָנָהִי וְיָת מַדְבְּחָא
9 דְּקְטוֹרֶת בּוּסְמִיָּא׃ וְיָת־מַדְבְּחָא
דְּעָלְתָא וְיָת כָּל־מָנוֹהִי וְיָת כִּיּוֹרָא
10 וְיָת בְּסִיסֵיהּ׃ וְיָת לְבוּשֵׁי שְׁמוּשָׁא
וְיָת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן כַּהֲנָא
11 וְיָת־לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי לְשַׁמָּשָׁא׃ וְיָת
12 מִשְׁחָא דְרְבוּתָא וְיָת־קְטוֹרֶת
13 בּוּסְמִיָּא לְקוּדְשָׁא כְּכָל דִּי פַקֵּדְתָּךְ
14 יַעְבְּדוּן׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לְמֵימָר׃
וְאַתְּ מַלֵּל עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר
בְּרַם יָת־יוֹמֵי שַׁבָּתַיּ דִּילִי תִּטְּרוּן
אֲרֵי אָת הִיא בֵּין מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן
לְדָרֵיכוֹן לְמִדַּע אֲרֵי אֲנָא יְיָ
מְקַדִּשְׁכוֹן׃ וְתִטְּרוּן יָת שַׁבְּתָא אֲרֵי
קוּדְשָׁא הִיא לְכוֹן דְּיַחֵל־נָה
אִתְקְטָלָא אִתְקְטֵל כָּל־דְּיַעְבֵּיד בַּהּ עֲבִידְתָּא וְיִשְׁתֵּצֵי אֲנָשָׁא
15 הַהוּא מִגּוֹ עַמֵּיהּ׃ שִׁתָּא יוֹמִין
תִּתְעֲבֵיד עֲבִידְתָּא וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה
שַׁבַּת שְׁבִיתָא קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ כָּל־
דְּיַעֲבֵיד עֲבִידְתָּא בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל׃

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

לא

1 ** וידבר יהוה אל משה לאמר׃ * ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי
2 בן חור למטה יהודה׃ ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה
3 ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה׃ * לחשב מחשבת לעשות בזהב
4 ובכסף ובנחשת׃ * ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ לעשות בכל
5 מלאכת מחשבת׃ * ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן אחיסמך
6 למטה דן ובלב כל חכם לב נתתי חכמה ועשו את כל אשר
7 צויתיך׃ * את אהל מועד ואת הארן לעדות ואת הכפרת אשר עליו
8 ואת כל כלי האהל׃ ואת השלחן וכליו ואת המנרה הטהרה וכליה
9 ואת מזבח הקטרת׃ ואת מזבח העלה וכל כליו ואת הכיור
10 ואת כנו׃ ואת בגדי השרד ואת בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת
11 בגדי בניו לכהן׃ ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים לקדש
12 ככל אשר צויתיך יעשו׃ ** ויאמר יהוה אל משה לאמר׃
13 ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות
הוא ביני וביניכם לדרתיכם לדעת כי אני יהוה מקדשכם׃
14 ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת כי כל
העשה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה׃
15 ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש ליהוה

VERSIO SAMARITANA.

לא

1 ** וידבר יהוה אל משה לאמר׃ * ראה קראתי בשם בצלאל
2 בן חור למטה יהודה׃ ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה
3 ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה׃ * לחשב מחשבת לעשות בזהב
4 ובכסף ובנחשת׃ * ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ לעשות בכל
5 מלאכת מחשבת׃ * ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן אחיסמך
6 למטה דן ובלב כל חכם לב נתתי חכמה ועשו את כל אשר
7 צויתיך׃ * את אהל מועד ואת הארן לעדות ואת הכפרת אשר עליו
8 ואת כל כלי האהל׃ ואת השלחן וכליו ואת המנרה הטהרה וכליה
9 ואת מזבח הקטרת׃ ואת מזבח העלה וכל כליו ואת הכיור
10 ואת כנו׃ ואת בגדי השרד ואת בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת
11 בגדי בניו לכהן׃ ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים לקדש
12 ככל אשר צויתיך יעשו׃ ** ויאמר יהוה אל משה לאמר׃
13 ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות
הוא ביני וביניכם לדרתיכם לדעת כי אני יהוה מקדשכם׃
14 ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת כי כל
העשה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה׃
15 ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש ליהוה

CAP. XXXI.

1 Locutúsque est Dñs cum
2 Moyse dicens. Vide, & voca-
vi ex nomine Beseleel filium
Huri filii Hur, de tribu Juda.
3 Et implevi eũ spiritu *pro-*
phetiæ à facie Dei: in sapien-
tiâ, in intellectu & in sciẽtia,
4 & in omni opere. Ad docen-
dũ artifices: ut faciant in au-
ro & in argento, & in ære.
5 Et in arte lapidis pretiosi, ad
implendũ cælaturas, et in ar-
te fabri lignarii: ut faciant
6 in omni opere. Ego autẽ, ecce
dedi cum eo Ooliab filiũ
Achisamech de tribu Dan; et
in corde omnium sapientum
corde dedi sapientiã: ut faci-
ant omnia quæ præcepi tibi.
7 Tabernaculũ fœderis, et arcã
pro testimonio; & propitia-
toriũ & est sup eam: et omnia
8 vasa tabernaculi. Et mensã,
& vasa ejus; & candelabrum
mundissimũ, et omnia vasa e-
jus: et altare incensi aroma-
tũ. Et altare holocausti, et o-
9 mnia vasa ej⁹: et luterem, &
10 basim ejus. Et vestes minis-
terii: et vestes sanctas Aaron
sacerdotis; et vestes filiorũ e-
11 jus, ut ministrent. Et oleum
unctionis, et thymiama aro-
matũ in sanctuario: juxta o-
12 mnia quæ præcepi tibi faci-
ent. Aitq; Dñs ad Moysẽ di-
13 cens. Et tu loquere cum filiis
Israel, dicens; veruntamẽ di-
es sabbatorũ meorũ custodi-
te: quoniã signum est inter
verbum meum & vos, in ge-
nerationes vestras; ut sciatis,
quia ego Dominus qui san-
14 ctifico vos. Custodietisque
sabbatum; sanctum est enim
vobis: qui prophanaverit il-
lud, morte moriatur; quoni-
am omnis qui fecerit in eo
opus, exterminabitur homo
ille de medio populi sui. Sex
diebus fiet opus: in die au-
tem septimo sabbatum est re-
quies sancta coram Domi-
no: quicunque fecerit o-
pus in die sabbati, morte
15 moriatur.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* اَلْفَصْلُ اَلْحَادِي وَالثَّلَثُونَ *

CAP. XXXI.

1 * ثُمَّ كَلَّمَ اللهُ موسي تَكْلِيمًا * اُنْظُرْ تَسْرِيفِي اِسْمَ بَصْلَائِيلَ بْنِ اُورِي بْنِ حُورٍ مِنْ سِبْطِ يَهُودَا
2 3 * وَاَكْمَلْتُ فِيهِ عِلْمًا مِنْ عِنْدِي بِحِكْمَةٍ وَفَهْمٍ وَمَعْرِفَةٍ بِجَمِيعِ الصَّنَائِعِ * وَحِذْقٍ بِصَنَاعَةِ اَلذَّهَبِ
4 5 وَالْفِضَّةِ وَالْنُّحَاسِ * وَحَرْطِ اَلْجَوْهَرِ لِلنِّظَامِ * وَبَحَارَةِ اَلْخَشَبِ * وَبِصَنْعِ سَائِرِ الصَّنَائِعِ * وَقَدْ ضَمَمْتُ
6 اِلَيْهِ اَهْلِيَابَ بْنَ اَحِيسَامَاخَ مِنْ سِبْطِ دَانَ * وَفِي قُلُوبِ سَائِرِ اَلْحُكَمَاءِ قَدْ جَعَلْتُ حِكْمَةً * فَيَصْنَعُونَ
جَمِيعَ مَا اَمَرْتُكَ * خِبَاءَ اَلْمَحْضَرِ وَصُنْدُوقَ اَلشَّهَادَةِ * وَالْغِطَاءَ اَلَّذِي عَلَيْهِ * وَسَائِرَ آنِيَةِ اَلْخِبَاءِ
7 8 * وَالْمَائِدَةَ وَجَمِيعَ آنِيَتِهَا * وَالْمَنَارَةَ اَلْخَالِصَةَ وَجَمِيعَ آنِيَتِهَا * وَمَذْبَحَ اَلْبَخُورِ * وَمَذْبَحَ اَلصَّعِيدَةِ
9 وَجَمِيعَ آنِيَتِهِ * وَالْحَوْضَ وَمَقْعَدَهُ * وَثِيَابَ اَلْوَشْيِ * وَثِيَابَ اَلْقُدْسِ لِهَرُونَ اَلْإِمَامِ * وَثِيَابَ بَنِيهِ
10 11 لِلْإِمَامَةِ * وَدُهْنَ اَلْمَسْحِ * وَبَخُورَ اَلصُّمُوغِ لِلْقُدْسِ * حَسْبَ مَا اَمَرْتُكَ بِهِ يَصْنَعُونَهَا * ثُمَّ كَلَّمَ اللهُ موسي
12 13 تَكْلِيمًا * وَاَنْتَ قُمْ بَنِي اِسْرَائِيلَ وَقُلْ لَهُمْ * اِمَّا سُبُوتِي فَاحْفَظُوهَا * لِاَنَّهَا عَلَامَةٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ لِاَجْيَالِكُمْ *
لِتَعْلَمُوا اَنِّي اَللهُ مُقَدِّسُكُمْ * وَاحْفَظُوا اَلسَّبْتَ فَاِنَّهَا لَكُمْ مُقَدَّسٌ * وَاَذِلُّهَا يُقْتَلُ قَتْلًا * وَكُلُّ
14 15 مَنْ عَمِلَ فِيهَا عَمَلًا يُقْطَعُ ذٰلِكَ اَلْاِنْسَانُ مِنْ دُونِهِ * وَذٰلِكَ اَنَّ صَنْعَ اَلصَّنَائِعِ فِي سِتَّةِ اَيَّامٍ * وَفِي
اَلْيَوْمِ اَلسَّابِعِ عَطْلَةٌ * وَهِيَ سَبْتٌ مُقَدَّسَةٌ لِلّٰهِ * كُلُّ مَنْ عَمِلَ عَمَلًا فِي يَوْمِ اَلسَّبْتِ يُقْتَلُ *

1 Rursus locutus est Deus ad Musã locu-
2 tionem. Vide quòd ego nobilitavi no-
men Beselail filii Uri, filii Hur de tribu Ju-
da, Et complevi in eo scientiam à me
3 concessam cum sapientia, & intelligentiâ,
4 & cognitione in omnibus artibus, Et peri-
tiâ in opificio auri, & argenti, & æris, Et
5 in sectione gemmarum pro conserto, & in
dolatione lignorum; & faciet omnes ar-
tes. Et jam adjunxi ei Ahliab filium Abi-
6 samach de tribu Dan. Et in corda omnium
sapientum jam indidi sapientiam, & faci-
ent omnia quæ præcepi tibi. Tentoriũ con-
7 ventûs, & arcam testimonii, & velum
quod est super eam, & omnia vasa ten-
torii. Et mensam, & omnia vasa ejus;
8 et candelabrum mundũ cum omnibus in-
strumentis suis; et altare incensi: Et altare
9 oblationis, et omnia vasa ejus; et labrum,
et sedile ejus; et vestes phrygionicas: Et
10 vestes sanctuarii Haron sacerdoti, et ve-
stes filiorum ejus pro sacerdotio: Et oleum
11 unctionis, et thus gummi pro sanctuario;
secundùm id quod præcepi tibi facient ea.
12 Rursus locutus est Deus ad Musam ser-
13 monem. Et tu præcipe filiis Israil, et dic
eis; Sabbatha quidem mea servate, qua-
niam ipsa sunt signum inter me et vos in
generationes vestras, ut sciatis me esse De-
um sanctificatorem vestrum. Et obser-
14 vate sabbathum quoniam ipsum vobis est
sanctum; et qui violaverit illud, occida-
tur occisione; et quicunque fecerit in eo
opus, abscindatur ille homo de gente sua.
15 Et quidem fient opera in sex diebus, et
in septimo die cessatio est, ipsáque est sab-
bathum sanctum Deo. Quicunque fecerit
opus in die sabbathi, occidetur.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XXXI.

1 Et locutus est Dominus
2 Mosi, dicens; Vide, voca-
vi ex nomine Beseleel filiũ
Huri, filium Hor de tri-
bu Juda. Et implevi eum
3 spiritu Dei in sapientia, &
intelligentia, & scientia, &
4 in omni opere. Et ad exco-
gitandum (a) artificia ad
operandum in auro, & in
5 argento, & in ære. Et
in fabrefactura lapidis ad
(b) sculpendum, & in fa-
brefactura ligni ad facien-
6 dum omne opificium. Ego
autem, ecce dedi ei Eliab
filium Achisamach de tribu
Dan, atque in cor omnis
sapientis corde dedi sapien-
tiam ut faciant omnia quæ
7 præcepi tibi. Tabernaculum
testimonii, & arcam testa-
menti, propitiatorium quod
est super eam, & omnia va-
sa tabernaculi. Mensam, &
8 omnia vasa ejus, candela-
brum purum, & omnia va-
sa ejus: altare incensi. Al-
tare quoque Holocausti, &
9 omnia vasa ejus; labrum &
basim ejus. Vestes minis-
10 terii, et vestes sanctas Aaro-
nis Sacerdotis, & vestes
filiorum ejus, ut sacerdotio
fungantur. Oleum unctionis,
11 & incensum aromatum pro
Sanctuario: secundùm o-
mnia quæ præcepi tibi, fa-
cient. Et locutus est Domi-
12 nus Mosi, dicens; Tu verò
13 loquere filiis Israel, dicens;
utique Sabbata mea custo-
dietis, quoniam signum hoc
est inter me, & inter vos in
generationibus vestris, ut
cognoscatis quoniam ego sum
Dominus vos sanctificans.
14 Custodietis igitur Sabbatum,
nam sanctum est vobis: qui
prophanaverit illud (c) mor-
te morietur. Omnis enim qui
fecerit in eo opus, (d) dele-
bitur anima de medio popule-
rum suorum. Sex diebus
15 operaberis, sed die septimo
Sabbatum erit, requies san-
ctitatis Domino. Quicunque
fecerit opus in die Sabbati,
(e) morte morietur.

VER. SAM. (a) de artificiis (b) perficiendã, (c) occisione occidetur. (d) extirpabitur (e) occisione occidatur.

ספר שמות : לב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

cessationem faciendum ad ,cessationem Israel filii custodiēt Et

16 וְשָׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת
signum Israel filios inter &,me Inter ,seculi pactum suis generationib⁹ in

17 לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת
cœlos Dominus fecit diebus sex Quia .seculum in ipsa

הִוא לְעֹלָם כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם
dedit Et .respiravit &,cessavit septimo die in & ,terram &

18 וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ: וַיִּתֵּן אֶל
,testimonii tabulas duas ,Sinai monte in secum loqui *cum complere ut*,Moseh

מֹשֶׁה כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּהַר סִינָי שְׁנֵי לֻחֹת הָעֵדֻת
.Dei digito in scriptas lapidis tabulas

לֻחֹת אֶבֶן כְּתֻבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים:

CAP. XXXII. לב

,monte è *descendendum ad* Moseh tardaret quòd populus vidit Et

1 וַיַּרְא הָעָם כִּי־בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן־הָהָר
fac ,Surge :eum ad dixerunt &,Aharon *super* populus est congregat⁹ &

וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה־
qui ,viro Moseh huic quia ,nos ante eant qui Deos nobis

לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי־זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר
dixit Et *ei fuit* quid *novimus non* ,Ægypti terrâ è nos fecit ascendere

2 הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה־הָיָה לוֹ: וַיֹּאמֶר
,vestrarū uxorū auribꝰ in quæ ,auri inaures Separate: Aharon eos ad

אֲלֵהֶם אַהֲרֹן פָּרְקוּ נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשֵׁיכֶם
omnis *abruperunt* Et .me ad adducite & ,vestrarū filiarū & ,vestrorū filiorū

בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהָבִיאוּ אֵלָי: וַיִּתְפָּרְקוּ כָּל־
.Aharon ad adduxerūt &,suis auribꝰ in quæ ,*auri inaures* populus

3 הָעָם אֶת־נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל־אַהֲרֹן:
vitulum *illud* fecit & ,stylo *in* illud formavit & ,eorū manu è cepit Et

4 וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיִּצֶר אֹתוֹ בְּחֶרֶט וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל
te fecerūt ascendere qui ,Israel tui dii Isti : dixerunt & ,*fusionis*

מַסֵּכָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ
,ejus *facies ad* altare ædificavit &,Aharon vidit Et .Ægypti terra è

5 מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיַּרְא אַהֲרֹן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו
manicarum Et .cras Domino Solennitas:dixit &,Aharō clamavit &

וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וַיֹּאמַר חַג לַיהוָה מָחָר: וַיַּשְׁכִּימוּ
.pacifica fecerunt accedere &,holocausta *fecerūt ascēdere* & ,crastino de

6 מִמָּחֳרָת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיַּגְּשׁוּ שְׁלָמִים
est locut⁹ Et .*ridendū ad* surrexerūt &,*bibendū ad & edendū ad* popul⁹ sedit Et

וַיֵּשֶׁב הָעָם לֶאֱכֹל וְשָׁתוֹ וַיָּקֻמוּ לְצַחֵק: וַיְדַבֵּר
quem,tuus popul⁹ corrupit quia,descende,Vade : Moseh ad Dominus

7 יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֶךְ־רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ אֲשֶׁר
quam via de citò Recesserunt .Ægypti terra è fecisti ascendere

8 הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: סָרוּ מַהֵר מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
immolaverūt &,ei se incurvaverūt &,*fusionis* vitulū sibi fecerūt,eis præcepi

צִוִּיתִם עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ וַיִּזְבְּחוּ־
te fecerūt ascēdere qui ,Israel tui dii Isti : dixerunt & ,ei

לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ
Vidi : Moseh ad Dominus dixit Et .Ægypti terra è

9 מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רָאִיתִי אֶת־
.*ipse cervice durus* popul⁹ ecce & ,hunc populum

הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא:

16 Custodiant filii Israel Sabbatum, & celebrent illud in generationibus suis. Pactum est sempiternum Inter me & filios Israel, signúmque perpetuum. Sex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram, & in septimo ab opere cessavit. Dedítq; Dñs Moysi, completis hujuscemodi sermonib⁹ in monte Sinai, duas tabulas testimonii lapideas, scriptas digito Dei.

CAP. XXXII.

1 VIdens autem popul⁹ quòd morā faceret descendendi de monte Moyses, congregat⁹ adversùs Aaron, dixit; Surge, fac nobis deos, qui nos præcedant: Moysi enim huic viro, qui nos eduxit de terra Ægypti, ignoramus quid acciderit.
2 Dixítq; ad eos Aaron, Tollite inaures aureas, de uxorum filiorúmq; & filiarum vestrarum auribꝰ; & afferte ad me.
3 Fecítque popul⁹ quæ jusserat, deferens inaures ad Aaron.
4 Quas cùm ille accepisset, formavit opere fusorio, & fecit ex eis vitulum conflatilem; dixerúntque, Hi sunt dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti.
5 Quod cùm vidisset Aaron, ædificavit altare coram eo, & præconis voce clamavit, dicens, Cras solennitas Dñi est.
6 Surgentésq; manè obtulerūt holocausta, & hostias pacificas, & sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere.
7 Locutus est autem Dñs ad Moysen, dicens; Vade, descende: peccavit populus tuus, quem eduxisti de terra Ægypti.
8 Recesserunt citò de via, quam ostendisti eis: fecerúntque sibi vitulum conflatilem, & adoraverunt, atque immolantes ei hostias, dixerunt; Isti sunt dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti.
9 Rursúmque ait Dominus ad Moysen, Cerno quòd populus iste duræ cervicis sit.

16 Custodiant filii Israel sabbatum, & celebrent illud in generationibus suis. Pactum est sempiternum Inter me & filios Israel, signúmque perpetuum. Sex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram, & in septimo ab opere cessavit. Dedítq; Dñs Moysi, completis hujuscemodi sermonib⁹ in monte Sinai, duas tabulas testimonii lapideas, scriptas digito Dei.

CAP. XXXII.

1 VIdens autem popul⁹ quòd morā faceret descendendi de monte Moyses, congregat⁹ adversùs Aaron, dixit; Surge, fac nobis deos, qui nos præcedant: Moysi enim huic viro, qui nos eduxit de terra Ægypti, ignoramus quid acciderit.
2 Dixítq; ad eos Aaron, Tollite inaures aureas, de uxorum filiorúmq; & filiarum vestrarum auribꝰ; & afferte ad me.
3 Fecítque popul⁹ quæ jusserat, deferens inaures ad Aaron.
4 Quas cùm ille accepisset, formavit opere fusorio, & fecit ex eis vitulum conflatilem; dixerúntque, Hi sunt dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti.
5 Quod cùm vidisset Aaron, ædificavit altare coram eo, & præconis voce clamavit, dicens, Cras solennitas Dñi est.
6 Surgentésq; manè obtulerūt holocausta, & hostias pacificas, & sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere.
7 Locutus est autem Dñs ad Moysen, dicens; Vade, descende: peccavit populus tuus, quem eduxisti de terra Ægypti.
8 Recesserunt citò de via, quam ostendisti eis: fecerúntque sibi vitulum conflatilem, & adoraverunt, atque immolantes ei hostias, dixerunt; Isti sunt dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti.
9 Rursúmque ait Dominus ad Moysen, Cerno quòd populus iste duræ cervicis sit.

16 Καὶ φυλάξουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ Σάββατα, ποιεῖν ἀυτὰ εἰς τὰς γενεὰς ἀυτῶν.
17 Διαθήκη αἰώνιος ἐν ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, σημεῖόν (π) ὅτιν ἐν ἐμοὶ αἰώνιον. ὅτι ἓξ ἡμέρας ἐποίησε κύριος (ρ) τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ (σ) κατέπαυσε, καὶ ἐπαύσατο.
18 Καὶ ἔδωκε Μωυσῇ ἡνίκα κατέπαυσε λαλῶν (τ) αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ Σινᾶ, τὰς δύο πλάκας τὰς μαρτυρίου, πλάκας λιθίνας γεγραμμένας τῷ δακτύλῳ τοῦ Θεοῦ.

MS.A. (π) ἐστιν αἰώνιον. ὅτι ἐν ἓξ (ρ) τὸν τε οὐρανὸν (σ) ἐπαύσατο, καὶ κατέπαυσε. (τ) πρὸς ἀυτὸν

ΚΕΦ. λϚ'.

1 Καὶ ἰδὼν ὁ λαὸς, ὅτι κεχρόνικε Μωυσῆς καταβῆναι ἐκ τοῦ ὄρους, συνέζη ὁ λαὸς ὅτι Ἀαρὼν, καὶ (α) λέγουσιν αὐτῷ, Ἀνάστηθι, καὶ ποίησον ἡμῖν θεὸς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωυσῆς οὗτος ὁ ἄνθρωπος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ, Καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀαρὼν, Περίελεσθε τὰ ἐνώτια τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν γυναικῶν ὑμῶν καὶ ἐνέγκατε πρός με.
3 Καὶ περιείλαντο πᾶς ὁ λαὸς τὰ ἐνώτια τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν τοῖς (β) ὠσὶν ἀυτῶν, καὶ ἤνεγκαν πρὸς Ἀαρών. Καὶ ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν ἀυτῶν, καὶ ἔπλασεν (γ) ἀυτὰ ἐν τῇ γραφίδι· καὶ ἐποίησεν (δ) ἀυτὰ μόσχον χωνευτὸν, (ε) καὶ εἶπεν, Οὗτοι οἱ θεοί σου Ἰσραὴλ, οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
5 Καὶ ἰδὼν Ἀαρὼν ᾠκοδόμησε θυσιαστήριον κατέναντι αὐτοῦ, καὶ ἐκήρυξεν Ἀαρὼν, λέγων, Ἑορτὴ (ζ) τῷ κυρίῳ αὔριον. Καὶ ὀρθρίσας τῇ ἐπαύριον ἀνεβίβασεν ὁλοκαυτώματα, καὶ προσήνεγκε θυσίαν σωτηρίου· καὶ ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.
7 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, (η) Βάδιζε τὸ τάχος, καταβαῖνε ἐντεῦθεν· ἠνόμησε γὰρ ὁ λαός σου, (θ) ὃν ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Παρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς. ἐποίησαν ἑαυτοῖς μόσχον, καὶ προσκυνήκασιν αὐτῷ, καὶ θύσαντες αὐτῷ, καὶ εἶπαν, Οὗτοι οἱ θεοί σου Ἰσραὴλ, οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

MS.A. Κεφ. λϚ'. (α) ἔλεγον (β) ὠσὶν τῶν γυναικῶν ἀυτῶν, (γ) ἀυτὸ ἐν γραφίδι· (δ) ἀυτὸ (ε) καὶ εἶπαν, (ζ) κυρίῳ (η) Βάδιζε, καταβῆναι τὸ τάχος ἐντεῦθεν· (θ) ὃς

Et custodient filii Israel sabbata, facere ea in progenies suas. Testamentum æternum in me & (f) filios Israel: signum est in me æternum. Quia sex diebus fecit Dominus cœlum & terram; & die septimo requievit, & cessavit. Et dedit Moysi statim ut cessavit loqui ad eum in monte Sina, duas tabulas testimonii, tabulas lapideas scriptas digito Dei.

CAP. XXXII.

ET videns populus, quia tardavit Moyses descendere de monte, (a) convenit populus in Aaron, & dicunt ei, Surge, & fac nobis deos, qui præcedent nos. Moyses enim hic homo qui eduxit nos de terra Ægypti, non scimus, quid factum sit ei. Et dicit eis Aaron, Demite inaures aureas, quæ in auribus uxorum vestrarum & filiarum: et afferte ad me. Et abstulerunt omnis populus inaures aureas, quæ in auribus earum; & attulerunt ad Aaron. Et accepit de manibus eorum, & formavit eas in (b) stylo: & (c) fecit eas vitulum conflatilem, & dixit, Hi dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti. Et videns Aaron ædificavit altare in conspectu ejus: & præconii voce clamavit Aaron, dicens, Festivitas Domini cras. Et surgens manè die crastino, ascendere fecit holocaustoma ta, & abstulit sacrificium salutaris: & sedit populus edere & bibere, & surrexerunt ludere. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens, Vade celeriter, descende hinc. Iniquitatem enim fecit populus tuus, quem eduxisti de terra Ægypti. Transgressi sunt citò de via, quam (d) mandásti eis. Fecerunt sibi vitulum, & adoraverunt eum, & sacrificaverunt ei, et dixerunt, Hi dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Obſervent ergò filii Israel ſabbathum Dño, ut faciatis ſabbathum in generationes veſtras, fœdere perpetuo. Inter me & inter filios Israel ſignum eſt ſempiternum: ſex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram, & maria, & quicquid eſt in eis, die verò ſeptimo ceſſavit & quievit. Deditque Moſi poſtquam finem fecit loquendi cum eo in monte Sinai, duas tabulas teſtimonii, tabulas lapideas, ſcriptas digito Domini Dei.

CAP. XXXII.

VIdens autē popul⁹ quòd morā feciſſet Moſes deſcendēdi de monte, congregat⁹ eſt popul⁹ adverſùs Aharonē, & inquiūt illi, Surge, fac nobis deos qui incedant corā nobis: quādoquidē huic viro Moſi qui eduxit nos è terra Ægypti, neſcim⁹ quid evenerit. Ait illis Aharō, Refigite inaures aureas quæ ſunt in auribꝰ uxorū veſtrarū, & filiorū filiarumq; veſtrarū, & afferte mihi. Refixerūt igitur totꝰ popul⁹ inaures quæ erāt in auribꝰ ſuis, & attulerunt ad Aharonem. Quod ab iis acceptum formavit in typo, confecitque vitulum fuſile. Et dixerunt, iſte eſt deus, O Iſrael, qui extraxit te de terra Ægypti. Timuitque Aharon, & extruxit aram coram eo, & exclamavit Aharon, ac dixit, Solemnitas eſt Domino cras. Anteverterunt ergò die craſtino, & extulerunt holocauſta, et ſacrificaverūt perfecta, et obtulerūt oblationes: ſederúntq; populus ad manducandum & bibendum, & ſurrexerunt ad ridendum & ludendum. Dixit autem Dñs ad Moſen, Deſcende, vade tibi hinc: nam corruptionem commiſit populus tuus quem eduxiſti ex Ægypto. Deflexerunt illicò à via quam præceperam eis, & fecerunt ſibi vitulum fuſuræ, & adoraverunt eum, & ſacrificaverunt illi, ac dixerunt, iſte eſt Deus tuus, O Iſrael, qui te extraxit è terra Ægypti. Dixit etiam Dñs ad Moſen, Conſideravi populum iſtum, & en populus eſt præfractæ cervicis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

16 וְיִטְרוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת שַׁבְּתָא
לְמֶעְבַּד יָת שַׁבְּתָא לְדָרֵיהוֹן קְיָם
17 עָלַם: בֵּין מֵימְרִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אָת הִיא לְעָלַם אֲרֵי שְׁתָּא יוֹמִין
עֲבַד יְיָ יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא
18 וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שְׁבַת וְנָח: וִיהַב
לְמשֶׁה כַּד שֵׁיצִי לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ
בְּטוּרָא דְסִינַי תְּרֵין לוּחֵי סָהֲדוּתָא
לוּחֵי אַבְנָא כְּתִיבִין בְּאֶצְבְּעָא דַיְיָ:

לב

1 וְחָזֵא עַמָּא אֲרֵי אוֹחֵר מֹשֶׁה לְמִיחַת
מִן טוּרָא וְאִתְכְּנֵשׁ עַמָּא עַל
אַהֲרֹן וְאָמְרוּ לֵיהּ קוּם עְבַד לָנָא
דְחִלִין דִיהֲכוֹן קֳדָמָנָא אֲרֵי דֵין
מֹשֶׁה גַּבְרָא דִי אַסְקָנָא מֵאַרְעָא
2 דְמִצְרַיִם לָא יְדַעְנָא מָה הֲוָה לֵיהּ:
וַאֲמַר לְהוֹן אַהֲרֹן פְּרִיקוּ קְדָשֵׁי
דְדָהֲבָא דִי בְּאוּדְנֵי נְשֵׁיכוֹן בְּנֵיכוֹן
3 וּבְנָתֵיכוֹן וְאַיְתוּ לִי: וְאִתְפְּרִיקוּ כָּל
עַמָּא יָת קְדָשֵׁי דְדָהֲבָא דִי
בְּאוּדְנֵיהוֹן וְאַיְתָיאוּ לְוָת אַהֲרֹן:
4 וּנְסִיב מִידְּהוֹן וְצַר יָתֵיהּ בְּזִיפָּא
וְעַבְדֵיהּ עֶגֶל מַתְכָּא וַאֲמָרוּ אִלֵּין
דְחִלָתָךְ יִשְׂרָאֵל דִי אַסְקוּךְ מֵאַרְעָא
דְמִצְרָיִם: וַחֲזָא אַהֲרֹן וּבְנָא מַדְבְּחָא
5 קֳדָמוֹהִי וְקָרָא אַהֲרֹן וַאֲמַר חַגָּא
קֳדָם יְיָ מָחָר: וְאַקְדִימוּ בְיוֹמָא
דְבַתְרוֹהִי וְאַסִּקוּ עֲלָוָן וְקָרִיבוּ
נִכְסִין וְאַסְחַר עַמָּא לְמֵיכַל וְלִמְשֵׁי
6 וְקָמוּ לְחַיָּכָא: וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה
אוֹל חוֹת אֲרֵי חֲבִילוּ עַמָּךְ דִי
7 אַסְקֵתָא מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם: סְטוּ
בְּפִרְיַע מִן אוֹרְחָא דִי פַּקֵּדְתִּנוּן
עֲבָדוּ לְהוֹן עֶגֶל מַתְכָּא וְסָגִידוּ לֵיהּ
וְדַבְּחוּ לֵיהּ וַאֲמָרוּ אִלֵּין דְחִלָתָךְ
יִשְׂרָאֵל דִי אַסְקוּךְ מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם:
8 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה גְּלֵי קֳדָמַי יָת עַמָּא
הָדֵין וְהָא עַם קְשֵׁי קֹדָל הוּא:

16 Custodiantq; filii Israel sabbatũ: ut celebrent sabbatũ in
generationib⁹ suis, pactũ æ
tẽrnũ est. Inter verbum meũ
17 & inter filios Israel; signũ est
in æternũ: quoniã sex dieb⁹
fecit Dñs cœlũ & terrã; &
in die septimo, quievit & re-
18 quievit. Dedítq; Moysi, cum
consummâsset loqui cum eo
in monte Sinai, duas tabulas
testimonii: tabulas lapideas,
scriptas digito Dei.

CAP. XXXII.

1 VIdítq; populꝰ, quòd morã faceret Moyses ut descenderet de monte: & congregatus est populꝰ ad Aarõ & dixerũt ei, Surge, fac nobis Deos, qui gradiantur ante nos; Moysi enim huic viro, qui eduxit nos de terrâ Ægypti,
2 nescimꝰ quid acciderit. Dixitq; eis Aaron; Tollite inaures aureas, quæ sunt in auribꝰ uxorũ vestrarũ, filiorũ, et filiarũ vestrarũ: et afferte ad
3 me. Tuleruntq; omnis populꝰ inaures aureas, quæ erant in auribꝰ suis: et detulerunt ad
4 Aaron. Et tulit de manibꝰ eorũ, et formavit illud circino; et fecit vitulũ conflatilẽ: et dixerunt; Isti sunt Dii tui, Israel, qui ascendere te fecerũt de terrâ Ægypti. Vidítq;
5 Aaron; & ædificavit altare corã eo: clamavitq; et ait; Solennitas corã Dño erit Cras.
6 Et surrexerunt mane sequenti die; & immolaverunt holocaustа, & obtulerunt hostias: sedítq; populꝰ, ut mãducaret et biberet; & surrexerunt ad ludendũ.
7 Locutúsq; est Dñs ad Moysẽ: Vade descende; quia corruptꝰ est populꝰ tuꝰ, quẽ ascendere feci-
8 sti de terra Ægypti. Recesserũt citò, à via quã præcepisti eis; fecerunt sibi vitulũ conflatilẽ: et adoraverũt eum, et sacrificaverũt ei; atq; dixerũt; Isti sunt Dii tui, Israel, qui te ascendere fecerunt de terra
9 Ægypti. Dixitq; Dñs ad Moysen: Notũ est corã me, ꝙ populus iste sit duræ cervicis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 * ושמרו בני־ישראל את־השבת לעשות את־השבת לדרתם ברית עולם:
17 בינו ובין בני ישראל אות הוא לעלם כי ששת ימים עשה יהוה את־השמים ואת־הארץ וביום השביעי שבת וינפש:
18 ** ויתן אל־משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לחת העדת לחת אבן כתבים באצבע אלהים:

1 * וירא העם כי בשש משה לרדת מן־ההר ויקהל העם על־אהרן ויאמרו אליו קום עשה־לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי־זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה־היה לו:
2 ויאמר אליהם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם בניכם ובנתיכם והביאו אלי:
3 ויתפרקו כל־העם את־נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל־אהרן:
4 ויקח מידם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים:
5 וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג ליהוה מחר:
6 וישכמו ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים וישב העם לאכל ושתו ויקמו לצחק:
7 ויאמר יהוה אל־משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים:
8 סרו מהר מן־הדרך אשר צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו־לו ויזבחו־לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים:
9 ויאמר יהוה אל־משה ראיתי את־העם הזה והנה עם־קשה־ערף הוא:

VER. SAMAR.

16 * ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם:
17 בינו ובין בני ישראל אות הוא לעלם כי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש:
18 ** ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לחת העדת לחת אבן כתבים באצבע אלהים:

1 * וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו:
2 ויאמר אליהם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם בניכם ובנתיכם והביאו אלי:
3 ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל אהרן:
4 ויקח מידם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים:
5 וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג ליהוה מחר:
6 וישכמו ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים וישב העם לאכל ושתו ויקמו לצחק:
7 ויאמר יהוה אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים:
8 סרו מהר מן הדרך אשר צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויזבחו לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים:
9 ויאמר יהוה אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

16 Custodient igitur filii Israel Sabbatũ ut celebrent Sabbatũ in generationibus suis, fœdus æternũ. Inter me et inter filios Israel signum hoc est in æternum, quoniam sex diebus fecit Dominus cœlum & terram, & die septimo cessavit,
18 & (f) quievit. Et dedit Moysi, postquam consummavit loqui cum eo in monte Sinai, duas tabulas testamenti, tabulas lapideas scriptas digito Dei.

CAP. XXXII.

1 Videns autẽ populꝰ quòd Moses tardaret descendere de monte, congregavit se adversus Aaronem, dixerúntq; ei, Surge, fac nobis deos qui incedant (a) ante nos, quoniã
2 isti Moysi viro qui ascendere nos fecit de terra Ægypti, nescimus quid acciderit. Respondítq; eis Aaron, Tollite inaures aureas, quæ sunt in auribus uxorum vestrarum, filiorum vestrorum, & filiarũ vestrarum, & afferte ad me.
3 Et sustulit omnis populus inaures aureas quæ erant in auribus suis, & attulerunt ad
4 Aaronem. Et accepit de manibus eorum, ut formaret eum cum stylo, fecitq; eum vitulũ fusilem: Postea dixerunt, Hi sunt dii tui Israel qui te eduxerunt de terra Ægypti. (b) Videns autẽ Aaron (c) ædificavit altare ante eum:
5 clamavitq; Aaron, & dixit, Cras festũ est Domino. Itaq;
6 craslinâ die surrexerunt manè, & obtulerunt holocausta, & attulerunt pacificas hostias, sedítq; populus ut ederet & biberet, & surrexit ut
7 luderet. Locutúsq; est Dominus Moysi, dicens, Vade, (d) descende, quia corrupit se populꝰ tuus quem eduxisti de terra Ægypti. Declinaverunt celeriter de via quam
8 præcepisti eis: fecerunt sibi vitulum conflatilem, & adoraverunt eum, & sacrificaverunt ei, & dixerunt, Ecce dii tui Israel qui eduxerunt te de terra Ægypti.
9 Dixit præterea Dominus Moysi, Vidi populum istum, & ecce populus est duræ cervicis.

VER. SAM. (f) respiravit. (a) juxta placitum nostrum. (b) Metuit (c) et (d) nunc

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * فلْيحفظ بنو اِسرايلَ ويقيموا واجباتها لاجيالهم * عهْدَ الدَّهرِ فيما بيني وبين بني اِسرِيلَ هي
17 علامة الي الدَّهرِ * اذْ في سِتَّة ايَّام صنع اللّٰه السَّمواتِ والارْض * وفي اليوم السَّابع عطَّلها وارَاحها
18 * ثم دفع الي موسي حين فرغ من مخاطبته على جبل سِنّا ي لوحي الشَّهادة * لوحين من
1 جوهرٍ مكْتوبين بفعْلِ اللّٰه * * الفصْل الثَّاني والثَّلثون * * ولمَّا راي القوم انَّ موسي
قد ابطاء عن النزولِ من الجبلِ تجمَّعوا الي هرون وقالوا له * قم فاصْنع لنا معبودًا يسيرُ بين
2 ايْدينا فانَّ ذلك الرَّجل موسي الَّذي اصْعدنا من بلد مصْر لا نعْلم ما كان من امْرِ * فقال لهم
3 هرون فكُّوا سنوف الذَّهب الَّتي في اذان نسائكم وبنيكم وبناتكم وايوني بها * فكَّ جميع القوم
4 قرطة الذَّهب الَّتي في اذانهم * وايَّوا بها الي هرون * فاخذها منهم وامر من صوَّرها بقالبٍ * فصنعها
5 عجْلًا مسبوكًا * فسجدوا له وقالوا هذا ربُّك يا نسْل اِسرايلَ الَّذي اصْعدك من ارْض مصْر * فلمَّا
6 راي ذلك هرون بنى مذْبحًا بين يديه * ونادي فقال للّٰه حجًّا غدًا * ثم ادَّكروا من غدٍ فقربوا
7 صعائد * وبجوا سلايم * وجلس القوم ليناموا كلوا ويسربوا * وقاموا يلْعبوا * فقال اللّٰه لموسي امْضِ
8 فانْزلْ * فقد فسد سعبك الَّذي اصْعدته من بلد مصْر * زالوا سريعًا من الطَّريقِ الَّذي امرهم
سلوكه * وصنعوا لهم عجْلًا مسبوكًا * فسجدوا له وذبحوا له * وقالوا هذا ربُّك يا نسْل اِسرايلَ الَّذي
9 اصْعدك من بلد مصْر * ثم قال له قد علمْت انَّ هؤلاء القوم قوم صعاب الرِّقاب *

Observent ergò filii Israil, et perpetuent cæremonias ejus in suas generationes. Pactum æternitatis inter me et filios Israil, 16
est signũ usq; in æternũ; cùm in sex diebus fecerit Deus cœlos et terram, et in die septimo cessationẽ et requietẽ dederit eis. 17
Deinde tradidit Musæ postquam cessavit loqui cum eo super montem Sinai, duas tabulas testimonii, duas tabulas gemmeas scriptas opere Dei. 18

CAP. XXXII.

Cum autẽ vidisset populus Musã fecisse morã descendẽdi de mõte, turmatim venerunt ad Haron, et dixerũt ei, Surge, et fac nobis deũ qui ambulet ante nos, quoniã ille vir Musa, qui eduxit nos de regione Ægypti, ignoramꝰ quid actũ sit de ipsius. Dixit eis Haron, Solvite inaures auri quæ sunt in auribus uxorũ vestrarũ, et filiorũ et filiarũ vestrarũ, ad afferte eas ad me. Et solvit omnis populus inaures auri quæ erãt in auribus suis, et attulerũt eas ad Haron. Et accepit illas ab eis, et præcepit cui formaret eas in formã: et fecit eas vitulũ fusilẽ, et adoraverũt eũ. Et dixerũt, Hic est dominus tuꝰ O progenies Israil, qui extraxit te de terrâ Ægypti. Cùmq; vidisset id Haron, ædificavit altare ante eũ, et proclamavit, ac dixit, Deo celebritas est cras. Deinde surrexerũt manè, et obtulerũt oblationes, et mactârũt pacifica. Et sedit populus ut mãducarent, et biberent, et surrexerunt ludere. Dixítque Deus Musæ, Vade, & descende, jam enim corruptus est populus tuus quẽm extraxisti de regione Ægypti. Defecerunt citò de viâ per quã præceperam eis ambulare: & fecerunt sibi vitulum fusilem, et adoraverunt eum, & mactâruat ei, & dixerunt, Hic est dominus tuus O progenies Israil qui extraxit te de regione Ægypti. Deinde dixit ei, Jam scivi quòd hujusmodi populus est populus difficilis cervicibus.

ספר שמות: לב

eos consumã & ,eos in *meum nasum* excandescet &,me dimitte nunc Et

10 וְעַתָּה הַנִּיחָה לִי וְיִחַר־אַפִּי בָהֶם וַאֲכַלֵּם
Moseh oravit Et .magnam gentem in te faciam &

11 וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל: וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת־
excandescet Domine quid Ad : dixit & ,sui Dei Domini *facies*

פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָּה יְהוָה יֶחֱרֶה
Ægypti terra è fecisti exire quem,tuum populũ in *tuos nasus*

אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
dicent quid Ad ? forti manu in & ,magna fortitudine in

12 בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה: לָמָּה יֹאמְרוּ
eos occidendum ad ,eos *fecit exire malitia* In : dicendo ,Ægyptii

מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לַהֲרֹג אֹתָם
Revertere ? terræ ſuperficie de eos cõſumendum ad & ,montibus in

בֶּהָרִים וּלְכַלֹּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב
Recordare .*tuo populo* malum ſuper te pœniteat & ,tui *naſi* ira ab

13 מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ: זְכֹר
ei juraſti quibus,tuorũ ſervorum Iſrael & Iſchac ,Abraham

לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם
ſtellas ſicut veſtrum ſemẽ Multiplicabo : eos ad es locutus & ,*te in*

בְּךָ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי
,veſtro ſemini dabo ,dixi quam hanc terram omnẽ & ,cœlorum

הַשָּׁמַיִם וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם
malum ſuper Dominum pœnituit Et .ſeculum in hæreditabũt &

14 וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: וַיִּנָּחֶם יְהוָה עַל־הָרָעָה
è Moſeh deſcẽdit &,*ſe veritꝰ* Et.ſuo populo faceret ut eſt locutus quod

15 אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ: וַיֵּפֶן וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן־
duobꝰ à ſcriptæ tabulæ ,ejꝰ manu in teſtimonii tabulæ duæ & ,monte

הָהָר וּשְׁנֵי לֻחֹת הָעֵדֻת בְּיָדוֹ לֻחֹת כְּתֻבִים מִשְּׁנֵי
Dei opus ,tabulæ Et .ſcriptæ *ipſæ hinc* & Hinc ,ſuis lateribꝰ

16 עִבְרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים: וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
.tabulis ſuper ſculpta *ipſa* Dei ſcriptura ,ſcriptura & ,*ipſæ*

הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל־הַלֻּחֹת:
ad dixit &,ejꝰ *vociferatione in* populi vocem Jehoſuah audivit Et

17 וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת־קוֹל הָעָם בְּרֵעֹה וַיֹּאמֶר אֶל־
clamandi vox Non : dixit Et .*caſtrametatione* in prælii Vox : Moſeh

מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחֲנֶה: וַיֹּאמֶר אֵין קוֹל עַנּוֹת
.*audiens ego canendi* vocem ,*debilitatem clamandi* vox *non* & ,*fortitudinem*

גְּבוּרָה וְאֵין קוֹל עַנּוֹת חֲלוּשָׁה קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי שֹׁמֵעַ:
vidit & ,*caſtrametationem* ad appropinquavit quando fuit Et

19 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיַּרְא אֶת־
ſuis manibꝰ è projecit & ,Moſeh furor exarduit &,choros & ,vitulum

הָעֵגֶל וּמְחֹלֹת וַיִּחַר־אַף מֹשֶׁה וַיַּשְׁלֵךְ מִיָּדָיו אֶת־
quem vitulum cepit Et .monte ſub eas cõfregit & ,tabulas

הַלֻּחֹת וַיְשַׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר: וַיִּקַּח אֶת־הָעֵגֶל אֲשֶׁר
ſparſit & :*comminuit quo uſque* ,moluit & ,igne in combuſſit &,fecerant

עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ וַיִּטְחַן עַד אֲשֶׁר־דַּק וַיִּזֹר
Moſeh dixit Et .Iſrael filios *adaquavit* &,aquarum facies ſuper

21 עַל־פְּנֵי הַמַּיִם וַיַּשְׁקְ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
eum ſuper induxiſti quia ,iſte populus tibi fecit Quid : Aharon ad

אֶל־אַהֲרֹן מֶה־עָשָׂה לְךָ הָעָם הַזֶּה כִּי־הֵבֵאתָ עָלָיו
.grande peccatum

חֲטָאָה גְדֹלָה:

Verſio VULG. LAT.

10 Dimitte me, ut iraſcatur furor meus contra eos, & deleam eos : faciámque te in gentem magnam. Moyſes autem orabat Dominum Deum ſuum, dicens ; Cur, Domine, iraſcitur furor tuus contra populum tuum, quem eduxiſti de terra Ægypti, in fortitudine magna, & in manu robuſta ? Ne, quæſo, dicant Ægyptii, Callidè eduxit eos, ut interficeret in montibus, & deleret è terra : quieſcat ira tua, & eſto placabilis ſuper nequitia populi tui. Recordare Abraham, Iſaac, & Iſrael, ſervorum tuorum, quibus juráſti per temetipſum, dicens; Multiplicabo ſemen veſtrum ſicut ſtellas cœli : & univerſam terram hanc, de qua locutus ſum, dabo ſemini veſtro, & poſſidebitis eam ſemper. Placatúſque eſt Dominus, ne faceret malum quod locutus fuerat adverſùs populum ſuum. Et reverſus eſt Moyſes de monte, portans duas tabulas teſtimonii in manu ſua, ſcriptas ex utraque parte, Et factas opere Dei : ſcriptura quoque Dei erat ſculpta in tabulis. Audiens autem Joſue tumultum populi vociferantis, dixit ad Moyſen ; ululatus pugnæ auditur in caſtris. Qui reſpondit, Non eſt clamor adhortantium ad pugnam, neque vociferatio compellentium ad fugam : ſed vocem cantantium ego audio. Cúmque approquinquáſſet ad caſtra, vidit vitulum, & choros : iratúſque valdè, projecit de manu tabulas, & confregit eas ad radicem montis. Arripiénſque vitulum quem fecerant, combuſſit & contrivit uſque ad pulverem, quem ſparſit in aquam: & dedit ex eo potum filiis Iſrael. Dixítque ad Aaron; Quid tibi fecit hic populus, ut induceres ſuper eum peccatum maximum ?

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ νῦν ἔασόν με, καὶ θυμωθεὶς ὀργῇ εἰς
ἀυτὸς, ἐκλίψω αὐτές· καὶ ποιήσω σε εἰς
11 ἔθνος μέγα. Καὶ ἐδεήθη Μωυσῆς (ι)
ἔναντι κυρίυ τῦ θεῦ, καὶ εἶπεν, Ἰνατί
κύριε θυμοῖ ὀργῇ εἰς τὸν λαόν συ, ὃς ἐξ-
ήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτυ ἐν ἰσχύι μεγάλη,
καὶ (κ) ἐν τῷ βραχίονί συ τῷ ὑψηλῷ;
12 Μή ποτε εἴπωσιν οἱ Αἰγύπτιοι, λέγον-
τες, Μεὰ πονηρίας ἐξήγαγεν ἀυτὲς ἀπο-
κτεῖναι ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ ἐξανδρῶσαι ἀυ-
τὲς ἀπὸ τῆς γῆς. παῦσαι τῆς ὀργῆς
τῦ θυμῦ συ, καὶ ἴλεως γενῦ ἐπὶ τῇ κακίᾳ
13 τῦ λαῦ συ, Μνησθεὶς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
καὶ Ἰακὼβ τῶν οἰκετῶν, οἷς (λ) ὤ-
μοσας κτ σεαυτῷ, καὶ ἐλάλησας πρὸς ἀυ-
τὲς, λέγων, Πολυπλησυνῶ τὸ σπέρμα
ὑμῶν ὡσεὶ τὰ ἄστρα τῦ ὐρανῦ τῷ πλήθει·
καὶ πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην ἣν εἶπας (μ)
δῶναι ἀυτοῖς, καὶ κατακτήσυσιν ἀυτὴν εἰς
14 τὸν αἰῶνα. Καὶ ἱλάσθη κύριος (ν) περὶ
15 τῆσας τὸν λαὸν ἀυτῦ. Καὶ ἐπεστράφη
Μωυσῆς, καὶ ἐβη ἀπὸ τῦ ὄρυς. καὶ αἱ
δύο πλάκες τῦ μαρτυρίυ ἐν ταῖς χερσὶν
ἀυτῦ, πλάκες λίθιναι (ξ) κελαγλυμμέ-
ναι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἀυτῶν, ἔν-
16 θεν καὶ ἔνθεν ἦσαν γεγραμμέναι. Καὶ αἱ
πλάκες ἔργον θεῦ ἦσαν, καὶ ἡ γραφὴ γρα-
φὴ (ο) θεῦ κεκολαμμένη ἐν ταῖς πλαξί.
17 Καὶ ἀκύσας Ἰησῆς (π) τῆς φωνῆς τῦ
λαῦ χαζόντυν, λέγει πρὸς Μωυσῆν,
18 Φωνὴ πολέμυ ἐν τῇ παρεμβολῇ. Καὶ λέ-
γει, Οὐκ ἔστι φωνὴ ἐξαρχόντων κατ' ἰσχύν,
ὐδὲ φωνὴ ἐξαρχόντων τροπῆς, ἀλλὰ φωνὴν
19 ἐξαρχόντων οἶνυ ἐγὼ ἀκύω. (ρ) Καὶ ἡνίκα
ἤγγισε τῇ παρεμβολῇ ὁρᾷ τὸν μόσχον καὶ
τὲς χορές· καὶ ὀργισθεὶς θυμῷ Μωυσῆς
ἔρριψεν ἀπὸ τῶν χειρῶν ἀυτῦ τὰς δύο
πλάκας, καὶ συνέθριψεν ἀυτὰς ὑπὸ τὸ ὄ-
20 ρος. Καὶ λαβὼν τὸν μόσχον ὃν ἐποίη-
σαν (σ) κατέκαυσεν ἀυτὸν ἐν πυρὶ, καὶ
κατέλεσεν ἀυτὸν λεπτὸν, καὶ ἔπειρεν
ἀυτὸν (τ) ὑπὸ τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπότισεν ἀυ-
21 τὸ τὲς ὐὲς Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Μωυ-
σῆς (υ) τῷ Ἀαρών, Τί ἐποίησέ σοι ὁ
λαὸς ὗτος, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' ἀυτὲς ἁμαρ-
τίαν μεγάλην;

Et nunc ſine me, & indignatus irâ in eos, atteram eos : & faciam te in gentem magnam. Et oravit Moſes coram Domino Deo, & dixit, ut quid, Domine, indignaris irâ in populum tuum, quem eduxiſti de terra Ægypti in fortitudine magna, & in brachio tuo excelſo ? Nè quando dicant Ægyptii, dicentes, Cum malignitate eduxit eos ad occidendum in montibus, & delendos eos de terra. Ceſſa ab ira furoris tui, & propicius eſto ſuper malitia populi tui, Recordatus Abraham & Iſaac & Jacob famulorum tuorum, quibus jurâſti per te ipſum, & locutus es ad eos, dicens, Multiplicabo ſemen veſtrum ſicut aſtra cœli multitudine : & omnem terram hanc, quam dixiſti dare (e) eis, & obtinebunt eam in ſeculum. Et propiciatus eſt Dominus ad (ſ) ſervandum populum ſuum. Et converſus Moyſes deſcendit de monte. Et duæ tabulæ teſtimonii in manibus ejus, tabulæ lapideæ inſcriptæ ex utriſque partibus earum, hinc & hinc erant ſcriptæ. Et tabulæ opus Dei erant; & ſcriptura, ſcriptura Dei ſculpta in tabulis. Et audiens Ieſus vocem populi clamantium, ait ad Moyſen, Vox belli in caſtris. Et ait, (g) Non eſt vox præcinentium ſecundùm fortitudinem, neque vox præcinentium fugam: ſed vocem præcinentium vinum, ego audio. Et ſtatim ut appropinquavit caſtris, videt vitulum & choros. Et iratus furore Moyſes projecit de manibus ſuis ambas tabulas, & contrivit eas ſub monte. Et ſumens vitulum quem fecerant, combuſſit cum in igni, & contrivit eum minutim, & ſparſit eum ſub aqua, & potavit eâ filios Iſrael. Et dixit Moyſes ad Aaron, Quid fecit tibi populus hic, quia induxiſti ſuper eos peccatum magnum?

MS.A. (ι) καλέναντι τῦ θεῦ ἀυτῦ, καὶ (κ) ἐν βραχίονι ὑψηλῷ; (λ) ὤμοσας ἀυτοῖς καλὰ (μ) δοῦναι τῷ σπέρματι ἀυτῶν, καὶ (ν) περὶ τῆς κακίας, ἧς εἶπε ποιῆσαι τὸν (ξ) γεγραμμέναι (ο) θεῦ ἐστιν κεκολαμμένη (π) τὸν φωνὴν (ρ) Ἡνίκα δ' ἤγγισεν (σ) καθέκαυσεν πυρὶ, καὶ κατίλασεν λεπτὸν, (τ) ἐπὶ τὸ (υ) πρὸς Ἀαρών.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Igitur permitte mihi, & invaleſcet furor meus in eos, interficiamque illos, & faciam te in gentem magnam. Et oravit Moſes coram Domino Deo ſuo dicens, Ne quæſo Domine, ne invaleſcat furor tuus in populum tuum quem eduxiſti ex Ægypto tuâ fortitudine magnâ brachio tuo excelſo. Et ne dicant Ægyptii, Ad malum eorum eduxit eos, ut occideret eos inter montes, & ut deſtrueret eos de ſuperficie terræ. Quieſce ab æſtu furoris tui, & placare ſuper ſcelus populi tui. Memineris Abrahæ & Iſahac & Iſraelis ſervorum tuorum quibus juráſti per temetipſum; & dixiſti eis, Multiplicabo ſemen veſtrum ſicut ſtellas quæ in cœlo ſunt : & univerſæ terræ de qua dixi, Dabo ſemini veſtro, & poſſidebunt eam in æternum. Et placatus eſt Dominus ſuper malum quod dixerat ſe facturum populo ſuo. Converſus autem Moſes, deſcendit de monte, duas tabulas teſtimonii manu ſuâ geſtans, tabulas quæ ſcriptæ erant ab ambobus lateribus, hinc & illinc ſcriptæ erant. Et tabulæ opus Dei erant; & ſcriptura, ſcriptura Dei erat inciſa in tabulis. Audiens autem Jeſus vocem populi agonizantis, dixit ad Moſen, Vox certaminis eſt in caſtris. Inquit ad eum Moſes, Non vocem ſermonis fortium, neque vocem debilium, vocem autem peccati ego audio. Cúmque acceſſiſſet ad caſtra, vidit vitulum & cymbala : & excanduit Moſes, projecitque tabulas de manu ſua, & confregit eas in radicibus montis. Et ſumens vitulum quem fecerant, combuſſit eum igne, & limavit eum limâ quoad comminutꝰ eſſet quaſi pulvis : & ſpargens ſcobem ejus ſuper faciem aquæ, potũ dedit gẽti Iſraeliticæ. Et dixit Moſes ad Aharonẽ, Quid fecit tibi populus iſte, ut induxeris ſuper eũ peccatũ maximũ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

וּכְעַן אֲנַח בְּעוּתָךְ מִן קֳדָמַי וְיִתְקַף רוּנְזִי בְּהוֹן וַאֲשֵׁיצִנּוּן וְאֶעְבֵּד יָתָךְ לְעַם סַגִּי: וְצַלִּי מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ אֱלָהֵיהּ וַאֲמַר לְמָא יְיָ יִתְקַף רוּנְזָךְ בְּעַמָּךְ דִּי אַפֵּקְתָּא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם בְּחֵיל רַב בִּידָא תַקִּיפָא: לְמָא יֵימְרוּן מִצְרָאֵי לְמֵימַר בְּבִישָׁא אַפֵּקְנוּן לְקָטָלָא יָתְהוֹן בֵּינֵי טוּרַיָּא וּלְשֵׁיצָיוּתְהוֹן מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא תּוּב מִתְקוֹף רוּנְזָךְ וְאִתְיְהִב מִן בִּישְׁתָּא דְמַלֵּלְתְּ לְעַמָּךְ: אַדְכַּר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עַבְדָּךְ דִּי קַיֵּמְתָּא לְהוֹן בְּמֵימְרָךְ וּמַלֵּלְתָּא עִתְּהוֹן אַסְגֵּי יָת בְּנַיכוֹן כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וְכָל אַרְעָא הָדָא דִּי אֲמָרִית אֶתֵּן לִבְנַיכוֹן וְיֵחְסְנוּן לְעָלַם: וְיִתֵּב יְיָ מִן בִּישְׁתָּא דִּי מַלֵּל לְמֶעְבַּד לְעַמֵּהּ: וְאִתְפְּנִי וּנְחַת מֹשֶׁה מִן טוּרָא וְתַרְתֵּין לוּחֵי סַהֲדוּתָא בִּידֵיהּ לוּחֵי כְּתִיבִין מִתַּרְעֵיהוֹן מִכָּא וּמִכָּא אִנּוּן וְכְתָבָא דִּיְיָ אִנּוּן וְכְתָבָא דִּיְיָ הוּא מְפָרַשׁ עַל לוּחַיָּא: וּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ יָת קָל עַמָּא כַּד מְיַבְּבִין וַאֲמַר לְמֹשֶׁה קָל קְרָבָא בְּמַשְׁרְיָתָא: וַאֲמַר לָאו קָל גְּבוּרִין דְּנָצְחִין בְּקָרְבָא וְאָף לָא קָל חַלָּשִׁין דְּמִתְבָּרִין קָל דְּמִחַיְּכִין אֲנָא שָׁמֵעַ: וַיְהִי כַּד קָרִיב לְמַשְׁרְיָתָא וַחֲזָא יָת עֶגְלָא וְחֵנָנִין וְתִקּוּף: רוּנְזָא דְמֹשֶׁה וּרְמָא מִן יְדוֹהִי יָת לוּחַיָּא וְתַבַּר יָתְהוֹן בְּשִׁפּוֹלֵי טוּרָא: וְנָסִיב יָת עֶגְלָא דִּי עֲבָדוּ וְאוֹקִיד בְּנוּרָא וְשָׁף עַד דְּהָדַק דַּקִּיק וּדְרָא עַל אַפֵּי מַיָּא וְאַשְׁקִי יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן מָא עֲבַד לָךְ עַמָּא הָדֵין אֲרֵי אַיְתֵיתָא עֲלוֹהִי חוֹבָא רַבָּא:

10 Et nunc dimitte deprecationē tuā à facie meâ; & irascetur furor meus contra eos, & consumam eos: faciamque te in gentem magnā. 11 Et oravit Moyses coram Domino Deo suo: & ait; Cur Domine, irascitur furor tuus, contra populū tuum, quem eduxisti de terrâ Ægypti, in fortitudine magna, & in manu validâ? 12 Quare loquentur Ægyptii, dicentes, Cū malignitate eduxit eos, ut interficeret eos in montibus; & ut consumeret eos de superficie terræ: Revertere ab irâ furoris tui; et convertere à malo quod cogitâsti facere populo tuo. 13 Memor esto Abraham, Isaac & Israel, servorū tuorū; quibus jurâsti in verbum tuum: & cum quibus locutus es dicens; Multiplicabo filios vestros, sicut stellas cœli: & universā terrā hanc, quā dixi, dabo filiis vestris; & possidebunt eam in æternū. 14 Reversusq; est Dominus, à malo quod cogitavit facere populo suo. 15 Respexitq; Moyses, et descēdit de monte; & duas tabulas testimonii portabat in manu suâ: scriptas ex utraq; parte; hinc & inde erant scriptæ. 16 Tabulæ autem erant opere Dei factæ: et scriptura erat *scriptura* Dei, sculpta sup tabulas. 17 Audivitq; Josue vocē populi, quando vociferabantur: et dixit ad Moysen; Vox pugnæ auditur in castris. 18 Et ait, Non est vox fortium, prævalentium in pugnā; neq; vox imbecilliū qui superantur: sed vocem ludentium ego audio. 19 Et factum est, cum appropinquâsset ad castra; & vidisset vitulum & choros: iratus est furor Moysi; & projecit de manibus suis tabulas, et confregit eas in humilioribus locis montis. 20 Arripuitq; vitulū quem fecerant, & combussit igne; & contrivit donec fuit comminutum: & sparsit super faciem aquæ, et dedit bibere filiis Israel. 21 Dixitq; Moyses ad Aaron; Quid fecit tibi hic populus: quia induxisti super eum peccatum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

וְעַתָּה הַנִּיחָה לִּי וְיִחַר אַפִּי בָהֶם וַאֲכַלֵּם וְאֶעֱשֶׂה אֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל: וַיְחַל משה אֶת פְּנֵי יְיָ אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָּה יְיָ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה: לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לַהֲרֹג אֹתָם בֶּהָרִים וּלְכַלֹּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: וַיִּנָּחֶם יְיָ עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ: וַיִּפֶן וַיֵּרֶד משה מִן הָהָר וּשְׁנֵי לֻחֹת הָעֵדֻת בְּיָדוֹ לֻחֹת כְּתֻבִים מִשְּׁנֵי עִבְרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים: וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל הַלֻּחֹת: וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת קוֹל הָעָם בְּרֵעֹה וַיֹּאמֶר אֶל משה קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחֲנֶה: וַיֹּאמֶר לֹא קוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה וְלֹא קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי שֹׁמֵעַ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל הַמַּחֲנֶה וַיַּרְא אֶת הָעֵגֶל וּמְחֹלֹת וַיִּחַר אַף משה וַיַּשְׁלֵךְ מִיָּדָיו אֶת הַלֻּחֹת וַיְשַׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר: וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ וַיִּטְחַן עַד אֲשֶׁר דַּק וַיִּזֹּר עַל פְּנֵי הַמַּיִם וַיַּשְׁקְ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר משה אֶל אַהֲרֹן מָה עָשָׂה לְךָ הָעָם הַזֶּה כִּי הֵבֵאתָ עָלָיו חֲטָאָה גְדֹלָה:

10 TEXT ET VER. SAM Translatio Latina.

10 Nunc autē dimitte me, et accendetur ira mea in eos, & consumet eos faciámque te in gentē magnam. 11 Iam iratus est valdè Dominus ad perdendū eum, & sed oravit Moses pro Aarone. (e) Oravit quoq; Moses (f) faciē Domini Dei sui, & dixit, Quare Domine, exarsit ira tua in populum tuum quem eduxisti de Ægypto in virtute magna, et in brachio extenso? 12 Ad quid dicent Ægyptii hæc verba, In malū eduxit eos, ut occideret eos in montib⁹, et deleret eos à facie terræ? recede à furore iræ tuæ, & esto propitius malitiæ populi tui. 13 Recordare Abrahā, Isaac, et Jacob servorum tuorum quibus jurâsti per teipsum, quibus & dixisti, Multiplicando multiplicabo semen vestrū sicut stellas cæli, omnémque terram istam quā dixi, Dabo semini vestro, eamq; possidebunt in æternū. 14 Et pœnituit Dominū de malo quod dixerat se facturum populo suo, 15 Reversusq; est Moses, et descendit de monte, duæque tabulæ testamenti erant in manu ejus; tabulæ scriptæ ex ambabus partibus, inde et inde scriptæ erant. 16 Tabulæ autē istæ opus erant Dei; et scriptura, scriptura erat Dei sculpta super tabulas. 17 Audiens autē Josue vocem populi vociferantis, dixit Mosi, Sonus belli est in castris. 18 Et respondit, non est vox (g) canentium victoriam, neque vox est (h) canentium fugam; vocem (i) delectorum, ego audio. 19 Factúmque est cum appropinquaret castris, ut videret vitulum, & choros; tunc exarsit ira Mosis, projecitque de manibus suis tabulas, & fregit eas sub monte. 20 Sumpsit etiā vitulum quem fecerant, & combussit eum in igne, & contrivit eum usque in pulverem, & sparsit super faciem aquarum, potavitque filios Israel. 21 Postea dixit Moses Aaroni, Quid fecit tibi populus iste, quòd induxisti super eum peccatū magnum?

VER. SAM. (e) Solvit (f) iram (g) cœtûs vincentis, (h) cœtûs victi; (i) peccatorum.

VER. SAMAR.

וְעַתָּה הַנִּיחָה לִי וְיִחַר אַפִּי בָהֶם וַאֲכַלֵּם וְאֶעֱשֶׂה אֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל: וַיְחַל משה אֶת פְּנֵי יְיָ אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָּה יְיָ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה: לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לַהֲרֹג אֹתָם בֶּהָרִים וּלְכַלֹּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: וַיִּנָּחֶם יְיָ עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ: וַיִּפֶן וַיֵּרֶד משה מִן הָהָר וּשְׁנֵי לֻחֹת הָעֵדֻת בְּיָדוֹ לֻחֹת כְּתֻבִים מִשְּׁנֵי עִבְרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים: וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל הַלֻּחֹת: וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת קוֹל הָעָם בְּרֵעֹה וַיֹּאמֶר אֶל משה קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחֲנֶה: וַיֹּאמֶר לֹא קוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה וְלֹא קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי שֹׁמֵעַ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל הַמַּחֲנֶה וַיַּרְא אֶת הָעֵגֶל וּמְחֹלֹת וַיִּחַר אַף משה וַיַּשְׁלֵךְ מִיָּדָיו אֶת הַלֻּחֹת וַיְשַׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר: וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ וַיִּטְחַן עַד אֲשֶׁר דַּק וַיִּזֹּר עַל פְּנֵי הַמַּיִם וַיַּשְׁקְ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר משה אֶל אַהֲרֹן מָה עָשָׂה לְךָ הָעָם הַזֶּה כִּי הֵבֵאתָ עָלָיו חֲטָאָה גְדֹלָה:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وَالْآنَ فَانْ تَرْكِنِي يَسْتَدُّ غَضَبِي عَلَيْهِمْ فَأُفْنِيهِمْ * وَأَصْنَعُ مِنْكَ أُمَّةً عَظِيمَةً * فَابْتَهَلَ مُوسَى 11 إِلَى اللهِ رَبِّهِ * وَقَالَ يَا رَبِّ لَا يَسْتَدَّ غَضَبُكَ عَلَى قَوْمِكَ الَّذِينَ أَخْرَجْتَهُمْ مِنْ مِصْرَ بِقُوَّةٍ عَظِيمَةٍ 12 وَيَدٍ شَدِيدَةٍ * لِئَلَّا يَقُولَ الْمِصْرِيُّونَ أَنَّهُ أَخْرَجَهُمْ مِنْ هَاهُنَا بِشَرٍّ لِيَقْتُلَهُمْ فِي مَا بَيْنَ الْجِبَالِ 13 وَيُفْنِيَهُمْ عَنْ وَجْهِ الْأَرْضِ * ارْجِعْ مِنْ شِدَّةِ غَضَبِكَ وَاصْفَحْ عَنِ الْبَلِيَّةِ لِقَوْمِكَ * وَاذْكُرْ لِإِبْرَاهِيمَ 14 وَإِسْحٰقَ وَإِسْرَائِيلَ عَبْدَيْكَ الَّذِينَ أَقْسَمْتَ لَهُمْ بِاسْمِكَ * وَقُلْتَ لَهُمْ أُكَثِّرُ نَسْلَكُمْ كَكَوَاكِبِ السَّمَاءِ 15 وَجَمِيعِ الْبَلَدِ الَّذِي قُلْتَ فِيهِ إِنِّي أُعْطِيهِ لِنَسْلِكُمْ وَيَحُوزُونَهُ إِلَى الدَّهْرِ * فَصَفَحَ اللهُ عَنِ الْبَلِيَّةِ 16 الَّتِي قَالَ أَنَّهُ يَحُلُّهَا بِقَوْمِهِ * ثُمَّ وَلَّى مُوسَى وَنَزَلَ مِنَ الْجَبَلِ وَلَوْحَا الشَّهَادَةِ فِي يَدِهِ * لَوْحَانِ مَكْتُوبَانِ 17 مِنْ جَانِبَيْهِمَا مِنْ دَاخِلٍ وَمِنْ خَارِجٍ * وَاللَّوْحَانِ هُمَا مِنْ خَلْقَةِ اللهِ * وَالْكِتَابُ هُوَ كِتَابُ اللهِ مَحْفُورٌ 18 عَلَيْهِمَا * فَسَمِعَ يُوشَعُ صَوْتَ الْقَوْمِ فِي تَجَلْبُبِهِمْ * فَقَالَ لِمُوسَى صَوْتُ حَرْبٍ فِي الْعَسْكَرِ * ثُمَّ قَالَ لَيْسَ 19 هُوَ صَوْتًا يَدُلُّ عَلَى ظَفَرٍ * وَلَا صَوْتًا يَدُلُّ عَلَى هَزِيمَةٍ * بَلْ صَوْتَ صَوْتًا أَنَا سَامِعٌ * فَلَمَّا قَرُبَ مِنَ 20 الْعَسْكَرِ رَأَى الْعِجْلَ وَالطُّبُولَ * فَاسْتَدَّ غَضَبُ مُوسَى فَطَرَحَ اللَّوْحَيْنِ مِنْ يَدَيْهِ وَكَسَرَهُمَا تَحْتَ الْجَبَلِ * ثُمَّ أَخَذَ الْعِجْلَ الَّذِي صَنَعُوهُ * فَأَحْرَقَهُ بِالنَّارِ وَبَرَدَهُ إِلَى أَنْ دَقَّ مِثْلَ التُّرَابِ وَذَرَّاهُ عَلَى وَجْهِ 21 الْمَاءِ وَسَقَى بَنِي إِسْرَائِيلَ * ثُمَّ قَالَ لِهَرُونَ * مَا صَنَعَ بِكَ هٰؤُلَاءِ الْقَوْمُ إِذْ جَلَبْتَ عَلَيْهِمْ خَطِيَّةً عَظِيمَةً *

Et nunc si permiseris mihi, invalescet furor meus in eos, & consumam eos, & faciam ex te gentem magnam. Supplicavit autem Musa Deum Dominū suum, & dixit; O Domine, ne invalescat furor tuus adversùs populum tuum quos eduxisti ex Ægypto cum virtute magna & manu forti. ut ne dicant Ægyptii, Quòd eduxerit eos hinc malitiosè, ut interficeret eos inter montes, & consumeret eos de facie terræ. Revertere à vehementia furoris tui, & dimitte calamitatem populo tuo. Et recordare Abraham, Isaac, & Israel servorū tuorū, quibus jurâsti per nomen tuum, & dixisti eis; Multiplicabo progeniem vestram sicuti stellas cœli; & totius regionis de qua dixisti, Quòd ego dabo eā progeniei vestræ, & possidebunt eam usque in æternum. Pepercit ergò Deus calamitati quam dixerat se missurum in populum suum. Deinde reversus est Musa, & descendit de monte, duas tabulas testimonii habens in manu sua, duas tabulas scriptas ex duobus lateribus earum, intus & foris. Et duæ tabulæ erant ex creatione Dei, & scriptura erat scriptura Dei incisa super ambas. Audivitque Jusua vocem populi in clangore eorum: Dixitque Musæ, Vox belli in exercitu est. At dixit, Non est vox indicans victoriam, neque vox indicans fugam, sed vocem tumultûs, ego audio. Cùm verò accessisset ad castra, vidit vitulum, & tympana: invaluit ergò ira Musæ, projecitque duas tabulas de manibus suis, & confregit eas sub monte. Deinde sumpsit vitulū quem fecerant, & combussit eum igne, & tamavit illū quousque comminutus esset veluti pulvis, et sparsit illum super faciem aquæ, et potavit filios Israil. Deinde dixit ad Haron, Quid fecit tibi hujusmodi populus, ut adduxeris adversùs eos peccatum maximum?

ספר שמות: לב

nôsti Tu .mei domini *naſus excandeſcat* Ne ;Aharon dixit Et
22 וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אַל־יִחַר אַף אֲדֹנִי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־
nobis Fac :mihi dixerunt Et .*ipſe malo im* quòd ,populum
23 הָעָם כִּי בְרָע הוּא: וַיֹּאמְרוּ לִי עֲשֵׂה־לָנוּ
qui ,viro Moſeh huic quia ;nos ante eant qui Deos
אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי־זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר
.ei *fuit* quid novimus non ,Ægypti terra è nos fecit aſcendere
הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה־הָיָה לוֹ:
illud projeci &:mihi dederũt &,*Abrumpite ?* aurum Cui :eis dixi Et
24 וָאֹמַר לָהֶם לְמִי זָהָב הִתְפָּרֵקוּ וַיִּתְּנוּ־לִי וָאַשְׁלִכֵהוּ
populum Moſeh vidit Et .iſte vitulus eſt egreſſus & ,ignem in
25 בָּאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה: וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם
.*eis inſurgẽtib⁹ in* infamiã ad Aharõ eũ diſcooperuerat quia ,*ipſe* nudat⁹ quòd
כִּי פָרֻעַ הוּא כִּי־פֵרַע אֲהָרֹן לְשִׁמְצָה בְּקָמֵיהֶם:
.me Ad *?Domino Quis* :dixit & .*caſtrametationis* porta in Moſeh ſtetit Et
26 וַיַּעֲמֹד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לַיהוָה אֵלָי
dixit Sic :eis dixit Et .Levi filii omnes eum ad ſunt cõgregati Et
וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי לֵוִי: וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר
.ſuũ femur ſuper ſuũ gladiũ unuſquiſq; Ponite :Iſrael Deus Dominus
27 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שִׂימוּ אִישׁ־חַרְבּוֹ עַל־יְרֵכוֹ
occidite Et .*caſtrametatione* in portã ad porta de revertimini & ,Tranſite
עִבְרוּ וְשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לְשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה וְהִרְגוּ
unuſquiſque &,ſuum *ſocium* unuſquiſque & ,ſuum fratrem quiſque
אִישׁ־אֶת־אָחִיו וְאִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־
è *cecidit* Et .Moſeh verbũ ſecundũ Levi filii fecerunt Et .ſuũ propinquũ
28 קְרֹבוֹ: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־לֵוִי כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיִּפֹּל מִן
: Moſeh dixit Et .*viri* millia tria ferme illa die in populo
29 הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
ſuũ filiũ in *vir* Quia .Domino hodie veſtrã manum *Implete*
מַלְאוּ יֶדְכֶם הַיּוֹם לַיהוָה כִּי אִישׁ בִּבְנוֹ
fuit Et .benedictionem hodie vos ſuper dandam ad ,ſuũ fratrem in &
וּבְאָחִיו וְלָתֵת עֲלֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה: וַיְהִי
.grande peccatũ peccaſtis Vos :populum ad Moſeh dixit & ,craſtino *de*
30 מִמָּחֳרָת וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם חַטָּאתֶם חֲטָאָה גְדֹלָה
.veſtro peccato pro *expiabo* fortè ſi ,Dominum ad aſcendam nunc Et
וְעַתָּה אֶעֱלֶה אֶל־יְהוָה אוּלַי אֲכַפְּרָה בְּעַד חַטַּאתְכֶם:
peccavit ,Obſecro :dixit & ,Dominum ad Moſeh eſt reverſus Et
31 וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר אָנָּא חָטָא
nunc Et .*auri* deos ſibi fecerũt & ,grande peccatum iſte populus
הָעָם הַזֶּה חֲטָאָה גְדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי זָהָב:
,tuo libro de nunc me dele ,non ſi & ,eorum peccatum *auferes* ſi
32 וְעַתָּה אִם־תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם־אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ
peccavit qui Quis :Moſeh ad Dominus dixit Et .ſcripſiſti quem
אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מִי אֲשֶׁר חָטָא
ad populum duc ,vade nunc Et .meo libro è eum delebo ,mihi
34 לִי אֶמְחֶנּוּ מִסִּפְרִי: וְעַתָּה לֵךְ נְחֵה אֶת־הָעָם אֶל
,*ne viſitãdi* die in Et.te ante ibit me⁹ angelus Ecce .tibi ſum locut⁹ *quod*
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ הִנֵּה מַלְאָכִי יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ וּבְיוֹם פָּקְדִי
,populum Dominus percuſſit Et.eorum peccatum eos ſuper viſitabo &
35 וּפָקַדְתִּי עֲלֵהֶם חַטָּאתָם: וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־הָעָם
.Aharon fecit quem ,vitulum fecerunt *quod* *ſuper*
עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשָׂה אַהֲרֹן:

Verſio VULG. LAT.

22 Cui ille reſpondit, Ne indignetur dominus meus: tu enim nôſti populũ iſtũ, quòd pron⁹ ſit ad malũ. Dixerunt mihi, Fac nobis deos, qui nos præcedãt, huic enim Moyſi qui nos eduxit de terra Ægypti, neſcimus quid acciderit. Quibus ego dixi, Quis veſtrûm habet aurum? Tulerunt, & dederũt mihi: & projeci illud in ignem, egreſſúſq; eſt hic vitul⁹. Videns ergò Moyſes populũ quòd eſſet nudat⁹, (ſpoliaverat enim eum Aaron propter ignominiã ſordis, & inter hoſtes nudum conſtituerat) Et ſtans in porta caſtrorum, ait; Si quis eſt Dñi, jungatur mihi. Congregatíq ſũt ad eũ omnes filii Levi: Quib⁹ ait, Hæc dicit Dñs Deus Iſrael, Ponat vir gladiũ ſuper femur ſuum: ite, & redite de porta uſq; ad portã per mediũ caſtrorũ, & occîdat unuſquiſq; fratrem, & amicum, & proximũ ſuũ. Fecerúntque filii Levi juxta ſermonẽ Moyſis, ceciderúntq; in die illa quaſi viginti tria millia hominũ. Et ait Moyſes, Conſecráſtis man⁹ veſtras hodie Dño, unuſquiſq; in filio, & in fratre ſuo, ut detur vobis benedictio. Facto autẽ altero die, locut⁹ eſt Moyſes ad populum: Peccáſtis peccatũ maximum: aſcendã ad Dñm, ſi quo modo quivero eum deprecari pro ſcelere veſtro. Reverſúſq; ad Dñm, ait; Obſecro, peccavit popul⁹ iſte peccatum maximum, feceruntque ſibi deos aureos: aut dimitte eis hanc noxam. Aut ſi non facis, dele me de libro tuo quem ſcripſiſti. Cui reſpondit Dñs, Qui peccaverit mihi, delebo eum de libro meo. Tu autem vade, & duc populum iſtum quò locutus ſum tibi: angelus meus præcedet te. Ego autem in die ultionis viſitabo & hoc peccatum eorum. Percuſſit ergò Dominus populum pro reatu vituli, quem fecerat Aaron.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ εἶπεν Ἀαρὼν πρὸς Μωυσῆν, (φ) Μὴ
ὀργίζῃ κύριε· σὺ γὰρ οἶδας τὸ ὄρμημα τοῦ
23 λαοῦ τοῦτο. Λέγουσί μοι, Ποίησον ἡμῖν
θεοὺς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωυσῆς
οὗτος ὁ ἄνθρωπος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς (χ) ἐξ
24 Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. Καὶ
εἶπα αὐτοῖς, (ψ) Εἴ τινι ὑπάρχει χρυσία,
περίελεσθε. καὶ ἔδωκάν μοι· καὶ ἔρριψα εἰς τὸ
25 πῦρ· καὶ ἐξῆλθεν ὁ μόχθος οὗτος. Καὶ ἰδὼν
Μωυσῆς τὸν λαὸν ὅτι διεσκέδασεν, (διεσκέδασε γὰρ αὐτοὺς Ἀαρὼν ὑπόχαλμα τοῖς
26 ὑπεναντίοις αὐτῶν) Ἔστη Μωυσῆς ἐπὶ τῆς
πύλης τῆς παρεμβολῆς, καὶ εἶπε, Τίς πρὸς
κύριον; ἴτω πρός με. (ω) συνῆλθον δὲ πρὸς
27 αὐτὸν πάντες οἱ υἱοὶ Λευί. (α) Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ·
Θέσθε ἕκαστος (β) τὴν ἑαυτοῦ ῥομφαίαν ἐπὶ
τὸν μηρὸν, καὶ διέλθατε καὶ ἀνακάμψατε
ἀπὸ πύλης (γ) ἐπὶ πύλην διὰ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἀποκτείνατε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος
28 τὸν ἔγγιστα αὐτοῦ. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Λευὶ
καθὰ ἐλάλησεν αὐτοῖς Μωυσῆς. καὶ ἔπεσαν
ἐν τῷ λαῷ (δ) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τεσσαρά-
29 κοντα ἄνδρας. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωυσῆς,
Ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν σήμερον (ε)
κυρίῳ ἕκαστος ἐν τῷ υἱῷ (ζ) ἢ ἐν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, δοθῆναι ἐφ' ὑμᾶς εὐλογίαν.
30 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν ἄνειον (η) εἶπε Μωυσῆς
πρὸς τὸν λαὸν, Ὑμεῖς ἡμαρτήκατε ἁμαρτίαν μεγάλην. καὶ νῦν ἀναβήσομαι πρὸς τὸν
θεὸν, ἵνα (θ) ἐξιλάσωμαι περὶ τῆς ἁμαρτίας
31 ὑμῶν. (ι) Ὑπέστρεψε δὲ Μωυσῆς πρὸς
κύριον, καὶ εἶπε, Δέομαι κύριε· ἡμάρτηκεν ὁ
λαὸς οὗτος ἁμαρτίαν μεγάλην, καὶ ἐποίησαν
32 ἑαυτοῖς θεὸς χρυσοῦς. Καὶ νῦν εἰ μὲ ἀφεῖς
αὐτοῖς τὴν (κ) ἁμαρτίαν αὐτῶν, ἄφες· εἰ δὲ μή,
ἐξάλειψόν (λ) με ἐκ τῆς βίβλου σου, ἧς
33 ἔγραψας. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν,
(μ) Εἴτις ἡμάρτηκεν ἐνώπιόν μου, ἐξαλείψω
34 (ν) αὐτὸν ἐκ τῆς βίβλου μου. Νυνὶ δὲ (ξ)
βάδιζε, καλάσιρι, καὶ ὁδήγησον τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὸν τόπον, ὃν εἶπά σοι· ἰδοὺ ὁ ἄγγελός
μου προπορεύσεται πρὸ προσώπου σου. ἡ δ' ἂν
ἡμέρα ἐπισκέψωμαι, ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς τὴν
35 ἁμαρτίαν αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξε κύριος τὸν
λαὸν περὶ τῆς ποιήσεως τῶ μόχθου, (ο) ἃ
ἐποίησεν Ἀαρών.

MS.A. (φ) λέγων, Μὴ (χ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου, (ψ) Τίνι (ω) Συνήλθοσαν (α) Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, (β) τὴν ῥομφαίαν ἑαυτοῦ (γ) ἐπὶ πύλης (δ) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (ε) τῷ κυρίῳ (ζ) ἢ ἐν τῷ ἀδελφῷ, δοθῆναι (η) καὶ εἶπεν (θ) ἐξιλάσομαι (ι) Ἐπέστρεψε (κ) ἁμαρτίαν, ἄφες. (λ) ἐξάλειψόν καὶ (μ) Ἥτις (ν) αὐτὸν (ξ) βάδιζε καὶ ὁδήγησον (ο) ὃν ἐποίησεν.

Et dixit Aaron ad Moyſen, Ne 22
iraſcaris domine: Tu enim nôſti
impetum populi hujus. Dicunt e-
nim mihi, Fac nobis deos qui 23
præcedent nos: etenim Moyſes ho-
mo iſte, qui eduxit nos de Ægy-
pto, neſcimus quid factum ſit ei.
Et dixi iis, Si cui ſunt aurea, au- 24
ferte: & dederunt mihi: & pro-
jeci in ignem: & exiit vitulus
hic. (h) *Et cùm vidiſſet popu-* 25
lum Moyſes, quia diſſipatus eſt,
(diſſipavit enim eos Aaron (i)
gaudium adverſariis eorum) Ste- 26
tit autem Moyſes ſuper portam
caſtrorum, & dixit, (k) *Quis ad*
Dominum? veniat ad me. Con- 27
venerunt igitur ad eum omnes filii
Levi. Et dicit eis, Hæc dicit Do-
minus Deus Iſrael; Ponite unuſ-
quisque gladium ſuum ſuper fe-
mur, & pertranſite, & redite à
porta ad portam per ipſa caſtra,
& interficite unuſquiſque fra-
trem ſuum, & unuſquiſque pro-
ximum ſuum, & unuſquiſque 28
intimum ſuum. Et fecerunt filii
Levi prout locutus eſt eis Moy-
ſes. Et ceciderunt de populo in
die illa ad ter mille viros. Et 29
dixit eis Moyſes, (l) *Implevi-*
ſtis manus veſtras hodie Domi-
no, unuſquiſque in filio, vel in
fratre ſuo, ut detur ſuper vos
benedictio. Et factum eſt poſt 30
craſtinum, dixit Moyſes ad po-
pulum, Vos peccâſtis peccatum
magnum. Et nunc aſcendam ad
Deum, ut deprecer pro peccato veſtro. Reverſus autem Moy- 31
ſes ad Dominum, & dixit Pre-
cor Domine: peccavit populus
iſte peccatum magnum, & fece-
runt ſibi deos aureos. Et nunc 32
ſiquidem remittis eis peccatum
eorum, remitte: (m) *ſi autem non,*
dele me de libro tuo, quem ſcri-
pſiſti. Et dixit Dominus ad Moy- 33
ſen, Si quis peccavit coram me,
delebo eum de libro meo. Nunc 34
autem vade, deſcende, & duc
populum iſtum in locum, quem
dixi tibi: ecce Angelus meus præ-
cedet ante faciem tuam. Quã
autem die viſitabo, inducam in
eos peccatum eorum. Et percuſſit 35
Dominus populum propter factu-
ram vituli, quem fecit Aaron.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܐܡܪ ܐܗܪܘܢ ܠܐ ܬܣܥܪ ܡܪܝ ܐܢܬ ܝܕܥ ܒܥܡܐ ܗܢܐ ܕܒܝܫ ܗܘ.
23 * ܐܡܪܝܢ ܠܝ ܥܒܕ ܠܢ ܐܠܗܐ ܕܢܐܙܠܘܢ ܩܕܡܝܢ ܠܢ ܡܫܐ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܕܐܣܩ ܠܢ
24 ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܡܐ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢ ܕܗܒ ܠܗ ܢܦܫܘ ܘܝܗܒ
25 ܠܝ ܘܫܕܝܬ ܗܢܘ ܒܢܘܪܐ ܘܢܦܩ ܥܓܠܐ ܗܢܐ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܡܫܐ ܠܥܡܐ ܕܦܪܥ ܗܘ
26 ܡܛܠ ܕܦܪܥ ܗܘܐ ܐܗܪܘܢ ܒܫܘܡܬܗ ܒܡܚܝܗܘܢ. * ܘܩܡ ܡܫܐ ܒܬܪܥܐ ܕܡܫܪܝܬܐ ܘܐܡܪ
ܡܢ ܕܠܡܪܝܐ ܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܘܟܢܫܘ ܟܠ ܒܢܝ ܠܘܝ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ ܐܡܪ
27 ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܝܣܪܝܠ ܫܘܝܘ ܓܒܪ ܣܝܦܗ ܥܠ ܦܪܫܘܗܝ ܥܒܪܘ ܘܬܘܒܘ ܡܢ ܬܪܥܐ
ܠܬܪܥܐ ܘܩܛܠܘ ܓܒܪ ܐܝܫ ܠܐܚܘܗܝ ܘܓܒܪ ܐܝܫ ܠܚܒܪܗ ܘܓܒܪ ܐܝܫ ܠܩܪܝܒܗ.
28 ܘܥܒܕܘ ܒܢܝ ܠܘܝ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܠܗܘܢ ܡܫܐ ܘܢܦܠ ܡܢ ܥܡܐ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܠܦ
29 ܓܒܪܐ ܐܝܫ ܐܠܦ ܓܒܪܐ. ܘܐܡܪ ܡܫܐ ܡܠܝܬ ܐܝܕܟܘܢ ܗܘܡ ܒܝܘܡܐ ܗܢܐ ܒܒܪܟܬܐ
ܥܠ ܒܪܗ ܘܥܠ ܐܚܘܗܝ ܕܢܬܠ ܥܠܝܟܘܢ ܒܪܟܬܐ ܗܘܡ ܒܝܘܡܐ. * ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܬܪܥܐ
30 ܐܡܪ ܡܫܐ ܠܥܡܐ ܐܢܬܘܢ ܚܛܝܬܘܢ ܚܛܗ ܪܒܐ. ܘܗܫܐ ܐܣܩ ܐܢܐ ܠܘܬ ܡܪܝܐ
ܕܐܟܦܪ ܒܥܕ ܚܛܗ ܕܟܘܢ. ܘܗܦܟ ܡܫܐ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܘܐܡܪ ܐܘ ܟܕ ܐܒܥܐ ܐܢܐ
31 ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܟܦܪ ܒܥܕ ܚܛܗ ܕܟܘܢ. * ܘܐܡܪ ܡܫܐ ܠܡܪܝܐ ܐܘ ܥܡܐ ܗܢܐ ܚܛܗ
ܚܛܗ ܪܒܐ ܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܐܠܗ ܕܕܗܒ. ܘܗܫܐ ܐܢ ܫܒܩܬ ܠܚܛܗ ܕܝܠܗܘܢ ܘܐܢ ܠܐ
32 ܡܚܐ ܢܐ ܡܢ ܣܦܪܟ ܕܟܬܒܬ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܫܐ ܡܢ ܕܚܛܐ ܠܝ ܐܡܚܝܗ ܡܢ
33 ܣܦܪܝ. ܘܗܫܐ ܙܠ ܘܐܘܪܟ ܠܥܡܐ ܠܐܬܪܐ ܕܐܡܪܬ ܠܟ ܗܐ ܡܠܐܟܝ ܢܗܠܟ ܩܕܡܝܟ
ܒܝܘܡ ܦܘܪܥܢܝ ܘܐܦܪܥ ܥܠܝܗܘܢ ܚܛܗܬܗܘܢ. * ܘܡܚܐ ܡܪܝܐ ܠܥܡܐ ܕܥܒܕܘ ܥܓܠܐ
34 ܕܥܒܕ ܐܗܪܘܢ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܫܐ ܙܠ ܢܚ ܠܥܡܐ ܠܐܬܪܐ ܕܐܡܪܬ ܠܟ ܗܐ ܡܠܐܟܝ
ܢܗܠܟ ܩܕܡܝܟ ܒܝܘܡ ܦܘܪܥܢܝ ܘܐܦܪܥ ܥܠܝܗܘܢ ܚܛܗܬܗܘܢ. ܘܡܚܐ ܡܪܝܐ ܠܥܡܐ
35 ܕܥܒܕܘ ܥܓܠܐ ܕܥܒܕ ܐܗܪܘܢ.

Reſpondit Aharon, Ne æſtuet ira dñi mei; 22
tu nósti populũ iſtũ malũ eſſe. Dixitq; mihi, 23
fac nobis deos qui præcedant nos, quoniam
hic Moſes qui extraxit nos è terra Ægypti,
neſcimus quid evenerit ei. Et reſpondi ei, 24
Qui habet aurum, afferte ad me: attule-
leruntque ad me, & projeci illud in ignem
& fact⁹ eſt vitul⁹ iſte. Videns autem Moſes 25
populum peccâſſe (peccare enim fecerat e-
eos Aharon, ut eſſent famâ putidâ in noviſſi-
mis ſuis) Stetit Moſes in oſtio tabernaculi, 26
& ait, Qui ex Dño eſt, veniat ad me: et
congregati ſũt ad eum omnes filii Levi. Di- 27
xítq; ad eos Moſes, Sic dicit Dñs De⁹ Iſrael,
Aptate quilibet gladium ſuum lumbis ſuis,
tranſite, & redite de porta in portam per
caſtra, & trucidate quiſq; fratrem ſuum, &
quiſq; ſociũ ſuũ, & quiſq; propinquũ ſuũ.
Feceruntq; filii Levi juxta verbum Moſis, 28
& ceciderunt ex populo in die illa circiter
tria millia virorũ. Dixit autẽ ad eos Moſes, 29
Implete man⁹ veſtras hodiè Dño quiſq; in
filio ſuo, & in fratre ſuo, ut veniat ſuper vos
benedictio hodié. Factúmq; eſt die ſequenti, 30
ut diceret Moſes ad populum, Vos peccâſtis
peccatum hoc maximum: modò aſcendam
ad Dñm, fortaſſe condonabit delicta veſtra.
Reverſus igitur Moſes ad Dñm, ait; Obſe- 31
cro Dñe Deus, verè peccavit populus iſte
peccatum ingens, & fecerunt ſibi deos au-
reos; Nunc ſi dimittas peccata eorum, bene 32
quidem: alioquin expunge me ex libro tuo
quem ſcripſiſti. Reſpondit Dominus Moſi, 33
Eum qui peccaverit in me, expungam ex li-
bro meo. Nunc igitur vade, perduc popu- 34
lum iſtum quò dicam tibi; & ecce Ange-
lus meus ibit ante te: & in die viſitationis
meæ viſitabo adverſùs eos peccata eorum.
Percuſſitque Dominus populum, eò quòd 35
coluiſſent vitulum quem fecerat Aharon.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

22 וְאָמַר אַהֲרֹן לָא יִתְקַף רוּגְזָא דְּרִבּוֹנִי
אַתְּ יָדַעְתְּ יָת עַמָּא אֲרֵי בְּבִישׁ הוּא:
23 וַאֲמָרוּ לִי עֲבַד־לָנָא דְּחִלִין דְּיֵהְכּוֹן
קֳדָמָנָא אֲרֵי דֵּין מֹשֶׁה גַּבְרָא דְּ
אַסְּקָנָא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לָא
24 יְדַעְנָא מָא הֲוָה לֵיהּ: וַאֲמָרִית לְהוֹן
לְמַאן דְּדָהֲבָא פְּרִיקוּ וִיהַבוּ־לִי
וּרְמִיתֵיהּ בְּנוּרָא וּנְפַק עֻגְלָא הָדֵין:
25 וַחֲזָא מֹשֶׁה יָת עַמָּא אֲרֵי בְּטֵיל הוּא
אֲרֵי־בַטֵּל יַנּוֹן אַהֲרֹן לְאִסְתְּבוּתְהוֹן
26 שׁוּם־בִּישׁ לְדָרֵיהוֹן: וְקָם מֹשֶׁה
בִּתְרַע מַשְׁרִיתָא וַאֲמַר מַן דְּחִלַיָּא־
דַיְיָ יְתֵין לְוָתִי וְאִתְכַּנָּשׁוּ לְוָתֵיהּ כָּל־
27 בְּנֵי לֵוִי: וַאֲמַר לְהוֹן כִּדְנָן אֲמַר יְיָ
אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל שַׁוּוּ גֻבַר־חַרְבֵּיהּ
עַל־יַרְכֵּיהּ עִבְרוּ וְתוּבוּ מִתְּרַע
לְתָרַע בְּמַשְׁרִיתָא וּקְטוֹלוּ גֻבַר־יָת
אֲחוּכִי וּגְבַר יָת חַבְרֵיהּ וְאֵנֶשׁ יָת־
28 קְרִיבֵיהּ: וַעֲבָדוּ בְנֵי־לֵוִי כְּפִתְגָמָא
דְמֹשֶׁה וּנְפַל מִן־עַמָּא בְּיוֹמָא הַהוּא
29 כְּתַלְתָּא אַלְפִין גַּבְרִין: וַאֲמַר מֹשֶׁה
קְרִיבוּ יְדְכוֹן קוּרְבָּנָא יוֹמָא דֵין קֳדָם
יְיָ אֲרֵי גֻבַר בִּבְרֵיהּ וּבַאֲחוֹהִי
וּלְאִתְּאָה עֲלֵיכוֹן יוֹמָא דֵין בִּרְכָן:
30 וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְּבָתְרוֹהִי וַאֲמַר מֹשֶׁה
לְעַמָּא אַתּוּן חַבְתּוּן חוֹבָא רַבָּא
וּכְעַן אֶסְּקָ קֳדָם יְיָ מְאֵם אֲכַפֵּר עַל־
31 חוֹבֵיכוֹן: וְתָב מֹשֶׁה לְקֳדָם יְיָ וַאֲמַר
בְּבָעוּ חָב עַמָּא הָדֵין חוֹבָא רַבָּא
וְעַבָדוּ לְהוֹן דְּחִלַן דְּדָהֲבָ: וּכְעַן אִם
32 תְּשׁבֹק לְחוֹבֵיהוֹן וְאִם לָא מְחִנִי
כְּעַן מִסִּפְרָךְ דִּי כְתַבְתָּ: וַאֲמַר יְיָ
33 לְמֹשֶׁה מַן דִּי חָב קֳדָמַי אֲמְחִנֵיהּ
מִסִּפְרִי: וּכְעַן אֱזֵל דַּבַּר יָת עַמָּא
34 לְאַתָּרָא דִּי־מַלֶּלֶת לָךְ הָא מַלְאָכִי
יְהָךְ קֳדָמָךְ וּבְיוֹם אֶסְעָרוּתִי וְאֶסְעַר
עֲלֵיהוֹן חוֹבֵיהוֹן: וּמְחָא יְיָ יָת עַמָּא
35 עַל דִּי אַשְׁתַּעְבָּדוּ לְעֻגְלָא דִי עֲבַד
אַהֲרֹן:

Targum Onkelos.

22 Et ait Aaron; Ne iraſcatur furor Dñi mei: tu nôſti populũ, quòd pron⁹ ſit ad malũ.
23 Dixeruntq; mihi; Fac nobis Deos, qui ambulent ante nos: quoniã huic viro Moyſi, qui aſcendere nos fecit de terra Ægypti, neſcimus quid acciderit.
24 Dixiq; eis, Quis habet aurũ, tollite & adducite mihi: et projeci illud in ignem; & egreſſ⁹ eſt vitul⁹ iſte.
25 Viditque Moyſes populũ, q̃ ocioſ⁹ eſſet: ocioſũ enim fecerat eum Aarõ; ut contaminaret eos nomine peſſimo, in
26 generationes ſuas. Stetitque Moyſes in portâ caſtrorũ; & ait; Qui timent Dñm, veniãt ad me: congregatiq; ſunt ad eum omnes filii Levi. Et ait
27 eis, Hæc dicit Dñs De⁹ Iſrael; Ponat unuſquiſq; gladiũ ſuũ ſup femur ſuum: & pertranſite & redite, de portâ uſq; ad portã, in caſtris; et occidat unuſquiſq, fratrẽ ſuum, & unuſquiſq; proximũ ſuũ, & unuſquiſq; conſanguineũ
28 ſuum. Et fecerunt filii Levi, juxta verbũ Moyſi: ceciderunt q; ex populo in die illâ quaſi tria millia virorũ. Et
29 dixit Moyſes; Obtuliſtis *manũ veſtrã oblationẽ* hodie, corã Dño; unuſquiſq; in filio ſuo & fratre ſuo: ut detur hodie
30 ſup vos benedictio. Et factũ eſt in die ſequenti, & dixit Moyſes populo; Vos peccâſtis peccatũ grãde: & nunc aſcẽdã cora Dño; ſi fortè placabo pro peccato veſtro. Reverſúq; eſt Moyſes in cõſpectũ Dñi, & ait: Obſecro peccavit popul⁹ iſte peccatum grande; feceruntq; ſibi Deos
31 ex auro. Et nunc, ſi dimittis peccata eorũ: ſi autẽ non, dele me nunc, de libro tuo quẽ ſcripſiſti. Dixitque Dñs ad
32 Moyſen: Qui peccaverit corã me, delebo eũ de libro meo.
33 Nunc autẽ, vade, duc populũ in locũ quẽ locut⁹ ſũ tibi; ecce angel⁹ meus ibit ante te: &
34 in die viſitationis meæ, viſitabo ſup eos peccata eorũ. Et
35 percuſſit Dñs populũ: eò q̃ coluerant vitulũ, quem fecerat Aaron.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 * ויאמר אהרן אל־יחר אף אדני אתה ידעת את־העם כי־ברע הוא׃
23 ויאמרו לי עשה־לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי־זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא
24 ידענו מה־היה לו׃ ואמר להם למי זהב התפרקו ויתנו לי ואשלכהו באש ויצא העגל הזה׃
25 * ויראה משה את־העם כי פרוע הוא כי־פרעה אהרן לשמצה בקמיהם׃
26 ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי ליהוה אלי ויאספו אליו כל־בני לוי׃
27 ויאמר להם כה אמר יהוה אלהי ישראל שימו איש חרבו על־ירכו עברו ושובו משער לשער במחנה והרגו איש את־אחיו ואיש את־רעהו ואיש את־קרובו׃
28 ויעשו בני־לוי כדבר משה ויפל מן־העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש׃
29 ויאמר משה מלאו ידכם היום ליהוה כי איש בבנו ובאחיו ולתת עליכם היום ברכה׃
30 ויהי ממחרת ויאמר משה אל־העם אתם חטאתם חטאה גדלה ועתה אעלה אל־יהוה אולי אכפרה בעד חטאתכם׃
31 וישב משה אל־יהוה ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב׃
32 ועתה אם־תשא חטאתם ואם־אין מחני נא מספרך אשר כתבת׃
33 ויאמר יהוה אל־משה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי׃
34 ועתה לך נחה את־העם אל־אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם׃
35 ויגף יהוה את־העם על אשר עשו את־העגל אשר עשה אהרן׃

VERSIO SAMARITANA.

22 * ויאמר אהרן אל־יחר אף אדני אתה ידעת את־העם כי־ברע הוא׃
23 ויאמרו לי עשה־לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי־זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא
24 ידענו מה־היה לו׃ ואמר להם למי זהב התפרקו ויתנו לי ואשלכהו באש ויצא העגל הזה׃
25 * ויראה משה את־העם כי פרוע הוא כי־פרעה אהרן לשמצה בקמיהם׃
26 ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי ליהוה אלי ויאספו אליו כל־בני לוי׃
27 ויאמר להם כה אמר יהוה אלהי ישראל שימו איש חרבו על־ירכו עברו ושובו משער לשער במחנה והרגו איש את־אחיו ואיש את־רעהו ואיש את־קרובו׃
28 ויעשו בני־לוי כדבר משה ויפל מן־העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש׃
29 ויאמר משה מלאו ידכם היום ליהוה כי איש בבנו ובאחיו ולתת עליכם היום ברכה׃
30 ויהי ממחרת ויאמר משה אל־העם אתם חטאתם חטאה גדלה ועתה אעלה אל־יהוה אולי אכפרה בעד חטאתכם׃
31 וישב משה אל־יהוה ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב׃
32 ועתה אם־תשא חטאתם ואם־אין מחני נא מספרך אשר כתבת׃
33 ויאמר יהוה אל־משה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי׃
34 ועתה לך נחה את־העם אל־אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם׃
35 ויגף יהוה את־העם על אשר עשו את־העגל אשר עשה אהרן׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

22 Reſpondit autem Aaron, nè excandeſcat ira Domini mei: tu nôſti populum quòd audatus ſit. Dixerunt enim
23 mihi, Fac nobis deos qui gradiantur (k) ante nos; quia Moſi iſti qui aſcendere nos fecit de terra Ægypti, neſcimus quid acciderit. Et dixit
24 ipſis, Quibus eſt aurum detrahant ſibi: & dederunt mihi, & projeci illud in ignem, & prodiit vitulus iſte. Vi-
25 ditque Moſes quòd populus nudatus eſſet; nudaverat enim eum Aaron ut (l) ludibrio
26 exponeret eum adverſariis ejus. Stetit autem Moſes in porta caſtrorum, et dixit; Qui eſt Domini, ad me. Et congregati ſunt ad eum omnes filii
27 Levi. Et dixit eis, Sic loquitur Dominus Deus Iſrael Ponite unuſquiſque gladium ſuum ſuper femur ſuum, & præterite, et revertimini de porta in portam per caſtra, &
28 occidite unuſquiſque fratrem ſuum & proximum ſuum, et propinquum ſuum. Feceruntque filii Levi juxta verbum Moſis, & ceciderunt de populo in die illa circiter tria millia hominum. Tum dixit
29 Moſes, (m) Conſecrâſtis hodiè manus veſtras Domino unuſquiſque in filio ſuo, et in fratre ſuo, ut hodiè detur ſuper vos benedictio. Die verò
30 craſtinâ dixit Moſes populo, Vos peccâſtis peccatum magnum: Nunc igitur aſcendam ad Dominum, fortaſſe propitiabor pro peccatis veſtris. Et
31 reverſus eſt Moſes ad Dominum, & dixit; Ecce peccavit populus iſte peccatũ magnũ, fecitq; ſibi deos aureos. Nunc autem ſi remittis pec-
32 catum eorum, remitte; ſi verò non, dele me de libro tuo quem ſcripſiſti. Et reſpondit
33 Dominus Moſi, Quicunque peccaverit in me, delebo eum de libro meo. Nunc autem
34 vade, duc populum ſecundùm quod dixi tibi: Ecce enim Angelus meus ibit ante te, & in die viſitationis meæ viſitabo ſuper eos peccatum eorum.
35 Et percuſſit Dominus populũ eò quòd ſacrificaverant vitulo quem fecerat eis Aaron.

VER. SAM. (k) juxta placitum noſtrum (l) adjungeret eum (m) perfeciſtis

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * قَالَ لَا يَسْتَدَّ غَضَبُ سَيِّدِي * أَنْتَ عَارِفٌ بِالْقَوْمِ وَأَنَّهُمْ أَشِرَّاءُ فَقَالُوا لِي اصْنَعْ لَنَا مَعْبُودًا يَسِيرُ
23 بَيْنَ أَيْدِينَا * فَإِنَّ ذٰلِكَ الْمَرْءَ مُوسَى الَّذِي أَصْعَدَنَا مِنْ بَلَدِ مِصْرَ لَا نَعْلَمُ مَا كَانَ مِنْ أَمْرِهِ
24 * فَقُلْتُ لَهُمْ أَطْرُوا لِمَنْ ذَهَبٍ فَعَلَّوْهُ وَأَلْوُنِي بِهِ * فَطَرَحْتُهُ فِي النَّارِ فَخَرَجَ هٰذَا الْعِجْلُ * فَلَمَّا رَأَى مُوسَى
25 الْقَوْمَ أَنَّهُمْ مَكْسُوفُونَ إِذْ كَسَفَ هَرُونُ ذَوِي السَّيِّئِينَ مِنْ مَقَاوِيمِهِمْ * وَقَفَ مُوسَى بِبَابِ الْمُعَسْكَرِ
26 فَقَالَ مَنْ كَانَ لِلَّهِ يَمِيلُ إِلَيَّ * فَاجْتَمَعَ إِلَيْهِ جَمِيعُ بَنِي لَاوِي * فَقَالَ لَهُمْ كَذَا قَالَ اللّٰهُ إِلٰهُ إِسْرَائِيلَ *
27 يَتَقَلَّدْ كُلُّ رَجُلٍ مِنْكُمْ سَيْفَهُ * وَامْضُوا وَارْجِعُوا مِنْ بَابٍ إِلَى بَابٍ فِي الْمُعَسْكَرِ وَلْيَقْتُلْ كُلُّ رَجُلٍ مِنْكُمْ
28 مَنْ عَبَدَ الْعِجْلَ * وَإِنْ كَانَ أَخَاهُ أَوْ صَاحِبَهُ أَوْ قَرِيبَهُ * فَصَنَعَ بَنُو لَاوِي كَمَا أَمَرَهُمْ مُوسَى * وَوَقَعَ مِنَ
29 الْقَوْمِ فِي ذٰلِكَ الْيَوْمِ ثَلَاثَةُ آلَافِ رَجُلٍ * وَقَالَ لَهُمْ مُوسَى أَكْمَلْتُمُ الْيَوْمَ وَاجِبَكُمْ لِلَّهِ * كُلُّ رَجُلٍ يَبْطُسُ
30 حَيَّ بِابْنِهِ وَأَخِيهِ * وَيَحِلُّ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ الْبَرَكَةُ * وَلَمَّا كَانَ مِنْ غَدٍ قَالَ مُوسَى لِلْقَوْمِ * أَنْتُمْ أَخْطَأْتُمْ خَطِيَّةً
31 عَظِيمَةً * وَالْآنَ أَصْعَدُ إِلَى مَكَانِ خَطَايَ لِلَّهِ * لَعَلِّي أُسْعِفُ خَطِيَّتَكُمْ * فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى اللّٰهِ وَقَالَ * يَا
32 رَبِّ قَدْ أَخْطَأَ هٰؤُلَاءِ الْقَوْمُ خَطِيَّةً عَظِيمَةً * وَصَنَعُوا لَهُمْ مَعْبُودًا مِنْ ذَهَبٍ * وَالْآنَ إِنْ عَفَوْتَ خَطِيَّتَهُمْ
33 وَإِلَّا فَامْحِنِي مِنْ دِيوَانِكَ الَّذِي كَتَبْتَهُ فَأَسْرِيحَ * فَقَالَ اللّٰهُ لِمُوسَى * الَّذِي أَخْطَأَ لِي أَمْحُوهُ مِنْ دِيوَانِي
34 * وَالْآنَ امْضِ فَسِرْ بِالْقَوْمِ إِلَى الْمَوْضِعِ الَّذِي أَخْبَرْتُكَ بِهِ * وَهُوَذَا مَلَكِي يَسِيرُ أَمَامَكَ * وَفِي يَوْمِ مُطَالَبَتِي
35 أُطَالِبُهُمْ بِذَنْبِهِمْ * فَضَرَبَ اللّٰهُ جَمَاعَةً مِنَ الْقَوْمِ مِنْ أَجْلِ مَا عَبَدُوا الْعِجْلَ الَّذِي صَنَعَهُ هَرُونُ *

Ait, Nè invaleſcat ira Domini mei, Tu nôſti populũ, et quòd peſſimi. Dixerũt mihi, Fac nobis deũ ãbulantẽ ante nos, quoniã vir ille Muſa qui eduxit nos de regione Ægypti, ignoramus quid actũ ſit de re ſuâ. Dixi autẽ eis, Videte quis habeat aurũ, ſolvite illud, et afferte illud ad me, projeciq; in ignẽ, et exivit hic vitul⁹. Cùm autẽ vidiſſet Muſa populum detectum, eò quòd detexiſſet Haron infames ab iis qui reſtiterãt eis, Stetit Muſa in portâ caſtrorum, et dixit, Quis Dei eſt, veniat ad me. Et congregatì ſunt ad eum omnes filii Levi. Et ait illis, Sic dixit De⁹, De⁹ Iſrail, Accingat ſe quilibet vir ex vobis gladio ſuo, et ite, et redite à portâ ad portã per caſtra, et occîdat quilibet ex vobis qui adorârũt vitulũ, etiãſi fuerat frater ſu⁹, aut amic⁹ ſuus, aut cõſanguine⁹ ſu⁹. Et fecerũt filii Levi ſicuti præceperat eis Muſa; et ceciderũt ex populo in illo die tria millia virorũ. Et dixit eis Muſa, Cõplete hodie debitũ veſtrũ Deo. Quilibet ex vobis irruat etiã in filiũ ſuũ, et fratrẽ ſuũ: et deſcendet hodie ſuper vos benedictio. Et cùm fuiſſet poſtera dies, dixit Muſa populo, Vos peccâſtis peccatum maximum, et nunc aſcẽdã ad locũ colloquii meì cum Deo, ut fortè impetrẽ ab eo veniã peccati veſtri. Reverſ⁹ eſt igitur Muſa ad Deum, et ait, O Domine, jã peccavit iſte popul⁹ peccatum maximũ, et fecerunt ſibi deũ ex auro. Et nunc, niſi dimiſeris peccatum eorum, alioquì dele me de regeſto tuo quod ſcripſiſti, et requieſcã. Dixit De⁹ ad Muſã, Illum qui peccaverit mihi delebo de regeſto meo. Et nunc vade duc turbã ad locum quẽ ſignificavi tibi, et ecce Angelus meus ambulabit ante te. in die verò inquiſitionis meæ, examinabo eos de crimine eorum. Percuſſitq; De⁹ aliquot ex populo, eò quòd adorâſſent vitulum quem fecerat Haron.

ספר שמות: לג

CAP. XXXIII. לג

populus & ,ta hinc ascende ,Vade : Moseh ad Dominus est locut' Et

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵךְ עֲלֵה מִזֶּה אַתָּה וְהָעָם
quam terram ad ,Ægypti terra è fecisti ascendere quem

אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
.eam dabo tuo Semini: dicēdo, Jahacob & Ischac ,Abraham juravi

נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתְּנֶנָּה:
,Emoræum ,Chenahanæum ejiciam & ,angelum te ante mittam Et

2 וְשָׁלַחְתִּי לְפָנֶיךָ מַלְאָךְ וְגֵרַשְׁתִּי אֶת־הַכְּנַעֲנִי הָאֱמֹרִי
fluentē terram Ad : Jebusæum & ,Chivvæum, Perizzæum & ,Chittæū &

3 וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: אֶל־אֶרֶץ זָבַת
cervice durus populus Nam.*tuū interim* in ascendam non Quia.melle & lacte

חָלָב וּדְבָשׁ כִּי לֹא אֶעֱלֶה בְקִרְבְּךָ כִּי עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף
malum verbum populus audivit Et .via in te cōsumā forte ne ,tu

אָתָּה פֶּן־אֲכַלֶּךָּ בַּדָּרֶךְ: וַיִּשְׁמַע הָעָם אֶת־הַדָּבָר הָרָע
.se super suū ornamentū unusquisque posuerunt non &: luxerunt & ,hoc

4 הַזֶּה וַיִּתְאַבָּלוּ וְלֹא־שָׁתוּ אִישׁ עֶדְיוֹ עָלָיו:
populus Vos ,Israel filios ad Dic : Moseh ad Domin' dixit Et

5 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אַתֶּם עַם־
.te consumā &,*tuū interi'* in ascendam uno Momento .cervice durus

קְשֵׁה־עֹרֶף רֶגַע אֶחָד אֶעֱלֶה בְקִרְבְּךָ וְכִלִּיתִיךָ
faciam quid sciam & ,te desuper tuū ornatū descendere fac nūc Et

וְעַתָּה הוֹרֵד עֶדְיְךָ מֵעָלֶיךָ וְאֵדְעָה מֶה אֶעֱשֶׂה־
.Choreb monte à *sua ornamenta* Israel filii *detraxerunt* Et .tibi

לָךְ: וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב:
castrametationem extra sibi extendit & ,tabernaculum *accipiet* Moseh Et

6 וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת־הָאֹהֶל וְנָטָה־לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה
quærens omnis erat &: mohed Ohel illud vocavit Et.*castrametatione* à *elongando*

הַרְחֵק מִן־הַמַּחֲנֶה וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה כָּל־מְבַקֵּשׁ
.castrametatione extra quod,*conveniens* tabernaculū ad *exibit* ,Dominū

יְהוָה יֵצֵא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמַּחֲנֶה:
populus omnis surgebant ,tabernaculum ad Moseh *exire ut* ,erat Et

8 וְהָיָה כְּצֵאת מֹשֶׁה אֶל־הָאֹהֶל יָקוּמוּ כָּל־הָעָם
,Moseh post aspiciebant &,sui tabernaculi *ostio* unusquisque stabant &

וְנִצְּבוּ אִישׁ פֶּתַח אָהֳלוֹ וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה
,tabernaculū in Moseh *venire juxta* erat Et .tabernaculū *eum ingredi* donec

עַד־בֹּאוֹ הָאֹהֱלָה: וְהָיָה כְּבֹא מֹשֶׁה הָאֹהֱלָה
cum loquebatur &,tabernaculi *ostio* stabat & ,nubis columna descēdebat

יָרַד עַמּוּד הֶעָנָן וְעָמַד פֶּתַח הָאֹהֶל וְדִבֶּר עִם־
ostio stantem nubis columnam populus omnis videbat Et .Moseh

מֹשֶׁה: וְרָאָה כָל־הָעָם אֶת־עַמּוּד הֶעָנָן עֹמֵד פֶּתַח
unusquisque se incurvabat & ,populus omnis surgebat & : tabernaculi

הָאֹהֶל וְקָם כָּל־הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ
ad facies Moseh ad Dominus loquebatur Et .sui tabernaculi *ostio*

פֶּתַח אָהֳלוֹ: וְדִבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פָּנִים אֶל־
ad revertebatur &:suū amicū ad vir *loquetur* quemadmodū ,*facies*

פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וְשָׁב אֶל־
recedebat non puer Nun filius ,Jehosuah ejus minister & ,*castrametationem*

הַמַּחֲנֶה וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ
.tabernaculi medio de

מִתּוֹךְ הָאֹהֶל:

EXODUS.
Versio VULG. LAT.

CAP. XXXIII.

1 LOcutúsq; est Dñs ad Moysen, dicens; Vade, ascende de loco isto tu, & populꝰ tuꝰ quē eduxisti de terra Ægypti, in terrā quam juravi Abrahā, Isaac, & Jacob, dicens; Semini tuo dabo eam. Et mittā præcursorē tui angelū, ut ejiciam Chananæum, & Amorrhæū, & Hethæum, & Pherezæum, & Hevæum, Jebusæum, Et intres in terrā fluentem lacte & melle. Non enim ascendā tecum, quia populꝰ duræ cervicis es: ne fortè disperdā te in via. Audiénsq; populꝰ sermonē hunc pessimum, luxit: & nullus ex more induꝰ est cultu suo. Dixitq; Dñs ad Moysen, Loquere filiis Israel; Populꝰ duræ cervicis es, semel ascendam in medio tui, & delebo te. Jam nunc depone ornatum tuum, ut sciā quid faciā tibi. Deposuerunt ergò filii Israel ornatū suum à monte Horeb. 7 Moyses quoq; tollens tabernaculū tetendit extra castra procul, vocavítq; nomē ejus, Tabernaculū fœderis. Et omnis populꝰ, qui habebat aliquam quæstionem, egrediebatur ad Tabernaculum fœderis, extra castra. Cúmque egrederetur Moyses ad Tabernaculum, surgebat universa plebs, & stabat unusquisq; in ostio papilionis sui, aspiciebántque tergum Moysi, donec ingrederetur tentorium. Ingresso autem illo Tabernaculum fœderis, descendebat columna nubis, & stabat ad ostium, loquebatúrque cum Moyse, Cernentibus universis quòd columna nubis staret ad ostium tabernaculi. Stabántq; ipsi, & adorabāt per fores tabernaculorū suorum. Loquebatur autē Dñs ad Moysen facie ad faciem, sicut solet loqui homo ad amicum suum. Cúmque ille reverteretur in castra, minister ejus Josue filiꝰ Nun, puer, non recedebat de tabernaculo.

1 Locutus est Dominus ad Moysen, dicens: Vade, ascende hinc tu, & populꝰ tuus, quos eduxisti de terra Ægypti, in terram quam juravi Abraham, Isaac, & Jacob, dicens: Semini tuo dabo eam. 2 Et mittam ante te Angelum, & ejiciam Chananæum, & Amorrhæum, & Hethæum, & Pherezæum, & Hevæum, & Jebusæum: 3 Et introducam te in terram fluentem lacte & melle. Non enim ascendam tecum, quia populus duræ cervicis es, ne forte consumam te in via. 4 Quod cum audisset populus verbum triste, luxit, & nullus ex more induit se cultu suo. 5 Dixitque Dominus ad Moysen: Dic filiis Israel: Vos populus duræ cervicis, si semel ascendero in medio vestrum, delebo vos. Nunc ergo deponite ornamenta vestra, ut sciam quid faciam vobis. 6 Spoliaverunt se ergo filii Israel ornamentis suis ab monte Horeb. 7 Moyses autem tollens tabernaculum suum, tetendit extra castra procul a castris, vocavitque nomen ejus, Tabernaculum fœderis. Et omnis qui habebat aliquam quæstionem, egrediebatur ad tabernaculum fœderis, quod extra castra erat. 8 Cumque egrederetur Moyses ad tabernaculum, surgebat omnis populus, & stabat unusquisque in ostio papilionis sui, aspiciebantque tergum Moysi, donec ingrederetur tentorium. 9 Ingresso autem illo tabernaculum fœderis, descendebat columna nubis, & stabat ad ostium, loquebaturque cum Moyse. 10 Cernentibus universis quòd columna nubis staret ad ostium tabernaculi. Stabantque ipsi, & adorabant per fores tabernaculorum suorum. 11 Loquebatur autem Dominus ad Moysen facie ad faciem, sicut solet loqui homo ad amicum suum. Cumque ille reverteretur in castra, minister ejus Josue filius Nun, puer, non recedebat de tabernaculo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. λγ'

1 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, (α) Πορεύου, ἀνάβηθι ἐνθεῦτεν σὺ καὶ ὁ λαός σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου, εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τῷ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, λέγων, Τῷ σπέρματί σου δώσω αὐτήν. 2 Καὶ συναποστελῶ τὸν ἄγγελόν (β) μου πρὸ προσώπου σου καὶ ἐκβαλεῖ (γ) τὸν Ἀμορραῖον, καὶ Χετταῖον, καὶ Φερεζαῖον, καὶ Γεργεσαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ (δ) Ἰεβουσαῖον, καὶ Χαναναῖον. 3 Καὶ εἰσάξω σε εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. διὰ (ε) γὰρ μὴ συναναβῶ μετὰ σοῦ, διὰ τὸ λαὸν σκληροτράχηλόν σε εἶναι, ἵνα μὴ ἐξανα-
4 λώσω σε ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ ἀκούσας ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, (ζ) καὶ ἐπένθησαν
5 ἐν πενθικοῖς. Καὶ εἶπε κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Ὑμεῖς λαὸς σκληροτράχηλος· ὁρᾶτε, μὴ πληγὴν ἄλλην (η) ἐπάξω ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐξανδρώσω ὑμᾶς. νῦν οὖν (θ) ἀφέλεσθε τὰς στολὰς τῆς δόξης ὑμῶν, καὶ τὸν
6 κόσμον, καὶ δείξω σοι ἃ ποιήσω σοι. Καὶ ἀπεδύσαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν κόσμον αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους (ι) τοῦ Χωρήβ.
7 Καὶ λαβὼν Μωυσῆς τὸ σκηνὸν αὐτοῦ, ἔπηξεν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, μακρὰν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σκηνὴ (κ) μαρτυρίου. καὶ ἐγένετο, πᾶς ὁ ζητῶν κύριον ἐξεπορεύετο εἰς τὴν (λ) σκηνὴν τὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς.
8 Ἡνίκα δ' ἂν εἰσεπορεύετο Μωυσῆς εἰς τὴν (μ) σκηνὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, εἱστήκει πᾶς ὁ λαὸς σκοπεύοντες ἕκαστος παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ· καὶ (ν) καλεσάσης
9 ἀπόντος Μωυσῆ ἕως τῆς (ξ) εἰσῆλθεν αὐτὸς εἰς τὴν σκηνήν. Ὡς δ' ἂν εἰσῆλθε Μωυσῆς εἰς τὴν σκηνὴν, καθίζανεν ὁ στῦλος τῆς νεφέλης, καὶ ἵστατο (ο) ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, καὶ
10 ἐλάλει Μωυσῆ. Καὶ ἑώρα πᾶς ὁ λαὸς τὸν στῦλον τῆς νεφέλης ἑστῶτα (π) ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς· καὶ πάντες πᾶς ὁ λαὸς, προσε-
11 κύνησε ἕκαστος ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς (ρ) αὐτοῦ. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, ἐνώπιον ἐνωπίῳ, ὡς εἴτις λαλήσαι (σ) πρὸς τὸν ἑαυτοῦ φίλον· καὶ ἀπῄει εἰς τὴν παρεμβολήν. ὁ δὲ θεράπων Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ νέος οὐκ ἐξεπορεύετο ἐκ τῆς σκηνῆς.

CAP. XXXIII.

1 ET dixit Dominus ad Moysen, (a) Procede, ascende hinc tu, & populꝰ tuus, quos eduxisti de terra Ægypti, in terram quā juravi Abraham & Isaac & Jacob, dicens, Semini vestro dabo eam. 2 Et simul mittam Angelum meū ante faciem tuam: & ejiciet Amorrhæum, & Chettæum, et Pherezæum, & Gergesæum, & Euæum, et Jebusæum, et Chananæum. (b) Et 3 introducam te in terram fluentē lacte & mel. Non enim simul ascendam tecum, quia populus durę cervice es, ut non deleam te in via. Et audiens populus verbum 4 malū hoc, luxit in lugubribus. Et 5 dixit Dominus filiis Israel, Vos populus duræ cervicis, Videte nē plagam aliam inducam ego super vos, & deleam vos. Nunc igitur deponite stolas gloriatum vestrarum, & cultum, & ostendam tibi quæ faciam tibi. Et deposuerunt 6 filii Israel cultum suum, & ornatum stolæ à monte Choreb. Et 7 sumens Moyses tabernaculum suū, fixit extra castra, longè à castris: & vocatum est, Tabernaculum testimonii. Et factum est, omnis qui quærebat Dominum, egrediebatur ad tabernaculum 8 quod extra castra. Quando autem ingrediebatur Moyses in tabernaculum extra castra, stabat omnis populus considerantes unusquisq; apud januas tabernaculi sui, & aspiciebant abeuntem Moysen quoad ille intraret in tabernaculum. 9 ut autem intraverat Moyses in tabernaculum, descendebat columna nubis, & stabat ad ostiū tabernaculi, & loquebatur Moysi, Et videbat omnis 10 populus columnam nubis stantem super ostium tabernaculi: Et stantes omnis populus, adorabant unusquisque ab ostio tabernaculi sui. Et loquebatur Dominus ad Moysen facie ad faciem, 11 velut si quis loquatur ad suum ipsius amicū: & revertebatur ad castra. Minister autem Iesus filius Naue iuvenis non egrediebatur de tabernaculo.

MS. A. (α) πορεύ, (β) με πρότερον Cυ· (γ) τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Χεπαῖον, (δ) Ἰεβουσαῖον. Καὶ εἰσάξει σε. (ε) διὰ Cυναναβῶ (ζ) καὶ ἐπένθησαν (η) ἐγὼ ἐπάγω (θ) ἀφέλεσθε (ι) Χωρήβ. (κ) μαρτυρίου. πᾶς (λ) σκηνὴν ἔξω (μ) σκηνὴν, ἑστήκει (ν) καλεύουν (ξ) ἐλθεῖν (ο) ὀπὶ τῆς θυρῶν (π) ὀπὶ τῆς θυρῶν (ρ) αὐτοῦ· καὶ καλεύουν ἀπόντος Μωυσῆ. Καὶ ἐλάλησεν (σ) πρὸς ἑαυτὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXXIII.

ET dixit Dñs ad Moſen, Aſcende, diſce- 1
de hinc tu & populus tuus quem eduxiſti ex
ex Ægypto, ad terram pro qua juravi A-
brahæ & Iſaac & Jacobo, dixique eis, Se-
mini veſtro dabo illam. Et mittā ante te An- 2
gelum, & deſtruam Chananæos, & Amor-
ræos, & Hethæos, & Pherezæos, & Hevæ-
os, & Jebuſæos. Ad terram *inguam* fluen- 3
tem lacte et melle: non enim aſcendam ego
inter vos, quoniam populꝰ vos eſtis præfra-
ctæ cervicis, ne fortè perdā vos in via. Au- 4
dientes autem populus ſermonem hunc ma-
lum, contriſtati ſunt, nec aſſumpſit ullꝰ arma
ſua ſupra ſe. Dixit etiā Dñs ad Moſen, Dic 5
genti Iſraeliticæ, Vos populꝰ eſtis duræ cer-
vicis: unā horā aſcendā inter vos, & perdā
vos. Nunc deponite arma veſtra à vobis, &
ſciam quid faciā vobis. Depoſuerūt ergò fi- 6
lii Iſrael arma ſua à ſe à monte Horib. Mo- 7
ſes autem accepit tentorium ſuum, fixitque
illud extra caſtra, removitq; illud à caſtris, &
vocavit illud, Tabernaculū téporis. Et omnis
qui poſtulabat *aliquid* à Dño, exibat ad ta-
bernaculū temporis extra caſtra. Cúmque 8
egrediebatur Moſes ad tabernaculū, aſſurge-
bāt univerſꝰ populꝰ, & parabāt ſe unuſquiſ-
que in oſtio tabernaculi ſui, & intuebantur
poſt Moſē donec ingrederetur in tabernacu-
lū. Cúmq; ingreſſꝰ eſſet Moſes tabernaculū, 9
deſcēdebat columna nubis, ſtabatq; ad oſtiū
tabernaculi, & ſermo fiebat ad Moſē. Et vi- 10
debat populꝰ columnā nubis, ſtantē ad oſtiū
tabernaculi, ſurgebātq; totꝰ populꝰ, & odo-
rabāt unuſquiſq; in oſtio tabernaculi ſui.
Loquutuſq; eſt Dñs cum Moſe facie ad faci- 11
em, quēadmodū loquitur vir cū ſocio ſuo: &
eo redeūte ad caſtra, miniſter ejꝰ Huſaa filiꝰ
Nun adoleſcēs nō recedebat è tabernaculo.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

לג

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה אוֹל סַק מִכָּא אַתְּ
וְעַמָּא דְאַסְקֵתָא מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם
לְאַרְעָא דִי קַיֵּמִית לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב לְמֵימַר לִבְרָךְ יָתְהוֹן־
2 וְאֶשְׁלַח קֳדָמָךְ מַלְאָכָא וְאֵתְרֵךְ יָת
כְּנַעֲנָאֵי אֱמוֹרָאֵי וְחִתָּאֵי וּפְרִיזָאֵי
3 חִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי: לְאַרְעָא עַבְדָּא חֲלָב
וּדְבַשׁ אֲרֵי לָא אֵסַּלֵּק שְׁכִנְתִּי
מִבֵּינָךְ אֲרֵי עַם־קְשֵׁי־קָדָל אַתְּ דִלְמָ
אֲשֵׁיצָנָךְ בְּאוֹרְחָא: וּשְׁמַע עַמָּא יָתָ
4 פִּתְגָמָא בִּישָׁא הָדֵין וְאִתְאַבָּלוּ וְלָא
שַׁוִּיאוּ גְבַרְתְּקוֹן זִינֵיהּ עֲלוֹהִי: וַאֲמַר
5 יְיָ לְמֹשֶׁה אֱמַר לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אַתּוּן
עַם־קְשֵׁי־קָדָל שָׁעָה־חֲדָא אֵסַּלֵּק
שְׁכִנְתִּי מִבֵּינָךְ וְאֶשֵׁיצָנָךְ וּכְעַן אַעְדֵּי
תְקוֹן זִינָךְ מִנָּךְ גְּלִי קֳדָמַי מָה־
אַעְבֵּיד לָךְ: וְאַעְדִּיאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
6 יָת־תְּקוֹן־זִינֵיהוֹן מִטּוּרָא דְחוֹרֵב:
7 וּמֹשֶׁה נְסִיבִ־יתּ מַשְׁכְּנָא וּפְרַסֵיהּ
לֵיהּ מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא אַרְחִיק מִן
מַשְׁרִיתָא וּקְרֵי לֵיהּ מַשְׁכַּן זִימְנָא
וַהֲוָה כָּל־דְּתָבַע אוֹלְפָן מִן־
קֳדָם־יְיָ נְפַק לְמַשְׁכַּן זִימְנָא דְּאִתְּבֵי מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא: וַהֲוָה כַּד־נְפַק
8 מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא קָיְמִין כָּל־עַמָּא
וּמִתְעַתְּדִין גְּבַר בִּתְרַע מַשְׁכְּנֵיהּ
וּמִסְתַּכְּלִין אֲחוֹרֵי מֹשֶׁה עַד דְּעָלַל
9 לְמַשְׁכְּנָא: וַהֲוָה כַּד־עָלִיל מֹשֶׁה
לְמַשְׁכְּנָא נְחֵית עַמּוּדָא דְעַנְנָא
וְקָאֵם בִּתְרַע מַשְׁכְּנָא וּמִתְמַלֵּל עִם
10 מֹשֶׁה: וְחָזֵן כָּל־עַמָּא יָת עַמּוּדָא
דַעֲנָנָא קָאֵים בִּתְרַע מַשְׁכְּנָא וְקָיְמִין
כָּל־עַמָּא וְסָגְדִין גְּבַר בִּתְרַע
11 מַשְׁכְּנֵיהּ: וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה מְמַלַּל
עִם־מְמַלַּל כְּמָא דְמְמַלַּל גְּבַר עִם
חַבְרֵיהּ וְתָב לְמַשְׁרִיתָא
וּמְשׁוּמְשָׁנֵיהּ יְהוֹשֻׁעַ בַּר־נוּן
עוּלֵימָא לָא עָדֵי מִנּוּ מַשְׁכְּנָא:

EXODUS.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

CAP. XXXIII.

1 Locutusque est Dñs cùm Moyse, Vade descende hinc tu & populꝰ, quem ascendere fecisti de terrâ Ægypti: in terrâ, quâ juravi Abrahã, Isaac et Jacob, dicens; Filiis tuis 2 dabo eã. Mittámq; angelum ante te: & ejiciã Chananæos, Amorræos; et Ethæos, et Pherezæos, et Evæos, et Jebusæos. 3 In terram fluentẽ lacte & melle: non enim ascendere faciã majestatẽ meã è medio tui, quia populꝰ duræ cervicis tu es; ne forte disperdam te in viâ. 4 Audivitq; populus sermonẽ hunc pessimũ, & luxerunt: nullꝰ posuit ornatũ cultꝰ sui sup se. 5 Dixitq; Dñs ad Moysen; Dic filiis Isrel, Vos estis populꝰ duræ cervicis; si unâ horâ abstulero majestatẽ meam à te, disperdã te: nunc aufer ornatũ cultus tui à te; notũ est enim coram me, ꝙ factꝰ sum tibi. 6 Et deposuerunt filii Israel ornatũ cultus sui, de monte Oreb. 7 Moyses autẽ tulit tabernaculũ, et tetendit illud extra castra, procul à castris; et vocavit illud, Tabernaculũ domꝰ doctrinæ: & omnis qui quærebat doctrinam à facie Domini, egrediebatur ad tabernaculũ domûs doctrinæ; ꝙ erat extra castra. 8 Et cũ egrediebatur Moyses ad tabernaculũ, surgebat omnis populꝰ; & ſtabat unusquisq; in ostio tabernaculi sui: & respiciebant post Moysen, donec ingrederetur in tabernaculum. 9 Et cũ ingrederetur tabernaculũ, descendebat columna nubis, et ſtabat in ostio tabernaculi: et loquebatur cũ Moyse. 10 Videbatq; ois populꝰ columnã nubis, ſtantẽ in ostio tabernaculi: surgebatque omnis populꝰ, et adorabant; unusquisq; in ostio tabernaculi sui. 11 Loquebaturque Dñs cum Moyse, verbũ ad verbũ; sicut loquitur vir cum proximo suo: et revertebatur in castra; ministerque ejꝰ, Josue filius Nun puer, non recedebat de tabernaculo.

VERSIO SAMARITANA.

CAP. XXXIII.

1 Locutusque est Dñs ad Moysen, Vade, ascende hinc tu, & populus quem eduxisti de terra Ægypti, in terram de qua juravi Abraham, Isaac, & Jacob, dicens; Semini tuo dabo illam. 2 Mittam enim ante faciem tuam Angelum, & expellam Chananæos, & Amorrhæos, & Hethæos, & Gergesæos, & Pherezæos, & Hevæos, & Jebusæos. 3 Ad terram fluentem lacte et melle: non enim ascendã in medio tui, quoniam populus es duræ cervicis, nè consumam te in via. 4 Audiens autem populus verbum hoc malum, luxit, et nemo posuit ornamentum suum super se. 5 Dixitque Dominus Mosi, Dic filiis Israel, Vos populus duræ cervicis estis: unum momẽto ascendam in medio tui, & consumẽris; Nunc autem depone ornatum tuum à te, & ostendam quid faciam tibi. 6 Et (a) deposuerunt filii Israel (b) ornamenta sua à monte Horeb. 7 Moses verò accepit tabernaculum, et extendit illud extra castra longè à castris, et vocavit illud, Tabernaculũ testimonii: & uicunq; autem quærebant Dominum, egrediebantur ad tabernaculum testimonii quod erat extra castra. 8 Cùm autem egrediebatur Moses ad tabernaculum, surgebat omnis populus, et ſtabat unusquisq; ad portam tabernaculi sui, aspiciens post Mosen donec intrâsset in tabernaculum. 9 Et accidebat intrante Mose in tabernaculum, ut descenderet columna nubis, ſtaretque ad portam tabernaculi, et loquebatur cum Mose. 10 Videbat autem omnis populus columnã nubis ſtantem ad portam tabernaculi, surgebatque omnis populus et adorabat unusquisque ad portam tabernaculi sui. 11 Tum loquebatur Dominus Mosi fãcie ad faciem, sicut loquitur vir cum amico suo; posteà vedibat in castra: minister autem ejus Josue filius Nun juvenis, non recedebat de medio tabernaculi.

VER. SAM. (a) liberaverunt se (b) de ornamentis suis.

TEXT. ET VER. SAM Translatio Latina.

CAP. XXXIII

1 LOcutusque est Dominus Mosi, dicens; Vade, ascende hinc, tu, & populus quem eduxisti de terra Ægypti, in terram de qua juravi Abraham, Isaac, & Jacob, dicens; Semini tuo dabo illam. 2 Mittam enim ante faciem tuam Angelum, & expellam Chananæos, & Amorrhæos, & Hethæos, & Gergesæos, & Pherezæos, & Hevæos, & Jebusæos. 3 Ad terram fluentem lacte et melle: non enim ascendã in medio tui, quoniam populus es duræ cervicis, nè consumam te in via. 4 Audiens autem populus verbum hoc malum, luxit, et nemo posuit ornamentum suum super se. 5 Dixitque Dominus Mosi, Dic filiis Israel, Vos populus duræ cervicis estis: unum momento ascendam in medio tui, & consumẽris; Nunc autem depone ornatum tuum à te, & ostendam quid faciam tibi. 6 Et (a) deposuerunt filii Israel (b) ornamenta sua à monte Horeb. 7 Moses verò accepit tabernaculum, et extendit illud extra castra longè à castris, et vocavit illud, Tabernaculũ testimonii: & uicunq; autem quærebant Dominum, egrediebantur ad tabernaculum testimonii quod erat extra castra. 8 Cùm autem egrediebatur Moses ad tabernaculum, surgebat omnis populus, et ſtabat unusquisq; ad portam tabernaculi sui, aspiciens post Mosen donec intrâsset in tabernaculum. 9 Et accidebat intrante Mose in tabernaculum, ut descenderet columna nubis, ſtaretque ad portam tabernaculi, et loquebatur cum Mose. 10 Videbat autem omnis populus columnã nubis ſtantem ad portam tabernaculi, surgebatque omnis populus et adorabat unusquisque ad portam tabernaculi sui. 11 Tum loquebatur Dominus Mosi fãcie ad faciem, sicut loquitur vir cum amico suo; posteà vedibat in castra: minister autem ejus Josue filius Nun juvenis, non recedebat de medio tabernaculi.

VER. SAM. (a) liberaverunt se (b) de ornamentis suis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXXIII.

1 *ثم كلّم الله موسي وقال له امض فاصعد من هاهنا انت والقوم الذين اصعدتهم من بلد مصر
2 الي البلد الذي اقسمت لابرهيم واسحق ويعقوب قائلا لنسلكم اعطيه *وابعث بين يديك
3 ملكا اطرد به الكنعانيين والاموريين والحثيين والفرزيين والحويين واليبوسيين *الي بلد يفيض
لبنا وعسلا. فاني لا اصعد بوري فيما بينكم * لانكم اقوام صعاب الرقاب لئلا افنيكم في الطريق
4 *ولما سمع القوم هذا الخبر الردي حزنوا * ولم يجعل كل امري زينته عليه *قال الله لموسي قل لبني
5 اسرائيل انكم قوم صعاب الرقاب * فلو اني اصعد بوري فيما بينكم طرفة واحدة لافنيكم * والآن
6 اخلعوا زينتكم عنكم حتي اعرفكم ما اصنع بكم * فذاب بنو اسرائيل علي نزع زينتهم من جبل
7 حوريب * وكان موسي ياخذ الخباء فيضربه خارج المعسكر بعيدا منه ويسميه خباء الحضر. وكان كل
8 طالب ما عند الله يخرج الي خباء الحضر الذي في خارج المعسكر *وكان موسي اذا خرج الي الخباء يقوم
9 جميع القوم ويصب كل امري منهم علي باب خبائه. ويطرون وراء موسي الي ان يدخل الخباء *وكان
10 موسي اذا دخل الخباء ينزل عمود الغمام ويقف علي باب الخباء ويكلّم الله موسي *فاذا راي جميع
11 القوم عمود الغمام واقفا علي باب الخباء قاموا اجمعون * فسجد كل امري علي باب خبائه *ويكلّم
الله موسي بعيرٍ واسطة كما يكلّم المرء صاحبه * ويرجع الي العسكر * وكان خادمه يوسع بن نون
شابا لا يبرح من الخباء *

* الفاصل الثالث والثلثون *

ספר שמות : לד

me ad dicens tu , Vide : Dominum ad Moſeh dixit Et

12 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה רְאֵה אַתָּה אֹמֵר אֵלַי

me feciſti ſcire non tu & ,hunc populum fac Aſcendere

הַעַל אֶת־הָעָם הַזֶּה וְאַתָּה לֹא הוֹדַעְתַּנִי אֵת

etiam & ,nomine in te Novi , dix ſti tu & :mecum es miſſurus quem

אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח עִמִּי וְאַתָּה אָמַרְתָּ יְדַעְתִּיךָ בְשֵׁם וְגַם־

gratiam inveni quæſo ſi nunc Et .meis oculis in gratiam inveniſti

מָצָאתָ חֵן בְּעֵינָי : וְעַתָּה אִם־נָא מָצָאתִי חֵן

inveniam ut ,te ſciam & ,tuam viam nunc me fac ſcire,tuis oculis in

בְּעֵינֶיךָ הוֹדִעֵנִי נָא אֶת־דַּרְכֶּךָ וְאֵדָעֲךָ לְמַעַן אֶמְצָא־

.hæc gens tuus populus quia ;vide & :tuis oculis in gratiam

חֵן בְּעֵינֶיךָ וּרְאֵה כִּי עַמְּךָ הַגּוֹי הַזֶּה :

dixit Et .te faciam requieſcere & ,ibunt meæ Facies : dixit Et

14 וַיֹּאמֶר פָּנַי יֵלֵכוּ וְהֵנַחְתִּי לָךְ :

15 וַיֹּאמֶר

.hinc nos facias aſcendere ne ,eunies tuæ facies non Si :eum ad

אֵלָיו אִם־אֵין פָּנֶיךָ הֹלְכִים אַל־תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה :

ego tuis oculis in gratiam inveni quòd ,hic cognoſcetur quo in Et

16 וּבַמֶּה ׀ יִוָּדַע אִפּוֹא כִּי־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי

,ego ,erimus diviſi Et ? nobiſcum te eundo in nonne ? tuus popul⁹ &

וְעַמֶּךָ הֲלוֹא בְּלֶכְתְּךָ עִמָּנוּ וְנִפְלִינוּ אֲנִי

dixit Et .terræ facies ſuper qui ,populo omni ab tu⁹ popul⁹ &

וְעַמְּךָ מִכֹּל־הָעָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה : 17 וַיֹּאמֶר

,es locutus quod ,hoc verbum Etiam : Moſeh ad Dominus

יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה גַּם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ

.nomine in te novi & ,meis oculis in gratiam inveniſti quia : faciam

אֶעֱשֶׂה כִּי־מָצָאתָ חֵן בְּעֵינַי וָאֵדָעֲךָ בְּשֵׁם :

Ego : dixit Et .tuam gloriam quæſo me videre Fac : dixit Et

18 וַיֹּאמֶר הַרְאֵנִי נָא אֶת־כְּבֹדֶךָ : וַיֹּאמֶר אֲנִי

nomine in invocabo & ,tuas facies ſuper meum bonũ omne faciã tranſire

אַעֲבִיר כָּל־טוּבִי עַל־פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם

miſerebor &,addam gratiam cui addam gratiam &,te coram Domini

יְהוָה לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת־אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת־

non quia ,meas facies videre poteris Non : dixit Et .miſerebor cui

אֲשֶׁר אֲרַחֵם : 20 וַיֹּאמֶר לֹא תוּכַל לִרְאֹת אֶת־פָּנָי כִּי לֹא־

,mecum locus Ecce : Dominus dixit Et .vivet & ,homo me videbit

יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי : 21 וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי

te ponam &,meam gloriam tranſeundo in ,erit Et .petram ſupra ſtabis &

וְנִצַּבְתָּ עַל־הַצּוּר : 22 וְהָיָה כְּבֹדִי עֹבֵר וְשַׂמְתִּיךָ

removebo Et.me tranſire ad uſque,te ſuper meã volã tegam & ,petræ foramine in

בְּנִקְרַת הַצּוּר וְשַׂכֹּתִי כַפִּי עָלֶיךָ עַד־עָבְרִי : 23 וְהַסִרֹתִי

.videbuntur non meæ facies & ,mea poſteriora videbis & ,meam volam

אֶת־כַּפִּי וְרָאִיתָ אֶת־אֲחֹרָי וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ :

CAP. XXXIV. לד

lapidis tabulas duas tibi Dola : Moſeh ad Dominus dixit Et

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים

ſuper fuerũt quæ ,verba tabulas ſuper ſcribam & ,priores ſicut

כָּרִאשֹׁנִים וְכָתַבְתִּי עַל־הַלֻּחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־

aſcendes &:mane paratus eſto Et .fregiſti quas ,priores tabulas

הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ : 2 וֶהְיֵה נָכוֹן לַבֹּקֶר וְעָלִיתָ

.montis caput ſuper ibi mihi ſtabis &,Sinai montem in matutino in

בַבֹּקֶר אֶל־הַר סִינַי וְנִצַּבְתָּ לִי שָׁם עַל־רֹאשׁ הָהָר :

EXODUS. Verſio VULG. LAT.

12 Dixit autem Moyſes ad Dominum, Præcipis ut educam populum iſtum , & non indicas mihi quem miſſur⁹ es mecum: præſertim cùm dixeris, Novi te ex nomine, & inveniſti gratiam coram me. Si ergò inveni gratiam in conſpectu tuo, oſtende mihi faciem tuam, ut ſciam te, & inveniam gratiam ante oculos tuos : reſpice populum tuum gentem hanc.
14 Dixítque Dominus , Facies mea præcedet te, & requiem dabo tibi. Et ait Moſes , Si
15 non tu ipſe præcedas,ne educas nos de loco iſto. In quo
16 enim ſcire poterimus ego & populus tu⁹ inveniſſe nos gratiam in conſpectu tuo,niſi ambulaveris nobiſcum, ut glorificemur ab omnibus populis
17 qui habitãt ſuper terram? Dixit autem Domin⁹ ad Moyſen, Et verbum iſtud, quod locutus es, faciam : inveniſti enim gratiam coram me,& teipſum
18 novi ex nomine. Qui ait, O-
19 ſtende mihi gloriam tuam.Reſpondit, Ego oſtendam omne bonum tibi, & vocabo in nomine Domini coram te : &
20 miſerebor cui voluero, & clemens ero in quem mihi placuerit. Rurſùmque ait, Non poteris videre faciem meam : non enim videbit me homo
21 & vivet. Et iterum, Ecce,inquit,eſt locus apud me,& ſtabis ſupra petram. Cúmque
22 tranſibit gloria mea, ponam te in foramine petræ, & protegã dexterâ meâ,donec tranſeam. Tollámque manum meam,et videbis poſteriora mea: faciem autem meam videre non poteris.

CAP. XXXIV.

1 AC deinceps, Præcide,ait, tibi duas tabulas lapideas inſtar priorum, & ſcribam ſuper eas, verba,quæ habuerunt
2 tabulæ quas fregiſti. Eſto paratus manè,ut aſcendas ſtatim in montem Sinai, ſtabíſque mecum ſuper verticem montis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς κύριον, Ἰδὰ σύ μοι λέγεις, Ἀνάγαγε τὸν λαὸν τοῦτον, σὺ δὲ οὐκ ἐδήλωσάς μοι, ὃν (ω)ἀποστελεῖς μετ' ἐμοῦ. σὺ δέ μοι εἶπας, Οἶδά σε παρὰ πάντας, καὶ χάριν ἔχεις παρ' ἐμοί. Εἰ οὖν εὕρηκα 13 χάριν ἐναντίον (υ)σου, ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν· (τ) γνωσῶ ἵνα ἰδω σε, ὅπως ἂν ὦ εὑρηκὼς χάριν (υ)ἐναντίον σου, καὶ ἵνα γνῶ, ὅτι λαός σε τὸ ἔθνος τὸ μέγα τοῦτο. Καὶ 14 λέγει, Αὐτὸς προπορεύσομαί σοι, καὶ καταπαύσω σε. (φ) Καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν, (χ) 15 Εἰ μὴ αὐτὸς σὺ συμπορεύῃ, μή με ἀναγάγῃς ἐντεῦθεν. Καὶ πῶς γνωσθήσεται ἐγὼ 16 καὶ ὁ λαός σου ἀληθῶς, ὅτι εὕρηκα χάριν παρὰ σοὶ ἐγώ τε καὶ ὁ λαός σου, ἐὰν μὴ συμπορεύωμαι σοι μεθ' ἡμῶν; καὶ (ψ) ἐνδοξασθήσομαι ἐγώ τε καὶ ὁ λαός σου παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα 17 ἐπὶ τῆς γῆς ἐστι. (ω)Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Καὶ τοῦτόν σοι τὸν λόγον, ὃν εἴρηκας, ποιήσω· εὕρηκας γὰρ χάριν ἐνώπιον 18 ἐμοῦ, καὶ οἶδά σε παρὰ πάντας. Καὶ (α) 19 λέγει, Ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν. Καὶ εἶπεν, Ἐγὼ παρελεύσομαι πρότερός σε τῇ δόξῃ μου, καὶ καλέσω τῷ (β) ὀνόματί μου, κύριος ἐναντίον σου· καὶ ἐλεήσω, ὃν ἂν ἐλεῶ, 20 καὶ οἰκτειρήσω, ὃν ἂν οἰκτείρω. Καὶ εἶπεν, Οὐ συνήσῃ ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου· οὐ γὰρ μὴ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου, καὶ 21 ζήσεται. Καὶ εἶπε κύριος, Ἰδὰ τόπος παρ' 22 (γ) ἐμοί, φησὶν ὁ θεός. Ἡνίκα ἂν παρέλθῃ ἡ δόξα μου, καὶ θήσω σε εἰς ὀπὴν τῆς πέτρας, καὶ σκεπάσω τῇ χειρί μου ἐπὶ σέ, ἕως ἂν παρέλθω. Καὶ 23 ἀφελῶ τὴν χεῖρα, καὶ τότε (δ) ὄψει τὰ ὀπίσω μου· τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὀφθήσεταί σοι.

Et dixit Moyſes ad Dominum, Ecce tu mihi dicis, Deduc populum hunc, tu autem non demonſtráſti mihi, quem ſimul mittas mecum. Tu autem dixiſti mihi, ſcio te præ omnibus, & gratiam habes apud me.Si ergò inveni gratiã in conſpectu tuo, oſtende mihi temetipſum,(c) manifeſtè ut videam te, ut ſim (d) inveniens gratiam ante te,& ut ſciam, quia populus tuus gens(e)magna hæc.Et ait,Ipſe antecedam te, et requiem dabo tibi.Et ait ad eum, Si non tu ipſe ſimul (f) venieris,ne me educas hinc.Et quomodo notum erit verè, quia inveni gratiam apud te & ego,& populus tuus, niſi ſimul incedente te nobiſcum? Et glorificabor & ego & populus tuus præter omnes gentes, quæcunq; ſuper terram ſunt.Et dixit Dominus ad Moyſen,Et hoc tibi verbum,quod dixiſti,faciam:Inveniſti enim gratiam in conſpectu meo, et ſcio te præ omnibus.Et ait,Oſtende mihi (g)teipſum.Et dixit,Ego tranſibo(b)prior te gloriâ meâ,et vocabo(i) nomine meo,Dominus ante te ; et miſerebor, cui miſertus ero;& miſericordiã præſtabo,cui miſericordiã præſtitero. Et dixit Non poteris videre faciem meã. Non enim videbit homo faciem meã,& vivet.Et dixit Dominus, Ecce penes me, ſtabis (k) ſupra petrã. Statim verò, ut tranſiet gloria mea, & ponam te in (l) cavernã petræ:et tegã manu meâ ſuper te,donec tranſeam,Et auſeram manũ, & tunc videbis poſteriora mea : facies autem mea non videbitur tibi.

MS.A. (υ) γνωσῶ ἰδω σε, ὅπως ὦ (υ) ἐνώπιόν Cυ, (φ) Καὶ εἶπεν πρὸς (χ) Εἰ μὴ σὺ αὐτὸς συμπορεύσῃ μεθ' ἡμῶν, μὴ (ψ) ἐνδοξασθήσομαι (ω) Εἶπεν δὲ (α) λέγει, Δεῖξόν μοι τὴν σεαυτοῦ δόξαν. Καὶ (β) ὀνόματί κυρίου ἐναντίον (γ) ἐμοὶ, φησὶν (δ) ὄψῃ

ΚΕΦ. λδ'.

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Λάξευσον σεαυτῷ δύο πλάκας λιθίνας, καθὼς καὶ αἱ πρῶται, καὶ ἀνάβηθι (α) πρός με εἰς τὸ ὄρος· καὶ γράψω ἐπὶ ταῖς πλαξὶ τὰ ῥήματα, ἃ ἦν (β) ἐν ταῖς πλαξὶ ταῖς πρώταις, (γ) αἷς συνέβρυψας. Καὶ γίνε ἕτοιμος 2 εἰς τὸ πρωΐ, καὶ ἀναβήσῃ (δ) ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, καὶ στήσῃ μοι ἐκεῖ ἐπ' ἄκρου τοῦ ὄρους.

MS.A. Κεφ. λδ'. (α) εἰς τὸ ὄρος πρός με. (β) ἐπὶ ταῖς (γ) ἃς τὸ (δ) εἰς τὸ

CAP. XXXIV.

ET dixit Dominus ad Moyſen,(a)Excide tibi duas tabulas lapideas, (b) ſicut & priores, & aſcende ad me in montem : & ſcribam ſuper tabulas verba, quæ erant in tabulis primis, quas contriviſti. Et eſto paratus in mane, & aſcendes in montem Sina, & ſtabis mihi illic ſuper ſummitatem montis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixit autem Moſes ad Dominum, Vide quòd tu dixeris mihi, Aſcendere fac populum iſtum,tu verò non oſtendiſti mihi quem miſſurus ſis mecum. Tu etiam dixiſti, Novi te nomine, imò inveniſti gratiam in oculis meis. Igitur ſi inveni gratiam in oculis tuis,oſtende mihi viam tuam,& agnoſcam te, quatenus inveniam gratiam in oculis tuis: & conſidera quòd populus tuus iſte, populus eſt magnus. Et dixit Dominus ad Moſen, Coram me vade, & requiem dabo tibi. Ait illi, Si tu non abieris nobiſcum, ne aſcendere facias nos hinc. In quo enim cognoſcetur nunc quòd invenerim gratiam in oculis tuis ego & populus tuus, niſi cùm abieris nobiſcum, ſimuſque diſtincti ego & populus tuus ab omnibus populis qui ſunt ſuper faciem ; terræ ? Dixit Dominus ad Moſen, Juxta verbum tuum hoc quod dixiſti, faciam ; quoniam inveniſti gratiam in oculis meis, & agnoſcam te nomine. Dixit autem, Oſtende mihi gloriam tuam. Ait, Ego tranſire faciam cunctam beatitudinem meam ante te, & clamabo nomen meum Domini ante te, & propitiabor cui propitiabor, & miſerebor cujus miſerebor. Et dixit, Non potes videre faciem meam, quia non videt me homo & vivit. Ait etiam Dominus ad Moſen, Ecce locus eſt ante me, ſta ſupra petram. Quumque pertranſierit gloria mea, ponã te in ſpelunca petræ, et deſcédere faciã manũ meã ſuper te, donec trãſiero. Tollamq; manũ meã, & videbis poſterioré partẽ meã, facies verò mea non videbitur. CAP. XXXIV.

PRæterea dixit Dñs ad Moſen, Præcide tibi duas tabulas lapideas priorũ inſtar, & ſcribã ſuper tabulas ſermones qui erãt ſuper tabulas priores quas fregiſti. Et eſto paratus mane, & aſcende mane ad montem Sinai, & ſta illic in vertice montis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. — TARGUM ONKELOS. — TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

וְאָמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ חָזֵי דְּאַתְּ אָמַר 12
לִי אַסֵּיק יָת עַמָּא הָדֵין וְאַתְּ לָא
הוֹדַעְתַּנִי יָת דִּי תְשַׁלַּח עִמִּי וְאַתְּ
אֲמַרְתְּ רַבִּיתָךְ בְּשׁוּם וְאַף אַשְׁכַּחְתְּ 13
רַחֲמִין קֳדָמָי : וּכְעַן אִם כְּעַן
אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין קֳדָמָךְ חַוֵּנִי כְּעַן
יָת אוֹרַח טוּבָךְ וְאֶדַע רַחֲמָךְ בְּדִיל
דְּאַשְׁכַּח רַחֲמִין קֳדָמָךְ וּגְלִי קֳדָמָךְ
אֲרֵי עַמָּךְ עַמָּא הָדֵין : וַאֲמַר שְׁכִנְתִּי 14
תְהֵךְ וַאֲנִיחַ לָךְ: וַאֲמַר קֳדָמוֹהִי אִם
לֵית שְׁכִנְתָּךְ מְהַלְכָא בֵּינָנָא לָא 15
תַסְקִנָּנָא מִכָּא : וּבְמָה יִתְיְדַע הָכָא
אֲרֵי אַשְׁכַּחְתְּ רַחֲמִין קֳדָמָךְ אֲנָא
וְעַמָּךְ הֲלָא בְּמֵימְרָךְ שְׁכִנְתָּךְ עִמָּנָא
וְיִתְעַבְּדָן לָנָא פְּרִישָׁן לִי וְלְעַמָּךְ
מִשְּׁנֵי מִכָּל עַמָּא דִּי עַל אַפֵּי אַרְעָא: 16
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אַף יָת פִּתְגָמָא 17
הָדֵין דִּי מַלֵּילְתָּא אֶעְבֵּיד אֲרֵי
אַשְׁכַּחְתָּא רַחֲמִין קֳדָמַי וְרַבִּיתָךְ
בְּשׁוּם: וַאֲמַר אַחֲוִינִי כְּעַן יָת יְקָרָךְ: 18
וַאֲמַר אֲנָא אֶעְבַּר כָּל טוּבִי עַל אַפָּךְ 19
וְאֶקְרֵי בִּשְׁמָא דְּיְיָ קֳדָמָךְ וְאָחוֹן לְמַן
דְּאָחוֹן וְאֶרְחֵם עַל מָאן דַּאֲרְחֵם:
וַאֲמַר לָא תְכוֹל לְמֶחֱוֵי יָת אַפָּי 20
שְׁכִנְתִּי אֲרֵי לָא יְחֲזִנֵּי אֱנָשָׁא
וְיִתְקַיְּמוּן: וַאֲמַר יְיָ הָא אֲתַר מְתָקַן 21
קֳדָמָי וְתִתְעַתַּד עַל טִנָּרָא : וִיהֵי
בְּמֶעְבַּר יְקָרִי וַאֲשַׁוֵּינָךְ בִּמְעָרַת 22
טִנָּרָא וְאֶגֱנֵן בְּמֵימְרִי עֲלָךְ עַד
דְּאֶעְבַּר : וְאַעְדֵּי יָת דִּבְרַת יְקָרִי 23
וְתֶחֱזֵי יָת דִּבְתְרַי וְקֳדָמַי לָא
יִתְחֲזוֹן :

לד

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה פְּסַל לָךְ תְּרֵין 1
לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי וְאֶכְתּוֹב עַל
לוּחַיָּא יָת פִּתְגָמַיָּא דִּי הֲווֹ עַל
לוּחַיָּא קַדְמָאֵי דִּי תְבַרְתָּא : וֶהֱוֵי 2
זְמִין לְצַפְרָא וְתִסַּק בְּצַפְרָא לְטוּרָא
דְסִינַי וְתִתְעַתַּד קֳדָמַי תַּמָּן עַל רֵישׁ
טִוּרָא:

Dixitq; Moyses corã Dño; vide q̃ tu dicis mihi, Ascendere fac populũ istũ; & tu non indicásti mihi qué missurus sis mecũ: tu enim dixisti, Vocavi te ex nomine; & etiã invenisti gratiã corã me. Et nunc, si inveni obsecro gratiam in conspectu tuo, ostende mihi viã bonitatis tuæ; & cognoscã misericordiã tuã, ut inveniã gratiã in conspectu tuo: notumq; est corã te, q̃ populus iste est popul⁹ tu⁹. Et ait: Majestas mea ibit, & requiédabo tibi. Et dixit corã eo: Si non perrexerit majestas tua nobiscũ, ne ascendere facias nos hinc. In quo enim scietur hîc, q̃ invenimus gratiã corã te, ego et popul⁹ tu⁹; nisi cum ambulaverit majestas tua nobiscũ: ut fiãt nobis miracula; & dividamur ego et populus tu⁹ ab omni populo, qui est sup faciẽ terræ. Dixitque Dñs ad Moysen; Verbũ quoq; istud, q̃ locut⁹ es, faciã: quia invenisti gratiã corã me; & vocavi te ex nomine. Et ait: Ostende mihi obsecro, gloriam tuã. Et dixit, Ego transficiã omnẽ *bonitatẽ* meã sup faciẽ tuã; & vocabo in nomine Dñi corã te: et miserebor, cui miserebor; et clemens ero, cui clemens ero. Et dixit; Non poteris videre faciẽ *majestatis* meæ: non enim videbit me homo, et vivet. Dixitque Dñs; Ecce loc⁹ est parat⁹ in cõspectu meo: et stabis supra petrã. Eritq; cum transierit gloria mea, ponam te in cavernã petræ: et protegã te verbo meo, donec transeã. Et auferã verbũ gloriæ meæ; & videbitur id q̃ est post me: & quæ sunt coram me non apparebunt.

CAP. XXXIV.

Dixitque Dñs ad Moysen; Dola tibi duas tabulas lapideas, sicut priores: & scribã sup tabulas, verba quæ erant sup tabulas priores, quas cõfregisti. Et esto parat⁹ manè et ascendes manè in montem Sinai, ſtabisque corã me ibi super verticem montis.

וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ חֲזֵי אַתְּ אָמַר 12
לִי אַסֵּיק יָת עַמָּא הָדֵין וְאַתְּ לָא
הוֹדַעְתַּנִי יָת דִּי תְשַׁלַּח עִמִּי וְאַתְּ
אֲמַרְתְּ יְדַעְתִּיךָ בְּשׁוּם וְאַף אַשְׁכַּחְתָּ 13
רַחֲמִין קֳדָמָי : וּכְעַן אִם כְּעַן
אַשְׁכַּחְתִּי רַחֲמִין קֳדָמָךְ חַוֵּנִי כְּעַן
יָת אוֹרַח טוּבָךְ וְאֶדַע רַחֲמָךְ בְּדִיל
דְּאַשְׁכַּח רַחֲמִין קֳדָמָךְ וּגְלִי קֳדָמָךְ
אֲרֵי עַמָּךְ עַמָּא הָדֵין : וַאֲמַר שְׁכִנְתִּי 14
תְהֵךְ וַאֲנִיחַ לָךְ: וַאֲמַר קֳדָמוֹהִי אִם
לֵית שְׁכִנְתָּךְ מְהַלְכָא בֵּינָנָא לָא 15
תַסְקִנָּנָא מִכָּא : וּבְמָה יִתְיְדַע הָכָא
אֲרֵי אַשְׁכַּחְתְּ רַחֲמִין קֳדָמָךְ אֲנָא
וְעַמָּךְ הֲלָא בְּמֵימְרָךְ שְׁכִנְתָּךְ עִמָּנָא
וְיִתְעַבְּדָן לָנָא פְּרִישָׁן לִי וְלְעַמָּךְ
מִשְּׁנֵי מִכָּל עַמָּא דִּי עַל אַפֵּי אַרְעָא: 16
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אַף יָת פִּתְגָמָא 17
הָדֵין דִּי מַלֵּילְתָּא אֶעְבֵּיד אֲרֵי
אַשְׁכַּחְתָּא רַחֲמִין קֳדָמַי וְרַבִּיתָךְ
בְּשׁוּם: וַאֲמַר אַחֲוִינִי כְּעַן יָת יְקָרָךְ: 18
וַאֲמַר אֲנָא אֶעְבַּר כָּל טוּבִי עַל אַפָּךְ 19
וְאֶקְרֵי בִּשְׁמָא דְּיְיָ קֳדָמָךְ וְאָחוֹן לְמַן
דְּאָחוֹן וְאֶרְחֵם עַל מָאן דַּאֲרְחֵם:
וַאֲמַר לָא תְכוֹל לְמֶחֱוֵי יָת אַפָּי 20
שְׁכִנְתִּי אֲרֵי לָא יְחֲזִנֵּי אֱנָשָׁא
וְיִתְקַיְּמוּן: וַאֲמַר יְיָ הָא אֲתַר מְתָקַן 21
קֳדָמָי וְתִתְעַתַּד עַל טִנָּרָא : וִיהֵי
בְּמֶעְבַּר יְקָרִי וַאֲשַׁוֵּינָךְ בִּמְעָרַת 22
טִנָּרָא וְאֶגֱנֵן בְּמֵימְרִי עֲלָךְ עַד
דְּאֶעְבַּר : וְאַעְדֵּי יָת דִּבְרַת יְקָרִי 23
וְתֶחֱזֵי יָת דִּבְתְרַי וְקֳדָמַי לָא
יִתְחֲזוֹן :

לד

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה פְּסַל לָךְ תְּרֵין 1
לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי וְאֶכְתּוֹב עַל
לוּחַיָּא יָת פִּתְגָמַיָּא דִּי הֲווֹ עַל
לוּחַיָּא קַדְמָאֵי דִּי תְבַרְתָּא : וֶהֱוֵי 2
זְמִין לְצַפְרָא וְתִסַּק בְּצַפְרָא לְטוּרָא
דְסִינַי וְתִתְעַתַּד קֳדָמַי תַּמָּן עַל רֵישׁ
טִוּרָא:

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* זשאעש יעשיא זעז יזאיז יזאיז זזז יזאיז זעז יזאיז זעז יזאיז זע

ספר שמות : לד

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

:monte toto in videatur ne vir etiam & ,tecum ascendet non vir Et
וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אַל־יֵרָא בְּכָל־הָהָר
.hujus montis regione è pascant ne bos & ,pecus etiam
גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל־יִרְעוּ אֶל־מוּל הָהָר הַהוּא:
Moseh *mandavit* Et .priores sicut lapideas tabulas duas dolavit Et
3 וַיִּפְסֹל שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַיַּשְׁכֵּם מֹשֶׁה
Dominus præcepit quemadmodũ ,Sinai montẽ in ascendit & ,matutino in
בַּבֹּקֶר וַיַּעַל אֶל־הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
descendit Et .*lapidum* tabulas duas ſua manu in accepit & : ei
4 אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים: וַיֵּרֶד
.Domini *nomine in* invocavit Et .ibi eo cum ſtetit & ,nube in Dominus
יְהוָה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצַּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה:
,Dominus ,Dominus :clamavit Et .*ejus facies ſuper* Dominus tranſivit Et
6 וַיַּעֲבֹר יְהוָה׀ עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה׀ יְהוָה
.veritate &,miſericordiã mult⁹ & ,*tarium longus* ,*gratioſus* &,*miſericors*,Deus
אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת:
,prævaricationem & ,iniquitatem ferens ,millibus miſericordiam Servans
7 נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע
ſuper patrum iniquitatem viſitans ,*purificabit non purificando* & :peccatũ &
וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד ׀ עֲוֹן אָבוֹת עַל־
.quartos ſuper & tertios ſuper ,filiorum filios ſuper & ,filios
בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים:
Si : dixit Et .*procidit* & ,terrã in ſe incurvavit & ,Moſeh feſtinavit Et
8 וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ: וַיֹּאמֶר אִם־
9 dominus nunc vadat ,domine tuis oculis in gratiam inveni quæſo
נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי
,noſtræ iniquitati parces & ,*ipſe cervice durus* ,populꝰ quia ,*noſtro interiori in*
בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ
feriens ego Ecce : dixit Et .nos hæreditabis & ,noſtro peccato &
וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת
10 non quæ ,mirabilia faciam ,tuo populo omni coram fœdus
בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאֹת אֲשֶׁר לֹא־
omnis videbit & : gentibus omnibus in & ,terra omni in ſunt creata
נִבְרְאוּ בְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָל־
quia ,Domini opus .*ejus interiori in tu* cujus populus
הָעָם אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־
quod tibi Serva .*tecum faciens* ego quod ,*ipſe formidabilis*
11 נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ: שְׁמָר־לְךָ אֵת אֲשֶׁר
,Emoræum tua facie à *ejiciens* ego Ecce .hodie tibi *præcipiens* ego
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם הִנְנִי גֹרֵשׁ מִפָּנֶיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי
.Jebuſæum & ,Chivvæum & ,Perizæum & ,Chittæum & ,Chenahanæum &
וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַפְרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי:
tu quam ,*terram habitanti* fœdus ferias fortè ne ,tibi *Obſervare*
12 הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה
Quoniam .*tuo interiori* in laqueum in ſit fortè ne ,*eam ſuper ingrediens*
בָּא עָלֶיהָ פֶּן־יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבֶּךָ: כִּי אֶת־
.*ejus* lucos & ,confringetis eorum ſtatuas & ,*frangetis* eorum *altaria*
13 מִזְבְּחֹתָם תִּתֹּצוּן וְאֶת־מַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרָיו
Dominus Nam .*alteri* Deo te incurvabis non Quia .*ſuccidetis*
תִּכְרֹתוּן: כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי יְהוָה
.*ipſe* zelotes Deus ,*ejus* nomen zelotes
14 קַנָּא שְׁמוֹ אֵל קַנָּא הוּא:

3 Nullus aſcendat tecum, nec videatur quiſpiam per totum montem : boves quoq; & oves nõ paſcantur è contra. Excidit ergò duas tabulas lapideas, quales anteà fuerant : & de nocte conſurgens adſcendit in montem Sinai, ſicut præceperat ei Dominꝰ, portans ſecum tabulas. Cúmque deſcendiſſet Dominus per nubem, ſtetit Moyſes cum eo, invocans nomen Domini. Quo tranſeunte coram eo, ait ; Dominator Domine Deus, miſericors & clemens, patiens & multæ miſerationis, ac verax, Qui cuſtodis miſericordiam in millia ; qui aufers iniquitatem, & ſcelera, atque peccata, nullúſq; apud te per ſe innocens eſt : qui reddis iniquitatem patrum filiis ac nepotibus, in tertiam & quartam progeniem. Feſtinúſque Moyſes, curvatus eſt pronus in terram, & adorans, Ait ; Si inveni gratiam in conſpectu tuo Domine, obſecro ut gradiaris nobiſcum (populus enim duræ cervicis eſt) & auferas iniquitates noſtras atque peccata, nóſque poſſideas. Reſpondit Dominus, Ego inibo pactum videntibus cunctis, ſigna faciam quæ nunquam viſa ſunt ſuper terram, nec in ullis gentibus : ut cernat populus iſte, in cujus eſt medio, opus Domini terribile quod facturus ſum. Obſerva cuncta quæ hodie mando tibi : ego ipſe ejiciam ante faciem tuam Amorrhæum, & Chananæum, & Hethæú, Pherezæum quoque, & Hevæum, & Jebuſæum, Cave ne unquam cum habitatoribus terræ illius jungas amicitias, quæ ſint tibi in ruinam. Sed aras eorum deſtrue, confringe ſtatuas, lucóſque ſuccide. Noli adorare Deum alienum. Dominus, Zelotes nomen ejus, Deus eſt æmulator.

3 Καὶ μηδεὶς ἀναβήτω μ(ε) Ϛ῀, μηδὲ ὀφθήτω ἐν παντὶ τῷ ὄρει · καὶ τὰ πρόβατα (ζ) καὶ βόες μὴ νεμέσθωσαν πλησίον τοῦ ὄρους ἐκείνου.
4 Καὶ ἐλάξευσε δύο πλάκας λιθίνας, (η) καθὰς καὶ αἱ πρῶται. καὶ ὀρθρίσας (θ) Μωυσῆς, ἀνέβη εἰ τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, (ι) καθότι συνέταξεν αὐτῷ κύριος · καὶ ἔλαβε (κ) Μωυσῆς
5 τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας. Καὶ κατέβη κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ παρέστη αὐτῷ ἐκεῖ, καὶ
6 ἐκάλεσε τῷ ὀνόματι κυρίου. Καὶ παρῆλθε κύριος πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσε, (λ) Κύριος ὁ θεὸς οἰκτίρμων, καὶ ἐλεήμων, μα-
7 κρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ἀληθινός, Καὶ δικαιοσύνῃ διατηρῶν (μ) καὶ ἔλεος εἰς χιλιάδας, ἀφαιρῶν ἀνομίας, καὶ ἀδικίας, καὶ ἁμαρτίας, (ν) καὶ ὁ καθαριεῖ ⁑ ἔνοχον, ἐπάγων (ξ) ἀνομίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἐπὶ τέκνα τέκνων, ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεάν.
8 Καὶ σπεύσας Μωυσῆς, κύψας ἐπὶ ⁑ γῆν
9 προσεκύνησε. Καὶ εἶπεν, Εἰ (ο) εὕρηκα χάριν ἐνώπιόν Ϛυ, συμπορευθήτω ὁ (π) κύριός μου μεθ' ἡμῶν · ὁ λαὸς γὰρ σκληροτράχηλός ἐστι · καὶ ἀφελεῖς σὺ τὰς (ρ) ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, καὶ ἐσόμεθά
10 σοι. Καὶ (σ) εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἰδοὺ ἐγὼ (τ) τίθημί σοι διαθήκλιν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ Ϛυ, ποιήσω ἔνδοξα, ἃ οὐ γέγονεν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ἐν παντὶ ἔθνει. καὶ ὄψεται πᾶς ὁ λαός, ἐν οἷς εἶ σὺ, τὰ ἔργα κυρίου, ὅτι
11 θαυμαστά ἐστιν, ἃ ἐγὼ (υ) ποιήσω σοι. Πρόσεχε σὺ πάντα, ὅσα ἐγὼ (φ) ἐντέλλομαί σοι, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκβάλλω (χ) πρὸ προσώπου ὑμῶν ⁑ Ἀμορραῖον, (ψ) καὶ Χαναναῖον, καὶ Φερεζαῖον, καὶ Χετταῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Γεργεσαῖον, καὶ
12 Ἰεβουσαῖον. Πρόσεχε σεαυτῷ, (ω) μή ποτε θῇς διαθήκλιν τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ εἰς αὐτὴν, (α) μή σοι γένῃ) πρόσκομμα ἐν ὑμῖν. Τὰς βωμὰς αὐτῶν
13 καθελεῖτε, καὶ τὰς στήλας αὐτῶν (ϛ) συντρίψετε, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψεις, καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσεις (γ) ἐν πυρί.
14 Οὐ γὰρ μὴ προσκυνήσεις (δ) θεοῖς ἑτέροις · ὁ γὰρ κύριος ὁ θεός, Ζηλωτὸν ὄνομα, θεὸς ζηλωτής ἐστι.

MS.A. (ε) Ϛ῀, καὶ μηδεὶς ὀφθήτω (ζ) καὶ αἱ βόες (η) καθάπερ αἱ (θ) Μωυσῆς τὸ πρωΐ, ἀνέβη (ι) καθὰ (κ) Μωυσῆς μὲν ἑαυτὸ τὰς (λ) Κύριος, κύριος ὁ θεὸς (μ) καὶ ποιῶν ἔλεος (ν) καὶ τὸν ἔνοχον οὐ καθαριεῖ, (ξ) ἁμαρτίας (ο) εὕρεσν (π) κύριος μὲν ἡμῶν· (ρ) ἁμαρτίας, καὶ (σ) ἐλάλησεν (τ) τίθημι διαθήκην (υ) ποιήσω. Πρόσεχε (φ) ἐντέλλομαί (χ) ἀπὸ προσώπου Ϛυ ⁑ (ψ) καὶ τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, καὶ ⁑ Ἰεβουσαῖον. (ω) μήποτε διαθῇ διαθήκλιν (α) μήποτε γένῃ) (ϛ) συντρίψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ (γ) πυρί. (δ) ἕτερῳ·

Et nemo aſcendat tecũ, neq; cõpareat in omni monte : & oves & boves non paſcãt propè montem illũ. Et excîdit duas tabulas lapideas, ſicut & primæ. Et manè ſurgens Moyſes, aſcendit in montẽ Sina, ſicut præcepit ei Dominus: Et ſumpſit Moyſes duas tabulas lapideas. Et deſcẽdit Dominus in nube, et ſtetit ũ illo, et (c) vocavit nomine Domini. Et tranſiit Dominus ante faciem ejus, et vocavit, (d) Dominus Deus miſericors, et miſerator, longanimis, et multæ miſericordiæ, et verax. Et juſtitiã ſervans & (e) miſericordiã in millia, auferens iniquitates, & injuſtitias, & peccata. Et reum non purificavit, inducens iniquitates patrũ ſuper filios, & ſuper filios filiorũ, in tertiam & quartam progeniem. Et feſtinans Moyſes, procumbẽs in terrã adoravit. Et dixit, Si inveni gratiã in conſpectu tuo, ſinul ambulet Dominus meus nobiſcũ: Populus enim duræ cervicis eſt : et auferes tu peccata noſtra, et iniquitates noſtras, & erimus tibi. Et dixit Dominus ad Moyſen, Ecce ego pono tibi teſtamentum corã omni populo tuo, faciam gloriosa, quæ facta non ſunt in omni terra, & omni natione. Et videbit omnis populus, in quibus es tu, operã Domini, quia mirabilia ſunt, quæ ego facturus ſum tibi. Attende tu omnia, quæcũq; ego mandẽ tibi. Ecce ego ejicio ante faciem veſtã Amorrhæum, & Chananæũ, & Pherezæum, & Chetæũ, & Euæũ, & Gergeſaũ, et Jebuſæum. Attende tibi, nequando (f) ponas teſtamentũ iis qui ſedet ſuper terram, in quã ingrediveris in eam, (g) nè tibi fiat oſtendiculum in vobis. Aras eorũ deſtruetis, et ſtatuas eorum conteretis, et lucos eorum excidetis, & (h) ſculptilia deorũ eorũ comburetis in igni. Non enim adorabitis (i) deos alios. Dominus enim Deus, (k) Zelans nomen, Deus zelator eſt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nemo autem aſcendat tecum, & nemo videatur in toto monte : imò nec oves neque boves paſcantur è regione montis illius. Præcidit itaque duas tabulas lapideas ſimiles antecedentibus : & conſurgens Moſes manè, aſcendit ad montem Sinai, quemadmodum præceperat ei Dominus, accepitque duas tabulas lapideas in manu ſua. Et deſcendens Dominus in nube, ſtetit ibi cum eo, & clamavit nomen *hoc*, Dominus. Et tranſiens Dominus coram eo, exclamavit Dominus, *dicens*, Dominus eſt Deus miſericors & clemens, longanimis, plurimæ bonitatis & veritatis ; Servans beneficium uſque ad millia generationum, condonans peccata atque delicta, & juſtificando non juſtificans, viſitans ſcelera patrum ſuper filios & ſuper filios filiorum ſuper tres & ſuper quatuor generationes. Et feſtinans Moſes, corruit ſuper terram, & adoravit. Dixítque, Si inveni gratiam in oculis tuis Domine mi, pergat nunc Dominus meus inter nos, quoniam populꝰ eſt duræ cervicis : & dimitte ſcelera noſtra & peccata noſtra, noſque poſſideas. Et reſpondit, Ecce ego ſtatuam pactum corã univerſo populo faciamq; res peculiares quibus ſimiles non fuerunt factæ in tota terra & in omnibus gentibus : & videbit univerſus populus iſte cujus in medio tu es, terribile eſſe opus Domini quod facturus ſum tecum. Obſerva id quod præcipio tibi hodié. Ecce ego deſtructurꝰ ſum à conſpectu tuo Chananæos, & Amoræos, & Hethæos, & Perezæos, & Hevæos, & Jebuſæos. Cave ne ſtatuas fœdꝰ cum incolis terræ ad quos tu pergis, ut ne ſint tibi offẽdiculo. Aras eorũ evellito, & ſtatuas eorũ confringito, & deos eorũ concidito. Ne adores deũ alienũ : quoniã Dñs, Zelotes eſt nomen ejus, Deus eſt æmulator.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

3 וְאִישׁ לָא יִסַּק עִמָּךְ וְאַף אִישׁ לָא
יִתְחֲזֵי בְּכָל־טוּרָא אַף עָנָא וְחוֹרֵי
לָא יִרְעוֹן לְקִבֵּיל טוּרָא הַהוּא: וּפְסַל
4 תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי וְאַקְדֵּם
מֹשֶׁה בְּצַפְרָא וּסְלַק לְטוּרָא דְסִינַי
כְּמָא דִי פַקֵּד יְיָ יָתֵיהּ וּנְסֵיב בִּידֵיהּ
5 תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא: וְאִתְגְּלִי יְיָ בַּעֲנָנָא
וְאִתְעַתַּד עִמֵּיהּ תַּמָּן וְקָרָא בִּשְׁמָא
6 דַּיְיָ: וְאַעְבַּר יְיָ שְׁכִנְתֵּיהּ עַל אַפּוֹהִי
וְקָרָא יְיָ יְיָ אֱלָהָא רַחְמָנָא וְחַנָּנָא
מַרְחִיק רְגַז וּמַסְגֵּי לְמֶעְבַּד טָבָן
7 וְקוּשְׁטוֹ: נָטַר טִיבוּ לְאַלְפֵי דָרִין
שָׁבִיק לַעֲוָיִן וּלְמָרוּד וּלְחוֹבִין סָלַח
לְדָתְבִין לְאוֹרַיְתֵּיהּ וּלְדָלָא תָּיְבִין
לָא מְזַכֵּי מַסְעַר חוֹבֵי אֲבָהָן עַל
בְּנִין וְעַל־בְּנֵי בְנִין מְרִירִין עַל דָּר
8 רְתִלְתָּאֵי וְעַל דָּר רְבִיעָאֵי: וְאוֹחֵי
9 מֹשֶׁה וּכְרַע עַל אַרְעָא וּסְגִיד: וַאֲמַר
אִם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחְמִין קֳדָמָךְ יְיָ
תְּהֵךְ כְּעַן שְׁכִנְתָּא דַיְיָ בֵּינָנָא אֲרֵי
עַם קְשֵׁי קְדָל־רֵישׁ הוּא וְתִשְׁבּוֹק
לְחוֹבָנָא וּלְחַטָּאתָנָא וְתַחְסְנִנָא: וַאֲמַר
10 הָא אֲנָא גָּזַר קְיָם קֳדָם כָּל־עַמָּךְ
אַעְבִּיד פְּרִישָׁן דְּיָ לָא אִתְבְּרִיאוּ
בְּכָל־אַרְעָא וּבְכָל עַמְמַיָּא וְחָזֵן כָּל
עַמְמַיָּא דִּי־אַתְּ בֵּינֵיהוֹן יָת עוֹבְדָא
דַּיְיָ אֲרֵי דְחִיל הוּא דִּי אֲנָא עָבֵד
עִמָּךְ: טַר לָךְ יָת דִּי אֲנָא מְפַקֵּד
11 יוֹמָא דֵּין הָא־אֲנָא מְתָרִיךְ מִן
קֳדָמָךְ יָת־אֱמוֹרָאֵי וּכְנַעֲנָאֵי וְחִתָּאֵי
12 וּפְרִיזָאֵי וְחִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי: אִסְתְּמַר לָךְ
דִּלְמָא־רַשְׁנַוַר קְיָם לְיתִיב אַרְעָא דִּי
אַתְּ עָלֵל עֲלַהּ דִּלְמָא יְהֵי לְתַקְלָא
13 בֵּינָךְ: אֲרֵי יָת אֲנָוְרֵיהוֹן תְּתָרְעוּן
וְיָת קְמָתְהָן תְּתַבְּרוּן וְיָת אֲשֵׁרְיָהוֹן
14 תְּתָקְצוּן: אֲרֵי לָא תִּסְגְּדוּן לְטַעֲוָת
עַמְמַיָּא אֲרֵי יְיָ קַנָּא שְׁמֵיהּ אֵל קַנָּא
הוּא:

Nulluſq; vir aſcendat tecũ; neq; videatur vir per totum
3 montẽ: oves quoq; et boves
non paſcantur è regione mõ-
tis illius. Dolavitq; duas ta-
4 bulas lapideas, ſicut priores;
& ſurrexit Moyſes mane, &
aſcendit in montẽ Sinai; ſi-
cut præceperat ei Dñs: & tu-
lit in manu ejus duas tabulas
5 lapideas. Et revelatꝰ eſt Dñs
in nube; & ſtetit cum eo ibi:
et invocavit in nomine Dñi.
6 Et tranſire fecit Dñs maje-
ſtatẽ ſuã ſup faciẽ ejꝰ, et in-
vocavit: Dñe Dñe; Deus mi-
ſericors, & clemens: patiens,
et multa faciens bona, et ve-
7 ritatẽ. Cuſtodiens bonitatem
in mille generationes; di-
mittens iniquitatem, et ſce-
lera, et peccata: parcens eis
qui convertuntur ad legẽ ſu-
am; et non juſtificans eos qui
non convertuntur; viſitans
peccata patrũ in filios, & in
filios filiorũ ſceleratorum, in
8 generationẽ tertiã, et in ge-
nerationẽ quartã. Feſtinavit-
que Moyſes: et incurvatꝰ eſt
9 ſup terram, & adoravit. Et
ait, Si nunc inveni gratiã in
conſpectu tuo, eat obſecro
majeſtas Dñi inter nos: quia
populꝰ duræ cervicis eſt; &
dimittes delicta noſtra et pec-
10 cata, et poſſidebis nos. Et ait,
Ecce ego inibo pactũ: coram
omni populo tuo faciã mira-
bilia, quæ nunquã fuerũt crea-
ta in univerſa terrã, et in o-
mnibꝰ populis: *Videbũtq; o-
mnes populi*, in *quorum* me-
dio tu es, opꝰ Dni, quia terri-
bile eſt, ꝙ ego facio tecum.
11 Obſerva tibi, omnia quæ ego
præcipio tibi hodie: ecce ego
ejiciam à facie tuâ, Amorræ-
os, et Chananæos; et Ethæos,
et Phereſæos; et Evæos, et Je-
12 buſæos. Cave tibi, ne fortè in-
eas pactũ cũ *habitatore* terræ, ad quã tu ingredieris: ne
fortè ſit in ſcandalũ in medio
13 tui. Sed aras eorũ deſtruetis;
et ſtatuas eorũ confringetis:
14 et lucos eorũ ſuccidetis. Non
enim adorabis idola populo-
rũ: quia Dñs zelotes nomen
eius; Deus zelotes eſt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3 * ואיש לא יעלה עמך ואף איש אל יראה בכל ההר גם הצאן והבקר אל ירעו נגד ההר ההוא:
4 ויפסל שני לחות אבנים כראשנים וישכם משה בבקר ויעל אל הר סיני כאשר צוה יהוה אתו ויקח בידו שני לחות אבנים:
5 * וירד יהוה בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם יהוה:
6 ויעבר יהוה על פניו ויקרא יהוה יהוה אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת:
7 * נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים:
8 * ויקד משה וישתחו ארצה:
9 ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך נא אדני בקרבנו כי עם קשה ערף הוא וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו:
10 ** ויאמר הנה אנכי כרת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאת אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים וראה כל העם אשר אתה בקרבו את מעשה יהוה כי נורא הוא אשר אני עשה עמך:
11 שמר לך את אשר אנכי מצוך היום הנני גרש מפניך את האמרי והכנעני והחתי והפרזי והחוי והיבוסי:
12 * השמר לך פן תכרת ברית ליושב הארץ אשר אתה בא עליה פן יהיה למוקש בקרבך:
13 כי את מזבחתם תתצון ואת מצבתם תשברון ואת אשריו תכרתון:
14 כי לא תשתחוה לאל אחר כי יהוה קנא שמו אל קנא הוא:

VERSIO SAMARITANA.

3 * ואיש לא יעלה עמך ואף איש אל יראה בכל ההר גם הצאן והבקר אל ירעו נגד ההר ההוא:
4 ויפסל שני לחות אבנים כראשנים וישכם משה בבקר ויעל אל הר סיני כאשר צוה יהוה אתו ויקח בידו שני לחות אבנים:
5 * וירד יהוה בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם יהוה:
6 ויעבר יהוה על פניו ויקרא יהוה יהוה אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת:
7 * נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים:
8 * ויקד משה וישתחו ארצה:
9 ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך נא אדני בקרבנו כי עם קשה ערף הוא וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו:
10 ** ויאמר הנה אנכי כרת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאת אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים וראה כל העם אשר אתה בקרבו את מעשה יהוה כי נורא הוא אשר אני עשה עמך:
11 שמר לך את אשר אנכי מצוך היום הנני גרש מפניך את האמרי והכנעני והחתי והפרזי והחוי והיבוסי:
12 * השמר לך פן תכרת ברית ליושב הארץ אשר אתה בא עליה פן יהיה למוקש בקרבך:
13 כי את מזבחתם תתצון ואת מצבתם תשברון ואת אשריו תכרתון:
14 כי לא תשתחוה לאל אחר כי יהוה קנא שמו אל קנא הוא:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Nec quiſquam aſcendat te-
3 cum, neque etiam aliquis con-
ſpiciatur in univerſo monte;
ne quidem ovis, aut bos
paſcent è regione montis iſti-
us. Et dolavit Moſes duas
8 tabulas lapideas ſimiles prio-
tribus; poſtea ſurrexit ſum-
mo mane, & aſcendit in
montem Sinai ſicut præcepe-
rat ei Dominus, accepitque
in manu ſua duas tabulas la-
pideas. Et deſcendit Domi-
5 nus in nube, & ibi ſtetit cum
eo, & invocavit nomen Do-
mini. Et tranſivit Dominus
6 ſuper faciem ejus, & clama-
vit, Domine, Domine, Deus
miſericors, & (a) clemens,
tardus ad iram, & multæ
miſericordiæ & veritatis,
7 Conſervans miſericordiam in
millia, auferens iniquitatem,
prævaricationem, & peccata;
cui innocens innocens erit,
viſitans iniquitatem patrum
ſuper filios, & ſuper filios
filiorum, & ſuper tertian &
8 quartam generationem. Feſtinans verò Moſes incurvavit ſe in terram, & adora-
9 vit. Dixitque, Quæſo ſi in-
veni gratiam in oculis tuis
Domine, veniat quæſo Do-
minus meus in mediũ noſtri,
quoniam populus iſte eſt du-
ræ cervicis, & parcas ini-
quitatibus noſtris, & pecca-
tis noſtris, nóſque poſſideas.
10 Et dixit, Ecce ego percutio
fœdus coram omni populo
tuo: faciam mirabilia quæ
facta non ſunt in omni terra,
neque in omnibus gentibus;
videbitque omnis populus in
cujus es medio opus Domini;
nam terribile eſt id quod ego
11 facio tecum. Obſerva quod
ego præcipio tibi hodie; ecce
ego ejicio à facie tua Chana-
næos, & Amorrhæos, & He-
thæos, & Gergeſæos, & Phe-
rezæos, & Hevæos, & Je-
12 buſæos. Cave tibi ne feries
fœdus cum incolis terræ ad
quam tendis, ne ſit in laqueũ
13 in medio tui. Ideò altaria
eorum deſtruetis, & ſtatuas
eorum confringetis, & lucos
14 eorum (b) ſuccidetis. Quo-
niam non adorabitis deum a-
lienum; nam Dominus Zela-
tor eſt, nomen ejus eſt, Deus
Relator.

VER. SAM. (a) condonans, (b) eradicabitis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 * ولا يصعد انسان معك ولا يرى في سي من الجبل حي ان الغنم والبقر لا ترعي قبالة ذلك
4 الموضع * فنحت موسى لوحي جوهر كالاولين * وادلج عند الغداة * وصعد الى جبل سيناي كما امر الله واخذ
5 معه اللوحين * فتجلى ملك الله في الغمام * ووقف دون معه هناك * ونادى باسم الله * ولما مر
6 ملك الله بين يديه ناداه الله القادر الرحيم الروف طويل الامهال كثير الافضال والاحسان * حافظ
7 الفضل للالوف غافر الذنب والجرم والخطية * ويبري ولا يبري * ومطالب بذنوب الاباء مع البنين
8 والبنوات والروابع المذنبين * فاسرع موسى وحر الى الارض وسجد * وقال ان وجدت حظا عندك
9 يا رب * اذ يسير ملكك فما بيننا * وهم قوم صعاب الرقاب * فاغفر ذنوبنا وخطيتنا واصطفنا
10 * قال ها انا اعهد عهدا * وجاء جميع قومك اصنع اعجوبات ما لم يخلق مثله في جميع
العالم بين الامم * فيطر القوم الذين انت فما بينهم صنع الله * وان الذي اصنعه معك تخف
11 * فاحفظ ما انا آمرك به اليوم * ها انا طارد بين يديك الاموريين والكنعانيين والحثيين
12 والفرزيين واليبوسيين * فاحذر ان تعهد عهدا لاهل البلد الذي انت داخل اليه * كي
13 لا يكونوا وهقا فما بينكم * بل تنقض مذابحهم * وتكسروا * وتقطعوا سواريهم * ولا
14 تسجد لمعبود آخر * لان الله اسمه المعاقب * وهو يقدر على ان يعاقب *

Et nè aſcendat quiſquã tecũ, neq; appare-
3 at in ullâ parte montis, imò neq; oves, neq;
4 boves paſcãt in cõfiniꝰ ejus. Excîdit igi-
tur Muſa duas tabulas gẽmeas ſicut pri-
ores, & conſurrexit manè, & aſcendit ad
montẽ Sinai, ſicut præcepit eiDeus, & acce-
pit ſecũ duas tabulas. Et apparuit Angelꝰ
5 Dei in nubiꝰ, et ſtetit lumen ejus cũ illo
ibi, et invocavit nomen Dei. Et cùm tranſ-
6 iſſet AngelusDei ante illũ, vocavit illum,
Deus omnipotens, miſericors, propitius,
longanimis, abundans beneficiis, & gratiis,
7 Cuſtodiens favorẽ in mille, remiſſor deli-
ctî & reatus & peccati, qui juſtificat & non
juſtificatur, & examinans delicta patrum
cũ filiis, et tertiâ, & quartâ generatione,
8 peccantibꝰ. Et feſtinavit Muſa, et proſtra-
vit ſe ſuper terrã, adoravitq;, Et dixit, Si
9 inveni gratiam apud te, O Domine, igitur
ambulet Angelus tuꝰ inter nos, nã ipſi ſunt
plebs aſpera cervicisꝰ. Remitte delicta no-
10 ſtra, & peccatũ noſtrũ, et elige nos. Dixit,
Ecce ego paciſcor pactum, & in conſpectu
univerſi populi tui patrabo miracula qui-
bus non eſt editum ſimile in toto orbe ter-
rarum inter gentes, & videbit cœtus inter
quos tu es, opusDei, et quòd ea quæ factu-
rus ſum tecum, terribilia ſunt. Obſerva id
11 quod præcipio tibi hodie. Ecce ego expul-
ſurus ſum ante te Amoræos, & Chanaan-
os, et Hethæos, et Pherezæos, et Febuſæ-
os. Cave nè paciſcaris pactum cum inco-
12 lis regionis ad quam tu ingreſſurus es, ut
nè ſint laqueus inter vos. Sed deſtrues al-
13 taria eorũ, ticulóſq; eorum confringe, &
14 ſcindite arbores eorum proceras, Et ne
adores adorabile aliud, quoniam Dei no-
men eſt, Remunerator, et ipſe poteſt re-
munerare.

ספר שמות : לד

,eorum deos post fornicentur & ,terræ *habitanti* fœdus ferias fortè Ne
15 פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנוּ ׀ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם
.ejus sacrificio de comedas & ,te ad *clames* & ,eorum diis sacrificent &
וְזָבְחוּ֙ לֵֽאלֹהֵיהֶ֔ם וְקָרָ֥א לְךָ֖ וְאָכַלְתָּ֥ מִזִּבְחֽוֹ׃
post ejus filiæ fornicentur & ,tuis filiis ejus filiabus de accipias Et
16 וְלָקַחְתָּ֤ מִבְּנֹתָיו֙ לִבָּנֶ֔יךָ וְזָנ֣וּ בְנֹתָ֔יו אַחֲרֵ֥י
.earum deos post tuos filios faciant fornicari & ,ipsarum deos
אֱלֹהֵיהֶ֑ן וְהִזְנ֣וּ אֶת־בָּנֶ֔יךָ אַחֲרֵ֖י אֱלֹהֵיהֶֽן׃
infermentatorũ Solennitatem .tibi facies non *fusionis* Deos
17 אֱלֹהֵ֥י מַסֵּכָ֖ה לֹ֥א תַֽעֲשֶׂה־לָּֽךְ׃ אֶת־חַ֣ג הַמַּצּ֗וֹת
18 tibi præcepi *quæ* ,infermentata comedes diebus Septem .custodies
תִּשְׁמֹ֔ר שִׁבְעַ֤ת יָמִים֙ תֹּאכַ֣ל מַצּ֔וֹת אֲשֶׁ֥ר צִוִּיתְךָ֖
es egressus primitivorum mense in quia ,*Abib* mensis tempore in
לְמוֹעֵ֣ד חֹ֣דֶשׁ הָאָבִ֑יב כִּ֥י בְחֹ֛דֶשׁ הָאָבִ֖יב יָצָ֥אתָ
,erit memorata tua possessio omnis & ,mihi matricis apertio Omnis .Ægypto de
מִמִּצְרָֽיִם׃ כָּל־פֶּ֥טֶר רֶ֖חֶם לִ֑י וְכָל־מִקְנְךָ֙ תִּזָּכָ֔ר
non si Et .*agno in* redimes asini *apertionem* Et .*agni* & ,bovis *apertio*
19 פֶּ֥טֶר שׁ֖וֹר וָשֶֽׂה׃ וּפֶ֤טֶר חֲמֹר֙ תִּפְדֶּ֣ה בְשֶׂ֔ה וְאִם־לֹ֥א
,redimes tuorũ filiorũ primogenitũ Omne .*illum excervicabis* ,redemeris
תִּפְדֶּ֖ה וַעֲרַפְתּ֑וֹ כֹּ֚ל בְּכ֣וֹר בָּנֶ֔יךָ תִּפְדֶּ֖ה
die in & ,*servies* diebus Sex .*vacuè mææ facies* conspicientur non &
20 וְלֹֽא־יֵרָא֥וּ פָנַ֖י רֵיקָֽם׃ שֵׁ֥שֶׁת יָמִ֖ים תַּעֲבֹ֑ד וּבַיּ֣וֹם
solennitatẽ Et .*cessabis* messe in & ,*aratione* In .*cessabis* septimo
הַשְּׁבִיעִ֣י תִּשְׁבֹּ֔ת בֶּֽחָרִ֥ישׁ וּבַקָּצִ֖יר תִּשְׁבֹּֽת׃ וְחַג
collectionis festũ Et .*triticũ* messis primitias ,tibi facies hebdomadarũ
שָׁבֻעֹ֣ת תַּעֲשֶׂ֣ה לָךְ֮ בִּכּוּרֵי֒ קְצִ֣יר חִטִּ֔ים וְחַג֙ הָאָסִ֣יף
omnis conspicietur anno in vicibus Tribus .anni revolutione
תְּקוּפַ֖ת הַשָּׁנָֽה׃ שָׁלֹ֣שׁ פְּעָמִ֗ים בַּשָּׁנָה֙ יֵרָאֶ֣ה כָל־
Quia .Israel *Dei Domini dominatoris faciebus cum* tuus masculus
24 זְכ֣וּרְךָ֔ אֶת־פְּנֵ֖י הָאָד֣וֹן יְהוָ֔ה אֱלֹהֵ֖י יִשְׂרָאֵֽל׃ כִּי־
non Et .*tuum terminum* dilatabo & ,*tuis faciebus* à gentes ejiciam
אוֹרִ֤ישׁ גּוֹיִם֙ מִפָּנֶ֔יךָ וְהִרְחַבְתִּ֥י אֶת־גְּבֻלֶ֖ךָ וְלֹֽא־
Domini facies ad apparendũ ad,te ascẽdendo in ,tuam terram vir concupiscet
יַחְמֹ֤ד אִישׁ֙ אֶת־אַרְצְךָ֔ בַּעֲלֹתְךָ֛ לֵרָא֥וֹת אֶת־פְּנֵ֖י יְהוָ֥ה
,fermentatũ super immolabis Non .anno in vicibus tribus ,*tui* Dei
אֱלֹהֶ֖יךָ שָׁלֹ֣שׁ פְּעָמִ֑ים בַּשָּׁנָֽה׃ לֹֽא־תִשְׁחַ֥ט עַל־חָמֵ֖ץ
.*trãsitu* solẽnitatis sacrificiũ mane *ad* pernoctabit neq; mei sacrificii sanguinẽ
דַּ֣ם־זִבְחִ֑י וְלֹא־יָלִ֥ין לַבֹּ֖קֶר זֶ֥בַח חַג־הַפָּסַֽח׃
DOMINI domum adduces tuæ terræ primitivorũ Principium
26 רֵאשִׁ֣ית בִּכּוּרֵ֔י תָּבִ֖יא בֵּ֣ית יְהוָ֣ה
DOMINUS dixit Et .*suæ matris* lacte in hœdum coques Non .*tui* Dei
אֱלֹהֶ֑יךָ לֹֽא־תְבַשֵּׁ֥ל גְּדִ֖י בַּחֲלֵ֥ב אִמּֽוֹ׃ וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙
os super quia :hæc verba tibi Scribe :Moseh ad
אֶל־מֹשֶׁ֔ה כְּתָב־לְךָ֖ אֶת־הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֑לֶּה כִּ֣י עַל־פִּ֗י
.Israel cum & ,fœdus tecum pepigi *istorum verborum*
הַדְּבָרִים֙ הָאֵ֔לֶּה כָּרַ֥תִּי אִתְּךָ֖ בְּרִ֣ית וְאֶת־יִשְׂרָאֵֽל׃
.noctes quadraginta & dies quadraginta DOMINO cum ibi fuit Et
28 וַיְהִי־שָׁ֣ם עִם־יְהוָ֗ה אַרְבָּעִים֙ יוֹם֙ וְאַרְבָּעִ֣ים לָ֔יְלָה
tabulis super scripsit & :bibit non aquam & ,edit non Panem
לֶ֥חֶם לֹֽא־אָכַ֖ל וּמַ֣יִם לֹ֣א שָׁתָ֑ה וַיִּכְתֹּ֣ב עַל־הַלֻּחֹ֔ת
.verba decem ,fœderis verba
אֵ֖ת דִּבְרֵ֥י הַבְּרִ֖ית עֲשֶׂ֥רֶת הַדְּבָרִֽים׃

Versio VULG. LAT.

Ne ineas pactum cum hominib⁹ illarum regionum: ne,cùm fornicati fuerint cum diis suis, & adoraverint simulachra eorum, vocet te quispiã ut comedas de immolatis. Nec uxorem de filiabus eorũ accipies filiis tuis:ne, postquam ipsæ fuerint fornicatæ, fornicari faciant & filios tuos in deos suos. Deos conflatiles non facies tibi. Sollennitatem azymorum custodies. Septem diebus vescêris azymis, sicut præcepi tibi,in tempore mensis novorum:mense enim verni temporis egressus es de Ægypto.Omne quod aperit vulvam generis masculi, meum erit de cunctis animantibus, tam de bobus, quàm de ovib⁹, meum erit. Primogenitum asini redimes ove : sin autem nec pretium pro eo dederis, occidetur. Primogenitũ filiorũ tuorũ redimes : nec apparebis in conspectu meo vacuus. Sex dieb⁹ operaberis, die septimo cessabis arare & metere. Sollennitatẽ hebdomadarũ facies tibi in primitiis frugũ messis tuæ triticeæ, & sollennitatem,quando redeunte anni tempore cuncta conduntur. Trib⁹ temporib⁹ anni apparebit omne masculinũ tuum in conspectu omnipotentis Dñi Dei Israel. Cùm enim tulero gentes à facie tua, & dilatavero terminos tuos, null⁹ insidiabitur terræ tuæ, ascendente te, & apparẽte in conspectu Dñi Dei tui ter in anno. Non immolabis super fermento sanguinẽ hostiæ meæ : neq; resident manè de victima sollennitatis Phase. Primitias frugũ terræ tuæ offeres in domo Dñi Dei tui. Non coques hœdũ in lacte matris suæ. Dixitq; Dñs ad Moysen , Scribe tibi verba hæc, quib⁹ & tecũ & cum Israel pepigi fœd⁹. Fuit ergò ibi cum Dño quadraginta dies & quadraginta noctes : panẽ non comedit, & aquã non bibit,& scripsit in tabulis verba fœderis decem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Μὴ πῶς (ε) διαθῇ (ζ) διαθήκλυ τοῖς (ζ) ἐγκαθημένοις ὅπι τ γῆς, καὶ ἐκπορνεύσωσιν ὀπίσω τ θεῶν αὐτῶν, καὶ θύσωσι τοῖς θεοῖς αὐτῶν, καὶ καλέσωσί σε, καὶ φάγῃς (η) ἀπ αὐτῶν, 16 καὶ λάβῃς τ θυγατέρων αὐτ τοῖς υἱοῖς ζω, καὶ τ θυγατέρων ζω (θ) δῶς τοῖς υἱοῖς αὐτ, ἐκπορνεύσωσιν αἱ θυγατέρες ζω ὀπίσω τῶν θεῶν (ι) αὐτ, καὶ (κ) ἐκπορνεύσωσιν οἱ υἱοί σε ὀπίσω τ θεῶν αὐτῶν. 17 Καὶ θεὸς χωνευτὸς (λ) οὐ ποιήσεις σαυτῷ. 18 Καὶ τ ἑορτὴν τ ἀζύμων φυλάξῃ. ἑπτὰ ἡμέρας φαγῇ ἄζυμα, καθάπερ ἐνετειλάμην σοι, εἰς τὸν καιρὸν ἐν μηνὶ νέων· ἐν γὰ (λ) μηνὶ τ νέων ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύπτ. 19 Πᾶν διανοῖγον μήτραν, ἐμοὶ τὰ (μ) ἀρσενικά, πᾶν πρωτότοκον μόχε, καὶ πρωτότοκον πρωβάτ. Καὶ πρωτότοκον καταζυγίῳ λυτρώσῃ πρωβάτῳ· ἐὰν δ μὴ (ν) λυτρώσῃ αὐτὸ, πμὴ δώσεις. πᾶν πρωτότοκον τῶν υἱῶν ζω λυτρώσῃ. 20 οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιόν μου κενός. Ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ, (ξ) τῇ δ ἑβδόμῃ καταπαύσεις· πρὸ πόρου καὶ πρὸ ἀμητοῦ (ο) καταπαύσεις. Καὶ ἑορτὴν ἑβδομάδων ποιήσεις μοι, ἀρχὴν θερισμῶ (π) πυρῶ· καὶ ἑορτ συναγωγῆς μεσοῦντ τῷ ἐνιαυτῷ. Τρεῖς καιρὲς τῷ ἐνιαυτῷ ὀφθήσῃ πᾶν ἀρσενικόν ζω 24 ἐνώπιον κυείου τοῦ θεοῦ Ισραήλ. Ὅταν γὰρ ἐκβάλω τὰ ἔθνη (ρ) πρὸ προσώπ ζω, καὶ (σ) πλατυνῶ τὰ ὅρια ζω, οὐκ ὀρθυμήσει ἀνθρ τ γῆς ζω, ἡνίκα (τ) ἂν ἀναβαίνῃς ὀφθῆναι ἐναντίον κυείου τοῦ θεοῦ ζω, τρεῖς καιροὶ τῷ ἐνιαυτῷ. 25 Οὐ σφάξῃς ὅπι ζύμῃ αἷμα (υ) θυμιαμάτων μου, καὶ κοιμηθήσ ἕως πρωῒ τὸ πρωῒ (φ) θύματα ἑορτῆς τ πάσα. Τὰ πρωτογενήματα τ γῆς ζω (χ) θήσεις εἰς τ οἶκον κυείου τ θεοῦ ζω. οὐχ ἑψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ. 27 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Γράψον σαυτῷ τὰ ῥήματα ταῦτα· ὅτι γὰρ τῶν λόγων τούτων τέθειμαί σοι διαθήκλυ, καὶ πρὸς Ισραήλ. 28 Καὶ ἦν ἐκεῖ Μωυσῆς (ψ) ἐναντίον κυείου (ω) τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ (ω) τεσσαράκοντα νύκτας· ἄρτον οὐ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ οὐ ἔπιε. καὶ ἔγραψεν ἐπὶ (α) τῶν πλακῶν τὰ ῥήματα ταῦτα τῆς διαθήκης, τοὺς δέκα λόγους.

Nè fortè ponas testamentum iis qui sedent super terram, & fornicentur post deos eorum, & immolent diis eorum, & vocent te, & comedas (l)de eis,Et accipias de filiabus eorum filiis tuis, & de filiabus tuis des filiis eorum, & forniceantur filiæ (m)tuæ post deos eorum, & (n) fornicentur filii tui post deos eorum. Et deos fusiles ne feceris tibi. Et solennitatem azymorum servabis. Septem diebus comedes azyma,sicut mandavi tibi, in tempore in mense novorum: nam in mense novorum exiisti de Ægypto.Omne adaperiens vulvam, mihi masculina,omne primitivum vituli,& primitivum ovis, Et primitivum subjugalis redimes ove:si autem non redemeris illud,precium dabis. Omne primogenitum filiorũ tuorum redimes. Non apparebis in conspectu meo inanis.Sex diebus operaberis, septimo autem requiesces : (o) sationi & messi requies. Et solennitatem hebdomadarum facies mihi, (p) principium messionis tritici: & solennitatem collectionis mediante anno. Tribus temporibus anni apparebit omne masculum tuum in conspectu Domini Dei Israel. Cùm enim ejecero gentes ante faciem tuam, & dilatavero fines tuos, non concupiscet quisquam (q) terram tuam, cùm ascendes videri in conspectu Domini Dei tui per tria tempora anni. Non macta bis super fermentum sanguinem (r) incensorum meorum: & non dormient in mane (s)sacrificia solennitatis paschæ. Primitias terræ tuæ pones in domo Domini Dei tui. Nõ coques agnũ in lacte matris suæ.Et dixit Dominus ad Moysen, Scribe tibi verba hæc.Nam super sermonibus posui tibi testamẽtũ,et ipsi Israel.Et fuit ibi Moyses ante Dominũ quadraginta diebus, & quadraginta noctibus : panẽ non manducavit,et aquam non bibit. Et scripsit in tabulis verba hæc testamenti,decem sermones.

MS.A. (ε) διαθῇ (ζ) ἐγκαθημένοις πρὸς ἀποφύλες ἐπ τῆς (η) τῶν θυσιῶν αὐτῶν, (θ) δώσεις (ι) αὐτῶν. Καὶ θεὸς χωνευτοὺ (κ) ἐκπορνεύσουν (λ) τῷ μηνὶ(μ) ἀρσενικὰ, πρωτότοκον (ν) λυτρώσῃ, τιμὴν δώσεις αὐτῷ. πᾶν (ξ) τῇ δ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ (ο) καταπαύσεις. (π) πυρῶν· (ρ) ἀπὸ (σ) ἐμπλατυνῶ (τ) ἐὰν (υ) θυσιασμάτων (φ) θυμίαμα(χ)ἐπόησεις εἰς (ψ) ἑπανῦι (ω) τεσσεράκοντα (α) τῶν δύο πλακῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ne ineas pactum cum habitatoribus terræ, ne cùm aberraverint post simulacra sua, & sacrificaverint diis suis, vocent te, comedasq; de sacrificiis eorum. Et ducas de filiabus eorum *uxores* filiis tuis, filiasque tuas des filiis eorum, & aberrent filiæ tuæ post deos eorum, seducantque filiæ eorum filios tuos post deos suos. Deos fusiles ne feceris tibi. *De paschate.* Festum azymorum observabis : septem diebus comedes azymum, quemadmodum præcepi tibi, in tempore mensis florum : quoniam in mense florum egressus es ex Ægypto. Omne aperiens vulvam, meum est, & omne primogenitum pecudum tuarum, boum, & agnorum. Omne autem primogenitum jumenti redimes agno : & nisi redemeris illud,occîdes illud. Omnem primogenitum filiorum tuorum redimes.Et ne appareatis coram me vacui. Sex diebus operaberis, & in die septimo quiesces : in seminibus, & in messe quiesces. *De festo hebdomadum.* Item festum hebdomadum facies tibi initio messis triticeæ. Et solennitatem collectionis expirante anno. Trib⁹ vicibus in anno appareat omnis memoria tua corã Dño Deo Israelis. Nam destruã gentes à conspectu tuo, & dilatabo terminum tuum, nec concupiscet quisquam terrã tuã, quamdiu ascendes ut appareas corã Dño Deo tuo trib⁹ vicibus in anno. Ne mactes super fermentato sanguinẽ victimæ. Et ne pernoctet usque ad matutinũ victima festi paschatis. Primitias proventuum terræ tuæ afferes Dño Deo tuo.Ne comedas hœdũ in lacte matris suæ.Et dixit Dñs ad Moſen, Scribe tibi hos sermones, quoniam propter hos sermones inivi tecum fœd⁹ & cum universo Israele. Fuit autem ibi cum Dño quadraginta dies & quadraginta noctes : panem non comedit, & aquam non bibit;scripsitque super tabulas lapideas verba fœderes, decem sermones.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

15 לְמָא־תִגְזַר קְיָם לְיָתִיב אַרְעָא
וְיטְעוּן · בָּתַר טַעֲוָתְהוֹן וְיִדְבְּחוּן
16 לְטַעֲוָתְהוֹן וְיִקְרוּן לָךְ וְתֵכוֹל
מִדְּבְחֵיהוֹן: וְתִסַּב מִבְּנָתְהוֹן לִבְנָךְ
וְיטְעוּן בְּנָתְהוֹן בָּתַר טַעֲוָתְהוֹן וְיטְעוּן
17 יָת בְּנָךְ בָּתַר טַעֲוָתְהוֹן: דְּחִלָן דְּמַתְכָא
18 לָא־תַעְבִּיד לָךְ: יָת חַגָא דְפַטִירַיָּא
תִּטַּר שִׁבְעָא יוֹמִין תֵּיכוֹל פַּטִּירָא
כְּמָא דְּפַקֵּדְתָּךְ לְזִמְנָן יַרְחָא
דַּאֲבִיבָא אֲרֵי בְּיַרְחָא דַאֲבִיבָא
19 נְפַקְתָּא מִמִּצְרָיִם: כָּל־פָּתַח וְלָדָא
דִּילִי הוּא וְכָל בְּעִירָךְ דְּכַרִין תַּקְדִּישׁ
20 בְּכוֹר תּוֹר־וְאִמַּר: וּבוּכְרָא דַחֲמָרָא
תִּפְרוֹק בְּאִמַּרָא וְאִם־לָא תִפְרוֹק
וְתִנְקְפִיד כָּל־בּוּכְרָא דִבְנָךְ תִּפְרוֹק
21 וְלָא־יִתְחֲזוֹן קֳדָמַי רֵיקָנִין: שְׁתָא
יוֹמִין תִּפְלַח וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תְּנוֹחַ
22 בְּזַרְעָא וּבְחַצָּדָא תְּנוֹחַ: וְחַגָּא
דְּשָׁבוּעַיָּא תַּעְבִּיד לָךְ בְּכוּרֵי חֲצַד
חִטִּין וְחַגָּא דְכֻנְשָׁא בְּסוֹפָא דְּשַׁתָּא:
23 תְּלָתְ זִמְנִין בְּשַׁתָּא יִתְחֲזוֹן כָּל־
דְּכוּרָךְ קֳדָם רִבּוֹן עַלְמָא יְיָ אֱלָהָא
24 דְּיִשְׂרָאֵל: אֲרֵי־אָתְרִיךְ עַמְמִין מִן
קֳדָמָךְ וְאַפְתֵּי יָת תְּחוּמָךְ וְלָא יִחְמֵד
אֱנָשׁ יָת אַרְעָךְ בְּמִסְקָךְ לְאִתְחַזָאָה
קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ תְּלָתְ זִמְנִין בְּשַׁתָּא:
25 לָא־תִכּוֹס עַל־חֲמִיעַ דַּם פִּסְחִי וְלָא
וְבִיתִין לְצַפְרָא בַּר מִמַּדְבְּחָא תַּרְבֵּי
26 נִיכְסַת־חַגָּא דְּפִסְחָא: רֵישׁ בְּכוּרֵי
אַרְעָךְ תַּיְתֵי לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַּייָ אֱלָהָךְ
לָא־תֵיכְלוּן בִּשַׁר בְּחַלְבּ: וַאֲמַרְ יְיָ
27 לְמֹשֶׁה כְּתַב־לָךְ יָת פִּתְגָמַיָּא דְּאִלֵּין
אֲרֵי עַל־מֵימַרְ פִּתְגָמַיָּא דְּאִלֵּין
גְּזַרִית עִמָּךְ קְיָם וְעִם־יִשְׂרָאֵל: וַהֲוָה
28 תַּמָּן קֳדָם יְיָ אַרְבְּעִין יוֹמִין וְאַרְבְּעִין
לֵילְוָן לַחְמָא לָא אֲכַל וּמַיָּא לָא
אִשְׁתִּי וּכְתַב עַל־לוּחַיָּא יָת פִּתְגָמַי
קְיָמָא עֲשַׂרְ פִּתְגָמִין:

Targum ONKELOS.

15 Ne fortè ineas pactũ cum *habitatore* terræ: & errabũt post
idola sua,& sacrificabunt idolis suis;& vocabunt te,ut com-
16 edas de sacrificiis eorum. Et
tollas de filiab⁹ suis filiis tuis:
& errabunt filiæ suæ post idola sua; & errare facient filios
17 tuos post idola sua. Deos con-
18 flatiles non facies tibi. Solen-
nitatẽ azymorũ custodies: sep-
tem diebus comedes azyma,
sicut præcepi tibi;in tempore
mensis novarũ frugum: Quo-
niã in mense novarũ frugum
egressus es de Ægypto. Omne
19 quod aperit vulvã meũ est: &
omnes masculos primogenitos
in pecorib⁹ tuis sanctificabis;
primogenitum bovis & agni.
20 Primogenitũ autẽ asini redi-
mes pro agno, & si non redemeris, truncabis caput illius:
omne primogenitũ filiorũ tuorũ redimes; & non apparebũt
21 corã me vacui. Sex dieb⁹ opera-
beris; in die autẽ septimo re-
quiesces: in seminationis tem-
22 pore & messis quiesces. So-
lennitatẽ quoq; hebdomada-
rum facies tibi; in primitiis
messis tritici: & solennitatẽ
quando egrediente anno fru-
23 ctus congregantur. Trib⁹ tem-
poribus in anno, apparebit o-
mnis mascul⁹ tuus corã domi-
natore seculi Domino,Deo Is-
24 rael. Ejiciam enim populos à
facie tuã; & dilatabo terminũ
tuum: neq; concupiscet homo
terram tuã; cum ascenderis,ut
appareas coram Dño Deo tuo,
25 trib⁹ temporib⁹ in anno. Non
immolabis super fermẽto san-
guinem Phasc mei: neq; ma-
nebunt usq; manè extra altare
adipes victimæ solennitatis.
26 Primitias terræ tuæ offeres in
domũ sanctuarii Domini Dei
tui: Non *comedetis* carnẽ cum
lacte. Dixitq; Dñs ad Moysen;
27 Scribe tibi verba hæc: quia
per sermonẽ horum verborũ,
pepigi tecum fœdus, & cum
Israel. Fuitq; ibi *coram* Domi-
no,quadraginta diebus & qua-
draginta noctibus; panẽ non
comedit,& aquam non bibit:
28 & scripsit super tabulis decem
verba fœderis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

15 * נֶגֶב׃אֲשֶׁר־עַל־פְּנֵי־מִצְרַיִם׃וְגַם־הוּא׃יֹצֵא׃לִקְרָאתֶךָ׃וְרָאָה
16 וְשָׂמַח׃בְּלִבּוֹ׃וְהָלַךְ׃וְנָשַׁק׃לוֹ׃וַיְסַפֵּר׃מֹשֶׁה׃לְאַהֲרֹן׃אֵת
כָּל־דִּבְרֵי׃יְהוָה׃אֲשֶׁר׃שְׁלָחוֹ׃וְאֵת׃כָּל־הָאֹתוֹת׃אֲשֶׁר׃צִוָּהוּ׃
17 וַיֵּלֶךְ׃מֹשֶׁה׃וְאַהֲרֹן׃וַיַּאַסְפוּ׃אֶת־כָּל־זִקְנֵי׃בְנֵי־יִשְׂרָאֵל׃
18 וַיְדַבֵּר׃אַהֲרֹן׃אֵת כָּל־הַדְּבָרִים׃אֲשֶׁר׃דִּבֶּר׃יְהוָה׃אֶל־מֹשֶׁה׃
וַיַּעַשׂ׃הָאֹתוֹת׃לְעֵינֵי׃הָעָם׃וַיַּאֲמֵן׃הָעָם׃וַיִּשְׁמְעוּ׃כִּי־פָקַד׃
יְהוָה׃אֶת־בְּנֵי׃יִשְׂרָאֵל׃וְכִי־רָאָה׃אֶת־עָנְיָם׃וַיִּקְּדוּ׃וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃
וְאַחֲרֵי׃כֵן׃בָּאוּ׃מֹשֶׁה׃וְאַהֲרֹן׃וַיֹּאמְרוּ׃אֶל־פַּרְעֹה׃כֹּה־אָמַר׃
יְהוָה׃אֱלֹהֵי׃יִשְׂרָאֵל׃שַׁלַּח׃אֶת־עַמִּי׃וְיָחֹגּוּ׃לִי׃בַּמִּדְבָּר׃
2 וַיֹּאמֶר׃פַּרְעֹה׃מִי׃יְהוָה׃אֲשֶׁר׃אֶשְׁמַע׃בְּקֹלוֹ׃לְשַׁלַּח׃אֶת־
יִשְׂרָאֵל׃לֹא־יָדַעְתִּי׃אֶת־יְהוָה׃וְגַם׃אֶת־יִשְׂרָאֵל׃לֹא־אֲשַׁלֵּחַ׃
3 וַיֹּאמְרוּ׃אֱלֹהֵי׃הָעִבְרִים׃נִקְרָא׃עָלֵינוּ׃נֵלְכָה־נָּא׃דֶּרֶךְ׃שְׁלֹשֶׁת׃
יָמִים׃בַּמִּדְבָּר׃וְנִזְבְּחָה׃לַיהוָה׃אֱלֹהֵינוּ׃פֶּן־יִפְגָּעֵנוּ׃בַּדֶּבֶר׃
4 אוֹ׃בַחָרֶב׃וַיֹּאמֶר׃אֲלֵהֶם׃מֶלֶךְ־מִצְרַיִם׃לָמָּה׃מֹשֶׁה׃וְאַהֲרֹן׃
תַּפְרִיעוּ׃אֶת־הָעָם׃מִמַּעֲשָׂיו׃לְכוּ׃לְסִבְלֹתֵיכֶם׃וַיֹּאמֶר׃פַּרְעֹה׃
5 הֵן־רַבִּים׃עַתָּה׃עַם־הָאָרֶץ׃וְהִשְׁבַּתֶּם׃אוֹתָם׃מִסִּבְלֹתָם׃
6 וַיְצַו׃פַּרְעֹה׃בַּיּוֹם׃הַהוּא׃אֶת־הַנֹּגְשִׂים׃בָּעָם׃וְאֶת־שֹׁטְרָיו׃
7 לֵאמֹר׃לֹא־תֹסִפוּן׃לָתֵת׃תֶּבֶן׃לָעָם׃לִלְבֹּן־הַלְּבֵנִים׃כִּתְמוֹל׃
שִׁלְשׁוֹם׃הֵם׃יֵלְכוּ׃וְקֹשְׁשׁוּ׃לָהֶם׃תֶּבֶן׃וְאֵת׃מַתְכֹּנֶת׃לְבֵנֵיכֶם׃
8 אֲשֶׁר׃הֵם׃עֹשִׂים׃תִּשִׂימוּ׃עֲלֵיהֶם׃לֹא־תִגְרְעוּ׃מִמֶּנּוּ׃כִּי־נִרְפִּים׃
הֵם׃עַל־כֵּן׃הֵם׃צֹעֲקִים׃לֵאמֹר׃נֵלְכָה׃נִזְבְּחָה׃לֵאלֹהֵינוּ׃
9 תִּכְבַּד־הָעֲבֹדָה׃עַל־הָאֲנָשִׁים׃וְיַעֲשׂוּ־בָהּ׃וְאַל־יִשְׁעוּ׃בְּדִבְרֵי׃
10 שֶׁקֶר׃וַיֵּצְאוּ׃נֹגְשֵׂי׃הָעָם׃וְשֹׁטְרָיו׃וַיֹּאמְרוּ׃אֶל־הָעָם׃לֵאמֹר׃
כֹּה־אָמַר׃פַּרְעֹה׃אֵינֶנִּי׃נֹתֵן׃לָכֶם׃תֶּבֶן׃
11 אַתֶּם׃לְכוּ׃קְחוּ־לָכֶם׃תֶּבֶן׃מֵאֲשֶׁר׃תִּמְצָאוּ׃כִּי־אֵין׃נִגְרָע׃
12 מַעֲבֹדַתְכֶם׃דָּבָר׃וַיָּפֻצוּ׃הָעָם׃בְּכָל־אֶרֶץ׃מִצְרַיִם׃לְקֹשֵׁשׁ׃
13 קַשׁ׃לְתֶבֶן׃וְהַנֹּגְשִׂים׃אָצִים׃לֵאמֹר׃כַּלּוּ׃מַעֲשֵׂיכֶם׃דְּבַר־יוֹם׃
14 בְּיוֹמוֹ׃כַּאֲשֶׁר׃הָיָה׃תֶּבֶן׃וַיֻּכּוּ׃שֹׁטְרֵי׃בְנֵי־יִשְׂרָאֵל׃אֲשֶׁר׃
שָׂמוּ׃עֲלֵיהֶם׃נֹגְשֵׂי׃פַרְעֹה׃לֵאמֹר׃מַדּוּעַ׃לֹא־כִלִּיתֶם׃חָקְכֶם׃
15 לִלְבֹּן׃כִּתְמוֹל׃שִׁלְשׁוֹם׃גַּם־תְּמוֹל׃וְגַם־הַיּוֹם׃וַיָּבֹאוּ׃שֹׁטְרֵי׃
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל׃וַיִּצְעֲקוּ׃אֶל־פַּרְעֹה׃לֵאמֹר׃לָמָּה׃תַּעֲשֶׂה׃כָּכָה׃
16 לַעֲבָדֶיךָ׃תֶּבֶן׃אֵין׃נִתָּן׃לַעֲבָדֶיךָ׃וּלְבֵנִים׃אֹמְרִים׃לָנוּ׃עֲשׂוּ׃
וְהִנֵּה׃עֲבָדֶיךָ׃נֻכָּים׃וְחָטָאתָ׃עַמֶּךָ׃
17 וַיֹּאמֶר׃נִרְפִּים׃אַתֶּם׃נִרְפִּים׃עַל־כֵּן׃אַתֶּם׃אֹמְרִים׃נֵלְכָה׃
18 נִזְבְּחָה׃לַיהוָה׃וְעַתָּה׃לְכוּ׃עִבְדוּ׃וְתֶבֶן׃לֹא־יִנָּתֵן׃לָכֶם׃
19 וְתֹכֶן׃לְבֵנִים׃תִּתֵּנוּ׃וַיִּרְאוּ׃שֹׁטְרֵי׃בְנֵי־יִשְׂרָאֵל׃אֹתָם׃בְּרָע׃
20 לֵאמֹר׃לֹא־תִגְרְעוּ׃מִלִּבְנֵיכֶם׃דְּבַר־יוֹם׃בְּיוֹמוֹ׃וַיִּפְגְּעוּ׃
אֶת־מֹשֶׁה׃וְאֶת־אַהֲרֹן׃נִצָּבִים׃לִקְרָאתָם׃בְּצֵאתָם׃מֵאֵת׃
21 פַּרְעֹה׃וַיֹּאמְרוּ׃אֲלֵהֶם׃יֵרֶא׃יְהוָה׃עֲלֵיכֶם׃וְיִשְׁפֹּט׃אֲשֶׁר׃
הִבְאַשְׁתֶּם׃אֶת־רֵיחֵנוּ׃בְּעֵינֵי׃פַרְעֹה׃וּבְעֵינֵי׃עֲבָדָיו׃לָתֵת׃
22 חֶרֶב׃בְּיָדָם׃לַהֲרֹג׃אֹתָנוּ׃וַיָּשָׁב׃מֹשֶׁה׃אֶל־יְהוָה׃וַיֹּאמַר׃
אֲדֹנָי׃לָמָּה׃הֲרֵעוֹתָה׃לָעָם׃הַזֶּה׃לָמָּה׃זֶּה׃שְׁלַחְתָּנִי׃
23 וּמֵאָז׃בָּאתִי׃אֶל־פַּרְעֹה׃לְדַבֵּר׃בִּשְׁמֶךָ׃הֵרַע׃לָעָם׃הַזֶּה׃
וְהַצֵּל׃לֹא־הִצַּלְתָּ׃אֶת־עַמֶּךָ׃
1 וַיֹּאמֶר׃יְהוָה׃אֶל־מֹשֶׁה׃עַתָּה׃תִּרְאֶה׃אֲשֶׁר׃אֶעֱשֶׂה׃לְפַרְעֹה׃
כִּי׃בְיָד׃חֲזָקָה׃יְשַׁלְּחֵם׃וּבְיָד׃חֲזָקָה׃יְגָרְשֵׁם׃מֵאַרְצוֹ׃
2 וַיְדַבֵּר׃אֱלֹהִים׃אֶל־מֹשֶׁה׃וַיֹּאמֶר׃אֵלָיו׃אֲנִי׃יְהוָה׃
3 וָאֵרָא׃אֶל־אַבְרָהָם׃אֶל־יִצְחָק׃וְאֶל־יַעֲקֹב׃בְּאֵל־שַׁדָּי׃
וּשְׁמִי׃יְהוָה׃לֹא׃נוֹדַעְתִּי׃לָהֶם׃
4 וְגַם׃הֲקִמֹתִי׃אֶת־בְּרִיתִי׃אִתָּם׃לָתֵת׃לָהֶם׃אֶת־אֶרֶץ׃כְּנַעַן׃
5 אֶת־אֶרֶץ׃מְגוּרֵיהֶם׃אֲשֶׁר׃גָּרוּ׃בָהּ׃וְגַם׃אֲנִי׃שָׁמַעְתִּי׃אֶת־
נַאֲקַת׃בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃אֲשֶׁר׃מִצְרַיִם׃מַעֲבִדִים׃אֹתָם׃וָאֶזְכֹּר׃
6 אֶת־בְּרִיתִי׃לָכֵן׃אֱמֹר׃לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל׃אֲנִי׃יְהוָה׃וְהוֹצֵאתִי׃
אֶתְכֶם׃מִתַּחַת׃סִבְלוֹת׃מִצְרַיִם׃וְהִצַּלְתִּי׃אֶתְכֶם׃מֵעֲבֹדָתָם׃
וְגָאַלְתִּי׃אֶתְכֶם׃בִּזְרוֹעַ׃נְטוּיָה׃וּבִשְׁפָטִים׃גְּדֹלִים׃
7 וְלָקַחְתִּי׃אֶתְכֶם׃לִי׃לְעָם׃וְהָיִיתִי׃לָכֶם׃לֵאלֹהִים׃וִידַעְתֶּם׃
כִּי׃אֲנִי׃יְהוָה׃אֱלֹהֵיכֶם׃הַמּוֹצִיא׃אֶתְכֶם׃מִתַּחַת׃סִבְלוֹת׃
8 מִצְרָיִם׃וְהֵבֵאתִי׃אֶתְכֶם׃אֶל־הָאָרֶץ׃אֲשֶׁר׃נָשָׂאתִי׃אֶת־יָדִי׃
לָתֵת׃אֹתָהּ׃לְאַבְרָהָם׃לְיִצְחָק׃וּלְיַעֲקֹב׃וְנָתַתִּי׃אֹתָהּ׃לָכֶם׃
9 מוֹרָשָׁה׃אֲנִי׃יְהוָה׃וַיְדַבֵּר׃מֹשֶׁה׃כֵּן׃אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃
וְלֹא־שָׁמְעוּ׃אֶל־מֹשֶׁה׃מִקֹּצֶר׃רוּחַ׃וּמֵעֲבֹדָה׃קָשָׁה׃
10 וַיְדַבֵּר׃יְהוָה׃אֶל־מֹשֶׁה׃לֵאמֹר׃
11 בֹּא׃דַבֵּר׃אֶל־פַּרְעֹה׃מֶלֶךְ־מִצְרַיִם׃וִישַׁלַּח׃אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃
12 מֵאַרְצוֹ׃וַיְדַבֵּר׃מֹשֶׁה׃לִפְנֵי׃יְהוָה׃לֵאמֹר׃הֵן׃בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃
לֹא־שָׁמְעוּ׃אֵלָי׃וְאֵיךְ׃יִשְׁמָעֵנִי׃פַרְעֹה׃וְאָנֹכִי׃עֲרַל׃
13 שְׂפָתָיִם׃וַיְדַבֵּר׃יְהוָה׃אֶל־מֹשֶׁה׃וְאֶל־אַהֲרֹן׃וַיְצַוֵּם׃אֶל־
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃וְאֶל־פַּרְעֹה׃מֶלֶךְ־מִצְרַיִם׃לְהוֹצִיא׃אֶת־בְּנֵי־
14 יִשְׂרָאֵל׃מֵאֶרֶץ׃מִצְרָיִם׃אֵלֶּה׃רָאשֵׁי׃בֵית־אֲבֹתָם׃בְּנֵי׃
רְאוּבֵן׃בְּכוֹר׃יִשְׂרָאֵל׃חֲנוֹךְ׃וּפַלּוּא׃חֶצְרוֹן׃וְכַרְמִי׃אֵלֶּה׃
15 מִשְׁפְּחוֹת׃רְאוּבֵן׃וּבְנֵי׃שִׁמְעוֹן׃יְמוּאֵל׃וְיָמִין׃וְאֹהַד׃יָכִין׃
16 וְצֹחַר׃וְשָׁאוּל׃בֶּן־הַכְּנַעֲנִית׃אֵלֶּה׃מִשְׁפְּחוֹת׃שִׁמְעוֹן׃
17 וְאֵלֶּה׃שְׁמוֹת׃בְּנֵי־לֵוִי׃לְתוֹלְדֹתָם׃גֵּרְשׁוֹן׃וּקְהָת׃וּמְרָרִי׃
18 וּשְׁנֵי׃חַיֵּי׃לֵוִי׃שָׁלֹשׁ׃וּמְאַת׃שָׁנָה׃וּבְנֵי׃קְהָת׃עַמְרָם׃
19 וְיִצְהָר׃וְחֶבְרוֹן׃וְעֻזִּיאֵל׃וּשְׁנֵי׃חַיֵּי׃קְהָת׃שָׁלֹשׁ׃וּמְאַת׃
20 שָׁנָה׃וּבְנֵי׃מְרָרִי׃מַחְלִי׃וּמוּשִׁי׃אֵלֶּה׃הֵם׃מִשְׁפְּחוֹת׃לֵוִי׃
21 לְתוֹלְדֹתָם׃וַיִּקַּח׃עַמְרָם׃אֶת־יוֹכֶבֶד׃דֹּדָתוֹ׃לוֹ׃לְאִשָּׁה׃
22 וַתֵּלֶד׃לוֹ׃אֶת־אַהֲרֹן׃וְאֶת־מֹשֶׁה׃וּשְׁנֵי׃חַיֵּי׃עַמְרָם׃שָׁלֹשׁ׃
23 וּמְאַת׃שָׁנָה׃וּבְנֵי׃יִצְהָר׃נָדָב׃וַאֲבִיהוּא׃אֶלְעָזָר׃וְאִיתָמָר׃
24 וּבְנֵי׃עֻזִּיאֵל׃מִישָׁאֵל׃וְאֶלְצָפָן׃וְסִתְרִי׃
25 וּבְנֵי׃חֶבְרוֹן׃נָדָב׃וַאֲבִיהוּא׃אֶלְעָזָר׃וְאִיתָמָר׃
26 וּבְנֵי׃מְרָרִי׃מַחְלִי׃וּמוּשִׁי׃אֵלֶּה׃הֵם׃מִשְׁפְּחוֹת׃לֵוִי׃
27 לְתוֹלְדֹתָם׃אֵלֶּה׃הֵם׃הַמְדַבְּרִים׃אֶל־פַּרְעֹה׃מֶלֶךְ־מִצְרַיִם׃
28 לְהוֹצִיא׃אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃מִמִּצְרַיִם׃הֵם׃מֹשֶׁה׃וְאַהֲרֹן׃
29 וַיְהִי׃בְּיוֹם׃דִּבֶּר׃יְהוָה׃אֶל־מֹשֶׁה׃בְּאֶרֶץ׃מִצְרָיִם׃
30 וַיְדַבֵּר׃יְהוָה׃אֶל־מֹשֶׁה׃לֵאמֹר׃אֲנִי׃יְהוָה׃דַּבֵּר׃אֶל־פַּרְעֹה׃
מֶלֶךְ־מִצְרַיִם׃אֵת כָּל־אֲשֶׁר׃אֲנִי׃דֹבֵר׃אֵלֶיךָ׃
31 וַיֹּאמֶר׃מֹשֶׁה׃לִפְנֵי׃יְהוָה׃הֵן׃אֲנִי׃עֲרַל׃שְׂפָתַיִם׃וְאֵיךְ׃
1 יִשְׁמַע׃אֵלַי׃פַּרְעֹה׃וַיֹּאמֶר׃יְהוָה׃אֶל־מֹשֶׁה׃רְאֵה׃נְתַתִּיךָ׃
אֱלֹהִים׃לְפַרְעֹה׃וְאַהֲרֹן׃אָחִיךָ׃יִהְיֶה׃נְבִיאֶךָ׃
2 אַתָּה׃תְּדַבֵּר׃אֵת כָּל־אֲשֶׁר׃אֲצַוֶּךָּ׃וְאַהֲרֹן׃אָחִיךָ׃יְדַבֵּר׃
3 אֶל־פַּרְעֹה׃וְשִׁלַּח׃אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃מֵאַרְצוֹ׃וַאֲנִי׃אַקְשֶׁה׃
4 אֶת־לֵב׃פַּרְעֹה׃וְהִרְבֵּיתִי׃אֶת־אֹתֹתַי׃וְאֶת־מוֹפְתַי׃בְּאֶרֶץ׃
5 מִצְרָיִם׃וְלֹא־יִשְׁמַע׃אֲלֵיכֶם׃פַּרְעֹה׃וְנָתַתִּי׃אֶת־יָדִי׃בְּמִצְרַיִם׃
וְהוֹצֵאתִי׃אֶת־צִבְאוֹתַי׃אֶת־עַמִּי׃בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃מֵאֶרֶץ׃
6 מִצְרַיִם׃בִּשְׁפָטִים׃גְּדֹלִים׃וַיַּעַשׂ׃מֹשֶׁה׃וְאַהֲרֹן׃כַּאֲשֶׁר׃
7 צִוָּה׃אֹתָם׃יְהוָה׃כֵּן׃עָשׂוּ׃וּמֹשֶׁה׃בֶּן־שְׁמֹנִים׃שָׁנָה׃וְאַהֲרֹן׃
בֶּן־שָׁלֹשׁ׃וּשְׁמֹנִים׃שָׁנָה׃בְּדַבְּרָם׃אֶל־פַּרְעֹה׃
8 וַיְדַבֵּר׃יְהוָה׃אֶל־מֹשֶׁה׃וְאֶל־אַהֲרֹן׃לֵאמֹר׃
9 כִּי־יְדַבֵּר׃אֲלֵכֶם׃פַּרְעֹה׃לֵאמֹר׃תְּנוּ־לָכֶם׃מוֹפֵת׃וְאָמַרְתָּ׃
אֶל־אַהֲרֹן׃קַח׃אֶת־מַטְּךָ׃וְהַשְׁלֵךְ׃לִפְנֵי׃פַרְעֹה׃יְהִי׃לְתַנִּין׃
10 וַיָּבֹא׃מֹשֶׁה׃וְאַהֲרֹן׃אֶל־פַּרְעֹה׃וַיַּעֲשׂוּ־כֵן׃כַּאֲשֶׁר׃צִוָּה׃
יְהוָה׃וַיַּשְׁלֵךְ׃אַהֲרֹן׃אֶת־מַטֵּהוּ׃לִפְנֵי׃פַרְעֹה׃וְלִפְנֵי׃עֲבָדָיו׃
11 וַיְהִי׃לְתַנִּין׃וַיִּקְרָא׃גַם־פַּרְעֹה׃לַחֲכָמִים׃וְלַמְכַשְּׁפִים׃
וַיַּעֲשׂוּ׃גַם־הֵם׃חַרְטֻמֵּי׃מִצְרַיִם׃בְּלָהֳטֵיהֶם׃כֵּן׃
12 וַיַּשְׁלִיכוּ׃אִישׁ־מַטֵּהוּ׃וַיִּהְיוּ׃לְתַנִּינִם׃וַיִּבְלַע׃מַטֵּה׃אַהֲרֹן׃
13 אֶת־מַטֹּתָם׃וַיֶּחֱזַק׃לֵב׃פַּרְעֹה׃וְלֹא־שָׁמַע׃אֲלֵהֶם׃כַּאֲשֶׁר׃
14 דִּבֶּר׃יְהוָה׃וַיֹּאמֶר׃יְהוָה׃אֶל־מֹשֶׁה׃כָּבֵד׃לֵב׃פַּרְעֹה׃מֵאֵן׃
15 לְשַׁלַּח׃הָעָם׃לֵךְ׃אֶל־פַּרְעֹה׃בַּבֹּקֶר׃הִנֵּה׃יֹצֵא׃הַמָּיְמָה׃
וְנִצַּבְתָּ׃לִקְרָאתוֹ׃עַל־שְׂפַת׃הַיְאֹר׃וְהַמַּטֶּה׃אֲשֶׁר׃הָפַךְ׃
16 לְנָחָשׁ׃תִּקָּח׃בְּיָדֶךָ׃וְאָמַרְתָּ׃אֵלָיו׃יְהוָה׃אֱלֹהֵי׃הָעִבְרִים׃
שְׁלָחַנִי׃אֵלֶיךָ׃לֵאמֹר׃שַׁלַּח׃אֶת־עַמִּי׃וְיַעַבְדֻנִי׃בַּמִּדְבָּר׃
וְהִנֵּה׃לֹא־שָׁמַעְתָּ׃עַד־כֹּה׃
17 כֹּה־אָמַר׃יְהוָה׃בְּזֹאת׃תֵּדַע׃כִּי־אֲנִי׃יְהוָה׃הִנֵּה׃אֲנִי׃מַכֶּה׃
בַּמַּטֶּה׃אֲשֶׁר׃בְּיָדִי׃עַל־הַמַּיִם׃אֲשֶׁר׃בַּיְאֹר׃וְנֶהְפְּכוּ׃לְדָם׃
18 וְהַדָּגָה׃אֲשֶׁר׃בַּיְאֹר׃תָּמוּת׃וּבָאַשׁ׃הַיְאֹר׃וְנָלְאוּ׃מִצְרַיִם׃
19 לִשְׁתּוֹת׃מַיִם׃מִן־הַיְאֹר׃וַיְדַבֵּר׃יְהוָה׃אֶל־מֹשֶׁה׃אֱמֹר׃
אֶל־אַהֲרֹן׃קַח׃מַטְּךָ׃וּנְטֵה׃יָדְךָ׃עַל־מֵימֵי׃מִצְרַיִם׃עַל־
נַהֲרֹתָם׃עַל־יְאֹרֵיהֶם׃וְעַל־אַגְמֵי׃מֵימֵיהֶם׃וְיִהְיוּ׃דָם׃
וְהָיָה׃דָם׃בְּכָל־אֶרֶץ׃מִצְרַיִם׃וּבָעֵצִים׃וּבָאֲבָנִים׃
20 וַיַּעֲשׂוּ־כֵן׃מֹשֶׁה׃וְאַהֲרֹן׃כַּאֲשֶׁר׃צִוָּה׃יְהוָה׃וַיָּרֶם׃בַּמַּטֶּה׃
וַיַּךְ׃אֶת־הַמַּיִם׃אֲשֶׁר׃בַּיְאֹר׃לְעֵינֵי׃פַרְעֹה׃וּלְעֵינֵי׃עֲבָדָיו׃
וַיֵּהָפְכוּ׃כָּל־הַמַּיִם׃אֲשֶׁר׃בַּיְאֹר׃לְדָם׃
21 וְהַדָּגָה׃אֲשֶׁר׃בַּיְאֹר׃מֵתָה׃וַיִּבְאַשׁ׃הַיְאֹר׃וְלֹא־יָכְלוּ׃
מִצְרַיִם׃לִשְׁתּוֹת׃מַיִם׃מֵהַיְאֹר׃וַיְהִי׃הַדָּם׃בְּכָל־אֶרֶץ׃
22 מִצְרָיִם׃וַיַּעֲשׂוּ־כֵן׃חַרְטֻמֵּי׃מִצְרַיִם׃בְּלָהֳטֵיהֶם׃וַיֶּחֱזַק׃
לֵב׃פַּרְעֹה׃וְלֹא־שָׁמַע׃אֲלֵהֶם׃כַּאֲשֶׁר׃דִּבֶּר׃יְהוָה׃
23 וַיִּפֶן׃פַּרְעֹה׃וַיָּבֹא׃אֶל־בֵּיתוֹ׃וְלֹא־שָׁת׃לִבּוֹ׃גַּם־לָזֹאת׃
24 וַיַּחְפְּרוּ׃כָל־מִצְרַיִם׃סָבִיב׃לַיְאֹר׃מַיִם׃לִשְׁתּוֹת׃כִּי׃לֹא־
25 יָכְלוּ׃לִשְׁתּוֹת׃מִמֵּימֵי׃הַיְאֹר׃וַיִּמָּלְאוּ׃שִׁבְעַת׃יָמִים׃
אַחֲרֵי׃הַכּוֹת׃יְהוָה׃אֶת־הַיְאֹר׃
26 וַיֹּאמֶר׃יְהוָה׃אֶל־מֹשֶׁה׃בֹּא׃אֶל־פַּרְעֹה׃וְאָמַרְתָּ׃אֵלָיו׃
כֹּה־אָמַר׃יְהוָה׃שַׁלַּח׃עַמִּי׃וְיַעַבְדֻנִי׃
27 וְאִם־מָאֵן׃אַתָּה׃לְשַׁלֵּחַ׃הִנֵּה׃אָנֹכִי׃נֹגֵף׃אֶת־כָּל־גְּבוּלְךָ׃
28 בַּצְפַרְדְּעִים׃וְשָׁרַץ׃הַיְאֹר׃צְפַרְדְּעִים׃וְעָלוּ׃וּבָאוּ׃בְּבֵיתֶךָ׃
וּבַחֲדַר׃מִשְׁכָּבֶךָ׃וְעַל־מִטָּתֶךָ׃וּבְבֵית׃עֲבָדֶיךָ׃וּבְעַמֶּךָ׃
29 וּבְתַנּוּרֶיךָ׃וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ׃וּבְךָ׃וּבְכָל־עֲבָדֶיךָ׃יַעֲלוּ׃
1 הַצְפַרְדְּעִים׃וַיֹּאמֶר׃יְהוָה׃אֶל־מֹשֶׁה׃אֱמֹר׃אֶל־אַהֲרֹן׃
נְטֵה׃אֶת־יָדְךָ׃בְּמַטֶּךָ׃עַל־הַנְּהָרוֹת׃עַל־הַיְאֹרִים׃וְעַל־
2 הָאֲגַמִּים׃וְהַעַל׃אֶת־הַצְפַרְדְּעִים׃עַל־אֶרֶץ׃מִצְרָיִם׃
3 וַיַּעַל׃אַהֲרֹן׃אֶת־יָדוֹ׃עַל־מֵימֵי׃מִצְרַיִם׃וַתַּעַל׃הַצְפַרְדֵּעַ׃
4 וַתְּכַס׃אֶת־אֶרֶץ׃מִצְרָיִם׃וַיַּעֲשׂוּ־כֵן׃חַרְטֻמִּים׃בְּלָהָטֵיהֶם׃
וַיַּעֲלוּ׃אֶת־הַצְפַרְדְּעִים׃עַל־אֶרֶץ׃מִצְרָיִם׃
5 וַיִּקְרָא׃פַרְעֹה׃לְמֹשֶׁה׃וּלְאַהֲרֹן׃וַיֹּאמֶר׃הַעְתִּירוּ׃אֶל־יְהוָה׃
וְיָסֵר׃אֶת־הַצְפַרְדְּעִים׃מִמֶּנִּי׃וּמֵעַמִּי׃וַאֲשַׁלְּחָה׃אֶת־הָעָם׃
וְיִזְבְּחוּ׃לַיהוָה׃
6 וַיֹּאמֶר׃מֹשֶׁה׃לְפַרְעֹה׃הִתְפָּאֵר׃עָלַי׃לְמָתַי׃אַעְתִּיר׃לְךָ׃
וּלְעַבָדֶיךָ׃וּלְעַמְּךָ׃לְהַכְרִית׃הַצְפַרְדְּעִים׃מִמְּךָ׃וּמִבָּתֶּיךָ׃
7 רַק׃בַּיְאֹר׃תִּשָּׁאַרְנָה׃
8 וַיֹּאמֶר׃לְמָחָר׃וַיֹּאמֶר׃כִּדְבָרְךָ׃יִהְיֶה׃לְמַעַן׃תֵּדַע׃כִּי׃אֵין׃
9 כַּיהוָה׃אֱלֹהֵינוּ׃וְסָרוּ׃הַצְפַרְדְּעִים׃מִמְּךָ׃וּמִבָּתֶּיךָ׃וּמֵעֲבָדֶיךָ׃
וּמֵעַמֶּךָ׃רַק׃בַּיְאֹר׃תִּשָּׁאַרְנָה׃
10 וַיֵּצְאוּ׃מֹשֶׁה׃וְאַהֲרֹן׃מֵעִם׃פַּרְעֹה׃וַיִּצְעַק׃מֹשֶׁה׃אֶל־יְהוָה׃
11 עַל־דְּבַר׃הַצְפַרְדְּעִים׃אֲשֶׁר׃שָׂם׃לְפַרְעֹה׃וַיַּעַשׂ׃יְהוָה׃כִּדְבַר׃
12 מֹשֶׁה׃וַיָּמֻתוּ׃הַצְפַרְדְּעִים׃מִן־הַבָּתִּים׃מִן־הַחֲצֵרוֹת׃וּמִן־
13 הַשָּׂד

ספר שמות : לה

testimonii tabulæ duæ & ,Sinai monte è Moſeh *deſcendendo in* fuit Et

29 וַיְהִי בְּרֶדֶת מֹשֶׁה מֵהַר סִינַי וּשְׁנֵי לֻחֹת הָעֵדֻת

quòd cognovit non Moſeh & ,monte è *eum deſcendendo in* ,Moſeh manu in

בְּיַד־מֹשֶׁה בְּרִדְתּוֹ מִן־הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא־יָדַע כִּי

,Aharon vidit Et .eo cum *ipſum loquendo in* ,*ſuarum faciem* cutis *promicuiſſet*

30 קָרַן עוֹר פָּנָיו בְּדַבְּרוֹ אִתּוֹ : וַיַּרְא אַהֲרֹן

:ejus *facierum* cutis *promicabat* ecce & :Moſeh Iſrael filii omnes &

וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו

ſunt reverſi &,Moſeh eos *ad clamavit* Et .eum ad *accedendo ab* timuerunt &

31 וַיִּרְאוּ מִגֶּשֶׁת אֵלָיו : וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מֹשֶׁה וַיָּשֻׁבוּ

Moſeh eſt locutus & ,ſynagoga in *Prælati* omnes & ,Aharon eum ad

אֵלָיו אַהֲרֹן וְכָל־הַנְּשִׂאִים בָּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה

eis præcepit & :Iſrael filii omnes appropinquaverunt poſtea Et .eos ad

32 אֲלֵהֶם : וְאַחֲרֵי־כֵן נִגְּשׁוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְצַוֵּם

.Sinai monte in ſecum DOMINUS eſt locutus quæ omnia

אֵת כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אִתּוֹ בְּהַר סִינָי :

.velamen *ſuæ faciei* ſuper *dedit* & ,eis cum *loquendo à* Moſeh conſummavit Et

33 וַיְכַל מֹשֶׁה מִדַּבֵּר אִתָּם וַיִּתֵּן עַל־פָּנָיו מַסְוֶה :

removebat ,eo cum loquendum ad Dominum ante Moſeh *veniendo in* Et

34 וּבְבֹא מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה לְדַבֵּר אִתּוֹ יָסִיר

,Iſrael filios ad eſt locutus &,eſt egreſſus Et.*eis egredi uſq;* ,velamen

אֶת־הַמַּסְוֶה עַד־צֵאתוֹ וְיָצָא וְדִבֶּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

quòd Moſeh *facies* Iſrael filii videbant Et.erat juſſus quod

35 אֵת אֲשֶׁר יְצֻוֶּה : וְרָאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־פְּנֵי מֹשֶׁה כִּי

ſuper velamen Moſeh reducebat &:Moſeh *facierũ* cutis *promicuiſſet*

קָרַן עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה וְהֵשִׁיב מֹשֶׁה אֶת־הַמַּסְוֶה עַל־

.eo cum loquendum ad *ſe venire uſque* ,*ſuã* faciem

פָּנָיו עַד־בֹּאוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ :

CAP. XXXV. לה

dixit & ,Iſrael filiorum ſynagogam omnem Moſeh fecit congregare Et

1 וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר

.ea faciendũ ad Dominus præcepit quæ verba Hæc :eos ad

אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשֹׂת אֹתָם :

vobis erit ſeptima die in & *ſunctio* fiet diebus Sex

2 שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם

,*ſanctionem* eo in *faciens* Omnis .Domino ceſſationis *quies* ,ſanctitas

קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן לַיהוָה כָּל־הָעֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה

die in ,veſtris habitaculis omnibus in ignem accendetis Non .morietur

3 יוּמָת : לֹא־תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם

:dicendo ,Iſrael filiorum ſynagogã omnem ad Moſeh dixit Et .*ceſſationis*

הַשַּׁבָּת : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר

verb.ſcum à Accipite :dicendo ,Dominus præcepit quod verbum Hoc

4 זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר : קְחוּ מֵאִתְּכֶם

elevationem eam afferet,*ejus cor ſi* ſponteneum Omnis .Domino *elevationem*

תְּרוּמַת לַיהוָה כֹּל נְדִיב לִבּוֹ יְבִיאָהּ אֶת תְּרוּמַת

,purpuram & ,hyacinthum Et .es & ,argentum & ,aurum ,DOMINI

יְהוָה זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת : וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן

,rubricatas arietum pelles Et .*capras* & ,byſſum &,cocci vermiculum &

7 וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים : וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים

.Sittim ligna & ,taxorum pelles &

וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וַעֲצֵי שִׁטִּים :

Verſio VULG. LAT.

29 Cúmque deſcenderet Moyſes de monte Sinai, tenebat duas tabulas teſtimonii, et ignorabat quòd cornuta eſſet facies ſua ex conſortio ſermonis 30 Dñi. Videntes autẽ Aaron et filii Iſrael cornutam Moyſi faciem, timuerũt propè accedere. Vocatíque ab eo, reverſi ſunt tam Aaron quàm principes ſynagogæ. Et poſtquã locutus eſt ad eos, venerunt ad 32 eum etiam omnes filii Iſrael: quibus præcepit cuncta quæ audierat à Domino in monte Sinai. Impletíſq; ſermonibus, poſuit velamen ſuper faciem 33 ſuam. Quod ingreſſus ad Dominũ, & loquens cum eo, auferebat donec exiret, et tunc loquebatur ad filios Iſrael omnia quæ ſibi fuerant impe- 35 rata. Qui videbant faciẽ egredientis Moyſi eſſe cornutã, ſed operiebat ille rurſus faciem ſuam ſi quãdo loquebatur ad eos.

CAP. XXXV.

1 IGitur congregatâ omni turbâ filiorum Iſrael, dixit ad eos; Hæc ſunt quæ juſſit Dñs 2 fieri. Sex diebus facietis opus: ſeptimus dies erit vobis ſanctus, ſabbatum, & requies Domini: qui fecerit opus in 3 eo, occidetur. Non ſuccendetis ignem in omnibus habitaculis veſtris per diem 4 ſabbati. Et ait Moyſes ad omnem catervam filiorum Iſrael, Iſte eſt ſermo quem præcepit Dominus, dicens; 5 Separate apud vos primitias Domino. Omnis voluntarius & prono animo offerat 6 eas Domino: aurum & argentum, & æs, Hyacinthum & purpuram, coccúmque bis tinctum, & byſſum, pilos caprarum, Pelléſque arietum rubricatas, & janthinas, ligna 7 ſetim,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

29 Ὡς δὲ καλέβαινε Μωυσῆς (β) ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ αἱ δύο πλάκες ἐπὶ τῶν χειρῶν Μωυσῆ. καταβαίνοντος δὲ αὐτοῦ (γ)ἐκ τοῦ ὄρους, Μωυσῆς οὐκ ᾔδει ὅτι δεδόξασται ἡ ὄψις (δ) τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐν τῷ 30 λαλεῖν αὐτὸν αὐτῷ. Καὶ εἶδεν Ἀαρὼν καὶ πάντες (ε) οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ τὸν Μωυσῆν, καὶ ἦν δεδοξασμένη ἡ ὄψις (ζ) τοῦ προσώπου αὐτοῦ· καὶ ἐφο- 31 βήθησαν ἐγγίσαι αὐτῷ. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς Μωυσῆς, καὶ ἐπεστράφησαν πρὸς αὐτὸν Ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς· 32 καὶ ἐλάλησεν (η) αὐτοῖς Μωυσῆς. Καὶ μετὰ ταῦτα προσῆλθον πρὸς αὐτὸν πάντες (θ) οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς πάντα, (ι)ὅσα ἐνετείλατο κύριος πρὸς αὐτὸν 33 ἐν τῷ ὄρει Σινά. Καὶ ἐπειδὴ (κ) κατέπαυσε λαλῶν πρὸς αὐτούς, ἐπέθηκεν ὅτι τὸ 34 πρόσωπον αὐτοῦ κάλυμμα. Ἡνίκα δ' ἂν εἰσπορεύετο Μωυσῆς ἔναντι κυρίου λαλεῖν αὐτῷ, ἀφῃρεῖτο τὸ κάλυμμα(λ)ἕως τῆς ἐκ- πορεύσεως· καὶ ἐξελθὼν ἐλάλει πᾶσι τοῖς υἱοῖς 35 Ἰσραὴλ ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος. Καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον (μ)Μω- υσέως, ὅτι δεδόξασται. Καὶ ἀφεῖθηκε Μωυ- σῆς (ν)κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον(ξ)ἑαυ- τοῦ, ἕως ἂν εἰσέλθῃ Συλλαλεῖν αὐτῷ.

MS.A. (β)ἀπὸ τοῦ ὄρους Σινᾶ, καὶ ἰδοὺ αἱ πλάκες (γ)ἀπὸ τοῦ ὄρους, καὶ Μω- υσῆς (δ) τοῦ χεροῖς (ε)οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ζ) τοῦ χεροῖς (η) Μωυσῆς πρὸς αὐτούς. (θ)οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ. καὶ (ι) ὅσα ἐλάλησεν κύριος (κ)κατέ- παυσεν Μωυσῆς λαλῶν (λ) ἕως οὗ (μ)Μωυσῆ, (ν)τὸ κάλυμμα (ξ) αὐτοῦ,

CAP. XXXV.

1 Καὶ συνήθροισε Μωυσῆς(α)πᾶσαν συ- ναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ(β)εἶπεν, Οὗτοι οἱ 2 λόγοι, οὓς εἶπε κύριος ποιῆσαι αὐτούς. Ἓξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδό- μῃ (γ)καλάπαυσις ἅγια Σάββατα· ἀνά- παυσις κυρίῳ. πᾶς ὁ ποιῶν(δ)ἔργον ἐν αὐ- 3 τῇ, τελεύτω. Οὐ καύσετε πῦρ ἐν πάσῃ καλοικίᾳ ὑμῶν(ε)τῇ ἡμέρᾳ τῶν Σαββάτων. 4 ἐγὼ κύριος. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς πᾶσαν Συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων, Τοῦτο τὸ 5 ῥῆμα, ὃ συνέταξε κύριος, λέγων, Λάβετε παρ' ὑμῶν αὐτῷ ἀφαίρεμα κυρίῳ. πᾶς ὁ καταδεχόμενος τῇ καρδίᾳ, οἴσουσι τὰς ἀπαρχὰς κυρίῳ, χρυσίον, ἀργύριον, χαλκὸν, 6 ὑακινθον, πορφύραν, κόκκινον δὶς βαπτὸν βαπτισμένον, καὶ βύσσον κεκλωσμένην, καὶ τρί- χας αἰγείας, Καὶ δέρματα κριῶν(ζ)ἠρυθρο- δανωμένα, καὶ δέρματα ὑακίνθινα καὶ ξύλα 7 ἄσηπτα.

MS.A. (α)πᾶσαν τὴν Συναγωγὴν (β) εἶπεν πρὸς αὐτούς, Οὗτοι (γ)κα- ταπαύσεις ἅγιον Σάββατον· ἀναπαύσεις τῷ κυρίῳ. (δ) ἐν αὐτῇ ἔργον, (ε) ἐν τῇ (ζ) ἠρυθροδανωμένα, καὶ δέρματα ἅγια ὑπέγκαν. Πᾶς

Vt autem deſcendebat Moyſes de monte, et duæ tabulæ in manibus Moyſi. Deſcendente autem ipſo de monte, Moyſes non ſciebat, quia glorificatus eſt aſpectus (t)cutis faciei ſuæ, in loquendo eum ſibi. Et vidit Aaron & omnes ſeniores Iſrael Moyſen, et ſenserat glorificatus aſpectũ cutis faciei ejus: & timuerunt appropinquare ei. Et vocavit eos Moyſes, et converſi ſunt ad eum Aaron, et omnes principes ſynagogæ. Et locutus eſt eis Moyſes. Et poſt hæc acceſſerunt ad eum omnes filii Iſrael: & mandavit eis omnia, quæcunque mandaverat Dominus ad eum in monte Sina. Et poſtquàm ceſſavit loqui ad eos, impoſuit ſuper faciem ſuam velamen. Quando autem ingrediebatur Moyſes ante Dominum, ut loqueretur ei, demebat velamen, quoadusque egrederetur. Et egreſſus loquebatur omnibus filiis Iſrael, quæcunque mandaverat ei Dominus. Et videbant filii Iſrael faciem Moyſis, quia glorificata eſt. Et circumponebat Moyſes velamen ſuper faciem ſuam, quoadusque ingrederetur colloqui cum eo.

CAP. XXXV.

ET congregavit Moyſes omnem ſynagogam filiorum Iſrael, & dixit, Hæc verba, quæ dixit Dominus facere ea. Sex diebus facies opera: die autẽ ſeptimo requies. Sancta ſabbata, requies Domino. Omnis faciens opus in eo, moriatur. Non accendetis ignem in omni habitaculo veſtro in die ſabbatorũ. Ego Dominus. Et ait Moyſes ad omne ſynagogã filiorũ Iſrael, dicens, Hoc eſt verbũ, quod præcepit Dominus, dicens, Sumite à vobis ipſis demptionẽ Domino. Et omnis ſuſcipiens corde, ferent primitias Domino, auru, argentũ, æs, Hyacinthũ, purpurã, coccũ duplex netum, et byſſũ tortã, et pilos caprinos, Et pelles arietũ rubricatas, et pelles hyacinthinas, et ligna imputribilia.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܒܬ ܫܡ ܕܡܫܐ ܒܝܕ ܗܘ ܬܪܬܝ ܠܘܚܐ ܕܣܗܕܘܬܐ ܒܐܝܕ ܡܫܐ ܒܡܢܗ ܕܢܚ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ ܘܠܐ ܝܕܥ ܡܫܐ ܕܩܪܢ ܗܘ ܥܪܗ ܕܦܢܝܗ ܒܡܠܠܗ ܥܡ ܡܪܝܗ. ܒܡܢܗ ܕܚܙܐ ܐܗܪܘܢ ܘܟܠ ܩܪܝܢ ܗܘ ܥܪܗ ܕܦܢܝ ܡܫܐ ܘܕܚܠܘ ܡܢ ܩܪܒܘܬܗ. ܘܩܪܐ ܠܗܘܢ ܡܫܐ ܘܗܦܟܘ ܠܘܬܗ ܐܗܪܘܢ ܘܟܠ ܪܒܢܐ ܕܟܢܘܫܬܐ ܘܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܡܫܐ. ܘܒܬܪ ܗܕܐ ܩܪܒܘ ܟܠ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܘܦܩܕ ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡܗ ܒܛܘܪ ܣܝܢܝ. ܘܟܕ ܫܠܡ ܡܫܐ ܡܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܣܡ ܥܠ ܦܢܝܗ ܣܗܕܘܬܐ. ܘܒܥܠܡܐ ܕܥܠ ܡܫܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܡܠܠ ܥܡܗ ܫܩܠ ܠܣܗܕܘܬܐ ܥܕ ܕܢܦܩ. ܘܗܘ ܡܬܐ ܘܡܡܠܠ ܥܡ ܟܠ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܡܐ ܕܦܩܕ ܠܗ. ܘܚܙܘ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܐܦ ܐܝܟ ܕܩܪܢ ܗܘ ܥܪܗ ܕܦܢܝ ܡܫܐ. ܘܗܦܟ ܡܫܐ ܠܣܗܕܘܬܐ ܥܠ ܦܢܝܗ ܥܕ ܕܥܠ ܠܡܡܠܠ ܥܡ ܡܪܝܐ. ܘܦܫܛ ܠܗ ܣܗܕܘܬܐ ܘܦܩ ܠܡܡܠܠ ܥܡ ܟܠ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܡܐ ܕܦܩܕ ܠܗ. ܘܟܕ ܫܠܡ ܡܫܐ ܡܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܣܡ ܥܠ ܦܢܝܗ ܣܗܕܘܬܐ. ܘܟܕ ܥܠ ܠܡܡܠܠ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܢܦܩ ܣܗܕܘܬܐ ܥܕ ܕܢܦܩ. ܘܡܐ ܕܦܩܕ ܠܗ ܡܠܠ ܠܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܘܚܙܘ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܐܦ ܐܝܟ ܕܩܪܢ ܗܘ ܥܪܗ ܕܦܢܝ ܡܫܐ. ܘܣܡ ܡܫܐ ܣܗܕܘܬܐ ܥܠ ܦܢܝܗ ܥܕ ܕܥܠ ܠܡܡܠܠ ܥܡ ܡܪܝܐ.

1 * ܘܟܢܫ ܡܫܐ ܟܠ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܠܝܢ ܐܢܘܢ ܦܬܓܡܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܥܒܕ ܐܢܘܢ. 2 ܫܬ ܝܘܡܝܢ ܬܥܒܕ ܥܒܕܐ ܘܒܝܘܡܐ ܫܒܥܝܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܩܕܫܐ ܫܒܬܐ ܫܒܬܐ ܕܢܝܚܐ ܠܡܪܝܐ. ܟܠ ܕܥܒܕ ܒܗ ܥܒܕܐ ܢܬܩܛܠ. 3 ܠܐ ܬܩܕܚܘܢ ܢܘܪܐ ܒܟܠ ܡܫܟܢܬܟܘܢ ܒܝܘܡ ܫܒܬܐ. * ܘܐܡܪ ܡܫܐ ܠܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܠܡܐܡܪ ܗܕܐ ܦܬܓܡܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ. 4 ܣܒܘ ܡܢ ܥܡܟܘܢ ܩܘܪܒܢܐ ܕܡܪܝܐ ܟܠ ܕܢܕܝܒ ܠܒܗ ܢܐܬܐ ܐܢܘܢ ܩܘܪܒܢܐ ܕܡܪܝܐ ܕܗܒ 5 ܘܟܣܦ ܢܚܫܬ ܘܬܟܠܬ ܘܐܪܓܡܢ ܘܬܘܠܥܬ ܫܢܝ ܘܫܫ ܘܥܙܝܐ ܘܥܪܘܬ ܐܝܠܐ ܡܐܕܡܝܢ ܘܥܪܘܬ ܬܚܫܐ ܘܥܨܐ ܕܫܛܝܡ 6 ܘܫܡܢ ܠܡܢܝܪܐ ܘܒܘܣܡ ܠܡܩܛܪ ܘܠܡܫܚܐ ܕܡܫܚܐ ܘܠܒܘܬܡ ܕܒܘܬܡ ܘܐܒܢ ܡܪܩܬܐ ܘܐܒܢ ܝܩܪ ܠܐܦܘܕ ܘܠܚܫܢ ܕܡܫܟܢ ܘܟܠ ܓܒܪܐ ܕܠܒܗ ܡܚܟܡ ܢܐܬܐ ܘܥܒܕ ܟܠ ܡܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܥܒܕ ܐܢܘܢ ܒܨܠܐ ܘܒܣܗܕܘܬܐ ܘܒܦܬܓܡܐ ܘܒܟܠ ܥܒܕܐ ܘܒܟܠ ܡܐ ܕܥܒܕ ܒܗ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

29 וְהָוָה כַּד־נָחַת מֹשֶׁה מִטּוּרָא דְסִינַי
וְתַרְתֵּין לוּחֵי דִסְהָדוּתָא בִּידָא דְמֹשֶׁה
בְּמֵיחֲתֵיהּ מִן־טוּרָא וּמֹשֶׁה לָא
יָדַע אֲרֵי סְנֵי זִיו־יְקָרָא דְאַפּוֹהִי
30 בְּמַלָּלוּתֵיהּ עִמֵּיהּ: וְחָזָא אַהֲרֹן וְכָל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת־מֹשֶׁה וְהָא סְנֵי זִיו
יְקָרָא דְאַפּוֹהִי וְדַחֲלוּ מִלְאִתְקָרְבָא
לְוָתֵיהּ: וּקְרָא לְהוֹן מֹשֶׁה וְתָבוּ
31 לְוָתֵיהּ אַהֲרֹן וְכָל־רַבְרְבַיָּא
בְּכְנִישְׁתָּא וּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִמְּהוֹן:
32 וּבָתַר־כֵּן אִתְקָרִיבוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּפַקְּדוֹן יָת כָּל־דִּי מַלֵּיל יְיָ עִמֵּיהּ
33 בְּטוּרָא דְסִינַי: וְשִׁיצִי מֹשֶׁה מִלְּמַלָּלָא
עִמְּהוֹן וִיהַב עַל־אַפּוֹהִי בְּרִיתָא:
34 וְכַד עָלִיל מֹשֶׁה לְקֳדָם יְיָ לְמִלַּלָא
עִמֵּיהּ יְעַדֵּי יָת־בְּרִיתָא עַד־
מִפְּקֵיהּ וּנְפַק וּמְמַלֵּל עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
35 יָת דִּי־מְתְפַּקֵד: וְחָזָן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל יָת־
אַפֵּי מֹשֶׁה אֲרֵי סְנֵי זִיו יְקָרָא דְאַפּוֹי
מֹשֶׁה וּמְתִיב מֹשֶׁה יָת־בְּרִיתָא עַל־
אַפּוֹהִי עַד־דְּעָלִיל לְמִלַּלָא עִמֵּיהּ:
לה
וְכַנֵּשׁ מֹשֶׁה יָת־כָּל־כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי
1 יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן אִלֵּין פִּתְגָמַיָּא
דִּי־פַקִּיד יְיָ לְמֶעְבַּד יָתְהוֹן: שְׁתָּא
2 יוֹמִין תִּתְעֲבִיד עֲבִדְתָּא וּבְיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה יְהֵי לְכוֹן קוּדְשָׁא שַׁבָּא
שַׁבְּתָא קֳדָם יְיָ כָּל־דְּיַעְבֵּיד בֵּיהּ
3 עֲבִידְתָּא יִתְקְטֵיל: לָא־תַבְעֲרוּן
אֶשָׁתָּא בְּכָל מוֹתְבָנֵיכוֹן בְּיוֹמָא
4 דְּשַׁבְּתָא: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְכָל־כְּנִשְׁתָּא
דִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר דֵּין פִּתְגָמָא
5 דִּי־פַקֵּיד יְיָ לְמֵימַר: סַבּוּ מִנְּכוֹן
אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ כָּל דִּיתְרְעֵי לִבֵּיהּ
וְיַיְתֵי יָת אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ דְּהַבָּא
6 וְכַסְפָּא וּנְחָשָׁא: וּתְכֶלָּא וְאַרְגְּוָנָא
וְצִבְעָא וְהוֹרִי וּבוּץ וְמַעְזֵי: וּמַשְׁכֵי
7 דְּכָרֵי מְסַמְּקֵי וּמַשְׁכֵי סַסְגּוֹנָא וְאָעֵי
שִׁטִּין:

Et factum est cum descendisset Moyses de monte Sinai, duæ tabulæ testimonii erant in manibus Moysi, cùm descendisset de monte: Moyses autē nesciebat, quod multiplicatus esset splēdor gloriæ vultus sui, cùm loqueretur cum eo. Vidítque Aaron & omnes filii Israel Moysen; & ecce multiplicatus erat splendor gloriæ vultꝰ ejꝰ: timueruntq; accedere ad eum. Et vocavit eos Moyses; & reversi sunt ad eum Aaron & omnes principes cōgregationis: & locutus est Moyses cum eis. Et postea accesserunt omnes filii Israel: et præcepit eis omnia quæ locutus est Dñs cum eo in monte Sinai. Cúmq; consummasset Moyses loqui cum eis: posuit super faciē suā velamē. Et cùm ingrediebatur Moyses in conspectū Dñi, ut loqueretur cum eo; auferebat velamen *sunm*, donec exiret: et egrediebatur, & loquebatur cum filiis Israel, quod præceptū erat. Videbántq; filii Israel *vultum* Moysi; quia multus erat splendor gloriæ vultus Moysi: & reducebat Moyses velamē super faciem suam, donec ingrederetur ad loquendum cum eo.

CAP. XXXV.

Congregavitq; Moyses omnē cœtum filiorum Israel, & ait eis: Hæc sunt verba quæ præcepit Dñs ut faciatis ea. Sex diebus fiet opus: in die autē septimo, erit vobis requies sabbati sancti coram Dño: omnis qui fecerit in eo opus, occidetur. Non succendetis ignē in omnibus habitationibꝰ vestris, in die sabbati. Et ait Moyses ad omnē congregationem filiorū Israel, dicens: Iste est sermo quem præcepit Dominus, dicens. Tollite ex vobis primitias coram Domino; omnis qui fuerit voluntarius ex corde suo, afferat primitias coram Domino: aurum & argentum, & æs. Et hyacinthum & purpuram, & coccinum, & byssum & pilos caprarum. Et pelles arietum rubricatas, & pelles hyacinthinas, & ligna setim.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

29 ** ז֝מ֗ש֝ב֗פ֝ת֗א֝ ש֗ש֝ ש֗ב֝ ג֗ב֝ת֗ ז֝ש֗ב֝ת֗ ז֝
ז֗ת֗ב֝ת֗ ב֗פ֝ת֗ז֝ ב֗פ֝ת֗ז֝ ש֗ב֝ ז֗ב֝ז֗ ז֝ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
ק֗ב֝ל֗ ז֗ת֗ ג֗ב֝ת֗ ז֝ת֗ ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗
30 ז֗ב֝ ב֗ל֗ ז֝ת֗ ש֗ש֝ ז֗א֝ ש֗ש֝ ז֗ב֝ז֗ ז֗ת֗ב֝ ק֗ב֝ל֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝
ש֗ש֝: * ז֗ת֗ק֗ב֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
31 ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ד֗
ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
32 ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝: * ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
33 ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝: * ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
34 ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝: * ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
35 ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝:

VERSIO SAMARITANA.

29 ** ז֝מ֗ש֝ב֗פ֝ת֗א֝ ש֗ש֝ ש֗ב֝ ג֗ב֝ת֗ ז֝ש֗ב֝ת֗ ז֝
ז֗ת֗ב֝ת֗ ב֗פ֝ת֗ז֝ ב֗פ֝ת֗ז֝ ש֗ב֝ ז֗ב֝ז֗ ז֝ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
ק֗ב֝ל֗ ז֗ת֗ ג֗ב֝ת֗ ז֝ת֗ ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗
30 ז֗ב֝ ב֗ל֗ ז֝ת֗ ש֗ש֝ ז֗א֝ ש֗ש֝ ז֗ב֝ז֗ ז֗ת֗ב֝ ק֗ב֝ל֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝
ש֗ש֝: * ז֗ת֗ק֗ב֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
31 ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ד֗
ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
32 ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝: * ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
33 ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝: * ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
34 ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝: * ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
35 ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
ב֗ל֗ ז֗ת֗ש֗ש֝ ז֗א֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗
ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝ ז֗ת֗ב֝ ע֗ת֗ ב֗ל֗ ז֗ב֝ ש֗ש֝:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

29 Accidit autem descendente Mose de monte Sinai, ut duæ tabulæ testamenti essent in manu ejus. Cùm autem Moses descenderet de monte, nesciebat quòd vadiaret cutis faciei suæ ex colloquio ejus. 30 Et conspexit Aaron, & omnes filii Israel Moysen, & ecce vadiabat cutis faciei ejus; ideò timuerunt ad eum accedere. 31 Sed vocavit eos Moses, et reversi sunt ad eum Aaron & omnes principes congregationis, locutúsque est eis Moses. 32 Et postea accesserunt ad eum omnes filii Israel, præcepitq; eis omnia quæ dixerat ei Dominus in monte Sinai. 33 Postquam verò cessavit Moses loqui cum eis, posuit velamen super faciem suam. 34 Sed cùm ibat Moses ante Dominum ut loquereturcum eo, removebat velamen donec egrederetur: egressus autem, loquebatur filiis Israel omnia quæ præcipiebat ei. 35 Viderunt autem filii Israel faciem Moysi, quòd vadiaret cutis faciei Moysi, & reponeret velamen super faciem suam donec cum eo locutum iret.

CAP. XXXV.

ET convocavit Moses universam congregationem filiorum Israel, dixitq; eis, Hæc sunt verba quæ præcepit Dominus ut faciatis: Sex diebus opus fiet, sed dies septimus erit vobis sanctus; Sabbatum erit quietis Domino: quicunque in eo fecerit opus, morietur. Non accendetis ignem in omnibus habitationibus vestris die Sabbati. Locutusq; est prætereà Moses universæ congregationi filiorum Israel, dicens; Hæc sunt verba quæ præcepit Dominus, dicens, Accipite de vobis oblationem Domino: Quicunque est spontanei cordis afferet oblationem Domini, auri, argentum, et æs, Hyacinthum, & purpuram, et coccum dibaphum, & byssum & pilos caprinos, Et pelles arietum rubricatas, & pelles janthinas, & ligna Setim.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * فَلَمَّا نَزَلَ مُوسَي مِنْ طُورِ سَيْنِيْنَ وَلَوحَا ٱلشَّهَادَةِ فِي يَدَيْهِ فِي نُزُولِهِ مِنَ ٱلْجَبَلِ * وَمُوسَي لَمْ
30 يَعْلَمْ اَنْ وَجْهَهُ قَدْ بَصَّ حِينَ كَلَّمَهُ ٱللّٰهُ * رَآيَ هَرُونَ وَسَائِرِ بَنِي اِسْرَائِيلَ اَنَّ وَجْهَهُ قَدْ بَصَّ *
31 فَخَافُوا اَنْ يَتَقَدَّمُوا اِلَيْهِ * ثُمَّ دَعَي مُوسَي بِهِمْ فَرَجَعَ اِلَيْهِ هَرُونَ وَجَمِيعُ اَشْرَافِ ٱلْجَمَاعَةِ
32 فَكَلَّمَهُمْ * وَبَعْدَ ذٰلِكَ تَقَدَّمَ سَائِرُ بَنِي اِسْرَائِيلَ * فَاَمَرَهُمْ بِجَمِيعِ مَا كَلَّمَهُ ٱللّٰهُ بِهِ فِي طُورِ سَيْنِيْنَ *
33 * فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ كَلَامِهِمْ جَعَلَ ٱلْبُرْقُعَ عَلَي وَجْهِهِ * وَكَانَ اِذَا دَخَلَ بَيْنَ يَدَيِ ٱللّٰهِ لِيُخَاطِبَهُ يَنْزِعُ
34 ٱلْبُرْقُعَ اِلَي اَنْ يَخْرُجَ * ثُمَّ يَخْرُجُ وَيُكَلِّمُ بَنِي اِسْرَائِيلَ بِجَمِيعِ مَا يُؤْمَرُ بِهِ * حَتّٰي يَنْظُرَ جَمِيعُهُمْ اَنَّهُ
35 قَدْ بَصَّ * ثُمَّ يَرُدُّ ٱلْبُرْقُعَ عَلَي وَجْهِهِ اِلَي وَقْتِ دُخُولِهِ لِيُخَاطِبَهُ * * اَلْفَصْلُ ٱلْخَامِسُ وَٱلثَّلَاثُونَ *
1 * ثُمَّ جَمَعَ مُوسَي جَمَاعَةَ بَنِي اِسْرَائِيلَ وَقَالَ لَهُمْ * هٰذِهِ ٱلْاُمُورُ ٱلَّتِي اَمَرَ ٱللّٰهُ اَنْ تَصْنَعُوهَا * فِي
2 سِتَّةِ اَيَّامٍ تُصْنَعُ ٱلصَّنَائِعُ * وَٱلْيَوْمُ ٱلسَّابِعُ يَكُونُ لَكُمْ قُدْسًا * عُطْلَةً هِيَ سَبْتٌ لِلّٰهِ * كُلُّ مَنْ
3 عَمِلَ فِيهِ عَمَلًا يُقْتَلُ * وَلَا تُشْعِلُوا ٱلنَّارَ فِي جَمِيعِ مَسَاكِنِكُمْ فِي يَوْمِ ٱلسَّبْتِ * ثُمَّ قَالَ مُوسَي
4 لِجَمَاعَةِ بَنِي اِسْرَائِيلَ * هٰذَا ٱلْاَمْرُ ٱلَّذِي اَمَرَ ٱللّٰهُ بِهِ * اِيتُوا مِنْ عِنْدِكُمْ بِرَفِيعَةٍ لِلّٰهِ * كُلُّ مَنْ سَكَبَ
5 نَفْسَهُ يَاْتِي بِرَفِيعَةٍ لِلّٰهِ مِنَ ٱلذَّهَبِ وَٱلْفِضَّةِ وَٱلنُّحَاسِ * وَمِنْ اَسْمَانْجُونَ وَاُرْجُوَانٍ وَصِبْغِ قِرْمِزٍ
6 وَعَسَلٍ مَسْرُورٍ * وَجُلُودِ كِبَاشٍ اَدْمٍ وَجُلُودِ دَابٍّ وَخَشَبِ سَيْطٍ *
7

Et cùm descenderet Musa de monte Sinain, & ambas tabulas testimonii haberet præ manibus suis dum descenderet de monte; & Musa ignoravet quòd facies sua jam splenduisset quando locutus est cum eo Deus, Vidit Haron & omnes filii Israil faciem ejus jam splenduisse, et timuerunt accedere ad eum. Deinde vocavit eos Musa, & reversus est ad eum Haron & omnes nobiliores cœtús, et allocutus est eos. Et posteà accesserunt omnes filii Israil, & præcepit eis omnia quæ locutus erat eis Deus in monte Sinain. Et cùm cessásset loqui cùm eis, posuit velum super faciem suam. Solebat autem cùm ingrederetur ante Deum ut colloqueretur cum eo, auferre velum quousque exiret. Deinde exibat, et loquebatur cum filiis Israil omnia quæ præcipiebantur sibi; Ita ut viderent omnes quòd ipse jam splenduisset. Deinde reducebat velum super faciem suam, usque ad tempus quo ingrediebatur ad colloquendum cum eo.

CAP. XXXV.

DEinde congregavit Musa turbam filiorum Israil, & dixit eis; Hæ sunt res quas jussit Deus ut faceretis. In sex diebus exercebuntur artes, & dies septimus erit vobis sacer: cessatio est, sabbatum Deo. Quicunque operatus fuerit in eo opus, occidetur. Et nè accendatis ignem in omnibus habitationibus vestris in die sabbati: Prætereà dixit Musa turbæ filiorum Israil, Hoc est mandatum quod præcepit Deus. Afferte de vestro oblationem Deo: quicunque liberalis est, afferat oblationem Deo ex auro, & argentó, & ære, Ex hyacintho, & purpura, et tinctura croci, et bysso retortâ, Et pellibus arietum conditis, & pellibus nigris, & ligno Santo.

ספר שמות : לה

aromatum ſuffimento &,unctionis oleo aromata & ,luminari oleum Et
וְשֶׁמֶן לַמָּאוֹר וּבְשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים:
8 pectorali & ,ſuperhumerali plenitudinum lapides & ,onychin lapides Et
וְאַבְנֵי־שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן:
9 præcepit quæ omnia facient & ,venient ,vobis in corde ſapiens omnis Et
וְכָל־חַכַם־לֵב בָּכֶם יָבֹאוּ וְיַעֲשׂוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה
10 ,ejus operimentum & ,ejus tentorium ,Tabernaculum .Dominus
יְהוָה: אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶת־אָהֳלוֹ וְאֶת־מִכְסֵהוּ אֶת־
11 & ,ejus columnas ,ejus vectes ,ejus tabulas & ,ejus uncinos
קְרָסָיו וְאֶת־קְרָשָׁיו אֶת־בְּרִיחוֹ אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־
velum & ,operculum ,ejus vectes & ,Arcam .ejus baſes
אֲדָנָיו: אֶת־הָאָרֹן וְאֶת־בַּדָּיו אֶת־הַכַּפֹּרֶת וְאֶת פָּרֹכֶת
12 panem & ,ejus vaſa omnia & ,ejus vectes & ,Menſam .tegminis
הַמָּסָךְ: אֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־בַּדָּיו וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת לֶחֶם
13 ,ejus lucernas & ,ejus vaſa & ,luminaris candelabrum Et .facierum
הַפָּנִים: וְאֶת־מְנֹרַת הַמָּאוֹר וְאֶת־כֵּלֶיהָ וְאֶת־נֵרֹתֶיהָ
14 ,ejus vectes & ,ſuffimenti altare Et .luminaris oleum &
וְאֶת שֶׁמֶן הַמָּאוֹר: וְאֶת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת וְאֶת־בַּדָּיו
15 tegmen & ,aromatum ſuffimentum & ,unctionis oleum &
וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֶת־מָסַךְ
c:ibrum & ,holocauſti Altare .tabernaculi oſtio oſtii
16 הַפֶּתַח לְפֶתַח הַמִּשְׁכָּן: אֶת־מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־מִכְבַּר
,concham ,ejus vaſa omnia & ,ejus vectes ,ei quod aris
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בַּדָּיו וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו אֶת־הַכִּיֹּר
,ejus baſes & ,ejus columnas ,atrii Fundas .ejus baſin &
17 וְאֶת־כַּנּוֹ: אֶת קַלְעֵי הֶחָצֵר אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אַדְנֵיהֶ
paxillos & ,tabernaculi Paxillos .atrii portæ tegmen &
18 וְאֶת מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר: אֶת־יִתְדֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־יִתְדֹת
miniſtrandum ad miniſterii Veſtes .eorum funiculos & ,atrii
19 הֶחָצֵר וְאֶת־מֵיתְרֵיהֶם: אֶת־בִּגְדֵי הַשְּׁרָד לְשָׁרֵת
veſtes & ,ſacerdoti Aharon ſanctitatis veſtes ,ſanctitate in
בַּקֹּדֶשׁ אֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת־בִּגְדֵי
filiorum cœtus omnis ſunt egreſſi Et .ſacerdotio fungendũ ad ejus filiorũ
20 בָנָיו לְכַהֵן: וַיֵּצְאוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־
aura exſtulit quem vir omnis venerunt Et .Moſeh facibus à Iſrael
21 יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה: וַיָּבֹאוּ כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־נְשָׂאוֹ
eum ejus ſpiritus fecit ſponteneum quem omnis & ,ſuum cor
לִבּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר נְדָבָה רוּחוֹ אֹתוֹ
conſecratus tabernaculi ſunctionem ad Domini elevationem attulerunt
הֵבִיאוּ אֶת־תְּרוּמַת יְהוָה לִמְלֶאכֶת אֹהֶל מוֹעֵד
viri venerunt Et .ſanctitatis veſtes ad & ,ejus ſervitium omne ad &
22 וּלְכָל־עֲבֹדָתוֹ וּלְבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ: וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים
,inaurem & ,fibulam attulerunt corde ſponteneus omnis ,mulieribus ſuper
עַל־הַנָּשִׁים כֹּל נְדִיב לֵב הֵבִיאוּ חָח וָנֶזֶם
agnavit qui vir omnis Et .auri vas omne ,ſubligaculum & ,anulũ &
וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל־כְּלִי זָהָב וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר הֵנִיף
to cum eſt inventus quo vir omnis Et .DOMINO auri agitationem
23 תְּנוּפַת זָהָב לַיהוָה: וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא אִתּוֹ
pelles & ,capræ & ,byſſus & ,cocci vermiculus & ,purpura & ,hyacinthus
תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים וְעֹרֹת
.adduxerunt ,taxorum pelles & ,rubricatæ arietum
אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים הֵבִיאוּ:

Verſio VULG. LAT.

8 Et oleum ad luminaria concinnanda, & ut conficiatur unguentum, & thymiama ſuaviſſimum, Lapides onychinos, & gemmas ad ornatum ſuperhumeralis & rationalis. Quiſquis veſtrûm ſapiens eſt, veniat, & faciat quod Dominus imperavit. Tabernaculum ſcilicet, & tectum ejus, atque operimentum, annulos, & tabulata cum vectibus, paxillos & 12 baſes. Arcam & vectes, propitiatorium, & velum quod ante illud oppanditur. Menſam cum vectibus & vaſis, & propoſitionis panibus. 14 Candelabrum ad luminaria ſuſtentanda, vaſa illius, & lucernas, & oleum ad nutrimenta ignium. Altare thymiamatis, & vectes, & oleum unctionis & thymiama ex aromatibus: Tentorium 16 ad oſtium tabernaculi. Altare holocauſti, & craticulam ejus æneam cum vectibus & vaſis ſuis: labrum & baſim ejus. 17 Cortinas atrii cum columnis & baſibus, tentorium in foribus veſtibuli, Paxillos tabernaculi 18 & atrii cum funiculis ſuis. Veſtimenta, quorum uſus eſt 19 in miniſterio ſanctuarii, veſtes Aaron pontificis ac filiorum ejus, ut ſacerdotio 20 fungantur mihi. Egreſſâque omnis multitudo filiorum Iſrael de conſpectu Moyſi, 21 Obtulerunt mente promptiſſimâ atque devotâ primitias Domino, ad faciendum opus tabernaculi teſtimonii. Quidquid ad cultum & ad veſtes ſanctas neceſſarium 22 erat, Viri cum mulieribus præbuerunt, armillas & inaures, annulos & dextralia: omne vas aureum in donaria Domini ſeparatum eſt. 23 Si quis habebat hyacinthum, & purpuram, coccúmque bis tinctum, byſſum & pilos caprarum, pelles arietum rubricatas, & ianthinas.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

9 Καὶ λίθος Σαρδίου, καὶ λίθος εἰς
τὴν γλυφὴν εἰς τὴν ἐπωμίδα καὶ
10 (η) τὸν ποδήρη. Καὶ πᾶς Σοφὸς (θ)
τῇ καρδίᾳ ἐν ὑμῖν, ἐλθὼν (ι) ἐργα-
ζέσθω πάντα ὅσα Συνέταξε κύριος.
11 Τὴν Σκηνὴν, καὶ τὰ Σκεύη ματα,
(κ) καὶ τὰ καταπετάσματα, καὶ τὰ
διατόνια, καὶ τὰς μοχλὰς, καὶ τὰς
12 στύλους, Καὶ τὴν κιβωτὸν τὸ μαρτυ-
ρίου, καὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ
ἱλαστήριον αὐτῆς, καὶ τὸ καλαπέ-
τασμα, καὶ τὰ ἱσία τῆς αὐλῆς, καὶ
τὰς στύλας αὐτῆς, καὶ τὰς λίθας τὰς
τῆς Σμαράγδου, (λ) καὶ τὸ θυμίαμα,
καὶ τὸ ἔλαιον τὸ χρίσματος, καὶ τὴν
τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεύη (μ) αὐ-
τῆς, καὶ τὴν λυχνίαν τὸ φωτὸς καὶ
πάντα τὰ Σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσια-
στήριον καὶ πάντα τὰ Σκεύη αὐτῆς,
19 καὶ τὰς στολὰς τὰς ἁγίας Ααρὼν τὸ ἱε-
ρέως, Καὶ τὰς στολὰς ἐν αἷς (ν) λει-
τουργήσουσιν ἐν αὐταῖς, καὶ τὰς χιτῶ-
νας τοῖς υἱοῖς Ααρὼν τῆς ἱερατείας, καὶ
20 τὸ ἔλαιον τὸ χρίσματος, καὶ τὸ θυμί-
αμα τὸ Σωθήσιος. Καὶ ἐξῆλθε πᾶσα
Συναγωγὴ υἱῶν Ισραὴλ ἀπὸ Μωυσῆ.
21 Καὶ ἤνεγκαν ἕκαστος ὧν ἔφερεν ἡ καρ-
δία αὐτῶ, (ξ) καὶ ὅσοις ἔδοξε τῇ ψυ-
χῇ (ο) αὐτῶ, ἀφαίρεμα· καὶ ἤνεγκαν
ἀφαίρεμα κυρίῳ εἰς πάντα τὰ ἔρ-
γα τῆς Σκηνῆς τῆς μαρτυρίου, καὶ εἰς
22 πάντα τὰ κάτεργα αὐτῆς, καὶ εἰς
πάσας τὰς στολὰς τὰς ἁγίας. Καὶ ἤνεγ-
καν οἱ ἄνδρες παρὰ τῶ (π) γυναικῶν,
πᾶς ᾧ ἔδοξε τῇ διανοίᾳ, ἤνεγκαν
Σφραγίδας, καὶ ἐνώτια, καὶ δακτυλίους,
καὶ ἐμπλόκια, καὶ περιδέξια, πᾶν
23 Σκεῦος χρυσοῦν. Καὶ πάντες ὅσοι
ἤνεγκαν (ρ) ἀφαιρέματα χρυσίου
κυρίῳ, (σ) καὶ παρ' ᾧ εὑρέθη βύσ-
σος· καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ
δέρματα κριῶν (τ) ἠνθρωδανωμένα, καὶ ἤνεγκαν.

Et lapides ſardii, & lapides in ſculpturam ad ſuperhumerale (a) & tunicam talarem. Et omnis ſapiens corde in vobis, veniens operetur omnia quæcunque præcepit Dominus. Tabernaculum, & propugnacula, & (b) operimenta, & circulos, & vectes, & columnas, Et arcam teſtimonii & geſtatoria ejus, & propitiatorium ejus, & velum, & tentoria atrii, & columnas ejus, et lapides ſmaragdi, et incenſum, et oleum unctionis, et menſam, et omnia vaſa ejus, et candelabrum luminis, et omnia vaſa ejus, et altare, et omnia vaſa ejus, et ſtolas ſanctas Aaron ſacerdotis, Et ſtolas in quibus miniſtrabunt in (c) eis, et tunicas filiis Aaron ſacerdotii, et oleum chriſmatis, et incenſum compoſitionis. Et exivit omnis ſynagoga filiorum Iſrael à Moyſe. Et attulerunt unuſquiſque, quorum ferebat cor eorum, et (d) quibus viſum eſt animæ eorum, demptionem. Et obtulerunt demptionem Domino ad omnia opera tabernaculi teſtimonii, et ad omnia miniſteria ejus, et ad omnes ſtolas ſancti. Et attulerunt viri ab uxoribus, omnis, cui viſum eſt menti, attulerunt ſigilla et inaures, et annulos, et torques, et dextralia, omne vas aureum. Et omnes quicunque attulerunt demptiones auri Domino, et apud quem inventa eſt byſſus: Et pelles hyacinthinas, (e) et pelles arietum rubricatas attulerunt

MS. A. (η) εἰς τὸν (θ) τῇ διανοίᾳ (ι) ἐργαζέσθω ὅσα (κ) καὶ τὰ γλύμματα, καὶ τὰ διαζόνια, καὶ (λ) καὶ τὰ θυμιάματα, καὶ τὸ (μ) αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ πάντα τὰ Σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν τὸ φαῖδς καὶ πάντα τὰ Σκεύη αὐτῆς, καὶ τὰς στολὰς (ν) λειτουργῦσιν ἐν αὐτῇ ἐν τῷ ἁγίῳ, καὶ πᾶ (ξ) καὶ οἷς ἔδοξεν (ο) αὐτῶ, ἤνεγκαν ἀφαίρεμα κυρίῳ εἰς (π) γυναικῶν αὐτῶ, πᾶς (ρ) ἀφαίρεμα (σ) καὶ πᾶς ᾧ εὑρέθη παρ' αὐτῷ ὑάκινθος, καὶ πορφύρα, καὶ κόκκινον, καὶ βύσσος· (τ) ἠρυθοδανωμένα, καὶ δέρματα ἁγία, ἤνεγκαν. Πᾶς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et oleum ad accendendum, & aromata pro 8
oleo unctionis; & pro thure odoratiſſimo,
Et lapides berylli, & lapides cõnexionis pro 9
ephod, & pro thorace. Et omnes ſapientes 10
corde qui ſunt inter vos veniant, faciántq;
quicquid præcepit Dñs. Tabernaculum, & 11
tentorium ejus, & operimentum ejus, & fu-
piculos ejus, & aſſeres ejus, & vectes ejus, &
columnas ejus, & fulcra ipſius; Arcam quo- 12
que, & vectes ejus, & propitiatorium, & ve-
lum oſtii tentorii; Menſam quoque, & vectes 13
ejus, & omnia vaſa ipſius; & panem facie-
rum: Item candelabrum in quo *lucernas* 14
accendunt, & vaſa ejus, & lucernas ejus, nec-
non oleum quo accenduntur: Præterea altare 15
thymiamatis, & vectes ejus, & oleum unctio-
nis, & thus aromaticum, & velum oſtii ta-
bernaculi: Item altare holocauſti, & baſim 16
ejus æneam, & vectes ejus, cunctáque vaſa
ipſius; & concham, ejúſq; baſim. Ordines 17
etiam atrii, & columnas ejus, & fulcra ejus,
& velum oſtii atrii. Et clavos tabernaculi, 18
& clavos atrii, & funiculos eorum. Veſtes 19
quoque ſanctitatis Aharoni ſacerdoti, & ve-
ſtes filiis ejus pro munere ſacerdotali. Egreſſa 20
igitur omnis congregatio filiorum Iſrael à
conſpectu Moſis, Attulerunt unuſquiſq; quod 21
cogitavit in corde ſuo, & unuſquiſque quod
meditatus eſt in ſpiritu ſuo: attulerunt *in-*
quam ſeparationem Domino ad opus taber-
naculi temporis, & ad omne miniſterium
ipſius, & pro veſtibus ſanctitatis. Afferebant 22
autẽ tam viri quã mulieres: omnes qui cogi-
taverũt in corde ſuo, attulerũt armillas, et in-
aures, et annulos, et murenulas, et omnia vaſa
aurea. Et omnis vir qui ſeparavit ſeparationẽ
auri Dño, Omniſq; vir apud quẽ inventũ eſt 23
flavũ ſericum, & purpura, et tinctura cocci-
nea, et byſſus, et pili caprarum, et pelles arie-
tũ rubræ, et pelles ſubnigri coloris, attulerũt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

8 Et oleū ad luminaria: aromata in unguentū unctionis,& in thymiama aromatū. Et lapides onychinos; & lapides ut impleant cælaturas quæ sunt in superhumerali & in rationali. 9 Omnésq; sapientes corde, qui sunt in vobis, veniant et faciāt omnia quæ præcepit Dñs. Tabernaculū; & tentoriū ejus,& operimentū ejus : fibulas ejus & tabulas ejus ; vectes ejus,& columnas ejus, & bases ejus. 12 Arcā & vectes ejus, propitiatoriū,et velū quod extenditur. 13 Mensam & vectes ejus, & omnia vasa ejᵒ : & panē propositionis. 14 Et candelabrū illuminationis,& vasa ejus,& lucernas ejus: & oleū ad illuminādum. Altaréq; incēsi aromatū, & vectes ejus; & oleū unctionis,& thymiama aromatū : & tentoriū ostii, ad portā tabernaculi. Altare holocausti,et reteæneū ejus;& vectes ejus, & omnia vasa ejus: labrū, & basim ejus. 17 Co tinas atrii, columnasq; ejus,& bases *earum*:et tentoriū portæ atrii. Paxillos tabernaculi, & paxillos atrii, & funiculos ejus. 19 Vestes ministerii,ut ministrent in sanctuario: vestesq; sanctas Aaron sacerdotis; & vestes filiorū ejus, ut ministrent. 20 Egressáq; est omnis cōgregatio filiorū Israel, de conspectu Moysi. 21 Et venerunt omnes viri, qui ex corde suo se obtulerunt : & omnis qui habuit spiritum perfectū, obtulit primitias coram Domino,in opus tabernaculi fœderis, & ad omnem cultum ejus; & ad vestes sanctas. 22 Obtuleruntq; viri cum mulieribus : omnes ex corde voluntario obtulerunt armillas & inaures, & annulos & dextralia, & omne vas aureum ; & omnis vir qui separavit primitias auri coram Domino. 23 Omnísq; apud quem inventus est hyacinthus & purpura, & coccinum, & byssus & pili caprarum; & pelles arietum rubricatæ, & pelles hyacinthinæ, obtulerunt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 Et oleum luminaris, & aromata oleo unctionis,et incenso odorifero, 9 Et lapides onychinos, & lapides (a) insitios pro Ephod & Rationali. 10 Omnis autem sapiens corde inter vos veniet, & faciet omnia quæ præcepit Dominus. 11 Tabernaculū et tentoriū ejus, et operimentum ejus,et circulos ejus, et asseres ejus,& vectes ejus,& columnas ejus,et bases ejus, Arcam, & vectes ejus, et propitiatorium, et velum operimenti, 12 Mensam,& vectes ejus, & omnia vasa ejus, & panem propositionis, 13 Candelabrum luminaris, & omnia vasa ejus, & oleum luminaris, Altare incensi, & vectes ejus, & oleum unctionis,& incensum odoriferum & oleum portæ pro porta tabernaculi, Altare holocausti, 14 & craticulam æream quæ est ipsius, & vectes ejus, & omnia vasa ejus, labrum et basim ejus, 17 Tapetes ocellatos atrii, et columnas ejus, et bases ejus, et auleum portæ atrii, Paxillos tabernaculi, et 18 paxillos atrii,et funes eorum, 19 Et vestes ministerii ad ministrandum in sanctuario ; & vestes sanctitatis Aaroni sacerdoti, et vestes filiorū ejus, ut sacerdotio fungātur. 20 Postā egressa est omnis congregatio filiorum Israel à conspectu Mosis. 21 Et obtulerunt unusquisque quod tulerat cor suum, et unusquisque id ad quod voluntariè commoverat eum spiritus ejus, attulerunt oblationem Domino in opus tabernaculi testimonii,et ad omne ministerium ejus, & ad vestes sanctitatis. 22 Et attulerunt viri cum mulieribus, omnis spontaneus corde attulit fibulam, et inaures, annulos, torquem, & dextralia, omnem supellectilem aream: 23 pam unusquisque obtulit oblationem aream Domino. Viretiam omnis apud quem inventa est hyacinthus, & purpura, & coccus dibaphus, et byssus, & pili caprini, et pelles arietum rubricatæ, et pelles janthinæ, attulit.

VER. SAM. (a) conunctionum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et oleum ad accendendum, & aromata pro oleo unctionis, & thus gummi. 9 Et lapides chrystalli,& lapides compositionis pro pectorali & thorace. 10 Et omnes sapientes in vobis venient, & facient quidquid præcepit Deus: 11 Habitaculum,et ejus tentorium ejus,& operculum ejus, & ansas ejus, et tabulas ejus et transversa ejus,& columnas ejus,et bases ejus ; 12 Et arcam,et ejus vectes,et operimentum,& velū ; 13 Et mensam & ejus vectes, & omnia vasa ejus, et panem propositum ; 14 Et candelabrum illuminationis,& vasa ejus, & lucernas ejus,& oleum illuminationis, 15 Et altare incensi, & vectes eius, & oleum unctionis,& thus gummi, & velum portæ habitaculi ; 16 Et altare elevationis,& craticulam æneam ipsius,& vectes eius, & omnia vasa eius, et labrum,& basim eius; 17 Et vela atrii,& columnas eius,& bases eius,& velum portæ eius ; 18 Et paxillos habitaculi et atrii,& funiculos amborum, & vestes phrygias ad ministrandum in sanctuario. 19 Et vestes sanctitatis Haroni sacerdoti,et vestes filiorum ejᵒ pro sacerdotio. 20 Deinde egressi sunt cœtus filiorum Israil è conspectu Musæ. 21 Et attulit quilibet vir quod incidit in animū suum:& quilibet cujus anima liberalis erat, attulit oblationem Deo ad confectionem tentorii conventūs, & omnium operum eius,& vestium sanctitatis. 22 Attulerúntque hæc viri cum mulieribus:& qui erat liberalis, attulit varia, adeóque attulit monile, et inaurem, et annulum, et zonam scutulatam, et omnia vasa auri. Et omnis qui segregavit segregationem ex auro Deo, 23 Et omnis apud quem reperta est hyacinthus,et purpura,et tinctura croci, et byssus, et pili caprarum, et pelles arietum conditæ, et pelles nigræ, attulerunt ea.

ספר שמות : לו

adduxerunt ,æris & ,argenti elevationem elevans Omnis
כָּל־מֵרִים תְּרוּמַת כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת הֵבִיאוּ אֶת
,Sittim ligna *eo cum est inventum quo* omnis Et .Domini elevationem
תְּרוּמַת יְהוָה וְכֹל אֲשֶׁר נִמְצָא אִתּוֹ עֲצֵי שִׁטִּים
sapiens mulier Omnisque .*adduxerunt servitii functionem omnem* ad
לְכָל־מְלֶאכֶת הָעֲבֹדָה הֵבִיאוּ : וְכָל־אִשָּׁה חַכְמַת־
& ,hyacinthum ,netum attulerunt &,neverũt suis manib⁹ in,corde
לֵב בְּיָדֶיהָ טָווּ וַיָּבִיאוּ מַטְוֶה אֶת־הַתְּכֵלֶת וְאֶת־
mul⁹eres omnes Et .byssum & ,cocci vermiculum ,purpuram
הָאַרְגָּמָן אֶת־תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ : וְכָל־הַנָּשִׁים
.*capras* neverunt ,sapientia in *eas earum cor extulit quas*
אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן אֹתָנָה בְּחָכְמָה טָווּ אֶת־הָעִזִּים :
plenitudinum lapides & ,onychis lapides attulerunt *Prælati* Et
וְהַנְּשִׂאִם הֵבִיאוּ אֶת־אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת־אַבְנֵי הַמִּלֻּאִים
,luminari oleum & ,aroma Et .pectorali & ,superhumerali
לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן : וְאֶת־הַבֹּשֶׂם וְאֶת־הַשֶּׁמֶן לְמָאוֹר
mulier & ,vir Omnis .aromatum suffimento & ,unctionis oleo &
וּלְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים : כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה
opus omne ad afferendum ad ,*eos* ipsorũ cor fecerat spõtaneos quos
אֲשֶׁר נָדַב לִבָּם אֹתָם לְהָבִיא לְכָל־הַמְּלָאכָה
filii attulerunt ,Moseh *manu in faciendum ad* ,Dominus præcepit quod
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּיַד־מֹשֶׁה הֵבִיאוּ בְנֵי־
:Israel filios ad Moseh dixit Et .Domino *devotionem* Israel
יִשְׂרָאֵל נְדָבָה לַיהוָה : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
,Chur filii ,Uri filium Beſalel ,nomine in Dominus vocavit ,Videte
רְאוּ קָרָא יְהוָה בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חוּר
,sapientia *in* Dei ſpiritus eum replevit Et .Jehudah *tribui*
לְמַטֵּה יְהוּדָה : וַיְמַלֵּא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה
cogitandũ ad Et .opere omni *in* & ,ſcientia *in* & ,intelligentia *in*
בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל־מְלָאכָה : וְלַחְשֹׁב
.ære in & ,argento in & ,auro in faciendum ad ,cogitationes
מַחֲשָׁבֹת לַעֲשֹׂת בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת :
faciendum ad ,*ligni artificio* in & ,complendum ad *lapidis artificio* in Et
וּבַחֲרֹשֶׁת אֶבֶן לְמַלֹּאת וּבַחֲרֹשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת
ipſius corde in dedit docendum ad Et .cogitationis opere omni in
בְּכָל־מְלֶאכֶת מַחֲשָׁבֶת : וּלְהוֹרֹת נָתַן בְּלִבּוֹ
eos Replevit .Dan *tribui* Achiſamach filium Aholiab & ,ipſum
הוּא וְאָהֳלִיאָב בֶּן־אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה־דָן : מִלֵּא אֹתָם
,*cogitantis* & ,*fabri functionem omnem* faciendum ad ,cordis ſapientia
חָכְמַת־לֵב לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלֶאכֶת חָרָשׁ וְחֹשֵׁב
,byſſo in & ,cocci vermiculo in ,purpura in & ,hyacintho in *recamantis* &
וְרֹקֵם בַּתְּכֵלֶת וּבָאַרְגָּמָן בְּתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁשׁ
.cogitationes cogitantes & ,*functionem omnẽ* facientes,*texentis* &
וְאֹרֵג עֹשֵׂי כָּל־מְלָאכָה וְחֹשְׁבֵי מַחֲשָׁבֹת :

CAP. XXXVI. לו

quibus ,corde ſapiens vir omnis & ,Aholiab & ,Beſalel fecit Et
וְעָשָׂה בְצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב וְכָל־ אִישׁ חֲכַם־לֵב אֲשֶׁר
faciendũ ad ,ſciendũ ad ,*ipſis in* intelligentiam & ſapientiam Dñs dedit
נָתַן יְהוָה חָכְמָה וּתְבוּנָה בָּהֵמָּה לָדַעַת לַעֲשׂת
.Domin⁹ præcepit *quibus omnibus*,ſanctitatis *ſervitii functionem omnem*
אֶת־כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה :

EXODUS. Verſio VULG. LAT.

24 Argenti æriſque metalla, obtulerunt Domino, lignáque ſetim in varios uſus. Sed &
25 mulieres doctæ, quæ neverant, dederunt hyacinthum, purpuram, & vermiculum, ac
26 byſſum, Et pilos caprarum, ſponte propriâ cuncta tribu-
27 entes. Principes verò obtulerunt lapides onychinos & gemmas ad ſuperhumerale &
28 rationale, Aromatáque & oleum ad luminaria concinnanda, & ad præparandum unguentum, ac thymiama odoris ſuaviſſimi componen-
29 dum. Omnes viri & mulieres mente devotâ obtulerunt donaria, ut fierent opera quæ juſſerat Dominus per manum Moyſi. Cuncti filii Iſraël voluntaria Domino dedicave-
30 runt. Dixítque Moyſes ad filios Iſraël, Ecce, vocavit Dominus ex nomine Beſeleel filium Uri filii Hur de tribu
31 Juda, Implevítque eum ſpiritu Dei, ſapientiâ & intelligentiâ, & ſcientiâ et omni do-
32 ctrinâ, Ad excogitandum, & faciendum opus in auro &
33 argento, & ære, Sculpendíſque lapidibus, & opere carpentario: quidquid fabrè
34 adinveniri poteſt, Dedit in corde ejus: Ooliab quoque filium Achiſamech de tribu
35 Dan: Ambos erudivit ſapientiâ, ut faciant opera abietarii, polymitarii ac plumarii, de hyacintho ac purpurâ, coccóque bis tincto, & byſſo, & texant omnia, ac nova quæque reperiant.

CAP. XXXVI.

1 FEcit ergò Beſeleel, et Ooliab, et omnis vir ſapiens quibus dedit Dominus ſapientiam et intellectum, ut ſcirent fabrè operari quæ in uſus Sanctuarii neceſſaria ſunt, et quæ præcepit Dominus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 Καὶ πᾶς ὁ ἀφαιρῶν (υ) ἀφαίρεμα, ἤνεγκαν ἀργύριον καὶ χαλκὸν, τὰ ἀφαιρέματα κυρίῳ· ᾧ παρ' οἷς εὑρέθη ξύλα (φ) ἄσηπτα, καὶ εἰς πᾶσα τὰ ἔργα τῆς (χ) λατρείας ἤνεγκαν. Καὶ πᾶσα
25 γυνὴ Σοφὴ τῇ διανοίᾳ ταῖς χερσὶ νήθειν, ἤνεγκαν νενησμένα, τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ
26 τὴν βύσσον. Καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες, αἷς ἔδοξε τῇ διανοίᾳ αὐτῶν ἐν Σοφίᾳ, ἔνησαν
27 τὰς τρίχας τὰς αἰγείας. Καὶ οἱ ἄρχοντες ἤνεγκαν τοὺς λίθους τῆς Σμαραγδου, καὶ τοὺς λίθους τῆς πληρώσεως εἰς
28 τὴν ἐπωμίδα, (ψ) καὶ τὸ λογεῖον, Καὶ τὰς Συνδέσεις, καὶ εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὴ σύνθεσιν τῷ θυμιάματος.
29 Καὶ πᾶς ἀνὴρ (ω) καὶ γυνὴ, ὧν ἔφερεν ἡ διάνοια αὐτῶν εἰσελθόντας ποιεῖν πάντα τὰ ἔργα, ὅσα Συνέταξε κύριος ποιῆσαι αὐτὰ διὰ Μωυσῆ, ἤνεγκαν οἱ υἱοὶ
30 Ἰσραὴλ ἀφαίρεμα κυρίῳ. Καὶ εἶπε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἀνακέκληκεν ὁ θεὸς ἐξ ὀνόματος τὸν Βεσελεὴλ τὸν (α) τοῦ Οὐρίου τὸν Ὡρ, ἐκ φυλῆς
31 Ἰούδα, Καὶ ἐνέπλησεν αὐτὸν πνεῦμα θεῖον Σοφίας καὶ Συνέσεως καὶ ἐπιστήμης
32 πάντων, Ἀρχιτεκτονεῖν καλὰ πάντα τὰ ἔργα τῆς ἀρχιτεκτονίας, ποιεῖν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸν χαλκὸν, Καὶ
33 Καὶ λιθεργῆσαι τὸν λίθον, καὶ καλεργάζεσθαι τὰ ξύλα, καὶ ποιεῖν ἐν παντὶ ἔργῳ Σοφίας. Καὶ (β) πεσυβάσαι γε ἔδωκεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῷ τε, καὶ τῷ Ἐλιάβ τῷ τοῦ Ἀχισαμὰχ, ἐκ φυλῆς Δάν.
35 Καὶ ἐνέπλησεν αὐτοὺς (γ) Σοφίας, Συνέσεως, διανοίας, πάντα συνιέναι ποιῆσαι τὰ ἔργα τῶν ἁγίων, καὶ τὰ ὑφαντὰ καὶ ποικίλα ὑφάναι τῷ κοκκίνῳ, καὶ τῇ βύσσῳ, ποιεῖν πᾶν ἔργον ἀρχιτεκτονίας, ποικιλίας.

Et omnis (f) demens dempti-
onem, attulerunt argentum &
es, demptiones Domino : &
apud quos inventa ſunt ligna
imputribilia, et ad omnia ope-
ra fabricationis attulerunt. Et
omnis mulier ſapiens mente
manibus nere, attulerunt neta
hyacinthum, & purpuram, &
& coccum, & byſſum. Et om-
nes mulieres, quibus viſum eſt
(g) menti earum in ſapientia
neverunt pilos caprinos. Et prin-
cipes attulerunt lapides ſma-
ragdi, & lapides plenitudinis
ad ſuperhumerale, & ration-
le, & (h) compoſitiones. Et ad
oleum unctionis, & compoſi-
tionem incenſi. Et omnis vi
& mulier, quorum ferebant
mens eorum, ut intrantes fa-
cerent omnia opera, quæcun-
que præcepit Dominus facere
ea per Moyſen, attulerunt filii
Iſrael demptionem Domino.
Et dixit Moyſes filiis Iſrael
Ecce vevocavit Deus ex nomi-
ne Beſeleel filium Urii, qui Or
de tribu Juda, Et implevit
eum ſpiritu divino ſapientiæ
& intellectûs, & ſcientiæ omni-
um, Ad fabricandum fecun-
dùm omnia opera architecto-
nicæ, ad fabricandum aurum,
& argentum, & æs, Et ope-
randum lapides, & operan-
dum ligna, & faciendum in
omni opere ſapientiæ. Et pro-
ficere dedit in mente & ei, &
Eliab filio Achiſamach de tribu
Dan. Et impleverat eos ſapientiâ
intellectu, mente, ut omnia
ſcirent facere opera ſancti, tex-
tilia, & varia, texere
cocco, & byſſo, facere omne
opus architectonicum varie-
tatis.

MS.A. (υ) ἀφαίρεμα, ἀργύριον καὶ χαλκὸν ἤνεγκαν, τὰ ἀφαιρέματα (φ) ἄσηπτα, εἰς (χ) καλασκευῆς (ψ) καὶ εἰς τὸ λογεῖον τῆς συνδέσεως, καὶ τὸ ἔλαιον (ω) ἢ γυνὴ, (α) τῆ Οὐρὶ υἱῆ Ὡρ, (β) πεσυβάσαι ἔδωκεν (γ) Σοφίας διανοίας, συνιέναι πάντα τὰ ἔργα τῆς ἁγίας, τὰ ὑφαντὰ, καὶ τὰ ποικίλα

ΚΕΦ. λς'

1 ΚΑὶ ἐποίησε Βεσελεὴλ καὶ Ἐλιὰβ, καὶ πᾶς Σοφὸς τῇ διανοίᾳ, ᾧ ἐδόθη Σοφία καὶ ἐπιστήμη ἐν αὐτοῖς, συνιέναι ποιεῖν πάντα τὰ ἔργα, καλὰ τὰ ἅγια (α) καθήκοντα, κατὰ πάντα ὅσα συνέταξε κύριος.

MS. A. Κεφ. λς'. (α) τὰ καθήκοντα,

CAP. XXXVI.

1 ET fecit Beſeleel & Eliab, & omnis ſapiens mente, cui data eſt ſapientia & ſcientia in his, ad ſciendum ad faciendum omnia opera (a) pertinentia ad ſancta, juxta omnia quæ præcepit Dominus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Omnes qui ſeparaverant ſeparationem argenti & æris, attulerunt ſeparationem Dño : & omnis apud quem inventũ eſt lignum hebeni pro omni opere miniſterii, attulit. Omnis etiã mulier ſapiens corde, manibus ſuis nebat, & afferebãt quod nendo operatæ fuerant, *nempe* flavum ſericum, & purpuram, & tincturam coccineam, & byſſum tortam. Omnéſq; mulieres quæ cogitaverant in corde ſuo, ſapienter neverunt pilos. Principes autem attulerũt lapides berylli, & lapides conſertionis pro ephod & pro thorace. Et aromata, & oleum ad accendendum, & oleum unctionis, & thus ſuaviſſimum. Omnis vir & mulier qui decreverant in corde ſuo afferre pro omni opere quod præceperat Dñs ut fieret per manum Moſis, afferebant filii Iſrael ſeparationem Dño. Et dixit Moſes ad filios Iſrael, Videte quòd vocaverit Dominus nominatim Baſlielem filium Uri, filii Hur de tribu Juda ; Et impleverit eum ſpiritu Dei, in ſapientia, & intelligentia, & ſcientia, & in omni opere : Ad excogitandas adinventiones, ad operandum in auro, & in argento, & in ære, Et in architectura lapillorum ad eos coaptandos, & in dolatura lignorum ad fabrefaciendum omne opus artificioſum. Dedítque in cor ejus ut docere poſſit, ipſe & Elihab filius Ahiſemach de tribu Dan. Implevit eos ſapientiâ cordis ad agendum omne opus fabri, artificis, & pictoris in flavo ſerico, & byſſo, & tincturâ coccinea, & texturâ : facientes omne opus, & excogitantes omnem adinventionem.

CAP. XXXVI.

1 FEcit itaq; Baſliel & Elihab & omnis vir ſapiens corde in quibus dederat Dñs ſapientiam & intellectum ad ſciendum & agendum omne opus & miniſterium ſanctuarii, quemadmodum præceperat Dominus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

24 כָּל־דַּאֲרִים אַרְמוּת כַּסְפָּ֣ וּנְחָשׁ
אַיְתִיאוּ יָת אַפְרְשׁוּתָא קֳדָם יְיָ וְכֹל
דְּי אִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ אָעֵי שִׁטִּין לְכָל־
25 עִבִּידַת פּוּלְחָנָא אַיְתִיאוּ : וְכָל־
אִתְּתָא חַכִּימַת לִבָּא בִּידֵהָא טָעְוָ֣ן
וַיְתִין כַּד־עָוְל֣ יָת תְּכֶלְאַיְתָא אַרְגְּוָנָא
26 וְיָת־צְבָע וְהוֹרִי וְיָת־בּוּצָא : וְכָל
נְשִׁיָּא דְּאִתְרְעֵי לִבְּהֶן עִם חָכְמְתָ֣ה
27 עָזְלָן יָת־מַעֲיָא : וְרַבְרְבַיָּא אַיְתִיאוּ
יָת אַבְנֵי בוּרְלָא וְיָת אַבְנֵי
28 אֲשְׁלְמוּתָא לְשַׁקְעָא בְּאֵיפוֹדָ֣א
וּבְחוֹשְׁנָא : וְיָת־בּוּסְמָא וְיָת־מִשְׁחָא
29 וּלְאֲנָהֲרוּתָא וּלְמִשְׁחָא דְּרְבוּתָא
וּלְקְטוֹרַת בּוּסְמַיָּא : כָּל־גְּבַר וְאִתְּתָא
דְּאִתְרְעֵי לִבְּהוֹן יַתְהוֹן לְאַיְתָאוּ
לְכָל־עִבִּידְתָּא דִּי פַקִּיד יְיָ לְמֶעְבַּד
30 בִּידָא־דְמֹשֶׁה אַיְתִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
נִדְבְתָּא קֳדָם יְיָ : וַאֲמַר מֹשֶׁה לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל חֲווּ דַּרְבֵי יְיָ בְּשׁוּם בְּצַלְאֵל
31 בַּר־אוּרִי בַר חוּר לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה :
וְאַשְׁלִים עִמֵּיהּ רוּחַ נְבוּאָה מִן־
32 קֳדָם יְיָ בְּחָכְמְתָא בְּגִוכְלָ֣ה וּבְמַדְּע
33 וּבְכָל־עִבִּידְתָא : וּלְאַלָּפָא אוּמָנִין
לו
לְמֶעְבַּד בְּדַהֲבָא וּבְכַסְפָּא וּבְנְחָשָׁא :
34 וּבְאוּמָנוּת אֶבֶן־נִיבָא לְאַשְׁלָמָא
וּבְנַגָּרוּת אָעָא לְמֶעְבַּד בְּכָל עִבִּידַת
35 אוּמָנִין : וּלְאַלָּפָא יְהַב בְּלִבֵּיהּ הוּא
וְאָהֳלִיאָב בַּר־אֲחִיסָמָךְ לְשִׁבְטָא
דָּן : אַשְׁלִים עוֹבָדָן חַכִּימוּת לִבָּא
לְמֶעְבַּד כָּל־עִבִּידַת נַגָּר וְאוּמָן וְצַיָּר
בְּתְכְלָא וּבְאַרְגְּוָנָא בְּצִבְעָ וְהוֹרִי
וּבְבוּצָא וּמַחֵי עֲבִדֵי כָּל־עִבִּידָא
וּמַלְפֵי אוּמָנִין : לו
1 וְעָבַד בְּצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב וְכָל גְּבַר
חַכִּים־לִבָּא דִּיהַב יְיָ חָכְמְתָא
וְסוּכְלְתָנוּתָא בְּהוֹן לְמִדַּע לְמֶעְבַּד
יָת כָּל־עִבִּידַת פּוּלְחַן קוּדְשָׁא
לְכָל דִּי־פַקֵּד יְיָ :

Targum ONKELOS.

24 Omnis qui ſeparavit primitias argenti & æris, obtulerunt primitias coram Dño : & omnis apud quem inventa ſunt ligna ſetim, ad omne op⁹ miniſterii, obtulerunt. Omniſq; mulier ſapiens corde manib⁹ ſuis nebat : & adducebant hyacinthũ, purpuram, coccinũ, & byſſum, quæ neverant. Et omnes mulieres, quæ volebant cum ſapientia cordis earũ, nebant pilos caprarũ. Principes autem obtulerunt lapides onychinos, & lapides ad implendas cælaturas quæ erant in ſuperhumerali & in rationali. Et aromata, & oleum ; ad luminaria, & ad oleum unctionis, & ad thymiama aromatum. Omnis vir & mulier qui voluerunt ex corde ſuo, ut offerrent ad omne opus, quod præceperat Dñs fieri per manum Moyſi : obtulerunt filii Iſrael voluntariè coram Domino. Dixitq; Moyſes filiis Iſrael ; Videte quòd vocavit Dominus ex nomine, Beſeleel filiũ Uri filii Hur, de tribu Juda. Et implevit eum ſpiritu *prophetiæ* à facie Domini : ſapientiâ, intelligentiâ & ſcientia, in omni opere. Et ut diſcat artes : ut faciat in auro & argento, & ære. Et in arte gemmaria, ut gemmis cælaturas impleat, & in opere fabri lignarii : ut faciat in omni opere artificis. Et ut doceat, dedit in corde ejus : ipſe, & Ooliab filius Achiſamech, de tribu Dan. Implevit eos ſapientiâ cordis, ut faciant in omni opere capentarii & artificis ; & polymitarii in hyacintho & purpura, in coccino, & in byſſo, & textoris : *facientes omne opus & docentes* artifices.

CAP. XXXVI.

1 FEcitque Beſeleel et Ooliab, & omnis vir ſapiens corde, quibus dedit Dominus ſapientiam & intelligentiam ; ut facerent omne opus miniſterii ſanctuarii : juxta omnia quæ præcepit Dominus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 * כל־דארים ארמות כסף ונחש אתיאו ית אפרשותא קדם יי וכל
די אשתכח עמיה אעי שטין לכל־
25 עבידת פולחנא אתיאו : וכל־
אתתא חכימת לבא בידהא מעולא
ומיתן כד־עול ית תכלאיתא ארגונא
26 וית־צבע והורי וית־בוצא : וכל
נשיא דאתרעי לבהן עם חכומתה
27 עזלן ית־מעיא : ורברביא אתיאו
ית אבני בורלא וית אבני
28 אשלמותא לשקעא באיפודא
וברחושנא : וית־בוסמא וית־משחא
29 ולאנהרותא ולמשחא דרבותא
ולקטורת בוסמיא : כל־גבר ואתתא
דאתרעי לבהון יתהון לאיתאה
לכל־עבידתא די פקיד יי למעבד
30 בידא־דמשה אתיאו בני־ישראל
נדבתא קדם יי : ואמר משה לבני
31 ישראל חוו דרבי יי בשום בצלאל
בר־אורי בר חור לשבטא דיהודה :
32 ואשלים עמיה רוח נבואה מן־
קדם יי בחכמתא בגוכלתנו ובמדע
33 ובכל־עבידא : ולאלפא אומנין
לו
למעבד בדהבא ובכספא ובנחשא :
34 ובאומנות אבן־ניבא לאשלמא
ובנגרות אעא למעבד בכל עבידת
35 אומנין : ולאלפא יהב בלביה הוא
ואהליאב בר־אחיסמך לשבטא
דן : אשלים עובדן חכימות לבא
למעבד כל־עבידת נגר ואומן וציר
בתכלא ובארגונא בצבע והורי
ובבוצא ומחי עבדי כל־עבידא
ומלפי אומנין : לו
1 ועבד בצלאל ואהליאב וכל גבר
חכים־לבא דיהב יי חכמתא
וסוכלתנותא בהון למדע למעבד
ית כל־עבידת פולחן קודשא
לכל די־פקד יי :

VERSIO SAMARITANA.

24 * כל־דארים ארמות כסף ונחש אתיאו ית אפרשותא קדם יי וכל
די אשתכח עמיה אעי שטין לכל־
25 עבידת פולחנא אתיאו : וכל־
אתתא חכימת לבא בידהא מעולא
ומיתן כד־עול ית תכלאיתא ארגונא
26 וית־צבע והורי וית־בוצא : וכל
נשיא דאתרעי לבהן עם חכומתה
27 עזלן ית־מעיא : ורברביא אתיאו
ית אבני בורלא וית אבני
28 אשלמותא לשקעא באיפודא
וברחושנא : וית־בוסמא וית־משחא
29 ולאנהרותא ולמשחא דרבותא
ולקטורת בוסמיא : כל־גבר ואתתא
דאתרעי לבהון יתהון לאיתאה
לכל־עבידתא די פקיד יי למעבד
30 בידא־דמשה אתיאו בני־ישראל
נדבתא קדם יי : ואמר משה לבני
31 ישראל חוו דרבי יי בשום בצלאל
בר־אורי בר חור לשבטא דיהודה :
32 ואשלים עמיה רוח נבואה מן־
קדם יי בחכמתא בגוכלתנו ובמדע
33 ובכל־עבידא : ולאלפא אומנין
לו
למעבד בדהבא ובכספא ובנחשא :
34 ובאומנות אבן־ניבא לאשלמא
ובנגרות אעא למעבד בכל עבידת
35 אומנין : ולאלפא יהב בלביה הוא
ואהליאב בר־אחיסמך לשבטא
דן : אשלים עובדן חכימות לבא
למעבד כל־עבידת נגר ואומן וציר
בתכלא ובארגונא בצבע והורי
ובבוצא ומחי עבדי כל־עבידא
ומלפי אומנין : לו
1 ועבד בצלאל ואהליאב וכל גבר
חכים־לבא דיהב יי חכמתא
וסוכלתנותא בהון למדע למעבד
ית כל־עבידת פולחן קודשא
לכל די־פקד יי :

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

24 Omnis quoque offerens oblationem elevationis, argenti, et æris attulit oblationem Domino : omnis præterea apud quem inventa ſunt ligna Setim in opus miniſterii, attulit. Et omnis mulier ſapiens 25
corde manibus ſuis nevit, & et attulit netum, hyacinthum, et purpuram, et coccum dibaphum, et byſſum. Omnes ſa- 26
mulieres quarum cor extulerat ipſae in ſapientia, neverunt pilos caprinos. Principes autem attulerunt lapides 27
onychinos, et lapides (b) inſitios pro ephod & rationali. Et aromata, et oleum luminaris, & pro oleo unctionis, et 28
pro incenſo odoriſero. Omnes 29
autem viri et mulieres quarum cor erat ſpontaneum, attulerunt in omne opus id quod præceperat Dominus faciendum per manum Moſis. Obtulerunt filii Iſrael voluntaria munera Domino. Et dixit 30
Moſes filiis Iſrael, Videte, vocavit Dominus ex nomine Beſeleel filium Hor de tribu Juda ; Et replevit eum ſpiritu 31
Dei in ſapientia, et intelligentia, et ſcientiâ, et in omni opere ; Et ad excogitandum 32
artificia, ad operandum in auro, in argento, et ære ; Et in 33
fabrefactura lapidis ad (c) ſculpendum, et in fabrefactura ligni ad faciendum omne opificium artificioſum. Atq; 34
ut doceret dedit in cor ipſius et Eliab filii Achiſamach de tribu Dan. Implevit eos ſapientiâ cordis, ut faciant omne 35
opus, fabri, pluma rii, et acupictoris in hyacintho, in purpura, et cocco dibapho, et in byſſo ; Textoris quoque fecerunt omne opus, et varia artificia excogitarunt.

CAP. XXXVII.

1 ET fecit Beſeleel, et Eliab, cæterq; omnes ſapientes corde, quibus dederat Dominus ſapientiam, et intelligentiam ut ſcirent facere omne opus in uſum ſanctuarii juxta omnia quæ præceperat Dominus.

VER. SAM. (b) completionum (c) aptè inſerendum,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * وكل من رفع رفيعة من فضة او نحاس اتى بها لله * وكل من وجد عنده خشب سنط لكميع
25 صنعة العمل اتى به * وكل امراءة بصنن بان تغزل بيدها اتت بالاسمانجون والارجوان وصبغ
26 القرمز والعسر مغزولا * وكل امراءة بلغ من بصرها غزل المرعزي غزلته * والاسراف اتوا بحجار
27 البلور وحجار البطام للصدن والبدنة * والطيب والدهن للاضاءة ودهن المسح وبخور
28 الصموغ * كذلك كل رجل وامراءة سكب انفسهم ان ياءتوا بشي لجميع الصناعة التي امر الله
29 بان تصنع على يد موسي اتوا به سخاء لله * ثم قال موسي لبني اسرايل * انظروا ان الله قد
30 سمه باسم بصلايل بن اوري بن حور من سبط يهودا * واكمل فيه علما من عنده بحكمة
31 وفهم ومعرفة بجميع الصنايع * وحذقا بالمهن بصناعة الذهب والفضة والنحاس * وخرط حجار
32 الجوهر للبطام * وبحر الخشب وعمل ساير صنايع المهن * والعلم بالتعليم جعل في قلبه هو
33 34 واهليباب بن احسامايخ لسبط دان * واكمل في قلوبهما الحكمة في ان يصنعا كل صنعة استاد
35 وحاذق وراقم في الاسمانجون والارجوان وصبغ القرمز والعسر وصنعة الحايك * فهما صانعا كل
صنعة وحاذقان بالمهن *

* الفصل السادس والثلثون *

1 * فليصنع بصلايل واهليباب وساير الحكماء ممن جعل الله فيهم الحكمة وفهما ان يعرفوا ويعملوا
جميع صنعة اعمال القدس حسب ما امر الله به *

Et omnis qui obtulit oblationem ex argento aut ære, attulit eam Deo : & omnis apud quẽ repertum eſt lignum Santum ad omne artificium operis, attulit illud. Et 25
omnis mulier perita nendi manu ſuâ, attulit hyacinthum, et purpuram, et tincturam croci, et byſſum netam. Et omnis mulier 26
perſpicax in nendo pilos caprarum, nevit illos. Nobiles autem attulerunt lapides 27
chryſtalli, & lapides compoſitionis pro pectorali et thorace, Et thymiama, et oleum ad accendendum, & oleum unctionis, & incenſum gummi. Sic quilibet vir, & 29
mulier qui libenti animo attulerunt aliquid ad omne opus quod præceperat Deus ut fieret per manum Muſæ, attulerunt ſponte Deo. Deinde dixit Muſa filiis Iſ- 30
rail, Videte quòd Deus vocârit nomine Baſtail filium Uri, filii Hur de Tribu Judæ, Et compleverit in illo ſcientiam à 31
ſe inditam cum ſapientia, & intellectu, et peritia in omnibus artibus : Et ſagacitatem in peritia artis auri, & argenti, & 32
æris, et ſculpturæ lapidum gemmeorum ad compoſitionem : Et fabrefactione lignorum, & exercitio omnium artium ſagacitatis. Et ſcientiam cum arte docendi poſuit in corde ipſius et Ahliab filii Ahiſamach de tribu Dan. Et complevit in cordibus amborum ſapientiam, ut efficiant omne opus Magiſtri, et Periti, et Phrygionis in hyacintho, et purpura, et tinctura croci, & byſſo, eo arte textoris. Ambo facientes omnem artem, et periti ambo in ſagaciter indagando.

CAP XXXVI.

1 FAciant igitur Baſtail & Ahliab, et omnes ſapientes in quibus poſuit Deus ſapientiam et intelligentiam, ut ſciant et faciant omne artificium operum ſanctuarii, ſecundùm id quod præcepit Deus.

ספר שמות : לו

virum omnem *ad* & ,Aholiab *ad* & ,Beſalel *ad* Moſeh *clamavit* Et
2 וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־בְּצַלְאֵל וְאֶל־אָהֳלִיאָב וְאֶל כָּל־אִישׁ
quem omnem,*ejus* corde in ſapientiam Dñs dedit cui ,corde ſapientem
חֲכַם־לֵב אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חָכְמָה בִּלְבּוֹ כֹּל אֲשֶׁר
illam faciendum ad *functionem ad* appropinquandũ ad ,*ej⁹* cor *in* extulit
נְשָׂאוֹ לִבּוֹ לְקִרְבָה אֶל הַמְּלָאכָה לַעֲשֹׂת אֹתָהּ :
filii attulerant quam *elevationem* omnem Moſeh facie à tulerunt Et
3 וַיִּקְחוּ מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה אֵת כָּל־הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הֵבִיאוּ בְּנֵי
ipſi & :*illam* faciendum ad ,ſanctitatis *ſervitii functionem* ad ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל לִמְלֶאכֶת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לַעֲשֹׂת אֹתָהּ וְהֵם
omnes venerunt Et .*matutino in matutino in devotionẽ* adhuc eum ad attulerunt
הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר : וַיָּבֹאוּ כָּל־
vir vir :ſanctitatis *functionem omnem* facientes ,ſapientes
הַחֲכָמִים הָעֹשִׂים אֵת כָּל־מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ אִישׁ־אִישׁ
:dicendo Moſeh ad dixerunt Et .*facientes* ipſi *quam ſua functione à*
מִמְּלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־הֵמָּה עֹשִׂים : וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר
quam functionem ad ,*ſervitii ſufficientia pro* offerendo populus *Multiplicãtes*
5 מַרְבִּים הָעָם לְהָבִיא מִדֵּי הָעֲבֹדָה לַמְּלָאכָה אֲשֶׁר
fecerunt tranſire & ,Moſeh præcepit Et *illam* faciendum ad Dñs præcepit
צִוָּה יְהוָה לַעֲשֹׂת אֹתָהּ : וַיְצַו מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ
fuñ onem ultrà faciant ne ,mulier & Vir :dicẽdo,*caſtrametatione* in voce
6 קוֹל בַּמַּחֲנֶה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אַל־יַעֲשׂוּ עוֹד מְלָאכָה
functio Et .*adducendo ab* popul⁹ eſt prohibit⁹ Et .ſanctitatis *elevatione* ad
לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּכָּלֵא הָעָם מֵהָבִיא : וְהַמְּלָאכָה
,*illam* faciendum ad ,*functionem omnem ad eorum ſufficientia* erat
7 הָיְתָה דַיָּם לְכָל־הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ
,*ſervitionem* facientibus *in*,corde ſapiẽs omnis fecerunt Et .ſuperabundandũ &
וְהוֹתֵר : וַיַּעַשׂ כָּל־חַכַם־לֵב בְּעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה
,purpura & ,hyacintho & ,retorta byſſo ,cortinas decem ,tabernaculum
8 אֶת־הַמִּשְׁכָּן עֶשֶׂר יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
Longitudo eas fecit *cogitantis* opere :Cherubim ,cocci vermiculo &
וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אֹתָם : אֹרֶךְ
quatuor latitudo & ,*cubito m* viginti & octo ,unius cortinæ
9 הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע
conjunxit Et .cortin⁹ omnibus una Menſura .unius cortinæ ,*cubito in*
10 בָּאַמָּה הַיְרִיעָה הָאַחַת מִדָּה אַחַת לְכָל־הַיְרִיעֹת : וַיְחַבֵּר
conjunxit cortinas quinq; & ,*unam ad unam* cortinas quinque
אֶת־חֲמֵשׁ הַיְרִעֹת אַחַת אֶל־אַחַת וַחֲמֵשׁ יְרִיעֹת חָבַר
labio ſuper hyacinthi laqueolos fecit Et ,*unam ad unam*
11 אַחַת אֶל־אָחַת : וַיַּעַשׂ לֻלְאֹת תְּכֵלֶת עַל שְׂפַת
labio in fecit ſic :conjunctione in *extremitate ab* ,unius cortinæ
הַיְרִיעָה הָאַחַת מִקָּצָה בַּמַּחְבֶּרֶת כֵּן עָשָׂה בְּשִׂפַת
laqueolos Quinquaginta .ſecundæ conjunctione in ,extremæ cortinæ
12 הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית : חֲמִשִּׁים לֻלְאֹת
extremo in fecit laqueolos quinquaginta & ,una cortina in fecit
עָשָׂה בִּירִיעָה הָאַחַת וַחֲמִשִּׁים לֻלְאֹת עָשָׂה בִּקְצֵה
unus laqueoli *oppoſiti* :ſecundæ conjunctione in quæ cortinæ
הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית מַקְבִּילֹת הַלֻּלְאֹת אַחַת
conjunxit & ,auri uncinos quinquaginta fecit Et .*unam ad*
13 אֶל־אַחַת : וַיַּעַשׂ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב וַיְחַבֵּר
.*unum* tabernaculũ fuit &,uncinis *in unam ad unam* cortinas
אֶת הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל אַחַת בַּקְּרָסִים וַיְהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד :

Verſio VULG. LAT.

2 Cúmque vocáſſet eos Moyſes, & omnem eruditum virum, cui dederat Dominus ſapientiam, & qui ſponte ſuâ obtulerant ſe ad
3 faciendum opus, Tradidit eis univerſa donaria filiorum Iſrael. Qui cùm inſtarent operi, quotidiè manè vota populus offerebat.
4 Undè artifices venire compulſi, Dixerunt Moyſi; Plus offerebat populus quàm
5 neceſſarium eſt. Juſſit ergò Moyſes præconis voce cantari: Nec vir nec mulier quidquam offerat ultrà in opere Sanctuarii. Sícque ceſſatum eſt à muneribus
6 offerendis, Eò quòd oblata ſufficerent & ſuperabundarent. Feceruntque
7 omnes corde ſapientes ad explendum opus tabernaculi, cortinas decem de byſſo retorta, & hyacintho, & purpurâ, coccóque bis tincto, opere vario, & arte polymitâ. Quarum una habebat in longitudine viginti octo cubitos, & in latitudine quattuor. Una menſura erat omnium cor-
8 tinarum. Conjunxítq; cortinas quinque, alteram alteri, & alias quinque ſibi invicem copulavit. Fecit
9 & anſas hyacinthinas in ora cortinæ unius ex utroque latere, & in ora cortinæ
10 alterius ſimiliter, Ut contra ſe invicem venirent anſæ, & mutuò jungerentur. Undè & quinquaginta fudit circulos aureos, qui morderent cortinarum anſas, & fieret unum tabernaculum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ ἐκάλεσε Μωυσῆς (β) Βεσελεὴλ καὶ Ελιάβ, καὶ πάντας τοὺς ἔχοντας σοφίαν, οἷς ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἐπιστήμην ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ πάντας τοὺς ἑκουσίως βουλομένους προσπορεύεσθαι πρὸς τὰ ἔργα, ὥστε συνεργεῖν αὐτά. 3 Καὶ ἔλαβον παρὰ Μωυσῆ πάντα τὰ ἀφαιρέματα, ἃ ἤνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς πάντα τὰ ἔργα τῶν ἁγίων ποιεῖν αὐτά. καὶ αὐτοὶ προσεδέχοντο ἔτι τὰ προσφερόμενα παρὰ τῶν φερόντων (γ) τὸ πρωΐ. 4 Καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ σοφοὶ οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα τῶν ἁγίων, ἕκας⊙ κατὰ τὸ αὐτῶν ἔργον, (δ) ὃ εἰργάζοντο αὐτά. Καὶ (ε) εἶπε πρὸς Μωυσῆν, Ὅτι πλῆθος φέρει ὁ λαὸς (ζ) κατὰ τὰ ἔργα ὅσα συνέταξε κύριος ποιῆσαι. Καὶ προσέταξε Μωυσῆς, καὶ ἐκήρυξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ, λέγων, Ἀνὴρ καὶ γυνὴ μηκέτι ἐργαζέσθωσαν εἰς τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἁγίων. καὶ ἐκωλύθη ὁ λαὸς ἔτι προσφέρειν. 7 Καὶ τὰ ἔργα (η) ἦν αὐτοῖς ἱκανὰ εἰς τὴν καλλονὴν ποιῆσαι, καὶ περισσεύματον. (θ) Καὶ ἐποίησε πᾶς σοφὸς ἐν τοῖς ἐργαζομένοις τὰς σολὰς τῶν ἁγίων, αἳ εἰσιν Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ. καὶ (ι) ἐποίησε τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. καὶ ἐτμήθη τὰ πέταλα τοῦ χρυσίου πρίσις, ὥστε συνυφάναι σὺν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ τῇ πορφύρᾳ, καὶ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διανενησμένῳ, (κ) καὶ τῇ βύσσῳ τῇ κεκλωσμένῃ ἔργον ὑφαντὸν ἐποίησαν αὐτό· ἐπωμίδας συνεχούσας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν (λ) μερῶν, ἔργον ὑφαντὸν εἰς ἄλληλα (μ) συμπεπλεγμένα καθ' ἑαυτό· ἐξ αὐτῆς (ν) ἐποίησαν αὐτὸ κατ' αὐτὴν ποίησιν ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ. καὶ ἐποίησε ἀμφοτέρους τοὺς λίθους σμαράγδους συμπεπορπισμένους καὶ περιεσταλωμένους χρυσίῳ, γεγλυμμένους καὶ ἐκκεκολαμμένους ἐγκόλαμμα σφραγῖδος ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ ἐπέθηκαν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος, λίθος μνημοσύνου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ.

Et vocavit Moyſes Beſeleel, & Eliab, & omnes habentes ſapientiam, cui dedit Deus ſcientiam in corde, & omnes qui ſponte vellent ire ad opera, ut conſummarent ea. Et acceperunt à Moyſe omnes (b) demptiones, quas attulerunt filii Iſrael ad omnia opera ſancti ad faciendum ea. Et ipſi recipiebant adhuc quæ offerebantur ab offerentibus (c) manè. Et acceſſerunt omnes ſapientes, facientes opera ſancti, unuſquiſque juxta opus ſuum, quod ipſi operabantur. Et (d) dixit ad Moyſen, Quia multum affert populus (e) ſecundùm opera quæcunque præcepit Dominus facere. Et conſtituit Moyſes, & per præconem pronunciavit in caſtris dicens, Vir & mulier non ultrà operentur in primitias ſancti. Et prohibitus eſt populus ultrà offerre. Et opera erant eis ſufficientia ad fabricationem ad faciendum: & ſuperfuerunt. Et fecit omnis ſapiens, in iis qui operabantur ſtolas (f) ſanctorum, quæ ſunt Aaron ſacerdoti, ſicut præcepit Dominus Moyſi. Et fecit ſuperhumeralia ex auro, & hyacintho, & purpurâ, & cocco neto, & byſſo tortâ. Et ſectæ ſunt laminæ, auri capilli, ut contexerentur cum hyacintho, et purpurâ, & cum cocco neto, & byſſo tortâ: opus textile fecerunt illud: ſuperhumeralia continuata ex utriſque (g) partibus, opus textile ad invicem (h) complicata ad ſeipſum. Ex eo fecerunt illud ſecundùm ipſius facturam, ex auro, & hyacintho, & purpurâ, & cocco neto, et byſſo tortâ, ſicut præcepit Dominus Moyſi. Et fecerunt utrosque lapides ſmaragdi, conſtrictos, et conclusos auro. Sculptos, et excuſos excuſione ſigilli ex nominibus filiorum Iſrael. Et impoſuit eos ſuper humeros ſuperhumeralis, lapides memorialis filiorum Iſrael, ſicut præcepit Dominus Moyſi.

MS.A. (β) τὸν Βεσελεὴλ (γ) τὸ πρωΐ πρωΐ. Καὶ παρεγενοντο (δ) ὃ αὐτοὶ ἠργάζοντο. (ε) εἶπαν πρὸς Μωυσῆν, λέγοντες, Ὅτι (ζ) πλεῖ τὰ (η) ἱκανὰ ἦν αὐτοῖς (θ) Καὶ ἐποίησε πᾶς σοφὸς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς (ι) ἐποίησαν (κ) καὶ σὺν τῇ (λ) μέρη αὐτῶν, ἔργον (μ) συμπλεγμένον (ν) ἐποίησαν ἐκ χρυσίου,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et convocavit Moſes Baſilielem & Elihab omnémq; virũ ſapientem corde in cujus cor indiderat Dñs ſapientiam, omnem *inquam* eum qui *aliquid* meditat⁹ fuerat in corde ſuo, ut accederet ad opus ut perficeret illud. Acceperúntq; à conſpectu Moſis omnem ſeparationem quam attulerant filii Iſrael ad fabrefactionem tabernaculi temporis: ut illud perficerent, & illi quidem afferebant adhuc ad ipſum ſeparationes à matutino ad matutinum. Et attulerunt omnes ſapientes qui faciebant opus ſanctuarii quiſq; ex opere quod ipſi faciebant. Dixerúntq; ad Moſen, Excedit populus in afferendo; ſatis habetur operis pro re quam præcepit Dñs faciendá. Imperavit ergò Moſes, & proclamaverunt præcones in caſtris, atque dixerunt; Vir aut mulier ne faciant ultrà opus ad ſeparationé pro ſanctuario: & deſtiterunt populus ab afferẽdo. Nam materia jam aderat ſufficiens univerſo operi perficiendo, imò ſuperabundavit. Fecerũt ergò omnes ſapiẽtes corde & qui vacabant operi, tabernaculũ decẽ cortinarũ ex byſſo torta, flavo ſerico, & purpura, & tinctura coccinea: cherub opere artificis fecerunt illas. Longitudo cortinæ unius viginti octo erat cubitorum, & latitudo cortinæ unius quatuor cubitorum; menſura eadem omnibus cortinis. Et copulârunt quinq; cortinas ſimul, & quinq; cortinas copulârunt alteram cum altera. Et fecerunt anſas flavo-ſericeas ſuper limbum cortinæ unius ex latere commiſſuræ, itidem fecerunt in limbo cortinæ à latere commiſſuræ alterius. Quinquagnta anſulas fecerunt cortinæ uni, & quinquaginta anſulas fecerũt in latere cortinæ uni⁹ in commiſſura altera: oppoſitæq; erãt anſæ una è regione alteri⁹. Fecerũt etiã quinquaginta globulos aureos, & copulaverũt cortinas unã cũ altera, globulis: factũq; eſt tabernaculũ, unũ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. — Targum ONKELOS.

וקרא משה לבצלאל ולאהליאב
וּלְכֹל גֶּבֶר חַכַם־לֵב אֲשֶׁר נָתַן יְיָ חָכְמָה בְּלִבּוֹ כֹּל אֲשֶׁר נְשָׂאוֹ לִבּוֹ לְקָרְבָה אֶל־הַמְּלָאכָה לַעֲשֹׂתָהּ׃
וְנָסִיבוּ מִן־קֳדָם מֹשֶׁה יָת כָּל אַפְרְשׁוּתָא דִּי אַיְתִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעִבִידַת פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא לְמֶעְבַּד יָתְהֹן וְהֵמָּה הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר׃
וַיָּבֹאוּ כָּל־הַחֲכָמִים הָעֹשִׂים אֵת כָּל־מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ אִישׁ אִישׁ מִמְּלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר הֵמָּה עֹשִׂים׃
וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר מַרְבִּים הָעָם לְהָבִיא מִדֵּי הָעֲבֹדָה לַמְּלָאכָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְיָ לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ׃
וַיְצַו מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אַל־יַעֲשׂוּ עוֹד מְלָאכָה לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַתִּכָּלֵא הָעָם מֵהָבִיא׃
וְהַמְּלָאכָה הָיְתָה דַיָּם לְכָל־הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהוֹתֵר׃
וַיַּעַשׂ כָּל־חֲכַם־לֵב בָּעֹשִׂים אֶת־הַמִּשְׁכָּן עֶשֶׂר יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אֹתָם׃
אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁמֹנָה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְכָל־הַיְרִיעֹת׃
וַיְחַבֵּר אֶת־חָמֵשׁ הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל־אַחַת וְחָמֵשׁ הַיְרִיעֹת חִבַּר אַחַת אֶל־אַחַת׃
וַיַּעַשׂ לֻלְאֹת תְּכֵלֶת עַל־שְׂפַת הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִקָּצָה בַּחֲבָרָת וְכֵן עָשָׂה בִּשְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית׃
חֲמִשִּׁים לֻלָאֹת עָשָׂה בַּיְרִיעָה הָאֶחָת וַחֲמִשִּׁים לֻלָאֹת עָשָׂה בִּקְצֵה הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית מַקְבִּילֹת הַלֻּלָאֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ׃
וַיַּעַשׂ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב וַיְחַבֵּר אֶת־הַיְרִיעֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ בַּקְּרָסִים וַתְּהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד׃
וַיַּעַשׂ יְרִיעֹת עִזִּים אֹהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת עָשָׂה אֹתָם׃
אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע אַמָּה הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְעַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת׃
וַיְחַבֵּר אֶת־חָמֵשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְאֶת־שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְכָפַל אֶת־הַיְרִיעָה הַשִּׁשִּׁית אֶל־מוּל פְּנֵי הָאֹהֶל׃
וַיַּעַשׂ חֲמִשִּׁים לֻלָאֹת עַל־שְׂפַת הַיְרִיעָה הָאֶחָת הַקִּיצוֹנָה בַּחֲבָרָה וַחֲמִשִּׁים לֻלָאֹת עַל־שְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית׃
וַיַּעַשׂ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי נְחֹשֶׁת וַיָּבֵא אֶת־הַקְּרָסִים בַּלֻּלָאֹת וַיְחַבֵּר אֶת־הָאֹהֶל וַתְּהִי אֶחָד׃
וּפְרִיס הַפְּרִיסָה הָעֹדֶפֶת בִּירִיעֹת הָאֹהֶל חֲצִי הַיְרִיעָה הָעֹדֶפֶת תִּפְרֹס עַל־אֲחֹרֵי הַמִּשְׁכָּן׃
וְאַמָּה מִזֶּה וְאַמָּה מִזֶּה הָעֹדֵף בְּאֹרֶךְ יְרִיעֹת הָאֹהֶל יִהְיֶה סָרוּחַ עַל־צִדֵּי הַמִּשְׁכָּן מִזֶּה וּמִזֶּה לְכַסֹּתוֹ׃
וַיַּעַשׂ מִכְסֵה לָאֹהֶל עֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וּמִכְסֵה עֹרֹת תְּחָשִׁים מִלְמָעְלָה׃
וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים׃
עֲשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ וְאַמָּה וְחֵצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקָּרֶשׁ הָאֶחָד׃
שְׁתֵּי יָדוֹת לַקָּרֶשׁ הָאֶחָד מְשֻׁלָּבוֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ כֵּן עָשָׂה לְכָל־קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן׃
וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים קֶרֶשׁ לִפְאַת נֶגֶב תֵּימָנָה׃
וְאֶת־עֶשְׂרִים קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן עָשָׂה לִפְאַת נֶגֶב תֵּימָנָה׃
וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי כָסֶף עָשָׂה תַּחַת עֶשְׂרִים הַקָּרֶשׁ שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יָדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יָדֹתָיו׃
וְלַצֶּלַע הַשֵּׁנִית לְמִשְׁכַּן צָפוֹנָה עָשָׂה עֶשְׂרִים קָרֶשׁ׃
וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃
וְלִירֵכְתֵי הַמִּשְׁכָּן יָמָּה עָשָׂה שִׁשָּׁה קְרָשִׁים׃
וּשְׁנֵי קְרָשִׁים עָשָׂה לִמְקֻצְעֹת הַמִּשְׁכָּן בַּיַּרְכָתָיִם׃
וְהָיוּ תוֹמִים מִלְּמַטָּה וְיַחַד יִהְיוּ תַמִּים עַל־רֹאשׁוֹ אֶל־הַטַּבַּעַת הָאַחַת כֵּן הָיָה לִשְׁנֵיהֶם לִשְׁנֵי הַמִּקְצֹעוֹת יִהְיוּ׃
וְהָיוּ שְׁמֹנָה קְרָשִׁים וְאַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שִׁשָּׁה עָשָׂר אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃
וַיַּעַשׂ בְּרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָת׃
וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לַיַּרְכָתַיִם יָמָּה׃
וַיַּעַשׂ אֶת־הַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בָּרֵחַ בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִן־הַקָּצֶה אֶל־הַקָּצֶה׃
וְאֶת־הַקְּרָשִׁים צִפָּה זָהָב וְאֶת־טַבְּעֹתֵיהֶם עָשָׂה זָהָב בָּתִּים לַבְּרִחִם וַיְצַף אֶת־הַבְּרִחִם זָהָב׃
וַיָּקֶם אֶת־הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הָרְאָה בָּהָר׃
וַיַּעַשׂ אֶת־הַפָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אֹתָם׃
וַיַּעַשׂ לָהּ אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב וַיִּצֹק לָהֶם אַרְבָּעָה אַדְנֵי כָסֶף׃
וַיַּעַשׂ מָסָךְ לְפֶתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה רֹקֵם׃
וְאֶת־חֲמֵשֶׁת עַמּוּדֵיהֶם וָוֵיהֶם וַיְצַף רָאשֵׁיהֶם וְחִשְׁקֵיהֶם זָהָב וַחֲמִשָּׁתָם נְחֹשֶׁת׃

Targum ONKELOS.

2 Vocavitq; Moyses Beseleel & Ooliab, et omnē virū sapientē corde, in cuj⁹ corde dedit Dñs sapientiā: & omnē qui sponte
3 se obtulit, ad faciendū opus. Et tulerunt de conspectu Moysi, omnes primitias quas obtulerāt filii Israel, ad opus ministerii sanctuarii, ut facerent illud: ipsi quoq; offerebāt ei munera voluntaria, mane mane:
4 Veneruntq; omnes sapientes, qui faciebāt omne op⁹ sanctuarii, unusquisq; ab opere suo
5 quod ipsi faciebant. Et locuti sunt ad Moysen dicentes; Plus offert popul⁹, quā necessarium est ad opus ministerii; quod
6 præcepit Dñs ut facerent illud. Præcepitq; Moyses, & transire fecerunt præconem per castra, dicentē: Vir et mulier non faciant ultrà opus ad primitias
7 sanctuarii: Cessavitq; populus à munerib⁹ offerendis. Et quod factū erat, sufficiebat ad omne
8 opus quod faciendū erat: & superabundabat. Fecerúntque omnes sapientes corde, de his qui faciebāt opus tabernaculi, decem cortinas: de byssо retortā, & hyacintho & purpura, & coccino; cum figuris Cherubim, opere artificis fecit eas.
9 Longitudo unius cortinæ viginti & octo cubitorū erat, & latitudo quatuor cubitorum: mensura una erat omniū cortinarū. Conjunxítq; quinque cortinas, unā cū alia: et quinq;
10 cortinas alias conjunxit unam
11 cum alia. Fecítq; ansas ex hyacintho in ora cortinæ unius, in latere quo jungenda erat: & sic fecit in ora cortinæ alterius, in latere quo jungenda e-
12 rat. Quinquaginta ansas fecit in cortina una: & quinquaginta ansas fecit in latere cortinæ alterius quo jungenda erat: erant enim ansæ una è regione alterius. Fecitq; quin-
13 quaginta fibulas aureas: & conjunxit cortinas unam cum alia fibulis; & factum est tabernaculum unum.

EXODUS.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

וְאֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים קֶרֶשׁ לִפְאַת נֶגֶב תֵּימָנָה׃
וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי כָסֶף עָשָׂה תַּחַת עֶשְׂרִים הַקָּרֶשׁ שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יָדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יָדֹתָיו׃
וְלַצֶּלַע הַשֵּׁנִית לְמִשְׁכַּן צָפוֹנָה עָשָׂה עֶשְׂרִים קָרֶשׁ׃
וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃
וְלִירֵכְתֵי הַמִּשְׁכָּן יָמָּה עָשָׂה שִׁשָּׁה קְרָשִׁים׃
וּשְׁנֵי קְרָשִׁים עָשָׂה לִמְקֻצְעֹת הַמִּשְׁכָּן בַּיַּרְכָתָיִם׃
וְהָיוּ תוֹמִים מִלְּמַטָּה וְיַחַד יִהְיוּ תַמִּים עַל־רֹאשׁוֹ אֶל־הַטַּבַּעַת הָאַחַת כֵּן הָיָה לִשְׁנֵיהֶם לִשְׁנֵי הַמִּקְצֹעוֹת יִהְיוּ׃
וְהָיוּ שְׁמֹנָה קְרָשִׁים וְאַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שִׁשָּׁה עָשָׂר אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃
וַיַּעַשׂ בְּרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָת׃
וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לַיַּרְכָתַיִם יָמָּה׃
וַיַּעַשׂ אֶת־הַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בָּרֵחַ בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִן־הַקָּצֶה אֶל־הַקָּצֶה׃
וְאֶת־הַקְּרָשִׁים צִפָּה זָהָב וְאֶת־טַבְּעֹתֵיהֶם עָשָׂה זָהָב בָּתִּים לַבְּרִחִם וַיְצַף אֶת־הַבְּרִחִם זָהָב׃
וַיָּקֶם אֶת־הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הָרְאָה בָּהָר׃
וַיַּעַשׂ אֶת־הַפָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אֹתָם׃
וַיַּעַשׂ לָהּ אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב וַיִּצֹק לָהֶם אַרְבָּעָה אַדְנֵי כָסֶף׃
וַיַּעַשׂ מָסָךְ לְפֶתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה רֹקֵם׃
וְאֶת־חֲמֵשֶׁת עַמּוּדֵיהֶם וָוֵיהֶם וַיְצַף רָאשֵׁיהֶם וְחִשְׁקֵיהֶם זָהָב וַחֲמִשָּׁתָם נְחֹשֶׁת׃

VER. SAM.

וְאֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים קֶרֶשׁ לִפְאַת נֶגֶב תֵּימָנָה׃
וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי כָסֶף עָשָׂה תַּחַת עֶשְׂרִים הַקָּרֶשׁ שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יָדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יָדֹתָיו׃
וְלַצֶּלַע הַשֵּׁנִית לְמִשְׁכַּן צָפוֹנָה עָשָׂה עֶשְׂרִים קָרֶשׁ׃
וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃
וְלִירֵכְתֵי הַמִּשְׁכָּן יָמָּה עָשָׂה שִׁשָּׁה קְרָשִׁים׃
וּשְׁנֵי קְרָשִׁים עָשָׂה לִמְקֻצְעֹת הַמִּשְׁכָּן בַּיַּרְכָתָיִם׃
וְהָיוּ תוֹמִים מִלְּמַטָּה וְיַחַד יִהְיוּ תַמִּים עַל־רֹאשׁוֹ אֶל־הַטַּבַּעַת הָאַחַת כֵּן הָיָה לִשְׁנֵיהֶם לִשְׁנֵי הַמִּקְצֹעוֹת יִהְיוּ׃
וְהָיוּ שְׁמֹנָה קְרָשִׁים וְאַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שִׁשָּׁה עָשָׂר אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃
וַיַּעַשׂ בְּרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָת׃
וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לַיַּרְכָתַיִם יָמָּה׃
וַיַּעַשׂ אֶת־הַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בָּרֵחַ בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִן־הַקָּצֶה אֶל־הַקָּצֶה׃
וְאֶת־הַקְּרָשִׁים צִפָּה זָהָב וְאֶת־טַבְּעֹתֵיהֶם עָשָׂה זָהָב בָּתִּים לַבְּרִחִם וַיְצַף אֶת־הַבְּרִחִם זָהָב׃
וַיָּקֶם אֶת־הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הָרְאָה בָּהָר׃
וַיַּעַשׂ אֶת־הַפָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אֹתָם׃
וַיַּעַשׂ לָהּ אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב וַיִּצֹק לָהֶם אַרְבָּעָה אַדְנֵי כָסֶף׃
וַיַּעַשׂ מָסָךְ לְפֶתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה רֹקֵם׃
וְאֶת־חֲמֵשֶׁת עַמּוּדֵיהֶם וָוֵיהֶם וַיְצַף רָאשֵׁיהֶם וְחִשְׁקֵיהֶם זָהָב וַחֲמִשָּׁתָם נְחֹשֶׁת׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et vocavit Dominus Beseleel, et Eliab, et omnem virum sapientem corde in quorū corde dederat Dominus sapientiam, omnes qui extulerant cor suum ut accederent ad opus faciendum. Et sustulerunt à facie Mosis omnem oblationem quam attulerant filii Israel ad opus ministerii Sanctuarii ut facerent illud: ipsi etiam afferebāt adhuc ad eum spontanea munera singulis matutinis, Veneruntq; omnes sapientes facientes omne genus operum Sanctuarii, unusquisque ab opere suo quod ipsi faciebant. Et locuti sunt Mosi, dicentes, Multa populus offert ultrà id quod sufficit ministerio operis quod præcepit Dominus faciendum. Tum præcepit Moses, vocemq; penetrare fecit per castra, dicentem; Vir & mulier non faciant ampliùs opus in oblationem Sanctuarii: finemq; fecit populus afferendi. Et materia fuit ipsis sufficiēs ad omne opus ut facerent illud, & superbundarent. Et fecerunt omnes sapientes corde inter artifices operum, tabernaculū: fecerunt decem cortinas ex byssо recortā, hyacintho, et purpurā, et cocco bis tincto (a) Cherubim operis plumarii fecit eas. Longitudo cortinæ unius decem erat & octo cubitorum, & latitudo quatuor cubitorum cortinæ unius: mensura una erat omnibus cortinis. Et junxit quinque cortinas unam ad alteram. Fecit etiam ansulas hyacinthinas super oram cortinæ unius in extremitate in commissura; sic fecit in ora cortinæ extremæ in cōmissura secunda. Quinquaginta ansas fecit in cortina una, & quinquaginta ansas fecit in extremitate cortinæ quæ est in commissura secunda, oppositæ erant ansæ una ad alteram. Fecit quoque quinginta circulos aureos, & junxit cortinas unam ad alteram cum circulis, fuitq; tabernaculum unum.

VER. SAM. (a) Picturas

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

ثم نادي بهما وبسائر الحكماء الذين جعل الله فيهم الحكمة كل من راي رايه في التقدم الي الصنعة ليعمل فيها فقبضوا من قدام موسي جميع الرفيعة التي جاء بها بنو اسرايل لصنعة عمل القدس ليعمل منها وعاد القوم في ان ياتوه بما يسكون به في الغداة حي اتي جميع الحكماء الصانعين صنعة القدس كل امري منهم من فن صنعته التي يصنعونها فقالوا لموسي القوم مكثرون من ان ياتوا باقصل من كفاية عمل الصنعة التي امر الله بان يعمل فامر موسي فنودي بصوت في المعسكر قولا كل رجل وامراة لا ياتوا بشي بعد هذا من رفيعة القدس فامنع القوم من المجي بشي وكان فيما اتوا به كفاية لجميع الصنعة التي عملت منه وفضل فصنع كل حكيم من الصانع نفس المسكن عشر سقف من عشر مسرور واسماكون وارجوان وصبغ قرمز صورا صنعة حاذق صنعوها طول كل سقف ثمان وعشرين ذراعا في عرض اربع ادرع مساحه واحده لكل السقف وخيط خمس سقف الواحده الي الاخري وخمس سقف خيطها وجعل الواحده منها الي حاشية الاخري وعمل عرى اسماكون على حاشية السقف الواحده من طرف المخيطة وكذلك صنع بحاشية السقف المطرفه من المخيطة الثانيه صنع خمسين عروه في حاشية السقف الواحده وخمسين عروه في طرف السقف التي في المخيطة الثانيه متقابلات وعمل خمسين سطيه دهب ولفق السقف كل واحده منها الي الاخري بالسطايا فصار ذلك مسكنا واحدا

Deinde accersivit ambos cum omnibus sapientibus in quibus collocavit Deus sapientiam, & omnibus quibus sponte visum est ut accederent ad opus peragendum: et acceperunt à conspectu Musæ omnem oblationem quam attulerant filii Israil ad fabricam operis sanctuarii, ut construeretur ex ipsa. Et adhuc plebs afferebant ei quod liberaliter largiebantur, mane. Ita ut venirent omnes sapientes facientes opus sanctuarii, quilibet ex ipsis secundùm speciē artis suæ quam faciebat, Dicentque Musæ; Populus excedunt in afferendo plusquam requiritur ad complendū opus quod jussit Deus fieri. Præcepitque Musa, & indictus est voce per castra sermo. Nullus vir aut mulier afferat quicquam posthac ex oblatione sanctuarii. Et cohibuit se populus ab afferenda re ulla. Nam quod attulerant, fuit sufficiens omni operi quod factum est ex ipso, & superfuit. Fecit ergò quilibet in artibus ipsummet habitaculum decem cortinas de byssо retorta, et hyacintho, et purpura, & tinctura croci, Picturas artificio sagacissimi fecerunt eas. Longitudo cujuslibet cortinæ erat viginti & octo cubitorum, et latitudo quatuor cubitorum, unam mensuram habebant omnes cortinæ. Et consuit quinque cortinas unam cum altera, & quinque cortinas consuit, & posuit unum ex eis ad marginē alteri⁹. Et fecit ansas hyacinthi super marginem cortinæ uni⁹ ab extremitate illi⁹ quæ consuta erat: et sic fecit margini cortinæ positæ ad latus secundæ consutæ. Fecit quinquaginta ansas in ora cortinæ unius, & quinquaginta ansas in extremitate cortinæ quæ est in consuta secunda, sese respicientes. Et fecit quinquaginta orbiculos aurei, & copulavit cortinas unamquamque ex eis cum alia, orbiculis: & factum est illud, habitaculum unum.

כפר שמות : לו

undecim :tabernaculum ſuper *tentorio caprarum* cortinas fecit Et

14 וַיַּעַשׂ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן עַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה
,*cubito in* triginta unius cortinæ Longitudo .*ea* fecit cortinas

15 יְרִיעֹת עָשָׂה אֹתָם׃ אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה
una Menſura .unius cortinæ latitudo cubitorum quatuor &

וְאַרְבַּע אַמּוֹת רֹחַב הַיְרִיעָה הָאַחַת מִדָּה אַחַת
,ſeorſum cortinas quinque conjunxit Et .cortinis undecim

16 לַעֲשָׂתֵי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת׃ וַיְחַבֵּר אֶת־חָמֵשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד
ſuper quinquaginta laqueolos fecit Et .ſeorſum cortinas ſex &

17 וְאֶת־שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד׃ וַיַּעַשׂ לֻלְאֹת חֲמִשִּׁים עַל
fecit laqueolos quinquaginta &:cõjũctione in extremæ cortinæ *labio*

שְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצֹנָה בַּמְּחַבֶּרֶת וַחֲמִשִּׁים לֻלְאֹת עָשָׂה
æris uncinos fecit Et .ſecundæ *conjungentis* cortinæ *labio ſuper*

18 עַל־שְׂפַת הַיְרִיעָה הַחִבֹּרֶת הַשֵּׁנִית׃ וַיַּעַשׂ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת
fecit Et .*unum exiſtendum ad* ,*tentorium* conjungendum ad ,quinquaginta

חֲמִשִּׁים לְחַבֵּר אֶת־הָאֹהֶל לִהְיֹת אֶחָד׃ וַיַּעַשׂ
operimentum & ,rubricatis arietum pellibus tentorio operimentum

מִכְסֶה לָאֹהֶל עֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וּמִכְסֶה
tabernaculo tabulas fecit Et .*deſuper* taxorum pellibus

20 עֹרֹת תְּחָשִׁים מִלְמָעְלָה׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן
,tabulæ longitudo cubitorum Decem .ſtantes Sittim lignis

21 עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים׃ עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ
Duæ .unius tabulæ latitudo cubiti dimidii & ,cubiti &

22 וְאַמָּה וָחֵצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃ שְׁתֵּי
omnibus fecit ſic :*unam ad una incaſtraturæ* uni tabulæ *manus*

יָדוֹת לַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד מְשֻׁלָּבֹת אַחַת אֶל־אַחַת כֵּן עָשָׂה לְכָל
viginti ,tabernaculo tabulas fecit Et .tabernaculi tabulis

23 קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים
baſes quadraginta Et .*auſtrum* ad *meridiei angulum* ad tabulas

24 קְרָשִׁים לִפְאַת נֶגֶב תֵּימָנָה׃ וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי־
ſub baſes Duas .tabulis viginti ſub fecit argenti

כֶסֶף עָשָׂה תַּחַת עֶשְׂרִים הַקְּרָשִׁים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת
tabula ſub baſes duas & ,*ejus manibus* duabus una tabula

הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ
angulum ad ſecundæ tabernaculi *oſtæ* Et .*ejus manibus* duabus ,una

25 הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו׃ וְלִצֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית לִפְאַת
,argenteas earum baſes quadraginta Et .tabulas viginti fecit ,*aquilonis*

צָפוֹן עָשָׂה עֶשְׂרִים קְרָשִׁים׃ וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כֶּסֶף
tabula ſub baſes duas & ,una tabula ſub baſes duas

שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ
.tabulas ſex fecit ,*mare ad* tabernaculi lateribus Et .*una*

27 הָאֶחָד׃ וּלְיֶרְכְּתֵי הַמִּשְׁכָּן יָמָּה עָשָׂה שִׁשָּׁה קְרָשִׁם׃
.lateribus in tabernaculi *coſtis* fecit tabulas duas Et

28 וּשְׁנֵי קְרָשִׁים עָשָׂה לְמִקְצֹעֹת הַמִּשְׁכָּן בַּיַּרְכָתָיִם׃
,ejus caput ad *conſummatæ erunt* pariter & ,*infra ab* geminatæ fuerunt Et

29 וְהָיוּ תוֹאֲמִם מִלְּמַטָּה וְיַחְדָּו יִהְיוּ תַמִּים אֶל־רֹאשׁוֹ
.angulis duobus ipſis ambabus fecit ſic :unum annulum ad

אֶל־הַטַּבַּעַת הָאֶחָת כֵּן עָשָׂה לִשְׁנֵיהֶם לִשְׁנֵי הַמִּקְצֹעֹת׃
:baſes ſedecim ,argenteæ earum baſes & ,tabulæ octo fuerunt Et

30 וְהָיוּ שְׁמֹנָה קְרָשִׁים וְאַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שִׁשָּׁה עָשָׂר אֲדָנִים
.*una tabula* ſub *baſes* duæ *baſes* duæ

שְׁנֵי אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃

Verſio VULG. LAT.

14 Fecit & ſaga undecim de pilis caprarum ad operiendum
15 tectum tabernaculi. Unum ſagum in longitudine habebat cubitos triginta, & in latitudine cubitos quattuor : unius menſuræ erant omnia
16 ſaga. Quorum quinque junxit ſeorſum, & ſex alia ſeparatim. Fecítq; anſas quinquaginta in ora ſagi unius, & quinquaginta in ora ſagi alterius, ut ſibi invicem jungerentur. Et fibulas æneas quin-
18 quaginta, quibus necteretur tectum, ut unum pallium ex
19 omnibus ſagis fieret. Fecit & opertorium tabernaculi de pellibus arietum rubricatis : aliúdq; deſuper velamentum
20 de pellibus ianthinis. Fecit & tabulas tabernaculi de li-
21 gnis Setim ſtantes. Decem cubitorum erat longitudo tabulæ unius : & unum ac ſemis cubitum latitudo retine-
22 bat. Binæ incaſtraturæ erant per ſingulas tabulas, ut altera alteri jungeretur. Sic fecit in omnibus tabernaculi tabulis.
23 E quibus viginti ad plagam Meridianam erant contra
24 Auſtrum, Cum quadraginta baſibus argenteis. Duæ baſes ſub una tabula ponebantur ex utraque parte angulorum, ubi incaſtraturæ laterum in
25 angulis terminantur. Ad plagam quoque tabernaculi, quæ reſpicit ad Aquilonem, fecit
26 viginti tabulas, Cum quadraginta baſibus argenteis, duas baſes per ſingulas tabu-
27 las. Contra Occidentem verò, id eſt, ad eam partem tabernaculi, quæ mare reſpicit,
28 fecit ſex tabulas, Et duas alias per ſingulos angulos ta-
29 bernaculi retró. Quæ junctæ erant à deorſum uſque ſurſum, & in unam compaginem pariter ferebantur. Ita fecit ex utraque parte per an-
30 gulos : Ut octo eſſent ſimul tabulæ, & haberent baſes argenteas ſedecim, binas ſcilicet baſes ſub ſingulis tabulis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

(ξ) καὶ ἐποίησαν λογεῖον, ἔργον ὑφαλὸν (ο) ποικιλίᾳ, καὶ τὸ ἔργον τὸ ἐπωμίδος, ὁσὶν χρυσίν, καὶ ὑακίνθῳ, καὶ πορφύρᾳ, καὶ κοκκίνῳ διαγενησμένῳ, καὶ βύσσῳ κεκλωσμένης. τετράγωνον διπλοῦν ἐποίησαν τὸ λογεῖον· σπιθαμῆς τὸ (π) μῆκος, καὶ σπιθαμῆς τὸ (ρ) εὖρος διπλοῦν. καὶ ζωυφάνθη ἐν αὐτῷ ὕφασμα κεκάλιθον τεσσάρων. σίχος λίθων, Σάρδιον καὶ τοπάζιον καὶ Σμάραγδος, ὁ σίχος ὁ εἷς· καὶ ὁ σίχος ὁ δεύτερος, ἄνθραξ καὶ Σάπφιρος καὶ ἴασπις· καὶ ὁ σίχος ὁ τρίτος, λιγύριον καὶ ἀχάτης καὶ ἀμέθυστος· καὶ ὁ σίχος ὁ τέταρτος, χρυσόλιθος καὶ βηρύλλιον καὶ ὀνύχιον πεπεκυκλωμένα χρυσίῳ, καὶ ζωωδεδεμένα (σ) χρυσίῳ. καὶ οἱ λίθοι ἦσαν ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ (τ) δώδεκα, ἐκ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἐγγεγλυμμένα εἰς Σφραγίδας, ἕκας ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ ὀνόματος εἰς τὰς δώδεκα φυλάς. καὶ ἐποίησαν ὅπι τὸ λογεῖον (υ) κρωσὰς Συμπεπλεγμένας, ἔργον ἐμπλοκίς, ἐκ χρυσίου καθαροῦ. καὶ ἐποίησαν δύο ἀσπιδίσκας χρυσᾶς, καὶ δύο δακτυλίους (φ) χρυσοῦς· καὶ ἐπέθηκαν τοὺς δύο δακτυλίους τοὺς χρυσοῦς ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογείου. καὶ ἐπέθηκαν τὰ ἐμπλόκια ἐκ χρυσίου ὅτι(χ)τὰς δακτυλίους ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ λογείου· καὶ εἰς τὰς δύο Συμβολὰς τὰ δύο ἐμπλόκια· καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς δύο ἀσπιδίσκας· καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τοὺς ὤμους τὸ ἐπωμίδος ἐξεναντίας κατ' (ψ) πρόσωπον. καὶ ἐποίησε δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια ἐπ' ἄκρου τοῦ (ω) λογείου, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὑπιδίου τὸ ἐπωμίδος ἔσωθεν. καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' ἀμφοτέρας τοὺς ὤμους τὸ ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτοῦ, κατ' πρόσωπον καλὰ τὴ Συμβολὴν ἄνωθεν τὸ Ζωωφοῦς τῆς ἐπωμίδος.

Et fecerunt rationale, opus textile varietate, juxta opus ſuperhumeralis, ex auro, & hyacintho, & purpurâ, & cocco neto, & byſſo tortâ. Quadrangulum duplex fecerunt rationale : ſpithami longitudo : & ſpithami latitudo duplex. Et contexta ei in eo textura lapidaria quatuor ordinum. Ordo lapidum, ſardius, & topazius, & ſmaragdus, ordo unus : & ordo ſecundus, carbunculus, & ſapphirus, & iaſpis : & ordo tertius, ligurius, & achates, et amethyſtus : et ordo quartus, chryſolithus, et beryllus, et onychinus, circundati auro, et colligati auro. Et lapides erant ex nominibus filiorum Iſrael duodecim, ex nominibus eorum (i) exculpta in ſigillis, unuſquiſque ex ſuo ipſius nomine in duodecim tribus. Et fecerunt ſuper rationale catenulas complicatas, opus complicationis, ex auro puro. Et fecerunt duas aſpidiſcas (k) aureas, et duos annulos aureos : et impoſuerunt duos annulos aureos ad utraque principia rationalis : et impoſuerunt complicationes ex auro in (l) annulos ſuper utraſque partes rationalis : et in duas commiſſuras duas complicationes : (m) et impoſuerunt in duas aſpidiſcas : et impoſuerunt in duos humeros ſuperhumeralis ex adverſo ſecundùm faciem. Et fecerunt duos annulos aureos, et impoſuerunt ad duas alas (n) ſuper ſummitatem rationalis, et ad ſummitatem dorſi ipſius ſuperhumeralis ab intus. Et fecerunt duos annulos aureos, et impoſuerunt ad utroſque humeros ſuperhumeralis ab imo ej⁹, ſecundũ faciem ad commiſſurã deſuper contexturæ ſuperhumeralis.

MS.A. (ξ) ἐποίησαν τὸ λογεῖον, (ο) ποικιλίας, (π) μῆκος αὐτῦ, καὶ (ρ) εὖρος αὐτῦ διπλοῦν. (σ) ἐν χρυσίῳ. (τ) δώδεκα, καλὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐγγεγλυμμένα Σφραγίδας, (υ) κρωσὰς (φ) τοὺς χρυσοῦς· (χ) τοὺς δύο δακτυλίους (ψ) πρόσωπον αὐτῦ. καὶ (ω) λογείου, ἐπὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Præterea fecerunt cortinas ex pilis ad expandendum ſuper tabernaculum, undecim cortinas fecerunt eas. Longitudo cortinæ unius, triginta cubitorum : latitudo verò ejuſdem cortinæ, quatuor cubitorum : menſura una undecim cortinis. Et conjunxit quinque cortinas ſimul, & ſex cortinas ſimul. Fecítq; anſulas, quinquaginta anſulas ſuper labium cortinæ à latere commiſſuræ : & quinquaginta anſulas fecerunt ſuper labium cortinæ in comiſſura altera. Et fecerunt globulos æneos quinquaginta, ad componendum tabernaculum, ut fieret unum. Fecerunt quoque tegumenta tabernaculo ex pellibus arietum rubris, & tegmina pellium ſubnigri coloris deſuper. Fecerunt etiam aſſeres tabernaculo de ligno hebeni, ſtantes. Decem cubitorum longitudo aſſeris unius, cubiti cum dimidio cubiti, latitudo aſſeris unius. Duo cardines aſſeri uni, & duo cardines aſſeri alteri, æquales unus è regione alterius. Sic fecerũt omnibus aſſeribus tabernaculi. Et fecerunt aſſeres tabernaculo, viginti aſſeres ad latus venti Meridionalis. Et quadraginta fulcra argentea fecerunt ſub viginti aſſeribus, bina fulcra ſub aſſere uno pro binis cardinib⁹ ej⁹, et bina fulcra ſub aſſere uno pro binis cardinibus ej⁹, fecerũt. Et ad lat⁹ alterũ tabernaculi, nempe ad latus venti Septẽtrionalis, fecit viginti aſſeres. Et quadraginta fulcra argentea, gemina fulcra ſub aſſere uno, & gemina fulcra ſub aſſere altero. Et ad oras tabernaculi ab Occidente, fecerunt ſex aſſeres. Et duos aſſeres fecerunt angulo tabernaculi, in extremitatibus eorum, Fueruntque gemini ex parte inferiori, & capita eorum ſimul erumpebant ſuper annulum unum : ſic fecerunt ambobus in utroque angulo. Fuerunt igitur octo aſſeres, & fulcra eorum argentea ſexdecim : duo fulcra ſub aſſere uno, & duo fulcra ſub aſſere altero.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

14 וְעֵבֶד יְרִיעָן דְּמַעְזֵי לְפָרְסָא עַל־ מַשְׁכְּנָא חַדְסַר יְרִיעָן עֲבַד יְתְהֵין׃
15 אוֹרְכָּא דִּירִיעָתָא חֲדָא תְּלָתִין בַּאַמִּין וְאַרְבַּע אַמִּין פּוּתְיָא דִּירִיעָתָא חֲדָא מִשְׁחָתָא חֲדָא לְחַדְסַר עַסְרִי
16 יְרִיעָן׃ וְלַפֵּיף יַת חֲמֵשׁ יְרִיעָן לְחוֹד
17 יַת שִׁית יְרִיעָן לְחוֹד׃ וְעָבַד עַנְבִין חַמְשִׁין עַל סְפַרְתָּא דִּירִיעָתָא בְּסִטְרָא בֵּית לוּפֵי וְחַמְשִׁין עַנְבִין עָבַד עַל־ סְפַרְתָּא דִּירִיעָתָא דְּבֵית לוּפֵי תִּנְיָנָא׃
18 וְעָבַד פּוּרְפִּין דִּנְחָשׁ חַמְשִׁין לְלַפָּפָא
19 יַת מַשְׁכְּנָא לְמֶהֱוֵי חַד׃ וְעָבַד חוּפְיָא לְמַשְׁכְּנָא מַכְסְיָא דִּדְכָרֵי מְסַפְּקֵי וְחוּפְיָא דְּמַשְׁכֵּי דְּסַנְוָנָא מִלְּעֵילָא׃
20 וְעָבַד יַת דַּפֵּיהָ לְמַשְׁכְּנָא דְּאָעֵי שִׁטִּין
21 קַיְמִין׃ עֲסַר אַמִּין אוֹרְכָּא דְּדַפָּא וְאַמְתָא וּפְלַגוּת אַמְתָא פּוּתְיָא דְּדַפָּא
22 חַד׃ תַּרְעִין צִירִין לְדַפָּא חַד מְשַׁלְּבִין
23 חַד לְקִבְלָא חַד כֵּן עָבַד לְכָל דַּפֵּי מִשְׁכְּנָא׃ וְעָבַד יַת דַּפֵּיהָ לְמַשְׁכְּנָא
24 עֶסְרִין דַּפִּין לְרוּחַ עָבֵר דְּרוֹמָא׃ וְאַרְבְּעִין סַמְכִין דְּכַסְפָּא עָבַד תְּחוֹת עֶסְרִין דַּפִּין תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד לְתַרְעֵי צִירוֹהִי וּתְרֵין סַמְכִין
25 תְּחוֹת דַּפָּא חַד לְתַרְעֵי צִירוֹהִי׃ וּלְסִטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא לְרוּחַ צְפוֹנָא
26 עָבַד עֶסְרִין דַּפִּין׃ וְאַרְבְּעִין סַמְכֵיהוֹן דְּכַסְפָּא תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד
27 וּתְרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד׃ וּלְסִיפֵי מַשְׁכְּנָא מַעְרְבָּא עָבַד שִׁתָּא דַּפִּין׃
28 וְתַרְעִין דַּפִּין עָבַד לְזָוִיתָ מַשְׁכְּנָא
29 בְּסוֹפֵיהוֹן׃ וְהֲווֹ מְכוֹנִין מִלְּרַע וְכַחֲדָא הֲווֹ מְכוֹנִין בְּרֵישֵׁיהוֹן בְּעוּקְתָא חֲדָא כֵּן עָבַד לִתְרֵוֵיהוֹן
30 לִתְרֵתֵין זָוִיָן׃ וְהֲווֹ תְּמָנְיָא דַּפִּין וְסַמְכֵיהוֹן דְּכַסְפָּא שְׁתָּא עֲשַׂר סַמְכִין תְּרֵין סַמְכִין תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד׃

14 Fecítq; cortinas de pilis caprarũ,id extẽdedũ ſuper tabernaculũ : undecim cortinas fecit. Longitudo cortinæ unius triginta cubitorũ erat;& quatuor cubitorũ erat latitudo unius cortinæ : unius menſuræ erant undecim cortinæ. Et conjunxit quinq; cortinas ſeorſum : & ſex cortinas ſeorſũ.
17 Fecítq; anſas quinquaginta in ora cortinæ,in latere quo jungenda erat : & quinquaginta anſas fecit in ora cortinæ alterius, in loco quo jungẽda erat.
18 Fecítq; fibulas æneas quinquaginta: ut conjungeretur tabernaculum,ut eſſet unũ. Et fecit coopertorium tabernaculi, de pellibus arietum rubricatis : coopertoriumq; aliud de pellib⁹ hyacinthinis déſuper. Fecítq;,tabulas tabernaculi de lignis ſetim ſtantes. Decẽ cubitorum erat longitudo tabulæ : & cubiti & dimidii erat latitudo tabulæ unius. Duos cardines fecit in unaquaq; tabula; & duabus incaſtraturis erant conjunctæ, una cum alia : ſic fecit in omnibus tabulis tabernaculi. Et fecit tabulas tabernaculi,viginti ad latus meridianũ. Et quadraginta baſes argenteas fecit,ſub viginti tabulis: duæ baſes ſub tabula una, in duobus cardinibus ejus ; & duæ baſes ſub tabula alia, in duobus cardinibus ejus. Et in latere ſecundo tabernaculi, ad plagã ſeptentrionalẽ, fecit viginti tabulas. Et quadraginta baſes de argento : duæ baſes erant ſub tabula una ; & duæ baſes ſub alia tabula. Et in poſteriori parte occidentali tabernaculi fecit ſex tabulas. Et duas tabulas fecit in angulis tabernaculi extremis.Et erant conjunctæ ab inferiori parte : ſimulq; erant conjunctæ in capite ſuo,in annulo uno: ſic fecit in duobus angulis. Fuerúntq; octo tabulæ ; & baſes earum argenteæ,ſedecim baſes erant : binæ baſes ſub unaquaq; tabulâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 ** ז֝מ֗ש֣ ז֝ע֗ש֣ ד֝פ֗ש֣ ז֝ע֗ש֣ ו֝ע֗ש֣ ז֝ע֗ש֣ ב֝ע֗ש֣ ז֝ע֗ש֣ ו֝ע֗ש֣ ז֝ע֗ש֣ ו֝ע֗ש֣ ז֝ע֗ש֣ ו

כפר שמות: לז

tabernaculi cęte tabulis quinque ,Sittim lignis vectes fecit Et
31 וַיַּעַשׂ בְּרִיחֵי עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע־הַמִּשְׁכָּן
tabernaculi cęte tabulis vectes quinque Et .unius
32 הָאֶחָת: וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֶלַע־הַמִּשְׁכָּן
lateribus in tabernaculi tabulis vectes quinque Et .ſecundæ
הַשֵּׁנִית וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לַיַּרְכָתָיִם
medio in penetrandum ad medium vectem fecit Et .mare ad
33 יָמָּה: וַיַּעַשׂ אֶת־הַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן לִבְרֹחַ בְּתוֹךְ
fecit tabulas Et .extremum ad extremo ab ,tabularum
34 הַקְּרָשִׁים מִן־הַקָּצֶה אֶל־הַקָּצֶה: וְאֶת־הַקְּרָשִׁים צִפָּה
texit & :vectibus domos ,auro fecit earum anulos & ,auro
זָהָב וְאֶת־טַבְּעֹתָם עָשָׂה זָהָב בָּתִּים לַבְּרִיחִם וַיְצַף אֶת־
,purpura &,hyacintho velum fecit Et .auro vectes
35 הַבְּרִיחִם זָהָב: וַיַּעַשׂ אֶת־הַפָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
illud fecit cogitatis opere :retorta byſſo & ,cocci vermiculo &
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֶׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אֹתָהּ
eas texit & ,Sittim columnas quatuor ei fecit Et .Cherubim
כְּרֻבִים: וַיַּעַשׂ לָהּ אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּים וַיְצַף־
36 fecit Et .argenti baſes quatuor eis fudit Et. auri earũ capitella ,auro
זָהָב וְוִיהֶם זָהָב וַיִּצֹק לָהֶם אַרְבָּעָה אַדְנֵי־כָסֶף: וַיַּעַשׂ
vermiculo & ,purpura & ,hyacintho tabernaculi oſtium ad tectum
מָסָךְ לְפֶתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
,quinque ejus columnas Et .recamantis opere ,retorta byſſo & ,cocci
37 שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה רֹקֵם: וְאֶת־עַמּוּדָיו חֲמִשָּׁה
earum baſes & ,aureæ earũ cimiſuræ &:earum capita texit &,earum uncinos &
וְאֶת־וִיהֶם וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וְחִשְׁקֵיהֶם זָהָב וַאדְנֵיהֶם
.æreæ quinque
38 חֲמִשָּׁה נְחֹשֶׁת:

CAP. XXXVII. לח

,duorum cubitorum :Sittim lignis arcam Beſalel fecit Et
1 וַיַּעַשׂ בְּצַלְאֵל אֶת־הָאָרֹן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם
,cubiti & ,ejus latitudo dimidii & ,cubiti & ,ejus longitudo dimidii &
וְחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וְחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה
:extra ab & ,domo à mundo auro eam texit Et.ejus ſtaturadi midii &
2 וְחֵצִי קֹמָתוֹ: וַיְצַפֵּהוּ זָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ
,auri anulos quatuor illi fudit Et .circum auri coronam ei fecit &
3 וַיַּעַשׂ לוֹ זֵר זָהָב סָבִיב: וַיִּצֹק לוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב
,una ejus coſta ſuper anulos duos & ,ejus angulis quatuor ſuper
עַל אַרְבַּע פְּעָמֹתָיו וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הָאֶחָת
lignorum vectes fecit Et .ſecundo ipſius latere ſuper anulos duos &
4 וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הַשֵּׁנִית: וַיַּעַשׂ בַּדֵּי עֲצֵי
ſuper anulos in vectes introduxit Et .auro eos texit & ,Sittim
5 שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם זָהָב: וַיָּבֵא אֶת־הַבַּדִּים בְּטַבְּעֹת עַל
auro propitiatoriũ fecit Et .arcam portandum ad ,arcæ coſtis
6 צַלְעֹת הָאָרֹן לָשֵׂאת אֶת־הָאָרֹן: וַיַּעַשׂ כַּפֹּרֶת זָהָב
dimidii & ,cubiti & ,ejus longitudo dimidii &,cubitorum duorũ :mundo
טָהוֹר אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכָּהּ וְאַמָּה וָחֵצִי
eos fecit ductili :auro Cherubim duos fecit Et.ejus latitudo
7 רָחְבָּהּ: וַיַּעַשׂ שְׁנֵי כְרֻבִים זָהָב מִקְשָׁה עָשָׂה אֹתָם
.propitiatorii extremitatib⁹ duabus à
מִשְׁנֵי קְצוֹת הַכַּפֹּרֶת:

EXODUS. Versio VULG. LAT.

31 Fecit & vectes de lignis Setim, quinque ad continendas tabulas unius lateris tabernaculi, Et quinque alios ad alterius lateris coaptandas tabulas: & extra hos,quinque alios vectes ad Occidentalem plagam tabernaculi contra
32 mare. Fecit quoque vectem alium,qui per medias tabulas ab angulo uſque ad angulum
33 perveniret. Ipſa autem tabulata deauravit,fuſis baſibus eorum argenteis. Et circulos eorum fecit aureos, per quos vectes induci poſſent : quos & ipſos laminis aureis operuit. Fecit & velum de hyacintho, & purpurâ, vermiculo,ac byſſo retortâ,opere polymitario, variũ atque diſtinctum. Et quattuor columnas
36 de lignis Setim,quas cum capitibus deauravit, fuſis baſibus earum argenteis. Fecit & tentoriũ in introitu tabernaculi ex hyacintho, purpurâ, vermiculo,byſſóq; retortâ,opere plumarii. Et columnas
37 quinque cum capitibus ſuis, quas operuit auro, baſſéſq; earum fudit æneas.

CAP. XXXVII.

1 FEcit autem Beſeleel & arcam de lignis Setim, habentẽ duos ſemis cubitos in longitudine, & cubitum ac ſemiſſem in latitudine, altitudo quoque unius cubiti fuit & dimidii : veſtivítque eam auro puriſſimo intus ac foris.
2 Et fecit illi coronam auream
3 per gyrum,Conflans quattuor annulos aureos per quattuor angulos ejus : duos annulos in latere uno, & duos in alte-
4 ro. Vectes quoque fecit de lignis Setim,quos veſtivit auro,
5 Et quos miſit in annulos, qui erant in lateribus arcæ ad
6 portandum eam.Fecit & propitiatorium, id eſt, oraculum, de auro mundiſſimo, duorum cubitorum & dimidii in longitudine,& cubiti ac ſemis in
7 latitudine.Duos etiam Cherubi ex auro ductili,quos poſuit ex utraq; parte propitiatorii.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

καὶ ζωώσφιγξε τὸ λογεῖον ἀπὸ τ δακτυλίων τ ἐπ' ἀυτῆ εἰς τοὺ δακτυλίους τ ἐπωμίδ, ζωεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθ, συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τ ἐπωμίδ, ἵνα μὴ χάνᾳ τὸ λογεῖον ἀπὸ τ ἐπωμίδ, καθὰ συνέταξε κύρι τῷ Μωυσῆ. καὶ ἐποίησε τὸν ὑποδύτ ὑπὸ τ ἐπωμίδα, ἔργον ὑφαντὸν, ὅλον ὑακίνθιον. τὸ ὑποδύτιον τὸ ὑποδύτ ἐν τῷ μέσῳ διῳφασμένον (α) συμπλεκτὸν, ὥαν ἔχον κύκλῳ τὸ ὑποδύτιον (β) ἀδιάλυτον. καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τὰ λώματ τ ὑποδύτ κάτωθεν ὡς ἐξανθούσης ῥόας ῥοΐσκοις, ἐξ ὑακίνθ, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσ κεκλωσμένης. καὶ ἐποίησαν κώδωνας χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν τοὺς κώδωνας ἐπὶ τὸ λῶμα τ ὑποδύτ κύκλῳ ἀνὰ μέσον τῶν ῥοΐσκων· κώδων χρυσοῦς καὶ ῥοΐσκος (γ) ἐπὶ τὸ λῶμα τ ὑποδύτ κύκλῳ, εἰς τὸ λειτουργεῖν, καθὰ συνέταξε κύρι τῷ Μωυσῆ. καὶ ἐποίησαν χιτῶνας βυσσίνους, ἔργον ὑφαντὸν, Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτ, καὶ τὰς κιδάρεις ἐκ βύσσ, καὶ τ μίτραν ἐκ βύσσ, (δ) καὶ τὰ περισκελῆ ἐκ βύσσ κεκλωσμένης, καὶ τὰς ζώνας αὐτῶν ἐκ βύσσ, καὶ ὑακίνθ, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, ἔργον ποικιλτ, ὃν τρόπον συνέταξε κύρι τῷ Μωυσῆ. καὶ ἐποίησαν τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν, ἀφόρισμα τ ἁγίου, χρυσίου καθαροῦ. καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτῷ (ε) γράμματα ἐκλεπτυσμένα Ϛοεγίδ, Ἁγίασμα κυρίῳ. καὶ ἐπίθηκαν ἐπὶ τὸ λῶμα ὑακίνθινον, ὥστε ἐπικεῖσθαι ἐπὶ τὴν μίτραν ἄνωθεν, ὃν τρόπον ζωέταξε κύρι τῷ Μωυσῆ.

MS.A. (α) συνπλεκτὸν, ὥιαν (β) διάλυτον. (γ) ἐπὶ τὸ λῶμα (δ) καὶ περισκελῆ (ε) τὰ γράμματα

ΚΕΦ. λζ'.

Καὶ ἐποίησαν τὴν σκλωῆ δέκα αὐλαίας· ὀκτὼ καὶ εἴκοσι (α) πήχεων μῆκ τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς, τὸ αὐτὸ (β) ἦν πάσαις·

MS A. (α) πηχῶν (γ) ἦ τᾶσαι·

Et conſtrinxit rationale ab annulis qui ſuper ipſum, ad annulos ſuperhumeralis continentes ex hyacintho complicatos ad contexturam ſuperhumeralis, ut non diffluat rationale à ſuperhumerali, ſicut præcepit Dominus Moyſi. Et fecerunt ſubuculam ſub ſuperhumerali, opus textile totum hyacinthinum. Periſtomium autem ſubuculæ in medio pertextum complicatum, ovam habens in circuitu, periſtomium indiſſolubile. Et fecerunt ſuper marginem ſubuculæ ab imo, quaſi flo-centis mali punici corymbos ex hyacintho, & purpurâ, & cocco neto, & byſſo tortâ. Et fecerunt tintinnabula aurea: & impoſuerunt tintinnabula ad marginem ſubuculæ in circuitu inter mala punica: tintinnabulum aureum, & malum punicum ſuper marginem ſubuculæ in circuitu,ad miniſtrandum, ſicut conſtituit Dominus Moyſi. Et fecerunt tunicas byſſinas, opus textile, Aaron, & filiis ejus, & cidaras ex byſſo, & mitram ex byſſo, & feminalia ex byſſo torta, & zonas eorum ex byſſo, & hyacintho, & purpurâ, & cocco neto, opus variatoris, quemadmodum præcepit Dominus Moyſi. Et fecerunt laminam auream, ſeparationem ſanctitatis, auri puri. Et ſcripſit ſuper eam literas ſignatas ſigillo, Sanctificationem Domino. Et impoſuerunt (o) ſuper marginem hyacinthinũ, ut ſupercaderet ſuper mitrã deſuper, quemadmodũ præcepit Dominꝰ Moyſi.

CAP. XXXVII.

ET fecerunt tabernaculo decem aulæa : octo & viginti cubitorum longitudo aulæi unius : eadem erat omnibus:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Fecerunt etiã vectes de ligno hebeni:quinq; 31
pro aſſeribus lateris unius tabernaculi. Et 32
quinq; vectes pro aſſeribus alterius lateris tabernaculi,& quinque vectes pro aſſeribus tabernaculi ad margines eorũ ab Occidente. Et fecerunt vectem medium ad transfodiendos aſſeres ab hoc latere ad illud. Aſſeres autem obduxit auro, & annulos eorum fecerunt aureos locum vectibus : ipſóſq; vectes obduxit auro. Præterea fecerunt tegumentũ 35
ex flavo ſerico,& purpura, & tinctura coccinea, & byſſo tortâ ,opere artificis elaboratum fuit, *imaginibus repræſentantibus* Cherubim. Fecítq; ei quatuor columnas hebeni : 36
& obduxit eas auro : & capitella earum auro : & fecerunt eis quatuor fulcra argentea. Fecit quoque velum oſtio tabernaculi ex fla- 37
vo ſerico, & purpura, & tinctura coccinea, & byſſo tortâ, opere imaginum. Columnas 38
ejus quinque, & linimenta capitum illarum, & linimentum ipſarum ex auro : & fulcra earum quinque ex ære.

CAP. XXXVII.

FEcit quoq; Baſſiel arcã de ligno hebeni, 1
cujus longitudo erat duorũ cubitorum cum dimidio,& cubiti cũ dimidio latitudo ejus, & cubiti cum dimidio altitudo ejus. Texitq; 2
eam auro puro intus & foris ,fecitq; ei coronam auream per ambitum. Et conflavit illi 3
quatuor annulos aureos ſuper quatuor angulos ejus :duos annulos ſuper latus ejus unum. & duos annulos ſuper latus ejus alterum. Fe- 4
cit etiam vectes de ligno hebeni ,& texit eos auro. Et immiſit vectes in annulos in laterib⁹ 5
arcæ,ad portandum arcam. Fecítq; propitiatoriũ ex auro puro, longitudine duorũ cubitorũ cum dimidio,& cubiti cum dimidio latitudine. Fecit quoq; duos Che- 7
rubim ex auro, fuſiles fecit eos, in duob⁹ laterib⁹ propitiatorii.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

31 וְעָבַד עֲבֵרֵי דְאָעֵי שִׁטִּין חַמְשָׁא לְדַפֵּי
32 סְטַר מַשְׁכְּנָא חַד: וְחַמְשָׁא עֲבֵרִין
לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא וְחַמְשָׁא
עֲבֵרִין לְדַפֵּי מַשְׁכְּנָא לְסוֹפֵהוֹן
33 מַעֲרְבָא: וְעָבַד יָת עֲבֵרָא מְצִיעָאָה
לְאַעְבָּרָא בְּנָו דַּפֵּיָא מִן סְיָפֵי לְסְיָפֵי:
34 וְיָת דַּפֵּיָא חַפָּא דַּהֲבָא וְיָת
עוֹקְתְהוֹן עָבַד דַּהֲבָא אַתָּרִין
לְעַבְּרַיָּא וְחַפָּא יָת עַבְּרַיָּא דַּהֲבָא:
35 וְעָבַד יָת פָּרוֹכְתָּא דְתִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא
וְצִבְעָא וְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד אוּמָן
36 עָבַד יָתַהּ צוּרַת כְּרוּבִין: וְעָבַד לָהּ
אַרְבְּעָא עַמּוּדֵי שִׁטִּין וְחַפָּנִין דַּהֲבָא
וְיָהִין דַּהֲבָא וְאָתִיךְ לְהוֹן אַרְבְּעָא
37 סַמְכִין דִּכְסַף: וְעָבַד פָּרְסָא לְתָרַע
מַשְׁכְּנָא תִּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא וְהוֹרִי
38 וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד צָיוּר: וְיָת עַמּוּדוֹהִי
חַמְשָׁא וְיָת־וְיָהִין וְחַפֵּי רֵישֵׁיהוֹן
וְכִבּוּשֵׁיהוֹן דַּהֲבָא וְסַמְכֵיהוֹן חַמְשָׁא
דְנְחָשָׁא: לז

1 וְעָבַד בְּצַלְאֵל יָת־אֲרוֹנָא דְאָעֵי שִׁטִּין
תַּרְתִּין אַמִּין וּפַלְגָא אוֹרְכֵיהּ וְאַמְתָא
וּפַלְגָא פּוּתְיֵהּ וְאַמְתָא וּפַלְגָא
2 רוּמֵיהּ: וְחַפֵּהִי דַּהֲבָ דְכִי מִגָּיו וּמִבָּרָא
3 וְעָבַד לֵיהּ זֵיר דְּדַהֲבָ סְחוֹר־סְחוֹר:
וְאָתִיךְ לֵיהּ אַרְבַּע עוֹקָן דַּהֲבָ עַל־
אַרְבַּע זְוָיְתֵיהּ וְתַרְתִּין עוֹקָן עַל־
סְטַרֵיהּ חַד וְתַרְתִּין עוֹקָן עַל סְטַרֵיהּ
4 תִּנְיָנָא: וְעָבַד אַרְיְחֵי דְאָעֵי שִׁטִּין
5 וְחַפָּא יָתְהוֹן דַּהֲבָא: וְאָעַל יָת־
אַרְיְחֵיָא בְּעוֹקָתָא עַל סְטַרֵי דַּאֲרוֹנָא
לְמִטַּל יָת־אֲרוֹנָא: וְעָבַד כַּפּוּרְתָּא
6 דְּדַהֲבָ דְכִי תַּרְתִּין־אַמִּין וּפַלְגָא
אוֹרְכָהּ וְאַמְתָא וּפַלְגָא פּוּתְיֵהּ: וְעָבַד
7 תְּרֵין כְּרוּבִין דְּדַהֲבָ גְּנִיד עֲבַד יְתְהוֹן
מִתְּרֵין סְטַרֵי כַּפּוּרְתָּא:

Et fecit quinq; vectes de lignis ſetim, ad continendas tabulas unius lateris tabernaculi. Et quinq; vectes fecit ad continendas tabulas alterius lateris tabernaculi: & quinq; vectes fecit ad continendas tabulas partis poſterioris tabernaculi, ad occidentem. Et fecit vectē medium; ut mitteretur per medias tabulas, à ſummo uſq; ad ſummum. Tabuláſque cooperuit auro, & annulos earum fecit ex auro, ut eſſent loca vectibus: vectes quoq; cooperuit auro. Fecitque velũ, de hyacintho & purpurâ, & coccino, & byſſo retortâ: opere artificis fecit illud, cũ figuris Cherubim. Et fecit ei quatuor columnas de lignis ſetim; & cooperuit eas auro, & capita earũ erãt ex auro: & fudit eis quatuor baſes de argento. Fecitq; tentoriũ in oſtio tabernaculi; de hyacintho et purpura, et coccino, & byſſo retorta: opere polymitarii. Et columnæ ejus quinq; cum capitib⁹ ſuis: & cooperuit capita earum & cælaturas earum auro: baſéſq; earum fecit quinq; ex ære.

CAP. XXXVII.

1 ET fecit Beſeleel arcam de lignis ſetim: duorum cubitorum & dimidii erat longitudo ejus, & latitudo ejus cubiti & dimidii; & altitudo
2 cubiti & dimidii. Et cooperuit eam auro mundiſſimo, intus & foris: fecítq; illi circulũ
3 aureũ per circuitũ. Et fudit ei quatuor annulos aureos, ſuper quatuor angulos ej⁹: duo annuli in latere uno, & duo annuli in latere altero. Et fecit
4 vectes de lignis ſetim: & cooperuit eos auro. Et induxit vectes per annulos, qui erãt in latérib⁹ arcæ, ad portandũ arcã.
6 Fecitq; propitiatoriũ ex auro mundiſſimo: duorũ cubitorum & dimidii erat longitudo ej⁹; & latitudo cubiti & dimidii.
7 Fecitq; duos Cherubim de auro: *ductiles* fecit eos ex duobus lateribus propitiatorii.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

31 ** צחמש בריחי לצלע המשכן האחד וחמשה בריחי לצלע המשכן השני וחמשה בריחי לצלע המשכן לירכתים ימה:
32 * צחמש הבריח התיכן בתוך הקרשים מבריח מקצה אל קצה:
33 צחמש ויצף את הקרשים זהב ואת טבעתיהם עשה זהב בתים לבריחם ויצף את הבריחם זהב:
34 * צחמש ויעש את הפרכת תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר מעשה חשב עשה אתה כרבים:
35 ** צחמש ויעש לה ארבעה עמודי שטים ויצף אתם זהב וויהם זהב ויצק להם ארבע אדני כסף:
36 * צחמש ויעש מסך לפתח האהל תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר מעשה רקם:
37 צחמש וחמשת עמודיהם ויצף ראשיהם וחשקיהם זהב וחמשת אדניהם נחשת:
38 ** צחמש ויעש את ארון עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו:
1 * צחמש ויצפהו זהב טהור מבית ומחוץ ויעש עליו זר זהב סביב:
2 ** צחמש ויצק לו ארבע טבעות זהב על ארבע פעמתיו ושתי טבעות על צלעו האחד ושתי טבעות על צלעו השני:
3 צחמש ויעש בדי עצי שטים ויצף אתם זהב:
4 * צחמש ויבא את הבדים בטבעות על צלעות הארון לשאת את הארון בהם:
5 ** צחמש ויעש כפרת זהב טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה:
6 צחמש ויעש שני כרבים זהב מקשה עשה אתם מן שני קצות הכפרת:
7 צחמש עשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה מן הכפרת עשה את הכרבים על שני קצותיה:

VERSIO SAMARITANA.

31 ** צחמש ויעש בדי עצי שטים ויצף אתם זהב:
32 * צחמש ויבא את הבדים בטבעות על צלעות הארון לשאת את הארון בהם:
33 צחמש ויעש כפרת זהב טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה:
34 * צחמש ויעש שני כרבים זהב מקשה עשה אתם מן שני קצות הכפרת:
35 ** צחמש עשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה מן הכפרת עשה את הכרבים על שני קצותיה:
36 * צחמש ויעש את השלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קומתו:
37 צחמש ויצף אתו זהב טהור ויעש לו זר זהב סביב:
38 * צחמש ויעש לו מסגרת טפח סביב ויעש זר זהב למסגרתו סביב:
1 ** צחמש ויצק לו ארבע טבעות זהב ויתן את הטבעות על ארבע הפאות אשר לארבע רגליו:
2 צחמש לעמת המסגרת היו הטבעות בתים לבדים לשאת את השלחן:
3 צחמש ויעש את הבדים עצי שטים ויצף אתם זהב לשאת בהם את השלחן:
4 * צחמש ויעש את כליו אשר עליו ואת קשותיו ואת מנקיותיו ואת מזרקותיו אשר יסך בהם זהב טהור עשה אתם:
5 ** צחמש ויעש את המנורה זהב טהור מקשה עשה את המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה היו:
6 צחמש ושבעה נרותיה ומלקחיה ומחתותיה זהב טהור:
7 * צחמש ככר זהב טהור עשה אתה ואת כל כליה:

CAP. XXXVII.

1 DEinde fecit Beſeleel arcam de lignis Setim; duorum cubitorum cum dimidio longitudinem ejus, & cubiti cum dimidio latitudinem ejus, cubiti quoque cum dimidio altitudinem ejus. Et
2 texit eam auro puro, intus & exterius texit eam; fecitque ei coronam auream in circuitu. Fuditque
3 ei quatuor annulos aureos ſuper quatuor angulos ejus; & duos annulos ſuper latus ejus ſecundùm. Fecit etiam
4 vectes de lignis Setim, et texit eos auro. Et immiſit vectes in
5 annulos ſuper latera arcæ, ut cum iis arca deferretur. Fecit
6 præterea propitiatorium ex auro puro: duorum cubitorum cum dimidio longitudinem ejus. Fecit quoque duos
7 Cherubim ex auro ductili: fecit eos duabus extremitatibus propitiatorii.

VER. SAM. (c) pro locis vectibus (d) Picturas

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Fecerunt quoq; vectes quinque de lignis Setim aſſeribus ex parte una tabernaculi. Et 31
quinque vectes aſſeribus ex parte ſecunda tabernaculi; 32
& quinque vectes aſſeribus ex parte tabernaculi verſus latera Occidentalia. Fe- 33
cerq; vectem intermediũ qui penetrabat per medium aſſerum ab extremo ad extremũ. Aſſeres autem texit auro, & 34
annulos eorum fecit aureos (c) qui aſſeribus inferendis inſerviebant, texitq; vectes auro. Fecit quoque velum ex 35
hyacintho, et purpura, et cocco dibapho, et byſſo retortâ; cum eo fecit (d) Cherubim operis plumarii. Et fecit ei quatuor 36
columnas Setim, quas texit auro; & uncinos eorum aureos, quibus conſtixit quatuor baſis argenteas. Et fecit au- 37
læum ad portam tabernaculi ex hyacintho, et purpura, & cocco bis tincto, & byſſo retortâ, opus acu-pictoris. Co- 38
lumnas ejus quinque, et uncinos earum, texitq; auro capita earum, & circus earum; baſes verò earum quinque æreas.

CAP. XXXVII.

Deinde fecit Beſeleel arcam de lignis Setim; 1
duorum cubitorum cum dimidio longitudinem ejus, & cubiti cum dimidio latitudinem ejus, cubiti quoque cum dimidio altitudinem ejus. Et 2
texit eam auro puro, intus & exterius texit eam; fecitque ei coronam auream in circuitu. Fuditque 3
ei quatuor annulos aureos ſuper quatuor angulos ejus; & duos annulos ſuper latus ejus ſecundùm. Fecit etiam 4
vectes de lignis Setim, et texit eos auro. Et immiſit vectes in 5
annulos ſuper latera arcæ, ut cum iis arca deferretur. Fecit 6
præterea propitiatorium ex auro puro: duorum cubitorum cum dimidio longitudinem ejus. Fecit quoque duos 7
Cherubim ex auro ductili: fecit eos duabus extremitatibus propitiatorii.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * وَعَمِلَ عَوَارِضَ مِنْ حَسَبِ ٱلسَّنْطِ. خَمْسَ عَوَارِضَ لِتَخَاتِ جَانِبِ ٱلْمَسْكَنِ ٱلْوَاحِدِ وَخَمْسًا لِتَخَاتِ
32 جَانِبِ ٱلْمَسْكَنِ ٱلثَّانِي * وَخَمْسَ عَوَارِضَ لِتَخَاتِ ٱلْمَسْكَنِ ٱلَّذِي فِي ٱلْمَوْخِرِ غَرْبًا * وَعَمِلَ ٱلْعَارِضَةَ
33 ٱلْوَسْطِي عَارِضَةً فِي وَسَطِ ٱلتَّخَاتِ مِنَ ٱلطَّرَفِ إِلَى ٱلطَّرَفِ * وَغَشَّى ٱلتَّخَاتِ بِٱلذَّهَبِ * وَعَمِلَ حَلَقَهَا
34 مِنَ ٱلذَّهَبِ مَوَاضِعَ ٱلْعَوَارِضِ وَغَشَّى ٱلْعَوَارِضَ بِٱلذَّهَبِ * وَعَمِلَ ٱلْحَجَلَةَ مِنْ أَسْمَاكُونَ وَأُرْجُوَانٍ
35 وَصِبْغِ قِرْمِزٍ وَعِسْرٍ مَسْرُورٍ * صَنْعَةَ حَاذِقٍ صَنَعَهَا صُوَرًا * وَعَمِلَ لَهَا أَرْبَعَةَ أَعْمِدَةٍ مِنْ حَسَبِ ٱلسَّنْطِ
36 وَغَشَّاهُنَّ بِٱلذَّهَبِ * وَعَمِلَ رَوَافِيَهُنَّ مِنْ ذَهَبٍ * وَصَاغَ لَهُنَّ أَرْبَعَ قَوَاعِدِ فِضَّةٍ * وَعَمِلَ سِتْرَ ٱلْبَابِ
37 ٱلْخِبَاءِ مِنْ أَسْمَاكُونَ وَأُرْجُوَانٍ وَصِبْغِ قِرْمِزٍ وَعِسْرٍ مَسْرُورٍ وَعَمَلِ رَقَّامٍ * وَجَعَلَ أَعْمِدَتَهُ خَمْسَةً
38 وَجَعَلَ رَوَافِيَهَا وَعَسِيبَهَا رُؤُوسَهَا وَطَلْيَهَا مِنَ ٱلذَّهَبِ * وَخَمْسَ قَوَاعِدِهَا مِنْ نُحَاسٍ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلسَّابِعُ وَٱلثَّلَاثُونَ *

1 * وَعَمِلَ بَصْلَئِيلُ ٱلصُّنْدُوقَ مِنْ حَسَبِ ٱلسَّنْطِ *
2 وَجَعَلَ ذِرَاعَيْنِ وَنِصْفًا طُولَهُ * وَذِرَاعًا وَنِصْفًا عَرْضَهُ * وَذِرَاعًا وَنِصْفًا سَمْكَهُ * وَغَشَّاهُ بِذَهَبٍ خَالِصٍ
3 مِنْ دَاخِلٍ وَخَارِجٍ * وَعَمِلَ لَهُ رَيْجَ ذَهَبٍ دَائِرًا * وَصَاغَ لَهُ أَرْبَعَ حَلَقَاتٍ مِنْ ذَهَبٍ عَلَى أَرْبَعَةِ
4 أَرْكَانِهِ * وَجَعَلَ كَلَّيْ حَلْقَتَيْنِ مِنْ جِهَتِهِ ٱلْوَاحِدَةِ * وَكَلَّيْ حَلْقَتَيْنِ مِنْ جِهَتِهِ ٱلْأُخْرَى * وَعَمِلَ
5 دَهُوفَ حَسَبِ سَنْطٍ * وَغَشَّاهَا بِٱلذَّهَبِ * وَأَدْخَلَ ٱلدَّهُوفَ فِي ٱلْحَلَقِ عَلَى جَانِبَيِ ٱلصُّنْدُوقِ لِحَمْلِ
6 ٱلتَّابُوتِ بِهَا * وَجَعَلَ ٱلْغِشَاءَ مِنْ ذَهَبٍ خَالِصٍ * طُولُهُ ذِرَاعَانِ وَنِصْفٌ * وَعَرْضُهُ ذِرَاعٌ وَنِصْفٌ *
7 * وَعَمِلَ صُورَيْنِ مِنْ ذَهَبٍ * مُصْمَتَيْنِ عَمِلَهُمَا فِي طَرَفَيِ ٱلْغِشَاءِ *

Et fecit tranſverſa ex ligno Santo, quinque tranſverſa pro tabulis lateris habitaculi unius, & quinque pro tabulis lateris ſecundi habitaculi. Et quinque tranſverſa pro tabulis habitaculi quæ ſunt in poſteriori parte ad Occidentem. Et fecit tranſverſum medium trajectũ per medium tabularum ab extremitate ad extremitatem. Et cooperuit tabulas auro, & fecit anſas ejus ex auro, loca tranſverſis, & cooperuit tranſverſa auro. Et fecit velũ ex hyacintho, & purpura, & tinctura croci, & byſſo retortâ, opere ſagaciſſimi fecit illud, Figuras. Et fecit ei quatuor columnas ex ligno Santo, & cooperuit eas auro, Et fecit capitella earum ex auro, et fudit eis quatuor baſes aureas: et fecit velum oſtio tabernaculi ex hyacintho, & purpura, & tinctura croci, & byſſo retortâ, & quidem opere Phrygio. Et fecit columnas ejus quinque, & fecit capitella earum, & linimentum capitum earum ex auro, et quinque baſes earum ex ære.

CAP. XXXVII.

Et fecit Baſtail arcam ex ligno, Santo, et conſtituit duorum cubitorũ longitudinem ejus, & cubiti ac dimidii latitudinem ejus, et cubiti ac dimidii craſſitiem ejus. Et cooperuit eam auro puriſſimo intus & foris, & fecit ei coronam auream per circuitum. Et conflavit ei quatuor anſulas ex auro ſuper quatuor angulos ejus, et poſuit binas anſulas ex una parte unius, & binas anſulas ex altera parte. Et fecit vectes ex ligno Santo, et cooperuit eos auro: Et immiſit vectes in anſas ſuper utrumque latus arcæ ad geſtandum iis tabernaculum. Et fecit o erimentum ex auro puriſſimo, habens longitudinem duorum cubitorum & dimidii, et latitudinem unius cubiti et dimidii. Et fecit duas Figuras ex auro, vacuas fecit eas in ambabus extremitatibus operimenti.

ספר שמות : לז

ginde extremo ab *unum* Cherub & ,hinc extremo ab unum Cherub

8 כְּרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה וְכְרוּב־אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה
.ejus extremitatibus duabus à Cherubim fecit ,propitiatorio à

מִן־הַכַּפֹּרֶת עָשָׂה אֶת־הַכְּרֻבִים מִשְּׁנֵי קְצוֹתָיו׃
suis alis *in* tegentes ,supernè alas extendentes Cherubim erant Et

9 וַיִּהְיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בִּכְנָפֵיהֶם
propitiatorium Ad *suum fratrem ad vir* eorum facies &,propitiatorii *super*

עַל־הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל־אָחִיו אֶל־הַכַּפֹּרֶת
:Sittim lignis mensam fecit Et .Cherubim facies erant

10 וַיַּעַשׂ אֶת־הַשֻּׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים
cubiti & ,ejus latitudo cubiti & ,ejus longitudo duorum cubitorum

אַמָּתַיִם אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ וְאַמָּה
coronam ei fecit & ,mundo auro eam texit Et .ejus *statura* dimidii &

11 וְחֲצִי קֹמָתוֹ׃ וַיְצַף אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וַיַּעַשׂ לוֹ זֵר
fecit & ,circum palmi clausuram ei fecit Et .circum auream

זָהָב סָבִיב׃ וַיַּעַשׂ לוֹ מִסְגֶּרֶת טֹפַח סָבִיב וַיַּעַשׂ
anulos quatuor ei fudit Et .circum ipsius clausuræ auri coronam

12 זֵר־זָהָב לְמִסְגַּרְתּוֹ סָבִיב׃ וַיִּצֹק לוֹ אַרְבַּע טַבָּעֹת
quatuor qui ,angulis quatuor super anulos *dedit* & ,auri

זָהָב וַיִּתֵּן אֶת־הַטַּבָּעֹת עַל אַרְבַּע הַפָּאֹת אֲשֶׁר לְאַרְבַּע
vectibus *domus* ,anuli erant clausuræ regione E .ejus pedibus

רַגְלָיו׃ לְעֻמַּת הַמִּסְגֶּרֶת הָיוּ הַטַּבָּעֹת בָּתִּים לַבַּדִּים
:Sittim lignis vectes fecit Et .mensam portandum ad

14 לָשֵׂאת אֶת־הַשֻּׁלְחָן׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים
fecit Et .mensam portandum ad auro eos texit &

15 וַיְצַף אֹתָם זָהָב לָשֵׂאת אֶת־הַשֻּׁלְחָן׃ וַיַּעַשׂ אֶת־
,ejus cochlearia & ,ejus scutellas ,mensam super quæ vasa

הַכֵּלִים אֲשֶׁר עַל־הַשֻּׁלְחָן אֶת־קְעָרֹתָיו וְאֶת־כַּפֹּתָיו
auro *ejus in libabitur* quibus medios calamos & ,ejus cyathos &

וְאֶת־מְנַקִּיֹּתָיו וְאֶת־הַקְּשׂוֹת אֲשֶׁר יֻסַּךְ בָּהֶן וְזָהָב
fecit ductile : puro auro candelabrum fecit Et .mundo

16 טָהוֹר׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַמְּנֹרָה זָהָב טָהוֹר מִקְשָׁה עָשָׂה
,ejus *poma* ,ejus calices ,ejus calamus & ,ejus Hastile .candelabrum

אֶת־הַמְּנֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִיעֶיהָ כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ
.ejus laterib' è *egredientes* calami sex Et ,fuerunt ipso ex ,ejus flores &

17 מִמֶּנָּה הָיוּ׃ וְשִׁשָּׁה קָנִים יֹצְאִים מִצִּדֶּיהָ
candelabri calami tres & ,uno ipsius latere ex candelabri calami Tres

שְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנֹרָה מִצִּדָּהּ הָאֶחָד וּשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנֹרָה
,uno calamo in amygdalati scyphi Tres .secundo ejus latere ex

18 מִצִּדָּהּ הַשֵּׁנִי׃ שְׁלֹשָׁה גְבָעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד
,uno calamo in amygdalati scyphi tres & ,flos & *pomum*

כַּפְתֹּר וָפֶרַח וּשְׁלֹשָׁה גְבָעִים מְשֻׁקָּדִים בְּקָנֶה אֶחָד
.candelabro é egredientibus calamis sex sic :flos & *pomum*

19 כַּפְתֹּר וָפָרַח כֵּן לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן־הַמְּנֹרָה׃
.ejus flores & ,ejus *poma* ,amygdalati scyphi quatuor candelabro in Et

20 וּבַמְּנֹרָה אַרְבָּעָה גְבָעִים מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ׃
duobus sub sphærula & ,ipso ex calamis duobus sub *pomum* Et

21 וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי
sex :ipso ex calamis duobus sub *pomum* & ,ipso ex calamis

הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה לְשִׁשֶּׁת
.ipso ex egredientibus calamis

הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִמֶּנָּה׃

EXODUS.
Versio VULG. LAT.

8 Cherub unum in summitate unius partis, & Cherub alterum in summitate partis alterius: duos Cherubim in singulis summitatibus propitiatorii, Extendentes alas, & tegentes propitiatorium, séq; mutuò & illud respicientes.
10 Fecit & mensam de lignis Setim in longitudine duorum cubitorum, & in latitudine unius cubiti, quæ habebat in altitudine cubitũ ac semissẽ.
11 Circundeditq; eam auro mundissimo, & fecit illi labium aureum per gyrum, Ipsiq; labio
12 coronam auream interrasilem quattuor digitorum, & super eandem, alteram coronam au-
13 ream. Fudit & quattuor circulos aureos, quos posuit in quattuor angulos per singulos pedes mensæ contra coro-
14 nam. Missíque in eos vectes,
15 ut possit mensa portari. Ipsos quoque vectes fecit de lignis Setim, & circundedit eos au-
16 ro. Et vasa ad diversos usus mensæ, acetabula, phialas, & cyathos, & thuribula, ex auro puro, in quibus offeren-
17 da sunt libamina. Fecit & candelabrum ductile de auro mundissimo. De cujus vecte calami, scyphi, sphærulæq; ac
18 lilia procedebant. Sex in utroque latere, tres calami ex parte una, & tres ex altera.
19 Tres scyphi in nucis modum per calamos singulos, sphærulæque simul & lilia: & tres scyphi instar nucis in calamo altero, sphærulæque simul & lilia. Æquum erat opus sex calamorum, qui procedebant de stipite can-
20 delabri. In ipso autem vecte erant quattuor scyphi in nucis modum, sphærulæque per singulos simul &
21 lilia. Et sphærulæ sub duobus calamis per loca tria, qui simul sex fiunt calami procedentes de vecte uno.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

καὶ ἐποίησεν τὸ ἱλαστήριον ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ, καὶ τὰ ἐπιθήματα ἐπ' αὐτῆς ἐκ χρυσίου καθαροῦ, τὸ μῆκος αὐτοῦ δύο πήχεων καὶ ἡμίσους καὶ τὸ πλάτος αὐτοῦ πήχεως καὶ ἡμίσους. καὶ ἐποίησεν δύο χερουβὶμ χρυσᾶ, ἐλατὰ ἐποίησεν αὐτὰ ἐκ δύο μερῶν τοῦ ἱλαστηρίου, ἓν μέρος ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ἑνὸς καὶ ἓν μέρος ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ἑτέρου ἐκ τοῦ ἱλαστηρίου ἐποίησεν τὰ χερουβὶμ ἐκ τῶν δύο μερῶν αὐτοῦ. καὶ ἦσαν τὰ χερουβὶμ ἐκπετάσματα πτερύγων ὑψηλὰ καὶ σκεπάζοντα τοῖς πτερυξὶν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀπέναντι αὐτοῦ, καὶ τὰ πρόσωπα τῶν χερουβὶμ ἐπὶ τοῦ ἱλαστηρίου ἦσαν. καὶ ἐποίησεν τὴν τράπεζαν ξύλα σηθὶμ δύο πήχεων τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ πήχεως τὸ πλάτος καὶ πήχεως καὶ ἡμίσους τὸ ὕψος αὐτῆς. καὶ περιέχρυσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ καὶ ἐποίησεν αὐτῇ στεφάνην χρυσῆν κυκλόθεν. καὶ ἐποίησεν τῇ στεφάνῃ αὐτῆς κύκλῳ σπιθαμὴν καὶ περιέχρυσωσεν τὴν στεφάνην αὐτῆς κύκλῳ. καὶ ἐποίησεν τῇ τραπέζῃ τέσσαρας κρίκους χρυσοῦς καὶ ἔδωκεν τοὺς κρίκους ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τὰ ὑποκάτω τῶν τεσσάρων διαστημάτων αὐτῆς εἰς οἶκον τῶν μοχλῶν τοῦ βαστάζειν τὴν τράπεζαν ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐποίησεν τοὺς μοχλοὺς ξύλα σηθὶμ καὶ περιέχρυσωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ καθαρῷ τοῦ βαστάζειν τὴν τράπεζαν. καὶ ἐποίησεν τὰ σκεύη τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοὺς θυλάκους αὐτῆς καὶ τὰς φιάλας αὐτῆς καὶ τὰ κρατῆρας αὐτῆς καὶ τὰ κύαθα αὐτῆς ἐν οἷς σπείσει ἐν αὐτοῖς ἐκ χρυσίου καθαροῦ. καὶ ἐποίησεν τὴν λυχνίαν τὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ μαρτυρίου ἐκ χρυσίου καθαροῦ ἐλατὴν ἐποίησεν τὴν λυχνίαν καὶ τὸν καλαμίσκον αὐτῆς καὶ τὰ ὑπερθύρια αὐτῆς καὶ τὰ κρατῆρας αὐτῆς καὶ τὰ ἀνθέμια αὐτῆς ἐξ αὐτῆς ἦσαν. καὶ ἓξ καλαμίσκοι ἐκπορευόμενοι ἐκ τῶν πλευρῶν αὐτῆς τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ πλευροῦ τοῦ ἑνὸς καὶ τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ πλευροῦ τοῦ ἑτέρου ἐκ τῶν τριῶν μερῶν τοῦ καλαμίσκου τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ καλαμίσκου

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס — TARGUM ONKELOS.

8 כְּרוּבָא חַד מִסְטְרָא מִכָּא וּכְרוּבָא
חַד מִסְטְרָא מִכָּא מִן כַּפּוּרְתָּא עֲבַד
9 יַת־כְּרוּבַיָּא מִתְרֵין סִטְרוֹהִי: וַהֲווֹ
כְרוּבַיָּא פָּרִיסִין גַּדְפֵּהוֹן לְעֵילָּא
מַטַּלִּין בְּגַדְפֵּיהוֹן עַל־כַּפּוּרְתָּא
וְאַפֵּיהוֹן חַד לְקִבֵּיל־חַד לְקִבֵּל־
כַּפּוּרְתָּא הֲווֹ אַפֵּי כְרוּבַיָּא: וַעֲבַד יַת
10 פְּתוֹרָא דְּאָעֵי שִׁטִּין תְּרֵתִין אַמִּין
אוֹרְכֵיהּ וְאַמְּתָא פּוּתֵיהּ וְאַמְּתָא
11 וּפַלְגָא רוּמֵיהּ: וְחַפָּא יָתֵיהּ דְּהַב דַּכְיָא
וְעָבַד לֵיהּ זֵיר דְּדַהֲב סְחוֹר סְחוֹר:
12 וְעָבַד לֵיהּ נְדַנְפָּא רוּמֵיהּ פּוּשְׁכָא
סְחוֹר־סְחוֹר וְעָבַד זֵיר־דְּדַהֲב
13 לְנַדְנְפֵיהּ סְחוֹר־סְחוֹר: וְאַתֵּיךְ לֵיהּ
אַרְבַּע עִוְקִין דְּדַהֲב וְיָהַב יַת־עִוְקָתָא
עַל אַרְבַּע זְוָיָתָא דִּי לְאַרְבַּע רַגְלוֹהִי:
14 לְקִבֵּיל נַדְנְפָּא הֲווֹ עִוְקָתָא אַתְרָא
15 לְאָרֵיחַיָּא לְמִטַּל יַת פְּתוֹרָא: וַעֲבַד
יַת אָרֵיחַיָּא דְּאָעֵי שִׁטִּין וְחַפָּא יָתְהוֹן
16 דְּהַבָּא לְמִטַּל יַת־פְּתוֹרָא: וַעֲבַד
יַת מָנָיָא דְּעַל פְּתוֹרָא יַת מְנָסְקוֹהִי
וְיַת־בְּזִיכוֹהִי וְיַת־מְכַלְּיָתֵיהּ וְיַת
קְשׁוֹתָא דִּי אִתְנְסַךְ בְּהוֹן דְּהַב דַּכְיָא:
17 וַעֲבַד יַת־מְנָרְתָּא דְּהַב דַּכְיָא נְגִיד
עֲבַד יַת־מְנָרְתָּא שְׁדָהּ וְקָנָהּ
בַּלְיְדָהָא חִוּרְהָא וְשׁוֹשַׁנָּא מִנַּהּ
18 הֲווֹ: וְשִׁתָּא קְנִין נְפִקִין מִסִּטְרֵהּ תְּלָת
תְּלָתָא קְנֵי מְנָרְתָּא מִסִּטְרָהּ חַד
19 וְתְלָתָא קְנֵי מְנָרְתָּא מִסִּטְרָהּ תִּנְיָנָא:
תְּלָתָא כַּלְיְדִין מְצִיעִין בְּקָנֵא חַד
חַוּר וְשׁוֹשָׁן וְתְלָתָא כַלְיְדִין מְצִיעִין
בְּקָנֵא חַד חַוּר וְשׁוֹשָׁן כֵּן לְשִׁתָּא
20 קְנִין דְּנַפְקִין מִן מְנָרְתָּא: וּבִמְנָרְתָּא
21 אַרְבְּעָא כַּלְיְדִין מְצִיעִין חִוּרְהָא
וְשׁוֹשַׁנָּא: וְחַוּר תְּחוֹת תְּרֵין קְנִין דְּמִנַּהּ
וְחַוּר תְּחוֹת תְּרֵין קְנִין דְּמִנַּהּ
וְחַוּר תְּחוֹת תְּרֵין־קְנִין דְּמִנַּהּ
לְשִׁתָּא קְנִין דְּנַפְקִין מִנַּהּ:

8 Cherub unum in latere uno hinc; & Cherub alterũ in latere altero illinc: ex propitiatorio fecit Cherubim, ex duobus 9 lateribus ejus. Et erant Cherubim extendentes alas suas ſurſum, tegentes alis ſuis ſuꝑ propitiatoriũ; & facies uniuſcujuſq; eorũ erat è regione alterius: cõtra propitiatoriũ erãt 10 facies Cherubim. Fecítq; mẽſã de lignis ſetim: duorũ cubitorũ longitudo ejꝰ, & cubiti uniꝰ latitudo ejꝰ; & cubiti & dimidii altitudo ejus. Et operuit eã 11 auro mũdiſſimo: fecítq; ei circulũ aureũ, per gyrũ. Et fecit 12 ei coronã interraſilem, altam pugillo per circuitum: & fecit circulũ aureũ ipſi coronæ interraſili, per gyrum. Et fudit ei 13 quatuor annulos aureos: & poſuit annulos ſuper quatuor angulos ejus, qui erant ad quatuor pedes ejus. Cõtra coronã interraſilem fuerunt annuli; ut 14 per eos mitterentur vectes, ut portaretur menſa. Fecítq; vectes de lignis ſetim; & operuit 15 eos auro: ut in iis portaretur menſa. Et fecit vaſa quæ erant 16 ſuper menſa; acetabula ejus & phialas, & thuribula; & cyathos in quibus offerenda erant libamina: de auro mundiſſimo 17 fecit ea. Fecítq; candelabrum de auro mundiſſimo: ductile fecit illud, haſtile & calamum ejꝰ; ſcyphi ejus, ſphærulæ ejus 18 & lilia ejus, ex ipſo erant. Et ſex calami egrediebãtur de lateribus ejus: tres calami ex latere uno candelabri; & tres ca- 19 lami ex latere altero. Tres ſcyphi figurati erant in calamo uno, ſphærula & lilium: et tres ſcyphi figurati in calamo alio, ſphærula & liliũ: ſic fecit in ſex calamis, qui egrediebantur 20 de candelabro. Et in candelabro erant quatuor ſcyphi, figurati, ſphæriulæ ejus & lilia. 21 Sphæruláq, ſub duobus calamis ejus, & ſphærula ſub duobus calamis ejus, & ſphærula ſub duobus calamis ejus: ſic fecit in ſex calamis, qui egrediebantur ex eo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * עֵפֶץ אֶחָד מִזֶּה וְעֵפֶץ אֶחָד מִזֶּה מִן־הַכַּפֹּרֶת עָשָׂה אֶת־הַכְּרֻבִים מִשְּׁנֵי עִבְרֹתָיו:
9 * וַיִּהְיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בִּכְנָפֵיהֶם עַל־הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל־אָחִיו אֶל־הַכַּפֹּרֶת יִהְיוּ פְּנֵי הַכְּרֻבִים:
10 ** וַיַּעַשׂ אֶת־הַשֻּׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי קוֹמָתוֹ:
11 * וַיְצַפֵּהוּ זָהָב טָהוֹר וַיַּעַשׂ לוֹ זֵר זָהָב סָבִיב:
12 * וַיַּעַשׂ לוֹ מִסְגֶּרֶת טֹפַח סָבִיב וַיַּעַשׂ זֵר זָהָב לִמְסִגַּרְתּוֹ סָבִיב:
13 * וַיִּצֹק לוֹ אַרְבַּע טַבְּעוֹת זָהָב וַיִּתֵּן אֶת־הַטַּבָּעוֹת עַל אַרְבַּע הַפֵּאוֹת אֲשֶׁר לְאַרְבַּע רַגְלָיו:
14 * לְעֻמַּת הַמִּסְגֶּרֶת הָיוּ הַטַּבָּעוֹת בָּתִּים לְבַדֵּים לָשֵׂאת אֶת־הַשֻּׁלְחָן:
15 * וַיַּעַשׂ אֶת־הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים וַיְצַפֵּם זָהָב לָשֵׂאת בָּהֶם אֶת־הַשֻּׁלְחָן:
16 * וַיַּעַשׂ אֶת־הַכֵּלִים אֲשֶׁר עַל־הַשֻּׁלְחָן אֶת־קְעָרֹתָיו וְאֶת־כַּפֹּתָיו וְאֶת־מְנַקִּיֹּתָיו וְאֶת־הַקְּשָׂוֹת אֲשֶׁר יֻסַּךְ בָּהֶן זָהָב סָגוּר:
17 ** וַיַּעַשׂ אֶת־הַמְּנוֹרָה זָהָב טָהוֹר מִקְשָׁה עָשָׂה אֶת־הַמְּנוֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִיעֶיהָ כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה הָיוּ:
18 * וְשִׁשָּׁה קָנִים יֹצְאִים מִצִּדֶּיהָ שְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּהּ הָאֶחָד וּשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּהּ הַשֵּׁנִי:
19 * שְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפֶרַח וּשְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפֶרַח כֵּן לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן־הַמְּנוֹרָה:
20 * וּבַמְּנוֹרָה אַרְבָּעָה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ:
21 * וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִמֶּנָּה:

VERSIO SAMARITANA.

8 * עפץ אחד מזה ועפץ אחד מזה מן־הכפרת עשה את־הכרבים משני עבריו:
9 * ויהיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על־הכפרת ופניהם איש אל־אחיו אל־הכפרת יהיו פני הכרבים:
10 ** ויעש את־השלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קומתו:
11 * ויצפהו זהב טהור ויעש לו זר זהב סביב:
12 * ויעש לו מסגרת טפח סביב ויעש זר זהב למסגרתו סביב:
13 * ויצק לו ארבע טבעות זהב ויתן את־הטבעות על ארבע הפאות אשר לארבע רגליו:
14 * לעמת המסגרת היו הטבעות בתים לבדים לשאת את־השלחן:
15 * ויעש את־הבדים עצי שטים ויצפם זהב לשאת בהם את־השלחן:
16 * ויעש את־הכלים אשר על־השלחן את־קערתיו ואת־כפתיו ואת־מנקיתיו ואת־הקשות אשר יסך בהן זהב סגור:
17 ** ויעש את־המנורה זהב טהור מקשה עשה את־המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה היו:
18 * וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנורה מצדה האחד ושלשה קני מנורה מצדה השני:
19 * שלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח כן לששת הקנים היוצאים מן־המנורה:
20 * ובמנורה ארבעה גבעים משקדים כפתריה ופרחיה:
21 * וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת הקנים היוצאים ממנה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Cherub unũ ab extremo hinc, et Cherub alterum ab extremo illinc, à propitiatorio fecit Cherubim à duab⁹ extremitatib⁹ 8
ejus. Et extendebant Cherubim alas ſuper ſe, tegentes cum alis ſuis propitiatorium, faciésque eorum erant unius ad alterum; in propitiatorium reſpiciebant Cherubim. 9
Fecit quoque menſam de lignis Setim: duorum cubitorum erat longitudo ejus, & cubiti latitudo ejus, cubiti quoque cum dimidio altitudo ejus. Et 10
texit eum auro puro, fecitque ei coronam auream in circuitu. Fecit etiam ei (a) cingulum palmare in circuitu, fecit 11
quoque limbum aureum (b) cingulo ejus in circuitu. Et fudit quatuor annulos aureos, 12
poſuítq; annulos ſuper quatuor angulos qui ſunt ad quatuor pedes ejus. E regione (c) 13
cingulí fuerunt annuli: thecæ erant pro vectibus ut ferretur menſa. Poſtea fecit vectes de 14
lignis Setim, & texit eos auro ad ferendam menſam. Fecit 15
etiam vaſa quæ ſunt ſuper menſam, catinos ejus, & cochlearia ejus, & emunctoria 16
ejus, et ſcyphos ejus cum quibus libabatur, ex auro puriſſimo. Fecítque quoque candelabrum ex auro puro; ductile fecit candelabrum: haſtilia 17
ejus, calami ejus, ſcyphi ejus, ſphærulæ ejus, & flores ejus ex ipſo extabant. Sex verò 18
calami egrediebantur de lateribus ejus; tres calami candelabri de latere uno, & tres calami candelabri de latere altero. 19
Tres ſcyphi amygdalati in calamo uno, (d) ſphærula, & flos, & tres ſcyphi amygdalati in calamo altero, (e) ſphærula & flos. Sic factum eſt ſex calamis egredientibus è candelabro. 20
In candelabro autem quatuor erant ſcyphi amygdalati, (f) ſphærulæ ejus, & flores ejus. 21
Et (g) ſphærula ſub duobus calamis ex eo; & (h) ſphærula ſub duobus calamis ex eo; (i) et ſphærula ſub duobus calamis ex eo; ſex calamis exeuntibus de candelabro.

VER. SAM. (a) tæniam palmarem (b) tæniæ (c) tæniæ (d) pomum, (e) pomum (f) poma (g) pomum (h) pomum (i) pomum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلصُّوْرَةُ الْوَاحِدَةُ فِي الطَّرَفِ مِنْ جِهَةٍ * وَالصُّوْرَةُ الْاُخْرَى فِي الطَّرَفِ مِنْ جِهَةٍ * مِنَ الْغِشَاءِ عَمِلَ 8
اَلصُّوْرَتَيْنِ فِي كِلَي طَرَفَيْهِ * فَصَارَتِ الصُّوْرَتَانِ بِاسْطَتَيْنِ اَجْنِحَتُهُمَا مِنْ فَوْقُ * مُظَلِّلَتَيْنِ اَجْنِحَتُهُمَا * 9
عَلَى الْغِشَاءِ * وَوَجْهُ كُلِّ وَاحِدَةٍ اِلَي الْاُخْرَى * وَاِلَي الْغِشَاءِ كَانَتْ اَوْجُهُهُمَا * وَعَمِلَ الْكَوَانَ مِنْ خَشَبِ 10
السِّطِ * وَجَعَلَ طُوْلَهُ ذِرَاعَيْنِ * وَعَرْضَهُ ذِرَاعًا * وَسَمْكَهُ ذِرَاعًا وَنِصْفًا * وَغَشَّاهُ بِالذَّهَبِ الْخَالِصِ * 11
وَعَمِلَ لَهُ رِيْحَ ذَهَبٍ دَائِرًا * وَعَمِلَ لَهُ حَافَةً مِقْدَارَ قَبْضَةٍ بِمَا يَدُوْرُ * وَعَمِلَ رِيْحَ ذَهَبٍ لِحَافَتِهِ 12
دَائِرًا * وَصَاغَ لَهُ اَرْبَعَ حَلَقَاتِ ذَهَبٍ * وَجَعَلَهَا عَلَى اَرْبَعِ الْجِهَاتِ الَّتِي لِاَرْبَعِ اَرْجُلِهِ * اَمَامَ 13 14
الْحَافَةِ كَانَتِ الْحَلَقُ * مَوَاضِعُ لِلذُّهُوْفِ لِحَمْلِ الْكَوَانِ * وَعَمِلَ الذُّهُوْفَ مِنْ خَشَبِ السِّطِ 15
وَغَشَّاهَا بِالذَّهَبِ لِيُحْمَلَ بِهَا الْكَوَانُ * وَعَمِلَ الْاٰنِيَةَ الَّتِي عَلَى الْكَوَانِ * قِصَاعَهُ وَدُرُوْجَهُ وَمَذَاهِنَهُ 16
وَمَلَاعِقَهُ الَّتِي يُنْضَحُ بِهَا مِنْ ذَهَبٍ خَالِصٍ * وَعَمِلَ الْمَنَارَ مِنْ ذَهَبٍ خَالِصٍ * مُصْمَتَهُ 17
عَمِلَهَا * وَاَرْجُلَهَا وَقَصَبَهَا وَجَامَاتِهَا وَبَلَاحُهَا وَسُوْسُهَا مِنْهَا كَانَتْ * وَسِتُّ قَصَبَاتٍ خَارِجَاتٍ مِنْ 18
جَانِبَيْهَا * ثَلَاثٌ مِنْهَا مِنْ جَانِبِهَا الْوَاحِدِ * وَثَلَاثٌ مِنْ جَانِبِهَا الْاٰخَرِ * وَثَلَاثُ جَامَاتٍ مُلَوَّزَاتٍ فِي 19
كُلِّ قَصَبَةٍ * وَبَلَاحُهُ وَسُوْسُهُ * كَذٰلِكَ عَمِلَ فِي السِّتِّ الْقَصَبَاتِ الْخَارِجَاتِ مِنَ الْمَنَارِ * وَفِي الْمَنَارِ 20
اَرْبَعُ جَامَاتٍ مُلَوَّزَاتٍ * وَبَلَاحُهَا وَسَوَاسِيُهَا * وَبَلَاحٌ تَحْتَ كُلِّ قَصَبَتَيْنِ مِنْهَا لِلسِّتِّ الْقَصَبَاتِ 21
الْخَارِجَاتِ مِنْهَا *

unam figuram in extremitate ex una parte, & figuram alteram in extremitate ex altera parte veli: fecit ambas figuras 8
in utraque ejus extremitate. Et erant ambæ figuræ extendentes alas ſuas deſuper, obumbrantes alis ſuis ſuper operimentum, et facies uniuſcujuſque ad alterum; 9
& ad velum erat facies ambarum. Et fecit menſam de ligno Santo, et fecit longitudinem ejus duorum cubitorum, & latitudinem ejus unius cubiti, & craſſitiem ejus unius cubiti & dimidii. Et 10
cooperuit eam auro puriſſimo, & fecit ei coronam auri per circuitum. Et fecit ei 11
limbum ad menſuram pugilli per circuitum, & fecit coronam auri limbo ejus 12
circumcirca. Et conflavit ei quatuor anſas auri, & collocavit eas in quatuor 13
lateribus quatuor pedum ejus. Ante limbum erant anſulæ, loca vectibus ad 14
portandum menſam. Et fecit vectes de ligno Santo, & texit eos auro, ut eis geſtaretur menſa. Et fecit vaſa quæ erant 15
ſuper menſam: paropſides ejus, & capſellas ejus, & vaſa ejus unguentaria, & cochlearia ejus quibus libatur, ex 16
auro puriſſimo. Et fecit candelabrum ex auro puriſſimo, fuſile fecit illud: & pedes ejus, & calami ejus, & calices ejus, 17
& mala punica ejus, & lilia ejus ex ipſo erant. Et ſex calami exeuntes è duobus lateribus ejus, tres ex uno ejus latere, & 18
tres ex altero ipſius latere. Et tres calices amygdalati erant in quolibet calamo, & malum punicum, & lilium. Sic fecit in 19
ſex calamis exeuntibus è candelabro. Et in candelabro quatuor calices amygdalati, & mala punica ejus, & lilia ejus. 20
Et malum punicum ſub ſingulis duobus calamis ejus: ſex calamis exeuntibus ex ipſo. 21

ספר שמות : לח

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ductile *illud* Totum .fuerunt ipſo ex ,eorum calami & ,eorum *Poma*

22 בַּפְתֹּרֵיהֶם וְקָנֹתָם מִמֶּנּוּ הָיוּ כֻּלֹּה מִקְשָׁה
,ejus forcipes &,ſeptem ejus lucernas fecit Et .puro auro ,unum

23 אֲחַת זָהָב טָהוֹר : וַיַּעַשׂ אֶת־נֵרֹתֶיהָ שִׁבְעָה וּמַלְקָחֶיהָ
,ipſum fecit puri auri Talento puro auro ejus receptacula &

24 וּמַחְתֹּתֶיהָ זָהָב טָהוֹר : כִּכַּר זָהָב טָהוֹר עָשָׂה אֹתָהּ
:Sittim lignis ſuffimenti altare fecit Et .ejus vaſa omnia &

25 וְאֶת כָּל־כֵּלֶיהָ : וַיַּעַשׂ אֶת מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת עֲצֵי שִׁטִּים
cubiti duo & ,*quadrata* ,ejus latitudo cubitus & ,ejus longitudo cubitus

אַמָּה אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ רָבוּעַ וְאַמָּתַיִם
,puro auro illud texit Et .ejus cornua fuerunt ipſo Ex.ej° *ſtatura*

26 קוֹמָתוֹ מִמֶּנּוּ הָיוּ קַרְנֹתָיו : וַיְצַף אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר אֶת־
coronam ei fecit Et .ejus cornua & ,circum ejus parietes &,ejus tectũ

גַּגּוֹ וְאֶת־קִירֹתָיו סָבִיב וְאֶת־קַרְנֹתָיו וַיַּעַשׂ לוֹ זֵר
ſuper ej° coronam *deſubter* ei fecit auri anulos duos Et .circum auri

27 זָהָב סָבִיב : וּשְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב עָשָׂה־לוֹ מִתַּחַת לִזֹר עַל־
portandã ad vectibus *domos in* ,ejus lateribus duobus ſuper ejus *coſtis duabus*

שְׁתֵּי צַלְעֹתָיו עַל שְׁנֵי צִדָּיו לְבָתִּים לְשֹׂאת
.auro eos texit &,Sittim lignis vectes fecit Et .eis *in* illud

28 אֹתוֹ בָּהֶם : וַיַּעַשׂ אֶת־הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם זָהָב :
aromatum ſuffimentum & ,ſanctificationem ,unctionis oleum fecit Et

29 וַיַּעַשׂ אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה קֹדֶשׁ וְאֶת־קְטֹרֶת הַסַּמִּים
.pigmentarii opere ,purum

CAP. XXXVIII. לח

טָהוֹר מַעֲשֵׂה רֹקֵחַ :
cubitorum Quinque .Sittim lignis holocauſti altare fecit Et

1 וַיַּעַשׂ אֶת־מִזְבַּח הָעֹלָה עֲצֵי שִׁטִּים חָמֵשׁ אַמּוֹת
trium & ,*quadrata*,ejus latitudo cubitorum quinque &,ipſius longitudo

אָרְכּוֹ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת רָחְבּוֹ רָבוּעַ וְשָׁלֹשׁ
:ejus angulis quatuor ſuper ,ej° cornua fecit Et .ej° *ſtatura* cubitorum

2 אַמּוֹת קוֹמָתוֹ : וַיַּעַשׂ קַרְנֹתָיו עַל אַרְבַּע פִּנֹּתָיו
omnia fecit Et .ære illud texit &:ejus cornua erant ipſo ex

מִמֶּנּוּ הָיוּ קַרְנֹתָיו וַיְצַף אֹתוֹ נְחֹשֶׁת : וַיַּעַשׂ אֶת כָּל־
,*ſartoriasi pelues* & ,ſcopas & ,lebetes ,altaris vaſa

כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ אֶת הַסִּירֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְרָקֹת אֶת־
fecit Et .ære fecit ej° vaſa omnia : receptacula & ,*tridentes*

הַמְּזָלֹגֹת וְאֶת־הַמַּחְתֹּת כָּל־כֵּלָיו עָשָׂה : וַיַּעַשׂ
inſra ab ej° ambitũ ſubter ,*æris* retis opere cribrum altari

לַמִּזְבֵּחַ מִכְבַּר מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת נְחֹשֶׁת תַּחַת כַּרְכֻּבּוֹ מִלְמַטָּה
extremitatibus quatuor in anulos quatuor fudit Et.ej° mediũ ad uſq;

3 עַד־חֲצִיוֹ : וַיְצֹק אַרְבַּע טַבָּעֹת בְּאַרְבַּע הַקְּצוֹת
lignis vectes fecit Et .vectibus *domos* ,*æris* cribro

לְמִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת בָּתִּים לַבַּדִּים : וַיַּעַשׂ אֶת־הַבַּדִּים עֲצֵי
anulos in vectes introduxit Et .ære eos texit &,Sittim

4 שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם נְחֹשֶׁת : וַיָּבֵא אֶת־הַבַּדִּים בַּטַּבָּעֹת
fecit *tabularum Vacuum* .eis in ipſum portandã ad ,altaris *coſtis ſuper*

עַל צַלְעֹת הַמִּזְבֵּחַ לָשֵׂאת אֹתוֹ בָּהֶם נָבוּב לֻחֹת עָשָׂה
ſpeculis *in* : *æris* ejus baſim & ,*æris* concham fecit Et .illud

5 אֹתוֹ : וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמַרְאֹת
.eccleſiæ tabernaculi oſtium *exercebant* quæ *exercentium*

הַצֹּבְאֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד :

22 Et ſphærulæ igitur,& calami
exipſo erant,univerſa ductilia
23 ex auro puriſſimo. Fecit et lu-
cernas ſeptem cũ emunctoriis
ſuis, & vaſa ubi ea quæ emun-
cta ſunt extinguantur, de auro
24 mundiſſimo. Talentũ auri ap-
pendebat, candelabrum cum
25 omnib° vaſis ſuis. Fecit & al-
tare thymiamatis de lignis ſe-
tim,p quadrũ ſingulos habens
cubitos,& in altitudine duos:
è cujus angulis procedebant
26 cornua. Veſtivítq; illud auro
puriſſimo , cum craticula ac
27 parietib° et cornib°. Fecítq; ei
coronam aureolam per gyrũ,
& duos annulos aureos ſub
corona per ſingula latera, ut
mittantur in eos vectes , &
28 poſſit altare portari. Ipſos au-
tem vectes fecit de lignis ſe-
tim,& operuit laminis aureis.
29 Compoſuit & oleũ ad ſan-
ctificationis ungentũ, & thy-
miama de aromatib° mundiſ-
ſimis,opere pigmentarii.

CAP. XXXVIII.

1 FEcit & altare holocauſti de
lignis ſetim,quinq; cubitorum
per quadrũ, & triũ in altitu-
2 dine : Cujus cornua de angu-
lis procedebant , operuítque
3 illud laminis æneis. Et in uſus
ejus paravit ex ære vaſa di-
verſa,lebetes, forcipes, fuſci-
nulas, uncinos , & igniũ re-
4 ceptacula. Craticulámq; ejus
in modum retis fecit æneam,
& ſubter eam in altaris medio
5 arulam,Fuſis quattuor annulis
p totidé retiaculi ſummitates,
ad immittendos vectes ad por-
6 tandum : Quos & ipſos fecit
de lignis ſetim, & operuit la-
7 minis æneis : Induxítque in
circulos , qui in lateribus al-
taris eminebant. Ipſum au-
tem altare non erat ſolidum,
ſed cavum ex tabulis , & in-
8 tus vacuum. Fecit & labrum
æneum cum baſi ſua de ſpe-
culis mulierum , quæ excu-
babant in oſtio tabernaculi.

καὶ αἱ βάσεις τῶν (ρ) σύλων ἀυτῆς χαλκαῖ, καὶ αἱ ἀγκύλαι ἀυτῶν ἀργυραῖ, καὶ αἱ κεφαλίδες ἀυτῶν περιεγυρωμέναι ἀργυρίῳ, καὶ οἱ σύλοι περιεγυρωμένοι ἀργυρίῳ, (σ) πάντες οἱ σύλοι τῆς ἀυλῆς. καὶ (τ) τὸ καλαπέτασμα τ̃ πύλης τῆς ἀυλῆς ἔργον ποικιλτῆ ἐξ ὑακίνθ, καὶ πορφύρας , καὶ κοκκίνε νενησμένε, καὶ βύσσε κεκλωσμένης· εἴκοσι πήχεων τὸ μῆκ , καὶ τὸ ὕψ καὶ τὸ εὖρ πέντε πήχεων ἐξισούμενον τοῖς ἱστίοις τῆς ἀυλῆς. καὶ οἱ σύλοι ἀυτῶν τέσσαρες , καὶ αἱ βάσεις ἀυτῶν τέσσαρες χαλκαῖ , καὶ αἱ ἀγκύλαι ἀυτῶν ἀργυραῖ, καὶ αἱ κεφαλίδες ἀυτῶν περιεγυρωμέναι ἀργυρίῳ. * καὶ πάντες οἱ πάσσαλοι τῆς ἀυλῆς κύκλῳ χαλκοῖ , * καὶ ἀυτοὶ περιεγυρωμέναι ἀργυρίῳ. καὶ ἄυτη ἡ Σύνταξις τῆς Σκιλῆς τ̃ μαρτυρίε, καθὰ Συνετάγη Μωυσῆ , τὴν λειτουργίαν ἐῆ τῶν Λευιτῶν διὰ Ἰθάμαρ τ̃ ἰ Ἀαρὼν τ̃ ἱερέως. καὶ Βεσελεὴλ ὁ τ̃ (υ) Οὐρέ, ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ἐποίησε καθὰ Συνέταξε κύρι τ̃ Μωυσῆ. καὶ Ἐλιὰβ ὁ τ̃ Ἀχισαμὰχ , ἐκ φυλῆς Δὰν, ὃς ἠχλεκτέκτονησε τὰ ὑφαντὰ (φ) καὶ τὰ ῥαφισθέντα καὶ ποικιλτὰ, ὑφάνα τ̃ κοκκίνῳ καὶ τ̃ βύσσῳ.

Et baſes columnarum eorum
æreæ, & anſæ earum argen-
teæ: & capita earum inar-
gentata argento, & columnæ
inargentatæ argento, omnes
columnæ atrii. Et velamen
portæ atrii opus variatoris de
hyacintho, & purpurâ, &
cocco icto, & byſſo tortâ:
viginti cubitorum longitudo
& altitudo & latitudo quin-
que cubitorum , exæquatum
tentoriis atrii. Et columnæ
eorum quatuor, & baſes ea-
rum quatuor æreæ, & anſæ
earum argenteæ, & capita
earum inargentata argento.
Et omnes pali atrii in cir-
cuitu æreí, & ipſi inargen-
tati argento. Et hæc eſt
conſtructio tabernaculi teſti-
monii, ſicut præceptum fue-
rat Moyſi miniſterium eſſe
Levitarum per Ithamar fi-
lium Aaron ſacerdotis. Et
Beſeleel filius Urii de tribu
Juda, fecit ſicut præcepit
Dominus Moyſi. Et Eliab
filius Achiſamach, de tribu
Dan , qui architectonatus
eſt textilia, & conſutilia,
& diverſi coloris (t) texuit
de cocco & byſſo.

MS.A. (ρ) σύλων χαλκαῖ, (σ) καὶ πάντες (τ) τὸ καλακάλυμμα τῆς *, * (υ) Οὐρὶ, (φ) καὶ ῥαφισθέντα καὶ ποικιλτὰ,

ΚΕΦ. λη'.

CAP. XXXVIII.

Καὶ ἐποίησε Βεσελεὴλ (α) κιβωτὸν, καὶ καλεχρύσωσεν ἀυτὴν χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ (β) ἔξωθεν· καὶ ἐχώνδυσεν ἀυτῇ τέσσαρας δακτυλίους (γ) χρυσᾶς· δύο ἐπὶ τὸ κλίτ τὸ ἕν, καὶ δύο ὅπ τὸ κλίτ τὸ δεύτερον, εὐρεῖς τοῖς διωξῆρσιν , ὥστε αἴρειν ἀυτῶ ἐν ἀυτοῖς. καὶ ἐποίησε τὸ ἱλασήριον (δ) ἐπάνωθεν τῆς κιβωτ ἐκ χρυσίε καθαρᾶ, (ε) καὶ τὰς δύο χερυβὶμ χρυσᾶς

ET (a) fecit Beſeleel (b) arcam, & deauravit eam auro puro intus et (c) extra: et fudit ei quatuor annulos aureos : duos ad latus unum , et duos ad latus ſecundum, capaces vectibus ad portandum eam in eis. Et fecit propitiatorium deſuper arcæ ex auro puro, et duos Cherubim aureos :

MS.A. (α) κιβωτὸν, δύο πήχεων καὶ ἡμίσυς τὸ μῆκ ἀυτ, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσυς τὸ πλάτ ἀυτῆς, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσυς τὸ ὕψ ἀυτῆς. Καὶ καλεχρύσωσεν (β) ἔξωθεν· καὶ ἐποίησεν ἀυτῇ κυμάτιον χρυσῶν κύκλῳ· καὶ ἐχώνδυσεν (γ) χρυσᾶς ἐπὶ τὰ τέσσερα μέρη ἀυτῆς. δύο ἐπὶ τὸ (δ) ἄνωθεν (ε) καὶ ἐποίησεν δύο χερυβεὶν χρυσᾶς· καὶ χερὰβ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et poma ejus & calami ejus ex ipſo erant : totum erat fuſuræ unius ex auro puriſſimo. Fecit & lucernas ejus ſeptem, & forcipes ejus, & emunctoria ejus ex auro puriſſimo. Ex talento auri mundi fecit ipſum & omnia vaſa ejus. Fecit etiam altare thuris de ligno hebeni, cujus longitudo erat cubiti, & cubiti latitudo, quadratum, & duorum cubitorum altitudo : ex ipſo erant cornua ejus. Et obduxit illud auro puro, tectum *ſcilicet* ejus, & parietes eius undequaque, & cornua eius : fecítque illi coronam aureum per circuitum. Et duos annulos aureos fecit ei ſub eius corona in duobus angulis eius, ad utrumque latus illius, locum vectibus, ut iis geſtaretur. Et fecit vectes ex lignis hebeni, & obduxit eos auro. Et fecit oleum unctionis ſanctitatis, & thus odorum puriſſimum ex materia aromatica.

CAP. XXXVIII.

FEcit etiam altare holocauſti de ligno hebeni quinque cubitorum longitudinis, & quinque cubitorum latitudinis, quadratum, & trium cubitorum altitudinis. Fecítque cornua eius in quatuor angulis eius : ex ipſo erant cornua eius : & obduxit illud ære. Et fecit cuncta inſtrumenta altaris, lebetes, & cacabos, & ſartagines, & cola, & fuſcinulas, & thuribula, omnia denique vaſa fecit ex ære. Fecit quoque altari craticulam ad modum retis ſub extremitatibus eius, ab imo uſque ad medium eius. Et conflavit ei quatuor annulos in quatuor angulis baſis æneæ, locum vectibus. Et fecit vectes de ligno hebeni , & obduxit eos ære. Et inſeruit vectes in annulos in lateribus altaris, ut iis geſtaretur : cavum ex aſſeribus fecit illud. Fecit quoque concham æneam, & baſim eius æneam, inter ſpeculas mulierum quæ veniebant ad orandum, in oſtio tabernaculi temporis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

22 חַוּוֹרֵיהוֹן וְקָנֵיהוֹן מְנַהּ הֲוָו כּוּלְּהוֹן
23 נְנִידָא חַדָא דְּדַהֲב דַּכְיָ: וַעֲבַד יָת
בּוּצִינָהָ שַׁבְעָא וְצִבְּיָתְהָא וּמַחְתִּיתְהָ
24 דְּדַהֲב דַּכְיָ: כִּכְּרָא דְּדַהֲב דַּכְיָ עֲבַד
25 יָתַהּ וְיָת כָּל־מָנְהָא: וַעֲבַד יָת־
מַדְבְּחָא דְקְטֹרֶת בּוּסְמֵיָא דְאָעֵי
שִׁטִּין אַמְּתָ אוּרְכֵּיהּ וְאַמְּתָא פּוּתְיֵיהּ
מְרַבַּע וְתַרְתֵּין אַמִּין רוּמֵיהּ מִנֵּיהּ
26 הֲוֹאִ֫ קַרְנָוֹהִי: וְחַפָּא יָתֵיהּ דְּהַב
דַּכְיָ יָת אֲגַרְיֵיהּ וְיָת כּוֹתְלוֹהִי סְחוֹר
סְחוֹר וְיָת־קַרְנָוֹהִי וַעֲבַד לֵיהּ זֵר
27 דְּדַהֲב סְחוֹר־סְחוֹר: וְתַרְתֵּין עִזְקָן
דְּדַהֲב עֲבַד־לֵיהּ מִלְרַע לְזֵרֵיהּ עַל
תַּרְתֵּין זְוָיָתֵיהּ עַל תְּרֵין סְטָרוֹהִי
28 לְאַתְרָ לְאַרֵיחָיְאָ לְמֶטַל יָתֵיהּ בְּהוֹן:
29 וַעֲבַד יָת אַרֵיחָיְאָ דְּאָעֵי שִׁטִּין וְחַפָּא
יָתֵהּ דַּהֲבָא: וַעֲבַד יָת־מִשְׁחָא
דְּרְבוּתָא קוּדְשָׁא וְיָת־קְטֹרֶת
בּוּסְמֵיָא דְּכִי עוֹבַד בּוּסְמָנִי:
לח

1 וַעֲבַד יָת־מַדְבְּחָא דְעָלְתָא דְּאָעֵי
שִׁטִּין חֲמֵשׁ אַמִּין אוּרְכֵּיהּ וְחָמֵשׁ
אַמִּין פּוּתְיֵיהּ מְרַבַּע וּתְלָת אַמִּין
2 רוּמֵיהּ: וַעֲבַד קַרְנוֹהִי עַל אַרְבַּע
זְוָיָתֵיהּ מִנֵּיהּ הֲוֹאִ קַרְנוֹהִי וְחַפָּא
3 יָתֵיהּ נְחָשָׁא: וַעֲבַד יָת־כָּל־מָנְ
יָתֵיהּ נְחָשָׁא: מַרְבְּחָא יָת־פִּסְכְּתְרוֹתָא וְיָרֵ
4 מַרְפּוֹפֵיהָא וְיָת־מִזְרְקֵיהָ וְיָת־צִנּוֹרֵיהָ
וְיָת מַחְתִּיתָהָ כָּל־מָנוֹהִי עֲבַד נְחָשָׁא:
5 וַעֲבַד לְמַדְבְּחָא סְרָדָא עוֹבַד מִצְרָף
6 דְּנְחָשָׁא תְּחוֹת סוֹבְבֵיהּ מִלְרַע עַד
פַּלְגֵיהּ: וְאַתִּיךְ אַרְבַּע עִזְקָן בְּאַרְבַּע
7 זְוָיָתָא לְסַרְדָא דְּנְחָשָׁא אַתְרָא
לְאָרֵיחָיְאָ: וַעֲבַד יָת־אָרֵיחָיְאָ דְּאָעֵי
8 שִׁטִּין וְחַפָּא יָתֵהּ נְחָשָׁא: וְאַעֵיל
יָת־אָרֵיחָיְאָ בְּעִזְקָתָא עַל־סְטָרֵי
מַדְבְּחָא לְמִטַּל יָתֵיהּ בְּהוֹן חֲלִיל
לוּחִין עֲבַד יָתֵיהּ: וַעֲבַד יָת כִּיּוֹרָא דְנְחָשָׁא וְיָת בְּסִיסֵיהּ
3 דְּנְחָשָׁא בְּמַחְזֵית נְשַׁיָּא דְאִתְּיָן לְצַלָּאָה בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא:

Targum ONKELOS.

22 Sphærulæ ejꝰ & calami ejꝰ ex
ipſo erãt: omnia ſimul ductilia,
23 ex auro mũdiſſimo. Fecitq; ſep-
tẽ lucernas ejꝰ: & forcipes e-
jꝰ et thuribula ejꝰ, ex auro mũ-
24 diſſimo. Ex taléto auri mũdiſ-
ſimi fecit illud: & omnia vaſa
25 ejꝰ. Fecitq; altare incenſi aro-
matũ, de lignis ſetim: longitu-
do ejꝰ erat cubiti uniꝰ & lati-
tudo ejꝰ cubiti uniꝰ, quadran-
gulũ erat, & duorũ cubitorum
erat altitudo ejꝰ; ex ipſo fue-
26 rũt cornua ejꝰ. Operuitq; illud
auro mundiſſimo, tectũ ejus et
parietes ejꝰ p gyrũ, & cornua
ejꝰ: & fecit ei circulũ aureũ p
circuitũ. Et duos annulos au-
reos fecit ei ſubter circulũ e-
jus, in duobꝰ angulis ejꝰ, ſuper
duo latera ejꝰ: ut per eos indu-
cerentur vectes, ut portaretur
28 in eis. Fecitq; vectes de lignis
29 ſetim: & operuit eos auro. Et
fecit oleũ ſanctæ unctionis; et
thymiama aromatũ mundiſſi-
mũ: opere aromatarii.

CAP. XXXVIII.

1 FEcitq; altare holocauſti, de
lignis ſetim: quinq; cubitorũ
erat lõgitudo ejꝰ, et quinq; cu-
bitorũ latitudo ejꝰ, quadrãgulũ
erat; et triũ cubitorũ altitudo
2 ejꝰ. Fecitq; cornua ejꝰ, ſup quā-
tuor angulos ejꝰ; ex ipſo erant
cornua ejꝰ: et cooperuit illud
3 ære. Et fécit oĩa vaſa altaris, le-
betes & batilla, & acetabula;
& fuſcinulas, & thuribula: o-
mnia vaſa ejꝰ fecit ex ære. Fe-
4 citq; ei craticulã, opere retis
ex ære: ſub circulo ejꝰ deorſũ,
5 uſq; ad dimidiũ ejꝰ. Et fudit ei
quatuor annulos, in quatuor
angulis craticulæ æreæ: ut per
eos inducerẽtur vectes. Fecitq;
6 vectes de lignis ſetim: & ope-
ruit eos ære. Et induxit vectes
7 p annulos, in lateribꝰ altaris;
ut portaretur cum eis: concā-
vum ex tabulis fecit illud. Et
8 fecit labrum ex ære; & baſim
ejus ex ære: de ſpeculis mulie-
rum, quæ veniebant ut ora-
rent in oſtio tabernaculi fœ-
deris.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 * עבצ׳ומ׳ש׳קצ׳א׳ש׳ש׳שעצ׳ז׳ומ׳ז׳ע2׳ש׳ש׳ק׳ז׳ש׳ב׳ש׳ק׳ז׳ש׳ב׳ש׳ק׳ז׳ש׳ב

ספר שמות: לח

atrii *Funde* .austrum ad meridiei *angulum* ad atrium fecit Et
9 וַיַּעַשׂ אֶת־הֶחָצֵר לִפְאַתֵי נֶגֶב תֵּימָנָה קַלְעֵי הֶחָצֵר
earum bases & ,viginti *earum* Columnæ .*cubito in* centum ,retorta byſſo
10 שֵׁשׁ מָשְׁזָר מֵאָה בָּאַמָּה: עַמּוּדֵיהֶם עֶשְׂרִים וְאַדְנֵיהֶם
.argento *earum cinctura* & ,columnarum uncini : ære viginti
עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת וָוֵי הָעַמּוּדִים וְחִשְׁקֵיהֶם כָּסֶף:
,viginti earum Columnæ .*cubito in* cētum aquilonis *angulum* ad Et
11 וְלִפְאַת צָפוֹן מֵאָה בָּאַמָּה עַמּוּדֵיהֶם עֶשְׂרִים
.argēto *earū cinctura* & ,colūnarum uncini :ære viginti earum bases &
וְאַדְנֵיהֶם עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת וָוֵי הָעַמּוּדִים וְחִשְׁקֵיהֶם כָּסֶף:
earū columnæ ,*cubito in* quinquaginta *fundæ* ,*maris angulum* ad Et
12 וְלִפְאַת־יָם קְלָעִים חֲמִשִּׁים בָּאַמָּה עַמּוּדֵיהֶם
.argēto *earum cinctura* &,columnarū uncini, decem earū bases & ,decem
עֲשָׂרָה וְאַדְנֵיהֶם עֶשְׂרָה וָוֵי הָעַמּוּדִים וְחִשּׁוּקֵיהֶם כָּסֶף:
.cubitorum quinquaginta, Ortum ad Orientis *angulum* ad Et
13 וְלִפְאַת קֵדְמָה מִזְרָחָה חֲמִשִּׁים אַמָּה:
,tres *earum* columnæ : *ſcapulam ad* cubitorum quindecim *Funde*
14 קְלָעִים חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה אֶל־הַכָּתֵף עַמּוּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה
portā ad ; inde & hinc ſecundū *humerum* ad Et .tres earum bases &
15 וְאַדְנֵיהֶם שְׁלֹשָׁה: וְלַכָּתֵף הַשֵּׁנִית מִזֶּה וּמִזֶּה לְשַׁעַר
, tres *earum* columnæ : cubitorum quindecim *fundæ* atrii
הֶחָצֵר קְלָעִים חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה עַמּוּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה
.retorta byſſo circum atrii *fundæ Omnes* .tres *earum* bases &
16 וְאַדְנֵיהֶם שְׁלֹשָׁה: כָּל־קְלָעֵי הֶחָצֵר סָבִיב שֵׁשׁ מָשְׁזָר:
earum cinctura &,columnarum uncini , ære *columnis* bases Et
17 וְהָאֲדָנִים לָעַמּוּדִים נְחֹשֶׁת וָוֵי הָעַמּוּדִים וְחִשּׁוּקֵיהֶם
omnes ,argento *cinctæ* ipſæ & ,argento earū capita *tectum* & ,argēto
כֶּסֶף וְצִפּוּי רָאשֵׁיהֶם כֶּסֶף וְהֵם מְחֻשָּׁקִים כֶּסֶף כֹּל
,hyacintho ,*recamātis* opere atrii portæ *tentorium* Et .atrii columnæ
עַמְּדֵי הֶחָצֵר: וּמָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר מַעֲשֵׂה רֹקֵם וְתֵכֶלֶת
cubiti viginti Et .retorta byſſo & ,cocci vermiculo & ,purpura &
18 וַאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר וְעֶשְׂרִים אַמָּה
fundarum regione è cubitorum quinque latitudine in *ſtatura* &,lōgitudo
אֹרֶךְ וְקוֹמָה בְּרֹחַב חָמֵשׁ אַמּוֹת לְעֻמַּת קְלָעִי
: ære quatuor earum bases & ,quatuor *earum* columnæ Et .atrii
19 הֶחָצֵר: וְעַמֻּדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְאַדְנֵיהֶם אַרְבָּעָה נְחֹשֶׁת
.argento *earum cinctura* & ,earum capita *tectum* Et .argento earū uncini
וָוֵיהֶם כֶּסֶף וְצִפּוּי רָאשֵׁיהֶם וְחִשְׁקֵיהֶם כָּסֶף:
Iſta .*atris circum atrio* & ,*tabernaculo* clavi omnes Et
20 וְכָל־הַיְתֵדֹת לַמִּשְׁכָּן וְלֶחָצֵר סָבִיב נְחֹשֶׁת: אֵלֶּה
21 *es ſuper fuit viſitatum* quia , teſtimonii tabernaculi ,tabernaculi *viſitata*
פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל־פִּי
,ſacerdotis Aharon filii Ithamar manu in ,Levitarum *ſervitium* *Moſis*
מֹשֶׁה עֲבֹדַת הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן:
fecit , Jehudah *tribui* Chur filii Uri filius Beſalel Et
22 וּבְצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה עָשָׂה אֵת
Aholiab eo cum Et .Moſeh Dominus præcepit quæ omnia
23 כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְאִתּוֹ אָהֳלִיאָב
,hyacintho in *recamans* &,cogitans & ,artifex,Dan *tribui* Achiſamach filius
בֶּן־אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה־דָן חָרָשׁ וְחֹשֵׁב וְרֹקֵם בַּתְּכֵלֶת
.byſſo & , cocci vermiculo in & ,purpura in &
וּבָאַרְגָּמָן וּבְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁשׁ:

Verſio VULG. LAT.

9 Fecit & atrium, in cujus Auſtrali plaga erant tentoria de byſſo
10 retorta, cubitorum centum, Columnæ æneæ viginti cum baſibus ſuis, capita columnarū, & tota
11 operis cælatura, argentea. Æquè ad Septentrionalem plagam tentoria; columnæ, baſeſque & capita columnarum ejuſdem menſuræ, & operis ac metalli, erant.
12 In ea verò plaga, quæ ad Occidentem reſpicit, fuerunt tentoria cubitorū quinquaginta, columnæ decem cum baſibus ſuis æneæ, & capita columnarū, et tota operis
13 cælatura, argentea. Porrò contra Orientem quinquaginta cubitorū paravit tentoria: E quibus quindecim cubitos colu-
14 mnarum trium, cum baſibus ſuis,
15 unum tenebat latus: Et in parte altera (quia inter utraq; introitū tabernaculi fecit) quindecim æquè cubitorū erant tentoria, columnæq; tres, & baſes totidé.
16 Cuncta atrii tentoria byſſus re-
17 torta texuerat. Baſes columnarū fuêre æneæ capita autem earū cum cunctis cælaturis ſuis argentea: ſed & ipſas columnas
18 atrii veſtivit argento. Et in introitu ejus opere plumario fecit tentorium ex hyacintho, purpura, vermiculo, ac byſſo retortâ, quod habebat viginti cubitos in longitudine, altitudo verò quinq; cubitorum erat, juxta menſurâ, quam cuncta atrii tentoria ha-
19 bebant. Columnæ autem in ingreſſu fuêre quattuor cum baſibus æneis, capitáq; earū & cælaturæ argenteæ. Paxillos quoque
20 tabernaculi & atrii per gyrum
21 fecit æneos. Hæc ſunt inſtrumenta tabernaculi teſtimonii, quæ enumerata ſunt juxta præceptū Moyſi in ceremoniis Levitarum
22 per manum Ithamar filii Aaron ſacerdotis: Quæ Beſeleel filius Uri filii Hur de tribu Juda, Do-
23 mino per Moyſen jubente, compleverat, Juncto ſibi ſocio Ooliab filio Achiſameech de tribu Dan: qui & ipſe artifex lignorum egregius fuit, & polymitarius, atq; plumarius ex hyacintho, purpura, vermiculo & byſſo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

χερὰβ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ἰλασηρίου τὸ ἓν, καὶ χερὰβ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον (ζ) τῆς ἰλασηρίου τὸ δεύτερον, κιάζοντα ταῖς πτέρυξιν (η) αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον. καὶ ἐποίησε τὴν τράπεζαν τοῦ προκειμένου ἐν χρυσίῳ καθαρῷ, καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας (θ) δακτυλίους, δύο ἐπὶ τῷ κλίτει τῷ ἑνὸς, καὶ δύο ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δευτέρου, ὑπεξειῆς, ὥστε αἴρειν τοῖς διωκῆσιν ἐν αὐτοῖς. καὶ τοὺς διωκῆας τὰ κιβωτὰ καὶ τὴν τράπεζης, (κ) τὰ τοῦ προβλία, καὶ τὰς δυῖσκας, καὶ τοῦ κυάθους, καὶ τὰ σπονδεῖα, ἐν οἷς σπείσει ἐν αὐτοῖς, χρυσᾶ. καὶ ἐποίησε τὴν λυχνίαν ἣ φωτίζει, χρυσῆν, στερεὰν τὸν καυλὸν, καὶ τοὺς καλαμίσκους ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῆς· ἐν τῶν καλαμίσκων αὐτῆς οἱ βλαστοὶ ἐξέχοντες, τρεῖς ἐκ τότε, καὶ τρεῖς ἐκ τότε, ἐξισούμενοι ἀλλήλοις· καὶ τὰ λαμπάδια αὐτῶν, ἃ ὄζειν ἐπὶ τῶν (λ) ἄκρων, καρυωτὰ ἐξ αὐτῶν. καὶ τὰ (μ) ἐνθέμια ἐξ αὐτῶν, ἵνα ὦσιν οἱ λύχνοι ἐπ' αὐτῶν. καὶ τὸ ἐνθέμιον τὸ ἕβδομον, (ν) τὸ ἐπ' ἄκρῳ τῆ λαμπαδίᾳ, ἐπὶ τοῦ κορυφῆς ἀνωθεν, στερεὸν ὅλον χρυσῦν. καὶ ἐποίησε (ξ) λύχνους ἐπ' αὐτῆς χρυσᾶς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆ χρυσᾶς, καὶ τὰς ἐπαρυσῖδας (ο) αὐτῶν χρυσᾶς. ἐτάλαντευσε τὴν λυχνίαν τὸν σύλον, καὶ ἐχώνευσε (π) τὸν σύλον δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐχρύσωσε τοὺς μοχλοὺς χρυσίῳ. καὶ καλεχρύσωσε τοὺς σύλους τῶ καλαπετάσματος χρυσίῳ· καὶ ἐποίησε τὰς ἀγκύλας χρυσᾶς, ἐτάλαντευσε καὶ τὸς κρίκους τοῦ σκηνῆς χρυσᾶς, καὶ τὰς κρίκους τοῦ αὐλῆς, καὶ κρίκους εἰς τὸ ἐκλείειν (ρ) τὸ καλακάλυμμα ἄνωθεν χαλκᾶς. ἐτάλαντευσε ἐχώνευσε τὰς κεφαλίδας τὰς (σ) ἀρσενᾶς τοῦ σκηνῆς, καὶ τὰς κεφαλίδας τὰς χαλκᾶς τοῦ θύρας τοῦ σκηνῆς, καὶ τὸ πύλην τοῦ αὐλῆς. καὶ ἀγκύλας (τ) ἐποίησεν τοῖς σύλοις ἀργυρᾶς, ἐπὶ τοῦ σύλων. ἐτάλαντευσεν (υ) αὐτάς. ὅτος ἐποίησε τὰς παστάλας τοῦ σκηνῆς, καὶ τὰς παστάλας τοῦ αὐλῆς χαλκᾶς.

MS.A. (ζ) τὸ δεύτερον τῆ ἱλαστηρίου, (η) αὐτῶν καὶ πρόσωπον αὐτῶν ἐπὶ τὸ (θ) δακτυλίες χρυσᾶς, δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἓν, καὶ δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον, ὑρεῖς, (ι) χρυσίῳ καθαρῷ. καὶ (κ) τὰ βυβλία (λ) ἄκρων αὐτῶν, καρυωτὰ (μ) ἐνθέμια αὐτῶν, (ν) τῷ ἐπ' ἄκρῳ (ξ) λύχνες αὐτῇ ἐπ' αὐτ (ο) αὐτ (π) τοῖς σύλοις (ρ) ἀνωθεν τὸ καλακάλυμμα χαλκᾶς. (σ) ἀργυρᾶς πῖς σύλοις, καὶ τὰς (τ) ἐποίησεν ἀργυρᾶς (υ) αὐτός.

Cherub unum ad ſummitatem propitiatorii unam, & cherub unum ad ſummitatem propitiatorii ſecundam, obumbrantes alis ſuis ſuper propitiatorium. Et fecit menſam ipſā propoſitam ex auro puro, & fudit ei quatuor annulos, duos ſuper latus unum, & duos ſuper latus ſecundum, capaces vectibus ad portandum eam in eis. Et duos vectes arcæ & menſæ fecit, & deauravit eos auro. Et fecit vaſa menſæ, catinos, & mortariola, & cyathos, & libatoria, in quibus libabit in eis, aurea. Et fecit candelabrum, quod illuminat, aureum, ſolidum ſtipite, & calamos ex utriſque partibus ejus: è calamis ejus germina extantia, tria ex hoc, et tria ex hoc, æquata invicem: & lampades eorū, quæ ſunt ſuper ſummitates in modū nucis, ex eis. Et (d) enthemia ex eis, ut ſint lucernæ ſuper ea. Et enthemium ſeptimum, quod eſt ſuper ſummitatem lampadis, ſuper verticem deſuper, ſolidum totum aureum. Et ſeptem lucernas ſuper illud aureas, et forcipes ejus aureos, et emunctoria eorum aurea. Hic in-
argentavit columnas, et fudit columnæ annulos aureos, et deauravit vectes auro. Et deauravit columnas velaminis auro: et fecit anſulas aureas. Hic fecit et circulos tabernaculi aureos, et circulos atrii, et circulos ad extendendum velamen deſuper æreos. Hic fudit capita argentea tabernaculi, et capita ærea oſtii tabernaculi, et oſtium atrii. Et anſulas fecit columnis argenteas ſuper columnas. Hic inargentavit eas. Hic fecit palos tabernaculi, et palos atrii æreos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

Fecit præterea atrium ad latꝰ vēti Meridionalis: ordines *etiam* atrii ex byſſo torta, centum cubitorum. Columnas eorū viginti, & fulcra earum viginti ex ære, capitella columnarū & linimētum earum ex argento. Et ad latus Septētrionale *ordines* centū cubitorum, columnas eorum viginti, & fulcra earum viginti ex ære, & capitella columnarū earumq; linimētum ex argēto. Et ad latꝰ Occidētale ordines quinquaginta cubitorum, cōlumnas eorum decem, earumque fulcra decē, & capitella colūnarum, earumque linimentum ex argento, Ad latus autem venti Orientalis, quinquaginta cubitorū ordines. Et quindecim cubitorū ad latꝰ: colūnas eorū tres, & fulcra earū tria. Et ad latꝰ alterum ab utraq; parte oſtii atrii, ordines quindecim cubitorum *cuilibet* lateri; columnas eorū tres, & fulcra earū tria. Omnes autē ordines atrii per ambitū, erāt ex byſſo torta. Fulcra verò columnarū ex ære, et capita columnarū, earumq; linimētum ex argēto, & liniměta capitellorū earū ex argēto: quin & ipſæ contectæ erāt argēto, omnes *inquam* columnæ atrii. Velū verò ꝓrtæ atrii, erat opꝰ pictoris, ex flavo ſerico, et purpurâ, et tinctūrâ coccineâ, et byſſo tortâ: viginti cubitorum longitudinis, altitudinis verò atque latitudinis quinq; cubitorum, è regione ordinum atrii. Columnæ eorum quatuor, & earum fulcra quatuor ex ære, et capitella earum ex argēto, et linimētum capitum earum, et linimētū ipſarū ex argēto. Omnes deniq; clavi tabernaculi et atrii per circuitum, erāt ænei. Hi ſunt numeri tabernaculi, tabernaculi *inquam* teſtimonii, qui recēſiti fuerunt juxta verbum oris Moſis, et miniſterium Levitarum per manum Ithamar filii Aharonis ſacerdotis. Et Baſliel quidē filius Uri filii Hur de tribu Juda, fecit quicquid præceperat Dñs Moſi. Cum eo autē erat Eliab filiꝰ Ahiſemach de tribu Dan, faber, &

opifex, & pictor in flavo ſerico, & in purpurâ, & in tinctūrâ coccineâ, & in byſſo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְעָבַד יַת דַּרְתָּא לְרוּחַ עִבְרֵי דָּרוֹמָא 9
סְרָדֵי דַּרְתָּא דְּבִיסָּא שְׁזִיר מְאָה 10
בְּאַמַּיָּן: עַמּוּדוֹהִי וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרִין וְסַמְכֵיהוֹן
עֶסְרִין דְּנְחָשׁ וָוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשׁוֹהִי כְּסַף 11
דִּכְסַף: וּלְרוּחַ צְפוּנָא מְאָה אַמִּין
עַמּוּדוֹהִי עֶסְרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרִין
דְּנְחָשׁ וָוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשׁוֹהִי כְּסַף: 12
וּלְרוּחַ מַעֲרְבָא סְרָדִין חַמְשִׁין אַמִּין
עַמּוּדוֹהִי עֲשַׂרְא וְסַמְכֵיהוֹן עֲשַׂרְא
וָוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשׁוֹהִי כְּסַף: וּלְרוּחַ 13
קְדוּמָא מִדִּנְחָא חַמְשִׁין אַמִּין: סְרָדִין 14
חֲמֵשׁ עֲסָרֵי אַמִּין לְעִבְרָא עַמּוּדוֹהִי 15
הְלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן הְלָתָא: וּלְעִבְרָא
תִּנְיָנָא מִכָּא וּמִכָּא לְתָרַע דַּרְתָּא
סְרָדִין חֲמֵשׁ עֲסָרֵי אַמִּין עַמּוּדוֹהִי 16
הְלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן הְלָתָא: כָּל סְרָדֵי
דַּרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר דְּבִיסָּא שְׁזִיר: 17
וְסַמְכֵי לְעַמּוּדַיָּא דְּנְחָשָׁא וָוֵי עַמּוּדַיָּא
וְכִבּוּשׁוֹהִי דִּכְסַף וְחִפּוּי רֵישֵׁיהוֹן
דִּכְסַף וְאִנּוּן מְכַבְּשִׁין כְּסַף כָּל עַמּוּדֵי
דַּרְתָּא: וּפִרְסָא דְּתָרַע דַּרְתָּא עוֹבַד 18
צֵיר תְּכֵלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי
וּבְיסָא שְׁזִיר וְעֶסְרִין אַמִּין אוֹרְכָּא
וְרוֹמָא בְּפוּתְיָא חֲמֵשׁ אַמִּין לְקָבֵיל 19
סְרָדֵי דַּרְתָּא: וְעַמּוּדֵיהוֹן אַרְבְּעָא
וְסַמְכֵיהוֹן אַרְבְּעָא דְּנְחָשָׁא וָוֵיהוֹן
כְּסַף וְחִפּוּי רֵישֵׁיהוֹן וְכִבּוּשׁוֹהִי כְּסַף: 20
וְכָל סְכֵיָּא לְמַשְׁכְּנָא וּלְדָרְתָּא
סְחוֹר סְחוֹר דְּנְחָשָׁא: אִלֵּין מְנְיָנֵי 21
מַשְׁכְּנָא מַשְׁכְּנָא דְּסָהֲדוּתָא דִּי
אִתְמְנִיאוּ עַל מֵימְרָא דְּמֹשֶׁה
פּוּלְחַן לֵיוָאֵי בִּידָא דְּאִיתָמָר בַּר
אַהֲרֹן כָּהֲנָא: וּבְצַלְאֵל בַּר אוּרִי 22
בַּר חוּר לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה עָבַד
יַת כָּל דִּי פַקֵּד יְיָ יַת מֹשֶׁה: וְעִמֵּיהּ 23
אָהֳלִיאָב בַּר אֲחִיסָמָךְ לְשִׁבְטָא
דְּדָן נַגָּר וְאוּמָן וְצַיָּר בִּתְכֵלְתָּא
וּבְאַרְגְּוָנָא וּבְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבְבוּצָא:

Targum ONKELOS.

9 Fecitq; atriũ: in cuj⁹ australi plaga erãt cortinæ de byſſo retorta, centũ cubitorũ. Colũnæ earũ erãt viginti; et baſes earũ viginti, ex ære: capita colũnarũ et cælaturæ earũ erãt ex argẽto. Et in plaga Septẽtrionali erant cortinæ centũ cubitorũ; colũnæ earum viginti, et baſes earũ viginti, ex ære: capita colũnarũ, & cælaturæ erãt de argento. Et in plaga Occidẽtali fuerũt cortinæ quinquagĩta cubitorũ; columnæ earũ decẽ, et baſes earum decẽ: capita columnarũ et cælaturæ earum ex argẽto. Et in plaga Orientali erat ſpatiũ quinquaginta cubitorũ. Quindecim cubitorum cortinæ erãt in uno latere: columnæ earũ tres, & baſes earũ tres. Et in latere ſecundo oſtii atrii, hinc et inde, erãt cortinæ quindecim cubitorũ: columnæ earum tres, & baſes earũ tres. Omnes cortinæ atrii, p̃ circuitum, erãt de byſſo retorta. Et baſes columnarũ erãt ex ære: capitacolũnarũ et cælaturæ earũ fuerũt de argento; & *operimentũ capitũ* earũ *erat argẽteum:* illæ quoq; oñes colũnæ atrii cælatæ erãt argento. Et tentoriũ oſtii atrii fecit operẽ polymitarii; ex hyacintho & purpurâ, & coccino, & byſſo retorta: viginti cubitorũ erat lõgitudo ej⁹; & altitudo *in latitudine* ej⁹ quinq; cubitorum erat, juxta altitudinẽ cortinarum atrii. Et columnæ ej⁹ quatuor, & baſes earũ quatuor ex ære: uncini earũ erãt ex argẽto; & *operimẽta capitũ* earũ, et *cælaturæ* earum, *argentea.* Oñeſq; paxilli tabernaculi & atrii, p̃ circuitum, erãt ex ære. Hæ ſunt numerationes tabernaculi teſtimonii, quæ enumeratæ ſunt juxta præceptũ Moyſi: miniſterium Levitarum, p̃ manũ Ithamar filii Aarõ ſacerdotis. Beſeleel enim filiꝰ Uri filii Hur, de tribu Juda, fecit omnia quæ præcepit Dñs ad Moyſen. Et cũ eo Ooliab filiꝰ Achiſamech, de tribu Dan, faber lignarius & artifex: & polymitarius, in hyacintho & purpura, & coccino, & byſſo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

וְעָבַד יַת דַּרְתָּא לְרוּחַ עִבְרֵי דָּרוֹמָא 9
סְרָדֵי דַּרְתָּא דְּבִיסָּא שְׁזִיר מְאָה 10
בְּאַמַּיָּן: עַמּוּדוֹהִי וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרִין וְסַמְכֵיהוֹן
עֶסְרִין דְּנְחָשׁ וָוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשׁוֹהִי כְּסַף 11
דִּכְסַף: וּלְרוּחַ צְפוּנָא מְאָה אַמִּין
עַמּוּדוֹהִי עֶסְרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרִין
דְּנְחָשׁ וָוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשׁוֹהִי כְּסַף: 12
וּלְרוּחַ מַעֲרְבָא סְרָדִין חַמְשִׁין אַמִּין
עַמּוּדוֹהִי עֲשַׂרְא וְסַמְכֵיהוֹן עֲשַׂרְא
וָוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשׁוֹהִי כְּסַף: וּלְרוּחַ 13
קְדוּמָא מִדִּנְחָא חַמְשִׁין אַמִּין: סְרָדִין 14
חֲמֵשׁ עֲסָרֵי אַמִּין לְעִבְרָא עַמּוּדוֹהִי 15
הְלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן הְלָתָא: וּלְעִבְרָא
תִּנְיָנָא מִכָּא וּמִכָּא לְתָרַע דַּרְתָּא
סְרָדִין חֲמֵשׁ עֲסָרֵי אַמִּין עַמּוּדוֹהִי 16
הְלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן הְלָתָא: כָּל סְרָדֵי
דַּרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר דְּבִיסָּא שְׁזִיר: 17
וְסַמְכֵי לְעַמּוּדַיָּא דְּנְחָשָׁא וָוֵי עַמּוּדַיָּא
וְכִבּוּשׁוֹהִי דִּכְסַף וְחִפּוּי רֵישֵׁיהוֹן
דִּכְסַף וְאִנּוּן מְכַבְּשִׁין כְּסַף כָּל עַמּוּדֵי
דַּרְתָּא: וּפִרְסָא דְּתָרַע דַּרְתָּא עוֹבַד 18
צֵיר תְּכֵלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי
וּבְיסָא שְׁזִיר וְעֶסְרִין אַמִּין אוֹרְכָּא
וְרוֹמָא בְּפוּתְיָא חֲמֵשׁ אַמִּין לְקָבֵיל 19
סְרָדֵי דַּרְתָּא: וְעַמּוּדֵיהוֹן אַרְבְּעָא
וְסַמְכֵיהוֹן אַרְבְּעָא דְּנְחָשָׁא וָוֵיהוֹן
כְּסַף וְחִפּוּי רֵישֵׁיהוֹן וְכִבּוּשׁוֹהִי כְּסַף: 20
וְכָל סְכֵיָּא לְמַשְׁכְּנָא וּלְדָרְתָּא
סְחוֹר סְחוֹר דְּנְחָשָׁא: אִלֵּין מְנְיָנֵי 21
מַשְׁכְּנָא מַשְׁכְּנָא דְּסָהֲדוּתָא דִּי
אִתְמְנִיאוּ עַל מֵימְרָא דְּמֹשֶׁה
פּוּלְחַן לֵיוָאֵי בִּידָא דְּאִיתָמָר בַּר
אַהֲרֹן כָּהֲנָא: וּבְצַלְאֵל בַּר אוּרִי 22
בַּר חוּר לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה עָבַד
יַת כָּל דִּי פַקֵּד יְיָ יַת מֹשֶׁה: וְעִמֵּיהּ 23
אָהֳלִיאָב בַּר אֲחִיסָמָךְ לְשִׁבְטָא
דְּדָן נַגָּר וְאוּמָן וְצַיָּר בִּתְכֵלְתָּא
וּבְאַרְגְּוָנָא וּבְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבְבוּצָא:

VERSIO SAMARITANA.

וְעָבַד יַת דַּרְתָּא לְרוּחַ עִבְרֵי דָּרוֹמָא 9
סְרָדֵי דַּרְתָּא דְּבִיסָּא שְׁזִיר מְאָה 10
בְּאַמַּיָּן: עַמּוּדוֹהִי וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרִין וְסַמְכֵיהוֹן
עֶסְרִין דְּנְחָשׁ וָוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשׁוֹהִי כְּסַף 11
דִּכְסַף: וּלְרוּחַ צְפוּנָא מְאָה אַמִּין
עַמּוּדוֹהִי עֶסְרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶסְרִין
דְּנְחָשׁ וָוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשׁוֹהִי כְּסַף: 12
וּלְרוּחַ מַעֲרְבָא סְרָדִין חַמְשִׁין אַמִּין
עַמּוּדוֹהִי עֲשַׂרְא וְסַמְכֵיהוֹן עֲשַׂרְא
וָוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשׁוֹהִי כְּסַף: וּלְרוּחַ 13
קְדוּמָא מִדִּנְחָא חַמְשִׁין אַמִּין: סְרָדִין 14
חֲמֵשׁ עֲסָרֵי אַמִּין לְעִבְרָא עַמּוּדוֹהִי 15
הְלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן הְלָתָא: וּלְעִבְרָא
תִּנְיָנָא מִכָּא וּמִכָּא לְתָרַע דַּרְתָּא
סְרָדִין חֲמֵשׁ עֲסָרֵי אַמִּין עַמּוּדוֹהִי 16
הְלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן הְלָתָא: כָּל סְרָדֵי
דַּרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר דְּבִיסָּא שְׁזִיר: 17
וְסַמְכֵי לְעַמּוּדַיָּא דְּנְחָשָׁא וָוֵי עַמּוּדַיָּא
וְכִבּוּשׁוֹהִי דִּכְסַף וְחִפּוּי רֵישֵׁיהוֹן
דִּכְסַף וְאִנּוּן מְכַבְּשִׁין כְּסַף כָּל עַמּוּדֵי
דַּרְתָּא: וּפִרְסָא דְּתָרַע דַּרְתָּא עוֹבַד 18
צֵיר תְּכֵלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי
וּבְיסָא שְׁזִיר וְעֶסְרִין אַמִּין אוֹרְכָּא
וְרוֹמָא בְּפוּתְיָא חֲמֵשׁ אַמִּין לְקָבֵיל 19
סְרָדֵי דַּרְתָּא: וְעַמּוּדֵיהוֹן אַרְבְּעָא
וְסַמְכֵיהוֹן אַרְבְּעָא דְּנְחָשָׁא וָוֵיהוֹן
כְּסַף וְחִפּוּי רֵישֵׁיהוֹן וְכִבּוּשׁוֹהִי כְּסַף: 20
וְכָל סְכֵיָּא לְמַשְׁכְּנָא וּלְדָרְתָּא
סְחוֹר סְחוֹר דְּנְחָשָׁא: אִלֵּין מְנְיָנֵי 21
מַשְׁכְּנָא מַשְׁכְּנָא דְּסָהֲדוּתָא דִּי
אִתְמְנִיאוּ עַל מֵימְרָא דְּמֹשֶׁה
פּוּלְחַן לֵיוָאֵי בִּידָא דְּאִיתָמָר בַּר
אַהֲרֹן כָּהֲנָא: וּבְצַלְאֵל בַּר אוּרִי 22
בַּר חוּר לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה עָבַד
יַת כָּל דִּי פַקֵּד יְיָ יַת מֹשֶׁה: וְעִמֵּיהּ 23
אָהֳלִיאָב בַּר אֲחִיסָמָךְ לְשִׁבְטָא
דְּדָן נַגָּר וְאוּמָן וְצַיָּר בִּתְכֵלְתָּא
וּבְאַרְגְּוָנָא וּבְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבְבוּצָא:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

9 Fecit autem atrium ad plagã Meridionalẽ: Tapetes ocellatos erant ex byſſo retorta centum cubitorum. Columnæ earum viginti, & baſes earum viginti; uncini columnarum, et (c) arcus earum (d) argentei. 10
11 Ad plagam quoq; Septentrionalem centũ erant cubitorum; columnæ eorũ viginti, & baſes earũ viginti æreæ: uncini columnarum, & (e) arcus earum (f) argentei. Et ad plagã Occidentalem, tapetes ocellati erant quinquaginta cubitorum; columnæ eorũ decem; & baſes earum decem; uncini columnarum, & (g) arcus earum (h) argentei. 12
13 Ad plagã quoq; Orientalem, quinquaginta erant cubitorũ. Tapetes ocellati quindecim cubitorum ad latus; columnæ eorum tres, & baſes earum tres. Et ad latus ſecun- 14
15 dum ex utraque parte portæ atrii tapetes ocellati quindecim cubitorum: columnæ earum tres, et baſes earum tres. Omnes tapetes atrii in circuitu erant ex byſſo retorta. Sed 16
17 baſes columnarũ erant æreæ, uncini verò earũ argentei, operculũ quoq; capitum earũ argenteũ: ipſæ autẽ (i) cinctæ erant argento per omnes columnas atrii. Aulæum verò 18
portæ atrii opus erat acu-pictum ex hyacintho, & purpura, & cocco bis tincto, et byſſo retortâ: viginti quoque cubitorum fuit longitudo, & altitudo cum latitudine quinque cubitorũ ex adverſo ta- 19
petum atrii. Columnæ autem eorum quatuor, et baſes earũ quatuor æreæ, uncini argentei, & operculũ capitũ eorum, et (k) arcus earũ (l) argentei. Omnes autem paxilli tabernaculi et atrii in circuitu ærei 20
fuerunt. Iſta eſt recenſio tabernaculi, tabernaculi teſtimonii, quod recenſitũ eſt juſſu Moſis in miniſterium Levitarũ per manus Ithamar filii Aaron Sacerdotis. Beſeleel 21
autem filius Huri, filii Hor de tribu Juda fecit omnia quæ præceperat Dominus Moſi. Et cum eo Oliab filius Achiſamach de tribu Dan, artifex, 22
et plumarius, et acu-pictor in hyacintho, & in purpura, & in cocco dibaphio, & in byſſo. 23

VER. SAM. (c) linimentum (d) argenteum. (e) linimentum (f) argenteum. (g) linimentum (h) argenteum. (i) obductæ (k) linimentũ (l) argenteum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وَعَمِلَ السَّرَادِقَ فُلُوعًا مِنْ جِهَةِ مَهَبِّ الْجَنُوبِ مِنْ عَسْرٍ مَسْرُورٍ طُولُهَا مِائَةُ ذِرَاعٍ * وَأَعْمِدَتُهَا 9
عِشْرُونَ * وَوَاعِدُهَا عِشْرُونَ مِنْ نُحَاسٍ * وَرَوَافِنُ الْأَعْمِدَةِ وَطِلَاؤُهَا فِضَّةٌ * وَمِنْ جِهَةِ الشِّمَالِ مَا 10
طُولُهُ مِائَةُ ذِرَاعٍ * وَأَعْمِدَتُهَا عِشْرُونَ * وَوَاعِدُهَا عِشْرُونَ مِنْ نُحَاسٍ * وَرَوَافِنُ الْأَعْمِدَةِ وَطِلَاؤُهَا مِنْ 11
فِضَّةٍ * وَمِنْ جِهَةِ الْغَرْبِ فُلُوعٌ طُولُهَا خَمْسُونَ ذِرَاعًا * وَأَعْمِدَتُهَا عَشْرٌ * وَوَاعِدُهَا عَشْرٌ * وَرَوَافِنُ 12
الْأَعْمِدَةِ وَطِلَاؤُهَا مِنَ الْفِضَّةِ * وَمِنْ جِهَةِ الْمَشْرِقِ خَمْسُونَ ذِرَاعًا * مِنْهَا فُلُوعُ خَمْسَ عَشْرَ ذِرَاعًا 13
لِلْكَتِفِ * أَعْمِدَتُهَا ثَلَاثَةٌ * وَوَاعِدُهَا ثَلَاثٌ * وَلِلْكَتِفِ الثَّانِي مِنْ هُنَا وَهُنَا مِنْ بَابِ السَّرَادِقِ فُلُوعُ خَمْسَ 14
عَشْرَ ذِرَاعًا * أَعْمِدَتُهَا ثَلَاثَةٌ * وَوَاعِدُهَا ثَلَاثٌ * وَجَمِيعُ فُلُوعِ السَّرَادِقِ مُسْتَدِيرًا مِنْ عَسْرٍ مَسْرُورٍ * 15
وَجَمِيعُ وَوَاعِدِ عُمُدِهَا مِنْ نُحَاسٍ * وَرَوَافِنُ الْعُمُدِ وَطِلَاؤُهَا مِنْ فِضَّةٍ وَعَسَّا رُوسِهَا أَيْضًا مِنْ فِضَّةٍ * 16
كَأَنَّ جَمِيعَهَا مَطْلِيَّةٌ بِالْفِضَّةِ * وَسِتْرُ بَابِ السَّرَادِقِ مَصْنُوعٌ صَنْعَةَ رَاقِمٍ * طُولُهُ عِشْرُونَ ذِرَاعًا مِنَ 17
اسْمَانْجُونَ وَأُرْجُوَانٍ وَصِبْغٍ قِرْمِزٍ وَعَسْرٍ مَسْرُورٍ * وَرُقْعَةُ الَّذِي هُوَ عَرْضُهُ خَمْسُ أَذْرُعٍ بِإِزَاءِ فُلُوعِ 18
السَّرَادِقِ * وَأَعْمِدَتُهُ ذَلِكَ أَرْبَعَةٌ * وَوَاعِدُهَا مِنْ نُحَاسٍ وَرَوَافِنُهَا مِنْ فِضَّةٍ * وَعَسَّا رُوسِهَا وَطِلَاؤُهَا مِنْ 19
الْفِضَّةِ * وَجَمِيعُ أَوْتَادِ الْمَسْكَنِ وَالسَّرَادِقِ بِمَا يُدَارُ مِنْ نُحَاسٍ * وَهَذَا عَدَدُ مَا دُخِلَ فِي الْمَسْكَنِ * 20
مَسْكَنِ الشَّهَادَةِ الَّذِي عُدَّ بِأَمْرِ مُوسَى * وَجُعِلَ إِلَى اللَّاوِيَّةِ عَلَى يَدِ إِيثَامَارَ بْنِ هَرُونَ الْإِمَامِ * 21
وَالَّذِي صَنَعَهُ بَصَلْئِيلُ بْنُ أُورِي بْنِ حُورٍ مِنْ سِبْطِ يَهُودَا عَلَى حَسَبِ مَا أَمَرَ اللَّهُ مُوسَى بِهِ * وَمَعَهُ 22
أَهْلِيَابُ بْنُ أَحِيسَامَاخَ مِنْ سِبْطِ دَانَ أُسْتَادٌ وَحَادِقٌ وَرَاقِمٌ بِالْأَسْمَانْجُونِ وَالْأُرْجُوَانِ وَصِبْغِ الْقِرْمِزِ وَالْعَسَ- 23

Et fecit tentorium, nempe vela ex parte unde flat Auſter, ex byſſo retorta, habentia longitudinem centũ cubitorũ. Et columnas ejus viginti, & baſes earũ viginti ex ære; et capitella columnarũ, et linimentum earũ ex argento. Et ex parte Aquilonis, habentia longitudinẽ centũ cubitorũ, et columnas eorum viginti, et baſes earum viginti ex ære; et capitella columnarum, & linimentum earum ex argento. Ex parte verò Occidentis, vela lõgitudinis quinquaginta cubitorum, et columnas eorum decẽ, et baſes earũ decẽ; et capitella colũnarũ, et linimentũ earũ ex argento. Et ex parte Orientis, quinquaginta cubitorũ. Ex quibus vela fuerũt quindecim cubitorũ pro manica una: colũnæ eorũ tres, et baſes earũ tres. Et pro manica ſecũda hinc et inde ad januã tentorii, vela quindecim cubitorum, habẽtia colũnas tres, et baſes tres. Et univerſa vela tentorii circũcirca, ex byſſo retorta. Et univerſæ baſes colũnarũ eorũ ex ære, et capitella columnarum, et linimentũ earũ ex argento, et operimentũ capitũ earũ etiã ex argẽto, ſicuti et ipſæ totæ teſtẽ erant argẽto. Et velũ januæ tentorii factũ erat artificio Phrygionis, longitudinis viginti cubitorũ ex hyacintho, et purpura, et tinctura croci, et byſſo retortâ, et altitudinis nempe latitudinis quinq; cubitorum, cõtra vela tentorii. Et columnæ illius quatuor, et baſes earum ex ære, et capitella earũ ex argento, et operimentũ capitũ earũ, et linimentũ earũ ex argento. Et omnes paxilli habitaculi, et tẽtorii per circuitũ ex ære. Et hic eſt numerꝰ rerum quæ ingreſſæ ſũt in habitaculũ, habitaculũ teſtimonii, quæ numeratæ fuerũt juſſu Muſæ, & quarũ geſtatio ſpectat ad Levitas, per manũ Ithamar filii Aaron ſacerdotis. Et quas effecit Beſſail filius Uri, filii Hur de tribu Juda, ſecũdùm quod præceperat Deꝰ Muſæ. Et cũ illo Ahliab filius Abiſamach de tribu Dan magiſter, et perſpicax, et Phrygius in hyacintho, et purpura, et tinctura croci, & byſſo.

fuit & : ſanctitatis opere omni in opus ad factum aurum Omne

כל־הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש ויהי

triginta & ,ſeptingentorum & ,talenti viginti & novem *elevationis* aurum

זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלשים

,talēta centū ſynagogæ *viſitatorum* argentū Et *ſanctitatis ſeclo in* ,*ſecli*

שקל בשקל הקדש: וכסף פקודי העדה מאת ככר

ſeclo in ,ſecli ſeptuaginta & quinque & ,ſeptingenti & ,mille &

ואלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל בשקל

,ſanctitatis ſeclo in ,ſecli dimidium ,capiti *Bekagh* .ſanctitatis

הקדש: בקע לגלגלת מחצית השקל בשקל הקדש

,ſupra &,annorum viginti *filio à* ,*viſitatos ſuper* tranſeunti omni

לכל העבר על־הפקדים מבן עשרים שנה למעלה

,quingentis & ,millibus tribus & ,millibus ſexcentis

לששׁ־מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות

baſes fundendum ad argenti talenta cētum *fuit* Et .quinquaginta &

וחמשים: ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני

.talentis centum ,baſes centum ,veli baſes & ,ſanctitatis

הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת הככר

,quinque & ,ſeptingentis & ,mille Et .bati Talentum

ככר לאדן: ואת־האלף ושבע המאות וחמשה

,ipſarum capita texit & ,columnis uncinos fecit ſeptuaginta &

ושבעים עשה ויים לעמודים וצפה ראשיהם

millia duo &,talenta ſeptuaginta *elevationis* ex ,Et .eas cinxit &

וחשק אתם: ונחשת התנופה שבעים ככר ואלפים

tabernaculi oſtii baſes eo *in* fecit Et .ſecli quadringenti &

וארבע־מאות שקל: ויעש בה את־אדני פתח אהל

,ei quod *æris* cribrum & ,*æris* altare & ,*conventus*

מועד ואת מזבח הנחשת ואת־מכבר הנחשת אשר־לו

& ,circum atrii baſes Et .altaris vaſa omnia &

ואת כל־כלי המזבח: ואת־אדני החצר סביב ואת־

omnes & ,tabernaculi palos omnes & ,atrii portæ baſes

אדני שער החצר ואת כל־יתדת המשכן ואת־כל־

.*circum* atrii palos

יתדת החצר סביב:

CAP. XXXIX. לט

veſtes fecerunt cocci vermiculo & ,purpura & ,hyacintho ex Et

ומן־התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי

ſanctitatis veſtes fecerunt & :ſanctitate in miniſtrandū ad miniſterii

שרד לשרת בקדש ויעשו את־בגדי הקדש

.Moſeh DOMINUS præcepit quemadmodū ,Aharon quæ

אשר לאהרן כאשר צוה יהוה את־משה:

vermiculo & ,purpura & ,hyacintho ,auro ſuperhumerale fecit Et

ויעש את־האפד זהב תכלת וארגמן ותולעת

fila abſcidit &,*auri laqueos* extenderunt Et .retorta byſſo &,cocci

שני ושש משזר: וירקעו את־פחי הזהב וקצץ פתילם

medio in & ,purpuræ medio in & ,hyacinthi medio in faciendum ad

לעשות בתוך התכלת ובתוך הארגמן ובתוך

Scapulæ ,*cogitatis* opere ,byſſi medio in & ,cocci vermiculi

תולעת השני ובתוך השש מעשה חשב: כתפת

,conjungebatur extremitatibus duabus ſuper : ſe copulantes ei fecerunt

עשו־לו חברת על־שני קצוותיו חבר:

24 Omne aurum quod expenſum eſt in opere Sanctuarii, & quod oblatum eſt in donariis, viginti novem talentorum fuit, & ſeptingentorum triginta ſiclorum, ad menſuram Sanctuarii. 25 Oblatum eſt autem ab his qui tranſierunt ad numerum à viginti annis & ſuprà, de ſexcentis tribus millibus, & quingentis quinquaginta armatorum. 26 Fuerunt prætereà centum talenta argenti, è quibus conflata ſunt baſes Sanctuarii, & introitus ubi velum pendet. 27 Centum baſes factæ de talentis centum, ſingulis talentis per baſes ſingulas ſupputatis. 28 De mille autem ſeptingentis & ſeptuaginta quinque, fecit capita columnarum, quas & ipſas veſtivit argento. 29 Æris quoque oblata ſunt talenta ſeptuaginta duo millia, & quadringenti ſuprà ſicli, 30 Ex quibus fuſæ ſunt baſes in introitu tabernaculi teſtimonii, & altare æneum cum craticula ſua, omniáque vaſa quæ ad uſum ejus pertinent, 31 Et baſes atrii tam in circuitu quàm in ingreſſu ejus, & paxilli tabernaculi atque atrii per gyrum.

24 ὅτο ἐποίησε τὸ θυσιαςήριον (φ) τὸ χαλκοῦν ἐκ τῶν πυρείων τῶν χαλκῶν, (χ) ἃ ἦσαν τοῖς ἀνδράσι τοῖς καλασασιάσαι μετὰ τῆς Κορὲ Cυναγωγῆς. 25 ὅτο ἐποίησε πάντα τὰ σκεύη τῶ θυσιαςηρίω, (ψ) καὶ τὸ πυρεῖον αὐτῶ, καὶ τὰ βάσιν, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς κρεάγρας τὰς χαλκᾶς. ὅτο ἐποίησε (ω) θυσιαςηρίω παράθεμα, ἔργον δικτυωτὸν κάτωθεν τῶ πυρείς (α) ὑπὸ αὐτὸ ἕως τῶ ἡμίσους αὐτῶ. καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ τέσσαρας δακτυλίους ἐκ τῶν τεσσάρων μερῶν τῶ παραθέματο τῶ θυσιαςηρίω χαλκᾶς, ἐυρεῖς πῖς μοχλοῖς, ὥςε αἴρειν (β) ἐν αὐτοῖς τὸ θυσιαςήριον. ὅτο ἐποίησε τὸ ἔλαιον (γ) τῆς χίσεως τὸ ἅγιον, καὶ τὴν Cύνθεσιν τῶ θυμιάμαλο καθαρὸν ἔργω μυρεψοῦ. ὅτο ἐποίησε τὸν λυτῆρα τὸν χαλκῶν, καὶ τὴν βάσιν αὐτῶ χαλκῶν ἐκ τῶν κατόπτρων τῶν νησευσασῶν, αἳ ἐνήσευσαν παρὰ τὰς θύρας τῆς Cκηνῆς τῶ μαρτυρίω, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἔπηξεν αὐτήν. καὶ ἐποίησε τὸν λυτῆρα, ἵνα νίπτωνται ἐξ αὐτῶ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶ τὰς (δ) χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας, εἰσπορευομένων αὐτῶν εἰς τὴν Cκηνὴν τῶ μαρτυρίω, ἢ ὅταν προσπορεύωνται πρὸς τὸ θυσιαςήειον λειτουργεῖν, ἐνίπτοντο ἐξ αὐτῶ, καθάπερ Cυνέταξε κύριος τῶ Μωυσῆ.

Hic fecit altare æreum, ex thuribulis æreis, qui fuerunt viris illis, qui moverunt ſeditionem cum ſynagoga Core. Hic fecit omnia vaſa altaris, & focum ejus, & baſim, & phialas, & fuſcinulas æreas. Hic fecit altari additamentum, opus reticulatum ab imo ſoci ſub ipſo uſque ad dimidium ejus. Et impoſuit ei quatuor annulos è quatuor partibus additamenti altaris æreos capaces vectibus ad portandum in eis altare. Hic fecit oleum unctionis ſanctum, & compoſitionem incenſi, purum opus unguentarii. Hic fecit labrum æreum, & baſim ejus æream ex ſpeculis earum, quæ jejunaverunt apud portas tabernaculi teſtimonii, in qua die fixit illud. Et fecit labrum, ut lavent ex eo Moyſes & Aaron, & filii ejus, manus ſuas, & pedes, ingredientibus ipſis in tabernaculum teſtimonii vel quando accedent ad altare ad miniſtrandum, lavabuntur ex eo; ſicut præcepit Dominus Moyſi.

MS.A. (φ) χαλκᾶν (χ) ἃ ἦν (ψ) καὶ τὴν βάσιν αὐτῶ, καὶ τὸ πυρεῖον αὐτῶ, καὶ τὰς (ω) τῆ θυσιαςηρίω ἀνάθεμα, (α) εἰς αὐτὸ (β) τὸ θυσιαςήριον ἐν αὐτοῖς. (γ) τῆ χρίσματο (δ) χεῖρας καὶ τὰς πόδας αὐτῶν εἰσπορευομένων.

CAP. XXXIX.

1 De hyacintho verò & purpura, vermiculo ac byſſo, fecit veſtes, quibus indueretur Aaron quando miniſtrabat in ſanctis, ſicut præcepit Dominus Moyſi. 2 Fecit igitur ſuperhumerale de auro, hyacintho, & purpura, coccóque bis tincto, & byſſo retortâ, opere polymitario; 3 Incidítque bracteas aureas, & extenuavit in fila, ut poſſent torqueri cum priorum colorum ſubtegmine, 4 Duáſque oras ſibi invicem copulatas in utroque latere ſummitatum,

1 ΚΕΦ. λϑ'. Πᾶν τὸ χρυσίον, ὃ καλειργάσθη εἰς τὰ ἔργα χῦ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων, ἐγένετο (α) χρυσίε τῆ τῆς ἀπαρχῆς, ἐννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα

MS.A. (α) ἐκ χρυσίν

CAP. XXXIX. Hæc (a) aurum, quod elaboratum eſt ad opera ſecundùm omnem operationem ſanctorum, fuit, auri ejus, quod primitiarum, novem & viginti talenta,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

Totum aurum quod adhibitum fuit operi in omni opere Sanctuarii, fuit aurum ſeparationis, viginti novem talentorum, & ſeptingentorum triginta ſiclorum ſecundùm ſiclum ſanctuarii. Argentum verò cenſûs congregationis fuit centum talentorum, & mille ſeptingentorum & ſeptuaginta ſiclorum ſecundùm ſiclum ſanctuarii: Siclus pro capite, *nempe* dimidium ſicli, ſecundùm ſiclos ſanctuarii: omnes qui tranſierunt ſub numerum à filio viginti annorum & ultra, fuerunt ſexcenta millia, & tria millia, & quingenti quinquaginta. Et fuerunt centum talenta argenti ad conflanda fulcra ſanctuarii, & fulcra veli, centum fulcra ex centum talentis, talentum pro fulcro. Et ex mille ſeptingentis ſeptuaginta quinque *ſiclis*, fecit capitella columnis, & linimenta capitibus earum, eáſque texit argento. Totum verò æs ſeparationis fuit ſeptuaginta talentorum, & duorum millium quadringentorum ſiclorum. Et fecit ex eo fulcra portæ tabernaculi temporis, & altare æneum, cunctáque vaſa altaris, & fulcra atrii per circuitum. Et fulcra portæ atrii, omnéſque clavos tabernaculi, & omnes clavos atrii per circuitum.

CAP. XXXIX.

Ex flavo ſerico autem, & ex purpura, & ex tinctura coccinea, fecerunt veſtes miniſterii ad miniſtrandum in ſanctuario: fecerunt & veſtes ſanctitatis Aharoni quemadmodum præceperat Dominus Moſi. Fecerunt etiam ephod ex auro, flavo ſerico, & purpura, & tinctura coccinea, & byſſo tortâ. Et extenuârunt bracteas aureas, & inciderunt fila ad immittendum inter flavum ſericum, & inter purpuram, & inter tinctu-ram coccineam, & inter byſſum, opere artificis. Humeros fecerunt ei coaptatos, ad ambo ipſius latera coaptatos.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE. LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

24 כָּל־דַּהֲבָא דְאִתְעֲבִיד לַעֲבִידְתָּא
בְּכָל עֲבִידַת קוּדְשָׁא וַהֲוָה דְּהַב
אַפְרְשׁוּתָא עַסְרִין וְתִשַׁע כִּכְּרִין
25 וּשְׁבַע מְאָה וְחַלְתִין סְלָעִין בְּסֶלַע
קוּדְשָׁא: וְכַסְפָּא מְנִינֵי כְנִשְׁתָּא מְאָה
כִּכְּרִין וְאַלְפָּא וּשְׁבַע מְאָה וְשַׁבְעִין
26 וְחַמְשָׁא סְלָעִין בְּסֶלַע קוּדְשָׁא: תְּקַלָּא
לְנוּלַגְלַתָּא פַּלְגוּת סְלָעָא בְּסֶלַע
קוּדְשָׁא לְכָל דְּעָבַר עַל־מְנִינַיָּא
מִבַּר עַסְרִין שְׁנִין וּלְעִילָּא לְשִׁית
מְאָה וּתְלָתָא אַלְפִּין וְחַמֵּשׁ מְאָה
27 וְחַמְשִׁין: וַהֲוָה מְאָה כִּכְּרֵי כַּסְפָּא
לְאַתָּכָא יָת סַמְכֵי קוּדְשָׁא וְיָת סַמְכֵי
פָּרוֹכְתָּא מְאָה סַמְכִין לִמְאָה כִּכְּרִין
28 כִּכְּרָא לְסַמְכָא: וְיָת אַלְפָּא וּשְׁבַע מְאָה וְשַׁבְעִין וְחַמְשָׁא עָבֵד וְיָת
כְּעַמּוּדַיָּא וְחַפֵּי רֵישֵׁיהוֹן וְכַבְּשׁ
29 יָתְהוֹן: וּנְחָשׁ אַרְמוֹתָא שַׁבְעִין כִּכְּרִין
וְתַרְתֵּין אַלְפִּין וְאַרְבַּע מְאָה סְלָעִין:
30 וְעָבַד בֵּהּ יָת־סַמְכֵי תְּרַע מַשְׁכַּנָּא
וְיָת מַדְבְּחָא דְנְחָשָׁא וְיָת
סְרָדָא דְנְחָשָׁא דִּי לֵיהּ וְיָת כָּל־מָנֵי
31 מַדְבְּחָא: וְיָת סַמְכֵי דְּרְתָא סְחוֹר
סְחוֹר וְיָת סַמְכֵי תְּרַע דְּרְתָא וְיָת
כָּל־סְכֵּי מַשְׁכַּנָּא וְיָת כָּל־סְכֵּי דְּרְתָא
סְחוֹר־סְחוֹר: לט

1 וּמִן־תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא דְזְהוֹרִי
עֲבָדוּ לִבּוּשֵׁי־שְׁמוּשָׁא לְשַׁמָּשָׁא
בְּקוּדְשָׁא וַעֲבָדוּ יָת לִבּוּשֵׁי קוּדְשָׁא
2 דִּי לְאַהֲרֹן כְּמָא דִּי־פַקִּיד יְיָ יָת־
מֹשֶׁה: וַעֲבַד יָת אֵיפּוֹדָא דְּהַבָּא
3 תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא דְזְהוֹרִי וּבוּץ
שְׁזִיר: וּרְדִידוּ יָת־טַסֵּי דְּהַבָּא
וְקַצִּיצוּ חוּטִין לְמֶעְבַּד בֵּינוֹ תְּכֶלְתָּא
4 וּבֵינוֹ אַרְגְּוָנָא וּבֵינוֹ צִבְעָא דְזְהוֹרִי וּבֵינוֹ
בּוּצָא עוֹבַד אוֹמָן: כְּתֻפַּיִן עֲבָדוּ לֵיהּ
מְלַפְּפִין עַל־תַּרְעֵין סְטָרְוֹהִי מְלַפְּף:

24 Omne aurũ, quod factũ est in
omni opere sanctuarii, & q̃
oblatũ est, fuit viginti & novẽ
talentorũ, & septingentorũ &
triginta ficlorum in pondere
sanctuarii. Argentum autẽ nu-
meratorũ congregationis fuit
25 centum talentorũ; & mille &
septingentorũ, & septuaginta
& quinque ficlorũ, in pondere
26 sanctuarii. Unum pondus ob-
latũ est p̃ singula capita, quod
est dimidium ficli, in pondere
sanctuarii: quod oblatum est
ab omnibus qui transierunt ad
numeros, à viginti annis &
supra; de sexcentis & tribus
millibus, & quingentis &
27 quinquaginta. Fuerũtq; centũ
talenta argenti; ex quo con-
flatæ sunt bases sanctuarii, &
bases tentorii: centũ talenta
28 pro centum basibus, talentum
pro base. De mille autem &
septingentis & septuaginta
& quinque siclis, fecit unci-
nos columnarum: & operuit
capita earum, & fecit cælatu-
ras earum. Æs quoque oblati-
onis fuit septuaginta talen-
29 torum: & duo millia & qua-
dringentorũ siclorũ. Ex quo
fecit bases ostii tabernaculi
fœderis; & altare æneum, &
craticulam ejus æneam: &
30 omnia vasa altaris. Et bases
atrii per circuitum; & bases
ostii atrii: & omnes paxillos
tabernaculi, & omnes paxillos
31 atrii, per circuitum.

CAP. XXXIX.

1 DE hyacintho autẽ & pur-
pura, & coccino, fecerunt
vestes ministerii, ad ministrã-
dum in sanctuario: fecerũnt-
que vestes sanctas Aarõ; sicut
2 præcepit Dñs Moysi. Fecitq;
superhumerale; ex auro, et hy-
acintho et purpura, et coccino,
& byssо retorta. Extẽderũtq;
3 bracteas aureas, et inciderunt
fila: ut facerent in medio hya-
cinthi, et in medio purpuræ,
& in medio coccini, & in me-
dio byssi: opere artificis. Hu-
merulos fecerunt ei, conjun-
ctos: in duobus lateribus e-
jus jungebantur.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARIATANUS.

24 * כָּל־זָהָב הֶעָשׂוּי לַמְּלָאכָה בְּכָל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ וַיְהִי זְהַב
הַתְּנוּפָה תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים כִּכָּר וְשִׁבְעֵת מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: 25 ** וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מֵאָה כִּכַּר וְאֶלֶף
וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: 26 * בֶּקַע
לַגֻּלְגֹּלֶת מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְכָל הָעֹבֵר עַל הַפְּקוּדִים
מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: 27 וַיְהִי מְאַת כִּכַּר הַכֶּסֶף לָצֶקֶת אֶת
אַדְנֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אַדְנֵי הַפָּרֹכֶת מְאַת אֲדָנִים לִמְאַת הַכִּכָּר כִּכָּר
לָאָדֶן: 28 ** וְאֶת הָאֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה
וָוִים לָעַמּוּדִים וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וְחִשַּׁק אֹתָם: 29 * וּנְחֹשֶׁת הַתְּנוּפָה
שִׁבְעִים כִּכָּר וְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁקֶל: 30 וַיַּעַשׂ בָּהּ אֶת
אַדְנֵי פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת
אֲשֶׁר לוֹ וְאֵת כָּל כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ: 31 וְאֶת אַדְנֵי הֶחָצֵר סָבִיב וְאֶת
אַדְנֵי שַׁעַר הֶחָצֵר וְאֶת כָּל יִתְדוֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל יִתְדוֹת הֶחָצֵר
סָבִיב:

VER. SAM.

24 * כָּל־זָהָב הֶעָשׂוּי לַמְּלָאכָה בְּכָל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ וַיְהִי זְהַב
הַתְּנוּפָה תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים כִּכָּר וְשִׁבְעֵת מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: 25 ** וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מֵאָה כִּכַּר וְאֶלֶף
וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: 26 * בֶּקַע
לַגֻּלְגֹּלֶת מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְכָל הָעֹבֵר עַל הַפְּקוּדִים
מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: 27 וַיְהִי מְאַת כִּכַּר הַכֶּסֶף לָצֶקֶת אֶת
אַדְנֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אַדְנֵי הַפָּרֹכֶת מְאַת אֲדָנִים לִמְאַת הַכִּכָּר כִּכָּר
לָאָדֶן: 28 ** וְאֶת הָאֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה
וָוִים לָעַמּוּדִים וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וְחִשַּׁק אֹתָם: 29 * וּנְחֹשֶׁת הַתְּנוּפָה
שִׁבְעִים כִּכָּר וְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁקֶל: 30 וַיַּעַשׂ בָּהּ אֶת
אַדְנֵי פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת
אֲשֶׁר לוֹ וְאֵת כָּל כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ: 31 וְאֶת אַדְנֵי הֶחָצֵר סָבִיב וְאֶת
אַדְנֵי שַׁעַר הֶחָצֵר וְאֶת כָּל יִתְדוֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל יִתְדוֹת הֶחָצֵר
סָבִיב:

1 ** וּמִן הַתְּכֵלֶת וְהָאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי עָשׂוּ בִגְדֵי שְׂרָד
לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ וַיַּעֲשׂוּ אֶת בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר
2 צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: ** וַיַּעַשׂ אֶת הָאֵפוֹד זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
3 וְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר: * וַיְרַקְּעוּ אֶת פַּחֵי הַזָּהָב וַיְהִי
גְּדִלִים לְחוּט לַעֲשׂוֹת בְּתוֹךְ הַתְּכֵלֶת וּבְתוֹךְ הָאַרְגָּמָן וּבְתוֹךְ
תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבְתוֹךְ הַשֵּׁשׁ מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב:

VER. SAM.

1 ** וּמִן הַתְּכֵלֶת וְהָאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי עָשׂוּ בִגְדֵי שְׂרָד
לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ וַיַּעֲשׂוּ אֶת בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר
2 צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: ** וַיַּעַשׂ אֶת הָאֵפוֹד זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
3 וְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר: * וַיְרַקְּעוּ אֶת פַּחֵי הַזָּהָב וַיְהִי
גְּדִלִים לְחוּט לַעֲשׂוֹת בְּתוֹךְ הַתְּכֵלֶת וּבְתוֹךְ הָאַרְגָּמָן וּבְתוֹךְ
תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבְתוֹךְ הַשֵּׁשׁ מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב:

4 כְּתֵפֹת עָשׂוּ לוֹ חֹבְרֹת שְׁנֵי קְצוֹתָיו חָבוּר: וְחֵשֶׁב אֲפֻדָּתוֹ אֲשֶׁר
עָלָיו כְּמַעֲשֵׂהוּ מִמֶּנּוּ זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ
מָשְׁזָר כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Omne aurum elaboratum est pro omni opere Sanctuarii; fuit autem aurum oblationis, novem et viginti talentorum, et septingentorum, et triginta siclorũ juxta siclum Sanctuarii. Argentum verò receptorũ congregationis fuit centum talentorum, & mille septingentorum, et septuaginta quinque siclorum. Dimidium viritim, dimidium sicli, juxta siclum Sanctuarii pro omni transeunte per vecensenum, à filio viginti annorũ et supra, pro sexcentis et tribus millibus, et quingentis, et quinquaginta. Et facta sunt centum talenta argenti ad constandas bases Sanctuarii, et bases veli: centum bases centum talentis, talentum basi. Ex mille autem et septingentis septuaginta quinque siclis fecit uncinos pro columnis; et texit capita earũ et (m)cinxit eas. Æris verò oblatio fuit septuaginta talentorum, et duorum millium quingentorũ siclorum. Et fecit cum eo bases portæ tabernaculi testimonii, & altare æneum, & craticulam æneam quæ erat ad altare, et omnia instrumenta altaris, Et bases atrii in circuitu, & bases portæ atrii, et omnes paxillos tabernaculi, et omnes paxillos atrii in circuitu.

CAP. XXXIX.

Ex hyacintho autem, & purpura, & cocco bis tincto fecerunt vestes ministeriales ad ministrandum in sanctuario: fecerunt etiam vestes sanctitatis Aaroni, sicut præceperat Dominus Mosi. Et fecerunt Ephod ex auro, hyacintho, et purpura, et cocco bis tincto, & byssо retortâ. (a) Extenderuntq; bracteas auri, & abscinderunt fila ut texerentur in medio hyacinthi, & in medio purpuræ, & in medio cocci dibaphi, et in medio byssi opere plumario. Scapulas fecit illi sibi copulatas quas in duabus extremitatibus conjunxit.

VER. SAM. (m) obduxit (a) Extenuarũntque.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 *فَامَّا الذَّهَبُ الَّذِي عُمِلَ فِي الصَّنَاعَةِ لِجَمِيعِ صَنَائِعِ الْقُدْسِ *فَكَانَتْ جُمْلَتُهُ وَهُوَ ذَهَبُ الرَّفِيعَةِ وَهُوَ
25 تِسْعًا وَعِشْرِينَ بَدْرًا *وَسَبْعُ مِائَةٍ وَثَلَثُونَ مِثْقَالًا بِمِثْقَالِ الْقُدْسِ *وَامَّا الْفِضَّةُ فَكَانَ مَا حُصِّلَ مِنْهَا
26 مِنْ مَعْدُودِي الْجَمَاعَةِ مِائَةَ بَدْرٍ *وَالْفٌ وَسَبْعُمِائَةٍ وَخَمْسَةٌ وَسَبْعُونَ مِثْقَالًا بِمِثْقَالِ الْقُدْسِ *مِنْ سِتَّةِ
لِكُلِّ جُمْجُمَةٍ وَرُبْعُهَا نِصْفُ مِثْقَالٍ بِمِثْقَالِ الْقُدْسِ مِنْ كُلِّ مَنْ جَازَ عَلَيْهِ الْعَدَدُ مِنِ ابْنِ عِشْرِينَ سَنَةً
27 فَصَاعِدًا لِسِتِّمِائَةِ الْفٍ وَثَلثَةِ الْفٍ وَخَمْسِ مِائَةٍ وَخَمْسِينَ * فَكَانَ مِنْ مِائَةِ بَدْرِ الْوَرِقِ اَنْ
صُيِّغَ مِنْهَا قَوَاعِدُ الْقُدْسِ وَقَوَاعِدُ الْحَجَلَةِ *وَذٰلِكَ مِائَةُ قَاعِدَةٍ مِنْ مِائَةِ بَدْرٍ كُلُّ قَاعِدَةٍ
28 مِنْ بَدْرٍ *وَالْفٌ وَسَبْعُ الْمِائَةِ وَالْخَمْسَةُ وَالسَّبْعُونَ مِثْقَالًا صُنِعَ مِنْهَا رَوَافِنُ لِلرُّهْطِ * وَعِسَاءَ
29 رُؤُوسِهَا وَطَلْيِهَا * وَامَّا نُحَاسُ الْعَزْلِ فَبَلَغَ سَبْعِينَ قِنْطَارًا *وَالْفَيْنِ وَاَرْبَعَ مِائَةِ مِثْقَالٍ * فَصُنِعَ
30 مِنْهُ قَوَاعِدُ بَابِ خِبَاءِ الْحَصِيرِ * وَمَذْبَحُ النُّحَاسِ * وَسَرَدُ النُّحَاسِ الَّذِي لَهُ * وَجَمِيعُ اٰنِيَتِهِ * وَقَوَاعِدُ
الدَّوَائِرِ بِمَا يَدُورُ * وَقَوَاعِدُ بَابِهِ * وَجَمِيعُ اَوْتَادِ الْمَسْكَنِ وَاَوْتَادِ الدَّوَائِرِ دَائِرًا *
1 * اَلْفَصْلُ التَّاسِعُ وَالثَّلثُونَ * *وَمِنَ الْاَسْمَانْجُونِ وَالْاُرْجُوَانِ وَصِبْغِ الْقِرْمِزِ صَنَعُوا ثِيَابَ وَسْيٍ
2 لِلْخِدْمَةِ فِي الْقُدْسِ * بَعْدَ مَا صَنَعُوا ثِيَابَ الْقُدْسِ الَّتِي لِهٰرُونَ * كَمَا اَمَرَ اللّٰهُ مُوسٰى بِهِ * وَعَمِلَ الصُّدْرَ
3 مِنْ ذَهَبٍ وَاسْمَانْجُونٍ وَاُرْجُوَانٍ وَصِبْغِ قِرْمِزٍ وَعِسْرٍ مَسْرُورٍ * وَذٰلِكَ اَنَّهُمْ اَرْقَوْا صَفَائِحَ الذَّهَبِ * ثُمَّ
4 قَصُّوهَا سُلُوكًا * وَعَزَلُوهَا مَعَ الْاَسْمَانْجُونِ وَالْاُرْجُوَانِ وَصِبْغِ الْقِرْمِزِ وَالْعِسْرِ صَنْعَةَ حَاذِقٍ * وَصَنَعُوا
لَهَا حَبِيبَيْنِ مُحِيطَيْنِ * فِي طَرَفَيْهَا حَبْطًا *

At verò aurũ, quod adhibitũ est in opificio, omnib⁹ operibus sanctuarii, summa fuit (auri scilicet oblationis) fuit inquã, viginti novẽ talentorũ, & septingentorũ & triginta siclorũ in siclo sanctuarii. At verò argenti summa collecta ab iis qui numerati sunt de cœtu, fuit centũ talentorũ, & mille et septingentorũ et septuaginta quinq; siclorũ in siclo sanctuarii. Dimidiũ cuilibet calvitii, pondo dimidii sicli in siclo sanctuarii, à quolibet superquẽ transivit numerus, à filio viginti annorũ et ulteriùs, pro sexcentis millibus, & tribus millibus & quingentis et quinquaginta. Factumq; est ut ex centũ talentis argenti, conflatæ fiat bases sanctuarii, et bases velizvidelicet centũ bases ex centũ talentis, quælibet basis ex talẽto. Et ex mille & septingentis et septuaginta quinq; siclis, fecit capitella columnis, & operimentũ, capitii earũ, & limentum earũ. Æs verò separationis pervenit ad septuaginta cantaria, & bis mille & quadringẽtos siclos. Fecitq; ex eo bases portæ tentorii conventũ, & altare æris, & craticulã æneã ipsius, & universa vasa ejus, et bases tentorii per circuitũ, Et bases portæ ejus, et omnes paxillos habitaculi, et paxillos tentorii per circuitum.

CAP. XXXIX.

Et de hyacintho, et purpura, et tinctura croci fecerunt vestes acu-pictas ad ministrandum in sanctuario, posteaquam fecerant vestes sacras Haronis, uti præceperat Deus Mosi. Et fecit pectorale de auro, et hyacintho, et purpurâ, et tinctura croci, et byssо retortâ. Et id quidem, quoniam attenuârunt laminas auri, deinde inciderunt eas in fila, et neverunt ea cum hyacintho, et purpura, et tinctura croci, et byssо, artificio peritissimi: Et fecerunt ei duas margines consutas, in utroque latere ejus consutæ fuerunt.

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. — TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

וְהִמְיַן חִקּוֹנֵיהּ דִּי עֲלוֹהִי מִנֵּיהּ הוּא כְּעוֹבְדֵיהּ דְּהַבָּא תְּכֵלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא וְהוֹרֵי וּבוּץ שְׁזִיר כְּמָא דְפַקֵּד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וַעֲבָדוּ יָת אַבְנֵי בּוּלָּא מְשַׁקְעָן מַרְמַצָּן בְּדָהָב גְּלִיפָן כְּתַם מְפָרַשׁ עַל־שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְשַׁוִּי יָתְהוֹן עַל כְּתֵפֵי אֵיפּוֹדָא אַבְנֵי דּוּכְרָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וַעֲבַד יָת חוּשְׁנָא עוֹבַד אֵיפּוֹדָא דְּהָבָא תְּכֵלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא וְהוֹרֵי וּבוּץ שְׁזִיר: מְרַבַּע הֲווֹ עִיפָּא עֲבָדוּ יָת חוּשְׁנָא פּוּתְיֵהּ עִיפָא: וְאַשְׁלִימוּ בֵּיהּ אַרְבָּעָ סִדְרִין דְּאַבְנִין טָבָא סִדְרָא קַדְמָאָה סַמְקָן יַרְקָן וּבְרַקְן סִדְרָא חַד: וְסִדְרָא תִנְיָנָא אוֹסְמָרְגְּדִין שְׁבוּיִין וְסַבְּהַלוֹם: וְסִדְרָא תְּלִיתָאָה קַנְפִּירִי טַרְקִיָּא וְעִין עֲנָלָא: וְסִדְרָא רְבִיעָאָה כְּרוּם־יָמָּא וּבוֹלָא וְיַפְנְתִירֵי מְשַׁקְעָן מַרְמַצָּן דְּדָהָב בְּאַשְׁלְמוּתְהוֹן: וְאִנְּיָא עַל שְׁמָהָתְהוֹן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אִנּוּן תְּרֵיסַר עַל שְׁמָהָתְהוֹן כְּרַשְׁמָא דְּגָלוּף עִזְקָא גְּבַר עַל־שְׁמֵיהּ לְתְרֵי עַסַר שִׁבְטַיָּא: וַעֲבָדוּ עַל־חוּשְׁנָא חַכִּין מִתְחַמָּן עוֹבַד גְּדִילוּ דְּדָהָב דְּכִי: וְעַבָּדוּ תַּרְתֵּין מַרְמַצָּן דְּדָהָב וְתַרְתֵּין עִזְקִין דְּדָהָב וְיָהַבוּ יָת תַּרְתֵּין עִזְקִין עַל תַּרְתֵּין סִטְרֵי חוּשְׁנָא: וְיָהַבוּ תַּרְתֵּין גְּדִילִין דְּדָהָב עַל תַּרְתֵּין עִזְקִין עַל סִטְרֵי חוּשְׁנָא: וְיָהַבוּ תַּרְתֵּין סִטְרֵי מַרְמַצָּתָא וְיָהַבוּ עַל־כְּתֵפֵי אֵיפּוֹדָא לְקִבֵּיל אַפּוֹהִי: וְעַבָּדוּ תַּרְתֵּין עִזְקִין דְּדָהָב וְשַׁוִּיאוּ עַל־תַּרְתֵּין סִטְרֵי חוּשְׁנָא עַל סְפַתֵּיהּ דִּי לְעִבְרָא דְּאֵיפּוֹדָא לְגַיוֹ:

5 Et balteus ornamenti sui, qui erat juxta illud, ex ipso erat, juxta op⁹ ej⁹: ex auro, hyacintho & purpura, & coccino, & byssо retorta: sicut præcepit 6 Dñs Moysi. Fecerúntque duos lapides onychinos, inclusos in cælaturis aureis: *sculptos scripturâ distinctâ*, p nomina filiorú Israel. Et posuit eos in humerulis superhumeralis, in lapides memoriales filiis Israel: 8 Sicut præceperat Dñs Moysi. Fecitq; rationale opere artificis, juxta op⁹ superhumeralis: ex auro, hyacintho et purpurâ, & coccino, & byssо retortâ. 9 Quadratú erat, duplicatú fecerúnt rationale: palmi uni⁹ erat longitudo ej⁹, & latitudo ejus palmi uni⁹, duplicatú erat. 10 Et impleverúnt in eo quatuor ordines lapidis pretiosi: in primo ordine erat sardius, topazi⁹, & carbunculus. Et in 11 secundo ordine; smaragdus, 12 sapphir⁹, et iaspis. In tertio autẽ ordine; liguri⁹, achates, & 13 amethyst⁹. In quarto autẽ ordine; chrysolith⁹, onychin⁹, & beryll⁹: inclusi *calaturis aureis* fuerunt, in impletionibus 14 suis. Ipsi autẽ lapides duodecim erant, juxta nomina filiorum Israel: scripti scripturâ distincta quasi sculpturâ annuli; singuli lapides p nomina singulorú, p duodecim trib⁹. 15 Fecerúntq; in rationali catenulas sibi invicẽ cohærentes, opere fimbriæ: ex auro mundissimo, 16 Et fecerũt duos uncinos aureos, & duos annulos aureos: & posuerunt duos annulos in 17 duob⁹ lateribꝰ rationalis. Posuerũtq; duas fimbrias aureas in duob⁹ annulis, qui erãt in lateribꝰ rationalis. Et duas fimbrias, quæ erant in duob⁹ lateribꝰ ej⁹, posuerũt in duob⁹ uncinis: posuerúntque eas in humerulis superhumeralis, contra faciem ej⁹. 19 Fecerunt q; duos annulos aureos, et posuerũt eos in duob⁹ lateribus rationalis: qui erant in ora ej⁹, quæ est è regione superhumeralis, intrinsecus.

VER. SAM.

5 וחשב אפדתו אשר עליו ממנו כמעשהו זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר כאשר צוה יהוה את משה: 6 ויפעלו את אבני שהם מסבות מלאת פתוחי חרות על שמות בני ישראל: 7 וישם אתם על כתפות האפד אבני זכרון לבני ישראל כאשר צוה יהוה את משה: 8 ויעש את החשן מעשה חשב כמעשה אפד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר: 9 רבוע היה כפול עשו את החשן זרת ארכו וזרת רחבו כפול: 10 וימלאו בו ארבעה טורי אבן טור אדם פטדה וברקת טור הראשון: 11 וטור השני נפך ספיר ויהלם: 12 וטור השלישי לשם שבו ואחלמה: 13 וטור הרביעי תרשיש שהם ויספה מסבות מלואתם בפוכיהם: 14 והאבנים תהיינה על שמות בני ישראל שנים עשר על שמתם פתוחי חרות איש על שמו תהיינה לשנים עשר שבט: 15 ויעשו על החשן שרשרת גבלת מעשה עבת זהב טהור: 16 ויעשו שתי משבצות זהב ושני טבעות זהב ויתנו את שתי הטבעות על שני קצות החשן: 17 ויתנו את שתי עבתות הזהב על שתי הטבעות על קצות החשן: 18 ואת שתי קצות שתי העבתות יתנו על שתי המשבצות ויתנם על כתפות האפד אל מול פניו: 19 ויעשו שתי טבעות זהב וישימו על שני קצות החשן על שפתו אשר אל עבר האפד בית

VER. SAM. (b) aptaverunt (c) tortiles catenas (d) tortilium catenarum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*وسمكها الذي عليها مثلها في صنعتها من ذهب واسماجون وارجوان وصبغ قرمز وعسر
مسرور حسب ما امر الله به موسي* وعملوا حجري البلور يخيط بهما عيون الذهب منوسا
عليهما كنقش الخاتم اسماء بني اسرايل* وصيروها في جيبي الصدن* حجري ذكر بني اسرايل
حسب ما امر الله به موسي* وصنع البدنة صنعة حاذق كصنعة الصدن* من ذهب
واسماجون وارجوان وصبغ قرمز وعسر مسرور* صنعوها مربعة مطويه *طولها شبر وعرضها شبر
وبطموا فيها اربعة اسطر بجمان السطر الاول منها ياقوت احمر وبرجد واصفر* والسطر الثاني
كلحلي ومها وبهرمان* والسطر الثالث جرع وسيح وفيروج* والسطر الرابع اورف وبلور
ويسف* ويخيط بها عيون ذهب في بطمها* وعلي الحجران اسماء بني اسرايل* لانها اثني عسر باراء
اسماء بهم كنقش الخاتم نفس اسماء الاثني عسر سبطا* وصنعوا في البدنة سلسلتين معدلتين صنعة
ضفر من الذهب الخالص* وصنعوا عيونا من الذهب* وحلقتين من الذهب* وجعلوا
الحلقتين في طرفي البدنة* وعلقوا ضفيرتي الذهب في الحلقتين في طرفي البدنة*
وعلقوا طرفي الضفيرتين الاخرين في العيون التي جعلوها علي جيبي الصدن في مقدمها*
وصنعوا ايضا حلقتين من ذهب* فصيروهما في طرفي البدنة في الحاشية التي الي جانب
الصدن من داخل*

Et vitta ejus quæ erat super illam, similis erat ei in artificio suo, ex auro, & hyacintho, & purpura, & tinctura croci, & byssо retortâ: secundùm id quod præceperat Deus Musæ. Et fecerunt duos lapides chrystalli, inclusos ocellis auri, super quos sculpta erant veluti sculptura annuli nomina filiorum Israil. Et posuerunt eos in duabus marginibus pectoralis, duos lapides memoriæ filiorum Israil, secundùm quod præceperat Deus Musæ. Et fecit thoracem artificio peritissimi secundùm artificium pectoralis, ex auro, & hyacintho, & purpura, & tinctura croci, & byssо retortâ. Fecerunt eam quadratam, complicatam: ejusque longitudo erat palmus, & latitudo palmus. Et composuerunt in ea quatuor ordines lapidum: primus ordo ex eis erat pyropus, & smaragdus, & topazius. Et ordo secundus, hyacinthus, & adamas, & sardonyx. Et ordo tertius, lyncurius, & achates, & amethystus. Et ordo quartus, chrysolithus, & beryllus, & iaspis. Et annectebant eos ocelli aurei in connexione eorum. Et super lapides nomina filiorum Israil erant, quia erant duodecim juxta nomina eorum: veluti sculpturam annuli sculpsit nomina duodecim tribuum. Et fecerunt in thorace duas catenas æquales, artificio tortili, ex auro purissimo. Et fecerunt ocellos ex auro, & duas ansas ex auro: & posuerunt utramque ansam in ambabus extremitatibus thoracis. Et appenderunt duas catenas auri duabus ansis, in duabus extremitatibus thoracis. Et appenderunt duas extremitates duarum catenarum alias, ad ocellos quos posuerant super duas margines pectoralis, in anteriori ejus parte. Et fecerunt etiam duas ansas ex auro, & posuerunt eas in ambabus extremitatibus thoracis, in ora quæ est ad latus pectoralis intrinsecus.

ספר שמות : לט

Versio VULG. LAT.

scapulis duabus super eos *dederunt* & ,auri anulos duos fecerunt Et
20 וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב וַיִּתְּנֵם עַל־שְׁתֵּי כִתְפֹת
,ej' conjunctionē contra ejus *facierum regione à infra ab* superhumeralis
הָאֵפֹד מִלְמַטָּה מִמּוּל פָּנָיו לְעֻמַּת מַחְבַּרְתּוֹ
ipsius anulis ab pectorale *levaverunt* Et .superhumeralis *artificio desuper*
21 מִמַּעַל לְחֹשֶׁב הָאֵפֹד : וַיִּרְכְּסוּ אֶת־הַחֹשֶׁן מִטַּבְּעֹתָו
artificiū super extendum ad ,hyacinthi filo in superhumeralis anulos ad
אֶל־טַבְּעֹת הָאֵפֹד בִּפְתִיל תְּכֵלֶת לִהְיֹת עַל־חֹשֶׁב
,superhumerali *desuper* pectorale *attolleretur* non & ,superhumeralis
הָאֵפֹד וְלֹא־יִוַּח הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֵפֹד
pallium fecit Et .Moſeh Dominus præcepit quemadmodū
22 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה : וַיַּעַשׂ אֶת־מְעִיל
pallii os Et .hyacinthinum totum ,textoris opere ſuperhumeralis
23 הָאֵפֹד מַעֲשֵׂה אֹרֵג כְּלִיל תְּכֵלֶת : וּפִי־הַמְּעִיל
.ſcinderetur ne circùm ejus ori labrum ,loricæ os ſicut ,ej' medio in
בְּתוֹכוֹ כְּפִי תַחְרָא שָׂפָה־לְפִיו סָבִיב לֹא יִקָּרַע :
,purpura &, ,hyacintho malogranata pallii fimbriis ſuper fecerunt Et
24 וַיַּעֲשׂוּ עַל־שׁוּלֵי הַמְּעִיל רִמֹּנֵי תְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
dederunt & ,*puri auri* tintinnabula fecerūt Et .retorta cocci vermiculo &
25 וְתוֹלַעַת שָׁנִי מָשְׁזָר : וַיַּעֲשׂוּ פַּעֲמֹנֵי זָהָב טָהוֹר וַיִּתְּנוּ
circùm pallii fimbriis ſuper ,malogranatorū medio in tintinnabula
אֶת־הַפַּעֲמֹנִים בְּתוֹךְ הָרִמֹּנִים עַל־שׁוּלֵי הַמְּעִיל סָבִיב
tintinnabulū ,malogranatū & Tintinnabulū .malogranatorum medio in
26 בְּתוֹךְ הָרִמֹּנִים : פַּעֲמֹן וְרִמֹּן פַּעֲמֹן
quēadmodū, miniſtrandū ad ,circùm pallii fimbriis ſuper malogranatū &
וְרִמֹּן עַל־שׁוּלֵי הַמְּעִיל סָבִיב לְשָׁרֵת כַּאֲשֶׁר
opere byſſo tunicas fecerunt Et .Moſeh Dominus præcepit
27 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה : וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַכָּתְנֹת שֵׁשׁ מַעֲשֵׂה
ornamenta & ,byſſo cidarim Et .ejus filiis &, Aharon ,*texentis*
אֹרֶג לְאַהֲרֹן וְלִבָנָיו : וְאֶת־הַמִּצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאֶת־פְּאֵרֵי
baltheum Et .retorta byſſo lini *collectoria* & ,byſſo *mitrarum*
28 הַמִּגְבָּעֹת שֵׁשׁ וְאֶת־מִכְנְסֵי הַבַּד שֵׁשׁ מָשְׁזָר : וְאֶת־הָאַבְנֵט
opere cocci vermiculo & ,purpura & ,hyacintho & ,retorta byſſo
שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי מַעֲשֵׂה
fecerunt Et .Moſeh Dominus præcepit quēadmodū ,*recamātis*
29 רֹקֵם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה : וַיַּעֲשׂוּ אֶת־
ſcripturā ea *ſuper* ſcripſerunt & ; mundo auro ſanctitatis coronæ *fiorem*
צִיץ נֵזֶר־הַקֹּדֶשׁ זָהָב טָהוֹר וַיִּכְתְּבוּ עָלָיו מִכְתַּב
filum eam ſuper *dederunt* Et .Domino ſanctitas ;ſigilli *apertionum*
31 פִּתּוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לַיהוָה : וַיִּתְּנוּ עָלָיו פְּתִיל
præcepit quemadmodū ,*deſuper* cidarim ſuper *eandū* ad ,hyacinthi
תְּכֵלֶת לָתֵת עַל־הַמִּצְנֶפֶת מִלְמָעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
tentorii ,habitaculi opus omne conſummavit Et .Moſeh Dominus
32 יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה : וַתֵּכֶל כָּל־עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֹהֶל
Dominus præcepit quæ omnia juxta ,Iſrael filii fecerūt Et .*conſensus*
מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
,Moſeh ad tabernaculum attulerunt Et .fecerunt ſic ,Moſeh
אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ : וַיָּבִיאוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶל־מֹשֶׁה
,ejus vectes ,ejus tabulas ,ejus *uncinos* ,ejus vaſa omnia & ,tentorium
אֶת־הָאֹהֶל וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו קְרָסָיו קְרָשָׁיו בְּרִיחוֹ
.ejus baſes & ,ejus columnas &
וְעַמֻּדָיו וַאֲדָנָיו :

20 Fecerunt quoque tunicam ſuperhumeralis totam hyacinthinam, Et capitium in ſuperiori parte contra medium, orámque per gyrum capitii
21 textilem : Deorſum autem ad pedes mala punica ex hyacintho, purpura, vermiculo, ac
23 byſſo retortâ : Et tintinabula de auro puriſſimo, quæ poſuerunt inter malogranata, in extrema parte tunicæ per
24 gyrum : Tintinnabulum autem aureum, & malum punicum, quibus ornatus incedebat pontifex quando miniſterio fungebatur, ſicut præceperat Dominus Moyſi. Fecerunt & tunicas byſſinas opere textili Aaron & filiis
26 ejus : Et mitras cum coronulis ſuis ex byſſo : Feminalia
27 quoq; linea, biſſina: Cingulum
28 verò de byſſo retorta, hyacintho, purpurâ, ac vermiculo bis tincto, arte plumariâ, ſicut præceperat Dominus
29 Moyſi. Fecerunt & laminam ſacræ venerationis de auro puriſſimo, ſcripſerúntque in ea opere gemmario, Sanctum
30 Domini : Et ſtrinxerunt eam cum mitra vitta hyacinthina, ſicut præceperat Dominus
31 Moyſi. Perfectum eſt igitur omne opus tabernaculi & te-
32 ctí teſtimonii : fecerúntque filii Iſrael cuncta quæ præceperat Dominus Moyſi. Et obtulerunt tabernaculum & tectum & univerſam ſupellectilem, annulos, tabulas,
33 vectes, columnas ac baſes, Opertorium de pellibus arietum rubricatis, & aliud operimentum de ianthinis pellibus,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

τὸ δὲ λοιπὸν χρυσίον τῆς ἀφαιρέμα-
τος ἐποίησαν (χ) εἰς τὸ
λειτουργεῖν ἐν αὐτοῖς ἔναντι κυ-
ρίου. καὶ τὴν (ψ) ὑακινθοῦσαν ὑ-
άκινθον, καὶ πορφύραν, καὶ τὸ
(ξ) κόκκινον ἐποίησαν στολὰς
λειτουργικὰς Ἀαρὼν, ὡς λει-
τουργεῖν ἐν αὐταῖς ἐν τῷ ἁγίῳ.
καὶ ἤνεγκαν τὰς στολὰς πρὸς
Μωυσῆν, καὶ τὴν (ω) σκηνὴν, καὶ
τὰ (α) σκεύη αὐτῆς, τὰς βά-
σεις καὶ τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, (β)
τοὺς (γ) σύλους· καὶ τὴν κι-
βωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ τοὺς
(δ) ἀναβολεῖς αὐτῆς· (ε) τὸ θυσιαστή-
ριον, καὶ πάντα τὰ (ζ) σκεύη αὐ-
τῆς· καὶ τὸ (η) λουτὴρ τῆς χεί-
σεως, καὶ τὸ ὑποβάθρον τῆς
(θ) αὐλῆς, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς
(ι) συνθέσεως, καὶ τὴν (κ) λυχνίαν
τὴν καθαρὰν, καὶ τοὺς (λ) λύχνους
αὐτῆς, λύχνους τῆς καύσεως,
καὶ τὸ (μ) ἔλαιον τῆς φωτὸς· καὶ
τὴν (ν) τράπεζαν τῆς προθέσεως,
καὶ (ρ) πάντα τὰ (σ) σκεύη αὐ-
τῆς· καὶ τοὺς (τ) ἄρτους τοὺς
προκειμένους· καὶ τὰς στολὰς
τῆς ἁγίας, (υ) εἰσὶν Ἀαρὼν, (φ) καὶ τὰς
στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἰς (χ) ἱερατείαν· καὶ τὰ (ψ) ἱμάτια τῆς αὐλῆς,
καὶ τοὺς (τ) σύλους· καὶ τὸ
καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς
(ω) αὐλῆς, καὶ τῆς πύλης τῆς
αὐλῆς· καὶ πάντα τὰ (α) σκεύη
τῆς (β) αὐλῆς, (υ) καὶ πάντα
τὰ ἐργαλεῖα αὐτῆς·

(d) Reliquum verò auri demptionis fecerunt vaſa ad miniſtrandum in eis coram Domino. Et (e) reliquam hyacinthum, & purpuram, & coccum fecerunt ſtolas miniſtratorias Aaron, ad miniſtrandum in eis in ſancto. Et attulerunt ſtolas ad Moyſen, & tabernaculum, & vaſa ejus, baſes, & vectes ejus, & columnas: & arcam teſtamenti, & vectes ejus: & altare, & omnia vaſa ejus: & oleum unctionis, & incenſum compoſitionis, & candelabrum purum, & lucernas ejus, lucernas incenſionis, & oleum luminis: & menſam propoſitionis, & omnia vaſa ejus: & panes ipſos propoſitos; & ſtolas ſancti, quæ ſunt Aaron, & ſtolas filiorum ejus ad ſacerdotium: & tentoria atrii, & columnas; & velamen oſtii tabernaculi, & pontes atrii; & omnia vaſa tabernaculi, & omnia inſtrumenta eius:

MS.A. (ξ) κόκκινον, καὶ βύσσον ἐποίησαν (ο) αὐτῆς, καὶ τὰς μοχλὰς (π) σύλους, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς. (ρ) πάντα αὐτῆς τὰ σκεύη· (σ) ἄρτους τῆς προθέσεως· καὶ τὰς (τ) σύλους, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς· καὶ τὸ (υ) καὶ τὰ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Fecerunt etiam duos annulos aureos, & in-
ſeruerunt eos in duobus humeris ephod, in-
trinſecùs, ab anteriore ejus parte, è regione
commiſſuræ ipſius, ſupra ſingulum ephod :
Et appenderunt propitiatorium ab annulis
ſuis ad annulos ephod filo flavo-ſericeo, ut
eſſet ſuper cingulum ephod : nec ſepara-
batur propitiatorium deſuper ephod, quem-
admodum præceperat Dominus Moſi. Et
fecerunt perizoma ephod, artificio textili,
perfectiſſimo, ex flavo ſerico. Os autem peri-
zomatis in medio ipſius erat, inſtar oris lo-
ricæ : & limbus attollebatur ori ejus cir-
cumcirca, ne dirumperetur. Fecerúntque ad
fimbrias perizomatis granata ex flavo ſeri-
co, & purpura, & tinctura coccinea, & byſſo
tortâ. Et fecerunt tintinabula ex auro puro,
& appenderunt tintinnabula inter granata
ſuper fimbrias perizomatis circumcirca, ad
miniſtrandum, quemadmodum præceperat
Domin⁹ Moſi. Fecerunt & tunicam byſſinam
opere textili, Aharoni & filiis ejus. Et cida-
rim byſſinam, & gloriam pileorum byſſino-
rum, & perizoma byſſinum. Et cingulum ex
byſſo torta, flavo ſerico, & purpura, & tin-
ctura coccineâ, opere pictoris prout manda-
verat Dñs Moſi. Et fecerunt coronam naza-
reatûs ſanctitatis ex auro puriſſimo, & ſcri-
pſerunt ſuper eam ſcripturam inſtar cælaturæ
ſigilli, Sanctum Domino. Et inſeruerunt ei
filum flavo-ſericeum, ut eſſet ſuper cidarim,
ſurſum, quemadmodum præceperat Domi-
nus Moſi. Abſolverunt ergò totum opus ta-
bernaculi temporis, & fecerunt filii Iſrael
omnia quæ præceperat Dominus Moſi, ita
fecerunt. Attulerúntque tabernaculum ad
Moſen, tabernaculum *inquam* & omnia in-
ſtrumenta ipſius, & anſas ejus, & orbiculos
ejus, & aſſeres ejus, & clavos ejus, & vectes
ejus, & columnas ejus, & fulcra ejus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

20 וְעַבְדוּ תַּרְתֵּין עִזְקָן דְּדַהַב וְיַהֲבוּ
עַל־תְּרֵין כְּתְפֵי אֵיפּוֹדָא מִלְּרַ
מִלְקֳבֵיל אַפּוֹהִי לְקֳבֵיל בֵּירַת־לוּפֵ
21 מֵעִלַּוֵי הֵמְיַן אֵיפּוֹדָא : וְאַחֲדוּ יַת
חֻשְׁנָא מֵעִזְקָתֵיהּ לְעִזְקָת אֵיפּוֹדָא
בְּחוּטָא דְתִכְלָא לְמֶהֱוֵי עַל הֵמְיַן
אֵיפּוֹדָא וְלָא יִתְפְּרַק חוּשְׁנָא מֵעַלַּוֵי
אֵיפּוֹדָא כְּמָא דִּי פַקִּיד יְיָ יַת־מֹשֶׁה:
22 וַעֲבַד יַת־מְעִיל אֵיפּוֹדָא עוֹבַד חָ
גְמִיר תִּכְלָא : וּפוּמֵיהּ דְּמִעִילָא
23 בְּגַוֵּיהּ לְגַוֵּיהּ כְּפוּם שִׁרְיָן תּוֹרָא מַקַּ
לְפוּמֵיהּ סְחוֹר־סְחוֹר דְּלָא יִתְבְּזַע :
24 וַעֲבָדוּ עַל־שִׁפּוֹלֵי מְעִילָא רִמּוֹנַ
תִּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא וְהוֹרֵי שְׁזִיר:
25 וַעֲבָדוּ זִגִּין דְּדַהֲבָ דְּכִי וְיָהֲבוּ יַת
זִגַּיָּא בֵּנוּ רִמּוֹנַיָּא עַל־שִׁפּוֹלֵי מְעִילָא
26 סְחוֹר־סְחוֹר בֵּנוּ רִמּוֹנַיָּא:זִגַּ וְרִמּוֹנָ
וְזִגָּא וְרִמּוֹנָא עַל־שִׁפּוֹלֵי מְעִילָא
כְּמָא דִּי פַקִּיד יְיָ יַת־מֹשֶׁה:
27 וְיָת מֹשֶׁה:וְעַבָדוּ יַת כְּתוֹנִין דְּבוּץ
28 עוֹבַד מְחֵי לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי : וְיָת
מִצְנְפְּתָא דְּבוּצָא וְיָת שְׁבַח קוּבְּיָ
דְּבוּצָא וְיָת־מִכְנְסֵי בוּצָא דְּבוּץ
29 שְׁזִיר : וְיָת־חֲמִינָא דְּבוּץ שְׁזִיר
וְתִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא וְהוֹרֵי עוֹבַד
צַיָּר כְּמָא דִּי־פַקִּיד יְיָ יַת־מֹשֶׁה:
30 וְעַבָדוּ יַת צִיצָא כְּלִילָא דְּקוּדְשָׁא
דְּדַהֲבָ דְּכִי וְכָתְבוּ עֲלוֹהִי כְּנָלּוּף
דְּעִזְקָא כְּתַב מְפָרַשׁ קֻדְשָׁא לַיְיָ:
31 וְיָהֲבוּ עֲלוֹהִי חוּטָא דִּתְכֶלְתָּא לְמִתַּ
עַל־מִצְנְפְּתָא מִלְּעֵילָא כְּמָא דִּי־פַקִּ
יְיָ יַת מֹשֶׁה: וְשֵׁלִימַת כָּל עֲבִידַת
32 מַשְׁכְּנָא מַשְׁכַּן זִמְנָא וְעַבָדוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דִּי פַקִּיד יְיָ יַת־מֹשֶׁה
33 כֵּן עַבָדוּ:וְאַיְתָיאוּ יַת מַשְׁכְּנָא לְוָת
מֹשֶׁה יַת מַשְׁכְּנָא וְיָת כָּל מָנוֹהִי
פּוּרְפּוֹהִי דַּפּוֹהִי עַמּוּדוֹהִי
וּסְמָכוֹהִי :

Feceruntq; duos annulos ex
auro: et posuerunt eos in du-
ob⁹ humerulis superhumera-
lis inferi⁹, contra faciem ejus;
è regione juncturæ, supra bal-
theum suphumeralis. Et con-
junxerunt rationale ex annu-
lis suis ad annulos superhu-
meralis vittâ hyacinthinâ, ut
esset sup baltheum superhu-
meralis; ut non recederet ra-
tionale à superhumerali: si-
cut præceperat Dñs Moysi.
Fecerúntq; pallium superhu-
meralis, opere textoris: totũ
hyacinthinum. Et os pallii *du-
plicatum* in medio ejus, sicut
os loricæ: ora erat per circu-
itum oris ej⁹, ut non rumpe-
retur. Feceruntq; in inferiori
parte pallii malogranata; ex
hyacintho & purpura, & coc-
cino, retorto. Feceruntq; tin-
tinabula de auro mundissimo:
& posuerunt tintinabula in
medio malorũ granatorũ, in
inferiore parte pallii per cir-
cuitũ; in medio malorũ gra-
natorũ. Tintinabulũ & ma-
lũ granatũ, tintinabulũ et ma-
lũ granatum, in inferiori par-
te pallii per circuitũ: ad mi-
nistrandum, sicut præceperat
Dñs Moysi. Feceruntq; tuni-
cas ex byssо, opere textoris:
Aaron & filiis ej⁹. Et tiarâ ex
byssо, & pileos in decorem ex
byssо: & femoralia *linea* ex
byssо retorta. Balteũ quoq; ex
byssо retortâ, & hyacintho et
purpurâ, et coccino, opere po-
lymitarii: sicut præceperat
Dñs Moysi. Et fecerunt lami-
nam coronã sanctitatis, ex au-
ro mundissimo: & scripserũt
sup eã *sicut sculptura annuli*,
scripturâ distinctâ, Sanctum
Dño. Et posuerunt in eâ vittã
hyacinthinã, ut poneretur sup
mitrã: sicut præceperat Dñs
Moysi. Perfectumq; est omne
opus tabernaculi fœderis: fe-
ceruntq; filii Israel; juxta om-
nia quæ præceperat Dominus
Moysi, ita fecerunt. Adduxe-
runtq; tabernaculum ad Moy-
sen; & omnia vasa ejusdem
tabernaculi: fibulas ejus tabu-
las ejus, vectes ejus; & colu-
mnas ejus, & bases ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 * ויעשו עוד שני טבעות זהב ויתנו על שני כתפות האפד מלמטה מלפני
מפנה לעמתו מלמעלה למחברתו מעל חשב האפד:
21 ויקשרו את החשן מטבעתיו אל טבעות האפד בפתיל תכלת להיות על חשב
האפד ולא יזח החשן מעל האפד כאשר צוה יהוה את משה:
22 ** ויעש את מעיל האפד מעשה ארג כלו תכלת:
23 * ופי המעיל בתוכו כפי תחרא לפיו סביב לא יקרע:
24 ויעשו על שולי המעיל רמוני תכלת ארגמן ותולעת שני משזר:
25 ** ויעשו פעמני זהב טהור ויתנו את הפעמנים בתוך הרמונים על שולי המעיל
בתוך הרמנים סביב:
26 * פעמן ורמון פעמן ורמון על שולי המעיל סביב לשרת כאשר צוה יהוה את
משה:
27 ** ויעשו את הכתנת שש מעשה ארג לאהרן ולבניו:
28 * ואת המצנפת שש ואת פארי המגבעת שש ואת מכנסי הבד שש משזר:
29 ** ואבנט שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני מעשה רקם כאשר צוה יהוה
את משה:
30 ** ויעשו את ציץ נזר הקדש זהב טהור ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש
ליהוה:
31 ויתנו עליו פתיל תכלת לתת על המצנפת מלמעלה כאשר צוה יהוה את משה:
32 ** ותכל כל עבדת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את
משה כן עשו:
33 * ויבאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו קרסיו קרשיו בריחו
ועמודיו ואדניו:

VERSIO SAMARITANA.

20 * ועשו עוד שני טבעות זהב ויתנו על שני כתפות האפד מלמטה מלפני
מפנה לעמתו מלמעלה למחברתו מעל חשב האפד:
21 ויקשרו את החשן מטבעתיו אל טבעות האפד בפתיל תכלת להיות על חשב
האפד ולא יזח החשן מעל האפד כאשר צוה יהוה את משה:
22 ** ויעש את מעיל האפד מעשה ארג כלו תכלת:
23 * ופי המעיל בתוכו כפי תחרא לפיו סביב לא יקרע:
24 ויעשו על שולי המעיל רמוני תכלת ארגמן ותולעת שני משזר:
25 ** ויעשו פעמני זהב טהור ויתנו את הפעמנים בתוך הרמונים על שולי המעיל
בתוך הרמנים סביב:
26 * פעמן ורמון פעמן ורמון על שולי המעיל סביב לשרת כאשר צוה יהוה את
משה:
27 ** ויעשו את הכתנת שש מעשה ארג לאהרן ולבניו:
28 * ואת המצנפת שש ואת פארי המגבעת שש ואת מכנסי הבד שש משזר:
29 ** ואבנט שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני מעשה רקם כאשר צוה יהוה
את משה:
30 ** ויעשו את ציץ נזר הקדש זהב טהור ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש
ליהוה:
31 ויתנו עליו פתיל תכלת לתת על המצנפת מלמעלה כאשר צוה יהוה את משה:
32 ** ותכל כל עבדת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את
משה כן עשו:
33 * ויבאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו קרסיו קרשיו בריחו
ועמודיו ואדניו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

20 Fecerunt adhuc duos annu-
los, quos posuerunt super
duos humeros Ephod infer-
nè, è regione faciei ejus,
prope junctúram ipsius supra
cingulũ Ephod. Et(e) eleva-
21 verunt rationale ex annulo
suo ad annulum Ephod cum
filo hyacinthino, ut extaret
super cingulum Ephod; &
non separaretur rationale ab
Ephod, sicut præceperat Do-
minus Moſi, fecerunt præ-
terea (f) Urim & (g) Thu-
mim sicut præceperat Domi-
nus Moſi. Deinde fecerunt
22 pallium opere textoris totum
hyacinthinum. Os verò pal-
23 lii fuit in medio ejus in for-
mam loricæ: limbus fuit ori
ejus ne disrumperetur. Fe-
24 cerunt quoque super margi-
nem pallii mala punica ex
hyacintho, & purpura, &
cocco dibapho, & byssо re-
tortâ. Et fecerunt tintinna-
25 bula auri puri, & posue-
runt tintinnabula super mar-
ginem pallii in circuitu in
medio malorum punicorum.
Tintinnabulum aureum, &
26 malum punicũ ad marginem
pallii in circuitu ad mini-
strandum, sicut præcepit Do-
minus Moſi. Fecerunt etiam
27 tunicas byssinas opere texto-
ris Aaroni & filiis ejus. Et
28 cidarim byssinam, & orna-
menta tiararum byssinarum,
& femoralia linea ex byssо
retorta; Et balteum ex byssо
29 retortâ, hyacintho, & pur-
pura, & cocco dibapho opere
acu-picto, sicut præceperat
Dominus Moſi. Fecerunt
30 quoq; laminam coronæ san-
ctitatis ex auro puro, &
scripserunt super eam scri-
pturâ sculpturæ sigilli, San-
ctum Domino. Posuerunt
31 super eam filum hyacinthi-
num, ut poneretur super cida-
rim supernè, sicut præcepit
Dominus Moſi. Et perfectum
32 est omne ministerium taber-
naculi, tentorii testimonii:
fecerunt autem filii Israel
sicut præceperat Dominus
Moſi: sic fecerunt. Postea
33 attulerunt tabernaculum ad
Moſen, tentorium, & omnia
vasa ejus, ansas ejus, assereſ
ejus, vectes ejus, columnas
ejus, & bases earum.

VER. SAM. (e) constrinxe-
runt (f) Elucidationes (g) Per-
fectiones

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 * وصنعوا ايضا حلقي دهب وجعلوهما باعلى جنبي الصدن من اسفل من مقدمها امام مقابلتها
21 فوق مفصلها * وجبكوا البدنة من حلقها الي حلق الصدن بسلك اسمانجون ليكون فوق
22 مفصلها ولا يزول عنها * كما امر الله موسي * وصنع ممطر الصدن صنعة حائك * جملته من
23 اسمانجون * ورأسه في وسطه كعمل الدرع * وحاشيه كخط بعنه لئلا يتخرق * وصنعوا في ذيله
24 رمانين من اسمانجون وارجوان وصبغ قرمز مسرور * وصنعوا جلاجل من ذهب خالص وجعلوا
25 الجلاجل فيما بين الرمانين في ذيل الممطر مسدرا * جلجلا ورمانة في ذيله مسدرا *
26 27 28 كما امر الله موسي * وعملوا الخباب من عسر صنعة حائك لهرون وبنيه * والعمامة من
29 عسر * والقلانس الفاخر من عسر * والرباز من عسر مسرور واسمانجون وارجوان وصبغ قرمز صنعة
30 رقام * كما امر الله موسي * وصنعوا عصابة تاج القدس من ذهب خالص * وكتبوا عليه كتابة
31 كنقش الخاتم قدس لله * وجعلوا عليه سلك اسمانجون ليجعل على العمامة من فوق * كما امر
32 الله موسي * فكمل جميع عمل المسكن خباء الحضر * ولما صنع بنو اسرايل جميع ما امر الله
33 به موسي * اتوا بالمسكن الي موسي والخباء وجميع انيته * سطحه * وتجاكيه * وعوارضه *
وعمده * وقواعده *

Et fecerunt etiã duas ansas aureas, et po-
suerunt eas contra duas margines pecto-
ralis desursũ, ex anteriori parte ipsius, ante
ejus connexionem, supra zonam ejus. Et
strinxerunt thoracẽ ab ansis ejus usq; ad
ansas pectoralis filo hyacinthino, ut esset
supra zonã ejus, et non amoveretur ab ea,
sicut præcepit Deus Musæ. Et fecit plu-
viale pectoralis artificio textoris, totum
ex hyacintho. Et ejus caput in medio sui,
sicut os loricæ: et margo circundabat os
ejus, ut ne discerperetur. Et fecerunt in
fimbria mala punica ex hyacintho, et pur-
purâ, et tinctúrâ croci vetorti. Et fecerunt
tintinnabula ex auro purissimo, et posuerũt
tintinnabula inter malogranata in fimbria
pluvialis per circuitum. Tintinnabulum, &
malũ punicũ in fimbria ejus per circuitũ,
ut ministraretur eo, sicut præcepit Deus
Musæ. Et fecerunt tunicas de byssо, artifi-
ficio textoris, Haroni & filiis ejus. Et cida-
rim de byssо, & cucullas pretiosas de byssо,
Et cingulum de byssо retorta, & hyacin-
to, & purpurâ, & tinctúrâ croci, artificio
Phrygionis, sicut jussit Dñs Musæ. Et fece-
rũt vittam diadematis sanctuarii de auro
purissimo, et scripserũt super eã scriptionẽ
veluti scripturam annuli, Sanctum Deo. Et
collocavit super illud filum hyacinthi, ut
apponeretur super cidarim desuper, ut
præceperat Deus Musæ. Expletum est igi-
tur omne opus habitaculi, scilicet tento-
rium conventûs, & cum fecissent filii Is-
rail omnia quæ præcepit Deus, Musæ, At-
tulerunt habitaculum ad Musam, & ten-
torium, & omnia vasa ejus, & fibu-
las ejus, & tabulas ejus, & transversa
ejus, & columnas eius, & bases eius.

ספר שמות : מ

opertorium & ,rubricatarum arietum pellium opertorium Et
34 ואת־מכסה עורת האילם המאדמים ואת־מכסה
testimonii Arcam .tegumenti velum & ,taxorum pellium
35 ערת התחשים ואת פרכת המסך : את־ארון העדת
,ejus vasa omnia ,Mensam .propitiatorium & ,ejus vectes &
36 ואת־בדיו ואת הכפרת : את השלחן את־כל־כליו
,ejus lucernas ,mundum Candelabrum .facierum panem &
37 ואת לחם הפנים : את־המנרה הטהרה את־נרתיה
.luminaris oleum & ,ejus vasa omnia & ,ordinationis lucernas
נרת המערכה ואת־כל־כליה ואת שמן המאור :
,aromatū suffimentū & ,unctionis oleum & ,auri altare Et
38 ואת מזבח הזהב ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים
cribrum & ,eris Altare .tabernaculi ostii tegumentum &
39 ואת מסך פתח האהל : את מזבח הנחשת ואת־מכבר
& ,concham ,ejus vasa omnia & ,ejus vectes ,illi quod æris
הנחשת אשר־לו את בדיו ואת־כל־כליו את־הכיר ואת־
& ejus bases &,ejus columnas ,atrii *Fundas* .ejus basim
כנו : את־קלעי החצר את־עמדיה ואת־אדניה ואת־
vasa omnia & ejus palos & ,ejus funes ,atrii *portæ tegumentum*
המסך לשער החצר את־מיתריו ויתדתיה ואת כל־כלי
ministrādū ad ministerii Vestes .*conventus tentorio* tabernaculi *servitii*
41 עבדת המשכן לאהל מועד : את־בגדי השרד לשרת
vestes & ,sacerdoti Aharon sanctitatis vestes ,sanctitate in
בקדש את־בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת־בגדי
Dominus præcepit quæ omnia Juxta .sacerdotio fungēdū ad ejus filiorū
42 בניו לכהן : ככל אשר־צוה יהוה
vidit Et ,*servitium* omne ,Israel filii fecerunt sic ,Moseh
43 את־משה כן עשו בני ישראל את כל־העבדה : וירא
præcepit quēadmodū,illud fecerūt ecce & ,opus omne Moseh
משה את־כל־המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה
.Moseh eis benedixit & : fecerūt sic ,Dominus
יהוה כן עשו ויברך אתם משה :

CAP. XL. מ

mensis die In : dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 2 ויד־בר יהוה אל־משה לאמר : ביום החדש
.*conventus tentorium* tabernaculum eriges ,mensis una in ,primi
הראשון באחד לחדש תקים את־משכן אהל מועד :
arcam super teges & ,testimonii arcam ibi pones Et
3 ושמת שם את ארון העדות וסכת על־הארן את
,ejus ordinatione ordinabis & ,mensam introduces Et .*velum*
4 הפרכת : והבאת את־השלחן וערכת את־ערכו
.ejus lucernas *facies ascendere* &,candelabrum introduces &
והבאת את־המנרה והעלית את־נרתיה :
: testimonii arca coram suffimentū ad aureum altare *dabis* Et
5 ונתתה את־מזבח הזהב לקטרת לפני ארון העדת
altare *dabis* Et .*tabernaculo* ostii *tegumentum* pones &
6 ושמת את־מסך הפתח למשכן : ונתתה את מזבח
dabis Et .*conventus tentorio* tabernaculi ostio coram holocausti
7 העלה לפני פתח משכן אהל־מועד : ונתת את־
.aquas ibi *dabis* & ,altare inter &,*conventu* tabernaculū inter concha
הכיר בין־אהל מועד ובין המזבח ונתת שם מים :

Versio VULG. LAT.

34 Velum, arcam, vectes, propi-
35 tiatorium, Mensam cum vasis
suis & propositionis panibus :
36 Candelabrum, lucernas & utensilia earum cum
37 oleo. Altare aureum, & unguentum, & thymiama ex aromatibus. Et tentorium in
38 introitu tabernaculi. Altare
39 æneum, retiaculum, vectes, & vasa ejus omnia : labrum cum basi sua : tentoria atrii, & columnas cum basibus suis. Tentorium in introitu atrii, funiculósque illius & paxillos. Nihil ex vasis defuit,
40 quæ in ministerium tabernaculi, & in tectum fœderis
41 jussa sunt fieri. Vestes quoque, quibus sacerdotes utuntur in Sanctuario, Aaron
42 scilicet & filii ejus, Obtulerunt filii Israel, sicut præceperat Dominus. Quæ post-
43 quam Moyses cuncta vidit completa, benedixit eis.

CAP. XL.

1 LOcutúsque est Dominus
2 ad Moysen, dicens; Mense primo, primâ die mensis, eriges tabernaculum testimonii,
3 Et pones in eo arcam, demit-
4 tésque ante illam velum. Et illatâ mensâ, pones super eam quæ ritè præcepta sunt. Candelabrum stabit cum lucernis suis, Et altare aureum in quo adoletur incen-
5 sum, coram arca testimonii. Tentorium in introitu tabernaculi pones, Et antè illud
6 7 altare holocausti. Labrum inter altare & tabernaculum, quod implebis aquâ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ τὰς διφθέρας δέρματα κειῶν (φ) ἠρυθροδανωμένα, καὶ τὰ (χ) κλῴμματα ὑακίνθινα, καὶ τῶν λοιπῶν τὰ ἐπικλώμματα· χ) τοῦ παστάλους, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τὰ (ψ) εἰς τὰ ἔργα τῆς Σκηνῆς τῆ μαρτυρίου. ὅσα Συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ, οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν (ω) λοπσκλιύ. καὶ εἶδε Μωυσῆς πάντα τὰ ἔργα, καὶ ἦσαν πεποιηκότες αὐτὰ ὃν τρόπον Συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ, οὕτως ἐποίησαν αὐτὰ, χ) (α) ἐυλόγησεν αὐτοὺς Μωυσῆς.

Et opercula pelles arietum rubricatas, & operimenta hyacinthina & cæterorum superoperimenta, & palos & omnia instrumenta quæ ad opera tabernaculi testimonii. Quæcunque præcepit Dominus Moysi, sic fecerunt filii Israel omnem apparatum. Et vidit Moyses omnia opera, Et fecerant ea quemadmodum præceperat Dominus Moysi, sic fecerant ea, Et benedixit eos Moyses.

MS.A. (φ) ἠρυθοδανωμένα, (χ) καλακλύμματα, δέρματα ὑακίνθινα, (ψ) εἰς ἔργα (ω) ΦΦσκλιύν. (α) ἐυλόγησεν

ΚΕΦ. μ'.

1 2 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Ἐν (α) ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου νουμηνία, στήσεις τὴν Σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. 3 Καὶ θήσεις τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, καὶ Σκεπάσεις τὴν κιβωτὸν 4 τῷ καλαπετάσματι. Καὶ εἰσοίσεις τὴν τράπεζαν, καὶ προθήσεις τὴν πρόθεσιν αὐτῆς. καὶ εἰσοίσεις τὴν λυχνίαν, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς λύχνους 5 αὐτῆς. Καὶ θήσεις τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, εἰς τὸ θυμιᾶν (β) ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ. καὶ ἐπιθήσεις κάλυμμα καταπετάσματος ἐπὶ τὴν θύραν τῆς Σκηνῆς τῆ μαρτυρίου. 6 Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων θήσεις παρὰ τὰς θύρας τῆς Σκηνῆς τῆ μαρτυρίου.

CAP. XL.

1 2 ET locutus est Dominus ad Moysen, dicens, In die una mensis primi in neomenia statues tabernaculum testimonii. Et pones arcam testimonii, & teges arcam velamine. Et 3 inferes mensam, & (a) propones propositionem ejus. Et inferes candelabrum, & 4 impones lucernas ejus. Et pones altare aureum, ad incensandum coram arca. Et 5 impones operimentum velaminis super ostium tabernaculi testimonii. Et altare 6 (b) holocaustomatum pones apud januas tabernaculi testimonii.

MS.A. Κεφ. μ'. (α) ἡμέρᾳ τῆ μηνὸς (β) ἐνώπιον τῆς κιβωτῆ τῆ μαρτυρίου. Καὶ θήσεις τὸ κάλυμμα τῆ καλαπετάσματος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܘܥܠ ܐܝܟ ܕܡܬܟܣܝ ܒܐ ܕܡܫܟܢܐ ܘܥܠ ܐܝܟ ܕܡܕܒܚ ܬܫܝܡ ܠܗ ܘܬܫܝܡ ܠܗ ܐܝܟ ܕܡܕܒܚ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

34 וְיָת חוּפְאֵה דְמַשְׁכֵי דְכְרֵי מְסַמְּקֵי וְיָת חוּפְאֵה דְמַשְׁכֵי מְסַנְוְנֵי וְיָת
35 פָּרוֹכְתָּא דְפָרְסָא׃ יָת אֲרוֹנָא
דְסָהֲדוּתָא וְיָת אַרְיָחוֹדֵי וְיָת
36 כַּפּוּרְתָּא׃ יָת פָּתוֹרָא יָת כָּל מָנְוֵי
37 וְיָת לְחֵים אַפֵּיָא׃ יָת מְנָרְתָּא
דְכֵיכְתָּא יָת בּוּצִינָהָא בּוּצִינֵי סִדְרָא
38 וְיָת כָּל מָנְוָהִי וְיָת מִשְׁחָא
דְאַנְהָרוּתָא׃ וְיָת מַדְבְּחָא דַהֲבָא
39 וְיָת מִשְׁחָא דְרְבוּתָא וְיָת קְטֹרֶת
בּוּסְמַיָּא וְיָת פָּרְסָא דְתָרַע מַשְׁכְּנָא׃
יָת מַדְבְּחָא דִנְחָשָׁא וְיָת סְרָדֵהּ
40 דִנְחָשָׁא דִילֵיהּ יָת אֲרִיחוֹהִי וְיָת כָּל
מָנְוֵי יָת כִּיוֹרָא וְיָת בְּסִיסֵיהּ׃
41 יָת סְרָדֵי דְּרָרְתָּא יָת עֲמוּדָהָא וְיָת
סַמְכָהָא וְיָת פָּרְסָא לְתָרַע דְּרָתָא
יָת אֲטוּנוֹהִי וְסִכְּתָא וְיָת כָּל מָנְוֵי
42 פּוּלְחָן מַשְׁכְּנָא לְמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ יָת
לְבוּשֵׁי שְׁמוּשָׁא לְשַׁמְּשָׁא בְקוּדְשָׁא
יָת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן כָּהֲנָא
43 וְיָת לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי לְשַׁמְּשָׁא׃ כְּכֹל
דִי פַקֵּד יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן עֲבָדוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל יָת כָּל פּוּלְחָנָא׃ וַחֲזָא מֹשֶׁה
יָת כָּל עֲבִידְתָּא וְהָא עֲבָדוּ יָתַהּ
כְּמָא דִי פַקֵּד יְיָ כֵּן עֲבָדוּ וּבָרִיךְ
יָתְהוֹן מֹשֶׁה׃ מ

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ 2 בְּיוֹמָא
דְיַרְחָא קַדְמָאָה בְּחַד לְיַרְחָא תְּקִים
3 יָת מַשְׁכְּנָא מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְתָשֵׁוִי
תַּמָּן יָת אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא וְתִסֵּךְ
4 עַל אֲרוֹנָא יָת פָּרְסָא׃ וְתָעֵל יָת
פָּתוֹרָא וְתַסְדַּר יָת סִדְרוֹהִי וְתָעֵל
יָת מְנָרְתָּא וְתַדְלֵק יָת בּוּצִינָהָא׃
5 וְתִתֵּן יָת מַדְבְּחָא דְדַהֲבָא לְקָטֹרֶת
בּוּסְמַיָּא לְקֳדָם אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא
וְתָשֵׁוִי יָת פָּרְסָא דְתָרַע לְמַשְׁכְּנָא׃
6 וְתִתֵּן יָת מַדְבְּחָא דְעָלְתָא לְקֳדָם
תְּרַע מַשְׁכַּן מַשְׁכְּנָא זִמְנָא׃ וְתִתֵּן יָת
כִּיוֹרָא בֵּין מַשְׁכַּן זִמְנָא וּבֵין
מַדְבְּחָא וְתִתֵּן תַּמָּן מַיָּא׃

34 Et opertorium de pellibus arietum rubricatis, et opertorium de pellibus hyacinthinis: velum quoque quod extenditur. Arcam teſtimonii, & veſtes ejus: & propitiatorium. Menſam, & omnia vaſa ejus; & panem propoſitionis. 37 Candelabrum mundiſſimum, & lucernas quæ ordinantur, & omnia vaſa ejus: & oleum ad illuminandum. 38 Altare aureum; & oleum unctionis, & thymiama aromatum: tentoriumque quod erat in oſtio tabernaculi. Altare æneum, & reticulum ejus æneum; veſtes ejus, & omnia vaſa ejus: 40 labrum, & baſim ejus. Cortinas atrii, cum columnis ſuis & cum baſibus ſuis, velum quoque ad oſtium atrii, funiculos ejus, & paxillos ejus: & omnia vaſa miniſterii tabernaculi fœderis. 41 Veſtes quoque miniſterii, ad miniſtrandum in ſanctuario: veſtes ſanctas Aaron ſacerdotis; & veſtes filiorum ejus, ut miniſtrent. 43 Juxta omnia quæ præcepit Dominus Moyſi; ita fecerunt filii Iſrael omne opus. Viditque Moyſes omne opus, & ecce fecerunt illud, ſicut præceperat Dominus ita fecerunt: benedixitque eis Moyſes.

CAP. XL.

1 LOcutuſque eſt Dominus 2 cum Moyſe dicens. In menſe primo, primâ die menſis, eriges tabernaculum fœderis. 3 Et pones ibi arcam teſtimonii: et cooperies ſuper arcam velamine. Et inferes menſam; et ordinabis ordinem ejus: et inferes candelabrum; & incendes lucernas ejus. 5 Poneſque altare aureum, in quo adoletur thymiama aromatum, coram arcâ teſtimonii: poneſque velum in oſtio tabernaculi. 6 Et pones altare holocauſti, ante oſtium tabernaculi fœderis. 7 Et pones labrum, inter tabernaculum fœderis, & altare: & pones ibi aquam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

34 * וְיָת חוּפְאֵה דְמַשְׁכֵי דְכְרֵי מְסַמְּקֵי וְיָת חוּפְאֵה דְמַשְׁכֵי מְסַנְוְנֵי וְיָת
35 * פָּרוֹכְתָּא דְפָרְסָא׃ יָת אֲרוֹנָא
36 * דְסָהֲדוּתָא וְיָת אַרְיָחוֹדֵי וְיָת
37 * כַּפּוּרְתָּא׃ יָת פָּתוֹרָא יָת כָּל מָנְוֵי
38 * וְיָת לְחֵים אַפֵּיָא׃ יָת מְנָרְתָּא
דְכֵיכְתָּא יָת בּוּצִינָהָא בּוּצִינֵי סִדְרָא
39 * וְיָת כָּל מָנְוָהִי וְיָת מִשְׁחָא
דְאַנְהָרוּתָא׃ וְיָת מַדְבְּחָא דַהֲבָא
וְיָת מִשְׁחָא דְרְבוּתָא וְיָת קְטֹרֶת
40 * בּוּסְמַיָּא וְיָת פָּרְסָא דְתָרַע מַשְׁכְּנָא׃
יָת מַדְבְּחָא דִנְחָשָׁא וְיָת סְרָדֵהּ
דִנְחָשָׁא דִילֵיהּ יָת אֲרִיחוֹהִי וְיָת כָּל
41 * מָנְוֵי יָת כִּיוֹרָא וְיָת בְּסִיסֵיהּ׃
יָת סְרָדֵי דְּרָרְתָּא יָת עֲמוּדָהָא וְיָת
סַמְכָהָא וְיָת פָּרְסָא לְתָרַע דְּרָתָא
יָת אֲטוּנוֹהִי וְסִכְּתָא וְיָת כָּל מָנְוֵי
42 * פּוּלְחָן מַשְׁכְּנָא לְמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ יָת
לְבוּשֵׁי שְׁמוּשָׁא לְשַׁמְּשָׁא בְקוּדְשָׁא
יָת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן כָּהֲנָא
43 * וְיָת לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי לְשַׁמְּשָׁא׃ כְּכֹל
דִי פַקֵּד יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן עֲבָדוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל יָת כָּל פּוּלְחָנָא׃ וַחֲזָא מֹשֶׁה
יָת כָּל עֲבִידְתָּא וְהָא עֲבָדוּ יָתַהּ
כְּמָא דִי פַקֵּד יְיָ כֵּן עֲבָדוּ וּבָרִיךְ
יָתְהוֹן מֹשֶׁה׃ מ

1 ** וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ 2 * בְּיוֹמָא
דְיַרְחָא קַדְמָאָה בְּחַד לְיַרְחָא תְּקִים
3 * יָת מַשְׁכְּנָא מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְתָשֵׁוִי
תַּמָּן יָת אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא וְתִסֵּךְ
4 * עַל אֲרוֹנָא יָת פָּרְסָא׃ וְתָעֵל יָת
פָּתוֹרָא וְתַסְדַּר יָת סִדְרוֹהִי וְתָעֵל
יָת מְנָרְתָּא וְתַדְלֵק יָת בּוּצִינָהָא׃
5 * וְתִתֵּן יָת מַדְבְּחָא דְדַהֲבָא לְקָטֹרֶת
בּוּסְמַיָּא לְקֳדָם אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא
וְתָשֵׁוִי יָת פָּרְסָא דְתָרַע לְמַשְׁכְּנָא׃
6 * וְתִתֵּן יָת מַדְבְּחָא דְעָלְתָא לְקֳדָם
תְּרַע מַשְׁכַּן מַשְׁכְּנָא זִמְנָא׃ וְתִתֵּן יָת
כִּיוֹרָא בֵּין מַשְׁכַּן זִמְנָא וּבֵין
מַדְבְּחָא וְתִתֵּן תַּמָּן מַיָּא׃

VERSIO SAMARITANA.

34 * וְיָת עִפְיָרֵי דְמַשְׁכֵי דְכְרֵי מְסַמְּקֵי וְיָת עִפְיָרֵי דְמַשְׁכֵי מְסַנְוְנֵי וְיָת
35 * פָּרוֹכְתָּא דְפָרְסָא׃ יָת אֲרוֹנָא
36 * דְסָהֲדוּתָא וְיָת אַרְיָחוֹדֵי וְיָת
37 * כַּפּוּרְתָּא׃ יָת פָּתוֹרָא יָת כָּל מָנְוֵי
38 * וְיָת לְחֵים אַפֵּיָא׃ יָת מְנָרְתָּא
דְכֵיכְתָּא יָת בּוּצִינָהָא בּוּצִינֵי סִדְרָא
39 * וְיָת כָּל מָנְוָהִי וְיָת מִשְׁחָא
דְאַנְהָרוּתָא׃ וְיָת מַדְבְּחָא דַהֲבָא
וְיָת מִשְׁחָא דְרְבוּתָא וְיָת קְטֹרֶת
40 * בּוּסְמַיָּא וְיָת פָּרְסָא דְתָרַע מַשְׁכְּנָא׃
יָת מַדְבְּחָא דִנְחָשָׁא וְיָת סְרָדֵהּ
דִנְחָשָׁא דִילֵיהּ יָת אֲרִיחוֹהִי וְיָת כָּל
41 * מָנְוֵי יָת כִּיוֹרָא וְיָת בְּסִיסֵיהּ׃
יָת סְרָדֵי דְּרָרְתָּא יָת עֲמוּדָהָא וְיָת
סַמְכָהָא וְיָת פָּרְסָא לְתָרַע דְּרָתָא
יָת אֲטוּנוֹהִי וְסִכְּתָא וְיָת כָּל מָנְוֵי
42 * פּוּלְחָן מַשְׁכְּנָא לְמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ יָת
לְבוּשֵׁי שְׁמוּשָׁא לְשַׁמְּשָׁא בְקוּדְשָׁא
יָת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן כָּהֲנָא
43 * וְיָת לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי לְשַׁמְּשָׁא׃ כְּכֹל
דִי פַקֵּד יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן עֲבָדוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל יָת כָּל פּוּלְחָנָא׃ וַחֲזָא מֹשֶׁה
יָת כָּל עֲבִידְתָּא וְהָא עֲבָדוּ יָתַהּ
כְּמָא דִי פַקֵּד יְיָ כֵּן עֲבָדוּ וּבָרִיךְ
יָתְהוֹן מֹשֶׁה׃ מ

1 ** וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ 2 * בְּיוֹמָא
דְיַרְחָא קַדְמָאָה בְּחַד לְיַרְחָא תְּקִים
3 * יָת מַשְׁכְּנָא מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְתָשֵׁוִי
תַּמָּן יָת אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא וְתִסֵּךְ
4 * עַל אֲרוֹנָא יָת פָּרְסָא׃ וְתָעֵל יָת
פָּתוֹרָא וְתַסְדַּר יָת סִדְרוֹהִי וְתָעֵל
יָת מְנָרְתָּא וְתַדְלֵק יָת בּוּצִינָהָא׃
5 * וְתִתֵּן יָת מַדְבְּחָא דְדַהֲבָא לְקָטֹרֶת
בּוּסְמַיָּא לְקֳדָם אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא
וְתָשֵׁוִי יָת פָּרְסָא דְתָרַע לְמַשְׁכְּנָא׃
6 * וְתִתֵּן יָת מַדְבְּחָא דְעָלְתָא לְקֳדָם
תְּרַע מַשְׁכַּן מַשְׁכְּנָא זִמְנָא׃ וְתִתֵּן יָת
כִּיוֹרָא בֵּין מַשְׁכַּן זִמְנָא וּבֵין
מַדְבְּחָא וְתִתֵּן תַּמָּן מַיָּא׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

34 *Et operimenta pellium arietinarum rubricatarum, & operimenta pellium jacthinarum, & velum tegumenti.* 35 *Arcam teſtamenti, & veſtes ejus, & propitiatorii. Menſam, & omnia vaſa ejus, & panem propoſitionum.* 37 *Candelabrũ mundum, & lucernas ejus, lucernas ordine diſpoſitas, & omnia vaſa ejus, & oleum luminaris.* 38 *Altare aureum, & oleum unctionis, & incenſum aromatum, & operimentum portæ tabernaculi.* 39 *Altare (b) æreum & craticulam ejus æream, & veſtes ejus, & omnia inſtrumenta ejus, labrum & baſim ejus.* 40 *Tapetes ocellatos atrii, & columnas ejus, & baſes ejus, & aulæum portæ atrii, funes eius, & clavos eius, & omnia vaſa miniſtratoria tabernaculi pro tentorio teſtimonii. Veſtes miniſterii ad miniſtrandum in Sanctuario, et veſtes ſanctitatis Aaronis ſacerdotis, et veſtes filiorum eius ad ſacerdotio fungendum.* 42 *Secundùm omnia quæ præcepit Dominus Moſi, ſic fecerunt filii Iſrael univerſum miniſterium.* 43 *Viditque Moſes univerſum opus; et ecce fecerant illud ſicut præceperat Dominus, ſic fecerant, ideò benedixit eis Moſes.*

CAP. XL.

1 *Et locutus eſt Dominus Moſi, dicens;* 2 *Menſe primo, primâ die menſis eriges tabernaculum, tentorium teſtimonii,* 3 *Et pones ibi arcam teſtamenti, et teges arcam cum propitiatorio, Et introduces* 4 *menſam, et diſpones ordinem ipſius, et introduces candelabrum, et accendes lucernas eius;* 5 *Collocabis etiam altare aureum incenſi coram arca teſtamenti, et pones aulæum portæ tabernaculi;* 6 *Pones quoque altare holocauſti coram porta tabernaculi, tentorii teſtimonii.* 7 *Et pones labrum inter tentorium teſtimonii, et inter altare, ponéſque ibi aquam.*

VER. SAM. (*b*) holocauſtorum

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

34 * وَٱلْغِطَآءِ مِنْ جُلُودِ ٱلتُّيُوسِ ٱلْأَدِيمِ * وَٱلْغِطَآءِ مِنَ ٱلذَّارِسِ * وَٱلسِّجْفِ ٱلْمَسْتُورِ * وَصُنْدُوقِ ٱلشَّهَادَةِ *
35 وَدَهُوقِهِ * وَعِسَائِهِ * وَٱلْكِوَانِ وَجَمِيعِ آنِيَتِهِ * وَٱلْكِبْرِ ٱلْمُوجَهِ * وَٱلْمَنَارِ ٱلْخَالِصَةِ * وَسُرُجِهَا سُرُجِ
36 ٱلنُّصُوبِ * وَجَمِيعِ آنِيَتِهَا * وَدُهْنِ ٱلْأَضَاءَةِ * وَمَذْبَحِ ٱلذَّهَبِ * وَدُهْنِ ٱلْمَسْحِ * وَبَخُورِ ٱلصَّمُوغِ * وَسِتْرِ
37 بَابِ ٱلْخِبَآءِ * وَمَذْبَحِ ٱلنُّحَاسِ * وَسَرْدِ ٱلنُّحَاسِ ٱلَّذِي لَهُ * وَدَهُوقِهِ * وَجَمِيعِ آنِيَتِهِ * وَٱلْكَوْضِ وَمَقْعَدِهِ * وَفُلُوعِ
38 ٱلسَّرَادِقِ * وَعُمُدِهِ * وَقَوَاعِدِهِ * وَسِتْرِ بَابِهِ وَأَطْنَابِهِ * وَأَوْتَادِهِ * وَسَائِرِ آنِيَتِهِ عَمَلِ ٱلْمَسْكِنِ لِخِبَآءِ ٱلْحَضَرِ
39 * وَبِيَابِ ٱلْوَسْيِ لِلْخِدْمَةِ فِي ٱلْقُدْسِ * وَبِيَابِ ٱلْقُدْسِ لِهَرُونَ ٱلْإِمَامِ * وَبِيَابِ بَنِيهِ لِلْإِمَامَةِ * عَلَى حَسَبِ
40 مَا أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِ مُوسَى صَنَعُوا بَنُو إِسْرَائِيلَ جَمِيعَ ٱلْعَمَلِ * فَلَمَّا رَأَى مُوسَى جَمِيعَ ٱلصَّنَاعَةِ وَجَدَهُمْ
1 قَدْ صَنَعُوهَا كَمَا أَمَرَ ٱللَّهُ * بَارَكَ عَلَيْهِمْ مُوسَى * ٱلْفَصْلُ ٱلْأَرْبَعُونَ * ثُمَّ كَلَّمَ ٱللَّهُ مُوسَى
2 قَائِلًا * ٱنْصِبْ فِي أَوَّلِ يَوْمٍ مِنَ ٱلشَّهْرِ ٱلْأَوَّلِ ٱلْمَسْكَنَ بَابَ خِبَآءِ ٱلْحَضَرِ * وَضَعْ فِيهِ صُنْدُوقَ ٱلشَّهَادَةِ
3 وَسُرْ عَلَيْهِ بِٱلسِّجْفِ * ثُمَّ أَدْخِلِ ٱلْمَائِدَةَ وَصُفَّ صَفِّهَا * ثُمَّ أَدْخِلِ ٱلْمَنَارَ وَأَسْرِجْ سُرُجَهَا * ثُمَّ
4 ٱجْعَلْ مَذْبَحَ ٱلذَّهَبِ لِلْبَخُورِ بَيْنَ يَدَيْ صُنْدُوقِ ٱلشَّهَادَةِ * وَعَلِّقْ سِتْرَ بَابِ ٱلْمَسْكَنِ * ثُمَّ ٱجْعَلْ
5 مَذْبَحَ ٱلْقَرَابِينِ بَيْنَ يَدَيْ خِبَآءِ ٱلْحَضَرِ * ثُمَّ ٱجْعَلِ ٱلْكَوْضَ بَيْنَ خِبَآءِ ٱلْحَضَرِ وَٱلْمَذْبَحِ *
وَٱجْعَلْ فِيهِ مَآءً *

Et operculum de pellibus hircarum conditis, & operculum de pellibus nigris, & velum coopertum. 34 *Et arcam teſtimonii,* 35 *& veſtes ejus, & operculũ ejus. Et menſam,* 36 *& omnia vaſa ejus: & panem propoſitum. Et candelabrum puriſſimum, & lucernas* 37 *ejus, lucernas ordinationis: & omnia ejus vaſa, & oleum accenſionis. Et altare auri,* 38 *et oleum unctionis, et thus gummi: et velum portæ tentorii. Et altare æris, et vete* 39 *æneum ipſius, et veſtes ejus, et omnia ejus vaſa, et lacum et ejus ſedile. Et vela tentorii, et columnas eius, et baſes eius,* 40 *et velum portæ eius, et funiculos eius, et paxillos eius, cunctáque vaſa operis habitaculi pro tentorio conventûs. Et veſtes* 41 *Phrygias ad miniſtrandum in ſanctuario, et veſtes ſanctitatis Haroni Pontifici, et veſtes filiorum eius pro ſacerdotio. Se-* 42 *cundùm quod præcepit Deus Muſæ, fecerunt filii Iſrail omne opus. Et cùm vidiſſet Muſa totum opus, et reperiſſet eos* 43 *feciſſe prout præceperat Deus, benedixit illis Muſa.*

CAP. XL.

1 *DEinde locutus eſt Deus ad Muſam,* 2 *dicens; Erige, in primo die menſis primi habitaculum, ianuam tentorii conventûs.* 3 *Et pone in eo arcam teſtimonii, et tege illam velo.* 4 *Deinde introduc menſam, et ordina utrumque ordinem eius. Deinde infer candelabrum, et apta lucernas eius.* 5 *Deinde colloca altare aureum pro incenſo ante arcam teſtimonii. Et appende velum* 6 *portæ habitaculi. Deinde colloca altare oblationum ante tentorium conventûs. Tum pone labrum inter tentorium conventûs et altare, et pone in eo aquam.*

ספר שמות : מ

Versio VULG. LAT.

.atrii portæ *tegumentum dabis* & ,circum atrium pones Et
8 וְשַׂמְתָּ אֶת־הֶחָצֵר סָבִיב וְנָתַתָּ אֶת מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר׃
omnia & ,tabernaculum unges & ,unctionis oleum accipies Et
9 וְלָקַחְתָּ אֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמָשַׁחְתָּ אֶת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל־
.sanctitas erit & : ejus vasa omnia & ,illud sanctificabis & ,eo in quæ
אֲשֶׁר בּוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְהָיָה קֹדֶשׁ׃
sanctificabis &ejꝰ vasa omnia & ,holocausti altare unges Et
10 וּמָשַׁחְתָּ אֶת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל־כֵּלָיו וְקִדַּשְׁתָּ
unges Et .sanctitatum sanctitas altare erit & ,altare
אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים׃ 11 וּמָשַׁחְתָּ אֶת־
facies appropinquare Et .illam sanctificabis &ejus basim & ,concham
הַכִּיֹּר וְאֶת כַּנּוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ׃ 12 וְהִקְרַבְתָּ אֶת
eos lavabis &:*conventus* tabernaculi ostium ad ejꝰ filios & ,Aharon
אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְרָחַצְתָּ אֹתָם
unges & :sanctitatis vestes Aharon facies induere Et .aquis in
בַּמָּיִם׃ 13 וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת אַהֲרֹן אֶת בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ וּמָשַׁחְתָּ
ejus filios Et .mihi fungetur sacerdotio &,eum sanctificabis & ,eum
אֹתוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְכִהֵן לִי׃ 14 וְאֶת בָּנָיו
eos unges Et .tunicis eos facies induere &,facies appropinquare
תַּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּ אֹתָם כָּתֳנֹת׃ 15 וּמָשַׁחְתָּ אוֹתָם
erit & :mihi sacerdotio fungētur & ,eorū patrem unxisti quēadmodū
כַּאֲשֶׁר מָשַׁחְתָּ אֶת אֲבִיהֶם וְכִהֲנוּ לִי וְהָיְתָה
.eorū generationes in seculi sacerdotiū in eorū *unctionem* eis *existendum ad*
לְהוֹת לָהֶם מְשִׁחָתָם לְכְהֻנַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם׃
sic ,ei Dominus præcepit quæ omnia juxta : Moseh fecit Et
16 וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ כֵּן
,*mensis uno in* ,secundo anno in ,primo mense in fuit Et .fecit
עָשָׂה׃ 17 וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
.*deest* & ,tabernaculum Moseh fecit erigi Et .tabernaculū est erectum
הוּקַם הַמִּשְׁכָּן׃ 18 וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת
erexit & ,ejus vectes *deest* & ,ejus tabulas fecit ponere & ,ejus bases
אֲדָנָיו וַיָּשֶׂם אֶת קְרָשָׁיו וַיִּתֵּן אֶת בְּרִיחָיו וַיָּקֶם
posuit & ,tabernaculū super tentorium extendit Et .ejus columnas
אֶת עַמּוּדָיו׃ 19 וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם
præcepit quemadmodum : *desuper* illud super *tentorii* operimentum
אֶת מִכְסֵה הָאֹהֶל עָלָיו מִלְמָעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
,arca in testimonium *deditque* ,*cepit* Et .Moseh Dominus
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ 20 וַיִּקַּח וַיִּתֵּן אֶת הָעֵדֻת אֶל הָאָרֹן
arcam super propitiatorium *dedit* &,arca *super* vectes posuit &
וַיָּשֶׂם אֶת הַבַּדִּים עַל הָאָרֹן וַיִּתֵּן אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל הָאָרֹן
posuit & ,tabernaculum in arcam introduxit Et .*desuper*
מִלְמָעְלָה׃ 21 וַיָּבֵא אֶת הָאָרֹן אֶל הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם אֵת
præcepit quēadmodū testimonii arcam super operuit & ,*tegumenti* velum
פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ וַיָּסֶךְ עַל אֲרוֹן הָעֵדוּת כַּאֲשֶׁר צִוָּה
tabernaculo in mensam posuit Et .Moseh DOMINUS
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ 22 וַיִּתֵּן אֶת הַשֻּׁלְחָן בְּאֹהֶל
.velum extra ,aquilonem ad tabernaculi *femur super conventus*
מוֹעֵד עַל יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן צָפֹנָה מִחוּץ לַפָּרֹכֶת׃
quēadmodum,Domino coram panis ordinationem eam super ordinavit Et
23 וַיַּעֲרֹךְ עָלָיו עֶרֶךְ לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר
.Moseh Dominus præcepit
צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃

8 Circumdabísque atrium tentoriis, & ingressum ejus. Et
9 assumpto unctionis oleo, unges tabernaculum cum vasis suis, ut sanctificentur.
10 Altare holocausti & omnia
11 vasa ejus. Labrum cum basi sua : omnia unctionis
oleo consecrabis, ut sint
12 Sancta sanctorum. Applicabísque Aaron & filios ejus
ad fores tabernaculi testimonii, & lotos aquâ
13 Indues sanctis vestibus, ut ministrent mihi, & unctio eorum in sacerdotium sempiternum proficiat.
14 Fecítque Moyses omnia quæ præceperat Dominꝰ. Igitur mense primo anni secundi, primâ die mensis, collocatum
16 est tabernaculum. Erexítque Moyses illud, & posuit tabulas ac bases & vectes, statuítque columnas,
17 Et expandit tectum super tabernaculum, impósito desuper operimento, sicut Do-
18 minus imperaverat. Posuit & testimonium in arca, subditis infrà vectibus, &
19 oraculum desuper. Cúmque intulísset arcam in tabernaculum, appendit ante
20 eam velum, ut expleret Domini jussionem. Posuit & mensam in tabernaculo testimonii ad plagam
21 Septentrionalem extra velum. Ordinatis coram propositionis panibus, sicut præceperat Dominus Moysi.
22 Posuit & candelabrum in tabernaculo testimonii à regione mensæ in parte Au-
23 strali, Locatis per ordinem lucernis juxta præceptum Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

Καὶ περιθήσεις (γ) τὴν Cχλωὴν, καὶ πάντα τὰ αὐλῆς ἀμάσεις κύκλῳ. Καὶ λήψῃ τὸ ἔλαιον (δ) τῆς χρίσμαCῼ, καὶ χρίσεις τὴν Cχλωὴ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐλῇ, καὶ ἁγιάσεις αὐλὴν, καὶ πάντα τὰ Cκεύη αὐτῆς, καὶ ἔσαι ἁγία. Καὶ χρίσεις τὸ θυσιαsήειον τῶν καρπωμάτων, καὶ (ε) πάντα τὰ Cκεύη αὐτῆ· καὶ ἁγιάσεις τὸ θυσιαsήειον, καὶ ἔσαι τὸ θυσιαsήειον ἅγιον τῶν ἁγίων. Καὶ περιθήσεις Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱὸς αὐτῆ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς Cχλωῆς τῆ μαρτυρίυ, καὶ λύσεις αὐτοὺ ὕδασι. Καὶ ἐνδύσεις Ἀαρὼν τὰς sολὰς τὰς ἁγίας, καὶ χρίσεις αὐλὸν, καὶ ἁγιάσεις αὐλὸν, καὶ ἱsαλεύσει μοι. Καὶ τοὺς υἱὸς αὐτῆ περιθήσεις, καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺ τοὺς χιτῶνας. Καὶ ἀλείψεις αὐτοὺ ὃν τρόπον ἠλειψας τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ ἱsαλεύσουσί μοι. καὶ ἔσαι, ὅσε ἔsαι αὐλοῖς χρίσμα ἱsαλείας εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς τὰς γενεὰς αὐλῶν. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς πάνα, (ζ) ὅσα ἐνετείαλο αὐτῳ κύριCῼ, ὅτως ἐποίησε. Καὶ ἐγένεο ἐν τῳ μηνὶ τῳ (η) πρώτῳ τῳ δεύτέρῳ ἔτει, ἐκπορευομένων αὐλῶν ἐξ Αἰγύπτυ, νεμηνία ἐsάθη ἡ Cχνή. Καὶ ἔsησε Μωυσῆς τὴν Cχλωὴ, καὶ ἐπέθηκε τὰς (θ) κεφαλίδας, καὶ διενέδεσε τὰς μοχλὰς, καὶ ἔsησε τὰς (ι) sύλας. Καὶ ἐξέτεινε τὰς αὐλαίας ἐπὶ τ Cχλωὴ, καὶ ἐπέθηκε τὸ καλαχάλυμμα τῆς Cχλωῆς ἐπ' αὐλὴν ἄνωθεν, καθὰ Cυνέταξεν κύριCῼ τῳ Μωυσῆ. Καὶ λαβὼν τὰ μαρτύρια ἐνέβαλεν εἰς τὴν κιβωτὸν. καὶ (κ) ὑπέθηκε τὸς διωχῆας ὑπὸ τὴν κιβωτὸν, Καὶ εἰσήνεγκε τὴν κιβωτὸν εἰς τὴν Cχνὴν, καὶ ἐπέθηκε τὸ καλαχάλυμμα τῆ καλαπετάsματῳ, καὶ ἐσκέπασε τὴν κιβωτὸν τὰ μαρτύρια, ὃν τρόπον Cυνέταξεν κύριCῼ τῳ Μωυσῆ. Καὶ (λ) ἐπέθηκε τὴν τράπεζαν εἰς τὴν Cχλωὴν (μ) τῆ μαρτυρίυ, τὸ πρὸς Βορρᾶν ἔξωθεν τῆ καλαπετάsματῳ τῆς Cχλωῆς. Καὶ περιέθηκεν ἐπ' αὐτῆς ἄρτυς τῆς προθέσεως (ν) ἔναντι κυρίυ, ὃν τρόπον Cυνέταξε κύριCῼ τῳ Μωυσῆ.

Et (c) circumpones tabernaculum, & omnia ejus sanctificabis in circuitu. Et sumes oleum unctionis, & unges tabernaculum, & omnia quæ in eo, & sanctificabis illud, & omnia vasa ejus, & erunt sancta. Et unges altare holocaustomatum, & omnia vasa eius: & sanctificabis altare, & erit altare sanctum sanctorum. Et adduces Aaron & filios eius ad januam tabernaculi testimonii, & lavabis eos aquâ. Et indues Aaron stolas sanctas, & unges eum, & sanctificabis eum, & sacerdotio fungetur mihi. Et filius ejus adduces, & induces eos tunicas. Et linies eos quemadmodum linivisti patrem eorum, & sacerdotio fungentur mihi. Et erit, ut sit ipsis chrisma sacerdotii in seculum, in progenies eorum. Et fecit Moyses omnia, quæ præcepit ei Dominus, ita fecit. Et factum est in mense primo, anno secundo egredientibus ipsis de Ægypto in neomeniâ constitutum est tabernaculum. Et statuit Moyses tabernaculum, & imposuit capitella, & injecit vectes, et statuit columnas. Et extendit aulæa super (d) tabernaculum, & imposuit cooperimentum tabernaculi super illud desuper, sicut præcepit Dominus Moysi. Et sumens testimonia injecit in arcam, Et supposuit vectes (e) sub arcâ. Et intulit arcam in tabernaculum, & imposuit cooperimentum velaminis, & texit arcam testimonii, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. Et imposuit mensam in tabernaculo testimonii, quâ ad Aquilonem, extra velamen tabernaculi. Et apposuit in ea panes propositionis ante Dominum, quemadmodum præceperat Dominus Moysi.

MS.A. (γ) τὴν αὐλὴν κύκλῳ. (δ) τῆς χρίσεως, (ε) πάνα αὐτῆ τὰ Cκεύη· (ζ) ὅσα Cυνέταξεν κύριCῼ, (η) πρώτῳ, δευτέρῳ (θ) κεφαλίδας αὐλῆς, καὶ (ι) sύλας αὐτῆς. Καὶ (κ) ἐπέθηκαν (λ) ἔθηκαν (μ) τῆ μαρτυρίᾳ ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς Cχλωῆς τῆ μαρτυρίᾳ πρὸς Βορρᾶν (ν) ἐναντίον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et fige atrium per ambitum, & impone velum ostio atrii. Et accipe oleum unctionis, & unge tabernaculum & quicquid continetur in illo, & sanctifica illud cum omnibus vasis ejus, eritque sanctum. Unge etiam altare holocausti & omnia vasa ejus, & sanctifica altare, eritq; altare sanctũ sanctorum. Unge & concham ejusque basim, & sanctifica eas. Et admove Aharonem & filios ejus ad ostium tabernaculi temporis, & ablue eos aquis. Et indue Aharonem vestibꝰ sanctitatis, & unge eum, & sanctifica illum, & sacerdotio mihi fungetur. Filios quoque ejus accedere fac, & indue eos tunicis. Et unge eos quemadmodum unxisti Aharonem fratrem tuum, & sacerdotio mihi fungentur : eritque eis unctio illorum in sacerdotium, in perpetuum, ad posteritates eorum. Fecit igitur Moses omnia quæ præcepit ei Dominꝰ, ita fecit. Factumque est ut primâ mensis primi, anno secundo, primo *die* hebdomadis, erectum sit tabernaculum. Erexitque Moses tabernaculum, fixitq; clavos ejus, & posuit asseres ejꝰ, & inseruit vectes ejus, & erexit columnas ejus. Extenditque tegumentum super tabernaculum, & appositit illi operculum pelliceum desuper, quemadmodum præceperat Dñs Mosi. Et tulit, reposuitque testimonium in arcam, & posuit vectes super arcã, impositq; propitiatorii arcæ desuper. Et intulit arcã in tabernaculum, & accipiens velum januæ operculi, expandit super arcam testimonii, quemadmodum præceperat Dñs Mosi. Posuitque mensam in tabernaculo temporis, in extremitatibꝰ tabernaculi, ab Occidente, extra operimentum. Et ordinavit super eam ordines panis coram Dño, prout jusserat Dominus Mosi.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

8 וְתִשַׁוֵי יַת דְּרָתָא סְחוֹר סְחוֹר וְתִתֵּן
יַת פָּרְסָא דְּתָרַע דְּרָתָא: וְתִסַּב יַת־
9 מְשַׁחָא דְּרְבוּתָא וְתִרְבֵּי יַת מַשְׁכְּנָא
וְיַת כָּל דִּי בֵיהּ וְתִקַּדֵּשׁ יָתֵיהּ וְיִת
10 כָּל מָנְוֹהִי וְיֶהֵי קוּדְשָׁא: וְתִרְבֵּי יַת
מַדְבְּחָא דְּעָלְתָא וְיַת כָּל מָנְוֹהִי
וְתִקַּדֵּשׁ יַת מַדְבְּחָא וְיֶהֵי מַדְבְּחָא
11 קֻדַּשׁ קוּדְשַׁיָּא: וְתִרְבֵּי יַת כִּיּוֹרָא
12 וְיַת בְּסִיסֵיהּ וְתִקַּדֵּשׁ יָתֵיהּ: וְתִקְרֵב
יַת אַהֲרֹן וְיַת בְּנוֹהִי לְתָרַע מַשְׁכַּן
13 זִמְנָא וְתַסְחֵי יַתְהוֹן בְּמַיָּא: וְתַלְבֵּישׁ
יַת אַהֲרֹן יַת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא וְתִרְבֵּי
14 יָתֵיהּ וְתִקַּדֵּשׁ יָתֵיהּ וְיִשַׁמֵּשׁ קָדָמָי:
15 וְיַת בְּנוֹהִי תְּקָרֵב וְתַלְבֵּשׁ יַתְהוֹן
16 כְּתוּנִין: וְתִרְבֵּי יַתְהוֹן כְּמָא דִי־
רְבֵּיתָא יַת אֲבוּהוֹן וְיִשַׁמְּשׁוּן קָדָמָי
וִיהוֹן לֵהּ מַרְכְּבוּ לְכָהֲנוּת עָלַם לְדָרֵיהוֹן: וַעֲבַד מֹשֶׁה
17 כְּכֹל דִּי פַקֵּד יְיָ יָתֵיהּ כֵּן עֲבַד: וַהֲוָה
בְּיַרְחָא קַדְמָאָה בְּשַׁתָּא תִנְיָנָא בְּחַד
18 לְיַרְחָא אִתְקִם מַשְׁכְּנָא: וַאֲקִים
מֹשֶׁה יַת מַשְׁכְּנָא וְיָהַב יַת סַמְכְלוֹהִי
וְשַׁוִי יַת דַּפּוֹהִי וְיָהַב יַת עַבְרוֹהִי
19 וַאֲקִים יַת עַמּוּדוֹהִי: וּפְרַס יַת
פָּרְסָא עַל מַשְׁכְּנָא וְשַׁוִי יַת חוּפְּיָא
דְּמַשְׁכְּנָא עִלְּוֹהִי מִלְעֵילָא כְּמָא דִי
20 פַקֵּד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וּנְסִיב וְיָהַב יַת
סַהֲדוּתָא בְּאָרוֹנָא וְשַׁוִי יַת אַרְיָיא
עַל אָרוֹנָא וְיָהַב יַת כַּפּוֹרְתָא עַל־
21 אָרוֹנָא מִלְעֵילָא: וְאָעֵל יַת אָרוֹנָא
לְמַשְׁכְּנָא וְשַׁוִי יַת פָּרוֹכְתָא דְּפָרְסָא
וְאַשְׁיֵל עַל אָרוֹנָא דְּסַהֲדוּתָא כְּמָא
22 דִי־פַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וְיָהַב יַת
פָּתוֹרָא בְּמַשְׁכְּנָא זִמְנָא עַל צִדָּא
דְּמַשְׁכְּנָא צְפוּנָא מִבָּרָא לְפָרוֹכְתָא:
23 וְסַדַּר עֲלוֹהִי סִדְרִין דִּלְחֶם קֳדָם יְיָ
כְּמָא דִי־פַקֵּיד יְיָ יָת־מֹשֶׁה:

8 Poneſque atrium per circuitū: et pones tentorium oſtii
9 atrii. Tolleſque oleum unctionis; & unges tabernaculum, & omnia quæ in eo
ſunt: & ſanctificabis illud,
& omnia vaſa ejus, & erit
10 ſanctum. Et unges altare holocauſti, & omnia vaſa ejus:
ſanctificabiſque altare; & e-
rit altare ſanctum ſanctorum.
11 Et unges labrum, et baſim ejus: & ſanctificabis illud.
12 Applicabiſque Aaron, & filios ejus, ad oſtium tabernaculi fœderis: & lavabis eos
13 aquis. Et indues Aaron veſtibus ſanctis: & unges eum,
ſanctificabiſq; illum ut miniſtret coram me. Filios quo-
14 que ejus applicabis: & in-
15 dues eos tunicis. Et unges eos, ſicut unxiſti patrem eorum; & miniſtrabunt coram
me: & ut ſit eis unctio ſua in
ſacerdotium ſempiternum,
16 in generationibus ſuis. Fecitque Moyſes: juxta omnia
quæ præceperat ei Dominus,
17 ita fecit. Factumque eſt in menſe primo, in anno ſecundo, prima die menſis; ere-
18 ctum eſt tabernaculum. Erexitque Moyſes tabernaculum, & poſuit baſes ejus; &
impoſuit tabulas ejus, & po-
ſuit vectes ejus: & erexit columnas ejus. Et expandit tentorium ſuper tabernaculum;
19 & poſuit coopertorium tabernaculi ſuper illud, deſuper: ſicut præceperat Domi-
20 nus Moyſi. Tulitque & poſuit teſtimonium in arca, &
poſuit in arca vectes: & po-
ſuit propitiatorium ſuper ar-
21 cam, deſuper. Et intulit arcam in tabernaculum, & poſuit velum extentum, ut pro-
tegeret ſuper arcam teſti-
monii: ſicut præceperat
22 Dominus Moyſi. Poſuitque menſam in tabernaculo fœderis, in latere tabernaculi
ad Aquilonem: extra velum.
23 Et ordinavit ſuper ea ordines panum, coram Domino: ſicut præceperat Dominus
Moyſi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * ויעש את־הדרת סביב ויתן את־מסך שער־
9 החצר: ** ולקחת את־שמן המשחה ומשחת
את־המשכן ואת־כל־אשר־בו וקדשת אתו
10 ואת־כל־כליו והיה קדש: * ומשחת את־מזבח
העלה ואת־כל־כליו וקדשת את־המזבח והיה
11 המזבח קדש קדשים: ומשחת את־הכיור
12 ואת־כנו וקדשת אתו: * והקרבת את־אהרן
ואת־בניו אל־פתח אהל מועד ורחצת אתם
13 במים: * והלבשת את־אהרן את־בגדי הקדש
ומשחת אתו וקדשת אתו וכהן לי: ואת־בניו
14 תקרב והלבשתם כתנת: ** ומשחת את־אביהם
כאשר משחת את־אמם וכהנו לי והיתה להם
15 משחתם לכהנת עולם לדרתם: * ויעש משה
16 ככל אשר צוה יהוה אתו כן עשה: ויהי
בחדש הראשון בשנה השנית בחד לחדש
17 הוקם המשכן: ויקם משה את־המשכן ויתן
את־אדניו וישם את־קרשיו ויתן את־בריחיו
18 ויקם את־עמדיו: ויפרש את־האהל על־
19 המשכן וישם את־מכסה האהל עליו מלמעלה
כאשר צוה יהוה את־משה: ויקח ויתן את־
העדות אל־הארן ויתן הבדים על־הארן
20 ויתן הכפרת על־הארן מלמעלה: ואת־הארן
הביא אל־המשכן וישם את־פרכת המסך
21 ויסך על ארון העדות כאשר צוה יהוה את־
22 משה: ויתן את־השלחן באהל מועד על־
23 ירכתי המשכן צפונה מחוץ לפרכת: ויערך
עליו ערך לחם לפני יהוה כאשר צוה יהוה
את־משה:

VERSIO SAMARITANA.

8 * ועשה את־הדרת סביב ונתן את־מסך שער
9 ** ולקחת את־שמן המשחה ומשחת את־המשכן
10 ואת־כל־אשר־בו וקדשת אתו ואת־כל־כליו
* ומשחת את־מזבח העלה ואת־כל־כליו
11 וקדשת את־המזבח והיה המזבח קדש קדשים:
12 * ומשחת את־הכיור ואת־כנו וקדשת אתו:
13 * והקרבת את־אהרן ואת־בניו אל־פתח אהל
14 מועד ורחצת אתם במים: * והלבשת את־
15 אהרן את־בגדי הקדש ומשחת אתו וקדשת
אתו וכהן לי: ואת־בניו תקרב והלבשתם
16 כתנת: ** ומשחת את־אביהם כאשר משחת
את־אמם וכהנו לי והיתה להם משחתם
17 לכהנת עולם לדרתם: * ויעש משה ככל
אשר צוה יהוה אתו כן עשה: ויהי בחדש
18 הראשון בשנה השנית בחד לחדש הוקם
19 המשכן: ויקם משה את־המשכן ויתן את־
אדניו וישם את־קרשיו ויתן את־בריחיו
20 ויקם את־עמדיו: * ויפרש את־האהל על־
המשכן וישם את־מכסה האהל עליו מלמעלה
21 כאשר צוה יהוה את־משה: * ויקח ויתן את־
העדות אל־הארן ויתן הבדים על־הארן
22 ויתן הכפרת על־הארן מלמעלה: * ויבא את־
23 הארן אל־המשכן וישם את־פרכת המסך
ויסך על ארון העדות כאשר צוה יהוה את־
משה: * וישם את־השלחן באהל מועד על־
ירכתי המשכן צפונה מחוץ לפרכת: ויערך
עליו ערך לחם לפני יהוה כאשר צוה יהוה
את־משה:

TEXT ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et diſpones atrium in circuitu, & pones aulæum portæ atrii: Sumes quoque oleum 9
unctionis, et unges tabernaculum, & omnia quæ ſunt in eo, et ſanctificabis illud, & 10
omnia vaſa ejus, & erit ſanctum. Unges præterea altare holocauſtorum, & omnia vaſa ejus; et ſanctificabis altare ut ſit altare, ſanctum ſanctorum. Unges etiam labrū, 11
& baſim ejus, & ſanctificabis illud. Et offeres Aaronem et filios ejus ad portam 12
tabernaculi teſtimonii, & lavabis eos aquâ. Et indues 13
Aaronem veſtibus ſanctitatis, ungéſque eum, et ſanctificabis eum, et ſacerdotio fungetur mihi. Filios quoque ejus ac- 14
cedere facies, & indues eos tunicas. Et unges eos ſicut 15
unxiſti patrem eorum, ut ſacerdotio fungantur mihi. permanebit autem in eis (a) unctio eorum ad ſacerdotium ſempiternum, in generationibus eorum. Et fecit Moſes 16
juxta omnia quæ præceperat ei Dominus, ita fecit. Et factum eſt menſe primo anni 17
ſecundi poſt egreſſum eorum ex Ægypto, primâ die menſis, ut erigeretur tabernaculum. Erexit igitur Moſes 18
tabernaculum, & poſuit baſes ejus, & collocavit aſſeres ejus, & poſuit vectes ejus & erexit columnas eius. Et ex- 19
pandit tentorium ſuper tabernaculum, & diſpoſuit tegumentum tentorii ſuper ipſum ſupernè, ſicut præceperat Dominus Moſi. Accepit etiam, 20
& poſuit teſtimonium in arca, poſuit quoque vectes ſuper arcam, & poſuit propitiatorium ſuper arcā ſupernè. Et introduxit arcam in ta- 21
bernaculum, et diſpoſuit velum tegumenti, & texit arcā teſtimonii, ſicut præceperat Dominus Moſi. Poſuit au- 22
tem menſam in tentorio teſtimonii ad latus tabernaculi ſeptentrionale extra velum. Et ordinavit ſuper eam or- 23
dinem panis coram Domino, ſicut præceperat Dominus Moſi.

VER. SAM. (a) excellentia eorum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ثم اصرب السرادق مستديرًا * وعلق ستر بابه * ثم خذ من دهن المسح وامسح المسكن 8 9
وجميع ما فيه * وقدسه وجميع انيته فيصير قدسًا * وامسح ايضا مذبح الصعدة وجميع 10
انيته وقدسه * فيصير من خواص الاقداس * وامسح ايضا الكوص ومعقده وقدسهما * وقدم 11 12
هرون وبنيه الى باب خباء المحضر فاغسلهم بالماء * والبس هرون ثياب القدس * وامسكه وقدسه 13
ليكون لي * وقدم بنيه والبسهم ثوبيات * وامسكهم كما مسحت اباهم ليكونوا لي * ويكون مسحهم 14 15
لهم امامة الدهر لاجيالهم * وعمل موسي بجميع ما امر الله به * وذلك انه لما كان الشهر الاول 16 17
من السنة الثانية اليوم الاول منه نصب المسكن * فاول ما نصبه وضع قواعده * وركب عليه 18
تخاتيخه * وجعل فيها عوارضه * واقام عمده * ثم بسط الخباء عليه * وصير الغطاء عليه 19
من فوق * كما امر الله * ثم اخذ الشهادة فوضعها في الصندوق * وعلق عليه الذهوف * 20
وجعل عليه الغشاء * ثم ادخله الى المسكن * وعلق حجلة الستر فسترها * كما امر 21
الله * ثم جعل المايدة في خباء المحضر في جانب المسكن الشمالي من خارج الحجف * وصف 22 23
عليها صف خبز بين يدي سكينة الله * كما امر الله *

Deinde tende tentorium per circulum, & appende velum januæ ejus. Deinde accipe 8
de oleo unctionis, & unge habitaculum, & quicquid in eo eſt, & ſanctifica illud, 9
& omnia vaſa ejus, & fiet ſanctum. Unge 10
quoque altare elevationis, & cuncta vaſa ejus, & ſanctifica illud, & fiet de præcipuis ſanctorum, & unge etiam labrum, 11
& ſedile ejus, et ſanctifica ambo. Et adduc Haronem, et filios ejus ad januam 12
tentorii conventûs, et lava eos aquâ. Et veſti Haronem veſtibus ſanctuarii, et 13
unge illum, ac ſanctifica illum, ut ſacerdotio fungatur mihi. Et adduc filios 14
ejus, et veſti eos tunicis. Et unge eos ſicuti unxiſti patrem eorum, ut ſacerdotio 15
fungantur mihi: & erit unctio eorum illis ſacerdotium æternitatis in generationes ſuas. Et fecit Muſa omnia quæ præcepit ei Deus. Cùm enim fuiſſet menſis primus anni ſecundi, primâ die ipſius erexit 16 17 18
habitaculum. Et cùm primùm illud erigeret, poſuit baſes ejus, & compoſuit ſuper illud tabulas ejus, et immiſit in eas tranſverſa ejus, et erexit columnas ejus. Deinde extendit tentorium ſuper illud, et 19
poſuit operculum ſuper illud deſuper, ſicut præceperat ei Deus. Deinde accepit 20
teſtimonium, et poſuit illud in arca, et appendit ei vectes, et impoſuit ſuper illam velum. Deinde introduxit illam in 21
habitaculum, et appendit aulæum velaminis, eoque velavit illam, ut præceperat ei Deus. Deinde poſuit menſam in taber- 22
naculo conventûs, in latere habitaculi Septentrionali, extra velū. Et ordinavit ſu- 23
per illam ordinem panis ante habitaculū Dei, quemadmodum præceperat ei Deus.

ספר שמות: מ

fumare super ,incensum contra *convent⁹* tabernaculo in candelabrum *posuit* Et

24 וַיָּשֶׂם אֶת־הַמְּנֹרָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד נֹכַח הַשֻּׁלְחָן עַל יֶרֶךְ
,Domino coram lucernas *fecit ascendere* Et .meridiem in tabernaculi

25 הַמִּשְׁכָּן נֶגְבָּה: וַיַּעַל הַנֵּרֹת לִפְנֵי יְהוָה
altare posuit Et .Moseh Dominus præcepit quēadmodum

26 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת־מִזְבַּח
illo super fecit suffire Et .velo coram *convent⁹* tabernaculo in *auri*

27 הַזָּהָב בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי הַפָּרֹכֶת: וַיְקַטֵּר עָלָיו
.Moseh Dominus præcepit quemadmodū,aromatum suffimentū

קְטֹרֶת סַמִּים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:
holocausti altare Et .tabernaculi *ostii tegumentum* posuit Et

28 וַיָּשֶׂם אֶת־מָסַךְ הַפֶּתַח לַמִּשְׁכָּן: וְאֶת־מִזְבַּח הָעֹלָה
29 illo super *fecit ascendere & ,conventus* tentorii tabernaculi ostium ad posuit

שָׂם פֶּתַח מִשְׁכַּן אֹהֶל־מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו
Dominus præcepit quēadmodum *munus* & ,holocaustum

אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ
inter & conventus tabernaculū inter concham posuit Et .Moseh

30 מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת־הַכִּיֹּר בֵּין־אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין
Moseh ea ex lavabunt Et .lavandū ad aquas ibi *dedit* & :altare

31 הַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן שָׁמָּה מַיִם לְרָחְצָה: וְרָחֲצוּ מִמֶּנּוּ מֹשֶׁה
ad *eos ingrediendo In* .suos pedes & ,suas manus,ejus filii & Aharon &

32 וְאַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאָם אֶל־
quēadmodū ,se lavabūt ,altare ad *eos approximando in & conven⁹* tabernaculū

אֹהֶל מוֹעֵד וּבְקָרְבָתָם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ יִרְחָצוּ כַּאֲשֶׁר
circum atrium erexit Et .Moseh Dominus præcepit

33 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיָּקֶם אֶת־הֶחָצֵר סָבִיב
consummavit & ,atrii *portæ tegumentum dedit & ,altare & ,tabernaculum*

לַמִּשְׁכָּן וְלַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן אֶת־מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר וַיְכַל
,*conventus* tabernaculum nubes operuit Et .opus Moseh

34 מֹשֶׁה אֶת־הַמְּלָאכָה: וַיְכַס הֶעָנָן אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד
Moseh potuit non Et .tabernaculum implevit Domini gloria &

35 וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא אֶת־הַמִּשְׁכָּן: וְלֹא־יָכֹל מֹשֶׁה
gloria & ,nubes illud super *habitavit* quia,*convent⁹* tabernaculū ad ingredi

לָבוֹא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד כִּי־שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן וּכְבוֹד
desuper nubes *ascendendo in* Et .tabernaculum replevit Domini

36 יְהוָה מָלֵא אֶת־הַמִּשְׁכָּן: וּבְהֵעָלוֹת הֶעָנָן מֵעַל
.suis profectionib⁹ cunctis in Israel filii proficiscebātur,tabernaculo

הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֹל מַסְעֵיהֶם:
.*ejus sustolli* diem ad usq; proficiscebātur non &,nubes *ascenderet* non si Et

37 וְאִם־לֹא יֵעָלֶה הֶעָנָן וְלֹא יִסְעוּ עַד־יוֹם הֵעָלֹתוֹ:
nocte *erit* ignis & ,die tabernaculū super Domini nubes Quia

38 כִּי עֲנַן יְהוָה עַל־הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ תִּהְיֶה לַיְלָה
.eorū profectionibus cunctis in Israel domus omnis oculis in eo in

בּוֹ לְעֵינֵי כָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּכָל־מַסְעֵיהֶם:

EXODUS.

Versio VULG. LAT.

24 Posuit & altare aureum sub tecto testimonii contra velum, Et adolevit super eo incensum aromatum, sicut jusserat Dominus Moysi. Posuit & tentorium in introitu tabernaculi testimonii, Et altare holocausti in vestibulo testimonii, offerens in eo holocaustum, & sacrificia, ut Dominus imperaverat. Labrum quoque statuit inter tabernaculum testimonii & altare,implens illud aquâ. Laverúntque Moyses & Aaron ac filii ejus manus suas &pedes, Cùm ingrederentur tectum fœderis, & accederent ad altare, sicut præceperat Dominus Moysi. Erexit & atrium per gyrum tabernaculi & altaris, ducto in introitu ejus tentorio. Postquam omnia perfecta sunt, Operuit nubes tabernaculum testimonii, & gloria Domini implevit illud. Nec poterat Moyses ingredi tectum fœderis, nube operiente omnia, & majestate Domini coruscante, quia cuncta operuerat. Si quando nubes tabernaculum deferebat, proficiscebantur filii Israel per turmas suas. Si pendebat desuper, manebant in eodem loco. Nubes quippe Domini incubabat per diem tabernaculo, & ignis in nocte, videntibus cunctis populis Israel per cunctas mansiones suas.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 Καὶ ἔθηκε τὴν λυχνίαν εἰς τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίᾳ, εἰς τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς Νότον. Καὶ ἐπέθηκε τοὺς λύχνους αὐτῆς (ν)ἔναντι κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ. Καὶ ἔθηκε τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐν τῇ σκιᾷ τοῦ μαρτυρίου ἀπέναντι τοῦ καταπετάσματος, Καὶ ἐθυμίασεν ἐπ' αὐτοῦ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, (ξ) καθάπερ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων ἔθηκε παρὰ τὰς θύρας τῆς (ο) σκιᾶς. Καὶ ἔστησε τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκιᾶς, καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ συνετέλεσε Μωυσῆς πάντα τὰ ἔργα. Καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκιὰν τοῦ μαρτυρίου καὶ δόξης κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκιά. Καὶ οὐκ (π) ἠδυνάσθη Μωυσῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ὅτι ἐπεσκίαζεν ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη, καὶ δόξης κυρίου (ρ) ἐνεπλήσθη ἡ σκιά. Ἡνίκα δ' ἂν ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἀνεζεύγνυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σὺν τῇ παρεμβολίᾳ αὐτῶν. Εἰ δὲ μὴ ἀνέβη ἡ νεφέλη, οὐκ ἀνεζεύγνυσαν (σ) ἕως ἡμέρας, ἧς ἀνέβη ἡ νεφέλη. Νεφέλη γὰρ ἦν ἐπὶ τῆς σκιᾶς ἡμέρας, καὶ πῦρ ἦν ἐπ' αὐτῆς νυκτὸς ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ, ἐν πάσαις ταῖς ἀναζυγαῖς αὐτῶν.

*

MS.A. (ν) ἐναντίον (ξ) ὃν τρόπον συνέταξεν (ο) σκηνῆς. Καὶ συνετέλεσεν (π) ἐδυνήθη (ρ) ἐπλήσθη (σ) ἕως τῆς ἡμέρας,

* Ἔξοδος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου.

24 Et posuit candelabrum in tabernaculo testimonii,ad latus tabernaculi quod ad Austrum. Et imposuit lucernas ejus ante Dominum, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. Et posuit altare aureum in tabernaculo testimonii è regione velaminis, Et super illud incensavit incensum compositionis, quemadmodum præceperat Dominus (f) Moysi. Et altare holocaustorum posuit apud januas (g) tabernaculi. Et (h) statuit atrium in circuitu tabernaculi, & altaris. Et consummavit Moyses omnia opera. Et operuit nubes tabernaculum testimonii : & gloriâ Domini impletum est tabernaculum. Et non potuit Moyses ingredi in tabernaculum testimonii, quia obumbrabat super ipsum nubes, & gloriâ Domini impletum erat tabernaculum. Quando autem ascendebat nubes à tabernaculo, (i) disjungebant filii Israel cum sarcinis suis. Si autem non ascendebat nubes, non disjungebant usque ad diem, quâ ascendebat nubes. Nubes enim erat super tabernaculum die, & ignis erat super ipsum nocte coram omni Israel in omnibus disjunctionibus eorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et posuit candelabrum in tabernaculo, è regione mensæ,in extremitatibus tabernaculi, à Meridie. Accenditque lucernas ejus ante Dominum, sicut imperaverat Dominus Mosi. Et collocavit altare aureum in tabernaculo temporis, ante velum. Extulitque super illud thus aromaticum, quemadmodum præceperat Dñs Mosi. Et appendit velum ostio tabernaculi. Et altare holocausti posuit in ostio tabernaculi, & extulit super illud holocaustum & farinam,quemadmodum præceperat Dominus Mosi. Et collocavit concham inter tabernaculum temporis & altare, injecitque illuc aquam ad lavandum. Lavabantque Moses & Aharon & filii ejus manus suas & pedes suos. Quando ingrediebantur in tabernaculum temporis, & quando accedebant ad altare, lavabant, quemadmodum præceperat Dominus Mosi. Et erexit atrium per circuitum tam tabernaculo quàm altari : appenditque velum ostio tabernaculi, & absolvit Moses opus. Et obtexit nubes tabernaculum temporis,& honore Domini repletū est tabernaculum. Nec potuit Moses ingredi tabernaculum temporis, eò quòd incubuisset super illud nubes, & honor Domini replêsset tabernaculum. Quoties autem nubes attollebatur de super tabernaculum, proficiscebantur filii Israel in cunctis profectionibus suis. Si verò non attollebatur nubes,non proficiscebantur usq; ad diem quo sustolleretur. Nam nubes Dñi super tabernaculo interdiu, & ignis erat in eo noctu, & coram universa gente Israelitica in omnib⁹ profectionib⁹ suis.

Finis hujus libri secundi Legis, in quo continentur quidē capita viginti sex, versus autem ter mille sexcenti viginti sex.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

24 וְשַׁוִּי יַת־מְנָרְתָּא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא
לִקְבֵיל פְּתוֹרָא עַל שְׁדָא דְמַשְׁכְּנָא
25 דְרוֹמָא : וְאַדְלִיק בּוֹצִינַיָּא קֳדָם יְיָ
26 כְּמָא דִי־פַקֵּד יְיָ יַת מֹשֶׁה: וְשַׁוִּי יַת־
מַדְבְּחָא דַּהֲבָא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם
27 פָּרוֹכְתָּא : וְאַקְטַר עֲלוֹהִי קְטֹרֶת
בּוֹסְמִין כְּמָא דִי־פַקֵּד יְיָ יַת מֹשֶׁה:
28 וְשַׁוִּי יַת־פָּרְסָא לְמַשְׁכְּנָא
29 וְיַת מַדְבְּחָא דַעֲלָתָא שַׁוִּי בְּתָרַע
מַשְׁכַּן־זִמְנָא וְאַסֵּיק עֲלוֹהִי
יַת־עֲלָתָא וְיַת־מִנְחְתָּא כְּמָא דִי־
30 פַקֵּד יְיָ יַת־מֹשֶׁה: וְשַׁוִּי יַת־כִּיּוֹרָא
31 בֵּין־מַשְׁכַּן זִמְנָא וּבֵין מַדְבְּחָא וְיָהַב
32 תַּמָּן מַיָּא לְקַדָּשׁ: וּמִקַּדְּשִׁין מִנֵּיהּ
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יַת־יְדֵיהוֹן
33 וְיַת־רַגְלֵיהוֹן : בְּמֵעַלְהוֹן לְמַשְׁכְּנָא
זִמְנָא וּבְמִקְרְבְהוֹן לְמַדְבְּחָא
מְקַדָּשִׁין כְּמָא דִי־פַקֵּד יְיָ יַת מֹשֶׁה:
33 וְאֲקִים יַת־דְּרָתָא סְחוֹר סְחוֹר
לְמַשְׁכְּנָא וּלְמַדְבְּחָא וְיָהַב יַת
פָּרְסָא דְתָרַע דְּרָתָא וְשֵׁיצִי מֹשֶׁה
34 יַת־עֲבִידְתָּא: וְחַפָּא עֲנָנָא יַת־מַשְׁכְּנָא
זִמְנָא וְיִקְרָא דַייָ אַרְמֶלִי יַת
35 מַשְׁכְּנָא: וְלָא־יְכִיל מֹשֶׁה לְמֵעַל
לְמַשְׁכַּן זִמְנָא אֲרֵי שְׁרָא עֲלוֹהִי
עֲנָנָא וְיִקְרָא דַייָ אַרְמֶלִי יַת
36 מַשְׁכְּנָא : וּבְאִסְתַּלְּקוּת עֲנָנָא
מֵעִלְוֵיהּ מַשְׁכְּנָא נְטָלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
37 בְּכָל מַטְלְנֵיהוֹן : וְאִם־לָא מִסְתַּלֵּק
עֲנָנָא וְלָא נְטָלִין עַד־יוֹמָא
38 אִסְתַּלְּקוּתֵיהּ : אֲרֵי עֲנַן יְקָרָא דַייָ
עַל־מַשְׁכְּנָא בִּימָמָא וְחִיוָא אִשְׁתְּמַע
הֲוָה בְּלֵילְיָא בֵּיהּ לְעֵינֵי כָל־בֵּית
יִשְׂרָאֵל בְּכָל־מַטְלְנֵיהוֹן:

24 Posuítque candelabrum in tabernaculo fœderis, é regione mensæ : in latere australi tabernaculi. Et incendit lucernas coram Domino : sicut præceperat Dominus Moysi. Et posuit altare aureum in tabernaculo fœderis : coram velo. Et adolevit super eo incensum aromatum : sicut præceperat Dominus Moysi. Et posuit tentorium in ostio tabernaculi. Et altare holocausti posuit in ostio tabernaculi fœderis : & obtulit super eo holocaustum, & munus ; sicut præceperat Dominus Moysi. Posuítque labrum inter tabernaculum fœderis & inter altare : & posuit ibi aquã,ad lavandũ. Laverúntque ex eo,Moyses, & Aaron & filii ejus, manus suas & pedes suos. Cum ingrederentur tabernaculum fœderis, & cum accederent ad altare, lavabantur : sicut præceperat Dominus Moysi. Erexitque atrium per circuitum tabernaculi et altaris ; & posuit velum in ostio atrii : & perfecit Moyses omne opus. Et operuit nubes tabernaculũ fœderis : et gloria Domini implevit tabernaculum. Et non poterat Moyses ingredi tabernaculũ fœderis ; eò quòd manebat super illud nubes : & gloria Domini impleverat tabernaculum. Et cum elevabatur nubes desuper tabernaculũ, proficiscebantur filii Israel: per omnes mansiones suas. Et si non elevabatur nubes : non proficiscebantur, usque in diem quâ elevabatur. Nubes enim *gloriæ* Domini erat super tabernaculum per diem ; & *visio* ignis erat in eo per noctem : in oculis omnis domus Israel, in omnibus mansionibus suis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

**וְשַׂמְתָּ֣ אֶת־הַמְּנוֹרָ֗ה בְּאֹ֙הֶל֙ מוֹעֵ֔ד נֹ֖כַח הַשֻּׁלְחָ֑ן עַל־יֶ֣רֶךְ הַמִּשְׁכָּ֔ן תֵּימָנָ֖ה 24
25 וְהַעֲלִ֥יתָ אֶת־הַנֵּרֹתָ֖יו לְהָאִ֥יר עַל־עֵ֥בֶר פָּנֶֽיהָ׃ * וְשַׂמְתָּ֣ אֶת־מִזְבַּ֤ח הַזָּהָב֙
בְּאֹ֣הֶל מוֹעֵ֔ד לִפְנֵ֖י הַפָּרֹ֑כֶת אֲשֶׁ֥ר עַל־הָֽעֵדֻ֖ת׃ וְהִקְטִ֤יר עָלָיו֙ קְטֹ֣רֶת סַמִּ֔ים 26
בַּבֹּ֖קֶר בַּבֹּ֣קֶר בְּהֵיטִיבוֹ֥ אֶת־הַנֵּרֹ֖ת יַקְטִירֶֽנָּה׃ וּבְהַעֲלֹ֨ת אַהֲרֹ֤ן אֶת־הַנֵּרֹת֙ 27
בֵּ֣ין הָעַרְבַּ֔יִם יַקְטִירֶ֖נָּה קְטֹ֣רֶת תָּמִ֑יד לִפְנֵ֥י יְהוָ֖ה לְדֹרֹתֵיכֶֽם׃ * לֹֽא־תַעֲל֤וּ 28
עָלָיו֙ קְטֹ֣רֶת זָרָ֔ה וְעֹלָ֥ה וּמִנְחָ֖ה וְנֶ֣סֶךְ לֹ֥א תַסֵּ֖כוּ עָלָֽיו׃ וְכִפֶּ֨ר אַהֲרֹ֜ן עַל־ 29
קַרְנֹתָ֗יו אַחַת֙ בַּשָּׁנָ֔ה מִדַּ֛ם חַטַּ֥את הַכִּפֻּרִ֖ים אַחַ֣ת בַּשָּׁנָ֑ה כִּפֶּ֤ר עָלָיו֙ לְדֹרֹתֵיכֶ֔ם
קֹ֥דֶשׁ קָדָשִׁ֖ים הוּא֙ לַיהוָֽה׃ * וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃ כִּֽי־תִשָּׂ֞א אֶת־רֹ֣אשׁ 30
בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל לִפְקֻדֵיהֶם֙ וְנָתְנ֣וּ אִ֔ישׁ כֹּ֖פֶר נַפְשׁ֑וֹ בִּפְקֹ֥ד אֹתָ֖ם וְלֹֽא־יִהְיֶ֥ה 31
בָהֶ֖ם נֶ֥גֶף בִּפְקֹ֥ד אוֹתָֽם׃ זֶ֚ה יִתְּנ֣וּ כָל־הָעֹבֵ֔ר עַל־הַפְּקֻדִ֑ים מַחֲצִ֥ית הַשֶּׁ֖קֶל 32
בְּשֶׁ֣קֶל הַקֹּ֑דֶשׁ עֶשְׂרִ֤ים גֵּרָה֙ הַשֶּׁ֔קֶל מַחֲצִ֥ית הַשֶּׁ֖קֶל תְּרוּמָ֥ה לַיהוָֽה׃ כֹּל֙ 33
הָעֹבֵ֔ר עַל־הַפְּקֻדִ֖ים מִבֶּן־עֶשְׂרִ֣ים שָׁנָ֑ה יִתֵּ֖ן תְּרוּמַ֥ת יְהוָֽה׃ הָעָשִׁ֤יר לֹֽא־יַרְבֶּה֙ 34
וְהַדַּ֣ל לֹֽא־יַמְעִ֔יט מִמַּחֲצִ֥ית הַשֶּׁ֖קֶל לָתֵ֣ת אֶת־תְּרוּמַ֣ת יְהוָ֑ה לְכַפֵּ֖ר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶֽם׃
וְלָקַחְתָּ֙ אֶת־כֶּ֣סֶף הַכִּפֻּרִ֔ים מֵאֵ֖ת בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וְנָתַתָּ֣ אֹת֔וֹ עַל־עֲבֹדַ֖ת אֹ֣הֶל 35
מוֹעֵ֑ד וְהָיָ֤ה לִבְנֵֽי־יִשְׂרָאֵל֙ לְזִכָּר֔וֹן לִפְנֵ֖י יְהוָ֑ה לְכַפֵּ֖ר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶֽם׃ * וַיְדַבֵּ֥ר 36
יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃ וְעָשִׂ֣יתָ כִּיֹּ֣ר נְחֹ֔שֶׁת וְכַנּ֥וֹ נְחֹ֖שֶׁת לְרָחְצָ֑ה וְנָתַתָּ֤ אֹתוֹ֙ 37
בֵּֽין־אֹ֣הֶל מוֹעֵ֔ד וּבֵ֥ין הַמִּזְבֵּ֖חַ וְנָתַתָּ֥ שָׁ֖מָּה מָֽיִם׃ וְרָחֲצ֣וּ אַהֲרֹ֔ן וּבָנָ֖יו מִמֶּ֑נּוּ 38
אֶת־יְדֵיהֶ֖ם וְאֶת־רַגְלֵיהֶֽם׃ בְּבֹאָ֣ם אֶל־אֹ֣הֶל מוֹעֵ֔ד יִרְחֲצ֖וּ מַ֑יִם וְלֹ֥א יָמֻ֛תוּ 39
אוֹ֥ בְגִשְׁתָּ֖ם אֶל־הַמִּזְבֵּ֥חַ לְשָׁרֵ֛ת לְהַקְטִ֥יר אִשֶּׁ֖ה לַיהוָֽה׃ וְרָחֲצ֤וּ יְדֵיהֶם֙ וְרַגְלֵיהֶ֔ם 40
וְלֹ֥א יָמֻ֖תוּ וְהָיְתָ֣ה לָהֶ֗ם חָק־עוֹלָ֛ם לוֹ֥ וּלְזַרְעוֹ֖ לְדֹרֹתָֽם׃ * וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה 41
לֵאמֹֽר׃ וְאַתָּ֗ה קַח־לְךָ֙ בָּשָׂ֣ם רֹ֔אשׁ מָר־דְּר֥וֹר חֲמֵ֖שׁ מֵא֑וֹת וְקִנְמָן־בֶּ֣שֶׂם מַחֲצִיתוֹ֩ 42
חֲמִשִּׁ֨ים וּמָאתַ֜יִם וּקְנֵה־בֹ֗שֶׂם חֲמִשִּׁ֨ים וּמָאתַ֜יִם׃ וְקִדָּ֣ה חֲמֵ֣שׁ מֵא֗וֹת בְּשֶׁ֣קֶל 43
הַקֹּ֑דֶשׁ וְשֶׁ֥מֶן זַ֖יִת הִ֥ין׃ וְעָשִׂ֣יתָ אֹתוֹ֮ שֶׁ֣מֶן מִשְׁחַת־קֹ֒דֶשׁ֒ רֹ֣קַח מִרְקַ֣חַת 44
מַעֲשֵׂ֣ה רוֹקֵ֔חַ שֶׁ֥מֶן מִשְׁחַת־קֹ֖דֶשׁ יִהְיֶֽה׃ וּמָשַׁחְתָּ֣ בּ֔וֹ אֶת־אֹ֥הֶל מוֹעֵ֖ד וְאֶת־ 45
אֲרוֹן֙ הָעֵדֻ֔ת וְאֶת־הַשֻּׁלְחָ֖ן וְאֶת־כָּל־כֵּלָ֑יו וְאֶת־הַמְּנוֹרָ֖ה וְאֶת־כֵּלֶ֣יהָ וְאֶת־מִזְבַּ֥ח 46
הַקְּטֹֽרֶת׃ וְאֶת־מִזְבַּ֥ח הָעֹלָ֖ה וְאֶת־כָּל־כֵּלָ֑יו וְאֶת־הַכִּיֹּ֖ר וְאֶת־כַּנּֽוֹ׃ וְקִדַּשְׁתָּ֣ אֹתָ֔ם 47
וְהָי֥וּ קֹֽדֶשׁ־קָדָשִׁ֖ים כָּל־הַנֹּגֵ֥עַ בָּהֶ֖ם יִקְדָּֽשׁ׃ וְאֶת־אַהֲרֹ֥ן וְאֶת־בָּנָ֖יו תִּמְשַׁ֑ח 48
וְקִדַּשְׁתָּ֥ אֹתָ֖ם לְכַהֲנ֥וֹ לִֽי׃ וְאֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל תְּדַבֵּ֣ר לֵאמֹ֔ר זֶ֥ה שֶׁ֖מֶן מִשְׁחַת־ 49
קֹ֑דֶשׁ יִהְיֶ֥ה זֶ֛ה לִ֖י לְדֹרֹתֵיכֶֽם׃ עַל־בְּשַׂ֤ר אָדָם֙ לֹ֣א יִיסָ֔ךְ וּבְמַתְכֻּנְתּ֥וֹ לֹֽא־תַעֲשׂ֖וּ 50
כָּמֹ֑הוּ קֹ֥דֶשׁ הוּא֙ קֹ֣דֶשׁ יִהְיֶ֔ה לָכֶֽם׃ אִ֣ישׁ אֲשֶׁ֤ר יִרְקַח֙ כָּמֹ֣הוּ וַאֲשֶׁ֥ר יִתֵּ֖ן מִמֶּ֑נּוּ 51
וְנִכְרַ֖ת מֵעַמָּֽיו׃ * וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֑ה קַח־לְךָ֞ סַמִּ֣ים נָטָ֗ף וּשְׁחֶ֙לֶת֙ וְחֶלְבְּנָ֣ה 52
סַמִּ֔ים וּלְבֹנָ֖ה זַכָּ֑ה בַּדִּ֥י בְבַד֖וֹ יִהְיֶֽה׃ וְעָשִׂ֣יתָ אֹתָ֔הּ קְטֹ֥רֶת רֹקַ֖ח מַעֲשֵׂ֣ה 53
רוֹקֵ֑חַ מְמֻלָּ֥ח טָה֖וֹר קֹֽדֶשׁ׃ וְשָׂחַקְתָּ֤ מִמֶּ֙נָּה֙ הָדֵ֔ק וְנָתַתָּ֤ מִמֶּ֙נָּה֙ לִפְנֵ֣י 54
הָעֵדֻ֔ת בְּאֹ֥הֶל מוֹעֵ֖ד אֲשֶׁ֣ר אִוָּעֵ֣ד לְךָ֣ שָׁ֑מָּה קֹ֥דֶשׁ קָדָשִׁ֖ים תִּהְיֶ֥ה לָכֶֽם׃ 55
וְהַקְּטֹ֣רֶת אֲשֶׁ֤ר תַּעֲשֶׂה֙ בְּמַתְכֻּנְתָּ֔הּ לֹ֥א תַעֲשׂ֖וּ לָכֶ֑ם קֹ֥דֶשׁ תִּהְיֶ֥ה לְךָ֖ לַיהוָֽה׃ 56
אִ֣ישׁ אֲשֶׁ֤ר יַעֲשֶׂה־כָּמוֹהָ֙ לְהָרִ֣יחַ בָּ֔הּ וְנִכְרַ֖ת מֵעַמָּֽיו׃ * וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה 57
לֵאמֹֽר׃ רְאֵ֗ה קָרָ֤אתִי בְשֵׁם֙ בְּצַלְאֵ֣ל בֶּן־אוּרִ֔י בֶּן־חוּר֖ לְמַטֵּ֣ה יְהוּדָֽה׃ וָאֲמַלֵּ֥א 58
אֹת֛וֹ רוּחַ־אֱלֹהִ֖ים בְּחָכְמָ֣ה בִתְבוּנָ֑ה וּבְדַ֖עַת וּבְכָל־מְלָאכָֽה׃ לַחְשֹׁ֖ב מַחֲשָׁבֹ֑ת 59
לַעֲשׂ֖וֹת בַּזָּהָ֥ב וּבַכֶּ֖סֶף וּבַנְּחֹֽשֶׁת׃ וּבַחֲרֹ֣שֶׁת אֶ֔בֶן לְמַלֹּ֖את וּבַחֲרֹ֣שֶׁת עֵ֑ץ 60
לַעֲשׂ֖וֹת בְּכָל־מְלָאכָֽה׃ וְהוֹרָ֣ה נָתַ֔ן בְּלִבּ֖וֹ הוּא֙ וְאָהֳלִיאָ֣ב בֶּן־אֲחִיסָמָ֔ךְ 61
לְמַטֵּ֖ה דָּֽן׃ מִלֵּ֣א אוֹתָ֗ם חָכְמַת־לֵב֙ לַעֲשׂ֣וֹת אֶת־כָּל־מְלֶ֣אכֶת חָרָ֣שׁ וְחֹשֵׁ֔ב 62
וְרֹקֵ֖ם בַּתְּכֵ֣לֶת בָּאַרְגָּמָ֣ן וּבְתוֹלַ֣עַת הַשָּׁנִ֑י וּבְשֵׁ֖שׁ מָשְׁזָ֥ר וְאֹרֵ֖ג עֹשֵׂ֣י כָל־מְלָאכָ֑ה 63
וְחֹשְׁבֵ֖י מַחֲשָׁבֹֽת׃ * וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃ אַ֣ךְ אֶת־שַׁבְּתֹתַ֣י תִּשְׁמֹ֔רוּ 64
כִּ֣י אוֹת֔ הִ֥וא בֵּינִ֖י וּבֵינֵיכֶ֑ם לְדֹרֹתֵיכֶ֔ם לָדַ֕עַת כִּ֥י אֲנִ֖י יְהוָ֑ה מְקַדִּשְׁכֶֽם׃ 65
וְשָׁמַרְתֶּ֥ם אֶת־הַשַּׁבָּ֖ת כִּֽי־קֹ֥דֶשׁ הִ֖וא לָכֶ֑ם מְחַלְלֶ֣יהָ מ֔וֹת יוּמָ֕ת כִּ֣י כָל־הָעֹשֶׂ֥ה 66
בָּ֖הּ מְלָאכָ֑ה וְנִכְרְתָ֛ה הַנֶּ֥פֶשׁ הַהִ֖וא מִקֶּ֥רֶב עַמֶּֽיהָ׃ שֵׁ֣שֶׁת יָמִ֔ים יֵעָשֶׂ֖ה מְלָאכָ֑ה 67
וּבַיּ֣וֹם הַשְּׁבִיעִ֗י שַׁבַּ֤ת שַׁבָּתוֹן֙ קֹ֣דֶשׁ לַיהוָ֔ה כָּל־הָעֹשֶׂ֥ה מְלָאכָ֖ה בְּי֣וֹם הַשַּׁבָּ֑ת 68
מ֖וֹת יוּמָֽת׃ וְשָׁמְר֥וּ בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֖ל אֶת־הַשַּׁבָּ֑ת לַעֲשׂ֤וֹת אֶת־הַשַּׁבָּת֙ לְדֹרֹתָ֔ם 69
בְּרִ֥ית עוֹלָֽם׃ בֵּינִ֣י וּבֵין֮ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵל֒ אוֹת֙ הִ֣וא לְעֹלָ֔ם כִּ֣י שֵׁ֣שֶׁת יָמִ֗ים עָשָׂ֤ה 70
יְהוָה֙ אֶת־הַשָּׁמַ֣יִם וְאֶת־הָאָ֔רֶץ וּבַיּ֣וֹם הַשְּׁבִיעִ֔י שָׁבַ֖ת וַיִּנָּפַֽשׁ׃ * וַיִּתֵּ֣ן אֶל־מֹשֶׁ֗ה 71
כְּכַלֹּתוֹ֙ לְדַבֵּ֣ר אִתּ֔וֹ בְּהַ֥ר סִינָ֖י שְׁנֵ֣י לֻחֹ֣ת הָעֵדֻ֑ת לֻחֹ֥ת אֶ֖בֶן כְּתֻבִ֥ים 72
בְּאֶצְבַּ֥ע אֱלֹהִֽים׃ וַיַּ֣רְא הָעָ֗ם כִּֽי־בֹשֵׁ֤שׁ מֹשֶׁה֙ לָרֶ֣דֶת מִן־הָהָ֔ר וַיִּקָּהֵל֙ הָעָ֔ם 73
עַל־אַהֲרֹ֖ן וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֑יו קוּם֙ עֲשֵׂה־לָ֣נוּ אֱלֹהִ֔ים אֲשֶׁ֥ר יֵלְכ֖וּ לְפָנֵ֑ינוּ כִּ֣י זֶ֤ה מֹשֶׁה֙ 74
הָאִ֣ישׁ אֲשֶׁ֣ר הֶעֱלָ֔נוּ מֵאֶ֖רֶץ מִצְרַ֑יִם לֹ֥א יָדַ֖עְנוּ מֶה־הָיָ֥ה לֽוֹ׃ וַיֹּ֨אמֶר אֲלֵהֶ֜ם 75
אַהֲרֹ֗ן פָּרְקוּ֙ נִזְמֵ֣י הַזָּהָ֔ב אֲשֶׁ֖ר בְּאָזְנֵ֣י נְשֵׁיכֶ֑ם בְּנֵיכֶ֖ם וּבְנֹתֵיכֶ֔ם וְהָבִ֥יאוּ 76
אֵלָֽי׃ וַיִּתְפָּרְק֣וּ כָל־הָעָ֗ם אֶת־נִזְמֵי֙ הַזָּהָ֔ב אֲשֶׁ֖ר בְּאָזְנֵיהֶ֑ם וַיָּבִ֖יאוּ אֶל־אַהֲרֹֽן׃ 77
וַיִּקַּ֣ח מִיָּדָ֔ם וַיָּ֣צַר אֹת֔וֹ בַּחֶ֖רֶט וַיַּעֲשֵׂ֣הוּ עֵ֣גֶל מַסֵּכָ֑ה וַיֹּאמְר֗וּ אֵ֚לֶּה אֱלֹהֶ֣יךָ 78
יִשְׂרָאֵ֔ל אֲשֶׁ֥ר הֶעֱל֖וּךָ מֵאֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וַיַּ֣רְא אַהֲרֹ֔ן וַיִּבֶן֙ מִזְבֵּ֣חַ לְפָנָ֔יו 79
וַיִּקְרָ֣א אַהֲרֹ֔ן וַיֹּאמַ֕ר חַ֥ג לַיהוָ֖ה מָחָֽר׃ וַיַּשְׁכִּ֣ימוּ מִמָּחֳרָ֔ת וַיַּעֲל֥וּ עֹלֹ֖ת וַיַּגִּ֣שׁוּ 80
שְׁלָמִ֑ים וַיֵּ֤שֶׁב הָעָם֙ לֶאֱכ֣וֹל וְשָׁת֔וֹ וַיָּקֻ֖מוּ לְצַחֵֽק׃ וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֑ה לֵ֚ךְ רֵ֣ד 81
כִּֽי־שִׁחֵ֣ת עַמְּךָ֔ אֲשֶׁ֥ר הֶעֱלִ֖יתָ מֵאֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃ סָ֣רוּ מַהֵ֔רָ מִן־הַדֶּ֖רֶךְ אֲשֶׁ֣ר 82
צִוִּיתִ֑ם עָשׂ֤וּ לָהֶם֙ עֵ֣גֶל מַסֵּכָ֔ה וַיִּשְׁתַּחֲוּ־לוֹ֙ וַיִּזְבְּחוּ־לוֹ֙ וַיֹּאמְר֔וּ אֵ֚לֶּה אֱלֹהֶ֣יךָ 83
יִשְׂרָאֵ֔ל אֲשֶׁ֥ר הֶעֱל֖וּךָ מֵאֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֑ה רָאִ֣יתִי אֶת־ 84
הָעָ֣ם הַזֶּ֔ה וְהִנֵּ֥ה עַם־קְשֵׁה־עֹ֖רֶף הֽוּא׃ וְעַתָּ֗ה הַנִּיחָה֙ לִ֣י וְיִֽחַר־אַפִּ֣י בָהֶ֔ם 85
וַאֲכַלֵּ֑ם וְאֶעֱשֶׂ֥ה אֹתְךָ֖ לְגוֹי־גָּדֽוֹל׃ וַיְחַל֙ מֹשֶׁ֔ה אֶת־פְּנֵ֖י יְהוָ֣ה אֱלֹהָ֑יו וַיֹּ֗אמֶר 86
לָ֣מָּה יְהוָה֮ יֶחֱרֶ֣ה אַפְּךָ֒ בְּעַמֶּ֙ךָ֙ אֲשֶׁ֣ר הוֹצֵ֔אתָ מֵאֶ֥רֶץ מִצְרַ֖יִם בְּכֹ֥חַ גָּד֖וֹל 87
וּבְיָ֥ד חֲזָקָֽה׃ לָ֣מָּה יֹאמְרוּ֮ מִצְרַיִם֒ לֵאמֹ֗ר בְּרָעָ֤ה הוֹצִיאָם֙ לַהֲרֹ֣ג אֹתָ֔ם בֶּֽהָרִ֖ים 88
וּלְכַלֹּתָ֑ם מֵעַ֖ל פְּנֵ֥י הָאֲדָמָ֛ה שׁ֥וּב מֵחֲר֖וֹן אַפֶּ֑ךָ וְהִנָּחֵם֙ עַל־הָרָעָ֔ה לְעַמֶּֽךָ׃

VERSIO SAMARITANA.

** וְשַׂמְתָּ֣ אֶת־הַמְּנוֹרָ֗ה בְּאֹ֙הֶל֙ מוֹעֵ֔ד נֹ֖כַח הַשֻּׁלְחָ֑ן עַל־יֶ֣רֶךְ הַמִּשְׁכָּ֔ן תֵּימָנָ֖ה 24
25 וְהַעֲלִ֥יתָ אֶת־הַנֵּרֹתָ֖יו לְהָאִ֥יר עַל־עֵ֥בֶר פָּנֶֽיהָ׃ * וְשַׂמְתָּ֣ אֶת־מִזְבַּ֤ח הַזָּהָב֙
בְּאֹ֣הֶל מוֹעֵ֔ד לִפְנֵ֖י הַפָּרֹ֑כֶת אֲשֶׁ֥ר עַל־הָֽעֵדֻ֖ת׃ וְהִקְטִ֤יר עָלָיו֙ קְטֹ֣רֶת סַמִּ֔ים 26
בַּבֹּ֖קֶר בַּבֹּ֣קֶר בְּהֵיטִיבוֹ֥ אֶת־הַנֵּרֹ֖ת יַקְטִירֶֽנָּה׃ וּבְהַעֲלֹ֨ת אַהֲרֹ֤ן אֶת־הַנֵּרֹת֙ 27
בֵּ֣ין הָעַרְבַּ֔יִם יַקְטִירֶ֖נָּה קְטֹ֣רֶת תָּמִ֑יד לִפְנֵ֥י יְהוָ֖ה לְדֹרֹתֵיכֶֽם׃ * לֹֽא־תַעֲל֤וּ 28
עָלָיו֙ קְטֹ֣רֶת זָרָ֔ה וְעֹלָ֥ה וּמִנְחָ֖ה וְנֶ֣סֶךְ לֹ֥א תַסֵּ֖כוּ עָלָֽיו׃ וְכִפֶּ֨ר אַהֲרֹ֜ן עַל־ 29
קַרְנֹתָ֗יו אַחַת֙ בַּשָּׁנָ֔ה מִדַּ֛ם חַטַּ֥את הַכִּפֻּרִ֖ים אַחַ֣ת בַּשָּׁנָ֑ה כִּפֶּ֤ר עָלָיו֙ לְדֹרֹתֵיכֶ֔ם
קֹ֥דֶשׁ קָדָשִׁ֖ים הוּא֙ לַיהוָֽה׃ * וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃ כִּֽי־תִשָּׂ֞א אֶת־רֹ֣אשׁ 30
בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל לִפְקֻדֵיהֶם֙ וְנָתְנ֣וּ אִ֔ישׁ כֹּ֖פֶר נַפְשׁ֑וֹ בִּפְקֹ֥ד אֹתָ֖ם וְלֹֽא־יִהְיֶ֥ה 31
בָהֶ֖ם נֶ֥גֶף בִּפְקֹ֥ד אוֹתָֽם׃ זֶ֚ה יִתְּנ֣וּ כָל־הָעֹבֵ֔ר עַל־הַפְּקֻדִ֑ים מַחֲצִ֥ית הַשֶּׁ֖קֶל 32
בְּשֶׁ֣קֶל הַקֹּ֑דֶשׁ עֶשְׂרִ֤ים גֵּרָה֙ הַשֶּׁ֔קֶל מַחֲצִ֥ית הַשֶּׁ֖קֶל תְּרוּמָ֥ה לַיהוָֽה׃ כֹּל֙ 33
הָעֹבֵ֔ר עַל־הַפְּקֻדִ֖ים מִבֶּן־עֶשְׂרִ֣ים שָׁנָ֑ה יִתֵּ֖ן תְּרוּמַ֥ת יְהוָֽה׃ הָעָשִׁ֤יר לֹֽא־יַרְבֶּה֙ 34
וְהַדַּ֣ל לֹֽא־יַמְעִ֔יט מִמַּחֲצִ֥ית הַשֶּׁ֖קֶל לָתֵ֣ת אֶת־תְּרוּמַ֣ת יְהוָ֑ה לְכַפֵּ֖ר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶֽם׃
וְלָקַחְתָּ֙ אֶת־כֶּ֣סֶף הַכִּפֻּרִ֔ים מֵאֵ֖ת בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וְנָתַתָּ֣ אֹת֔וֹ עַל־עֲבֹדַ֖ת אֹ֣הֶל 35
מוֹעֵ֑ד וְהָיָ֤ה לִבְנֵֽי־יִשְׂרָאֵל֙ לְזִכָּר֔וֹן לִפְנֵ֖י יְהוָ֑ה לְכַפֵּ֖ר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶֽם׃ * וַיְדַבֵּ֥ר 36
יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃ וְעָשִׂ֣יתָ כִּיֹּ֣ר נְחֹ֔שֶׁת וְכַנּ֥וֹ נְחֹ֖שֶׁת לְרָחְצָ֑ה וְנָתַתָּ֤ אֹתוֹ֙ 37
בֵּֽין־אֹ֣הֶל מוֹעֵ֔ד וּבֵ֥ין הַמִּזְבֵּ֖חַ וְנָתַתָּ֥ שָׁ֖מָּה מָֽיִם׃ וְרָחֲצ֣וּ אַהֲרֹ֔ן וּבָנָ֖יו מִמֶּ֑נּוּ 38
אֶת־יְדֵיהֶ֖ם וְאֶת־רַגְלֵיהֶֽם׃ בְּבֹאָ֣ם אֶל־אֹ֣הֶל מוֹעֵ֔ד יִרְחֲצ֖וּ מַ֑יִם וְלֹ֥א יָמֻ֛תוּ 39
אוֹ֥ בְגִשְׁתָּ֖ם אֶל־הַמִּזְבֵּ֥חַ לְשָׁרֵ֛ת לְהַקְטִ֥יר אִשֶּׁ֖ה לַיהוָֽה׃ וְרָחֲצ֤וּ יְדֵיהֶם֙ וְרַגְלֵיהֶ֔ם 40
וְלֹ֥א יָמֻ֖תוּ וְהָיְתָ֣ה לָהֶ֗ם חָק־עוֹלָ֛ם לוֹ֥ וּלְזַרְעוֹ֖ לְדֹרֹתָֽם׃ * וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה 41
לֵאמֹֽר׃ וְאַתָּ֗ה קַח־לְךָ֙ בָּשָׂ֣ם רֹ֔אשׁ מָר־דְּר֥וֹר חֲמֵ֖שׁ מֵא֑וֹת וְקִנְמָן־בֶּ֣שֶׂם מַחֲצִיתוֹ֩ 42
חֲמִשִּׁ֨ים וּמָאתַ֜יִם וּקְנֵה־בֹ֗שֶׂם חֲמִשִּׁ֨ים וּמָאתַ֜יִם׃ וְקִדָּ֣ה חֲמֵ֣שׁ מֵא֗וֹת בְּשֶׁ֣קֶל 43
הַקֹּ֑דֶשׁ וְשֶׁ֥מֶן זַ֖יִת הִ֥ין׃ וְעָשִׂ֣יתָ אֹתוֹ֮ שֶׁ֣מֶן מִשְׁחַת־קֹ֒דֶשׁ֒ רֹ֣קַח מִרְקַ֣חַת 44
מַעֲשֵׂ֣ה רוֹקֵ֔חַ שֶׁ֥מֶן מִשְׁחַת־קֹ֖דֶשׁ יִהְיֶֽה׃ וּמָשַׁחְתָּ֣ בּ֔וֹ אֶת־אֹ֥הֶל מוֹעֵ֖ד וְאֶת־ 45
אֲרוֹן֙ הָעֵדֻ֔ת וְאֶת־הַשֻּׁלְחָ֖ן וְאֶת־כָּל־כֵּלָ֑יו וְאֶת־הַמְּנוֹרָ֖ה וְאֶת־כֵּלֶ֣יהָ וְאֶת־מִזְבַּ֥ח 46
הַקְּטֹֽרֶת׃ וְאֶת־מִזְבַּ֥ח הָעֹלָ֖ה וְאֶת־כָּל־כֵּלָ֑יו וְאֶת־הַכִּיֹּ֖ר וְאֶת־כַּנּֽוֹ׃ וְקִדַּשְׁתָּ֣ אֹתָ֔ם 47
וְהָי֥וּ קֹֽדֶשׁ־קָדָשִׁ֖ים כָּל־הַנֹּגֵ֥עַ בָּהֶ֖ם יִקְדָּֽשׁ׃ וְאֶת־אַהֲרֹ֥ן וְאֶת־בָּנָ֖יו תִּמְשַׁ֑ח 48
וְקִדַּשְׁתָּ֥ אֹתָ֖ם לְכַהֲנ֥וֹ לִֽי׃ וְאֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל תְּדַבֵּ֣ר לֵאמֹ֔ר זֶ֥ה שֶׁ֖מֶן מִשְׁחַת־ 49
קֹ֑דֶשׁ יִהְיֶ֥ה זֶ֛ה לִ֖י לְדֹרֹתֵיכֶֽם׃ עַל־בְּשַׂ֤ר אָדָם֙ לֹ֣א יִיסָ֔ךְ וּבְמַתְכֻּנְתּ֥וֹ לֹֽא־תַעֲשׂ֖וּ 50
כָּמֹ֑הוּ קֹ֥דֶשׁ הוּא֙ קֹ֣דֶשׁ יִהְיֶ֔ה לָכֶֽם׃ אִ֣ישׁ אֲשֶׁ֤ר יִרְקַח֙ כָּמֹ֣הוּ וַאֲשֶׁ֥ר יִתֵּ֖ן מִמֶּ֑נּוּ 51
וְנִכְרַ֖ת מֵעַמָּֽיו׃ * וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֑ה קַח־לְךָ֞ סַמִּ֣ים נָטָ֗ף וּשְׁחֶ֙לֶת֙ וְחֶלְבְּנָ֣ה 52
סַמ

ספר ויקרא : א

CAPUT I. א

tabernaculo è eum ad Dominus est locutus & , *Moseh ad clamavit* Et
1 וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו מֵאֹהֶל
: eos ad dices & , Israel filios ad Loquere :dicendo ,*conventus*
2 מוֹעֵד לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
de , Domino *appropinquationem* vobis ex *fecerit appropinquare* eũ Homo
אָדָם כִּי־יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיהוָה מִן
appropinquare facietis pecore de & , bove de , animali
הַבְּהֵמָה מִן־הַבָּקָר וּמִן־הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת־
masculum ,bove de ejus *appropinquatio ascensio* Si .*vestrã appropinquationẽ*
3 קָרְבַּנְכֶם: אִם־עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן־הַבָּקָר זָכָר
conventus tabernaculi ostium ad :eũ *faciet appropinquare integrum*
תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
.Domini facies ad ſuam voluntatem *ad* ,eum faciet appropinquare
יַקְרִיב אֹתוֹ לְרְצֹנוֹ לִפְנֵי יְהוָה:
expiandũ ad *ei erit accepta* & , *ascensionis* caput ſuper ,ſuã manũ *fulciet* Et
4 וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר
: Domini *facies ad* bovis filium mactabit Et .ipſum *ſuper*
עָלָיו: וְשָׁחַט אֶת־בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְהוָה
ſpargent & ,ſanguinem ſacerdotes Aharon filii *facient appropinquare* &
וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת
.*conventus* tabernaculi oſtium quod , circum altare ſuper ſanguinem
הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
.ejus fruſta in illud concidet & , *aſcenſionem* *exſpoliabit* Et
6 וְהִפְשִׁיט אֶת־הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ:
ordinabũt Et .altare ſuper ignem ſacerdotis Aharon filii *dabunt* Et
7 וְנָתְנוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ
ſacerdotes Aharon filii ordinabunt Et .ignem ſuper ligna
8 עֵצִים עַל־הָאֵשׁ: וְעָרְכוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֵת
ſuper quæ ligna ſuper adipem & , caput , fruſta
הַנְּתָחִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַפָּדֶר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־
lavabit ,ejus crura &,ejus inteſtinũ Et .altare ſuper qui , ignem
הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: וְקִרְבּוֹ וּכְרָעָיו יִרְחַץ
Aſcenſio .altari in omnia ſacerdos faciet ſuffire Et .aquis in
בַּמָּיִם וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה
pecore de ſi Et .DOMINO quietis odoris *ignitio*
10 אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחוֹחַ לַיהוָה: וְאִם־מִן־הַצֹּאן
integrũ masculũ ,*aſcenſionẽ* in capris de vel , ovibus de,ej° *appropinquatio*
קָרְבָּנוֹ מִן־הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן־הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים
aquilonem ad altaris *femur* ad eum mactabit Et .*eũ faciet appropinquare*
11 יַקְרִיבֶנּוּ: וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה
ej° ſanguinẽ ſacerdotes Aharon filii ſpargent & : Domini facies ad
לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמוֹ
& ,ipſius fruſta in eum concidet Et .undique altare ſuper
עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְנִתַּח אֹתוֹ לִנְתָחָיו וְאֶת
quæ , ligna ſuper ea ſacerdos ordinabit &,ej° adipem &,ejus caput
12 רֹאשׁוֹ וְאֶת־פִּדְרוֹ וְעָרַךְ הַכֹּהֵן אוֹתָם עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר
.altare ſuper qui ignem ſuper
עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ:

Verſio VULG. LAT.

CAP. I.

1 VOcavit autem Moyſen, & locutus eſt ei Dominus de tabernaculo teſtimonii, dicens;
2 Loquere filiis Iſrael, et dices ad eos; Homo qui obtulerit ex vobis hoſtiam Domino de pecoribus, id eſt, de bobus & ovibus offerens victimas, Si holocauſtum fuerit ejus oblatio, ac de armento; maſculum immaculatũ offeret ad oſtium tabernaculi, ad placandum ſibi Dominum.
4 Ponétque manum ſuper caput hoſtiæ, & acceptabilis erit, atque in expiationem ejus proficiens. Immolabítque vitulum coram Domino, & offerent filii Aaron ſacerdotes ſanguinẽm ejus, fundentes per altaris circuitum, quod eſt ante oſtium tabernaculi.
6 Detractâque pelle hoſtiæ, artus in fruſta concident, Et
7 ſubjiciét in altari ignem, ſtrue
8 lignorum antè compoſitâ. Et membra quæ ſunt cæſa: deſuper ordinantes, caput videlicet, & cuncta quæ adhærent
9 jecori, Inteſtinis & pedibus lotis aquâ: adolebítque ea ſacerdos ſuper altare in holocauſtum & ſuavem odorem
10 Domino. Quòd ſi de pecoribus oblatio eſt, de ovibus ſive de capris holocauſtum,
11 maſculum abſque macula offeretur. Immolabítq; ad latus altaris, quod reſpicit ad Aquilonem, coram Domino: ſanguinem verò illius fundent
12 ſuper altare filii Aaron per circuitum. Dividentq; membra, caput, & omnia quæ adhærent jecori: & ponent ſuper ligna, quibus ſubjiciendus eſt ignis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. α'.

1 Καὶ ἀνεκάλεσε (α) Μωυσῆν, καὶ ἐλάλησε κύριος αὐτῷ ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Ἄνθρωπος ὃς
2 ἂν ὑμῶν (β) ἐὰν προσαγάγῃ δῶρα τῷ κυρίῳ, ἀπὸ τῶν (γ) κτηνῶν καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων προσοίσετε τὰ δῶρα
3 ὑμῶν. Ἐὰν ὁλοκάυτωμα τὸ δῶρον αὐτοῦ, ἐκ τῶν βοῶν ἄρσεν ἄμωμον προσάξει πρὸς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, προσοίσει αὐτὸ δεκτὸν (δ) ἐναντίον
4 κυρίου. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καρπώματος δεκτὸν αὐτῷ,
5 ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ. Καὶ σφάξουσι τὸν μόσχον ἔναντι κυρίου· καὶ προσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ προσχεοῦσι τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ τὸ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.
6 Καὶ (ε) ἐκδείρας τὸ ὁλοκάυτωμα, μελιοῦσιν αὐτὸ κατὰ μέλη, Καὶ
7 ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ (ζ) ἐπιστιβάσουσι ξύλα ἐπὶ τὸ πῦρ. Καὶ ἐπιστιβάσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς (η)
8 τὰ διχοτομήματα, καὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ στέαρ (θ) ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς τὰ ὄντα ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου.
9 Τὰ δὲ ἐγκοίλια καὶ τοὺς πόδας πλυνοῦσιν ὕδατι. καὶ (ι) ἐπιθήσουσιν οἱ ἱερεῖς τὰ πάντα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· κάρπωμά ἐστι θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ
10 κυρίῳ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ τοῦ κυρίῳ, ἀπό τε τῶν ἀρνῶν, καὶ τῶν ἐρίφων (κ) εἰς ὁλοκαύτωμα,
11 ἄρσεν ἄμωμον προσάξει αὐτό. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἐκ πλαγίων τοῦ θυσιαστηρίου πρὸς βορρᾶν ἔναντι κυρίου· καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ
12 αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ διελοῦσιν αὐτὸ κατὰ μέλη, καὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ στέαρ· καὶ ἐπιστιβάσουσιν (λ) οἱ ἱερεῖς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

MS.A. (α) Μωσῆν, (β) ἐὰν προσφέρῃ (γ) κτηνῶν, ἀπὸ (δ) ἔναντι (ε) δείρας (ζ) ἐπιβάσουσιν (η) ἐπὶ τὰ (θ) καὶ τὰ ξύλα ἐπὶ τοῦ (ι) ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς (κ) εἰς ὁλοκάυτωμα (λ) αὐτὸ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰ ξύλα ἐπὶ τοῦ

CAP. I.

1 ET (a) revocavit Moyſen, & locutus eſt Dominus ei ex tabernaculo teſtimonii, dicens,
2 Loquere filiis Iſrael, & dices ad eos, Homo ex vobis ſi offerat munera Domino, de pecoribus & de bobus & de ovibus offeretis munera veſtra. Si (b) holocauſtoma munus ejus, de bobus maſculum immaculatum adducet
3 ad oſtium tabernaculi teſtimonii, offeret illud acceptabile ante Dominum. Et imponet
4 manum ſuper caput holocauſti, acceptabile ei, ad depropitiandum pro ipſo. Et jugulabunt
5 vitulum ante Dominum: & offerent filii Aaron (c) ſacerdotes ſanguinem, & effundent ſanguinem ad altare in circuitu quod eſt ſuper januas tabernaculi teſtimonii. Et de-
6 coriantes holocauſtoma, membrantim dividẽt illud per membra, Et imponent filii Aaron
7 ſacerdotes ignem ſuper altare: & conſtipabunt ligna ſuper
8 ignem. Et (d) conſtipabunt filii Aaron ſacerdotes membra diviſa, & caput, & (e) adipem ſuper ligna quæ ſunt ſuper altare. (f) Interanea verò,
9 & pedes lavabunt aquâ. (g) Et imponent ſacerdotes omnia ſuper altare: holocauſtum eſt (h) ſacrificium odor ſuavitatis Domino. Si autem de
10 ovibus munus ejus Domino, & de agnis, & de hædis in holocauſtomata, maſculum immaculatum adducet illud.
11 Et imponet manum ſuper caput ejus: & jugulabunt illud à latere altaris ad Aquilonem ante Dominum: & effundent filii Aaron ſacerdotes ſanguinem eius ſuper altare in circuitu. Et dividentillud per membra, & capua, & adipem: Et conſtipabunt
12 ſacerdotes ea ſuper ligna que ſuper ignem quæ ſuper altare.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

LIBER SACERDOTUM, *TERTIUS LEGIS.*

CAP. I.

VOcavit autem Dominus Moſen, & allocutus eſt eum è tabernaculo temporis, dicens; Loquere cum filiis Iſrael, & dic eis; Unuſquiſq; veſtrûm cùm obtulerit oblationem Dño ex animantibus, de bobus & de ovib° offeretis oblationes veſtras. Si holocauſtum fuerit oblatio ejus de bob°, maſculus ſit ſine macula: adducet illum ad oſtiũ tabernaculi temporis, offeretque illud ad placationem ſibi obtinendam à Dño. Ponet autẽ manũ ſuã ſuper caput oblationis ſuæ, & placabitur ei, ut indulgentiã ipſi concedat. Et mactabit filium bovis corã Dño, & admovebunt ſacerdotes filii Aharonis ſanguinem, ſpargentq; ſanguinem ſuper altare per ambitum in oſtio tabernaculi temporis. Deinde detrahet pellem holocauſti, & diſſecabit membra ejus. Dabuntq; ſacerdotes filii Aharonis ignem ſuper altare, & ſtruent ligna ſuper ignem. Diſponentq; ſacerdotes filii Aharonis membra & caput & adipem ſuper ligna quæ ſunt in igne qui eſt ſuper altare. Inteſtina verò ejus & crura ejus lavabit aquis, elevabitque eum ſacerdos totũ ad altare: holocauſtũ eſt, ſacrificiũ in odorem ſuffit° Dño. Si verò ex ovib° fuerit ſacrificium ej°, ex agnis *ſcilicet* aut ex capris in holocauſtũ, maſculũ ſine macula offeret illum. Et mactabit eum ſuper margines altaris, ab Aquilonari latere ipſi° corã Dño: ſpargẽtq; ſacerdotes filii Aharonis ſanguiné ej° ſuper altare per circuitũ. Et diſſecabit membra ej°, & caput ej°, & adipẽ illi°, diſponetque ligna quæ ſunt in igne qui eſt ſuper altare.

ea ſacerdos ſuper

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

א

1 וּקְרָא לְמֹשֶׁה וּמַלֵּיל יְיָ עִמֵּיהּ מִמַּשְׁכְּנָא לְמֵימַר: 2 מַלֵּיל עִם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֱנָשׁ אֲרֵי
יְקָרֵיב מִנְכוֹן קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ מִן
בְּעִירָא מִן תּוֹרָא וּמִן עָנָא תְּקָרְבוּן
3 יָת קוּרְבָּנְכוֹן: אִם עֲלָתָא קוּרְבָּנֵיהּ
מִן תּוֹרֵי דְכַר שְׁלִים יְקָרִבִינֵיהּ
לְתַרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא יְקָרֵיב יָתֵיהּ
4 לְרַעֲוָא לֵיהּ קֳדָם יְיָ: וְיִסְמוֹךְ יְדֵיהּ
עַל רֵישׁ עֲלָתָא וְיִתְרְעֵי לֵיהּ לְכַפָּרָא
5 עֲלוֹהִי: וְיִכּוֹס יָת בַּר תּוֹרֵי קֳדָם יְיָ
וְיִקְרְבוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנַיָּא יָת דְּמָא
וְיִזְרְקוּן יָת דְּמָא עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר
סְחוֹר דִּי בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא: 6 וְיִשְׁלַח
יָת עֲלָתָא וְיַפְלֵיג יָתָהּ לְאִבְרָהָא:
7 וְיִתְּנוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנָא אֶשָׁתָּא עַל
מַדְבְּחָא וְיסַדְּרוּן אָעַיָּא עַל אֶשְׁתָּא:
8 וְיסַדְּרוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנַיָּא יָת
אִבְרַיָּא וְיָת רֵישָׁא וְיָת תַּרְבָּא עַל
אָעַיָּא דִּי עַל אֶשְׁתָּא דִּי עַל מַדְבְּחָא:
9 וְגוֹוֵיהּ וְכָרְעוֹהִי יְחַלֵּיל בְּמַיָּא וְיסֵיק
כַּהֲנָא יָת כּוּלָּא לְמַדְבְּחָא עֲלָתָא
קוּרְבָּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ:
10 וְאִם מִן עָנָא קוּרְבָּנֵיהּ מִן אִמְּרַיָּא
אוֹ מִן בְּנֵי עִזַּיָּא לַעֲלָתָא דְכַר
שְׁלִים יְקָרְבִינֵיהּ: 11 וְיִכּוֹס יָתֵיהּ עַל
שִׁיכָּא דְמַדְבְּחָא צִיפּוֹנָא קֳדָם יְיָ
וְיִזְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנַיָּא יָת דְּמֵיהּ
עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר:
12 וְיַפְלֵיג יָתֵיהּ לְאִבְרוֹהִי וְיָת רֵישֵׁיהּ
וְיָת תַּרְבֵּיהּ וְיסַדַּר כַּהֲנָא יָתְהוֹן
עַל אָעַיָּא דִּי עַל אֶשְׁתָּא דִּי עַל
מַדְבְּחָא:

Targum Onkelos.

LEVITICI
CAP. I.

1 VOcavit autem Moysen: & locutus est Dominus cum eo, de tabernaculo fœderis, 2 dicens. Loquere cum filiis Israel, & dices eis; Homo qui obtulerit ex vobis oblationē coram Domino: de pecorib⁹, de bobus & de ovibus, offeretis oblationes vestras. 3 Si holocaustum fuerit ejus oblatio de bobus; masculū integrum offerat: ad ostium tabernaculi fœderis offerat illum; ut sit ei placabile coram Domino. 4 Imponetque manum suā sup caput holocausti: & acceptabile erit ei, ad propitiandum pro eo. 5 Immolabitq; vitulum coram Dño: & offerent filii Aaron sacerdotes sanguinem; & aspergent sanguinē super altare, per circuitum, q̄ est in ostio tabernaculi fœderis. 6 Et detrahet pellem holocausti: & dividet illud per membra ejus.. 7 Et ponent filii Aaron sacerdotis ignem super altare: & ordinabunt ligna 8 super ignem. Ordinabúntque filii Aaron sacerdotes, membra, caput & adipem: super ligna quæ sunt super ignē, qui 9 est sup altare. Interiora autē ejus et pedes ej⁹ lavabit aquâ: & incendet sacerdos omnia sup altare; *holocaustū* est, oblatio quæ suscipitur cum beneplacito coram Dño. 10 Si autem de filiis ovium fuerit oblatio ejus de arietibus, aut de filiis caprarum, in holocaustum: masculum integrum offeret. 11 Immolabítque eum ad latus Aquilonis altaris, corā Dño: & spargent filii Aaron sacerdotes sanguinē illi⁹ sup altare, per circuitū. 12 Dividétq; illum per membra ej⁹; caput ej⁹, & adipē ej⁹: et ordinabit sacerdos mēbra sup ligna quæ sunt sup ignem, qui est sup altare.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

א

1 **ויקרא אל־משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר׃ 2 דבר
אל־בני ישראל ואמרת אלהם אדם כי־יקריב מכם קרבן ליהוה
מן־הבהמה מן־הבקר ומן־הצאן תקריבו את־קרבנכם׃ 3 אם־עולה
קרבנו מן־הבקר זכר תמים יקריבנו אל־פתח אהל מועד יקריב
אתו לרצנו לפני יהוה׃ 4 וסמך ידו על־ראש העלה ונרצה לו
לכפר עליו׃ 5 ושחט את־בן הבקר לפני יהוה והקריבו בני אהרן
הכהנים את־הדם וזרקו את־הדם על־המזבח אשר־פתח אהל מועד׃
6 והפשיט את־העלה וניתח אתה לנתחיה׃ 7 ונתנו בני אהרן הכהן
אש על־המזבח וערכו עצים על־האש׃ 8 וערכו בני אהרן הכהנים
את־הנתחים את־הראש ואת־הפדר על־העצים אשר על־האש אשר
על־המזבח׃ 9 והקרבו מן־הקרב ואת־הכרעים ירחץ במים וקטר
הכהן את־הכל המזבחה עלה אשה ריח־ניחח ליהוה׃ 10 ואם־מן־הצאן
קרבנו מן־הכשבים או מן־העזים לעלה זכר תמים יקריבנו׃ 11 ושחט
אתו על־ירך המזבח צפנה לפני יהוה וזרקו בני אהרן הכהנים את־דמו
על־המזבח סביב׃ 12 ונתח אתו לנתחיו ואת־ראשו ואת־פדרו וערך
הכהן אתם על־עצים אשר על־האש אשר על־המזבח׃

VERSIO SAMARITANA.

א

1 **ויקרא אל־משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר׃ 2 דבר
אל־בני ישראל ואמרת אלהם אדם כי־יקריב מכם קרבן ליהוה
מן־הבהמה מן־הבקר ומן־הצאן תקריבו את־קרבנכם׃ 3 אם־עולה
קרבנו מן־הבקר זכר תמים יקריבנו אל־פתח אהל מועד יקריב
אתו לרצנו לפני יהוה׃ 4 וסמך ידו על־ראש העלה ונרצה לו
לכפר עליו׃ 5 ושחט את־בן הבקר לפני יהוה והקריבו בני אהרן
הכהנים את־הדם וזרקו את־הדם על־המזבח אשר־פתח אהל מועד׃
6 והפשיט את־העלה וניתח אתה לנתחיה׃ 7 ונתנו בני אהרן הכהן
אש על־המזבח וערכו עצים על־האש׃ 8 וערכו בני אהרן הכהנים
את־הנתחים את־הראש ואת־הפדר על־העצים אשר על־האש אשר
על־המזבח׃ 9 והקרבו מן־הקרב ואת־הכרעים ירחץ במים וקטר
הכהן את־הכל המזבחה עלה אשה ריח־ניחח ליהוה׃ 10 ואם־מן־הצאן
קרבנו מן־הכשבים או מן־העזים לעלה זכר תמים יקריבנו׃ 11 ושחט
אתו על־ירך המזבח צפנה לפני יהוה וזרקו בני אהרן הכהנים את־דמו
על־המזבח סביב׃ 12 ונתח אתו לנתחיו ואת־ראשו ואת־פדרו וערך
הכהן אתם על־עצים אשר על־האש אשר על־המזבח׃

TEXTUS ET VERSIONIS SAMAR. Translatio Latina.

CAP. I.

1 VOcavit autem Moysen, & locutus est ei Dominus de tabernaculo testimonii, dicens; 2 Loquere filiis Israel, dicens eis; Cùm homo ex vobis offeret munus Domino, de animalibus, de bobus, de pecudibus offeretis munera vestra. 3 Si munus ejus, holocaustum fuerit de bobus, masculum immaculatum offeret eum; ad ostium tabernaculi testimonii adducet eum, (a) ut acceptabilis sit coram facie Domini. 4 Ponétque manum suam super caput holocausti, ut acceptabile sit ei ad expiandum ipsum. 5 Et jugulabit vitulum coram Domino, offerétque filii Aaron sacerdotes sanguinem, & fundent sanguinem in circuitu super altare quod est ad ostium tabernaculi testimonii. 6 Excoriabunt quoq; holocaustum, & dividet illud in membra sua. 7 Et ponent filii Aaron sacerdotes ignem super altare, & disponent ligna super ignē. 8 Disponent etiam filii Aaron sacerdotes membra illa & caput & adipem super ligna quæ sunt in igne qui est super altare. 9 Et intestinum eius, & crura eius lavabunt in aquis, & adolebit q̄ sacerdos omnia super altare: holocaustum est hoc, (b) sacrificium igniti odoris suavis Domino. 10 Si verò de pecudibus holocaustum est munus eius Domino de ovibus & capris masculum immaculatum offeretis illud, ad ostium tabernaculi testimonii adducet eum. 11 Et jugulabit eum ad latus Septentrionale altaris corā Domino, fundéntq; filii Aarō sacerdotes sanguinē ej⁹ super altare in circuitu. 12 Et dividet eū in membra sua, & caput eius & adipem eius disponet sacerdos super ligna quæ sunt in igne qui est super altare.

VER. SAM. (a) ad placamentum corā (b) oblatio est

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمٰنِ ٱلرَّحِيمِ *

* ٱلسِّفْرُ ٱلثَّالِثُ * وَهُوَ سِفْرُ ٱلْأَحْبَارِ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلْأَوَّلُ *

1 * وَدَعَا ٱللَّهُ مُوسَى مُخَاطَبَةً مِنْ خِبَاءِ ٱلْحَضَرِ قَائِلًا * خَاطِبْ بَنِي إِسْرَائِيلَ قَائِلًا * أَيُّ
2 إِنْسَانٍ مِنْكُمْ
3 قَرَّبَ قُرْبَانًا لِلَّهِ مِنَ ٱلْبَهَائِمِ * فَلْيُقَرِّبْهُ مِنَ ٱلْبَقَرِ وَٱلْغَنَمِ * إِنْ كَانَ قُرْبَانُهُ صَعْدَةً مِنَ ٱلْبَقَرِ * فَلْيُقَرِّبْهُ
4 ذَكَرًا صَحِيحًا * وَيُقَرِّبْهُ إِلَى بَابِ ٱلْحَضَرِ مَرْضِيًا عِنْدَ ٱللَّهِ * وَيَسْنِدْ يَدَهُ عَلَى رَأْسِ ٱلصَّعْدَةِ * فَيَرْضَى
5 عَنْهُ وَيَغْفِرُ لَهُ * وَيَذْبَحُ ٱلثَّوْرَ بَيْنَ يَدَيْ سَكِينَةِ ٱللَّهِ * وَيُقَدِّمُ بَنُو هَرُونَ ٱلْأَئِمَّةُ ٱلدَّمَ * وَيَرُشُّ ٱلْأَمَامَ
6 عِنْدَ ٱلْمَذْبَحِ ٱلَّذِي عِنْدَ بَابِ خِبَاءِ ٱلْحَضَرِ مُسْتَدِيرًا * وَيَسْلَخُ ٱلصَّعْدَةَ * وَيُعَضِّيهَا أَعْضَاءً * وَيَسْعَلُ
7 بَنُو هَرُونَ ٱلْأَمَامَ نَارًا عَلَى ٱلْمَذْبَحِ * وَيَنْضِدُوا عَلَيْهَا حَطَبًا * وَيَنْضِدُوا بَنُو هَرُونَ ٱلْأَمَامَ ٱلْأَعْضَاءَ
8 وَٱلرَّأْسَ وَٱلْقَصَبَةَ عَلَى ٱلْحَطَبِ ٱلَّذِي عَلَى ٱلنَّارِ ٱلَّتِي عَلَى ٱلْمَذْبَحِ * وَجَوْفَهُ وَأَكَارِعَهُ فَلْيَغْسِلْهَا
9 بِٱلْمَاءِ * وَيُقَرِّبُ ٱلْأَمَامُ ٱلْكُلَّ عَلَى ٱلْمَذْبَحِ صَعْدَةً * قُرْبَانًا مَقْبُولًا مَرْضِيًا هُوَ عِنْدَ ٱللَّهِ * وَإِنْ كَانَ قُرْبَانُهُ
10 هُوَ مِنَ ٱلْغَنَمِ ٱلضَّانِ أَوِ ٱلْمَعْزِ صَعْدَةً * فَلْيُقَرِّبْهُ ذَكَرًا صَحِيحًا * وَيَذْبَحْهُ إِلَى جَانِبِ ٱلْمَذْبَحِ شَمَالِيًّا
11 بَيْنَ يَدَيْ سَكِينَةِ ٱللَّهِ * وَيَرُشُّ بَنُو هَرُونَ ٱلْأَئِمَّةُ دَمَهُ عَلَى ٱلْمَذْبَحِ دَائِرًا * وَيُعَضِّيهِ أَعْضَاءً *
12 وَيَنْضِدُهَا مَعَ رَأْسِهِ وَقَصَبَتِهِ عَلَى ٱلْحَطَبِ ٱلَّذِي عَلَى ٱلنَّارِ ٱلَّتِي عَلَى ٱلْمَذْبَحِ *

IN NOMINE DEI MISERICORDIS MISERATORIS.

LIBER TERTIUS:
Estque Liber Pontificum.

CAPUT I.

1 VOcavitq; Deus Musam, & loquutus est ad eum de tentorio conventûs, dicens; 2 Loquere filiis Israil, dicens, Quicunque ex vobis obtulerit sacrificium Deo de vecoribus, offerat illud de bobus & ovibus. 3 Si fuerit sacrificium ipsius elevatio de bobus, offerat eum masculum integrum, & adducat illum ad januam tentorii conventûs, placabilem apud Deum. 4 Imponatque manum suam capiti elevationis, & placabitur ei, & dimittetur ei. 5 Macłabitque vitulum ante habitaculum Dei: Et offerant filii Haron sacerdotes sanguinem, spargatque illum sacerdos apud altare quod est prope januam tentorii conventûs, circumcirca. 6 Detrahatque pellem elevationis, dividatque illum membratim. 7 Accendantque filii Haron sacerdotes ignem super altari, congerantque super eum ligna. 8 Et disponant filii Haron sacerdotes membra & caput et iecur super ligna quæ sunt super ignē qui est super altari. 9 Ventremque ejus & crura eius lavet aquâ, & adoleat sacerdos omnia super altari in elevationem: sacrificium acceptum & placabile est apud Deum. 10 Sin autem oblatio ejus fuerit de ovibus, aut capris in holocaustum, offerat eum masculum integrū. 11 Et macłet eum ad latus altaris, Aquilonem versûs, coram habitaculo Dei: spargantque filii Haron sacerdotes sanguinem ejus super altare per gyrum. 12 Dividantque illum in membra, astruantque illa cum capite ejus ac iecinore ipsius super lignis quæ sunt super ignem qui est super altari.

ספר ויקרא : ב

sacerdos *facies appropinquare* &, aquis in lavabit crura & ,intestinũ Et

13 וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת־
quietis odoris *ignitio ipsa Ascensio* .altare super faciet suffire & ,omnia
הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ
,Domino *ejus appropinquatio ascensio ave* de si Et .Domino
לַיהוָה׃ וְאִם מִן־הָעוֹף עֹלָה קָרְבָּנוֹ לַיהוָה
14 suã *appropinquationẽ* columbæ filiis de vel ,turturibus de *faciet accedere* &
וְהִקְרִיב מִן־הַתֹּרִים אוֹ מִן־בְּנֵי הַיּוֹנָה אֶת־קָרְבָּנוֹ׃
ipsius caput *contorquebit* & ,altare ad sacerdos ipsum offeret Et
15 וְהִקְרִיבוֹ הַכֹּהֵן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ
,altaris parietẽ super ej' sanguis exprimetur &,altare super faciet suffire Et
וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה וְנִמְצָה דָמוֹ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ׃
apud eam projiciet & : ipsi' pluma cũ ej' veſiculam removebit Et
16 וְהֵסִיר אֶת־מְרָאָתוֹ בְּנֹצָתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֵצֶל
ipsi' alis cũ eam findet Et .cineris locum in orientem ad altare
17 הַמִּזְבֵּחַ קֵדְמָה אֶל־מְקוֹם הַדֶּשֶׁן׃ וְשִׁסַּע אֹתָהּ בְּכְנָפֶיהָ
quæ ,ligna super ,altari in sacerdos eam faciet suffire &,dividet non
לֹא יַבְדִּיל וְהִקְטִיר אֹתָהּ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר
.Domino quietis odoris *ignitio ipsa Ascensio* .ignem super
עַל־הָאֵשׁ עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃

CAP. II. ב

,DOMINO *muneris appropinquationẽ faciet appropinquare* cùm anima Et

1 וְנֶפֶשׁ כִּי־תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַיהוָה
eam super *dabit* &,oleũ eam super fundet Et.ej' *appropinquatio* erit ſimila
סֹלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ
cõprehendet & ,ſacerdotes Aharon filios ad eam afferet Et .thus
2 לְבֹנָה׃ וְהֵבִיאָה אֶל־בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ
omne ſuper ipſius oleo de &,ejus ſimila de ſuũ pugillum plenum inde
מְשָׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל־
Ignitio .altari ſuper ejus *memoriale* ſacerdos faciet ſuffire & ,ipſius thus
לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה
,Aharon ,*munere* de reſiduum Et .DOMINO quietis odoris
3 רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְהַנּוֹתֶרֶת מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן
.DOMINI *ignitionibus* de ſanctitatum Sanctitas .ipſius filiis &
וְלִבְנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה׃
ſimila ,clibani coctionem,*muneris appropinquationẽ feceris appropinquare cùm* Et
4 וְכִי תַקְרִב קָרְבַּן מִנְחָה מַאֲפֵה תַנּוּר סֹלֶת
uncta infermentatorum lagana & ,oleo *in confuſe* infermentatæ placentæ
חַלֹּת מַצֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים
ſimila ,tua oblatio ſartagine *ſuper munus* ſi Et .oleo *in*
בַּשָּׁמֶן׃ וְאִם־מִנְחָה עַל־הַמַּחֲבַת קָרְבָּנְךָ סֹלֶת
5 fundes & ,fruſta eam *Seca* .erit *azyma* oleo *in confuſa*
בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן מַצָּה תִהְיֶה׃ פָּתוֹת אֹתָהּ פְּתִים וְיָצַקְתָּ
,tua *appropinquatio frixerii munus* ſi Et .*ipſa Munus* .oleum eã ſuper
6 עָלֶיהָ שֶׁמֶן מִנְחָה הִוא׃ וְאִם־מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת קָרְבָּנֶךָ
fiet quod ſacrificium afferes Et .fiet oleo *in* ſimila
8 סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה׃ וְהֵבֵאתָ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה
,ſacerdotem ad illud offeret Et .DOMINO iis ex
מֵאֵלֶּה לַיהוָה וְהִקְרִיבָהּ אֶל־הַכֹּהֵן
.altare ad illud faciet accedere &
וְהִגִּישָׁהּ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ׃

Verſio VULG. LAT.

13 Inteſtina verò & pedes lavabunt aquâ. Et oblata omnia adolebit ſacerdos ſuper altare, in holocauſtum & odorem ſuaviſſimum Domino.
14 Si autem de avibus, holocauſti oblatio fuerit Domino, de turturibus, aut pullis columbæ, Offeret eam ſacerdos ad altare: & retorto ad collum capite, ac rupto vulneris loco, decurrere faciet ſanguinem ſuper crepidinem altaris. Veſiculam verò gutturis & plumas, projiciet propè altare ad Orientalem plagam, in loco in quo cineres effundi ſolent, Confringétque aſcellas ejus, & non ſecabit, neque ferro dividet eam, & adolebit ſuper altare, lignis igne ſuppoſito. Holocauſtum eſt & oblatio ſuaviſſimi odoris Domino.

CAP. II.

1 ANima cùm obtulerit oblationem ſacrificii Domino, ſimila erit ejus oblatio, fundétque ſuper eam oleum, &
2 ponet thus, Ac deferet ad filios Aaron ſacerdotes: quorum unus tollet pugillum plenum ſimilæ & olei, ac totum thus, & ponet memoriale ſuper altare, in odorem
3 ſuaviſſimum Domino. Quod autem reliquum fuerit de ſacrificio, erit Aaron & filiorum ejus, Sanctum ſanctorum de oblationibus Domini.
4 Cùm autem obtuleris ſacrificium coctum in clibano: de ſimila, panes ſcilicet abſque fermento, conſperſos oleo, & lagana azyma oleo lita. Si oblatio tua fuerit de
5 ſartagine, ſimilæ conſperſæ oleo & abſque fermento, Dividesque eam minutatim, & fundes ſuper eam oleum. Sin
6 autem de craticula fuerit ſacrificium, æquè ſimila oleo conſpergetur. Quam offerens Domino, trades manibus ſa-
8 cerdotis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ τὰ ἐγκοίλια, καὶ τοὺς πόδας πλυθήσον ὕδατι. καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα, καὶ ὁλοθήσει ὅλα τὸ θυσιαστήριον· κάρπωμά ἐστι θυσία ὀσμὴ εὐωδίας (μ) τῷ κυρίῳ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν πετεινῶν κάρπωμα (ν) προσφέρει δῶρον αὐτῷ τῷ κυρίῳ, καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων, ἢ ἀπὸ τῶν περιστερῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ. Καὶ (ξ) προσοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀποκλίσει τὴν κεφαλὴν, καὶ ὁλοθήσει ὁ ἱερεὺς ὅλα τὸ θυσιαστήριον, καὶ σφαγιεῖ τὸ αἷμα πρὸς τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ ἀφελεῖ τὸν πελεκλον σὺν τοῖς πτεροῖς, καὶ ὁλοθήσει αὐτὸ παρὰ τὸ θυσιαστήριον κατ' Ἀνατολὰς εἰς τόπον τῆς σποδοῦ· Καὶ ὁλοκλάσει αὐτὸ ἐν τοῖς πτερυγίοις, καὶ οὐ διελεῖ, καὶ ὁλοθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρός. κάρπωμά ἐστι θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ κυρίῳ.

Et inteſtina, & pedes lavabunt aquâ. Et offeret ſacerdos omnia, & imponet ſuper altare: holocauſtum eſt ſacrificium odoris ſuavitatis Domino. Si autem de volatilibus holocauſtum offert munus ſuum Domino, & offeret de turturibus, vel de columbis munus ſuum. Et offeret illud ſacerdos ad altare, & (i) retorquebit caput, & imponet ſacerdos ſuper altare, & exſtillabit ſanguinem ad baſim altaris. Et auferet (k) veſiculam gutturis cum plumis, & projiciet eam apud altare ad Orientem in locum cineris: Et effringet eam ab alis, & non (l) dividet, & (m) imponet eam ſacerdos ſuper altare ſuper ligna, quæ ſuper ignem. Holocauſtum eſt ſacrificium odor ſuavitatis Domino.

MS.A. (μ) κυρίῳ. (ν) προσφέρῃ δῶρον τῷ (ξ) προσοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ

ΚΕΦ. β'.

1 Ἐὰν δὲ ψυχὴ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν τῷ κυρίῳ, σεμιδάλεως ἔσται τὸ δῶρον αὐτοῦ, καὶ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτὸ ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον· θυσία ἐστί. 2 Καὶ οἴσει πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν τοὺς ἱερεῖς· καὶ δραξάμενος ἀπ' αὐτῆς πλήρη τὴν δράκα ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς, καὶ ὁλοθήσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ὅλα τὸ θυσιαστήριον· θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ κυρίῳ. 3 Καὶ τὸ λοιπὸν ἀπὸ τῆς θυσίας Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ἅγιον τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν θυσιῶν κυρίου. Ἐὰν δὲ (α) προσφέρῃ δῶρον θυσίαν πεπεμμένην ἐν κλιβάνῳ δῶρον κυρίῳ ἐκ σεμιδάλεως, ἄζυμος πεφυραμένος ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα διακεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ τηγάνου τὸ δῶρόν σε, σεμιδάλεως πεφυραμένη ἐν ἐλαίῳ, ἄζυμά (ε) ἐστι. Καὶ διαῤῥύλεις αὐτὰ κλάσματα, καὶ ὁλοκεῖς ἐπ' αὐτὰ ἔλαιον· θυσία ἐστὶ κυρίῳ. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ ἐχάρας τὸ δῶρόν (γ) Cu, σεμιδάλεως ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσε). Καὶ προσοίσει τὴν θυσίαν ἣν ἂν (δ) ποιήσῃ ἐκ τούτων τῷ κυρίῳ, καὶ προσοίσει πρὸς τὸν ἱερέα.

MS.A. Κεφ. β'. (α) προσφέρῃς (β) ἔσται. (γ) Cu, ἐν ἐλαίῳ (δ) ποιῇ

CAP. II.

1 SI verò anima offerat munus ſacrificium Domino, ſimila erit munus ejus, & effundet oleum, ſuper illud, & imponet thus ſuper illud: (a) ſacrificium eſt.
2 Et afferet ad filios Aaron ſacerdotes: & faciens de ea (b) plenum pugillum de ſimila cum oleo, & omne thus ejus, & imponet ſacerdos memoriale ejus ſuper altare: ſacrificium odor
3 ſuavitatis Domino. Et reliquum de ſacrificio eſt Aaron & filiis ejus, ſanctum ſanctorum
4 de ſacrificiis Domini. Si autẽ offerat munus ſacrificiũ coctũ (c) ex clibano munus Domino ex ſimila, panes azymos conſperſos in oleo, & lagana
5 azyma peruncta in oleo. Si autem ſacrificium de ſartagine munus tuum, ſimila conſperſa in
6 oleo, azyma eſt. Et comminues ea in fruſta, et effundes ſuper ea oleum ſacrificium eſt Domino. Si autem ſacrificium de
7 craticula munus tuum, ſimila in oleo fiet. Et (d) offeret ſacrificium quodcunque fecerit
8 de his Domino, & afferet ad ſacerdotem.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ✱ ... Exta verò ipſius, & crura ejus lavabit aquâ, offeretque illum ſacerdos integrum, attolletque eum ad altare: holocauſtum eſt, ſacrificium in odorem quietis Domino. Si verò
14 ex avibus holocauſtum fuerit ſacrificium ejꝰ Domino, offeret de turturibus Domino, aut
15 ex pullis columbæ ſacrificium ſuum. Afferetque illud ſacerdos ad altare, & contorquebit caput ejus, attolletque ad altare, colabitque ſanguinem ejus ſuper parietem altaris per circuitum. Et ponet veſiculam ejꝰ
16 cum cibo ipſiꝰ, projicietq; eã ad latꝰ altaris, ab Oriente, in locum cineris. Et findet eum
17 inter alas ſuas, at non dividet: attolletque eum ſacerdos ad altare ſuper ligna quæ ſunt ſuper ignem: holocauſtum eſt, ſacrificium in odorem ſuffitûs Domino.

✱ ... ✱ ...

CAP. II.

1 ANima verò cum offeret ſacrificium farinæ Domino, ſimila erit oblatio ejus, fundetque ſuper illam oleum, & ponet ſuper
2 illam incenſum. Afferetque illam ad ſacerdotem filium Aharonis, capietque inde plenum pugillum ſuum de ſimila, deque oleo quod eſt ſuper totum incenſum, & attollet ſacerdos memoriam ejus ſuper altare, ſacrificium in odorem ſuaveolentiæ Domino. Et
3 quod remanebit ex farina, Aharonis erit & filiorum ejus: Sanctum ſanctorum eſt de
4 oblationibus Domini. Cùm verò obtuleris ſacrificium farinæ coctæ in clibano, ſimila erit, placentæ infermentatæ ſubactæ oleo, & lagana infermentata ſubacta oleo.
5 Si verò farina ſuper ſartaginem, fuerit oblatio tua, ſimila infermentata ſubacta oleo
6 erit. Et comminue eam in buccellas, & funde oleum ſuper farinam illam. Si verò
7 farina crateris perforati fuerit oblatio tua, farina ſimilaginis cum oleo conficietur.
8 Et afferes farinam quæ conficietur ex his Domino, offereſque eam ſacerdoti, attolletque eam ad altare Domino.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

13 וְגוֹא וְכַרְעֵיָא יְחַלֵּיל בְּמַיָּא וְיַקְרִיב כָּל־
כַּהֲנָא יַת־כּוּלָּא וְיַסֵּיק לְמַדְבְּחָא
עֲלָתָא הוּא קוּרְבָּן דְּמִתְקַבֵּל
14 בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ׃ וְאִם מִן עוֹפָא עֲלָתָא
קוּרְבָּנֵיהּ קֳדָם יְיָ וְקָרִיב מִן שַׁפְנִינַיָּא
אוֹ מִן־בְּנֵי יוֹנָה יַת־קוּרְבָּנֵיהּ׃
15 וְיִקְרֵב כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא וְיִמְלוֹק
יַת־רֵישֵׁיהּ וְיַסֵּיק לְמַדְבְּחָא וְיִתְמְצֵי
16 דְּמֵיהּ עַל כּוֹתֶל מַדְבְּחָא׃ וְיַעְדֵּי יַת־
וְפִקְיֵהּ בְּאוּכְלֵיהּ וְיָרְמֵי יָתֵהּ בְּסִטְרָא
מַדְבְּחָא קְדוּמָא לַאֲתַר דְּמוֹקְדִין
17 קִטְמָא׃ וְיִפְרֹק יָתֵיהּ בְּגַרְפּוֹהִי לָא
יַפְרֵישׁ וְיַסֵּיק יָתֵיהּ כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא
עַל־אַעְיָא דִּי עַל אֶשְׁתָּא עֲלָתָא הוּא
קוּרְבָּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ׃

ב

1 וְאֵנֶשׁ אֲרֵי־יְקָרֵיב קוּרְבַּן מִנְחָתָא
קֳדָם יְיָ סוֹלְתָא יְהֵי קוּרְבָּנֵיהּ וְיֵיצֵק
עֲלַהּ מִשְׁחָא וְיִתֵּן עֲלַהּ לְבוֹנְתָא׃
2 וְיֵיתְנִנַּהּ לְוָת בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנַיָּא
וְיִקְמוֹץ מִתַּמָּן מְלֵי קוּמְצֵיהּ מִסָּלְתַּהּ
וּמִמִּשְׁחַהּ עַל כָּל־לְבוֹנְתַהּ וְיַסֵּיק
כַּהֲנָא יַת־אַדְכָּרְתַּהּ לְמַדְבְּחָא
קוּרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ׃
3 וְדְאִשְׁתְּאַר מִן־מִנְחָתָא לְאַהֲרֹן
וְלִבְנוֹהִי קוּדְשׁ קֻדְשִׁין מִקְּרָבַיָּא
דַּיְיָ׃ וַאֲרֵי תְקָרֵב קוּרְבַּן מִנְחָתָא
4 מַאֲפֵה תַּנּוּרָא סָלְתָא גְּרִיצָן פַּטִּירִין
דְּפִילִין בְּמִשְׁחָ וַאֲסְפוּנִין פַּטִּירִין
דְּמִשְׁחִין בְּמִשְׁחָא׃ וְאִם מִנְחָתָא עַל
5 מַסְרִיתָא קוּרְבָּנֵךְ סוֹלְתָא דְּפִילָא
בְּמִשְׁחָ פַּטִּיר תֶּהֵי׃ בְּצַע יָתָהּ בִּצְוָעִין
6 וְתֵרִיק עֲלַהּ מִשְׁחָא מִנְחָתָא הִיא׃
7 וְאִם מִנְחָתָא דְּרַרְתָּא קוּרְבָּנֵךְ סָלְתָא
8 בְּמִשְׁחָ תִּתְעֲבֵד׃ וְתַיְתֵי יָת מִנְחָתָא
דִּי יִתְעֲבֵד מֵאִלֵּין קֳדָם יְיָ וְיִקְרְבִנַּהּ
לְוָת כַּהֲנָא וְיִקְרְבִנַּהּ לְוָת מַדְבְּחָא׃

13 Intestina autē et pedes lavabit aquâ: et offeret sacerdos omnia, et adolebit in altari; *holocaustū* est, oblatio quæ suscipitur cū beneplacito corā Dño. Si autē de avib⁹ fuerit holocaustū oblationis ejus corā Dño: offeret de turturib⁹ aut de filiis columbæ, oblationē suā. Offeretq; eā sacerdos 15 ad altare, Et retorquebit ad collū caput ejꝰ, et adolebit in altare: et decurrere faciet sāguinē ejꝰ sup parietē altaris. 16 Et auferet vesiculam gutturis cum fimo suo: & projiciet illam ad latus altaris, ad Oriētalem plagā; in locū in quo effundunt cinerē. Confringátque illud per alas suas, non dividat: & adolebit eum sacerdos in altari, super ligna quæ sunt sup ignē: holocaustū est, oblatio quæ suscipitur cum beneplacito coram Domino.

CAP. II.

1 HOmo autē cùm obtulerit oblationē muneris corā Dño, simila erit ejꝰ oblatio: fundétque sup eam oleum, & ponet 2 sup eā thus. Et afferet eam ad filios Aaron sacerdotes: & tollet inde sacerdos plenum pugillū suū, de simila ejus, & de oleo ejus, cum toto thure ejus: et adolebit memoriale ejus in altari; oblatio est quæ suscipitur cum beneplacito 3 corā Dño. Quod autē reliquū fuerit de munere, erit Aaron & filiis ejus: sanctū sanctorū 4 est de oblationibus Dñi. Et quando obtuleris oblationē muneris cocti in clibano: de similâ placentas azymas conspersas oleo, et lagana azyma, 5 quæ uncta sint oleo. Si autem sacrificiū de sartagine fuerit oblatio tua: simila consperſa 6 oleo, azyma erit. Divides eam minutatim; et effundes super 7 eam oleū: munꝰ est. Si autem sacrificiū de craticulâ fuerit oblatio tua: ex simila cum o- 8 leo fiat. Et afferes sacrificium quod fit ex his corā Dño: & offeres illud ad sacerdotem offeretque illud ad altare.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 * צלב״ש עג״ח א קפב״ק שלב״ש ז2מזצ״ג ל2א׃
ק״ש ג״ח ב2ש״ב ש״ב ש״ב

ספר ויקרא : ג

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

faciet ſuffire & ,ejus *memoriale* *munere* de ſacerdos faciet elevare Et

9 וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר
,*munere* de reſiduum Et .Domino quietis odoris *Ignitio* .altari in
10 הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וְהַנּוֹתֶרֶת מִן־הַמִּנְחָה
Omne .Domini *ignitionibus* de ſanctitatum Sanctitas .ej° filiis & ,Aharon
11 לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה: כָּל־
,fermentatū fiet non ,Domino appropinquare facietis quod *munus*
הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ
ignitionē eo de ſuffire facietis non mel omne & ,fermentū omne quia
כִּי כָל־שְׂאֹר וְכָל־דְּבַשׁ לֹא־תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה
ad & ,Domino ea *facietis accedere principii Appropinquationem* .Domino
12 לַיהוָה: קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל־
appropinquationem omnem Et .quietis odorem in aſcendent non altare
13 הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ: וְכָל־קָרְבַּן
tui Dei fœderis ſal facies ceſſare non & ,ſalies ſale in tui *muneris*
מִנְחָתְךָ בַּמֶּלַח תִּמְלָח וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ
.ſal offeres tua oblatione omni *Super* .tuo munere *deſuper*
מֵעַל מִנְחָתֶךָ עַל כָּל־קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח:
ſpicam teneram ,Domino primitiarum *munus* feceris appropinquare ſi Et
14 וְאִם־תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיהוָה אָבִיב
ſacrificium offeres ſpicæ viridis contuſum triticum ,igne in toſtam
קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֶת מִנְחַת
.thus eam ſuper pones & ,oleum eam ſuper dabis Et .tuarū primitiarū
בִּכּוּרֶיךָ: וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְשַׂמְתָּ עָלֶיהָ לְבֹנָה
,ej° cōtuſo frumēto de ,ej° *memoriale* ſacerdos faciet ſuffire Et .*illa* *Munus*
15 מִנְחָה הִוא: וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־אַזְכָּרָתָהּ מִגַּרְשָׂהּ
.Domino *Ignitio* .ipſius thus omne ſuper ejus oleo de &
וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל־לְבֹנָתָהּ אִשֶּׁה לַיהוָה:

CAP. III. ג

ipſe *bove* de ſi ,ejus *appropinquatio* pacificorum ſacrificium ſi Et

1 וְאִם־זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ אִם מִן־הַבָּקָר הוּא
facies ad eū *faciet accedere integrū*, fœminā ſive maſculū ſive, *facies appropinquare*
מַקְרִיב אִם־זָכָר אִם־נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ לִפְנֵי
cum immolabit & ,ſuæ oblationis caput ſuper ſuā manū *fulciet* Et .Domini
2 יְהוָה: וְסָמַךְ יָדוֹ עַל־רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וּשְׁחָטוֹ
ſanguinem ſacerdotes Aharon filii ſpargent & ,*conventus* tabernaculi oſtium
פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם
ignitionē pacificorum ſacrificio de offeret Et .circuitu in altare ſuper
3 עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְהִקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה
adipem omnem & ,inteſtinum operientem adipem : Domino
לַיהוָה אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב
qui adipem & ,renes duos Et .inteſtinum ſuper qui
4 אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר
ſuper ,hepate *ſuper* fibram & ,iliis ſuper qui ,ipſis ſuper
עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל
,altari in Aharon filii illum facient ſuffire Et .*eam* removebit renibus
5 הַכְּלָיוֹת יְסִירֶנָּה: וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי־אַהֲרֹן הַמִּזְבֵּחָה
odoris *Ignitio* .ignem ſuper quæ ligna ſuper *quæ* ,*aſcenſionem* ſuper
עַל־הָעֹלָה אֲשֶׁר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אִשֵּׁה רֵיחַ
ſacrificium in ejus *appropinquatio* *pecore* de ſi Et .Domino quietis
6 נִיחֹחַ לַיהוָה: וְאִם־מִן־הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח
,eum *faciet accedere* *integrum* ,fœminam vel maſculum ,Domino pacificorum
שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר אוֹ נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ:

9 Qui cùm obtulerit eam, tollet memoriale de ſacrificio, & adolebit ſuper altare, in odorem ſuavitatis Dño. Quicquid autem reliquum eſt, erit Aaron, & filiorum ejus, Sanctum ſanctorū de oblationib° Dñi.
11 Omnis oblatio, quæ offertur Dño, abſque fermento fiet, nec quidquā fermenti ac mellis adolebitur in ſacrificio Domino.
12 Primitias tantùm eorū offeretis ac munera : ſuper altare verò non imponentur
13 in odorem ſuavitatis. Quidquid obtuleris ſacrificii, ſale condies, nec auferes ſal fœderis Dei tui de ſacrificio tuo. In omni oblatione tua offeres
14 ſal. Si autem obtuleris munus primarum frugum tuarū Dño de ſpicis adhuc virentibus, torrebis igni, & confringes in morem farris, & ſic offeres
15 primitias tuas Dño, Fundens ſupra oleum, & thus impo-
16 nens, quia oblatio Dñi eſt. De qua adolebit ſacerdos in memoriam muneris, partem farris fracti, & olei, ac totū thus.

CAP. III.

1 Quòd ſi hoſtia pacificorū fuerit ejus oblatio, & de bobus voluerit offerre, marem ſive feminā, immaculata offeret
2 coram Dño. Ponétq; manum ſuper caput victimæ ſuæ, quæ immolabitur in introitu tabernaculi teſtimonii, fundétque filii Aaron ſacerdotes ſanguinem per altaris circuitum.
3 Et offerent de hoſtia pacificorum in oblationem Domino, adipem qui operit vitalia, & quicquid pinguedinis eſt
4 intrinſecus : Duos renes cum adipe quo teguntur ilia, & reticulum jecoris cum renunculis.
5 Adolebúntque ea ſuper altare in holocauſtum, lignis igne ſuppoſito : in oblationem ſuaviſſimi odoris Domino. Si verò de ovibus fuerit
6 ejus oblatio & pacificorum hoſtia, ſive maſculum obtulerit ſive feminam, immaculata erunt.

Καὶ προσενέγκας πρὸς τὸ θυσιαστήριον, ἀφελεῖ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τ θυσίας τὸ μνημόσυνον αὐτ καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κάρπωμα ὀσμὴ εὐωδίας κυρίῳ. Τὸ δ καταλειφθὲν ἀπὸ τῆς θυσίας, Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτ, ἅγια ἁγίων ἀπὸ τ καρπωμάτων κυρίου. Πᾶσ θυσίαν, ἣν ἂν προσφέρηλε κυρίῳ, ἐ ποιήσελε ζυμωλόν· πᾶσ γὰ ζύμωμ, καὶ πᾶν μέλι ἐ προσοίσελε ἀπ' αὐτ, καρπῶσαι κυρίῳ δῶρον. Ἀπαρχῆς προσοίσελε αὐτὰ κυρίῳ, ἐπὶ δ τὸ θυσιαστήριον ἐκ ἀναβιβασθήσ) εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. Καὶ πᾶν δῶρον θυσίας ὑμῶν ἁλὶ ἁλισθήσε)· ἐ διαπαύσαλε (ε) ἅλας διαθήκης κυρίου ἀπὸ θυσιασμάτων ὑμῶν (ζ) ὅλη παγὶς δῶρα ὑμῶν προσοίσελε κυρίῳ πᾶ θεῷ ὑμῶν ἅλας. Ἐὰν δ (η) προσφέρῃς θυσίαν (θ) προλογεννημάτων τῷ κυρίῳ, νέα πεφρυγμένα χάδρα ἐκ τὰ τῷ κυρίῳ· καὶ (ι) προσοίσεις τ θυσίαν σου (κ) προλογεννημάτων. Καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὴν ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτ λίβανον, θυσία ἐστί. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἀπὸ τ χέδρων σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πᾶσ τ λίβανον αὐτ· κάρπωμά ἐστι κυρίῳ.

MS.A. (ε) ἅλα (ζ) ἀπὸ παγὶς (η) προσφέρῃ (θ) προλογεννημάτων τῷ κυρίῳ, ἀπαρχὴν νέα (ι) προσοίσεις (κ) προλογεννημάτων.

Et accedens ad altare, auferet ſacerdos de ſacrificio memoriale ejus, et imponet ſacerdos ſuper altare holocauſtū: odor ſuavitatis Domino. Quod autē remanſit de ſacrificio, Aaron et filiis ej°, ſancta ſanctorum de holocauſtis Domini. Omne ſacrificiū, quodcūq; offeratis Domino, non facietis fermentatū: omne enim fermentū, et omne mel non offeretis de eo ad offerendū Domino munus. De primitiis offeretis ea Domino, ſuper altare autem non impartabuntur in odorē ſuavitatis Domino. Et omne munus ſacrificii veſtri ſale ſalietur: nō omitetis ſales teſtamenti Domini à ſacrificiis veſtris. Super omne munus veſtrum offeretis Domino Deo veſtro ſales. Si aute offeras ſacrificiū primarū frugū Domino, (ε) novas torrefactas ſpicas vigētes, cōminutas Domino: & offeres ſacrificiū primarum frugū. Et effūdes oleū ſuper illud, et impones th° ſuper illud, ſacrificiū eſt. Et offeret ſacerdos memoriale ej° de farrib° cū oleo et omne thus ej°: hoſtia eſt Domino.

CAP. III.

Si autem ſacrificiū ſalutaris munus ejus Domino, ſiquidem ex bobus illud (a) adduxerit, ſive maſculinū ſive fœmininum, immaculatū adducet illud ātе Dominū. Et imponet manū ſuper caput muneris, et jugulabit illud (b) ante Dominū apud januas tabernaculi teſtimonii: Et effundēt filii Aarō ſacerdotes ſāguinē ſuper altare (c) holocauſtomatū in circuitu. Et offerent de ſacrificio ſalutaris oblationē Domino, adipē qui cooperit (d) ventrē, et omnē adipē, qui ſuper ventrē. Et duos venes, et adipem qui ſuper ipſos, qui ſuper femora, et (e) pennā quæ ſuper jecur cū renibus auferet. Et offerēt ea filii Aaron ſacerdotes ſuper altare ſuper holocauſtomata ſuper ligna, quæ ſuper ignē(f) ſuper altare: hoſtia odor ſuavitatis Domino. Si autē (g) de ovibus munus ejus, ſacrificiū ſalutaris Domino, maſculinum ſive fœmininum, immaculatum offeret illud.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

Et ſeparabit ſacerdos ex farina memoriā illius, attoletque ad altare ſacrificiū in odorē ſuaveolentiæ Dño. Et quod remanebit ex farina, Aharonis erit & filiorū ej° : Sanctū ſanctorū de ſacrificiis Dñi. Omnis farina quā offeretis Dño, ne fiat fermentata : nam omne fermentū & omne mel, ne extuleritis ex eo oblationē Dño. Oblationes & primitias offeretis ea Dño, at ſuper altare non aſcendēt in odorem ſuaveolentiæ. Omnem oblationem farinæ tuæ ſale condies, nec abrogabis ſalem fœderis Dei tui à farina tua: ſuper cuncta ſacrificia tua offeres ſalem. Si verò obtuleris ſacrificium, præcocium Dño, manipulum toſtū igne, ſpicas frictas, purgatas offeres ſacrificiū precociū tuorum. Dabiſq; oleū ſuper illud cum incenſo : oblatio eſt. Attolletq; ſacerdos memoriā ej° de ſpicis frictis, deque oleo ſuper totum incenſum, ſacrificium Domino.

CAP. III.

Quòd ſi oblatio pacifica fuerit ſacrificium ejus: ſi de bobus quidem offerat, maſculum aut fœminam ſine macula offeret coram Dño. Imponetq; manum ſuam ſuper caput oblationis ſuæ, mactabitq; eam in oſtio tabernaculi temporis, & ſpargent ſacerdotes filii Aharonis ſanguinem ſuper altare per circuitum. Offeretq; de ſacrificio pacifico oblationem Dño, velum quod tegit inteſtinum, & omnem adipem quæ eſt ſuper inteſtinum. Et duos renes, & adipem quæ eſt ſuper illos à latere, & ſeptum jecinoris una cum renibus ponet. Attollentque eam ſacerdotes filii Aharonis ad altare, ſuper holocauſtum, & ſuper ligna quæ ſunt ſuper ignem : ſacrificium in odorem ſuaveolentiæ Dño. Si verò ex ovibus fuerit oblatio ejus ad ſacrificium, holocauſtum Dño : maſculum aut fœminā ſine macula offeret eum,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

9 וְיַפְרִישׁ כַּהֲנָא מִן־מַנְחְתָּא יָת־
אַדְכָּרְתַּהּ וְיַסֵּיק לְמַדְבְּחָא קׇרְבָּ
דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ׃ וְיַשְׁאֵר
10 מִן־מַנְחְתָּא לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי קוּדְשׁ
קׇדְשִׁין מִקְּרָבְנַיָּא דַיְיָ׃ כָּל־מַנְחָתָא
11 דִּי תְקָרְבוּן קֳדָם יְיָ לָא תִתְעֲבֵד
חֲמִיעָא אֲרֵי כָל־חֲמִיר וְכָל־דְּבַשׁ
לָא תַסְּקוּן מִנַּיהּ קׇרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃
12 קׇרְבַּן קֻדְמָאֵי תְּקָרְבוּן יָתְהוֹן קֳדָם
יְיָ וּלְמַדְבְּחָא לָא יִתְסְּקוּן לְאִתְקַבָּלָא
13 בְּרַעֲוָא׃ וְכָל קׇרְבַּן מִנְחָתָךְ תְּמַלַּח בְּמִלְחָא
תִּמְלַח וְלָא תַבְטֵל מְלַח קְיָם אֱלָהָךְ
מֵעַל מִנְחָתָךְ עַל כָּל־קׇרְבָּנָךְ תְּקָרֵב
14 מִלְחָא׃ וְאִם־תְּקָרֵב מִנְחַת בְּכוּרִין
קֳדָם־יְיָ אָבִיב קְלִי בְנוּר פָּרוּךְ
15 רַכִּיכִין תְּקָרֵב יָת מִנְחַת בְּכוּרָךְ׃
וְתִתֵּן עֲלַהּ מְשׁחָא וְתָשֵׁוִי עֲלַהּ
16 לְבוֹנְתָא מִנְחָתָא הִיא׃ וְיַסֵּיק כָּהֲנָא
יָת אַדְכָּרְתַּהּ מִפְּרוּכַהּ וּמִמְּשׁחַהּ עַל
כָּל־לְבוֹנְתָא קׇרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃

ג

1 וְאִם־נִכְסַת קׇרְבָּנֵיהּ אֲ
מִן תּוֹרֵי הוּא מְקָרֵב אִם־דְּכַר אִם
נְקֵבָא שְׁלִים יְקָרְבִנֵּיהּ קֳדָם יְיָ׃
2 וְיִסְמוֹךְ יְדֵיהּ עַל־רֵישׁ קׇרְבָּנֵיהּ
וְיִכְּסְנֵיהּ בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִזְרְקוּן
בְּנֵי אַהֲרֹן כָּהֲנַיָּא יָת־דְּמָא עַל־
3 מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר׃ וְיִקְרַב מִנְכַּסַת
קׇדְשָׁא קׇרְבָּנָא קֳדָם יְיָ יָת תַּרְבָּא
דְּחָפֵי יָת גַּוָּא וְיָת כָּל תַּרְבָּא דִּי עַל
4 גַּוָּא׃ וְיָת תַּרְתֵּין כְּוָלִין וְיָת תַּרְבָּא
דִּי עֲלֵיהֶן דִּי עַל־כִּסְיָא וְיָת חַצְרָא
דְּעַל־כַּבְדָּא עַל־כְּוָלְיָתָא יְעַדְּנִנַּהּ׃
5 וְיִסְקוּן יְתֵיהּ בְּנֵי־אַהֲרֹן לְמַדְבְּחָא
עַל עׇלְתָא דִּי עַל־אָעַיָּא דִּי עַל
אַשְׁתָּא קׇרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא
6 קֳדָם־יְיָ׃ וְאִם־מִן־עָנָא קׇרְבָּנֵיהּ
לִנְכַסַת־קׇדְשָׁא קֳדָם יְיָ דְּכַר אַ
נְוּקְבָא שְׁלִים יְקָרְבִנֵּיהּ׃

9 Et ſeparabit ſacerdos de ſacrificio memoriale ejꝰ, & adolebit in altari : oblatio eſt quæ ſuſcipitur cum beneplacito corã Dño. Quod autẽ reliquũ fuerit de ſacrificio, erit Aaron et filiis ejꝰ : ſanctũ ſanctorũ erit de oblationibꝰ Dñi.
11 Omne munꝰ ℔ offertur corã Dño, non fiet fermentatum: quoniã omne fermentũ, & omne mel, non adolebitis ex eo oblationẽ corã Dño. In oblationẽ primitiarum offeretis ea corã Dño: & in altare nõ incendantur, ut ſuſcipiantur
13 cum beneplacito. Omnem enim oblationem ſacrificii tui ſale ſalies: nec auferes ſal fœderis Dei tui de ſacrificio tuo: ſup omnẽ oblationẽ tuã offeres ſal. Si autẽ obtuleris munꝰ
14 primitiarũ corã Dño: de ſpicis virentibꝰ torrefactis igne, confractis ac teneris, offeres munꝰ primitiarũ tuarum. Et
15 pones ſup illud oleũ, ponesq; ſup illud thus : munus eſt. Et
16 adolebit ſacerdos memoriale ejus, de granis ejus confractis & de oleo ejꝰ, cum toto thure ejus: oblatio eſt corã Domino.

CAP. III.

1 ET ſi hoſtia ſanctificationũ fuerit oblatio ejus : ſi de bobꝰ ipſe obtulerit, ſive maſculũ ſive fœminã, integrũ offeret
2 corã Dño. Imponetq; manum ſuã ſup caput oblationis ſuæ; & immolabit eam in oſtio tabernaculi fœderis : et aſpergent filii Aaron ſanguinẽ ejus
3 per circuitũ altaris. Et offeret de hoſtiã ſanctificationũ oblationẽ corã Dño: adipem qui operit inteſtina, et totum adipẽ qui ſup inteſtina. Et duos renes, et adipẽ qui eſt ſup
4 eos, & qui eſt ſup ilia: & reticulum quod eſt ſuper jecur ; cum renibꝰ auferet illud. Adolebuntq; ea filii Aaron ſup altare, in holocauſtum quod eſt ſuper ligna, quæ ſunt ſupor ignem : Oblatio eſt quæ ſuſcipitur cum beneplacito co-
6 rã Dño. Si autem de ovibꝰ fuerit oblatio ejus, in hoſtiam ſanctificationum coram Domino: maſculum aut fœminã, integrum offeret.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

9 וְהֵרִים הַכֹּהֵן אֶת־אַזְכָּרָתוֹ מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה
10 אִשֶּׁה לַיהוָה חֵלְבּוֹ הָאַלְיָה תְּמִימָה לְעֻמַּת הֶעָצֶה יְסִירֶנָּה וְאֶת־הַחֵלֶב
11 הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת
12 וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־
13 הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי־אַהֲרֹן הַמִּזְבֵּחָה עַל־הָעֹלָה אֲשֶׁר עַל־
14 הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ כָּל־חֵלֶב לַיהוָה׃ חֻקַּת עוֹלָם
15 לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל־חֵלֶב וְכָל־דָּם לֹא תֹאכֵלוּ׃ וְכָל־נֶפֶשׁ
16 אֲשֶׁר תֹּאכַל כָּל־דָּם וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
17 מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם כָּל־
1 חֵלֶב וְכָל־דָּם לֹא תֹאכֵלוּ׃ וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר נֶפֶשׁ כִּי
2 תֶחֱטָא בִּשְׁגָגָה מִכֹּל מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְעָשָׂה מֵאַחַת
3 מֵהֵנָּה׃ אִם־הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל־חַטָּאתוֹ
4 אֲשֶׁר חָטָא פַּר בֶּן־בָּקָר תָּמִים לַיהוָה לְחַטָּאת׃ וְהֵבִיא אֶת־הַפָּר אֶל־
5 פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַפָּר וְשָׁחַט אֶת־
6 הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר וְהֵבִיא אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל
7 מוֹעֵד׃ וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ מִן־הַדָּם וְהִזָּה שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה
8 אֵת פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ׃ וְאֵת כָּל־חֵלֶב פַּר הַחַטָּאת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת־
9 הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה עַל־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי
10 הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־
11 הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃ כַּאֲשֶׁר הוּרַם מִשּׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם
12 הַכֹּהֵן עַל מִזְבַּח הָעֹלָה׃ וְאֶת־עוֹר הַפָּר וְאֶת־כָּל־בְּשָׂרוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְעַל־
13 כְּרָעָיו וְקִרְבּוֹ וּפִרְשׁוֹ׃ וְהוֹצִיא אֶת־כָּל־הַפָּר אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם
14 טָהוֹר אֶל־שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל־עֲצֵי אֵשׁ עַל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף׃
15 וְאִם כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ אַחַת
16 מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמוּ׃ אוֹ נוֹדְעָה אֵלָיו חַטָּאתוֹ
17 אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הַקָּהָל פַּר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְהֵבִיאוּ אֹתוֹ
18 לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְסָמְכוּ זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת־יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי
19 יְהוָה וְשָׁחַט אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה׃ וְהֵבִיא הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדָּמוֹ אֶל־
20 אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְטָבַל אֶצְבָּעוֹ מִן־הַדָּם וְהִזָּה שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֵת
21 פְּנֵי הַפָּרֹכֶת׃ וְאֶת־כָּל־חֶלְבּוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה׃ וְעָשָׂה
22 לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח
23 לָהֶם׃ וְהוֹצִיא אֶת־הַפָּר אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרַף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֶת־
24 הַפָּר הָרִאשׁוֹן חַטַּאת הַקָּהָל הִוא׃ נָשִׂיא כִּי יֶחֱטָא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל־
25 מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה בִּשְׁגָגָה וְאָשֵׁם׃ אוֹ הוֹדַע אֵלָיו
26 חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים׃ וְסָמַךְ
27 אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה
28 לִפְנֵי יְהוָה חַטָּאת הוּא׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם חַטָּאתוֹ בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־
29 קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה׃ וְאֶת־כָּל־
30 חֶלְבּוֹ יָסִיר כַּאֲשֶׁר הוּסַר חֵלֶב מֵעַל זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן
31 הַמִּזְבֵּחָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לוֹ׃ וְאִם כֶּשֶׂב
32 יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה׃ וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ
33 הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה׃ וְלָקַח
34 הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־
35 דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב
1 כֶּשֶׂב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל־אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר הַכֹּהֵן
2 עָלָיו עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃ וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל
3 אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם־לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׃ אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר
4 תִּגַּע בְּכָל־דָּבָר טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה
5 אוֹ בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם׃ אוֹ כִּי יִגַּע בְּטֻמְאַת
6 אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא־בָהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם׃ וְהֵבִיא
7 אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה מִן־הַצֹּאן כִּבְשָׂה אוֹ
8 שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ׃ וְאִם־לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ
9 דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה
10 לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה׃ וְהֵבִיא אֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב
11 הַכֹּהֵן אֶת־אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשֹׁנָה וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ מִמּוּל עֹרְפּוֹ וְלֹא
12 יַבְדִּיל׃ וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל־קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל־
13 יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא׃ וְעָשָׂה אֶת־הַשֵּׁנִי עוֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו
14 הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃ וְאִם־דַּל הוּא מִהַשִּׂיג לְשֵׁתֵּי
15 תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה
16 סֹלֶת לַחַטָּאת לֹא־יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת
17 הִוא׃ וְהֵבִיא אֹתָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִמֶּנָּה מְלֹא קֻמְצוֹ אֶת־
18 אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה חַטָּאת הִוא׃ וְכִפֶּר עָלָיו
19 הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן
20 כַּמִּנְחָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ נֶפֶשׁ כִּי תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה
21 בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְהוָה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן
22 בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם׃ אֶת אֲשֶׁר חָטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ
23 יְשַׁלֵּם וְאֶת־חֲמִשִׁתָיו יֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן יְכַפֶּר עָלָיו
24 בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ׃ וְאִם לֹא יֵדַע וְחָטָא וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׃ וְהֵבִיא
25 אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עָלָיו עַל
26 שִׁגְגָתוֹ אֲשֶׁר שָׁגָג וְהוּא לֹא יָדָע וְנִסְלַח לוֹ׃ אָשָׁם הוּא אָשֹׁם אָשַׁם
27 לַיהוָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת
28 מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמָה׃ אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ
29 אֲשֶׁר חָטָא וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עִזִּים נְקֵבָה תְּמִימָה׃ וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ
30 עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת־הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הָעֹלָה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ
31 בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד
32 הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב מִן־זֶבַח הַשְּׁלָמִים
33 וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח
34 לוֹ׃ וְאִם־כֶּבֶשׂ יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה׃ וְסָמַךְ
35 אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־
1 הָעֹלָה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח
2 הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר
3 כְּחֵלֶב כֶּשֶׂב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל־אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר
4 הַכֹּהֵן עָלָיו עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃ וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה
5 קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם־לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׃ אוֹ נֶפֶשׁ
6 כִּי תִגַּע בְּכָל־דָּבָר טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה
7 טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם׃ אוֹ כִּי
8 יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא־בָהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא
9 יָדַע וְאָשֵׁם׃ וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה
10 מִן־הַצֹּאן כִּבְשָׂה אוֹ שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ׃
11 וְאִם־לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים
12 אוֹ שְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה׃ וְהֵבִיא אֹתָם אֶל־
13 הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת־אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשֹׁנָה וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ מִמּוּל
14 עֹרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל׃ וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל־קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם
15 יִמָּצֶה אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא׃ וְעָשָׂה אֶת־הַשֵּׁנִי עוֹלָה כַּמִּשְׁפָּט
16 וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃ וְאִם־דַּל הוּא מִהַשִּׂיג
17 לְשֵׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת
18 הָאֵפָה סֹלֶת לַחַטָּאת לֹא־יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי
19 חַטָּאת הִוא׃ וְהֵבִיא אֹתָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִמֶּנָּה מְלֹא קֻמְצוֹ אֶת־
20 אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה חַטָּאת הִוא׃ וְכִפֶּר עָלָיו
21 הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן
22 כַּמִּנְחָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ נֶפֶשׁ כִּי תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה
23 בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְהוָה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן
24 בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם׃ אֶת אֲשֶׁר חָטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ
25 יְשַׁלֵּם וְאֶת־חֲמִשִׁתָיו יֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן יְכַפֶּר עָלָיו
26 בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ׃ וְאִם לֹא יֵדַע וְחָטָא וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׃ וְהֵבִיא
27 אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עָלָיו עַל
28 שִׁגְגָתוֹ אֲשֶׁר שָׁגָג וְהוּא לֹא יָדָע וְנִסְלַח לוֹ׃ אָשָׁם הוּא אָשֹׁם אָשַׁם
29 לַיהוָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת
30 מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמָה׃ אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ
31 אֲשֶׁר חָטָא וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עִזִּים נְקֵבָה תְּמִימָה׃ וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ
32 עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת־הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הָעֹלָה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ
33 בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד
34 הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב מִן־זֶבַח הַשְּׁלָמִים
35 וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח
1 לוֹ׃ וְאִם־כֶּבֶשׂ יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה׃ וְסָמַךְ
2 אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־
3 הָעֹלָה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח
4 הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר
5 כְּחֵלֶב כֶּשֶׂב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל־אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר
6 הַכֹּהֵן עָלָיו עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃ וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה
7 קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם־לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׃ אוֹ נֶפֶשׁ
8 כִּי תִגַּע בְּכָל־דָּבָר טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה
9 טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם׃ אוֹ כִּי
10 יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא־בָהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא
11 יָדַע וְאָשֵׁם׃ וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה
12 מִן־הַצֹּאן כִּבְשָׂה אוֹ שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ׃
13 וְאִם־לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים
14 אוֹ שְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה׃ וְהֵבִיא אֹתָם אֶל־
15 הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת־אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשֹׁנָה וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ מִמּוּל
16 עֹרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל׃ וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל־קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם
17 יִמָּצֶה אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא׃ וְעָשָׂה אֶת־הַשֵּׁנִי עוֹלָה כַּמִּשְׁפָּט
18 וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃ וְאִם־דַּל הוּא מִהַשִּׂיג
19 לְשֵׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת
20 הָאֵפָה סֹלֶת לַחַטָּאת לֹא־יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי
21 חַטָּאת הִוא׃ וְהֵבִיא אֹתָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִמֶּנָּה מְלֹא קֻמְצוֹ אֶת־
22 אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה חַטָּאת הִוא׃ וְכִפֶּר עָלָיו
23 הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן
24 כַּמִּנְחָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ נֶפֶשׁ כִּי תִמְעֹל מַעַל

ספר ויקרא: ד

faciet accedere & ſuã ap̃propinquatiõẽ faciẽs appropinquare ipſe agnum Si

אִם־כֶּשֶׂב הוּא־מַקְרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב 7
caput ſuper ſuam manum fulcient Et .Domini facies ad ipſum

אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה: וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ 8
ſpargẽt &cõvent⁹ tabernaculi facies ad eum mactabit &ſuæ appropinquationis

קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ
faciet appropinquare Et.undiquaq; altare ſuper ej⁹ ſanguinem Aharon filii

בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְהִקְרִיב 9
,integram caudam ,ej⁹ adipem ,Domino ignitionẽ pacificorũ ſacrificio de

מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה תְּמִימָה
,inteſtinum operientem adipem & ,eã removebit dorſi ſpinæ regione è

לְעֻמַּת הָעָצֶה יְסִירֶנָּה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב
& ,renes duos Et .inteſtinum ſuper qui adipem omnem &

וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־ 10
ſuper fibram & ,ilia ſuper qui ,eis ſuper qui adipem

הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־
: altari in ſacerdos eã faciet ſuffire Et.eã removebit renib⁹ ſuper ,hepate

הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה: וְהִקְטִירוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה 11
ejus approximatio capra ſi Et .Domino ignitionis cibus

לֶחֶם אִשֶּׁה לַיהוָה: וְאִם־עֵז קָרְבָּנוֹ 12
ſuper ſuam manum fulcient Et .Domini facies ad eã faciet appropinquare &

וְהִקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה: וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־ 13
filii ſpargent & cõventus tabernaculi facies ad eam mactabit &ej⁹ caput

רֹאשׁוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי
faciet appropinquare Et .undiquaque altare ſuper ej⁹ ſanguinem Aharon

אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְהִקְרִיב 14
operientem adipem ,Domino ignitionem ſuã appropinquationẽ ea ex

מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה
Et .inteſtinum ſuper qui adipem omnem & ,inteſtinum

אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: וְאֵת 15
,ilia ſuper qui ,eis ſuper qui adipem & ,renes duos

שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים
.eam removebit renibus ſuper ,hepate ſuper fibram &

וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה:
omnis:quietis odorẽ in ignitionis Cib⁹ .altari in ſacerdos ea ſuffire faciet Et

וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ כָּל־ 16
cunctis in veſtras generationes per ſeculi Statutum .Domino adeps

חֵלֶב לַיהוָה: חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל 17
.comedetis non ſanguinẽ omnẽ &,adipẽ omnem ,veſtris habitaculis

מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל־חֵלֶב וְכָל־דָּם לֹא תֹאכֵלוּ:

CAP. IV. ד

filios ad Loquere : dicendo ,Moſch ad Dominus eſt locutus Et

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי 1
præceptis omnib⁹ ex ignorantia in peccaverit cùm Anima:dicendo Iſrael 2

יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ כִּי־תֶחֱטָא בִשְׁגָגָה מִכֹּל מִצְוֹת
ſacerdos Si .his ex uno ab fecerit & ,fient non quæ Domini

יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה: אִם־הַכֹּהֵן 3
ſuo peccato ſuper faciet accedere &,populi delictum ad peccaverit unctus

הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל חַטָּאתוֹ
.peccatum in Domino integrum bovis filiũ juvencũ ,peccavit quod

אֲשֶׁר חָטָא פַּר בֶּן־בָּקָר תָּמִים לַיהוָה לְחַטָּאת:

Versio VULG. LAT.

7 Si agnum obtulerit coram Do-
8 mino, Ponet manum ſuam ſuper caput victimæ ſuæ: quæ immolabitur in veſtibulo tabernaculi teſtimonii: fundéntque filii Aaron ſanguinem ejus
9 per circuitum altaris. Et offerent de pacificorum hoſtia ſacrificium Domino: adipem
10 & caudam totam Cum renibus, & pinguedinem quæ operit ventrem atque univerſa vitalia, & utrumque renunculum cum adipe qui eſt juxta ilia, reticulúmque jecoris cum renunculis. Et adolebit ea ſacerdos ſuper altare,
11 in pabulum ignis & oblatio-
12 nis Domini. Si capra fuerit ejus oblatio, & obtulerit eam
13 Domino, Ponet manum ſuam ſuper caput ejus: immolabítque eam in introitu tabernaculi teſtimonii. Et fundent filii Aaron ſanguinem
14 ejus per altaris circuitũ. Tollentque ex ea in paſtum ignis Dominici, adipem qui operit ventrem, & qui tegit uni-
15 verſa vitalia: Duos renunculos cum reticulo quod eſt ſuper eos juxta ilia, & arvinam
16 jecoris cum renunculis. Adolebítque ea ſuper altare ſacerdos, in alimoniam ignis, & ſuaviſſimi odoris. Omnis a-
17 deps, Domini erit. Jure perpetuo in generationibus & cunctis habitaculis veſtris: nec ſanguinem nec adipem omnino comedetis.

CAP. IV.

1 LOcutúſque eſt Dominus
2 ad Moyſen, dicens; Loquere filiis Iſrael, Anima, quæ peccaverit per ignorantiam, &
3 de univerſis mandatis Domini, quæ præcepit ut non fierent, quidpiam fecerit: Si ſacerdos, qui unctus eſt, peccaverit, delinquere faciens populum, offeret pro peccato ſuo, vitulum immaculatum Domino.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Ἐὰν ἄρνα προσαγάγῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ,
8 προσάξει αὐτὸ ἔναντι κυρίου. Καὶ ὀπιθήσει τὰς χεῖρας ὅπ τὴν κεφαλὴν τοῦ δώρου αὐτοῦ, καὶ σφάξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα
9 ὅπ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ προσοίσει ἀπὸ τῆς θυσίας τῷ σωτηρίου (ζ) κάρπωμα τῷ κυρίῳ· τὸ στέαρ καὶ τὴν ὀσφὺν ἄμωμον ὧν τοῖς ψόαις περιχεῖ αὐτό· (η) καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ καλυπτοῦν τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ
10 τῆς κοιλίας, Καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆς ἥπατος σὺν
11 τοῖς νεφροῖς περιελῶν, Ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· (θ) ὀσμὴ εὐωδίας
12 κάρπωμα κυρίῳ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν αἰγῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ, καὶ προσάξει ἔναντι κυρίου.
13 Καὶ ὀπιθήσει τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ σφάξουσιν (ι) αὐτὸ ἔναντι κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ προχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ
14 ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ ἀνοίσει (κ) ἀπ' αὐτοῦ κάρπωμα κυρίῳ τὸ στέαρ (λ) τὸ καλυκαλύπτον τὴν
15 κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, Καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφροὺς, (μ) καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νε-
16 φροῖς περιελεῖ. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· κάρπωμα ὀσμὴ εὐωδίας τῷ
17 κυρίῳ. πᾶν τὸ στέαρ τῷ κυρίῳ Νόμιμον εἰς τὸν αἰῶνα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν. πᾶν στέαρ καὶ πᾶν αἷμα οὐκ ἔδεσθε.

MS.A.(ζ) κάρπωμα τῷ θεῷ· τὸ (η) καὶ τὸ στέαρ τῆς κοιλίας, Καὶ ἀμφοτέρους (θ) ὀσμὴν (ι) αὐτὸν (κ) ἐπ' αὐτῶ (λ) τὸ καλυπτὸν (μ) καὶ τὸ στέαρ

ΚΕΦ. Δ'.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
2 γων, Λάλησον πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ λέγων, Ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ ἔναντι κυρίου ἀκουσίως (α) ἀπὸ πάντων ὧν προσαγμάτων κυρίου, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, καὶ ποιήσῃ ἓν τι ἀπ'
3 αὐτῶν· Ἐὰν μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὁ κεχρισμένος ἁμάρτῃ (β) τοῦ τὸν λαὸν ἁμαρτεῖν, καὶ προσάξει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον τῷ κυρίῳ περὶ τῆς (γ) ἁμαρτίας.

MS.A. Κεφ. Δ'. (α) ἀπὸ τῶν (β) τοῦ λαὸν (γ) ἁμαρτίας αὐτοῦ. Καὶ

CAP. IV.

Si agnum adduxerit munus ſu- 7
um, adducet illud ante Domi-
num. Et imponet manum ſuam 8
ſuper caput muneris ſui, & jugulabit
illud apud januas tabernaculi
teſtimonii: Et profundent filii A- 9
aron ſacerdotes ſanguinem ſu-
per altare in circuitu. Et offe-
ret de ſacrificio ſalutaris hoſ-
tiam Domino: adipem & (b)
lumbum immaculatum cum ili-
bus auferet illum: & omnem
adipem qui cooperit ventrem,
& omnem adipem qui ſuper
ventrem, Et utroſque renes, 10
& adipem qui ſuper ipſos, e-
um qui ſuper femora, & pen-
nam quæ ſuper jecur cum re-
nibus auferens, Offeret ſacer- 11
dos ſuper altare: odor ſua- 12
vitatis hoſtia Domino. Si au-
tem de capris munus ejus, &
adducet ante Dominum. Et 13
imponet manus ſuper caput e-
jus, et jugulabunt illud ante Do-
minum apud januas tabernacu-
li teſtimonii: & effundent
filii Aaron ſacerdotes ſangui-
nem ſuper altare in circuitu.
Et offeret de eo hoſtiam Do- 14
mino, adipem qui cooperit ven-
trem, & omnem adipem qui
ſuper ventrem, Et utroſque 15
renes, & omnem adipem qui
ſuper eos, qui ſuper femora,
& pennam jecoris cum renibus
auferet. Et offeret ſacerdos 16
ſuper altare: hoſtia odor ſua-
vitatis Domino. Omnis adeps
Domino Legitimum in ſecu- 17
lum in progenies veſtras, in
omni habitatione veſtra. Omnem
adipem & omnem ſanguinem
non comedetis.

CAP. IV.

ET loculus eſt Dominus ad 1
Moyſen, dicens, Loquere ad fi- 2
lios Iſrael, dicens, Anima ſi
peccaverit ante Dominum(a) non
ſponte de omnibus præceptis Do-
mini, quæ non oportet facere,
& fecerit unum aliquid de eis:
Siquidem princeps ſacerdotum 3
qui unctus eſt peccaverit, ut po-
pulus peccare, & adducet
pro peccato ſuo, quod peccavit,
vitulum è bobus immaculatum,
Domino pro peccato.

MS.A. Κεφ. Δ'. (α) ἀπὸ τῶν (β) τοῦ λαὸν (γ) ἁμαρτίας αὐτοῦ. Καὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

At ſi ex agnis obtulerit oblationem ſuam, 7
adducet eum coram Dño. Et imponet ma- 8
num ſuam ſuper caput oblationis ſuæ, ma-
ctabitque eam coram Dño in oſtio taber-
naculi temporis: & ſpargent filii Aharonis
ſanguinem ejus ſuper altare per ambitum. 9
Offeret autem è ſacrificio holocauſti obla-
tionem Dño, adipem ejus, & caudam ejus
integram, uſque ad dorſi crepidinem facies
eam, unà cum velo quod tegit inteſtinum,
totâque adipe quæ eſt ſuper inteſtinum.
Duos etiam renes cum adipe quæ eſt ſuper 10
ipſos quæ eſt ad latus, & ſeptum jecoris cum
renibus facies. Elevabitque illud ſacerdos 11
ad altare in panem ſacrificii Dño. Si verò 12
holocauſtum ex capris fuerit ſacrificium
ejus, afferet illam coram Dño. Imponetq; 13
manum ſuam ſuper caput ipſius, & mactabit
eam coram tabernaculo temporis, ſpar-
gentque filii Aharon ſanguinem ejus ſuper
altare per circuitum. Offeret autem ex ea 14
oblationem Dño, velum quod tegit abdo-
men, & totã adipem quæ eſt ſuper abdomen.
Et duos renes, & adipem quæ eſt ſuper i- 15
pſos ad latus, & ſeptum jecoris unà cum re-
nibus faciet. Attolletque ea ſacerdos ad al- 16
tare in panem ſacrificii, in odorem ſuave-
olentiæ. Omnis adeps, Domini eſt. Statu- 17
tum perpetuum poſteritati veſtræ. In cunctis
habitaculis veſtris omnem adipem & o-
mnem ſanguinem ne comederitis.

CAP. IIII.

LOcutuſque eſt Dominus cum Moſe, & 1
dixit ad eum; Loquere cum filiis Iſrael, & 2
dic eis, Anima cùm peccaverit per errorem
in omnia interdicta Domini quæ non ſunt
agenda, feceritque unum ex ipſis; Si ſacer- 3
dos unctus deliquerit delicta populi, offe-
ret pro peccato quod commiſit, juvencum
bubulum ſine macula Dño pro peccato ſuo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

7 אִם־אָמֵר הוּא מִקְרַב יַת קוּרְבָּנֵיהּ
8 וְיִקְרֵיב יָתֵיהּ קֳדָם יְיָ׃ וְיִסְמוֹךְ יַת־
יְדֵיהּ עַל־רֵישׁ קוּרְבָּנֵיהּ וְיִכּוֹס יָתֵיהּ
קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִזְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן
יַת דְּמֵיהּ עַל־מַדְבְּחָא סְחוֹר־סְחוֹר׃
9 וְיִקְרֵב מִנְכַּסַּת קוּדְשַׁיָּא קוּרְבָּנֵיהּ
קֳדָם־יְיָ תַּרְבֵּיהּ אַלְיְתָא שְׁלִמְתָּא
לְקִבֵּיל שׁוּרְתָּא יַעֲדִנַּהּ וְיַת תַּרְבָּא
10 דְּחָפֵי יַת־גַּוָּא וְיַת כָּל תַּרְבָּא דְּעַל
גַּוָּא׃ וְיַת תַּרְתֵּין כּוּלְיָן וְיַת תַּרְבָּא דְּ
עֲלֵיהֶן דִּי עַל־גַּסְיָא וְיַת חַצְרָא
11 דְּעַל־כַּבְדָּא עַל־כֻּלְיָתָא יַעֲדִנַּהּ׃
12 וְיַסְּקִנֵיהּ כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא לְקֻם
קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ וְאִם־מִן־בְּנֵי עִזַּיָּא
13 קוּרְבָּנֵיהּ וְיִקְרְבִנֵיהּ קֳדָם־יְיָ׃ וְיִסְמוֹךְ
יַת יְדֵיהּ עַל־רֵישֵׁיהּ וְיִכּוֹס יָתֵיהּ
קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִזְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן
14 יַת דְּמֵיהּ עַל־מַדְבְּחָא סְחוֹר־סְחוֹר׃
וְיִקְרֵב מִנֵּיהּ קוּרְבָּנֵיהּ קֻרְבָּנָא קֳדָם־
15 יְיָ יַת תַּרְבָּא דְּחָפֵי יַת־גַּוָּא וְיַת כָּל
תַּרְבָּא דְּעַל־גַּוָּא׃ וְיַת תַּרְתֵּין כּוּלְיָן
16 וְיַת תַּרְבָּא דִּי עֲלֵיהֶן דִּי עַל־גַּסְיָא וְיַת
חַצְרָא דְּעַל־כַּבְדָּא עַל־כֻּלְיָתָא
17 יְעַדִנַּהּ׃ וְיַסְּקִנוּן כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא
לְחֵם קוּרְבָּנָא לַאֲתָקְבָּלָא בְּרַעֲוָא
כָּל־תַּרְבָּא לְדַרְיוֹן בְּכָל מוֹתְבָנֵיכוֹן כָּל־
תַּרְבָּא וְכָל־דְּמָא לָא תֵיכְלוּן׃

ד

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּל
2 עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר אֱנָשׁ אֲרֵי־
יְחוֹב בְּשָׁלוּ מִכֹּל פִּקּוּדַיָּא דְיְיָ דְּלָא
כְשַׁרִין לְאִתְעֲבָדָא וְיַעֲבֵד מִן־חַד
3 מִנְּהוֹן׃ אִם־כָּהֲנָא רַבָּא יְחוֹב
לְחוֹבַת עַמָּא וְיַקְרֵב עַל חוֹבְתֵיהּ דִּי
חָב תּוֹר בַּר־תּוֹרֵי שְׁלִים קֳדָם־
יְיָ לְחַטָּאתָא׃

7 Si agnũ ipſe obtulerit in oblationẽ ſuã: offeret eũ coram
8 Dño. Et imponet manũ ſuam ſup caput oblationis ſuæ; &
immolabit eam ante tabernaculũ fœderis: & aſpergent fi-
lii Aaron ſanguinẽ ejꝰ per circuitũ altaris. Offeretque de
9 hoſtiâ ſanctificationũ oblationẽ corã Dño: adipẽ ejꝰ, cau-
dã integrã, contra dorſũ auferet eam: & totũ adipẽ, qui eſt
10 ſup inteſtina. Et duos renes, & adipẽ qui eſt ſuper eos, qui
eſt juxta ilia: & reticulũ ꝙ eſt ſuper jecur, cum renunculis
11 auferet illud. Et adolebit ea ſacerdos in altari: pabulum
12 oblationis eſt coram Dño. Si autem de capris fuerit obla-
tio ejus: offeret eã corã Dño.
13 Et imponet manũ ſuã ſup ca-
put ejus, immolabitq; eã ante
tabernaculũ fœderis: & aſp-
gent filii Aaron ſanguinem ejꝰ
14 p circuitũ altaris. Offeretq; ex
eo oblationẽ ejꝰ corã Dño:
adipẽ qui operit inteſtina, &
totũ adipẽ qui eſt ſup inteſti-
15 na. Et duos renes, & adipem
qui eſt ſup eos, qui eſt juxta
ilia: & reticulum ꝙ eſt ſuper
jecur, cum renunculis auferet
16 illud. Adolebitq; ea ſacerdos
in altari: pabulum oblationis
eſt, ut ſuſcipiatur cum bene-
placito; omnis adeps coram
17 Dño offeretur. Pacto ſẽpiter-
no in generationibꝰ veſtris, in
cunctis habitationibꝰ veſtris:
omnem adipem & omnem
ſanguinem non comedetis.

CAP. IV.

1 LOcutúſque eſt Dominus
2 cum Moyſe dicens. Loquere
cum filiis Iſrael, dicens: Ho-
mo qui peccaverit per igno-
rantiam de univerſis manda-
tis Domini, quæ non decent
fieri: & fecerit unum ex eis.
3 Si ſacerdos magnus pecca-
verit, pro delicto populi: of-
feret pro peccato ſuo quod
peccavit, vitulum integrum
coram Domino pro pec-
cato.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

7 וְאִם־כֶּשֶׂב יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְזִבַּח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר תָּמִים יְבִיאֶנּוּ׃
8 וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
9 וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְהִקְרִיב מִזֶּבַח
הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה תְּמִימָה לְעֻמַּת הֶעָצֶה
יְסִירֶנָּה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר
10 עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־
הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃
11 וְהִקְטִירוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לַיהוָה׃ וְאִם־עֵז קָרְבָּנוֹ
12 וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי
13 אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃
14 וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־
הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת
וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־
15 הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם
16 אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ כָּל־חֵלֶב לַיהוָה׃ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל
17 מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל־חֵלֶב וְכָל־דָּם לֹא תֹאכֵלוּ׃

ה

1 וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם־
2 לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׃ אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל־דָּבָר טָמֵא אוֹ
בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ
3 טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם׃ אוֹ כִּי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם
לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא־בָהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם׃

VERSIO SAMARITANA.

7 וְאִם־כֶּשֶׂב יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְזִבַּח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר תָּמִים יְבִיאֶנּוּ׃
8 וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
9 וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְהִקְרִיב מִזֶּבַח
הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה תְּמִימָה לְעֻמַּת הֶעָצֶה
יְסִירֶנָּה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר
10 עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־
הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃
11 וְהִקְטִירוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לַיהוָה׃ וְאִם־עֵז קָרְבָּנוֹ
12 וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי
13 אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃
14 וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־
הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת
וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־
15 הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם
16 אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ כָּל־חֵלֶב לַיהוָה׃ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל
17 מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל־חֵלֶב וְכָל־דָּם לֹא תֹאכֵלוּ׃

ה

1 וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם־
2 לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׃ אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל־דָּבָר טָמֵא אוֹ
בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ
3 טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם׃ אוֹ כִּי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם
לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא־בָהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

7 *Si agnum obtulerit munus ſuum tum adducet illum ante*
8 *Dominum, Et imponet manum ſuam ſuper caput muneris ſui, jugulabitq; eum coram tabernaculo teſtimonii; et eſfundent filii Aaron ſanguinẽ*
9 *ſuper altare in circuitu. Et offeret de ſacrificio pacificorum ſacrificium ignitum Domino; adipem ejus, caudam*
10 *integram(e) quæ eſt juxta ſpinam dorſi removebit: adipẽ tegentem inteſtina, & omnẽ adipem qui eſt ſuper inteſtina: Duos quoque renes, &*
11 *adipem qui eſt ſuper eos, & ſuper ilia, & reticulum quod eſt ſuper jecur cum renibus removebit, Et adolebit ſacerdos ſuper altare: cibus eſt (f) ſacrificii igniti Domino.*
12 *Si verò capra fuerit munus ejus, tum adducet eam corã*
13 *Domino; Et imponet manũ ſuper caput ejus, & mactabit eam coram tabernaculo teſtimonii; fundéntque filii Aaron ſacerdotes ſanguinem*
14 *ejus ſuper altare in circuitu. Et offeret ex eo munꝰ ejꝰ, (g) incenſum Domino, adipem tegentem inteſtina, & omnem adipem qui eſt ſuper inteſtina; Duos quoque renes, &*
15 *adipem qui eſt ſuper eos, & ſuper ilia, et reticulum jecoris cum renibus auferet. Et*
16 *adolebit ea ſacerdos ſuper altare, cibus eſt (h) incenſi in odorem ſuavitatis Domino: Omnis adeps Domino.* Statutum *eſt perpetuum in generationibus veſtris, in omnibus*
17 *habitationibus veſtris, omnem adipem & omnem ſanguinem non comedetis.*

CAP. IV.

1 *ET locutus eſt Dominus Moſi, dicens; Loque-*
2 *re filiis Iſrael, dicendo; Aaima cum peccaverit per errorẽ contra quævis præcepta Domini quæ non ſunt facienda, & fecerit contra unum ex*
3 *iis. Si ſacerdos unctus peccaverit ad reatum populi, offeret pro peccato ſuo quod peccavit vitulum filium bovis (a) immaculatum pro peccato.*

VER. SAM. (e) uſque ad orthopygium (f) oblationis (g) ſacrificiũ (h) ſacrificii (a) integrum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 *وَإِنْ قَرَّبَ قُرْبَانَهُ مِنَ ٱلضَّانِ * فَلْيُقَدِّمْهُ بَيْنَ يَدَيِ ٱللهِ * وَيَسْنُدُ يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ * وَيَذْبَحُهُ عِنْدَ*
8 *بَابِ خِبَاءِ ٱلْحَضَرِ * وَيَرُشُّ بَنُو هَرُونَ دَمَهُ عَلَى ٱلْمَذْبَحِ مُسْتَدِيرًا * وَيُقَرِّبُ مِنْهُ قُرْبَانًا لِلهِ * سَكْمَةَ ٱلْأَلْيَةِ*
9 *صَحِيحَةً يَقْلَعُهَا إِلَى أَمَامِ ٱلْعُصْعُصِ * وَٱلسَّكْمَ ٱلْمُغَطِّيَ ٱلْجَوْفَ * وَسَائِرَ ٱلسَّكْمِ ٱلَّذِي عَلَيْهِ * وَٱلْكُلْيَتَيْنِ*
10 *وَٱلسَّكْمَ ٱلَّذِي عَلَيْهِمَا وَعَلَى ٱلْأَحْشَاءِ * وَزِيَادَةَ ٱلْكَبِدِ مَعَ ٱلْكُلْيَتَيْنِ يَنْزِعُهَا * فَيُقَرِّبُ ذٰلِكَ ٱلْإِمَامُ*
11 *عَلَى ٱلْمَذْبَحِ مَعَ ٱلصَّعِيدَةِ ٱلَّتِي عَلَى ٱلْحَطَبِ ٱلَّذِي عَلَى ٱلنَّارِ قُرْبَانًا مُحْرَقًا لِلهِ * وَإِنْ كَانَ قُرْبَانُهُ مِنَ*
12 *ٱلْغَنَمِ ذَبِيحَةَ سَلَامَةٍ لِلهِ ذَكَرًا أَوْ أُنْثَى * فَصَحِيحًا يُقَرِّبُهُ * وَإِنْ كَانَ قُرْبَانُهُ مِنَ ٱلْمَاعِزِ * فَلْيُقَرِّبْهُ بَيْنَ يَدَيْ*
13 *سَكِينَةِ ٱللهِ * وَيَسْنُدُ يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ * وَيَذْبَحُهُ بَيْنَ يَدَيْ خِبَاءِ ٱلْحَضَرِ * وَيَرُشُّ بَنُو هَرُونَ دَمَهُ*
14 *عَلَى ٱلْمَذْبَحِ مُسْتَدِيرًا * وَيُقَرِّبُ مِنْهُ قُرْبَانًا لِلهِ * ٱلذَّنَبَ مُغَطِّيَ ٱلْجَوْفِ * وَجَمِيعَ ٱلسَّكْمِ ٱلَّذِي عَلَى*
15 *ٱلْجَوْفِ * وَٱلْكُلْيَتَيْنِ وَٱلسَّكْمَ ٱلَّذِي عَلَيْهِمَا وَعَلَى ٱلْأَحْشَاءِ * وَزِيَادَةَ ٱلْكَبِدِ مَعَ ٱلْكُلْيَتَيْنِ يَنْزِعُهَا*
16 *وَيُقَرِّبُهَا قُرْبَانًا مُحْرَقًا مَرْضِيًّا مَقْبُولًا * كُلُّ سَكْمٍ كَذٰلِكَ لِلهِ * رَسْمُ ٱلدَّهْرِ عَلَى مَرِّ أَجْيَالِكُمْ فِي جَمِيعِ*
17 *مَسَاكِنِكُمْ * كُلُّ سَكْمٍ وَكُلُّ دَمٍ لَا تَأْكُلُوهُمَا *

*ٱلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ *

1 *ثُمَّ كَلَّمَ ٱللهُ مُوسَى*
2 *تَكْلِيمًا * مُرْ بَنِي إِسْرَائِيلَ قَائِلًا * أَيُّ إِنْسَانٍ أَخْطَأَ سَهْوًا فِي شَيْءٍ مِنْ مَا نَهَى ٱللهُ عَنْ فِعْلِهِ *
3 *فَعَمِلَ وَاحِدَةً مِنْهُ * وَإِنْ أَخْطَأَ ٱلْإِمَامُ ٱلْمَمْسُوحُ عَلَى سَبَبِ خَطَأِ ٱلنَّاسِ * فَلْيُقَرِّبْ مِنْ أَجْلِ خَطِيَّتِهِ*
*ٱلَّتِي أَخْطَأَهَا رَبًّا مِنَ ٱلْبَقَرِ صَحِيحًا ذَكَاةً لِلهِ *

Quòd ſi obtulerit ſacrificium ſuum de
7 8 agnis, afferat illud coram Deo: Et ponat manum ſuam ſuper caput ejus, & jugulet illud prope januam tentorii præſentiæ, & ſpargent filii Haron ſanguinem ejus
9 ſuper altare circumcirca. Et offeret ex eo ſacrificium Deo, adipem caudæ integram quam avellet uſque ad uropygium, & adipem quæ tegit ventrem, & totam
10 pinguedinem quæ eſt ſuper illo, Et ambos renes, & adipem quæ eſt ſuper ipſis & ſuper inteſtinis, & redundantiam jecoris
11 cum ambobus renibus avellet. Adolebitq; ea ſacerdos ſuper altare, cum oblatione quæ eſt ſuper lignis quæ ſunt ſuper igne,
12 in ſacrificium combuſtum Deo. Et ſi fuerit ſacrificium ejus ex ovibus victima pacis Deo, maſculus aut fœmina, integrum offeret eum. Et ſi fuerit ſacrificium ejus
13 de capris, afferat illud coram habitaculo Dei: Et ponat manum ſuam ſuper caput ejus, & jugulet illud coram tentorio conventûs: ſpargentque filii Haron ſanguinem ejus ſuper altare circumcirca. Et of-
14 feret ex eo ſacrificium Deo, adipem tegentẽ ventrẽ, & omnẽ pinguedinem quæ eſt ſuper ventre, Et ambos renes, & adipẽ
15 quæ eſt ſuper ipſis & ſuper inteſtinis, & redundantiam jecoris cum renibus avellet: Adolebitque ea in ſacrificium com-
16 buſtum, placabile, acceptum. Omnis adeps ſimiliter erit Deo. Præceptum ſempiternum ſuper decurſum generationum veſtrarum, in omnibus habitationibus veſtris. Omnem adipem, & omnẽ ſanguinem
17 ne comedatis. *CAP. IV.*

1 ITem loquutus eſt Deus ad Muſã ſermonem: Præcipe filiis Iſrail, dicens; Quicunque homo peccaverit per errorem in re
2 aliqua ex iis quarum actionem prohibuit Deus, operatuſque fuerit aliquam ex eis.
3 Et ſi peccaverit ſacerdos unctus, juxta morem peccandi hominum, offerat propter peccatum ſuum quod peccavit, vitulum de bobus integrum in expiationem Deo.

ספר ויקרא : ד

:Domini facies ad *conventus* tabernaculi ostium ad juvencum adferet Et

4 וְהֵבִיא אֶת־הַפָּר אֶל־פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה
facies ad juvencum mactabit & ,juvenci caput super suā manum *fulciet* &

וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַפָּר וְשָׁחַט אֶת־הַפָּר לִפְנֵי
ad eum afferet & ,juvēci sanguine de unctus sacerdos accipiet Et .Dñi

5 יְהוָה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר וְהֵבִיא אֹתוֹ אֶל־
asperget &,sanguine in suū digitū sacerdos tinget Et .*conventus* tabernaculū

6 אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וְהִזָּה
.sanctitatis *veli faciebus cum Domini facies ad* vicibus septem sanguine de

מִן־הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת־פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ׃
aromatum suffimenti altaris cornua super sanguine de sacerdos *dabit* Et

7 וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן־הַדָּם עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים
juvenci sanguinē totum & *,conventus* tabernaculo in quod Domini facies ad

לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל־דַּם הַפָּר
.*convent'* tabernaculi ostium *quæ ascensionis* altaris fundamentū ad effundet

יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃
operientem adipem ,eo ex levabit *peccati* juvenci adipem totū Et

8 וְאֵת כָּל־חֶלֶב פַּר הַחַטָּאת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה
duos Et .intestinum super qui adipem totum & ,intestinum

עַל־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי
& ,ilia super qui ,eis super qui ,adipem & ,renes

9 הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־
Quemadmodū .*eam* removebit renibus *super* ,hepate *super* fibram

הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיוֹת יְסִירֶנָּה׃ כַּאֲשֶׁר
altare super sacerdos ea faciet suffire & ,pacificorū sacrificii bove à *levabitur*

יוּרַם מִשּׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל מִזְבַּח
,ejus capite *super* ,ej' carnem totam & ,juvenci pellem Et .*ascensionis*

10 הָעֹלָה׃ וְאֶת־עוֹר הַפָּר וְאֶת כָּל־בְּשָׂרוֹ עַל־רֹאשׁוֹ
faciet exire Et .ipsius fimo & ,ipsius intestino & ,ejus cruribus *super* &

וְעַל־כָּרְעָיו וְקִרְבּוֹ וּפִרְשׁוֹ׃ וְהוֹצִיא
ad mundum locum ad *castrametationē* extra ad ,juvencum totum

11 אֶת כָּל־הַפָּר אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר אֶל־
cineris effusionē super ,igne in lignis super eum cōburet & ,cineris *effusionē*

שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל־עֵצִים בָּאֵשׁ עַל־שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן
fuerit absconditū & ,erraverint Israel congregatio omnis si Et .cōburetur

12 יִשָּׂרֵף׃ וְאִם כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם
,Domini præceptis ofibus ex unū fecerint & ;cōgregationis oculis ab *verbū*

דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה
peccaverūt quo peccatū fuerit scitū Et .deliquerint & ,*sient* non quæ

14 אֲשֶׁר לֹא־תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמוּ׃ וְנוֹדְעָה הַחַטָּאת אֲשֶׁר חָטְאוּ־
,*peccatum ad* bovis filium juvencū congregatio *facient appropinquare* & ,*eo super*

עָלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הַקָּהָל פַּר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת
cōgregationis seniores *fulcient* Et .*cōventus* tabernaculi facies ad eū adducēt &

15 וְהֵבִיאוּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְסָמְכוּ זִקְנֵי הָעֵדָה
juvencū mactabit &,Domini facies ad juvenci caput super suas manus

אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה וְשָׁחַט אֶת־הַפָּר
juvenci sanguine de unctus sacerdos afferet Et .Domini facies ad

16 לִפְנֵי יְהוָה׃ וְהֵבִיא הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר
;sanguine de suū d gitū sacerdos tinget Et .conventus tabernaculū ad

אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶצְבָּעוֹ מִן־הַדָּם
17 .*veli faciebus cum Domini facies ad* vicibus septem asperget &

וְהִזָּה שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֵת פְּנֵי הַפָּרֹכֶת׃

Versio VULG. LAT.

4 Et adducet illum ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino, ponétque manum super caput ejus, & immolabit eum Domino. Hauriet quoque de sanguine vituli, inferens illum in tabernaculum testimonii. Cúmque intinxerit digitum in sanguine, asperget eo septies coram Domino contra velum Sanctuarii. Ponétque de eodem sanguine super cornua altaris thymiamatis gratissimi Domino, quod est in tabernaculo testimonii : omnem autem reliquum sanguinem fundet in basim altaris holocausti in introitu tabernaculi. Et adipem vituli auferet pro peccato, tam eum qui vitalia operit, quàm omnia quæ intrinsecùs sunt. Duos renunculos, & reticulum quod est super eos juxta ilia, & adipem jecoris cum renunculis, Sicut aufertur de vitulo hostiæ pacificorum : & adolebit ea super altare holocausti. Pellem verò & omnes carnes, cum capite & pedibus & intestinis & fimo, Et reliquo corpore, efferet extra castra in locum mundum, ubi cineres effundi solent : incendétque ea super lignorum struem, quæ in loco effusorum cinerum crematuntur. Quod si omnis turba Israel ignoraverit, & per imperitiam fecerit quod contra mandatum Domini est, Et postea intellexerit peccatum suum, offeret pro peccato suo vitulum, adducétque eum ad ostium tabernaculi. Et ponent seniores populi manus super caput ejus coram Domino. Immolatóque vitulo in conspectu Domini, Inferet sacerdos, qui unctus est, de sanguine ejus in tabernaculum testimonii, Tincto digito aspergens septies contra velum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ προσάξει τὸ μόσχον παρὰ τὸ θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, ἔναντι κυρίου, καὶ ὀπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἔναντι κυρίου, καὶ σφάξει τὸν μόσχον ἐναντίον κυρίου. 5 Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ὁ τελιωθεὶς τὰς χεῖρας ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, (ℓ) καὶ εἰσοίσει αὐτὸ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. 6 Καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον εἰς τὸ αἷμα, καὶ προσραντεῖ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἑπτάκις ἔναντι κυρίου, κατὰ τὸ καταπέτασμα τὸ ἅγιον. 7 Καὶ ὀπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος τοῦ σωθέστους τοῦ (ε) ἐναντίον κυρίου, ὃ ὄντι ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. καὶ πᾶν τὸ αἷμα τοῦ μόσχου ἐκχεῖ παρὰ τὸν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων, ὃ ὄντι παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. (ζ) Καὶ 8 πᾶν τὸ στέαρ τοῦ μόσχου τὸ ἀμαρτίας, περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὸ στέαρ τὸ καλαλυῦπτον τὰ ἐνδόσια, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοδίων, 9 Καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' (η) αὐτῶν, ὃ ὄντι ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸ λοβὸν τὸ ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτὸ, (Ον τρόπον (θ) ἀφαιρεῖ) αὐτὸ ἀπὸ τοῦ μόσχου τοῦ τὰ θυσίας τοῦ σωτηρίου, καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς καρπώσεως 11 Καὶ τὸ δέρμα τοῦ μόσχου, καὶ πᾶσ αὐτοῦ τὰ σάρκα σὺν τῇ κεφαλῇ, καὶ τοῖς ἀκρωτηρίοις καὶ τῇ κοιλίᾳ καὶ τῇ κόπρῳ. 12 Καὶ ἐξοίσουσιν ὅλον τὸν μόσχον ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν, ὃ ἐκχεῦσι τὰ σποδιάν· καὶ καλαικαύσουσιν αὐτὸ ἐπὶ ξύλων ἐν πυρί· ἐπὶ τὰ ἐκχύσεως τὰ σποδιᾶς καυθήσε). 13 Ἐὰν δὲ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ ἀγνοήσῃ ἀκουσίως, καὶ λάθῃ ῥῆμα ἀπὸ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιήσωσι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου, ἃ οὐ ποιηθήσε), καὶ πλημμελήσωσι, Καὶ γνωσθῇ αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία, ἣν ἥμαρτον ἐν αὐτῇ, καὶ προσάξει ἡ συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ προσάξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τὸ μαρτυρίου. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ μόσχου ἔναντι κυρίου, καὶ σφάξουσι τὸν μόσχον ἔναντι κυρίου. Καὶ εἰσοίσει ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ῥανεῖ ἑπτάκις ἔναντι κυρίου (ι) κατεναντίον τοῦ καταπετάσματος τοῦ ἁγίου.

MS.A. (ℓ) καὶ οἴσει αὐτὸ ἐπὶ τλῶ (ε) ἔναντι κυρίου, (ζ) Καὶ τὸ πᾶν στέαρ (η) αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν (θ) ἀφῃρεῖ) (ι) ἐνώπιον

Et adducet vitulū apud ostiū tabernaculi testimonii, ante Dominū, & imponet manū suā super caput vituli ante Dominum, & jugulabit vitulū coram Domino. Et sumens sacerdos qui unctus qui cōsummat' manus de sanguine vituli, et inferet illum in tabernaculū testimonii. Et intinget sacerdos digitum in sanguine, et asperget de sanguine septies ante Dominū, contra velum sanctum. Et imponet sacerdos de sanguine vituli super cornua altaris incensi compositionis quod est ante Dominū, quod est in tabernaculo testimonii. Et omnē sanguinē vituli effundet ad basim altaris holocaustomatum, quod est apud januas tabernaculi testimonii. Et omnē adipem vituli qui peccati, auferet ab eo adipem operientem intestina, & omnē adipem qui super intestina, Et duos renes, & adipē qui super ipsos, qui est super femora, & pennam quæ super jecur cum renibus auferet ipsum, Quemadmodū auferetur ipse à vitulo sacrificii salutaris, et offeret sacerdos super altare holocausti, Et pellē vituli, et omnē ejus carnem cum capite, & extremitatibus ei (b) ventre et fimo. Et efferent totum vitulum extra castra in locum mundum ubi effundunt cinerem : & comburent eum super ligna in igni: super effusione cinerus cremabitur. Si autem omnis synagoga Israel ignoraverit (c) non sponte, (d) & latuerit verbum ab oculis synagogæ, & fecerint unum de omnibus mandatis Domini, (e) quod non fiet, & deliquerint, Et innotuerit eis peccatum, quod peccaverunt in eo, & adducet synagoga vitulum ex bobus immaculatum pro peccato, & adducet eum apud januas tabernaculi testimonii. Et imponet seniores synagogæ manus suas super caput vituli ante Dominum, & jugulabunt vitulum ante Dominum. Et inferet (f) sacerdos qui unctus de sanguine vituli in tabernaculum testimonii. Et tinget sacerdos digitum de sanguine vituli, & asperget septies ante Dominum ad faciem velaminis sancti.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܘ ܕܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܢܣܡܟ ܐܝܕܗ ܥܠ ܪܫ ܬܘܪܐ ܘܢܟܣ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ׃ 4
ܘܢܣܒ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܕܡܐ ܕܬܘܪܐ ܘܢܥܘܠ ܠܗ ܠܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ׃ 5
ܘܢܛܒܘ ܟܗܢܐ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܕܡܐ ܕܬܘܪܐ ܘܢܥܘܠ ܠܗ ܠܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ׃ 6
* ܘܢܪܫܡ ܡܢ ܕܡܐ ܥܠ ܩܪܢܬ ܡܕܒܚܐ ܕܩܛܘܪܬ ܣܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܕܒܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ׃
ܘܟܠ ܕܡܐ ܕܬܘܪܐ ܢܫܕܘܢ ܥܠ ܣܝܣ ܕܡܕܒܚܐ ܕܩܛܘܪܬ ܣܡܐ ܕܒܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ׃ 7
ܘܟܠ ܫܘܡܢ ܕܬܘܪܐ ܢܣܒ ܡܢܗ ܘܢܣܡ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ ܕܒܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ׃
ܘܢܣܒ ܡܢ ܬܘܪܐ ܕܚܛܗ ܘܢܦܪܫ ܠܗ ܠܫܘܡܢ ܕܡܟܣܐ ܥܠ ܡܥܝܐ ܘܠܟܠ ܫܘܡܢ ܕܥܠ ܡܥܝܐ׃ 8
ܘܢܣܒ ܬܪܝܢ ܟܠܝܬܐ ܘܠܫܘܡܢ ܕܥܠܝܗܘܢ ܕܥܠ ܣܝܣ ܕܡܬܢ ܘܠܝܬܪܬ ܟܒܕܐ ܥܡ ܟܠܝܬܐ ܢܣܒ׃ 9
ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܡܢ ܬܘܪܐ ܕܕܒܚܐ ܕܫܠܡܐ ܘܢܣܩ ܐܢܘܢ ܟܗܢܐ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ׃ 10
ܘܦܓܪܗ ܕܬܘܪܐ ܘܟܠ ܒܣܪܗ ܥܡ ܪܫܗ ܘܥܡ ܟܪܥܝܗ ܘܟܪܒܗ ܘܦܪܫܗ׃ 11
ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ ܠܐܬܪ ܕܢܛܘܪ ܘܢܣܩ ܐܢܘܢ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ׃ 12
ܘܢܣܒ ܡܢ ܬܘܪܐ ܟܠ ܕܡܗ ܘܢܣܡ ܥܠ ܩܪܢܬ ܡܕܒܚܐ ܘܟܠ ܕܡܐ ܢܫܕ ܠܣܝܣ ܕܡܕܒܚܐ׃
ܘܟܠ ܫܘܡܢ ܢܣܩ ܡܢ ܬܘܪܐ ܘܢܣܡ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܕܥܠ ܩܪܒܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ׃ 13
ܘܢܣܡܟ ܟܗܢܐ ܪܒܐ ܐܝܕܗ ܥܠ ܪܫ ܬܘܪܐ ܘܢܟܣ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܢܣܒ ܡܢ ܕܡܐ ܕܬܘܪܐ׃ 14
ܘܢܥܘܠ ܠܗ ܠܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ׃ ܘܢܛܒܘ ܟܗܢܐ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܕܡܐ ܕܬܘܪܐ ܘܢܥܘܠ ܠܗ ܠܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ׃ 15
ܘܢܪܫܡ ܡܢ ܕܡܐ ܥܠ ܩܪܢܬ ܡܕܒܚܐ ܕܩܛܘܪܬ ܣܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܢܣܩ ܐܢܘܢ ܟܗܢܐ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ׃ 16
ܘܟܠ ܕܡܐ ܕܬܘܪܐ ܢܫܕܘܢ ܥܠ ܣܝܣ ܕܡܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ ܕܒܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ׃
ܘܢܣܒ ܡܢ ܬܘܪܐ ܕܚܛܗ ܘܢܦܪܫ ܠܗ ܠܫܘܡܢ ܕܡܟܣܐ ܥܠ ܡܥܝܐ ܘܠܟܠ ܫܘܡܢ ܕܥܠ ܡܥܝܐ׃ 17
ܘܢܣܒ ܬܪܝܢ ܟܠܝܬܐ ܘܠܫܘܡܢ ܕܥܠܝܗܘܢ ܕܥܠ ܣܝܣ ܕܡܬܢ ܘܠܝܬܪܬ ܟܒܕܐ ܥܡ ܟܠܝܬܐ ܢܣܒ׃

Adducetque invencum ad ostium tabernaculi temporis corā Dño, imponetq; manū suā super caput ej°, mactabitq; juvencū corā Dño. Capietq; sacerdos unctus è sanguine juvenci, afferetq; eum ad ostium tabernaculi temporis. Et intinget sacerdos digitum suum sanguine, spargetq; de sanguine septē vicib° corā Dño, vers° velū sanctuarii. Dabitq; sacerdos è sanguine super cornua altaris incēsi aromatici corā Dño, in tabernaculo temporis : Et effundet totū sanguinē iuvenci super radices altaris holocausti, in ostio tabernaculi temporis. Adipem verò totā juvenci peccati separabit ab eo, *videlicet* velū quod tegit abdomē, totāq; adipem quæ est super abdomē. Duos etiā renes, & adipē quæ super illis est ad/lat°, et septū jecinoris unà cum renib° faciet: Quemadmodū fit separatio ex juvenco sacrificii holocausti, attolletq; ea sacerdos super altare holocausti. Pellem verò juvenci, totāq; carnē ej°, cū fimo ej°, & cum capite ejus, & cum crurib° ej°, & cum intestinis ejus ; Totum deniq; juvencum efferet extra castra ad locū mundū ubī projiciunt cinerē : comburetq; eum super ligna quæ sunt super ignem: ubi projicitur cinis, comburetur. Quòd si univers° cœt° Israelis aberrēt, & latuerit ea res oculos cœt°, & commiserint aliquod ex omnib° interdictis Dñi quæ non sūt agēda, & rei facti fuerint, Ac postea notū fiat peccatū in quo peccaverint : offerēt tot° cœt° juvencū unū bubulū pro peccato, afferentq; eum ante tabernaculū temporis. Et imponent seniores cœt° man° suas super caput juvēci corā Dño, & mactabunt juvēcum corā Dño. Afferetq; sacerdos unct° de sanguine juvēci ad januā tabernaculi tēporis: Et intinget sacerdos digitū suum sanguine, spargetque septies coram Dño versus velum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וייתי ית־תורא לתרע משכן זמנא
לקדם יי ויסמוך ית־ידיה על־ריש
תורא ויכוס ית תורא קדם יי : ויסב
כהנא רבא מדמא דתורא ויעל
ית־ידיה למשכן זמנא : ויטבול כהנא
ית־אצבעיה בדמא וידי מן־דמא
שבע זמנין קדם יי קדם פרוכתא
דקודשא : ויתן כהנא מן־דמא על
קרנת מדבח קטורת בוסמיא קדם
יי די במשכן זמנא וית כל דמא
דתורא ישוד ליסודא דמדבחא
דעלתא די־בתרע משכן זמנא: ויית
כל־תרב תורא דחטאתא יפריש
מיניה ית תרבא דחפי על־גואה ויית
כל־תרבא די על־גואה : ויית תרתין
כלין ויית־תרבא די עליהין די על־
גסיסיא ויית חצרא דעל כבדא על
כליתא יעדינה : כמא די מתפרש
מותור נכסת קודשיא ויסיקנון כהנא
על מדבחא דעלתא : וית־משך
תורא ויית כל־בסריה על־ריש
ועל ברעוהי ונויה ואוכליה : ויפיק
ית כל־תורא מברא למשריתא
לאתר דכי לאתר בית־מישד קטמא
ויוקד ית־יה על־אעיא באשתא
על־אתר בית־מישד קטמא
יתוקד : ואם כל־כנשתא דישראל
ישתלון ויהי־מכפא פתגמא מעינין
קהלא ויעבדון חד מכל פקודייא דיי
דלא־כשרין לאתעבדא ויחובון :
ותתידע חובתא די חבו עלוהי וקרבון
קהלא תור בר־תורי לחטאתא
ויייתון ית־יה לקדם משכן זמנא :
ויסמכון סבי כנישתא ית־ידיהון
על־ריש תורא קדם יי ויכוס ית־
תורא קדם יי : ויעל כהנא רבא
מדמא דתורא למשכן זמנא: ויטבול

Targum ONKELOS.

4 Et adducet vitulũ ad ostiũ tabernaculi fœderis, in cõspectu
Dñi: & imponet manum ejus
sup caput vituli, et immolabit vitulũ corã Dño. Et tollet
5 sacerdos magnus de sanguine
vituli: et inferet eũ in tabernaculũ fœderis. Et tinget sa-
6 cerdos digitũ suũ in sanguine:
et asperget de sanguine septies
corã Dño, contra velũ sanctu-
7 arii. Ponetq; sacerdos de sanguine sup cornua altaris thymiamatis aromatũ, corã Dño,
ꝙ est in tabernaculo fœderis:
oẽm autẽ sanguinẽ vituli fundet in fundamento altaris ho-
locausti, ꝙ est in ostio taber-
8 naculi fœderis. Et totũ adipẽ
bovis qui offertur pro pecca-
to, seperabit ab eo: adipẽ qui
operit intestina, & oẽm adi-
9 pẽ qui est sup intestina. Et duos renes, et adipẽ qui est super
eos, et qui est sup ilia: et reticulũ ꝙ est sup jecur, cum re-
10 nib⁹ offerat illud. Sicut separatũ est de vitulo hostiæ sanctificationũ: et adolebit ea sacerdos sup altare holocausti.
11 Et pellẽ vituli, et oẽm carnẽ ej⁹, cũ capite et cum pedibus:
et *intestina* ej⁹, et *fimum* ejus.
12 Efferet q; oẽm vitulum extra castra in locũ mundum, in locum ubi cinis funditur, incendetq; eũ igne sup ligna: in loco ubi cinis funditur combu-
13 retur. Si autẽ oĩs congregatio
Israel ignoraverit, et occultũ
fuerit verbũ ab oculis eccle-
siæ: et fecerint contra unũ de
omnib⁹ præceptis Dñi, ꝙ non
14 decet fieri, et peccaverint. Et
postea notũ fuerit peccatũ in
quo peccaverunt: offeret ec-
clesia vitulũ de bob⁹ pro pec-
cato; et adducent eũ corã ta-
15 bernaculo fœderis. Imponẽtque seniores congregationis man⁹ suas sup caput vituli, coram Dño: et immolabit vitulũ
16 corã Dño. Et inferet sacerdos magn⁹ de sanguine vituli, in
17 tabernaculum fœderis. Et tinget sacerdos digitũ suũ in sanguine: et asperget septies co-
ram Domino, contra velum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VER. SAM.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

4 Et adducet vitulũ ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino, et imponet manũ suã super caput vituli, mactabitq; vitulũ coram Domino. Et ac-
5 cipiet sacerdos unctus, cujus
(b) consecrata est manus, de
sanguine vituli, ut asferat eũ
ad ostium tabernaculi testi-
6 monii. Intinget quoq; sacer-
dos digitũ suũ in sanguine,
et asperget de sanguine septies cum digito suo coram Domino, anteriora veli sancti.
7 Postea imponet sacerdos de
sanguine super cornua altaris
thymiamatis aromatũ coram
Domino, quod est in taberna-
culo testimonii; et omnẽ san-
guinem effundet ad basim al-
taris holocausti, quod est ad
ostium tabernaculi testimonii.
8 Omnem autẽ adipem vituli
pro peccato auferet ab eo, adi-
pem etiam tegentem intestina,
et omnem adipem qui est su-
per intestina; Duos quoq; re-
9 nes, et adipẽ qui est super eos,
qui est super ilia, et reticulũ
quod est super jecur cum re-
10 nibus, auferet, Quemadmodũ
auferetur de bove sacrificii
pacificorũ; et adolebit ea sa-
cerdos super altari holocausti.
11 Pellẽ quoq; vituli et omnem
carnem ejus, cum capite eius,
et cum crurib⁹ eius, et ventre
12 eius, et stercore eius. Et edu-
cent totũ vitulũ extra castra
in locum purũ ad effusionem
cinerum: et cõburent eum su-
per ligna in igne; ad effusionẽ
cinerũ cremabitur. Si uni-
13 versa congregatio Israel er-
raverit, fueritq; res abscondi-
ta ab oculis congregationis, fe-
cerintq; unũ ex omnib⁹ man-
datis Domini quæ non sunt
facienda, et res fuerint; Postea
14 cognitum fuerit peccatum,
quod perpetraverunt, tum of-
feret congregatio vitulum, fi-
lium bovis (c) immaculatum
in peccatũ, et adducent eum
ante tabernaculum testimonii.
15 Imponent autem seniores con-
gregationis manus suas super
caput vituli coram Domino:
et mactabit vitulum ante fa-
ciem Domini. Deferet quoque
16 sacerdos unct⁹ de sanguine in
tabernaculum testimonii. Tin-
17 getq; sacerdos digitum suum
in sanguine, & asperget de
sanguine septies corã Domino
anteriora veli sancti.

VER. SAM. (b) completa est (c) integrum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et ducat taurum ad januã tentorii præsentiæ coram habitaculo Dei, et ponat manum suam super caput ejus, & jugulet
5 tum ibi. Et sumet sacerdos unctus aliquid ex sanguine ejus, inferetque illum in tentorium præsentiæ. Et intinget digitum
6 suum eo, & sparget ex ipso septem vicibus ante habitaculum Dei è regione veli sanctuarii. Deinde ponet ex sanguine
7 super angulos altaris thuris gummi, quod est ante habitaculum Dei in tentorio præsentiæ, et reliquum sanguinẽ fundet propè fundamentum altaris elevationis quod est
8 ad januam tentorii præsentiæ. Et omnẽ adipem vituli expiationis avellet, nempe adipem quæ tegit ventrem, & reliquam pinguedinem quæ est super ventrem. Et
9 ambos renes: et adipẽ quæ est super ipsos & super intestina, & redundantiam jecinoris cum ambobus renibus avellet, Eo
10 modo quo tollitur ex mactatione tauri pacis, et adolebit ea sacerdos super altare elevationis. Et pellem tauri, et totam car-
11 nem ejus cum capite ejus, et pedibus ipsius,
12 et ventre ejus, et fimo ejus Educet simul extra castra in locum mundum, in locũ cineris, et igne comburet eã cum lignis: super locum cineris comburentur. Et si pecca-
13 verit cœtus ex omnibus filiis Israil, latuerit que res ejus oculos turbæ, fecerintque aliquam ex prohibitionibus Dei quæ non fiunt, & deliquerint: Deinde cognitum
14 fuerit peccãtum quod commiserunt, offerat cœtus vitulum ex bobus in expiationem. Adducent eum ante tentorium præsentiæ,
15 Ponẽntque seniores turbæ manus suas super caput vituli antè sanctuarium Dei, & mactabunt taurum ante habitaculum Dei.
16 Et inferet sacerdos unctus ex ejus sanguine partem in tentorium præsentiæ,
17 Eoq; intinget digitum suum, & sparget ex eo septem vicibus ante habitaculum Dei contra velum.

ספר ויקרא: ד

Domini facies ad quod altaris cornua ſuper *dabit* ſanguine de Et
18 וּמִן־הַדָּם יִתֵּן ׀ עַל־קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה
ad effundet ſanguinem totum & *conventus* tabernaculo in quod
אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל־הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל־
Et *conventus* tabernaculi oſtium ad *quæ aſcenſionis* altaris fundamentū
19 יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְאֵת
faciet Et *altare* ſuper faciet ſuffire & *eo* ab tollet ejus adipem totum
20 כָּל־חֶלְבּוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה: וְעָשָׂה
expiabit & *ei* faciet ſic *peccati* juvenco fecit quemadmodum, juvenco
לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה־לּוֹ וְכִפֶּר
Juvencum *faciet exire* Et *eis* dimittetur & *ſacerdos* eos *ſuper*
21 עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם: וְהוֹצִיא אֶת־הַפָּר
combuſſit quemadmodum *eum* comburet &, *caſtrametationem* extra *ad*
אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרַף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף
Tralatus Quod ipſe congregationis peccatum :primum juvencum
22 אֶת הַפָּר הָרִאשׁוֹן חַטַּאת הַקָּהָל הוּא: אֲשֶׁר נָשִׂיא
quæ *ſui* Dei Domini præceptis omnibus ex unum fecerit & *peccaverit*
יֶחֱטָא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהָיו אֲשֶׁר
ei fuerit notificatum Vel *deliquerit* & *ignorantia in fient* non
23 לֹא־תֵעָשֶׂינָה בִּשְׁגָגָה וְאָשֵׁם: אוֹ הוֹדַע אֵלָיו
ſuam appropinquationem adducet & *eo* in peccavit quo *ſuum* peccatum
חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ
ſuper *ſuam* manum *fulciet* Et *integrum* maſculum caprarum hircum
24 שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים: וְסָמַךְ יָדוֹ עַל־
aſcenſionem *mactabit* quo *loco* in eum mactabit & *hirci* caput
רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בְּמִקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה
ſanguine de ſacerdos accipiet Et *ipſe Peccatum* .DOMINI facies ad
25 לִפְנֵי יְהוָה חַטָּאת הוּא: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם
& *aſcenſionis* altaris cornua ſuper *dabit* & *ſuo* digito in *peccati*
הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־
totum Et *aſcenſionis* altaris fundamentum ad effundet ejus ſanguinem
26 דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה: וְאֶת כָּל־
:pacificorum ſacrificii adipem ſicut *altari* in faciet ſuffire ejus adipē
חֶלְבּוֹ יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כְּחֶלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים
anima ſi Et *ei* dimittetur &, *ei*' peccato à ſacerdos eū *ſuper* expiabit &
27 וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ: וְאִם־נֶפֶשׁ
unum ipſa *faciendo in* terræ populo de *ignorantia in* peccaverit una
אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה מֵעַם הָאָרֶץ בְּעֲשֹׂתָהּ אַחַת
fuerit notificatū Vel.deliquerit & *fient* non quæ Domini præceptis ex
28 מִמִּצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁם: אוֹ הוֹדַע
ſuam appropinquationem adducet & *peccavit* quod *ſuum* peccatum ei
אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ
peccavit quod *ſuo* peccato *ſuper* feminam integram caprarum hircam
שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה נְקֵבָה עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא:
peccatum mactabit & :*peccati* caput ſuper *ſuam* manū *fulciet* Et
29 וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת־הַחַטָּאת
ſuo digito in ejus ſanguine de ſacerdos accipiet Et *aſcenſionis* loco in
30 בִּמְקוֹם הָעֹלָה: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ
effundet *ei*' ſanguinē totum & *aſcenſionis* altaris cornua ſuper *dabit* &
וְנָתַן עַל־קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ
.altaris fundamentum ad
אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ:

Verſio VULG. LAT.

18 Ponétque de eodem ſanguine in cornibus altaris, quod eſt coram Domino in tabernaculo teſtimonii: reliquum autem ſanguinem fundet juxta baſim altaris holocauſtorum, quod eſt in oſtio tabernaculi teſtimonii. Omnémq; ejus
19 adipem tollet, & adolebit ſuper altare. Sic faciens & de
20 hoc vitulo quo modo fecit & priús: & rogante pro eis ſacerdote, propitius erit eis Dominus. Ipſum autem vitulum
21 efferet extra caſtra, atque comburet ſicut & priorem vitulum: quia eſt pro peccato
22 multitudinis. Si peccaverit princeps, & fecerit unum è pluribus per ignorantiam, quod Domini lege prohibetur, Et poſteà intellexerit
23 peccatum ſuum, offeret hoſtiā Domino, hircū de capris im-
24 maculatum. Ponétq; manum ſuam ſuper caput ejus: cúmq; immolaverit eum in loco ubi ſolet mactari holocauſtum co-
25 ram Domino, quia pro peccato eſt, Tinget ſacerdos digitū in ſanguine hoſtiæ pro pecca-
26 to, tangens cornua altaris holocauſti, & reliquum fundens ad baſim ejus. Adipem verò adolebit ſuprà, ſicut in victi-
27 mis pacificorum fieri ſolet: rogabitq; pro eo ſacerdos, & pro peccato ejus, & dimitte-
28 tur ei. Quòd ſi peccaverit anima per ignorantiam de populo terræ, ut faciat quid-
29 quam de his quæ Domini lege prohibentur, atque de-
30 linquat, Et cognoverit peccatum ſuum, offeret capram immaculatam. Ponétq; manum ſuper caput hoſtiæ quæ pro peccato eſt, & immolabit eam in loco holocauſti. Tollétque ſacerdos de ſanguine in digito ſuo: & tangens cornua altaris holocauſti, reliquum fundet ad baſim ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

18 Καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος τῆς συντελείας, ὅ ἐστιν ἐνώπιον κυρίου, ὅ ἐστιν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. καὶ τὸ πᾶν αἷμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν (κ) καρπώσεων, τοῦ πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς σκη-
19 νῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ τὸ πᾶν στέαρ περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀνοίσει ὅλη τὸ θυσιαστή-
20 ριον. Καὶ ποιήσει τὸν μόσχον, ὃν τρόπον ἐποίησε τὸν μόσχον τὸν ἁμαρτίας, οὕτω ποιη-
θήσεται. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεύς, καὶ
21 ἀφεθήσεται αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία. Καὶ ἐξοίσουσι τὸν (λ) μόσχον ὅλον ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσουσι τὸν μόσχον, ὃν τρόπον κατέ-
καυσαν τὸν μόσχον τὸν πρότερον· ἁμαρτία
22 συναγωγῆς ἐστιν. Ἐὰν ὁ ἄρχων ἁμάρτῃ, καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ (μ) αὐτοῦ, ἃ οὐ ποιηθήσεται, ἀ-
23 κουσίως, καὶ ἁμάρτῃ καὶ πλημμελήσῃ, Καὶ γνω-σθῇ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία, (ν) ἣν ἥμαρτεν ἐν αὐτῇ, καὶ περισσὸς τὸ δῶρον αὐτοῦ χίμα-
24 ρον ἐξ αἰγῶν ἄρσεν ἄμωμον. Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου· καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἐν τόπῳ, (ξ) ὃ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα ἐνώπιον κυρίου· ἁμαρ-
25 τία ἐστί. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων· καὶ τὸ πᾶν αἷμα αὐτοῦ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βά-
26 σιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων. Καὶ τὸ πᾶν στέαρ αὐτοῦ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστή-ριον, ὥσπερ τὸ στέαρ θυσίας σωτηρίου. καὶ ἐξι-λάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας
27 αὐτοῦ, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐὰν δὲ ψυχὴ μία ἁμάρτῃ ἀκουσίως ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, ἐν τῷ ποιῆσαι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου, ἃ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσῃ,
28 Καὶ γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία ἣν ἥμαρτεν ἐν αὐτῇ, καὶ οἴσει χίμαιραν ἐξ αἰγῶν, θή-λειαν ἄμωμον οἴσει περὶ τῆς ἁμαρτίας, ἧς
29 ἥμαρτε. Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κε-φαλὴν τοῦ ἁμαρτήματος αὐτοῦ· καὶ σφάξου-σι τὴν χίμαιραν τῆς ἁμαρτίας (ο) ἐν τῷ
30 τόπῳ, ὃ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῆς τῷ δακτύλῳ, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων· καὶ πᾶν τὸ αἷμα αὐτῆς ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου.

Et de ſanguine imponet ſacerdos ſuper cornua altaris (g) incenſo-rum compoſitionis, quod eſt coram Domino, quod eſt in tabernaculo teſtimonii. Et omnem ſanguinem effundet ad (h) baſim altaris ho-locauſtorum, quod eſt apud oſtium tabernaculi teſtimonii. Et omnem adipem auferet ab eo, & offeret ſuper altare. Et faciet vitulum, quemadmodum fecerat vitulum, qui peccati, ſic fiet. Et depropitia-bit pro eis ſacerdos, & dimitte-tur eis peccatum. Et efferent vi-tulum totū extra caſtra, et comburent vitulū, quemadmodū combuſ-ſerunt vitulum priorem: peccatum ſynagogæ eſt. Si autē princeps peccaverit, et fecerit unum de om-nib⁹ mādatis Domini Dei ei⁹, quod non fiet, non ſponte, & peccaverit, & deliquerit, Et innotuerit ei pec-catum, quod peccavit in eo, & of-feret munus ſuum hircum ex ca-pris maſculum immaculatum. Et imponet manum ſuper caput hirci, & iugulabunt illum in loco, ubi iugulant holocauſtomata coram Domino: peccatum eſt. Et imponet ſacerdos de ſanguine, qui peccati, digito ſuper cornua altaris holo-cauſtomatum: & omnem ſan-guinem eius effundet ad baſim al-taris holoccauſtomatum. Et omnem adipē ei⁹ offeret ſuper altare, ſicut adipem ſacrificii ſalutaris. Et de-propitiabit pro eo ſacerdos de peccato eius, & dimittetur ei. Si autem anima una peccaverit non ſponte de populo terræ, in faciendo unum de mandatis Do-mini, quod non fiet, & deliqueret, Et innotuerit ei peccatum, quod peccavit in eo, & feret ca-pellam ex capris, fœminam im-maculatam feret pro peccato, quod peccavit. Et imponet manum ſuper caput peccati ſui: & iugu-labunt capellam, quæ peccati, in loco, ubi iugulant holocauſtomata. Et ſumet ſacerdos de ſanguine eius digito, & imponet ſuper cornua altaris holocauſtomatum: & omnem ſanguinem eius ef-fundet apud baſim altaris

MS.A. (κ) καρπώσεων τῶν πρὸς τὴν θύραν τῆς (λ) μόσχον ἔξω (μ) αὐτῶν, (ν) ἣν ἡμάρτησεν ἐν (ξ) ᾧ (ο) ἐν τόπῳ, ᾧ σφάζουσιν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 *ܘܡܢ ܕܕܡܐ ܢܬܠ ܟܗܢܐ ܥܠ ܩܪܢܬ ܡܕܒܚܐ ܕܩܕܡ ܡܪܝܐ ܕܒܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܘܟܠ ܕܡܐ ܢܫܕܪ ܥܠ ܣܝܣ ܡܕܒܚܐ ܕܒܬܪܥ ܡܫܟܢ ܙܒܢܐ.*
19 *ܘܟܠ ܫܘܚܢܗ ܢܣܒ ܡܢܗ ܘܢܩܛܪ ܥܠ ܡܕܒܚܐ. ܘܟܕܢܐ ܥܒܕ ܠܬܘܪܐ ܗܕܐ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.*
20 *ܘܟܦܪ ܥܠܝܗܘܢ ܟܗܢܐ ܘܫܪܝ ܠܗܘܢ. ܘܢܦܩ ܠܬܘܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܬܐ ܘܢܐܬܘ ܠܡܩܪܒ. ܘܢܣܒ ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.*
21 *ܘܢܫܪܝ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ ܥܠ ܚܛܗܗܘܢ ܘܫܪܝ ܠܗ. ܘܢܦܩ ܠܬܘܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܬܐ ܘܢܐܬܘ ܠܡܩܪܒ. ܘܢܣܒ ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.*
22 *ܘܢܫܪܝ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ ܥܠ ܚܛܗܗܘܢ ܘܫܪܝ ܠܗ. ܘܢܦܩ ܠܬܘܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܬܐ ܘܢܐܬܘ ܠܡܩܪܒ. ܘܢܣܒ ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.*
23 *ܘܢܫܪܝ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ ܥܠ ܚܛܗܗܘܢ ܘܫܪܝ ܠܗ. ܘܢܦܩ ܠܬܘܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܬܐ ܘܢܐܬܘ ܠܡܩܪܒ. ܘܢܣܒ ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.*
24 *ܘܢܫܪܝ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ ܥܠ ܚܛܗܗܘܢ ܘܫܪܝ ܠܗ. ܘܢܦܩ ܠܬܘܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܬܐ ܘܢܐܬܘ ܠܡܩܪܒ. ܘܢܣܒ ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.*
25 *ܘܢܫܪܝ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ ܥܠ ܚܛܗܗܘܢ ܘܫܪܝ ܠܗ. ܘܢܦܩ ܠܬܘܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܬܐ ܘܢܐܬܘ ܠܡܩܪܒ. ܘܢܣܒ ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.*
26 *ܘܢܫܪܝ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ ܥܠ ܚܛܗܗܘܢ ܘܫܪܝ ܠܗ. ܘܢܦܩ ܠܬܘܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܬܐ ܘܢܐܬܘ ܠܡܩܪܒ. ܘܢܣܒ ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.*
27 *ܘܢܫܪܝ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ ܥܠ ܚܛܗܗܘܢ ܘܫܪܝ ܠܗ. ܘܢܦܩ ܠܬܘܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܬܐ ܘܢܐܬܘ ܠܡܩܪܒ. ܘܢܣܒ ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.*
28 *ܘܢܫܪܝ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ ܥܠ ܚܛܗܗܘܢ ܘܫܪܝ ܠܗ. ܘܢܦܩ ܠܬܘܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܬܐ ܘܢܐܬܘ ܠܡܩܪܒ. ܘܢܣܒ ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.*
29 *ܘܢܫܪܝ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ ܥܠ ܚܛܗܗܘܢ ܘܫܪܝ ܠܗ. ܘܢܦܩ ܠܬܘܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܬܐ ܘܢܐܬܘ ܠܡܩܪܒ. ܘܢܣܒ ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.*
30 *ܘܢܫܪܝ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ ܥܠ ܚܛܗܗܘܢ ܘܫܪܝ ܠܗ. ܘܢܦܩ ܠܬܘܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܬܐ ܘܢܐܬܘ ܠܡܩܪܒ. ܘܢܣܒ ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܠܬܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.*

De ſanguine etiam ponet ſuper cornua altaris quod eſt coram Domino in tabernaculo temporis: totum verò ſanguinem effundet ſuper radices altaris holocauſti, in oſtio tabernaculi temporis. Totam autem adipem ejus ſeparabit ab eo, attollétq; ad altare. Facietq; juvenco *huic* quemadmodum fecerat juvenco peccati, ſic *inquam* faciet ei: & indulgentiā rogabit pro eis ſacerdos, & condonabitur eis. Juvencum verò educent extra caſtra, eúmq; comburent ſicut combuſſit juvencum primú: peccatum eſt cœtûs. Si verò princeps peccaverit, & commiſerit unum ex omnib⁹ interdictis Dñi Dei ſui quæ non ſunt agenda, per errorem, & reus factus fuerit; Si conſci⁹ fiat peccati in quo peccavit, afferat oblationē ſuam, hircum caprarum maſculum ſine macula: Imponátq; manum ſuam ſuper caput hirci, & mactet eum in loco in quo mactavit holocauſtum coram Dño: peccatum eſt. Sumetque ſacerdos de ſanguine peccati digito ſuo, & ponet ſuper cornua altaris holocauſti: & ſanguinem ejus effundet ſuper radices altaris holocauſti. Totam verò ejus adipem attollet ad altare ſicut adipem ſacrificii holocauſti: & indulgentiam precabitur ei ſacerdos pro peccato quod commiſit, & remittetur ei. Si verò anima aliqua ex populo terræ peccaverit per errorem, & fecerit aliquod ex interdictis Dñi quæ non ſunt facienda, & reus factus fuerit; Si innotuerit ei peccatum quod perpetravit, afferet mun⁹ ſuum capellam, fœminam ſine macula pro peccato quod commiſit: Imponetque manum ſuam ſuper caput peccati, & mactabit peccatum in loco in quo mactatur holocauſtum. Et accipiet ſacerdos de ſanguine peccati digito ſuo, ſpargetque ſuper cornua altaris holocauſti: totumq; ſanguinem fundet ſuper radices altaris holocauſti.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

18 וּמִן־דְּמָא יִתֵּן עַל־קַרְנָת מַדְבְּחָא דִּי קֳדָם יְיָ דִּי בְמַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת כָּל־
דְּמָא יֵשׁוֹד לְיסוֹדָא דְמַדְבְּחָא
דְעָלְתָא דִי־בִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃
19 וְיָת כָּל־תַּרְבִּיהּ יַפְרִישׁ מִנֵּיהּ וְיַסֵּק
20 לְמַדְבְּחָא׃ וְיַעְבֵּיד לְתוֹרָא כְּמָא
דַעֲבַד לְתוֹרָא דְחַטָּאתָא כֵּן יַעְבֵּיד
לֵיהּ וְיכַפַּר עֲלֵיהוֹן כָּהֲנָא וְיִשְׁתְּבֵק
21 לְהוֹן׃ וְיִפֵּק יָת־תּוֹרָא לְמִבְרָא
לְמַשְׁרִיתָא וְיוֹקֵיד יָתֵיהּ כְּמָא דִי־
22 אוֹקִיד יָת תּוֹרָא קַדְמָאָה חַטָּאתָא
קְהָלָא הוּא׃ אֲם־רַבָּא יְחוֹב וְיִעְבֵּיד
חַד מִכָּל־פִּקּוּדַיָּא דְיְיָ אֱלָהֵיהּ דִּלָּא
23 כְשַׁרִין לְאִתְעֲבָדָא בְּשָׁלוּ וְיִחוֹב׃
אוֹ אִתְיְדַע לֵיהּ חוֹבְתֵּיהּ דִּי חָב בַּהּ
24 וְיֵיתֵי יָת־קוּרְבָּנֵיהּ צְפִיר בַּר־עִזִּי דְכַר
שְׁלִים׃ וְיִסְמוֹךְ יְדֵיהּ עַל־רֵישׁ צְפִירָא
וְיִכּוֹס יָתֵיהּ בְּאַתְרָא דְיִכּוֹס יָת
25 עֲלָתָא קֳדָם יְיָ חַטָּאתָא הִוא׃ וְיִסַּב
כַּהֲנָא מִדְּמָא דְחַטָּאתָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ
וְיִתֵּן עַל־קַרְנָת מַדְבְּחָא דְעָלְתָא
וְיָת־דְּמֵיהּ יֵשׁוֹד לְיסוֹדָא דְמַדְבְּחָא
26 דְעָלְתָא׃ וְיָת־כָּל־תַּרְבִּיהּ יַסֵּק
לְמַדְבְּחָא כְּתַרְבִּית נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא
וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא מֵחוֹבְתֵּיהּ
27 וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ׃ וְאִם־אֱנָשׁ חַד יְחוֹב
בְּשָׁלוּ מֵעַמָּא דְאַרְעָא בְּמֶעְבְּדֵהּ חַד
מִפְּקוּדַיָּא דַיְיָ דִּלָּא כְשַׁרִין
28 לְאִתְעֲבָדָא וְיִחוֹב׃ אוֹ אִתְיְדַע לֵיהּ
חוֹבְתֵּיהּ דִּי חָב קוּרְבָּנֵיהּ
צְפִירַת עִזִּין שְׁלִימְתָא נְקוּבְתָּא עַל
29 חוֹבְתֵּיהּ דִּי חָב׃ וְיִסְמוֹךְ יָת־רֵישׁ
עַל רֵישׁ חַטָּאתָא וְיִכּוֹס יָת־חַטָּאתָא
30 בְּאַתְרָא דְעָלְתָא׃ וְיִסַּב כָּהֲנָא
מִדְּמֵהּ בְּאֶצְבְּעֵיהּ וְיִתֵּן עַל־קַרְנָת
מַדְבְּחָא דְעָלְתָא וְיָת־כָּל־דְּמֵהּ
יֵשׁוֹד לְיסוֹדָא דְמַדְבְּחָא׃

Targum ONKELOS.

18 Et de ſanguine ponet ſuper cornua altaris, quod eſt in tabernaculo fœderis corã Dño: et totũ ſanguinẽ fundet in fundamento altaris holocauſti, qꝙ eſt in oſtio tabernaculi fœderis. Et totũ adipem ſeparabit
19 ex eo: & adolebit in altari.
Faciétq; de hoc vitulo ſicut fecit de vitulo pro peccato, ita faciet ei; & propitiabit pro eis
20 ſacerdos, & dimittetur eis. Educétq; vitulũ extra caſtra; & comburet eum, ſicut combuſſit
21 vitulũ priorẽ: quia pro peccato congregationis eſt. *Si* princeps peccaverit: & fecerit
22 contra unũ de omnib⁹ præceptis Dñi Dei ſui, quod non decetfieri, per ignorantiã, & deliquerit. Si notũ fuerit ei peccatum ſuum, in quo peccavit:
23 afferet oblationẽ ſuã hircum de capris, maſculum integrũ.
24 Imponétq; manum ſuã ſuper caput hirci; & immolabit eum, in loco ubi immolatur holocauſtum coram Dño: pro peccato enim eſt. Tolletq; ſacer-
25 dos de ſanguine hoſtiæ pro peccato digito ſuo; & ponet ſuper cornua altaris holocauſti: & ſanguinẽ ejus effundet ad fundamentum altaris holocauſti. Et totum adipẽ ejus adolebit in altari, ſicut adipẽ ho-
26 ſtiæ ſanctificationum: & propitiabit pro eo ſacerdos ſuper
27 peccato ej⁹, & dimittetur ei. Si autẽ vir unus de populo terræ peccaverit per ignorantiam: ut faciat cõtra unum de præceptis Domini quod non decet
28 fieri, & deliquerit. Si notum fuerit ei peccatũ ſuum in quo peccavit: adducet oblationem ſuã, caprã fœminã integram, pro peccato ſuo quod peccavit. Imponetq; manum ſuam
29 ſuper caput hoſtiæ quæ eſt pro peccato: & immolabit eam in
30 loco holocauſti. Tolletq; ſacerdos de ſanguine ejus in digito ſuo, & ponet ſuper cornua altaris holocauſti: & totum ſanguinem fundet ad fundamentum altaris.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

18 *ועל יסד יסדו על קרנת מזבחא דלפני יי אשר באהל מועד ואת כל דמו יצק על יסד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד׃
19 ואת כל חלבו הרים ממנו והקטיר המזבחה׃ * ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עליהם הכהן ונסלח להם׃
20 והוציא את הפר אל מחוץ למחנה ושרף אתו כאשר שרף את הפר הראשון חטאת הקהל הוא׃ ** אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל
22 מצות יי אלהיו אשר לא תעשינה בשגגה ואשם׃ או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה והביא את קרבנו שעיר עזים זכר תמים׃
23 וסמך את ידו על ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר ישחט את העלה לפני יי חטאת הוא׃ ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו
24 ונתן על קרנת מזבח העלה ואת דמו יצק על יסד מזבח העלה׃ ואת כל חלבו יקטיר המזבחה כחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן
25 מחטאתו ונסלח לו׃ ואם נפש אחת מעם הארץ תחטא בשגגה בעשתה אחת מכל מצות יי אשר לא תעשינה ואשם׃
26 או הודע אליו חטאתו אשר חטא והביא קרבנו שעירת עזים נקבה תמימה על חטאתו אשר חטא׃ וסמך את ידו על ראש החטאת
27 ושחט את החטאת במקום העלה׃ ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על קרנת מזבח העלה ואת דמה יצק על יסד מזבח העלה׃
28 ואת כל חלבה יקטיר המזבחה כחלב השה וכפר עליו הכהן מחטאתו ונסלח לו׃ ואם כבש יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה
29 יביא׃ וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט את החטאת במקום העלה׃ ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על קרנת מזבח העלה
30 ואת כל דמה יצק על יסד מזבח העלה׃ ואת כל חלבה יסיר כאשר הסיר חלב מעל זבח השלמים והקטיר הכהן המזבחה לריח ניחח
31 ליי וכפר עליו הכהן על חטאתו ונסלח לו׃

VERSIO SAMARITANA.

18 *ועשה מן הדם על קרנות המזבח אשר לפני יי באהל מועד ואת כל הדם יצק על יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד׃
19 ואת כל חלבו הרים ממנו והקטיר המזבחה׃ * ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עליהם הכהן ונסלח להם׃
20 והוציא את הפר אל מחוץ למחנה ושרף אתו כאשר שרף את הפר הראשון חטאת הקהל הוא׃ ** אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל
22 מצות יי אלהיו אשר לא תעשינה בשגגה ואשם׃ או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה והביא את קרבנו שעיר עזים זכר תמים׃
23 וסמך את ידו על ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר ישחט את העלה לפני יי חטאת הוא׃ ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו
24 ונתן על קרנת מזבח העלה ואת דמו יצק על יסד מזבח העלה׃ ואת כל חלבו יקטיר המזבחה כחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן
25 מחטאתו ונסלח לו׃ ואם נפש אחת מעם הארץ תחטא בשגגה בעשתה אחת מכל מצות יי אשר לא תעשינה ואשם׃
26 או הודע אליו חטאתו אשר חטא והביא קרבנו שעירת עזים נקבה תמימה על חטאתו אשר חטא׃ וסמך את ידו על ראש החטאת
27 ושחט את החטאת במקום העלה׃ ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על קרנת מזבח העלה ואת דמה יצק על יסד מזבח העלה׃
28 ואת כל חלבה יקטיר המזבחה כחלב השה וכפר עליו הכהן מחטאתו ונסלח לו׃ ואם כבש יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה
29 יביא׃ וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט את החטאת במקום העלה׃ ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על קרנת מזבח העלה
30 ואת כל דמה יצק על יסד מזבח העלה׃ ואת כל חלבה יסיר כאשר הסיר חלב מעל זבח השלמים והקטיר הכהן המזבחה לריח ניחח
31 ליי וכפר עליו הכהן על חטאתו ונסלח לו׃

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

18 De ſanguine etiam ponet ſacerdos ſuper cornua altaris thymiamatis aromatũ coram Domino, quod eſt in tabernaculo teſtimonii: Omnem etiam ſanguinem fundet ad baſim altaris holocauſti, quod eſt ad portã tabernaculi teſtimonii.
19 Omnem quoq; adipem ejus tollet ab eo, et adolebit ſuper altare. Et faciet vitulo, ſicut fecit vitulo pro peccato: ſic
20 fiet ei, ut expiet eos ſacerdos, & remittatur eis. Idcò educet vitulum extra caſtra, & comburẽt eum ſicut combuſſit vitulum priorem; peccatum congregationis eſt. Cùm prin-
22 ceps peccaverit, & fecerit per errorem unum ex omnibus mandatis Domini Dei ſui quæ non ſunt facienda, reus ſit, & fuerit. Aut cognitum fuerit ei
23 peccatum ſuum quod perpetravit, tum adducet munus ſuum hircum capravum, maſculum (d) immaculatum: Et
24 imponet manum ſuam ſuper caput hirci, macta bitq; eum in loco in quo mactaverunt holocauſtum coram Domino; peccatum eſt hoc. Accipiet
25 etiam ſacerdos de ſanguine peccati cum digito ſuo, & imponet ſuper cornua altaris holocauſti, & ſanguinem ejus effundet ad baſim altaris holocauſti. Omnem præterea adi-
26 pem ej⁹ adolebit ſuper altare, ſicut adipem ſacrificii pacifi-
27 corũ, et expiabit eũ ſacerdos à peccato ſuo, & remittetur ei. Si verò anima aliqua de populo terræ peccaverit per errorem, faciendo unum de omnib⁹ mandatis Domini quæ non ſunt facienda, reus ſit, fuerit. Poſtea cognitum fuerit ei
28 peccatum ſuum quod perpetravit, tum afferet munus ſuum, capellã ex capris, fœminã (e) immaculatã, pro peccato ſuo quod peccavit. Et ponet
29 manum ſuam ſuper caput hoſtiæ pro peccato, macta bitq; hoſtiam in loco in quo
30 mactant holocauſtum. Sumet quoq; ſacerdos de ſanguine ejus cum digito ſuo, & ponet ſuper cornua altaris holocauſti, omnem verò ſanguinem ejus effundet ad baſim altaris holocauſti.

VER. SAM. (d) integrum, (e) integram,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * ويصب منه على اركان المذبح الذي بيمن يدي سكينة الله الذي في خباء المحضر وباقيه
19 يصبه عند اساس مذبح العبدة الذي عند باب خباء المحضر * وجميع شحمه يرفعه منه *
20 ويعمل على المذبح * ويعمل به كما عمل بثور ذكاة الاثام * وكذلك يعمل به ويستغفر عنهم فيغفر
21 لهم * ويخرج جميع الثور الى خارج العسكر * ويحرقه كما احرق الثور الاول * هو ذكاة الجوق * وان
22 اخطا سريف فعمل واحدة من محارم الله التي لا تعمل سهوا فاثم * ثم علم بخطيته التي
23 اخطا بها * فليات بقربانه عنوا من الماعز ذكرا صحيحا * ويسند يده على راسه * ويذبحه في
24 موضع ذبحه العبدة بين يدي سكينة الله * بذلك ما يكون ذكاة * ويأخذ الامام من دمه
25 سيا باصبعه * ويجعله على اركان مذبح العبدة * وسائر يصبه عند مذبح العبدة * وجميع
26 شحمه يعين على المذبح كشحم ذبح السلامة * ويستغفر عنه الامام خطيته فيغفر له * وان اخطا
27 انسان من عوام البلد سهوا * وعمل واحدة من محارم الله التي لا يجوز ان تعمل فاثم * ثم عرف
28 خطيته الذي اخطا * فليات بقربانه انثى من الماعز صحيحة * من اجل خطيته الذي اخطا *
29 * ويسند يده على راسها * ويذبحها في موضع العبدة * ويأخذ الامام من دمها باصبعه سيا *
30 ويجعله على اركان مذبح العبدة * وسائر دمها يصبه عند اساس المذبح *

Et fundet ex eo ſuper angulos altaris quod eſt ante habitaculum Dei quod eſt eſt in tentorio præſentiæ, & reſiduum ejus fundet prope fundamentũ altaris elevationis quod eſt propè januam tentorii præſentiæ. Omnemque adipem ejus tollet ex eo, et adolebit eam ſuper altari. Et faciet de eo ſicuti fecit de tauro expiationis ſacerdotis, ſic etiam faciet de eo, et veniam poſtulabit pro eis, & parcetur illis. Et educet totum taurum extra exercitũ, comburétque illum quemadmodum combuſſit taurum priorẽ: ipſe eſt expiatio cœtũs. Et ſi peccaverit nobilis, feceritque aliquod ex interdictis Dei quæ non agantur, per errorem, deliqueritque: Deinde cognoverit peccatum ſuum quod perpetravit: afferat pro ſacrificio ſuo hœdũ ex capris maſculum integrum. Et ponat manum ſuam ſuper caput ejus, & mactet eum in loco ubi mactavit elevationẽ ante habitaculũ Dei: per id erit expiatio. Accipiétque ſacerdos de ſanguine ejus aliquid digito ſuo, ponétque eum ſuper angulis altaris elevationis: & reliquum ipſius fundet prope altare elevationis. Et cunctam adipem ipſius adolebit ſuper altari velut adipem victimæ pacis: poſtulabitque veniam ſacerdos pro peccato ej⁹, & dimittetur ei. Et ſi peccaverit quis ex plebe regionis per errorem, egeritque aliquod ex interdictis Dei quæ non licet operari, & deliquerit: Deinde notificatum fuerit ei peccatum ſuum quod peccavit, afferat ſacrificium ſuum, fœminam ex capris integrã, pro peccato ſuo quod commiſit. Et ponat manum ſuam, ſuper caput ejus, & mactet eam in loco elevationis. Et ſumet ſacerdos de ſanguine ejus digito ſuo aliquantum, ponétque eum ſuper angulis altaris elevationis, & reliquũ ſanguinem illius fundet ad fundamentum altaris.

ספר ויקרא: ה

31 ואת־כל־חלבה יסיר כאשר הוסר חלב מעל
quietis odorē in altare ſuper ſacerdos faciet ſuffire & :pacificorū ſacrificio
זבח השלמים והקטיר הכהן המזבחה לריח ניחח
ſi Et ,ei dimittetur & ,ſacerdos eum *ſuper* expiabit & :Domino
32 ליהוה וכפר עליו הכהן ונסלח לו: ואם־
,eam adducet integram feminā,*peccatum ad* ſuā *appropinquatione* adduxerit agnū
כבש יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה יביאנה:
,*peccatum ad eam* mactabit & ,*peccati* caput ſuper ſuā manum fulciet Et
33 וסמך את־ידו על ראש החטאת ושחט אתה לחטאת
ſanguine de ſacerdos accipiet Et .*aſcenſionem mactabit* quo loco in
34 במקום אשר ישחט את העלה: ולקח הכהן מדם
totum & ,*aſcenſionis* altaris cornua ſuper *dabit* &,ſuo digito in *peccati*
החטאת באצבעו ונתן על־קרנת מזבח העלה ואת־כל־
ejus adipem totum Et .altaris fundamentum ad effundet ej⁹ ſanguinē
35 דמה ישפך אל־יסוד המזבח: ואת־כל־חלבה
,pacificorum ſacrificio à agni adeps eſt remotus quemadmodum ,removebit
יסיר כאשר יוסר חלב כשב מזבח השלמים
expiabit &:Domini *ignitiones ſuper* altari in ea ſacerdos adolebit &
והקטיר הכהן אתם המזבחה על אשי יהוה וכפר
,ei dimittetur & ,peccavit quod ſuo peccato *ſuper* ſacerdos eum *ſuper*
עליו הכהן על־חטאתו אשר־חטא ונסלח לו:

CAP. V. ה

teſtis *ipſe* & ,*adjurationis* vocem audierit & ,peccaverit cùm anima Et
1 ונפש כי־תחטא ושמעה קול אלה והוא עד
Vel.*ſuam iniquitatem portabit* &,annunciaverit non ſi ,ſcivit vel vidit vel
או ראה או ידע אם־לוא יגיד ונשא עונו: או
2 feræ cadaver *in* vel immundam rem omnem *in* tetigerit quæ anima
נפש אשר תגע בכל־דבר טמא או בנבלת חיה
reptilis cadaver *in* vel ,immundi animalis cadaver *in* vel ,immundæ
טמאה או בנבלת בהמה טמאה או בנבלת שרץ
cùm Vel .deliquit &,*immundam ipſe* & ,*eo ab fuerit abſconditum* & ,immundi
3 טמא ונעלם ממנו והוא טמא ואשם: או כי
fiet qua ,ejus immunditiam omnem ad hominis immunditiam *in* tetigerit
יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אשר
.deliquit &ᵉ ſcivit *ipſe* & ,*ab eo fuerit abſconditum* & ,*ea in immundus*
יטמא בה ונעלם ממנו והוא ידע ואשם:
vel malefaciendum ad ,*labiis in proferendū ad* juraverit cùm anima Vel
4 או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או
juramento in homo proferet quod omne *ad* benefaciendum ad
להיטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה
.iſtis ex uno in deliquit & ,ſcivit *ipſe* & ,*eo ab fuerit abſconditum* &
ונעלם ממנו והוא־ידע ואשם לאחת מאלה:
peccavit quod fuerit confeſſa & ,iſtis ex uno in deliquerit cùm ,erit Et
5 והיה כי־יאשם לאחת מאלה והתודה אשר חטא
,ſuo peccato *ſuper* Domino *ſuam delictum* adducet Et ,*eo ſuper*
עליה: והביא את־אשמו ליהוה על חטאתו
caprarum hircam vel ,agnam pecoribus è fœminam ,peccavit quod
אשר חטא נקבה מן־הצאן כשבה או־שעירת עזים
.ejus peccato à ſacerdos *eam ſuper* expiabit &:*peccatum ad*
לחטאת וכפר עליו הכהן מחטאתו:

Verſio VULG. LAT.

deſuper adeps eſt remotus quemadmodū,removebit ejus adipem totum Et
31 Omnem autem adipem auferens, ſicut auferri ſolet de victimis pacificorum, adolebit ſuper altare in odorem ſuavitatis Domino : rogabitq; pro eo, & dimittetur ei.
32 Sin autem de pecoribus obtulerit victimam pro peccato, ovem ſcilicet immaculatam,
33 Ponet manum ſuper caput ejus, & immolabit eā in loco ubi ſolent cædi holocauſtorū
34 hoſtiæ. Sumétq; ſacerdos de ſanguine ejus digito ſuo, & tangens cornua altaris holocauſti, reliquū fundet ad baſim ejus.
35 Omnem quoq; adipem auferens,ſicut auferri ſolet adeps arietis qui immolatur pro pacificis; cremabit ſuper altare in incenſum Domini : rogabitq, pro eo, & pro peccato ejus, & dimittetur ei.

CAP. V.

1 SI peccaverit anima, & audierit vocem jurantis, teſtiſq; fuerit quòd aut ipſe vidit, aut conſcius eſt : niſi indicaverit, portabit iniquitatem ſuam.
2 Anima, quæ tetigerit aliquid immundum, ſive quod occiſū à beſtia eſt, aut per ſe mortuum , aut quodlibet aliud reptile : & oblita fuerit immunditiæ ſuæ, rea eſt, & deliquit:
3 Et ſi tetigerit quidquam de immunditia hominis,juxta omnem impuritatem quâ pollui ſolet, oblitáq; cognoverit poſteà , ſubjacebit delicto.
4 Anima, quæ juraverit, & protulerit labiis ſuis, ut vel malè quid faceret vel benè, & idipſum juramento & ſermone firmaverit, oblitáque poſteà intellexerit delictum
5 ſuum, Agat pœnitentiam pro
6 peccato , Et offerat de gregibus agnam ſive capram , orabítque pro ea ſacerdos & pro peccato ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

31 Καὶ πᾶν τὸ στέαρ περιελεῖ, ὃν τρόπον περιαιρεῖται στέαρ ἀπὸ θυσίας σωτηρίου. καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεύς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐὰν
32 δὲ πρόβατον προσενέγκῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ (π) περὶ τῆς ἁμαρτίας, θῆλυ ἄμωμον προσ-
33 οίσει αὐτό. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ περὶ ἁμαρτίας· καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἐν τόπῳ, ὅ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώμα-
34 τα. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ περὶ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ, ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου (ρ) τὰ ὁλοκαυτώσεως· καὶ πᾶν αὐτοῦ τὸ αἷμα ἐκχεεῖ
35 παρὰ τὰ βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῆς ὁλοκαυτώσεως. Καὶ πᾶν αὐτοῦ τὸ στέαρ περιελεῖ, ὃν τρόπον περιαιρεῖται στέαρ προβάτου ἐκ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου. καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα κυρίου. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

MS.A. (π) εἰς ἁμαρτίαν, (ρ) τῆς ὁλοκαυτώσεως

ΚΕΦ. ε'

1 Ἐὰν ἡ ψυχὴ ἁμάρτῃ, καὶ ἀκούσῃ φωνὴν ὁρκισμοῦ, καὶ ἔστω μάρτυς ἢ ἑώρακεν ἢ σύνοιδεν, ἐὰν μὴ ἀπαγγείλῃ, λήψεται
2 τὴν ἁμαρτίαν. (α) Ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἥτις ἐὰν ἅψηται παντὸς ῥήματος ἀκαθάρτου, ἢ τοῦ (β) θυσιαμάτων βδελυγμάτων τοῦ ἀκαθάρτου, ἢ τοῦ θυσιαμάτων κλωπῶν τοῦ ἀκα-
3 θάρτου, Ἡ ἄψηται ἀπὸ ἀκαθαρσίας ἀνθρώπου, ἀπὸ πάσης ἀκαθαρσίας αὐτοῦ, ἧς ἂν ἀλισθῇ μιανθῇ, καὶ ἔλαθεν αὐτὴν, μετὰ τοῦτο
4 γνῷ, καὶ πλημμελήσῃ. Ἡ ψυχὴ ἣ ἂν ὀμόσῃ, ἢ διαλέλυσα τοῖς χείλεσι κακοποιῆσαι ἢ καλῶς ποιῆσαι περὶ πάντα ὅσα ἐὰν διαλαλήσῃ ὁ ἄνθρωπος μεθ' ὅρκου, καὶ λάθῃ αὐτὴν πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ ἔστω γνῷ, καὶ ἁμαρτήσῃ ἓν τι τούτων. Καὶ (γ) ἐξαρρεύσει
5 τὴν ἁμαρτίαν περὶ ὧν ἥμαρτηκε καθ' αὐτῶν.
6 Καὶ οἴσει περὶ ὧν ἐπλημμέλησε κυρίῳ, περὶ τῆς ἁμαρτίας ἧς ἥμαρτε, θῆλυ ἀπὸ τῶν προβάτων, ἀμνάδα ἢ χίμαιραν ἐξ αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἁμαρτία.

pro eo ſacerdos pro peccato eius quod peccavit, & remittetur illi peccatum.

MS.A. (α) Ἡ ψυχὴ ἥτις (β) θυσιαμάτων, ἢ τῶν βδελυγμάτων (γ) ἐξαρρεύσῃ

Et ominem adipem auferet, quemadmodum auferitur adeps à ſacrificio ſalutaris. Et offeret ſacerdos ſuper altare in odorem ſuavitatis Domino. Et depropitiabit pro eo ſacerdos, et dimittetur ei. Si autem ovem obtulerit munᵉ ſuū pro peccato, fœminā immaculatā offeret illud. Et imponet manum ſuper caput ejus quæ peccati : & jugulabunt eam in loco, ubi jugulant holocauſtomata. Et ſumens ſacerdos de ſanguine ejus quæ peccati digito, imponet ſuper cornua altaris holocauſtionis : Et omnem eius ſanguinem effundet apud baſim altaris holocauſtionis. Et omnem eius adipem auferet, quemadmodum auferetur adeps ovis de ſacrificio ſalutaris. Et imponet eum ſacerdos ſuper altare ſuper holocauſtoma Domini. Et depropitiabit pro eo ſacerdos de peccato quod peccavit, & dimittetur ei.

CAP. V.

SI autē anima peccaverit, et audierit vocē juramentis, et ipſe teſtis, vel vidit, vel cōſci.ᵉ fuit; ſi nō annunciaverit, accipiet (a) peccatū ſuum. Anima illa quæcunq; tetigerit omnem rem immundam, aut morticinum, aut à beſtia captum, (b) immundum, aut morticina (c) abominationum immundarum, aut morticina (d) pecorum (e) immundorum, Aut tetigerit De immunditia hominis, ab omni immunditia eius, quamcunq; tangens (f) inquinatus fuerit, et latuit eum, poſt hoc autē cognoverit, etiā deliquerit. (g) Anima iniqua, diſtinguens labiis malefacere aut benefacere, ſecundùm omnia quæcunque diſtinxerit homo cū jureiurando, et latuerit cū (h) ante oculos, et id cognoverit, et peccaverit unum quiddā ex his. (i) Et confitebitur peccatū ſuū pro quibᵘ peccavit (k) adversᵘ ipſū. Et offeret pro iis quæ deliquit Domino, pro peccato, quod peccavit fœminā ab ovibus, agnā aut capellā de eapris pro peccato. Et exorabit eius quod peccavit, & remittetur illi peccatum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Cunctum verò adipē ejus tollet ab eo, quemadmodum tollitur adeps è ſacrificio holocauſti, attollétque *eum* ſacerdos ad altare in odorem ſuaveolentiæ, oblationem Dño. Et veniam precabitur ei ſacerdos, & condonabitur illi. Quòd ſi de agnis afferat munus ſuum pro peccato, fœminam ſine macula afferat. Et imponet manum ſuam ſuper caput peccati, mactabítq; peccatum in loco in quo mactatur holocauſtum. Sumétq; ſacerdos de ſanguine peccati digito ſuo, & ſparget ſuper cornua altaris holocauſti : reliquum verò ſanguinem ejus effundet ſuper radices altaris. Et univerſum adipem ejus faciet, quemadmodum fecit adipem agni ſacrificii holocauſti : & attollet ea ſacerdos ad altare ſuper oblationes Dñi ; & expiabit eum ſacerdos à peccato quod commiſit, & remittetur ei.

CAP. V.

ANima verò cum peccaverit, audierítque vocem juramenti, ipſeq; fuerit teſtis, ſive viderit, ſive conſcius fuerit, niſi indicaverit, recipiet peccatū ſuum. Aut anima quæ tetigerit omnē rem immundā, ſive corpus animantis immundi, ſive corpus jumenti immūdi, ſive corpus reptilis immundi, idq; neglexerit, cum tamen ipſe contaminatus ſit atq; deliquerit. Aut ſi tetigerit immunditiā hominis, quamcunq; immunditiam quâ ſe contaminaverit, eamq; contempſerit, cùm tamen ipſe novit ſe peccâſſe. Aut anima cùm juraverit proferens labiis ſe malefacturum aut benefacturū in omnibus quæ proferre ſolet homo cum juramento, idq; neglexerit, & tamē ipſe novit ſe peccâſſe in aliquo ex his. Fiet ut cùm peccaverit in uno ex his, & faſſᵘ fuerit ſe peccâſſe ea in re : Afferat oblationem ſuam Dño pro peccato quod cōmiſit, fœminam agnam ex ovibus, aut capellā caprarum pro peccato ſuo : & expiabit eū ſacerdos ab ipſiᵘ peccato.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

הרגום אונקלוס

31 וְיָת כָּל־תַּרְבֵּהּ יַעְדֵּי כְּמָא דְאִתְעֲדֵא תְּרַב מֵעַל נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וְיסֵק כָּהֲנָא לְמַדְבְּחָא לְאַתְקַבָּלָא בְרַעֲוָא קֳדָם יְיָ וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא 32 וְאִשְׁתְּבִיק לֵיהּ: וְאִם־אִמַּר יַיתֵי קָרְבָּנֵיהּ לְחַטָּאתָא נְקֵבָא שְׁלִימְתָא 33 וַיְיתֵי: וְיִסְמוֹךְ יָת־יְדֵיהּ עַל רֵישׁ חַטָּאתָא וְיִכּוֹס יָתַהּ לְחַטָּאתָא 34 בַּאֲתַר דִּי יִכּוֹס יָת עֲלָתָא: וְיִסַּב כָּהֲנָא מִדְּמָא דְחַטָּאתָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ וְיִתֵּן עַל־קַרְנָת מַדְבְּחָא דַעֲלָתָא וְיָת כָּל־דְּמָהּ יֵישׁוֹד לִיסוֹדֵי 35 דְמַדְבְּחָא: וְיָת כָּל־תַּרְבֵּהּ יַעְדֵּי כְּמָא דְמִתְעֲדֵי תְּרַב אִמְּרָא דְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וְיסֵק כָּהֲנָא יָתְהוֹן לְמַדְבְּחָא עַל קָרְבְּנַיָּא דַיְיָ וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא דְּחָב דִּי חָבָא וְיִשְׁתְּבִיק לֵיהּ:

ה

1 וְאֶנֶשׁ אֲרֵי־יְחוֹב וְיִשְׁמַע קֶל מוֹמֵי וְהוּא סָהִיד אוֹ חָוָא אוֹ יְדַע אִם־לָא יְחַוֵּי וְיִקְבֵּיל חוֹבֵיהּ: 2 אוֹ אֶנֶשׁ דִּי יִקְרֵב בְּכָל מְדַעֵם מְסָאֲבָא אוֹ בִנְבֶלַת חַיְתָא מְסָאֲבָא אוֹ בִנְבֶלַת בְּעִירָא מְסָאֲבָא אוֹ בִנְבֶלַת רַחֲישׁ מְסָאֲבָא וְיהֵי מִכְּסָא מִנֵּיהּ וְהוּא מְסָאֲב וְחֵב: 3 אוֹ אֲרֵי יִקְרַב בְּסוֹאֲבַת אֶנְשָׁא לְכֹל סָאוּבְתֵּיהּ דִּי יִסְתָּאֲב בַּהּ וְיהֵי מִכְּסָא מִנֵּיהּ וְהוּא יְדַע וְחֵב: 4 אוֹ אֶנֶשׁ אֲרֵי יְקַיֵּם לְפָרְשָׁא בְּסִפְוָן לְאַבָּשָׁא אוֹ לְאֵיטָבָא לְכֹל דִּי יְפָרֵישׁ אֱנָשָׁא בְּקִיּוֹם וְיהֵי מִכְּסָא מִנֵּיהּ וְהוּא יְדַע וְחֵב לַחֲדָא מִלַּיִן: 5 וְיהֵי אֲרֵי יְחוֹב לַחֲדָא מִלַּיִן וְיוֹדֵי דִּי חָב עֲלַהּ: 6 וְייְתֵי יָת־חוֹבְתֵּיהּ לְקָדָם יְיָ עַל חוֹבְתֵּיהּ דִּי חָב נוֹקְבָא מִן־עָנָא אִמְּרְתָא אוֹ צְפִירַת עִזִּין לְחַטָּאתָא וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא מֵחוֹבְתֵּיהּ:

Et omnẽ adipem ejus auferet, sicut aufertur adeps de hostiâ sanctificationũ: adolebítque sacerdos in altari, ut suscipiatur cum beneplacito corã Domino: & propitiabit pro eo sacerdos, & dimittetur ei. Et si de ovibus adduxerit in oblationẽ pro peccato: fœminã integram offerat. Imponétq; manum suam super caput victimæ quæ fit pro peccato: & immolabit eam pro expiatione, in loco ubi immolatur holocaustum. Tollétq; sacerdos de sanguine victimæ quæ fit pro peccato in digito suo, & ponet super cornua altaris holocausti: & omnem sanguinẽ fundet ad fundamentũ altaris. Et totum adipem ejus auferet, sicut ablatus est adeps arietis hostiæ sanctificationum: adolebítq; ea sacerdos in altari, super oblationes Domini: & propitiabit pro eo sacerdos, pro peccato suo q̃ peccavit, et dimittetur ei

CAP, V.

ET si homo peccaverit, Et audierit vecẽ adjutantis; & ipse fuerit testis, aut vidit, aut conscius est: si non indicaverit, portabit iniquitatem suã. Aut homo qui tetigerit in omnẽ rẽ immundã: aut in cadaver bestiæ immundæ, aut in cadaver jumenti immundi, aut in cadaver reptilis immundi: & fuerit celatũ ab eo; & polluatur ipse, & peccaverit. Aut cum tetigerit immunditiã hominis; juxta omnẽ immunditiam ejus, qua immundus fit: & fuerit celatum ab eo, & postea ipse sciverit, quod peccavit. Aut homo qui juraverit proferens labiis suis ut malefaciat aut bene, juxta omnia quæ profert homo cũ juramento, & occultatũ fuerit: et postea ipse sciverit quòd peccavit in uno ex his. Confitebitur peccatum in quo peccavit. Et afferet pro peccato suo in conspectu Dñi, pro peccato suo quo peccavit, fœminã de ovib⁹ aut caprã de capris: & propitiabit pro eo sacerdos, & pro peccato suo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

31 * וְאֶת־כָּל־חֶלְבּוֹ יָסִיר כַּאֲשֶׁר הוּסַר חֵלֶב מֵעַל זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לוֹ׃
32 ** וְאִם־כֶּשֶׂב יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה׃
33 * וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה׃
34 * וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃
35 * וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב כֶּשֶׂב הַזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃

CAP. V.

1 ** וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָתָה אוֹ יָדָעָה אִם־לֹא תַגִּיד וְנָשָׂאָה עֲוֹנָהּ׃
2 * אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל־דָּבָר טָמֵא אוֹ בְנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנָּה וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם׃
3 * אוֹ כִי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא־בָהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם׃
4 * אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִשְׂפָתַיִם לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא הָאָדָם בִּשְׁבוּעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה׃
5 * וְהָיָה כִּי יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ׃
6 * וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה מִן־הַצֹּאן כִּבְשָׂה אוֹ־שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ׃

VERSIO SAMARITANA.

31 * וְאֶת־כָּל־חֶלְבּוֹ יָסִיר כַּאֲשֶׁר הוּסַר חֵלֶב מֵעַל זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לוֹ׃
32 ** וְאִם־כֶּשֶׂב יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה׃
33 * וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה׃
34 * וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃
35 * וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב כֶּשֶׂב הַזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃

CAP. V.

1 ** וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָתָה אוֹ יָדָעָה אִם־לֹא תַגִּיד וְנָשָׂאָה עֲוֹנָהּ׃
2 * אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל־דָּבָר טָמֵא אוֹ בְנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנָּה וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם׃
3 * אוֹ כִי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא־בָהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם׃
4 * אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִשְׂפָתַיִם לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא הָאָדָם בִּשְׁבוּעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה׃
5 * וְהָיָה כִּי יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ׃
6 * וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה מִן־הַצֹּאן כִּבְשָׂה אוֹ־שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Omnem autem adipem ejus auferet, sicut abstulit adipem de sacrificio pacificorum, & adolebit sacerdos super altare, in odorem suavitatis Domino, ut expiet eum sacerdos & remittatur ei. Si autem ovem obtulerit munus suum pro peccato, fœminam (f) immaculatam offeret eam. Et imponet manum suam super caput peccati, macłabitq; eã pro peccato in loco in quo macłabunt holocaustum. Accipiet quoq; sacerdos de sanguine peccati cùm digito suo, & ponet super cornua altaris holocausti; omnem verò sanguinem ejus effundet ad basim altaris holocausti. Omnem autem adipem ejus auferet, sicut abstulit adipem de sacrificio pacificorum; & adolebit sacerdos super altare in (g) sacrificium ignitum Domini, ut expiet eam sacerdos de peccato suo quod peccavit, et remittatur ei.

CAP. V.

Cum autem anima peccaverit, & audierit vocem juramenti, aut ipse testis fuerit, aut viderit, aut cognoverit, nisi revelaverit, feret (a) iniquitatem suã. Vel cùm anima tetigerit rem quamvis immundam, aut cadaver feræ immundæ, aut cadaver jumenti immundi, aut cadaver reptilis immundi, & latuerit eum, ipse immundus est, et (b) deliquit. Vel cùm tetigerit immunditiem hominis secundùm omnẽ immunditiem ejus quâ polluitur, et latuerit eum, ipseq; resciverit, tum reus erit. Aut anima cùm juraverit temerè pronunciando labiis suis ad malefaciendum aut benefaciendum secundum omnia quæ temerè pronunciat homo juramento suo, & latuerit eum, posteaq; cognoverit, tum reus est unius ex istis. Cùm igitur peccaverit in uno ex istis, & confessus fuerit id in quo peccavit; Tum afferet oblationẽ Domino pro peccato suo quod peccavit, fœminã de ovibus, agnã vel capellam de capris pro peccato: Et expiabit eum sacerdos de peccato suo quod peccavit, & remittetur ei.

VER. SAM. (f) integram (g) oblationem (a) reatum ejus. (b) reus factus est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وَجَمِيعَ شَحْمِهَا يَنْزِعُهُ كَمَا يُنْزَعُ شَحْمُ الْمَاعِزِ مِنْ ذَبِيحِ السَّلَامَةِ * وَيُعَيِّنُ الْإِمَامُ عَلَى الْمَذْبَحِ عَلَى
32 قَرَابِينِ اللهِ وَيَسْتَغْفِرُ لَهُ الْإِمَامُ فَيُغْفَرُ لَهُ * وَإِنْ هُوَ جَاءَ بِقُرْبَانِهِ مِنَ الضَّانِ * فَلْيَأْتِ بِهِ أُنْثِي صَحِيحَةً *
33 وَيَسْنِدُ يَدَهُ عَلَى رَأْسِهَا * وَيَذْبَحُهَا لِلذَّكَاةِ فِي مَوْضِعِ الصَّعِيدَةِ * وَيَأْخُذُ الْإِمَامُ مِنْ دَمِهَا بِأُصْبُعِهِ
34 سَبَّابَتِهِ * وَيَجْعَلُهُ عَلَى أَرْكَانِ مَذْبَحِ الصَّعِيدَةِ * وَسَائِرَ دَمِهَا يَصُبُّهُ عِنْدَ أَسَاسِهِ * وَجَمِيعَ شَحْمِهَا يَنْزِعُهُ
35 كَمَا يُنْزَعُ شَحْمُ الضَّانِ مِنْ ذَبِيحِ السَّلَامَةِ * وَيُعَيِّنُ الْإِمَامُ عَلَى الْمَذْبَحِ عَلَى قَرَابِينِ اللهِ * وَيَسْتَغْفِرُ عَنْهُ
الْإِمَامُ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَخْطَأَهَا فَيُغْفَرُ لَهُ * الْفَصْلُ الْخَامِسُ *

1 * وَأَيُّ إِنْسَانٍ أَخْطَأَ بِأَنْ سَمِعَ صَوْتَ تَحْرِيجٍ * وَهُوَ شَاهِدٌ أَوْ رَأَى الْمُحْرَجَ مِنْ أَجْلِهِ أَوْ عَلِمَهُ * إِنْ
لَمْ يُخْبِرْ بِهِ فَقَدْ حَمَلَ وِزْرَهُ * أَوْ إِنْسَانٌ دَنَا يَسِيرٌ مِنَ الْأُمُورِ النَّجِسَةِ * أَوْ بَهِيمَةٍ نَجِسَةٍ * أَوْ
2 يَنْبُلَةٍ سَيٍّ مِنَ الدَّبِيبِ النَّجِسِ * وَخَفِيَ عَنْهُ ذَلِكَ * فَهُوَ نَجِسٌ وَآثِمٌ * أَوْ دَنَا بِنَجَاسَةِ إِنْسَانٍ مِنَ
3 النَّجَاسَاتِ الَّتِي يَنْجَسُ بِهَا الْإِنْسَانُ أَنْ يَنْجَسَ بِهَا * خَفِيَ عَنْهُ فَآثِمٌ وَهُوَ عَالِمٌ بِمَا فَعَلَ * أَوْ إِنْسَانٌ
4 حَلَفَ بِلَفْظِ سَفَهٍ لِإِسَاءَةٍ أَوْ إِحْسَانٍ عَلَى جَمِيعِ مَا يَلْفِظُ الْإِنْسَانُ بِهِ فِي الْيَمِينِ * وَخَفِيَ عَنْهُ ذَلِكَ
ثُمَّ عَلِمَ بِمَا فَعَلَ * وَآثِمٌ فِي وَاحِدَةٍ مِنْ هَذَا * فَإِذَا آثِمٌ فِي وَاحِدَةٍ مِنْهَا * ثُمَّ أَقَرَّ بِمَا أَخْطَأَ فِيهِ *
5 * فَلْيَأْتِ بِقُرْبَانِهِ لِلَّهِ مِنْ أَجْلِ خَطِيئَتِهِ الَّتِي أَخْطَأَهَا أُنْثِي مِنَ الْغَنَمِ نَعْجَةً أَوْ مَعْزِي لِلذَّكَاةِ *
6 وَيَسْتَغْفِرُ الْإِمَامُ خَطِيئَتَهُ *

Et omnem adipem ejus avellet quemadmodum avellitur adeps caprarum de victima pacis, & adolebit eam sacerdos super altari super sacrificiis Dei: & veniam petet pro eo sacerdos, & remittetur ei. Et si ipse attulerit sacrificium suum de ovibus, offerat illud fœminam integram: Et ponat manum suam super caput ejus, et mactet eam in expiationem in loco elevationis. Et accipiet sacerdos de sanguine ejus digito suo aliquantulum, ponetque eum super angulos altaris elevationis, & reliquum sanguinem ejus fundet prope fundamentum illius. Et omnem adipem ejus avellet sicuti avellitur adeps ovium de sacrificio pacis, et adolebit eam sacerdos super altari super sacrificio Dei. Et veniam petet sacerdos pro peccato ejus quod peccavit, & dimittetur ei.

CAP. V.

Et quicunq; homo peccaverit eò quòd audierit vocem juramenti, et ipse testis est, aut vidit id propter quod juratum est, aut novit illud: nisi notificaverit illud, tam portavit culpam suam. Aut si quis tetigerit aliquam ex rebus immundis, aut cadaver jumenti immundi, aut cadaver alicujus reptilis immundi, & ignotum fuerit hoc ipsi, immundus estto, & deliquit. Vel si tetigerit immunditiam alicujus ex hominibus, ex iis immunditiis quibus solitũ est coinquinari, & latuerit eum, et deliquerit sciens quod egit. Vel quicunque juraverit sermone stulto, ad nocumentum vel beneficium, de omni eo quod profert homo cum juramento, et latuerit hoc eum, deinde sciverit quod fecit: et deliquerit in uno ex illis. Cùm ergò peccaverit in uno ex iis, deinde confessus fuerit id in quo peccavit: Afferat oblationem suam Deo pro peccato suo quod commisit, fœminam de ovibus, agnam aut capram ad expiationem, & petet veniam sacerdos pro peccato ipsius.

Versio VULG. LAT.

quod *suum delictum* adducet &,*agnelli sufficientiã* ej' man' attigerit non si Et
7 וְאִם־לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר
,*peccatum ad* unum,Domino colũbæ filios duos vel ,turtures duos ,peccavit
חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת
faciet appropinquare & ,sacerdotem ad eos adducet Et.*ascensionem ad unum* &
וְאֶחָד לְעֹלָה: וְהֵבִיא אֶתָם אֶל־הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת־
8 ejus *cervicis regione* è ipsius caput *contorquebit* &,primum *peccatum ad* qui
אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשֹׁנָה וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ
:altaris parietem ſuper *peccati* ſanguine de aſperget Et.dividet non &
וְלֹא יַבְדִּיל: וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל־קִיר הַמִּזְבֵּחַ
9 .*ipſe Peccatum* .altaris fundamentũ ad exprimetur,ſanguine *in relictum* &
וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא:
ſacerdos *eum ſuper* expiabit &:*judicio* juxta *aſcenſionem* faciet *ſecundum* Et
וְאֶת־הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן
10 attigerit non ſi Et .el dimittetur &,peccavit quod ipſius peccato à
מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: וְאִם־לֹא תַשִּׂיג
adducet &,columbæ filios duos *ad* vel ,turtures duos *ad* ej' man'
יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת־
11 Non .*peccatum ad* ſimilæ ephah *decimationem*,peccavit *quod* ſuã *approximationẽ*
קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת לְחַטָּאת לֹא־
peccatum quia ,thus eam ſuper ponet neque ,oleum eam ſuper ponet
יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת
plenum ea ex ſacerdos *apprehendet* &,ſacerdotẽ ad eam adducet Et .*ipſa*
הִיא: וְהֵבִיאָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן מְּמֶנָּה מְלוֹא
12 :Dñi *ignitiones* ſuper altari in faciet ſuffire & ,ejus *memoriale* ſuum pugillũ
קֻמְצוֹ אֶת־אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה
quod ,ipſius peccato *ſuper* ſacerdos *eum ſuper* expiabit Et .*ipſa peccatum*
חַטָּאת הִוא: וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־
13 .*munus* ſicut ſacerdoti erit Et .ei dimittetur &,iſtis de uno ex ,peccavit
חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ, וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה:
fuerit prævaricata cum Anima dicendo Moſeh ad Dñs eſt locutus Et
14 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: נֶפֶשׁ כִּי־תִמְעֹל
15 adducet &,Domini ſanctitatib' de *ignorantia in* peccaverit &,prævaricationẽ
מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְהוָה וְהֵבִיא
tua ordinatione in pecudib' de *integrum* arietem Domino *ſuum delictum*
אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ
peccavit quod Et .*delictum ad* ſanctitatis ſeclo in ,ſeclorum argentum
כֶּסֶף־שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל־הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם: וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא
16 eam dabit &,eam ad addet ipſi' partẽ quintã &,retribuet ſanctificatiõe de
מִן־הַקֹּדֶשׁ יְשַׁלֵּם וְאֶת־חֲמִשְׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ
.ei dimittetur & ,*delicto* ariete in eum *ſuper* expiabit ſacerdos & ;ſacerdoti
לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן יְכַפֵּר עָלָיו בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ:
præceptis omnibus ex unum fecerit & ,peccaverit cùm anima ſi Et
17 וְאִם־נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת
portaverit &,deliquerit &,cognoverit nõ & ,*ſient* non quæ Domini
יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא־יָדָע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא
,*ſua ordinatione in* pecudib' de *integrum* arietem adducet Et .*ſuã perverſitatẽ*
18 עֲוֹנוֹ: וְהֵבִיא אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ
ſua ignorãtia ſuper ſacerdos eam *ſuper* expiabit & :ſacerdotẽ ad ,*delictum ad*
לָאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שְׁגָגָתוֹ
.ei dimittetur & ,ſcivit non *ipſe* & ,ignoravit qua
אֲשֶׁר־שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ:

7 Sin autem non potuerit offerre pecus,offerat duos turtures,vel duos pullos columbarum,Dño, unum pro peccato, & alterum in holocauſtum.
8 Dabítq; eos ſacerdoti:qui primum offerens pro peccato,retorquebit caput ejus ad pennulas, ita ut collo hæreat, & non penitus abrumpatur. Et
9 aſperget de ſanguine ejus parietem altaris : quidquid autem reliquum fuerit,faciet diſtillare ad fundamentum ejus,
10 quia pro peccato eſt.Alterum verò adolebit in holocauſtũ, ut fieri ſolet:rogabítq; pro eo ſacerdos & pro peccato ejus,
11 & dimittetur ei.Quòd ſi non quiverit manus ejus duos offerre turtures,aut duos pullos columbarum,offeret pro peccato ſuo ſimilæ partem ephi decimam. Non mittet in eam
12 oleum,nec thuris aliquid imponet, quia pro peccato eſt. Tradétq; eam ſacerdoti : qui plenum ex ea pugillum hauriens,cremabit ſuper altare, in
13 monimentum ejus qui obtulerit, Rogans pro illo & expians; reliquâ verò partem ipſe
14 habebit in munere.Locutúſq; eſt Dñs ad Moyſen , dicens,
15 Anima, ſi prævaricans ceremonias, per errorem, in his quæ Domino ſunt ſanctificata,peccaverit,offeret pro delicto ſuo arietem immaculatum
16 de gregibus, qui emi poteſt duobus ſiclis , juxta pondus Sanctuarii. Ipſúmq; quòd intulit damni reſtituet, & quintam partem ponet ſuprà, tradens ſacerdoti, qui rogabit
17 pro eo offerens arietem, & dimittetur ei. Anima ſi peccaverit per ignorantiam, feceritque unum ex his quæ Domini lege prohibentur, &
18 peccati rea intellexerit iniquitatem ſuam, Offeret arietem immaculatum de gregibus ſacerdoti, juxta menſuram æſtimationémque peccati : qui orabit pro eo,quia neſciens fecerit : & dimittetur ei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Ἐὰν δὲ μὴ (δ) ἰσχύῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ τὸ ἱκανὸν (ε) εἰς τὸ πρόβαλον, οἴσει περὶ ἧς ἁμαρτίας αὐτῇ, ἧς ἥμαρτε, δύο τρυγόνας, ἢ δύο (ζ)νοσσοὺς περιστερῶν κυρίῳ, ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ
8 ἕνα εἰς ὁλοκαύτωμα. Καὶ οἴσει αὐτὰ πρὸς τὸ ἱερέα· καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς τὸ (η) περὶ τὴν ἁμαρτίας πρῶτον. καὶ ἀποκνίσει ὁ ἱερεὺς τὴν κεφαλὴν
9 αὐτοῦ ἀπὸ τῆς σφονδύλης, καὶ οὐ διελεῖ. Καὶ ῥανεῖ ἀπὸ τοῦ αἵματος τῆς περὶ τὴν ἁμαρτίας ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ θυσιαστηρίου· τὸ δὲ καταλοιπον τοῦ αἵματος κατασταγιεῖ ἐπὶ τὴ βάσιν τοῦ θυσιαστη-
10 ρίου· (θ) ἁμαρτία γάρ ἐστι. Καὶ τὸ δεύτερον (ι) ποιήσει ὁλοκάρπωμα, ὡς καθήκει. καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς (κ) περὶ τὴν ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς
11 ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐὰν δὲ μὴ εὑρίσκῃ (λ) ἡ χεὶρ αὐτοῦ ζεύγος τρυγόνων, ἢ δύο (μ) νοσσοὺς περιστερῶν, καὶ οἴσει τὸ δῶρον αὐτοῦ περὶ ὧν ἥμαρτε τὸ δέκατον τοῦ οἰφι (ν) σεμιδάλεως περὶ ἁμαρτίας. οὐκ ὀπιχεῖ ἐπ' αὐτὸ
12 ἔλαιον, οὐδὲ ἐπιθήσει (ξ) ἐπ' αὐτῷ λίβανον, ὅτι περὶ ἁμαρτίας ἐστί. Καὶ οἴσει αὐτὸ πρὸς τὸ ἱερέα. καὶ (ο) δραξάμενος ὁ ἱερεὺς ἀπ' αὐτοῦ πλήρη τὴν δράκα, τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων
13 κυρίῳ· (π) ἁμαρτία ἐστί. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτεν (ρ) ἀφ' ἑνὸς τύπων, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ· τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔσται τῷ ἱερεῖ, (σ) ὡς
14 θυσία τῶν σεμιδάλεως. Καὶ ἐλάλησε κύριος
15 πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Ψυχὴ ἣ ἂν λάθῃ αὐτὴ λήθῃ, καὶ ἁμάρτῃ ἀκουσίως ἀπὸ τῶν ἁγίων κυρίου, καὶ οἴσει τὴν πλημμέλειας αὐτοῦ τῷ κυρίῳ κριὸν ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων, πεμπὸς ἀργυρίου σίκλων, (τ) τῷ σίκλῳ τῶν ἁγίων, περὶ ἧς ἐ-
16 πλημμέλησε. Καὶ ὃ ἥμαρτεν ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀποτίσει αὐτό, καὶ τὸ ἐπίπεμπτον προσθήσει ἐπ' αὐτό, καὶ δώσει αὐτὸ τῷ ἱερεῖ. καὶ ὁ ἱερεὺς ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ κριῷ τῶν πλημμε-
17 λείας, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ. (υ) Καὶ ἡ ψυχὴ ἣ ἂν ἁμάρτῃ, καὶ ποιήσει μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, καὶ ἐκ ἔγνω,
18 καὶ πλημμελήσῃ, καὶ λάβῃ τὰ ἁμαρτίαν, Καὶ οἴσει κριὸν ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων πεμπὸς ἀργυρίου εἰς πλημμέλειαν πρὸς τὸ ἱερέα. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἀγνοίας αὐτοῦ, ἧς ἠγνόησε, καὶ αὐτὸς ἐκ ᾔδει καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ

Si autem non valet manus eius, 7
quod ſatis eſt in ouem, offeret
pro peccato ſuo, quod peccauit,
duos turtures, aut duos pullos
columbarum Domino, unum pro
peccato,et unum pro holocauſto-
mate.Et afferet ea ad ſacerdo- 8
tem : et adducet ſacerdos quod
pro peccato, prius. Et retorque-
bit ſacerdos caput eius à verte-
bra,& non diuidet. Et aſperget 9
de ſanguine eius, quod pro pec-
cato, ſuper parietem altaris : re-
liquum autem ſanguinis deſti-
llabit ad baſim altaris: peccatum
enim eſt. Et ſecundum faciet 10
holocauſtoma,ſicut decet.Et ex-
orabit ſacerdos pro eius peccato,
quod peccauit : & dimittetur
ei. Si autem non inueniat ma- 11
nus eius par turturum,vel duos pul-
los columbarum, et ferat manus
ſuum pro quo peccauit, decimã
partem ephi ſimilæ pro peccato.
Non effundet oleum ſuper illud,
neque ſuper illud imponet thus,
quia pro peccato eſt.Et afferet il- 12
lud ad ſacerdotem. Et faciens
ſacerdos de ea plenum pugillum,
memoriale eius imponet ſuper
altare holocauſtomatum Domi-
no:peccatum eſt.Et exorabit pro 13
eo ſacerdos pro peccato ej',quod
peccauit de uno horũ : et dimit-
tetur ei : reliquũ autem erit ſa-
cerdoti,ut ſacrificium ſimilæ. Et 14
locutus eſt Dominus ad Moyſen,
dicens, Anima quæcunq; latue- 15
rit cum(l)obliuio, et peccauerit
non (m)ſponte à ſanctis Domi-
ni,et afferet delicti ſui Domino
arietem immaculatũ de ouibus,
pretio argenti ſiclorũ, (n) ſicli
ſanctuarii, pro quo deliquit. Et 16
quod peccauit à ſanctis, reddet
illud, et quintas adiiciet ſuper
illud,et dabit eas ſacerdoti. Et
ſacerdos exorabit pro eo in arie-
te delicti,et dimittetur ei.Et a- 17
nima quæcunq; peccauerit,et fe-
cerit unũ ab omnibus præceptis
Domini,quæ non oportet fieri,et
non agnouerit, et deliquerit, et 18
acceperit (o) peccatũ,Et afferet
arietẽ immaculatũ de ouibus
pretio argenti(p)in delictum ad
ſacerdotẽ.Et exorabit pro eo ſa-
cerdos propter eius ignoran- 17
tiam quam ignorauit, & ipſe non ſciuit, & remittetur illi.

MS.A.(δ)ἰσχύῃ(ε)εἰς πρόβαλον,(ζ)νοσσοὺς (η)περὶ ἁμαρτίας (θ) ἁμαρτία (ι)ποιήσει ὁλοκαύτωμα(κ)περὶ ἁμαρτίας (λ)αὐτῷ ἡ χεὶς ζεῦγος (μ) νοσσοὺς (ν)σεμιδάλιν(ξ)ἐπ' αὐτὸ (ο)δραξάμενος ἀπ' αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς πλήρη (π)ἁμαρτίας(ρ)ἐφ' ἑνὸς(σ)ὡς ἡ θυσία (τ)τῷ σίκλῳ(υ)Καὶ ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ καὶ ποιήσῃ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

At ſi non habeat facultatẽ afferendi agnam, 7
afferat oblationem peccati ſui duos turtures,
aut duos pullos columbæ:unum pro peccato,
& alterũ ad holocauſtum. Afferet autem eos 8
ad ſacerdotẽ, qui offeret introducétq; priùs
eum qui pro peccato eſt,& contorquebit ca-
put ejus è regione œrvicis ejus,ita tamen ut
non ſeparet. Spargétq; de ſanguine peccati 9
ſuper parietem altaris: & quod remanebit
ex ſanguine, percolabit ad radices altaris :
peccatum eſt. Alterum verò faciet in holo- 10
cauſtum,juxta ritum ejꝰ: & expiabit eum ſa-
cerdos pro peccato quod peccavit, & remit-
tetur ei. Quòd ſi non habeat facultatem *offe-* 11
rendi duos turtures aut duos pullos columbi-
nos, afferat oblationẽ ſuã pro peccato quod
cõmiſit, unam ex decem *partib*ꝰ modii,ſimi-
laginem pro peccato: at non effundat oleum
ſuper illã,nec ponat ſuper eã incenſum,quia
peccatum eſt. Afferátq; eam ſacerdoti capi- 12
átq; ſacerdos ex ea plenam volã ſuam in mo-
nimentum,attollátq;*eam* ad altare ſuper ob-
lationes Dũi:peccatum eſt. Et indulgentiam 13
tribuet illi ſacerdos pro peccato quod com-
miſit in aliquo horũ,& remittetur ei:eritq;
ſacerdotis quemadmodũ farina. Et loquutus 14
eſt Dñs cum Moſe, dixitq; ad eum ; Anima 15
cùm cõmiſerit iniquitatẽ & peccaverit per
errorẽ in ſacris Dñi, afferat oblationem ſuã
Dño,arietem ſine macula ex ovibus integri
valoris, *nempe* argenti ſiclorum in ſiclo ſan-
ctuarii pro oblatione. Rem verò ſacram in 16
qua peccavit, rependat,& quintã ejus partẽ
ſuperaddat illi, afferátq; ſacerdoti:& ſacer-
dos indulgentiã dabit illi per arietem obla-
tionis,& remittetur ei. Et ſi peccaverit ani- 17
ma, & fecerit unum ex interdictis Dñi quæ
non ſunt facienda,nec reſciverit ſe peccáſſe,
recipiet peccatum ſuum. Is afferet arietẽ ſine 18
macula ex ovibꝰ juxta valorem,munus ſacer-
doti:& indulgentiã tribuet illi ſacerdos pro
errore quem cõmiſit inſcius,& remittetur ei.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְאִם־לֹא תַמְצֵי יָדוֹ כְּמַסַּת שֵׂיוֹתָא 7
וְיַיְתֵי יָת־חוֹבְתֵיהּ דִּי חָב תַּרְתֵּין
שַׁפְנִינִין אוֹ תַרְיָן בְּנֵי יוֹנָה קֳדָם יְיָ חַד
לְחַטָּאתָא וְחַד לְעֹלְתָא: וְיַיְתֵי יָת דְּתַנֵּי 8
לְכָהֲנָא וְיִקְרֵיב יָת דִּי לְחַטָּאתָא
בְּקַדְמֵיתָא וְיִמְלוֹק יָת רֵישֵׁיהּ מִקְּבֵיל
קְדָלוֹהִי וְלָא יִפְרֵישׁ: וְיִדֵּי מִדָּמָא 9
דְּחַטָּאתָא עַל־כּוֹתֶל מַדְבְּחָא
וּדְיִשְׁתָּאֵר בְּדַמָּא יִתְמְצֵי לְיֵסוֹדָא
דְּמַדְבְּחָא חַטָּאתָא הוּא: וְיַיְתֵי 10
יָת תִּנְיָנָא עֹלְתָא כִּדְחָזֵי וְיִכְפַּר עֲלוֹהִי
כָּהֲנָא מֵחוֹבְתֵיהּ דִּי חָב וְיִשְׁתְּבֵק
לֵיהּ: וְאִם לָא תַדְבֵּיק יְדֵיהּ לְתַרְיָן 11
שַׁפְנִינִין אוֹ לְתַרְיָן בְּנֵי יוֹנָה וְיַיְתֵי
יָת קוּרְבָּנֵיהּ דִּי חָב חַד מִן עֲסַרְתָּא
בְּתַלְתָּ סְאִין סוֹלְתָא לְחַטָּאתָא לָא
יְשַׁוֵּי עֲלַהּ מְשִׁחָא וְלָא יִתֵּן עֲלַהּ
לְבוֹנְתָא אֲרֵי חַטָּאתָא הִיא: וְיַיְתִנַּנָּהּ 12
לְוָת כָּהֲנָא וְיִקְמֹץ כָּהֲנָא מִנַּהּ מְלֵי
קוּמְצֵיהּ יָת אַדְכָּרְתָּהּ וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא
עַל קוּרְבְּנַיָּא דַיְיָ חַטָּאתָא הִיא:
וְיִכְפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא עַל חוֹבְתֵיהּ דִּי 13
חָב מֵחַדָּא מֵאִלֵּין וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ
וְיִתְהֵי לְכָהֲנָא כְּמִנְחְתָא: וּמַלֵּיל יְיָ עִם 14 15
מֹשֶׁה לְמֵימָר: אֱנָשׁ אֲרֵי יְשַׁקַּר שִׁקַּר
וְיֵחוֹב בְּשָׁלּוּ מִקּוּדְשַׁיָּא דַיְיָ וְיַיְתֵי יָת
אֲשְׁמֵיהּ קֳדָם יְיָ דִּכְר שְׁלִים מִן עָנָא
בְּפוּרְסָנֵיהּ כְּסַף סְלָעִין בְּסֶלַע־
קוּדְשָׁא לַאֲשְׁמָא: וְיָת דִּי חָב מִן 16
קוּדְשָׁא יְשַׁלֵּם וְיָת חֻמְשֵׁיהּ יוֹסֵף
עֲלוֹהִי וְיִתֵּן יָתֵיהּ לְכָהֲנָא וְכָהֲנָא
יְכַפַּר עֲלוֹהִי בְּדִכְרָא דַאֲשְׁמָא
וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ: וְאֱנָשׁ אֲרֵי יֵחוֹב 17
וְיַעְבֵּיד חַד מִכָּל־פִּקּוּדַיָּא דַיְיָ דִּלָּא
כְשָׁרִין לְאִתְעֲבָדָא וְלָא יְדַע וְחָב
וְיִקְבֵּל חוֹבְיֵהּ: וְיַיְתֵי דִּכְר שְׁלִים מִן 18
עָנָא בְּפוּרְסָנֵיהּ לַאֲשְׁמָא לְוָת כָּהֲנָא
וְיִכַּפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא עַל שְׁלוּתֵיהּ
דְּאִשְׁתְּלִי וְהוּא לָא יְדַע וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ:

TARGUM ONKELOS.

7 Si autē nō ſuffecerit manꝰ ejus ut poſſit offerre agnā: adducat pro delicto ſuo, quo peccavit, duos turtures aut duos filios colūbæ corā Dño: unum pro peccato, & unū in holocauſtū.
8 Afferátq; eos ad ſacerdotē; & offerat primū illū qui eſt pro peccato: & retorquebit caput ejus cōtra dorſū ejꝰ, & non dividat.
9 Et aſperget de ſanguine hoſtiæ pro peccato ſup parietē altaris: & decurrere faciet ꝙ reliquū eſt de ſanguine ad fundamentū altaris: pro peccato enim eſt.
10 Et alterū faciet holocauſtū, ſicut decet: & propitiabit pro eo ſacerdos pro peccato ſuo quo peccavit, & dimittetur ei.
11 Et ſi nō ſuffecerit manꝰ ejꝰ ad duos turtures, aut ad duos filios columbæ: afferat oblationē ſuā pro peccato ſuo quo peccavit, decimā partē trium ſatorū ſimilæ pro peccato: nō ponet ſup eā oleū, neq; dabit ſup eā thus; quia pro peccato eſt.
12 Tradétq; eā ſacerdoti: & tollet ex ea ſacerdos plenū pugillū ſuū in monumētū ejꝰ & adolebit in altari, ſup. oblationes Dñi: pro peccato enim eſt.
13 Propitiabítq; pro eo ſacerdos pro peccato ſuo, quo peccavit in uno ex his, & dimittetur ei: & erit ſacerdoti ſicut munꝰ.
14 Locutúſq; eſt Dñs cū Moyſe dicēs.
15 Homo qui prævaricatus fuerit prævaricationē, & peccaverit per ignorantiā, in his quæ ſanctificata ſunt Dño: afferat pro peccato ſuo corā Dño arietē integrū de ovibus, æſtimationis duorū ſiclorū argēti in ſiclis ſanctuarii, pro delicto.
16 Et id ꝙ peccavit in ſancto reſtituet, & quintā partē addet ſup illud; & dabit illud ſacerdoti: & ſacerdos propitiabit pro eo in ariete qui offertur pro delicto, dimittetúrque ei.
17 Homo autē qui peccaverit, & fecerit cōtra unū ex omnibus præceptis Dñi ꝙ nō decet fieri, & ꝙ ignorantiā peccaverit, ſuſcipiet iniquitatē ſuā.
18 Et afferet maſculū integrū de ovibus, juxta æſtimationē delicti ad ſacerdotē: & propitiabit pro eo ſacerdos pro errore ſuo quo erravit, & ipſe ignoravit, dimittetúrque ei.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

** צאע ל א ש מ ד מ צ ע י ד ו כ מ ס ת ש י ו ת א 7
ו י י ת י י ת ח ו ב ת י ה ד י ח ב ת ר ת ן
ש פ נ י נ י ן א ו ת ר י ן ב נ י י ו נ ה ק ד ם י י ח ד
ל ח ט א ת א ו ח ד ל ע ל ת א ו י י ת י י ת ה 8
ל כ ה נ א ו י ק ר י ב י ת ד י ל ח ט א ת א
ב ק ד מ י ת א ו י מ ל ו ק י ת ר י ש י ה מ ק ב ל
ק ד ל ו ה י ו ל א י פ ר י ש ו י ד י מ ד מ א 9
ד ח ט א ת א ע ל כ ו ת ל מ ד ב ח א
ו ד י ש ת א ר ב ד מ א י ת מ צ י ל י ס ו ד א
ד מ ד ב ח א ח ט א ת א ה ו א ו י י ת י ת נ י ע 10
י ע ב י ד ע ל ת א כ ד י ח ז י ו י כ פ ר ע ל ו ה י
כ ה נ א מ ח ו ב ת י ה ד י ח ב ו י ש ת ב ק
ל י ה ו א ם ל א ת ד ב י ק י ד י ה ל ת ר י ן 11
ש פ נ י נ י ן א ו ל ת ר י ן ב נ י י ו נ ה ו י י ת י
י ת ק ו ר ב נ י ה ד י ח ב ח ד מ ן ע ס ר א
ב ת ל ת ס א ן ס ו ל ת א ל ח ט א ת א ל א
י ש ו י ע ל ה מ ש ח א ו ל א י ת ן ע ל ה
ל ב ו נ ת א א ר י ח ט א ת א ה י א: ו י י ת נ נ ה 12
ל ו ת כ ה נ א ו י ק מ ץ כ ה נ א מ נ ה מ ל י
ק ו מ צ י ה י ת א ד כ ר ת ה ו י ס ק ל מ ד ב ח א
ע ל ק ו ר ב נ י א ד י י ח ט א ת א ה י א:
ו י כ פ ר ע ל ו ה י כ ה נ א ע ל ח ו ב ת י ה ד י 13
ח ב מ ח ד א מ א ל י ן ו י ש ת ב ק ל י ה
ו י ת ה י ל כ ה נ א כ מ נ ח ת א: ו מ ל ל י י ע ם 14 15
מ ש ה ל מ י מ ר: א נ ש א ר י י ש ק ר ש ק ר
ו י ח ו ב ב ש ל ו מ ק ו ד ש י א ד י י ו י י ת י ת
א ש מ י ה ק ד ם י י ד כ ר ש ל י ם מ ן ע נ א
ב פ ו ר ס נ י ה כ ס ף ס ל ע י ן ב ס ל ע ר
ק ו ד ש א ל א ש מ א: ו י ת ד י ח ב מ ן 16
ק ו ד ש א י ש ל ם ו י ת ח מ ש י ה י ו ס ף
ע ל ו ה י ו י ת ן י ת י ה ל כ ה נ א ו כ ה נ א
י כ פ ר ע ל ו ה י ב ד כ ר א ד א ש מ א
ו י ש ת ב ק ל י ה: ו א ם א נ ש א ר י י ח ו ב 17
ו י ע ב י ד ח ד מ כ ל פ ק ו ד י א ד י י ד י ל א
כ ש ר י ן ל א ת ע ב ד א ו ל א י ד ע ו ח ב
ו י ק ב ל ח ו ב י ה: ו י י ת י ד כ ר ש ל י ם מ ן 18
ע נ א ב פ ו ר ס נ י ה ל א ש מ א ל ו ת כ ה נ א
ו י כ פ ר ע ל ו ה י כ ה נ א ע ל ש ל ו ת י ה
ד א ש ת ל י ו ה ו א ל א י ד ע ו י ש ת ב ק ל י ה:

VERSIO SAMARITANA.

** צאע ל א ש מ ד מ צ ע י ד ו כ מ ס ת ש י ו ת א 7
ו י י ת י י ת ח ו ב ת י ה ד י ח ב ת ר ת ן
ש פ נ י נ י ן א ו ת ר י ן ב נ י י ו נ ה ק ד ם י י ח ד
ל ח ט א ת א ו ח ד ל ע ל ת א ו י י ת י י ת ה 8
ל כ ה נ א ו י ק ר י ב י ת ד י ל ח ט א ת א
ב ק ד מ י ת א ו י מ ל ו ק י ת ר י ש י ה מ ק ב ל
ק ד ל ו ה י ו ל א י פ ר י ש ו י ד י מ ד מ א 9
ד ח ט א ת א ע ל כ ו ת ל מ ד ב ח א
ו ד י ש ת א ר ב ד מ א י ת מ צ י ל י ס ו ד א
ד מ ד ב ח א ח ט א ת א ה ו א ו י י ת י ת נ י ע 10
י ע ב י ד ע ל ת א כ ד י ח ז י ו י כ פ ר ע ל ו ה י
כ ה נ א מ ח ו ב ת י ה ד י ח ב ו י ש ת ב ק
ל י ה ו א ם ל א ת ד ב י ק י ד י ה ל ת ר י ן 11
ש פ נ י נ י ן א ו ל ת ר י ן ב נ י י ו נ ה ו י י ת י
י ת ק ו ר ב נ י ה ד י ח ב ח ד מ ן ע ס ר א
ב ת ל ת ס א ן ס ו ל ת א ל ח ט א ת א ל א
י ש ו י ע ל ה מ ש ח א ו ל א י ת ן ע ל ה
ל ב ו נ ת א א ר י ח ט א ת א ה י א: ו י י ת נ נ ה 12
ל ו ת כ ה נ א ו י ק מ ץ כ ה נ א מ נ ה מ ל י
ק ו מ צ י ה י ת א ד כ ר ת ה ו י ס ק ל מ ד ב ח א
ע ל ק ו ר ב נ י א ד י י ח ט א ת א ה י א:
ו י כ פ ר ע ל ו ה י כ ה נ א ע ל ח ו ב ת י ה ד י 13
ח ב מ ח ד א מ א ל י ן ו י ש ת ב ק ל י ה
ו י ת ה י ל כ ה נ א כ מ נ ח ת א: ו מ ל ל י י ע ם 14 15
מ ש ה ל מ י מ ר: א נ ש א ר י י ש ק ר ש ק ר
ו י ח ו ב ב ש ל ו מ ק ו ד ש י א ד י י ו י י ת י ת
א ש מ י ה ק ד ם י י ד כ ר ש ל י ם מ ן ע נ א
ב פ ו ר ס נ י ה כ ס ף ס ל ע י ן ב ס ל ע ר
ק ו ד ש א ל א ש מ א: ו י ת ד י ח ב מ ן 16
ק ו ד ש א י ש ל ם ו י ת ח מ ש י ה י ו ס ף
ע ל ו ה י ו י ת ן י ת י ה ל כ ה נ א ו כ ה נ א
י כ פ ר ע ל ו ה י ב ד כ ר א ד א ש מ א
ו י ש ת ב ק ל י ה: ו א ם א נ ש א ר י י ח ו ב 17
ו י ע ב י ד ח ד מ כ ל פ ק ו ד י א ד י י ד י ל א
כ ש ר י ן ל א ת ע ב ד א ו ל א י ד ע ו ח ב
ו י ק ב ל ח ו ב י ה: ו י י ת י ד כ ר ש ל י ם מ ן 18
ע נ א ב פ ו ר ס נ י ה ל א ש מ א ל ו ת כ ה נ א
ו י כ פ ר ע ל ו ה י כ ה נ א ע ל ש ל ו ת י ה
ד א ש ת ל י ו ה ו א ל א י ד ע ו י ש ת ב ק ל י ה:

VER. SAM. (c) integrum (d) reatum ſuum. (e) integrum

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

7 Quòd ſi non aſſequatur manus ejus valorem ovis, tum afferet Domino pro peccato ſuo quod peccavit duas turtures, aut duos pullos columbæ; unum pro peccato, & alterum in holocauſtum.
8 Affe-retq; eos ad ſacerdotem, et offeret illum qui eſt pro peccato primùm, cujus ſacerdos conſorquebit caput è regione cervicis, ſed non ſeparabit.
9 Et aſperget de ſanguine peccati ad parietem altaris; quódque reliquum erit de ſanguine exprimetur ad baſim altaris: hæc eſt hoſtia pro peccato.
10 Secundum autem faciet holocauſtū juxta conſuetudinem; ut expiet eum ſacerdos de peccato ſuo quod peccavit, et remittatur ei.
11 Quòd ſi non aſſequatur manus ejus duas turtures, aut duos pullos columbarum, tunc afferet munus ſuum pro eo quod peccavit decimam partem Ephæ ſimilæ pro peccato: non effundet ſuper eā oleum, neq; ponet ſuper eam thus, quia peccatū eſt.
12 Abducetq; eam ad ſacerdotem qui colliget ex ea plenum pugillum ſuum, memoriale ejus, et adolebit ſuper altare pro ſacrificiis ignitis Domini: peccatum eſt hoc.
13 Et expiabit eū ſacerdos de peccato ſuo quod peccavit in uno exiſtis, et remittatur ei, erit q; ſacerdoti ſicut ſacrificiū ſimilæ.
14 Et locutus eſt Dominus Moſi,
15 dicens; Anima, cùm prævaricando prævaricata fuerit, et peccaverit, per errorē in ſanctitates Domini, afferet hoſtiā Domino pro delicto ſuo, arietē (c) immaculatū de ovibus ſecundùm æſtimationē tuā, argenteū ſiclorū juxta ſiclū ſanctuarii pro delicto.
16 Quod autem peccavit in ſanctitatem reddet, et quintā partē ejus ſuperaddet, dabitq; eā ſacerdoti, ut ſacerdos expiet eū in ariete delicti, et remittatur ei.
17 Si verò anima aliqua peccaverit, faciens unū ex omnibus mādatis Domini, quæ non ſunt facienda, et non cognoverit, et rea erit, et portabit (d) iniquitatē ſuā;
18 Tū afferet ad ſacerdotem pro peccato arietem (e) immaculatū de ovibus ſecundùm æſtimationē tuā: et expiabit eum ſacerdos ab errore ſuo quem erraverat, et non cognoverat, et remittetur ei.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*فَانْ لَمْ تَنَلْ يَدُهُ مِقْدَارَ شَاةٍ *فَلْيَأْتِ بِقُرْبَانِهِ بِسَبَبِ خَطِيَّتِهِ سَفْنِينِ أَوْ فَرْخَيْ حَمَامٍ لِلّٰهِ *أَحَدُهُمَا 7
لِلذَّكَاةِ وَالْآخَرُ لِلصَّعْدَةِ* فَإِذَا أَتَى بِهِمَا إِلَى الْإِمَامِ * فَلْيَقْرِبِ الَّذِي لِلذَّكَاةِ أَوَّلًا *وَيَفْصِلُ رَأْسَهُ مِمَّا 8
يَلِي قَفَاهُ وَلَا يَفْرِيَنْ *وَيَصِحُّ مِنْ دَمِهِ شَيْئًا عَلَى حَائِطِ الْمَذْبَحِ *وَالْفَاضِلُ مِنَ الدَّمِ يُرَفُّ عَلَى أَسَاسِهِ * 9
بِذَاكَ يَكُونُ ذَكَاةً *وَالثَّانِي يَعْمَلُهُ صَعْدَةً عَلَى السُّنَّةِ * وَيَسْتَغْفِرُ عَنْهُ الْإِمَامُ مِنْ خَطَايَاهُ الَّتِي 10
أَخْطَأَهَا * فَيُغْفَرُ لَهُ * فَإِنْ لَمْ تَنَلْ يَدُهُ ثَمَنَ سَفْنِينِ أَوْ فَرْخَيْ حَمَامٍ * فَلْيَأْتِ بِقُرْبَانِهِ بِسَبَبِ مَا 11
أَخْطَأَ فِيهِ عُشْرَ الْوَيْبَةِ سَمِيذًا لِلذَّكَاةِ * لَا يَصُبُّ عَلَيْهَا دُهْنًا * وَلَا يَجْعَلُ عَلَيْهَا لُبَانًا * لِأَنَّهَا ذَكَاةٌ *
*فَإِذَا أَتَى بِهَا إِلَى الْإِمَامِ قَبَضَ الْإِمَامُ مِنْهَا مِلْءَ قَبْضَتِهِ فَوْحَهَا فَيُسَنُّ عَلَى الْمَذْبَحِ مَعَ قَرَابِينِ اللّٰهِ * بِذَلِكَ 12
يَصِيرُ ذَكَاةً *وَيَسْتَغْفِرُ عَنْهُ الْإِمَامُ خَطِيَّتَهُ الَّتِي أَخْطَأَهَا بِوَاحِدَةٍ مِنْ هٰذِهِ فَيُغْفَرُ لَهُ * وَيَصِيرُ لِلْإِمَامِ 13
كَسَائِرِ الْهَدَايَا * ثُمَّ كَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَى تَكْلِيمًا * قَالَ *أَيُّمَا إِنْسَانٍ نَكَثَ نَكْثًا وَأَخْطَأَ سَهْوًا فِي سَيْ 14 15
مِنْ أَقْدَاسِ اللّٰهِ * فَلْيَأْتِ بِقُرْبَانِهِ لِلّٰهِ * وَهُوَ كَبْشٌ صَحِيحٌ مِنَ الْغَنَمِ * بِقِيمَةِ مَثَاقِيلَ فِضَّةٍ لِلْقَرَابِينِ *
وَالَّذِي أَخْطَأَ فِيهِ مِنَ الْقُدْسِ فَلْيُسَلِّمْ مِثْلَهُ * وَخُمُسَهُ يَزِيدُ عَلَيْهِ وَيُعْطِهِ لِلْإِمَامِ * وَالْإِمَامُ يَسْتَغْفِرُ 16
عَنْهُ بِكَبْشِ الْقُرْبَانِ فَيُغْفَرُ لَهُ * وَأَيُّ إِنْسَانٍ أَخْطَأَ فِي أَنْ فَعَلَ وَاحِدَةً مِنْ مَحَارِمِ اللّٰهِ الَّتِي لَا 17
تُفْعَلُ * وَلَمْ يَعْلَمْ بِأَنَّهُ قَدْ أَثِمَ وَحَمَلَ وِزْرًا * فَلْيَأْتِ بِكَبْشٍ صَحِيحٍ مِنَ الْغَنَمِ بِقِيمَةٍ لِلْقُرْبَانِ إِلَى 18
الْإِمَامِ * وَيَسْتَغْفِرُ عَنْهُ الْإِمَامُ سَهْوَتَهُ الَّتِي سَهَاهَا وَهُوَ لَا يَعْلَمُ فَيُغْفَرُ لَهُ *

Quòd ſi non aſſequatur manꝰ ejus valorem ovis, afferat in ſacrificium ſuum pro peccato ſuo duas turtures, aut duos pullos columbarū Deo: unum pro expiatione, & alterum pro oblatione. 7
Cúmque attulerit utrumq; ſacerdoti, admoveat illū qui eſt pro expiatione primus, et ſecet caput ejus à parte contigua dorſo ejꝰ, nec ſe aret illud. 8
Et ſpargat de ſanguine ejus aliquantum ſuper parietem altaris, et reſiduum ſanguinis, fundetur ſuper fundamentum ejus: in hoc erit expiatio. 9
Et ſecundū faciet holocauſtum juxta conſuetudinē, et veniam petet pro eo ſacerdos pro peccatis ejus quæ commiſit, et parcetur ei. 10
Quòd ſi non poſſederit manus ejus pretium duarū turturum, aut duorum pullorū columbarū, afferat ſacrificium ſuum propter id in quo peccavit, decimam partē Vaibæ de ſimilagine in expiationem: non fundet ſuper eā 11
olcum, nec ponet ſuper illa incenſum, quia expiatio eſt. Cúmq; attulerit ei ſacerdoti, ſumet ſacerdos ex ea plenitudinē pugilli ſui de ſuffitu ejꝰ, et adolebit eū ſuper altare 12
cum ſacrificiis Dei: per hoc fiet expiatio. Et veniā petet pro eo ſacerdos pro peccato ejus quod cōmiſit in aliquo ex his, et condonabitur ei: et erit ſacerdotis ut reliqua 13
dona. Deinde loquutus eſt Deus ad Muſam locutionem. Dixit, Quicunq; prophanationē cōmiſerit, et peccaverit per errorem in aliquo ex ſacris Dei, afferat ſacrificium ſuum Deo, nempe arietē integrum 14 15
ex ovibus, cujus pretium erunt ſicli argenti pro ſacrificiis. Et ei in quo peccavit ex ſacris, det æquivalens: et quintam ejus partē addet ſuper illo, et dabit ſacerdoti: 16
et ſacerdos veniam petet pro eo per arietē ſacrificii, et dimittetur ei. Et quicunque peccaverit faciendo aliquod ex interdictis Dei quæ non ſunt facienda, nec agnoverit ſe deliquiſſe, portaveritq; ſcelus ſuum: 17
Afferat arietē integrum ex ovibus in valore ſuo pro ſacrificio, ad ſacerdotē: & veniam petet ſacerdos pro errore ipſius quem cōmiſit neſciens, et condonabitur ei. 18

ספר ויקרא : ו

Domino deliquit delinquendo :illud Delictum

19 אָשָׁם הוּא אָשֹׁם אָשַׁם לַיהוָה׃

CAP. VI. ו

,peccaverit cùm Anima :dicendo Moſch ad Dominus eſt locutus Et

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא
2 *fuerit mentitus* & ,Dominum in prævaricationem fuerit prævaricata &

וּמָעֲלָה מַעַל בַּיהוָה וְכִחֵשׁ
vi occupavit vel,rapina in vel,manus poſitione in vel cõmendatione in ſuũ proximum in

בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ־בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק
juraverit &,ea in fuerit mentit' &,amiſſionẽ invenit Vel *,ſuum proximum*

3 אֶת־עֲמִיתוֹ׃ אוֹ־מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע
peccando homo fecerit quæ omnibus ex uno ſuper ,falſum *ſuper*

עַל־שֶׁקֶר עַל־אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטֹא
rapinam reddet &,deliquerit &,peccaverit cum erit Et *.ipſis in*

4 בָּהֵנָּה׃ וְהָיָה כִּי־יֶחֱטָא וְאָשֵׁם וְהֵשִׁיב אֶת־הַגְּזֵלָה
quæ commendationem vel,vi uſurpavit quam uſurpationem vel ,rapuit *quam*

אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת־הָעֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת־הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר
quo omni ab Vel *.invenit* quod amiſſum vel ,*eo cum eſt cõmendata*

5 הִפְקַד אִתּוֹ אוֹ אֶת־הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא׃ אוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר־
ejus quintum &,ejus capite in illud reddet & ,falſum in eo ſuper juraverit

יִשָּׁבַע עָלָיו לַשֶּׁקֶר וְשִׁלַּם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשְׁתָּיו
Et *.ſui delicti* die in illud dabit,*ei ipſum cui* :illud ſuper addet

6 יֹסֵף עָלָיו לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ׃ וְאֶת־
tua ordinatione in pecore è integrum arietem ,Domino adducet *ſuum delictum*

אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ
,Domini *facies ad* ſacerdos illũ *ſuper* expiabit Et.ſacerdotem ad *delictum ad*

7 לָאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן׃ וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה
delinquendo faciet quæ omnibus ex *uno ſuper ei* dimittetur &

וְנִסְלַח לוֹ עַל־אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה
Aharon Præcipe :dicendo Moſch ad Dominus eſt locut' Et.eo in

8 בָּהּ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ צַו אֶת־אַהֲרֹן
9 *ſuper Aſcenſio .ipſa aſcenſionis* lex Hæc :dicendo ,ejus filiis &

וְאֶת־בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל
altaris ignis Et *.mane* uſque nocte tota altare ſuper uſtionem

מוֹקְדָהּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ
lini feminalia & ,*lini indumento* ſacerdos induet Et .eo in erit accenſus

10 תּוּקַד בּוֹ׃ וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד
ignis *comedet quòd* ,cinerem levabit &,ſuam carnem ſuper induet

יִלְבַּשׁ עַל־בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת־הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ
exuet Et *.altare* apud illum ponet &,altare ſuper *aſcenſionem*

11 אֶת־הָעֹלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ׃ וּפָשַׁט
ad cinerem *faciet exire* & ,alias veſtes induet &,ſuas veſtes

אֶת־בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־
altari ſuper ignis Et *.mundum* locum ad *,caſtrametationem* extra

12 מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר׃ וְהָאֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
ligna ſacerdos eo ſuper accendet Et .extinguetur non ,eo in *erit accenſus*

תּוּקַד־בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים
faciet ſuffire & ,*aſcenſionem* illud ſuper ordinabit & :*matutino in ,matutino in*

בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר
pacificorum adipes illud ſuper

עָלֶיהָ חֲלְבֵי הַשְּׁלָמִים׃

Verſio VULG. LAT.

19 Quia per errorem deliquit in Dominum.

CAP. VI.

1 LOcutus eſt Dominus ad
2 Moyſen, dicens; Anima quæ peccaverit, & contempto Domino, negaverit proximo ſuo depoſitum quod fidei ejus creditum fuerit, vel vi aliquid extorſerit, aut calumniam fecerit, Sive rem perditam invenerit, & inficians inſuper pejeravit, & quodlibet aliud
3 ex pluribus fecerit, in quibus
4 ſolent peccare homines, Convicta delicti, reddet Omnia
5 quæ per fraudem voluit obtinere, integra, & quintam inſuper partem domino cui damnum intulerat. Pro peccato autem ſuo offeret arietem immaculatum de grege, & dabit eum ſacerdoti, juxta æſtimationem menſurámq; delicti, Qui rogabit pro eo coram Domino, & dimittetur
6 illi pro ſingulis quæ faciendo
7 peccavit. Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen, dicens;
8 Præcipe Aaron & filiis ejus: Hæc eſt lex holocauſti; Cremabitur in altari totâ nocte
9 uſque manè: ignis ex eodem
10 altari erit: Veſtietur tunicâ ſacerdos & feminalibus lineis: tollétque cineres quos
11 vorans ignis exuſſit, & ponens juxta altare, Spoliabitur prioribus veſtimentis, indutúſque aliis, efferet eos extra caſtra, & in loco mundiſſimo uſque ad favillam conſumi faciet.
12 Ignis autem in altari ſemper ardebit, quem nutriet ſacerdos ſubjiciens ligna manè per ſingulos dies, & impoſito holocauſto, deſuper adolebit adipes pacificorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

19 Ἐπλημμέλησε (φ) γὸ πλημμελείᾳ ἔναντι κυείε.

MS.A. (φ) γὸ πλημμέλησιν ἔναντι

ΚΕΦ. ϛ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύει῟ πρὸς Μωυσῆ,
2 λέγων, (α) ψυχὴ ἣ ἂν ἁμάρτῃ, καὶ παρι-
δὼν παρίδῃ τὰς ἐντολὰς κυείε, καὶ ψεύση-
ται τὰ πρὸς τὸν πλησίον ἐν παρα-
θήκῃ, ἢ περὶ κοινωνίας, ἢ ἐν ἁρπα-
γῆς, ἢ ἠδίκησέ π τὸν πλησίον,
3 Ἢ εὗρεν ἀπώλειαν, καὶ ψεύσ῟ περὶ αὐ-
τῆς, καὶ ὀμόσῃ ἀδίκως ἐπὶ ἑνὸς ἀπὸ πάν-
των, ὧν ἐὰν ποιήσῃ ὁ ἄνθρωπ῟, ὥστε ἁ-
μαρτεῖν ἐν τούτοις. Καὶ ἔσαι ἡνίκα ἐὰν
4 ἁμάρτῃ, καὶ πλημμελήσῃ, καὶ ἀποδῷ τὸ ἅρ-
παγμα, ὃ (β) ἥρπασεν, ἢ τὸ ἀδίκημα,
ὃ ἠδίκησεν, ἢ τ παρεθήκλν, ἢπς παρε-
τέθη αὐτῷ, ἢ τ ἀπώλειαν, ἣν εὗρεν ἀπὸ
παντὸς πράγματ῟, ἃ ὤμοσε ἐπὶ αὐτῆ ἀδί-
κως, καὶ ἀποδίσει αὐτὸ τὸ κεφάλαιον, καὶ
τὸ ἐπίπεμπτον προσθήσει ἐπ' αὐτὸ· τίνος
5 ἐστὶν, αὐτῷ ἀποδώσει ἢ ἡμέρᾳ ἐλεγχθῇ.
Καὶ τ πλημμελείας αὐτῆ (γ) οἴσει πῷ κυ-
ρίῳ κριὸν ἀπὸ τ προβάτων ἄμωμον, τε-
μῆς, εἰς ὃ ἐπλημμέλησε. Καὶ ἐξιλάσε῟
6 περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυείε, καὶ ἀφεθή-
σε῟ αὐτῷ περὶ ἑνὸς ἀπὸ πάντων ὧν ἐποί-
7 ησε καὶ ἐπλημμέλησεν (δ) ἐν αὐτῷ. Καὶ
ἐλάλησε κύρι῟ πρὸς Μωυσῆν, λέγων,
8 Ἔντειλαι (ε) τῷ Ἀαρὼν, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐ-
9 τῦ, λέγων, Οὗτ῟ ὁ νόμ῟ τ ὁλοκαυ-
σεως. αὐτὴ ἡ ὁλοκαύτωσις ὅτι τ καύσεως
αὐτῆς, ἐπὶ τῦ θυσιαςηρίε ὅλω τ νύκ-
τα ἕως τοπρωὶ καὶ τὸ πῦρ τ θυσιαςηρίε καυ-
10 θήσε῟ ἐπ' αὐτῦ, ὃ σβεσθήσε῟. Καὶ ἐνδύσε῟
ὁ ἱερεὺς χιτῶνα λινῦν, καὶ περισκελῆ
λινᾶν (ζ) ἐνδύσε῟ περὶ τὸ χρῶμα αὐτῦ, καὶ
ἀφελεῖ τὴν καλακάρπωσιν, ἣν ἂν (η) κα-
ταναλώσῃ τὸ πῦρ, τὴν ὁλοκαύτωσιν ἀπὸ
τῦ θυσιαςηρίε· καὶ τεθήσει αὐτὸ ἐχό-
11 μενον τῦ θυσιαςηρίε. Καὶ ἐκδύσε῟ τὴν
στολὴν αὐτῦ, καὶ ἐνδύσε῟ στολὴν ἄλλην· καὶ
ἐξοίσει τ καλακάρπωσιν ἔξω τ παρεμ-
12 βολῆς εἰς τόπον καθαρόν. Καὶ πῦρ ἐπὶ
τὸ θυσιαςήριον καυθήσε῟ (θ) ἀπ' αὐτῦ,
καὶ ὃ σβεσθήσε῟, καὶ (ι) καύσει ἐπ' αὐτῆ ὁ
ἱερεὺς ξύλα τοπρωὶ τοπρωὶ, καὶ σοιβάσει
ἐπ' αὐτῆ τ ὁλοκαύτωσιν, καὶ τεθήσει ἐπ'
αὐτὸ τὸ στέαρ τῆ σωτηρίε.

MS.A. (α) Ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ, (β) ἥρπασεν, τὸ (γ) οἴσει κυρίῳ (δ) αὐτῷ. (ε) Ἀαρὼν (ζ) ἐνδύσε῟ τὸ (η) καταναλώσει (θ) ἐπ' αὐτῆ, (ι) καύσει ὁ ἱερεὺς ἐπ' αὐτὸ ξύλα τὸ πρωΐ, καὶ

(q) Deliquit enim delicto ante Dominum.

CAP. VI.

ET locutus eſt Dominus ad
Moyſen, dicens, Anima quæcunque peccaverit, & deſpiciens deſpexerit mandata Domini, & mentitus fuerit, (a) quæ ſunt ad
proximum, (b) in depoſito, aut de (c) ſocietate, aut de (d) rapina, aut (e) injuriam fecerit aliquam proximo, Aut inve-
nit (f) perditionem, et mentitus fuerit de ea, et juraverit injuſtè de uno ab omnibus, quæcunq; fecerit homo, ita ut peccet in his.
Et erit cùm peccaverit, et deli-
querit, et (g) reddat rapinam, quam rapuit, aut nocumentum, quod nocuit, aut depoſitum, quod depoſitum eſt apud eum, aut perditionem, quam invenit ab omni-
ve, pro qua juravit de ea injuſtè
et veſtituet ipſum caput, et quin-
adjiciet ſuper illud: cuius eſt, ipſi reddet, quâ die convictus (h) fuerit. Et delicti ſui offeret Do-
mino arietem de ovibus ſine macula, pretio, in quod deliquit. Et
exorabit pro eo ſacerdos apud Dominum: et remittetur illi de uno ab omnibus, quæ fecit, et deliquit in eo. Et locutus eſt Domi-
nus ad Moyſen, dicens, Præcipe Aaron, et filiis eius, dices, Iſta lex holocauſti. Iſta holocauſto-
ſis ſuper incenſionem eius, ſuper altare totam noctem uſque in ma-
ne: et ignis altaris ardebit ſu-
per illud; non extinguetur. Et induet ſacerdos tunicam lineam et feminale lineum induet circa corpus ſuum. Et auferet (k) cata-
tacarpoſia, quam conſumpſerit ignis, illam (l) holocauſtoſia ab altari: et apponet illud iuxta al-
tare. Et exuet ſtolam ſuam, et induet ſtolam aliam: et abjicit catatacarpoſia extra caſtra in lo-
cum mundum. Et ignis ſuper altare ardebit (m) ab eo, et non extinguetur. Et exuet ſuper il-
lud ſacerdos ligna (n) manè manè, et ſtipabit ſuper illud holocauſtoſin; et ſuperponet ſuper illud adipem ſalutaris.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ̈ ̈ ̈

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

19 אֲשְׁמָא הוּא עַל חוֹבְתֵיהּ דְּהוּא חָב אֲשְׁמָא יְקָרֵיב קֳדָם יְיָ׃

19 Pro delicto enim est: & pro peccato suo quo ipse peccavit, pro delicto offerat corã Dño.

CAP. VI.

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ 2 אֱנָשׁ אֲרֵי יְחוֹב וְיִשְׁקַר שְׁקַר קֳדָם יְיָ וְיִכְדַּב בְּחַבְרֵיהּ בְּפִקְדוֹנָא אוֹ בְשׁוּתָפוּת יְדָא אוֹ בְגִנֵּילָא אוֹ עָשֵׁק יָת חַבְרֵיהּ׃ 3 אוֹ אַשְׁכַּח אֲבִידְתָּא וְכַדֵּב בָּהּ וְאִשְׁתְּבַע עַל שִׁקְרָא עַל חֲדָא מִכֹּל דְּיַעְבֵּד אֱנָשָׁא לְמֵיחַב בְּהֵן׃ 4 וְיְהֵי אֲרֵי יְחֵטֵי וְיֵחוֹב וְיָתֵיב יָת גְּוֵילָא דִּי גְנַל אוֹ יָת עוֹשְׁקָא דִּי עָשַׁק אוֹ יָת פִּקְדוֹנָא דִּי אִתְפְּקַד עִמֵּיהּ אוֹ יָת אֲבִידְתָּא דִּי אַשְׁכַּח׃ 5 אוֹ מִכֹּל דִּי אִישְׁתְּבַע עֲלוֹהִי לְשִׁקְרָא וְיַשְׁלֵם יָתֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ וְחוּמְשֵׁיהּ יוֹסִיף עֲלוֹהִי לְדִי הוּא דִילֵיהּ יִתְּנִנֵּיהּ בְּיוֹמָא דְּחוֹבְתֵיהּ׃ 6 וְיָת אֲשְׁמֵיהּ יַיְתֵי קֳדָם יְיָ דִּכַר שְׁלִים מִן עָנָא בְּפוּרְסָנֵיהּ לַאֲשְׁמָא לְוָת כַּהֲנָא׃ 7 וְיְכַפַּר עֲלוֹהִי כַּהֲנָא קֳדָם יְיָ וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ עַל חֲדָא מִכֹּל דִּי יַעְבֵּיד לְמֵחַב בֵּהּ׃ 8 וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ 9 פַּקֵּד יָת אַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי לְמֵימָר דְּאוֹרַיְתָא דְּעֹלְתָא הִיא עֹלְתָא דְּמִתּוֹקְדָא עַל מַדְבְּחָא כָּל לֵילְיָא עַד צַפְרָא וְאֶשְׁתָּא דְּמַדְבְּחָא תְּהֵי מוֹקֶדָא בֵּיהּ׃ 10 וְילְבַּשׁ כַּהֲנָא לְבוּשִׁין דְּבוּץ וּמִכְנְסִין דְּבוּץ יְלַבַּשׁ עַל בְּסַר גְּוִיתֵיהּ וִיפָרֵישׁ יָת קְטֹמָא דִּי תֵיכוֹל אֶשְׁתָּא יָת עֹלְתָא עַל מַדְבְּחָא וְיִשְׁוֵנֵּיהּ בְּסִטַר מַדְבְּחָא׃ 11 וְיִשְׁלַח יָת לְבוּשׁוֹהִי וְילְבַּשׁ לְבוּשִׁין אָחֳרִנִין וְיַפֵּק יָת קְטֹמָא לְמִבְרָא לְמַשְׁרְיָתָא לְאַתַר דְּכִי׃ 12 וְאֶשְׁתָּא עַל מַדְבְּחָא תְּהֵי יְקִדָא בֵּיהּ לָא תִטְפֵּי וִיבַעַר עֲלֵיהָ כַּהֲנָא אָעִין בְּצַפְרָא בְּצַפְרָא וְיסַדַּר עֲלֵיהָ עֹלְתָא וְיסֵק עֲלֵיהָ חַרְבֵי נִכְסַת קֻדְשַׁיָּא׃

12 mundissimo. Ignis autẽ erit incensus in eodẽ altari, nunquã extinguetur; & incendet in eo sacerdos ligna mane mane: & ordinabit sup eo holocaustũ; adolebitq; super eo adipes hostiæ sanctificationum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

19 וְאִשָּׁה אִשָּׁה לֹא תֵאָכֵל׃

1 וידבר יהוה אל משה לאמר׃ 2 נפש כי תחטא ומעלה מעל ביהוה וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו׃ 3 או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר על אחת מכל אשר יעשה האדם לחטא בהן׃ 4 והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא׃ 5 או מכל אשר ישבע עליו לשקר ושלם אתו בראשו וחמשתיו יסף עליו לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו׃ 6 ואת אשמו יביא ליהוה איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן׃ 7 וכפר עליו הכהן לפני יהוה והיה לו על אחת מכל אשמה אשר יעשה לאשמה בה׃ 8 וידבר יהוה אל משה לאמר׃ 9 צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה היא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו׃ 10 ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח׃ 11 ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור׃ 12 והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה והבעיר עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים׃

VERSIO SAMARITANA.

19 וְאִשָּׁה אִשָּׁה לֹא תֵאָכֵל׃

1 וידבר יהוה אל משה לאמר׃ 2 נפש כי תחטא ומעלה מעל ביהוה וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו׃ 3 או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר על אחת מכל אשר יעשה האדם לחטא בהן׃ 4 והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא׃ 5 או מכל אשר ישבע עליו לשקר ושלם אתו בראשו וחמשתיו יסף עליו לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו׃ 6 ואת אשמו יביא ליהוה איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן׃ 7 וכפר עליו הכהן לפני יהוה והיה לו על אחת מכל אשמה אשר יעשה לאשמה בה׃ 8 וידבר יהוה אל משה לאמר׃ 9 צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה היא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו׃ 10 ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח׃ 11 ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור׃ 12 והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה והבעיר עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

19 *Delictum hoc deliquit, delictum est Domino.*

CAP. VI.

1 POstea locutus est Dominus Mosi, dicens, 2 Anima cum peccaverit, et (a) prævaricata fuerit prævaricationem adversùs Dominum, mentita, fuerit in proximum suum in depositio, aut negotiationis societate, aut rapto, aut vim inculerit proximo suo, 3 Aut invenerit rem perditam, & negaverit eam, & juraverit mendaciter super uno ex omnib⁹ quæ facit homo, ita ut peccet in iis. Fiet igitur cùm 4 peccaverit, & reus fuerit, ut reddat raptum quod rapuit, aut extortum quod extorsit, aut depositum quod ipsi commendatum est, aut rem perditã quam invenit, 5 Aut quodlibet pro quo falsò juravit: Restituet autẽ illud in capite suo, & superaddet quintam partem ejus; ei cujus erat, dabit illud in die oblationis suæ. 6 Oblationem verò offeret Domino, arietem (b) immaculatum ex ovibus juxta æstimationem tuam in peccatum. 7 Et expiabit eum sacerdos coram Domino, & remittetur ei unumquodque ex omnibus quæ fecerit (c) delinquendo. 8 Præterea locutus est Dominus Mosi, dicens; 9 Præcipe Aaroni, & filiis ejus, dicens; Hæc est lex holocausti; istud holocaustum est propter incensionem super altare totã nocte usq; ad mane, ignis autem altaris accendetur in eo. 10 Induet igitur sacerdos vestes lineas, induet quoque femoralia linea super carnem suam, & tollet cinerem quem consumpsit ignis cum holocausto super altare, & ponet eum prope altare. 11 Postea exuet vestibus suis, & induet vestimenta alia, efferétque cinerem extra castra in locum purum. 12 Ignis autem super altare ardebit, non extinguetur: accendetq; super eo sacerdos ligna singulis matutinis, & disponet super eo holocaustum, & adolebit super eo adipem pacificorum.

VER. SAM. (a) defraudaverit fallitate (b) integrum, (c) ut reatum obeat in eo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * هُوَ قُرْبَانُ اِثْمٍ عَنْ اِثْمِهِ الَّذِي اَثِمَ * 1 * وَتَكَلَّمَ اللّٰهُ

Ipsum est sacrificium delicti, pro delicto ipsius quod commisit.

* اَلْفَصْلُ السَّادِسُ *

CAP. VI.

1 وَقَالَ اللّٰهُ اَيْضًا لِمُوسَى قَائِلًا * 2 اَيُّ اِنْسَانٍ اَخْطَاَ وَبِكُلِّ تَكَتُّمٍ بِعَهْدِهِ لِلّٰهِ فَجَحَدَ صَاحِبَهُ وَدِيعَةً * اَوْ مُعَامَلَةً اَوْ 2 غَصْبٍ اَوْ عَسَفَ صَاحِبَهُ * اَوْ وَجَدَ ضَالَّتَهُ وَجَحَدَهَا وَحَلَفَ عَلَى ذٰلِكَ كَاذِبًا * مِنْ جَمِيعِ مَا يَعْمَلُ الْاِنْسَانُ 3 فَيُخْطِي فِيهِ * اِذَا اَخْطَاَ وَاَثِمَ * فَلْيَرُدَّ الْغَصْبَ الَّذِي غَصَبَهُ وَالْعَسْفَ الَّذِي عَسَفَهُ * اَوِ الْوَدِيعَةَ 4 الَّتِي اُودِعَتْ عِنْدَهُ * اَوِ الضَّالَّةَ الَّتِي وَجَدَهَا * اَوْ مَا سِوٰى ذٰلِكَ مِمَّا حَلَفَ عَلَيْهِ بَاطِلًا * فَلْيَرُدَّهُ 5 بِذَاتِهِ وَيَزِيدُ عَلَيْهِ اَخْمَاسَهُ * وَيُعْطِيهِ الَّذِي هُوَ لَهُ فِي يَوْمِ اعْتِرَافِهِ بِذَنْبِهِ * وَلْيَاْتِ بِقُرْبَانِهِ لِلّٰهِ 6 كَبْشًا صَحِيحًا مِنَ الْغَنَمِ بِقِيمَتِهِ لِقُرْبَانِ اِلَى الْاِمَامِ * وَيَسْتَغْفِرُ عَنْهُ الْاِمَامُ بَيْنَ يَدَيْ سَكِينَةِ اللّٰهِ * 7 وَيُغْفَرُ لَهُ اَيَّةُ خَطِيَّةٍ فَعَلَهَا مِنْ جَمِيعِ مَا يَعْمَلُ فَيُاْمَرُ فِيهِ * 8 وَتَكَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَى قَائِلًا * 9 مُرْ هَارُونَ وَبَنِيهِ بِاَنْ يَقُولَ لَهُمْ * هٰذِهِ شَرِيعَةُ الصَّعِيدَةِ * هِيَ الصَّعِيدَةُ الَّتِي تُوضَعُ عَلَى وَقُودِ الْمَذْبَحِ طُولَ 10 اللَّيْلِ اِلَى الْغَدَاةِ * وَنَارُ الْمَذْبَحِ تُوقَدُ عَلَيْهِ * وَيَلْبَسُ الْاِمَامُ قَمِيصًا مِنْ عَسَرٍ * وَسَرَاوِيلَ عَسَرٍ يَلْبَسُ 11 عَلَى بَدَنِهِ * وَيَرْفَعُ الرَّمَادَ الَّذِي تَاْكُلُ النَّارُ الصَّعِيدَةَ عَلَى الْمَذْبَحِ * فَيُصَيِّرُ اِيَّاهُ وَيَجْعَلُهُ مِلْصَقًا 12 لِلْمَذْبَحِ * ثُمَّ يَسْلَخُ ثِيَابَهُ وَيَلْبَسُ ثِيَابًا اُخَرَ وَيُخْرِجُ الرَّمَادَ اِلَى خَارِجِ الْعَسْكَرِ اِلَى مَوْضِعٍ طَاهِرٍ * وَالنَّارُ عَلَى الْمَذْبَحِ تَقِدُ فِيهِ وَلَا تُطْفَاُ * وَيُسَعِّلُ عَلَيْهَا الْاِمَامُ حَطَبًا فِي كُلِّ غَدَاةٍ * وَيُصِفُّ عَلَيْهَا الصَّعِيدَةَ * وَيُقَتِّرُ عَلَيْهَا شُحُومَ السَّلَامَةِ *

ספר ויקרא : ו

ista Et .extinguetur non ,altare ſuper erit accenſus jugiter Ignis
13 אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה : וְזֹאת
14 Domini *facies ad* Aharon *filios illud offerre* ,*muneris* lex
תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקָּרֵב אֹתָהּ בְּנֵי־אַהֲרֹן לִפְנֵי יְהוָה
ſimila de ſuo pugillo in eo ab levabit Et .altaris facies ad
15 אֶל־פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ : וְהֵרִים מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת
:munus ſuper quod ,thus totum & ,ejus oleo de & ,muneris
הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל־הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל־הַמִּנְחָה
.Domino ipſius *memoriale* ,quietis odorem altari in faciet ſuffire &
וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה :
Infermentata .ejus filii & Aharon comedent ea ex reſiduum Et
16 וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת
.*illud* comedent *conveniens* tabernaculi atrio in ſancto loco in ,*comedetur*
תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדֹשׁ בַּחֲצַר אֹהֶל־מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ :
eam dedi eorum Partem .fermentatum coquetur Non
17 לֹא תֵאָפֶה חֵמֶץ חֶלְקָם נְתַתִּי אֹתָהּ
.*delictum* ſicut &,*peccatum* ſicut ,*ipſa* ſanctitatum Sanctitas,*meis ignitionibus* ex
מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם :
ſeculi Statutum .ea comedet Aharon filiis *ex* maſculus Omnis
18 כָּל־זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה חֻקַּת־עוֹלָם
tetigerit qui Omnis .Domini *ignitionibus* de veſtris generationib⁹ in
לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כָּל אֲשֶׁר־יִגַּע
Hoc :dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locut⁹ Et.ſanctificabitur,*eis in*
בָּהֶם יִקְדָּשׁ : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : זֹה
19 20 die in Domino offerent quam ejus filiorum & Aharon a] *propinquatio*
קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר־יַקְרִיבוּ לַיהוָה בְּיוֹם
ejus Dimidiũ .juge *munus* ,ſimilæ Ephah *Decimum .eum urgi*
הִמָּשַׁח אֹתוֹ עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מַחֲצִיתָהּ
:fiet oleo *in* ſartagine *Super* .veſpera in ejus dimidium &,*matutino in*
בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ בָּעָרֶב : עַל־מַחֲבַת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה
21 odorem *facies* accedere *buccellarum muneris* ceſſiones :eam adduces frictam
מְרֻבֶּכֶת תָּבִיאֶנָּה תִּפְתֵּי מִנְחַת פִּתִּים תַּקְרִיב רֵיחַ־
faciet ejus filiis è eo *ſub* unctus ſacerdos Et .Domino quietis
22 נִיחֹחַ לַיהוָה : וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה
munus omne Et .ſuffictur tota ,Domino ſeculi ſtatutum ,eam
אֹתָהּ חֻק־עוֹלָם לַיהוָה כָּלִיל תִּקָּטֵר : וְכָל־מִנְחַת
Dominus eſt locutus Et .comedetur Non :erit *totum* ſacerdotis
24 כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל : וַיְדַבֵּר יְהוָה
:dicendo ,ejus filios ad & ,Aharon ad Loquere :dicendo ,Moſeh ad
25 אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר
mactabitur ,*aſcenſio* mactabitur quo loco in :*peccati* lex Iſta
זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט
Sacerdos .*ipſa* ſanctitatum Sanctitas .Domini *facies ad* ,*peccatum*
26 הַחַטָּאת לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא : הַכֹּהֵן
atrio in ,comedetur ſancto loco in :illud comedet ,illud expians
הַמְחַטֵּא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם קָדֹשׁ תֵּאָכֵל בְּחַצְרַ
,*ſanctus erit* ,*ejus carne in* tetigerit qui Omnis .*conventus* tabernaculi
27 אֹהֶל מוֹעֵד : כָּל אֲשֶׁר־יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ
fuerit aſperſum *Quod* .veſtem ſuper ej⁹ ſanguine è aſperſum fuerit quod &
וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל־הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יֻזֶּה
.ſancto loco in lavabis ,*illud ſuper*
עָלָיו תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדֹשׁ :

Verſio VULG. LAT.

13 Ignis eſt iſte perpetuus, qui nunquam deficiet in altari.
14 Hæc eſt lex ſacrificii & libamentorum, quæ offerent filii Aaron coram Domino, & coram altari.
15 Tollet ſacerdos pugillum ſimilæ, quæ conſperſa eſt oleo, & totum thus, quod ſuper ſimilã poſitum eſt: adolebitq; illud in altari, in monimentum odoris ſuaviſſimi Domino.
16 Reliquam autem partem ſimilæ comedet Aaron cum filiis ſuis, abſque fermento: & comedet in loco
17 ſancto atrii tabernaculi. Ideò autem non fermentabitur, quia pars ejus in Domini offertur incenſum. Sanctum ſanctorum erit, ſicut pro peccato atque delicto.
18 Mares tantùm ſtirpis Aaron comedent illud. Legitimum ac ſempiternum erit in generationibus veſtris de ſacrificiis Domini. Omnis qui tetigerit illa, ſanctificabitur. Locutúſq;
19 eſt Dominus ad Moyſen, dicens,
20 Hæc eſt oblatio Aaron, & filiorum ejus, quam offerre debent Domino in die unctionis ſuæ. Decimam partem ephi offerent ſimilæ in ſacrificio ſempiterno, medium ejus manè, & medium
21 ejus veſperé: Quæ in ſartagine oleo conſperſa frigetur. Offèret autem eam calidã, in odorem ſuaviſſimum Dño,
22 Sacerdos, qui jure patri ſucceſſerit, & tota cremabitur in
23 altari. Omne enim ſacrificium ſacerdotum igne conſumetur, nec quiſquam comedet
24 ex eo. Locutus eſt autem Dominus ad Moyſen, dicens,
25 Loquere Aaron & filiis ejus, Iſta eſt lex hoſtiæ pro peccato: In loco ubi offertur holocauſtum, immolabitur coram Dominо. Sanctum ſanctorum eſt.
26 Sacerdos qui offert, comedet eam in loco ſancto, in atrio
27 tabernaculi. Quidquid tetigerit carnes ejus, ſanctificabitur. Si de ſanguine illius veſtis fuerit aſperſa, lavabitur in loco ſancto.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ πῦρ διαπαντὸς καυθήσεται ἐπὶ τὸ
14 θυσιαστήριον, ὃ σβεσθήσεται. Οὗτος ὁ νόμος τῆς θυσίας, ἣν προσάξουσιν αὐτῇ οἱ υἱοὶ
Ἀαρὼν ἔναντι κυρίου, ἀπέναντι τοῦ θυσια-
15 στηρίου. Καὶ ἀφελεῖ ἀπ' αὐτοῦ τῇ χειρὶ ἀπὸ
τῆς Ϛεμιδάλεως τῆς θυσίας Ϛὺν τοῦ ἐλαίου
αὐτῆς, καὶ (κ) Ϛὺν παντὶ τῷ λιβάνῳ αὐτῆς
τὰ ὄντα ἐπὶ τῆς θυσίας· καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον (λ) κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας,
16 τὸ μνημόσυνον αὐτῆς τῷ κυρίῳ. Τὸ δὲ κα-
λειφθὲν ἀπ' αὐτῆς ἔδεται Ἀαρὼν καὶ οἱ
υἱοὶ αὐτοῦ· ἄζυμα βρωθήσεται ἐν τόπῳ ἁ-
γίῳ· ἐν αὐλῇ τῆς Ϛκωνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔδον-
17 ται αὐτήν. Οὐ πεφθήσεται ἐζυμωμένη.
μερίδα αὐτῆ ἔδωκα αὐτοῖς ἀπὸ τῶν καρ-
πωμάτων κυρίου· ἅγια (μ) ἁγίων ἐστὶν,
ὥσπερ τὸ περὶ ἁμαρτίας, καὶ ὥσπερ τὸ τῆς
18 πλημμελείας. Πᾶν ἀρσενικὸν τῶν ἱερέων
ἔδονται αὐτήν. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς
γενεὰς ὑμῶν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυ-
ρίου. πᾶς ὃς (ν) ἐὰν ἅψηται αὐτῶν, ἁγια-
19 σθήσεται. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μω-
20 υσῆν, (ξ) λέγων, Τοῦτο τὸ δῶρον Ἀα-
ρὼν καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὃ προσοίσουσι κυρίῳ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἂν χρίσῃς αὐτόν· τὸ
δέκατον τοῦ οἰφὶ Ϛεμιδάλεως εἰς θυσίαν
διαπαντὸς, τὸ ἥμισυ αὐτῆς πρωΐ, καὶ
21 τὸ ἥμισυ αὐτῆς τοῦ δείλινον. Ἐπὶ τηγάνῳ
ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται, πεφυραμένην οἴ-
σει αὐτὴ ἐλικὰ, θυσίαν ἐκ κλασμάτων,
22 θυσίαν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. Ὁ ἱε-
ρεὺς ὁ χρισθεὶς ὁ ἀντ' αὐτοῦ ἐκ τῶν υἱῶν αὐ-
τοῦ ποιήσει αὐτήν. νόμῳ αἰωνίῳ ἅπαν
23 ἐπτῳχεσθήσεται. Καὶ πᾶσα θυσία ἱερέως
24 ὁλόκαυστος ἔσαι, καὶ οὐ βρωθήσεται. Καὶ ἐ-
λάλησε κυρίῳ πρὸς Μωυσῆν, λέγων,
25 Λάλησον τῷ Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ,
λέγων, Οὗτος ὁ νόμος τῆς ἁμαρτίας. ἐν (ο)
τόπῳ οὗ Ϛράζουσι τὸ ὁλοκαύτωμα, (π) σφά-
ξουσι τὰ ἅγια τῆς ἁμαρτίας ἔναντι κυρίου· ἅγια
ἁγίων ἐστίν. Ὁ ἱερεὺς ὁ ἀναφέρων αὐ-
τὴν, ἔδεται αὐτήν. ἐν τόπῳ ἁγίῳ βρω-
θήσεται, ἐν αὐλῇ τῆς Ϛκωνῆς τοῦ μαρτυρίου.
27 Πᾶς ὁ ἅψόμενος τῶν κρεῶν αὐτῆς, ἁγια-
σθήσεται. καὶ ὃ ἐὰν ῥαντισθῇ ἀπὸ τοῦ
αἵματος αὐτῆς ἐπὶ τὸ ἱμάτιον, ὃς ἐὰν
ῥαντισθῇ ἐπ' αὐτὸ, πλυθήσεται ἐν τόπῳ
ἁγίῳ.

MS.A. (κ) Ϛὺν πῷ (λ) κάρπωμα· ὀσμὴ (μ) ἁγίων, ὥσπερ (ν) ἂν (ξ) λέγων, * Λάλησον Ἀαρὼν (ο) τόπῳ ᾧ Ϛράζουσιν (π) Ϛράξουσιν τὰς ἁμαρτίας

Et ignis ſemper ardebit ſuper altare; non extinguetur. Iſta lex ſacrificii, quod adducent illud filii Aaron ante Dominum, coram altari. Et ab eo auferet pugillo de ſimila ſacrificii cum oleo ejus, & cum omni thure ejus, quæ ſunt ſuper ſacrificium: & offeret ſuper altare hoſtium, odorem ſuavitatis, memoriale ejus Domino. Reſiduum autem ejus manducabit Aaron, & filii ejus: azyma comedetur in loco ſancto: in atrio tabernaculi teſtimonii manducabunt eam. Non coquetur fermentata. Partem hanc dedi eis ab hoſtiis Domini. Sancta ſanctorum ſunt, ſicut quod peccati, & ſicut quod delicti. Omne maſculinum ſacerdotum comedent eam. Legitimum æternum in progenies veſtras ab hoſtiis Domini. Omnis qui tetigerit eas, ſanctificabitur. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Iſtud donum Aaron, & filiorum ejus, quod offerent Domino, in die, quâcunq; unxeris eum, decimam partem ephi ſimilaginis in ſacrificium ſemper: dimidium ejus manè, & dimidium ejus veſperi. Super ſartaginem in oleo fiet: conſperſam afferet eam, (o) circumvoluta, ſacrificium de fragmentis, ſacrificium in odorem ſuavitatis Domino. Sacerdos unctus, qui pro eo ex filiis ejus, faciet eam. Lex æterna: omne conſummabitur. Et omne ſacrificium ſacerdotis (p) holocauſtum erit; & non edetur. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Loquere ad Aaron, & filios ejus, dicens; Hæc lex peccati. In loco ubi jugulant holocauſtoma, jugulabunt quæ pro peccato ante Dominum; ſancta ſanctorum ſunt. Sacerdos qui offeret illud, manducabit illud. In loco ſancto comedetur, in atrio tabernaculi teſtimonii. Omnis tangens carnes ejus, ſanctificabitur. Et cuicunq; aſperſum fuerit de ſanguine ejus ſuper veſtimentum, (q) quicunque aſperſus fuerit ſuper illud; lavabitur in loco ſancto.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA..

13 * ܗܘ ܢܘܪܐ ܕܢܬܩܕ ܒܡܕܒܚܐ ܠܐ ܢܕܥܟ. ܠܐ ܢܬܟܒܐ. * ܗܢܐ ܢܡܘܣܐ ܕܩܪܒܢܐ
14 ܕܢܩܪܒ ܐܢܘܢ ܒܢܝ ܗܪܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܩܕܡ ܡܕܒܚܐ. * ܘܢܫܩܘܠ ܡܢܗ ܒܐܝܕܗ ܡܢ ܥܦܪ ܣܠܬܐ
15 ܕܩܪܒܢܐ ܕܙܝܬܐ ܕܝܠܗ ܘܟܠ ܠܒܢܬܐ ܕܥܠ ܩܘܪܒܢܐ ܘܢܩܛܪ ܠܗ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
16 ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
17 ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
18 ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
19 20 ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
21 ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
22 ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
23 ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
24 ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
25 ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
26 ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
27 ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ
ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ ܬܚܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܡܫܝܚ

Et ignis perpetuò ſit accenſus ſuper altare, & ne extinguatur. Et hæc eſt lex farinæ. Offerent illam filii Aharonis coram Dño ante altare: Et ſeparabit ex eo quantum capere poterit vola ſua, ex ſimilagine *ſcilicet* farinæ, & ex oleo, & ex toto thure quod eſt ſuper farina, attollétque ad altare in odorem placabilem, memoriam Dño. Quod autem remanebit ex ea, comedent Aharon & filii ejus: infermentata comedetur in loco ſancto, in atrio tabernaculi temporis comedent illam. Ne coquatur fermentata. Partem eorum dedi illam ipſis ex oblationibus meis: ſanctum ſanctorum eſt ſicut peccatum & ſicut oblatio. Omnis maſculus è filiis Aharonis comedent illud: conſtitutio ſit perpetua poſteritatibus veſtris de ſacrificiis Dñi: quicunque tetigerit ea, ſanctificabitur. Loquutus eſt etiam Dominus cum Moſe, & dixit ad eum; Hæc eſt oblatio Aharonis, & filiorum ejus, quam offerent Domino in die quâ ungentur. Una ex decem *partibus* modii ſimilaginis farinæ jugiter, dimidium ejus manè, & dimidium ejus veſpere, jugiter. Super ſartaginem in oleo fiet, recentem faciet eam: & comminue farinam in plures buccellas, & offer odorem ſuffitûs Dño. Et ſacerdos qui ungetur poſt eum de filiis ejus, idem faciet ſtatutum perpetuum Domino, integrè attolles. Tota verò farina ſacerdotis, integrè fiet, & non comedetur. Item loquutus eſt Dñs cum Moſe, & dixit ad eum; Loquere cum Aharone & cum filiis ejus, & dic eis, Hæc eſt lex peccati. In loco in quo mactatur holocauſtum, mactetur peccatum coram Dómino: ſanctum ſanctorum eſt. Et ſacerdos qui expiabit illud, comedet illud: in loco ſancto comedatur, in atrio tabernaculi temporis. Quicunq; tetigerit carnem ejus, ſanctificabitur: & ſi ſparſum fuerit de ſanguine ejus ſuper veſtem *aliquam*, veſtis ſuper quam aſperſum fuerit, lavetur in loco ſancto.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

הרגום אונקלוס

13 אִשָּׁתָא תְּדִירָא תּוֹקְדָא עַל־ 13 Ignis ſemper erit ardens ſuper
מַדְבְּחָא לָא תִכְבֵּי: וְדָא אוֹרַיְתָא 14 altare, nunquã extinguetur. Et
14 דְּמִנְחָתָא דִּיקְרְבוּן יְתְהוֹן בְּנֵי־אַהֲרֹן hæc eſt lex muneris: quod of-
קֳדָם יְיָ לְקֳדָם מַדְבְּחָא: וְיַפְרֵישׁ מִנֵּיהּ 15 ferent filii Aaron in conſpectũ
בְּקוּמְצֵיהּ מִסּוֹלְתָּהּ דְּמִנְחָתָא Dñi, coram altari. Separabitq;
וּמִמַּשְׁחָהּ וְיָת כָּל לְבוֹנְתָּא דִּי עַל ex eo pugillo ſuo de ſimila
מִנְחָתָא וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא לְאִתְקַבָּלָא muneris & de oleo ejus, & to-
16 בְּרַעֲוָא אַדְכָּרְתֵּהּ קֳדָם יְיָ: וְדִישְׁתְּאַר tum thus quod eſt ſuper mun⁹:
מִנַּיהּ יְכָלִין אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי & adolebit illud in altari, ut
תִּתְאֲכַל בַּאֲתַר קַדִּישׁ בְּדָרְתָּ מַשְׁכַּן memoriale ejus ſuſcipiatur cũ
17 זְמָנָא יִכְלוּנַּהּ: לָא תִתְאֲפֵי חֲמִיעָא beneplacito, corã Dño. Quod
חוּלַק קֳרְבָנַיָּא יְהַבִית יָתְהוֹן מִקָּרְבָּנַי קוּדָשׁ autẽ reliquũ fuerit ex eo, com-
קֻדְשִׁין הִיא כְּחַטָּאתָא וְכַאֲשְׁמָא: edent Aaron & filii ejus: azy-
18 כָּל דְּכוּרָא בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֵיכְלִנַּהּ קְיָם mum comedetur in loco ſan-
עָלַם לְדָרֵיכוֹן מִקָּרְבָּנַיָּא דְיָי כָּל־ cto; in atrio tabernaculi fœde-
דְּיִקָּרֵב בְּהוֹן יִתְקַדַּשׁ: וּמַלֵּל יְיָ עִם־ 19 ris comedent illud. Non coque-
משֶׁה לְמֵימָר: דֵּין קָרְבַּנָא דְאַהֲרֹן tur fermentatum; partem enim
וּבְנוֹהִי דִּי־יְקָרְבוּן קֳדָם יְיָ בְּיוֹמָא 20 eorum dedi eis de oblationib⁹
דְּרִבְיוֹן יִתְיְהִי חַד מִן עַסְרָא בְּיִחֲלַת meis: ſanctum ſanctorum erit,
סְאִין סְלְתָא מִנְחָתָא תְּדִירָא פַּלְגוּתַהּ ſicut hoſtia quæ fit pro pecca-
בְּצַפְרָא וּפַלְגוּתַהּ בְּרַמְשָׁא: עַל 21 to & pro delicto. Omnis maſcul⁹
מַסְרִיתָא בְּמִשְׁח תִּתְעֲבֵד רְכִיכָא de filiis Aarõ comedet il-
תַּיְתֵנַהּ חוּפְנֵי מִנְחַת בְּצוּעֵי תִקְרֵיב lud; legitimũ ſempiternũ erit
לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ: וְכָהֲנָא 22 in generationibus veſtris, de
דְּיִתְרַבֵּא מִבְּנוֹהִי יַעְבֵּיד oblationibus Dñi: omnis qui
יְתֵהּ קְיָם עָלַם קֳדָם יְיָ נְמִיר תִּתְסָק: tetigerit illud, ſanctificabitur.
וְכָל־מִנְחָתָא דְכָהֲנָא נְמִיר תְּהֵי לָא 23 Locutuſq; eſt Dñs cum Moyſe
תִתְאֲכַל: וּמַלֵּל יְיָ עִם־משֶׁה לְמֵימָר: dicens. Hæc eſt oblatio Aaron
24 מַלֵּל עִם־אַהֲרֹן וְעִם־בְּנוֹהִי לְמֵימַר & filiorum ej⁹, quam offerent
דָּא אוֹרַיְתָא דְחַטָּאתָא בַּאֲתַר דִּי coram Dño in die unctionis
תִתְנְכַס עֲלָתָא תִּתְנְכַס חַטָּאתָא ſuæ; decimã partem trium ſa-
קֳדָם יְיָ קוּדַשׁ קֻדְשִׁין הִיא: כָּהֲנָא 26 torũ ſimilæ in munere perpe-
דְּמְכַפַּר בְּדִמָּהִי יִיכְלִינַּהּ בַּאֲתַר קַדִּישׁ tuo: dimidiã partem ejus ma-
תִּתְאֲכֵל בְּדָרְתָּ מַשְׁכַּן זְמָנָא: כָּל 27 ne; & dimidiam partem ejus
דִּי־יִקְרַב בִּבְסָרֵהּ יִתְקַדַּשׁ וְדִי יִדֵּי veſperi. In ſartagine cum oleo
מִדְּמֵהּ עַל־לְבוּשָׁא דִּי יִדֵּי עֲלֵהּ fiet, tenerã offerat eam: cocta
תִּתְחֲוֵר בַּאֲתַר קַדִּישׁ: atque in fruſta conciſa offera-
tur, ut ſuſcipiatur munus cum
beneplacito corã Dño. Sacer-
dos autẽ de filiis ſuis, qui ungẽ-
dus eſt pro eo, faciet illud: le-
gitimum ſempiternum erit co-
ram Dño, totum cremabitur.
Omnéq; mun⁹ ſacerdotis totũ
cremabitur, nõ comedatur. Lo-
cutuſq; eſt Dominus cũ Moyſe
dicens. Loquere cum Aaron &
cũ filiis ej⁹ dicens; Hæc eſt lex
ſacrificii pro peccato: in loco
ubi immolatur holocauſtum,
immolabitur hoſtia pro pecca-
to, corã Dño; ſanctũ ſanctorũ
eſt. Sacerdos, qui propitiat in
ſanguine ejus, comedet eam: in
loco ſãcto comedetur; in atrio
tabernaculi fœderis. Omnis
qui tetigerit carnẽ ej⁹ ſãctifi-
cabitur: et qui aſperſerit de ſã-
guine ej⁹ ſup veſtimentũ, illud, ꝙ fuerit aſperſũ, lavabitur in loco ſãcto.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

13 Ignis perpetuus ardebit ſuper altare, non extinguetur. Iſta 14
etiam eſt lex oblationis libatio-
num: adducent eam filii A-
aron coram Dómino ante al-
tare; Et auferet ex ea cum 15
pugillo ſuo de ſimila oblatio-
nis, & de oleo ejus, & omne
thus quod eſt ſuper oblatio-
nem adolebit, ſuper altare:
(d) ſacrificium eſt ignitum
odoris ſuavis, memoriale Do-
mino. Quod autem reſiduum 16
erit ex ea, comedent Aaron et
filii ejus: azyma comedetur
in loco ſancto, in atrio taber-
naculii teſtimonii comedent
eam. Non coquetur fermenta- 17
ta, partem eorum dedi eam de
(e) ſacrificiis ignitis Domi-
ni: ſanctum ſanctorum hæc
eſt, ſicut oblatio pro peccato et
pro delicto. Omnis maſculus 18
inter filios Aaron comedet
eam: (f) ſtatutum eſt æter-
num in generationib⁹ veſtris
de (g) incenſis Domini, o-
mnis qui tetigerit ea, ſanctifi-
cabitur. Et locutus eſt Domi- 19
nus Moſi, dicens; Hoc eſt mu- 20
nus Aaronis, et filiorum ejus,
quod offerent Domino in die
quo unxeris eum; Decimam
Ephæ farinæ in oblationem
perpetuã, dimidium ejus ma-
nè, et dimidiũ ejus inter duas
veſperas. Super ſartaginem in 21
oleo fiet, frictam afferet eam:
(h) decocta oblationis fruſta-
tim offeres, odorem ſuavita-
tis Domino. Sacerdos unctus 22
loco ipſius de filiis ejus faciet
eam: (i) ſtatutum eſt æternũ
Domino, univerſa adolebitur.
Nam omnis oblatio ſacerdotis 23
integra erit, non comedetur.
Dixitque locutus eſt Dominus 24
Moſi, dicens; Loquere Aa-
ronı et filiis ejus, dicens; Hæc
eſt lex oblationis pro peccato
in loco in quo mactabis holo-
cauſtum, mactabis peccatum,
coram Dómino: ſanctitas ſan-
ctitatũ hæc eſt. Sacerdos qui 26
offert eam, comedet eã; in lo-
co ſancto comedetur, in atrio
tabernaculi teſtimonii. Qui- 27
cunque tetigerit carnem ejus
ſanctificabitur; et cum aſper-
ſerit quis de ſanguine ejus ſu-
per veſtẽ, quod aſperſum fu-
erit, lavabitur in loco ſancto.

VER. SAM. (d) oblatio eſt odoris (e) oblationibus (f) portio eſt æterna (g) ſacrificiis (h) ſecabis munus in fruſta, et (i) portio eſt æterna Domino.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 *لِذٰلِكَ يَجِبُ اَنْ تُوقَدَ النَّارُ دَائِمًا عَلَي الْمَذْبَحِ وَلَا تُطْفَاءُ * وَهٰذِهِ شَرِيعَةُ الْهَدِيَّةِ اَنْ يُقَدِّمَهَا بَنُو 13 Propterea oportet ut ardeat ignis ſemper
14 هٰرُونَ بَيْنَ يَدَيْ سَكِينَةِ اللّٰهِ بَيْنَ يَدَيِ الْمَذْبَحِ * وَيَرْفَعُ مِنْهَا بِقَبْضَتِهِ مِنْ سَمِيذِهَا وَدُهْنِهَا 14 ſuper altari, & non extinguatur. Et hæc
15 وَجَمِيعِ اللُّبَانِ الَّذِي عَلَيْهِمَا * وَيُبَخِّرُ وَجْهَهَا عَلَي الْمَذْبَحِ مَقْبُولًا مَرْضِيًّا عِنْدَ اللّٰهِ * وَالْفَاضِلُ مِنْهَا 15 eſt lex muneris. Ut offerant illud filii Ha-
16 يَاْكُلُهُ هَارُونُ وَبَنُوهُ * فَطِيرًا يُوءْكَلُ فِي مَوْضِعٍ مُقَدَّسٍ * فِي صَحْنِ خِبَاءِ الْحَضَرِ يَاْكُلُونَهَا * لَا يُخْبَزُ 16 ron ante habitaculũ Dei coram altari. Et
17 خَمِيرًا * جَعَلْتُهَا قِسْمَهُمْ مِنْ قَرَابِينِي * مِنْ خَوَاصِّ الْاَقْدَاسِ هِيَ كَالذَّكَاةِ وَقُرْبَانِ الْاِثْمِ * كُلُّ 17 pugillo ſuo tollat ex eo, nempe, ex ſimila
18 ذَكَرٍ مِنْ بَنِي هَارُونَ يَاْكُلُهَا * رَسْمُ الدُّهُورِ لِاَجْيَالِكُمْ مِنْ قَرَابِينِ اللّٰهِ * كُلُّ مَا مَسَّهَا تُقَدَّسُ * تَمَّ كَلَّمَ 18 ejus, et oleo ejus, & totum thus quod eſt
19 اللّٰهُ مُوسَي قَائِلًا * هٰذَا قُرْبَانُ هَارُونَ وَبَنِيهِ الَّذِي يُقَرِّبُونَهُ لِلّٰهِ مِنْ يَوْمِ مَسْحِهِ * عُشْرُ الْوَيْبَةِ 19 ſuper utrumque, & adoleat odorem illius
20 سَمِيذًا هَدِيَّةً دَائِمًا نِصْفُهُ فِي الْغَدَاةِ وَنِصْفُهُ بِالْعَشِيِّ * عَلَي طَابِقٍ بِالدُّهْنِ تَعْمَلُ رَقِيقًا * تَاْتِي بِهَا 20 ſuper altare, acceptum placabilem apud
21 مَرْرُودَةً تُقَرِّبُهَا مَقْبُولَةً مَرْضِيَةً لِلّٰهِ * وَكَذٰلِكَ الْاِمَامُ الْمُسْتَخْلَفُ مِنْ بَنِيهِ بَعْدَهُ يَصْنَعُهَا * رَسْمُ الدَّهْرِ 21 Deum. Et reſiduum ipſius comedet Ha-
22 لِلّٰهِ * تُعَرْجَلُهُ * وَسَائِرُ هٰذَايَا الْاِمَامِ تُعَرْجَلُهُ وَلَا تُوءْكَلُ * وَكَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَي تَكْلِيمًا * قُلْ لِهَارُونَ 22 ron & filii ejus: azymum comedetur in
23 وَلِبَنِيهِ هٰذِهِ شَرِيعَةُ الذَّكَاةِ * فِي مَوْضِعٍ تُذْبَحُ فِيهِ الْمُحْرَقَةُ تُذْبَحُ الذَّكَاةُ بَيْنَ يَدَيْ سَكِينَةِ 23 loco ſancto, in atrio tentorii præſentiæ cõ-
24 اللّٰهِ مِنْ خَوَاصِّ الْاَقْدَاسِ هِيَ * الْاِمَامُ الْمُذَكِّي لَهَا يَاْكُلُهَا * وَفِي مَوْضِعٍ مُقَدَّسٍ تُوكَلُ فِي صَحْنِ 24 cedent illud. Non coquetur fermentatum. 17
25 خِبَاءِ الْحَضَرِ * كُلُّ مَنْ دَنَا بِلَحْمِهَا تُقَدَّسُ * وَاِنِ انْضَحَ مِنْ دَمِهَا الَّذِي يُنْضَحُ عَنْهَا عَلَي 25 Conſtitui illud in portionem ipſorum ex
26 ثَوْبٍ * فَلْيُغْسَلْ فِي مَوْضِعٍ مُقَدَّسٍ * 26 ſacrificiis meis: ex præcipuis ſacrorum eſt,
27 27 velut is expiatio et ſacrificium delicti. O- 18
mnis maſculus ex filiis Haron comedet il-
lud, conſtitutione ſæculorum in progenies
veſtras, de ſacrificiis Dei: omnis tangens
ea, ſanctificabitur. Iterum alloquutus 19
eſt Deus Muſam, dicens; Hoc eſt ſacri- 20
ficiũ Haronis et filiorum ej⁹, quod offerent
Deo à die unctionis ſuæ. Decimam par-
tem Vaibæ ex ſimila in munus ſemper, di-
midium ejus mane, & dimidium veſperé.
Super ſartaginem in oleo facies largam 21
placentam, quam afferes immixtam in
particulas, offeréſque illam gratam, placa-
bilem Deo. Et ſimiliter ſacerdos ſucceſ- 22
ſor de filiis ſuis poſt eum faciet eam, con-
ſtitutione ſempiternã Deo: adolebitur to-
ta. Et omnia munera ſacerdotis adole- 23
buntur integra, nec comedentur. Et lo- 24
cutus eſt Deus ad Muſam locutionem:
Dic Haroni & filiis ejus; Hæc eſt lex ex- 25
piationis. In loco in quo mactatur holo-
cauſtum, mactabitur expiatio, ante habita-
culum Dei: ex præcipuis ſacrorum eſt.
Sacerdos expians per illud, comedet il- 26
lud: & in loco ſancto comedetur, in atrio
tentorii præſentiæ. Quicunque tetigerit 27
carnem ejus, ſanctificabitur. Et ſi aſper-
ſum fuerit de ſanguine qui ſpargetur ex
eo, ſuper veſtem, lavetur in loco ſancto.

ספר ויקרא : ז

CAP. VII.

Versio VULG. LAT.

28 Vas autẽ fictile, in quo cocta
est, confringetur : quòd si vas
æneum fuerit, defricabitur,
29 & lavabitur aquâ. Omnis
masculꝰ de genere sacerdo-
tali vescetur de carnibꝰ ejus,
quia Sanctum sanctorum est.
30 Hostia enim quæ cæditur
pro peccato, cujꝰ sanguis in-
fertur in tabernaculũ testimo-
nii ad expiandum in Sanctua-
rio, non comedetur, sed cõ-
buretur igni.

CAP. VII.

1 Hæc quoq; lex hostiæ pro
delicto, Sancta sanctorũ est :
2 Idcircò ubi immolabitur ho-
locaustum, mactabitur & vic-
tima pro delicto : sanguis
ejꝰ p gyrum altaris fundetur.
3 Offerent ex ea caudã & adipẽ
4 qui operit vitalia : Duos re-
nunculos, & pingueđiné quæ
juxta ilia est, reticulúmq; je-
coris cum renunculis. Et ado-
lebit ea sacerdos super alta-
5 re : incensum est Dñi pro de-
licto. Omnis masculꝰ de sacer-
6 dotali genere, in loco sancto
vescetur his carnibus, quia
7 Sãctũ sãctorum est. Sicut pro
peccato offertur hostia, ita &
pro delicto : utriusq; hostiæ lex
8 una erit : ad sacerdotẽ, qui eam
obtulerit, pertinebit. Sacer-
dos qui offert holocausti vi-
9 ctimã, habebit pellẽ ejus. Et
omne sacrificium similæ, quod
coquitur in clibano, & quid-
quid in craticula, vel in sar-
tagine præparatnr, ejus erit
10 sacerdotis à quo offertur : Sive
oleo conspersa, sive arida fu-
erint, cunctis filiis Aaron
mensura æqua p singulos di-
11 videtur. Hæc est lex hostiæ
pacificorum, quæ offerunt
12 Domino. Si pro gratiarum
actione oblatio fuerit, offe-
rent panes absque fermento
conspersos oleo, & lagana
azyma uncta oleo, coctámque
similã, & collyridas olei ad-
13 mistione conspersas : Panes
quoque fermentatos, cum
hostia gratiarum, quæ immo-
latur pro pacificis :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Καὶ σκεῦος ὀστράκινον ὃ ἐὰν ἑφθῇ ἐν αὐ-
τῷ, συντριβήσεται. ἐὰν δὲ ἐν χαλκείῳ χαλκῷ
ἑφθῇ, ἐκπλύνει αὐτὸ, καὶ ἐκκλύσει ὕδατι.
29 Πᾶς ἄρσην ἐν τοῖς ἱερεῦσι φάγεται αὐτό·
30 ἅγια ἁγίων ἐστὶ (ρ) κυρίῳ. Καὶ πᾶν τὰ
περὶ τῆς ἁμαρτίας ὧν (σ) ἐὰν εἰσενεχθῇ
ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν εἰς τὸ σκηνὴν τοῦ
μαρτυρίου ἐξιλάσασθαι (τ) ἐν τῷ ἁγίῳ, οὐ
βρωθήσεται· ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. Καὶ
31 οὕτως ὁ νόμος τοῦ κριοῦ τοῦ περὶ τῶν πλημμελείας.
32 ἅγια ἁγίων ἐστίν. Ἐν τόπῳ οὗ σφάζουσι τὸ
ὁλοκαύτωμα, σφάξουσι τὸν κριὸν τῶν πλημ-
μελείας ἔναντι κυρίου. καὶ τὸ αἷμα περισχεῖ
33 ἐπὶ τὸ βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ. Καὶ πᾶν
τὸ στέαρ ἀπ' αὐτοῦ προσοίσει ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τὴν
ὀσφὺν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ
ἐνδόσθια, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδο-
34 σθίων, Καὶ τὰς δύο νεφρὰς, καὶ τὸ στέαρ τὸ
ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶ μηρίων, καὶ τὸν λο-
βὸν τὸν ἐπὶ τῶ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς,
35 περιελεῖ αὐτά. Καὶ ἀνοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον κάρπωμα τῷ κυρίῳ περὶ
36 πλημμελείας ἐστί. Πᾶς ἄρσην ἐκ τῶν ἱερέ-
ων ἔδεται αὐτά· ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἔδον) αὐ-
τά· ἅγια ἁγίων ἐστίν. Ὥσπερ τὸ περὶ τῆς
37 ἁμαρτίας, οὕτω καὶ τὸ περὶ πλημμελείας νόμος
εἷς αὐτῶ· ὁ ἱερεὺς ὅστις ἐξιλάσεται ἐν αὐτῷ,
38 αὐτῷ ἔσται. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ προσφέρων ὁλοκαύ-
τωσεως, (υ) ἧς προσφέρῃ αὐτὸς, αὐτῷ ἔσται. Καὶ
39 πᾶσα θυσία ἥτις ποιηθήσεται ἐν τῷ κλιβάνῳ, καὶ πᾶσα ἥτις ποιηθήσεται ἐπ' ἐχάρας, ἢ
ἐπὶ τηγάνῳ, τῷ ἱερεῖ τῷ προσφέροντος αὐ-
τῷ, αὐτῷ ἔσται. Καὶ πᾶσα θυσία ἀναπε-
40 πεμμένη ἐν ἐλαίῳ, (φ) καὶ μὴ ἀναπεπεμ-
μένη, πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ἔσται ἑκάσῳ
τὸ ἴσον.

MS.A. (ρ) κυρίῳ. (σ) ἀν (τ) ἐν τόπῳ ἁγίῳ, (υ) ἧς αὐτὸς προσφέρει, (φ) καὶ μὴ, πᾶσι

ΚΕΦ. ζ'.

1 Οὗτος ὁ νόμος θυσίας σωτηρίου, ὃν
2 προσοίσουσι κυρίῳ. Ἐὰν (α) μὲ περὶ αἰνέσε-
ως προσφέρῃ αὐτὴν, καὶ προσοίσει ἐπὶ τῆς
θυσίας τῆς αἰνέσεως ἄρτους ἐκ ζεμιδάλεω
ἀναπεπεμμένους ἐν (β) ἐλαίῳ, καὶ λάγα-
να ἄζυμα διαχεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ, καὶ
3 ζεμίδαλιν πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ. Ἐπ'
ἄρτοις ζυμίτας προσοίσει (γ) τὰ δῶρα
αὐτῶ ἐπὶ θυσίᾳ αἰνέσεως σωτηρίου.

MS.A. (α) μέλλοι (β) ἐλαίῳ, λάγανα (γ) τὸ δῶρον αὐτῶ ἐπὶ θυ-
σίαν

CAP. VII.

1 Hæc est lex sacrificii (a) sa-
lutaris, quod offerent Domino. Si-
2 quidem (b) pro laudatione offe-
rat illud, & offeret super sacri-
ficium laudationis (c) panes ex
similæ factos in oleo, & lagana
azyma uncta in oleo, & simi-
3 lam (d) conspersam in oleo. Su-
per panes fermentatos offeret
munera sua (e) super sacrificio
laudationis salutaris.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et vas testaceum in quo coctum fuerit, fran-
gatur. Quòd si in vase æneo coquatur, abs-
tergatur, & lavetur aquâ. Quilibet mascu-
lus de filiis Aharon, comedat illud, quoni-
am sanctum sanctorum est. Et omne pecca-
tum de cujus sanguine ingredietur taber-
naculum tentorii ad expiandum in sanctuario,
non comedetur, sed igne ardebit.

CAP. VII.

Hæc est verò lex sacrificii, sanctum san-
ctorum est. In loco ubi mactant holocau-
stum pacificum, mactabunt sacrificium : &
sanguinem ejus spargent super altare per
ambitum. Omnemque ejus adipem offeret
ex eo, caudam, & velum quod tegit abdo-
men; Et duos renes, eorúmque adipem,
& septum jecoris cum renibus faciet. At-
tolletque ea sacerdos ad altare sacrificium
Domino : peccatum est. Quilibet masculus
de filiis Aharon, comedent illud : in loco
sancto comedetur : sanctum sanctorum est.
Instar peccati sit istud sacrificium, lex ea-
dem sit vobis : & ad sacerdotem qui per il-
lud expiat, pertinebit. Sacerdos qui offert
pro peccato alicujus viri holocaustum paci-
ficum, pellis holocausti pacifici quod offert,
ipsiꝰ sacerdotis erit. Et omnis farina quæ co-
quitur in clibano, & quicquid conficitur in
frixorio & super sartaginem, ad sacerdotem
qui offert illud, pertinebit. Omnis autem fa-
rina quæ subigitur oleo, quæque arida est, ad
omnes filios Aharonis pertinebit, cuilibet
prout continget illi. Hæc est lex sacrificii
holocausti quod offertur Domino. Si pro
gratiarum actione offerat illud, offeret super
sacrificio gratiarum actionis suæ placentas
infermentatas, subactas oleo, & lagana in-
fermentata uncta oleo. Super placenta panis
fermentati offeret munus suum pro sacrificio
holocausti gratiarum actionis suæ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

תרגום אונקלוס

28 טָמָן דַּחֲסִיף דִּי תִתְבַּשֵּׁל בֵּיהּ יִתְבַּר
וְאִם־בִּמְנָא דִנְחָשָׁא הִתְבַּשֵּׁל
29 וְיִתְמְרֵק וְיִשְׁתְּטֵף בְּמַיָּא: כָּל־דְּכוֹרָא
30 בְּכָהֲנַיָּא יֵיכוֹל יַתֵּהּ קוֹדֶשׁ קוּדְשִׁין
הִיא: וְכָל־חַטָּאתָא דִּי יִתְעַל מִדְּמָהּ
לְמַשְׁכַּן זִמְנָא לְכַפָּרָא בְּקוּדְשָׁא לָא
תִתְאֲכֵל בְּנוּרָא תִתְוָקַד:

ז

1 וְדָא אוֹרַיְתָא דַּאֲשָׁמָא קוּדֶשׁ קוּדְשִׁין
2 הִיא: בַּאֲתַר דִּי יִכְסוּן יָת עֲלָתָא
וְיִכְסוּן יָת אֲשָׁמָא וְיָת דְּמֵיהּ יִזְרוֹק
3 עַל־מַדְבְּחָא סְחוֹר־סְחוֹר: וְיָת כָּל
תַּרְבֵּיהּ יְקָרֵיב מִנֵּיהּ יָת אַלְיְתָא וְיָת
4 תַּרְבָּא דְּחָפֵי יָת־גַּוָּא: וְיָת תַּרְתֵּין
כְּלָיִן וְיָת־תַּרְבָּא דִּי עֲלֵיהֶן דִּי עַל־
גִּסַּיָּא וְיָת־חַצְרָא דְּעַל־כִּבְדָּא עַל
5 כְּלָיָתָא יְעַדְּנִנַּהּ: וְיַסְּקִנַּהּ יַתְהוֹן כַּהֲנָא
לְמַדְבְּחָא קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ אֲשָׁמָא
6 הוּא: כָּל־דְּכוֹרָא בְּכָהֲנַיָּא יֵיכְלִנֵּיהּ
בַּאֲתַר קַדִּישׁ יִתְאֲכֵל קוֹדֶשׁ קוּדְשִׁין
7 הוּא: כְּחַטָּאתָא כֵּן אֲשָׁמָא אוֹרַיְתְהוֹן
חֲדָא לְהוֹן כַּהֲנָא דִּי מְכַפַּר בֵּיהּ
8 דִּילֵיהּ יְהֵי: וְכַהֲנָא דְּמְקָרֵב יָת עֲלַת
גְּבַר מַשְׁכָּא דְּעֲלַתָא דִּי יְקָרֵב לְכָהֲנָא
9 דִּילֵיהּ יְהֵי: וְכָל־מִנְחָתָא דִּי תִתְאֲפֵי
בְּתַנּוּרָא וְכָל דִּיתְעֲבַד בְּרַדְתָּא וְעַל
מַסְרִיתָא לְכָהֲנָא דְּמְקָרֵיב יְהֵי
10 דִּילֵיהּ תְּהֵי: וְכָל־מִנְחָתָא דְּפִילָא
בְּמִשְׁחָ וּדְלָא פִּילָא לְכָל־בְּנֵי אַהֲרֹן
11 תְּהֵי גְּבַר כַּאֲחוּהִי: וְדָא אוֹרַיְתָא
דִּנְכַסַּת קוּדְשַׁיָּא דִּי יְקָרִיב קֳדָם יְיָ:
12 אִם עַל־תּוֹדְתָּא יְקָרְבִנֵּיהּ וְיַקְרֵב
עַל־נִכְסַת תּוֹדְתָּא גְּרִיצָן פְּטִירִין
דְּפִילִין בְּמִשְׁחָ וְאַסְפּוּנִין פְּטִירִין
דְּמִשְׁיָחִין בְּמִשְׁחָ וְסוֹלְתָא רְבִיכָא
13 גְּרִיצָן דְּפִילִן בְּמִשְׁחָ: עַל־גְּרִיצָן
דְּלֶחֶם חִמְיָע יְקָרֵיב קָרְבָּנֵיהּ עַל־
נִכְסַת תּוֹדַת קוּדְשֵׁיהּ:

Targum ONKELOS.

28 Vas autem fictile in quo cocta est, confringetur: si autē in vase æneo fuerit cocta; defricabitur et lavabitur aqua. Omnis
29 masculꝰ de sacerdotibꝰ cōedet illā: sanctū sanctorū est. Omnis
30 autem hostia pro peccato, cujus sanguis infertur in tabernaculum fœderis, ad expiandum in sanctuario, non comedetur: sed igni comburetur.

CAP. VII.

1 ET hæc est lex hostiæ pro delicto: sanctum sanctorū est.
2 In loco ubi immolāt holocaustum, immolabunt hostiam pro delicto: sanguinem autem ejꝰ sparget per circuitum altaris.
3 Et totum adipē ejus offeret ex ea: caudam, & adipē qui operit intestina. Et duos renes, &
4 adipem qui est super eos, qui est juxta ilia: & reticulū quod est super jecur, cum renibus au-
5 ferat eum. Et adolebit ea sacerdos in altari, in oblationē corā Domino: pro delicto enim est.
6 Omnis masculus ex sacerdotibus comedet eam: in loco sancto comedetur; sanctum sanctorū est. Sicut hostia quæ offertur pro peccato, sic erit hostia quæ offertur pro delicto;
7 lex una erit eis: sacerdos qui
8 propitiat cū ea, ejꝰ erit. Sacerdos autē qui offert holocaustū viri; pellis holocausti erit sacerdotis ejus qui offert illud.
9 Et omne munꝰ quod coquitur in clibano, & omne quod fit in craticula & in sartagine, ad sacerdotē qui offert illud pertinebit. Et omne munꝰ conspersum oleo, & quod non est con-
10 spersum, omnibus filiis Aaron erit, æqualiter dividatur inter
11 fratres. Et hæc est lex hostiæ sanctificationum, quæ offertur
12 coram Dño. Si pro gratiarum actione obtulerit eam: offeret pro hostia gratiarum actionis placētas azymas conspersas oleo, & lagana azyma uncta oleo: & collyridas similæ conspersas oleo. Cum placentis
13 panis fermentati offeret oblationem suam, pro hostia gratiarum actionis sanctificationum ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 * ואת־כלי־חרש אשר־תבשל־בו יהיה שבר ואם־בכלי נחשת תבשל ונמרק
29 וכבס במים: * כל־זכר בכהנים יאכל אתה קדש־קדשים
30 הוא: * וכל־חטאת אשר יובא מדמה אל־אהל מועד לכפר בקדש לא
תאכל באש תשרף:

ה

1 ** וזאת תורת האשם קדש־קדשים
2 * הוא: במקום אשר ישחטו את־העלה ישחטו את־האשם ואת־דמו יזרק
3 * על־המזבח סביב: ואת־כל־חלבו יקריב ממנו את־האליה ואת
4 החלב המכסה את־הקרב: * ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עליהן
5 אשר על־הכסלים ואת היתרת על־הכבד על הכליות יסירנה:
6 * ושרפו הכהן המזבחה אשה ליהוה אשם הוא: * כל־זכר בכהנים
7 יאכלנו במקום קדש יאכל קדש־קדשים הוא: * כחטאת כאשם
8 תורה אחת להם הכפר־בו ישבו: * והכהן המקריב את־עלת איש
9 עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה: * וכל־מנחה אפויה בתנור
10 וכל־נעשה במרחשת ועל־מחבת לכהן המקריב אתה לו תהיה:
11 * ומנחה בלולה בשמן ויבשה לכל־בני אהרן תהיה איש כאחיו:
12 * וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב ליהוה: על־תודה יקריב
13 על־זבח התודה מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן
וסלת מרבכת חלת בלולת בשמן: על חלת לחם חמץ יקריב
קרבנו על זבח תודת שלמיו:

VERSIO SAMARITANA.

28 * ואת־כלי־חרש אשר־תבשל־בו יהיה שבר ואם־בכלי נחשת תבשל ונמרק
29 וכבס במים: * כל־זכר בכהנים יאכל אתה קדש־קדשים
30 הוא: * וכל־חטאת אשר יובא מדמה אל־אהל מועד לכפר בקדש לא
תאכל באש תשרף:

ה

1 ** וזאת תורת האשם קדש־קדשים
2 * הוא: במקום אשר ישחטו את־העלה ישחטו את־האשם ואת־דמו יזרק
3 * על־המזבח סביב: ואת־כל־חלבו יקריב ממנו את־האליה ואת
4 החלב המכסה את־הקרב: * ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עליהן
5 אשר על־הכסלים ואת היתרת על־הכבד על הכליות יסירנה:
6 * ושרפו הכהן המזבחה אשה ליהוה אשם הוא: * כל־זכר בכהנים
7 יאכלנו במקום קדש יאכל קדש־קדשים הוא: * כחטאת כאשם
8 תורה אחת להם הכפר־בו ישבו: * והכהן המקריב את־עלת איש
9 עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה: * וכל־מנחה אפויה בתנור
10 וכל־נעשה במרחשת ועל־מחבת לכהן המקריב אתה לו תהיה:
11 * ומנחה בלולה בשמן ויבשה לכל־בני אהרן תהיה איש כאחיו:
12 * וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב ליהוה: על־תודה יקריב
13 על־זבח התודה מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן
וסלת מרבכת חלת בלולת בשמן: על חלת לחם חמץ יקריב
קרבנו על זבח תודת שלמיו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Vas quoq; fictile in quo cocta fuerit, confringetur. Si vero in vase æneo cocta fuerit, et tergetur, et aqua lavabitur. Omnis masculꝰ inter sacerdotes comedet eam, sanctitas sanctitatum hæc est. Sed omnis oblatio pro peccato, de cujus sanguine attulerit ad tabernaculum testimonii ad expiationē faciendam in sanctuario, non comedetur; igne comburetur.

CAP. VII.

Hæc autē est lex hostiæ pro delicto, sanctitas est sanctitatū. In loco in quo immolabunt holocaustum, macta-bunt et delictū, et sanguinem ejus spargent super altare in circuitu. Omnem quoq; adipem ejus offeret ex eo, caudam, & adipem tegentem intestina, Et utrumq; adipem qui est super intestina, & duos renes, et adipem qui est super eos juxta ilia, et reticulū quod est super jecur cum renibus auferet. Adolebitq; ea sacerdos super altare, (a) sacrificium ignis Domini, hostia pro peccato est hæc. Omnis masculꝰ inter sacerdotes comedet illā: in loco sancto comedetur, sanctitas sanctitatum hæc est. Hostia pro peccato et pro delicto lex una est, ad sacerdotē qui cum ea expiaverit, pertinebit. Sacerdos verò qui obtulerit holocaustum alicujus, pellis holocausti quod obtulerit, sacerdotis ipsiꝰ erit. Omnis quoque oblatio similæ quæ coquitur in (b) clibano, et quodcunq; fiet in craticula, aut in sartagine, ad sacerdotē pertinebunt qui ea obtulit. Et omnis oblatio conspersa oleo, vel arida, omnium filiorum Aaronis erit, unus ut alterius. Hæc etiam est lex sacrificii pacificorū quod offerent Domino. Si pro gratiarum actione offerat illud, tum offeret pro sacrificio gratiarū actionis placentas azymas conspersas oleo, et lagana azyma uncta oleo, & simila frictam, placentas conspersas oleo. Super placentas panis fermentati offeret munus suum pro sacrificio gratiarum actionis pacificorum suorum.

VER. SAM. (a) oblatio est (b) lebete,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * وَاِنَآءُ ٱلْخَزَفِ ٱلَّذِى تُطْبَخُ فِيهِ يُكْسَرُ فَاِنْ طُبِخَتْ فِى اِنَآءِ نُحَاسٍ فَلْيُجْرَدْ وَيُغْسَلْ بِٱلْمَآءِ * وَكُلُّ
29 ذَكَرٍ مِنَ ٱلْاَيِمَّهِ يَاْكُلُهَا * اِذْ هِىَ مِنْ خَوَاصِّ ٱلْاَقْدَاسِ * وَكُلُّ ذَكَاةٍ يُذْبَحُ بِسَبَبِ مِنْ دَمِهَا اِلَى جِدَآءِ
30 ٱلْحَصِيرِ يُسْتَعْمَلُ بِهِ * وَلَا يُوكَلُ بَلْ يُحْرَقُ بِٱلنَّارِ * ٱلْفَصْلُ ٱلسَّابِعُ *

1 * وَهٰذِهِ سِيرَةُ قُرْبَانِ ٱلْاِثْمِ * هُوَ اَيْضًا مِنْ خَوَاصِّ ٱلْاَقْدَاسِ * فِى مَوْضِعِ ذَبْحِ ٱلذَّكَاةِ يُذْبَحُ قُرْبَانُ
2 ٱلْاِثْمِ * وَدَمُهُ يُرَشُّ عَلَى ٱلْمَذْبَحِ مُسْتَدِيرًا * وَجَمِيعُ شَحْمِهِ يُرْفَعُ مِنْهُ * ٱلْاَلِيَهُ وَٱلذَّنَبُ ٱلْمُغَطِّى ٱلْجَوْفَ *
3 وَٱلْكُلْيَتَانِ وَٱلشَّحْمُ ٱلَّذِى عَلَيْهِمَا عَلَى ٱلْاَحْشَآءِ * وَزِيَادَةُ ٱلْكَبِدِ مَعَ ٱلْكُلْيَتَيْنِ يَنْزِعُهَا * وَيُحْرِقُهَا
4 ٱلْاِمَامُ عَلَى ٱلْمَذْبَحِ قُرْبَانًا لِلّٰهِ * بِذٰلِكَ مَا يُصْلِحُ قُرْبَانَ ٱلْاِثْمِ * كُلُّ ذَكَرٍ مِنَ ٱلْاَيِمَّهِ يَاْكُلُهُ * وَفِى مَوْضِعٍ
5 مُقَدَّسٍ يُوكَلُ * لِاَنَّهُ مِنْ خَوَاصِّ ٱلْاَقْدَاسِ * قُرْبَانُ ٱلْاِثْمِ كَالذَّكَاةِ * سِيرَةٌ وَاحِدَةٌ لَهُمَا * ٱلْاِمَامُ
6 ٱلَّذِى يُكَفِّرُ بِهِ لَهُ يَكُونُ * وَٱلْاِمَامُ اِذَا قَرَّبَ صَعِيدَةَ اِنْسَانٍ * جِلْدُهَا بَعْدَ تَقْرِيبِهَا لَهُ يَكُونُ * وَكُلُّ
7 هَدِيَّةٍ مِمَّا يُخْبَزُ فِى ٱلتَّنُّورِ اَوْ يُعْمَلُ فِى طَبْخٍ اَوْ عَلَى طَابَقٍ * تَكُونُ لِلْاِمَامِ ٱلْمُقَرِّبِ لَهَا * وَكُلُّ
8 هَدِيَّةٍ مَلْتُوتَةٍ بِٱلدُّهْنِ اَوْ جَافَّةٍ * لِجَمِيعِ بَنِى هٰرُونَ * يَكُونُ ٱلْوَاحِدُ فِيهَا كَالْاٰخَرِ * وَهٰذِهِ سِيرَةُ
9 ذَبْحِ ٱلسَّلَامَةِ ٱلَّذِى يُقَرِّبُ لِلّٰهِ * اِنْ قَرَّبَ شُكْرًا فَلْيُقَرِّبْ مَعَ ذَبِيحَةِ ٱلشُّكْرِ فَطِيرًا مَلْتُوتَةً بِٱلدُّهْنِ * وَرُقَاقَ
10 فَطِيرٍ مَمْسُوحَةً بِٱلدُّهْنِ * وَسَمِيذًا رَفِيعًا جَرَادِقَ مَلْتُوتَةً بِٱلدُّهْنِ * مَعَ جَرَادِقَ خُبْزِ حِمِيرٍ يُقَرِّبُ
11 قُرْبَانَهُ * مَعَ ذَبْحِ شُكْرِ سَلَامَتِهِ *

Et vas argillæ in quo decoctum fuerit, frangetur: quòd si decoctum fuerit in vase æneo, vadatur, & lavetur aquâ. Et omnis masculus ex sacerdotibus comedet illud, cum ipsum sit è præcipuis sacrorū. Et omnis expiatio de cujus sanguine aliquid infertur in tentorium præsentiæ ut per eum venia postuletur, ne comedatur, sed comburatur igne.

CAP. VII.

Et hæc est lex sacrificii delicti: ipsum quoque est ex præcipuis sacrorum. In loco mactationis expiationis mactabunt sacrificium delicti, & sanguis ejus spargetur super altare circumcirca. Et totā adeps ejus tolletur ex ipso, cauda, & pinguedo tegens ventrem, & ambo renes, & pinguedo quæ est super ipsis, super intestinis; Et redundantiam jecinoris cum duobus renibus tollet. Adolebitq; ea sacerdos super altare, sacrificium Deo. Per hoc autē fiet sacrificium delicti. O omnis masculus è sacerdotibus comedet illud, & in loco sancto comedetur, quia est de præcipuis sacrorum. Sacrificium delicti est veluti expiatio, lex una utrique: sacerdos qui per illud expiaverit, ipsius erit. Et sacerdos cum obtulerit holocaustum alicujus, ejus pellē post ipsius oblationē habebit. Et omne munus ex iis quæ coquuntur in clibano, aut fiunt in frixorio, aut super sartaginem, erit sacerdoti illud offerenti. Et omne munus subactum oleo, vel aridum, omnibus filiis Haron erit: participabit unus in ipso sicut alter. Et hæc est lex sacrificii pacis, quod offeret Deo. Si obtulerit illud in gratiarum actionem, offerat cum eo placentas azymas subactas oleo, & lagana azyma uncta oleo, & farinam laganam, placentas subactas oleo. Cum placentis panis fermentati offeret oblationem suam, cum sacrificio gratiarum actionis pacis suæ.

ספר ויקרא ז

oblationem *appropinquatione* omni ex unum eo ex *faciet approſinquare* Et

14 וְזֶה־קָרְבַּן מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל־קָרְבָּן תְּרוּמָה
caro Et .erit ipſi pacificorum ſanguinem ſpargenti Sacerdoti .Domino

15 לַיהוָה לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים לּוֹ יִהְיֶה: וּבְשַׂר
Non .comedetur ejus oblationis die in ,ejus pacificorum *confeſſionis* ſacrificii

זֶבַח תּוֹדָתוֹ שְׁלָמָיו בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא־
ſacrificium *devotio* vel votum ſi Et .mane uſque eo ex dimittet

16 יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר: וְאִם־נֶדֶר׀ אוֹ נְדָבָה זֶבַח
:comedetur ,ſuum ſacrificium *illum facere prope* die in ,ejus *appropinquationis*

קָרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ אֶת־זִבְחוֹ יֵאָכֵל
,ſacrificii carne de reſiduum Et .comedetur eo ex reſiduum & ,craſtino & &

17 וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל: וְהַנּוֹתָר מִבְּשַׂר הַזֶּבַח
fuerit comeſtum comedendo ſi Et .comburetur igne in ,tertia die in

18 בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף: וְאִם־הֵאָכֹל יֵאָכֵל
,*acceptus erit* non ,tertia die in ej° pacificorum ſacrificii carne de

מִבְּשַׂר־זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי לֹא יֵרָצֶה
anima & ,erit *Corruptum* .illi reputabitur non ,illud *faciens appropinquare*

הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ
tetigerit quæ caro Et .portabit ſuam *iniquitatem* ,eo ex comedens

19 הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא: וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע
omnis ,carnem &:comburetur igne in;comedetur non,immundum omne in

בְּכָל־טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל־
ſacrificio de carnē comederit quæ anima Et .carnem comedet mundus

20 טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר: וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח
excidetur & ,*ipſum* ſuper ej° immunditia & ,Domino quod pacificorum

הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה
,immundum omne *in* tetigerit cum anima Et .ſuis populis è ipſa anima

21 הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: וְנֶפֶשׁ כִּי־תִגַּע בְּכָל־טָמֵא
abominationē ennē in vel ,*immundum jumentum in* vel ,hominis *immunditiam in*

בְּטֻמְאַת אָדָם אוֹ בִּבְהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּכָל־שֶׁקֶץ
,Domino quod pacificorum ſacrificii carne de comederit & ,*immundam*

טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר־זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה
ad Dominus eſt locutus Et .ſuis populis è ipſa anima excidetur &

22 וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
Omnem :dicendo ,Iſrael filios ad Loquere :dicendo ,Moſeh

23 מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כָּל־
,cadaveris adeps Et .comedetis non capræ & ,agni & ,bovis adipem

חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וְעֵז לֹא תֹאכֵלוּ: וְחֵלֶב נְבֵלָה
non comedendo ſed ,*ſuffitionem omnem* in fiet ,rapti adeps &

24 וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל־מְלָאכָה וְאָכֹל לֹא
quo animali de adipem *comedens* omnis Nam .illum comedetis

תֹאכְלֻהוּ: כִּי כָּל־אֹכֵל חֵלֶב מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר
comedens anima excidetur &,Domino *ignitionem eo ex faciet approſinquare*

יַקְרִיב מִמֶּנָּה אִשֶּׁה לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת
cunctis in comedetis non ſanguinem omnem Et .ſuis populis è

26 מֵעַמֶּיהָ: וְכָל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכָל
quæ anima Omnis .*jumentum ad & volatile ad* ,veſtris habitation:b°

27 מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לָעוֹף וְלַבְּהֵמָה: כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־
.ſuis populis è illa anima excidetur & ſanguinem omnem comederit

תֹּאכַל כָּל־דָּם וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ:
:dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et

28 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

Verſio VULG. LAT.

14 Ex quibus unus pro primitiis offeretur Dño, & erit ſacerdotis, qui fundet hoſtiæ
15 ſanguinem. Cujus carnes eâdem comedentur die, nec remanebit ex eis quidquam
16 uſque mane. Si voto, vel ſponte quiſpiam obtulerit hoſtiam, eâdem ſimiliter e-detur die: ſed & ſi quid in craſtinum remanſerit, veſci
17 licitum eſt. Quidquid autem terti° invenerit dies,ignis ab-
18 ſumet.Si quis de carnibus victimæ pacificorum die tertio comederit, irrita fiet oblatio, nec proderit offerenti: quin potiùs quæcunque anima talı ſe edulio contaminaverit, prævaricationis rea
19 erit. Caro, quæ aliquid tetigerit immundum, non comedetur, ſed comburetur igni: qui fuerit mundus, veſcetur ex ea. Anima polluta
20 quæ ederit de carnibus hoſtiæ pacificorum, quæ oblata eſt Domino, peribit de
21 populis ſuis. Et quæ tetigerit immunditiam hominis, vel jumenti, ſive omnis rei quæ polluere poteſt, & comederit de hujuſcemodi carnibus, interibit de populis
22 ſuis. Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen, dicens,
23 Loquere filiis Iſrael, Adipem ovis, & boyis, & capræ, non comedetis. Adipem cad-
24 veris morticini, & ejus animalis quod à beſtia captum eſt, habebitis in varios uſus. Si quis adipem,
25 qui offerri debet in incenſum Domini, comederit, peribit de populo ſuo. Sanguinem
26 quoque omnis animalis non ſumetis in cibo, tam de avibus quàm de pecoribus.
27 Omnis anima, quæ ederit ſanguinem, peribit de po-
28 pulis ſuis. Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen, dicens,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

4 Καὶ περάξει ἓν ἀπὸ πάντων τῶν δώρων αὐτῦ, ἀφαίρεμα κυρίῳ. τῷ ἱερεῖ τῷ προσέ-
5 οντι τὸ αἷμα τῦ Σωτηρίου, αὐτῷ ἔσαι. Καὶ τὰ κρέα θυσίας αἰνέσεως Σωτηρίου, αὐ-
τῷ ἔσαι. ᾗ ἐν ᾗ ἡμέρᾳ δωρεῖ), βρωθήσε-
ται. ὃ καταλείψουσιν ἀπ' αὐτῦ εἰς τὸ
6 πρωΐ. Καὶ ἐὰν ὐχὴ ᾖ, ἢ ἑκούσιον θυσιάζῃ τὸ δῶρον αὐτῦ, ἢ ἂν ἡμέρᾳ περσα-
γάγῃ ᾗ θυσίαν αὐτῦ, βρωθήσε), ᾗ τῇ
7 αὔριον. Καὶ τὸ κατάλοιφθὲν ἀπὸ ᾗ κρεῶν ᾗ θυσίας ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κα-
8 ταυθήσε). Ἐὰν ᾗ φαγὼν φάγῃ ἀπὸ ᾗ κρεῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὃ δεχθήσε)
αὐτῷ τῷ προσφέροντι αὐτό· ὃ (δ) λογι-
σθήσε) αὐτῷ, μίασμά ὅτιν· ἡ ᾗ ψυχὴ
ἥτις ἐὰν φάγῃ ἀπ' αὐτῦ, ᾗ ἁμαρτίαν λή-
9 ψε). Καὶ κρέα ὅσα (ε) ἐὰν ἅψῃ παν-
τὸς ἀκαθάρτυ, ὃ βρωθήσε)· ἐν πυρὶ κα-
ταυθήσε). πᾶς καθαρὸς φάγε) κρέα.
10 Ἡ ᾗ ψυχὴ ἥτις ἐὰν φάγῃ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τῦ Σωτηρίυ, ὃ ὅτι κυρίυ, ᾗ ἡ
ἀκαθαρσία αὐτῦ (ζ) ἐπ' αὐτῇ, ὀλεῖ)
11 ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῦ λαῦ αὐτῆς. (η) Καὶ
ἡ ψυχὴ ἣ ἂν ἅψῃ παντὸς πράγμα ᾗ ἀκαθάρτυ, ἢ ἀπὸ ἀκαθαρσίας ἀνθρώπυ, ἢ τῶν πρoσαπόδων τῶν ἀκαθάρτων, ἢ
παντὸς βδελύγμα ᾗ ἀκαθάρτυ, ᾗ φάγῃ
ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τῦ Σωτηρίυ, ὃ ὅτι κυρίυ, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ
12 τῦ λαῦ αὐτῆς. Καὶ ἐλάλησε κύρι ᾗ
13 πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσρα)λ, λέγων, Πᾶν σαρ βοῦν,
14 ᾗ πρoβάτων, ᾗ αἰγῶν ἐκ ἔδεσθε. Καὶ σαρ (θ) θυσιμαίων ᾗ θηριαλώτων ποι-
15 ηθήσεται εἰς πᾶν ἔργον, ᾗ εἰς βρῶσιν (ι) ὃ βρωθήσε)αι. Πᾶς ὁ ἔδων σαρ
ἀπὸ ᾧν κλινῶν, ὧν προσάξει ἀπ' αὐ-
τῶν κάρπωμα κυρίῳ, ὀλεῖται ἡ ψυχὴ
16 ἐκείνη (κ) ἀπὸ τῦ λαῦ αὐτῆς. Πᾶν αἷμα ἐκ ἔδεσθε ἐν πάσῃ τῇ καλοικίᾳ ὑμῶν,
(λ) ἀπό τε τῶν κλινῶν ᾗ ἀπὸ τῶν πε-
17 τεινῶν. Πᾶσα ψυχὴ ἣ ἂν φάγῃ αἷμα, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἀπὸ τῦ λαῦ
18 αὐτῆς. Καὶ ἐλάλησε κύρι ᾗ πρὸς Μωυσῆν, λέγων,

Et offeret unum de omnibus muneribus ſuis, (l) dempti-4
onem Domino: ſacerdoti, qui effundit ſanguinem ſalutaris, ipſi erit. Et carnes ſacrificii 5
laudationis ſalutaris, ipſi erunt; & in qua die donum offe-
retur, manducabitur: non dere-
linquent ex eo uſque in mane. Quòd ſi votum fuerit, aut 6
voluntarium ſacrificaverit munus ſuum, quâcunque die obtulerit ſacrificium ſuum, e-
detur, & craſtinâ die. Et quod 7
ſuperfuerit de carnibus ſacri-
ficii uſque in diem tertium; in-
igne cremabitur. Si autem 8
manducans manducaverit ex carnibus die tertiâ; (g) non
erit acceptum ei, qui offert illud: (h) non reputabitur ei;
i-quinatio eſt. Anima autem, ſi qua mandu averit ex eo; 9
peccatum accipiet. Et carnes
(i) quæcunque tetigerint omne immundum, non manducabuntur: in igni cremabuntur. Omnis mundus manducabit 10
carnes. Anima autem, quæ-
cunque manducaverit de car-
nibus ſacrificii ſalutaris, quod eſt (k) Domini, & immunditia
ejus ſuper ipſum; peribit ani-
ma illa de populo ſuo. Et a- 11
nima, quæcunque tetigerit omnem rem immundam, vel
ab immunditia hominis, vel quadrupedum immundorum,
vel omnis abominationis im-
mundæ, & manducaverit ex carnibus ſacrificii ſalu-
taris, quod eſt Domini; peri-
bit anima illa de populo ſuo. Et loquutus eſt Dominus 12 13
ad Moyſen, dicens, Loquere fi-
liis Iſrael, dicens, Omnem adi-
pem boum, & ovium, & ca-
prarum non edetis. Et adeps 14
morticinorum, & à fera capto-
rum (l) fiet in omne opus: & in eſca non edetur. Omnis, qui 15
adipem edit ex pecori-
bus, ex quibus (m) offeret de eis hoſtiam Domino; peribit a-
nima illa de populo ſuo. Omnem 16
ſanguinem non edetis in omni
habitatione veſtra, & à pecoribus, & à volatilibus. Omnis anima, quæcunque 17
manducaverit ſanguinem, peribit anima illa de populo ſuo. Et locutus eſt Domi- 18
nus ad Moyſen, dicens,

MS.A. (δ) λογίσεται (ε) ἂν (ζ) ἐπ' αὐτῦ, (η) Καὶ ψυχὴ (θ) θυσιμαῖον, ᾗ θηριάλωτον ἃ ποιηθήσεται (ι) ἃ φάγεται. (κ) ἐκ τῶν (λ) ἀπό τε τῶν πετεινῶν ᾗ ἀπὸ τῶν κλινῶν.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*

14 ٭ ܘܡܢ ܟܠ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܡܬܪܝܡ ܡܢ ܟܠ ܩܘܪܒܢ̈ܐ ܕܝܠܗ ܠܡܪܝܡ ܠܟܗܢܐ ܕܕܝܪ ܕܡ ܕܫܠܡ̈ܐ ܘܠܗ ܢܗܘܐ ܠܗ ܀
15 ٭ ܘܒܣܪ ܕܕܒܚ ܕܬܘܕܬܗ ܕܫܠܡ̈ܘܗܝ ܒܝܘܡ ܩܪܒܢܗ ܢܬܟܠ ܠܐ ܢܫܪ ܡܢܗ ܠܪܘܓܙ ܀
16 ٭ ܐܢ ܢܕܪ ܐܘ ܢܕܒܐ ܕܒܚ ܩܪܒܢܗ ܒܝܘܡ ܩܪܒܗ ܢܬܟܠ ܘܡܚܪ ܡܢܗ ܢܬܟܠ ܀
17 ٭ ܘܕܡܬܪ ܡܢ ܒܣܪ ܕܒܚ ܒܝܘܡ ܬܠܬܝ ܢܬܩܛܠ ܒܢܘܪ ܀
18 ٭ ܘܐܢ ܡܢ ܒܣܪ ܕܒܚ ܫܠܡ̈ܘܗܝ ܒܝܘܡ ܬܠܬܝ ܠܐ ܢܬܪܥܐ ܠܡܩܪܒ ܠܗ ܀
ܕܩܪܒ ܐܢ ܠܐ ܢܚܫܒ ܠܗ ܕܪܓܙ ܗܘ ܢܗܘܐ ܘܢܦܫ ܗܝ ܕܬܐܟܠ ܡܢ ܒܣܪ ܕܒܚ ܗܝ ܢܫܬܟܚ ܀
19 ٭ ܘܒܣܪ ܕܢܓܥ ܒܟܠ ܕܡ ܛܡܐ ܠܐ ܢܬܟܠ ܒܢܘܪ ܢܬܩܛܠ ܘܒܣܪ ܟܠ ܕܡ ܛܗܪ ܢܬܟܠ ܀
20 ٭ ܘܢܦܫ ܕܬܐܟܠ ܒܣܪ ܡܢ ܕܒܚ ܫܠܡ̈ܐ ܕܠܡܪܝܡ ܘܛܘܡܬܗ ܥܠܘܗܝ ܘܬܬܟܪܬ ܢܦܫ ܗܝ ܡܢ ܥܡܗ ܀
21 ٭ ܘܢܦܫ ܐܘ ܒܟܠ ܕܡ ܕܢܓܥ ܒܛܘܡܬ ܐܢܫ ܐܘ ܒܒܗܝܡܐ ܛܡܝܐ ܐܘ ܒܟܠ ܫܩܘܨ ܛܡܐ
ܘܐܟܠ ܡܢ ܒܣܪ ܕܒܚ ܫܠܡ̈ܐ ܕܠܡܪܝܡ ܘܬܬܟܪܬ ܢܦܫ ܗܝ ܡܢ ܥܡܗ ܀
22 ٭ ܘܡܠܠ ܡܪܝܡ ܥܡ ܡܘܫܐ ܠܡܐܡܪ ܀
23 ٭ ܡܠܠ ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܐܡܪ ܟܠ ܚܠܒ ܬܘܪ ܘܐܡܪ ܘܥܙ ܠܐ ܬܐܟܠܘ ܀
24 ٭ ܘܚܠܒ ܢܒܠܬ ܘܚܠܒ ܛܪܦܬ ܢܬܥܒܕ ܠܟܠ ܥܒܕ ܘܠܐ ܬܐܟܠܘܗܝ ܀
25 ٭ ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܐܟܠ ܚܠܒ ܡܢ ܒܗܝܡܬܐ ܕܢܩܪܒ ܡܢܗ ܩܘܪܒܢ ܠܡܪܝܡ ܘܬܬܟܪܬ ܢܦܫ ܗܝ ܕܬܐܟܠ ܡܢ ܥܡܗ ܀
26 ٭ ܘܟܠ ܕܡ ܠܐ ܬܐܟܠܘ ܒܟܠ ܡܬܒܬܟܘܢ ܠܥܘܦܐ ܘܠܒܗܝܡܬܐ ܀ ٭ ܟܠ ܢܦܫ ܕܬܐܟܠ ܟܠ ܕܡ ܘܬܬܟܪܬ ܢܦܫ ܗܝ ܡܢ ܥܡܗ ܀
27 ٭ ܘܡܠܠ ܡܪܝܡ ܥܡ ܡܘܫܐ ܠܡܐܡܪ ܀
28

Et cùm quis obtulerit unâ ex his omnib° oblationib° ſeparationis Dño, ad ſacerdotē qui 14
ſpargit ſanguinē holocauſti, pertinebit. Caro 15
autē ſacrificii holocauſti gratiarum actionis, eadē die quâ illud offeret, comedetur, & non 14
relinquetur ex ea quicquā uſq; mane. Quòd 16
ſi votū fuerit, aut ſeparatio, ſacrificium oblationis ejus, eodem die quo offertur ſacrificiū, 15
comedetur: & in die quoque poſtero, ſi quid 16
remanſerit ex eo, iterum comedetur. Si quid 17
autē remanſerit ex carne ſacrificii ad diē ter-
tium, igne comburetur. Et ſi omnino quidpi- 17
am comedatur è carne ſacrificii holocauſti in 18
die tertio non erit acceptū: & ei offert illud, non reputabitur, ſed erit abominādum: quin & anima quæ comederit ex ipſo, peccatū re-
cipiet. Et caro quæ tetigerit quidpiā immun- 19
dum, non comedetur, ſed caro illa comburetur: & qui cunq; mund° fuerit, comedet car-
nē. Et anima quæ comederit ex carne ſacrifi- 20
cii pacifici Dñi, immunditia ſuā exiſtente ſu-
per eā, pereat anima ejuſmodi è populo ſuo. 21
Et anima cùm tetigerit quamcunq; immun-
ditiā hominis, aut jumentum immundū, aut
quodlibet reptile immundū, & comederit de
carne ſacrificii holocauſti Dñi, pereat anima
illa de populo ſuo. Et loquut° eſt Dñs cum 22
Moſe, dixitq; ad eum; Loquere cum filiis Iſ- 23
rael, & dic eis, Omnē adipē boum & agnorū
& caprarum ne comederitis. Et adeps cada- 24
veris, & adeps *pecudis* ejus quæ devorata eſt
à bellua, adhibebitur ad oñe op°, ſed nequa-
quā comedetis eam. Nam quicunq; comede- 25
rit adipē de jumentis ex quib° offertur ſacri-
ficium Dño, pereat anima quæ comederit, de
populo ſuo. Et omnē ſāguinē nè comederitis, 26
in cunctis habitationibus veſtris, ſive avis ſit
ſive juméti. Omnis anima quæ cōederit ſan- 27
guinē, pereat ejuſmodi anima de populo ſuo.
Loquut° eſt etiā Dñs cū Moſe, dixitq; ad eū; 28

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

14 וְיַקְרִיב מִנֵּיהּ חַד מִכָּל־קָרְבָּנָא
אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ לְכָהֲנָא דְּזָרִיק
יָת דַּם נִכְסַת־קוּדְשַׁיָּא דִּילֵיהּ יְהֵי׃
15 וּבְסַר נִכְסַת תּוֹדַת קוּדְשׁוֹהִי בְּיוֹם
קָרְבָּנֵיהּ יִתְאֲכֵיל לָא־יַצְנֵע מִנֵּיהּ עַד
16 צַפְּרָא׃ וְאִם־נִדְרָא אוֹ נְדָבְתָּא נִכְסַת
קָרְבָּנֵיהּ בְּיוֹמָא דְּיַקְרֵיב נִכְסָתֵיהּ
יִתְאֲכֵיל וּבְיוֹמָ דְּבַתְרוֹהִי וּדְיִשְׁתְּאַר
17 מִנֵּיהּ יִתְאֲכֵיל׃ וּדְיִשְׁתְּאַר מִבְּשַׂר
נִכְסְתָּא בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה בְּנוּרָא
18 יִתּוֹקַד׃ וְאִם־אִתְּאֲכָלָא יִתְאֲכֵיל
מִבְּסַר־נִכְסַת קוּדְשׁוֹהִי בְּיוֹמָא
תְּלִיתָאָה לָא־יְהֵי לְרַעֲוָא דְּמַקְרֵב
יָתֵיהּ לָא יִתְחְשֵׁב לֵיהּ מַרְחַק יְהֵי
וְנַפְשָׁא דִּיכוּל מִנֵּיהּ חוֹבֵיהּ יְקַבֵּיל׃
19 וּבְסַר־קוּדְשָׁא דִּי יְקָרֵב בְּכָל מְסָאֲבָ
לָא יִתְאֲכֵל בְּנוּרָא יִתּוֹקַד וּבְסַר
קוּדְשָׁא כָּל דִּידְכֵי־לְקוּדְשָׁא יֵיכוּל
20 בְּסַר־קוּדְשָׁא׃ וְאֶנָשׁ דִּי־יֵיכוּל בִּסְרָא
מִנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא דִּי קֳדָם יְיָ וְסוּבְתֵיהּ
עֲלוֹהִי וְיִשְׁתֵּיצֵי אֶנָשָׁא דַּהֲוָא
21 מֵעַמֵּיהּ׃ וְאֶנָשׁ אֲרֵי־יְקָרֵב בְּכָל
מְסָאֲבָא בִּסְאוֹבַת אֶנָשָׁא אוֹ בְּעִירָא
מְסָאֲבָא אוֹ בְּכָל־רְחֵשׁ מְסָאֲבָ וְיֵיכוּל
מִבְּסַר־נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא דִּי קֳדָם יְיָ
22 וְיִשְׁתֵּיצֵי אֶנָשָׁא דַּהֲוָא מֵעַמֵּיהּ׃ וּמַלֵּל
23 יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּל עִם־בְּנֵי
24 יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר כָּל־תַּרְבָּ תּוֹר וְאִמַּר
וְעִז לָא תֵיכְלוּן׃ וְתַרְבָּ נְבֵילָא וְתַרְבָּ
25 הֲבִירָא יִתְעֲבֵד לְכָל־עֲבִדְתָּא וּמֵיכַל
לָא תֵיכְלוּנֵיהּ׃ אֲרֵי כָּל־דְּיֵיכוּל תַּרְבָּ
מִן־בְּעִירָא דִּי יְקָרְבוּן מִנֵּיהּ קָרְבָּנָא
26 קֳדָם יְיָ וְיִשְׁתֵּיצֵי אֶנָשָׁא דַּהֲוָא
מֵעַמֵּיהּ׃ וְכָל־דְּמָא לָא תֵיכְלוּן
בְּכָל מוֹתְבָנֵיכוֹן לְעוֹפָא וּלְבְעִירָא׃
27 כָּל אֶנָשׁ דְּיֵיכוּל כָּל־דְּמָא וְיִשְׁתֵּצֵי
28 אֶנָשָׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ׃ וּמַלֵּל יְיָ
עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר׃

14 Offeretq; ex ea unũ ex omni oblatione, separatũ corã Dño: & illius sacerdotis erit qui aspſit sanguinẽ hostiæ sanctificationum. Caro autẽ hostiæ gratiarum actionis sanctificationum ejꝰ, eadẽ die qua offertur, comedetur: non remanebit ex ea quicquã usq; mane.' Si autẽ voto vel sponte obtulerit hostiã; eadẽ die quã offertur hostia, comedetur: & in die quoq; craſtina, si quid remanſerit ex ea, comedetur. Et quod remanſerit de carne hostiæ in diẽ tertiã, igni comburetur. Si autẽ comeſtum fuerit quicquã de carne hostiæ ſanctificationum in die tertia, non erit in beneplacito: neq; exiſtimabitur ei qui offeret eam, abominabile erit: & homo qui comederit ex ea, peccatũ ſuſcipiet. Caro autẽ ſanctificata quæ tetigerit omne immundum, non comedetur; ſed igni comburetur: & quicunq; fuerit mundꝰ ad comedendum carnẽ ſanctificatam, comedat carnẽ ſanctificatam. Homo autẽ qui comederit carnẽ hoſtiæ ſanctificationum, quæ eſt corã Dño; & immunditia ejus fuerit in eo: exterminabitur homo ille de populo ſuo. Et homo qui tetigerit omne immundũ; ſive immunditiã hominis, aut jumentum immundum, aut *omne reptile immundũ*; & comederit de carne hoſtiæ ſanctificationum quæ eſt corã Dño: exterminabitur homo ille de populo ſuo. Locutuſq; eſt Dñs cũ Moyſe dicens. Loquere cum filiis Iſrael, dicens: Omnẽ adipem bovis & agni, & capræ, non comedetis. Adeps autem cadaveris morticini & adeps animalis confracti à beſtia, fiet in omne opus: & nequaquam comedetis eum. Quia omnis qui comederit adipẽ pecoris, ex quo offertur oblatio coram Dño: exterminabitur homo qui comederit de populo ſuo. Et omnẽ ſanguinẽ non comedetis, in omnibus habitationibus veſtris: tam de ovibus quã de pecoribus. Omnis homo qui comederit omnem ſanguinem de populo ſuo. Locutuſq; eſt Dominus cum Moyſe dicens.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

1 * צזקעפשעלצ·אקדשעצ·קרבנ·קרבנ·אעשצ·מזבחה׃
2 עצב·ציפעפ·אעשצ·ישצ·ישראל·עשמשצ·קרבנ·קרבנ·מזבחה׃
15 * צב
16 אעשצ·עשמשצ·בשחטצ·זבחצ·תודתצ·קדשיהמ·ביומ·קרבנ·
17 מזבחה·יאכלצ·לא·ישאירו·ממנ·עדמ·בקר׃ * צא
18 עשמשצ·ציפעפ·אעשצ·ישצ·ישראל·עשמשצ·קרבנ·מזבחה׃ * צב
19 אעשצ·עשמשצ·בשחטצ·זבחצ·תודתצ·קדשיהמ·ביומ·קרבנ·
20 מזבחה·יאכלצ·לא·ישאירו·ממנ·עדמ·בקר׃ * צג
21 אעשצ·עשמשצ·בשחטצ·זבחצ·תודתצ·קדשיהמ·ביומ·קרבנ·
מזבחה·יאכלצ·לא·ישאירו·ממנ·עדמ·בקר׃ * צד
22 ** צה
23 עשמשצ·ציפעפ·אעשצ·ישצ·ישראל·עשמשצ·קרבנ·מזבחה׃ * צו
24 אעשצ·עשמשצ·בשחטצ·זבחצ·תודתצ·קדשיהמ·ביומ·קרבנ·
25 מזבחה·יאכלצ·לא·ישאירו·ממנ·עדמ·בקר׃ * צז
26 עשמשצ·ציפעפ·אעשצ·ישצ·ישראל·עשמשצ·קרבנ·מזבחה׃ * צח
27 אעשצ·עשמשצ·בשחטצ·זבחצ·תודתצ·קדשיהמ·ביומ·קרבנ·
מזבחה·יאכלצ·לא·ישאירו·ממנ·עדמ·בקר׃ * צט
28 ** ק

VERSIO SAMARITANA.

14 *צזקעפשעלצ·אקדשעצ·קרבנ·קרבנ·אעשצ·מזבחה׃
15 עשמשצ·ציפעפ·אעשצ·ישצ·ישראל·עשמשצ·קרבנ·מזבחה׃
16 אעשצ·עשמשצ·בשחטצ·זבחצ·תודתצ·קדשיהמ·ביומ·קרבנ·
17 מזבחה·יאכלצ·לא·ישאירו·ממנ·עדמ·בקר׃ * קא
18 עשמשצ·ציפעפ·אעשצ·ישצ·ישראל·עשמשצ·קרבנ·מזבחה׃ * קב
19 אעשצ·עשמשצ·בשחטצ·זבחצ·תודתצ·קדשיהמ·ביומ·קרבנ·
20 מזבחה·יאכלצ·לא·ישאירו·ממנ·עדמ·בקר׃ * קג
21 אעשצ·עשמשצ·בשחטצ·זבחצ·תודתצ·קדשיהמ·ביומ·קרבנ·
מזבחה·יאכלצ·לא·ישאירו·ממנ·עדמ·בקר׃ * קד
22 עשמשצ·ציפעפ·אעשצ·ישצ·ישראל·עשמשצ·קרבנ·מזבחה׃ * קה
23 אעשצ·עשמשצ·בשחטצ·זבחצ·תודתצ·קדשיהמ·ביומ·קרבנ·
24 מזבחה·יאכלצ·לא·ישאירו·ממנ·עדמ·בקר׃ * קו
25 עשמשצ·ציפעפ·אעשצ·ישצ·ישראל·עשמשצ·קרבנ·מזבחה׃ * קז
26 אעשצ·עשמשצ·בשחטצ·זבחצ·תודתצ·קדשיהמ·ביומ·קרבנ·
מזבחה·יאכלצ·לא·ישאירו·ממנ·עדמ·בקר׃ * קח
27 עשמשצ·ציפעפ·אעשצ·ישצ·ישראל·עשמשצ·קרבנ·מזבחה׃ * קט
28 ** קי

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et offeret ex eo unũ de omnibus muneribus elevationem Domino: ad ſacerdotem qui fudit ſanguinem pertinebit. Caro autem ſacrificii gratiarum actionis pacificorũ ejus, ea die quo offertur, comedetur: Nihil reſiduum fiet ex eo uſque ad manè. Media pars Legis. Quod ſi votum, vel ſponta neum ſacrificium fuerit munus ejus, ea die quo offeret ſacrificium ſuum, comedetur; & quod reſiduũ erit, die craſtinã comedetur. Sed quod reſiduum erit de carne ſacrificii die tertiã, igne cremabitur. Quod ſi comedendo cõedatur de carne ſacrificii pacificorum die tertiã, non erit acceptus offerens illud; non reputabitur illi: (c) abominatio erit: anima quoque quæ comederit ex eo (d) iniquitatem ſuã portabit. Caro etiam quæ tetigerit quodlibet immundum, non comed.tur, igne comburetur: caro illa: omnis mundus comedet carnẽ. Anima autem quæ comederit carnem de ſacrificio pacificorum quæ ſunt Domini, et immundities ejus ſuper eam ſint e)(c) exterminabitur anima illa de populo ſuo. Aut anima cũ tetigerit rẽ quãvis immundã immunditie hominis, vel jumentũ immundũ, vel quodvis reptile immundũ, et cõederit de carne ſacrificii pacificorũ Domini, (f) exterminabitur etiã anima illa de populo ſuo. Et locutꝰ eſt Dominꝰ Moſi, dicens, Loquere filiis Iſrael, dicens, Nullum adipem bovis, et agni, et capræ comedetis. Adeps tamẽ morticini, et adeps à feris raptã fiet in omne opus, verũm comedendo non comedetis eum. Nam quicunque comederit adipem jumenti de quo obtulerit ſacrificiũ ignitum Domino, (g) exterminabitur anima illa quæ comederit de populo ſuo. Nullum ſanguinem comedetis in generationibꝰ veſtris, tam de volatilibꝰ quàm de jumentis. Omnis anima quæ comederit quemlibet ſanguinẽ, (h) exterminabitur anima illa de populis ſuis. Et locutus eſt Dominus Moſi, dicens;

VER. SAM. (c) rejectaneum erit: (d) reatum (e) eradicabitur (f) extirpabitur (g) extirpabitur (h) eradicabitur

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فَلْيُقَرِّبْ مِنْ ذٰلِكَ وَاحِدًا مِنْ كُلِّ قُرْبَانٍ رَفِيعَةً لِلّٰهِ * لِلْإِمَامِ الَّذِي يَنْضَحُ دَمَ ذَبَائِحِ السَّلَامَةِ لَهُ
15 يَكُونُ * وَلَحْمُ ذَبْحِ شُكْرِ السَّلَامَةِ فِي يَوْمِ قُرْبَانِهِ يُؤْكَلُ * لَا يُبْقِي مِنْهُ شَيْئًا إِلَى الْغَدَاةِ * وَإِنْ كَانَ ذَبْحُ
16 قُرْبَانِهِ نَذْرًا أَوْ تَبَرُّعًا * فَلْيُؤْكَلْ فِي يَوْمٍ تَقْرِيبِهِ لِلّٰهِ * وَفِي غَدِهِ يُؤْكَلُ مَا فَضَلَ مِنْهُ * وَالْفَاضِلُ
17 مِنْ لَحْمِ الذَّبْحِ يُحْرَقُ بِالنَّارِ * فَإِنْ أُكِلَ مِنْهُ فِي الْيَوْمِ الثَّالِثِ فَلَيْسَ يُرْضَى * وَالْمُقَرِّبُ لَهُ لَا يُحْسَبُ
18 لَهُ بَلْ يَكُونُ خُبْثًا * وَأَيُّ إِنْسَانٍ أَكَلَ مِنْهُ شَيْئًا فَقَدْ حَمَلَ وِزْرَهُ * وَلَحْمُ الْأَقْدَاسِ إِنْ دَنَا بِشَيْءٍ مِنَ
19 النَّجَاسَاتِ فَلَا يُؤْكَلُ بَلْ يُحْرَقُ بِالنَّارِ * وَالطَّاهِرُ مِنْهُ فَلَا يَأْكُلُهُ إِلَّا طَاهِرٌ * وَأَيُّ إِنْسَانٍ أَكَلَ لَحْمًا مِنْ ذَبْحِ
20 السَّلَامَةِ الَّذِي هُوَ لِلّٰهِ وَنَجَاسَتُهُ عَلَيْهِ * فَيُقْطَعُ ذٰلِكَ الْإِنْسَانُ مِنْ قَوْمِهِ * وَأَيُّ إِنْسَانٍ لَمَسَ شَيْئًا
21 مِنَ النَّجَاسَاتِ نَجَاسَاتِ إِنْسَانٍ أَوْ بَهِيمَةٍ نَجِسَةٍ أَوْ مِنَ الدَّبِيبِ النَّجِسِ فَأَكَلَ مِنْ ذَبْحِ السَّلَامَةِ الَّذِي
22 هُوَ لِلّٰهِ * فَيُقْرَضُ أَيْضًا ذٰلِكَ الْإِنْسَانُ مِنْ قَوْمِهِ * ثُمَّ كَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَى قَائِلًا * مُرْ بَنِي إِسْرَائِيلَ قَائِلًا *
23 كُلَّ شَحْمٍ بَقَرٍ وَضَانٍ وَمَاعِزٍ لَا تَأْكُلُوهُ * وَشَحْمَ النَّبِيلَةِ وَالسَّقِيمَةِ يُسْتَعْمَلُ فِي كُلِّ صَنْعَةٍ وَأَكْلًا لَا
24 تَأْكُلُوهُ * فَإِنَّ مَنْ يَأْكُلُ شَحْمًا مِنَ الْبَهِيمَةِ الَّتِي يُقَرَّبُ مِنْهَا قُرْبَانٌ لِلّٰهِ * يُقْطَعُ ذٰلِكَ الْإِنْسَانُ الْآكِلُ
25 لَهُ مِنْ قَوْمِهِ * وَكُلَّ دَمٍ لَا تَأْكُلُوهُ فِي جَمِيعِ مَسَاكِنِكُمْ مِنَ الطَّيْرِ وَالْبَهَائِمِ * أَيُّ إِنْسَانٍ أَكَلَ
26 شَيْئًا مِنَ الدَّمِ * يُقْطَعُ ذٰلِكَ الْإِنْسَانُ مِنْ قَوْمِهِ * ثُمَّ كَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَى قَائِلًا *
27
28

Offerat autem ex eis unum ex quolibet ſacrificio, holocauſtum Deo: ſaccidos qui ſpargit ſanguinem ſacrificiorum pacis, ipſum habebit. Et carо ſacrificii gratiarum actionis pacis, in die oblationis ſuæ comedetur: nec relinquet ex ipſa quicquam in craſtinum. Quòd ſi fuerit ſacrificium oblationis ejus ex voto, aut ſponte, comedatur in die quâ offeretur Deo, & in craſtino comedetur quod ſi erſuit ex ipſo. Et quod ſuperaverit ex carne ſacrificii, comburetur igne. Et ſi comeſtum fuerit ex ea in die tertia, non acceptabitur: et offerenti illam non reputabitur, ſed erit deſecta: & quicunq; homo comederit aliquid ex ipſa, jam portavit culpam ſuam. Et carо ſacrorum ſi tetigerit ullam ex immunditiis, non comedetur, ſed comburetur igne: & eam quæ fuerit mundꝰ, non comedet niſi mundus. Et quicunq; comederit carnem de ſacrificio pacis quod ad Deũ pertinet, dã immunditia ſua eſt ſuper ipſum, abſcindetur homo ille à gente ſua. Et quicunque contrectaverit aliquam ex immunditiis, immunditiis hominis aut belluæ immundæ, vel ex reptili immundo, comederitq; ex ſacrificio pacis quod ad Deum pertinet, ſuccindetur etiam ille homo à gente ſua. Etiam loquutus eſt Deus ad Muſam, dicens; Præcipe filiis Iſrael, dicens; Omnem adipem boum, & ovium, & caprarum, nè comedatis. Et verò adeps cadaveris & pecudis ægrotantis adhibebitur in omni opere, at comeſtione nè comedant eam. Quoniam qui comederit adipe ex jumento de quo offertur ſacrificiũ Deo, abſciadetur homo ille comedens eam à gente ſua. Et omnem ſanguinẽ nè comedetis in omnibus habitationibus veſtris, ex volatilibus & pecoribus. Quicunque comederit aliquid ex ex ſanguine, ſuccindetur ille homo à gente ſua. Item locutus eſt Deus ad Muſam, dicens;

ספר ויקרא : ח

sacrificium *faciens Accedere* :dicendo ,Israel filios ad Loquere

29 דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמַּקְרִיב אֶת־זֶבַח

Sacrificio de Dño suam oblationem adducet ,Domino suorũ pacificorum

שַׁלְמָיו לַיהוָה יָבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ לַיהוָה מִזֶּבַח

adipem ,Domini *ignitiones* adducent ejus Manus .suorum pacificorũ

30 שַׁלְמָיו : יָדָיו תָּבִאינָה אֶת־אִשֵּׁי יְהוָה אֶת־הַחֵלֶב

ipsum elevandum ad pectusculum ,*illum* adducet pectusculo *super*

עַל־הֶחָזֶה יְבִיאֶנּוּ אֶת־הֶחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ

adipem sacerdos faciet suffire Et .Domino coram elevationem

תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה : וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַחֵלֶב

31 dextrum armum Et .ejus filiis & Aharon pectus erit Et .altare super

הַמִּזְבֵּחָה וְהָיָה הֶחָזֶה לְאַהֲרֹן וְלִבָנָיו : וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין

32 *facienti Accedere* .vestrorũ pacificorũ sacrificiis è ,sacerdoti elevationẽ dabitis

תִּתְּנוּ תְרוּמָה לְכֹהֵן מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם : הַמַּקְרִיב

33 armus erit ipsi ,Aharon filiis è adipem & ,pacificorum sanguinem

אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת־הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִּהְיֶה שׁוֹק

exaltationis armum & ,elevationis pectus Quia .*destributionẽ* in dexter

הַיָּמִין לְמָנָה : כִּי אֶת־חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה

34 dedi & :eorum pacificorum sacrificiis è ,Israel filiis à *cepi*

לָקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם וָאֶתְּנָה

filiis à *seculi* statutum in ejus filiis & ,sacerdoti Aharon ea

אֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחֻק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי

,Dñi *ignitionibus* de cj' filiorũ unctio &,Aharon unctio Hæc .Israel

35 יִשְׂרָאֵל : זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בָּנָיו מֵאִשֵּׁי יְהוָה

Quas .Domino sacerdotio fungendum ad eos fecit appropinquare die in

בְּיוֹם הִקְרִיב אֹתָם לְכַהֵן לַיהוָה : אֲשֶׁר

36 filiis à *illos eum ungendo* die in ,eis dandum ad Dominus præcepit

צִוָּה יְהוָה לָתֵת לָהֶם בְּיוֹם מָשְׁחוֹ אֹתָם מֵאֵת בְּנֵי

,*ascensioni* lex Hæc .eorũ generationibus in seculi statutum ,Israel

37 יִשְׂרָאֵל חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם : וְאֵת הַתּוֹרָה לְעֹלָה

,pacificorum sacrificio &,*plenitudinibus & culpatorio & peccatorio* & ,*muneri*

לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים:

eum præcipere die in,Sinai monte in Moseh Dominus præcepit Quam

38 אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי בְּיוֹם צַוֹּתוֹ

Domino suas *approximationes faciendum accedere ad* ,Israel filiis

אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת־קָרְבְּנֵיהֶם לַיהוָה

.Sinai deserto in

בְּמִדְבַּר סִינָי : CAP. VIII. ח

,Aharon Tolle :dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : קַח אֶת־אַהֲרֹן

2 & ,unctionis oleum & ,vestes & ,eo cum ejus filios &

וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ וְאֶת הַבְּגָדִים וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֵת

.infermentatorũ canistrũ & ,arietes duos & ,*peccatorii* juvencum

פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׁנֵי הָאֵילִם וְאֵת סַל הַמַּצּוֹת :

fecit Et .*conventus* tabernaculi ostium ad congrega cœtum omnem &

3 וְאֵת כָּל־הָעֵדָה הַקְהֵל אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד : וַיַּעַשׂ

4 *cœtus est congregatus* Et .ei Dominus præcepit quemadmodum Moseh

מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה

Hoc :*cœtus* ad Moseh dixit Et .*conventus* tabernaculi ostium ad

אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעֵדָה זֶה

5 *faciendum ad* ,Dominus præcepit quod verbum

הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת :

Versio VULG. LAT.

29 Loquere filiis Israel, dicens, Qui offert victimã pacificorum Dño, offerat simul & sacrificium, id est, libamenta ejus. Tenebit manibus adipem hostiæ, & pectusculum; cúmque ambo oblata Domino consecraverit, tradet 31 sacerdoti, Qui adolebit adipem super altare, pectusculum autem erit Aaron & 32 filiorum ejus. Armus quoque dexter de pacificorum hostiis cedet in primitias sa- 33 cerdotis. Qui obtulerit sanguinem & adipem, filiorum Aaron, ipse habebit & armum dextrum in portione 34 sua. Pectusculum enim elevationis, & armum separationis tuli à filiis Israel de hostiis eorum pacificis, & dedi Aaron sacerdoti, & filiis ejus lege perpetuâ, ab 35 omni populo Israel. Hæc est unctio Aaron & filiorum ejus in ceremoniis Domini, die quâ obtulit eos Moyses, ut sacerdotio fungerentur, 36 Et quæ præcepit eis dari Dominus à filiis Israel religione perpetuâ in generationibus suis. Ista est lex holocausti, & sacrificii pro peccato atque delicto, & pro consecratione & pacificorum victimis : Quam 38 constituit Dominus Moysi in monte Sinai, quando mandavit filiis Israel, ut offerrent oblationes suas Dño in deserto Sinai.

CAP. VIII.

1 LOcutúsque est Dominus 2 ad Moysen, dicens, Tolle Aaron cum filiis suis, vestes eorum, & unctionis oleum, vitulum pro peccato, duos arietes, canistrũ cum azymis, 3 Et congregabis omnẽ cœtũ 4 ad ostium tabernaculi. Fecit Moyses ut Domin' imperaverat. Congregatáq; omni turbâ ante fores tabernaculi, Ait; Iste est sermo, quem jussit Dominus fieri.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων, Ὁ προσφέρων θυσίαν (μ) Ϛωτηρίου, οἴσει τὸ δῶρον αὐτῷ κυρίῳ ϗ ἀπὸ τ θυσίας τῆς

20 Ϛωτηρίου. Αἱ χεῖρες αὐτῷ προσοίσουσι τὰ καρπώματα κυρίῳ· τὸ στέαρ τὸ ὂν τῆ σπθυίῳ, ϗ τ λοβὸν τῆ ἤπατ προσοίσει αὐτά, ὥστ (ν) ὀπτιθέναι δόμα ἔναντι κυ-

21 ρίυ. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ στέαρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριυ. ϗ ἔσαι τὸ σπθύνιον Ἀαρὼν

22 ϗ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ. Καὶ τ βραχίονα τὸν δεξιὸν δώσεις ἀφαίρεμα τῷ ἱερεῖ ἀπὸ τ

23 θυσιῶν τῆς Ϛωτηρίυ ὑμῶν. Ὁ προσφέρων τὸ αἷμα τῆς Ϛωτηρίυ, ϗ τὸ στέαρ τὸ ἀπὸ τ υἱῶν Ἀαρὼν, αὐτῷ ἔσαι ὁ βραχίων ὁ

24 δεξιὸς ἐν μερίδι. Τὸ γὸ σπθύνιον τῆς ὀπθέμα ϗ τ βραχίονα τῆς ἀφαιρέμα εἴληφα παρὰ τ υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν θυ-

25 σιῶν τῆς Ϛωτηρίυ ὑμῶν, ϗ ἔδωκα αὐτὰ Ἀαρὼν τῷ ἱερεῖ ϗ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ, νόμιμον αἰώνιον παρὰ τ υἱῶν Ἰσραήλ. Αὕτη ἡ χρίσις Ἀαρὼν, ϗ ἡ χρίσις τ υἱῶν αὐτῦ ἀπὸ

26 τ καρπωμάτων κυρίυ, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ προσηγάγετο αὐτὸ τῦ ἱερατεύειν τῷ κυρίῳ,

27 Καθὰ ἐνετείλατο κύριος δῦναι αὐτοῖς ἢ ἡμέρα ἔχρισεν αὐτὸ παρὰ τ υἱῶν Ἰσραὴλ, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐ-

28 τῶν. Οὗτος ὁ νόμος τ ὁλοκαυτωμάτων, ϗ θυσίας, ϗ περὶ ἁμαρτίας, ϗ τῆς πλημμελείας, ϗ τ τελειώσεως, ϗ τ θυσίας τῆς Ϛωτηρίυ, Ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύ-

ριος τῷ Μωυσῆ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, ᾗ ἡμέρᾳ ἐνετείλατο τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, προσφέ-

ρειν τὰ δῶρα αὐτ ἔναντι κυρίυ ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ.

MS A. (μ) Ϛωτηρίυ κυρίυ, οἴσει (ν) ὀπτιθέναι

Et filiis Israel loquêris, dicens, 19
Qui offert (u) sacrificium salutaris, afferet munus suum Domino, & de sacrificio salutaris. Manus ejus offerent hostiam Domino: adipem, qui super pectusculum, & pennam jecoris offeret ea, 20
ita ut imponatur donum ante Dominum. Et offeret sacerdos 21
(o) adipem super altare: & erit pectusculum Aaron, & filiorum ejus. Et brachium dextrum dabitis 22
demptionem sacerdoti de sacrificiis (p) salutaris vestri. Qui offert sanguinem salutaris, & adipem ex filiis Aaron, ipsi erit bra- 23
chium dextrum in parte. Pectusculum enim impositionis, & 24
brachium demptionis accepi à filiis Israel de sacrificiis salutaris vestri, & dedi ea Aaron sacerdoti & filiis ejus, legitimum aternum à filiis Israel. Hæc unctio 25
Aaron, & unctio filiorum ejus ab hostiis Domini, in qua die applicuit eos sacerdotio fungi Domino; Sicut præcepit Dominus dare 26
illis, quâ die unxit illos à filiis Israel, legitimum aternum in progenies eorum. Hæc lex est ho- 27
locaustorum, & sacrificii, & pro peccato, & delicto, & consummatione, & sacrificio salutaris; Sicut mandavit Dominus 28
Moysi in monte Sinai, quâ die præcepit filiis Israel offerre munera sua ante Dominum in deserto Sina.

MS A. (u) *Salutaris Domini, offerat* (o) *adipem* (p) *salutaris*

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν,
2 λέγων, Λάβε Ἀαρὼν ϗ τοὺς υἱοὺς αὐτῦ, ϗ τὰς στολὰς αὐτῦ, ϗ τὸ ἔλαιον τ χρίσεως,
ϗ τ μόσχον τ περὶ τ ἁμαρτίας, ϗ τοὺ δύο
3 κριοὺς, ϗ τὸ κανοῦν τ ἀζύμων. Καὶ πᾶσαν τ Ϛωαγωγὴν ἐκκλησίασον ἐπὶ τ θύ-
4 ραν τ Ϛκλωῆς τῆ μαρτυρίυ. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς ὃν τρόπον (α) Ϛωέταξεν αὐτῷ
5 κύριος. ϗ ἐξεκκλησίασε τ Ϛωαγωγὴν ἐπὶ τ θύραν τ Ϛκλωῆς τῆ μαρτυρίυ. Καὶ εἶπε Μωυσῆς τῇ Ϛωαγωγῇ, (β) Τοῦτό ἐστι τὸ ῥῆμα, ὃ ἐνετείλατο κύριος ποιῆσαι.

MS.A. (α) αὐτῷ Ϛωέταξεν κύριος. (β) Τοῦτό ἐστιν τὸ ῥῆμα, τοῦτό ἐστιν ὃ ἐνετείλατο

CAP. VIII.

1 ET locutus est Dominus ad 2 Moysen, dicens; Sume Aaron, & filios ejus, & stolas (a) ejus, & oleum unctionis, & vitulum, qui pro peccato, & duos arietes, & canistrum azymorum. Et con- 3 gregem synagogam convoca ad ostium tabernaculi testimonii. Et fe- 4 cit Moyses, sicut præcepit ei Dominus. Et evocavit synagogam ad ostium tabernaculi testimonii. 5 Et dixit Moyses synagogæ; Hoc est verbum, quod mandavit Dominus facere.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܡܠܠ ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ . ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ . ܡܢ ܕܡܩܪܒ ܩܘܪܒܢ ܕܕܒܚ ܫܠܡ̈ܐ ܩܘܪܒܢ̈ܗ ܕܡܪܝ ܢܣܒ .

30 ܡܢ ܕܒܚ ܫܠܡ̈ܐ ܩܘܪܒܢ̈ܗ ܕܡܪܝ . ܡܢ ܕܒܝܕ ܕܟܗܢ . * ܘܒܝܕ̈ܘܗܝ ܢܣܒ̈ܘ ܐܝܕ̈ܝ ܕܡܪܝ . ܘܐܬ ܕܒܪ

31 ܣܒܠ ܢܣܒ . ܘܢܬܥ ܕܟܗܢ ܕܩܪܒ ܐܬ ܕܡܐ ܕܒܚܐ ܘܐܬ ܣܡܪ̈ܐ ܠܡܕܒܚ . * ܘܢܣܒ ܥܡ ܒܢܘܗܝ ܠܐܬ

32 ܣܒܠ ܕܟܗܢ ܘܐܬ ܣܡܪ̈ܐ ܠܡܕܒܚ ܥܠ ܐܬ ܕܡܐ ܕܒܚܐ ܘܐܬ ܣܡܪ̈ܐ ܠܡܕܒܚ . * ܥܒܕ ܒܥܒܝ ܠܐܬ

33 ܥܒܕ . * ܒܝܕ̈ܐ ܕܡܪܝ ܐܬ ܡܐ ܕܒܚܐ ܥܡ ܒܣܪ ܐܝܠ̈ܐ . ܘܐܬ ܣܡܪ̈ܐ ܠܡܕܒܚ . ܘܐܬ ܐܝܠ ܕܡܢ

34 ܣܒܠ ܕܟܗܢ ܘܐܬ ܣܡܪ̈ܐ ܠܡܕܒܚ ܥܡ ܒܣܪ ܢܣܒ ܥܡ ܥܒܕ ܥܡ ܒܢܘܗܝ ܢܣܒ

ܥܒܕ . ܘܢܬܥ ܐܢ ܠܡܪܝ ܕܡܐ ܕܒܚܐ ܕܢܟ ܥܡ ܒܢܘܗܝ ܠܡܫܕܐ ܥܠ ܐܝܕ̈ܝ ܕܡܪܝ . ܥܒܕ ܕܟܝ

35 ܒܣܪ ܐܝܠ̈ܐ . * ܘܐܢ ܕܒܚ ܕܫܠܡ̈ܐ ܩܘܪܒܢ̈ܗ ܕܡܪܝ . ܘܥܒܕ ܩܘܪܒܢ̈ܗ . ܥܡ ܒܢܘܗܝ ܢܣܒ . ܡܢ ܕܒܚ

36 ܕܒܚ ܒܝܘܡ ܕܡܫܚ ܠܡܫܕܐ ܩܘܪܒܢ̈ܗ . * ܐܦ ܒܩܒ ܡܢ ܩܘܪܒܢ̈ܗ ܕܟܗܢ ܠܡܫܕܐ ܩܘܪܒ ܕܡܪܝ

37 ܒܝܘܡ ܕܡܫܚ ܠܡܫܕܐ ܐܬ ܡܢ . ܡܢ ܩܘܪܒ ܕܟܗܢ ܟܝ ܢܣܒ . * ܘܐܬ ܢܦܫ ܐܝܠ̈ܐ ܘܐܬ ܒܣܪ ܐܝܠ̈ܐ

38 ܣܡܝܢ . ܣܡܪ̈ܐ . ܣܡܝ ܕܒܚ ܡ ܕܥܠ ܡ ܣܡ . ܡܢ ܒܝܕ ܕܡܪܝ ܐܬ ܡ ܕܒܚ : * ܒܩܒ ܡܢ

ܩܘܪܒ ܕܟܗܢ ܕܡܫܚ ܒܫܡ . ܘܡ ܕܒܚ ܕܫܠܡ̈ܐ ܕܥܒܕ ܒܣܪ ܐܝܠ̈ܐ . ܒܝܘܡ ܕܩܪܒ ܩܘܪܒܢ̈ܗ ܕܡܪܝ

ܒܡܕܒܪ ܣܝܢܝ . * ܡܠܐ * ܬ * * ܣܡܝܢ ܐܝܠ̈ܐ ܕܡ ܣܡ ܕܥܠ ܡ ܣܡ . ܘܥܒܕ

1 * ܡܠܠ ܡܘܫܐ ܥܡ ܐܗܪܘܢ . ܘܐܡܪ ܠܗ . ܒܝܕ ܕܟܗܢ . * ܒܝܕ ܕܡܪܝ ܡܫܚ ܩܕܫ . ܘܠܒܫ

2 ܠܐܗܪܘܢ ܐܬ ܟܬܢ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫ̈ܐ . ܘܡܫܚ ܒܫܡ̈ܐ . ܘܠܩܚ ܥܡ ܗ ܬܪ ܒܪ ܥܢ . * ܘܣܒ ܐܬ ܟܠ

3 ܟܢܘܫܬ ܐܗܠ ܡܘܥܕ . ܘܐܬ ܟܠ ܟܢܘܫܬ ܐܗܠ ܡܘܥܕ ܐܣܦ ܒܚܕ . ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܘܫܐ ܗܢ ܦܬܓܡ

4 ܕܦܩܕ ܡܪܝ ܠܡܥܒܕ . * ܘܥܒܕ ܡܘܫܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝ ܐܬ ܗ . ܘܐܬܟܢܫ ܟܠ ܟܢܘܫܬ

5 ܐܗܠ ܡܘܥܕ ܐܣܦ ܒܚܕ . * ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܟܢܘܫܬ ܐܗܠ ܡܘܥܕ ܗ ܕܦܩܕ ܡܪܝ ܠܡܥܒܕ .

Loquere cum filiis Israel, & dic eis; Qui offeret sacrificium pacificum Domino, adducat oblationem suam Domino de sacrificio holocausti. Manus ejus afferant oblationem 30
Domini, & adipem quæ super pectusculum est afferat cum ipso pectusculo cujus separatio separatur coram Domino. Elevabitque 31
sacerdos adipem ad altare, pectusculum verò Aharonis erit & filiorum ejus. Et armum 32
dexterum dabitis separationem Domino de sacrificiis vestris pacificis. Qui obtulerit san- 33
guinem & adipem holocausti de filiis Aharon, is habebit pro portione armum dexterum. Nam pectusculum separationis & ar- 34
mum separationis accepi à filiis Israel de sacrificiis eorum pacificis, & dedi ea Aaroni sacerdoti & filiis ejus, statuto sempiterno à filiis Israel. Hæc est unctio Aharonis, & un- 35
ctio filiorum ejus de sacrificiis Domini, in die quo admovebitur ad ministrandum Domino: Quemadmodum præcepit Dominus 36
dandum ipsis à filiis Israel in die quâ unxit eos, statuto sempiterno in generationes eorum. Hæc est lex combustionis holocausti, & 37
farinæ, & peccati, & oblationis, & complementi, & sacrificii holocausti: Quam præ- 38
cepit Dominus Mosi in monte Sinai, in die quâ præcepit ei de filiis Israel, ut offerret sacrificia eorum Domino, in deserto Sinai.

CAP. VIII.

Unctio Aharonis & filiorum ejus.

1 LOquutus est etiam Dominus cum Mose, 2 & dixit ad eum; Duc Aharonem, & filios ejus cum eo, & accipe vestes, & oleum unctionis, & bovem peccati, & duos arietes, & canistrum azymi. Et congrega totum 3 cœtum ad ostium tabernaculi temporis. Fecit igitur Moses quemadmodum præcepit ei 4 Dominus, & congregatus est totus cœtus coram tabernaculo temporis. Dixitque Mo- 5 ses ad omnem cœtum, Hoc est mandatum quod mandavit Dominus faciendum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

29 מַלֵּיל יְיָ עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר
דְּמַקְרֵב יַת נִכְסַת קוּדְשׁוֹהִי קֳדָם
יְיָ יַיְתֵי יַת קָרְבְּנֵיהּ קֳדָם יְיָ מִנִּכְסַת
קוּדְשׁוֹהִי: יְדוֹהִי יַיְתִין יַת קוּרְבְּנַיָּא
30 דַיְיָ יַת תַּרְבָּא עַל חֲדָיָא יַיְתִינֵיהּ
יַת חֲדָיָא לַאֲרַמְתָּא יַיְתִיהּ אֲרַמּוּתָא
31 קֳדָם יְיָ: וְיַסֵּק כָּהֲנָא יַת תַּרְבָּא
לְמַדְבְּחָא וְיֵהֵי חֲדָיָא לְאַהֲרֹן
32 וְלִבְנוֹהִי: וְיַת שׁוֹקָא דִּימִינָא תִּתְּנוּן
אַפְרָשׁוּתָא לְכָהֲנָא מִנִּכְסַת
33 קוּדְשֵׁיכוֹן: דְּמַקְרֵיב יַת דַּם נִכְסַת
קוּדְשַׁיָּא וְיַת תַּרְבָּא מִבְּנֵי אַהֲרֹן דִּי
34 לֵיהּ יְהֵי שׁוֹקָא דִימִינָא לְחוּלְקֵיהּ:
אֲרֵי יַת חֲדָיָא דַּאֲרַמּוּתָא וְיַת שׁוֹקָא
דַּאֲפְרָשׁוּתָא נְסֵבִית מִן־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִנִּכְסַת קוּדְשֵׁיהוֹן וְיָהֲבִית לַהֲרֹן
35 לְאַהֲרֹן כַּהֲנָא וּלְבָנוֹהִי לְקִים עָלַם
מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: דְּאַרְבוּת אַהֲרֹן
36 וּרְבוּת בְּנוֹהִי מִקּוּרְבְּנַיָּא דַיְיָ בְּיוֹמָא
דְּיַקְרֵבִנּוּן לְשַׁמָּשָׁא קֳדָם־יְיָ:
37 דִּי פַקֵּד יְיָ לְמִתַּן לְהוֹן בְּיוֹמָא
דְּיַרְבִּין יַתְהוֹן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְיָם
עָלַם לְדָרֵיהוֹן: דְּאוֹרַיְתָא לְעָלְתָא
38 לְמִנְחָתָא וּלְחַטָּאתָא וּלְאָשְׁמָא
וּלְקוּרְבָּנַיָּא וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא: דִּי
39 פַקֵּד יְיָ יַת־מֹשֶׁה בְּטוּרָא דְסִינַי
בְּיוֹמָא דְפַקֵּדֵיהּ יַת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְקָרְבָּא יַת־קוּרְבְּנֵיהוֹן קֳדָם־יְיָ
בְּמַדְבְּרָא דְסִינָי:

ח

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר: קָרֵיב
2 יַת־אַהֲרֹן וְיַת־בְּנוֹהִי עִמֵּיהּ וְיָת
לְבוּשַׁיָּא וְיָת מִשְׁחָא דְרְבוּתָא וְיָת
תּוֹרָא דְחַטָּאתָא וְיָת תְּרֵין דְּכָרִין
3 וְיָת סַלָּא דְפַטִּירַיָּא: וְיָת כָּל־
כְּנִשְׁתָּא כְּנוֹשׁ לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא:
4 וְעֲבַד מֹשֶׁה כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָתֵיהּ:
וְאִתְכְּנִשַׁת כְּנִשְׁתָּא לְתָרַע מַשְׁכַּן
5 זִמְנָא: וַאֲמַר מֹשֶׁה לִכְנִשְׁתָּא דֵּין
פִּתְגָמָא דִּי פַקִּיד יְיָ לְמֶעְבַּד:

Targum Onkelos.

29 Loquere cum filiis Israel, dicens: Qui offert victimam sanctificationum ejus coram Domino; afferat oblationem suam coram Domino de hostia sanctificationum ejus. 30 Manꝰ ejꝰ afferant oblationes Dñi: adipē cum pectusculo afferat, ut elevetur pectusculum elevatione corā Dño. Et adolebit sacerdos adipē in altari: erítque pectusculū Aaron & filiis ejꝰ. 31 Armū quoq; dextrū dabitis pro primitiis sacerdoti, de hostia sanctificationum vestrarū. 32 Qui obtulerit sanguiné hostiæ sanctificationum et adipē, de filiis Aarō: ipsius erit armꝰ dexter in portionem suā. 33 Quia pectusculū elevationis et armū separationis tuli à filiis Israel, de hostia pacificorū suorū: et dedi ea Aaron sacerdoti et filiis ejꝰ pacto sēpiterno, à filiis Israel. Hæc est unctio Aaron & unctio filiorū ejꝰ, de oblationibus Dñi: in die quâ obtulerunt eos, ut ministrarent coram Dño. 36 Quæ præcepit Dñs dari eis à filiis Israel, in die qua unxerunt eos: fœdere sempiterno in generationibꝰ suis. 37 Hæc est lex holocausti, & muneris, & sacrificii pro peccato, & pro delicto: et oblationū, et hostiæ sanctificationū. 38 Quā præcepit Dñs Moysi in monte Sinai: in die qua mandavit filiis Israel, ut offerrent oblationes suas coram Domino, in deserto Sinai.

CAP. VIII.

1 LOcutúsq; est Dominꝰ cum 2 Moyse dicens. Applica Aaron & filios ejus cum eo; & vestes, & oleum unctionis: & vitulum pro peccato, & duos arietes, & canistrum azymo- 3 rum. Omnemq; cœtum congrega, ad ostium tabernaculi 4 fœderis. Fecitque Moyses, sicut præceperat ei Dominus: & congregatus est cœtus ad ostium tabernaculi fœderis. 5 Dixitque Moyses congregationi: Iste est sermo, quem jussit Dominus fieri.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

29 * זאת לבשי אשר לו לנגף ביום משחו אתו מאת בני ישראל זבח שלמיהם ותרומת ידם ליהוה מזבחותם ומנחתם ונסכיהם כמשפט כל יום ביומו: 30 * ויקרב את כל מנחתם לפני יהוה ויעש את כל זבחיהם ואת כל מנחתם ואת כל נסכיהם ויקטר על המזבח: 31 * ויקח משה את הדם ויזרק על המזבח סביב ואת השמן הקטיר על המזבח ואת הבשר ואת העור ואת הפרש באש מחוץ למחנה כאשר צוה יהוה את משה: 32 * ויקרב את איל המלואים ויסמכו בני ישראל את ידיהם על ראש האיל וישחט ויזרק משה את הדם על המזבח סביב: 33 * ואת האיל נתח לנתחיו ויקטר משה את הראש ואת הנתחים ואת הפדר: 34 * וירחץ את הקרב ואת הכרעים במים ויקטר משה את כל האיל המזבחה עלה הוא לריח ניחוח אשה הוא ליהוה כאשר צוה יהוה את משה: 35 * ויקרב את האיל השני איל המלואים ויסמכו בני ישראל את ידיהם על ראש האיל וישחט משה ויקח מדמו ויתן על תנוך אזן אהרן הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית ויקרב את בני אהרן ויתן משה מן הדם על תנוך אזניהם הימנית ועל בהן ידיהם הימנית ועל בהן רגליהם הימנית ויזרק משה את הדם על המזבח סביב: 36 * ואת החלב ואת האליה ואת כל החלב אשר על הקרב ואת יתרת הכבד ואת שתי הכליות ואת חלבהן ואת שוק הימנית: 37 * וסל המצות אשר לפני יהוה לקח חלת מצה אחת וחלת לחם שמן אחת ורקיק אחד ושם על חלבים ועל שוק הימנית: 38 * ויתן את הכל על כפי אהרן ועל כפות בניו ויניף אתם תנופה לפני יהוה: 39 * ויקח משה אתם מעל כפיהם ויקטר המזבחה על העלה ניחח אשה ליהוה הוא: 40 * ויקח משה את החזה ויניפהו תנופה לפני יהוה מאיל המלואים היה למשה למנה כאשר צוה יהוה את משה: 41 * ויקח משה משמן המשחה ומן הדם אשר על המזבח ויזה על אהרן על בגדיו ועל בניו ועל בגדי בניו אתו ויקדש את אהרן את בגדיו ואת בניו ואת בגדי בניו אתו: 42 * ויאמר משה אל אהרן ואל בניו בשלו את הבשר פתח אהל מועד תבשלוהו שם ואת הלחם אשר בסל המלואים אכלו כאשר צויתי לאמר אהרן ובניו יאכלוהו: 43 * והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו לא יאכל כי קדש הוא: 44 * ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלואיכם כי שבעת ימים ימלא את ידכם: 45 * כאשר עשה ביום הזה צוה יהוה לעשות לכפר עליכם: 46 * ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת יהוה ולא תמותו כי כן צויתי: 47 * ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה יהוה ביד משה:

ט

1 ** ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל: 2 * ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים והקרב לפני יהוה: 3 * ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימים לעלה: 4 * ושור ואיל לזבח שלמים לזבח לפני יהוה ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה נראה אליכם: 5 * ויקחו את אשר צוה משה אל פני אהל מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני יהוה: 6 * ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה תעשו ויראה אליכם כבוד יהוה: 7 * ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה יהוה את משה: 8 * ויקרב אהרן אל המזבח ויזבח את עגל החטאת אשר לו: 9 * ויקרבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן על קרנות המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח: 10 * ואת החלב והכליות והיתרת מן הכבד מן החטאת הקטיר המזבחה כאשר צוה יהוה את משה: 11 * ואת הבשר ואת העור שרף באש מחוץ למחנה: 12 * וישחט את העלה וימצאו בני אהרן אליו את הדם ויזרקהו על המזבח סביב: 13 * ואת העלה הקריבו לנתחיה ואת הראש ויקטר על המזבח: 14 * ורחץ את הקרב ואת הכרעים ויקטר על העלה על המזבח: 15 * ויקרב את קרבן העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם וישחטהו ויחטאהו כראשונה: 16 * ויקרב את העלה ויעש כמשפט: 17 * ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר על המזבח מלבד עלת הבקר: 18 * וישחט את השור ואת האיל זבח השלמים אשר לעם ויגישו בני אהרן אליו את הדם ויזרקהו על המזבח סביב: 19 * ואת חלבי השור ואת האיל האליה והמכסה והכליות ויתרת הכבד: 20 * ויתנו את החלבים על החזות ויקטר החלבים המזבחה: 21 * ואת החזות ואת שוק הימנית הניף אהרן תנופה לפני יהוה כאשר צוה משה: 22 * וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעלה והשלמים: 23 * ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם ויראה כבוד יהוה אל כל העם: 24 * ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם:

VERSIO SAMARITANA.

29 * זאת לבשי אשר לו לנגף ביום משחו אתו מאת בני ישראל זבח שלמיהם ותרומת ידם ליהוה מזבחותם ומנחתם ונסכיהם כמשפט כל יום ביומו: 30 * ויקרב את כל מנחתם לפני יהוה ויעש את כל זבחיהם ואת כל מנחתם ואת כל נסכיהם ויקטר על המזבח: 31 * ויקח משה את הדם ויזרק על המזבח סביב ואת השמן הקטיר על המזבח ואת הבשר ואת העור ואת הפרש באש מחוץ למחנה כאשר צוה יהוה את משה: 32 * ויקרב את איל המלואים ויסמכו בני ישראל את ידיהם על ראש האיל וישחט ויזרק משה את הדם על המזבח סביב: 33 * ואת האיל נתח לנתחיו ויקטר משה את הראש ואת הנתחים ואת הפדר: 34 * וירחץ את הקרב ואת הכרעים במים ויקטר משה את כל האיל המזבחה עלה הוא לריח ניחוח אשה הוא ליהוה כאשר צוה יהוה את משה: 35 * ויקרב את האיל השני איל המלואים ויסמכו בני ישראל את ידיהם על ראש האיל וישחט משה ויקח מדמו ויתן על תנוך אזן אהרן הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית ויקרב את בני אהרן ויתן משה מן הדם על תנוך אזניהם הימנית ועל בהן ידיהם הימנית ועל בהן רגליהם הימנית ויזרק משה את הדם על המזבח סביב: 36 * ואת החלב ואת האליה ואת כל החלב אשר על הקרב ואת יתרת הכבד ואת שתי הכליות ואת חלבהן ואת שוק הימנית: 37 * וסל המצות אשר לפני יהוה לקח חלת מצה אחת וחלת לחם שמן אחת ורקיק אחד ושם על חלבים ועל שוק הימנית: 38 * ויתן את הכל על כפי אהרן ועל כפות בניו ויניף אתם תנופה לפני יהוה: 39 * ויקח משה אתם מעל כפיהם ויקטר המזבחה על העלה ניחח אשה ליהוה הוא: 40 * ויקח משה את החזה ויניפהו תנופה לפני יהוה מאיל המלואים היה למשה למנה כאשר צוה יהוה את משה: 41 * ויקח משה משמן המשחה ומן הדם אשר על המזבח ויזה על אהרן על בגדיו ועל בניו ועל בגדי בניו אתו ויקדש את אהרן את בגדיו ואת בניו ואת בגדי בניו אתו: 42 * ויאמר משה אל אהרן ואל בניו בשלו את הבשר פתח אהל מועד תבשלוהו שם ואת הלחם אשר בסל המלואים אכלו כאשר צויתי לאמר אהרן ובניו יאכלוהו: 43 * והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו לא יאכל כי קדש הוא: 44 * ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלואיכם כי שבעת ימים ימלא את ידכם: 45 * כאשר עשה ביום הזה צוה יהוה לעשות לכפר עליכם: 46 * ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת יהוה ולא תמותו כי כן צויתי: 47 * ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה יהוה ביד משה:

ט

1 ** ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל: 2 * ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים והקרב לפני יהוה: 3 * ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימים לעלה: 4 * ושור ואיל לזבח שלמים לזבח לפני יהוה ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה נראה אליכם: 5 * ויקחו את אשר צוה משה אל פני אהל מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני יהוה: 6 * ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה תעשו ויראה אליכם כבוד יהוה: 7 * ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה יהוה את משה: 8 * ויקרב אהרן אל המזבח ויזבח את עגל החטאת אשר לו: 9 * ויקרבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן על קרנות המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח: 10 * ואת החלב והכליות והיתרת מן הכבד מן החטאת הקטיר המזבחה כאשר צוה יהוה את משה: 11 * ואת הבשר ואת העור שרף באש מחוץ למחנה: 12 * וישחט את העלה וימצאו בני אהרן אליו את הדם ויזרקהו על המזבח סביב: 13 * ואת העלה הקריבו לנתחיה ואת הראש ויקטר על המזבח: 14 * ורחץ את הקרב ואת הכרעים ויקטר על העלה על המזבח: 15 * ויקרב את קרבן העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם וישחטהו ויחטאהו כראשונה: 16 * ויקרב את העלה ויעש כמשפט: 17 * ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר על המזבח מלבד עלת הבקר: 18 * וישחט את השור ואת האיל זבח השלמים אשר לעם ויגישו בני אהרן אליו את הדם ויזרקהו על המזבח סביב: 19 * ואת חלבי השור ואת האיל האליה והמכסה והכליות ויתרת הכבד: 20 * ויתנו את החלבים על החזות ויקטר החלבים המזבחה: 21 * ואת החזות ואת שוק הימנית הניף אהרן תנופה לפני יהוה כאשר צוה משה: 22 * וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעלה והשלמים: 23 * ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם ויראה כבוד יהוה אל כל העם: 24 * ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

29 Præterea filius Israel loquēre, dicens; Qui obtulerit sacrificium pacificorum suorum Domino, afferet munus suum Domino de sacrificio pacificorum suorum. 30 Manus ejus afferent(i) sacrificium ignis Domino: adipem qui est super pectusculum afferent, pectusculum ut ventiletur ventilatione coram Domino. 31 Et adolebit sacerdos adipem super altare, eritque pectusculum Aaronis, et filiorū ejus. 32 Armum quoque dextrum dabitis elevationem sacerdoti de sacrificiis pacificorum vestrorū. 33 Offerentis sanguinem pacificorum et adipem ex filiis Aaron, ipsius erit armus dexter in portionem. 34 Nam pectusculum in ventilationis oblationem, et armum in elevationē accepi de filiis Israel ex sacrificiis pacificorum eorum, et dedi ea Aaroni sacerdoti, et filiis ejus in(k) statutum æternum de filiis Israel. 35 Hæc (l) unctio Aaronis, & (m) unctio filiorum ejus de(n) incensis Domini in die quo offeret eos, ut sacerdotio fungantur Domino, 36 Quæ præcepit Dominꝰ dare illis eo die quo unxit illos inter filios Israel; (o) statutum est æternum in generationibus vestris. 37 Hæc est lex holocausti, & oblationis similæ, & pro peccato, & pro delicto, & pro consecrationibus, & ro sacrificio pacificorum, 38 Quæ præcepit Dominus in monte Sinai, in die quo præcepit filiis Israel ut offerrent munera sua Domino in deserto Sinai.

CAP. VIII.

1 ET locutꝰ est Dominꝰ Mosi, 2 dicens; Sume Aaronem, & filios ejus cum eo, & vestes, & oleum unctionis, & vitulum pro peccato, & duos arietes, & canistrum azymorum; 3 Et omnem Congregationem congrega ad portam tabernaculi testimonii. 4 Et fecit Moses sicut ei præceperat Dominus: congregavit igitur congregationem ad ostium tabernaculi testimonii. 5 Dixitque Moses Congregationi, Hæc est res quam præcepit fieri Dominus,

VER. SAM. (i) oblationes (k) portionem æternam (l) ex excellentia (m) excellentia (n) oblationibus (o) portio est æterna

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * خاطب بني اسرائيل بان يقول لهم في المغرب ذبح السلامة لله الذي ياعتي بقربانه لله من ذبح السلامة
30 * يداه تحمل قرابين الله * وهي السكم مع القص * ياعتي به معه فيكركه تحريكا لله * ويقير الالام
31 السكم على المذبح * ثم يصير القص لهارون وبنيه * والساف اليمي اعطوها الامام رفيعة من
32 ذبائح سلاميتكم * المغرب دم السلامة والسكم من بني هارون * له تكون الساف اليمي نصيبا * لان
34 قص التحريك وساف الرفيعة اخذتهما من بني اسرائيل من ذبائح سلاميهم * واعطيتها هارون الامام
35 وبنيه رسم الدهر من بني اسرائيل * هذه حصة هارون وبنيه من قرابين الله * مذ يوم قدموا
36 ليقوموا لله * التي امر الله بان يعطوها مذ يوم مسحهم من بني اسرائيل * رسم الدهر لاجيالهم * هذه
37 سريعة للصعدة وللهدية وللذكاة وقربان الاثم وللكمال ولذبح السلامة * التي امر الله بها موسي في
38 جبل سيين * في يوم امر بني اسرائيل بان يقربوا قرابينهم لله في برية سيناي *

1 * الفصل الثامن * * ثم كلم الله موسي قايلا * قدم هارون وبنيه
2 معه * والثياب ودهن المسحة وزب الذكاة والكبشين وسل الفطير * وجميع الجمع جوفه الي
3 باب خباء المحضر * فعمل موسي كما امر الله * فجوف الجمع الي باب خباء المحضر * وقال لهم موسي *
4 هذا الامر الذي امر الله بعمله *

Tom. I.

Loquere cum filiis Israil, dicendo ad ipsos 29
de iis qui offerent victimam pacis Deo;
Qui attulerit sacrificiū suū Deo de victima pacis, Ambæ manus ejus gestabunt sa- 30
crificia Dei, nempe adipem cum pectore:
afferet illud secum, & agitatione agitabit
illud Deo. Adolebitque sacerdos adipem 31
super altari: ac tum manebit pectus Ha-
roni et filiis eius. Et armum dexterū dat 32
sacerdoti, oblationem de sacrificiis pacis
vestræ. Offerens sanguinem pacis & adipē 33
ex filiis Haron, ipse habebit armum dex-
terum in portionem. Nam pectus agitatio- 34
uis, & armum oblationis accepi à filiis
Israil ex sacrificiis pacis eorum, & dedi
ea Haroni sacerdoti & filiis ejus in con-
stitutionem sæculi, à filiis Israil. Hæc est 35
portio Haronis & filiorum ejus de sacri-
ficiis Dei, à die quo accesserint ut fungan-
tur sacerdotio Deo: Quam præcepit Deus 36
ut daretur ipsis à die unctionis eorum à
filiis Israil, in constitutione sæculi, in ge-
nerationes eorum. Hæc est lex holocausti, 37
& muneris, & expiationis, & sacrificii
delicti, et complementi, & victimæ pacis:
Quam præcepit Deus Mosæ in monte Si- 38
nain, in die quâ præcepit filiis Israil ut of-
ferrent sacrificia sua Deo in deserto Sinai.

CAP. VIII.

1 ITem locutus est Deus ad Musa, dicens; 2
Admove Haronem & filios ejus cum eo,
& vestes, et oleum unctionis, & vitulum
expiationis, & duos arietes, & cistā azy-
morum; Et omnem cœtum congrega ad ja- 3
nuam tabernaculi præsentiæ. Feciq; Mu- 4
sa sicuti mandavit Deus: & congregatus
est cœtus ad januam tabernaculi præsen-
tiæ. Et dixit eis Musa, Hoc est præceptum 5
cujus mandavit Deus exequutionem;

ספר ויקרא : ח

eos lavit & :ejꝰ filios & ,Aharon Moſeh fecit appropinquare Et

6 וַיִּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו וַיִּרְחַץ אֹתָם
,baltheo in illã cinxit & ,tunicam eũ ſuper *dedit* Et .*aquis in*
7 בַּמָּיִם: וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הַכֻּתֹּנֶת וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בָּאַבְנֵט
cinxit & ,ſuperhumerale eum ſuper *dedit* &,pallium eum induit &
וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ אֶת־הַמְּעִיל וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הָאֵפֹד וַיַּחְגֹּר
eum ſuper poſuit Et .eo cũ eũ cinxit &,ſuperhumeralis *artificio in* eum
8 אֹתוֹ בְּחֵשֶׁב הָאֵפֹד וַיֶּאְפַּד לוֹ בּוֹ: וַיָּשֶׂם עָלָיו
.Thummim & ,Urim pectorali in *dedit* &,pectorale
אֶת־הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל־הַחֹשֶׁן אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־הַתֻּמִּים:
cidarim ſuper poſuit &: ejus caput ſuper cidarim poſuit Et
9 וַיָּשֶׂם אֶת־הַמִּצְנֶפֶת עַל־רֹאשׁוֹ וַיָּשֶׂם עַל־הַמִּצְנֶפֶת
quemadmodum,ſanctitatis coronã ,auri *florem* ,ejꝰ *facieꝝ regione* è
אֶל־מוּל פָּנָיו אֶת־צִיץ הַזָּהָב נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר
oleum Moſeh cepit Et .Moſeh Dominus præcepit
10 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־שֶׁמֶן
:illo in quæ omnia & ,tabernaculum unxit & ,unctionis
הַמִּשְׁחָה וַיִּמְשַׁח אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בּוֹ
,vicibus ſeptem altare ſuper illo ex aſperſit Et .ea ſanctificavit &
וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם: וַיַּז מִמֶּנּוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים
,ejꝰ *ſolidationẽ* &,cõcham &,ejus vaſa omnia & ,altare unxit &
וַיִּמְשַׁח אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ
unxit &,Aharon caput ſuper unctiõis oleo ex fudit Et.ea ſanctificãdũ ad
לְקַדֵּשׁם: וַיִּצֹק מִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה עַל רֹאשׁ אַהֲרֹן וַיִּמְשַׁח
,Aharon filios Moſeh fecit appropinquare Et .eũ ſanctificãdũ ad eum
אֹתוֹ לְקַדְּשׁוֹ: וַיִּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי אַהֲרֹן
:*mitras* eis vinxit &,baltheo eos cinxit &,tunicas eos fecit induere &
וַיַּלְבֵּשׁ כֻּתֳּנֹת וַיַּחְגֵּר אֹתָם אַבְנֵט וַיְחַבֵּשׁ לָהֶם מִגְבָּעוֹת
juvencum fecit accedere Et .Moſeh Dominus præcepit quẽadmodum
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיַּגֶּשׁ אֶת פַּר
juvenci caput ſuper ſuas manus ejus filii & ,Aharon *firmavit* & ,*peccati*
הַחַטָּאת וַיִּסְמְכוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ פַּר
cornua ſuper *dedit* &,ſanguinem Moſeh cepit &,mactavit Et .*peccati*
הַחַטָּאת: וַיִּשְׁחַט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַדָּם וַיִּתֵּן עַל־קַרְנוֹת
ſanguinem & ,altare expiavit &,ſuo digito in undiquaq; altaris
הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב בְּאֶצְבָּעוֹ וַיְחַטֵּא אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַדָּם
.*illud ſuper* expiandũ ad illud ſanctificavit &,altaris fundamentũ ad fudit
יְצַק אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וַיְקַדְּשֵׁהוּ לְכַפֵּר עָלָיו:
,iecoris fibram & ,inteſtinum ſuper qui adipem totum tulit Et
16 וַיִּקַּח אֶת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב וְאֵת יֹתֶרֶת הַכָּבֵד
.altari in Moſeh fecit ſuffire &:eorum adipem & ,renes duos &
וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־חֶלְבְּהֶן וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה הַמִּזְבֵּחָה:
ejus ſimum & ,ejus carnem & ,ejus pellem & ,juvencum Et
17 וְאֶת־הַפָּר וְאֶת־עֹרוֹ וְאֶת־בְּשָׂרוֹ וְאֶת־פִּרְשׁוֹ
Dominus præcepit quẽadmodum,*caſtrametationem* extra igne in combuſſit
שָׂרַף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה:
fulcierum & :*aſcenſionis* arietem fecit appropinquare Et .Moſeh
18 אֶת־מֹשֶׁה: וַיַּקְרֵב אֶת אֵיל הָעֹלָה וַיִּסְמְכוּ
:mactavit Et .arietis caput ſuper ſuas manus ejus filii & ,Aharon
אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הָאָיִל: וַיִּשְׁחָט
.undiquaque altare ſuper ſanguinem Moſeh ſparſit &
19 וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

Verſio VULG. LAT.

6 Statímque obtulit Aaron, & filios ejus. Cúmque laviſſet eos, Veſtivit pontificem ſubuculâ lineâ, accingens eum balteo, & induens eum tunicâ hyacinthinâ, & deſuper 8 humerale impoſuit, Quod aſtringens cingulo aptavit rationali, in quo erat Doctrina & Veritas. Cidari quoque 9 texit caput; & ſuper eam, contra frontem, poſuit laminam auream conſecratam in ſanctificatione,ſicut præcepe- 10 rat ei Dominus. Tulit & unctionis oleum, quo linivit tabernaculum cum omni ſupellectili ſua, Cúmque ſanctificans aſperſiſſet altare ſeptem 11 vicibus, unxit illud,& omnia vaſa ejus, labrúmque cum baſi ſua ſanctificavit oleo. Quod fundens ſuper caput Aaron, 12 unxit eum, & conſecravit. Filios quoque ejus oblatos veſtivit tunicis lineis, & 13 cinxit balteis, impoſuítque mitras, ut juſſerat Dominus. Obtulit & vitulum pro pec- 14 cato, cúmque ſuper caput ejus poſuiſſet Aaron, & filii ejus, manus ſuas, Immolavit eum, 15 hauriens ſanguinem,et tincto digito, tetigit cornua altaris per gyrum, quo expiato et ſanctificato, fudit reliquum ſanguinem ad fundamenta ejꝰ, Adipem verò qui erat ſuper 16 vitalia, et reticulum jecoris, duóſque renunculos cum arvinulis ſuis, adolevit ſuper altare. Vitulum cum pelle et 17 carnibus, & ſimo, cremans extra caſtra, ſicut præceperat Dominus. Obtulit & arietem 18 in holocauſtum : ſuper cujus caput cùm impoſuiſſent Aaron & filii ejus manus ſuas, 19 Immolavit eum, & fudit ſanguinem ejus per circuitum altaris.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ προσήγαγεν Μωυσῆς τὸν Ἀαρὼν, καὶ τοὺς
7 υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔλουσεν αὐτοὺς ὕδατι. Καὶ ἐνέδυσεν (γ) αὐτὸν τὸν χιτῶνα, καὶ ἔζωσεν (δ) αὐτὸν
τὸν ζώνῃ, καὶ ἐνέδυσεν (ε) αὐτὸν τὸν ποδήρη,
8 καὶ ἐπέθηκε ἐπ' αὐτὸν τὴν ἐπωμίδα, Καὶ συνέζωσεν αὐτὸν τὸν τοῦ ἐπωμίδος, καὶ
συνέσφιγξεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ· καὶ ἐπέθηκεν
(ζ) ἐπ' αὐτὸ τὸ λογεῖον, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ
λογεῖον τὴν Δήλωσιν καὶ τὴν Ἀλήθειαν. Καὶ ἐπέ-
9 θηκε τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν μίτραν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τὸ πέ-
10 ταλον τὸ χρυσοῦν τὸ ἁγιασμένον ἅγιον, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ
11 ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ χρίσεως, καὶ
(η) ἔρρανεν ἀπ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἑπτάκις. καὶ ἔχρισε τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἡγίασεν
αὐτὸ, καὶ (θ) πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὸν λουτῆρα,
καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ ἡγίασεν αὐτά· καὶ ἔχρισε
τὸν σκηνὴν, καὶ (ι) πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ
12 ἡγίασεν αὐτήν. Καὶ ἐπέχεε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ
ἐλαίου τῆς χρίσεως ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἀαρὼν· καὶ
13 ἔχρισεν αὐτὸν, καὶ ἡγίασεν αὐτόν. Καὶ προσή-
γαγε Μωυσῆς τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν, καὶ ἐνέδυσεν
αὐτοὺς χιτῶνας, καὶ ἔζωσεν αὐτοὺς ζώνας, καὶ
περιέθηκεν αὐτοῖς κιδάριος, (κ) καθάπερ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ προσήγαγε
14 Μωυσῆς τὸν μόσχον περὶ τῆς ἁμαρτίας. καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν (λ) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου τοῦ περὶ ἁμαρτίας. Καὶ
15 ἔσφαξεν αὐτόν. καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ αἵμα-
τος, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσια-
στηρίου κύκλῳ τῷ δακτύλῳ, καὶ ἐκαθάρισε τὸ
θυσιαστήριον. (μ) καὶ τὸ αἷμα ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν
βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἡγίασεν αὐτό, τοῦ ἐξι-
λάσασθαι (ν) ἐπ' αὐτῷ. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς
16 πᾶν τὸ στέαρ τὸ ὂν ἐπὶ τῶν ἐνδοσίων, καὶ τὸν λοβὸν
τοῦ ἧπατος, καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφροὺς,
καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἀνήνεγκε Μωυσῆς
17 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ τὴν (ξ) μόσχον, καὶ τὸν
βύρσην αὐτοῦ, καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ, καὶ τὴν κόπρον αὐ-
τοῦ κατέκαυσεν αὐτὰ πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβο-
λῆς, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ.
18 Καὶ προσήγαγε Μωυσῆς τὸν κριὸν τὸν εἰς ὁλο-
καύτωμα. καὶ ἐπέθηκαν Ἀαρὼν (ο) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ. Καὶ
ἔσφαξε Μωυσῆς τὸν κριὸν, καὶ προσέχεε Μωυ-
σῆς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ τὸν
19 κριὸν ἐμερισάμενος κατὰ μέλη· καὶ ἀνήνεγκε
Μωυσῆς τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰ μέλη, καὶ τὸ στέαρ·
καὶ τὴν κοιλίαν, καὶ τοὺς πόδας ἔπλυνεν ὕδατι.

MS.A. (γ) αὐτὸν (δ) αὐτὸν (ε) αὐτὸν ἐπενδύτην, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ τὴν (ζ)
ἐπ' αὐτὸν τὸ (η) ἔρρανεν ἐπ' αὐτοῦ (θ) πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὴν (ι) πάντα τὰ ἐν
αὐτῇ, καὶ (κ) καθὰ (λ) καὶ οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν τὰς (μ) καὶ ἐξέχεεν τὸ αἷμα ὃν τὸν (ν) ἐξι-
αὐτοῦ. (ξ) μόσχον, καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ, καὶ τὴν βύρσην αὐτοῦ, καὶ τὴν κόπρον αὐτοῦ, καὶ κατέ-
καυσεν (ο) καὶ οἱ υἱοὶ

Et applicuit Moyſes Aaron,et filios ejꝰ,et lavit eos aquâ.Et veſtivit eũ tunicâ,et cinxit eũ zonâ,et induit eũ ſubuculâ,et impoſuit ſuper eũ ſuperhumerale, Et præcinxit illũ ſecundùm fabricã ſuperhumeralis. et conſtrinxit eum in ipſo, & impoſuit ſuper eum rationale, et impoſuit ſuper rationale(b) Manifeſtationẽ et Veritatẽ. Et impoſuit mitram ſuper caput ejus, et impoſuit ſuper mitrã ſecundùm faciẽ ejus laminã aureã illam ſanctificatã ſanctã, ſicut præceperat Dominꝰ Moyſi.Et ſumpſit Moyſes de oleo unctionis, Et aſperſit de eo ſuper altare ſepties. Et unxit altare,et ſanctificavit illud,et omnia ejꝰ, et labrum, et baſim ejus, et ſanctificavit ea : et unxit tabernaculum, et omnia vaſa ejus, et ſanctificavit illud. Et effudit Moyſes de oleo unctionis ſuper caput Aaron: et unxit eũ,et ſanctificavit eum.Et applicuit Moyſes filios Aaron, et induit eos (c) tunicas, et cinxit eos zonis, et circumpoſuit eis cidaras, ſicut præcepit Dominꝰ Moyſi.Et adduxit Moyſes vitulũ qui pro peccato.Et impoſuit Aaron et filii ejꝰ manus ſuper caput vituli qui pro peccato. Et jugulavit eũ. Et ſumpſit Moyſes de ſanguine, et impoſuit ſuper cornua altaris in circuitu digito, (d) et mundavit altare. Et ſanguinem effudit ad baſim altaris,et ſanctificavit illud,ad exorandum ſuper illud. Et ſumpſit Moyſes omnem adipem qui ſuper inteſtina, et pennam quæ ſuper jecur,et utrosque renes,et adipem qui ſuper eos, et obtulit Moyſes ſuper altare. Et vitulum et pellem ejus,et carnes ejus, et ſimum ejus combuſſit ea igni extra caſtra,quemadmodum præcepit Dominus Moyſi. Et adduxit Moyſes arietem qui in holocauſtum.Et impoſuit Aaron,et filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis. Et jugulavit Moyſes arietem : et effundit Moyſes ſanguinem ſuper altare in circuitu. Et arietem in fruſta concidit membratim : et obtulit Moyſes caput, et membra & adipem: & ventrem et pedes lavit aquâ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et admovit Moſes Aharonem & filios ejus, & lavit eos aquâ. Et induit eum tunicâ, & præcinxit eum Zonâ, & circundedit eum thorace,& accinxit perizomate lumbos ejꝰ, & impoſuit ſuper eum ephod, & præcinxit eum cingulo ephod. Poſuitque ſuper illud thoracem, & poſuit ſuper thoracem, Notitia & Veritas. Deinde poſuit tiaram in capite ejus, poſuitque ſuper tiaram è regione vultûs ejus, coronam auream, coronã ſanctitatis, quemadmodum præceperat Dominus Moſi. Deinde accipiens Moſes oleum unctionis, unxit tabernaculum, & quicquid erat in illo,& ſanctificavit ea. Et ſparſit ex eo ſuper altare ſeptem vicibus : & unxit altare & omnia vaſa ejus, & labrum ejuſque baſim unxit & conſecravit ea. Et effudit ex oleo unctionis in caput Aharonis, & unxit eum, & conſecravit illum. Et admovens Moſes filios Aharonis, induit eos tunicis,& accinxit eos zonis, fecitque eis pileolos, quemadmodum præceperat Dñs Moſi. Et accedere fecit bovem peccati, poſuerunt; Aharon & filii ejus manus ſuas ſuper caput bovis peccati, Et mactavit illũ. Sumenſq; Moſes de ſanguine digito ſuo, ſparſit ſuper cornua altaris per circuitum, & expiavit altare, & ſanguinem fudit ad radices altaris, & ſanctificavit illud, & expiavit illud. Deinde ſumens totum adipem tegentem abdomen, & ſeptum jecinoris, & duos renes eorumque adipem, evexit Moſes ad altare. Bovem autem & pellem ejus,& carnem ejꝰ, & ſimum ipſius igne combuſſit extra caſtra, quemadmodum præceperat Dñs Moſi. Præterea adduxit arietem combuſtionis holocauſti, & poſuerunt Aharon & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis. Et mactavit eum Moſes, ſparſitque ſanguinem ipſius ſuper altare per ambitum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

6 וקריב משה ית אהרן וית בנוהי ואסחי יתהון במיא: 7 ויהב עלוהי ית כתונא וזריז יתיה בהמיינא ואלבישׁ יתיה ית מעילא ויהב עלוהי ית איפודא וזריז יתיה בהמיין איפוד ואתקין ליה ביה: 8 ושוי עלוהי ית חושנא ויהב בחושנא ית אוריא וית תומיא: 9 ושוי ית מצנפתא על רישיה ושוי על מצנפתא לקביל אפוהי ית ציצא דדהבא כפלילא דקודשׁא כמא דפקיד יי ית משה: 10 ונסיב משה ית משחא דרבותא ורבי ית משכנא וית כל דביה וקדישׁ יתהון: 11 ואדי מניה על מדבחא שבעא זמנין ורבי ית מדבחא וית כל מנוהי וית כיורא וית בסיסיה לקדשׁותהון: 12 ואריק ממשׁחא דרבותא על רישׁא דאהרן ורבי יתיה לקדשׁותיה: 13 וקריב משה ית בני אהרן ואלבשׁינון כתונין וזריז יתהון מהמיינן ואתקין להון כובעין כמא דפקיד יי ית משה: 14 וקריב ית תורא דחטאתא ותקפו אהרן ובנוהי ית ידיהון על ריש תורא דחטאתא: 15 ונכס ונסיב משה ית דמא ויהב על קרנת מדבחא סחור סחור באצבעיה ודכי ית מדבחא ויהב ית דמא אריק ליסודא דמדבחא וקדשׁיה לכפרא עלוהי: 16 ונסיב ית כל תרבא די על ניא ויתחצר בבדא וית תרתין כולין ויתיה ותרבהון ואסיק משה למדבחא: 17 ית תורא וית משכיה ויתיה באשׁא מברא ית אוכליה אוקיד בנורא מברא למשריתא כמא דפקד יי ית משה: 18 וקרב ית דכרא דעלתא ומסמכו אהרן ובנוהי ית ידיהון על ריש דכרא: 19 ונכיס ורק משה ית דמא על מדבחא סחור סחור:

Applicavitq; Moyses Aaron, et filios ejus: et lavavit eos aquâ. Et posuit sup eũ tunicâ, et accinxit eum balteo, et induit eum pallio, et posuit sup eum superhumerale: et accinxit eum balteo superhumeralis, ornavitque eum in eo. Et posuit sup eum rationale: & posuit in rationale Urim & Thummim. Et posuit cidarim super caput ejus: & super cidarim contra faciem ejus posuit laminam auream, coronam sanctitatis; sicut præceperat Dominus Moysi. Tulitque Moyses oleum unctionis; & unxit tabernaculũ, et omnia quæ in eo erant: et sanctificavit ea. Asperſitq; ex eo super altari, septies: & unxit altare, et omnia vasa ejus; & labrum, et basim ejus, ut sanctificaret ea. Effuditq; de oleo unctionis sup caput Aaron: & unxit eum, ut sanctificaret eum. Applicavitque Moyses filios Aaron; & vestivit eos tunicis, & cinxit eos balteis; & ornavit eos mitris: sicut præceperat Dominus Moysi. Et obtulit vitulum pro peccato: & imposuit Aaron & filii ejus manus suas super caput vituli qui offerebatur pro peccato. Immolavitque eum, & tulit Moyses sanguinem; & posuit super cornua altaris per circuitum digito suo, & mundavit altare: reliquum autem sanguinem fudit ad fundamentum altaris; & sanctificavit illud, ut expiaret illud. Tulitque omnem adipem qui erat super intestina; & reticulum jecoris, & duos renes & adipem eorum: & adolevit Moyses in altari. Vitulũ autẽ et pellẽ ejꝰ, et carnẽ ejꝰ et fimũ ejꝰ, combussit igni extra castra: sicut præceperat Dñs Moysi. Et obtulit arietem holocausti: & imposuerunt Aaron & filii ejus manus suas super caput arietis. Immolavitq; eum: & aspsit Moyses sanguinem ejus per circuitum altaris.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 *וקרב משה את אהרן ואת בניו ויצא אתם במים ויכבס אתם: 7 * ויתן אליו את הכתנת ויחגר אתו באבנט וילבש אתו את המעיל ויתן עליו את האפד ויחגר אתו בחשב האפד ויאפד לו בו: 8 ויתן עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התמים: 9 * ויתן את המצנפת על ראשו ויתן על המצנפת אל מול פניו את נזר הזהב צץ הקדש כאשר צוה יהוה את משה: 10 ** ויקח משה את שמן המשחה וימשח את המשכן ואת כל אשר בו ויקדש אתם: 11 ויז ממנו על המזבח שבע פעמים וימשח את המזבח ואת כל כליו ואת הכיור ואת כנו לקדשם: 12 ** ויצק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אתו לקדש אתו: 13 * ויקרב משה את בני אהרן וילבשם כתנת ויחגר אתם אבנט ויחבש להם מגבעת כאשר צוה יהוה את משה: 14 ** ויגש את פר החטאת ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש פר החטאת: 15 * וישחט ויקח משה את הדם ויתן על קרנות המזבח סביב באצבעו ויחטא את המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח ויקדשהו לכפר עליו: 16 * ויקח את כל החלב אשר על הקרב ואת יתרת הכבד ואת שתי הכליות ואת חלבהן ויקטר משה המזבחה: 17 * ואת הפר ואת עורו ואת בשרו ואת פרשו שרף באש מחוץ למחנה כאשר צוה יהוה את משה: 18 ** ויקרב את איל העלה ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל: 19 * וישחט ויזרק משה את הדם על המזבח סביב:

VER. SAM.

6 * ויקרב משה את אהרן ואת בניו ויצא אתם במים ויכבס אתם: 7 * ויתן אליו את הכתנת ויחגר אתו באבנט וילבש אתו את המעיל ויתן עליו את האפד ויחגר אתו בחשב האפד ויאפד לו בו: 8 * ויתן עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התמים: 9 * ויתן את המצנפת על ראשו ויתן על המצנפת אל מול פניו את נזר הזהב צץ הקדש כאשר צוה יהוה את משה: 10 ** ויקח משה את שמן המשחה וימשח את המשכן ואת כל אשר בו ויקדש אתם: 11 * ויז ממנו על המזבח שבע פעמים וימשח את המזבח ואת כל כליו ואת הכיור ואת כנו לקדשם: 12 ** ויצק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אתו לקדש אתו: 13 * ויקרב משה את בני אהרן וילבשם כתנת ויחגר אתם אבנט ויחבש להם מגבעת כאשר צוה יהוה את משה: 14 ** ויגש את פר החטאת ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש פר החטאת: 15 * וישחט ויקח משה את הדם ויתן על קרנות המזבח סביב באצבעו ויחטא את המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח ויקדשהו לכפר עליו: 16 * ויקח את כל החלב אשר על הקרב ואת יתרת הכבד ואת שתי הכליות ואת חלבהן ויקטר משה המזבחה: 17 * ואת הפר ואת עורו ואת בשרו ואת פרשו שרף באש מחוץ למחנה כאשר צוה יהוה את משה: 18 ** ויקרב את איל העלה ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל: 19 * וישחט ויזרק משה את הדם על המזבח סביב:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et accedere fecit Moses Aaronem, & filios ejus, & lavit eos in aquis. Posteà posuit super eum tunicam, & cinxit eum baltheo; & vestivit eum pallio, posuitque super eum Ephod, & constrinxit eum cingulo Ephod, et amicivit eum cum eo. Posuit etiam super eum rationale, dedituque super rationale (a) Urim & Thummim. Imposuitq; cidarim super caput ejus, & posuit super cidarim è regione faciei ejus laminam auream, coronam sanctitatis, sicut præceperat Dominus Mosi. Deinde cepit Moses oleum unctionis, & unxit tabernaculum, & omnia quæ erant in eo; et sanctificavit ea. Asperſit quoque de eo super altare septies, & unxit altare, & omnia vasa ejus, & labrum, & basim ejus, ut sanctificaret illa. Deinde effudit de oleo unctionis super caput Aaronis, & unxit eum ut sanctificaret eum. Et accedere fecit Moses filios Aaronis, & induit eos tunicis, & cinxit eos baltheis, & redimivit eos tiaris, sicut præceperat Dominus Mosi. Adduxit etiã vitulum pro peccato, & imposuerunt Aaron, & filii ejus manus suas super caput vituli pro peccato. Et jugulavit, & cepit Moses sanguinẽ, et posuit super cornua altaris in circuitu cum digito suo: mundavitque altare, & sanguinem effudit ad basim altaris, & sanctificavit illud, ut expiationes fierent super illo. Posteà accepit omnem adipem qui est super inteſtina, & reticulum hepatis, & duos renes, & adipem eorũ, & adolevit Moses super altare. Vitulum autem, & pellem ejus, et carnem ejus, & fimum ejus combuſsit igne extra castra, sicut præcepit Dominꝰ Mosi. Adduxit quoque arietem holocauſti, et imposuerunt Aaron, & filii ejus manus suas super caput arietis. Et mactavit, & fudit Moses, sanguinem super altare in circuitu.

VER. SAM. (a) Eluçidationes & Perfectiones.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وقدم هارون وبنيه وغسلهم بالماء * وجعل عليه القميص * وقلده الزنار والبسه المطر * وجعل
7 عليه الصدن * وشده بها منها وصدن بها * وصير عليه البدنة * وجعل فيها الانوار والصحايح
8 * وصير العمامة على راسه وجعل دونها مما يلي وجهه عصابة الذهب تاج القدس * حسبما امر
9 الله به موسي * واخذ موسي دهن المسح ومسح منه المسكن وجميع ما فيه وقدسهما * ونضح منه
10 على المذبح سبع نضحات * ومسح المذبح وجميع انيته * والكوص ومقعده وقدسها * وصب من
11 دهن المسح على راس هرون وقدسه * وقدم موسي بني هرون * والبسهم قمصانا * وقلدهم
12 زانير والبسهم قلانس * حسبما امر الله به موسي * ثم قدم رب الذكاة واسند هرون وبنوه ايديهم
13 على راسه * فذبحه موسي * واخذ سيا من دمه وجعل على اركان المذبح مسندرا باصبعه
14 وذكاه * وباقي الدم صبه عند اساسه * وقدسه واستعفر عنه * واخذ موسي جميع
15 الدرب الذي على الجوف وزياده الكبد والكليتين وشحمهما * وصير ذلك على المذبح
16 * والرب مع جلده وكمه مع لحمه احرقه بالنار خارج المعسكر * كما امر الله موسي به * ثم قدم
17 كبس الصعيده * فاسند هرون وبنوه ايديهم على راسه * فذبحه موسي ونضح الدم
18 على المذبح مسندرا *

Admovitque Haronem & filios ejus, & lavit eos aquâ. Et imposuit ei subuculam & cinxit illum zona, & induit eum pluviali, & posuit super eum pectorale, strinxitque illum eometipso, & cinxit pectus ejus ipso. Et posuit super illud thoracem, & posuit in illo Dilucidationes & Veritates. Et posuit cidarim super caput ejus, & posuit sub illa à parte contigua faciei ipsius vittam auream, diadema sanctitatis, juxta id quod præceperat Deus Muſe. Et sumpsit Muſa oleum unctionis, & unxit ipso habitaculum & quicquid erat in illo, & sanctificavit utraque. Et asperſit de illo super altare septem asperſiones, & unxit altare, & omnia vasa ejus, & urnam ac basim ejus, & sanctificavit ea. Et effudit de oleo unctionis super caput Haronis, & sanctificavit illum. Admovitq; Muſa filios Haronis, & induit eos subuculis, & cinxit eos zonis, & veſtivit eos cucullis, secundũ id quod præceperat Deus Muſe. Deinde obtulit vitulũ expiationis, imposueruntque Haron & filii ejus manus suas super caput ejus. Et mactavit eũ Muſa, sumpsitq; aliquantulũ de sanguine ejus, & posuit super angulos altaris circũcirca digito suo, & expiavit illud, & reliquũ sanguinẽ fudit propè fundamentũ ipsius, & sanctificavit illud, & veniã impetravit pro eo. Accepitq; Muſa totam adipem quæ est super ventre, & redundantiã jecinoris, et ambos renes, ac pinguedinẽ eorũ, & adolevit ea super altari. Et vitulũ cũ pelle ejꝰ, et carnẽ ipsiꝰ cũ ejꝰ simo, cõbuſsit igne extra castra, sicuti præcepit Deꝰ Muſe. Deinde admovit arietem holocauſti, imposueruntq; Haron et filii ejus manꝰ suas super caput ejus. Et mactavit eum Muſa, et sparſit sanguinem super altare in gyrum.

ספר ויקרא: ח

,caput Moseh fecit suffire &:ipsius frusta in *truncavit* arietem Et
20 וְאֶת־הָאַיִל נִתַּח לְנְתָחָיו וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה אֶת־הָרֹאשׁ
Iavit *genua* & ,intestinum Et .adipem & ,frusta &
21 וְאֶת־הַנְּתָחִים וְאֶת־הַפָּדֶר: וְאֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת־הַכְּרָעַיִם רָחַץ
ipse Ascensio .altari in arietem totum Moseh fecit suffire&:aquis in
בַּמַּיִם וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה אֶת־כָּל־הָאַיִל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא
Dñs præcepit quemadmodum ,Domino *ipse Ignitio* .quietis odorem in
לְרֵיחַ־נִיחֹחַ אִשֶּׁה הוּא לַיהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
arietem ,secundum arietem fecit appropinquare Et .Moseh
22 אֶת־מֹשֶׁה: וַיַּקְרֵב אֶת־הָאַיִל הַשֵּׁנִי אֵיל
caput super suas manus ejus filii & ,Aharon *fulcierunt* & ,*plenitudinem*
הַמִּלֻּאִים וַיִּסְמְכוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ
super *dedit* & ,ejus sanguine de Moseh cepit & ,*mactavit* Et .arietis
23 הָאָיִל: וַיִּשְׁחָט וַיִּקַּח מֹשֶׁה מִדָּמוֹ וַיִּתֵּן עַל־
,dexteræ ejus manus pollicem super & ,dexteræ Aharon auris *cartilaginem*
תְּנוּךְ אֹזֶן־אַהֲרֹן הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית
,Aharon filios fecit appropinquare Et .dexteri ejus pedis pollicē super &
24 וְעַל־בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית: וַיַּקְרֵב אֶת־בְּנֵי אַהֲרֹן
,dexteræ eorum auris *cartilaginem* super sanguine de Moseh *dedit* &
וַיִּתֵּן מֹשֶׁה מִן־הַדָּם עַל־תְּנוּךְ אָזְנָם הַיְמָנִית
eorum pedis pollicem super & ,dexteræ eorum manus pollicē super &
וְעַל־בֹּהֶן יְדָם הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן רַגְלָם
.undiquaque altari super sanguinem Moseh sparsit & :dexteri
הַיְמָנִית וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
super qui adipem totum '& ,*caudam* & ,adipem *cepit* Et
25 וַיִּקַּח אֶת־הַחֵלֶב וְאֶת־הָאַלְיָה וְאֶת־כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־
,eorū adipem & ,renes duos & ,jecoris *fibram* & ,intestinū
הַקֶּרֶב וְאֶת־יֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֶת־שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־חֶלְבְּהֶן
facies ad quæ infermentatorū caniſtro de Et .dextrum armum &
26 וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין: וּמִסַּל הַמַּצּוֹת אֲשֶׁרי לִפְנֵי
,unam *olei* panis placentam & ,unam *azyni placentam* tulit ,*Domini*
יְהוָה לָקַח חַלַּת מַצָּה אַחַת וְחַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַת
.dextrum armum super & ,adipes super posuit & :unum laganū &
וְרָקִיק אֶחָד וַיָּשֶׂם עַל־הַחֲלָבִים וְעַל שׁוֹק הַיָּמִין:
ea agitavit &:ejꝰ filiorū volas super &,Aharō volas super omnia *dedit* Et
27 וַיִּתֵּן אֶת־הַכֹּל עַל כַּפֵּי אַהֲרֹן וְעַל כַּפֵּי בָנָיו וַיְנִיפֵם
,eorū volis *desuper* ea Moseh cepit Et .*Domini facies ad agitatione*
תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֹתָם מֵעַל כַּפֵּיהֶם
.quietis odorē in *ea Plenitudines* .*ascensionem* super altari in fecit suffire Et
וַיַּקְטֵר הַמִּזְבְּחָה עַל־הָעֹלָה מִלְּאִים הֵם לְרֵיחַ נִיחֹחַ
illud elevavit &,pectus Moseh cepit Et .Domino *ipsa Ignitio*
אִשֶּׁה הוּא לַיהוָה: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הֶחָזֶה וַיְנִיפֵהוּ
fuit Moseh ipsi ;plenitudinum ariete ex ,*Domini facies ad* elevatione
תְנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים לְמֹשֶׁה הָיְתָה
Moseh cepit Et .Moseh Dominus præcepit quēadmodū ,*distributionē* in
30 לְמָנָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיִּקַּח מֹשֶׁה
,Aharō super aſperſit&,altare ſuper qui ſanguine de &,unctionis oleo ex
מִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִן־הַדָּם אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּז עַל־אַהֲרֹן
ſanctificavit Et.ſecū ejꝰ filiorū veſtes ſuper &,ejꝰ filios ſuper &,ejꝰ veſtes ſuper
עַל־בְּגָדָיו וְעִל־בָּנָיו וְעַל־בִּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ וַיְקַדֵּשׁ
.ſecū ejꝰ filiorum veſtes & ,ejus filios & ,ejus veſtes ,Aharon
אֶת־אַהֲרֹן אֶת־בְּגָדָיו וְאֶת־בָּנָיו וְאֶת־בִּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ:

Verſio VULG. LAT.

20 Ipſúmque arietem in fruſta concidens, caput ejus, & artus, & adipem adolevit igni,
21 Lotis priùs inteſtinis & pedibus, totúmque ſimul arietem incendit ſuper altare, eò quòd eſſet holocauſtum ſuaviſſimi odoris Domino, ſicut
22 præcepérat ei. Obtulit & arietem ſecundum, in conſecratione ſacerdotum: poſuerúntque ſuper caput ejus Aaron & filii ejus manus ſuas.
23 Quem cùm immolâſſet Moyſes, ſumens de ſanguine ejus, tetegit extremum auriculæ dextræ Aaron, & pollicem manûs ejus dextræ, ſimiliter
24 & pedis. Obtulit & filios Aaron, cúmque de ſanguine arietis immolati tetegiſſet extremum auriculæ ſingulorum dextræ, & pollicem manûs ac pedis dextri, reliquum fudit ſuper altare per circuitum:
25 Adipem verò, & caudam, omnémque pinguedinem quæ operit inteſtina, reticulúmque jecoris, & duos renes cum adipibus ſuis & armo dextro
26 ſeparavit. Tollens autem de caniſtro azymorum, quod erat coram Domino, panem abſq; ferméto unú, & collyridam conſperſam oleo, laganúmque, poſuit ſuper adipes,
27 & armum dextrum, Tradens ſimul omnia Aaron & filiis ejus. Qui poſtquam levaverunt ea coram Domino, Rurſum ſuſcepta de manibus eorum, adolevit ſuper altare holocauſti, eò quòd conſecrationis eſſet oblatio, in odorem ſuavitatis, ſacrificii Domino.
29 Tulítque pectuſculum, elevans illud coram Domino, de ariete conſecrationis, in partem ſuam, ſicut præcéperat ei Dominus. Aſſuménſq;
30 unguentum, & ſanguinem qui erat in altari, aſperſit ſuper Aaron & veſtimenta ejus, & ſuper filios illius ac veſtes eorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ ἀνήνεγκε Μωυσῆς ὅλον τὸν κριὸν ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον. (π) ὁλοκαύτωμά ὄζιν εἰς
ὀσμὴν εὐωδίας· κάρπωμά ὄζι τῷ κυρίῳ,
καθάπερ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῆ.
21 Καὶ πεσόντας Μωυσῆς τὸν κριὸν, τ δεύ-
τερον (ρ) κριὸν τελειώσεως· καὶ ἐπέθηκεν
Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῦ κριῦ. Καὶ ἔσφαξεν
22 αὐτόν. καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τῦ αἵματ Θ
αὐτῦ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν λοβὸν τῦ ὠτὸς
Ἀαρὼν τ δεξιᾶ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τ χειρὸς τ
δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τ ποδὸς τῦ δεξιῦ.
23 Καὶ προσήγαγε Μωυσῆς τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν·
καὶ ἐπέθηκε Μωυσῆς ἀπὸ τῦ αἵματ Θ ἐπὶ
τὸν λοβὸν τῶν ὤτων τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ
τὰ ἄκρα (σ) τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δε-
ξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα (τ) τῶν ποδῶν αὐτῶν
τῶν δεξιῶν. καὶ προσέχεε Μωυσῆς τὸ αἷμα
24 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ ἔλαβε
τὸ σέαρ καὶ τὴν ὀσφῦν, καὶ τὸ σέαρ τὸ ἐπὶ
τῆς κοιλίας, καὶ τὸν λοβὸν τῦ ἥπατ Θ, καὶ
τοὺς δύο νεφρούς, καὶ τὸ σέαρ τὸ ἐπ' αὐ-
τῶν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν· Καὶ ἀπὸ
τῦ κανῦ τῆς τελειώσεως, τῦ ὄντ Θ ἐναν-
τι (υ) κυρίυ, καὶ ἔλαβεν ἄρτον ἕνα ἄζυ-
μον, καὶ ἄρτον ἔγ ἐλαίυ ἕνα, καὶ λάγανον
ἕν· καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ σέαρ, καὶ τὸν
βραχίονα τὸν δεξιόν· Καὶ ἐπέθηκεν ἅπαν-
τα ἐπὶ τὰς χεῖρας Ἀαρὼν, καὶ ἐπὶ τὰς
χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐ-
27 τὰ ἀφαίρεμα ἐναντι κυρίυ. Καὶ ἔλαβε
Μωυσῆς ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀνή-
νεγκεν αὐτὰ Μωυσῆς ἐπὶ τὸ θυσια-
στήριον, ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα τῆς τελειώ-
σεως, ὅ ὄζιν ὀσμὴ εὐωδίας· κάρπωμα
28 ὄζι τῷ κυρίῳ. Καὶ λαβὼν Μωυσῆς τὸ στη-
θύνιον, (φ) ἀφεῖλεν αὐτὸ ἐπίθεμα ἔναντι
κυρίυ ἀπὸ τῦ κριῦ τῆς τελειώσεως. καὶ
ἐγένετο Μωυσῇ ἐν μερίδι, καθὰ ἐνετείλατο
29 κύριΘ τῷ Μωυσῇ. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς
ἀπὸ τῦ ἐλαίυ τῆς χρίσεως, καὶ ἀπὸ τῦ αἵ-
ματ Θ τῦ ἐπὶ τῦ θυσιαστηρίυ, καὶ (χ) προσ-
έρρανεν ἐπὶ Ἀαρὼν, καὶ τὰς στολὰς αὐτῦ,
καὶ τοὺς υἱοὺς (ψ) αὐτῦ, καὶ τὰς στολὰς τῶν
υἱῶν αὐτῦ μετ' (ω) αὐτῦ. * Καὶ ἡγίασεν
Ἀαρὼν, καὶ τὰς στολὰς αὐτῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐ-
τῦ, καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτῦ μετ' αὐτῦ.

Et obtulit Moyſes totum arietem ſuper altare. Holocauſtoma eſt in odorem ſuavitatis: hoſtia eſt Domino, ſicut præcepit Dominus Moyſi. Et adduxit Moyſes arietem, arietem illum ſecundum conſummationis. Et impoſuit Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis. Et jugulavit eum. Et ſumpſit Moyſes de ſanguine ejus, & impoſuit ſuper pennam auris dextræ Aaron, & ſuper ſummitatem manûs dexteræ, & ſuper ſummitatem pedis dexteri. Et applicuit Moyſes filios Aaron: & impoſuit Moyſes de ſanguine ſuper pennas aurium dexterarum, & ſuper ſummitatem manuum eorum dexterarum, & ſuper ſummitates pedum eorum dexterorum. Et effudit Moyſes ſanguinem ſuper altare in circuitu. Et ſumpſit adipem, & lumbum, & adipem qui ſuper ventrem, & pennam jecoris, & ambos renes, & adipem qui ſuper eos, & brachium dextrum: Et de caniſtro conſummationis, quod eſt ante Dominum, ſumpſit panem unum azymum, & panem ex oleo unum, & laganum unum: & impoſuit ſuper adipem, & brachium dextrum. Et impoſuit omnia ſuper manus Aaron, & ſuper manus filiorum ejus, & obtulit ea demptionem ante Dominum. Et ſumpſit Moyſes ex manibus eorum, & obtulit ea Moyſes ſuper altare, ſuper holocauſtoma conſummationis, quod eſt odor ſuavitatis: hoſtia eſt Domino. Et ſumens Moyſes pectuſculum, abſtulit illud impoſitionem ante Dominum, de ariete conſummationis. Et factum eſt Moyſi in parte, ſicut præcepit Dominus Moyſi. Et ſumpſit Moyſes de olco unctionis, & de ſanguine qui ſuper altare, & aſperſit ſuper Aaron, & ſtolas ejus, & filios ejus, & ſtolas filiorum ejus cum eo. Et ſanctificavit Aaron, & ſtolas ejus, & filios ejus, & ſtolas filiorum ejus cum eo.

MS.A. (π) ὁλοκαύτωμα ὅ ὄζιν (ρ) κριὸν τῆς τελειώσεως· (σ) τῶν ποδῶν αὐτῶν τ (τ) χειρῶν αὐτ τ (υ) κυρίυ, ἔλαβεν (φ) ἀφεῖλεν τὸ ἐπί-θεμα (χ) προσέχεεν (ψ) αὐτῦ μετ' αὐτῦ, (ω) αὐτῦ * Καὶ εἶπεν Μωυσῆς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 ... Ipſum verò arietē diſſecuit membratim: &
21 elevavit Moſes caput, & membra, & adipem. Inteſtinū verò & crura lavit aquâ: levavitq; Moſes arietem integrum ad altare, combuſtionē pro holocauſto, in odorē ſuffitꝰ ſacrificium Dño, quemadmodū præcepit Dñs Moſi. Et adduxit arietē ſecundum,
22 arietē compleméti, poſueruntq; Aharon & filii ejꝰ manꝰ ſuas ſuper caput arietis. Et
23 mactavit eum Moſes, & accepit de ſanguine ejꝰ, & ſparſit ſuper auriculam auris Aharonis dextræ, & ſuper pollicē manûs ejꝰ dextræ, & ſuper pollicē pedis ejꝰ dextri. Et
24 accedere fecit filios Aharonis, ſparſitq; Moſes de ſanguine ſuper auriculas auriū eorū dexterarū, & ſuper pollices manuū eorum dexterarū, & ſup pollices pedū eorū dexterorum: ſparſit etiā Moſes ſuper altare per
25 ambitū. Et accepit adipē, & caudā, totumq; velum quod tegit abdomē, & ſeptū jecinoris, duoſq; renes & adipē eorū, & armum
26 dexterum. Et de caniſtro azymi quod erat coram Dño, accepit placentā unam infermentatā, et placentā unā olei, et laganū unū: Poſuitq; ſuper adipē et ſup armū dexterū, &
27 poſuit ea omnia in manibus Aharonis & in
28 manibꝰ filiorum ejus, & ſeparavit ea ſeparationē corā Dño. Deinde ſumpſit ea Moſes
29 è manibꝰ eorum, & elevavit ea ad altare in combuſtionē holocauſti, ut eſſēt complemētum in odorē ſuffitꝰ ſacrificium Dño. Et accipiens Moſes pectuſculum, ſeparavit illud ſeparationē corā Dño: & ex ariete complemēti facta fuit portio Moſi, quemadmodum
30 præceperat Dñs Moſi. Accepit etiā Moſes ex oleo unctionis, & ex ſanguine qui erat ſuper altare, ſparſitq; ſuper Aharonē & ſuper veſtes ejꝰ, & ſuper filios ejꝰ, necnon ſuper veſtes filiorum ejꝰ cum illo; & conſecravit Aharonē veſteſq; ipſiꝰ, & filios ejus & veſtes filiorum ejus cum eo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

20 וית דכרא פלג לאברוהי ואסק משה ית־רישא וית אבריא וית
21 תרבא: וית גואה וית כרעיא חלל במיא ואסיק משה ית כל דכרא
למדבחא עלתא הוא לאתקבלא ברעוא קורבנא הוא קדם יי כמא
22 דפקד יי ית־משה: וקרב ית דכרא תניינא דכר קורבניא וסמכו
אהרן ובנוהי ית־ידיהון על רישיה
23 דכרא: ונכס משה מדמיה ויהב על־רום־אודנא דאהרן
24 דימינא ועל אליון ידיה דימינא: וקרב ית בני אהרן ויהב משה מן דמא על
רום אודנהון דימינא ועל־אליון ידיהון דימינא ועל־אליון רגלהון
25 דימינא וזרק משה ית דמא על מדבחא סחור־סחור: ונכס ית
חרבא וית אליתא וית כל תרבא די על־גואה וית חצר כבדא וית
תרתין כוליין וית תרבהן וית שוקא דימינא: ומסלא דפטירא די קדם
26 יי נסב גרצתא פטירתא חדא וגרצתא דלחם משח חדא ואספונ
חד ושוי על תרבייא ועל שוקא
27 דימינא: ויהב ית כולא על ידי אהרן ועל ידי בנוהי וארים יתהון
28 ארמא קדם יי: ונסיב משה יתהון מעל ידיהון ואסיק למדבחא על
עלתא קורבניא אנון לאתקבלא ברעוא קורבנא הוא קדם יי: ונסב
29 משה ית חדיא וארימיה ארמא קדם יי מדכר קורבניא למשה הוה
30 לחולק כמא די־פקיד יי ית משה: ונסיב משה מטשחא ומן דמא די על־מדבחא ואדי על אהרן
על־לבושוהי ועל־בנוהי ועל־לבושי בנוהי עמיה וקדיש ית־
אהרן ית לבושוהי וית־בנוהי וית־לבושי בנוהי עמיה:

20 Arietē quoq; divisit per mē-
bra ejus: & adolevit Moyses
caput, et membra, et adipē. Et
21 intestina et genua lavit aquâ:
adolevitq; Moyses totū arie-
tem in altari; holocaustū est
ut suscipiatur cū beneplacito,
oblatio est coram Dño; sicut
22 præceperat Dñs Moysi. Ob-
tulitq; arietē secundū oblati-
onum: et imposuerunt Aarō
& filii ejus manꝰ suas sup ca-
23 put arietis. Immolavitq; eum:
& tulit Moyses de sanguine
ejꝰ, & posuit sup extremū au-
riculæ dextræ Aaron: & sup
pollicē manꝰ ejꝰ dextræ, et su-
24 per pollicē pedis ejꝰ dextri.
Obtulitq; filios Aaron; et po-
suit Moyses de sanguine sup
extremū auriculæ eorū dex-
træ, et sup pollicem manus
eorū dextræ, et sup pollicē pe-
dis eorū dextri: aspersitque
Moyses sanguinē per circuitū
25 altaris. Tulitq; adipē et caudā,
et totū adipē qui est sup in-
testina: et reticulū jecoris, &
duos renes & adipē eorū: et
26 armū dextrum. De canistro
quoq; azymorū, ꝙ erat coram
Dño, tulit placentā azymā u-
nā, et collyridam panis oleati
unā, et laganū unū: et posuit
sup adipes, et sup armū dexte-
27 rum. Posuitq; oīa in manibꝰ
Aaron, et in manibꝰ filiorum
ejꝰ: et elevavit ea elevatione
28 coram Dño. Tulitq; ea Moyses
de manibꝰ eorū, et adolevit in
altari sup holocaustum: oblā-
tiones enim sunt, ut suscipiā-
tur cum beneplacito; oblatio
29 est coram Dño. Tulitq; Moyses
pectusculum, et elevavit illud
elevatione coram Dño: de ari-
ete oblationum fuit in portio-
nem Moysi, sicut præceperat
30 i Dñs. Et tulit Moyses de o-
leo unctionis, et de sanguine
qui erat super altare: et asꝑ-
sit super Aaron, super ve-
stimenta ejus; & super filios ejus, & super vestes filiorum ejus cum eo: Sanctificavitque Aaron, & vestimenta ejus; & filios ejus, & vestes filiorum ejus cum eo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 * ראשו ואת־הפדרת ואת־הקטרת: ואת־הקרב ואת־היתרת מן־הכבד ואת־שתי
21 הכליות ואת־חלבהן ואת־שוק הימין: ואת־כל־הגוית ואת־ראשו ואת־כל־הפדר
ואת־הקרב ואת־הכרעים רחץ במים ויקטר משה את־כל־האיל המזבחה
עלה הוא לריח ניחח אשה הוא ליהוה כאשר צוה יהוה את־משה:
22 ** ויקרב את־האיל השני איל המלאים ויסמכו אהרן ובניו את־ידיהם
23 על־ראש האיל: * וישחט וילקח משה מן־הדם ויתן על־תנוך אזן־אהרן
הימנית ועל־בהן ידו הימנית ועל־בהן רגלו הימנית: ואת־בני אהרן
הקריב משה ויתן מן־הדם על־תנוך אזנם הימנית ועל־בהן ידם הימנית
ועל־בהן רגלם הימנית ויזרק משה את־הדם על־המזבח סביב:
24 * ואת־החלב ואת־האליה ואת כל־החלב אשר על־הקרב ואת יתרת הכבד
ואת שתי הכליות ואת־חלבהן ואת שוק הימין: וכל־סל המצות אשר לפני
יהוה לקח כעכת מצה אחת ועגת לחם־שמן אחת ורקיק אחד ויתן על
25 החלבים ועל שוק הימין: ויתן את־הכל על כפי אהרן ועל כפי בניו
ויניף אתם תנופה לפני יהוה: ולקח אתם משה מעל כפיהם ויקטר
המזבחה על העלה מלאים הוא לריח ניחח אשה ליהוה הוא: ויקח משה
את־החזה ויניפהו תנופה לפני יהוה מאיל המלאים לו היתה למנה כאשר
צוה יהוה את־משה: ויקח משה מן־השמן ומן־הדם אשר על־המזבח
ויזה על־אהרן על־בגדיו ועל־בניו ועל־בגדי בניו אתו ויקדש את־אהרן
את־בגדיו ואת־בניו ואת־בגדי בניו אתו:

VERSIO SAMARITANA.

20 * ראשו ואת־הפדרת ואת־הקטרת: ואת־הקרב ואת־היתרת מן־הכבד ואת־שתי
21 הכליות ואת־חלבהן ואת־שוק הימין: ואת־כל־הגוית ואת־ראשו ואת־כל־הפדר
ואת־הקרב ואת־הכרעים רחץ במים ויקטר משה את־כל־האיל המזבחה
עלה הוא לריח ניחח אשה הוא ליהוה כאשר צוה יהוה את־משה:
22 ** ויקרב את־האיל השני איל המלאים ויסמכו אהרן ובניו את־ידיהם
23 על־ראש האיל: * וישחט וילקח משה מן־הדם ויתן על־תנוך אזן־אהרן
הימנית ועל־בהן ידו הימנית ועל־בהן רגלו הימנית: ואת־בני אהרן
הקריב משה ויתן מן־הדם על־תנוך אזנם הימנית ועל־בהן ידם הימנית
ועל־בהן רגלם הימנית ויזרק משה את־הדם על־המזבח סביב:
24 * ואת־החלב ואת־האליה ואת כל־החלב אשר על־הקרב ואת יתרת הכבד
ואת שתי הכליות ואת־חלבהן ואת שוק הימין: וכל־סל המצות אשר לפני
יהוה לקח כעכת מצה אחת ועגת לחם־שמן אחת ורקיק אחד ויתן על
25 החלבים ועל שוק הימין: ויתן את־הכל על כפי אהרן ועל כפי בניו
ויניף אתם תנופה לפני יהוה: ולקח אתם משה מעל כפיהם ויקטר
המזבחה על העלה מלאים הוא לריח ניחח אשה ליהוה הוא: ויקח משה
את־החזה ויניפהו תנופה לפני יהוה מאיל המלאים לו היתה למנה כאשר
צוה יהוה את־משה: ויקח משה מן־השמן ומן־הדם אשר על־המזבח
ויזה על־אהרן על־בגדיו ועל־בניו ועל־בגדי בניו אתו ויקדש את־אהרן
את־בגדיו ואת־בניו ואת־בגדי בניו אתו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

20 Arietem, divisit in membra
suа; caput autem adolevit
Moses, et membra, & adipē.
Intestina verò, & crura la-
21 vit aquâ, & adolevit Moses
omnem arietem super altare:
holocaustum est hoc in odorē
suavitatis (b) sacrificiū ignī-
tum Domino, sicut præcepit
Dominus Moysi. Et obtulit
22 arietem secundum, arietem
(c) consecrationum: imposue-
runt quoque Aaron & filii
ejus manus suas super caput
arietis. Et macta vit, & ac-
23 cepit Moses de sanguine ejus,
& posuit super lobum auris
dexteræ Aaron, et super polli-
cem manūs ejus dexteræ, &
super pollicem pedis ejus dex-
teri. Et accedere fecit filios
24 Aaron, & posuit Moses de
sanguine super lobum auris
eorum dexteræ, & super pol-
licem manūs eorum dexteræ,
& super pollicem pedis eorū
dexteri: deinde fudit Moses
sanguinē super altare in cir-
cuitu. Sed cepit adipem cum
25 cauda, & omnem adipem qui
est super intestina, & reticu-
lum jecoris, & duos renes, &
adipem eorum, & armum
dextrum. De canistro etiam
26 azymorum quod est corā Do-
mino, sumpsit placentam azy-
mam unam, & placentam pa-
nis cum oleo unam, & lagana-
num unum, posuitque super
adipes & super armum dex-
terum. Et posuit hoc omne
27 super volas Aaronis, & super
volas filiorum ejus, & ventī-
lavit ea ventilatione coram
Domino. Posteà accepit ista
28 Moses de volis eorum, adole-
vitque in altari cum holocau-
sto: (d) consecrationes sunt
istæ in odorem suavitatis, (e)
sacrificium ignitum Domino.
Accepitq; Moses pectusculū, 29
& ventilavit illud ventila-
tione coram Domino de arie-
te (f) consecrationum: Mosi
fuit in portionem, sicut præ-
ceperat Dominus Mosi. Et 30
sumpsit Moses de oleo unctio-
nis, et de sanguine qui erat
super altari, quæ sparsit super
Aaron, et super vestes ejus, et
super filios ejus, & super ve-
stes filiorum ejus cum eo:sanc-
tificavitq; Aaronem, & ve-
stes ejus, & filios ejus, et ve-
stes filiorum ejus cum eo.

VER. SAM. (b) oblatio est (c) completionis: (d) comple-
tiones (e) oblatio est (f) im-
pletionum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * وعضا موسي الكبش اعضآء * وصار الرّاس والاعضآء والقصبة * والبطن والاكارع غسلها بالماء *
21 وصار موسي جميع الكبش على المذبح * هو صعيده مقبول مرضي قربانا لله * كما امر الله موسي * ثم
22 قدّم الكبش الثاني كبش الكمال * واسند هرون وبنوه ايديهم على راسه * فذبحه موسي * واخذ
23 من دمه سيا فجعله على سكمة اذن هرون اليمي * وعلي ابهام يده اليمي * وعلي ابهام رجله اليمي
24 * ثم قدّم بني هرون * وجعل من الدّم سيا على سكمات اذانهم اليميات * وعلي اباهم ايديهم
25 اليميات * واباهم ارجلهم اليميات * وصر موسي باقي الدّم مستديرا * واخذ الذّرب والاليه وجميع
26 السّحم الذي على الجوف وزيادة الكبد والكليتين وسحمهما والسّاق اليمي * ومن سلّ الفطير
الذي بين يدي الله اخرج جردقه فطير وجردقه خبز مدهون وردافه * وصيرها على السّحوم
27 والسّاق اليمي * وجعل الكلّ على يد هرون وعلي يد بنيه * وحركه تحريكا لله * ثم اخذها موسي
28 من بين ايديهم * وصرها على المذبح مع الصّعيده * لانّها قربان كمال لله مقبول مرضي * ثم اخذ
29 موسي القص * وحركه تحريكا بين يدي الله * وكان لموسي نصيبا من كبش الكمال كما امر الله
30 موسي * ثم اخذ موسي من دهن المسح ومن الدّم الذي على المذبح * فنضح على هرون
وبنيه وبيات بنيه معه * وقدسهم اجمعين *

Et partitus est Musa arietem membratim: 20
& adolevit caput, & membra, & hepar. Ventrem verò & crura lavit aquâ: adolevitque Musa totū arietem super altari: Ipse est oblatio, acceptus, placans, sacrificium Deo, uti præcepit Deus Musæ. Deinde admovit arietem secundū, arietem complementi, posueruntq; Haron et filii ejus manus suas super caput ejus. Et mactavit illum Musa, sumpsitque è sanguine ipsius aliquantulum, posuitque illū super auriculam auris Haron dexteræ, & super pollicem pedis ejus dexteri. Postea admovit filios Haronis, & posuit parum sanguinis super auriculis aurium eorum dexterarum, & super pollicibus manuum eorum dexterarum, & pollicibus pedum ipsorum dexterorum: sparsitque Musa reliquum sanguinem circumcirca. Et accepit adipem, & caudam, & omnem pinguedinem quæ est super ventre, & redundantiam jecinoris, & ambos renes, & adipem eorum, & armum dexterum. Et ex canistro azymorum quod est in conspectu Dei, eduxit placentam azymam, placentam panis uncti, & laganum, & posuit ea super adipes & armum dexterum. Posuitque omnia super manu Haronis, & super manu filiorum ejus, & agitatione agitavit ea Deo. Deinde accepit ea Moses è manibus eorum, & adolevit illa super altari cum holocausto, ò quòd sit sacrificium complementi Deo, acceptum placabile. Postea accepit Musa pectus, & agitavit illud agitatione coram Deo, fuitque Musæ portio de ariete complementi, sicut præcepit Deus Musæ. Deinde accepit Musa ex oleo unctionis, & sanguine qui erat super altari sparsitque super Haronem & vestes ejus, & filios ejus ac vestes filiorum ejus cum ipso, & sanctificavit eos omnes. 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

ספר ויקרא : ט

carnem *Fullite*: ej' filios ad & ,Aharon ad Moſeh dixit Et
31 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו בַּשְּׁלוּ אֶת־הַבָּשָׂר
qui panem & ; eam comedetis ibi & ,*conventus* tabernaculi oſtiũ
פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְשָׁם תֹּאכְלוּ אֹתוֹ וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
, Aharon : dicendo , præcepi quemadmodum , *plenitudinem* caniſtro in
בְּסַל הַמִּלֻּאִים כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי לֵאמֹר אַהֲרֹן
igne in , pane *in* & , carne *in reliquum* Et .eam comedent ejus filii &
32 וּבָנָיו יֹאכְלֻהוּ : וְהַנּוֹתָר בַּבָּשָׂר וּבַלֶּחֶם בָּאֵשׁ
ſeptem egrediemini non *conventus* tabernaculi oſtio ex Et .comburetis
33 תִּשְׂרֹפוּ : וּמִפֶּתַח | אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ שִׁבְעַת
diebus ſeptem quia, veſtrarũ *plenitudinũ* dies *complendi* diem ad uſque, diebus
יָמִים עַד יוֹם מְלֹאת יְמֵי מִלֻּאֵיכֶם כִּי שִׁבְעַת יָמִים
,Domin' præcepit ,hac die in fecit Quẽadmodũ .veſtrã manum *complebit*
34 יְמַלֵּא אֶת־יֶדְכֶם : כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְהוָה
conventus tabernaculi oſtium Et .vos *ſuper* expiandũ ad *faciendum* ad
35 לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם : וּפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד
cuſtodiam cuſtodietis & , diebus ſeptem nocte & die manebitis
תֵּשְׁבוּ יוֹמָם וָלַיְלָה שִׁבְעַת יָמִים וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־מִשְׁמֶרֶת
,Aharon *fecit* Et .ſum juſſus ſic quia : moriemini non & ,Domini
36 יְהוָה וְלֹא תָמֻתוּ כִּי־כֵן צִוִּיתִי : וַיַּעַשׂ אַהֲרֹן
.Moſeh manu in Dominus præcepit quæ verba omnia ej' filii &
וּבָנָיו אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה :

CAP. IX. ט

;ejus *filios* ad &,*Aharon* ad Moſeh *clamavit* ,octava die in fuit Et
1 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו
filium vitulum tibi Cape : Aharon ad dixit Et .Iſrael *ſeniores* ad &
וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר אֶל־אַהֲרֹן קַח־לְךָ עֵגֶל בֶּן־
2 facies ad *fac appropinquare* & :*integros aſcenſionem* in arietẽ & ,*peccatum in* bovis
בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהַקְרֵב לִפְנֵי
caprarum hircũ *Capite* :dicendo ,loquẽris Iſrael filios ad Et .Domini
3 יְהוָה : וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קְחוּ שְׂעִיר־עִזִּים
,bovẽ Et .*aſcenſionem in integros anni filios* agnum & ,vitulũ & ,*peccatũ in*
לְחַטָּאת וְעֵגֶל וְכֶבֶשׂ בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה : וְשׁוֹר
munus & , Domini *facies ad* ſacrificandum ad *pacifica in* arietem &
וָאַיִל לִשְׁלָמִים לִזְבֹּחַ לִפְנֵי יְהוָה וּמִנְחָה
.*vos ad viſus eſt* Dominus hodie quia , oleo *in confuſum*
בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן כִּי הַיּוֹם יְהוָה נִרְאָה אֲלֵיכֶם :
:*conventus tabernaculi facies ad* Moſeh præcepit quæ tulerunt Et
5 וַיִּקְחוּ אֵת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל־פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד
.Domini *facies ad* ſteterunt & ,cœtus omnis appropinquaverũt &
וַיִּקְרְבוּ כָּל־הָעֵדָה וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי יְהוָה :
: facietis Dominus præcepit quod verbum Hoc : Moſeh dixit Et
6 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ
:Aharon ad Moſeh dixit Et .Domini gloria *vos ad* conſpicietur &
7 וֵירָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן
,*tuã aſcenſionem* & ,*tuum peccatum* fac & akare ad Appropinqua
קְרַב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת־חַטָּאתְךָ וְאֶת־עֹלָתֶךָ
expia & ,populi *appropinquationẽ* fac & ,populo pro & ,te pro *expia* &
וְכַפֵּר בַּעַדְךָ וּבְעַד־הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת־קָרְבַּן הָעָם וְכַפֵּר
.Dominus præcepit quemadmodum ,eis pro
בַּעֲדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה :

Verſio VULG. LAT.

31 Cúmque ſanctificâſſet eos in veſtitu ſuo, præcepit eis, dicens ; Coquite carnes ante fores tabernaculi, & ibi comedite eas, panes quoq; conſecrationis edite, qui poſiti ſũt in caniſtro, ſicut præcepit mihi Dñs, dicens; Aaron & filii ejus comedent eos : Quidquid autẽ reliquum fuerit de
32 carne & panibus, ignis abſumet. De oſtio quoq; tabernaculi non exibitis ſeptem die-
33 bus, uſque ad diem quo complebitur temp' conſecrationis veſtræ, ſeptem enim dieb' finitur conſecratio. Sicut &
34 impræſentiarum factum eſt, ut ritus ſacrificii compleretur.
35 Die ac nocte manebitis in tabernaculo obſervantes cuſtodias Dñi, ne moriamini : ſic
36 enim mihi præceptum eſt. Feceruntque Aaron & filii ejus cuncta quæ locutus eſt Dñs per manum Moyſi.

CAP. IX.

1 FActo autem octavo die, vocavit Moyſes Aaron & filios ejus, ac majores natu Iſrael,
2 dixitque ad Aaron ; Tolle de armento vitulum pro peccato, et arietem in holocauſtum, utrumque immaculatum, &
3 offer illos coram Dño. Et ad filios Iſrael loquêris, Tollite hircum pro peccato, & vitulum atque agnum anniculos, & ſine macula, in holocauſtũ,
4 Bovem & arietem pro pacificis : & immolate eos coram Dño, in ſacrificio ſingulorum ſimilam conſperſam oleo offerentes: hodie enim Dñs apparebit vobis. Tulerunt ergò
5 cuncta quæ jusſerat Moyſes ad oſtium tabernaculi : ubi cùm omnis multitudo aſtaret, Ait
6 Moyſes, Iſte eſt ſermo, quem præcepit Dñs, Facite, & apparebit vobis gloria ejus. Et dixit ad Aaron, Accede ad altare, & immola pro peccato tuo : offer holocauſtum, & deprecare pro te & pro populo, cùmque mactaveris hoſtiam populi, ora pro eo, ſicut præcepit Dominus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

31 Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν, καὶ τοὺς
υἱοὺς αὐτοῦ, Ἑψήσατε τὰ κρέα ἐν τῇ αὐλῇ
τῆς Ϲκιωῆς τὸ μαρτυρίου ἐν τόπῳ ἁγίῳ,
καὶ ἐκεῖ φάγεσθε αὐτὰ, καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς
ἐν τῷ κανῷ τῆς τελειώσεως, ὃν τρόπον
συνέταξέ μοι, λέγων, Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ
32 αὐτοῦ φάγονται (α) αὐτά. Καὶ τὸ κατα-
λειφθὲν τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἄρτων ἐν πυρὶ
33 (β) κατακαύσατε. Καὶ ἀπὸ τῆς θύρας
τῆ σκιωῆς τῆς μαρτυρίου οὐκ ἐξελεύσεσθε ἐπτὰ
ἡμέρας, (γ) ἕως ἡμέρα πληρωθῇ, ἡμέρα
τελειώσεως ὑμῶν. ἐπτὰ γὰρ ἡμέρας τελειώσει
τὰς χεῖρας ὑμῶν, Καθάπερ ἐποίησεν ἐν
τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ᾧ ἐνετείλατο κύριος τοῦ
ποιῆσαι, ὥστε ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν. Καὶ
ἐπὶ τὴν θύραν τῆς Ϲκιωῆς τοῦ μαρτυρίου
καθήσεσθε ἑπτὰ ἡμέρας, (δ) ἡμέραν καὶ
νύκτα. φυλάξεσθε τὰ φυλάγματα κυρίου,
ἵνα μὴ ἀποθάνητε· οὕτω γὰρ ἐνετείλατό μοι
κύριος ὁ θεός. Καὶ ἐποίησεν Ἀαρὼν
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάντας τοὺς λόγους, οὓς
Ϲυνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ.

MS.A. (α) ταῦτα. (β) κατακαυθήσεται. (γ) ἕως ἡμέρα ἐπληρώθη τελειώσεως (δ) ἡμέρας καὶ νύκτας. φυλάξασθε

ΚΕΦ. θ'.

1 Καὶ ἐγένηθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐκά-
λεσε Μωυσῆς Ἀαρὼν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ,
2 καὶ τοὺς γερουσίαν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Μω-
υσῆς πρὸς Ἀαρὼν, Λάβε σεαυτῷ μοσχάρι-
ον ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς
ὁλοκάυτωμα, ἄμωμα· καὶ προσένεγκε
3 αὐτὰ ἐναντι κυρίου. Καὶ τῇ γερουσίᾳ Ἰσ-
ραὴλ λάλησον, λέγων, Λάβετε χίμαρον ἐξ
αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ μοσχάριον,
καὶ ἀμνὸν (α) ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάρπωσιν,
4 ἄμωμα, Καὶ μόσχον, καὶ κριὸν εἰς θυσίαν
σωτηρίου ἐναντι κυρίου, καὶ σεμίδαλιν πε-
φυραμένην ἐν ἐλαίῳ· ὅτι σήμερον (β)
5 κύριος ὀφθήσεται ἐν ὑμῖν. Καὶ ἔλαβον (γ)
καθὼ ἐνετείλατο Μωυσῆς ἐπέναντι τῆ Ϲκη-
νῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ προσῆλθε πᾶσα συ-
6 αγωγὴ, καὶ ἔστησαν ἐναντι κυρίου. Καὶ εἶπε
Μωυσῆς, Τοῦτο τὸ ῥῆμα, ὃ εἶπε κύριος, Ποι-
ήσατε. καὶ ὀφθήσεται ἐν (δ) ὑμῖν ἡ δόξα κυρίου
Καὶ εἶπε Μωυσῆς τῷ Ἀαρὼν, Πρόσχωθι πρὸς
τὸ θυσιαστήριον, καὶ ποίησον τὸ περὶ τῆ ἁμαρ-
τίας Ϲου, καὶ τὸ ὁλοκαύτωμά Ϲου, καὶ ἐξ-
ίλασαι περὶ σεαυτοῦ, καὶ τοῦ οἴκου Ϲου· καὶ ποίη-
σον τὰ δῶρα τοῦ λαοῦ, καὶ ἐξίλασαι περὶ
αὐτῶν, καθάπερ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ.

MS.A. Κεφ. θ'. (α) εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐνιαύσιον, (β) ὀφθήσεται κύριος ἐν ὑμῖν. (γ) καθὼς (δ) ὑμῖν δόξα (ε) ἐξιλάσῃ

Et dixit Moyſes ad Aaron, & filios ejus, Coquite carnes in (f) atrio tabernaculi teſtimonii in loco ſancto; & ibi comedetis eas, & panes qui in caniſtro conſummationis, quemadmodum præceptum eſt mihi, dicens, Aaron, & filii ejus comedent ea. Et reſiduum carnium & panum in igni comburite. Et ex oſtio tabernaculi teſtimonii non egrediemini ſeptem dies, (ζ) donec dies impleatur, dies conſummationis veſtræ. Septem enim diebus conſummabit manus veſtras, Sicut fecit in die hac, quã præcepit Dominus ad faciendum, ad depropiciandum pro vobis. Et ad oſtium tabernaculi teſtimonii ſedebitis ſeptem dies, die ac nocte. Cuſtodietis cuſtodias Domini, ut non moriamini : Ita enim mandavit mihi Dominus Deus. Et fecit Aaron & filii ejus, omnia verba quæ præcepit Dominus Moyſi.

CAP. IX.

Et factum eſt die octavo, vocavit Moyſes Aaron, & filios ejus & (a) ſeniores Iſrael. Et dixit Moyſes ad Aaron, Sume tibi vitulum ex bobus pro peccato, & arietem in holocauſtum, ſine macula : & offer ea ante Dominum. Et ſemiribus Iſrael loquere, dicens, Accipite hircum ex capris unum pro peccato, (b) & vitulum, & agnum anniculum in holocauſtum, ſine macula, Et vitulum & arietem in ſacrificium ſalutaris ante Dominum, et ſimilam conſperſam in oleo : quoniam hodie Dominus videbitur in vobis. Et ſumpſerũt, ſicut mandavit Moyſes, ante tabernaculum teſtimonii. Et acceſſit omnis ſynagoga, et ſteterunt ante Dominum. Et dixit Moyſes, Hoc eſt verbum, quod dixit Dominus; Facite, et videbitur in vobis gloria Domini. Et dixit Moyſes ad Aaron, Accede ad altare, et fac quod pro peccato tuo, et holocauſtum tuum, et exora pro te, et pro domo tua: et fac munera populi, et exora pro eis, ſicut mandavit Dominus Moyſi.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 *ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܐܗܪܘܢ ܘܠܒܢܘܗܝ ܗܟܝ ܐܟܠܘ ܒܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ ܒܗ ܐܟܠܘ ܠܚܡܐ ܕܒܣܠܬܐ
ܕܩܘܪܒܢܐ ܕܐܬܩܕܫ ܒܝܕܝ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܝܗ ܡܪܝ ܠܡܐ ܐܟܠܘ ܐܢܘܢ ܘܐܝܬ ܕܫܪ ܒܣܪܐ
ܘܠܚܡܐ ܬܘܪܦܘܢ ܒܢܘܪܐ ܘܠܐ ܬܦܩܘܢ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ ܒܗ ܐܟܠܘ ܠܚܡܐ ܕܒܣܠܬܐ
ܕܩܘܪܒܢܐ ܕܐܬܩܕܫ ܒܝܕܝ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܝܗ ܡܪܝ ܠܡܐ ܐܟܠܘ ܐܢܘܢ ܘܐܝܬ ܕܫܪ ܒܣܪܐ
ܘܠܚܡܐ ܬܘܪܦܘܢ ܒܢܘܪܐ ܘܠܐ ܬܦܩܘܢ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ ܒܗ ܐܟܠܘ ܠܚܡܐ ܕܒܣܠܬܐ
ܕܩܘܪܒܢܐ ܕܐܬܩܕܫ ܒܝܕܝ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܝܗ ܡܪܝ ܠܡܐ ܐܟܠܘ ܐܢܘܢ ܘܐܝܬ ܕܫܪ ܒܣܪܐ
ܘܠܚܡܐ ܬܘܪܦܘܢ ܒܢܘܪܐ ܘܠܐ ܬܦܩܘܢ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ ܒܗ ܐܟܠܘ ܠܚܡܐ ܕܒܣܠܬܐ*

Et dixit Moſes ad Aharonẽ & ad filios ej', Coquite carnẽ in oſtio tabernaculi temporis, ibiq; comedite eam cum pane qui eſt in caniſtro compleméti, quemadmodum juſſũ eſt mihi, ut Aharon & filii ejus comederẽt eã. Et quod remanebit ex carne & ex pane, igne comburetis. Et de oſtio tabernaculi tẽporis ne egrediamini ſeptẽ dieb', donec abſolvantur dies compleméti veſtri : nam ſeptẽ dieb' coꝫplebuntur man' veſtræ. Quẽ-admodum feci in die iſta, ſic præcepit Dñs faciẽdum & expiãdum pro vobis. Et in oſtio tabernaculi temporis ſedete ſeptẽ dieb' diu noctuque, & obſervate obſervationes Dñi, ut ne moriamini : ita enim mihi mandatũ eſt. Fecit itaq; Aharon & filii ej' omnes ſermones quos præceperat Dñs per manum Moſis.

CAP. IX.

FActúmq; eſt in die octavo, ut convocaret Moſes Aharonem & filios ejus, ſenioreſque filiorum Iſrael; Diceretque ad Aharon, Tolle tibi vitulum unum bubulum pro peccato, & arietẽ exortẽ maculâ in holocauſtum pacificum, & offer coram Dño. Filiis autem Iſrael dixit, Tollite vobis hircum caprarum pro peccato, & vitulum, & agnum anniculos in quibus nulla ſit macula, ad combuſtionẽ holocauſti. Et bovem, atq; arietẽ ad ſacrificium pacificum corã Dño, & farinã ſubactã oleo : quoniã hodie appari-tur' eſt vobis Dñs. Tulerunt igitur quicquid præcepit eis Moſes, & venerunt ante tabernaculum temporis : & accedẽs univerſ' cœtus, ſteterunt corã Dño. Dixitq; Moſes, Iſte eſt ſermo quẽ præcepit Dñs ut faceretis, & apparebit ſuper vos gloria Dñi. Deinde dixit Moſes ad Aharonẽ, Accede ante altare, & offer peccatum tuum & holocauſtum tuum pacificum, & fac expiationem pro te & pro populo : & offer ſacrificium populi, & fac expiationem pro eis quemadmodum præcepit Dominus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos

וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי בַּשְּׁלוּ
יָת בִּסְרָא דְּרַעֲוָא מִשְׁכַּן זִמְנָא
וְתַמָּן תֵּיכְלוּן וְתֵיתֵי וַיָת לַחְמָא דִּי
בְּסַל קוּרְבָּנַיָּא כְּמָא דִי אֲתְפַּקֵּדִית
לְמֵימַר אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יֵיכְלוּנֵיהּ:
וְדִאשְׁתְּאַר בְּבִשְׂרָא וּבְלַחְמָא בְּנוּרָא
תּוּקְדוּן: וּמִתְּרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא לָא
תִּפְקוּן שִׁבְעָא יוֹמִין עַד יוֹם מְשְׁלַם
יוֹמֵי קוּרְבָּנֵיכוֹן אֲרֵי שִׁבְעָא יוֹמִין
יִתְקְרֵב יָת קוּרְבָּנֵיכוֹן: כְּמָא דַעֲבַד
בְּיוֹמָא הָדֵין פְּקִיד יְיָ לְמֶעְבַּד
לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן: וּבִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא
תִּיתְבוּן יוֹמָם וְלֵילְיָא שִׁבְעָא יוֹמִין
וְתִטְּרוּן יָת מַטְּרַת מֵימְרָא דַיְיָ וְלָא
תְמוּתוּן אֲרֵי כֵן אִתְפַּקֵּדִית: וַעֲבַד
אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דִי
פְקִיד יְיָ בִּידָא דְמֹשֶׁה:

ט

וַיְהִי בְיוֹמָא תְמִינָאָה קְרָא מֹשֶׁה
לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי וּלְסָבֵי יִשְׂרָאֵל:
וַאֲמַר לְאַהֲרֹן סַב לָךְ עֻגֶל בַּר תּוֹרִי
לְחַטָּאתָא וְדִכַר לַעֲלָתָא שְׁלִמִין
וְקָרֵיב קֳדָם יְיָ: וְעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
תְּמַלֵּל לְמֵימַר סַבּוּ צְפִיר בַּר עִזִּין
לְחַטָּאתָא וְעֻגֶל וְאִמַּר בְּנֵי שְׁנָא
שְׁלִמִין לְעֲלָתָא: וְתוֹר וּדְכַר לִנְכָסַת
קוּדְשִׁין לְרַבְּחָא קֳדָם יְיָ וּמִנְחָתָא
דְפִילָא בְּמִשְׁחָא אֲרֵי יוֹמָא דֵין יְקָרָא
דַיְיָ מִתְגְּלֵי לְכוֹן: וְנָסְבוּ יָת דִי פְקִיד
מֹשֶׁה לָקֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְקָרִיבוּ
כָּל כְּנִשְׁתָּא וְקָמוּ קֳדָם יְיָ: וַאֲמַר מֹשֶׁה
דֵּין פִּתְגָמָא דִי תַעְבְּדוּן
וְיִתְגְּלֵי לְכוֹן יְקָרָא דַיְיָ: וַאֲמַר מֹשֶׁה
לְאַהֲרֹן קְרַב לְמַדְבְּחָא וְעַבֵּד יָת
חַטָּאתָךְ וְיָת עֲלָתָךְ וְכַפַּר עֲלָךְ וְעַל
עַמָּא וְעַבֵּד יָת קוּרְבַּן עַמָּא וְכַפַּר
עֲלֵיהוֹן כְּמָא דִי פְקִיד יְיָ:

Dixitque Moyses ad Aaron et ad filios ejus; Coquite carnẽ in ostio tabernaculi fœderis: & ibi comedetis eam, et panem qui est in canistro oblationũ: ficut *præceptũ est mihi, dicendo*; Aaron et filii ejꝰ comedent ea. Quod autẽ reliquũ fuerit de carne et pane, igni comburetis. Et de ostio tabernaculi fœderis non exibitis septẽ dieb⁹; usq; quo compleantur dies oblationis vestræ: quia septẽ dieb⁹ offeretur oblatio vestra. Sicut factum est hodie; præcepit Dñs fieri, ad propitiandũ pro vobis. Et in ostio tabernaculi fœderis manebitis die ac nocte, septem diebus; et custodietis custodiam verbi Domini, & non moriemini: sic enim præceptum est mihi. Fecitque Aaron & filii ejus, juxta omnia verba quæ præcepit Dominus per manum Moysi.

CAP. IX.

ET factũ est in die octavo, vocavit Moyses Aarõ & filios ejus: et seniores Israel. Dixitq; ad Aaron; Tolle tibi vitulũ de bobus pro peccato, & arietem in holocaustum, integros: & offer coram Dño. Et cum filiis Israel loquéris, dicens; Tollite hircum de capris pro peccato; & vitulum et agnum anniculos, integros, in holocaustum. Et bovem et arietẽ pro hostia sanctificationũ, ad sacrificandum corã Domino; & munus similæ conspersæ oleo: quoniam hodie revelabitur vobis gloria Dñi. *Tulerunt q;* ea quæ jusserat Moyses ante tabernaculũ fœderis: accessitq; omnis congregatio, et stetit corã Dño. Et ait Moyses, Hoc verbũ, ꝙ præcepit Dñs facite: et revelabitur vobis gloria Dñi. Dixitq; Moyses ad Aaron: Accede ad altare & fac sacrificiũ tuum pro peccato, et holocaustũ tuũ; & propitia pro te; & pro populo: et fac oblationẽ populi, et propitia pro eo; ficut præcepit Dñs.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VER. SAM.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו קְרֵבוּ אֶת־בְּשַׂר הַזֶּבַח פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְשָׁם תֹּאכְלוּ אֹתוֹ וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בְּסַל הַמִּלֻּאִים כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי לֵאמֹר אַהֲרֹן וּבָנָיו יֹאכְלֻנּוּ: וְהַנּוֹתָר בַּבָּשָׂר וּבַלֶּחֶם בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ: וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ שִׁבְעַת יָמִים עַד יוֹם מְלֹאת יְמֵי מִלֻּאֵיכֶם כִּי שִׁבְעַת יָמִים יְמַלֵּא יָדְכֶם: כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: וּפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד תֵּשְׁבוּ יוֹמָם וָלַיְלָה שִׁבְעַת יָמִים וְשָׁמַרְתֶּם אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה וְלֹא תָמוּתוּ כִּי כֵן צֻוֵּיתִי: וַיַּעַשׂ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה:

ט

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֶל־אַהֲרֹן קַח־לְךָ עֵגֶל בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהַקְרֵב לִפְנֵי יְהוָה: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר שְׂאוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחַטָּאת וְעֵגֶל וָכֶבֶשׂ בְּנֵי־שָׁנָה תְמִימִם לְעֹלָה: וְשׁוֹר וָאַיִל לִשְׁלָמִים לִזְבֹּחַ לִפְנֵי יְהוָה וּמִנְחָה בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן כִּי הַיּוֹם יְהוָה נִרְאָה אֲלֵיכֶם: וַיִּקְחוּ אֵת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל־פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל־הָעֵדָה וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֹאת הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וְיֵרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קְרַב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת־חַטָּאתְךָ וְאֶת־עֹלָתֶךָ וְכַפֵּר בַּעַדְךָ וּבְעַד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת־קָרְבַּן הָעָם וְכַפֵּר בַּעֲדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה:

VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

Tum dixit Moſes Aaroni, et filiis ejus, Coquite carnem ad oſtium tabernaculi teſtimonii in loco ſancto; et ibi comedetis eam, & panem qui eſt in caniſtro(f) conſecrationum, ſicut præcepi, dicens, Aaron et filii ejus comedent ea. Quod autem reſiduum erit de carne & de pane, igne comburetis. De portæ quoque tabernaculi teſtimonii non egrediemini ſeptem diebus uſque ad diem quo completi fuerint dies(g) conſecrationum veſtrarum; ſeptem enim diebus(h) conſecrabit manus veſtras. Sicut fecit in die iſta, præceperat Dominus ut faceret ad expiandum vos. Ad oſtiũ quoque tabernaculi teſtimonii ſedebitis diu noctúque ſeptẽ diebus, ut cuſtodiatis cuſtodiam Domini, & non moriamini, quoniam ſic præcepi. Et fecit Aaron, et filiiꝰ omnia verba quæ præceperat Dominus per manum Moſis.

CAP. IX.

FACtúmque eſt die octavo, ut vocaret Moſes Aaronẽ et filios ejus, et ſeniores Iſrael. Tum dixit Aaroni, Sume tibi vitulum filium bovis pro peccato, et arietem in holocauſtum, (a) immaculatos, & adduc coram Domino. Se- nioribus quoque Iſrael loquẽris, dicens; Accipite hircum de capris in ſacrificium pro peccato, & viculum, et agnũ, anniculos (b) immaculatos in holocauſtum; Et bovem & arietem in pacifica ad ſacrificandũ coram Domino, et obla- tionem conſperſã oleo, quoniam hodiè Dominus apparu- it vobis. Et acceperunt quæ præceperat Moſes in conſpe- ctu tabernaculi teſtimonii, & acceſſerunt omnis Congrega- tio, & ſteterunt coram Domi- no. Dixitque Moſes, Hæc eſt res quam præcepit Domi- nus ut faciatis, & apparuit eis gloria Domini. Dixitq; Moſes Aaroni, Accede ad al- tare, & fac peccatum tuum, & holocauſtum tuum, & ex- pia pro te & pro populo; fac quoque munus populi & ex- pia pro eis, ſicut præcepit Do- minus.

VER. SAM. (f) completio- num (g) completionum veſtra- rum; (h) implebit (a) integros, (b) integros

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وَقَالَ مُوسَى لِهَارُونَ وَبَنِيهِ اطْبُخُوا هٰذَا اللَّحْمَ عِنْدَ بَابِ خِبَاءِ الْحَضَرِ وَبِهِ أَيْضًا فَكُلُوهُ مَعَ الْخُبْزِ
الَّذِي فِي سَلِّ الْكَمَالِ كَمَا أَمَرَ وَقُلْتُ هَارُونَ وَبَنُوهُ يَاءْكُلُونَهُ وَمَا فَضَلَ مِنَ اللَّحْمِ وَالْخُبْزِ فَاحْرِقُوهُ
بِالنَّارِ وَمِنْ بَابِ خِبَاءِ الْحَضَرِ لَا تَخْرُجُوا سَبْعَةَ أَيَّامٍ إِلَى يَوْمِ فَرَاغِ كَمَالِكُمْ فَإِنَّ سَبْعَةَ أَيَّامٍ تَكْمُلُ
وَاجِبَاتُكُمْ وَكَمَا عَمِلَ بِكُمُ الْيَوْمَ كَذَاكَ أَمَرَ اللهُ أَنْ يَعْمَلَ وَيَسْتَعْفِرَ عَنْكُمْ وَعِنْدَ بَابِ خِبَاءِ الْحَضَرِ
فَلْتَجْلِسُوا لَيْلًا وَنَهَارًا سَبْعَةَ أَيَّامٍ وَلْتَحْفَظُوا احْفَاظَ اللهِ وَلَا تَهْلِكُوا لِأَنِّي كَذَا أُمِرْتُ وَعَمِلَ هَرُونُ وَبَنُوهُ
بِجَمِيعِ الْأَوَامِرِ الَّتِي أَمَرَ اللهُ مُوسَى بِهَا

الْفَصْلُ التَّاسِعُ

فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمُ الثَّامِنُ دَعَا فِيهِ مُوسَى هَارُونَ وَبَنِيهِ وَشُيُوخَ إِسْرَائِيلَ وَقَالَ لِهَرُونَ خُذْ لَكَ
عِجْلًا مِنَ الْبَقَرِ لِلذَّكَاةِ وَكَبْشًا لِلصَّعْدَةِ صَحِيحَيْنِ وَقَرِّبْهُمَا بَيْنَ يَدَيِ اللهِ وَمِنْ إِسْرَائِيلَ
قَائِلًا خُذُوا عَنُودًا مِنَ الْمَاعِزِ لِلذَّكَاةِ وَعِجْلًا وَحَرُوفًا ابْنَيْ سَنَةٍ صِحَاحًا لِلصَّعْدَةِ وَثَوْرًا وَكَبْشًا
لِلسَّلَامَةِ يَذْبَحَانِ بَيْنَ يَدَيِ اللهِ وَهَدِيَّةً مَلْتُوتَةً بِدُهْنٍ لِأَنَّ هٰذَا الْيَوْمَ مَلَكُ اللهِ مُتَجَلٍّ فِيهِ
لَكُمْ فَقَدَّمُوا مَا أَمَرَ اللهُ بِهِ مُوسَى إِلَى بَابِ خِبَاءِ الْحَضَرِ وَقَدَّمَ جَمِيعُ الْجَمْعِ وَوَقَفُوا بَيْنَ
يَدَيِ اللهِ فَقَالَ مُوسَى هٰذَا الْأَمْرُ الَّذِي أَمَرَكُمُ اللهُ بِهِ اعْمَلُوهُ يَتَجَلَّ لَكُمْ نُورُ اللهِ وَقَالَ
هَرُونُ تَقَدَّمْ إِلَى الْمَذْبَحِ وَاعْمَلْ ذَكَاتَكَ وَصَعْدَتَكَ وَاسْتَعْفِرْ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَاعْمَلْ قُرْبَانَ الْقَوْمِ
وَاسْتَعْفِرْ عَنْهُمْ كَمَا أَمَرَ اللهُ

Dixitque Muſa ad Haronem & filios ejus, Coquite iſtam carnem prope januam tabernaculi præſentiæ, & ibi quoque comedite eam cum pane qui eſt in caniſtro complementi, ſicut præcepi, ac dixi; Haron & filii ejus comedent eam. Et quod ſupererit de carne & pane, comburite igni. Et è janua tabernaculi præſentiæ ne egrediamini ſeptem dies, uſque ad diem conſummationis complementi veſtri. Nam ſeptem diebus complebuntur debita veſtra: & quemadmodũ factum eſt vobis hodie, ita mandavit Deus fieri, & veniam poſtulari pro vobis. Atque ad januam tabernaculi præſentiæ ſedete noctie ac die ſeptẽ dies, & cuſtodite obſervantias Dei, & ne pereatis: quoniam ſic præceptum eſt mihi. Fecitque Haron & filii ejus omnia præcepta quæ mandavit Deus Muſæ.

CAP. IX.

CUmque fuiſſet dies octavus, vocavit in eo Muſa Haronem & filios ejus, & ſeniores Iſrail. Dixitque Haroni, Sume tibi vitulum de bobus in expiationem, et arietem in holocauſtum ambos integros, et offer eos coram Deo. Et præcipe filiis Iſrael, dicens; Accipite hœdum de capris in expiationem, et vitulum atque agnum, utrumque anniculum, integros in holocauſtum: Et taurum atque arietem pro pace, ut mactentur amboꝛum Deo: et munus ſubactum oleo, quia hac die angelus Dei apparituꝛus eſt vobis. Adduxerunt ergò quæ præcepit Deus Muſæ, ad oſtium tabernaculi præſentiæ: acceſſitque totus cœtus, ſteteruntque coram Deo. Ait Muſa, Hoc eſt mandatum quod præcepit vobis Deus, exequimini illud, et apparebit vobis ſplendor Dei. Et dixit Haroni, Accede ad altare, et fac expiationem tuam atque holocauſtum tuum, et poſtula veniam tibi et populo tuo: et fac ſacrificium populi, et veniam pete pro eis, uti præcepit Deus.

ספר ויקרא : ט

Versio VULG. LAT.

8 Statímque Aaron accedens ad altare, immolavit vitulum
9 pro peccato ſuo. Cujus ſanguinem obtulerunt ei filii ſui: in quo tingens digitum, tetigit cornua altaris, et fudit re-
10 fiduũ ad baſim ejus. Adipémque, & renunculos, ac reticulũ jecoris, quæ ſunt pro peccato, adolevit ſuper altare, ſicut præceperat Dominus Moyſi.
11 Carnes verò & pellem ejus extra caſtra combuſſit igni.
12 Immolavit & holocauſti victimam: obtulerúntque ei filii
13 ſui ſanguinem ejus, quẽ fudit per altaris circuitum. Ipſam etiam hoſtiam in fruſta conciſam, cum capite & membris ſingulis, obtulerũt: quæ omnia
14 ſuper altare cremavit igni, Lotis aquâ priùs inteſtinis &
15 pedibus. Et pro peccato populi offerens, mactavit hir-
16 cum: expiatóque altari, Fecit
17 holocauſtum, Addens in ſacrificio libamenta, quæ pariter offeruntur; & adolens ea ſuper altare, abſque ceremo-
18 niis holocauſti matutini. Immolavit & bovem atque arietẽ, hoſtias pacificas populi: obtulerúntque ei filii ſui ſanguinem, quem fudit ſuper altare in circuitum. Adipem autem bovis, & caudam arietis, renunculóſque cum adi-
19 pibus ſuis, & reticulóſque jecoris, Poſuerunt ſuper pectora:
20 cúmque cremati eſſent adipes ſuper altare, Pectora eo-
21 rum, & armos dextros ſeparavit Aaron, elevans coram Domino, ſicut præceperat
22 Moyſes. Et extendens manus ad populum, benedixit ei. Sícque completis hoſtiis pro peccato, & holocauſtis, &
23 pacificis, deſcendit. Ingreſſi autem Moyſes & Aaron in tabernaculum teſtimonii, & deinceps egreſſi, benedixerunt populo. Apparuítque gloria Domini omni multitudini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

8 Καὶ προσῆλθεν Ἀαρὼν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἔσφαξε τὸ μοσχάριον τὸ περὶ τῆς
9 (ζ) ἁμαρτίας αὐτοῦ. Καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν. καὶ ἔβαψε τὸν δάκτυλον εἰς τὸ αἷμα, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τ θυσιαστηρίου· καὶ τὸ αἷμα
10 ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν βάσιν τῦ θυσιαστηρίου. Καὶ τὸ στέαρ καὶ τοὺς νεφροὺς καὶ τὸν λοβὸν τῦ ἥπατος τῦ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὃν τρόπον ἐνετείλατο
11 κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ τὰ κρέα καὶ τὴν βύρσαν κατέκαυσεν αὐτὰ πυρὶ, ἔξω τῆς
12 παρεμβολῆς. Καὶ ἔσφαξε τὸ ὁλοκάυτωμα· καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτὸν· καὶ περιέχεεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ τὸ ὁλοκάυτωμα προσήνεγκαν αὐτῷ κατὰ μέλη· αὐτὰ καὶ τὴν
13 (η) κεφαλὴν ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.
14 Καὶ ἔπλυνε τὴν κοιλίαν καὶ τοὺς πόδας ὕδατι· καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ ὁλοκάυτωμα
15 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ προσήνεγκε τὸ δῶρον τοῦ λαῦ· καὶ ἔλαβε τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τῦ λαῦ· καὶ ἔσφαξεν
(θ) αὐτὸν, καὶ ἐκαθάρισεν αὐτὸν, καθὰ καὶ
16 τὸν πρῶτον. Καὶ προσήνεγκε τὸ ὁλοκάυτωμα, καὶ ἐποίησεν αὐτὸ ὡς καθήκει. Καὶ
17 προσήνεγκε τ θυσίαν, καὶ ἔπλησε τὰς χεῖρας ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον χωρὶς τῦ ὁλοκαυτώματος τῦ πρωϊνῦ. Καὶ ἔσφαξε τὸν μόσχον, καὶ τὸν κριὸν τὸν
18 ὀσφῦν, καὶ τὸ στέαρ τὸ περικαλυπτὸν ἐπὶ κοιλίας, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τ λοβὸν τ ἐπὶ τ ἥπατος
19 καὶ ἐπέθηκε τὰ στέατα ἐπὶ τὰ σκθύρια. Καὶ ἀνήνεγκε τὰ στέατα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.
21 Καὶ τὸ σκθύριον, καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν ἀφεῖλεν Ἀαρὼν ἀφαίρεμα ἐναντι κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ.
22 Καὶ ἆραρε Ἀαρὼν τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν λαὸν, ηὐλόγησεν αὐτούς· καὶ καθίσας ποιήσας τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὰ (ι) ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ τῦ σωτηρίου. Καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τῦ μαρτυρίου· καὶ ἐξελθόντες (κ) εὐλόγησαν πάντα τὸν λαόν. καὶ (λ) ὤφθη δόξα κυρίου παντὶ τῷ λαῷ.

Et acceſſit Aaron ad altare, & jugulavit vitulum illum pro peccato ſuo. Et attulerunt filii Aaron ſanguinem ad eum: & tinxit digitum in ſanguine, & impoſuit ſuper cornua altaris: & ſanguinem effudit ad baſim altaris. Et adipem & renes & pinnam jecoris, ejus qui pro peccato, obtulit ſuper altare, quemadmodùm mandavit Dominus Moyſi. Et carnes & pellem, combuſſit ea igni extra caſtra. Et jugulavit holocauſtoma: & attulerunt filii Aaron ſanguinem ad eum: & effudit ſuper altare in circuitu. Et holocauſtoma obtulerunt (ς) illud ſecundùm membra: ea, & caput, impoſuit ſuper altare. Et lavit ventrem & pedes aquâ: & impoſuit ſuper holocauſtoma ſuper altare. Et obtulit munus populi: & ſumpſit hircum pro peccato populi, & jugulavit eum: & mundavit eum, ſicut & primum. Et obtulit holocauſtoma, & fecit illud, ſicut decet. Et obtulit ſacrificium, & implevit manus de eo, & impoſuit ſuper altare abſque holocauſto matutino. Et jugulavit vitulum, & arietem ſacrificii ſalutaris, ejus qui populi. Et attulerunt filii Aaron ſanguinem ad eum: et effudit ad altare in circuitu. Et adipem, qui de vitulo, & ariete, lumbum & adipem qui operit ſuper ventrem, & ambos renes, et adipem qui ſuper eos, et pennam quæ ſuper jecur: Et impoſuit adipes ſupes pectuſcula. Et obtulit adipes ſuper altare. Et pectuſculum, & brachium dextrum abſtulit Aaron, demptionem ante Dominum; quemadmodùm præcepit Dominus Moyſi. Et extollens Aaron manus ſuper populum, benedixit eos: et deſcendit cùm feciſſet illud pro peccato, & ipſa holocauſtomata, & illa ſalutaris. Et intravit Moyſes & Aaron in tabernaculum teſtimonii. Et exeuntes benedixerunt omnem populum. Et apparuit gloria Domini omni populo.

MS.A. (ζ) ἁμαρτίας. Καὶ (η) κεφαλὴν, καὶ ἐπέθηκεν (θ) αὐτὸ, καὶ ἐκαθέρισεν καθὸ καὶ τὸ πρῶτον. (ι) ὁλοκαυτώματα τ σωτηρίου. (κ) ηὐλόγησαν (λ) ὤφθη ἡ δόξα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Acceſſit ergò Aharon ad altare, & mactavit vitulum peccati ſuum. Et obtulerunt Aharoni filii ſui ſanguinem, & intinxit digitum ſuum ſanguine, ſparſitque ſuper cornua altaris: & *reliquum* ſanguinem effudit ſuper radices altaris. Adipem verò cum renibus & ſepto jecoris *tollens* ex peccato, extulit ad altare quemadmodum præceperat Dñs Moſi. Carnẽ autem & pellem igne combuſſit extra caſtra. Mactavit etiam holocauſtum pacificum, & porrexerunt Aharoni filii ſui ſanguinem, ſparſitq; eum ſuper altare per ambitum. Holocauſtum quoque pacificum advexerunt ei, & ſecuit illud membratim, & caput elevavit ad altare. Lavitq; inteſtina cum crurib⁹, & exevit holocauſtum pacificum ad altare. Deinde adduxit oblationem populi, & accipiens hircum peccati populi mactavit eum, & mundavit illum inſtar præcedentis. Et obtulit holocauſtũ pacificum, fecitq; illud juxta ritum ſuum. Attulit & farinã, implenſq; manũ ſuã ex ea, elevavit ſuper altare, præter holocauſtũ pacificũ hirci. Mactavit etiam bovẽ & arietẽ, ſacrificium pacificum populi: & porrexerunt filii Aharonis ſanguinẽ ipſi, ſparſitq; eum ſuper altare circumcirca. Et adipẽ bovis atque arietis, & caudã, necnon velamina inteſtinorũ, & renes atq; ſeptũ jecinoris. Poſuitq; adipẽ ſuper pectuſcula, & adipẽ quidẽ elevavit ad altare: Pectuſcula verò cum armo dextero ſeparavit Aharon ſeparationẽ corã Dño, prout juſſus fuerat Moſes. Et elevavit Aharon man⁹ ſuas ſuper populum, & benedixit eis: tum deſcendit poſtquã obtulit peccatum, & holocauſtum pacificũ, & ſacrificiũ pacificum. Et ingreſſi ſunt Moſes & Aharon tabernaculum tempo-

ris, egreſſiq; benedixerunt populum, & apparuit gloria Dñi corã univerſo populo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

8 וקרב אהרן למדבחא ונכס ית עגלא דחטאתא די ליה: 9 וקריבו בני אהרן ית דמא ליה וטבל אצבעיה בדמא ויהב על קרנת מדבחא וית דמא יהב אריק ליסוד 10 דמדבחא: וית תרבא ית כולייתא וית חצרא מן כבדא מן חטאתא 11 אסיק למדבחא כמא די פקיד יי ית משה: וית בשרא ית משכא 12 אוקיד בנורא מברא למשריתא: ונכיס ית עלתא ואמטיו בני אהרן 13 ליה ית דמא ורקיה על מדבחא סחור סחור: וית עלתא אמטיו ליה 14 לאיברהא ית רישא ואסק על 15 מדבחא: וחלל ית גואה וית כרעיא ואסק על עלתא למדבחא: וקריב 16 ית קרבן עמא ונסיב ית צפירא דחטאתא די לעמא ונכסיה וכפר 17 בדמיה כקדמאה: וקריב ית עלתא ועבדה כדחזי: וקריב ית מנחתא 18 ומלא ידיה מנה ואסק על מדבחא בר מעלת צפרא: ונכס ית תורא 19 וית דכרא נכסת קודשיא די לעמא ואמטיו בני אהרן ית דמא ליה 20 וזרקיה על מדבחא סחור סחור: וית תרבייא מן תורא ומן דכרא 21 אליתא וחפי גואה וכולייתא וחצר כבדא: ושויאו ית תרבייא על 22 חדוותא ואסיק תרבייא למדבחא: וית חדוותא ית שוקא דימינא אריס 23 אהרן ארמא קדם יי כמא די פקיד משה: ואריס אהרן ית ידוהי לעמא 24 ובריכנון ונחת מלמעבד חטאתא ועלתא ונכסת קודשיא: ועל משה 25 ואהרן למשכן זמנא ונפקו ובריכו ית עמא ואתגלי יקרא דיי לכל עמא:

Acceſſitq; Aaron ad altare: et immolavit vitulum pro peccato ſuo. Obtuleruntq; filii Aarō ei ſanguinē: et tinxit digitū ſuū in ſanguine, et poſuit ſup cornua altaris: et reliquum ſāguinē fudit ad fundamentū altaris. Adipē autē et renes, et reticulum jecoris de ſacrificio pro peccato, adolevit in altari: ſicut præceperat Dominus Moyſi. Carnem autem et pellem combuſſit igni extra caſtra. Immolavitque holocauſtum: et applicaverunt filii Aaron ei ſanguinē, et aſperſit eum per circuitum altaris. Holocauſtum autem applicaverunt ei per membra ejus diviſum, et caput: et adolevit ſuper altare. Lavitq; inteſtina et pedes: & adolevit in altari ſuper holocauſtum. Et obtulit oblationem populi: et tulit hircum pro peccato populi; et immolavit eum et expiavit in ſanguine ejūs, ſicut ante fecerat. Et obtulit holocauſtum: et fecit illud ſicut decebat. Obtulitque munus: et implevit manum ſuam ex eo, & adolevit ſuper altare: abſque holocauſto matutino. Immolavitque bovem, & arietem hoſtiæ ſanctificationum populi: et applicaverunt filii Aaron ei ſanguinem, & aſperſit eum per altaris circuitum. Adipes quoque de bove: & de ariete, caudam et quod operit inteſtina, et renes, et reticulū jecoris. Et poſuerunt adipes ſuper pectora: adolevitq; adipes in altari. Pectora autem et femur dexterum elevavit Aaron elevatione coram Domino: ſicut præceperat Moyſes. Levavitque Aaron manus ſuas ad populum, & benedixit eis: & deſcendit poſtquam fecerat hoſtiam pro peccato, & holocauſtum, et victimam ſanctificationum. Et ingreſſus eſt Moyſes et Aaron in tabernaculum fœderis; & egreſſi ſunt, & benedixerunt populo: & revelata eſt gloria Domini omni populo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * זמקרב אהרן אל המזבח ויזבח את עגל החטאת אשר לו: 9 זמקרבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן על קרנות 10 המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח: * זואת החלב מן הזבח החטאת ויקטר המזבחה 11 ואת הבשר ואת העור שרף באש מחוץ למחנה: זויזבח את העלה ויקרבו בני אהרן אליו את 12 הדם ויזרקהו על המזבח סביב: * זואת העלה הקריבו אליו לנתחיה ואת הראש ויקטר על 13 המזבח: זואת הקרב ואת הכרעים רחץ במים ויקטר המזבחה את כל העלה: * זויקרב את 14 קרבן העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם וישחטהו ויחטאהו כראשנה: זויקרב את 15 העלה ויעשה כמשפט: * זויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר המזבחה מלבד עלת 16 הבקר: * זויזבח את השור ואת האיל זבח השלמים אשר לעם ויקרבו בני אהרן את הדם 17 אליו ויזרקהו על המזבח סביב: זואת החלבים מן השור ומן האיל האליה והמכסה 18 והקרבים והיתרת על הכבד: זויקטרו את החלבים על העלה ויקטר המזבחה: זואת החזה 19 ואת השוק הרים אהרן תנופה לפני יהוה כאשר צוה משה: זויתן אהרן את ידיו אל 20 העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעלה והשלמים: זויבא משה ואהרן אל אהל מועד 21 ויצאו ויברכו את העם ויראה כבוד יהוה אל כל העם: זותצא אש מלפני יהוה ותאכל על 22 המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם: * זוישא אהרן את 23 ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעלה והשלמים: זויבא משה ואהרן אל אהל 24 מועד ויצאו ויברכו את העם ויראה כבוד יהוה אל כל העם: זותצא אש מלפני יהוה ותאכל על 25 המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם:

VERSIO SAMARITANA.

8 * זויקרב אהרן אל המזבח ויזבח את עגל החטאת אשר לו: 9 זויקרבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן על קרנות 10 המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח: * זואת החלב מן הזבח החטאת ויקטר המזבחה 11 ואת הבשר ואת העור שרף באש מחוץ למחנה: זויזבח את העלה ויקרבו בני אהרן אליו את 12 הדם ויזרקהו על המזבח סביב: * זואת העלה הקריבו אליו לנתחיה ואת הראש ויקטר על 13 המזבח: זואת הקרב ואת הכרעים רחץ במים ויקטר המזבחה את כל העלה: * זויקרב את 14 קרבן העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם וישחטהו ויחטאהו כראשנה: זויקרב את 15 העלה ויעשה כמשפט: * זויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר המזבחה מלבד עלת 16 הבקר: * זויזבח את השור ואת האיל זבח השלמים אשר לעם ויקרבו בני אהרן את הדם 17 אליו ויזרקהו על המזבח סביב: זואת החלבים מן השור ומן האיל האליה והמכסה 18 והקרבים והיתרת על הכבד: זויקטרו את החלבים על העלה ויקטר המזבחה: זואת החזה 19 ואת השוק הרים אהרן תנופה לפני יהוה כאשר צוה משה: זויתן אהרן את ידיו אל 20 העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעלה והשלמים: זויבא משה ואהרן אל אהל מועד 21 ויצאו ויברכו את העם ויראה כבוד יהוה אל כל העם: זותצא אש מלפני יהוה ותאכל על 22 המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם: * זוישא אהרן את 23 ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעלה והשלמים: זויבא משה ואהרן אל אהל 24 מועד ויצאו ויברכו את העם ויראה כבוד יהוה אל כל העם: זותצא אש מלפני יהוה ותאכל על 25 המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Tum acceſſit Aaron ad altare, & macſtavit vitulum pro peccato ſuo. Et attulerunt filii Aaronis ſanguinem ad eum, & tinxit digitum ſuum in ſanguine, poſuitque ſuper cornua altaris, & ſanguinem fudit ad baſim altaris. Adipem verò et renes, & reticulum jecoris ex oblatione pro peccato adolevit ſuper altare, ſicut præceperat Dominus Moſi. Carnem autem, & pellem combuſſit igne extra caſtra. Poſtea macſtavit holocauſtū, & filii Aaronis tradiderunt ei ſanguinem, & fudit eum ſuper altare in circuitu. Holocauſtum quoq; porrexerunt ei in fruſta ſua cum capite, et adolevit ſuper altare. Lavit etiam inteſtina, & crura, et adolevit holocauſtū ſuper altare. Deinde obtulit munus populi, & accepit hircum pro peccato populi, macſtavitque, & mundavit eum ſicut primum. Et obtulit holocauſtum, & fecit ſecundùm id quod conſtitutū erat. Obtulit quoque oblationem ſimilæ, et implevit volas ſuas ex ea, & adolevit ſuper altare, præter holocauſtum matutinum. Macſtavit quoque bovem & arietem, ſacrificium pacificorum pro populo: Et attulerunt filii Aaronis ſanguinem ad eum, quem fudit ſuper altare in circuitu. Adipes etiam de bove, & de ariete, caudam, & quod operit renes, & reticulum jecoris. Poſuerunt q; adipes ſuper pectuſcula, & adolevit adipes ſuper altare. Pectuſcula verò, & armum dexterum ventilavit Aaron ventilatione coram Domino, ſicut præceperat Dominus Moſi. Poſt hæc elevavit Aaron manum ſuam ſuper populum & benedixit ei; & deſcendit poſtquam feciſſet oblationem pro peccato, & holocauſtum, & pacifica. Et ingreſſi ſunt Moſes & Aaron in tabernaculum teſtimonii; & egreſſi benedixerunt populo: Tum apparuit gloria Domini omni populo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فتقدم هرون الى المذبح فذبح عجل الذكاة الذي له * فقدم بنو هرون الدم اليه * فغمس
اصبعه فيه وجعل منه على اركان المذبح * وباقي الدم صبه عند اساس المذبح * والثرب والكلي
وزيادة الكبد من الذكاة قربها على المذبح كما امر الله موسي * وكمه وجلده حرقهما بالنار خارج
المعسكر * ثم ذبح الصعيده وبلع بنو هرون الدم اليه * ورسه على المذبح مستديرا * ثم بلعوا
اليه اعضاء الصعيده مع الراس * وقتر ذلك على المذبح * وغسل الجوف والاكارع * وقتر ذلك مع
الصعيده على المذبح * ثم قدم قربان القوم * فاخذ عنود الذكاة الذي لهم * فذبحه وذكي به
كالاول * ثم قدم الصعيده وصنعها كالرسم * ثم قدم الهديه وملا كفه منها * وقتر ذلك على
المذبح ماخلا صعيده الغداة * وذبح الثور والكبش ذبيحي السلامة الذين للقوم * وبلع بنو هرون
اليه الدم ورسه على المذبح مستديرا * والسكوم من الثور ومن الكبش * الاليه والمغطي الكلي
وزيادة الكبد * فجعلوا السكوم مع القصوص * وقتر السكوم على المذبح * والقصوص والساق
اليمي حركها هرون تحريكا بين يدي الله * حسب ما امر الله به موسي * ثم سال
هرون يديه الى القوم * وبارك عليهم بعد ان نزل من عمل الذكاة والصعيده وذبائح السلامة
* ثم دخل موسي وهرون الى خباء المحضر * وخرجا وباركا على القوم * وتجلي على القوم كرم الله *

Acceſſit ergò Haron ad altare, et macſtavit vitulum expiationis ſuum; Obtuleruntque filii Haron ſanguinē ipſi, et intinxit digitū ſuū in illo, poſuitq; ex eo ſuper angulos altaris: et reliquum ſanguinem fundit propè fundamentum altaris: Adipē verò, et renes, & ſuperfluitatē jecinoris de expiatione adolevit ſuper altari, ſicuti mandavit Deus Muſæ. Et carnē ejus, pellēmq; ipſius combuſſit igni extra caſtra. Deinde macſtavit holocauſtum, attuleruntque filii Haronis ſanguinem ipſi, & ſparſit eum ſuper altare circumcirca. Tum attulerunt ei membra holocauſti cum capite, & adolevit ea ſuper altare. Et lavit ventrem & crura, adolevitque ea cum holocauſto ſuper altari. Deinde obtulit ſacrificium turbæ, ſumpſitque bœdum expiationis ipſorum, et macſtavit eum, atque expiavit per illum ut per primum. Poſtea obtulit holocauſtum, fecitque illud juxta conſtitutionem. Deinde admovit munus, & implevit volam ſuam illo, & adolevit illud ſuper altari præter oblationem matutinam. Macſtavitque taurum & arietem, duo ſacrificia pacis populi. Attuleruntque filii Haronis ſanguinem ad ipſum, & ſparſit eum ſuper altare per gyrum. Et adipes ex tauro & ex ariete; caudam, & tegmen renum, & redundantiam jecoris. Poſueruntque adipes cum pectoribus, & adolevit adipes ſuper altari. Et pectora & armum dextrum agitavit Haron agitatione coram Deo, juxta id quod præceperat Deus Muſæ. Poſt hæc levavit Haron manus ſuas ad populum, benedixitque eis poſtquam deſcendit ab opere expiationis, & oblationis, & ſacrificiorum pacis. Tum ingreſſi ſunt Muſa & Haron ad tabernaculum præſentiæ; exieruntque ambo, & benedixerunt populo; apparuitque ſuper populum gloria Dei.

ספר ויקרא : י

ascenſierem altare ſuper comedit&, Domini facieb⁹ à ignis eſt egreſſus Et

24 וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת־הָעֹלָה
ſuas facies ſuper cecidérũt& ſevarũt& popul⁹ omnis vidit & : adipes &
וְאֶת־הַחֲלָבִים וַיַּרְא כָּל־הָעָם וַיָּרֹנּוּ וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם :

CAP. X.

ſuum thuribulum quiſque , Abihu & ,Nadab , Aharon filii tulerunt Et

1 וַיִּקְחוּ בְנֵי־אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מַחְתָּתוֹ
fecerũt proximare &:ſuffimẽtũ ea ſuper poſuerũt &,ignem ea in dederunt &
וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיָּשִׂימוּ עָלֶיהָ קְטֹרֶת וַיַּקְרִיבוּ
eſt egreſſus Et .eis præcepit non quod ,alienum ignẽ Domini facies ad

2 לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם : וַתֵּצֵא
.Domini facies ad ſunt mortui & ,eos comedit & , Domini facibus à ignis
אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמֻתוּ לִפְנֵי יְהוָה :
Dominus eſt locũtus quod Hoc : Aharon ad Moſeh dixit Et

3 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה
populi omnis facies ſuper & ,ſanctificabor meis propinquis In : dicendo
לֵאמֹר בִּקְרֹבַי אֶקָּדֵשׁ וְעַל־פְּנֵי כָל־הָעָם
, Miſael ad Moſeh clamavit Et .Aharon ſiluit Et .glorificabor
אֶכָּבֵד וַיִּדֹּם אַהֲרֹן : וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־מִישָׁאֵל
: eos ad dixit & : Aharon patrui Uzziel filios Elſaphan ad &
וְאֶל אֶלְצָפָן בְּנֵי עֻזִּיאֵל דֹּד אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
ad ſanctitatis jaciebus è veſtros fratres portate , Appropinquate
קִרְבוּ שְׂאוּ אֶת־אֲחֵיכֶם מֵאֵת פְּנֵי־הַקֹּדֶשׁ אֶל־
ſuis tunicis in eos portaverat &,appropinquaverũt Et.ca,rameis.oſe extra
מִחוּץ לַמַּחֲנֶה : וַיִּקְרְבוּ וַיִּשְׂאֵם בְּכֻתָּנְתָּם
dixit Et .Moſeh eſt locutus quẽadmodum,caſtrameis.oſe extra ad
אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה : וַיֹּאמֶר
veſtra Capita : ei⁹ filios Ithamar ad & ,Elazar & ,Aharon ad Moſeh
מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן וְאֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בָּנָיו רָאשֵׁיכֶם
ſuper &,moriemini non & , diſſuetis non veſtra veſtimenta & ,nudeti⁹ ne
אַל־תִּפְרָעוּ וּבִגְדֵיכֶם לֹא־תִפְרֹמוּ וְלֹא תָמֻתוּ וְעַל
flebunt ,Iſrael domus omnis veſtri fratres Et.ſervoſcet ira cœtum omnẽ
כָּל־הָעֵדָה יִקְצֹף וַאֲחֵיכֶם כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכּוּ
conveni⁹ tabernaculi oſtio ex Et .Domin⁹ cõbuſſit quam combuſtionem
אֶת־הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוָה : וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
Domini unctionis oleum quia,moriamini fortè ne,egrediemini non
לֹא תֵצְאוּ פֶּן־תָּמֻתוּ כִּי־שֶׁמֶן מִשְׁחַת יְהוָה
Dominus eſt locutus Et .Moſeh verbũ juxta fecerunt & : vos ſuper
עֲלֵיכֶם וַיַּעֲשׂוּ כִּדְבַר מֹשֶׁה : וַיְדַבֵּר יְהוָה
, tu bibas ne ſiceram & Vinum : dicendo ,Aharon ad

9 אֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר : יַיִן וְשֵׁכָר אַל־תֵּשְׁתְּ אַתָּה
:moriemini non &;conventus tabernaculũ in vos intranũ.m tecũ tui filii &
וּבָנֶיךָ אִתָּךְ בְּבֹאֲכֶם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא תָמֻתוּ
inter & Sanctitatem inter dividendũ ad Et.veſtras generationes in ſeculi ſtatutũ

10 חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם : וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין
filios docendum ad Et .mundum inter & immundum inter &,pollutio⁹em
הַחֹל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהֹר : וְלְהוֹרֹת אֶת־בְּנֵי
manu in eos ad Dominus eſt locut⁹ quæ ,ſtatuta omnia Iſrael
יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הַחֻקִּים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיהֶם בְּיַד
.Moſeh
מֹשֶׁה :

Verſio VULG. LAT.

24 Et ecce egreſſus ignis à Dño, devoravit holocauſtũ, & adipes qui erãt ſup altare. Quod cùm vidiſſẽt turbæ, laudaverũt Dñm, ruẽtes in facies ſuas.

CAP. X.

1 ARreptiſq; Nadab & Abiu filii Aaron thuribulis, poſuerũt ignẽ, & incẽſum deſuper, offerẽtes corã Dño ignẽ alienum: quod eis præceptum nõ erat. Egreſſuſq; ignis à Dño, devoravit eos: & mortui ſunt corã Dño. Dixítque Moyſes ad Aaron, Hoc eſt quod locutus eſt Dñs; Sanctificabor in iis qui appropinquant mihi, & in conſpectu omnis populi glorificabor. Quod audiens tacuit Aaron. Vocatis autẽ Moyſes Miſaële & Eliſaphã filiis Oziel, patrui Aaron, ait ad eos, Ite & tollite fratres veſtros de conſpectu Sanctuarii, & aſportate extra caſtra. Confeſtimq; pergentes, tulerunt eos ſicut jacebãt, veſtitos lineis tunicis, & ejeceruntforàs; ut ſibi fuerat imperatum. Locutúſq; eſt Moyſes ad Aaron, & ad Eleazar, & Ithamar, filios ejus, Capita veſtra nolite nudare, & veſtimẽta nolite ſcindere, ne fortè moriamini, & ſuper omnem cœtum oriatur indignatio. Fratres veſtri, & omnis domus Iſrael, plangãt incẽdium quod Dñs ſuſcitavit. Vos autẽ non egrediemini fores tabernaculi, alioquin peribitis: oleum quippe ſanctæ unctionis eſt ſuper vos. Qui fecerunt omnia juxta præceptum Moyſi. Dixit quoque Dñs ad Aaron, Vinum, & omne quod inebriare poteſt, non bibetis, tu & filii tui, quando intratis in tabernaculum teſtimonii, ne moriamini: quia præceptum ſempiternum eſt in generationes veſtras. Et ut habeatis ſcientiã diſcernẽdi inter ſanctum & profanum, inter pollutum & mundum: Doceatíſque filios Iſrael omnia legitima meã, quæ locutus eſt Dñs ad eos per manũ Moyſi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

24 Καὶ ἐξῆλθε πῦρ παρὰ κυρίου, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ στέατα. καὶ ἰδὼν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἐξέστη, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον.

ΚΕΦ. ι'.

1 Καὶ λαβόντες (α) οἱ δύο υἱοὶ Ἀαρὼν Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ, ἔκλασε τὸ πυρεῖον αὐτῶν, (c) ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὸ πῦρ, καὶ ἐπέβαλον (γ) ἐπ' αὐτὸ θυμίαμα, καὶ προσήνεγκαν ἔναντι κυρίου πῦρ ἀλλότριον, ὃ οὐ προσέταξε κύριος αὐτοῖς. Καὶ ἐξῆλθε πῦρ παρὰ κυρίου, καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς, καὶ ἀπέθανον ἔναντι κυρίου. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν, Τοῦτό ἐστιν, ὃ εἶπε κύριος, λέγων, Ἐν τοῖς ἐγγίζουσί μοι ἁγιασθήσομαι, καὶ ἐν πάσῃ τῇ συναγωγῇ δοξασθήσομαι. καὶ ἐκαλεύχθη Ἀαρών. Καὶ ἐκάλεσε Μωυσῆς τὸν (δ) Μισαὴλ, καὶ τὸν Ἐλισαφὰν, υἱὸς Ὀζιὴλ, υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς Ἀαρὼν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Προσέλθατε καὶ ἄρατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἐκ προσώπου τῶν ἁγίων ἔξω τῆς παρεμβολῆς. Καὶ προσῆλθον, καὶ (ε) ἦραν αὐτοὺς ἐν τοῖς χιτῶσιν αὐτῶν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ὃν τρόπον εἶπε Μωυσῆς. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν καὶ Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθαμὰρ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τοὺς καταλελειμμένους, Τῶν κεφαλῶν ὑμῶν οὐκ ἀποκαλύψεσθε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν οὐ διαῤῥήξεσθε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἔσται θυμός· (ζ) οἱ δὲ ἀδελφοὶ ὑμῶν πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ κλαύσουσιν τὸν ἐμπρησμὸν, ὃν ἐνεπρήσθη ὑπὸ κυρίου Καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου οὐκ ἐξελεύσεσθε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε· (η) τὸ γὰρ ἔλαιον τῆς χρίσεως τοῦ παρὰ κυρίου, ἐφ' ὑμῖν. καὶ ἐποίησαν κατὰ τὸ ῥῆμα Μωυσῆ. Καὶ ἐλάλησε κύριος τῷ Ἀαρὼν, λέγων, Οἶνον καὶ σίκερα οὐ πίεσαι σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ. ἡνίκα (θ) ἐὰν εἰσπορεύησθε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ προσπορευομένων ὑμῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνητε. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, Διαστεῖλαι ἀναμέσον τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ βεβήλου, καὶ ἀναμέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ τῶν καθαρῶν, Καὶ (ι) συμβιβάζειν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἅπαντα τὰ νόμιμα, ἃ ἐλάλησε κύριος πρὸς αὐτοὺς διὰ χειρὸς Μωυσῆ.

MS.A. (α) οἱ υἱοὶ (c) ἔθηκαν (γ) ἐπ' αὐτὰ θυμιάματα, (δ) Μισαδαΐ, (ε) ἦραν ἐν τοῖς (ζ) οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν πᾶς οἶκος (η) τὸ γὰρ ἔλαιον (θ) ἂν (ι) συμβάσεις

Et exiit ignis à Domino, & devoravit quæ ſuper altare, & holocauſtomata, & adipes: Et vidit omnis populus, & (d) mente exceſſit; & ceciderunt in faciem.

CAP. X.

1 ET ſumentes duo filii Aaron Nadab et Abiud, unuſquiſq; thuribulum ſuũ, impoſuerunt ſuper illud ignem, et injecerunt ſuper illud incenſum: et ob hoc obtulerunt ante Dominum ignẽ alienum, quem non præceperat Dominus eis. Et 2 exiit ignis à Domino, & devoravit eos: & mortui ſunt ante Dominum. Et dixit Moyſes ad Aaron, Hoc eſt, quod dixit Dominus, dicens; In iis qui mihi appropinquant, ſanctificabor; & in omni 3 ſynagoga glorificabor. Et cõticuit eſt Aaron. Et vocavit Moyſes Miſadae, & Eliſaphan, filios Oziel, (a) filios fratris patris Aaron; 4 & dixit eis, Accedite & tollite fratres veſtros à facie ſanctorum extra caſtra. Et acceſſerunt, 5 & ſuſtulerunt eos in tunicis ſuis extra caſtra; quemadmodum dixit Moyſes. Et dixit Moyſes 6 ad Aaron, et Eleazar, & Ithamar, filios ejus reliquos, Caput veſtrum cidarâ non denudabitis, & veſtimenta veſtra non diſcindetis; ne moriamini, & ſuper omnem ſynagogam erit indignatio. Fratres autem veſtri, omnis domus Iſrael, plorabunt incendium, quo incenſi ſunt à Domino. Et ab oſtio tabernaculi teſtimonii non egrediemini; ut non moriamini: oleum enim unctionis quod eſt à Domino, ſuper vos eſt: 7 Et fecerunt juxta verbum Moyſi. Et locutus eſt Dominus ad Aaron, 8 dicens; Vinum & ſiceram non bibetis, tu, & filii tui tecum, cùm intrabitis in tabernaculum teſtimonii, aut cùm accedetis ad altare; & non moriemini. (b) Legitimum æternum in progenies veſtras, Diſtinguere inter medium 10 ſanctorum & contaminatorum, & inter medium immundorum & mundorum, Et (c) inſtruere filios Iſrael omnia legitima, quæ locutus eſt Dominus 11 ad eos per manum Moyſi.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Et egreſſus eſt ignis à conſpectu Dñi, devoravitq; ſuper altare adipẽ holocauſti pacifici: quod vidẽs univerſ⁹ popul⁹, laudes dederunt, & procideruñt ſuper facies ſuas. 24

CAP. X.

ACcipientes autẽ filii Aharonis Nadab & Abihu quiſq; thuribulũ ſuum, & poſuerunt in ea ignem, impoſitoq; in iis thure, attulerunt corã Dño igne extraneum, extra temp⁹, quem non præceperat eis. Et egreſſus ignis 2 à conſpectu Dñi, devoravit eos, & mortui ſunt corã Dño. Et ait Moſes ad Aharoné, 3 Hoc eſt quod dixit Dñs, In iis qui mihi propinquiores ſunt, ſanctificabor; & in conſpectu totius populi glorificabor: & tacuit Aharon. Advocavit autẽ Moſes Manſael & 4 Eliſaphã filios Uziel patrui Aharonis, & dixit ad eos, Accedite, tollite fratres veſtros à conſpectu ſanctuarii extra caſtra. Et accedẽtes tulerunt eos in tunicis eorum, et aſportaverunt eos extra caſtra, quemadmodũ dixerat Moſes. Dixit etiã Moſes ad Aharoné, 5 et ad Eliazar, & ad Ithamar filios Aharonis qui ſupererãt ei, Capita veſtra nè nudetis, & veſtimẽta veſtra nè ſcindatis, ut non moriamini, fiatque indignatio ſuper univerſã congregationẽ. Omn⁹ autẽ fratres veſtri 6 domeſtici Iſraelis lugebũt incẽdia quæ incẽdit Dñs. Vos verò ex oſtio tabernaculi tẽporis ne exeatis, ut ne moriamini, quoniã oleũ unctionis Dñi eſt ſuper vos, fecerũt juxta 7 verbũ Moſis. Et loquut⁹ eſt Dñs cũ Aharone, 8 dixítq, ad eum; Vinum & ſicerã ne bibas, tu, 9 et filii tui tecũ, cùm ingrediemini tabernaculũ tẽporis, ne moriamini: ſtatutũ ſit ſempiternũ in poſteritates veſtras. Ut diſcernatis 10 inter ſacrum & profanum, & inter immundum & mundum. Et docebis filios Iſrael 11 omnia ſtatuta quæ dixit eis Dñs per manum Moſis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

24 ונפקת אשתא מן קדם יי ואכלת
על מדבחא ית עלתא וית תרבא
וחזו כל עמא ושבחו ונפלו על־
אפיהון:

א

1 ונסיבו בני אהרן נדב ואביהוא ענרו
מחתיתיהי ויהבו בהון אשתא
ושויאו עלה קטורת בוסמין וקריבו
קדם יי אשתא נוכראתא די לא פקד
2 יתהון: ונפקת אשתא מן קדם יי
3 ואכלת יתהון ומיתו קדם יי: ואמר
משה לאהרן הוא די מליל יי
למימר בקריבי אתקדש ועל־אפי
כל־עמא אתיקר ושתיק אהרן:
4 וקרא משה למישאל ולאלצפן
בני עויאל אחי־אבוהי דאהרן ואמר
להון קריבו טולו ית־אחיכון מן־
קדם אפי־קודשא לבר מן־
5 למשריתא: וקריבו ונטלונון
בכתוניהון למבר למשריתא
6 כמא די מליל משה: ואמר משה
לאהרן ולאלעזר ולאיתמר בנוהי
רישיכון לא־תרבון־פירוע
ולבושיכון לא־תבזעון ולא
תמותון ועל כל־כנשתא יהי רונזא
7 ואחיכון כל־בית ישראל יבכון ית־
יקידתא די־אוקיד יי: ומתרע משכנא
לא תפקון דלמא־תמותון
ארי משח רבותא דיי עליכון ועבדו
8 כפתגמא דמשה: ומלל יי לאהרן
9 למימר: חמר ומרי לא־תשתי אנתי
ובנך עמך במיעלכון למשכנא ומנא
ולא תמותון קים עלם לדריכון:
10 ולאפרשא בין קודשא ובין חולא
11 ובין מסאבא ובין דכיא: ולאלפא
ית־בני ישראל ית כל קימיא די
מליל יי להון בידא דמשה:

Egressusque est ignis à facie
Dñi; & consumpsit holocau-
stum, et adipes qui erant sup
altare: viditq; omnis popul⁹,
& laudaverunt; et ecciderunt
super facies suas.

CAP. X.

1 Tulerũtq; filii Aarõ Nadab
& Abiu, unusquisq; thuribu-
lum suum, et dederunt in eis ig-
nẽ, & posuerunt sup eum in-
censum aromatum: et obtule-
runt corã Dño ignẽ alienum,
2 ꝙ non præceperat eis. Egres-
susq; est ignis à facie Dni, &
devoravit eos: et mortui sunt
3 corã Dño. Dixitq; Moyses ad
Aaron; Hoc est ꝙ locutus est
Dñs dicens, in his qui appro-
pinquant mihi sanctificabor;
& in conspectu omnis populi
glorificabor: & tacuit Aarõ.
4 Vocavitq; Moyses Misael &
Elisaphã, filios Oziel patrui
Aarõ: et ait ad eos; Accedite,
et tollite fratres vestros de
conspectu sanctuarii; et asport-
ate extra castra. Acceſſeruntq;
5 et asportaverunt eos cum tu-
nicis suis, extra castra: sicut
6 locut⁹ fuerat Moyses. Dixitq;
Moyses ad Aarõ, et ad Eleaz-
ar et Ithamar filios ej⁹, Noli-
te nutrire comam capitis ve-
stri, nec scindatis vestimenta
vestra, ut non moriamini; &
sup omnẽ cœtum sit indigna-
tio: et fratres vestri et omnis
dom⁹ Israel plangent incẽdi-
7 um, ꝙ succendit Dñs. Et de o-
stio tabernaculi fœderis non
egrediamini, ne forte moria-
mini; quoniã oleum unctionis
sanctæ Dñi est sup vos: feceru-
ntque juxta verbum Moysi.
8 Locutusq; est Dñs ad Aaron,
9 dicens. Vinum et quicquid in-
ebriare potest, non bibas tu
et filii tui tecum, quando in-
grediemini in tabernaculum
fœderis, ut non moriamini:
Præceptũ sẽpiternũ erit in ge-
nerationes vestras. Et ad divi-
dendũ inter sanctũ et propha-
nũ: et inter pollutũ et mundũ.
10 Et ut doceatis filios Israel om-
11 nia legitima, quæ locut⁹ est iis
Dominus per manum Moysi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 *וצא אש מאת יי ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם׃

א

1 **ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני יי אש זרה אשר לא צוה אתם׃
2 ותצא אש מלפני יי ותאכל אתם וימתו לפני יי׃
3 **ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר יי לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן׃
4 **ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אליהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש אל מחוץ למחנה׃
5 ויקרבו וישאום בכתנתם אל מחוץ למחנה כאשר דבר משה׃
6 **ויאמר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו פרעותיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמותו ועל כל העדה יקצף וכל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף יי׃
7 ומפתח אהל מועד לא תצאו פן תמותו כי שמן משחת יי עליכם ויעשו כדבר משה׃
8 וידבר יי אל אהרן לאמר׃
9 יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבאכם אל אהל מועד ולא תמותו חקת עולם לדרתיכם׃
10 ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהר׃
11 ולהורות את בני ישראל את כל החקים אשר דבר יי אליהם ביד משה׃

VERSIO SAMARITANA.

24 *וצא אש מלפני יי ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם׃

א

1 **ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני יי אש זרה אשר לא צוה אתם׃
2 ותצא אש מלפני יי ותאכל אתם וימתו לפני יי׃
3 **ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר יי לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן׃
4 **ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אליהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש אל מחוץ למחנה׃
5 ויקרבו וישאום בכתנתם אל מחוץ למחנה כאשר דבר משה׃
6 **ויאמר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו פרעותיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמותו ועל כל העדה יקצף וכל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף יי׃
7 ומפתח אהל מועד לא תצאו פן תמותו כי שמן משחת יי עליכם ויעשו כדבר משה׃
8 וידבר יי אל אהרן לאמר׃
9 יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבאכם אל אהל מועד ולא תמותו חקת עולם לדרתיכם׃
10 ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהר׃
11 ולהורות את בני ישראל את כל החקים אשר דבר יי אליהם ביד משה׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Egressus est quoque ignis à 24
facie Domini, & consumpsit
super altare holocaustum, &
adipes: viditque omnis po-
pulus, & laudantes ecidе-
runt super facies suas.

CAP. X.

A Ccęperunt autẽ filii Az- 1
ron Nadab, & Abihu,
unusquisque thuribulum su-
um, posuerúntque in eis ignẽ,
& incensum desuper, & ob-
tulerunt coram Domino ignẽ
alienum, quem non præceperat
eis. Sed egressus ignis à fa- 2
cie Domini consumpsit eos, &
mortui sunt coram Domino.
Dixitq; Moses Aroni, Ecce 3
quod locutus est Dominus, di-
cens; In appropinquantibus ad
me sanctificabor, & in con-
spectu omnis populi glorifica-
bor; & siluit Aaron. Voca- 4
vit autem Moses Misaelem,
et Elisaphan filios Uzielis pa-
trui Aaronis, dixitque eis;
Accedite, tollite fratres ve-
stros à facie sanctuarii extra
castra. Et acceſſerunt, et de- 5
portaverunt eos cum tunicis
eorum extra castra, sicut di-
xerat Moses. Posteà dixit 6
Moses Aaroni, & Eleazaro,
& Ithamar filiis eius, Capita
vestra non denudabitis, et ve-
stimenta vestra non discinde-
tis, & non moriemini; sed su-
per omnem Congregationem
erit indignatio, fratresque ve-
stri, & omnis domus Israel
plorabunt incendium quod
incendit Dominus. De por- 7
ta autem tabernaculi testimo-
nii non egredimini nè mori-
amini; quoniam oleum (a)
unctionis Domini super vos:
& fecerunt secundum verbũ
Moysis. Et locutus est Domi- 8
nus Moysi, dicens; Vinum, 9
& siceram non bibes, tu, &
filii tui tecum cùm ingredie-
mini in tabernaculum testi-
monii, ut non moriamini: sta-
tutum est æternum in genera-
tionibus vestris. ut distin- 10
guatis inter sanctum, & in-
ter prophanum, inter immun-
dum, & inter mundum; Atq; 11
ut doceatis filios Israel omnia
mandata quæ locutus est Do-
minus vobis in manu Moysi.

VER. SAM. (a) excellen-tiæ

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 *بان خرجت نار من عند الله فاكلت على المذبح الصعيده والسكوم * فنظر القوم واربوا
ووقعوا على وجوههم * الفصل العاشر *

1 *ثم اخذ ابنان هرون ناداب وابيهو كل رجل بمحمن * جعلا فيهما نارا * وصيرا عليهما بخورا * وقربا
2 بين يدي الله نارا غريبه مالم يامرهم الله به * فخرجت نار من عند الله فاكلتهما * وماتا بين
3 يدي الله * فقال موسي لهرون * هو ما قال الله اني اتعظم بالمقربين الي وبحضن جميع الجمع
4 اتكرم * وسكت هرون * ثم دعا موسي بميشاويل والصافان ابني عزيايل عم هارون * فقال لهما
5 تقدما فاحملا اخويكما من بين يدي القدس الي خارج المعسكر * فتقدما وحملاهما بثوبهما الي
6 خارج المعسكر * كما امر الله موسي * وقال موسي لهارون ولالعازار ولايثامار ابنيه * ارؤسكم لا
7 تسعدوا * وثيابكم لا تمزقوا ولا تهلكوا * وعلي جميع الجمع يسخط * واخواتكم كل بني اسرايل هم
يبكون على الحريق الذي احرقه الله * ومن باب خباء المحضر لا تخرجوا لئلا تهلكوا * لان دهن
8 مسحة الله عليكم * فعملوا بما امر موسي * وكلم الله هرون قايلا * لا تسرب خمرا ومسكرا انت
9 وبنوك معك عند دخولكم الي خباء المحضر لئلا تهلكوا * رسم الدهر على مر اجيالكم * ولتفصلوا
10 بين القدس وبين البذل والنجس والطاهر * ولتعلموا بني اسرايل بجميع الرسوم التي امر بكم
11 بها على يد موسي *

Siquidem exiit ignis à Deo, & comedit 24
super altari holocaustum & adipes: viditque populus, & clamaverunt, & ecciderunt super facies suas.

CAP. X.

1 Deinde acceperunt duo filii Haronis Nadab & Abihu unusquisque thuribulum suum, & posuerunt super eis incensum, obtulerunt q; coram Deo ignem exterum, quẽ non præceperat eis Deus. Exiitque ignis 2
à conspectu Dei, & comedit ambos, & mortui sunt coram Deo. Et ait Musa Haroni, Hoc est quod dixit Deus; Magnificabor in proximis mihi, & in conspectu totius populi glorificabor; tacuitque Haron. Tum vocavit Musa Misuil & Alsafan duos filios Oziail patrui Haronis, 3 4
dixitque ambobus; Accedite, & asportate duos fratres vestros de conspectu sanctuarii extra castra. Acceſſerintque, & portaverunt ambos in vestibus eorum extra castra, sicuti præceperat Deus Musæ. Et 5 6
ait Musa ad Haronem & ad Eleazar & ad Ithamar filios ejus; Capita vestra nè sinatis inculta, & vestes vestras nè lacere-tis, ut non pereatis, & in universum populum ira concitetur: at fratres vestri omnes filii Israil, ipsi plorabunt incendium quod incendit Deus. Et ex janua tabernaculi præsentiæ nè exeatis, nè forte pereatis, nam oleum unctionis Dei super vos est. Feceruntque quod præcepit Musa. Deinde locutus est Deus ad Haronem, dicens; 7 8
Nè bibas vinum aut quid inebrians, tu, et filii tui tecum in ingressu vestro ad tabernaculũ præsentiæ, nè pereatis: Præceptum 9
seculi est super seriem generationum vestrarum. Et ut discernatis inter sanctum & inter prophanum, & pollutum & mundum: Et ut declaretis filiis Israil omnia 10 11
mandata quæ præcepi vobis per manum Musa.

ספר ויקרא : יא

Ithamar ad & ,Elhazar ad & ,Aaron ad Moſeh eſt locutus Et

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר אֲלֵהֶם:
:Domini *ignitionibus ex* relictum *munus* *Capite* :*relictos*, ej⁹ filios

2 בְּנֵי הַנּוֹתָרִים קְחוּ אֶת־הַמִּנְחָה הַנּוֹתֶרֶת מֵאִשֵּׁי יְהוָה
.*ipſa* ſanctitatū ſanctitas quia ,altare juxta *azyma* illud comedite &

וְאִכְלוּהָ מַצּוֹת אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא:
ſtatutū & *tuum* ſtatutum quia ,ſancto loco in illud comedetis Et

3 וַאֲכַלְתֶּם אֹתָהּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כִּי חֻקְּךָ וְחֻק־
Et .ſum juſſus ſic quia ,Domini ignitionibus de *illud* tuorū filiorū

בָּנֶיךָ הִוא מֵאִשֵּׁי יְהוָה כִּי־כֵן צִוֵּיתִי: וְאֶת־
loco in comedetis exaltationis armum & ,elevationis pectus

4 חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֶת־שׁוֹק הָתְרוּמָה תֹּאכְלוּ בְּמָקוֹם
ſtatutū & *tuū* ſtatutū quia : tecum tuæ filiæ & ,tui filii & tu mundo

טָהוֹר אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ אִתָּךְ כִּי־חָקְּךָ וְחֻק־
Armum .Iſrael filiorum pacificorū ſacrificiis de ſunt data tuis filiis

בָּנֶיךָ נִתְנוּ מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: שׁוֹק
5 adducent adipum *ignitiones* ſuper *agitationis* pectus & ,exaltationis

הַתְּרוּמָה וְחֵזֵה הַתְּנוּפָה עַל אִשֵּׁי הַחֲלָבִים יְבִיאוּ
tecum tuis filiis & tibi erit Et .Domini *facies ad agitationem agitandū ad*

לְהָנִיף תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וְהָיָה לְךָ וּלְבָנֶיךָ אִתָּךְ
hircum Et .Dominus præcepit quemadmodum ,ſeculi ſtatutum in

לְחָק־עוֹלָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: וְאֶת שָׂעִיר
6 *efferbuit ira* & .cōbuſtus erat ecce & ,Moſeh quæſivit quærendo *peccati*

הַחַטָּאת דָּרֹשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה וְהִנֵּה שָׂרֹף וַיִּקְצֹף
: dicendo ,relictos Aaron filios Ithamar *ſuper* & ,Elhazar *ſuper*

עַל־אֶלְעָזָר וְעַל־אִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן הַנּוֹתָרִים לֵאמֹר:
ſanctitas quia:*ſanctitatis* loco in *peccatum* comediſtis non Cur

7 מַדּוּעַ לֹא־אֲכַלְתֶּם אֶת הַחַטָּאת בְּמָקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ
, *cætus perverſitatem* portandā ad vobis dedit ipſam & ; *ipſa* ſanctitatum

קָדָשִׁים הִוא וְאֹתָהּ נָתַן לָכֶם לָשֵׂאת אֶת־עֲוֹן הָעֵדָה
adductus eſt non En ? Domini *facies ad* eos ſuper expiandū ad

לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם לִפְנֵי יְהוָה: הֵן לֹא־הוּבָא אֶת־
illum comedetis comedendo :intrinſecus ſanctitatem in ejus ſanguis

דָּמָהּ אֶל־הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה אָכוֹל תֹּאכְלוּ אֹתָהּ
: Moſeh ad Aharon eſt locutus Et .præcepi quēadmodum ,ſanctitate in

8 בַּקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי: וַיְדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל־מֹשֶׁה
facies ad corū *aſcenſionem* & eorum *peccatum* obtulerunt hodie En

הֵן הַיּוֹם הִקְרִיבוּ אֶת חַטָּאתָם וְאֶת עֹלָתָם לִפְנֵי
erit bonū in,hodie *peccatum comedam* & : hæc ſicut *me vocaverunt* & ,Domini

יְהוָה וַתִּקְרֶאנָה אֹתִי כָּאֵלֶּה וְאָכַלְתִּי חַטָּאת הַיּוֹם הֲיִיטַב
.ejus oculis in *fuit bonum* & ,Moſeh audivit Et ? Domini oculis in

9 בְּעֵינֵי יְהוָה: וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּיטַב בְּעֵינָיו:

CAP. XI. יא

Loquimini : eos ad dicendo ,Aharon ad & Moſeh ad Domin⁹eſt locut⁹ Et

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר אֲלֵהֶם: דַּבְּרוּ
omni ex ,comedetis *quam vivens* Hæc : dicendo ,Iſrael filios ad

אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל־
findens & ,ungulā *ungulifecans* Omne .terram ſuper quod animali

2 הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: כֹּל מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת
.comedetis *illud* ,*animali in* ruminationē faciens aſcendere,ungularū fiſſurā

שֶׁסַע פְּרָסֹת מַעֲלַת גֵּרָה בַּבְּהֵמָה אֹתָהּ תֹּאכֵלוּ:

LEVITICUS
Verſio VULG. LAT.

12 Locutúſq; eſt Moyſes ad Aarō, & ad Eleazar, & Ithamar, filios ejꝰ, qui erāt reſidui; Tollite ſacrificiū, & remāſit de oblatione Dñi, & comedite illud abſq; fermento juxta altare, quia Sanctum ſanctorum eſt.
13 Comedetis autē in loco ſancto : & datum eſt tibi & filiis tuis de oblationibꝰ Dñi, ſicut
14 præceptum eſt mihi. Pectuſculum quoq; & oblatum eſt, & armum qui ſeparatꝰ eſt, edetis in loco mundiſſimo, tu et filii tui, & filiæ tuæ tecum : tibi enim ac liberis tuis poſita ſunt de hoſtiis ſalutaribus
15 filiorum Iſrael : Eò quòd armum & pectꝰ, & adipes qui cremātur in altari, elevaverūt corā Dño, & pertineāt ad te, & ad filios tuos, lege perpetuâ, ſicut præcepit Dñs. Inter
16 hæc, hircum, qui oblatꝰ fuerat pro peccato, cùm quæreret Moyſes, exuſtum reperit : iratúſq; contra Eleazar & Ithamar, filios Aaron qui remāſerāt, ait;
17 Cur non comediſtis hoſtiā pro peccato in loco ſācto, quæ Sāncta ſāctorum eſt, & data vobis ut portetis iniquitatē multitudinis, & rogetis pro ea in conſpectu Dñi;
18 Præſertim cùm de ſāguine illius non ſit illatum intra ſancta, & comedere debueritis eā in Sanctuario, ſicut præceptum eſt mihi ? Reſpōdit Aaron, Oblata eſt hodiè victima pro peccato, et holocauſtū corā Dño : mihi autē accidit
19 quod vides. Quomodò potui comedere eā, aut placere Dño in ceremoniis mēte lugubri ?
20 Quod cùm audiſſet Moyſes, recepit ſatisfactionem.

CAP. XI.

1 LOcutúſq; eſt Dñs ad Moyſen & Aarō, dicēs ; Dicite fi-
2 liis Iſrael, Hæc ſunt animalia quæ comedere debetis de cūctis animātibꝰ terræ. Omne
3 quod habet diviſam ungulam, & ruminat in pecoribus, comedetis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν τοὺς καταλειφθέντας, Λάβετε τὴν θυσίαν τὴν κατα-
13 λειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου, καὶ φάγεσθε ἄζυμα (κ) παρὰ τὸ θυσιαστήριον· ἅγια ἁγίων ἐστί. Καὶ φάγεσθε αὐτὴν ἐν τόπῳ ἁγίῳ· νόμιμον γάρ ἐστί σοι καὶ νόμιμον τοῖς υἱοῖς σου ἀπὸ τῶν καρπωμά-
14 των κυρίου· οὕτω γὰρ ἐντέταλταί μοι. Καὶ τὸ σκεῦος τῆς ἀφορίσεως καὶ τὸν βραχίονα τῆς ἀφαιρέσεως φάγεσθε ἐν τόπῳ ἁγίῳ, σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ ὁ οἶκός σου· νόμιμον γάρ σοι, καὶ νόμιμον τοῖς υἱοῖς σου ἐδόθη ἀπὸ τῶν θυσιῶν τῆς σωτηρίας τῶν υἱῶν
15 Ἰσραήλ. Τὸν βραχίονα τῆς ἀφαιρέσεως, καὶ τὸ σκεῦος τῆς ἀφορίσεως ὅτι τῶν καρπωμάτων τῶν στάτων προσήνεγκαν ἀφόρισμα (λ) ἀφορίσου ἔναντι κυρίου, καὶ ἔσται σοι καὶ τοῖς υἱοῖς σου καὶ ταῖς θυγατράσι σου μεθ᾽ σου νόμιμον αἰώνιον, ὃν τρόπον
16 συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας ζητῶν ἐζήτησε (μ) Μωυσῆς καὶ ὁ δὲ (ν) ἐνεπεπύρισο. καὶ ἐθυμώθη Μωυσῆς ἐπὶ Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ (ξ) τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν τοὺς καταλελειμμέ-
17 νους, λέγων, Διατί οὐκ ἐφάγετε τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐν τόπῳ ἁγίῳ ; ὅτι γὰρ ἅγια ἁγίων ἐστί, τοῦτο ἔδωκεν ὑμῖν φαγεῖν, ἵνα ἀφέλητε τὴν ἁμαρτίαν τῆς συναγωγῆς, καὶ ἐξι-
18 λάσησθε περὶ αὐτῶν ἔναντι κυρίου. Οὐ γὰρ εἰσήχθη τὸ αἷμα αὐτῆς εἰς τὸ ἅγιον. κατὰ πρόσωπον ἔσω φάγεσθε αὐτὸ ἐν τόπῳ ἁ-
19 γίῳ, ὃν τρόπον μοι συνέταξε κύριος. Καὶ ἐλάλησεν Ἀαρὼν πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Εἰ σήμερον προσηνέγκασι τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν ἔναντι κυρίου, καὶ συμβέβηκέ μοι (ο) τοιαῦτα, καὶ φάγομαι τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας σήμερον, μὴ ἀρεστὸν ἔσται κυρίῳ; Καὶ ἤκουσε
20 (π) Μωυσῆς, καὶ ἤρεσεν αὐτῷ.

MS.A. (κ) παρὰ τῷ θυσιαστηρίῳ· (λ) ἀφορεῖς (μ) Μωσῆς· (ν) ἐμπύρισε. (ξ) τοὺς ὑπολειφθέντας τοὺς υἱοὺς (ο) ταῦτα, (π) Μωσῆς,

ΚΕΦ. ια'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ
2 Ἀαρὼν, λέγων, Λαλήσατε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγοντες, Ταῦτα τὰ κτήνη, ἃ φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν ὄντων τῆς γῆς.
3 Πᾶν κτῆνος διχηλοῦν ὁπλὴν, καὶ ὀνυχίζον ὀνυχίζον δύο χηλῶν, καὶ ἀναγον μηρυσμὸν ἐν τοῖς κτήνεσι, ταῦτα (α) φάγεσθε.

MS.A. (α) φάγεσθε. Ἀπὸ τῶν ἀναγόντων

Et dixit Moyſes ad Aaron, & ad Eleazar, & Ithamar, filios Aaron veliquos; Sumite ſacrificium reſiduum ab hoſtiis Domini, & comedetis azyma juxta altare : ſancta ſanctorum ſunt. Et comedetis illud in loco ſancto : legitimum enim tibi eſt, & legitimum filiis tuis, hoc ab hoſtiis Domini: ſic enim mandatum eſt mihi. Et pectuſculum ſegregationis, & brachium demptionis manducabitis in loco ſancto, tu & filii tui, & domus tua tecum : legitimum enim tibi, & legitimū filiis tuis datū eſt de ſacrificiis (d) ſalutaris filiorum Iſrael. Brachium demptionis, & pectuſculum ſegregationis ſuper hoſtias adipum offerent ad ſegregandum ſegregationem ante Dominum. Et erit tibi, & filiis tuis, & filiabus tuis tecum, legitimum æternum ; quemadmodùm præcepit Dominus Moyſi. Et caprum, qui pro peccato, quærens quæſivit Moyſes : Ille verò incenſus fuerat. Et indignatus eſt Moyſes in Eleazar & Ithamar, filios Aaron qui veliqui erant, dicens; Quarè non comediſtis illud quod fuit pro peccato, in loco ſancto ? quoniam enim ſancta ſanctorum ſunt, hoc dedit vobis edere, ut auferatis peccatum ſinagogæ, & exoretis pro eis ante Dominum. Non enim illatū eſt de ſanguine ejꝰ in ſanctum. Ante faciem intus edetis illud in loco ſancto, quomodò mihi conſtituit Dominus. Et locutus eſt Aaron ad Moyſen, dicens, Si hodiè obtulerunt quæ pro peccato illorum ſunt, & holocauſta ſua ante Dominum, & contigerunt mihi talia, & comedam quæ pro peccato hodiè, nunquid placitum erit Deo ? Et audivit Moyſes, & placuit ei.

CAP. XI.

Diſtinctio ciborum.

ET loquutꝰ eſt Dñs cum Moſe & cum Aharone, dixitq; ad eos ; Loquimini cum filis Iſrael, et dicite eis, Hoc animal eritis comedentes ex omni jumēto quod eſt in terra. Omne illud cujus ungula fiſſa eſt & diviſa in duo, ruminatque, illud comedite.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixitque Moſes ad Aharonem, & ad Eliazar, & ad Ithamar filios Aharonis qui ſuperfuerant ei, Sumite farinā quæ remāſit ex oblationibꝰ Dñi, & comedite illā infermētatā ad latꝰ altaris, quoniā ſacro-ſancta eſt. Et comedite illā in loco ſācto, quia jus tuū eſt, & jus filiorū tuorū tecū, de oblationibus Dñi ; nam ita juſſus ſum. Pectuſculum etiā ſeparationis, & armū ſeparationis comedite in loco mundo, tu, & filii tui, atque filiæ tuæ tecū : ſiquidē jus tuū eſt, & jus filiorū tuorū tecū, conceſſum de ſacrificiis pacificis filiorū Iſrael. Nam armū ſeparationis & pectuſculum ſeparationis, ſuper oblationē adipis afferēt ad ſeparandā ſeparationem corā Dño : eritq; tibi & filiis tuis tecum ſtatutum perpetuū, quemadmodū præcepit Dñs. Hircū etiā peccati diligēter quæſivit Moſes, & ecce combuſtus erat : & iratꝰ adverſus Eleazar et adverſꝰ Ithamar filios Aharonis qui ſupererāt ei, dixit ad eos; Quā de cauſa non cōediſtis peccatū in loco ſācto, quū ſit ſacro-ſāctū, illudq; dederim vobis ad tollēdū peccatū cœtūs, & expiādū pro eis corā Dño ? Ecce nō ingreditur de ſāguine ejꝰ in ſanctuarium interiꝰ. Utinam comediſſetis illud in ſanctuario, quemadmodū præceptū mihi fuit, ut Aharon & filii ejus comederēt illud. Reſpondit Aharon ad Moſen, En hodie obtulerūt peccata ſua & holocauſta ſua pacifica corā Dño, & tamē acciderūt mihi hæc omnia : quid ſi comediſſem peccatū hodie, num decorū fuiſſet corā Dño ? Quod cùm audiſſet Moſes, boni conſuluit.

CAP. XI.

Diſtinctio ciborum.

ET loquutꝰ eſt Dñs cum Moſe & cum Aharone, dixitq; ad eos ; Loquimini cum filis Iſrael, et dicite eis, Hoc animal eritis comedentes ex omni jumēto quod eſt in terra. Omne illud cujus ungula fiſſa eſt & diviſa in duo, ruminatque, illud comedite.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

12 וּמַלֵּל מֹשֶׁה עִם־אַהֲרֹן וְעִם־אֶלְעָזָר
וְעִם־אִיתָמָר ׀ בְּנוֹהִי דִּי־אִשְׁתָּאַרוּ
סַבּוּ יָת־מִנְחְתָּא דְּאִשְׁתָּאַרַת
מִקְּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ וְאִכְלוּהָ פַּטִּיר
בְּסִטַר מַדְבְּחָא אֲרֵי קֻדְשָׁא קֻדְשִׁין
13 הִיא: וְתֵיכְלוּן יָתַהּ בְּאַתַר קַדִּישׁ
אֲרֵי חוּלְקָךְ וְחוּלְקָ בְּנָךְ הִיא
מִקְּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ אֲרֵי כֵן אִתְפְּקֵדִית:
14 וְיָת חֲדָיָא דַאֲרִמוּתָא וְיָרֵךְ שְׁקָא
דְּאַפְרְשׁוּתָא תֵּיכְלוּן בְּאַתַר דְּכֵי
אַתְּ וּבְנָךְ וּבְנָתָךְ עִמָּךְ אֲרֵי חוּלְקָךְ
וְחוּלְקָ בְּנָךְ אִתְיְהִיבוּ מִנְכְּסַת
15 קוּדְשַׁיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: שׁוֹקָא
דְאַפְרְשׁוּתָא וְחַדְיָא דַאֲרִמוּתָא עַל
קוּרְבְּנֵי תַרְבִּיָּא יֵיתוֹן לְאַרָמָא
16 קֳדָם יְיָ וִיהֵי לָךְ וְלִבְנָךְ עִמָּךְ לְקְיָם
עָלָם כְּמָא דִּי־פַקֵּד יְיָ: וְיָת ׀ צְפִירָא
דְּחַטָּאתָא מִתְבָּעֵי מֹשֶׁה וְהָא
אִתְוַקַּד וְרָגִיז עַל־אֶלְעָזָר וְעַל
17 אִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן דִּלְשַׁיְרִין יָתְהוֹן
לְמֵימָר: מָדִּין לָא־אֲכַלְתּוּן יָת
חַטָּאתָא בְּאַתַר קַדִּישׁ אֲרֵי קוּדְשִׁין
קוּדְשִׁין הִיא וְיָתַהּ יְהַב לְכוֹן לְסַלָּקָא
18 עַל חוֹבֵי כְנִשְׁתָּא לְכַפָּרָא עֲלֵיהוֹן
קֳדָם יְיָ: הָא לָא אִתְעֵל מִדְּמָהּ לְגוֹ
קוּדְשָׁא גְּוָאָה מִכָּל תֵּיכְלוֹן יָתַהּ
19 בְּקוּדְשָׁא כְּמָא דִּי־פַקֵּדִית: וּמַלֵּיל
אַהֲרֹן עִם־מֹשֶׁה הָא יוֹמָא דֵּין קְרִיבוּ
יָת־חַטָּאתְהוֹן וְיָת עֲלָוָתְהוֹן קֳדָם
וְעַרְעָא יָתִי כְּאֵלֵּין וְאִלּוּפוֹן
20 אֲכֵלִית חַטָּאתָא יוֹמָא־דֵּין הִתְקַן
קֳדָם־יְיָ: וּשְׁמַע מֹשֶׁה וְשַׁפַּר
בְּעֵינוֹהִי:

CAP. XI.

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה וְלַאֲהֲרֹן לְמֵימָר
2 לְהוֹן: מַלִּילוּ עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר
דָּא חַיְתָא דִּי תֵּיכְלוּן מִכָּל בְּעִירָא דִּי
3 עַל־אַרְעָא: כָּל דְּסָרִיקָא פַּרְסָתָא
וּמַטְלְפָא טַלְפִין פַּרְסָתָא מְסַקָּא פִּשְׁרָא בִּבְעִירָא יְתֵה תֵּיכְלוּן:

12 Locutúsq; est Moyses cũ Aarõ et cũ Eleazar et cũ Ithamar filiis ejꝰ qui resídui fuerãt: Tolite munꝰ ꝙ remansít de oblationibꝰ Dñi, et cõedite illud azymum in latere altaris quia sanctum sanctorum est. 13 Cõedetísq; illud in loco sancto quia portio tua et portio filiorum tuorum est de oblationib' Dñi: sic enĩ mihi præceptũ est. 14 Pectusculũ quoq; elevationis et femur ꝙ separatũ est, edetis in loco mũdo; tu, et filii tui et filiæ tuæ tecũ: quoniã portio tua et portio filiorũ tuorũ est, quæ data sunt de hostiã sãctificationum filiorũ Israel. 15 Femur ꝙ separatũ est, et pectꝰ elevationis, cũ oblatiõibꝰ adipũ offerẽt; ut elevẽtur elevatione corã Dño: eritq; tibi et filiis tuis tecũ in pactũ sempiternũ; sicut præcepit Dñs. Hircũ autẽ qui oblatꝰ fuerat pro peccato requirens requisívit Moyses, et ecce exustꝰ erat: et iratꝰ est contra Eleazar & cõtra Ithamar filios Aarõ, qui remanserant, dicẽs. 16 Quare nõ cõedistis hostiã pro peccato in loco sãcto? sanctũ enĩ sanctorũ est: & eã tradidit vobis ad parcendũ super peccata cõgregationis, ad propitiandum pro eis corã Dño. 17 Ecce nõ est illatũ de sanguine illiꝰ in domũ sanctuarii intrinsecꝰ: et ideo debueratis eã cõedere in sanctuario, sicut præceptũ est mihi. 18 Locutúsq; est Aarõ cum Moyse, Ecce hodie obtulerũt hostias pro peccatis suis et holocausta sua corã Dño, et acciderunt mihi tales tribulatiões: et si cõedissẽ hodie hostiã pro peccato, nũquid rectũ esset coram Dño? 19 Audivítq; Moyses; et placuit in oculis ejꝰ.

CAP. XI.

1 LOcutúsq; est Dominꝰ cum Moyse & Aaron, dicens eis. 2 Loquimini cum filiis Israel, dicentes: Hæc sunt animalia quæ comedere debetis, de cunctis animalibus quæ sunt super terram. 3 Omne quod dividit plantã in duas ungulas, & ruminat in animalibꝰ, illud comedetis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 * וידבר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו הנותרים קחו את המנחה הנותרת מאשי יהוה ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים הוא׃ 13 ואכלתם אתה במקום קדש כי חקך ובניך היא מאשי יהוה כי כן צויתי׃ 14 * ואת חזה התנופה ושוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה ובניך ובנתיך אתך כי חקך ובניך נתנו מזבחי שלמי בני ישראל׃ 15 שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה לפני יהוה והיתה לך ולבניך אתך לחק עולם כאשר צוה יהוה׃ 16 ** ואת שעיר החטאת דרוש דרש משה והנה שרף ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמר׃ 17 מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני יהוה׃ 18 הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אכל תאכלו אתה בקדש כאשר צויתי׃ 19 ויאמר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני יהוה ותקרנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום היטב בעיני יהוה׃ 20 וישמע משה ויטב בעיניו׃

VER. SAM.

12 * ויאמר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו הנותרים קחו את המנחה הנותרת מאשי יהוה ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים הוא׃ 13 ואכלתם אתה במקום קדש כי חקך ובניך היא מאשי יהוה כי כן צויתי׃ 14 * ואת חזה התנופה ושוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה ובניך ובנתיך אתך כי חקך ובניך נתנו מזבחי שלמי בני ישראל׃ 15 שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה לפני יהוה והיתה לך ולבניך אתך לחק עולם כאשר צוה יהוה׃ 16 ** ואת שעיר החטאת דרוש דרש משה והנה שרף ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמר׃ 17 מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני יהוה׃ 18 הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אכל תאכלו אתה בקדש כאשר צויתי׃ 19 ויאמר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני יהוה ותקרנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום היטב בעיני יהוה׃ 20 וישמע משה ויטב בעיניו׃

TEXT ET VER. SAM. Translatio Latina.

12 Locutúsque est Moses Aaroni, & Eleazaro, & Ithamar filiis ejus residuis; Accipite oblationem similæ residuam de (b) sacrificiis ignitis Domini, & comedite illam azymã (c) juxta altare, quia sanctitas sanctitatum hæc est. 13 Comedetis autem illam in loco sancto, quia portio tua, & portio filiorum tuorũ illa est de (d) sacrificiis ignitis Domini, sic enim præcepi. 14 Pectusculum ventilationis, & armum elevationis comedetis in loco mundo, tu, & filii tui, et filiæ tuæ tecum: quoniam portio tua, & portio filiorũ tuorum data sunt de sacrificiis pacificorum filiorum Israel. 15 Armum elevationis, & pectusculum ventilationis cum (e) incensis adipum afferent, ut ventilatione ventiletur coram Domino; et erit tibi, filiisque tuis, & filiabus tuis tecum in (f) statutum æternum sicut præcepit Dominus. 16 Hircũ verò pro peccato quærendo quæsivit Moses, & ecce combustus fuerat; ideò iratus est in Eleazarum, & in Ithamar filios Aaronis residuos, dicens; 17 Quare non comedistis peccatum in loco sancto; nam sanctum sanctorum hoc est: Illud dedit vobis ut portetis (g) iniquitatẽ congregationis, & expietis eos coram Domino. 18 Ecce non est illatus sanguis ejus in sanctuarium intrinsecus: comedendo comedetis illud in sanctuario sicut præcepi. 19 Dixitq; Aaron Mosi, Ecce hodiè obtulerunt peccatum suum, & holocaustum suum coram Domino, et contigerunt mihi talia; si comedam (h) peccatum hodiè, nunquid placitum erit in oculis Domini? 20 Et audivit Moses, & placitum fuit oculis ejus.

CAP. XI.

1 ET locutus est Dominus Mosi & Aaroni, dicens eis; 2 Loquimini filiis Israel, dicentes, Hæc sunt animantia quæ comedetis ex omnibus bestiis quæ sunt super terram. 3 Quicquid dividit ungulã, et findit fissurã duarũ ungularum, reducens ruminationẽ, inter bestias illam comedetis.

VER. SAM. (b) oblationibus (c) ad latus (d) oblationibus (e) sacrificiis (f) portionem æternam (g) reatum (h) expiationem

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * ثم كلّم موسي هرون والعازار وايثامار ولديه الباقيين * خذوا الهدية الفاضلة من قرابين الله * 13 وكلوها فطيرا بجانب المذبح * لانها من خواص الاقداس * وجايز ان تاكلوها ايضا في سايز بقاع 14 الموضع المقدس اذ هو رزقك ورزق بنيك من قربان الله * لاني كذا امرت * واما قص التحريك 15 وساق الرفيعة فكلوهما في موضع مقدس * انت وبنوك وبناتك معك * فانهما رزقك ورزق ولديك قد اعطيتموها من ذبايح سلامة بني اسرايل * كذاك ساق الرفيعة وقص التحريك مع 16 السكوم المحرقة يوعي بها لتحرك تحريكا بين يدي الله * فتكون لك ولبنيك * رسم الدهر كما امر الله * والتمس موسي عمود الذكاة فاذا هو قد احرق * فسخط علي العازار وايثامار ابني هرون الباقيين * 17 وقال لهم * ما بالكم لم تاكلوا الذكاة في موضع مقدس لانها من خواص الاقداس * والله اعطاكم 18 اياها لتحملوا وزر الجمع وتستغفروا عنهم بين يدي الله * وايضا هوذا لم يدخل من دمها الي 19 القدس الجواني * فقد كان يجب ان تاكلوها في القدس كما امرتكم * فقال له هارون هوذا اليوم الذي قربت ذكاتهم وصعيدهم بين يدي الله وافتني مثل هذه المصايب * فلو اكلت الذكاة 20 اليوم هل كان ذلك حسنا عند الله * فلما سمع موسي ذلك حسن عنده *

الفصل الحادي عشر *

1 * وكلّم الله موسي وهارون فقال لهما
2 * كلما بني اسرايل وقولا لهم * هذا الحيوان الذي يجوز لكم ان تاكلوه من جميع البهايم التي
3 على الارض * كل مطلعة بظلف * ومفرق ظلفها تفريقا * ومصعدة اجترارا من البهايم فكلوها *

Tum locutus est Musa ad Haronem, & Eleazar, & Ithamar duos filios ejus superstites; Accipite munus quod supersuit è sacrificiis Dei, & comedite illud azymum ad latꝰ altaris, quia est de præcipuis sacrorum. Et licet ut comedatis illud quoque in omnibus partibus loci sancti, cùm sit demensum tuũ & demensum filiorum tuorum de sacrificio Dei; quoniam ita mandatum fuit mihi. At verò pectus agitationis, & armum holocausti comedite in loco sancto, tu, & filii tui, & filiæ tuæ tecum; demensum enim tuum fuit, & demensum amborum filiorum tuorum, quæ concessa sunt vobis de sacrificiis pacis filiorum Israil. Similiter armus holocausti, & pectus agitationis cum adipibus crematis, afferantur ut agitentur agitatione coram Deo, & sint tibi & filiis tuis statuto perpetuo, sicuti mandavit Deus. Quæsivit autẽ Musa hœdũ expiationis, & ecce jam combustus fuerat; iratusque est contra Eleazar & Ithamar filios Haronis superstites, & ait illis; Quare non comedistis expiationem in loco sancto? siquidem est de præcipuis sacrorum, et Deus dedit eam vobis, ut portaretis delictum populi, & veniam postularetis pro ipsis coram Deo. Quin etiam ecce non ingressus est de sanguine ipsius ad sanctuariũ internũ. Decebat autem ut comederetis eã in sanctuario, sicut mandavi vobis. Dixit ad eum Haron, Ecce hodie etiamsi obtulerim expiationẽ eorum & holocaustum eorum coram Deo, evenerunt mihi talia accidentia; si ergò comedissem expiationem hodie, nunquid fuisset illud gratum apud Deum? Cúmque audisset hoc Musa, placuit illi.

CAP. XI.

ET allocutus est Deus Musam & Haronem, dixitque eis; Loquimini ad filios Israil, & dicite illis; Hoc est animal quod licet vobis comedere ex omnibus animantibus quæ sunt super terram. Omne habens ungulam, & cujus ungula est divisa divisione, & educens ruminationem ex animantibus, comedite.

ספר ויקרא : יא

ruminationem ascendere facientibus de comedetis non hoc Verùm

4 אַךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ מַעֲלֵי הַגֵּרָה
rum nationē faciens ascēdere quia ,Camelus .ungulā ungulisecantib⁹ de &

וּמַפְרִסֵי הַפַּרְסָה אֶת־הַגָּמָל כִּי־מַעֲלֵה גֵרָה
Et .vobis ipse immundus ,dividens ipse non ungulam & ,ipse

5 הוּא וּפַרְסָה אֵינֶנּוּ מַפְרִיס טָמֵא הוּא לָכֶם: וְאֶת־
,dividet non ungulam & :ipse ruminationē faciens ascēdere quia ,cuniculꝰ

הַשָּׁפָן כִּי־מַעֲלֵה גֵרָה הוּא וּפַרְסָה לֹא יַפְרִיס
ruminationē faciens ascēdere quia ,lepus Et .vobis ipse immundus

6 טָמֵא הוּא לָכֶם: וְאֶת־הָאַרְנֶבֶת כִּי־מַעֲלַת גֵּרָה
Et .vobis ipse immundus ,dividit non ungulam & ,ipse

7 הִוא וּפַרְסָה לֹא הִפְרִיסָה טְמֵאָה הִוא לָכֶם: וְאֶת־
ipse & ,ungulæ fissuram findens & ,ipse ungulam dividens quia ,sus

הַחֲזִיר כִּי־מַפְרִיס פַּרְסָה הוּא וְשֹׁסַע שֶׁסַע פַּרְסָה וְהוּא
non eorum carne De .vobis ipse immundus ,ruminabit non ruminationē

8 גֵּרָה לֹא־יִגַּר טָמֵא הוּא לָכֶם: מִבְּשָׂרָם לֹא
.vobis ista Immunda .tangetis non eorum cadaver in & :comedetis

תֹאכֵלוּ וּבִנְבֵלָתָם לֹא תִגָּעוּ טְמֵאִים הֵם לָכֶם:
ei quod Omne .aquis in quæ omnibus ex comedetis Hoc

9 אֶת־זֶה תֹּאכְלוּ מִכֹּל אֲשֶׁר בַּמָּיִם כֹּל אֲשֶׁר־לוֹ
.comedetis ea ,fluminibus in & ,maribꝰ in ,aquis in ,squama & pinnula

סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמַּיִם בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים אֹתָם תֹּאכֵלוּ:
,torrentibꝰ in &,maribus in ,squama & pinnula ei non cui omne Et

10 וְכֹל אֲשֶׁר־אֵין־לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים
abominatio;aquis in quæ vivente anima omni de &,aquarū reptili omni ex

מִכֹּל שֶׁרֶץ הַמַּיִם וּמִכֹּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר בַּמָּיִם שֶׁקֶץ
;comedetis non eorum carne de :vobis erunt abominatio Et .vobis ipsa

11 הֵם לָכֶם: וְשֶׁקֶץ יִהְיוּ לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ
pinna ei non cui Omne .abominabimini eorum cadaver &

וְאֶת־נִבְלָתָם תְּשַׁקֵּצוּ: כֹּל אֲשֶׁר־אֵין־לוֹ סְנַפִּיר
abominabimini ista Et .vobis istud abominatio ,aquis in squama &

12 וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמַּיִם שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם: וְאֶת־אֵלֶּה תְּשַׁקְּצוּ
,gryphus & ,aquila : ipsa abominatio,comedētur non ;volatili ex

מִן־הָעוֹף לֹא יֵאָכְלוּ שֶׁקֶץ הֵם אֶת־הַנֶּשֶׁר וְאֶת־הַפֶּרֶס
,sua ſpecie in pica & ,volatica & .marina aquilæ &

13 וְאֶת הָעָזְנִיָּה: וְאֶת־הַדָּאָה וְאֶת־הָאַיָּה לְמִינָהּ:
,accipiter & ,ululæ filia Et .sua ſpecie in corvus omnis

14 אֵת כָּל־עֹרֵב לְמִינוֹ: וְאֶת־בַּת הַיַּעֲנָה וְאֶת־הַתַּחְמָס
,mergulus & ,falco Et .sua ſpecie in aſtur & ,phthiſica &

15 וְאֶת־הַשַּׁחַף וְאֶת־הַנֵּץ לְמִינֵהוּ: וְאֶת־הַכּוֹס וְאֶת־הַיַּנְשׁוּף
,philoſtorgos & ,cuculus & ,civetta & .molli vaga &

16 וְאֶת־הַתִּנְשֶׁמֶת וְאֶת־הַקָּאָת וְאֶת־הָרָחָם:
& ,montigallus & .sua ſpecie in furibunda avis & ,ciconia Et

17 וְאֶת־הַחֲסִידָה הָאֲנָפָה לְמִינָהּ וְאֶת־הַדּוּכִיפַת וְאֶת־
abominatio quatuor ſuper ambulans volucris reptile Omne .veſpertilio

הָעֲטַלֵּף: כֹּל שֶׁרֶץ הָעוֹף הַהֹלֵךְ עַל־אַרְבַּע שֶׁקֶץ
,volucris reptili omni ex comedetis hoc Veruntamen .vobis illud

18 הוּא לָכֶם: אַךְ אֶת־זֶה תֹּאכְלוּ מִכֹּל שֶׁרֶץ הָעוֹף
ejus pedes deſuper crura ei cui ,quatuor ſuper ambulante

הַהֹלֵךְ עַל־אַרְבַּע אֲשֶׁר־לֹא־כְרָעַיִם מִמַּעַל לְרַגְלָיו
.terram ſuper eis in ſaltandum ad

לְנַתֵּר בָּהֶן עַל־הָאָרֶץ:

Verſio VULG. LAT.

4 Quidquid autem ruminat quidem, & habet ungulam, ſed non dividit eam, ſicut camelus & cætera, non comedetis illud, & inter immunda reputabitis. Chœrogrȳllus qui ruminat, ungulámque non dividit, immundus eſt. Lepus quoque: nam & ipſe ruminat, ſed ungulam non dividit. Et ſus, qui cùm ungulam dividat, non ruminat. Horum carnibus non veſcemini, nec cadavera contingetis, quia immunda ſunt vobis. Hæc ſunt quæ gignuntur in aquis, & veſci licitum eſt. Omne quod habet pinnulas & ſquamas, tam in mari quàm in fluminibus & ſtagnis, comedetis. Quidquid autem pinnulas & ſquamas non habet, eorum quæ in aquis moventur & vivunt, abominabile vobis, Execrandúmque erit: carnes eorum non comedetis, & morticina vitabitis. Cuncta quæ non habent pinnulas & ſquamas in aquis, polluta erunt. Hæc ſunt quæ de avibus comedere non debetis, & vitanda ſunt vobis: Aquilam, & gryphen, & haliæetum, Et milvum ac vulturem juxta genus ſuum, Et omne corvini generis in ſimilitudinem ſuam, Struthionem, & noctuam, & larum, & accipitrem juxta genus ſuum: Bubonem, & mergulum, & ibin, Et cygnum, & onocrotalum, & porphyrionem, Herodionem & charadrion juxta genus ſuum: upupam quoque, & veſpertilionem. Omne de volucribus quod graditur ſuper quatuor pedes, abominabile erit vobis. Quidquid autem ambulat quidem ſuper quatuor pedes, ſed habet longiora retrò crura, per quæ ſalit ſuper terram,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

4 Πλὴν ἀπὸ τούτων ὧν φάγεσθε, ἀπὸ τῶν ἀναβιβώντων μηρυκισμὸν, καὶ ἀπὸ τῶν διχηλούντων τὰς ὁπλὰς, καὶ ὀνυχίζόντων ὀνυχισμῷς· τὸν κάμηλον, ὅτι ἀναβιβᾷ μηρυκισμὸν τοῦτο, ὁπλὴν δὲ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν. 5 Καὶ τὸν δασύποδα, ὅτι ἀναβιβᾷ μηρυκισμὸν τοῦτο, καὶ ὁπλὴν δὲ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν. 6 Καὶ τὸν χοιρογρύλλιον, ὅτι ἀναβιβᾷ μηρυκισμὸν τοῦτο, καὶ ὁπλὴν δὲ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν. 7 Καὶ τὸν ὗν, ὅτι διχηλεῖ ὁπλὴν τοῦτο, καὶ ὀνυχίζει ὄνυχας ὁπλῆς, καὶ τοῦτο οὐκ ἀναβιβᾷ μηρυκισμὸν, ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν. 8 Ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐ φάγεσθε, καὶ τῶν (β) θνησιμαίων αὐτῶν οὐχ ἅψεσθε· ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν. 9 Καὶ ταῦτα, ἃ φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τοῖς (γ) ὕδασι. πάντα ὅσα ὄζιν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ ἐν τοῖς θαλάσσαις, καὶ (δ) 10 ἐν τοῖς χειμάρροις, ταῦτα φάγεσθε. Καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἔζιν αὐτοῖς πτερύγια, οὐδὲ λεπίδες ἐν τῷ ὕδατι, ἢ ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ ἐν τοῖς χειμάρροις, ἀπὸ πάντων ὧν ἐρεύγεται τὰ ὕδατα, καὶ ἀπὸ πάσης (ε) ψυχῆς τῆς ζώσης ἐν τῷ ὕδατι, βδέλυγμά ὄζι, καὶ βδελύγματα ἔσονται ὑμῖν. 11 Ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐ φάγεσθε, καὶ τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν βδελύξεσθε. 12 Καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἔζιν αὐτοῖς (ζ) πτερύγια, οὐδὲ λεπίδες τῶν ἐν τοῖς ὕδασι, βδέλυγμα τοῦτό (η) ὄζιν ὑμῖν. 13 Καὶ (θ) ταῦτα, ἃ βδελύξεσθε ἀπὸ τῶν πτηνῶν, καὶ οὐ βρωθήσεται, βδέλυγμά ὄζι· τὸν ἀετὸν, καὶ τὸν 14 (ι) γρύπα, καὶ τὸν ἁλιαίετον, Καὶ τὸν (κ) γύπα, καὶ 15 τὸν ἴκτινον, καὶ τὰ ὅμοια (λ) αὐτῷ· Καὶ ϛρουθὸν, καὶ γλαῦκα, καὶ λαρὸν, καὶ τὰ ὅμοια (μ) αὐτῷ· 16 Καὶ πάντα κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ νυκτικόρακα, καὶ καταρράκτην, καὶ ἶβιν, Καὶ πορφυρίωνα, καὶ πελεκᾶνα, καὶ (ν) κύκνον, Καὶ ἐφωδιὸν, καὶ χαραδριὸν, καὶ τὰ ὅμοια (ξ) αὐτῷ· καὶ ἔποπα, καὶ νυκτερίδα. Καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῶν πτηνῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ (ο) τέσσαρα, βδελύγματά ὄζιν ὑμῖν. Ἀλλὰ ταῦτα φάγεσθε ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τῶν πτηνῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ (ο) τέσσαρα, ἃ ἔχει σκέλη ἀνώτερον τῶν ποδῶν αὐτῶν, πηδᾷν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς γῆς.

Tantùm ab his non manducabitis, ab iis quæ reducunt rumination em, & ab iis (b) quæ dividunt ungulas, & findunt fiſſuras unguium: camēlum, quoniam reducit ruminationem hoc, ungulam autem non dividit; immundum hoc vobis. Et (c) lepórem, (d) quia reducit ruminationem hoc, et ungulam non dividit; immundum hoc vobis. Et chirogryllum, quoniam reducit ruminationem hoc, & ungulam non dividit; immundum hoc vobis. Et 7 ſuem, quoniā hoc dividit ungulam, & findit fiſſuras ungulæ, & hoc non reducit ruminationem; immundū hoc vobis. De carnibus 8 eorū non comedetis, et morticina eorum non tangetis: immunda hæc vobis. Et hæc ſunt, quæ 9 comedetis ex omnibus, quæ in aquis. Omnia quibuſcūq; ſunt eis alæ, et ſquamæ in aquis, et in maribꝰ, et in torrentibus, hæc comedetis. Et omnia quibuſcūq; non 10 ſūt eis alæ, neq; ſquamæ in aqua, vel in maribꝰ, et in torrentibꝰ, de omnibꝰ, quæ eructant aquæ, et de omni anima vivente in aqua, abominatio eſt, & abominationes erunt vobis. De carnibus eorum 11 non comedetis, et morticina eorū abominabimini. Et omnia quibuſcunque non ſunt eis alæ, neque 12 ſquamæ, ex iis quæ in aquis; hoc abominatio eſt vobis. Et hæc 13 ſunt, quæ abominabimini de volatilibus et non comedentur: abominatio eſt. Aquilā, et gryphū, et halietū, Et vulturem, & milvū, 14 et ſimilia ei: Et ſtruthionē, et noctuā, et larū, et ſimilia ei: Et omne corvū, et ſimilia ei: et accipitrē, et ſimilia ei: Et nycticoracē, 17 et mergulum, et ibim, Et porphyrionē, et pelecanē, & cycnum, Et 18 herodionē, & charadrion, & ſimilia ei: & upupā, & veſpertilionem. Et omnia reptilia volatilium, quæ gradiuntur ſuper quatuor: abominationes erunt vobis. 20 Sed iſta comedetis de reptilibus 21 volatiliū, quæ gradiuntur ſuper quatuor, quæ habēt crura deſuper pedes ſuos, ad ſaltandū in ipſis ſuper terram.

MS. A. (β) θνησιμαίων οὐκ ἅψεσθε, ὅτι ἀκάθαρτα (γ) ὕδασιν. (*) καὶ ἐν ταῖς θαλάσσαις, (δ) ἐν χειμάρροις, (ε) ψυχῆς ζώσης (ζ) πτερύγια, καὶ λεπίδες ἐν τῷ ὕδατι, βδέλυγμα (η) ἔζαι (θ) ταῦτα βδελύξεσθε (ι) γύπα, (κ) γρύπα καὶ ἰκτῖνα (λ) αὐτῶν· (μ) αὐτῶν· (*) καὶ νυκτικόρακα, (ν) κύκνον, (*) καὶ γλαῦκα, καὶ ἀφωδιὸν, (ξ) αὐτῶν· (ο) τέσσερα,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Hæc verò non comedetis ex iis quæ ruminãt, & ex iis quorum bifidæ ſunt ungulæ. Camelus qui ruminat, ejus autem ungula non eſt bifida, immundus eſto vobis. Et cuniculus qui ruminat, ſed ejus ungula non eſt bifida, immundus eſto vobis. Et lepus qui ruminat, ejus tamen ungula non eſt fiſſa, immundus eſto vobis. Sus etiam cujus ungula fiſſa eſt, & ſeparata in duo, tamen non ruminat, immundus eſto vobis. Ex eorum carne non comedetis, & eorum corpora non tangetis: immunda *enim* ſunt vobis. Et hæc comeditis ex omnibus quæ ſunt in aquis. Omne quod habet alas & ſquamas in aquis, tam in maribus quam influminibus, comedite. Omne autem quod non habet alas & ſquamas tam in maribus quam in fluminibus, inter univerſum reptile aquarum, & inter omnem animam viventem aquatilem: Immunda ſunt vobis, & ex eorum carne ne comederitis, & eorum corpora immunda reputabitis. Quicquid igitur caret alis & ſquamis in aquis, immundum vobis eſto. Hæc autem horrete ex volatilibus, nec comedentur, eò quòd immunda ſint: Aquila, & milvus, Et corvus in ſpecies ſuas; Et ſtruthio, & niſus in ſpecies ſuas; Et noctua, & piſcator piſcium, Et pelicanus, & nycticorax, & cygnus, & pſittacus, Et ciconia, & falco in ſpecies ſuas; Et gallina ſilveſtris, & pavo: Omnis etiam proles volatilis gradientis ſuper quatuor, immunda vobis eſto. Hæc autem comedite ex omni prole volatilis gradiente ſuper quatuor, habente ungulas ſuper pedes ſuos quibus ſalit ſuper terram.

CAP. XI.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

4 ברם ית־דין לא תיכלון מסקק
פשרא ומסדיקי פרסתא ית־גמלא
ארי־מסק פשרא הוא ופרסתין
ליתוהי מסדיק מסאב הוא לכון
5 וית־טפוא ארי־מסק פשרא הוא
ופרסתא לא אסדיק מסאב הוא
לכון: וית־ארנבא ארי־מסק פשרא
6 היא ופרסתא לא אסדיק מסאבא
7 היא לכון: וית־חויירא ארי סדיק
פרסתא הוא ומטל־פא טלפי
פרסתא והוא פשרא לא פשר
8 מסאב הוא לכון: מבסריהון לא
תיכלון ובנבלתהון לא תקרבון
9 מסאבין אנון לכון: ית־דין תיכלון
מכל די במיא כל די ליה סיפין וציצין
10 וקלפין במימא ובנחליא יתהון תיכלון: וכל די ליה לית ליה
11 סיפין וקלפין במימא ובנחליא מכל
רחשא דמיא ומכל נפשא חייתא די
12 במיא שקצא אנון לכון: ושקצא יהון
לכון מבסריהון לא תיכלון ויתי
13 נבלתהון תשקצון: כל די ליה
14 ליה ציצין וקלפין במיא שקצא הוא
15 לכון: וית־אליין תשקצון מן עופא
16 לא תיכלון שקצא אנון נשרא ועזניא
17 ועזניא: וחדיה וטרפיתא לזנה:
18 וערבא לזניה: וית־בת נעמיתא
19 וציצא וצפר שחפא וית נצא
20 לזנוהי: וקריא ושלינונא וקפופא
21 וכיתא וקתקריקא: וית־
חוריתא ואבו לזנה ונגר טוריתא
22 ועטלפא: כל ריחשא דעופא
דמהלך על־ארבע שקצא הוא
23 לכון: ברם ית־דין תיכלון מכל

4 Veruntamé hæc non comedetis, de ruminantib⁹ & de dividentib⁹ ungulâ: camel⁹ qui ruminat, & ungulam non dividit; immundus erit vobis.
5 Chirogryllus quoque qui ruminat, et ungulâ non dividit:
6 immundus erit vobis. Et lepus qui ruminat, & ungulam non dividit: immundus erit vobis.
7 Et sus qui dividit ungulam, & in duas ungulas plantam dividit, sed ipse non ruminat: immund⁹ erit vobis.
8 De carnib⁹ eorum non comedetis, et cadavera eorum non tangetis: immunda erunt vobis.
9 Hæc autẽ comedetis, de omnibus quæ sunt in aquis: omnia quæ habent pẽnulas et squamas in aquis, in mari & in torrentibus, ea comedetis.
10 Et ꝙ non habet pennulas & squamas in mari & in torrentibus, de omni reptili aquarũ, & omni anima viventi eorum quæ sunt in aquis, abominabile erit vobis.
11 De carnibus eorum non comedetis, et cadavera eorum vitabitis.
12 Omne ꝙ nõ habet pennulas et squamas in aquis, abominabile erit vobis.
13 Hæc quoq; vitabitis de avib⁹, non comedentur, quia vitanda sunt: aquilã, et gryphũ, et haliætum. Et milvũ, ac vulturẽ juxta gen⁹ suum.
14 Et omnem corvum in genere suo.
15 Et filiam struthionis, & noctuam
16 & larum: & accipitrem juxta gen⁹ suum. Bubonẽ et mergulum, et ibin.
17 Et cygnum & onocrotalum, & porphyrionẽ.
18 Et herodionem, & charadrion juxta genus suum: et upupam, & vespertilionem.
19 Omne reptile de volucribus, quod graditur super quatuor pedes, abominabile erit vobis.
20 Veruntamen hæc comedetis, de omnibus reptibilibus avium gradientium super quatuor pedes, quicquid habet genua desuper pedes ejus, per quæ sálit super terram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

4 * ארי אלא דמסקי מסקא ומן דמפרסי פרסתא ית גמלא ארי מסק הוא ופרסתא לא מפרסא מסאב הוא לכון
5 ית שפנא ארי מסק הוא ופרסתא לא מפרסא מסאב הוא לכון
6 * וית ארנבא ארי מסק הוא ופרסתא לא מפרסא מסאב הוא לכון
7 ומן דמפרסי פרסתא ית חזירא ארי מפרסי פרסתא הוא ומסק לא מסק מסאב הוא לכון
8 מבסריהון לא תיכלון ובנבלתהון לא תקרבון מסאבין הון לכון
9 * דין תיכלון מכל די במיא כל די ליה סיפין וציצין במיא במימא ובנחליא יתהון תיכלון
10 וכל די לית ליה סיפין וציצין במימא ובנחליא מכל רחשא דמיא ומכל נפשא חייתא די במיא שקוצין הון לכון
11 מבסריהון לא תיכלון ונבלתהון תשקצון
12 כל די ליה ליה ציצין וקלפין במיא שקוצא הוא לכון
13 * ואלין תשקצון מן עופא לא תיכלון שקוצין אנון נשרא ועזניא
14 וחדיה וטרפיתא לזנה
15 וערבא לזניה
16 וית בת נעמיתא וצפר שחפא וית נצא לזנוהי
17 וקריא ושלינונא וקפופא
18 וכיתא וקתקריקא וית חוריתא
19 ואבו לזנה ונגר טוריתא
20 ועטלפא כל ריחשא דעופא דמהלך על ארבע שקוצא הוא לכון
21 ברם ית דין תיכלון מכל

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

4 Verùm istas non comedetis de reducentibus rumination-nem, & de dividentibus ungulam; Camelum, quoniam reducit quidem rumination-nẽ, sed non dividit ungulã: Immundus erit iste vobis.
5 Cuniculum quoque, quoniã reducit quidem rumination-nem, sed ungulam non dividet: Immundus erit vobis.
6 Et leporem, quia reducit quidem rumination-nem, sed ungulam non dividit: immundus erit vobis.
7 Et porcum, quoniam dividit quidem ungulam, & findit fissuram ungulæ, sed ipse rumination-nem non rumi-nat: immundus erit vobis.
8 De carne eorum non comedetis, neque cadavera eorum tange-tis. Hæc erunt immunda vobis.
9 Ista autem comedetis de omnib⁹ quæ sunt in aquis. Omne quod habet pinnulas, & squamas in aquis, in mari, & in fluminibus, illud comede-tis.
10 Sed omne quod non habet pinnulas, & squamas in aquis, in mari, & in fluminibus, de omni reptili aquarum, & de omni anima vivente in aquis, hoc vobis erit abomi-natio.
11 Itaque abominatio e-runt vobis; de carne eorum non comedetis, cadavera quoque eorum abominabimi-ni: Quidquid enim non ha-bet pinnulas, & squamas in aquis, abominatio erit vobis.
12 Hæc autem abominabimini de volatilibus; non comedetis, abominatio sunt. Aquila, &
13 (a) gryphus, & Haliætus, Et vultur, & milvus secundùm speciem suam;
14 Et omnis cor-vus secundùm speciem suam;
15 Et struthio, & noctua, et la-
16 rus secundùm speciem suam; & accipiter, Et nycticorax,
17 & (b) mergulus, & ibis, Et
18 (c) porphyrion, & pelecanus, et (d) cygnus, Et (e) ciconia,
19 & herodion secundùm spe-ciem suam; upupa quoque & vespertilio: Omne quoque
20 reptile volatilium ambulans super quatuor, abominatio e-rit vobis. Verùm hæc com-
21 edetis ex omni reptili vola-tilium gradientiũ super qua-
tuor, ea quæ habent crura de-super pedes suos, ad saltan-dum cum eis super terram.

VER. SAM. (a) accipiter (b) milvus (c) bubo (d) ululа (e) hirundo

VER. SAM.

4 * בסל שכל כל אלא מעלי שסעי דמפרסי ית גמלא ארי מסק הוא ופרסתא לא מפרסא מסאב הוא לכון
5 ית שפנא ארי מסק הוא ופרסתא לא מפרסא מסאב הוא לכון
6 * וית ארנבא ארי מסק הוא ופרסתא לא מפרסא מסאב הוא לכון
7 ומן דמפרסי פרסתא ית חזירא ארי מפרסי פרסתא הוא ומסק לא מסק מסאב הוא לכון
8 מבסריהון לא תיכלון ובנבלתהון לא תקרבון מסאבין הון לכון
9 * דין תיכלון מכל די במיא כל די ליה סיפין וציצין במיא במימא ובנחליא יתהון תיכלון
10 וכל די לית ליה סיפין וציצין במימא ובנחליא מכל רחשא דמיא ומכל נפשא חייתא די במיא שקוצין הון לכון
11 מבסריהון לא תיכלון ונבלתהון תשקצון
12 כל די ליה ליה ציצין וקלפין במיא שקוצא הוא לכון
13 * ואלין תשקצון מן עופא לא תיכלון שקוצין אנון נשרא ועזניא
14 וחדיה וטרפיתא לזנה
15 וערבא לזניה
16 וית בת נעמיתא וצפר שחפא וית נצא לזנוהי
17 וקריא ושלינונא וקפופא
18 וכיתא וקתקריקא וית חוריתא
19 ואבו לזנה ונגר טוריתא
20 ועטלפא כל ריחשא דעופא דמהלך על ארבע שקוצא הוא לכון
21 ברם ית דין תיכלון מכל

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * وَاِمَّا هٰذِهِ فَلَا تَاْكُلُوهَا مِنَ الْمُصْعِدَاتِ اجْتِرَارًا * وَمِنَ الْمُظْلِفَةِ بِالْاَظْلَافِ اَلْجَمَلُ فَاِنَّهُ مُصْعِدُ اجْتِرَارٍ
5 غَيْرُ مُظْلِفٍ بِظْلْفٍ * وَهُوَ نَجِسٌ لَكُمْ * وَالْوَبْرُ فَاِنَّهُ اَيْضًا مُصْعِدُ اجْتِرَارٍ غَيْرُ مُظْلِفٍ بِظْلْفٍ *
6 فَهُوَ نَجِسٌ لَكُمْ * وَالْاَرْنَبُ فَاِنَّهَا مُصْعِدَةُ اجْتِرَارٍ وَغَيْرُ مُظْلِفَةٍ بِظْلْفٍ * فَهِيَ نَجِسَةٌ لَكُمْ * وَالْخِنْزِيرُ
7 فَاِنَّهُ مُظْلِفٌ بِظْلْفٍ وَظِلْفُهُ مُفْرَقٌ تَفْرِيقًا وَهُوَ لَا يَجْتَرُّ اجْتِرَارًا * وَهُوَ نَجِسٌ لَكُمْ * لَا تَاْكُلُوا سِيَّ
8 مِنْ لُحُومِهَا * وَبِنَبَائِلِهَا لَا تَلْمِسُوا * نَجِسَةٌ هِيَ لَكُمْ * وَهٰذَا مَا يَجُوزُ اَنْ تَاْكُلُوهُ مِنْ جَمِيعِ مَا فِي
9 الْمَآءِ * كُلُّ مَا لَهُ اَجْنِحَةٌ وَفُلُوسٌ فِي الْبِحَارِ وَالْاَوْدِيَةِ فَكُلُوهُ * وَكُلُّ مَا لَيْسَ لَهُ اَجْنِحَةٌ وَفُلُوسٌ فِي
10 الْبِحَارِ وَالْاَوْدِيَةِ فِي جَمِيعِ دَبِيبِ الْمَآءِ وَجَمِيعِ الْحَيَوَانِ الَّذِي فِيهِ * فَهُوَ رِجْسٌ لَكُمْ * وَسَبَائِلُ
11 لُحُومِهَا رِجْسًا لَكُمْ هُوَ اَنْ لَا تَاْكُلُوا مِنْ لُحُومِهَا وَبِنَبَائِلِهَا تَرْجُسُوا * كَذٰلِكَ كُلُّ مَا لَيْسَ لَهُ اَجْنِحَةٌ
12 وَفُلُوسٌ فِي الْمَآءِ رِجْسٌ هُوَ لَكُمْ * وَهٰذَا مَا تَرْجُسُونَ مِنَ الطَّيْرِ وَلَا تُؤْكَلُ لِاَنَّهَا اَنْجَاسٌ اَلنَّسْرُ وَالْعُقَابُ
13 وَالْعِنْقَاءُ * وَالْحِدَاءَةُ وَالصَّدَى وَصُنُوفُهَا * وَجَمِيعُ الْغِرْبَانِ وَاَصْنَافُهَا * وَالنَّعَامُ * وَالْخُطَّافُ * وَالسَّاف *
14 وَالْبَازِي لِاَصْنَافِهَا * وَالْبُومُ * وَالرَّخَمُ * وَالْبَاشِقُ * وَالسَّاهِمُ * وَالْقَيْفُ * وَالرَّخَمُ * وَالصَّرَدُ * وَالْبَبَّغَاءُ
15 لِاَصْنَافِهَا * وَالْهُدْهُدُ * وَالْخُفَّاشُ * وَجَمِيعُ الطَّيْرِ السَّالِكِ عَلَى اَرْبَعِ اَرْجُلٍ فَهُوَ رِجْسٌ لَكُمْ * وَاِمَّا هٰذَا
16 فَكُلُوهُ مِنْ جَمِيعِ دَبِيبِ الطَّائِرِ السَّالِكِ عَلَى اَرْبَعِ اَرْجُلٍ * مَا لَهُ كُرَاعَانِ فَوْقَ رِجْلَيْهِ لِيَثِبَ
17 بِهِمَا عَلَى الْاَرْضِ *

4 At verò hæc nè comedatis ex educentibus rumination-nem, et ex habentibus ungulas: Camelum, nã est eliciens rumination-nẽ, non tamen habet ungulam, estq; vobis immundus.
5 Et cuniculum, nã is etiam elicit rumination-nẽ, non tamen habet ungulã, immundus est vobis.
6 Et lepus educit quidem rumination-nem, at non est instructus ungulâ, ideò immundus est vobis.
7 Et sus quia habet ungulam, ejusque vngula est divisa divisione, tamen non ruminat rumination-nem, est etiam vobis immundus.
8 Nè comedatis quidquam ex carnibus eorum, & cadavera eorum nè tangatis, immunda sunt vobis.
9 Et hoc est quod licet vobis cõcedere ex omni eo quod est in aqua. Omne quod habet alas & squamas in maribus & fluminibus, comedite.
10 Et omne quod non habet alas & squamas in maribus & fluminibus inter omne reptile aquæ & omne animal quod est in illa, est abominabile vobis.
11 Quod autem ea sint vobis abominanda, est ut non comedatis de carnibus eorum, & cadavera eorum horreatis.
12 Similiter omne quod non habet alas & squamas in aqua, immundum est vobis.
13 Et hoc est quod abominabimini ex volatilibus, & quæ non comedentur quia immunda sunt: Aquila & ossifraga, & gryphus, Et milvus, & bubo, ac species eorum;
14 Et omnes corvi, ac species eorum;
15 Et struthiones, & cypselus, & aquila
16 marina, & accipiter in species suas; Et
17 noctua, & vultur & nisus, Et falco,
18 & cygnus, & anates sylvestres, Et acer,
19 et psittacus in species suas; & upupa, & vespertilio: Et omne volatile gradiens
20 super quatuor pedes est vobis abominabile.
21 Sed istud comedite ex omni reptili volante, incedente super quatuor pedes: Quod habet duo crura super pedes suos, quibus saliat super terram,

ספר ויקרא: יא

attacum & ,*sua ſpecie in* Locuſtam .comedetis eis ex Iſta

22 אֶת־אֵלֶּה מֵהֶם תֹּאכְלוּ אֶת־הָאַרְבֶּה לְמִינֹו וְאֶת־הַסְּלְעָם
ſua ſpecie in bruchum & ,*ſua ſpecie in* ophiomachum & ,*ſua ſpecie in*

לְמִינֵהוּ וְאֶת־הַחַרְגֹּל לְמִינֵהוּ וְאֶת־הַחָגָב לְמִינֵהוּ:
illud abominatio ,pedes quatuor *ei* cui volucris reptile omne Et

23 וְכֹל שֶׁרֶץ הָעוֹף אֲשֶׁר־לוֹ אַרְבַּע רַגְלָיִם שֶׁקֶץ הוּא
,eorum cadaver *in attingens* Omnis .vos polluetis his Et .vobis

24 לָכֶם: וּלְאֵלֶּה תִּטַּמְּאוּ כָּל־הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָם
,eorũ cadavere de *portans* omnis Et .veſperam ad uſque erit immundus

25 יִטְמָא עַד־הָעָרֶב: וְכָל־הַנֹּשֵׂא מִנִּבְלָתָם
Omne .veſperam ad uſque erit immundus & ,ſua veſtimenta lavabit

26 יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: לְכָל־
ipſum non ſiſſuram & ,ungulam *dividens ipſum* quod animal

הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הוּא מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַ אֵינֶנָּה
.vobis *ipſa* immunda,*faciens aſcendere ipſum* nõ ruminationẽ & ,*findens*

שְׁסַעַת וְגֵרָה אֵינֶנָּה מַעֲלָה טְמֵאִים הֵם לָכֶם
ſuper ambulans omne Et .erit immundus ,ea *in attingens* Omnis

27 כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִטְמָא: וְכֹל הוֹלֵךְ עַל־
.vobis *ipſa* immunda ,*quatuor ſuper ambulante vivente omni in* ſuas volas

כַּפָּיו בְּכָל־הַחַיָּה הַהֹלֶכֶת עַל־אַרְבַּע טְמֵאִים הֵם לָכֶם
.veſperam ad uſque erit immundus ,eorum cadaver *in tangens* Omnis

כָּל־הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד־הָעָרֶב:
erit immundus &,ſua veſtimenta lavabit ,eorum cadaver *portans* Et

28 וְהַנֹּשֵׂא אֶת־נִבְלָתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא
immundum vobis hoc Et .vobis *ipſa* immunda ,veſperã ad uſque

עַד־הָעָרֶב טְמֵאִים הֵמָּה לָכֶם: וְזֶה לָכֶם הַטָּמֵא
ſua ſpecie in rubeta & ,mus & ,muſtela :terram ſuper *reptante reptili in*

בַּשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ הַחֹלֶד וְהָעַכְבָּר וְהַצָּב לְמִינֵהוּ:
.talpa & ,*limax* & ,ſtellio & ,*lacerta* & ,*viverra* Et

30 וְהָאֲנָקָה וְהַכֹּחַ וְהַלְּטָאָה וְהַחֹמֶט וְהַתִּנְשָׁמֶת:
,ea *in tangens omnis* :reptili *omni in* ,vobis immunda Iſta

31 אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לָכֶם בְּכָל־הַשֹּׁרֵץ כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהֶם
ceciderit quod omne Et .veſperam ad uſque erit immundus ,*eorum morte in*

בְּמֹתָם יִטְמָא עַד־הָעָרֶב: וְכָל אֲשֶׁר־יִפֹּל
,veſtis *vel ligni vaſe omni ex* ,erit immundũ ,*eorũ morte in* eis ex *illud ſuper*

עָלָיו מֵהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא מִכָּל כְּלִי־עֵץ אוֹ בֶגֶד
aquas in,*eis in* opus fiet *quo* vas omne:ſaccus aut,pellis aut

אוֹ־עוֹר אוֹ שָׂק כָּל־כְּלִי אֲשֶׁר־יֵעָשֶׂה מְלָאכָה בָּהֶם בַּמַּיִם
vas omne Et .mundabitur & ,veſperã ad uſque erit immundũ & ,ducetur

33 יוּבָא וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב וְטָהֵר: וְכָל־כְּלִי
,ej' medio in quod omne ,ej' medium in eis ex ceciderit *cujus teſtæ*

חֶרֶשׂ אֲשֶׁר־יִפֹּל מֵהֶם אֶל־תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ
comedetur qui *cibo omni* Ex .confringetis ipſum &,erit immundũ

34 יִטְמָא וְאֹתוֹ תִשְׁבֹּרוּ: מִכָּל־הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל
bibetur qui potus omnis &:erit immund',aqua *eũ ſuper* venerit *quem*

אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא וְכָל־מַשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה
eorum cadavere de ceciderit quod omne Et .erit immundus ,vaſe omni in

בְּכָל־כְּלִי יִטְמָא: וְכֹל אֲשֶׁר־יִפֹּל מִנִּבְלָתָם
,*ipſa* Immunda .*diruetur* Chytropodes &,Clibanus .erit immundũ ,*illud ſuper*

35 עָלָיו יִטְמָא תַּנּוּר וְכִירַיִם יִתָּץ טְמֵאִים הֵם
.vobis erunt immunda &

וְטְמֵאִים יִהְיוּ לָכֶם:

Verſio VULG. LAT.

22 Comedere debetis, ut eſt bruch' in genere ſuo,& attac' atq; ophiomach', aclocuſta,ſingula
23 juxta gen' ſuum. Quidquid autẽ ex volucrib' quatuor tantùm habet pedes, execrabile
24 erit vobis. Et quicunq; morticîna eorum tetigerit ,polluetur, & erit immund' uſq; ad
25 veſperũ.Et ſi neceſſe fuerit ut portet quidpiã horũ mortuum, lavabit veſtimenta ſua,
& immund' erit uſq; ad occa-
26 ſum ſolis. Omne animal quod habet quidẽ ungulã,ſed nõ dividit eã,nec ruminat,immũdũ
erit: & qui tetigerit illud,con-
27 taminabitur. Quod ambulat ſuper man',ex cunctis animãtib' quæ incedunt quadrupedia, immundum erit : qui tetigit morticîna eorum, polluetur uſq; ad veſperum. Et qui
28 portaverit hujuſcemodi cadavera,lavabit veſtimẽta ſua, & immund' erit uſq; ad veſperũ: quia omnia hæc immũda ſunt
29 vobis. Hæc quoq;inter polluta reputabuntur de his quæ movẽtur in terra ; muſtela et mus & crocodil', ſingula juxta
30 gen' ſuum,Mygale,& chamæleon, & ſtellio, & lacerta,& talpa. Omnia hæc immunda
31 ſunt. Qui tetigerit morticîna eorum,immundus erit uſq; ad
32 veſperum. Et ſuper quod ceciderit quidquã de morticinis eorum, polluetur, tam vas ligneum & veſtimẽtum, quàm pelles et cilicia: et in quocunque fit op', tingẽtur aquâ, et polluta erunt uſque ad veſperum; et ſic poſteà mundabun-
33 tur. Vas autẽ fictile in quod horum quidquam intrò ceciderit, polluetur, et idcircò
34 frangendum eſt. Omnis cibus, quem comedetis, ſi fuſa fuerit ſuper eum aqua, immundus erit : et omne liquens quod bibitur de univerſo vaſe, im-
35 mundum erit. Et quidquid de morticinis hujuſcemodi ceciderit ſuper illud, immundum erit : ſive clibani, ſive chytropodes, deſtruentur, et immundi erunt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ ταῦτα φάγεσθε ἀπ' αὐτῶν· Τὸν βρῦχον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ τὸν ἀττάκαλον, καὶ τὰ ὅμοια (π)αὐτῷ· καὶ ὀφιομάχαν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ τὴν ἀκρίδα, καὶ τὰ
23 ὅμοια αὐτῇ. Πᾶν ἑρπετὸν ἀπὸ τῶν πτερύγων, οἷς εἰσι τέτταρες πόδες, βδελύγματά (ρ) ἐστιν
24 ὑμῖν, καὶ ἐν τούτοις μιανθήσεσθε· Πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν σωμάτων αὐτῶν, ἀκάθαρτος
25 ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ πᾶς ὁ αἴρων τῶν σωμάτων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ (σ) ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ἐν πᾶσι
26 τοῖς κτήνεσιν ὅσα ὄνυχα σχίζει, καὶ μηρυκισμὸν (τ) οὐ μηρυκᾶται, ἀκάθαρτα ἔσονται ὑμῖν. πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν σωμάτων αὐτῶν, ἀκάθαρτος
27 ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ πᾶς ὃς πορεύεται ἐπὶ χειρῶν ἐν πᾶσι τοῖς θηρίοις, ἃ πορεύεται ἐπὶ τέτρασιν, ἀκάθαρτά (υ) ἐστιν ὑμῖν. πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν σωμάτων αὐτῶν, ἀκάθαρτος
28 ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ αἴρων τῶν σωμάτων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ (φ) ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. ἀκάθαρτα ταῦτά (χ) ἐστιν ὑμῖν. Καὶ ταῦτα ὑ-
29 μῖν ἀκάθαρτα ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· (ψ) ἡ γαλῆ, καὶ ὁ μῦς, καὶ ὁ κροκόδιλος, ὁ
30 χερσαῖος, Μυγάλη, καὶ χαμαιλέων, καὶ χλωδαξ
31 ὥσπερ, καὶ σαῦρα, καὶ ἀσπάλαξ. Ταῦτα (ω) ἀκάθαρτα ὑμῖν ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ
32 τῆς γῆς. πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῶν τεθνηκότων, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ πᾶν ἐφ' ὃ ἂν ἐπιπέσῃ (α) ἀπ' αὐτῶν ἐπ' αὐτὸ τεθνηκότων αὐτῶν, ἀκάθαρτον ἔσται ἀπὸ παντὸς
σκεύους (β) ξυλίνου ἢ ἱματίου ἢ δέρματος ἢ σάκκου. πᾶν σκεῦος ὃ (γ) ἂν ποιηθῇ ἔργον ἐν αὐτῷ, εἰς ὕδωρ βαφήσει, καὶ ἀκάθαρτον
33 ἔσται ἕως ἑσπέρας· καθαρὸν ἔσται. Καὶ πᾶν σκεῦος ὀστράκινον εἰς ὃ (δ) ἐὰν πέσῃ ἀπὸ τούτων ἔνδον, ὅσα ἐὰν ἔνδον ᾖ, ἀκά-
34 θαρτα ἔσται, καὶ αὐτὸ συντριβήσεται. Καὶ πᾶν βρῶμα, ὃ ἔδηται, εἰς ὃ (ε) ἂν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτὸ ὕδωρ, ἀκάθαρτον ἔσται· καὶ πᾶν ποτὸν, ὃ πίνεται ἐν παντὶ ἀγγείῳ, ἀκάθαρτον ἔσται.
35 Καὶ πᾶν ὃ ἐὰν (ζ) ἐπιπέσῃ ἀπὸ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπ' αὐτὸ, ἀκάθαρτον ἔσται· κλίβανοι καὶ χυτρόποδες καθαιρεθήσονται. ἀκάθαρτα ταῦτά ἐστι, καὶ ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν ἔσται.

MS.A.(π)αὐτῷ· καὶ τὴν ἀκρίδα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῇ· καὶ τὸν ὀφιομάχαν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. Πᾶν (ρ) ὑμῖν ἐστιν, (σ) ἱμάπα, καὶ (τ)ἐκ ἀναμδυκᾶ-
(υ) ἔσται (φ)ἱμάπα, καὶ (χ)ὑμῖν ἐστιν.(ψ)γαλῆ,(ω) ἀκάθαρτά ἐστιν ὑμῖν
(α)ἀπὸ τῶν τεθνηκότων αὐτῶν, ἀκάθαρτον(β) ξυλίνε, ἢ δερμάτινε, ἢ σάκκυ. (γ) ἐὰν (δ) ἂν (ε) ἐὰν (ζ) πέσῃ

Et hæc comedetis de eis: Bruchum,& ſimilia ei : & attacum, et ſimilia ei:& ophiomachũ,et ſimilia ei:& locuſtã, & ſimilia ei. Omne reptile de volatilibus,quib' ſunt quatuor pedes, abominationes ſunt vobis,et in his polluemini.Omnis qui tãgit morticina eorũ,immundus erit uſq; ad veſperã. Et omnis qui tollit morticina eorum, lavabit veſtimenta ſua; & immundus erit uſq; ad veſperã. Et in omnibus pecoribus,quod eſt dividens ungulã,& findit fiſſuras ungularum,& non ruminat ruminationẽ; immunda erunt vobis. Omnis qui tangit morticina eorum, immundus erit uſq; ad veſperam. Et omnis gradiens ſuper manus in omnib' beſtiis,quæ gradiuntur ſuper quatuor, immunda ſunt vobis.Omnis qui tangit morticina eorum, immundus erit uſq; ad veſperã. Et qui tollit morticina eorum,lavabit veſtimenta ſua; & immund' erit uſq; ad veſperam. Immunda hæc ſunt vobis.Et hæc vobis immunda ex reptilibus, quæ ſuper terram;muſtela,& mus,& crocodilus terreſtris, Mygale, & chamæleõ,et(e)chalabotes,& lacerta,et talpa.Hæc immunda vobis ex omnibus reptilibus quæ ſuper terram. Omnis tangens ea mortua,immundus erit uſq; ad veſperã.Et omne in quod ciderit de eis ſuper illud de mortuis ipſis, immundum evit, de omni vaſe ligneo, vel veſte, vel pelle, vel ſacco. Omne vas in quo factũ fuerit op' in eo,in aqua mergetur; & immundum erit uſque ad veſperam: et mundum erit. Et omne vas teſtaceum in quod ceciderit ex eis intus, quæcunque fuerint intus,immunda erunt: et illud conteretur. Et omnis cibus, qui manducatur, in quemcunque venerit ſuper illud aqua,immundus erit : et omne potabile, quod bibitur in omni vaſe,immundum erit. Et omne in quod ciderit de morticinis eorum in illud, immundum erit : clibani et chytropodes deſtruentur. Immunda hæc ſunt, et immunda hæc vobis erunt.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 ... Hæc *inquam* comedetis ex ipſis : Locuſtam juxta genus ſuum, & locuſtam majorẽ alis carentẽ juxta gen' ſuum. Omnis verò *alia*
23 proles volucris habẽs quatuor pedes, immunda eſto vobis. Et iſtis polluemini : qui-
24 cunque tetigerit corpora eorum, erit pollut' uſq; ad veſperã. Et quicunq; portaverit
25 corpora eorum, lavabit veſtes ſuas, & erit pollutus uſq; ad veſperã. Et omne jumẽtum
26 cuj' ungula fiſſa quidẽ eſt, ſed non eſt diviſa in duo, neq; ruminat,immundum eſt vobis: et quicunq;tetigerit illud,immund' erit uſq;
27 ad veſperã.Et quicquid graditur ſup manus ſuas,omneq; animal q̃ graditur ſup quatuor, immundum eſto vobis : & quicunq; tetige-
rit corpora eorum, erit immundus uſq; ad
28 veſperã. Et qui geſtaverit corpora eorum, abluet veſtes ſuas, eritq; immund' uſq; ad
29 veſperã : immunda enim ſunt vobis. Iſta quoq; immũda ſunt in omni reptili q̃ repit
ſuper terrã:muſtela,& mus,et crocodilus in
30 ſpecies ſuas;Et lacerta,et talpa,et ſalamãdra,
31 & ſtellio,& centipeda. Hæc immunda ſũt in omni reptili;quiſquis tetigerit ea cùm mor-
32 tua fuerint, erit pollut' uſq; ad veſperã. Et omnis ſuper quẽ ceciderit ex iis cùm mortua fuerint, polluetur: & omne vas ligneum, aut veſtimẽtũ, aut pellis, aut alia quæcunq; vaſa quæ inſerviunt alicui operi,in aquis in-
tingẽtur,eruntq; immunda uſq; ad veſperã,
33 & tum mundabuntur. Omne quoque vas fictile in quod inciderit aliquod ex his,quic-
quid ipſum fuerit,immundũ erit ; & ipſum *vas* confringite. Et omnis cib' comeſtibilis
34 ſuper quem ceciderint aquæ, polluetur : & omnis pot' qui bibitur in quolibet vaſe,pol-
luetur.Demũ,omne id ſuper quod ceciderit
35 *aliquid* è corporibus eorũ, erit immundũ : clibanus, & coquina deſtruentur : immunda enim ſunt, & immunda erunt vobis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס — Targum ONKELOS.

22 יָת־אִלֵּין מִנְּהוֹן תִּיכְלוּן יָת גּוֹבָא לְוָנֵיהּ וְיָת רְשׁוֹנָא לְוָנֵיהּ וְיָת־
23 חַרְגּוֹלָא לְוָנֵיהּ וְיָת חֲנָבָא לְוָנֵיהּ: וְכֹל רִיחֲשָׁא דְּעוֹפָא דִּי לֵיהּ אַרְבַּע
24 רַגְלִין שְׁקָצָא הוּא לְכוֹן: וּלְאִלֵּין תִּסְתָּאֲבוּן כָּל־דְּיִקָרֵב בִּנְבִלְתְּהוֹן
25 יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: וְכָל דְּיִטּוֹל מִנְּבִלְתְּהוֹן יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיְהֵי
26 מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: לְכָל־בְּעִירָא דִּי הִיא סְדִיקָא פַּרְסָתָא וְטַלְפַּיִן לֵיתַהּ
מְטַלְפָּא וּפִשְׁרָא לֵיתַהּ מְסָאֲבִין אִינּוּן לְכוֹן כָּל דְּיִקָרֵב בְּהוֹן
27 יְהֵי מְסָאֵב: וְכֹל דְּמְהַלֵּךְ עַל־יְדוֹהִי בְּכָל חֵיוְתָא דְּמְהַלְּכָא עַל־אַרְבַּע
מְסָאֲבִין אִינּוּן לְכוֹן כָּל־דְּיִקָרֵב
28 בִּנְבִלְתְּהוֹן יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: וְדִישׁוֹל יָת נִבְלְתְּהוֹן יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי
וְיְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא מְסָאֲבִין אִינּוּן
29 לְכוֹן: וְדֵין לְכוֹן דְּמְסָאֵב בְּרִיחֲשָׁא דְּרִיחֵשׁ עַל־אַרְעָא חוֹלְדָא וְעַכְבְּרָא
30 וְצַבָּא לְוָנֵיהּ: וְוִילָא וְכוֹחָא וְחַלְטָחָא
31 וְחוּמְטָא וַאֲשׁוּרָא: אִלֵּין דְּמְסָאֲבִין לְכוֹן בְּכָל־רִיחֲשָׁא כָּל דְּיִקָרֵב בְּהוֹן
32 בְּמוֹתְהוֹן יְהֵי־מְסָאֵב עַד־רַמְשָׁא: וְכֹל דִּיפֵּל עֲלוֹהִי מִנְּהוֹן בְּמוֹתְהוֹן
33 יְהֵא מְסָאֵב מִכָּל מָאן דְּאָע אָ לְבוּשׁ אוֹ־מַשְׁךְ אוֹ שַׁקָּא כָּל מָאן
דִּי־תִתְעֲבֵד עֲבִידְתָּא בְּהוֹן בְּמַיָּא יִתְעֵל וְיְהֵי מְסָאֵב עַד־רַמְשָׁא וְיִדְכֵּי:
34 וְכֹל־מָאן דְּחַסַף דִּיפֵּל מִנְּהוֹן לְגַוֵּיהּ כָּל דִּי בְגַוֵּיהּ יִסְתָּאֵב וְיָתְיְהִי
תִּתְבְּרוּן: מִכָּל־מֵיכָל דִּי מִתְאֲכַל
דִּי יֵעֲלוֹן עֲלוֹהִי מַיָּא יְהֵי מְסָאֵב
וְכָל־מַשְׁקִי דִּי יִשְׁתִּי מִכָּל מָאן יְהֵי
35 מְסָאֵב: וְכֹל דִּיפֵּל מִנְּבִלְתְּהוֹן עֲלוֹהִי
יְהֵי מְסָאֵב תַּנּוּר וְכִירַיִם יִתְרָעוּן
מְסָאֲבִין אִינּוּן וּמְסָאֲבִין יְהוֹן לְכוֹן:

Targum ONKELOS.

22 Hæc ſunt quæ ex eis cõedetis; locuſtã juxta genus ſuũ, & attacũ : atq; ophiomachũ in genere ſuo ; & bruchũ in genere ſuo. Oñe autẽ reptile aviũ, q̃ habet quatuor pedes, abominabile erit vobis. Propter hæc
24 quoq; immũdi eritis: oñis qui tetigerit morticinia eorũ, erit immundus uſq; ad veſperã. Et
25 qui portaverit de morticiniis eorũ: lavabit veſtimẽta ſua, & erit immundus uſq; ad veſperam. Omne animal q̃ dividit
26 ungulã, & plantã non dividit, nec rumĩnat, immundũ eſt vobis: omnis qui tetigerit *ea*, erit immundus. Et omne quod
27 ambulat ſuper manus ſuas, ex omnib⁹ animantib⁹ quæ gradiuntur ſuper quatuor pedes, immundum erit vobis : omnis qui tetigerit cadavera eorum, erit immund⁹ uſq; ad veſperã.
28 Et qui portaverit cadavera eorũ, lavabit veſtimenta ſua, & erit immund⁹ uſq; ad veſperã: immunda enim erunt vobis.
29 Hæc quoq; erũt vobis polluta, in reptilibus quæ reptant ſup terrã: Muſtela & mus, & crocodilus juxta genus ſuum. Et
30 mygale & chamæleon, & ſtellio: & lacerta, & talpa. Hæc
31 immunda ſunt vobis ex omnibus reptilibus: omnis qui tetigerit morticinia eorum, erit immundus uſq; ad veſperã. Et
32 omnis ſup quem ceciderit de morticiniis eorũ, erit immundus; vas autẽ ligneũ, & veſtis aut pellis, aut ſaccus; omne vas in quo fit opus: immittetur in aquis, & erit immundũ uſque ad veſperã, et poſtea erit mundũ. Omne autem vas fictile, in
33 quo aliquid horũ introcecide-rit: omnia quæ ſunt in eo polluta erunt, illud autẽ frãgetis.
34 Et omnis cib⁹ qui comeditur, ſuper quo effuſa fuerit aqua, & aliquid horũ tetigerit, immũd⁹ erit: & oñis potus qui bibitur, in oñi vaſe erit immund⁹.
35 Et omnia, ſup quæ de his morticiniis aliquid ceciderit, erũt immũda: cliban⁹ & cnytropodes frãgẽtur, immũda ſunt: & immunda erunt vobis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 *את־אלה מהם תאכלו את־הארבה למינהו ואת־הסלעם למינהו ואת־החרגל למינהו ואת־החגב למינהו:
23 * וכל־שרץ העוף אשר לו ארבע רגלים שקץ הוא לכם:
24 * ואלה תטמאו לכם כל־הנגע בנבלתם יטמא עד־הערב:
25 * וכל־הנשא מנבלתם יכבס בגדיו וטמא עד־הערב:
26 * כל־הבהמה אשר־הוא שסע פרסה ושסעת לא הגיה ומעלת גרה לא יעלה טמאים הם לכם כל־הנגע בהם יטמא:
27 * וכל־ההלך על־כפים בכל־החיה ההלכת על־ארבע טמאים הם לכם כל־הנגע בנבלתם יטמא עד־הערב:
28 * ונשא את־נבלתם יכבס בגדיו וטמא עד־הערב טמאים הם לכם:
29 ** וזה־לכם הטמא בשרץ השרץ על־הארץ החלד והעכבר והצב למינהו:
30 והאנקה והכח והלטאה והחמט והתנשמת:
31 אלה הטמאים לכם בכל־השרץ במותם כל הנגע בהם יטמא עד־הערב:
32 * ועל־כל אשר־יפל עליהם בהמתם יטמא מכל כלי־עץ או־בגד או־עור או־שק כל־כלי אשר־יעשה מלאכה במים יובא והיה עד־הערב וטהר:
33 * וכל־כלי חרש אשר יפל מהם אל־תוכו כל אשר־בתוכו יטמא ואתו תשברו:
34 * מכל־האכל אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא וכל־משקה אשר ישתה מכל־כלי יטמא:
35 ** וכל אשר־יפל מנבלתם עליו יטמא תנור וכירים יתץ טמאים הם וטמאים יהיו לכם:

VERSIO SAMARITANA.

22 * את־אלה מכל־שרץ העוף אשר־לו ארבע רגלים שקץ הוא לכם:
23 * וכל־שרץ העוף אשר־לו ארבע רגלים שקץ הוא לכם:
24 * ואלה תטמאו לכם כל־הנגע בנבלתם יטמא עד־הערב:
25 * וכל־הנשא מנבלתם יכבס בגדיו וטמא עד־הערב:
26 * כל־הבהמה אשר־הוא שסע פרסה ושסעת לא הגיה ומעלת גרה לא יעלה טמאים הם לכם כל־הנגע בהם יטמא:
27 * וכל־ההלך על־כפים בכל־החיה ההלכת על־ארבע טמאים הם לכם כל־הנגע בנבלתם יטמא עד־הערב:
28 * ונשא את־נבלתם יכבס בגדיו וטמא עד־הערב טמאים הם לכם:
29 ** וזה־לכם הטמא בשרץ השרץ על־הארץ החלד והעכבר והצב למינהו:
30 והאנקה והכח והלטאה והחמט והתנשמת:
31 אלה הטמאים לכם בכל־השרץ במותם כל הנגע בהם יטמא עד־הערב:
32 * ועל־כל אשר־יפל עליהם בהמתם יטמא מכל כלי־עץ או־בגד או־עור או־שק כל־כלי אשר־יעשה מלאכה במים יובא והיה עד־הערב וטהר:
33 * וכל־כלי חרש אשר יפל מהם אל־תוכו כל אשר־בתוכו יטמא ואתו תשברו:
34 * מכל־האכל אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא וכל־משקה אשר ישתה מכל־כלי יטמא:
35 ** וכל אשר־יפל מנבלתם עליו יטמא תנור וכירים יתץ טמאים הם וטמאים יהיו לכם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

22 Hæc de iſtis comedetis, bru-chum ſecundùm ſpecie ſuam, et attacum ſecundum ſpeciem ſuã, et ophiomachũ ſecundũ ſpeciem ſuã, et locuſtam ſe-cundùm ſpeciem ſuam. Sed
23 omne reptile volans cuĩ ſunt quatuor pedes, abominatio erit vobis. In his autẽ polluemini
24 quicunq; tetigerit morticinia eorũ, immundus erit uſq; ad veſperã. Et quicunque porta-
25 verit morticiniũ eorũ, lavabit veſtimenta ſua, & lavabit in aquis, immundus erit uſque
26 ad veſperã. Omnes beſtiæ quæ dividunt ungulas, ſed fiſſuras non findunt, neque ruminationem reducunt, immundæ erunt vobis, quicunque tetige-
27 rit eas, polluetur. Quodcunq; etiam graditur ſuper manus ſuas in omnibus animantibus gradientibus ſuper quatuor, immundũ erit vobis: quicunq;
28 tetigerit morticina eorum, immundus erit uſq; ad veſperã. Et qui portaverit de morticinis eorum, lavabit veſtimenta ſua, & immundus erit uſq; ad veſperã : hæc erunt immunda
29 vobis. Hoc quoque erit vobis immundum in reptili reptante ſuper terram ; et muſtela, et
30 mus, et crocodilus ſecundùm ſpeciem ſuum. Et (f) mygale, et chamæleon, ſtellio, et lacerta,
31 et talpa. Hæc erunt vobis immunda ex omni reptili : quicunque tetigerit ea in morte eorum, immundus erit uſq; ad veſperam. Et quodcunque ce-
32 ciderit ſuper ea dum mortua fuerint, immundum erit, ex omni vaſe, ligno, aut veſte, aut ſacco, inſtrumentũ omne cum quo ſit opus aliquod, ad aquas adducet, et immundum erit uſq; ad veſperã, poſtea mundatum erit. Omne etiam vas
33 fictile intra quod ceciderit aliquid ex eis, quidquid erit intus, immundum erit; et illud confringetis. Omnis quoque ci-
34 bꝰ qui comeditur, ſuper quem venerit aqua, immundus erit; et omnis potus qui bibitur in quolibet vaſe, immundus erit.
35 Præterea omne in quod ceciderit de morticino eorum, immundum erit: Clibani, et chy-tropedes deſtruentur, immunda hæc ſunt, & immunda erunt vobis.

VER. SAM. (f) aranea.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 *هٰذَا مَا تَاْكُلُونَهُ مِنْهُم * الْجَرَادُ وَصُنُوفُهُ * وَالدَّبَا وَصُنُوفُهُ * وَالْحَرْجَلُ وَصُنُوفُهُ * وَالْجُنْدُبُ وَصُنُوفُهُ *
23 * وَسَائِرُ دَبِيبِ الطَّيْرِ الَّذِي لَهُ اَرْبَعُ اَرْجُلٍ فَهُوَ رِجْسٌ لَكُمْ * وَمِنْ هٰذِهِ فَاجْتَنِبُوا * كُلُّ مَنْ دَنَا
24 بِنَبَائِلِهَا يَنْجَسُ اِلَى الْمَغِيبِ * وَكُلُّ مَنْ حَمَلَ شَيْأً مِنْ نَبَائِلِهَا يَغْسِلُ ثِيَابَهُ وَيَنْجَسُ اِلَى الْمَغِيبِ *
25 مِنْ جَمِيعِ الْبَهَائِمِ الَّتِي هِيَ مُطْلَقَةُ بِظِلْفٍ * وَغَيْرُ فَلِيقَةٍ * وَاجْتِرَارًا لَيْسَ هِيَ مِنْهُ *
26 فَهِيَ نَجِسَةٌ لَكُمْ * كُلُّ مَنْ دَنَا بِهَا يَنْجَسُ * وَكُلُّ سَالِكٍ عَلَى كَفَّيْهِ مِنْ جَمِيعِ الْوَحْشِ السَّالِكِ عَلَى اَرْبَعٍ
27 هُوَ نَجِسٌ لَكُمْ * كُلُّ مَنْ دَنَا بِنَبَائِلِهَا يَنْجَسُ اِلَى الْمَغِيبِ * وَمَنْ حَمَلَ شَيْأً مِنْ نَبَائِلِهَا يَغْسِلُ ثِيَابَهُ
28 وَيَنْجَسُ اِلَى الْمَغِيبِ * كَذَاكَ هِيَ اَنْجَاسٌ لَكُمْ * وَهٰذَا النَّجِسُ لَكُمْ مِنَ الدَّبِيبِ الدَّابِّ عَلَى الْاَرْضِ *
29 اَلْجُلْدُ * وَالْفَارُ * وَالضَّبُّ * وَاَصْنَافُهُ * وَالْوَرَلُ * وَالْحِرْدُونُ * وَالْعَظَاءُ * وَالْحِرْبَاءُ * وَسَامُ اَبْرَصَ * هٰذِهِ النَّجِسَةُ
30 لَكُمْ مِنْ جَمِيعِ الدَّبِيبِ * كُلُّ مَنْ دَنَا بِهَا فِي حَالِ مَوْتِهَا يَنْجَسُ اِلَى الْمَغِيبِ * وَكُلُّ مَا وَقَعَ عَلَيْهِ مِنْهَا
31 شَيْءٌ بَعْدَ مَوْتِهَا يَنْجَسُ * مِنْ جَمِيعِ اَنِيَةِ الْخَشَبِ اَوْ ثَوْبٍ اَوْ جِلْدٍ اَوْ مَسْحٍ * وَكُلِّ اَنِيَةٍ يُعْمَلُ بِهَا
32 صَنْعَةٌ * وَيُدْخَلُ فِي الْمَاءِ وَيَنْجَسُ اِلَى الْمَغِيبِ وَيَطْهُرُ * وَكُلُّ اِنَاءِ خَزَفٍ وَقَعَ مِنْهَا شَيْءٌ اِلَى دَاخِلِهِ * كُلُّ
33 مَا فِي دَاخِلِهِ يَنْجَسُ وَاِيَّاهُ فَاكْسِرْ * مِنْ جَمِيعِ الطَّعَامِ الَّذِي يُؤْكَلُ مِمَّا يُدَاخِلُهُ الْمَاءُ يَنْجَسُ *
34 وَجَمِيعِ الشَّرَابِ الَّذِي يُشْرَبُ فِي كُلِّ اِنَاءٍ يَنْجَسُ * وَكُلُّ مَا وَقَعَ مِنْ نَبَائِلِهَا شَيْءٌ عَلَيْهِ يَنْجَسُ *
35 مِنْ تَنُّورٍ وَمَسْدُودٍ فَاكْسِرُوهُمَا لِاَنَّهُمَا نَجِسَانِ * وَكَذٰلِكَ حُكْمُ كُلِّ مَا هُوَ لَكُمْ نَجِسٌ *

Iſtud eſt quod comedetis ex ipſis: Locuſtæ, et ſpecies earũ, & bruchꝰ, & ſpecies ejꝰ, & cicadæ, & ſpecies earũ, & locuſtæ virides, & ſpecies earum. Reliqua verò reptilia volantia, habentia quatuor pedes, ſũt abominabilia vobis, & ab iis abhorrebitis. Quicũq; tetigerit cadavera eorũ, polluetur uſq; ad occaſũ. Et quicũq; geſtaverit aliquid è cadaveribꝰ eorũ, lavabit veſtes ſuas, & erit immundꝰ uſq; ad occaſũ. Ex omnibꝰ animalibꝰ ea quæ habent quidẽ ungulã, at non fuerint biſida, neq; ruminationẽ elicienta, immũda ſũt vobis: quicunq; tetigerit illa, polluetur. Et omne gradiens ſuper volas ſuas ex omnibꝰ animantibꝰ ambulantibꝰ ſuper quatuor, immundũ eſt vobis: quicũq; tetigerit cadavera eorũ, erit immundꝰ uſq; ad occaſũ. Et qui geſtaverit aliquid è cadaveribꝰ eorũ, lavabit veſtes ſuas, eritq; immũdꝰ uſq; ad occaſũ: hoc pacto ſũt vobis immunda. Et hoc eſt immundum vobis ex reptili repente ſuper terram : talpa, & mures, & chalcis, ac ſpecies eorũ; Et ſalamandra, et crocodilus, & lacertus, & lacerta major, et ſtellio. Iſta ſunt immunda vobis ex ommibꝰ reptilibꝰ. Quicunq; tetigerit ea in ſtatu mortis eorũ, polluetur uſq; ad occaſũ. Et omne ſuper quod ceciderit aliquid ex ipſis poſt mortẽ eorũ, polluetur. Ex omnibꝰ vaſis ligneis, aut veſte, aut pelle, aus cilicio, & omnibꝰ vaſis in quibꝰ fit opꝰ ſũ ingredientur in aquã, ĩũ polluentur uſq; ad occaſũ, & mundabuntur. Et intra quodcunq; vas argillæ aliquid ex ipſis ceciderit, quicquid erit intra illud polluetur: ipſũ verò frangito. Omnis cibꝰ qui comeditur, in quẽ ingrediuur aqua, polluetur. Et omnis potꝰ quì bibitur in quolibet vaſe, polluetur. Et omne ſuper quod ceciderit è cadaveribꝰ eorũ aliquid, polluetur. Si ſuper clibanũ aut focũ, deſtruite utrumq;, ambo enim ſũt immundi: & ſimile judicium eſto de omni eo quod eſt vobis immundum.

ספר ויקרא : יב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

in tangens & :mundus erit aquarũ cõgregationis cisterna & fons Verũtamẽ

36 אַךְ מַעְיָן וּבוֹר מִקְוֵה־מָיִם יִהְיֶה טָהוֹר וְנֹגֵעַ
super eorũ cadavere de ciderit cùm Et .erit immundus ,eorum cadaver

37 בְּנִבְלָתָם יִטְמָא: וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל־
aqua fuerit *data* cùm Et .*illud* mundum ,*seretur* quod ,satum semen omne

38 כָּל־זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרַע טָהוֹר הוּא: וְכִי יִתֵּן־מַיִם
.vobis *ipsum* immundũ ,illud super eorũ cadavere de ciderit &,semen super

עַל־זֶרַע וְנָפַל מִנִּבְלָתָם עָלָיו טָמֵא הוּא לָכֶם:
,vescendũ ad vobis *ipsum* quod *animali de* fuerit mortuũ cùm Et

39 וְכִי יָמוּת מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־הִיא לָכֶם לְאָכְלָה
comedens Et .vesperam ad usque erit immundus ,ejus cadaver *in* tangens

40 הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד־הָעָרֶב: וְהָאֹכֵל
:vesperã ad usque erit immundus &,sua vestimẽta lavabit ,ej⁹ cadavere de

מִנִּבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב
erit immundus & ,sua vestimenta lavabit ,ejus cadaver ferens &

וְהַנֹּשֵׂא אֶת־נִבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא
,*ipsa* abominatio,terram super reptans reptile omne Et .vesperam ad usq;

עַד־הָעָרֶב: וְכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא
super ambulans omne & ,pectus super ambulans Omne .comedetur non

41 לֹא יֵאָכֵל: כֹּל הוֹלֵךְ עַל־גָּחוֹן וְכֹל ׀ הוֹלֵךְ עַל־
reptanti ,*reptili omni* *suos* pedes multiplicans omne ad usque quatuor

אַרְבַּע עַד כָּל־מַרְבֵּה רַגְלַיִם לְכֹל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ
Ne .*ipsa* abominatio quia ,ea comedetis non :terram super

42 עַל־הָאָרֶץ לֹא תֹאכְלוּם כִּי־שֶׁקֶץ הֵם: אַל־
vos polluetis neq; :reptante reptili omni in vestras animas *contam netis*

43 תְּשַׁקְּצוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ וְלֹא תִטַּמְּאוּ
,vester Deus Dominus ego Quia .e's in *eritis immundi &* ,eis in

בָּהֶם וְנטמתם בָּם: כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
polluetis non & *:ego* ſanctus quia ,ſancti eritis &,vos ſanctificabitis &

44 וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תְטַמְּאוּ
ego Quia .terram ſuper *gradiente* reptili omni in veſtras animas

45 אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל־הַשֶּׁרֶץ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ: כִּי אָנֹכִי
vobis *exiſtendum ad* ,Ægypti terra è vos faciens aſcendere Dominus

יְהוָה הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם
lex Hæc .*ego* ſanctus quia ,ſancti eritis & :Deum in

לֵאלֹהִים וְהִיִּיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי: זֹאת תּוֹרַת
,aquis in *gradientis* ,viventis animæ omnis & ,volucris & ,animalis

הַבְּהֵמָה וְהָעוֹף וְכֹל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׁת בַּמָּיִם
inter diſtinguendũ ad Et .terram ſuper reptante anima omni in &

וּלְכֹל־נֶפֶשׁ הַשֹּׁרֶצֶת עַל־הָאָרֶץ: לְהַבְדִּיל בֵּין
inter & ,comeditur quæ *viventem* inter & ,mundum inter & immundum

הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהֹר וּבֵין הַחַיָּה הַנֵּאָכֶלֶת וּבֵין
.*comedatur* non quæ *viventem*

הַחַיָּה אֲשֶׁר לֹא תֵאָכֵל:

CAP. XII. יב

filios ad Loquere :dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
2 ,maſculum pepererit & ,ſeminificaverit cùm Mulier :dicendo ,Iſrael

יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר
,ſui menſtrui ſeparationis dies Secundã .diebus ſeptem erit immunda &

וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ
.ejus præputii caro circuncidetur octavo die in Et .erit immunda

3 חִטָּמֵא: וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ:

CAP. XII.

1 LOcutúſque eſt Dominus
2 ad Moyſen, dicens ; Loquere filiis Iſrael, & dices ad eos; Mulier, ſi ſuſcepto ſemine pepererit maſculum,immunda erit ſeptem diebus, juxta dies ſeparationis men-
3 ſtruæ. Et die octavo circumcidetur infantulus.

36 Fontes verò & ciſternæ, & omnis aquarum congregatio munda erit. Qui morticinum
37 eorum tetigerit, polluetur. Si ceciderit ſuper ſementem, non polluet eam. Si autem
38 quiſpiam aquâ ſementem perfuderit, & poſteà morticinis tacta fuerit, illicò pol-
39 luetur. Si mortuum fuerit animal, quod licet vobis comedere, qui cadaver ejus tetigerit,immundus erit uſque
40 ad veſperum. Et qui comederit ex eo quidpiam, ſive portaverit; lavabit veſtimenta ſua, & immundus erit uſ-
41 que ad veſperum.Omne quod reptat ſuper terram,abominabile erit, nec aſſumetur in ci-
42 bum. Quidquid ſuper pectus quadrupes graditur, & multos habet pedes, ſive per humum trahitur, non comede-
43 tis, quia abominabile eſt.Nolite contaminare animas veſtras, nec tangatis quidquam
44 eorum, ne immundi ſitis. Ego enim ſum Dominus Deus veſter : ſancti eſtote, quia ego ſanctus ſum. Ne polluatis animas veſtras in omni reptili,quod movetur ſuper terram. Ego enim ſum Dñs,
45 qui eduxi vos de terra Ægypti, ut eſſem vobis in Deum. Sancti eritis, quia ego
46 ſanctus ſum. Iſta eſt lex animantium ac volucrum , & omnis animæ viventis, quæ movetur in aqua, & reptat in
47 terra,Ut differentias noveritis mundi & immundi, & ſciatis quid comedere & quid reſpuere debeatis.

CAP. XII.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
2 γων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Γυνὴ ἥτις ἐὰν σπερματίσῃ, καὶ τέκῃ ἄρσεν, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἑπτὰ ἡμέρας, κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς χωρισμοῦ τῆς ἀφέδρου αὐτῆ, ἀκάθαρτος ἔσται. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ περιελεῖ τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ.

Πλὴν πηγῶν ὑδάτων καὶ λάκκος καὶ συναγωγῆς ὕδατος, ἔσται καθαρόν. ὁ δὲ ἁπτόμενος τῶν σπερμάτων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσται. Ἐὰν δὲ (ν) σπείσῃ ἀπὸ τῶν σπερμάτων αὐτῶν ἐπὶ πᾶν σπέρμα σπόριμον, ὃ σπαρήσεται, καθαρὸν ἔσται. Ἐὰν δὲ ὀπορροῇ ὕδωρ ἐπὶ πᾶν σπέρμα, καὶ σπείσῃ τῶν σπερμάτων αὐτῶν ἐπ' αὐτὸ, ἀκάθαρτόν ἐστιν ὑμῖν. Ἐὰν δὲ (ξ) ἀποθάνῃ τῶν κτηνῶν, ὃ ἔστιν ὑμῖν (ι) φαγεῖν τοῦτο, ὁ ἁπτόμενος τῶν σπερμάτων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ ἐσθίων ἀπὸ τῶν σπερμάτων τούτων, πλυνεῖ τὰ (κ) ἱμάτια, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ αἴρων ἀπὸ σπερμάτων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ πᾶν ἑρπετὸν, ὃ ἕρπει ἐπὶ τῆς γῆς, βδέλυγμα (λ) ἔσται τοῦτο ὑμῖν· οὐ βρωθήσεται. Καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπὶ κοιλίας, καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπὶ τέτρασι διαπαντὸς, ὁ πολυπλανεῖ πόσιν ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τοῖς ἕρπουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ φάγεσθε αὐτὸ, ὅτι βδέλυγμα ὑμῖν ἐστι. Καὶ οὐ μὴ βδελύξητε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τοῖς ἕρπουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὐ μιανθήσεσθε ἐν τούτοις, καὶ οὐκ ἀκάθαρτοι ἔσεσθε ἐν αὐτοῖς, (ο) ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἁγιασθήσεσθε, καὶ ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν· καὶ οὐ μιανεῖτε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τοῖς κινουμένοις ἐπὶ τῆς γῆς, (π) ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ἀναγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου εἶναι ὑμῶν θεός. καὶ (μ) ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ κύριος. Οὗτος ὁ νόμος περὶ τῶν κτηνῶν καὶ τῶν πετεινῶν καὶ πάσης ψυχῆς τῆς κινουμένης ἐν τῷ ὕδατι, καὶ πάσης ψυχῆς ἑρπούσης ἐπὶ τῆς γῆς, Διαστεῖλαι ἀναμέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀναμέσον τῶν καθαρῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν ζωογενῶν τὰ ἐδώδιμα, καὶ ἀναμέσον τῶν ζωογενῶν τὰ μὴ ἐδώδιμα.

MS.A. (ν) σπείσῃ τῶν (ξ) ἀποθάνῃ ἀπὸ τῶν (ι) τοῦτο φαγεῖν, (κ) ἱματία, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ αἴρων (λ) τοῦτο ἔσται ὑμῖν· (μ) ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι

Tantùm de ſontib⁹ aquarũ, et la- 36
qu, et congregatione aquarum, erit
mundum. Qui aut̃ tangit morti-
cina eorum, immunda⁹ erit. Si aut̃ 37
inciderit de morticinis eorum ſu-
per omne ſemen ſeminabile, quod
ſeminabitur, mundũ eſt. Si autem 38
effuſa fuerit aqua ſuper omne ſe-
men, et inciderit de morticinis eo-
rũ ſuper illud; immundũ eſt vo-
bis. Si aut̃ mortuum fuerit de pe- 39
coribus, quæ eſt vobis comedere
iſtud; qui tangit morticina eo-
rum, immundus erit uſque ad ve-
ſperam. Et qui manducat de 40
morticinis eorum; lavabit veſtes,
& immundus erit uſque ad ve-
ſperam: & qui tollit de morti-
cinis eorum; lavabit veſtes, &
lavabitur aquâ, & immundus e-
rit uſque ad veſperam. Et omne 41
reptile quod repit ſuper terram,
abominatio erit hoc vobis: non
manducabitur. Et omnis gradi- 42
ens ſuper ventrem, & omnis gra-
diens ſuper quatuor ſemper, quod
multiplicat pedibus in omnibus
reptilibus repentibus ſuper terrã;
non comedetis illud, quoniã abo-
minatio vobis eſt. Et non faciatis 43
abominabiles animas veſtras in
omnibus reptilibus repentibus ſu-
per terram: & non polluemini in
his, & non immundi eritis in e-
is: Quoniã ego ſum Domin⁹ Deus 44
veſter: Et ſanctificabimini, &
ſancti eritis; quoniam ſanctus ſum
ego Dominus Deus veſter. Et non
polluetis animas veſtras in omni-
bus reptilibus, quæ movetur
ſuper terram: Quoniam ego ſum 45
Dominus, qui eduxi vos de terra
Ægypti, ut eſſe⁹ Deus veſter. Et eri-
tis ſancti; quia ſanctus ſum ego Do-
min⁹. Hæc eſt lex de pecoribus, et 46
volatilibus, & omni anima, quæ
movetur in aqua, & omni anima
repente ſuper terrã, Ad diſtinguẽ-
dũ inter immunda et munda, (ſ) 47
& inter vivificantia quæ manducã-
cantur, & inter vivificantia quæ
non manducantur.

CAP. XII.

Et locutus eſt Dominus ad 1
Moyſen, dicẽs, Loquere filiis Iſrael, 2
et dices ad eos, Mulier, quæcũque
cõceperit ſemẽ, et pepererit maſ-
culũ; et immunda erit ſeptẽ dies:
ſecundùm dies ſeceſſionis (a) pur-
gationis ejus, immunda erit. Et in 3
die octavo circumcidet carnem
præputii ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Verùm fontes, & ciſternæ, & congeries aqua- 36
rum erũt mundæ: et quiſquis tetigerit corpora
eorum, erit immundus. Quòd ſi ceciderit è 37
corporib⁹ eorum ſuper omne ſeminabile de-
ſemine quod ſeminatur, mundum eſto. At ſi 38
fuſæ fuerint aquæ ſuper *aliquod* ſeminabile, ac
tum ceciderit *quicquam* ex eorum corporib⁹
ſuper illud, immundũ eſto vobis: et ſi moria- 39
tur *aliquod* ex jumẽtis quæ munda ſunt vobis
ad comedendum, quicunq; tetigerit corpus
ejus, erit immundus uſq; ad veſperam: & qui 40
comederit ex ejus corpore, abluat veſtes ſuas,
ſitq; immund⁹ uſq; ad veſperam: et qui por-
taverit ex ejus corpore, lavet veſtimenta ſua,
ſitque immundus uſq; ad veſperam. Prætera 41
omne reptile quod reptat ſuper terram, im-
mundum eſt vobis, ne comedatis. Et omne 42
quod ſerpit ſuper ventrem ſuum, & omne
quod incedit ſuper quatuor aut ſuper plures
pedes ex omni reptili quod reptat ſuper ter-
ram, Ne polluamini in ipſis: quoniam ego 43
ſum Dñs Deus veſter, imò ſanctificabimini
& eritis ſancti, quia ego ſanct⁹ ſũ. Ne pollua- 44
tis animas veſtras in ullo reptili reptanti ſu-
per terram. Ego enim ſum Dñs Deus veſter 45
qui extraxi vos è terra Ægypti, ut eſſem vobis
Deus: eritis ergò ſancti, quia ego ſanct⁹ ſum.
Hæc eſt lex jumenti, & volatilis, & omnis ani- 46
mæ vivẽtis quæ reptat in aquis, & omnis ani-
mæ reptantis in terra. Et ad diſcrimen ponen- 47
dũ inter immundũ & mundũ, & inter animal
comeſtibile, et inter animal non comeſtibile.

CAP. XII.

Lex de ea quæ parit.

ET locutus eſt Dominus cum Moſe, dixitq; 1
ad eum; Loquere cum filiis Iſrael, & di- 2
cito eis, Mulier cùm conceperit & genuerit
maſculum, erit immunda ſeptem dieb⁹: juxta
dies menſtrui ſui erit immunda. Et die octavo 3
circuncident carnem præputii ejus *maſculi.*

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

36 בְּרַם מַעְיָן וְגוּב בֵּית־בְּנִשְׁתָּ מַיָּא
דְּיֵהֵי דְכִי וּדְיִקָּרֵב בִּנְבֵלְתְּהוֹן יְהֵי
37 מְסָאֵב: וְאַרְמֵי יִפֵּל מִנְבֵלְתְּהוֹן עַל־
כָּל־בַּר־זְרַע זְרוּעַ דִּי יִזְדְּרַע דְּכִי הוּא:
38 וְאַרְמֵי יִתְיְהִבוּן מַיָּא עַל־בַּר־זְרָעָא
וְיִפֵּל מִנְבֵלְתְּהוֹן עֲלוֹהִי מְסָאֵב הוּא
לְכוֹן: וְאַרְמֵי יְמוּת מִן־בְּעִירָא דִּי הֵיא
39 לְכוֹן לְמֵיכַל דְּיִקָּרֵב בִּנְבֵלְתֵּהּ יְהֵי
40 מְסָאֵב עַד־רַמְשָׁא: וּדְיֵכוֹל מִנְבֵלְתֵּהּ
יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיֵהֵי מְסָאֵב עַד־
רַמְשָׁא וְדִיטוֹל יָת־נִבְלְתֵּהּ יְצַבַּע
לְבוּשׁוֹהִי וְיֵהֵא מְסָאֵב עַד־רַמְשָׁא:
41 וְכָל רִיחֵשׁ דְּרִחֵישׁ עַל אַרְעָא שְׁקַצָּא
הוּא לָא יִתְאֲכֵל: כָּל דְּמַהֲלֵךְ עַל
42 מְעוֹהִי וְכָל דְּמַהֲלֵךְ עַל אַרְבַּע עַד
כָּל־סַגִּיאוֹת רַגְלִין לְכָל רִיחֵשׁ דְּרִחֵשׁ
עַל אַרְעָא לָא תֵיכְלוּנֵּיהּ אֲרֵי שְׁקַצָּא
43 אִנּוּן: לָא־תְשַׁקְּצוּן יָת־נַפְשָׁתֵיכוֹן
בְּכָל־רִיחֵשָׁא דְּרִחֵישׁ וְלָא תְסַתָּאֲבוּן
בְּהוֹן וְתִסְתָּאֲבוּן בְּהוֹן: אֲרֵי אֲנָא
44 יְיָ אֱלָהֵכוֹן וְתִתְקַדְּשׁוּן וְתִהְווֹן
קַדִּישִׁין אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא וְלָא תְסַאֲבוּן
יָת נַפְשָׁתֵיכוֹן בְּכָל־רִיחֵשָׁא דְּרִחֵישׁ
45 עַל אַרְעָא: אֲרֵי אֲנָא יְיָ דְּאַסֵּק יָתְכוֹן
מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמִהְוֵי לְכוֹן לֵאלָהּ
וְתִהְווֹן קַדִּישִׁין אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא: דְּא
46 אוֹרָיְתָא דִּבְעִירָא וּדְעוֹפָא וְכָל נַפְשָׁא
חַיְתָא דְּרָחֵשָׁא בְּמַיָּא וּדְכָל נַפְשָׁא
47 דְּרָחֵשָׁא עַל אַרְעָא: לְאַפְרָשָׁא בֵּין
מְסָאֲבָא וּבֵין דְּכִיָּא וּבֵין חַיְתָא דִּי לָא
מִתְאֲכֶלָא: יב

וּמַלֵּיל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּיל
2 עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אִתְּתָא אֲרֵי
תַעְדֵּי וְתֵלֵיד דְּכַר וְתֵהֵי מְסָאֲבָא
שָׁבְעָא יוֹמִין כְּיוֹמֵי רִיחוּק סוּבְתָהּ
3 תֵּהֵי מְסָאֲבָא: וּבְיוֹמָא תְמִינָאָה
יִתְגַּזַּר בִּסְרָא דְעָרְלְתֵּהּ:

Targum ONKELOS.

36 Veruntamen fons & cisterna, ubi aquæ congregantur, erunt mũda: qui autẽ tetigerit morticinia eorũ, erit immund⁹. Et
37 si ceciderit de morticiniis eorũ, sup omnẽ semẽtẽ seminatã quæ seminatur, mũda erit. Et si
38 effusa fuerit aqua sup semẽtẽ, & ceciderit de morticiniis eorũ sup eã: immũda erit vobis.
39 Et quando mortuũ fuerit animal, ꝙ licet vobis comedere: qui tetigerit cadaver ej⁹, erit immund⁹ usq; ad vesperã. Et
40 qui comederit de ej⁹ cadavere; lavabit vestimenta sua, & erit immundus usq; ad vesperã: & qui portaverit cadaver ejus; lavabit vestimenta sua, & erit immundus usq; ad vesperã. Et
41 oñe reptile, ꝙ reptat sup terrã; abominabile est, non comedatur. Oñe ꝙ graditur super ventrẽ suũ, & oñe ꝙ graditur sup quatuor pedes, ẽne quoq; ꝙ habet multos pedes, ex oñi
42 reptili ꝙ reptat sup terrã: non comedẽtur, quia abominabilia
43 sunt. Non contaminabitis animas vestras, in omni reptili ꝙ reptat: nec polluemini in eis; ne sitis immundi in eis. Quo-
44 niã ego Dñs Deus vester: sanctificamini, & eritis sãcti; quia ego sanct⁹ sum: & non polluatis animas vestras, in oñi reptili ꝙ reptat sup terrã. Quia ego
45 Dñs, qui eduxi vos è terrã Ægypti, ut sim vobis in Deũ: eritisq; sancti; quia ego sanctus
46 sum. Ista est lex animantiũ & volucrũ, et omnis animæ vivẽtis, quæ movetur in aquis: & omnis animãtis, ꝙ reptat sup
47 terrã. Ad dividendũ inter immundũ, et mundũ: et inter animal ꝙ comeditur, & inter animal quod non comeditur.

CAP. XII.

1 LOcutusq; est Dñs cũ Moyse
2 dicens. Loquere cum filiis Israel, dicens; Mulier quãdo cõceperit, & pepererit masculũ:
3 erit immũda septẽ dieb⁹; juxta dies separationis menstrui ejus erit immunda. Et in die octavo, circuncidetur caro præputii ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

36 * אַךְ־מַעְיָן וְגֻבִּ֔יר מִקְוֵה־מָ֖יִם יִהְיֶ֣ה טָה֑וֹר וְהַנּוֹגֵ֥עַ
37 בְּנִבְלָתָ֖ם יִטְמָֽא: * וְאִם־נָפֹ֥ל יִפֹּ֛ל מִנִּבְלָתָ֖ם
38 עַל־כָּל־זֶ֣רַע זָרִ֑יעַ אֲשֶׁ֥ר יִזָּרֵ֖עַ טָה֥וֹר הֽוּא: * וְאִם־
יֻתַּ֥ן מַ֛יִם עַל־זָ֖רַע וְנָפַ֣ל מִנִּבְלָתָ֑ם עֲלֵיכֶ֥ם
39 טָמֵ֖א הֽוּא: * וְכִ֣י יָמ֗וּת מִן־הַבְּהֵמָה֙ אֲשֶׁר־הִ֣וא
לָכֶ֣ם לְאָכְלָ֔ה הַנּוֹגֵ֥עַ בְּנִבְלָתָ֖הּ יִטְמָ֥א עַד־
40 הָעָֽרֶב: * וְהָאֹכֵ֣ל מִנִּבְלָתָ֗הּ יְכַבֵּ֤ס בְּגָדָיו֙ וְטָמֵ֣א
עַד־הָעָ֔רֶב וְהַנֹּשֵׂ֥א אֶת־נִבְלָתָ֖הּ יְכַבֵּ֣ס בְּגָדָ֑יו
וְטָמֵ֖א עַד־הָעָֽרֶב: * וְכָל־הָרֶ֣מֶשׂ הָרֹמֵ֔שׂ עַל־
41 הָאָ֖רֶץ שֶׁ֣קֶץ הוּא֮ לֹ֣א יֵאָכֵֽל: * כָּל־הוֹלֵךְ֩
עַל־גָּחוֹן֙ וְכָל־הוֹלֵ֣ךְ עַל־אַרְבַּ֔ע וְעַד־כָּל־
רַבְמַ֥ת רַגְלַ֖יִם לְכֹ֣ל הָרֹמֵ֑שׂ הָרֹמֵ֥שׂ עַל־
42 הָאָ֖רֶץ לֹ֥א תֹאכְלֻ֖הוּ כִּ֥י שֶׁ֖קֶץ הֽוּא: * אַל־
תְּשַׁקְּצ֥וּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶ֖ם בְּכָל־הָרֶ֣מֶשׂ הָרֹמֵ֑שׂ
וְלֹ֥א תְטַמְּא֖וּ בָּהֶ֑ם וְנִטְמֵתֶ֖ם בָּֽם: * כִּ֣י אֲנִ֣י
יְהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֗ם וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם֙ וִהְיִיתֶ֣ם קְדֹשִׁ֔ים
כִּ֥י קָד֖וֹשׁ אָנִ֑י וְלֹ֤א תְטַמְּאוּ֙ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶ֔ם
בְּכָל־הָרֶ֖מֶשׂ הָרֹמֵ֥שׂ עַל־הָאָֽרֶץ: * כִּ֣י אֲנִ֣י
יְהוָ֔ה הַמַּעֲלֶ֥ה אֶתְכֶ֖ם מֵאֶ֣רֶץ מִצְרַ֑יִם לִהְי֥וֹת
לָכֶ֖ם לֵֽאלֹהִ֔ים וִהְיִיתֶ֖ם קְדֹשִׁ֥ים כִּֽי־קָד֖וֹשׁ
אָֽנִי: * זֹ֣את תּוֹרַ֣ת הַבְּהֵמָ֗ה וְהָע֛וֹף וְכֹ֥ל נֶ֖פֶשׁ
הַחַיָּ֣ה הָרֹמֶ֑שֶׂת וּלְכֹ֖ל נֶ֥פֶשׁ הַשֹּׁרֶ֖צֶת עַל־
הָאָֽרֶץ: * לְהַבְדִּ֔יל בֵּ֥ין הַטָּמֵ֖א וּבֵ֣ין הַטָּה֑וֹר
וּבֵ֣ין הַחַיָּ֔ה הַנֶּאֱכֶ֖לֶת וּבֵ֥ין הַחַיָּ֖ה אֲשֶׁ֥ר לֹ֥א
תֵאָכֵֽל:

VERSIO SAMARITANA.

36 * בְּכָל־שְׁמֹנֶה֙ שְׁמֹ֔ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה שְׁמֹ֥ת
37 זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י
38 שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה:=
39 * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י
40 שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה
שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת
41 זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י
42 שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה:
43 * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י
44 שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה
שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת
45 זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י
46 שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה:
47 * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י
שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה
שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת
זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י
שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה:
1 * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י
2 שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה
שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת
3 זְרֹעֵ֖י שְׁמֹנֶ֑ה: * זְרֹעֵ֥י שְׁמֹנֶ֖ה שְׁמֹ֥ת זְרֹעֵ֖י

TETX. ET VER. SAM. Translatio Latina.

36 Tantùm fons aquarum, et puteus, congregatio aquarum, erunt mundæ; sed qui tetigerit morticina eorum, immundus erit. Cùm autem ceciderit de
37 morticino eorũ super semẽ, semen quod seminabitur, mundũ erit. Cùm verò posita fuerit aqua super semen, et ceciderit
38 de morticinis eorũ super illud, immundũ erit vobis. Cùm etiã
39 mortua fuerit bestia quæ vobis est in cibum, qui tetigerit cadaver ipsius, immundus erit usque ad vesperam. Quisquis
40 comederit de cadavere ipsius, lavabit vestimenta sua, et immundus erit usq; ad vesperã. Et qui portaverit cadaver ejus, lavabit vestimenta sua, et immund⁹ erit usque ad vesperam. Omne etiã reptile repens
41 super terrã, abominabile erit; non comedetur. Quidquid
42 graditur super ventrem, & quidquid graditur super quatuor, usque ad omne multiplicans pedes inter omnia reptilia reptantia super terrã, non comedetis, nam abominatio sunt. Ne contaminetis animas
43 vestras in omni reptili reptãte, neque polluamini in eis, neque coinquinemini. Quoniam ego Dominus Deus vester,
44 ideò sanctificabimini, et sanctus eritis, quia sanctus ego sum. Non polluetis igitur animas vestras in omni reptili reptante super terram. Quo-
45 niam ego sum Dominus Deus vester qui ascendere feci vos de terra Ægypti, ut sim vobis in Deum, ut sitis sancti, quia
46 sanctus ego sum. Hæc est lex bestiæ, et volatilis, et omnis animæ viventis, moventis se in aquis, & omnis animæ reptantis super terram. ut dis-
47 tinguatur inter immundum, et inter mundum, et inter animal quod comeditur, et inter animal quod non comeditur.

CAP. XII.

1 PRæterea locutus est Dominus Mosi, dicens; Loquere filiis Israel, dicens; Cùm
2 mulier susceperit semen, et pepererit masculum, immunda erit septem diebus; juxta dies
3 separationis languoris sui menstrui immunda erit. Die autem octavo circuncidetur caro præputii ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 * اِمَّا المَعْيْنُ وَالبِيرُ وَجَمْعُ المَآءِ فَذٰلِكَ يَكُوْنُ طَاهِرًا * وَمَنْ دَنَا بِنَبَابِلِهَا فِيْهَا فَيَجِسُ * وَاِنْ وَقَعَ
37 مِنْ نَبَابِلِهَا سَيْءٌ عَلَى سَيْءٍ مِنَ النَّبَاتِ وَالحَبِّ الَّذِيْ يُزْرَعُ فَهُوَ طَاهِرٌ * وَاِنْ جُعِلَ مَآءٌ عَلَيْهِ
38 وَوَقَعَ مِنْ نَبَابِلِهَا سَيْءٌ عَلَيْهِ فَهُوَ نَجِسٌ لَكُمْ * وَاِذَا مَاتَ مِنَ الحَيَوَانِ الَّذِيْ هُوَ طَلْقٌ لَكُمْ اَنْ
39 تَاْكُلُوْهُ مَنْ دَنَا بِنَبَابِلِهِ فَلْيَجِسْ اِلَى المَغْيْبِ * وَمَنْ اَكَلَ مِنْهَا يَغْسِلُ ثِيَابَهُ وَيَجِسُ اِلَى المَغْيْبِ وَمَنْ
40 حَمَلَ مِنْهَا سَيْءٌ يَغْسِلُ ثِيَابَهُ وَيَجِسُ اِلَى المَغْيْبِ * وَجَمِيْعُ الدَّبِيْبِ الدَّآبِّ عَلَى الاَرْضِ فَهُوَ رِجْسٌ
41 لَا يُوْكَلُ * وَكُلُّ مَا سَكَ عَلَى صَدْرِهِ * وَالسَّالِكُ عَلَى اَرْبَعٍ اِلَى كَمَا كَثُرَ اَرْجُلُهُ مِنْ جَمِيْعِ الدَّبِيْبِ
42 الدَّآبِّ عَلَى الاَرْضِ * لَا تَاْكُلُوْهَا فَاِنَّهَا اَرْجَاسٌ * لَا تُرْجِسُوْا نُفُوْسَكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الدَّبِيْبِ الدَّآبِّ
43 عَلَى الاَرْضِ لِاَنِّيْ * اَللّٰهُ وَلَا تُرْجِسُوْا بِهِ فَتَعْصُوْنِيْ بِذٰلِكَ * اَنَا اَللّٰهُ رَبُّكُمْ فَتَقَدَّسُوْا وَكُوْنُوْا مُقَدَّسِيْنَ
44 فَاِنِّيْ قُدُّوْسٌ * وَلَا تُنَجِّسُوْا اَنْفُسَكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الدَّبِيْبِ الدَّآبِّ عَلَى الاَرْضِ * لِاَنِّيْ اَللّٰهُ المُصْعِدُ
45 لَكُمْ مِنْ بَلَدِ مِصْرَ لِاَكُوْنَ لَكُمْ اِلٰهًا * فَكُوْنُوْا مُقَدَّسِيْنَ لِاَنِّيْ اَلْقُدُّوْسُ * هٰذِهِ سَرِيْعَةُ البَهَائِمِ
46 وَالطَّيْرِ وَجَمِيْعِ النُّفُوْسِ الحَيَّةِ الدَّآبَّةِ فِي المَآءِ * وَكُلِّ نَفْسٍ سَاعِيَةٍ عَلَى الاَرْضِ * تَفْرِيْقُ بَيْنَ الرِّجْسِ
47 وَالطَّاهِرِ * وَبَيْنَ الحَيَوَانِ الَّذِيْ يُوْكَلُ وَالَّذِيْ لَا يُوْكَلُ * اَلفَصْلُ الثَّانِيْ عَشَرَ *
1 * ثُمَّ كَلَّمَ اَللّٰهُ مُوْسَى تَكْلِيْمًا * مُرْ بَنِيْ اِسْرَائِيْلَ قَائِلًا * اَيَّةُ امْرَاَةٍ عَلِقَتْ وَوَلَدَتْ ذَكَرًا * فَلْيَجِسْ
2 سَبْعَةَ اَيَّامٍ * كَاَيَّامِ بُعْدِ حَيْضِهَا يَكُوْنُ حُكْمُ نَجَاسَتِهَا * وَفِي اليَوْمِ الثَّامِنِ يُخْتَنُ فَلَقَةُ اَحْلِيْلِهِ *

At verò fons, et puteus, et cõgeries aquæ erunt mundæ: at qui tetigerit cadaverẽ eorum in iis, erit immund⁹. Et si ceciderit
37 aliquid è cadaverib⁹ eorũ super aliquod germen aut semen quod seminatur, tamẽ erit mundũ. Quòd si ponatur aqua super
38 ipsum, ac tum cadat è cadaverib⁹ eorum aliquid super ipsum, erit vobis immundũ.
39 Et cùm mortuum fuerit aliquod ex animalib⁹ quæ permissũ est vobis comedere, qui tetigerit ej⁹ cadaver, sit immund⁹ usq;
40 ad occasũ. Et qui comederit ex ipso, lavabit vestimenta sua, et erit immund⁹ usque ad occasũ: & qui portaverit aliquid ex ipso, lavabit vestes suas, & erit immund⁹
41 usq; ad occasũ. Et omne reptile repens super terram est abominabile, non comedetur. Et omne quod incedit super pectus
42 suum, & incedens super quatuor usque ad omne quod habet plures pedes, ex omni reptili repente super terram, ne comedatis ea: quoniã abominabilia sunt. Ne
43 fœdetis animas vestras in ullo ex reptilib⁹ reptantibus super terrã, quoniam ego sum Deus: & ne polluamini in illo, et contradicatis mihi in hoc. Ego sum Deus Do-
44 minus vester: sanctificamini & estote sancti, quia ego Sanct⁹ sũ: & ne fœdetis animas vestras in ullo ex reptilib⁹ repentib⁹ super terrã. Quia ego sũ De⁹ edu-
45 cens vos è regione Ægypti, ut essem vobis Deus: estote ergò sancti, quia ego sũ Sanctus. Hæc est lex animaliũ & volucrũ,
46 & omniũ, animarũ viventiũ, repentiliũ in aqua, et omnis anima ambulantis super terrã: Dividens inter immũdũ, et mundũ,
47 et inter animal quod comeditur, & quod non comeditur. CAP. XII.

1 ITẽ locut⁹ est De⁹ ad Musã locutione:
2 Præcipe filiis Israel, dicens; Quæcũq; mulier cõceperit, et pepererit masculũ, erit immunda septem dieb⁹: secundùm dies
3 recessũs menstrui ejus erit judicium immunditiæ ipsius. Et in die octavo circuncidetur præputium veretri ejus.

סֵפֶר וַיִּקְרָא : יג

purificationis ſanguine in manebit ,diebus tribus &,diebus triginta Et
וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ
4 ueniet non ſanctuarium ad &,tanget non ſanctitatē omnē in
בְּכָל־קֹדֶשׁ לֹא־תִגָּע וְאֶל־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד־
erit immūda &,pepererit fœminā ſi Et .ej⁹ purificationis dies complendæ ad
מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ : וְאִם־נְקֵבָה תֵלֵד וְטָמְאָה
5 diebus ſex &,dieb⁹ ſexaginta &,ſuā ſeparationē juxta duab⁹ hebdomadib⁹
שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשִׁשֶּׁת יָמִים
ej⁹ purificationis dies complendo in Et .purificationi ſanguinis⁹ ſuper manebit
תֵּשֵׁב עַל־דְּמֵי טָהֳרָהּ : וּבִמְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ
6 columbæ filiū &,aſcenſionem in ſui ætmi filium agnū adducet ,filiæ vel ,filio
לְבֵן אוֹ לְבַת תָּבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה וּבֶן־יוֹנָה
.ſacerdotem ad conventum tabernaculi oſtium ad ,peccatum in turturē vel
אוֹ־תֹר לְחַטָּאת אֶל־פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן :
mūdabitur &,eā ſuper expiabit &,Domini facies ad ipſū facies appropinquare Et
7 וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְכִפֶּר עָלֶיהָ וְטָהֲרָה
.fœminam vel ,maſculum parientis lex Hæc.ſuorum ſanguinū vena à
מִמְּקֹר דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לִזָּכָר אוֹ לִנְקֵבָה :
duos accipiet & ,agnelli ſufficientiā ej⁹ man⁹ invenerit non ſi Et
8 וְאִם־לֹא תִמְצָא יָדָהּ דֵּי שֶׂה וְלָקְחָה שְׁתֵּי
: peccatum ad unum &,aſcenſionem ad unum ,colūbæ filios duos vel,turtures
תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֶחָד לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת
.mundabitur & ,ſacerdos eā ſuper expiabit &
וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה :

CAP. XIII. יג

Homo : dicendo , Aharon ad & ,Moſeh ad Dominus eſt locut⁹ Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר : אָדָם
2 fuerit & ,candor vel ,inhærentia vel ,tumor ej⁹ carnis cute in fuerit cùm
כִּי־יִהְיֶה בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ־סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת וְהָיָה
,ſacerdotem Aharon ad adducetur & ,lepræ tactus in ej⁹ carnis cute in
בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת וְהוּבָא אֶל־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן
ſacerdos videbit Et .ſacerdotibus ej⁹ filiis è unum ad vel
אוֹ אֶל־אַחַד מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים : וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־
3 plagæ aſpectus &,albus verſus fuerit tactu in pil⁹ Et.carnis cute in tactum
הַנֶּגַע בְּעוֹר־הַבָּשָׂר וְשֵׂעָר בַּנֶּגַע הָפַךְ לָבָן וּמַרְאֵה הַנֶּגַע
,ſacerdos eū videbit & : ipſe lepræ tactus,ej⁹ carnis cute præ profundus
עָמֹק מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ נֶגַע צָרַעַת הוּא וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן
non profundā⁹ &,ej⁹ carnis cute in ipſe album candor ſi Et .eum polluet &
וְטִמֵּא אֹתוֹ : וְאִם־בַּהֶרֶת לְבָנָה הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעָמֹק אֵין־
4 faciet claudere &,albus eſt verſus non ej⁹ pilus & ,cute præ ejus aſpect⁹
מַרְאֶה מִן־הָעוֹר וּשְׂעָרָהּ לֹא־הָפַךְ לָבָן וְהִסְגִּיר
,ſeptima die in ſacerdos eū videbit Et.diebus ſeptem tactum ſacerdos
הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים : וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
5 eū faciet claudere &,cute in tactū⁹ ſe expādit nō,ej⁹ oculis in ſtetit tactus ecce &
וְהִנֵּה הַנֶּגַע עָמַד בְּעֵינָיו לֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְהִסְגִּירוֹ
ſeptima die in eum ſacerdos videbit Et .ſecundò dieb⁹ ſeptem ſacerdos
הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית : וְרָאָה הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
6 eum mundabit &,cute in tactū ſe diffuderit nec ,tactū⁹ ſubobſcur⁹ ecce &,ſecundò
שֵׁנִית וְהִנֵּה כָּהָה הַנֶּגַע וְלֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְטִהֲרוֹ
.erit mund⁹ &,ſua veſtimenta lavabit & ,ipſa inhærentia ,ſacerdos
הַכֹּהֵן מִסַּפַּחַת הִוא וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר :

LEVITICUS.

Verſio VULG. LAT.

4 Ipſa verò triginta trib⁹ dieb⁹ manebit in ſanguine purificationis ſuæ. Omne ſanctū non tāget, nec ingredietur in Sanctuariū, donec impleantur dies purificationis ſuæ.
5 Sin autē fœminā pepererit, immunda erit duabus hebdomadibus, juxta ritum fluxûs menſtrui, & ſexaginta ſex dieb⁹ manebit in ſanguine purificationis ſuæ.
6 Cúmq; expleti fuerint dies purificationis ſuæ, pro filio, ſive pro filia, deferet agnū anniculū in holocauſtum, & pullū columbæ ſive turturem pro peccato, ad oſtium tabernaculi teſtimonii, & tradet ſacerdoti, Qui offeret illa coram Domino, & orabit pro ea, & ſic mundabitur à profluvio ſanguinis ſui: iſta eſt lex parientis maſculū aut fœminam.
7 Quòd ſi non invenerit man⁹ ej⁹, nec potuerit offerre agnū, ſumet duos turtures vel duos pullos columbarū unū in holocauſtū, et alterū pro peccato: orabitq; pro ea ſacerdos, & ſic mūdabitur.

CAP. XIII.

1 LOcutúſq; eſt Dñs ad Moyſen et Aaron, dicens;
2 Homo, in cuj⁹ cute et carne ort⁹ fuerit diverſ⁹ color ſive puſtula, aut quaſi lucens quidpiā, id eſt plaga lepræ, adducetur ad Aaron ſacerdotē, vel ad unum quemlibet filiorum ejus. Qui cùm viderit leprā in cute, & pilos in album mutatos, colorem, ipſámq; ſpeciem lepræ humiliorem cute, carne reliquâ; plaga lepræ eſt, & ad arbitrium ej⁹ ſeparabitur. Sin autē lucens candor fuerit in cute, nec humilior carne reliquâ, et pili coloris priſtini, recludet eum ſacerdos ſeptem diebus:
5 Et conſiderabit die ſeptimo: & ſiquidem lepra ultrà non creverit, nec tranſierit in cute priores terminos, rurſum recludet eum ſeptē dieb⁹ aliis.
6 Et die ſeptimo contemplabitur: ſi obſcurior fuerit lepra, & non creverit in cute, mundabit eum, quia ſcabies eſt: lavabítq; homo veſtimenta ſua, & mundus erit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

4 Καὶ (α) τεσσαρακονθα καὶ τρεῖς ἡμέρας καθήσε-
ται ἐν αἵματι καθαρίῳ αὐτῆς. πᾶσᾳ ἁγίᾳ οὐ μὴ
ἅψῃ, καὶ εἰς τὸ ἁγιαστήριον οὐκ εἰσελεύσε-
(β)ται ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθάρσε-
5 ως αὐτῆς. Ἐὰν δὲ θῆλυ τέκῃ, καὶ ἀκάθαρτο-
ῦσαι δύο ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τὸ (γ)ἀφέδρον αὐ-
τῆς· καὶ ἐξηκονθα ἡμέρας (δ) καὶ ἓξ καθεδῆ-
6 σε(ται) ἐν αἵματι καθαρίῳ αὐτῆς. Καὶ ὅταν
ἀναπληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθάρσεως αὐτῆ
ἐφ' υἱῷ ἢ ἐπὶ θυγατρί, προσοίσει ἀμνὸν ἐνι-
αύσιον ἄμωμον εἰς ὁλοκαύτωμα, καὶ νεοσσὸν
περιστερᾶς, (ε) ἢ τρυγόνα περὶ ἁμαρτίας ἐπὶ
τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίε, πρὸς τὸν
7 ἱερέα. Καὶ (ζ) προσοίσει αὐτὸν ἔναντι κυ-
ρίου καὶ ἐξιλάσε(ται) περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεύς, καὶ κα-
θαριεῖ αὐτὴ ἀπὸ τῆ πηγῆς τοῦ αἵματος αὐτῆ.
οὗτος ὁ νόμος τῆς τικτούσης ἄρσεν ἢ θῆλυ.
8 Ἐὰν δὲ μὴ εὑρίσκῃ ἡ χεὶρ αὐτῆ τὸ ἱκανὸν
εἰς ἀμνόν, καὶ λήψε(ται) δύο τρυγόνας ἢ δύο (η)
νεοσσοὺς περιστερῶν, μίαν εἰς ὁλοκαύτωμα, καὶ
μίαν περὶ ἁμαρτίας· καὶ ἐξιλάσε(ται) περὶ
αὐτῆς ὁ ἱερεύς, καὶ καθαρεισθήσε(ται).

ΚΕΦ. ιγ΄

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ
2 Ἀαρὼν, λέγων, (α) Ἄνθρωπος ἐὰν γένη-
ται ἐν σαρκὶ τοῦ σώματος αὐτῆ ἀλλ(ζ)σημασί-
ας τηλαυγὴς, καὶ γένη ἐν σαρκὶ τοῦ σώ-
ματος αὐτῆ ἀφὴ (γ) λέπρας, ἀχθήσεται πρὸς
Ἀαρὼν τὸν ἱερέα, ἢ ἕνα τῶν υἱῶν αὐτῆ τῶν ἱ-
3 ερέων. Καὶ ὄψε(ται) ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν ἐν σαρκὶ
τοῦ σώματος αὐτῆ, καὶ ἡ τρίξ (δ) ἐν τῇ ἀφῇ
μεταβαλὴ λευκὴ, καὶ ἡ ὄψις τῆ ἀφῆς ταπει-
νὴ ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ σώματος, ἀφὴ λέ-
πρας ἐστί. καὶ ὄψε(ται) ὁ ἱερεὺς, καὶ μιανεῖ αὐτόν.
4 Ἐὰν (ε) δὲ τηλαυγὴς λευκὴ ᾖ ἐν τῷ σώ-
ματι τοῦ σώματο, καὶ ταπεινὴ μὴ ἢ
ὄψις αὐτῆς ἀπὸ τοῦ σώματο, καὶ ἡ τρὶξ
αὐτῆ οὐ μετέβαλε τρίχα λευκὴν, αὐτὴ δὲ
σβέσιν αἱμαφεᾶ, καὶ ἀφορεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν
ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ ὄψε(ται) ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· καὶ ἰδοὺ ἡ ἀφὴ μένῃ ἐναν-
τίον αὐτῆ, καὶ μεμίσησεν ἡ ἀφὴ ἐν τῷ σώματι,
καὶ ἀφορεῖ αὐτὴ ὁ ἱερεὺς ἑπτὰ ἡμέρας δεύτε-
6 ρον. Καὶ ὄψε(ται) (η) ὁ ἱερεὺς αὐτὴ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ἑβδόμῃ πρωΐ· καὶ ἰδοὺ ἀμαυρὰ ἡ ἀφὴ, καὶ
μεμίσησεν ἡ ἀφὴ ἐν τῷ σώματι· καὶ καθα-
ριεῖ αὐτὴ ὁ ἱερεὺς, σημασία γάρ ἐστι. καὶ πλυ-
νάμενο τὰ (ι) ἱμάτια αὐτῆ, καθαρὸς ἔσται. γίνη(ς)σημασία(γ)λέπρας, καὶ
ἀχθήσε(ται)(δ)μετὰ ταῦτα ἐν τῇ ἀφῇ λευκὴ, ἐὰν δὲ πλατυγὴς(ζ)χρωτὸς, καὶ πα-
τὴ ἡ ὄψις(η)αὐτῆ ὁ ἱερεὺς τῇ (θ)σήψαλι· καθαριεῖ (ι)ἱμάτια, καθαρὸς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et triginta tribus diebus manebit ſuper ſanguinem purum: & omne ſanctum non tanget, & ad ſanctuarium non ingredietur, donec impleantur dies purgationis ejus. Quòd ſi fœminā pariat, erit immunda quatuordecim diebus, juxta menſtruum ſuum, & ſexaginta ſex dieb⁹ ſedebit ſuper ſanguinem mundum. Cúmq; exacti fuerint dies purificationis ſuæ pro filio aut filia, afferat agnum anniculum in holocauſtum pacificum, & turturem aut pullum columbæ pro peccato, ad oſtium tabernaculi temporis, ad ſacerdotem. Adducétq; eam coram Dño, & indulgentiam petet pro ea ſacerdos, & purgabitur à fluxu ſanguinis ſui. Hæc eſt lex ejus quæ parit maſculum aut fœminā. At ſi non habeat facultatē afferendi agnū, accipiet duas turtures aut duos pullos columbarū, unum pro peccato, & alterū pro holocauſto pacifico: & propitiabitur illi ſacerdos, ac mundabitur. CAP. XIII.

Lex de plaga lepræ.

ET locutus eſt Dominus cum Moſe, & cum Aharone, & dixit eis; Cùm fuerit in cute carnis alicujus hominis cicatrix, & elephantiaſis, & macula, fuerítque in cute carnis ejus cicatrix plagæ lepræ: adducant eum ad Aharonem ſacerdotem, aut ad aliquem ex filiis ejus ſacerdotibus. Et videbit ſacerdos plagā in cute carnis ejus, & pilum plagæ verſum eſſe ad albedinem contrahendā, & aſpectum plagæ profundiorē eſſe cute carnis ej⁹: plaga eſt lepræ: & conſiderabit eā ſacerdos, & contaminabit illā. Si verò macula candicaverit in cute carnis ejus, & profunda eſt, nec deprehēditur à cute, & pil⁹ non eſt verſus ad candorē contrahendū: recludat ſacerdos plagam ſeptem dieb⁹. Tum conſiderabit eam ſacerdos in die ſeptimo: ſi ſteterit plaga in loco ſuo, & non diffluxit plaga per cutem, reprimat eam ſacerdos ſeptem diebus aliis. Rurſus conſideret eam ſacerdos poſt ſeptem dies alios: ſi extincta eſt plaga, nec progreſſa eſt, plaga eſt cutis: mundabit eam ſacerdos, quia impætigo eſt: & lavabit veſtes ſuas, & mundabitur.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וּתְלָתִין וְתַלְתָּא יוֹמִין תְּתִיב בְּדַם
דְּכְיָהּ בְּכָל־קוּדְשָׁא לָא תִקְרַב
וּלְמַקְדְּשָׁא לָא תֵיעוֹל עַד מְשַׁלְּמָן
יוֹמֵי דְכוּתָהּ: וְאִם נוּקְבְתָּא תֵלִיד
וּתְרֵי־מְסָאבָא אַרְבְּעִין
כִּרְחוֹקָהּ וְשִׁתִּין וְשִׁתָּא יוֹמִין תְּתִיב
עַל־דַּם דְּכְיָהּ: וּבְמִשַּׁלְּמָן יוֹמֵי דְכוּתָהּ
לִבְרָא אוֹ לִבְרְתָּא תֵּיתֵי אִמַּר בַּר
שַׁתִּיהּ לְעָלְוָתָא וּבַר־יוֹנָה אוֹ שַׁפְנִין
לְחַטָּאתָא לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא לְוָת
כָּהֲנָא: וְיִקְרֵב בְּנֵיהּ קֳדָם יְיָ וִיכַפַּר עֲלָהּ
וְתִדְכֵּי מִסְּאוּבַת דְּמָהָא אוֹרַיְתָא
דְּיַלְדַּתָּא לְדַכַּר אוֹ לְנוּקְבָא: וְאִם לָא
תַשְׁגַּח יְדָהּ כְּמִסַּת אִמְּרָא וְתַסְבִי
תְּרֵין שַׁפְנִינִין אוֹ תְּרֵין בְּנֵי יוֹנָה חַד
לְעָלְוָתָא וְחַד לְחַטָּאתָא וִיכַפַּר עֲלָהּ
כָּהֲנָא וְתִדְכֵּי: נ

וּמַלֵּיל יְיָ עִם־מֹשֶׁה וְעִם־אַהֲרֹן
לְמֵימַר: אֱנָשׁ אֲרֵי־יְהֵי בְּמִשַּׁךְ
בִּשְׂרֵיהּ עַמְקָא אוֹ עַדְיָא אוֹ בַהֲרָא
וִיהֵי בְּמִשַּׁךְ בִּסְרֵיהּ לְמַכְתַּשׁ סְנִירוּ
וְיִתְיְתֵי לְוָת אַהֲרֹן כָּהֲנָא אוֹ לְוָת
חַד מִבְּנוֹהִי כָּהֲנַיָּא: וְיִחֵי כָּהֲנָא
מַכְתְּשָׁא בְּמִשַּׁךְ־בִּשְׂרָא וְסַעֲרָא
בְּמַכְתְּשָׁא אִתְכְּפִיךְ לְמַחֲוַר וּמַחֲוַר
מַכְתְּשָׁא עָמִיק מִשַּׁךְ בִּסְרֵיהּ
מַכְתַּשׁ סְנִירוּתְ הוּא וְיחַוְנֵיהּ כָּהֲנָא
וְיסָאֵב יְתֵיהּ: וְאִם־בַּהֲרָא חִוָּרָא הִיא
בְּמִשַּׁךְ בִּסְרֵיהּ וַעֲמִיק לֵית־מַחֲזָהּ
מִן־מַשְׁכָּא וּשְׂעָרֵהּ לָא־אִתְהְפִיךְ
לְמַחֲוַר וְיַסְגַּר כָּהֲנָא יַת־מַכְתְּשָׁא
שִׁבְעָא יוֹמִין: וְיחַוְנֵיהּ כָּהֲנָא בְּיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה וְהָא מַכְתְּשָׁא קָם בְּעֵינוֹהִי
דְּוָה לָא־אוֹסִיף מַכְתְּשָׁא בְּמִשַּׁכָּא
וְיַסְגַּר יְתֵיהּ כָּהֲנָא שִׁבְעָא יוֹמִין תִּנְיָנוּת:
וְיחַוֵּי כָּהֲנָא יָתֵיהּ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה
תִּנְיָנוּת וְהָא עָמַם מַכְתְּשָׁא וְלָא־אוֹסִיף
מַכְתְּשָׁא בְּמַשְׁכָּא וִידַכֵּנֵיהּ כָּהֲנָא
עֲדִיתָא הִיא וְיַצַּבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִדְכֵּי:

Targum ONKELOS.

4 Et triginta & trib⁹ dieb⁹, manebit in sanguine purificationis: omne sanctū non tāget, & in sanctuariū non ingredietur, donec cōpleantur dies purificationis ej⁹. 5 Si autem fœminā pepererit; erit immūda quatuordecim *dieb⁹*, juxta ritū sep̄arationis mēstrui: & sexaginta & sex dieb⁹, manebit in sanguine purificationis. 6 Et cùm cōpleti fuerit dies purificationis suæ, pro filio sive pro filiâ: afferet agnū anniculū in holocaustū; & filiū colūbæ aut turturē pro peccato: ad ostiū tabernaculi fœderis, ad sacerdotē. 7 Offeretq; illū corā Dño, et propitiabit pro eâ; & mundabitur ab immūditia sanguinis sui: Hæc est lex parientis masculū aut fœminā. 8 Si autē non invenerit man⁹ ej⁹ pretiū, ꝙ possit sufficere ad emendū agnū: sumet duos turtures, aut duos filios colūbæ; ūnū in holocaustū, & unū pro peccato: & propitiabit pro eâ sacerdos, & munda erit.

CAP. XIII.

1 LOcutusq; est Dūs cū Moyse
2 & Aarō, dicens. Homo in cuj⁹ cute carnis fuerit diversus color aut pustula, aut lucens aliquid; & fuerit in cute carnis ejus in plagā lepræ: adducetur ad Aaron sacerdotē, aut ad unum de filiis suis sacerdotib⁹.
3 Et videbit sacerdos plagam in cute carnis, & si capill⁹ plagæ versus est in albedinē, & aspectus plagæ profundior est cute carnis ej⁹; plaga lepræ est: videbitq; eā sacerdos, et immundū judicabit eum. 4 Si autē macula alba est in cute carnis ej⁹, et aspectus ej⁹ non est profundior cute; & capillus non est versus in albū: recludet sacerdos eū, qui habet plagā, septē
5 dieb⁹. Videbitq; eū sacerdos in die septimo: & si plaga stetit sicut erat, & non crevit plaga in cute: recludet eū sacerdos,
6 septē dieb⁹ aliis. Videbitq; eū sacerdos iterū in die septimo: & si obscura fuerit plaga, & nō crevit plaga in cute: mundum judicabit eum sacerdos, pustula enim est; & lavabit vestimēta sua, & mundabitur.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

4 ** וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ בְּכָל־קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֶל־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבוֹא עַד מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ:
5 ** וְאִם נְקֵבָה תֵּלֵד וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשֵׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל־דְּמֵי טָהֳרָהּ:
6 ** וּבִמְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ לְבֵן אוֹ לְבַת תָּבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה וּבֶן־יוֹנָה אוֹ תֹר לְחַטָּאת אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן:
7 ** וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְכִפֶּר עָלֶיהָ וְטָהֲרָה מִמְּקוֹר דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לִזָּכָר אוֹ לִנְקֵבָה:
8 ** וְאִם לֹא תִמְצָא יָדָהּ דֵּי שֶׂה וְלָקְחָה שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֶחָד לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה:

VERSIO SAMARITANA.

4 ** וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ בְּכָל־קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֶל־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבוֹא עַד מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ:
5 וְאִם נְקֵבָה תֵּלֵד וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשֵׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל־דְּמֵי טָהֳרָהּ:
6 ** וּבִמְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ לְבֵן אוֹ לְבַת תָּבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה וּבֶן־יוֹנָה אוֹ תֹר לְחַטָּאת אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן:
7 וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְכִפֶּר עָלֶיהָ וְטָהֲרָה מִמְּקוֹר דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לִזָּכָר אוֹ לִנְקֵבָה:
8 וְאִם לֹא תִמְצָא יָדָהּ דֵּי שֶׂה וְלָקְחָה שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֶחָד לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה:

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר:
2 ** אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת וְהָיָה בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת וְהוּבָא אֶל־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל־אַחַד מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים:
3 וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע בְּעוֹר הַבָּשָׂר וְשֵׂעָר בַּנֶּגַע הָפַךְ לָבָן וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עָמֹק מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ נֶגַע צָרַעַת הוּא וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטִמֵּא אֹתוֹ:
4 ** וְאִם בַּהֶרֶת לְבָנָה הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעָמֹק אֵין מַרְאֶה מִן־הָעוֹר וּשְׂעָרָהּ לֹא־הָפַךְ לָבָן וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים:
5 ** וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה הַנֶּגַע עָמַד בְּעֵינָיו לֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית:
6 ** וְרָאָה הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֵׁנִית וְהִנֵּה כֵהָה הַנֶּגַע וְלֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן מִסְפַּחַת הוּא וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר:

VERSIO ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 *وَثَلَاثُونَ يَوْمًا وَثَلَاثَةُ أَيَّامٍ تُقِيمُ فِي دَمِ ٱلطُّهْرِ * لَا تَلْمَسُ شَيْئًا مِنَ ٱلْأَقْدَاسِ * وَلَا تَدْخُلُ إِلَى ٱلْقُدْسِ إِلَى
5 كَمَالِ أَيَّامِ طُهْرِهَا * فَإِنْ وَلَدَتِ ٱبْنَةً فَلْتَكُنْ أُسْبُوعَيْنِ كَطَمْثِهَا حَيْضِهَا * وَسِتَّةٌ وَسِتُّونَ يَوْمًا تُقِيمُ
6 عَلَى دَمِ ٱلطُّهْرِ * وَعِنْدَ تَمَامِ أَيَّامِ طُهْرِهَا لِٱبْنٍ كَانَ أَوِ ٱبْنَةٍ * تَأْتِي بِحَرُوفٍ ٱبْنِ سَنَةٍ لِلصَّعْدَةِ * وَفَرْخِ
7 حَمَامٍ أَوْ سِفْنِينٍ لِلذَّكَاةِ إِلَى بَابِ خِبَاءِ ٱلْحَضَرِ إِلَى ٱلْإِمَامِ * يُقَرِّبُهُ بَيْنَ يَدَيِ ٱللَّهِ * وَيُسَعِّرُ عَنْهَا
8 وَيُطَهِّرُ مِنْ يَنْبُوعِ دَمِهَا * هٰذِهِ سَرِيعَةُ ٱلْوِلَادَةِ لِلذَّكَرِ وَٱلْأُنْثَى * فَإِنْ لَمْ تَنَلْ يَدُهَا مِقْدَارَ شَاةٍ *
فَلْتَأْخُذْ سِفْنِينَيْنِ أَوْ فَرْخَيْ حَمَامٍ * أَحَدُهُمَا لِلصَّعْدَةِ * وَٱلْآخَرُ لِلذَّكَاةِ * وَيُسَعِّرُ عَنْهَا ٱلْإِمَامُ
1 2 فَيُطَهِّرُ * ٱلْفَصْلُ ٱلثَّالِثُ عَشَرَ * ثُمَّ كَلَّمَ ٱللَّهُ مُوسَى وَهَرُونَ قَائِلًا * أَيُّ إِنْسَانٍ كَانَ
فِي جِلْدِ بَدَنِهِ سَامَةٌ * أَوْ عَارِضَةٌ * أَوْ بَقْعَةٌ * أَوْ صَارَ فِي بَدَنِهِ بَلَاءُ ٱلْبَرَصِ * فَلْيُؤْتَ بِهِ إِلَى هَرُونَ ٱلْإِمَامِ
3 أَوْ وَاحِدٍ مِنْ بَنِيهِ ٱلْأَئِمَّةِ * فَيَنْظُرُ ٱلْإِمَامُ ٱلْبَلَاءَ فِي جِلْدِ ٱلْبَدَنِ * فَإِنْ كَانَ فِيهِ شَعْرٌ قَدِ ٱنْقَلَبَ أَبْيَضَ *
وَمَنْظَرُ ٱلْبَلَاءِ عَمِيقٌ مِنْ جِلْدِ بَدَنِهِ * فَهُوَ بَلْوَى ٱلْبَرَصِ * فَإِذَا رَآهُ كَذَلِكَ فَلْيَحْكُمْ *
4 * فَإِنْ كَانَتْ بَقْعَةٌ بَيْضَاءُ فِي جِلْدِ بَدَنِهِ لَيْسَ مَنْظَرُهَا عَمِيقًا مِنَ ٱلْجِلْدِ * وَشَعْرُهَا لَمْ يَنْقَلِبْ
5 أَبْيَضَ * فَلْيَعْقِدْ سَبْعَةَ أَيَّامٍ * ثُمَّ يَنْظُرْهُ فِي ٱلْيَوْمِ ٱلسَّابِعِ * فَإِنْ وَقَفَ ٱلْبَلَاءُ بِعَيْنِهِ وَلَمْ يَفْسُ فِي ٱلْجِلْدِ *
فَلْيَعْقِدْ سَبْعَةَ أَيَّامٍ ثَانِيَةً * ثُمَّ يَنْظُرْهُ فِي ٱلْيَوْمِ ٱلسَّابِعِ ثَانِيَةً * فَإِنْ كَبَا ٱلْبَلَاءُ وَلَمْ يَفْسُ فِي ٱلْجِلْدِ *
6 فَلْيُطَهِّرْهُ فَإِنَّهَا عَارِضَةٌ * وَيَغْسِلُ ثِيَابَهُ وَيَطْهُرُ *

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

4 *Triginta autem tribus diebus sedebit in sanguine purificationis: nihil sanctū tanget, neq; in sanctuarium ingredietur, donec completi fuerint dies purificationis. Si autem fœminā pepererit, tum immunda erit duas septimanas juxta separationem suam, et sexaginta dieb⁹ sedebit super sanguines purificationis. Cùm* 6 *autem completi fuerint dies purificationis filii aut filiæ afferet agnum anniculum in holocaustum, et pullū columbæ, aut turturem (a) pro peccato ad ostiū tabernaculi testimonii ad sacerdotem. Et offeret* 7 *eum coram Domino, expiabitque eā sacerdos, & purificabit eam à fluxu sanguinis sui. Hæc est lex illius quæ pepererit masculū aut fœminā. Quod* 8 *si non invenerit man⁹ ejus id quod satis est in agnum, tum accipiet duos turtures, aut duos pullos columbæ: unum pro peccato, et alterum in holocaustum, & expiabit eam sacerdos, & mundabit eam.*

CAP. XIII.

1 ET locutus est Dominus
2 Mosi & Aaroni, dicens; Homo cum in cute carnis ejus fuerit tumor, vel scabies, vel macula alba, fueritq; in cute carnis ejus juxta plagā lepræ, adducetur Aaronem sacerdotem, vel ad unum ex filiis ejus sacerdotibus; Et videbit 3 sacerdos plagam in cute carnis; sed pilus in plaga mutatus est in album, aspectusq; plagæ profundior est cute carnis ej⁹, plaga lepræ hæc est: videbitq; sacerdos, et polluta pronuntiabit eum. Verùm si 4 macula alba est in cute carnis ejus, et profundior non appareat cute, & pilus non est mutatus in album, tum includet sacerdos plagam septem diebus; Videbitq; sacerdos die 5 septimâ, et ecce plaga stat in oculis ejus, non diffudit se plaga per cutem, tum includet eum sacerdos septem diebus secundò. Videbitq; sacer- 6 dos die septimo iterū, et ecce subobscura est plaga, non diffudit se plaga per cutem, mundum judicabit eum sacerdos: Scabies est, lavabitque vestimenta sua, & mundabitur.

VER. SAM. (a) in expiationem

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 *Et triginta ac tres dies manebit in sanguine purificationis. Non tanget quicquā ex sacris, neq; ingredietur in sanctuariū usq; ad cōplementū dierū purificationis suæ. Quòd si pepereris fœminā, immunda erit* 5 *duab⁹ hebdomadis secundùm indicium menstruū sui: & sexaginta sex dies permanebit in sanguine purificationis. Et ad* 6 *cōplementū dierū purificationis suæ pro filio sive filia, afferet agnū anniculū in holocaustū, & pullū colūbarū aut turturē in expiationē, ad ostiū tabernaculi præsentiæ, ad sacerdotem. Qui offeret eum* 7 *corā Deo, et veniā postulabit pro ipsa, et mundabitur à fluxu sanguinis sui. Hæc est lex partūs pro masculo, et fœmina. Quòd si non pertingat manus ejus ad va-* 8 *lorē ovis, accipiat duos turtures, vel duos pullos colūbarū, unū eorū in holocaustū, et alterū in expiationē: veniamq; postulabit sacerdos pro ipsa, et mundabitur.*

CAP. XIII.

1 DEinde locutus est Dⁿ ad Musam et
2 Haronem, dicens; Quilibet homo in cuj⁹ corporis cute fuerit nevus, aut accidens, aut macula; aut facka fuerit in corpore ejus plaga lepræ, ducatur ad Haronem sacerdotē, vel aliquē ex filiis ejus sacerdotib⁹. Inficiet autē sacerdos plagā in 3 cute corporis: & si fuerint in ipsa pili jam permutati in albos, et aspect⁹ plagæ fuerit profundior cute corporis ejus; est plaga lepræ. Cùmq; viderit eū hujusmodi, immundū faciat illū. At si fuerit macula al- 4 ba in cute corporis ej⁹, cujus aspectus non sit profundior cute, & pili ejus non everterint albi, rutineat eū septē dies. Deinde 5 considerabit eū in die septimo. Et quidē si perstiterit plaga eadē, nec diffuderit se in cute, sistat eū septē dieb⁹ secundò. De- 6 inde videat eum in die septimo iterum. Quòd si desederit plaga, neq; extensa fuerit per cutē, mundet eū; est enim accidens: & lavabit vestes suas, & mundabitur.

כפר ויקרא: יג

ad eam videri post cute in inhærentis se diffuderit diffundendo si Et
7 וְאִם־פָּשֹׂה תִפְשֶׂה הַמִּסְפַּחַת בָּעוֹר אַחֲרֵי הֵרָאתוֹ אֶל־
:sacerdotem ad secundò videbitur & ejus mundationem ad sacerdotem
הַכֹּהֵן לְטָהֳרָתוֹ וְנִרְאָה שֵׁנִית אֶל־הַכֹּהֵן:
eum polluet & cute in inhærentia se diffudit ecce & sacerdos videbit Et
8 וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה פָּשְׂתָה הַמִּסְפַּחַת בָּעוֹר וְטִמֵּאוֹ
homine in fuerit cùm lepræ Tactus ipsa lepra sacerdos
הַכֹּהֵן צָרַעַת הִוא: נֶגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם
9 albus tumor ecce & sacerdos videbit Et .sacerdotem ad adducetur &
וְהוּבָא אֶל־הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה שְׂאֵת־לְבָנָה
10 :tumore in vivæ carnis vivacitas & album pilum vertit ipse & cute in
בָּעוֹר וְהִיא הָפְכָה־שֵׂעָר לָבָן וּמִחְיַת בְּשַׂר חַי בַּשְּׂאֵת:
nec sacerdos eum polluet & ejus carnis cute in ipsa inveterata Lepra
11 צָרַעַת נוֹשֶׁנֶת הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן וְלֹא
lepra floruerit florendo si Et .iste immundus quia,eũ faciet claudere
יַסְגִּרֶנּוּ כִּי טָמֵא הוּא: וְאִם־פָּרֹחַ תִּפְרַח הַצָּרַעַת
ad usq; & ejus capite è tactus cutem omnem lepra operuerit & cute in
12 בָּעוֹר וְכִסְּתָה הַצָּרַעַת אֵת כָּל־עוֹר הַנֶּגַע מֵרֹאשׁוֹ וְעַד־
sacerdos videbit Et .sacerdotis oculorum aspectum omnem ad ejus pedes
רַגְלָיו לְכָל־מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן
13 tactum mundificabit & ejus carnem omnem lepra operuit ecce &
וְהִנֵּה כִסְּתָה הַצָּרַעַת אֶת־כָּל־בְּשָׂרוֹ וְטִהַר אֶת־הַנֶּגַע
viva caro eo in consici die in Et .ipse mundus albus est versus ipse tot
כֻּלּוֹ הָפַךְ לָבָן טָהוֹר הוּא: וּבְיוֹם הֵרָאוֹת בּוֹ בָּשָׂר חָי
viva caro eũ polluet & vivam carnem sacerdos videbit Et.erit immud
14 יִטְמָא: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַבָּשָׂר הַחַי וְטִמֵּאוֹ הַבָּשָׂר הַחַי
viva caro fuerit reversa cùm Vel .ipse lepra ; ipsa immunda
15 טָמֵא הוּא צָרַעַת הוּא: אוֹ כִי־יָשׁוּב הַבָּשָׂר הַחַי
ecce & sacerdos eũ videbit Et .sacerdotem ad veniet & album in cõversa &
16 וְנֶהְפַּךְ לְלָבָן וּבָא אֶל־הַכֹּהֵן: וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה
.ipse mundum tactum sacerdos mundificabit & album in tactus est cõversus
נֶהְפַּךְ הַנֶּגַע לְלָבָן וְטִהַר הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע טָהוֹר הוּא:
fuerit Et:fuerit sanata &,inflammatio ejus cute in eo in fuerit cùm caro Et
17 וּבָשָׂר כִּי־יִהְיֶה בּוֹ־בְעֹרוֹ שְׁחִין וְנִרְפָּא: וְהָיָה
18 ,impense rufus albus splendor vel ,albus tumor inflammationis loco in
בִּמְקוֹם הַשְּׁחִין שְׂאֵת לְבָנָה אוֹ בַהֶרֶת לְבָנָה אַדְמְדֶמֶת
ejus aspectus ecce & sacerdos videbit Et .sacerdotem ad cõspicietur &
19 וְנִרְאֵית אֶל־הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה מַרְאֶה
,sacerdos eũ polluet &,albus fuerit versus ejus pil' & cute præ humilis
שָׁפָל מִן־הָעוֹר וּשְׂעָרָהּ הָפַךְ לָבָן וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן
illam viderit si Et .germinavit ulcere in ipse lepræ tactus
20 נֶגַע־צָרַעַת הִוא בַּשְּׁחִין פָּרָחָה: וְאִם יִרְאֶנָּה
præ ipsa non humilis & ,albus pilus ea in non ecce & ,sacerdos
21 הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין־בָּהּ שֵׂעָר לָבָן וּשְׁפָלָה אֵינֶנָּה מִן־
septem sacerdos eam faciet recludere & ,subobscura ipsa & cute
הָעוֹר וְהִוא כֵהָה וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת
eam sacerdos polluet & ,cute in se diffuderit diffundendo si Et .diebus
22 יָמִים: וְאִם־פָּשֹׂה תִפְשֶׂה בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ
.ipsa plaga
נֶגַע הִוא:

Versio VULG. LAT.

7 Quòd si postquam à sacerdote visus est, & redditus
8 munditiæ, iterùm lepra creverit, adducetur ad eum, Et
immunditiæ condemnabitur.
9 Plaga lepræ si fuerit in homine, adducetur ad sacerdo-
10 tem, Et videbit eum. Cùmq; color albus in cute fuerit, &
capillorum mutaverit aspectum, ipsa quoque caro viva
11 apparuerit : Lepra vetustissima judicabitur, atque inolita
cuti. Contaminabit itaque eum sacerdos, & non recludet, quia perspicuæ immun-
12 ditiæ est. Sin autē efflorueritdiscurrens lepra in cute,& o-
peruerit omnē cutem à capite usque ad pedes, quidquid sub
13 aspectum oculorum cadit, Considerabit eum sacerdos,
& teneri leprâ mundissimâ judicabit : eò quòd omnis in
14 candorē versa sit, & idcircò homo mundus erit. Quando
verò caro vivens in eo apparuerit, Tunc sacerdotis ju-
15 dicio polluetur, & inter immundos reputabitur, caro
16 enim viva si lepra aspergitur, immunda est. Quòd si rur-
sum versa fuerit in alborem, & totum hominē operuerit,
17 Considerabit eum sacerdos, & mundum esse decernet.
18 Caro autem & cutis in qua ulcus natū est sanatū, Et in lo-
19 co ulceris cicatrix alba apparuerit,sive subrufa, adducetur
20 homo ad sacerdotem : Qui, cùm viderit locum lepræ hu-
21 miliorem carne reliquâ, & pilos versos in candorem,
contaminabit eum : plaga enim lepræ orta est in ul-
22 cere. Quòd si pilus coloris est pristini, & cicatrix sub-obscura, & vicinâ carne non est humilior, recludet eum septem diebus: Et si quidem creverit, adjudicabit eum lepræ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Ἐὰν δὲ μεταβᾷσα μεταπέσῃ ἡ χνμαφία ἐν τῷ δέρματι, μετὰ τὸ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἱερέα (κ) τὸ καθαρίσαι αὐτὸν, καὶ ὀφθήσεται πρόδτερον πρὸς ἱερεῖ. καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ μεμέπεσεν ἡ χνμασία ἐν τῷ δέρματι, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ
8 ἱερεύς· λέπρα ἐστί. Καὶ ἀφὴ λέπρας ἐὰν
9 γένηται (λ) ἐν ἀνθρώπῳ, καὶ ἤξει πρὸς τὸν ἱερέα. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ ἀλλὰ
10 λευκὴ ἐν τῷ δέρματι, καὶ αὕτη μετέβαλε τρίχα λευκὴν, καὶ ἀπὸ τῆς ὑγιοῦς τῆς χαρκὸς τῆς ζώσης ἐν τῇ ἀλῇ, λέπρα πεπαυσμένη (μ) ἐστὶν ἐν τῷ δέρματι τοῦ χεωλὸς, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς, καὶ ἀφορεῖ αὐτὸν, ὅτι
12 ἀκάθαρτός ἐστιν. Ἐὰν δὲ (ν) ἀνθῶσα ἐξανθήσῃ λέπρα ἐν τῷ δέρματι, καὶ (ξ) καλύψῃ ἡ λέπρα πᾶν τὸ δέρμα τοῦ ἀφῆς ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν, κατὰ ὅλον ὃ ὄψασιν τῶν ἱερέως. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ
13 ἐκάλυψεν ἡ λέπρα πᾶν τὸ δέρμα τοῦ χεωλὸς, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τοῦ ἀφὴν, ὅτι πᾶν μεμέβληε λευκὸν, καθαρόν ἐστι. Καὶ ἡ
14 ἂν ἡμέρᾳ ὀφθῇ ἐν αὐτῷ χεὼς ζῶν, μιανθήσεται. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τοῦ (ο) χεῶτα τοῦ ὑγιῆ, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ χεὼς ὁ ὑγιὴς,
15 ὅτι ἀκάθαρτός ἐστι· λέπρα ἐστίν. Ἐὰν δὲ ἀποκλαγῇ ὁ χεὼς ὁ ὑγιὴς, καὶ μεταβάλῃ
16 λευκὴ, καὶ ἐλεύσεται πρὸς τοῦ ἱερέα. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ μεμέβαλεν ἡ ἀφὴ εἰς τὸ λευκὸν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τοῦ (π)
17 ἀφὴν, καθαρός ἐστι. Καὶ χαρξ ἐὰν γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐτῷ ἕλκος, καὶ ὑγιασθῇ, καὶ γένηται ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ἕλκους ὅλη
18 λευκὴ, ἢ πλανῶσα λευκαίνουσα, ἢ πυρρίζουσα, καὶ ὀφθήσεται τῷ ἱερεῖ. Καὶ ὄψεται
20 ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις ταπεινοτέρα τοῦ δέρματος, καὶ ἡ τρὶξ αὐτῆ μεμέβακεν εἰς
21 λευκὴν, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ὅτι λέπρα ἐστὶν· ἐν τῷ ἕλκει ἐξέγνθησεν. Ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ τρὶξ
λευκὴ, καὶ ταπεινὸν μὴ ᾖ ἀπὸ τοῦ δέρματος τοῦ χεωλὸς, καὶ αὐτὸν ἡ ἀμαυρὰ, καὶ ἀφορεῖ
22 αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἑπτὰ ἡμέρας. Ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέηται ἐν τῷ δέρματι, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἀφὴ λέπρας ἐστὶν ἐν τῷ ἕλκει ἐξέγνθησεν.

MS.A. (κ) τὸ καθαρίσαι (λ) ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, (μ) ἐστὶν, ἐν τῷ δέρματι τοῦ χεωλὸς ἐστιν, καὶ (ν) ἐξανθῶσα ἐξάνθησεν ἡ λέπρα (ξ) καλύψει (ο) χρωτα ὑγιῆ (π) ἀφὴν, καὶ καθαρὸς ἔσαι.

Si autem (i) conversa, mutata fuerit significatio in cute, postea quàm vidit illum sacerdos, ut purgaret eum, & videbitur denuò à sacerdote. Et videbit eum sacerdos, et ecce (k) commutata est significatio in cute, Et inquinabit eum sacerdos : lepra est. Et tactus lepræ si factus fuerit in homine, et veniet ad sacerdotem. Et videbit sacerdos, & ecce cicatrix alba in cute, et hæc mutavit pilum album, & à sano carnis vivæ in cicatrice ; Lepra veteravescens est in cute carnis ejus, et inquinabit eum sacerdos, & (l) segregabit eum, quia immundus est. Si autem florescens efflorverit lepra in cute, & operuerit lepra omnem cutem tactûs à capite usque ad pedes, secundùm totum aspectum sacerdotis. Et videbit sacerdos, et ecce operuit lepra omnem cutem carnis ; & mundabit eum sacerdos (m) in tactu, quoniam omne mutavit album, & mundum est. Et quacunque die visa fuerit in eo caro viva ; inquinabitur. Et videbit sacerdos (n) carnem sanam ; & inquinabit eum caro sana, quoniam immundus est : lepra est. Si autem restituta fuerit caro sana, (o) & conversus fuerit albus, & veniet ad sacerdotem. Et videbit sacerdos, et ecce conversus est tactus in album, et purgabit sacerdos tactum, mundus est. Et caro, si facta fuerit in cute ejus ulcus, et sanatum fuerit, Et facta fuerit in loco ulceris cicatrix alba, vel lucida albescens, vel rubescens ; et videbitur à sacerdote. Et videbit sacerdos, et ecce aspectus humilior cute, et pilus ejus conversus est in album, et inquinabit eum sacerdos, quoniam lepra est : in ulcere efflorvit. Si autem videbit sacerdos, et ecce non est in eo pilus albus, et humilis non fuerit à cute carnis, & ipse fuerit obscurus, & segregabit eum sacerdos septem dies. Si autem diffusione diffundatur in cute, & inquinabit eum sacerdos, tactus lepræ est : in ulcere efflorvit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Si verò ulteriùs processerit plaga per cutem postquam consideravit eam sacerdos, et mundavit illam, ostendant eam iterum sacerdoti. Inspiciétq; sacerdos: si irrepsit plaga in cutem, contaminet eam sacerdos, quia lepra est. Et quidem plaga lepræ cùm fuerit in homine, adducant eum ad sacerdotem. Inspiciatq; sacerdos : si cicatrix alba fuerit in cute, & ipsius pilus versus sit ad albescendum, & signum carnis vivæ *appareat* in cicatrice : Lepra est inveterata in cute carnis ejus, pollutum declaret eum sacerdos, nec recludat eam, quandoquidem immundus est. Quòd si volando volaverit lepra per cutem ejus, tegátq; lepra totā ejus pellem ab ipsius capite usq; ad pedes ejus, quicquid *scilicet* deprehendunt oculi sacerdotis: Consideret sacerdos: si texit lepra totā carnem ejus, mundet sacerdos plagā (tota enim *caro* versa est in candorem) siquidem munda est. In die autem quâ apparebit in eo caro viva, erit immundus. Et considerabit sacerdos carnem vivam, & immundam pronuntiabit carnem vivam : immunda enim est, quia lepra est. At si versa fuerit caro viva ad albescendum, adducant eum ad sacerdotem: Videatq; sacerdos: si versa est plaga ad albescendum, mundet sacerdos plagam, quia is mundus est. Et caro si habuerit ulcus in cute sua, & sanatum fuerit, Manseritque in loco ulceris cicatrix alba, aut macula alba sive rubra : ostendant eam sacerdoti. Considerabit autem illam sacerdos, & quidem si aspectus ejus humilior est pelle, & pilus ejus versus est ad albescendum : contaminet eam sacerdos eo quòd plaga est lepræ, & in ulcere crevit. Sin autem viderit sacerdos nullum esse in ea pilum candidum, nec eam evasisse humiliorem cutæ, sed æqualem esse : occludat eam sacerdos septem diebus. At si ulteriùs progrediatur in pelle, contaminet eam sacerdos, quoniam plaga est lepræ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

7 וְאִם־אוֹסָפָא תּוֹסִיף עֲדִיתָא בְּמַשְׁכָּא
בָּתַר דְּתִתְחֲזֵי לְכָהֲנָא לְדַכָּיוּתֵיהּ
8 וְיִתְחֲזֵי תִּנְיָנוּת לְכָהֲנָא: וְיִחֲזֵי כָּהֲנָא
וְהָא אוֹסָפַת עֲדִיתָא בְּמַשְׁכָּא
9 וְיִסָּאֲבִנֵּיהּ כָּהֲנָא סְנִירוּתָא הִיא:
מַכְתַּשׁ סְנִירוּ אֲרֵי תֶהֵי בִּבְנֵי נָשָׁא
10 וְיִתְיְתֵי לְוָת כָּהֲנָא: וְיִחֲזֵי כָּהֲנָא וְהָא
עַמְקָא חִוָּרָא בְּמַשְׁכָּא וְהִיא הַפְכַת
שַׂעֲרָא לְחִיוָּר וְרוּשֵׁם בִּסְרָא חַיָּא
11 בַּעֲמִקּוּתָא: סְנִירוּת עַתִּיקָא הִיא
בְּמַשְׁכֵּהּ בִּסְרֵיהּ וְיַסָּאֲבִנֵּיהּ כָּהֲנָא
לָא יְסַנְרִינֵיהּ אֲרֵי מְסָאֲבָא הוּא: וְאִם
12 מְסָנָא תִּסְנֵי סְנִירוּתָא בְּמַשְׁכָּא
וְיִתְחֲפֵי סְנִירוּתָא יָת כָּל־מַשְׁכָּא
מִכְתְּשָׁא מֵרֵישֵׁיהּ וְעַד־רַגְלֵיהּ לְכֹל
13 חֵיוֵי עֵינֵי כָּהֲנָא: וְיִחֲזֵי כָּהֲנָא וְהָא
חֲפֵי סְנִירוּתָא יָת כָּל־בִּסְרֵיהּ וִידַכֵּי
יָת מַכְתְּשָׁא כּוּלֵיהּ אִתְהֲפִיךְ לְחִוָּרָא
14 דְּכֵי הוּא: וּבְיוֹמָא דְיִתְחֲזֵי בֵּיהּ
בִּסְרָא חַיָּא יְהֵי מְסָאֲבָא: וְיִחֲזֵי כָּהֲנָא
15 יָת־בִּסְרָא חַיָּא וְיַסָּאֲבִנֵּיהּ בִּסְרָא
חַיָּא מְסָאֲבָא הוּא סְנִירוּתָא הִיא: אוֹ
16 אֲרֵי יְתוּב בִּסְרָא חַיָּא וְיִתְהַפֵּךְ
לְמַחְוַר וְיֵיתֵי לְוָת־כָּהֲנָא: וְיִחֲזִנֵּיהּ
17 כָּהֲנָא וְהָא אִתְהֲפִיךְ מַכְתְּשָׁא לְמַחְוַר
וִידַכֵּי כָּהֲנָא יָת־מַכְתְּשָׁא דְכֵי הוּא:
18 וְאֱנָשׁ אֲרֵי יְהֵי בֵּיהּ בְּמַשְׁכֵּיהּ שִׁיחָנָא
19 וְאִתְסֵי: וְיְהֵי בַּאֲתַר שְׁחָנָא עַמְקָא
חִוָּרָא אוֹ בַהֲרָא חִוָּר מְסָמָא וְיִתְחֲזֵי
20 לְכָהֲנָא: וְיִחֲזֵי כָּהֲנָא וְהָא מְחַוַּרְא
מִכַּיְךְ מִן־מַשְׁכָּא וּשְׂעָרֵהּ אִתְהֲפִיךְ
לְמַחְוַר וְיַסָּאֲבִנֵּיהּ כָּהֲנָא מַכְתְּשָׁא
21 סְנִירוּתָא הִיא בִּשְׁחָנָא סְנִיאַת: וְאִם
יְחֲזִנֵּיהּ כָּהֲנָא וְהָא לֵית בֵּהּ שַׂעֲרָא חִוָּרָא
וּמַכֵּיכָא לֵיתָהָא מִן־מַשְׁכָּא וְהִיא
עַמְיָא וְיַסְגְּרִנֵּיהּ כָּהֲנָא שָׁבְעָא יוֹמִין:
22 וְאִם־אוֹסָפָא תּוֹסִיף בְּמַשְׁכָּא
וְיַסָּאֵב כָּהֲנָא מַכְתְּשָׁא הִיא:

Targum ONKELOS.

7 Si autē rursus creverit pustula in cute, postquam visa est à sacerdote ut mundaret eū: ostēdetur iterū sacerdoti. Et videbit sacerdos; & si crevit pustula in cute, immundū judicabit eū sacerdos, lepra enim est.
9 Plaga lepræ si fuerit in homine: adducetur ad sacerdotē. Et videbit sacerdos, & si macula alba est in cute, & cap. ll⁹ ejus versus est in albedinē; & signū vivæ carnis fuerit in macula.
11 Lepra vetustissima est in cute carnis suæ; & contaminabit eū sacerdos: nō recludet eū; quia immund⁹ est. Et si crescēs creverit lepra in cute; & operuerit lepra omnē cutem plagæ, à capite ej⁹ usq; ad pedes ejus: oña quæ oculi sacerdotis possunt videre. Videbit sacerdos;
13 et si operuerit lepra omnē carnē ej⁹, mundā judicabit plagā: tota enim versa est in albedinē, & ideo mund⁹ est homo.
14 In die autē quo apparuerit in ea caro viva, erit immundus.
15 Videbitq; sacerdos carnem vivā, & contaminabit eā: caro enim viva leprosa immunda est. Si enim caro viva versa
16 fuerit in albedinem; adducetur ad sacerdotem. Videbitque eam sacerdos, & si versa
17 est plaga in albedinem: mundam judicabit plagam sacerdos, mundus enim est. Homo
18 autem in cujus cute fuerit scabies, & sanata est. Et in
19 loco ulceris fuerit macula alba, aut macula subrufa: videbitur à sacerdote. Videbitque sacerdos, & si aspectus ejus humilior est cute & capilli ejus versi sunt in albedinem: contaminabit eum sacerdos, quia plaga lepræ est
21 crescens in ulcere. Si autem viderit eam sacerdos, & si non est in ea capillus albus; neq; est humilior cute, & ipsa est obscura: recludet eum
22 sacerdos septem diebus. Si autem rursus creverit in cute: contaminabit eum sacerdos, quia plaga lepræ est.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

7 וְאִם־אוֹסָפָא תּוֹסִיף עֲדִיתָא בְּמַשְׁכָּא
בָּתַר דְּתִתְחֲזֵי לְכָהֲנָא לְדַכָּיוּתֵיהּ
8 וְיִתְחֲזֵי תִּנְיָנוּת לְכָהֲנָא: וְיִחֲזֵי כָּהֲנָא
וְהָא אוֹסָפַת עֲדִיתָא בְּמַשְׁכָּא
9 וְיִסָּאֲבִנֵּיהּ כָּהֲנָא סְנִירוּתָא הִיא:
מַכְתַּשׁ סְנִירוּ אֲרֵי תֶהֵי בִּבְנֵי נָשָׁא
10 וְיִתְיְתֵי לְוָת כָּהֲנָא: וְיִחֲזֵי כָּהֲנָא וְהָא
עַמְקָא חִוָּרָא בְּמַשְׁכָּא וְהִיא הַפְכַת
שַׂעֲרָא לְחִיוָּר וְרוּשֵׁם בִּסְרָא חַיָּא
11 בַּעֲמִקּוּתָא: סְנִירוּת עַתִּיקָא הִיא
בְּמַשְׁכֵּהּ בִּסְרֵיהּ וְיַסָּאֲבִנֵּיהּ כָּהֲנָא
לָא יְסַנְרִינֵיהּ אֲרֵי מְסָאֲבָא הוּא: וְאִם
12 מְסָנָא תִּסְנֵי סְנִירוּתָא בְּמַשְׁכָּא
וְיִתְחֲפֵי סְנִירוּתָא יָת כָּל־מַשְׁכָּא
מִכְתְּשָׁא מֵרֵישֵׁיהּ וְעַד־רַגְלֵיהּ לְכֹל
13 חֵיוֵי עֵינֵי כָּהֲנָא: וְיִחֲזֵי כָּהֲנָא וְהָא
חֲפֵי סְנִירוּתָא יָת כָּל־בִּסְרֵיהּ וִידַכֵּי
יָת מַכְתְּשָׁא כּוּלֵיהּ אִתְהֲפִיךְ לְחִוָּרָא
14 דְּכֵי הוּא: וּבְיוֹמָא דְיִתְחֲזֵי בֵּיהּ
בִּסְרָא חַיָּא יְהֵי מְסָאֲבָא: וְיִחֲזֵי כָּהֲנָא
15 יָת־בִּסְרָא חַיָּא וְיַסָּאֲבִנֵּיהּ בִּסְרָא
חַיָּא מְסָאֲבָא הוּא סְנִירוּתָא הִיא: אוֹ
16 אֲרֵי יְתוּב בִּסְרָא חַיָּא וְיִתְהַפֵּךְ
לְמַחְוַר וְיֵיתֵי לְוָת־כָּהֲנָא: וְיִחֲזִנֵּיהּ
17 כָּהֲנָא וְהָא אִתְהֲפִיךְ מַכְתְּשָׁא לְמַחְוַר
וִידַכֵּי כָּהֲנָא יָת־מַכְתְּשָׁא דְכֵי הוּא:
18 וְאֱנָשׁ אֲרֵי יְהֵי בֵּיהּ בְּמַשְׁכֵּיהּ שִׁיחָנָא
19 וְאִתְסֵי: וְיְהֵי בַּאֲתַר שְׁחָנָא עַמְקָא
חִוָּרָא אוֹ בַהֲרָא חִוָּר מְסָמָא וְיִתְחֲזֵי
20 לְכָהֲנָא: וְיִחֲזֵי כָּהֲנָא וְהָא מְחַוַּרְא
מִכַּיְךְ מִן־מַשְׁכָּא וּשְׂעָרֵהּ אִתְהֲפִיךְ
לְמַחְוַר וְיַסָּאֲבִנֵּיהּ כָּהֲנָא מַכְתְּשָׁא
21 סְנִירוּתָא הִיא בִּשְׁחָנָא סְנִיאַת: וְאִם
יְחֲזִנֵּיהּ כָּהֲנָא וְהָא לֵית בֵּהּ שַׂעֲרָא חִוָּרָא
וּמַכֵּיכָא לֵיתָהָא מִן־מַשְׁכָּא וְהִיא
עַמְיָא וְיַסְגְּרִנֵּיהּ כָּהֲנָא שָׁבְעָא יוֹמִין:
22 וְאִם־אוֹסָפָא תּוֹסִיף בְּמַשְׁכָּא
וְיַסָּאֵב כָּהֲנָא מַכְתְּשָׁא הִיא:

VERSIO SAMARITANA.

7 * צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·
2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·
8 צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·
יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·
9 * ** צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·
2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·
10 צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·
יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·
11 * צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·
2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·
12 צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·
יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·
13 2מת·צפ·אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·
בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·
14 בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·
אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·
15 2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·
בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·
16 צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·
2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·
17 צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·
יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·
18 * ** צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·
2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·
19 צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·
יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·
20 * צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·
2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·
21 צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·
יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·
22 2מת·צפ·אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·
בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·
בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·
אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·
2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·יאב·אל·פא·בעצ·בשש·
צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·2מת·צפ·אבפא·צאשב·
יאב·אל·פא·בעצ·בשש·צפ·אבפא·בפא·צאצ·2מת·צפ·אבפא·

ספר ויקרא: יג

inflammationis cōbustio, *se diffudit non*, *splendor* steterit ea pro si Et

23 וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַּעְמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא פָשְׂתָה צָרֶבֶת הַשְּׁחִין הוּא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן: 24 אוֹ בָשָׂר כִּי־יִהְיֶה בְעֹרוֹ

ejus cute in fuerit cùm caro Vel .sacerdos *eum purificabit* & , *ipsa* *imperfe rufum* , *albus splendor*, combustionis *vivacitas* fuerit & , ignis adustio

מִכְוַת־אֵשׁ וְהָיְתָה מִחְיַת הַמִּכְוָה בַּהֶרֶת לְבָנָה אַדְמְדֶמֶת albus pilus est cōversus ecce & , sacerdos eam videbit Et .*albus* vel

25 אוֹ לְבָנָה: וְרָאָה אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ שְׂעָר לְבָן adustione in , *ipsa* lepra , cute *præ profundus* ej° aſpect° & , *splendorē* in

בַּבַּהֶרֶת וּמַרְאֶהָ עָמֹק מִן־הָעוֹר צָרַעַת הִוא בַּמִּכְוָה si Et .*ipse* lepræ tactus , sacerdos *eum polluet* & ; *floruit*

26 פָּרְחָה וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת הוּא: וְאִם־ *humilis* & , albus pilus *candore in non* ecce & , sacerdos eam viderit

יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין־בַּבַּהֶרֶת שְׂעָר לָבָן וּשְׁפָלָה septem sacerdos eā faciet recludere & , *ygata ipsa* & , cute *præ ipsa non*

אֵינֶנָּה מִן־הָעוֹר וְהוּא כֵּהָה וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת *diffundendo* si , septimo die in sacerdos eum videbit Et .diebus

27 יָמִים: וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אִם־פָּשֹׂה si Et .*ipsa* lepræ tactus : eam sacerdos *polluet* &, cute in *ſeſe diffuderit*

תִּפְשֶׂה בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ נֶגַע צָרַעַת הוּא: 28 וְאִם־ *ygata ipsa* & , cute in *ſe diffudit non* , *candor* steterit ea pro

תַּחְתֶּיהָ תַּעְמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא־פָשְׂתָה בָעוֹר וְהִיא כֵהָה combustionis ardor quia, sacerdos *eum mundabit* & , *ipſa* combustionis tumor

שְׁאֵת הַמִּכְוָה הִוא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן כִּי צָרֶבֶת הַמִּכְוָה vel, capite in , plaga eo in fuerit cùm mulier ſive vir Et .*ipſa*

29 הִיא: וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע בְּרֹאשׁ אוֹ ej° aſpectus ecce & : plagam ſacerdos videbit Et : barba in

בְּזָקָן: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנָּגַע וְהִנֵּה מַרְאֵהוּ 30 ; sacerdos *eum polluet* & , ſubtilis flavus pilus ea in & , cute *præ profunda*

עָמֹק מִן־הָעוֹר וּבוֹ שֵׂעָר צָהֹב דָּק וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן viderit cùm Et .*ipſe* barbæ vel capitis lepra , *ipſe convulſio*

נֶתֶק הוּא צָרַעַת הָרֹאשׁ אוֹ הַזָּקָן הִוא: 31 וְכִי־יִרְאֶה *profundus* ejus aſpectus non ecce & , *convulſionis tactum* ſacerdos

הַכֹּהֵן אֶת־נֶגַע הַנָּתֶק וְהִנֵּה אֵין־מַרְאֵהוּ עָמֹק ſacerdos faciet recludere & , *eo* in non niger pilus & , cute *præ*

מִן־הָעוֹר וְשֵׂעָר שָׁחֹר אֵין בּוֹ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־ die in *tactum* ſacerdos videbit Et .diebus ſeptem *convulſionis tactum*

נֶגַע הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים: 32 וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע בַּיּוֹם ,ſlavus pilus *eo* in fuerit ncc , *convulſio ſe diffudit* non ecce & , ſeptima

הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה־לֹא פָשָׂה הַנָּתֶק וְלֹא־הָיָה בּוֹ שֵׂעָר צָהֹב ſed , *ſe videt* Et : cute *præ profundus non convulſionis* aſpectus &

וּמַרְאֵה הַנָּתֶק אֵין עָמֹק מִן־הָעוֹר: 33 וְהִתְגַּלַּח וְאֶת־ ſeptem *convulſionem* ſacerdos faciet recludere & : radet non *convulſionē*

הַנָּתֶק לֹא יְגַלֵּחַ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־הַנָּתֶק שִׁבְעַת *ecce* & , ſeptima die in *convulſionem* ſacerdos videbit Et .ſecundò dieb°

יָמִים שֵׁנִית: 34 וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנָּתֶק בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה , cute *præ profundus* ipſe non ej° aſpect° &: cute in *convulſio ſe diffudit non*

לֹא־פָשָׂה הַנָּתֶק בָּעוֹר וּמַרְאֵהוּ אֵינֶנּוּ עָמֹק מִן־הָעוֹר erit mundus &, ſua veſtimēta lavabit & : ſacerdos *eum mundabit* &

וְטִהֲרוֹ אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר:

Verſio VULG. LAT.

23 Sin autem ſteterit in loco ſuo, ulceris eſt cicatrix, & 24 homo mundus erit. Caro autem & cutis quam ignis exuſſerit, & ſanata albam ſive rufam habuerit cicatricem, 25 Conſiderabit eam ſacerdos, & ecce verſa eſt in alborem, & locus ejus reliquâ cute eſt humilior: contaminabit eum, quia plaga lepræ 26 in cicatrice orta eſt. Quòd ſi pilorum color non fuerit immutatus, nec humilior plaga carne reliquâ, & ipſa lepræ ſpecies fuerit ſubobſcura, recludet eum ſeptem diebus, Et die ſeptimo 27 contemplabitur: ſi creverit in cute lepra, contaminabit eum. Sin autem in loco ſuo 28 candor ſteterit non ſatis clarus, plaga combuſtionis eſt, & idcirco mundabitur, quia 29 cicatrix eſt combuſturæ. Vir, ſive mulier, in cujus capite vel barba germinaverit lepra, videbit eos ſacerdos. 30 Et ſiquidem humilior fuerit locus carne reliquâ, & capillus flavus, ſolitóque ſubtilior; contaminabit eos, quia lepra capitis ac barbæ 31 eſt. Sin autem viderit locum maculæ æqualem vicinæ carni, & capillum nigrum; recludet eum ſeptem diebus, 32 Et die ſeptimo intuebitur. Si non creverit macula, & capillus ſui coloris eſt, & locus plagæ carni reliquæ 33 æqualis: Radetur homo abſque loco maculæ, & includetur ſeptem diebus aliis. 34 Si die ſeptimo viſa fuerit ſtetiſſe plaga in loco ſuo, nec humilior carne reliquâ, mundabit eum; lotiſque veſtibus ſuis, mundus erit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

23 Ἐὰν δὲ κατὰ χώραν μείνῃ τὸ πλαύγημα καὶ μὴ διαχέῃ, ἀλλ᾽ ἕλκους ὄζῃ, καθαρεῖ 24 αὐτὸν ὁ ἱερεύς. Καὶ σὰρξ ἐὰν γένῃ ἐν τῷ δέρματι αὐτῆς καῦμα πυρός, (*) καὶ γένῃ ἐν τῷ δέρματι (ρ) αὐτῆς τὸ ὑγιασθὲν τὸ 25 καῦμα αὐγάζον πλανῶσα λευκόν, ὑπωπυρρίζον, ἢ ἔκλευκον· Καὶ ὄψεται (σ) αὐτὸ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ μεταβέβλη θρὶξ λευκὴ εἰς τὸ αὐγάζον, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ταπεινὴ ἀπὸ τῆς δέρματος, λέπρα ὄζῃ· ἐν τῷ καύματι ἐξήνθησε. καὶ μανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἀφὴ λέπρας ὄζῃ. 26 Ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ αὐγάζοντι θρὶξ λευκὴ, καὶ ταπεινὸν μὴ ᾖ ἀπὸ τῆς δέρματος, αὐτὸ δὲ ἀμαυρόν, καὶ ἀφορεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἑπτὰ ἡμέρας. 27 Καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέῃ ἐν τῷ δέρματι, καὶ μανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἀφὴ λέπρας ὄζῃ· 28 ἐν τῷ ἕλκει ἐξήνθησεν. Ἐὰν δὲ κατὰ χώραν μείνῃ τὸ αὐγάζον, καὶ μὴ διαχυθῇ ἐν τῷ δέρματι, αὐτὴ (τ) δὲ ἀμαυρὰ ᾖ, ἀλλ᾽ ἢ καῦμα ἕλκος ὄζῃ, καθαρεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς· ὁ γὰρ χαρακτὴρ ἢ καῦμα 29 ἕλκός ὄζῃ. Καὶ (υ) ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ ἐὰν γένῃ ἐν αὐτοῖς ἀφὴ λέπρας ἐν τῇ κεφαλῇ ἢ 30 ἐν τῷ πώγωνι· Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν, καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις αὐτῆς ἐγκοιλοτέρα τοῦ δέρματος, ἐν αὐτῇ δὲ θρὶξ ξανθίζουσα λεπτὴ, καὶ μανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς· θραῦσμά ὄζῃ, (φ) λέπρα 31 τῆς κεφαλῆς ἢ λέπρα τοῦ πώγωνός ὄζῃ. Καὶ ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τοῦ (χ) θραύσματος, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὄψις ἐγκοιλοτέρα τοῦ δέρματος, καὶ θρὶξ ξανθίζουσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ, καὶ ἀφορεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τοῦ (ψ) θραύσματος 32 ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἰδοὺ ὁ διεχύθη τὸ θραῦσμα, καὶ θρὶξ ξανθίζουσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ, καὶ ἡ ὄψις τοῦ θραύσματος οὐκ ἔστι κοίλη 33 ἀπὸ τοῦ δέρματος· Καὶ ξυρηθήσεται τὸ δέρμα, τὸ δὲ θραῦσμα οὐ ξυρηθήσεται, καὶ ἀφορεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσμα ἑπτὰ ἡμέρας τὸ δεύτερον. 34 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσμα τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἰδοὺ οὐ διεχύθη τὸ θραῦσμα ἐν τῷ δέρματι μὴ τὸ ξυρηθῆναι αὐτὸν, καὶ ἡ ὄψις τοῦ θραύσματος οὐκ ἔστι κοίλη ἀπὸ τοῦ δέρματος, καὶ καθαρεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ πλυνάμενος τὰ ἱμάτια, καθαρὸς ἔσται.

MS. A. (*) (ρ) αὐτῆς ὑγιασθὲν (σ) αὐτὸ (τ) δὲ ἢ ἀμαυρὰ, ἢ ἀλλ᾽ (υ) ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ (φ) λέπρα ὄζῃ τῆς (χ) θραύματος, (ψ) θραύματος

Si autē in loco manſerit lucidi- 23
tas, & non diffundatur; cicatrix
ulceris eſt: & mundabit eum ſa-
cerdos. Et caro ſi ſacta fuerit in 24
cute ejus combuſtio ignis, et ſa-
natum fuerit in cute ejus, quod ſa-
natum eſt ex cōbuſtione, clarum,
lucidum, albū, ſubrubeſcens, vel
exalbidum: Et videbit eū ſacer- 25
dos, et ecce converſus eſt pilꝰ al-
bus in ſplendidum, et aſpectꝰ ejus
humilis à cute; lepra eſt: in com-
buſtione effloruit. Et inquinabit
eum ſacerdos, tactus lepræ eſt. Si
autē viderit ſacerdos, & ecce nō 26
eſt in ſplendido pilus albꝰ, et hu-
mile non fuerit à cute, ipſum au-
tem obſcurum; & ſegregabit eum
ſacerdos ſeptem dies. Et videbit 27
eum ſacerdos die ſeptimo. Si au-
tē diffuſione diffundatur in cute,
& inquinabit eū ſacerdos: tactꝰ
lepræ eſt; in ulcere effloruit. Si 28
autē in loco manſerit ſplendidū,
negꝫ fuerit diffuſum in cute, ipſe
autē obſcurꝰ fuerit; cicatrix cō-
buſtionis eſt, & mundabit eum
ſacerdos: character enim cōbuſti-
onis eſt. Et viro vel mulieri, ſi 29
tactus fuerit in eis tactus lepræ
in capite vel in barba: Et videbit 30
ſacerdos tactum, & ecce aſpectus
ejus depreſſior cute, in ipſo autē
pilus flavеſcens ſubtilis; et inqui-
nabit eum ſacerdos: vulnus eſt; le-
pra capitis, vel lepra barbæ eſt. Et 31
ſi viderit ſacerdos tactum vul-
neris, & ecce non eſt aſpectus de-
preſſior cute, & pilus flavеſcens
non eſt in eo, & ſegregabit ſa-
cerdos tactum vulneris ſeptē di-
es. Et videbit ſacerdos tactum 32
die ſeptimo: & ecce non eſt diſ-
fuſum (o) vulnus, & pilus fla-
vеſcens non eſt in eo, & aſpectus
vulneris non eſt depreſſus à cu-
te: Et radetur autis, vulnus au- 33
tem non radetur: & ſegregabit
ſacerdos vulnus ſeptem dies ſe-
cundò. Et videbit ſacerdos vul- 34
nus die ſeptimo, & ecce non eſt
diffuſum vulnus in cute poſtquā
ille raſus eſt, & aſpectus vul-
neris non eſt depreſſus à cute: &
mundabit eum ſacerdos; &
lavans veſtes, mundus erit.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sin autem in loco ſuo ſteterit macula, nec 23
irrepſerit, cicatrix eſt ulceris: mundet eam
ſacerdos. Et ſi in cute carnis alicujus fuerit 24
aduſtio ignis, fueritq; in cicatrice aduſtionis
macula alba aut rubra vel candicans: Conſi- 25
deret ſacerdos: ſi verſus eſt pilus ad albeſcen-
dum in macula, & hujus aſpectus profundior
fuerit cute, lepra eſt, & in aduſtionem irre-
pſit: contaminet eam ſacerdos, quoniam pla-
ga eſt lepræ. Quòd ſi videat ſacerdos non ad- 26
eſſe in macula pilum album, & eam non eſſe
humiliorem cute, ſed æqualem, occludat eam
ſacerdos ſeptem diebus. Inſpiciatq; ſacerdos 27
in die ſeptimo: ſi progreſſa eſt macula in
cute, contaminet illam ſacerdos, quia plaga
eſt lepræ. At ſi in loco ſuo ſtetit macula, nec 28
proceſſit in cute, ſed æqualis eſt, cicatrix eſt
aduſtionis: mundet eam ſacerdos, quia ci-
catrix eſt aduſtionis. Et vir ſive mulier ſi ha- 29
buerit cicatricem in capite ſuo, aut in barba
ſua: Conſideret ſacerdos plagam: ſi aſpectus 30
ejus profundior eſt pelle, & ſi adeſt in ea pi-
lus ſubflavus tenuis, immundam cenſeat eam
ſacerdos, ſiquidem plaga eſt lepræ capitis aut
barbæ. Sin autem viderit ſacerdos plagam, 31
nec humilior fuerit aſpectus ejus cute, & pi-
lus niger non adſit in ea: recludat ſacerdos
plagam illam ſeptem diebus. Tum conſide- 32
rabit ſacerdos plagam die ſeptimo: ſi non
progreſſa eſt plaga, & ſi non ſit in ea pilus
ſubflavus, & aſpectus plagæ non ſit profun- 33
dior pelle: Tondeat latera plagæ, ipſam ve-
rò ne tondeat: ac tum recludat ſacerdos 34
plagam ſeptem diebus aliis. Conſideretq; ſa-
cerdos plagam in die ſeptimo: ſi non pro-
greſſa eſt plaga in cute, & aſpectus ejus non
eſt profundior cute, mundet eam ſacerdos:
lavabitque veſtimenta ſua, & mundabitur.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

23 וְאִם בְּאַתְרֵהּ קְמַת בַּהֲרְתָּא לָא
אוֹסִיפַת רְוֹשֶׁם שִׁיחֲנָא הִיא וְדַכֵּינֵיהּ
כָּהֲנָא: 24 אוֹ אֱנָשׁ אֲרֵי יְהֵי בְּמַשְׁכֵּיהּ
כְּוָאדָה דְנוּר וְתְהֵי רְוֹשֶׁם כְּוָאדָה בַּהֲרָא
חִוָּרָא סַמְקָא אוֹ חִוָּרָא: 25 וְיֶחֱזֵי יָתַהּ
כָּהֲנָא וְהָא אִתְהֲפִיךְ שְׂעָרָא לְמֶחְוַר
בְּבַהֲרְתָּא וּמֶחְזְהָא עָמִיק מִן מַשְׁכָּא
סְנִירוּתָן הִיא בְּכְוָאדָה סְנִיאַת וְיַסְאֵיב
יָתֵיהּ כָּהֲנָא מַכְתְּשׁ סְנִירוּתָא הִיא:
26 וְאִם יְחֶזְנִנַּהּ כָּהֲנָא וְהָא לֵית
בְּבַהֲרְתָּא שְׂעַר חִוָּר וּמַכִּיכָא לֵיתַהּא
מִן מַשְׁכָּא וְהִיא עֲמִיא וְיַסְנְרִינֵיהּ
כָּהֲנָא שָׁבְעָא יוֹמִין: 27 וְיֶחֱזִינֵיהּ
כָּהֲנָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה אִם
אוֹסְפָא תּוֹסֵף בְּמַשְׁכָּא וְיַסְאֵיב
כָּהֲנָא יָתֵיהּ מַכְתְּשׁ סְנִירוּתָא הִיא:
28 וְאִם בְּאַתְרֵהּ קְמַת בַּהֲרְתָּא לָא
אוֹסִיפַת בְּמַשְׁכָּא וְהִיא עֲמִיא עָמִיק
כְּוָאדָה הִיא וִידַכֵּינֵיהּ כָּהֲנָא אֲרֵי
רְוֹשֶׁם כְּוָאדָה הִיא: 29 וּגְבַר אוֹ אִתְּתָא
אֲרֵי יְהֵי בְּרֵישׁ מַכְתְּשָׁא בְּרֵישׁ אוֹ
בְּדִקְנָא: 30 וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא יָת מַכְתְּשָׁא וְהָא
מְחֻזְהֵי עֲמִיק מִן מַשְׁכָּא וּבֵיהּ שְׂעַר
סוּמָק דַּעֲדַק וְיַסְאֵיב יָתֵיהּ כָּהֲנָא
נִתְקָא הוּא סְנִירוּת רֵישָׁא אוֹ דִקְנָא
הוּא: 31 וַאֲרֵי יֶחֱזֵי כָּהֲנָא יָת מַכְתְּשָׁ
נִתְקָא וְהָא לֵית מְחֻזְהֵי עֲמִיק מִן
מַשְׁכָּא וְשַׂעַר אוּכָּם לֵית בֵּיהּ וְיַסְגֵּר
כָּהֲנָא יָת מַכְתְּשׁ נִתְקָא שָׁבְעָא יוֹמִין
32 וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא יָת מַכְתְּשָׁא בְּיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה וְהָא לָא אוֹסִיף נִתְקָא
וְלָא הֲוָה בֵּיהּ שְׂעַר סוּמָק וּמַחְזֵי
נִתְקָא לֵית עֲמִיק מִן מַשְׁכָּא: 33 וְיִנָּלַח
סָחֲרֵנִי נִתְקָא וּדְעַם נִתְקָא לָא יְנַלַּח
וְיַסְגֵּר כָּהֲנָא יָת נִתְקָא שָׁבְעָא יוֹמִין
34 וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא יָת נִתְקָא בְּיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה וְהָא לָא אוֹסִיף נִתְקָא
עֲמִיק מִן מַשְׁכָּא וּמַחְזֵהוּ לֵיחוֹרִי וִידַכֵּי
כָּהֲנָא וְיַצַּבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִדְכֵּי:

23 Et si in loco suo steterit macula, nec crevit; cicatrix ulceris est: & mũdabit eum sacerdos.
24 Homo autẽ in cujus cute fuerit exustio ignis: & fuerit cicatrix combustionis, macula alba subrufa, aut totaliter alba.
25 Videbit eam sacerdos, & si pilus ejusdẽ maculæ versus est in albedinẽ, & aspectus ejus profundior est cute; lepra est crescens in combustione: & contaminabit eum sacerdos; quia plaga lepræ est.
26 Si autẽ viderit eam sacerdos, & non est pilus albus in maculâ illâ; neq; est humilior cute, & est subobscura: recludet eum sacerdos
27 septẽ diebus. Et videbit eum sacerdos in die septimo: si crescens creverit in cute; contaminabit eũ sacerdos, quia plaga lepræ est.
28 Si autẽ loco suo stetit macula, nec crevit in cute, & ipsa est obscura; macula combustionis est: & mundabit eum sacerdos; quia cicatrix combustionis est.
29 Vir autẽ sive mulier, in cujus capite aut barba fuerit plaga. Videbit sacerdos plagã, & si aspectus ejus fuerit profundior cute, & in ipsa fuerit capillus flav⁹ tenuissimus: contaminabit eum sacerdos, quia lepra capitis sive barbæ est.
31 Et si viderit sacerdos plagam lepræ, & aspectus ejus non est profundior cute, & capillus niger non est in eo: recludet sacerdos plagam
32 lepræ sepsem diebus. Et videbit sacerdos plagam in die septimo: & si non crevit lepra, nec est in ea capillus flavus: & aspectus lepræ non est profundior cute.
33 Tondebit in circuitu lepræ, & leprã ipsam non tondebit: & recludet sacerdos lepram septem diebus aliis.
34 Et videbit sacerdos lepram in die septimo, & si non crevit lepra in cute, & aspectus ejus non est pro-

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23 * וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא פָשָׂתָה שְׂאֵת הַשְּׁחִין הִוא כִּי צָרַבְתּ הַמִּכְוָה
וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן:
24 ** וְאוֹ בָשָׂר כִּי יִהְיֶה בְעֹרוֹ מִכְוַת אֵשׁ וְהָיָה מוֹקֵד הַמִּכְוָה בַּהֶרֶת לְבָנָה
25 אֲדַמְדֶּמֶת אוֹ לְבָנָה: * וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ שֵׂעָר לָבָן בַּבַּהֶרֶת וּמַרְאֶה עָמֹק
מִן הָעוֹר צָרַעַת הִוא בַּמִּכְוָה פָּשְׂתָה וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת הִוא:
26 * וְאִם־יַרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין בַּבַּהֶרֶת שֵׂעָר לָבָן וְהִוא שְׁפָלָה מִן הָעוֹר וְהִוא
27 כֵּהָה וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים: * וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אִם־פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה
28 בָּעוֹר וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע הִוא: * וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא פָשְׂתָה
בָּעוֹר וְהִוא כֵּהָה שְׂאֵת הַמִּכְוָה הִוא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן כִּי צָרֶבֶת הַמִּכְוָה הִוא:=
29 ** וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע בְּרֹאשׁ אוֹ בִזָּקָן: * וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע
30 וְהִנֵּה מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן הָעוֹר וּבוֹ שֵׂעָר צָהֹב דָּק וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶתֶק הִוא צָרַעַת
31 הָרֹאשׁ אוֹ הַזָּקָן: * וְכִי־יִרְאֶה הַכֹּהֵן אֶת־נֶגַע הַנֶּתֶק וְהִנֵּה אֵין מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן
הָעוֹר וְשֵׂעָר שָׁחֹר אֵין בּוֹ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־נֶגַע הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים:
32 * וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה הַנָּתֶק וְלֹא־הָיָה בּוֹ
שֵׂעָר צָהֹב וּמַרְאֵה הַנֶּתֶק אֵין עָמֹק מִן־הָעוֹר: 33 וְהִתְגַּלָּח וְאֶת־הַנָּתֶק לֹא יְגַלֵּחַ
וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־הַנָּתֶק שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית: 34 * וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנָּתֶק בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה הַנָּתֶק בָּעוֹר וּמַרְאֵהוּ אֵין עָמֹק מִן־הָעוֹר וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן
וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר:

VERSIO SAMARITANA.

23 * וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא פָשְׂתָה שְׂאֵת הַשְּׁחִין הִוא כִּי צָרַבְתּ הַמִּכְוָה
וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן:=
24 ** וְאוֹ בָשָׂר כִּי יִהְיֶה בְעֹרוֹ מִכְוַת אֵשׁ וְהָיָה מוֹקֵד הַמִּכְוָה בַּהֶרֶת לְבָנָה
25 אֲדַמְדֶּמֶת אוֹ לְבָנָה: * וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ שֵׂעָר לָבָן בַּבַּהֶרֶת וּמַרְאֶה עָמֹק
מִן הָעוֹר צָרַעַת הִוא בַּמִּכְוָה פָּשְׂתָה וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת הִוא:
26 * וְאִם־יַרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין בַּבַּהֶרֶת שֵׂעָר לָבָן וְהִוא שְׁפָלָה מִן הָעוֹר וְהִוא
27 כֵּהָה וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים: * וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אִם־פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה
28 בָּעוֹר וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע הִוא: * וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא פָשְׂתָה
בָּעוֹר וְהִוא כֵּהָה שְׂאֵת הַמִּכְוָה הִוא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן כִּי צָרֶבֶת הַמִּכְוָה הִוא:=
29 ** וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע בְּרֹאשׁ אוֹ בִזָּקָן: * וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע
30 וְהִנֵּה מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן הָעוֹר וּבוֹ שֵׂעָר צָהֹב דָּק וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶתֶק הִוא צָרַעַת
31 הָרֹאשׁ אוֹ הַזָּקָן: * וְכִי־יִרְאֶה הַכֹּהֵן אֶת־נֶגַע הַנֶּתֶק וְהִנֵּה אֵין מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן
הָעוֹר וְשֵׂעָר שָׁחֹר אֵין בּוֹ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־נֶגַע הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים:
32 * וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה הַנָּתֶק וְלֹא־הָיָה בּוֹ
שֵׂעָר צָהֹב וּמַרְאֵה הַנֶּתֶק אֵין עָמֹק מִן־הָעוֹר: 33 וְהִתְגַּלָּח וְאֶת־הַנָּתֶק לֹא יְגַלֵּחַ
וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־הַנָּתֶק שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית: 34 * וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנָּתֶק בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה הַנָּתֶק בָּעוֹר וּמַרְאֵהוּ אֵין עָמֹק מִן־הָעוֹר וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן
וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר:

TETX. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Si verò sub ea steterit, macula alba non diffuderit se, cicatrix est ulceris, mundabitque eum sacerdos. Aut cùm fuerit caro in cujus pelle adustio ignis, et sanata ista adustio, facta fuerit macula alba rubescens, aut alba. Et viderit eam sacerdos: et ecce mutatus est pilus in album in macula candida, et aspectus ejus profundior est pelle, lepra est in adustione germinans; tum proquæ tabit eum immundum sacerdos, plaga lepræ est. Si autem viderit sacerdos, & ecce non est in macula candida pilus albus, neque ipsa humilior est cute, sed est subobscura, tum includet eum sacerdos septem diebus. Videbitque sacerdos die septimo si diffundendo diffuderit se per cutem, & immundum judicabit eum sacerdos, plaga lepræ est. Quòd si sub ea steterit macula candida, non diffuderit se per cutem, fueritque subobscura, tumor est adustionis: mundũ pronuntiabit eum sacerdos, cicatrix enim est adustionis. Vir etiam aut mulier cùm fuerit in eis plaga, in capite, vel in barba; Et videbit sacerdoti plagam, aspectus ejus fuerit humilior pelle, fueritque in eo pilus flavescens, tennis immundũ judicabit eum sacerdos: porrigo est, lepra capitis aut barbæ. Cùm autem videritsacerdos plagã porriginis, et ecce non est aspectus ejus profundior pelle ejus, capillúsque niger non est in ea, eum includet sacerdos plagã porriginis septem diebus. Videbitque sacerdos porriginem die septimo; sed ecce non diffudit se porrigo, neque est in eo pilus flavescens, neq; aspectus porriginis est in eo profundior pelle. Tunc radetur, sed porriginem non radet; includetq; sacerdos porriginem septem diebus secundò. Considerabitque sacerdos porriginem die septimo; sed ecce non diffudit se porrigo per cutem, aspectúsque ejus non est profundior cute, tum mundum judicabit eum sacerdos, et lavabit vestimenta sua, mundúsque erit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 *وَاِنْ وقفت مكانها لم تنبسط *فهي من اثر القرح *فليطهرن الامام *واي انسان كان في جلده
24 كي نار *تم صار جرو الكي بقعة بيضاء محمر او بيضاء فقط *فليطرحها الامام *فان انقلب الشعر
25 ابيض *وكان منظرها عميقا من الجلد *فذلك برص انسر في الكي فليحكمه الامام *فان راها
26 وليس فيها شعر ابيض *وليست مسفلة من الجلد بل كابية *فليقفه سبعة ايام *ثم ينظر
27 الامام في اليوم السابع *فان نبسط في الجلد *فليحكمه لانها بلوى البرص *وان وقفت مكانها لم
28 تنبسط في الجلد وهي كابية *فهي من اثر الكي *فليطهرن الامام فانها تسويط الكي *واي
29 رجل او امراة كان به بلاء في راسه او لحيته *فلينظرن الامام *فان كان منظرن عميقا من
30 الجلد وفيه شعر دقيق اصهب *فليحكمه الامام فانه كلف *وهو برص الراس او اللحية *فان راه
31 وليس منظرن عميقا من الجلد وليس فيه شعر اسود *فليقفه سبعة ايام *ثم ينظرن في اليوم
32 السابع *فان لم ينبسط الكلف *ولم ينبت فيه شعر اصهب *ومنظر الكلف ليس عميقا من
33 الجلد *فليحتلق ولا يحلق الكلف *فليقف الامام الكلف سبعة ايام ثانية *ثم ينظرن
34 الامام في اليوم السابع *فان هو لم ينبسط في الجلد ومنظرن مع ذاك ليس عميقا من الجلد
فليطهرن ويغسل ثيابه ويطهر*

Si autem perstiterit in loco suo, nec extensa fuerit, est ex vestigio ulceris: mundet illum sacerdos. Et in cujuscunque hominis pelle fuerit exustio ignis, deinde pars exustionis evaserit maculâ albâ rubricatâ, vel albâ tantùm: Videat eam sacerdos: & si versi fuerint pili in albos, fuevitq; aspectus illius profundior pelle, illa erit lepra extensa in exustione: contaminet eum sacerdos. Quòd si viderit eam, & non fuerint in ipsa pili albi, neque fuerit profundior pelle, sed desederit; detineat eum sacerdos septem dies. Posteà videat eum sacerdos in die septimo: & si protensa fuerit in pelle, contaminet illum, quia est plaga lepræ. Quòd si manserit in loco suo, nec excurrerit in pelle, et desses fuerit; ea est ex vestigio inustionis: mundet illum sacerdos, est enim nota adustionis. Et quicunque vir aut mulier habuerit plagam in capite aut barba, Videat eum sacerdos: sique fuerit aspectus ejus profundior pelle, fuerintque in illa pili tenues rufi, contaminet illum sacerdos, quia est pustulâ, estque lepra capitis aut barbæ. Quòd si aspexerit eam, & aspectus illius non fuerit profundior pelle, nec fuerint in ea pili nigri, detineat illum septem diebus. Deinde videat eum die septimo: & si non diffluxerint pustulæ, nec remanserint in ipsis pili rufi, & aspectus pustularum non fuerit profundior pelle: Radat sese, at non vadat pustulas: detineásque sacerdos pustulas septem dies secundò. Deinde intuebitur eum sacerdos in die septimo. Quòd si ipse non discurrerint in pelle, & aspectus earum adhuc non sit profundior pelle, mundet eum: & lavet vestes suas, & mundabitur.

ספר ויקרא : יג

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ejus munditiem poſt cute in *convulſio ſe diffuderit diffundendo* ſi Et

35 וְאִם־פָּשֹׂה יִפְשֶׂה הַנֶּתֶק בָּעוֹר אַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ׃
non cute in *convulſio ſeſe diffudit* ecce & ſacerdos eum videbit Et

36 וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּתֶק בָּעוֹר לֹא־
ſteterit ejus oculis in ſi Et *ipſe immundus* pilum flavum ſacerdos quæret

37 יְבַקֵּר הַכֹּהֵן לַשֵּׂעָר הַצָּהֹב טָמֵא הוּא׃ וְאִם־בְּעֵינָיו עָמַד
ipſe mundum convulſio eſt ſanata ea in *germinaverit* niger pilus & *convulſio*

הַנֶּתֶק וְשֵׂעָר שָׁחֹר צָמַח־בּוֹ נִרְפָּא הַנֶּתֶק טָהוֹר הוּא
eorum carnis cute in *fuerit* cum mulier ſive vir Et ſacerdos ea *mundabit* &

38 וּמִהֲרוֹ הַכֹּהֵן׃ וְאִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בְעוֹר־בְּשָׂרָם
cute in ecce & ſacerdos videbit Et *albi candores candores*

39 בַּהֶרֶת בַּהֶרֶת לְבָנֹת׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה בְעוֹר־
cute in germinavit ipſe ſplendor albi ſubobſcuri candores eorum carnis

בְּשָׂרָם בַּהֶרֶת כֵּהוֹת לְבָנֹת בֹּהַק הוּא פָּרַח בָּעוֹר
ipſe calvus ejus caput fuerit decapillatum cùm vir Et *ipſe mundus*

40 טָהוֹר הוּא׃ וְאִישׁ כִּי יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ קָרֵחַ הוּא
ejus caput fuerit decapillatâ ejus *faciem* angulo *ab* ſi Et *ipſe* mundus

41 טָהוֹר הוּא׃ וְאִם מִפְּאַת פָּנָיו יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ
vel calvitio in fuerit cùm Et *ipſe* mundus *ipſe* recalvaſter

42 גִּבַּח הוּא טָהוֹר הוּא׃ וְכִי־יִהְיֶה בְּקָרַחַת אוֹ
ipſa *gemmeſcens* lepra *impenſe rufus albus tactus* recalvatione in

בְּגַבַּחַת נֶגַע לָבָן אַדַּמְדָּם צָרַעַת פֹּרַחַת הוּא
ecce & ſacerdos eum videbit Et ejus recalvatione in vel ejus calvitie in

43 בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ בְגַבַּחְתּוֹ׃ וְרָאָה אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה
ejus recalvatione in vel ejus calvitio in *multum* rufus *albus* plagæ tumor

שְׂאֵת הַנֶּגַע לְבָנָה אַדַּמְדֶּמֶת בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ בְגַבַּחְתּוֹ
immundus *ipſe affectus lepra* Vir carnis *cutis* lepræ aſpectus quaſi

44 כְּמַרְאֵה צָרַעַת עוֹר בָּשָׂר׃ אִישׁ־צָרוּעַ הוּא טָמֵא
ejus *tactus* ejus capite In ſacerdos eum *polluet polluendo* *ipſe*

הוּא טָמֵא יְטַמְּאֶנּוּ הַכֹּהֵן בְּרֹאשׁוֹ נִגְעוֹ׃
diſſuta erunt ejus veſtimenta *tactus eo in cui* leproſus Et

45 וְהַצָּרוּעַ אֲשֶׁר־בּוֹ הַנֶּגַע בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרֻמִים
immundus & *involvet myſtacem ſuper* & nudatum erit ejus caput &

וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פָּרוּעַ וְעַל־שָׂפָם יַעְטֶה וְטָמֵא׃
erit immūd eo in *tactus* quibus diebus Omnibus vocabit immundum

46 טָמֵא יִקְרָא׃ כָּל־יְמֵי אֲשֶׁר הַנֶּגַע בּוֹ יִטְמָא
ejus habitatio *caſtrametationem* extra habitabit ſolus *ipſe* immundus

טָמֵא הוּא בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ׃
veſte in vel *lanæ* veſte in *lepræ tactus* ea in fuerit cùm veſtis Et

47 וְהַבֶּגֶד כִּי־יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע צָרַעַת בְּבֶגֶד צֶמֶר אוֹ בְבֶגֶד
lanæ & *linis intexto in* vel *ductili filo* in Vel *linorum*

פִּשְׁתִּים׃ אוֹ בְשְׁתִי אוֹ בְעֵרֶב לַפִּשְׁתִּים וְלַצָּמֶר
tactus fuerit Et *pellis opificio* omni in vel pelle in vel

49 אוֹ בְעוֹר אוֹ בְכָל־מְלֶאכֶת עוֹר׃ וְהָיְתָה הַנֶּגַע
ductili filo in vel pelle in vel veſte in *multum* rufa vel *viridis valde*

יְרַקְרַק׀ אוֹ אַדַּמְדָּם בַּבֶּגֶד אוֹ בָעוֹר אוֹ־בַשְׁתִי
conſpicietur &, *ipſe* lepræ *tactus pellis vaſe omni in* vel, *intertexta* in vel

אוֹ־בָעֵרֶב אוֹ בְכָל־כְּלִי־עוֹר נֶגַע צָרַעַת הוּא וְהָרְאָה
faciet recludere & *tactum* ſacerdos Videbitque ſacerdoti

50 אֶת־הַכֹּהֵן׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע וְהִסְגִּיר אֶת־
diebus ſeptem plagam

הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים׃

35 Sin autem poſt emundationem rurſus creverit macula in cute, Non quæret
36 ampliùs utrùm capillus in flavum colorem ſit immutatus, quia apertè immundus eſt. Porrò ſi ſteterit macula, & capilli nigri fuerint, noverit hominem ſanatum eſſe, & confidenter eum pronuntiet
38 mundum. Vir, ſive mulier, in cujus cute candor apparuerit, Intuebitur eos
39 ſacerdos. Si deprehenderit ſubobſcurum alborem lucere in cute, ſciat non eſſe lepram, ſed maculam coloris candidi, & hominem
40 mundum. Vir, de cujus capite capilli fluunt, calvus & mundus eſt. Et ſi
41 à fronte ceciderunt pili, recalvaſter & mundus eſt.
42 Sin autem in calvitio ſive in recalvatione albus vel rufus color fuerit exortus,
43 Et hoc ſacerdos viderit, condemnabit eum haud dubiè lepræ, quæ orta eſt in
44 calvitio. Quicunque ergò maculatus fuerit leprâ, & ſeparatus eſt ad arbitrium
45 ſacerdotis, Habebit veſtimenta diſſuta, caput nudum, os veſte contectum, contaminatum ac ſordidum
46 ſe clamabit. Omni tempore, quo leproſus eſt & immundus, ſolus habitabit extra caſtra. Veſtis la-
47 nea ſive linea, quæ lepram
48 habuerit In ſtamine atque ſubtegmine, aut certè pellis, vel quidquid ex
49 pelle confectum eſt, Si albâ vel rufâ maculâ fuerit infecta, lepra reputabitur, oſtendetúrque ſacer-
50 doti. Qui conſideratam recludet ſeptem diebus.

35 Ἐὰν δὲ παχύνσει παχύνᾳ τὸ θραῦσμα
ἐν τῷ δέρματι μὴ τὸ καθαρισθῆναι αὐ-
36 τόν· Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὲ παχύνᾳ
τὸ θραῦσμα ἐν τῷ δέρματι, οὐκ ἐπισκέψε-
ται ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς τριχὸς τῆς ξανθῆς, ὅτι
37 ἀκάθαρτός ἐστιν. Ἐὰν δὲ ἐνώπιον (ω) μείνῃ
ὅτι χώρας τὸ θραῦσμα, καὶ θρὶξ μέλαινα
ἀνεβλάστησεν ἐν αὐτῷ, ὑγίασται τὸ θραῦσμα,
καθαρός ἐστι, καὶ καθαριεῖ αὐτὸ ὁ ἱερεύς.
38 Καὶ ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ, ἐὰν γένηται ἐν δέρ-
ματι τῆς σαρκὸς αὐτῆς αὐγάσματα αὐγάζον-
τα λευκαυθίζοντα· Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ
39 ἰδὲ ἐν δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτῆς αὐγάσμα-
τα αὐγάζοντα λευκαυθίζοντα, ἀλφός(α) ἐσ-
τιν, ἐξανθεῖ ἐν τῷ δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτῆς,
40 καθαρός ἐστι. Ἐὰν δέ τινι μαδήσῃ ἡ κε-
φαλὴ αὐτῆς, φαλακρός ἐστιν, καθαρός ἐστιν.
41 Ἐὰν δὲ κατὰ πρόσωπον μαδήσῃ ἡ κεφαλὴ
αὐτῆς, ἀναφάλαντός ἐστι, καθαρός ἐστιν. Ἐ-
42 ὰν δὲ γένηται ἐν τῇ φαλακρώματι αὐτῆς ἢ
ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτῆς ἀφὴ λευκὴ ἢ
πυρρίζουσα, λέπρα ἐστὶν ἐν τῷ φαλακρώματι
αὐτῆς, ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτῆς.
43 Καὶ ὄψεται αὐτὸ ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδὲ ἡ ὄψις τῆ
ἀφῆς λευκὴ ἢ πυρρίζουσα ἐν τῷ φαλακρώ-
ματι αὐτῆς ἢ ἐν τῷ (β) φαλαντώματι αὐ-
τῆς, ὡς εἶδος λέπρας ἐν δέρματι τῆς σαρκὸς
44 αὐτῆς, Ἄνθρωπος λεπρός (γ) ἐστι· μιάνσει
μιανεῖ αὐτὸ ὁ ἱερεύς, ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτῆς ἡ
45 ἀφὴ αὐτῆς. Καὶ ὁ λεπρὸς ἐν ᾧ ἐστιν ἡ ἀφὴ,
τὰ ἱμάτια αὐτῆς ἔσῳ παραλελυμένα, καὶ ἡ
κεφαλὴ αὐτῆς (δ) ἀκάλυπτος, καὶ περὶ τὸ σῶ-
μα αὐτῆς (ε) περιβαλέσθω, καὶ ἀκάθαρτος
46 κεκλήσεται. Πάσας τὰς ἡμέρας, ὅσας (ζ) ἐὰν
ᾖ ἐπ' αὐτῷ ἡ ἀφὴ, ἀκάθαρτος ὢν (η) ἀκά-
θαρτος ἔσται· κεχωρισμένος καθήσεται,
ἔξω τῆς παρεμβολῆς (θ) αὐτῆς ἔσται ἡ διαῖ-
47 τα. Καὶ ἱματίῳ ἐὰν γένηται (ι) ἀφὴ ἐν
αὐτῷ λέπρας ἐν ἱματίῳ ἐρέῳ, ἢ ἐν ἱματίῳ
48 (κ) συμμίγνυ, Ἢ ἐν σήμονι, ἢ ἐν κρόκῃ, ἢ
ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν τοῖς ἐρέοις, ἢ ἐν δέρ-
49 ματι, ἢ ἐν παντὶ ἐργασίμῳ δέρματι, Καὶ
γένῃ ἢ ἀφὴ χλωρίζουσα ἢ (λ) πυρρίζουσα ἐν
τῷ δέρματι, ἢ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σή-
μονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει ἐρ-
γασίμῳ δέρματος, ἀφὴ λέπρας δεῖ· καὶ
50 δείξει τῷ ἱερεῖ· Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν,
καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν ἑπτὰ ἡμέρας.

Si autem diffuſione diffuſum fuerit vulnus in cute, poſtquàm ille mundatus fuit: Et videbit ſacerdos, & ecce diffuſum eſt vulnus in cute, non conſiderabit ſacerdos de pilo flavo, quoniam immundus eſt. Si autem coràm manſerit in loco vulnus, & pilus niger repullulet in eo; ſanatum eſt vulnus: mundus eſt, & mundabit eum ſacerdos. Et viro, vel mulieri, ſi ſacti fuerint in cute carnis ejus ſplendores ſplendentes albeſcentes: Et videbit ſacerdos, & ecce in cute carnis ejus ſplendores ſplendentes albeſcentes; impetigo eſt: efflorevit in cute carnis ejus; mundus eſt. Si autem alicui efflu xerint pili è capite ejus, calvus eſt; mundus eſt. Si autem ſecundùm faciem glabrum fuerit caput ejus, recalvus eſt; mundus eſt. Si autem factus fuerit in calvitie ejus vel in recalvitie ejus tactus albus, vel rubeſcens, (q) lepra eſt in calvitie ejus, vel in recalvitie ejus. Et videbit eum ſacerdos, & ecce aſpectus tactûs eſt albus, vel rubeſcens in calvitie ejus, vel in recalvitie ejus, ſicut ſpecies lepræ in cute carnis ejus; Homo leproſus eſt: inquinatione inquinabit eum ſacerdos, in capite ejus tactus eſt. Et leproſus, in quo eſt tactus, veſtimenta ejus diſſuta ſint, & caput ejus revelatum, & circa os ejus contegatur: & immundus vocabitur. Omnibus diebus, quibuſcunque fuerit ſuper eum tactus, (r) immundus cùm ſit, immundus erit: ſeparatus ſedebit, extra caſtra erit converſatio ejus. Et veſtimento ſi factus fuerit tactus in eo lepræ, in veſtimento laneo, aut in veſtimento ſtupeo, Aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in lineis, aut in lanels, vel in pelle, vel in omni operaria pelle, Et factus fuerit tactus vireſcens, vel rubeſcens in pelle, vel in veſtimento, vel in ſtamine, vel in ſubtegmine, vel in omni vaſe operario pellis; tactus lepræ eſt: & oſtendet ſacerdoti. Et videbit ſacerdos tactum, & ſegregabit ſacerdos tactum ſeptem dies.

MS.A. (ω) μένῃ τὸ θραῦσμα ἐπὶ χώρας, καὶ (α) ἐστιν, καθαρός ἐστιν, ἐξανθεῖ (β) ἀναφαλαντώματι (γ) ἐστιν· μανεῖ αὐτὸν (δ) ἀκατακάλυπτος, (ε) περιβαλέσθω, (ζ) ἂν ᾖ ἢ ἐπ' αὐτῆς ἀφὴ, (η) ἀκάθαρτός ἐστιν· (θ) ἴσαι αὐτῆς ἢ (ι) ἐν ἱματίῳ ἀφὴ λέπρας (κ) συμμίγνυ, (λ) πυρίζουσα

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Quòd ſi ulteriùs progrediatur plaga in cute poſtquam mundatus eſt: Videat ſacerdos; progreſſa eſt plaga in cute, ne inquirat ſacerdos de pilo fulvo, nam immundus eſt. Si verò in loco ſuo ſteterit plaga, & pilus niger pullulaverit in ea, ſanata eſt plaga, quia munda eſt: mundet eam ſacerdos. Et vir ſeu mulier, ſi fuerit in cute carnis eorum macula candicans aut alba, Videat ſacerdos; ſi adſit in cute carnis eorum macula alba vel rubra, elephantiaſis crevit in cute: mundus eſt. Et vir, ſi defluat pilus ejus, & calvus fiat, mundus eſt. Et ſi è regione faciei ejus defluxerint pili ejus, recalvaſter eſt: mundus eſt. Si verò fuerit in calvitie ejus, aut in recalvatione ipſius plaga alba aut rubra, lepra eſt abundans in calvitie ejus, aut in recalvatione ipſius. Videat ſacerdos cicatricem plagæ: ſi candida aut rubra evaſit in ejus calvitie aut recalvatione, inſtar aſpectûs lepræ quæ eſt in cute carnis; Leproſus eſt homo ille, & immundus eſt: polluat eam ſacerdos, quoniam plaga in ejus capite eſt. Qui verò eſt leproſus, & extat in eo plaga, hujus veſtimenta ſint lacera, & caput ejus ſit nudatum, & labia ſua involvat, & pollutum vocitet ſemetipſum. Omnibus diebus quibus fuerit in eo plaga, erit immundus: & quia immundus eſt, ſeorſim habitabit, & extra caſtra erit manſio ejus. In veſte verò ſi fuerit plaga lepræ, in veſte *inquam* lanea, ſeu in veſte linea: Aut in ſtamine, aut in ſubtegmine lineo ſive laneo: aut in pelle, aut in qualibet materia pellicea: Fueritque plaga *illa* viridis aut rubra in veſte, aut in pelle, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in quolibet inſtrumento pelliceo; plaga eſt lepræ: oſtendant illud ſacerdoti. Inſpiciatq; ſacerdos plagam, & recludat ſacerdos plagam ſeptem diebus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

35 וְאִם־אוֹסָפָא יוֹסִיף נְתָקָא בְּמַשְׁכָּא
36 בָּתַר דְּכִוּתֵיהּ: וְיֶחֱזֵנֵיהּ כָּהֲנָא וְהָא
אוֹסִיף נְתָקָא בְּמַשְׁכָּא לָא־יְבַקַּר
כָּהֲנָא לְשַׂעֲר סוּמָק מְסָאֲב הוּא:
37 וְאִם כַּד־הֵוֶה קָם נְתָקָא וְשַׂעֲר אוּכָּם
צְמַח־בֵּיהּ אִתְסֵי נְתָקָא כְּדֵי הוּא
38 וְיַדְכֵּנֵיהּ כָּהֲנָא: וּגְבַר אוֹ אִתְּתָא אֲרֵי
יְהֵי בְמִשַׁךְ־בִּסְרְהוֹן בָּהֲרָן בָּהֲרָן
חִוָּרָן: וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא וְהָא בְמִשַׁךְ־
בִּסְרְהוֹן בָּהֲרָן עַמְיָן חִוָּרָן בּוֹהֲקָא
40 הוּא סְנִי בְמַשְׁכָּא דְכִי הוּא: וּגְבַר אֲרֵי
יְהַר שְׂעַר רֵישֵׁיהּ קְרֵיחַ הוּא דְכִי
41 הוּא: וְאִם־מִקְבֵּיל אַפּוֹהִי יְהַר שַׂעֲר
42 רֵישֵׁיהּ גְּלִישׁ הוּא דְכִי הוּא: וַאֲרֵי
יְהֵי בְּקָרְחוּתָא אוֹ בְגַלּוּשׁוּתָא מְכַתַּשׁ
חִוַּר סַמָּוק סְנִירוּת סָנְיָא הִיא
43 בְּקָרְחוּתֵיהּ אוֹ בְגַלּוּשׁוּתֵיהּ: וְיֶחֱזֵי
יְתֵיהּ כָּהֲנָא וְהָא עָמִיק־מַכְתַּשְׁא חִוַּר
סַמָּוק בְּקָרְחוּתֵיהּ אוֹ בְגַלּוּשׁוּתֵיהּ
44 כְּמֵחֲזֵי סְנִירוּת מִשַׁךְ בִּסְרָא: גְּבַר־
סְנִיר הוּא מְסָאֲב הוּא מְסָאֲבָא
יְסָאֲבִנֵיהּ כָּהֲנָא בְּרֵישֵׁיהּ מַכְתַּשְׁיהּ:
45 וְסְנִירָא דִּי־בֵיהּ מַכְתַּשָׁא לִבּוּשׁוֹהִי
יְהוֹן מְבַזְעִין וְרֵישֵׁיהּ יְהֵי פָּרִיעַ וְעַל־
שָׂפָם כַּאֲבֵיל יִתְעַטַּף וְלָא תִסְתַּאֲבוּן
46 וְלָא־תִסְתַּאֲבוּן יְקָרֵי: כָּל יוֹמִין דִּי
מַכְתַּשָׁא בֵיהּ יְהֵי מְסָאֵב מְסָאֲבָא הוּא
בְּלְחוֹדוֹהִי יִתֵּיב מִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא
47 מוֹתְבֵיהּ: וּלְבוּשָׁא אֲרֵי־יְהֵי בֵּיהּ
מַכְתַּשׁ סְנִירוּ בִּלְבוּשָׁא עַמְרָא אוֹ
48 בִּלְבוּשׁ כִּיתָּן: אוֹ בִשְׁתָיָא אוֹ בְעַרְבָא אוֹ
לְכִתָּנָא וּלְעַמְרָא אוֹ בְמַשְׁכָּא אוֹ
49 בְּכָל־עֲבִידַת מִשַׁךְ: וְיֶהֱוֵי מַכְתַּשָׁא
יְרַקְרַק אוֹ סַמָּוק בִּלְבוּשָׁא אוֹ בְמַשְׁכָּא
אוֹ בִשְׁתָיָא אוֹ בְעַרְבָא אוֹ בְכָל מָאן
דְּמִשַׁךְ מַכְתַּשׁ סְנִירוּתָא הוּא וְיִתְחֲזֵי
50 לְכָהֲנָא: וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא יָת מַכְתַּשְׁא
וְיַסְגַּר יָת־מַכְתַּשְׁא שָׁבְעָא יוֹמִין:

Si autē rursus creverit lepra in cute: postē emundationem suā.
35 Videbit eum sacerdos; & si crevit lepra in cute: non curabit sacerdos de capillo flavo,
36 quia immundꝰ est. Si autē lepra stetit sicut antea erat, & capillꝰ niger ortus est in eā, sanata est
37 lepra, mundus est: & mundum judicabit eum sacerdos. Vir autē sive mulier, in quorum cute
38 carnis fuerint maculæ albæ. Videbit sacerdos, et si in cute carnis eorū sunt maculæ subobscuræ albæ: macula coloris
39 cādidi est crescēs in cute, mundúsq; est. Vir autē cujꝰ capilli
40 capitis fluunt: calvꝰ est, mundus est. Si autē contra faciem
41 suā fluxerint capilli capitis ejus: recalvaster est, munduſq; est. Et si fuerit in calvitio aut
42 in recalvatione, plaga albæ subrufa: lepra est crescens in calvitio ejus, aut in recalvatione
43 ejus. Videbitq; eum sacerdos, & si macula plagæ alba fuerit & subrufa, in calvitio ejus aut in recalvatione ejus: sicut aspectus lepræ cutis car-
44 nis. Vir leprosus est, immundꝰ est: contaminans contaminabit eum sacerdos, in capite ejus est plaga ejus. Leprosus autē in quo fuerit plaga, vestimenta ejus erunt scissa, & caput ejus erit nudū; & os ejꝰ involvetur panno, sicut lugēs: & nō contaminemini neq; immundi sitis, clamabit. Cunctis
46 diebꝰ quibꝰ habuerit plagam, erit immundꝰ, immundus enim est: solus habitabit; extra castra *erit* habitatio ejꝰ. Et vestis
47 in quâ fuerit plaga lepræ; in veste lanea, aut in veste linea.
48 Aut in stamine vel in subtegmine, de lino aut de lanâ: aut in pelle; vel in quocunq; quod factū est ex pelle. Si fuerit plaga pallida aut rufa, in veste aut in pelle, vel in stamine aut in subtegmine, aut in quacunq; veste pelliceâ; plaga lepræ est: ostendetúrq; sacerdoti. Et videbit sacerdos plagam: & recludet eam septem diebus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

35 * ואם־אוסף יוסיף הנתק במשכו
36 * אחר טהרתו: וראהו הכהן והנה
הנתק לא־פשה בעין לא־יבקר
37 הכהן לשער צהב טמא הוא: * ואם
בעינו עמדה הנתק שער שחור
צמח־בו נרפא הנתק טהור הוא
38 ** וטהרו הכהן: ואיש כי־יהיה בו
39 בשר בשרו בהרת בהרת לבנת: * וראה
הכהן והנה בעור בשרם בהרת
כהות לבנת בהק פרח הוא בעור
40 טהור הוא: * ואיש כי־ימרט ראשו
41 קרח הוא טהור הוא: ואם מפאת
פניו ימרט ראשו גבח הוא טהור
42 הוא: * וכי יהיה בקרחת או בגבחת
נגע לבן אדם הוא פרח הוא בקרחתו
43 או בגבחתו: וראהו הכהן והנה
שאת הנגע לבנה אדמדמת בקרחתו
או בגבחתו כמראה צרעת עור
44 בשר: איש צרוע הוא טמא הוא
45 טמא יטמאנו הכהן בראשו נגעו:
והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו
פרומים וראשו יהיה פרוע ועל־
שפם יעטה וטמא טמא יקרא:
46 כל־ימי אשר הנגע בו יטמא טמא
47 הוא בדד ישב מחוץ למחנה מושבו:
* והבגד כי־יהיה בו נגע צרעת בבגד
48 צמר או בבגד פשתים: * או בשתי
או בערב לפשתים ולצמר או בעור
49 או בכל־מלאכת עור: * והיתה הנגעת
ירקרקת או אדמדמת בבגד או בעור
או בשתי או בערב או בכל־כלי עור
50 נגע צרעת הוא והראה את־הכהן:
וראה הכהן את־הנגע והסגיר את־
הנגע שבעת ימים:

VERSIO SAMARITANA.

35 * ואשר יסיף ישוב אחרי טהרתו
36 * ושוב אל־הכהן והשקיף הכהן
37 והנה פשה הנתק בעין לא־יבקר
הכהן לשער הצהב טמא הוא: * ואשר
בעינו עמדה הנתק שער שחור
38 צמח־בו נרפא הנתק טהור הוא
39 ** וטהרו הכהן: ואיש כי־יהיה בו
בשר בשרו בהרת בהרת לבנת: * וראה
40 הכהן והנה בעור בשרם בהרת
כהות לבנת בהק פרח הוא בעור
41 טהור הוא: * ואיש כי־ימרט ראשו
42 קרח הוא טהור הוא: ואם מפאת
פניו ימרט ראשו גבח הוא טהור
43 הוא: * וכי יהיה בקרחת או בגבחת
נגע לבן אדם הוא פרח הוא בקרחתו
או בגבחתו כמראה צרעת עור
44 בשר: איש צרוע הוא טמא הוא
45 טמא יטמאנו הכהן בראשו נגעו:
והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו
פרומים וראשו יהיה פרוע ועל־
שפם יעטה וטמא טמא יקרא:
46 כל־ימי אשר הנגע בו יטמא טמא
47 הוא בדד ישב מחוץ למחנה מושבו:
* והבגד כי־יהיה בו נגע צרעת בבגד
48 צמר או בבגד פשתים: * או בשתי
או בערב לפשתים ולצמר או בעור
49 או בכל־מלאכת עור: * והיתה הנגעת
ירקרקת או אדמדמת בבגד או בעור
או בשתי או בערב או בכל־כלי עור
50 נגע צרעת הוא והראה את־הכהן:
וראה הכהן את־הנגע והסגיר את־
הנגע שבעת ימים:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Sed si diffundendo diffuderit 35
se porrigo per cutem post purgationem suam; Videritq; sacerdos, et ecce diffudit se porrigo per cutem, non inquiret 36
sacerdos pilum flavescentem, immundus est. Si verò in oculis ejus steterit porrigo, pilúsque niger efflorerit in ea, sanata est porrigo, mundus est, 37
mundumq; judicabit eum sacerdos. Vir autem, aut mulier, cùm fuerint in carne eorū 38
maculæ candidæ albescentes. Videritq; sacerdos, et ecce in 39
cute carnis eorum maculæ (a) subobscuræ, candicantes, impetigo est florescens in cute, mundus est. Vir etiam 40
cùm depilabitur caput ejus, calvus est, mundus est. Si ve- 41
rò ab angulo faciei ejus depiletur caput ejus, recalvus est, mundꝰ est. Cùm autē fuerit in 42
calvitie ejus, aut in recalvitie plaga alba rubescens, lepra est efflorescens in calvitie ejus, aut in recalvitie. Videbitq; 43
eum sacerdos; et ecce tumor est plagæ albus rubescens in calvitie ejus, aut recalvitie, sicut aspectus lepræ in cute carnis. Homo est leprosus, 44
immundus est; immundum judicabit eum sacerdos, in capite est plaga ejus. Leprosi autem in quo fuerit plaga vestes erunt dissutæ, caput ejus erit nudatum, sed (b) labiis erit contectis, immunduſq; erit, 45
immundus vocabitur. Omnibus diebus quibus plaga erit 46
in eo, pollutus erit: immundus est, solus habitabit, extra castra erit habitatio ejus. Quum 47
autem in vestimento fuerit plaga lepræ, in vestimento laneo, aut vestimento lineo, Aut 48
in stamine, aut in subtegmine, lineis, aut laneis, aut in pelle, aut in quovis opere 49
pelliceo. Fuerit; plaga virescens aut rubescens in vestimento aut in pelle, aut in stamine, aut in subtegmine aut 50
in omni vase pelliceo, plaga lepræ est, videbitq; eam sacerdos. Et visâ plagâ, sacerdos includet plagam septem diebus.

VER. SAM. (a) subsidentes albæ, (b) super myſtace erit obvelatus

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * وَاِنْ نَفْسِي ٱلْكَلَفُ فِي بَدَنِهِ بَعْدَ طُهْرِهِ * فَيَظْهَرُ ٱلْإِمَامُ وَقَدْ نَفْسِي فِي ٱلْجِلْدِ * فَلَا يَفْحَصُ عَنِ
36 ٱلسَّعَرِ ٱلْأَصْهَبِ بِٱلْكُرَّانِ * فَإِنَّهُ نَجِسٌ * وَاِنْ هُوَ بِعَيْنِهِ وَقَفَ * وَنَبَتَ فِيهِ سَعَرٌ أَسْوَدُ * فَقَدْ بَرِئَ وَهُوَ
37 طَاهِرٌ * فَلْيُطَهِّرْهُ ٱلْإِمَامُ * وَأَيُّ رَجُلٍ أَوِ ٱمْرَأَةٍ كَانَ فِي جِلْدِ بَدَنِهِ بَقَعٌ بَقَعٌ بُهْصٌ * فَلْيَنْظُرِ ٱلْإِمَامُ *
38 فَإِذَا كَانَ فِي جُلُودِ أَبْدَانِهِمْ بَقَعٌ كَابِيَةٌ فِي بَيَاضِهَا * فَهُوَ بَهَقٌ أَنْسَرُ فِي ٱلْجِلْدِ وَهُوَ طَاهِرٌ * وَأَيُّ
40 إِنْسَانٍ أَنْسَفَ سَعَرَ رَأْسِهِ * فَهُوَ أَصْلَعُ وَهُوَ طَاهِرٌ * وَاِنْ كَانَ مِمَّا يَلِي وَجْهَهُ * فَهُوَ أَجْلَحُ وَهُوَ طَاهِرٌ
41 * وَاِنْ كَانَ فِي ٱلصَّلَعَةِ أَوْ فِي ٱلْجَلَحَةِ بَلَاءٌ أَبْيَضُ مُحْمَرٌ فَيُمْكِنُ أَنْ يَكُونَ بَرَصًا قَدْ أَنْسَرَ فِي
42 صَلَعَتِهِ أَوْ فِي جَلَحَتِهِ * فَلْيَنْظُرْهَا ٱلْإِمَامُ * فَإِنْ كَانَتْ سَامَةُ ٱلْبَلَاءِ بَيْضَاءَ مُحْمَرَّةً فِي صَلَعَتِهِ أَوْ فِي
43 جَلَحَتِهِ عَلَى سَبِيلِ مَنَاظِرِ بَرَصِ سَائِرِ جِلْدِ ٱلْبَدَنِ وَأَحْكَامِهَا * فَهُوَ رَجُلٌ أَبْرَصُ وَهُوَ نَجِسٌ *
44 فَلْيَحْكُمْهُ ٱلْإِمَامُ نَجِسًا فَإِنَّ بَلَاءَهُ فِي رَأْسِهِ * وَٱلْأَبْرَصُ ٱلَّذِي بِهِ ٱلْبَلَاءُ يَجِبُ أَنْ تَكُونَ ثِيَابُهُ
45 مُمَزَّقَةً * وَرَأْسُهُ سَعِثًا * وَيُلَثِّمُ عَلَى شَارِبِهِ وَيُنَادِي ٱلنَّجِسُ ٱلنَّجِسُ * طُولَ مَا أَقَامَ بِهِ ٱلْبَلَاءُ يَحْكُمُ لَهُ
46 نَجِسٌ * وَيَجْلِسُ مُنْفَرِدًا فِي خَارِجِ ٱلْمُعَسْكَرِ * وَأَيُّ ثَوْبٍ كَانَ فِيهِ بَلَاءُ ٱلْبَرَصِ مِنْ ثَوْبِ صُوفٍ أَوْ كَتَّانٍ *
47 أَوْ سَدًى أَوْ لُحْمَةٍ مِنْ كَتَّانٍ أَوْ صُوفٍ * أَوْ فِي جِلْدٍ أَوْ فِي مَا صُنِعَ مِنْهُ * وَكَانَ ٱلْبَلَاءُ أَخْضَرَ أَوْ أَحْمَرَ
48 فِي ٱلثَّوْبِ * أَوْ فِي ٱلْجِلْدِ * أَوِ ٱلسَّدَى * أَوِ ٱللُّحْمَةِ * أَوْ فِي شَيْءٍ مِنْ آلَةِ ٱلْجُلُودِ * فَذَلِكَ هُوَ بَلْوَى
50 ٱلْبَرَصِ * فَلْيُرِ ٱلْإِمَامُ * فَيَنْظُرُ ٱلْإِمَامُ وَيَحْبِسُهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ * ثُمَّ يَنْظُرُ فِي ٱلْيَوْمِ ٱلسَّابِعِ *

Et si expansæ fuerint pustulæ in corpore ejus post mundationem ipsius; 35
Videritque eas sacerdos jam protensas esse in cute: 36
nè investiget de pilis subrubeis cum solicitudine: nam immundꝰ est. Quòd si ipse eædem steterint, pullulaverintque in ipsis pili nigri, jam sanatus est, & est mundus: 37
mundet illum sacerdos. Et quicunque 38
vir aut mulier habuerit in cute corporis sui varias maculas albas, Considerent sacerdos: et cùm fuerint in cutibus corporum eorum maculæ desidentes in suo albore, sunt albugines extensæ in cute, & ipse mundꝰ est. Et quilibet homo cujꝰ pili 39
capitis lapsi sunt, calvus est, et est mundus. Et si id accidat à parte quæ est contigua 40
faciei ejus, recalvaster est, & est mundus. Quòd si fuerit in calvitie aut in recalvatione plaga candida subrubea, fieri potest ut sit lepra diffusa in calvitie ejus aut 41
in recalvatione ipsius. Inspiciat ergò eā 42
sacerdos: et si macula plagæ fuerit alba, mista rubore in calvitie ejus vel in recalvatione ipsius, qualis cerni solet lepra in reliquis cute corporis, ejusdemque conditionis; Est homo leprosus, & est immundus: contaminet eum sacerdos contaminatione, quia plaga ejus est in capite ipsius. Et leprosi in quo est plaga, oportet vestimenta esse discissa, & caput ejus inculta, & vittam ducere super pilos labiorum suorum, & clamare, Immundus, immundꝰ. Quamdiù perstiterit in ipso plaga, contaminabitur, quia immundus est: et 43
sedeat separatus extra castra. Et in qua- 44
cunque veste fuerit plaga lepræ ex veste lanea sive linea: Aut stamine sive subtegmine lineo aut laneo; vel in pelle, aut in eo quod ex ipsa confectum est: Et fuerit plaga illa viridis aut rubra in veste, vel in pelle, vel stamine, aut in aliquo ex instrumentis pelliceis: illa est plaga lepræ, idcirco ostendatur sacerdoti. Et inspiciet illud sacerdos, detinebitq; illud septē dies: deinde intuebitur illud in die septimo. 45 46 47 48 49 50

ספר ויקרא: יד

Versio VULG. LAT.

51 Et die ſeptimo rurſus aſpiciens ſi deprehenderit creviſſe, lepra perſeverans eſt: pollutum judicabit veſtimentum, & omne in
52 quo fuerit inventa. Et idcirco comburetur flammis.
53 Quòd ſi eam viderit non creviſſe, Præcipiet, & lavabunt id in quo lepra
54 eſt, recludétque illud ſeptem diebus aliis. Et cùm viderit faciem quidem priſtinam non reverſam, nec tamen creviſſe lepram, immundum judicabit, & igne comburet, eò quòd infuſa ſit in ſuperficie veſtimenti,
56 vel per totum, lepra. Sin autem obſcurior fuerit locus lepræ, poſtquàm veſtis eſt lota, abrumpet eum,
57 & à ſolido dividet. Quòd ſi ultrà apparuerit in his locis quæ priùs immaculata erant, lepra volatilis & vaga: debet igne comburi.
58 Si ceſſaverit, lavabit aquâ ea quæ pura ſunt, ſecundò, & munda erunt.
59 Iſta eſt lex lepræ veſtimenti lanei & linei, ſtaminis atque ſubtegminis, omniſque ſupellectilis pelliceæ, quomodò mundari debeat, vel contaminari.

CAP. XIV.

1 LOcutúſque eſt Dominus
2 ad Moyſen, dicens, Hic eſt ritus leproſi, quando mundandus eſt: Adducetur
3 ad ſacerdotem. Qui egreſſus de caſtris, cùm invenerit lepram eſſe mundatam,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

51 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· ἐὰν δὲ διαχέῃ ἡ ἀφὴ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν τῇ χρόκῃ, ἢ ἐν τῷ δέρματι, πάντα ὅσα ἐὰν ποιηθῇ δέρματα ἐν τῇ ἐργασίᾳ, λέπρα ἐξωμολόγησται ἡ ἀφὴ, ἀκάθαρτός ἐστι. Καλαυσεῖ τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸ σήμονα, ἢ τὸ χρόκλω ἐν τοῖς ἐρέοις, ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ, (μ) ἐν ᾧ ἂν ᾖ ἐν αὐτῷ ἡ ἀφὴ, ὅτι λέπρα ἐμμονός ἐστιν, ἐν πυρὶ καλαυθήσεται. Ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ διαχέῃ ἡ ἀφὴ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν τῇ χρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ. Καὶ ζωτάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ πλυνεῖ ἐφ' ᾧ ἐὰν ᾖ ἐπ' αὐτῷ ἡ ἀφὴ, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν ἑπτὰ ἡμέρας τοδεύτερον.
55 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς μὴ τὸ πυθῆναι (ν) αὐτὸ τὴν ἀφὴν, καὶ (ξ) ἴδε ὃ μὴ μεμέβαλεν ἡ ἀφὴ τὸ ὄψιν, καὶ ἡ ἀφὴ ἃ διαχεῖ, ἀκάθαρτόν ἐστιν, ἐν πυρὶ καλαυθήσεται· ἐσήψικε ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν
56 τῇ χρόκῃ. Καὶ ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἡ ἀμαυρὰ ἡ ἀφὴ μὴ τὸ πυθῆναι (ο) αὐτὸ, ἀπορρήξει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, ἢ ἀπὸ (π) τοῦ σήμονος, ἢ ἀπὸ τὴν (ρ) χρόκης, ἢ ἀπὸ τοῦ
57 δέρματος. Ἐὰν δὲ ὀφθῇ ἔτι ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύῃ δερμάτινῳ, λέπρα ἐξανθοῦσά ἐστιν, ἐν
58 πυρὶ καλαυθήσεται ἐν ᾧ ἐστιν ἡ ἀφή. Καὶ τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸ σήμων, ἢ ἡ κρόκη, ἢ πᾶν σκεῦος δερμάπινον, ὃ πλυθήσεται, καὶ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ ἡ ἀφὴ, καὶ πλυθήσεται (σ) τοδεύτερον, καὶ καθαρὸν ἔσται. Οὗτος ὁ νόμος ἀφῆς λέπρας (τ) ἱματίου ἐρέου, ἢ συμπήνου, ἢ σήμονος, ἢ κρόκης, ἢ παντὸς σκεύους δερματίνου, εἰς τὸ καθαρίσαι αὐτὸ, ἢ μιᾶναι αὐτό.

Et videbit ſacerdos tactum in die ſeptimo: ſi autem diffuſus fuerit tactus in veſtimento, vel in ſtamine, vel in ſubtegmine, vel in pelle, ſecundùm omnia quæcunque factæ fuerint pelles in operatione; lepra (ſ) permanens eſt ipſe tactus: immunda est. Comburet veſtimenta, vel ſtamen, vel ſubtegmen in laneis, vel in linteis, aut in omni vaſe pelliceo, in quocunque fuerit in eo tactus: quoniam lepra permanens eſt, in igni comburetur. Si autem viderit ſacerdos, & non diffunditur tactus in veſtimento, vel in ſtamine, vel in ſubtegmine, vel in omni vaſe pelliceo; & præcipiet ſacerdos, & lavabit in quocunque fuerit in eo tactus: & ſegregabit ſacerdos tactum ſeptem dies ſecundò. Et aſpiciet ſacerdos, poſtquàm lotum fuerit ipſum in tactu, & ipſe non commutavit tactus aſpectum, & tactus non diffunditur: immundum eſt, in igni comburetur: (t) fixit ſe in veſtimento, vel in ſtamine, vel in ſubtegmine. Et ſi viderit ſacerdos, & fuerit obſcurus tactus, poſtquàm ipſum lotum fuerit, diſrumpet illud à veſtimento, vel à ſtamine, vel à ſubtegmine, vel à pelle. Si autem apparuerit adhuc in veſtimento, vel in ſtamine, vel in ſubtegmine, vel in omni vaſe pelliceo, lepra efflorescens eſt: in igni comburetur id, in quo eſt tactus. Et veſtimentũ, vel ſtamen, vel ſubtegmen, vel omne vas pelliceum, quod lavabitur, & abſcedet ab eo tactus: & lavabitur ſecundò, & erit mundum. Hæc eſt lex tactûs lepræ veſtimenti lanei, vel ſtupei, vel ſtaminis, vel ſubtegminis, vel omnis vaſis pellicei, ut illud mundetur, vel illud inquinetur.

MS.A. (μ) ἐν ᾧ ἐὰν γένῃ ἡ ἀφὴ, ὅτι λέπρα, ἐν πυρὶ (ν) αὐτὸ (ξ) ἴδε μὴ μεμέβαλεν τὸ ὄψιν ἡ ἀφὴ, καὶ (ο) αὐτὸν, (π) τοῦ δέρματος, ἢ ἀπὸ τοῦ σήμονος, (ρ) κρόκης. Ἐὰν δὲ ὀφθήσεται ἐν τῷ (σ) τοδεύτερον, καθαρὸν (τ) ἱματίου, ἢ σήμονος,

ΚΕΦ. ιδ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν,
2 λέγων, Οὗτος ὁ νόμος τοῦ λεπροῦ. ἡ ἂν ἡμέρα καθαρισθῇ, καὶ προσαχθήσεται πρὸς
3 τὸν ἱερέα. Καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ ἴαται ἡ ἀφὴ τῆς λέπρας ἀπὸ τοῦ λεπροῦ.

CAP. XIV.

ET locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Hæc eſt lex leproſi. Quâcunque die mundatus fuerit, & adducetur ad ſacerdotem. Et exibit ſacerdos extra caſtra, & aſpiciet ſacerdos, & ecce ſanatur tactus lepræ à leproſo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et conſideret ſacerdos plagã in die ſeptimo: ſi proceſſit plaga in veſte, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in pelle quæ adhibetur ad opus: plaga eſt lepræ amaræ: immundum eſt. Comburat ſacerdos veſtem aut ſtamen, aut ſubtegmen laneum ſive lineum, aut quodvis inſtrumentum pelliceum in quo fuerit plaga: igne inquam comburant illud, quia lepra eſt atrox. At ſi videat ſacerdos non irrepſiſſe plagam in veſte, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in quocunq; vaſe pelliceo; Præcipiet ſacerdos, & lavabunt id in quo eſt plaga: actum recludet eam ſacerdos ſe ptẽ diebꝰ aliis. Et conſiderabit ſacerdos plagam poſtquam abluerunt illam: ſi non immutatus eſt aſpectꝰ plagæ, & plaga non eſt immutata, immundum eſt, combure illud igne, plaga eſt in ejus novitate aut vetuſtate. Quòd ſi viderit ſacerdos æqualem eſſe plagam poſtquam lotum fuit illud, ſcindat, tollatq; eam à veſte, aut à pelle, aut à ſtamine, aut à ſubtegmine. Quòd ſi denuò apparuerit in veſte, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in quolibet vaſe pelliceo; comburat illud igne, quoniam crevit in eo plaga. Et veſtis, ſive ſtamen, ſive ſubtegmen, ſive quodcunq; inſtrumentum quod mundatur quodq; lavatur, & à quo receſſit plaga; lavetur duabus vicibus, & fiet mundus. Hæc eſt lex plagæ lepræ in veſte lanea ſive linea, aut ſtamine, ſive ſubtegmine, aut quocunque inſtrumento pelliceo; ad emundandum, aut contaminandum ipſum.

CAP. XIV.

ET loquutus eſt Dominus cum Moſe, dixitque ad eum; Hæc eſt lex leproſi quo purificabitur: Adducant eum ad ſacerdotem, Egredieturque ſacerdos extra caſtra, inſpicietque ſacerdos: ſi ſanata eſt plaga lepræ ab homine,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְיֶחֱזֵי יָת מַכְתְּשָׁא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה 51
אֲרֵי אוֹסִיף מַכְתְּשָׁא בְּלְבוּשָׁא אוֹ
בִשְׁתְיָא אוֹ בְעַרְבָא אוֹ בְמַשְׁכָּא לְכֹל
דִּי תִתְעֲבִיד מַשְׁכָּא לְעִבִידְתָּא 52
סְגִירוּת מְחַסְרָא מַכְתְּשָׁא מְסָאֲב
הוּא: וְיוֹקִיד יָת לְבוּשָׁא אוֹ יָת 53
שְׁתְיָא אוֹ יָת עַרְבָא בְּעִמְרָא אוֹ
בְכֹל תְּכִינְתָּא אֲרֵי סְגִירוּת 54
מְחַסְרָא הִיא בְּנוּרָא תִתּוּקַד: וְאִם
יֶחֱזֵי כָּהֲנָא וְהָא לָא אוֹסִיף מַכְתְּשָׁא
בְּלְבוּשָׁא אוֹ בִשְׁתְיָא אוֹ בְעַרְבָא אוֹ 55
בְּכֹל מָאן דְּמַשְׁכָּא: וִיפַקֵּיד כָּהֲנָא
וְיַחְווֹרוּן יָתְהִי בֵּיהּ מַכְתְּשָׁא וְיִסְגְּרִנֵּיהּ
שָׁבְעָא יוֹמִין תִּנְיָנוּת: וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא 56
בָּתַר דְּחִוְרוּ יָת מַכְתְּשָׁא וְהָא לָא
שְׁנָא מַכְתְּשָׁא מִן כַּד הוּא וּמַכְתְּשָׁא
לָא אוֹסִיף מְסָאֲב הוּא בְּנוּרָא
תּוֹקְדִנֵּיהּ חַבְרָא הִיא בְּשִׁחְקוֹתֵיהּ 57
אוֹ בְחַדְתּוֹתֵיהּ: וְאִם חָזֵי כָּהֲנָא וְהָא 56
עַמְיָא מַכְתְּשָׁא בְּתַר דְּחִוְרוּ יָתְהִי
וְיִבְזַע יָתְהִי מִן לְבוּשָׁא אוֹ מִן מַשְׁכָּא 58
אוֹ מִן שְׁתְיָא אוֹ מִן עַרְבָא: וְאִם 57
תִּתְחֲזֵי עוֹד בִּלְבוּשָׁא אוֹ בְשִׁתְיָא אוֹ
בְעַרְבָא אוֹ בְכֹל מָאן דְּמַשְׁכָּא סָנְיָא
הִיא בְּנוּרָא תּוֹקְדִנֵּיהּ יָת דִּי בֵיהּ 59
מַכְתְּשָׁא: וְלִבּוּשָׁא אוֹ שְׁתְיָא אוֹ 58
עַרְבָא אוֹ כָל מָאן דְּמַשְׁכָּא דִּי יִתְחַוַּר
וְיַעְדֵּי מִנֵּהּ מַכְתְּשָׁא וְיִצְטְבַע
תִּנְיָנוּת וְיִדְכֵּי: דְּאוֹרַיְתָא דְּמַכְתְּשָׁ 59
סְגִירוּ לִבּוּשׁ עַמְרָ אוֹ כִתָּנָא אוֹ
שְׁתְיָא אוֹ עַרְבָא אוֹ כָּל מָאן דְּמַשְׁכָּ
לְדַכּוֹתֵיהּ אוֹ לְסָאֲבוּתֵיהּ:

יד

וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: דְּאוֹתָ 2
אוֹרַיְתָא דִּסְגִירָא בְּיוֹמָא דְּדָכוּתֵיהּ
וְיִתְיֵתֵי לְוָת כָּהֲנָא: וְיִפּוֹק כָּהֲנָא 3
לְמִבְרָא לְמַשְׁרְיָתָא וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא

Targum ONKELOS.

Videbitq; plagã in die ſeptimo; & ſi crevit in veſte, vel in ſtamine aut in ſubtegmine, aut in pelle, aut in quocunq; quod ex pelle fit: lepræ corrodentis eſt plaga, immũd⁹ erit. Et comburet veſtẽ, aut ſtamẽ aut ſubtegmen, laneũ aut lineum; aut quamcunq; veſtẽ pelliceam, in qua fuerit plaga: quia lepra corrodẽs eſt, igne comburetur. Et ſi viderit ſacerdos, ꝙ non crevit plaga in veſtimento, aut in ſtamine vel in ſubtegmine: aut in omni veſte pelliceâ. Iubebit ſacerdos, & lavabũt illud in quo fuerit plaga: & recludet illud ſeptẽ dieb⁹ aliis. Videbitq; ſacerdos poſtquã laverũt locũ plagæ, & ſi non eſt mutata plaga ab eo quod erat, neq; crevit plaga; immundũ erit, igni combures illud: corroſio enim eſt, in vetuſtate ſuâ vel in novitate ſuã. Et ſi viderit ſacerdos, ꝙ plaga ſit ſubobſcura, poſtquã laverunt eãm: abrumpet eam à veſtimento aut de pelle, aut de ſtamine aut de ſubtegmine. Et ſi ultrà apparuerit in veſtimento, aut in ſtamine vel in ſubtegmine, aut in quacunq; veſte pelliceâ multiplicata eſt: igni combures illud in quo eſt plaga. Veſtis autem, aut ſtamen aut ſubtegmẽ, aut omnis veſtis pellicea quæ lota fuerit; & receſſerit ab eis plaga: lavabitur ſecundò, & ſic mundabitur. Hæc eſt lex plagæ lepræ, veſtis laneæ aut lineæ, aut ſtaminis vel ſubtegminis; aut omnis ſupellectilis pelliceæ: quomodo mundari debeat, vel contaminari.

CAP. XIV.

LOcutúſq; eſt Dominus ad Moyſen dicens. Hæc eſt lex leproſi, in die emundationis ſuæ: adducetur ad ſacerdotem. Et egredietur ſacerdos, extra caſtra: & videbit ſacerdos, & ſi ſanata fuerit lepra leproſi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Sed videns plagam die ſeptimo, quòd diffuderit ſe plaga iſta in veſtimento, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in pelle ſecundùm omne quod fit pellis in opificiũ, lepra permanens eſt plaga hæc, immunda eſt. Combureq; veſtimentũ, aut ſtamen, aut ſubtegmen laneum, aut lineum, aut omne vas pelliceum in quo fuerit plaga; quoniam lepra permanens hæc eſt, igne comburetur. Si autem viderit ſacerdos, at ecce non diffudit ſe plaga in veſtimento, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in omni vaſe pelliceo. Tum (e) præcipiet ſacerdos ut lavent id in quo fuit plaga: ſed includet illud ſeptem diebꝰ ſecundò. Videbitq; ſacerdos poſtquam lota fuerit plaga: ſed ecce non mutavit plaga (d) oculos ſuos, neque plaga diffudit ſe, immunda res eſt, igne eam comburent: (e) corroſio eſt in calvitie ejus aut in recalvitie. Sed ſi viderit ſacerdos, et ecce (f) ſubobſcura eſt plaga, poſtquam laverunt eã, tum (g) abrumpent eam de veſte, aut pelle, aut de ſtamine, aut de ſubtegmine. Sed ſi conſpiciatur adhuc in veſte, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in quovis vaſe pelliceo, efflorebit; igne combures id in quo eſt plaga. Veſtimentum autem, ſtamen, aut ſubtegmen, aut omne vas pelliceum quod laveris, & à quo receſſerit plaga, lavabis ſecundò, & mundum erit. Hæc eſt lex plagæ lepræ, veſtimenti lanei, aut linei, aut ſtaminis, aut ſubtegminis, aut omnis vaſis pellicei, ut mundum judicetur, aut pollutum.

CAP. XIIII.

ET locutus eſt Dominus Moſi, dicens; Hæc erit lex leproſi in die mundationis ſuæ; tum adducetur ad ſacerdotem. Sacerdos verò egredietur extra caſtra; videbitq; ſacerdos, at ecce ſanata eſt plaga lepræ de leproſo.

(c) ſeparabit cum (d) aſpectũ ſuum, (e) macula eſt in deteriori ejus parte, aut in meliori. (f) ſubſidens (g) abſcindent eam de

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Quòd ſi extenſa fuerit in veſte, aut ſtamine, aut ſubtegmine, aut in pelle, & in omni eo quod fit ex pelle compoſitum: illa plaga eſt, lepra corrumpens, eſtque immundum; idcò comburatur veſtis, ſive ſtamen, ſive ſubtegmen, ſive fuerit ex lana, ſive ex lino, ſive omnia inſtrumenta pellicea in quibus eſt plaga, quoniam eſt lepra perniciosa: propterea comburetur igni. Quòd ſi viderit eam ſacerdos non eſſe extenſam in veſte, aut in ſtamine, aut ſubtegmine, aut omni inſtrumento pellicco; Præcipiet ut lavetur, & detineat illud ſeptem diebus, ſecundò. Deinde inſpiciet illud ſacerdos poſtquam lotum eſt: & ſi non immutatus fuerit color ejus, neque extenſa fuerit, immundum eſt, & amburatur igne: eſt enim pernicies exiſtens in raſa vel in vella ipſius panni ſuperficie. Quòd ſi viderit eam deliquiſſe poſtquam lotus eſt, rumpat illam ex veſte, aut ex pelle; et ſcindat illam ex ſtamine, aut ex ſubtegmine. Et ſi apparuerit ſuperfluitas in veſte, aut ſtamine, aut ſubtegmine, omaique inſtrumento pellicco, ipſa eſt lepra excurrens: comburatur igne id in quo eſt plaga. Et veſtis, vel ſtamen, vel ſubtegmen, vel quodlibet inſtrumentum pellicum, ſi lota fuerint, abſceſſeritque ab ipſis plaga, lavantur ſecundò, & mundabuntur. Hæc eſt lex plagæ lepræ in veſte lanea, & linea, aut ſtamine, aut ſubtegmine, aut aliquo ex inſtrumentis pellicis, ut mundetur, vel ut polluatur.

CAP. XIV.

ITem allocutus eſt Deus Muſam, dicens; Hæc erit lex leproſi in tempore munditionis ejus: ut deferatur fama ejus ad ſacerdotem. Exibitque ſacerdos extra caſtra; cùmque viderit leproſum curatum eſſe à plaga lepræ,

כפר ויקרא : יד

Versio VULG. LAT.

vivos passeres duos *se purificanti* accipiet & ,sacerdos præcipiet Et

4 וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטַּהֵר שְׁתֵּי־צִפֳּרִים חַיּוֹת
præcipiet Et .hyssopum & ,vermiculi coccum & ,cedri lignum & ,mundos

5 טְהֹרוֹת וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזֹב : וְצִוָּה
aquas super *testa* vase in unum passerem mactabit &,sacerdos

הַכֹּהֵן וְשָׁחַט אֶת־הַצִּפּוֹר הָאֶחָת אֶל־כְּלִי חֶרֶשׂ עַל־מַיִם
& ,*cedri* lignum & ,eum capiet vivum Passerem .vivas

6 חַיִּים : אֶת־הַצִּפֳּר הַחַיָּה יִקַּח אֹתָהּ וְאֶת־עֵץ הָאֶרֶז וְאֶת־
passerem & ,ea tinget & :hyssopum & ,vermiculi coccum

שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת־הָאֵזֹב וְטָבַל אוֹתָם וְאֶת־הַצִּפֳּר
aſperget Et .viventes aquas ſuper mactati paſſeris ſanguine in vivum

7 הַחַיָּה בְּדַם הַצִּפֳּר הַשְּׁחֻטָה עַל הַמַּיִם הַחַיִּים : וְהִזָּה
dimittet &,eā mūdabit &:vicib⁹ ſeptem lepra à *ſe mundantem* ſuper

עַל הַמִּטַּהֵר מִן הַצָּרַעַת שֶׁבַע פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ וְשִׁלַּח
,ſua veſtimēta *ſe mundans* lavabit Et .agri facies ſuper vivum paſſerem

8 אֶת הַצִּפֳּר הַחַיָּה עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה : וְכִבֶּס הַמִּטַּהֵר אֶת בְּגָדָיו
poſtea &,ſe purificabit &,aquis in ſe lavabit &,ſuū pilū omnem radet &

וְגִלַּח אֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר וְאַחַר
ſeptem ſuū tabernaculū extra *eb* habitabit & ,*caſtrametationē ad* ingredietur

יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה וְיָשַׁב מִחוּץ לְאָהֳלוֹ שִׁבְעַת
,ſuum pilum omnem radet ſeptimo die in erit Et .diebus

יָמִים : וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ אֶת־
omnem & ,ſuorum oculorū *eminentias* & ,ſuam barbam & ,ſuum caput

רֹאשׁוֹ וְאֶת־זְקָנוֹ וְאֵת גַּבֹּת עֵינָיו וְאֶת־כָּל־
ſuam carnem lavabit & ,ſua veſtimenta lavabit & :radet ſuum pilum

שְׂעָרוֹ יְגַלַּח וְכִבֶּס אֶת־בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ
,*integros* agnos duos ſapiet octavo die in Et.ſe purificabit &,aquis in

10 בַּמַּיִם וְטָהֵר : וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח שְׁנֵי כְבָשִׂים תְּמִימִם
ſimilæ decimas tres & ,*integram ſui anni filiam* unam agnam &

וְכִבְשָׂה אַחַת בַּת־שְׁנָתָהּ תְּמִימָה וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת
ſacerdos ſtatuet Et .olei unum *log* & ,oleo *cum confuſum munus*

מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְלֹג אֶחָד שָׁמֶן : וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן
oſtium *Domini facies ad* ,ea & ,*ſe mundantem* virum mundans

הַמְטַהֵר אֶת הָאִישׁ הַמִּטַּהֵר וְאֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח
,unum agnum ſacerdos capiet Et .*conventus* tabernaculi

12 אֹהֶל מוֹעֵד : וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
ea *morabit* & :olei ſextarium & ,*delictum in* eum *faciet appropinquare* &

וְהִקְרִיב אֹתוֹ לָאָשָׁם וְאֶת־לֹג הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם
quo loco in agnum mactabit Et .*Domini facies ad mo ationem*

13 תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה : וְשָׁחַט אֶת־הַכֶּבֶשׂ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר
quia :ſanctitatis loco in *aſcenſionem* & ,*peccatum* mactabit

יִשְׁחַט אֶת־הַחַטָּאת וְאֶת־הָעֹלָה בִּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי
.*illud* ſanctitatum Sanctitas .*ſacerdoti ipſum delictum* ,*peccatum* ſicut

כַּחַטָּאת הָאָשָׁם הוּא לַכֹּהֵן קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא :
cartilagine ſuper ſacerdos *dabit* & ,*delicti* ſanguine de ſacerdos capiet Et

14 וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם וְנָתַן הַכֹּהֵן עַל תְּנוּךְ
ſuper & ,dexteræ ej⁹ manus pollicem ſuper & ,dexteræ *ſe mundantis* auris

אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל־
,olei ſextario de ſacerdos capiet Et .dexteri ejus pedis pollicem

15 בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית : וְלָקַח הַכֹּהֵן מִלֹּג הַשָּׁמֶן
.ſiniſtram ſacerdotis volam ſuper fundet &

וְיָצַק עַל־כַּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמְאלִית :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Præcipiet ei qui purificatur, ut offerat duos paſſeres vivos pro ſe, quibus veſci licitum eſt, & lignum cedrinum, vermiculúmque & hyſſopum.

5 Et unum ex paſſeribus immolari jubebit in vaſe fictili ſuper aquas viventes.

6 Alium autem vivum cum ligno cedrino, & cocco & hyſſopo, tinget in ſanguine paſſeris immolati, Quo aſperget illum, qui mundandus eſt, ſepties, ut jure purgetur : & dimittet paſſerem vivum, ut in agrum avolet. Cúmque laverit homo veſtimenta ſua, radet omnes pilos corporis, & lavabitur aquâ : purificatúſque ingredietur caſtra, ita duntaxat ut maneat extra tabernaculum ſuum ſeptem diebus.

9 Et die ſeptimo radet capillos capitis, barbámq; & ſupercilia, ac totius corporis pilos. Et lotis rurſum veſtibus & corpore, Die octavo aſſumet duos agnos immaculatos, & ovem anniculam abſque macula, & tres decimas ſimilæ in ſacrificium, quæ conſperſa ſit oleo, & ſeorſum olei ſextarium. Cúmque ſacerdos purificans hominem, ſtatuerit eum, & hæc omnia coram Domino in oſtio tabernaculi teſtimonii, Tollet agnum, & offeret eum pro delicto, oleíque ſextarium. Et oblatis ante Dominum omnibus, Immolabit agnum, ubi ſolet immolari hoſtia pro peccato, & holocauſtum, id eſt, in loco Sancto. Sicut enim pro peccato, ita & pro delicto ad ſacerdotem pertinet hoſtia : Sancta ſanctorum eſt.

14 Aſſumenſque ſacerdos de ſanguine hoſtiæ, quæ immolata eſt pro delicto, ponet ſuper extremum auriculæ dextræ ejus qui mundatur, & ſuper pollices manûs dextræ & pedis : Et de olei ſextario mittet in manum ſuam ſiniſtram,

4 Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ λήψονται τῷ καθαριζομένῳ δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ, καὶ ξύλον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕσσωπον. 5 Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ σφάξει τὸ ὀρνίθιον τὸ ἓν εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι. 6 Καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν λήψεται αὐτὸ, καὶ τὸ ξύλον τὸ κέδρινον, (α) καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ τὸ ὕσσωπον, καὶ βάψει αὐτὰ καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ αἷμα τοῦ ὀρνιθίου τοῦ σφαγέντος ἐφ' ὕδατι ζῶντι. 7 Καὶ περιῤῥανεῖ ὅσα τὸ καθαριζόμενον ἀπὸ τῆς λέπρας ἑπτάκις, καὶ καθαρὸς ἔσται· καὶ ἐξαποστελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ πεδίον. 8 Καὶ πλυνεῖ ὁ καθαριζόμενος τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ξυρηθήσεται αὐτὸ πᾶσαν τὴν τρίχα, καὶ λούσεται ἐν ὕδατι, καὶ καθαρὸς ἔσται. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ διατρίψει ἔξω τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἑπτὰ ἡμέρας. 9 Καὶ ἔσται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, ξυρηθήσεται πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτοῦ, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸν πώγωνα, καὶ τοὺς (β) ὀφρῦς, καὶ πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτοῦ ξυρηθήσεται· καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ καθαρὸς ἔσται. 10 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήψεται δύο (γ) ἀμνοὺς ἀμώμους ἐνιαυσίους, καὶ πρόβατον (δ) ἀμωμον ἐνιαύσιον, καὶ τρία δέκατα ζεμιδάλεως εἰς θυσίαν πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ, καὶ κοτύλην ἐλαίου μίαν. 11 Καὶ στήσει ὁ ἱερεὺς (ε) ὁ καθαρίζων, τὸν ἄνθρωπον τὸν καθαριζόμενον, καὶ ταῦτα ἔναντι κυρίου, ὀπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 12 Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα, καὶ προσάξει αὐτὸν τὸν πλημμελείας, καὶ τὴν κοτύλην τὴν ἐλαίου, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὰ ἀφόρισμα ἔναντι κυρίου. 13 Καὶ σφάξει τὸν ἀμνὸν ἐν τόπῳ, (ζ) οὗ σφάζει τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας, ἐν τόπῳ ἁγίῳ. ἔστι γὰρ τὸ περὶ ἁμαρτίας, ὥσπερ τὸ περὶ πλημμελείας ὀφεὶ τῷ ἱερεῖ· ἅγια ἁγίων ὄζι. 14 Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ περὶ πλημμελείας, καὶ ὀπιθόσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ λοβὸν τοῦ ὠτὸς τὸ καθαριζομένου τὸ δεξιὸν, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον χεῖρος τὸ δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τὸ δεξιὸν. 15 Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ κοτύλης τοῦ ἐλαίου, ἐπιχεῖ ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ ἱερέως τὴν ἀριστερὰν.

Præcipiet ſacerdos, & ſumet ei qui mundatus eſt, (a) duas aviculas viventes mundas, & lignum cedrinum, & coccum tortum, & hyſſopum. Et præcipiet ſacerdos, & jugulabunt aviculam unam in vaſe teſtaceo ſuper aquam viventem. Et aviculam viventem ſumet illam, & lignum cedrinum, & coccum tortum, & hyſſopum, & tinget ea, & aviculam viventem in ſanguine aviculæ jugulatæ ſuper aquam viventem. Et aſperget ſuper mundatum ſepties, & mundus erit, & emittet aviculam viventem in campum. Et lavabit mundatus veſtimenta ſua, & radetur omnem pilum ſuum, & lavabitur in aqua; & mundus erit. Et poſt hæc ingredietur in caſtra, & manebit extra domum ſuam ſeptem dies. Et erit die ſeptimo, radetur omnem pilum ſuum, caput ſuum, & barbam, & ſupercilia, & omnem pilum ſuum radetur : & lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur corpus ejus aquâ, & mundus erit. Et die octavo ſumet duos agnos ſine macula, anniculos, et ovem ſine macula anniculam, et tres decimas ſimilæ in ſacrificium conſperſæ in oleo, et (b) cotylam olei unam. Et ſiſtet ſacerdos mundans, hominem qui mundatur, et hæc ante Dominum, ad oſtium tabernaculi teſtimonii. Et ſumet ſacerdos agnum unum, et offeret eum qui delicti, et cotylam olei; et ſeparabit ea ſeparationem ante Dominum. Et jugulabunt agnum in loco, in quo jugulant holocauſtomata, et ea quæ pro peccato, in loco ſancto. Eſt enim illud pro peccato, ſicut illud delicti eſt ſacerdoti : Sancta ſanctorum ſunt. Et ſumet ſacerdos de ſanguine ejus qui delicti, et imponet ſacerdos ſuper pennam auris dexteræ ejus, qui mundatur, et ſuper ſummitatem manûs dextræ, et ſuper ſummitatem pedis dextri. Et ſumens ſacerdos de cotyla olei, effundet manum ſacerdotis ſiniſtram.

MS.A. (α) καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον, (β) ὀφρύας, (γ) ἀμνὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους, καὶ (δ) ἐνιαύσιον ἄμωμον, (ε) καθαρίζων (ζ) ᾧ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

Præcipiet ſacerdos, afferéntque pro eo qui mundand⁹ eſt duas aviculas vivas, mundas, & lignum cedrinum, & tinctură coccineam, atq; hyſſopum. Præcipiet etiam ſacerdos mactabúntq; aviculam unam in vaſe teſtaceo ſuper fontem aquarum. Deinde capiet álteram aviculam illam vivam, & lignum cedrinum, & tinctura coccinea, atq; hyſſopum : intingétq; tam hæc quàm aviculam vivam ſanguine aviculæ quæ immolata eſt ſuper aquas fontis. Spargétq; ſuper illum qui mundandus eſt à lepra, ſeptem vicib⁹, ac mundabitur : & avolare faciet aviculă vivam verſùs campum. Et lavabit veſtiméta ſua is qui múdand⁹ eſt, & tondebit cunctos pilos ſuos, & abluet ſe aquâ, atq; mundabitur : ac poſtea ingredietur in caſtra, & manebit extra tabernaculû ſuum ſeptem diebus. Et in die ſeptimo radet omnes pilos ſuos, caput ſuum, & barbam ſuam, & ſupercilia ſua : omnes deniq; pilos ſuos radet, lavabitq; veſtimenta ſua, abluétq; carnem ſuam aquâ, & emundabitur. Et in die octavo accipiet duos agnos in quibus nulla ſit macula, & agnam unam anniculam in qua nulla ſit macula, & tres decimas ſimilaginis ſubactæ oleo, & libatorium olei. Conſtituet autem ſacerdos purificans tam hominem illum qui purificandus eſt quàm iſta coram Dño in oſtio tabernaculi temporis. Et accipiet ſacerdos agnum unum, offeretq; eum pro peccato, & libatorium olei, ſeparabitq; ea ſacerdos ſeparationem coram Dño. Et immolabit agnum in loco in quo immolatur peccatum & holocauſtum pacificum, in loco *ſcilicet* ſacro : ille enim qui pro peccato eſt, munus eſt ſacerdotis & ſacro-ſanctus. Tolletque ſacerdos de ſanguine peccati, ſpargetq; ſacerdos ſuper auriculă auris dexteræ ejus qui purificand⁹ eſt, & ſuper pollicem manûs ejus dexteræ, & ſuper pollicem pedis ejus dexteri. Deinde tollet ſacerdos libatorium unum olei fundetque ſuper manum ſiniſtram ſacerdotis.

4 וְיִפְקֹד כָּהֲנָא וְיִסַּב לְמַדְכֵּי דְּהַדִּין צִפָּרִין חַיִּין דְּכֵין וְאָעָא דַּאֲרָזָא וּצְבַע
5 זְהוֹרִי וְאֵזוֹבָא: וְיִפְקֹד כָּהֲנָא וְיִכּוֹס
יַת צִפָּרָא חֲדָא לְמָאן דְּחָסַף עַל מַיָּ
6 מַבּוּעָא: יַת צִפָּרָא חַיְתָא יִסַּב יָתַהּ וְיָת
אָעָא דַּאֲרָזָא וְיַת צְבַע זְהוֹרִי וְיַת
אֵזוֹבָא וְיִטְבּוֹל יָתְהוֹן וְיַת צִפָּרָא
חַיְתָא בְּדַמָּא דְּצִפָּרָא דִּנְכִסְתָּא עַל
7 מַיָּ מַבּוּעָא: וְיִדֵּי עַל דְּמַדְכֵּי מִן
סְגִירוּתָא שְׁבַע וְמִנִּין וִידַכְּיִנֵּיהּ
וְיִשַׁלַּח יַת צִפָּרָא חַיְתָא עַל אַפֵּי
8 חַקְלָא: וְיַצְבַּע דְּמַדְכֵּי יַת לְבוּשׁוֹהִי
וְיִנַּלַּח יַת כָּל שַׂעְרֵיהּ וְיִסְחֵי בְּמַיָּ
וְיִדְכֵּי וּבְתַר כֵּן יֵעוֹל לְמַשְׁרְיָתָא
וְיִתֵּיב מִבָּרָ לְמַשְׁכְּנֵיהּ שִׁבְעָא יוֹמִין:
9 וְיְהֵי בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה יְנַלַּח יַת כָּל
שַׂעְרֵיהּ יַת רֵישֵׁיהּ וְיַת דְּקְנֵיהּ וְיַת
גְּבִינֵי עֵינוֹהִי וְיַת כָּל שַׂעְרֵיהּ יְנַלַּח
וְיִצְבַּע יַת לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי יַת בִּסְרֵיהּ
10 בְּמַיָּ וְיִדְכֵּי: וּבְיוֹמָא תְמִינָאָה יִסַּב
תְּרֵין אִמְּרִין שְׁלֵמִין וְאִמְּרְתָא חֲדָא
בַּת שְׁתָּה שְׁלֵמְתָא וּתְלָתָא עִסְרוֹנִין
11 סוֹלְתָא מְנַחְתָּא דְּפִילָא בְּמִשְׁ
וּלוֹגָא חַד דְּמִשְׁחָא: וְיוֹקֵם כָּהֲנָא
דְּמַדְכֵּי יַת גַּבְרָא דְּמַדְכֵּי וְיָתְהוֹן קֳדָם
12 יְיָ בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא: וְיִסַּב כָּהֲנָא
יַת אִמְּרָא חַד וְיַקְרֵיב יָתֵיהּ לַאֲשְׁמָא
13 וְיָת לוֹגָא דְּמִשְׁחָא וְיֵרִים יָתְהוֹן
אֲרָמָא קֳדָם יְיָ: וְיִכּוֹס יַת אִמְּרָא
בַּאֲתַר דִּי יִכּוֹס יַת חַטָּאתָא וְיָת
עֲלָתָא בַּאֲתַר קַדִּישׁ אֲרֵי כְּחַטָּאתָא
14 אֲשְׁמָא הוּא לְכָהֲנָא קוֹדֶשׁ קוֹדָשִׁין
הוּא: וְיִסַּב כָּהֲנָא מִדַּמָּא דְּאָשְׁמָא
וְיִתֵּן כָּהֲנָא עַל רוּם אוּרְנָא דְּמַדְכֵּן
דִּימִינָא וְעַל אֱלְיוֹן רַגְלֵיהּ דִּימִינָא
15 וְעַל אֱלְיוֹן רַגְלֵיהּ דִּימִינָא: וְיִסַּב
כָּהֲנָא מִלּוֹגָא דְּמִשְׁחָא וְיֵרִיק עַל
יְדָא דְּכָהֲנָא דְּסְמָלָא:

4 Præcipiet sacerdos, ut tollant ei qui mundand⁹ est, duos passeres vivos, mundos: & lignū cedri, & coccinū, & hyssopū.
5 Præcipietq; sacerdos, ut immolent passerē unū, in vase fictili
6 super aquas fontis. Passerem autē vivum tollet, & lignum cedrinum, & coccinum, et hyssopū: & tinget ea & passerē vivum in sanguine passeris immolati, super aquas fontis. Et
7 asperget septies super illū qui mundand⁹ est à leprâ: & mundabit eum; & dimittet passerē
8 vivum super faciē agri. Lavabitq; ille qui mundand⁹ est vestimēta sua, & tondebit omnes pilos suos, & lavabitur aquâ, & sic mundabitur; & postea ingredietur in castra: & manebit extra tabernaculum suū septem diebus.
9 Eritq; in die septimo, tondebit omnes capillos capitis sui, & barbæ suæ, & palpebras oculorum ejus; omnésq; pilos suos tondebit: et lavabit vestimenta sua, lavabitq; carnem suā aquis, & sic
10 mundabitur. In die autē octavo sumet duos agnos integros, & agnam unam anniculā integram: & tres decimas similæ in mun⁹, quæ cōspersa sit oleo; & sextarium unum olei. Et sta-
11 tuet sacerdos qui emundat, virum qui mundandus est & ea, corā Domino, in ostio tabernaculi fœderis. Et tollet sacer-
12 dos agnum unum, & offeret illum pro delicto, & olei sextarium: & elevabit ea elevatione corā Dño. Immolabitq; agnū, in loco in quo immolatur hostia pro peccato & holocaustum, in loco sancto: quia sicut pro peccato, ita est pro delicto, ad sacerdotē pertinet;
13 sanctum sanctorum est. Tollétq; sacerdos de sanguine hostiæ pro delicto: et ponet sacerdos super extremum auriculæ dextræ ej⁹ qui mundatur, et super pollicē manus ejus dextræ, & super pollicem pedis ejus
14 dextri. Tollétq; sacerdos de sextario olei: & fundet super manum sacerdotis sinistram.

LEVITICUS.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

4 * זמזז זיזבל זצ2קצז זשפזז זשמזכזפשמז זשמזכזאצ2ז זשמזכזפשמז זשמזכזאצ2ז זשמזכזפשמז זשמזכזאצ2

ספר ויקרא : יד

Versio VULG. LAT.

Et tinget digitum dextrum de oleo quod est super manum suam sinistram: & sparget digito septies ante Dominum. Residuum autem oleum, quod est in manu, imponet sacerdos super pennam auris dextræ ejus, qui mundatur, & super summitatem manûs dextræ, & super summitatem pedis dextri, super locum sanguinis ejus qui delicti. Residuum autem oleum, quod in manu sacerdotis, imponet sacerdos super caput ejus qui mundatus est. Et exorabit pro eo sacerdos ante Dominum. Et faciet sacerdos illud quod pro peccato, & exorabit sacerdos pro eo, qui mundatur à peccato ejus: & post hoc jugulabit sacerdos holocaustum. Et offeret sacerdos holocaustum, & sacrificium super altare ante Dominum: & exorabit pro eo sacerdos, & mundabitur. Si autem pauper tate laboret, & manus ejus non inveniat; sumet agnum unum, in quod deliquit in dempționem, ut exoret pro eo, et decimam similæ conspersæ in oleo in sacrificium, & cotylam olei unam, Et duos turtures, vel duos pullos columbarum, quæcunque invenit manus ejus: & erit unum pro peccato, & unum in holocaustum. Et offeret ea die octavo, ut ipse mundetur, ad sacerdotem, ad ostium tabernaculi testimonii ante Dominum. Et sumens sacerdos agnum delicti, & cotylam olei, imponet ea impositionem ante Dominum. Et jugulabit agnum qui delicti, & sumet sacerdos de sanguine qui delicti; et imponet super pennam auris dextræ ejus qui mundatur, & super summitatem manûs dextræ, & super summitatem pedis dextri. Et de oleo effundet sacerdos in manum sacerdotis sinistram. Et asperget sacerdos digito dextro de oleo, quod in manu ejus sinistra, septies ante Dominum. Et imponet sacerdos de oleo, quod in manu ejus, super pennam auris dextræ ejus qui mundatur, & super summitatem manûs ejus dextræ, & super summitatem pedis ejus dextri, in locum sanguinis, ejus qui delicti.

16 Tingétque digitum dextrum in eo, & adsperget coram
17 Domino septies. Quod autem reliquum est olei in læva manu, fundet super extremum auriculæ dextræ ejus qui mundatur, & super pollices manûs ac pedis dextri, & super sanguinem qui effusus est pro de-
18 licto, Et super caput ejus. Rogabítque pro eo coram Domino, & faciet
19 sacrificiû pro peccato. Tunc immolabit holocaustum, Et
20 ponet illud in altari cum libamentis suis, & homo
21 ritè mundabitur. Quòd si pauper est, & non potest manus ejus invenire quæ dicta sunt, pro delicto assumet agnum ad oblationem, ut roget pro eo sacerdos, decimámque partem similæ consperſæ oleo in sacrificium, & olei sextarium, Duósque turtures sive duos pullos columbæ, quorum unus sit pro pec-
22 cato, & alter in holocaustum. Offerétque ea die
23 octavo purificationis suæ sacerdoti, ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino. Qui suscipiens a-
24 gnum pro delicto & sextarium olei, levabit simul. Immolatóque agno, de sanguine ejus ponet super extremum auriculæ dextræ illius qui mundatur, & super pollices manûs ejus ac pe-
25 dis dextri: Olei verò partem mittet in manum suam sinistram, In quo tingens digitum dextræ manûs adsperget septies coram Dño.
26 Tangétque extremû dextræ auriculæ illius qui mundatur, & pollices manûs ac pedis dextri, in loco sanguinis qui effusus est pro delicto.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον τὸν δεξιὸν ἀπὸ τοῦ ἐ-
λαίου τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς (ν) χειρὸς αὐτοῦ τῆς ἀ-
ριστερᾶς· καὶ ῥανεῖ (θ) τῷ δακτύλῳ ἑπτάκις
17 ἔναντι κυρίου. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον (ι) τὸ
ὂν ἐν τῇ χειρὶ, ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ λο-
βὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τὸ δεξιὸν, καὶ
ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ
ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ, ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ
18 αἵματος τοῦ πλημμυρίας. Τὸ δὲ καταλειφθὲν
ἔλαιον τὸ ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως, ἐπιθή-
σει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καθαριζόμε-
19 νου. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἔμ-
προσθεν κυρίου· καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὸ περὶ τῆς
ἀμαρτίας, καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς (κ) περὶ τοῦ
καθαριζομένου ἀπὸ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτοῦ· καὶ μετὰ
20 ταῦτα σφάξει ὁ ἱερεὺς τὸ ὁλοκαύτωμα. Καὶ
(λ) ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ ὁλοκαύτωμα, καὶ τὴν
θυσίαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἔναντι κυρίου·
καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς, καὶ καθα-
ρισθήσεται. Ἐὰν δὲ πένης, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ μὴ
εὑρίσκῃ, λήψεται ἀμνὸν ἕνα εἰς τὸ ἐπιμεμίλη-
σθαι εἰς ἀφαίρεσιν, ὥστε ἐξιλάσασθαι περὶ
αὐτοῦ, καὶ δέκατον ζεμιδάλεως πεφυραμέ-
νης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν, καὶ κοτύλην ἐλαίου
22 (μ)μίαν, Καὶ δύο τρυγόνας, ἢ δύο (ν) νεοττοὺς
περιστερῶν, ὅσα εὑρεῖ ἡ χεὶρ αὐτοῦ, καὶ ἔσται ἡ
μία περὶ ἁμαρτίας, καὶ ἡ μία εἰς ὁλοκαύτωμα.
23 Καὶ προσοίσει αὐτὰ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ,
εἰς τὸ καθαρίσαι αὐτὸν, πρὸς τὸν ἱερέα, ἐ-
πὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔναντι
24 κυρίου. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τῆς
πλημμυρίας, καὶ τὴν κοτύλην τοῦ ἐλαίου, ἐπιθή-
σει αὐτὰ ἐπίθεμα ἔναντι κυρίου. Καὶ σφάξει τὸν (ξ) ἀμνὸν τὸν τῆς πλημμυρίας, καὶ λή-
ψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημ-
μυρίας, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ (ο) ὠ-
τὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ
ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ
26 ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἐ-
λαίου ἐπιχεεῖ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ ἱε-
27 ρέως τὴν ἀριστερᾶν. Καὶ ῥανεῖ ὁ ἱερεὺς τῷ
δακτύλῳ τῷ δεξιῷ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἐν
τῇ χειρὶ αὐτοῦ τῇ ἀριστερᾷ ἑπτάκις ἔναντι
κυρίου. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου
ἐπὶ τὸ λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον
τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ
ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ, ἐπὶ τὸν τό-
πον τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημμυρίας.

Et tinget digitum dextrum de oleo quod est super manum suam sinistram: & sparget digito septies ante Dominum. Residuum autem oleum, quod est in manu, imponet sacerdos super pennam auris dextræ ejus, qui mundatur, & super summitatem manûs dextræ, & super summitatem pedis dextri, super locum sanguinis ejus qui delicti. Residuum autem oleum, quod in manu sacerdotis, imponet sacerdos super caput ejus qui mundatus est. Et exorabit pro eo sacerdos ante Dominum. Et faciet sacerdos illud quod pro peccato, & exorabit sacerdos pro eo, qui mundatur à peccato ejus: & post hoc jugulabit sacerdos holocaustum. Et offeret sacerdos holocaustum, & sacrificium super altare ante Dominum: & exorabit pro eo sacerdos, & mundabitur. Si autem pauper tate laboret, & manus ejus non inveniat; sumet agnum unum, in quod deliquit in dempționem, ut exoret pro eo, et decimam similæ consperſæ in oleo in sacrificium, & cotylam olei unam, Et duos turtures, vel duos pullos columbarum, quæcunque invenit manus ejus: & erit unum pro peccato, & unum in holocaustum. Et offeret ea die octavo, ut ipse mundetur, ad sacerdotem, ad ostium tabernaculi testimonii ante Dominum. Et sumens sacerdos agnum delicti, & cotylam olei, imponet ea impositionem ante Dominum. Et jugulabit agnum qui delicti, & sumet sacerdos de sanguine qui delicti; et imponet super pennam auris dextræ ejus qui mundatur, & super summitatem manûs dextræ, & super summitatem pedis dextri. Et de oleo effundet sacerdos in manum sacerdotis sinistram. Et asperget sacerdos digito dextro de oleo, quod in manu ejus sinistra, septies ante Dominum. Et imponet sacerdos de oleo, quod in manu ejus, super pennam auris dextræ ejus qui mundatur, & super summitatem manûs ejus dextræ, & super summitatem pedis ejus dextri, in locum sanguinis, ejus qui delicti.

MS.A. (ν) χειρὸς τῆς (θ) ὁ ἱερεὺς τοῦ δακτύλου (ι) τὸ ἐν (κ) περὶ τοῦ ἀκαθάρτου καθαριζομένου (λ) οἴσει (μ)μίαν, Ἡ δύο (ν) νεοττοὺς (ξ) ἀμνὸν τῆς (ο) ὠτὸς τοῦ δεξιοῦ τοῦ καθαριζομένου, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Intinget etiã sacerdos digitũ suũ dexterum in oleo quod est in manu sua sinistra: spargetq; sacerdos ex oleo digiti sui septem vicib⁹ corã Dño. Quod autem remanebit ex oleo in manu sacerdotis, sparget sacerdos super auriculã auris dextræ ejus qui mundand⁹ est, et super pollicem man⁹ ejus dextræ, & super pollicẽ pedis ejus dextri, super locum sanguinis peccati. Et q; remanebit ex oleo quod est in manu sacerdotis, projiciat in caput ejus qui purificatur, & expiabit pro eo sacerdos corã Dño. Prætea offeret sacerdos hostiã quæ est pro peccato, et expiabit pro eo qui purificatur ab immũditia sua, & postea mactabit holocaustũ pacificũ. Attolletq; sacerdos holocaustũ pacificũ, & farinam ad altare, expiabitq; pro eo sacerdos, & mundabitur. Quòd si is pauper fit, nec habeat facultatem, tollat agnum unũ pro peccato separationis, ut expietur pro eo: & unam ex decem *partibus* modii similaginis farinæ subactæ oleo in sacrificium, et libatoriũ unum olei; Duosq; turtures, aut duos pullos colũbæ, quod *scilicet* fuerit in ejus facultate: eritque unus pro peccato, & alter in holocaustũ. Afferet autem eos in die octavo ad sacerdotem, ut purificet eum, ad ostiũ tabernaculi temporis coram Dño. Tum accipiet sacerdos agnũ unũ, et libatoriũ olei: separabitq; ea sacerdos separationem coram Dño, Mactabitq; agnum peccati: & accipiens sacerdos de sanguine peccati, sparget super auriculam auris dextræ ejus qui mundatur, & super pollicem manûs ejus dextræ, & super pollicẽ pedis ejus dexteri. Et de oleo fundet sacerdos in manum sinistram sacerdotis: Spargetq; sacerdos digito suo dextero de oleo quod habet in manu sua sinistra, septem vicib⁹ coram Dño. Spargetq; sacerdos ex oleo quod est in manu sua super auriculã auris dexteræ ejus qui mundatur, & super pollicẽ manûs ejus dextræ, & super pollicem pedis ejus dextri, in loco sanguinis peccati.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

16 וְיִטְבּוֹל כָּהֲנָא יַת־אֶצְבְּעֵיהּ דִּימִינָא
מִן מִשְׁחָא דִּי עַל־יְדֵיהּ דְּסִמְלָא וְיִזֵּי
מִן־מִשְׁחָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ שְׁבַע זִמְנִין
17 קֳדָם יְיָ: וּמִשְׁאַר מִשְׁחָא דִּי עַל־יְדֵיהּ
יִתֵּן כָּהֲנָא עַל רֻאם אוּדְנָא דְמִתְדַּכֵּי
דִּימִינָא וְעַל אִלְיוֹן יְדֵיהּ דִּימִינָא
וְעַל אִלְיוֹן רַגְלֵיהּ דִּימִינָא עַל דְּמָא
18 דְּאַשְׁמָא: וּדְיִשְׁתָּאַר בְּמִשְׁחָא דִּי עַל־
יְדָא דְכָהֲנָא יִתֵּן עַל־רֵישָׁא דְמִתְכַּפַּר
19 וְיִכְפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא קֳדָם יְיָ: וְיַעְבֵּד
כָּהֲנָא יַת־חַטָּאתָא וְיִכְפַּר עַל דְּמִדַּכֵּי
מִסּוֹבְרְתֵּיהּ וּבְתַר־כֵּן יִכּוֹס יַת עֲלָתָא:
20 וְיַסֵּק כָּהֲנָא יַת־עֲלָתָא וְיַת־מִנְחָתָא
לְמַדְבְּחָא וְיִכְפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא וְיִדְכֵּי:
21 וְאִם מִסְכֵּן הוּא וְלֵית יְדֵיהּ מַדְבְּקָא
וְיִסַּב אִמַּר חַד אֲשְׁמָא לַאֲרָמָא
לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי וְעִסָּרוֹנָא סוֹלְתָא
חַד דְּפִיל בְּמִשַּׁח לְמִנְחָתָא וְלוֹגָא
22 דְּמִשְׁחָא: וְתַרְתֵּין שַׁפְנִינִין אוֹ תְרֵין
23 בְּנֵי יוֹנָה דִּי תַדְבִּיק יְדֵיהּ וְיֶהֱוֵי חַד
חַטָּאתָא וְחַד עֲלָתָא: וְיֵיתֵי יָתְהוֹן
בְּיוֹמָא תְמִינָאֵי לְדָכוּתֵיהּ לְוַת־
כָּהֲנָא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם יְיָ:
24 וְיִסַּב כָּהֲנָא יַת־אִמַּרָא דַּאֲשְׁמָא וְיַת
לוֹגָא דְמִשְׁחָא וְיֵרִים יָתְהוֹן כָּהֲנָא
אַרְמָא קֳדָם יְיָ: וְיִכּוֹס יַת־אִמַּרָא
25 דַּאֲשְׁמָא וְיִסַּב כָּהֲנָא מִדְּמָא דַּאֲשְׁמָא
וְיִתֵּן עַל־רֻאם אוּדְנָא דְמִתְדַּכֵּי
דִּימִינָא וְעַל אִלְיוֹן יְדֵיהּ דִּימִינָא
וְעַל אִלְיוֹן רַגְלֵיהּ דִּימִינָא עַל אַתַר
דְּמָא דַּאֲשְׁמָא:

16 Et tinget sacerdos digitũ manus suæ dextræ in oleo, quod est in manu ejus sinistrâ: & asperget de oleo digito suo septies, coram Domino. Et de reliquo oleo, quod est in manu ejus, ponet sacerdos super extremum auriculæ dextræ ejus qui mundatur, & super pollicẽ manus ejus dextræ, & super pollicem pedis ejus dextri: super sanguinem hostiæ quæ offertur pro delicto. Et quod reliquum est, de oleo quod est super manum sacerdotis, ponet super caput ejus qui mundatur: & propitiabit pro eo sacerdos corã Dño. Faciétq; sacerdos hostiã pro peccato; & propitiabit pro eo qui mũdatur, ab immũditia sua: & postea immolabit holocaustum. Et adolebit sacerdos holocaustũ & mun⁹, in altari & propitiabit pro eo sacerdos, & sic mũdabitur. Et si paup⁹st, & maⁿ ej⁹ nó sufficit: tollet agnũ unũ pro delicto, ut elevetur ad propitiandũ pro eo: & decimam unã similæ conspersæ oleo pro munere, & sextarium olei. Et duos turtures, aut duos filios columbæ, quos invenerit manⁿ ej⁹: & erit unⁿ pro peccato, & unus in holocaustũ. Et adducet eos in die octavo emundationis suæ ad sacerdotẽ, ad ostium tabernaculi fœderis corã Dño. Et tollet sacerdos agnũ qui offertur pro delicto, & sextariũ olei: et elevabit ea sacerdos elevatione, corã Dño. Immolabitq; agnũ pro delicto: et tollet sacerdos de sanguine hostiæ pro delicto, et ponet sup extremũ auriculæ dextræ ej⁹ qui mũdatur, & sup pollicẽ manⁿ ejus dextræ, & sup pollicẽ pedis ejⁿ dextri. Et de oleo fundet sacerdos sup manũ sinistrã suã. Et aspget sacerdos digito suo manⁿ dextræ de oleo ꝙ est in manu sinistra ejus, septies corã Dño. Ponétq; sacerdos de oleo ꝙ est in manu ejⁿ, sup extremũ auriculæ dextræ ejⁿ qui mundatur, & sup pollicẽ manⁿ ejⁿ dextræ, & sup pollicẽ pedis ejⁿ dextri: in loco sanguinis qui effusus est pro delicto.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 *וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן־הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ הַשְּׂמָאלִית וְהִזָּה
17 מִן־הַשֶּׁמֶן בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה: * וּמִיֶּתֶר הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ
יִתֵּן הַכֹּהֵן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן
רַגְלוֹ הַיְמָנִית עַל דַּם הָאָשָׁם: * וְהַנּוֹתָר בַּשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּף הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל
18 רֹאשׁ הַמִּטַּהֵר וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה: * וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־הַחַטָּאת
וְכִפֶּר עַל הַמִּטַּהֵר מִטֻּמְאָתוֹ וְאַחַר שְׁחַט אֶת־הָעֹלָה:
19 וְהֶעֱלָה הַכֹּהֵן הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה הַמִּזְבֵּחָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְטָהֵר:
20 * וְאִם־דַּל הוּא וְאֵין יָדוֹ מַשֶּׂגֶת וְלָקַח כֶּבֶשׂ אֶחָד אָשָׁם לִתְנוּפָה לְכַפֵּר עָלָיו
וְעִשָּׂרוֹן סֹלֶת אֶחָד בָּלוּל בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה וְלוֹג שָׁמֶן:
21 וּשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ וְהָיָה אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד
22 עֹלָה: וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְטָהֳרָתוֹ אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח
23 אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה: * וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־כֶּבֶשׂ הָאָשָׁם וְאֶת־לוֹג הַשָּׁמֶן
וְהֵנִיף אֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: * וְשָׁחַט אֶת־כֶּבֶשׂ הָאָשָׁם וְלָקַח
הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם וְנָתַן עַל־תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ
הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית: * וְלָקַח הַכֹּהֵן מִן־הַלּוֹג שֶׁמֶן וְהִזָּה
25 עַל־כַּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמָאלִית: * וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן־הַשֶּׁמֶן
אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ הַשְּׂמָאלִית וְהִזָּה מִן־הַשֶּׁמֶן בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי
26 יְהוָה: * וּמִן־הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ יִתֵּן הַכֹּהֵן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית
וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית עַל מְקוֹם דַּם הָאָשָׁם:
27 וְהַנּוֹתָר בַּשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּף הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל רֹאשׁ הַמִּטַּהֵר וְכִפֶּר עָלָיו
28 הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה: * וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־הָאֶחָד מִן־הַתֹּרִים אוֹ מִן־בְּנֵי הַיּוֹנָה
מֵאֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ:

VERSIO SAMARITANA.

16 * וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן־הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ הַשְּׂמָאלִית וְהִזָּה
17 מִן־הַשֶּׁמֶן בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה: * וּמִיֶּתֶר הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ
יִתֵּן הַכֹּהֵן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן
רַגְלוֹ הַיְמָנִית עַל דַּם הָאָשָׁם: * וְהַנּוֹתָר בַּשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּף הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל
18 רֹאשׁ הַמִּטַּהֵר וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה: * וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־הַחַטָּאת
וְכִפֶּר עַל הַמִּטַּהֵר מִטֻּמְאָתוֹ וְאַחַר שָׁחַט אֶת־הָעֹלָה:
19 וְהֶעֱלָה הַכֹּהֵן הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה הַמִּזְבֵּחָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְטָהֵר:
20 * וְאִם־דַּל הוּא וְאֵין יָדוֹ מַשֶּׂגֶת וְלָקַח כֶּבֶשׂ אֶחָד אָשָׁם לִתְנוּפָה לְכַפֵּר עָלָיו
וְעִשָּׂרוֹן סֹלֶת אֶחָד בָּלוּל בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה וְלוֹג שָׁמֶן:
21 וּשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ וְהָיָה אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד
22 עֹלָה: וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְטָהֳרָתוֹ אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח
23 אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה: * וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־כֶּבֶשׂ הָאָשָׁם וְאֶת־לוֹג הַשָּׁמֶן
וְהֵנִיף אֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: * וְשָׁחַט אֶת־כֶּבֶשׂ הָאָשָׁם וְלָקַח
הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם וְנָתַן עַל־תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ
הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית: * וְלָקַח הַכֹּהֵן מִן־הַלּוֹג שֶׁמֶן וְהִזָּה
25 עַל־כַּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמָאלִית: * וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן־הַשֶּׁמֶן
אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ הַשְּׂמָאלִית וְהִזָּה מִן־הַשֶּׁמֶן בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי
26 יְהוָה: * וּמִן־הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ יִתֵּן הַכֹּהֵן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית
וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית עַל מְקוֹם דַּם הָאָשָׁם:
27 וְהַנּוֹתָר בַּשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּף הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל רֹאשׁ הַמִּטַּהֵר וְכִפֶּר עָלָיו
28 הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה: * וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־הָאֶחָד מִן־הַתֹּרִים אוֹ מִן־בְּנֵי הַיּוֹנָה
מֵאֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

16 Tingetq; sacerdos digitũ suum dexterum ex oleo quod est super volã ejus sinistram, et asperget de oleo septies coram Domino. De reliquo autem olei quod est super volam ejus, ponet sacerdos super lo[bum] auris dexteræ ejus qui mundatur, & super pollicem manũs ej⁹ dexteræ, & super pollicẽ pedis ejus dexteri, ultra sanguinem [hostiæ pro delicto. Residuũ vero olei quod] 17 est super volã sacerdotis, ponet super caput ejus qui mundatur, ut expiet eum sacerdos coram Domino. Præterea faciet sacerdos hostiam pro peccato, et expiabit eum qui mundatur de immunditie sua: postea verò mactabit holocaustum. Offeretq; sacerdos holocaustum, & oblationem 18 similæ super altare coram Domino, & expiabit eum sacerdos, & mundabitur. Si verò pauper fuerit, manusq; ejus ista non assequatur, tum accipiet agnum unum hostiã pro delicto, in hostiam ventilationis, ut expiet eum; et decimam similæ unam conspersam oleo 19 in oblationem, & sextarium olei. Duos quoq; turtures, aut 22 duos pullos columbæ, quos assequetur manus ejus: quorũ unus erit hostia pro peccato, alter verò holocaustum. Et addu- 23 cet ista die octavo ad sacerdotem, ut purificet eum ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino. Accipiet autem sa- 24 cerdos agnum pro delicto, & sextariũ olei, et ventilabit eã ventilatione coram Domino. Postea mactabit agnũ pro de- 25 licto, sumetq; sacerdos de sanguine delicti, et ponet super lobum auris dexteræ ejus qui mundatur, & super pollicem manũs ejus dexteræ, et super pollicẽ pedis ejus dexteri. De 26 oleo quoq; effundet sacerdos super volã sacerdotis sinistrã. Et asperget sacerdos ex digito suo dextero de oleo quod 27 est super volam suam sinistrã, septies coram Domino. Ponétq; 28 sacerdos de oleo quod est in volã sua super lobum auris dexteræ ejus qui mundatur, et super pollicem manũs ejus dexteræ, et super pollicem pedis ejus dexteri, in loco sanguinis hostiæ pro delicto.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 *ثم يغمس اصبعه اليمنى فى الدهن الذى على يده اليسرى *ويصح منه سبع مرات بين
17 يدى الله *ثم يصع من باقيه شيأ على شحمة اذن المطهر اليمنى *وعلى ابهام يده اليمنى *وعلى
18 ابهام رجله اليمنى على دم قربان الاثم *والفاضل منه يصبه على راس المطهر ويستغفر له بين
19 يدى الله *ثم يعمل الامام الذكاة *ويستغفر عن المطهر من نجاسته *وبعد ذلك يذبح
20 الصعدة *ثم يصعد الصعدة والهدية على المذبح *ويستغفر له الامام ويطهر *وان كان فقيرا لا
21 تنال يده ذلك *فليقرب حروفا واحدا قربان الاثم للتحريك ليستغفر عنه *وعسر سمنه ملدونا
22 بدهن هدية *وقارورن دهن *وسفنينين او فرخى حمام على حسب ما تنال يده *فيكون
23 احدهما ذكاة *والاخر صعدة *وليات بذلك فى اليوم الثامن من اول طهرن الى الامام الى باب
24 خباء المحضر بين يدى الله *وياخذ الامام حروف قربان الاثم وقارورن الدهن *ويحركهما تحريكا
25 بين يدى الله *ثم يذبحه وياخذ من دمه شيأ ويجعله على شحمة اذن المطهر اليمنى *وعلى
26 ابهام يده اليمنى وابهام رجله اليمنى *ويصب شيأ من الدهن فى كفه اليسرى *ويصح
27 باصبعه اليمنى منه سبع مرات بين يدى الله *ويصع باقى الدهن الذى فى كفه على شحمة
28 اذن المطهر اليمنى *وعلى ابهام يده اليمنى *وابهام رجله اليمنى على دم قربان الاثم *

Deinde intinget digitum suum dextrum oleo quod est super manum suam lævam, spargetq; ex eo septem vicibus corã Deo. Postea ponet ex ejus residuo parum super auriculam auris dexteræ mundandi, & super pollicem manũs ejus dexteræ, et super pollicem pedis ejus dexteri, super sanguinem sacrificii delicti. Et quod remanebit ex ipso, fundet super caput mundandi, et veniam postulabit pro eo coram Deo. Deinde faciet sacerdos expiationem, & veniam petet pro purificando ab immunditia sua: et postea mactabit holocaustum. Ac deinde attollet holocaustum & munus super altare, & veniam rogabit pro illo sacerdos, ac mundabitur. Si verò fuerit pauper, nec pertingat manus ejus ad hæc, afferat agnum unum in sacrificium delicti ad agitationem, ut venia postuletur pro ipso, & decimam similæ subactum oleo in manus, & alabastrum olei: Et duos turtures, aut duos pullos columbarum, juxta id quod assequetur manus ejus: eritque unus eorum expiatio, et alter holocaustum. Afferat autem hæc, in die octava post principium mundationis suæ, ad sacerdotem, ad ostium tabernaculi præsentiæ coram Deo. Sumétque sacerdos agnum sacrificii delicti, et alabastrum olei, agitabitq; ambo agitatione corã Deo: Deinde mactabit eum, & accipiet de sanguine ejus aliquantum, ponétque eum super auriculam auris mundandi dexteræ, et super pollicem manũs ejus dexteræ, et pollicem pedis ipsius dexteri, Fundétque aliquantum olei in volam suam sinistram: Et digito suo dextero spargetex eo septẽ vicibus ante Deum. Ponétque reliquum sanguinẽ qui est in vola sua, super auriculam auris mundandi dexteræ, et super pollicem manũs ejus dexteræ, & pollicem super sanguinem sacrificii delicti.

pedis ejus dexteri.

ספר ויקרא : יד

Versio VULG. LAT.

29 Reliquam autem partem olei, quæ eſt in ſiniſtra manu, mittet ſuper caput purificati, ut placet pro eo
30 Dominum. Et turturem ſive pullum columbæ offeret, Unum pro delicto,
31 & alterum in holocauſtum cum libamentis ſuis. Hoc eſt ſacrificium leproſi, qui habere non poteſt omnia
32 in emundationem ſui. Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen & Aaron, dicens,
33 Cùm ingreſſi fueritis terram Chanaan, quam ego dabo vobis in poſſeſſionem,
34 ſi fuerit plaga lepræ in ædibus, Ibit cujus eſt domus, nuntians ſacerdoti, & dicet; Quaſi plaga lepræ videtur mihi eſſe in domo
35 mea. At ille præcipiet ut efferant univerſa de domo, priuſquàm ingrediatur eam; & videat utrùm leproſa ſit, ne immunda fiant omnia
36 quæ in domo ſunt. Intrabítque poſteà ut conſideret
37 lepram domûs. Et cùm viderit in parietibus illi quaſi valliculas pallore ſive rubore deformes, & humiliores ſu-
38 perficie reliquâ, Egrediétur oſtium domûs, & ſtatim claudet illam ſeptem
39 diebus. Reverſúſque die ſeptimo, conſiderabit eam. Si invenerit creviſſe lepram, Jubebit erui lapi-
40 des in quibus lepra eſt, & projici eos extra civitatem
41 in locum immundum. Domum autem ipſam radi intrinſecus per circuitum, & ſpargi pulverem raſuræ extra urbem in locum im-
42 mundum. Lapidéſque alios reponi pro his qui ablati fuerint, & luto alio liniri domum. Sin autem poſtquàm eruti ſunt lapides, & pulvis eraſus, & alia terra lita,
43

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

29 Τὸ δὲ κατάλειφθὲν ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τὸ ὂν ἐ-
πὶ τ χειρὸς τοῦ ἱερέως, δοθήσει ἐπὶ τ κε-
φαλὴν (π) τοῦ καθαριζομένου· καὶ ἐξιλάσε-
30 ται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυρίου. Καὶ ποι-
ήσει (ρ) μίαν ἀπὸ τ βουγόνων ἢ ἀπὸ τῶν
(σ) νοσσῶν τ περιστερῶν, καθότι ἂν εὑρῇ αὐτοῦ
31 ἡ χεὶρ, Τὸν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ τ μίαν
εἰς ὁλοκαύτωμα σὺν τῇ θυσίᾳ· καὶ ἐξιλάσε-
ται ὁ ἱερεὺς περὶ τοῦ καθαριζομένου ἔναντι κυ-
32 ρίου. Οὗτος ὁ νόμος ἐν ᾧ ἔστιν ἡ (τ) ἀφὴ
τ λέπρας, καὶ τοῦ μὴ ἐυπορουντος τῇ χειρὶ
33 εἰς τ καθαρισμὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐλάλησε κύ-
34 ριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, Ὡς
ἂν εἰσέλθητε εἰς τ γῆν τ Χαναναίων, ἣν
ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν ἐν κλήρῳ, καὶ δώσω ἀφὴν λέπρας ἐν οἰκίαις τ γῆς τ ἐκτήτε-
35 ὑμῖν· Καὶ ἥξει τίνος αὐτοῦ ἡ οἰκία, καὶ (υ)
ἀναγγελεῖ τῷ ἱερεῖ, λέγων, Ὥσπερ ἀφὴ
36 ἐφάνη (φ) μοι ἐν τῇ οἰκίᾳ. Καὶ προστάξει
ὁ ἱερεὺς ἐκκενῶσαι τ οἰκίαν, πρὸ τοῦ
(χ) εἰσελθεῖν τ ἱερέα ἰδεῖν τ ἀφὴν, καὶ ἵ
μὴ ἀκάθαρτα γένηται ὅσα (ψ) ἂν ᾖ ἐν τῇ
οἰκίᾳ· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς
37 καθαριεῖν τ οἰκίαν. Καὶ ὄψεται τ (ω) ἀ-
φὴν, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τ οἰ-
κίας, κοιλάδας (α) χλωριζούσας, ἢ πυῤῥι-
ζούσας, καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπεινοτέρα τ τοί-
38 χων. Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἱερεὺς ἐκ τ οἰκίας ἐπὶ
τ θύραν τ οἰκίας, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τ
39 οἰκίαν ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ ἐπανήξει ὁ ἱερεὺς
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ὄψεται τ οἰκίαν,
(β) καὶ ἰδοὺ διεχύθη ἡ ἀφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τ
40 οἰκίας. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐξελοῦσι τοὺς
λίθους ἐν οἷς ἔστιν ἡ ἀφὴ, καὶ ἐκβαλοῦσιν αὐτοὺς
ἔξω τ πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. (γ)
41 Καὶ τ οἰκίαν ἀποξύσουσιν ἔσωθεν κύκλῳ,
καὶ ἐκχεοῦσι τ (δ) χοῦν τ ἀποξυσμένον ἔξω
τ πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. Καὶ λή-
ψονται λίθους ἀποξυσμένους ἑτέρους, καὶ ἀνα-
θήσουσιν ἀντὶ τ λίθων· καὶ χοῦν ἕτερον λή-
43 ψονται, καὶ ἐξαλείψουσι τ οἰκίαν. Ἐὰν δὲ
ἐπέλθῃ (ε) πάλιν ἡ ἀφὴ, καὶ ἀναλείλαπται ἐν τῇ
οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τοὺς λίθους, καὶ μετὰ τὸ
ἀποξυσθῆναι τ οἰκίαν, καὶ μετὰ τὸ ἐξα-
λειφθῆναι,

Reſiduum autem de oleo, quod eſt in manu ſacerdotis, impoſuet ſuper caput mundati: & exorabit pro eo ſacerdos ante Dominum. 29
Et faciet unum de turturibus, vel de pullis columbarum, ſicut invenit ejus manus, Unum pro peccato, & unum in holocauſtum ſimul cum ſacrificio: & exorabit ſacerdos pro eo, qui mundatur ante Dominum. Hæc lex ejus in quo eſt tactus lepræ, & non invenit manu ad mundationem ſuam. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen & Aaron, dicens, 30 31 32 33
Cùm ingreſſi fueritis in terram Chananæorum, quam ego do vobis (c) in poſſeſſione, & dabo tactum lepræ in domibus terræ poſſeſſæ vobis; Et veniet cujus eſt ipſius domus, & adnunciabit ſacerdoti, dicens, Quaſi tactus viſus eſt mihi in domo. Et præcipiet ſacerdos vaſis vacuare domum, priuſquàm ingreſſus ſacerdos videat tactum, & non fiant immunda, quæcunque fuerint in domo: & poſt hæc ingredietur ſacerdos ad cognoſcendam domum. Et aſpiciet tactum; & ecce tactus in parietibus domûs, cavitates viridantes, vel rubeſcentes, & aſpectus eorum humilior parietibus. Et egreſſus ſacerdos è domo ad oſtium domûs, & ſegregabit ſacerdos domum ſeptem dies. Et redibit ſacerdos die ſeptimo, & aſpiciet domum: & ecce diffuſus eſt tactus in parietibus domûs. Et præcipiet ſacerdos, & evuent lapides, in quibus eſt tactus; & ejicient eos extra civitatem in locum immundum. Et domum radent ab intus in circuitu, & effundent pulverem raſum extra civitatem in locum immundum. Et ſument alios lapides raſos, & ponent pro lapidibus: & pulverem alium ſument, & linient domum. Si autem vedierit rurſum tactus, & repullulârit in domo, poſtquàm evuti fuerunt lapides, et poſtquàm domus fuerit raſa, & poſtquàm linita, 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43

MS.A. (π) τοῦ καθαριζομένου· (ρ) μίαν ἀπὸ (σ) νοσσῶν (τ) ἀφὴ λέπρας, (υ) ἀναγγείλῃ (φ) μοι (χ) εἰσελθόντα ἰδεῖν τ ἱερέα τ οἰκίαν, καὶ ἰ (ψ) ἐν (ω) ἀφὴ ἐν τοῖς τοίχοις, (α) χλωριζούσας, καὶ ἡ ὄψις (β) καὶ ἰδοὺ * ὑ διεχύθη (γ) Καὶ ἀποξύσουσιν τ οἰκίαν ἔσωθεν (δ) χοῦν ἔξω τ (ε) πάλιν ἀφὴ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et quod remanebit ex oleo quod eſt in manu ſacerdotis, ſparget ſuper caput ejus qui purificatur, & expiabit pro eo coram Dño. Offeret etiam ex turturibus aut ex pullis columbarum, *videlicet* ex eo quod in ſua facultate fuerit. Eritque unus pro peccato, & alter in holocauſtum ſuper farinam: & indulgentiam rogabit ſacerdos coram Domino pro eo qui mundatur. Hæc eſt lex ejus in quo eſt plaga lepræ, qui habere nequit quo mundetur. Et loquutus eſt Dominus cum Moſe et cum Aharone, dixitque eis; Cùm ingrediemini terram Chanaan quam ego daturus ſum vobis hæreditatem, & dedero plagam lepræ in terra hæreditatis veſtræ: Veniat dominus domûs, indicetque ſacerdoti, ac dicat illi, Quaſi plaga lepræ viſa mihi eſt in domo. Jubebit ſacerdos, & evacuabunt domum antequam ingrediatur ſacerdos viſurus plagam, ne immundum fiat quicquid eſt in domo: & poſtea ingredietur ſacerdos. Videbit autem plagam, & ecce plaga in pariete domûs, *videlicet* cruſtæ virides aut rubicundæ, earumque aſpectus profundior pariete: Exeat ſacerdos extra domum, ſtetque ad januam ipſius, occludatque domum illam ſeptè diebus. Et redeat ſacerdos in die ſeptimo, videatque: ſi progreſſa eſt plaga in pariete domûs, Jubebit ſacerdos, & eruent lapides illos in quibus eſt plaga lepræ, & projicient eos extra civitatem, in locum immundum. Domum verò illam radent intrinſecùs per ambitum, projicientque pulverem quem raſerunt, extra civitatem in locum immundum. Sumentque lapides alios, introducentq; pro lapidibus illis: Et pulverem alium aſcendere facient, linientque domum. Quòd ſi protenſa fuerit plaga, & creverit in domo poſtquam ablati ſunt lapides, & poſtquam abraſa eſt domus, atque obducta;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

29 ודישתאר מן־משחא די על־ידא
דכהנא יתן על־רישא דמדכי
30 לכפרא עלוהי קדם יי: ויעבד ית־
חד מן־שפנינייא או מן בני יונה
31 מדתדבק ידיה: ית־דתדבק ידיה
ית־חד חטאתא ויתחד עלתא על־
מנחתא ויכפר כהנא על דמדכי
32 קדם יי: דא אוריתא די־ביה מכתש
סנירו דלא תדבק ידיה בדכותיה:
33 ומליל יי עם־משה ולאהרן למימר:
34 ארי תעלון לארעא דכנען די אנא
יהיב לכון לאחסנא ואתן מכתש
35 סנירו בבית ארע אחסנתכון: ויעול
די־ליה ביתא ויחוי לכהנא למימר
36 כמכתשא אתחוי לי בביתא: ויפקד
כהנא ויפנון ית־ביתא עד לא יעול
כהנא למחזי ית־מכתשא ולא
יסתאב כל די בביתא ובתר כן יעול
37 כהנא למחזי ית־ביתא: ויחוי ית
מכתשא והא מכתשא בכותלי
ביתא פחתן ירקן או סמקן ומחוהון
38 מכיך מן כתלא: ויפוק כהנא מן
ביתא לתרע ביתא ויסגר ית־ביתא
שבעא יומין: ויתוב כהנא ביומא
39 שביעאה ויחזי והא אוסיף מכתשא
בכותלי ביתא: ויפקיד כהנא
40 וישלפון ית־אבניא די בהון מכתשא
וירמון יתהון למברא לקרתא לאתר
41 מסאב: וית־ביתא יקלפון מגיו
סחור־סחור וירמון ית־עפרא די
קליפו למברא לקרתא לאתר
42 מסאב: ויסבון אבנין אוחרנין
ויעלון לאתר אבניא ועפר אוחרן
43 יסב וישוע ית־ביתא: ואם־יתוב
מכתשא ויסני בביתא בתר דשלפו
ית־אבנייא ובתר דקלפו ית־ביתא
ובתר דאתשע:

Targum ONKELOS.

29 Quod autẽ reliquũ est, de oleo quod est super manũ sacerdotis, ponet super caput ejus qui mundatur: ad propitiandum
30 pro eo coram Dño. Facietq; unum de turturibus, aut de filiis columbæ; quem invenerit
31 man⁹ ejus. Unum pro peccato, & unum in holocaustũ, super munus: propitiabitq; sacerdos pro eo qui mundatur, coram
32 Domino. Hæc est lex ejus in quo est plaga lepræ: cujus manus non invenit ad mundationem suã. Locutúsq; est Dñs cũ
33 Moyse & Aarõ, dicens. Quando ingressi fueritis terrã Chanaan, quam ego dabo vobis in
34 possessionem: & dedero plagam lepræ in domo terræ possessionis vestræ. Veniet ille cujus est domus; & nuntiabit sacerdoti, dicens: Quasi plaga
35 visa est mihi in domo. Præcipiétq; sacerdos, ut efferantur omnia quæ sunt in domo, antequam ingrediatur sacerdos ad
36 videndã plagã; ut non contaminentur omnia quæ in domo sunt: & postea intrabit sacerdos ad videndã domũ. Videbítq; plagam, & siquidẽ plaga
37 fuerit in parietib⁹ dom⁹, quasi vallículæ pallidæ aut subrufæ: & aspectus earũ fuerit humilior pariete. Egredietur sacerdos de domo, ad ostium dom⁹:
38 & claudet domum septem diebus. Revertetúrq; sacerdos in
39 die septimo: & si viderit crevisse plagam in parietibus domus. Jubebit sacerdos, & eruent lapides in quibus fuerit
40 plaga: & projicient eos extra castra, in locum immundũ. Domum autẽ radent intrinsecus,
41 per circuitum: & projicient pulverem, quem raserunt, extra civitatem in locum immundũ. Tollentq; alios lapides, & in-
42 ducent eos in locũ lapidũ priorum: & alius pulvis sumatur ut liniatur domus. Et si reversa fuerit plaga & creverit in
43 domo, postquã eruerunt lapides: & postquam raserunt domum, & postquam linita est.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

29 * וזיתא דישתאר במשחא יתן על־ראש הכהן המטהר לכפר עליו לפני יהוה:
30 ועשה את־האחד מן־התרים או מן־בני היונים אשר תשיג ידו:
31 את־אשר תשיג ידו את־האחד לחטאת ואת־האחד לעלה על־המנחה וכפר הכהן על־המטהר לפני יהוה:
32 זאת תורת אשר־בו נגע צרעת אשר לא־תשיג ידו בטהרתו:
33 וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר:
34 כי תבאו אל־ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם:
35 ובא אשר־לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית:
36 וצוה הכהן ופנו את־הבית בטרם יבא הכהן לראות את־הנגע ולא יטמא כל־אשר בבית ואחר כן יבא הכהן לראות את־הבית:
37 וראה את־הנגע והנה הנגע בקירות הבית שקערורת ירקרקת או אדמדמת ומראיהן שפל מן־הקיר:
38 * ויצא הכהן מן־הבית אל־פתח הבית והסגיר את־הבית שבעת ימים:
39 ושב הכהן ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע בקירות הבית:
40 וצוה הכהן וחלצו את־האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אתהן אל־מחוץ לעיר אל־מקום טמא:
41 ואת־הבית יקצה מבית סביב והשפכו את־העפר אשר הקצו אל־מחוץ לעיר אל־מקום טמא:
42 ולקחו אבנים אחרות והביאו אל־תחת האבנים ועפר אחר יקח ויטח את־הבית:
43 ואם־ישוב הנגע ופרח בבית אחרי חלץ את־האבנים ואחרי הקצות את־הבית ואחרי הטח:

VERSIO SAMARITANA.

29 * וזיתא דישתאר במשחא יתן על־ראש הכהן המטהר לכפר עליו לפני יהוה:
30 ועשה את־האחד מן־התרים או מן־בני היונים אשר תשיג ידו:
31 את־אשר תשיג ידו את־האחד לחטאת ואת־האחד לעלה על־המנחה וכפר הכהן על־המטהר לפני יהוה:
32 זאת תורת אשר־בו נגע צרעת אשר לא־תשיג ידו בטהרתו:
33 וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר:
34 כי תבאו אל־ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם:
35 ובא אשר־לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית:
36 וצוה הכהן ופנו את־הבית בטרם יבא הכהן לראות את־הנגע ולא יטמא כל־אשר בבית ואחר כן יבא הכהן לראות את־הבית:
37 וראה את־הנגע והנה הנגע בקירות הבית שקערורת ירקרקת או אדמדמת ומראיהן שפל מן־הקיר:
38 * ויצא הכהן מן־הבית אל־פתח הבית והסגיר את־הבית שבעת ימים:
39 ושב הכהן ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע בקירות הבית:
40 וצוה הכהן וחלצו את־האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אתהן אל־מחוץ לעיר אל־מקום טמא:
41 ואת־הבית יקצה מבית סביב והשפכו את־העפר אשר הקצו אל־מחוץ לעיר אל־מקום טמא:
42 ולקחו אבנים אחרות והביאו אל־תחת האבנים ועפר אחר יקח ויטח את־הבית:
43 ואם־ישוב הנגע ופרח בבית אחרי חלץ את־האבנים ואחרי הקצות את־הבית ואחרי הטח:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

29 Residuum autem olei quod est in vola sacerdotis ponet super caput illius qui mundatur, ut expiet eum coram Domino. Fa-30 ciet etiã unum de turturibus, aut de pullis colũbæ quas as-31 secuta fuerit manus ejus. Eorum quæ assecuta fuerit manus ejus, unum erit pro peccato, et alterum in holocaustũ præter oblationem similæ, et expiabit mundandum coram Domino.
32 Hæc est lex ejus in quo est plaga lepræ, cujus manus non potest assequi quod ad emundationẽ suã requiritur. Præ-33 terea locut⁹ est Dominus Mosi et Aaroni, dicens; Cùm in-34 gressi fueritis in terrã Chanaan quam ego dedi vobis in possessionem, & dedero plagã lepræ in domum terræ possessionis vestræ: Tum veniet ille 35 ad quem pertinet domus et renuntiabit sacerdoti, dicens; Velut plaga apparet mihi in domo. Præcipietq; sacerdos 36 ut evacuent domum illã antequam ingrediatur sacerdos ad plagã inspiciendam, ne aliquid eorum quæ sunt in domo contaminetur: & posthæc ingredietur sacerdos ut videat
37 domum. Considerabit igitur plagam sacerdos; et ecce plaga est in parietibus domũs, cavitates virescentes, aut ru-38 bescentes, aspectúsq; ejus depressior est pariete: Tum egredietur sacerdos de domo ad portã domũs, & includet do-39 mum septem diebus. Reverteturq; sacerdos die septimo, et videbit; et ecce diffudit se plaga per parietem dom⁹. Tum 40 præcipiet sacerdos ut eruantur lapides in quib⁹ est plaga, quos projicient extra urbem in locum pollutum. Domum 41 verò abradent intrinsecus in circuitu, et effundent pulverẽ quem exciderint, extra urbem in locum pollutum. Accipient 42 quoq; alios lapides, & reponent in locum lapidum istorum, pulveremq; alium sument, et linient domũ. Si au-43 tem revertatur plaga, & efflorescat in domo postquam ejuti sunt lapides, et postquam abrasa est domus, & postquam linita est,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وَبَاقِيهِ يَجْعَلُهُ عَلَى رَأْسِ الْمُتَطَهِّرِ * وَيُسَعِّرُ عَنْهُ بَيْنَ يَدَيِ اللهِ * ثُمَّ يَعْمَلُ مِنَ السَّمْنِينِ أَوْ
30 فَرْخَيِ الْحَمَامِ عَلَى مَا تَنَالُ يَدُهُ * أَحَدُهُمَا ذَكَاةً * وَالآخَرُ صَعِيدَةً مَعَ الْهَدِيَّةِ * وَيُسَعِّرُ عَنْهُ بَيْنَ
31 يَدَيِ اللهِ * هٰذِهِ شَرِيعَةُ مَنْ كَانَتْ بِهِ بَلْوَيَا بَرَصٍ * وَلَمْ تَنَلْ يَدُهُ فِي وَقْتِ طُهْرِهِ * ثُمَّ كَلَّمَ
33 اللهُ مُوسَى وَهَرُونَ قَائِلاً * إِذَا دَخَلْتُمْ إِلَى بَلَدِ كَنْعَانَ الَّذِي أَنَا مُعْطِيكُمُوهُ حَوْزَةً فَأَحْلَلْتُ بَلْوَيَا
34 الْبَرَصِ فِي بَعْضِ بُيُوتِ أَرْضِ حَوْزِكُمْ * فَلْيَأْتِ الَّذِي لَهُ الْبَيْتُ إِلَى الإِمَامِ وَيُخْبِرْ قَائِلاً * قَدْ
35 ظَهَرَ لِي فِي الْبَيْتِ شِبْهُ بَرَصٍ * فَيَأْمُرُ الإِمَامُ بِتَفْرِيغِ الْبَيْتِ قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ لِيَنْظُرَ الْبَلاَءَ * وَلاَ
36 يُنَجِّسُ جَمِيعَ مَا فِيهِ * وَبَعْدَ ذٰلِكَ يَدْخُلُ فَيَنْظُرُ إِلَيْهِ * فَإِنْ رَأَى الْبَلاَءَ قَائِماً فِي حِيطَانِ الْبَيْتِ
37 خُطُوطَ حُفَرٍ أَوْ حُمْرٍ * وَمَنْظَرُهُنَّ مُنْسَفِلٌ مِنَ الْحَائِطِ * فَيَخْرُجُ مِنَ الْبَيْتِ إِلَى بَابِهِ * وَيُغْلِقُهُ
38 سَبْعَةَ أَيَّامٍ * ثُمَّ يَرْجِعُ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ * فَإِنْ كَانَ الْبَلاَءُ قَدْ نَمَّى فِي حِيطَانِ الْبَيْتِ * فَلْيَأْمُرْ
39 40 بِأَنْ يَخْلَعَ الْحَجَارَ الَّتِي فِيهِنَّ الْبَلاَءُ * وَيَرْمِيَ إِلَى خَارِجِ الْقَرْيَةِ إِلَى مَوْضِعٍ نَجِسٍ * وَيُسَعِّرَ الْبَيْتَ
41 مِنْ دَاخِلٍ مُسَدَّرًا * وَيَرْمُوا بِالتُّرَابِ الَّذِي سَرَوْهُ إِلَى خَارِجِ الْقَرْيَةِ إِلَى مَوْضِعٍ نَجِسٍ * وَيَأْخُذُوا
42 حِجَارَةً فَيُدْخِلُوهَا فِي مَوَاضِعِ تِلْكَ الْحِجَارَةِ * وَتُرَابًا آخَرَ يَأْخُذُ وَيُطَيِّنُ الْبَيْتَ * فَإِنْ عَادَ الْبَلاَءُ
43 وَأَبْسَرَ فِي الْبَيْتِ بَعْدَ مَا قُلِعَتِ الْحِجَارَةُ وَبَعْدَ سَرْيِ الْبَيْتِ وَالطِّينِ *

Et residuum illius ponet super caput mundandi, veniamq; postulabit pro ipso ante Deum. Deinde faciet de duobus turturibus, aut duobus pullis columbarum (prout possederit manus ejus) unum in expiationem, et alterũ in holocaustũ cum munere, et veniam petet pro ipso coram Deo. Hæc est lex ejus in quo fuerit plaga lepræ, nec habuerit facultatem, in tempore mundationis suæ. Locutus est etiam Deus ad Musam et Haronem, dicens; Cùm ingressi fueritis in regionem Canaan quam ego daturus sum vobis possessionem, et immisero plagam lepræ in aliquas domos terræ possessionis vestræ: Veniat is cujus est dom⁹ ad sacerdotem, et nuntiet ei, dicens; Apparuit mihi in domo simile quid lepræ. Mandabitq; sacerdos ut evacuetur domus antequam ingrediatur ad videndam plagam, ut non polluantur omnia quæ sunt in ipsa: & posteà ingredietur, et inspiciet eam. Et si viderit plagam, et ecce in parietibus domûs lineæ subvirides aut subrubeæ, earumq; aspectus est inferior pariete: Egrediatur è domo ad januam ipsius, detineátque eam septem diebus. Deinde revertatur die septimâ: & si plaga extensa fuerit in parietib⁹ domûs, Mandet ut evellantur lapides in quibus est plaga, & projiciantur extra civitatem in locum immundum: Et abradatur domus intrinsecùs circumquaque, & projiciant pulverem quem abraserint, extra civitatem in locum immundum: Et accipiant Lapides, immittantq; illos in loca illorum lapidum: & terram aliam accipiet, & oblinet domum. Quòd si reversa fuerit plaga, & extensa in domo postquam avulsi sunt lapides, & post abrasionem domus, & linium;

ספר ויקרא: טו

Iepra ,domo in *tactus se diffudit* ecce &,videbit & ,sacerdos ingredietur Et

44 וּבָא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּגַע בְּבֵית צָרַעַת
,domum Destruetq; ,est immunda,domo in est dolore afficiens

45 מְמָאֶרֶת הִוא בַּבַּיִת טָמֵא הוּא: וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת אֶת־
ad faciet exire & ,domus pulverem universum & ,ejus ligna & ,ejꝰ lapides

אֲבָנָיו וְאֶת עֵצָיו וְאֵת כָּל־עֲפַר הַבָּיִת וְהוֹצִיא אֶל־
omn bus domum in *ingrediens* Et.immundum locum in civitatem extra

46 מְחוּץ לָעִיר אֶל־מָקוֹם טָמֵא: וְהַבָּא אֶל־הַבַּיִת כָּל־
,domo in *jacens* Et.vesperam ad usque erit immundꝰ,eā jussit claudere dieb⁹

47 יְמֵי הִסָּגֵר אֹתוֹ יִטְמָא עַד־הָעָרֶב: וְהַשֹּׁכֵב בַּבַּיִת
.sua vestimenta lavabit ,domo in *comedens* & :sua vestimenta lavabit

יְכַבֵּס אֶת־בְּגָדָיו וְהָאֹכֵל בַּבַּיִת יְכַבֵּס אֶת־בְּגָדָיו:
se diffudit non ecce &,viderit &,sacerdos fuerit ingressus ingrediendo si Et

48 וְאִם־בֹּא יָבֹא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה
sacerdos *mundabit* & ,*domum* *oblimi* *post* domo in *tactus*

הַנֶּגַע בַּבַּיִת אַחֲרֵי הִסַּח אֶת־הַבַּיִת וְטָהַר הַכֹּהֵן
purificandum ad capiet Et .*tactus* est *sanatus* quia :domum

49 אֶת־הַבַּיִת כִּי נִרְפָּא הַנָּגַע: וְלָקַח לְחַטֵּא אֶת־
.hyssopum &,vermiculi coccum &,cedri lignum & ,passeres duos domum

הַבַּיִת שְׁתֵּי צִפֳּרִים וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזוֹב:
.vivas aquas super *testæ* *vas* *ad* unum passerem Mactabitq;

50 וְשָׁחַט אֶת־הַצִּפֹּר הָאֶחָת אֶל־כְּלִי־חֶרֶשׂ עַל־מַיִם חַיִּים:
,vermiculi coccum & ,hyssopum & ,cedri lignum capiet Et

51 וְלָקַח אֶת־עֵץ־הָאֶרֶז וְאֶת־הָאֵזוֹב וְאֶת־שְׁנִי הַתּוֹלַעַת
,mactati passeris sanguinem in ea tinget & ,vivum passerem &

וְאֶת הַצִּפֳּר הַחַיָּה וְטָבַל אֹתָם בְּדַם הַצִּפֹּר הַשְּׁחוּטָה
.vicibus septem domum *ad* aspergetꝰ & :vivis aquis in &

וּבַמַּיִם הַחַיִּים וְהִזָּה אֶל־הַבַּיִת שֶׁבַע פְּעָמִים:
,vivis aquis in & ,passeris sanguine in domum purificabit Et

52 וְחִטֵּא אֶת־הַבַּיִת בְּדַם הַצִּפּוֹר וּבַמַּיִם הַחַיִּים
.vermiculi cocco in & ,hyssopo in &,cedri ligno in & ,vivo passere in &

וּבְצִפֳּר הַחַיָּה וּבְעֵץ הָאֶרֶז וּבָאֵזוֹב וּבִשְׁנִי הַתּוֹלַעַת:
:agri *facies* *ad* civitatem extra *ad* vivum passerem dimittet Et

53 וְשִׁלַּח אֶת־הַצִּפֹּר הַחַיָּה אֶל־מִחוּץ לָעִיר אֶל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה
omni lex Ista .erit munda & ,domum *super* expiabitque

54 וְכִפֶּר עַל־הַבַּיִת וְטָהֵר: זֹאת הַתּוֹרָה לְכֹל־
55 ,*tumori* Et .*omni* & ,vestis lepræ Et .*capitis scabiei* & ,lepræ *tactui*

נֶגַע הַצָּרַעַת וְלַנָּתֶק: וּלְצָרַעַת הַבָּגֶד וְלַבָּיִת: וְלַשְּׂאֵת
die in & ,immundum *die in* docendum ad .*candori* & ,*inharentiæ* &

56 וְלַסַּפַּחַת וְלַבַּהֶרֶת: לְהוֹרֹת בְּיוֹם הַטָּמֵא וּבְיוֹם
.lepræ lex Ista .*mundum*

57 הַטָּהֹר זֹאת תּוֹרַת הַצָּרָעַת:

CAP. XV. טו

:dicendo ,Aaron ad & ,Moseh ad Dominus est locutus Et

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר:
cùm vir Vir :eos ad dicetis & ,Israel filios ad Loquimini

2 דַּבְּרוּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתֶּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי
.*Ipse* immundus,suum fluxum sua *carne* de flueas fuerit

יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא:

Versio VULG. LAT.

44 Ingressus sacerdos viderit reversam lepram, & parietes respersos maculis, lepra est perseverans, & immunda
45 domus. Quam statim destruent, & lapides ejus ac ligna, atque universum pulverem projicient extra oppidum in
46 locum immundum. Qui intraverit domum quando clausa est,immundus erit usque ad
47 vesperum. Et qui dormierit in ea, & comederit quidpiam, lavabit vestimenta sua.
48 Quòd si introiens sacerdos viderit lepram non crevisse in domo,postquàm denuò lita fuerit,purificabit eam red-
49 dità sanitate. Et in purificationem ejus sumet duos passeres,lignúmq; cedrinũ,& ver-
50 miculum atque hyssopum. Et immolato uno passere in vase
51 fictili super aquas vivas, Tollet lignum cedrinum,et hyssopum, & coccum, & passerem vivum,et tinget omnia in sanguine passeris immolati,atque in aquis viventibus,& asper-
52 get domum septies, Purificabitque eam tam in sanguine passeris quàm in aquis viventibus, & in passere vivo, lignóque cedrino, & hyssopo,
53 atque vermiculo. Cúmque dimiserit passerem avolare in agrum liberè, orabit pro do-
54 mo, & jure mundabitur. Ista est lex omnis lepræ & percus-
55 suræ: Lepræ vestium & do-
56 morum, Cicatricis & erumpentium papularum, lucentis maculæ,& in varias species, coloribus immutatis, ut possit sciri quo tempore mundum
57 quid,vel immundum sit.

CAP. XV.

1 LOcutúsq; est Dominus ad
2 Moysen & Aaron,dicens,Loquimini filiis Israel, et dicite eis ; Vir, qui patitur fluxum seminis, immundus erit,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

44 Καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ὄψεται εἰ διαλέλυται ἡ ἁφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ, λέπρα ἔμμονός
45 ἐστιν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτός ἐστι. Καὶ καθελοῦσι τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, καὶ πάντας λίθους αὐτῆς, καὶ πᾶσι τὸν χοῦν ἐξοίσουσιν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον.
46 Καὶ ὁ εἰσπορεύόμενος εἰς τὴν οἰκίαν πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς ἀφωρισμένη ἐστὶν, ἀκάθαρτος
47 ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ κοιμώμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. καὶ ὁ ἔδων ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Ἐὰν δὲ εἰσπορευόμενος εἰσέλθῃ ὁ ἱερεὺς καὶ ἴδῃ, καὶ (ζ) ἰδοὺ διαχύσει ἡ διαχεῖ ἡ ἁφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξαλιφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν,
49 ὅτι ἰάθη ἡ ἁφή. Καὶ λήψεται ἀφαγίσια τὴν οἰκίαν, δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ, καὶ ξύλον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕσσωπον,
50 Καὶ ζῶντα τὸ ὀρνίθιον τὸ ἓν εἰς σκεῦος ὀστράκινον ἐπ' ὕδατι ζῶντι. Καὶ λήψεται τὸ ξύλον
51 τὸ κέδρινον, καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ τὸ ὕσσωπον, καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν· καὶ βάψει αὐτὸ εἰς τὸ αἷμα τοῦ ὀρνιθίου τὸ ἐσφαγμένον ἐπ' ὕδατι ζῶντι καὶ περιῤῥανεῖ ἐν αὐτοῖς ὀπτὰ
52 κίαν ἑπτάκις. Καὶ ἀφαγιεῖ τὴν οἰκίαν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ὀρνιθίου, καὶ ἐν τῷ ὕδατι τῷ ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ὀρνιθίῳ τῷ ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ξύλῳ τῷ κεδρίνῳ, καὶ ἐν τῷ ὑσσώπῳ, καὶ ἐν τῷ κε-
53 κλωσμένῳ κοκκίνῳ. Καὶ ἐξαποστελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν (n) ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἐξιλάσεται περὶ τῆς οἰκίας, καὶ καθαρὰ
54 ἔσται. Οὗτος ὁ νόμος πάσαν ἁφὴν λέ-
55 πρας, καὶ θραύσματος, Καὶ τῆς λέπρας ἱματίου,
56 καὶ οἰκίας, Καὶ ἀλῆς, καὶ ζημασίας, καὶ τῆς αὐγά-
57 ζοντος, Καὶ τῆς ἐξανιστώσης ἢ ἡμέρα ἀκάθαρτον, καὶ ἡ ἡμέρα καθαριεῖ· οὗτος ὁ νόμος τῆς λέπρας.

MS A. (ζ) ἰδοὺ διαχύσει διαχεῖ (n) ἔξω πόλεως

CAP. XV.

1 ET locutus est Dominus ad
2 Moysen et Aaron,dicens,Loquere filiis Israel,et dices eis ; Vir, cuicunque fuerit fluor ex corpore ejus, fluor ejus immundus est.

KEΦ. ιε'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀ-
2 ραὼν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, Ἀνδρὶ ἀνδρὶ ὃς ἐὰν γένηται ῥύσις ἐκ τῆς (ω)μα (a) αὐτοῦ, ἡ ῥύσις αὐτοῦ ἀκάθαρτός ἐστι.

MS.A. (a) αὐτοῦ, ἀκάθαρτος ἔσται.

Et ingredietur sacerdos, & aspiciet si diffusus est tactus in domo: lepra permanens est in domo; immunda est. Et
45 destruent domum, & ligna ejus, & lapides ejus, & omnem pulverem efferent extra civitatem in locum immundum. Et
46 qui ingreditur in domum omnibus diebus,quibus segregata est, immundus erit usque ad vesperam.
47 Et qui dormit in domo, lavabit vestimenta sua, & immundus erit usque ad vesperam. Et qui manducat in domo,lavabit vestimenta sua,& immundus erit usque ad vesperam. Si autem acce-
48 dens intraverit sacerdos,& viderit, & ecce diffusione diffusus non est tactus in domo,postquam linita fuit domus ; & mundabit sacerdos domũ, quia sanatus est tactus. Et sumet ad purificandã
49 domũ, duas aviculas viventes mundas,et lignum cedrinum, et coccum tortum,& hyssopum. Et
50 jugulabit aviculam unam in vase testaceo super aquam viventem. Et sumet lignum cedrinum,
51 & coccum tortum,& hyssopum, & aviculã viventẽ : et tinget ea in sanguine aviculæ jugulatæ super aquã viventẽ;& asperget in eis super domum septies. Et
52 purificabit domum in sanguine aviculæ,et in aqua vivente, et in avicula vivente, et in ligno cedrino,& in hyssopo,& in cocco
53 torto. Et emittet aviculã viventem extra civitatem in campum; et exorabit pro domo, et munda
54 erit. Hæc est lex secundùm omnem tactum lepræ, et ulceris, Et
55 lepræ vestimenti, & domũs,
56 Et cicatricis,& significationis,et
57 (d) splendentis, Et declarandi quâ die immundum, et quâ die mundabitur. Hæc est lex lepræ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

Ingredietur sacerdos, & considerabit;si progressa est plaga in domo, lepra sæva est in ipsa domo, immunda est. Evellant domum, 45
lapides ejus, & ligna ejus,totumq; pulverem ipsius, & educant eam extra civitatem ad locum immundum, eamq; igne comburant.
Et quicunque ingredietur in domum illam 46
cunctis diebus quibus occlusa est, erit immundus usque ad vesperam. Et quicunque 47
dormiet intra locum illum,lavabit vestimenta sua : & quicunque comederit intra locum illum, abluet vestimenta sua. Si verò sacer- 48
dos ingressus viderit haud crevisse plagam in domo postquã obduxerunt domũ, mundabit sacerdos domũ illam, quoniam sanata est plaga ipsius. Accipiet autem ad purificandam 49
domum illam, duas aviculas vivas, mundas, & lignum cedrinum, & hyssopum, & tinctu- 50
ram coccineam. Præcipietq; sacerdos,& mactabunt aviculã unam in vase testaceo supra fontem aquarũ.Deinde capiet aviculam illam 51
vivam alterã, & lignũ cedrinum,& hyssopũ, atque tincturam coccineam : intingetq; hæc ipsa in sanguine aviculæ illius immolatæ, & in aquis vivis, spargetq; super domum illam 52
septem vicibus. Et emundabit domum sanguine aviculæ,& aquis vivis,& aviculã vivã, & ligno cedrino,& hyssopo,& tinctura coccineã. Et avolare faciet aviculã vivam extra 53
civitatẽ versus campum : & expiabit pro domo, & mundabitur. Ista lex erit omnibꝰ plagis lepræ : Et plagæ lepræ vestis, & domus : 54
Et cicatrici, atque elephantiasi, necnon ma- 55
culæ : Et ad distinguendum inter immundum 56
& mundum : Hæc *inquam* est lex lepræ. 57

CAP. XV.

Lex de immunditia fluxûs.

PRæterea loquutus est Dominus cum Mose 1
& cum Aharone, dixitque ad eos ; Lo- 2
quimini cum filiis Israel, & dicite eis; Quilibet cùm fluxerit ex ejus carne fluxus ipsius, immundus est.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

תרגום אונקלוס

44 ויעול כהנא ויחזי והא אוסיף מכתשא בביתא סנירות מחסרא
45 היא בביתא מסאב הוא: ויתרע ית
בֵּיתָא יַת־אַבְנוֹהִי וְיָת־אָעֳוֹהִי וְיָת
כָּל־עֲפַר בֵּיתָא וְיִפֵּק לְמִבְרָא לְקִרְתָּא
46 לַאֲתַר מְסָאב: ודיעול לביתא כל
45 יומין דיסגר יתהי יהי מסאב עד
רַמְשָׁא: ודישכוב בביתא יצבע ית
47 לבושוהי ודייכול בביתא יצבע ית
48 לבושוהי: ואם־עַל יָעוֹל כָּהֲנָא
ויחזי והא לא־אוסיף מכתשא
בביתא בתר דאתשע ית־בֵּיתָא
49 וידכי כהנא ית־ביתא ארי אתסי
מַכְתְּשָׁא: ויסב לדכאה ית־בֵּיתָא
49 תַּרְתֵּין צִפְּרִין וְאֶת דְּאָרְזָא וְצִבְעָ
50 וְהוֹרִי וְאֵזוֹבָא: ויכום ית צפרא חדא
51 לְמָאן דַּחֲסַף עַל־מֵ מַבּוּעָ: וְיִסַּב ית
אָעָא דְּאַרְזָא וְיָת־אֵזוֹבָא וְיָת צִבְעָ
וְהוֹרִי וְיָת צִפְּרָא חַיְתָא וְיִטְמוֹל
52 יַתְהוֹן בִּדְמָא דְּצִפְּרָא נְכִסְתָּא וּבְמֵ
מַבּוּעָ וּבִדְמָא חַיְתָא וּבְמֵ מַבּוּעָ:
53 וּבְצִפְּרָא חַיְתָא וּבְאָעָא דְּאַרְזָא
וּבְאֵזוֹבָא וּבְצִבְעָ וְהוֹרִי: וְישַׁלַּח ית
54 צִפְּרָא חַיְתָא לְמִבְרָא לְקִרְתָּא לְאַפֵּי
55 חַקְלָא וִיכַפַּר עַל־בֵּיתָא וִידכֵּי: דָּא
56 אוֹרַיְתָא לְכָל־מַכְתַּשׁ סְנִירוּתָא
וּלְנָתְקָא: וּלְסְנִירוּת לְבוּשָׁא
57 וּלְבֵיתָא: וּלְעִבְקָא וּלְעִדְיָא
וּלְבַהֲרָא: לְאַלָּפָא בְּיוֹם מְסָאבָא
וּבְיוֹם דַּכְיָא דָּא אוֹרַיְתָא
דְּסְנִירוּתָא:

טו

1 ומליל יי עם־משה ולאהרן למימר
2 מַלִּילוּ עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימְרוּן
לְהוֹן גְּבַר גְּבַר אֲרֵי יְהֵי דָּאֵב
מִבִּשְׂרֵיהּ דּוֹבֵיהּ מְסָאֲבָ הוּא:

Targum ONKELOS.

44 Ingredietur ſacerdos, & ſi viderit creviſſe plagã in domo: lepra corroſiva eſt in domo, immunda erit. Et diruent domum, lapides ejus et ligna ejus;
45 & omnẽ pulverẽ domus: educẽtq; extra civitatem, in locũ immundũ. Et quicunq; intraverit domum, omnibus diebus
46 quibus clauſa eſt: erit immundus uſq; ad veſperam. Et qui dormierit in domo, lavabit veſtimenta ſua: & qui comederit in domo, lavabit veſtimenta ſua. Et ſi introiens intraverit ſacerdos, & viderit, &
47 ecce non crevit plaga in domo, poſtquam linita fuerit domus: mundabit ſacerdos domum; quia ſanata eſt plaga. Tollantúrq; in emundatione
48 domus duo paſſeres: & lignũ cedrinum, & coccinum, & hyſſopum. Immolabitq; paſſerem unum; in vaſe fictili, ſuper aquas fontis. Et tollet lignum cedrinum, et hyſſopum, & coccinum, & paſſerem vivum: & tinget ea in ſanguine paſſeris
49 immolati, & in aquis fontis: & aſperget domum ſepties. Purificabitq; domum, in ſanguine paſſeris; & in aquis fontis: & in paſſere vivo, & in ligno cedrino, & in hyſſopo, & in coccino. Et dimittet paſſerem vivum extra urbem, ſuper faciem
53 agri: & expiabit domum, & mundabitur. Iſta eſt lex, omnis plagæ lepræ & lepræ
54 capitis. Et veſtis, & domus.
55 Et maculæ diverſi coloris & puſtulæ, & lucentis maculæ.
56 Et ad docendum qua die contaminanda eſt, & qua die
57 mundanda eſt: Iſta eſt lex lepræ.

CAP. XV.

1 LOcutúſq; eſt Domin⁹ cum
2 Moyſe & Aaron, dicens. Loquimini cum filiis Iſrael, & dicetis eis: Vir vir quando fluxerit de carne ejus fluxus feminis, immundus erit.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

44 Et ſi venerit ſacerdos, videritq; & ecce veſtiuit plaga in domo, lepra eſt permanens in domo, immunda eſt. Ideò diruent
45 domum, lapides ejus, & ligna ejus, omnémque pulverem domus (b) deportabunt extra civitatem in locum pollutum. Qui autem ingreſſus
46 fuerit domum omnibus diebus quib⁹ incluſit eam, immundus erit uſq; ad veſperã. Qui ve-
47 ro dormierit in domo, lavabit veſtimenta ſua: quique comederit in domo, lavabit veſtimenta ſua. Si autem veniendo veniat ſacerdos, videatq;,
48 & ecce non veſtiuit plaga in domo poſtquam linita fuerit domum, mundum pronunciabit ſacerdos domum, quia ſanata
49 eſt plaga. Accipient autem ad expiandam domum duos paſſeres, & lignum cedrinum, et dibaphum coccineum, et hyſſopum. Macta-
50 bitq; paſſerem unum in vaſe teſtaceo ſuper aquas vivas: Sumetque li-
51 gnum cedrinum, et dibaphum coccineum, & hyſſopum & paſſerem vivum, & tinget ea in ſanguine paſſeris mactati, & in aquis vivis, aſpergetq; ſuper domum ſepties. Et ex-
52 piabit domum cum ſanguine paſſeris, & cum aquis vivis, & cum paſſere vivo, & cum ligno cedrino, et cum dibapho coccineo, & cum hyſſopo.
53 Poſtea emittet paſſerem vivum extra urbem ſuper faciem agri, expiatq; erit domus, & munda. Hæc eſt lex
54 omnis plagæ lepræ, & porriginis, Et lepræ veſtimenti, &
55 domũs, Et tumoris, & (c) ſcabiei, & maculæ albæ. Ut do-
56 ceatur quâ die res immunda
57 ſit, & qua die munda: hæc eſt lex lepræ.

VER. SAM. (b) vaſtabunt (c) cruſtæ abſceſſus,

CAP. XV.

1 ET locutus eſt Dominus
2 Moſi & Aaroni, dicens; Loquimini filiis Iſrael, dicetiſq; illis; Vir vir quicunque effluens erit de carne ſua fluxum ſuum, immundus eſt.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

44 * فَدَخَلَ ٱلْإِمَامُ وَنَظَرَ فَإِذَا قَدْ نَمَّسَي ٱلْبَلَآءُ فِي ٱلْبَيْتِ * فَهُوَ بَرَصٌ مَاحِقٌ فِي ٱلْبَيْتِ وَهُوَ نَجِسٌ *
45 * فَلْيَنْقُضْهُ مِنْ حِجَارَتِهِ وَخَشَبِهِ وَجَمِيعِ تُرَابِهِ * وَيُخْرِجُ ذٰلِكَ إِلَى خَارِجِ ٱلْقَرْيَةِ إِلَى مَوْضِعٍ نَجِسٍ * وَمَنْ
46 دَخَلَ إِلَى ٱلْبَيْتِ طُولَ ٱلْأَيَّامِ ٱلَّذِي وُقِفَ فِيهَا * فَلْيَبْكُسْ إِلَى ٱلْمَغْتَبِ * وَمَنِ ٱضْطَجَعَ فِيهِ
47 فَلْيَغْسِلْ ثِيَابَهُ * وَكَذٰلِكَ مَنْ أَكَلَ فِيهِ فَلْيَغْسِلْ ثِيَابَهُ * فَإِنْ دَخَلَ ٱلْإِمَامُ فَنَظَرَ فَإِذَا لَمْ يَنْمَسِ
48 ٱلْبَلَآءُ فِي ٱلْبَيْتِ بَعْدَ تَطْيِينِهِ فَلْيُطَهِّرْهُ * فَإِنَّ ٱلْبَلَآءَ قَدْ بَرِئَ * وَيَأْخُذُ لِتَذْكِيَتِهِ عُصْفُورَيْنِ
49 وَعُودَ أَرْزٍ وَحِرْمِزٍ قِرْمِزٍ * وَصَعْتَرًا * وَيَذْبَحُ أَحَدَهُمَا عَلَى إِنَآءٍ مِنْ خَزَفٍ عَلَى مَآءٍ نَبِيعٍ * وَيَأْخُذُ عُودَ
50 ٱلْأَرْزِ * وَٱلصَّعْتَرَ * وَحِرْمِزَ ٱلْقِرْمِزِ * وَٱلْعُصْفُورَ ٱلْحَيَّ * وَيَغْمِسُهَا فِي دَمِ ٱلْعُصْفُورِ ٱلْمَذْبُوحِ وَٱلْمَآءِ ٱلنَّبِيعِ *
51 وَيَنْضِحُ ذٰلِكَ عَلَى ٱلْبَيْتِ سَبْعَ مَرَّاتٍ * وَيُذَكِّيهِ بِدَمِ ٱلْعُصْفُورِ وَٱلْمَآءِ ٱلنَّابِعِ وَٱلْعُصْفُورِ ٱلْحَيِّ وَعُودِ
52 ٱلْأَرْزِ وَٱلصَّعْتَرِ وَحِرْمِزِ ٱلْقِرْمِزِ * وَيُطْلِقُ ٱلْعُصْفُورَ ٱلْحَيَّ خَارِجَ ٱلْقَرْيَةِ عَلَى وَجْهِ ٱلصَّحْرَآءِ * وَيُسْعِرُ
53 عَنِ ٱلْبَيْتِ فَيَطْهُرُ * هٰذِهِ سَرِيعَةُ جَمِيعِ بَلَآءِ ٱلْبُيُوتِ * وَٱلْكَلَفِ * وَلِبُلْوَيِ ٱلثِّيَابِ وَٱلْمَنَازِلِ *
54 * وَٱلسَّامَةِ * وَٱلْعَارِضَةِ * وَٱلْبُقْعَةِ * وَٱلْفَتْوَيِ فِي وَقْتِ ٱلتَّطْهِيرِ وَٱلتَّنْجِيسِ * هٰذِهِ سَرِيعَةُ ٱلْبَلَآءِ *
55
56
57

* ٱلْفَصْلُ ٱلْخَامِسُ عَشَرَ *

1 * ثُمَّ كَلَّمَ ٱللّٰهُ مُوسَي وَهٰرُونَ قَائِلًا * كَلِّمُوا بَنِي إِسْرَائِيلَ وَقُولُوا لَهُمْ * أَيُّ رَجُلٍ كَانَ دَائِبًا مِنْ أَحْلِيلِهِ *
2 فَدُوبُهُ ذَاكَ هُوَ نَجِسٌ *

Ingreſſúſque fuerit ſacerdos, videritque, & ecce extenſa eſt plaga in domo: ipſa eſt lepra perniciosa in domo, eſtque immunda. Deſtruat illam à lapidibus ejus, et trabibus ejus, omnique terrâ ipſius, ejq; projiciat extra civitatẽ in locum immundum. Et quicunque intraverit domum omnibus diebus quibus detenta fuit, pollutus uſque ad occaſum. Et qui dormierit in illa, lavet veſtimenta ſua: & ſimiliter, qui comederit in ea, lavet veſtimenta ſua. Sin autem ingreſſus fuerit ſacerdos, videritque non eſſe extenſam plagam in domo poſtquã oblita fuit, mundet illam, quia plaga curata jam eſt. Sumétque ad expiationem ejus duos paſſeres, & lignum cedrinum, et ſericum coccineum, atque hyſſopum: Mactétque alterum eorum ſuper vas fictile, ſuper aquam fontis; Et accipiet lignum cedri, et hyſſopum, & ſericum coccineum, & paſſerẽ vivum, intingétque illa in ſanguine paſſeris jugulati, & aquâ fontis, hiſq; aſpergetdomum ſeptem vicibus: Et expiabit eam ſanguine paſſeris, & aquâ fontis, & paſſere vivo, & ligno cedrino, & hyſſopo, & ſerico coccineo. Dimittétque paſſerẽ vivum extra civitatem ſuper faciem campi, veniamq; poſtulabit pro domo, et mundabitur. Iſta eſt lex pro omni plaga domorum, & pro puſtulis; Atque pro plaga veſtium, & domiciliorum; Et pro nævo, atque accidente, & maculâ: Et pro declaratione circa tempus purificationis, et contaminationis: Hæc eſt lex plagæ.

CAP. XV.

ET jam allocutus eſt Deus Muſam & Hvonem, dicens; Loquimini ad filios Iſrail, & dicite illis, Quicunque vir fuerit patiens fluxum ſeminis è verenio ſuo, fluxus ille ipſius immundus eſt.

ספר ויקרא : טו

ſuum fluxum ejus ſcaro ſpumat, ejus fluxu in, ej' immunditia erit hæc Et
3 וְזֹאת תִּהְיֶה טֻמְאָתוֹ בְּזוֹבוֹ רָר בְּשָׂרוֹ אֶת־זוֹבוֹ
cubile Omne ipſa ej' immũditia: ſuo fluxu à ſuâ carnẽ fecit claudere vel
4 אוֹ הֶחְתִּים בְּשָׂרוֹ מִזּוֹבוֹ טֻמְאָתוֹ הוּא: כָּל־הַמִּשְׁכָּב
ſederit quo vas omne &: erit immundũ fluens illud ſuper cubuerit quo
אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו הַזּוֹב יִטְמָא וְכָל־הַכְּלִי אֲשֶׁר־יֵשֵׁב
ſua veſtimẽta lavabit, ej' cubile tetigerit qui vir Et. erit immũd', eo ſuper
5 עָלָיו יִטְמָא: וְאִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע בְּמִשְׁכָּבוֹ יְכַבֵּס בְּגָדָיו
ſuper ſedens Et veſperam ad uſq; erit immundus &, aquis in ſe lavabit &
6 וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: וְהַיֹּשֵׁב עַל־
ſe lavabit &, ſua veſtimenta lavabit, fluens illud ſuper ſederit quod vas
הַכְּלִי אֲשֶׁר־יֵשֵׁב עָלָיו הַזּוֹב יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ
fluentis carnem in tangens Et. veſperam ad uſq; erit immundus &, aquis in
7 בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: וְהַנֹּגֵעַ בִּבְשַׂר הַזּוֹב
veſperã ad uſq; erit immund' &, aquis in ſe abluet &, ſua veſtimẽta lavabit
יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב:
aquis in ſe abluet &, ſua veſtimẽta lavabit &, mundã in fluẽs ſpuerit cùm Et
8 וְכִי־יָרֹק הַזּוֹב בַּטָּהוֹר וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם
equitaverit quam equitatura omnis Et veſperam ad uſq; erit immund' &
9 וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: וְכָל־הַמֶּרְכָּב אֲשֶׁר יִרְכַּב
fuerit quod omne in tangens omnis Et erit immunda, fluens eam ſuper
10 עָלָיו הַזּוֹב יִטְמָא: וְכָל־הַנֹּגֵעַ בְּכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה
abluet ea portans & veſperam ad uſque erit immund', eum ſubter
תַּחְתָּיו יִטְמָא עַד־הָעָרֶב וְהַנּוֹשֵׂא אוֹתָם יְכַבֵּס
veſperam ad uſque erit immundus &, aquis in ſe lavabit &, ſua veſtimenta
בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב:
aquis in, immundaverit non ſuas man' &, fluẽs eum in tetigerit quem omnis Et
11 וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע־בּוֹ הַזּוֹב וְיָדָיו לֹא־שָׁטַף בַּמָּיִם
veſperã ad uſq; erit immũd' &, aquis in ſe abluet &, ſua veſtimẽta lavabit &
וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב:
omne & confringetur, fluens illud in tetigerit quod teſte vas Et
12 וְכְלִי־חֶרֶשׂ אֲשֶׁר־יִגַּע־בּוֹ הַזּוֹב יִשָּׁבֵר וְכָל־
ſuo fluxu à fluens fuerit mundatus cum Et aquis in immũdabitur ligni vas
כְּלִי־עֵץ יִשְׁטֹף בַּמָּיִם: וְכִי־יִטְהַר הַזּוֹב מִזּוֹבוֹ
ſua veſtimenta lavabit & ſuæ emundationi dies ſeptem ſibi numerabit &
וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים לְטָהֳרָתוֹ וְכִבֶּס בְּגָדָיו
octavo die in Et erit mundus &, vivis aquis in ſuam carnẽ abluet &
13 וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בְּמַיִם חַיִּים וְטָהֵר: וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי
facies ad veniet &, columbæ filios duos vel, turtures duos ſibi ſumet
14 יִקַּח־לוֹ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה וּבָא לִפְנֵי
ſacerdotem ad eos dabit, ſ conventus tabernaculi oſtium ad, Dominũ
יְהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַן אֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן:
aſcenſionem unum & peccatum unum ſacerdos eos faciet Et
15 וְעָשָׂה אֹתָם הַכֹּהֵן אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה
cùm vir Et. ejus fluxu à Domini facies ad ſacerdos eum ſuper expiabit &
וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה מִזּוֹבוֹ: וְאִישׁ כִּי
16 omnem aquis in abluet & ſeminis cubitio eo ex fuerit egreſſa
תֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת־זָרַע וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת־כָּל־
veſperam ad uſq; erit immund' & ſuã carnẽ
בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב:

Ver. VULG. LAT.

3 Et tunc judicabitur huic vitio ſubjacere, cùm per ſingula momenta adhæſerit carni ej', atq; concreverit fœd' humor.
4 Omne ſtratũ, in quo dormierit, immundũ erit, et ubicunq; ſederit. Si quis hominũ tetigerit lectũ ej', lavabit veſtimẽta ſua: et ipſe lot' aquâ, immund' erit uſque ad veſperum.
5 Si ſederit ubi ille ſederat, & ipſe lavabit veſtimenta ſua: et lot' aquâ, immund' erit uſq; ad veſperũ.
6 Qui tetigerit carnem ej', lavabit veſtimenta ſua: & ipſe lot' aquâ, immundus erit uſq; ad veſperũ.
7 Si ſaliva hujuſcemodi homo jecerit ſuper eũ qui mund' eſt, lavabit veſtimenta ſua: et lot' aquâ, immund' erit uſq; ad veſperũ.
8 Sagma, ſuper quo ſederit, immundũ erit.
9 Et quidquid ſub eo fuerit qui fluxũ ſeminis patitur, pollutũ erit uſq; ad veſperũ.
10 Qui portaverit horũ aliquid, lavabit veſtimenta ſua: & ipſe lot' aquâ, immund' erit uſq; ad veſperũ.
11 Oĩs, quem tetigerit qui talis eſt, non lotis antè manib', lavabit veſtimẽta ſua: et lot' aquâ, immund' erit uſq; ad veſperũ.
12 Vas fictile φ tetigerit, confringetur: vas autẽ ligneũ lavabitur aquâ.
13 Si ſanat' fuerit qui hujuſcemodi ſuſtinet paſſionẽ, numerabit ſeptẽ dies poſt emũdationẽ ſui, & lotis veſtib' & toto corpore in aquis viventib', erit mund'.
14 Die autem octavo ſumet duos turtures, aut duos pullos columbæ, & veniet in conſpectum Dñi ad oſtium tabernaculi teſtimonii, dabitq; eos ſacerdoti.
15 Qui faciet unũ pro peccato, et alterũ in holocauſtũ: rogabitq; pro eo corã Dño, ut emundetur à fluxu ſeminis ſui.
16 Vir de quo egreditur ſemẽ coitûs, lavabit aquâ omne corp' ſuũ: et immund' erit uſq; ad veſperũ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ὗτος ὁ νόμος τ ἀκαθαρσίας αὐτ· ῥέων
γόνον ἀπ Σώμαλ αὐτ, ἀπ τ φύσεως ὗς
Σωέσηκε τὸ Σῶμα αὐτ διὰ τ φύσεως, ἀκα-
4 θαρσία αὐτ ὅτι. Πᾶσα κοίτη(β)ἐφ' ἧς ἂν
κοιμηθῇ(γ)ἐπ' αὐτ ὁ γονορρυὴς, ἀκάθαρ-
5 τός ὅτι, κ πᾶν Σκεῦ ἐφ' ὃ ἂν καθίσῃ
ἐπ' αὐτ ὁ γονορρυὴς, ἀκάθαρτον ἔσαι. Καὶ
ἄνθρωπ, ὃς (δ) ἐὰν ἅψῃ τ κοίτης αὐ-
τ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτ, κ λόσε ὕδα-
6 τι, κ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ
καθήμεν ἐπὶ τ Σκευ ἐφ' ὃ ἂν καθίσῃ
ὁ γονορρυὴς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτ, κ
7 λόσε ὕδατι, κ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέ-
ρας. Καὶ ὁ (ε) ἀπόμεν Φ χεσὶ τ γο-
νορρυ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτα, κ λόσε ὕδα-
8 τι, κ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Ἐὰν(ζ)
δ πτυσθῇσί ὁ γονορρυὴς ὀπ τ καθαρ,
πλυνεῖ τὰ(η)ἱμάτια αὐτ, κ λόσε ὕδα-
9 τι, κ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. (θ)Καὶ
πᾶν ἐπίσαμα ὀν, ἐφ' ὃ (ι) ἂν ὀπ βῇ ἐπ'
αὐτὸ ὁ γονορρυὴς, ἀκάθαρτον ἔσαι ἕως ἑσπέ-
10 ρας. Καὶ πᾶς ὁ ἀπόμενος (κ)ὅσα ἂν ᾖ ὑπο-
κάτω αὐτ, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας· κ
ὁ αἴρων αὐτὰ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτ, κ
λόσε ὕδατι, κ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑ-
11 σπέρας. Καὶ ὅσων ἐὰν ἅψ(η) ὁ γονορρυὴς, κ
τὰς χεῖρας ὐ(λ)νίπτω ὕδατι, πλυνεῖ τὰ
ἱμάτια, κ λόσεται τὸ σῶμα ὕδατι, κ ἀ-
12 κάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Καὶ Σκεῦ
ὀσράκινον ὃ (μ)ἂν ἅψηται ὁ γονορρυὴς, συν-
τριβήσεται· κ σκεῦος ξύλινον νιφήσεται ὕ-
13 δατι, κ καθαρὸν ἔσαι. Ἐὰν δ καθαρισθῇ ὁ
γονορρυὴς ἀπ τ ῥύσεως αὐτ, κ ἐξαριθμη-
θήσε(ν)αὐτῷ ἑπτὰ ἡμέρας εἰς τ(ξ)καθα-
ρισμὸν αὐτ, κ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτ, κ
λόσεται τὸ Σῶμα ὕδατι, κ καθαρὸς ἔσαι.
14 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήψεται ἑαυτῷ
δύο τρυγόνας, ἢ δύο(ο)νοσσοὺς περιστερῶν, κ
οἴσει αὐτὰ ἔναντι κυρίυ ἐπὶ τὰς θύρας τ
Σκλωῆς τ μαρτυρίυ, κ δώσει αὐτὰ τῷ ἱ-
15 ρεῖ. Καὶ ποιήσ αὐτὰ ὁ ἱρεὺς μίαν περὶ ἁ-
μαρτίας, κ μίαν εἰς ὁλοκάυτωμα· κ ἐξιλά-
σε(ι) περὶ αὐτ ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυρίυ (π)
16 ἀπὸ τ ῥύσεως αὐτ. Καὶ ἄνθρωπ, (ρ) ᾧ
ἂν ἐξέλθῃ ἐξ αὐτ κοίτη σπερμα, κ λόσε ὕδατι πᾶν τὸ Σῶ-
μα αὐτ, κ ἀκάθαρτ ἔσαι ἕως ἑσπέρας. pus ſuum,

MS.A. (β) ἐφ' ἧ (γ) ἐπ' αὐτῇ (δ) ἂν (ε) ἀπόμενω χερσὶ (ζ) πτυσθῇσιν (η) ἱμάτια, κ (θ) Καὶ ἐπὶ πᾶν (ι) ἂν καθίσῃ ἐπ' (κ) ὃς ἐὰν (λ) νίνιπται, πλυνεῖ (μ) ἐὰν (ν) ἑαυτῇ (ξ) καθαρισμὸν, κ (ο) νεοσσὺς (π) περὶ τῆς (ρ) ὃς ἐὰν

Et hæc eſt lex immunditiæ ejus. Fluens 3
ens genituram è corpore ſuo, ex fluore quo conſtitit corpus ejus per fluxorem, hæc immunditia ejus in eo (a) omnes dies fluxionis corporis ejus, quâ conſtitit corpus ejus per fluxionem, immunditia ejus eſt. Omnis 4
lectus ſuper quem dormierit ſuper eum, qui fluorem ſeminis patitur, immundus eſt: et omne vas, ſuper quod ſederit ſuper illud, qui fluorem ſeminis patitur, immundum erit. Et homo, 5
quicunq; tetigerit lectum ej', lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur aquâ, et immundus erit uſq; ad veſperam. Et 6
qui ſedet ſuper vas, ſuper quod ſederit, qui fluorem ſeminis patitur, lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur aquâ, et immundus erit uſq; ad veſperam. Et qui tangit carnem ejus, qui fluo- 7
rem ſeminis patitur, lavabit veſtimenta, et lavabitur aquâ, et immundus erit uſq; ad veſperam. Si autem ſpuerit is, qui fluorem ſeminis patitur, ſu- 8
per mundum, lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur aquâ, & immundus erit uſque ad veſperam. Et omne (b) 9
ſtramen aſini, in quodcunque aſcenderit ſuper illud, qui fluorem ſeminis patitur, immundum erit uſque in veſperam. Et omnis tangens, quæcunq; 10
fuerint ſub eo, immundus erit uſque in veſperam: Et qui tollit ea, lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur aquâ, & immundus erit uſq; in veſperam. Et 11
quæcunq; tetigerit, qui fluorem ſeminis patitur, et manus non lavit aquâ, lavabit veſtimenta, et lavabit corp' aquâ, & immundus erit uſq; in veſperam. 12
Et vas teſticeum, quodcunque tetigerit, qui fluorem ſeminis patitur, conteretur: & vas ligneum lavabitur aquâ, & mundum erit. Si 13
autem mundatus fuerit is, qui fluorem ſeminis patitur, à fluxu ſuo; & enumerabit ſibi ſeptem dies ad purificationem ſuam, & lavabit veſtimenta ſua, & (c) lavabit corpus 14
aquâ, & mundus erit. Et die octavo ſumet ſibi duos turtures, vel duos pullos columbarum, & feret ea ante Dominum ad januas tabernaculi teſtimonii, & dabit ea ſacerdoti. Et 15
faciet ea ſacerdos; unum pro peccato, & unum in holocauſtum: & exorabit pro eo ſacerdos ante Dominum à fluxu ejus. Et homo, cui- 16
cunque exierit ex eo concubitus ſeminis; & lavabit aquâ omne corpus ſuum, et immundus erit uſque in veſperam.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܘ ܕܢܗܘܐ ܡܫܟܒܗ ܕܢܦܩ ܒܗ ܙܝܒܗ ܘܟܠ ܡܢܐ ܕܢܬܒ ܥܠ ܗܘ ܡܫܟܒܐ ܕܢܬܒ ܥܠܘܗܝ ܙܝܒܐ ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܡܫ ܒܟܠ ܡܢܐ ܕ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְזָא תְּהֵי סוּבְתֵּיהּ בְּדוֹבֵיד רֵיהּ בְּשָׂרֵיהּ יַת דּוֹבֵיהּ אוֹ חַתִּים בְּסָרֵיהּ מִדּוֹבֵיהּ סוּבְתֵּיהּ הִיא: כָּל מַשְׁכְּבָא דִּי יִשְׁכּוֹב עֲלוֹהִי דּוֹבְנָא יְהֵי מְסָאַב וְכָל מָנָא דִּיתֵיב עֲלוֹהִי יְהֵי מְסָאַב: וּגְבַר דִּי יִקְרַב בְּמִשְׁכְּבֵיהּ יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְמַיָּא וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: וְדִיתֵיב עַל מָנָא דִּיתֵיב עֲלוֹהִי דּוֹבְנָא יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְמַיָּא וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: וְדִיקְרַב בְּבִסַּר דּוֹבְנָא יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְמַיָּא וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: וְאֲרֵי יְרוֹק דּוֹבְנָא בְּדַכְיָא וְיצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְמַיָּא וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: וְכָל מַרְכְּבָא דִּי יִרְכַּב עֲלוֹהִי דּוֹבְנָא יְהֵי מְסָאַב: וְכָל דִּיקְרַב בְּכֹל דִּי יְהֵי תְּחוֹתּוֹהִי יְהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא וְדִישׁוֹל יַתְהוֹן יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְמַיָּא וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: וְכֹל דִּי יְקָרֵב בֵּיהּ וְדוֹבְנָא יְהֵי לָא שְׁטַף בְּמַיָּא וְיצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְמַיָּא וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: וּמָאן דְּחָסַף דִּי יְקָרֵב בֵּיהּ דּוֹבְנָא יְתַבַּר וְכֹל מָאן דְּאִי יִשְׁתְּטַף בְּמַיָּא: וַאֲרֵי יִדְכֵּי דּוֹבְנָא מִדּוֹבֵיהּ וְיִמְנֵי לֵיהּ שַׁבְעָא יוֹמִין לְדַכְיוּתֵיהּ וְיצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּסָרֵיהּ בְּמַי מַבּוּעַ וְיִדְכֵּי: וּבְיוֹמָא תְמִינָאָה יְסַב לֵיהּ תַּרְתֵּין שַׁפְנִינִין אוֹ תְּרֵין בְּנֵי יוֹנָה וְיֵיתֵי לְקֳדָם יְיָ לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִתְּנִנּוּן לְכָהֲנָא: וְיַעְבֵּד יַתְהוֹן כָּהֲנָא חַד חַטָּאתָא וְחַד עֲלָתָא וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא קֳדָם יְיָ מִדּוֹבֵיהּ: וּגְבַר אֲרֵי־תִפּוֹק מִנֵּיהּ שְׁכוֹבַת זַרְעָא וְיִסְחֵי בְמַיָּא יַת כָּל בְּשָׂרֵיהּ וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא:

Targum ONKELOS.

3 Et hæc erit immunditia ejꝰ in fluxu ſuo: quando liquens humor fluit de carne ejus, aut quãdo dẽſus adhæret carni ejꝰ; immunditia ejꝰ eſt. Omne ſtratũ, in quo cubuerit qui fluxum ſeminis patitur, erit immundũ: & omne vas, in quo ſederit, erit immundũ. Et vir qui tetigerit ſtratũ ejꝰ: lavabit veſtimẽta ſua, & lavabitur aquis, & erit immundus uſq; ad veſperã. Et quicunq; ſederit ſup vas, ſuper quo ſederit ille qui fluxũ patitur: lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur aquis, & erit immundus uſq; ad veſperã. Et qui tetigerit carnẽ illius qui fluxũ patitur: lavabit veſtimẽta ſua, & lavabitur aquis, & erit immũdus uſq; ad veſperã. Et quando ſpuerit ille qui fluxũ patitur, ſuper eum qui mundꝰ eſt: lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur aquis, & erit immundꝰ uſq; ad veſperã. Et omnis equitatura, ſuper quã equitaverit ille qui fluxũ patitur, erit immunda. Et omnis qui tetigerit omne quod ſub eo fuerit, erit immũdꝰ uſq; ad veſperã: & qui portaverit illud; lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur aquis, & erit immundꝰ uſq; ad veſperã. Et oĩs quẽ tetigerit ille qui fluxũ patitur, & manꝰ ſuas nõ abluerat aquis: lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur aquis, & erit immundꝰ uſq; ad veſperã. Vas autem fictile, quod tetigerit ille qui patitur fluxũ, cõfringetur: & omne vas ligneũ abluetur aquis. Et quãdo ille qui fluxũ patitur, mũdatꝰ fuerit à fluxu ſuo; numerabuntur ei ſeptẽ dies ab emundatione ſua, & lavabit veſtimẽta ſua: lavabitq; carné ſuã aquis fontis, & ſic mundabitur. In die autẽ octavo ſumet ſibi duos turtures, aut duos filios columbæ; & adducet in conſpectu Dñi ad oſtiũ tabernaculi fœderis, dabitq; eos ſacerdoti. Et faciet ſacerdos unũ ex eis pro peccato, & unum in holocauſtũ: & propitiabit pro eo ſacerdos corã Dño à fluxu ſuo. Vir autẽ, de quo egreditur ſemẽ coitꝰ, lavabit aquis omnẽ carnẽ ſuã, & erit immũdꝰ uſq; ad veſperã.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Hæc autem erit immunditia 3
ejus in fluxu ejus: deſpumat
caro ejus fluxũ ſuum, aut co-
bibita eſt caro ejꝰ à fluxu ſuo,
immundus eſt omnibus diebus
quibus fluit caro eius, aut cobibita eſt caro ejꝰ à fluxu ſuo;
immunditia ejꝰ hæc eſt. Omne 4
cubile ſuper quo dormierit fluens, immundum eſt: omne quo-
que vas ſuper quo ſederit, immundum eſt. Vir etiam qui 5
tetigerit cubile ejus, lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur
in aquis, immunduſq; erit uſ-
que ad veſperam. Et qui ſe- 6
derit ſuper vas ſuper quod
ſederit fluens, lavabit veſti-
menta ſua, & lavabitur in a-
quis, immunduſq; erit uſq; ad
veſperam. Qui etiam tetige- 7
rit carnem fluentis, lavabit
veſtimenta ſua, & lavabitur
in aquis, immunduſq; erit uſ-
que ad veſperam. Cùm etiam 8
ſpuerit fluens in mundum, lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur in aquis, immunduſq;
erit uſq; ad veſperã. Et omne 9
ſagma ſuper quod equitaverit
fluens, immundũ erit. Omnis 10
etiam q̃ tetigerit quodcunq;
fuerit ſub eo, immundus erit
uſque ad veſperam; qui verò
tulerit ea, lavabit veſtimenta
ſua, et lavabitur in aquis, immunduſq; erit uſque ad ve-
ſperam. Omnis etiam quem te- 11
tigerit fluens antequam manũ
ſuam abluerit aquis, lavabit
veſtimenta ſua, et lavabitur
in aquis, immunduſq; erit uſ-
que ad veſperã. Vas quoque 12
fictum quod tetigerit fluens, cõfringetur; ſed omne vas
lignum lavabitur in aquis.
Cùm autem mundabitur à 13
fluxu ſuo, tum numerabit ſibi ſeptẽ dies pro purificatione
ſua: poſtea lavabit veſtimenta
ſua, abluetq; carnem ſuam in
aquis vivis, munduſq; erit.
Die autem octavo accipiet ſi- 14
bi duos turtures, aut duos
pullos columbæ; venietq; ante
faciem Domini ad oſtium ta-
bernaculi teſtimonii, et dabit
eos ſacerdoti. Facietq; eos ſa- 15
cerdos, unum pro peccato, &
alterum holocauſtum; et expiabit eum ſacerdos coram Do-
mino à fluxu ſuo. Cùm etiam 16
à viro exierit concubitus ſemi-
nis, lavabit in aquis totam
carnem ſuam, et immundus
erit uſque ad veſperam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وهذه صفة دويه الذي تكون به نجاسته * اما ان يجعل احليله الدوب كالريال * او يكتم 3
منه * فتلك نجاسته * وحكمه ان يكون كل موضع يتضجع عليه يتجس * وكل اناء يجلس عليه 4
يتجس * واي انسان دنا من مضجعه * فليغسل ثيابه * ويرتحض بالماء * ويبقى الى المغيب * ومن 5 6
جلس على الالة التي يجلس عليها الدائب * فليغسل ثيابه * ويرتحض بالماء * ويبقى الى المغيب *
ومن دنا بجسد الدائب * فليغسل ثيابه * ويرتحض بالماء * ويبقى الى المغيب * وان بصق الدائب 7 8
على الطاهر * فليغسل ثيابه ويرتحض بالماء ويبقى الى المغيب * وكل مركب يركب عليه 9
الدائب يتجس * وكل من دنا بشي يكون تحته * كذلك يتجس الى المغيب * ومن حمل شيا منها 10
يغسل ثيابه * ويرتحض بالماء * ويبقى الى المغيب * وجميع ما دنا به الدائب ولم يغسل دانه بالماء * 11
فليغسل ثيابه * ويرتحض * ويبقى الى المغيب * واي اناء خرف دنا به الدائب فليكسر واي 12
اناء خشب دنا به * فليغسل بالماء * واذا هو طهر من دويه فليحص سبعة ايام لطهره * ويغسل 13
ثيابه * ويرحض بدنه بماء من نبيع ويطهر * وفي اليوم الثامن يجي بسفنين او فرخي
حمام الى الامام الى باب خباء المحضر * ويعمل الامام احدهما ذكاة * والاخر صعيدة * ويستغفر عنه 14 15
بين يدي الله من دويه * واي رجل خرجت منه نطفه * فليغسل جميع بدنه بالماء * ويبقى 16
الى المغيب *

Et hæc eſt conditio fluxûs eius, in qua 3
conſiſtet immunditia ipſius: vel cum efficiet veretrum ejus fluxum veluti ſaliva,
vel occluditur ab illa: eaque eſt immunditia ipſius. Judicium autem ejus eſt, ut 4
omnis locus in quo cubabit, polluatur: &
omne inſtrumentũ ſuper quo ſedebit, polluatur. Et quicunque homo tetigerit le- 5
ctum ejus, lavet veſtimenta ſua, & abluat ſe aquâ, et contaminetur uſque ad occaſum. Et qui ſederit ſuper inſtrumentis 6
ſuper quibus ſedebit patiens fluxũ ſeminis, lavet veſtimenta ſua, & lavet ſe aqua, & polluatur uſque ad occaſum. Et 7
qui tetigerit corpus emittentis ſemen, lavet veſtes ſuas, abluatque ſe aquâ, & contaminetur uſque ad occaſum. Et ſi expue- 8
rit qui ſemen emittit, ſuper purum, lavet veſtimenta ſua, abluatque ſe aquâ, et contaminabitur uſque ad occaſum. Et quic- 9
quid ad equitatum pertinet, ſi conſcendat illud qui fluxum patitur, erit immundũ. Et omnis qui tetigerit rem quæ fuerit ſub- 10
ter illum, ſimiliter contaminabitur uſque ad occaſum; et qui geſtaverit aliquid ex
ipſis, lavabit veſtimenta ſua, lavabitque ipſum aquâ, & polluetur uſque ad occaſum. Et omne quod tetigerit effundens 11
ſemen antequã laverit ſeipſum aquâ, lavet veſtimenta ſua, & abluat ſe, & contaminetur uſque ad occaſum. Et quod- 12
libet vas fictile quod tetigerit effundens ſemen, frangatur. Et omne vas ligneum
quod tetigerit, lavetur aquâ. Et quando 13
ipſe mundatus fuerit à fluxu ſuo, numeret ſeptem dies purificationi ſuæ, & lavet veſtimenta ſua, et lavet corpus ſuum aquâ
fontis, et mundabitur. Atq; in die octavo 14
adferet duas turtures, aut duos pullos columbarum ad ſacerdotẽ, ad oſtium tabernaculi præſentiæ: Facietq; ſacerdos unã 15
ex iis expiationem, & alterum holocauſtum: veniamq; petet pro ipſo in conſpectu
Dei pro fluxu ipſius. Et quicunq; vir à 16
quo exierit pollutio, lavet totum corpus ſuum aquâ, ſitq; immundꝰ uſq; ad occaſum.

ספר ויקרא : טו

,seminis cubi ,cam ſuper fuerit quam pellis omnis &,veſtis omnis Et

17 וְכָל־בֶּגֶד וְכָל־עוֹר אֲשֶׁר־יִהְיֶה עָלָיו שִׁכְבַת־זָרַע
qua mulier Et .veſperam ad uſq; erit immundus &,aquis in lavabitur &

18 וְכָבַס בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב : וְאִשָּׁה אֲשֶׁר
erũt immundi &,aquis in ſe abluẽt &,ſeminis cubatione ea cum vir cubuerit

יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת־זֶרַע וְרָחֲצוּ בַמַּיִם וְטָמְאוּ
,jus fluxus fuerit ſanguis ,fluens fuerit cum mulier Et .veſperam ad uſq;

19 עַד־הָעָרֶב : וְאִשָּׁה כִּי־תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ
,eam in tangens omnis &:ſua ſeparatione in erit diebus ſeptem ,ejus carne in

בְּבְשָׂרָהּ שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ וְכָל־הַנֹּגֵעַ בָּהּ
,ſua ſeparatione in illud ſuper cubuerit quod omne Et .veſperã ad uſq; erit immũd

20 יִטְמָא עַד־הָעָרֶב : וְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו בְּנִדָּתָהּ
omnis Et .erit immundũ,illud ſuper ſederit quod omne & :erit immundum

יִטְמָא וְכֹל אֲשֶׁר תֵּשֵׁב עָלָיו יִטְמָא : וְכָל־
erit immũd' &,aquis in ſe abluet &,ſuas veſtes lavabit,ej' cubile in tangens

הַנֹּגֵעַ בְּמִשְׁכָּבָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא
,eo ſuper ſederit quo vas omne in tangens omnis Et .veſperam ad uſq;

22 עַד־הָעָרֶב : וְכָל־הַנֹּגֵעַ בְּכָל־כְּלִי אֲשֶׁר־תֵּשֵׁב עָלָיו
.veſperã ad uſq; erit immund' &,aquis in ſe abluet &,ſua veſtimẽta lavabit

יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב :
ſedens ipſa quo vas ſuper vel ,ipſum cubile ſuper ſi Et

23 וְאִם עַל־הַמִּשְׁכָּב הִוא אוֹ עַל־הַכְּלִי אֲשֶׁר־הִוא יֹשֶׁבֶת
cubando ſi Et .veſperam ad uſq; erit immund' ,illud in ipſum tangẽdo in eo ſuper

עָלָיו בְּנָגְעוֹ־בוֹ יִטְמָא עַד־הָעָרֶב : וְאִם שָׁכֹב
erit immundus &,eo ſuper ejus menſtruum fuerit & ,ea cum vir cubuerit

יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ וּתְהִי נִדָּתָהּ עָלָיו וְטָמֵא
erit immundũ,illud ſuper cubuerit quod cubile omne & ,diebus ſeptem

שִׁבְעַת יָמִים וְכָל־הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר־יִשְׁכַּב עָלָיו יִטְמָא :
tempore abſque multis diebus ſui ſanguinis fluxum fluxerit cũ mulier Et

25 וְאִשָּׁה כִּי־יָזוּב זוֹב דָּמָהּ יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֶת־
fluxus dies omnes, ſua elongatione ſuper fluxerit cum vel ,ſuæ elongationis

נִדָּתָהּ אוֹ כִי־תָזוּב עַל־נִדָּתָהּ כָּל־יְמֵי זוֹב
cubile Omne .ipſa immũda erit ſui menſtrui dies ſecũdũ ſuæ imũditiæ

טֻמְאָתָהּ כִּימֵי נִדָּתָהּ תִּהְיֶה טְמֵאָה הִוא : כָּל־הַמִּשְׁכָּב
26 erit ſuæ ſeparationis cubile ſicut ſui flux' dieb' omnib' eo ſuper jacuerit quo

אֲשֶׁר־תִּשְׁכַּב עָלָיו כָּל־יְמֵי זוֹבָהּ כְּמִשְׁכַּב נִדָּתָהּ יִהְיֶה
immũditiã juxta erit imũdũ,illud ſuper ſederit quod vas omne & :erit

לָהּ וְכָל־הַכְּלִי אֲשֶׁר תֵּשֵׁב עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה כְּטֻמְאַת
,ſuas veſtes lavabit &:erit immund' ,ea in tangens omnis F· ſuæ ſeparationis

נִדָּתָהּ : וְכָל־הַנֹּגֵעַ בָּם יִטְמָא וְכִבֶּס בְּגָדָיו
27 fuerit mundata ſi Et .veſperam ad uſq; erit immund' &,aquis in ſe abluet &

וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב : וְאִם־טָהֲרָה
28 mundabitur poſtea & ,dies ſeptem ſibi numerabit & ,ſuo fluxu à

מִזּוֹבָהּ וְסָפְרָה לָהּ שִׁבְעַת יָמִים וְאַחַר תִּטְהָר :
columbæ filios duos vel ,turtures duos ſibi capiet octavo die in Et

29 וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּקַּח־לָהּ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה
conventus tabernaculi oſtium ad ſacerdotem ad eos adducet &

וְהֵבִיאָה אוֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד :
,aſcenſionem unum & ,peccatum unum ſacerdos faciet Et

30 וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת־הָאֶחָד עֹלָה
,ejus immunditiæ fluxu à Domini facies ad ſacerdos eam ſuper expiabit &

וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה מִזּוֹב טֻמְאָתָהּ :

Verſio VULG. LAT.

17 Veſtẽ & pellẽ, quã habuerit, lavabit aquâ, et immunda erit uſq; ad veſperũ. Mulier, cum qua cõierit, lavabitur aquâ, et immunda erit
18 uſq; ad veſperũ. Mulier, quæ redeunte menſe, patitur fluxũ ſanguinis, ſeptẽ diebꝰ ſeparabitur. Oĩs qui tetigerit eã, immundꝰ erit uſq; ad veſperũ. Et in quo dormierit vel ſederit diebꝰ ſeparationis ſuæ, polluetur. Qui tetigerit lectũ ejꝰ, lavabit veſtimenta ſua: et ipſe lotꝰ aquâ, immundus erit uſq; ad veſperũ. Omne vas, ſuper quo illa ſederit, quiſquis attigerit, lavabit veſtimenta ſua: & ipſe lotꝰ aquâ, pollutꝰ erit uſq; ad veſperũ. Si cõierit cum eâ vir tempore ſanguinis menſtrualis, immundꝰ erit ſeptẽ diebꝰ: et omne ſtratũ, in quo dormierit polluetur. Mulier, quæ patitur multis diebꝰ fluxũ ſanguinis non in tempore menſtruali, vel quæ poſt menſtruũ ſanguinẽ fluere non ceſſat, quãdiu ſubjacet huic paſſioni, immunda erit quaſi ſit in tẽpore menſtruo, Omne ſtratũ in quo dormierit, et vas in quo ſederit, pollutũ erit.
27 Quicunq; tetigerit ea, lavabit veſtimenta ſua: & ipſe lotꝰ aquâ, immundꝰ erit uſque ad veſperũ. Si ſteterit
28 ſanguis, et fluere ceſſaverit, numerabit leptem dies purificationis ſuæ. Et die octavo offeret pro ſe ſacerdoti duos turtures, aut duos
29 pullos columbarum, ad oſtium tabernaculi teſtimonii. Qui unum faciet pro
30 peccato, & alterum in holocauſtum: rogabítque pro eo coram Domino, & pro fluxu immunditiæ ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

17 Καὶ πᾶν ἱμάτιον, καὶ πᾶν δέρμα ἐφ' ὃ (σ) ἂν ᾖ
ἐπ' αὐτὸ κοίτη σπέρματος, καὶ πλυθήσεται ὕ-
18 δατι, καὶ ἀκάθαρτον ἕσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ γυνὴ
ἐὰν κοιμηθῇ ἀνὴρ μετ' αὐτῆς κοίτῃ σπέρμα-
τος, καὶ λούσονται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτοι ἔσονται ἕως
19 ἑσπέρας. Καὶ γυνὴ ἥτις (τ) ἂν ᾖ ῥέουσα (υ) αἵ-
ματι, καὶ ἔσαι ἡ ῥύσις αὐτῆς ἐν τῷ σώματι αὐ-
τῆς, ἑπτὰ ἡμέρας (φ) ἔσαι ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐ-
20 τῆς. Πᾶς ὁ ἅπτόμενος αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι
21 ἕως ἑσπέρας. Καὶ πᾶν ἐφ' ὃ ἂν κοιτάζηται ἐπ'
αὐτὸ ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς, ἀκάθαρτον ἔσαι· καὶ
πᾶν ἐφ' ὃ ἂν ὀκαθίσῃ ἐπ' αὐτὸ, ἀκάθαρτον
22 ἔσαι. Καὶ πᾶς ὃς (χ) ἂν ἅψηται τῆς κοίτης
αὐτῆς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ
σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑ-
23 σπέρας. Καὶ πᾶς ὁ ἅπτόμενος παντὸς σκεύους ὃ
ἐὰν καθίσῃ ἐπ' αὐτό, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑ-
24 σπέρας. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ κοίτῃ αὐτῆς ὦσιν, ἢ ἐπὶ
τὸ σκεύος ὃ (ϕ) ἐὰν καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ (ω) ἐν
τῷ ἅπτεσθαι αὐτὸν αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως
ἑσπέρας. ἐὰν δὲ (α) κοίτῃ κοιμηθῇ τις μετ' αὐ-
τῆς, καὶ γένηται ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς ἐπ' (β)
αὐτῷ, ἀκάθαρτος ἔσαι ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ πᾶσα
κοίτη ἐφ' ἣ ἂν κοιμηθῇ (γ) ἐπ' αὐτῇ, ἀκά-
25 θαρτος ἔσαι. Καὶ γυνὴ ἐὰν ῥύῃ ῥύσει αἵματος
ἡμέρας πλείους, ἐκ ἐν καιρῷ τῆς ἀφέδρου αὐτῆς,
ἐὰν καὶ ῥύῃ μὴ ἐπὶ ἀφέδρου αὐτῆς, πᾶσαι αἱ ἡμέ-
ραι ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καθάπερ αἱ ἡ-
μέραι τῆς (δ) ἀφέδρου αὐτῆς, ἔσαι ἀκάθαρτος·
26 Καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ἧς ἂν κοιμηθῇ ἐπ' αὐτῆς
πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ῥύσεως, καὶ ἐπὶ κοίτου τῆς
ἀφέδρου, ἔσαι αὐτῇ. καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ὃ ἂν
καθίσῃ ἐπ' αὐτὸ, ἀκάθαρτον ἔσαι καὶ ἐπὶ ἀκα-
27 θαρσίαν τῆς ἀφέδρου. Πᾶς ὁ ἅπτόμενος αὐτῆς, ἀ-
κάθαρτος ἔσαι, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ λούσε-
ται τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέ-
28 ρας. Ἐὰν δὲ καθαρισθῇ ἀπὸ τῆς ῥύσεως, καὶ ἐξα-
ριθμήσει αὐτῇ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα κα-
29 θαρισθήσεται. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ (ε) λή-
ψεται αὐτὴ δύο τρυγόνας, ἢ δύο (ζ) νοσσοὺς περι-
στερῶν, καὶ ἐνέγκει τὰ πρὸς τὸ ἱερὸν τῆς σκέ-
30 πης τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὸ
μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸ μίαν εἰς ὁλοκαύτωμα·
καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυρίου
ἀπὸ ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς.

Et omnis veſtis, & omnis pell 17
ſuper quam fuerit ſuper eam con-
cubitus ſeminis ; & lavabitur a-
quâ, & immunda erit uſque in
veſperam. Et mulier, ſi cubuerit 18
vir cum ea concubitum ſeminis ;
& lavabuntur aquâ, & im-
mundi erunt uſque in veſperam.
Et mulier, quæcunque fuerit flu- 19
ens ſanguine, & erit fluxus e-
jus in corpore ejus ; ſeptem dies
erit in purgatione ſua. Omni 20
tangens eam erit immundus uſ-
que in veſperam. Et omne ſuper 21
quodcunque cubuerit ſuper illud
in purgatione ſua, immundum e-
rit : & omne, ſuper quodcunque
ſederit ſuper illud, immundum
erit. Et omnis quicunque tetige- 22
rit lectum ejus ; lavabit veſti-
menta ſua, & lavabit corpus ſuũ
um aquâ, & immundus erit uſ-
que in veſperam. Et omnis tan- 23
gens omne vas, in quo ſederit ſu-
per illud, lavabit veſtimenta ſua,
& lavabitur aquâ, & immun-
dus erit uſque in veſperam. Si 24
autem dum ea in lecto eſt, vel in
vaſe, in quo ſederit ſuper illud
tangente eo illam ; immundus e-
rit uſque in veſperam. Si autem 25
cubitu cubuerit quis cum ea, &
facta fuerit immunditia ejus ſu-
per ipſum ; immundus erit ſeptem
dies. Et omnis lectus, ſuper quem
cubuerit ſuper illum, immundus
erit. Et mulier, ſi fluat fluxu ſan- 25
guinis plures dies, non in tem-
pore purgationis ſuæ, ſi etiam
fluxt poſt purgationem ſuam
omnes dies fluoris immunditiæ e-
jus, ſicut dies purgationis ejus, e-
rit immunda. Et omnis lectus, ſu- 26
per quem cubuerit ſuper illũ om-
nes dies fluoris, ſecundùm lec-
tum purgationis erit ei. Et omne
vas, ſuper quod ſederit ſuper il-
lud, immundum erit ſecundùm
immunditiam purgationis. Omnis 27
tangens eam immundus erit, &
lavabit veſtimenta, & lavabit
corpus aquâ, & immundus erit
uſque in veſperam. Si autem 28
mundata fuerit à fluore ; & enu-
merabit ſibi ſeptem dies ; & poſt
hæc mundabitur. Et die octavo 29
ſumet hæc duos turtures, vel du-
os pullos columbarum, & feret ea ad ſacerdotem ad oſtiũ tabernaculi teſtimonii. Et
faciet ſacerdos unum pro peccato, & unum in holocauſtum : & exorabit pro ea ſacer- 30
dos ante Dominum à fluore immunditiæ ejus.

MS.A. (σ) ἐὰν (τ) ἐὰν (υ) αἵματι, ἔσαι (φ) ἕως (χ) ἐὰν (ϕ) ἐὰν αὐτὸ
καθίσῃ (ω) ἐν ᾗ τοῦ (α) κοίτῃ τις κοιμηθῇ μετ' (β) αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος (γ)
ἐπ' αὐτῆς, (δ) ἀφέδρου, ἀκάθαρτος ἔσαι. Καὶ πᾶσαν κοίτην ἐφ' ἣν (ε) λήμ-
ψεται δύο (ζ) νεοσσοὺς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

17 * ܘܟܠ ܠܒܘܫ ܘܟܠ ܥܘܪ ܕܢܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܙܪܥ ܒܪ ܥܡܐ ܢܬܟܒܣ ܒܡܝܐ ܘܛܡܐ ܥܕ ܪܡܫܐ ܘܢܗܘܐ ܛܡܐ ܥܕ ܪܡܫܐ
18 ܥܡ ܕܢܫܟܒ ܒܗ ܓܒܪܐ ܫܟܒܬ ܙܪܥ ܢܬܟܒܣ ܒܡܝܐ ܘܛܡܝܢ ܥܕ ܪܡܫܐ ܘܐܢܬܬ ܕܢܫܟܒ ܓܒܪܐ ܐܢܬܬ ܕܙܒܐ ܕܡܐ ܢܗܘܐ ܙܒܐ
19 ܒܒܣܪܗ ܫܒܥܬ ܝܘܡܝܢ ܬܗܘܐ ܒܢܕܬܗ ܘܟܠ ܕܢܬܠ ܒܗ ܛܡܐ ܢܗܘܐ ܥܕ ܪܡܫܐ ܘܟܠ ܕܢܬܠ ܒܗ ܛܡܐ ܢܗܘܐ ܥܕ ܪܡܫܐ
20 * ܘܟܠ ܕܢܫܟܒ ܥܠܘܗܝ ܒܝܘܡ ܕܢܗܘ ܛܡܐ ܥܠ ܡܫܟܒܗ ܕܢܗܘ ܛܡܐ ܘܟܠ ܕܢܬܒ ܥܠ ܡܕܒܪ ܢܗܘ ܛܡܐ ܥܠ ܡܕܒܪ ܢܗܘ
21 ܛܡܐ ܘܟܠ ܕܢܬܠ ܒܡܫܟܒܗ ܢܟܒܣ ܠܒܘܫܗ ܘܢܣܡܫ ܒܡܝܐ ܘܛܡܐ ܥܕ ܪܡܫܐ ܘܟܠ ܕܢܬܠ ܒܗ ܛܡܐ ܢܗܘܐ ܥܕ ܪܡܫܐ
22 ܘܟܠ ܕܢܬܠ ܒܟܠ ܡܕܒܪ ܢܗܘ ܛܡܐ ܢܟܒܣ ܠܒܘܫܗ ܘܢܣܡܫ ܒܡܝܐ ܘܛܡܐ ܥܕ ܪܡܫܐ ܘܟܠ ܕܢܬܠ ܒܗ ܛܡܐ ܢܗܘܐ ܥܕ ܪܡܫܐ
23 ܘܐܢ ܥܠ ܡܫܟܒܐ ܗܝ ܐܘ ܥܠ ܡܕܒܪܐ ܕܗܘ ܝܬܒ ܒܗ ܒܡܠܠܗ ܢܬܛܡܐ ܥܕ ܪܡܫܐ ܘܐܢ ܒܡܫܟܒܐ ܐܘ ܒܡܕܒܪܐ ܕܗܘ ܝܬܒ ܒܗ
24 ܒܡܠܠܗ ܢܬܛܡܐ ܥܕ ܪܡܫܐ * ܘܟܠ ܕܢܫܟܒ ܥܡܗ ܓܒܪܐ ܘܗܘܬ ܛܡܐ ܕܕܘܟܬܗ ܘܗܘ ܛܡܐ ܫܒܥܬ ܝܘܡܝܢ ܘܟܠ ܡܫܟܒܐ
25 ܕܢܫܟܒ ܥܠܘܗܝ ܢܗܘ ܛܡܐ ܘܐܢܬܬ ܕܙܒܐ ܕܡܐ ܝܬܝܪ ܒܙܒܗ ܫܓܝ ܝܘܡܝܢ ܠܐ ܒܥܕܢ ܕܕܘܟܬܗ ܐܘ ܕܢܙܒ ܥܠ ܕܘܟܬܗ
26 ܛܡܝܬܗ ܐܝܟ ܝܘܡܝ ܕܘܟܬܗ ܬܗܘܐ ܛܡܝܬܐ ܗܝ ܟܠ ܡܫܟܒܐ ܕܢܫܟܒ ܥܠܘܗܝ ܟܠ ܝܘܡܝ ܙܒܗ ܐܝܟ ܡܫܟܒ ܕܘܟܬܗ ܢܗܘܐ
27 ܠܗ ܘܟܠ ܡܢܐ ܕܢܬܠ ܒܗ ܛܡܐ ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܛܡܐܬ ܕܘܟܬܗ ܘܟܠ ܠܒܘܫ ܕܢܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܢܬܟܒܣ ܒܡܝܐ ܘܛܡܐ ܥܕ ܪܡܫܐ
28 ܘܟܠ ܕܢܬܠ ܒܗ ܛܡܐ ܢܗܘܐ ܥܕ ܪܡܫܐ * ܘܐܢ ܕܟܝ ܗܘܬ ܡܢ ܙܒܗ ܘܢܡܢܐ ܠܗ ܫܒܥܬ ܝܘܡܝܢ ܘܒܬܪ ܗܕܐ ܢܬܕܟܝ
29 ܘܒܝܘܡܐ ܫܡܝܢܝܐ ܢܣܒ ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܓܘܙܠܐ ܐܘ ܬܪܝ ܒܢܝ ܝܘܢܐ ܘܢܝܬܝ ܠܘܬ ܟܗܢܐ ܦܬܚ ܡܫܟܢ ܙܒܢܐ ܘܢܬܠ ܠܘܢ ܟܗܢܐ
30 ܠܚܕ ܠܚܛܬܐ ܘܠܚܪܢܐ ܠܥܠܘܬܐ ܘܢܟܦܪ ܥܠܘܗܝ ܟܗܢܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܡܢ ܙܒ ܛܡܐܬ ܙܒܗ ܘܢܬܟܦܪ ܥܠ ܛܡܐܬ ܙܒܗ

Et omnis veſtis aut ſtratũ ſuper quod cecide- 17
rit ſemen cubitûs, lavabitur aquis, & erit im-
mundũ uſq; ad veſperam. Et mulier apud quã 18
cubaverit vir cubatione ſeminis, lavabunt ſe,
uterque aquâ, & erunt immundi uſq; ad ve-
ſperam. Mulier verò quando patietur fluxum 19
ſanguinis ; maneat fluxus ejus in carne ipſius,
& ſeptem diebus ſedeat in menſtruo ſuo : &
quicunq; tetigerit eam, erit immundus uſq; ad 20
veſperam. Et omnis res ſuper quam jacuerit
in menſtruo ſuo, erit immunda : Et omnis
res ſuper quam ſederit, erit immunda. Et qui- 21
cunq; tetigerit lectũ ejus, lavabit veſtes ſuas,
& abluet ſe aquis, & erit immundus uſq; ad
veſperam. Et quicunque tetigerit quodlibet 22
inſtrumentũ ſuper quo illa ſederit, eluet veſti-
menta ſua, & lavabit ſe aquis, eritq; immun-
dus uſq; ad veſperam. Et ſi cubile aut inſtru- 23
mentũ ſuper quod illa ſedet, tetigerit, erit im-
mundꝰ uſq; ad veſperam. Et ſi jacuerit cum 24
ea vir, decideritque ex ejus menſtruo ſuper
ipſum, erit immundꝰ ſeptem diebus : Et omne
cubile ſuper quo ille jacuerit, erit immũdum.
Et mulier cùm fluxerit fluxus ejus diebꝰ mul- 25
tis extra tempus menſtrui ſui, aut ſi fluxũ pa-
tiatur ultra menſtruum ſuum : omnes dies qui-
bus fluxum patietur in immunditia ſua, tan-
quam dies menſtrui ejus cenſebuntur, & erit
immũda. Et omne cubile ſuper quo jacuerit 26
omnibus diebus fluxûs ſui, velut cubile men-
ſtrui ejus erit ipſi. Et omne inſtrumentũ ſuper
quo ſederit, erit immundũ non ſecus ac diebꝰ
menſtrui ejus. Et quicunq; tetigerit ea, pollu- 27
etur : & lavabit veſtes ſuas, abluetq; ſe aquis
& erit impurus uſq; ad veſperã. Si verò mun- 28
data fuerit à fluxu ſuo, numerabit ſibi ſeptem
dies, ac deinde mundabitur. Et in die octavo 29
ſumet ſibi duas turtures aut duos pullos co-
lumbæ, afferetq; eos ſacerdoti ad oſtium ta-
bernaculi. Et is faciet illos, alterum pro pec- 30
cato, & alterũ pro holocaulto : & expiabit ea
ſacerdos à ſanguine immũditiæ ejꝰ corã Dño

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

17 וְכָל לְבוּשׁ וְכָל מַשַׁךְ דִּי יְהֵי עֲלוֹהִי שְׁכוּבַת זַרְעָא וְיִצְטַבַּע בְּמַיָּא וְיִדֵּי
18 מְסָאֲבִין עַד רַמְשָׁא: וְאִתְּתָא דִּי יִשְׁכּוּב
גְּבַר יָתַהּ שְׁכוּבַת זַרְעָא וְיִסְחוֹן בְּמַיָּא
וִידוֹן מְסָאֲבִין עַד רַמְשָׁא: וְאִתְּתָא
19 אֲרֵי־רַתֵּי דַיְבָא דָּם יְהֵי דּוֹבָהּ
בִּבְשַׂרָהּ שִׁבְעָא יוֹמִין תְּהֵי בְּרִיחוֹקְהָא
כָּל־דְּיִקְרַב בַּהּ יְהֵי מְסָאֵב עַד־
20 רַמְשָׁא: וְכֹל דִּי תִשְׁכּוּב עֲלוֹהִי
בְּרִיחוֹקְהָא יְהֵי מְסָאֵב וְכֹל דִּי תְחוֹתֵיהּ
21 עֲלוֹהִי יְהֵי־מְסָאֵב: וְכָל־דְּיִקְרַב
בְּמִשְׁכְּבֵהּ יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי
22 בְּמַיָּא וְיְהֵי־מְסָאֵב עַד־רַמְשָׁא: וְכָל
דְּיִקְרַב בְּכָל־מָאן דִּי־תְחוֹתֵיהּ עֲלוֹהִי
יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיְהֵי־
23 מְסָאֵב עַד־רַמְשָׁא: וְאִם עַל מִשְׁכְּבָא
הוּא אוֹ עַל מָן דִּי־הִיא יָתְבָה עֲלוֹהִי
בְּמִקְרְבֵיהּ־בַּיְהּ יְהֵי־מְסָאֵב עַד־
24 רַמְשָׁא: וְאִם מִשְׁכַּב יִשְׁכַּב גְּבַר יָתַהּ
וִיתֵי רִיחוֹקְהּ עֲלוֹהִי וְיְהֵי־מְסָאֵב
שִׁבְעָא יוֹמִין וְכָל־מִשְׁכְּבָא דִּי־יִשְׁכּוּב
25 עֲלוֹהִי יְהֵי מְסָאֵב: וְאִתְּתָא אֲרֵי יְזוּב
זוֹב דְּמָהּ יוֹמִין סַגִּיאִין בְּלָא עִדַּן
רִחוֹקְהּ אוֹ אֲרֵי־תְרוּב עַל־רִיחוֹקְהּ
כָּל יוֹמֵי זוֹב סוֹבְחָהּ כְּיוֹמֵי רִחוֹקְהּ
26 יְהֵי מְסָאֲבָא הִיא: כָּל מִשְׁכְּבָא דִּי־
תִשְׁכּוּב עֲלוֹהִי כָּל־יוֹמֵי זוֹבָהּ־
כְּמִשְׁכַּב רִיחוֹקְהּ יְהֵי לָהּ וְכָל־מָנָא
דִּי תִתַּב עֲלוֹהִי מְסָאֵב יְהֵי כְּסוֹאֲבַת
27 רִיחוֹקְהּ: וְכָל־דְּיִקְרַב בְּהוֹן יְהֵי
מְסָאֵב וְיצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא
29 וְיְהֵי מְסָאֵב עַד־רַמְשָׁא: וְאִם דְּכִיאַת
מִדּוֹבָהּ־ וְתִמְנֵי לָהּ־ שַׁבְעָא יוֹמִין
וּבָתַר־כֵּן תִּדְכֵּי: וּבְיוֹמָא תְמִינָאָה
30 תִּסַּב־לָהּ תְּרֵתִין שַׁפְנִינִין אוֹ תְרֵין
בְּנֵי יוֹנָה וְתַיְתֵי יָתְהוֹן לְוָת־כָּהֲנָא
לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָ: וְיַעֲבֵיד כָּהֲנָא יָת־
חַד חַטָּאתָא וְיָת־חַד עֲלָתָא וְיִבַּפַּר עֲלָהּ כָּהֲנָא קֳדָם יְיָ מִדּוֹבָהּ סוֹבְחָהּ:

17 Omnis autē vestis et oīs pellis, sup qua fuerit semē coit⁹, lavabitur aquis, et erit immūda usq; ad vesperā. Mulier autē cū qua vir cubuerit coitu seminis; uterq; lavabitur aquis, et erunt immundi usq; ad vesperā. Mulier autē quæ patitur fluxum sanguinis in carne sua, septē dieb⁹ erit quasi menstruata; et oīs qui tetigerit eā, erit immūd⁹ usq; ad vesperā. Et oīs qui cubuerit cū eā in mēstruo suo, erit immund⁹: et oñe sup q̄ sederit, erit immundum. Et oīs qui tetigerit stratū ej⁹: lavabit vestimēta sua, et lavabitur aquis, et erit immund⁹ usq; ad vesperā. Et oīs qui tetigerit oñe vas, sup q̄ sederit: lavabit vestimēta sua, et lavabitur aquis, et erit immund⁹ usq; ad vesperā. Et si cubuerit ille in strato, vel in vase in quo ipsa sedit, cū tetigerit illud: immūd⁹ erit usq; ad vesperā. Et si cubans cubuerit vir cū ea, & menstruū ej⁹ fuerit in ea; erit immūd⁹ septē dieb⁹: et omne stratū, sup q̄ cubuerit, erit immundū. Et mulier cuj⁹ sāguis fluxerit diebus multis, præter temp⁹ menstrui sui; vel quando fluxerit post menstruū suū: cūctis diebus quibus fluxerit immunditia ejus, sicut in diebus menstrui sui erit, immunda erit. Omne stratū in quo cubuerit omnib⁹ diebus fluxus sui, quasi stratū menstrui sui erit: et oñe vas in quo sederit, immundū erit, quasi immunditia menstrui sui. Et oīs qui tetigerit illud, erit immund⁹: et lavabit vestimenta sua, lavabitúrq; aquis, et erit immund⁹ usq; ad vesperā. Si autē mundata fuerit à fluxu suo: numerabit sibi septē dies, et postea mundabitur. In die autem octavo tollet sibi duos turtures, aut duos filios columbæ; & adducet eos ad sacerdotem, ad ostium tabernaculi fœderis. Facietq; sacerdos unū pro peccato, et unum in holocaustū: & propitiabit pro ea sacerdos coram Dño, à fluxu immunditiæ suæ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 * ועל־כל־בגד ועל־כל־עור אשר יהיה עליו שכבת־זרע וכבס במים וטמא עד־
18 הערב: * והאשה אשר ישכב איש אתה שכבת־זרע ורחצו במים וטמאו עד־
19 הערב: * והאשה כי תהיה זבה דם יהיה זובה בבשרה שבעת ימים תהיה
20 בנדתה וכל־הנגע בה יטמא עד־הערב: * וכל אשר תשכב עליו בנדתה
21 יטמא וכל אשר תשב עליו יטמא: * וכל־האדם אשר יגע בה וכבס בגדיו
22 ורחץ במים וטמא עד־הערב: * וכל־הנגע בכלי אשר תשב עליו יכבס
23 במים וטמא עד־הערב: * ואם על־המטה הוא או על־הכלי אשר היא יושבת
24 עליו בנגעו־בו יטמא עד־הערב: * ואם שכב ישכב איש אתה ותהי נדתה
25 עליו וטמא שבעת ימים וכל־המטה אשר ישכב עליו יטמא: * והאשה כי
26 תזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה או כי־תזוב על־נדתה כל ימי
זוב טמאתה כימי נדתה תהיה טמאה היא: * כל־המטה אשר תשכב עליה
כל־ימי זובה כמשכב נדתה יהיה לה וכל־הכלי אשר תשב עליו טמא יהיה
27 כטמאת נדתה: * וכל־הנגע בם וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד־הערב:
29 * והיום השמיני תקח לה שתי תרים או שני בני יונה והביאה אתם אל־הכהן
30 אל־פתח אהל מועד: * ועשה הכהן את־האחד חטאת ואת־השני עלה וכפר
עליה הכהן מזוב טמאתה לפני יהוה מזוב טמאתה:

VERSIO SAMARITANA.

17 * וכל־בגד וכל־עור אשר יהיה עליו שכבת־זרע וכבס במים וטמא עד־
18 הערב: * והאשה אשר ישכב איש אתה שכבת־זרע ורחצו במים וטמאו עד־
19 הערב: * והאשה כי תהיה זבה דם יהיה זובה בבשרה שבעת ימים תהיה
20 בנדתה וכל־הנגע בה יטמא עד־הערב: * וכל אשר תשכב עליו בנדתה
21 יטמא וכל אשר תשב עליו יטמא: * וכל־האדם אשר יגע בה וכבס בגדיו
22 ורחץ במים וטמא עד־הערב: * וכל־הנגע בכלי אשר תשב עליו יכבס
23 במים וטמא עד־הערב: * ואם על־המטה הוא או על־הכלי אשר היא יושבת
24 עליו בנגעו־בו יטמא עד־הערב: * ואם שכב ישכב איש אתה ותהי נדתה
25 עליו וטמא שבעת ימים וכל־המטה אשר ישכב עליו יטמא: * והאשה כי
26 תזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה או כי־תזוב על־נדתה כל ימי
זוב טמאתה כימי נדתה תהיה טמאה היא: * כל־המטה אשר תשכב עליה
כל־ימי זובה כמשכב נדתה יהיה לה וכל־הכלי אשר תשב עליו טמא יהיה
27 כטמאת נדתה: * וכל־הנגע בם וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד־הערב:
29 * והיום השמיני תקח לה שתי תרים או שני בני יונה והביאה אתם אל־הכהן
30 אל־פתח אהל מועד: * ועשה הכהן את־האחד חטאת ואת־השני עלה וכפר
עליה הכהן מזוב טמאתה לפני יהוה מזוב טמאתה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

17 Omne quoque vestimentum, et omnis pellis super quæ fuerit concubitus seminis, lavabuntur in aquis, & immunda erunt usque ad vesperam.
18 Mulier autem cùm concubuerit vir ejus cum ea concubitu seminis, lavabuntur in aquis, immundique erunt usq; ad vesperam. At cùm mulier
19 fuerit fluens, sanguinemq; emiserit in carne sua, septem diebus maebit in separatione sua: quicunque tetigerit eam
20 immundus erit usque ad vesperam. Atq; id omne super quo dormierit in separatione sua, immundum erit: et id o-
21 mne super quo sederit, immundum erit. Quicunque
22 tetigerit cubile ejus, lavabit vestimenta sua, & lavabitur in aquis; immundúsque erit usq; ad vesperā. Omnis quoq;
23 qui tetigerit quodcunque vas super quo sederit, lavabit vestimenta sua, & lavabitur in aquis, immundusq; erit usque ad vesperam. Si autem ille
24 super cubili est, aut super vase in quo ipsa sedet, qui tetigerit illa, immundus erit usque ad vesperā. Si verò concumbendo concubuerit cum ea vir e-
25 jus, factáque fuerit immunditia separationis ejus super eum, immundus erit septem diebus: omne cubile super quo
26 dormierit, immundum erit. Cùm autem mulier fluxerit fluxu sanguinis sui pluribus diebus, non in tempore menstrui sui; aut cùm fluxerit post separationem suam menstruam, omnibus diebus fluxæ immunditiæ suæ juxta dies menstrui sui, immunda erit.
27 Omne cubile super quo dormierit omnibus diebus fluxûs sui, sicut cubile separationis suæ menstruæ erit illi: omne
28 quoque vas super quo sederit, immundum erit, secundùm immunditiem menstruæ separationis suæ. Quicun-
29 que tetigerit ea, immundus erit; et lavabit vestimenta sua, & lavabitur in aquis & immundus erit usque ad vesperam. Si verò purgata fuerit à fluxu suo, tum numerabit sibi septem dies, & postea munda erit. Die autem octavo
30 sumet sibi duos turtures, aut duos pullos columbæ, et adducet eos sacerdoti ad ostium tabernaculi testimonii. Faci-

eiq; sacerdos unā pro p'ccato, et alterū holocaustū; et expiabit eā sacerdos corā Domino à fluxu immunditiæ suæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وَاَي ثوب اَوْ جِلْد صَارَ عَلَيْهِ مِنْهَا سَيْ * فَلْيَغْسِلْ بِالْمَآءِ وَيَكْبِسْ اِلَى الْمَغِيب * وَاَيّ اِمْرَاءَة صَاجَعَهَا
18 وَجُلٌ بِطْفَة * فَلْيَرْكِضَا بِالْمَآءِ وَيَكْبِسَا اِلَى الْمَغِيب * وَاَيّ اِمْرَاءَة كَانَتْ دَايِبَة وَذٰلِكَ اَنْ يَكُوْنَ دَم يَكْلُ
19 فِي فَرْجِهَا * فَلْتُقِم سَبْعَة اَيَّام فِي حَيْضِهَا * وَكُلّ مَنْ دَنَا مِنْهَا يَكْبِسْ اِلَى الْمَغِيب * وَجَمِيع مَا يَضْجَع عَلَيْهِ
20 فِي حَيْضِهَا يَكْبِس * وَجَمِيع مَا يَجْلِس عَلَيْهِ يَكْبِس * وَكُلّ مَنْ دَنَا مِضْجَعِهَا * يَغْسِلْ ثِيَابَهُ وَيَرْكِض
21 بِالْمَآءِ * وَيَكْبِس اِلَى الْمَغِيب * وَمَنْ دَنَا بِسَيْ مِنَ الْآنِيَة يَجْلِس عَلَيْهِ * يَغْسِلْ ثِيَابَهُ * وَيَرْكِض بِالْمَآءِ
22 وَيَكْبِس اِلَى الْمَغِيب * وَاِنْ كَانَ عَلَى مَضْجَعِهَا وَعَلَى الْاِنَآءِ الَّذِي هِيَ جَالِسَة عَلَيْهِ مُمَاسًّا لَهُ * فَلْيَكْبِس
23 اِلَى الْمَغِيب * وَاِنْ صَاجَعَهَا رَجُلٌ * فَقَدْ صَارَ حُكْم حَيْضِهَا عَلَيْهِ * وَيَكْبِس سَبْعَة اَيَّام * وَكُلّ مَضْجَع
24 يَضْجَع عَلَيْهِ يَكْبِس * وَاَيّ اِمْرَاءَة فَاضَ دَمُهَا اَيَّامًا كَثِيرَة مِنْ غَيْرِ وَقْتِ حَيْضِهَا اَوْ بَعْدِهِ *
25 فَلْتَكُنْ فِي جَمِيعِ اَيَّامِ فَيْضِ نَجَاسَتِهَا كَاَيَّامِ حَيْضِهَا كَسَه * وَجَمِيع الْمَضْجَع الَّذِي يَضْجَع عَلَيْهِ
26 يَكْبِس طُوْلَ اَيَّامِ فَيْضِهَا * فَلْيَكُنْ لَهَا كَمَضْجَعِ حَيْضِهَا * وَجَمِيع الْاِنَآءِ الَّذِي يَجْلِس عَلَيْهِ *
27 فَلْيَكُنْ نَجَسًا كَنَجَاسَةِ فِي حَيْضِهَا * وَكُلّ مَنْ دَنَا بِسَيْ مِنْهَا * فَلْيَكْبِس * وَيَغْسِلْ ثِيَابَهُ * وَيَرْكِض بِالْمَآءِ *
28 وَيَكْبِس اِلَى الْمَغِيب * وَاِنْ هِيَ طَهُرَتْ مِنْ حَيْضِهَا * فَلْتَحْصِ سَبْعَة اَيَّام * وَبَعْدَ ذٰلِكَ تَطْهُر * وَفِي
29 الْيَوْمِ الثَّامِنِ تَاخُذ سَفْنِينِ اَوْ فَرْخَيْ حَمَام * وَتَاْتِي بِهِمَا اِلَى الْاِمَامِ اِلَى بَاب خِبَآءِ الْحَضَرِ * وَيَعْمَلُ
30 الْاِمَام اَحَدَهُمَا ذَكَاة * وَالْآخَر صَعِيدَه * وَيَسْتَغْفِر عَنْهَا بَيْن يَدَيِ اللّٰه مِنْ فَيْضِ نَجَاسَتِهَا *

Et quælibet vestis, aut pellis, super quā ceciderit aliquid ex ipsa, lavetur aquâ, & polluatur usq; ad occasū. Et quælibet mulier cū qua concubuerit vir, interveniente pollutione, laventur ambo aquâ, & polluantur usq; ad occasū. Et quæcunq; mulier fuerit fluxū patiens, idq; causâ sanguinis qui resolvitur in vulva ipsius, maneat septē dies in menstruo suo: & omnis qui tetigerit illam, polluetur usq; ad occasū. Et omne super quod cubabit in suo menstruo, polluetur, & omne super quod sedebit, polluetur. Et omnis qui tetigerit lectum ejus, lavet vestimenta sua, abluatq; se aquâ, polluaturq; usq; ad occasū. Et qui tetigerit aliquod è vasis super quod ipsa sederit, lavabit vestes suas, & lavabit se aquâ, & polluetur usq; ad occasū. Et si fuerit super lectū ejus, & super vas super quod ipsa sederit, res aliqua tangens illud, polluetur ea res usq; ad occasū. Et si accubuerit cū ea vir, ità incurrit judiciū menstrui illius, pollueturq; septē dieb⁹: & omnis lect⁹ super quo ipse cubaverit, polluetur. Et quæcunq; mulier, cuj⁹ sanguis fluxerit multis dieb⁹ extra temp⁹ menstrui sui, vel in fine ipsius, sit in omnibus diebus fluxⁿ immunditiæ suæ sicut in diebus menstrui sui, immunda. Et omnis lect⁹ super quo cubabit longitudine dierū fluxⁿ sui, sit ei veluti lect⁹ menstrui ejus, & omne vas super quod sedebit, sit immūdū juxta immunditiā quam contrahit dum ipsa est in menstruo suo. Et quicunq; tetigerit ullā ejus partē, polluatur, & lavet vestimenta sua, et lavet se aquâ, et polluatur usq; ad occasū. Quòd si ipsa mundata fuerit à mēstruo suo, numeret septē dies, & postea mūdabitur. Et in die octavo accipiet duos turtures, aut duos pullos columbarū, & afferet eos sacerdoti ad ostiū tabernaculi præsentiæ. Et faciet sacerdos unū ex ipsis expiationem, & alterū holocaustū: & veniam postulabit pro ipsa coram Deo pro fluxu immunditiæ ejus.

ספר ויקרא : יז

morientur non &,suis immũditiis ab Israel filios separabitis Et
31 וְהוֹרַתֶּם אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם וְלֹא יָמֻתוּ
corum medio in quod meum tabernaculũ eos polluendo in,sua immunditia in
בְּטֻמְאָתָם בְּטַמְּאָם אֶת־מִשְׁכָּנִי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם׃
,seminis cubatio eo ex egreditur cujus & ,fluentis lex Ista
32 זֹאת תּוֹרַת הַזָּב וַאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת־זָרַע
suũ fluxum fluentis &,sua separatione in dolentis Et ea in se polluendum ad
33 לְטֻמְאָה־בָהּ׃ וְהַדָּוָה בְּנִדָּתָהּ וְהַזָּב אֶת־זוֹבוֹ
.immunda cum jacuerit qui viro & ,fœmina in &,masculo in
לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה וּלְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם־טְמֵאָה׃

CAP. XVI. יז

filii duo mori post ,Moſch ad Dominus eſt locut' Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי
Dixitque.ſunt mortui & ,Domini facies ad eos faciendo accedere in,Aharon
2 אַהֲרֹן בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי־יְהוָה וַיָּמֻתוּ׃ וַיֹּאמֶר
ingrediatur nõ &,tuũ fratrẽ Aharon ad Loquere : Moſeh ad Dominus
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל יָבֹא
,eẽ ſtorii facies ad velum in domo à ſanctitatem ad tempore omni in
בְּכָל־עֵת אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת
ſuper conſpiciar nube in Quia.moriatur non & ,arcam ſupra quod
אֲשֶׁר עַל־הָאָרֹן וְלֹא יָמוּת כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל־
ſuvẽco cum :ſanctitatem in Aharon ingredietur iſto In .propitiatorium
הַכַּפֹּרֶת׃ בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ בְּפַר
ſanctitatis lini Tunica .aſcenſionem in ariete & ,peccatum in bovis filio
4 בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה׃ כְּתֹנֶת־בַּד קֹדֶשׁ
,ſe accinget lini baltheo in &,ejꝰ carnẽ ſuper erãt Imi feminalia &,ſe induet
יִלְבָּשׁ וּמִכְנְסֵי־בַד יִהְיוּ עַל־בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט בַּד יַחְגֹּר
aquis in abluet & :hæc ſanctitatis veſtes :ſe involvet lini cidari in &
וּבְמִצְנֶפֶת בַּד יִצְנֹף בִּגְדֵי־קֹדֶשׁ הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת־
duos capiet Iſrael filiorum cœtu à Et .ea induet &,ſuã carnẽ
5 בְּשָׂרוֹ וְלָבְשָׁם׃ וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי־
faciet appropinquare Et.aſcẽſionẽ in unũ arietẽ &,peccatum in caprarum hircos
שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה׃ וְהִקְרִיב
.ſua domo pro &,ſe pro expiabit &:ſibi quod peccati juvencũ Aharon
אַהֲרֹן אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ׃
Domini facies ad eos faciet ſtare & ,hircos duos capiet Et
7 וְלָקַח אֶת־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה
hircos ambos ſuper Aharon dabit Et .conventus tabernaculi oſtium ad
פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְנָתַן אַהֲרֹן עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם
.Ghazazel unam ſortem & ,Domino unam ſortem ; ſortes
8 גֹּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל׃
ſors eã ſuper aſcenderit cui hircum Aharõ faciet appropinquare Et
9 וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה־עָלָיו הַגּוֹרָל
cum ſuper aſcenderit cui hircus Et .peccatum eum faciet &,Domino
לַיהוָה וְעָשֵׂהוּ חַטָּאת׃ וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה־עָלָיו
,illũ ſuper expiandũ ad ,Domini facies ad vivus ſtatuetur ,Ghazazel ſors
הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יָעֳמַד־חַי לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו
.deſertum in Ghazazel ad eum mittendũ ad
לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה׃

Verſio VULG. LAT.

31 Docebitis ergò filios Iſrael ut caveant immunditiam, & non moriantur in ſordibus ſuis, cùm polluerint tabernaculum meum quod eſt inter
32 eos. Iſta eſt lex ejus, quꝫ patitur fluxum ſeminis, & qui
33 polluitur coitu, Et quæ menſtruis temporibus ſeparatur, vel quæ jugi fluit ſanguine, & hominis, qui dormierit cum ea.

CAP. XVI.

1 LOcutúſque eſt Dominus ad Moyſen poſt mortem duorum filiorum Aaron, quando offerentes ignem alienum interfecti ſunt. Et
2 præcepit ei, dicens; Loquere ad Aaron fratrem tuum, ne omni tempore ingrediatur Sanctuarium; quod eſt intra velum coram propitiatorio quo tegitur arca, ut non moriatur (quia in nube apparebo ſuper oraculum,) Niſi hæc ante fece-
3 rit: Vitulum pro peccato offeret, & arietem in holocauſtum. Tunicâ lineâ veſtietur, feminalibus lineis verenda celabit; accingetur zonâ lineâ, cidarim lineam imponet capiti; hæc enim veſtimenta ſunt ſancta: quibus cunctis, cùm lotus fu-
5 lerit, induetur. Suſcipiétque ab univerſa multitudine filiorum Iſrael duos hircos pro peccato, & unum arietem in holocauſtum.
6 Cúmque obtulerit vitulum, & oraverit pro ſe & pro domo ſua, Duos hircos ſtare fa-
7 ciet coram Domino in oſtio
8 tabernaculi teſtimonii: Mitténtſque ſuper utrumque ſortem, unam Domino, & alte-
9 ram capro emiſſario: Cujus exierit ſors Domino, offeret
10 illum pro peccato: Cujus autem in caprum emiſſarium, ſtatuet eum vivum coram Domino, ut fundat preces ſuper eo, & emittat eum in ſolitudinem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

31 Καὶ ἀγιάσεις τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν· καὶ οὐκ ἀποθανοῦνται διὰ τὴν (η) ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῷ μιαίνειν αὐτοὺς τὸ σκήνωμά μου τὸ ἐν αὐτοῖς.
32 Οὗτος ὁ νόμος τῶν γονορρυῦς· καὶ ἐάν τινι ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, ὥστε μιανθῆναι ἐν αὐτῇ. Καὶ τῇ ἀμοῤῥούσῃ ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς, καὶ ὁ γονορρυὴς ἐν τῇ ῥύσει αὐτοῦ τῇ ἀρσενι ἢ τῇ θηλείᾳ, (θ) καὶ τῷ ἀνδρὶ, ὃς ἂν κοιμηθῇ μετ' ἀποκαθημένης.

MS.A. (η) ἀκαθαρσίαν, ἐν (θ) καὶ ἐν τῷ

KEΦ. ις'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, μετὰ τὸ τελευτῆσαι τοὺς δύο υἱοὺς Ἀαρὼν ἐν τῇ προσάγειν αὐτοὺ πῦρ ἀλλότριον ἔναντι κυρίου, καὶ ἐτελεύτησαν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς
2 (α) Μωυσῆν, Λάλησον πρὸς Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ μὴ εἰσπορεύεσθω πᾶσαν ὥραν εἰς τὸ ἅγιον ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος εἰς πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου, ὅ ἐστιν ὂν τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου, καὶ οὐκ ἀποθανεῖται· ἐν
3 γὰρ νεφέλῃ ὀφθήσομαι ὂν τῷ ἱλαστηρίῳ. Οὕτως εἰσελεύσεται Ἀαρὼν εἰς τὸ ἅγιον· ἐν μόσχῳ ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς
4 ὁλοκαύτωμα. Καὶ χιτῶνα λινοῦν ἁγιασμένον ἐνδύσεται, καὶ περισκελὲς λινοῦν ἔσται ὂν τῷ χροΐ (ς) αὐτοῦ, καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται, καὶ κίδαριν λινῆν περιθήσεται, ἱμάτια ἅγιά ἐστι· καὶ λούσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ
5 ἐνδύσεται αὐτά. Καὶ παρὰ τῆς συναγωγῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ λήψεται δύο (γ) χιμάρους ἐξ αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν ἕνα εἰς
6 ὁλοκαύτωμα. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἐξιλάσεται
7 περὶ αὐτοῦ, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Καὶ λήψεται τοὺς δύο (δ) χιμάρους, καὶ στήσει αὐτοὺς ἔναντι κυρίου παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ
8 ἐπιθήσει Ἀαρὼν ὂν τοὺς δύο (γ) χιμάρους κλῆρος· κλῆρον ἕνα τῷ κυρίῳ, καὶ κλῆρον
9 ἕνα τῷ ἀποπομπαίῳ. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν (ε) χίμαρον, ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τῷ κυρίῳ, καὶ ποιήσει περὶ ἁμαρ-
10 τίας. Καὶ τὸν (ε) χίμαρον, ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι κυρίου, τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτῷ, ὥστε ἀποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν (ζ) ἀποπομπήν, καὶ ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον.

MS.A. (α) Μωυσῆν, λέγων, Λάλησον (ς) αὐτοῦ, καὶ κίδαριν περὶ τὸν πρόχλον αὐτοῦ, καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται, ἁγίασμά ἐστιν· καὶ λούσεται (γ) χειμάῤῥους (δ) χειμάῤῥους, (ε) χείμαῤῥον, (ζ) ἀποπομπὴν, ἀφήσει

Et abſtinentes facietis filios Iſ- 31
rael ab immunditiis ſuis: & non
morientur propter immunditi-
am ſuam, in eo, quod ipſi inqui-
nent tabernaculum meum, quod
in eis. Hæc eſt lex ejus, qui pa- 32
titur fluorem ſeminis: & ſi cui
exeat ex eo concubitus ſeminis,
ut inquinetur in eo. Et ei quæ 33
patitur fluorẽ ſanguinis in pur-
gatione ſua, (d) & qui patitur
fluxũ ſeminis in fluxu ſuo, maſ-
culo, vel fœminæ, & viro, qui-
cunq; dormierit cum menſtruata.

CAP. XVI.

ET locutus eſt Dominus ad 1
Moyſen, poſtquàm defuncti e-
rant duo filii Aaron, dum ipſi
offerrent ignẽ alienum ante Do-
minum, & defuncti ſunt. Et 2
dixit Dominus ad Moyſen, Lo-
quere ad Aaron fratrem tuum;
& non intret omni horâ in ſan-
ctum interius velamine ad fa-
ciem propitiatorii, quod eſt
ſuper arcam teſtimonii, & non
morietur: In nube enim vide-
bor ſuper propitiatorium. Sic 3
intrabit Aaron in ſanctum: in
vitulo ex bobus pro peccato, &
(a) arietem in holocauſtum. Et 4
tunicam lineam ſanctificatam
induet: & femorale (b) lineum
erit ſuper corpus ejus, &
zonâ lineâ cingetur, et cidarim
lineam circumponet; veſtimen-
ta ſancta ſunt: et lavabit aquâ
omne corpus ſuum, et induet
ea. Et à ſynagoga filiorum Iſ- 5
rael accipiet duos hircos ex ca-
pris pro peccato, et arietem u-
num in holocauſtum. Et offeret 6
Aaron vitulum, qui pro pec-
cato ſuo, et exorabit pro ſe et
domo ſua. Et ſumet duos illos 7
hircos, et ſtatuet eos ante Domi-
num apud oſtium tabernaculi
teſtimonii. Et imponet Aaron ſu- 8
per duos hircos ſortes: ſortem
unam Domino, et ſortem unam
(c) emiſſario. Et adducet Aaron 9
hircum, ſuper quem ſupervenit
ſuper eum ſors Domino, et offeret
pro peccato. Et hircum ſuper quẽ 10
ſupervenit ſuper eum ſors emiſ-
ſarii, ſtatuet eum viventem ante
Dominum, ad orandum ſuper eũ,
ut emittat eum in emiſſionem, et
dimittet eum in deſertum.

(c) αὐτῷ, καὶ κίδαριν περὶ τὸν πρόχλον αὐτῷ, καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται, ἁγίασμά ἐστιν· καὶ λούσεται (γ) χειμάῤῥους (δ) χειμάῤῥους, (ε) χείμαῤῥον, (ζ) ἀποπομπὴν, ἀφήσει

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Igitur hortabimini filios Iſrael *ut ſibi cave-* 31
ant ab immunditia ſua, & non moriantur in immunditia ſua, nec polluãt tabernaculum meũ qꝫ eſt inter eos. Iſta lex erit ei qui fluxũ 32
patitur, & ei de quo egreditur ſemẽ cubitꝰ qꝫ redditur impurꝰ. Et menſtruatæ quæ fuerit 33
in menſtruo ſuo: & fluxum patiẽti qui habuerit fluxũ ſuũ, maſculꝰ ſive fœmina; & viro qui iacuerit cum impura: ut ſcilicet mũdentur aut contaminentur.

CAP. XVI.

Lex expiationis peccatorum populi, quæ fit ſemel in anno, decimo die lunæ Octobris.

ET locutꝰ eſt Dñs cũ Moſe poſtquã obierũt 1
duo filii Aharonis quãdo obtulerũt ignẽ exterũ corã Dño & mortui ſunt. Dixitque 2
Dñs ad Moſen, Loquere cũ Aharone fratre tuo ut ne ingrediatur quocũq; tẽpore ad ſãctuariũ intra velũ januæ qꝫ eſt ante propitiatoriũ arcæ, ne fortè moriatur; nam in nube ſum apparitурꝰ ſupra propitiatoriũ. Cum hoc 3
autem ingredietur Aharon ſanctuarium; cum juvẽco bubulo pro peccato, et ariete pro ho- 4
locauſto pacifico. Et tunicâ byſſinâ ſanctuarii induetur, & veſtes byſſinæ erũt ſup carnẽ ejꝰ, & zonâ byſſinâ accingetur, & tiaram byſſinã ponet in capite ſuo, hæc enim veſtimẽta ſũt ſãctuariì: lavabit autẽ aquis carnẽ 5
ſuã, ac tum induet ea. Et à cœtu filiorũ Iſrael accipiet duos hircos caprarũ pro pecca- 6
to, & arietẽ unũ pro holocauſto. Afferetq; cũ iſto Aharõ bovẽ peccati ſuũ, & expiabit 7
pro ſe & pro domo ſua. Deinde accipiet duos hircos, & ſiſtet eos vivos coram Domino, in oſtio tabernaculi temporis. Et jaci- 8
et Aharon ſortes ſuper duos hircos, ſortem unam pro Domino, & ſortem alteram 9
pro Azazael. (*i.e. Deo fortiſſimo.*) Adducetq; 10
Aharõ hircũ ſuper quẽ cecidit ſors Dñi, & faciet eum pro peccato. Hircꝰ autẽ ſuper quẽ cecidit ſors Azazael, manebit vivꝰ corã Dño, ut propitiatio fiat ſuper eum, & amandent illum ad Azazael in deſertum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS. תרגום אונקלוס

וְתַפְרְשׁוּן יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִסְּאוּבָתְהוֹן וְלָא יְמוּתוּן בְּסָאוּבָתְהוֹן
בְּסַאֲבִיהוֹן יַת מַשְׁכְּנִי דְּי בֵינֵיהוֹן:
דָּא אוֹרַיְתָא דְּדוּבָנָא וְדִי תְפוֹק מִנֵּיהּ
שְׁכְבַת זַרְעָא לְאִסְתָּאֲבָא בָּהּ:
וְדִלְדוֹבְתָא בְּרִיחוֹקָהּ וְלִדְבַר יְבַ
יַת דּוּבִידָהּ לִדְכַר וּלְנוּקְבָא וּלְגַבַּר
דְּי יִשְׁכּוֹב עִם מְסָאֲבְתָּא:

וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בָּתַר דְּמִיתוּ
תְּרֵין בְּנֵי אַהֲרֹן בְּקָרוֹבֵיהוֹן אֲשְׁתָּא
נוּכְרֵיתָא קֳדָם יְיָ וּמִיתוּ: וַאֲמַר
יְיָ לְמֹשֶׁה מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן אָחוּךָ
וְלָא יֵיעוֹל בְּכָל עִדָּן לְקוּדְשָׁא
מִגַּיו לְפָרוֹכְתָּא קֳדָם כַּפּוּרְתָּא
דִּי עַל אֲרוֹנָא וְלָא יְמוּת אֲרֵי
בַּעֲנָנָא אֲנָא מִתְגְּלֵי עַל בֵּית
כַּפּוּרְתָּא: בִּדְנָא יֵיעוֹל אַהֲרֹן
לְקוּדְשָׁא בְּתוֹר בַּר תּוֹרֵי לְחַטָּאתָא
וְדִכַר לְעֹלְתָא: כְּתוֹנָא דְּבוּצָא
דְּקוּדְשָׁא יִלְבַּשׁ וּמִכְנְסֵין דְּבוּצָא יְהוֹן
עַל בִּסְרֵיהּ וּבְהֶמְיָנָא דְּבוּצָא יְסָ
וּמַצְנֶפְתָּא דְּבוּצָא יְחֵית בְּרִישֵׁיהּ
לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא אִנּוּן וְיִסְחֵי בְּמַיָּא
יַת בִּסְרֵיהּ וְיִלְבֵּישִׁנּוּן: וּמִן כְּנִשְׁתָּא
דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִסַּב תְּרֵין צְפִירֵי עִזֵּי
לְחַטָּאתָא וּדְכַר חַד לְעֹלְתָא: וְיִקְרֵב
אַהֲרֹן יַת תּוֹרָא דְחַטָּאתָא דִּי לֵיהּ
וִיכַפַּר עֲלוֹהִי וְעַל אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ:
וְיִסַּב יַת תְּרֵין צְפִירֵין וְיָקֵים יָתְהוֹן
קֳדָם יְיָ בִּרְתָעָא מַשְׁכַּן זִמְנָא: וְיִתֵּן
אַהֲרֹן עַל תְּרֵין צְפִירֵין עֲדָבִין עֲדָבָא
חַד לְשׁוּמָא דְיְיָ וַעֲדָבָא חַד לַעֲזָאזֵל:
וְיָקֵרֵב אַהֲרֹן יַת צְפִירָא דִּי סְלִיק
עֲלוֹהִי עֲדָבָא לְשׁוּמָא דְיְיָ וְיַעְבֵּד יָתֵיהּ
חַטָּאתָא: וְצְפִירָא דִּי סְלִיק עֲלוֹהִי
עֲדָבָא לַעֲזָאזֵל יִתְקֵם כַּד חַי קֳדָם יְיָ
לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי לְשַׁלְחָא יָתֵיהּ
לַעֲזָאזֵל לְמַדְבְּרָא:

Et separabitis filios Iſrael ab immunditiis ſuis: ut non moriantur in immunditiis ſuis; cùm polluerint tabernaculum meum, ꝙ eſt inter eos. Iſta eſt lex ejus qui patitur fluxum ſeminis: et à quo egreditur ſemē coit⁹, ut polluatur in eo. Et ej⁹ quæ eſt polluta menſtruo; et illi⁹ à quo flux⁹ fluit, tam maſculi quam fœminæ: et viri qui cubuerit cum immunda.

CAP. XVI.

LOcutuſq; eſt Dñs cũ Moyſe, poſtquam mortui ſunt duo filii Aaró, quando obtulerunt ignẽ alienũ corã Dño, et mortui ſunt. Dixitq; Dñs ad Moyſen; Loquere cum Aaron fratre tuo: ut non ingrediatur omni tempore ad ſanctuariũ, intra velũ: coram propitiatorio, ꝙ eſt ſup arcã, ut non moriatur; quoniã in nube ego apparebo ſuper propitiatorium. Cum hoc ingredietur Aaron in ſanctuarium: cum vitulo de bobus pro peccato, et ariete in holocauſtum. Tunica linea ſancta veſtietur, & feminalia linea erunt ſup carnem ejus: & balteo lineo accingetur, et cidarim lineam ponet in capite ſuo: veſtimenta ſancta ſunt; & lavabit aquis carnem ſuam, & ſic veſtietur eis. Et tollet à congregatione filiorum Iſrael duos hircos caprarum pro peccato: et arietem unum in holocauſtum. Offeretq; Aarõ vitulum ſuum, quod eſt pro peccato: et propitiabit pro ſe, et pro hominibus domus ſuæ. Tolletque duos hircos: & ſtare faciet eos coram Domino, in oſtio tabernaculi fœderis. Et mittet Aaron ſuper duos hircos ſortes: ſortem unam nomini Domini, & ſortem unam Azazel. Offeretque Aaron hircum, cujus ſors exierit in nomine Domini: & faciet eum pro peccato. Hircum autem, cujus ſors exierit Azazel, ſtatuet vivum coram Domino, ut propitiet in eo: & ut mittat eum ad Azazel in deſertum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

31 *וְצִדִּיתֶם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם וְלֹא יָמֻתוּ בְּטֻמְאָתָם
בְּטַמְּאָם אֶת מִשְׁכָּנִי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם:
32 **זֹאת תּוֹרַת אֲשֶׁר יִזָּב מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע לְטָמְאָה בָּהּ:
וְדָוָה בְּנִדָּתָהּ וְהַזָּב אֶת זוֹבוֹ לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה וְלָאִישׁ
33 אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה: * וְאִישׁ אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב אִשָּׁה
דָּוָה בְּנִדָּתָהּ וְזָב אִישׁ אֶת זוֹבוֹ לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה וְלָאִישׁ
אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה:=

Admonebitis autem filios Iſrael de immunditiis ſuis, ut non moriantur in immunditiis ſuis, polluendo tabernaculum meum quod eſt in medio eorum. Hæc eſt lex fluentis, et illius à quo exit concubitus ſeminis in quo polluitur, Et (a) laborantis in menſtruo ſuo, & fluentis fluxum ſuum, tam maſculi quam fœminæ, viri quoque qui cum immunda dormierit

CAP. XVI.

ET locutus eſt Dominus Moſi poſtquam mortui ſunt duo filii Aaron, cùm offerentes coram Domino mortui ſunt. Dixit autem Dominus Moſi, Loquere Aaroni fratri tuo, ut non ingrediatur omni tempore in ſanctuarium intra velum, ante faciem propitiatorii quod eſt ſuper arcam, ut non moriatur; quoniam in nube (a) apparebo in propitiatorio. In hoc ingredietur Aaron in ſanctuarium: in vitulo filio bovis pro peccato, & ariete in holocauſtũ. Tunicam quoque lineam ſanctã induet, & femoralia linea erunt ſuper carnem ejus; balteúmque lineum cinget, & cidarim lineam circumponet ſibi: veſtimenta iſta ſancta ſunt; lavabit etiã in aquis omnem carnẽ ſuã, et induet ea. De congregatione autem filiorum Iſrael accipiet duos hircos caprarum, & arietem unum in holocauſtum. Sed offeret Aaron vitulum pro peccato ſuo, expiabitque pro ſe, & pro domo ſua. Duos verò hircos accipiet, & exhibebit eos coram Domino ad oſtium tabernaculi teſtimonii. Dabitque Aaron ſuper duos hircos ſortes, ſortem unã pro Domino, & ſortem alteram pro hirco Emiſſario. Et offeret Aaron hircum ſuper quẽ aſcendit ſors pro Domino, faciétque eum pro peccato. Hircum verò ſuper quem aſcendit ſors pro Emiſſario, exhibebit vivum coram Domino, ut expiet ſuper eum, dimittátque eum in Emiſſarium in deſertum.

VER. SAM. (a) Abundantis (a) conſpiciar

VER. SAM.

31 *וְצִדִּיתֶם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם וְלֹא יָמֻתוּ בְּטֻמְאָתָם
בְּטַמְּאָם אֶת מִשְׁכָּנִי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם:
32 **זֹאת תּוֹרַת אֲשֶׁר יִזָּב מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע לְטָמְאָה בָּהּ:
וְדָוָה בְּנִדָּתָהּ וְהַזָּב אֶת זוֹבוֹ לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה וְלָאִישׁ
33 אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה: * וְאִישׁ אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב אִשָּׁה
דָּוָה בְּנִדָּתָהּ וְזָב אִישׁ אֶת זוֹבוֹ לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה וְלָאִישׁ
אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה:=

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * ويجب ان يجتنب بنو اسرايل نجاساتهم * ولا يهلكوا بنجاساتهم اذا هم نجسوا مسكني الذي
32 بينهم * هذه سريعه الذاب ومن يخرج منه نطفه للنجس بها * والحايض في طمثها * والقايض
دويه من ذكر وانثي * ورجل يضاجع نجسه * الفصل السادس عسر *

1 * ان الله كلم موسي بعد موت ابني هرون اذ تقدما بين يدي الله على ما بين فماتا * وقال له مر
2 هرون اخاك بان لا يدخل في كثير من الاوقات الي القدس من داخل الستجف الي حصن
العساء الذي على الصندوق ليلا يموت * لاني مجلي ملاكي بالغمام فوق العساء * هذه الامور
3 يدخل هارون الي القدس * بان يحضر ربا من البقر للذكاه * وكبشا للصعيده * وان يلبس
4 قويه من عسر مقدسه بعد ان يكون على بدنه سراويل من عسر ويعقد زارا من عسر يحص *
5 ويعتم بعمامة مثل ذلك * فهذه ثياب القدس * يغسل بدنه بماء ويلبسها * وياخذ من عند
6 جماعة بني اسرايل عنوديين للذكاه * وكبشا للصعيده * فيبدي اولا فيقدم رب الذكاه الذي
7 له * ويسعفر له ولاهل بيته * ثم ياخذ العنوديين ويقفهما بين يدي الله عند باب خباء الحصر
8 * ويلقي عليهما سهمين * احدهما لبيت الله * والاخر لجبل عزار * فيقدم العنود الذي وقع
9 عليه السهم لبيت الله * ويصنعه فيه للذكاه * والعنود الذي وقع عليه السهم لجبل عزار
10 يوقف حيا بين يدي الله ليسعفر عليه * ثم يطلق في جبل عزار *

Oportet ergò ut evitent filii Iſrail immunditiam ſuam, & non pereant in immunditia ſua, ſi ipſi polluerint habitaculum meum quod eſt inter ipſos. Hæc eſt lex patientis fluxum ſeminis: & ejus è quo exit pollutio per quam contaminatur: & patientis menſtruum in immunditia ſua: & ejus cujus fluit ſemex, tam maſculi quàm fœminæ; et viri qui concubuerit cum immunda. CAP. XVI.

LOcutus eſt autẽ Deus cum Muſa poſt mortem duorũ filiorũ Haronis, quando acceſſerunt ante Deum, (ut jam oſtenſum eſt) mortuiq; ſunt. Dixitq; ei, Præcipe Haroni fratri tuo ne ingrediatur crebris temporibus ad ſanctuarium intra velum, ad conſpectum tegminis quod ſuper arcã, ne moriatur: quia ego revelaturus ſum Angelum meum in nubibus ſupra tegmen. Hiſce vebus ingredietur Haron in ſanctuarium: ut ſiſtat vitulum de bobus in expiationem, & arietem in holocauſtum. Et ut induatur tunicâ byſſinâ ſacrâ, poſteaquã fuerint ſ per corpus ejus femoralia ex byſſo; & præcingat ſe cingulo ex byſſo parazet imponat ſibi cidarim ſimilem; hæc enim ſunt indumenta ſanctuarii. Lavabit corpus ſuũ aquâ, & induetur ipſis. Accipiatq; à cœtu filiorum Iſrail duos hœdos in expationem, et arietem in holocauſtum, Incipietq; priùs, et offeret vitulum expiationis ſuum; & veniam precabitur ſibi et domeſticis ſuis. Deinde accipet utrumque hœdum, & ſiſtet eos ante Deum prope januam tabernaculi præſentiæ. Et jaciet ſuper ambos duas ſortes, unam earum pro domo Dei, alteram pro monte Azaz. Et admovebit hœdum ſuper quem cecidit ſors pro domo Dei, facietq; illum in ipſa domo ad expiationem, Et hœdus ſuper quem cecidit ſors pro monte Azaz, ſiſtetur vivus coram Deo, ut venia poſtuletur ſuper ipſos, ac deinde dimittetur in monte Azaz.

ספר ויקרא : יו

se pro expiabit & sibi quod *peccati* juvencum Aharon *faciet accedere* Et
11 והקריב אהרן את־פר החטאת אשר־לו וכפר בעדו
capiet Et sibi quod *peccati* juvencũ mactabit &: sua domo pro &
12 ובער בית־יו ושחט את־פר החטאת אשר־לו: ולקח
Domini *facie*bus à altari desuper ignis prunis thuribulum plenum
מלא־מחתה גחלי־אש מעל המזבח מלפני יהוה
domo à adducet & : tenui aromatum suffimento *suar*ũ *volar*ũ *plenitudin*ẽ &
ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מבית
Domini *facies* ad ignem super suffimentum Dabitque velum *in*
11 Et adducet Aaron vitulũ qui pro peccato suo, & exorabit pro seipso, et domo: et jugulabit vitulũ pro peccato suo. Et sumet thuribulũ plenũ carbonũ ignis de altari, quod est corã Domino: & implebit manꝰ incenso compositionis subtilis, & inferet intra velum. Et imponet incensum super ignẽ ante Dominum: & operiet vapor incensi propitiatoriũ, quod est super testimonia; & non morietur. Et sumet de sanguine vituli, & asperget digito super propitiatorium ad Orientem: ad faciẽ propitiatorii asperget septies de sanguine digito. Et jugulabit hircũ qui pro peccato, cum qui pro populo, ante Dominum: & inferet de sanguine ejus intra velum, & faciet sanguinem ejus, quemadmodũ fecit sanguinem vituli: & asperget sanguinem ejus super propitiatorium, secundùm faciem propitiatorii. Et exorabit (d) sanctum ab immunditiis filiorum Israel, & ab injustitiis eorum pro omnibus peccatis eorum. Et sic faciet tabernaculo testimonii, quod creatum est in eis in medio immunditiæ eorum. Et omnis homo non erit in tabernaculo testimonii, ingrediente eo ad exorandum in sancto, donec exierit: & exorabit pro seipso, & domo sua, & pro omni synagoga filiorum Israel. Et egredietur ad altare, quod est ante Dominum, & exorabit super illud: & sumet de sanguine vituli, & de sanguine hirci, & imponet super cornua altaris in circuitu. Et asperget super illud de sanguine septies digito, & mundabit illud, & sanctificabit illud ab immunditiis filiorum Israel. Et perficiet exorans sanctum, & tabernaculum testimonii, & altare; & pro sacerdotibus mundabit. Et adducet hircum illum viventem; Et imponet Aaron manꝰ suas super caput hirci viventis, et confitebitur super eo omnes iniquitates filiorum Israel, & omnes injustitias eorum, & omnia peccata eorum: & imponet eas super caput hirci viventis; & emittet in manu hominis parati in eremum.

Versio VULG. LAT.

11 His ritè celebratis, offeret vitulum, & rogans pro se & pro domo sua, immolabit eum. Assumptóque thuribulo quod de prunis altaris impleverit, & hauriens manu compositum thymiama in incensum, ultra velum intrabit in sancta: Ut positis super ignem aromatibus, nebula eorum & vapor operiat oraculum, quod est supra testimonium, & non moriatur. 14 Tollet quoq; de sanguine vituli, & asperget digito septies contra propitiatorium ad Orientem. Cúmque mactaverit hircum pro peccato populi, inferet sanguinem ejus intra velum; sicut præceptum est de sanguine vituli, ut aspergat è regione oraculi, Et expiet Sanctuarium ab immunditiis filiorum Israel, & à prævaricationibus eorũ, cunctísque peccatis. Juxta hunc ritum faciet tabernaculo testimonii, quod fixum est inter eos, in medio sordium habitationis eorum. 17 Nullus hominum sit in tabernaculo, quando pontifex Sanctuarium ingreditur, ut roget pro se, & pro domo sua, & pro universo cœtu Israel, donec egrediatur. Cùm autem exierit ad altare quod coram Domino est, oret pro se; & sumptum sanguinem vituli atque hirci, fundat super cornua ejus per gyrum: 19 Aspergénsque digito septies, expiet, & sanctificet illud ab immunditiis filiorum Israel. 20 Postquàm emundaverit Sanctuarium, & tabernaculum, & altare, tunc offerat hircum viventem: Et positâ utrâque manu super caput ejus, confiteatur omnes iniquitates filiorum Israel, & universa delicta atque peccata eorum: quæ imprecans capiti ejus, emittet illum per hominem paratum, in desertum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τ μόσχον τ περὶ τ (ν) ἁμαρτίας αὐτ, καὶ ἐξιλάσεται περὶ ἑαυτ, καὶ τ οἴκου καὶ σφάξει τ μόσχον περὶ τ ἁμαρτίας (θ) 12 αὐτ. Καὶ λήψεται τὸ πυρεῖον πλῆρες ἀνθράκων πυρὸς ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, τοῦ ἀπέναντι κυρίου· καὶ πλήσει τὰς χεῖρας θυμιάματος συνθέτου λεπτοῦ, καὶ εἰσοίσει ἐσώτερον τ καταπάσματος· 13 Καὶ ἐπιθήσει τὸ θυμίαμα ὅλη τὸ πῦρ ἔναντι κυρίου· καὶ κατύψει ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος τὸ ἱλαστήριον τὸ ὅτι τ μαρτυρίου, καὶ οὐκ ἀποθανεῖται. 14 Καὶ λήψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ῥανεῖ τῷ δακτύλῳ ὅλη τὸ ἱλαστήριον (ι) κατ ἀνατολάς· κατ πρόσωπον τ ἱλαστηρίου ῥανεῖ ἑπτάκις ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ. 15 Καὶ σφάξει τ (κ) χίμαρον τ περὶ ἁμαρτίας, τ περὶ τοῦ λαοῦ, ἔναντι κυρίου· καὶ (λ) εἰσοίσει τ αἷμα τοῦ αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτ, ὃν τρόπον ἐποίησε τὸ αἷμα τ μόσχου· καὶ ῥανεῖ τὸ αἷμα αὐτοῦ ὅλη τὸ ἱλαστήριον, κατ 16 πρόσωπον τ ἱλαστηρίου. Καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τ ἀκαθαρσιῶν τ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τ ἀδικημάτων αὐτ περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτ. καὶ (μ) οὕτω ποιήσει τῇ σκηνῇ τ μαρτυρίου τῇ σκηνισμένῃ ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ 17 τ ἀκαθαρσίας αὐτ. Καὶ πᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἔσται ἐν τῇ σκηνῇ τ μαρτυρίου, εἰσπορευόμενος αὐτ ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἕως ἂν ἐξέλθῃ· καὶ ἐξιλάσεται (ν) περὶ ἑαυτ, καὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ. 18 Καὶ ἐξελεύσεται ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ ὂν ἀπέναντι κυρίου, καὶ ἐξιλάσεται (ξ) ἐπ αὐτ· καὶ λήψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τ (ο) χιμάρου, καὶ ἐπιθήσει ὅτι τὰ κέρατα τ θυσιαστηρίου κύκλῳ. 19 Καὶ ῥανεῖ (π) ἐπ αὐτὸ ἀπὸ τ αἵματος τῷ δακτύλῳ ἑπτάκις, καὶ καθαριεῖ αὐτὸ, καὶ ἁγιάσει αὐτὸ ἀπὸ τ ἀκαθαρσιῶν (ρ) τ υἱῶν Ἰσραήλ. 20 Καὶ συντελέσει ἐξιλασκόμενος τὸ ἅγιον, καὶ τ σκηνὴν τ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ περὶ τ ἱερέων καθαριεῖ. καὶ (σ) προσάξει τ χίμαρον τ ζῶντα· 21 Καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτ ὅλη τ κεφαλὴν τ (τ) χιμάρου τοῦ ζῶντος, καὶ ἐξαποστελεῖ ἐπ αὐτὸ πάσας τὰς ἀνομίας τ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτ, καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτ· καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ὅτι τ κεφαλὴν τ (τ) χιμάρου τοῦ ζῶντος· καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἑτοίμου εἰς τ ἔρημον.

MS.A. (ν) ἁμαρτίας τ αὐτοῦ, καὶ τ οἴκου αὐτ μόνον, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτ καὶ τ οἴκου αὐτοῦ. Καὶ σφάξει (θ) τ αὐτοῦ. (ι) καὶ ἀναλοὰς· (κ) χείμαῤῥον (λ) οἴσουσιν ἀπὸ τ (μ) ὕπνος (ν) περὶ αὐτοῦ, (ξ) ἀπ αὐτοῦ· (ο) χειμάῤῥου, (π) ἐπ αὐτοῦ (ρ) υἱῶν (σ) προσάξει Ααρὼν τ χείμαῤῥον (τ) χειμάῤῥου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ומיתיהב. ית תורא דחטאתא דלה ויכפר על נפשיה ועל ביתיה ויכוס ית תורא דחטאתא דלה
12 ויסב מחתא מלי גחלי אישתא מעל מדבחא מן קדם יי ומלי חפניה קטרת בוסמין דכיין דקין ויעל
13 לגו לפרגודא. ויתן ית קטרת בוסמיא על אישתא קדם יי ויכסי ענן קטרת בוסמיא ית כפורתא
14 דעל סהדותא ולא ימות. ויסב מדם תורא ויזי באצבעיה על אנפי כפורתא למדנח מדנחא
15 ומן קדם כפורתא יזי שבע זמנין מן דמא באצבעיה. ויכוס ית צפירא דחטאתא דעמא ויעל
16 לגו לפרגודא ויעבד ית דמיה כמא דעבד לדם תורא ויזי יתיה על כפורתא ולקדם כפורתא.
17 ויכפר על מקדשא מסוכוי טומתהון ומסוכוי חובהון לכל חטאתהון וכן יעבד לאהל זימנא
18 דשכן עמהון בגו סוכוי טומתהון. ולא יהי כל אנש באהל זימנא במיעלוי למכפר בקודשא עד
19 דיפוק ויכפר על נפשיה ועל ביתיה ועל כל קהלא דישראל. ויפוק לות מדבחא דקדם יי
ויכפר עלוהי ויסב מן דם תורא ומן דם צפירא ויתן על קרנת מדבחא סחרניתא. ויזי מן דמא
20 באצבעיה שבע זמנין ויקדשיניה ויכדיניה מסוכוי טומתהון דבני ישראל. ומיכד משלם מכפרנותא
21 דקודשא ואהלא דזימנא ומדבחא יקרב ית צפירא חיא. ויסמוך תרין ידוי על רישיה דצפירא
חיא ויודי עלוהי ית כל חובי בני ישראל וית כל סרחנוותהון לכל חטאתהון ויתן יתהון על
רישיה דצפירא ויתרחק בידא דגבר זמין למדנח צפירא ויטול צפירא על כל חובויהון לארעא
דמנכסא ויתרחק ית צפירא במדברא.

11 Tum admovebit Aharõ bovẽ peccati suũ, & expiabit pro seipso & pro domo sua, mactabitque bovẽ peccati. Deinde capiet thuribulum plenum carbonibus ignitis ex altari quod est corã Dño, & pugillos suos plenos thure odorum optimorum: & ingredietur intra velũ januæ. 13 Ponetq; thus super ignem coram Dño, & operiet nubes thuris propitiatorium quod est super arcã, ne moriatur. Deinde accipiet de sãguine bovis, sparget q; digito suo versꝰ propitiatoriũ, ab Orientali ipsius plaga: & coram propitiatorio sparget septẽ vicibꝰ ex sanguine digito suo. 15 Tum jugulabit hircum pro peccato populi, inferetq; sanguinẽ ejꝰ intra velum januæ, & faciet de sanguine ejꝰ quemadmodũ fecit de sanguine bovis, spargẽs eum super propitiatoriũ & corã propitiatorio. Et expiabit sanctuariũ ab immunditia filiorũ Israel, & ab eorũ iniquitate, atq; ab omnibꝰ peccatis eorũ: idemque faciet tabernaculo temporis quod habitat cum eis in medio immunditiæ eorũ. Nemo autẽ sit in tabernaculo temporis quãdo ingredietur ad expiãdũ in sanctuario, donec egrediatur: expiabit autẽ pro se ipso & pro domo sua, & pro universo cœtu filiorũ Israel expiabit. 18 Tum egredietur ad altare q̃ est corã Dño, & expiabit sup illud: et accipiẽs de sãguine bovis et de sãguine hirci, sparget super cornua altaris p̃ ambitũ. 19 Sparget autẽ sup illud è sanguine digito suo septẽ vicibꝰ, et purgabit atq; sanctificabit illud ab immũditia filiorũ Israel. 20 Cúmq; finẽ fecerit expiãdi sanctuariũ, & tabernaculũ tẽporis, & altare, admovebit hircũ vivũ: Ponetq; Aharõ ambas manꝰ suas super caput hirci vivi, & confitebitur super ipsum omnem stultitiam filiorum Israel, & omnem iniquitatem eorum, cunctaque eorum scelera: imponetque ea capiti hirci, & per manũ viri *ad hoc* parati, amandabit eum in desertum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

11 וְיִקְרֵב אַהֲרֹן יָת־תּוֹרָא דְחַטָּאתָא
דִּי־לֵיהּ וִיכַפַּר עֲלוֹהִי וְעַל־בָּנָשׁ
בֵּיתֵיהּ וְיִכּוֹס יָת־תּוֹרָא דְחַטָּאתָא
12 דִּי־לֵיהּ: וְיִסַּב מְלִי מַחְתְּיְתָא גְּמִירִין
דְּאֶשָׁא מֵעִלְוֵי מַדְבְּחָא מִן־קֳדָם יְיָ
וּמְלֵי חָפְנוֹהִי קְטוֹרֶת בֻּסְמִין דְּקִיקִין
13 וְיָעֵל מָנְיָו לְפָרוֹכְתָּא: וְיִתֵּן יָת
קְטוֹרֶת־בֻּסְמַיָּא עַל־אֶשְׁתָּא קֳדָם יְיָ
וְיִחְפֵּי עֲנַן קְטוֹרְתָא יָת כַּפּוֹרְתָא דְ
14 עַל־סַהֲדוּתָא וְלָא יְמוּת: וְיִסַּב מִדְּמָא
דְּתוֹרָא וְיִדֵּי בְאֶצְבְּעֵיהּ עַל־אַפֵּי
כַּפּוֹרְתָא קְדוֹמָא וְלָקֳדָם כַּפּוֹרְתָא
15 יְדֵי שְׁבַע־זִמְנִין מִן־דְּמָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ:
וְיִכּוֹס יָת־צְפִירָא דְחַטָּאתָא דִּי־לְעַמָּא
וְיָעֵל יָת־דְּמֵיהּ לְמָנְיָו לְפָרוֹכְתָּא
וְיַעְבֵּיד לִדְמֵיהּ כְּמָא דִּי עֲבַד לְדַמָּא
דְּתוֹרָא וְיִדֵּי יָתֵיהּ עַל־כַּפּוֹרְתָּא
16 וְלָקֳדָם כַּפּוֹרְתָּא: וְיְכַפַּר עַל־קוּדְשָׁא
מִסּוֹאֲבָרָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִסָּרְהֵיהוֹן
לְכָל־חַטָּאֵיהוֹן וְכֵן יַעְבֵּד לְמַשְׁכַּן
17 זִמְנָא דְּשָׁרֵי עִמְּהוֹן בְּגוֹ סוֹאֲבָרָתְהוֹן
וְכָל־אֲנָשׁ לָא־יְהֵי בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא
בְּמֵעֲלֵיהּ לְכַפָּרָא בְקוּדְשָׁא עַד
מִפְּקֵיהּ וְיכַפַּר עֲלוֹהִי וְעַל־בָּנָשׁ
בֵּיתֵיהּ וְעַל כָּל־קְהָלָא דְיִשְׂרָאֵל
18 וְיִפּוֹק לְמַדְבְּחָא דִּי קֳדָם יְיָ וְיכַפַּר
עֲלוֹהִי וְיִסַּב מִדְּמָא דְתוֹרָא וּמִדְּמָא
19 דִּצְפִירָא וְיִתֵּן עַל־קַרְנָת מַדְבְּחָא
סְחוֹר־סְחוֹר: וְיִדֵּי עֲלוֹהִי מִן־דְּמָא
בְּאֶצְבְּעֵיהּ שְׁבַע וְמְנִין וִידַכְּיְנֵיהּ
וִיקַדְּשִׁנֵּיהּ מִסּוֹאֲבָרָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
20 וְיִשְׁצֵי מִלְכַפָּרָא עַל־קוּדְשָׁא וְעַל
מַשְׁכַּן זִמְנָא וְעַל־מַדְבְּחָא וְיִקְרֵב
21 יָת צְפִירָא חַיְיָא: וְיִסְמוֹךְ אַהֲרֹן יָת
תַּרְתֵּין יְדוֹהִי עַל רֵישׁ צְפִירָא חַיְיָא
וְיוַדֵּי עֲלוֹהִי יָת כָּל־עֲוָיָת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְיָת כָּל־מָרְדֵיהוֹן לְכָל
חַטָּאֵיהוֹן וְיִתֵּן יָתְהוֹן עַל־רֵישׁ
צְפִירָא וְיִשְׁלַח בִּיַד־
גְּבַר דְּזִמֵּן לְמֶהֱךְ לְמַדְבְּרָא:

11 Et offeret Aaron vitulum pro
peccato suo;et propitiabit pro
se,et pro hominib⁹ dom⁹ suæ:
immolabitq; vitulũ pro pecca-
to suo.Et tollet thuribulũ ple-
nũ prunis ignis, desup altare
12 de conspectu Dñi;et plenũ pu-
gillũ suũ thymiamatis aroma-
tũ minutarum: et ingredietur
13 intra velũ.Et ponet thymiama
aromatũ sup igné corã Dño :
et cooperiet nebula incensi
propitiatoriũ, ꝙ est supra te-
14 stimoniũ,ut nõ moriatur.Tol-
letq; de sanguine vituli;et asp-
get digito suo sup faciẽ propi-
tiatorii,ad oriẽtẽ:et corã pro-
pitiatorio aspget septies de sã-
15 guine digito suo. Immolabitq;
hircũ ꝙ est pro peccato popu-
li,et inferet sanguiné ej⁹ intra
velũ:et faciet de sanguine ej⁹,
sicut fecit de sanguine vituli ;
et aspget eũ sup propitiatoriũ,
16 et corã propitiatorio.Et expi-
abit sup sanctuariũ,ab immũ-
ditiis filiorũ Israel;et à præva-
ricationib⁹ eorũ,cũctisq; pec-
catis eorũ: Et sic faciet taber-
naculofœderis,ꝙ collocatur cũ
eis, in medio contaminationũ
17 eorũ.Nulluſq; vir sit in taber-
naculo fœderis, quãdo ingre-
ditur ut propitiet in sanctua-
rio,donec egrediatur : et pro-
pitiabit pro se,et pro hominib⁹ dom⁹ suæ:et pro oñi eccle-
18 siã Israel. Egredieturq; ad al-
tare,ꝙ est corã Dño, et expia-
bit illud: et tollet de sanguine
vituli,et de sanguine hirci ; &
ponet sup cornua altaris, per
19 circuitũ.Et aspget sup eũ se-
pties,de sanguine cũ digito suo:
et mũdabit illud et sanctifica-
bit illud,ab immũditiis filiorũ
20 Israel. Et postquam cessaverit
expiare sup sanctuariũ;& sup
tabernaculũ fœderis,et sup al-
tare:offeret hircum vivũ. Po-
netque Aaron ambos manus
suas sup caput hirci vivi : et
cõfitebitur sup eũ omnes ini-
quitates filiorum Israel;et om-
nes prævaricationes eorum ,
omniaq; peccata eorum : et
dabit ea super caput hirci; et
mittet eum per manum viri
parati, ut eat in solitudinem.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 * צדקיה שדיש נבי אדאבש אדא שדיש נבי אדאבש אדא שדיש נבי אדאבש אדא

ספר ויקרא : יו

terram in eorum iniquitates omnes se super hircus portabit Et

22 וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנֹתָם אֶל־אֶרֶץ
in Aharon veniet Et .deserto in hircum dimittet &:sejunctionis

23 גְּזֵרָה וְשִׁלַּח אֶת־הַשָּׂעִיר בַּמִּדְבָּר: וּבָא אַהֲרֹן אֶל־
induerat quas ,lini vestes exuet & ,conventus tabernaculum

אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת־בִּגְדֵי הַבָּד אֲשֶׁר לָבַשׁ
suã carnem abluet Et .ibi eas reponet &,sanctitatis in illũ ingrediendo in

24 בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם: וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ
faciet & ,egredietur Et .suas vestes induet & ,sancto loco in aquis in

בַּמַּיִם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת־בְּגָדָיו וְיָצָא וְעָשָׂה
pro & ,se pro expiabit & ;populi ascensionem & ,suam ascensionem

אֶת־עֹלָתוֹ וְאֶת־עֹלַת הָעָם וְכִפֶּר בְּעַדּוֹ וּבְעַד
.altari in faciet suffire peccati adipem Et .populo

25 הָעָם: וְאֶת חֵלֶב הַחַטָּאת יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה:
,sua vestimenta lavabit Ghazazel ad hircum emittens Et

26 וְהַמְשַׁלֵּחַ אֶת־הַשָּׂעִיר לַעֲזָאזֵל יְכַבֵּס בְּגָדָיו
in ingredietur postea & ;aquis in suam carnem abluet &

וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבוֹא אֶל־
,peccati hircum & ,peccati juvencum Et .castrametationem

27 הַמַּחֲנֶה: וְאֶת פַּר הַחַטָּאת וְאֶת שְׂעִיר הַחַטָּאת
educet ,sanctuario in expiandã ad eorũ sanguis est illatus quorum

אֲשֶׁר הוּבָא אֶת־דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא
,eorum pelles igne in comburent & ;castrametationem extra ad

אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת־עֹרֹתָם
lavabit ea comburens Et .eorum fimum & ,eorum carnem &

28 וְאֶת־בְּשָׂרָם וְאֶת־פִּרְשָׁם: וְהַשֹּׂרֵף אֹתָם יְכַבֵּס
ingredietur postea & ,aquis in suam carnem abluet & ,sua vestimẽta

בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבוֹא
: seculi statutum in vobis erit Et .castrametationem in

אֶל־הַמַּחֲנֶה: וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם
,vestras animas affligetis mensis decima in septimo mense in

29 בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תְּעַנּוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם
peregrinans peregrinus & indigena ;facietis non functionem omnem &

וְכָל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ הָאֶזְרָח וְהַגֵּר הַגָּר
mundandum ad vos super expiabit hac die in Quia .vestri medio in

30 בְּתוֹכְכֶם: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
.mundabimini Domini facies ad :vestris peccatis omnibus ab vos

אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:
vestras animas affligetis & ,vobis ipsa quietis Cessatio

31 שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִיא לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם
ejus & ,eum unget quem sacerdos expiabit Et .seculi statuto

חֻקַּת עוֹלָם: וְכִפֶּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר־יִמְשַׁח אֹתוֹ וַאֲשֶׁר
induet Et .suo patre pro ministrandum ad ejus manum implebit

יְמַלֵּא אֶת־יָדוֹ לְכַהֵן תַּחַת אָבִיו וְלָבַשׁ
sanctuarium expiabit Et .sanctitatis vestes ,lini vestes

33 אֶת־בִּגְדֵי הַבָּד בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ: וְכִפֶּר אֶת־מִקְדַּשׁ
super & :expiabit altare & ,conventus tabernaculum & ,sanctitatis

הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר וְעַל
.expiabit ecclesiæ populum cunctum super & ,sacerdotes

הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם הַקָּהָל יְכַפֵּר:

LEVITICUS. Versio VULG. LAT.

22 Cúmque portaverit hircus omnes iniquitates eorum in terram solitariam, & dimis-
23 sus fuerit in deserto, Revertetur Aaron in tabernaculum testimonii, & depositis vestibus, quibus priùs indutus erat cùm intraret Sanctuarium, relictísque ibi,
24 Lavabit carnem suam in loco sancto, induetúrque vestibus suis. Et postquàm egressus obtulerit holocaustum suum, ac plebis, rogabit tam pro se quàm pro populo. Et adipem, qui oblatus est pro
25 peccatis, adolebit super altare. Ille verò, qui dimiserit caprum emissarium, lavabit vestimenta sua & corpus aquâ, & sic ingredietur in castra. Vitulum au-
26 tem & hircum, qui pro peccato fuerant immolati, & quorum sanguis illatus est in Sanctuarium ut expiatio compleretur, asportabunt foràs castra, & comburent igni tam pelles quàm carnes
27 eorum ac fimum. Et quicunque combusserit ea, lavabit vestimenta sua & carnem aquâ, & sic ingredietur in castra. Erítque vobis hoc legitimum sempiternum: Mense septimo, decimâ die mensis, affligetis animas ves-
28 tras, nullúmque opus facietis, sive indigena, sive advena qui peregrinatur inter
29 vos. In hac die expiatio erit vestrî, atque mundatio ab omnibus peccatis vestris: coram Domino mundabimini. Sabbatum enim requietionis est, & affligetis animas vestras religione perpetuâ. Expiabit autem sacer-
30 dos, qui unctus fuerit, & cujus manus initiatæ sunt ut sacerdotio fungatur pro patre suo: induetúrque stolâ lineâ, & vestibus sanctis, Et expia-
31 bit sanctuarium & tabernaculum testimonii atque altare, sacerdotes quoque & universum populum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ λήψεται ὁ (υ)χίμαρ⊙ ἐφ' ἑαυτοῦ τὰς ἀ-
ἀνομίας αὐτῶν εἰς γῆν ἄβατον· καὶ ἐξαποστελεῖ
23 τ (κ)χίμαρον εἰς τ ἔρημον. Καὶ εἰσελεύσε⊙
Ἀαρὼν εἰς τ (κ)λισμὸν τ μαρτυρίου, καὶ ἐκδύ-
σε⊙ τ στολὴν τ λινῆν, ἣν ἐνεδύκει, εἰσπο-
ρευόμενος αὐτὸς εἰς τὸ ἅγιον, καὶ ἀποθήσ⊙ αὐ-
24 τὴν ἐκεῖ. Καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι
ἐν τόπῳ ἁγίῳ, καὶ ἐνδύσεται τ στολὴν αὐτοῦ, καὶ
ἐξελεύσ⊙ ποιήσει τὸ (φ)ὁλοκαύτωμα αὐτοῦ καὶ
τὸ ὁλοκάρπωμα τοῦ λαοῦ, καὶ ἐξιλάσε⊙ περὶ
αὐτοῦ, (χ)καὶ περὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ λα-
25 οῦ, ὡς περὶ τῶν ἱρέων. Καὶ τὸ στέαρ τὸ περὶ
τῶν ἁμαρτιῶν ἀνοίσει ὅλ τὸ θυσιαστήριον.
26 Καὶ ὁ ἐξαποστέλλων τὸν (κ)χίμαρον τ διε-
σκεδασμένον εἰς ἄφεσιν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ
λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα
27 εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. Καὶ τὸν
μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὸν (κ)χίμα-
σγον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, ὧν τὸ αἷμα
εἰσηνέχθη ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἐξοίσου-
σιν αὐλὰ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατα-
καύσουσιν αὐλὰ ἐν πυρὶ, καὶ τὰ δέρματα αὐ-
τῶν καὶ τὰ κρέα αὐτῶν καὶ τὴν κόπρον αὐ-
τῶν. Ὁ δὲ κατακαίων αὐλὰ, πλυνεῖ τὰ ἱμά-
28 τια, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ
μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβο-
29 λήν. Καὶ ἔσαι τοῦτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον
ἐν τῷ μηνὶ τῷ (ϟ) ἑβδόμῳ δεκάτῃ τοῦ μη-
νός· ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ
πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε ὁ αὐτόχθων, καὶ ὁ
προσήλυ⊙ ὁ προσκείμεν⊙ ἐν ὑμῖν. Ἐν
30 γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξιλάσεται περὶ ὑ-
μῶν, καθαρίσαι ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἁ-
μαρτιῶν ὑμῶν ἔναντι κυρίου, καὶ καθαισθή-
σεσθε. Σάββατα σαββάτων ἀνάπαυσις
31 αὕτη ἔσαι ὑμῖν· καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυ-
32 χὰς ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον. Ἐξιλάσεται
ὁ ἱερεὺς ὃν ἂν χρίσωσιν αὐτὸν, καὶ ὃν ἂν τε-
λειώσωσι τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἱερατεύειν με-
τὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεται τὴν σ-
33 στολὴν τὴν λινῆν, στολὴν ἁγίαν. Καὶ ἐξιλά-
σεται τὸ ἅγιον τῷ ἁγίῳ, καὶ τὴν (κ)λισὶν τῆς
μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐξιλάσεται, καὶ
περὶ τῶν ἱερέων, καὶ περὶ πάσης (σ)υναγωγῆς
ἐξιλάσεται.

MS. A. (υ) χειμαῤῥος (φ) ὁλοκάρπωμα (χ) καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, * ὡς περὶ τῶν (ϟ) ἑβδόμῳ· ταπεινώσατε

Et tollet hircus super semetipsum 22
injustitias eorum in terram in-
viam: Et emittet hircum in
eremum. Et ingredietur Aaron in 23
tabernaculum testimonii, & ex-
uet stolam lineam quam indu-
rat, ingrediente eo in sanctum;
& deponet eam ibi. Et lavabit 24
corpus suum aquâ in loco san-
cto, & induet stolam suam: &
exiens faciet holocaustum suum,
& holocarpoma populi, & ex-
orabit pro se, & pro domo sua,
& pro populo, sicut pro sacer-
dotibus. Et adipem qui pro pec- 25
catis, offeret super altare. Et 26
qui emittit hircum segregatum
in dimissionẽ, lavabit vestimen-
ta, & lavabit corpus suum a-
quâ; & post hæc ingredietur in
castra. Et vitulum qui pro pec- 27
cato, & hircum qui pro pecca-
to, quorum sanguis illatus est
ad exorandum in sancto, effe-
rent ea extra castra, & com-
burent ea in igni, & pelles eo-
rum, & carnes eorum, & fi-
mum eorum. Qui autem com- 28
busserit ea, lavabit vestimenta
& lavabit corpus suum aquâ;
& post hæc ingredietur in ca-
stra. Et erit hoc vobis legiti- 29
mum sempiternum in mense
septimo, in decima mensis. Hu-
miliabitis animas vestras, &
omne opus non facietis, indige-
na, & proselytus qui appo-
situs est in vobis. In hac enim 30
die exorabit pro vobis ad mun-
dandum vos ab omnibus pec-
catis vestris ante Dominum, &
mundabimini. Sabbata sabba- 31
torum, (e) requies hæc erit
vobis: & humiliabitis animas
vestras; legitimum sempiternum.
Exorabit sacerdos, quem unxe- 32
rint eum, & quem consumma-
verint manus ejus ad fun-
gendum sacerdotio post patrem
ejus; & induet stolam linea-
am, stolam sanctam. Et ex- 33
orabit sanctum sancti; & ta-
bernaculum testimonii, & al-
tare exorabit: et pro sacerdoti-
bus, et pro omni synagoga ex-
orabit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

22 * ܘܢܫܩܠ ܬܝܬܐ ܗܘ ܥܠ ܢܦܫܗ ܟܠ ܥܘܠܗ̈ܝ ܠܐܪܥܐ ܕܫܪܝܐ ܘܢܫܕܝ ܬܝܬܐ ܒܡܕܒܪܐ
23 ܘܢܦܫ ܗܘ ܐܗܪܘܢ ܠܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ ܘܢܦܫܛ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ
24 ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ
25 ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ
26 * ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ
27 ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ
28 ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ
29 ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ
* ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ
30 ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ
31 ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ
32 * ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ
33 ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ
ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ ܘܢܫܕܝ ܠܒܘܫ ܕܣܝܡ ܒܗ ܥܠ ܩܕܫ.

Et feret super se hircus ille omnem iniquita- 22
tem eorum, ad terram incultam. Et relin-
quet hircum in deserto. Et ingredietur A- 23
aron ad tabernaculum temporis, & exuet
se vestibus byssinis quibus induitur quando
ingreditur in sanctuarium, & relinquet eas
ibi. Tum lavabit carnem suam aquis in lo- 24
co sacro: & induens vestimenta sua, egre-
dietur, & offeret holocaustum suum pacifi-
cum, & holocaustum pacificum populi, &
expiabit pro se & pro populo. Adipem au- 25
tem peccati attollet ad altare. Ille verò qui 26
amandat hircum ad Azazael, lavabit vesti-
menta sua, abluetque se aquis, & postea in-
gredietur ad castra. Bovem autem peccati, 27
& hircum peccati de quorum sanguine in-
greditur ad expiandum in sanctuarium, effe-
rent extra castra: & igne comburent pellem
eorum, & carnem eorum, & fimum eorum.
Et is qui combusserit ea, eluet vestimenta 28
sua, & lavabit carnem suam aquis, ac tunc
ingredietur ad cœtum. Sit etiam vobis hæc 29
lex perpetua. *De expiatione.*
In mense septimo, in decima die ipsius men-
sis, humiliate animas vestras, & ullum opus
ne feceritis vos, nec ii qui convertũtur ad me,
qui commorantur inter vos. Quoniam in die 30
eadem expiabitur pro vobis, ut mundemini
ab omnibus peccatis vestris: coram Domi-
no mundabimini. Sabbathum & requies sit 31
vobis: & humiliate animas vestras. Lex sit
hæc sempiterna. Et expiabit sacerdos qui 32
ungitur, quique perficit manus suas ad mi-
nistrandum post patrem suum, & induet ve-
stimenta byssina & indumenta sanctuarii. Et 33
expiabit sanctum sanctorum: & tabernacu-
lum temporis, & altare expiabit: & sacer-
dotes, totumque populum congregationis
expiabit.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. TARGUM ONKELOS.

וישול צפירא עלוהיית כל עויתהון
לארעא לא יתיבא וישלח ית
צפירא במדברא : ויעול אהרן
למשכן זמנא וישלח ית לבושי
בוצינא די לבש במעלוי לקודשא
ויצענען חמן: ויסחי ית בשריה
במיא באתר קדיש וילבש ית
לבושוהי ויפוק ויעבד ית עלותיה
ית עלת עמא ויכפר עלוהי ועל
עמא : וית תרבא דחטאתא יסק
למדבחא : ודמוביל ית צפירא
לעזאזל יצבע לבושוהי ויסחי ית
בשריה במיא ובתר כן יעול
למשריתא : וית תורא דחטאתא
וית צפירי דחטאתא די אתעל
מדמהון לכפרא בקודשא יפיק
למבר למשריתא ויוקדון
בנורא ית משכהון וית בשרהון
וית אוכלידהון : ודמוקיד יתהון
יצבע לבושוהי ויסחי ית בשריה
במיא ובתר כן יעול למשריתא:
ותהא לכון לקים עלם בירחא
שביעאה בעשרא לירחא תענון ית
נפשתכון וכל עבידא לא תעבדון
יצחיבא וניורייא דיתגירון בגיכון:
ארי ביומא דין יכפר עליכון
לדכאה יתכון מכל חוביכון קדם
יי תדכון : שבא שבתא היא לכון
ותענון ית נפשתיכון קים עלם:
ויכפר כהנא די רבי יתיה ודי
יקריב ית קורבניה לשמשא
קדם יי ויכפר על בית מקדשא
ויכפר על משכן זמנא ועל מדבחא
יכפר ועל כהניא ועל כל עמא דקהלא
יכפר :

22 Portabitque hircus sup se omnes iniquitates eorum, ad terram inhabitabilem: et dimittet hircum per solitudinē. Et 23 ingredietur Aaron tabernaculū fœderis;et exuet vestimenta linea, quib' vestitus fuerat quando ingress' est in sanctuarium:& reponet ea ibi. Lavabitq; carnem suam aquis in loco sancto, vestieturq; vestibus suis: & egredietur, & faciet holocaustum suum, et holocaustum populi;& propitiabit pro se,& pro populo. Adipem autē sacrificii pro peccato adolebit sup altare. Et qui duxerit hircum Azazel, lavabit vestimenta sua, et lavabit carnem suam aquis: & postea ingredietur in castra. Vitulum autē pro peccato & hircum qui offertur pro peccato,quorū sanguis illatus est ad expiandum in sanctuario, efferet extra castra:et comburent igni pelles eorum et carnes,et fimū eorū. Et qui combusserit ea,lavabit vestimenta sua,lavabitq; carnē suā aquis: & postea ingredietur in castra. Eritq; vobis in legitimū sempiternum: in mense septimo,in decima die mensis affligetis animas vestras,nullumq; opus facietis ; tam indigenæ, quàm advenæ qui peregrinantur inter vos. Quia in hāc die expiatio erit vestri,ut mundemini:ab omnibus peccatis vestris coram Dño mundabimini.Sabbatum requietionis erit vobis ; affligetisq; animas vestras : legitimum sempiternū erit. Propitiabitque sacerdos qui unctus fuerit, et cujus oblatio oblata est, ut ministret pro patre suo : indueturque vestibus lineis, vestibus sanctis. Et expiabit super sanctuarium sanctitatis; & super tabernaculum fœderis,& super altare quoque expiabit : & super omnem populum ecclesiæ expiabit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 * צעירא ההוא עליו את כל עונתם אל ארץ גזרה ושלח את
23 העתוד במדבר: * ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד
24 אשר לבש בבאו אל הקדש והניח שם: * ורחץ את בשרו במים
25 במקום קדש ולבש את בגדיו ויצא ועשה את עלתו ואת עלת
26 העם וכפר בעדו ובעד העם: ** ואת חלב החטאת יקטיר על
27 המזבח: * והמשלח את העתוד לעזאזל יכבס בגדיו ורחץ את
בשרו במים ואחרי כן יבא אל המחנה: * ואת פר החטאת ואת
28 שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר בקדש יוצא אל מחוץ
למחנה ושרפו באש את עורתם ואת בשרם ואת פרשם: ** והשרף
29 אתם יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחרי כן יבא אל המחנה:=
** והיתה להם לחק עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו
את נפשתיכם וכל מלאכה לא תעשו האזרח והגר הגר בתוככם:
30 כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני
31 יהוה תטהרו: שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשתיכם חק
32 עולם: * וכפר הכהן אשר ימשח אתו ואשר ימלא את ידו לכהן
תחת אביו ולבש את בגדי הבד בגדי הקדש: * וכפר את מקדש
33 הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים ועל כל עם
קהל יכפר:

VERSIO SAMARITANA.

22 * צעירא ההוא עליו את כל עונתם אל ארץ גזרה ושלח את
23 העתוד במדבר: * ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד
24 אשר לבש בבאו אל הקדש והניח שם: * ורחץ את בשרו במים
25 במקום קדש ולבש את בגדיו ויצא ועשה את עלתו ואת עלת
26 העם וכפר בעדו ובעד העם: ** ואת חלב החטאת יקטיר על
27 המזבח: * והמשלח את העתוד לעזאזל יכבס בגדיו ורחץ את
בשרו במים ואחרי כן יבא אל המחנה: * ואת פר החטאת ואת
28 שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר בקדש יוצא אל מחוץ
למחנה ושרפו באש את עורתם ואת בשרם ואת פרשם: ** והשרף
29 אתם יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחרי כן יבא אל המחנה:=
** והיתה להם לחק עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו
את נפשתיכם וכל מלאכה לא תעשו האזרח והגר הגר בתוככם:
30 כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני
31 יהוה תטהרו: שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשתיכם חק
32 עולם: * וכפר הכהן אשר ימשח אתו ואשר ימלא את ידו לכהן
תחת אביו ולבש את בגדי הבד בגדי הקדש: * וכפר את מקדש
33 הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים ועל כל עם
קהל יכפר:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

22 Portabitque hircus super se (d) omnes iniquitates eorum in terram solitariam, posteà dimittet arietē in desertum.
23 Intrabit autem Aaron in tabernaculum testimonii, & exuet vestimenta linea quæ induit cùm ingrederetur in sanctuariū,et(e) deponet illa ibi. Cumque laverit carnem
24 suam in aquis in loco sancto, induet vestimenta sua, & egredietur,faciétque holocaustum suum, & holocaustum populi ; propitiationem quoque faciet pro se, & pro populo. Adipémque hostiæ pro peccato adolebit
25 super altare. Qui verò emisit
26 hircum in Azazel lavabit vestimenta sua, abluétque carnem suam in aquis, & posteà ingredietur in castra. Vitu-
27 lum autem pro peccato, & hircum pro peccato quorum sanguis illatus est ad propitiationem faciendam in sanctuario educet extra castra,et comburet igne pelles eorum,et carnem eorum, & simum eorum. Qui verò combusserit
28 ea lavabit vestimenta sua,abluétque carnem suam aquâ et posteà ingredietur in castra.
29 Erit autem hoc vobis in statutum æternum. Mense septimo decima mensis (f) afflige-
tis animas vestras,nullumq; opus facietis,indigena, & peregrinus qui peregrinatur in
30 medio vestrûm. Quoniam die isto expiabit vos,ut mundemini ab omnibus(g)iniquitatibus vestris : coram Domino mundabimini. Sabbatum
31 requietionis hoc erit vobis ; affligetis enim (h) animas vestras, statutum est æternum. Expiabit sacerdos ille
32 quem unxerit, & cujus (i) consecraverit manum ut sacerdotio fungatur pro patre suo ; ideò induet vestimenta linea , vestimenta sancta.
33 Expiabitque sanctuariū sanctitatis, & tabernaculum testimonii, altare etiam expiabit ; pro sacerdotibus, & pro omni populo congregationis, expiabit.

VER. SAM.(d) omnia debita (e) manè relinquet(f) jejunio afflige tis (g) debitis (h) jejunio animas (i) perfecerit

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * فهو يحمل العنود على عنقه عن جميع ذنوبهم الي ارض منقطعة * ثم يطلقه في البر * ثم
23 يدخل هارون الي خباء المحضر ويخرج المجمر * ثم ينزع الثياب العسر التي لبسها في دخوله الي
24 القدس * ويدعها هناك * ثم يغسل بدنه بالماء في موضع مقدس * ويلبس ثيابه المعلومه *
25 ويخرج فيقرب صعايده وصعايد القوم * ويستغفر له ولهم * وسكوم الذكوات يقربها على المذبح
26 * والمطلق العنود في جبل عزازيل يغسل ثيابه ويرحض بدنه بالماء * وبعد ذلك يدخل الي المعسكر
27 * واما رب الذكاة وعنود الذكاة الذين ادخل من دمهما سي للاستغفار في القدس * فليخرج الي
28 خارج المعسكر * فيحرق بالنار جلودهما وكومهما * واجانبهما * والحرق لهما يغسل ثيابه ويرحض
29 بدنه بالماء * وبعد ذلك يدخل الي المعسكر * فيكون ذلك لكم رسم الدهر في اليوم العاشر من
الشهر السابع * ان تجيعوا انفسكم * وسيا من العمل لا تعملوا * الصريح والغريب الدخل فما
30 بينكم * وفي هذا اليوم يستغفر عنكم ليطهركم * كا بين * من جميع خطاياكم بين
31 يدي الله فاطهروا * وسبت هي عطلة لكم اذ تجيعون انفسكم * رسم الدهر * وكذلك يستغفر
32 الامام الذي يمسح ويكمل واجبه ليوم مكان ابيه * فيلبس ثياب العسر ثياب القدس * فيستغفر
33 في خاص الاقداس في خباء المحضر * وعند المذبح يستغفر عن الائمه وعن سائر الجوف *

Et is portabit hœdum super collum suum 22
pro omnibus culpis eorum, in terram sejunctam:ac dimittet illum in deserto.Deinde ingredietur Haron in tabernaculum 23
præsentiæ,educetque thuribulum,ac posteà exuet se vestimentis byssinis quibus indutus fuerat in ingressu suo ad sanctuarium, & relinquet ea ibi.Deinde lavabit corpus 24
suum aquâ in loco sancto,induetuque vestimentis suis notis: et egredietur,offeretq; holocausta populi, veniamq; postulabit sibi et ipsis. Adipes autem expiationū adolebit 25
super altari. Qui verò dimisit hœdum in 26
monte Azaz, lavabit vestes suas, tùm abluet corpus suum aquâ,ac posteà ingredietur in castra. At verò vitulū expiationis, 27
et hœdum expiationis, è quorum sanguine immissum est aliquantum pro postulatione veniæ in sanctuarium, educat extra castra,& amburat pelles amborū,& carnes eorum,& ventres eorum. Et qui amburet ea, lavabit vestimenta sua,& abluet corpus suum aquâ, & posteà ingredietur in 28
castra. Eritque hoc vobis præceptum sæculi in die decima mensis septimi:ut afflige- 29
tis fame vosipsos , & quicquā ex operibus ne faciatis,sive indigena sit sive advena peregrinus inter vos. Et in ista die 30
veniam petet pro vobis, ut mundet vos, quemadmodum declaravi. Ab omnibus igitur peccatis vestris in conspectu Dei, mundamini. Et sabbathum erit, otium 31
vobis, quum afflige tis fame vosmetipsos: mandatum sempiternum.Et sic veniam postulabit sacerdos qui ungetur & 32
perficiet debitum suum ad exercendum munus sacerdotale loco patris sui. Induet enim se vestimentis byssinis, vestimentis sanctuarii. Veniamque petet in præcipuis 33
sacrorum in tabernaculo præsentiæ : & apud altare veniam petet pro sacerdotibus & pro toto cœtu.

ספר ויקרא : יז

Israel filios *super* expiandū ad ſeculi ſtatutā in vobis hoc Eritque
34 וְהָיְתָה־זֹּאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
præcepit quod juxta Fecitque .anno in ſemel ſuis peccatis omnib⁹ ab
מִכָּל־חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ בַּאֲשֶׁר צִוָּה
.Moſeh Dominus
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃

CAP. XVII. יז

1 ,Aharon ad Loquere : dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locut' Et
2 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן
Iſtud : eos ad dices & ,Iſrael filios omnes ad & ,eĩ⁹ filios ad &
וְאֶל־בָּנָיו וְאֶל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם וְזֶה
Iſrael domo è *vir Vir* : dicendo Dominus præcepit quod verbum
הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר׃ אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל
qui vel ;*caſtrametatione* in caprā vel ,agnum vel ,bovem mactaverit *qui*
אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ־כֶשֶׂב אוֹ־עֵז בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר
non *convent⁹* tabernaculi oſtium ad Et .*caſtrametationē* extra mactaverit
3 יִשְׁחַט מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃ וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא
facies ad ,Domino *appropinquationē faciendum appropinquare ad* eũ adduxerit
הֵבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהוָה לִפְנֵי
:fudit ſanguinem : illi viro reputabitur ſanguis : Domini tabernaculi
4 מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ
adducant ut Propterea .ſui populi medio è ille vir excidetur &
5 וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ׃ לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ
,*agri facies ſuper ſacrificantes ipſi* quæ ,ſua ſacrificia Iſrael filii
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זֹבְחִים עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה
;ſacerdotē ad *convent⁹* tabernaculi oſtium ad Domino ea adducāt &
וְהֵבִיאָם לַיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן
ſacerdos ſparget Et .ea Domino pacificorum ſacrificia ſacrificent &
6 וְזָרַק הַכֹּהֵן ,*conveni⁹* tabernaculi oſtium *ad* Domini altare ſuper ſanguinem
אֶת־הַדָּם עַל־מִזְבַּח יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
adhuc ſacrificabāt nō Et .Domino quietis odorē in adipem faciet ſuffire &
וְהִקְטִיר הַחֵלֶב לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְלֹא־יִזְבְּחוּ עוֹד
7 ſeculi Statutum .*eos poſt fornicātes ipſi quos* ,*pilosis* ſua ſacrificia
אֶת־זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִם אֲשֶׁר הֵם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם חֻקַּת עוֹלָם
vir Vir : dices eos ad Et .eorū generationib⁹ in eis hoc erit
תִּהְיֶה זֹאת לָהֶם לְדֹרֹתָם׃ וְאֲלֵהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ
8 qui ,veſtri medio in *peregrinabitur* qui *peregrino* è & ,Iſrael domo è
מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר אֲשֶׁר־יָגוּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר
conventus tabernaculi oſtium ad Et .ſacrificiū vel ,*aſcenſionem fecerit aſcendere*
יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ־זָבַח׃ וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
9 ipſe vir excidetur & ,Domino illud faciendū ad ,illud adduxerit nō
לֹא יְבִיאֶנּוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא
peregrinante peregrino è & ,Iſrael domo è vir vir Et .ſuis populis è
מֵעַמָּיו׃ וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגָּר
10 animā in meas facies dabo &;ſanguinē omnē comederit qui ,eorū medio in
בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יֹאכַל כָּל־דָּם וְנָתַתִּי פָנַי בַּנֶּפֶשׁ
.ſui populi medio è eam excidam & ,ſanguinem comedentem
הָאֹכֶלֶת אֶת־הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ׃

Verſio VULG. LAT.

34 Eritque vobis hoc legitimum ſempiternum, ut oretis pro
filiis Iſrael, & pro cunctis
peccatis eorum ſemel in an-
no. Fecit igitur, ſicut præce-
perat Dominus Moyſi.

CAP. XVII.

1 ET locutus eſt Dominus
2 ad Moyſen, dicens; Lo-
quere Aaron & filiis ejus,
& cunctis filiis Iſrael, dicens
ad eos; Iſte eſt ſermo quem
3 mandavit Dominus, dicens;
Homo quilibet de domo Iſ-
rael, ſi occiderit bovem aut
ovem, ſive capram, in caſtris
4 vel extra caſtra, Et non ob-
tulerit ad oſtium tabernaculi
oblationem Domino, ſangu-
inis reus erit: quaſi ſi ſan-
guinem fuderit, ſic peribit
5 de medio populi ſui. Ideò
ſacerdoti offerre debent filii
Iſrael hoſtias ſuas, quas oc-
cident in agro, ut ſanctifi-
centur Domino ante oſtium
tabernaculi teſtimonii, &
immolent eas hoſtias pacifi-
6 cas Domino. Fundétque ſa-
cerdos ſanguinem ſuper al-
tare Domini ad oſtium taber-
naculi teſtimonii, & adole-
7 bit adipem in odorem ſuavi-
tatis Domino: Et nequaquam
ultrà immolabunt hoſtias ſu-
as dæmonibus, cum quibus
fornicati ſunt. Legitimum
ſempiternum erit illis & po-
8 ſteris eorum. Et ad ipſos di-
ces; Homo de domo Iſrael,
& de advenis qui peregrinan-
tur apud vos, qui obtulerit
9 holocauſtum ſive victimam,
Et ad oſtium tabernaculi te-
ſtimonii non adduxerit eam,
ut offeratur Domino, inter-
10 ibit de populo ſuo. Homo
quilibet de domo Iſrael, &
de advenis qui peregrinantur
inter eos, ſi comederit ſan-
guinem, obfirmabo faciem
meam contra animam illius,
& diſperdam eam de populo
ſuo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

34 Καὶ ἔσαι τοῦτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ποιηθήσε(ω)ται, (ω) καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ.

MS.A. (ω) καθάπερ

ΚΕΦ. ιζ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
2 γων, Λάλησον πρὸς Ἀαρὼν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πρὸς (α) πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐνετείλατο κύριος, λέγων, Ἄνθρωπος ἄνθρωπος
3 ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ ἀπὸ προσηλύτων (ς) τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, (γ) ὃς ἐὰν σφάξῃ μόσχον ἢ πρόβατον ἢ αἶγα ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, Καὶ
4 ὅτι τὴν θύραν τοῦ σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ, ὥστε ποιῆσαι αὐτὸ εἰς ὁλοκαύτωμα ἢ σωτήριον (δ) κυρίῳ ἀκλῆν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας· καὶ ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω, καὶ ὅτι τὴν θύραν τῆς
5 σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ αὐτό, (ε) ὥστε προσενέγκαι δῶρον τῷ κυρίῳ ἀπέναντι τῆς σκηνῆς κυρίου· καὶ λογισθήσε(ζ)ται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ αἷμα· αἷμα ἐξέχεεν· (ζ) ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. Ὅπως ἀναφέρωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς
6 θυσίας αὐτῶν, ὅσας ἂν θύωσι (η) σφάζοντα ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ οἴσουσιν τῷ κυρίῳ ὅτι τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ θύσει θυσίαν σωτηρίου τῷ κυρίῳ
7 αὐτά. Καὶ προσχεεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ αἷμα ὅτι τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ ἀπέναντι κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἀνοίσει τὸ στέαρ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. Καὶ οὐ θύσουσιν (θ) ἔτι τὰς θυσίας αὐτῶν τοῖς μαλάκοις, οἷς αὐτοὶ ἐκπορνεύουσιν ὀπίσω αὐτῶν. νόμιμον αἰώνιον ἔσαι ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑ-
8 μῶν. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ, (ι) ἢ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὃς
9 ἂν ποιήσῃ ὁλοκαύτωμα ἢ (κ) θυσίαν, Καὶ ὅτι τὴν θύραν τοῦ σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ ποιῆσαι αὐτὸ τῷ κυρίῳ, (ζ) ἐξολοθρευθήσε-
10 ται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ ἀπὸ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὃς ἐὰν φάγῃ πᾶν αἷμα, καὶ δώσω τὸ πρόσωπόν μου ὅτι τὴν ψυχὴν τοῦ ἔδεσῃ τὸ αἷμα, καὶ ἀπολῶ αὐτὴν ἐκ τοῦ λαοῦ (λ) αὐτῆς.

MS.A. (α) πάντας τοὺς υἱὰς (ς) ἢ τῶν (γ) ὃς ἂν (δ) κυρίῳ (ε) ὥστε μὴ προσενέγκαι δῶρον κυρίῳ (ζ) ἐξολεθρευθήσεται (η) σφάξωσιν (θ) ὅτι τὰς θύρας αὐτῶν (ι) καὶ ἀπὸ (κ) θυσίαν, Ἐπὶ (λ) αὐτῆς.

Et erit hoc vobis legitimum ſempiternum ad exorandum pro filiis Iſrael ab omnibus peccatis eorum. Semel in anno fiet, ſicut præcepit Dominus Moyſi. 34

CAP. XVII.

ET locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Loquere ad Aaron, & ad filios ejus, & ad omnes filios Iſrael, & dices ad eos, Hoc eſt verbum, quod mandavit Dominus, dicens; Homo, homo filiorum Iſrael, (a) vel proſelytorum, qui appoſiti ſunt in vobis, quicunque jugulaverit vitulum, aut ovem, aut capram in caſtris, & quicunque jugulaverit extra caſtra, Et ad oſtium tabernaculi teſtimonii non attulerit, ut faciat illud in holocauſtum vel ſalutare Domino, acceptum in odorem ſuavitatis: & quicunq; jugulaverit extra, & ad oſtium tabernaculi teſtimonii nō attulerit illud, ut offerat munus Domino ante tabernaculum Domini; & imputabitur homini illi ſanguis: ſanguinem effudit; diſperdetur anima illa ex populo ſuo. Ut offerant filii Iſrael ſacrificia ſua, quæcunq; ipſi jugulaverint in campis; & ferent Domino ad oſtia tabernaculi teſtimonii ad ſacerdotem; & ſacrificabunt ſacrificium ſalutaris Domino ea. Et effundet ſacerdos ſanguinem ſuper altare in circuitu ante Dominum apud januam tabernaculi teſtimonii: & offeret adipem in odorem ſuavitatis Domino. Et nō ſacrificabūt ampliùs ſacrificia ſua vanis, quib⁹ exfornicantur ipſi poſt eos. Legitimū ſempiternū erit vobis in progenies veſtras. Et dices ad eos, Homo, homo filiorū Iſrael, vel de filiis proſelytorū, qui appoſiti ſunt in vobis, quicunq; fecerit holocauſtū vel ſacrificiū, Et ad oſtiū tabernaculi teſtimonii non attulerit, ut faciat illud Domino, diſperdetur homo ille de populo ſuo. Et homo, homo filiorū Iſrael, aut de proſelytis, qui appoſiti ſunt in vobis, quicunque ederit omnē ſanguinē; & ſtatuā faciem meā ſuper animā, quæ manducat ſanguinē, & perdā illam de populo ſuo. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

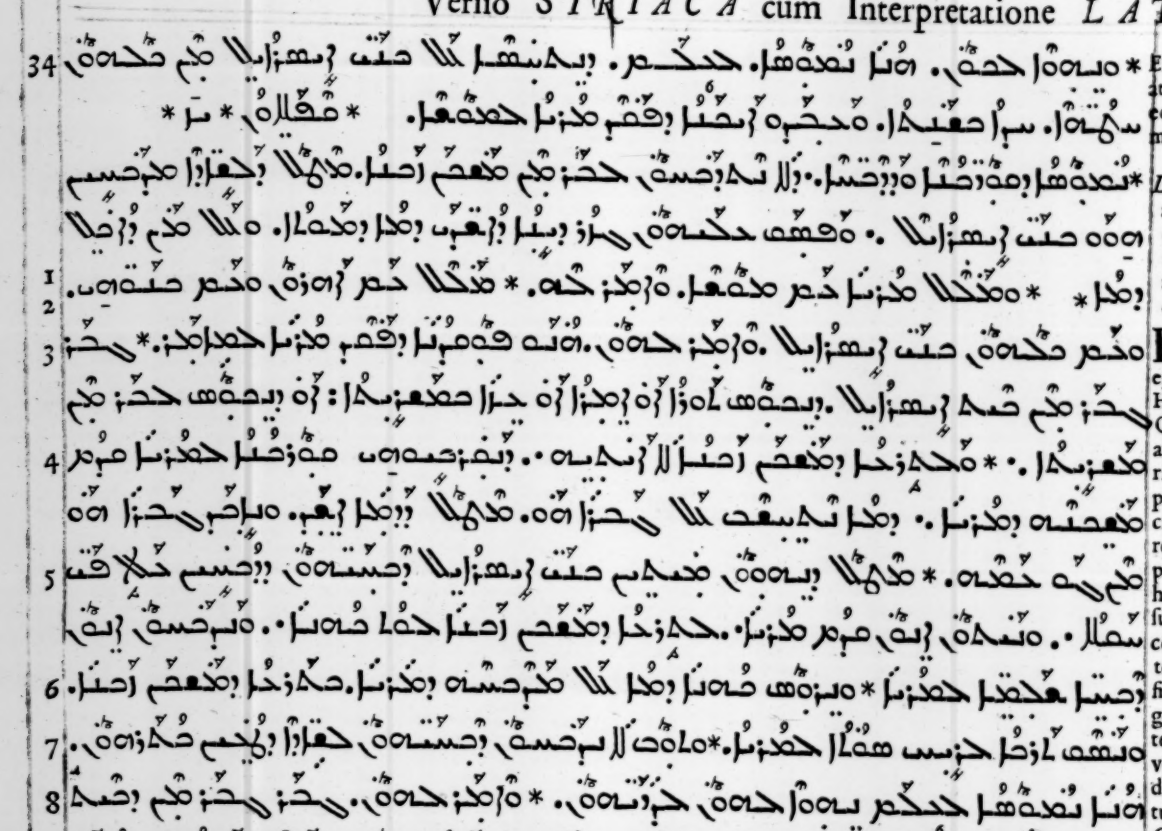

Erit autē vobis iſta lex in perpetuū, ut expiatio fiat pro filiis Iſrael ab omnibus peccatis eorū ſemel in anno. Fecerunt igitur quemadmodū præcepit Dominus Moſi. 34

CAP. XVII.

Lex oblationū & ſacrificiorū, quòd non ſint mactanda extra tabernaculū temporis. Et quia dæmonib⁹ ſacrificabant filii Iſrael, ideo in ipſos & in eum qui comedit ſanguinem, mortis decernit ſententiā, tanquam in effundentes ſanguinem.

ETiam locut⁹ eſt Dñs cū Moſe, dixitq; ad eum; Loquere cum Aharone & cum filiis ejus & cum omnibus filiis Iſrael, & dic eis, Hoc eſt præceptū quod juſſit Dñs dicēdum: Quicunq; è domo Iſrael mactaverit bovem, aut agnū, aut caprā in caſtris, vel mactaverit extra caſtra, Et ad oſtium tabernaculi tēporis non attulerit illum, ut eum offerat ſacrificiū Dño corā tabernaculo Dñi: ſanguis reputabitur viro illi, quia ſanguiné fudit: & peribit homo ille de medio populi ſui. Ad hoc, ut ſint afferētes filii Iſrael ſacrificia ſua quæ mactabūt ſuper faciē campi. Adducēt autē ea corā Dño ad oſtium tabernaculi temporis ad ſacerdotē, eaq; mactabūt ſacrificia pacifica Dño. Et ſparget ſacerdos ſanguinē ſuper altare Dñi in oſtio tabernaculi temporis, attolletque adipem in odorē ſuaveolētiæ Dño. Nec ultra mactēt ſacrificia ſua dæmonib⁹ poſt quos aberrāt. Hæc lex perpetua ſit ipſis in poſteritates eorū. Dic etiā eis, Quicunq; è domo Iſrael, & ex iis qui convertūtur ad me qui commorantur inter vos, extulerit holocauſtū pacificū aut ſacrificium, Et ad oſtium tabernaculi temporis non attulerit illud, ut illud offerat corā Dño, pereat homo ille de medio populi ſui. Et quicunque ex filiis Iſrael, & ex iis qui convertūtur ad me qui habitant inter vos, comederit ſāguiné, dabo irā meam in animā quæ comederit ſāguiné, et perdā eā de medio populi ſui. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

34 וּתְהֵי דָּא לְכוֹן לְקָיְמָא עָלַם לְכַפָּרָא
עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חוֹבֵיהוֹן חֲדָא
בְּשַׁתָּא וַעֲבַד כְּמָא דִּי פַקֵּיד יְיָ
יָת מֹשֶׁה׃

יז

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּל עִם
2 אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי וְעִם כָּל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן דֵּין פִּתְגָמָא
דִּי פַקֵּיד יְיָ לְמֵימָר: גְּבַר גְּבַר מִבֵּית
יִשְׂרָאֵל דִּי יִכּוֹס תּוֹר אוֹ אִמַּר אוֹ
עִזְיָא בְּמַשְׁרְיָתָא אוֹ דִּי יִכּוֹס מִבָּרָא
3 לְמַשְׁרְיָתָא: וּלְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא
לָא אֲיְתִיהּ לְקָרְבָּא קוּרְבָּנָא קֳדָם
קֳדָם מַשְׁכַּן דְּיְיָ דְּמָא יִתְחְשֵׁב
לְגַבְרָא הַהוּא דְּמָא אֲשַׁד וְיִשְׁתֵּיצֵי
4 אֱנָשָׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ: בְּדִיל דִּי יֵיתְיָן
5 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת דִּבְחֵיהוֹן דְּאִנּוּן
דָּבְחִין עַל אַפֵּי חַקְלָא וְייָתְנִנּוּן קֳדָם
יְיָ לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא לְוָת כָּהֲנָא
וְיִכְסוֹן נִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ יָתְהוֹן
6 וְיָזוֹק כָּהֲנָא יָת דְּמָא עַל מַדְבְּחָא
דְּיְיָ בְּתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיַסֵּק חֶלְבָּא
7 לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ: וְלָא
יִדְבְּחוּן עוֹד יָת דִּבְחֵיהוֹן לְשֵׁידִין
דְּאִנּוּן טָעָן בָּתְרֵיהוֹן קְיָם עָלַם
8 תְּהֵא דָּא לְהוֹן לְדָרֵיהוֹן: וּלְהוֹן
תֵּימַר גְּבַר גְּבַר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל
וּמִן גִּיּוֹרַיָּא דְּיִתְגַּיְרוּן בֵּינֵיכוֹן
דִּי יַסֵּק עֲלָתָא אוֹ נִכְסַת
9 קוּדְשִׁיָּא: וּלְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא
לָא יֵיתְיֵנֵיהּ לְמֶעְבַּד יָתֵיהּ
קֳדָם יְיָ וְיִשְׁתֵּיצֵי אֱנָשָׁא הַהוּא
10 מֵעַמֵּיהּ: וּגְבַר גְּבַר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל
וּמִן גִּיּוֹרַיָּא דְּיִתְגַּיְרוּן בֵּינֵיכוֹן דִּי
יֵיכוֹל כָּל דָּמָא וְאֶתֵּן רוּגְזִי בַּאֲנָשָׁא
דְּיֵיכוֹל יָת דָּמָא וְאֶשְׁתֵּיצֵי יָתֵיהּ מִן
עַמֵּיהּ:

TARGUM ONKELOS.

34 Eritque vobis hoc legitimum sempiternum, ad propitiandum pro filiis Israel ab omnibus peccatis eorum semel in anno: fecitque sicut præceperat Dominus Moysi.

CAP. XVII.

1 LOcutusq; est Domin' cum
2 Moyse dicens. Loquere cum Aaron, et cum filiis ejus, & cum omnibus filiis Israel; & dices eis: Iste est sermo quem
3 præcepit Dñs, dicens. Vir vir de domo Israel, qui occiderit bovem aut agnum, sive *capras*, in castris: aut qui occiderit
4 extra castra. Et ad ostium tabernaculi fœderis non adduxerit illud, ut offeratur in oblationem coram Domino, coram tabernaculo Domini: sanguis reputabitur illi viro, sanguinem fudit; & peribit homo ille de *populo suo*. Ut
5 afferant filii Israel sacrificia sua, quæ sacrificant super faciem agri: afferantq; ea *coram Domino*, ad ostium tabernaculi fœderis, ad sacerdotem:
6 & immolent hostias sanctas coram Domino. Aspergetque sacerdos sanguinem super altare Domini, in ostio tabernaculi fœderis: et adolebit adipem, ut suscipiatur voluntariè coram Domino. Et non
7 sacrificabunt ultrà sacrificia sua dæmonibus; post quos ipsi errant: legitimum sempiternum erit hoc illis, in generationibus suis. Et ad ipsos dices; Vir vir de domo Israel, &
8 de advenis qui peregrinantur inter vos: qui obtulerit holocaustum, sive victimam sanctificatam. Et ad ostium tabernaculi fœderis non adduxerit eam, ut faciat eam coram Domino: exterminabitur homo
9 ille de *populo suo*. Et vir vir de domo Israel, & de peregrinis qui peregrinantur inter vos, qui comederit omnem sanguinem: ponam furorem meum in homine, qui comederit sanguinem; et disperdã eum de medio populi sui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

34 * וזאת היתה לכם לחק עולם לכפר על כל בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה ויעש כאשר צוה יהוה את משה׃

1 ** וידבר יהוה אל משה לאמר׃ 2 דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם זה הדבר אשר צוה יהוה לאמר׃ 3 איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה׃ 4 * ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן ליהוה לפני משכן יהוה דם יחשב לאיש ההוא דם שפך ונכרת האיש ההוא מקרב עמו׃ 5 למען אשר יביאו בני ישראל את זבחיהם אשר הם זבחים על פני השדה והביאם ליהוה אל פתח אהל מועד אל הכהן וזבחו זבחי שלמים ליהוה אתם׃ 6 וזרק הכהן את הדם על מזבח יהוה פתח אהל מועד והקטיר החלב לריח ניחח ליהוה׃ 7 ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירם אשר הם זונים אחריהם חקת עולם תהיה זאת להם לדרתם׃ 8 ואל אדם תאמר איש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יעלה עולה או זבח׃ 9 ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אתו ליהוה ונכרת האיש ההוא מעמיו׃ 10 ** ואיש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יאכל כל דם והכרתי את פני בנפש האכלת את הדם והכרתי אתה מקרב עמה׃

VERSIO SAMARITANA.

34 * ויהי לכם לחק עולם לכפר על כל בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה ויעש כאשר צוה יהוה את משה׃

1 ** וידבר יהוה אל משה לאמר׃ 2 דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם זה הדבר אשר צוה יהוה לאמר׃ 3 איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה׃ 4 * ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן ליהוה לפני משכן יהוה דם יחשב לאיש ההוא דם שפך ונכרת האיש ההוא מקרב עמו׃ 5 למען אשר יביאו בני ישראל את זבחיהם אשר הם זבחים על פני השדה והביאם ליהוה אל פתח אהל מועד אל הכהן וזבחו זבחי שלמים ליהוה אתם׃ 6 וזרק הכהן את הדם על מזבח יהוה פתח אהל מועד והקטיר החלב לריח ניחח ליהוה׃ 7 ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירם אשר הם זונים אחריהם חקת עולם תהיה זאת להם לדרתם׃ 8 ואל אדם תאמר איש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יעלה עולה או זבח׃ 9 ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אתו ליהוה ונכרת האיש ההוא מעמיו׃ 10 ** ואיש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יאכל כל דם והכרתי את פני בנפש האכלת את הדם והכרתי אתה מקרב עמה׃

VER.SAM. (k) debitis (a) eradicabitur (b) extirpabitur (c) excitabo iram meam (d) extirpabo

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

34 Hoc autem erit vobis in præceptum æternum ad expiandos omnes filios Israel ab omnibus (k) peccatis eorum semel in anno: Et fecit sicut præceperat Dominus Mosi.

CAP. XVII.

1 ET locutus est Dominus Mosi, dicens; 2 Loquere Aaroni, & filiis ejus, & omnibus filiis Israel; dices autem eis, Hoc est verbum quod præcepit Dominus, dicens; 3 Quicunque vir de domo Israel qui macta verit bovem, aut agnum, aut capram in castris, aut qui macta verit extra castra, 4 Et ad ostium tabernaculi testimonii non adduxerit illud ut faciat illud holocaustum, aut pacifica Domino ad expiationem vestram in odorem suavitatis; Et qui macta verit illud extra, & ad ostium tabernaculi testimonii non adduxerit, ad offerendum illud munus Domino ante tabernaculum Domini, sanguis imputabitur huic homini; sanguinem effudit, ideò (a) exterminabitur homo ille de medio populorum suorum. 5 Propter hoc, ut afferant filii Israel sacrificia sua quæ sacrificant in agris, & afferant ea Domino ad ostium tabernaculi testimonii ad sacerdotem, sacrificentq; illa sacrificia pacifica Domino. 6 Spargetque autē sacerdos sanguinem super altare Domini quod est ad ostium tabernaculi testimonii, adolebitque adipē in odorem suavitatis Domino. 7 Et non sacrificabunt amplius sacrificia sua dæmonibus post quos ipsi fornicabantur: hoc erit eis statutum æternum in generationibus eorum. 8 Dices præterea eis, Vir quicunque de domo Israel, de advenis qui peregrinantur vobiscum, qui holocaustum fecerit aut sacrificium; 9 Et ad ostium tabernaculi testimonii non adduxerit illud ut faciat illud Domino, (b) exterminabitur vir iste de populis suis. 10 Homo quicunq; fuerit de domo Israel, aut de advenis qui peregrinantur in medio vestrî, qui comederit quemlibet sanguinem, & (c) ponam faciē meā adversus istius animam comedentem sanguinem, & (d) exterminabo illam de medio populi sui.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فيكون هذا لكم رسم الدهر * ان يستعفر كذاك عن بني اسرائيل من خطاياهم من واحدة في
السنة * فصنع هرون كما امر الله موسي * الفصل السابع عشر *

1 * ثم كلم الله موسي قايلا * مر هرون وبنيه وساير بني اسرائيل وقل لهم * هذا الامر الذي امر
2 الله به * اي رجل من بني اسرائيل يذبح ثورا * او كبشا * او عنزا في المعسكر او خارجه * ولا ياتي
3 به الي باب خباء المحضر فيقربه اذ هو قربان الله بين يدي مسكنه * فهو يحسب عليه كمن
4 قد سفك دم انسان * فيقطع ذلك الانسان من بين قومه * لكي يادوا بنو اسرائيل بذابحهم
الذي لعلهم يذبحونها علي وجه الصحرا * فيجيوا بها بين يدي الله الي باب خباء المحضر فيذبحوها
5 ذبايح سلامة لله * ويرش الامام دمها علي مذبح الله الذي عند باب خباء المحضر * ويقتر سلخمها
6 معمولا مرضيا عند الله * ولا يذبحوا ابدا ذبايحهم للشياطين الذين هم يطعون في تبعهم * فيكون
7 لهم ذلك رسم الدهر لاجيالهم * وقل لهم اي رجل من بني اسرائيل ومن الغريب الداخل فيما
8 بينهم يحرق صعيده او ذبحا * والي باب خبا المحضر لا ياتي به ليقربه كذاك لله * فيقطع ذلك
9 الانسان من بين قومه * واي رجل من الاسرائيليين والغربا الداخلين فيما بينهم ياكل سيا
10 من الدم * احللت عصبي به وقطعته من بين قومه *

Exitque id vobis statutū sempiternum, ut postuletur venia tali modo pro filiis Israil de omnibus peccatis eorum unâ vice in anno. Fecitque Haron sicuti præcepit Deus Musæ.

CAP. XVII.

1 ITem allocutus est Deus Musæ, dicens; 2 Præcipe Haroni, & filiis ejus, & omnibus filiis Israil, & dic illis; Hoc est mandatū, quod mandavit Deus. Quicunq; vir è filiis Israil mactaverit taurum, aut arietem, sive capræ in castris, aut extra illa; 4 Nec tulerit eum ad ostiū tabernaculi præsentiæ, obtuleritq; eum (cùm sit sacrificium Dei) in conspectu habitaculi ejus: reputabitur id illi ac si effudisset sanguinē humanum: proinde abscindetur talis homo à populo suo. 5 Quatenus efferant filii Israil sacrificia sua quæ fortè sacrificabunt super faciem agri, afferant inquam illa coram Deo ad portam tabernaculi præsentiæ, & mactent ea sacrificia pacis Dei. 6 Spargetque sacerdos sanguinē eorū super altare Dei quod est propè januā tabernaculi præsentiæ, & adolebit adipē eorū acceptabilem, placabilem apud Deum. 7 Et ne sacrificent unquam sacrificia sua dæmoniis in quorum sectatione ipsi seducuntur: & erit hoc ipsis præceptum sæculi, in generationes suas. 8 Et dic eis, Quicunque vir de filiis Israil, & de advena alienigena inter ipsos cremabit holocaustum aut sacrificium, 9 Et ad ostium tabernaculi præsentiæ non feret illud, ut sacrificet illud similiter Deo; abscindetur talis homo à populo suo. 10 Et quicunque vir ex Israilitis, & advenis peregrinis inter ipsos ipsos comederit quidquam sanguinis, immittam iram meam in ipsum, & abscindam eum à populo suo.

ספר ויקרא : יח

, altare super vobis eum dedi ego & ,ipsa sanguine in carnis anima Quia
11 כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הִוא וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל־הַמִּזְבֵּחַ
.expiabit *anima in* ipse sanguis quia : vestras animas super expiandum ad
לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי־הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר :
comedet non vobis ex anima Omnis : Israel filiis dixi Idcirco
12 עַל־כֵּן אָמַרְתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל־נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא תֹאכַל
.sanguinem comedet non, vestri medio in peregrinās peregrin' &: sanguine
דָּם וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם לֹא יֹאכַל דָּם :
,eorū medio in *peregrinãte* peregrino è & ,Israel filiis è vir vir Et
13 וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם
effundet &,*comedetur* quæ *avis vel* ,*viventi venationem* fuerit venat' qui
אֲשֶׁר יָצוּד צַיִד חַיָּה אוֹ עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשָׁפַךְ :
,ej' sanguis ,carnis ois anima Quia .pulvere in illū operiet & ,ej' sanguinē
14 אֶת־דָּמוֹ וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר : כִּי־נֶפֶשׁ כָּל־בָּשָׂר דָּמוֹ
:comedetis nō carnis omnis Sanguinē: Israel filiis Dixique *ipse* ej' anima in
בְּנַפְשׁוֹ הוּא וְאָמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דַּם כָּל־בָּשָׂר לֹא תֹאכֵלוּ
omnis Et.excidetur,illū comedēs ois.*ipsa* ej' sanguis carnis ois anima quia
15 כִּי נֶפֶשׁ כָּל־בָּשָׂר דָּמוֹ הוּא כָּל־אֹכְלָיו יִכָּרֵת : וְכָל־
lavabit &,*peregrino in & indigena in*,raptū & ,cadaver comederit quæ anima
נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל נְבֵלָה וּטְרֵפָה בָּאֶזְרָח וּבַגֵּר וְכִבֶּס
.erit mūd' &,vesperā ad usq; erit immūd' &,aquis in se abluet &,suaveſtimēta
בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב וְטָהֵר :
,*suā perversitatē* portabit &,abluerit non suā carnē & ,se laverit non si Et
16 וְאִם לֹא יְכַבֵּס וּבְשָׂרוֹ לֹא יִרְחָץ וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ :

CAP. XVIII. יח

, Israel filios ad Loquere : dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
2 opus Secundam .vester Deus Dominus Ego : eos ad dices &
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : כְּמַעֲשֵׂה
3 terræ op' ſecundū & :facietis non ,*ea in* habitāſtis *qua* ,Ægypti terræ
אֶרֶץ־מִצְרַיִם אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ
eorū ſtatutis in &,facietis non ,*illuc vos adducens ego quā* ,Chenahā
כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֹּתֵיהֶם
,ſervabitis mea ſtatuta & ,facietis mea Judicia .ambulabitis non
לֹא תֵלֵכוּ : אֶת־מִשְׁפָּטַי תַּעֲשׂוּ וְאֶת־חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ
,mea ſtatuta cuſtodietis Et .veſter Deus Domin' Ego .eis in *ambulandū* ad
4 לָלֶכֶת בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקֹּתַי
Ego .eis in vivet & ,homo ea faciet quæ ,mea judicia &
וְאֶת־מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחַי בָּהֶם אֲנִי
revelandū ad,*accedetis non* ſuæ carnis *reliquiæ omnes ad vir Vir* .Domin'
5 יְהוָה : אִישׁ אִישׁ אֶל־כָּל־שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת
nuditatē & ,tui patris *Nuditatem* .DOMINUS Ego .*nuditatem*
עֶרְוָתָם אֲנִי יְהוָה : עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת
.cj' *nuditatem* revelabis non :*ipſa* tua Mater .revelabis non tuæ matris
6 אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה אִמְּךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ :
tui patris Nuditas .revelabis non tui patris uxoris Nuditatem
7 עֶרְוַת אֵשֶׁת־אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה עֶרְוַת
.*ipſa*
8 הִוא :

Versio VUL.LAT.

11 Quia anima carnis in ſanguine
eſt: & ego dedi illum vobis,
ut ſuper altare in eo expietis
pro animabus veſtris, & ſan-
12 guis pro animæ piaculo ſit. Id-
circò dixi filiis Iſrael, Omnis
anima ex vobis non comedet
ſanguinē, nec ex advenis qui
13 peregrinātur apud vos. Homo
quicunq; de filiis Iſrael, & de
advenis qui peregrinantur a-
pud vos, ſi venatione atq; au-
cupio ceperit ferā vel avem,
quib' veſci licitū eſt, fundat
14 ſanguinē ej', et operiat illum
terrā. Anima enim omnis car-
nis in ſanguine eſt: Unde dixi
filiis Iſrael, Sāguinē univer-
ſæ carniş non comedetis, quia
anima carnis in ſanguine eſt:
& quicūq; cōederit illū, inte-
15 ribit. Anima quæ comederit
morticinū, vel captū à beſtia,
tā de indigenis, quā de adve-
nis, lavabit veſtimenta ſua et
ſemetipſū aquâ, & contamina-
tus erit uſq; ad veſperū: et hoc
16 ordine mūd' fiet. Quòd ſi nō
laverit veſtimēta ſua & cor-
pus, portabit iniquitatem ſuā.

CAP. XVIII.

LOcut' eſt Dñs ad Moyſen,
1 dicens; Loquere filiis Iſrael, &
2 dices ad eos, Ego Dñs De' ve-
ſter. Juxta conſuetudinē ter-
3 ræ Ægypti, in qua habitâſtis,
non facietis: & juxta morem
regionis Chanaan, ad quam
ego introducturus ſum vos, nō
agetis, nec in legitimis eorū
4 ambulabitis. Facietis judicia
mea, & præcepta mea ſerva-
bitis, & ambulabitis in eis.
5 Ego Dominus Deus veſter.
Cuſtodite leges meas atq; ju-
dicia, quæ faciens homo, vi-
6 vet in eis. Ego Dominus. O-
mnis homo ad proximam ſan-
guinis ſui non accedet, ut re-
velet turpitudinem ejus. Ego
7 Dñs. Turpitudinem patris tui,
& turpitudinem matris tuæ
non diſcooperies: mater tua
8 eſt, non revelabis turpitudi-
nem ejus. Turpitudinē uxoris
patris tui non diſcooperies:
turpitudo enim patris tui eſt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτῆ ἐστι· καὶ
ἐγὼ δέδωκα αὐτὸ ὑμῖν ἐπὶ τῷ θυσιαστηρίῳ
ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· τὸ γὰρ αἷ-
12 μα αὐτῆ (μ) ἀντὶ ψυχῆς ἐξιλάσεται. Διὰ τοῦ-
το εἰρηκα τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, Πᾶσα ψυχὴ ἐξ
ὑμῶν οὐ φάγεται αἷμα· καὶ ὁ προσήλυτος ὁ
13 προσκείμενος ἐν ὑμῖν οὐ φάγεται αἷμα. Καὶ
ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ισραηλ, (ν) ἢ
τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὃς
ἂν θηρεύσῃ θήρευμα θηρίον ἢ πετεινόν, ὃ
ἔδεται, καὶ ἐκχεεῖ τὸ (ξ) αἷμα, καὶ κρύψει αὐ-
τὸ τῇ γῇ. Ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα
14 αὐτῆ ἐστι· καὶ εἶπα τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, Αἷμα
πάσης σαρκὸς οὐ φάγεσθε, ὅτι ἡ ψυχὴ πάσης
σαρκὸς αἷμα αὐτῆ ἐστι· πᾶς ὁ ἔδων αὐτὸ,
15 (ο) ἐξολοθρευθήσεται. Καὶ πᾶσα ψυχὴ, ἥτις
φάγεται θνησιμαῖον, ἢ θηριάλωτον ἐν τοῖς
αὐτόχθοσιν, ἢ ἐν τοῖς προσηλύτοις, πλυνεῖ
τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρ-
τος ἔσται ἕως ἑσπέρας, καὶ καθαρὸς ἔσται.
16 Ἐὰν δὲ μὴ πλύνῃ τὰ ἱμάτια, καὶ τὸ σῶμα μὴ
λούσηται ὕδατι, καὶ λήψεται ἀνόμημα αὐτῆ.

MS·A. (μ) ἀντὶ τῆς ψυχῆς (ν) καὶ τῶν (ξ) αἷμα αὐτῆ, καὶ (ο) ἐξολεθρευθήσεται.

ΚΕΦ. ιη'.

1 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,
2 Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς
3 αὐτοὺς, Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Καθὰ τὰ
ἐπιτηδεύματα (α) Αἰγύπτου, ἐν ᾗ κατῳκήσατε
(ς) ἐν αὐτῇ, οὐ ποιήσετε· καὶ κατὰ τὰ ἐπιτη-
δεύματα γῆς Χαναὰν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑ-
μᾶς ἐκεῖ, οὐ ποιήσετε, (γ) καὶ τοῖς νομίμοις
4 αὐτῶν οὐ πορεύσεσθε. Τὰ κρίματά μου ποιήσετε,
καὶ τὰ προστάγματά μου (δ) φυλάξεσθε, καὶ πο-
ρεύεσθε ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.
5 Καὶ (ε) φυλάξεσθε πάντα τὰ προστάγματά
μου, καὶ πάντα τὰ κρίματά μου, καὶ ποιήσετε
αὐτά· ἃ (ζ) ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσε-
6 ται ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Ἄνθρω-
πος ἄνθρωπος πρὸς πάντα οἰκεῖα σαρκὸς
αὐτοῦ οὐ προσχωρεύσει ἀποκαλύψαι ἀσχημο-
σύνην. ἐγὼ κύριος. Ἀσχημοσύνην πατρός σου,
7 καὶ ἀσχημοσύνην μητρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις,
μήτηρ γάρ σου (η) ἐστιν, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν
8 ἀσχημοσύνην αὐτῆς. Ἀσχημοσύνην γυναικὸς
πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις, ἀσχημοσύνη
πατρός σου ἐστίν.

MS.A. (α) γῆς Αἰγύπτου, (ς) ἐν αὐτῇ, (γ) καὶ ἐν τοῖς (δ) φυλάξεσθε πορεύσεσθε (ε) φυλάξασθε (ζ) ποιήσας ἄνθρωπος, (η) ἐστὶν, καὶ οὐκ

Anima enim omnis carnis, ſan-
guis ejus eſt. Et ego dedi illum
vobis ad altare ad exorandū pro
animab' veſtris: ſanguis enim eſt
pro anima exorabit. Propterea
dixi filiis Iſrael, Omnis anima ex
vobis non edet ſanguinē: & pro-
ſelytus quā appoſita eſt in vobis,
non edet ſanguinē. Et homo, ho-
mo filiorū Iſrael, vel proſelyto-
rū, qui appoſiti ſunt in vobis, ſi
cuncq; venat' fuerit venationem
beſtiæ vel volatile, quod cum-
dent; et effundet ſanguinē, et ope-
riet eū terrā. Anima enim omnis
carnis ſanguis ejus eſt. Et dixi fi-
liis Iſrael, Sanguinē omnis carnis
non manducabitis; quoniā anima
omnis carnis ſanguis ejus eſt: om-
nis qui comedit illum, exter-
minabitur. Et omnis anima quæ
comedet morticinum, vel à fera
captū in indigenis vel in proſely-
tis, lavabit veſtimenta ſua, et la-
vabitur aquâ, & immundus erit
uſq; in veſperā; et mundus erit.
aut ſi non abſterſerit veſtimenta,
& corpus non laverit aquâ; ſuā ac-
cipiet iniquitatem ſuam.

CAP. XVIII.

ET ait Dominus ad Moyſen,
1 dicens; Loquere filiis Iſrael, et di-
2 ces ad eos, Ego Dominus Deus ve-
ſter. Secundùm inſtituta Ægy-
3 pti, in qua habitaſtis in ea, non
facietis: & ſecundùm inſtituta
terræ Chanaan, in quam ego in-
duco vos illuc, non facietis, & in
legitimis eorum non ambulabitis.
Judicia mea facietis, et præcepta
mea cuſtodietis, & ambulabitis in
eis. Ego Dominus Deus veſter. Et
4 cuſtodietis omnia præcepta mea,
et omnia judicia mea, & facietis
ea: (b) quæ ſi fecerit ea homo,
5 vivet in eis. Ego Dominus Deus
veſter. Homo, homo ad omnia do-
meſtica carnis ſuæ non ingredi-
etur ad revelandam turpitudi-
nem. Ego Dominus. Turpitudi-
nem patris tui, & turpitudinem
matris tuæ non revelabis: (c)
mater enim tua eſt; non revela-
8 bis turpitudinem ejus. Tur-
pitudinem uxoris patris tui
non revelabis: turpitudo patris
tui eſt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nam anima omnis carnis, ſanguis eſt: & ego
11 dedi eum vobis ſuper altare in expiationem
animarū veſtrarū: nam ſanguis expiat ani-
mā. Propterea dixi filiis Iſrael, Nulla ani-
12 ma ex vobis comedat ſanguinē: & ii qui con-
verſantur ad me qui commorantur vobiſcū,
ne comedant ſanguinē. Et quicunq; ex filiis
13 Iſrael, & ex iis qui converſantur ad me qui
habitant inter vos, venatus fuerit venationē
feræ aut volucris comeſtibilis, effundat ſan-
guinē ejus, & contegat eum pulvere: Quia
14 anima omnis carnis, ſanguis eſt. Dic etiam
filiis Iſrael, Sanguinē omnis carnis ne come-
deritis, quia anima omnis carnis, ſanguis eſt:
& quicunq; comederit illū, peribit. Et omnis
15 anima quæ comederit cadaver aut quod diſ-
cerptum eſt à fera, tam ex vobis quàm ex iis
qui converſantur ad me qui degunt inter vos,
abluat veſtimēta ſua, lavetq; ſe aquâ, & ſit
immundus uſq; ad veſperā, ac tum munda-
bitur. Quòd ſi nō abluat veſtimēta ſua, & car-
16 nē ſuā non lavet, recipiet peccatū ſuū.

CAP. XVIII.

Lex peccatorum quæ ſi committantur, ſubeunt ſententiam mortis, ejuſdemq; ſunt rationis in omnibus ſæculis.

ET locut' eſt Dñs cum Moſe, dixitq; ad eū;
1 Loquere cum filiis Iſrael, & dic eis, Ego
2 ſum Dñs De' veſter. Secundùm opera terræ
3 Ægypti in qua habitaſtis, ne faciatis. Et ſe-
cūdùm opera terræ Chanaā quò ſum vos in-
troducturus, ne feceritis, & in legib' eorū ne
4 ambulaveritis. Sed facite judicia mea, & cu-
ſtodite præcepta mea, inq; iis ambulate: ego
5 ſū Dñs De' veſter. Obſervate mādata mea &
judicia mea, quoniā homo qui fecerit ea, vi-
vet per illa: ego ſū Dñs. Nemo veſtrūm ad ul-
6 lū proximū ſuū carnalē accedat ad detegēdū
7 dedec' ejus: ego ſum Dñs. Dedec' patris tui, &
dedec' matris tuæ ne detegas: mater tua eſt,
8 ne detegas dedec' ejus. Dedec' uxoris patris
tui ne detegas, dedecus eſt enim patris tui.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

11 אֲרֵי נַפְשָׁא בִּסְרָא בְּדָמָא הִיא וַאֲנָא
יְהַבְתֵּיהּ לְכוֹן עַל מַדְבְּחָא לְכַפָּרָא
12 עַל־נַפְשָׁתֵיכוֹן אֲרֵי דָמָא הוּא עַל־
נַפְשָׁא מְכַפַּר׃ עַל כֵּן אֲמָרִית לִבְנֵי
13 יִשְׂרָאֵל כָּל־אֱנָשׁ מִנְכוֹן לָא־יֵיכוֹל
דְּמָא וְגִיּוֹרָא דִּי־מִתְגַּיְרוֹן בֵּינֵיכוֹן
13 לָא־יֵיכוֹל דָּמָא׃ וּגְבַר גְּבַר מִבְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּמִן־גִּיּוֹרַיָּא דִּי יִתְגַּיְרוּן
בֵּינֵיכוֹן דִּי יְצוּד צֵידָא חֵיוָא אוֹ
עוֹפָא דִּי מִתְאֲכַל וְיֵשׁוֹד יָת דְּמֵיהּ
14 וִיכַסְיִנֵּיהּ בְּעַפְרָא׃ אֲרֵי־נַפְשָׁא כָּל־
בִּסְרָא דְּמֵיהּ בְּנַפְשֵׁיהּ הוּא וַאֲמָרִית
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דָּם כָּל־בִּסְרָא לָא
15 תֵיכְלוּן אֲרֵי נַפְשָׁא כָּל־בִּסְרָא
דְּמֵיהּ הִיא כָּל דְּיֵכֵל יִשְׁתֵּיצֵי׃
וְכָל־אֱנָשׁ דִּי יֵיכוֹל נְבִילָא וְתָבִירָא
בְּיַצְיָבָיָא וּבְגִיּוֹרַיָּא וְיַצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי
16 וְיִסְחֵי בְמַיָּא וְיֵהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא
וְיִדְכֵּי׃ וְאִם לָא יְצַבַּע וּבִסְרֵיהּ לָא
יִסְחֵי וְיִקְבֵּיל חוֹבְיֵהּ׃

יח

1 וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּל עִם
2 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֲנָא
3 אֱלָהֲכוֹן׃ כְּעוֹבָדֵי עַמָּא דְאַרְעָא
דְמִצְרַיִם דִּי יְתֵבְתּוּן בַּהּ לָא
תַעְבְּדוּן וְכְעוֹבָדֵי עַמָּא דְאַרְעָא
דִכְנַעַן דִּי אֲנָא מְעֵיל יָתְכוֹן לְתַמָּן
לָא תַעְבְּדוּן וּבְנִימוֹסֵיהוֹן לָא
4 תְהָכוֹן׃ יָת־דִּינַי תַּעְבְּדוּן וְיָת קְיָמַי
תִּטְּרוּן לְהַלָּכָא בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן
5 וְתִטְּרוּן יָת־קְיָמַי וְיָת־דִּינַי דִּי יַעְבֵּד
יָתְהוֹן אֲנָשָׁא וְיֵחֵי בְּרַם־לוֹן בְּחַיֵּי
עָלְמָא אֲנָא יְיָ׃ גְּבַר גְּבַר לְכָל־קְרִיב
6 בִּשְׂרֵיהּ לָא תְקָרְבוּן לְגַלָּאָה עֶרְיָא
אֲנָא יְיָ׃ עֶרְיַת אֲבוּךְ וְעֶרְיַת אִמָּךְ לָא
7 תְגַלֵּי אִמֵּךְ הִיא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתַהּ׃
8 עֶרְיַת אֲנֶתֶת אֲבוּךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָא דַאֲבוּךְ הִיא

Quoniã anima carnis in sanguine est: et ego dedi eũ vobis, ad expiandum sup altare pro animab⁹ vestris: quia sanguis pro animâ expiat. Idcirco dixi filiis Israel; Omnis homo ex vobis non comedet sãguinẽ: et peregrini, qui peregrinantur inter vos, non comedent sanguinẽ. Et vir vir de filiis Israel, et de peregrinis qui peregrinantur inter vos, qui venat⁹ fuerit venationẽ bestiæ aut avis, quib⁹ vesci licitũ est: fundet sanguinẽ ej⁹, et operiet eum terrâ. Anima enim omnis carnis in sanguine ej⁹ est: et ego dixi filiis Israel; Sanguinẽ oĩs carnis nõ comedetis: quoniã anima oĩs carnis in sãguine ej⁹ est; oĩs qui cõederit eũ, peribit. Et omnis qui cõederit morticiniũ vel cõfractũ à bestia, de indigenis vel advenis: lavabit vestimenta sua, & lavabitur aquâ, et erit immundus usq; ad vesperam, et erit mũd⁹. Si autẽ nõ lavaverit vestimẽta, neq; carnẽ suã lavaverit: suscipiet iniquitatẽ suam.

CAP. XVIII.

LOcutusq; est Dñs cũ Moyse dicens. Loquere cũ filiis Israel, et dices ad eos: Ego sum Dñs Deus vester. Juxta opera populi terræ Ægypti, in quâ habitâstis, non facietis: & juxta opera populi terræ Chanaã, ad quã vos introducturus sũ, nõ facietis; neq; in legitimis eorũ ambuletis. Judicia enim mea facietis, et pacta mea servabitis, ut ambuletis in eis: ego Dñs De⁹ vester. Custodietisq; pacta mea, et judicia mea; quæ faciens homo vivet in eis vita sẽpiterna: ego Dñs. Vir vir ad omnẽ proximã carnis suæ nõ accedet ut revelet turpitudinẽ: ego Dñs. Turpitudinẽ patris tui, et turpitudinem matris tuæ non discooperies: mater tua est, nõ revelabis turpitudinẽ ej⁹. Turpitudinẽ uxoris patris tui nõ discooperies: turpitudo enim patris tui est.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 * עש׳ נב׳ שפ׳ בדמ׳ הוא׳ ואנא׳ יהבתיה׳ לכון׳ על׳ מדבחא׳ לכפרא׳ על׳ נפשתיכון׳ ארי׳ דמא׳ הוא׳ על׳ נפשא׳ מכפר׃ על׳ כן׳ אמרית׳ לבני׳ ישראל׳ כל׳ אנש׳ מנכון׳ לא׳ ייכול׳ דמא׳ וגיורייא׳ דיתגיירון׳ ביניכון׳ לא׳ ייכול׳ דם׃ וגבר׳ גבר׳ מבני׳ ישראל׳ ומן׳ גיורייא׳ די יתגיירון׳ בינילון׳ די יצוד׳ ציד׳ חיוא׳ או׳ עופא׳ די׳ מתאכל׳ ויישוד׳ ית׳ דמיה׳ ויכסיניה׳ בעפרא׃ ארי׳ נפש׳ כל׳ בסרא׳ דמיה׳ בנפשיה׳ הוא׳ ואמרית׳ לבני׳ ישראל׳ דם׳ כל׳ בסרא׳ לא׳ תיכלון׳ ארי׳ נפש׳ כל׳ בסרא׳ דמיה׳ היא׳ כל׳ דיכל׳ ניה׳ ישתיצי׃ וכל׳ אנש׳ די׳ ייכול׳ נבילא׳ ותבירא׳ בייציא׳ ובגיורייא׳ ויצבע׳ לבושוהי׳ ויסחי׳ במיא׳ ויהי׳ מסאב׳ עד׳ רמשא׳ וידכי׃ ואם׳ לא׳ יצבע׳ ובסריה׳ לא׳ יסחי׳ ויקביל׳ חוביה׃

יח

1 ומלל׳ יי׳ עם׳ משה׳ למימר׃ מלל׳ עם׳
2 בני׳ ישראל׳ ותימר׳ להון׳ אנא׳ יי׳ אלהכון׃
3 כעובדי׳ עמא׳ דארעא׳ דמצרים׳ די׳ יתבתון׳ בה׳ לא׳ תעבדון׳ וכעובדי׳ עמא׳ דארעא׳ דכנען׳ די׳ אנא׳ מעיל׳ יתכון׳ לתמן׳ לא׳ תעבדון׳ ובנימוסיהון׳ לא׳
4 תהכון׃ ית׳ דינ׳ תעבדון׳ ויתקימי׳ תטרון׳ להלכ׳ בהון׳ אנא׳ יי׳ אלהכון׃
5 ותטרון׳ ית׳ קימי׳ וית׳ דינ׳ די׳ יעבד׳ יתהון׳ אנשא׳ ויחי׳ ברם׳ להון׳ בחיי׳ עלמא׳ אנא׳ יי׃ גבר׳ גבר׳ לכל׳ קריב׳
6 בשרי׳ לא׳ תקרבון׳ לגלאה׳ ערי׳ אנא׳ יי׃ ערית׳ אבוך׳ וערית׳ אמך׳ לא׳
7 תגלי׳ אמך׳ היא׳ לא׳ תגלי׳ עריתה׃
8 ערית׳ אנתת׳ אבוך׳ לא׳ תגלי׳ עריתא׳ דאבוך׳ היא׳

VERSIO SAMARITANA.

11 * ארי נפש׳ בסר׳ בדמ׳ הוא׳ ואנא׳ יהבתיה׳ לכון׳ על׳ מדבח׳ לכפר׳ על׳ נפשתיכון׳ ארי׳ דמ׳ הוא׳ על׳ נפש׳ יכפר׃ על׳ כן׳ אמרית׳ לבני׳ ישר׳ כל׳ אנש׳ מנכון׳ לא׳ יכול׳ דמ׳ וגיור׳ דיתגיר׳ בינכון׳ לא׳
12 יכול׳ דם׃ * כל׳ אנש׳ מנכון׳ לא׳ יכל׳ דמ׳ וגיור׳ דיתגיר׳ בינכון׳ לא׳ יכל׳ דם׃ וגבר׳ גבר׳ מבני׳ ישר׳ ומן׳ גיורייא׳ דיתגיר׳ בינכון׳ דיצוד׳ ציד׳ חיוא׳ או׳ עופא׳ דמתאכל׳ וישוד׳ ית׳ דמיה׳ ויכסיניה׳ בעפרא׃
13 ** ארי נפש׳ כל׳ בסר׳ בדמ׳ הוא׳ ואמרית׳ לבני׳ ישר׳ דם׳ כל׳ בסר׳ לא׳ תיכלון׳ ארי׳ נפש׳ כל׳ בסר׳ בדמ׳ הוא׳ כל׳ דיכל׳ ניה׳ ישתיצי׃
14 וכל׳ אנש׳ די׳ יכול׳ נבילא׳ ותבירא׳ בייציא׳ ובגיורייא׳ ויצבע׳ לבושוהי׳ ויסחי׳ במיא׳ ויהי׳ מסאב׳ עד׳ רמשא׳ * ויכול׳ ויסחי׳ במיא׳ ויהי׳ מסאב׳ עד׳ רמשא׳ וידכי׃ ואם׳ לא׳ יצבע׳ ובסריה׳ לא׳ יסחי׳ ויקביל׳ חוביה׃

CAP. XVIII.

1 * ומלל׳ יי׳ עם׳ משה׳ למימר׃ מלל׳ עם׳
2 בני׳ ישר׳ ותימר׳ להון׳ אנא׳ יי׳ אלהכון׃
3 כעובדי׳ עמא׳ דארעא׳ דמצרים׳ די׳ יתבתון׳ בה׳ לא׳ תעבדון׳ וכעובדי׳ עמא׳ דארעא׳ דכנען׳ די׳ אנא׳ מעיל׳ יתכון׳ לתמן׳ לא׳ תעבדון׳ ובנימוסיהון׳ לא׳
4 תהכון׃ ית׳ דינ׳ תעבדון׳ ויתקימי׳ תטרון׳ להלכ׳ בהון׳ אנא׳ יי׳ אלהכון׃
5 ותטרון׳ ית׳ קימי׳ וית׳ דינ׳ די׳ יעבד׳ יתהון׳ אנשא׳ ויחי׳ ברם׳ להון׳ בחיי׳ עלמא׳ אנא׳ יי׃
6 * כל׳ גבר׳ גבר׳ לכל׳ קריב׳ בשרי׳ לא׳ תקרבון׳ לגלאה׳ ערי׳ אנא׳ יי׃
7 ערית׳ אבוך׳ וערית׳ אמך׳ לא׳ תגלי׳ אמך׳ היא׳ לא׳ תגלי׳ עריתה׃
8 * ערית׳ אנתת׳ אבוך׳ לא׳ תגלי׳ עריתא׳ דאבוך׳ היא׳

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Nam anima carnis in sanguine est, ego autẽ dedi eum vobis super altare ad expiandas animas vestras; sanguis enim ille animam expiabit. Idcò dixi vobis, Nulla anima de vobis comedet sanguinẽ: neq; advena peregrinans in medio vestrî comedet sanguinem. Quicunq; vir de domo Israel, aut de advenis peregrinantibus in medio vestrî, qui venatus fuerit venatione feram aut avẽ quæ comeditur, fundet sanguinem ejus, et operiet eum in pulvere. Quoniã anima omnis carnis sanguis ejus est, in anima ejus est. Dixi quoq; filiis Israel, Sanguinẽ omnis carnis non comedetis, quoniam anima omnis carnis est sanguis ejus: quicunque comederit illum, (e) exterminabitur. Omnis quoque anima quæ comederit morticinũ, aut ã fera raptum, & ex indigenis & ex advenis, lavabit vestimenta sua, lavabitur q. in aquis, & immund⁹ erit usque ad vesperã. Si verò non laverit se, et carnem suã non abluerit, portabit iniquitatem suam.

CAP. XVIII.

LOcutúsque est Dominus Mosi, dicens, Loquere filiis Israel, dices autem eis, Ego sum Dominus Deus vester. Secundùm instituta terræ Ægypti in qua habitâstis, non facietis: neque secundùm instituta terræ Chanaan in quã vos introduco, facietis; neque in statutis eorũ ambulabitis. Iudicia mea facietis, & mandata mea custodietis, ut ambuletis in eis, ego sum Dominus Deus vester. Custodietis igitur mandata mea, & judicia mea, quæ cùm fecerit homo, vivet in eis: Ego Dominus. Nullus homo ad proximã carnis suæ accedet ad revelandam turpitudinẽ: Ego Dominus. Turpitudinẽ patris tui, & turpitudinem matris tuæ non revelabis; mater tua est, non revelabis turpitudinem ejus. Turpitudinem uxoris patris tui non revelabis: turpitudo patris tui est.

VER. SAM. (e) eradicabitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لِأَنَّ نفس ٱلبسريين جميعهم ٱلدَّم مَسْكِنُهَا * وَلِذٰلِكَ جعلته لَكُمْ عَلَى ٱلْمَذْبَحِ لِيُسعفر بِهِ عن
11 نفوسكم * لِأَنَّ ٱلدَّم كذٰلك يُكَفِّرُ عَنِ ٱلنَّفْسِ * وَلِذٰلِكَ قلت لِبَنِي إِسْرَائِيلَ * كُلُّ إِنسَانٍ مِنكُمْ لَا يَأْكُلُ
12 دَمًا * حَيُّ ٱلْغَرِيبِ ٱلدَّخِيلِ فِيمَا بَيْنَكُمْ * لَا يَأْكُلُ دَمًا * وَأَيُّ رَجُلٍ مِنَ ٱلْإِسْرَائِيلِيِّينَ وَمِنَ ٱلْغُرَبَاءِ
13 ٱلدَّخِيلِينَ فِيمَا بَيْنَهُمْ صَادَ صَيْدًا مِنَ ٱلْوَحْشِ وَٱلطَّيْرِ ٱلَّذِينَ يُؤْكَلَانِ حَلَالًا * فَلْيَصُبَّ دَمَهُ وَيُوَارِ
بِٱلتُّرَابِ * لِأَنَّ نفوس ٱلبسريين كُلَّ وَاحِدَةٍ مِنْهَا فِي دَمِ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ * وَلِأَنِّي قُلْتُ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ دَمَ
14 كُلِّ بَشَرٍ لَا تَأْكُلُوا * إِذْ نفوس كُلِّ ٱلْبَشَرِ ٱلدَّمُ مَسْكِنُهَا * وَكُلُّ مَنْ أَكَلَهُ يُقْطَعُ * وَأَيُّ رَجُلٍ أَكَلَ
15 نَبْلَةً أَوْ فَرِيسَةً * مِنَ ٱلصَّرِيحِ وَٱلْغَرِيبِ * فَلْيَغْسِلْ ثِيَابَهُ * وَيَرْتَحِضْ بِٱلْمَاءِ * وَيَبْقَ إِلَى ٱللَّيْلِ ثُمَّ يَطْهُرُ
* فَإِنْ هُوَ لَمْ يَغْسِلْهَا * أَوْ لَمْ يَرْتَحِضْ بَدَنَهُ * فَقَدْ زَادَ فِي حِمْلِ وِزْرِهِ * * ٱلْفَصْلُ ٱلثَّامِنَ عَشَرَ *
1 * ثُمَّ كَلَّمَ ٱللَّهُ مُوسَى قَائِلًا * كَلِّمْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَقُلْ لَهُمْ * أَنَا ٱللَّهُ رَبُّكُمْ * كَصَنِيعِ أَهْلِ بَلَدِ مِصْرَ
2 ٱلَّذِي أَقَمْتُمْ بِهِ لَا تَصْنَعُوا * وَكَصَنِيعِ أَهْلِ بَلَدِ كَنْعَانَ ٱلَّذِي أَنَا مُدْخِلُكُمْ إِلَيْهِ فَلَا تَصْنَعُوا *
3 وَبِرُسُومِهِمْ لَا تَسْلُكُوا * أَحْكَامِي فَٱصْنَعُوا * وَرُسُومِي فَٱحْفَظُوا * وَسِيرُوا بِهَا * أَنَا ٱللَّهُ رَبُّكُمْ أَجْرِيكُمْ
4 خَيْرًا * وَٱحْفَظُوا رُسُومِي وَأَحْكَامِي * فَإِنَّ جَزَاءَ مَنْ عَمِلَ بِهَا أَنْ يَحْيَى ٱلْحَيَاةَ ٱلدَّائِمَةَ * أَنَا ٱللَّهُ ٱلدَّائِمُ
5 ٱلْبَقَاءِ * وَكُلُّ رَجُلٍ مِنْكُمْ إِلَى نَسَبِ ذَاتِهِ لَا يَتَقَدَّمُ لِكَشْفِ سَوْءَتِهَا * أَنَا ٱللَّهُ ٱلْمَاهِيَكُمْ عَنْ ذٰلِكَ * وَقُلْتُ
6 سَوْءَةُ أَبِيكَ * وَسَوْءَةُ أُمِّكَ لَا تَكْشِفُ * إِمَّا سَوْءَةُ أُمِّكَ فَهِيَ أُمُّكَ نَفْسُهَا * لَا تَكْشِفْ سَوْءَتَهَا * وَإِمَّا سَوْءَةُ
7 أَبِيكَ فَهِيَ زَوْجَةُ أَبِيكَ * فَلَا تَكْشِفْ سَوْءَتَهَا *

Quoniam animæ carneorum omnium domicilium, sanguis est: et idcircò constituì illum vobis super altare, ut venia petatur per ipsum pro animabus vestris. nam sanguis hoc pacto expiat animam. Et propterea dixi filiis Israil, Omnis homo è vobis ne cõedat sanguinẽ: imo advena peregrinus inter vos ne cõedat sanguinẽ. Et quicunq; vir ex Israilitis, et ex advenis peregrinis inter vos, venat⁹ fuerit venationẽ ex belluis ac volucribus quæ cõeduntur licitè, fundat sanguinẽ ejus, et abscondat eum pulvere: Quoniam singulæ animæ carneorum sunt in sanguine singulorum ex ipsis: et quia dixi filiis Israil, Sanguinem carne præditorum ne cõedatis, cùm animarum omnium carneorum domicilium sit sanguis: et quicunq; cõederit eum, abscindetur. Et quicunq, vir cõederit cadaver aut prædam, sive indigena fuerit sive colou⁹, lavet vestes suas, et abluat se aquâ, et polluatur usq; ad noctẽ, ac deinde mundabitur. Quòd si ipse non laverit eas, vel non laverit corpus suum aquâ, jam auxit pondus culpæ suæ. CAP. XVIII.

ESt etiã allocut⁹ De⁹ Musã, dicens; Loquere cũ filiis Israil, & dic eis; Ego sũ De⁹ Domin⁹ vester. Secundũ op⁹ incolarũ regionis Ægypti in qua mansistis, ne opereminì: et secundùm op⁹ incolarũ regionis Canaã in quã ego introducitur⁹ sum vos, ne faciatis, et in ritib⁹ eorũ ne ambuletis. Iudicia mea facite, et præcepta mea servate, et in ipsis ambulate: Ego sum De⁹ Domin⁹ vester, et ribuã vobis bonum. Et servate mandata mea, & judicia mea: quoniã retributio ej⁹ qui operabitur illa, est ut vivat vitã æternã. Ego sum De⁹ æternè manens. Et nullus vir ex vobis ad consanguineã suã accedat, ut detegat turpitudinẽ ej⁹. Ego sum De⁹ interdicens vobis hoc: Et dixi, Turpitudinẽ patris tui, et turpitudinẽ matris tuæ ne detegas. Et verò turpitudinẽ matris tuæ, quia est ipsamet mater tua, ne detegas ullo modo turpitudinẽ ejus: At verò turpitudinem patris tui, quia est uxor patris tui, ne detegas ullo modo turpitudinem illius.

ספר ויקרא : יח

genitæ ,tuæ matris filiæ vel ,tui patris filiæ tuæ sororis Nuditatem
9 עֶרְוַת אֲחוֹתְךָ בַּת־אָבִיךָ אוֹ בַת־אִמֶּךָ מוֹלֶדֶת
filiæ Nuditatem.earū turpitudinē revelabis nō ,foris genitæ vel ,domi
10 בֵּיתִ֖ית אוֹ מוֹלֶדֶת חוּץ לְא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן׃ עֶרְוַת בַּת־
ipſæ tua nuditas quia:earū nuditatē revelabis nō ,tuæ filiæ filiæ vel ,tui filii
בִּנְךָ אוֹ בַת־בִּתְּךָ לְא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן כִּי עֶרְוָתְךָ הֵנָּה׃
tua ſoror ; tui patris uxoris filiæ Nuditatem ,tui patris natæ
11 עֶרְוַת בַּת־אֵשֶׁת אָבִיךָ מוֹלֶדֶת אָבִיךָ אֲחוֹתְךָ
non tui patris ſororis Nuditatem .ejus nuditatem revelabis non : ipſa
הִוא לְא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ׃ עֶרְוַת אֲחוֹת־אָבִיךָ לְא
non tuæ matris ſororis Nuditatem .ipſa tui patris caro : revelabis
12 תְגַלֶּה שְׁאֵר אָבִיךָ הִוא׃ עֶרְוַת אֲחוֹת־אִמְּךָ לְא
tui patris fratris Nuditatem .ipſa tuæ matris caro quia , revelabis
13 תְגַלֶּה כִּי־שְׁאֵר אִמְּךָ הִוא׃ עֶרְוַת אֲחִי־אָבִיךָ
.ipſa tui patrui uxor , accedes non ejus uxorem ad : revelabis non
14 לְא תְגַלֶּה אֶל־אִשְׁתּוֹ לְא תִקְרָב דֹּדָתֶךָ הִוא׃
non : ipſa tui filii uxor , revelabis non tuæ nurus Nuditatem
15 עֶרְוַת כַּלָּתְךָ לְא תְגַלֶּה אֵשֶׁת בִּנְךָ הִוא לְא
nuditas:revelabis non,tui fratris uxoris Nuditatem .ejꝰ nuditatē revelabis
16 תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ׃ עֶרְוַת אֵשֶׁת־אָחִיךָ לְא תְגַלֶּה עֶרְוָת
: revelabis non ejꝰ filiæ & uxoris Nuditatem .ipſa tui fratris
17 אָחִיךָ הִוא׃ עֶרְוַת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לְא תְגַלֶּה
revelandū ad accipies non ejus filiæ filiam & ,ejus filii filiam
אֶת־בַּת־בְּנָהּ וְאֶת־בַּת־בִּתָּהּ לְא תִקַּח לְגַלּוֹת
ad uxorem Et .ipſa Neſas .ipſe caro , ejus nuditatem
18 שְׁאֵרָהּ הֵנָּה זִמָּה הִוא׃ וְאִשָּׁה אֶל־
ejꝰ nuditatem revelandum ad ,laceſſendum ad ,accipies non ejus ſororem
אֲחֹתָהּ לְא תִקַּח לִצְרֹר לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ
ſuæ immunditiæ ſeparatione in mulierem ad Et .ejꝰ vitiꝰ in eam ſuper
19 עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ׃ וְאֶל־אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ
tui proximi uxorem ad Et .ejus nuditatem revelandū ad accedas non
20 לְא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ׃ וְאֶל־אֵשֶׁת עֲמִיתְךָ
.ea in polluendum ad , ſemen in ,tuum concubitum dabis non
לְא־תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ לְזֶרַע לְטָמְאָה־בָהּ׃
pollues non & ,pregnanti faciendū tranſire ad dabis non tuo ſemine è Et
21 וּמִזַּרְעֲךָ לְא־תִתֵּן לְהַעֲבִיר לַמֹּלֶךְ וְלְא תְחַלֵּל
cubabis non maſculo Cum .Dominus Ego .tui Dei nomen
22 אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה׃ אֶת־זָכָר לְא תִשְׁכַּב
non animali omni in Et .ipſa abominatio : mulieris concubitus
23 מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה הִוא׃ וּבְכָל־בְּהֵמָה לְא־
,animalis facies ad ſtabit nō mulier Et.eo in te polluendū ad,tuū cōcubitū dabis
תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ לְטָמְאָה־בָּהּ וְאִשָּׁה לְא־תַעֲמֹד לִפְנֵי בְהֵמָה
omnibꝰ in Quia.his omnibꝰ in polluamini Ne .hoc Confuſio .ei accūbendū ad
לִרְבָעָהּ תֶּבֶל הוּא׃ אַל־תִּטַּמְּאוּ בְּכָל־אֵלֶּה כִּי בְכָל־
ſe polluit Et.veſtris facieb' à emittens ego quas ,gentes ſe polluerunt his
25 אֵלֶּה נִטְמְאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־אֲנִי מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם׃ וַתִּטְמָא
.ſuos habitatores terra evomuit &:eā ſuper ejꝰ iniquitatē viſitavi & ,terra
הָאָרֶץ וָאֶפְקֹד עֲוֹנָהּ עָלֶיהָ וַתָּקִא הָאָרֶץ אֶת־יֹשְׁבֶיהָ׃
omnibꝰ ex facietis nō & ,mea judicia &,mea ſtatuta vos cuſtodietis Et
26 וּשְׁמַרְתֶּם אַתֶּם אֶת־חֻקֹּתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי וְלֹא תַעֲשׂוּ מִכֹּל
.veſtri medio in peregrinās peregrinꝰ & , indigena , iſtis abominationibꝰ
הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה הָאֶזְרָח וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם׃

Verſio VUL.LAT.

9 Turpitudinem ſororis tuæ ex patre, ſive ex matre, quæ domi vel foris genita eſt,non revelabis. Turpitudinē filiæ filii tui vel neptis ex filia non
10 revelabis: quia turpitudo tua
11 eſt. Turpitudinē filiæ uxoris patris tui, quam peperit patri tuo, & eſt ſoror tua, non revelabis. Turpitudinē ſororis
12 patris tui non diſcooperies : quia caro eſt patris tui. Turpitudinē ſororis matris tuæ
13 non revelabis, eò quòd caro
14 ſit matris tuæ. Turpitudinem patrui tui non revelabis, nec accedes ad uxorē ejꝰ,quæ tibi affinitate conjūgitur. Turpi-
15 tudinē nurꝰ tuæ nō revelabis, quia uxor filii tui eſt, nō diſ-
16 cooperies ignominiā ejꝰ. Turpitudinē uxoris fratris tui nō revelabis:quia turpitudo fra-
17 tris tui eſt. Turpitudinē uxoris tuæ & filiæ ejus non revelabis. Filiā filii ejꝰ,& filiā filiæ illius non ſumes, ut reveles
18 ignominiā ejꝰ : quia caro illiꝰ ſunt, & talis coitꝰ inceſtꝰ eſt. Sororē uxoris tuæ in pellicatum illius non accipies, nec
19 revelabis turpitudinē ejus adhuc illâ vivēte. Ad mulierem quæ patitur menſtrua,non accedes, nec revelabis fœditatē
20 ejꝰ. Cum uxore proximi tui non coibis, nec ſeminis commiſtione maculaberis. De ſe-
21 mine tuo non dabis ut conſecretur idolo Moloch,nec polues nomē Dei tui. Ego Dñs.
22 Cum maſculo non commiſcearis coitu fœmineo,quia abo-
23 minatio eſt. Cum omni pecore nō coibis,nec maculaberis eum eo. Mulier nō ſuccūbet jumento, nec miſcebitur ei :
24 quia ſcelus eſt. Nec polluamini in omnibꝰ his, quibꝰ contaminatæ ſunt univerſæ gēte,quas ego ejiciam ante con-
25 ſpectum veſtrum, Et quibus polluta eſt terra : cujus ego ſcelera viſitabo, ut evomat
26 habitatores ſuos. Cuſtodite legitima mea atq; judicia,& nō faciatis ex omnibꝰ abominationibꝰ iſtis, tā indigena quàm colonꝰ qui peregrinātur apud vos.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

9 Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς σου ἐκ πατρὸς σου ἢ ἐκ μητρὸς σου, (θ) ἐνδογενῶς ἢ γεγωνημένης ἔξω, οὐκ ἀποκαλύψεις ἀσχημοσύνην (ι)
10 αὐτῆς. Ἀσχημοσύνην θυγατρὸς υἱοῦ σου, (κ) ἢ θυγατρὸς θυγατρὸς σου, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴ ἀσχημοσύνην αὐτῆ, (λ)ὅτι σὴ ἀσχημοσύνη ἐστίν.
11 Ἀσχημοσύνην θυγατρὸς γυναικὸς πατρὸς σου οὐκ ἀποκαλύψεις, ὁμοπατρία ἀδελφή σου ἐστίν, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.
12 Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς πατρὸς σου οὐκ ἀποκαλύψεις, (μ) οἰκεία γὰρ πατρὸς σου ἐστίν. Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς μητρὸς σου οὐκ ἀποκα-
13 λύψεις, οἰκεία γὰρ μητρὸς σου ἐστίν. Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς πατρὸς σου οὐκ ἀποκαλύψεις, καὶ πρὸς τὴ γυναῖκα αὐτῆς οὐκ εἰσελεύσῃ, συγ-
14 γενὴς γάρ σου ἐστίν. Ἀσχημοσύνην νύμφης σου οὐκ ἀποκαλύψεις, γυνὴ γὰρ υἱοῦ σου ἐστίν, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.
15 Ἀσχημοσύνην γυναικὸς ἀδελφοῦ σου οὐκ (ν) ἀποκαλύψεις, ἀσχημοσύνη ἀδελφοῦ σου ἐστίν. Ἀσχημοσύνην γυναικὸς καὶ θυγατρὸς αὐτῆς οὐκ ἀποκαλύψεις τὴ θυγατέρα τῆ υἱῆ αὐτῆ, καὶ τὴ θυγατέρα τῆ θυγατρὸς αὐτῆς οὐ λήψῃ ἀποκαλύψαι τὴ ἀσχημοσύνην αὐτῶν, οἰκεῖαι γάρ σου
18 εἰσὶν· ἀσέβημά ἐστι. Γυναῖκα ἐπ' ἀδελφῇ αὐτῆ οὐ λήψῃ ἀνάζηλον ἀποκαλύψαι τὴ ἀσχημοσύνην αὐτῆς ἐπ' αὐτῇ, ἕως ζώσης αὐτῆς. Καὶ πρὸς
19 γυναῖκα ἐν χωρισμῷ ἀκαθαρσίας αὐτῆς (ξ) οὐκ εἰσελεύσῃ ἀποκαλύψαι τὴ ἀσχημοσύνην αὐτῆς.
20 Καὶ πρὸς τὴ γυναῖκα τῆ πλησίον σου οὐ δώσεις κοίτην σπέρματός σου, ἐκμιανθῆναι πρὸς
21 αὐτήν. Καὶ ἀπὸ τῆ σπέρματός σου οὐ δώσεις λατρεύειν ἄρχουσι. καὶ οὐ βεβηλώσεις τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον. ἐγὼ κύριος.
22 Καὶ μετ' ἄρσενος οὐ κοιμηθήσῃ κοίτῃ (ο) γυναικείᾳ, βδέλυγμα
23 γάρ ἐστι. Καὶ πρὸς πᾶν τετράπουν (π) δώσεις τὴ κοίτην σου εἰς σπερματισμὸν, ἐκμιανθῆναι πρὸς αὐτό. καὶ γυνὴ οὐ στήσεται πρὸς πᾶν
24 τετράπουν βιαιοθῆναι, μυσαρὸν γάρ ἐστι. Μὴ μιαίνεσθε ἐν πᾶσι τούτοις· ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἐμιάνθησαν τὰ ἔθνη, ἃ ἐγὼ (ρ) ἐξαποστέλλω
25 πρὸ προσώπου ὑμῶν. Καὶ (σ) ἐξεμιάνθη ἡ γῆ, καὶ ἀνταπέδωκα ἀδικίαν (τ) αὐτοῖς δι' αὐτῆ, καὶ προσύχθισεν ἡ (υ) γῆ τοῖς ἐκκαθημένοις ἐπ' αὐτῆ. Καὶ φυλάξεσθε πάντα τὰ (φ)
26 νόμιμά μου, καὶ πάντα τὰ προστάγματά μου, καὶ οὐ ποιήσετε ἀπὸ πάντων τῆ βδελυγμάτων τούτων ὁ (χ) ἐγχώριος, καὶ ὁ προσκείμενος προσήλυτος ἐν ὑμῖν.

MS.A. (θ) ἐνδογενῶς, γεγωνημένης ἢ ἔξω, (ι) αὐτῆ. (κ) ἢ θυγατρὸς, οὐκ (λ) ἔστι ἀσχημοσύνη (μ) οἰκεία γὰρ* μητρὸς σου ἐστίν. Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς (ν) οὐκ ἀποκαλύψεις· γυνὴ γὰρ ἀδελφοῦ ἐστίν. (ξ) οὐ προσελεύσῃ (ο) γυναικὸς, (π) δώσεις κοίτην (ρ) ἐξαποστελῶ (σ) ἐμιάνθη (τ) αὐτῆ (υ) γῆ ἐν τοῖς ἐκκαθημένοις (φ) νόμιμά μου, καὶ οὐ ποιήσετε (χ) ἐγχώριος, ἢ ὁ προσήλυτος ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dedecus patris tuæ,filiæ patris tui, aut filiæ matris tuæ, genitæ ex patre tuo aut ex alio viro, ne detegas dedecus ejus. Dedecus filiæ filii tui,aut filiæ filiæ tuæ, ne detegas dedecꝰ earū : nam dedecꝰ tuū eſt. Dedecꝰ filiæ uxoris patris tui genitæ à patre tuo, ne detegas : ſoror tua eſt, ne detegas dedecus ejus. Dedecus ſororis patris tui, ne detegas : proxima enim eſt patris tui. Dedecus ſororis matris tuæ,ne detegas , quia proxima eſt matris tuæ. Dedecus uxoris patrui tui,ne detexeris,& ad uxorem ejus ne acceſſeris, quia uxor patrui tui eſt:ne detexeris dedecus ejus. Dedecus nurûs tuæ,ne detexeris, quia uxor filii tui eſt:ne detegas dedecus ejus. Dedecꝰ uxoris fratris tui,ne detegas, dedecus eſt enim fratris tui. Ignominiā mulieris & filiæ ejus, aut filiæ filii ejus, ſive filiæ filiæ ejus ne detegas, neve accedas ad revelandā turpitudinē earū:cognatæ enim ſunt,& ſcelus eſt. Et uxorē ſupra ſororē ſuam ne duxeris, neve afflixeris eam, & detexeris turpitudinē ejꝰ ſuper ipſā, dum adhuc vivit. Et ad mulierē dum eſt in menſtruo immūditæ ſuæ, ne acceſſeris ad revelādā ejꝰ verecúdiā. Et in uxorē proximi tui ne injeceris ſemē cōcubitꝰ tui,& polluaris in ea. Et de ſemine tuo ne injicias ad gravidādā alienā ; & ne prophanes nomen Dei tui : Ego ſum Dñs. Et cum maſculo ne concúbas coitu fœmineo, quoniā abominādū eſt. Et in omne jumētū ne projicias ſemē tuū, & polluaris in eo. Et mulier ne ſtet corā jumēto ut aſſiliatur ab eo, quoniā nefanda res eſt. Ne polluamini in his omnibꝰ:nam in his omnibꝰ polluērūt ſe populi quos ego ejecturus ſum è conſpectu veſtro. Et *quia* polluta eſt terra, ideo punivi ſcelꝰ ejꝰ ſuper ipſā, & evacuavit ſe terra habitatoribus ſuis. Cuſtodite ſtatuta mea, & judicia mea, & ne committatis unū ex his omnibus peccatis,nec vos,nec ii qui convertuntur ad me,qui degunt inter vos.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

עֶרְיַת אֲחָתְךָ בַּת אֲבִיךָ אוֹ בַת אִמֶּךָ
דְּיִלִידָא מִן אֲבוּךְ מִן אִתָּא אוֹחָרָא
אוֹ מִן אִמָּךְ מִן גְּבַר אוֹחָרָן לָא תְגַלֵּי
עֶרְיָתְהֶן : עֶרְיַת בַּת בִּתֵּךְ אוֹ בַת
בְּרַת בִּתֵּךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתְהֶן אֲרֵי עֶרְיָתֵךְ
אִנַּין : עֶרְיַת בַּת אִתַּת אֲבוּךְ דְּיִלִידָא
מִן אֲבוּךְ אֲחָתְךָ הִיא לָא תְגַלֵּי
עֶרְיָתָהּ : עֶרְיַת אֲחַת אֲבִיךָ לָא תְגַלֵּי
קְרִיבַת אֲבוּךְ הִיא : עֶרְיַת אֲחַת אִמָּךְ
לָא תְגַלֵּי אֲרֵי קְרִיבַת אִמָּךְ הִיא :
עֶרְיַת אֵשֶׁת אָחִיךָ לָא תְגַלֵּי לְאִתְּתֵיהּ
לָא תִקְרַב אִתַּר אֲחוּךְ הִיא :
עֶרְיַת כַּלָּתֵךְ לָא תְגַלֵּי אִתַּת בְּרָךְ
הִיא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָהּ : עֶרְיַת אִתַּת
אָחִיךָ לָא תְגַלֵּי דַּאֲחוּךְ
הִיא : עֶרְיַת אִתְּתָא וּבְרַתָּהּ לָא תְגַלֵּי
יַת בַּת בְּרָהּ וְיַת בַּת בְּרַתָּהּ לָא
תִסַּב לְגַלָּאָה עֶרְיָתְהֶן קְרִיבִין אִנַּין
עֲיָצַת חֲטָאִין הִיא : וְאִתְּתָא עִם
אֲחָתָהּ לָא תִסַּב לְאַעֲקָא לָהּ לְגַלָּאָה
עֶרְיָתָהּ עֲלַהּ בְּחַיֶּהָא לָא תְקָרֵב לְגַלָּאָה
בְּרִיחוּק סְאוּבְתָהּ לָא תְקָרֵב לְגַלָּאָה
עֶרְיָתָהּ : וּבְאִתַּת חֲבָרָךְ לָא תִתֵּן
שְׁכְבְּתָךְ לְזָרְעָא לְאִסְתָּאֲבָא בַּהּ
וּמִבְּנָךְ לָא תִתֵּן לְאַעֲבָרָא לְמוֹלֶךְ
וְלָא תְחַיֵּל יַת שְׁמָא דֶּאֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ
יַת דְּכוֹרָא לָא תִשְׁכּוֹב מִשְׁכְּבֵי
אִתְּתָא תּוֹעֲבְתָּא הִיא : וּבְכֹל בְּעִירָא
לָא תִתֵּן שְׁכוֹבְתָךְ לְאִסְתָּאֲבָא בַּהּ
וְאִתְּתָא לָא תְקוּם קֳדָם בְּעִירָא
לְמִשְׁלַט בַּהּ חִבְלָא הִוא : לָא
תִסְתָּאֲבוּ בְּכָל אִלֵּין אֲרֵי בְּכָל אִלֵּין
אִסְתָּאֲבוּ עַמְמַיָּא דִּי אֲנָא מְגַלֵּי מִן
קֳדָמֵיכוֹן : וְאִסְתָּאֲבַת אַרְעָא וְאֶסְעַר
חוֹבְהָא עֲלַהּ וְרוֹקִינַת אַרְעָא יַת
יָתְבָהָא : וְתִטְּרוּן אַתּוּן יַת קְיָמַי וְיַת
דִּינַי וְלָא תַעְבְּדוּן מִכֹּל תּוֹעֲבְתָּא הָאִלֵּין
יַצִּיבָא וְגִיּוֹרָא דִּי יִתְגַּיְרוּן בֵּינֵיכוֹן :

Turpitudinē ſororis tuæ filiæ patris tui, aut filiæ matris tuæ, quæ genita eſt à patre tuo ex aliâ uxore, aut à matre tuâ ex alio viro: nō diſcooperies turpitudinē earū. Turpitudiné filiæ filii tui, aut filiæ filiæ tuæ, nō revelabis turpitudinē earū: quia turpitudo tua eſt. Turpitudinē filiæ uxoris patris tui, quæ genita eſt a patre tuo, non revelabis quia ſoror tua eſt: nō revelabis turpitudiné ejꝰ. Turpitudiné ſororis patris tui nō diſcooperies: conſanguinea enim patris tui eſt. Turpitudinē ſororis matris tuæ nō revelabis: quia conſanguinea matris tuæ eſt. Turpitudinē patrui tui nō revelabis: ad uxoré ejꝰ nō accedes, uxor enī patrui tui eſt. Turpitudinē nurꝰ tuæ nō revelabis: uxor enim filii tui eſt; nō diſcooperies turpitudinē ejꝰ. Turpitudiné uxoris fratris tui non revelabis: quia turpitudo fratris tui eſt. Turpitudiné mulieris et filiæ ejꝰ nō revelabis: filiā filii ejꝰ, aut filiā filiæ ejus nō accipies, ut reveles turpitudinē ejꝰ; conſanguineæ enim ſunt, cōſiliū peccatorū eſt. Et uxoré cū ſorore ſuâ non accipies: ut ſit ei in tribulationé; nec diſcooperies turpitudiné illiꝰ, illa vivente. Et ad mulieré in mēſtruo immūditiæ ſuæ, nō accedes, ne reveles turpitudinē ejꝰ. Et cū uxore proximi tui nō cubabis ſeminis cōmixtione: ut contamineris in eā. Et de *filiis tuis* nō dabis, ut *tranſferātur* ad Moloch: et nō violabis nomen Dei tui, ego Dñs. Et cū maſculo nō coibis coitu muliebri: abominatio enim eſt. Et cū oñi jumento nō coibis, ut contamineris cū eo: neq; mulier ſtabit corā jumēto, ut ſuccūbat ei, ſcelꝰ enī eſt. Ne polluamini in omnibꝰ his: quia in omnibꝰ his cōtaminati ſunt populi, quos ego ejiciā ante conſpectū veſtrū. Et contaminata eſt terra; et viſitavi ſcelꝰ ejꝰ ſup eā: et evomuit terra habitatores ſuos. Vos autē cuſtodietis legitima mea, et judicia mea; et non facietis ex omnibꝰ abominationibꝰ iſtis: nec indigenæ, nec peregrini qui peregrinantur inter vos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

עֶרְוַת אֲחוֹת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה כִּי שְׁאֵר אָבִיךָ הִוא׃ עֶרְוַת אֲחוֹת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה כִּי שְׁאֵר אִמְּךָ הִוא׃ עֶרְוַת בַּת אָחִיךָ לֹא תְגַלֵּה כִּי שְׁאֵר אָחִיךָ הִוא׃ עֶרְוַת בַּת אֲחוֹתְךָ לֹא תְגַלֵּה כִּי שְׁאֵר אֲחוֹתְךָ הִוא׃ עֶרְוַת אֲחוֹת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה כִּי שְׁאֵר אָבִיךָ הִוא׃ עֶרְוַת אֲחוֹת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה כִּי שְׁאֵר אִמְּךָ הִוא׃ עֶרְוַת אֵשֶׁת אָחִיךָ לֹא תְגַלֵּה כִּי שְׁאֵר אָחִיךָ הִוא׃ עֶרְוַת כַּלָּתֵךְ

ספר ויקרא : יט

qui terræ homines fecerunt istas abominationes omnes Quia
27 כִּי אֶת־כָּל־הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל עָשׂוּ אַנְשֵׁי הָאָרֶץ אֲשֶׁר
,vos terra evomat non Et .terra se polluit & : vos ante
28 לִפְנֵיכֶם וַתִּטְמָא הָאָרֶץ : וְלֹא־תָקִיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם
.vos ante quæ ,gentem evomuit quēadmodū ,eam *vos cōtaminādo in*
בְּטַמַּאֲכֶם אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר קָאָה אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם :
,istis abominationibus omnibus ex fecerit qui omnis Quia
29 כִּי כָּל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל ׀ הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל
custodietis Et .sui populi *interiori ex* facientes animæ excidentur &
30 וְנִכְרְתוּ הַנְּפָשׁוֹת הָעֹשֹׂת מִקֶּרֶב עַמָּם : וּשְׁמַרְתֶּם
sunt facta quæ,abominationū statutis è *faciendū non ad* ,meam custodiam
אֶת מִשְׁמַרְתִּי לִבְלְתִּי עֲשׂוֹת מֵחֻקּוֹת הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ
.vester Deus Dominus Ego .eis in vos polluatis neque,*vestras facies ad*
לִפְנֵיכֶם וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :

CAP. XIX. יט

omnem ad Loquere : dicendo ,Moseh ad Dominus est locut' Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־כָּל־
sanctus quia ,eritis Sancti : eos ad dices & ,Israel filiorum cœtum
2 עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ
suum patrem & suā matrem *Vir* .vester Deus Dominus *ego*
3 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו
.vester Deus Dominus ego : servabitis *meas cessationes* & ,timeatis
תִּירָאוּ וְאֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :
.vobis facietis non *fusiones* deos & ,*inutilia* ad *respiciatis* Ne
4 אַל־תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִם וֵאלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם
sacrificium sacrificaveritis cùm Et .vester Deus Dominus Ego
5 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח
die In .*illud* sacrificabitis *vestram voluntatem ad* ,Domino pacificorum
6 שְׁלָמִים לַיהוָה לִרְצֹנְכֶם תִּזְבְּחֻהוּ : בְּיוֹם
diem ad usque reliduum Et .crastino *à* & ,comedetur *vos sacrificandi*
זִבְחֲכֶם יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר עַד־יוֹם
die in fuerit comestum comedendo si Et .comburetur igne in ,tertium
7 הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף : וְאִם הַאָכֹל יֵאָכֵל בַּיּוֹם
suā iniqu.tatē ,illud comedentes Et .acceptabitur non ,*illud corruptum* ,tertio
8 הַשְּׁלִישִׁי פִּגּוּל הוּא לֹא יֵרָצֶה : וְאֹכְלָיו עֲוֹנוֹ
ipsa ānima excidetur & ,polluit Domini sanctitatem quia :portabit
יִשָּׂא כִּי אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה חִלֵּל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא
consummabis non ,vestræ terræ messem *vos metendo in* Et .suis populis è
9 מֵעַמֶּיהָ : וּבְקֻצְרְכֶם אֶת־קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה־
tuā vineam Et .colliges non tuæ messis *spicilegiū* & ,metēdo tui agri angulū
10 פְּאַת שָׂדְךָ לְקֻצֵּר וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט : וְכַרְמְךָ
relinquies peregrino &,*afflicto* :colliges non tuæ vineæ *granū* & ,*racemabis non*
לֹא תְעוֹלֵל וּפֶרֶט כַּרְמְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב
non & ,furabimini Non .vester Deus Dominus Ego : ea
11 אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : לֹא תִגְנֹבוּ וְלֹא־
jurabitis non Et .suū proximū in quisque *fraudabitis* non & ,negabitis
12 תְכַחֲשׁוּ וְלֹא־תְשַׁקְּרוּ אִישׁ בַּעֲמִיתוֹ : וְלֹא־תִשָּׁבְעוּ
.Dominus Ego .tui Dei nomen *pollues* & : *falsum in* meo nomine in
בִּשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְחִלַּלְתָּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה :

Versio VULG. LAT.

27 Omnes enim execrationes istas fecerunt accolæ terræ,qui fuerunt ante vos,& polluerūt
28 eam. Cavete ergò ne & vos similiter evomat, cùm paria feceritis,sicut evomuit genté,
29 quæ fuit ante vos.Omnis anima, quæ fecerit de abominationibus his quidpiā, peribit
30 de medio populi sui. Custodite mandata mea. Nolite facere quæ fecerunt hi qui fuerunt ante vos,& ne polluamini in eis.Ego Dñs Deꝰ vester.

CAP. XIX.

1 LOcutꝰ est Dñs ad Moysen,
2 dicens; Loquere ad omnem cœtum filiorum Israel, & dices ad eos, Sancti estote,quia ego sanctus sum, Dñs Deus
3 vester. Unusquisq; patrem suum, & matrem suam timeat, Sabbata mea custodite. Ego
4 Dñs Deus vester. Nolite converti ad idola, nec deos conflatiles faciatis vobis. Ego
5 Dñs Deus vester. Si immolaveritis hostiam pacificorum
6 Dño, ut sit placabilis, Eo die quo fuerit immolata,comedetis eam, & die altero : quid-
quid autem residuum fuerit in
7 diem tertium, igne comburetis. Si quis post biduum com-
8 ederit ex ea, profanus erit, & impietatis reus : Portabítque iniquitatem suam, quia sanctum Dñi polluit, & peribit anima illa de populo suo.
9 Cùm messueris segetes terræ tuæ, nō tondebis usq; ad solū superficiem terræ:nec remanentes spicas colliges. Neque
10 in vinea tua racemos & grana decidentìa congregabis, sed pauperibus & peregrinis carpenda dimittes. Ego Dñs
11 Deus vester. Non facietis furtum. Non mentiemini, nec decipiet unusquisque proximū suum. Non perjurabis in
12 nomine meo, nec pollues nomen Dei tui. Ego Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

27 (Πάντα γὰρ τὰ βδελύγματα ταῦτα ἐποίησαν οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς, οἱ ὄντες (ϕ) πρότερον ὑμῶν, καὶ ἐμιάνθη ἡ γῆ.) Καὶ ἵνα μὴ προσοχθίσῃ ὑμῖν ἡ γῆ ἐν τῷ μιαίνειν ὑμᾶς αὐτὴν, ὃν τρόπον προσώχθισε (ω) τοῖς
29 ἔθνεσι τοῖς πρὸ ὑμῶν. Ὅτι πᾶς ὃς ἐὰν ποιήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τούτων, (α) ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ποιοῦσαι
30 ἐν τῷ λαῷ αὐτῶν. Καὶ φυλάξεσθε τὰ προστάγματά μου, ὅπως μὴ ποιήσητε ἀπὸ πάντων (ϲ) τῶν νομίμων τῶν βδελυγμένων, ἃ γέγονε πρὸ ὑμῶν, καὶ μὴ μιανθήσεσθε ἐν (γ) αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.

MS.A. (ϕ) πρότεροι ὑμῶν, ἐμιάνθη (ϕ) ἐν τοῖς (α) ἐξολοθρευθήσονται (ϲ) τῶν ἀνόμων (γ) αὐτοῖς · ἐγὼ

ΚΕΦ. ιθ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
2 γων, Λάλησον τῇ συναγωγῇ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Ἅγιοι ἔσεσθε, (α) ὅτι ἅγιος ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Ἕκαστος
3 (ϲ) πατέρα αὐτοῦ καὶ μητέρα αὐτοῦ φοβείσθω, καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Οὐκ ἐπακολουθήσετε εἰδώλοις, καὶ
4 θεοὺς χωνευτοὺς οὐ ποιήσετε ὑμῖν. ἐγὼ κύριος
5 ὁ θεὸς ὑμῶν. Καὶ ἐὰν θύσητε θυσίαν σωτηρίου τῷ κυρίῳ, (γ) δεκτὸν ὑμῶν θύσετε. Ἡ ἐν ἡ-
6 μέρᾳ θύσητε, βρωθήσεται, καὶ τῇ ἐπαύριον· καὶ ἐὰν καταλειφθῇ ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατα-
7 καυθήσεται. Ἐὰν δὲ βρωθῇ βρωθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
8 τρίτῃ, ἄθυτόν ἐστιν, οὐ δεκτόν. Ὁ δὲ ἔδων αὐτὸ, ἀμαρτίαν λήψεται, ὅτι τὰ ἅγια κυρίου ἐβεβήλωσε· καὶ (δ) ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυ-
9 χαὶ αἱ ἔδουσαι ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν. Καὶ ἐκθερίζοντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς (ε) ὑμῶν, οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τῷ ἀγρῷ ϲ
10 ἐκθερίσαι· καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ ϲ καὶ συλλέξεις. Καὶ τὰ ἀμπελῶνά σου οὐκ ἐπαναξυσήσεις, οὐδὲ τοὺς ῥώγας τοῦ ἀμπελῶνός σου συλλέξεις· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ κα-
11 ταλείψεις αὐτά. ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.
12 Οὐ κλέψετε, οὐ ψεύσεσθε, (ζ) οὐδὲ συκοφαντήσει ἕκαστος τὸν πλησίον. Καὶ οὐκ ὀμεῖσθε τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδίκῳ, καὶ βεβηλώσεις τὸ (η) ὄνομα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν. (θ) ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.

MS.A. (α) ὅτι ἐγὼ ἅγιος κύριος (ϲ) πατέρα αὐτοῦ φοβείσθω, καὶ τὰ (γ) δεκάτην (δ) ἐξολοθρευθήσονται (ε) ὑμῶν, * τῷ ἀγρῷ ϲ ἐκθερίσαι. (ζ) οὐ συκοφαντήσει (η) ὄνομα τοῦ θεοῦ (θ) ἐγὼ κύριος

Omnes enim abominationes has 27
fecerunt homines terræ, qui e-
rant ante vos ; & inquinata est
terra.Et ut non exhorrescat vos
terra, dum vos illam inquinatis, 28
quemadmodùm exhorruit gen-
tes, quæ ante vos. Quoniam o- 29
mnis,quicunque fecerit de omni-
bus abominationibus his, exter-
minabuntur animæ,quæ faciunt,
de populo suo. Et custodietis 30
præcepta mea, ut non faciatis de
omnibus legitimis abominatis,
quæ facta sunt ante vos: &
non inquinabimini in eis ; quo-
niam ego Dominus Deus vester.

CAP. XIX.

ET locutus est Dominus ad 1
Moysen, dicens,Loquere synago- 2
gæ filiorum Israel, & dices ad
eos, Estote sancti, quia sanctus
ego Dominus Deus vester. Unus- 3
quisq; patrem suum, & matrem
suā timeat, & sabbata mea cu-
stodietis. Ego Dominus Deus ve-
ster.Non sequemini idola, & de- 4
os fusiles non facietis vobis. Ego
Dominus Deus vester. Et si sa- 5
crificetis sacrificium salutaris
Domino, (a) acceptum vestrum
sacrificabitis. Quâ utique die 6
sacrificabitis,comedetur,& cra-
stinâ : et si residuum fuerit usq;
in diē tertiā,in igni comburetur.
Si autē manducatione māducā- 7
tū fuerit die tertiâ, insacrifica-
bile est,nō acceptabitur. Qui au- 8
tē manducat illud,peccatū acci-
piet; quoniā sancta Domini pro-
phanavit:et disperdētur anima,
quæ cōederint,de populo suo. Et 9
permetentibus vobis messē terræ
vestræ,nō perficietis messē vestrā
agri tui permetentes:et quæ de mes-
sione tua decident, nō colliges:
Et vineā tuā nō revindemiabis, 10
neq; grana vineæ tuæ colliges:
mendico,et proselyto derelinques
ea.Ego Dñs Deꝰ vester.Nō 11
furtū facietis, non mentiemini,
neq; calumniā faciet unusquisq;
proximo suo.Et nō jurabitis nomi- 12
ne meo super injusto.et nō prophā-
bitis nomē sanctū Dei vestri.Ego
sum Dominus Deus vester.

CAP. XIX.

PRæterea locutus est Dominus cum Mose, 1
dixitq; ad eum ; Loquere cum universo cœ- 2
tu filiorum Israel, & dic eis ; Estote sancti,
quia sanctus sum : ego sum Dominus Deus
vester. Unusquisque patrem suum,& matrem 3
suam veremini : & servate mandata mea,
quoniam ego sum Dñs Deus vester. Ne con- 4
vertamini post dæmones, & deos fusiles ne
feceritis vobis : ego sum Dñs Deus vester.
Et si mactetis sacrificia pacifica Dño, *ita ut* 5
sint grata mactate illa. Et in die quo macta- 6
buntur, comedentur, & in die postero com-
edentur:& quod remanebit ad diem tertium,
igne comburetur, & non comedetur. Quòd 7
si omnino comedatur in die tertio,execra bile
erit, & non erit acceptum. Et qui comederit 8
ex eo, peccatum recipiet : eò quòd san-
ctitatem Domini prophanaverit, peribit
anima illa à populo suo. Et cùm messueritis 9
messem terræ vestræ, ne exactè metatis mar-
gines agrorum vestrorum : & spicilegium
messis vestræ ne colligatis. Et vineas vestras 10
ne racemetis : & grana decidentia olivarum
vestrarum ne legeritis:sed relinquite ea pau-
peribus,& iis qui convertuntur ad me,degen-
libus inter vos;quia ego sum Dñs Deꝰ vester.
Ne furemini. Ne mētiamini. Ne fraudetis quis- 11
quam proximum suum. Ne juretis per no- 12
men meum falsò, & prophanetis nomen
Dei vestri : Ego sum Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

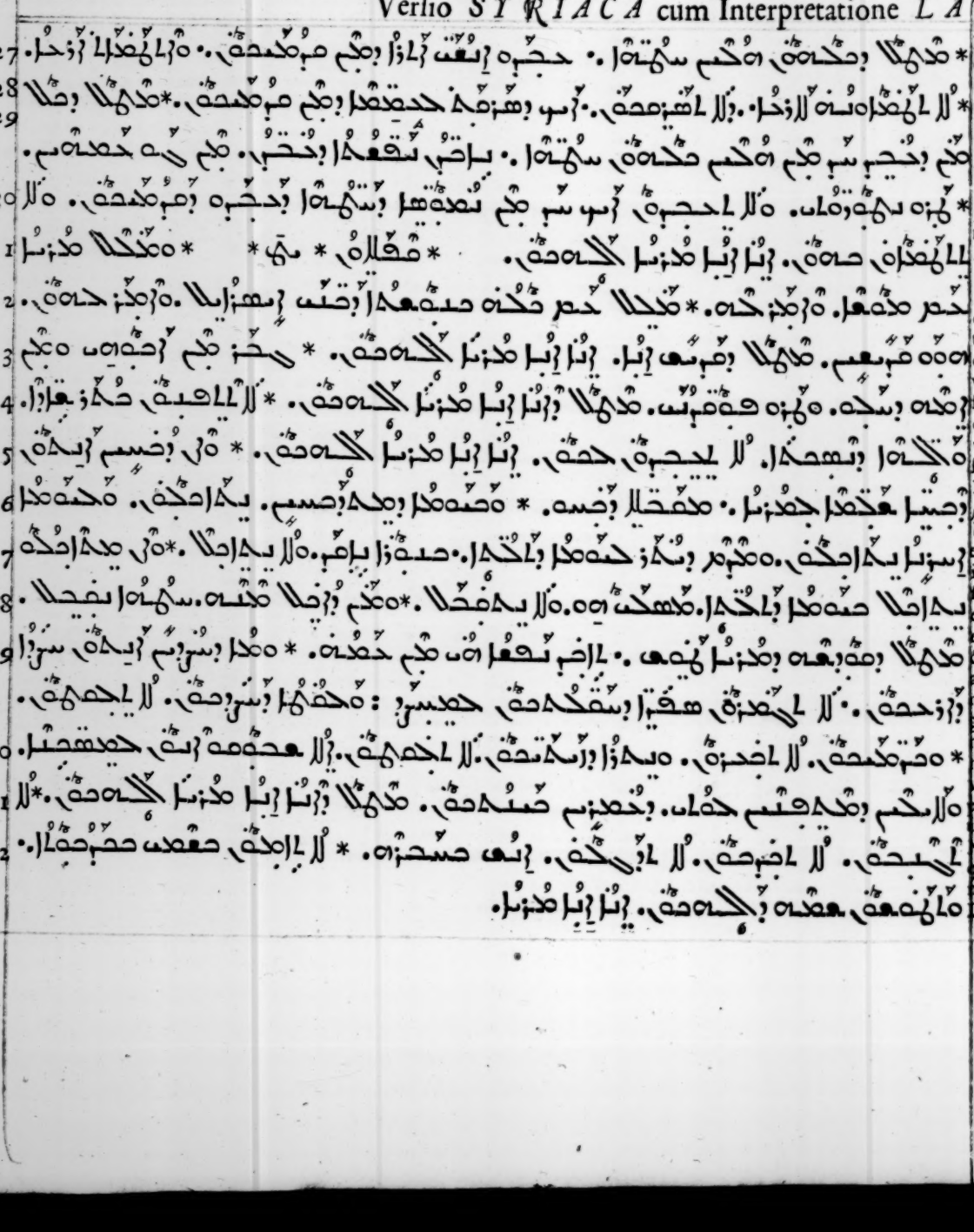

Nam omnia hujusmodi peccata fecerunt in- 27
colæ regionis qui vos præcesserunt,& polluta
est terra. Ne polluatis terram, ut non egerat 28
vos quemadmodum egessit populos qui ante
vos fuerunt. Nam quicunque fecerit unum 29
ex omnibus hisce peccatis, peribunt animæ
talia facientes de medio populi sui. Custo- 30
dite ergò observantias meas, & ne faciatis
juxta ullam ex legibus peccatorum quæ com-
miserunt antecessores vestri,& ne polluamini
in ipsis : ego sum Dominus Deus vester.

CAP. XIX.

PRæterea locutus est Dominus cum Mose, 1
dixitq; ad eum ; Loquere cum universo cœ- 2
tu filiorum Israel, & dic eis ; Estote sancti,
quia sanctus sum : ego sum Dominus Deus
vester. Unusquisque patrem suum,& matrem 3
suam veremini : & servate mandata mea,
quoniam ego sum Dñs Deus vester. Ne con- 4
vertamini post dæmones, & deos fusiles ne
feceritis vobis : ego sum Dñs Deus vester.
Et si mactetis sacrificia pacifica Dño, *ita ut* 5
sint grata mactate illa. Et in die quo macta- 6
buntur, comedentur, & in die postero com-
edentur:& quod remanebit ad diem tertium,
igne comburetur, & non comedetur. Quòd 7
si omnino comedatur in die tertio,execra bile
erit, & non erit acceptum. Et qui comederit 8
ex eo, peccatum recipiet : eò quòd san-
ctitatem Domini prophanaverit, peribit
anima illa à populo suo. Et cùm messueritis 9
messem terræ vestræ, ne exactè metatis mar-
gines agrorum vestrorum : & spicilegium
messis vestræ ne colligatis. Et vineas vestras 10
ne racemetis : & grana decidentia olivarum
vestrarum ne legeritis:sed relinquite ea pau-
peribus,& iis qui convertuntur ad me,degen-
libus inter vos;quia ego sum Dñs Deꝰ vester.
Ne furemini. Ne mētiamini. Ne fraudetis quis- 11
quam proximum suum. Ne juretis per no- 12
men meum falsò, & prophanetis nomen
Dei vestri : Ego sum Dominus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס

27 ארי ית כל תועבתא האלין עבדו אנשי ארעא די קדמיכון ואסתאבת
28 ארעא : ולא תרוקן ארעא יתכון בסאובכון יתה כמא די רוקיעת
29 ית עממא די קדמיכון : ארי כל די יעבד מכל תועבתא דאלין
30 ושיצין נפשתא דיעבדן מן גו עמהון : ותטרון ית מטרת מימרי
בדיל דלא למעבד מנימוסי תועבתא דאתעבידו קדמיכון
ולא תסתאבון בהון אנא יי אלהכון :

יט

1 ומליל יי עם משה למימר : מלל
2 עם כל כנשת דבני ישראל ותימר
להון קדישין תהון ארי קדיש אנא
יי אלהכון : גברא מן אמיה וסן
3 אבוהי תהון דחלין ית יומי שבתי
דילי תטרון אנא יי אלהכון : לא
4 תתפנון בתר טעוון ודחלן דמתא
לא תעבדון לכון אנא יי אלהכון
5 וארי תכסון נכסת קודשין קדם יי
לרעוא לכון תכסוניה : ביומא
6 דיתנכס יתאכל ומיומא דבתרוה
ודישתאר עד יומא תליתאה
7 בנור יתוקד : ואם אתאכלא יתאכל
ביומא תליתאה מרחק הוא לא ירעי
8 לרעוא : ודייכלניה חוביה יקביל
ארי ית קודשא דיי אחיל וישתצי
9 אנשא ההוא מעמיה : ובמחצדכון
ית חצדא דארעכון לא תשצי פאתא
10 דחקלך למחצד ולקטא דחצדך לא
תלקט: וכרמך לא תעלל ותרי
דכרמך לא תלקט לעניי ולניוורי
תשבוק יתהון אנא יי אלהכון:
11 לא תגנבון ולא תכדבון ולא
12 תשקרון אנש בחבריה : ולא
תשתבעון בשמי לשקרא ותחיל
ית שמא דאלהך אנא יי:

TARGUM ONKELOS.

27 Omnes enim abominationes istas fecerunt viri terræ, qui
fuerunt ante vos: et polluta est
28 terra. Et non evomet vos ter-
ra, cum contaminaveritis eã:
sicut evomuit populos, qui fu-
29 erunt ante vos. Quia omnis
qui fecerit ex omnibus abo-
minationibus istis; exterminabuntur animæquæ fecerint ta-
lia de medio populi sui. Cu-
30 stodietisq; custodiã verbi mei,
ut non facietis de morib⁹ abo-
minabilib⁹ qui facti sunt an-
te vos, et polluamini in eis:
Ego Dominus Deus vester.

CAP. XIX.

1 LOcutusq; est Domin⁹ cum
2 Moyse dicens. Loquere cum
oñi cœtu filiorũ Israel, et di-
ces eis, Sancti eritis: quia ego
sanctus sum Domin⁹ Deus ve-
3 ster. Unusquisq; matrem suam
et patrem suum timebit; et die
sabbatorum meorũ custo-
dietis: Ego Domin⁹ Deus ve-
4 ster. Nolite respicere ad idola;
neq; Deos conflatiles facietis
5 vobis: Ego Dñs Deus vester.
Et si immolaveritis hostiam
sanctificatam coram Dño; vo-
6 luntariè immolabitis eam. In
die quâ immolabitur come-
detur, et sequenti die: quod
autem reliquum fuerit usque
in diem tertium, igni combu-
7 retur. Et si comestum fuerit
in die tertio; abominatio erit,
8 non erit placabile. Et qui cõ-
ederit ex eo, suscipiet iniqui-
tatem suam; quoniam sanctũ
Domini prophanavit: et ex-
terminabitur homo ille de po-
pulo suo. Cumque messueritis
messem terræ vestræ, non con-
summabis metere angulum a-
gri tui: neque recolliges re-
manentes spicas messis tuæ.
10 Neq; in vinea tua colliges ra-
cemos post vindemiam rema-
nentes; neq; grana decidentia
vineæ tuæ congregabis: sed
pauperibus & peregrinis di-
mittes ea; Ego Dñs Deus ve-
11 ster. Non facietis furtũ: et non
negabitis neq; mentiemini, u-
nusquisq; contra proximũ suũ.
12 Nec jurabitis in nomine meo
falsè: neq; prophanabis nomẽ
Dñi Dei tui, Ego Dominus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

27 * עמ אא עכ זאזכבאא זאעב ושיזאבמ יזאבמ זאעב ושיזאבמ יזאבמ
28 אא יפ לזאעב * עמ יפ לזאעב זאעמש זאעב ושיזאבמ יזאבמ זאעב
29 זאעב ושיזאבמ יזאבמ זאעב * עמ יפ לזאעב זאעמש זאעב ושיזאבמ
30 יזאבמ זאעב ושיזאבמ יזאבמ זאעב * עמ יפ לזאעב זאעמש זאעב
עמ אלבמ יזאבמ זאעב ושיזאבמ יזאבמ זאעב ושיזאבמ יזאבמ

ספר ויקרא: יט

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

mercenarii opus pernoctabit Nō .rapies neque,*tuū socium* *opprimes* Non

13 לֹא־תַעֲשֹׁק אֶת־רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא־תָלִין פְּעֻלַת שָׂכִיר

dabis non *cæci facies ad* &,surdo maledices,Non .mane usque *tecum*

14 אִתְּךָ עַד־בֹּקֶר: לֹא־תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן

facietis Non .Dominus Ego .tuo Deo à timebis sed :offendiculum

15 מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: לֹא־תַעֲשׂוּ

:magni *facies decorabis* neque ,*tenuis facies feres* non:judicio in iniquitatē

עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט לֹא תִשָּׂא פְנֵי־דָל וְלֹא תֶהְדַּר פְּנֵי גָדוֹל

;tuos populos in *detractor* ibis Non .tuū proximum judicabis justitia in

16 בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עֲמִיתֶךָ: לֹא־תֵלֵךְ רָכִיל בְּעַמֶּיךָ

habeas odio Ne .Dominus Ego :tui *socii* sanguinē *super* ſtabis Non

17 לֹא תַעֲמֹד עַל־דַּם רֵעֶךָ אֲנִי יְהוָה: לֹא־תִשְׂנָא

ne &,tuum proximum corripies Corripiendo.tuo corde in tuū fratrem

אֶת־אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת־עֲמִיתֶךָ וְלֹא

filios *observabis* non &,te ulciſceris Non .peccatum illo ſuper *feras*

18 תִשָּׂא עָלָיו חֵטְא: לֹא־תִקֹּם וְלֹא תִטֹּר אֶת־בְּנֵי

.DOMINUS Ego .te ſicut tuum *socium* diliges Et .tui populi

עַמֶּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי יְהוָה: אֶת־

.*promiſcuis* facies *accumbere* non tuum Animal .cuſtodietis mea Statuta

19 חֻקֹּתַי תִּשְׁמֹרוּ בְּהֶמְתְּךָ לֹא־תַרְבִּיעַ כִּלְאַיִם

non *lini & lanæ intertexturarum* veſtis & :*mixtionis* ſeres non tuū Agrum

שָׂדְךָ לֹא־תִזְרַע כִּלְאָיִם וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז לֹא

muliere cum concubuerit cùm vir Et .te ſuper aſcendet

20 יַעֲלֶה עָלֶיךָ: וְאִישׁ כִּי־יִשְׁכַּב אֶת־אִשָּׁה

non redimendo & ,viro deſponſata ancilla *ipſa* &,ſeminis concubitu

שִׁכְבַת־זָרַע וְהִיא שִׁפְחָה נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ וְהֻפְדֵּה לֹא

Non *erit animadverſio* ,ei fuerit data non *libertas* vel ,fuerit redempta

נִפְדְּתָה אוֹ חׇפְשָׁה לֹא נִתַּן־לָהּ בִּקֹּרֶת תִּהְיֶה לֹא

ſuum delictum adducet Et .manumiſſa eſt non quia ,morientur

יוּמָתוּ כִּי־לֹא חׇפְשָׁה: וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ

expiabit Et .delicti arietem,*conventus* tabernaculi oſtium ad Domino

21 לַיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אַיִל אָשָׁם: וְכִפֶּר

ejꝰ peccatum *ſuper Domini facies ad* delicti ariete in ſacerdos eū ſuper

עָלָיו הַכֹּהֵן בְּאֵיל הָאָשָׁם לִפְנֵי יְהוָה עַל־חַטָּאתוֹ

cùm Et .peccavit quod ,ſuo peccato *de* ei parcetur & : peccavit quod

22 אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: וְכִי

, cibi arborē omnem plantaveritis & , terram ad fueritis ingreſſi

23 תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ וְנטַעְתֶּם כָּל־עֵץ מַאֲכָל

vobis erit annis Tribus .ejꝰ fructum ,ejꝰ præputium *præputiabitis* &

וַעֲרַלְתֶּם עׇרְלָתוֹ אֶת־פִּרְיוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם

omnis erit quarto anno in Et .comedetur non .*præputiati*

24 עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל: וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִת יִהְיֶה כָּל־

quinto anno in Et .DOMINO *laudum* ſanctitas ejus fructus

25 פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַיהוָה: וּבַשָּׁנָה הַחֲמִשִּׁית

.ejus proventum vobis *faciendum addere ad*,ejꝰ fructum comedetis

תֹּאכְלוּ אֶת־פִּרְיוֹ לְהוֹסִיף לָכֶם תְּבוּאָתוֹ

Non .ſanguine *ſuper* comedetis Non .veſter Deus DOMINUS Ego

26 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא תֹאכְלוּ עַל־הַדָּם לֹא

.*præſtigiabimini* neque ,*ominabimini*

תְנַחֲשׁוּ וְלֹא תְעוֹנֵנוּ:

13 Non facies calumniam proximo tuo, nec vi opprimes eū. Non morabitur opus mercenarii tui apud te uſq; mane.

14 Non maledices ſurdo,nec corā cæco pones offendiculū ſed timebis Dñm Deū tuum: quia ego ſum Dñs.

15 Non facies quod iniquū eſt, nec injuſtè judicabis. Non conſideres perſonam pauperis,nec honores vultū potentis. Juſtè judica proximo tuo.

16 Non eris criminator,nec ſuſurro in populo. Non ſtabis contra ſanguinē proximi tui.Ego Dñs.

17 Non oderis fratrem tuum in corde tuo, ſed publicè argue eum, ne habeas ſuper illo peccatū.

18 Non quæras ultionē, nec memor eris injuriæ civiū tuorū. Diliges amicū tuū ſicut teipſum. Ego Dñs.

19 Leges meas, cuſtodite. Jumētū tuū non facies coire cum alterius generis animantibꝰ. Agrū tuū non ſeres diverſo ſemine. Veſte,quæ ex duobus texta eſt, non induēris.

20 Homo ſi dormierit cum muliere coitu ſeminis, quæ ſit ancilla etiam nubilis, & tamē pretio non redēpta, nec libertate donata: vapulabunt ambo, & non moriētur, quia non fuit libera:

21 Pro delicto autē ſuo offeret Dño ad oſtium tabernaculi teſtimonii,

22 arietem. Orabítque pro eo ſacerdos, & pro peccato ejꝰ coram Dño, & repropitiabitur ei,dimittetúrq; peccatum.

23 Quando ingreſſi fueritis terram, & plantaveritis in ea ligna pomifera, auferetis præputia eorum:poma, quæ germinant, immūda erunt vobis,

24 nec edetis ex eis. Quarto autem anno omnis fructus eorū ſanctificabitur ,laudabilis Domino.

25 Quinto autē anno comedetis fructus, congregantes poma quæ proferunt.Ego Dominus Deus veſter.

26 Non comedetis cum ſanguine.Non augurabimini, nec obſervabitis ſomnia.

13 Οὐκ ἀδικήσεις τὸν πλησίον, καὶ (ι) οὐχ ἁρπᾶσαι
καὶ οὐ μὴ κοιμηθήσεται ὁ μισθὸς (κ) τοῦ μισθω-
14 τοῦ Cυ παρὰ Cοὶ ἕως πρωΐ. Οὐ κακῶς ἐ-
ρεῖς κωφὸν, καὶ ἀπέναντι τυφλοῦ οὐ (λ) προσ-
θήσεις σκάνδαλον· καὶ φοβηθήσῃ κύριον τὸν
15 θεόν Cυ. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Οὐ
ποιήσεις ἄδικον ἐν κρίσει· οὐ λήψῃ πρόσω-
πον πτωχοῦ, (μ) οὐδὲ μὴ θαυμάσῃς πρόσω-
πον δυνάστου· ἐν δικαιοσύνῃ κρινεῖς τὸν πλη-
σίον Cυ. Οὐ πορεύσῃ δόλῳ ἐν τῷ ἔθνει Cυ.
16 οὐκ ἐπιστήσῃ (ν) ἐφ' αἵματι τοῦ πλησίον Cυ. ἐγώ
17 εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Οὐ μισήσεις τὸν
ἀδελφόν Cυ τῇ διανοίᾳ Cυ. ἐλεγμῷ ἐλέγ-
ξεις τὸν πλησίον Cυ, καὶ οὐ λήψῃ δι' αὐτὸν ἁ-
18 μαρτίαν. Καὶ οὐκ ἐκδικήσεται Cυ ὁ υἱὸς τοῦ λαοῦ Cυ καὶ ἀγαπήσεις
τὸν πλησίον Cυ ὡς σεαυτόν. ἐγώ εἰμι κύ-
19 ριος. Τὸν νόμον μου φυλάξεσθε. τὰ κτήνη
Cυ οὐ κελεύσεις ἑτεροζυγεῖν καὶ τὸ ἀμπε-
λῶνά Cυ οὐ καταφυτεύσεις διάφορον· καὶ ἱμάτι-
ον ἐκ δύο ὑφασμένον κίβδηλον οὐκ ἐπι-
20 βαλεῖς σεαυτῷ. Καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μεθ'
γυναικὸς κοίτην σπέρματος, καὶ (ξ) αὕτη
ἦ οἰκέτις διαπεφυλαγμένη ἀνθρώπῳ, καὶ
αὕτη λύσεις οὐ λυτρώσῃ, ἢ ἐλευθερία οὐκ
ἐδόθη αὐτῇ, ἐπισκοπὴ ἔσται αὐτοῖς, οὐκ ἀπο-
21 θανοῦνται, ὅτι οὐκ ἀπελυθερώθη. Καὶ
προσάξει τὸ πλημμέλειαν αὐτοῦ τῷ κυρίῳ πα-
ρὰ τὸν θύραν τοῦ σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου κριὸν
πλημμέλειας. Καὶ ἐξιλάσεται (ο) περὶ αὐτοῦ ὁ ἱε-
ρεὺς ἐν τῷ κριῷ τῆς πλημμελείας ἐναν-
κυρίου περὶ τῆς ἁμαρτίας, ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφε-
θήσεται αὐτῷ ἡ ἁμαρτία, ἣν ἥμαρτεν.
23 Ὅταν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος
ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, καὶ (ο) καταφυ-
τεύσητε πᾶν ξύλον βρώσιμον, καὶ ἀπακα-
θαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν (π) αὐτοῦ· ὁ καρ-
πὸς αὐτοῦ τρία ἔτη ἔσται ὑμῖν (ρ) ἀπε-
κάθαρτος, οὐ βρωθήσεται. Καὶ τῷ ἔτει τῷ
τετάρτῳ ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἅγι-
25 αἰνέσεως τῷ κυρίῳ. Ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ
φάγεσθε τὸν καρπὸν, πεδήσεται ὑμῖν τὰ
γενήματα αὐτοῦ. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς
26 ὑμῶν. Μὴ ἔδεσθε ὅλα ἐπὶ ὀρέων, καὶ οὐκ (σ)
οἰωνιεῖσθε, οὐδὲ ὀρνιθοσκοπήσεσθε.

Non nocebis proximo,& non vapies. Et non dormiet merces mercenarii tui uſq; mane. Non maledices ſurdum ; & ante cæcum non appones ſcandalum. Et timebis Dominum Deum tuum. Ego ſum Dominus Deus veſter. Non facietis injuſtum in judicio : non ſumes faciem mendici : (c) neque admiraberis faciem potentis. In juſtitia judicabis proximum tuum. Non ambulabis dolo in gente tua : non (d) inſtabis in ſanguinem proximi tui.Ego ſum Dominus Deus veſter. Non odio habebis fratrem tuum animo tuo : arguendo argues proximum tuum, & non accipies propter illum peccatum. Et non (e) vindicabitur manus tua : et non irafcēris filiis populi tui. Et diliges proximum ſicut teipſum.Ego ſum Dominus. Legem meam cuſtodietis. Pecora tua non dabis in admiſſuram animali diverſi generis : et vineā tuam nō ſeminabis(f) differentia: et veſtimentum ex duobꝰ textum adulteratū nō injicies tibiipſi. Et ſi quis cubuerit cū muliere cubitū ſeminis, et hæc fuerit famula reſervata homini, et hæc redemptionibus redempta non eſt,libertas ei data non eſt;animadverſio erit eis:non morientur,quia in libertatē vindicata non eſt.Et adducet delicti ſui Domino apud oſtium tabernaculi teſtimonii arietem delicti. Et exorabit pro eo ſacerdos in ariete delicti ante Dominū pro peccato, quod peccavit: et remittetur ei peccatum, quod peccavit. Quando autē ingreſſi fueritis in terrā, quā Dominꝰ Deꝰ veſter dat vobis,et plantaveritis omne lignum(g)manducabile, & (b) circumundabitis immunditiam ejus. Fructus ejus tres annos erit vobis immundus: non comedetur. Et anno quarto erit omnis fructus ejus ſanctus, laudabilis Domino. In anno autē quinto comedetis fructum; adjectio eſt vobis geniminæ ejꝰ. Ego ſum Dominus Deus veſter.(i)Nō edetis ſuper montes, & non augurabimini, neque auſpicabimini.

MS.A. (ι) οὐκ ἀρπάσεις· (κ) τοῦ μισθὸς παρὰ Cοὶ (λ) προσθήσεις (μ)
μὴ θαυμάσεις (ν) ἐφ' αἵματι (ξ) αὕτη οἰκέτις (ο) καταφυτεύσητε (π) ἀπὸ
τρία ἔτη (ρ) ἀπεκάθαρτον, (σ) οἰωνιῆσθε, οὐδὲ ὀρνιθοσκοπηθήσεσθε.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ne opprimas proximum tuum, & ne abducas eum violenter. Ne pernoctet merces mercenarii apud te uſque mane. Ne contumeliis afficeris ſurdum. Et coram cæco ne poſueris offendiculum,ſed time Deum tuum: Ego ſum Dñs. Ne committatis iniquitatē in judicio, ne ſuſcipias vultum pauperis, neque vultum magnatis, ſed cum juſtitia judica proximum tuum. Ne detrectes populum tuum, & ne inſiſtas in ſanguine proximi tui ; quia ego ſum Dñs.Ne oderis fratrem tuum in corde tuo,ſed arguendo argue proximum tuum, ut ne propter eum ſuſcipias peccatum. Ne ſervaveris inimicitias contra populares tuos,ſed dilige proximum tuū ut teipſum: Ego ſum Dñs. Cuſtodite præcepta mea. Jumenta veſtra ne coire faciatis mixtim : & veſtes mixtas ac diverſas ne induatis : & agros veſtros ne ſeratis mixtim. Et vir qui cubaverit cum muliere cubitum ſemini, eaque fuerit ancilla empta ab ipſo viro, & redemptione nondum fuerit redempta, & libertas non fuerit ei conceſſa ; inquiſitiones fiant de ipſis, at non occidentur, quoniam illa non eſt manumiſſa. Afferet autem *vir ille* ſacrificium ſuum Dño ad oſtium tabernaculi temporis, arietem pro peccato.Et expiabit eū ſacerdos per arietem peccati coram Dño,pro peccato quod commiſit : & condonabitur illi peccatum quod peccavit. Et cùm ingrediemini terram, & plantabitis omnigenas arbores comeſtibiles, relinquite eas tribus annis, & ne comedatis è fructibus earum. Et anno quarto erunt omnes fructus earum ſanctitas & laus Domino. Quinto autem anno comedite fructus earum, & uberes rōddent vobis proventus : Ego ſum Dominus Deus veſter. Ne comedatis ſanguinem. Ne auguremini per animal alatum. Ne vaticinemini.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. — Targum ONKELOS. — TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

	PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.	Targum ONKELOS.	TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.	TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.
13	לֹא־תַעֲשֹׁק אֶת־חֲבֵרְךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא־תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד־בֹּקֶר׃	13 Non facies calumniã proximo tuo, neq; vi aliquid ſuorũ accipies: non manebit merces mercenarii apud te uſq; mane.	13 לא תעשק את־עמיתך ולא תגזל לא־תלין פעלת שכיר אתך עד־בקר׃	13 *Non opprimes proximum tuum, neque rapies; neque pernoctabit opus mercenarii tecum uſq; mane.*
14	לֹא תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה׃	14 Non maledicas ei qui non audit, & corã non vidente non ponas offendiculũ: & timebis Dominũ Deũ tuũ, Ego Dñs.	14 לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל ויראת מאלהיך אני יהוה׃	14 *Non maledices ſurdo, neque ante cæcum pones ſcandalum, ſed timebis Deum tuũ: Ego Dominus.*
15	לֹא־תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט לֹא תִשָּׂא פְנֵי־דָל וְלֹא תֶהְדַּר פְּנֵי גָדוֹל בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עֲמִיתֶךָ׃	15 Non facietis falſitaté in judicio; neq; accipies faciem pauperis, nec honorabis faciem principis: in veritate judicabis proximũ tuũ.	15 לא תעשו עול במשפט לא תשא פני־דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמיתך׃	15 *Non ages perverſe in judicio, neque acceptabis faciem pauperis, neque (c) honorabis faciem potentis: in juſtitia judicabis proximum tuum.*
16	לֹא־תֵלֵךְ רָכִיל בְּעַמֶּיךָ לֹא תַעֲמֹד עַל־דַּם רֵעֶךָ אֲנִי יְהוָה׃	16 Nõ eris criminator in populo tuo; neq; ſtabis contra ſanguinẽ proximi tui: Ego Dñs.	16 לא תלך רכיל בעמיך לא תעמד על־דם רעך אני יהוה׃	16 *Non incedes detractor in populo tuo; non ſtabis adverſus ſanguinem proximi tui: Ego Dominus.*
17	לֹא־תִשְׂנָא אֶת־אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת־עֲמִיתֶךָ וְלֹא־תִשָּׂא עָלָיו חֵטְא׃	17 Non oderis fratrẽ tuũ in corde tuo: arguens argues proximũ tuũ, et nõ ſuſcipies pro eo peccatũ.	17 לא תשנא את־אחיך בלבבך הוכח תוכיח את־עמיתך ולא־תשא עליו חטא׃	17 *Non habebis odio fratres tuos in corde tuo: corripiendo corripies proximũ tuum, non fores ſuper illo peccatum.*
18	לֹא־תִקֹּם וְלֹא־תִטֹּר אֶת־בְּנֵי עַמֶּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי יְהוָה׃	18 Non quæras ultionẽ neq; obſervabis inimicitias filiis populi tui; diligeſq; proximũ tuum ſicut teipſum: Ego Dñs.	18 לא תקם ולא תטר את־בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני יהוה׃	18 *Non ulciſcêris, neque obſervabis filios populi tui; ſed diliges proximũ tuũ ſicut te: Ego Dominus.*
19	אֶת־חֻקֹּתַי תִּשְׁמֹרוּ בְּהֶמְתְּךָ לֹא־תַרְבִּיעַ כִּלְאַיִם שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ׃	19 Pacta mea ſervabitis: juméta tua nõ facias coire cũ alteri⁹ generis animantib⁹; agrũ tuũ non ſeres cõmixtione ſeminũ: & veſtimentũ ꝙ ex cõmixtione lanæ & lini contextum eſt, non aſcendat ſuper te.	19 את־חקתי תשמר בהמתך לא־תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך׃	19 *Mandata mea cuſtodietis: beſtiam tuam non facies coïre cum diverſis ſpeciebus; neq; agrum tuum ſeminabis diverſis ſpecibus; neq; veſtimentum ex diverſis ſpeciebus (d) adulteratum aſcendere facies ſuper te.*
20	וְאִישׁ כִּי־יִשְׁכַּב אֶת־אִשָּׁה שִׁכְבַת־זֶרַע וְהִוא אָמָה נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ וְהָפְדֵּה לֹא נִתָּנָה לָּהּ וּבִקֹּרֶת לֹא הָיְתָה לָּהּ לְנַפְשָׁהּ לֹא יוּמָתוּ כִּי לֹא חֻפָּשָׁה׃	20 Et ſi vir cubuerit cũ muliere coitu ſeminis, et ipſa eſt ancilla deſpõſata viro; & redemptione non eſt redempta argento, neq; libellus libertatis datus eſt ei: vapulabit ipſa, non moriẽtur, quia non eſt redempta.	20 ואיש כי־ישכב את־אשה שכבת־זרע והוא אמה נחרפת לאיש והפדה לא נתנה לה ובקרת לא היתה לה לנפשה לא יומתו כי לא חפשה׃	20 *Et ſi quis vir concubuerit cum muliere concubitu ſeminis, ipſa autem ancilla eſt deſponſata viro, ſed redimendo non eſt redempta, aut libertas ei non eſt data; (e) animadverſio erit ei, non morietur, eò quod non ſit manumiſſa.*
21	וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֵיל אָשָׁם׃	21 Adducetq; pro delicto ſuo corã Dño, ad oſtiũ tabernaculi fœderis, arietẽ pro delicto.	21 והביא את־אשמו ליהוה אל־פתח אהל מועד איל אשם׃	21 *Afferet quoq; Domino oblationem pro delicto ad oſtium tabernaculi teſtimonii, arietem delicti.*
22	וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן בְּאֵיל הָאָשָׁם לִפְנֵי יְהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא׃	22 Propitiabitq; pro eo ſacerdos in arietẽ qui offertur pro delicto corã Dño, pro peccato ſuo quo peccavit: & dimittetur ei peccatũ ejꝰ quo peccavit.	22 וכפר עליו הכהן באיל האשם לפני יהוה על חטאתו אשר חטא ונסלח לו מחטאתו אשר חטא׃	22 *Expiabitq; eum ſacerdos cum arïete delicti coram Domino à peccato quod peccavit, & remiſſio fiet ei à peccato quod peccavit.*
23	וְכִי תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ וּנְטַעְתֶּם כָּל־עֵץ מַאֲכָל וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת־פִּרְיוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל׃	23 Et quãdo ingreſſi fueritis terrã, & plantaveritis omnẽ arborẽ pomiferã; fructꝰ ejus erit vobis prohibitus: tribus annis non comedatur.	23 וכי תבאו אל־הארץ ונטעתם כל־עץ מאכל וערלתם ערלתו את־פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל׃	23 *Cum præterea ingreſſi fueritis in terram, & plantaveritis quamlibet arborem manducabilem; tum amputabitis præputium ejus fructum ejus: tribus annis erit vobis immundus, non comedetur.*
24	וּבַשָּׁנָה הָרְבִעִת כָּל־פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַיהוָה׃	24 Anno autẽ quarto erit oĩs fructꝰ ejꝰ ſanctificatus laudantibꝰ corã Dño.	24 ובשנה הרבעית כל־פריו קדש הלולים ליהוה׃	24 *Anno autem quarto erit omnis fructus ejus ſanctitas, laudabilis Domino.*
25	וּבַשָּׁנָה הַחֲמִשִׁת תֹּאכְלוּ אֶת־פִּרְיוֹ וְיוֹסֵף לָכֶם תְּבוּאָתוֹ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃	25 In anno autẽ quinto cõedetis fructũ ejꝰ, ut addatur vobis fructus ejus: Ego Dñs Deꝰ veſter.	25 ובשנה החמשית תאכלו את־פריו ויוסף לכם תבואתו אני יהוה אלהיכם׃	25 *Anno verò quinto comedetis fructum ejus, ut augeatur vobis proventus ejus: Ego Dominus Deus veſter.*
26	לֹא תֹאכְלוּ עַל־הַדָּם לֹא תְנַחֲשׁוּ וְלֹא תְעוֹנֵנוּ׃	26 Nõ comedetis ſuper ſanguinẽ: non augurabimini, neq; obſervabitis horas.	26 לא תאכלו על־הדם לא תנחשו ולא תעוננו׃	26 *Non comedetis ſuper ſanguinem, nec augurabimini, neque obſervabitis portenta.*

(c) magnatem parvifacies: (d) variegatum (e) flagellatio

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 *ولا تعسم صاحبك * ولا تغصبه * ولا تبت اجرن الاجير عندك الي الغداة * لا تسلم اصم * وبين
14 يدي الاعمي لا تضير معثرا * وخف ربك انا الله المعاقب * لا تصنعوا جورا في الحكم * ولا تحابوا
15 فقيرا * ولا تجلوا عظيما * بل احكم فيما بين قومك بالعدل * ولا تمض ماحلا بقومك * ولا
16 تقم علي دم صاحبك * انا الله المعاقب * لا تسناه احاك في قلبك بل عظه عظة * ولا تحمل عنه
17 وزرا * لا تقم ولا تحقد علي قومك * واحب لصاحبك مثل ما تحب لنفسك * انا الله اجازيك خيرا *
18 * ورسومي فاحفظوها * بهائمك لا تسرها من نوعين * وضياعك لا تزرعها من نوعين * وثوب
19 من نوعين ملكمين صوف وكتان لا يعل عليك * واي رجل ضاجع امراة مضاجعة انسال *
20 وهي امة محطوبة لرجل * وفداء لم يفد * ولم يدفع عنها اليها * فلتك محدودة * ولا يقتلا اذ لم
21 يعتق * فليات بقربانه لله الي باب خباء المحضر كبشا لقربان الاثم * فيستغفر الامام عنه به بين
22 يدي الله عن خطيته التي اخطاء * فيغفر له ذلك * واذا تدخلون الي البلد * فتغرسون كل شجر
23 مطعم * فحرموا عن ثمره ثلاث سنين يكون عليكم محرما * لا يوكل * وفي السنة الرابعة
24 يكون جميع ثمره مقدسا موهلا لله * وفي السنة الخامسة تاكلون ثمره * فاني الله ربكم اريد
25 لكم في عليته * ولا تاكلوا مع الدم * ولا تطيروا * ولا تتفاءلوا *
26

Et ne opprimas proximum tuũ, et violentiã ne inferas illi, et ne remaneat merces mercenarii apud te in craſtinum. Et ne aſficias injuriis ſurdum, et ante cæcũ ne ponas offendiculũ; & time Deum tuum: Ego ſum Deus caſtigans. Ne faciatis perverſitatẽ in judicio, et ne ſumatis perſonã pauperis, et ne revereamini magnatem: ſed judica inter populũ tuũ cum juſtitia. Et ne vadas calumnians populum tuum, & ne inſurgas adverſus ſanguinẽ proximi tui: Ego ſum Deus caſtigans. Ne odio habeas fratrem tuum in corde tuo: ſed commone illum cõmonitione, et ne portes pro eo iniquitatem. Ne vindictam ſumas, et ne ſerves odiũ adverſus populum tuũ, et diliges proximũ tuũ quemadmodum diligis teipſum: Ego Deus retribuam tibi bonum. Et mandata mea ſervate. Jumenta tua ne coïre facias ex duabus ſpeciebus: et vinea tua ne ſeras ex duabus ſpeciebus: et veſtis ex duabus ſpeciebus contexta, lanâ et lino, non aſcendat ſuper te. Et quicunq; vir concubuerit cum muliere accubitu generationis dum ipſa eſt ancilla deſponſata viro, & pretio non eſt redempta, neq; conceſſa eſt ipſi libertas ejus, puniatur ad exemplum; at non occidatur, cùm non ſit manumiſſa. Ferat autẽ vir oblationem ſuam Deo ad januam tabernaculi præſentiæ, arietem in oblationem delicti. Veniamq; poſtulabit ſacerdos pro eo per ipſum coram Deo pro peccato ejus quod commiſit, & condonabitur illud ipſi: Et cùm ingrediemini in regionem, & plantabitis omnes arbores frugiferas, interdicite fructus earum interdictione. Tribus annis erunt vobis interdicti, nec comedentur. Et in anno quarto erunt omnes fructus earũ ſancti, digni Deo. Et in anno quinto comedetis fructus earum; quoniam ego Deus Dominus veſter augebo vobis fructus earum. Et ne comedatis cum ſanguine, & ne auſpicemini, & ne ominemini.

ספר שמות : כ

Versio VULG. LAT.

27 Neq; in rotundū attondebitis
28 comā : nec radetis barbā. Et
sup mortuo nō incidetis carnē
veltrā neq; figuras aliquas aut
ſtigmata facietis vobis. Ego
29 Dñs. Ne proſtituas filiā tuā,
ne contaminetur terra,& im-
30 pleatur piaculo. Sabbata mea
cuſtodite,& Sanctuarium me-
31 um metuite.Ego Domin⁹.Nō
declinetis ad magos, nec ab
ariolis aliquid ſciſcitemini,ut
polluamini per eos. Ego Do-
32 min⁹ De⁹ veſter. Corā cano
capite cōſurge, & honora
perſonā ſenis:& time Domi-
33 nū Deū tuum. Ego ſum Do-
min⁹. Si habitaverit advena
in terra veſtra,& morat' fue-
34 rit inter vos, non exprobre-
tis ei : Sed ſit inter vos quaſi
indigena : & diligetis eum
quaſi voſmetipſos:fuiſtis enim
& vos advenæ in Terra Æ-
gypti. Ego Domin⁹ De⁹ ve-
35 ſter. Nolite facere iniquum
aliquid in judicio, in regula,
36 in pondere, in menſura. Sta-
tera juſta , & æqua ſint pon-
dera, juſtus modius, æquúſq;
ſextari⁹. Ego Domin⁹ De⁹ ve-
ſter, qui eduxi vos de terra
37 Ægypti. Cuſtodite omnia præ-
cepta mea, & univerſa judi-
cia, & facite ea. Ego Domi-
nus.

CAP. XX.

1 LOcutúſq; eſt Dominus ad
2 Moyſen,dicens. Hæc loquēris
filiis Iſrael:Homo de filiis Iſ-
rael, & de advenis qui habi-
tant in Iſrael ; ſi quis dederit
de ſemine ſuo idolo Moloch,
morte moriatur : popul⁹ ter-
3 ræ lapidabit eum. Et ego po-
nā faciē meā contra illū: ſuc-
cidámq; eū de medio populi
ſui,eò quòd dederit de ſemi-
ne ſuo Moloch,& contamina-
verit Sanctuariū meū,ac pol-
luerit nomē ſanctum meum.
4 Quòd ſi negligens populus
terræ, & quaſi parvipendens
imperiū meum, dimiſerit ho-
minē qui dedit de ſemine ſuo
Moloch, nec voluerit eum
occidere;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

27 Οὐ ποιήσετε στρόφιον ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς
ὑμῶν, ὐδὲ φθερεῖτε τὸ ὄψιν τῶν πώγων ὑ-
μῶν. Καὶ ἐντομίδας (τ) οὐ ποιήσετε ὅτι ψυ-
χῇ ἐν τῷ σώματι ὑμῶν· καὶ γεγραμμένα στι-
κτὰ οὐ ποιήσετε ἐν ὑμῖν. (υ) ἐγώ εἰμι κύρι-
ος ὁ θεὸς ὑμῶν. Οὐ βεβηλώσεις τὴν θυγατέ-
ρα σου ἐκπορνεῦσαι αὐτὴν· καὶ οὐκ ἐκπορνεύ-
σει ἡ γῆ, καὶ πλησθήσεται ἀνομίας.
30 Τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε, καὶ ἀπὸ τοῦ ἁγίου μου φοβηθήσεσθε. ἐγώ εἰμι κύριος. Οὐκ
31 (χ) ἐπακολουθήσετε ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς
ἐπαοιδοῖς οὐ προσκολληθήσεσθε, ἐκμιανθῆ-
ναι ἐν αὐτοῖς. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.
32 Ἀπὸ προσώπου πολιᾶς ἀναστήσῃ, καὶ μνή-
σῃ πρόσωπον πρεσβυτέρου, καὶ φοβηθήσῃ τὸν
θεόν σου. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Ἐὰν
33 δέ τις προσέλθῃ (ψ) ὑμῖν προσήλυτος ἐν
34 τῇ γῇ ὑμῶν, οὐ θλίψετε αὐτόν, (ω) Ὡς ὁ
αὐτόχθων ἐν ὑμῖν ἔσται ὁ προσήλυτος ὁ
προσπορεύόμενος πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀγαπήσεις αὐτὸν ὡς σεαυτόν· ὅτι προσήλυτοι ἐγε-
νήθητε ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ
35 θεὸς ὑμῶν. Οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει,
ἐν μέτροις καὶ ἐν σταθμίοις καὶ ἐν ζυγοῖς. Ζυ-
γὰ δίκαια καὶ σταθμία δίκαια καὶ χοῦς δί-
36 καιος (α) ἔσται ἐν ὑμῖν. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ
θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰ-
37 γύπτου. Καὶ (ϛ) φυλάξεσθε πάντα τὸν νόμον
μου, καὶ πάντα τὰ προστάγματά μου, καὶ ποιή-
σετε αὐτά. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.

ΚΕΦ. κ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
2 γων, Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, Ἐάν
τις ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, (α) ἢ ἀπὸ τῶν
προσκειμένων προσηλύτων (β) ἐν Ἰσραὴλ, ὃς
ἂν δῷ τῶν σπερμάτων αὐτοῦ ἄρχοντι, θανά-
τῳ θανατούσθω· τὸ ἔθνος τὸ ὂν τῆς γῆς
3 λιθοβολήσουσιν αὐτὸν ἐν λίθοις. Καὶ ἐγὼ
θήσω τὸ πρόσωπόν μου ὅτι ἄνθρωπον
ἐκεῖνον, καὶ ἐκτριῶ αὐτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὅτι
τῶν σπερμάτων αὐτοῦ ἔδωκεν ἄρχοντι, ἵνα
μιανῇ τὰ ἁγιά μου, καὶ βεβηλώσῃ τὸ ὄνομα
4 τὸ ἡγιασμένον μοι. Ἐὰν δὲ ὑποβλέψει ὑπο-
βλέψουσιν οἱ αὐτόχθονες τῆς γῆς τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ἐν τῷ
δοῦναι αὐτὸν τῶν σπερμάτων αὐτοῦ (γ) ἄρχον-
τι, τοῦ μὴ ἀποκτεῖναι αὐτὸν,

MS.A. (α) ἢ τῶν προσκεκλυνημένων προσηλύτων (β) ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὃς ἂν δῷ ἀπὸ τοῦ (γ) ἄρχοντι, μὴ

Non facietis (k) ſiſoem ex coma
27 capitis veſtri: neq; corrumpetis
(l)aſpectū barbæ veſtræ. Et in-
28 ciſiones non facietis ſuper (m)a-
nimā in corpore veſtro : (n) &
literas impreſſas non facietis in
vobis.Ego ſum Domin⁹ De⁹ ve-
ſter. Non prophanabis filiā tuā ut
29 proſtituendo eā:& non fornica-
bitur terra, & terra implebitur
(o)iniquitate.Sabbata mea cuſto-
30 dietis,& à ſanctis meis timebi-
tis. Ego ſum Dominus. Nō
31 ſequemini(p)ventriloquos,& in-
cantatoribus non adhærebitis,
ut inquinemini in eis. Ego ſum
32 Domin⁹ Deus veſter.A facie ca-
ni exurges: & honorabis faciem
ſenioris,Et timebis Deū tuū.Ego
33 ſum DominusDeus veſter.Si quis
autē advenerit vobis advena in
terra veſtra; non affligetis eum;
34 Tanquam indigena erit in vobis
proſelytus accedens ad vos; &
diliges eum ſicut teipſum:quoni-
am proſelyti fuiſtis in terra Ægy-
pto.Ego ſum Dominus Deus ve-
35 ſter. Non facietis injuſtum in ju-
dicio,in menſuris,& in ponderi-
bus,& in ſtateris. Stateræ juſtæ
36 & pondera juſta, & congius ju-
ſtus erit in vobis. Ego ſum Do-
min⁹ Deus veſter,qui eduxi vos
de terra Ægypti.Et cuſtodietis o-
37 mnē legē meā,& omnia præce-
pta mea, & facietis ea.Ego ſum
Dominus Deus veſter.

CAP. XX.

1 ET locutus eſt Dominus ad
2 Moyſen, Dicens ; Et filiis Iſrael
loquēris; Si quis de filiis Iſrael,
vel de iis quæ facti ſunt proſelyti
in Iſrael,quicunq; dederit de ſe-
mine ſuo (a) principi,morte mo-
riatur:gens quæ ſuper terram,la-
3 pidabunt eum in lapidibus. Et
ego ſtatuam faciem meam ſu-
per hominem illum : & perdam
eum de populo ejus:quia de ſe-
mine ſuo dedit principi, ut
inquinaret ſancta mea, & pro-
phanaret nomen ſanctificatorum
4 mihi. Si autem (b) deſpexerint
deſpexerint indigenæ terræ ocu-
lis ſuis ab homine illo, dum ille
dat de ſemine ſuo principi, ut
non occidant ipſum ;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ne nutriatis comam capitum veſtrorum , & 27
ne vitietis imi labii pilos in barbis veſtris,
Et inciſiones pro anima *aliqua* ne faciatis in 28
carne veſtra, & ſcripturas punctorum ne fa-
ciatis vobis:ego ſum Dñs De⁹ veſter.Ne per- 29
mittas filiæ tuæ ſcortari,ut ne ſcortetur terra,
& impleatur terra peccato. Sed cuſtodite 30
mandata mea,& ſanctuarium meū veremini:
Ego ſum Dñs. Ne eatis poſt magos & hario- 31
los,& ne conſulatis eos, ut ne polluamini in
eis:ego ſum Dñs De⁹ veſter. A conſpectu ſenis 32
conſurge,& honora eum qui ſenior te eſt,&
metue Deum tuum:ego ſum Dñs De⁹ tu⁹. Et 33
cùm habitaverit vobiſcum is qui convertitur
ad me,ne ſitis ei moleſti:Sed ſicut vos & ex 34
vobis ſit. Et eos qui convertuntur ad me, &
commorantur vobiſcum, diligite eos ut voſ.
ipſos : quia vos etiam incolæ fuiſtis in terra
Ægypti:ego ſum Dominus Deus veſter. Ne 35
faciatis iniquitatem in judicio,in ſtatera, &
in pondere,& in menſura. Statera æquitatis, 36
& menſura æquitatis , & hemina æquitatis
ſint vobis:ego ſum Dominus Deus veſter,qui
extraxi vos è terra Ægypti. Cuſtodite omnia 37
præcepta mea, & omnia judicia mea, & ex-
equimini ea : Ego ſum Dominus.

CAP. XX.

Sententia mortis apud omnes poſteritates ſervanda.

ET locutus eſt Dominus cum Moſe, Di- 1
xítq; ad eum ; Dicito filiis Iſrael , Qui- 2
cunq; è filiis Iſrael & ex iis qui convertun-
tur ad me degentibus in Iſraele, projecerit
ex ſemine ſuo in *mulierem* alienigenam, oc-
cidendo occidatur vir ejuſmodi : & populus
terræ obruent eum lapidibus. Et ego dabo 3
furorem meum in viro illo, & perdam eum
de medio populi ſui, eò quòd projecerit ſe-
men ſuum in extraneam, ut pollueret ſanctu-
arium meum, & prophanaret nomen ſancti-
tatis meæ. Et ſi avertant oculos ſuos popu- 4
lus terræ à viro illo qui projecit è ſemine
ſuo in extraneam, nec interficiant eum;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

27 לָא תַקִּפוּן פְּאַתָא דְרֵישׁיכוֹן וְלָא
28 תְחַבֵּל יָת פְּאַתָא דְרֵקְנָךְ: וְחַבּוּל עַל
מֵית לָא תִתְּנוּן בִּבְסַרְכוֹן וּרְוֹשֶׁם
חֲרִיתִין לָא תִתְּנוּן בְּכוֹן אֲנָא יְיָ:
29 לָא תְחֵיל יָת בְּרַתָךְ לְאַסְטָיוּתַהּ
וְלָא־תִסְטֵי אַרְעָא וְתִסְתַּלֵי אַרְעָא
30 עֵיצַת חֲטָאִין: יַת יוֹמֵי שַׁבַּיָא דִּילִי
תִּטְרוֹן וּלְבֵית מַקְדְּשִׁי תְּהוֹן דְּחִלִין
31 אֲנָא יְיָ: לָא־תִתְפְּנוֹן בְּתַר־בְּדַי
וּזְכוּרוֹ לָא תִתְבְּעוּן לְאִסְתָּאֲבָא
32 בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן: מִן קֳדָם
דְּסָבָא בְּאוֹרַיְתָא תְּקוּם וְתֵהַדַּר אַפֵּי
33 סָבָא וְתִדְחַל מֵאֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ: וַאֲרֵי
יִתְגַּיַּר עִמְּכוֹן גִּיוֹרָא בְּאַרְעֲכוֹן לָא
34 תוֹנְנוּן יָתֵיהּ: כְּיַצִּיבָא מִנְּכוֹן יְהֵי לְכוֹן
גִּיוֹרָא דְּיִתְגַּיַּר עִמְּכוֹן וְתִרְחֵם לֵיהּ
כְּגוֹפָךְ אֲרֵי־דַיָּרִין הֲוֵיתוּן בְּאַרְעָא
35 דְּמִצְרַיִם אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן: לָא
36 תַּעְבְּדוּן שְׁקַר בְּדִין בְּמִשְׁחָרָא
בְּמַתְקָלָא וּבְמִכְלְתָּא: מְאוֹנִין דְּקוֹשְׁט
מַתְקָלִין דְּקוֹשְׁט מְכִילִין דְּקוֹשְׁט
וּוְדִינִין דְּקוֹשְׁט יְהוֹן לְכוֹן אֲנָא יְיָ
37 אֱלָהֲכוֹן דְּאַפֵּקִית יָתְכוֹן מֵאַרְעָא
דְּמִצְרָיִם: וְתִטְּרוֹן יָת כָּל־קְיָמַיּ וְיָת
כָּל־דִּינַיּ וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן אֲנָא יְיָ:

כ

וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר: וּלְבְנַיּ
2 יִשְׂרָאֵל תֵּימַר גְּבַר גְּבַר מִבְּנַיּ יִשְׂרָאֵל
וּמִן־גִּיּוֹרַיָּא דְיִתְגַּיְּרוּן בְּיִשְׂרָאֵל דְּי
יִתֵּן מִזַּרְעֵיהּ לְמוֹלֶךְ אִתְקְטָלָא
יִתְקְטֵל עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל יְרַגְּמִנֵּיהּ
3 בְּאַבְנָא: וַאֲנָא אֶתֵּן יָת רוּגְזִי בְּגַבְרָא
הַהוּא וְאֶשֵׁצֵי יָתֵיהּ מִגּוֹ עַמֵּיהּ אֲרֵי
מִזַּרְעֵיהּ יְהַב לְמוֹלֶךְ בְּדִיל לְסָאָבָא
יָת מַקְדְּשִׁי וּלְאַחֲלָלָא יָת שְׁמָא
4 דְּקוּדְשִׁי: וְאִם מְכַבְּשׁ יְכַבְּשׁוּן עַמָּא
בֵּית יִשְׂרָאֵל יָת עֵינֵיהוֹן מִן־גַּבְרָא
הַהוּא בְּדִיהַב מִזַּרְעֵיהּ לְמוֹלֶךְ בְּדִיל דְּלָא לְמִקְטַל יָתֵיהּ:

Targum ONKELOS.

27 Neq; in rotundū attondebitis
comā capitis vestri: neq; lædes
28 comā barbæ tuæ. Et læsionem
super mortuū non dabitis in
carne vestrâ; & stigmata sculpta non facietis in vobis: Ego
29 Dñs. Non prophanabis filiam
tuā, ut facias eām fornicari: &
non fornicabitur terra, ne impleatur terra scelere. Dies au-
30 té sabbatorū meorū observabitis; & domū sanctuarii mei
metuite: Ego Dñs. Nolite de-
31 clinare ad magos, & hariolos;
nolite scisciari eos, ut polluamini in eis: Ego Dñs Deꝰ ve-
32 ster. Corā eo qui est doctꝰ in
lege consurges, & honorabis
facié senis: et timebis Deū tuū,
33 Ego Dñs. Si peregrinatꝰ fuerit
vobiscum peregrinus in terra
vestra, non decipiatis eū. Sicut
indigena ex vobis erit vobis
peregrinꝰ qui peregrinabitur
apud vos, & diliges eum sicut
teipsum; quia peregrini fuistis
in terra Ægypti: Ego Dñs Deꝰ
vester. Non facietis falsitaté in
judicio: in regula, in pōdere, et
in mensura. Statera recta pon-
dera recta, mensura recta &
modius rectꝰ erút vobis: Ego
Dñs Deꝰ vester, qui eduxi vos
de terra Ægypti. Custodietisque omnia legitima mea, &
omnia judicia mea; & facietis ea: Ego Dominus.

CAP. XX.

1 LOcutusq; est Dominꝰ cum
2 Moyse dicens. Ad filios autem
Israel dices: Vir vir de filiis
Israel, & de advenis qui peregrinantur in Israel, qui dederit de semine suo idolo Moloch, occisione occidetur: populus domus Israel lapidabit
eum lapidibus. Ego quoq; ponam iram meā in viro illo, &
disperdā illū de medio populi sui: quoniam de semine suo
dedit Moloch; ut cōtaminaret
sanctuariū meū, & ut violaret
4 nomen sanctū meū. Si autē avertētes averterint populꝰ domus Israel oculos suos à viro
illo, cū dederit de semine suo
Moloch: ut nō interficiāt eum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

27 * וְאִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בָהֶם אוֹב אוֹ יִדְּעֹנִי מוֹת יוּמָתוּ
28 בָּאֶבֶן יִרְגְּמוּ אוֹתָם דְּמֵיהֶם בָּם: * וְכִי־תָבֹא אֶל־אֶרֶץ אֲשֶׁר
יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם
29 הָהֵם: * לֹא יִמָּצֵא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ קֹסֵם קְסָמִים
30 מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף: * וְחֹבֵר חָבֶר וְשֹׁאֵל אוֹב וְיִדְּעֹנִי
31 וְדֹרֵשׁ אֶל־הַמֵּתִים: * כִּי תוֹעֲבַת יְיָ כָּל־עֹשֵׂה אֵלֶּה וּבִגְלַל
הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה יְיָ אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישָׁם מִפָּנֶיךָ: * תָּמִים
32 תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ: * כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ
אֹתָם אֶל־מְעוֹנְנִים וְאֶל־קֹסְמִים יִשְׁמָעוּן וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן
33 לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ: * נָבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים לְךָ יְיָ
אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן: * כְּכֹל אֲשֶׁר שָׁאַלְתָּ מֵעִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ
34 בְּחֹרֵב בְּיוֹם הַקָּהָל לֵאמֹר לֹא אֹסִיף לִשְׁמֹעַ אֶת־קוֹל יְיָ
אֱלֹהָי וְאֶת־הָאֵשׁ הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת לֹא־אֶרְאֶה עוֹד וְלֹא אָמוּת:
35 * וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלַי הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר דִּבֵּרוּ: * נָבִיא אָקִים לָהֶם
מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם כָּמוֹךָ וְנָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיו וְדִבֶּר אֲלֵיהֶם אֵת
36 כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ: * וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע אֶל־דְּבָרַי
אֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּשֵׁמִי אָנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ: * אַךְ הַנָּבִיא אֲשֶׁר
יָזִיד לְדַבֵּר דָּבָר בְּשֵׁמִי אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִיו לְדַבֵּר וַאֲשֶׁר יְדַבֵּר
37 בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמֵת הַנָּבִיא הַהוּא: * וְכִי תֹאמַר בִּלְבָבֶךָ
אֵיכָה נֵדַע אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא־דִבְּרוֹ יְיָ: * אֲשֶׁר יְדַבֵּר
הַנָּבִיא הַהוּא בְּשֵׁם יְיָ וְלֹא יִהְיֶה הַדָּבָר וְלֹא יָבוֹא הוּא הַדָּבָר
אֲשֶׁר לֹא דִבְּרוֹ יְיָ בְּזָדוֹן דִּבְּרוֹ הַנָּבִיא הַהוּא לֹא תָגוּר
מִמֶּנּוּ: * וְכִי תֹאמַר בִּלְבָבֶךָ אֵיכָה נֵדַע אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא
דִבְּרוֹ יְיָ: * אֲשֶׁר יְדַבֵּר הַנָּבִיא הַהוּא בְּשֵׁם יְיָ וְלֹא יִהְיֶה
הַדָּבָר וְלֹא יָבוֹא הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא דִבְּרוֹ יְיָ בְּזָדוֹן דִּבְּרוֹ
הַנָּבִיא הַהוּא לֹא תָגוּר מִמֶּנּוּ: * כִּי יִכָּרֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת־
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן אֶת־אַרְצָם לָךְ וְיָרַשְׁתָּ אֹתָם
וְיָשַׁבְתָּ בְּעָרֵיהֶם וּבְבָתֵּיהֶם: * שָׁלֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל לָךְ בְּתוֹךְ
אַרְצְךָ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ: * תָּכִין לָךְ הַדָּרֶךְ
וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת־גְּבוּל אַרְצְךָ אֲשֶׁר יַנְחִיל יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָךְ וְהָיָה
לְנֹס שָׁמָּה כָּל־רוֹצֵחַ: * וְזֶה דְּבַר הָרֹצֵחַ אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה
וְחָיָה אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת־רֵעֵהוּ בִּבְלִי־דַעַת וְהוּא לֹא שֹׂנֵא לוֹ
מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם: * וּבָא אֶל־אַחַד הֶעָרִים הָאֵל וְחָיָה: פֶּן־
יִרְדֹּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הָרֹצֵחַ כִּי יֵחַם לְבָבוֹ וְהִשִּׂיגוֹ כִּי
רַבָּה הַדָּרֶךְ וְנָפַשׁ אֹתוֹ נֶפֶשׁ וְלוֹ אֵין מִשְׁפַּט מָוֶת כִּי לֹא
שֹׂנֵא הוּא לוֹ מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם: * עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לֵאמֹר
שָׁלֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל לָךְ: * וְאִם־יַרְחִיב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת־גְּבֻלְךָ
כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ וְנָתַן לְךָ אֶת כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר
לָתֵת לַאֲבֹתֶיךָ: * כִּי־תִשְׁמֹר אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשׂתָהּ
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְלָלֶכֶת
בִּדְרָכָיו כָּל־הַיָּמִים וְיָסַפְתָּ לְךָ עוֹד שָׁלֹשׁ עָרִים עַל־שָׁלֹשׁ
הָעָרִים הָאֵלֶּה: * וְלֹא־יִשָּׁפֵךְ דַּם נָקִי בְּקֶרֶב אַרְצְךָ אֲשֶׁר יְיָ
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה וְהָיָה עָלֶיךָ דָּמִים: * וְכִי יִהְיֶה אִישׁ
שׂנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ וְקָם עָלָיו וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וָמֵת וְנָס אֶל־
אַחַד הֶעָרִים הָאֵל: * וְשָׁלְחוּ זִקְנֵי עִירוֹ וְלָקְחוּ אֹתוֹ מִשָּׁם
וְנָתְנוּ אֹתוֹ בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם וָמֵת: * לֹא תָחוֹס עֵינְךָ עָלָיו וּבִעַרְתָּ
דַּם הַנָּקִי מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ: * לֹא תַסִּיג גְּבוּל רֵעֲךָ אֲשֶׁר
גָּבְלוּ רִאשֹׁנִים בְּנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר תִּנְחַל בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ
נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ: * לֹא־יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל־עָוֹן וּלְכָל־
חַטָּאת בְּכָל־חֵטְא אֲשֶׁר יֶחֱטָא עַל־פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל־פִּי
שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דָּבָר: * כִּי יָקוּם עֵד־חָמָס בְּאִישׁ לַעֲנוֹת
בּוֹ סָרָה: * וְעָמְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי יְיָ
לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים וְהַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר יִהְיוּ בַּיָּמִים הָהֵם: * וְדָרְשׁוּ
הַשֹּׁפְטִים הֵיטֵב וְהִנֵּה עֵד־שֶׁקֶר הָעֵד שָׁקָר עָנָה בְּאָחִיו:
* וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו וּבִעַרְתָּ הָרָע
מִקִּרְבֶּךָ: * וְהַנִּשְׁאָרִים יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ וְלֹא יוֹסִפוּ לַעֲשׂוֹת
עוֹד כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ: * וְלֹא תָחוֹס עֵינֶךָ נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ
עַיִן בְּעַיִן שֵׁן בְּשֵׁן יָד בְּיָד רֶגֶל בְּרָגֶל: * כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה
עַל־אֹיְבֶיךָ וְרָאִיתָ סוּס וָרֶכֶב עַם רַב מִמְּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם
כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: * וְהָיָה כְּקָרַבְכֶם
אֶל־הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל־הָעָם: * וְאָמַר אֲלֵהֶם
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קְרֵבִים הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֵיכֶם אַל־
יֵרַךְ לְבַבְכֶם אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תַּחְפְּזוּ וְאַל־תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם:
* כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַהֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֶם לָכֶם עִם־אֹיְבֵיכֶם
לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם: * וְדִבְּרוּ הַשֹּׁטְרִים אֶל־הָעָם לֵאמֹר מִי־
הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַיִת חָדָשׁ וְלֹא חֲנָכוֹ יֵלֵךְ וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־
יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יַחְנְכֶנּוּ: * וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע
כֶּרֶם וְלֹא חִלְּלוֹ יֵלֵךְ וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ
אַחֵר יְחַלְּלֶנּוּ: * וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר אֵרַשׂ אִשָּׁה וְלָקָחָהּ יֵלֵךְ
וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִקָּחֶנָּה: * וְיָסְפוּ
הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם וְאָמְרוּ מִי־הָאִישׁ הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּבָב
יֵלֵךְ וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יִמַּס אֶת־לְבַב אֶחָיו כִּלְבָבוֹ: * וְהָיָה
כְּכַלּוֹת הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם וּפָקְדוּ שָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ
הָעָם: * כִּי תִקְרַב אֶל־עִיר לְהִלָּחֶם עָלֶיהָ וְקָרָאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם:
* וְהָיָה אִם־שָׁלוֹם תַּעֲנְךָ וּפָתְחָה לָךְ וְהָיָה כָּל־הָעָם הַנִּמְצָא
בָּהּ יִהְיוּ לְךָ לָמַס וַעֲבָדוּךָ: * וְאִם־לֹא הִשְׁלִים עִמָּךְ וְעָשְׂתָה
עִמְּךָ מִלְחָמָה וְצַרְתָּ עָלֶיהָ: * וְנָתַן יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ וְהִכִּיתָ
אֶת־כָּל־זְכוּרָהּ לְפִי־חָרֶב: * רַק הַנָּשִׁים וְהַטַּף וְהַבְּהֵמָה וְכָל
אֲשֶׁר יִהְיֶה בָּעִיר כָּל־שְׁלָלָהּ תָּבֹז לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת־שְׁלַל
אֹיְבֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָךְ: * כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל־הֶעָרִים
הָרְחֹקוֹת מִמְּךָ מְאֹד אֲשֶׁר לֹא מֵעָרֵי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה הֵנָּה:
* רַק מֵעָרֵי הָעַמִּים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה
לֹא תְחַיֶּה כָּל־נְשָׁמָה: * כִּי הַחֲרֵם תַּחֲרִימֵם הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי
וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ:
* לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יְלַמְּדוּ אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּכֹל תּוֹעֲבֹתָם אֲשֶׁר
עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם וַחֲטָאתֶם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם: * כִּי תָצוּר אֶל־עִיר
יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֶם עָלֶיהָ לְתָפְשָׂהּ לֹא־תַשְׁחִית אֶת־עֵצָהּ
לִנְדֹּחַ עָלָיו גַּרְזֶן כִּי מִמֶּנּוּ תֹּאכֵל וְאֹתוֹ לֹא תִכְרֹת כִּי הָאָדָם
עֵץ הַשָּׂדֶה לָבוֹא מִפָּנֶיךָ בַּמָּצוֹר: * רַק עֵץ אֲשֶׁר תֵּדַע כִּי־לֹא
עֵץ מַאֲכָל הוּא אֹתוֹ תַשְׁחִית וְכָרָתָּ וּבָנִיתָ מָצוֹר עַל־הָעִיר
אֲשֶׁר הִוא עֹשָׂה עִמְּךָ מִלְחָמָה עַד רִדְתָּהּ: * כִּי יִמָּצֵא חָלָל
בָּאֲדָמָה אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ נֹפֵל בַּשָּׂדֶה לֹא
נוֹדַע מִי הִכָּהוּ: * וְיָצְאוּ זְקֵנֶיךָ וְשֹׁפְטֶיךָ וּמָדְדוּ אֶל־סְבִיבוֹת
הֶחָלָל אֲשֶׁר־הוּא נֹפֵל: * וְהָיָה הָעִיר הַקְּרֹבָה אֶל־הֶחָלָל לָקְחוּ
זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא עֶגְלַת בָּקָר אֲשֶׁר לֹא־עֻבַּד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא־
מָשְׁכָה בְּעֹל: * וְהוֹרִדוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת־הָעֶגְלָה אֶל־נַחַל
אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא־יֵעָבֵד בּוֹ וְלֹא יִזָּרֵעַ וְעָרְפוּ שָׁם אֶת־הָעֶגְלָה
בַּנָּחַל: * וְנִגְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי כִּי בָם בָּחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ
לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשֵׁם יְיָ וְעַל־פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל־רִיב וְכָל־נָגַע:
* וְכָל־זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא הַקְּרֹבִים אֶל־הֶחָלָל יִרְחֲצוּ אֶת־יְדֵיהֶם
עַל הָעֶגְלָה הָעֲרוּפָה בַּנָּחַל: * וְעָנוּ וְאָמְרוּ יָדֵינוּ לֹא שָׁפְכוּ
אֶת־הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ: * כַּפֶּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
פָּדִיתָ יְיָ וְאַל־תִּתֵּן דָּם נָקִי בְּקֶרֶב עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְנִכַּפֵּר
לָהֶם הַדָּם: * וְאַתָּה תְּבַעֵר הַדָּם הַנָּקִי מִקִּרְבֶּךָ כִּי תַעֲשֶׂה
הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְיָ: * כִּי תֵצֵא מַחֲנֶה עַל־אֹיְבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכֹּל
דָּבָר רָע: * כִּי יִהְיֶה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרֵה
לָיְלָה וְיָצָא אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לֹא יָבוֹא אֶל־תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה:
* וְהָיָה לִפְנוֹת עֶרֶב יִרְחַץ בַּמָּיִם וּכְבֹא הַשֶּׁמֶשׁ יָבוֹא אֶל־תּוֹךְ
הַמַּחֲנֶה: * וּמוֹשָׁב יִהְיֶה לְךָ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְיָצָאתָ שָׁמָּה חוּצָה:
* וְיָתֵד יִהְיֶה לְךָ עַל־אֲזֵנֶךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ וְחָפַרְתָּ בָּהּ
וְשַׁבְתָּ וְכִסִּיתָ אֶת־צֹאָתְךָ: * כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב
מַחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת אֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ וְלֹא־
יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ: * לֹא־תַסְגִּיר עֶבֶד אֶל־
אֲדֹנָיו אֲשֶׁר יִנָּצֵל אֵלֶיךָ מֵעִם אֲדֹנָיו: * עִמְּךָ יֵשֵׁב בְּקִרְבְּךָ
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בַּטּוֹב לוֹ לֹא תוֹנֶנּוּ:
* לֹא־תִהְיֶה קְדֵשָׁה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִהְיֶה קָדֵשׁ מִבְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: * לֹא־תָבִיא אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב בֵּית יְיָ אֱלֹהֶיךָ
לְכָל־נֶדֶר כִּי תוֹעֲבַת יְיָ אֱלֹהֶיךָ גַּם־שְׁנֵיהֶם: * לֹא־תַשִּׁיךְ
לְאָחִיךָ נֶשֶׁךְ כֶּסֶף נֶשֶׁךְ אֹכֶל נֶשֶׁךְ כֹּל דָּבָר אֲשֶׁר יִשָּׁךְ:
* לַנָּכְרִי תַּשִּׁיךְ וּלְאָחִיךָ לֹא תַשִּׁיךְ לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ
בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
* כִּי תִדֹּר נֶדֶר לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי דָרוֹשׁ יִדְרְשֶׁנּוּ
יְיָ אֱלֹהֶיךָ מֵעִמָּךְ וְהָיָה בְךָ חֵטְא: * וְכִי תֶחְדַּל לִנְדֹּר לֹא יִהְיֶה
בְךָ חֵטְא: * מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לַיְיָ
אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ: * כִּי תָבֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ וְאָכַלְתָּ
עֲנָבִים כנפשך [כְּנַפְשְׁךָ] שָׂבְעֲךָ וְעַל כֵּלְיךָ לֹא תִתֵּן: * כִּי תָבֹא
בְּקָמַת רֵעֶךָ וְקָטַפְתָּ מֹלִת בְּיָדֶךָ וְחֶרְמֵשׁ לֹא־תָנִיף עַל קְמַת
רֵעֶךָ: * כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם־לֹא תִמְצָא חֵן
בְּעֵינָיו כִּי־מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן
בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ: * וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ
אַחֵר: * וְשָׂנֵא הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן
בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן אֲשֶׁר לְקָחָהּ
לוֹ לְאִשָּׁה: * לֹא־יוּכַל בַּעְלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ לָשׁוּב
לְקַחְתָּהּ לִהְיוֹת לוֹ לְאִשָּׁה אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֻטַּמָּאָה כִּי תוֹעֵבָה
הִוא לִפְנֵי יְיָ וְלֹא תַחֲטִיא אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן
לְךָ נַחֲלָה: * כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא־יֵצֵא בַּצָּבָא וְלֹא־
יַעֲבָר עָלָיו לְכָל־דָּבָר נְקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אֶחָת וְשִׂמַּח אֶת־
אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקָח: * לֹא־יַחֲבֹל רֵחַיִם וָרָכֶב כִּי נֶפֶשׁ הוּא חֹבֵל:
* כִּי יִמָּצֵא אִישׁ גֹּנֵב נֶפֶשׁ מֵאֶחָיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמֵּר בּוֹ
וּמְכָרוֹ וָמֵת הַגַּנָּב הַהוּא וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: * הִשָּׁמֶר בְּנֶגַע
הַצָּרַעַת לִשְׁמֹר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יוֹרוּ אֶתְכֶם הַכֹּהֲנִים
הַלְוִיִּם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִים תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת: * זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה
יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם: * כִּי תַשֶּׁה
בְרֵעֲךָ מַשַּׁאת מְאוּמָה לֹא־תָבֹא אֶל־בֵּיתוֹ לַעֲבט עֲבֹטוֹ: * בַּחוּץ
תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה נֹשֶׁה בּוֹ יוֹצִיא אֵלֶיךָ אֶת־הָעֲבוֹט
הַחוּצָה: * וְאִם־אִישׁ עָנִי הוּא לֹא תִשְׁכַּב בַּעֲבֹטוֹ: * הָשֵׁב תָּשִׁיב
לוֹ אֶת־הַעֲבוֹט כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְשָׁכַב בְּשַׂלְמָתוֹ וּבֵרְכֶךָּ וּלְךָ
תִּהְיֶה צְדָקָה לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ: * לֹא תַעֲשֹׁק שָׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן
מֵאַחֶיךָ אוֹ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ בִּשְׁעָרֶיךָ: * בְּיוֹמוֹ תִתֵּן
שְׂכָרוֹ וְלֹא־תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עָנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נֹשֵׂא
אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא יִקְרָא עָלֶיךָ אֶל־יְיָ וְהָיָה בְךָ חֵטְא: * לֹא־יוּמְתוּ
אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים לֹא־יוּמְתוּ עַל־אָבוֹת אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָתוּ:
* לֹא תַטֶּה מִשְׁפַּט גֵּר יָתוֹם וְלֹא תַחְבֹּל בֶּגֶד אַלְמָנָה: * וְזָכַרְתָּ
כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם עַל־כֵּן אָנֹכִי
מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה: * כִּי תִקְצֹר קְצִירְךָ בְּשָׂדֶךָ וְשָׁכַחְתָּ
עֹמֶר בַּשָּׂדֶה לֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה
לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: * כִּי תַחְבֹּט זֵיתֶךָ
לֹא תְפָאֵר אַחֲרֶיךָ לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה: * כִּי תִבְצֹר
כַּרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל אַחֲרֶיךָ לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה: * וְזָכַרְתָּ
כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־
הַדָּבָר הַזֶּה: * וְכִי־יִהְיֶה רִיב בֵּין אֲנָשִׁים וְנִגְּשׁוּ אֶל־הַמִּשְׁפָּט
וּשְׁפָטוּם וְהִצְדִּיקוּ אֶת־הַצַּדִּיק וְהִרְשִׁיעוּ אֶת־הָרָשָׁע: * וְהָיָה אִם־
בֶּן־הַכּוֹת הָרָשָׁע וְהִפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו כְּרִשְׁעָ

כפר ויקרא : כ

ejus familiam in & ,illum virum in meas facies ego ponam Et
5 וְשַׂמְתִּי אֲנִי אֶת־פָּנַי בָּאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ
fornicandū ad ,ipsum post fornicantes omnes & ,eum faciam succidere &
וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־הַזֹּנִים אַחֲרָיו לִזְנוֹת
ad se verterit quæ anima Et ,eorū populi *interiori ex* ,Molech post
6 אַחֲרֵי הַמֹּלֶךְ מִקֶּרֶב עַמָּם : וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תִּפְנֶה אֶל־
meas facies dabo & ,eos post fornicandū ad *divinos* ad & ,pythones
הָאֹבֹת וְאֶל־הַיִּדְּעֹנִים לִזְנוֹת אַחֲרֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת־פָּנַי
,sui populi *interiori ex eum* faciam succidere & ,ipsam animam in
בְּנֶפֶשׁ הַהִוא וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ :
.vester Deus Dominus ego quia ,sancti eritis & ,vos sanctificabitis Et
7 וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :
Dominus Ego ,ea facietis & ,mea statuta custodietis Et
8 וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקֹּתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה
,suo patri maledixerit qui vir vir Quia .vos sanctificans
מְקַדִּשְׁכֶם : כִּי־אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יְקַלֵּל אֶת־אָבִיו
9 :maledixit suæ matri & ,suo Patri .morietur moriendo ,suæ matri &
וְאֶת־אִמּוֹ מוֹת יוּמָת אָבִיו וְאִמּוֹ קִלֵּל
uxore cum adulteriū commiserit qui vir Et .eum in ejus *sanguines*
דָּמָיו בּוֹ : וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנְאַף אֶת־אֵשֶׁת
10 morietur moriendo ,*sui* uxorē cum cōmiserit adulteriū qui ,viri
אִישׁ אֲשֶׁר יִנְאַף אֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ מוֹת־יוּמַת
uxore cum concubuerit qui vir Et .adultera & adulter
הַנֹּאֵף וְהַנֹּאָפֶת : וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־אֵשֶׁת
11 .ipsi ambo morientur moriendo :revelavit *sui* patris nuditatē ,*sui* patris
אָבִיו עֶרְוַת אָבִיו גִּלָּה מוֹת־יוּמְתוּ שְׁנֵיהֶם
moriendo ,*sua* nuru cum concubuerit qui vir Et .eos in eorū *Sanguines*
דְּמֵיהֶם בָּם : וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־כַּלָּתוֹ מוֹת
12 vir Et .eos in eorum *Sanguines* .fecerunt Confusionē .ipsi ambo morientur
יוּמְתוּ שְׁנֵיהֶם תֵּבֶל עָשׂוּ דְּמֵיהֶם בָּם : וְאִישׁ
13 abominationē ,mulieris concubitibus masculo cum concubuerit qui
אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־זָכָר מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה
vir Et .eos in eorum *Sanguines* .morientur moriendo :ipsi ambo fecerunt
עָשׂוּ שְׁנֵיהֶם מוֹת יוּמָתוּ דְּמֵיהֶם בָּם : וְאִישׁ
14 igne in : *ipsa patratio* ,ejus matrem & ,mulierem acceperit qui
אֲשֶׁר יִקַּח אֶת־אִשָּׁה וְאֶת־אִמָּהּ זִמָּה הִוא בָּאֵשׁ
vir Et .vestri medio in *patratio* erit non & ,eas & eum cōburent
15 יִשְׂרְפוּ אֹתוֹ וְאֹתָן וְלֹא־תִהְיֶה זִמָּה בְּתוֹכְכֶם : וְאִישׁ
jumentum & :morietur moriendo ,jumento in *sui* cōcubitū *dederit* qui
אֲשֶׁר יִתֵּן שְׁכָבְתּוֹ בִּבְהֵמָה מוֹת יוּמָת וְאֶת־הַבְּהֵמָה
accumbendum ad ,animal omne ad accesserit quæ mulier Et .occidetis
16 תַּהַרְגוּ : וְאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרַב אֶל־כָּל־בְּהֵמָה לִרְבָּעָה
.morientur moriendo ,jumentum & ,mulierem occides & ,*ei*
אֹתָהּ וְהָרַגְתָּ אֶת־הָאִשָּׁה וְאֶת־הַבְּהֵמָה מוֹת יוּמָתוּ
filiam *suam* sororem acceperit qui vir Et .eos in eorum *Sanguines*
17 דְּמֵיהֶם בָּם : וְאִישׁ אֲשֶׁר־יִקַּח אֶת־אֲחֹתוֹ בַּת־
viderit ipsa & ,ejus *nuditatem* viderit &,*sua* matris filiam vel,*sui* patris
אָבִיו אוֹ־בַת־אִמּוֹ וְרָאָה אֶת־עֶרְוָתָהּ וְהִיא תִרְאֶה
.*sui* populi filiorū oculis in *succidentur* &:*hoc* opprobrium,ejus nuditatem
אֶת־עֶרְוָתוֹ חֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם
.portabit *suam perversitatem* ,revelavit *suæ* sororis *Nuditatem*
עֶרְוַת אֲחֹתוֹ גִּלָּה עֲוֹנוֹ יִשָּׂא :

Versio VULG. LAT.

5 Ponam faciem meam super hominē illum, & super cognationem ejus, succidámque & ipsum, & omnes qui consenserunt ei ut fornicaretur cum Moloch, de me-
6 dio populi sui. Anima, quæ declinaverit ad magos & ariolos, & fornicata fuerit cum eis, ponam faciem meam contra eam, & interficiam illam
7 de medio populi sui. Sanctificamini & estote sancti, quia ego sum Dominus Deus ve-
8 ster. Custodite præcepta mea, & facite ea: Ego Dominus
9 qui sanctifico vos. Qui maledixerit patri suo, aut matri, morte moriatur: patri, matríque maledixit, sanguis ejus
10 sit super eum. Si mœchatus quis fuerit cum uxore alterius, & adulterīū perpetraverit cū cōjuge proximi sui, morte moriantur & mœch⁹ & adul-
11 tera. Qui dormierit cū noverca sua, & revelaverit ignominiā patris sui, morte moriantur ambo: sanguis eorum sit super
12 eos. Si quis dormierit cum nura sua, uterq; moriatur, quia scel⁹ operati sūt: sanguis eorū
13 sit super eos. Qui dormierit cū masculo coitu fœmineo, uterq; operat⁹ est nefas, morte moriantur: sit sanguis eorum
14 super eos. Qui supra uxorem filiam, duxerit matrem ejus, scel⁹ operat⁹ est: vivus arde-
15 bit cum eis, nec permanebit tantū nefas in medio vestri.
15 Qui cum jumento & pecore coierit, morte moriatur: pe-
16 cus quoq; occidite. Mulier, quæ succubuerit cuilibet jumento, simul interficietur cum
17 eo: sanguis eorū sit super eos. Qui acceperit sororem suam, filiam patris sui, vel filiā matris suæ, & viderit turpitudinem ejus, illáque consp exerit fratris ignominiā: nefariam rem operati sūt: occidentur in conspectu populi sui, eò quòd turpitudinem suam mutuò revelaverint, et portabunt iniquitatem suam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ὀπιῶ τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ † ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ † ζυγένειαν αὐτοῦ, καὶ ἀπολῶ αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς ὁμονοοῦντας αὐτῷ, ὥστε ἐκπορνεῦσαι αὐτὸν εἰς τοὺς ἄρ-
6 χοντας ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Καὶ (δ) ψυχὴ ἣν ἂν ἐπακολουθήσῃ ἐγγαστριμύθοις ἢ ἐπαοιδοῖς, ὥστε ἐκπορνεῦσαι ὀπίσω αὐτῶν, ὀπιῶ τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ † ψυχὴν ἐκείνην, καὶ ἀπολῶ αὐτὴν ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
7 Καὶ ἔσεσθε ἅγιοι, (ε) ὅτι ἅγιος ἐγὼ κύ-
8 ριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Καὶ φυλάξεσθε τὰ προσάγματά μου, καὶ ποιήσεις αὐτά. ἐγὼ
9 (ζ) κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς. Ἄνθρωπος ἄνθρωπος, (η) ὃς ἂν κακῶς εἴπῃ † πατέρα αὐτοῦ ἢ † μητέρα αὐτοῦ, θανάτῳ θανατούσθω. πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐ-
10 τοῦ κακῶς εἶπεν; ἔνοχος ἔσται. Ἄνθρωπος ὃς ἂν μοιχεύσῃ γυναῖκα ἀνδρός, ἢ ὃς ἂν μοιχεύσῃ γυναῖκα τοῦ πλησίον, θανάτῳ θανατούσθωσαν, ὁ μοιχεύων καὶ
11 ἡ μοιχευομένη. (ϑ) Καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μετὰ γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀσχημοσύνην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀπεκάλυψε, θανάτῳ θανατούσθωσαν, ἀμφότεροι ἔνοχοί
12 εἰσι. (ι) Καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μετὰ νύμφης αὐτοῦ, θανάτῳ θανατούσθωσαν ἀμφότεροι,
13 πεποίηκασι γάρ, ἔνοχοί εἰσιν. Καὶ ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ ἄρσενος κοίτην γυναικός, βδέλυγμα (ι) ἐποίησαν ἀμφότεροι, θανάτῳ θανατούσθωσαν, ἔνοχοί εἰσιν. Ὃς ἂν
14 λάβῃ γυναῖκα καὶ † μητέρα αὐτῆς, ἀνόμημά ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαύσουσιν αὐτὸν καὶ
15 αὐτάς, καὶ ἔκ ἔσται (κ) ἀνομία ἐν ὑμῖν. Καὶ ὃς ἂν δῷ κοίτασίαν αὐτοῦ ἐν τετράποδι, θανάτῳ θανατούσθω, καὶ τὸ τετράπουν ἀπο-
16 κτενεῖτε. Καὶ γυνὴ, ἥτις προσχωρήσεται πρὸς πᾶν κτῆνος βιβασθῆναι αὐτὸν (λ) ὑπ' αὐτοῦ, ἀποκτενεῖτε † γυναῖκα καὶ τὸ κτῆνος, θανάτῳ θανατούσθωσαν, ἔνοχοί
17 εἰσιν. Ὃς ἂν λάβῃ † ἀδελφὴν αὐτοῦ ὃς ἐστὶ θυγάτηρ πατρὸς αὐτοῦ ἢ ὃς ἐστὶ θυγάτηρ μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἴδῃ † ἀσχημοσύνην αὐτῆς, καὶ αὕτη ἴδῃ † ἀσχημοσύνην αὐτοῦ, ὄνειδός ἐστιν, (μ) ἐξολοθρευθήσονται ἐνώπιον υἱῶν γένους αὐτῶν. ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν, ἁμαρτίαν κομιοῦνται.

MS.A. (δ) ψυχὴ ἐὰν (ε) ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἅγιος ὑμεῖς. Καὶ (ζ) κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἁγιάζων (η) ὃς εἴπῃ κακῶς † (ϑ) Ἐάν τις (ι) ἐποίησαν, ἀμφότεροι θανατούσθωσαν (κ) ἀνόμημα (λ) ἀπ' αὐτοῦ, (μ) ἐξολεθρευθήσονται

Et statuam faciem meam super hominem illum, & cognationem ejus: & perdam eum, & omnes consentientes ei, ut fornicaretur (c) ipse in principes, de populo suo. Et anima quæcunque secuta fuerit ventriloquos, aut incantatores, ut fornicetur post eos, statuam faciem meam super animam illam, & perdam eam de populo ejus. Et eritis sancti, quia sanctus ego Dominus Deus vester. Et custodietis præcepta mea, & facietis ea. Ego Dominus qui sanctifico vos. Homo, homo, quicunque (d) maledixerit patrem suum, vel matrem suam; morte moriatur. Patrem suum, vel matrem suam maledixit? reus erit. Homo quicunque adulteraverit uxorem viri, aut quicunque adulteraverit uxorem proximi; morte moriantur, qui adulterat, & quæ adulteratur. Et si quis dormierit cum uxore patris sui, turpitudinem patris sui revelavit; morte moriantur: utrique rei sunt. Et si quis dormierit cum nuru sua; morte moriantur utrique: impiè enim egerunt, rei sunt. Et quicunque cubuerit cum masculo cubitum mulieris; abominationem fecerunt utrique: morte moriantur, rei sunt. Quicunque acceperit mulierem, & matrem ejus, iniquitas est: in igni comburent eum & eas; & non erit iniquitas in vobis. Et quicunque dederit concubitum suum in quadrupede; morte moriatur: & quadrupedem occidetis. Et mulier quæcunq; accesserit ad omne pec⁹, ascendi illam ab eo; interficietis mulierem & pecus: morte moriantur, rei sunt. Quicunque acceperit sororem suam ex patre suo, aut ex matre sua, & viderit turpitudinem ejus, & ipsa viderit turpitudinem illius; improperium est: exterminabuntur in conspectu filiorum (e) generis eorum: turpitudinem sororis suæ revelavit; (f) peccatum accipient.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ponam ego iram meā in viro illo & in cognatione ipsi⁹, & perdā eum cum omnibus qui post eū aberrant, eò quòd aberrent post extraneam, de medio populi sui. Et anima quæ abierit post magos & divinos, atque aberraverit post eos, dabo furorem meum in ejusmodi animā, perdamq; eam de medio populi sui. Sanctificamini, & estote sancti, quia ego sum Dñs Deus vester. Custodite mandata mea, & exequimini illa: ego sum Dñs qui sanctifico vos. Et vir qui contumeliis afficerit patrē suum & matrem suam, morte plectatur: patrem suum matremq; suam contumeliis affecit, *ideo* sanguis ejus super ipsum. Et vir qui mœchatus fuerit cum uxore alicujus, & adulterium conmiserit cum uxore proximi sui, morte plectantur tum adulter, cùm adultera. Vir qui dormierit cum uxore patris sui, ignominiam patris sui detexit: *ideo* morte plectantur ambo, & sanguis eorum sit super ipsos. Homo qui dormierit cū nuru sua morte mulctētur ambo: quia peccatū cōmiserūt, sāguis eorū sit super ipsos. Et qui cubaverit cum masculo concubitu muliebri, abominationē cōmiserūt: occidēdo occidatur uterque, & sāguis eorū super ipsos. Et qui duxerit uxorem & matrem ejus, scelus hoc est: igne comburent eum & ipsas: ut non sit scelus inter vos. Et qui concubuerit cum jumento, morte mulctetur: quin & ipsum jumentum lapidetur. Et mulier quæ accesserit ad jumentum ut assiliatur ab eo, occidite tam mulierem quàm jumentum: morte plectantur, & sanguis eorum sit super ipsos. Et qui duxerit sororem suam filiam patris sui aut filiam matris suæ, videritque turpitudinem ejus, & ipsa quoque viderit ejus turpitudinem, opprobrium est, pereant in præsentia popularium suorum: dedecus sororis suæ retexit, crimen suum recipiant.

PARAPH. CHALD. eum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

5 וַאֲשַׁוֵּי אֲנָא יָת־רוּגְזִי בְּגַבְרָא
הַהוּא וּבְסַעֲדוֹהִי וְאֶשֵׁצֵי יָתֵיהּ
וְיָת כָּל־דְּטָעַן בַּתְרוֹהִי לְמִטְעֵי
בְּתַר מוֹלֵךְ מִגּוֹ עַמֵּהוֹן: וְאֵנָשׁ דִּי
יִתְפְּנֵי בְּרַחֲרֵי בִידִין וּכְוָרִין לְמִטְעֵי
בַּתְרֵיהוֹן וְאֶתֵּן יָת־רוּגְזִי בְּאֵנָשָׁא
הַהוּא וְאֶשֵׁיצֵי יָתֵיהּ מִגּוֹ עַמֵּיהּ:
7 וְתִתְקַדְּשׁוּן וּתְהוֹן קַדִּישִׁין אֲרֵי אֲנָא
אֱלָהֲכוֹן: וְתִטְּרוּן יָת קְיָמַי וְתַעְבְּדִנּוּן
יָתְהוֹן אֲנָא יְיָ מְקַדִּשְׁכוֹן: אֲרֵי גְּבַר
9 גְּבַר דִּי יְלוֹט יָת אֲבוּהִי וְיָת אִמֵּיהּ
אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ
לְטָ קְטָלָא חַיָּב: וּגְבַר דִּי יְנוּף יָת
10 אִתַּת גְּבַר דִּי יְנוּף יָת אִתַּת חַבְרֵיהּ
אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל גַּיָּפָא וְגַיָּפְתָּא:
11 וּגְבַר דִּי יִשְׁכּוֹב יָת אִתַּת אֲבוּהִי
עֶרְיָתָא דְּאֲבוּהִי גְּלִי אִתְקְטָלָא
יִתְקְטְלוּן תַּרְוֵיהוֹן קְטָלָא חַיָּבִין
12 וּגְבַר דִּי יִשְׁכּוֹב יָת כַּלְּתֵיהּ אִתְקְטָלָא
יִתְקְטְלוּן תַּרְוֵיהוֹן חַבְלָא עֲבָדוּ
קְטָלָא חַיָּבִין: וּגְבַר דִּי יִשְׁכּוֹב יָת
13 דְּכוּרָא מִשְׁכְּבֵי אִתְּתָא תּוֹעֲבָתָא
עֲבָדוּ תַּרְוֵיהוֹן אִתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן
קְטָלָא חַיָּבִין: וּגְבַר דִּי יִסַּב יָת אִתְּתָא
14 וְיָת אִמַּהּ עֵיצַת חֲטָאִין הִיא בְּנוּרָא
יוֹקְדוּן יָתֵיהּ וְיָתְהוֹן וְלָא תְהֵי עֵיצַת
15 חֲטָאִין בֵּינֵיכוֹן: וּגְבַר דִּי יִתֵּן
שְׁכוּבְתֵּיהּ בִּבְעִירָא אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל
16 וְיָת בְּעִירָא תִּקְטְלוּן: וְאִתְּתָא
תְּקָרֵב לְוָת־בְּעִירָא לְמִשְׁלַט בַּהּ
וְתִקְטוֹל יָת־אִתְּתָא־בְּעִירָא
אִתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן קְטָלָא חַיָּבִין:
17 וּגְבַר דִּי יִסַּב יָת־אֲחָתֵיהּ בַּת־אֲבוּהִי
אוֹ־בַת־אִמֵּיהּ וַיְחֲזֵי יָת עֶרְיָתֵיהּ
וְהִיא תְחֲזֵי יָת עֶרְיָתֵיהּ קְלָנָא הוּא
וְיִשְׁתֵּיצוֹן לְעֵינֵי בְנֵי עַמְּהוֹן עֶרְיַת
אֲחָתֵיהּ גְּלֵי חוֹבֵיהּ יְקַבֵּל:

Targum ONKELOS.

5 Ponam ego furorem meum contra illum virum, & contra fautores ejus: & disperdam eũ de medio populi sui, & omnes qui errant post eum, ut errarent post Moloch. Homo autem qui declinaverit ad magos & ariolos, ut erret post eos: dabo furorem meum in homine illo, & disperdam eum de medio populi sui. Et 7 sanctificabimini, & eritis sancti: quia ego Dominus Deus vester. Custodietisq; legitima mea, & facietis ea: Ego Dominus qui sanctifico vos. Vir 9 enim qui maledixerit patri suo & matri suæ, occisione occidatur: patri enim suo & matri suæ maledixit, reus est mortis. Et vir qui fornicatus fuerit cum uxore viri, & qui 10 mœchatus fuerit cum uxore proximi sui: interfectione interficientur adulter & adultera. Et vir qui coierit cum uxore patris sui, turpitudinem patris sui revelavit: occisione occidentur ambo, rei sunt 11 mortis. Vir autem qui concubuerit cum nuru suâ, occisione occidentur ambo: scelus operati sunt, rei sunt mortis. Et 12 vir qui concubuerit cum masculo coitu muliebri, abominationem fecerunt ambo: occisione occidentur, rei sunt 13 mortis. Et vir qui acceperit uxorem cum matre suâ, scelus est: igni comburent eum & illas, & non erit scelus inter vos. Vir autẽ qui coierit cum 14 jumento, occisione occidatur: jumentũ quoque occidite. Et 15 mulier quæ accesserit ad jumentũ, ut succumbat ei, occides mulierẽ & jumentũ quoque: occisione occidantur, rei 16 occisionis sunt. Et vir qui acceperit sororem suâ, filiâ patris sui aut filiâ matris suæ, & viderit turpitudinem ejus, illa quoq; conspexerit turpitudinẽ illius, ignominia est; & exterminabuntur coram oculis filiorum populi sui: turpitudinẽ 17 sororis suæ discooperuit, iniquitatem suam suscipiet.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

5 * וְשַׂמְתִּי אֲנִי אֶת־פָּנַי בָּאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ וְאֵת כָּל־הַזֹּנִים אַחֲרָיו לִזְנוֹת אַחֲרֵי הַמֹּלֶךְ מִקֶּרֶב עַמָּם:
6 וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תִּפְנֶה אֶל־הָאֹבוֹת וְאֶל־הַיִּדְּעֹנִי לִזְנוֹת אַחֲרֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת־פָּנַי בַּנֶּפֶשׁ הַהִוא וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ:
7 וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
8 וְשָׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקֹּתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם:
9 ** כִּי־אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יְקַלֵּל אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ מוֹת יוּמָת אָבִיו וְאִמּוֹ קִלֵּל דָּמָיו בּוֹ:
10 וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנְאַף אֶת־אֵשֶׁת אִישׁ אֲשֶׁר יִנְאַף אֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ מוֹת יוּמַת הַנֹּאֵף וְהַנֹּאָפֶת:
11 וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־אֵשֶׁת אָבִיו עֶרְוַת אָבִיו גִּלָּה מוֹת יוּמְתוּ שְׁנֵיהֶם דָּמֵיהֶם בָּם:
12 וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־כַּלָּתוֹ מוֹת יוּמְתוּ שְׁנֵיהֶם תֶּבֶל עָשׂוּ דָּמֵיהֶם בָּם:
13 וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־זָכָר מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה עָשׂוּ שְׁנֵיהֶם מוֹת יוּמָתוּ דָּמֵיהֶם בָּם:
14 וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת־אִשָּׁה וְאֶת־אִמָּהּ זִמָּה הִוא בָּאֵשׁ יִשְׂרְפוּ אֹתוֹ וְאֹתָם וְלֹא־תִהְיֶה זִמָּה בְּתוֹכְכֶם:
15 וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן שְׁכָבַת זֶרַע בִּבְהֵמָה מוֹת יוּמָת וְאֶת־הַבְּהֵמָה תַּהַרְגוּ:
16 וְאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרַב אֶל־כָּל־בְּהֵמָה לְרִבְעָהּ וְהָרַגְתָּ אֶת־הָאִשָּׁה וְאֶת־הַבְּהֵמָה מוֹת יוּמָתוּ דָּמֵיהֶם בָּם:
17 וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת־אֲחֹתוֹ בַּת־אָבִיו אוֹ בַת־אִמּוֹ וְרָאָה אֶת־עֶרְוָתָהּ וְהִוא תִּרְאֶה אֶת־עֶרְוָתוֹ חֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְנֵי עַמָּם עֶרְוַת אֲחֹתוֹ גִּלָּה עֲוֹנוֹ יִשָּׂא:

VERSIO SAMARITANA.

5 * וְשַׂמְתִּי אֲנִי פָּנַי בְּהַדּוּא גַבְרָא וּבְסַעֲדוֹהִי וְאֶשֵׁיצֵי יָתֵיהּ וְיָת כָּל־דְּטָעַן בַּתְרוֹהִי לְמִטְעֵי
6 בַּתְרֵי מוֹלֵךְ מִגּוֹ עַמֵּהוֹן: וְנַפְשָׁא דִּי תִפְנֵי בַּתְרֵי בִידִין וּכְוָרִין לְמִטְעֵי בַּתְרֵיהוֹן וְאֶתֵּן יָת־רוּגְזִי בְּנַפְשָׁא הַהִיא וְאֶשֵׁיצֵי יָתָהּ מִגּוֹ עַמָּהּ:
7 וְתִתְקַדְּשׁוּן וּתְהוֹן קַדִּישִׁין אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן:
8 וְתִטְּרוּן יָת קְיָמַי וְתַעְבְּדִנּוּן יָתְהוֹן אֲנָא יְיָ מְקַדִּשְׁכוֹן:
9 ** אֲרֵי גְּבַר גְּבַר דִּי יְלוֹט יָת אֲבוּהִי וְיָת אִמֵּיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ לְטָ קְטָלָא חַיָּב:
10 וּגְבַר דִּי יְנוּף יָת אִתַּת גְּבַר דִּי יְנוּף יָת אִתַּת חַבְרֵיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל גַּיָּפָא וְגַיָּפְתָּא:
11 וּגְבַר דִּי יִשְׁכּוֹב יָת אִתַּת אֲבוּהִי עֶרְיָתָא דְּאֲבוּהִי גְּלִי אִתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן תַּרְוֵיהוֹן חַבְלָא עֲבָדוּ קְטָלָא חַיָּבִין:
12 וּגְבַר דִּי יִשְׁכּוֹב יָת כַּלְּתֵיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן תַּרְוֵיהוֹן חַבְלָא עֲבָדוּ קְטָלָא חַיָּבִין:
13 וּגְבַר דִּי יִשְׁכּוֹב יָת דְּכוּרָא מִשְׁכְּבֵי אִתְּתָא תּוֹעֲבָתָא עֲבָדוּ תַּרְוֵיהוֹן אִתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן קְטָלָא חַיָּבִין:
14 וּגְבַר דִּי יִסַּב יָת אִתְּתָא וְיָת אִמַּהּ עֵיצַת חֲטָאִין הִיא בְּנוּרָא יוֹקְדוּן יָתֵיהּ וְיָתְהוֹן וְלָא תְהֵי עֵיצַת
15 חֲטָאִין בֵּינֵיכוֹן: וּגְבַר דִּי יִתֵּן שְׁכוּבְתֵּיהּ בִּבְעִירָא אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל וְיָת בְּעִירָא תִּקְטְלוּן:
16 וְאִתְּתָא תְּקָרֵב לְוָת־בְּעִירָא לְמִשְׁלַט בַּהּ וְתִקְטוֹל יָת־אִתְּתָא־בְּעִירָא אִתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן קְטָלָא חַיָּבִין:
17 וּגְבַר דִּי יִסַּב יָת־אֲחָתֵיהּ בַּת־אֲבוּהִי אוֹ־בַת־אִמֵּיהּ וַיְחֲזֵי יָת עֶרְיָתֵיהּ וְהִיא תְחֲזֵי יָת עֶרְיָתֵיהּ קְלָנָא הוּא וְיִשְׁתֵּיצוֹן לְעֵינֵי בְנֵי עַמְּהוֹן עֶרְיַת אֲחָתֵיהּ גְּלֵי חוֹבֵיהּ יְקַבֵּל:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

5 Tunc ponã ego(d) faciem meam in hominem istũ et in familiã ejus, et (e) exterminabo ipsum de medio populi sui, et omnes fornicantes post ipsum, ut in fornicationẽ post Moloc inducant. Animam quoq; que 6 converterit se ad Pythones, et ariolos; ut fornicari faciat post illos, et ponam (f) faciẽ meã in animã istam atq; (g) exterminabo illam de medio populi sui. Idcò eritis sancti, 7 quia sanctꝰ ego Dominꝰ Deus vester. Custodietis igitur omnia mandata mea, et facietis ea, ego Dominus sanctificans 8 vos. Cùm quis maledixerit 9 patri suo aut matri suæ, (b) morte morietur: Patri suo, & matri suæ maledixit, sanguis ejus in eo. Vir autẽ qui adul- 10 teraverit mulierem, vir qui adulteravit uxorem proximi sui, (i) morte morientur adulter & adultera. Vir quoq; qui 11 concubuerit cum uxore patris sui, turpitudinem patris sui revelavit, (k) morte morietur ambo; sanguines eorum in eis. Vir etiã qui concubuerit cum 12 nuru sua, (l) morte morientur ambo; (m) confusionem fecerunt: sanguines eorũ in eis. Vir præterea qui concubuerit 13 cum masculo concubitibꝰ mulieris, abominationẽ fecerunt, morte morientur ambo; sanguines eorũ in eis. Vir autem 14 qui acceperit cum uxore matrem ejus, (n) scelus est; igne comburetis eum et eas, ut non sit scelus in medio vestrũ. Sed 15 vir qui dederit concubitum suum bestiæ, morte morietur; bestiã quoq; occidetis. Mulierem quoque quæ accesserit ad 16 quãcunq; bestiã ad succumbendum illi, et occides mulierem illã et bestiã: morte morientur; sanguines eorũ in eis. Et vir qui acceperit sororem 17 suã, filiã patris sui, aut filiã matris suæ, et viderit turpitudinem ejus, ipsa quoq; viderit turpitudinem illius, opprobriũ est, (o) exterminabuntur in oculis filiorũ populi sui; turpitudinem sororis suæ revelavit, iniquitatem suã portabit.

VER. SAM. (d) furorẽ meum(e) eradicabo (f) furorem meum(g) extirpabo (b) occisione occidetur: (i) occisione occidẽtur (k) occisione occidẽtur (l) occisione occidẽtur (m) indignationem concitãrunt, (n) meretriciũ est; (o) extirpabũtur

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 *أَجْعَلُ غَضَبِي بِذٰلِكَ الْإِنْسَانِ وَبِمُكَانِسِهِ *فَأَقْطَعُهُ وَجَمِيعَ الطَّاعِنِينَ بَعْدَهُ وَرَاءَ الصَّنَمِ مِنْ بَيْنِ
6 قَوْمِهِمْ *وَأَيُّ إِنْسَانٍ وَلِّيَ إِلَيِّ الْمَسْعُودِينَ وَالْعَرَّافِينَ لِيُطْغِيَ النَّاسَ بَعْدَهُمْ *أَجْعَلُ غَضَبِي بِذٰلِكَ
7 الْإِنْسَانِ فَأَقْطَعُهُ مِنْ بَيْنِ قَوْمِهِ * فَتَقَدَّسُوا وَكُونُوا مُقَدَّسِينَ *لِأَنِّي أَنَا اللّٰهُ رَبُّكُمُ الْقُدُّوسُ *
9 وَاحْفَظُوا رُسُومِي وَاعْمَلُوا بِهَا *لِأَنِّي أَنَا اللّٰهُ مُقَدِّسُكُمْ *وَأَيُّ إِنْسَانٍ لَعَنَ أَبَاهُ وَأُمَّهُ فَلْيُقْتَلْ فَلَا
10 لَمَا لَعَنَ أَبَاهُ وَأُمَّهُ * فَقَدْ حَلَّ دَمُهُ * وَأَيُّ رَجُلٍ زَنَا بِزَوْجَةِ رَجُلٍ *أَوْ زَنَا بِامْرَأَةِ صَاحِبِهِ *فَلْيُقْتَلِ
11 الزَّانِي وَالزَّانِيَةُ فَلَا *وَأَيُّ رَجُلٍ صَاجَعَ زَوْجَةَ أَبِيهِ فَقَدْ كَشَفَ سَوْءَةَ أَبِيهِ *فَلْيُقْتَلَا جَمِيعًا *فَقَدْ
12 حَلَّ دَمُهُمَا *وَأَيُّ رَجُلٍ صَاجَعَ كَنَّتَهُ *فَلْيُقْتَلَا جَمِيعًا *وَلِمَا صَنَعَا دَاهِيَةٌ حَلَّ دَمَاهُمَا *وَأَيُّ رَجُلٍ
13 صَاجَعَ ذَكَرًا عَلَى فِنِّ مُضَاجَعَةِ النِّسَاءِ * فَقَدْ صَنَعَا جَمِيعًا كَرِهَةً * وَلْيُقْتَلَا * فَقَدْ حَلَّ دَمَاهُمَا *
14 *وَأَيُّ رَجُلٍ أَخَذَ امْرَأَةً وَأُمَّهَا *فَذٰلِكَ فَاحِشَةٌ فَلْيُحْرَقْ هُوَ وَهُمَا عَلَى الْبَدَلِ *وَلَا تَكُنْ فَحْشَاءُ بَيْنَكُمْ
15 فَاحِشَةٌ *وَأَيُّ رَجُلٍ جَعَلَ مُضَاجَعَتَهُ مَعَ بَهِيمَةٍ *فَلْيُقْتَلْ فَلَا * وَالْبَهِيمَةَ أَيْضًا فَاقْتُلُوهَا * وَأَيَّةُ
16 امْرَأَةٍ تَقَدَّمَتْ إِلَى بَهِيمَةٍ لِيَرْبَعَهَا *فَاقْتُلِ الْمَرْأَةَ وَالْبَهِيمَةَ لِمَا صَنَعَا دَاهِيَةٌ *فَقَدْ حَلَّ دَمُهُمَا بِذٰلِكَ *
17 *وَأَيُّ رَجُلٍ أَخَذَ أُخْتَهُ ابْنَةَ أَبِيهِ * أَوِ ابْنَةَ أُمِّهِ * فَنَظَرَ إِلَى سَوْءَتِهَا وَنَظَرَتْ إِلَى سَوْءَتِهِ * فَذٰلِكَ
عَارٌ *فَلْيُقْطَعَا مِنْ حِصْنِ قَوْمِهِمَا *وَلِمَا كَشَفَ سَوْءَةَ أُخْتِهِ فَقَدْ حَمَلَ وِزْرَهُ *

Immittã iræ meã in hominẽ illũ, & in 5
cognatos ejus, scindãq; eũ, & omnes errantes cũ eo post idolũ, à gente sua. Et
quicũq; diverterit ad magos et divinos, ut 6
seducat homines post eos, immittã furorẽ
meũ in eũ hominẽ, et scindã illũ à populo
suo. Sãctificamini ergò, & estote sancti, 7
quia ego sũ Deꝰ Domin⁹ vester sanctus.
Et servate mandata mea, & exequimini 8
illa, quia ego sum Deꝰ sãctificans vos. Et 9
quicũq; maledixerit patri suo & matri
suæ, occidatur occisione: eò quòd male-
dixerit patri suo et matri suæ, jã licitꝰ fa-
ctꝰ est sãguis ejꝰ. Et quicũq; fornicatus 10
fuerit cũ uxore viri, aut fornicatꝰ fuerit
cũ uxore proximi sui, occidãtur fornica-
tor et fornicatrix occisione. Et quicũq; vir 11
cũcubuerit cũ uxore patris sui, jã detexit
turpitudinẽ patris sui: interficãtur ambo
simul, nã licitꝰ est sãguis amborũ. Et qui- 12
cũq; vir cũcuberit cũ nuru sua, interficiãtur
ambo simul: & quãdoquidẽ cõmiserunt
pernicie ẽternã, licitꝰ factꝰ est sãguis u-
triusq;. Et quicũq; vir coierit cũ mascula 13
more coëundi cũ mulieribꝰ, jam operati
sunt simul abominationẽ, & ambo inter-
ficiãtur: nã licitꝰ jã factꝰ est sãguis am-
borũ. Et quicunq; sumpserit mulierẽ & 14
matrẽ ejus, illud turpitudo est: cõburatur
ipse, & ambæ illæ promiscuè; & ne sit
obscœnitas inter vos. Et quicũq; vir fe- 15
cerit accubitum suum cum jumento, inter-
ficiatur interfectione; & jumentũ quoq;
occidite. Et quæcunq; mulier accesserit ad 16
jumentum ut saliat eã, interfice mulierẽ
& jumentum, eò quòd patraverint rẽ per-
niciosã: nã licitꝰ jã factꝰ est sanguis eorũ
in hoc. Et quicunque vir acceperit sororẽ 17
suam, filiam patris sui, aut filiam matris
suæ, videritque ipse turpitudinẽ ejus, &
ipsa viderit turpitudinem illius: illud
dedecus est, & abscindantur ambo à

conspectu gentis suæ: & quoniam revelavit turpitudinem sororis suæ, jam portavit iniquitatem suam.

ספר ויקרא : כא

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ejus nuditatē revelaverit & ,*infirma* muliere cum concubuerit qui vir Et
וְאִישׁ אֲשֶׁר־יִשְׁכַּב אֶת־אִשָּׁה דְוֹת וְגִלָּה אֶת־עֶרְוָתָהּ
18 *fuccidētur &,ej' ſanguinis venam revelaverit ipſa & ,nudaverit* ejus venam
אֶת־מְקֹרָהּ הֶעֱרָה וְהִוא גִּלְּתָה אֶת־מְקוֹר דָּמֶיהָ וְנִכְרְתוּ
ſororis &,tuæ matris ſororis nuditatē Et ,ſui populi interiori ex ipſi ambo
שְׁנֵיהֶם מִקֶּרֶב עַמָּם: וְעֶרְוַת אֲחוֹת אִמְּךָ וַאֲחוֹת
ſuam perverſitatem ,nudavit ſuam carnem quia :diſcooperies non tui patris
אָבִיךָ לֹא תְגַלֶּה כִּי אֶת־שְׁאֵרוֹ הֶעֱרָה עֲוֹנָם
nuditatem ,ſui patrui uxore cum concubuerit qui vir Et ,portabunt
יִשָּׂאוּ: וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־דֹּדַתּוֹ עֶרְוַת
20 *,morientur ætatem ,portabunt ſuum peccatum* : revelavit ſui patrui
דֹּדוֹ גִּלָּה חֶטְאָם יִשָּׂאוּ עֲרִירִים יָמֻתוּ:
Nuditatem ,ipſa ſeparatio ,ſui fratris uxorem acceperit qui vir Et
וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת־אֵשֶׁת אָחִיו נִדָּה הִוא עֶרְוַת
21 *omnia cuſtodietis Et ,erunt filiis abſque ,revelavit ſui fratris*
אָחִיו גִּלָּה עֲרִירִים יִהְיוּ: וְשָׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל־
evomet non & ;*ea facietis &* ,*mea judicia omnia &* ,*mea ſtatuta*
חֻקֹּתַי וְאֶת־כָּל־מִשְׁפָּטָי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תָקִיא
,ea in habitandū ad ,illuc vos faciens intrare ego quò ,terra vos
אֶתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לָשֶׁבֶת בָּהּ:
veſtris faciebus à emittens ego quam ,*gentis ſtatutis in ambuletis* ne Et
23 וְלֹא תֵלְכוּ בְּחֻקַּת הַגּוֹי אֲשֶׁר־אֲנִי מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם
: *vobis dixi Et ,eis in arſtatus ſum &,fecerunt iſta omnia quia*
כִּי אֶת־כָּל־אֵלֶּה עָשׂוּ וָאָקֻץ בָּם: וָאֹמַר לָכֶם
poſſidendū ad ,vobis eam dabo ego &,eorum humum poſſidebitis Vos
אַתֶּם תִּירְשׁוּ אֶת־אַדְמָתָם וַאֲנִי אֶתְּנֶנָּה לָכֶם לָרֶשֶׁת
qui ,veſter Deus Dominus Ego .melle & lacte fluentem terrā ,eam
אֹתָהּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־
animal inter facietis ſeparare Et .populis à vos feci ſeparare
הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים: וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין־הַבְּהֵמָה
25 *non & ;mundā ad immundam avem inter & ,immundū ad mundum*
הַטְּהֹרָה לַטְּמֵאָה וּבֵין־הָעוֹף הַטְּמֵא לְטָהֹר וְלֹא־
quod omni in & ;volatili in & ,animali in veſtras animas abominemini
תְשַׁקְּצוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה וּבָעוֹף וּבְכֹל אֲשֶׁר
eritis Et .immundū in vobis ſeparavi quod ,humi reptabit
תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לְטַמֵּא: וִהְיִיתֶם
26 *,populis à vos ſeparavi & :Dominus ego ſanctus quia ,ſancti mihi*
לִי קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה וָאַבְדִּל אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים
,divinus vel *,pytho eis in fuerit* cùm mulier ſive vir Et *.mihi exiſtendum ad*
לִהְיוֹת לִי: וְאִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בָהֶם אוֹב אוֹ יִדְּעֹנִי
.eos in eorum ſanguines : eos obruent lapide In .morientur moriendo
מוֹת יוּמָתוּ בָּאֶבֶן יִרְגְּמוּ אֹתָם דְּמֵיהֶם בָּם:

CAP. XXI. כא

Aharon filios ſacerdotes ad Dic : *Moſeh ad Dominus dixit Et*
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן
Quinimo .ſuis populis in ſe cōtaminabit nō animā In : *eos ad dices &*
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא־יִטַּמָּא בְּעַמָּיו: כִּי אִם
2 *ſuo filio in &,ſuo patre in & ,ſua matre in ,eum ad propinquo,ſua carne in*
לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וּלְבִנּוֹ
.ſuo fratre in & ,ſua filia in &
וּלְבִתּוֹ וּלְאָחִיו:

CAP. XXI.

DIxit quoque Dominus ad Moyſen , Loquere ad ſacerdotes filios Aaron, & dices ad eos;Ne contaminetur ſacerdos in mortibus civium ſuorum, Niſi tantùm in conſanguineis, ac propinquis, id eſt, ſuper patre, & matre, & filio, & filia, fratre quoque,

CAP. XXI.

ET dixit Dominus ad Moyſen, dicens, Dic ſacerdotibus filiis Aaron, & dices ad eos, In animal' non inquinabuntur in gente eorum, Niſi in propinquo, qui proximus eſt eis; ſuper patrem, & matrem, & filios, & filias; ſuper fratrem,

KEΦ. κα'.

1 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Εἶπον τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Ἐν ᾗ ψυχαῖς ἃ (α) μαυθήσονται ἐν τῷ ἔθνει αὐτῶν, Ἀλλ' ἢ ἐν τῷ οἰκείῳ τῷ ἔγγιστα αὐτῶν, ὅτι πατρὶ (ς) καὶ μητρὶ, καὶ υἱοῖς καὶ θυγατράσιν, ἐπ' ἀδελφῷ

MS.A. (α) μαυθήσεσθε (ς) καὶ ὅτι μητρὶ, καὶ ὅτι υἱοῖς, καὶ ὅτι θυγατράσιν,

Et vir quicunq; dormierit cum 18
muliere menſtruata,et revelave-
rit turpitudinē ejus;fontē ej' re-
velavit, et ipſa revelavit fluxū
ſanguinis ſui:exterminabiſtur u-
triq; de progenie ipſorum.Et tur-
pitudine ſororis patris tui,& ſo- 19
roris matris tuæ non revelabis :
conſanguinitatē enim revelavit;
peccatū reportabūt. Quicunq;
dormierit cum (ς) *cognata ſua,* 20
turpitudinē cognationis ſuæ re-
velavit; ſine filiis morientur.
Quicunq; accepevit uxorem fra- 21
tris ſui,immunditia eſt: turpitu-
dinem fratris ſui revelavit; ſine
filiis (b) *morientur. Et cuſtodite* 22
omnia præcepta mea, & judicia
mea,& facietis ea: (i) *& non ex-*
horreſcet vos terra, in quā ego
introduco vos illuc ad habitan-
dum ſuper eā. Et non ambulate 23
legitimis gentiū, quos expello à
vobis : quoniam hæc omnia fece-
runt,& abominatus ſum eos. Et 24
dixi vobis, Vos hæreditabitis
terrā eorū:et ego dabo vobis eā
in poſſeſſione, terram fluentē lac
& mel.Ego Dominus De' veſter,
qui diſtinxi vos ab omnib' gen-
tibus.Et ſegregabitis veſmetipſos 25
inter mediū pecorū mundorū,et
inter mediū pecorum immunda-
rum, et inter medium volucrum
mundarū & immundarū.Et non
excerabiles facietis animas ve-
ſtras in pecorib',et in volucrib',
et in omnib' reptilib' terræ,quæ
ego ſegregavi vobis in immundi-
tiā.Et eritis mihi ſancti,quia ego 26
ſanctꝰ ſū Dominꝰ De' veſter:qui
ſegregavi vos ex omnib' gentili-
bꝰ,ut ſitis mihi. Et vir aut mul- 27
er,quicunq; eorū fuerit ventrilo-
quus,aut incantator ; nolite moriantur
antur ambo: lapidibus lapidabitis
eos ; rei ſunt.

CAP. XXI.

ET dixit Dominus ad Moyſen, 1
dicens, Dic ſacerdotibus filiis A-
aron,& dices ad eos, In animal'
non inquinabuntur in gente eo-
rum, Niſi in propinquo, qui pro- 2
ximus eſt eis; ſuper patrem, &
matrem,& filios,& filias; ſuper
fratrem,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et qui concubuerit cum muliere menſtruum 18
patiente,& retexerit ejus ignominiam & flu-
xum menſtrui ejus, & ipſa quoque detexerit
profluvium ſanguinis ſui ; pereant ambo de
medio populi ſui. Et dedecus ſororis patris 19
tui, & ſororis matris tuæ ne detegas : con-
ſanguineæ enim ſunt, & crimen eſt. Et qui- 20
cunq; dormierit cum uxore patrui ſui, igno-
miniam patrui ſui detexit : ſcelus ſuum reci-
piant, & abſq; liberis moriantur. Vir ſi du- 21
cat uxorem fratris ſui, ſcelus eſt:quia dede-
cus fratris ſui detexit,abſq;liberis moriantur.

De præceptis & judiciis.

Servate cuncta præcepta mea & judicia mea, 22
& facite ea, ut non evomat vos terra ad quā
ego ſum vos introductur' ut habitetis in illa.
Et ne ambuletis in lege gentiū quas ego ſum 23
expulſurus à conſpectu veſtro : quia enim hæc
omnia fecerunt, tædio mihi fuerunt : Et dixi 24
vobis quòd vos jure hæreditario poſſidebitis
terrā eorum, & ego eam dabo vobis,& poſ-
ſidebitis eam, terrā fluentem lacte & melle :
ego ſum Dñs Deus veſter qui ſegregavi vos
à gentibus. Diſcrimen facite inter jumentū 25
mundū & immundum, & inter volucre purū
& impurum : & ne polluatis animas veſtras
in jumentis & in volucribus & in omni re-
ptili terræ quæ ſegregavi vobis ad immūdi-
tiam. Et eritis ſancti, quia ego Dñs ſanctus 26
ſum, & ſegregavi vos à populis, ut eſſetis mei.
Et vir ſive mulier in quibus fuerint venefici 27
aut harioli, occidēdo occidantur, & verò la-
pidibꝰ obruēt eos, & ſanguis eorū erit ſuper
ipſos.

CAP. XXI.

Lex ſacerdotum.

ET dixit Dñs ad Moſē,Dic ſacerdotibꝰ filiis 1
Aharonis ut ſuper anima mortui non pollu-
antur in populo ſuo. Nonniſi in cognato ſuo 2
ſibi propinquo,in patre/ſcilicet ſuo,& in ma-
tre ſua,& in filio ſuo,& in filia ſua,& in fra-
tre ſuo,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

18 וגבר די ישכוב עם אתתא מסאבא
ויגלי ית ערית[ה] ית קלנה גלי והיא
תגלי ית סואבת דמה[א] וישתיצון
19 תריהון מגו עמהון: וערית אחת
אמך ואחת אבוך לא תגלי אריית
קריביה גלי חוביהון יקבלון: 20 וגבר
די ישכוב עם אתת אח אבוהי
ערית[ה] דאח אבוהי גלי חובתהון
יקבלון דלא ולד ימותון: 21 וגבר די
יסב ית אתת אחוהי מרחקא היא
ערית[ה] דאחוהי גלי דלא ולדי יהון:
22 ותטרון ית כל קימי וית כל דיני
ותעבדון יתהון ולא תרוקן יתכון
ארעא די אנא מעיל יתכון תתן
למתב בה: 23 ולא תהכון בנימוסי
עממיא די אנא מגלי מן קדמיכון
ארי ית כל אלין עבדו ורחיק מימרי
24 יתהון: ואמרית לכון אתון תירתון
ית ארעהון ואנא אתנינה לכון
למירת יתה ארע עבדא חלב ודבש
אנא יי אלהכון די אפרשית יתכון
25 מן עממיא: ותפרשון בין בעירא
דכיא למסאבא ובין עופא מסאבא
לדכיא ולא תשקצון ית נפשתכון
בבעירא ובעופא ובכל די תרחש
26 ארעא די אפרשית לכון למסאבא
ותהון קדמי קדישין ארי קדיש אנא
יי ואפרשית יתכון מן עממיא למהוי
27 פלחין קדמי: וגבר או אתתא ארי
יהי בהון בידין או זכורו אתקטלא
יתקטלון באבנא ירגמון יתהון
קטלא חייבין: כא

1 ואמר יי למשה אמר לכהניא בני
אהרן ותימר להון על מית לא
2 יסתאב בעמיה: אלהן לקריביה
דקריב ליה לאמיה ולאבוה
ולברתיה ולברוהי ולאחוהי:

Targum ONKELOS.

18 Vir autē qui coierit cū muliere immundâ, & discooperuerit turpitudinē ejus, ignominiā ejus revelavit; ipsa quoq; discooperuit immunditiā sanguinis sui: & exterminabūtur ambo de medio populi sui. 19 Turpitudinem sororis matris tuæ & sororis patris tui nō discooperies: quoniā cognatā suā discooperuit, peccatū suum suscipient. 20 Vir autē qui coierit cum uxore patrui sui, turpitudinē patrui sui discooperuit: iniquitatē suā suscipient, absq; liberis morientur. 21 Vir autē qui acceperit uxorem fratris sui, quasi menstruata est: turpitudinē fratris sui discooperuit, absq; filiis erunt. 22 Custodietisq; omnia legitima mea, & omnia judicia mea; & facietis ea: ut nō ejiciat vos terra, ad quā ego introduco vos ut habitetis in eā. 23 Et non ambuletis in legitimis populorū, quos ego trāsmigrare faciā ante vos: quia omnia hæc fecerunt, & abominatū est eos verbū meū. Vobis autē dixi, Vos possidebitis terrā eorū; & ego dabo eam vobis, ut possideatis eā, terrā fluentē lacte & melle: Ego Dñs Deꝰ vester, qui separavi vos de populis. 24 Et separabitis inter animal mundum et immundū, & inter avē mundā & immundā: & non contaminabitis animas vestras in animalibus & in avibus, in omni quod reptat in terrā, quæ separavi ut essent vobis immunda. 25 Eritisq; corā me sancti; quia sanctus ego Dñs: & separavi vos de populis, ut serviatis corā me. 26 Vir autē aut mulier in quibꝰ fuerint pythones vel divinationes, occisione occidentur: lapidibus obruent eos, rei mortis sunt.

CAP. XXI.

1 DIxitq; Dñs ad Moysen; Loquere ad sacerdotes filios Aaron: dicēsq; eis; Nullus contaminetur sup mortuū in populo suo. 2 Nisi cōsanguineis suis, qui propinqui sunt ei: pro matre sua & pro patre suo; & pro filio suo & pro filiā suā, & pro fratre suo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

18 * וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־אִשָּׁה דָּוָה וְגִלָּה אֶת־עֶרְוָתָהּ אֶת־מְקֹרָהּ הֶעֱרָה וְהִוא גִּלְּתָה אֶת־מְקוֹר דָּמֶיהָ וְנִכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם מִקֶּרֶב עַמָּם׃
19 * וְעֶרְוַת אֲחוֹת אִמְּךָ וַאֲחוֹת אָבִיךָ לֹא תְגַלֶּה כִּי אֶת־שְׁאֵרוֹ הֶעֱרָה עֲוֹנָם יִשָּׂאוּ׃
20 * וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־דֹּדָתוֹ עֶרְוַת דֹּדוֹ גִּלָּה חַטָּאתָם עָלָיו יָמֻתוּ עֲרִירִים יִשָּׂאוּ׃
21 * וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת־אֵשֶׁת אָחִיו נִדָּה הוּא עֶרְוַת אָחִיו גִּלָּה עֲרִירִים יִהְיוּ׃
22 * וְשִׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל־חֻקֹּתַי וְאֶת־כָּל־מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תָקִיא אֶתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לָשֶׁבֶת בָּהּ׃
23 * וְלֹא תֵלְכוּ בְּחֻקֹּת הַגּוֹי אֲשֶׁר אֲנִי מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם כִּי אֶת־כָּל־אֵלֶּה עָשׂוּ וָאָקֻץ בָּהֶם׃
24 * וָאֹמַר לָכֶם אַתֶּם תִּירְשׁוּ אֶת־אַדְמָתָם וַאֲנִי אֶתְּנֶנָּהּ לָכֶם לָרֶשֶׁת אֹתָהּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים׃
25 * וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה לַטְּמֵאָה וּבֵין הָעוֹף הַטָּמֵא לַטָּהֹר וְלֹא־תְשַׁקְּצוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה וּבָעוֹף וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לְטַמֵּא׃
26 * וְהְיִיתֶם לִי קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה וָאַבְדִּל אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי׃
27 * וְאִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בָהֶם אוֹב אוֹ יִדְּעֹנִי מוֹת יוּמָתוּ בָּאֶבֶן יִרְגְּמוּ אוֹתָם דְּמֵיהֶם בָּם׃

CAP. XXI.

1 * וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא יִטַּמָּא בְּעַמָּיו׃
2 * כִּי אִם־לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וְלִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְאָחִיו׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

18 Vir etiā qui concubuerit cum mulsere menstruata, et revelaverit turpitudinem ejus, fontem turpitudinis, ipsa quoque retexerit fontē sanguinis sui, (p) exterminabuntur ambo de medio populi sui. 19 Turpitudinem sororis patris tui, & sororis matris tuæ non revelabis; quia consanguineam nudavit, iniquitatem suum portabunt. 20 Prætereà, quicunq; cubuerit cum uxore patrui sui, turpitudinem patrui sui revelavit; peccatum suum portabunt, steriles morientur. 21 Cùm quis acceperit uxorem fratris sui, immunditia est; turpitudinem fratris sui revelavit, steriles erunt. 22 Custodietis igitur omnia mādata mea, et omnia judicia mea, facietisq; ea, ut non evomat vos terra in quā ego vos introduco ad habitandum in ea. 23 Et non ambulabitis in mandatis gentium quas ego ejicio à facie vestra; nam hæc omnia fecerunt, & tæduit me illarum. 24 Et dixi vobis, Vos possidebitis terram illarū, & ego dabo illā vobis in possessionem, terrā fluentem lacte & melle: ego Dominus Deus vester, qui separavi vos de populis. 25 Separabitis ergò animal mundū ab immundo, et volatile immundum à mundo, ut non faciatis abominabiles animas vestras in animalibus & volatilibus, & in omni quod repit super terrā, quod distinxi vobis ut immundum esset. 26 Et eritis mihi sanctis; quoniam ego Dominus, qui segregavi vos de populis, ut sitis mei. 27 Vir autem, et mulier apud quos fuerit Pytho, aut ariolus, morte morientur; lapidibꝰ obruetis eos, sanguis eorum in eis.

CAP. XXI.

1 ET dixit Dominus Mosi, Loquere sacerdotibus filiis Aaron, dices autem eis; Nullus in mortuo contaminabit se in populo suo. 2 Præterquam in carne sua cognata sibi, in patre suo, & in matre sua, in filio suo, & filia suā, in fratre suo.

VER. SAM. (p) extirpabuntur

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وَاَيُّ رَجُلٍ ضَاجَعَ اِمْرَاَةً حَائِضًا فَكَشَفَ سَوْءَتَهَا وَعَرَّى يَنْبُعَهَا * وَهِيَ كَشَفَتْ يَنْبُعَ دَمِهَا
19 فَلْيَقْطَعَا جَمِيعًا مِنْ بَيْنِ قَوْمِهِمَا * وَسَوْءَةُ خَالَتِكَ وَعَمَّتِكَ فَلَا تَكْشِفْ * لِاَنَّ مَنْ عَرَّى نَسِيبَهُ فَقَدْ
20 حَمَلَ وِزْرَهُ * وَاَيُّ رَجُلٍ ضَاجَعَ زَوْجَةَ عَمِّهِ فَقَدْ كَشَفَ سَوْءَةَ عَمِّهِ * وَلِاَنَّهُمَا حَمَلَا وِزْرَهُمَا يَمُوتَانِ
21 عَقِيمَيْنِ * وَاَيُّ رَجُلٍ اَخَذَ زَوْجَةَ اَخِيهِ اَلَّتِي هِيَ مُبْعَدَةٌ مِنْهُ * فَلَمَا كَشَفَ سَوْءَةَ اَخِيهِ يَمُوتَانِ
22 عَقِيمَانِ * فَاحْفَظُوا جَمِيعَ رُسُومِي وَاَحْكَامِي وَاعْمَلُوا بِهَا * وَلَا يَسِيخُكُمُ الْبَلَدُ الَّذِي اَنَا مُدْخِلُكُمْ
23 اِلَيْهِ لِتَحُورُوهُ * وَلَا تَسِيرُوا بِسُنَنِ الْاُمَمِ اَلَّذِينَ اَنَا طَارِدُهُمْ مِنْ بَيْنِ اَيْدِيكُمْ * لِاَنَّهُمْ لَمَّا صَنَعُوا
24 جَمِيعَ هٰذِهِ فَلِيهِمْ * وَقُلْتُ لَهُمْ حَاكِمًا اَنْتُمْ تَحُورُونَ بَلَدَهُمْ * وَاَنَا اُعْطِيكُمْ اِيَّاهُ حَوْزًا * بَلَدًا
25 يَفِيضُ اللَّبَنَ وَالْعَسَلَ * اَنَا اللّٰهُ رَبُّكُمُ الَّذِي اَفْرَزَكُمْ مِنْ بَيْنِ الْاُمَمِ * فَمَيِّزُوا الْبَهِيمَةَ الطَّاهِرَ
مِنَ النَّجِسِ * وَالطَّائِرَ الطَّاهِرَ مِنَ النَّجِسِ * وَلَا تُرَجِّسُوا اَنْفُسَكُمْ بِالْبَهِيمَةِ وَالطَّائِرِ * وَسَائِرِ مَا يَدِبُّ
26 عَلَى الْاَرْضِ الَّذِي اَفْرَزْتُهُ لَكُمْ لِلنَّجَسِ * وَكُونُوا لِي مُقَدَّسِينَ لِاَنِّي اَنَا اللّٰهُ الْقُدُّوسُ اَفْرَزَكُمْ
27 مِنَ الْاُمَمِ لِتَكُونُوا لِي خَاصَّةً * وَاَيُّ رَجُلٍ وَامْرَاَةٍ كَانَ وَاحِدٌ مِنْهُمَا مَسْعُودًا اَوْ عَرَّافًا * فَلْيُقْتَلَا
قَتْلًا * وَبِالْحِجَارَةِ يَرْجُمُونَهُمَا * فَقَدْ حَلَّ دَمُاوُهُمَا * اَلْفَصْلُ الْحَادِي وَالْعِشْرُونَ *

1 ثُمَّ قَالَ اللّٰهُ لِمُوسَى * مُرِ الْاَئِمَّةَ بَنِي هَرُونَ وَقُلْ لَهُمْ * لَا يَنْجَسْ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْكُمْ بِمَيِّتٍ مِنْ قَوْمِهِ
2 * اِلَّا بِنَسِيبِهِ الْاَقْرَبِ اِلَيْهِ * اُمِّهِ وَاَبِيهِ * وَابْنِهِ وَابْنَتِهِ * وَاَخِيهِ *

18 Et quicunq; vir concubuerit cum muliere menstruata, detexeriq; turpitudinē ejus, & nudaverit fontem ej⁹, & ipsa detexerit fontem sanguinis sui, abscindantur ambo simul à populo suo. 19 Et turpitudinem materteræ tuæ, & amitæ tuæ ne detegas; quoniā qui nudaverit consanguineā suā, jā portavit iniquitatem suā. 20 Et quicunq; vir concubuerit cū conjuge patrui sui, jā detexit turpitudinē patruis sui: & quia portaverūt ambo iniquitatē suam, morientur ambo orbi. 21 Et quicūq; vir acceperit uxorē fratris sui quæ eſt remota ab ipso, quandoquidē detexit turpitudinē fratris sui, morientur ambo orbi. 22 Custodite igitur omnia præcepta mea & judicia mea, & facite illa, & non disperget vos regio ad quā ego introducturus sū vos ut possideatis illam. 23 Et ne ambuletis per viam gentiū quas ego expulsurus sum è conspectu vestro. Quia enim fecerūt omnia hæc, execrat⁹ sū eos valdè: 24 Dixiq; eis tanquam judex, quòd vos possidebitis regionem eorū, & ego dabo vobis eam in possessionem: regionem manantem lacte & melle. Ego Deus Domin⁹ vester qui separavi vos à gentib⁹. 25 Separate ergò jumentū mūdū ab immūdo, & volatile mūdū ab immūdo: & ne inquinetis animas vestras in jumento, & volatili, & omni eo quod reptat super terrā, quæ separavi vobis ob immūditiam. 26 Et eſtote mihi sancti, quia ego Deus sanctus sejunxi vos à gentibus, ut essetis mihi peculiū. 27 Et quicūque vir aut mulier, quorum alter fuerit magus vel hariolus, interfectione interficiantur; & quidem lapidibus obruent eos: nam liciti facti sunt sanguines eorum.

CAP. XXI.

1 ITem dixit Deus Mosi, Præcipe sacerdotibus filiis Haronis, & dic eis; Ne contaminetur quisquam vestrūm in defuncto ex gente sua, 2 Nisi in consanguineo sibi propinquiore, matre suā, & patre suo, & filio suo, & filiā suā, & fratre suo,

כפר ויקרא : כא

,viro fuit non quæ ,*cum ad* propinqua ,virgine sua sorore in Et
3 וְלַאֲחֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוֹבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ
suis populis in dominus se contaminabit Non .contaminabitur ea in
4 לְהֹ֖ה יִטַּמָּֽא׃ לֹ֥א יִטַּמָּ֛א בַּעַל בְּעַמָּ֖יו
angulū & ,suo capite in calvitium decalvabunt Non .se polluendū ad
5 לְחַלֵּֽל׃ לֹא־יְקָרְח֣וּ קָרְחָ֔ה בְּרֹאשָׁ֑ם וּפְאַ֤ת
incisionem incident non sua carne in & ,radent non suæ barbæ
6 זְקָנָ֙ם֙ לֹ֣א יְגַלֵּ֔חוּ וּבִבְשָׂרָ֖ם לֹ֣א יִשְׂרְט֑וּ שְׂרָטֶֽת׃
quia ,sui Dei nomen polluent non & ,suo Deo erunt Sancti
קְדֹשִׁ֥ים יִהְיוּ֙ לֵאלֹהֵיהֶ֔ם וְלֹ֥א יְחַלְּל֖וּ שֵׁ֣ם אֱלֹהֵיהֶ֑ם כִּ֤י אֶת־
,sanctitas erũt & ,faciētes appropinquare ipsi ,sui Dei *panem*, Domini *ignitiones*
אִשֵּׁ֨י יְהוָ֜ה לֶ֤חֶם אֱלֹהֵיהֶם֙ הֵ֣ם מַקְרִ֔יבִם וְהָי֖וּ קֹֽדֶשׁ׃
repulsam mulierem & ,capient non prophanam &, meretricē Mulierem
7 אִשָּׁ֤ה זָנָה֙ וַחֲלָלָ֔ה לֹ֥א יִקָּ֖חוּ וְאִשָּׁ֣ה גְרוּשָׁ֑ה
eũ sanctificabis Et ,suo Deo *ipse* sanctus quia :accipient non suo viro à
8 מֵאִישָׁ֣הּ לֹ֥א יִקָּ֖חוּ כִּֽי־קָד֥וֹשׁ הוּא֙ לֵאלֹהָ֔יו וְקִדַּשְׁתּ֖וֹ
quia ,tibi erit Sanctus .*faciens appropinquare* ipse tui Dei *panem* quia
כִּ֣י אֶת־לֶ֤חֶם אֱלֹהֶ֙יךָ֙ הוּא֙ מַקְרִ֔יב קָד֥וֹשׁ יִהְיֶ֖ה לָ֑ךְ כִּֽי
cùm sacerdotis viri filia Et .vos sanctificans Dominus ego sanctus
9 קָד֥וֹשׁ אֲנִ֖י יְהוָ֥ה מְקַדִּשְׁכֶֽם׃ וּבַת֙ אִ֣ישׁ כֹּהֵ֔ן כִּ֥י
.comburetur igne in ,*polluens ipsa* suum patrem ,fornicari cœperit
תָחֵ֖ל לִזְנ֑וֹת אֶת־אָבִ֣יהָ הִ֔יא מְחַלֶּ֖לֶת בָּאֵ֣שׁ תִּשָּׂרֵֽף׃
ejus caput super est effusum cujus ,suis fratrib' *præ magnus* sacerdos Et
10 וְהַכֹּהֵ֗ן הַגָּד֛וֹל מֵאֲחָ֥יו אֲשֶׁר־יוּצַ֥ק עַל־רֹאשׁ֖וֹ
,vestes induendum ad suam manū *implevit* & ,unctionis oleum
שֶׁ֣מֶן הַמִּשְׁחָ֑ה וּמִלֵּ֤א אֶת־יָדוֹ֙ לִלְבֹּ֣שׁ אֶת־הַבְּגָדִ֔ים אֶת־
omnes super Et .scindet non suas vestes & ,nudabit non suū caput
11 רֹאשׁ֖וֹ לֹ֣א יִפְרָ֑ע וּבְגָדָ֖יו לֹ֥א יִפְרֹֽם׃ וְעַ֥ל כָּל־
non sua matre *in* & ,suo patre In :ingredietur non mortui animas
נֶ֣פֶשׁ מֵ֔ת לֹ֥א יָבֹ֖א לְאָבִ֥יו וּלְאִמּ֖וֹ לֹ֥א
Sanctuariū polluet neq; ,egredietur non sanctuario de Et .se cōtaminabit
12 יִטַּמָּֽא׃ וּמִן־הַמִּקְדָּשׁ֙ לֹ֣א יֵצֵ֔א וְלֹ֥א יְחַלֵּ֖ל אֶת־מִקְדַּ֣שׁ
.Dominus Ego .eũ super ,sui Dei unctionis olei *corona* quia ,sui Dei
אֱלֹהָ֑יו כִּ֣י נֵ֤זֶר שֶׁ֙מֶן֙ מִשְׁחַ֣ת אֱלֹהָ֔יו עָלָ֖יו אֲנִ֥י יְהוָֽה׃
,repulsam & ,Viduam .accipiet ejus *virginitatibus* in mulierem ipse Et
13 וְה֣וּא אִשָּׁ֤ה בִּבְתוּלֶ֙יהָ֙ יִקָּ֔ח׃ אַלְמָנָ֥ה וּגְרוּשָׁ֛ה
14 virginem quinimo :accipiet non istas :meretricem ,prophanam &
וַחֲלָלָ֥ה זָנָ֖ה אֶת־אֵ֑לֶּה לֹא֙ יִקַּ֔ח כִּ֣י אִם־בְּתוּלָ֔ה
suum semen *prophanabit* non Et .mulierem accipiet suis populis è
15 מֵעַמָּ֖יו יִקַּ֥ח אִשָּֽׁה׃ וְלֹא־יְחַלֵּ֥ל זַרְעוֹ֙
est locutus Et .eum sanctificans Dominus ego quia ;suis populis in
16 בְּעַמָּ֔יו כִּ֥י אֲנִ֖י יְהוָ֥ה מְקַדְּשֽׁוֹ׃ וַיְדַבֵּ֥ר
: dicendo Aharon ad Loquere :dicendo ,Moseh ad Dominus
17 יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃ דַּבֵּ֣ר אֶל־אַהֲרֹ֗ן לֵאמֹר֙
ion macula *co in* fuerit cui ,suis generationibus in tuo semine de Vir
אִ֣ישׁ מִזַּרְעֲךָ֙ לְדֹרֹתָ֔ם אֲשֶׁ֥ר יִהְיֶה־בּ֖וֹ מ֑וּם לֹ֣א
co in cui vir omnis quia .ſui Dei panem *faciendū accedere* ad accedet
18 יִקְרַ֣ב לְהַקְרִ֔יב לֶ֖חֶם אֱלֹהָֽיו׃ כִּ֣י כָל־אִ֗ישׁ אֲשֶׁר־בּ֤וֹ
vel ,nasum simus vel ,claudus vel ,cæcus Vir .accedet non ,macula
מ֙וּם֙ לֹ֣א יִקְרָ֔ב אִ֥ישׁ עִוֵּ֖ר אוֹ־פִסֵּ֣חַ אוֹ֙ חָרֻ֔ם אוֹ
.excrescens
שָׂרוּעַ׃

Versio VULG. LAT.

3 Et sorore virgine quæ non est
4 nupta viro : Sed nec in principe populi sui contaminabitur. Non radent caput, nec
5 barbam, neq; in carnibus suis
6 facient incisuras. Sancti erunt Deo suo, & non polluent nomen ejus: incensum enim Domini, & panes Dei sui offerunt, & ideò sancti erunt.
7 Scortum & vile prostibulum non ducent uxorem, nec eam quæ repudiata est à marito : quia consecrati sunt Deo suo,
8 Et panes propositionis offerunt. Sint ergò sancti, quia & ego sanctus sum, Dominus,
9 qui sanctifico eos. Sacerdotis filia si deprehensa fuerit in stupro, & violaverit nomen patris sui, flammis exuretur.
10 Pontifex, id est, sacerdos maximus inter fratres suos, super cujus caput fusum est unctionis oleum, & cujus manus in sacerdotio consecratæ sunt, vestitúsq; est sanctis vestibus, caput suum non discooperiet,
11 vestimenta non scindet ; Et ad omnem mortuum non ingredietur omninò : super patre quoque suo & matre non
12 contaminabitur. Nec egredietur de sanctis, ne polluat Sanctuarium Domini, quia oleum sanctæ unctionis Dei super eum est. Ego Dominus. Vir-
13 ginem ducet uxorem : Viduam autem & repudiatam, & sordidam, atque meretricem non accipiet, sed puellam de
15 populo suo : Ne commisceat stirpem generis sui vulgo gentis suæ : quia ego Dominus qui sanctifico eum.
16 Locutúsque est Dominus ad
17 Moysen, dicens ; Loquere ad Aaron, Homo de semine tuo per familias qui habuerit maculam, non offeret panes Deo
18 suo, Nec accedet ad ministerium ejus : si cæcus fuerit, si claudus, si parvo vel grandi vel torto naso,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἐπ' ἀδελφῇ παρθένῳ τῇ ἐγγιζούσῃ αὐτῷ, τῇ (γ) μὴ ἐκνενοβυμένῃ ἀνδρὶ, ἐπὶ τούτοις (δ) μιανθήσεται. Οὐ μιανθήσεται ἐξάπινα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ εἰς βεβήλωσιν αὐτοῦ.
5 Καὶ φαλάκρωμα ἐ(ε)ξυρημένον ἐπὶ κεφαλῇ ὀπὶ νεκρῷ· καὶ τὴν ὄψιν τοῦ πώγωνος ἐ ξυρήσονται· καὶ ὀπὶ τὰς σάρκας αὐτῶν ἐ κατατμήσουσιν ἐντομίδας. Ἅγιοι ἔσονται τῷ θεῷ αὐτῶν, καὶ ἐ βεβηλώσουσι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ αὐτῶν· τὰς γὰρ θυσίας κυρίου δῶρα τοῦ θεοῦ αὐτῶν ἀυτοὶ προσφέρουσι, καὶ ἔσονται ἅγιοι.
7 Γυναῖκα πόρνην καὶ βεβηλωμένην ἐ λήψονται καὶ γυναῖκα ἐκβεβλημένην ἀπὸ ἀνδρὸς (ζ) αὐτῆς, ὅτι ἅγιός ὀστι κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτοῦ. Καὶ (η) ἁγιάσεις αὐτόν. τὰ δῶρα κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν αὐτὸς προσφέρει, ἅγιον ἔσται· ὅτι ἅγιός ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς.
9 Καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως ἐὰν βεβηλωθῇ τῇ ἐκπορνεύσει, τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτῆς αὐτὴ βεβηλοῖ, ὅτι πυρὶ κατακαυθήσεται. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, τοῦ ὀπηχυμένου ὅτι τὸ μύρον τῆς ἐλαίας τοῦ χρίσματος, καὶ τελειωμένου ἐνδύσασθαι τὰ ἱμάτια, τὸν κεφαλὴν οὐκ ἀποκαλύψει, καὶ τὰ ἱμάτια ὑ διαῤῥήξει,
11 Καὶ ὅπι πάσῃ ψυχῇ τελευτηκυίᾳ ἐκ εἰσελεύσεται, ἐπὶ πατρὶ αὐτοῦ ὐδὲ ἐπὶ μητρὶ
12 αὐτοῦ ὐ μιανθήσεται, Καὶ ἐκ τῶν ἁγίων ὐκ ἐξελεύσεται, καὶ ὐ βεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, ὅτι τὸ ἅγιον ἔλαιον τὸ χρίσμα τοῦ θεοῦ ἐπ' αὐτῷ. ἐγὼ κύριος. (θ) Οὗτος γυναῖκα παρθένον ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ
14 λήψεται. Χήραν δὲ (ι) καὶ ἐκβεβλημένην καὶ βεβηλωμένην καὶ πόρνην, ταύτας ὐ λήψεται, ἀλλ' ἢ παρθένον ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ λήψεται γυναῖκα. Καὶ ὐ βεβηλώσει τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ. ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτόν. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς
17 Μωυσῆν, λέγων, Εἶπον Ἀαρών, Ἄνθρωπος ἐκ τοῦ γένους ζω εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, τινὶ (κ) ἐὰν ᾖ ἐν αὐτῷ μώμος, ὐ προσχεύσεται (λ) προσφέρειν τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ αὐτοῦ.
18 Πᾶς ἄνθρωπος (μ) ᾧ ὅτιν ἐν αὐτῷ μῶμος, ὐ προσελεύσεται ἄνθρωπος (ν) τυφλὸς, ἢ χωλὸς, ἢ κολοβόειν, ἢ ὠτότμητος·

Et super sororem virginem, quæ propinqua est ei, quæ tradita non est viro : Super his inquinabitur. Non (a) inquinabitur sublatò in populo suo ad prophanationem suam. Et calvitium non rademini (b) capiti super mortuum : & aspectum barbæ non radent : & super carnes suas non secabunt sectiones. Sancti erunt Deo suo, & non prophanabunt nomen Dei sui. Sacrificia enim Domini munera Dei sui, ipsi offerunt, & erunt sancti. Mulierem meretricem, & prophanam non accipient, & mulierem ejectam à viro suo: quoniam sanctus est Domino Deo suo. Et sanctificabis eum : munera Domini Dei vestri iste offert: sanctus erit; quoniam sanctus ego Dominus, qui sanctifico eos. Et filia hominis sacerdotis si prophanata fuerit ad fornicandum, nomen patris sui ista prophanat ; super ignem comburetur. Et sacerdos (c) magnus ex fratribus suis, cui fusum est super caput ex oleo (d) Christo, & qui (e) consummatus est ad induenda vestimenta, caput (f) non nudabit cidari, et vestimenta non scindet; Et ad omnem animam mortuam non introibit : super patrem suum, & super matrem suam non inquinabitur; Et de sanctis non exibit, & non prophanabit sanctificatum Dei sui: quoniam sanctum oleum Christum Dei super ipsum. Ego Dominus. Hic uxorem virginem de genere suo accipiet. Viduam autem, & ejectam, & prophanatam, & meretricem, has non accipiet; sed virginem ex populo suo, accipiet uxorem. Et non prophanabit semen suum in populo suo. Ego Dominus, qui sanctifico eum. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens; Dic ad Aaron, Homo de genere tuo in progenies vestras, cuicunque fuerit in eo macula, non ingredietur ad offerendum munera Dei sui. Omnis homo, cui est in eo macula, non ingredietur : homo cæcus vel claudus, vel naso mutilato, vel auribus sectis;

MS.A. (γ) μὴ ἐγγιζούσῃ ἀνδρὶ, (δ) μιανθήσεσθαι * ἐξάπινα (ε) ξυρήσεται (ζ) αὐτῆς· ἅγιός ὀστιν τῷ κυρίῳ θεῷ (η) ἁγιάσει (θ) Οὗτος παρθένον (ι) καὶ ἐδδηγυμένην, καὶ βεβηλωμένην (κ) ἐὰν ἦν ἐν (λ) προσφέρων (μ) ᾧ ἐὰν ᾖ ἐν αὐτῷ (ν) χωλὸς, ἢ τυφλὸς,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

Et in sorore sua virgine sibi propinqua 3
quæ non fuerit maritata, polluetur. Ne 4
polluatur in magnate populi sui, ut ne
prophanetur. Et ne depilent depilationes in 5
capitibus suis, & pilos barbarum suarum in
imo labio ne rādant, & in carne sua ne inci-
dant incisuras. Sed sint sancti Deo suo, neque 6
prophanent nomen Dei suj, quoniam sacri-
ficia Domini, panem *videlicet* Dei sui ipsi
offerunt: Sint ergò sancti. Uxorem fornica- 7
riam & prophanam ne ducant, & mulierem
repudiatam à marito suo ne ducant, quia san-
ctus est Deo suo. Sanctifica eum quia, pa- 8
nem Dei tui ipse offert : sanctus sit apud te,
quia sanctus est : ego sum Dominus qui san-
ctifico vos. Et filia sacerdotis cùm cœperit 9
scortari, patrem suum ipsa prophanat : igne
comburatur. Et sacerdos major fratribus 10
suis, super cujus caput funditur oleum un-
ctionis, & qui perficit manus suas ad assu-
mendas vestes, caput suum ne detegat, &
vestimenta sua ne laceret : Et super ullam 11
animam mortui ne ingrediatur, & in patre
suo matreque suâ ne prophanetur : Et è san- 12
ctuario ne egrediatur, neve prophanet san-
ctuarium Dei sui, siquidem corona olei un-
ctionis Dei sui super ipsum est : ego sum
Dominus. Et hic idem uxorem virginem 13
ducat. Viduam vero & repudiatam scorta- 14
tione prophanam, ullam *inquam* ex his ne
ducat : sed virginem ex populo suo ducat
uxorem. Et ne prophanet semen suum in po- 15
pulo suo; quia ego sum Dominus sanctificans
eum. Et locutus est Dominus cum Mose, di- 16
xitque ad eum ; Loquere cum Aharone, & 17
dic ei, Vir de semino tuo in generationibus
suis, qui habuerit in se vitium, ne accedat ad
offerendum panem Dei sui. Nam quicunque 18
habuerit in se vitium, ne accedat : homo
claudus, aut cæcus, aut simus, aut sciſſam
habens aurem ;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

וּלְאָחֲתֵיהּ בְּתוּלְתָּא דְּקָרִיבָא לֵיהּ דִּי לָא־הֲוָת לְגֻבְרָא יִסְתָּאַב: לָא 4
יִסְתָּאַב רַבָּא בְּעַמֵּיהּ לְאַחֲלוֹתֵיהּ: לָא יְמָרְטוּן מָרֵט בְּרֵישְׁהוֹן וּפְאַתָּא 5
דְּרֵקְנְהוֹן לָא יְגַלְּחוּן וּבְבִשְׂרְהוֹן לָא יְחַבְּלוּן חֲבוּל: קַדִּישִׁין יְהוֹן קֳדָם 6
אֱלָהֲהוֹן וְלָא יְחַלְּלוּן שְׁמָא דֵּאלָהֲהוֹן אֲרֵי יָת קוּרְבְּנַיָּא דַּייָ קֻרְבַּן אֱלָהֲהוֹן 7
אִנּוּן מַקְרִבִין וִיהוֹן קַדִּישִׁין: אִתְּתָא מְטָעְיָא וּמְחַלְּלָא לָא יִסְבּוּן וְאִתְּתָא
דְּמִתְרְכָא מִבַּעְלָהּ לָא יִסְבּוּן אֲרֵי קַדִּישׁ הוּא קֳדָם אֱלָהֵיהּ: וְתַקְדְּשִׁנֵּיהּ 8
אֲרֵי יָת קוּרְבַּן אֱלָהָךְ הוּא מְקָרֵב קַדִּישׁ יְהֵא לָךְ אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא יְיָ
מְקַדִּשְׁכוֹן: וּבַת גְּבַר כָּהֵן אֲרֵי תְחַלֵּל לְמִטְעֵי מְקַדְּשַׁת אֲבוּהָא הִיא 9
מִתְּחַלָּא בְּנוּרָא תְּחוּקַר: וְכָהֲנָא דְּיִתְרַבֵּא מֵאֲחוֹהִי דִּי יִתְרַק עַל־ 10
רֵישֵׁיהּ מְשַׁח רְבוּתָא וּדְקַרֵיב יָת קֻרְבְּנַיָּיתְהוֹן לְמִלְבַּשׁ יָת לְבוּשַׁיָּיתָא
לָא יְבַזַּע: וְעַל כָּל־נַפְשָׁת מֵיתָא לָא 11
יָעוֹל לַאֲבוּהִי וּלְאִמֵּיהּ לָא יְסָתָּאַב:
וּמִן־מַקְדְּשָׁא לָא יִפּוֹק וְלָא יְחַלֵּל יָת 12
מַקְדְּשָׁא דֵּאלָהֵיהּ אֲרֵי כְּלִיל מְשַׁח
רְבוּת אֱלָהֵיהּ עֲלוֹהִי אֲנָא יְיָ: וְהוּא 13
אִתְּתָא בְּבְתוּלְהָא יִסַּב: אַרְמְלָא 14
וּמִתְרְכָא וְחַלִּילָא מְטָעְיָא יָת אִלֵּין
לָא יִסַּב אֶלָּהֵן בְּתוּלְתָא מֵעַמֵּיהּ 15
וְסַב אִתְּתָא: וְלָא יְחַל זַרְעֵיהּ בְּעַמֵּיהּ
אֲרֵי אֲנָא יְיָ מְקַדְּשֵׁיהּ: וּמַלֵּל יְיָ עִם 16
מֹשֶׁה לְמֵימָר: כַּלֵּל עִם אַהֲרֹן 17
לְמֵימַר גְּבַר מִבְּנָךְ לְדָרֵיהוֹן דִּי יְהֵא
בֵּיהּ מוּמָא לָא יִקְרַב לְקָרָבָא קוּרְבַּן
אֱלָהֵיהּ: אֲרֵי כָל־גְּבַר דִּי־בֵיהּ מוּמָא 18
לָא יִקְרַב גְּבַר עַוֵּר אוֹ חַגֵּר אוֹ חָרֵם
אוֹ שְׂרִיעַ:

Et pro sorore suâ virgine quæ propinqua est ei, quæ non est nupta viro: pro his contaminabitur. Non contaminetur princeps in populo suo, ut nō prophanet se. Non depilabunt capita sua, & comā barbæ nō rondebunt: & in carne suâ nō incidit incisionē. Sancti erunt in conspectu Dei sui, & non violabunt nomē Dei sui: quia oblationes Dñi Dei sui ipsi offerunt, erúntq; sancti. Mulierē meretricē & violatam non accipient in uxorē, & mulierem quæ repulsa est à viro suo non accipient: quoniā sanctus est corā Deo suo. Sanctificabisq; eum; quii oblationem Dei tui ipse offer: sanctꝰ erit tibi; quia sanctus sim, ego Dñs qui sanctifico vos. Filia autē viri sacerdotis quæ violata fuerit fornicatione: sanctificationē patris sui ipsa violavit, igni comburetur. Sacerdos autē maximus qui unctus est de fratribus suis, super cujus caput effusum est oleum unctionis, & cujus oblatio oblata est ut induatur vestimentis; in capite suo non nutriat comā, & vestimēta sua non scindat. Et sup omnē animam mortui non ingrediatur: pro patre suo & pro matre sua non contaminetur. Et de sanctuario non egrediatur, neq; prophanet sanctuariū Dei sui: quia corona olei unctionis Dei sui est super eū, Ego Dñs. Ipse autē uxorē virginē accipiet. Viduam autē & repudiatā, & prophanatā meretricē non accipiet: nisi virginē de populo suo accipiet uxorē. Et non prophanabit semē suū in populo suo: quia Ego Dominus sanctifico eum. Locutúsq; est Dominus cū Moyse dicens. Loquere cum Aarō, dicens: Vir de filiis tuis in generationibus suis in quo fuerit macula, non accedet ut offerat oblationem Dei sui. Omnis enim vir in quo fuerit macula, non accedet: Vir cæcus, aut claudꝰ, aut diminutus, aut superfluus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

וְלַאֲחֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרֹבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא־הָיְתָה לְאִישׁ לָהּ יִטַּמָּא: 3
לֹא יִטַּמָּא בַּעַל בְּעַמָּיו לְהֹלָּל לְעַצְמוֹ: לֹא יְקָרְחוּ קָרְחָה עַל־רֹאשָׁם 4
וּפְאַת זְקָנָם לֹא יְגַלֵּחוּ וּבִבְשָׂרָם לֹא יִשְׂרְטוּ שָׂרָטֶת: קְדֹשִׁים יִהְיוּ 5
לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יְחַלְּלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֶת־אִשֵּׁי יְיָ לֶחֶם אֱלֹהֵיהֶם הֵם
מַקְרִיבִם וְהָיוּ קֹדֶשׁ: אִשָּׁה זוֹנָה וַחֲלָלָה לֹא יִקָּחוּ וְאִשָּׁה גְּרוּשָׁה 6
מֵאִישָׁהּ לֹא יִקָּחוּ כִּי קָדוֹשׁ הוּא לֵאלֹהָיו: וְקִדַּשְׁתּוֹ כִּי אֶת־לֶחֶם 7
אֱלֹהֶיךָ הוּא מַקְרִיב קָדוֹשׁ יִהְיֶה לָךְ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ מְקַדִּשְׁכֶם: וּבַת־ 8
אִישׁ כֹּהֵן כִּי תָחֵל לִזְנוֹת אֶת־אָבִיהָ הִיא מְחַלָּה בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף: וְהַכֹּהֵן 9
הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו אֲשֶׁר יוּצַק עַל־רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת־יָדוֹ
לִלְבֹּשׁ אֶת־הַבְּגָדִים אֶת־רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע וּבְגָדָיו לֹא יִקְרָע: וְעַל כָּל־ 10
נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא: וּמִן־הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא 11
יְחַלֵּל אֶת־מִקְדַּשׁ אֱלֹהָיו כִּי נֵזֶר שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו אֲנִי יְיָ: וְהוּא 12
אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקָּח: אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וַחֲלָלָה זוֹנָה אֵלֶּה לֹא יִקָּח 13
כִּי אִם־בְּתוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה: וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו כִּי אֲנִי יְיָ 14
מְקַדְּשׁוֹ: וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר אִישׁ 15
מִזַּרְעֲךָ לְדֹרֹתָם אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב לְהַקְרִיב לֶחֶם אֱלֹהָיו:
כִּי כָל־אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב אִישׁ עִוֵּר אוֹ פִסֵּחַ אוֹ חָרֻם אוֹ 16
שָׂרוּעַ: אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה־בּוֹ שֶׁבֶר רָגֶל אוֹ שֶׁבֶר יָד: אוֹ גִבֵּן אוֹ דַק 17
אוֹ עִלֵּפָה אוֹ יַבֶּלֶת בְּעֵינוֹ אוֹ גָרָב אוֹ יַלֶּפֶת אוֹ מְרוֹחַ אָשְׁךְ: כָּל־אִישׁ 18
אֲשֶׁר־בּוֹ מוּם מִזֶּרַע אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֹא יִגַּשׁ לְהַקְרִיב אִשֵּׁי יְיָ מוּם בּוֹ
לֶחֶם אֱלֹהָיו לֹא יִגַּשׁ לְהַקְרִיב:

VERSIO SAMARITANA.

Et sorore suâ virgine ei propinquâ, quæ non fuit viro; in ea contaminabit se. Non contaminabit se dominus in populo suo ad seipsum prophanandum. Non decalvabunt calvitium in capite suo, et angulum barbæ suæ non radent, neque in carne sua incident incisionem. Sancti erunt Deo suo, & non prophanabunt nomen Dei sui; quoniam (a) sacrificia ignita Domini, panem Dei sui ipsi offerunt, eruntq; sancti. Mulierem meretricem, & prophanam non accipient, neq; mulierem repudiatam à viro accipient; quia sanctus est Deo suo. Sanctificabis itaque eum, quoniam panem Dei tui ipse offert, sanctus erit tibi; nam sanctus ego Dominus sanctificans eos. Filia autem hominis sacerdotis si prophanaverit se ad fornicandum, patrem suum ipsa prophanavit, igne comburetur. Sacerdos verò magnꝰ præ fratribus suis, super cujus caput effusum est oleum unctionis, & cujus manus consecrata est ut induat vestimenta, caput suum non nudabit, & vestimenta sua non disrumpet; Neque ad ullam animam mortuā ingredietur: pro patre suo, et pro matre sua non contaminabit se. Neq; de sanctuario egredietur, ut non prophanet sanctuarium Dei sui; quoniā corona olei (b) unctionis Dei sui super eum: Ego Dominus. Ipse quoq; mulierē virginem ducet. Viduā, et repudiatam, et prophanam, et meretricem, istas non ducet; sed virginem e populo suo ducet uxorem. Et non prophanabit semen suum in populo suo; quoniā ego Dominus sanctificans eum. Et locutus est Dominus Moſi, dicens, Loquere Aaroni, dicens: Vir de semine tuo in generationibus suis in quo erit macula, non accedet ad offerendum panem Dei sui. Nam vir quicunq; in quo fuerit macula non accedet, vir cæcus, aut claudus, aut membris mutilus, aut excrescens,

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

VER. AM. (a) oblationes Domini, (b) excellentiæ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وَاخِتِهِ الْبِكْرِ الْقَرِيبَةِ إِلَيْهِ وَهِيَ الَّتِي لَمْ تَصِرْ لِرَجُلٍ فِيهَا يَنْجَسُ * وَلَا يَنْجَسُ بِخَطَرٍ فِي قَوْمِهِ فَإِنَّهَا
تُبْذَلُ * وَلَا يَنْتِفُوا نَتْفًا مِنْ شَعْرِ رُؤُسِهِمْ وَرَوَايَا لِحَاهُمْ لَا يَحْلِقُونَهَا وَفِي أَبْدَانِهِمْ لَا يَخْدِشُونَ خَدْشًا *
وَلْيَكُونُوا قِدِّيسِينَ لِرَبِّهِمْ * وَلَا يُبْذِلُوا اسْمَهُ * لِأَنَّهُمْ إِذْ هُمْ مُقَرِّبُونَ قَرَابِينَ اللَّهِ رَبِّهِمْ الدَّائِمَةَ *
وَيَصِيرُونَ مُقَدَّسِينَ * بِامْرَأَةٍ فَاجِرٍ وَمُبْذُولَةٍ لَا يَتَزَوَّجُوا * وَبِامْرَأَةٍ مُطَلَّقَةٍ مِنْ بَعْلِهَا لَا يَتَزَوَّجُوا *
فَإِنَّ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ مُقَدَّسٌ لِرَبِّهِ * فَقَدِّسْهُ بِالْإِلْزَامِ * لِأَنَّهُ يُقَرِّبُ قُرْبَانَ رَبِّكَ الدَّائِمَ * فَلْيَكُنْ لَكَ
مُقَدَّسًا كَمَا إِنِّي اللَّهُ رَبُّكُمُ الْقُدُّوسُ مُقَدِّسُكُمْ * وَابْنَةُ رَجُلٍ إِمَامٍ تُبَذِّلُ فَتُخَرِّبُ * فَقَدْ
فَضَحَتْ أَبَاهَا * فَلْتُحْرَقْ بِالنَّارِ * وَالْإِمَامُ الْكَبِيرُ مِنْ إِخْوَتِهِ الَّذِي يُصَبُّ عَلَى رَأْسِهِ دُهْنُ الْمَسْحِ
وَيُكْمِلُ وَاجِبَهُ بِلُبْسِ الثِّيَابِ * فَلَا يُسَعِّثُ رَأْسَهُ * وَثِيَابَهُ لَا يُمَزِّقُهَا * وَإِلَى أَيِّ إِنْسَانٍ مَيِّتٍ لَا
يَدْخُلُ * حَيٍّ أَبُوهُ وَأُمُّهُ لَا يَنْجَسُ * وَمِنَ الْمَقْدِسِ لَا يَخْرُجُ وَرَاءَهُمَا * وَلَا يُبْذِلُ تَقْدِيسَ رَبِّهِ *
فَإِنَّهُ لِأَنَّ صَارَ تَاجُ مَسْحِ رَبِّهِ عَلَيْهِ * أَنَا اللَّهُ سَرْمَدُهُ * وَهُوَ فَلَا يَتَزَوَّجُ إِلَّا بِامْرَأَةٍ بِكْرٍ * وَأَمَّا أَرْمَلَةٌ أَوْ
مُطَلَّقَةٌ * وَمُبْذُولَةٌ وَفَاجِرٌ فَلَا يَتَزَوَّجُ بِأَحَدِهِنَّ * إِلَّا بِامْرَأَةٍ بِكْرٍ مِنْ قَوْمِهِ يَتَزَوَّجُ * وَلَا يُبْذِلُ
نَسْلَهُ بِسِوَاهَا مِنْ قَوْمِهِ * لِأَنِّي اللَّهُ رَبُّكُمْ مُقَدِّسُهُ * ثُمَّ كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى قَائِلًا * مُرْ هَرُونَ وَقُلْ لَهُ *
أَيُّ رَجُلٍ مِنْ نَسْلِكَ عَلَى مَرِّ أَجْيَالِهِمْ يَكُنْ فِيهِ عَيْبٌ * لَا يَتَقَدَّمْ لِيُقَرِّبَ قُرْبَانَ رَبِّهِ * إِذْ كُلُّ رَجُلٍ
فِيهِ عَيْبٌ لَا يَتَقَدَّمْ * فَمِنْ ذَلِكَ الْأَعْمَى * وَالرَّمِنُ * وَالْأَحْرَسُ * وَالْخَامِعُ *

Et sorore suâ virgine sibi proximiore, eſq; illa quæ non facta fuit viro: in hac quidem polluetur. Et nè polluatur in viro nobili in populo suo, hoc enim prophanabit eum. Et nè vellicent vellicationem de crinibus capitis sui, & angulos barbarum suarum nè radant, & in corporibus suis nè ducant laniatus. Et sint sancti Domino suo, & nè violent nomen ejus: quoniam cùm ipsi offerant sacrificia Dei Domini sui æterna, fient etiam sancti. Mulierem adulteram et violatam nè ducant in matrimonium: & mulierem repudiatam à marito suo nè ducant in matrimonium: nam quilibet eorum sanctus eſt Domino suo. Sanctifica ergò eum assiduè, quia offert sacrificium Domini tui juge: sitque tibi sanctus, sicut ego Deus Dominus vester sanctus, sanctificans sum vos. Et quæcunq; filia viri sacerdotis prostituit sẽ, atque fornicata eſt, jam dehonestavit patrem suum: comburatur igne. Et sacerdos summus inter fratres suos, super cujus caput infunditur oleum unctionis, et qui perficis munus suum induendo se vestibus: nè incultum sinat caput suum, et indumenta sua nè scindat, Et ad ullum hominem mortuum nè ingrediatur, & nè cum patre quidem suo & matre suâ contaminetur, Et de sanctuario non egrediatur poſt eos, & non prophanet sanctificationem Dominī sui: quia quando poſitum fuit diadema unctionis Dominī sui super eum, ego Deus nobilitavi illū. Et hic ipſe non inibit matrimonium nisi cùm muliere virgine. At verò viduam, aut repudiatam, ac violatam, et fornicariam, nullam istarum ducat in matrimonium: sed mulierem virginē ex gentē suâ ducat in matrimonium: Et nè prophanet stirpē suam per aliam mulierem de gente suâ; quia ego sum Deus Dominus vester sanctificans eum. Locutus eſt etiam Deus cum Muſa, dicens; Manda Haroni, & dicito illi: Quicunque vir de semine tuo in seriem generationum suarum, in quo fuerit macula, non accedet ad offerendam oblationem Dei sui. Omnis enim vir in quo eſt macula, non accedet. Ex his eſt cæcus, & mancus, & mutus, & claudus.

ספר ויקרא : כב

vel,gibbosus Vel.man⁹ fractio vel ,pedis fractio *eo in* fuerit cui vir Vel
19 אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה בּוֹ שֶׁבֶר רָגֶל אוֹ שֶׁבֶר יָד׃ אוֹ־נִבֵן אוֹ־
20 *contusus* vel,*perpetua scabies vel,purulēta scabies* vel,suo oculo in *albugo* vel ,*minutus*
דַק אוֹ תִבְלַל בְּעֵינוֹ אוֹ גָרָב אוֹ יַלֶפֶת אוֹ מָרוֹחַ
non,sacerdotis Aharon semine è ,macula *eo in* cui vir Omnis.testiculo
21 אֶשֶׁךְ׃ כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־בּוֹ מוּם מִזֶּרַע אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֹא
panem ,*eo in macula* :Domini *ignitiones* *faciendum appropinquare* ad accedet
יִגַּשׁ לְהַקְרִיב אֶת־אִשֵּׁי יְהוָה מוּם בּוֹ אֶת לֶחֶם
sanctitatibus de sui Dei Panem.*faciendum appropinquare* ad accedet non sui Dei
22 אֱלֹהָיו לֹא יִגַּשׁ לְהַקְרִיב׃ לֶחֶם אֱלֹהָיו מִקָּדְשֵׁי
non velum ad Verumtamen .comedet sanctitatibus de & ,sanctitatum
23 מִקֹּדָשִׁים וּמִן־הַקֳּדָשִׁים יֹאכֵל׃ אַךְ אֶל־הַפָּרֹכֶת לֹא
polluet non & :eo in macula quia ,accedet non altare ad &,ingredietur
יָבֹא וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִגַּשׁ כִּי־מוּם בּוֹ וְלֹא יְחַלֵּל
Moseh est locutus Et .eos sanctificans Dominus ego quia ,mea sanctuaria
24 אֶת־מִקְדָּשַׁי כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
.Israel filios omnes ad & ,ejus filios ad & ,Aharon ad
אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו וְאֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

CAP. XXII. כב

ad & ,Aharon ad Loquere :dicendo Moseh ad Dominus est locut⁹ Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־
2 nomen polluant non &,Israel filiorum sanctitatibus à separētur &,ej⁹ filios
בָּנָיו וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת־שֵׁם
:eos ad Dic .Dominus Ego .mihi *sanctificantes ipsi que* ,mea sanctitatis
3 קָדְשִׁי אֲשֶׁר הֵם מְקַדְּשִׁים לִי אֲנִי יְהוָה׃ אֱמֹר לָהֶם
vestro semine omni ex accesserit qui vir omnis ,vestris generationib⁹ In
לְדֹרֹתֵיכֶם כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־יִקְרַב מִכָּל־זַרְעֲכֶם
ej⁹ immūditia &,Dño Israel filii sanctificaverint quas ,sanctificationes ad
אֶל־הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ
vir Vir .Dominus Ego .meis facieb⁹ à ipsa anima excidetur &,eā super
4 עָלָיו וְנִכְרְתָה֙ הַנֶּ֣פֶשׁ הַהִ֔וא מִלְּפָנַ֖י אֲנִ֣י יְהוָ֑ה׃ אִישׁ אִישׁ
comedet non sanctitatib⁹ *in* ,fluens vel ,*lepra infectum ipse* & Aharon semine è
מִזֶּרַע אַהֲרֹן וְהוּא צָרוּעַ אוֹ זָב בַּקֳּדָשִׁים לֹא יֹאכַל
cui vir vel,animæ immundū omne *in* tangens Et.se mundet quo usque
עַד אֲשֶׁר יִטְהָר וְהַנֹּגֵעַ בְּכָל־טְמֵא־נֶ֔פֶשׁ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר־
omne *in* tetigerit qui vir vel .seminis *concubitus* eo ex egreditur
5 תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת־זָרַע׃ אוֹ־אִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל־
omnem *ad* ,*ei fiat immunditia* *quo* hominem vel ,*ei fiat immunditia* *quo* reptile
שֶׁרֶץ אֲשֶׁר יִטְמָא־לוֹ אוֹ בְאָדָם אֲשֶׁר יִטְמָא־לוֹ לְכֹל
,vesperā ad usq; erit immūda &,illud *in* tetigerit quæ Anima.ejus immunditiā
6 טֻמְאָתוֹ׃ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע־בּוֹ וְטָמְאָה עַד־הָעֶרֶב
.aquis in suam carnem lavabit quinimo ,sanctificationibus de comedet non &
וְלֹא יֹאכַל מִן־הַקֳּדָשִׁים כִּי אִם־רָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם׃
quia:sanctificationib⁹ de comedet postea & :se mundabit & ,sol *ingredietur* Et
7 וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהֵר וְאַחַר יֹאכַל מִן־הַקֳּדָשִׁים כִּי
Ego .eo in se polluat ut,comedet non raptum & ,cadaver Et .*ipse* ejus *panis*
לַחְמוֹ הוּא׃ נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטָמְאָה־בָהּ אֲנִי
,peccatum se super portabunt non & ,meam custodiam custodient Et .Dñs
8 יְהוָה׃ וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא־יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא
.eos sanctificans Dominus Ego .eam polluerint cum ,eo in morientur &
וּמֵתוּ בּוֹ כִּי יְחַלְּלֻהוּ אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם׃

Ver. VUL. LAT.

19 Si fracto pede,si manu, Si
20 gibb⁹,si lipp⁹,si albuginem habens in oculo,si jugē scabiē,si impetiginē in corpore,vel hernios⁹. Ois qui habuerit maculā de semine Aarō sacerdotis,non accedet
21 offerre hostias Dño,nec panes Deo suo. Vescetur tamē
22 panib⁹ qui offerūtur in Sanctuario,Ita duntaxat,ut intra velū non ingrediatur,
23 nec accedat ad altare, quia maculā habet, et contaminare non debet Sanctuariū meū. Ego Dñs qui sanctifico eos. Locut⁹ est ergò Moyses ad Aaron,et ad filios ej⁹,
24 et ad oēm Israel,cuncta quæ fuerant sibi imperata.

CAP. XXII.

1 LOcut⁹ quoq; est Dñs ad
2 Moysen,dicens, Loquere ad Aaron et ad filios ej⁹,ut caveant ab his quæ consecrata sunt filiorum Israel,& non contaminent nomen sanctificatorū mihi,quæ ipsi offerunt. Ego Dñs. Dic ad eos,et
3 ad posteros eorū ; Ois homo, qui accesserit de stirpe vestra ad ea quæ consecrata sunt, et quæ obtulerunt filii Israel Dño, in quo est immunditia,peribit corā Dño. Ego sum Dñs. Homo de se-
4 mine Aaron, qui fuerit leprosus,aut pætiens fluxū seminis, non vescetur de his quæ sanctificata sunt mihi, donec sanetur. Qui tetigerit immundū sup mortuo,et ex
5 quo egreditur semen quasi coit⁹, Et qui tangit reptile, et quodlibet immundū, cuj⁹
6 tact⁹ est sordid⁹, Immundus erit usq; ad vesperū,et non vescetur his quæ sanctificata sunt : sed cū laverit carnē
7 suā aquâ, Et occubuerit sol, tunc mundatus vescetur de sanctificatis,quia cib⁹ illius
8 est.Morticinū et captū à bestia non comedent,nec polluētur in eis. Ego sum Dñs.
9 Custodiant præcepta mea, ut non subjaceant peccato, et moriātur in Sanctuario , cùm polluerint illud. Ego Dñs qui sanctifico eos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 (ξ)⁹Η ἄνθρωπος ᾧ ἂν ᾖ ἐν αὐτῷ σύντριμμα χεί-
20 ρὸς, ἢ σύντριμμα ποδὸς, ⁹Η χωλὸς, ἢ ἕφηλος, ἢ
(ο)πίλλῳ πρὸ ὀφθαλμοῦ· ἢ ἄνθρωπ῾ῳ (π) ᾧ
ἂν ᾖ ἐν αὐτῷ ψώρα ἀχία, ἢ λειχὴν, ἢ μονόρ-
21 χης. Πᾶς (ρ)ᾧ ὅτιν ἐν αὐτῷ μώμος ἐκ τ῾ σπέρμα-
τος Ααρὼν ⁹ ἱρέως, (σ)ἐκ ἐγγιεῖ ⁹ προσενεγκεῖν
τὰς θυσίας (τ)τῷ θεῷ σ, ὅτι μῶμος ἐν αὐτῷ· τὰ
22 δῶρα ⁹ θεῦ ἐ προσβάσε῾ προσενεγκεῖν. Τὰ
δῶρα ⁹ θεῦ τὰ ἅγια τ῾ ἁγίων, καὶ ἀπὸ τ῾ ἁγίων
23 φάγε῾. Πλὴν πρὸς τὸ καταπέτασμα ἐ προσβά-
σε῾, καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἐκ ἐγγιεῖ, ὅτι μῶμον
ἔχ. καὶ ἐ βεβηλώσ τὸ ἅγιον ⁹ (υ) θεῦ αὐτ῾, ὅτι
24 ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς. Καὶ (φ) ἐλά-
λησε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτ῾, καὶ
πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραήλ.

quonam ego sum Dominus, qui sanctifico eos. Et locutus est Moyses ad Aaron, & filios ejus, & ad omnes filios Israel.

MS.A.(ξ)⁹Ανθρωπος ᾧ ἐστιν ἐν αὐτῷ (ο)πίλος τοῖς ὀφθαλμοῖς, (π)ὃς ἂν
ᾖ ἐν αὐτῷ (ρ) ὃς ἐστιν ἐν (σ) ᾧ προσεγγιεῖ (τ) τῷ
θεῷ (υ) θεῦ, ὅτι (φ) ἐλά-
λησεν κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρών,

ΚΕΦ. κβ΄.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Εἶ-
2 πον Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτ῾· καὶ προσεχέτωσαν
ἀπὸ τ῾ (α)ἁγίων τ῾ ὧν ⁹ Ἰσραὴλ, καὶ ἐ βεβηλώσου
τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν μ, ὅσ αὐτοί ἁγιάζουσί μοι.
3 ἐγὼ κύριος. Εἶπον αὐτοῖς, Εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν
πᾶς ἄνθρωπος, ὃς ἂν προσέλθῃ ἀπὸ (β)παντὸς
τ῾ σπέρματος ὑμῶν πρὸς τὰ ἅγια, ὅσα ἂν ἁγιά-
ζωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ, καὶ ἡ ἀκαθαρσία
αὐτ῾ (γ) ἐπ᾽ αὐτῷ ⁹ ἐξολοθρεύθητε ⁹ ἡ ψυχὴ
4 ἐκείνη ἀπ᾽ ἐμοῦ. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Καὶ
ἄνθρωπος ἐκ τ῾ σπέρματος Ἀαρὼν ⁹ ἱέως, καὶ
(δ)ὃς λεπρᾷ ἢ γονορρυεῖ, τ῾ ἁγίων ἐκ ἔδῃ, ἕως
ἂν καθαρισθῇ. καὶ ὁ ἁπτόμενος πάσης ἀκαθαρσίας
ψυχῆς, ἢ ἄνθρωπος ᾧ ἂν ἐξέλθῃ ἐξ αὐτ῾ κοίτη
5 (ε) σπέρματος, ⁹Η ὅστις ἂν ἅψῃ ⁹ παντὸς ἑρπετ῾
ἀκαθάρτ, ὃ μιανεῖ αὐτ῾, ἢ ἐπ᾽ ἀνθρώπῳ, ἐν ᾧ
6 μιανεῖ αὐτ῾ καὶ ⁹ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν αὐτ῾· Ψυ-
χὴ (ζ)ἥτις ἐὰν ἅψ῾ αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕ-
ως ἑσπέρας. ἐκ ἔδῃ ἀπὸ τ῾ ἁγίων, ἐὰν μὴ λού-
σ῾ τὸ σῶμα αὐτ῾ ὕδατι, Καὶ δύ ὁ ἥλι῾,
7 καὶ καθαρὸς ἔσα· καὶ τότε φάγε῾ τ῾ ἁγίων, ὅτι
8 (η) ἄρτος αὐτ῾ ὅστ. Θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον
(θ) ἐ φάγε῾ μιανθῆναι αὐτ῾ ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ
9 κύριος. Καὶ (ι)φυλάξου τὰ φυλάγματά μ,
ἵνα μὴ λάβωσ῾ δι᾽ αὐτὰ ἁμαρτίαν, καὶ ἀποθά-
νωσι (κ) δι᾽ αὐτά, ἐὰν βεβηλώσωσιν αὐτά. ἐγὼ
κύριος ὁ θεὸς ὁ ἁγιάζων αὐτούς.

Vel homo,cuicunque fuerit in 19
eo confractio manûs,vel con-
fractio pedis;Vel gibbosus,vel 20
(t) ephelus,vel (h)maculosus
oculos;vel homo,cui fuerit in
eo scabies agrestia,vel impeti-
go,vel unic⁹ testiculus.Omnis 21
homo,cui est in eo macula ex
semine Aaron sacerdotis, non
appropinquabit ad offerendā
sacrificia Deo suo,quoniā ma-
cula est in eo:munera Dei non
ingredietur offerre. Munera 22
Dei,sancta sanctorū,et de san-
ctis comedet.Tantummodò ad
velamen non ingredietur,et ad
altare non appropinquabit ; 23
quoniā maculā habet. Et non
prophanabit sanctum Dei sui:
eos. Et locutus est Moyses 24
filios Israel.

CAP. XXII.

ET locut⁹ est Dominus ad
Moysen,dicens,Dic Aaron,& filiis ej⁹:et attendāt à sanctis filiorū Israel,et non prophanabunt nomen sanctū meū,quæcunq; ipsi sanctificāt mihi. Ego Domin⁹. Dices illis,In progenies vestras omnis homo, quicunq; accesserit ab omni semine vestro ad sancta,quæcunque sanctificaverint filii Israel Domino,et fuerit immunditia ej⁹ in illo, exterminabitur anima illa à me. Ego Dominus Deꝰ vester. Et homo ex semine Aarō sacerdotis,et hic laborat lepra,vel patitur fluorē seminis; de sanctis non comedet, donec mundat⁹ fuerit. Et quicunq; tetigerit omnē immunditiā animæ,vel homo cuicunque exierit ex eo cubit⁹ seminis;Vel quicunq; tetigerit omne reptile immundum, quod inquinabit eum;vel super hominē,in quo inquinabit ipsum secundùm omnē immunditiā ej⁹: Anima quæcunq; tetigerit ea, immunda erit usq; ad vesperā. Non edet de sanctis,nisi laverit corpus suum aquâ, Et occiderit sol,et mund⁹ erit: et tunc edet de sanctis,quoniam panis ej⁹ est. Morticinum,& à fera captum,non comedet ad inquinandum se in iis. Ego Domin⁹. Et custodient custodias meas;ut non accipiant propter eas peccatum,et moriantur propter eas,si profanaverint eas. Ego Dominus Deus, qui sanctifico eos.

MS.A.(α) ἁγίων ὑῶν (β) παντὸς σπέρματ῾ (γ) ἐπ᾽ αὐτῷ,ἐξολεθρεύ-
θήσε῾ (δ) ὅστ λιπρὸς,ἢ γονορρύης, (ε)σπέρματ῾, ⁹Ος (ζ)ἥτις ἅψῃ (η)
ἄρτος ὅστιν αὐτ῾. (θ) οκ ἔδῃ, (ι)φυλάξουν (κ) δι᾽ αὐτὸ,ἐὰν βεβηλώσιν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Aut is in quo fuerit fractio pedis, vel fractio 19
manûs : Aut curvus,aut pusillus,aut dilatata 20
habens supercilia, aut qui apertis oculis nihil
videt,aut is qui habet albugines in oculis suis,
aut in quo est scabies,aut gibbosus,aut unum
habens testiculum : Omnis *inquam* homo qui 21
habuerit in se vitium de semine Aharonis sa-
cerdotis, ne accedat ad offerendam oblatio-
nem Domini, quia vitium in ipso est. Panem 22
Dei sui in sancto sanctorū è sacris comedet; 23
Verùm intra velum januæ ne ingrediatur, &
ad altare ne accedat, quia vitium in eo est :
& ne prophanet sanctuarium meum ; quia
ego sum Dominus qui sanctifico eos. Retulit 24
ergò Moses *hæc* Aharoni & filiis ejus,omni-
busque filiis Israel.

CAP. XXII.

PRæterea locutus est Dominus cum Mose, 1
dixitque ad eum ; Dic Aharoni & filiis ejus 2
ut abstineant à sacris filiorum Israel, nec pol-
luant nomen sanctitatis meæ, quoniam ipsi
sanctificati sunt mihi : ego sum Dominus.
Dic eis in posteritates eorum, Quicunque te- 3
tigerit de universo semine vestro sacra quæ
consecrant filii Israel Domino, immunditiâ
suâ existente super ipsum, pereat anima illa
è conspectu oculorum meorum : ego sum
Dominus. Ullus quispiam de semine Aharo- 4
nis,dum leprosus est aut fluxū patiens,è sacris
ne comedat donec mundetur. Et qui tetigerit
quamcunq; immunditiam animæ,aut homo è
quo exit semen cōcubitûs: Aut homo qui te- 5
tigerit quodcunq; reptile quod est immundū,
vel hominem qui fuerit immund⁹ in qualibet
immunditia sua : Omnis *inquam* anima quæ 6
tetigerit eum, erit immunda usque ad vespe-
ram, & non comedet de sacris, nisi laverit
carnem suam aquis. Et verò ad occasum so- 7
lis mundabitur,ac tunc comedet è sacris,quia
panis illius est. Et cadaver laceratum à fera 8
ne comedat, ut ne polluatur in ipso : ego
sum Dñs. Et custodiant observationes meas, 9
ut ne recipiant super se peccata, & morian-
tur in iis,eò quòd polluerint animas suas :
ego sum Dominus qui sanctifico eos.

תרגום אונקלוס

19 אוֹ גִבַּר דִּי־יְהֵי בֵּיהּ חְבַר רַגְלָא אוֹ
20 חְבַר יְדָא אוֹ גִבֵּין אוֹ דוּקָא אוֹ חִילִין
בְּעֵינֵיהּ אוֹ גָרְבָן אוֹ דְּוָוֹן אוֹ מַרִּיס
21 פְּחָדִין כָּל גִּבַּר דִּי בֵּיהּ מוּמָא מִסְּרַע
דְּאַהֲרֹן כָּהֲנָא לָא יְקָרֵב לְקָרָבָא יָת
קָרְבְּנַיָּא דַּיְיָ מוּמָא בֵּיהּ יָת קָרְבַּן
אֱלָהֵיהּ לָא יְקָרֵב לְקָרָבָא: קוּרְבַּן
22 אֱלָהֵיהּ מִקֻּדְשֵׁי קֻדְשַׁיָּא וּמִן קֻדְשַׁיָּא
יֵיכוֹל: בְּרַם לְפָרוֹכְתָּא לָא יֵיעוֹל
23 וּלְמַדְבְּחָא לָא יְקָרֵב אֲרֵי מוּמָא בֵּיהּ
וְלָא יְחַל יָת מַקְדְּשַׁי אֲרֵי אֲנָא יְיָ
24 מְקַדְּשֵׁהוֹן: וּמַלֵּל מֹשֶׁה עִם אַהֲרֹן
וְעִם בְּנוֹהִי וְעִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

כב

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּל עִם
2 אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי וְיִפְרְשׁוּן מִקֻּדְשַׁיָּא
דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא יְחַלּוּן יָת שְׁמָא
דְּקוּדְשִׁי דִּי אִנּוּן מְקַדְּשִׁין קֳדָמַיּ אֲנָא
3 יְיָ: אֲמַר לְהוֹן לְדָרֵיכוֹן כָּל גַּבְרָא
דִּי־יִקְרַב מִכָּל־זַרְעֲכוֹן לְקוּדְשַׁיָּא דִּי
יְקַדְּשׁוּן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל קֳדָם־יְיָ
וְסוֹאֲבוּתֵיהּ עֲלוֹהִי וְיִשְׁתֵּיצֵי אֱנָשָׁא
4 הַהוּא מִן קֳדָמַיּ אֲנָא יְיָ: גַּבְרָא גַּבְרָא
מִזַּרְעָא דְאַהֲרֹן וְהוּא סְגִיר אוֹ דְאִיב
בְּקוּדְשַׁיָּא לָא יֵיכוֹל עַד דִּי יִדְכֵּי
וְדִיקְרַב בְּכָל־טְמָא נַפְשָׁא אוֹ גַבְרָא
5 דִּי תִפּוֹק מִנֵּיהּ שְׁכְבַת זַרְעָא: אוֹ גַבְרָא
דִּי יְקָרֵב בְּכָל רִיחֲשָׁא דִּי יְסָתְאַב
לֵיהּ אוֹ בַאֲנָשָׁא דִּי יְסָתְאַב לֵיהּ לְכָל
6 סְאוֹבְתֵיהּ: אֱנָשׁ דִּי יְקָרֵב בַּיְהּ וְיֶהֱוֵי
מְסָאַב עַד רְמַשָּׁא וְלָא־יֵיכוֹל מִן־
קוּדְשַׁיָּא אֶלָּהֵן אַסְחֵי בְשִׂרֵיהּ בְּמַיָּא:
7 וּבְמֵעַל שְׁמֶשָׁא וְיִדְכֵּי וּבְתַר כֵּן יֵיכוֹל
8 מִן קוּדְשַׁיָּא אֲרֵי לַחְמֵיהּ הוּא: נְבֵילָא
וְתִבְרָא לָא יֵיכוֹל לְאִסְתָּאָבָא בֵּהּ
9 אֲנָא יְיָ: וְיִטְּרוּן יָת־מַטְּרַת מֵימְרִי
וְלָא־יְקַבְּלוּן עֲלוֹהִי חוֹבָא וִימוּתוּן
בֵּיהּ אֲרֵי יְחַלּוּנֵיהּ אֲנָא יְיָ מְקַדְּשֵׁהוֹן:

Targum ONKELOS.

19 Aut vir in quo fuerit fractura
20 pedis; aut fractura manus. Aut
gibbus aut lippus, aut albugi-
né habens in oculo: aut scabié
habens, aut impetiginé; aut ha-
21 bens contritos testiculos. Ois
vir de semine Aarō sacerdotis
in quo est macula, non acce-
dat ut offerat oblationes Dñi:
macula enim est in eo, non ac-
cedat ut offerat oblationem
Dei sui. De sanctificatis au-
22 tem quæ offeruntur Deo suo
vescetur, & de sanctis sactorū.
23 Veruntamé intra velū nō in-
grediatur, neq; ad altare acce-
dat, quia macula est in eo: nec
violet sanctuaria mea; quia e-
24 go Dñs sanctifico eos. Locu-
tusq; est Moyses cum Aaró, &
cū filiis ej⁹: et cū omnib⁹ filiis
Israel. CAP. XXII.

1 LOcutúsq; est Dñs cū Moy-
2 se dicēs. Loquere cū Aarō
& cū filiis ej⁹, ut separétur ab
his quæ sanctificata sunt à fi-
liis Israel, quæ ipsi sanctificant
3 in conspectu meo; & non vio-
labunt nomen sanctū meū: E-
go Dñs. Dic eis; Omnis vir de
omni semine vestro in gene-
rationib⁹ vestris, qui tetigerit
ea quæ sanctificata sunt corā
Dño à filiis Israel, & immun-
ditia ej⁹ est in eo: peribit ho-
mo ille à conspectu meo, Ego
4 Dñs. Vir vir de semine Aarō,
qui fuerit leprosus aut patiēs
fluxū seminis, non vescetur de
his quæ sanctificata sūt, donec
mundetur: & qui tetigerit
oīe immūdū animæ, aut vir ex
quo egreditur semen coitus.
5 Aut vir qui tetigerit oīe repti-
le quo immund⁹ fit: aut homi-
nē quo immundus fit, juxta
6 omnē immunditiā ejus. Homo
qui tetigerit eū, erit immund⁹
usq; ad vesperā: & non come-
det de sanctificatis, nisi laverit
carnē suā aquis. Et cum occu-
buerit sol & mundatus fuerit,
comedet de his quæ sanctifica-
ta sunt, quoniam cibus illius
7 est. Morticiniū autē et q̄ con-
fractū est à bestia, nō comedet,
ne immūd⁹ fiat in eo: Ego Dñs
8 Custodientq; custodiam verb
mei, ut non suscipiant pro eo
9 peccatū, & moriantur in eo quando prophanaverint illud: Ego Dñs qui sanctifico eos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

19 * אֹ֣ו גִּבֵּ֔ן אֹ֥ו חְבַ֖ר יָ֑ד אֹ֥ו חְבַ֖ר רָֽגֶל׃
20 * אֹ֣ו דַּבֶּ֔לֶת אֹ֥ו יַלְפֶ֖ת אֹ֣ו תַּבְלֻ֑ל אֹ֥ו
21 תַּבְלֻ֖ל יָבֵ֥שׁ לֹֽא׃ * כָּל־אִ֣ישׁ אֲשֶׁ֣ר בֹּ֔ו
מִזֶּ֖רַע אַהֲרֹ֣ן הַכֹּהֵ֑ן לֹ֣א יִקְרַ֗ב לְהַקְרִ֛יב
אֶת־אִשֵּׁ֥י יְהוָ֖ה מ֣וּם בֹּ֑ו מ֣וּם
22 בְּלַחְמֵ֥י אֱלֹהָ֖יו לֹ֥א יִקְרַֽב׃ * מִלֶּ֣חֶם
אֱלֹהָ֔יו מִקָּדְשֵׁ֥י הַקֳּדָשִׁ֖ים וּמִן־הַקֳּדָשִׁ֑ים
23 יֹאכֵֽל׃ אַ֣ךְ אֶל־הַפָּרֹ֗כֶת לֹ֤א יָבֹא֙ וְאֶל־
הַמִּזְבֵּ֣חַ לֹ֣א יִקְרָ֔ב כִּֽי־מ֥וּם בֹּ֖ו וְלֹ֣א
יְחַלֵּ֗ל אֶת־מִקְדָּשַׁ֔י כִּ֥י אֲנִ֖י יְהוָ֑ה
24 מְקַדְּשָֽׁם׃ * וַיְדַבֵּ֣ר מֹשֶׁ֔ה אֶֽל־אַהֲרֹ֥ן
וְאֶל־בָּנָ֖יו וְאֶל־כָּל־בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃

כב

1 * וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵּאמֹֽר׃
2 * דַּבֵּ֣ר אֶֽל־אַהֲרֹ֣ן וְאֶל־בָּנָ֗יו וְיִנָּזְר֛וּ
מִקָּדְשֵׁ֥י בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֖ל וְלֹ֣א יְחַלְּל֔וּ
אֶת־שֵׁ֥ם קָדְשִׁ֖י אֲשֶׁ֣ר הֵ֑מָּה אֲנִ֖י יְהוָֽה׃
3 * אֱמֹ֣ר אֲלֵהֶ֗ם לְדֹרֹֽתֵיכֶם֙ כָּל־אִ֣ישׁ אֲשֶׁ֣ר
יִקְרַ֗ב מִכָּל־זַרְעֲכֶם֙ אֶל־הַקֳּדָשִׁ֔ים אֲשֶׁ֥ר
יַקְדִּ֛ישׁוּ בְּנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֖ל לַיהוָ֑ה וְטֻמְאָת֖וֹ
עָלָ֣יו וְנִכְרְתָ֣ה הַנֶּ֣פֶשׁ הַהִ֣וא מִלְּפָנַ֔י
אֲנִ֖י יְהוָֽה׃ זֶ֣רַע אִ֣ישׁ מִזַּרְעֲךָ֗ לְדֹרֹתָ֛ם
אֲשֶׁ֥ר יִקְרַ֖ב אֶל־הַקֳּדָשִׁ֑ים אֲשֶׁ֣ר יַקְדִּ֛ישׁוּ
בְּנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֖ל לַיהוָ֑ה וְטֻמְאָת֖וֹ עָלָ֣יו
וְנִכְרְתָ֣ה הַנֶּ֣פֶשׁ הַהִ֣וא מִלְּפָנַ֔י אֲנִ֖י
יְהוָֽה׃ אִ֣ישׁ אִ֣ישׁ מִזֶּ֣רַע אַהֲרֹ֗ן וְהוּא֙
צָר֣וּעַ אֹ֣ו זָ֔ב בַּקֳּדָשִׁ֖ים לֹ֣א יֹאכֵ֑ל עַ֚ד
אֲשֶׁ֣ר יִטְהָ֔ר וְהַנֹּגֵ֖עַ בְּכָל־טְמֵ֣א נָ֔פֶשׁ
אֹ֥ו אִ֖ישׁ אֲשֶׁ֣ר תֵּצֵ֥א מִמֶּ֖נּוּ שִׁכְבַת־זָֽרַע׃
4 אֹ֣ו אִ֣ישׁ אֲשֶׁ֣ר יִגַּע֮ בְּכָל־שֶׁ֣רֶץ אֲשֶׁ֣ר
יִשְׁרָץ־ל֒וֹ אֹ֣ו בָּאָדָ֗ם אֲשֶׁ֤ר יִטְמָא־לֹו֙
לְכֹ֣ל טֻמְאָתֹ֔ו וְנֶ֥פֶשׁ אֲשֶׁ֛ר תִּגַּ֥ע בּ֖וֹ
5 וְטָמְאָ֣ה עַד־עָֽרֶב׃ * וְלֹ֣א יֹאכַ֔ל מִן־
הַקֳּדָשִׁ֑ים כִּ֥י אִם־רָחַ֖ץ בְּשָׂרֹֽו׃
6 * וְנֶ֣פֶשׁ אֲשֶׁ֣ר תִּגַּ֣ע בְּכָל־שֶׁ֣רֶץ אֲשֶׁ֣ר
יִשְׁרָ֣ץ אֹתֹ֔ו אֹ֥ו בָּאָדָ֖ם אֲשֶׁ֣ר יִטְמָא־לֹ֑ו
7 לְכָל־טֻמְאָתֹֽו׃ * וְנֶ֣פֶשׁ אֲשֶׁ֣ר תִּגַּ֣ע בָּהֶ֗ם
וְטָמְאָה֙ עַד־הָעֶ֔רֶב וְלֹ֥א יֹאכַ֖ל מִן־
8 הַקֳּדָשִׁ֑ים כִּ֥י אִם־רָחַ֖ץ בְּשָׂרֹֽו׃ * נְבֵלָ֣ה
וּטְרֵפָ֗ה לֹ֤א יֹאכַל֙ לְטָמְאָ֣ה בָ֔הּ אֲנִ֖י
9 יְהוָֽה׃ * וְשָׁמְר֣וּ אֶת־מִשְׁמַרְתִּ֗י וְלֹ֤א
יִשְׂאוּ־עָלָיו֙ חֵ֣טְא וָמֵ֔תוּ כִּֽי־יְחַלְּלֻ֖ם
אֲנִ֣י יְהוָ֔ה מְקַדְּשָֽׁם׃

VERSIO SAMARITANA.

19 * אֹ֣ו גִּבֵּ֔ן אֹ֥ו חְבַ֖ר יָ֑ד אֹ֥ו חְבַ֖ר רָֽגֶל׃
20 דַּבֶּ֔לֶת אֹ֥ו יַלְפֶ֖ת אֹ֣ו תַּבְלֻ֑ל אֹ֥ו
21 תַּבְלֻ֖ל יָבֵ֥שׁ לֹֽא׃ * כָּל־אִ֣ישׁ אֲשֶׁ֣ר בֹּ֔ו
מִזֶּ֖רַע אַהֲרֹ֣ן הַכֹּהֵ֑ן לֹ֣א יִקְרַ֗ב לְהַקְרִ֛יב
אֶת־אִשֵּׁ֥י יְהוָ֖ה מ֣וּם בֹּ֑ו מ֣וּם
22 בְּלַחְמֵ֥י אֱלֹהָ֖יו לֹ֥א יִקְרַֽב׃ * מִלֶּ֣חֶם
אֱלֹהָ֔יו מִקָּדְשֵׁ֥י הַקֳּדָשִׁ֖ים וּמִן־הַקֳּדָשִׁ֑ים
23 יֹאכֵֽל׃ אַ֣ךְ אֶל־הַפָּרֹ֗כֶת לֹ֤א יָבֹא֙ וְאֶל־
הַמִּזְבֵּ֣חַ לֹ֣א יִקְרָ֔ב כִּֽי־מ֥וּם בֹּ֖ו וְלֹ֣א
יְחַלֵּ֗ל אֶת־מִקְדָּשַׁ֔י כִּ֥י אֲנִ֖י יְהוָ֑ה
24 מְקַדְּשָֽׁם׃ * וַיְדַבֵּ֣ר מֹשֶׁ֔ה אֶֽל־אַהֲרֹ֥ן
וְאֶל־בָּנָ֖יו וְאֶל־כָּל־בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃

כב

1 * וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵּאמֹֽר׃
2 * דַּבֵּ֣ר אֶֽל־אַהֲרֹ֣ן וְאֶל־בָּנָ֗יו וְיִנָּזְר֛וּ
מִקָּדְשֵׁ֥י בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֖ל וְלֹ֣א יְחַלְּל֔וּ
אֶת־שֵׁ֥ם קָדְשִׁ֖י אֲשֶׁ֣ר הֵ֑מָּה אֲנִ֖י יְהוָֽה׃
3 * אֱמֹ֣ר אֲלֵהֶ֗ם לְדֹרֹֽתֵיכֶם֙ כָּל־אִ֣ישׁ אֲשֶׁ֣ר
יִקְרַ֗ב מִכָּל־זַרְעֲכֶם֙ אֶל־הַקֳּדָשִׁ֔ים אֲשֶׁ֥ר
יַקְדִּ֛ישׁוּ בְּנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֖ל לַיהוָ֑ה וְטֻמְאָת֖וֹ
עָלָ֣יו וְנִכְרְתָ֣ה הַנֶּ֣פֶשׁ הַהִ֣וא מִלְּפָנַ֔י
אֲנִ֖י יְהוָֽה׃ זֶ֣רַע אִ֣ישׁ מִזַּרְעֲךָ֗ לְדֹרֹתָ֛ם
אֲשֶׁ֥ר יִקְרַ֖ב אֶל־הַקֳּדָשִׁ֑ים אֲשֶׁ֣ר יַקְדִּ֛ישׁוּ
בְּנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֖ל לַיהוָ֑ה וְטֻמְאָת֖וֹ עָלָ֣יו
וְנִכְרְתָ֣ה הַנֶּ֣פֶשׁ הַהִ֣וא מִלְּפָנַ֔י אֲנִ֖י
יְהוָֽה׃ אִ֣ישׁ אִ֣ישׁ מִזֶּ֣רַע אַהֲרֹ֗ן וְהוּא֙
צָר֣וּעַ אֹ֣ו זָ֔ב בַּקֳּדָשִׁ֖ים לֹ֣א יֹאכֵ֑ל עַ֚ד
אֲשֶׁ֣ר יִטְהָ֔ר וְהַנֹּגֵ֖עַ בְּכָל־טְמֵ֣א נָ֔פֶשׁ
אֹ֥ו אִ֖ישׁ אֲשֶׁ֣ר תֵּצֵ֥א מִמֶּ֖נּוּ שִׁכְבַת־זָֽרַע׃
4 אֹ֣ו אִ֣ישׁ אֲשֶׁ֣ר יִגַּע֮ בְּכָל־שֶׁ֣רֶץ אֲשֶׁ֣ר
יִשְׁרָץ־ל֒וֹ אֹ֣ו בָּאָדָ֗ם אֲשֶׁ֤ר יִטְמָא־לֹו֙
לְכֹ֣ל טֻמְאָתֹ֔ו וְנֶ֥פֶשׁ אֲשֶׁ֛ר תִּגַּ֥ע בּ֖וֹ
5 וְטָמְאָ֣ה עַד־עָֽרֶב׃ * וְלֹ֣א יֹאכַ֔ל מִן־
הַקֳּדָשִׁ֑ים כִּ֥י אִם־רָחַ֖ץ בְּשָׂרֹֽו׃
6 * וְנֶ֣פֶשׁ אֲשֶׁ֣ר תִּגַּ֣ע בְּכָל־שֶׁ֣רֶץ אֲשֶׁ֣ר
יִשְׁרָ֣ץ אֹתֹ֔ו אֹ֥ו בָּאָדָ֖ם אֲשֶׁ֣ר יִטְמָא־לֹ֑ו
7 לְכָל־טֻמְאָתֹֽו׃ * וְנֶ֣פֶשׁ אֲשֶׁ֣ר תִּגַּ֣ע בָּהֶ֗ם
וְטָמְאָה֙ עַד־הָעֶ֔רֶב וְלֹ֥א יֹאכַ֖ל מִן־
8 הַקֳּדָשִׁ֑ים כִּ֥י אִם־רָחַ֖ץ בְּשָׂרֹֽו׃ * נְבֵלָ֣ה
וּטְרֵפָ֗ה לֹ֤א יֹאכַל֙ לְטָמְאָ֣ה בָ֔הּ אֲנִ֖י
9 יְהוָֽה׃ * וְשָׁמְר֣וּ אֶת־מִשְׁמַרְתִּ֗י וְלֹ֤א
יִשְׂאוּ־עָלָיו֙ חֵ֣טְא וָמֵ֔תוּ כִּֽי־יְחַלְּלֻ֖ם
אֲנִ֣י יְהוָ֔ה מְקַדְּשָֽׁם׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Aut vir in quo erit fractio 19
pedis, aut fractio manūs, Aut 20
gibbosus, aut (c) lippus, aut in
cujus oculo est suffusio, aut
jugis scabies aut (d) impetigo, aut
contusus testiculo. Nullus 21
vir in quo est macula de se-
mine Aaron sacerdotis, offe-
ret (e) sacrificia ignita Do-
mini: macula est in eo, non ac-
cedet ad offerendum panem
Dei sui. De sanctitatibus san- 22
ctitatum et de sanctis, com-
edet. Verumtamen ad velum 23
non ingredietur, et ad altare
non accedet, quia macula est
in eo; ut non prophanet sanctua-
riū meum, quia ego Dominus
sanctificans eos. Et locutus est 24
Moses Aaroni, et filiis ejus,
et omnibus filiis Israel.

CAP. XXII.

LOcutus est præterea Do- 1
minus Moſi, dicens; Lo- 2
quere Aaroni, et filiis ejus, ut
separentur à sanctitatibus fi-
liorum Israel, et non prophā-
nent nomen sanctitatis meæ in
iis quæ ipsi sanctificant mihi:
Ego Dominus. Dic eis, In gene- 3
rationibus vestris, quicunque
accesserit ex omni semine ve-
stro ad sanctificationes quas
sanctificaverunt filii Israel
Domino dum immunditia ejus
est in eo, (a) exterminabitur
anima illa à facie mea: Ego
Dominus. Quicunque de se- 4
mine Aaronis leprosus fuerit,
aut seminis fluxum patiens,
sanctificata non comedet do-
nec mundetur: quique tetige-
rit quodvis immundū animæ,
aut vir à quo exierit concu-
bitus seminis, Aut vir qui te- 5
tigerit quodlibet reptile im-
mundū quo contaminatus est,
aut hominem qui contamina-
tus est in eo, secundùm omnē
immunditiā ejus; Anima quæ 6
tetigerit ista, contaminata est
usq; ad vesperā: ideò non cō-
edet de sanctificatis, nisi lave-
rit carnem suā in aquis. Cùm 7
occiderit sol, tum munda erit;
et postea comedet de sanctifi-
catis, quia panis ejus est. Mor- 8
ticinum, et à fera captum, non
comedent, ad polluendū se in
eo: Ego Dominus. Sed custodi- 9
ent custodiam meam, ut non
portent propter illud peccatū,
et moriantur in eo, quoniam
prophanaverunt eam: Ego Do-
minus sanctificans eos.

VER. SAM. (c) nanus, (d) fusures capitis, (e) oblationes (a) extirpabitur

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 * أَوْ رَجُلٌ بِهِ كَسْرُ رِجْلٍ * أَوْ كَسِيدٌ * أَوْ أَحْدَبُ * أَوْ أَحْمَسُ * أَوْ مَنْ فِي عَيْنِهِ وَكَبٌ * أَوْ بِهِ جَرَبٌ * أَوْ
20 حَرَارٌ أَوْ أَدَرٌ * كَذَلِكَ كُلُّ رَجُلٍ فِيهِ عَيْبٌ مِنْ نَسْلِ هَرُونَ الْإِمَامِ * لَا يَتَقَدَّمْ لِيُقَدِّمَ قَرَابِينَ اللَّهِ * وَمَهْمَا
21 يَكُنْ ذٰلِكَ الْعَيْبُ فِيهِ * فَقُرْبَانُ اللَّهِ لَا يَتَقَدَّمْ لِيُقَرِّبَهُ * لٰكِنْ رِفْدَ رِبِّهِ مِنْ خَوَاصِّ الْأَقْدَاسِ وَعَوَامِّهَا
22 يَأْكُلُ * وَأَمَّا السَّجَفُ فَلَا يَدْخُلُ إِلَيْهِ * وَلَا يَتَقَدَّمُ إِلَى الْمَذْبَحِ * إِذْ فِيهِ عَيْبٌ * وَلَا يُبْذِلُ مَقَادِسِي * لِأَنِّي
23 اللَّهُ مُقَدِّسُهَا * فَأَمَرَ مُوسَى بِذٰلِكَ هَرُونَ وَبَنِيهِ * وَسَائِرَ بَنِي إِسْرَائِيلَ * * الْفَصْلُ الثَّانِي وَالْعِشْرُونَ *
1 * ثُمَّ كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى قَائِلًا * مُرْ هَارُونَ وَبَنِيهِ بِأَنْ يُجَانِبُوا أَقْدَاسَ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَلَا يُبْذِلُوا مَا سَمَّيْتُهُ
2 قُدْسًا مِمَّا هُمْ مُقَدِّسُوهُ لِي * أَنَا اللَّهُ سَرْمَدُهُ * قُلْ لَهُمْ عَلَى مَرَاجِيلِكُمْ * أَيُّ رَجُلٍ مِنْ نَسْلِكُمْ يَتَقَدَّمُ إِلَى
3 الْأَقْدَاسِ الَّتِي يُقَدِّسُهَا بَنُو إِسْرَائِيلَ وَهُوَ فِي حَدِّ نَجَسٍ يَلْزَمُهُ * فَسَيُقْرَضُ تِلْكَ النَّفْسُ مِنْ عَالَمِي *
4 لِأَنِّي اللَّهُ الْمُعَاقِبُ * أَيُّ رَجُلٍ مِنْ نَسْلِ هَرُونَ فَمَا هُوَ أَبْرَصُ أَوْ دَائِبٌ * فَلَا يَأْكُلُ مِنَ الْأَقْدَاسِ إِلَى
5 أَنْ يَطْهُرَ * وَمَنْ مَسَّ نَجَسَ مَيِّتٍ * أَوْ خَرَجَ مِنْهُ مَضْجَعُهُ نَسْلٌ * أَوْ رَجُلٌ دَنَا بِكُلِّ دَبِيبٍ سَيُذْلُهُ
6 أَنْ يَنْجَسَ مِنْهُ عَلَى سَبِيلِ نَجَاسَتِهِ * فَأَيُّ إِنْسَانٍ دَنَا بِشَيْءٍ مِنْ ذٰلِكَ * فَلْيَنْجَسْ إِلَى اللَّيْلِ * وَلَا يَأْكُلُ
7 مِنَ الْأَقْدَاسِ إِلَى أَنْ يَغْسِلَ دَابَّتَهُ بِالْمَاءِ * فَإِذَا غَابَتِ الشَّمْسُ فَقَدْ طَهُرَ وَبَعْدَ ذٰلِكَ يَأْكُلُ مِنَ الْأَقْدَاسِ
8 لِأَنَّهُ طَعَامُهُ * وَالْمَيْتَةُ وَالسَّمِعَةُ فَلَا يَأْكُلُهُمَا وَيَعْصِينِي بِذٰلِكَ * أَنَا اللَّهُ الْمُعَاقِبُ * فَلْيَحْفَظُوا مَا
9 اسْتَحْفَظَهُمْ * وَلَا يَحْمِلُوا عَلَيْهِ وِزْرًا فَيَهْلِكُوا بِسَبَبِهِ إِذَا هُمْ يَبْذُلُوهُ * لِأَنِّي أَنَا اللَّهُ مُقَدِّسُ ذٰلِكَ *

Seu vir in quo est fractio pedis, aut fractio manūs, Vel gibbosus, vel lusciosus, vel is in cujus oculis sunt albugines, aut in quo est scabies, vel impetigines, vel hernia: Similiter omnis vir in quo fuerit vitium de stirpe Haronis sacerdotis, nè accedat ad offerenda sacrificia Dei: & quodcunque fuerit illud vitium in ipso, ad sacrificium Dei nè accedat ut offerat illud. Attamen demensum Domini sui tam ex privatis sacrorū, quàm communib⁹, manducabit. At verò ad velum non ingrediatur, neq; accedat ad altare, cùm sit in ipso macula: et non prophanet sanctuaria mea; quia ego sum Deus sanctificans illa. Præcepit igitur Musa hæc Haroni & filiis ejus, atque omnibus filiis Israil.

CAP. XXII.

ITem locut⁹ est Deus ad Musam, dicens; Præcipe Haroni et filiis ejus, ut abstineant à sacris filiorū Israil, & non prophanent quod ego vocavi sanctum ex iis quæ ipsi sanctificant mihi: ego Deus nobilitavi illa. Dic eis, In series generationum vestrarum quicunque vir de stirpe vestra accesserit ad sancta quæ sanctificabunt filii Israil dum obicem habet immundum sibi annexum, abscindetur anima illa à mundo meo, quia ego Deus castigans. Quicunque vir ex stirpe Haronis, quamdiu fuerit leprosus, aut seminis fluxum patiens, non comedat de sacris donec mundetur. Et qui tetigerit immunditiam mortui, aut exierit ex eo coitus prolis: Aut vir qui tetigerit quodlibet reptile quo solet quis contaminari pro ratione immunditiæ ejus: Quicunque igitur homo tetigerit aliquid ex his, polluatur usq; ad noctem, et non comedat de sacris donec lavet seipsum aquâ. Cumque occiderit sol, jam mundatus est, & deinde comedet ex sacris, quia est cibus ejus. Mortuum et ægrotum non manducabit, nec contradicat mihi in hoc: ego sum Deus castigans. Custodiant igitur quod mandavi eos, et non portent propter illud iniquitatem, perdantque causā ejus, violantes illud: quia ego sum Deus sanctificans illud.

ספר ויקרא: כב

,sacerdotis Inquilinus .sanctificationem comedet non extraneus omnis Et
וְכָל־זָר לֹא־יֹאכַל קֹדֶשׁ תּוֹשָׁב כֹּהֵן
,sanctificationem comedet non mercenarius & acquisierit cùm sacerdos E
וְשָׂכִיר לֹא־יֹאכַל קֹדֶשׁ׃ וְכֹהֵן כִּי־יִקְנֶה
ipsi ,ejus *domus in natus &* ,*eo in* comedet ipse ,sui argenti acquisitione animâ
נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ הוּא יֹאכַל בּוֹ וְיִלִיד בֵּיתוֹ הֵם
,extraneo viro fuerit cùm sacerdotis filia Et .ejus cibo *in* comedent
יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ׃ וּבַת־כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר
cùm sacerdotis filia Et .comedet non sanctitatum *elevatione in* ipsa
וְהוּא בִּתְרוּמַת הַקֳּדָשִׁים לֹא תֹאכֵל׃ וּבַת־כֹּהֵן כִּי
domum ad fuerit reversa &,ei non semen & ,*expulsa* & ,vidua fuerit
תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ וְשָׁבָה אֶל־בֵּית
extraneus omnis Et .comedet sui patris *pane* de ,*suæ pueritiæ juxta*, sui patris
אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ לֶחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל וְכָל־זָר
,*ignorantia in* sanctitatem comederit cum vir Et .*eo in* comedet non
לֹא־יֹאכַל בּוֹ׃ וְאִישׁ כִּי־יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה
non Et ,*sanctitatem* sacerdoti dabit & ,*eâ super ejus* quintam addet &
וְיָסַף חֲמִשִׁתּוֹ עָלָיו וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת־הַקֹּדֶשׁ׃ וְלֹא
.Domino elevabunt quæ Israel filiorũ sanctificata contaminabunt
יְחַלְּלוּ אֶת־קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר־יָרִימוּ לַיהוָה׃
eos comedendo in ,delicti *perversitatem* seipsos facient portare Et
וְהִשִּׂיאוּ אוֹתָם עֲוֹן אַשְׁמָה בְּאָכְלָם אֶת־
est locutus Et .*eos* sanctificans Dominus ego Quia .*eorum* sanctitatem
קָדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם׃ וַיְדַבֵּר
ad & ,Aharon ad Loquere :dicendo Moſen ad Dominus
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־
vir Vir :*eos* ad dices & ,Israel filios omnes ad &,ejus filios
בָּנָיו וְאֶל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ
fecerit accedere qui ,Israel in *peregrino* à & ,Israel domo è
מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַקְרִיב
quæ sua spontanea omnia in & ,*sua vota omnia in suâ appropinquatione*
קָרְבָּנָם לְכָל־נִדְרֵיהֶם וּלְכָל־נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר־
integrum veſtrâ voluntatẽ Ad :*aſcenſionem* in Domino *fecerint appropinquare*
יַקְרִיבוּ לַיהוָה לְעֹלָה׃ לִרְצֹנְכֶם תְּמִים
,macula *eo in quo* Omne .capris *in* & ,agnis *in* ,*bove in* maſculum
זָכָר בַּבָּקָר בַּכְּשָׂבִים וּבָעִזִּים׃ כָּל אֲשֶׁר־בּוֹ מוּם
vir Et .vobis erit beneplacitũ ad non quia ,facietis appropinquare non
לֹא תַקְרִיבוּ כִּי־לֹא לִרְצוֹן יִהְיֶה לָכֶם׃ וְאִישׁ
vel ,votũ *ſeparandum ad* ,Domino pacificorum ſacrificium obtulerit cùm
כִּי־יַקְרִיב זֶבַח־שְׁלָמִים לַיהוָה לְפַלֵּא־נֶדֶר אוֹ
macula omnis;beneplacitũ ad erit integrum :*pecore in* vel ,*bove in*,*devotionẽ ad*
לִנְדָבָה בַּבָּקָר אוֹ בַצֹּאן תָּמִים יִהְיֶה לְרָצוֹן כָּל־מוּם
,*ſcabies* vel ,*verruca* vel,*conciſum* vel,*fractum* vel Cæcum .*eo in* erit non
לֹא יִהְיֶה־בּוֹ׃ עִוֵּר אוֹ־שָׁבוּר אוֹ־חָרוּץ אוֹ־יַבֶּלֶת אוֹ גָרָב
ignitionem & :Domino *illa facietis appropinquare* non ,*impetigo* vel
אוֹ יַלֶּפֶת לֹא־תַקְרִיבוּ אֵלֶּה לַיהוָה וְאִשֶּׁה
agnum & ,bovem Et .Domino altare ſuper his ex dabitis non
לֹא־תִתְּנוּ מֵהֶם עַל־הַמִּזְבֵּחַ לַיהוָה׃ וְשׁוֹר וְשֶׂה
.acceptabitur non votũ in & ,*eum* facies *ſpontaneum,contractũ & excreſcentem*
שָׂרוּעַ וְקָלוּט נְדָבָה תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ וְלַנֶּדֶר לֹא יֵרָצֶה׃

Ver. VULG. LAT.

10 Omnis alienigena non comedet de ſanctificatis, inquilin⁹ ſacerdotis et mercenari⁹ non veſcentur ex eis. Quem autẽ ſacerdos emerit,& qui vernacul⁹ domûs ej⁹ fuerit.hi comedent ex eis. Si filia ſacerdotis cuilibet ex populo nupta fuerit: de his quæ ſanctificata ſunt, & de primitiis non veſcetur. Sin autẽ vidua,vel repudiata,et abſq; liberis reverſa fuerit ad domũ patris ſui : ſicut puella conſueverat, alitur cibis patris ſui. Omnis alienigena comedendi ex eis non habet poteſtatem. Qui comederit de ſanctificatis per ignorantiam, addet quintam partem cum eo quod comedit,& dabit ſacerdoti in ſanctuariũ. Nec contaminabunt ſanctificata filiorũ Iſrael,quæ offerunt Dño. Ne fortè ſuſtineant iniquitatẽ delicti ſui,cũ ſanctificata comederint. Ego Dñs qui ſanctifico eos. Locutúſq; eſt Dñs ad Moyſen, dicens, Loquere ad Aaron et filios ej⁹ & ad omnes filios Iſrael,dicéſq; ad eos, Homo de domo Iſrael, & de advenis qui habitant apud vos, qui obtulerit oblationem ſuam, vel vota ſolvens, vel ſponte offerens, quidquid illud obtulerit in holocauſtũ Domini, ut offeratur per vos, maſcul⁹ immaculatus erit ex bobus, et ovib⁹, & ex capris. Si maculam habuerit, non offeretis, neque erit acceptabile. Homo qui obtulerit victimã pacificorũ Domino, vel vota ſolvens, vel ſponte offerens, tam de bob⁹ quàm de ovib⁹, immaculatum offeret,ut acceptabile ſit : oĩs macula non erit in eo. Si cæcũ fuerit, ſi fractum,ſi cicatricem habens, ſi papulas, aut ſcabiem, aut impetiginem : non offeretis ea Dño, nec adolebitis ex eis ſuper altare Dñi. Bovem & ovẽ, aure et caudâ amputatis, voluntariè offerre potes, votũ autẽ ex eis ſolvi non poteſt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ πᾶς ἀλλογενὴς οὐ φάγε⁊ ἅγια. πάρεσι⁊
11 ξένος, ἢ μισθωτὸς, οὐ φάγε⁊ ἅγια. Ἐὰν δὲ ἀ-
ρεὺς κλήσε⁊ ψυχὴν ἔγκτητον ἀργυρίου, αὐ-
φάγε⁊ (λ) ὁπ τ ἄρτων αὐτο· καὶ οἱ οἰκογενεῖς
12 αὐτο, καὶ οὗτοι φάγον τ ἄρτων αὐτο. Καὶ θυ-
γάτηρ ἀνθρώπ ἱερέως ἐὰν γένη⁊ ἀνδρὶ ἀλλο-
13 γενεῖ, αὐτὴ τ (μ) ἀπαρχῶν ἁγίω οὐ φάγε⁊. Καὶ
θυγάτηρ ἱερέως ἐὰν γένη⁊ (ν) χήρα ἢ ἐκβε-
βλημένη, στέρμα δὲ (ξ) μὴ ἔχ αὐτὴ, ἐπαναστρέ-
ψῃ ὅπ ἡ οἶκον τ πατρὸν αὐτ καὶ τὰ νεότητα αὐ-
τ, ἀπὸ τ ἄρτων τ πατρὸς αὐτ φάγε⁊. καὶ πᾶς
14 ἀλλογενὴς οὐ φάγε⁊ ἀπ᾽ αὐτ. Καὶ ἄνθρωπ⁊
ὃς ἂν φάγῃ ἅγια κατ᾽ ἄγνοιαν, καὶ προσθήσει
τὸ ἐπίπεμπτον αὐτῷ ἐπ᾽ (ο) αὐτὸ, καὶ δώσει τῷ
15 ἱερεῖ τὸ ἅγιον. Καὶ οὐ βεβηλώσου τὰ ἅγια τ
υἱῶν Ἰσραὴλ, ἃ αὐτοὶ (π) ἀφαιροῦσι τῷ κυρίῳ.
16 Καὶ ἐπάξουσιν ἐφ᾽ ἑαυτοὺ ἀνομίαν πληημελεί-
ας ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτὸς τὰ ἅγια αὐτ, ὅτι ἐ-
17 γὼ κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς. Καὶ ἐλάλησε κύ-
18 ριος πρὸς Μωυσῆν, λέξον, Λάλησον Ἀα-
ρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτ, καὶ πάσῃ συναγωγῇ
Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Ἄνθρωπ⁊ ἀν-
θρωπ⁊ ἀπὸ τ υἱῶν Ἰσραὴλ, (ρ) ἢ τ προσ-
λύτων τ προσκειμένων πρὸς αὐτὸς ἐν Ἰσρα-
ὴλ, ὃς ἂν προσενέγκῃ τὰ δῶρα αὐτ καὶ πᾶ-
σαν ὁμολογίαν αὐτ, ἢ καὶ πᾶσαν ἀφεσιν αὐ-
τῶν, ὅσα ἂν προσενέγκωσι τῷ θεῷ εἰς ὁλο-
19 καύτωμα· Δεκτὰ ὑμῖν ἄμωμα ἄρσενα ἀπ τ
βυκολίων ἢ ἀπ τ προβάτων καὶ ἐκ τ αἰγῶν.
20 Πάντα ὅσα ἂν ἔχῃ μῶμον ἐν αὐτῷ οὐ προσά-
21 ξουσι (σ) κυρίῳ, διότι οὐ δεκτὸν ἔσαι ὑμῖν. Καὶ
ἄνθρωπ⁊ ὃς ἂν προσενέγκῃ θυσίαν σωτη-
ρίου τῷ κυρίῳ, διαστείλας (τ) εὐχὴν ἢ καὶ ἄ-
ρεσιν ἀπ᾽ ἐν τ ἀρνῶν ὑμῶν, ἐκ τ βυκολίων ἢ
ἐκ τ προβάτων, ἄμωμον ἔσαι εἰσδεκτὸν,
22 πᾶς μῶμ⁊ οὐκ ἔσαι ἐν αὐτῷ. Τυφλὸν ἢ
συντετριμμένον ἢ γλωσσότμητον ἢ μυρμη-
κιῶντα ἢ ψωραχιῶντα ἢ λειχῆνας ἔχοντα, οὐ
προσάξουσι (υ) ταῦτα τῷ κυρίῳ, καὶ εἰς κάρ-
πωσιν οὐ δώσετε ἀπ᾽ αὐτῶν ἐπὶ τὸ θυσια-
23 στήριον τῷ κυρίῳ. Καὶ μόσχον ἢ πρόβατον
ὠτότμητον, ἢ κολοβόκερχον (φ) ⟨φάγμα ποι-
ήσεις αὐτὰ ⟨σαυτῷ, (χ) εἰς δὲ εὐχὴν ⟨σὺ οὐ
δεχθήσε⁊).

dã, jugulata facies ea tibiipſi ; in

MS.A. (λ) ἐκ τ ἔργων αὐτο· (μ) ἀπαρχῶν τ ἁγίων οὐ (ν) χήρα ἐκβε-
βλημένη, (ξ) μὴ ἔχ αὐτὴ, (ο) αὐτὸ, δώσει (π) περισφύρια (ρ) οὐ ἀπὸ τ υἱῶν
τ προσηλύτων (σ) κυρίῳ, ὅτι οὐ δεκτὸν ὑμῖν ὄζιν. (τ) εὐχὴν καὶ ἄφεσιν ἐν
ταῖς (υ) αὐτὰ (φ) σφάγια ὑποθήσεις αὐτὰ (χ) εἰς εὐχὴν σὺ οὐ προσδεχθή-
σε⁊).

Et omnis alienigena non comedet ſancta. Inquilinus ſacerdotis, vel mercenarius, non comedet ſancta. Si autem ſacerdos poſſederit animam emptam argento, hic edet de panibus ejus : et vernaculi ejus, & qui edent de panibus ejus. Et filia hominis ſacerdotis, ſi fuerit viro alienigenæ, hæc de primitiis ſanctis non edet. Et filia ſacerdotis ſi fuerit vidua, vel ejecta, ſemen autem non fuerit ei, redibit in domum paternam ſecundùm juventutem ſuam, de panibus patris ſui comedet. Et omnis alienigena non comedet de eis. Et homo, quicunque comederit ſancta per ignorantiam, & adjiciet quintas illius ſuper illud ; & dabit ſacerdoti ſanctum. Et non prophanabunt ſancta filiorum Iſrael, quæ ipſi ſegregant Domino. Et inducent ſuper ſeipſos iniquitatem delicti, dum ipſi comedunt ſancta eorum, quia ego Dominus qui ſanctifico eos. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens ; Loquere ad Aaron, & filiis ejus, & omni ſynagogæ Iſrael ; & dices ad eos, Homo, homo de filiis Iſrael, vel de proſelytis, qui adjecti ſunt ad eos in Iſrael, quicunque obtulerit munera ſua ſecundùm confeſſionẽ ſuã, vel ſecundùm omnem electionẽ ipſorũ, quæcunque obtulerint Domino in holocauſtom : Accepta vobis ſine macula, maſculina , ex armentis boum, vel ex ovibus, vel ex capris. Omnia , quæcunque habuerint maculam in ſe, non adducent Domino, propterea quòd non acceptum erit vobis. Et homo, quicunque obtulerit ſacrificiũ ſalutaris Domino, diſtinguens votũ, vel ſecundùm electionem, vel in feſtivitatibus veſtris, ex armentis boum, vel ex ovibus, ſine macula erit ad placitum ; omnis macula non erit in eo. Cæcum, vel confractum, vel ſectum lingua, vel formioloſa, vel ſcabioſa, vel habentia impetigines, non adducent hæc Domino, & in holtiam non dabitis de eis ſuper altare Domino. Et vitulum, aut ovem ſectam auribus, vel mutilatam cauvotum autem tuum non accipietur.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nullus alienigena comedat ſanctum : hoſpes ſacerdotis, & mercenarius ne comedat ſanctum. Cùm autem ſacerdos emerit aliquem, is qui emptus eſt ejus pecuniâ, comedet de pane ipſius : & nati domi ejus, ipſi comedent de pane ipſius : Et filia ſacerdotis cùm fuerit viro extraneo, etiam ipſa de ſeparatione ſanctorũ non comedet. Et filia ſacerdotis cùm fuerit vidua aut repudiata, nec liberos habuerit, & redierit ad patrem ſuum, non ſecus ac in pueritia ſua de pane patris ſui comedet: omnis autem extraneus ne comedat ſanctum. Et cùm quis comederit ſanctum per errorem, addat unam ex quinq; *partibus* ſuper illud,& det ſacerdoti ſanctum. Ne igitur prophanent filii Iſrael ſancta quæ ſeparant Domino, Tolantq; ſuper ſe ſcelus & peccata, comedentes de ſanctis ſuis: ego enim ſum Dñs ſanctificans eos. *Lex de votis & oblationibus, quod offerri debeant ſine macula Domino.* Locutus eſt etiam Dominus cum Moſe, dixitque ad eum, Loquere cum Aharone & cum filiis ejus, cumque omnibus filiis Iſrael, & dic eis, Quicunq; de domo Iſrael, & ex iis qui convertuntur ad me degentibus in Iſraële, obtulerit munus ſuum ex omnibus votis veſtris, & ex omnibus ſeparationibus veſtris quas offertis Domino in holocauſtum pacificum : Ad hoc ut ſit acceptum, *afferat* maſculum in quo nulla ſit macula ex bobus, aut ex agnis, aut ex capris. Omne verò in quo aliquod fuerit vitium ne offeratis ; quia non erit vobis ad placationem. Et vir qui obtulerit ſacrificium pacificum Domino, & ſeparaverit votum vel ſeparationem ex bobus aut ex ovibus, cùm nullum habeat in ſe vitium : erit acceptum, dummodò nullum ſit in eo vitium. Quod cæcum eſt, aut fractum, aut impetigine laborat, aut imbecillum eſt, aut ſcabioſum, aut ulceroſum, ne offeratis : ullum ex his ne ponatis ſuper altare Domino. Bovem autem & agnum, cujus auris eſt fiſſa aut cauda decurtata, pro ſeparatione quidem facies : at verò pro voto non erit acceptus,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

10 וְכָל־חֹלֵנִי לָא־יֵיכוֹל קוּדְשָׁא
תּוֹתְבָא דְכָהֲנָא וַאֲגִירָא לָא־יֵכוֹל
11 קוּדְשָׁא: וְכָהֲנָא אֲרֵי־יִקְנֵי נְפַשׁ קִנְיַן
כַּסְפֵּיהּ הוּא יֵיכוֹל בֵּיהּ וִילִידֵי בֵיתֵיהּ
12 אִנּוּן יֵיכְלִין בְּלַחְמֵיהּ: וּבַת כָּהֲנָא
13 אֲרֵי תְהֵי לְגֶבֶר חֹלֵנִי הִיא בְּאַפְרָשָׁן
קוּדְשַׁיָּא לָא תֵיכוֹל: וּבַת כָּהֲנָא אֲרֵי
תְהֵי אַרְמְלָא וּמְתָרְכָא וּבַר־לֵית
לַהּ וְתָתוּב לְבֵית אֲבוּהָא כְּרִבְיוּתַהּ
מִלַּחְמָא דַאֲבוּהָא תֵּיכוֹל וְכָל־חֹלֵנִי
14 לָא־יֵיכוֹל בֵּיהּ: וּגְבַר אֲרֵי־יֵיכוֹל
קוּדְשָׁא בְּשֵׁלּוּ וְיוֹסֵף חוּמְשֵׁיהּ
עֲלוֹהִי וְיִתֵּן לְכָהֲנָא יָת־קוּדְשָׁא:
15 וְלָא יְחַלְּלוּן יָת קוּדְשַׁיָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
16 יָת דִּי־יַפְרְשׁוּן קֳדָם יְיָ: וְיַקְבְּלוּן
עֲלֵיהוֹן עֲוֵין וְחוֹבִין בְּמֵיכְלְהוֹן
בְּסוֹאֲבָא יָת קוּדְשֵׁיהוֹן אֲרֵי אֲנָא
17 מְקַדְּשְׁהוֹן: וּמַלֶּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה
18 לְמֵימָר: מַלֵּל עִם־אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי
וְעִם כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן
גְּבַר גְּבַר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־גִּיּוֹרָא
בְּיִשְׂרָאֵל דִּי יְקָרֵיב קוּרְבָּנֵיהּ לְכֹל
נִדְרֵיהוֹן וּלְכֹל נִדְבָתְהוֹן דִּי־יְקָרְבוּן
קֳדָם יְיָ לְעֹלְתָא: לִרְעוּתְכוֹן שְׁלִים
19 דְּכוּרָא בְּתוֹרַיָּא בְּאִמְּרַיָּא וּבְעִזַּיָּא:
20 כָּל דִּי־בֵיהּ מוּמָא לָא תְקָרְבוּן אֲרֵי
21 לָא לִרְעוּתְכוֹן יְהֵי לְכוֹן: וּגְבַר אֲרֵי
יְקָרֵיב נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא קֳדָם יְיָ
לְפְרָשָׁא נִדְרָא אוֹ לִנְדְבְתָא
בְּתוֹרֵי אוֹ בְעָנָא שְׁלִים יְהֵי לִרְעוּתָא
22 כָּל־מוּמָא לָא יְהֵי בֵּיהּ: עִוַּר אוֹ
רְתִיר אוֹ־פְסִיק אוֹ־יַבְלָן אוֹ עָרְבָן
אוֹ חִוָּן לָא־תְקָרְבוּן אִלֵּין קֳדָם
יְיָ וְקוּרְבָּנָא לָא־תְתְּנוּן מִנְּהוֹן עַל־
23 מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ: וְתוֹר וְאִמַּר
יְתִיר וְחַסִּיר נִדְבְתָא תַּעֲבִיד יְתִיהּ
וְלִנְדְרָא לָא יְהֵי־לִרְעוּתָא:

Targum ONKELOS.

10 Omnis autē extrane⁹ nō comedet id q̄ ſanctificatum eſt: inquilin⁹ ſacerdotis & mercenarius ejus non comedet illud q̄ ſanctificatū eſt. Sacerdos autē ſi emerit animā pretio pecuniæ ſuæ, ipſa cōedet ex eo: vernaculi autē dom⁹ ej⁹, ipſi veſcētur pane ſuo. Filia autē ſacerdotis ſi fuerit nupta viro alieno; ipſa nō comedet de his quæ ſanctificata & ſeparata ſunt. Et filia ſacerdotis ſi fuerit vidua vel repudiata, & fili⁹ nō fuerit ei; & reverſa fuerit in domū patris ſui, ſicut erat in pueritia ſua; de pane patris ſui cōedet: omnis autē extraneus nō comedet ex eo. Vir autē qui comederit id q̄ ſanctificatū eſt per ignorantiā: addet quintā partē ſup illud q̄ ſanctificatū eſt, & dabit ſacerdoti. Et nō violabunt ea quæ ſanctificata ſunt à filiis Iſrael: quæ ſeparata ſunt corā Dño. Et ſuſcipient ſup ea iniquitates & peccata; cum comederint ea & cū contaminaverint ea quæ ſanctificata ſunt: quia ego Dñs ſanctifico eos. Locutúſq; eſt Dñs cum Moyſe dicens. Loquere cū Aarō & cū filiis ej⁹, & cū omnibus filiis Iſrael; & dices eis: Vir vir de domo Iſrael & de peregrinis qui habitāt in Iſrael, qui obtulerit oblationē ſuā omnib⁹ vōtis ſuis & omnibus oblationib⁹ ſpōtaneis ſuis, quæ obtulerint corā Dño in holocauſtū. Ut placabile ſit pro vobis: maſcul⁹ integer erit ex bobus, aut ex agnis vel capris. Omne in quo fuerit macula nō offeretis: quia nō erit pro vobis placabile. Vir autē qui obtulerit victimā ſanctificationū corā Dño, vota ſolvens aut ſponte offerēs, de bobus aut de ovib⁹: integrū erit, ut ſit placabile; omnis macula nō erit in eo. Si cæcū fuerit aut confractum, aut ſucciſū aut papulas habens, aut ſcabié, aut impetiginē; nō offeretis ea corā Dño: neq; oblationē ponetis ex eis ſup altare corā Dño. Bos & agn⁹, ſi fuerit ſuperflu⁹ vel dimi-
nutus: voluntariè facies eum, & pro voto non erit placabilis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 * זָר֙ לֹא־יֹאכַ֣ל קֹ֔דֶשׁ תּוֹשַׁ֥ב כֹּהֵ֖ן וְשָׂכִ֥יר לֹא־יֹאכַ֖ל קֹֽדֶשׁ׃
11 ** וְכֹהֵ֗ן כִּֽי־קְנַ֤ת נֶ֙פֶשׁ֙ קִנְיַ֣ן כַּסְפּ֔וֹ הוּא֙ יֹאכַ֣ל בּ֔וֹ וְיִלְיְדֵ֥י בֵית֖וֹ הֵ֥מָּה יֹאכְל֖וּ בְּלַחְמ֑וֹ
12 * וּבַת־כֹּהֵ֕ן כִּֽי־תִהְיֶ֥ה לְאִ֖ישׁ זָ֑ר הִ֖וא בִּתְרוּמַ֥ת הַקֳּדָשִׁ֛ים לֹ֥א תֹאכֵֽל׃
13 * וּבַת־כֹּהֵ֗ן כִּֽי־תִהְיֶ֤ה אַלְמָנָה֙ וּגְרוּשָׁ֔ה וְזֶ֣רַע אֵ֔ין וְשָׁבָ֥ה אֶל־בֵּ֖ית אָבִ֑יהָ כִּנְעוּרֶ֣יהָ מִלֶּ֤חֶם אָבִיהָ֙ תֹּאכֵ֔ל וְכָל־זָ֖ר לֹא־יֹאכַ֥ל בּֽוֹ׃
14 ** וְאִ֣ישׁ כִּֽי־יֹאכַ֣ל קֹ֔דֶשׁ בִּשְׁגָגָ֑ה וְיָסַ֥ף חֲמִשִׁתָ֖יו עָלָ֣יו וְנָתַ֥ן לַכֹּהֵ֖ן אֶת־הַקֹּֽדֶשׁ׃
15 * וְלֹ֣א יְחַלְּל֔וּ אֶת־קָדְשֵׁ֖י בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל אֲשֶׁ֥ר יָרִ֖ימוּ לַיהוָֽה׃
16 * וְהִשִּׂ֤יאוּ אֹתָם֙ עֲוֹ֣ן אַשְׁמָ֔ה בְּאָכְלָ֖ם אֶת־קָדְשֵׁיהֶ֑ם כִּ֥י אֲנִ֖י יְהוָ֥ה מְקַדְּשָֽׁם׃
17 ** וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃
18 * דַּבֵּ֣ר אֶל־אַהֲרֹ֣ן וְאֶל־בָּנָ֗יו וְאֶל֙ כָּל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וְאָמַרְתָּ֣ אֲלֵהֶ֔ם אִ֣ישׁ אִ֣ישׁ מִבֵּ֣ית יִשְׂרָאֵ֗ל וּמִן־הַגֵּר֙ בְּיִשְׂרָאֵ֔ל אֲשֶׁ֥ר יַקְרִ֖יב קָרְבָּנ֑וֹ לְכֹל֙ נִדְרֵיהֶ֔ם וּלְכָל־נִדְבָתָ֑ם אֲשֶׁ֨ר יַקְרִ֜יבוּ לַיהוָ֗ה לְעֹלָֽה׃
19 לִרְצֹנְכֶ֖ם תָּמִ֣ים זָכָ֑ר בַּבָּקָ֖ר בַּכְּבָשִׂ֥ים וּבָעִזִּֽים׃
20 כָּל־אֲשֶׁ֥ר בּ֖וֹ מ֑וּם לֹ֥א תַקְרִ֖יבוּ כִּ֥י לֹ֥א לְרָצ֖וֹן יִהְיֶ֥ה לָכֶֽם׃
21 וְאִ֣ישׁ כִּֽי־יַקְרִ֣יב זֶ֣בַח שְׁלָמִ֗ים לַיהוָה֙ לְפַלֵּ֣א נֶ֔דֶר אוֹ־בִנְדָבָ֖ה בַּבָּקָ֣ר אוֹ־בַצֹּ֑אן תָּמִ֥ים יִהְיֶ֖ה לְרָצ֣וֹן כָּל־מ֥וּם לֹא־יִהְיֶ֖ה בּֽוֹ׃
22 עִוֵּ֤ר שָׁבוּר֙ וְחָר֣וּץ וְיַלֶּ֔פֶת וְיַבֶּ֖לֶת וְגָרָ֑ב לֹ֥א תַקְרִ֛יבוּ אֵ֖לֶּה לַיהוָ֑ה וְאִשֶּׁ֥ה לֹא־תִתְּנ֥וּ מֵהֶ֛ם עַל־הַמִּזְבֵּ֖חַ לַיהוָֽה׃
23 * שׁ֣וֹר וָשֶׂ֗ה קָר֤וּעַ וְשָׂרוּט֙ תַּעֲשֶׂ֣ה נִדָבָ֔ה וְלַנֶּ֖דֶר לֹ֥א יֵרָצֶֽה׃

VERSIO SAMARITANA.

10 * זר לא יאכל קדש תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש׃
11 ** וכהן כי קנת נפש קנין כספו הוא יאכל בו וילידי ביתו הם יאכלו בלחמו׃
12 * ובת כהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל׃
13 * ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו׃
14 ** ואיש כי יאכל קדש בשגגה ויסף חמשיתו עליו ונתן לכהן את הקדש׃
15 * ולא יחללו את קדשי בני ישראל
16 * והשיאו אתם עון אשמה באכלם את קדשיהם כי אני יהוה מקדשם׃
17 ** וידבר יהוה אל משה לאמר׃
18 * דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל ומן הגר בישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבתם אשר יקריבו ליהוה לעלה׃
19 לרצונכם תמים זכר בבקר בכבשים ובעזים׃
20 כל אשר בו מום לא תקריבו כי לא לרצון יהיה לכם׃
21 ואיש כי יקריב זבח שלמים ליהוה לפלא נדר או בנדבה בבקר או בצאן תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו׃
22 עור שבור וחרוץ ויללת ויבלת וגרב לא תקריבו אלה ליהוה ואשה לא תתנו מהם על המזבח ליהוה׃
23 * שור ושה קרוע ושרוט תעשה נדבה ולנדר לא יהיה לרצון׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

10 Nullus alienigena comedet ſanctum, inquilinus ſacerdotis, neq; mercenarius comedet ſanctum. Cùm verò ſacerdos acquiſiverit animam acquiſitione argenti ſui, iſte comedet illud: Vernaculi quoq; comedent panem ejus. Filia autem ſacerdotis cum fuerit viro extraneo, oblationem elevationis ſanctificatorū non comedet. Sed filia ſacerdotis cùm fuerit vidua, et repudiata, ſemenq; ipſi non fuerit, et reverſa fuerit ad domū patris ſui, ſicut in pueritia ſua, de pane patris ſui comedet; ſed nullus alienigena comedet eum. Vir quoq; qui comederit ſanctum per errorem, ſuperaddet quintam partem ejus, et dabit ſacerdoti quod ſanctū eſt. Itaque non prophanabunt ſanctificata filiorū Iſrael, quæ elevabunt Domino. Inducent enim in ſe ipſos (b) iniquitatem delicti, cum manducaverint ſanctificata eorum; nam ego Domin⁹ ſanctificans eos. Et locutus eſt Dominus Moſi, dicens; Loquere Aaroni, et filiis ejus, omnibuſq; filiis Iſrael; dices autem, eis Quicunq; de domo Iſrael, & de advenis peregrinantib⁹ in Iſrael qui obtulerit mun⁹ ſuum ſecundùm omnia vota ſua, et ſecundùm ſpontanea ſua quæ offeruntur Domino in holocauſtum. Pro arbitrio veſtro (c) immaculatum maſculum ex bob⁹, ex agnis, et ex capris. Nihil in quo fuerit macula, offeretis; non enim erit vobis in expiationem. Cùm quis etiā offeret ſacrificiū pacificorum Domino, ſoluturus votum aut ſponteā oblationem tam de bobus quàm de pecudib⁹, (d) immaculata erunt ad expiationem: nulla macula erit in eis. Cæcum, aut fractum, aut concisum, aut verrucatum, aut ſcabioſum, aut impetiginoſum, non offeretis iſta Domino, neque dabitis ex iſtis (e) ſacrificia ignita ſuper altare Domino. Bovem quidem & ovem membris excreſcentes, aut mutilos oblationem voluntariā facies, ſed in votum non acceptabuntur.

VER. SAM. (b) reatum (c) integrum (d) integra (e) oblationes

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وَكُلُّ أَجْنَبِيٍّ وَلَا يَأْكُلْ قُدْسًا * حَيُّ صَيْفِ ٱلْإِمَامِ وَأَجِيرٌ لَا يَأْكُلْ قُدْسًا * وَأَيُّ إِمَامٍ ٱشْتَرَى إِنْسَانًا بِمَالِهِ *
11 فَهُوَ يَأْكُلُ مِنْهُ * وَكَذَٰلِكَ تِلْمِيذَيْهِ هُمْ يَأْكُلُونَ مِنْ طَعَامِهِ * وَأَيُّ ٱبْنَةِ إِمَامٍ تَزَوَّجَتْ رَجُلًا أَجْنَبِيًّا *
12 فَهِيَ لَا تَأْكُلُ مِنْ رَفَائِعِ ٱلْأَقْدَاسِ * وَأَيُّ ٱبْنَةِ إِمَامٍ صَارَتْ أَرْمَلَةً أَوْ مُطَلَّقَةً * وَلَا نَسْلَ لَهَا * فَلْتَعُدْ
13 إِلَىٰ بَيْتِ أَبِيهَا كَحُكْمِ صِبَاهَا * وَمِنْ طَعَامِ أَبِيهَا تَأْكُلُ * وَسَائِرُ ٱلْأَجْنَبِيِّينَ لَا يَأْكُلُونَ مِنْهُ * وَأَيُّ
14 إِنْسَانٍ أَكَلَ شَيْئًا مِنَ ٱلْأَقْدَاسِ سَهْوًا * فَلْيَرُدَّ عَلَيْهِ مِثْلَ خُمُسِهِ * وَيَدْفَعُهُ إِلَى ٱلْإِمَامِ عَنِ ٱلْقُدْسِ * وَلَا
15 يُبَذِّلُوا أَقْدَاسَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَمَا يَرْفَعُونَهُ لِلَّهِ * فَيَحْمِلُوا عَنْهُمْ ذَنْبًا وَإِثْمًا * إِذَا أَكَلُوا كَذَٰلِكَ أَقْدَاسَهُمْ *
16 لِأَنِّي ٱللَّهُ مُقَدِّسُهُمْ * ثُمَّ كَلَّمَ ٱللَّهُ مُوسَى قَائِلًا * مُرْ هَرُونَ وَبَنِيهِ وَسَائِرَ ٱلْإِسْرَائِيلِيِّينَ وَقُلْ لَهُمْ * أَيُّ رَجُلٍ
17 مِنَ ٱلْإِسْرَائِيلِيِّينَ أَوْ مِنَ ٱلْغُرَبَاءِ ٱلدَّاخِلِينَ فِيهَا * شَاءَ أَنْ يُقَرِّبَ قُرْبَانًا عَلَىٰ صُرُوبٍ مِنْ نُذُورِهِمْ * أَوْ
18 بِنَوَافِلِهِمُ ٱلَّذِي يُقَرِّبُونَهُ لِلَّهِ صَعِيدَةً * فَالْمَرْضِيُّ مِنْكُمْ أَنْ يَكُونَ صَحِيحًا ذَكَرًا مِنَ ٱلْبَقَرِ وَٱلضَّأْنِ
19 وَٱلْمَاعِزِ * وَمَا فِيهِ عَيْبٌ وَلَا تُقَرِّبُوهُ * فَإِنَّهُ لَا يُرْضِي مِنْكُمْ * وَكَذَٰلِكَ أَيُّ إِنْسَانٍ شَاءَ أَنْ يُقَرِّبَ ذَبْحَ
20 سَلَامَةٍ لِلَّهِ تَسْوِيعَ نَذْرًا أَوْ تَبَرُّعًا مِنَ ٱلْغَنَمِ أَوْ مِنَ ٱلْبَقَرِ * فَٱلصَّحِيحُ هُوَ ٱلْمَرْضِيُّ مِنْهُ * لَا يَكُنْ
21 فِيهِ عَيْبٌ * مِنْ عَوْرَاءَ * أَوْ مَكْسُورٍ * أَوْ مَبْتُورٍ أَوْ ذَاتِ دَوْلُولٍ * أَوْ جَرَبٍ * أَوْ حَزَازٍ * فَلَا تُقَرِّبُوهَا
22 لِلَّهِ * وَلَا تَجْعَلُوا مِنْهَا قُرْبَانًا عَلَى ٱلْمَذْبَحِ لِلَّهِ * وَأَيُّ ثَوْرٍ * أَوْ شَاةٍ عَامِنٍ * أَوْ فَيْلَيْطٍ * فَأَصْبَعُهُ عَلَىٰ جِهَةِ
23 ٱلنَّذْرِ * وَعَلَىٰ جِهَةِ ٱلنَّذْرِ لَا يُرْضِي *

Et omnis advenæ non comedat ſacrum, neq; hoſpes ſacerdotis, nec mercenarius ejus comedat ſanctum. Et quicunque ſacerdos emerit hominem pecuniâ ſuâ, ipſe comedet ex eo: & ſimiliter procreati ejus comedent ex cibo ipſius. Et ſiqua filia ſacerdotis matrimonium contraxerit cum viro extraneo, ipſa non comedet ex holocauſtis ſacrorum. Et quæcunque filia ſacerdotis ſacra fuerit vidua, aut repudiata, nec ſtirpem habuerit, revertatur ad domum patris ſui ſecundùm uſum pueritiæ ſuæ, & de cibo patris ſui comedat: omnes verò advenæ non veſcentur ipſo. Et quicunque homo comederit aliquid ex ſacris per errorem, addat ſuper illud æquivalens quintæ ejus parti, & det illud ſacerdoti pro ſacro. Et nè violent ſacra filiorum Iſrail, & quod offerent Deo. Porténtque pro ipſis culpas et iniquitates; comedentes hoc pacto ſacra eorum: quoniam ego ſum Deus ſanctificans eos. Locutus eſt quoque Deus ad Muſam, dicens; Præcipe Haroni & filiis ejus, & reliquis Iſraelitis, & dic eis; Quicunque vir ex Iſraelitis, aut ex advenis ingredientibus inter eos, voluerit offerre ſacrificium diverſis modis ex votis ſuis, vel ex ſponteneis ſuis quæ offerunt Deo in holocauſtum: Acceptabitur quidem à vobis ſi fuerit integer maſculus ex bobus, & ovibus, & capris. At id in quo fuerit vitium, nè offeratis illud, quoniam non acceptabitur à vobis. Et ſimiliter quicunq; voluerit offerre ſacrificium pacis Deo ex dono, ex voto, vel ſponte, ex ovibus aut ex bobus: quod fuerit integrum acceptabitur ab ipſo: non ſit in eo vitium. Monoculum, aut fractum, aut ſciſſum, vel habens verrucas, vel ſcabiem, vel impetiginem, nè offeratis Deo, et nè ponatis ex ipſis ſacrificium ſuper altare Deo. Et quemcunque taurum, vel ovem apertè vitiatam, aut nanam, ſac illam pro dono ſpontaneo: at verò pro voto non acceptabitur.

ספר ויקרא : כג

facietis appropinquare non *excisum &* ,*evulsum &* ,*contusum &* ,*Compressum*

24 וּמָעוּךְ וְכָתוּת וְנָתוּק וְכָרוּת לֹא תַקְרִיבוּ
extranei filii manu de Et .facietis non vestra terra in & ,Domino

25 לַיהוָה וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ : וּמִיַּד בֶּן־נֵכָר
quia ,istis omnibus ex vestri Dei panem *facietis appropinquare* non

לֹא תַקְרִיבוּ אֶת־לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל־אֵלֶּה כִּי
.vobis placeant non ,eis in macula ,eis in eorum corruptio

מָשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם בָּהֶם לֹא יֵרָצוּ לָכֶם :
vel ,Bos :dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et

26 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : שׁוֹר אוֹ־
27 sub diebus septem fuerit & ,fuerit natus cùm capra vel ,agnus

כֶשֶׂב אוֹ־עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת
appropinquationem in acceptabitur deinceps & ,octavo die à & ,sua matre

אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן
non ejus filium & ipsum ,pecus vel bovem Et .Domino *ignitionis*

28 אִשֶּׁה לַיהוָה : וְשׁוֹר אוֹ־שֶׂה אֹתוֹ וְאֶת־בְּנוֹ לֹא
confessionis sacrificium sacrificaveritis cum Et .una die in mactabitis

תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד : וְכִי־תִזְבְּחוּ זֶבַח־תּוֹדָה
.comedetur ipsa die In .sacrificabitis vestrâ voluntatē ad ,Domino

29 לַיהוָה לִרְצֹנְכֶם תִּזְבָּחוּ : בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָכֵל
custodietis Et .Dominus Ego .mane usque eo ex relinquetis non

לֹא־תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר אֲנִי יְהוָה : וּשְׁמַרְתֶּם
polluetis non Et .Dominus Ego .ea facietis & ,mea præcepta

31 מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה : וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת־
Ego .Israel filiorum medio in me sanctificabo & ,meæ sanctitatis nomen

שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי
,Ægypti terra è vos *exire Faciens* .vos sanctificans Dominus

33 יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם : הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
.Dominus Ego .Deum in vobis *existendum ad*

לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה :

CAP. XXIII. כג

filios ad Loquere :dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et

1 2 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
vocabitis *quos* ,Domini *Conventus* :eos ad dices & ,Israel

יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ
diebus Sex .*mei conventus ipsi Isti* .sanctitatis convocationes *eos*

3 אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדָי : שֵׁשֶׁת יָמִים
convocatio ,requiei *cessatio* septima die in & :*opificium* fiet

תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן מִקְרָא־
Domino *ipsa Cessatio* .facietis non *functionem Omnem* .sanctitatis

קֹדֶשׁ כָּל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ שַׁבָּת הוּא לַיהוָה
convocationes ,Domini *conventus Isti* .vestris habitationibus cunctis in

4 בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם : אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה מִקְרָאֵי
mense In .suo tempore statuto in *eos* vocabitis quas ,sanctitatis

5 קֹדֶשׁ אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם : בַּחֹדֶשׁ
transitus ,duas vesperas inter mensis decima quarta in ,primo

הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבַּיִם פֶּסַח
infermētatorū solēnitas ,hujus mensis die decima quinta in Et .Domino

6 לַיהוָה : וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמַּצּוֹת
.comedetis infermentata diebus Septem .Domino

לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ :

Versio VULG. LAT.

24 Omne animal, quod vel contritis, vel tusis, vel sectis ablatisque testiculis est, non offeretis Domino, & in terra vestra hoc omninò ne faciatis. 25 De manu alienigenæ non offeretis panes Deo vestro, & quidquid aliud dare voluerit: quia corrupta & maculata sunt omnia: non suscipietis ea. 26 Locutúsque est Dominus ad Moysen, dicens, 27 Bos, ovis, & capra, cùm genita fuerint, septem diebus erunt sub ubere matris suæ: die autem octavo, & deinceps offerri poterunt Domino. 28 Sive illa bos, sive ovis, non immolabuntur unâ die cum fœtibus suis. 29 Si immolaveritis hostiam pro gratiarum actione Domino, ut possit esse placabilis, 30 Eodem die comedetis eam, non remanebit quidquam in mane alterius diei. Ego Dominus. 31 Custodite mandata mea, & facite ea. Ego Dominus. 32 Ne polluatis nomen meũ sanctũ, ut sanctificer in medio filiorũ Israel. Ego Dominus qui sanctifico vos, 33 Et eduxi de terra Ægypti, ut essem vobis in Deum. Ego Dominus.

CAP. XXIII.

1 Locutúsque est Dominus ad Moysen, dicens, 2 Loquere filiis Israel, & dices ad eos; Hæ sunt feriæ Domini, quas vocabitis sanctas. 3 Sex diebus facietis opus: dies septimus, quia sabbati requies est, vocabitur sanctus. Omne opus non facietis in eo. Sabbatum Domini est in cunctis 4 habitationibus vestris. Hæ sunt ergò feriæ Domini sanctæ, quas celebrare debetis 5 temporibus suis. Mense primo, quarta-decimâ die mensis ad vesperum, Phase Domini 6 est. Et quinta-decimâ die mensis hujus, solennitas azymorum Domini est. Septem diebus azyma comedetis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 θλασίαν καὶ ἐκπεθλιμμένον καὶ (ϟ) ἐκλομίαν καὶ ἀπεσπασμένον, (ω) οὐ προσάξεις αὐτὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν οὐ ποιήσεις. 25 Καὶ ἐκ χειρὸς ἀλλογενοῦς οὐ προσοίσεις τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀπὸ πάντων τούτων· (α) ὅτι φθάρματά ἐστιν ἐν αὐτοῖς, μῶμος ἐν αὐτοῖς, οὐ δεχθήσεται ταῦτα ὑμῖν. 26 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, 27 λέγων, Μόσχον ἢ πρόβατον ἢ ἔριφον, ὡς ἂν τεχθῇ, καὶ ἔσται ἑπτὰ ἡμέρας ὑπὸ τὴν μητέρα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ καὶ ἐπέκεινα δεχθήσεται εἰς δῶρα, καρπωμα κυρίῳ. 28 Καὶ (β) μόσχον καὶ πρόβατον, αὐτὸ καὶ τὰ παιδία αὐτῆς, οὐ ζῴξεις ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. 29 Ἐὰν δὲ θύσῃς θυσίαν εὐχὴν χαρμοσύνης κυρίῳ, εἰσδεκτὸν ὑμῖν θύσεις αὐτό. 30 Αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐπείνῃ βρωθήσεται· οὐκ ἀπολείψεις ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τοπρωΐ. 31 ἐγώ εἰμι κύριος. 32 Καὶ φυλάξεις τὰς ἐντολάς μου, καὶ ποιήσεις αὐτάς. Καὶ οὐ βεβηλώσεις τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν μου, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς, 33 Ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὥστε εἶναι ὑμῶν θεός. ἐγὼ κύριος.

MS.A. (ϟ) ἐκλομίδα (ω) οὐ προσάξεις (α) ὅτι φθαρτά ἐστιν ἐν αὐτοῖς, οὐ δεχθήσεται (β) μόσχον ἢ πρόβατον, αὐτὴν ἢ τὰ

Cui sunt testiculi contrīti, & cui contusi, & execti, & avulsi, non offeres ea Domino: et super terram vestram non facietis. Et de manu alienigenæ non offeretis munera Dei vestri ex omnibus his: quoniam vitia sunt in eis, macula in eis, non accipientur hæc vobis. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens, Vitulum, aut ovem, aut capram, cùm natum fuerit, & erit septem diebus sub (a) matre: die autem octavo, & ultrà, accipietur in munera, hostiam Domino. Et vitulum, & ovem, ipsam & filios ejus, non jugulabis in die uno. Si autem sacrificaveris sacrificium votum gratiarum actionis Domino, ad placitum vobis sacrificabitis illud. Illo ipso die comedetur: non relinquetis de carnibus in mane. Ego sum Dominus. Et custodietis mandata mea, & facietis ea. Et non prophanabitis nomen sancti: & sanctificabor in medio filiorum Israel. Ego Dominus, qui sanctifico vos, Qui eduxi vos de terra Ægypti, ut sim vester Deus. Ego Dominus.

CAP. XXIII.

1 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, 2 Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Αἱ ἑορταὶ κυρίου ἃς καλέσετε αὐτὰς κλητὰς ἁγίας, αὗταί εἰσιν αἱ ἑορταί μου. 3 Ἓξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα, (α) τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ Σάββατα ἀνάπαυσις κλητὴ ἁγία πᾶν ἔργον οὐ ποιήσεις· Σάββατά ἐστι τοῦ (β) κυρίου ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν. 4 Αὗται αἱ ἑορταὶ τοῦ (γ) κυρίου κλητὰ ἅγια, ἃς καλέσετε αὐτὰς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 5 Ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς, ἀναμέσον τῶν ἑσπερινῶν πάσχα τοῦ κυρίου. 6 Καὶ ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τούτου ἑορτὴ τῶν ἀζύμων τοῦ κυρίου. ἑπτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε.

MS.A. (α) καὶ τῇ ἡμέρᾳ (β) κυρίῳ ὑμῶν ἐν πάσῃ (γ) κυρίῳ, καὶ αὐται * ἁγίας καλέσατε αὐλάς

Et quod est contusum, & resectum, & ruptum, ne offeratis Domino, neque sacrificetis in terra vestra. Et de manu filii alienigenarum ne offeratis panem Dei vestri ex his omnibus, quia vitiosa sunt, & vitiũ est in eis: nec accipientur à vobis. Locutus est etiam Dominus cum Mose, dixitq; ad eum; Bos, aut agnus, aut hædus quum natus fuerit, maneat septem diebus post matrem suam: & ab octavo die ac deinceps grata erit oblatio ejus in munus Domino. Et bovem aut pecudem, ipsam cum fœtu suo ne mactetis in die eodem. Et si mactaveritis victimam gratiarũ actionis Domino, ita ut grata sit mactate eã. Et in eodemmet die comedatur, nec reservetis ex ea in crastinum: Ego sum Dominus. Custodite mandata mea, & exequimini ea: Ego sum Dominus. Et ne prophanetis nomen sanctitatis meæ, ut sanctificer inter filios Israel: Ego sum Dominus sanctificans vos; Qui eduxi vos è terra Ægypti, ut essem vobis Deus: Ego sum Dominus.

CAP. XXIII.

De festis diebus.

ET locutus est Dominus cum Mose, dixitq; ad eum; Loquere cum filiis Israel, & dices eis, Festivitates Domini quas vocabitis celebres ac sanctas, hæ sunt festivitates meæ.

De Sabbatho.

Sex diebus facietis opus, in die verò septimo sabbatum erit & quies: sanctum sit Domino, & ullum opus ne feceritis: sabbathum sit Domino in cunctis habitationibus vestris. Hæ sunt solennitates Domini celebres ac sanctæ, quas celebrabitis temporibus suis.

De Paschate.

Mense primo, quartadecimâ mensis inter vesperas, pascha est Domino. Et quintadecimâ hujus ejusdem mensis, festum azymorum est Domino: septem diebus azyma comedetis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 ... ...

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

24 וְדִי־מְרִיס וְדִי־רְסִיס וְדִי־שְׁלִיף וְדִי־
גְנִיר לָא תְקָרְבוּן קֳדָם יְיָ וּבְאַרְעְכוֹן
25 לָא תַעְבְּדוּן: וּמִן בַּר עַמְמַיָּא לָא
תְקָרְבוּן יָת קוּרְבַּן אֱלָהְכוֹן מִכֹּל
אִלֵּין אֲרֵי חֲבוּלְהוֹן בְּהוֹן מוּמָא
26 בְּהוֹן לָא לְרַעְוָא יְהוֹן לְכוֹן: וּמַלֵּל
27 יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר: תּוֹר אוֹ אִמַּר
אוֹ עִזָּא אֲרֵי יִתְיְלִיד וִיהֵי שִׁבְעָא
יוֹמִין בְּחַר אִמֵּיהּ וּמִיּוֹמָא תְמִינָאָה
וּלְהַלְאָה יִתְרְעֵי לְקָרְבָּנָא קֳדָם
28 יְיָ: וְתוֹרְתָא אוֹ שִׁיתָא לָא
לְבִרְיהּ לָא תִכְּסוֹן בְּיוֹמָא חַד:
29 וַאֲרֵי תְּכַּסוֹן נִכְסַת תּוֹדְתָא קֳדָם יְיָ
30 לְרַעְוָא לְכוֹן תִּכְּסוֹן: בְּיוֹמָא הַהוּא
וְתֵאָכֵל לָא תַשְׁאֲרוּן מִנֵּיהּ עַד
31 צַפְרָא אֲנָא יְיָ: וְתִטְּרוּן פִּקּוּדַי
32 וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן אֲנָא יְיָ: וְלָא תְחַלְּלוּן
יָת שְׁמָא דְקוּדְשִׁי וְאִתְקַדַּשׁ בְּגוֹ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנָא יְיָ מְקַדִּשְׁכוֹן:
33 דְּאַפֵּיק יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם
לְמֶהֱוֵי לְכוֹן לֵאלָהָא אֲנָא יְיָ:

כג

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּל עִם
2 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן מוֹעֲדַיָּא
דְיְיָ דִּי־תַעֲרְעוּן יָתְהוֹן מַעֲרְעֵי קֻדְשָׁא
אִלֵּין אִנּוּן מוֹעֲדַי: שְׁתָּא יוֹמִין
3 תִּתְעֲבַד עֲבִידְתָּא וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה
שַׁבָּא שַׁבְּתָא מַעֲרְעֵי קֻדְשָׁא כָּל־
עֲבִידְתָּא לָא תַעְבְּדוּן שַׁבְּתָא הִיא
4 קֳדָם יְיָ בְּכָל מוֹתְבָנֵיכוֹן: אִלֵּין
מוֹעֲדַיָּא דְיְיָ מַעֲרְעֵי קֻדְשָׁא דִּי
תַעֲרְעוּן יָתְהוֹן בְּזִמְנֵיהוֹן: בְּיַרְחָא
5 קַדְמָאָה בְּאַרְבְּעַת עַשְׂרָא לְיַרְחָא
בֵּין שְׁמַשְׁיָא פִּסְחָא קֳדָם יְיָ:
6 וּבְחַמְשַׁת עַשְׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא הָדֵין
חַגָּא דְפַטִּירַיָּא קֳדָם יְיָ שְׁבְעָא יוֹמִין
פַּטִּירַיָּא תֵּיכְלוּן:

Targum ONKELOS.

24 Animal autẽ quod habet contritos vel tusos, aut enervatos aut sectos testiculos; non offeretis illud coram Dño: neq; in
25 terrâ vestrâ hoc facietis. Et de manu filii populorum non offeretis oblationem Deo vestro, ex omnib⁹ his: quia corruptio
26 eorum in eis est, macula est in eis; non erit placabile vobis. Locutusq; est Domin⁹ cum
27 Moyse dicens. Bos aut agnus aut capra cum nati fuerint, septem diebus erunt cum matre suâ: a die autem octavo & deinceps erunt acceptabiles, ut offerantur in oblationẽ co-
28 ram Domino. Bovem aut ovem non immolabitis una die cum
29 filio suo. Cum autem immolaveritis hostiam gratiarum actionis coram Domino: ut sit pro
30 vobis placabilis, immolabitis eam. Eadem die comedatur; non relinquatis ex ea usq; ma-
31 ne: Ego Dominus. Custodietisq; præcepta mea, & facietis ea: Ego Dominus. Et non
32 violabitis nomen sanctum meum, & sanctificabor in mediõ filiorum Israel: Ego Dominus qui sanctifico vos. Qui eduxi
33 vos de terrâ Ægypti, ut sim vobis in Deum: Ego Dominus.

CAP. XXIII.

1 LOcutusq; est Dominus cum
2 Moyse dicens. Loquere cum filiis Israel, & dices ad eos; solennitates Domini quas vocabitis *vocationes sanctas*, hæ
3 sunt solennitates meæ. Sex diebus facies opus: die autem septimo sabbatum requiei est, vocatione sancta; omne opus non facietis in eo: sabbatũ est coram Domino in cunctis ha-
4 bitationibus vestris. Hæ sunt solennitates Domini, *vocationes sanctæ*, quas vocabitis in
5 temporib⁹ suis. Mense primo, quartadecimâ mensis ad vesperam, Phase coram Domino
6 est. Quintadecima autem die mensis hujus, solennitas azymorum est coram Domino: septem diebus azyma comedetis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 * עזעץ׳זעאצא׳זלאצץ׳זעצאצ׳2א׳שמפש׳
25 2שמצזא׳זצפשמעצא׳2א׳אעשצ׳ * צשמפ׳כל׳נעפ׳
2א׳ עמ׳ אמפשמבצ׳א׳2שש׳אצזשמצ׳2א׳שמפ׳2שמצזא׳שעצ׳2צ׳2א׳
26 עשמאשמש׳בזפש׳עצשצ׳בש׳2א׳שמפ׳2שמצזא׳2נעצ׳:-
27 * 2שמפבפ׳שמצזא׳2א׳עשש׳2א׳2שמעפ׳ * שצפ׳אצ׳צ
שצ׳ אצפ׳עמ׳שמצפ׳2זצזשמצ׳שבא׳שמשמש׳אקא׳א
זצפ׳פא׳עמ׳שמצפ׳2זצזשמצ׳שבא׳שמשמש׳אקא׳א
שמצ׳ צשמפ׳עשמאשמש׳בזפש׳עצשצ׳בש׳2א׳שמפ׳2שמצזא׳2נעצ׳
28 2שמצזא׳ * צשמפ׳צשמפ׳אצ׳אצ׳בלצ׳2א׳אשמ
29 2שמצזא׳ * צשמ׳אפבזא׳פבזא׳2א׳שמצזא׳2שמצ
30 2שמצזא׳ * בשמצ׳זצזא׳בנצ׳שצזשמצ׳2א׳צ
31 אצ׳שמאצ׳שמצ׳בלצ׳פבפ׳אבלשמשמ׳ * צשעפ
32 אצ׳שמאצ׳שמצ׳בלצ׳פבפ׳אבלשמשמ׳ * צשמבצ׳2צ׳אקא׳
לשמ׳ 2שמצזא׳2נעצ׳שמצ׳בלצ׳שמשמ׳2צ׳אקא׳שמשמ׳
33 2שמצזא׳2נעצ׳שמצ׳בלצ׳שמשמ׳2צ׳אקא׳שמשמ׳צ
עד

1 ** צשמפ׳זצזשמצ׳אצ׳שעשצ׳2שמשעפ׳ * שצפ׳פ׳לשמ׳
2 שמצזא׳צפאצשמעצ׳2א׳אפשמצ׳ * צשמפ׳כל׳נעפ׳
3 שמצזא׳פאצשמעצ׳2א׳שמצזא׳שצפשמפ׳צפאצשמעצ׳2א׳
שמצזא׳פאצשמעצ׳2א׳שמצזא׳שצפשמפ׳צפאצשמעצ׳2א׳
4 שמצזא׳ * צשמפ׳זצזשמצ׳אצ׳שעשצ׳2שמשעפ׳ * שצפ׳פ׳לשמ׳
5 שמצזא׳פאצשמעצ׳2א׳שמצזא׳שצפשמפ׳צפאצשמעצ׳2א׳
6 שמצזא׳פאצשמעצ׳2א׳שמצזא׳שצפשמפ׳צפאצשמעצ׳2א׳

VERSIO SAMARITANA.

24 * שמשמע׳זעאצא׳זלאצץ׳זעצאצ׳2א׳שמפש׳
25 2שמצזא׳צפאצשמעצ׳2א׳אעשצ׳ * צשמפ׳כל׳נעפ׳
2א׳ עמ׳ אמפשמבצ׳א׳2שש׳אצזשמצ׳2א׳שמפ׳2שמצזא׳שעצ׳2צ׳2א׳
26 עשמאשמש׳בזפש׳עצשצ׳בש׳2א׳שמפ׳2שמצזא׳2נעצ׳:-
27 * 2שמפבפ׳שמצזא׳2א׳עשש׳2א׳2שמעפ׳ * שצפ׳אצ׳צ
שצ׳ אצפ׳עמ׳שמצפ׳2זצזשמצ׳שבא׳שמשמש׳אקא׳א
זצפ׳פא׳עמ׳שמצפ׳2זצזשמצ׳שבא׳שמשמש׳אקא׳א
שמצ׳ צשמפ׳עשמאשמש׳בזפש׳עצשצ׳בש׳2א׳שמפ׳2שמצזא׳2נעצ׳
28 2שמצזא׳ * צשמפ׳צשמפ׳אצ׳אצ׳בלצ׳2א׳אשמ
29 2שמצזא׳ * צשמ׳אפבזא׳פבזא׳2א׳שמצזא׳2שמצ
30 2שמצזא׳ * בשמצ׳זצזא׳בנצ׳שצזשמצ׳2א׳צ
31 אצ׳שמאצ׳שמצ׳בלצ׳פבפ׳אבלשמשמ׳ * צשעפ
32 אצ׳שמאצ׳שמצ׳בלצ׳פבפ׳אבלשמשמ׳ * צשמבצ׳2צ׳אקא׳
לשמ׳ 2שמצזא׳2נעצ׳שמצ׳בלצ׳שמשמ׳2צ׳אקא׳שמשמ׳
33 2שמצזא׳2נעצ׳שמצ׳בלצ׳שמשמ׳2צ׳אקא׳שמשמ׳צ
עד

1 ** צשמפ׳זצזשמצ׳אצ׳שעשצ׳2שמשעפ׳ * שצפ׳פ׳לשמ׳
2 שמצזא׳צפאצשמעצ׳2א׳אפשמצ׳ * צשמפ׳כל׳נעפ׳
3 שמצזא׳פאצשמעצ׳2א׳שמצזא׳שצפשמפ׳צפאצשמעצ׳2א׳
שמצזא׳פאצשמעצ׳2א׳שמצזא׳שצפשמפ׳צפאצשמעצ׳2א׳
4 שמצזא׳ * צשמפ׳זצזשמצ׳אצ׳שעשצ׳2שמשעפ׳ * שצפ׳פ׳לשמ׳
5 שמצזא׳פאצשמעצ׳2א׳שמצזא׳שצפשמפ׳צפאצשמעצ׳2א׳
6 שמצזא׳פאצשמעצ׳2א׳שמצזא׳שצפשמפ׳צפאצשמעצ׳2א׳

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

*Compressum, & contusum, & avulsum, & exectum non offeretis Domino, neque in terra vestra hæc facietis. De manu quoque filii alienigenæ non offeretis panem Dei vestri ex omnibus istis: quoniam corruptiones sunt in eis, macula in eis; non expiabunt vos. Et locutus est Dominus Mo-
ysi, dicens; Bos, aut agnus, aut capra, cum nati fuerint, erunt septem diebus sub matre sua, atque à die octava & deinceps, acceptabuntur in munus (f) sacrificiorum ignitorum Domino. Neque bovem, neque ovem, ipsos & fœtus ejus, immolabitis in uno die. Cùm etiam sacrificabitis sacrificium laudis Domino, pro arbitrio vestro sacrificabitis illud. In illo die comedetur, & nihil reliquum facietis ex eo usque ad mane: Ego Dominus. Custodietis igitur præcepta mea, & facietis ea. Et non prophanabitis nomen sanctitatis meæ, & sanctificabor in medio filiorum Israel: Ego Dominus sanctificans eos, Educi vos de terra Ægypti, ut essem vobis in Deum: Ego Dominus.*

CAP. XXIII.

ET locutus est Dominus ad Moſi, dicens; Loquere filiis Iſrael, dices autem eis; Solemnitates Domini quas vocabitis convocationes sanctas, istæ sunt solemnitates meæ. Sex diebus fiet opus, et die septimo Sabbatum erit quietis, convocatio sancta: nullum opus facietis, Sabbatum erit Domino in omnibus habitationibus vestris. Istæ autem sunt solemnitates Domini, convocationes sanctæ quas convocabitis in tempore suo. In mense primo, decimâ quartâ die mensis inter duas vesperas, pascha erit Domino. Et decimâ quintâ die mensis istius festum erit azymorum Domino: septem diebus azyma comedetis.

VER. SAM. (f) sacrificiorum Domino.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * وَالْمَرْضُوضَ * وَالْمَدْقُوقَ * وَالْمَنْصَلَ * وَالْمَقْطُوعَ * فَلَا تُقَرِّبُوهَا لِلَّهِ * وَفِي بَلَدِكُمْ فَلَا تَصْنَعُوهَا * وَمِنْ يَدِ الْمَرْءِ
25 لَا تَقْبَلُوا * فَرْبَانَ رَبِّكُمُ الدَّائِمِ وَفِيهِ سَيِ مِنْ هٰذِهِ الْعُيُوبِ * لِأَنَّ فَسَادَهَا مَعَهَا وَهُوَ الْعَيْبُ الَّذِي
26 هُوَ فِيهَا وَلَا يَرْضَى مِنْكُمْ * ثُمَّ كَلَّمَ اللهُ مُوسَى قَائِلًا * أَيُّ عِجْلٍ * أَوْ حَمَلٍ * أَوْ جَدْيٍ وُلِدَ فَلْيَتِمَّ
27 سَبْعَةَ أَيَّامٍ مَعَ أُمِّهِ * وَمِنَ الْيَوْمِ الثَّامِنِ فَصَاعِدًا يَرْضَى أَنْ يَقْرُبَ قُرْبَانًا لِلَّهِ * وَالْبَقَرَ وَالنَّعْجَةَ لَا
28 تَذْبَحُوهَا وَوَلَدَهَا فِي يَوْمٍ وَاحِدٍ * وَإِذَا ذَبَحْتُمْ ذَبْحَ شُكْرٍ لِلَّهِ * فَعَلَى مَا يَرْضَى مِنْكُمْ اذْبَحُوهُ * بِأَنْ
29 يَكُونَ يُؤْكَلُ فِي ذٰلِكَ الْيَوْمِ فَقَطْ * وَلَا تُبْقُوا مِنْهُ إِلَى الْغَدَاةِ * أَنَا اللهُ آمُرُ بِذٰلِكَ * فَاحْفَظُوا وَصَايَايَ *
30 وَاعْمَلُوا بِهَا * لِأَنِّي اللهُ أُجَازِيكُمْ خَيْرًا * وَلَا تُبْذِلُوا اسْمَ قُدْسِي بَلْ أَقْدِسْ فِيمَا بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ *
31 إِنِّي اللهُ مُقَدِّسُكُمْ * الْمُخْرِجُ لَكُمْ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ لِأَكُونَ لَكُمْ إِلٰهًا أَنَا اللهُ الْمُعَاقِبُ *

I
2 * اَلْفَصْلُ الثَّالِثُ وَالْعِشْرُونَ * * ثُمَّ كَلَّمَ اللهُ مُوسَى قَائِلًا * مُرْ بَنِي إِسْرَائِيلَ
3 وَقُلْ لَهُمْ * أَعْيَادُ اللهِ الَّتِي يَجِبُ أَنْ تَسْمُوهَا بِأَسْمَاءٍ خَاصَّةٍ * هٰذِهِ هِيَ أَعْيَادِي * سِتَّةَ أَيَّامٍ تُصْنَعُ
الصَّنَائِعُ * وَفِي الْيَوْمِ السَّابِعِ عُطْلَةٌ هِيَ سَبْتٌ وَاسْمٌ مُقَدَّسٌ * كُلَّ صَنَاعَةٍ لَا تَعْمَلُوا * كَذَاكَ هِيَ
4 سَبْتٌ لِلَّهِ فِي جَمِيعِ مَسَاكِنِكُمْ * وَهٰذِهِ أَعْيَادُ اللهِ الَّتِي أَسْمَاؤُهَا خَاصَّةٌ * الَّتِي يَجِبُ أَنْ تَسْمُوهَا
5 خَاصَّةً فِي أَوْقَاتِهَا * فِي الشَّهْرِ الْأَوَّلِ * فِي الْيَوْمِ الرَّابِعِ عَشَرَ مِنْهُ * بَيْنَ الْعَرْوَيْنِ فِصْحٌ لِلَّهِ * وَفِي الْيَوْمِ
6 الْخَامِسِ عَشَرَ مِنْ هٰذَا الشَّهْرِ حَجُّ الْفَطِيرِ لِلَّهِ * سَبْعَةَ أَيَّامٍ يَجِبُ أَنْ تَأْكُلُوا فَطِيرًا *

Et contusum, & contritum, atque mutilatum cornibus, & exectum ne offeratis Deo, & in patria vestra nè faciatis illud. Et de manu cujusquam ne accipiatis sacrificium Domini vestri sempiterni, dum fuerit in ipso aliquod ex his vitiis, quia corruptio ejus cum ipso est, videlicet vitium ipsum quod est in illo; non enim acceptabitur à vobis. Tum locutus est Dominus ad Musam, dicens; Quicunque vitulus, aut agnus, vel hœdus natus fuerit, maneat septem dies cum matre sua: et à die octava et deinceps admittetur ut offeratur in sacrificium Deo. Et vaccam, atque agnum ne macte tis cum filio suo in eadem die. Et cùm macta veritis sacrificiũ gratiarũ actionis Deo, tali modo ut accepte tur à vobis sacrificate illud: Ita ut comedatur in illa die tantùm, et non serve tis ex ipso ad crastinum: ego Deus mandavi hoc. Custodite præcepta mea, & exequimini illa; quia ego Deus retribuam vobis bonum. Et nè prophanetis nomen sanctitatis meæ, sed sanctificer inter filios Israil, quia ego sum Deus sanctificator vester, Educens vos è terra Ægypti, ut essem vobis Deus: ego Deus castigator.

CAP. XXIII.

PRætereà locutus est Deus ad Musam, dicens; Præcipe filiis Israil, & dic eis; Festa Dei, quæ oportet ut appelleris nominibus particularibus, hæc sunt festa mea. Sex diebus facies opera, & in die septimo otium est, sabbathum, & nomen sanctum, omne opus ne facietis: hac ratione est sabbathum Deo in omnibus habitaculis vestris. Et hi sunt dies festi Dei, quorum nomina præcipua sunt, quos oportet ut nominetis peculiariter temporibus suis. In mense primo, in die quartadecima ipsius, inter utrumque occasum, est Pascha Deo. Et in die quintadecima hujus mensis solennitas est azymorum Deo. Septẽ diebus oportet ut comedatis azyma.

ספר ויקרא : כג

		Versio VULG. LAT.	Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.
7	בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת *ſeptem Domino ignitionem* offeretis Et .facietis non *ſervitutis*	7 Dies primus erit vobis celeberrim⁹,ſanctúſque: omne o- 8 ꝰ ſervile non facietis in eo.	7 Καὶ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν· 8 πᾶν ἔργον λατρείας οὐ ποιήσετε. Καὶ προσά-
8	עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃ וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַיהוָה שִׁבְעַת *ſanctitatis convocatio* ſeptimo die In .diebus *ſanctitatis convocatio* .ſanctitatis convocatio ſeptimo die In .diebus	8 ſed offeretis ſacrificium in i- gne Dño ſeptẽ dieb⁹.Dies au- tem ſeptimus erit celebrior et ſanctior:nullúmq; ſervile op⁹	8 γετε ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας. (δ)καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη κλητὴ ἁγία ἔσται ὑ- 9 μῖν· πᾶν ἔργον λατρείας οὐ ποιήσετε. Καὶ ἐ- 10 λάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Εἶπον
9	דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־תָבֹאוּ אֶל־ adducetis & ,ejus meſſem meſſueritis & ,vobis *dani* ego quam ,terram	9 facietis in eo.Locutúſque eſt 10 Dñs ad Moyſẽ,dicens,Loque- re filiis Iſrael,et dices ad eos; Cũ ingreſſi fueritis terrã,quã ego dabo vobis,et meſſueritis ſegetẽ, feretis manipulos ſpi- carũ, primitias meſſis veſtræ, ad ſacerdotẽ.Qui elevabit fa- ſciculũ corã Dño, ut accepta- bile ſit pro vobis, altero die ſabbati,et ſanctificabit illum. Atq; in eodẽ die quo manipu- lus conſecratur,cædetur agn⁹ immaculat⁹ anniculꝰ in holo- cauſtũ Dñi. Et libamenta of- ferentur cum eo, duæ decimæ ſimilæ conſperſæ oleo in in- cenſũ Dñi,odorémq; ſuaviſſi- mum: liba quoq; vini, quarta pars hin. Panẽ,et polentã,& pultes non comedetis ex ſege- te,uſque ad diem quâ offere- tis ex ea Deo veſtro. Præce- ptum eſt ſempiternum in ge- nerationibus, cunctíſque ha- bitaculis veſtris.Numerabitis ergò ab altero die Sabbati,in quo obtuliſtis manipulũ pri- mitiarum, ſeptem hebdoma- das plenas, uſque ad alteram diem expletionis hebdomadæ ſeptimæ,id eſt, quinquaginta dies : & ſic offeretis ſacrifi- cium novum Domino Ex om- nibus habitaculis veſtris, pa- nes primitiarum duos de du- abus decimis ſimilæ fermen- tatæ, quos coquetis in primi- tias Domini. Offeretíſque cum panibus ſeptem agnos immaculatos anniculos, & vitulum de armento unum, & arietes duos, & erunt in holocauſtum cum libamentis ſuis, in odorem ſuaviſſimum Domino. Facietis & hircum pro peccato, duóſque agnos anniculos hoſtias pacifico- rum.	9 λάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Εἶπον 10 τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Ὅτ- αν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑ- μῖν, καὶ θερίζητε τὸν θερισμὸν αὐτῆς, καὶ (ε) οἴσε- τε τὸ δρέπανα ἀπαρχὴν τοῦ θερισμοῦ ὑμῶν 11 πρὸς τὸν ἱερέα. Καὶ ἀνοίσει τὸ δράγμα ἔναντι κυρίου δεκτὸν ὑμῖν· τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης 12 ἀνοίσει (ζ) αὐτὸ ὁ ἱερεύς. Καὶ ποιήσετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ (η) ἂν φέρητε τὸ δρέπανα, πρόβα- τον ἄμωμον ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα τῷ 13 κυρίῳ. Καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ δύο δέκατα ζε- μιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ· θυσία τῷ κυρίῳ, ὀσμὴ εὐωδίας (θ) κυρίῳ· καὶ σπον- 14 δὴν αὐτοῦ τὸ τέταρτον τοῦ ἰν οἴνου. Καὶ ἄρτον, καὶ πεφρυγμένα χίδρα νέα ἢ φαγέδαινα ἕως εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν ταύτην, ἕως ἂν προσενέγκη- τε ὑμεῖς τὰ (ι) δῶρα τῷ θεῷ ὑμῶν. νόμιμ- ον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ 15 κατοικίᾳ ὑμῶν. Καὶ ἀριθμήσετε (κ) ὑμῖν ἀ- πὸ τῆς ἐπαύριον τῆς Σαββάτων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἂν προσενέγκητε τὸ δράγμα τῆς ἀπαρχῆς 16 τοῦ θερισμοῦ, ἑπτὰ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους, Ἕως τῆς ἐπ- αύριον τῆς (λ) ἑβδόμης ἑβδομάδος ἀριθμήσετε πεντήκοντα ἡμέρας, καὶ προσοίσετε θυσίαν 17 νέαν τῷ κυρίῳ. Ἀπὸ τῶν κατοικιῶν ὑμῶν προσ- οίσετε ἄρτους ἀπάρχεσθαι, δύο ἄρτους· ἐκ δύο δεκάτων ζεμιδάλεως ἔσονται, ἐζυμωμένοι πεφθήσονται (μ) πρωτογενημάτων τῷ κυρίῳ. 18 Καὶ (ν) προσοίσετε μετὰ τῶν ἄρτων ἑπτὰ ἀ- μνοὺς ἀμώμους ἐνιαυσίους, καὶ μόσχον ἕνα ἐκ (ξ) βουκολίου, καὶ κριοὺς δύο (ο) ἀμώμους, καὶ ἔσονται ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ· καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν (π) θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ κυρίῳ. Καὶ ποιήσουσι (ρ) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ δύο ἀ- μνοὺς ἐνιαυσίους εἰς θυσίαν σωτηρίου μετὰ τῶν ἄρτων τῆς (σ) πρωτογενήματος.	Et dies prima vocata ſancta erit vobis:omne opus ſervile non facietis.Et adducetis holocauſtoma Domino ſeptem dies.Et dies ſeptima vocata ſancta erit vobis:omne opus ſervile non facietis. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens,Die filiis Iſrael,& dices ad eos ; Cùm intraveritis in terram, quam ego do vobis,et meſſueritis meſſem ejus,& feretis manipulũ primitiam meſſis veſtræ ad ſacerdotem. Et offeret manipulum coram Domino,acceptum vobis:cra- ſtinã die à prima offeret illum ſacerdos. Et facietis in die, in quacunq; attuleritis manipulum, ovem ſine macula anniculam in holocauſtoma Domino.Et ſacrificium ipſius, duas decimas ſimilæ veſtæ in oleo:(ſacrificiũ Domino,odor ſuavitatis Domino :) et libamen ejus,quartã partẽ In vini. Et panem,et (a) frictã chidra novã non comedetis uſq; in hunc ipſum diem, quoadúſque obtuleritis vos munera Deo veſtro. Legitimum ſempiternum in progenies veſtras in omni habitatione veſtra. Et numerabitis vobis à die craſtino (b) ſabbatorum, à die, quo obtuleritis (c) manipulum ſuperpoſitionis, ſeptem ſeptimanas (d) integras, uſque ad craſtinum ultimæ ſeptimanæ numerabitis quinquaginta dies,& offeretis ſacrificium novum Domino. De habitatione veſtra offeretis panes, ſuperpoſitionem, duos panes : ex duabus decimis ſimilæ erunt : fermentati coquentur de primis frugibus Domino. Et adducetis cum panibus ſeptem agnos ſine macula anniculos,& vitulum unum ex armento boũ, & arieses duos ſine macula; & erunt holocauſtoma Domino : & ſacrificia eorum,& libamina eorum, ſacrificium odor ſuavitatis Domino. Et facient hircum ex capris unum pro peccato,& duos agnos anniculos in ſacrificium ſalutaris cum panibus primæ frugis.
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

MS.A. (δ) καὶ ἡ ἑβδόμη ἡμέρα κλητὴ (ε) οἴσετε τὰ δράγματα ἀπαρχὴν (ζ) αὐτὰ (η) ἐὰν (θ) τῷ κυρίῳ· καὶ σπονδὴ αὐτῷ (ι) δῶρα τῷ θεῷ ὑμῶν. νόμιμον αἰώνιον ἐν πάσῃ (κ) ὑμεῖς ἀπὸ (λ) ἑξάτης ἑβδόμης (μ) πρωτογενημάτων (ν) προσάξει (ξ) βουκολίων (ο) ἀμώμους· ἔσονται (π) θυσίαν ὀσμὴν (ρ) χίμαρρον (σ) πρωτογενήματος.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Dies primus, celebris & ſanctus erit vobis, & ullum opus ſervitutis ne feceritis. Et offerte munera Domino ſeptem diebus: & dies ſeptimus erit celebris ac ſanctus, & quodcunque opus ſervile ne feceritis.

De manipulo meſſis.

Et locutus eſt Dominus cum Moſe, dixitq; ad eum ; Loquere cum filiis Iſrael, & dic eis, Quum ingreſſi fueritis terram quam daturus ſum vobis,& meſſueritis meſſem ejus,afferte manipulum initii meſſis veſtræ ſacerdoti. Qui ſeparabit manipulum coram Domino in beneplacitum,& poſt diem alterum ſeparabit eum ſacerdos. Facietis etiam in die quo ſeparabitis manipulum, agnum anniculum in quo nulla ſit macula, holocauſtum pacificũ Domino. Ejuſq; munus erit duarum decimarum de duobus modiis ſimilaginis ſubactæ oleo, munus *inquam* Domino in odorem ſuffitûs : ejus verò libamen, vinum erit, quarta pars heminæ. Et panem , necnon placentas frixas, atq; ſpicas toſtas ne comedatis uſq; ad diem quo attuleritis oblationem Deo veſtro: lege perpetuâ ad poſteritates veſtras in cunctis habitationibus veſtris. Numerate autem vobis à die poſtero illi diei quo offeretis manipulum ſeparationis, ſex hebdomades, *quæ quidem* integræ erunt vobis. Uſq; ad mediam hebdomadem ſeptimam numerate quinquaginta dies,& offerte farinam, de nova, Domino. Ex habitationibus veſtris afferte panem ſeparationis : duæ placentæ ex duabus decimis ſimilaginis erunt , & fermentatæ coquentur primitiæ Domino. Et offerte præter panem, ſeptem agnos anniculos in quibus nullum ſit vitium , & juvencum unum bovinum, duoſque arietes : erunt ii holocauſtum pacificum Domino; ſimilago verò eorum,& libatio eorum *erit* oblatio in odorem ſuaveolentiæ Domino. Facite quoque hircum unum caprarum pro peccatis , & duos agnos anniculos pro ſacrificio pacifico.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

TARGUM ONKELOS.

7 בְּיוֹמָא קַדְמָאָה מִקְרָא־קֹדֶשׁ יְהֵי לְכוֹן כָּל עֲבִידַת פּוּלְחָן לָא תַעְבְּדוּן:
8 וְתִקְרְבוּן קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ שִׁבְעָא יוֹמִין בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מִקְרָא קַדִּישׁ כָּל־עֲבִידַת פּוּלְחָן לָא תַעְבְּדוּן:
9 וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּל עִם
10 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי תֵעֲלוֹן לְאַרְעָא דִּי אֲנָא יְהֵיב לְכוֹן וְתִחְצְדוּן
יָת חֲצָדָהּ וְתֵיתוֹן יָת עוֹמְרָא רֵישׁ
11 חֲצָדְכוֹן לְוָת כָּהֲנָא: וְיֵרֵים יָת
עוֹמְרָא קֳדָם יְיָ לְרַעוּא לְכוֹן מִבָּתַר
12 יוֹמָא טָבָא יְרִימִנֵּיהּ כָּהֲנָא: וְתַעְבְּדוּן
בְּיוֹמָא אַרְמֵיכוֹן יָת עוֹמְרָא אִמַּר
שְׁלִים בַּר שְׁתִיתָה לְעָלְתָא קֳדָם יְיָ
13 וּמִנְחָתֵיהּ תְּרֵין עֲשׂרוֹנִין סוֹלְתָא
דְּפִילָא בְּמִשַּׁח קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ
לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא וְנִסְכֵּיהּ חֲמַר
14 רְבִעוּת הִינָא: וְלֶחֶם וְקָלִי וּפִירוֹכָן
לָא תֵיכְלוּן עַד־בְּכֶרֶן יוֹמָא הָדֵין
עַד אֵיתָאֵיכוֹן יָת קוּרְבְּנָא דֵאלָהְכוֹן
קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן בְּכָל מוֹתְבָנֵיכוֹן:
15 וְתִמְנוֹן לְכוֹן מִבָּתַר יוֹמָא טָבָא
מִיּוֹם אֵיתָאֵיכוֹן יָת עֻמְרָא
דְּאַרְמוּתָא שְׁבַע שְׁבוּעִן שְׁלִמָן תְּהֵינָה:
16 עַד מִבָּתַר שְׁבוּעֲתָא שְׁבִיעֲתָא
תְּמָנוֹן חַמְשִׁין יוֹמִין וְתִקְרְבוּן
17 מִנְחָתָא חַדְתָּא קֳדָם יְיָ: מִמוֹתְבָנֵיכוֹן
תֵּיתוֹן לְחֶם אַרְמוּתָא תַּרְתֵּין גְּרִיצִין
תְּרֵין עֲשׂרוֹנִין סוֹלְתָא יְהוֹן חֲמִיעַ
18 יֵיקָדֵין בְּכִּירִין קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ: וְתִקְרְבוּן
עַל־לַחְמָא שַׁבְעָא אִמְּרִין שְׁלִמִין
בְּנֵי שְׁנָא וְתוֹר בַּר תּוֹרֵי חַד וּדְכָרִין
תְּרֵין יְהוֹן עֲלָתָא קֳדָם יְיָ וּמִנְחָתְהוֹן
וְנִסְכֵּיהוֹן קָרְבָּן דְּמִתְקַבַּל־בְּרַעֲוָא
קֳדָם יְיָ: וְתַעְבְּדוּן צְפִיר־בַּר־עִזִּין חַד
19 לְחַטָּאתָא וּתְרֵין אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא
לְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא:

7 In die primo erit vobis vocatio ſancta: omne opus ſervile
8 non facietis. Et offeretis oblationé corã Dño, ſeptem die-
bus: in die ſeptimo vocatio
ſancta erit vobis; omne opus
9 ſervile non facietis. Locutuſq;
10 eſt Dñs cum Moyſe dicens. Lo-
quere cum filiis Iſrael, & dices
ad eos; Cum ingreſſi fueritis
terrã, quam ego dabo vobis, &
meſſueritis meſſé ejus: afferetis
manipulũ primitiarum meſſis
11 veſtræ ad ſacerdotẽ. Et eleva-
bit ſacerdos manipulum corã
Dño, ut acceptabile ſit pro vo-
bis: poſt diem feſtivitatis ele-
12 vabit eum ſacerdos. Facietiſq;
in die quo elevatur manipulus,
agnum integrum anniculum, in
13 holocauſtũ corã Dño. Munus
autẽ ejus erit duæ decimæ ſi-
milæ conſperſæ oleo, in obla-
tionem corã Dño, ut ſuſcipia-
tur cum beneplacito: & liba-
mentũ ejus quarta pars hin vi-
14 ni. Panẽ autẽ & grana torre-
facta et polentã nõ comedetis,
uſq; ad diem hanc; donec of-
feratis oblationem Dei veſtri:
legitimum ſempiternũ erit ge-
nerationibus veſtris, in cunctis
habitationibus veſtris. Et nu-
merabitis vobis ab altero die
feſtivitatis, à die in quo offere-
tis manipulũ elevationis, ſeptẽ
15 hebdomadas integras. Uſq; ad
alterã diẽ expletionis hebdo-
madæ ſeptimæ, numerabitis
quinquaginta dies: & afferetis
16 munus novum corã Dño. De
habitationibus veſtris afferetis
panẽ elevationis, duæ placen-
tæ ex duabus decimis ſimilæ
erunt, fermentatæ coquentur,
17 in primitias corã Dño. Offere-
tiſq; cum pane ſeptẽ agnos
integros anniculos, & vitulum
de bobus unũ, & arietes duos:
erunt in holocauſtum coram
Domino, & munera eorum & libamenta eorum, ut ſuſcipia-
18 tur oblatio voluntariè coram
19 Domino. Facietiſq; hircum
vnum de capris, pro peccato:
& duos agnos anniculos in ho-
ſtiam ſanctificationum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Die primo convocatio ſancta 7
erit vobis: nullũ opus ſervile
facietis; Sed offeretis (a) ſa- 8
crificia ignita Domino ſeptem
diebus, et die ſeptimo convo-
catio erit ſancta: nullum opus
ſervile facietis. Locutuſq; eſt 9
Dominus Moſi, dicens; 10 *Lo-*
quere filiis Iſrael, dices autem
eis; Cùm ingreſſi fueritis in
terram quam ego dedi vobis,
et meſſueritis meſſem ejus, tum
addúcetis manipulum, primi-
tias meſſis veſtræ ad ſacer-
dotem, Et ventilabit manipu- 11
lum coram Domino, ut ſit ac-
ceptabile pro vobis: à craſti-
na Sabbati ventilabit illum
ſacerdos. Facietis quoque eo 12
die quo ventilabitis manipu-
lum, agnum (b) immaculatum
anniculũ in holocauſtum Do-
mino: Et oblationem ejus, du- 13
as decimas ſimilæ conſperſæ
oleo; (c) ſacrificium ignitũ eſt
Domino, odor ſuavitatis; li-
bamen autem ejus vini quar-
tam partem Hin. Panem verò, 14
et toſtam ſpicã, et (d) tenerã
non comedetis uſque ad illum
ipſum diem, quo obtuleritis
munus Dei veſtri: præceptum
eſt æternum in generationibus
veſtris, in omnibus habitatio-
nibus veſtris. Poſtea numera- 15
bitis vobis à craſtina Sabba-
ti, à die quo obtuleritis
manipulum ventilationis, ſe-
ptem Sabbata integra erunt.
uſque ad craſtinum Sabbati 16
ſeptimi numerabitis quinqua-
ginta dies, ut offeratis oblatio-
nem novam Domino. De ha- 17
bitationibus veſtris adducetis
panem ventilationis; duo pa-
nes duabus decimis ſimilæ e-
runt: fermento coquentur pri-
mitiæ Domino. Et offeretis 18
cum pane ſeptem agnos (e)
immaculatos anniculos, et vi-
tulum filium bovis unum, a-
rietes etiã duos (f) immacula-
tos erunt holocauſtum Do-
mino: oblatio ipſorum eorum,
et libamina eorum (g) ſacri-
ficium erunt ignitum odoris
ſuavitatis Domino. Facietis 19
quoque hircũ caprarũ, unum
pro peccato, et duos agnos an-
niculos in ſacrificium pacifi-
corum.

VER. SAM. (a) oblationem (b) integrum (c) oblatio (d) abſque gluma (e) integros (f) integros (g) oblatio

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلْأَوَّلِ مِنْهَا اسْمٌ مُقَدَّسٌ يَكُونُ لَكُمْ * وَكُلَّ صَنَاعَةٍ مَكْسَبٍ لَا تَصْنَعُوا * وَتُقَرِّبُوا قَرَابِينَ
8 لِلَّهِ فِي هٰذِهِ ٱلسَّبْعَةِ ٱلْأَيَّامِ * وَٱلْيَوْمُ ٱلسَّابِعُ اسْمٌ مُقَدَّسٌ * وَكُلَّ صَنَاعَةِ مَكْسَبٍ لَا تَصْنَعُوا * ثُمَّ كَلَّمَ 9
ٱللَّهُ مُوسَى قَائِلًا * مُرْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَقُلْ لَهُمْ * إِذَا تَدْخُلُونَ إِلَى ٱلْبَلَدِ ٱلَّذِي أَنَا مُعْطِيكُمْ * 10
فَٱحْصُدُوا مِنْ رَبْعِهَا * وَأْتُوا بِعُمَرِ أَوَّلِ حَصَادِكُمْ إِلَى ٱلْإِمَامِ * فَيُحَرِّكُهُ بَيْنَ يَدَيِ ٱللَّهِ عَلَى مَا 11
يُرْضِي مِنْكُمْ * وَلْيَكُنْ تَحْرِيكُهُ لَهُ فِي غَدِ ٱلْعُطْلَةِ * وَتُقَرِّبُوا فِي يَوْمِ تَحْرِيكِكُمْ لَهُ حَمَلًا صَحِيحًا 12
ٱبْنَ سَنَةٍ صَعِيدًا لِلَّهِ * وَمِنْحَةً مِنَ ٱلْبُرِّ عُسْرَانِ مِنْ سَمِيذٍ مَلْتُوتٍ بِدُهْنٍ * قُرْبَانًا مَقْبُولًا مَرْضِيًّا لِلَّهِ * 13
وَمِرَاجُهُ مِنَ ٱلْخَمْرِ رُبْعُ هِسْطٍ * وَجَبْرًا وَسَوِيقًا وَفَرِيكًا لَا تَأْكُلُوا إِلَى ذَاتِ ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ * إِلَى أَنْ تَأْتُوا 14
بِقُرْبَانِ رَبِّكُمْ * رَسْمُ ٱلدَّهْرِ عَلَى مَرِّ أَجْيَالِكُمْ فِي جَمِيعِ مَسَاكِنِكُمْ * وَتَحْصُوا مِنْ غَدِ ٱلْعُطْلَةِ 15
مِنْ يَوْمِ تَحْرِيكِكُمْ بِعُمَرِ ٱلتَّحْرِيكِ سَبْعَةَ أَسَابِيعَ تَامَّةً تَكُونُ * وَإِلَى غَدِ ٱلسَّبْتِ ٱلسَّابِعَةِ فَيَصِيرُ 16
جَمِيعُ مَا تُحْصُونَهُ خَمْسِينَ يَوْمًا * وَتُقَرِّبُوا قُرْبَانًا جَدِيدًا لِلَّهِ * بَأْنْ تَأْتُوا مِنْ مَسَاكِنِكُمْ بِخُبْزِ 17
ٱلتَّحْرِيكِ * رَغِيفَيْنِ مِنْ عِشْرِينَ * سَمِيذًا يَكُونَانِ * وَخَمِيرًا يُخْبَزَانِ * هُمَا بُكُورًا لِلَّهِ * وَتُقَرِّبُوا مَعَ 18
ٱلرَّغِيفَيْنِ سَبْعَةَ حُمْلَانٍ صِحَاحٍ بَنِي سَنَةٍ * وَثَوْرًا مِنَ ٱلْبَقَرِ * وَكَبْشًا يَكُونَانِ صَعِيدًا لِلَّهِ * وَمِرَاجُهُمَا 19
قُرْبَانًا مَقْبُولًا مَرْضِيًّا عِنْدَ ٱللَّهِ * وَتُقَرِّبُوا أَيْضًا عَتُودًا مِنَ ٱلْمَاعِزِ لِلذَّكَاةِ * وَحَمَلَيْنِ ٱبْنَيْ
سَنَةٍ لِذَبْحِ ٱلسَّلَامَةِ *

Et in prima die ex ipſis, nomen ſanctum 7
erit vobis, & omne opus lucri ne faciatis.
Et offerte ſacrificia Deo in his ſeptem di- 8
ebus, et dies ſeptimus eſt nomen ſanctum,
& omne opus lucri ne faciatis. Locutus 9
eſt quoq; Deus cum Muſa, dicens; 10 *Manda*
filiis Iſrail, & dicito illis; Cùm ingre-
diemini ad regionem quam ego daturus
ſum vobis, metite ex ſegete ejus, et afferte
manipulum primæ meſſis veſtræ ad ſacer-
dotem. Movebitque illum coram Deo 11
modo quo acceptetur à vobis: & ſit motio
ipſius in craſtina die otii. Et offerte in die 12
quâ movebitis eum, agnum integrum fili-
um anni ſui, in holocauſtum Deo: Et cum 13
eo, ex frumento duas decimas ſimilæ ſub-
actæ oleo in ſacrificium acceptabile pla-
cabile Deo: & temperamentum ejus ex
vino, quartam partem heminæ. Panem 14
verò, et hordeum torrefactum, & frumen-
tum perfricatum, ne comedatis uſque ad
illum ipſum diem, donec afferatis oblatio-
nem Domini veſtri: Præceptum ſempiter-
num in ſeriem generationum veſtrarum,
in omnibus habitationibus veſtris. Et nu- 15
merate à craſtino otii, à die quâ afferetis
manipulum motionis, ſeptem hebdoma-
das, quæ integræ erunt. Et ad craſtinum 16
ſabbathi ſeptimi, fiet omne quod numera-
bitis quinquaginta dies: & offerte obla-
tionem novam Deo. Afferentes de domi- 17
ciliis veſtris panem ad motionem, panes
duos de duabus decimis, qui ex ſimila e-
runt, & fermentati coquentur, eruntque
primitiæ Deo. Et offerte cum duobus pa- 18
nibus ſeptem agnos integros, filios unius
anni: & taurum de bobus, & arietem,
qui ambo erunt holocauſtum Deo: & tri-
ticum utriuſque, atque temperamentum
utriuſque, ſacrificium acceptum, placabile
apud Deum. Et offerte quoque hœdum 19
de capris in expiationem, & duos agnos
filios unius anni in hoſtiam pacis.

ספר ויקרא : כג

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

20 Cúmque elevaverit eos ſacerdos cum panibus primitiarum coram Domino, cedent 21 in uſum ejus. Et vocabitis hunc diem celeberrimum atque ſanctiſſimum : omne opus ſervile non facietis in eo. Legitimum ſempiternum erit in cunctis habitaculis, & 22 generationibus veſtris. Poſtquàm autem meſſueritis ſegetem terræ veſtræ, non ſecabitis eam uſque ad ſolum : nec remanentes ſpicas colligetis, ſed pauperibus et peregrinis dimittetis eas. Ego ſum Dominus Deus veſter. 23 Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen dicens, 24 Loquere filiis Iſrael; Menſe ſeptimo, primâ die menſis, erit vobis ſabbatum, memoriale, clangentibus tubis, & vocabitur ſanctum. Omne opus 25 ſervile non facietis in eo, & offeretis holocauſtum Domino. 26 Locutúſque eſt Dominus 27 ad Moyſen, dicens; Decimo die menſis hujus ſeptimi, dies expiationum erit celeberrimus, & vocabitur ſanctus: affligetíſque animas veſtras in eo, & offeretis holocauſtum 28 Domino. Omne opus ſervile non facietis in tempore diei hujꝰ: quia dies propitiationis eſt, ut propitietur vobis Dominus Deus veſter. 29 Omnis anima, quæ afflicta non fuerit die hâc, peribit de populis 30 ſuis. Et quæ operis quidpiâ fecerit, delebo eam de populo ſuo. 31 Nihil ergò operis facietis in eo. Legitimum ſempiternum erit vobis in cunctis generationibus, & habitationibus veſtris. 32 Sabbatum requietionis eſt, & affligetis animas veſtras die nono menſis : A veſpera uſque ad veſperam celebrabitis ſabbata veſtra. 33 Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens;

20 Καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς μὲτ᾽ ἄρτων τῶ (τ) προσφορᾶς ἐπίθεμα (υ) ἐναντίον κυρίου μὲτ᾽ δύο ἀμνῶν· ἅγια ἔσον τῷ κυρίῳ. τῷ ἱερεῖ τῷ προσφέροντι αὐτὰ 21 αὐτῷ ἔσαι. Καὶ καλέσετε ταύτην τὴ ἡμέραν κλητὴ· ἁγία ἔσαι ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρδτὸν ὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ τῇ καλοικίᾳ ὑμῶν. 22 Καὶ ὅταν θερίζητε τὸν θερισμὸν τ γῆς ὑμῶν, ὐ συντελέσετε τὸ λοιπὸν τῶ θερισμῶ τῶ ἀχῦ σε ἐν τῷ θερίζειν σε, κὴ τὰ ὑποπίπτοντα τῶ θερισμῶ σε ὐ συλλέξεις· τῷ πτωχῷ κὴ τῷ προσηλύτῳ (φ) ὑπολείψεις αὐτά. ἐγὼ (χ) κύριος ὁ θεὸς 23 ὑμῶν. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, 24 λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ μιᾷ τῶ μηνὸς ἔσαι ὑμῖν ἀνάπαυσις, μνημόσυνον (ψ) σήσιγων· κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν. Πᾶν ἔργον λατρδτὸν ὐ ποιήσετε· κὴ προσάξετε 25 ὁλοκαύτωμα (ϕ) κυρίῳ. Καὶ ἐλάλησε 26 κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Καὶ τῇ δεκάτῃ τῶ μηνὸς τῶ ἑβδόμε τούτε, ἡμέρα ἐξιλασμῶ· κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν. κὴ ταπεινώσετ τὰς ψυχὰς ὑμῶν, κὴ προσάξετε 27 ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ. Πᾶν ἔργον οὐ (ω) ποιήσετε ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· ἔσι γὰρ ἡμέρα ἐξιλασμῶ αὐτη ὑμῖν, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν ἔναντι κυρίε τῶ θεῶ 28 ὑμῶν. Πᾶσα ψυχὴ, ἥτις μὴ ταπεινωθήσεται ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, (α) 29 ἐξολοθρδθήσεται ἐκ τῶ λαῶ αὐτῆς. Καὶ πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ποιήσει ἔργον ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ 30 ἐκείνη ἐκ τε λαῶ αὐτῆς. Πᾶν ἔργον ὐ ποιήσετε. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσαις καλοικίαις ὑμῶν. 31 Σάββατα Σαββάτων ἔσαι ὑμῖν· καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. ἀπὸ ἑνάτης τῶ μηνὸς, ἀπὸ ἑσπέρας ἕως ἑσπέρας Σαββατεῖτε τὰ Σάββατα ὑμῶν. 32 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,

MS.A. (τ) προσφορᾶς (υ) ἔναντι (φ) ὑπολείψῃ (χ) κύριος θεὸς (ψ) τῷ κυρίῳ. (ω) ποιήσετε αὐτῇ τῇ (α) ἐξολοθρδθήσεται

Et (ε) imponet ea ſacerdos cum panibus primæ frugis ſuper poſitionem ante Dominum cum duobus agnis : ſancta erunt Domino. Sacerdoti offerenti illa, ei erunt. Et vocabitis hanc diem (f) vocatam : ſancta erit vobis. Omne opus ſervile non facietis in ea. Legitimum ſempiternum in progenies veſtras in omni habitatione veſtra. Et cùm meſſueritis meſſem terræ veſtræ, non conſummabitis reſiduum meſſis agri tui, dum tu metis : & quæ decidunt de meſſe tua, non colliges. Mendico, & proſelyto velinques ea. Ego Dominus Deus veſter. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens; Loquere filiis Iſrael, dicens; Menſis ſeptimi unâ menſis erit vobis requies, memoriale (g) tubarum : vocata ſancta erit vobis. Omne opus (h) ſervile non facietis : & adducetis holocauſtoma Domino. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Et decimâ menſis ſeptimi hujus, dies propitiationis : vocata ſancta erit vobis. Et humiliabitis animas veſtras, & adducetis holocauſtoma Domino. Omne opus non facietis in hac ipſa die : eſt enim dies propitiationis hæc vobis, ad propitiandum pro vobis, ante Dominum Deum veſtrum. Omnis anima, quæcunque non humiliabitur in hac ipſa die, exterminabitur de populo ſuo. Et omnis anima, quæcunque faciet opus in hac ipſa die, peribit anima illa de populo ſuo. Omne opus non facietis. Legitimum ſempiternum in progenies veſtras in omnibus habitationibus veſtris. Sabbata ſabbatorum erunt vobis : & humiliabitis animas veſtras. A nona menſis, à veſpera uſque ad veſperam ſabbatizabitis ſabbata veſtra. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ſeparabit eos ſacerdos præter panem primitiarum, ſeparationem coram Dño, ſupra duos agnos : ſacra erunt coram Dño pro ſacerdote. Et vocate diem iſtum Celebrem & ſanctum, & ullum opus ſervile ne faciatis. Lege ſempiternâ in generationes veſtras, in cunctis habitationibꝰ veſtris. Cúmq; meſſueritis meſſem frugum veſtrarum, ne perfectè ſecetis margines agrorum veſtrorum in meſſe veſtra, & ſpicilegium meſſis veſtræ ne colligatis, ſed pauperibꝰ, & iis qui convertuntur ad me relinquite ea : ego ſum Dñs Deꝰ veſter.

De memoria clangoris.

Et locutus eſt Dominus cum Moſe dixitq; ad eum ; Loquere cum filiis Iſrael, & dic eis ; In primo menſis, menſis *inquam* ſeptimi erit vobis quies, & memoria clangoris. Celebris ac ſanctus *dies* erit vobis : Et ullum opus ſervile ne feceritis : & offerte ſacrificium Dño.

De indulgentia.

Locutus eſt etiam Dominus cum Moſe, dixitq; ad eum ; Loquere cum filiis Iſrael, & dic eis ; In decimo menſis hujus ſeptimi, dies eſt indulgentiæ : celebris ac ſanctus erit vobis : & humiliate animas veſtras, & offerte ſacrificia Dño. Et ullum opus ne feceritis in hoc eodem die, quia dies eſt indulgentiæ ad indulgentiam impetrandam pro vobis apud Dominum Deum veſtrum. Nam omnis anima quæ ſeſe non humiliaverit in hoc eodem die, peribit à populo ſuo. Et omnis anima quæ fecerit quodlibet opus in hoc eodem die, peribit anima illa de medio populi ſui. Omne igitur opus ne feceritis : lex eſto perpetua in generationes veſtras, in cunctis habitationibꝰ veſtris. Sabbathum ſabbathorum eſt vobis, & humiliate animas veſtras. Nonâ die menſis, in veſpera, inter veſperas, à veſpera uſque ad veſperam ſabbathizate ſabbatha veſtra.

De feſto tabernaculorum.

Præterea locutus eſt Dominus cum Moſe, dixitque ad eum ;

PARAPH. CHALD. cum

הרגום אונקלוס

כ וירים כַּהֲנָא יָתְהוֹן עַל לֶחֶם
תְּנוּפָה קֳדָם יְיָ עַל תַּרְתֵּין
אִמְּרִין קוּדְשָׁא יְהוֹן קֳדָם יְיָ לְכַהֲנָא:
כא וְתַעֲרְעוּן בְּכַרְנָ֫א יוֹמָא הָדֵין מְעָרַע
קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן כָּל עֲבִידַת פּוּלְחָ
לָא תַעְבְּדוּן קְיָם עָלַם בְּכָל
כב מוֹתְבָנֵיכוֹן לְדָרֵיכוֹן: וּבְמֵחְצַדְכוֹן
יָת חֲצַד דְּאַרְעָכוֹן לָא תְחַשֵּׁי
פְּאַתָּ דְּחַקְלָךְ בְּחַצָּדָךְ וְלָקֶט
דְּחַצָּדָךְ לָא תְלַקֵּט לַעֲנְיֵי וְלִגְיוֹרָ
תְּשַׁבּוֹק יָתְהוֹן אֲנָ֫א יְיָ אֱלָהֲכוֹן:
כג וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּל
כד עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר בְּיַרְחָא
שְׁבִיעָאָה בְּחַד לְיַרְחָא יְהֵי לְכוֹן
נְיָחָא דּוּכְרָן יְבָבָא מְעָרַע קַדִּישׁ:
כה כָּל עֲבִידַת פּוּלְחָן לָא תַעְבְּדוּן
כו וְתְקָרְבוּן קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ: וּמַלֵּל
כז יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: בְּרַם
בְּעַשְׂרָא לְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה הָדֵין
יוֹמָא דְכִפּוּרַיָּא הוּא מְעָרַע קַדִּישׁ
וְתִי לְכוֹן וְתַעְנוּן יָת נַפְשָׁתֵיכוֹן
וְתְקָרְבוּן קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ: וְכָל
כח עֲבִידָא לָא תַעְבְּדוּן בְּיוֹמָא הָדֵין יוֹמָא
דְכִפּוּרַיָּא הוּא לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן:
כט אֲרֵי כָל נַפְשָׁא דִי לָא יִתְעַנֵּי
בְּיוֹמָא הָדֵין וְיִשְׁתֵּיצֵי מֵעַמֵּיהָ:
ל וְכָל אֲנָשׁ דִי יַעֲבִיד כָּל עֲבִידָא
בְּיוֹמָא הָדֵין וְאוֹבִיד יָת
לא אֲנָשָׁא הַהוּא מִגּוֹ עַמֵּיהּ: כָּל
עֲבִידָא לָא תַעְבְּדוּן קְיָם עָלַם
לְדָרֵיכוֹן בְּכָל מוֹתְבָנֵיכוֹן: שַׁבַּתָּא
לב הוּא לְכוֹן וְתַעְנוּן יָת
נַפְשָׁתֵיכוֹן בְּרַמְשָׁא עַד רַמְשָׁא
בְּרַמְשָׁא מֵרַמְשָׁא עַד רַמְשָׁא
תְּנוּחוּן נִיחָכוֹן: וּמַלֵּל יְיָ עִם
לג מֹשֶׁה לְמֵימָר:

Targum ONKELOS.

Et elevabit eos sacerdos cum
pane primitiarum elevatione
coram Domino, cum duobus
agnis: sanctificata erunt coram
Domino, & sacerdoti pertine-
bunt. Et vocabitis hunc cundē
diem, *vocatio* sancta erit vobis;
omne opus servile non facie-
tis: legitimum sempiternum
erit, in cunctis habitationibus
vestris, & generationibus ve-
stris. Et quando messueritis
segetem terræ vestræ, non con-
summabis metere angulum
agri tui cum messueris; neq;
colliges decidentes spicas mes-
sis tuæ: sed pauperi & pere-
grino dimittes eas; Ego Do-
minus Deus vester. Locutúsq;
est Dominus cum Moyse di-
cens. Loquere cum filiis Israel,
dicens: In mense septimo pri-
ma die mensis, erit vobis re-
quies; memoriale clangoris, &
vocatio sancta. Omne opus
servile non facietis: & offere-
tis oblationem coram Domi-
no. Locutúsq; est Dominus
cum Moyse dicens. Veruntā-
men in decima die mensis hu-
jus septimi dies expiationum
erit, vocatio sancta erit vobis;
& affligetis animas vestras:
& offeretis oblationem coram
Domino. Et omne opus non
facietis, in hac eadem die:
quia dies expiationum est, ad
propitiandum pro vobis co-
rā Domino Deo vestro. Omnis
enim homo qui non afflixerit
se, in hac eadem die: exter-
minabitur de populo suo. Et
omnis homo qui fecerit omne
opus, in hac eadem die: dis-
perdam hominem illum de
medio populi sui. Nullum
opus facietis in eo: legitimum
sempiternum erit generationi-
bus vestris, in cunctis habita-
tionibus vestris. Sabbatum
requietionis erit vobis, & af-
fligetis animas vestras: in die
nono mensis ad vesperam, à
vespere usq; ad vesperam re-
quiescetis in requie vestra.
Locutúsq; est Dominus cum
Moyse dicens.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

כ * וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה עַל שְׁנֵי כְּבָשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיהוָה לַכֹּהֵן:
כא וְהִקְרֵאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם
כב בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם: * וּבְקֻצְרְכֶם אֶת קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ בְּקֻצְרֶךָ וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
כג וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
כד יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ: * כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַיהוָה:
כה ** וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפֻּרִים הוּא מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַיהוָה:
כו וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כִּפֻּרִים הוּא לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
כז כִּי כָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעֻנֶּה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמֶּיהָ:
כח וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כִּפֻּרִים הוּא לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
כט כִּי כָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעֻנֶּה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמֶּיהָ:
ל וְכָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְהַאֲבַדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמָּהּ:
לא כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם: שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִוא לָכֶם
לב וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב מֵעֶרֶב עַד עֶרֶב תִּשְׁבְּתוּ שַׁבַּתְּכֶם:
לג * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:

VERSIO SAMARITANA.

כ * וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה עַל שְׁנֵי כְּבָשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיהוָה לַכֹּהֵן:
כא * וְהִקְרֵאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם
כב בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם: * וּבְקֻצְרְכֶם אֶת קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ בְּקֻצְרֶךָ וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
כג וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
כד יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ: * כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַיהוָה:
כה ** וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפֻּרִים הוּא מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַיהוָה:
כו וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כִּפֻּרִים הוּא לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
כז כִּי כָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעֻנֶּה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמֶּיהָ:
כח וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כִּפֻּרִים הוּא לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
כט כִּי כָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעֻנֶּה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמֶּיהָ:
ל וְכָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְהַאֲבַדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמָּהּ:
לא כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם: שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִוא לָכֶם
לב וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב מֵעֶרֶב עַד עֶרֶב תִּשְׁבְּתוּ שַׁבַּתְּכֶם:
לג * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et ventilabit sacerdos ea cum
pane primitiarum ventilatione
coram Domino cū duobus agnis;
sanctitas erunt Domino pro
sacerdote. Et convocabitis in
illo ipso die, convocatio san-
cta erit vobis; nullum opus
servile facietis: præceptum
est æternum in omnibus habi-
tationib⁹ vestris ad generati-
ones vestras. Cùm verò mes-
sueritis messem terræ, non cō-
sūmabis angulū agri tui me-
tendo, neq; spicilegium messis
tuæ colliges: pauperi et advenæ
relinques ea: ego Domin⁹ De-
us tuus. Et locutus est Domin⁹
Mosi, dicens; Loquere filiis
Israel, dicens; Mense septimo,
in prima mensis erit vobis re-
quies, memoriale clangoris,
convocatio sancta. Nullum
opus servile facietis, sed offe-
retis (b) sacrificia ignita Do-
mino. Insuper locutus est Do-
minus Mosi, dicens; Prætereà
decimâ mensis septimi istius
dies expiationum erit: con-
vocatio sancta erit vobis, &
(i) affligetis animas vestras,
et offeretis (k) sacrificia igni-
ta Domino. Nullum opus
facietis in illo ipso die; quia
dies expiationum est ad expi-
andū vos coram Domino Deo
vestro. Quæ omnis anima
quæ non (l) fuerit afflicta in
illo ipso die, (m) exterminā-
bitur de populis suis. Omnis
quoque anima quæ fecerit
quodlibet opus in illo ipso die,
& perdam animam illam de
medio populorū suorum. Nul-
lum opus facietis: præceptum
est æternum ad omnes gene-
rationes vestras in omnibus
habitationibus vestris. Sabba-
tum quietis erit vobis, ut (n)
affligatis animas vestras in
nonâ mensis ad vesperam: à
vesperâ ad vesperam celebra-
bitis Sabbatum vestrum. Lo-
cutus est adhuc Dominus
Mosi, dicens;

VER. SAM. (*h*) sacrifici-
um Domino. (*i*) jejunio affli-
gatis (*k*) sacrificiū Domino.
(*l*) Jejunaverit (*m*) extirpabi-
tur (*n*) jejunio affligatis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

כ *فيحرك منها ما يجب الامام مع رغيفي البكور تحريكا بين يدي الله *وليكن عن الحملين*
כא وليكن قدسا لله يدفع الي الامام *وسموا ذات ذلك اليوم اسما مقدسا يكون لكم *وكل صنعة
כב مكسب لا تصنعوا* رسم الدهر في جميع مساكنكم على مر اجيالكم *واذا حصدتم زرع
ارضكم *فلا تسعص جهة صيعتك في حصادك *وبتر زرعك فلا تلقطه للضعيف والغريب
כג اتركهما* انا الله ربكم اجازيكم خيرا* ثم كلم الله موسي قايلا* مر بني اسرايل وقل لهم*
כד في اليوم الاول من الشهر السابع يكون لكم عطلة* وبوبق جلبة* واسم مقدس *وكل
כה صناعة مكسب لا تعملوا* وقربوا قربانا لله * ثم كلم الله موسي تكلما* اما العاشر من هذا الشهر
כז السابع فهو يوم العفران* اسما مقدسا يكون لكم* واجيعوا انفسكم* وقربوا قربانا زيادة لله* وكل
כח عمل لا تعملوا في ذات هذا اليوم * لانه يوم عفران لكم* يستعفر فيه عنكم بين يدي الله
כט الهكم * وكل انسان بالغ لا يصوم في ذات هذا اليوم* فينقطع من قومه * وكل انسان يصنع
ל شيأ من العمل في ذات هذا اليوم* ابيد ذلك الانسان من بين قومه* كذاك شيا من الصنايع
לא لا تعملوا* رسم الدهر لاجيالكم في جميع مساكنكم *هي عطلة سبت لكم* وليجيعوا انفسكم
לב من عشية التسعة في الشهر الي العشاء التالي له* وتعطلوا عطلتكم * ثم كلم الله موسي تكلما*
לג

Movebitq; ex ipsis sacerdos quod conve- כ
niet, una cum duobus panibus primitiarū,
motione coram Deo: sitque pro duobus a-
gnis, & sit sacrum Deo, deturq; sacerdoti.
Et vocate eundem illū diem nomine san- כא
ctio, quod erit vobis: et omne opus lucri ne
faciatis: statutum sæculi in omnibus habi-
taculis vestris, in decursum generationum
vestrarum. Cumq; messueritis segetē ter- כב
rarum vestrarū, ne exactè perquiras ex-
tremitatem rivis tui in messe tua: & deci-
dua seminis tui ne colligas: imbecilli atq;
peregrino omitte ambo: Ego Deus Domin⁹
vester retribuam vobis bonum. Item allo- כג
cutus est Deus Musam, dicens; Mandā כד
filiis Israil, et dic illis; In prima die men-
sis septimi, erit vobis otium, & clangor
tubæ resonans, & nomen sanctum. Et o- כה
mne opus lucri ne faciatis, & offerte sa-
crificium Deo. Locutus est etiam Deus כו
ad Musam locutionem. At verò decimus כז
hujus mensis septimi est dies remissionis:
nomen sanctum erit vobis: & affligite
fame animas vestras, & sacrificate sacri-
ficium, supererogationem Deo. Et omne כח
opus ne faciatis in hac ipsa die, quia est
dies remissionis vobis, in quo venia postu-
labitur pro vobis coram Deo, Deo vestro.
Et omnis homo puber qui non jejunabit in כט
hac ipsamet die, abscindetur à gente sua.
Et omnis homo qui fecerit aliquod opus ל
in hac eadem die, perdam hunc hominem
de medio populi sui. Itaque ullum ex לא
operibus nè faciatis, præcepto sæculi ad
generationes vestras, in omnibus habita-
culis vestris. Est otium sabbathi vobis: לב
& affligite fame vosmetipsos à vespera
noni diei mensis usque ad vesperam sub-
sequentem, & otiamini otium vestrum.
Etiam allocutus est Deus Musam his לג
verbis;

ספר ויקרא: כד

mensis die decima quinta In :dicendo ,Israel filios ad Loquere

34 דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ

.Domino diebus septem *tegumentorum* solennitas ,hujus septimi

הַשְּׁבִיעִי חַג הַסֻּכֹּת שִׁבְעַת יָמִים לַיהוָה׃

non *servitutis functionem Omnem* .sanctitatis convocatio primo die In

35 בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא

:Domino *ignitionem facietis appropinquare* diebus Septem .facietis

תַעֲשׂוּ׃ שִׁבְעַת יָמִים תַּקְרִיבוּ אִשֶּׁה לַיהוָה

36 offeretis & :vobis erit sanctitatis convocatio octavo die in

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְהִקְרַבְתֶּם

.facietis non *servitutis functionem Omnem* .*ipsa Retentio* .Domino ignitione

אִשֶּׁה לַיהוָה עֲצֶרֶת הִוא כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃

Convocationes *eos* vocabitis *quos* ,Domini *conventus* Isti

אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי

37 *munus* & ,*ascensionem* ,Domino *ignitionem faciendum accedere* ad ,sanctitatis

קֹדֶשׁ לְהַקְרִיב אִשֶּׁה לַיהוָה עֹלָה וּמִנְחָה

.Sabbatha Præter .*sue die in diei verbum* libamina & ,*sacrificium*

זֶבַח וְנְסָכִים דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ׃ מִלְבַד שַׁבְּתֹת

38 præter & ,vestra vota omnia præter & ,vestra dona præter & ,Domini

יְהוָה וּמִלְבַד מַתְּנֹתֵיכֶם וּמִלְבַד כָּל־נִדְרֵיכֶם וּמִלְבַד

quinta in Veruntamen .Domino *dabitis* quæ vestra *spontanea* omnia

כָּל־נִדְבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַיהוָה׃ אַךְ בַּחֲמִשָּׁה

39 ,terræ proventum *vos colligendo in* ,septimi mensis die decima

עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאָסְפְּכֶם אֶת־תְּבוּאַת הָאָרֶץ

prima die In .*diebus* septem Domini *tripudium tripudiabitis*

תָּחֹגּוּ אֶת־חַג־יְהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן

die in vobis capietis Et .*cessatio* octava die in & ,*cessatio*

40 שַׁבָּתוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁבָּתוֹן׃ וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם

ligni ramum & ,palmarum *curvitates* ,decoris ligni fructum primo

הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ־

vestri Dei Domini facies ad Iætabimini & ,torrentis salices &,*complicati*

עָבֹת וְעַרְבֵי־נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם

diebus septem ,Domino *tripudium illud tripudiabitis* Et .diebus septem

41 שִׁבְעַת יָמִים׃ וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים

septimo mense In .*vestris generationibus* in *seculi* Statutum .anno in

בַּשָּׁנָה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי

Omnis .diebus septem habitabitis *tegumentis* In .*illud tripudiabitis*

42 תָּחֹגּוּ אֹתוֹ׃ בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל־

sciant ut .*tegumentis* in habitabunt Israel in indigena

43 הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת׃ לְמַעַן יֵדְעוּ

,Israel filios feci habitare *tegumentis* in quia ,vestræ generationes

דֹּרֹתֵיכֶם כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

.vester Deus Dominus Ego .Ægypti terra è .eos *me educendo in*

בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

.Israel filios ad Domini *statu* .*n feriis* Moseh est locut' Et

44 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת־מֹעֲדֵי יְהוָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

CAP. XXIV. כד

:dicendo ,Moseh ad DOMINUS est locutus Et

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃

Versio VULG. LAT.

34 Loquere filiis Israel, A quinto-decimo die mensis huj' septimi, erunt feriæ tabernaculorum septem diebus Dño. Dies prim' vocabitur celeberrim' atq; sanctissimus: omne opus

35 servile non facietis in eo. Et septem diebus offeretis holocausta Domino. Dies quoque octavus erit celeberrimus atque sanctissimus, & offeretis holocaustum Domino: est enim cœtus atque collectæ:

36 omne op' servile non facietis in eo. Hæ sunt feriæ Dñi, quas vocabitis celeberrimas atque sanctissimas, offeretisq; in eis oblationes Dño, holocausta et libamenta juxta ritum uniusq; cujusq; diei. Exceptis sabbatis Dñi, doniſq; vestris, et quæ

38 offeretis ex voto, vel quæ sponte tribuetis Domino. A quinto-decimo ergò die mensis septimi, quando congregaveritis omnes fructus terræ vestræ, celebrabitis ferias Do-

39 mini septem diebus. Die primo & die octavo erit sabbatum, id est, requies. Sumetisque vobis die primo fructus arboris pulcherrimæ, spathulásque palmarum, & ramos ligni densarum frondium, & salices de torrente,

40 & lætabimini coram Domino Deo vestro. Celebrabitisque solennitatem ejus septem diebus per annum. Legitimum sempiternum erit in generationibus vestris. Mense septimo festa celebrabitis, Et habitabitis in umbraculis septem diebus. Omnis, qui de genere est Israel, manebit in

43 tabernaculis: Ut discant posteri vestri, quòd in tabernaculis habitare fecerim filios Israel, cùm educerem eos de terra Ægypti. Ego Dñs Deus vester. Locutúsq; est Moyses super solennitatibus Dñi ad filios Israel.

CAP. XXIV.

1 ET locutus est Dominus ad Moysen, dicens,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

34 Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τούτου, ἑορτὴ Σκηνῶν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ κυρίῳ.

35 Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἁγία· πᾶν

36 ἔργον λατρείας οὐ ποιήσετε. Ἑπτὰ ἡμέρας προσάξετε (β) ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ, καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ὀγδόη κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν. καὶ προσάξετε (γ) ὁλοκαυτώματα κυρίῳ· ἐξόδιόν ἐστι. πᾶν ἔργον λατρείας οὐ

37 ποιήσετε. Αὗται (δ) ἑορταὶ κυρίου, ἃς καλέσετε κλητὰς ἁγίας, ὥστε προσενέγκαι καρπώματα τῷ κυρίῳ, ὁλοκαυτώματα καὶ

38 θυσίας αὐτοῦ, καὶ σπονδὰς αὐτοῦ τὸ καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν, Πλὴν τῶν Σαββάτων κυρίου, καὶ πλὴν τῶν δομάτων ὑμῶν, καὶ πλὴν πασῶν τῶν εὐχῶν ὑμῶν, καὶ πλὴν τῶν ἐκουσίων ὑ-

39 μῶν, ἃ ἂν δῶτε τῷ κυρίῳ. Καὶ ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ (ε) ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τούτου, ὅταν συναγάγησθε τὸν (ζ) γενήματα τῆς γῆς, ἑορτάσατε τῷ κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας. τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ ἀνάπαυσις, καὶ τῇ

40 ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἀνάπαυσις. Καὶ (η) λήψεσθε τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ καρπὸν ξύλου ὡραίου, καὶ κάλλυνθος φοινίκων, καὶ κλάδους (ϑ) ξύλου δασεῖς, καὶ ἰτέας, καὶ ἄγνου κλάδους ἐκ χειμάρρου, εὐφρανθῆναι ἔναντι κυ-

41 ρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ. Νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἑορτάσετε αὐτήν.

42 Ἐν Σκηναῖς κατοικήσετε ἑπτὰ ἡμέρας. πᾶς ὁ αὐτόχθων ἐν Ἰσραὴλ κατοικήσει

43 ἐν Σκηναῖς, Ὅπως ἴδωσιν αἱ γενεαὶ ὑμῶν, ὅτι ἐν Σκηναῖς κατῴκισα τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑ-

44 μῶν. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς τὰς ἑορτὰς κυρίου τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

MS.A. (β) ὁλοκαύτωμα τῷ (γ) ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ· (δ) αἱ ἑορταὶ τῷ κυρίῳ, (ε) τῇ ἡμέρᾳ (ζ) γενήματα (η) λήμψεσθε τῇ πρώτῃ καρπὸν (ϑ) ξύλων

ΚΕΦ. κδ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,

Loquere filiis Israel, dicens, Quinta-decima mensis septimi hujus, solennitas tabernaculorum septem dies Domino. Et dies prima vocata sancta: omne opus servile non facietis. Septem die- 36
bus adducetis holocaustomata Domino. Et dies octava vocata sancta erit vobis. Et adducetis holocaustomata Domino: (i) Exodium est. Omne opus servile non facietis. Hæ solennitates Domino, quas vocabitis vocatas sanctas, ad offerendum hostias Domino, holocaustomata, & sacrificia eorum, & libamina eorum, quod secundùm diem in diem, Præter sabbata Domini, & præter munera vestra, & præter omnia vota vestra, & præter spontanea vestra, quæcunque dederitis Domino. Et in 39
quinta-decima die mensis septimi hujus, cùm consummaveritis genimina terræ, festum celebritis Domino septem dies. Die primo requies, & die octavo requies. Et sumetis die primo, 40
fructum ligni (k) speciosum, & spatulas (l palmarum, & ramos ligni densos, & salices, & agni vamos de torrente, ad (m) lætandum ante Dominum Deum vestrum (n) Septem diebus anni. 41
Legitimum sempiternum in progenies vestras; In mense septimo solennitatem istam celebrabitis. In tabernaculis habitabitis septem 42
dies. Omnis indigena in Israel, habitabit in tabernaculis, ut sciant 43
progenies vestræ, quòd in tabernaculis habitare fecì filios Israel, cùm educerem eos de terra Ægypti. Ego Dominus Deus vester. Et locutus est Moyses solennitates Domini filiis Israel. 44

CAP. XXIV.

1 ET locutus est Dominus ad Moysen, dicens,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Loquere cum filiis Israel, & dic eis, In quin- 34
tadecima mensis hujus septimi, celebrate festum tabernaculorum septem diebus coram Domino. Dies primus, celebris ac san- 35
ctus erit vobis, & omne opus servile ne feceritis Septem diebus: & offerte sacrifi- 36
cium Domino: & dies octavus, celebris ac sanctus erit vobis: & offerte sacrificium Domino: & congregamini, & ullum opus servile ne feceritis. Hæc sunt festa Domini 37
quæ vocabitis solennia & sancta, & in quibus offeretis sacrificia Domino, holocausta pacifica, & farinam, & libamen, & victimas pro jure debito cuicunque diei; Præter 38
sabbatha Domini, & præter oblationes vestras, & præter dona vestra, & præter omnia vota vestra, ac præter omnem separationem vestram quam tribuitis Domino. Veruntamen in quintodecimo mensis septimi, quando colligetis proventus terræ, celebrate die- 39
m festum Domino septem diebus. Primo die erit otium, & die octavo, requies. Capite 40
vobis in die primo fructus arborum pulchrarum, poma aurea, & medullas palmarum, & myrtum, & salices. Et lætamini 41
coram Domino Deo vestro septem diebus, ô cuncti Israelitæ, & celebrate diem hunc festum Domino, septem diebus in anno, lege sempiternâ in generationes vestras: mense septimo celebrate eum. In tabernaculis ma- 42
nete septem diebus: omnes Israelitæ maneant in tabernaculis: ut sciant posteri 43
vestri quòd in tabernaculis manere fecerim filios Israel postquam eduxi eos è terra Ægypti: ego sum Dñs Deus vester. Retulit 44
ergò Moses filiis Israel festa Domini.

CAP. XXIV.

De Lucerna:

1 LOcutusque est Dominus cum Mose, & dixit ad eum;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

34 מַלֵּל עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר בְּחַמְשָׁא
עַשְׂרָא יוֹמָא לִירְחָא שְׁבִיעָאָה הָדֵין
חַגָּא דְמַטַלְיָא שַׁבְעָא יוֹמִין קֳדָם יְיָ׃
35 בְּיוֹמָא קַדְמָאָה מְעָרַע־קַדִּישׁ כָּל־
עֲבִידַת פּוּלְחָן לָא תַעְבְּדוּן׃ 36 שַׁבְעָא
יוֹמִין תְּקָרְבוּן קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ בְּיוֹמָא
תְמִינָאָה מְעָרַע־קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן
וּתְקָרְבוּן קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ כְּנִישָׁן
תְּהוֹן כָּל עֲבִידַת פּוּלְחָן לָא תַעְבְּדוּן׃ 37
אִלֵּין מוֹעֲדַיָּא דְיְיָ דִּי תְעָרְעוּן יַתְהוֹן
מְעָרְעֵי קַדִּישׁ לְקָרָבָא קוּרְבָּנָא קֳדָם
יְיָ עֲלָתָא וּמִנְחְתָא נִכְסַת קוּדְשִׁין
38 וְנִסּוּכִין פִּתְגַם־יוֹם בְּיוֹמֵיהּ׃ 38 בַּר
מִשַּׁבְּתָיָא דְיְיָ וּבַר מַתְּנָתֵיכוֹן וּבַר
מִכֹּל־נִדְרֵיכוֹן וּבַר מִכָּל נִדְבָתְכוֹן
דִּי תִתְּנוּן קֳדָם־יְיָ׃ 39 בְּרַם בְּחַמְשָׁא
עַשְׂרָא יוֹמָא לִירְחָא שְׁבִיעָאָה
בְּמִכְנְשְׁכוֹן יַת־עֲלַלְתָא דְאַרְעָא
תְּחַגּוּן יַת־חַגָּא דְיְיָ שַׁבְעָא יוֹמִין
בְּיוֹמָא קַדְמָאָה נְיָחָא וּבְיוֹמָא
40 תְמִינָאָה נְיָחָא׃ וְתִסְבּוּן לְכוֹן בְּיוֹמָא
קַדְמָאָה פֵּירֵי אִילָנָא אֶתְרוֹגִין
וּלוּלְבִין וְהַדַּסִּין וְעַרְבִין דְּנַחְלָא
41 וְתִחְדּוֹן קֳדָם יְיָ אֱלָהְכוֹן שַׁבְעָא
יוֹמִין׃ וְתַחֲגוּן יָתֵיהּ חַגָּא קֳדָם־יְיָ
שַׁבְעָא יוֹמִין בְּשַׁתָּא קְיָם עָלַם
לְדָרֵיכוֹן בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה תְּחַגּוּן
42 יָתֵיהּ׃ בְּמַטַלְיָא תִּתְּבוּן שַׁבְעָא
יוֹמִין כָּל־יַצִּיבָיָא בְּיִשְׂרָאֵל יִתְּבוּן
43 בְּמַטַלְיָא׃ בְּדִיל דִּידְעָן דָּרֵיכוֹן
אֲרֵי בְּמַטַלְתָּא עַנָנֵי אוֹתֲבִית יַת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּאַפָּקוּתִי יָתְהוֹן מֵאַרְעָא
דְמִצְרַיִם אֲנָא יְיָ אֱלָהְכוֹן׃ 44 וּמַלֵּל
מֹשֶׁה יַת־סִדַּר מוֹעֲדַיָּא דְיְיָ וַאֲלִיפִנּוּן
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃

כד

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר׃

Loquere cum filiis Israel, dicens: In quinta decima die mensis septimi hujus festivitas umbraculorum erit, septé diebus coram Domino. In die primo vocatio sancta erit: omne op⁹ servile non facietis. 35 Septem diebus offeretis oblationes coram Domino: in die octava vocatio sancta erit vobis, & offeretis oblationé corā Domino, collecti enim eritis; omne opus servile non facietis. 37 Hæ sunt solennitates Domini, quas vocabitis vocatione sancta: ut offeratur oblatio coram Domino; holocaustū & munus, & hostia sanctificationum, & libamenta, juxta ritum uniuscujusq; diei. 38 Exceptis sabbatis Dñi: & exceptis donis vestris, et exceptis omnibus votis vestris, & exceptis his quæ sponte offertis corā Dño. 39 Veruntamen in quintadecima die mensis septimi, quando congregaveritis fructū terræ, solennizabitis solennitatem corā Dño septem dieb⁹: in die primo erit requies, & in die octavo erit requies. 40 Sumetisq; vobis in die primo fructum arboris citrei, & spatulas palmarum, & myrtum, & salices torrentis: & lætabimini coram Domino Deo vestro septem diebus. 41 Et solennizabitis hanc solennitatem coram Dño, septem diebus per annum: legitimū sempiternum erit generationibus vestris; in mense septimo celebrabitis eā. 42 In umbraculis habitabitis septē diebus: omnes indigenæ in Israel habitabunt in umbraculis. 43 Ut sciant generationes vestræ, quia in umbraculo *nubium* habitare feci filios Israel, quando eduxi eos de terra Ægypti: Ego Dominus Deus vester. 44 Locutúsq; est Moyses ordinem solennitatum Domini: & docuit eas filios Israel.

CAP. XXIV.

1 LOcutúsque est Dominus cum Moyse dicens.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

34 * דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסכות שבעת ימים ליהוה׃
35 * ביום הראשון מקרא קדש כל מלאכת עבדה לא תעשו׃ * שבעת ימים תקריבו אשה ליהוה ביום
36 השמיני יהיה לכם מקרא קדש והקרבתם אשה ליהוה עצרת היא כל מלאכת עבדה לא תעשו׃
37 * אלה מועדי יהוה אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה ליהוה עלה ומנחה זבח ונסכים
38 דבר יום ביומו׃ ** מלבד שבתות יהוה ומלבד מתנתיכם ומלבד כל נדריכם ומלבד כל נדבתיכם
39 אשר תתנו ליהוה׃ אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ תחגו את חג
יהוה שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון׃
40 * ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם לפני
41 יהוה אלהיכם שבעת ימים׃ וחגתם אתו חג ליהוה שבעת ימים בשנה חקת עולם לדרתיכם בחדש
42 השביעי תחגו אתו׃ בסכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכת׃
43 למען ידעו דרתיכם כי בסכת הושבתי את בני ישראל בהוציאי אתם מארץ מצרים אני יהוה
44 אלהיכם׃ ** וידבר משה את מועדי יהוה אל בני ישראל׃

1 ** ויקרא יהוה אל משה לאמר׃

VERSIO SAMARITANA.

34 * ודבר אל בני ישראל לאמר בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסכות שבעת ימים ליהוה׃
35 * ביום הראשון מקרא קדש כל מלאכת עבדה לא תעשו׃ * שבעת ימים תקריבו אשה ליהוה ביום
36 השמיני יהיה לכם מקרא קדש והקרבתם אשה ליהוה עצרת היא כל מלאכת עבדה לא תעשו׃
37 * אלה מועדי יהוה אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה ליהוה עלה ומנחה זבח ונסכים
38 דבר יום ביומו׃ ** מלבד שבתות יהוה ומלבד מתנתיכם ומלבד כל נדריכם ומלבד כל נדבתיכם
39 אשר תתנו ליהוה׃ אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ תחגו את חג
יהוה שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון׃
40 * ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם לפני
41 יהוה אלהיכם שבעת ימים׃ וחגתם אתו חג ליהוה שבעת ימים בשנה חקת עולם לדרתיכם בחדש
42 השביעי תחגו אתו׃ בסכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכת׃
43 למען ידעו דרתיכם כי בסכת הושבתי את בני ישראל בהוציאי אתם מארץ מצרים אני יהוה
44 אלהיכם׃ ** וידבר משה את מועדי יהוה אל בני ישראל׃

1 ** ויקרא יהוה אל משה לאמר׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

34 Loquere filiis Israel, dicens; Decimo quinto die mensis septimi hujus festum erit tabernaculorum septem diebus Domino. 35 Die primo convocatio erit sancta: nullum opus servile facietis. 36 Septem diebus offeretis (o) sacrificia ignita Domino, die etiā octavā convocatio sancta erit vobis, ut offeratis (p) sacrificia ignita Domino: festum hoc est interdictionis, idcò nullū opus servile facietis. 37 Istæ sunt solennitates Domini quib⁹ convocabitis convocationes sanctas ad offerendum (q) sacrificia ignita Domino, holocaustum, oblationem similæ, sacrificiū, et libamina juxta ritum usiuscujusque diei: 38 Præter Sabbata Domini, & præter omnia munera vestra, et præter vota vestra, & præter spontaneas vestras oblationes quas dabitis Domino. 39 Præterea, decimo quinto die mensis septimi, cum collegeritis proventum terræ, celebrabitis festum Domino septem diebus, die primo requies erit, et die octavo requies. Sumetis autē vobis 40 die primo fructū arboris speciosum, spatulas palmarum, & ramos ligni (r) plectilis, et salices torrentium: & lætabimini coram Domino Deo vestro septem diebus. 41 Celebrabitis autem illud festum Domino septem diebus quotannis. Præceptum est æternū in generationibus vestris, mense septimo celebrabitis illud. 42 In tabernaculis habitabitis septē diebus; omnis indigena in Israel habitabit in tabernaculis: 43 ut sciant generationes vestræ quòd in tabernaculis habitare feci filios Israel cùm eduxi eos de terra Ægypti; Ego Dominus Deus vester. 44 Et edixit Moses solennitates Domini filiis Israel.

CAP. XXIIII.

1 ET locutus est Dominus Mosi, dicens;

VER. SAm. (o) oblationem (p) oblationem (q) sacrificium Domino, (r) denū,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 *مُرْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَقُلْ لَهُمْ *مِنَ ٱلْيَوْمِ ٱلْخَامِسِ عَشَرَ مِنْ هٰذَا ٱلشَّهْرِ ٱلسَّابِعِ حَجُّ ٱلْمَظَالِّ سَبْعَةَ أَيَّامٍ
35 لِلَّهِ * فِي ٱلْيَوْمِ ٱلْأَوَّلِ ٱسْمٌ مُقَدَّسٌ * كُلَّ صَنْعَةٍ مَكْسَبٍ لَا تَعْمَلُوا * وَفِي هٰذِهِ ٱلسَّبْعَةِ ٱلْأَيَّامِ تُقَرِّبُوا قُرْبَانًا
36 لِلَّهِ * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلثَّامِنِ ٱسْمٌ مُقَدَّسٌ يَكُونُ لَكُمْ * وَتُقَرِّبُوا قُرْبَانًا زِيَادَةً لِلَّهِ * وَأَمْكِثُوا فِي قُدْسِهِ * وَكُلَّ
37 صَنْعَةِ مَكْسَبٍ لَا تَعْمَلُوا * هٰذِهِ أَعْيَادُ ٱللَّهِ ٱلَّتِي تَجِبُ أَنْ تَسْمُوهَا بِأَسْمَاءٍ خَاصَّةٍ * وَتُقَرِّبُوا فِيهَا قَرَابِينَ
38 لِلَّهِ * مِنْ صَانِعَةٍ وَذَبْحٍ وَبِرٍّ وَمِزَاجٍ وَاجِبٍ كُلَّ يَوْمٍ فِي يَوْمِهِ * مَا خَلَا سُبُوتَ ٱللَّهِ * وَمَا خَلَا عَطَايَاكُمْ
39 وَنُذُورِكُمْ وَبِرِّكُمُ ٱلَّتِي تَجْعَلُونَهَا لِلَّهِ * وَأَمَّا فِي ٱلْيَوْمِ ٱلْخَامِسِ عَشَرَ مِنَ ٱلشَّهْرِ ٱلسَّابِعِ فِي أَوَانِ
جَمْعِكُمْ غَلَّةَ ٱلْأَرْضِ فَلْتَحْجُجُوا حَجًّا لِلَّهِ سَبْعَةَ أَيَّامٍ * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلْأَوَّلِ مِنْهَا عُطْلَةٌ * وَفِي ٱلْيَوْمِ
40 ٱلثَّامِنِ عُطْلَةٌ * وَخُذُوا لَكُمْ فِي ٱلْيَوْمِ ٱلْأَوَّلِ مِنْ ثَمَرِ شَجَرِ ٱلْأُتْرُجِّ * وَمِنْ لُبِّ ٱلنَّخْلِ * وَمِنْ أَغْصَانِ
عُودٍ غَلِيظٍ * وَمِنْ عُرْبِ ٱلْوَادِي * وَافْرَحُوا بِهِ بَيْنَ يَدَيِ ٱللَّهِ رَبِّكُمْ سَبْعَةَ أَيَّامٍ *
41 * وَحُجُّوا ذٰلِكَ حَجًّا لِلَّهِ سَبْعَةَ أَيَّامٍ فِي ٱلسَّنَةِ كَذَاكَ * رَسْمُ ٱلدَّهْرِ عَلَى مَرِّ أَجْيَالِكُمْ * فِي ٱلشَّهْرِ ٱلسَّابِعِ
42 تَحْجُبُونَهُ وَٱجْلِسُوا فِي ٱلْمَظَالِّ سَبْعَةَ أَيَّامٍ لِأَمْرِي * وَكُلُّ صَرِيحِيِّ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ فَلْيَجْلِسُوا فِي ٱلْمَظَالِّ *
43 * لِكَيْ يَعْلَمَ أَجْيَالُكُمْ أَنِّي أَنَا ٱللَّهُ رَبُّكُمْ أَجْلَسْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي ظِلَالٍ مِنْ غَمَامِي حِينَ
44 أَخْرَجْتُهُمْ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ * فَخَاطَبَ مُوسَى بَنِي إِسْرَائِيلَ بِأَعْيَادِ ٱللَّهِ *

1 * ٱلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ وَٱلْعِشْرُونَ * * ثُمَّ كَلَّمَ ٱللَّهُ مُوسَى قَائِلًا *

Præcipe filiis Israil, et dic eis; A die quintadecima hujus mensis septimi, solemnitas est Tabernaculorum septem diebus Domino. 34 In die prima nomen sanctum est: omne opus lucri nè faciatis. 35 Et in his septem diebus offeretis sacrificium Deo: & in die octava nomen sanctum erit vobis: 36 et offerte sacrificiū, supererogationē Deo: & manete in sanctuario ejus: & omne opus lucri nè faciatis. 37 Hi sunt dies festi Dei, quos oportet ut nominetis nominibus peculiaribus, et offeratis in ipsis sacrificia Deo ex holocaustis, et victimis, et frumento, & temperamento vini, debito scilicet singulorū dierum: 38 Præter sabbatha Dei, & præter dona vestra, & vota vestra, & spontaneas concessiones vestras quas facietis Deo. 39 At verò in die decimaquinta mensis septimi, tempore quo colligetis annonā terræ, celebrate solemnitatē Deo septem diebus. Et in die prima ex itis, erit otium, & in die octava, otium. 40 Et sumite vobis in die prima de fructibus arborum malorum aureorum, et de medulla palmarū, et de ramis ligni textili artificio consertis, & de populo fluviali: et lætamini in ipsa coram Deo Domino vestro septem diebus. 41 Et celebrate hoc solennitatē Deo septem diebus in anno, hoc modo; præcepto sæculi in seriem generationum vestrarum. In mense septimo celebrabitis eam, 42 & sedete in tabernaculis septem diebus ad op⁹ meum. Et omnis indigena ex filiis Israil, sedeat in tabernaculis: 43 ut sciant generationes vestræ quòd ego Deus Dominus vester sedere fecerim filios Israil in umbra nubium mearum, quando eduxi eos è terra Ægypti. Sermonem fecit ergò 44 Musa ad filios Israil de diebus festis Dei.

CAP XXIV.

1 ITem locutus est Deus ad Musam, dicens;

ספר ויקרא : כד

contusum purũ olivæ oleum *te ad capiant &* ,Israel filiis Præcipe
2 צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כָּתִית
testimonii velum Extra ,semper lucernã *faciendã ascendere* ad,luminari
3 לַמָּאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד: מִחוּץ לְפָרֹכֶת הָעֵדֻת
facies ad mane usque vespera à Aharon eam disponet *conventui* tentorio in
בְּאֹהֶל מוֹעֵד יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אַהֲרֹן מֵעֶרֶב עַד־בֹּקֶר לִפְנֵי
candelabrũ Super ,vestris generationibus in *seculi* Statutum ,semper *Domini*
4 יְהוָה תָּמִיד חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: עַל הַמְנֹרָה
accipies Et ,semper *Domini facies ad* lucernas disponet mundum
5 הַטְהֹרָה יַעֲרֹךְ אֶת־הַנֵּרוֹת לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד: וְלָקַחְתָּ
decimarum duarum :placentas duodecim *eam* coques & ,similam
סֹלֶת וְאָפִית אֹתָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
Sex ,*dispositionibus duabus* eas pones Et ,una placenta erit
6 תִּהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת: וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרֶכֹת שֵׁשׁ
super debis Et ,*Domini facies ad* mundam mensam super *dispositione*
7 הַמַּעֲרֶכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהֹר לִפְנֵי יְהוָה: וְנָתַתָּ עַל־
ignitivo memoriale in panem *ad* erit & ,mundum thus *dispositionem*
הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה אִשֶּׁה
Domini facies ad eum disponet *sabbatis die in sabbathi die In* .Domino
8 לַיהוָה: בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעַרְכֶנּוּ לִפְנֵי יְהוָה
,Aharon erit Et .*seculi* fœdere Israel filiis à ,semper
תָּמִיד מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן
loc sanctitatum sanctitas quia ,sancto loco in eum comedẽt &,ejꝰ filiis &
9 וְלִבָנָיו וַאֲכָלֻהוּ בְּמָקוֹם קָדֹשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא
mulieris filius est egressus Et .*seculi* statuto Domini *ignitionibus* de ei
10 לוֹ מֵאִשֵּׁי יְהוָה חָק־עוֹלָם: וַיֵּצֵא בֶּן־אִשָּׁה
:Israel filiorum medio in,Ægyptii viri filius *ipse &* ,Israelitidis
יִשְׂרְאֵלִית וְהוּא בֶּן־אִישׁ מִצְרִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
.Israelita vir & ,Israelitidis filius *castrametatione* in sunt jurgati &
וַיִּנָּצוּ בַּמַּחֲנֶה בֶּן הַיִּשְׂרְאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי:
.maledixit & ,nomen Israelitidis mulieris filius *nuncupavit* Et
11 וַיִּקֹּב בֶּן־הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרְאֵלִית אֶת־הַשֵּׁם וַיְקַלֵּל
filia Selomith ejus matris nomen & :Moseh ad eum adduxerunt Et
וַיָּבִיאוּ אֹתוֹ אֶל־מֹשֶׁה וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית בַּת־
eis *extremum ad* ,custodia in eum posuerunt Et .Dan *tribui* Dibri
12 דִּבְרִי לְמַטֵּה־דָן: וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ בַּמִּשְׁמָר לְפָרֵשׁ לָהֶם
:dicendo Moseh ad Dominus est locutus Et .Domini *ore super*
13 עַל־פִּי יְהוָה: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
omnes fulciant & ,*castrametationem* extra *ad* maledicum Educ
14 הוֹצֵא אֶת־הַמְקַלֵּל אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְסָמְכוּ כָל־
omnis eum lapident & ,ejus caput super suas manus *audientes*
הַשֹּׁמְעִים אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁוֹ וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל־
cùm vir Vir :dicendo ,loquêris Israel filios ad Et .cœtus
15 הָעֵדָה: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי־
nomen *nuncupans* Et ,*suum peccatum* portabit & ,suo Deo maledixerit
16 יְקַלֵּל אֱלֹהָיו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ: וְנֹקֵב שֵׁם־
.cœtus omnis eum *in* lapidabunt Lapidando ,morietur moriendo ,Domini
יְהוָה מוֹת יוּמָת רָגוֹם יִרְגְּמוּ־בוֹ כָּל־הָעֵדָה
.morietur ,nomen *cum nuncupando in* ,indigena sic,peregrinꝰ Sicut
כַּגֵּר כָּאֶזְרָח בְּנָקְבוֹ שֵׁם יוּמָת:

Versio VULG. LAT.

2 Præcipe filiis Israel, ut afferant tibi oleum de olivis purissimum, ac lucidum, ad concinnandas lucernas jugiter,
3 Extra velum testimonii in tabernaculo fœderis. Ponetque eas Aaron à vespere usque ad mane coram Dño, cultu ritúq; perpetuo in generationibꝰ vestris. Super candelabrũ mundissimum ponentur semper in cõspectu Dñi. Accipies quoq;
4 similã, et coques ex ea duodecim panes, qui singuli habebunt duas decimas. Quorũ
5 senos altrinsecus super mensam purissimam coram Dño
6 statues. Et pones super eos thus lucidissimum, ut sit panis in monimentum oblationis Dñi. Per singula sabbata
8 mutabuntur coram Dño suscepti à filiis Israel fœdere sempiterno. Erúntq; Aaron & filiorum ejus, ut comedant
9 eos in loco sancto: quia Sanctum sanctorum est de sacrificiis Domini jure perpetuo.
10 Ecce autem egressus filius mulieris Israelitidis, quem pepererãt de viro Ægyptio inter filios Israel, jurgatus est in castris cum viro Is-
11 raelita. Cúmque blasphemâsset nomen, & maledixisset ei, adductus est ad Moysen. (Vocabatur autem mater
12 ejus Salumith, filia Dabri de tribu Dan.) Miserúntque
13 eum in carcerem, donec nôssent quid juberet Dominus.
14 Qui locutus est ad Moysen, Dicens, Educ blasphemum extra castra, & ponant omnes qui audierunt, manus suas super caput ejus, & lapidet eum populus universus. Et
15 ad filios Israel loquêris; Homo, qui maledixerit Deo suo, portabit peccatum suum. Et qui blasphemaverit
16 nomen Dñi, morte moriatur: lapidibus opprimet eum omnis multitudo, sive ille civis, sive peregrinus fuerit. Qui blasphemaverit nomen Domini, morte moriatur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Ἐνετείλαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λαβέτωσάν (α) σοι ἔλαιον ἐλαΐνον καθαρὸν κεκομμένον εἰς φῶς, καῦσαι λύχνον διαπαντός,
3 Ἔξωθεν τοῦ καταπετάσματος ἐν τῇ σκλωῇ τοῦ μαρτυρίου, καὶ καύσουσιν αὐτὸ Ἀαρὼν καὶ οἱ
4 υἱοὶ αὐτοῦ (β) ἀπὸ ἑσπέρας ἕως πρωὶ ἐνώπιον κυρίου ἐνδελεχῶς, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς
5 γενεὰς ὑμῶν. Ἐπὶ τῆς λυχνίας τῆς καθαρᾶς καύσετε τοὺς λύχνους (γ) ἐναντίον κυρίου
6 ἕως εἰς τὸ πρωΐ. Καὶ λήψεσθε σεμίδαλιν, καὶ ποιήσετε αὐτὴν δώδεκα ἄρτους· δύο δεκάτων ἔσται ὁ ἄρτος ὁ εἷς. Καὶ ὀπιθήσετε αὐτοὺς δύο
7 στοίβους, ἓξ ἄρτους τὸ ἓν στοῖβος ὅπου ἡ τράπεζα καθαρὰ ἐναντίον κυρίου. Καὶ ὀπιθήσετε ἐπὶ τοὺς ἄρτους λίβανον καθαρὸν καὶ ἅλα,
8 καὶ ἔσονται εἰς ἄρτους εἰς ἀνάμνησιν προκείμενα τῷ κυρίῳ. Τῇ ἡμέρᾳ τῶν Σαββάτων (δ) προσθήσεται ἐναντι κυρίου διαπαντὸς
9 ἐνάντιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, διαθήκην αἰώνιον. Καὶ ἔσται Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ. καὶ φάγον (ε) αὐτὰ ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ἔστι γὰρ ἅγια τῶν ἁγίων. τοῦτο (ε) αὐτῷ ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων τῷ
10 κυρίῳ, νόμιμον αἰώνιον. Καὶ ἐξῆλθεν υἱὸς γυναικὸς Ἰσραηλίτιδος, καὶ οὗτος ἦν υἱὸς Αἰγυπτίου ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· καὶ ἐμαχέσαντο ἐν τῇ παρεμβολῇ ὁ υἱὸς τῆς Ἰσραηλίτιδος,
11 καὶ ὁ ἀνθρωπος ὁ Ἰσραηλίτης. Καὶ ἐπονομάσας (ζ) ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς τῆς Ἰσραηλίτιδος τὸ ὄνομα κατηράσατο. καὶ ἤγαγον αὐτὸν
12 πρὸς Μωυσῆν. καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Σελωμιθὶ θυγάτηρ (η) Δαβρεὶ ἐκ τῆς φυλῆς
13 Δάν. Καὶ ἀπέθεντο αὐτὸν (θ) εἰς φυλακὴν διακεῖναι αὐτὸν διὰ πρόσταγμα τοῦ κυ-
14 ρίου. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν,
15 λέγων, Ἐξάγαγε τὸν καταρασάμενον ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ὀπιθήσουσιν πάντες οἱ ἀκούσαντες τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν
16 πᾶσα ἡ συναγωγή. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λάλησον, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Ἄνθρωπος ὃς ἐὰν καταράσηται θεὸν, ἁμαρτίαν λήψεται. Ὀνομάζων δὲ τὸ ὄνομα κυρίου, θανάτῳ θανατούσθω· λίθοις λιθοβολείτω αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ Ἰσραήλ. ἐάν τε προσήλυτος ἐάν τε αὐτόχθων, ἐν τῷ ὀνομάσαι αὐτὸν τὸ ὄνομα κυρίου, τελευτάτω.

Præcipe filiis Israel; & sumentꝫ tibi oleum de olivis mundum expressum ad lumen: ut ardeat lucerna semper, Extra velum in 3
tabernaculo testimonii. Et accendet (α) *illud Aaron & filii ejus à vespera usq; in mane coram Dño* 4
jugiter: legitimũ sempiternum in progenies vestras. Super candelabrum mundum ac-
cendetis lucernas ante Dominum 5
usque in mane. Et sumetis similaginem, & facietis eam duodecim 6
panes: de duabus decimis erit u-
nus panis. Et imponetis eos duas 7
positiones: sex panes unam positionem super mensam mundam
ante Dominum. Et imponetis su- 8
per positionem thus mundum, (b)
& sal: & erunt in (c) *panes ad*
rememorationem propositꝰ Domi-
no. Die sabbatorum apponentur 9
ante Dominum semper (d) *coram*
filiis Israel, (e) testamentum sem-
piternum. Et erunt Aaron & fi- 10
lijs ejus. Et edent ea in loco san-
cto: sunt enim sancta sanctorum.
Hoc erit (f) eorum, de iis quæ of-
feruntur Domino, legitimum sem-
piternum. Et exiit filius mulieris 11
Israelitidis, & hic erat filius Æ-
gyptii inter filios Israel: & rixa-
ti sunt in castris, is qui erat ex
Israelitide, & homo Israelita. Et
cùm nominãsset filius mulieris Is-
raelitidis (g) nomen, maledixit;
& adduxerunt eum ad Moysen.
Et nomen matris ejus Salomith 12
filia Dabri de tribu Dan. Et de-
posuerunt eum in custodiam, ut
judicaretur de illo per præceptum
Domini. Et locutus est Dominus 13
ad Moysen, dicens, Ejice illum, 14
qui maledixit, extra castra: et im-
ponent omnes qui audierunt, ma-
nus suas super caput ejus, & la-
pidabunt eum omnis synagoga. Et 15
filiis Israel loquere, & dices
ad eos; (h) Homo, quicunque
maledixerit Deum suum, peccatum ac-
cipiet. Nominans autem nomen 16
Domini, morte moriatur: lapidibus
lapidet eum omnis synagoga
Israel. Sive proselytus, sive indi-
gena, cùm ipse nominat nomen
Domini, moriatur.

MS.A (α) μοι (β) ἀπ᾽ ἑσπέρας (γ) ἔναντι κυρίου ἕως πρωΐ. (δ) προσθήσει (ε) αὐτῷ (ζ) υἱὸς (η) Δαβρὶ (θ) ἐν φυλακῇ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Præcipe filiis Israel, afferantq; tibi oleũ olea 2
purũ expressum, ad accendendas lucernas ju-
giter Extra velũ januæ testimonii in taber- 3
naculo temporis. Sitq; disponens eas Aharon
à vespera usq; ad matutinũ corã Dño jugiter, 4
lege perpetuâ in posteritates vestras. Super
candelabro magno disponet lucernas coram
Domino jugiter. Accipe quoq; similaginem, 5
& pinse duodecim placentas, è duobus deci-
mis erit placenta una. Et dispone eas in duos 6
ordines, senas in *quolibet* ordine, super mensa
pura coram Domino semper, lege perpetuâ in
posteritates vestras. Et pone super ordines 7
thus purũ coram Domino: sitq; pro pane,
monimento, atq; sacrificio Domino. In die 8
sexto disponet eas Aharon coram Domino
jugiter, ex dono filiorũ Israel. Statuto sem-
piterno Pertinebit ad Aharonem & filios 9
ejus, comedentq; illum in loco sancto, quo-
niam sanctum sanctorum est ipsi de oblatio-
nibus Domini, lege sempiternâ.

Crimen peccatorum: & blasphemia filii cu-
jusdam Israeliticæ: & quomodo lata fuit
in eum sententia mortis.

Egressus est autem filius mulieris Israelitidis 10
(atq; hic filius hominis erat Ægyptii) in me-
dium filiorum Israel: jurgatíq; sunt in castris
filius Israelitidis, & quidam Israelita. Et ex- 11
primens filius Israelitidis Nomẽ, blasphema-
vit. Adduxerunt ergò eum ad Mosen (nomen
autẽ matris ejus erat Selomith, filia Debri de
tribu Dan,) Et clausserunt eum in custodia, ut 12
explicaretur eis *sententia* ab ore Dñi. Igitur 13
locutus est Dñs cum Mose, dixitq; ad eum;
Educite eum qui blasphemavit extra castra, 14
& omnes quotquot audierunt eum, ponant
manus suas super caput ejus, & lapidibus
obruant eum. Et cum filiis Israel loquere, & 15
dicito eis; Quicunq; homo cùm blasphema-
verit Deum suum, recipiet peccatũ suum. Et 16
quicunq; expresserit nomen Domini, occi-
dendo occidatur, & lapidando lapidabunt eũ
universus cœtus. Tam is qui convertetur ad
me, quàm filius Israel, cùm expres-
serit nomen meum, interficietur.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

2 פַּקֵּד יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסְבּוֹן לָךְ מְשַׁח
זֵיתָא דַכְיָא כְּתִישָׁא לְאַנָּהָרָא לְאַדְלָקָא
3 בּוֹצִינְיָא תְּדִירָא : מִבָּרָא לְפָרוֹכְתָּא
דְסָהֲדוּתָא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא יְסַדַּר יָתֵיהּ
אַהֲרֹן מִרַמְשָׁא עַד צַפְרָא קֳדָם יְיָ
תְּדִירָא קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן : עַל
4 מְנָרְתָּא דַכְיְתָא יְסַדַּר יָת בּוֹצִינַיָּא
קֳדָם יְיָ תְּדִירָא: וְתִסַּב סוֹלְתָּא וְתֵיפֵי
5 יָתָהּ תְּרֵיסַר גְּרִיצָן תִּהֵי
עֶסְרוֹנִין תְּהֵי גְּרִיצְתָּא חֲדָא: וְתָשַׁוִּי
6 יָתְהוֹן תַּרְתֵּין סְדָרִין סִדְרָא עַל
פְּתוּרָא דַכְיָא קֳדָם יְיָ: וְתִתֵּן עַל סִדְרָא
7 לְבוֹנְתָא דַכְיְתָא וְתְהֵי לְלַחְמָ
לַאֲדְכָּרְתָּה קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ : בְּיוֹמָא
8 דְשַׁבְּתָא בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא יְסַדְּרִנֵּיהּ
קֳדָם יְיָ תְּדִירָא מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְיָם
9 עָלַם: וּתְהֵי לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי וְיֵכְלוּנֵיהּ
בַּאֲתַר קַדִּישׁ אֲרֵי קֻדְשָׁ קוּדְשִׁין
הוּא לֵיהּ מִקָּרְבָּנַיָּא דַיְיָ קְיָם עָלַם:
10 וּנְפַק בַּר־אִתְּתָא בַת יִשְׂרָאֵל וְהוּא
בַּר־גְּבַר מִצְרָאִי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
11 וְאִתְנְצִיאוּ בְּמַשְׁרִיתָא בַּר אִתְּתָא
בַּת־יִשְׂרָאֵל וְנַבְרָא בַּר־יִשְׂרָאֵל :
12 וּפָרִישׁ בַּר־אִתְּתָא בַת יִשְׂרָאֵל יָת
שְׁמָא וּגְדַפְנָיו וְאַיְתְיוּ יְתֵיהּ לְוָת
מֹשֶׁה וּשְׁוֹם אִמֵּיהּ שְׁלֹמִית בַּת דִּבְרִי
לְשִׁבְטָא דְדָן: וְאַסְרוּהִי בְּבֵית מַטְרָא
13 עַד דְּיִתְפְּרַשׁ לְהוֹן עַל־פּוּם מֵימְרָא
דַיְיָ : וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָ
14 אַפֵּיק יָת דְּאִתְגְּדַף לְמִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא
וְיִסְמְכוּן כָּל דְּשָׁמְעִין יָת יְדֵיהוֹן עַל
15 רֵישֵׁיהּ וְיִרְגְּמוּן יָתֵיהּ כָּל כְּנִשְׁתָּא:
וְעִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַלֵּל לְמֵימַר גְּבַר
16 גְּבַר אֲרֵי יְרֻגֵּן קֳדָם־אֱלָהֵיהּ וְיִקְבֵּל
חוֹבֵיהּ: וּדְיִפְרֹשׁ שְׁמָא דַיְיָ אִתְקְטָלָא
יִתְקְטֵל מִרְגַּם יִרְגְּמוּן בֵּיהּ כָּל־
כְּנִשְׁתָּא כְּגִיּוֹרָא כְּיִצִּיבָא בְּפָרְשׁוּתֵיהּ
שְׁמָא יִתְקְטָל :

Targum ONKELOS.

2 Præcipe filiis Israel, ut tollant
tibi oleum de olivis contusis
purissimũ, ut luceat: ut incen-
3 dantur lucernæ jugiter. Extra
velum testimonii in taber-
naculo fœderis, ordinabit eas
Aarõ à vespere usq; mane co-
ram Dño jugiter: legitimum
4 sempiternũ erit in generatio-
nibus vestris. Super candela-
brũ mundissimũ disponet lu-
5 cernas, corã Dño semper. Tol-
lésq; similam, & coques ex eâ
duodecim placentas: ex duab⁹
decimis erit unaquæq; placen-
6 ta. Ponésq; eas duobus ordini-
bus, sex in ordine uno, super
7 mensam mundissimã corã Do-
mino. Et pones super ordiné
panis thus purissimũ: & erit
in monumentũ panis oblatio-
8 nis corã Dño. Per singula sab-
bata ordinabit eum corã Do-
mino jugiter, à filiis Israel pa-
9 cto sempiterno. Eritq; Aaron
& filiis ejus, ut comedant eum
in loco sancto: quia sanctum
sanctorũ est ei de oblationibus
Domini, pacto sempiterno.
10 Egressúsq; est filius mulieris
Israelitidis; ipse autẽ erat filius
viri Ægyptii, in medio filiorũ
Israel: & rixati sunt in castris,
filius mulieris Israelitidis, &
11 vir Israelita. Et explanavit fili-
us mulieris Israelitidis nomen,
& blasphemavit; & adduxerũt
eum ad Moysen: nomẽ autem
matris ejus erat Selomith filia
12 Dabri, de tribu Dan. Ligave-
runtq; eum in carcere, donec
13 exponeretur eis per sententiam
14 verbi Dñi. Locutúsq; est Dñs
cum Moyse dicens. Educ bla-
sphemũ extra castra, et imponãt
omnes qui audierunt manus
suas super caput ejus: & lapi-
dabunt eũ omnis congregatio.
15 Et cum filiis Israel loquêris
dicens: Vir vir qui blasphema-
verit coram Deo suo, suscipiet
16 iniquitatem suam. Et qui ex-
planaverit nomen Domini,
occisione occidetur; lapida-
tione lapidabunt eum omnis
congregatio: tam advena
quàm indigena cùm explana-
verit nomen, interficiatur.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 * צִוֵּה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כָּתִית לַמָּאוֹר לְהַעֲלוֹת
3 נֵר תָּמִיד: מִחוּץ לְפָרֹכֶת עֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אַהֲרֹן מֵעֶרֶב עַד־בֹּקֶר
לִפְנֵי יְיָ תָּמִיד חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם: עַל
4 * הַמְנֹרָה הַטְּהֹרָה יַעֲרֹךְ אֶת־הַנֵּרוֹת לִפְנֵי יְיָ תָּמִיד:
5 * וְלָקַחְתָּ סֹלֶת וְאָפִיתָ אֹתָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה
6 הַחַלָּה הָאֶחָת: וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרָכוֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרָכֶת עַל־הַשֻּׁלְחָן
7 הַטָּהוֹר לִפְנֵי יְיָ: וְנָתַתָּ עַל־הַמַּעֲרָכֶת לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם
לְאַזְכָּרָה אִשֶּׁה לַיְיָ:
8 ** בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעַרְכֶנּוּ לִפְנֵי יְיָ תָּמִיד מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
9 בְּרִית עוֹלָם: וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וַאֲכָלֻהוּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כִּי־קֹדֶשׁ
קָדָשִׁים הוּא לוֹ מֵאִשֵּׁי יְיָ חֻקַּת עוֹלָם:
10 ** וַיֵּצֵא בֶּן־אִשָּׁה יִשְׂרְאֵלִית וְהוּא בֶּן־אִישׁ מִצְרִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
11 וַיִּנָּצוּ בַּמַּחֲנֶה בֶּן־הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרְאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי: וַיִּקֹּב בֶּן־הָאִשָּׁה
הַיִּשְׂרְאֵלִית אֶת־הַשֵּׁם וַיְקַלֵּל וַיָּבִיאוּ אֹתוֹ אֶל־מֹשֶׁה וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית
12 בַּת־דִּבְרִי לְמַטֵּה דָן: וַיַּנִּיחֻהוּ בַּמִּשְׁמָר לְפָרֶשׁ לָהֶם עַל־פִּי יְיָ:
13 ** וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
14 הוֹצֵא אֶת־הַמְקַלֵּל אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְסָמְכוּ כָל־הַשֹּׁמְעִים אֶת־יְדֵיהֶם
15 עַל־רֹאשׁוֹ וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל־הָעֵדָה: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ
16 אִישׁ כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ: וְנֹקֵב שֵׁם יְיָ מוֹת יוּמָת רָגוֹם יִרְגְּמוּ
בּוֹ כָּל־הָעֵדָה כַּגֵּר כְּאֶזְרָח בְּנָקְבוֹ שֵׁם יוּמָת:

VER. SAM.

2 * נפק תא בני ישראל ויסבון לך מישח זית דכיא כתישא לאנהרא
3 לאדלקא בוצינא תדירא: מברא לפרוכתא דסהדותא במשכן זמנא יסדר יתיה
אהרן מרמשא עד צפרא קדם יי תדירא קים עלם לדריכון: על
4 * מנרתא דכיתא יסדר ית בוצינייא קדם יי תדירא:
5 * ותסב סולתא ותיפי יתה תריסר גריצן תהי עסרונין תהי גריצתא חדא:
6 ** ותשוי יתהון תרתין סדרין סדרא על פתורא דכיא קדם יי: ותתן על סדרא
7 לבונתא דכיתא ותהי ללחמא לאדכרתה קרבנא קדם יי: ביומא
8 דשבתא ביומא דשבתא יסדרנה קדם יי תדירא מן בני ישראל קים
9 עלם: ותהי לאהרן ולבנוהי ויכלונה באתר קדיש ארי קדש קודשין
הוא ליה מקרבניא דיי קים עלם:
10 ** ונפק בר־אתתא בת ישראל והוא בר־גבר מצראי בגו בני ישראל
11 ואתנציאו במשריתא בר אתתא בת־ישראל ונברא בר־ישראל:
ופריש בר־אתתא בת ישראל ית שמא וגדפניו ואיתיאו יתיה לות
12 משה ושום אמיה שלמית בת דברי לשבטא דדן: ואסרוהי בבית מטרא
13 עד דיתפרש להון על־פום מימרא דיי: ומלל יי עם־משה למימ
14 אפיק ית דאתגדף למברא למשריתא ויסמכון כל דשמעין ית ידיהון על
15 רישיה וירגמון יתיה כל כנשתא: ועם־בני ישראל תמלל למימר גבר
16 גבר ארי־ירגן קדם־אלהיה ויקבל חוביה: ודיפרש שמא דיי אתקטלא
יתקטל מרגם ירגמון ביה כל־כנשתא כגיורא כיציבא בפרשותיה
שמא יתקטל:

TEXT. ET VERS. Translatio Latina.

2 Præcipe filiis Israel ut accipi-
ant tibi oleum olivæ purum
contusum pro luminari, ad ac-
cendendas lucernas jugiter.
3 Extra velum testimonii in ta-
bernaculo fœderis disponet il-
lud Aaron, et filii ejus à ve-
spera usq; ad mane corã Do-
mino jugiter: præceptum e-
4 æternũ in generationibus ve-
stris. Super candelabrũ mun-
5 dum disponet lucernas coram
Domino usque mane. Sumes
quoq; similam, & coques ex
ea duodecim placentas; duæ
decimæ erit in placenta una.
6 Et pones eas per duos ordi-
nes: sex in ordine super men-
sam mundam coram Domino.
7 Ponesq; super ordinem illum
thus purum, erit q; pro pane in
memoriale (a) sacrificiorum
8 ignitorum Domino. Itaquoq; e
die Sabbati disponet illũ co-
ram Domino jugiter: cum fi-
liis Israel fœdus est sempiter-
9 num. Pertinebis autem ad A-
aronem, & ad filios ejus, &
comedent eum in loco sancto,
quoniam sanctitas sanctita-
tum est ei ex (b) sacrifi-
ciis ignitis Domini; (c) præcep-
10 tũ est æternum. Et egressus est fi-
lius mulieris israelitidis, ipse
autem erat filius hominis Æ-
gyptii, in medio filiorum Is-
rael, & rixati sunt in castris
filius Israelitidis, et vir Isra-
11 elita. Sed filius mulieris Is-
raelitidis execratus est No-
men, & maledixit, & ad-
duxerunt eum ad Moysen:
(Nomen autem matris ejus
erat Salomith, filia Dabri de
12 tribu Dan,) Posuerunt q; eum
in custodiam, ut judicium es-
13 set iis juxta os Domini. Et lo-
cutus est Dominus Mosi, di-
cens; Educ maledicentem ex-
14 tra castra, ponantq; omnes qui
audierunt, manus suas super
caput ejus, lapidabunt q; e-
15 um omnis congregatio. Filiis
autem Israel loquêris dicens;
Quicunque maledixerit Deo
16 suo, portabit (d) peccatũ suũ.
Execransq; nomẽ Domini, (e)
morte morietur; lapidando
lapidabit eum omnis congre-
gatio; tam advena quam in-
digena cùm execratus fuerit
Nomen, (f) morietur.

VER. SAM. (a) oblationis (b) muneribus (c) portio est æterna. (d) reatum (e) occisione occidetur; (f) interficietur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * أُوصِ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنْ يَأْتُوكَ بِدُهْنِ زَيْتُونٍ صَافٍ مِنَ الْمَدْقُوقِ لِلْإِضَاءَةِ يُسْرَجُ بِهِ السِّرَجُ دَائِمًا *
3 خَارِجَ سِجْفِ الشَّهَادَةِ فِي خِبَاءِ الْحَضَرِ يُصْلِحُهُ هَرُونُ مِنَ اللَّيْلِ إِلَى الصُّبْحِ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ دَائِمًا *
4 رَسْمُ الدَّهْرِ عَلَى مَرِّ أَجْيَالِكُمْ * وَعَلَى الْمَنَارَةِ الطَّاهِرَةِ يُصْلِحُهَا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ دَائِمًا * وَتَأْخُذُ سَمِيذًا
5 وَاخْبِزِ اثْنَيْ عَشَرَ جِرْدَقَةً * وَلْتَكُنْ كُلُّ جِرْدَقَةٍ مِنْ عُشْرَيْنِ * وَضَعْهَا فِي صَفَّيْنِ * فِي كُلِّ صَفٍّ سِتٌّ
6 مُنَضَّدَةً عَلَى الْمَائِدَةِ الطَّاهِرَةِ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ * وَاجْعَلْ عَلَى الْمَصْفُوفَةِ لُبَانًا ذَكِيًّا * وَلْيَكُنْ عَلَى
7 الْخُبْزِ وُضُوحًا مُقَرَّبًا لِلَّهِ * وَفِي كُلِّ يَوْمِ سَبْتٍ يُصْلِحُهُ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ دَائِمًا مِنْ عِنْدِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * عَهْدُ
8 الدَّهْرِ * ثُمَّ يَرْفَعُ لِهَرُونَ وَبَنِيهِ لِيَأْكُلُوهُ فِي مَوْضِعٍ مُقَدَّسٍ * لِأَنَّهُ لَهُمْ مِنْ خَوَاصِّ الْأَقْدَاسِ مِنْ
9 قُرْبَانِ اللَّهِ * رَسْمُ الدَّهْرِ * وَلَمَّا قَامَ ابْنُ امْرَأَةٍ إِسْرَائِيلِيَّةٍ * وَهُوَ ابْنُ رَجُلٍ مِصْرِيٍّ فِيمَا بَيْنَ بَنِي
10 إِسْرَائِيلَ تَنَاصَّ فِي الْمُعَسْكَرِ هَذَا ابْنُ الْإِسْرَائِيلِيَّةِ وَالرَّجُلُ الْإِسْرَائِيلِيُّ * وَسَبَّ ابْنُ الْإِسْرَائِيلِيَّةِ الِاسْمَ
11 وَسَمَّهُ * فَأَدْوَا بِهِ إِلَى مُوسَى * وَكَانَ اسْمُ أُمِّهِ سَلُومِيتَ ابْنَةَ دِبْرِي مِنْ سِبْطِ دَانٍ * فَوَضَعُوهُ فِي الْحَبْسِ
12 لِيَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَمْرٌ عَنْ فَمِ اللَّهِ * ثُمَّ كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى قَائِلًا * أَخْرِجِ السَّاتِمَ إِلَى خَارِجِ الْمُعَسْكَرِ وَلْيَسْنُدْ
13 كُلُّ مَنْ سَمِعَهُ أَيْدِيَهُمْ عَلَى رَأْسِهِ * وَلْيَرْجُمْهُ جَمِيعُ أَهْلِ الْحَضَرِ * وَمُرْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَقُلْ لَهُمْ * أَيُّ
14 إِنْسَانٍ سَتَمَ رَبَّهُ فَقَدْ حَمَلَ وِزْرًا عَظِيمًا * وَمَنْ سَبَّهُ كَذَاكَ فَلْيُقْتَلْ قَتْلًا * وَلْيَرْجُمْهُ جَمِيعُ أَهْلِ
15 الْحَضَرِ رَجْمًا * الْغَرِيبُ كَالصَّرِيحِ سِوَاءٌ أَيُّهُمَا سَبَّ الِاسْمَ فَلْيُقْتَلْ *

Manda filiis Israil ut afferant tibi oleum
olivæ purum ex attrito, ad accendendum:
ut aptentur ipso lucernæ semper. Extra
velũ testimonii, in tabernaculo præsentiæ,
disponet id Haron à nocte ad matutinum
in conspectu Dei semper, statuto sæculi ad
decursum generationum vestrarum. Et
super candelabrum mundum disponet eas
ante Deum semper. Et accipe similam,
et confice ex ea duodecim panes: sit autem
quilibet panis ex duabus decimis. Et pone
eos in duos ordines: in quolibet ordine sex,
dispositos super mensa munda in con-
spectu Dei: Et pone super ordinatos panes
thus suavissimum sitq; super panem in o-
dorem oblatum Deo. Et in omni die sab-
bathi ordinabis eos coram Deo semper à
filiis Israil, fœdere sempiterno. Deinde
tolletur pro Harone & filiis ejus, ut come-
dant illum in loco sancto, quia ipsorũ est
ex præcipuis sacris de sacrificio Dei, sta-
tuto sempiterno. Cumq; surrexisset filius
mulieris cujusdam Israelitidis, ipseque fi-
lius viri Ægyptii, inter filios Israil, jur-
gatus est in castris iste filius Israelitidis
cum viro Israelita: Et conviciatus est fi-
lius Israelitidis Nomen, & blasphemavit
illud, adduxerúntque eum ad Musam:
(erátque nomen matris ejus Salumith, fi-
lia Dabri de tribu Dan,) Et posuerunt eũ
in carcere, ut appareret ipsis causa illius
à Domino. Tum loquutus est Deus cum
Musa, dicens; Educ blasphemum extra
castra, & imponant omnes qui audierunt
eum, manus suas super caput ejus, & la-
pident eum omnes homines præsentes. Et
præcipe filiis Israil, & dicito illis; Qui-
cunque blasphemaverit Dominum suum,
jam portavit iniquitatem maximam. Et
qui blasphemaverit illum hoc pacto, occi-
sione occidatur, lapidéntque eum omnes
homines præsentes lapidatione: Advena ac
indigena pariter, utervis eorum blasphe-
maverit Nomen, occidatur.

ספר ויקרא : כה

17 וְאִישׁ כִּי יַכֶּה כָּל־נֶפֶשׁ אָדָם מוֹת יומת
18 וּמַכֵּה נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ: וְאִישׁ
19 כִּי־יִתֵּן מוּם בַּעֲמִיתוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה כֵּן יֵעָשֶׂה לוֹ:
20 שֶׁבֶר תַּחַת שֶׁבֶר עַיִן תַּחַת עַיִן שֵׁן תַּחַת שֵׁן כַּאֲשֶׁר
21 יִתֵּן מוּם בָּאָדָם כֵּן יִנָּתֵן בּוֹ: וּמַכֵּה בְהֵמָה
22 יְשַׁלְּמֶנָּה וּמַכֵּה אָדָם יומת: מִשְׁפַּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם
23 כַּגֵּר כָּאֶזְרָח יִהְיֶה כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיְדַבֵּר
מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹצִיאוּ אֶת־הַמְקֻלָּל אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה
וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ אָבֶן וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

CAP. XXV. כה

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
2 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תְבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי
3 נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה: שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע
שָׂדֶךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כַּרְמֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ:
4 וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת שַׁבַּתּוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה
שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמֹר: אֶת סְפִיחַ קְצִירְךָ
5 לֹא תִקְצוֹר וְאֶת עִנְּבֵי נְזִירֶךָ לֹא תִבְצָר שְׁנַת שַׁבָּתוֹן
יִהְיֶה לָאָרֶץ: וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לְאָכְלָה לְךָ
6 וּלְעַבְדְּךָ וְלַאֲמָתֶךָ וְלִשְׂכִירְךָ וְלְתוֹשָׁבְךָ הַגָּרִים
עִמָּךְ: וְלִבְהֶמְתְּךָ וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ תִּהְיֶה כָל־תְּבוּאָתָהּ
7 לֶאֱכֹל: וְסָפַרְתָּ לְךָ שֶׁבַע שַׁבְּתֹת שָׁנִים שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁבַע
פְּעָמִים וְהָיוּ לְךָ יְמֵי שֶׁבַע שַׁבְּתֹת הַשָּׁנִים תֵּשַׁע וְאַרְבָּעִים
8 שָׁנָה: וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר
9 לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל־אַרְצְכֶם:

LEVITICUS. Ver. VUL. LAT.

17 Qui pcusserit, & occiderit hominem, morte moriatur.
18 Qui pcusserit animal, reddet vicariũ, id est, animam pro anima. Qui irrogaverit maculã cuilibet civiũ suorum: sicut fecit, sic fiet ei.
20 Fracturã pro fractura, oculũ pro oculo, dentẽ pro dente restituet. Qualem inflixerit maculã, talẽ sustinere cogetur. Qui pcusserit jumentũ, reddet aliud. Qui pcusserit hominẽ, punietur. Æquũ judiciũ sit inter vos, sive pegrin⁹, sive civis peccaverit: quia ego sum Dñs Deus vester. Locutúsque est Moyses ad filios Israel: et eduxerũt eũ, qui blasphemaverat, extra castra, ac lapidibus oppresserunt. Fecerúntq; filii Israel, sicut præceperat Dñs Moysi.

CAP. XXV.

1 LOcutúsq; est Domin⁹ ad Moysẽ in monte Sinai, dicẽs;
2 Loquere filiis Israel, et dices ad eos, Quando ingressi fueritis terrã quã ego dabo vobis, sabbatizes sabbatum Dño. Sex annis seres agrũ tuũ, et sex annis putabis vineam tuã, colligẽsque fruct⁹ ej⁹. Septimo autẽ anno sabbatum erit terræ, requietionis Dñi: agrum non seres, et vineã non putabis.
5 Quæ sponte gignit humus, non metes: et uvas primitiarũ tuarũ nõ colliges quasi vindemiã: annⁿ enim requietionis terræ est. Sed erunt vobis in cibũ, tibi et servo tuo, ancillæ & mercenario tuo, et advenæ, qui peregrinantur apud te. Jumẽtis tuis et pecoribus, oĩa quæ nascũtur præbebũt cibũ. Numerabis quoq; tibi septem hebdomadas annorũ, id est, septies septẽ, quæ simul faciunt annos quadraginta novem. Et clanges buccinâ mense septimo, decimâ die mensis, propitiationis tẽpore in universa terra vestra.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ (ι) ἄνθρωπος ὃς ἂν παλάξῃ ψυχὴν ἀν-
18 θρώπῳ, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατώσατε. Καὶ
19 ὃς ἂν παλάξῃ κλῆνος, καὶ ἀποθάνῃ, ἀποτισάτω
ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς. Καὶ ἐάν τις δῷ μῶμον
τῷ πλησίον, ὡς ἐποίησεν αὐτῷ, ὡσαύτως ἀ-
20 ποτισθήσε⁊ αὐτῷ· Σύνταγμα ἀντὶ συντάγμα-
τος, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀ-
δόντος, καθὸν ἂν δῷ μῶμον τῷ ἀνθρώπῳ,
21 (κ) οὕτω δοθήσε⁊ αὐτῷ. Ὃς ἂν παλάξῃ ἄν-
22 θρωπον, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατώσατε. Δι-
καίωσις μία ἔσαι τῷ προσηλύτῳ (λ) καὶ τῷ
ἐγχωρίῳ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.
23 Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· καὶ
ἐξήγαγον τὸν καταρασάμενον ἔξω τῆς παρεμ-
βολῆς, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις. καὶ οἱ υἱοὶ
Ἰσραὴλ ἐποίησαν (μ) καθάπερ συνέταξε κύ-
ριος τῷ Μωυσῆ.

MS.A. (ι) ἄνθρωπος ἐὰν (κ) οὕτως (λ) καὶ ἐγχωρίῳ, (μ) καθὰ

CAP. XXV.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν τῷ
2 ὄρει Σινᾷ, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
ραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς (α) αὐτούς, Ὅταν
εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι
ὑμῖν, καὶ ἀναπαύσεται ἡ γῆ, ἣν ἐγὼ δί-
δωμι ὑμῖν, σάββατα τῷ κυρίῳ. Ἓξ ἔτη σπερεῖς τὸ
ἀγρόν σε, καὶ ἓξ ἔτη τεμεῖς τὸ ἀμπελών σε, καὶ
4 συνάξεις τὸν καρπὸν αὐτοῦ. Τῷ δὲ ἑβδόμῳ
σάββατα ἀναπαύσεως ἔσαι τῇ γῇ, σάββατα
τῷ κυρίῳ τὸ ἀγρόν σε οὐ σπερεῖς, καὶ τὸ ἀμπελών
σε οὐ τεμεῖς, Καὶ τὰ αὐτόματα (σ) ἀναβαίνον-
τα τὸ ἀγρῷ σε οὐκ ἐκθερίσεις, καὶ τὰ σταφυλὴν τῆς
ἀγαπάσεώς σου (γ) σε οὐκ ἐκβότρυσεις. ἐνιαυτὸς ἀ-
ναπαύσεως ἔσαι τῇ γῇ. Καὶ ἔσαι τὰ σάββα-
τα τῆς γῆς βρώματά σοι, καὶ τῷ παιδί σε, καὶ
τῇ παιδίσκῃ σου, καὶ τῷ μισθωτῷ σου, καὶ τῷ πα-
οίκῳ τῷ προσκειμένῳ πρὸς σέ. Καὶ τοῖς κτή-
νεσί σου, καὶ τοῖς θηρίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ σου ἔ-
σαι πᾶν τὸ (δ) γένημα αὐτῆς εἰς βρῶσιν. Καὶ
ἐξαριθμήσεις σεαυτῷ ἑπτὰ ἀναπαύσεις ἐτῶν,
ἑπτὰ ἔτη ἑπτάκις· καὶ ἔσονταί σοι ἑπτὰ ἑβδομά-
δες ἐτῶν ἐννέα καὶ (ε) τεσσεράκοντα ἔτη. Διασ-
9 ημανεῖτε σάλπιγξι φωνῆς ἐν πάσῃ τῇ γῇ (ζ)
ὑμῶν ἐν τῷ μηνὶ τῷ (η) ἑβδόμῳ τῇ δεκάτῃ
τοῦ μηνός· τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἱλασμοῦ διαγγελεῖτε
σάλπιγγι ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὑμῶν.

MS.A. (α) αὐτὸς, Ἐὰν εἰσέλθητε (ς) τὰ ἀναβαίνοντα (γ) μι (δ) γέννημα
(ε) τεσσεράκοντα ἔτη. Καὶ διαγγελεῖτε (ζ) ὑμῶν τῷ (ε) ἑβδόμῳ τοῦ μη-
νὸς τῇ δεκάτῃ. τῇ ἡμέρᾳ

Et homo quicunque percusserit animã
17 hominis, & mortuus fuerit, morte
moriatur. Et quicunq; percusserit pe-
18 cus, & mortuum fuerit, reddat ani-
mam pro anima. Et si quis dederit
19 maculã proximo, sicut fecit ei, ita
vicissim fiet ipsi. Cõtritionẽ pro con-
20 tritione, oculũ pro oculo, dentẽ pro
dente: quemadmodũm utiq; dederit
maculã hominis ita dabitur ei. Qui-
21 cunq; percusserit hominẽ, & mortuus
fuerit, morte moriatur. (ι) Justifica-
22 tio una erit proselyto, & indige-
næ: quoniã ego sũ Dominus Deus
vester. Et locutus est Moyses filiis
23 Israel. Et eduxerunt eũ, qui male-
dixit, extra castra: et lapidaverunt
illum in lapidib⁹. Et filii Israel fece-
runt, sicut præceperat Dominus
Moysi.

CAP. XXV.

1 ET locutus est Dominus ad Moy-
2 sen in monte Sinai, dicens, Loquere
filiis Israel, & dices ad eos; Cũ in-
troieritis in terrã, quã ego do vobis,
& (a) requiescet terra, quã ego do
vobis, Sabbata Domino. Sex annis
3 seminabis agrum tuum, & sex an-
nis putabis vineam tuam, & con-
4 gregabis fructũ ejus. Anno autem
septimo sabbata: requies erit terræ,
Sabbata Domino. Agrum tuum non
seminabis, & vineam tuam non pu-
5 tabis: Et quæ ab se surgunt de agro
tuo, non metes, & uvam (b) sanc-
tificationis tuæ non vindemiabis.
6 Annus requietis erit terræ. Et erunt
sabbata terræ (c) escæ tibi, & puero
tuo, & ancillæ tuæ, & mercenario
tuo, & inquilino, qui applicatus est
7 ad te: Et pecoribus tuis, & bestiis,
quæ sunt in terra tua, erit omnis
8 fructus ej⁹ in escam. Et enumerabis
tibiipsi septem requietes annorũ, se-
ptem annos septies. Et erunt tibi sep-
tem septimanæ annorũ, novẽ & quadra-
ginta anni. Annuntiabitis tubæ voce
9 in omni terra vestra in mense sep-
timo, decimâ mensis. Die propitiationis
annuntiabitis tubâ in omni terra
vestra.

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 Et si quis occiderit quamcunq; animam hominis,
18 occidendo occidatur. Et qui interfecerit animã ju-
19 menti, restituat animam pro anima. Et si quis in-
ferat vitium in proximum suum, quale intulit viti-
um in proximum suum, tale inferatur in eum: Fra-
20 ctura pro fractura, oculum pro oculo, dentem
21 pro dente: quale intulit vitium proximo suo, tale
inferatur ei. Et qui occiderit jumentum, reddat
22 ipsum: Et qui occiderit animam, occidatur. Judici-
um idem sit vobis: tam ergæ eum qui convertitur
ad me, quàm erga filiũ Israel, pari ratione fiat: ego
23 sum Dñs Deus vester. Retulit ergò Moses ad filios
Israel: & educentes eum qui blasphemaverat extra
castra, obruerunt eum lapidib⁹, & mortuus est. Fe-
ceruntq; filii Israel quemadmodum præcepit Dñs
Mosi.

CAP. XXV.

Lex quâ indicitur *ut quiescat terra septimo quo-
que anno, cedatque in emolumentum pauperum.
Et ut post annos quinquaginta retrocedat do-
mino suo.*

1 PRæterea locutus est Dñs cum Mose in monte
2 Sinai, & dixit ad eum; Loquere cum filiis Is-
rael, & dic eis; Cùm ingressi fueritis terram quam
daturus sum vobis hæreditatem, sabbathizet terra
sabbathum Dño. Sex annis seretis agros vestros,
3 & sex annis putabitis vineas vestras, & sex annis
4 colligite provent⁹ vestros. Annus verò septimus
sabbathum sabbathorum sit terræ, sitq; apud vos
sabbathũ Dño: agros vestros non seretis, & vi-
neas vestras non putabitis, Et sponte nascens fru-
5 mentum messis vestræ non metetis, & uvas palmi-
tum vestrorũ non colligetis: annus quietis sit ter-
6 ræ. Eritq; vobis sabbathum terræ in cibum, vobis,
& servis vestris, & ancillis vestris, & mercenariis
7 vestris, & peregrinis habitantib⁹ vobiscum, Et ju-
mentis vestris, & bestiæ quæ est in terris vestris
8 erit inquam vobis totus provent⁹ in cibũ. Et nu-
merate vobis septẽ annos hebdomadarios, *hoc est*
septem annos repetitos septem vicibus: eruntq;
vobis dies septem annorum hebdomadalium, qua-
draginta novem anni. Et clangite buccinâ sonorâ
9 in decimo die mensis septimi: in die indulgentiæ
clangite buccinâ in tota terra vestra.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

17 וגבר ארי יקטול כל־נפשא דאנשא
18 אתקטלא יתקטל׃ ודיקטול נפש
בעירא ישלמנה נפשא חלף נפשא
19 וגבר ארי־יתן מומא בחבריה כמא
20 דעבד כן יתעבד ליה׃ תברא חלף
תברא עינא חלף עינא שנא חלף
21 שנא כמא דיתן מומא באנשא כן
22 יתיהב ביה׃ ודיקטול בעירא
ישלמנה ודיקטול אנשא יתקטל׃
23 דינא חד יהא לכון בגיורא כיציבא
יהא ארי אנא יי אלהכון׃ ומלל
משה עם־בני ישראל ואפיקו ית
דאתגיו למברא למשרייא ורגמו
יתיה אבנא ובני־ישראל עבדו כנא
כה 1 די־פקד יי ית משה׃
ומלל יי עם־משה בטורא דסיני
2 למימר׃ מלל עם־בני ישראל ותימר
להון ארי תעלון לארעא די אנא
יהיב לכון ותשמט ארעא שמטתא
3 קדם־יי׃ שית שנין תזרע חקלך
4 ושית שנין תכסח כרמך ותכנוש
את עללתה׃ ובשתא שביעאה יהי
שמטתא יהי לארעא שמטתא
5 קדם־יי חקלך לא תזרע וכרמך
לא תכסח׃ ית כתא דחצדך לא
תחצד וית ענבי שבקך לא תקטוף
שנת שמטתא יהי לארעא׃ ותהי
6 שמטת ארעא לכון למיכל לך
7 ולעבדך ולאמתך ולאגירך
ולתותבך דדיירין עמך׃ ולבעירך
ולחיתא די בארעך תהא כל־
8 עלתה למיכל׃ ותמני לך שבע
שמטין דשנין שבע שנין שבע זמנין
ויהון לך יומי שבע שמטין דשנין
9 ארבעין ותשע שנין׃ ותעבר שופר
יובלא בירחא שביעאה בעשרא
לירחא ביומא דכפורי תעבדון שופרא בכל ארעכון׃

TARGUM ONKELOS.

17 Vir autem qui occiderit oẽm
animã hominis, occisione oc-
cidatur. Et qui occiderit ani-
18 mã animalis, ſolvet eam: ani-
mã pro animâ. Vir autem qui
19 poſuerit maculã in proximo:
ſicut fecit, ſic fiet ei. Fractură
20 pro fractura, oculũ pro oculo,
dentẽ pro dente: qualẽ macu-
lã poſuerit in homine, talis fiet
21 in eo. Et qui occiderit animal,
reſtituet illud: et qui occiderit
22 hominẽ occidatur. Judiciũ u-
nũ erit vobis, tam peregrino
quam indigenæ: quia ego Dñs
23 Deꝰ veſter. Locutuſq; eſt Moy-
ſes cũ filiis Iſrael: et eduxerũt
eum qui blaſphemaverat ex-
tra caſtra, et lapidaverunt eũ
lapidibꝰ: filii autẽ Iſrael fe-
cerunt, ſicut præceperat Do-
minus Moyſi.

CAP. XXV.

1 LOcutuſq; eſt Dñs cũ Moy-
2 ſe in monte Sinai, dicens. Lo-
quere cum filiis Iſrael, et dices
ad eos; Quando ingreſſi fueri-
tis in terram, quam ego dabo
vobis: dimittetur terra quie-
3 ſcere corã Dño. Sex annis ſe-
minabis agrũ tuũ, et ſex annis
putabis vineã tuã: et colliges
4 fructꝰ ejꝰ. Anno autẽ ſeptimo
requies remiſſionis erit terræ,
remiſſio erit corã Dño: agrũ
tuũ non ſeres, et vineam tuã
5 non putabis. Quæ ſponte na-
ſcuntur meſſis tuæ non metes,
& uvas quas tibi reliquiſti nõ
vindemiabis: annꝰ enim remiſ-
6 ſionis erit terræ. Eritq; remiſ-
ſio terræ vobis in cibum; tibi,
et ſervo tuo, et ancillæ tuæ: et
mercenario tuo, et inquilino
7 tuo, qui habitant tecũ. Jumen-
tis quoque tuis, et beſtiis quæ
8 ſunt in terra tua, erit oĩs fru-
ctꝰ ejꝰ in cibũ. Numerabiſque
tibi ſeptẽ hebdomadas anno-
rũ, ſepties ſeptẽ annos: erũtq;
tibi dies ſeptẽ hebdomarũ an-
norũ, quadraginta et novẽ an-
9 ni. Et tranſire facies clangorẽ
buccinæ per univerſã terram
tuam, in menſe ſeptimo in de-
cima die menſis, in die expia-
tionum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 * וְאִישׁ כִּי־יַכֶּה כָּל־נֶפֶשׁ אָדָם וּמֹת יוּמָת׃
18 וּמַכֵּה נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ׃
19 וְאִישׁ כִּי יִתֵּן מוּם בַּעֲמִיתוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה כֵּן יֵעָשֶׂה לוֹ׃
20 שֶׁבֶר תַּחַת שֶׁבֶר עַיִן תַּחַת עַיִן שֵׁן תַּחַת שֵׁן כַּאֲשֶׁר יִתֵּן מוּם בָּאָדָם כֵּן יִנָּתֶן בּוֹ׃
21 וּמַכֵּה בְהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה וּמַכֵּה אָדָם יוּמָת׃
22 מִשְׁפַּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם כַּגֵּר כָּאֶזְרָח יִהְיֶה כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
23 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹצִיאוּ אֶת־הַמְקַלֵּל אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ אֶבֶן וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃
כה 1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר׃
2 דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה׃
3 שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כַּרְמֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ׃
4 וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמֹר׃
5 אֶת־סְפִיחַ קְצִירְךָ לֹא תִקְצֹר וְאֶת־עִנְּבֵי נְזִירֶךָ לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ׃
6 וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לְאָכְלָה לְךָ וּלְעַבְדְּךָ וְלַאֲמָתֶךָ וְלִשְׂכִּירְךָ וּלְתוֹשָׁבְךָ הַגָּרִים עִמָּךְ׃
7 וְלִבְהֶמְתְּךָ וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ תִּהְיֶה כָּל־תְּבוּאָתָהּ לֶאֱכֹל׃
8 וְסָפַרְתָּ לְךָ שֶׁבַע שַׁבְּתֹת שָׁנִים שֶׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לְךָ יְמֵי שֶׁבַע שַׁבְּתֹת הַשָּׁנִים תֵּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה׃
9 וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל־אַרְצְכֶם׃

VER. SAM.

17 * וְאִישׁ כִּי־יַכֶּה כָּל־נֶפֶשׁ אָדָם וּמֹת יוּמָת׃
18 וּמַכֵּה נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ׃
19 וְאִישׁ כִּי יִתֵּן מוּם בַּעֲמִיתוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה כֵּן יֵעָשֶׂה לוֹ׃
20 שֶׁבֶר תַּחַת שֶׁבֶר עַיִן תַּחַת עַיִן שֵׁן תַּחַת שֵׁן כַּאֲשֶׁר יִתֵּן מוּם בָּאָדָם כֵּן יִנָּתֶן בּוֹ׃
21 וּמַכֵּה בְהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה וּמַכֵּה אָדָם יוּמָת׃
22 מִשְׁפַּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם כַּגֵּר כָּאֶזְרָח יִהְיֶה כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
23 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹצִיאוּ אֶת־הַמְקַלֵּל אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ אֶבֶן וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃
כה 1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר׃
2 דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה׃
3 שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כַּרְמֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ׃
4 וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמֹר׃
5 אֶת־סְפִיחַ קְצִירְךָ לֹא תִקְצֹר וְאֶת־עִנְּבֵי נְזִירֶךָ לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ׃
6 וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לְאָכְלָה לְךָ וּלְעַבְדְּךָ וְלַאֲמָתֶךָ וְלִשְׂכִּירְךָ וּלְתוֹשָׁבְךָ הַגָּרִים עִמָּךְ׃
7 וְלִבְהֶמְתְּךָ וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ תִּהְיֶה כָּל־תְּבוּאָתָהּ לֶאֱכֹל׃
8 וְסָפַרְתָּ לְךָ שֶׁבַע שַׁבְּתֹת שָׁנִים שֶׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לְךָ יְמֵי שֶׁבַע שַׁבְּתֹת הַשָּׁנִים תֵּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה׃
9 וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל־אַרְצְכֶם׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

17 Et vir cùm percuſſerit, quã-
libet animam hominis, morte
interficiatur. Sed qui percuſ-
18 ſerit animam beſtiæ, reſtituet
eam, animã pro anima. Cùm
19 etiam aliquis dederit maculã
proximo ſuo, ſicut fecit, ſic
20 fiet ei. Fractio pro fractio-
ne, oculus pro oculo, dens pro
dente; ſicut dedit maculam
21 homini, ſic dabitur illi. Et
qui percuſſerit beſtiam reddet
eam, ſed qui percuſſerit ho-
22 minem, (g) morietur. Judi-
cium unum erit vobis: ſicut
advenæ ſic erit indigenæ,
quoniam ego Dominus Deus
23 tuus. Locutus eſt autẽ Mo-
ſes filiis Iſrael, & eduxerunt
maledicentem extra caſtra, et
lapidaverunt eum lapide: fe-
cerunteq; filii Iſrael ſicut præ-
ceperat Dominus Moſi.

CAP. XXV.

1 POſtheæ locutus eſt Domi-
2 nus Moſi in monte Sinai, di-
cens; Loquere filiis Iſrael, et
dices ad eos; Cùm ingreſſi
fueritis in terrã quam ego de-
di vobis, Sabbatizabit terra
3 Domino. Sex annis ſemina-
bis agrum tuum, & ſex annis
vindemiabis vineam tuam, et
4 colliges proventum ejus. Sed
anno ſeptimo Sabbatũ quietis
erit terræ, Sabbatum Domino;
agrum tuum non ſeminabis,
& vineam tuam non vinde-
5 miabis. Sponte naſcentia meſ-
ſis tuæ non metes, et uvas (a)
ſanctificationis tuæ non am-
putabis: annus quietis erit
6 terræ. Eritque Sabbatum
terræ vobis ad comedendum,
tibi, & ſervis tuis, & ancillis
tuis, & mercenariis tuis, &
inquilinis peregrinantibꝰ te-
cum; Et jumentis tuis, &
7 ſeris quæ ſunt in terra tua:
erit omnis proventus ejus in
cibum. Numerabis autẽ tibi
8 ſeptẽ Sabbata annorum, ſeptẽ
annos ſepties: Et únt que tibi
dies ſeptem Sabbatorum an-
notum, quadraginta novem
9 anni. Tunc tranſire facies
tubam clangoris menſe ſe-
ptimo, decimâ menſis; in die
expiationum tranſire facietis
tubam per omnem terram ve-
ſtram.

VER. SAM. (g) interficie-
tur. (a) coronæ tuæ

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وَاَيُّ اِنْسَانٍ قَتَلَ اَحَدًا مِنْ نُفُوسِ النَّاسِ فَلْيُقْتَلْ قَتْلًا * وَمَنْ قَتَلَ بَهِيمَةً فَلْيُسَلِّمْ مِثْلَهَا رَاْسًا
18 بَدَلَ رَاْسٍ * وَاَيُّ اِنْسَانٍ جَعَلَ عَيْبًا فِي اَحَدٍ مِنْ اُمَّتِهِ * فَلْيُصْنَعْ بِهِ كَمَا صَنَعَ * لِلْكَسْرِ بَدَلُ الْكَسْرِ
19 وَلِلْعَيْنِ بَدَلُهَا * وَلِلسِّنِّ بَدَلُهَا * كَمَا يَجْعَلُ عَيْبًا فِي اِنْسَانٍ * كَذَلِكَ يُجْعَلُ فِيهِ عَلَيْهِ * وَمَنْ ضَرَبَ بَهِيمَةً
20 فَمَاتَتْ * فَلْيَغْرَمْ وَمَنْ ضَرَبَ اِنْسَانًا فَمَاتَ * فَلْيُقْتَلْ * وَلْيَكُنْ لَكُمْ حُكْمٌ وَاحِدٌ يَتَسَاوَى فِيهِ الدَّخِيلُ
21 وَالصَّرِيحُ * لِاَنِّي اَنَا اللّٰهُ رَبُّكُمُ الْوَاحِدُ * وَكَلَّمَ مُوسِي بِذٰلِكَ بَنِي اِسْرَائِيلَ * وَاَخْرَجُوا السَّاتِمَ اِلَي خَارِجِ
22 الْمُعَسْكَرِ وَرَجَمُوهُ بِالْحِجَارَةِ * وَصَنَعُوا فِي سَائِرِ مَا نَزَلَ عَلَيْهِمْ * مِمَّا اَمَرَ اللّٰهُ تَعَالَي بِهِ مُوسِي *
I
2 * اَلْفَصْلُ الْخَامِسُ وَالْعِشْرُونَ * * ثُمَّ كَلَّمَ اللّٰهُ مُوسِي فِي طُورِ سِينِينَ قَائِلًا * مُرْ بَنِي
3 اِسْرَائِيلَ وَقُلْ لَهُمْ * اِذَا تَدْخُلُونَ اِلَي الْبَلَدِ الَّذِي اَنَا مُعْطِيكُمْ * فَعَطِّلُوا الْاَرْضَ عُطْلَةً لِلّٰهِ * وَلْيَكُنْ
4 سِتَّ سِنِينَ تَزْرَعُ ضَيْعَتَكَ * وَسِتَّ سِنِينَ تَدُوسُ كَرْمَكَ * وَتَجْمَعُ غَلَّاتِهِمَا * وَفِي السَّنَةِ السَّابِعَةِ عُطْلَةٌ
5 هِيَ سَبْتٌ لِلّٰهِ * فَلَا تَزْرَعُ ضَيْعَتَكَ * وَلَا تَدُوسُ كَرْمَكَ * وَحَلَفُ زَرْعِكَ لَا تَحْصُدُهُ * وَالْقَارِدُ مِنْ عِنَبِكَ
6 لَا تَعْطِفُهُ * لِاَنَّهَا سَنَةُ عُطْلَةٍ لِلْاَرْضِ * وَلْيَكُنْ مَا يَنْبُتُ فِي الْاَرْضِ الْمُعَطَّلَةِ لَكُمْ * مَاءُ كَلَّا لَكَ
7 وَلِعَبْدِكَ * وَلِاَمَتِكَ * وَلِاَجِيرِكَ * وَضَيْفِكَ الْمُقِيمِينَ مَعَكَ * وَلِبَهَائِمِكَ * وَلِلْوَحْشِ الَّذِي فِي اَرْضِكَ
8 يَكُونُ جَمِيعُ غَلَّاتِهَا مَاءُ كَلَّا * ثُمَّ اَحْصِ سَبْعَ سِنِي عُطْلَةٍ * وَذٰلِكَ سَبْعُ سِنِينَ سِنِينَ مَرَّاتٍ * فَيَصِيرُ
9 جُمْلَةُ ذٰلِكَ تِسْعًا وَاَرْبَعِينَ سَنَةً * وَاَضْرِبْ بِبُوقِ نُحَاسٍ فِي الْيَوْمِ الْعَاشِرِ مِنَ الشَّهْرِ السَّابِعِ * وَهُوَ
يَوْمُ الْغُفْرَانِ * اَضْرِبُوا فِيهِ بِالْبُوقِ فِي جَمِيعِ بَلَدِكُمْ *

Et quicunque interfecerit aliquem ex ani-
mabus hominum, occidatur occiſione. Et 17
qui interfecerit jumentũ, tradat ſimile illi, 18
caput pro capite. Et quicunq; fecerit vitiũ 19
in aliquo ex gente ſua, fiat in ipſo ſicut fe-
cit: Pro fractura, fractura; & pro oculo, 20
alter; & pro dente, alter: Prout fecerit
vitium in aliquo, ſic fiet in ipſo ad mo-
dum illius. Et qui percuſſerit jumentum, 21
& mortuum fuerit, teneatur ad illud. Et
qui percuſſerit hominẽ, ac mortuus fuerit,
interficiatur. Et ſit vobis judicium unum, 22
in quo æquabitur peregrinus & indigena;
quia ego ſum Deus Dominus veſter unus.
Locutuſque eſt adhæc Muſa filios Iſrail: 23
et eduxerunt blaſphemum extra caſtra,
obruerunteque eum lapidibus, feceruntque
quidquid delapſum eſt ad eos, quod ſci-
licet præcepit Deus excelſus Muſæ.

CAP. XXV.

LOcutus eſt quoque Deus cum Muſa in 1
monte Sinain, dicens; Præcipe filiis Iſrail, 2
& dicito illis; Quando ingrediemini in
regionem quam ego daturus ſum vobis,
otiari facite terram otium Deo. Et quidem 3
ſex annis ſeres agrum tuum; & ſex an-
nis putabis vineam tuam, & colliges fru-
ges amborum. Et in anno ſeptimo otium 4
eſt, ſabbathum Deo: & non ſeres agrum
tuum, nec putabis vineam tuam: Et ſuc- 5
cedaneum ſementis tuæ ne metas, & diſſi-
tum ex uva tua ne colligas, quia eſt an-
nus otii terræ. Et quod pullulabit in terra 6
otiante vobis, ſit cibus tibi, & ſervo tuo,
& ancillæ tuæ, mercenario tuo, & ho-
ſpiti tuo degentibus tecum; Et ju- 7
mentis tuis, & beſtiis quæ ſunt in terra
tua, erunt omnes fruges ejus in ci-
bum. Deinde numera ſeptem annos otii, 8
atque eos quidem ſeptem annos ſepties
ſictque ſumma eorum, quadraginta no-
vem annorum. Et clange tubâ crepitante 9
in die decima menſis ſeptimi, nempe die
remiſſionis: clangite in ipſa tubis in tota
regione veſtra.

ספר ויקרא : כה

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

libertatem vocabitis & ,annorum quinquagintа annum ſanctificabitis Et

10 וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור
,vobis erit ipſe Iobel .ejus habitatoribus cunctis terra in
בארץ לכל־ישביה יובל הוא תהיה לכם
ſuã familiam ad vir & ,ſuam apprehenſionem ad Vir ; revertemini &
ושבתם איש אל־אחזתו ואיש אל־משפחתו
.vobis erit annorum quinquagintа annus ipſe Iobel .revertemini
תשבו: יובל הוא שנת החמשים שנה תהיה לכם
vindemiabitis neque,ej' naſcentia ſponte metetis non &,ſeretis Non
לא תזרעו ולא תקצרו את־ספיחיה ולא תבצרו
De .vobis erit ſanctitas ,eſt Iobel Quia .ejus ſeparationes
את־נזריה: כי יובל הוא קדש תהיה לכם מן־
iſto Iobel anno In .ejus proventum comedetis agro
השדה תאכלו את־תבואתה: בשנת היובל הזאת
vendideritis eum Et .ſuam apprehenſionem ad unuſquiſque revertemini
תשבו איש אל־אחזתו: וכי־תמכרו
oppreſſaris ne ,tui proximi manu è acquirere vel ,tuo proximo venditionẽ
ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל־תונו
à emes Iobel poſt annorum numero In .ſuum fratrem vir
איש את־אחיו: במספר שנים אחר היובל תקנה מאת
multitudinis os Ad .tibi vendet proventuum annorũ numero in:tuo proximo
עמיתך במספר שני־תבואת ימכר לך: לפי רב
annorum paucitatis os ad & ,ejus emptionem multiplicabis annorum
השנים תרבה מקנתו ולפי מעט השנים
.tibi vendens ipſe proventuum numerum quia : ej' emptionem minues
תמעיט מקנתו כי מספר תבואת הוא מכר לך:
timebis Et .ſuum proximum unuſquiſque decipietis non Et
ולא תונו איש את־עמיתו ויראת
,mea ſtatuta facietis Et .veſter Deus Dominus ego quia ,tuo Deo à
מאלהיך כי אני יהוה אלהיכם: ועשיתם את־חקתי
terram ſuper habitabitis & : ea facietis & ,ſervabitis mea judicia &
ואת־משפטי תשמרו ועשיתם אתם וישבתם על־הארץ
.ſaturitatẽ ad comedetis &,ſuum fructum terra dabit Et .fiduciam ad
לבטח: ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע
comedemus Quid ,dixeritis cum Et .eam ſuper confidentiam ad habitabitis &
וישבתם לבטח עליה: וכי תאמרו מה־נאכל
? noſtrũ proventum colligemus neque,ſerem' non en ? ſeptimo anno in
בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את־תבואתנו:
faciet & ,ſexto anno in vobis meæ benedictioni præcipiã Et
וצויתי את־ברכתי לכם בשנה הששית ועשת
,octavum annum Seretiſque .annis tribus proventum
את־התבואה לשלש השנים: וזרעתם את השנה השמינת
,nonum annum ad uſque : veteri proventu de comedetis &
ואכלתם מן־התבואה ישן עדי השנה התשיעת
vendetur non terra Et .vetus comedetis ,ejus fructus venire ad uſque
עד־בוא תבואתה תאכלו ישן: והארץ לא תמכר
vos advenæ & ,peregrini Quoniam.terra mihi qnia ,exciſionem ad
לצמתת כי־לי הארץ כי־גרים ותושבים אתם
dabitis redemptionem veſtræ apprehenſionis terra omni in Et .me apud
עמדי: ובכל ארץ אחזתכם גאלה תתנו
.terræ
לארץ:

10 Sanctificabísq; annum quinquageſimum, & vocabis remiſſionem cunctis habitatoribus terræ tuæ : ipſe eſt enim jubileus. Revertetur homo ad poſſeſſionem ſuam, & unuſquiſque rediet ad familiam
11 priſtinam : Quia jubileus eſt & quinquageſimꝰ annus. Non ſeretis, neq; metetis ſponte in agro naſcẽtia,et primitias vindemiæ non colligetis, Ob ſãctificationẽ jubilei, ſed ſtatim
13 oblata comedetis. Anno jubilei redient omnes ad poſſeſſiones ſuas. Quando vendes
14 quidpiam civi tuo, vel emes ab eo, ne contriſtes fratrem tuum, ſed juxta numerum annorum jubilei emes ab eo, Et
15 juxta ſupputationem frugum
16 vendet tibi. Quanto plures anni remanſerint poſt jubileum,tanto creſcet & pretium : & quanto minus temporis numeraveris , tanto minoris & emptio conſtabit : tempus
17 enim frugum vendet tibi. Nolite affligere contribules veſtros, ſed timeat unuſquiſque Deum ſuum , quia ego Dñs
18 Deus veſter. Facite præcepta mea, & judicia cuſtodite, & implete ea, ut habitare poſſitis in terra abſque ullo pavore, Et gignat vobis humus
19 fructus ſuos, quibus veſcamini uſque ad ſaturitatem, nullius impetum formidantes.
20 Quòd ſi dixeritis, Quid comedemus anno ſeptimo, ſi non ſeverimus, neque collegerimus fruges noſtras? Dabo benedictionem meam vobis anno ſexto, & faciet fructus trium annorum. Seretíſque anno octavo, & comedetis veteres
22 fruges uſq; ad nonũ annum: donec nova naſcantur, edetis vetera. Terra quoque non
23 vendetur in perpetuum : quia mea eſt, & vos advenæ et coloni mei eſtis , Unde cuncta
24 regio poſſeſſionis veſtræ ſub redemptionis conditione vendetur.

10 Καὶ (ϑ)ἁγιάσεϲϑε τὸ ἔτοϲ τὸ πεντηκοϲὸν ἐνιαυτὸν, καὶ διακοήσεϲϑε ἄφεϲιν ὅλῃ τῇ γῇ πᾶϲι τοῖϲ καθοικοῦϲιν αὐτήν. ἐνιαυτὸϲ ἀφέϲεωϲ σημαία αὕτη ἔϲαι ὑμῖν· καὶ ἀποκαταϲήϲεϲϑε (ι) εἰϲ ἔκαϲτοϲ εἰϲ τ κτῆϲιν αὐτοῦ, καὶ ἕκαϲτοϲ εἰϲ
11 τ πατριὰν αὐτοῦ ἀποκαταϲήϲεϲϑε. Ἀφέϲεωϲ σημαία αὕτη, τὸ ἔτοϲ τὸ πεντηκοϲὸν ἐνιαυτὸϲ ἔϲαι ὑμῖν. ὐ ϲπερεῖτε, (κ) ὐδὲ ἀμήϲητε τὰ αὐτόματα ἀναβαίνοντα αὐτῆϲ, καὶ ὐ τρυγήϲεϲϑε τὰ ἡγιαϲμένα αὐτῆϲ, Ὅτι ἀφέϲεωϲ
12 σημαία ἐϲὶν. ἄγιον ἔϲαι ὑμῖν ἀπὸ τ πεδίων φάγεϲϑε τὰ (λ)γεννήματα αὐτῆϲ. Ἐν τῷ
13 ἔτει τ ἀφέϲεωϲ σημαίας αὐτῆϲ ἐπανήξετ ϑ εἰϲ τ ἔϲκτηϲιν αὐτοῦ. Ἐὰν ϑ ἀποδῶ πρᾶϲιν τῷ πληϲίον ϲυ, (μ)ἐὰν ϑ κ κτήϲῃ παρὰ
14 τ πληϲίον ϲυ, μὴ θλιβέτω ἄνθρωποϲ τὸν πληϲίον. (ν)κ τ ἀριθμὸν ἐτῶν μ τ ϲπορὰϲ
15 κτήϲῃ παρὰ τ πληϲίον, Καὶ ἀριθμὸν ἐνιαυτ γεννημάτων ἀποδώϲεταί ϲοι. Καθότι
16 ἂν πλέον τ ἐτῶν (ξ)πληθυνῇ τ ἔϲκτηϲιν αὐτοῦ, καὶ καθότι ἂν ἔλαττον τ ἐτῶν ἐλαττονώϲῃ τ ἔϲκτηϲιν αὐτοῦ· ὅτι ἀριθμὸν (ο)γεννημάτων
17 αὐτ, ἔτωϲ ἀποδώϲεταί ϲοι. (π)Μὴ θλιβέτω ἄνθρωποϲ τ πληϲίον. καὶ φοβηθήϲῃ κύριον τ θεόν ϲυ. ἐγώ εἰμι κύριοϲ ὁ θεὸϲ ὑμῶν. Καὶ
18 ποιήϲεϲϑε πάντα τὰ δικαιώματά (ρ)μου, καὶ πάϲαϲ τὰϲ κρίϲειϲ μου, καὶ φυλάξαϲϑε, καὶ ποιήϲετ (ϲ) αὐτὰ, καὶ (τ) κατοικήϲεϲϑε ἐπὶ τῆϲ γῆϲ
19 πεποιθότεϲ. Καὶ δώϲει ἡ γῆ τὰ ἐκφόρια αὐτῆϲ, καὶ φάγεϲϑε εἰϲ πλησμονὴν, καὶ κατοικήϲεϲϑε πεποιθότεϲ ἐπ' αὐτ. (υ) Ἐὰν ϑ λέγητε,
20 Τί φαγόμεθα ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ τούτῳ, ἐὰν μὴ ϲπείρωμεν μηδὲ ϲυναγάγωμεν
21 τὰ (φ)γεννήματα ἡμῶν; Καὶ (χ)ἀποϲτελῶ τ ϲυλογίαν μου ὑμῖν ἐν τῷ ἔτει τῷ ἕκτῳ, καὶ ποιήϲει τὰ (ψ)γεννήματα αὐτῆϲ εἰϲ τὰ ϑία
22 ἔτη. Καὶ ϲπερεῖτε τὸ ἔτοϲ τὸ ὄγδοον, καὶ φάγεϲϑε ἀπὸ τ (ω)γεννημάτων πολλὰ ἕωϲ τοῦ ἔτουϲ τοῦ ἐνάτου· ἕωϲ ἂν ἔλθῃ τὸ (α)γένημα
23 αὐτῆϲ, φάγεϲϑε πολλὰ πολλῶν. Καὶ ἡ γῆ ὐ πραθήϲεϲ ϑ εἰϲ βεβαίωϲιν· ἐμὴ γάρ ἐϲτιν ἡ γῆ, διότι προϲήλυτοι καὶ πάροικοι ὑμεῖϲ ἐϲτε
24 ἐναντίον μου. Καὶ κ τ πᾶϲαν γῆν κληρονομίαϲ ὑμῶν, λύτρα δώϲεϲϑε τῆϲ γῆϲ.

Et ſanctificabis annũ, quinquageſimũ annum, & acclamabitis remiſſionẽ ſuper terram omnibus inhabitantibus eam. Annus remiſſionis, ſignificatio hæc erit vobis : & redibit unuſquiſq; in poſſeſſionẽ ſuam, & unuſquiſq; in (e)familiam ſuã redibitis. Remiſſionis ſignificatio hæc,annus quinquageſimus,annus erit vobis. Non ſeminabitis neque metetis, quæ ab ſe ſurgunt ex ea:neq; vindemiabitis ſanctificata ejus, Quoniã remiſſionis ſignificatio eſt. Sanctum erit vobis: de campis comedetis fructꝰ ejus. In anno remiſſionis ſignificationis ipſius redibit (f) rurſus in poſſeſſionẽ ſuã. Si autem (g)venderis venditionẽ proximo tuo, ſi autẽ & emeris à proximo tuo, nõ affligat homo proximũ: ſecundùm numerũ annorũ poſt ſignificationẽ emes à proximo; Secundùm numerũ annorũ fructuũ vidēt tibi. Secundùm quod plus annorũ, multiplicabit emptionẽ ſuã: & ſecundùm quod minꝰ annorũ, minuet emptionẽ ſuã :quoniã numerum fructuum ſuorũ, ſic vendet tibi. Non affliget homo proximum. Et timebis Dominum Deum tuum. Ego ſum Dominꝰ Deꝰ veſter. Et facietis omnes juſtificationes meas, & omnia judicia mea; & cuſtodietis et facietis ea: et habitabitis ſuper terrã fidentes. Et dabit terra proventus ſuos; & comedetis ad ſaturitatẽ: & habitabitis fidentes ſuper eã. Si autẽ dicatis, Quid comedemꝰ in anno iſto ſeptimo, niſi ſeminaverimus, neque collegerimus fructus noſtros ? Et mittо benedictionẽ meã vobis in anno ſexto: & faciet fructꝰ ſuos in tres annos. Et ſeminabitis anno octavo; & comederis de fructibus veteres uſque ad annum nonum : quoadiuſq; venerit fructus ejus, comedetis veteres veterum. Et terra nõ venundabitur in (i)confirmationem : mea eſt enim terra, propter quod proſelyti & incolæ vos eſtis ante me. Et per omnem terram poſſeſſionis veſtræ, (k) redemptionem dabitis terræ.

MS.A. (ϑ) ἁγιάσεϲϑε (ι) εἰϲ κ ἕκαϲτοϲ (κ) ὐδὲ μὴ ἀμήϲεϲϑε (λ) γεννήματα αὐτῆϲ· Ἐϲτω ἔτη τῆϲ ἀφέϲεωϲ· ϲημαϲία αὐτῆ ἐπαναγεύϲεται ἕκαϲτοϲ εἰϲ τ κτῆϲιν αὐτοῦ. (μ)ἐὰν κ (ν)κ τ ἀριθμὸν * ἐνιαυτ γεννημάτων ἀποδώϲεταί (ξ)πληθύνῃ τ ἔϲκτηϲιν αὐτοῦ, καθότι ἂν * ἐλαττονώϲῃ τ κτῆϲιν αὐτοῦ· (ο) γεννημάτων (π) Μὴ θλιβέτω (ρ) μου κ πάϲαϲ (ϲ) αὐτὰϲ, (τ)κατοικήϲεϲϑε πεποιθότες. (υ) Ἐὰν λέγητε, (φ) γεννήματα (χ) ἀποϲτελῶ (ψ) γεννήματα (ω) γεννημάτων (α)γένημα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ſanctificate annum illum, quinquageſimum *videlicet* annum, & proclamate libertatem in terra omnibus habitatoribus ejus: & reverſio fit vobis,& redite quilibet ad hæreditatem ſuam, & unuſquiſque ad familiam ſuam. Et reverſio in anno quinquageſimo erit vobis : non ſeretis terrã veſtrã,neq; metetis ſponte naſcens frumẽtũ ejus, neq; vindemiabitis pampinos ejus. Quoniã reverſio eſt, & ſanctum erit vobis : & de agro comedite proventus in anno iſto reverſionis : & redite unuſquiſque ad hæreditatem ſuam. Et ſi vendideris venditionem aliquam ſocio tuo, aut ſi quid emeris à ſocio tuo, ne deciapatis alter alterum In numero annorũ. Poſt reverſionẽ eme à ſocio tuo,& juxta numerũ annorũ proventũs, vendat tibi. Juxta multitudinẽ annorũ creſcet venditio ejus, & juxta paucitatẽ annorũ minuetur venditio ejus : nam pro ratione numeri annorũ proventũs, vendet tibi. Et ne fraudetis quiſque fratrem ſuũ, ſed time Deũ tuum : ego enim ſum Dominꝰ Deꝰ tuus. Facite præcepta mea, & obſervate judicia mea, & exequimini ea, & commoramini in terra cum quiete. Redditque terra fructus ſuos, & comedetis atque ſaturabimini, & ſedebitis in ea cum tranquillitate. Quòd ſi dicatis, Quid comedemus in anno ſeptimo, quandoquidẽ non ſeremꝰ neq; tolligemus proventꝰ ejus? Mittã vobis benedictiones meas in anno ſexto, producetque proventum trium annorum. Et ſeretis in anno octavo, & comedetis ex annona veteri uſque ad annum nonum : quoad ingrediatur annona, eſtote comedentes veterem. Terra verò in rei veritate non vendetur in perpetuum,quoniam mea eſt terra,vos autem incolæ eſtis et peregrini apud me : Idcirco in univerſa terra hæreditatis veſtræ, redemptionem terræ concedite.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

10 וְתַקְדְּשׁוּן יַת שְׁנַת חַמְשִׁין שְׁנִין וְתִקְרוֹן חֵירוּתָא בְּאַרְעָא לְכָל יָתְבָהָא יוֹבְלָא הִיא תְּהֵא לְכוֹן וְתְתוּבוּן גְּבַר לַאֲחֻסָנַתֵּיהּ וּגְבַר לְזִרְעִיָתֵיהּ תְּתוּבוּן׃ 11 יוֹבִילָא הִיא שְׁנַת חַמְשִׁין שְׁנִין תְּהֵי לְכוֹן לָא תִזְרְעוּן וְלָא תַחְצְדוּן יַת כַּדְּתָהּ וְלָא תִקְטְפוּן יַת עֲלֻלְתָּהּ׃ 12 אֲרֵי יוֹבִילָא הִיא קוּדְשָׁא תְּהֵי לְכוֹן מִן חַקְלָא תִּיכְלוּן יַת עֲלֻלְתָּהּ׃ 13 בְּשַׁתָּא דְיוֹבִילָא הָדָא תְּתוּבוּן גְּבַר לַאֲחֻסָנַתֵּיהּ׃ 14 וַאֲרֵי תְזַבְּנוּן זְבִינִין לְחַבְרָךְ אוֹ תְזַבֵּן מִיַּד חַבְרָךְ לָא תוֹנוּן גְּבַר יַת אֲחוּהִי׃ 15 בְּמִנְיַן שְׁנַיָּא בָּתַר יוֹבִילָא תִּזְבּוֹן מִן חַבְרָךְ בְּמִנְיַן שְׁנֵי עֲלֻלְתָּא יְזַבֵּן לָךְ׃ 16 לְפוּם סְנִיאוּת שְׁנַיָּא תַּסְגֵּי דְּבִינּוֹהִי וּלְפוּם זְעִירוּת שְׁנַיָּא תְּזָעֵר דְּבִינּוֹהִי אֲרֵי מִנְיַן עֲלֻלְתָּא הוּא מְזַבֵּן לָךְ׃ 17 וְלָא תוֹנוּן גְּבַר יַת חַבְרֵיהּ וְתִדְחַל מֵאֱלָהָךְ אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ 18 וְתַעְבְּדוּן יַת קְיָמַי וְיָת דִּינַי תִּטְּרוּן וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן וְתֵיתְבוּן עַל אַרְעָא לְרוּחָצָן׃ 19 וְתִתֵּן אַרְעָא אִבָּהָא וְתִיכְלוּן לְמִשְׂבָּע וְתֵיתְבוּן לְרוּחָצָן עֲלָהּ׃ 20 וַאֲרֵי תֵימְרוּן מַה נֵיכוֹל בְּשַׁתָּא שְׁבִיעָאָה הָא לָא נִזְרַע וְלָא נְכַנֵּישׁ יַת עֲלֻלְתָּנָא׃ 21 וְאֶפְקֵד יָת בִּרְכָתִי לְכוֹן בְּשַׁתָּא שְׁתִיתָאָה וְתַעְבֵּד יָת עֲלֻלְתָּא לִתְלָת שְׁנִין׃ 22 וְתִזְרְעוּן יָת שַׁתָּא תְמִינָאָה וְתִיכְלוּן מִן עֲלֻלְתָּא עַתִּיקָא עַד שַׁתָּא תְּשִׁיעָיְתָא עַד מֵעַל עֲלֻלְתָּהּ תֵּיכְלוּן עַתִּיקָא׃ 23 וְאַרְעָא לָא תִזַּבֵּן לְחַלּוֹטִין אֲרֵי דִילִי אַרְעָא אֲרֵי דַיָּרִין וְתוֹתָבִין אַתּוּן קֳדָמָי׃ 24 וּבְכָל אַרַע אֲחֻסָנַתְכוֹן פּוּרְקָנָא תִתְּנוּן לְאַרְעָא׃

10 Et sanctificabitis annum quinquagesimum, et vocabitis libertatē in terrâ cunctis habitatoribus ejus: jubileus erit vobis; et revertetur unusquisque homo ad hæreditatem suam, & unusquisque revertetur 11 ad familiam suam. Jubileus est; annus quinquagesimus erit vobis: non seminabitis, neque metetis quæ sponte nascuntur in terrâ, neque putabitis reliquias ejus. Quia jubileus est, 12 sanctus erit vobis: de agro comedetis fructus ejus. In anno jubilei hujus, revertemini 13 unusquisque ad possessionem suam. Et quando vendideris 14 venditionem proximo tuo, aut quando emeris de manu proximi tui: non decipiat vir fratrem suum. Juxta numerum 15 annorum post jubileum emes à proximo tuo: juxta numerum annorum frugum vendet tibi. Secundum multitudinem 16 annorum multiplicabis emptionem, et secundum paucitatem annorum minues emptionem: quia numerum frugum vendit tibi. Et non decipiet 17 proximum vir suum; timebisque Deum tuum: quia ego Dominus Deus vester. Et facietis legitima mea; et judicia 18 mea custodietis, facietisq; ea; et habitabitis confidenter in terrâ. Dabitq; terra fructum 19 suum, et comedetis in saturitatem: et habitabitis confidenter in eâ. Et si dixeritis; 20 Quid manducabimus in anno septimo? ecce non seminabimus, nec colligemus fructus nostros. Mandabo benedictionē 21 meam vobis in anno sexto: et faciet fructus pro trib' annis. Seretisque anno octavo, & 22 comedetis de fructu veteri: usque ad annū nonum, donec veniant fructus ejus, edetis vetera. Terra autem non vendetur 23 in perpetuum; quia mea est terra: advenæ enim et coloni estis vos coram me. Et in 24 omni terra possessionis vestræ dabitis redemptionem terræ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 * קדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ לכל יושביה יובל היא תהיה לכם ושבתם איש אל אחזתו ואיש אל משפחתו תשובו׃ 11 יובל היא שנת החמשים שנה תהיה לכם לא תזרעו ולא תקצרו את ספיחיה ולא תבצרו את נזריה׃ 12 כי יובל קדש היא תהיה לכם מן השדה תאכלו את תבואתה׃ 13 בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחזתו׃ 14 ** וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו׃ 15 * במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך במספר שני תבואות ימכר לך׃ 16 לרב השנים תרבה מקנתו ולמעט השנים תמעיט מקנתו כי מספר תבואות הוא מכר לך׃ 17 * ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך כי אני יהוה אלהיכם׃ 18 * ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו ועשיתם אתם וישבתם על הארץ לבטח׃ 19 * ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה׃ 20 * וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו׃ 21 * וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשתה את התבואה לשלש השנים׃ 22 * וזרעתם את השנה השמינית ואכלתם מן התבואה ישן עד השנה התשיעית עד בוא תבואתה תאכלו ישן׃ 23 והארץ לא תמכר לצמיתת כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי׃ 24 * ובכל ארץ אחזתכם גאלה תתנו לארץ׃

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وقدسوا هذه سنة الخمسين * ونادوا بعتق في البلد لجميع اهله * فيكون لكم اطلاقا يرجع فيه
11 كل امري الى عشيرته والى حوزه * ومن شروط هذه سنة الاطلاق سنة الخمسين * ان لا تزرعوا فيها *
12 ولا تحصدوا حلفها * ولا تقطفوا قرادها * لانها سنة الاطلاق تكون لكم مقدسة * ومن الصحراء
13 تاكلون غلاتها مباحة * وفي هذه سنة الاطلاق يرجع كل امري الى حوزته * واذا بعت بيعا لصاحبك
14 او ابتعت منه * فلا يغبن كل واحد منكما اخاه * باحصاء سنين من بعد سنة الاطلاق تشتري من
15 صاحبك واحصاء غلاتها يبيعكها * فعلى قدر جملة السنين يجب ان يكثر له الثمن * وعلى
16 قدر قلتها يجور ان ينقل له * لانه انما يبيعك غلات محصاة * ولا يغبن الواحد صاحبه * وخف ربك *
17 فاني الله ربكم المعاقب * واعملوا برسومي واحكامي واحفظوها * واسكنوا البلد وائتمنوا به
18 * تخرج لكم الارض ثمرها * فتاكلوه هنيا * وتقيموا بها وائتمنوا * فان قلتم ما ناكل في السنة السابعة
19 20 لا نزرع ولا نجمع غلاتها * فاني آمر ببركتي لكم في السنة السادسة * فتكفيكم غلتها ثلاث سنين
21 * وتزرعون في السنة الثامنة وتاكلون من غلتها عتيقا الى السنة التاسعة * الى مجيء غلتها
22 23 تاكلون عتيقا * والارض فلا تبع نباتا لانها لي * وانما انتم سكان واضياف لي * وفي جميع بلد
24 حوزكم اجعلوا ولاية للارض *

Et sanctificate hunt annum quinquagesimum, et clamate libertatem in regione omnibus incolis ejus. Eritq; vobis remissio, 10
ut vedeat in ipso unusquisq; ad familiam suam, & ad possessionem suam. Et ex conditionibus hu usce anni remissionis, anni 11
scilicet quinquagesimi est, ut non seratis in ipso, neque metatis ejus succedanea, neque putetis uvam ejus dissitam: Quia annus est remissionis, erit vobis sanctus. Et 12
de campo comedetis fruges ejus liberè. Et 13
in isto anno remissionis redibit unusquisq; ad possessionem suam. Cumque vendideris 14
venditionem proximo tuo, vel emeris ab ipso, neuter vestrûm fraudet fratrē suum. Numero annorum post annum remissionis 15
emes à proximo tuo, & juxta numerum proventûs eorum, vendet eum tibi. Igitur 16
secundùm summam annorum oportet ut crescat ei pretiū, & secundùm paucitatem eorum decet ut minuatur ei: quandoquidē ipse vendit tibi proventus supputatos. Et ne fraudet alter proximum suum, & 17
time Dominum tuum: quia ego sum Deus Dominus vester castigans. Et facite mandata mea & judicia mea, & servate illa, & inhabitate regionem tuti in ea. Educet 18
vobis terra fructus suos, & comedetis eos pacificè, & habitabitis in illa tuti. Et si 19
dixeritis, Quid comedemus in anno septimo, si non seruerimus, neque collegerimus 20
fruges ejus? Ego mandabo benedictionem meam vobis anno sexto, & sufficient vobis fruges ejus tribus annis. Et seretis in 21
anno octavo dum adhuc comedetis de frugibus ejus veteribus ad annum nonum: usque ad adventum frugum ejus, comedetis veteres. Et terra ne vendatur in 22
perpetuum, quia mea est: at verò vos incolæ atque hospites estis mihi. Et in omni 23
regione possessionis vestræ constituite cu- 24
stodiam terræ.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

כפר ויקרא : כה

venerit & ,sua possessione de vendiderit &,tu⁹ frater fuerit attenuat⁹ Cū

25 כִּי־יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָכַר מֵאֲחֻזָּתוֹ וּבָא
.sui fratris *venditionem* redimet & ,*eum ad* propinquus illud *redimere*

גֹּאֲלוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו וְגָאַל אֶת מִמְכַּר אָחִיו:
invenerit &,ej⁹ manus *attigerit* & ,*redimens* ei *eris non cùm vir* Et

26 וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה־לּוֹ גֹּאֵל וְהִשִּׂיגָה יָדוֹ וּמָצָא
,ej⁹ venditionis annos computabit Et .*ejus redemptionis sufficientiam quasi*

כְּדֵי גְאֻלָּתוֹ: וְחִשַּׁב אֶת־שְׁנֵי מִמְכָּרוֹ
redibit & : sibi vendidit qui viro excrescens restituet &

וְהֵשִׁיב אֶת־הָעֹדֵף לָאִישׁ אֲשֶׁר מָכַר־לוֹ וְשָׁב
reddendi sufficientiam ej⁹ manus invenerit non si Et .suā *apprehensionem* ad

לַאֲחֻזָּתוֹ: וְאִם־לֹא מָצְאָה יָדוֹ דֵּי הָשִׁיב
: Iobel annum ad usque ,illam ementis manu in ej⁹ venditio erit & ,ei

לוֹ וְהָיָה מִמְכָּרוֹ בְּיַד הַקֹּנֶה אֹתוֹ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל
vir Et .suam possessionem ad revertetur & ,Iobel in egredietur &

וְיָצָא בַּיֹּבֵל וְשָׁב ׀ לַאֲחֻזָּתוֹ: וְאִישׁ
ej⁹ redemptio erit & ,*muri* civitatis habitationis domum vēdiderit cum

כִּי־יִמְכֹּר בֵּית־מוֹשַׁב עִיר חוֹמָה וְהָיְתָה גְאֻלָּתוֹ
.ej⁹ redemptio erit *diebus* ,ejus venditionis *annum consummandi ad usque*

עַד־תֹּם שְׁנַת מִמְכָּרוֹ יָמִים תִּהְיֶה גְאֻלָּתוֹ:
,*integrum annum sibi complendum ad usque* fuerit redempta non si Et

30 וְאִם לֹא־יִגָּאֵל עַד־מְלֹאת לוֹ שָׁנָה תְמִימָה
excisionem ad murus non cui ,civitate in quæ domus cōsurget &

וְקָם הַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּעִיר אֲשֶׁר לֹא־חוֹמָה לַצְמִיתֻת
domus Et .Iobel in egredietur non ej⁹ generationes in illam ementi

31 לַקֹּנֶה אֹתוֹ לְדֹרֹתָיו לֹא יֵצֵא בַּיֹּבֵל: וּבָתֵּי
terræ agrum *super* ,*undiquaque* murus *eis non* quibus *atriorum*

הַחֲצֵרִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם חוֹמָה סָבִיב עַל־שְׂדֵה הָאָרֶץ
civitatum Et .egredietur Iobel in & ,ei erit redemptio *reputabitur*

יֵחָשֵׁב גְּאֻלָּה תִּהְיֶה־לּוֹ וּבַיֹּבֵל יֵצֵא: וְעָרֵי
.Levitis erit *seculi* redemptio,eorū possessionis urbiū domorū,Levitarū

32 הַלְוִיִּם בָּתֵּי עָרֵי אֲחֻזָּתָם גְּאֻלַּת עוֹלָם תִּהְיֶה לַלְוִיִּם:
civitas &,domus venditio egredietur & ,Levitis à redimet *qui* Et

33 וַאֲשֶׁר יִגְאַל מִן־הַלְוִיִּם וְיָצָא מִמְכַּר־בַּיִת וְעִיר
,eorum possessio *ipsa*,Levitarum urbium dom⁹ quia:Iobel in ej⁹ *apprehensionis*

אֲחֻזָּתוֹ בַּיֹּבֵל כִּי בָתֵּי עָרֵי הַלְוִיִּם הוּא אֲחֻזָּתָם
non eorū civitatum suburbii ager Et .Israel filiorum medio in

34 בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וּשְׂדֵה מִגְרַשׁ עָרֵיהֶם לֹא
fuerit attenuat⁹ cùm Et .eis *hoc seculi apprehensio* quia ,vendetur

יִמָּכֵר כִּי־אֲחֻזַּת עוֹלָם הוּא לָהֶם: וְכִי־
peregrinus ; *eo in convalorabis* &,tecum ejus manus *nutaverit* & ,tuus frater

35 יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ וְהֶחֱזַקְתָּ בּוֹ גֵּר
,incremētū & usuram *eo cum à* accipias Ne .tecum vivet & ,advena &

וְתוֹשָׁב וְחָי עִמָּךְ: אַל־תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית
36 dabis non tuū Argentum .tecum tu⁹ frater vivet & :tuo Deo à timebis &

וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ וְחָי אָחִיךָ עִמָּךְ: אֶת־כַּסְפְּךָ לֹא־תִתֵּן
37 Dominus Ego .tuum cibum dabis non incremento in & ,usurā ad ei

לוֹ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית לֹא־תִתֵּן אָכְלֶךָ: אֲנִי יְהוָה
38 vobis *dandum ad* ,Ægypti terra è vos *feci exire* qui ,vester Deus

אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת לָכֶם
.Deum in vobis *existendum ad*,Chenahan terram

אֶת־אֶרֶץ כְּנַעַן לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים:

Versio VULG. LAT.

25 Si attenuatus frater tuus, vendiderit possessiunculam suam, & voluerit propinquus ejus, potest redimere quod ille vēdiderat. Sin autem non habuerit proximum, & ipse pretium ad redimendum potuerit invenire : Computabuntur fructus ex eo tempore quo vendidit : & quod reliquum est, reddet emptori, sicque recipiet possessionē suam. Quòd si non invenerit manus ej⁹ ut reddat pretium, habebit emptor quod emerat, usque ad annum jubileum. In ipso enim omnis venditio redibit ad dominum, & ad possessorē pristinum. Qui vendiderit domum intra urbis muros, habebit licentiam redimendi, donec unus impleatur annus. Si non redemerit, & anni circulus fuerit evolutus, emptor possidebit eā, & posteri ejus in perpetuum, & redimi non poterit, etiam in jubileo. Sin autem in villa fuerit domus, quæ muros non habet, agrorum jure vendetur, si antè redempta non fuerit in jubileo, revertetur ad dominum. Ædes Levitarum, quæ in urbibus sunt, semper possunt redimi. Si redēptæ non fuerint, in jubileo revertētur ad dominos, quia dom⁹ urbiū Levitarum pro possessionibus sunt inter filios Israel. Suburbana autem eorum non veneant, quia possessio sempiterna est. Si attenuatus fuerit frater tu⁹, & infirm⁹ manu, & susceperis eum quasi advenam & peregrinū, & vixerit tecum. Ne accipias usuras ab eo, nec amplius quam dedisti. Time Deum tuum, ut vivere possit frater tuus apud te. Pecuniam tuam non dabis ei ad usuram, & frugum superabundantiam non exiges. Ego Dominus Deus vester, qui eduxi vos de terra Ægypti, ut darem vobis terram Chanaan, & essem vester Deus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

25 Ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφὸς Cu ὁ μετὰ Cu, καὶ (c) πωλῶ ἀπὸ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, καὶ ἔλθῃ ὁ (γ) ἀγχιστεύων τῷ ἐγγίζων αὐτῷ, καὶ λυτρώσεται τὰ
26 πραθέντα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ τινι ὁ ἀγχιστεύων, (d) καὶ εὑπορηθῇ τῇ χειρὶ, καὶ εὑ-
27 ρεθῇ αὐτῷ τὸ ἱκανὸν, λύσαι αὐτῷ, Καὶ συλλογιεῖ τὰ ἔτη τῆς πράσεως αὐτοῦ, καὶ ἀποδώσει ὃ
ὑπερέχει τῷ ἀνθρώπῳ, ᾧ ἀπέδοτο (e) αὐτὸ αὐτῷ, καὶ ἀπελεύσεται εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Ἐὰν
28 δὲ (ζ) μὴ εὑπορηθῇ αὐτῷ τὸ ἱκανὸν, λύσαι αὐτῷ, Καὶ συλλογιεῖ τὰ ἔτη τῆς πράσεως αὐτοῦ, καὶ ἀποδώσει ὃ
ὑπερέχει τῷ ἀνθρώπῳ, ᾧ ἀπέδοτο (e) αὐτὸ αὐτῷ, καὶ ἀπελεύσεται εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Ἐὰν
28 δὲ (ζ) μὴ εὑπορηθῇ αὐτῷ τὸ ἱκανὸν, λύσαι αὐτῷ, καὶ ἔσται ἡ πράσις τῆς κτησαμένου αὐτὰ ἕως τοῦ ἔτους ἄφεσις, καὶ
(η) ἀποδόναι αὐτῷ, καὶ ἔσται ἡ πράσις τῆς κτησαμένου αὐτὰ ἕως τοῦ ἔτους ἄφεσις, καὶ
(θ) ἐξελεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει, καὶ ἀπελεύσεται
29 εἰς (ι) τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Ἐὰν δέ τις ἀποδῶται οἰκίαν οἰκήσιμον ἐν πόλει τετειχισμένῃ, καὶ ἔσται
ἡ λύτρωσις αὐτῆς, ἕως πληρωθῇ ἐνιαυτὸς ἡμερῶν ἔσται ἡ λύτρωσις αὐτῆς. Ἐὰν δὲ μὴ λυτρωθῇ ἕως ἂν πληρωθῇ αὐτῆς ἐνιαυτὸς ὅλος, κυ-
ρωθήσεται ἡ οἰκία ἡ ἐν πόλει τῇ ἐχούσῃ τεῖχος, βεβαίως τῷ κτησαμένῳ αὐτὴν εἰς
τὰς γενεὰς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ἐν τῇ ἀφέ-
σει. Αἱ δὲ οἰκίαι αἱ ἐν ἐπαύλεσιν, αἳς (κ) οὐκ
ἔστιν ἐν αὐτῇ τεῖχος κύκλῳ, πρὸς τὴν ἀγρὸν τῆς
γῆς (λ) λογισθήσονται· λυτρώσεις διαπαντὸς ἔσον-
ται, καὶ ἐν τῇ ἀφέσει ἐξελεύσονται. Καὶ αἱ πό-
λεις τῶν Λευιτῶν, οἰκίαι τῶν (μ) πόλεων κληρονο-
μίας αὐτῶν, λυτρώσεις διαπαντὸς ἔσονται τοῖς
33 Λευίταις. Καὶ ὃς (ν) ἂν λυτρώσηται παρὰ τῶν
Λευιτῶν, καὶ ἐξελεύσεται ἡ διάπρασις αὐτοῦ οἰκι-
ῶν πόλεως κληρονομίας αὐτῶν ἐν τῇ ἀφέσει, ὅτι
οἰκίαι τῶν πόλεων τῶν Λευιτῶν κληρονομία αὐτῶν ἐστιν
34 μέσῳ υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ οἱ ἀγροὶ ἀφωρισμένοι
τῶν πόλεων αὐτῶν οὐ πραθήσονται, ὅτι κληρονομία
αἰωνία τοῦτο αὐτοῖς ἐστιν. Ἐὰν δὲ πένηται ὁ (ξ) ἀ-
35 δελφὸς Cu ὁ μετὰ Cu, καὶ ἀσθενήσῃ ἡ χεὶρ
σὺ (ο) παρὰ σοὶ, ἀντιλήψῃ αὐτοῦ ὡς προσ-
ηλύτου καὶ παροίκου, καὶ ζήσεται ὁ ἀδελφὸς Cu
36 μετὰ Cu. Οὐ λήψῃ παρ' αὐτοῦ τόκον, οὐδὲ ὁπὴ
πλήθει· καὶ φοβηθήσῃ τὸν (π) Θεόν Cu· ἐγὼ
37 κύριος. καὶ ζήσεται ὁ ἀδελφός Cu μετὰ Cu. Τὸ
ἀργύριόν Cu οὐ δώσεις αὐτῷ ὁπὶ τόκῳ, (ρ) καὶ
ὁπὶ πλεονασμῷ οὐ δώσεις αὐτῷ τὰ βρώματά
38 Cu. Ἐγὼ κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑ-
μᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, δοῦναι ὑμῖν τὴν γῆν Χα-
ναάν, ὥστε εἶ ὑμῶν Θεός.

Si autem (l) inopiâ laboret frater tuus, qui tecum, & vendiderit de possessione sua, & venerit (m) propinquus, qui prope est ei, & redimet venditionem fratris sui. Si cui autem non fuerit propinqu⁹, & abundaverit manu, & inventum ipsi fuerit, quod satis sit, redemptio ejus. Et computabit annos venditionis ejus, & reddet, quod superest, homini, cui venditum erat illud ei, & redibit in possessionem suam. Si autem non abundaverit ejus manus, quod satis est, ut reddat ei, & erit venditio ei, qui emit ea, usque ad sextum annum remissionis, & egredietur in remissione, & redibit in possessionem suam. Si quis autem vendideris domum habitabilem in civitate muratâ, & erit (n) redemptio ejus : donec compleatur annus dierum, erit redemptio ejus. Si autem non fuerit redempta, dum impletus fuerit ejus annus totus, confirmabitur domus, quæ est in civitate habente murū, stabiliter ei, qui emit eā, in progenies ejus, & non egredietur in remissione. Domus autem quæ in vicis, in quibus non est in eis muros in circuitu, ad agrum terræ cōputabuntur: redemptibiles semper erunt, & in remissione egredientur. Et civitates Levitarum, domus civitatum possessionis eorum, redemptibiles semper erunt Levitis. Et quicunque redemerit à Levitis, & egredietur venditio (o) ipsarum domorum civitatis possessionis eorum in remissione, quoniam domus civitatum Levitarum, possessio eorum in medio filiorum Israel. Et agri segregati civitatibus eorum non vendentur, quoniā possessio æterna hoc eorum est. Si autē (p) paupertate laboret frater tuus, qui tecum est, & non valeat manibus apud te, suscipe eū tanquam proselytū, & incolam, & vivet frater tuus tecum. Non accipies ab eo usuram, neque super multiplicationem: & timebis Deum tuum. Ego Dominus. Et vivet frater tuus tecum. Argentum tuum non dabis ei pro usura, & pro excrescentia non dabis ei escas tuas. Ego Dominus Deus vester, qui eduxi vos de terra Ægypto, ad dandum vobis terram Chanaan, ut sim Deus vester.

MS.A. (β) ἀποδῶσθαι (γ) ἀγχιστεύων ἐγγίζων ἔγγιστα αὐτῷ, καὶ (δ) καὶ εὐ-
ρεθῇ τῇ χειρὶ, καὶ εὑρεθῇ (ε) αὐτὸν ἑαυτῷ, (ζ) μὴ εὑρεθῇ ἡ χεὶρ αὐτῷ τὸ (η)
ἀποδῶναι αὐτὰ, καὶ (θ) ἐξελεύσεται τὴν ἄφεσιν, καὶ (ι) τὴν κληρονομιαν αὐτῷ.
(κ) ἃς ἔστιν αὐταῖς (λ) λογισθήτωσαν· (μ) πόλεων αὐτῶν κληρονόμους, (ν)
ὃν λυτρωσάμενος (ξ) ἀδελφὸς Cu, καὶ ἀσθενήσῃ (ο) παρὰ Cu, (π) Θεόν. ἐγὼ
(ρ) καὶ πλεονασμὸν ὃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et si in paupertatē redact⁹ fuerit frater tuus, & vēdiderit partē hæreditatis suæ, veniat cōsanguine⁹ ejus sibi propinquior, redimatq; vēditionē fratris sui. Quòd si nemo adsit qui redimat, & ille facultatē habuerit, & invenerit quod sufficiat redēptioni suæ : Supputet annos venditionis suæ, & restituat superfluū viro qui emit ab eo, & revertatur ad hæreditatē suā. Si verò non habuerit facultatē tantā ut satisfaciat illi, manebit vēditio firma ei qui emit ipsam, usq; ad annū reversionis : & exibit tēpore reversionis ; ille verò revertetur ad hæreditatē suā. Et si quis vendat domiciliū in urbe muros habēte, habebit ius redimēdi eā usq; ad finē anni emptionis suæ : à *certo* tēpore ad *certum* temp⁹ erit facultas redimēdi eā. Si verò non redimatur donec finiat annus integer, manebit dom⁹ *ejusmodi quæ est* in urbe habēte muros firmiter ei qui emerat illam, eritq; posteris ej⁹, neq; egredietur ex ea tempore reversionis. Dom⁹ autē plagarū quas non ambiūt muri, tāquā ager terræ reputabūtur, jus redemptionis habebūt, & tempore reversionis emptor egredietur. Quòd autē ad civitates Levitarū, & domos quæ sunt in civitatib⁹ hæreditatis eorū, jus redimēdi perpetuū habebūt Levitæ. Et si quis ex Levitis redimat redēptionē, exibit *emptor* ab emptione dom⁹ et civitatis hæreditatis ej⁹ tempore reversionis : quoniā dom⁹ quæ sunt in civitatib⁹ Levitarū, ipsæ sunt hæreditas eorū inter filios Israel. Ager verò qui fuerit in extremitatib⁹ civitatū eorū, nō vēdetur, quoniā is hæreditari⁹ est ipsis in æternū. Et si ad inopiā redactus fuerit frater tuus, & inclinaverit manū suā tecū, ne teneas eū quasi incolā & quasi peregrinū, sed vivat tecum. Ne accipias ab eo conventiones & fœn⁹ : & time Deum tuum, vivatq; frater tu⁹ tecum. Pecuniā tuā ne dederisei cū pacto, & cū usura nè dederis cibum tuum. Ego sum Dñs De⁹ vester qui eduxi vos è terra Ægypti, ut darem vobis terrā Chanaan, & essem vobis Deus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

25 ארי־יתמסכן אחוך ויזבן מאחסנתיה ויתי פריקיה דקריב ליה ויפרוק ית זביני אחוהי: 26 וגבר ארי לא־יהי ליה פריק ותדביק ידיה וישכח כמסת פורקניה: 27 וית שני זבינוהי ויתיב ית מותא לגבר די זבן ליה ויתוב לאחסנתיה: 28 ואם לא אשכחת ידיה כמסת דיתיב ליה ויהון זבינוהי ביד דזבן ית־דיה עד שתא דיובלא ויפוק ביובלא ויתוב לאחסנתיה: 29 וגבר ארי־יזבן בית מותב קרתא מטפא שור ויהי פורקניה עד־משלם שתא דזבינוהי עדן בעדן יהי פורקניה: 30 ואם לא־יתפרק עד־משלם ליה שתא ויקום ביתא די־ליה שור בקרתא די ליה לחלטין לזודבן יתיה לדרוהי לא יפוק ביובלא: 31 ובתי פציחיא די ליתי להון שור מקף סחור־סחור על־חקל ארעא יתחשבון פורקנא יהי להון ויובלא יפקון: 32 וקרוי ליואי בתי קרוי אחסנתהון פורקן עלם תהא ללויאי: 33 ודי יפרוק מן־ליואי ויפקן זבני ביתא וקרוי אחסנתהון ביובלא ארי בתי קרוי ליואי היא אחסנתהון בגו בני ישראל: 34 וחקל רוח קריוהון לא יזדבן ארי־אחסנת עלם הוא להון: 35 וארי־יתמסכן אחוך ותמוט ידיה עמך ותתקף ביה דיר ותותב ויחי עמך: 36 לא־תסב מניה חבולא ורביתא ותדחל מאלהך ויחי אחוך עמך: 37 ית־כספך לא־תתן ליה בחבולא וברביתא לא־תתן מיכלך: אנא יי אלהכון די־אפקית ית־אבהון מארעא דמצרים למתן לכון ית־ארעא דכנען למהוי להון לאלהא:

Quando pauper factus fuerit frater tuus, et vendiderit de possessione suâ: veniet redemptor ejus qui propinquus est ei, & redimet ꝙ frater suus vendidit, Vir autem cui non fuerit redemptor: et attigerit manus ejus, et invenerit quâtum sufficit ad redemptionem ej⁹. Computabit annos venditionis, et reddet ꝙ ampli⁹ fuerit viro cui vendidit: et revertetur ad possessionē suā. Et si non invenerit man⁹ ej⁹, quantum sufficit ut reddat ei : erit illud quod vendidit in manu emptoris ej⁹, usq; ad annū jubilei: et egredietur in jubileo, et revertetur ad possessionem suā. Vir autem qui vendiderit domū habitationis intra urbis murū, erit redemptio ejus donec impleatur ann⁹ venditionis : tanto tempore erit redēptio ej⁹. Et si non fuerit redēpta, donec compleatur annus integer: erit domus quæ est in urbe murata illius qui emit eam in perpetuū, in generationib⁹ suis: nō egredietur in jubileo. Ædes autē ruris, ꝙ non habet murū per circuitum, ficut ager terræ existimabuntur: redemptio erit eis, et in jubileo egredientur. Et urbes Levitarū, et dom⁹ urbiū possessionū suarū in æternū possunt redimi: redemptio enim sempiterna erit Levitis. Et qui de Levitis redemerit, egredietur venditio domus et urbis possessionis ejus in jubileo : quia dom⁹ urbium Levitarum sunt possessio eorum, in medio filiorum Israel. Ager autē spatii urbium suarum non vendetur: quia possessio sempiterna est eis. Et quando pauper fact⁹ fuerit frater tuus, & declinaverit manus ejus ad te: susc ipies eū, quasi advenā et inquilinū, et vivet tecum. Nō accipies ab eo usurā neq; fœn⁹; et timebis Deū tuū: et vivet frater tu⁹ tecū. Argentū tuum nō dabis ei ad usurā : et pro fœnore non dabis cibū tuū. Ego Dñs De⁹ vester, qui eduxi vos de terrâ Ægypti : ut darē vobis terram Chanaā; ut essē vobis in Deū.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

25 * ארי־יתמסכן אחוך ומכר מאחזת אחזתו ובא גאלו הקרב אליו וגאל את־מכר אחיו: 26 ואיש כי־אין לו גאל והשיגה ידו ומצא די כפר לו: 27 וחשב את־שני מכרו והשיב את־העדף לאיש אשר מכר לו ושב לאחזתו: 28 ואם־לא מצאה ידו די השיב לו והיה מכרו ביד הקנה עד־שנת היבל ויצא ביבל ושב לאחזתו: 29 ואיש כי־ימכר בית מושב עיר חומה והיתה גאלתו עד־מלאת ימי מכרו ימים תהיה גאלתו: 30 ואם־לא יגאל עד־מלאת לו שנה תמימה וקם הבית אשר־לו בעיר אשר לא־חומה לו לצמיתת לקנה יגאל לדרתיו לא יצא ביבל: 31 ובתי החצרים אשר אין להם חומה סביב על־שדי הארץ יחשב גאלה יהיה לו ובצאת ביבל יצא: 32 * וערי הלוים בתי ערי אחזתם גאלת עולם יהיה ללוים: 33 ואשר יגאל מן־הלוים ויצא מכר בית ועיר אחזתו ביבל כי בתי ערי הלוים הוא אחזתם בתוך בני ישראל: 34 ושדי מגרש עריהם לא ימכר כי־אחזת עולם הוא להם: 35 * וכי־ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך: 36 אל־תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך וחי אחיך עמך: 37 את־כספך לא־תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך: 38 אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את־ארץ כנען להיות לכם לאלהים:

VER. SAM. (d) Spatii(e) duplum,(f) in duplum.

TEXT ET VER. SAM. Translatio Latina.

Quòd si attenuatus sit frater tuus, & vendiderit possessionem suam, tum veniet redemptor ejus, propinquus ej⁹, & redimet venditionem fratris sui. Sed cùm vivo non fuerit redemptor, & assecuta fuerit manus ejus, atque invenerit quod satis est redemptioni suæ; Tum computabit annos venditionis suæ, & restituet quod supereſt homini cui vendidit, et redibit in possessionem suam. At si non inveniat manus ejus id quod satis est ut restituat ei, tum erit venditio ejus in manu acquirentis eam usque ad annum jubilæi; sed egredietur in anno jubilæi, & revertetur in possessionem suam. Cùm etiam vir vendiderit domū habitationem urbis muratæ, durabit redemptio ejus donec compleatur annus venditionis ejus : dierum erit redemptio ejus. Quòd si non redimat donec completus fuerit annus integer, tum confirmabitur dom⁹ quæ est in civitate murata in perpetuum ei qui acquisivit eam in generationes ejus : non egredietur in jubilæo. Domus autem quæ sunt in vicis quibus non est murus in circuitu, juxta agrum terræ reputabuntur ; redemptio erit ei, & in jubilæo egredietur. Quòd ad urbes Levitarum, domorum civitatum possessionis eorū redemptio perpetua erit Levitis. Ideò qui redemerit à Levitis, egredietur de vendita domo, & civitate possessionis eorum in jubilæo, quoniā domus civitatū Levitarum sunt possessio ipsorum in medio filiorum Israel. Neque agri (d) suburbii civitatum eorum vendentur, quoniam possessio æterna est eis. Præterea cùm attenuatus fuerit frater tuus, et vacillaverit manus ej⁹ tecum, confirmabis eum, peregrinum, et inquilinum, frater enim tuus vivet tecum. Nè accipias ab eo(e) fœnus, & incrementum ; timebis enim Deum tuum : vivétque tecum frater tuus. Argentum tuum non dabis ei(f) in fœnus, & in incrementum non dabis cibum tuum. Ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Ægypti, ut darem vobis terram Chanaan, ut sim vobis in Deū.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * واذا تمافن اخوك فباع شيأ من حوزه * فليات وليه الاقرب اليه فيتولى بيع اخيه * 26 واي رجل
لم يكون له ولي فمالت يده فاصاب مقدار فكاكه * 27 فليحسب سني بيعه * ويرد الفاضل الى الرجل
الذي باعه * ويرجع الى حوزه * 28 وان لم تنل يده مقدار ما يرد عليه * فليبق بيعه في يد المشتري
له الى سنة الاطلاق * ويخرج فيها * ويرجع هو الى حوزه * 29 واي رجل باع بيتا مسكنا في قريه لها
سور * فيكون بالخيار الى انقضاء سنة من يوم بيعه * فيكون له فكاكه حولا * 30 وان لم يفكه الى
ان تكمل له سنه تامه * فقد ثبت البيت الذي في القريه التي لها سور نباتا للمشتري ولاعقابه *
لا يخرج في سنة الاطلاق * 31 وبيوت الارباض التي ليس لها سور يحيط بها * فمثل ضياع الارض
تحسب * بان يكون لها ولاية * ويخرج في الاطلاق * 32 واما قري اللاويين وبيوت قري حوزهم * فلهم
ان يفكوها ابدا * 33 فمن اشتري ذلك منهم * فليخرج عنه كل بيت مبيع وقريه حوزه في سنة
الاطلاق * لان بيوتهم وقراهم هي حوزهم فيما بين بني اسرايل * 34 وضياع في فراهم لا تبع * لانها
حوز الدهر لهم * 35 واذا تمافن اخوك ومالت يده معك فاسدده بان يكون لك ساكنا وضيفا
يعيش معك * 36 ولا تاخذ منه عنبه ولا ربا * وخف من ربك حتى يعيش معك * 37 ولا تدفع اليه
ورقك وطعامك بعنبه ولا ربا * 38 لاني انا الله ربكم المخرج لكم من بلد مصر لاعطيكم بلد كنعان *
فاكون لكم الها *

Cùmq; debilitatus fuerit frater tuus, venditusq; aliquid è possessione sua, veniat curator ejus sibi propinquior, & curet venditionem fratris sui. Et quicunque homo non habuerit curatorem, & posuerit manus ejus, inveneritq; valorem redemptionis suæ : Computet annos venditionis suæ, & reddas quod supereſt viro cui vendidit, & revertatur ad possessionem suam. At si non attigerit manus ejus quantum restituat illi, maneat venditio ejus in manu emptoris ipsius usque ad annum remissionis, & egredietur in ipso, & ille revertetur ad possessionem suam. Et quicunque vir vendiderit domum seu habitaculum in civitate habente murum, erit ad arbitrium ejus usque ad finem anni à die venditionis suæ : habebit enim jus redimendi eam spatio anni. Et nisi redemerit eam quousque compleatur annus integer, jam remanſit domus quæ eſt in civitate habente murum, firma emptori & generationibus ejus : & non egredietur in anno remissionis. Domus autem pagorum non habentium murum eos circundantem, quasi agri terræ computabuntur : ita ut sit ipsis curatura, & egrediantur in dimissione. Quòd autem ad civitates Levitarum, & domus civitatum possessionis eorum, jus habent eas redimendi semper: Ac proinde qui emerit talia ab ipsis, exeat ab eo omnis domus vendita & civitas possessionis ejus in anno remissionis : quia domus eorum & civitates eorum sunt possessio ipsorum inter filios Israil. Et agri qui sunt in civitatibus eorum, ne vendantur, quia sunt dominium sempiternum ipsorū. Cúmque debilitatus fuerit frater tuus, nutaveritque manus ejus tecum, corrobora eum per hoc, ut sit tibi cohabitator & hoſpes, vivátque tecū. Et ne accipias ab eo fœnus neque usuram : & time Dominum tuū, ut vivat tecum. Et ne des illi argentū tuum & cibum tuum in creditum neque cum usura. Quia ego Deus Dominus vester educens vos de regione Ægypti, dabo vobis regionem Chanaan, eróque vobis Deus.

ספר ויקרא : כה

non ,tibi *fuerit venditus* & ,tecum tuus frater fuerit attenuat⁹ cũ Et

39 וְכִי־יָמוּךְ אָחִיךָ עִמָּךְ וְנִמְכַּר־לָךְ לֹא־
advena tanquã,mercenarius Tanquam .*servi servitutem eo in facies servire*

תַעֲבֹד בּוֹ עֲבֹדַת עָבֶד: כְּשָׂכִיר כְּתוֹשָׁב
40 egredietur Et .tibi serviet Iobel annum ad usque : tecum erit

יִהְיֶה עִמָּךְ עַד־שְׁנַת הַיֹּבֵל יַעֲבֹד עִמָּךְ: וְיָצָא
41 ad & ,*suam familiam* ad revertetur &,secũ ej⁹ filii & ,ipse *tecum* à

מֵעִמָּךְ הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ וְשָׁב אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל־
feci exire quos ,*ipsi* mei servi Quia .revertetur *suorũ* patrũ possessionẽ

אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו יָשׁוּב: כִּי־עֲבָדַי הֵם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי
42 Non .*servi* venditione vendentur Non .Ægypti terra è *eos*

מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לֹא יִמָּכְרוּ מִמְכֶּרֶת עָבֶד: לֹא־
,tuã servũ Et .tuo Deo à timebis & : *duritia in eum in* dominaberis

43 תִרְדֶּה בוֹ בְּפָרֶךְ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ: וְעַבְדְּךָ
,*vos circum* quæ gentibus à ,tibi erunt qui ,tuam ancillã &

וַאֲמָתְךָ אֲשֶׁר יִהְיוּ־לָךְ מֵאֵת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵיכֶם
44 advenarum filiis de insuper Et .ancillam & servum emetis eis ab

מֵהֶם תִּקְנוּ עֶבֶד וְאָמָה: וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים
,vobiscum quæ eorum familia è & ,emetis illis ab vobiscum *peregrinantium*

הַגָּרִים עִמָּכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם אֲשֶׁר עִמָּכֶם
.possessionem in vobis erunt & : vestra terra in genuerunt quos

אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאַרְצְכֶם וְהָיוּ לָכֶם לַאֲחֻזָּה:
45 hæreditandũ ad ,vos post vestris filiis ipsorummet eritis hæredes Et

וְהִתְנַחַלְתֶּם אֹתָם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לָרֶשֶׁת
,Israel filios vestros fratres in Et.*operabimini eis in seculum* in :possessionẽ

אֲחֻזָּה לְעֹלָם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ וּבְאַחֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
fuerit assecuta cũ Et .*duritia in eũ in dominaberis non suum fratrem in vir*

אִישׁ בְּאָחִיו לֹא־תִרְדֶּה בוֹ בְּפָרֶךְ: וְכִי תַשִּׂיג
47 ,secum tuus frater fuerit attenuatus &,tecum advenæ &,peregrini manus

יַד גֵּר וְתוֹשָׁב עִמָּךְ וּמָךְ אָחִיךָ עִמּוֹ
.peregrini familiæ stirpi vel,tecum inquilino,peregrino se vẽdiderit &

וְנִמְכַּר לְגֵר תּוֹשָׁב עִמָּךְ אוֹ לְעֵקֶר מִשְׁפַּחַת גֵּר:
ej⁹ fratribus è unus : ei erit redemptio ,se vendiderit Postquam

48 אַחֲרֵי נִמְכַּר גְּאֻלָּה תִּהְיֶה־לּוֹ אֶחָד מֵאֶחָיו
sive,eum redimet ejus patrui fili⁹ sive,ej⁹ patruus Sive .eum redimet

יִגְאָלֶנּוּ: אוֹ־דֹדוֹ אוֹ בֶן־דֹּדוֹ יִגְאָלֶנּוּ אוֹ
,ej⁹ man⁹ *est assecuta* aut : eũ redimet ejus familia è ,ej⁹ carnis *superstite de*

מִשְׁאֵר בְּשָׂרוֹ מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ יִגְאַל וְהִשִּׂיגָה יָדוֹ
annũ ad usque,ei *se vendi* anno ab *suo emptore* cũ cõputabit Et.se redimet &

49 וְנִגְאָל: וְחִשַּׁב עִם־קֹנֵהוּ מִשְּׁנַת הִמָּכְרוֹ לוֹ עַד שְׁנַת
dies juxta ; annorum *numero in* ej⁹ vẽditionis argentum erit & : Iobel

הַיֹּבֵל וְהָיָה כֶּסֶף מִמְכָּרוֹ בְּמִסְפַּר שָׁנִים כִּימֵי
eorum os ad ,annis in *multi* adhuc Si .secum erit ,mercenarii

שָׂכִיר יִהְיֶה עִמּוֹ: אִם־עוֹד רַבּוֹת בַּשָּׁנִים לְפִיהֶן
50 remanserit parum si Et .*suæ emptionis* argento de suã redẽptionẽ restituet

יָשִׁיב גְּאֻלָּתוֹ מִכֶּסֶף מִקְנָתוֹ: וְאִם־מְעַט נִשְׁאַר
restituet,ej⁹ *annorũ* os juxta :ei computabit &,Iobel annũ ad usque annis in

בַּשָּׁנִים עַד־שְׁנַת הַיֹּבֵל וְחִשַּׁב־לוֹ כְּפִי שָׁנָיו יָשִׁיב
51 non : secum erit anno in annus mercenari⁹ Tanquã .suã redemptionem

אֶת־גְּאֻלָּתוֹ: כִּשְׂכִיר שָׁנָה בְשָׁנָה יִהְיֶה עִמּוֹ לֹא־
.tuis oculis in *duritia in* ei dominabitur

יִרְדֶּנּוּ בְּפָרֶךְ לְעֵינֶיךָ:

Versio VULG. LAT.

39 Si paupertate compulsus vendiderit se tibi frater tuus,non eum opprimes servitute famulorum. Sed quasi mercenarius & colonus erit: usque ad annum jubileum operabitur apud te. Et posteà egredietur cum liberis suis, & revertetur ad cognationem & ad possessionẽ patrum suorũ.
42 Mei enim servi sunt, & ego eduxi eos de terra Ægypti, non veneant conditione servorum.
43 Ne affligas eum per potentiam,sed metuito Deum tuum.
44 Servus & ancilla sint vobis de nationibus quæ in circuitu vestro sunt. Et de advenis qui peregrinãtur apud vos,vel qui ex his nati fuerint in terra vestra, hos habebitis famulos.
46 Et hæreditario jure transmittetis ad posteros, ac possidebitis in æternum. Fratres autem vestros filios Israel ne opprimatis per potentiam.
47 Si invaluerit apud vos man⁹ advenæ atq; peregrini, & attenuatus frater tuus vendiderit se ei, aut cuiquam de stirpe ejus ;
48 Post venditionem potest redimi. Qui voluerit ex fratribus suis, redimet eum,
49 Et patruus, & patruelis, & consanguineus, & affinis. Sin autem & ipse potuerit, redimet se,
50 Supputatis duntaxat annis à tempore venditionis suæ usq; ad annum jubileum : & pecuniâ, quâ venditus fuerat,juxta annorum numerum & rationem mercenarii supputatâ.
51 Si plures fuerint anni qui remanent usque ad jubileũ, secundùm hos reddet & pretium.
52 Si pauci, ponet rationem cum eo juxta annorum numerum, & reddet emptori quod reliquũ est annorũ,Quibus antè servivit mercedib⁹ imputatis.
53 Non affliges eum violenter in conspectu tuo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

39 Ἐὰν δὲ ταπεινωθῇ ὁ ἀδελφός σου παρὰ σοὶ, καὶ πραθῇ σοι, οὐ δουλώσει σοι δουλείαν οἰκέτου.
40 (σ) Ὡς μισθωτὸς ἢ παροίκου ἔσται σοι· ἕως τοῦ ἔτους τῆς ἀφέσεως ἐργᾶται παρὰ σοί, Καὶ
41 ἐξελεύσεται τῇ ἀφέσει, καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀπελεύσεται (τ) εἰς τὴν πρεσβείαν αὐτοῦ, εἰς
42 τὴν κατάσχεσιν τῶν πατρικῶν ἀποδραμεῖται. Διότι οἰκέταί μου εἰσὶν οὗτοι, οὓς ἐξήγαγον ἐκ γῆς Αἰ-
43 γύπτου· οὐ πραθήσεται ἐν πράσει οἰκέτου. Οὐ καταγελᾷς αὐτοῦ ἐν τῷ μόχθῳ, καὶ φοβηθήσῃ
44 κύριον τὸν Θεόν σου. Καὶ παῖς καὶ παιδίσκη ὅσοι ἂν γένωνταί σοι ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ὅσοι κύ-
45 κλῳ σου εἰσὶν, ἀπ' αὐτῶν (υ) κτήσεσθε δοῦλον καὶ δούλην. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων τῶν
46 ὄντων ἐν ὑμῖν, ἀπὸ τούτων κτήσεσθε καὶ ἀπὸ τῶν συγγενῶν αὐτῶν, ὅσοι ἂν γένωνται ἐν τῇ γῇ
ὑμῶν, ἔσονται ὑμῖν εἰς κατάσχεσιν. Καὶ κατα-
μερεῖτε αὐτοὺς τοῖς τέκνοις ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς καὶ
ἔσονται ὑμῖν κλῆρος εἰς τὰ αἰῶνα. (φ) Πλὴν τῶν
ἀδελφῶν ὑμῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἕκαστος τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐ (χ) κατατενεῖ αὐτὸν ἐν τοῖς
47 μόχθοις. Ἐὰν δὲ εὕρῃ ἡ χεὶρ τοῦ προσηλύτου
ἢ τοῦ παροίκου τοῦ παρὰ σοί, καὶ πτωχευθεὶς ὁ ἀ-
δελφὸς σου πραθῇ τῷ προσηλύτῳ ἢ τῷ πα-
οίκῳ τοῦ παρὰ (ψ) σοί, ἢ ὁπωσθεὶς ὁ ἀ-
48 δελφὸς σου πραθῇ τῷ προσηλύτῳ, Μετὰ τὸ πραθῆναι αὐτῷ, λύτρωσις
ἔσται αὐτῷ· εἷς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ λυτρώσεται αὐ-
49 τόν. Ἀδελφὸς (ω) πατρὸς αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀδελφοῦ
πατρὸς λυτρώσεται αὐτὸν, ἢ ἀπὸ τῶν οἰκείων τῶν
σαρκῶν αὐτοῦ ὁπωσθεὶς ὁ (α) φυλῆς αὐτοῦ λυτρώ-
σεται αὐτόν. Ἐὰν δὲ εὐπορηθεὶς τῷ χερσὶ (ϛ) λυτρώ-
50 σεται ἑαυτόν, Καὶ συλλογιεῖται πρὸς τὸν κεκτημέ-
νον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἔτους ᾧ ἀπεδόθη ἑαυτὸν αὐ-
τῷ ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως. Καὶ ἔσται τὸ
ἀργύριον τῆς πράσεως αὐτοῦ ὡς μισθὸς ἔτους ἕξ
51 ἔτους ἔσται μετ' αὐτοῦ. Ἐὰν δέ τινι (γ) πλείονα
ᾖ ἐπὶ τούτοις, πρὸς ταῦτα ἀποδώσει τὰ λύτρα
52 αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τῆς πράσεως αὐτοῦ. Ἐὰν
δὲ ὀλίγον καταλειφθῇ ἀπὸ τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸν ἐνι-
αυτὸν τῆς ἀφέσεως, καὶ συλλογιεῖται αὐτῷ κα-
τὰ τὰ ἔτη αὐτοῦ, καὶ ἀποδώσει τὰ λύτρα αὐτοῦ
53 ὡς μισθὸς ἐνιαυτοῦ ἐξ ἐνιαυτοῦ ἔσται μετ'
αὐτοῦ. οὐ (σ) κατατενεῖς αὐτὸν ἐν τῷ μόχθῳ
ἐνώπιόν σου.

MS.A. (σ) Ὡς ὁ μισθωτὸς (τ) εἰς τὴν γῆν ἑαυτοῦ, (υ) κτήσεσθε (φ) τῶν ἀδελφῶν (χ) καταλενεῖ ἐν τοῖς (ψ) σοὶ ὁπ. (ω) παιδὸς, ἢ υἱὸς (α) φυλῆς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ λυτρώσεται αὐτόν. (ϛ) λυτρώσηται (γ) πλέον (σ) καταλενίσῃς

Si autem humiliatus fuerit frater tuus apud te, & venditus fuerit tibi, non serviet tibi servitutem famuli. Tanquã mercenarius,vel incola erit tibi : usq; ad annum remissionis operabitur apud te. Et egredietur (q) remissione,& filii ejus cum eo: & redibit ad progeniem suam ; ad possessionem paternam recurret. Propterea quòd famuli mei sunt isti, quos eduxi de terra Ægypti: non venderentur in venditione famuli. Non distendes eũ in laboribus, & timebis Dominũ Deum tuũ. Et puer, & ancilla, quicunq; fuerint tibi ex gentibus, quicunq; in circuitu tuo sunt;ex eis emetis servũ,et servã. Et ex filiis incolarũ, qui sunt in vobis,ex his emetis,et ex cognatis eorũ quicũq; factũ fuerint in terra vestra,sint vobis in possessionẽ. Et distribuetis eos filiis vestris post vos:& erunt vobis (r) possessi in æternũ. Ex fratribus autẽ vestris filiis Israel, unusquisq; fratrẽ suum,non (ʃ) distendet eũ in laboribus. Si autẽ invenerit manus proselyti vel incolæ, qui apud te;& ad inopiam redactus frater tuus venditus fuerit proselyto, vel incolæ, qui apud te; vel ex stirpe proselyti; Postquàm venditus ei fuerit;redemptio erit ejus : unus fratrum ejus redimet eum. Frater patris ej⁹, vel filⁱ fratris patris redimet eũ; vel ex propinquis carnium ejus de tribu ejus redimet eum. Si autem abundans factus manibus,redimat seipsum. Et (t) computabit cum eo qui ei emit eum, ab anno quo vendidit seipsum ei, usq; ad annum remissionis.Et erit argentum venditionis ejus, tanquam (u) mercenarii annum ex anno erit cum eo. Si cui autem plus annorum fuerit, ad hæc reddet redemptionem suam de argento venditionis suæ. Si autem parum restet de annis ad annum remissionis; & computabit ei secundùm annos ejus, & reddet redemptionem suam. Tanquam mercenarius. Annum ex anno erit cum illo. Non affliges eum in labore coram te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et si ad paupertatem deveniat frater tuus, & vendat se tibi,ne utaris eo more servorũ.Sed veluti mercenari⁹, & veluti hospes sit apud te : usq; ad annum reversionis erit apud te. Ac tũ egredietur à te, ipse, & filii ej⁹ cũ eo, & revertetur ad familiã suã, & ad hæreditatẽ patrũ suorũ redibit. Quoniã servi mei sũt, quos eduxi è terra Ægypti,*ideo* non vendẽtur venditione servorũ. Neq; servire facies eum servitutẽ durã, sed time Deũ tuũ. At servi vestri & ancillæ vestræ quos habueritis, ex gentibus quæ circũ vos sũt, ex ipsis emetis servos & ancillas. Et præterea ex filiis peregrinorũ habitãtiũ vobiscũ,ex ipsis possidebitis, & ex familiis eorũ quæ vobiscũ sunt quas procreaverũt in terra vestra, erũtque vobis in hæreditatem. Et hos hæreditario jure transmittite ad filios vestros post vos, ut eos hæreditario jure possideant : atque in perpetuum his ad servitium utemini, fratribus autem vestris filiis Israel, ne utamini alter altero ad servitium durum. Et si invaluerint man⁹ hospitis & peregrini qui tecũ est, & in paupertatẽ redact⁹ fuerit frater tuus apud ipsũ,seq; vendiderit hospiti & peregrino qui tecũ est, aut alicui nato ex familia peregrini qui tecũ est : Postquã empt⁹ fuerit, jus redemptionis habebit : aliquis ex fratrib⁹ ej⁹ redimet eũ. Vel certè patru⁹ ej⁹, vel filⁱ patrui ej⁹ redimet eũ,vel proxim⁹ ej⁹ carnalis ex ej⁹ familia,redimet eum.Demũ, si facultatẽ habuerit sese redimẽdi, Supputabit cũ emptore suo ab anno quo se vẽdidit ei usq; ad annũ reversionis, eritq; pecunia *quã dabit* emptori suo usq;ad annum reversionis, juxta numerum annorum : secundùm dies mercenarii agetur cum eo. Et si restẽt adhuc multi anni, secundùm illos restituat redẽptionẽ suã ex pecunia quâ empt⁹ est.Si verò pauci restẽt anni usq; ad annũ reversionis, subducat rationẽ cum eo, & pro ratione annorũ suorum restituat redẽptionẽ suã. Quẽadmodum cum mercenario per singulos annos agetur cum eo. Ne servire faciat eum sæviter in præsentia tua.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. TARGUM ONKELOS.

וארי יתמסכן אחוך עמך ויזדבן לך
לא תפלח ביה פולחן עבדין
כאגירא כתותבא יהא עמך עד
שתא דיובלא יפלח עמך : ויפוק
מעמך הוא ובניהי עמיה ויתיב
לזרעיתיה ולאחסנת אבהוהי
יתוב : ארי עבדי אנון דיי אפקית
יתהון מארעא דמצרים לא יזדבנון
זבון עבדין : לא תפלח ביה בקשיו
ותידחל מאלהך : ועבדך ואמתך די
יהון לך מן עממיא די בסחרניכון
מנהון תקנון עבדין ואמהן :
ואף מבני תותבייא ערליא דדיירין עמכון
מנהון תקנון ומזרעיתהון דעמכון
די אתילידו בארעכון ויהון לכון
לאחסנא : ותחסנון יתהון לבניכון
בתריכון לירותת אחסנא לעלם
בהון תפלחון ובאחיכון בני ישראל
גבר באחוהי לא תפלח ביה
בקשיו: וארי תדבוק יד ערל ויתותב
עמך ויתמסכן אחוך עמיה ויזדבן
לערל תותב עמך או לארמא
מורעית גיורא: בתר דיזדבן פרקנא
תהא ליה חד מאחוהי יפרקניה
או אח אבוהי או בר אח אבוהי
יפרקניה או מקריב בשריה
מורעיתיה יפרקניה או דתדבק
ידיה ויתפרק : ויחשב עם זבניה
משתא דאזדבן ליה עד שתא
דיובלא ויהי כספ זבינותי כמנין
שניא כיומי אגירא יהי עמיה:
אם עוד סגיאות בשניא לפומהון
כדנהון יפרקניה מכספ זבינותי:
ואם זעיר אשתאר בשניא עד שתא
דיובלא ויחשב ליה כפום שנוהי
כאגירא יתיב יתפרקניה :
בשתא יהי עמיה לא יפלח ביה
בקשיו לעינך:

Si autem pauper factus fuerit frater tuus tecum, et vendiderit se tibi: non serviet tibi servitute famulorum. Quasi mercenarius et quasi colonus erit tecum: usque ad annum jubilei serviet tibi. Egredietúrque à te, ipse et filii ejꝰ cum eo: et revertetur ad cognationem suam, et ad possessionem patrum suorum revertetur. Quia servi mei sunt, quos eduxi de terrâ Ægypti: non vendantur venditione servorum. Non serviat tibi servitute durâ: et timebis Deum tuum. Servus autem tuus et ancilla tua sint tibi de *populis* qui sunt in circuitu vestro, ex eis possidebitis servos & ancillas. De filiis quoque incolarum incircuncisorum qui habitant vobiscum, ex eis possidebitis; et de cognationibus suis quæ sunt vobiscũ, quæ natæ sunt in terrâ vestrâ: eruntq; vobis in possessionẽ. Et dimittetis eos in possessionẽ *hæreditariam* filiis vestris post vos; in æternum serviant vobis: fratres autem vestri filii Israel non serviant servitute durâ, neq; vir dominetur fratris sui graviter. Et quando invaluerit manꝰ incircuncisi incolæ qui habitat apud te; & pauper factus fuerit frater tuꝰ apudillum: et vendiderit se incircunciso incolæ qui est apud te, aut cuiquam de cognatione peregrini. Postquam venditus fuerit, redemptio erit ei: unꝰ de fratribus suis redimet eum. Aut patruus ejꝰ, aut filius patrui sui, aut consanguineus carnis suæ de cognatione suâ redimet eum: aut si valuerit manus ejus, redimet se. Et computabit cum emptore suo ab anno quo vendidit se ei, usque ad annum jubilei: et erit argentum venditionis suæ juxta numerum annorum; juxta dies mercenarii erit cũ eo. Si plures fuerint anni, juxta eos reddet redemptionem suam. Et si pauci anni remãserit usq; ad annũ jubilei, computabitur ei: juxta annos ejus reddet redẽptionẽ suã. Sicut mercenariꝰ singulorũ annorum erit apud eum: nõn serviet ei violenter ante oculos tuos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

*ואין תמסכן אחוך עמך ונמכר לך לא תעבד בו עבדת עבד: * כשכיר כתושב יהיה עמך עד שנת היבל יעבד עמך: ויצא הוא ובניו עמו ושב אל משפחתו ואל אחזת אבתיו ישוב: כי עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת עבד: לא תרדה בו בפרך ויראת מאלהיך: ועבדך ואמתך אשר יהיו לך מאת הגוים אשר סביבתיכם מהם תקנו עבד ואמה: וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו ומאת משפחתם אשר עמכם אשר הולידו בארצכם והיו לכם: והתנחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת אחזה לעלם בהם תעבדו ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך: וכי תשיג יד גר ותושב עמך והמך אחיך עמו ונמכר לגר תושב עמך או לעקר משפחת גר: אחרי נמכר גאלה תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו: או דד אביו או בן דד אביו יגאלנו או הגיעה ידו ונגאל: וחשב עם קנהו משנת הנמכרו לו עד שנת היבל והיה כסף מכרתו במספר כימי שכיר יהיה עמו: אם עוד רבות בשנים לפיהן מכסף קנתו יתן גאלתו: ואם מעט נשאר בשנים עד שנת היבל וחשב לו כפי שניו: כשכיר שנה בשנה יהיה עמו לא ירדנו בפרך לעיניך:

VERSIO SAMARITANA.

* ואין תמסכן אחוך עמך ונמכר לך לא תעבד בו עבדת עבד: * כשכיר כתושב יהיה עמך עד שנת היבל יעבד עמך: ויצא הוא ובניו עמו ושב אל משפחתו ואל אחזת אבתיו ישוב: כי עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת עבד: לא תרדה בו בפרך ויראת מאלהיך: ועבדך ואמתך אשר יהיו לך מאת הגוים אשר סביבתיכם מהם תקנו עבד ואמה: וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו ומאת משפחתם אשר עמכם אשר הולידו בארצכם והיו לכם: והתנחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת אחזה לעלם בהם תעבדו ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך: וכי תשיג יד גר ותושב עמך והמך אחיך עמו ונמכר לגר תושב עמך או לעקר משפחת גר: אחרי נמכר גאלה תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו: או דד אביו או בן דד אביו יגאלנו או הגיעה ידו ונגאל: וחשב עם קנהו משנת הנמכרו לו עד שנת היבל והיה כסף מכרתו במספר כימי שכיר יהיה עמו: אם עוד רבות בשנים לפיהן מכסף קנתו יתן גאלתו: ואם מעט נשאר בשנים עד שנת היבל וחשב לו כפי שניו: כשכיר שנה בשנה יהיה עמו לא ירדנו בפרך לעיניך:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et cùm attenuatus fuerit frater tuus tecum, vendideritque se tibi, non facies servire eum servitutem servi: Sicut mercenarius, & inquilinus erit tecum; usque ad annum jubilæi serviet tibi. Et egredietur à te, ipsi, & filii ejus cum eo, vedibitque ad familiã suam, & ad possessionem patrii suorum revertetur. Quoniã servi mei sunt isti quos eduxi de terra Ægypti, non vendentur venditione servili. Non dominaberis eis cum (g) sævitia, sed timebis Deum tuum. Ex servis tuis, & ancillis tuis quæ sunt tibi ex gentibus finitimis comparabitis servum sive ancillam. De filiis quoq; incolarum qui peregrinantur apud vos comparabitis, & de familiis eorum qui sunt vobiscum, qui nati sunt in terra vestra; eruntque vobis in possessionem. Facietis quoque vos possessores eorum pro filiis vestris post vos in hæreditariam possessionem: in perpetuum facietis servire eos; sed fratribus tuis filiis Israel, vir fratri suo non dominabitur cum (h) sævitia. Cùm autem assecuta fuerit manus peregrini et incolæ qui est tecum, attenuatúsque fuerit frater tuꝰ cum eo, vendideritq; se peregrino, et incolæ qui est tecum vel stirpi de familia peregrini. Postquam vendiderit se, redemptio erit illi, unus de fratribus ejus redimet eum. Aut patruꝰ ejus, aut filius patruꝰ ejus redimet eum, aut de propinquis carnis ejus, de familia ejus redimet, eum: aut si assecuta fuerit manus ejus, tum redimet se. Supputabitq; cum emptore suo ab anno quo vendidit se ei usq; ad annum jubilæi; eritq; argentum venditionis ejꝰ secundùm numerum annorum: secundùm dies mercenarii siet illi. Si ad huc plurimi fuerint ex annis, pro ratione eorum restituet redemptionem suã de argento acquisitionis suæ. Si verò pauci supersint ex annis usque ad annum jubilæi, supputabit ei; pro ratione annorum suorum restituet redemptionem suam. Quasi mercenarius annuus erit cum eo: non dominabitur ei cum (i) sævitia in oculis tuis.

VER. SAM. (i) duritie, (g) duritie. (i) duritie

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

*وَاِذَا تَمَاهَنَ اَخُوكَ مَعَكَ فَبَاعَ نَفْسَهُ لَكَ * فَلَا تَسْتَخْدِمْهُ خِدْمَةَ الْعَبْدِ * بَلْ كَاَجِيرٍ وَضَيْفٍ يَكُونُ
مَعَكَ. وَاِلَى سَنَةِ الْاَطْلَاقِ يَخْدِمُكَ * ثُمَّ يَخْرُجُ مِنْ عِنْدِكَ هُوَ وَبَنُوهُ مَعَهُ * وَيَرْجِعُ اِلَى عَشِيرَتِهِ وَحَوْرِ
اَبَائِهِ * لِاَنَّهُمْ عَبِيدِي الَّذِينَ اَخْرَجْتُهُمْ مِنْ بَلَدِ مِصْرَ فَلَا يُبَاعُوا بَيْعَ الْعَبِيدِ * لَا تَسْتَوْلِ عَلَيْهِ بِالْعَمَاءِ
وَخَفْ رَبَّكَ * وَعَبْدُكَ وَاَمَتُكَ اللَّذَانِ يَكُونَانِ لَكَ مِنَ الْاُمَمِ الَّذِينَ حَوَالَيْكُمْ مِنْهُمُ الْعَبْدُ وَالْاَمَاءُ
* وَاَيْضًا مِنَ السُّكَّانِ الْمُقِيمِينَ مَعَكُمْ تَسْتَرِقُونَ * وَمِنْ عَشِيرَتِهِمُ الْمَوْلُودِينَ فِي بَلَدِكُمْ يَكُونُونَ لَكُمْ حَوَرًا
* وَوَرِّثُوهُمْ بَنِيكُمْ مِنْ بَعْدِكُمْ كَمُوَرِّثِ الْحَوَرِ وَيَسْتَخْدِمُونَهُمْ اَبَدًا. وَاَمَّا اَحَدُ اِخْوَتِكُمْ بَنِي اِسْرَائِيلَ *
فَكُلُّ وَاحِدٍ مِنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ لَا يَسْتَوْلِ عَلَيْهِ بِالْعَمَاءِ * وَاِذَا نَالَتْ يَدُ غَرِيبٍ اَوْ سَاكِنٍ مَعَكَ فَتَمَاهَنَ
اَخُوكَ مَعَهُ. فَبَاعَ نَفْسَهُ لِغَرِيبٍ اَوْ سَاكِنٍ مَعَكَ. اَوْ لِاَصْلِ عَشِيرَةِ الْغَرِيبِ * بَعْدَ اَنْ يُبَاعَ يَكُونُ
لَهُ فَكَاكٌ * وَاحِدٌ مِنْ اِخْوَتِهِ يَفْدِيهِ * اَوْ عَمُّهُ اَوِ ابْنُ عَمِّهِ اَوْ مِنْ نَسْلِ دَائِرَتِهِ * اَوْ عَشِيرَتِهِ يَفْدِيهِ * اَوْ
نَالَتْ يَدُهُ فَكَّ نَفْسَهُ * فَلْيَحْسِبْ مَعَ مُشْتَرِيهِ مُنْذُ سَنَةِ اِبْتِيَاعِهِ لَهُ اِلَى سَنَةِ الْاَطْلَاقِ * فَيَسْقُطُ ثَمَنُ
بَيْعِهِ عَلَى اِحْصَاءِ السِّنِينَ * وَلْيَكُنْ مَعَهُ فِيهَا كَاَيَّامِ الْاَجِيرِ * فَاِنْ بَقِيَ مِنَ السِّنِينَ كَثِيرٌ * فَعَلَى
قَدْرِهَا يَرُدُّ فَكَاكَهُ مَسْوِيًا مِنْ ثَمَنِ شِرَائِهِ * وَاِنْ بَقِيَ مِنْهَا قَلِيلٌ اِلَى سَنَةِ الْاَطْلَاقِ * فَلْيَحْسِبْ
وَعَلَى قَدْرِهَا يَرُدُّ فَكَاكَهُ * وَفِي الْجُمْلَةِ فَيَجِبُ اَنْ يَكُونَ مَعَهُ كَاَجِيرِ سَنَةٍ لِسَنَةٍ * وَلَا يَسْتَوْلِي عَلَيْهِ
بِالْاِمَاءِ بِحَضْرَتِكَ *

Cùmq; debilitatus fuerit frater tuꝰ tecũ, vendideritque seipsum tibi, ne servire facias eũ servitutẽ mancipiorũ: Sed tanquã mercenarius & hospes erit tecum, & usq; ad annum remissionis serviet tibi. Deinde egredietur à te, ipse, ac filii sui secum, revertetur q; ad familiã suã, et possessionem patrum suorum. Quoniam servi mei sunt quos ego eduxi è regione Ægypti, ne errò vendantur venditione mancipiorum. Ne dominaberis in eum cum depressione, et time Dominũ tuũ. Et servus tuꝰ & ancilla tua quos habebis, ex gentibus quæ sunt circa vos possidebitis servos & ancillas. Atque etiã ex incolis degentibꝰ vobiscum, emetis, et ex stirpe ipsorum natã in regione vestra erunt vobis in possessionem. Hæreditate transmittetis eos ad filios vestros, ut is qui hæreditate transmittit possessionẽ, & utemini servitute eorum semper. At verò in quemquã fratrũ vestrorum filiorũ Israil, nemo ex filiis Israil dominium exerceat in eum cum depressione. Cùmq; poterit factus fuerit advena aut degens tecum, infirmatusque fuerit frater tuus cum eo, & vendiderit seipsum advenæ aut habitanti tecũ, seu originibus familiæ peregrini: Postquam emptus fuerit, erit ei redemptio. Aliquis ex fratribus ejus redimet eum: Aut patruꝰ ejus, aut filius patrui ejus, aut quis consanguineus ipsiꝰ vel familiæ ejus redimet eum, vel certè poterit manus ejus, seseque redimet: Rationẽ subducat cũ emptore suo ab anno quo se vendidit ipsi, usque ad annum remissionis, et subtrahit pretium emptionis suæ juxta numerum annorum; sitque cum ipso in eis, veluti diebus mercenarii. Quòd si supersint multi anni, secundùm ipsos reddet redemptionem suam, habitâ ratione pretii emptionis suæ. Si autem superfuerint ex ipsis pauci usq; ad annũ remissionis, ponat rationẽ cum ipso, et juxta illos reddet redemptionẽ suã. Et in summa, oportet ut sit cũ eo tanquã mercenarius annuus, et non exerceat dominiũ in illum cum depressione in præsentia tua.

ספר ויקרא: כו

Iobel ׀ anno in egredietur & ,his in se redemerit non si Et
54 וְאִם־לֹא יִגָּאֵל בָּאֵלֶּה וְיָצָא בִּשְׁנַת הַיֹּבֵל
mei servi ,servi Israel filii *mihi* Quia ,.secum ej' filii & ,ipse
55 הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ : כִּי־לִי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדַי
Dominus Ego .Ægypti terra è *eos feci exire* quos ,*ipsi*
הֵם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה
.vester Deus
אֱלֹהֵיכֶם :

CAP. XXVI. כו

non statuam &,sculptile & ,*vanu* vobis facietis Non
1 לֹא־תַעֲשׂוּ לָכֶם אֱלִילִם וּפֶסֶל וּמַצֵּבָה לֹא־
,vestra terra in *dabitis* non *speculationis* lapidem & ,vobis erigetis
תָקִימוּ לָכֶם וְאֶבֶן מַשְׂכִּית לֹא תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם
.vester Deus DOMINUS ego Quia .*eum super vos incurvandum ad*
לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :
.DOMINUS Ego .*timebitis* meū sanctuariū & ,custodietis mea Sabbatha
2 אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ אֲנִי יְהוָה :
feceritis & ,servaveritis mea præcepta &,ambulaveritis meis decretis in Si
3 אִם־בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם
,*suū productiōē* terra dabit &;*suo tēpore* in vestras pluvias dabo Et :ea
4 אֹתָם : וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ
, vindemiam tritura *vobis assequetur* Et .*suū* fructū dabit agri arbor &
5 וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ : וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת־בָּצִיר
,satietatem ad vestrū panē comedetis & :*sementē* apprehendet vindemia &
וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת־זָרַע וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשׂבַע
,terra in pacem dabo Et .vestra terra in *fiduciam ad* habitabitis &
6 וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם : וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ
è malam *viventem* faciam cessare & :exterrens non & ,*jacebitis* &
וְשָׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן־
persequemini Et .*vestra terra in* transibit non gladius & ,terra
7 הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא־תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם : וּרְדַפְתֶּם
persequētur Et .*gladium ad vestras facies ad* cadent & :vestros inimicos
8 אֶת־אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לָחָרֶב : וְרָדְפוּ
:persequētur *milliaria* vobis ex centum & :centum ,quinque vobis ex
מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רִבָּבָה יִרְדֹּפוּ
me vertam Et .*gladium ad vestras facies ad* vestri inimici cadent &
9 וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לִפְנֵיכֶם לָחָרֶב : וּפָנִיתִי
: vos faciam multiplicare & ,vos faciam *fructificare* & ,vos ad
אֲלֵיכֶם וְהִפְרֵיתִי אֶתְכֶם וְהַרְבֵּיתִי אֶתְכֶם
:*veterascens* vetus comedetis Et .vobiscum meū pactum statuam &
10 וַהֲקִימֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם : וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן
meam habitationem ponam Et .*egredi facietis novi facie* à vetus &
11 וְיָשָׁן מִפְּנֵי חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ : וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי
ambulabo Et .vos mea anima *reprobabit* non & :vestri medio in
12 בְּתוֹכְכֶם וְלֹא־תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם : וְהִתְהַלַּכְתִּי
mihi eritis vos & ;Dcum in vobis ero & ,vestri medio in
בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי
.populum in
לְעָם :

Versio VULG. LAT.

54 Quòd si per hæc redimi non potuerit, anno jubileo egredietur cum liberis suis. Mei enim sunt servi, filii Israel, quos eduxi de terra Ægypti.

CAP. XXVI.

1 EGo Dominus Deus vester. Non facietis vobis idolum & sculptile, nec titulos erigetis, nec insignem lapidem ponetis in terra vestra, ut adoretis eum. Ego enim sum Dominus Deus vester. Custodite sabbata mea & pavete ad
2 Sanctuarium meum. Ego Dominus. Si in præceptis meis ambulaveritis, & mandata mea custodieritis, & feceritis ea, dabo vobis pluvias temporibus suis. Et terra gignet
4 germen suum, & pomis arbores replebuntur. Apprehendet messium tritura vindemiam, & vindemia occupabit sementem: & comedetis panem vestrum in saturitate, & absq; pavore habitabitis in terra vestra. Dabo pacem in finibus vestris: dormietis, & non erit qui exterreat. Auferam malas bestias: & gladius non transibit
7 terminos vestros. Persequemini inimicos vestros, & corruent coram vobis. Persequentur quinque de vestris centum alienos, & centum de vobis decem millia: cadent inimici vestri gladio in con-
9 spectu vestro. Respiciam vos, & crescere faciam: multiplicabimini, & firmabo pactum meum vobiscum. Comedetis vetustissima veterum,
12 & vetera novis supervenientibus projicietis. Ponam tabernaculum meum in medio vestri, & non abjiciet vos anima mea. Ambulabo inter vos, & ero Deus vester, vosque eritis populus meus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

54 Ἐὰν δὲ μὴ λυτρῶται (ε) κατὰ ταῦτα, ἐξελεύσεται (ζ) ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέσεως αὐτὸς
55 καὶ τὰ παιδία αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Ὅτι ἐμοὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (η) οἰκέται εἰσίν, παῖδές μου οὗτοί εἰσιν, οὓς ἐξήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

MS.A. (ε) μετὰ ταῦτα (ζ) ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς(η) οἰκέται, παῖδές μου

Si autem non redimatur per hæc; egredietur in anno remissionis, ipse & filii ejus cum eo. Quia mihi filii Israel famuli sunt: pueri mei hi sunt, quos eduxi de terra Ægypti. 54 55

ΚΕΦ. κϛ'.

1 Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. οὐ ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς χειροποίητα, οὐδὲ γλυπτὰ, οὐδὲ στήλην ἀναστήσετε ὑμῖν, οὐδὲ λίθον σκοπὸν θήσετε ἐν τῇ γῇ ὑμῶν προσκυνῆσαι
2 αὐτῷ. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε. ἐγώ εἰμι κύριος. Ἐὰν
3 τοῖς προστάγμασί μου πορεύησθε, καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάσσητε, καὶ ποιήσητε αὐτάς,
4 καὶ δώσω τὸν ὑετὸν ὑμῖν ἐν καιρῷ αὐτῶν, καὶ ἡ γῆ δώσει τὰ (α) γενήματα αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων ἀποδώσει τὸν καρπὸν
5 αὐτῶν. Καὶ καταλήμψεται ὑμῖν (β) ὁ ἀλοητὸς τὸν τρυγητὸν, καὶ ὁ τρυγητὸς καταλήμψεται τὸν σπόρον. καὶ φάγεσθε τὸν ἄρτον ὑμῶν εἰς πλησμονὴν, καὶ κατοικήσετε μετ' ἀσφαλείας
6 ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ πόλεμος οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν. Καὶ δώσω εἰρήνην ἐν τῇ γῇ ὑμῶν· καὶ κοιμηθήσεσθε, καὶ οὐκ ἔσται ὑμᾶς ὁ ἐκφοβῶν. καὶ ἀπολῶ θηρία πονηρὰ ἐκ τῆς γῆς (γ) ὑμῶν.
7 Καὶ διώξεσθε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ πεσοῦνται ἐναντίον ὑμῶν φόνῳ. Καὶ διώξονται ἐξ
8 ὑμῶν πέντε ἑκατὸν, καὶ ἑκατὸν ὑμῶν διώξονται μυριάδας· καὶ πεσοῦνται οἱ ἐχθροὶ
9 ὑμῶν ἐναντίον ὑμῶν μαχαίρᾳ. Καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ αὐξανῶ ὑμᾶς, καὶ πληθυνῶ ὑμᾶς, καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου μετ'
10 ὑμῶν. Καὶ φάγεσθε παλαιὰ καὶ παλαιὰ παλαιῶν, καὶ παλαιὰ ἐκ προσώπου νέων
11 ἐξοίσετε. Καὶ θήσω (δ) τὴν Χαλωλύ μου ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ βδελύξεται ἡ ψυχή μου
12 ὑμᾶς. Καὶ ἐμπεριπατήσω ἐν ὑμῖν. καὶ ἔσομαι ὑμῶν θεὸς, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι λαός.

MS.A. (α) γενήματα (β) ὁ ἀμητὸς τὸν τρυγητὸν, (γ) ὑμῶν, * καὶ πόλεμος οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν. Καὶ διώξεσθε (δ) τῷ διαθήκῃ μου (ε) μου λαός.

Si autem non redimatur hisce modis, egredietur in anno reversionis, ipse, et filii ejus cum eo. Nam filii Israel mihi sunt servi, servi mei sunt, quos eduxi è terra Ægypti: ego sum Dominus Deus vester. 54 55

CAP. XXVI.

NE feceritis vobis cultus idolorum, & statuas ne erigatis vobis, & lapides adorationum ne faciatis in terra vestra, nec adoretis eos: ego sum Dñs Deꝰ vester. Præcepta mea 1 2
servate, & sanctuarium meum reveremini: ego sum Dominus.

Compensatio operum bonorum.

Si in legibus meis ambulaveritis, & præ- 3
cepta mea servaveritis, & feceritis ea; Dabo pluvias vestras suo tempore, & terra proferet proventus suos, & arbor cam- 4
pi reddet fructus suos: Et apprehendet 5
tritura vindemiam, & vindemia apprehendet sementem, & comedetis panem atq; saturabimini, et sedebitis in terra vestra pacatè. Daboque pacem in terra vestra, et dormietis, nec erit qui terreat vos: & extinguam malam bestiam de terra; & gladius 6
non transibit in terra vestra. Et persequemini hostes vestros, cadentque ante vos gladio. 7
Et persequētur quinq; ex vobis centū, & cē- 8
tū ex vobis persequētur myriades: & cadent hostes vestri ante vos gladio. Et convertar ad 9
vos, et copiosos ac multos reddā vos, & statuā fœdus meū vobiscum. Et comedetis vetus in- 10
veteratum, & vetus è conspectu novi educetis. Et ponam tabernaculum meum inter 11
vos, neque nauseabit vos anima mea. Et in- 12
cedam inter vos, eroque vobis Deus, & vos eritis mihi populus.

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

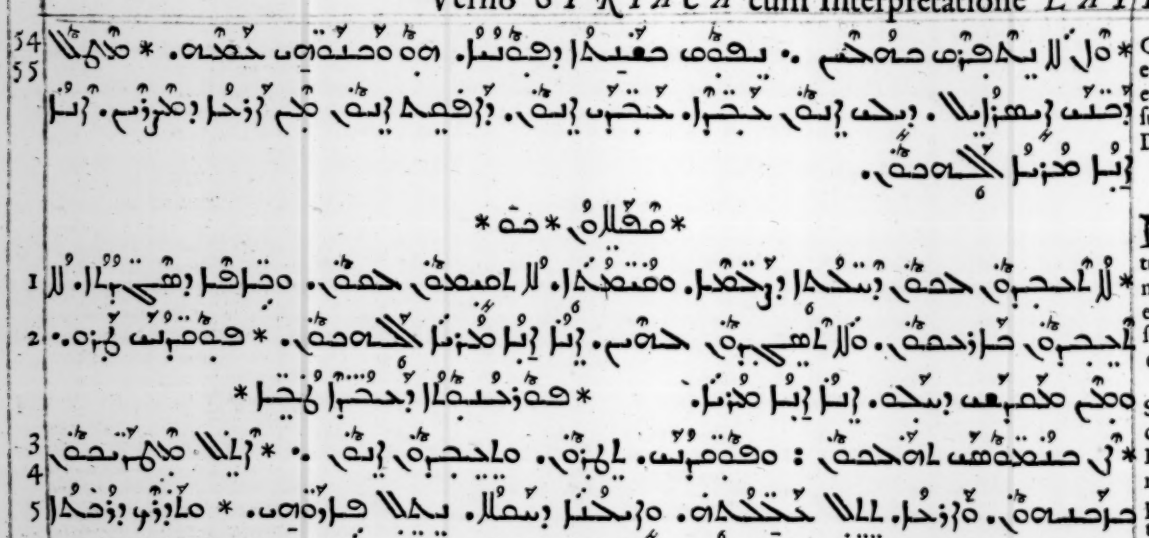

Quòd si non redimatur hisce modis, egredietur in anno reversionis, ipse, et filii ejus cum eo. Nam filii Israel mihi sunt servi, servi mei sunt, quos eduxi è terra Ægypti: ego sum Dominus Deus vester. 54 55

CAP. XXVI.

NE feceritis vobis cultus idolorum, & statuas ne erigatis vobis, & lapides adorationum ne faciatis in terra vestra, nec adoretis eos: ego sum Dñs Deꝰ vester. Præcepta mea 1 2
servate, & sanctuarium meum reveremini: ego sum Dominus.

Compensatio operum bonorum.

Si in legibus meis ambulaveritis, & præ- 3
cepta mea servaveritis, & feceritis ea; Dabo pluvias vestras suo tempore, & terra proferet proventus suos, & arbor cam- 4
pi reddet fructus suos: Et apprehendet 5
tritura vindemiam, & vindemia apprehendet sementem, & comedetis panem atq; saturabimini, et sedebitis in terra vestra pacatè. Daboque pacem in terra vestra, et dormietis, nec erit qui terreat vos: & extinguam malam bestiam de terra; & gladius 6
non transibit in terra vestra. Et persequemini hostes vestros, cadentque ante vos gladio. 7
Et persequētur quinq; ex vobis centū, & cē- 8
tū ex vobis persequētur myriades: & cadent hostes vestri ante vos gladio. Et convertar ad 9
vos, et copiosos ac multos reddā vos, & statuā fœdus meū vobiscum. Et comedetis vetus in- 10
veteratum, & vetus è conspectu novi educetis. Et ponam tabernaculum meum inter 11
vos, neque nauseabit vos anima mea. Et in- 12
cedam inter vos, eroque vobis Deus, & vos eritis mihi populus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

54 ואם לא יתפרק באלין ויפוק בשתא
דיובלא הוא ובנוהי עמיה:
55 ארי לי בני ישראל עבדין עבדי
אנון דאפקית יתהון מארעא
דמצרים אנא יי אלהכון:

כו

1 לא תעבדון לכון טעון וצלם וקמא
לא תקימון לכון ואבן מנידאלא
תתנון בארעכון למסגד עלה ארי
אנא יי אלהכון: ית יומי שביא
2 דילי תטרון ולבית מקדשי תהון
3 דחלין אנא יי: אם בקימי תהכון
וית פקודי תטרון ותעבדון יתהון:
4 ואתן מטריכון בעדנהון ותהון
ארעא עללהה ואילן חקלא יתן
אביה: ויערע לכון דישא לקטפא
5 וקטפא יערע לאפוקי בר ותעלא
ותיכלון לחמכון למשבע ותיתבון
לרוחצן בארעכון: ואתן שלמא
6 בארעא ותשרון ולית דמעיד
ואבטל חיותא בישתא מן
ארעא ודקטלן בחרבא לא
7 יעיברן בארעכון: ותרדפון ית
בעלי דבביכון ויפלון קדמיכון
8 לחרבא: וירדפון מנכון חמשא
מאה ומאה מנכון לרבואתא ישרקון
ויפלון בעלי דבביכון קדמיכון
9 לחרבא: ואתפני בימרי
לאיטבא לכון ואניש יתכון ואסגי
יתכון ואקים ית קימי עמכון:
10 ותיכלון עתיקא דעתיק ושתיקא
מן קדם חדתא תפנון: ואתן
11 משכני ביניכון ולא ירחקמיכי
12 יתכון: ואשרי שכנתי ביניכון
ולא יתי לכון לאלה ואתון תהון
קדמי לעם:

TARGUM ONKELOS.

54 Si autem per hæc non fuerit redemptus: egredietur in anno jubilei, ipse & filii ejus
55 cum eo. Quia servi mei sunt filii Israel, quos eduxi de terra Ægypti: Ego Dominus Deus vester.

CAP. XXVI.

1 NOn facietis vobis idola, nec imaginem & statuam erigetis vobis; & lapidem adorationis non facietis in terrâ vestrâ, ut adoretis super eum: quia ego Dominus Deus vester. Dies sabbatorum
2 meorum custodite, & domum sanctuarii mei metuite: Ego
3 Dominus. Si in legitimis meis ambulaveritis, & præcepta mea custodieritis, & feceritis
4 ea. Dabo pluviam vestram in temporibus suis: & dabit terra fructum suum, & arbor a-
5 gri dabit poma sua. Et apprehendet vobis tritura vindemiam, et vindemia apprehendet pullulationem sementis: & comedetis panem vestram in saturitate; & habitabitis cõ-
6 fidenter in terrâ vestrâ. Daboque pacem in terrâ; & manebitis, & non erit qui commoveat vos: et cessare faciam bestiam malam de terrâ; & oc-
7 cidentes gladio non transibũt per terram vestram. Et persequemini inimicos vestros: & corruent coram vobis in gla-
8 dio. Persequenturque quinq; ex vobis centum, & centum ex vobis fugabunt decem millia: & cadent inimici vestri
9 coram vobis in gladio. Et aspiciam vos in verbo meo ut benefaciam vobis; & crescere vos faciam, & multiplicabo vos: & statuam pactum
10 meum vobiscum. Comedetisque vetera veterum: & vetera propter nova efferetis. Daboque tabernaculum meum inter vos: & non abjiciet vos
11 verbum meum. Et habitare faciam majestatem meam inter vos, & ero vobis in Deum: & vos eritis coram me in
12 populum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

54 * וְאִם־לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה וְיָצָא בַּשָּׁנָה הַיֹּבֵל הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ׃
55 כִּי־לִי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדַי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

כו

1 לֹא־תַעֲשׂוּ לָכֶם אֱלִילִם וּפֶסֶל וּמַצֵּבָה לֹא־תָקִימוּ לָכֶם וְאֶבֶן מַשְׂכִּית לֹא תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
2 אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ אֲנִי יְהוָה׃
3 אִם־בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃
4 וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ׃
5 וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת־בָּצִיר וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת־זָרַע וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם׃
6 וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ וְשָׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן־הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא־תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם׃
7 וּרְדַפְתֶּם אֶת־אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לֶחָרֶב׃
8 וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רְבָבָה יִרְדֹּפוּ וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לְפָנֶיכֶם לֶחָרֶב׃
9 וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם וְהִפְרֵיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם׃
10 וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ׃
11 וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם׃
12 וְהִתְהַלַּכְתִּי בְתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי לְעָם׃

VERSIO SAMARITANA.

54 * וְאִם־לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה וְיָצָא בַּשָּׁנָה הַיֹּבֵל הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ׃
55 כִּי־לִי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדַי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

כו

1 לֹא־תַעֲשׂוּ לָכֶם אֱלִילִם וּפֶסֶל וּמַצֵּבָה לֹא־תָקִימוּ לָכֶם וְאֶבֶן מַשְׂכִּית לֹא תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
2 אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ אֲנִי יְהוָה׃
3 אִם־בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃
4 וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ׃
5 וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת־בָּצִיר וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת־זָרַע וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם׃
6 וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ וְשָׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן־הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא־תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם׃
7 וּרְדַפְתֶּם אֶת־אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לֶחָרֶב׃
8 וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רְבָבָה יִרְדֹּפוּ וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לְפָנֶיכֶם לֶחָרֶב׃
9 וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם וְהִפְרֵיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם׃
10 וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ׃
11 וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם׃
12 וְהִתְהַלַּכְתִּי בְתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי לְעָם׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

54 Si verò non redimatur per istã, egredietur in anno jubilæi, ipse, et filii ejus cum eo. Quo-
55 niã mihi sunt filii Israel servi: servi mei sunt quos eduxi de terra Ægypti: Ego Dominus Deus vester.

CAP. XXVI.

1 NOn facietis vobis idola, et sculptile, neque titulum erigetis vobis: lapidem quoque (a) in signum non ponetis vobis in terra vestra ut adoretis illum, quoniam ego Dominus Deus vester. Sabbatha mea
2 custodietis, et sanctuariũ meũ reverebimini: Ego Dominus.
3 Si in mandatis meis ambula-veritis, et præcepta mea custodieritis, & feceritis ea;
4 Dabo quoque (b) pluviam vestram in tempore suo, & dabit terra proventum suum, & lignum agri dabit fructum
5 suum. Assequeturq; pro vobis tritura vindemiam, & vindemia assequetur sementem: comedetisque panẽ vestrum ad saturitatem, & habitabitis confidenter in terra
6 vestra. Dabo quoque pacẽ terræ, & dormietis; nihilque erit terrefaciens; exterminabo enim bestiam malã de terra, neque glad. transibit per terram vestram. Sed perse-
7 quemini inimicos vestros, & cadent ante vos gladio. Et
8 quinque ex vobis persequentur centum; & centum ex vobis ducẽ millia persequentur; cadentque inimici ve-stri ante vos gladio. Et (c)
9 respiciam ad vos, et fructificare vos faciam, & multiplicabo vos, & confirmabo fœdus meum vobiscum. Et
10 comedetis vetus veteraſcens; & vetera propter nova ejicietis. Ponámque tabernaculum meum in medio vestrũm, & non fastidiet vos anima
11 mea: Sed ambulabo in me-dio vestri, et ero vobis in Deum, vosque eritis mihi in populum.

VER. SAM. (a) ad dirigendum (b) imbres vestros (c) benevolus ero vobis,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

54 * وَإِنْ لَمْ يَفْتَكَّ بِهٰذِهِ الْأُمُورِ فَلْيَخْرُجْ فِي سَنَةِ الْأَطْلَاقِ هُوَ وَبَنُوهُ مَعَهُ * لِأَنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَبِيدٌ لِي
55 * إِذْ هُمْ عَبِيدِي الَّذِينَ أَخْرَجْتُهُمْ مِنْ بِلَادِ مِصْرَ * أَنَا اللّٰهُ رَبُّكُمْ *

Et nisi redemerit sese his rebus, egrediatur in anno remissionis, ipse, ac filii ejus cum eo: quoniam filii Israil servi sunt mihi. Cum ipsi sint servi mei quos e-
55 duxi de regione Ægypti: ego Deus Dominus vester.

* اَلْفَصْلُ السَّادِسُ وَالْعِشْرُونَ *

CAP. XXVI.

1 * وَلَا تَصْنَعُوا لَكُمْ أَوْثَانًا * وَمَنْحُوتًا وَنُصُبًا لَا تُقِيمُوا لَكُمْ * وَحَجَرًا مَرْحَرِفًا لَا تَضَعُوا فِي بِلَادِكُمْ
2 لِتَسْجُدُوا لَهُ * أَنَا اللّٰهُ رَبُّكُمْ وَاحِدٌ * سَبُوتِي فَاحْفَظُوهَا * وَمَقْدِسِي فَهَابُوهُ أَنَا اللّٰهُ أَجَارِيكُمْ
3 خَيْرًا * اَلْآنَ إِنْ سِرْتُمْ عَلَى رُسُومِي * وَحَفِظْتُمْ وَصَايَايَ وَعَمِلْتُمْ بِهَا * أُنْزِلُ عَيُونَكُمْ فِي وَقْتِهَا
4 وَأُخْرِجُ الْأَرْضَ أَدَاهَا * وَسَجَرُ الصَّحْرَاءِ يُخْرِجُ ثَمَرَهُ * حَتَّى يُدْرِكَ لَكُمُ الدِّيَاسُ الْقِطَافَ * وَالْقِطَافُ
5 يُدْرِكُ الْبِذَارَ * وَتَأْكُلُونَ طَعَامَكُمْ هَنِيًّا * وَتَقْعُدُونَ وَاثِقِينَ فِي بِلَادِكُمْ * وَأَجْعَلُ السَّلَامَةَ فِي الْأَرْضِ
6 فَتَضْجَعُونَ وَلَيْسَ مُرْعِبٌ * وَأُعْطِلُ سَرَ الْحَيَوَانِ الْمُفْسِدِ مِنَ الْأَرْضِ * وَسَيْفٌ لَا يَمُرُّ فِي بِلَادِكُمْ
7 * وَإِذَا كَبَبْتُمْ أَعْدَاءَكُمْ * وَقَعُوا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ لِحَدِّ سَيْفِكُمْ * حَتَّى يَكْلُبَ مِنْكُمُ الْخَمْسَةُ
8 مِائَةٍ * وَالْمِائَةُ مِنْكُمْ يَكْلُبُ رِبْوَهُ * وَيَقَعُ أَعْدَاؤُكُمْ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ لِحَدِّ أَسْيَافِكُمْ * وَأُقْبِلُ
9 إِلَيْكُمْ وَأُعْمِرُكُمْ وَأُكَبِّرُكُمْ وَأُوفِي بِعَهْدِي لَكُمْ * وَتَأْكُلُونَ الْعَسِفَ الْمُعَتَّقَ * فَتُخْرِجُونَ
10 الْعَتِيقَ مِنْ حَضْرَةِ الْحَدِيثِ * وَأَجْعَلُ مَسْكَنِي فِيمَا بَيْنَكُمْ * وَلَا أَقْلِيكُمْ * وَأَسِيرُ بَوْرِي فِيمَا
11 بَيْنَكُمْ * وَأَكُونُ لَكُمْ إِلَهًا * وَأَنْتُمْ تَكُونُونَ لِي حِزْبًا *

1 Non facietis vobis idola, & sculptile, ac titulum ne erigatis vobis: & lapidem elaboratum ne operemini in patria vestra ut adoretis eum: ego Deus
2 Dominus vester unus. Sabbatha mea servate, & sanctuarium meum veremini: ego Deus vetribuam vobis bonum. Itaque
3 si ambulaveritis secundùm statuta mea, & custodieritis mandata mea, & feceritis illa; Descendere faciam imbres ve-
4 stros tempore suo, producetque terra proventus suos, & arbores campi proferent fructus suos: Ita ut assequatur apud vos
5 tritura vindemiam, & vindemia assequatur sementem: & comedatis cibum vestrum pacificè, & habitetis se-curi in patria vestra. Et ponam tranquil-
6 litatem in terra, & cubabitis, nec erit qui terreat: & cessare faciam malignitatem bestiæ vastantis de terra: et gladius non transibit per regionem vestram. Cumque
7 prosequemini inimicos vestros, cadent co-ram vobis sub gladio vestro. Ita ut quin-
8 que ex vobis persequantur centũ, & centum ex vobis persequantur decem millia: & cadent inimici vestri ante vos, & sub
9 gladiis vestris. Et respiciam ad vos, faciamq; vos fœtificare, ac multiplicabo vos, & persolvam fœdus meum vobis. Et com-
10 edetis vetus inveteratum, educetisq; ve-tus è conspectu novi. Et ponã domicilium
11 meum inter vos, & non horreba vos: Et
12 ambulare faciã splendorẽ meũ inter vos, et ero vobis Deus, et vos eritis mihi cultus.

ספר ויקרא : כו

terra è vos feci egredi qui ,vester Deus DOMINUS Ego
13 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
,vestri jugi vectes confregi & : servi eis *existendo non à* , Ægypti
מִצְרַיִם מִהְיוֹת לָהֶם עֲבָדִים וָאֶשְׁבֹּר מֹטֹת עֻלְּכֶם
neque ,*mihi* audieritis non si Et .*firmiter* vos feci incedere &
וָאוֹלֶךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיוּת: וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְלֹא
mein decretis in si Et .ista præcepta omnia .feceritis
14 תַּעֲשׂוּ אֵת כָּל־הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה: וְאִם־בְּחֻקֹּתַי
non ad ,vestra anima fuerit abominata mea judicia si & ;reprobaveritis
15 תִּמְאָסוּ וְאִם אֶת־מִשְׁפָּטַי תִּגְעַל נַפְשְׁכֶם לְבִלְתִּי
ego Etiam :meũ pactum *irritũ faciendum ad*,mea præcepta omnia *faciendum*
עֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי לְהַפְרְכֶם אֶת־בְּרִיתִי: אַף־אֲנִי
ſ.thibiſim , terrorem vos ſuper faciã viſitare &,vobis hæc faciam
16 אֶעֱשֶׂה־זֹּאת לָכֶם וְהִפְקַדְתִּי עֲלֵיכֶם בְּהָלָה אֶת הַשַּׁחֶפֶת
ſeretis &:animam *afficiẽtes* dolore &,oculos *cõſumentes*,*ſeſſeum ardorem* &
וְאֶת הַקַּדַּחַת מְכַלוֹת עֵינַיִם וּמְדִיבַת נָפֶשׁ וּזְרַעְתֶּם
meas ſ.cies dabo Et .vestri inimici illud comedent &,vestrũ ſemen *vacuum in*
17 לָרִיק זַרְעֲכֶם וַאֲכָלֻהוּ אֹיְבֵיכֶם: וְנָתַתִּי פָנַי
: *vos in* dominabuntur & : vestris inimicis coram cædemini &,vos in
בָּכֶם וְנִגַּפְתֶּם לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם וְרָדוּ בָכֶם
ad uſque ſi Et .vos perſequens non &,fugietis &,vos odio habentes
שֹׂנְאֵיכֶם וְנַסְתֶּם וְאֵין־רֹדֵף אֶתְכֶם: וְאִם עַד־
18 *ſuper* ſepties vos *corripiendum ad* addam &,*mihi* audieritis non *hæc*
אֵלֶּה לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְיִסַּרְתִּי לָכֶם שֶׁבַע עַל־
dabo &,veſtræ fortitudinis ſuperbiam conteram Et .veſtra peccata
חַטֹּאתֵיכֶם: וְשָׁבַרְתִּי אֶת־גְּאוֹן עָזְּכֶם וְנָתַתִּי
19 *cõſumetur* Et .*as* ſicut veſtram terram &,ferrũ ſicut veſtros cœlos
אֶת־שְׁמֵיכֶם כַּבַּרְזֶל וְאֶת־אַרְצְכֶם כַּנְּחֹשֶׁת: וְתַם
lignum & ,*ſuam prædu&ionem* veſtra terra dabit non & ,*veſtra virtus* vanũ in
לָרִיק כֹּחֲכֶם וְלֹא־תִתֵּן אַרְצְכֶם אֶת־יְבוּלָהּ וְעֵץ
nec,*occurſu in* mecum ambulaveritis ſi Et .ſuum fructũ dabit non terræ
הָאָרֶץ לֹא יִתֵּן פִּרְיוֹ: וְאִם־תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי וְלֹא
21 ,ſepties percuſſionem vos ſuper addam & ,mihi audire volueritis
תֹאבוּ לִשְׁמֹעַ לִי וְיָסַפְתִּי עֲלֵיכֶם מַכָּה שֶׁבַע
erbabit & ,agri *viventem* vos in mittam Et .veſtra peccata juxta
כְּחַטֹּאתֵיכֶם: וְהִשְׁלַחְתִּי בָכֶם אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשִׁכְּלָה
deſolabũtur &:vos minuet ac ,veſtrum animal ſuccidet & ,vos
אֶתְכֶם וְהִכְרִיתָה אֶת־בְּהֶמְתְּכֶם וְהִמְעִיטָה אֶתְכֶם וְנִשְׁמוּ
ambulaveritis ſed,mihi fueritis eruditi nõ his in ſi Et .veſtræ viæ
דַּרְכֵיכֶם: וְאִם־בְּאֵלֶּה לֹא תִוָּסְרוּ לִי וְהָלַכְתֶּם
: *occurſu in* vobiſcum ego etiam ambulabo Et .*occurſive* mecum
עִמִּי קֶרִי: וְהָלַכְתִּי אַף־אֲנִי עִמָּכֶם בְּקֶרִי
24 .veſtra peccata *ſuper* ſepties ego etiam vos percutiam &
וְהִכִּיתִי אֶתְכֶם גַּם־אֲנִי שֶׁבַע עַל־חַטֹּאתֵיכֶם:
coll.gemini &,fœderis *vindictam vindicantẽ* gladium vos ſuper inducam Et
25 וְהֵבֵאתִי עֲלֵיכֶם חֶרֶב נֹקֶמֶת נְקַם־בְּרִית וְנֶאֱסַפְתֶּם
dabimini & ,veſtri medio in peſtilentiam mittam Et .veſtras civitates ad
אֶל־עָרֵיכֶם וְשִׁלַּחְתִּי דֶבֶר בְּתוֹכְכֶם וְנִתַּתֶּם
.inimici manu in
בְּיַד־אוֹיֵב:

Verſio VULG. LAT.

13 Ego Dominus Deus veſter, qui eduxi vos de terra Ægyptiorum, ne ſerviretis eis: & qui confregi catenas cervicum veſtrarum, ut incederetis erecti. Quòd ſi non audieritis me, nec feceritis omnia
15 mandata mea, Si ſpreveritis leges meas, & judicia mea contempſeritis, ut non faciatis ea quæ à me conſtituta ſunt, & ad irritum
16 perducatis pactũ meum; Ego quoque hæc faciam vobis: Viſitabo vos velociter in egeſtate, & ardore, qui conficiat oculos veſtros, & conſumat animas veſtras. Fruſtrà ſeretis ſemẽté, quæ ab hoſtib⁹
17 devorabitur. Ponam faciem meam contra vos, & corruetis coram hoſtibus veſtris, & ſubjiciemini his qui oderunt vos: fugietis, nemine perſe-
18 quente. Sin autem nec ſic obedieritis mihi, addam correptiones veſtras ſeptuplùm
19 propter peccata veſtra. Et conteram ſuperbiam duritiæ veſtræ: dabóque vobis cœlum deſuper ſicut ferrum, &
20 terram æneam. Conſumetur incaſſùm labor veſter, non proferet terra germen, nec arbores poma præbebunt. Si
21 ambulaveritis ex adverſo mihi, nec volueritis audire me, addam plagas veſtras in ſeptuplum propter peccata veſtra. Immittámque in vos beſtias agri, quæ conſumant
22 vos, & pecora veſtra, & ad paucitatem cuncta redigant: deſertæque fient viæ veſtræ. Quòd ſi nec ſic volueritis recipere diſciplinam, ſed ambulaveritis ex adverſo mi-
24 hi: Ego quoque contra vos adverſus incedam, & percutiam vos ſepties propter pec-
25 cata veſtra. Inducámque ſuper vos gladium ultorem fœderis mei. Cúmque confugeritis in urbes, mittam peſtilentiam in medio veſtri: & trademini in manibus hoſtium.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

13 Ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὄντων ὑμῶν δούλων· καὶ συνέτριψα τὸν ζυγὸν ὑμῶν, καὶ ἤγαγον ὑμᾶς μετὰ παῤῥησίας. 14 Ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσητέ μου, μηδὲ ποιήσητε τὰ προστάγματά μου ταῦτα, 15 Ἀλλὰ ἀπειθήσητε αὐτοῖς, καὶ τοῖς κρίμασί μου προσοχθίσῃ ἡ ψυχὴ ὑμῶν, ὥστε ὑμᾶς μὴ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς μου, ὥστε διασκεδάσαι τὴν διαθήκην μου, 16 Καὶ ἐγὼ ποιήσω ὕστως ὑμῖν· καὶ (ζ) ἐπισκήψω ἐφ' ὑμᾶς τὴν ἀπορίαν, τήν τε ψώραν, καὶ (η) τὸν ἵκτερον σφακελίζοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ τὴν ψυχὴν ὑμῶν ἐκλήκασαν· καὶ σπερεῖτε διακενῆς τὰ σπέρματα ὑμῶν, καὶ ἔδονται οἱ ὑπεναντίοι ὑμῶν. 17 Καὶ ὀπισήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ πεσεῖσθε ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ δουλώσονται ὑμᾶς οἱ μισοῦντες ὑμᾶς, καὶ φεύξεσθε οὐδενὸς διώκοντος ὑμᾶς. 18 Καὶ ἐὰν ἕως τούτου μὴ ὑπακούσητέ μου, καὶ προσθήσω τοῦ παιδεῦσαι ὑμᾶς ἑπτάκις ὅλη ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 19 Καὶ συντρίψω τὴν ὕβριν τῆς ὑπερηφανίας ὑμῶν· καὶ δώσω τὸν οὐρανὸν ὑμῖν σιδηροῦν, καὶ τὴν γῆν ὑμῶν ὡσεὶ χαλκῆν. 20 Καὶ ἔσται εἰς κενὸν ἡ ἰσχὺς ὑμῶν· καὶ ὁ δώσει ἡ γῆ ὑμῶν τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ τὸ ξύλον τοῦ ἀγροῦ ὑμῶν ὁ δώσει τὸν καρπὸν αὐτοῦ. 21 Καὶ ἐὰν πορεύησθε μετὰ τούτου (θ) πρός με πλάγιοι, καὶ μὴ βούλησθε ὑπακούειν μου, προσθήσω ὑμῖν πληγὰς ἑπτὰ καθὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. 22 Καὶ (ι) ἀποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὰ θηρία τὰ ἄγρια τῆς γῆς, καὶ καθέλεται ὑμᾶς, καὶ ἐξαναλώσει τὰ κτήνη ὑμῶν, καὶ ὀλιγοστοὺς (κ) ποιήσω ὑμᾶς, καὶ ἐρημωθήσονται αἱ ὁδοὶ ὑμῶν. 23 Καὶ ὅτι τούτοις ἐὰν μὴ παιδευθῆτε, ἀλλὰ (λ) πορεύησθε πρός με πλάγιοι, 24 Πορεύσομαι κἀγὼ μετ' ὑμῶν θυμῷ πλαγίῳ, καὶ πλήξω ὑμᾶς κἀγὼ ἑπτάκις ἀντὶ τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν. 25 Καὶ ἐπάξω ἐφ' ὑμᾶς μάχαιραν ἐκδικοῦσαν δίκην διαθήκης, καὶ καταφεύξεσθε εἰς τὰς πόλεις ὑμῶν· καὶ ἐξαποστελῶ θάνατον εἰς ὑμᾶς, καὶ παραδοθήσεσθε εἰς (μ) χεῖρας τῶν ἐχθρῶν.

MS.A. (ζ) ἐπισυσήσω (η) τὸν ἵκτερον, καὶ σφακελίζοντα τοὺς (θ) πορεύεσθε (ι) ἀποστελῶ (κ) ποιήσει (λ) πορεύσησθε (μ) χεῖρας ἐχθρῶν. Εἰς τὸ θλίψαι

Ego ſum Dominus Deus veſter, qui eduxi vos de terra Ægypti, cum eſſetis ſervi; & contrivi vinculum jugi veſtri; & duxi vos cum fiducia. Si autem non obedieritis mihi, neque feceritis præcepta mea hæc, Sed incredùli fueritis illis, & judicia mea exhorruerit anima veſtra, (d)ut non facíatis omnia mandata mea, ut diſſipetis teſtamentum meum; Et ego faciam ſic vobis: & obfirmabo ſuper (e) vos egeſtatem, & ſcabiem, & morbum regium (f) conſumentem oculos veſtros, & animam veſtram liquefacientem. Et ſeminabitis fruſtra ſemina veſtra; & comedent adverſarii veſtri. Et obfirmabo faciem meam in vos: & cadetis ante inimicos veſtros: (g) & perſequentur vos, qui oderunt vos: & fugietis nemine perſequente vos. Et ſi uſque adhuc non obedieritis mihi; & apponam caſtigare (h) vos ſepties in peccatis veſtris. Et conteram contumeliam ſuperbiæ veſtræ: & ponam cœlum vobis ferreum; & terram veſtram tanquam æneam. Et erit fruſtra fortitudo veſtra: & non dabit terra veſtra ſemen ſuum; & lignum agri veſtri non dabit fructum ſuum. Et ſi poſt hæc ambulaveritis obliqui, & nolueritis obedire mihi; adjiciam vobis plagas ſeptem ſecundùm peccata veſtra. Et (i) mitto in vos beſtias agreſtes terræ; & comedent vos, & conſument pecora veſtra: (k) & paucos faciam vos, & deſerta fient via veſtræ. Et in his ſi non eritis caſtigati, ſed ambulaveritis ex ga me obliqui, Ambulabo & ego vobiſcum (l) furore obliquo: & percutiam vos & ego ſepties pro peccatis veſtris. Et inducam ſuper vos gladium vindicantem vindictam teſtamenti, & confugietis in civitates veſtras, & emittam mortem in vos & trademini in manibus inimicorum.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Ego ſum Dñs De⁹ veſter qui eduxi vos è terra Ægypti ne eſſetis ipſis ſervi, et fregi jugũ ſervitutis veſtræ, & incedere vos feci ſtaturâ protenſâ.

Vltio & vindicta operum malorum.

Si verò me non audieritis, nec feceritis omnia iſta præcepta: Si leges meas ſpreveritis, & judicia mea faſtidierit anima veſtra, nec feceritis omnia mandata mea, & fœdera mea abrogaveritis; Ego etiam hoc pacto faciam vobis: viſitabo vos phthiſi, & leprâ, & elephantiaſi, & fluxu conſumente oculos, & liquefaciente animam: & ſeretis ſemẽ veſtrũ fruſtrà, comedentq; illud inimici veſtri. Et dabo iram meã in vobis, & profligabimini corã hoſtib⁹ veſtris, & dominabuntur vobis oſores veſtri, & fugietis cùm nemo ſit qui perſequatur vos. Quòd ſi nec per iſta obtẽperaveritis mihi, iterũ caſtigabo vos ſeptuplò plus propter peccata veſtra. Et frangã faſtũ roboris veſtri, reddamq; cœlum veſtrũ inſtar ferri, & terram veſtram inſtar æris. Et conſumetur fortitudo veſtra in vanum, & terra veſtra non dabit provent⁹ ſuos, & arbores terræ non reddent fructus ſuos. Quòd ſi ambuletis mecũ contumaciter, nec velitis obedire mihi, addam ſuper vos flagella in ſeptuplum pro peccatis veſtris. Immittãq; in vos beſtiam campi, & orbabit vos, perdetque jumẽta veſtra, & imminuet vos, & deſolabuntur viæ veſtræ. Et ſi adhuc in his minimè erudiamini, & incedatis mecum pertinaciter; Incedam etiam ego vobiſcum pervicaciter, & percutiam vos ego quoque in ſeptuplum propter peccata veſtra. Et adducam ſuper vos gladium qui rependitur pro mercede fœderis, et aufugietis ad urbes veſtras: et mittam in vos mortalitatem, et trademini in manum hoſtium veſtrorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

13 אֲנָא יי אֱלָהֲכוֹן דִּי אַפֵּקִית יַתְכוֹן
מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם מִלְמְהֵוֵי לְהוֹן
עַבְדִין וְתַבֵּרִית עֻרְיַא עֲמְמַיָא מְנָכוֹן
וְדַבֵּרִית יַתְכוֹן בְּחֵרוּתָא: וְאִם לָא
15 תְקַבְּלוּן לְמֵמְרִי וְלָא תַעְבְּדוּן יָתְכֹל
פְּקוּדַיָא הָאִלֵּין: וְאִם בְּקְיְמֵי תְקוֹצוּן
וְאִם יַת דִּינַי תִּרְחַק נַפְשְׁכוֹן מִדִּיל
16 דְלָא לְמֶעְבַּד יַת כָּל פְּקוּדָי
לְאַשָׁנָיוּתְכוֹן יַת קְיָמִי: אַף אֲנָא
אַעֲבִיד דָּא לְכוֹן וְאַסְעַר עֲלֵיכוֹן
בִּיהוֹלְתָא שַׁחְפַּתָא וְקַדְחָתָא מְחַשְׁכָן
עֵינִין וּמַפְחֵן נַפָּשׁ וְתִזְרְעוּן לְרִיקָנָ
17 זַרְעֲכוֹן וַייכְלוּנֵיהּ בְּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן:
וְאֶתֵּן רוּגְזִי בְּכוֹן וְתִתְבְּרוּן קֳדָם בַּעֲלֵי
דְבָבֵיכוֹן וְיִרְדוּן בְּכוֹן סָנָאֵיכוֹן
18 וְתֵעְרְקוּן וְלֵית דְּרָדִיף יַתְכוֹן: וְאִם עַד
אִלֵּין לָא תְקַבְּלוּן לְמֵימְרִי וְאוֹסִיף
19 לְמִרְדֵּי יַתְכוֹן שְׁבַע עַל חוֹבֵיכוֹן:
וְאֶתְבַּר יַת תֹּקֶף תּוּקְפְּכוֹן וְאֶתֵּן יַת
שְׁמַיָא דְעִלַּוֵיכוֹן כְּפַרְזְלָא
20 וְיַת אַרְעָא מְטַרָא וְאַרְעָא
דְתְחוֹתֵיכוֹן חֲסִינָא כְּנְחָשׁ מִלְמֶעְבַּד
21 פֵּירִין: וְיסוֹף לְרִיקָנוּן חֵילְכוֹן וְלָא
יְהֵבֵן אַרְעֲכוֹן יַת עֲלֶלְתָהּ וְאִילָ
22 אַרְעָא לָא יְתֵן אִבְּיהָ: וְאִם תֵּזְלוּן
קֳדָמַי בְּקְשִׁיו וְלָא תֵיבוֹן לְקַבָּלָ
לְמֵימְרִי וְאוֹסִיף לְאֵיתָאָה עֲלֵיכוֹן
23 מָחָא שְׁבַע כְּחוֹבֵיכוֹ: וְאֵגְרֵי בְּנֵיכוֹן יַתְ
חֵיוַת בָּרָא וְתַתְכֵּיל יַתְכוֹן וְתִשְׁצֵי יַת
בְּעִירְכוֹן וְרַזְעֵיר יַתְכוֹן וְיֵצֵין
24 אוֹרְחָתְכוֹן: וְאִם בְּאִלֵּין לָא תִתְדְּרוֹן
לְמֵימְרִי וְתֵהְכוֹן קֳדָמַי בְּקְשִׁיו: וְאֵהָ
25 אַף אֲנָא עִמְכוֹן בְּקְשִׁיו וְאֵלְקֵי יַתְכוֹן
אַף אֲנָא שְׁבַע עַל חוֹבֵיכוֹן: וְאֵיתֵי
עֲלֵיכוֹן דְקְטָלִין בְּחַרְבָּא וְיִתְפְּרְעוּן
מִנְכוֹן פּוּרְעָנוּתָא עַל דְעֵבְרְתּוֹן עַל
פְּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא וְתִתְמַנְשׁוֹן
לְקֳדָמֵי אֲעֵרֵי מוֹתָנָא בֵּינֵיכוֹן וְתִתְמַסְרוֹן בִּידָ סָנְאָה:

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 * אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהיות להם עבדים ושברתי מטות עלכם והלכתי אתכם קוממיות:
14 ** ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצות האלה:
15 ואם במשפטי תמאסו ואם את חקותי תגעל נפשכם לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי:
16 * אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בהלה את השחפת ואת הקדחת מכלות עינים ומדיבות נפש וזרעתם לריק זרעכם ואכלוהו אויביכם:
17 * ונתתי פני בכם ונגפתם לפני אויביכם ורדו בכם שנאיכם ונסתם ואין רודף אתכם:
18 ** ואם עד אלה לא תשמעו לי והוספתי להסרכם שבע על חטאתיכם:
19 * ושברתי את גאון עזכם ונתתי את שמיכם כברזל ואת ארצכם כנחשת:
20 ** ותם לריק כחכם ולא תתן ארצכם את יבולה ועץ הארץ לא יתן את פריו:
21 ** ואם תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמע לי ויספתי עליכם מכה שבעתים כחטאתיכם:
22 ושלחתי בכם את חית השדה ושכלה אתכם ואת בהמתכם והמעיטה אתכם ונשמו דרכיכם חרבות:
23 ** ואם לא תוסרו לי בזאת והלכתם עמי קרי:
24 * והלכתי גם אני עמכם קרי והכיתי אתכם גם אני שבעתים על חטאתיכם:
25 והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית ונאספתם אל עריכם ושלחתי דבר בתוככם ונתתם ביד אויב:

VERSIO SAMARITANA.

13 * אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהיות להם עבדים ושברתי מטות עלכם והלכתי אתכם קוממיות:
14 ** ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצות האלה:
15 ואם במשפטי תמאסו ואם את חקותי תגעל נפשכם לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי:
16 * אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בהלה את השחפת ואת הקדחת מכלות עינים ומדיבות נפש וזרעתם לריק זרעכם ואכלוהו אויביכם:
17 * ונתתי פני בכם ונגפתם לפני אויביכם ורדו בכם שנאיכם ונסתם ואין רודף אתכם:
18 ** ואם עד אלה לא תשמעו לי והוספתי להסרכם שבע על חטאתיכם:
19 * ושברתי את גאון עזכם ונתתי את שמיכם כברזל ואת ארצכם כנחשת:
20 ** ותם לריק כחכם ולא תתן ארצכם את יבולה ועץ הארץ לא יתן את פריו:
21 ** ואם תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמע לי ויספתי עליכם מכה שבעתים כחטאתיכם:
22 ושלחתי בכם את חית השדה ושכלה אתכם ואת בהמתכם והמעיטה אתכם ונשמו דרכיכם חרבות:
23 ** ואם לא תוסרו לי בזאת והלכתם עמי קרי:
24 * והלכתי גם אני עמכם קרי והכיתי אתכם גם אני שבעתים על חטאתיכם:
25 והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית ונאספתם אל עריכם ושלחתי דבר בתוככם ונתתם ביד אויב:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

13 Ego Dominꝰ Deus vester qui eduxi vos de terra Ægypti, nè essetis eis servi; et confregi (d) vectes jugi vestri, & (e) qui ambulare feci vos cũ fiducia. At si non audieritis me, & non feceritis omnia mandata hæc; 14 Si præcepta mea (f) contemp̃seritis, & si judicia mea fastidierit anima vestra, ita ut non faciatis omnia præcepta mea ad irritandum fœdus meum: Ego 16 etiam faciam hoc vobis; nempe (g) visitabo vos in morbo, cũ labe, & ardore(h) consumentibus oculos, & cruciantibus animam; seminabitis quoque in vanum semen vestrum, nã comedent illud inimici vestri. 17 Ponam etiam (i) faciem meam contra vos, & (k) percutiemini coram inimicis vestris, & dominabuntur vobis qui oderunt vos: fugietis etiam, & nemo erit vos persequens. 18 Quòd si usq; ad hæc non audieritis me, tum addam castigare vos septies propter peccata vestra. Frangamq; superbiam obfirmationis vestræ, dabóque cœlum vestrum sicut ferrum, terrámque vestram sicut æs. 19 Et consumetur in vanum virtus vestra, neq; dabit terra vestra proventum suum, neque lignum agri dabit fructum suum. 20 Quòd si ambulaveritis mecum (l) ex adverso, & non veneritis ad obediendum mihi, addam etiã plagã septies secundum peccata vestra. 21 Mittam enim adversũm vos feram agri, et orbabit vos, exterminabitque animalia vestra, & diminuet vos, desertæq; sient viæ vestræ. 23 Quòd si per ista non estis mihi castigati, sed ambulaveritis mecum (m) ex adverso, 24 Ambulabo quoq; ego vobiscum (n) ex adverso, percutiámque vos etiam ego septies propter peccata vestra. 25 Et inducã super vos gladium ulciscentem vindictam fœderis, & colligemini ad civitates vestras, mittámque pestem in medium vestrî, & trademini in manus inimici.

VER. SAM. (d) virgas (e) adduxi vos *mecum* fœderatos. (f) nauseaveritis, (g) imittam super vos malum, (h) excœcantibus (i) iram (k) confringemini (l) protervè, (m) protervè, (n) pertinaciter,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * أَنَا اللهُ رَبُّكُمُ الَّذِي أَخْرَجْتُكُمْ مِنْ بَلَدِ مِصْرَ مِنْ أَنْ تَكُونُوا لَهُمْ عَبِيدًا * وَكَسَرْتُ قَرَابِيسَ أُصْرِكُمْ *
14 وَصَيَّرْتُكُمْ أَحْرَارًا * فَإِنْ لَمْ تَسْمَعُوا لِي وَتَطِيعُوا * وَلَمْ تَعْمَلُوا بِجَمِيعِ هٰذِهِ الْوَصَايَا * وَرَهَذْتُمْ فِي رُسُومِي *
15 وَكَلَّتْ أَنْفُسُكُمْ أَحْكَامِي لِئَلَّا تَعْمَلُوا وَصَايَايَ * وَالْآنَ تَنْكُثُوا عَهْدِي * أَنَا أَيْضًا أَصْنَعُ بِكُمْ هٰذَهِ
16 الْعُقُوبَاتِ * فَأُوَكِّلُ بِكُمْ عَلَى سُرْعَةٍ مِنْ حُمَّى السِّلِّ وَالْكَانِ مَا يَسْكُصُ عُيُونَكُمْ وَيُذْبِلُ نُفُوسَكُمْ
وَتَزْرَعُونَ زَرْعَكُمْ لِلْفَرَاغِ * أَوْ يَأْكُلُهُ أَعْدَاؤُكُمْ * وَأَجْعَلُ غَضَبِي بِكُمْ * فَتَنْهَزِمُونَ مِنْ بَيْنِ أَيْدِي
17 أَعْدَائِكُمْ * وَيَتَسَوَّلُ عَلَيْكُمْ سَانِيُوكُمْ * وَتَفِرُّونَ وَلَا كَالِبَ لَكُمْ * وَإِنْ لَمْ تَقْبَلُوا مِنِّي مَعَ هٰذِهِ رُدُّوا بِكُمْ
18 فِي التَّادِيبِ سَبْعًا عَلَى خَطَايَاكُمْ * وَأَكْسِرُ أَقْتِدَارَ عِزِّكُمْ * وَأَجْعَلُ سَمَاءَكُمْ كَالْحَدِيدِ * وَأَرْضَكُمْ
19 كَالنُّحَاسِ * وَيَفْنَى قِوَاكُمْ فِرَاغًا * وَلَا تُخْرِجُ أَرْضُكُمْ أَدَاهَا * وَشَجَرُ الصَّحْرَاءِ لَا يُخْرِجُ ثَمَرَهُ * وَإِنْ سَلَكْتُمْ
20 مَعِي عُجَاجًا * وَلَمْ تَشَاؤُا أَنْ تَسْمَعُوا لِي * رُدُّوا بِكُمْ ضَرْبَةً هِيَ سَبْعٌ كَخَطَايَاكُمْ * وَأَطْلَقْتُ فِيكُمْ حَيَوَانَ
21 الصَّحْرَاءِ * فَيَثْكَلُ مِنْكُمْ * وَيَقْطَعُ مِنْ بَهَائِمِكُمْ * وَيُقَلِّلُ عَدَدَكُمْ * وَيَوْحَشُ طُرُقَكُمْ * وَإِنْ لَمْ تَتَأَدَّبُوا
22 لِي بِهٰذِهِ الْعُقُوبَاتِ * وَسَلَكْتُمْ مَعِي عُجَاجًا * سِرْتُ أَنَا أَيْضًا مَعَكُمْ عَلَى الْعُجَاجِ * وَضَرَبْتُكُمْ بِسَبْعٍ عَلَى
23 خَطَايَاكُمْ * وَأَجْرَيْتُكُمْ سَيْفًا مُنْتَقِمًا نَقْمَةَ الْعَهْدِ * فَتَجْتَمِعُونَ إِلَى قُرَاكُمْ * وَأَبْعَثُ الْوَبَاءَ فِيمَا
24 بَيْنَكُمْ * وَتُسْلَمُونَ بِيَدِ الْعَدُوِّ *

Ego Deus Dominus vester qui eduxi vos è regione Ægypti, ne essetis ipsis servi, & confregi seras carceris vestri, & feci vos liberos. 13 At si non audieritis me, & obedieritis, & non feceritis omnia mandata hæc, 14 Et neglexeritis statuta mea, et abominatæ fuerint animæ vestræ judicia meæ ut non operemini mandata mea, ac denique violaveritis pactũ meum; 15 Ego etiam exercebo in vobis has pœnas: dominari faciã in vos repente talem febrim phthisicã, & calidã, ut tumidos reddat oculos vestros, et debilitet animas vestras: & seretis semen vestrũ in cassũ, aut comedent illud inimici vestri. 16 Et immittã furorẽ meum in vos, & propulsabimini à conspectu inimicorũ vestrorũ, & dominabuntur in vos osores vestri, et fugietis nemine vos persequente. 17 Et si nihilominus non audieritis me, addã ad correptionẽ vestrã septuplum pro peccatis vestris: 18 Et frangã potentiam roboris vestri, & reddã cœlum vestrum quasi ferrum, & terram vestram quasi æs. 19 Et consumetur fortitudo vestra frustrà, & non producet terra vestra proventũ suum, & arbores campi non proferent fructus suos. 20 Et si ambulaveritis mecum pervicaciter, & nolueritis audire me, adjiciã vobis flagellum septuplicatũ juxta peccata vestra. 21 Et dimittam adversũm vos bestias campi, & orbabunt ex vobis, succidentq; ex jumentis vestris, & minuent numerum vestrum, & desolabuntur viæ vestræ. 23 Et nisi erudiamini mihi per hæc supplicia, & incedatis mecum torviter: 24 Incedam ego quoque vobiscum cum torvitate, & percutiam vos septuplum pro peccatis vestris. 25 Et vetribuam vobis gladium ulciscentem ultionem fœderis, & convenietis ad urbes vestras, mittamque pestem inter vos, & trademini in manum inimici.

ספר ויקרא : כו

vestrum panem mulieres decem coquẽt &, panis *virgam* vobis *me frangendo In*

בְּשִׁבְרִי לָכֶם מַטֵּה־לָחֶם וְאָפוּ עֶשֶׂר נָשִׁים לַחְמְכֶם 26

non &, comedetis &: pondere in vestrũ panẽ reddẽntque, uno clibano in

בְּתַנּוּר אֶחָד וְהֵשִׁיבוּ לַחְמְכֶם בַּמִּשְׁקָל וַאֲכַלְתֶּם וְלֹא

mecum ambulaveritis sed, *mihi* audieritis non hoc in si Et, saturabimini

תִשְׂבָּעוּ: וְאִם־בְּזֹאת לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְהָלַכְתֶּם עִמִּי 27

vos corripiam &: *occursu fervore* in vobiscum ambulabo Et *occursu in*

בְּקֶרִי: וְהָלַכְתִּי עִמָּכֶם בַּחֲמַת־קֶרִי וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם 28

carnem comedetis Et *vestra peccata super* septies ego etiam

אֲנִי שֶׁבַע עַל־חַטֹּאתֵיכֶם: וַאֲכַלְתֶּם בְּשַׂר

dissipabo Et *comedetis* vestrarũ filiarum carnem &, vestrorũ filiorũ

בְּנֵיכֶם וּבְשַׂר בְּנֹתֵיכֶם תֹּאכֵלוּ: וְהִשְׁמַדְתִּי 30

ponam &: *vestra solis simulacra* succidam &, vestra excelsa

אֶת־בָּמֹתֵיכֶם וְהִכְרַתִּי אֶת־חַמָּנֵיכֶם וְנָתַתִּי אֶת

abominabitur &, *vestrarum contaminationum* cadavera super vestra cadavera

פִּגְרֵיכֶם עַל־פִּגְרֵי גִלּוּלֵיכֶם וְגָעֲלָה

solitudinem vestras civitates dabo Et *vos* mea anima

נַפְשִׁי אֶתְכֶם: וְנָתַתִּי אֶת־עָרֵיכֶם חָרְבָּה 31

vestræ quietis odore in odorabo non &, vestra sanctuaria desolabo &

וְהַשְׁמֹתִי אֶת־מִקְדְּשֵׁיכֶם וְלֹא אָרִיחַ בְּרֵיחַ נִיחֹחֲכֶם:

vestri inimici eam super obstupescẽtque *terram* ego desolabo Et

וְהַשְׁמֹתִי אֲנִי אֶת־הָאָרֶץ וְשָׁמְמוּ עָלֶיהָ אֹיְבֵיכֶם 34

evacuabo &, gentes in dispergam vos Et *ea in habitantes*

הַיֹּשְׁבִים בָּהּ: וְאֶתְכֶם אזרה בגוים וַהֲרִיקֹתִי

erunt vestræ civitates &, desolata vestra terra erit Et *gladium* vos post

אַחֲרֵיכֶם חָרֶב וְהָיְתָה אַרְצְכֶם שְׁמָמָה וְעָרֵיכֶם יִהְיוּ 33

cunctis *suas cessationes* terra *volet* Tunc *solitudo*

חָרְבָּה: אָז תִּרְצֶה הָאָרֶץ אֶת־שַׁבְּתֹתֶיהָ כָּל 34

cessabit Tunc *vestrorũ* inimicorũ terra in *vos* &, fuerit desolata diebus

יְמֵי הְשַׁמָּה וְאַתֶּם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיכֶם אָז תִּשְׁבַּת

, fuerit desolata dieb⁹ Omnibus *suas cessationes* *volet* &, terra

הָאָרֶץ וְרָצְתָה אֶת שַׁבְּתֹתֶיהָ: כָּל־יְמֵי הְשַׁמָּה 35

vos habitando in, vestris *cessationibus* in cessavit non quibus, requiescet

תִּשְׁבַּת אֵת אֲשֶׁר לֹא־שָׁבְתָה בְּשַׁבְּתֹתֵיכֶם בְּשִׁבְתְּכֶם

molliciem inducam &, vobis in *reliũs* Et *eam super*

עָלֶיהָ: וְהַנִּשְׁאָרִים בָּכֶם וְהֵבֵאתִי מָרָךְ 36

vox eos persequetur &: eorum inimicorum terris in, eorum cor in

בִּלְבָבָם בְּאַרְצוֹת אֹיְבֵיהֶם וְרַדַף אֹתָם קוֹל

persequens non &, cadent &, gladii fugam fugient &, impulsi folii

עָלֶה נִדָּף וְנָסוּ מְנֻסַּת חָרֶב וְנָפְלוּ וְאֵין רֹדֵף:

, gladii facie à tanquam suum fratrem in unusquisque impingent Et

וְכָשְׁלוּ אִישׁ־בְּאָחִיו כְּמִפְנֵי־חָרֶב 37

vestrorũ inimicorũ cõspectũ ad erectio: vobis erit non &: nõ persequens &

וְרֹדֵף אֵין וְלֹא תִהְיֶה לָכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם:

vestrorũ inimicorũ terra vos *comedet* &, gentibus in peribitis Et

וַאֲבַדְתֶּם בַּגּוֹיִם וַאֲכָלָה אֹתְכֶם אֶרֶץ אֹיְבֵיכֶם: 38

terris in, *sua perversitate in contabescent* vobis *in reliqui* Et

וְהַנִּשְׁאָרִים בָּכֶם יִמַּקּוּ בַעֲוֹנָם בְּאַרְצֹת 39

secum suorum patrum *iniquitatibus in* etiam &: vestrorũ inimicorũ

אֹיְבֵיכֶם וְאַף בַּעֲוֹנֹת אֲבֹתָם אִתָּם

liquefient

יִמָּקּוּ:

Versio VULG. LAT.

Postquàm confregero baculum panis vestri: ita ut decem mulieres in uno clibano coquent panes, & reddant eos ad pondus: & comedetis, & non saturabimini. Sin autem nec per hæc audieritis me, sed ambulaveritis contra me: Et ego incedam adversùs vos in furore contrario, & corripiam vos septem plagis propter peccata vestra, Ita ut comedatis carnes filiorum vestrorum & filiarum vestrarũ. Destruam excelsa vestra, & simulachra confringam. Cadetis inter ruinas idolorum vestrorum, & abominabitur vos anima mea; In tantum ut urbes vestras redigam in solitudinem, & deserta faciam Sanctuaria vestra, nec recipiam ultrà odorem suavissimum. Dispersámque terram vestram, & stupebunt super ea inimici vestri, cùm habitatores illius fuerint. Vos autem dispergam in gentes & evaginabo post vos gladium, eritque terra vestra deserta, & civitates vestræ diruta. Tunc placebunt terræ sabbata sua cunctis diebus solitudinis suæ, quando fueritis In terra hostili: sabbatizabit, & requiescet in sabbatis solitudinis suæ, eò quòd non requieverit in sabbatis vestris quando habitabatis in ea. Et qui de vobis remanserint, dabo pavorem in cordibus eorum in regionibus hostium: terrebit eos sonitus folii volantis, & ita fugient quasi gladium: cadent, nullo persequente. Et corruent singuli super fratres suos quasi bella fugientes, nemo vestrûm inimicis audebit resistere. Peribitis inter gentes, & hostilis vos terra consumet. Quòd si & de iis aliqui remanserint, tabescent in iniquitatib⁹ suis, in terra inimicorũ suorũ, et propter peccata patrũ suorũ & sua, affligentur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

26 Ἐν τῷ θλίβαι ὑμᾶς σιτοδεία ἄρτων, καὶ πέψουσι δέκα γυναῖκες τὸν ἄρτον ὑμῶν ἐν κλιβάνῳ ἑνί, καὶ ἀποδώσουσι τὸν ἄρτον ὑμῶν ἐν σταθμῷ, καὶ φάγεσθε, καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῆτε. 27 Ἐὰν δὲ διὰ τούτου μὴ ὑπακούσητέ μου, καὶ (ν) πορεύησθε πρός με πλάγιοι, 28 Καὶ αὐτὸς πορεύσομαι μετ' ὑμῶν ἐν θυμῷ πλαγίῳ, καὶ παιδεύσω ὑμᾶς ἐγὼ ἐπτάκις καθὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. 29 Καὶ φάγεσθε τὰς σάρκας τῶν υἱῶν ὑμῶν, καὶ τὰς σάρκας τῶν θυγατέρων ὑμῶν φάγεσθε. 30 Καὶ ἐρημώσω τὰς στήλας ὑμῶν, καὶ (ξ) ἐξολοθρεύσω τὰ ξύλινα χειροποίητα ὑμῶν, καὶ θήσω τὰ κῶλα ὑμῶν ἐπὶ τὰ κῶλα τῶν εἰδώλων ὑμῶν, καὶ προσοχθιεῖ ἡ ψυχή μου ὑμῖν. 31 Καὶ θήσω τὰς πόλεις ὑμῶν ἐρήμους, καὶ ἐξερημώσω τὰ ἅγια ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ ὀσφρανθῶ τῆς ὀσμῆς τῶν θυσιῶν ὑμῶν. 32 Καὶ ἐξερημώσω ἐγὼ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ θαυμάσονται ἐπ' αὐτῇ οἱ ἐχθροὶ ὑμῶν, οἱ ἐνοικοδομοῦντες ἐν αὐτῇ. 33 Καὶ διασπερῶ ὑμᾶς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἐξαναθήσω ὑμᾶς ὀπισθορυμούντων ἡ μάχαιρα, καὶ ἔσται ἡ γῆ ὑμῶν ἔρημος, καὶ αἱ πόλεις ὑμῶν ἔσονται ἔρημοι. 34 Τότε εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα (ο) αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε Ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν· τότε σαββατιεῖ ἡ γῆ, καὶ εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς· σαββατιεῖ ἃ οὐκ ἐσαββάτισεν ἐν τοῖς σαββάτοις ὑμῶν, ἡνίκα κατῳκεῖτε αὐτήν. 36 Καὶ τοῖς καταλειφθεῖσιν ἐξ ὑμῶν (π) ἐπάξω ὀλιγίαν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν· καὶ διώξεται αὐτοὺς φωνὴ φύλλου φερομένου, καὶ φεύξονται ὡς φεύγοντες ἀπὸ πολέμου, καὶ πεσοῦνται ἐνδεεῖς διώκοντος. 37 Καὶ προσκόψει ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφὸν ὡσεὶ ἐν πολέμῳ, ὑπενδεὴς καταβήσεται· καὶ δυνήσεσθε ἀνθίστασθαι τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν. 38 Καὶ ἀπολεῖσθε ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ καταφάγεται ὑμᾶς ἡ γῆ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν. 39 Καὶ οἱ καταλειφθέντες ἀφ' ὑμῶν, καταφθαρήσονται διὰ τὰς (ρ) ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν· ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν τακήσονται.

In tribulando vos penuriâ panum, & coquent decem mulieres panes vestros in clibano uno; & reddent panes vestros in pondere: & comedetis, & non saturabimini. Si autem in his non obedieritis mihi, & ambulaveritis ergo me obliqui; Et ipse ambulabo vobiscum in furore obliquo; & castigabo ego vos septies secundùm peccata vestra. Et comedetis carnes filiorum vestrorum, & carnes filiarum vestrarum comedetis. Et desolabo titulos vestros; & dissipabo lignea manu-facta vestra; & ponam cadavera vestra super cadavera idolorum vestrorũ; & exhorrescet anima mea vos. Et ponam urbes vestras desertas; & desolabo sancta vestra & non olfaciam odorem sacrificiorum vestrorum. Et desolabo ego terram vestram: & mirabuntur super eam inimici vestri, inhabitantes in ea. Et dispergam vos in gentes: & consumet vos perambulans gladius; & erit terra vestra deserta; & civitates vestræ erunt desertæ. Tunc (m) benè sentiet terra sabbata sua omnes dies desolationis suæ: & vos eritis In terra inimicorum vestrorum. Tunc sabbatizabit terra; & bene sentiet terra sabbata sua omnes dies desolationis suæ: sabbatizabit, quæ non sabbatizavit in sabbatis vestris, quando inhabitabatis ea. Et eis qui residui fuerint ex vobis superducam (n) servitutem in cor eorum in terra inimicorum suorum: & persequetur eos (o) vox folii volantis; & fugient, sicut fugientes de bello; & cadent nemine persequente. Et deficiet frater fratrem, sicut in bello nemine incurrente; & non poteritis resistere inimicis vestris. Et peribitis inter gentes: & comedet vos terra inimicorum vestrorum. Et qui residui fuerint ex vobis, corrumpentur propter peccata sua, & propter peccata patrum suorum: in terra inimicorum suorum tabescent.

MS. A. (ν) πορεύσησθε πλάγιοι (ξ) ἐξολεθρεύσω (ο) αὐτῆς καὶ πάσας (π) ἐπάξω ὀλιγίαν εἰς (ρ) ἁμαρτίας ὑμῶν· ἐν τῇ γῇ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et frangã culmũ frumenti vestri, & pinsent decem mulieres panem vestrũ in uno clibano, dabuntque vobis panẽ in pondere, & comedetis & non saturabimini. Et si adhuc in his non audieritis me, & ambulaveritis mecum contumaciter: Etiam ego ambulabo vobiscũ cum furore & contumaciâ, & castigabo vos septuplò plus propter peccata vestra. Et comedetis carnẽ filiorũ vestrorũ, & carnem filiarũ vestrarũ devorabitis. Et destruã fana vestra, perdamq; idola vestra, & projiciam cadavera vestra super cadavera idolorum vestrorum, & fastidiet vos anima mea. Et redigã urbes vestras in solitudinem, & desolabo sanctuariũ vestrũ, nec olfaciam odorẽ suffitûs vestri. Et vastabo etiã ego terrã, & obstupescent super eam inimici vestri qui inhabitabunt illam. Vos autem dispersam inter populos, & distringã post vos gladium, eritq; terra vestra in vastationem, & urbes vestræ fient in solitudinem. Et tunc fruetur terra sabbathis suis cunctis diebus desolationis suæ, dũ vos eritis in terra inimicorũ vestrorũ: tunc requiescet terra, & fruetur sabbathis suis. Cunctis diebus desolationis suæ quiescet, eò quòd non quieverit in sabbathis vestris, cùm habitaretis in ea. Qui autem superstites fuerint in vobis, indã pavorem in cor eorũ in terris hostiũ eorum, & propellet eos strepitus folii pulsantis, fugientque ac si fugerent à conspectu gladii, & corruent, nemine eos persequente: Et impingent alter in alterum ut à conspectu gladii, cùm nemo sit qui persequatur eos, nec erit illis consistentia coram inimicis suis. Et peribitis inter gentes, devorabitque vos terra inimicorũ vestrorum. Et qui superstites fuerint in vobis, tabescent in scelere suo in terra inimicorum suorum: quinetiam in scelere patrum suorum ipsi tabescent.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אתקלוס Targum Onkelos.

26 בְּדַאתְבַּר לְכוֹן סְעִיד מֵיכְלָא וְיֵפוֹן עֲשַׂר נְשִׁין לַחְמְכוֹן בְּתַנּוּרָא חַד וְיִתְיְבִן לַחְמְכוֹן בְּמִתְקְלָא וְתֵיכְלוּן וְלָא תִשְׂבְּעוּן: 27 וְאִם בְּדָא לָא תְקַבְּלוּן לְמֵימְרִי וְתֵהֵכוּן קֻדָּמַי בְּקְשִׁי: 28 וְאֵזֵל עִמְּכוֹן בְּתִקּוֹף רְגָזִי וְאִרְדֵּי יָתְכוֹן אַף אֲנָא שְׁבַע עַל חוֹבֵיכוֹן: 29 וְתֵיכְלוּן בִּשַׂר בְּנֵיכוֹן וּבְשַׂר בְּנָתְכוֹן תֵּיכְלוּן: 30 וְאֵשֵׁיצֵי יָת בְּמָתְכוֹן וְאַקְצֵץ יָת חַנְיְנַסְכֵיכוֹן וְאֶתֵּן יָת פְּגָרֵיכוֹן עַל פִּגְרֵי טַעֲוָתְכוֹן וְיִרְחַק מֵימְרִי יָתְכוֹן: 31 וְאֶתֵּן יָת קִרְוֵיכוֹן חָרְבָּא וְאֲבַדִּי יָת מַקְדְּשֵׁיכוֹן וְלָא אֲקַבֵּל בְּרֵעוּתְהוֹן קָרְבָּנֵי: 32 בְּנִישְׁתְּכוֹן: וְאֲצַדֵּי אֲנָא יָת אַרְעָא וְיִתְרְשׁוּן עָלַהּ בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן דְּיִתְיְבִן בַּהּ: וְיִתְכּוֹן אֲבַדְתָּר בֵּינֵי עַמְמַיָּא וְאֶשְׁלַף בַּתְרֵיכוֹן דְּקִטְלִין בְּחַרְבָּא וְתֶהֱוֵי אַרְעְכוֹן צַדְיָא וְקִרְוֵיכוֹן יְהוֹן חָרְבָּא: 34 בְּכֵן תַּרְעֵי אַרְעָא יָת שְׁמִטָּתָהָא כָּל יוֹמִין דְּצַדְיָאת וְאַתּוּן בְּאַרְעָא דְּבַעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן בְּכֵן תִּשְׁמַט אַרְעָא וְתִרְעֵי יָת שְׁמִטָּתָהָא: 35 כָּל יוֹמִין דְּצַדְיָאת חִשְׁמַט יַתְהִי דְּלָא שְׁמִיטַת בְּשְׁמִטְכוֹן כַּד הֲוֵיתוּן יָתְבִין עֲלַהּ: 36 וּדְישְׁתָּאַרוּן בְּכוֹן וְאַעְיֵיל רְחִישָׁא בְּלִבְּהוֹן בְּאַרְעָתָא דְּסַנְאֵיהוֹן וִירַדֵּף יָתְהוֹן קָל טַרְפָּא דְּשָׁקִיף וְיַעֲרוֹן כְּמִעְרוֹק מִן קֻדָּם דְּקִטְלִין בְּחַרְבָּא וְיִפְלוּן וְלֵית דְּרָדֵיף: 37 וְיִתְקְלוּן גְּבַר בְּאָחוּהִי כְּמִקֻּדָּם דְּקִטְלִין בְּחַרְבָּא וּדְרָדֵיף וְלֵית לְכוֹן תְּהֵי לְכוֹן סֵיעָדָא קֻדָּם בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן: 38 וְתִתְבְּדוּן בֵּינֵי עַמְמַיָּא וְתִנַּמַּר יַתְכוֹן אַרְעָא בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן: 39 וּדְישְׁתָּאַרוּן בְּכוֹן יִתְמְסוֹן בְּחוֹבֵיהוֹן בְּאַרְעָתָא בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן וְאַף בְּחוֹבֵי אֲבָהָתְהוֹן בֵּישַׁיָּא דְּאִשְׁתְּאַרוּן בֵּידֵיהוֹן יִתְמְסוֹן:

Cum confregero vobis sustentationē cibi: et coquent decē mulieres panē vestrū in uno clibano; et reducent panē vestrū in pondere: et cōedetis, et non saturabimini. Et si in hoc non obedieritis verbo meo: et ambulaveritis corā me in duritia. Ambulabo vobiscū in ira furoris: corripiamq; ego quoque vos septies propter peccata vestra. Et cōedetis carnē filiorū vestrorū: et carnē filiarū vestrarū comedetis. Et destruā excelsa vestra, et succidā simulachra vestra; et dabo cadavera vestra sup cadavera idolorū vestrorū: et abominabitur vos verbū meū. Et dabo civitates vestras in solitudinē; et deserta faciā sanctuaria vestra: et nō suscipiā voluntariè oblationē cōgregationis vestræ. Et desertā ego faciā terrā: et deserti erunt sup ea inimici vestri, qui habitāt in ea. Vos autē dispergā inter populos; et immittā post vos occisores gladio: et erit terra vestra deserta; et civitates vestræ erunt in solitudinē. Tunc cōplacebunt terræ requietiones ej⁹, cunctis dieb⁹ quib⁹ fuerit deserta, & vos in terra inimicorū vestrorū: tunc dimittetur terra quiescere, et cōplacebūt ei requietiones suæ. Cūctis dieb⁹ quib⁹ fuerit deserta, dimittetur quiescere: eō q̄ nō dimittebatur in annis requietionis vestræ, quādo habitabatis in ea. Et qui de vobis remanserint, inducam pavoré in cordib⁹ eorū, in terrā hostiū suorū: et persequetur eos sonitus folii decidentis; et fugient sicut fugiūt à facie occisorū gladio, cadētq; nemine persequēte. Et corruent unusquisq; in fratré suū, quasi fugientes à facie occisorū gladio, nemine persequēte: et nō erit vobis resistentia ante inimicos vestros. Et peribitis inter populos: et consumet vos terra inimicorū vestrorū. Et qui reliqui fuerint ex vobis, tabescent iniquitatib⁹ suis, in terra inimicorū vestrorū: propter peccata quoq; pessima patrum suorum quæ apprehenderunt manibus suis, tabescent.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

26 * פשבמ:2צעש·שאצ·2שש:צאבצ·ס״שף·ל״שש·2שש:צ״שש·2שעשע·
בשבצ·אצף·צ״שש·2שעשע·פשעשע·צקצ·2שעשע·צ״שש·
2צע אצ״שבצף:=
27 ** צאשע·בפאצ·2צ·א״שעצ·2ש״·צ2עאצש·ש״·
28 * צ2עאש״·שעשע·בשעשע·קשאצ·ש״שש:צ״שש·קשף
29 בשעשע·אבצ·אבש״·שבס·2ש״·קשאצ·בשעשע·צ2עאש״·
30 * צ״שעשע·בשעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·אשבשעשע·צבאצ·
בשעשע·ס2·בשפש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
31 * צבאצ·אצ·ספש״שעשע·קפש״שעשע·צ״שעשע·
32 שפ״שעשע·צ2עאצ·אצ·ספש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
בשעשע·ס2·בשפש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
33 * צבאצ·אצ·ספש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
34 * צבאצ·אצ·ספש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
35 צבאצ·אצ·ספש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
בשעשע·ס2·בשפש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
36 ** צאשע·בפאצ·2צ·א״שעצ·2ש״·צ2עאצש·ש״·
37 * צ2עאש״·שעשע·בשעשע·קשאצ·ש״שש·צ2עאש״·
38 בשעשע·ס2·בשפש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
39 ** צאשע·בפאצ·2צ·א״שעצ·2ש״·צ2עאצש·ש״·

VERSIO SAMARITANA.

26 * בשבצ·2צעש·שאצ·2שש:צ״שש·ס2·ל״שש·2שש:צ״שש·2ש
2שעשע·צ2עאצ·בשעשע·צ2עאצ·אשבשעשע·2שעשע·צ2עאצ·
צ״שש·2צע אצ״שבצף:=-
-·:-·:-·
27 ** צאשע·בפאצ·2צ·א״שעצ·2ש״·צ2עאצש·ש״·
28 * צ2עאש״·שעשע·בשעשע·קשאצ·ש״שש·צ2עאש״·
29 בשעשע·ס2·בשפש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
30 צבאצ·אצ·ספש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
31 * צבאצ·אצ·ספש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
32 צ״שעשע·צ2עאצ·אצ·ספש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
בשעשע·ס2·בשפש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
33 * צבאצ·אצ·ספש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
34 * צבאצ·אצ·ספש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
35 צבאצ·אצ·ספש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
בשעשע·ס2·בשפש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
36 ** צאשע·בפאצ·2צ·א״שעצ·2ש״·צ2עאצש·ש״·
37 * צ2עאש״·שעשע·בשעשע·קשאצ·ש״שש·צ2עאש״·
38 בשעשע·ס2·בשפש״שעשע·צ2עאש״·בשעשע·צ2עאש״·
39 ** צאשע·בפאצ·2צ·א״שעצ·2ש״·צ2עאצש·ש״·

TEXTUS VERSIONIS Translatio Latina.

26 Postquā confregero vobis baculum panis, coquent decem mulieres panem vestrum in clibano uno, & reddent panē vestrum in pondere; comedetisque, & non saturabimini.
27 Quòd si in hoc non audieritis me, sed ambulaveritis mecum (o) ex adverso,
28 Ambulabo quoque vobiscū in (p) furore contrario, & castigabo vos etiam ego septies propter peccata vestra.
29 Comedetis enim carnē filiorum vestrorū, & carnē filiarum vestrarum comedetis.
30 Et destruam excelsa vestra, & excīdam vestra simulachra solis, & ponā cadavera vestra super cadavera idolorum vestrorum, & abominabitur vos anima mea.
31 Ponámque urbes vestras in soliudinem, et desolabo sanctuariū vestrum, nec olfaciam odorem suavitatum vestrarum.
32 Desolabo quoq; ego terram, & stupebunt super eam inimici vestri habitantes in ea.
33 Deinde vos dispergam in gentes, & evaginabo post vos gladium, eritq; terra vestra deserta, & urbes vestræ vastabuntur.
34 Tunc complacebit terra in sabbathis suis omnibus diebus vastitatis suæ; vósque eritis in terra inimicorum vestrorum: Tunc sabbathizabit terra, & complacebit in sabbathis suis.
35 Omnibus dieb⁹ desolationis suæ sabbatizabit, eò quòd non sabbatizavit in sabbathis vestris cum-habitaretis in ea.
36 Reliquis verò ex vobis; inducam mollitiem in cor eorum in terris inimicorum suorum; & persequetur eos sonus folii (q) agitati, & fugient fugā gladii; cadentiq;, & non erit qui persequatur:
37 Et impingent alter in alterum, sicut à facie gladii, nullusq; erit persequens, nulláque erit in vobis consistentia in conspectu inimicorum vestrorum.
38 Sed peribitis in gentib⁹, et consumet vos terra inimicorum vestrorum.
39 Reliquis autem ex vobis (r) contabescent in iniquitatibus suis in terris inimicorum suorum; atque etiam propter iniquitates patrum suorum in sese (s) contabescent.

VER. SAM. (o) pervicaciter, (p) in æstu pertinaciæ, (q) decidentis, (r) cruciabuntur (s) cruciabuntur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * وَاَكْسِرُ لَكُمْ مَعُونَةَ ٱلطَّعَامِ. وَيَخْبِزُ كَشَرَةٌ مِنَ ٱلنِّسَآءِ طَعَامًا فِي تَنُّورٍ وَاحِدٍ. وَيَرُدُّونَهُ فِي ٱلْمِيزَانِ.
وَتَاْكُلُونَ وَلَا تَشْبَعُونَ * 27 وَاِنْ لَمْ تَسْمَعُوا لِي وَتَطِيعُوا لِهٰذِهِ ٱلْعُقُوبَاتِ 28 وَسَلَكْتُمْ مَعِي بِجَاجًا * سَرْبَ اَنَا
اَيْضًا بِعُقُوبَةِ ٱلْجَاجِ. وَاَدُبُّكُمْ سَبْعًا عَلَى خَطَايَاكُمْ * 29 فَتَاْكُلُونَ لَحْمَ بَنِيكُمْ وَبَنَاتِكُمْ * 30 وَاُبِيدُ بَيْعَكُمْ.
وَاَقْطَعُ اَنْدَادَكُمْ. وَاُلْقِي اَجْسَادَكُمْ عَلَى اَجْسَادِ طُوَاعِيَتِكُمْ. وَاَفْلِيكُمْ * وَاَجْعَلُ قُرَاكُمْ خَرَابًا. وَاُوحِشُ
مَقَادِسَكُمْ. وَلَا اَقْبَلُ وَلَا اَرْضَى قُرْبَانَكُمْ * 31 وَاُوحِشُ ٱلْبَلَدَ مِنْكُمْ. وَيَسْتَوْحِشُونَ مِنْهُ اَعْدَاؤُكُمُ ٱلْمُقِيمُونَ
بِهِ * 32 وَاُذَرِّيكُمْ فِيمَا بَيْنَ ٱلْاُمَمِ. وَاَجْرِدُ وَرَاءَكُمُ ٱلسَّيْفَ. فَتَصِيرُ اَرْضُكُمْ وَحْشَةً. وَقُرَاكُمْ خَرَابًا * 33 حِسْبَ
تَسْتَوْفِي ٱلْاَرْضُ عَطَلَهَا طُولَ اَيَّامِ وَحْشَتِهَا وَاَنْتُمْ فِي بِلَادِ اَعْدَائِكُمْ. حِينَئِذٍ تَسْتَبْرِئُ ٱلْاَرْضُ فَتَسْتَوْفِي 34
عَطَلَهَا * وَسَبَبُ طُولِ وَحْشَتِهَا اَنْ تَتَعَطَّلَ. لِمَا لَمْ تَتَعَطَّلُوهَا فِي عَطَلِكُمْ فِي مَقَامِكُمْ بِهَا * 35 وَٱلْبَاقُونَ
مِنْكُمْ اُدْخِلُ ٱلْجُبْنَ فِي قُلُوبِهِمْ فِي بُلْدَانِ اَعْدَائِهِمْ * حَتَّى اَنَّهُمْ لَوْ كَانَ لَهُمْ صَوْتُ وَرَقٍ مَدْفُوعَةٍ 36
لَهَرَبُوا كَالْهَرَبِ مِنَ ٱلسَّيْفِ. وَوَقَعُوا وَلَيْسَ كَاَلِبٍ هُنَاكَ * وَعَثَرَ بَعْضُهُمْ بِبَعْضٍ كَمَا يَكُونُ ذٰلِكَ مِنْ 37
قُبُلِ ٱلسَّيْفِ وَلَيْسَ هُنَاكَ كَاَلِبٍ وَلَا يَكُونُ لَكُمْ ثَبَاتٌ بَيْنَ اَيْدِي اَعْدَائِكُمْ * 38 وَتَبِيدُونَ فِي ٱلْاُمَمِ
وَيَاْكُلُكُمْ اَرْضُ اَعْدَائِكُمْ * 39 وَٱلْبَاقُونَ مِنْكُمْ يَكْسَعُونَ بِذُنُوبِهِمْ فِي بُلْدَانِ اَعْدَائِهِمْ. وَاَيْضًا
بِذُنُوبِ اٰبَائِهِمُ ٱلَّتِي هِيَ مَعَهُمْ يَكْسَعُونَ *

Et frangā vobis subsidiū cibi, et coquent mu'tæ mulieres panē in clibano uno, & reddent illum in statera, et comedetis & non saturabimini.
27 Et nisi audieritis me, o pedieritisq; per hæc supplicia, et ambulaveritis mecum pertinaciter:
28 Ambulabo ego etiam cum supplicio pervicaciæ: et corripiā vos septuplū pro peccatis vestris.
29 Et comedetis carnes filiorum vestrorum filiarūq; vestrarum.
30 Et destruam templa vestra, & abscindam simulachra vestra, et projiciam corpora vestra super corpora idolorū vestrorum, et abominabor vos.
31 Et faciam urbes vestras diruta, et desolabo sanctuaria vestra, et non accipiam, nec gratum habebo sacrificium vestrum.
32 Et desertā vobis faciam regionem, et horrebunt ipsam inimici vestri degentes in illa.
33 Et dispergam vos inter gentes, et evaginabo post vos gladium, fietque terra vestra deserta, et urbes vestræ diruta.
34 Tunc ulciscetur terra otiū suū omnib⁹ dieb⁹ solitudinis suæ: dū vos eritis in regione inimicorum vestrorum, tunc vastabitur terra, et ulciscetur otium suum.
35 Et causā diuturnæ solitudinis ejus, erit ut otietur, eò quòd otiari non fecistis eam in otio vestro, dum habitaretis in illa.
36 Et qui remanserint ex vobis, immittā pavorem in corda eorum in regionibus hostium eorum, ita ut si contigerit eis strepitus folii agitati, fugiant quasi fugerent gladium, et corruant, cùm non sit ibi insequens:
37 Et offendant alter in altero, ac si esset id à conspectu gladii, nec sit illic persequutor: nec erit vobis consistentia ante inimicos vestros.
38 Et disperdemini inter gentes, & consumet vos terra hostiū vestrorum.
39 Et superstites ex vobis supplicabunt pro delictis suis in regionibus inimicorum suorum: atq; etiam pro delictis patrum suorū, quæ secū sunt, supplicabunt,

ספר ויקרא : כז

suorum patrum iniquitatem & ,suam iniquitatem confitebuntur Et

40 וְהִתְוַדּוּ אֶת־עֲוֹנָם וְאֶת־עֲוֹן אֲבֹתָם
qua etiam & ;me in sunt prævaricati qua suâ prævaricationẽ juxta

בְּמַעְלָם אֲשֶׁר מָעֲלוּ־בִי וְאַף אֲשֶׁר
.casu in eis cum ambulabo ego Etiam .casu in mecũ ambulaverũt

41 הָלְכוּ עִמִּי בְּקָרִי: אַף־אֲנִי אֵלֵךְ עִמָּם בְּקָרִי
eorum cor se humiliabit tunc vel :eorũ inimicorũ terrã in eos inducam Et

וְהֵבֵאתִי אֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם אוֹ־אוֹ יִכָּנַע לִבָּם
,Jahacob mei pacti recordabor Et .suã iniquitatem volent tũc &,incircũcisã

42 הָעֲרֵל וְאָז יִרְצוּ אֶת־עֲוֹנָם: וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי יַעֲקוֹב
,recordabor Abraham mei pacti etiam & ,Ischac mei pacti etiam &

וְאַף אֶת־בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת־בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר
;sua cessationes volet & ,eis ab relinquetur terra Et .ero memor terræ &

43 וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר: וְהָאָרֶץ תֵּעָזֵב מֵהֶם וְתִרְצֶה אֶת־שַׁבְּתֹתֶיהָ
quòd eo in & quòd eo,suã iniquitatẽ volent ipsi &, eis ab desolando in

בְּהִשָּׁמְמָהּ מֵהֶם וְהֵם יִרְצוּ אֶת־עֲוֹנָם יַעַן וּבְיַעַן
.eorũ anima est abominata mea decreta &,reprobaverunt meis judiciis in

בְּמִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְאֶת־חֻקֹּתַי גָּעָלָה נַפְשָׁם:
,eos reprobavi non suorũ inimicorũ terra in eos existendo in istud quoq; eis ã Et

44 וְאַף־גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא־מְאַסְתִּים
meum pactũ irritũ faciendũ ad,eos conficiendos ad,eos sum abominat' non &

וְלֹא־גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי
eis recordabor Et .eorum Deus DOMINUS ego Quia : eis cum

45 אִתָּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: וְזָכַרְתִּי לָהֶם
oculis in Ægypti terra è eos feci exire quos ,primorum pacti

בְּרִית רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי
,decreta Hæc .Dominus Ego .Deum in eis existendũ ad ,gentium

46 הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה: אֵלֶּה הַחֻקִּים
filios inter &,se inter Dominus dedit quæ leges & ,judicia &

וְהַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרֹת אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה בֵּינוֹ וּבֵין בְּנֵי
.Moseh manu in ,Sinai monte in ,Israel

יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי בְּיַד־מֹשֶׁה:

CAP. XXVII.

כז

,Israel filios ad Loquere :dicendo ,Moseh ad Domin' est locut' Et

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
animarũ tua ordinatione in votum separaverit cùm Vir :eos ad dices &

2 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ כִּי יַפְלִא נֶדֶר בְּעֶרְכְּךָ נְפָשֹׁת
,annorum viginti filio à masculi ,tua ordinatio erit Et .DOMINO

לַיהוָה: וְהָיָה עֶרְכְּךָ הַזָּכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
3 ,secli quinquaginta tua ordinatio erit &,annorũ sexaginta filiũ ad usque &

וְעַד בֶּן־שִׁשִּׁים שָׁנָה וְהָיָה. עֶרְכְּךָ חֲמִשִּׁים שֶׁקֶל
triginta tua ordinatio erit & ,ipsa fœmina si Et .sanctitatis seclo m argenti

כֶּסֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: וְאִם־נְקֵבָה הִוא וְהָיָה עֶרְכְּךָ שְׁלֹשִׁים
4 ,annorũ viginti filiũ ad usq; &,annorum quinque filio à si Et .secli

שֶׁקֶל: וְאִם מִבֶּן־חֲמֵשׁ שָׁנִים וְעַד בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה
5 .secli decem ,fœminæ & : secli viginti masculi tua ordinatio erit &

וְהָיָה עֶרְכְּךָ הַזָּכָר עֶשְׂרִים שְׁקָלִים וְלִנְקֵבָה עֲשֶׂרֶת שְׁקָלִים:
,masculi tua ordinatio erit &,annorũ quinq; filiũ ad usq; &,mẽis filio à si Et

6 וְאִם מִבֶּן־חֹדֶשׁ וְעַד בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים וְהָיָה עֶרְכְּךָ הַזָּכָר
.argenti secli tres ,tua ordinatio fœminæ & :argẽti secli quinque

חֲמִשָּׁה שְׁקָלִים כֶּסֶף וְלִנְקֵבָה עֶרְכְּךָ שְׁלֹשֶׁת שְׁקָלִים כָּסֶף:

Versio VULG. LAT.

40 Donec confiteantur iniquitates suas, & majorum suorum, quibus prævaricati sunt in me, & ambulaverunt
41 ex adverso mihi. Ambulabo igitur & ego contra eos, & inducam illos in terram hostilem, donec erubescat incircumcisa mens eorum: tunc
42 orabunt pro impietatibus suis. Et recordabor fœderis mei, quod pepigi cum Jacob, & Isaac, & Abraham. Terræ quoque memor ero: Quæ
43 cùm relicta fuerit ab eis, complacebit sibi in sabbatis suis, patiens solitudinem propter illos. Ipsi verò rogabunt pro peccatis suis, eò quòd abjecerint judicia mea, & leges
44 meas despexerint. Et tamen etiam cùm essent in terra hostili, non penitus abjeci eos, neque sic despexi ut consumerentur, & irritum facerem pactum meum cum eis. Ego
45 enim sum Dominus Deus eorum. Et recordabor fœderis mei pristini, quando eduxi eos de terra Ægypti in conspectu gentium, ut essem Deus eorum. Ego Dominus.
46 Hæc sunt judicia atque præcepta & leges, quas dedit Dominus inter se & filios Israel in monte Sinai per manum Moysi.

CAP. XXVII.

1 LOcutúsq; est Dñs ad Moysen, dicens; Loquere filiis Israel, & dices ad eos, Homo
2 qui votum fecerit, & spoponderit Deo animam suã, sub æstimatione dabit pretium. Si
3 fuerit masculꝰ à vigesimo anno usq; ad sexagesimũ annum, dabit quaquaginta siclos argenti ad mensurã Sanctuarii.
4 Si mulier, triginta. A quinto autem anno usque ad vigesimum, masculus dabit viginti siclos: fœmina decem. Ab
5 uno mense usque ad annum quintum, pro masculo dabuntur quinque sicli: pro fœmina, tres.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

40 Καὶ ἐξαρεῦσιν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ τὰς ἀδικίας τῶν πατέρων αὐτῶν, ὅτι παρέβησαν καὶ ὑπεναντίόν μοι, καὶ ὅτι ἐπορεύθησαν
41 ἀναντίον (σ) μου πλάγιοι, Καὶ ἐγὼ ἐπορεύόμην μετ' αὐτῶν ἐν θυμῷ πλαγίῳ· καὶ ἀπαγάγω αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. τότε ἐκκαπήσει ἡ καρδία αὐτῶν ἡ ἀπερίτμητος, καὶ τότε εὐδοκήσουσι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
42 Καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης Ἰακὼβ, καὶ τῆς διαθήκης Ἰσαὰκ, καὶ τῆς διαθήκης Ἀβραὰμ μνησθήσομαι· Καὶ τῆς γῆς μνησθήσομαι, (τ) καὶ ἡ γῆ ἐγκαλαιφθήσεται ἀπ'
43 αὐτῶν. τότε προσδέξεται ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς, ἐν τῷ ἐρημωθῆναι αὐτὴν δι' αὐτούς. καὶ αὐτοὶ προσδέξονται τὰς αὐτῶν ἀνομίας, ἀνθ' ὧν τὰ κρίματά μου ὑπερεῖδον, καὶ τοῖς
44 προστάγμασί μου προσώχθισαν τῇ ψυχῇ αὐτῶν. Καὶ ὅτι ὡς ὄντων αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, οὐκ ὑπερεῖδον αὐτοὺς, οὐδὲ προσώχθισα αὐτοῖς ὥστε ἐξανιγῆναι αὐτοὺς τοῦ διασκεδάσαι τὴν διαθήκην μου πρὸς
45 αὐτούς.(υ) ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν. Καὶ μνησθήσομαι (φ) διαθήκης αὐτῶν τῆς πρώτης, ὅτε ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας ἔναντι τῶν ἐθνῶν, τοῦ εἶναι αὐτῶν θεός. ἐγώ εἰμι κύριος. Ταῦτα τὰ κρίματά μου, καὶ τὰ προστάγματά μου, καὶ ὁ νόμος ὃν ἔδωκε κύριος ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ ἀναμέσον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, ἐν χειρὶ Μωυσῆ.

MS.A. (σ) ἐμοῦ (τ) καὶ ἐγκαλαιφθήσεται εἰμι κύριος (φ) αὐτῶν τῆ διαθήκης τῆ

ΚΕΦ. κζ.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς
2 αὐτοῖς, " Ος ἂν ἄνδρ) εὐχὴν ὥστε τιμὴν τῆ ψυχῆς αὐτῆ τῷ κυρίῳ, Ἔσται ἡ τιμὴ τοῦ ἄρσεν) ἀπὸ εἰκοσιετοῦς (α) ἕως ἑξηκοντατοῦς, ἔσται αὐτῷ ἡ τιμὴ πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίου τῷ σταθμῷ τῷ ἁγίῳ. Τῆς δὲ
3 θηλείας ἔσται ἡ σωτήριος πεντήκοντα δίδραχμα. Ἐὰν δὲ ἀπὸ πενταετοῦς (ε) ἕως εἴκοσι ἐτῶν, ἔσται ἡ τιμὴ τοῦ ἄρσεν) εἴκοσι δίδραχμα· τῆς δὲ θηλείας, δέκα δίδραχμα.
4 Ἀπὸ δὲ μηνιαίου ἕως πενταετοῦς, ἔσται ἡ τιμὴ τοῦ ἄρσεν) πέντε (γ) δίδραχμα· τῆς δὲ θηλείας, τρία δίδραχμα ἀργυρίου.

MS.A. (α) ἕως ἑξηκοστοῦ ἔτους, (β) ἕως ἑξάχμα ἀργυρίου· τῆς δὲ θηλείας, τρία δίδραχμα. Ἐὰν δὲ (γ) εἰκοστοῦ ἔτους, ἕως ἡ

Et confitebuntur peccata sua, et peccata patrum suorum, quoniam prævaricati sunt, & despexerunt me, & quoniam ambulaverunt coram me obliqui; Et
41 ego ambulavi cum eis in furore obliquo: & perdam eas in terra inimicorum eorum. Tunc confundetur cor eorum (p) incircumcisum; & tunc (q) bene sentient
42 peccata sua. Et recordabor testamenti Jacob, & testamenti Isaac, & testamenti Abraham recordabor: Et terræ recordabor;
43 & terra derelinquetur ab eis. Tunc accipiet terra sabbata sua, cùm ipsa desolata fuerit propter eos: & ipsi (r) accipient iniquitates suas, pro eo quòd judicia mea despexerunt, & præcepta mea exhorruerit animo suo.
44 Veruntamen neq; cùm essent in terra inimicorum suorum, despexi eos: neq; exhorrui eos, ut delerem illos dissipando testamentũ meũ quod erga illos. Ego
45 enim sum Dominus Deus eorum. Et recordabor testamenti eorum prioris: cũ eduxi eos de terra Ægypti, de domo servitutis, coram gentibus, ut sim eorum Deus. Ego sum Dominus.
46 Hæc sunt judicia mea, & præcepta mea, & lex, quã dedit Dominus inter se, et inter filios Israel, in monte Sina in manu Moysi.

CAP. XXVII.

1 ET locutus est Dominus ad Moysen, dicens; Loquere filiis
2 Israel, & dices eis, Quicunq; voverit votum (a) tanquam pretium animæ suæ Domino; Erit
3 pretium masculi, à viginti annis usq; ad sexaginta annos, erit ejus pretiũ quinquaginta didrachma argenti ponderе ipso sancto. Fœminæ autem erit æstimatio triginta didrachma. Si autem
4 à quinq; annis usq; ad viginti annos; erit pretium masculi viginti didrachma: fœminæ autem,
5 decem didrachma. Ab uno autẽ mense usq; ad quinq; annos; erit pretiũ masculi quinque didrachma: fœminæ autem, tria didrachma argenti.
6

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et fatebuntur iniquitatẽ suã & iniquitatẽ 40
patrũ suorum, scelus *inquam* suum quod perpetrârunt in me: Et quia incesserunt mecum
contumaciter, Etiam ego incedam cum eis 41
contumaciter, & adducã eos ad terrã hostiũ
suorũ: & tũc frangetur cor eorũ incircũcisũ, ac tũc oblectabũtur iniquitate suã. Et re- 42
cordabor fœderis mei quod cum Jacobo *pepigi*, & fœderis mei cum Isaac, & fœderis
mei cum Abraham recordabor, & terræ recordabor. Et terra deseretur ab eis, fruetur- 43
que sabbathis suis cùm privata fuerit eis: &
ipsi delectabuntur iniquitate suã, eò quòd
contempserint judicia mea, & mandata mea
fastidierit anima eorum. Imò etiã quãdo fu- 44
erunt in terra inimicorũ suorũ, non aspernatus sum eos, neq; repuli eos, nec perdidi
eos, nec irritũ feci pactũ meũ quod cũ ipsis
pepigeram: Sed recordatꝰ sum erga eos pacti 45
prædecessorũ, quia ego sum Dñs Deꝰ eorum
qui eduxi eos è terra Ægypti in conspectu
gentiũ, & fui eis Deꝰ: ego sum Dñs. Hæc 46
sunt præcepta & leges ac judicia, quæ dedit
Dñs inter se & filios Israel in monte Sinai
per manũ Mosis.

CAP. XXVII

Lex votorum, & animarum, ac domũs quæ redimitur pretio.

LOcutꝰ est etiã Dñs cum Mose, dixitq; ad 1
eum; Loquere cum filiis Israel, & dic eis; 2
Cùm quis separaverit votum pretio animarum Dño, Erit pretiũ masculi à filio viginti 3
annorũ usq; ad filiũ sexaginta annorum, erit
inquam pretium ejꝰ quinquaginta siclorũ argenti juxta siclum sanctuarii. Si verò fuerit 4
fœmina, erit pretium ejus triginta siclorum.
Quòd si à filio quinque annorum ad filium 5
viginti annorum, erit pretium masculi viginti siclorum, & fœminæ decem siclorum.
Si verò à filio mensis usque ad filium quinq; 6
annorum, erit pretium masculi quinque siclorum argenti, fœminæ verò trium siclorũ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס — TARGUM ONKELOS.

40 ויודון ית חוביהון וית חובי אבהתהון דשקרהון דשקרו קדמי ואף די הליכו קדמי בקשיו : 41 אנא אוסיף עמהון בקשיו ואעיל יתהון בארע בעלי דבביהון או בכן יתכר לבהון טפשא ובכן ירעון ית 42 חוביהון : 42 וידכירנא ית קימי דעם יעקוב ואף ית קימי דעם יצחק ואף ית קימי דעם אברהם אנא דכיר 43 וארעא אנא דכיר : 43 ארעא תתרטש מנהון ותרעי ית שמטתא בדדאתת מנהון ואנון ירעון ית חוביהון לושנין חלף דברן איתי עלי יהון דבדיני קצו 44 וית קימי רחקת נפשהון : ואף בדם בדא במדינת יהון בארע בעלי דבביהון לא ארטשנון ולא אדחקנון לשיציותהון לאשנאה קימי עמהון ארי אנא יי אלההון : 45 וידכרנא להון קים קדמאי די אפקית ית יהון מארעא דמצרים לעיני עממיא למהוי להון לאלהא אנא יי : 46 אלין קימיא ודיניא ואורייתא די יהב יי בינו בין בני ישראל בטורא דסיני בידא דמשה :

כו

1 ומלל יי עם משה למימר : 2 מלל עם בני ישראל ותימר להון גבר ארי יפריש נדר בפורקן נפשתא קדם 3 יי : 3 והי פרסניה דדכרא מבר עשרין שנין ועד בר שתין שנין והי פרסניה חמשין סלעין בסלעי קודשא : 4 ואם נקבתא היא והי 4 פרסניה תלת סלעין : 5 ואם מבר חמש שנין ועד בר עשרין שנין והי פרסניה דדכרא עסרין סלעין ולנקבתא עסר סלעין : 6 ואם מבר ירחא ועד בר חמש שנין והי פרסניה דדכרא חמש סלעין דכספא ולנקבתא פרסניה תלת סלעין דכספא :

TARGUM ONKELOS.

Et confitebuntur peccata sua, et peccata patrum suorũ; propter prævaricationẽ quâ prævaricati sunt corã me: et quod ambulaverunt coram me in duritiã. Ego quoq; incedã cum eis in duritia; et inducam eos in terram inimicorum suorũ: aut tunc conteretur insipiens cor eorum, et tunc placabunt pro iniquitatibus suis. Recordaborque fœderis mei q̃ pepigi cum Jacob: et pacti mei quod pepigi cum Isaac, et etiam pacti mei quod pepigi cũ Abraham ego recordabor, terræ quoq; ego recordabor. Et terra relicta erit ab eis, et cõplacebit sibi requietionib⁹ suis, cũ deserta fuerit ab eis; illi quoq; placabũt pro iniquitatib⁹ suis: maledictiones pro benedictionib⁹ inducã supeos; eò q̃ abjecerint legitima mea, & judicia mea abominata sit anima eorum. Attamen etiam cum essent in terra inimicorũ suorum, non reliqui eos neque abjeci ut consumerem eos; ut immutem pactum meum cum eis: quia ego Dominus Deus eorum. Et recordabor eis pacti priorum: quos eduxi de terrâ Ægypti ante oculos populorum, ut essem eis in Deum, Ego Dominus. Hæc sunt pacta & judicia, & leges; quæ dedit Domin⁹ inter verbum ejus, et inter filios Israel: in monte Sinai, per manum Moysi.

CAP. XXVII.

LOcutúsq; est Dñs cũ Moyse dicens. Loquere cũ filiis Israel, et dices ad eos; Vir qui voverit votum, in æstimatione animarũ corã Dño. Si fuerit æstimatio masculi, à vigiti annis usq; ad sexagita annos: erit pretiũ ej⁹, quinquaginta sicli argẽti in siclis sanctuarii. Et si fœmina fuerit: erit pretiũ ejus triginta sicli. Et ab ætate quinque annorũ, usq; ad viginti annos; erit pretium masculi viginti sicli: et fœminæ decem sicli. Et si fuerit ab ætate mensis, usque ad ætatem quinque annorum; erit pretium masculi quinque sicli: & fœminæ tres sicli argenti.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

40 * ויתודו את עונתם ואת עון אבותם במעלם אשר מעלו בי וגם אשר הלכו עמי קרי : 41 ואף אני אלך עמם בקרי והבאתים בארץ אויביהם או אז יכנע לבבם הערל ואז ירצו את עונם : 42 * וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר : 43 * והארץ תעזב מהם ותרץ את שבתתיה בהשמם מהם והם ירצו את עונם יען ביען מפטי ויען כי געלה נפשם את חקתי : 44 * וגם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני יהוה אלהיהם : 45 * וזכרתי להם ברית ראשנים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יהוה : 46 * אלה החקים והמשפטים והתורות אשר נתן יהוה בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה :

כז

1 * וידבר יהוה אל משה לאמר : 2 * דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש כי יפליא נדר בערכך נפשת ליהוה : 3 והיה ערכך הזכר מבן עשרים שנה ועד בן ששים שנה והיה ערכך חמשים שקל כסף בשקל הקדש : 4 ואם נקבה היא והיה ערכך שלשים שקל : 5 ואם מבן חמש שנים ועד בן עשרים שנה והיה ערכך הזכר עשרים שקל ולנקבה עשרת שקלים : 6 ואם מבן חדש ועד בן חמש שנים והיה ערכך הזכר חמשת שקלי כסף ולנקבה ערכך שלשת שקלי כסף :

VERSIO SAMARITANA.

40 * ויתודו את עונתם ואת עון אבותם במעלם אשר מעלו בי וגם אשר הלכו עמי קרי : 41 ואף אני אלך עמם בקרי והבאתים בארץ אויביהם או אז יכנע לבבם הערל ואז ירצו את עונם : 42 * וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר : 43 * והארץ תעזב מהם ותרץ את שבתתיה בהשמם מהם והם ירצו את עונם יען ביען מפטי ויען כי געלה נפשם את חקתי : 44 * וגם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני יהוה אלהיהם : 45 * וזכרתי להם ברית ראשנים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יהוה : 46 * אלה החקים והמשפטים והתורות אשר נתן יהוה בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה :

כז

1 * וידבר יהוה אל משה לאמר : 2 * דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש כי יפליא נדר בערכך נפשת ליהוה : 3 והיה ערכך הזכר מבן עשרים שנה ועד בן ששים שנה והיה ערכך חמשים שקל כסף בשקל הקדש : 4 ואם נקבה היא והיה ערכך שלשים שקל : 5 ואם מבן חמש שנים ועד בן עשרים שנה והיה ערכך הזכר עשרים שקל ולנקבה עשרת שקלים : 6 ואם מבן חדש ועד בן חמש שנים והיה ערכך הזכר חמשת שקלי כסף ולנקבה ערכך שלשת שקלי כסף :

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et confitebuntur iniquitatem 40
suã, et iniquitatẽ patrum suorum secundùm (t) prævaricationẽ quam prævaricati sunt adversùs me: atq; etiã quòd ambulaverunt mecum (u) ex adverso, Ego etiam ambulabo cum eis (x) ex adverso, & introducam eos in terrã inimicorum suorũ. Vel tunc humiliabitur cor eorũ incircumcisum, & tunc expiabunt iniquitatem suam. Sed recordabor fœderis mei cum Jacobo, 42
atq; etiam fœderis mei cum Isaaco, insuper et fœderis mei cum Abrahamo recordabor, terræ quoq; recordabor. Dum 43
enim terra relinquetur ab eis, & complacebit in sabbathis suis ab ipsis desolata, tum ipsi exolvent iniquitatẽ suã: propterea quòd judicia mea spreverunt, & præcepta mea abominata est anima eorũ. Atq; 44
hoc insuper, dum erunt in terris inimicorum suorum non spernam eos, neque abominabor eos, ut consumam eos, & frangam fœd⁹ meum cum eis; quoniam ego Dominus Deus eorum. Sed recordabor te- 45
stamenti primi cùm eduxi eos de terra Ægypti in oculis gentium, ut essem eis in Deum: ego Dominus. Hæc sunt præ- 46
cepta, & judicia, & leges quas posuit Dominus inter se, et inter filios Israel in monte Sinai per manum Mosis.

CAP. XXVII.

ET locut⁹ est Domin⁹ Mo- 1
si, dicens; Loquere filiis 2
Israel, dices autem eis; Cùm quis (a) voto consecraverit animas Domino, juxta æstimationẽ tuam id faciet. Erit 3
autem æstimatio tua, masculi à viginti annis usq; ad sexaginta annos; pretium verò æstimationis tuæ, quinquaginta siclorum argenti juxta siclum sanctuarii. Si autem ab uno mense usque ad 6
quinque annos, erit æstimatio tua, masculi quinque siclorũ argenti; et fœminæ, æstimatio tua trium siclorũ argenti.

VER. SAM. (t) falsitatem quâ perfide egerunt (u) pervicaciter, (x) pertinaciter, (a) voto seperaverit

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 * فان اقروا بذنوبهم وذنب اباءهم بتكبرهم اذ بكذبوا لي * وايضا بسلوكهم معي خلافا ولم يتوبوا
41 * فانا ايضا اسير معهم بالخلاف * واذخلهم بلد ان اعدائهم لعل ان يتهرم قلبهم الغاش او
42 الي ان يسدوا دنوبهم * واذكر عهدي الذي مع يعقوب * وايضا عهدي الذي مع اسحاق *
43 وايضا عهدي الذي مع ابراهيم اذكر لهم والارض * الارض التي تركت منهم * واستوفت عطلها
44 باستبخاسها منهم * وهم استوفوا دنوبهم * هذا جراوهم ومن جرائهم * اذ رفضوا في احكامي * ورسومي
45 قلبها انفسهم * وايضا مع هذه الامور في كونهم في بلد اعدائهم لا ارفضهم * ولا اقليهم * ولا
46 افسخهم * ولا افسخ عهدي معهم * لاني انا الله ربهم * واذكر لهم عهد الاولين الذين اخرجهم من
بلد مصر بحضن الامم لاكون لهم الها * انا الله الصادق الوعد * هذه الرسوم والاحكام والدلايل
التي جعلها الله بينه وبين بني اسرايل في طور سنين على يد موسي *

* الفصل السابع والعسرون *

1 * تم كلم الله موسي قايلا * مر بني اسرايل وقل لهم * اي
2 انسان سوع نذرا من النفوس لله فليقوم * فتكون قيمه الذكر من ابن عسرين سنه الي سنين
3 سنه * خمسين مثقال فضة بمثقال القدس * فان كانت انثي * فقيمها ثلاثون * وان كان ابن
4 خمس سنين الي عسرين * فقيمه الذكر عسرون مثقالا * والانثي عسر * وان كان من ابن سهر
الي خمس سنين * فقيمه الذكر خمسة مثاقيل فضة * والانثي ثلثة *

Quòd si confessi fuerint delicta sua, & 40
delictum patrum suorũ in prævaricatione sua quoadò prævaricati sunt in me, ac etiã ambulationem suam mecum proterè, nec tamen eos pœnituerit; Ego quoq; incedam 41
cum eis cũ pervicacia, & introducam eos in regiones inimicorum suorum aliorum, quoad frangatur cor eorum dolosum, vel donec ulciscantur scelera eorum. Et recor- 42
dabor pacti mei quod cum Jacob, ac etiã pacti mei quod cũ Isaac, atq; etiam pacti mei quod cum Ebrahim recordabor ipsis, & terræ eorũ; Terræ quæ derelicta est ab 43
eis, et ulta est otium suũ cùm deserta fo-vet ab eis, & ipsi pœnas luerint cu⁹parum suarum. Hæc erit retributio eorum, et pars retributionis eorum, si neglexerint judicia mea, & præcepta mea abominatæ fuerint animæ eorum. Et cum his quoq; rebus dum 44
erunt in patria inimicorum suorum, non negligam eos, neque execrabor eos, neque dissolvam pactum meum cum ipsis: quia ego sum Deus Dominus eorum. Et recor- 45
dabor erga eos fœderis anteceſſorum quos eduxi è regione Ægypti in præsentia popu-lorum, ut essem ipsis Deus: ego Deus verax in promisso. Hæc sunt præcepta, et judicia, 46
atq; signa quæ posuit Deus inter se & inter filios Israil in Monte Sinain per manum Musæ.

CAP. XXVII.

ITem locutus est Deus cum Musa, dicens; 1
Præcipe filiis Israil, & dic eis; Quicun- 2
que homo donaverit votum ex animabus Deo, æstimetur. Erit autem æstimatio 3
masculi à filio viginti annorum usque ad sexaginta annos, quinquaginta siclorum argenti juxta siclum sanctuarii. Et si fu- 4
erit fœmina, æstimatio ejus erit triginta. Quòd si fuerit filius quinque annorum ad 5
viginti, æstimatio masculi erit viginti siclorum, & fœminæ decem. Et si fuerit 6
à filio unius mensis ad quinque annos, æstimatio masculi erit quinque siclorum argenti, & fœminæ trium.

ספר ויקרא: כז

Versio VULG. LAT.

Versio CRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 וְאִם מִבֶּן שִׁשִּׁים שָׁנָה וָמַעְלָה אִם זָכָר וְהָיָה עֶרְכֶּךָ
si attenuus si Et .secli decem ,fœminæ & : secli quindecim

חֲמִשָּׁה עָשָׂר שֶׁקֶל וְלִנְקֵבָה עֲשָׂרָה שְׁקָלִים: וְאִם־מָךְ
cum faciet ordinare &,sacerdote coram eũ faciet stare &,tua ordinatione ab ipsse

הוּא מֵעֶרְכֶּךָ וְהֶעֱמִידוֹ לִפְנֵי הַכֹּהֵן וְהֶעֱרִיךְ אֹתוֹ
.sacerdos eũ faciet ordmare,vovẽtis man⁹ apprehendet quod os Super .sacerdos

הַכֹּהֵן עַל־פִּי אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יַד הַנֹּדֵר יַעֲרִיכֶנּוּ הַכֹּהֵן:
,Domino appropinquationem eo ex facient appropinquare quo animal si Et

9 וְאִם־בְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַיהוָה
Non .sanctitas erit Domino eo ex dederit quo omne

10 כָּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לַיהוָה יִהְיֶה־קֹדֶשׁ: לֹא
.bono in malum vel ,malo in bonum,illud cõmutabit neque,illud permutabit

יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא־יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בְּרַע אוֹ־רַע בְּטוֹב
,illud erit & ,animali in animal commutaverit commutando si Et

וְאִם־הָמֵר יָמִיר בְּהֵמָה בִּבְהֵמָה וְהָיָה הוּא
,immundum animal omne si Et .sanctitas erit ejus cõmutatio &

11 וְתִמּוּרָתוֹ יִהְיֶה־קֹדֶשׁ: וְאִם כָּל־בְּהֵמָה טְמֵאָה
statuet &,DOMINO appropinquationẽ eo ex faciẽt appropinquare non quo

אֲשֶׁר לֹא־יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַיהוָה וְהֶעֱמִיד
bonum inter illud sacerdos ordinabit Et .sacerdotis affectus ad animal

אֶת־הַבְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן: וְהֶעֱרִיךְ הַכֹּהֵן אֹתָהּ בֵּין טוֹב
redimendo si Et .erit sic,sacerdos ô,tuã ordinationẽ juxta:malũ inter &

12 וּבֵין רָע כְּעֶרְכְּךָ הַכֹּהֵן כֵּן יִהְיֶה: וְאִם־גָּאֹל
cum vir Et .tuam ordinationem super ejus quintã addet &,illud redemerit

13 יִגְאָלֶנָּה וְיֹסֵף חֲמִשְׁתּוֹ עָלֶיךָ: וְאִישׁ כִּי
sacerdos eã ordinabit & ,Domino sanctitatem suã domum sanctificaverit

יַקְדִּישׁ אֶת־בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַיהוָה וְהֶעֱרִיכוֹ הַכֹּהֵן
sic ,sacerdos eam ordinaverit quod secundũ,malam inter & bonam inter

בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כַּאֲשֶׁר יַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן כֵּן
quintam addet & ,suã domum redemerit sanctificans si Et .consistabit

14 יָקוּם: וְאִם־הַמַּקְדִּישׁ יִגְאַל אֶת־בֵּיתוֹ וְיֹסֵף חֲמִשִׁית
agro de si Et .ipsi erit & ,eum super tuæ ordinationis argenti

15 כֶּסֶף־עֶרְכְּךָ עָלָיו וְהָיָה לוֹ: וְאִם־מְשָׂדֵה
os ad tua æstimatio erit & ,Domino vir sanctificaverit suæ apprehensionis

אֲחֻזָּתוֹ יַקְדִּישׁ אִישׁ לַיהוָה וְהָיָה עֶרְכְּךָ לְפִי
.argenti seclis quinquaginta in hordeorum chomer semen ,ejꝰ semitis

זֶרַע זֹרֵעַ חֹמֶר שְׂעֹרִים בַּחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל כָּסֶף:
,stabit tuã ordinationẽ juxta,suũ agrũ sanctificaverit Iobel anno ab Si

16 אִם־מִשְּׁנַת הַיֹּבֵל יַקְדִּישׁ שָׂדֵהוּ כַּעֲרְכְּךָ יָקוּם:
sacerdos ei supputabit & ,suũ agrum sanctificaverit Iobel post si Et

17 וְאִם־אַחַר הַיֹּבֵל יַקְדִּישׁ שָׂדֵהוּ וְחִשַּׁב־לוֹ הַכֹּהֵן
; Iobel annum ad usque ,residuorum annorum os super argentum

אֶת־הַכֶּסֶף עַל־פִּי הַשָּׁנִים הַנּוֹתָרֹת עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל
redemerit redimendo si Et .tua ordinatione de diminuetur &

וְנִגְרַע מֵעֶרְכֶּךָ: וְאִם־גֹּאֵל יִגְאַל אֶת
tuæ ordinationis argenti quintam addet & ; eum sanctificans agrum

18 הַשָּׂדֶה הַמַּקְדִּישׁ אֹתוֹ וְיֹסֵף חֲמִשִׁית כֶּסֶף־עֶרְכְּךָ
si & ,agrum redemerit non si Et .ei stabit & ,eum super

עָלָיו וְקָם לוֹ: וְאִם־לֹא יִגְאַל אֶת־הַשָּׂדֶה וְאִם־
.ultrà redimetur non ; alteri viro agrum vendiderit

מָכַר אֶת־הַשָּׂדֶה לְאִישׁ אַחֵר לֹא יִגְאַל עוֹד:

7 Sexagenarius & ultrà,masculꝰ dabit quindecim siclos: fœmina decem. Si pauper fuerit,& 8 æstimationẽ reddere non valebit, stabit coram sacerdote: & quantum ille æstimaverit, & viderit eum posse reddere, 9 tantum dabit. Animal autem, quod immolari potest Domino, si quis voverit, sanctum 10 erit. Et mutari non poterit, id est, nec melius malo, nec pejus bono: quòd si mutaverit, & ipsum quòd mutatum est, & illud pro quo mutatum est, 11 consecratum erit Domino. Animal immundum, quod immolari Domino non potest, si quis voverit, adducetur ante 12 sacerdotem. Qui judicans utrùm bonum an malũ sit, statuet pretium. Quòd si dare voluerit is qui offert, addet supra æstimationẽ quintam partem. 14 Homo si voverit domum suam,& sanctificaverit Dominо,considerabit eam sacerdos, utrùm bona an mala sit: et juxta pretiũ, quod ab eo fuerit constitutum, venumdabitur. 15 Sin autem ille qui voverat, voluerit redimere eam, dabit quintam partẽ æstimationis suprà, 16 & habebit domum. Quòd si agrũ possessionis suæ voverit, & cõsecraverit Domino, juxta mensuram sementis æstimabitur pretium: si triginta modiis hordei seritur terra, quinquaginta siclis venumdetur argenti. 17 Si statim ab anno incipientis jubilei voverit agrũ, quanto valere potest, tanto æstimabitur. Sin autem post aliquantum temporis; supputabit sacerdos pecuniam juxta annorum, qui reliqui sunt, numerũ 18 usq; ad jubileum, & detrahetur ex pretio. Quòd si voluerit 19 redimere agrum ille qui voverat, addet quintam partem æstimatæ pecuniæ, & possidebit eum. Sin autem noluerit redimere, sed alteri cuilibet fuerit venumdatus, ultrà eum qui voverat redimere non poterit.

7 Ἐὰν δὲ ἀπὸ ἑξήκοντα ἐτῶν καὶ ἐπάνω, ἐὰν μὲ ᾖ ἄρσην ᾖ, ἔσαι ἡ (ⲁ) τιμὴ αὐτῆ πεντεκαίδεκα δίδραχμα ἀργυρᾶ· ἐὰν δὲ θήλεια, δέκα δίδραχμα. 8 Ἐὰν δὲ ταπεινὸς ᾖ τῇ τιμῇ, στήσαι ἐναντίον τῦ ἱερέως· καὶ τιμήσεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς. καθάπερ ἐρεῖ ἡ χεὶρ τῦ εὐξαμένυ, τιμήσαι αὐτὸν ὁ ἱερεύς. 9 Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν κτηνῶν ὧν προσφερομένων ἀπ' αὐτῶν δῶρον τῷ κυρίῳ, ὅς ἂν δῷ ἀπὸ τούτων τῷ κυρίῳ, ἔσαι ἅγιον. 10 Οὐκ ἀμάξει αὐτὸ καλὸν πονηρῷ, οὐδὲ πονηρὸν καλῷ. ἐὰν δὲ ἀμάσων ἀμάξῃ αὐτὸ κτῆνος κτήνει, ἔσαι αὐτὸ καὶ τὸ (ε) ἄμαγμα ἅγια. 11 Ἐὰν δὲ πᾶν κτῆνος ἀκάθαρτον, ἀφ' ὧν ὐ προσφέρεται ἀπ' αὐτῶν δῶρον τῷ κυρίῳ, στήσει 12 τὸ κτῆνος (ζ) ἔναντι τῦ ἱερέως. Καὶ (η) τιμήσεται αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἀναμέσον καλῦ καὶ ἀναμέσον πονηρῦ· καὶ καθότι ἂν (θ) τιμήσηται αὐτὸ ὁ ἱερεὺς, ὕτω 13 στήσεται. Ἐὰν δὲ λυτρούμενος λυτρώσηται αὐτὸ, προσθήσει τὸ διάπεμπτον πρὸς τὴν τιμὴν αὐτῦ. 14 Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν (ι) ἁγιάσῃ τὴν οἰκίαν αὐτῦ (κ) ἁγίαν τῷ κυρίῳ, καὶ τιμήσαι αὐτὴν ὁ ἱερεὺς ἀναμέσον καλῆς καὶ ἀναμέσον πονηρᾶς· ὡς ἂν τιμήσηται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, (λ) ὕτω σταθήσεται. 15 Ἐὰν δὲ ὁ ἁγιάσας αὐτὴν (μ) λυτρῶται τὴν οἰκίαν αὐτῦ, προσθήσει ἐπ' αὐτὸ τὸ διάπεμπτον τῦ (ν) ἀργυρίυ τῆς τιμῆς, καὶ ἔσαι αὐτῦ. 16 Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῦ ἀγροῦ τῆς κατασχέσεως αὐτῦ ἁγιάσῃ ἄνθρωπος τῷ κυρίῳ, καὶ ἔσαι ἡ τιμὴ κατὰ τὸν σπόρον αὐτῦ, κόρυ κριθῶν πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίυ. 17 Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῦ ἐνιαυτῦ τῆς ἀφέσεως ἁγιάσῃ τὸν ἀγρὸν αὐτῦ, κατὰ τὴν τιμὴν αὐτῦ στήσεται. 18 Ἐὰν δὲ ἕκαστον μὴ τὴν ἄφεσιν ἁγιάσῃ τὸν ἀγρὸν αὐτῦ, προσλογιεῖ αὐτῷ ὁ ἱερεὺς τὸ ἀργύριον ὅσα τὰ ἔτη τὰ ὑπόλοιπα, ἕως εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀνθυφαιρεθήσε ἀπὸ τῆς συντιμήσεως αὐτῦ. 19 Ἐὰν δὲ (ξ) λυτρῶται τὸν ἀγρὸν ὁ ἁγιάσας αὐτὸν, προσθήσει τὸ διάπεμπτον τὸ ἀργυρίε πρὸς τὴν τιμὴν αὐτῦ, καὶ ἔσαι αὐτῷ. 20 Ἐὰν δὲ μὴ λυτρῶται τὸν ἀγρὸν, καὶ ἀποδῶται τὸν ἀγρὸν ἀνθρώπῳ ἑτέρῳ, ὐκέτι μὴ λυτρώσηται αὐτόν.

Si autem à sexaginta annis, & 7 suprà; siquidem masculus fuerit, erit pretium ejus quindecim didrachma argenti: si autem fœmina, decem didrachma. Si autem humilis fuerit 8 pretio, stabit ante sacerdotem: & æstimabit eum sacerdos. Sicut valet manus ejus, quis vovit; æstimabit eum sacerdos. Si autem 9 de pecoribus quæ offeruntur de eis munus Domino; quicunque dederit de eis Domino, erit sanctũ. Non permutabit illud bonũ 10 malo, neque malũ bono. Si autẽ permutans permutaverit illud, pecus pecori; ipsũ & permutatio erunt sancta. Si autem omne pe- 11 cus immundum, de quibus non offertur de eis munus Domino; statuet pecus ante sacerdotem. Et æstimabit illud sacerdos inter bonum & inter malum: & 12 prout æstimaverit illud sacerdos; sic statuetur. Si autem re- 13 dimens redemerit illud; adjiciet quintas ad pretium ejus. Et 14 homo, quicunque sanctificaverit domum suam sanctam Domino; & æstimabit eam sacerdos (b) inter bonam & malam: quomodocunque æstimaverit eam sacerdos, sic constabit. Si 15 autem qui (c) sanctificavit eam, redimat domum suam; adjiciet super illud quintas argenti pretii; & erit ei. Si autem de 16 agro possessionis suæ sanctificaverit homo Domino; & erit pretium secundùm sementem ejus, pro coro hordei quinquaginta didrachmas argenti. Si au- 17 tem ab (d) anno remissionis sanctificaverit agrum suum, secundùm pretium ejus statuetur. Si 18 autem ultimo post remissionem sanctificaverit agrum suum; computabit ei sacerdos argentum ad annos, qui restant usque ad annum remissionis; & subducetur ab æstimatione illius. Si autem redimat agrum 19 is qui sanctificavit eum, adjiciet quintas argenti ad pretium ejus; & erit ipsi. Si autem non 20 redimat agrum, & vendat agrum homini alteri; non ultrà redimet eum.

MS.A. (ⲁ) τιμὴ πεντεκαίδεκα (ε) ϗ ἀμαγμα ἅγιον. (ζ) ἐναντίον (η) τιμήσει (θ) τιμήσεται ὁ ἱερεὺς, ὅτως (ι) ἁγιάσει (κ) ἅγιον (λ) ὅτως (μ) λυτρώσηται (ν) ἀργυρίε, ϗ ἔσαι (ξ) λυθῇ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Porrò si fuerit masculus à filio sexaginta an- 7
norum & ultra, erit pretium ejus quindecim
siclorũ, fœminæ verò decẽ siclorum. Quòd 8
si pauperior fuerit quàm *ut solvere possit* pre-
tiũ, sistent eum corã sacerdote, præfinietq;
pretiũ ejꝰ sacerdos: & pro facultate ejus qui
voverit votũ, sic præfiniet pretium ejꝰ sacer-
dos. Et si pecus fuerit de quo offerunt sa- 9
crificium Dño, quicquid dabit ex eo, sanctũ
erit Dño. Non commutabit ipsum bonum 10
cum malo, nec malum cum bono: & si com-
mutando commutaverit animal cum anima-
li, tam ipsum quàm id eum quo commuta-
tum est, erunt sacra. Si verò animal est im- 11
mundum de quo non offerunt sacrificium
Dño, sistent animal corã sacerdote: Et præ- 12
finiet pretium ejus sacerdos inter bonum &
malum, & prout præfiniet pretium ejus sa-
cerdos, ita fiet. Quòd si redimendo redimat 13
illud, addat unam ex quinque *partibus* super
pretium ejus. Et si quis consecret domũ suam 14
consecrationem Dño, præfiniat pretium ejus
sacerdos inter bonam ac malã: & quemad-
modum præfiniet pretium ejus sacerdos, ita
firmum manebit. Et si is qui consecrat, redi- 15
mat domum suam, addat quintam partem
pecuniæ pretii ejus super ipsam, & pertine-
bit ad eum. Si verò ex agro hæreditatis suæ 16
consecret quis Dño, erit pretium ejus pro ra-
tione sementis ejus. Spatium in quo seri po-
test corus hordei, *æstimabitur* quinquaginta
siclis argenteis. Et si ab anno reversionis con- 17
secraverit agrum suum, juxta pretium ejus ita
decernet. At si post reversionem consecrave- 18
rit agrum suum, supputet ei sacerdos pecu-
niam secundùm annos qui restant usq; ad an-
num reversionis, & subtrahatur ex ejus pre-
tio. Quòd si redimendo redimere voluerit 19
agrum is qui consecrat illum, addat quintã
partem pecuniæ pretii ejus super ipsum, &
erit ejus. At si non redemerit agrũ, eumque 20
vendiderit alteri viro, non redimetur ampliꝰ:

PARAPH. CHALD. cum תרגום אונקלום

וְאִם מִבַּר שְׁתִּין שְׁנִין וּלְעֵילָּא אִם
דְּכוֹרָא וִיהֵי פְּרַסְנֵיהּ חֲמֵשׁ עַסְרֵי
סְלָעִין וְלִנְקְבְתָא עֲשַׂר סְלָעִין:
וְאִם מִסְכֵּן הוּא מִפּוּרְסְנֵיהּ
וְיִקֵּימִנֵּיהּ קֳדָם כָּהֲנָא וְיִפְרוֹס יָתֵיהּ
כָּהֲנָא עַל מֵימַר דִּי תַדְבִּיק יַד נָדְרָא
יִפְרְסְנֵיהּ כָּהֲנָא: וְאִם בְּעִירָא דִּי
יְקָרְבוּן מִנַּהּ קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ כֹּל דִּי
יִתֵּן מִנַּהּ קֳדָם יְיָ יְהֵי קוּדְשָׁא: לָא
יְחַלְפִנֵּיהּ וְלָא יַעֲבֵר יָתֵיהּ טָב
בְּבִישׁ אוֹ בִישׁ בְּטָב וְאִם חַלָּפָא
יְחַלֵּיף בְּעִירָא בְּבְעִירָא וִיהֵי הִיא
וְחִלּוּפֵיהּ יְהֵי קוּדְשָׁא: וְאִם כָּל
בְּעִירָא מְסָאֲבָא דִּי לָא יְקָרְבוּן מִנַּהּ
קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ וְיָקֵים יָת בְּעִירָא
קֳדָם כָּהֲנָא: וְיִפְרוֹס כָּהֲנָא יָתֵהּ בֵּין
טָב וּבֵין בִּישׁ כְּפִרְסָן כָּהֲנָא כֵּן יְהֵי:
וְאִם מְפָרֵק יְפָרְקִנֵּיהּ וְיוֹסֵף חוּמְשֵׁיהּ
עַל פּוּרְסָנֵיהּ: וְגַבַר אֲרֵי יְקַדֵּישׁ יָת
בֵּיתֵיהּ קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ וְיִפְרְסְנֵיהּ
כָּהֲנָא בֵּין טָב וּבֵין בִּישׁ כְּמָא דְיִפְרוֹס
יָתֵיהּ כָּהֲנָא כֵּן יְקוֹם: וְאִם דְּאַקְדֵּישׁ
יְפָרֵק יָת בֵּיתֵיהּ וְיוֹסֵף חוּמְשׁ כַּסְפָּא
פְּרַסְנֵיהּ עֲלוֹהִי וְיֵהֵי לֵיהּ: וְאִם
מְחַקַּל אַחְסָנְתֵּיהּ יְקַדֵּישׁ גַּבַר קֳדָם
יְיָ וִיהֵי פְּרַסְנֵיהּ לְפוּם וּרְעֵיהּ בֵּית
זְרַע כּוֹר סְעוֹרִין בַּחֲמִשִּׁין סְלָעִין
דְּכַסְפָּא: אִם מִשַּׁתָּא דְיוֹבְלָא יְקַדֵּשׁ
חַקְלֵיהּ כְּפוּרְסָנֵיהּ יְקוֹם: וְאִם בָּתַר
יוֹבְלָא יַקְדֵּישׁ חַקְלֵיהּ וְיִחְשֹׁב לֵיהּ
כָּהֲנָא יָת כַּסְפָּא עַל פּוּם שְׁנַיָּא
דְּאִשְׁתְּאַרָא עַד שַׁתָּא דְיוֹבְלָא
וְיִתְמְנַע מִפְּרַסְנֵיהּ: וְאִם מְפָרֵק
יָפְרוֹק יָת חַקְלָא דְאַקְדֵּישׁ יְתֵיהּ
וְיוֹסֵף חוּמְשׁ כְּסַף פְּרַסְנֵיהּ עֲלוֹהִי
וְיָקוֹם לֵיהּ: וְאִם לָא יִפְרוֹק יָת
חַקְלָא וְאִם זַבִּין יָת חַקְלָא לִגְבַר
אָחֳרָן לָא יִתְפְּרַק עוֹד:

Targum ONKELOS.

7 Si fuerit ab ætate ſexaginta annorũ & deinceps, erit pretium maſculi quindecim ſicli:
8 & fœminæ decem ſicli. Et ſi fuerit pauper, & non poteſt reddere æſtimationem ſuam; ſtabit coram ſacerdote, & æſtimabit eum ſacerdos: quantum valuerit manus voventis, æſtimabit eum ſacerdos. Animal
9 autem quod offerri poteſt in oblatione coram Dño: ſi quis obtulerit illud corã Dño, erit
10 ſanctũ. Non immutabit illud; neq; permutabit bonum pro malo, aut malũ pro bono: & ſi permutãs permutaverit animal pro animali; ipſum & illud pro quo mutatũ eſt, erit
11 ſanctũ. Et ſi omne animal immundum fuerit, quod offerri non poteſt corã Dño: ſtatuet
12 animal corã ſacerdote. Et appretiabit illud ſacerdos, ſive ſit bonũ ſive malũ: juxta æſtimationem ſacerdotis, ita erit.
13 Et ſi redimens redemerit illud: addet quintam partẽ ſuper æſtimationem ejus.
14 Vir autem qui ſanctificaverit domum ſuam ſanctificatione coram Domino; æſtimabit eam ſacerdos, ſive ſit bona ſive ſit mala: juxta æſtimationẽ ſacerdotis, ſic ſtatuetur. Et ſi ille qui
15 ſanctificavit redemerit domũ ſuã: addet quintã partẽ ſuper æſtimationem ejus, & habebit
16 eam. Et ſi de agro poſſeſſionis ſuæ ſanctificaverit vir coram Dño, erit pretiũ ejꝰ juxta mẽſurã ſemẽtis ejꝰ: ſi coro ordei ſeminetur, æſtimabitur quinquaginta ſiclis argenti. Si ab
17 anno jubilei conſecraverit agrũ ſuũ: juxta æſtimationẽ
18 ejus ſtabit. Et ſi poſt jubileum conſecraverit agrum ſuũ: ſupputabit ei ſacerdos argentum, juxta numerũ annorũ qui reliqui ſunt, uſq; ad annũ jubilei: & diminuetur ex pretio ejus.
19 Si autẽ redimens redemerit agrũ, ille qui conſecravit illũ: addet quintã partẽ argenti ſuper æſtimationẽ ejꝰ, et habebit
20 eum. Et ſi nõ redemerit agrũ, & vendiderit agrum viro alteri: non redimetur ampliùs.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

7 * ז׳א׳ש׳ש׳ש׳ש׳ל׳ז׳ש׳ז׳ש׳ז׳ש׳ש׳ש׳ז׳
ש׳ש׳ש׳ש׳

ספר ויקרא : כז

ager sicut ,Domino sanctitas ,Jobel in *eum excendo in* ager erit Et
21 וְהָיָה הַשָּׂדֶה בְּצֵאתוֹ בַיֹּבֵל קֹדֶשׁ לַיהוָה כִּשְׂדֵה
agrum si Et .ejus *apprehenso* erit sacerdoti : anathematis
22 הַחֵרֶם לַכֹּהֵן תִּהְיֶה אֲחֻזָּתוֹ : וְאִם אֶת שְׂדֵה
sanctificaverit ,suæ possessionis agro de non qui ,suæ emptionis
מִקְנַת אֲשֶׁר לֹא מִשְׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ יָקְדִּישׁ
ad usq; *tuæ ordinationis* numerum sacerdos ei supputabit Et : Domino
23 לַיהוָה : וְחִשַּׁב־לוֹ הַכֹּהֵן אֶת מִכְסַת הָעֲרֵכְךָ עַד
sanctitatem ,ipsa die in *tuam ordinationem* dabitque : Jobel annum
שְׁנַת הַיֹּבֵל וְנָתַן אֶת הָעֲרֵכְךָ בַּיּוֹם הַהוּא קֹדֶשׁ
eum emit *quem* ad ager revertetur Jobel anno In .Domino
24 לַיהוָה : בִּשְׁנַת הַיֹּבֵל יָשׁוּב הַשָּׂדֶה לַאֲשֶׁר קָנָהוּ
erit *tua ordinatio* omnis Et .terræ possessio *ipsi* *quem ad* ,*eo ab*
מֵאִתּוֹ לַאֲשֶׁר־לוֹ אֲחֻזַּת הָאָרֶץ : וְכָל־עֲרֵכְךָ יִהְיֶה
Veruntamen .Sechel *erit* obolorum Viginti .sanctuarii sicli in
25 בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשֶּׁקֶל : אַךְ־
sanctificabit non ,animali in Domino *primitiabitur* quod primogenitū
בְּכוֹר אֲשֶׁר יִבָּכֵר לַיהוָה בִּבְהֵמָה לֹא־יַקְדִּישׁ
si Et .*ipse* Domino ,*agnus* sive ,bos sive : illud vir
26 אִישׁ אֹתוֹ אִם־שׁוֹר אִם־שֶׂה לַיהוָה הוּא : וְאִם
ejus quintam addet & ,*tua* æstimatione in redimet & ,*immundo animali in*
בַּבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה בְעֲרֵכְךָ וְיָסַף חֻמְשְׁתּוֹ
Veruntamē .*tua* æstimatione in vendetur &,redimatur non si & :ea super
27 עָלָיו וְאִם־לֹא יִגָּאֵל וְנִמְכַּר בְּעֶרְכֶּךָ : אַךְ
quæ omnibus ex Domino vir *occidet* *quam occisionem omnem*
כָּל־חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם אִישׁ לַיהוָה מִכֹּל־אֲשֶׁר־
,vendetur non ejus possessionis agro ab & ,animali & ,homine ab ,ei
לוֹ מֵאָדָם וּבְהֵמָה וּמִשְׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכֵר
.Domino *ipsum* sanctitatum sanctitas *anathema omne* :redimetur neq;
וְלֹא יִגָּאֵל כָּל־חֵרֶם קֹדֶשׁ־קָדָשִׁים הוּא לַיהוָה :
:redimetur non ,homine ab *occidetur* *quod* *cherem* *Omne*
29 כָּל־חֵרֶם אֲשֶׁר יָחֳרַם מִן־הָאָדָם לֹא יִפָּדֶה
,terræ semine de terræ decima omnis Et .morietur moriendo
מוֹת יוּמָת : וְכָל־מַעְשַׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ
redimendo si Et .Domino sanctitas ;*illud* *Domino* ,*ligni* fructu de
31 מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה : וְאִם־גָּאֹל
omnis Et .eam super addet ejus quintā ,*sua* decima de vir redemerit
יִגְאַל אִישׁ מַעֲשְׂרוֹ חֲמִשִׁתּוֹ יֹסֵף עָלָיו : וְכָל־
decimum ,virga sub *transibit* *quod* *omne* ,*pecoris & bovis* decima
מַעְשַׂר בָּקָר וְצֹאן כֹּל אֲשֶׁר־יַעֲבֹר תַּחַת הַשֵּׁבֶט הָעֲשִׂירִי
,*malum ad bonum inter* quæret Non .Domino sanctitas erit
33 יִהְיֶה־קֹּדֶשׁ לַיהוָה : לֹא יְבַקֵּר בֵּין־טוֹב לְרָע
,illud erit & ,illud cōmutaverit cōmutando si Et .illud permutabit non &
וְלֹא יְמִירֶנּוּ וְאִם־הָמֵר יָמִירֶנּוּ וְהָיָה הוּא
præcepta Ista .redimetur non ,sanctitas erit ,ejus cōmutatio &
34 וְתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה־קֹּדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל : אֵלֶּה הַמִּצְוֹת
monte in ,Israel filios ad Moseh Dominus præcepit quæ
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר
.Sinaï
סִינָי :

Versio VULG. LAT.

21 Quia cùm jubilei venerit dies, sanctificatus erit Domino, & possessio consecrata ad jus
22 pertinet sacerdotum. Si ager emptus est, & non de possessione majorum sanctificatus
23 fuerit Domino; Supputabit sacerdos juxta annorum numerum usque ad jubileum, pretium : & dabit ille qui
24 voverat eum, Domino. In jubileo autem revertetur ad priorem dominum, qui vendiderat eum, & habuerat in
25 sorte possessionis suæ. Omnis æstimatio siclo sanctuarii ponderabitur. Siclus viginti obolos habet. Primogenita quæ
26 ad Dominum pertinent, nemo sanctificare poterit & vovere: sive bos, sive ovis fuerit, Domini sunt. Quod si immundum
27 est animal, redimet qui obtulit, juxta æstimationem tuam, & addet quintā partem pretii. Si redimere noluerit, vendetur alteri quantocumque à
28 te fuerit æstimatum. Omne quod Domino consecratur, sive homo fuerit, sive animal, sive ager, non vendetur, nec redimi poterit. Quidquid semel fuerit consecratum, sanctum sanctorum erit Domino.
29 Et omnis consecratio, quæ offertur ab homine, non redimetur, sed morte morie-
30 tur. Omnes decimæ terræ, sive de frugibus, sive de pomis arborum, Domini sunt, & illi
31 sanctificantur. Si quis autem voluerit redimere decimas suas, addet quintam partem
32 earum. Omnium decimarum bovis & ovis & capræ, quæ sub pastoris virga transeunt, quidquid decimum venerit, sanctificabitur Domino.
33 Non eligetur nec bonum nec malum, nec altero commutabitur. Si quis mutaverit, & quod mutatum est, & pro quo mutatum est, sanctificabitur Domino, & non redimetur.
34 Hæc sunt præcepta, quæ mandavit Dominus Moysi ad filios Israel in monte Sinai.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Ἀλλ' ἔσται ὁ ἀγρὸς ἐξελευθερίας τῆς ἀφέσεως ἅγιος τῷ κυρίῳ, ὥσπερ ἡ γῆ ἡ ἀφορισμένη τῷ ἱερεῖ ἔσται (ο) κατάσχεσις αὐτοῦ.
22 Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῆς ἀγρᾶς ἃ κέκληται, ὃς ἐκ ἔστιν ἀπὸ τῆς ἀγρᾶς τῆς καταχέσεως αὐτοῦ,
23 ἁγιάσῃ τῷ κυρίῳ, λογιεῖται πρὸς αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τὸ τέλος τῆς τιμῆς ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀποδώσει τὴν τιμὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (π) ἅγιον τῷ κυρίῳ.
24 Καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς ἀφέσεως ἀποδοθήσεται ὁ ἀγρὸς τῷ ἀνθρώπῳ παρ' ᾧ κέκτηται αὐτὸν, ᾧ ἦν ἡ κατάσχεσις τῆς γῆς.
25 Καὶ πᾶσα τιμὴ ἔσται σταθμίοις ἁγίοις· εἴκοσι ὀβολοὶ ἔσται τὸ δίδραχμον. Καὶ πᾶν
26 πρωτότοκον ὃ ἐὰν γένηται ἐν τοῖς κτήνεσίν σου, ἔσται τῷ κυρίῳ, καὶ (ρ) ἃ καθαιρήσει αὐτὸ ἀνήρ· ἐάν τε μόσχον, ἐάν τε πρό-
27 βατον, τῷ κυρίῳ ὄστιν. Ἐὰν δὲ τῶν τετραπόδων τῶν ἀκαθάρτων (σ) ἀναξῇ χρὴ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, καὶ προσθήσει τὸ ὄλιπεμπτον πρὸς αὐτὸ, καὶ ἔσαι αὐτῷ· ἐὰν δὲ μὴ λυτρῶται, πραθήσεται χρὴ τὸ τί-
28 μημα αὐτοῦ. Πᾶν δὲ ἀνάθεμα, ὃ (τ) ἂν ἀναδῇ ἄνθρωπος τῷ κυρίῳ ἀπὸ πάντων, ὅσα αὐτῷ ὄστιν, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἀπὸ ἀγρᾶς καταχέσεως αὐτοῦ, οὐκ ἀποδοθήσεται, οὐδὲ λυτρώσεται. πᾶν ἀνάθεμα ἅγιον
29 ἁγίων ἔσται τῷ κυρίῳ. Καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἀναλεθῇ ἀπὸ τῆς ἀνθρώπων, οὐ (υ) λυτρωθήσεται, ἀναὶ θανάτῳ θανατωθήσεται.
30 Πᾶσα δεκάτη τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς, καὶ τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου, τῷ κυρίῳ (φ) ὄστιν, ἅγιον τῷ κυρίῳ. Ἐὰν
31 δὲ λυτρῶται λύτρῳ ἄνθρωπος τὴν δεκάτην αὐτοῦ, τὸ ὄλιπεμπτον προσθήσει (χ)
32 πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔσαι αὐτῷ. Καὶ πᾶσα δεκάτη βοῶν, καὶ προβάτων, καὶ πᾶν ὃ ἂν ἔλθῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ῥάβδον, τὸ δέκατον ἔσται ἅγιον τῷ κυρίῳ. Οὐκ ἀναξεις
33 καλὸν (ψ) πονηρῷ, οὐδὲ πονηρὸν καλῷ· ἐὰν δὲ ἀναξον (ω) ἀναξῃς αὐτὸ, καὶ τὸ ἄναγμα αὐτοῦ ἔσαι ἅγιον, οὐ λυτρωθήσεται).
34 Αὗται εἰσιν αἱ ἐντολαὶ, ἃς ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ.

*

MS. A. (ο) καθάρσις. Ἐὰν (π) ἅγιον (ρ) καθαιρήσει οὐθείς. (σ) ἀναξεις (τ) ἐὰν (υ) λυτρώσεται, (φ) ὄστιν, * ἁγίων τῷ (χ) πρὸς αὐτὸ, (ψ) πονηρῷ· * ἐὰν δὲ (ω) ἀναξεις

* Λειπτικόν.

Sed erit ager postquàm exierit remissio, sanctus Domino: tanquam terra, quæ segregata est sacerdoti, erit possessio ejus. Si autem de agro quem acquisivit, qui non est de agro possessionis suæ, sanctificaverit Domino: Supputabit erga eum sacerdos finem pretii ex anno remissionis, & reddet pretium in die illa sanctum Domino. Et in anno remissionis reddetur ager homini, à quo acquisivit eum, cujus erat possessio terræ. Et omne pretium erit ponderibus sanctis: Viginti obeli erit didrachma. Et omne primogenitum, quod cunq; natum fuerit in pecoribus tuis, erit Domino; & nemo sanctificabit illud: sive vitulum, sive ovem; Domino erit. Si autem quadrupedum immundorum, permutabit juxta pretium ejus, & adjiciet quintas ad illud: & erit ipsi. Si autem non redimat, vendetur secundùm æstimationem ejus. Omnis autem (o) consecratio, quæcunque consecraverit homo Domino de omnibus, quæ ipsi sunt, ab homine usque ad pecus, & de agro possessionis suæ; non vendetur, neque redimetur. Omnis consecratio, sanctum sanctorum erit Domino. Et omnis consecratio, quæ consecrata fuerit ab hominibus; non redimetur: sed morte morietur. Omnis decima terræ, de semine terræ, & fructu ligneo, Domino est, sanctum Domino. Si autem redimat redemptione homo decimam suam, quintam adjiciet ad illud: & erit ipsi. Et omnis decima boum, & ovium, & quodcunque venerit in numerum sub virga; decimum quodque erit sanctum Domino. Non permutabis bonum malo, neq; malum bono. Si autem permutans permutaveris illud; & permutatio ejus erit sancta: non redimetur. Hæc sunt mandata, quæ mandavit Dominus Moysi ad filios Israel in monte Sina.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sed erit ager, cùm exierit ad annum reversionis, sacer Domino: sicut ager anathematis sacerdoti cedet in hæreditatem. Si verò agrum emptitium, non autem agrum hæreditarium consecret quis Domino, Supputet sacerdos pretium ejus usque ad annum reversionis, dabitq; pretium ejus in die illo consecrationem Domino. In anno verò reversionis revertetur ager ad eum à quo eum emerat, ad eum *scilicet* ad quem pertinet hæreditas terræ. Totum autem pretium ejus fiet per siclum sanctuarii: viginti autem obolorum est siclus. At verò primogenitum quod jure primogenituræ dicatur Domino ex pecoribus, ne consecret illud homo: si bos fuerit aut agnus, Domini est. At si fuerit animal immundum, redimatur pretio, addatq; super illud quintam partem: & nisi redimatur, vendatur pretio. At verò omne anathema quod devoverit quispiam Domino ex omnibus quæ habet sive hominem, sive jumentum, sive agrum hæreditatis suæ non vendetur, neque redimetur: omne anathema sacrosanctum est Domino. Nullum anathema quod dedicatum est ab homine, redimetur, sed occidendo occidetur. Omnis etiam decima terræ, tam de semine terræ, quàm de fructibus arborum, Domini est, & sacra est Domino. Et si redimere quis voluerit *aliquid* ex decima sua, addat super illud quintam partem. Et omnis decima boum, & ovium, omnisque *animantis* quod transit sub virga pastoris, erit sanctum Domino. Non discuiret inter bonum & malum, & inter malum & bonum, neve commutet illud: quòd si commutando commutaverit illud, tam hoc, quàm id cum quo commutatur, fiet sanctum, nec redimetur. Hæc sunt præcepta quæ mandavit Dominus Mosi de filiis Israel in Monte Sinai.

Continentur hoc in libro Sacerdotum qui tertius est in Lege, versus bismille quadringenti quinquaginta quatuor.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

21 וִיהֵי חַקְלָא בְּמִפְּקֵיהּ בְּיוֹבְלָא קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ כְּחַקַּל חֲרְמָא
22 לְכָהֲנָא תְּהֵי אֲחֻסָּנְתֵּיהּ: וְאִם
יַת חַקַּל זְבִינוּהִי דְּלָא מֵחַקְלֵי
23 אֲחֻסָּנְתֵּיהּ יְקַדֵּישׁ קֳדָם יְיָ: וְיַחְשֹׁב
לֵיהּ כָּהֲנָא יַת נְפֵיק פְּרָסְנֵיהּ עַד
שַׁתָּא דְיוֹבְלָא וְיִתֵּן יַת פּוּרְסָנֵיהּ
בְּיוֹמָא הַהוּא קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ:
24 בְּשַׁתָּא דְיוֹבְלָא יְתוּב חַקְלָא
לְדִבְנֵיהּ מְנֵיהּ לְדִי לֵיהּ אֲחֻסָּנְתָּא
25 אַרְעָא: וְכָל פְּרָסְנֵיהּ יְהֵי בְּסֶלַע
קוּדְשָׁא עֶשְׂרִין מְעִין יְהֵא סְלָעָא:
26 בְּרַם בּוּכְרָא דִּי יִתְבַּכַּר קֳדָם יְיָ
בְּבְעִירָא לָא יְקַדֵּישׁ גְּבַר יְהֵא אִם
27 תּוֹר אִם אִמַּר דִּיְיָ הוּא: וְאִם
בְּבְעִירָא מְסָאֲבָא וְיִפְרוֹק בְּפוּרְסָנֵיהּ
וְיוֹסֵף חוּמְשֵׁיהּ עֲלוֹהִי וְאִם לָא
28 יִתְפְּרֵיק וְיִזְדַּבַּן בְּפוּרְסָנֵיהּ: בְּרַם
כָּל חֲרְמָא דִי יַחֲרִים גְּבַר קֳדָם יְיָ
מִכָּל דִּי לֵיהּ מֵאֱנָשָׁא וּבְעִירָא
וּמֵחַקַל אֲחֻסָּנְתֵּיהּ לָא יִזְדַּבַּן וְלָא
יִתְפְּרֵיק כָּל חֲרְמָא קוּדַשׁ־קוּדְשִׁין
29 הוּא קֳדָם יְיָ: כָּל חֲרְמָא דִי
יִתְחָרֵם מִן אֱנָשָׁא לָא יִתְפְּרֵק
30 אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל: וְכָל מַעְשַׂר
אַרְעָא מִזַּרְעָא דְאַרְעָא מִפֵּרֵי
31 אִילָנָא דִּיְיָ הוּא קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ
וְאִם מְפָרֵק יְפָרֵק גְּבַר מִמַּעְשַׂרֵיהּ
32 חוּמְשֵׁיהּ יוֹסֵף עֲלוֹהִי: וְכָל מַעְשַׂר
תּוֹרִין וְעָאן כָּל דִּי יַעְבַּר תְּחוֹת
חוּטְרָא עְשִׂרָאָה יְהֵי קוּדְשָׁא
33 קֳדָם יְיָ: לָא יְבַקַּר בֵּין טָב לְבִישׁ
וְלָא יְחַלְּפִנֵּיהּ וְאִם חַלָּפָא
יְחַלְּפִנֵּיהּ וְיְהֵי הוּא וְחִלּוּפֵיהּ
יְהֵי קוּדְשָׁא לָא יִתְפְּרֵק: אִלֵּין
34 פִּקּוּדַיָּא דִּי פַקֵּד יְיָ יַת מֹשֶׁה לְוָת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְסִינָי:

Targum ONKELOS.

Et cum egressus fuerit ager in jubileo, erit consecratus coram Domino, sicut ager anathematis: in possessionem sacerdotis erit. Et si agrum aliquis consecravit coram Domino, quem emerat, qui non est de agro possessionis suæ. Æstimabit sacerdos summam pretii ejus, usque ad annum jubilei: & dabit pretium ejus in die illâ; sanctum erit coram Domino. In anno autem Jubilei revertetur ager ei à quo emit eum, cujus est possessio terræ. Omnis autem æstimatio erit in siclis sanctuarii: viginti obolos habet siclus. Veruntamen primogenitum quod ad Dominũ pertinet in pecoribus, nemo sanctificabit illud: sive bos fuerit sive agnus, Dñi enim est. Et si de animalibus immundis est, redimetur juxta æstimationem ejus, & addet quintam partẽ super illud: & si non fuerit redemptum, vendetur juxta æstimationẽ suam. Veruntamen omne anathema, quod anathematizaverit vir coram Dño, de ōmnibus quæ ad eum pertinent, ab homine & jumento & ab agro possessionis suæ, non vendetur nec redimetur: omne anathema sanctũ sanctorum est corã Domino. Omne anathema quod anathematizatũ est ab homine, non redimetur: sed occisione occidetur. Et omnes decimæ terræ, de semine terræ, & de fructu arboris, Domini sunt: sanctæ sunt corã Dño. Et si redimens redemerit vir de decimis suis: addet quintam partem super eas. Omnisq, decimatio boum & ovium, omne decimũ quod transierit sub virga, erit sanctificatũ corã Dño. Nõ requirat inter bonũ & malũ, neque cõmutet illud: si autem cõmutans cõmutaverit illud; illud & id pro quo cõmutatũ est, erit sanctificatũ, non redimetur. Hæc sunt præcepta quæ mandavit Dominus Moysi ad filios Israel, in monte Sinai.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

21 * צאצה יובלה יהוה קדש ליהוה כשדה החרם לכהן תהיה אחזתו׃
22 ** ואם את שדה קנתו אשר לא משדה אחזתו׃
23 קדש ליהוה׃ * ושב לו הכהן את מכסת דמיך עד שנת היובל ונתן את דמיך ביום ההוא קדש ליהוה׃
24 * בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאת אשר לו אחזת הארץ׃
25 ** וכל מכסת דמיך בשקל הקדש תהיה עשרים גרה השקל׃
26 ** אך בכור אשר יבכר ליהוה בבהמה לא יקדיש איש אתו אם שור אם שה ליהוה הוא׃
27 * ואם בבהמה הטמאה ופדה בערכך וחמשיתו יסף עליו ואם לא יגאל ונמכר בערכך׃
28 ** כל חרם אשר יחרים איש ליהוה מכל אשר לו מאדם ובהמה ומשדה אחזתו לא ימכר ולא יגאל כל חרם קדש קדשים הוא ליהוה׃
29 כל חרם מן האדם לא יגאל מות יומת׃
30 ** וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ ליהוה הוא קדש ליהוה׃
31 ואם גאל יגאל איש ממעשרו חמשיתו יסף עליו׃
32 וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש ליהוה׃
33 לא יבקר בין טוב לרע ולא יחליפנו ואם החליף יחליפנו והיה הוא וחליפו יהיה קדש לא יגאל׃
34 * אלה המצות אשר צוה יהוה את משה אל בני ישראל בהר סיני׃

VERSIO SAMARITANA.

21 * צאצה יובלה יהוה קדש ליהוה כשדה החרם לכהן תהיה אחזתו׃
22 ** ואם את שדה קנתו אשר לא משדה אחזתו׃
23 קדש ליהוה׃ * ושב לו הכהן את מכסת דמיך עד שנת היובל ונתן את דמיך ביום ההוא קדש ליהוה׃
24 * בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאת אשר לו אחזת הארץ׃
25 ** וכל מכסת דמיך בשקל הקדש תהיה עשרים גרה השקל׃
26 ** אך בכור אשר יבכר ליהוה בבהמה לא יקדיש איש אתו אם שור אם שה ליהוה הוא׃
27 * ואם בבהמה הטמאה ופדה בערכך וחמשיתו יסף עליו ואם לא יגאל ונמכר בערכך׃
28 ** כל חרם אשר יחרים איש ליהוה מכל אשר לו מאדם ובהמה ומשדה אחזתו לא ימכר ולא יגאל כל חרם קדש קדשים הוא ליהוה׃
29 כל חרם מן האדם לא יגאל מות יומת׃
30 ** וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ ליהוה הוא קדש ליהוה׃
31 ואם גאל יגאל איש ממעשרו חמשיתו יסף עליו׃
32 וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש ליהוה׃
33 לא יבקר בין טוב לרע ולא יחליפנו ואם החליף יחליפנו והיה הוא וחליפו יהיה קדש לא יגאל׃
34 * אלה המצות אשר צוה יהוה את משה אל בני ישראל בהר סיני׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Erit autem ager cùm venerit dies jubilæi sanctus Domino; sicut ager consecratus sacerdoti erit possessio ejus. Quòd si agrum acquisitionis suæ, qui non est de agro possessionis suæ sanctificaverit quis Domino; Computabit ei sacerdos numerum æstimationis tuæ usque ad annum jubilæi, dabitq; æstimationem tuã in die illo sanctam Domino. In anno jubilæi revertetur ager ad eum à quo acquisivit eum, ad eum cujus erat possessio terræ. Omnis autem æstimatio tua erit juxta siclum sanctuarii: Siclus viginti obolorum erit. Veruntamen omne primogenitum quod offertur Domino de animalib⁹, nemo sanctificabit illud, sive bovem sive ovem; Dominus est. Si autem de animalibus immundis tum redimet secundùm æstimationem tuam, & addet quintam partem super illud: si verò non redemerit, vendetur secundùm æstimationem tuam. Omne etiam anathema quod quis devoverit Domino ex omni quod ad ipsum pertinet, ex homine, & pecore, et ex agro possessionis sũæ non vendet, neq; redimet: Omne anathema sanctum erit Domino. Omne anathema quod devotum fuerit ab homine, non redimetur; (b) morietur morietur. Omnis decima terræ, de semine terræ, & de fructu arboris, Domini est: sanctum est Domino. Et si redimendo redemerit quis de decima sua, quintam partem ejus addet super eam. Omnis quoque decima boum, et ovium, cujuslibet trãseuntis sub virga, decimum erit sanctum Domino. Non discernet inter bonum et malum, neque commutabit illud: Si verò commutando cõmutaverit illud; ipsum, & commutatio ejus erunt sancta: non redimetur. Hæc sunt præcepta quæ præcepit Dominus Moſi pro filiis Israel in monte Sinai.

Iste liber tertius sectionum est centum et triginta.

VER. SAM. (b) occisione occidetur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * ويكون عند خروجها من يد المشتري في سنة الاطلاق قدسا لله كضياع الصوافي * ويصير
22 للامام * وان اقدس لله من ضيعة اشتراها وليست له بحور * فليحسب له الامام بقسط القمة من
23 سنيه الي سنة الاطلاق * ويدفعها في ذلك اليوم قدسا لله * ويرجع الضيعه في سنة الاطلاق للبايع
24 الذي اشتراها منه الذي له ربه الارض * وجميع قيمتك يكون بمثاقيل القدس * كل مثقال
25 عسرون دانقا * واما بكر يبكر لله من البهايم * فلا يحتاج ان يقدسه انسان * ان كان من الغنم
26 او هو من البقر * وان اقدس سيا من البهايم النجسة * فليفده بقيمته * ويرد عليها خمسها * وان لم
27 يفتكها * فليبع بقيمته * واما كل صواف يجعله الانسان لله من جميع ماله * من عبد وبهايم *
28 وضيعة حور * فلا يباع ولا يفتك * بل يكون من خواص الاقداس لله * وكل مسلف يسكف
29 السلف من الناس * فلا يفد * بل يقتل قتلا * وجميع اعشار الارض من حبها ومن ثمر الشجر
30 هو لله قدسا * وان افتك انسان سيا من اعشاره * فليرد عليه خمس ثمنه * وجميع اعشار
31 البقر والغنم ما يجر منه تحت العصا * فالعشر منه يكون قدسا لله * لا يفحص عن جيد او
32 ردي * ولا يغير * فان غير * فقد صار هو وبدله قدسا لله * لا يفك * هذه الوصايا التي
33 امر الله بها موسي لبني اسرايل في جبل سنيء *

* تم السفر الثالث بحمد الله ومنه وكرمه * والحمد لله رب العالمين *

Eritque cùm egredietur è manu ementis in anno remissionis, sacer Deo sicut ager ultronei, siélque sacerdotis. Et si consecraverit Deo agrum aliquem quem emit, non autẽ erat possessionis suæ: Computet ei sacerdos vigorem pretii, ab anno suo usque ad annum remissionis, tradabitq; illud in ea die sacratum Deo. Redibit q; ager in anno remissionis ad venditorem à quo emeras illum, ad quem pertinebat proprietas terræ. Et omnis æstimatio tua erit in siclis sanctuarii: quilibet siclus, viginti oboli. Primogenitum autem quod offertur Deo ex animantibus, non est opus ut consecret eum quispiam, sive fuerit ex ovibus sive ex bobus. Et si consecraverit ullum ex animantibus immunda, permutet illud cum valore sũo, et addat ei quintam partem ipsius: et nisi redimerit illud, vendatur juxta valorem ejus. Omne autem optione delectum quod constituet homo Deo ex omnibus quæ habet, ex servo, & animantibus, & agro dominii sui, non vendetur, neque redimetur: sed erit ex præcipuis sacrorum Deo. Et omnis perditus, qui meretur interire ex hominibus, nè redimatur, sed occisione occidatur. Et omnes decumæ terræ ex leguminibus ejus, & ex fructibus arborum, sunt Deo sacræ. Et si quis redemerit aliquid è decimis suis, addat super illud quintam partem pretii ejus. Et ex omnibus decimis boum & ovium transeuntium sub baculo, decimum ex ipsis erit sacrum Deo. Non investigabit de malo vel de bono, nec permutabit illud. Et si permutaverit illud, fiet ipsum & id in quod permutatum est, sacrum Deo: non redimetur. Hæc sunt præcepta quæ mandavit Deus per Musam filiis Israil, in monte Sinai.

Absolutus est liber tertius cum laude Dei, ejusque beneficio, ac munificentiâ:

Et laus Deo Domino creaturarum.

ספר במדבר : א

CAP. I. א

tabernaculo in ,Sinai deserto in Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה במדבר סיני באהל
eos egrediendo ,secundo anno in ,secundi mensis una in ,conventus
מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם
cœtus omnis *caput* *Tollite* :dicendo ,Ægypti terra è
2 מארץ מצרים לאמר : שאו את־ראש כל־עדת
nominum *numero in* ,suorum patrũ *domui* ,suas familias *ad* Israel filiorũ
בני־ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות
,supra & ,annorum viginti filio A .sua capita *ad* masculũ omnẽ
3 כל־זכר לגלגלתם : מבן עשרים שנה ומעלה
,suos exercitus *ad* eos *visitabitis* ,Israel in *exercitum* egredientẽ omnẽ
כל־יצא צבא בישראל תפקדו אתם לצבאתם
caput Vir .*tribui* *vir* *vir* erunt vobiscum Et .Aharon & tu
4 אתה ואהרן : ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש
qui virorum nomina hæc Et .*ipse* suorum patrum domus
לבית־אבתיו הוא : ואלה שמות האנשים אשר
Simhon *Ipsi* .Sedeur filius Elisur ,Reuben *Ipsi* .vobiscum stabunt
5 יעמדו אתכם לראובן אליצור בן־שדיאור : לשמעון
.Hãminadab filius Nachson ,Jehudah *Ipsi* .Saddai Suri filius Selumiel
6 שלמיאל בן־צורישדי : ליהודה נחשון בן־עמינדב :
.Chelon filius Eliab ,Zebulun .Suhar filius Nethanel ,Issachar
7 ליששכר נתנאל בן־צוער : לזבולן אליאב בן־חלן :
,Menasseh .Hanuihud filius Elisamah ,Ephraim *Ipsi* ,Joseph Filiis
8 לבני יוסף לאפרים אלישמע בן־עמיהוד למנשה
Dan .Ghidhoni filius Abidan,Binjamin *Ipsi* .Pedahsur filius Ghamliel
9 גמליאל בן־פדהצור : לבנימן אבידן בן־גדעני : לדן
Ghad .Hochran filius Paghiel ,Aser .Hamisaddai filius Achihezer
10 אחיעזר בן־עמישדי : לאשר פגעיאל בן־עכרן : לנפתלי
Isti .Henan filius Achirah ,Napthali .Dehuel filius Eliasaph
11 אליסף בן־דעואל : לנפתלי אחירע בן־עינן : אלה
12 קריאי העדה נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל
qui ,istos viros Aharon & Moseh accepit Et .ipsi
13 הם : ויקח משה ואהרן את האנשים האלה אשר
una in fecerunt congregare cœtum omnem Et *nominibus in sunt nuncupati*
14 נקבו בשמות : ואת כל־העדה הקהילו באחד
suorũ patrũ *domui* ,suas familias *super se adgenerarunt* & :secundi mensis
לחדש השני ויתילדו על־משפחתם לבית אבתם
.sua capita *ad* ,suprà & ,annorum viginti filio à ,nominum *numero in*
15 במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה לגלגלתם :
deserto in eos *visitavit* & ,Moseh Dominus præcepit Quemadmodum
16 כאשר צוה יהוה את־משה ויפקדם במדבר
eorum generationes ,Israel primogeniti Reuben filii fuerunt Et .Sinai
17 סיני : ויהיו בני־ראובן בכר ישראל תולדתם
,sua capita *ad* ,nominum *numero in* ,suorũ patrũ domũ *ad* ,suas familias *ad*
למשפחתם לבית אבתם במספר שמות לגלגלתם
exercitum egrediens omnis ,supra & ,annorũ viginti filio à masculi omnis
18 כל־זכר מבן עשרים שנה ומעלה לכל יצא צבא :

Versio VULG. LAT.

CAP. I.

1 LOcutúsque est Dñs ad Moysen in deserto Sinai in tabernaculo fœderis, primâ die mẽsis secundi, anno altero egressionis eorũ ex Ægypto, dicens; Tollite súmã universæ congregationis filiorũ Israel per cognationes & domos suas, & nomina singulorum, quidquid sexꝰ est masculini A vigesimo anno & suprà, omnium virorũ fortium ex Israel, & numerabitis eas per turmas
4 suas, tu & Aaron. Erúntq; vobiscũ principes tríbuum ac domorũ in cognationibus suis, Quorum ista sunt nomina: De Reuben, Elisur filius Sedeur. De Simeõ, Salamiel filius Surisaddai. De Juda, Nahasson filius Aminadab. De Issachar, Nathanael filiꝰ Suar. De Zabulon, Eliab filius Helon. Filiorũ autẽ Joseph, de Ephraim, Elisama filius Ammiud. De Manasse, Gamaliel filiꝰ Phadassur. De Benjamin, Abidan filiꝰ Gedeonis. De Dan, Ahiezer filius Amisaddar. De Aser, Phegiel filiꝰ Ochrã. De Gad, Eliasaph filiꝰ Duel. De Nephthali, Ahira filius Enan. Hi nobilissimi principes multitudinis per tribꝰ & cognationes suas, & capita exercitûs Israel: Quos tulerunt Moyses & Aaron cũ omni vulgi multitudine:
18 Et congregaverunt primo die mensis secundi, recẽsentes eos per cognationes, & domos, ac familias, & capita, & nomina singulorum, à vigesimo anno & suprà, Sicut præceperat Dñs Moysi. Numeratíq; sunt in deserto Sinai. De Ruben primogenito Israelis per generationes & familias ac domos suas, & nomina capitũ singulorum, omne quod sexûs est masculini à vigesimo anno & supra, procedentium ad bellum,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. α'. CAP. I.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Σινᾷ, ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου, ἔτους δευτέρου ἐξ-
2 ελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, λέγων, Λάβετε ἀρχὴν πάσης (α) συναγωγῆς Ἰσραὴλ κατ' συγγενείας, καθ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατ' ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος αὐτῶν, κατ' κεφαλὴν αὐτῶν· πᾶς ἀρσην Ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος ἐν δυνάμει Ἰσραὴλ, ὅσοις ἐφοδιάσατε αὐτοὺς κατὰ δυνάμεις αὐτῶν· σὺ
4 καὶ Ἀαρὼν ὅσοις ἐφοδιάσατε αὐτούς. Καὶ μεθ' ὑμῶν ἔσονται (β) ἕκαστος κατὰ φυλὴν ἑκάστου
5 ἀρχόντων, καθ' οἴκους πατριῶν ἔσονται. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες παρασήσονται μεθ' ὑμῶν. τῶν Ῥουβὴν, Ἐλι-
6 σοὺρ υἱὸς (γ) Σεδιέρ. Τῶν Συμεὼν, Σαλα-
7 μιὴλ υἱὸς Σουρισαδαΐ. Τῶν Ἰούδα, Ναασσὼν
8 υἱὸς Ἀμιναδάβ. Τῶν Ἰσσαχὰρ, Ναθαναὴλ
9 υἱὸς Σωγάρ. Τῶν Ζαβουλὼν, Ἐλιὰβ υἱὸς
10 Χαιλών. Τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ τῶν Ἐφραὶμ, Ἐλισαμὰ υἱὸς (δ) Ἐμιούδ. τῶν Μανασσῆ, Γα-
11 μαλιὴλ υἱὸς (ε) Φαδασούρ. Τῶν Βενιαμὶν,
12 Ἀβιδὰν υἱὸς Γαδεωνί. Τῶν Δὰν, Ἀχιέζερ
13 υἱὸς Ἀμισαδαΐ. Τῶν Ἀσὴρ, Φαγαὴλ υἱὸς Ἐ-
14 βραάν. Τῶν Γὰδ, Ἐλισὰφ υἱὸς Ῥαγουήλ.
15 Τῶν Νεφθαλὶ, Ἀχιρὲ υἱὸς Αἰνάν. Οὗτοι ἐ-
16 πίκλητοι τῆς συναγωγῆς, ἄρχοντες τῶν φυλῶν κατ' πατριὰς αὐτῶν, χιλίαρχοι Ἰσραὴλ εἰσι.
17 Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν τοὺς ἄνδρας τούτους τοὺς ἀναπεφημισμένους ἐξ ὀνόματος.
18 Καὶ (ζ) πᾶσαν τὴν συναγωγὴν συνήγαγον ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου ἔτους· (η) καὶ ἐπηξενοδόσαν κατ' γενέσεις αὐτῶν, κατ' πατριὰς αὐτῶν, κατ' ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶν ἀρσενικὸν κατὰ
19 κεφαλὴν αὐτῶν, Ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ· καὶ ἐπεσκέπησαν ἐν τῇ ἐ-
20 ρήμῳ τοῦ Σινᾶ. Καὶ ἐγένοντο οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραὴλ κατ' συγγένειας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πᾶσα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

MS.A. (α) Συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ συγγένειας αὐτῶν, κατ' οἴκους (β) ἕκας, ἕκας κατὰ (γ) Ἐδιέρ. (δ) Σεμιούδ. τῶν Μανασσῆ, (ε) Φαδασούρ. Τῶν Βενιαμὶν, (ζ) πᾶσαν συναγωγὴν ἐξεκλησίασαν ἐν μιᾷ (η) καὶ ἐπεσκέπησαν κτλ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

LIBER QUARTUS LEGIS, *qui vocatur Liber Numeri.*

CAP. I.

ET locutꝰ est Dñs cũ Mose in deserto Sinai 1
in tabernaculo temporis, primo *die* mensis
secundi, anno secundo ab egressu filiorũ Isra- 2
el de terra Ægypti, dixitq; ad eũ; Tolle sum-
mã numeri capitũ universi cœtꝰ filiorũ Isra-
el per familias suas, juxta domũ patrũ suorũ,
cum numero nominũ, omnẽ masculũ per ca-
pita sua. A filio viginti annorũ & supra, om- 3
nẽ egredientẽ ad militiã in Israele recẽsebis
eos in militia sua, tu, & Aharõ frater tuꝰ. Vo- 4
biscũ autẽ erũt singuli viri ex *unaquaq;* Tribu,
quorũ quisq; erit caput domꝰ patris sui. Hæc 5
verò sunt nomina virorũ qui stabũt vobiscũ:
de *tribu* Rubil, Elisur filiꝰ Sedaur. De Simeõ, 6
Selamuel filiꝰ Sur-sadai. De Juda, Nahson fi- 7
liꝰ Aminadab. De Isachar, Nathaniel filiꝰ Su- 8
ar. De Zebolõ, Eliab filiꝰ Halum. De filiis Jo- 9
seph & Aphrẽ, Elisema filiꝰ Amihud. De Ma- 10
nasse, Gamaliel filiꝰ Pharsur. De Benjamẽ, A- 11
bidã filiꝰ Gedeoni. De Dan, Ahiazar filiꝰ A- 12
misadai. De Asir, Phagiel filiꝰ Achrã. De Gad, 13
Eliasaph filiꝰ Ravel. De Nephtali, Ahida filiꝰ 14
Ainan. Hi præclarissimi cœtûs, magnates in 15
Tribu domꝰ patrũ suorũ, duces sunt milliũ Is- 16
raelis. Duxerũt ergò Moses & Aharon viros 17
istos qui nominatim expressi sunt. Et congre- 18
gaverunt universum cœtum primo *die* men-
sis secundi: numeratíq; fuerunt per familias
suas, juxta domum patrum suorum numero
nominum, à filio viginti annorum & supra, 19
per capita sua, Quemadmodum præceperat
Dominus Mosi. Numeravit autem eos in de- 20
serto Sinai. Fuerúntq; filii Rubil primogeni-
ti Israelis juxta generationes suas, per fami-
as suas, perq; domos patrum suorum, juxta
numerum nominum, omnis masculus per ca-
pita sua, à filio viginti annorum & supra,
omnis egrediens ad militiam in Israele;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

CAP. I.

1 LOcutúsq; est Dñs cũ Moyse in deserto Sinai, in tabernaculo fœderis: in prima die mẽsis secundi, in anno secundo egressionis eorũ de terra Ægypti, dicens. 2 Suscipe summã oĩs cœtus filiorũ Israel, p cognationes suas & per domos patrũ suorũ: juxta numerũ nominũ eorũ, omniũ masculini sexꝰ p capita eorũ. A viginti annis et supra, omnium egredientiũ ad 3 exercitũ in Israel: numerabitis eos p turmas suas, tu & Aarõ. 4 Et vobiscũ erunt, unus vir de unaquâq; tribu: qui princeps 5 sit domus patrũ suorũ. Et hæc sunt nomina virorum, qui stabunt vobiscũ: De Ruben, Elisur filius Sedeur. De Simeon, 6 7 Selumiel filius Surisaddai. De Judâ, Naasson filiꝰ Aminadab. 8 De Issachar, Nathanael filius Suar. De Zabulon, Eliab filius 9 10 Helon. Filiorũ autẽ Joseph; de Ephraim, Elisama filiꝰ Amiud: de Manasse, Gamaliel filius 11 Phadasur. De Benjamin, Abidan filius Gedeonis. De Dan, 12 Ahiezer filius Amisaddai. De 13 Aser, Phegiel filiꝰ Ochran. De 14 15 Gad, Eliasaph filiꝰ Dehuel. De 16 Neptali, Aira filius Enan. Hi sunt nuncupati cõgregationis, principes tribuũ patrũ suorũ: 17 capita sunt milliũ Israel. Tulítque Moyses & Aaron viros 18 istos, quorũ nomina exposita sunt. Et omnẽ cœtũ congregaverunt, in prima die mensis secundi; & numerati sunt per familias suas, ac domos patrũ suorũ: juxta numerũ nominũ eorũ, à viginti annis & supra, 19 p capita eorũ. Sicut præcepit Dñs Moysi: numeravitq; eos in 20 deserto Sinai. Fueruntq; filii Ruben primogeniti Israel, per generationes suas & familias suas, p domos patrũ suorũ: per numerũ nominũ eorũ, p capita eorum; omnes masculi à viginti annis & supra, omnes egredientes ad exercitum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VERSIONIS SAM. Translatio Latina.

CAPUT I.

1 ET locutus est Dominus 2 Mosi in deserto Sinai, in tabernaculo testimonii, in primâ mẽsis secundi, anno secũdo postquam egressi sunt de terra Ægypti, dicens; Accipite summam congregationis filiorum Israel secundùm familias eorum, secundùm domum 3 patrũ corũ cũ numero nominũ, omnẽ masculũ secundùm capita corũ: A filio viginti annorũ et supra, omnẽ exeunte ad bellũ in Israel: recensebitis eos secundùm turmas suas tu, & Aaron. Et vobiscum 4 erunt singuli per tribus; vir princeps domûs patrum suorum aderit. Hæc autem sunt 5 nomina virorum qui adsistent vobis; pro Ruben, Elisur filius Sediur. Pro Simeone, Salamiel 6 filius Surisadai. Pro Judâ, Naas- 7 son filius Aminadab. Pro 8 Issachar, Nathanael filius Suar. Pro Zabulone, Eliab filius 9 Helon. Pro filiis Joseph, pro 10 Ephraimo, Elisama filius Emiud: pro Manasse, Gamaliel 11 filius Phadassur. Pro Benjamin, Abidan filius Gideonis. 12 Pro Dan, Achiezer filius Amisadai. Pro Aser, Phagajel filius Ochran. Pro Gad, 13 14 Elisaph filius Daguel. Pro 15 Nephtali, Abira filiꝰ Ænan. His fuerunt deputati à congregatione principes tribuum 16 patrum suorum, capita millium Israel erant ipsi. Assumpsit autem Moses & Aaron 17 homines istos qui de nomine evocati sunt. Omnẽ etiam cõgregationem convocaverunt 18 primâ mensis secundi, & (a) natales suos professi sunt secundùm familias suas, secundùm domũ patrũ suorũ cum numero nominum, à viginti annis et supra, secundùm capita sua. Sicut præceperat Do- 19 minus Mosi, sic recensuit eos in deserto Sinai. Fuerunt autem 20 filii Ruben primogeniti Israel, per generationes suas, secundùm familias suas, secundùm domum patrum suorum cum numero nominum, per capita sua, omnis masculus à viginti annis & supra, omnis egrediens ad bellum,

VER. SAM. (a) ordinati sunt secundùm

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

IN NOMINE DEI MISERICORDIS Clementissimi.

LIBER QUARTUS, nempe Liber NUMERI.

CAPUT I.

1 ET locutus est Deus ad Musam in deserto Sinain, in tabernaculo præsentiæ, die primâ mensis secundi, anni secundi ab exitu eorum è regione Ægypti, dicens; 2 Tollite summam filiorum Israil in familias suas, & domos patrum suorum, cum numero nominũ cujuslibet masculi in capita sua. A filio viginti annorum et deinceps, omnem qui egreditur ad exercitũ 3 filiorum Israil, numerabis eos, tu, & Haron. Sitque vobiscum vir ex singulis tribubus, isque vir sit princeps domûs patris 4 sui. Et hæc sunt nomina virorum qui adsunt vobiscum: Ex Raubin, Elisur filius 5 Sediaur. Et ex Simeon, Salumiail filius 6 Suri-Saddai. Et ex Jehudha, Nahsun 7 filius Amminadab. Et ex Issachar, Nathanail filius Suar. Et ex Zabulan, Eliab 8 filiꝰ Hilun. Et ex filiis Joseph, ex Ephraim quidem Elisama filius Ammihud: ex 9 Manasse verò, Gamaliail filius Phadasur. Et ex Benjamin, Abidan filius Ge- 10 deoni. Et ex Dan, Ahiazar filius Ammi- 11 saddai. Et ex Asir, Fagaiail filius Ach- 12 ran. Et ex Gadh, Elhasaph filius Da- 13 nail. Et ex Nephtali, Ahiran filius Ai- 14 nan. Isti sunt nominatissimi cœtûs, no- 15 bilissimi tribuum patrum suorum, & ipsi 16 sunt capita millium filiorum Israil. Sumpserunt ergò Musa et Haron hos viros quorum narrata sunt nomina. Et 17 congregaverunt totum cœtum in primo 18 die, in mense secundo: desumptâque fuit genealogia eorum in stirpes eorum, & domum patrum suorum, cum numero nominum, à filio viginti annorum & supra, per capita eorum. Sicuti præcepe- 19 rat Deus Musæ, numeravit eos in deserto Sinain. Fueruntque qui eo modo numerati 20 sunt, ex filiis Raubin primogeniti Israil,

ספר במדבר: א

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 quin & millia quadraginta & ſex Reuben *virgæ* eorum *Viſitati*
21 פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה רְאוּבֵן שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְחָמֵשׁ
ſuas familias *ad* ſuas generationes Simhon filiis *Ipſis* genti
22 מֵאוֹת: לִבְנֵי שִׁמְעוֹן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם
ſua capita *ad* nominum *numero in* ejus *viſitati* ſuorum patrum domum *ad*
לְבֵית אֲבֹתָם פְּקֻדָיו בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם
egrediens omnis ſupra & annorum viginti filio à maſculus omnis
23 כָּל־זָכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא
quinquaginta & novem Simhon *tribui* eorum *Viſitati* pugnam
23 צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה שִׁמְעוֹן חֻשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים
eorum generationes Ghad Filiis trecenti & millia
24 אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת: לִבְנֵי גָד תּוֹלְדֹתָם
nominum *numero in* ſuorum patrum domum *ad* ſuas familias *ad*
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת
exercitum egrediens omnis ſupra & annorum viginti filio à
25 מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא:
millia quadraginta & quinque Ghad *tribui* eorum *Viſitati*
25 פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה גָד חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף
eorum generationes Jehudah Filiis quinquaginta & ſexcenti &
26 וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: לִבְנֵי יְהוּדָה תּוֹלְדֹתָם
filio à nominum *numero in* ſuorum patrum domum *ad* ſuas familias *ad*
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן
eorum *Viſitati* exercitum egrediens omnis ſupra & annorum viginti
27 עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם
ſexcenti & millia ſeptuaginta & quatuor Jehudah *tribui*
לְמַטֵּה יְהוּדָה אַרְבָּעָה וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:
domum *ad* ſuas familias *ad* *eorum* generationes Iſſachar Filiis
28 לִבְנֵי יִשָּׂשכָר תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית
annorum viginti filio à nominum *numero in* ſuorum patrum
אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
Iſſachar *tribui* eorum *Viſitati* exercitum egrediens omnis ſupra &
29 וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה יִשָּׂשכָר
Filiis quadringenti & millia quinquaginta & quatuor
30 אַרְבָּעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: לִבְנֵי
ſuorum patrum domum *ad* ſuas familias *ad* *eorum* generationes Zebulun
זְבוּלֻן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם
egrediens omnis ſupra & annorum viginti filio à nominum *numero in*
בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא
quinquaginta & ſeptem Zebulun *tribui* eorum *Viſitati* *exercitum*
31 צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה זְבוּלֻן שִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים
Ephraim filiis Joſeph Filiis quadringenti & millia
32 אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: לִבְנֵי יוֹסֵף לִבְנֵי אֶפְרַיִם
numero in ſuorum patrum domum *ad* ſuas familias *ad* *eorum* generationes
תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר
egrediens omnis ſupra & annorum viginti filio à nominum
שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא
millia quadraginta Ephraim *tribui* eorum *Viſitati* *exercitum*
33 צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה אֶפְרַיִם אַרְבָּעִים אֶלֶף
quingenti &
וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת:

21 Quadraginta ſex millia quingenti. De filiis Simeon per generationes et familias ac domos cognationũ ſuarum recenſiti ſunt per nomina & capita ſingulorum, omne quod ſexũs eſt maſculini à vigeſimo anno & ſuprà, procedentium ad bellum, Quinquaginta novem millia trecenti. De filiis Gad per generationes et familias ac domos cognationum ſuarum recenſiti ſunt per nomina ſingulorum à viginti annis et ſuprà, omnes qui ad bella procederent, Quadraginta quinque millia ſexcenti quinquaginta. De filiis Juda per generationes & familias ac domos cognationũ ſuarum, per nomina ſingulorum à vigeſimo anno & ſuprà, omnes qui poterant ad bella procedere, Recenſiti ſunt ſeptuaginta quatuor millia ſexcenti. De filiis Iſſachar, per generationes & familias ac domos cognationum ſuarum, per nomina ſingulorũ à vigeſimo anno et ſuprà, omnes qui ad bella procederent, Recenſiti ſunt quinquaginta quatuor millia quadringenti. De filiis Zabulon per generationes & familias ac domos cognationum ſuarum recenſiti ſunt per nomina ſingulorũ à vigeſimo anno et ſuprà, omnes qui poterant ad bella procedere, Quinquaginta ſeptem millia quadringenti. De filiis Joſeph, filiorum Ephraim per generationes & familias ac domos cognationum ſuarum recenſiti ſunt per nomina ſingulorum à vigeſimo anno & ſuprà, omnes qui poterant ad bella procedere, Quadraginta millia quingenti.

21 Ἡ ἐπίσκεψις αὐτ̃ ἐκ τ̃ φυλ̃ς Ῥουβὴν, ἓξ κ̀
(θ) τεσσαράκοντα χιλιάδες κ̀ πεντακόσιοι.
22 Τοῖς υἱοῖς Συμεὼν κ̀τ̀ Ζυσχ̃ειας αὐτ̃, κ̀τ̀
δ̃μους αὐτ̃, κὰ τ̀ οἴκους πατρι῀ν αὐτ̃, κ̀τ̀ ἀ-
ριθμὸν ὀνομάτων αὐτ̃, κὰ τὰ κεφαλὴν αὐτ̃,
πᾶν τὸ ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετ῀ς κ̀ ἐπάνω,
πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τ̃ δυνάμει, Ἡ ἐπί-
σκεψις αὐτ̃ ἐκ τ̃ φυλ̃ς Συμεὼν, ἐννέα κ̀
πεντήκοντα χιλιάδες κ̀ τριακόσιοι. Τοῖς υἱ-
οῖς Ἰούδα κὰ τὰ Ζυσχ̃ειας αὐτ̃, κὰ τὰ δ̃μους
αὐτ̃, κὰ τ̀ οἴκους πατρι῀ν αὐτ̃, κ̀τ̀ ἀριθμὸν ὀ-
νομάτων αὐτ̃, κ̀τ̀ κεφαλὴν αὐτ̃, πᾶν τὸ ἀρσε-
νικὰ ἀπὸ εἰκοσαετ῀ς κ̀ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπο-
ρευόμενος ἐν τ̃ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτ̃
ἐκ τ̃ φυλ̃ς Ἰούδα, τέσσαρες κ̀ ἑβδομήκοντα
χιλιάδες κ̀ ἑξακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Ἰσσάχαρ κ̀τ̀
Ζυσχ̃ειας αὐτ̃, κ̀τ̀ δ̃μους αὐτ̃, κὰ τ̀ οἴκους
πατρι῀ν αὐτ̃, κὰ τὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτ̃,
κ̀τ̀ κεφαλὴν αὐτ̃, πᾶν τὸ ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκο-
σαετ῀ς κ̀ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν
τ̃ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτ̃ ἐκ τ̃ φυλ̃ς Ἰσ-
σάχαρ, τέσσαρες κ̀ πεντήκοντα χιλιάδες
κ̀ τετρακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Ζαβελὼν κ̀τ̀ συ-
γ̃ειας αὐτ̃, κ̀τ̀ δ̃μους αὐτ̃, κατ̀ οἴκους πα-
τρι῀ν αὐτ̃, κ̀τ̀ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτ̃, κ̀τ̀
κεφαλὴν αὐτ̃, πᾶν τὸ ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαε-
τ῀ς κ̀ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τ̃
δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτ̃ ἐκ τ̃ φυλ̃ς Ζα-
βελὼν, ἑπτὰ κ̀ πεντήκοντα χιλιάδες (ι) κ̀ τε-
τρακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Ἰωσὴφ υἱοῖς Ἐφραὶμ κ̀τ̀
συγ̃ειας αὐτ̃, κ̀τ̀ δ̃μους αὐτ̃, κὰ τ̀ οἴκους
πατρι῀ν αὐτ̃, κ̀τ̀ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτ̃,
κὰ τὰ κεφαλὴν αὐτ̃, πᾶν τὸ ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰ-
κοσαετ῀ς κ̀ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τ̃
δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτ̃ ἐκ τ̃ φυλ̃ς
Ἐφραὶμ, (θ) τεσσαράκοντα χιλιάδες κ̀ πεντα-
κόσιοι. Τοῖς υἱοῖς (κ) Μανασσῆ κὰ τὰ συγ̃ειας
αὐτ̃, κὰ τὰ δ̃μους αὐτ̃, κατ̀ οἴκους πατρι῀ν
αὐτ̃, κὰ τὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτ̃, κὰ
κεφαλὴν αὐτ̃, πᾶν τὸ ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετ῀ς
κ̀ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τ̃ δυ-
νάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτ̃ ἐκ τ̃ φυλ̃ς (λ) Μα-
νασσῆ, δύο κ̀ τριάκοντα χιλιάδες κ̀ διακό-
σιοι. Τοῖς υἱοῖς (μ) Βενιαμὶν κὰ τὰ συγ̃ειας
αὐτ̃, κὰ τὰ δ̃μους αὐτ῀ν, κὰ τ̀ οἴκους πατρι῀ν
αὐτ̃, κὰ τὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτ̃, κὰ τὰ κε-
φαλὴν αὐτ̃, πᾶν τὸ ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετ῀ς
κ̀ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τ̃ δυ-
νάμει,

MS.A. (θ) τεσσεράκοντα (ι) κ̀ πεντακόσιοι. (κ) Μανασσῆ (λ) Μανασσῆ, (μ) Βενιαμὶν

21 *Recognitio eorũ de tribu Ruben, ſex & quadraginta millia, & quingenti.* (f) *Filiis Symeon ſecundũ propinquitates eorũ, ſecundũ populos eorum, ſecundũ domos familiarũ eorũ, ſecundũ numerũ nominũ eorũ, ſecundũ caput eorũ, omnia maſculina à viginti annis & ſuprà, omnis procedens in virtute, Recognitio eorum de tribu Symeon, novem & quinquaginta millia, & trecenti.* (g) *Filiis Juda ſecundùm propinquitates eorũ, ſecundũ populos eorum, ſecundùm domos familiarum eorũ, ſecundũ numerũ nominũ eorum, ſecundũ caput eorũ, omnia maſculina à viginti annis & ſuprà, omnis procedens in virtute, Recognitio eorũ de tribu Juda, quatuor & ſeptuaginta millia, & ſexcenti. Filiis Iſſachar ſecundũ propinquitates eorũ, ſecundũ populos eorũ, ſecundũ domos familiarũ eorum, ſecundũ numerũ nominũ eorũ, ſecundũ caput eorum, omnia maſculina à viginti annis & ſuprà, omnis procedẽs in virtute, Recognitio eorũ de tribu Iſſachar, quatuor & quinquaginta millia, et quadringenti. Filiis Zabulõ ſecundùm propinquitates eorũ, ſecundùm populos eorum, ſecundùm domos familiarum eorum, ſecundùm numerum nominum eorum, ſecundùm caput eorũ, omnia maſculina à viginti annis & ſuprà, omnis procedes in virtute, Recognitio eorum de tribu Zabulon, ſeptem & quinquaginta millia, & quadringenti. Filiis Joſeph, filiis Ephram ſecundùm propinquitates eorum, ſecundùm populos eorum, ſecundùm domos familiarum eorum, ſecundùm numerum nominum eorum, ſecundùm caput eorum, omnia maſculina à viginti annis, & ſuprà, omnis procedes in virtute, Recognitio eorum de tribu Ephræm, quadraginta millia, & quingenti. Filiis Manaſſe ſecundùm propinquitates eorum, ſecundùm populos eorum, ſecundũ domos familiarũ eorũ, ſecundũ numerum nominum eorum, ſecundùm caput eorum, omnia maſculina à viginti annis & ſuprà, omnis procedens in virtute, Recognitio eorum de tribu Manaſſe, duo & viginti millia, & ducenti. Filiis Benjamin ſecundùm propinquitates eorum, ſecundùm populos eorum, ſecundùm domos familiarum eorum, ſecundùm numerum nominum eorum, ſecundùm caput eorum, omnia maſculina à viginti annis & ſuprà, omnis procedens in virtute,*

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Numerus *inquam* eorum qui erant de tribu Rubil, fuit quadraginta ſex millium & quingentorũ. Filii Simeon per generationes ſuas, perque familias ſuas, juxta domos patrũ ſuorum, & numerũ nominũ, omnis maſculus per capita ſua, à filio viginti annorum & ſupra, omnis egrediens ad militiam in Iſraele: Numerus *inquam* tribûs Simeonis, fuit quinquaginta novem millium & trecentorum. Filii Gad per generationes ſuas, perque familias ſuas, juxta domos patrũ ſuorũ, juxta numerum nominũ, omnis maſculus per capita ſua, à filio viginti annorum & ſupra, omnis egrediens ad militiam in Iſraele: Numerus *inquam* tribûs Gad, fuit quadraginta quinq; millium & ſexcentorum quinquaginta. Filiũ Juda per generationes ſuas, perq; familias ſuas, juxta domos patrũ ſuorum, & numerũ nominũ, à filio viginti annorũ & ſupra, omnis egrediens ad militiam in Iſraele: Numerus *inquam* tribûs Juda, fuit ſeptuaginta quatuor millium & ſexingentorum. Filii Iſachar per generationes ſuas, perq; familias ſuas, & domos patrum ſuorum, juxta numerum nominũ, à filio viginti annorũ & ſupra, omnis egrediens ad exercitũ in Iſraele: Numerus *inquam* tribus Iſachar, fuit quinquaginta quatuor millium & quadringentorum. Filii Zebolon per generationes ſuas, perque familias ſuas, domoſq; patrum ſuorũ, & numerum nominum, à filio viginti annorũ & ſupra, omnis egrediens ad militiã in Iſraele: Numerus *inquam* tribûs Zebolon, fuit quinquaginta ſeptẽ millium & quadringentorũ. Filii verò Joſeph, filii Aphrem per generationes ſuas, & domos patrum ſuorum, ac numerũ nominũ, à filio viginti annorũ & ſupra, omnis egrediens ad militiã in Iſraele: Numer' *inquam* tribûs Aphrẽ, fuit quadraginta milliũ & quingẽtorũ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

מְנִיניְהוֹן לְשִׁבְטָא דְרָאוּבֵן אַרְבְּעִין
וְשִׁתָּא אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה: לִבְנֵי
שִׁמְעוֹן תּוֹלְדָתְהוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן
לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן מְנִינוֹדֵי בְּמִנְיָן
שְׁמָהָן לְגוּלְגְּלְתְּהוֹן כָּל־דְּכוּרָא
מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא כָּל
נָפֵק חֵילָא: מְנִיניְהוֹן לְשִׁבְטָא
דְשִׁמְעוֹן חַמְשִׁין וּתְשַׁע אַלְפִין
וּתְלַת מְאָה: לִבְנֵי גָד תּוֹלְדָתְהוֹן
לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן
בְּמִנְיַן שְׁמָהָן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין
וּלְעֵילָא כָּל נָפֵק חֵילָא:
מְנִיניְהוֹן לְשִׁבְטָא דְגָד אַרְבְּעִין
וְחַמְשָׁא אַלְפִין וּשְׁית מְאָה:
וְחַמְשִׁין: לִבְנֵי יְהוּדָה תּוֹלְדָתְהוֹן
לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן בְּמִנְיַן
שְׁמָהָן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא
כָּל נָפֵק חֵילָא: מְנִיניְהוֹן לְשִׁבְטָא
דִיהוּדָה שַׁבְעִין וְאַרְבְּעָא אַלְפִין
וְשִׁית מְאָה: לִבְנֵי יִשָּׂשכָר
תּוֹלְדָתְהוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית
אֲבָהָתְהוֹן בְּמִנְיַן שְׁמָהָן מִבַּר
עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא כָּל נָפֵק
חֵילָא: מְנִיניְהוֹן לְשִׁבְטָא דְיִשָּׂשכָר
חַמְשִׁין וְאַרְבְּעָא אַלְפִין וְאַרְבַּע
מְאָה: לִבְנֵי זְבוּלֻן תּוֹלְדָתְהוֹן
לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן בְּמִנְיַן
שְׁמָהָן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא
כָּל נָפֵק חֵילָא: מְנִיניְהוֹן לְשִׁבְטָא
דְזַבוּלֻן חַמְשִׁין וּשְׁבַעְא אַלְפִין
וְאַרְבַּע מְאָה: לִבְנֵי יוֹסֵף לִבְנֵי
אֶפְרַיִם תּוֹלְדָתְהוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן
לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן בְּמִנְיַן שְׁמָהָן
מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא כָּל
נָפֵק חֵילָא: מְנִיניְהוֹן לְשִׁבְטָא
דְאֶפְרַיִם אַרְבְּעִין וְחַמֵּשׁ
מְאָה:

Targum ONKELOS.

21 Numeratíque sunt de tribu Ruben, quadraginta & sex millia & quingenti. De filiis
22 Simeon, per generationes suas & familias suas, & per domos patrum suorum: recen-
23 siti sunt juxta numerum eorum, per capita eorũ; omnes masculi à vicesimo anno &
supra, omnes egredientes in exercitum. Recensítique sunt
24 de tribu Simeon, quinquaginta & novem millia & trecenti. De filiis Gad, per gene-
rationes suas per familias suas, per domos patrum suorum: juxta numerum nominũ
eorum, à vicesimo anno & supra, omnes egredientes in
25 exercitum. Numeratíque sunt de tribu Gad, quadraginta quinque millia & sexcenti &
26 quinquaginta. De filiis Juda, per generationes suas per familias suas, per domos pa-
trum suorum: juxta numerum nominum eorum à vicesimo
anno & supra, omnes egredientes in exercitum. Recensitíq; sunt de tribu Juda, septu-
27 aginta quatuor millia & sexcenti. De filiis Issachar, per generationes suas & familias
28 suas, & domos patrum suorũ: juxta numerum nominum eorum, à vicesimo anno & supra,
omnes egredientes in exercitum. Numeratíq; sunt de tribu Issachar quinquaginta qua-
29 tuor millia & quadringenti. De filiis Zabulon, per generationes suas & familias suas, et
30 domos patrum suorũ: per numerum nominum eorum à vicesimo anno & supra, omnes
egredientes in exercitum. Numerati sunt de tribu Zabulon, quinquaginta septem millia
31 & quadringenti. De filiis Joseph de filiis Ephraim, per generationes suas per familias
32 suas, per domos patrũ suorũ: juxta numerum nominũ eorũ à vicesimo anno & supra,
omnes egredientes in exercitum. Numerati sunt de tribu
33 Ephraim, quadraginta millia & quingenti.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

21 * בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכֹרוֹ פְּקֻדֵיהֶם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל־זָכָר מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
22 ** פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה שִׁמְעוֹן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם פְּקֻדָיו בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל־זָכָר מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
23 פְּקֻדֵיהֶם מַטֵּה שִׁמְעוֹן תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת:
24 * בְּנֵי גָד לְתוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
25 ** פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה גָד חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים:
26 * בְּנֵי יְהוּדָה לְתוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
27 ** פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה יְהוּדָה אַרְבָּעָה וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:
28 * בְּנֵי יִשָּׂשכָר לְתוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
29 ** פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה יִשָּׂשכָר אַרְבָּעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת:
30 * בְּנֵי זְבוּלֻן לְתוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
31 ** פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה זְבוּלֻן שִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת:
32 * בְּנֵי יוֹסֵף לִבְנֵי אֶפְרַיִם לְתוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
33 ** פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה אֶפְרַיִם אַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת:

VERSIO SAMARITANA.

21 ** שִׁבְטֵי רְאוּבֵן בְּכֹרוֹ פְּקֻדֵיהֶם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל־זָכָר מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:-
22 ** פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה שִׁמְעוֹן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם פְּקֻדָיו בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל־זָכָר מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
23 * שִׁבְטֵי שִׁמְעוֹן תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת:-
24 ** פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה גָד תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
25 * שִׁבְטֵי גָד חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים:-
26 ** פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה יְהוּדָה תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
27 * שִׁבְטֵי יְהוּדָה אַרְבָּעָה וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:-
28 ** פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה יִשָּׂשכָר תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
29 * שִׁבְטֵי יִשָּׂשכָר אַרְבָּעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת:-
30 ** פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה זְבוּלֻן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
31 * שִׁבְטֵי זְבוּלֻן שִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת:-
32 ** פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה יוֹסֵף לִבְנֵי אֶפְרַיִם לְתוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה כָּל־יוֹצֵא צָבָא:
33 * שִׁבְטֵי אֶפְרַיִם אַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת:-

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Recensiti eorum de tribu Ruben, quadraginta sex millia et quingenti. De filiis Simeon, per generationes suas, secundùm familias suas, secundùm domũ patrum suorum, (b) recensiti eorum cum numero nominum, secundùm capita sua, omnis masculus à viginti annis et supra, omnis egrediens ad bellum: Recensiti eorum de tribu Simeon, quinquaginta novem millia, et trecenti. De filiis Gad, per generationes suas, secundùm familias suas, secundùm domum patrum suorum, cum numero nominum, à viginti annis & supra, omnis egrediens ad bellum: Recensiti eorũ de tribu Gad, quadraginta quinq; millia et sexcenti et quinquaginta. De filiis Juda per generationes suas, secundùm familias suas, secundùm domũ patrum suorum, cum numero nominũ, à viginti annis et supra, omnis egrediens ad bellum: Recensiti eorum de tribu Juda, septuaginta quatuor millia et sexcenti. De filiis Issachar, generationes eorũ, secundũ familias eorum, secundùm domũ patrum eorũ, cum numero nominum, à viginti annis et supra, omnis egrediens ad bellum: Recensiti eorum de tribu Issachar, quinquaginta quatuor millia et quadringenti. De filiis Zabulon, generationes eorũ, secundùm familias eorum, secundùm domum patrum eorum, cum numero nominum, à viginti annis et supra, omnis egrediens ad bellũ: Recensiti eorum de tribu Zabulon, quinquaginta septem millia & quadringenti. De filiis Joseph: de filiis Ephraim, generationes eorum, secundùm familias eorum, secundùm domum patrum eorum, cum numero nominum, à viginti annis & supra, omnis egrediens ad bellum: Recensiti eorum de tribu Ephraim, quadraginta millia & quingenti.

(b) VER. SAM. negotiatio

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * سِتَّة وَاَرْبَعُون اَلْفًا وَخَمْسمِاية * — Quadraginta sex millia & quingenti. 21
22 * وَالْمَعْدُودُون كَذٰلِكَ مِن بَنِي شِمْعُون * — Et qui numerati sunt eodem modo ex filiis Simeon, 22
23 * تِسْعَة وَخَمْسُون اَلْفًا وَثَلٰثمِاية * — Quinquaginta novem millia & trecenti. 23
24 * كَذٰلِكَ مِن بَنِي جَادْ * — Similiter ex filiis Gadh, 24
25 * خَمْسَة وَاَرْبَعُون اَلْفًا وَسِتمِاية وَخَمْسُون * — Quadraginta quinque millia & sexcenti quinquaginta. 25
26 * وَالْمَعْدُودُون كَذٰلِكَ مِن بَنِي يَهُودَا * — Et numerati similiter ex filiis Jehudha, 26
27 * اَرْبَعَة وَسَبْعُون اَلْفًا وَسِتمِاية * — Septuaginta quatuor millia & sexcenti. 27
28 * وَالْمَعْدُودُون كَذٰلِكَ مِن بَنِي يِسَاخَار * — Et numerati similiter ex filiis Isachar, 28
29 * اَرْبَعَة وَخَمْسُون اَلْفًا وَاَرْبَع مِاية * — Quinquaginta quatuor millia & quadringenti. 29
30 * وَالْمَعْدُودُون كَذٰلِكَ مِن بَنِي زَبُولُون * — Et numerati similiter de filiis Zabulon, 30
31 * سَبْعَة وَخَمْسُون اَلْفًا وَاَرْبَع مِاية * — Quinquaginta septem millia & quadringenti. 31
32 * وَالْمَعْدُودُون كَذٰلِكَ مِن بَنِي يُوسُف * فَمِن اِفْرَايِم * — Et numerati eodem modo ex filiis Joseph: ex Ephraim quidem, 32
33 * اَرْبَعُون اَلْفًا وَخَمْسمِاية * — Quadraginta millia & quingenti. 33

ספר במדבר : א

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

domum *ad* ,suas familias *ad* ,*eorum* generationes ,Menasseh Filiis

34 לִבְנֵי מְנַשֶּׁה תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית

omnis ,supra & ,annorum viginti filio à nominum *numero in* ,suorũ patrũ

אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל

triginta & duo ,Menasseh *tribui* eorum *Visitati* .*exercitum* egrediens

35 יֹצֵא צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים

,suas familias *ad* ,*eorum* generationes Binjamin Filiis .ducenti & millia

36 אֶלֶף וּמָאתָיִם: לִבְנֵי בִנְיָמִן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם

,annorum viginti filio à ,nominum *numero in* ,suorũ patrum domum *ad*

לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה

,Binjamin *tribui* eorum *Visitati* .*exercitum* egrediens omnis ,supra &

37 וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה בִנְיָמִן

,*eorũ* generationes ,Dan Filiis .quadringenti & ,millia triginta & ,quinque

38 חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: לִבְנֵי דָן תּוֹלְדֹתָם

viginti filio à nominum *numero in* ,suorũ patrũ domũ *ad* ,suas familias *ad*

לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים

tribui eorum *Visitati* .*exercitum* egrediens omnis ,supra & ,annorum

39 שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה

,Aser Filiis .septingenti & ,millia sexaginta & duo ,Dan

40 דָּן שְׁנַיִם וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וְשֶׁבַע מֵאוֹת: לִבְנֵי אָשֵׁר

numero in ,suorum patrum domũ *ad* ,suas familias *ad* ,*eorum* generationes

תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר

.*exercitum* egrediens omnis ,supra & ,annorum viginti filio à ,nominũ

שְׁמֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא:

.quingenti & ,millia quadraginta & ,unũ ,Aser *tribum ad* eorũ *Visitati*

41 פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה אָשֵׁר אַחַד וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְחָמֵשׁ מֵאוֹת:

,suorũ patrũ domum *ad* ,suas familias *ad* ,*eorũ* generationes Naphtali *Filii*

42 בְּנֵי נַפְתָּלִי תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם

egrediens omnis ,supra & ,annorum viginti filio à ,nominum *numero in*

בְּמִסְפַּר שֵׁמֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא

,millia quinquaginta & ,tria Naphtali *tribum ad* eorum *Visitati* .*exercitũ*

צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה נַפְתָּלִי שְׁלֹשָׁה וְחֲמִשִּׁים אָלֶף

,Aharon & Mosch *visitavit* quos *visitati* Isti .quadringenti &

44 וְאַרְבַּע מֵאוֹת: אֵלֶּה הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן

domum *ad* unus vir : viri duodecim ,Ifrael *prælati* &

וּנְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר אִישׁ אִישׁ־אֶחָד לְבֵית

domum *ad* Ifrael filiorum *visitati* omnes fuerunt Et .fuerũt suorũ patrũ

45 אֲבֹתָיו הָיוּ: וַיִּהְיוּ כָּל־פְּקוּדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית

exercitum egrediens omnis,supra & ,annorum viginti filio à,suorũ patrũ

אֲבֹתָם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל־יֹצֵא צָבָא

tria & ,millia sexcenta ,*visitati* omnes fuerunt Et .Ifrael in

46 בְּיִשְׂרָאֵל: וַיִּהְיוּ כָּל־הַפְּקֻדִים שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת

,suorũ patrũ tribũ *ad* Levitæ Et .quinquaginta & quingenti & ,millia

47 אֲלָפִים וְחָמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: וְהַלְוִיִּם לְמַטֵּה אֲבֹתָם

,Mosen ad Dominus est locutus Et .*eorũ* medio in sunt *visitati* non

48 לֹא הִתְפָּקְדוּ בְּתוֹכָם: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה

eorum caput & ,*visitabis* non Levi *extensionem* Veruntamen : dicendo

49 לֵאמֹר: אַךְ אֶת־מַטֵּה לֵוִי לֹא תִפְקֹד וְאֶת־רֹאשָׁם

.Israel filiorum medio in ,*stolles* non

לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

Porrò filiorum Manasse per generationes & familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt per nomina singulorum à viginti annis & suprà, omnes qui poterant ad bella procedere, Triginta duo millia ducenti. De filiis Benjamin per generationes & familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt nominib⁹ singulorum à vigesimo anno & suprà, omnes qui poterant ad bella procedere, Triginta quinque millia quadringenti. De filiis Dan per generationes & familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt nominibus singulorum à vigesimo anno & suprà, omnes qui poterant ad bella procedere, Sexaginta duo millia septingenti. De filiis Aser per generationes & familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt per nomina singulorum à vigesimo anno & suprà, omnes qui poterant ad bella procedere, Quadraginta millia & mille quingenti. De filiis Nephthali per generationes & familias ac domos cognationũ suarum recensiti sunt nominibus singulorum à vigesimo anno & suprà, omnes qui poterant ad bella procedere, Quinquaginta tria millia quadringenti. Hi sunt, quos numeraverunt Moyses & Aaron, & duodecim principes Israel, singulos per domos cognationũ suarum. Fuerúntq; omnis numerus filiorum Israel per domos & familias suas à vigesimo anno & suprà, qui poterant ad bella procedere, Sexcenta tria millia virorum quingenti quinquaginta. Levitæ autem in tribu familiarum suarum non sunt numerati cum eis. Locutúsque est Dominus ad Moysen, dicens, Tribum Levi noli numerare, neque pones summam eorum cum filiis Israel.

Η ἐπίσκεψις αὐτ῀ ἐκ τ῀ φυλ῀ς (ν) Βενιαμὶν, πέντε κ῀ τριάκοντα χιλιάδες κ῀ τρ῀ακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Γὰδ κ῀τ᾽ Συσχ῀ίας αὐτ῀, κ῀τ᾽ δήμους αὐτ῀, κα᾽ οἴκους πατριῶν αὐτ῀, κ῀τ᾽ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κα᾽ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετ῀ς κ῀ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμεν῀ ἐν τ῀ δυνάμει, Η ἐπίσκεψις αὐτ῀ ἐκ τ῀ φυλ῀ς Γὰδ, πέντε κ῀ (θ) τεσσαρ῀κοντα χιλιάδες κ῀ ἑξακόσιοι κ῀ πεντήκοντα. Τοῖς υἱοῖς Δὰν κ῀τ᾽ Συσχ῀ίας αὐτ῀, κ῀τ᾽ δήμους αὐτ῀, κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κα᾽ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτ῀, κα᾽ κεφαλὴν αὐτ῀, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετ῀ς κ῀ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμεν῀ ἐν τ῀ δυνάμει, Η ἐπίσκεψις αὐτ῀ ἐκ τ῀ φυλ῀ς Δὰν, δύο κ῀ ἑξήκοντα χιλιάδες κ῀ ἑπτακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Ἀσὴρ κ῀τ᾽ Συσχ῀ίας αὐτ῀, κα᾽ δήμους αὐτ῀, κα᾽ οἴκους πατριῶν αὐτ῀, κ῀τ᾽ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτ῀, κ῀τ᾽ κεφαλὴν αὐτ῀, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετ῀ς κ῀ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμεν῀ ἐν τ῀ δυνάμει, Η ἐπίσκεψις αὐτ῀ ἐκ τ῀ φυλ῀ς Ἀσὴρ, μία κ῀ (θ) τεσσαρ῀κοντα χιλιάδες κ῀ πεντακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Νεφθαλὶ κ῀τ᾽ Συσχ῀ίας αὐτῶν, κα᾽ δήμους αὐτῶν, κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κα᾽ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτ῀, κ῀τ᾽ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετ῀ς κ῀ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμεν῀ ἐν τ῀ δυνάμει, Η ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλ῀ς Νεφθαλὶ, τρεῖς κ῀ πεντήκοντα χιλιάδες κ῀ τετρακόσιοι. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις, ἣν (ξ) ἐπεσκέψαντο Μωυσ῀ς κ῀ Ἀαρὼν κ῀ οἱ ἄρχοντες Ἰσρα῀λ, (ο) δώδεκα ἄνδρες· ἀνὴρ εἷς κα᾽ φυλὴν μίαν, κα᾽ φυλὴν οἴκων (π) πατριᾶς ἦσαν. Καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις (ρ) υἱῶν Ἰσρα῀λ σὺν δυνάμει αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαετ῀ς κ῀ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμεν῀ ἐν παρατάξει ἐν Ἰσρα῀λ, Ἐξακόσιαι χιλιάδες κ῀ τρισχίλιοι κ῀ πεντακόσιοι κ῀ πεντήκοντα. Οἱ δὲ Λευῖ῀ (σ) ἐκ τ῀ φυλ῀ς πατριᾶς αὐτ῀ οὐκ ἐπεσκέπησαν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσρα῀λ. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσ῀ν, λέγων, Ὅρα, μὴ φυλὴν Λευὶ ἐ Συνεπισκέψ῀, κ῀ τ῀ ἀριθμὸν αὐτ῀ ἐ λήψ῀ (τ) ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσρα῀λ.

Recognitio eorum de tribu Benjamin, quinque & triginta millia, & quadringenti. Filii Gad secundùm propinquitates eorum, secundùm populos eorum, secundùm domos familiarum eorum, secundùm numerum nominum eorum, secundùm caput eorum, omnia masculina à viginti annis & suprà, omnis procedens in virtute, Recognitio eorum de tribu Gad, quinque & quadraginta millia, & sexcenti, & quinquaginta. Filii Dan secundùm propinquitates eorum, secundùm populos eorum, secundùm domos familiarum eorum, secundùm numerum nominum eorum, secundùm caput eorum, omnia masculina à viginti annis & suprà, omnis procedens in virtute, Recognitio eorum de tribu Dan, duo & sexaginta millia, & septingenti. Filii Aser secundùm propinquitates eorum, secundùm populos eorum, secundùm domos familiarum eorum, secundùm numerum nominum eorum, secundùm caput eorum, omnia masculina à viginti annis & suprà, omnis procedens in virtute, Recognitio eorum de tribu Aser, unum & quadraginta millia, & quingenti. Filii Nephthali secundùm propinquitates eorum, secundùm populos eorum, secundùm domos familiarum eorum, secundùm numerum nominum eorum, secundùm caput eorum, omnia masculina à viginti annis & suprà, omnis procedens in virtute, Recognitio eorum de tribu Nephthali, tria & quinquaginta millia, & quadringenti. Hæc est recognitio, quam recognoverunt Moyses & Aaron, & principes Israel, duodecim viri : vir unus secundùm tribum unam, secundùm tribum domorum ipsius familiæ fuerunt. Et fuit omnis recognitio filiorum Israel cum virtute eorum à viginti annis & suprà, omnis procedens ad standum in acie in Israel, Sexcenta millia, & ter mille, & quingenti, & quinquaginta. Levitæ autem de tribu familiæ eorum non fuerunt recogniti in filiis Israel. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens ; Vide, tribum Levi ne simul recognoscas, & numerum eorũ ne sumas in medio filiorũ Israel.

MS.A. (ρ) Βενιαμὶν, (ξ) ἐπεσκέψαντο (ο) δώδεκα ἄρχοντες· (π) πατριᾶς αὐτ῀ ἦσαν. (ρ) τ῀ υἱῶν (σ) ἐκ τ῀ πατριᾶς αὐτ῀ ἐ συνεπεσκέπησαν (τ) ἐμ μέσῳ τ῀ ἀδελφῶν αὐτ῀ τῶν υἱῶν Ἰσρα῀λ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Filii Manasse per generationes suas, perque familias suas, domos patrum suorum, & numerũ nominum, à filio viginti annorum & supra, omnis egrediens ad militiam in Israele : Numerus *inquam* tribûs Manasse, fuit triginta duorum millium & ducentorum. Filii Benjamin per generationes suas, perque familias suas, domos patrum suorum, ac numerum nominum, à filio viginti annorum & supra, omnis egrediens ad militiam in Israele : Numerus *inquam* tribûs Benjamen, fuit triginta quinque millium & quadringentorum. Filii Dan per generationes suas, perque familias suas, domos patrum suorum, & numerum nominum, à filio viginti annorum & supra, omnis egrediens ad militiam in Israele : Numerus *inquam* tribûs Dan, fuit sexaginta trium millium & septingentorum. Filii Afir per generationes suas, perque familias suas, domos patrum suorum, & numerum nominum, à filio viginti annorum & supra, omnis egrediens ad militiam in Israele : Numerus *inquam* tribûs Afir, quadraginta unius millium, & quingentorum. Filii verò Nephtali per generationes suas, perque familias suas, domos patrum suorum, & numerum nominum, à filio viginti annorum & supra, omnis egrediens ad exercitum in Israele: Numerus *inquam* tribûs Nephtali, fuit quinquaginta trium millium & quadringentorum. Hi sunt numeri quos numeravit Moses & Aharon, & magnates Israelis, duodecim *videlicet* viri, singuli de domo patris sui. Fuerunt itaq; omnes numeri filiorum Israel per domos patrum suorum, à filio viginti annorum & supra, omnis egredientis ad militiam in Israele : Fuerunt *inquam* omnes numeri filiorum Israel, sexcenta triginta millia, & quingenti quinquaginta. Levitæ verò & tribus patrum suorum, non fuerunt numerati inter eos. Locutusque est Dominus cum Mose, & dixit ad eum; Tribum Levi ne numeres, & censum eorum ne tollas inter filios Israel.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

לִבְנֵי מְנַשֶּׁה תּוֹלְדָתְהוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן
לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן בְּמִנְיַן שְׁמָהָן מִבַּר
עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא כָּל נָפֵק
חֵילָא: מְנִינֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה
תְּלָתִין וְתַרְתֵּין אַלְפִין וּמָאתָן: לִבְנֵי
בִנְיָמִן תּוֹלְדָתְהוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן
לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן בְּמִנְיַן שְׁמָהָן
מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא כָּל נָפֵק
חֵילָא: מְנִינֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְבִנְיָמִן
תְּלָתִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין וְאַרְבַּע
מְאָה: לִבְנֵי דָן תּוֹלְדָתְהוֹן
לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן
בְּמִנְיַן שְׁמָהָן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין
וּלְעֵילָא כָּל נָפֵק חֵילָא: מְנִינֵיהוֹן
לְשִׁבְטָא דְדָן שְׁתִּין וְתַרְתֵּין אַלְפִין
וְשִׁבְעָ מְאָה: לִבְנֵי אָשֵׁר תּוֹלְדָתְהוֹן
לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן בְּמִנְיַן
שְׁמָהָן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא
כָּל נָפֵק חֵילָא: מְנִינֵיהוֹן לְשִׁבְטָא
דְאָשֵׁר אַרְבְּעִין וְחַד אַלְפִין וְחַמֵשׁ
מְאָה: בְּנֵי נַפְתָּלִי תּוֹלְדָתְהוֹן
לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן
בְּמִנְיַן שְׁמָהָן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין
וּלְעֵילָא כָּל נָפֵק חֵילָא: מְנִינֵיהוֹן
לְשִׁבְטָא דִנְפַתְּלִי חַמְשִׁין וְתַלְתָּא
אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה: אִלֵּין מְנִינַיָּא
דְּיָהַב מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּרְבָרְבֵי
יִשְׂרָאֵל תְּרֵי עֲשַׂר גֻּבְרִין גְּבַר
חַד לְבֵית אֲבָהָתְהוֹהִי הֲוֹו: וַהֲווֹ כָּל
מְנִינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן
מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא כָּל

Targum ONKELOS.

34 De filiis Manasse, per generationes suas & familias suas, & domos patrũ suorum: juxta numerum nominum eorum à vicesimo anno & supra, omnes egredientes in exercitum. Numerati sunt de tribu Manasse, triginta duo millia & ducenti.
35 De filiis Benjamin, per generationes suas & familias suas, & domos patrum suorum: juxta numerum nominum eorum à vicesimo anno & supra, omnes egredientes in exercitum. Recensiti sunt de tribu Benjamin, triginta & quinq; millia & quadringenti.
38 De filiis Dan per generationes suas & familias suas, & domos patrum suorũ: juxta numerũ nominũ eorũ à vicesimo anno & supra, omnes egredientes in exercitum. Recensiti sunt de tribu Dan, sexaginta duo millia & septingenti.
40 De filiis Aser, per generationes suas & familias suas, & domos patrũ suorũ: juxta numerum nominum eorum à vicesimo anno & supra, omnes egredientes in exercitum. Numerati sunt de tribu Aser, quadraginta millia & mille & quingenti.
42 Filii Neptali, per generationes suas per familias suas, & domos patrum suorũ: juxta numerum nominum eorum à viginti annis & supra, omnes egredientes in exercitum. Numerati sunt de tribu Neptali, quinquaginta tria millia et quadringenti. Hi sunt numerati, quos numeravit Moyses & Aaron, et duodecim principes Israel: singuli per domos patrum suorum. Fueruntq; omnes qui numerati sunt de filiis Israel, per domos patrum suorum: à vicesimo anno & supra, omnes egredientes in exercitum in Israel.
47 Fuerunt omnes qui numerati sunt, sexcenta tria millia, & quingenti et quinquaginta. Levitæ autem, in tribu patrum suorum, non sunt numerati inter eos.
48 Locutúsq; est Dominus cum Moyse dicens.
49 Veruntamẽ tribũ Levi non numerabis, & summã eorum non suscipies, in medio filiorum Israel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

34 ** בְּנֵי מְנַשֶּׁה תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל יוֹצֵא צָבָא
35 * בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יוֹצֵא בַּצָּבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים
36 אֶלֶף וּמָאתָיִם: ** בְּנֵי בִנְיָמִן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל יוֹצֵא צָבָא
37 * בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יוֹצֵא בַּצָּבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה בִנְיָמִן חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים
38 אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: ** בְּנֵי דָן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל יוֹצֵא צָבָא
39 * בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יוֹצֵא בַּצָּבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה דָן שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם
40 אֶלֶף וְשֶׁבַע מֵאוֹת: ** בְּנֵי אָשֵׁר תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל יוֹצֵא צָבָא
41 * בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יוֹצֵא בַּצָּבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה אָשֵׁר אֶחָד וְאַרְבָּעִים
42 אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: ** בְּנֵי נַפְתָּלִי תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל יוֹצֵא צָבָא
43 * בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יוֹצֵא בַּצָּבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה נַפְתָּלִי שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים
44 אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: אֵלֶּה הַפְּקוּדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר
45 אִישׁ אִישׁ הָיָה לְבֵית אֲבֹתָיו: וַיִּהְיוּ כָּל פְּקוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם מִבֶּן עֶשְׂרִים
46 שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יוֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל: וַיִּהְיוּ כָּל
47 פְּקוּדֵיהֶם שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וַחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: וְהַלְוִיִּם
48 לְמַטֵּה אֲבֹתָם לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹכָם: וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:
49 רַק אֶת מַטֵּה לֵוִי לֹא תִפְקֹד וְאֶת רֹאשָׁם לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

VER. SAM.

34 ** בְּנֵי מְנַשֶּׁה תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל יוֹצֵא צָבָא
35 * בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יוֹצֵא בַּצָּבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים
36 אֶלֶף וּמָאתָיִם: ** בְּנֵי בִנְיָמִן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל יוֹצֵא צָבָא
37 * בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יוֹצֵא בַּצָּבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה בִנְיָמִן חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים
38 אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: ** בְּנֵי דָן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל יוֹצֵא צָבָא
39 * בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יוֹצֵא בַּצָּבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה דָן שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם
40 אֶלֶף וְשֶׁבַע מֵאוֹת: ** בְּנֵי אָשֵׁר תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל יוֹצֵא צָבָא
41 * בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יוֹצֵא בַּצָּבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה אָשֵׁר אֶחָד וְאַרְבָּעִים
42 אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: ** בְּנֵי נַפְתָּלִי תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל יוֹצֵא צָבָא
43 * בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יוֹצֵא בַּצָּבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה נַפְתָּלִי שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים
44 אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: ** אֵלֶּה הַפְּקוּדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר
45 אִישׁ אִישׁ הָיָה לְבֵית אֲבֹתָיו: וַיִּהְיוּ כָּל פְּקוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם מִבֶּן עֶשְׂרִים
46 שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יוֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל: וַיִּהְיוּ כָּל
47 פְּקוּדֵיהֶם שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וַחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: וְהַלְוִיִּם
48 לְמַטֵּה אֲבֹתָם לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹכָם: וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:
49 רַק אֶת מַטֵּה לֵוִי לֹא תִפְקֹד וְאֶת רֹאשָׁם לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

34 De filiis Manasse, generationes eorũ, secundùm familias eorũ, secundùm domum patrum eorum, cum numero nominum à viginti annis et supra, omnis egrediens ad bellum: Recensiti eorũ de tribu Manasse, triginta duo millia & ducenti.
36 De filiis Benjamin, generationes eorum secundùm familias eorum, secundùm domum patrum eorum, cum numero nominum à viginti annis & supra, omnis egrediens ad bellum: Recensiti eorum de tribu Benjamin, triginta quinq; millia et quadringenti.
38 De filiis Dan, generationes eorum secundùm familias eorũ, secundùm domũ patrũ suorũ, cum numero nominũ, à filio viginti annorum & supra, omnis egrediens ad bellum; Recensiti eorum de tribu Dan, sexaginta duo millia et septingenti.
40 De filiis Aser per generationes suas, secundùm familias suas, secũdùm domũ patrũ suorũ cum numero nominũ, à filio viginti annorũ & supra, omnis egrediens ad bellũ. Recensiti eorũ de tribu Aser, unum & quadraginta millia & quingenti.
42 De filiis Nephtali per generationes suas, secundùm familias suas, secundùm domum patrum suorum, cum numero nominum à viginti annis & supra, omnis egrediens ad bellum: Recensiti eorum de tribu Nephtali, quinquaginta tria millia & quadringenti. Hi sunt recensiti quos recensuit Moses, & Aaron, & principes Israelis: duodecim viri unus pro tribu una pro tribum domũs patrum, suorum fuerunt. Fuerunt autem omnes recensiti filiorum Israel per turmas suas à viginti annis & supra, omnes egrediens ad bellum in Israele: erunt igitur omnes recensiti, sexcentatria millia, et quingenti quinquaginta. Levi verò secundùm tribum patrum suorum recensiti non fuerunt inter eos. Et locutus est Dominus Mosi, dicens; Tribum Levi nullo modò recensebis, neque summam eorum capies in medio filiorum Israel.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * وَمِن مَنَسا *
35 * اَثْنَانِ وَثَلَاثُونَ اَلْفًا وَمِائَتَانِ *
36 * وَالْمَعْدُودُونَ كَذَلِكَ مِنْ بَنِي بِنْيَامِينَ *
37 * خَمْسَةٌ وَثَلَاثُونَ اَلْفًا وَاَرْبَعُ مِائَةٍ *
38 * وَالْمَعْدُودُونَ كَذَلِكَ مِنْ بَنِي دَانٍ *
39 * اَثْنَانِ وَسِتُّونَ اَلْفًا وَسَبْعُ مِائَةٍ *
40 * وَالْمَعْدُودُونَ كَذَلِكَ مِنْ بَنِي اَشِيرَ *
41 * اَحَدٌ وَاَرْبَعُونَ اَلْفًا وَخَمْسُ مِائَةٍ *
42 * وَالْمَعْدُودُونَ كَذَلِكَ مِنْ بَنِي نَفْتَالِي *
43 * ثَلَاثَةٌ وَخَمْسُونَ اَلْفًا وَاَرْبَعُ مِائَةٍ *
44 * هَؤُلَاءِ الْمَعْدُودُونَ الَّذِينَ عَدَّهُمْ مُوسَى وَهَارُونُ وَاُسَرَاءُ بَنِي اِسْرَائِيلَ اَلْاِثْنَا عَشَرَ رَجُلًا كُلُّ
45 وَاحِدٍ مِنْهُمْ سَرِيفٌ فِي بَيْتِ اٰبَائِهِ * وَكَانَ مَنْ عَدَّهُ مِنْهُمْ مَنْسُوبًا اِلَى بَيْتِ اٰبَائِهِ * مِنَ اِبْنِ
46 عِشْرِينَ سَنَةً فَصَاعِدًا * مِمَّنْ يَخْرُجُ فِي جُيُوشِهِمْ * فَذَلِكَ جُمْلَتُهُمْ سِتُّمِائَةِ اَلْفٍ وَثَلَاثَةُ اَلْفٍ
47 وَخَمْسُ مِائَةٍ وَخَمْسُونَ * وَاَمَّا اللَّاوِيُّونَ فَلَمْ يُعَدُّوا مَعَهُمْ لِسِبْطِ اٰبَائِهِمْ * ثُمَّ كَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَى
48 قَائِلًا * اَمَّا سِبْطُ لَاوِي فَلَا تَعُدَّهُ * وَلَا تَرْفَعْ جُمْلَتَهُمْ فِيمَا بَيْنَ بَنِي اِسْرَائِيلَ *
49

Ex Manasse verò, Triginta duo millia & ducenti. 34 35
Et numerati similiter ex filiis Benjamin, Triginta quinque millia & quadringenti. 36 37
Et numerati similiter ex filiis Dan, Sexaginta duo millia & septingenti. 38 39
Et numerati eo modo ex filiis Aşr, Quadraginta unum millia & quingenti. 40 41
Et numerati sic de filiis Nephtali, Quinquaginta tria millia & quadringenti. 42 43
Isti sunt recensiti quos numeravit Musa, & Haron, & Nobiles filiorum Israil, duodecim viri quorum quilibet erat nobilissimus in domo patrum suorum. Et fuerunt ii quos numeravit ex ipsis, desumpti per domum patrum suorum, à filio viginti annorum & suprà, ex iis qui egrediuntur in exercitibus suis: Fuit inquam summa eorum, sexcingenta millia, & tria millia, & quingenti quinquaginta. At verò Levitæ non fuerunt numerati cum ipsis in tribum patrum suorum. Prætereà locutus est Deus cum Musa, dicens; Verùm tribum Levi ne numeres, neque tollas summam eorum inter filios Israil. 44 45 46 47 48 49

ספר במדבר: ב

Ver. VUL. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

50 ואתה הפקד את־הלוים על־משכן העדת ועל
super & ,teſtimonii tabernaculo ſuper Levitas *ſac viſitare* tu Et

כל־כליו ועל כל־אשר־לו והמה ישאו את־המשכן
tabernaculum portabunt Ipſi ,ei quæ omnibus ſuper &,ejꝰ vaſis omnibꝰ

ואת־כל־כליו והם ישרתהו וסביב למשכן
Levitæ illud faciẽt deſcẽdere,tabernaculũ *proficiſcẽdo in* Et.caſtrametabũtur

51 יחנו: ובנסע המשכן יורידו אתו הלוים
propinquus extraneꝰ & :Levitæ illud faciẽt ſtare,tabernaculũ *caſtrametãdo in* &

ובחנת המשכן יקימו אתו הלוים וזר הקרב
ſuam caſtrametationẽ ſuper vir ,Iſrael filii caſtrametabũtur Et.morietur

52 יומת: וחנו בני ישראל איש על־מחנהו
caſtrametabũtur Levitæ Et .ſuos exercitꝰ *ad* ſuũ vexillũ *ſuper* unuſquiſq; &

53 ואיש על־דגלו לצבאתם: והלוים יחנו
,Iſrael filiorum cœtũ ſuper *fervor* erit non &,teſtimonii *tabernaculum circum*

סביב למשכן העדת ולא־יהיה קצף על־עדת בני ישראל
fecerunt Et .teſtimonii tabernaculi cuſtodiam Levitæ cuſtodient Et

54 ויעשו: בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את־משה כן עשו:
.fecerunt ſic ,Moſeh Dominus præcepit quæ omnia juxta :Iſrael filii

CAP. II.

Unuſquiſque :dicendo ,Aharon ad & Moſeh ad Dominus eſt locutꝰ Et

1 2 וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר: איש
:Iſrael filii caſtrametabũtur,ſuorũ patrũ *domui* ſignis in,ſuũ vexillum *ſuper*

על־דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל
caſtrametaries Et .caſtrametabuntur *conventus* tentorium circum regione è

3 מנגד סביב לאהל־מועד יחנו: והחנים
.ſuos exercitus *ad* Jehudah *caſtrametationis* vexillũ ,ortũ ad ,orientem ad

קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה לצבאתם
,ejꝰ exercitꝰ Et .Hamminadab filiꝰ Nachſon ,Jehudah filiis *prælatus* Et

4 ונשיא לבני יהודה נחשון בן־עמינדב: וצבאו
caſtrametantes Et .ſexcenti & ,millia ſeptuaginta & quatuor ,eorũ *viſitati* &

5 ופקדיהם ארבעה ושבעים אלף ושש מאות: והחנים
filius Nethaniel ,Iſſachar filiis *prælatus* Et .Iſſachar tribus eum *ſuper*

עליו מטה יששכר ונשיא לבני ישששכר נתנאל בן־
-quadrin &,millia quinquaginta &quatuor,ejꝰ *viſitati* &,ejꝰ exercitꝰ Et.Suhar

6 צוער: וצבאו ופקדיו ארבעה וחמשים אלף וארבע
.Chelon filius Eliab ,Zebulun filiis *prælatus* & ,Zebulun Tribus .genti

7 מאות: מטה זבולן ונשיא לבני זבולן אליאב בן־חלן:
.quadringenti & ,millia quinquaginta & ſeptẽ,ejꝰ *viſitati* &,ejꝰ exercitꝰ Et

8 וצבאו ופקדיו שבעה וחמשים אלף וארבע מאות:
octoginta & ,millia centum ,Jehudah *caſtrametationi viſitati* Omnes

9 כל־הפקדים למחנה יהודה מאת אלף ושמנים
prius ,ſuos exercitus *ad* quadringenti & ,millia ſex & ,millia

אלף וששת־אלפים וארבע־מאות לצבאתם ראשנה
.ſuos exercitus *ad* auſtrum ad Reuben *caſtrametationis* Vexillũ.proficiſcẽtur

10 יסעו: דגל מחנה ראובן תימנה לצבאתם
,ejus exercitus Et .Sedeur filius Eliſur Reuben *filiis prælatus* Et

11 ונשיא לבני ראובן אליצור בן־שדיאור: וצבאו
.quingenti & ,millia quadraginta & ſex ,ejus *viſitati* &

ופקדיו ששה וארבעים אלף וחמש מאות:

50 Sed cõſtitue eos ſup tabernaculũ teſtimonii et cuncta vaſa ejꝰ, et quidquid ad ceremonias ptinet.Ipſi portabunt tabernaculũ et oĩa utenſilia ejꝰ:et erũt in miniſterio,ac p gyrũ tabernaculi metabũtur.Cùm proficiſcendũ fuerit,deponent Levitæ tabernaculũ : cùm caſtrametandũ,erigent.Quiſquis externorũ acceſſerit,
51 occidetur.Metabuntur autẽ caſtra filii Iſrael unuſquiſq; p turmas et cuneos atq; exercitũ ſuũ.Porrò Levitæ p gyrũ tabernaculi figent tẽtoria,ne fiat indignatio ſup multitudinẽ filiorũ Iſrael, & excubabunt in cuſtodiis
54 tabernaculi teſtimonii. Fecerũt ergò filii Iſrael juxta omnia quæ præceperat Dñs Moyſi. CAP. II.

1 LOcutúſq; eſt Dominꝰ ad Moyſẽ et Aarõ, dicens,
2 Singuli p turmas,ſigna,atq; vexilla,et domos cognationũ ſuarũ, caſtrametabũtur filii Iſrael, p gyrũ tabernaculi fœderis. Ad Orientem
3 Judas figet tentoria per turmas exercitûs ſui : erítque princeps filiorũ ejꝰ Nahaſſon filius Aminadab. Et oĩs
4 de ſtirpe ejꝰ ſumma pugnátium, ſeptuaginta quatuor millia ſexcenti. Juxta eũ caſtrametati ſunt de tribu Iſſachar,quorũ princeps fuit
6 Nathanael filiꝰ Suar. Et oĩs numerꝰ pugnatorũ ejꝰ,quinquaginta quatuor millia
7 quadringenti. In tribu Zabulõ princeps fuit Eliab filiꝰ Helon. Oĩs de ſtirpe ejꝰ
8 exercitꝰ pugnatorum quinquaginta ſeptẽ millia quadringẽti.Univerſi qui in caſtris Judæ annumerati ſunt, fuerũt centũ octoginta ſex millia quadringenti: et per
10 turmas ſuas primi egrediẽtur.In caſtris filiorũ Ruben ad Meridianam plagam erit princeps Eliſur filiꝰ Sedeur.
11 Et cũ eo exercitꝰ pugnatorũ ejꝰ qui numerati ſũt,quadraginta ſex millia quingenti.

50 Καὶ σὺ ἐπίστησον τοὺς Λευίτας ἐπὶ τ σκηνὴν
τῆς μαρτυρίου, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτ, καὶ
ἐπὶ πάντα ὅσα ὅσα ἐν αὐτῇ· (υ) ἀροῦσιν αὐτοὶ
τ σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτ· καὶ αὐτοὶ
λειτουργήσουσιν ἐν (φ) αὐλῇ, καὶ κύκλῳ τ σκη-
51 νῆς παρεμβολῆσι. Καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν τὴν
σκηνὴν, καθ ἕσιν αὐτ οἱ Λευῖ, καὶ ἐν τῷ
παρεμβάλλειν τ σκηνὴν, (χ) ἀναστήσουσι. καὶ
ὁ ἀλλογενὴς ὁ προσπορεύόμενος, ἀποθανέτω.
52 Καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἀνὴρ ἐν
τῇ (ψ) ἑαυτοῦ τάξει, καὶ ἀνὴρ κτ τ ἑαυτοῦ ση-
53 μείων, σὺν δυνάμει αὐτ. Οἱ δ Λευῖται
(ω) παρεμβαλοῦσιν κυκλόθεν ἐναντίοι κύκλῳ τ σκη-
νῆς τῆς μαρτυρίου, καὶ οὐκ ἔσται ἀμέλημα ἐν
υἱοῖς Ἰσραὴλ. καὶ φυλάξουσιν οἱ Λευῖ αὐτοὶ
54 τ φυλακὴν τ σκηνῆς τ μαρτυρίου. Καὶ ἐποί-
ησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, κτ πάντα (α) ἃ ἐνετείλατο
κύριος τῷ Μωυσῇ καὶ Ἀαρών, ὕτως ἐποίησαν.

MS.A. (υ) αὐτοὶ ἀροῦσιν τ (φ) αὐτῇ, κύκλῳ (χ) ἀναστήσουσιν αὐτήν. καὶ (ψ) αὐτῆς (ω) παρεμβαλέτωσαν (α) ὅσα ἐνετείλατο

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀ-
2 αρών, λέγων, Ἄνθρωπος (α) ἐχόμενος αὐτῆς
κτ τάγμα, καλὰ σημεῖα, καὶ οἴκους πατρι-
ῶν αὐτ, (β) παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἰσρα-
ὴλ (γ) ἐναντίοι κύκλῳ τ σκηνῆς τῆς μαρτυ-
3 ρίου παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. (δ) Καὶ
οἱ παρεμβάλλοντες πρῶτοι καλὰ ἀνατολὰς,
τάγμα παρεμβολῆς Ἰούδα σὺν δυνάμει
αὐτ, καὶ ὁ ἄρχων τ ὑῶν Ἰούδα, Ναασσὼν υἱὸς
4 Ἀμιναδάβ. Δύναμις αὐτῆς (ε) οἱ ἐπισκεμ-
μένοι, τέσσαρες καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες
5 καὶ ἑξακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχό-
μενοι φυλῆς Ἰσσάχαρ, καὶ ὁ ἄρχων τ υἱῶν Ἰσ-
σάχαρ, Ναθαναὴλ υἱὸς Σωγάρ. Δύναμις αὐ-
6 τῆς (ε) οἱ ἐπισκεμμένοι, τέσσαρες καὶ πεντή-
7 κοντα χιλιάδες καὶ τεσσακόσιοι. Καὶ οἱ παρ-
εμβάλλοντες ἐχόμενοι φυλῆς Ζαβουλών, καὶ ὁ
ἄρχων τῶν υἱῶν Ζαβουλών, Ἐλιὰβ υἱὸς Χαι-
8 λών. Δύναμις αὐτῆς (ε) οἱ ἐπισκεμμένοι, ἑ-
πτὰ καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τεσσακόσιοι.
9 Πάντες οἱ ἐπισκεμμένοι ἐν(ζ) τ παρεμβο-
λῆς Ἰούδα, (η) ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες
καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ τεσσακόσιοι, σὺν δυνάμει
10 αὐτ (ϑ) πρῶτοι ἐξαρῦσι. Τάσματα παρεμ-
βολῆς Ῥουβὴν πρὸς λίβα(ι) δύναμις αὐτ, καὶ
11 ὁ ἄρχων τ υἱῶν Ῥουβὴν, Ἐλισὺρ υἱὸς (κ) Σεδίὺρ. Δύναμις αὐτῆς (ε) οἱ ἐπι-
σκεμμένοι, ἓξ καὶ (λ) τεσσαρακοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι.

MS.A. (α) ἐχόμενοῦ κτ τάγμα αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὰς ζμέας, (β) παρεμβαλέτωσαν (γ) ἐναντίον κυρίυ· (δ) Καὶ ὅτοι (ε) οἱ ἠριθμημένοι, (ζ) τ φυλῆς (η) ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα (ϑ) πρῶτοι ἀναζεύξουσιν. Τάγμα (ι) ζὺν δυνάμει (κ) Ἐδιύρ. (λ) τεσσεράκοντα

Et tu conſtitue Levitas ſuper tabernaculũ teſtimonii,et ſuper omnia vaſa ejus,et ſuper omnia, quæcunq; ſunt in eo. Levabunt ipſi tabernaculum,& omnia vaſa ejus : et ipſi miniſtrabunt in eo, et in circuitu tabernaculi caſtrametabuntur. Et in promovendo tabernaculum, deponent ipſum Levitæ;et in collocando tabernaculum, erigent. Et alienigena qui acceſſerit, moriatur. Et caſtrametabuntur filii Iſrael,vir in ſuo ipſius ordine, et vir ſecundùm ſuum ipſius principatum, cum virtute ipſorum. Levitæ autem caſtrametentur adverſi in circuitu tabernaculi teſtimonii. Et non erit peccatum in filiis Iſrael. Et cuſtodient Levitæ ipſi cuſtodiã tabernaculi teſtimonii. Et fecerunt filii Iſrael ſecundùm omnia quæ mandavit Dominus Moyſi & Aaron, ita fecerunt.

CAP. II.

1 ET locutus eſt Dominus ad Moyſen & Aaron, dicens, Homo,contiguus ſecundùm ordinem ſuum, ſecundùm ſigna, ſecundùm domos familiarum ſuarum, caſtrametentur filii Iſrael ex adverſo : in circuitu tabernaculi teſtimonii caſtrametabuntur filii Iſrael. Et caſtrametantes
3 primi ad Orientem, ordo caſtrorum Juda cum virtute eorum:& princeps filiorum Juda, Naaſſon filius Aminadab. Virtus ejus,ii, qui recogniti,
4 quatuor et ſeptuaginta millia,et ſexcenti. Et caſtrametantes juxtà de tribu Iſſachar : & princeps filiorum Iſſachar,Nathanael filius Zogar.Virtus
6 ejus,qui recogniti, quatuor & quinquaginta millia,& quadringenti. Et
7 caſtrametantes juxtà de tribu Zabulon:et princeps filiorum Zabulon,Heliab filius Chalon. Virtus ejus,ii,qui
8 recogniti,ſeptẽ & quinquaginta millia,& quadringenti.Omnes recogniti
9 de caſtris Juda, centum octoginta millia, et ſex mille, & quadringenti ; cum virtute ſua primi promovebunt. (a) Ordines caſtrorum Ruben ad Aſricum virtus eorum : & princeps filiorũ Rubẽ Heliſur filiꝰ Sedeur. Virtus eorũ,ii,qui recogniti,ſex
11 & quadraginta millia, & quingenti.

Sed præfice Levitas tabernaculo teſtimonii, & omnibꝰ vaſis ejus, & rebus quibuſq; quæ ſunt in eo. Ipſi portabunt tabernaculum & cuncta vaſa ejꝰ,ipſiq;miniſtrabunt ei,& circa tabernaculum erunt caſtrametantes. Et cùm proficiſcetur tabernaculum, inclinabũt illud Levitæ: cúmq;caſtrametabitur tabernaculũ, erigent illud Levitæ : & extraneꝰ qui acceſſerit ad illud, occidetur. Caſtrametabuntur autem filii Iſrael, unuſquiſq; in agmine ſuo, & quiſque in turma ſua, per exercitus ſuos. Levitæ verò erunt manentes circa tabernaculum teſtimonii,ne accidat indignatio adverſùs congregationem filiorum Iſrael. Excubabunt ergò Levitæ in excubia tabernaculi teſtimonii. Et fecerunt filii Iſrael quemadmodum præcepit Dñs Moſi,ſic *inquam* fecerunt.

CAP. II.

1 LOcutus eſt etiam Dñs cum Moſe, & cum
2 Aharone, dixitq; ad eos ; Unuſquiſq; ex filiis Iſrael in agmine ſuo, in locis domûs patrum ſuorũ caſtrametabitur : è regione & circum
3 tabernaculũ temporis caſtra figet. Qui verò caſtra ponẽt primi ad plagã Orientalem,erit turma caſtrorũ Judæ per exercitũ ſuũ :& prin-
4 ceps filiorũ Judæ,Nahſon filiꝰ Aminadab: Et numerus exercitûs ejus, ſeptuaginta quatuor
5 millia & ſexcenti. Qui autem caſtrametabuntur prope illum,erunt tribꝰ Iſachar : & prin-
6 ceps filiorũ Iſachar,Nathaniel filius Soar: Et numerꝰ exercitûs ejus,quinquaginta quatuor
7 millia & quadringenti. Et tribus Zebolon : princeps autem filiorum Zebolon, Eliab filiꝰ
8 Halon : Et numerus exercitûs ejus,quinquaginta ſeptem millia & quadringenti. Totus
9 numerꝰ caſtrorum Judæ, centũ octoginta ſex millia & quadringenti,per exercitus ſuos : hi primò proficiſcentur.Turma verò caſtrorum
10 Rubil,ab Auſtro p exercitũ ſuũ : & princeps
11 filiorũ Rubil,Eliſur filiꝰ Sedaur: Et numerus exercitûs ejus,quadraginta ſex millia & quingenti.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

50 *ܐܢܬ ܬܩܝܡ ܠܠܘܝܐ ܥܠ ܡܫܟܢ ܣܗܕܘܬܐ ܘܥܠ ܟܠ ܡܢܐ ܕܝܠܗ ܘܥܠ ܟܠ ܡܕܡ ܕܝܠܗ ܐܢܘܢ ܢܫܩܠܘܢ ܠܗ ܘܐܢܘܢ ܢܫܡܫܘܢ ܒܗ ܘܢܗܘܘܢ ܚܢܝܢ ܠܡܫܟܢܐ ܣܒܝܒ ܠܗ ܘܒܡܣܥ ܡܫܟܢܐ ܢܫܩܠ ܠܘܝܐ ܘܒܡܢܚ ܡܫܟܢܐ ܢܩܝܡ ܠܘܝܐ ܘܓܒܪ ܕܩܪܒ ܢܬܩܛܠ

51 ܠܗ ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܫܪܘܢ ܠܡܫܟܢ ܣܗܕܘܬܐ ܒܟܠ ܡܫܪܝܬܗ ܘܒܟܠ ܡܫܪܝܬܗ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܗܘܘܢ ܚܢܝܢ ܠܡܫܟܢ ܣܗܕܘܬܐ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗܘܢ ܩܨܦ ܘܢܛܪܘܢ ܠܘܝܐ ܠܡܫܟܢ

52 ܣܗܕܘܬܐ ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܫܪܘܢ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܡܫܪܝܬܗ ܘܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ

53 ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ

54 ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ*

* ܦܩܘܕܐ * ܒ *

1 *ܘܡܠܠ ܡܪܝ ܥܡ ܡܫܐ ܘܥܡ ܗܪܘܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܘܓܒܪ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ

2 ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ

3 ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ

4 ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ

5 ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ

6 ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ

7 ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ

8 ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ

9 ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ

10 ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ

11 ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ ܒܟܠ ܓܝܪ ܓܝܪ ܒܬܪܥܗ ܕܝܠܗ*

Sed præfice Levitas tabernaculo teſtimonii, & omnibꝰ vaſis ejus, & rebus quibuſq; quæ ſunt in eo. Ipſi portabunt tabernaculum & cuncta vaſa ejꝰ,ipſiq;miniſtrabunt ei,& circa tabernaculum erunt caſtrametantes. Et cùm proficiſcetur tabernaculum, inclinabũt illud Levitæ: cúmq;caſtrametabitur tabernaculũ, erigent illud Levitæ : & extraneꝰ qui acceſſerit ad illud, occidetur. Caſtrametabuntur autem filii Iſrael, unuſquiſq; in agmine ſuo, & quiſque in turma ſua, per exercitus ſuos. Levitæ verò erunt manentes circa tabernaculum teſtimonii,ne accidat indignatio adverſùs congregationem filiorum Iſrael. Excubabunt ergò Levitæ in excubia tabernaculi teſtimonii. Et fecerunt filii Iſrael quemadmodum præcepit Dñs Moſi,ſic *inquam* fecerunt.

CAP. II.

LOcutus eſt etiam Dñs cum Moſe, & cum Aharone, dixitq; ad eos ; Unuſquiſq; ex filiis Iſrael in agmine ſuo, in locis domûs patrum ſuorũ caſtrametabitur : è regione & circum tabernaculũ temporis caſtra figet. Qui verò caſtra ponẽt primi ad plagã Orientalem,erit turma caſtrorũ Judæ per exercitũ ſuũ :& princeps filiorũ Judæ,Nahſon filiꝰ Aminadab: Et numerus exercitûs ejus, ſeptuaginta quatuor millia & ſexcenti. Qui autem caſtrametabuntur prope illum,erunt tribꝰ Iſachar : & princeps filiorũ Iſachar,Nathaniel filius Soar: Et numerꝰ exercitûs ejus,quinquaginta quatuor millia & quadringenti. Et tribus Zebolon : princeps autem filiorum Zebolon, Eliab filiꝰ Halon : Et numerus exercitûs ejus,quinquaginta ſeptem millia & quadringenti. Totus numerꝰ caſtrorum Judæ, centũ octoginta ſex millia & quadringenti,per exercitus ſuos : hi primò proficiſcentur.Turma verò caſtrorum Rubil,ab Auſtro p exercitũ ſuũ : & princeps filiorũ Rubil,Eliſur filiꝰ Sedaur: Et numerus exercitûs ejus,quadraginta ſex millia & quingenti.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

וְאָתְּ מַנִּי יָת לֵיוָאֵי עַל מַשְׁכְּנָא 50
דְסַהֲדוּתָא וְעַל כָּל מָנוֹהִי וְעַל כָּל
דִּי לֵיהּ אִנּוּן יְטַלְטְלוּן יָת מַשְׁכְּנָא
וְיָת כָּל מָנוֹהִי וְאִנּוּן יְשַׁמְּשׁוּנֵיהּ
וְסְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא יִשְׁרֵון׃ 51
וּבְמִטַּל מַשְׁכְּנָא יִפְרְקוּן יָתֵיהּ לֵיוָאֵי
וּבְמִשְׁרֵי מַשְׁכְּנָא יְקִימוּן יָתֵיהּ לֵיוָאֵי
וְחִלּוֹנֵי דְיִקְרַב יִתְקְטֵיל׃ וְיִשְׂרוֹן בְּנֵי 52
יִשְׂרָאֵל גְּבַר עַל מַשְׁרִיתֵיהּ וּגְבַר
עַל טֵקְסֵיהּ לְחֵילֵיהוֹן׃ וְלֵיוָאֵי יִשְׂרוֹן 53
סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא דְסַהֲדוּתָא
וְלָא יְהֵי רְנָוָא עַל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְיִטְרוֹן לֵיוָאֵי יָת מַטַּרְתְּ 54
מַשְׁכְּנָא דְסַהֲדוּתָא׃ וַעֲבָדוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דִּי פַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה
כֵּן עֲבָדוּ׃

ב

וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן 1
לְמֵימָר׃ גְּבַר עַל טֵקְסֵיהּ בְּאָתְוָן 2
לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן יִשְׂרוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִלְקֳבֵיל סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא זִמְנָא
יִשְׂרוֹן׃ וּדְיִשְׂרוֹן קְדוּמָא מַדִּינְחָא 3
טֵקְסָא מַשְׁרִיתָא יְהוּדָה לְחֵילֵיהוֹן וּרְבָא
לִבְנֵי יְהוּדָה נַחְשׁוֹן בַּר עַמִּינָדָב׃
וְחֵילֵיהּ וּמְנִינֵיהוֹן שַׁבְעִין וְאַרְבְּעָה 4
אַלְפִין וְשִׁית מְאָה׃ וּדְיִשָּׂרוֹן סְמִיכִין 5
עֲלוֹהִי שִׁבְטָא דְיִשָּׂשכָר וּרְבָא לִבְנֵי
יִשָּׂשכָר נְתַנְאֵל בַּר צוּעַר׃ וְחֵילֵיהּ 6
וּמְנִינֵיהּ חַמְשִׁין וְאַרְבְּעָא אַלְפִין
וְאַרְבַּע מְאָה׃ שִׁבְטָא דִּזְבוּלֻן וּרְבָא 7
לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בַּר חֵלוֹן׃
וְחֵילֵיהּ וּמְנִינֵיהּ חַמְשִׁין וְשַׁבְעָא 8
אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ כָּל מְנִינַיָּא 9
לְמַשְׁרִיתָא יְהוּדָה מְאָה וְתַמְנָן וְשִׁתָּא
אַלְפִין וְאַרְבַּע־מְאָה לְחֵילֵיהוֹן
בְּקַדְמֵיתָא נָטְלִין׃ טֵקְסָא מַשְׁרִיתָא 10
רְאוּבֵן דָּרוֹמָא לְחֵילֵיהוֹן וּרְבָא
לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בַּר שְׁדֵיאוּר׃
וְחֵילֵיהּ וּמְנִינֵיהּ אַרְבְּעִין וְשִׁתָּא 11
אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה׃

Targum ONKELOS.

Tu autē constitue Levitas super tabernaculum testimonii, & super omnia vasa ejus, & super omnia quæ ad illud pertinent: ipsi portabunt tabernaculū & omnia vasa ejus, & ipsi ministrabunt in eo: & per gyrum tabernaculi metabuntur. Et cū proficiscetur tabernaculū, deponēt illud Levitæ; & quando collocabitur tabernaculū, erigēt illud Levitæ: extraneus autē qui accesserit, interficiatur. Castrametabuntur autē filii Israel, unusquisq; per mansionē suam & unusquisq; juxta vexillū suū, per turmas eorū. Levitæ autē metabuntur per gyrum tabernaculi testimonii; & non erit indignatio super congregationē filiorum Israel: & custodient Levitæ custodiā tabernaculi testimonii. Fecerunt q; filii Israel: juxta omnia quæ præceperat Dominus Moysi, ita fecerunt.

CAP. II.

LOcutusq; est Dominus cum Moyse & Aaron, dicens. Singuli juxta vexillum suum per signa & per domos patrū suorum castrametabuntur filii Israel: per gyrū contra tabernaculū fœderis castrametabūtur. Vexillū castrorū Juda erit ad Orientē per exercit⁹ suos: & princeps filiorū Juda, Naason filius Aminadab. Et exercitus ejus & qui numerati sunt ex eo, fuerunt septuaginta quatuor millia et sexcēti. Et qui castrametatur juxta eum, erit trib⁹ Isachar: & princeps filiorū Isachar, Nathanael fili⁹ Suar. Et exercit⁹ ejus & qui numerati sunt ex eo, fuerunt quinquagīta quatuor millia et quadringenti. De tribu filiorum Zabulon, princeps fuit Eliab filius Helon. Et exercitus ejus & qui numerati sunt ex eo, fuerunt quinquaginta septē millia & quadringenti. Omnes qui numerati sunt de castris Juda, fuerunt centum & octoginta sex millia & quadringēti per turmas suas: primò proficiscantur. Vexillum castrorū Rubē erit ad Meridiē p turmas suas: et princeps filiorū Rubē, Elisur fili⁹ Sedeur. Et exercit⁹ ej⁹ et qui numerati sunt ex eo, quadraginta sex millia et quingenti.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

וְאַתָּה מַנִּי יָת לֵיוָאֵי עַל מַשְׁכְּנָא 50
דְסַהֲדוּתָא וְעַל כָּל מָנוֹהִי וְעַל כָּל
דִּי לֵיהּ אִנּוּן יְטַלְטְלוּן יָת מַשְׁכְּנָא
וְיָת כָּל מָנוֹהִי וְאִנּוּן יְשַׁמְּשׁוּנֵיהּ
וְסְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא יִשְׁרוֹן׃ 51
וּבְמִטַּל מַשְׁכְּנָא יִפְרְקוּן יָתֵיהּ לֵיוָאֵי
וּבְמִשְׁרֵי מַשְׁכְּנָא יְקִימוּן יָתֵיהּ לֵיוָאֵי
וְחִלּוֹנֵי דְיִקְרַב יִתְקְטֵיל׃ וְיִשְׂרוֹן בְּנֵי 52
יִשְׂרָאֵל גְּבַר עַל מַשְׁרִיתֵיהּ וּגְבַר
עַל טֵקְסֵיהּ לְחֵילֵיהוֹן׃ וְלֵיוָאֵי יִשְׂרוֹן 53
סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא דְסַהֲדוּתָא
וְלָא יְהֵי רְנָוָא עַל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְיִטְרוֹן לֵיוָאֵי יָת מַטַּרְתְּ 54
מַשְׁכְּנָא דְסַהֲדוּתָא׃ וַעֲבָדוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דִּי פַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה
כֵּן עֲבָדוּ׃

ב

וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן 1
לְמֵימָר׃ גְּבַר עַל טֵקְסֵיהּ בְּאָתְוָן 2
לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן יִשְׂרוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִלְקֳבֵיל סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא זִמְנָא
יִשְׂרוֹן׃ וּדְיִשְׂרוֹן קְדוּמָא מַדִּינְחָא 3
טֵקְסָא מַשְׁרִיתָא יְהוּדָה לְחֵילֵיהוֹן וּרְבָא
לִבְנֵי יְהוּדָה נַחְשׁוֹן בַּר עַמִּינָדָב׃
וְחֵילֵיהּ וּמְנִינֵיהוֹן שַׁבְעִין וְאַרְבְּעָה 4
אַלְפִין וְשִׁית מְאָה׃ וּדְיִשָּׂרוֹן סְמִיכִין 5
עֲלוֹהִי שִׁבְטָא דְיִשָּׂשכָר וּרְבָא לִבְנֵי
יִשָּׂשכָר נְתַנְאֵל בַּר צוּעַר׃ וְחֵילֵיהּ 6
וּמְנִינֵיהּ חַמְשִׁין וְאַרְבְּעָא אַלְפִין
וְאַרְבַּע מְאָה׃ שִׁבְטָא דִּזְבוּלֻן וּרְבָא 7
לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בַּר חֵלוֹן׃
וְחֵילֵיהּ וּמְנִינֵיהּ חַמְשִׁין וְשַׁבְעָא 8
אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ כָּל מְנִינַיָּא 9
לְמַשְׁרִיתָא יְהוּדָה מְאָה וְתַמְנָן וְשִׁתָּא
אַלְפִין וְאַרְבַּע־מְאָה לְחֵילֵיהוֹן
בְּקַדְמֵיתָא נָטְלִין׃ טֵקְסָא מַשְׁרִיתָא 10
רְאוּבֵן דָּרוֹמָא לְחֵילֵיהוֹן וּרְבָא
לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בַּר שְׁדֵיאוּר׃
וְחֵילֵיהּ וּמְנִינֵיהּ אַרְבְּעִין וְשִׁתָּא 11
אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה׃

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Tu autem constitue Levitas super tabernaculū testimonii, et super omnia vasa ejus, & super eimne quod ad ipsum pertinet: Illi portabunt tabernaculum, et omnia vasa ejus, et ipsi ministrabunt illi, et circa tabernaculum castrametabuntur. Cumq; deducendum erit tabernaculum, descendere facient illud Levitæ; et cūm requieſcet tabernaculum, erigent illud Levitæ: (c) alienigena autem accedens, (d) morietur. Et castrametabuntur filii Israel unusquisq; secundùm castra sua, et unusquisque juxta (e) latus suum per turmas suas. Sed Levitæ castrametabuntur circa tabernaculum testimonii, et non erit indignatio super congregationem filiorum Israel, et custodiant Levitæ custodiā tabernaculi testimonii. Fecerunt q; filii Israel secundùm omnia quæ præcepit Dominus Moſi, sic fecerunt.

CAP. II.

ET locutus eſt Dominus Moſi et Aaroni, dicens; unusquisq; secundùm vexilla sua sub signis juxta domū patrium suorum castrametabitur; filii Israel ex adverso in circuitu tabernaculi testimonii castrametabūtur. Primùm autem castrametabitur ab Oriente (a) vexillum castri Judæ per turmas suas, princeps q; filiorum Juda erit Naaſſon filius Aminadab: Et turmæ ejus, et recensiti ejus, septuaginta quatuor millia et sexcenti. Et castrametabitur juxta eos tribus Iſſachar, princeps q; filiorū Iſſachar, Nathanael filius Sohar: Turmæ autem ejus, & recensiti ejus, quinquaginta quatuor millia et quadringenti. Et tribus Zebulon; Princeps autem filiorum Zabulon, Eliab filius Helon: Et turmæ ejus, et recensiti ejus, quinquaginta septem millia & quadringenti. Omnes recensiti de castris Juda, centū octoginta et sex millia et quadringenti, secundùm turmas suas, primùm proficiscentur. Vexillū castrorū Rubēn ad Meridiem erit per turmas suas: princeps autem filiorū Ruben, Eliſur filius Sediur: Et turmæ ejus, et recensiti ejus, quadraginta sex millia & quingenti.

VER. SAM. (c) extraneus (d) occidetur. (e) locum (a) floridum versus

VERSIO SAMARITANA.

וְאַתָּה תַּעֲמִיד אֶת־הַלְוִיִּם עַל־מִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְעַל־כָּל־כֵּלָיו וְעַל כָּל־אֲשֶׁר לוֹ הֵמָּה יִשְׂאוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְהֵמָּה יְשָׁרְתוּהוּ וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ׃ וּבִנְסֹעַ הַמִּשְׁכָּן יוֹרִידוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וּבַהֲקִים הַמִּשְׁכָּן יָקִימוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת׃ וְחָנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל־מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל־דִּגְלוֹ לְצִבְאֹתָם׃ וְהַלְוִיִּם יַחֲנוּ סָבִיב לְמִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְלֹא־יִהְיֶה קֶצֶף עַל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְשָׁמְרוּ הַלְוִיִּם אֶת־מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן הָעֵדֻת׃ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ׃

ב

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ אִישׁ עַל־דִּגְלוֹ בְּאֹתֹת לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל מוֹעֵד יַחֲנוּ׃ וְהַחֹנִים קֵדְמָה מִזְרָחָה דֶּגֶל מַחֲנֵה יְהוּדָה לְצִבְאֹתָם וְנָשִׂיא לִבְנֵי יְהוּדָה נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב׃ וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה יִשָּׂשכָר וְנָשִׂיא לִבְנֵי יִשָּׂשכָר נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר׃ וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ מַטֵּה זְבוּלֻן וְנָשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלוֹן׃ וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ כָּל־פְּקוּדֵי מַחֲנֵה יְהוּדָה מֵאָה אֶלֶף וּשְׁמֹנִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת לְצִבְאֹתָם בָּרִאשֹׁנָה יִסָּעוּ׃ דֶּגֶל מַחֲנֵה רְאוּבֵן תֵּימָנָה לְצִבְאֹתָם וְנָשִׂיא לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר׃ וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et tu præpice Levitas habitaculo testimonii, & vasis ejus, & omnibus quæ ipsi sunt. Ipsi enim portabunt habitaculum, & omnia vasa ejus, & ipsi ministrabunt ei, et circa illud habitabunt. Et in ej⁹ discessu ipsi dissolvent illud: et in ejus quiete, figent illud. Et quicunque advena accesserit ad illud, interficiatur. Et castrametabuntur filii Israil, quælibet tribus in exercitu suo, in castris suis, per turmas suas. Et Levitæ dividsabuntur circa habitaculum testimonii, ne sit furor super filios Israil: et custodiant Levitæ quod admoniti sunt circa hoc. Fecerunt igitur filii Israil quidquid præcepit Deus Muſæ & Haroni. CAP. II.

ET allocutus eſt Deus Muſam et Haronē, dicens; unaquæque Tribus in meta sua, sub vexillis domorum patrum suorum castrametabuntur filii Israil, è regione tabernaculi præsentiæ & circa illud castrametabuntur. Et qui castrametabuntur ad Orientem, erunt castra exercitūs filiorum Jehudha in turmas suas: et princeps eorum, Nahsun filius Amminadhab: Et numerus exercitūs ejus, septuaginta quatuor millia & sexingenti. Et qui castrametabuntur ad latus ejus, tribus Iſſachar: et princeps eorum, Nathanail filius Suar: Et numerus exercitūs ejus, quinquaginta quatuor millia & quadringenti. Et ad latus ejus, tribus Zabulon: et princeps eorum, Eliab filius Hilun: Et numerus exercitūs ejus, quinquaginta septem millia et quadringenti. Atque hic est totus numerus exercitūs Jehudha, centum millia, et octoginta millia, et sex millia, et quadringenti, in turmas suas: et ipsi primi castra movebunt. Meta exercitūs Rubin ad Meridiē, in turmas suas: et princeps eorum, Elisur filius Sediur: Et numerus exercitūs ejus, quadraginta sex millia & quingenti.

ספר במדבר : ב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Simhon filiis prælatus Et .Simhon tribus eum super castrametantes Et

12 וְהַחֹנִם עָלָיו מַטֵּה שִׁמְעוֹן וְנִשִׂיא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן
novem ,eorum visitati &,ejus exercitus Et .Surisaddai filius Selumiel
13 שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִי שַׁדָּי : וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם תִּשְׁעָה
Ghad filiis prælatus &:Ghad extensio Et .trecenti & millia quinquaginta &
14 וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת : וּמַטֵּה גָד וְנִשִׂיא לִבְנֵי גָד
quinque ,eorum visitati & ,ejus exercitus Et .Reuel filius Eliasaph
15 אֶלְיָסָף בֶּן־רְעוּאֵל : וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה
visitati Omnes .quinquaginta &,sexcenti & ,millia quadraginta &
16 וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים : כָּל־הַפְּקֻדִים
-quadrin&,millia quinquaginta &,unū &,millia centū,Reubē castrametationis
לְמַחֲנֵה רְאוּבֵן מֵאָה אֶלֶף וְאֶחָד וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע־
.proficiscentur secundi Et .suos exercitus ad quinquaginta & ,genti
מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים לְצִבְאֹתָם וְשֵׁנִים יִסָּעוּ :
medio in Levitarum castrametatio ,conventus tentorium proficiscetur Et
17 וְנָסַע אֹהֶל־מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ
unusquisque,proficiscentur sic ,castrametabūtur Quemadmodum .castrorum
הַמַּחֲנֹת כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסָּעוּ אִישׁ
suos exercit⁹ ad Ephraī castrametationis Vexillū.sua vexilla ad ,sua manu super
18 עַל־יָדוֹ לְדִגְלֵיהֶם : דֶּגֶל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְצִבְאֹתָם
.Hammihud filius Elisamah Ephraim filiis prælatus Et .mare ad
וּפְקֻדֵיהֶם אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד :
.quingenti & millia quadraginta ,eorum visitati & ejus exercit⁹ Et
19 וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת :
filius Ghamliel ,Manasseh filiis prælatus & :Manasseh tribus eum super Et
20 וְעָלָיו מַטֵּה מְנַשֶּׁה וְנִשִׂיא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־
,millia triginta & ,duo ,eorum visitati & ,ejus exercitus Et .Pedasur
21 פְּדָהצוּר : וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אָלֶף
filius Abidan Binjamin filiis prælatus Et.Binjamin tribus Et .ducenti &
22 וּמָאתָיִם : וּמַטֵּה בִּנְיָמִן וְנִשִׂיא לִבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן־
,millia triginta & quinque ,eorum visitati &,ejus exercitus Et.Ghidhoni
23 גִּדְעֹנִי : וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אָלֶף
,millia centum Ephraim castrametationis visitati Omnes .quadringenti &
24 וּמֵאָה אֲלָפִים : כָּל־הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם מֵאָה אֶלֶף
.proficiscentur tertii & :suos exercitus ad centum & ,millia octo &
וּשְׁמֹנַת־אֲלָפִים וּמֵאָה לְצִבְאֹתָם וּשְׁלִשִׁים יִסָּעוּ :
prælatus & :suos exercitus ad,aquilonem ad Dan castrametationis Vexillum
25 דֶּגֶל מַחֲנֵה דָן צָפֹנָה לְצִבְאֹתָם וְנִשִׂיא
,ejus exercitus Et .Hammisaddai filius Achihezer ,Dan filiis
26 לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּי שַׁדָּי : וְצִבְאוֹ
castrametantes Et.septingenti & millia sexaginta & ,duo ,eorum visitati &
27 וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת : וְהַחֹנִים
.Hocran filius Paghiel ,Aser filiis prælatus Et.Aser extensio eum super
עָלָיו מַטֵּה אָשֵׁר וְנִשִׂיא לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן :
& ,millia quadraginta & ,unum ,eorum visitati & ,ejus exercitus Et
28 וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אֶחָד וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ
filius Achirah ,Naphtali filiis prælatus Et.Naphtali extensio Et.quingenti
29 מֵאוֹת : וּמַטֵּה נַפְתָּלִי וְנִשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־
,millia quinquaginta & ,tria ,eorum visitati &,ej⁹ exercitus Et .Henan
30 עֵינָן : וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים אָלֶף
.quadringenti &
וְאַרְבַּע מֵאוֹת :

12 Juxta eum castrametati sunt de tribu Simeon: quorū princeps fuit Salamiel filius Surisaddai. Et cunct⁹ exercit⁹ pugnatorū ej⁹ qui numerati sunt, quinquaginta novē millia trecenti. In tribu Gad princeps
15 fuit Eliasaph, fili⁹ Duel. Et cūct⁹ exercitus pugnatorū ejus qui numerati sunt, quadraginta quinq; millia sexcenti quin-
16 quaginta. Omnes qui recēsiti sunt in castris Ruben, centum quinquaginta millia & mille quadringenti quinquaginta per turmas suas: in secundo
17 loco proficiscētur. Levabitur autem tabernaculū testimonii per officia Levitarū & turmas eorū. Quomodò erigetur, ità et deponetur. Singuli per loca et ordines suos proficiscentur. Ad occidentalē plagā e-
18 runt castra filiorū Ephraim, quorū princeps fuit Elisama fili⁹ Ammiud. Cunct⁹ exercit⁹ pugnatorū ejus qui numerati
19 sunt, quadraginta millia quingenti. Et cū eis trib⁹ filiorum Manasse, quorū princeps fuit Gamaliel fili⁹ Phadassur. Cunctúsq; exercit⁹ pugnatorū ejus
22 qui numerati sunt, triginta duo millia ducenti. In tribu filiorū Benjamin princeps fuit Abi-
23 dan filius Gedeonis. Et cunct⁹ exercit⁹ pugnatorū ej⁹ qui recensiti sunt, triginta quinque
24 millia quadringenti. Omnes qui numerati sunt in castris Ephraim, centū octo millia cētū per turmas suas: tertii proficiscentur. Ad Aquilonis partē
25 castrametati sunt filii Dan: quorū princeps fuit Ahiezer
26 fili⁹ Ammisaddai. Cunct⁹ exercit⁹ pugnatorū ej⁹ qui numerati sunt, sexaginta duo millia
27 septingēti. Juxta eū fixēre tēntoria de tribu Aser: quorū prīceps fuit Phegiel fili⁹ Ochran.
28 Cunct⁹ exercit⁹ pugnatorū ej⁹ qui numerati sunt, quadraginta millia et mille quingēti. De
29 tribu filiorū Nephthali princeps fuit Ahira filius Enam.
30 Cunctus exercitus pugnatorū ejus, quinquaginta tria millia quadringenti.

12 Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτῆ φυλῆς Συμεών, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Συ-
13 μεών, Σαλαμιὴλ υἱὸς Σουρισαδαί. Δύναμις αὐτῆ (ε) οἱ ἐπεσκεμμένοι, ἐννέα καὶ πεντή-
14 κοντα χιλιάδες καὶ διακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτῆ φυλὴ Γάδ, καὶ ὁ
15 ἄρχων τῶν υἱῶν Γάδ, Ἐλισὰφ υἱὸς Ῥαγουήλ. Δύναμις αὐτῆ (ε) οἱ ἐπεσκεμμένοι, πέντε καὶ
16 (λ) τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι καὶ πεντήκοντα. Πάντες (ε) οἱ ἐπεσκεμμένοι τῆ παρεμβολῆς (μ) Ῥουβὴν, ἑκατὸν πεντήκοντα μία χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι καὶ πεν-
17 τήκοντα, σὺν δυνάμει αὐτῶν (ν) δεύτεροι ἑξαρῦσι. Καὶ ἀρθήσε⁹ ἡ Σκιὰ τοῦ μαρ-
τυρείου, καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν Λευιτῶν (ξ) μέσον τῶν παρεμβολῶν. (ο)ὡς καὶ παρεμβα-
λοῦσιν, οὕτω καὶ ἑξαρῦσιν ἕκας⁹ ἐχόμενος (π) κατὰ ἡγεμονίας. Τάγμα παρεμβολῆς
18 Ἐφραὶμ παρὰ θάλασσαν σὺν δυνάμει αὐ-
τῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, Ἐλι-
19 σαμὰ υἱὸς Ἐμιούδ. Δύναμις αὐτῆ οἱ ἐπε-
σκεμμένοι, (λ) τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ
20 πεντακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχό-
μενοι φυλῆς (ρ) Μανασσῆ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν
υἱῶν (ρ) Μανασσῆ, Γαμαλιὴλ υἱὸς Φασσασ-
21 σήρ. Δύναμις αὐτῆ οἱ ἐπεσκεμμένοι, δύο
22 καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ διακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι φυλῆς (σ) Βενιαμὶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν (σ) Βενιαμὶν,
23 Ἀβιδὰν υἱὸς Γαδεωνί. Δύναμις αὐτῆ οἱ ἐ-
πεσκεμμένοι, πέντε καὶ τριάκοντα χιλιά-
24 δες καὶ τετρακόσιοι. Πάντες (ε) οἱ ἐπε-
σκεμμένοι τῆ παρεμβολῆς Ἐφραὶμ, ἑκα-
τὸν χιλιάδες καὶ ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑκατὸν,
σὺν δυνάμει αὐτῶν (τ) τρίτοι ἐξαρῦσι.
25 Τάγμα παρεμβολῆς Δὰν πρὸς Βορρᾶν
σὺν δυνάμει αὐτ⁹, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Δὰν,
26 Ἀχιέζερ υἱὸς (υ) Ἀμισαδαί. Δύναμις αὐ-
τῆ (ε) οἱ ἐπεσκεμμένοι, δύο καὶ ἑξήκοντα
27 χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμ-
βάλλοντες ἐχόμενοι αὐτῆ φυλὴ Ἀσὴρ, καὶ ὁ
ἄρχων τῶν υἱῶν Ἀσὴρ, (φ) Φαγιὴλ υἱὸς Ε-
χρὰν. Δύναμις αὐτῆ οἱ ἐπεσκεμμένοι, μία
28 καὶ (λ) τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντα-
κόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι φυ-
29 λῆς Νεφθαλὶ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Νεφθαλὶ,
30 Ἀχιρὲ υἱὸς Αἰνάν. Δύναμις αὐτῆ οἱ ἐπε-
σκεμμένοι, τρεῖς καὶ πεντήκοντα χιλιάδες
καὶ τετρακόσιοι.

MS.A (μ) Ῥουβὴν, μία καὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν χιλιάδες (ν) δεύτεροι ἀναζεύξουσιν. (ξ) ἀνὰ μέσον τῆ (ο)ὡς παρεμβάλλουσιν, οὕτως καὶ ἀναζεύξουσιν (π) κατὰ τάγμα αὐτῆ. (ρ) Μανασσῆ, (σ) Βενιαμὶν, (τ) τρίτοι ἀναζεύξουσιν. (υ) Σαμισαδαί. (φ) Φαγαὴλ

Et castrametantes juxta eum de tribu Symeon: & princeps filiorum Symeon, Salamiel filius Surisade. Virtus ejus, ii, qui recogniti, novem & quinquaginta millia, & trecenti. Et castrametantes juxta eum tribus Gad: & princeps filiorum Gad, Helisaph filius Raguel. Virtus ejus, ii, qui recogniti, quinque & quadraginta millia, & sexcenti, & quinquaginta. Omnes recogniti de castris Ruben, centum quinquaginta unum millia, et quadringenti, & quinquaginta; cum virtute sua secundi promovebunt. Et levabitur tabernaculum testimonii; et castra Levitarum medium castrorum. Et sicut castrametabuntur; ita et promovebunt, unusquisque juxtà, secundùm principatus. Ordo castrorum Ephrem apud mare cum virtute eorum: & princeps filiorum Ephrem, Elisama filius Emiud. Virtus eorum, ii, qui recogniti, quadraginta millia, & quingenti. Et castrametantes juxta de tribu Manasse: & princeps filiorum Manasse, Gamaliel filius Phadasur. Virtus ejus, ii, qui recogniti, duo & triginta millia, & ducenti. Et castrametantes juxta de tribu Benjamin: & princeps filiorum Benjamin, Abidan filius Gadeoni. Virtus ejus, ii, qui recogniti, quinque & triginta millia, & quadringenti. Omnes qui recogniti de castris Ephrem, centum millia, & octo mille, & centum; cum virtute sua tertii promovebunt. Ordo castrorum Dan ad Aquilonem cum virtute eorum: & princeps filiorum Dan, Achiezer filius Amisade. Virtus ejus, ii, qui recogniti, duo & sexaginta millia, & septingenti. Et castrametantes juxta eum tribus Aser: et princeps filiorum Aser, Phageel filius Echran. Virtus ejus, ii, qui recogniti, unum & quadraginta millia, et quingenti. Et castrametantes juxtà, de tribu Nephthali: & princeps filiorum Nephthali, Achire filius Anan. Virtus ejus, ii, qui recogniti, tria et quinquaginta millia, et quadringenti.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et qui juxta eum castrametabuntur, erit tribus Simeon: & princeps filiorum Simeon, Selamuel filius Suri-Sadai: Et numerus exercitûs ejus, quinquaginta novem millia & trecenti. Tribus quoque Gad: & princeps filiorū Gad, erat Eliasaph filiⁱ Ravel: Et numerⁱ exercitûs ejus, quadraginta quinq; millia & sexcenti quinquaginta. Totus numerⁱ castrorum Rubil, centū quinquaginta unum millia & quadringenti quinquaginta per exercitus suos, post primos proficiscebātur. Proficiscebatur autem tabernaculū temporis, exercitus *videlicet* Levitarū, in medio castrorū: quemadmodū castrametabantur, ita proficiscebantur, unusquisque cum turma sua per exercitus suos. Turma verò castrorum Aphrem, per exercitū suum, ab Occidente *castrametabatur*: & princeps filiorum Aphrem, Elisema filius Amihud: Et numerⁱ exercitûs ejⁱ, quadraginta millia & quingēti. Porrò, qui castrametabātur prope hunc, erat tribⁱ Manasse: & princeps filiorū Manasse, Gamaliel filius Pharsur: Et numerⁱ exercitûs ejus, triginta duo millia & ducenti. Et tribⁱ Benjamen: princeps autem filiorū Benjamen, Abidan filius Gedeoni: Et numerⁱ exercitûs ejⁱ, triginta quinque millia & quadringenti. Universus numerus castrorum Aphrem, centum & octo millia & centum per exercitus suos: post secundos proficiscentur. Turma verò castrorum Dan, ab Aquilone per exercitus suos *castrametabitur*: princeps autem filiorum Dan, Ahiasar filiⁱ Amisadai: Et numerⁱ exercitⁱ ejⁱ, sexaginta duo millia & septingenti. Porrò, qui castrametabātur juxta eū, erat tribⁱ Asir: & princeps filiorū Asir, Phagiel filiⁱ Achran: Et numerⁱ exercitⁱ ejⁱ, quadragita unū millia & quingēti. Tribⁱ quoque Nephtali: & princeps filiorum Nephtali, Ahida filiⁱ Ainā: Et numerⁱ exercitⁱ ejⁱ, quinquagita tria millia & quadringēti.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

12 וְדִי־שָׁרֶן סְמִיכִין־עֲלוֹהִי שִׁבְטָא
דְשִׁמְעוֹן וְרַבָּא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן
13 שְׁלֻמִיאֵל בַּר־צוּרִי שַׁדָּי: וְחֵילוֹהִי
וּמְנְיָנֵיהוֹן חַמְשִׁין וּתְשַׁע אַלְפִין
14 וְתֵלַת מְאָה: וּשְׁבְטָא דְגָד וְרַבָּא
לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בַּר־רְעוּאֵל: וְחֵילוֹהִי
15 וּמְנְיָנֵיהוֹן אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין
וְשִׁית מְאָה וְחַמְשִׁין: כָּל־מְנְיָנָא
16 לְמַשְׁרִיַת רְאוּבֵן מְאָה וְחַמְשִׁין וְחַד
אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין
17 לְחֵילוֹהִי וּבְתִנְיָתָא נְטָלִין: וְנִטְלָן
מַשְׁכַּן וּמְנָא מַשְׁרִיַת לֵיוָאֵי בְּגוֹ
מַשְׁרִיָתָא כְּמָא דִי־שָׁרִן כֵּן נְטָלִין
18 גְּבַר עַל־אֲתָרֵיהּ לְטִקְסֵיהוֹן: טֶקֶס
מַשְׁרִיַת אֶפְרַיִם לְחֵילוֹהִי מַעַרְבָּא
19 וְרַבָּא לִבְנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בַּר־
עַמִּיהוּד: וְחֵילוֹהִי וּמְנְיָנֵיהוֹן אַרְבְּעִין
20 אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה: וְדִסְמִיכִין עֲלוֹהִי
19 שִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה וְרַבָּא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה
גַּמְלִיאֵל בַּר־פְּדָהְצוּר: וְחֵילוֹהִי
21 וּמְנְיָנֵיהוֹן תְּלָתִין וּתְרִין אַלְפִין
22 וּמָאתָן: וְשִׁבְטָא דִבְנֵימִן וְרַבָּא לִבְנֵי
בִנְיָמִן אֲבִידָן בַּר־גִּדְעוֹנִי: וְחֵילוֹהִי
23 וּמְנְיָנֵיהוֹן תְּלָתִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין
24 וְאַרְבַּע מְאָה: כָּל־מְנְיָנָא לְמַשְׁרִיַת
אֶפְרַיִם מְאָה וְתַמְנֵי אַלְפִין וּמְאָה
25 לְחֵילוֹהִי וּבְתִנְיָתָא נְטָלִין: טֶקֶס
מַשְׁרִיַת דָּן צְפוּנָא לְחֵילוֹהִי וְרַבָּא
לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בַּר־עַמִּי שַׁדָּי:
26 וְחֵילוֹהִי וּמְנְיָנֵיהוֹן שְׁתִּין וּתְרִין
27 אַלְפִין וּשְׁבַע מְאָה: וְדִשְׁרִן סְמִיכִין
עֲלוֹהִי שִׁבְטָא דְאָשֵׁר וְרַבָּא לִבְנֵי
אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בַּר־עָכְרָן: וְחֵילוֹהִי
28 וּמְנְיָנֵיהוֹן אַרְבְּעִין וְחַד אַלְפִין וְחַמֵּשׁ
29 מְאָה: וּשְׁבְטָא דְנַפְתָּלִי וְרַבָּא לִבְנֵי
נַפְתָּלִי אֲחִירַע בַּר־עֵינָן: וְחֵילוֹהִי
30 וּמְנְיָנֵיהוֹן חַמְשִׁין וְחַתְחָא אַלְפִין
וְאַרְבַּע מְאָה:

30 Neptali, Haira filius Enan. Et exercitus ejus & qui numerati sunt ex eo, quinquaginta tria millia & quadringenti.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 * וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה שִׁמְעוֹנִי וְנָשִׂיא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן צוּרִישַׁדָּי:
13 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת:
14 * וְהַמַּטֵּה גָּד וְנָשִׂיא לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בֶּן דְּעוּאֵל:
15 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים:
16 כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה רְאוּבֵן מֵאָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבָּעַת אֲלָפִים וְחָמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
17 לְצִבְאוֹתָם וְהֵם יִסָּעוּ שֵׁנִית: וְנָסַע אֹהֶל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנוֹת
18 כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסָּעוּ אִישׁ עַל יָדוֹ לְדִגְלֵיהֶם:
19 * דֶּגֶל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְצִבְאֹתָם יָמָּה וְנָשִׂיא לִבְנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בֶּן עַמִּיהוּד:
20 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת:
21 וְעַל יָדוֹ מַטֵּה מְנַשֶּׁה וְנָשִׂיא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוּר:
22 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּמָאתָיִם:
23 * וְהַמַּטֵּה בִּנְיָמִן וְנָשִׂיא לִבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן גִּדְעוֹנִי:
24 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת:
25 כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם מֵאָה וּשְׁמֹנָה אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת לְצִבְאֹתָם וְהֵם יִסָּעוּ שְׁלִשִׁית:
26 * דֶּגֶל מַחֲנֵה דָן צָפוֹנָה לְצִבְאֹתָם וְנָשִׂיא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי:
27 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם שִׁבְעָה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:
28 * וְהַמַּטֵּה אָשֵׁר וְנָשִׂיא לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן עָכְרָן:
29 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם אֶחָד וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת:
30 * וְהַמַּטֵּה נַפְתָּלִי וְנָשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן עֵינָן:

VERSIO SAMARITANA.

12 * וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה שִׁמְעוֹנִי וְנָשִׂיא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן צוּרִישַׁדָּי:
13 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת:
14 * וְהַמַּטֵּה גָּד וְנָשִׂיא לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בֶּן דְּעוּאֵל:
15 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים:
16 כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה רְאוּבֵן מֵאָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבָּעַת אֲלָפִים וְחָמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
17 לְצִבְאוֹתָם וְהֵם יִסָּעוּ שֵׁנִית: וְנָסַע אֹהֶל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנוֹת
18 כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסָּעוּ אִישׁ עַל יָדוֹ לְדִגְלֵיהֶם:
19 * דֶּגֶל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְצִבְאֹתָם יָמָּה וְנָשִׂיא לִבְנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בֶּן עַמִּיהוּד:
20 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת:
21 וְעַל יָדוֹ מַטֵּה מְנַשֶּׁה וְנָשִׂיא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוּר:
22 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּמָאתָיִם:
23 * וְהַמַּטֵּה בִּנְיָמִן וְנָשִׂיא לִבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן גִּדְעוֹנִי:
24 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם מֵאָה וּשְׁמֹנָה אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת לְצִבְאֹתָם וְהֵם יִסָּעוּ שְׁלִשִׁית:
25 * דֶּגֶל מַחֲנֵה דָן צָפוֹנָה לְצִבְאֹתָם וְנָשִׂיא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי:
26 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם שִׁבְעָה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:
27 * וְהַמַּטֵּה אָשֵׁר וְנָשִׂיא לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן עָכְרָן:
28 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם אֶחָד וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת:
29 * וְהַמַּטֵּה נַפְתָּלִי וְנָשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן עֵינָן:
30 וְצִבְאוֹתָיו וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְחַמִּשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

12 *Castrametabitur autem juxta eum tribus Simeon, princeps verò filiorum Simeon, Salamiel filius Surisadai; Et turmæ ejus, et recensiti ej⁹, quinquaginta novem millia et trecenti.* 13
14 *Tribus quoque Gad, & princeps filiorũ Gad, Elisaph filius Daguel; Et turmæ ejus,* 15
& recensiti eius, quadraginta quinque millia, & sexcenti
quinquaginta. *Omnes recensiti in castris Ruben, centum &* 16
quinquaginta millia, et mille quadringenti quinquaginta:
per turmas suas secundi proficiscebantur. Cùm proficiscetur 17
tabernaculum testimonii, castrum Levitarũ erit in medio castrorum: sicut castrametabitur ita proficiscentur, unusquisq; ad (b)latus suum secundum vexilla sua. Vexillum 18
castrorũ Ephraim per turmas suas erit ad Occidentem, et princeps filiorum Ephraim, Elisama filiº Emiud; Et turmæ ejus, & recensiti 19
ejus, quadraginta millia & quingenti. Juxta eum erit 20
tribus Manasse, & princeps filiorum Manasse, Gamaliel filius Phadassur; Et 21
turmæ ejus, et recensiti ejus, triginta duo millia & ducenti. Tribus quoq; Benjamin, 22
& princeps filiorum Benjamin, Abidan filius Gedeonis;
Et turmæ ejus, & recensiti 23
ejus, triginta quinque millia & quadringenti. Omnes re- 24
censiti in castris Ephraim,
centum et octo millia et cen-
tum per turmas suas: & ter-
tii proficiscebantur. *Vexillum* 25
castrorum Dan ad Septentrionem erit per turmas suas, et
Princeps filiorum Dan, Achiezer filius Amisadai; Et tur- 26
mæ ejus, & recensiti ejus, sexaginta duo millia et septingenti. Castrametabitur autem 27
juxta eum tribus Aser, & princeps filiorum Aser, Phagajel filius Ochrau; Et tur- 28
mæ ejº, et recensiti ejus, unum & quadraginta millia & quingenti. Tribus quoq; Neph- 29
tali, & princeps filiorum Nephtali, Abira filius Ænan;
Et turmæ ejus, & recensiti 30
ejus, quinquaginta tria millia & quadringenti.

VER. SAM. (b) locum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وَالنَّازِلُونَ اِلَى جَانِبِهِ سِبْطُ سِمْعُونَ * وَرَئِيسُهُمْ سَلُومِيَايِلُ بْنُ صُورِيشَدَّايِ * وَعَدَدُ جَيْشِهِ
13 تِسْعَةٌ وَخَمْسُونَ اَلْفًا وَتِسْعُمِايَةٍ * وَاِلَى جَانِبِهِ سِبْطُ جَادٍ * وَرَئِيسُهُمُ اِلْيَاسَافُ بْنُ دَعُوايِلَ * وَعَدَدُ
14 جَيْشِهِ خَمْسَةٌ وَاَرْبَعُونَ اَلْفًا وَسِتُّمِايَةٍ وَخَمْسُونَ * فَذَلِكَ جَمِيعُ عَسْكَرِ رَاُوبِيْنَ * مِايَةُ اَلْفٍ وَاَحَدٌ
16 وَخَمْسُونَ اَلْفًا وَاَرْبَعُ مِايَةٍ وَخَمْسُونَ بِجُيُوشِهِمْ * يَرْحَلُونَ ثَانِيهِمْ * وَيَرْحَلُ حِبَاءُ الْحَضَرِ عَسْكَرُ
17 اللَّاوِيِّينَ فِي وَسَطِ الْعَسَاكِرِ * وَكَمَا هُمْ يَنْزِلُونَ كَذَاكَ يَرْحَلُونَ * كُلٌّ فَرْقٍ فِي مَكَانِهِ وَمَرْكَزِهِ *
18 عَسْكَرُ اِفْرَايِمَ بِجُيُوشِهِمْ فِي الْمَغْرِبِ * وَرَئِيسُهُمُ الْيِشَامَاعُ بْنُ عَمِيهُودَ * وَعَدَدُ جَيْشِهِ اَرْبَعُونَ اَلْفًا وَخَمْسُ
20 مِايَةٍ * وَاِلَى جَانِبِهِ سِبْطُ مَنَسَّا وَرَئِيسُهُمْ جَمْلِيَايِلُ بْنُ فَدَاصُورَ * وَعَدَدُ جَيْشِهِ اِثْنَانِ وَثَلَاثُونَ اَلْفًا
22 وَمِايَتَانِ * وَاِلَى جَانِبِهِ سِبْطُ بِنْيَامِيْنَ * وَرَئِيسُهُمْ اَبِيدَانُ بْنُ جِدْعُونِي * وَعَدَدُ جَيْشِهِ خَمْسَةٌ
24 وَثَلَاثُونَ اَلْفًا وَاَرْبَعُ مِايَةٍ * فَذَاكَ جَمِيعُ عَسْكَرِ اِفْرَايِمَ * مِايَةُ اَلْفٍ وَثَمَانِيَةُ اَلْفٍ وَمِايَةٌ بِجُيُوشِهِمْ *
25 وَيَرْحَلُونَ ثَالِثًا * وَمَرْكَزُ عَسْكَرِ دَانٍ فِي الشَّمَالِ بِجُيُوشِهِمْ * وَرَئِيسُهُمْ اَحِيعَازَرُ بْنُ عَمِّي شَدَّايِ *
26 * وَعَدَدُ جَيْشِهِ اِثْنَانِ وَسِتُّونَ اَلْفًا وَسَبْعُ مِايَةٍ * وَاِلَى جَانِبِهِ سِبْطُ اَشِيرَ * وَرَئِيسُهُمْ فَغِعِيَايِلُ بْنُ
28 عُكْرَانَ * وَعَدَدُ جَيْشِهِ اَحَدٌ وَاَرْبَعُونَ اَلْفًا وَخَمْسُ مِايَةٍ * وَاِلَى جَانِبِهِ سِبْطُ نَفْتَالِي * وَرَئِيسُهُمْ اَحِيرَاعُ
29 بْنُ عِينَانَ * وَعَدَدُ جَيْشِهِ ثَلَاثَةٌ وَخَمْسُونَ اَلْفًا وَاَرْبَعُ مِايَةٍ *

Et qui castrametabuntur ad latus ipsius, tribus Simeon: & princeps eorum Salumiail filius Suri-saddai: Et numerus exercitûs ejus, quinquaginta novem millia et trecenti. Et ad latus ejus, Tribus Gad: et princeps eorum, Eliasaph filius Dauail; Et numerus exercitûs ejus, quadraginta quinque millia, & sexcenti quinquaginta. Atq; hic est universus exercitus Raubin, centum millia, viginti unum millia, & quadringenti quinquaginta, in turmas suas: proficiscentur secundi post eos. Et proficiscetur tabernaculum præsentiæ, exercitus Levitarum, in medio exercituum: & quomodo ipsi castrametabuntur, eodem modo proficiscentur: unaquæque secta in loco suo, & metâ suâ. Et meta exercitûs Ephraim in turmas suas, ad Occidentem: & princeps eorum, Elisama filius Ammihudh. Et numerus exercitûs ejus, quadraginta millia & quingenti. Et ad latus ipsius, Tribus Manasse: & princeps eorum Gamaliail filius Phadasur: Et numerus exercitûs ejus, triginta duo millia & ducenti. Et ad latus ejus, Tribus Benjamin: & princeps eorum, Abidhan filius Gedeoni: Et numerus exercitûs ejus, triginta quinque millia & quadringenti. Atque iste est totus exercitus Ephraim, centum millia & octo millia, ac centum, in turmas suas: & proficiscentur tertio loco. Et meta exercitûs Dan, ad Aquilonem, in turmas suas: & princeps eorum, Ahiazar filius Ammi-saddai: Et numerus exercitûs ejus, sexaginta duo millia & septingenti. Et ad latus ejus, Tribus Asir: & princeps eorum, Fagajail filius Achran: Et numerus exercitûs ejus, quadraginta unum millia & quingenti. Et ad latus ejus, Tribus Nephtali: & princeps eorum, Ahiraa filius Ainan: Et numerus exercitûs ejus, quinquaginta tria millia & quadringenti.

ספר במדבר : ג

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

quinquaginta & ,septē &,millia centum,Dan *castrametationi visitati* Omnes

31 כָּל־הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה־דָן מֵאַת אֶלֶף וְשִׁבְעָה וְחֲמִשִּׁים

Isti .sua vexilla *ad* proficiscentur *postremum ad* ,sexcenti & ,millia

32 אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת לְאַחֲרֹנָה יִסְעוּ לִדְגָלֵיהֶם: אֵלֶּה

visitati omnes ,suorum patrum domum *ad* Israel filiorum *visitati*

פְּקוּדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־פְּקוּדֵי

,millia tria & ,millia sexcenta ,suos exercitus *ad* castrorum

מַחֲנֹת לְצִבְאֹתָם שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים

medio in *sunt visitati* non Levitæ Et .quinquaginta & ,quingenti &

33 וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: וְהַלְוִיִּם לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹךְ

.Moseh Dominus præcepit quemadmodum ,Israel filiorum

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

,Moseh Dominus præcepit quæ omnia juxta :Israel filii fecerunt Et

34 וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה

unusquisque sunt profecti sic & ,sua vexilla *ad* sunt castrametati sic

כֵּן־חָנוּ לְדִגְלֵיהֶם וְכֵן נָסָעוּ אִישׁ

.suorum patrum domum *super* suas familias ad

לְמִשְׁפְּחֹתָיו עַל־בֵּית אָבֹתָיו:

CAP. III. ג

cum Dominus est locut' die in ,Moseh &,Aharon generationes istæ Et

1 וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה בְּיוֹם דִּבֶּר יְהוָה אֶת־

Primogenitus :Aharon filiorū nomina hæc Et .Sinai monte in Moseh

2 מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־אַהֲרֹן הַבְּכֹר

Aharon filiorum nomina Ista .Ithamar & ,Elhazar ,Abihu & ,Nadab

3 נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר: אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן

.sacerdotio fungendū *ad* eorū manum *implevit* quorum ,*unctorum* ,sacerdotum

הַכֹּהֲנִים הַמְּשֻׁחִים אֲשֶׁר־מִלֵּא יָדָם לְכַהֵן:

eos faciendo accedere in, Domini *facies ad* Abihu & Nadab est mortuus Et

4 וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לִפְנֵי יְהוָה בְּהַקְרִבָם

fuerunt non filii & ,Sinai deserto in *Domini facies ad* extraneum ignem

אֵשׁ זָרָה לִפְנֵי יְהוָה בְּמִדְבַּר סִינָי וּבָנִים לֹא־הָיוּ

.*sui patris* Aharō *facies super* Ithamar &,Elhazar sacerdotio est funct' & eis

לָהֶם וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר עַל־פְּנֵי אַהֲרֹן אֲבִיהֶם:

extensionem appropinquare Fac :d cendo ,Moseh ad Dominus est locut' Et

5 6 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: הַקְרֵב אֶת־מַטֵּה

.ei ministrabunt & ,*sacerdotii* Aharon *facies ad* eam facies stare & ,Levi

לֵוִי וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְשֵׁרְתוּ אֹתוֹ:

tentorii facies ad cœtus omnis custodiam & ,ejus custodiam custodient Et

7 וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמַרְתּוֹ וְאֶת מִשְׁמֶרֶת כָּל־הָעֵדָה לִפְנֵי אֹהֶל

vasa omnia custodient Et .tabernaculi servitutē serviendū ad, *conventus*

מוֹעֵד לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן: וְשָׁמְרוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי

serviendum ad ,Israel filiorum custodiam & *conventus* tentorii

אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת־

,dati:ej' filiis & ,Aharon Levitas dabis Et .tabernaculi servitutē

עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן: וְנָתַתָּה אֶת הַלְוִיִּם לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו נְתוּנִם

ejus filios & Aharon Et ,Israel filiis à ei *ipsi* dati

10 נְתוּנִם הֵמָּה לוֹ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו

.morietur *proximquans* extraneus Et .suū sacerdotium custodient & *,visitabis*

תִּפְקֹד וְשָׁמְרוּ אֶת־כְּהֻנָּתָם וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת:

:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et

11 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

Versio VULG. LAT.

31 Omnes qui numerati sunt in castris Dan, fuerunt centum quinquaginta septem millia sexcenti: et novissimi proficiscentur. Hic numer⁹ filiorum Israel, per domos cognationū suarum & turmas divisi exercitûs, sexcenta tria millia quingenti quinquaginta. Levitæ autem non sunt numerati inter filios Israel: sic enim præceperat Dñs Moysi. Fecerúntq; filii Israel juxta omnia quæ mandaverat Dñs. Castrametati sunt per turmas suas, & profecti per familias ac domos patrum suorum.

CAP. III.

1 Hæ sunt generationes Aaron & Moysi, in die qua locutus est Dñs ad Moysen in
2 monte Sinai. Et hæc nomina filiorum Aaron: primogenit⁹ ejus Nadab, deindè Abiu, &
3 Eleazar, & Ithamar. Hæc nomina filiorum Aaron sacerdotum qui uncti sunt, & quorum repletæ & consecratæ manus ut sacerdotio fungerentur. Mortui sunt enim Nadab & Abiu, cùm offerrent
4 ignem alienum in conspectu Dñi in deserto Sinai, absque liberis: functíq; sunt sacerdotio Eleazar & Ithamar coram
5 Aaron patre suo. Locutúsq; est Dñs ad Moysen, dicens,
6 Applica tribum Levi, & fac stare in conspectu Aaron sacerdotis ut ministrent ei, &
7 excubent, Et observent quidquid ad cultum pertinet multitudinis coram tabernaculo
8 testimonii, Et custodiant vasa tabernaculi, servientes in
9 ministerio ejus. Dabísque dono Levitas Aaron & filiis ejus, quibus traditi sunt à filiis
10 Israel. Aaron autem & filios ejus constitues super cultum sacerdotii. Externus, qui ad ministrandum accesserit, mo-
11 rietur. Locutúsque est Dñs ad Moysen, dicens,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

31 Πάντες (χ) οἱ ἐπεσκεμμένοι τῆς παρεμβολῆς Δάν, (ψ) ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα πεντακισχίλιοι ἑξακόσιοι, ἔσχατοι ἐξαρθῶσι κατὰ τάγμα αὐτῶν. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν παρεμβολῶν ζὺν τῇ δυνάμεσιν αὐτῶν, ἑξακόσιαι χιλιάδες καὶ (ω) δισχίλιοι πεντακόσιοι πεντήκοντα. Οἱ δὲ Λευῖται οὐ συνεπεσκέπησαν (α) ἐν αὐτοῖς, καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῆ. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ (β) Ἰσραὴλ πάντα ὅσα συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ· ὅτω παρενέβαλον καὶ τάγμα αὐτῶν, καὶ ὅτως ἐξῆλθεν ἕκαστος ἐχόμενοι καὶ φύλαι αὐτῶν, καὶ οἴκους πατριῶν αὐτῶν.

dùm populos suos, secundùm domos familiarum suarum.

MS.A. (χ) οἱ ἀριθμηθέντες (ψ) ἐπὶ τὰ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι, σὺν δυνάμει αὐτῶν, ἔσχατοι ἀναζευξουσιν κατὰ (ω) πεντακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι καὶ πεντήκοντα. (α) αὐτοῖς, (β) Ἰσραὴλ, καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῆ· ὅτω

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ αὗται αἱ γενέσεις Ἀαρὼν καὶ Μωυσῆ, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐλάλησε κύριος τῷ Μωυσῆ (α) ἐν
2 ὄρει Σινᾶ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἀαρών. πρωτότοκος Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ, (β)
3 Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἀαρὼν, οἱ (γ) ἱερεῖς οἱ ἠλειμμένοι, οὓς ἐτελείωσε τὰς (δ) χεῖρας αὐτῶν ἱερατεύειν.
4 Καὶ ἐτελεύτησε Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ ἔναντι κυρίου, προσφερόντων αὐτῶν πῦρ ἀλλότριον ἔναντι κυρίου, ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ, καὶ παιδία οὐκ ἦν αὐτοῖς. καὶ ἱεράτευσεν Ἐλεάζαρ καὶ
5 Ἰθάμαρ μετ' Ἀαρὼν τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Καὶ ἐ-
6 λάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάζε τὴν (ε) φυλὴν Λευὶ, καὶ στήσεις αὐτοὺ ἐναντίον Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, καὶ λειτουργήσουσιν αὐτῷ, καὶ
7 φυλάξουσι τὰς φυλακὰς αὐτῷ, Καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἔναντι τοῦ Μαρτυρίου, ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς. Καὶ
8 φυλάξουσι πάντα τὰ σκεύη τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσρα-
9 ὴλ κατὰ πάντα τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς. Καὶ δώσεις τοὺ Λευίτας (ζ) Ἀαρὼν, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ τοῖς ἱερεῦσι. (υ) δεδομένοι δόμα ἔσονται μοι ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ Ἀαρὼν
10 καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καταστήσεις ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ φυλάξουσι τὴν ἱερατείαν αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ κατὰ τὸ θυσιαστήριον, (θ) καὶ ἔσω τοῦ κα-
11 ταπετάσματος. καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀποθνήσκων). Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,

MS.A. (α) ἐν τῷ ὄρει (β) καὶ Ἐλεάζαρ, (γ) ἱερεῖς καὶ οἱ (δ) χεῖρας τοῦ ἱερατεύειν. (ε) φυλὴν τοῦ Λευὶ, (ζ) Ἀαρὼν πρὸ ἀδύφῳ ζε, καὶ τοῖς (η) δόμα δεδομένοι ἔσται μόνοι εἰσὶν (θ) καὶ τὰ ἔσω

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Universus numerus castrorum Dan, centum quinquaginta septem millia & sexcenti: ultimi post turmas proficiscentur. Hi sunt numeri filiorum Israel per domos patrum suorum, universi *inquam* numeri castrorum per exercitus suos, sexcenta tria millia, & quingenti quinquaginta. Levitæ verò & tribus patrum eorum, non fuerit numerata inter filios Israel, quemadmodum præceperat Dominus Mosi. Fecerunt itaque filii Israel quicquid mandaverat Dominus Mosi, sic *inquam* fecerunt, & sic proficiscebantur per turmas suas, & sic castrametabantur, unusquisque in castris suis, pro domo patris sui.

CAP. III.

Cæterùm istæ sunt generationes Aharonis & Mosis in die quo locutus est Dominus cum Mose in monte Sinai. Et hæc sunt nomina filiorum Aharonis: Primogenitus ejus, Nadab, & Abihu, & Eliazar, & Ithamar. Et hæc sunt nomina filiorum Aharonis sacerdotis, qui uncti fuerant, & perfecerant manus suas ad sacerdotium. Mortui sunt autem Nadab & Abihu coram Dño, cùm obtulerunt ignem peregrinum coram Dño in deserto Sinai, & filios non habuerunt: & sacerdotio functi sunt Eliazar & Ithamar filii Aharonis patris sui. Et locutus est Dñs cum Mose, dixitq; ad eum; Admove tribum Levi, & constitue eam coram Aharone sacerdote ut ministrent ei, Custodiantq; custodiam ejus, & custodiam universi cœtûs coram Domino, ante tabernaculum temporis, ut exerceant ministerium tabernaculi. Præterea custodient omnia vasa tabernaculi temporis, & custodiam filiorum Israel, ut obeant ministerium tabernaculi. Denique dabis ipsos Levitas Aharoni & filiis ejus: dono enim dati sunt ei de medio filiorum Israel. Aharoni verò & filiis ejus præcipe ut custodiant sacerdotium suum: & alienus qui accesserit, interficiatur. Locutus est etiam Dñs cum Mose, & ait illi

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

כָּל־מְנְיָנַיָּא לְמַשְׁרְיָת דָּן מְאָה
וְחַמְשִׁין וְשַׁבְעָא אַלְפִין וְשִׁית מְאָה׃
בְּבַתְרֵיתָא נָטְלִין לְטַקָּסֵיהוֹן׃ אִלֵּין
מְנְיָנֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן
כָּל מְנְיָנֵי מַשְׁרְיָתָא לְחֵילֵיהוֹן שִׁית־
מְאָה וְתֵלָתָא אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה
וְחַמְשִׁין׃ וְלֵיוָאֵי לָא אִתְמְנִיאוּ בֵּינ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דִי־פַקֵּיד יְיָ־ית
מֹשֶׁה׃ וַעֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דִי־
פַקֵּיד יְיָ־ית מֹשֶׁה כֵּן שָׁרְיָן לְטַקָּסֵיהוֹן
וְכֵן נָטְלִין גְּבַר לְוַרְעֵיתְהוֹן עַל־בֵּית
אֲבָהָתְהוֹהִי׃ ג

וְאִלֵּין תּוֹלְדָת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה בְּיוֹמָא
דְמַלֶּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה בְּטוּרָא דְסִינָי׃
וְאִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי־אַהֲרֹן בּוּכְרָא
נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃
אִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנַיָּא
דְאִתְרַבִּיאוּ דִי־אִתְקְרֵב קוּרְבָּנְהוֹן
לְשַׁמָּשָׁא׃ וּמִית נָדָב וַאֲבִיהוּא קֳדָם
יְיָ בְּקָרוֹבְיהוֹן אֶשְׁתָּא נוּכְרָיְתָא
קֳדָם יְיָ בְּמַדְבְּרָא דְסִינָי וּבְנִין
לָא הֲווֹ לְהוֹן וְשַׁמֵּשׁ אֶלְעָזָר
וְאִיתָמָר עַל־אַפֵּי אַהֲרֹן אֲבוּהוֹן׃
וּמַלֶּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ קָרֵיב
יָת שִׁבְטָא דְלֵוִי וְתִקֵּים יָתֵיהּ קֳדָם
אַהֲרֹן כָּהֲנָא וְיִשַׁמְּשׁוּן יָתֵיהּ׃ וְיִטְּרוּן
יָת מַטְּרַת יְקָרָא וְיָת מַטְּרַת כָּל־
כְּנִשְׁתָּא קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא לְמִפְלַח
יָת פּוּלְחָן מַשְׁכְּנָא׃ וְיִטְּרוּן יָת כָּל
מָנֵי מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת־מַטְּרַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְמִפְלַח יָת פּוּלְחָן מַשְׁכְּנָא׃
וְתִתֵּן יָת־לֵוָאֵי לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי
מְסִירִין יְהִיבִין אִנּוּן לֵיהּ מִן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וְיָת־אַהֲרֹן וְיָת־בְּנוֹהִי תְּמַנֵּי
וְיָטְרוּן יָת־כְּהוּנַּתְהוֹן וְחִלּוֹנֵי
דְיִקְרַב יִתְקְטֵל׃ וּמַלֶּל יְיָ־עִם־מֹשֶׁה
לְמֵימָר׃

31 Omnes qui numerati ſunt in caſtris Dan, fuerunt centum quinquaginta ſeptem millia & ſexcenti: noviſſimè proficiſcantur. 32 Hi ſunt qui numerati ſunt de filiis Iſrael per domos patrum ſuorum: omnes qui numerati ſunt in caſtris per exercitum ſuum, ſexcenta tria millia, & quingenti & quinquaginta. 33 Levitæ autem non ſunt numerati inter filios Iſrael: ſicut præceperat Dominus Moyſi. 34 Feceruntq; filii Iſrael: juxta omnia quæ præcepit Dñs Moyſi, ita caſtrametabantur per vexilla ſua, & ita proficiſcebantur; ſinguli per familias ſuas, & per domum patrum ſuorum.

CAP. III.

1 Et hæ ſunt generationes Aaron & Moyſi: in die qua locutus eſt Dñs *cum Moyſe* in 2 monte Sinai. Et hæc ſunt nomina filiorum Aaron, primogenitus ejus Nadab: & Abiu; 3 Eleazar, & Ithamar. Hæc nomina filiorum Aaron, ſacerdotũ qui uncti ſunt: & quorum oblatio oblata eſt, ut miniſtrarent. 4 Mortuuſq; eſt Nadab & Abiu coram Domino, quando obtulerunt ignẽ alienum corã Domino in deſerto Sinai; & filii non fuerunt eis: & miniſtravit Eleazar & Ithamar in conſpectu Aaron patris ſui. 5 Locutuſq; eſt Dñs cũ 6 Moyſe dicens. Applica tribũ Levi, & ſtatue eam coram Aaron ſacerdote: & miniſtrabunt 7 ei. Et cuſtodient cuſtodiã ejus, & cuſtodiã omnis congregationis, ante tabernaculũ fœderis: ut ſerviant in miniſterio 8 tabernaculi. Et cuſtodiant omnia vaſa tabernaculi fœderis, & cuſtodiã filiorũ Iſrael: ut ſerviãt in miniſterio tabernaculi fœderis. Dabiſq; Levitas Aaron & filiis ejus: cui dati traditiq; ſunt à filiis Iſrael. 10 Aaron autẽ & filios ejus conſtitues, ut cuſtodiant ſacerdotiũ ſuũ: alien' autem qui acceſſerit, occidetur. 11 Locutuſq; eſt Dñs cum Moyſe dicens.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

31 * עַל־דֶּגֶל מַחֲנֵה דָן מֵאָה וַחֲמִשִּׁים וְשִׁבְעָה אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃
32 ** אֵלֶּה פְקוּדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־פְּקוּדֵי מַחֲנֹת לְצִבְאֹתָם שֵׁשׁ־מֵאוֹת
33 אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃ * וְהַלְוִיִּם לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹךְ
34 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ * וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ לְדִגְלֵיהֶם וְכֵן נָסָעוּ לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

ד

1 ** וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה בְּיוֹם דִּבֶּר יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי׃
2 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־אַהֲרֹן הַבְּכוֹר נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃
3 אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר מִלֵּא יָדָם לְכַהֵן כֹּהֲנִים׃
4 * וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לִפְנֵי יְהוָה בְּהַקְרִבָם אֵשׁ זָרָה לִפְנֵי יְהוָה בְּמִדְבַּר סִינָי
וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר עַל־פְּנֵי אַהֲרֹן אֲבִיהֶם׃

VER. SAM. ** אֵלֶּה פְקוּדֵי מַחֲנֵה לֵוִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ
31 * וָמַעְלָה שִׁשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף׃ עַל־דֶּגֶל מַחֲנֵה דָן מֵאָה וַחֲמִשִּׁים וְשִׁבְעָה אֲלָפִים
וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃
32 ** אֵלֶּה פְקוּדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־פְּקוּדֵי מַחֲנֹת לְצִבְאֹתָם שֵׁשׁ־מֵאוֹת
33 אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃ * וְהַלְוִיִּם לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹךְ
34 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ * וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ לְדִגְלֵיהֶם וְכֵן נָסָעוּ לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

ד

1 ** וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה בְּיוֹם דִּבֶּר יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי׃
2 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־אַהֲרֹן הַבְּכוֹר נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃
3 אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר מִלֵּא יָדָם לְכַהֵן כֹּהֲנִים׃
4 * וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לִפְנֵי יְהוָה בְּהַקְרִבָם אֵשׁ זָרָה לִפְנֵי יְהוָה בְּמִדְבַּר סִינָי
וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר עַל־פְּנֵי אַהֲרֹן אֲבִיהֶם׃
5 ** וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ * הַקְרֵב אֶת־מַטֵּה לֵוִי וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי
6 אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְשֵׁרְתוּ אֹתוֹ׃ וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמַרְתּוֹ וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת כָּל־הָעֵדָה
7 לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן׃ וְשָׁמְרוּ אֵת כָּל־כְּלֵי אֹהֶל מוֹעֵד
8 וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן׃ וְנָתַתָּה אֶת־הַלְוִיִּם
לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו נְתֻנִים נְתֻנִים הֵם לוֹ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו
תִּפְקֹד וְשָׁמְרוּ אֶת־כְּהֻנָּתָם וְכָל־הַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר׃

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

31 *Omnes recenſiti caſtrorum Dan, centum quinquaginta ſeptem millia & ſexcenti: poſtremi proficiſcebantur ſecundùm vexilla ſua. Iſti recenſiti ſunt de filiis Iſrael ſecundùm domum patrum ſuorum: Omnes recenſiti caſtrorum juxta turmas ſuas, ſexcenta tria millia, et quingenti quinquaginta. Leviæ autem recenſiti non fuerunt inter filios Iſrael, ſicut præceperat Dominus Moſi. Fecerunt autẽ filii Iſrael ſecundũ omnia quæ præceperat Dominus Moſi: Sic caſtrametati ſunt ſecundùm vexilla ſua, & ſic profecti ſunt, uzuſquisque ſecundùm familias ſuas, per domum patrum ſuorum.*

CAP. III.

Hæ autem ſunt generationes Aaronis & Moſis in die quo locutus eſt Dominus Moſi in monte Sinai. Hæc quoque ſunt nomina filiorum Aaronis, primogenitꝰ Nadab, & Abihu, Eleazar & Ithamar. Hæc ſunt nomina filiorum Aaronis ſacerdotum unctorum; (a) quorum conſecravit manũ ut ſacerdotio fungerentur. Mortui autem ſunt Nadab et Abihu cũ offerrent ignem(b) alienum coram Domino in deſerto Sinai: filiꝰ autem non erant eis, ideò ſacerdotio functi ſunt Eleazar, & Ithamar coram Aarone patre ſuo. Poſtea locutus eſt Dominus Moſi, dicens; Appropinquare fac tribũ Levi, ut conſtituas eam coram Aarone ſacerdote, miniſtrétque illi. Et cuſtodiant cuſtodiam ejus, & cuſtodiã omnis congregationis corã tabernaculo teſtimonii, ad faciendum miniſterium tabernaculi. Cuſtodient quoq; omnia vaſa tabernaculi teſtimonii, et cuſtodiam filiorum Iſrael, ad faciendum miniſterium tabernaculi. Dabiſq; Levitas Aaroni et filiis ejus: Dati ſunt, dati ſunt hi mihi de medio filiorũ Iſrael. Aaronem autem et filios ejus præficies, et cuſtodient ſacerdotium ſuum; nam (c) alienigena qui acceſſeris, (d) morietur. Et locutus eſt Dominus Moſi, dicens;

VER. SAm. (a) qui coinplērunt locum ſuum (b) extraneum (c) extraneus (d) occidetur.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 * فذلك جميع عسكر دان * مايه وسبعة وخمسون الفا وسبعمايه * ويرحلون اخيرا بجيوشهم * هؤلاء
32 معدودون بني اسرايل لبيوت اباهم * جملة عدد العساكر بجيوشهم * سبعمايه الف وثلاثه الاف
33 وخمسمايه وخمسون * واللاويون لم يحصوا في جملة بني اسرايل كما امر الله موسي * ثم صنع
34 بنوا اسرايل جميع ما امر الله موسي * كذاك نزلوا في مراكزهم * وكذاك رحلوا * كل سبط
1 لعشايرهم على بيوت اباهم * * وهذه نسبة قوم موسي
* الفصل الثالث *
2 وهارون في وقت خطاب الله لموسي في برية سينين * وهذه اسماء بني هارون * ناداب البكر وابيهو
3 والعازار وايثامار * هذه اسماء بني هارون الائمة الممسوحين الذين كمل واجبهم للامامة * وماب
4 ناداب وابيهو بين يدي الله لما قربا نارا غريبة بين يدي الله في برية سيناي * ولم يكن لهما
5 بنون * والعازار وايثامار يحصن هارون ابيهما * وكلم الله موسي قايلا * قدم سبط لاوي
6 وقفهم بين يدي هارون الامام فيخدموه * ويحفظوا حفظه وحفظ الجماعة بين يدي خباء
7 الحضر * ويخدموا خدمة المسكن * ويحفظوا جميع انية خباء الحضر * وحفظ بني اسرايل
8 ويخدموا خدمة المسكن * وادفع اللاويين الي هارون وبنيه * مسلمون معطون هم له من
9 بني اسرايل * وكل هارون وبنيه علي ان يحفظوا امامهم * واي اجنبي تقدم اليها فليقتل
10 * وكلم الله موسي قايلا *
11

Atque iſte eſt univerſis exercitus Dan, centum quinquaginta ſeptem millia & ſexcenti: & proficiſcentur poſtremo loco, per turmas ſuas. His ſunt recenſiti filiorum Iſrail in domos patrum ſuorum: ſumma numeri exercituum in turmas ſuas, ſexcenta millia, & tria millia, & quingenti quinquaginta. Leviticæ autem non fuerunt numerati inter ſummam filiorum Iſrail, ſicuti præcepit Deus Muſæ. Feceruntque filii Iſrail omnia quæ mandavit Deus Muſæ: eo modo diverſati ſunt in caſtris ſuis, atq; eo modo profecti ſunt: unuſquiſque tribus in familias ſuas, juxtà domos patrum ſuorum.

CAP. III.

Atque hæc eſt genealogia gentis Muſæ & Haronis quo tempore collocutus eſt Deus cum Muſa in deſerto Sinain. Et hæc ſunt nomina filiorum Haronis: Nadab primogenitus, & Abihu, & Eleazar, & Ithamar. Hæc ſunt nomina filiorum Haronis ſacerdotum unctorum, quorum debitum expletum fuerat ad munus ſacerdotii. Mortuique ſunt Nadab et Abihu in conſpectu Dei, cùm quòd obtuliſſent ignem exterum coram Deo in deſerto Sinai, nec fuerunt eis filii: functique ſunt ſacerdotio Eleazar & Ithamar in præſentia Haronis patris ſui. Locutuſque eſt Deus cum Muſa, dicens; Admove tribum Livi, & ſiſte illos ante Haronem ſacerdotem, ut famulentur ei, Et cuſtodiant cuſtodiam ejus, et cuſtodiam congregationis ante tabernaculum præſentiæ: & miniſtrent miniſterium habitaculi, Et cuſtodiant omnia vaſa tabernaculi præſentiæ, et cuſtodiam filiorum Iſrail, et miniſtrent miniſterium habitaculi. Et da Levitas Haroni & filiis ejus: addicti atque donati ſunt ei de filiis Iſrail. Et committe curam Haroni & filiis ejus cuſtodiendi ſacerdotium ſuum: & quicunque adverſus acceſſerit ad illud, occidatur. Item locutus eſt Deus cum Muſa, dicens;

ספר במדבר : ג

pro ,Israel filiorum medio è Levitas accepi ecce ego Et
12 וַאֲנִי הִנֵּה לָקַחְתִּי אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת
.Levitæ mihi erunt & :Israel filiis à *vulvæ apertione* primogenito omni
כָּל־בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם :
primogenitum omne *me percutere* die *in* ,primogenitum omne *mihi* Quia
13 כִּי לִי כָּל־בְּכוֹר בְּיוֹם הַכֹּתִי כָּל־בְּכוֹר בְּיִשְׂרָאֵל
.Israel in primogenitum omne mihi sanctificavi ,Ægypti terra in
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הקדשתי [הִקְדַּשְׁתִּי] לִי כָל־בְּכוֹר בְּיִשְׂרָאֵל
est locutus Et .Dominus Ego .erunt *mihi* ,animal ad usque homine Ab
14 מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה לִי יִהְיוּ אֲנִי יְהוָה : וַיְדַבֵּר
filios *Visita* :dicendo ,Sinai deserto in Moseh ad Dominus
15 יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינָי לֵאמֹר : פְּקֹד אֶת־בְּנֵי
masculum Omnem .suas familias *ad* ,suorum patrum *domum ad* Levi
לֵוִי לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם כָּל־זָכָר
os super Moseh eos *visitavit* Et .*eos visitabis* ,supra & mensis filio à
16 מִבֶּן־חֹדֶשׁ וָמָעְלָה תִּפְקְדֵם : וַיִּפְקֹד אֹתָם מֹשֶׁה עַל־פִּי
suis nominibus in Levi filii isti fuerunt Et .erat jussus quemadmodũ ,Domini
יְהוָה כַּאֲשֶׁר צֻוָּה : וַיִּהְיוּ אֵלֶּה בְנֵי־לֵוִי בִּשְׁמֹתָם
Gherſon filiorum nomina hæc Et .Merari & ,Chehath & ,Gherſon
17 גֵּרְשׁוֹן וּקְהָת וּמְרָרִי : וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־גֵרְשׁוֹן
ſuas familias *ad* Chehath filii Et .Simhi & ,Libni ,ſuas familias *ad*
18 לְמִשְׁפְּחֹתָם לִבְנִי וְשִׁמְעִי : וּבְנֵי קְהָת לְמִשְׁפְּחֹתָם
ſuas familias *ad* Merari filii Et .Huzziel & ,Chebron ,Ishar & ,Hamram
19 עַמְרָם וְיִצְהָר חֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל : וּבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם
.ſuorum patrum domum *ad* Levi familiæ *ipſæ* Iſtæ .Muſi & ,Machli
מַחְלִי וּמוּשִׁי אֵלֶּה הֵם מִשְׁפְּחֹת הַלֵּוִי לְבֵית אֲבֹתָם :
ipſe Iſtæ .Simhi familia & ,Libni familia Gherſon *Ipſi*
21 לְגֵרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַלִּבְנִי וּמִשְׁפַּחַת הַשִּׁמְעִי אֵלֶּה הֵם
filio à maſculi omnis *numero in* eorum *Viſitati* .Gherſuni familiæ
22 מִשְׁפְּחֹת הַגֵּרְשֻׁנִּי : פְּקֻדֵיהֶם בְּמִסְפַּר כָּל־זָכָר מִבֶּן
.quingenti & ,millia ſeptem ,eorum *viſitati* ;ſupra & ,menſis
חֹדֶשׁ וָמָעְלָה פְּקֻדֵיהֶם שִׁבְעַת אֲלָפִים וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת :
vare ad caſtrametabuntur tabernaculum poſt Gherſuni Familiæ
23 מִשְׁפְּחֹת הַגֵּרְשֻׁנִּי אַחֲרֵי הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ יָמָּה :
cuſtodia Et .Lael filius Eliaſaph ,Gherſuni patris domus *prælatus* Et
24 וְנְשִׂיא בֵּית־אָב לַגֵּרְשֻׁנִּי אֶלְיָסָף בֶּן־לָאֵל : וּמִשְׁמֶרֶת
25 tentorium & ,tabernaculum ,*conventus* tentorio in Gherſon filiorum
בְּנֵי־גֵרְשׁוֹן בְּאֹהֶל מוֹעֵד הַמִּשְׁכָּן וְהָאֹהֶל
,atrii *junctæ* Et .*conventus* tentorii oſtii *tegumentum* &,ejꝰ operimentum
26 מִכְסֵהוּ וּמָסַךְ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד : וְקַלְעֵי הֶחָצֵר
.altare *ſuper* & ,tabernaculum *ſuper* quod atrii oſtii operimentum &
וְאֶת מָסַךְ פֶּתַח הֶחָצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ
Chehath *ipſi* Et .ejus *ſervitium* omne ad ejus funes & ,undiquaque
סָבִיב וְאֶת מֵיתָרָיו לְכָל עֲבֹדָתוֹ : וְלִקְהָת
,Chebroni familia &, Ishari familia & Hamrami familia
מִשְׁפַּחַת הָעַמְרָמִי וּמִשְׁפַּחַת הַיִּצְהָרִי וּמִשְׁפַּחַת הַחֶבְרֹנִי
numero In .Chehathi familiæ *ipſæ* Iſtæ .Huzzieli familia &
28 וּמִשְׁפַּחַת הָעֻזִּיאֵלִי אֵלֶּה הֵם מִשְׁפְּחֹת הַקְּהָתִי : בְּמִסְפַּר
,ſexcenti & ,millia octo ,ſupra & ,menſis filio à maſculi omnis
כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וָמָעְלָה שְׁמֹנַת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת
.ſanctitatis cuſtodiam cuſtodientes
שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ :

Verſio VULG. LAT.

12 Ego tuli Levitas à filiis Iſrael pro omni primogenito, qui aperit vulvam in filiis Iſrael, erúntque Levitæ mei.
13 Meum eſt enim omne primogenitum: ex quo percuſſi primogenitos in terra Ægypti, ſanctificavi mihi quidquid primum naſcitur in Iſrael: ab homine uſque ad pecus, mei ſunt. Ego Dominus.
14 Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen in deſerto Sinai, dicens;
15 Numera filios Levi per domos patrum ſuorum & familias, omnem maſculum ab uno menſe & ſuprá. Numeravit Moyſes, ut præceperat
16 Dominus. Et inventi ſunt filii Levi per nomina ſua, Gerſon & Caath & Merari. Filii
17 Gerſon: Lebni & Semei. Filii
18 Caath: Amram & Jeſaar,
19 Hebron & Oziel. Filii Merari: Moholi & Muſi. De
20 Gerſon fuêre familiæ duæ,
21 Lebnitica, & Semeitica. Quarum numeratus eſt populꝰ ſexûs maſculini ab uno menſe
22 & ſuprà, ſeptem millia quingenti. Hi poſt tabernaculum
23 metabuntur ad Occidentem,
24 Sub principe Eliaſaph filio
25 Laël. Et habebunt excubias
26 in tabernaculo fœderis, Ipſum tabernaculum & operimentum ejus, tentorium quod trahitur ante fores tecti fœderis, & cortinas atrii: tentoriũ quoque quod appenditur in introitu atrii tabernaculi, & quidquid ad ritum altaris pertinet, funes tabernaculi, & omnia utenſilia ejus. Cognatio Caath habebit
27 populos Amramitas & Jeſaaritas & Hebronitas & Oziellitas. Hæ ſunt familiæ Caathitarum recenſitæ per nomina ſua. Omnes generis maſculini ab uno menſe & ſuprà, octo millia ſexcenti, habebunt excubias Sanctuarii,
28

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 (ι)Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἴληφα τοὺς Λευίτας ἐκ μέσου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀντὶ παντὸς πρωτοτόκου διανοίγοντος μήτραν παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· λύτρα αὐτῶν ἔσονται, καὶ ἔσονταί μοι οἱ Λευῖται.
13 Ἐμοὶ γὰρ πᾶν πρωτότοκον· ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐπάταξα πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, (κ) ἡγίασα ἐμοὶ πᾶν πρωτότοκον ἐν Ἰσραήλ. ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους ἐμοὶ ἔσονται. ἐγὼ κύριος.
14 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ, λέγων,
15 Ἐπίσκεψαι τοὺς υἱοὺς Λευὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ δήμους (λ) αὐτῶν. πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω, (μ) ὅπως ἐκφανῶσι αὐτούς. Καὶ
16 ἐπεσκέψαντο αὐτοὺς Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν διὰ φωνῆς (ν) κυρίου, ὃν τρόπον ἐνετείλατο
17 αὐτοῖς κύριος. Καὶ ἦσαν (ξ) οἱ υἱοὶ Λευὶ ἐξ ὀνομάτων αὐτῶν· Γεδσὼν, Καάθ, καὶ Μεραεί. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Γεδσὼν κατὰ δήμους αὐτῶν· Λοβενὶ καὶ Σεμεΐ. Καὶ
18 19 υἱοὶ Καὰθ κατὰ δήμους αὐτῶν· (ο) Ἀμραὰμ καὶ
20 Ἰασαὰρ, Χεβρὼν καὶ Ὀζιήλ. (π) Καὶ υἱοὶ Μεραεὶ κατὰ δήμους αὐτῶν· Μοολὶ, καὶ (ρ) Μουσί. οὗτοι εἰσὶ δῆμοι τῶν Λευιτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.
21 Τῷ Γεδσὼν δῆμος τῶν Λοβενὶ, καὶ δῆμος τῶν Σεμεΐ. οὗτοι εἰσὶ δῆμοι τῶν Γεδσών.
22 Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατ' ἀριθμὸν παντὸς ἀρσενικοῦ ἀπὸ μηνιαίου καὶ (σ) ἐπάνω, ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν, ἑπτακισχίλιοι καὶ πενταχόσιοι.
23 Καὶ οἱ υἱοὶ Γεδσὼν ὀπίσω τοῦ σκηνώματος παρεμβαλοῦσι (τ) παρὰ θάλασσαν. Καὶ ὁ ἄρχων
24 οἴκου πατριᾶς τοῦ δήμου τῶν Γεδσὼν, Ἐλισαὴφ
25 υἱὸς Δαήλ. Καὶ ἡ φυλακὴ τῶν Γεδσὼν ἐν
26 τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, Ἡ σκηνὴ, καὶ τὸ κάλυμμα, καὶ τὸ καλακάλυμμα τοῦ θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ καλαπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ καλάλοιπα πάν-
27 των τῶν ἔργων αὐτῶν. Τῷ Καὰθ δῆμος ὁ (υ) Ἀμραὰμ εἷς, καὶ δῆμος ὁ (φ) Ἰασαὰρ εἷς, καὶ δῆμος ὁ Χεβρὼν εἷς, καὶ δῆμος ὁ Ὀζιὴλ εἷς. οὗτοι (χ) εἰσὶν οἱ δῆμοι τῶν
28 Καὰθ κατὰ ἀριθμόν. Πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω, ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τοῦ ἁγίου.

Et ecce ego aſſumpſi Levitas de medio filiorum Iſrael pro omni primogenito adaperiente vulvam à filiis Iſrael. Redemptiones eorum erunt: et erunt mihi Levitæ. Mihi enim omne primogenitum. In 12
qua die percuſſi omne primogenitum in terra Ægypti, ſanctificavi mihi omne primogenitum in Iſrael: ab homine uſque ad pecus, mihi erunt. Ego Dominus. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen in deſerto Sina, dicens, Recognoſce filios Levi ſecundùm domos familiarum eorum, ſecundùm populos eorum. Omne maſculinum ab uno menſe & ſuprà, recognoſcite eos. Et recognoverunt eos Moyſes & Aaron per vocem Domini, quemadmodùm præcepit eis Dominus. Et fuerunt hi filii Levi ex nominibus eorum: (c) Gedſon, Caath, & Merari. Et hæc ſunt nomina filiorum Gedſon ſecundùm populos eorum, Lobeni, & Semei. Et filii Caath ſecundùm populos eorum, Amram, & Iſſaar, Chebron, & Oziel. Et filii Merari ſecundùm populos eorum, Mooli, & Muſi. Hi ſunt populi Levitarum ſecundùm domos familiarum eorum. Ipſi Gedſon populus ipſius Lobeni, & populꝰ ipſius Semei. Hi populi Gedſon. Recognitio eorum ſecundùm numerum omnis maſculini ab uno menſe & ſuprà, recognitio eorum, ſeptem mille, & quingenti. Et filii Gedſon poſt tabernaculum caſtrametabuntur ad Mare. Et princeps domûs familiæ populiipſius Gedſon, Heliſaph filius Dael. Et cuſtodia filiorum Gedſon in tabernaculo teſtimonii, Ipſum tabernaculum, et operimentũ, & cooperimentũ oſtii tabernaculi teſtimonii, et tentoria atrii, et velamen portæ atrii, quod eſt ſuper tabernaculũ, & reliqua omniũ operũ ejꝰ. Ipſi Caath populꝰ, qui Amrãi, unꝰ; & populꝰ, qui Iſſaar, unꝰ; et populꝰ, qui Chebron, unꝰ; et populꝰ, qui Oziel, unus. Hi ſunt populi ipſiꝰ Caath, ſecundùm numerum. Omne maſculinum ab uno menſe & ſuprà, octo mille & ſexcenti, cuſtodientes cuſtodias ſanctorum. 28

MS.A (ι) Καὶ ἐγὼ ἰδοὺ ἤλιφα (κ) ἡγίασας (λ) αὐτῶν, κατὰ ζυσσημείας αὐτῶν. πᾶν (μ) ἀριθμήσον αὐτούς. Καὶ ἠρίθμησεν (ν) κυρίου, κατὰ ζωέταξεν (ξ) οἱ (ο) Ἀμβρὰμ (π) καὶ οὗτοι οἱ (ρ) Ὁμοσί. (σ) ἐπάνω, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, (τ) κατὰ θάλασσαν. (υ) Ἀμβρὰμ (φ) Σααρ (χ) εἰσιν δῆμοι

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ואנא הא נסבית ית לואי׳ מן גו בני ישראל תחות כל בוכרא פתח רחמא מן בני ישראל
13 ויהון לי לואי׳. ארום לי כל בוכרא ביומא דמחיתי כל בוכרא בארעא דמצרים קדישית לי כל בוכרא בישראל
14 מאדם עד בעירא לי יהון אנא יי׳. * ומליל יי׳ עם משה במדברא דסיני למימר.
15 פוק מני ית בני לוי לבתי אבהתהון לזנהון כל דכורא מבר ירחא ולעילא תמני יתהון.
16 ומנא משה כמא דפקדיה מימרא דיי׳ כמא דאתפקדו. והוו אלין בני לוי בשמהתהון
17 גרשון וקהת ומררי. * ואלין שמהת בני גרשון לזנהון לבני ושמעי. ובני קהת לזנהון
18 לבני ושמעי. ובני מררי לזנהון לבני ושמעי. * ואלין שמהת בני גרשון לזנהון לבני ושמעי.
19 ובני קהת לזנהון לבני ושמעי. ובני מררי לזנהון לבני ושמעי. * ואלין שמהת בני גרשון לזנהון לבני ושמעי.
20 ובני קהת לזנהון לבני ושמעי. ובני מררי לזנהון לבני ושמעי. * ואלין שמהת בני גרשון לזנהון לבני ושמעי.
21 ובני קהת לזנהון לבני ושמעי. ובני מררי לזנהון לבני ושמעי. * ואלין שמהת בני גרשון לזנהון לבני ושמעי.
22 ובני קהת לזנהון לבני ושמעי. ובני מררי לזנהון לבני ושמעי. * ואלין שמהת בני גרשון לזנהון לבני ושמעי.
23 ובני קהת לזנהון לבני ושמעי. ובני מררי לזנהון לבני ושמעי. * ואלין שמהת בני גרשון לזנהון לבני ושמעי.
24 ובני קהת לזנהון לבני ושמעי. ובני מררי לזנהון לבני ושמעי. * ואלין שמהת בני גרשון לזנהון לבני ושמעי.
25 ובני קהת לזנהון לבני ושמעי. ובני מררי לזנהון לבני ושמעי. * ואלין שמהת בני גרשון לזנהון לבני ושמעי.
26 ובני קהת לזנהון לבני ושמעי. ובני מררי לזנהון לבני ושמעי. * ואלין שמהת בני גרשון לזנהון לבני ושמעי.
27 ובני קהת לזנהון לבני ושמעי. ובני מררי לזנהון לבני ושמעי. * ואלין שמהת בני גרשון לזנהון לבני ושמעי.
28 ובני קהת לזנהון לבני ושמעי. ובני מררי לזנהון לבני ושמעי. * ואלין שמהת בני גרשון לזנהון לבני ושמעי.

*Ecce ego accepi Levitas de medio filiorum Iſrael pro omni primogenito aperiẽte quamcunque vulvam de filiis Iſrael, ut ſint mihi Levitæ; Nam meum eſt omne primogenitum. In die quâ interfeci omnia primogenita quæ erant in terra Ægypti, conſecravi mihi omne primogenitum filiorum Iſrael: ab homine uſque ad animantia, mea erunt: Ego ſum Dominus. Præterea locutus eſt Dominus cum Moſe in monte Sinai, dixitq; ad eum; Recenſe filios Levi per familias ſuas, & domos patrũ ſuorum: omnem maſculum à filio menſis & ſupra, recenſebis. Recenſuit itaque eos Moſes juxta verbũ oris Domini, prout fuerat ei mandatum. Fuerunt autem hi filii Levi per nomina ſua: Gerſon, & Cahath, & Merari. Et hæc ſunt nomina filiorum Gerſon per familias ſuas: Lebni, & Semei. Filii verò Cahath juxta familias ſuas, Amram, & Jeshar, & Hebron, & Uziel. Porrò filii Merari juxta familias ſuas, Mahli & Muſi. Hæ ſunt familiæ Levitarum juxta domos patrum ſuorum. Ad Gerſonem *pertinebat* familia Lebni, & familia Semei: Hæ ſunt familiæ Gerſonis. Et numerus eorum, numerando omnem maſculum à filio menſis & ſupra, ſeptem millia & quingenti. Familia Gerſonis poſt tabernaculum caſtrametentur ab Occidente. Et princeps domûs paternæ Gerſonis, Eliaſaph filius Eliab. Et cuſtodia filiorum Gerſonis in tabernaculo temporis, erit tabernaculum, & velũ januæ ejus, & tentorium ejus, & tentorium oſtii tabernaculi temporis: Et vela atrii, & aulæum januæ atrii quod imminet tabernaculo & altari per ambitum: item ſuper funiculos ejus, cunctâq; ejus miniſteria *erit eorum cuſtodia*. Ad Cahath verò *pertinet* familia Amram, & familia Jeshar, & familia Hebrõ, & familia Uziel: Hæ ſunt familiæ Cahath. Porrò numerus eorum, numerando omnem maſculũ à filio menſis & ſupra, octo millia & ſexcenti cuſtodientes cuſtodiam ſanctuarii.*

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

12 וַאֲנָא הָא קְרֵיבִית יָת לֵיוָאֵי מִן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל חֲלַף כָּל בּוּכְרָא פָּתַח וַלְדָא
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוֹן מְשַׁמְּשִׁין קֳדָמָי
13 לֵיוָאֵי : אֲרֵי דִילִי כָּל בֻּכְרָא בְּיוֹמָא
דְקַטֶלִית כָּל בֻּכְרָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם
אַקְדֶּשִׁית קֳדָמַי כָּל בֻּכְרָא בְּיִשְׂרָאֵל
14 מֵאֱנָשָׁא עַד בְּעִירָא דִילִי יְהוֹן אֲנָא
יְיָ : וּמַלֵל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּמַדְבְּרָא
15 דְסִינַי לְמֵימָר : מְנֵי יָת בְּנֵי לֵוִי לְבֵית
אֲבָהָתְהוֹן לְזַרְעֵיתְהוֹן כָּל דְכוּרָא
16 מִבַּר יַרְחָא וּלְעֵילָא תְּמָנְנִין : וּמְנָא
יָתְהוֹן מֹשֶׁה עַל מֵימְרָא דַייָ כְּמָא דִי
17 אִתְפְּקֵד : וְהָווֹ אִלֵּין בְּנֵי לֵוִי
18 בְּשׁוּמְהָתְהוֹן גֵּרְשׁוֹן וּקְהָת וּמְרָרִי :
וְאִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי גֵּרְשׁוֹן לְזַרְעֵיתְהוֹן
19 לִבְנִי וְשִׁמְעִי : וּבְנֵי קְהָת לְזַרְעֵיתְהוֹן
עַמְרָם וְיִצְהָר חֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל : וּבְנֵי
20 מְרָרִי לְזַרְעֵיתְהוֹן מַחְלִי וּמוּשִׁי אִלֵּין
אִנּוּן זַרְעֵיַת לֵוִאי לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן :
21 לְגֵרְשׁוֹן זַרְעֵיַת לִבְנִי וְזַרְעֵיַת שִׁמְעִי
22 אִלֵּין אִנּוּן זַרְעֵיַת גֵּרְשׁוֹן : מְנְיֵנֵיהוֹן
בְּמִנְיַן כָּל דְכוּרָא מִבַּר יַרְחָא
וּלְעֵילָא מְנְיֵנֵיהוֹן שְׁבְעָא אַלְפִין
23 וְחַמֵשׁ מְאָה : זַרְעֵיַת גֵּרְשׁוֹן אֲחוֹרֵי
24 מַשְׁכְּנָא יְשַׁרְיָן מַעַרְבָּא : וְרַב בֵּית
אַבָּא לְבֵית גֵּרְשׁוֹן אֶלְיָסָף בַּר לָאֵל :
25 וּמַטְרַת בְּנֵי גֵּרְשׁוֹן בְּמַשְׁכְּנָא וּמָנָא
מַשְׁכְּנָא וּפָרְסָא חוּפָאֵיהּ וּפָרְסָא
26 דְתָרַע מַשְׁכְּנָא וּמָנָא : וְסִרְדֵי דְּרָתָא
וְיָת פָּרְסָא דְתָרַע דְּרָתָא דִי עַל
מַשְׁכְּנָא וְעַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר
וְיָת אֲטוּנוֹהִי לְכָל פּוּלְחָנֵיהּ :
27 וְלִקְהָת זַרְעֵיַת עַמְרָם וְזַרְעֵיַת יִצְהָר
וְזַרְעֵיַת חֶבְרוֹן וְזַרְעֵיַת עֻזִּיאֵל אִלֵּין
28 אִנּוּן זַרְעֵיַת קְהָתִי : בְּמִנְיַן כָּל
דְכוּרָא מִבַּר יַרְחָא וּלְעֵילָא תְּמָנְיָא
אַלְפִין וְשִׁית מְאָה נָטְרֵי מַטְרַתָּא
דְקוּדְשָׁא :

Targum ONKELOS.

12 Ego autē ecce applicavi Levitas ad me de medio filiorum Israel, pro omni primogenito qui aperit vulvā de filiis Israel : ministrabuntq; Levitæ in conspectu meo. Meū est enim 13 omne primogenitū : in die quo occidi omne primogenitū in terra Egypti, sanctificavi corā me oñe primogenitū in Israel, ab homine usq; ad pecus : mei sunt, ego Dñs. Locutúsq; est 14 Dñs cum Moyse, in deserto Sinai, dicens. Numera filios Levi, p domos patrū suorū et familias suas : omnes masculos 15 ab uno mense et supra numerabitis eos. Numeravitq; eos Moyses juxta verbū Dñi : ficut 16 mandatū fuerat ei. Fuerūt autē hi filii Levi per nomina sua; 17 Gersō, et Caath, & Merari. Et hæc sunt nomina filiorū Gerson per familias suas ; Lobni, 18 et Semei. Et filii Caath p familias suas; Amrā et Isaar ; et Hebron, et Oziel. Filii autem 19 Merari per familias suas, Mooli et Musi : hæ sunt familiæ Levitarū, per domos patrū suorū. De Gerson fuit familia 20 Lobni, et familia Semei : hæ sunt familiæ Gerson. Numeratiq; sunt ex eis juxta numerum 21 omniū masculorū, ab uno mēse et supra : fuitq; numer' eorum septē millia & quingenti. 22 Familiæ Gersō castrametabūtur post tabernaculum ad Occidentem. Et princeps domus 23 patrum Gersonitarum, Eliasaph filius Lael. Sub custodia autē filiorū Gersō in tabernaculo fœderis erit tabernaculū et operimentum, quo tegetur, 24 tentoriumq; p in ostio tabernaculi fœderis. Et cortinæ atrii, et tentoriū p est in ostio 25 atrii, p circuit altare et tabernaculū : et funiculi ejus, juxta 26 omnem cultū ejus. De Caath autē fuit familia Amram et familia Isaar, & familia Hebron, & familia Oziel : hæ 27 sunt familiæ Caath. Juxta numerum omnium masculorum, ab uno mense & supra : octo millia et sexcenti, custodientium custodiam sanctuarii.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 * ואנכי הנה לקחתי את הלוים מתוך בני ישראל תחת כל בכור פטר רחם מבני ישראל והיו לי הלוים
13 לי כל בכור ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל מאדם ועד בהמה לי יהיו
14 אני יהוה ** וידבר יהוה אל משה במדבר סיני לאמר
15 * פקד את בני לוי לבית אבתם למשפחתם כל זכר מבן חדש ומעלה תפקדם
16 * ויפקד משה על פי יהוה כאשר צוה ויהיו בני לוי בשמותם גרשון וקהת ומררי
17 * ואלה שמות בני לוי בשמותם לבני גרשון ולבני קהת ולבני מררי ואלה שמות בני גרשון לבני ושמעי
18 * ובני קהת לעמרם ויצהר חברון ועזיאל ובני מררי מחלי ומושי אלה הם משפחות הלוי לבית אבתם
19 לגרשון משפחת הלבני ומשפחת השמעי אלה הם משפחות הגרשני לפקדיהם במספר כל זכר מבן חדש
20 ומעלה פקדיהם שבעת אלפים וחמש מאות משפחת הגרשני אחרי המשכן ימה יחנו
21 * ונשיא בית אב למשפחת הגרשני אליסף בן לאל ומשמרת בני גרשון במשכן ומנא
22 משכן ופרסא חופאיה ופרסא דתרע משכן ומנא וסרדי החצר ואת פרסא דתרע החצר אשר על
23 המשכן ועל המזבח סביב סביב ומיתריו לכל עבדתו ולקהת משפחת העמרמי ומשפחת היצהרי
24 ומשפחת החברני ומשפחת העזיאלי אלה הם משפחות הקהתי מספר כל זכר מבן חדש ומעלה
25 שמנת אלפים ושש מאות שמרי משמרת הקדש
26 * ומשפחת בני מררי משפחת המחלי ומשפחת המושי אלה הם משפחות מררי ופקדיהם במספר כל
27 זכר מבן חדש ומעלה שלשת אלפים ומאתים * ונשיא בית אב למשפחת המררי צורי בן אביחיל
28 על ירכת המשכן יחנו * ופקדת מספר כל זכר מבן חדש ומעלה ששת אלפים ומאתים שמרי משמרת

SAMARITANA.

12 * ואנכי הנה לקחתי את הלוים מתוך בני ישראל תחת כל בכור פטר רחם מבני ישראל והיו לי הלוים
13 כל בכור ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל מאדם ועד בהמה לי יהיו
14 אני יהוה ** וידבר יהוה אל משה במדבר סיני לאמר
15 * פקד את בני לוי לבית אבתם למשפחתם כל זכר מבן חדש ומעלה תפקדם
16 * ויפקד משה על פי יהוה כאשר צוה ויהיו בני לוי בשמותם גרשון וקהת ומררי
17 * ואלה שמות בני לוי בשמותם לבני גרשון ולבני קהת ולבני מררי ואלה שמות בני גרשון לבני ושמעי
18 * ובני קהת לעמרם ויצהר חברון ועזיאל ובני מררי מחלי ומושי אלה הם משפחות הלוי לבית אבתם
19 לגרשון משפחת הלבני ומשפחת השמעי אלה הם משפחות הגרשני לפקדיהם במספר כל זכר מבן חדש
20 ומעלה פקדיהם שבעת אלפים וחמש מאות משפחת הגרשני אחרי המשכן ימה יחנו
21 * ונשיא בית אב למשפחת הגרשני אליסף בן לאל ומשמרת בני גרשון במשכן ומנא
22 משכן ופרסא חופאיה ופרסא דתרע משכן ומנא וסרדי החצר ואת פרסא דתרע החצר אשר על
23 המשכן ועל המזבח סביב סביב ומיתריו לכל עבדתו ולקהת משפחת העמרמי ומשפחת היצהרי
24 ומשפחת החברני ומשפחת העזיאלי אלה הם משפחות הקהתי מספר כל זכר מבן חדש ומעלה
25 שמנת אלפים ושש מאות שמרי משמרת הקדש
26 * ומשפחת בני מררי משפחת המחלי ומשפחת המושי אלה הם משפחות מררי ופקדיהם במספר כל
27 זכר מבן חדש ומעלה שלשת אלפים ומאתים * ונשיא בית אב למשפחת המררי צורי בן אביחיל
28 על ירכת המשכן יחנו * ופקדת מספר כל זכר מבן חדש ומעלה ששת אלפים ומאתים שמרי משמרת

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

12 Ego autem ecce accepi Levitas de medio filiorum Israel pro omni primogenito aperiente vulvā inter filios Israel : redemptiones eorū erunt 13 eruntq; mihi Levitæ. Nam meus est omnis primogenitus : in die quo(e) percussi omnem primogenitū in terra Ægypti, sanctificavi mihi omne primogenitū in Israel, ab homine ad pecus ; mei sunt ait Dominus. 14 Et locutus est Dominus Mosi in deserto Sinai, dicens ; Recense filios Levi secundùm 15 domum patrum suorū, secundùm familias suas ; omnem masculū à filio mensis et supra, recensebis eos. Et recensuit eos Moses secundùm ver- 16 bum Domini, sicut præceperat ei. Isti autem fuerunt filii Levi cum nominibus suis, Gerson, Caath, et Merari. Hæc 17 quoq; sunt nomina filiorum Gerson secundùm familias suas, Lobni et Semei. Et filii 18 Caath secundùm familias suas, Amrā, et Issar, Hebron, & Oziel. Filii verò Merari se- 19 cundùm familias suas, Mahli, & Musi : istæ sunt familiæ Levi secundùm domū pa- 20 trum suorum. Gersonis, familia Lobnitarū, et familia Semeitarum : Istæ sunt familiæ Gersonitarum. Recensiti autē 21 eorum juxta numerum omnium masculorum à filio mensis et supra, recensiti eorum, 22 septē millia et quingenti. Familiæ Gersonitarum post tabernaculum castrametabitur 23 ad Occidentem. Princeps autem domus patris Gersonitarum, Eliasaph filius Lael. Custodia verò filiorū Gersonitarum in 24 tabernaculo testimonii, ipsum tabernaculum, et (f) tentorium, 25 et operimentū ejus, et velamē portæ tabernaculi testimonii, Et tapetes ocellati atrii, et ve- 26 lamen portæ atrii quod est super tabernaculum et super altare in circuitu, et funes ejus 27 pro omni ministerio ejus. Caath verò, familia Amramitarum, et familia Issaaritarum, et familia Hebronitarum, et familia Ozielitarum. Istæ sunt familiæ Caathitarū. Juxta numerū 28 omnium masculorum à filio mensis et supra, octo millia et sexcenti, custodientes custodiam sanctuarii.

VER. SAM. (e) occidi (f) tegumentum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * فاني قد سرفت اللاويين من بني اسرايل بدل كل بكر اول بطن من بني اسرايل * فيصير
13 اللاويون لي * كما كان لي كل بكر في يوم اهلاكي كل بكر في بلد مصر * قدست لي كل بكر فما
14 بين بني اسرايل من انسان الي بهيمة * كذاك يصيرها * انا الله سرفهم * ثم كلم الله موسي في
15 برية سنين قايلا * عد بني لبوي لبيت اباهم وعشايرهم * كل ذكر من ابن شهر فصاعدا
16 تعدهم * فعدهم موسي على قول الله كما امر * فهاولاء كانوا بنو لبوي باسمايهم * جرسون * وقهات
17 ومرارى * وهذان اسما ابني جرسون * لبني * وسمعي لقبايلهما * وبنو قهات لعشايرهم * عمرام
18 ويصهار * وحبرون * وعزيايل * وابنا مراري لعشايرهما * محلي * وموسي * هذه عشاير اللاويين
19 لبيت اباهم * لجرسون عشين لبني * وعشاير سمعي * هذه عشايرهم * عددهم باحصاء كل ذكر
20 من ابن شهر فصاعدا * سبعة الف وخمس مية * وعشايرهم ينزلون وراء المسكن في المغرب
21 * وسرياهم الياساف بن لايل * وحفظهم من حباء الحصر * المسكن * والحباء * وعساوه * وسرباب
22 حباء الحصر * وقلوع السرادق * وسرابه الذي علي المسكن والمذبح مستديرا * واطنابها * وساير
23 خدمتها * ولقهات عشين عمرام * وعشين يصهار * وعشين حبرون * وعشين عزيايل * هذه عشاير
24 * باحصاء كل ذكر من ابن شهر فصاعدا * ثمانية الف وسمية * حافظوا بحفظ القدس *

Quoniā jam nobilitavi Levitas inter filios Israil pro omni primogenito primi partūs ex filiis Israil ; id. o Levitæ sient mei. Quemadmodum sunt meum omne 13 primogenitum in die quā percussi omne primogenitum in regione Ægypti, sanctificavi mihi omne primogenitum inter filios Israil, ab homine usque ad pecudem : sient hi, ego Deus nobilitavi eos. Etiā lo- 14 tutus est Deus ad Musam in deserto Sinain, dicens ; Recense filios Levi in do- 15 mum patrum suorum, & familias suas : omnes masculos à filio unius mensis & supra, numerabis. Numeravit igitur eos 16 Musa juxta dictum Dei, quemadmodum præcepit. Et hi fuerunt filii Levi per nomina sua : Girson, & Cahath, et Merari. 17 Et hæc sunt duo nomina filiorum Girson : Lebni, & Semei, juxta familias utriusq; 18 Et filii Cahath in familias suas, Amram, 19 et Feshar, & Hebron, et Oziail. Et duo 20 filii Merari per familias suas, Mahli, & Musi. Hæ sunt familiæ Levitarum juxta domum patrum eorum. Girsoni, familia 21 Lebni, & familia Semei. Istæ sunt familiæ eorum. Numerus eorum, recensendō 22 omnem masculum à filio unius mensis & supra, septem millia & quingenti. Et fa- 23 miliæ eorum castrametabiuntur retrò habitaculum ad Occidentē. Et princeps eo- 24 rum ; Eliasaph filius Lael. Et custodia eo- 25 rum circa tabernaculum præsentiæ, erit habitaculum, & tentorium, et tegmen ejus, & cortina januæ tabernaculi præsentiæ, Et vela atrii, et velamen januæ ejus, quod 26 est super habitaculum & altare per circuitum, & funiculi eorum, & reliquum eorum ministerium. Cahath autem habet fa- 27 miliam Amram, & familiam Feshar, & familiam Hebron, & familiam Oziail. Hæ sunt familiæ ejus. Numerando omnē 28 masculum à filio mensis & deinceps, octo millia & sexcentos, custodientes custodiam sanctuarii.

ספר במדבר : ג

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

tabernaculi *femur* *super* castrametabuntur Chehath filiorum Familiæ

29 משפחת בני־קהת יחנו על ירך המשכן
Elisaphan ,Chehathi *familiis* patris domus *prælatus* Et .*auſtrum* ad

30 חימנה : ונשיא בית־אב למשפחת הקהתי אליצפן
,candelabrum & ,mensa & ,arca eorum custodia Et .Huzziel filius

31 בן־עויאל : ומשמרתם הארן והשלחן והמנרה
,*experimentum* & ,eis in ministrabunt quibus ,sanctitatis vasa & ,altaria &

והמזבחת וכלי הקדש אשר ישרתו בהם והמסך
Aharon filius Elhazar Levi *prælatorum* *prælatus* Et .ejus *servitium* omne &

32 וכל עבדתו : ונשיא נשיאי הלוי אלעזר בן־אהרן
Merari *Ipſi* .sanctitatis custodiam custodientium *præfectura* ,sacerdotis

33 הפקדת שמרי משמרת הקדש : למרלי
familiæ *ipſe* Istæ .Muli familia & ,Machli familia

משפחת המחלי ומשפחת המושי אלה הם משפחת
,supra & ,mensis filio à masculi omnis *numero in* eorum *visitati* Et .Merari

34 מררי : ופקדיהם במספר כל־זכר מבן־חדש ומעלה
familiis patris domus *prælatus* Et .ducenti & ,millia sex

ששת אלפים ומאתים : ונשיא בית־אב למשפחת
castramet abitur tabernaculi *femur* *Super* .Abichail filius Suriel ,Merari

35 מרלי צוריאל בן־אביחיל על ירך המשכן יחנו
,tabernaculi *aſſeres* ,Merari nliorum custodiæ *visitatio* Et .*aquilonem* *ad*

36 צפנה : ופקדת משמרת בני מרלי קרשי המשכן
omne & ,ejus vasa omnia & ,ejus bases & ,eius columnæ &,ejus vectes &

ובריחיו ועמדיו ואדניו וכל־כליו וכל
,earum bases & ,undiquaque atrii columnæ Et .ejus *servitium*

37 עבדתו : ועמדי החצר סביב ואדניהם
,*tabernaculi* *facies* *ad* *caſtrametantes* Et .earum funes & ,earum clavi &

38 ויתדתם ומיתריהם : והחנים לפני המשכן
,Aharon & ,Moſeh orientem ad *conventus* *tentorii* *facies* *ad* ,*anterius* ad

קדמה לפני אהל־מועד מזרחה משה ואהרן
filiorum custodiam ad ,sanctuarii custodiam custodientes ejus filii &

ובניו שמרים משמרת המקדש למשמרת בני
Levitarum *viſitati* Omnes .morietur *appropinquans* extraneus & :Israel

39 ישראל והזר הקרב יומת : כל־פקודי הלוים
,eorum familias *ad* Domini *os* *ſuper* ,Aharon & ,Moſeh *viſitavit* quos

אשר פקד משה ואהרן על־פי יהוה למשפחתם
.millia viginti & duo supra & ,mensis filio à masculus omnis

כל־זכר מבן־חדש ומעלה שנים ועשרים אלף :
primogenitum omnem *Viſita* :Moſeh ad Dominus dixit Et

40 ויאמר יהוה אל־משה פקד כל־בכר
numerum *tolle* & :supra & ,mensis filio à ,Israel *filiis* masculum

זכר לבני ישראל מבן־חדש ומעלה ושא את מספר
Pro .Dominus Ego .mihi Levitas capies Et .eorum nominum

41 שמתם : ולקחת את־הלוים לי אני יהוה תחת
pro Levitarum animal & ,Israel filiis in primogenito omni

כל־בכר בבני ישראל ואת בהמת הלוים תחת
,Moſeh *viſitavit* Et .Israel filiorum animali in primogenito omni

42 כל־בכור בבהמת בני ישראל : ויפקד משה
filiis in primogenitum omnem ,ei Dominus præcepit quemadmodum

כאשר צוה יהוה אתו את כל־בכור בבני
.Israel

ישראל :

29 Et castrametabuntur ad Meridianam plagam. Princépsque eorum erit Elisaphan filius Oziel. 30 Et custodient 31 arcam, mensámque, & candelabrum, altaria, & vasa Sanctuarii, in quibus ministratur, & velum, cunctámque hujuscemodi supellectilem. Princeps autem principum Levitarum Eleazar filius Aaron sacerdotis, erit 32 super excubitores custodiæ Sanctuarii. At verò de Merari erunt populi Moholitæ & Musitæ recensiti per nomina sua. 34 Omnes generis masculini ab uno mense & suprà, sex millia ducenti. Princeps eorum Suriel filius Abihaiel : in plaga Septentrionali castrametabuntur. 36 Erunt sub custodia eorum tabulæ tabernaculi, & vectes, & columnæ, ac bases earum, & omnia quæ ad cultum hujuscemodi pertinent. 37 Columnæque atrii per circuitum cum basibus suis, & paxilli cum funibus. 38 Castrametabuntur ante tabernaculum fœderis, id est, ad Orientalem plagam, Moyses & Aaron cum filiis suis, habentes custodiam Sanctuarii in medio filiorum Israel. Quisquis alienus accesserit, morietur. 39 Omnes Levitæ, quos numeraverunt Moyses & Aaron, juxta præceptum Domini per familias suas in genere masculino à mense uno & suprà, fuerunt viginti duo millia. 40 Et ait Dominus ad Moysen, Numera primogenitos sexûs masculini de filiis Israel ab uno mense & suprà, & habebis summam eorum. 41 Tollésque Levitas mihi pro omni primogenito filiorum Israel, ego sum Dominus : & pecora eorum pro universis primogenitis pecorum filiorum Israel. 42 Recensuit Moyses, sicut præceperat Domin⁹, primogenitos filiorum Israel.

29 Οἱ δῆμοι τῶν υἱῶν Καὰθ παρεμβαλοῦσιν ἐκ πλαγίων τῆς Σκηνῆς κατὰ Λίβα. 30 Καὶ ὁ ἄρχων οἴκου (ϕ) πατριῶν τῶν δήμων τῶ Καὰθ, Ἐλισαφὰν υἱὸς Ὀζιήλ. 31 Καὶ ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἡ κιβωτὸς, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ λυχνία, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ σκεύη τὰ ἁγία ὅσα λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, καὶ τὸ καταπέτασμα, καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν. 32 Καὶ ὁ ἄρχων (ω) ἐπὶ τῶν ἀρχόντων τῶν Λευιτῶν, Ἐλεάζαρ (α) ὁ υἱὸς Ἀαρὼν τῦ ἱερέως, καθεσταμένῳ φυλάσσειν τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων. 33 Τῶ Μεραεὶ δήμῳ ὁ Μοολὶ, καὶ δήμῳ (β) ὁ Μυσί. Ἕτοι εἰσὶ δῆμοι τῦ Μεραεί. 34 Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατ' ἀριθμὸν, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω, ἑξακισχίλιοι καὶ πεντήκοντα. 35 Καὶ ὁ ἄρχων οἴκου πατριῶν τῦ δήμου τῦ Μεραεὶ, Σουριὴλ υἱὸς Ἀβιχαΐλ. ἐκ πλαγίων τῆ Σκιωῆς παρεμβαλοῦσι πρὸς Βορρᾶν. 36 Ἡ ἐπίσκεψις τῆ φυλακῆς υἱῶν Μεραεὶ, τὰς κεφαλίδας τῆς Σκηνῆς, καὶ τοὺς μοχλοὺς αὐτῆ, καὶ τοὺς σύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ Σκεύη αὐτῶν, καὶ τὰ ἔργα αὐτῆ, 37 Καὶ τοὺς σύλους τῆς αὐλῆς κύκλῳ, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν, καὶ τοὺς (γ) παασάλους, καὶ τοὺς κάλως αὐτῶν. (δ) 38 Οἱ παρεμβάλλοντες κατὰ πρόσωπον τῆς Σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου (ε) ἀπὸ ἀνατολῆς, Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τοῦ ἁγίου εἰς τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ ὁ ἀλλογενὴς (ζ) ὁ ἀποθνήσκων, ἀποθανεῖται. 39 Πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν Λευιτῶν, ὃς ἐπεσκέψαντο Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν διὰ φωνῆς κυρίου κατ' ἀριθμοὺς αὐτῶν, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω, δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες. 40 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Ἐπίσκεψαι πᾶν πρωτότοκον ἄρσεν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω· (η) καὶ λάβετε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἓξ ὀνόματος. 41 Καὶ λήψῃ τοὺς Λευίτας ἐμοὶ, ἐγὼ κύριος, ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τὰ κτήνη τῶν Λευιτῶν ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων ἐν τοῖς κτήνεσι τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 42 Καὶ ἐπεσκέψατο Μωυσῆς ὃν τρόπον ἐνετείλατο (ϑ) κύριος πᾶν πρωτότοκον ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

MS.A (ϕ) πατριῶν δήμων (ω) ὁ ἐπὶ (α) υἱὸς (β) ὁ Ὀμυσί. (γ) πασσάλους αὐτῶν, καὶ (δ) Καὶ οἱ (ε) ἀπὸ ἀνατολῶν, (ζ) ὁ προσπορδόμενος, (η) καὶ λάβε τὸ ἀριθμὸν αὐτῶν ἓξ (ϑ) κύριος πᾶν

Populi filiorum Caath castrametabuntur à latere tabernaculi ad Africum.. 30 Et princeps domûs familiarum populorum ipsius Caath, Helisaphan filius Oziel. 31 Et custodia eorum, arca, & mensa, & candelabrum, & altaria, & vasa sancti, quibúsque ministrabunt in ipsis, & cooperimentum, & omnia opera eorum. Et princeps super principes Levitarum, 32 Eleazar filius Aaron sacerdotis, constitutus custodire custodias sanctorum. Ipsi Merari populus 33 qui Mooli; & populus, qui Musi. His sunt populi ipsius Merari. Recognitio eorum secundùm numerum, omne masculinum ab uno mense & suprà, sex mille, 34 & quinquaginta. Et princeps domûs familiarum populi Merari, Suriel filius Habichael. A latere tabernaculi castrametabuntur ad Aquilonem. 36 Recognitio custodiæ filiorum Merari; capita tabernaculi, & vectes ejus, & columnas ejus, & bases ejus, & omnia vasa eorum, & opera eorum, Et columnas atrii in circuitu, & bases earum, 37 & paxillos, & funes earum. 38 Castrametantes ad faciem tabernaculi testimonii ab Oriente, Moyses, & Aaron, & filii ejus, custodientes custodias sancti ad custodias filiorum Israel. Et alienigena, qui tetigerit, morietur. 39 Omnis recognitio Levitarum, quos recognovit Moyses & Aaron per vocem Domini secundùm populos eorum, omne masculinum ab uno mense & suprà, duo & viginti millia. 40 Et dixit Dominus ad Moysen, dicens, Recognosce omne primogenitum masculinum filiorum Israel ab uno mense & suprà : & accipite numerum ex nomine. 41 Et sumes Levitas mihi, Ego Dominus, pro omnibus primogenitis filiorum Israel; & pecora Levitarum pro omnibus primogenitis in pecoribus filiorum Israel. 42 Et recognovit Moyses, quemadmodùm mandavit Dominus, omne primogenitum in filiis Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 ... 30 ... 31 ... 32 ... 33 ... 34 ... 35 ... 36 ... 37 ... 38 ... 39 ... 40 ... 41 ... 42 ...

Igitur familia domûs Cahath castra ponent 29 prope margines tabernaculi ab Austro. Princeps autem domûs patrum familiæ Cahath, 30 erat Elizaphan filiꝰ Uziel. Eorumq; custodia 31 erit arca, & mensa, & candelabrum, & altare, & instrumenta sanctuarii quibus ministrant, & velũ januæ, cum universo ejus ministerio. 32 Princeps autem principum Levitarum, Eliazar filius Aharonis sacerdotis præfectꝰ custodientium custodiam sanctuarii. Et ad Merari 33 *pertinet* familia Mahli, & familia Musi. Hæ sunt familiæ Merari. Numerus verò illorum, 34 numerando omnem masculum à filio mensis & supra, sex millia & ducenti. Caput autem 35 domûs patrum familiæ Merari, Suriel filius Abihel, ad imam partem tabernaculi castrametabuntur ab Aquilone. Officiũ autem cu- 36 stodiæ filiorum Merari, erunt asseres tabernaculi, & vectes ejus, & columnæ ejus, & fulcra ejus, & omnia vasa ipsius, cum universo ipsius ministerio. Item columnæ atrii per ambitum, 37 & funes earum, & fulcra earũ, earumq; vela. Porrò qui castrametabuntur ante tabernaculum abOriente, ante tabernaculum temporis, 38 ad plagam Orientalem, erunt Moses & Aharon atque filii ejus, obſervantes custodiam sanctuarii præter custodiam filiorum Israel: & peregrinꝰ qui accesserit, occidetur. 39 Omnes numeri Levitarũ quos recensuit Moses juxta verbum oris Dñi, omnis masculus à filio mensis & supra, viginti duo millia. Locutus est 40 etiã Dñs cum Mose, & ait illi; Recense omnes primogenitos mares filiorum Israel, à filio mensis & supra: Et accipe numerum nominũ 41 eorum; offeresq; mihi Levitas (ego sum Dñs) pro omnibus primogenitis filiorum Israel, & jumenta Levitarum pro omnibus primogenitis jumentorum filiorum Israel. Recensuit 42 itaque Moses, quemadmodum præceperat ei Dñs, omnes primogenitos filiorum Israel.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

29 וּרְעִיַת בְּנֵי־קְהָת יִשְׂרוֹן עַל־צִידָא
30 דְּמַשְׁכְּנָא דָּרוֹמָא: וְרַב בֵּית־אֲבָא
לְוּרְעִיַת קְהָת אֱלִיצָפָן בַּר־עֻזִּיאֵל:
31 וּמַטַּרְהֲהוֹן אֲרוֹנָא וּפָתוֹרָא וּמְנָרְתָּא
וּמַדְבְּחָיָא וּמָנֵי קוּדְשָׁא דִּי יְשַׁמְּשׁוּן
בְּהֶן וּפַרְסָא וְכָל פּוּלְחָנֵיהּ:
32 וְאַמְרַכְלָא דְּמַמְנָא עַל־רַבְרְבֵי
לֵיוָאֵי אֶלְעָזָר בַּר־אַהֲרֹן כָּהֲנָא
דְּמַחְתוֹת יְדוֹהִי מְמַנָּן נְטִירֵי מַטַּרְתָּ
קוּדְשָׁא: לְמָרָרִי וּרְעִיַת מַחְלִי
33 וּרְעִיַת מוּשִׁי אִלֵּין אִנּוּן וּרְעִיַת
34 מָרָרִי: וּמְנִינְהוֹן בְּמִנְיָן כָּל דְּכוּרָא
מִבַּר־יַרְחָא וּלְעִילָּא שְׁתָּא אַלְפִין
35 וּמָאתָן: וְרַב בֵּית־אֲבָא לְוּרְעִיַת
מָרָרִי צוּרִיאֵל בַּר־אֲבִיחַיִל עַל שִׁדְּא
36 דְּמַשְׁכְּנָא יִשְׂרוֹן צְפוּנָא: וּדְמַסְּרִין
לְמַטַּר בְּנֵי מָרָרִי דַּפֵּי מַשְׁכְּנָא
וְעַבְּרוֹהִי וְעַמּוּדוֹהִי וְסַמְכוֹהִי וְכָל־
37 מָנְוֹדֵי וְכָל פּוּלְחָנֵיהּ: וְעַמּוּדֵי
דַּרְתָּא סְחוֹר־סְחוֹר וְסַמְכֵיהוֹן
38 וְסִכֵּיהוֹן וְאַטּוּנֵהוֹן: וּדְי־שָׁרֵן קֳדָם
מַשְׁכְּנָא קִדְמָא קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא
מַדִּינְחָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי נְטָרִין
מַטַּרְתָּ מַקְדְּשָׁא לְמַטַּר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְחִילוֹנִי דִּיקָרֵב יִתְקְטֵל:
39 כָּל־מִנְיָנֵי לֵיוָאֵי דִּי מְנָא מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן עַל־מֵימְרָא דַּיְיָ לְוּרְעֵיתְהוֹן
כָּל דְּכוּרָא מִבַּר־יַרְחָא וּלְעִילָּא
40 עֶשְׂרִין וְתַרְתִּין אַלְפִין: וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה מְנִי כָל בּוּכְרָא דְּכַרְיָא לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל מִבַּר־יַרְחָא וּלְעִילָּא וְקַבֵּל
41 יַת מִנְיַן שְׁמָהָתְהוֹן: וְתִקְרֵיב יָת
לֵיוָאֵי קֳדָמַי אֲנָא יְיָ חֻלְפָּ כָּל־בּוּכְרָא
בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָת בְּעִירָא דְּלֵיוָאֵי
חֻלְפָּ כָּל־בּוּכְרָא בִּבְעִירָא דִּבְנֵי
42 יִשְׂרָאֵל: וּמְנָא מֹשֶׁה כְּמָא דִי־פַקִּיד
יְיָ יָתֵיהּ יַת־כָּל־בּוּכְרָא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

Targum ONKELOS.

29 Familiæ filiorũ Caath castrametabuntur ad Meridianũ lãtus tabernaculi. Et princeps
30 dom⁹ patrũ familiarũ Caath, Elisaphã fili⁹ Oziel. Eruntque
31 sub custodia eorũ, arca et mẽsa, et candelabrũ et altaria, et vasa quib⁹ ministratur in sanctuario: et tentoriũ, et omne
32 q̃ ad ej⁹ cultũ pertinet. Præposit⁹ autem qui constitut⁹ est sup principes Levitarũ, Eleazar fili⁹ Aaron sacerdotis: & sub manu ej⁹ erũt constituti illi, qui custodiũt custodiã sanctuarii. De Merari fuit familia
33 Mooli, et familia Musi: hæ sunt familiæ Merari. Omnesq; masculi qui numerati fũt ex eo, ab uno mense et suprà: sex millia
34 et ducenti. Et princeps domus patris familiarũ Merari, Suriel filius Abihail: castrametabunturq; ad latus Aquilonare
35 tabernaculi. Hæc autẽ tradita sunt in custodiã filiorũ Merari: tabulæ tabernaculi; et vectes ej⁹, et columnæ ej⁹ et bases ej⁹: et omnia vasa ejus, et
36 omnia quæ ad cultũ ej⁹ pertinent. Et columnæ atrii p̃ circuitũ, et bases earũ: et paxilli
37 earũ, et funes earũ. Et qui castrametabuntur ante tabernaculum ad Orientalem plagam
38 ante tabernaculũ fœderis, erunt Moyses et Aaron et filii sui, custodientes custodiã sãctuarii, in custodiã filiorũ Israel: Extran⁹ autẽ qui accesserit, occidetur.
39 Omnes qui numerati sunt de Levitis, quos numeravit Moyses et Aarõ juxta verbũ Dñi, p̃ familias suas: omnes masculi ab uno mẽse et supra, fuerũt viginti duo
40 millia. Dixitq; Dñs ad Moysẽ, Numera omnes primogenitos masculos de filiis Israel, ab uno mense et supra: et suscipe
41 summã nominũ eorum. Et applicabis Levitas in conspectu meo, Ego Dñs, pro omni primogenito filiorũ Israel: et pecora Levitarũ, pro universis
42 primogenitis pecorũ filiorum Israel. Numeravitque Moyses omnes primogenitos filiorum Israel, sicut præceperat ei Dñs.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

29 * עשׂבא·בלמ·קאא·שׁמלב·ע2·שׁמע·זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמשׁבלב·בל·
30 * ע2·שׁמשׁבלב·זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמע·זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמשׁבלב·בל·
31 ע2·שׁמשׁבלב·זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמע·זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמשׁבלב·בל·
זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמע·זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמשׁבלב·בל·זשׂשׂבא·זאא·
32 ע2·שׁמע·זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמשׁבלב·בל·זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמע·זשׂשׂבא·
זאא·ע2·שׁמשׁבלב·בל·זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמע·זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמשׁבלב·
בל·זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמע·זשׂשׂבא·זאא·ע2·שׁמשׁבלב·בל·זשׂשׂבא·זאא·

ספר במדבר : ד

mensis filio à nominum *numero in* masculus primogenitus omnis fuit Et
43 וַיִּהְיוּ כָּל־בְּכוֹר זָכָר בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִבֶּן־חֹדֶשׁ
septuaginta & tres millia viginti & duo eorum *visitatos* ad supra &
וָמַעְלָה לִפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף שְׁלֹשָׁה וְשִׁבְעִים
44 Cape :dicendo Moseh ad Dominus est locutus Et .ducenti &
וּמָאתָיִם : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : קַח
45 animal & Israel filiis in primogenito omni pro Levitas
אֶת־הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־בְּכוֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בְּהֵמֹת
Et .Dominus Ego .Levitæ *mihi* erunt &eorum animali pro Levitarum
הַלְוִיִּם תַּחַת בְּהֶמְתָּם וְהָיוּ־לִי הַלְוִיִּם אֲנִי יְהוָה : וְאֶת
super superabundantium ducentorum &septuaginta & trium *redemptiones*
פְּדוּיֵי הַשְּׁלֹשָׁה וְהַשִּׁבְעִים וְהַמָּאתַיִם הָעֹדְפִים עַל־
quinque capies Et .Israel filiorum primogenito à *Levitas*
46 הַלְוִיִּם מִבְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וְלָקַחְתָּ חֲמֵשֶׁת
Viginti .capies sanctuarii *sicli in* :capiti sclos quinque
חֲמֵשֶׁת שְׁקָלִים לַגֻּלְגֹּלֶת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ תְּקַח עֶשְׂרִים
47 redemptiones ejus filiis &,Aharon argentum dabis Et .Sechel *gerah*
גֵּרָה הַשֶּׁקֶל : וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו פִּדְוֵי
redemptionis argentum Moseh accepit Et .eis *in superabundantium*
48 הָעֹדְפִים בָּהֶם : וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף הַפְּדוּיִם
primogenito A .Levitarum redemptiones *super superabundantibus* ex
מֵאֵת הָעֹדְפִים עַל פְּדוּיֵי הַלְוִיִּם : מֵאֵת הַבְּכֹר
49 -tre &,sexaginta & quinque ,argentum accepit Israel filiorum
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקַח אֶת־הַכֶּסֶף חֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים וּשְׁלֹשׁ
argentum Moseh dedit Et .sanctitatis *sicli in* ,mille & ,centos
50 מֵאוֹת וְאֶלֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ : וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת־כֶּסֶף
quemadmodum ,Domini *os super* ejus filiis &,Aharon redemptionum
הַפְּדֻיִם לְאַהֲרֹן וְלִבְנָיו עַל־פִּי יְהוָה כַּאֲשֶׁר
.Moseh Dominus præcepit
51 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה :

CAP. IV. ד

Tolle :dicendo ,Aharon ad & Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר : נְשֹׂא
,suas familias *ad* ,Levi filiorum medio è Chehath filiorum *caput*
2 אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי קְהָת מִתּוֹךְ בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפְּחֹתָם
usq; & ,supra & ,annorum triginta filio A .suorum patrum domum *ad*
3 לְבֵית אֲבֹתָם : מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד
,exercitum ad ingredientem omnem ,annorum quinquaginta filium ad
בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־בָּא לַצָּבָא
filiorum *servitium* Hoc .*conventum tentorio* in *functionem faciendum ad*
4 לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד : זֹאת עֲבֹדַת בְּנֵי
,Aharon veniet Et .sanctitatum *sanctitate* ,*conventus* tentorio in ,Chehath
5 קְהָת בְּאֹהֶל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים : וּבָא אַהֲרֹן
velum facient descendere & *,castrametationem proficiscendo in*,ejus filii &
וּבָנָיו בְּנָסַע הַמַּחֲנֶה וְהוֹרִדוּ אֵת פָּרֹכֶת
eam super ponent Et .testimonii arcam illo in operient &,operimenti
6 הַמָּסָךְ וְכִסּוּ־בָהּ אֵת אֲרֹן הָעֵדֻת : וְנָתְנוּ עָלָיו
,desuper *hyacinthi totum vestem* expandent & ,taxi pellis operimentū
כְּסוּי עוֹר תָּחַשׁ וּפָרְשׂוּ בֶגֶד־כְּלִיל תְּכֵלֶת מִלְמַעְלָה
.ejus vectes ponent &
וְשָׂמוּ בַדָּיו :

Versio VULG. LAT.

43 Et fuerunt masculi per nomina sua,à mense uno et suprà, viginti duo millia ducenti septuaginta tres. Locutúsque est Dominus ad
44 Moysen, dicens ; Tolle Levitas pro primogenitis filiorum Israel, & pecora Levitarum pro pecoribus eorum: erúntque Levitæ mei.
45 Ego sum Dominus.In pretio autem ducentorum septuaginta trium, qui excedunt numerum Levitarum de primogenitis filiorú Israel, Accipies quinque siclos per singula capita ad
46 mensuram Sanctuarii. Siclus habet viginti obolos.
47 Dabísque pecuniã Aaron & filiis ejus, pretium eorũ qui suprà sunt.Tulit igitur
48 Moyses pecuniam eorum qui fuerant ampliùs, & quos redemerant à Levitis,
49 Pro primogenitis filiorum Israel, mille trecentorum sexaginta quinque siclorum
50 juxta pondus Sanctuarii. Et dedit eam Aaron & filiis ejus,juxta verbũ quod præceperat sibi Dominus.

CAP. IV.

1 LOcutusq; est Dominus ad Moysen & Aaron,
2 dicens; Tolle summam filiorum Caath de medio Levitarum per domos & fa-
3 milias suas, A trigesimo anno & suprà, usque ad quinquagesimum annum,omnium qui ingrediuntur ut stent & ministrent in ta-
4 bernaculo fœderis. Hic est cultus filiorum Caath : Tabernaculũ fœderis, et Sanctum sanctorum Ingredientur Aaron &
5 filii ejus, quando movenda sunt castra, & deponent velum quod pendet ante fores,involvéntque eo arcam testi-
6 monii. Et operient rursum velamine ianthinarum pellium, extendéntque desuper pallium totum hyacinthinum,& inducent vectes.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

43 Καὶ ἐγένοντο πάντα τὰ (ι) πρωτότοκα τὰ ἀρσενικὰ κατὰ ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω ἐκ τῆς ἀπογραφῆς αὐτῶν, δύο καὶ εἴκοσι (κ)χιλιάδες καὶ τριᾶκόσιοι
44 μόνοι καὶ διακόσιοι. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάβε τοὺς Λευίτας
45 ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων (λ) υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τὰ κτήνη τῶν Λευιτῶν ἀντὶ τῶν κτηνῶν αὐτῶν, καὶ ἔσονταί μοι οἱ Λευῖται. ἐγὼ
46 κύριος. Καὶ τὰ λύτρα τῶν καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίων οἱ πλεονάζοντες παρὰ τοὺς Λευίτας ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Καὶ λήψῃ πέντε σίκλους κατὰ κεφαλήν, κατὰ
47 τὸ δίδραχμον τὸ ἅγιον λήψῃ, (μ) εἴκοσι
48 ὀβολοὺς τὸ σίκλος. Καὶ δώσεις τὸ ἀργύριον Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λύτρα τῶν πλεοναζόντων ἐν αὐτοῖς. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς τὸ
49 (ν) ἀργύριον τὰ λύτρα τῶν πλεοναζόντων εἰς
50 ἀπολύτρωσιν τῶν Λευιτῶν, Παρὰ τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἔλαβε τὸ (ξ) ἀργύριον, χιλίας τριακοσίας ἑξηκονταπέντε σίκλους, κατὰ τὸν σίκλον τοῦ ἁγίου. Καὶ ἔ-
51 δωκε Μωυσῆς τὰ λύτρα τῶν πλεοναζόντων Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, διὰ φωνῆς κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ.

MS.A. (ι) πρωτότοκα ἀρσενικὰ (κ) (μ) εἴκοσι ὁ ὁλοὶ ὁ σίκλος. (ν) ἀργύριον λύτρα (ξ) ἀργύριον, πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακοσίας καὶ χιλίας, κατὰ τὸν

ΚΕΦ. δ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ
2 Ἀαρὼν, λέγων, Λάβε τὸ κεφάλαιον τῶν υἱῶν Καὰθ ἐκ μέσου υἱῶν Λευὶ, κατὰ δήμους
3 αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, (α) Ἀπὸ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν καὶ ἐπάνω ἕως πενήκοντα ἐτῶν, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν, ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν
4 υἱῶν (β) Καὰθ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου.
5 ἅγιον τῶν ἁγίων. Καὶ (γ) εἰσβήσεται Ἀαρὼν καὶ (δ) οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ὅταν ἐξαίρῃ ἡ παρεμβολή, καὶ καθῶσι τὸ καταπέτασμα τὸ
6 συσκιάζον, καὶ καλύψουσιν ἐν αὐτῷ τὰ κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπ' αὐτὸ κατακάλυμμα δέρμα ὑακίνθινον, καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ' αὐτὸ ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον ἄνωθεν, καὶ διεμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς.

MS.A. (α) Ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω (β) Καὰθ * ἐκ μέσου υἱῶν Λευὶ, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, ἐν τῇ σκηνῇ (γ) εἰσελεύσονται (δ) οἱ υἱοὶ

Et fuerunt omnia primogenita masculina secundùm numerũ ex nomine ab uno mense & suprà, ex recognitione eorum, duo & viginti millia,& tres, & septuaginta, & ducenti. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens, Sume Levitas pro omnibus primogenitis filiorum Israel, & pecora Levitarum pro pecoribus eorum: & erunt mihi Levitæ. Ego Dominus.Et redemptiones trium, & septuaginta, & ducentorum, qui superant ad Levitas ex primogenitis filiorum Israel. Et accipies quinque siclos secundùm caput,juxta didrachmum sanctũ accipies : viginti obolos ipsius sicli. Et dabis argentum Aaron et filiis ejus, redemptiones superantium in eis.Et accepit Moyses argentum, redemptiones superantium ad redemptionem Levitarum, A primogenitis filiorum Israel accepit argentum,mille trecentos sexaginta quinque siclos, juxta siclum sanctum. Et dedit Moyses redemptiones eorum qui superabant, Aaron & filiis ejus, per vocem Domini, quemadmodùm præcepit Dominus Moysi.

CAP. IV.

Et locutus est Dominus ad Moysen & Aaron, dicens, (a) Sume caput filiorum Caath de medio filiorum Levi, secundùm populos eorum, secundùm domos familiarum eorum, A (b) viginti & quinque annis & suprà, usq; ad quinquaginta annos : omnis ingrediens ministrare, facere omnia opera in tabernaculo testimonii. Et hæc sunt opera filiorum (c)Caath in tabernaculo testimonii. Sanctum sanctorum. Et ingredietur Aaron & filii ejus, cùm promoverunt castra : & deponent velum obumbrans, & cooperient in eo arcam testimonii. Et super illud imponent cooperimentũ,pellem hyacinthinã; et injicient super eam vestimentũ totum hyacinthinum desuper, & trajicient gestatoria.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 Fueruntque omnes primogeniti mares juxta numerum nominum, à filio mensis & supra, numerus eorũ *inquam* fuit,viginti duo millia & ducenti septuaginta tres. Præterea locu-
44 tus est Dominus cum Mose,dixitque ad eum;
45 Offer Levitas pro omnibus primogenitis filiorum Israel : & jumenta Levitarum pro jumentis eorum, eruntq; Levitæ mihi : ego sum
46 Dominus. Ad redimendos autem ducentos septuaginta tres, quibus primogeniti filiorum Israel excedunt Levitas : Accipe quinos
47 siclos ad singula capita, juxta siclum sanctuarii : accipe viginti obolos in siclum. Et da
48 pecuniam redemptionis eorum qui supersunt in ipsis, Aharoni & filiis ejus. Accepit ergò
49 Moses pecuniam redemptionis ab iis qui excedebant redemptionem Levitarum, A pri-
50 mogenitis filiorum Israel. Accepit autem argenti mille trecentos & sexaginta sex siclos,juxta siclum sanctuarii. Deditque Moses
51 pecuniam redemptionis Aharoni & filiis ejus, juxta verbum oris Domini, quemadmodum præceperat Dominus Mosi.

CAP. IV.

1 ET locutus est Dominus cum Mose & cum
2 Aharone, dixitque ad eos ; Capite summam filiorum Cahath de medio filiorum Levi, per
3 familias suas, perque domos patrum suorum, A filio triginta annorum & supra, usque ad
4 filium quinquaginta annorum,omnium procedentium ad militiam, ut exequantur opus
5 in tabernaculo temporis. Hoc erit munus filiorum Cahath,quod in tabernaculo temporis, *nempe* in sancto sanctorum *obibunt*. Et ingredietur Aharon cum filiis suis quando proficiscentur castra, deponentq; velum januæ protensum, eóq; tegent arcã testimonii.
6 Et expandent super eam operimentum pellis cæruleæ, & explicabunt pallium integrum flavo-sericeum desuper,ponentq; vectes ejus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

43 וְהֲווֹ כָּל־בּוּכְרַיָּא דְּכַרַיָּא בְּמִנְיַן
שְׁמָהָן מִבַּר יַרְחָא וּלְעִלָּא
לְמִנְיָנְהוֹן עֶשְׂרִין וְתַרְתִּין אַלְפִין
44 מְאָתַן וְשַׁבְעִין וְחַמְשָׁא: וּמַלֵּל יְיָ
45 עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר: קָרֵב יָת לֵיוָאֵי
קֳדָמַי חֲלַף כָּל־בֻּכְרָא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָת
בְּעִירָא דְלֵיוָאֵי חֲלַף בְּעִירְהוֹן וְיהוֹן
46 מְשַׁמְּשִׁין קֳדָמַי לֵיוָאֵי אֲנָא יְיָ: וְיָת
פּוּרְקָן מָאתַן שַׁבְעִין וְחַמְשָׁא דְּיַתִּירִין
47 עַל לֵיוָאֵי מִבֻּכְרַיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
וְתִסַּב חֲמֵשׁ חֲמֵשׁ סְלָעִין לְגֻלְגַּלְתָּא
48 בְּסֶלַע קוּדְשָׁא תִּסַּב עֶשְׂרִין מְעִין
49 סְלָעָא: וְתִתֵּן כַּסְפָּא לְאַהֲרֹן
וְלִבְנוֹהִי פּוּרְקַן דְּיַתִּירִין בְּהוֹן:
50 וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת כְּסַף פִּרְקָנְהוֹן מִן
דְּיַתִּירִין עַל פָּרִיקֵי לֵיוָאֵי: מִן בֻּכְרַיָּא
51 דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְסִיב יָת־כַּסְפָּא
אֶלֶף וְתַלְתְּ מְאָה וּשְׁתִּין וְחַמְשָׁ
סְלָעִין בְּסֶלַע קוּדְשָׁא: וְיָהֵב מֹשֶׁה
יָת־כַּסְפָּ פְּרִיקַיָּא לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי
עַל־מֵימְרָא דַיְיָ כְּמָא דִי־פַקִּיד
יְיָ יָת־מֹשֶׁה:

ד

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה וְלַאֲהֲרֹן לְמֵימָר:
2 קַבִּילוּ יָת־חֶשְׁבַּן בְּנֵי קְהָת מִנּוֹ בְּנֵי
לֵוִי לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן:
3 מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעִלָּא וְעַד בַּר־
חֲמִשִּׁין שְׁנִין כָּל־דְּאָתֵי לְחֵילָא
לְמֶעְבַּד עֲבִידְתָּא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא:
4 דֵּין פֻּלְחַן בְּנֵי־קְהָת בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא
5 קוּדֶשׁ קוּדְשַׁיָּא: וְיֵעוֹל אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי
בְּמִטַּל מַשְׁרִיתָא וְיַפְרְקוּן יָת
פָּרְכְתָּא דְּפַרְסָא וְיִכְסוֹן בַּהּ יָת
6 אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא: וְיִתְּנוּן עֲלוֹהִי
חוּפְאֵי דְמַשְׁךְ סַסְנוֹנָא וְיִפְרְסוּן
לְבוּשׁ גְּמִיר תְּכֵלְתָּא מִלְּעֵילָּא
וְיָשַׁוּוּן אֲרֵיחוֹהִי:

Targum ONKELOS.

43 Fuerúntq; omnes maſculi primogeniti, juxta numerũ nomium eorũ qui numerati ſunt, ab uno menſe et ſupra, viginti duo millia et ducenti et ſeptuaginta & tres. Locutúſque eſt
44 Dñs cum Moyſe dicens. Applica Levitas pro omni primogenito filiorũ Iſrael, et pecora Levitarũ pro pecoribus
45 eorũ : et miniſtrabunt Levitæ
46 corã me, Ego Dñs. Et à ducentis & ſeptuaginta et trib⁹, qui excedunt numerum Levitarũ, qui redimendi ſunt de primogenitis filiorum Iſrael. Tolles
47 quinq; ſiclos per ſingula capita, in ſiclis ſanctuarii ; viginti obolos habet ſiclus. Dabiſque
48 argentũ eorũ qui redimendi
49 ſunt, qui excedunt Levitas, Aaron et filiis ej⁹. Tulitq; Moyſes argentum eorum qui fuerunt ampli⁹, quos redemerat à
50 Levitis. Pro primogenitis filiorum Iſrael tulit argenti mille et trecentos et ſexaginta ſiclos, in ſiclis ſanctuarii. Deditque Moyſes argentũ redemptorum Aaron & filiis ejus,
51 juxta verbum Domini : ſicut præceperat Dominus Moyſi.

CAP. IV.

1 LOcutúſque eſt Dñs cum Moyſe et cum Aaron, dicens.
2 Suſcipite ſummã filiorum Caath de medio filiorum Levi : per familias ſuas, per domos
3 patrum ſuorum. A triginta annis et ſupra, et uſque ad quinquaginta annos : omnium qui veniunt per turmas, ut miniſtrent miniſterium in tabernaculo fœderis. Hic eſt cultus fi-
4 liorum Caath in tabernaculo fœderis : ſanctum ſanctorum.
5 Ingredienturque Aaron & filii ejus, quando movenda ſunt caſtra ; & deponent velum quod pendet : & cooperient
6 eo arcam teſtimonii. Et ponent ſuper illud velamen ex pellibus hyacinthinis ; et expandent deſuper pallium totum hyacinthinum : & ponent vectes ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

43 * צחצח:ע2ב:בעצף:פעף:בפעלפב:שעצא:שפב:ש
צע2ף:2ב:דקשחשץ:שלחש:צלשחש:צחצף:ב2ב:ש2 ש:
צשבחש:צשאשחש:=
44 ** צחשקף:חצצף:ש2:שש:צ2:צאשף:** קף:אא:צ2צשח:
45 אקא:ע2:בעצף:בפלח:חש:ש2ע:**:צאא:בף ע:א:
צ2צחשש:אאא:בפאשש:צחצח:ב2צחש:ח2צ:חצצח:
46 * צאא:ב:צחצח:ש2:צ2צחש:צפעצח:בלח:חש:ף חש:
צ2ף
47 * צקף:אשש:א:קשש:ש2ש:ד2ד2צ:בש 2p
48 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
49 צאצ:ע2בל:צ2ף:בלח:חש:צאצ:ד2ף:בלח:חש:צ2חש:
* צאא:בעצף:ב2ב:ש2ש:צ2ף:בלח:חש:צ2חש:ף2ש:
50 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:* צלאצ:בף עצ:
51 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
צחצח:ע2בל:צ2ף:בלח:חש:צאצ:ד2ף:בלח:חש:צ2חש:
ש2ש:צ2ף:בלח:חש:צאצ:ד2ף:בלח:חש:צ2חש:

ד

1 **צחצח:ס:ש2ש:צ2ף:בלח:חש:צאצ:ד2ף:בלח:חש:צ2חש:
2 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
3 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
4 ** צחצח:ע2בל:צ2ף:בלח:חש:צאצ:ד2ף:בלח:חש:צ2חש:
5 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
6 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:

VERSIO SAMARITANA.

43 * צחצח:ע2ב:בעצף:פעף:בפעלפב:שעצא:שפב:ש
צע2ף:2ב:דקשחשץ:שלחש:צלשחש:צחצף:ב2ב:ש2 ש:
צשבחש:צשאשחש:=
44 ** צחצח:ס:ש2ש:צ2ף:בלח:חש:צאצ:ד2ף:בלח:חש:צ2חש:
45 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
46 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
47 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
48 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
49 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
50 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
51 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
צחצח:ע2בל:צ2ף:בלח:חש:צאצ:ד2ף:בלח:חש:צ2חש:
ש2ש:צ2ף:בלח:חש:צאצ:ד2ף:בלח:חש:צ2חש:

ד

1 **צחצח:ס:ש2ש:צ2ף:בלח:חש:צאצ:ד2ף:בלח:חש:צ2חש:
2 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
3 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
4 ** צחצח:ע2בל:צ2ף:בלח:חש:צאצ:ד2ף:בלח:חש:צ2חש:
5 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:
6 צחצף:ס:חש:ש2ש:ד2ד2צ:בש:** צלאצ:בף עצ:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Fuerunt autem omnes primogeniti maſculi, ſecundum numerum nominum, à filio menſis & ſupra, juxta recenſionem eorum, viginti duo millia & ducenti ſeptuaginta tres. Et locutus eſt Dominus Moſi, dicens ; Sume Levitas pro omnibus primogenitis filiorum Iſrael, & pecora Levitarum pro pecoribus eorum, eruntque mei Levitæ, ait Dominus. Pro redemptionibus autem ducentorum & ſeptuaginta trium qui abundant ſuper Levitas ex primogenitis filiorum Iſrael, Accipies quinos ſiclos per capita, juxta ſiclum ſanctuarii accipies, ſiclũ viginti obolorum. Dabiſq; argentum Aaroni & filiis ejus, redemptionem ſuperabundantium in eis. Et accepit Moſes argentũ redemptionis eorũ ab his qui ſuperabundabant ad redemptionem Levitarum ; De primogenitis filiorum Iſrael accepit (h) argentum, mille & trecentos ſexaginta quinque, juxta ſiclũ ſanctuarii. Deditq; Moſes argentum redemptionum Aaroni & filiis ejus, juxta verbum Domini, ſicut præceperat Dominus Moſi.

CAP. IIII.

ET locutus eſt Dominus Moſi & Aaroni, dicens ; Sume ſummam filiorum Kaath de medio filiorũ Levi ſecundùm familias ſuas per domũ patrum ſuorum, A filio triginta annorum & ſupra, uſque ad quinquaginta, omnẽ eunitem ad bellum, ut faciat opus in tabernaculo teſtimonii. Hoc eſt miniſterium filiorum Caath in tabernaculo teſtimonii, Sanctum Sanctorum. Ingredietur autem Aaron & filii ejus cum proficiſcentur caſtra, & deſcendere facient velum operimenti, & operient cum eo arcam teſtimonii. Et ponent ſuper illud tegumenta pellium ianthinarum, extendentq; ſuper illud veſtem totam hyacinthinam deſuper, ponent quoque vectes ejus.

(h) VER. SAM. zuzim.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 * فَكَانَ كُلُّ بِكْرٍ ذَكَرٍ بِاحْصَاءِ اَسْمَائِهِمْ كَذٰلِكَ * اثْنَيْنِ وَعِشْرِينَ اَلْفًا وَمِائَتَيْنِ وَثَلَاثَةً وَسَبْعِينَ * فَكَلَّمَ
44 اللّٰهُ مُوسٰي قَائِلًا * خُذِ اللَّاوِيِّينَ بَدَلَ كُلِّ بِكْرٍ مِنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ * وَبَهَائِمَ اللَّاوِيِّينَ بَدَلَ بَهَائِمِهِمْ *
45 فَيَصِيرُوا لِي * اَنَا اللّٰهُ سَرْوَهِمْ * وَاَمَّا فِدَاءُ الْمِائَتَيْنِ وَالثَّلَاثَةِ وَالسَّبْعِينَ الزَّائِدِينَ عَلَى اللَّاوِيِّينَ
46 مِنْ بِكْرِ بَنِي اِسْرَائِيلَ * تَخُذْ خَمْسَةَ مَثَاقِيلَ لِكُلِّ جُمْجُمَةٍ مِنْهُمْ فَصَهْ بِمِثْقَالِ الْقُدْسِ * كُلُّ
47 مِثْقَالٍ عِشْرُونَ دَانِقًا * وَادْفَعِ الْفِضَّةَ اِلَى هٰرُونَ وَبَنِيهِ فِدَاءَ الْفَاضِلِينَ عَلَيْهِمْ * فَاَخَذَ مُوسٰي
48 فِضَّةَ الْفِدَاءِ مِنَ الزَّائِدِينَ عَلَى مَفْدِيِّي اللَّاوِيِّينَ * مِنْ بِكْرِ بَنِي اِسْرَائِيلَ اَخَذَ تِلْكَ الْفِضَّةَ *
49 وَهِيَ اَلْفٌ وَثَلٰثُمِائَةٍ وَخَمْسَةٌ وَسِتُّونَ مِثْقَالًا بِمِثْقَالِ الْقُدْسِ * وَدَفَعَهَا اِلَى هٰرُونَ وَبَنِيهِ عَلَى قَوْلِ
50 اللّٰهِ كَمَا اَمَرَ *

* اَلْفَصْلُ الرَّابِعُ *

1 * ثُمَّ كَلَّمَ اللّٰهُ مُوسٰي وَهٰرُونَ قَائِلًا * ارْفَعَا جُمْلَةَ بَنِي قَهَاتَ مِنْ بَنِي لَاوِي بِعَشَائِرِهِمْ وَبُيُوتِ
2 اٰبَائِهِمْ * مِنِ ابْنِ ثَلَاثِينَ سَنَةً فَصَاعِدًا اِلَى ابْنِ خَمْسِينَ سَنَةً كُلَّ مَنْ يَدْخُلُ اِلَى الْجَيْشِ * لِيَعْمَلَ
3 صَنَاعَةً فِي خِبَاءِ الْحَضَرِ * وَهٰذِهِ خِدْمَةُ بَنِي قَهَاتَ فِي خِبَاءِ الْحَضَرِ خَاصِّ الْاَقْدَاسِ * وَيَدْخُلُ
4 هٰرُونُ وَبَنُوهُ عِنْدَ رَحِيلِ الْعَسْكَرِ فَيُهَيِّئُونَ السِّجْفَ الْمَسْدُولَ وَيُغَطُّونَ بِهِ صُنْدُوقَ السَّهَادَةِ *
5 وَيَجْعَلُونَ عَلَيْهِ جُلُودَ دَارِسٍ * وَيَبْسُطُونَ ثَوْبًا جُمْلَتُهُ اِسْمَاجُونَ فَوْقَهُ * وَيُصْلِحُونَ اَقْوَابَهُ *

Fuerúntque omnes primogeniti maſculi, recenſitis nominibus eorum hoc pacto, viginti duo millia & ducenti ſeptuaginta tres. Locutúſque eſt Deus cum Muſa, dicens ; Sume Levitas pro omni primogenito ex filiis Iſrail, & jumenta Levitarum pro jumentis eorum, fiántque mihi : ego Deus nobilitavi eos. At verò pro ducentis ſeptuaginta tribus excedentibus Levitas de primogenitis filiorum Iſrail, Accipe quinque ſiclos per ſingula capita eorum argenteos, in ſiclo ſanctuarii, quilibet ſiclus viginti obolorum : Et da argentum Haroni & filiis ejus pro redemptione eorum qui excedunt illos. Sumpſit igitur Muſa argentum redemptionis ab excedentibus redemptos Levitarum ; A primogenitis filiorum Iſrail ſumpſit illud argentum, fuitque mille trecenti ſexaginta quinque ſicli, in ſiclo Sanctuarii. Et dedit illud Haroni & filiis ejus, juxta ſermonem Dei, quemadmodum præceperat illi.

CAP. IV.

ET jam allocutus eſt Deus Muſam & Haronem, dicens ; Tollite ſummam filiorum Cahath ex filiis Levi in familias ſuas, & domos patrum ſuorum, A filio triginta annorum & ſuprà, uſque ad filium quinquaginta annorum, omnis ingredientis ad exercitum, ut faciat opus aliquod in tabernaculo præſentiæ. Et hoc eſt miniſterium filiorum Cahath in tabernaculo præſentiæ, præcipuo ſacrorum. Ingredientur enim Haron & filii ejus ad deſſum exercitûs, & parabunt velum coopertum, & tegent ipſo arcam teſtimonii : Et ponent ſuper illud pelles ſubnigras, & extendent indumentum totum hyacinthinum ſuper illud, & adaptabunt vectes ejus.

ספר במדבר ד

ponent & ,hyacinti *vestem* expandent facierum mensam super Et

7 וְעַל֙ שֻׁלְחַ֣ן הַפָּנִ֔ים יִפְרְשׂ֖וּ בֶּ֣גֶד תְּכֵ֑לֶת וְנָתְנ֗וּ
& ,*mundatoria* & ,cochlearia & ,scutellas eam super

עָלָ֤יו אֶת־הַקְּעָרֹת֙ וְאֶת־הַכַּפֹּ֔ת וְאֶת־הַמְנַקִּיֹּ֖ת וְאֵת
.*erit* eam super jugis panis & ,*libaminis* calamos medios

קְשׂ֣וֹת הַנָּסֵ֑ךְ וְלֶ֥חֶם הַתָּמִ֖יד עָלָ֥יו יִהְיֶֽה׃
eam operient & ,cocci vermiculi vestem *ea* super expandent Et

8 וּפָרְשׂ֥וּ עֲלֵיהֶ֛ם בֶּ֥גֶד תּוֹלַ֖עַת שָׁנִ֑י וְכִסּ֥וּ אֹת֛וֹ
vestem capient Et .ejus vectes ponent & ,taxi pellis opertorio *in*

בְּמִכְסֵ֥ה עֹ֖ור תָּ֑חַשׁ וְשָׂמ֖וּ אֶת־בַּדָּֽיו׃ וְלָקְח֗וּ בֶּ֤גֶד
& ,ejus lucernas & ,luminaris candelabrum operient & ,hyacinthi

9 תְּכֵ֣לֶת וְכִסּ֗וּ אֶת־מְנֹרַ֤ת הַמָּאוֹר֙ וְאֶת־נֵרֹתֶ֔יהָ וְאֶת־
quibus ,ejus olei vasa omnia & ,ejus *receptacula* & ,ejus *captatoria*

מַלְקְחֹתֶ֖יהָ וְאֶת־מַחְתֹּתֶ֑יהָ וְאֵת֙ כָּל־כְּלֵ֣י שַׁמְנָ֔הּ אֲשֶׁ֥ר
ad ejus vasa omnia & ,illud ponent Et .*eis in* ei ministrabunt

10 יְשָׁרְתוּ־לָ֖הּ בָּהֶֽם׃ וְנָתְנ֣וּ אֹתָ֔הּ וְאֶת־כָּל־כֵּלֶ֖יהָ אֶל־
altare super Et .*perticam* super dabunt & ,taxi pellis *operiorium*

מִכְסֵ֣ה עֹ֑ור תָּ֔חַשׁ וְנָתְנ֖וּ עַל־הַמּֽוט׃ וְעַל־ מִזְבַּ֥ח
operimento in illud operient & ,hyacinthi vestem expandent auri

11 הַזָּהָ֖ב יִפְרְשׂ֣וּ בֶּ֣גֶד תְּכֵ֑לֶת וְכִסּ֥וּ אֹת֖וֹ בְּמִכְסֵֽה
vasa omnia capient Et .ejus vectes ponent & ,taxi pellis

עֹ֥ור תָּ֖חַשׁ וְשָׂמ֥וּ אֶת־כָּל־כֵּלָ֖י
vestem *ad* *dabunt* &,sanctitate in *eis in* ministrabunt quibus ministerii

12 הַשָּׁרֵ֣ת אֲשֶׁר֩ יְשָׁרְתוּ־בָ֨ם בַּקֹּ֜דֶשׁ וְנָתְנוּ֙ אֶל־בֶּ֣גֶד
dabunt & ,taxi pellis operimento in ea operient & ,hyacinthi

תְּכֵ֔לֶת וְכִסּ֥וּ אוֹתָ֖ם בְּמִכְסֵ֣ה עֹ֑ור תָּ֔חַשׁ וְנָתְנ֖וּ
vestem illud super expandent & ,*altare* *excinerabunt* Et .perticam super

עַל־הַמּֽוט׃ וְדִשְּׁנ֣וּ אֶת־הַמִּזְבֵּ֔חַ וּפָרְשׂ֥וּ עָלָ֖יו בֶּ֣גֶד
ministrabunt *quibus* ,ejus vasa omnia illud super dabunt Et .purpuræ

13 אַרְגָּמָ֑ן׃ וְנָתְנ֣וּ עָלָ֔יו אֶת־כָּל־כֵּלָ֖יו אֲשֶׁר֙ יְשָׁרְתוּ
,scopas & ,*tridentes* ,*receptacula* ,*eis in illud super*

עֲלֵיהֶ֔ם אֶת־הַמִּחְתֹּ֖ת אֶת־הַמִּזְלָגֹ֣ת וְאֶת־הַיָּעִ֑ים
illud super expandent Et .altaris vasa omnia ,*sparsoria* &

14 וְאֶת־הַמִּזְרָקֹ֖ת כֹּ֣ל כְּלֵ֣י הַמִּזְבֵּ֑חַ וּפָרְשׂ֥וּ עָלָ֛יו
Aharon *perficiet* Et .ejus vectes ponent & ,taxi pellis operimentum

כְּסוּי֙ עֹ֣ור תָּ֔חַשׁ וְשָׂמ֖וּ בַּדָּֽיו׃ וְכִלָּ֣ה אַהֲרֹ֗ן
,sanctitatis vasa omnia & ,sanctitatem *operiendum ad* ejus filii &

15 וּבָנָ֛יו לְכַסֹּ֥ת אֶת־הַקֹּ֖דֶשׁ וְאֶת־כָּל־כְּלֵ֣י הַקֹּ֑דֶשׁ
Chehath filii venient postea & ,*castrametationem* *proficiscendo in*

בְּנֹסַ֣ע הַֽמַּחֲנֶ֔ה וְאַחֲרֵי־כֵ֕ן יָבֹ֖אוּ בְּנֵ֣י קְהָ֑ת
eum *Ita* .mortantur & ,sanctitatem *ad* tangent non & ,*portandum ad*

לָשֵׂ֣את וְלֹא־יִגְּע֔וּ אֶל־הַקֹּ֖דֶשׁ וָמֵ֑תוּ אֵ֚לֶּה מַשָּׂ֣א
Aharon filii Elhazar *præfectura* Et .*conventus tentorio* in Chehath filiorum

16 בְּנֵי־קְהָ֔ת בְּאֹ֖הֶל מוֹעֵ֑ד וּפְקֻדַּ֗ת אלעזר בֶּן־אַהֲרֹ֙ן
,*juge* *munus* & ,aromatum suffimentum &,luminaris oleum sacerdotis

הַכֹּהֵ֔ן שֶׁ֚מֶן הַמָּא֔וֹר וּקְטֹ֥רֶת הַסַּמִּ֖ים וּמִנְחַ֣ת הַתָּמִ֑יד
eo in quæ omnium & ,tabernaculi omnis *visitatio* ,unctionis oleum &

וְשֶׁ֣מֶן הַמִּשְׁחָ֔ה פְּקֻדַּ֖ת כָּל־הַמִּשְׁכָּ֑ן וְכָל־אֲשֶׁר־בּ֥וֹ
.ejus vasis in & ,sanctitate in

בְּקֹ֖דֶשׁ וּבְכֵלָֽיו׃

Versio VULG. LAT.

Mensam quoq; propositionis involvent hyacinthino pallio, et ponent cum ea thuribula, & mortariola, cyathos & crateras ad liba fundenda : panes semper in ea erunt. Extendéntq; desuper palliũ coccineum, quod rursum operient velamento ianthinarum pellium, & inducent vectes. Sument & pallium hyacinthinum, quo operient candelabrum cum lucernis & forcipibus suis & emunctoriis & cunctis vasis olei, quæ ad concinnandas lucernas necessaria sunt. Et super omnia ponent operimentũ ianthinarum pellium,& inducent vectes. Necnon & altare aureum involvent hyacinthino vestimento, & extendent desuper operimentũ ianthinarũ pelliũ, inducéntq; vectes. Omnia vasa, quibus ministratur in Sanctuario, involvent hyacinthino pallio, & extendent desuper operimentũ ianthinarum pellium,inducéntque vectes. Sed & altare mundabunt cinere, & involvent illud purpureo vestimento, Ponéntque cum eo omnia vasa, quibus in ministerio ejus utuntur, id est, ignium receptacula, fuscinulas ac tridentes, uncinos & batilla. Cuncta vasa altaris operient simul velamine ianthinarum pellium, & inducent vectes. Cúmque involverint Aaron et filii ejus Sanctuariũ et omnia vasa ejus in commotione castrorum, tunc intrabunt filii Caath ut portent involuta : et non tangent vasa Sanctuarii,ne moriantur. Ista sunt onera filiorum Caath in tabernaculo fœderis. Super quos erit Eleazar filius Aaron sacerdotis , ad cujus curam pertinet oleum ad concinnandas lucernas , et compositionis incensum, et sacrificium,quod semper offertur, et oleum unctionis, et quidquid ad cultum tabernaculi pertinet, omniúmq; vasorum quæ in Sanctuario sunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἐπὶ τ βράπεζαν τ προκειμένων ὑπεσβάσ-
σιν ἐπ' αὐτ ἱμάτιον ὁλοπόρφυρον, κ τὰ ϕυ-
βλία, κ τὰς θυίσκας, κ τοὺς κυάθους, κ τὰ
σπονδεῖα ἐν οἷς σπένδ· κ οἱ ἄρτοι ci dia-
8 παντὸς ἐπ' αὐτ ἔσον). Καὶ ὑπεβαλοῦσιν ἐπ'
αὐτ ἱμάτιον κόκκινον, κ κᾶλύψουσιν αὐτ κα-
λύμμασι δερμάτινῳ ὑακινθίνῳ, κ (ε) διεμ-
βαλοῦσι δ' αὐτ τοὺς ἀναφορεῖς. Καὶ λήψον)
9 ἱμάτιον ὑακίνθινον, κ κᾶλύψουσι τ λυχνίαν
τ ϕωτίζουσ, κ τοὺς λύχνους αὐτ, κ τὰς λα-
βίδας αὐτ, κ τὰς ἐπιρυσείδας αὐτ, κ πάν-
τα τὰ ἀγγεῖα τ (ζ) ἐλαίῳ οἷς λειτουργοῦσιν
10 ἐν αὐτοῖς. Καὶ ἐμβαλοῦσιν αὐτ, κ πάντα τὰ
σκεύη αὐτ, εἰς κάλυμμα δερμάτινον ὑακίν-
θινον, κ ἐπιθήσουσιν αὐτὴν ἐπ' ἀναφορέων.
11 Καὶ ὅπ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ὑπκα-
λύψουσιν ἱμάτιον ὑακίνθινον, κ (η) καλύψ-
σιν αὐτὸ καλύμμασι (ϑ) δερματίνῳ ὑακιν-
θίνῳ, κ διεμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐτ.
12 Καὶ λήψον) πάντα τὰ σκεύη τὰ λειτουργι-
κὰ ὅσα λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς ἐν τοῖς ἁγί-
οις· κ ἐμβαλοῦσιν εἰς ἱμάτιον ὑακίνθινον, κ
καλύψουσιν αὐτὰ καλύμμασι (ϑ) δερματίνῳ
ὑακινθίνῳ, κ ἐπιθήσουσιν ὅπ ἀναφορεῖς. (ι)
13 Καὶ τ καλυπτῆρα ἐπιθήσ ἐπὶ τὸ θυσιαστ-
ειον, κ ὑπκαλύψουσιν ἐπ' αὐτὸ ἱμάτιον ὁ-
14 λοπόρφυρον. Καὶ ὑπθήσουσιν ἐπ' αὐτὸ πάντα
τὰ (κ) σκεύη ὅσοις λειτουργοῦσιν ἐπ' αὐτῷ ἐν
αὐτοῖς, κ τὰ πυρεῖα, κ τὰς κρεάγρας, κ τὰς
φιάλας, κ τ καλυπτῆρα, κ πάντα τὰ σκεύη
τ θυσιαστηρίου. κ ὑπβαλοῦσιν ἐπ' αὐτὸ κά-
λυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον, κ (λ) διεμ-
βαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐτ. κ λήψον) ἱ-
μάτιον πορφυροῦν, κ ϲυσκαλύψουσι τ λυπ-
ρα κ τ βάσιν αὐτ, κ ἐμβαλοῦσιν (μ) αὐτὸ
εἰς κάλυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον, κ ὑπ-
15 θήσουσιν ἐπὶ ἀναφορεῖς. Καὶ ϲυντελέσουσιν
Ἀαρὼν κ οἱ υἱοὶ αὐτ, κᾶλύπτοντες τὰ ἅγια,
κ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, ἐν τ ἐξαίρειν
τ παρεμβολήν. κ μ ταῦτα εἰσὶν ἁψάμενοι
(ν) υἱοὶ Καὰθ ἄρξη, κ οὐ ἄψον) τ ἁγίων,
ἵνα μὴ ἀποθάνωσι. ταῦτα ἀρσιν οἱ υἱοὶ
16 Καὰθ ἐν τ σκιῇ τ μαρτυρίου. Ἐπίσκοπος
Ἐλεάζαρ υἱὸς Ἀαρὼν τ ἱερέως, τὸ ἔλαιον
τ ϕωτὸς, κ τὸ θυμίαμα τ ϲυνθέσεως, κ τ
θυσία τ καθ' ἡμέραν, κ τὸ ἔλαιον τ χρί-
σεως, τ ἐπισκοπὴ ὅλης τ ϲκηνῆς, κ ὅσα
ἐὰν ἐν αὐτῇ ἐν τ (ξ) ἁγίῳ, ἐν πᾶσι τοῖς
ἔργοις.

MS.A. (ε) διεμβαλοῦσιν τοὺ ἀναφορεῖς αὐτ. (ζ) ἐλαίῳ αὐτ ὅσοι λειτουργοῦσιν (η) ὑπκαλύψουσιν (ϑ) δέρματι ὑακινθίνῳ (ι) Καὶ ὑπθήσ τ κάλυπτῆρα ἐπὶ τὸ (κ) ϲκεύη αὐτ ὅσοι λειτουργοῦσιν ἐν αὐλοῖς, (λ) ἐμβαλοῦσιν (μ) αὐτὰ (ν) οἱ υἱοὶ (ξ) ἁγίῳ, κ ἐν

Et super mensam propositam injicient super eam vestimentum totum purpureum, & patellas, & cochlearia, & cyathos, & libatoria, in quibus libat : & panes, qui semper super eam erunt. Et injicient super eam vestimentum coccineum, et operient eam operimento pelliceo hyacinthino, (d) et trajicient per eam gestatoria. Et sument vestimentum hyacinthinum, et operient candelabrum, quod lucet, et lucernas ejus, et forcipes ejus, et receptacula ejus, & omnia vasa olei, quibus ministrant in eis. Et injicient illud & omnia vasa ejus in operimentum pelliceum hyacinthinum, & imponent illud super gestatoria. Et super altare aureum (e) adoperient vestimentum hyacinthinum, & operient illud operimento pelliceo hyacinthino, et trajicient gestatoria ejus. Et sument omnia vasa ministratoria, quibus ministrant in ipsis in sanctis, & injicient in vestimentum hyacinthinum, & operient ea operimento pelliceo hyacinthino : et imponent super gestatoria. Et (f) opertorium imponet super altare, et adoperient super illud vestem totam purpuream. Et imponent super illud omnia vasa, quibus ministrant super illud in eis, & ignium receptacula, & fuscinulas, & phialas, & opertorium, & omnia vasa altaris. Et injicient super illud operimentum pelliceũ hyacinthinum ; & trajicient gestatoria ejus. Et (g) sument vestimentum purpureum, & cooperient labrum, & basim ejus ; & injicient illud in operimentam pelliceum hyacinthinum : & imponent super gestatoria. Et consummabunt Aaron & filii ejus, operientes sancta, & omnia vasa sancta, in promovendo castra. Et post hæc introibunt filii Caath, ad levandum : et non tangent sancta, ut non moriantur. Hæc levabunt filii Caath in tabernaculo testimonii. Visitator Eleazar filius Aaron sacerdotis, oleum luminis, & incensum compositionis, & sacrificium quotidianum, & oleum unctionis, super-intendentia totius tabernaculi, et quæcunq; sunt in eo in sancto, in omnibus operibus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et super mensam facierum expandent pallium flavo-sericeũ, & ponent in ea phialas, & calices, & libatoria, & cochlearia libationis perforata : & panis jugiter sit super eam. Pandentque super eam pannum coccineum, & operient eam tegumento pellium cærulearum, ponentque vectes ejus. Sument etiam pallium flavo-sericeum, operientque candelabrum lucens, ejusque lucernas, & munctoria ejus, & lances ejus, cunctaque vasa olei quibus ei ministrant. Et obvolvent ipsum & omnia vasa ejus operimento pellium cærularum, imponentq; vectibus ejus. Et super altare aureum expandent pannum integrum flavo-sericeum, tegentque illud operimento pellium cærulearum, & inducent vectes ejus. Et accipientes omnia instrumenta ministerii, quibus ministrant sanctuario, ponent ea in panno flavo-sericeo, & operient illa tegumento pellium cærulearum, ponentq; super vectes. Et purgabunt altare, pandentque super illud pannum purpureum. Ponentque cum eo cuncta vasa quibus ministrant super illud : thuribula, & fuscinulas, & radulas, & cola, cunctaque vasa altaris : & expandent super illud operimentum pellium cærulearum, ejusque vectes inducent. Cúmque finierint Aharon & filii ejus tectionem sanctuarii, omniumq; vasorum sanctuarii, quando movenda erunt castra, tunc intrabunt filii Cahath ad bajulandum, neque tamen attingant sanctuarium, ne moriantur. Hæc sunt onera filiorum Cahath, quæ in tabernaculo temporis *bajulabunt*. Cura autem Eliazar filii Aharonis sacerdotis, erit de oleo quod accendunt, & incenso aromatico, & farinâ perpetuâ, & oleo unctionis. Curam habebit totius tabernaculi, & omnium quæ in eo sunt, & sanctuarii, ejusque vasorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

7 וְעַל֙ פַּתּוֹרָ֣א דְלֶחֱמָ֔א אֲפַ֖יָא יִפְרְסוֹן֑
לְבוּשׁ֙ תְּכֵ֣לָא וְיִתְּנ֔וּן עֲלוֹהִ֖י יָת־
מַגִּיסַ֣יָא וְיָת֙ בְּוַכְיָ֔א וְיָת֙ מְכֵילָ֔תָא
וְיָת֙ קְסָוָ֣ת נְסוּכָ֔א וּלְחֶ֖ם תְּדִירָ֥א
עֲלוֹהִ֖י יְהֵ֑י׃ 8 וְיִפְרְסוֹן֙ עֲלֵיהוֹן֙ לְבוּשׁ֙
צְבַ֣ע זְהוֹרִ֔י וְיִכְּס֖וֹן יָתִ֑יד֔ בְּחוּפְאֵ֕
דְּמַשְׁכָּ֥א סַסְנוֹנָ֖א וְיָשְׂווֹן יָת־אַרְיְחוֹהִֽי׃
9 וְיִסְּב֣וֹן תְּכֵ֣לָא וִיכַסּ֔וֹן יָת־
מְנָרְתָּ֖א דַּאֲנָהֲרִ֑י וְיָת֙ בּוּצִינָ֣רָא וְיָת֙
צְבַתָּ֔הָא וְיָת֙ מַחְתִּיתָ֔הָא וְיָת֙ כָּל־
מָנֵ֣י שַׁמְּשׁ֔וֹנָא דִּ֥י יְשַׁמְּשׁוּן־לָ֖הּ בְּהֽוֹן׃
10 וְיִתְּנ֣וּן יָתָ֗הּ וְיָת֙ כָּל־מָנָ֔הּ לְחוּפְאָ֖ר
דְּמַשְׁכָּ֣א סַסְנוֹנָ֑א וְיִתְּנ֖וּן עַל־אַרְיְחָֽא׃
11 וְעַל֙ מַדְבְּחָ֣א דַדְהַ֔בָא יִפְרְשׂ֖וֹן לְבוּשׁ֑
תְּכֵ֣לָא וְיִכְּס֔וֹן יָתֵ֖יהּ בְּחוּפְאָ֥ה דְמַשְׁכָּ֖א
סַסְנוֹנָ֑א וְיָשְׂווֹן֙ יָת־אַרְיְחוֹהִֽי׃ 12 וְיִסְּב֣וֹן
יָת־כָּל־מָנֵ֣י שַׁמְּשׁ֔וֹנָא דִּ֥י יְשַׁמְּשׁוּן־בְּהוֹן֙ בְּקוּדְשָׁ֔א וְיִתְּנ֗וּן
לְל֣וּבֶשׁ תְּכֵ֔לָא וְיִכְּס֖וֹן יָתִ֑יהּ 13 וְיַדְּשׁ֣וּן
בְּחוּפְאָ֔ה דְּמַשְׁכָּ֖א סַסְנוֹנָ֑א וְיִתְּנ֖וּן עַל־
אַרְיְחָֽא׃ 14 וְיִסְּפ֣וֹן יָת־קְטְמָ֗א
דְּמַדְּבְּחָ֤א וְיִפְרְסוֹן֙ עֲלוֹהִ֣י לְבוּשׁ֔
אַרְגְּוָ֑ן׃ 15 וְיִתְּנ֣וּן עֲלוֹהִ֗י יָת־כָּל־מָנְהִ֔י
דִּ֥י יְשַׁמְּשׁוּן֙ עֲלֵיהוֹן֙ בְּהֽוֹן֙ יָת־מַחְתִּיתָ֔א
וְיָת־צְנוֹרְיָתָ֖א וְיָת־מַרְפְּיָתָ֣א וְיָת֑
מִזְרְקְיָ֗א כָּל֙ מָנֵ֣י מַדְבְּחָ֔א וְיִפְרְסוֹן֙
עֲלוֹהִ֣י חוּפְאֵ֔ה דְּמַשְׁכָּ֖א סַסְנוֹנָ֑א
וְיָשְׂווֹן֙ אַרְיְחוֹהִֽי׃ 16 וְיִשְׁרֵ֣י אֶלְעָזָ֗ר
בְּנֵ֤ה דְאַהֲרֹן֙ כָּהֲנָ֔א יָת֙ קוּדְשָׁ֔א בְּמִטַּ֖ל מְשִׁרְיָתָ֑א וּבְחֵ֣ר
כֵּ֔ן יַעֲלוֹן֙ בְּנֵ֣י קָהָ֔ת לְמִטַּ֖ל וְלָ֣א
יִקְרְבוּן֙ לְקוּדְשָׁ֔א וְלָ֥א יְמוּתוּן֙ אִלֵּ֔ין
מִטּ֖וּל בְּנֵ֣י קָהָ֑ת בְּמַשְׁכַּ֖ן זִמְנָֽא׃
16 וְדִמְסַ֣יר לְאֶלְעָזָ֗ר בַּר־אַהֲרֹן֙ כָּהֲנָ֔א
מְשִׁחָ֣א דְאַנְהָרוּתָ֔א וּקְטֹרֶ֥ת בֻּסְמָ֖יָא
וּמִנְחָתָ֣א תְדִירָ֑א וּמְשִׁחָ֣א דְרַבְיוּתָ֔א
מְטַרַּ֥ת כָּל־מַשְׁכְּנָ֖א וְכָל־דִּי־בֵ֥יהּ
בְּקוּדְשָׁ֖א וּבְמָנוֹהִֽי׃

TARGUM ONKELOS.

7 Et ſup menſã panis propoſitionis expandẽt palliũ hyacinthinũ: et ponent ſup eã thuribula et mortariola, et cyathos, et crateras libamentorũ: et panes erunt ſup ea ſemp. 8 Et expandent ſup eam palliũ coccineũ, et cooperient eam cooopertorio de pellibus hyacinthinis: et ponent vectes ejus. 9 Tollentq; palliũ hyacinthinũ, et cooperient candelabrũ luminaris, et lucernas ejꝰ; et forcipes ejꝰ, et thuribula ejus: & omnia vaſa miniſterii ejꝰ, quibus utuntur in miniſterio ejꝰ. 10 Et ponẽt illud, et oĩa vaſa ejꝰ, in coopertoriũ de pellibꝰ hyacinthinis: et ponẽt ſup vectẽ. 11 Et ſup altare aureũ extendent palliũ hyacinthinũ; et cooperient illud operimento de pellibꝰ hyacinthinis: et ponẽt vectes ejus. 12 Et tollẽt omnia vaſa miniſterii ejꝰ, quibꝰ miniſtrãt in ſanctuario, et ponent ea in pallio hyacinthino; et cooperient illud coopertorio pelliũ hyacinthinarũ: et ponẽt ſuper vectem. 13 Colligentque cineré de altari: et expandent ſup illud pallium purpureum. 14 Et ponent ſuper illud omnia vaſa ejus, quibꝰ miniſtrant ſup illud; thuribula et fuſcinulas, & batilla & phialas; omniáq; vaſa altaris: et extendent ſuper ea opertoriũ hyacinthinarum pellium, et ponent vectes ejus. 15 Et conſummabit Aaron & filii ejus cooperire ſanctuarium & omnia vaſa ſanctuarii, quando movenda ſunt caſtra: & poſtea ingredientur filii Caath, ut portent ea; & non tangant ſancta, ut non moriantur: hæc ſunt onera filiorum Caath in tabernaculo fœderis. 16 Et quæ tradita ſunt Eleazar filio Aaron ſacerdotis, hæc ſunt; Oleum ad luminaria, & incenſum aromatum; & juge ſacrificium, & oleum unctionis: & ad curam ejus pertinet totum tabernaculum, & omnia quæ ſunt in ſanctuario, & vaſa ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

7 וְעַל֙ פַּתּוֹרָ֣א דְלֶחֱמָ֔א אֲפַ֖יָא יִפְרְסוֹן֑ לְבוּשׁ֙ תְּכֵ֣לָא וְיִתְּנ֔וּן עֲלוֹהִ֖י יָת־
מַגִּיסַ֣יָא וְיָת֙ בְּוַכְיָ֔א וְיָת֙ מְכֵילָ֔תָא וְיָת֙ קְסָוָ֣ת נְסוּכָ֔א וּלְחֶ֖ם תְּדִירָ֥א
עֲלוֹהִ֖י יְהֵ֑י׃ 8 וְיִפְרְסוֹן֙ עֲלֵיהוֹן֙ לְבוּשׁ֙ צְבַ֣ע זְהוֹרִ֔י וְיִכְּס֖וֹן יָתִ֑יד֔ בְּחוּפְאֵ֕
דְּמַשְׁכָּ֥א סַסְנוֹנָ֖א וְיָשְׂווֹן יָת־אַרְיְחוֹהִֽי׃ 9 וְיִסְּב֣וֹן תְּכֵ֣לָא וִיכַסּ֔וֹן יָת־
מְנָרְתָּ֖א דַּאֲנָהֲרִ֑י וְיָת֙ בּוּצִינָ֣רָא וְיָת֙ צְבַתָּ֔הָא וְיָת֙ מַחְתִּיתָ֔הָא וְיָת֙ כָּל־
מָנֵ֣י שַׁמְּשׁ֔וֹנָא דִּ֥י יְשַׁמְּשׁוּן־לָ֖הּ בְּהֽוֹן׃ 10 וְיִתְּנ֣וּן יָתָ֗הּ וְיָת֙ כָּל־מָנָ֔הּ לְחוּפְאָ֖ר
דְּמַשְׁכָּ֣א סַסְנוֹנָ֑א וְיִתְּנ֖וּן עַל־אַרְיְחָֽא׃ 11 וְעַל֙ מַדְבְּחָ֣א דַדְהַ֔בָא יִפְרְשׂ֖וֹן לְבוּשׁ֑
תְּכֵ֣לָא וְיִכְּס֔וֹן יָתֵ֖יהּ בְּחוּפְאָ֥ה דְמַשְׁכָּ֖א סַסְנוֹנָ֑א וְיָשְׂווֹן֙ יָת־אַרְיְחוֹהִֽי׃ 12 וְיִסְּב֣וֹן
יָת־כָּל־מָנֵ֣י שַׁמְּשׁ֔וֹנָא דִּ֥י יְשַׁמְּשׁוּן־בְּהוֹן֙ בְּקוּדְשָׁ֔א וְיִתְּנ֗וּן לְל֣וּבֶשׁ תְּכֵ֔לָא
וְיִכְּס֖וֹן יָתִ֑יהּ 13 וְיַדְּשׁ֣וּן בְּחוּפְאָ֔ה דְּמַשְׁכָּ֖א סַסְנוֹנָ֑א וְיִתְּנ֖וּן עַל־
אַרְיְחָֽא׃ 14 וְיִסְּפ֣וֹן יָת־קְטְמָ֗א דְּמַדְּבְּחָ֤א וְיִפְרְסוֹן֙ עֲלוֹהִ֣י לְבוּשׁ֔
אַרְגְּוָ֑ן׃ 15 וְיִתְּנ֣וּן עֲלוֹהִ֗י יָת־כָּל־מָנְהִ֔י דִּ֥י יְשַׁמְּשׁוּן֙ עֲלֵיהוֹן֙ בְּהֽוֹן֙ יָת־מַחְתִּיתָ֔א
וְיָת־צְנוֹרְיָתָ֖א וְיָת־מַרְפְּיָתָ֣א וְיָת֑ מִזְרְקְיָ֗א כָּל֙ מָנֵ֣י מַדְבְּחָ֔א וְיִפְרְסוֹן֙
עֲלוֹהִ֣י חוּפְאֵ֔ה דְּמַשְׁכָּ֖א סַסְנוֹנָ֑א וְיָשְׂווֹן֙ אַרְיְחוֹהִֽי׃ 16 וְיִשְׁרֵ֣י אֶלְעָזָ֗ר
בְּנֵ֤ה דְאַהֲרֹן֙ כָּהֲנָ֔א יָת֙ קוּדְשָׁ֔א בְּמִטַּ֖ל מְשִׁרְיָתָ֑א וּבְחֵ֣ר כֵּ֔ן יַעֲלוֹן֙ בְּנֵ֣י קָהָ֔ת
לְמִטַּ֖ל וְלָ֣א יִקְרְבוּן֙ לְקוּדְשָׁ֔א וְלָ֥א יְמוּתוּן֙ אִלֵּ֔ין מִטּ֖וּל בְּנֵ֣י קָהָ֑ת בְּמַשְׁכַּ֖ן זִמְנָֽא׃
16 וְדִמְסַ֣יר לְאֶלְעָזָ֗ר בַּר־אַהֲרֹן֙ כָּהֲנָ֔א מְשִׁחָ֣א דְאַנְהָרוּתָ֔א וּקְטֹרֶ֥ת בֻּסְמָ֖יָא
וּמִנְחָתָ֣א תְדִירָ֑א וּמְשִׁחָ֣א דְרַבְיוּתָ֔א מְטַרַּ֥ת כָּל־מַשְׁכְּנָ֖א וְכָל־דִּי־בֵ֥יהּ
בְּקוּדְשָׁ֖א וּבְמָנוֹהִֽי׃

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

7 Et ſuper menſam (a) propoſitionum extendent veſtem hyacinthinam, ponentq; ſuper eã catinos, & cochlearia, & emundatoria, & cyathos libationis: panis autem ſuper eam ſemper erit. 8 Extendent quoq; ſuper ea operimentum, veſtem coccineam; & tegent illam cum tegumento pellium janthinarum, ponéntque vectes ejus. 9 Accipient etiam veſtem hyacinthinã, & operient candelabrum luminaris, et lucernas ejus, & emunctoria ejus, & ſuppoſitoria ejus, et omnia vaſa olei cum quibus miniſtrant. 10 Ponentq; illud, & omnia vaſa ejus in tegumento pellium janthinarum, imponentq; ſuper vectem. 11 Super quoque altare aureum extendent veſtem hyacinthinam, et operient illud operimento pellium janthinarum, ponentq; vectes ejus. 12 Poſtea ſument omnia vaſa miniſterii cum quibus miniſtrant in ſanctuario, et ponent in veſtem hyacinthinam, et operient ea cum operimento pellium janthinarum, et imponent ſuper vectẽ. 13 Et removebunt cineres ab altari, et extendent ſuper illud veſtem purpuream. 14 Ponentq; ſuper eam omnia vaſa ejus cum quibus miniſtrant ſuper illud, thuribula fuſcinulas, et (b) phialas, et crateres, omnia vaſa altaris: et extendent ſuper illud tegumentũ pellium janthinarum, et ponent vectes ejus. Accipient quoq; veſtem purpuream, et tegent labrum, et baſim ejus, et injicient illud in operimentum pellium janthinarum, et imponent ſuper vectem. 15 Cùm autem perfecerít Aaron, et filii ejus tegere ſanctuariũ et (c) vaſa ſanctuarii in promotione caſtrorum; tum poſtea venient filii Caath ad aſportandum; ſed non attingent ſanctuarium, ne moriantur. Hæc ſunt onera filiorum Caath in tabernaculo teſtimonii. 16 (d) Præfectura autẽ Eleazari filii Aaronis ſacerdotis, oleum erit luminaris, et incenſum aromatum, et oleum unctionis: curatio tabernaculi, et omnium quæ ſunt in eo; in ſanctuario, & in vaſis ejus.

VER. SAM. (a) acceptationis (b) ollas, (c) omnia (d) Negotiatio

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وعلي المايدة الموجهة يبسطون ثوب اسماجون * ويجعلون عليه القصاع والدروج والمعاعف
8 ومداهن الرس * والخبز الدايم يكون عليها * ويبسطون عليها صبغ قرمز * ويغطوها بغساء
9 جلود دارس * ويصلحون اقوابها * وياخذوا ثوب اسماجون فيغطوا به منار الاصاءة وساير
10 اتيتها ودوات كلبتيها ومجامرها وجميع اتية دهنها التي يخدموها بها * ويجعلوها وجميع اتيتها في
11 غساء جلود دارس * ويصعوا ذلك على الذهب * وعلي مذبح الذهب فليبسطوا ثوب اسماجون *
12 ويغطوه بغساء جلود دارس * ويصلحون اقوابه * وياخذوا جميع اتية الخدمة التي يخدمون بها
13 في القدس * ويجعلوها في ثوب اسماجون * ويغطوها بغساء جلود دارس * ويصعوها على الذهب *
14 * ويرمدوا المذبح * ويبسطوا عليه ثوب ارجوان * ويجعلوا عليه جميع اتيته التي يخدمون عليه
بها * المجامر والمناشل والمجارف والكرانيب وساير اتية المذبح * ويبسطوا عليه غساء جلود دارس *
15 ويصلحوا دهوقه * فاذا فرغ هرون وبنوه من تغطية القدس وجميع اتيته عند رحيل العسكر
فبعد ذلك يدخل بنو قهات ليحملوها * ولا يدنوا من القدس فيهلكون * هذه صحة حمل
16 بني قهات بخباء المحضر * ووكالة العازار بن هرون الامام * على دهن الاصاءة * وبخور الاصماغ * والبر
الدايم * ودهن المسح * فذلك وكالة المسكن وجميع ما فيه من القدس واتيته *

Et ſuper menſam propoſitam extendent veſtimentum hyacinthinum, et ponent ſuper illo pollubra, & phialas, & cochlearia, & vaſa olei aſperſionis: & panis perpetuus erit ſuper illa. 8 Et extendent ſuper eam tincturam coccineam, et cooperient illam velamine pellium ſubnigrarum, & aptabunt vectes ejus. 9 Et ſumant operimentum hyacinthinum, tegántque illo candelabrum illuminationis, & cuncta vaſa ejus, & forcipes ejus, & thuribula ejus, & cuncta vaſa unguenti ejus, quibus miniſtrant ei. 10 Et ponant ea cum omnibus vaſis ejus in tegmine pellium ſubnigrarum, faciántque ea ſuper vectibus. 11 Et ſuper altare aureum extendant veſtẽ hyacinthi, et cooperiant illam velamine pellium ſubnigrarum, & aptent vectes ejus. 12 Et accipiant omnia vaſa miniſterii, quibus miniſtrant in ſanctuario, ponántque illa in veſte hyacinthina, & cooperiant ea tegmine pellium ſubnigrarum, ponántque illa ſuper vectibus. 13 Et repurgent altare cineribus, & extendant ſuper illud veſtimentum purpureum. 14 Et ponánt ſuper illud omnia vaſa illius, quibus miniſtrant ſuper ipſum: thuribula, & extractoria, et palas, & forcipes, & reliqua vaſa altaris: & extendant ſuper illud velum pellium nigrarum, apténtque vectes ejus. 15 Cúmque finierint Haron et filii ejus contectionem ſanctuarii, et omnium vaſorum ejus, ad diſceſſum exercitûs, tunc ingrediéntur filii Cahath, & portabunt ea: & ne tangant ſanctuarium, ne pereant: Hæc ratione geſtabunt filii Cahath tabernaculum præſentiæ. 16 Et cura Eleazari filii Haronis ſacerdotis erit de oleo acceſſionis, & incenſo gúmmi, & frumento perpetuo, & oleo unctionis: videlicet cura habitaculi, & omnium quæ in illo ſunt; tam ſanctuarii, quàm vaſorum ejus.

ספר במדבר : ד

excidatis Ne :dicendo ,Aharon ad & Moseh ad Dñs est locutus Et
17 18 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר : אַל־תַּכְרִיתוּ
,eis facite hoc Et :Levitarum medio è Chehathi familiarum *virgam*
19 אֶת־שֵׁבֶט מִשְׁפְּחֹת הַקְּהָתִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם : וְזֹאת עֲשׂוּ לָהֶם
,sanctitatum sanctitatem *eos appropinquando* In :morientur non &,vivent &
וְחְיוּ וְלֹא יָמֻתוּ בְּגִשְׁתָּם אֶת־קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים
suũ *servitium* super *virum virum* :eos ponent &,venient ejꝰ filii & Aharon
אַהֲרֹן וּבָנָיו יָבֹאוּ וְשָׂמוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ
,sanctitatem *absorbere juxta,videndũ ad* ingrediẽtur non Et .suum onus *ad* &
20 וְאֶל־מַשָּׂאוֹ : וְלֹא־יָבֹאוּ לִרְאוֹת כִּבְלַע אֶת־הַקֹּדֶשׁ
Tolle :dicendo ,Moseh ad Dominus est locutꝰ Et.morientur &
21 22 וָמֵתוּ : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : נְשֹׂא אֶת־
.suas familias *ad*,suorũ patrũ domum *ad*,ipſos etiam ,Gerſon filiorum *capus*
רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם־הֵם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם :
annorum quinquaginta filiũ ad usq; ,ſupra & ,annorum triginta filio A
23 מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְמַעְלָה עַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקֹד אוֹתָם כָּל־הַבָּא לִצְבָא לַעֲבֹד
ſerviendum ad ,militiam militandum ad ingredientem omnem ,eos *viſitabis*
,Gerſuni familiarum *ſervitium* Hoc .*conventus tentorio in ſervitium*
24 עֲבֹדַת בְּאֹהֶל מוֹעֵד : זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת הַגֵּרְשֻׁנִּי
& ,tabernaculi cortinas portabunt Et .*oms in* & ,faciendum ad
25 לַעֲבֹד וּלְמַשָּׂא : וְנָשְׂאוּ אֶת־יְרִיעֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־
illud ſuper quod taxi operimentũ &:ejꝰ operimentũ,*conventus* tentorium
אֹהֶל מוֹעֵד מִכְסֵהוּ וּמִכְסֵה הַתָּחַשׁ אֲשֶׁר־עָלָיו
,atrii *ſundas* Et .*conventus* tentorii oſtiũ ad tegumentũ & ,deſuper
מִלְמָעְלָה וְאֶת־מָסַךְ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד : וְאֶת־קַלְעֵי הֶחָצֵר
ſuper: & ,tabernaculum ſuper quod ,atrii portæ oſtii tegumentum &
וְאֶת־מָסַךְ פֶּתַח שַׁעַר הֶחָצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־
.*eorum ſervitii* vaſa omnia & ,eorum funes & ,undiquaq; altare
הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֶת מֵיתְרֵיהֶם וְאֶת־כָּל־כְּלֵי עֲבֹדָתָם
,Aharon *os* Super .facient & ,eis fiet quod omne Et
27 וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה לָהֶם וְעָבְדוּ : עַל־פִּי אַהֲרֹן
omne ad ,Gerſuni filiorum *ſervitium* omne erit ejus filiorum &
וּבָנָיו תִּהְיֶה כָּל־עֲבֹדַת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי לְכָל־
eos ſuper commendabitis Et .eorum *ſervitium omne ad* & ,eorum *onus*
28 מַשָּׂאָם וּלְכָל עֲבֹדָתָם וּפְקַדְתֶּם עֲלֵהֶם
familiarum *ſervitium* Hoc .eorum onus omne cuſtodia in
בְּמִשְׁמֶרֶת אֵת כָּל־מַשָּׂאָם : וְאֵת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת
manu in eorum cuſtodia & ,*conventus tentorio* in Gerſuni filiorum
בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי בְּאֹהֶל מוֹעֵד וּמִשְׁמַרְתָּם בְּיַד
,ſuas familias *ad* ,Merari Filios .ſacerdotis Aharon filii Ithamar
29 אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן : בְּנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם
,annorum triginta filio A .*eos viſitabis* ſuorum patrum domum *ad*
30 לְבֵית־אֲבֹתָם תִּפְקְדֵם אֹתָם : מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
omnem,eos *viſitabis* annorum quinquaginta filium ad usque & ,ſupra &
וָמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקְדֵם כָּל־
hæc Et .*conventus* tentorii *ſervitium* *ſerviendum ad,exercitum* ad ingredientẽ
31 הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד : וְזֹאת
Aſſeres :conventus tentorio in ,*eorum ſervitium omne ad* ,eorum oneris cuſtodia
מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם לְכָל־עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד קַרְשֵׁי
.ejus baſes & ejus columnæ & ,ejus vectes & ,tabernaculi
הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמּוּדָיו וַאֲדָנָיו :

Verſio VULG. LAT.

17 Locutúſq; eſt Dominus ad Moyſen & Aaron, dicens,
18 Nolite perdere populum Caath de medio Levitarũ :
19 Sed hoc facite eis, ut vivant, & non moriantur, ſi tetigerint Sancta ſanctorũ. Aaron & filii ejus intrabũt,ipſiq; diſponent opera ſingulorũ,& divident quid
20 portare quis debeat. Alii nullâ curioſitate videant quæ ſunt in Sanctuario, priuſquã involvantur: alioquin morientur. Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen,dicens, Tolle ſummam
22 etiam filiorum Gerſon per domos ac familias & cognationes ſuas;
23 A triginta annis & ſuprà, uſq; ad annos quinquaginta. Numera omnes qui ingrediuntur & miniſtrant in tabernaculo
24 fœderis. Hoc eſt officium familiæ Gerſonitarum; Ut
25 portent cortinas tabernaculi, & tectũ fœderis operimentum aliud, & ſuper omnia velamen ianthinum, tentoriúmque quod pendet in introitu tabernaculi fœderis. Cortinas atrii, &
26 velum in introitu quod eſt ante tabernaculum. Omnia quæ ad altare pertinent, funiculos,et vaſa miniſterii,
27 Jubente Aaron & filiis ejꝰ, portabunt filii Gerſon : & ſcient ſinguli cui debeant
28 oneri mancipari. Hic eſt cultus familiæ Gerſonitarũ in taberculo fœderis, erúntq; ſub manu Ithamar
29 filii Aaron ſacerdotis. Filios quoque Merari per familias & domos patrum ſuorum
30 recenſebis ; A triginta annis & ſuprà, uſq; ad annos quinquaginta, omnes qui ingrediuntur ad officium miniſterii ſui & cultum fœ-
31 deris teſtimonii. Hæc ſunt onera eorũ : Portabunt tabulas tabernaculi,et vectes ejꝰ, colúnas ac baſes earũ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

17 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀ-
18 ἀρὼν, λέγων, Μὴ (o) ἐξολεθρεύσητε τ φυλὴν τ
19 δήμου τὸν Καὰθ ἐκ μέσου τ Λευιτ. Τῦ-
το ποιήσατ αὐτοῖς, καὶ ζήσον καὶ μὴ ἀπο-
θάνωσι, προσπορευομένων αὐτῶν πρὸς τὰ
ἅγια τ ἁγίων · Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῦ (π)
προσπορεύεσθω, καὶ καταστήσουσιν αὐτοὺς ἕ-
καστον κατ τ ἀναφορὰν αὐτ, Καὶ ὐ μὴ εἰσέλ-
θωσιν ἰδεῖν ἐξάπινα (ρ) τὰ ἅγια, καὶ ἀπο-
θανῦν. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυ-
σῆν, λέγων, Λάβε τ ἀρχὴν τῶν υἱῶν (σ)
Γεδσὼν, καὶ τύτες κατ' οἴκους πατριῶν αὐ-
τῶν, κατ δήμους αὐτῶν, Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκο-
σαετῦς καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετῦς (τ)
ὀπήσκεσθαι αὐτοὺς, πᾶς ὁ εἰσπορεύομε-
λειτυργεῖν, (υ) ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτῦ ἐν τῇ
σκηνῇ τῦ μαρτυρίυ. Αὕτη ἡ λειτυργία τῦ
(φ) δήμυ τ Γεδσὼν, λειτυργεῖν καὶ ἄρειν.
Καὶ ἀρεῖ τὰς δέρρεις τ σκηνῆς, καὶ τ σκη-
νὴν τῦ μαρτυρίυ, καὶ τὸ (χ) κάλυμμα αὐτ, καὶ
τὸ κατακάλυμμα τὸ ὑακίνθινον τὸ ὂν (ψ)
ἐπ' αὐτ ἄνωθεν, καὶ τὸ (χ) κάλυμμα τ θύ-
ρας τ σκηνῆς τ μαρτυρίυ, Καὶ τὰ ἱσία τῆς
αὐλῆς, ὅσα ὀπὶ τ σκηνῆς τ μαρτυρίυ, καὶ τὰ
(ω) περικαὶ, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ (α) λει-
τυργικὰ ὅσα λειτυργῆσιν ἐν αὐλοῖς ποιήσυσι.
Καὶ στόμα Ἀαρὼν καὶ τ υἱῶν αὐτῦ ἔσαι ἡ λειτυργία τῶν υἱῶν Γεδσὼν κατ πάσας τὰς λειτυργίας (β) αὐτ, καὶ κατ πάντα τὰ ἔργα αὐτ. καὶ ὀπισκέψῃ αὐλὸς (γ) ἐξ ὀνόματος πάντα τὰ ἀρτὰ αὐτ. Αὕτη ἡ λειτυργία τ υἱῶν Γεδσὼν ἐν τῇ σκηνῇ τῦ μαρτυρίυ, καὶ ἡ φυλακὴ αὐτ ἐν χειρὶ Ἰθαμαρ τῦ υἱῦ Ἀαρὼν τῦ ἱερέως. Οἱ υἱοὶ Μεραρὶ κατ δήμους αὐτ, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτ, ὀπισκέψα-
θε αὐτὸς, Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαετῦς καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετῦς ὀπισκέψασθε αὐτὸς, πᾶς ὁ εἰσπορεύομενος λειτυργεῖν τὰ ἔργα τ σκηνῆς τ μαρτυρίυ. Καὶ ταῦτα τὰ φυλάσ-
μ τ αἱρομένων ὑπ' αὐτ κατ πάντα τὰ ἔργα αὐτ ἐν τῇ σκηνῇ τῦ μαρτυρίυ · τὰς κεφαλίδας τ σκηνῆς, καὶ τὰς (δ) μοχλὰς, καὶ τὰς στύλας αὐτ, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ (ε) καλακάλυμμα, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν, καὶ οἱ στύλοι αὐλῶν, καὶ τὸ (ζ) καλακάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς,

Et locutus eſt Dominus ad Moyſen et Aaron,dicens,Nè exterminetis de (h) tribu populũ Caath, de medio Levitarũ.Hoc facite eis, et vivent,et non morientur (i) accedentibus ipſis ad ſancta ſanctorũ. Aaron & filii ejus accedant, & collocabunt eos unumquemq; ſecundùm geſtationẽ ſuam, Et non ingrediantur videre confeſtim ſancta ; et morientur. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens,Accipe principium filiorũ Gedſon: & hos ſecundùm domos familiarũ eorum, ſecundùm populos eorũ, A quinq; & viginti annis & ſuprà, uſq; ad quinquaginta annos recognoſce eos:omnis ingrediens miniſtrare, facere opera ejꝰ in tabernaculo teſtimonii. Hoc eſt miniſterium populi Gedſon, miniſtrare, & levare. Et levabit pelles tabernaculi, et tabernaculũ teſtimonii, et operimentũ ejꝰ, et (k) cooperimentum hyacinthinũ, quod eſt ſuper ipſũ deſuper, & (l) operimentũ oſtii tabernaculi teſtimonii, Et tenteria atrii, quæcunq; ſuper tabernaculum teſtimonii, & quæ ſuperant, & omnia vaſa miniſteria, quæcunq; miniſtrãt in eis facient. Juxta os Aaron, et filiorum ejꝰ, erit miniſterii filiorũ Gedſõ, ſecundùm omnia miniſteria eorũ, et ſecundùm omnia opera eorũ. Et recognoſces eos ex nomine, omnia quæ levanda ſum ab eis. Hoc eſt miniſterium filiorum Gedſon in tabernaculo teſtimonii: et cuſtodiæ eorum in manu Ithamar filii Aaron ſacerdotis. Filii Merari ſecundùm populos eorũ, ſecundùm domos familiarum eorum, recognoſcite eos, A quinq; et viginti annis et ſuprà, uſq; ad quinquaginta annos recognoſcite eos: omnis ingrediens miniſtrare opera tabernaculi teſtimonii. Et hæ ſunt obſervationes eorũ, quæ levantur ab eis ſecundùm omnia opera eorũ in tabernaculo teſtimonii: (m) capitella tabernaculi, et vectes , et columnæ ejus, et baſes ejꝰ: (n) et cooperimentũ et baſes eorum, et columnæ eorum, & cooperimentum oſtii tabernaculi,

MS.A. (o) ἐξολεθρεύσητε (π) εἰσπορευέσθωσ, (ρ) τὸ ἅγιον, (σ) Γεδσὼν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτ, Ἀπὸ (τ) ὀπισκέψασθε (υ) καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα τ σκηνῆς τῦ (φ) δήμυ Γεδσὼν, (χ) καλακάλυμμα (ψ) ἐπ' αὐτ (ω) περικαὶ αὐτ, καὶ (α) λειτυργικὰ αὐτ, καὶ ὅσα (β) αὐτ, κατ πάντα τὰ ἀρτὰ δ' αὐτ. (γ) ἐξ ὀνομάτων (δ) μοχλὰς αὐτ, καὶ (ε) καλακάλυμμα τ σκηνῆς, καὶ (ζ) κάλυμμα

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et locutꝰ eſt Dñs cum Moſe & cum Aharone, dixitq; ad eos ; Ne perdatis tribum familiæ Cahath de medio Levitarum : Sed hoc facite eis ac vivant, ne moriantur cùm introierint in Sancta ſanctorum. Aharon & filii ejus ingrediẽtur,& curã demandabũt unicuiq; eorũ officii ſui atque oneris ſui. Et ne ingrediantur ad videndũ cùm tegetur ſanctuarium,ne moriantur. Locutus eſt etiam Dñs cum Moſe, & ait illi;Sume quoque cenſum filiorum Gerſon per familias ſuas, & domos patrum ſuorum. A filio viginti annorum & ſupra, uſque ad filium quinquaginta annorum recenſebis eos, omnem accedẽtem ad pugnandũ in exercitu, & exequendum miniſterium in tabernaculo temporis. Hoc eſt officium familiæ Gerſon in miniſtrando & bajulando. Bajulabunt cortinas tabernaculi, & tabernaculũ temporis, & velum januæ ipſius, & tegumentum cæruleum quod eſt ſuper illud ſupernè, & velum januæ tabernaculi temporis : Et vela atrii, & tegumentũ veſtibuli januæ atrii, quod eſt ſuper tabernaculũ & ſuper altare per ambitum: funes etiam eorum, omniaq; inſtrumenta miniſterii ipſorũ, demum quidquid facient & miniſtrabunt. A verbo oris Aharonis & filiorũ ejus pendebit totũ officium filiorũ Gerſon, quoad univerſum onus eorum, totumq; miniſterium ipſorum: & præficietis eis cuſtodiã ſuper univerſum onus eorũ. Hoc eſt munus familiæ filiorum Gerſon quod in tabernaculo temporis obibunt: & cuſtodia eorũ erit per manũ Ithamar filii Aharonis ſacerdotis. Filios quoque Merari, per familias ſuas, perq; domos patrum ſuorũ numerabis eos. A filio triginta annorũ & ſupra, uſque ad filiũ quinquaginta annorũ numerabis eos, omnẽ accedẽtem ad pugnandum in exercitu, & ad exercendũ miniſteriũ in tabernaculo temporis. Hæc autẽ eſt cuſtodia oneris eorũ & univerſi eorũ miniſterii in tabernaculo temporis. Aſſeres tabernaculi & vectes ejus,& columnæ ejus, & fulcra ipſius.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

17 וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְלַאֲהַרֹן לְמֵימַר׃
18 לָא תְשֵׁיצוּן יַת שִׁבְטָא דְזַרְעִית קְהָת
19 מִגּוֹ לֵיוָאֵי: וְדָא עֲבִידוּ לְהוֹן וְיִחְיוּן
וְלָא יְמוּתוּן בְּמִקְרְבְהוֹן לְקוּדְשָׁא
קוּדְשַׁיָּא אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יֵעֲלוּן וְיַמְנוּן
יָתְהוֹן גְּבַר גְּבַר עַל־פָּלְחָנֵיהּ
20 וְלִמְטוּלְיֵהּ: וְלָא יֵעֲלוּן לְמֶחֱזֵי כַּד
מְכַסְיָן יַת מָנֵי קוּדְשָׁא וְלָא יְמוּתוּן׃
21 וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃
22 קַבֵּל יַת חֶשְׁבּוֹן בְּנֵי גֵרְשׁוֹן אַף־
אִנּוּן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן׃
23 מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעִלָּא עַד בַּר
חַמְשִׁין שְׁנִין תִּמְנֵי יָתְהוֹן כָּל דְּאָתֵי
לְחֵילָא חֵילָא לְמִפְלַח פּוּלְחָנָא
24 בְּמַשְׁכְּנָא זִמְנָא: דֵּין פֻּלְחָן זַרְעִית
25 גֵּרְשׁוֹן לְמִפְלַח וּלְמִטַּל: וְיִטְלוּן
יַת יְרִיעָת מַשְׁכְּנָא וְיַת מַשְׁכְּנָא
וְמָנָא חוּפָּאֵיהּ וְחוּפָּאֵי דְסַסְגּוֹנָא
דְּעִלּוֹהִי מִלְעֵילָא וְיַת פָּרְסָא
26 דְּתַרְעָא דְּמַשְׁכְּנָא זִמְנָא: וְיַת סְדִינֵי
דְּרְתָא וְיַת פָּרְסָא דְּמֵעֲלָנָא דְּתַרְעָא
דְּרְתָא דִּי עַל מַשְׁכְּנָא וְעַל מַדְבְּחָא
סְחוֹר סְחוֹר וְיַת אֲטוּנֵיהוֹן וְיַת
27 כָּל־מָנֵי פֻּלְחָנְהוֹן וְיַת כָּל דְּיִתְמְסַר
לְהוֹן וְיִפְלְחוּן: עַל־מֵימַר אַהֲרֹן
וּבְנוֹהִי יְהֵי כָּל־פֻּלְחַן בְּנֵי גֵרְשׁוֹן
28 לְכָל־מַטּוּלְהוֹן וּלְכָל פֻּלְחָנְהוֹן
וְתִמְנוּן עֲלֵיהוֹן בְּמַטַּרְתְּא יַת כָּל־
מַטּוּלְהוֹן: דֵּין פּוּלְחַן זַרְעִית בְּנֵי
29 גֵּרְשׁוֹן בְּמַשְׁכְּנָא זִמְנָא וּמַטַּרְתְּהוֹן
בִּידָא דְאִיתָמַר בַּר־אֲהַרֹן
30 כָּהֲנָא: בְּנֵי מְרָרִי לְזַרְעִיתְהוֹן
לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תִּמְנֵי יָתְהוֹן
31 מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעִלָּא עַד
בַּר חַמְשִׁין שְׁנִין תִּמְנִינוּן כָּל דְּאָתֵי
לְחֵילָא לְמִפְלַח יַת פֻּלְחַן מַשְׁכְּנָא
זִמְנָא: וְדָא מַטַּרְתְּ מְטוּלְהוֹן לְכָל
פֻּלְחַנְהוֹן בְּמַשְׁכְּנָא זִמְנָא דִּפְ
מַשְׁכְּנָא וְעַמּוּדוֹהִי וְסַמְכוֹהִי׃

Locutúsq; est Dñs cum Moyse & cum Aaron, dicens. Nolite consumere tribũ cognationũ Caath, de medio Levitarum. Et hoc facite eis, ut vivãt & non moriantur, quando accedent ad sancta sanctorum: Aaron et filii ejꝰ intrabunt, & constituent eos unumquemq; sup ministeriũ suũ et sup onꝰ suũ. Et non ingrediantur ad videndũ, quando operiuntur vasa sanctuarii, ut non moriantur. Locutúsq; est Dñs cum Moyse dicens. Accipe quoque summã filiorũ Gersõ ꝑ domus patrũ suorũ, ꝑ cognationes suas. A triginta annis & suprà, usq; ad quinquaginta annos numerabis eos: omnes qui veniunt ad ministrandũ per turmas suas in ministerio tabernaculi fœderis. Hoc est ministerium cognationum Gerson, ut ministrent et portẽt. Portabúntq; cortinas tabernaculi, et tentorium tabernaculi fœderis, et opertoriũ hyacinthinum ꝙ est sup illud: & tentoriũ ostii tabernaculi fœderis. Et cortinas atrii, et tentoriũ ꝙ est in introitu ostii atrii, ꝙ est sup tabernaculũ et sup altare ꝑ circuitũ; et funiculos eorũ, et omnia vasa ministerii eorũ: et omnia quæ eis tradita sunt, ut ministrent. Juxta verbũ Aaron et filiorũ ejꝰ erit omne ministeriũ filiorũ Gersõ, ꝑ oĩa onera sua, et per omnia ministeria sua: et constituetis super eos in custodia omnia onera eorum. Hoc est ministeriũ cognationũ filiorũ Gerson in tabernaculo fœderis: quorũ custodia erit in manu Ithamar filii Aaron sacerdotis. Filios Merari per familias suas, et per domos patrũ suorũ numerabis. A triginta annis et supra, usq; ad quinquaginta annos numerabis eos: omnes qui veniunt per turmas, ut ministrent ministeriũ tabernaculi fœderis. Et hæc est custodia oneris corũ, juxta omne ministeriũ suũ in tabernaculo fœderis: tabulæ tabernaculi, & vectes ejus, et columnæ ejus & bases ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 וידבר יי אל משה ואל אהרן לאמר׃
18 אל תכרתו את שבט משפחת הקהתי
19 מתוך הלוים׃ זאת עשו להם וחיו
ולא ימותו בגשתם את קדש
הקדשים אהרן ובניו יבאו ושמו
אתם איש איש על עבדתו ועל
20 משאו׃ ולא יבאו לראות כבלע
את הקדש ומתו׃
21 וידבר יי אל משה לאמר׃
22 נשא את ראש בני גרשון גם
23 אתם לבית אבתם למשפחתם׃
מבן שלשים שנה ועד בן חמשים
שנה תפקד אתם כל הבא לצבא
24 לעבד עבדת באהל מועד׃ זאת
25 עבדת משפחת הגרשני לעבד
ולמשא׃ ונשאו את יריעות המשכן
ואת אהל מועד מכסהו ומכסה
התחש אשר עליו מלמעלה ואת
26 מסך פתח אהל מועד׃ ואת קלעי
החצר ואת מסך פתח שער החצר
אשר על המשכן ועל המזבח סביב
ואת מיתריהם ואת כל כלי עבדתם
ואת כל אשר יעשו להם ועבדו׃
27 על פי אהרן ובניו בכל עבדת בני
הגרשני בכל משאם ובכל עבדתם
ופקדתם עליהם במשמרת את כל
28 משאם׃ זאת עבדת משפחת בני
הגרשני באהל מועד ומשמרתם
ביד איתמר בן אהרן הכהן׃
29 בני מררי למשפחתם לבית אבתם
30 תפקד אתם׃ מבן שלשים שנה ועד
בן חמשים שנה תפקדם כל הבא
31 אל הצבא לעבד את עבדת אהל
מועד׃ וזאת משמרת משאם לכל
עבדתם באהל מועד קרשי המשכן
ובריחו ועמדיו ואדניו׃

VERSIO SAMARITANA.

17 וידבר יי אל משה ואל אהרן לאמר׃
18 אל תכרתו את שבט משפחת הקהתי
19 מתוך הלוים׃ זאת עשו להם וחיו
ולא ימותו בגשתם את קדש
הקדשים אהרן ובניו יבאו ושמו
אתם איש איש על עבדתו ועל
20 משאו׃ ולא יבאו לראות כבלע
את הקדש ומתו׃
21 וידבר יי אל משה לאמר׃
22 נשא את ראש בני גרשון גם
23 אתם לבית אבתם למשפחתם׃
מבן שלשים שנה ועד בן חמשים
שנה תפקד אתם כל הבא לצבא
24 לעבד עבדת באהל מועד׃ זאת
25 עבדת משפחת הגרשני לעבד
ולמשא׃ ונשאו את יריעות המשכן
ואת אהל מועד מכסהו ומכסה
התחש אשר עליו מלמעלה ואת
26 מסך פתח אהל מועד׃ ואת קלעי
החצר ואת מסך פתח שער החצר
אשר על המשכן ועל המזבח סביב
ואת מיתריהם ואת כל כלי עבדתם
ואת כל אשר יעשו להם ועבדו׃
27 על פי אהרן ובניו בכל עבדת בני
הגרשני בכל משאם ובכל עבדתם
ופקדתם עליהם במשמרת את כל
28 משאם׃ זאת עבדת משפחת בני
הגרשני באהל מועד ומשמרתם
ביד איתמר בן אהרן הכהן׃
29 בני מררי למשפחתם לבית אבתם
30 תפקד אתם׃ מבן שלשים שנה ועד
בן חמשים שנה תפקדם כל הבא
31 אל הצבא לעבד את עבדת אהל
מועד׃ וזאת משמרת משאם לכל
עבדתם באהל מועד קרשי המשכן
ובריחו ועמדיו ואדניו׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et locutus est Dominus Mosi & Aaroni, dicens; Ne exterminetis tribũ familiæ Caathitarum de medio Levitarũ. Hoc facite eis ut vivant, & non moriantur. Cùm accedent ad Sancta Sanctorum Aaron & filii ejus, ingredientur, & applicabunt unumquemq; eorum ad ministerium suum, et onus suum. Sed non ingredientur ut intueantur cùm operitur sanctuarium, ne moriantur. Et locutus est Dominus Mosi, dicens; Tolle summam filiorum Gerson, etiam hos secundùm domum patrũ suorum per familias suas. A filio triginta annorum & supra, usque ad filium quinquaginta annorum recensebis eos, omnem euntẽ ut militet militiam, ut ministret ministerium in tabernaculo testimonii. Hoc erit opus familiæ Gersonitarũ, ad ministrandũ, et ad portandum. Portabunt enim cortinas tabernaculi, et tentorium testimonii, et operimentũ ejus, operimentum janthinum quod est super illud desuper, & aulæum portæ tabernaculi testimonii, Et tapetes ocellatos atrii, & aulæum ostii portæ atrii quæ est juxta tabernaculum, & juxta altare in circuitu, & funes eorum, & omnia vasa ministerii eorum, & quidquid erit eis faciendum, (f) facient. Juxta verbum Aaronis & filiorum ejus, fiet omne ministerium filiorum Gersonis in omnibus oneribus eorum, & in omni ministerio eorum: committetis quoq; ipsorum custodiæ omne onus eorũ. Hoc erit ministerium familiæ filiorum Gersonis in tabernaculo testimonii, & custodia eorum sub manu Ithamar filii Aaronis sacerdotis. Filios Merari secundùm familias suas, secundùm domum patrum suorum, recensebis. A filio triginta annorum & supra, usq; ad quinquaginta annos recensebis eos, omnem euntem ad bellum, ad faciendum opus tabernaculi testimonii. Hæc est autem functio oneris eorum in omni ministerio eorum in tabernaculo testimonii, asseres tabernaculi, & vectes ejus, et columnæ ejus, et bases ejus,

VER. SAM. (f) ministrabunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 وتكلم الله موسي وهرون تكلما * لا تقطعا عشاير بني قهات من بين اللاويين * بل
18 اصنعا بهم هذه الحلة التي يحيون بها ولا يهلكون بدنوهم الي خاص الاقداس * يدخل هرون وبنوه *
19 ويولوهم كل فريق منهم على خدمته وحمله * ولا يدخلوا فينظروا عند تغطية القدس
20 فيهلكون * وكلم الله موسي قايلا * ارفع جملة بني جرسون هم ايضا لبيت اباهم وعشايرهم
22 * من ابن ثلاثين سنة فصاعدا الي ابن خمسين سنة تعدهم * كل من يدخل للجيش لخدمة خبا
23 المحضر * وهذه خدمهم عملا وحملا * يحملون سقف المسكن * وخبا المحضر * وغشاه وغشاء الدارس
25 الذي عليه من فوق * وستر خبا المحضر * وقلوع السرادق * وستر بابه التي على المسكن والمذبح
26 مستديره * واطنابها * وسائر آنيه خدمها * وكل ما يصلح لهاهم يخدمون فيه * على قول هرون
27 وبنيه * يكون جميع خدمه بني جرسون من حملهم وسائر عملهم * وعدوا عليهم بحفظ جميع
28 حملهم * هذه خدمه عشاير بني جرسون في خبا المحضر * وحفظها على يد ايثامار بن هرون
29 الامام * وبني مراري لعشايرهم وبيوت اباهم تعدهم * من ابن ثلاثين سنة فصاعدا الي ابن
30 خمسين سنه * كل من يدخل للجيش لخدمة خبا المحضر * وهذا حفظ حملهم * وسائر عملهم في
31 خبا المحضر * تخاج المسكن * ومهاجه * واعمدته * وقواعده *

Habuit quoque Deus cum Musa et Haron sermonem hujusmodi: Ne scindatis familias filiorum Cahath à Levitis; Sed adhibete erga illos hanc gratiam quâ vivant, nec pereant accedendo ad præcipuum sanctorum. Ingredietur Haron & filii ejus, & præficient singulas sectas ex ipsis ministerio suo, & oneri suo. Et ne intrent ut videant cùm tegetur sanctuarium, ne pereant. Et locutus est Deus cum Musa, dicens; Extrahe summam filiorum Gerson etiam, in domum patrum suorum, & familias suas, A filio triginta annorum & supra, usque ad filium annorum quinquaginta numerabis eos: omnem qui ingreditur ad exercitũ in obsequium tabernaculi præsentiæ. Et istud est ministerium eorum quoad opus, & quoad onus. Gestabunt cortinas habitaculi, & tabernaculum præsentiæ, ejusque velum, & velum pellis nigræ quod est super illud desuper, & tegumentum tabernaculi præsentiæ, Et vela atrii, & cortinam januæ ejus, quæ sunt super habitaculum et altare circumquaque, & funiculos eorum, & reliqua instrumenta ministerii eorum: denique quicquid pertinet ad illa, ipsi ministrabunt illud. Juxta dictum Haronis & filiorum ejus erit omne ministerium filiorũ Gerson, quoad bajulationẽ eorum & cunctas operas ipsorum, & recensete eis custodiã omnium quæ portare debent. Hoc est ministerium familiarum filiorum Gerson in tabernaculo præsentiæ, & earum custodia, per manum Ithamar filii Haronis sacerdotis. Et filios Merari per familias eorum, domosq; patrum, eorum numerabis, A filio triginta annorum & supra, ad filium quinquaginta annorum: omnem ingredientem in turmam ad obsequiũ tabernaculi præsentiæ. Et hæc est custodia oneris eorum, et omnium operum eorum in tabernaculo præsentiæ. Tabulæ habitaculi, & vectes ejus, & columnæ, ejus ac bases ejus,

ספר במדבר: ד

,earū funes & ,earū clavi &,earū baſes & ,undiquaque atrii columnæ Et
32 וְעַמּוּדֵי֙ הֶחָצֵ֣ר סָבִ֔יב וְאַדְנֵיהֶ֖ם וְיִתְדֹתָ֑ם וּמֵיתְרֵיהֶ֕ם
viſitabitis nominibus in & ,earum *ſervitio* omni &,earum vaſis omnib⁹ cū
לְכָל־כֵּלֵיהֶ֗ם וּלְכָל֙ עֲבֹדָתָ֔ם וּבְשֵׁמֹ֥ת תִּפְקְד֖וּ אֶת־
,Merari filiorū familiarum *ſervitium* Hoc .eorum oneris cuſtodiæ vaſa
כְּלֵ֣י מִשְׁמֶ֣רֶת מַשָּׂאָ֑ם׃ וְאֵ֣ת עֲבֹדַ֞ת מִשְׁפְּחֹ֣ת בְּנֵי־ מְרָרִ֗י
33 Aharon filii Ithamar *manu in* ,*conventus tentorio* in ,eorum *ſervitio* omni
לְכָל־עֲבֹדָתָ֔ם בְּאֹ֖הֶל מוֹעֵ֑ד אִיתָמָ֗ר בֶּן־ אַהֲרֹן
filios *eum prælati* &,Aharon & ,Moſeh *viſitavit* Et .ſacerdotis
הַכֹּהֵֽן׃ וַיִּפְקֹ֣ד מֹשֶׁ֣ה וְאַהֲרֹ֔ן וּנְשִׂיאֵ֖י הָעֵדָ֑ה אֶת־בְּנֵי
34 triginta filio A .ſuorum patrum domum *ad* &,ſuas familias *ad* ,Chehathi
35 הַקְּהָתִ֖י לְמִשְׁפְּחֹתָ֥ם וְלִבֵּ֖ית אֲבֹתָֽם׃ מִבֶּ֥ן שְׁלֹשִׁ֛ים
ingredientē oēm ,annorum quinquaginta filiū ad uſq; &,ſupra &,annorum
שָׁנָ֥ה וָמַ֖עְלָה וְעַד־ בֶּן־ חֲמִשִּׁ֣ים שָׁנָ֑ה כָּל־ הַבָּ֣א
eorum *viſitati* fuerunt Et .*conventus* tentorio in *ſervitium* ad ,*exercitum ad*
לַצָּבָ֔א לַעֲבֹדָ֖ה בְּאֹ֥הֶל מוֹעֵֽד׃ וַיִּהְיוּ֙ פְּקֻדֵיהֶ֔ם
Iſti .quinquaginta & ſeptingenti millia duo ,ſuas familias *ad*
37 לְמִשְׁפְּחֹתָ֑ם אַלְפַּ֤יִם שְׁבַע֙ מֵא֣וֹת וַחֲמִשִּׁ֔ים׃ אֵ֚לֶּה
quos ,*conventus tentorio* in *ſervientis* omnis ,Chehathi familiarum *viſitati*
פְּקוּדֵ֣י מִשְׁפַּחַ֣ת הַקְּהָתִ֔י כָּל־ הָעֹבֵ֖ד בְּאֹ֣הֶל מוֹעֵ֑ד אֲשֶׁ֣ר
viſitati Et .Moſeh *manu in* DOMINI *os ſuper* Aharon &,Moſeh *viſitavit*
פָּקַ֞ד מֹשֶׁ֤ה וְאַהֲרֹן֙ עַל־ פִּ֣י יְהוָ֔ה בְּיַד־ מֹשֶׁ֖ה׃ וּפְקוּדֵ֣י
.ſuorum patrum domum *ad* & ,ſuas familias *ad* ,Gerſon filiorum
בְנֵ֣י גֵרְשׁ֔וֹן לְמִשְׁפְּחֹתָ֖ם וְלִבֵּ֣ית אֲבֹתָֽם׃
quinquaginta filium ad uſque &,ſupra & ,annorum triginta filio A
מִבֶּ֥ן שְׁלֹשִׁ֛ים שָׁנָ֖ה וָמַ֑עְלָה וְעַד֙ בֶּן־ חֲמִשִּׁ֔ים
.*conventus* tentorio in *ſervitium* ad ,*exercitum* ad ingrediens omnis ,annorū
שָׁנָ֖ה כָּל־ הַבָּ֣א לַצָּבָ֑א לַעֲבֹדָ֖ה בְּאֹ֥הֶל מוֹעֵֽד׃
,ſuorum patrum domum *ad* ,ſuas familias *ad* eorum *viſitati* fuerunt Et
49 וַיִּהְיוּ֙ פְּקֻדֵיהֶ֔ם לְמִשְׁפְּחֹתָ֖ם לְבֵ֣ית אֲבֹתָֽם׃
viſitati Iſti .triginta & ,ſexcenti & ,millia duo
50 אַלְפַּ֤יִם וְשֵׁשׁ֙ מֵא֣וֹת וּשְׁלֹשִׁ֔ים׃ אֵ֚לֶּה פְּקוּדֵ֣י
viſitavit quos,*convent⁹* tētorio in ſervientis omnis,Gerſon filiorū familiarum
מִשְׁפַּחַ֣ת בְּנֵי גֵרְשׁ֔וֹן כָּל־ הָעֹבֵ֖ד בְּאֹ֣הֶל מוֹעֵ֑ד אֲשֶׁ֣ר פָּקַ֞ד
filiorum familiarum *viſitati* Et .DOMINI *os ſuper* Aharon & ,Moſeh
42 מֹשֶׁ֤ה וְאַהֲרֹן֙ עַל־ פִּ֣י יְהוָֽה׃ וּפְקוּדֵ֣י מִשְׁפְּחֹ֣ת בְּנֵי
triginta filio A :ſuorum patrum domum *ad* ,ſuas familias *ad* Merari
43 מְרָרִ֖י לְמִשְׁפְּחֹתָ֥ם לְבֵ֖ית אֲבֹתָֽם׃ מִבֶּ֥ן שְׁלֹשִׁ֛ים
ingrediens omnis,annorū quinquaginta filiū ad uſque &,ſupra &,annorum
שָׁנָ֥ה וָמַ֖עְלָה וְעַד־ בֶּן־ חֲמִשִּׁ֣ים שָׁנָ֑ה כָּל־ הַבָּ֣א
eorum *viſitati* fuerunt Et .*conventus* tentorio in *ſervitium* ad *exercitum ad*
44 לַצָּבָ֔א לַעֲבֹדָ֖ה בְּאֹ֥הֶל מוֹעֵֽד׃ וַיִּהְיוּ֙ פְּקֻדֵיהֶ֔ם
viſitati Iſti .ducenti & millia tria ,eorum familias *ad*
45 לְמִשְׁפְּחֹתָ֑ם שְׁלֹ֤שֶׁת אֲלָפִים֙ וּמָאתָ֔יִם׃ אֵ֚לֶּה
DOMINI *os ſuper* Aharō & Moſeh *viſitavit* quos,Merari filiorum familiarū
פְּקוּדֵ֣י מִשְׁפַּחַ֣ת בְּנֵי מְרָרִ֔י אֲשֶׁ֥ר פָּקַ֖ד מֹשֶׁ֣ה וְאַהֲרֹ֑ן עַל־ פִּ֣י יְהוָ֔ה
ſtrati &,Aharō & ,Moſeh *viſitavit* quos *viſitati* Omnes .Moſeh *manu in*
בְּיַד־ מֹשֶׁ֔ה׃ כָּל־ הַפְּקֻדִ֗ים אֲשֶׁ֤ר פָּקַד֙ מֹשֶׁ֣ה וְאַהֲרֹ֔ן וּנְשִׂיאֵ֖י
46 .ſuorū patrum domum *ad* & ,ſuas familias *ad* ,Levitas ,Iſrael
יִשְׂרָאֵ֑ל אֶת־ הַלְוִיִּ֔ם לְמִשְׁפְּחֹתָ֖ם וְלִבֵּ֥ית אֲבֹתָֽם׃

Verſio VULG. LAT.

32 Columnas quoque atrii per circuitum cum baſibus & paxillis & funibus ſuis. Omnia vaſa & ſupellectilem ad numerum accipient, ſicque portabunt. Hoc eſt officium familiæ Meraritarum & miniſterium in tabernaculo fœderis: erúntque ſub manu Ithamar filii Aaron ſacerdotis. Recenſuerunt igitur Moyſes & Aaron & principes ſynagogæ filios Caath per cognationes & domos patrum ſuorum, A triginta annis & ſuprà, uſque ad annum quinquageſimum, omnes qui ingrediuntur ad miniſterium tabernaculi fœderis. Et inventi ſunt duo millia ſeptingenti quinquaginta. Hic eſt numerus populi Caath, qui intrant tabernaculum fœderis: hos numeravit Moyſes & Aaron juxta ſermonem Domini per manum Moyſi. Numerati ſunt & filii Gerſon per cognationes & domos patrum ſuorum, A triginta annis & ſuprà, uſque ad quinquageſimum annum, omnes qui ingrediuntur ut miniſtrent in tabernaculo fœderis. Et inventi ſunt duo millia ſexcenti triginta. Hic eſt populus Gerſonitarum, quos numeraverunt Moyſes & Aaron juxta verbum Domini. Numerati ſunt & filii Merari per cognationes & domos patrū ſuorum, A triginta annis & ſuprà, uſque ad annum quinquageſimum, omnes qui ingrediuntur ad explendos rit⁹ tabernaculi fœderis. Et inventi ſunt tria millia ducenti. Hic eſt numerus filiorum Merari, quos recenſuerunt Moyſes & Aaron juxta imperium Dñi per manum Moyſi. Omnes qui recenſiti ſunt de Levitis, & quos recenſeri fecit ad nomen, Moyſes & Aaron & principes Iſrael, per cognationes & domos patrum ſuorum,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

32 Καὶ τοὺς στύλους τ αὐλῆς κύκλῳ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν, καὶ τοὺς στύλους τῆς καταπετάσματος τ πύλης τ αὐλῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν, καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῶν, καὶ τοὺς κάλως αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ λειτουργήματα αὐτῶν· ἐξ ὀνομάτων διαστελεῖσθε αὐτοὺς, καὶ πάντα τὰ σκεύη τ φυλακῆς αὐτῶν αἰρομένων ἀπ' αὐτῶν. 33 Αὕτη ἡ λειτουργία φυλῆς υἱῶν Μεραεὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῶν ἐν τῇ σκιῇ τοῦ μαρτυρίου ἐν χειρὶ Ιθαμὰρ τοῦ υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως. 34 Καὶ ἐπεσκέψαντο Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ ἄρχοντες Ἰσραὴλ τοὺς υἱοὺς Καὰθ κατ' φυλὰς αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, 35 Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοστοῦ ἔτους καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκοστοῦ ἔτους, πᾶς ὁ εἰσπορεύομενος λειτουργεῖν καὶ (n) ποιεῖν ἐν τῇ σκιῇ τοῦ μαρτυρίου. 36 Καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατ' φυλὰς αὐτῶν, (θ) διακόσιοι πεντήκοντα. 37 Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις φυλῆς Καὰθ, πᾶς ὁ λειτουργῶν ἐν τῇ σκιῇ τοῦ μαρτυρίου, καθὰ ἐπεσκέψαντο Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν διὰ φωνῆς κυρίου, ἐν χειρὶ Μωυσῆ. 38 Καὶ ἐπεσκέπησαν (ι) υἱοὶ Γεδσὼν κατ' φυλὰς αὐτῶν, καθ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοστοῦ ἔτους καὶ ἐπάνω (κ) ἕως πεντηκονταετοῦς, πᾶς ὁ εἰσπορεύομενος λειτουργεῖν καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σκιῇ τοῦ (λ) μαρτυρίου. 39 Καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ φυλὰς αὐτῶν, καθ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, διακόσιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα. 40 Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις φυλῆς υἱῶν Γεδσὼν, πᾶς ὁ λειτουργῶν ἐν τῇ σκιῇ τοῦ μαρτυρίου, ὃς ἐπεσκέψαντο Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν διὰ φωνῆς κυρίου, ἐν χειρὶ Μωυσῆ. 41 Ἐπεσκέπησαν ὑπ' αὐτοῦ καὶ φυλὰς υἱῶν Μεραεὶ κατὰ φυλὰς αὐτῶν, καθ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, 42 Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοστοῦ ἔτους καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετοῦς, πᾶς ὁ εἰσπορεύομενος λειτουργεῖν πρὸς τὰ ἔργα τ σκιᾶς τοῦ μαρτυρίου. 43 (μ) Καὶ ἐγενήθη ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ φυλὰς αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, διακόσιοι καὶ δισχίλιοι. 44 Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις φυλῆς υἱῶν Μραρὶ, ὃς ἐπεσκέψαντο Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν διὰ φωνῆς κυρίου, ἐν χειρὶ Μωυσῆ. Πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι, ὃς ἐπεσκέψαντο Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ (ν) ἄρχοντες Ἰσραὴλ τοὺς Λευίτας, κατὰ (ξ) φυλὰς καὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,

Et columnas atrii in circuitu, et baſes earum, & columnas velportæ atrii, & baſes earū, & paxillos earum, et funes earum, & omnia vaſa earum, & omnia miniſteria earum: ex nomine recognoſcite eos, & omnia vaſa cuſtodiæ eorum, quæ levantur ab eis. Hoc eſt miniſterium populi filiorum Merari in omnibus operibus eorum in tabernaculo teſtimonii in manu Ithamar filii Aaron ſacerdotis. Et recognovit Moyſes et Aaron & principes Iſrael, filios Caath ſecundùm populos eorū, ſecundùm domos familiarum eorum, A quinq; & viginti annis & ſuprà, uſq; ad quinquaginta annos: omnis ingrediens miniſtrare & facere in tabernaculo teſtimonii. Et fuit recognitio eorum ſecundùm populos eorū, bis mille ſeptingenti quinquaginta. Hæc eſt recognitio populi Caath, omnis qui miniſtrat in tabernaculo teſtimonii; ſicut recognovit Moyſes & Aaron, per vocem Domini in manu Moyſi. Et recogniti ſunt filii Gedſon ſecundùm populos eorum, ſecundùm domos familiarum eorum, A quinq; & viginti annis & ſuprà, uſq; ad quinquaginta annos, omnis ingrediens miniſtrans in tabernaculo teſtimonii, et recognovit Moyſes et Aaron, per vocē Domini in manu Moyſi. Recogniti aut̄ ſunt et populⁿ filiorū Merari ſecundū populos eorū, ſecundū domos familiarū eorum, A quinq; & viginti annis & ſuprà, uſque ad quinquaginta annos, omnis ingrediens miniſtrare ad opera tabernaculi teſtimonii. Et fuit recognitio eorū ſecundū populos eorū, ſecundū domos familiarum eorū, ter mille, & ducenti. Hæc eſt recognitio populi filiorū Merari, quos recognovit Moyſes & Aaron, per vocē Domini in manu Moyſis. Omnes recogniti, quos recognovit Moyſes & Aaron, & principes Iſrael, Levitas, ſecundùm populos, & ſecundùm domos familiarū eorū,

MS. A. (n) ποιεῖν τὰ ἔργα τ σκιᾶς ℣ (θ) διακόσιοι πεντήκοντα. (ι) οἱ υἱοὶ (κ) καὶ ἕως (λ) μαρτυρίου.* κατ' φυλὰς (μ) Καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις τ αὐτῶν κατ' οἴκους (ν) ἄρχοντες υἱῶν Ἰσραὴλ (ξ) φυλὰς αὐτῶν, κατ' οἴκους

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Præterea columnæ atrii per circuitū, & fulcra earū, & paxilli earū, & funes earū, cum omnib⁹ inſtrumētis earū, & univerſo ipſarū miniſterio: nominatim recēſete vaſa cuſtodiæ oneris eorū. Hoc eſt officiū familiæ filiorū Merari, & omne miniſteriū ipſorū in tabernaculo temporis, per manū Ithamar filii Aharonis ſacerdotis. Numeravit ergò Moſes & Aharō atq; magnates congregationis filios Cahath per familias ſuas, perq; domos patrū ſuorū, A filio triginta annorū & ſupra, uſq; ad filiū quinquaginta annorū, omnē accedētem ad exercitū pro miniſterio tabernaculi temporis. Fuitq; numerus eorū per familias ſuas, duo millia ſeptingenti quinquaginta. Hi ſūt numeri familiæ Cahath, omnis miniſtrantis in tabernaculo temporis, quos numeravit Moſes & Aharō juxta ſermonē oris Dñi, per manū Moſis. Porrò, numer⁹ filiorum Gerſō per familias ſuas, & domos patrū ſuorū, Ab eo qui natus erat triginta annos & ſupra, uſq; ad eum qui annos quinquaginta natus erat, omnis accedens ad exercitum, in miniſterium tabernaculi temporis: Fuit *inquam* numer⁹ eorū per familias ſuas, perque domos patrū ſuorū, duo millia ſexcenti triginta. Iſti ſunt numeri familiæ filiorū Gerſon, omnis miniſtrātis in tabernaculo temporis, quos recēſuit Moſes & Aharō ex ſermone oris Domini. At verò numer⁹ familiæ filiorū Merari per familias ſuas, & domos patrū ſuorū, A filio triginta annorū & ſupra, uſq; ad filiū quinquaginta annorum, omnis procedētis ad exercitū, in miniſteriū tabernaculi temporis: Numer⁹ *inquam* eorū per familias ſuas, perq; domos patrū ſuorū, fuit tria millia & ducēti. Hi ſunt numeri familiæ filiorū Merari, quos numeravit Moſes & Aharō juxta verbum oris Dñi, per manum Moſis. Omnis itaq; numerus quem numeravit Moſes & Aharon cum magnatibus Iſraelis de Levitis per familias ſuas, & domos patrum ſuorum,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

32 וְעַמּוּדֵי דְּדָרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר — וְסַמְכֵיהוֹן וְסִפֵּיהוֹן וְאַטְוֵנֵיהוֹן לְכָל־
מָנֵיהוֹן וּלְכָל פָּלְחָנֵהוֹן וּבְשִׁמָּהָן
33 תְּמַנּוֹן יָת מָנֵי מַטַּרְתְּ מַטּוּלְהוֹן דִּין
פֻּלְחַן וְרַעְיַת בְּנֵי מְרָרִי לְכָל־
פֻּלְחָנָא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא בִּידָא
34 דְּאִיתָמָר בַּר־אַהֲרֹן כַּהֲנָא: וּמְנָא
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְרַבְרְבֵי כְנִשְׁתָּא יָת בְּנֵי
קְהָת לְוַרְעַיְתְהוֹן וְלְבֵית אֲבָהָתְהוֹן:
35 מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעֵילָא וְעַד בַּר־
חֲמִשִּׁין שְׁנִין כָּל דְּאָתֵי לְחֵילָא
לְפֻלְחָנָא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא: וְהָווּ
36 מְנֵיהוֹן לְוַרְעַיְתְהוֹן תְּרִין אַלְפִּין
שְׁבַע מְאָה וְחַמְשִׁין: אִלֵּין מְנֵי
37 וַרְעַיַת קְהָת כָּל דְּפָלַח בְּמַשְׁכַּן
זִמְנָא דִּי מְנָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־
מֵימְרָא דַיְיָ בִּידָא דְמֹשֶׁה: וּמְנֵינֵי
38 בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לְוַרְעַיְתְהוֹן וְלְבֵית
אֲבָהָתְהוֹן: מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין
39 וּלְעֵילָא וְעַד בַּר־חֲמִשִּׁין שְׁנִין כָּל־
דְּאָתֵי לְחֵילָא לְפֻלְחָנָא בְּמַשְׁכַּן
זִמְנָא: וְהָווּ מְנֵיהוֹן לְוַרְעַיְתְהוֹן
40 לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תְּרִין אַלְפִּין וּשְׁית
מְאָה וּתְלָתִין: אִלֵּין מְנֵי וַרְעַיַת
41 בְּנֵי גֵרְשׁוֹן כָּל דְּפָלַח בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא
דִּי מְנָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל מֵימְרָא דַיְיָ:
42 וּמְנֵינֵי וַרְעַיַת בְּנֵי מְרָרִי לְוַרְעַיְתְהוֹן
לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן: מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין
43 וּלְעֵילָא וְעַד בַּר חֲמִשִּׁין שְׁנִין כָּל־
דְּאָתֵי לְחֵילָא לְפֻלְחָנָא בְּמַשְׁכַּן
זִמְנָא: וְהָווּ מְנֵיהוֹן לְוַרְעַיְתְהוֹן
44 תְּלָתָא אַלְפִּין וּמְאָתַן: אִלֵּין מְנֵי
וַרְעַיַת בְּנֵי מְרָרִי דִּי מְנָא מֹשֶׁה
45 וְאַהֲרֹן עַל־מֵימְרָא דַיְיָ בִּידָא דְמֹשֶׁה:
כָּל־מְנֵינֵי דִּי מְנָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
46 וְרַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל יָת־לֵיָאֵי
לְוַרְעַיְתְהוֹן וּלְבֵית אֲבָהָתְהוֹן:

32 Et columnæ atrii p circuitū, & baſes earum, & paxilli, & funiculi earum; omniáq; vaſa earū omnis miniſterii ſui: & per nomina conſtituetis vaſa cuſtodiæ oneris eorū. Hoc eſt miniſterium cognationis filiorū Merari, juxta omne miniſteriū eorū in tabernaculo fœderis: p manū Ithamar filii Aaron ſacerdotis. Numeravitque Moyſes et Aaron & principes cōgregationis filios Caath, per ſamalias ſuas et domos patrum ſuorū. A triginta annis & ſupra, uſq; ad quinquaginta annos: omnes qui veniunt per turmas, ad miniſtrandū in tabernaculo fœderis. Fueruntque qui numerati ſunt ex eis per familias ſuas, duo millia ſeptingenti & quinquaginta. Hi ſunt qui numerati ſunt de cognatione Caath, omnes qui miniſtrabant in tabernaculo fœderis: quos numeravit Moyſes & Aaron, juxta verbū Dñi per manū Moyſi. Numeratíq; ſunt filii Gerſon, per cognationes ſuas et per domos patrum ſuorū. A triginta annis et ſupra, uſq; ad quinquaginta annos: omnes qui veniunt per turmas, ad miniſtrandū in tabernaculo fœderis. Fueruntq; qui numerati ſunt ex eis, p familias ſuas & domos patrū ſuorū, duo millia ſexcenti & triginta. Hi ſunt qui numerati ſunt de familiis filiorū Gerſon, omnes miniſtrantes in tabernaculo fœderis: quos numeravit Moyſes et Aaron, juxta verbū Dñi. Et qui numerati ſunt de familiis filiorū Merari, per familias ſuas & per domos patrum ſuorum. A triginta annis et ſupra, uſq; ad quinquaginta annos: omnes qui veniunt per turmas ad miniſtrandū in tabernaculo fœderis. Fueruntq; qui numerati ſunt ex eis p familias ſuas, tria millia et ducenti. Hi ſunt qui numerati ſunt de familiis filiorū Merari: quos numeravit Moyſes et Aaron, juxta verbū Dñi p manū Moyſi. Omnes Levitæ numerati ſunt quos numeravit Moyſes et Aaron et principes Iſrael, per familias & per domos patrum ſuorum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

32 * וְעַמּוּדֵי הֶחָצֵר סָבִיב וַאֲדָנֵיהֶם וִיתֵדֹתָם וּמֵיתְרֵיהֶם לְכָל כְּלֵי עֲבֹדָתָם וּלְכֹל
אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה לָהֶם וְשָׁמוֹת תִּפְקְדוּ אֶת כְּלֵי מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם
33 זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מְרָרִי לְכָל עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּיַד אִיתָמָר בֶּן
34 אַהֲרֹן הַכֹּהֵן: וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי עֲדַת בְּנֵי קְהָתִי לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית
35 אֲבֹתָם: מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא אֶל הַצָּבָא
36 לַעֲבֹד עֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד: וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם אַלְפַּיִם שְׁבַע מֵאוֹת
37 וַחֲמִשִּׁים: אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי כָּל הָעֹבֵד בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה
38 וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְיָ בְּיַד מֹשֶׁה: וּפְקוּדֵי בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם:
39 מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא אֶל הַצָּבָא לַעֲבֹד
40 עֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד: וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם אַלְפַּיִם שֵׁשׁ
41 מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים: אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן כָּל הָעֹבֵד בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר
42 פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְיָ: וּפְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית
43 אֲבֹתָם: מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא אֶל הַצָּבָא
44 לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
45 וּמָאתָיִם: אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מְרָרִי אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְיָ
46 בְּיַד מֹשֶׁה: כָּל הַפְּקוּדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַלְוִיִּם
לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם:

VERSIO SAMARITANA.

32 * וְעַמּוּדֵי הֶחָצֵר סָבִיב וַאֲדָנֵיהֶם וִיתֵדֹתָם וּמֵיתְרֵיהֶם לְכָל כְּלֵי עֲבֹדָתָם וּלְכֹל
אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה לָהֶם וְשָׁמוֹת תִּפְקְדוּ אֶת כְּלֵי מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם
33 זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מְרָרִי לְכָל עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּיַד אִיתָמָר בֶּן
34 אַהֲרֹן הַכֹּהֵן: וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי עֲדַת בְּנֵי קְהָתִי לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית
35 אֲבֹתָם: מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא אֶל הַצָּבָא
36 לַעֲבֹד עֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד: וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם אַלְפַּיִם שְׁבַע מֵאוֹת
37 וַחֲמִשִּׁים: אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי כָּל הָעֹבֵד בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה
38 וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְיָ בְּיַד מֹשֶׁה: וּפְקוּדֵי בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם:
39 מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא אֶל הַצָּבָא לַעֲבֹד
40 עֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד: וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם אַלְפַּיִם שֵׁשׁ
41 מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים: אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן כָּל הָעֹבֵד בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר
42 פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְיָ: וּפְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית
43 אֲבֹתָם: מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא אֶל הַצָּבָא
44 לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
45 וּמָאתָיִם: אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מְרָרִי אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְיָ
46 בְּיַד מֹשֶׁה: כָּל הַפְּקוּדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַלְוִיִּם
לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם:

TEXT. ET VER. SAM Translatio Latina.

32 Et columnæ atrii in circuitu, & baſes ejus, et paxilli ejus, & funes ejus cum omnibus vaſis ejus, & cum omni miniſterio eorum: de nomine autē recenſebitis omnia vaſa functionis oneris eorum. Hoc eſt miniſterium familiæ filiorum Merari, ſecundùm omne miniſterium eorum in tabernaculo teſtimonii, ſub manu Ithamar filii Aaronis ſacerdotis. Et recenſuit Moſes, & Aaron, et principes congregationis filios Caathitarum ſecundùm familias ſuas, ſecundùm domū patrum ſuorum, A filio triginta annorū & ſupra, uſque ad filiū quinquaginta annorum, omnem eum autem ad bellū ad miniſtrandum in tabernaculo teſtimonii: Et fuerunt recenſiti eorū ſecundùm familias ſuas, mille ſeptingenti et quinquaginta. Hi fuerunt recenſiti familiæ Caathitarum, omnis ſerviens in tabernaculo teſtimonii, quem recenſuit Moſes & Aaron juxta verbum Domini in manu Moſis. Recenſiti autem filiorum Gerſonis ſecundùm familias ſuas, ſecundùm domū patrū ſuorū, A filio triginta annorū et ſupra, uſq; ad quinquaginta annos, omnis exiens ad bellū ad miniſtrandum in tabernaculo teſtimonii: Fuerunt inquam recenſiti eorū ſecundùm familias ſuas, ſecundùm domū patrum ſuorum, mille ſexcenti et triginta. Hi fuerunt recenſiti familiæ filiorum Gerſonis, omnis ſerviens in tabernaculo teſtimonii, quē recenſuit Moſes et Aaron, juxta verbum Domini. Et recenſiti familiæ filiorum Merari ſecundùm familias ſuas, ſecundū domū patrū ſuorū A filio triginta annorum et ſupra, uſque ad quinquaginta annos, omais exiens ad bellum ad miniſtrandum in tabernaculo teſtimonii: Fuerunt igitur recenſiti eorū ſecundùm familias ſuas, tria millia, & ducenti. Hi fuerunt recenſiti familiæ filiorum Merarī quos recenſuit Moſes & Aaron, juxta verbum Domini per manum Moſis. Omnes recenſiti quos recenſuit Moſes, & Aaron, et principes Iſrael, de Levitis ſecundùm familias ſuas, ſecundùm domum patrum ſuorum,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وَعُمُدُ ٱلسِّرَادِقِ مُسْتَدِيرًا * وَوَاعِدُهَا * وَأَوْتَادُهَا * وَأَطْنَابُهَا * وَجَمِيعُ آنِيَتِهَا * وَسَائِرُ أَعْمَالِهَا * وَعُدُّوا
بِأَسْمَاءِ جَمِيعِ آنِيَةِ حِفْظِ حَمْلِهِمْ *

Columnæque tentorii circumcirca, & baſes ejus, ac pali ejus, ejuſque funiculi, & omnia inſtrumenta ipſius, cunctaque opera ejus, & recenſete nomina omnium vaſorum cuſtodiæ oneris eorum. 32

33 * هٰذِهِ خِدْمَةُ بَنِي مَرَارِيٍّ فِي خِبَاءِ ٱلْحَضَرِ عَلَى يَدِ إِيتَامَارَ بْنِ هَارُونَ ٱلْإِمَامِ *

Hoc eſt munus filiorum Merari in tabernaculo præſentiæ per manum Ithamar filii Haronis ſacerdotis. 33

34 * فَعَدَّ مُوسَى وَهَرُونُ وَأَشْرَافُ ٱلْجَمَاعَةِ بَنِي قَهَاتَ * لِعَشَائِرِهِمْ لِبَيْتِ آبَائِهِمْ *

Numeraverunt igitur Muſa & Haron, principeſque congregationis, filios Cahath in familias eorum, in domum patrum eorum, 34

35 * مِنِ ٱبْنِ ثَلَاثِينَ سَنَةً فَصَاعِدًا إِلَى ٱبْنِ خَمْسِينَ سَنَةً * كُلُّ ٱلدَّاخِلِ لِلْجَيْشِ لِخِدْمَةِ خِبَاءِ
ٱلْحَضَرِ *

A filio triginta annorum & ſupra, ad filium quinquaginta annorum, omnem ingredientem ad turmam in obſequium tabernaculi præſentiæ: 35

36 * وَكَانَ عَدَدُهُمُ ٱلْفَيْنِ وَسَبْعَ مِائَةٍ وَخَمْسِينَ *

Fuitque numerus eorum, duo millia & ſeptingenti quinquaginta. 36

38 * وَعُدُّوا بَنِي جِرْسُونَ كَذٰلِكَ *

Et numeraverunt filios Gerſon ſimiliter: 38

40 * فَكَانَ عَدَدُهُمُ ٱلْفَيْنِ وَسِتَّمِائَةٍ وَثَلَاثِينَ *

Fuitque numerus eorum duo millia ſexcenti triginta. 40

42 * وَعَدُّوا بَنِي مَرَارِيٍّ *

Et numeraverunt filios Merari: 42

44 * فَكَانَ عَدَدُهُمْ ثَلَاثَةَ آلَافٍ وَمِائَتَيْنِ *

Fuitque numerus eorum, tria millia & ducenti. 44

ספר במדבר : ה

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. V. ה

47 מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לַעֲבֹד עֲבֹדַת עֲבֹדָה וַעֲבֹדַת מַשָּׂא בְּאֹהֶל

48 מוֹעֵד : וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם שְׁמֹנַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת

49 וּשְׁמֹנִים : עַל־פִּי יְהוָה פָּקַד אֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ וְעַל־מַשָּׂאוֹ וּפְקֻדָיו אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה :

CAP. V. ה

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

2 וְיְשַׁלְּחוּ מִן־הַמַּחֲנֶה כָּל־צָרוּעַ וְכָל־זָב וְכֹל

3 טָמֵא לָנָפֶשׁ : מִזָּכָר עַד־נְקֵבָה תְּשַׁלֵּחוּ אֶל־מִחוּץ

4 לַמַּחֲנֶה תְּשַׁלְּחוּם וְלֹא יְטַמְּאוּ אֶת־מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי

5 שֹׁכֵן בְּתוֹכָם : וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְשַׁלְּחוּ אוֹתָם

6 אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה

7 כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטֹּאת

הָאָדָם לִמְעֹל מַעַל בַּיהוָה וְאָשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ

7 הַהִוא : וְהִתְוַדּוּ אֶת־חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהֵשִׁיב אֶת־

אַשְׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְחֻמְשִׁתָו יֹסֵף עָלָיו וְנָתַן לַאֲשֶׁר

8 אָשַׁם לוֹ : וְאִם־אֵין לָאִישׁ גֹּאֵל לְהָשִׁיב הָאָשָׁם אֵלָיו

הָאָשָׁם הַמּוּשָׁב לַיהוָה לַכֹּהֵן מִלְּבַד אֵיל הַכִּפֻּרִים

9 אֲשֶׁר יְכַפֶּר־בּוֹ עָלָיו : וְכָל־תְּרוּמָה לְכָל־קָדְשֵׁי בְנֵי־

10 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־יַקְרִיבוּ לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה : וְאִישׁ אֶת־קָדָשָׁיו

11 לוֹ יִהְיוּ אִישׁ אֲשֶׁר־יִתֵּן לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה : וַיְדַבֵּר יְהוָה

12 אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ

אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי־תִשְׂטֶה אִשְׁתּוֹ וּמָעֲלָה

47 A triginta annis & suprà, usque ad annum quinquagesimum, ingredientes ad ministerium tabernaculi, & onera portanda, Fuerunt simul octo millia quingenti octoginta. Juxta verbum Domini recensuit eos Moyses, unumquemque juxta officium & onera sua, sicut præceperat ei Dominus.

CAP. V.

1 LOcutúsque est Dominus
2 ad Moysen, dicens, Præcipe filiis Israel, ut ejiciant de castris omnem leprosum, & qui semine fluit, pollutúsque
3 est super mortuo. Tam masculum, quàm fœminam ejicite de castris, ne contaminent ea cùm habitaverim
4 vobiscum. Fecerúntque ita filii Israel, & ejecerunt eos extra castra, sicut locutus e-
5 rat Dominus Moysi. Locutúsque est Dominus ad Moy-
6 sen, dicens, Loquere ad filios Israel; Vir, sive mulier, cùm fecerint ex omnibus peccatis, quæ solent hominibus accidere, & per negligentiam transgressi fuerint mandatum Domini, atque deli-
7 querint, Confitebuntur peccatum suum, & reddent ipsum caput, quintámque partem desuper, ei in quem
8 peccaverint. Sin autem non fuerit qui recipiat, dabunt Domino, & erit sacerdotis, excepto ariete, qui offertur pro expiatione, ut sit placabilis hostia. Omnes quoque
9 primitiæ, quas offerunt filii Israel, ad sacerdotem perti-
10 nent : Et quidquid in Sanctuarium offertur à singulis, et traditur manibus sacerdotis, ipsius erit. Locutúsque
11 est Dominus ad Moysen, di-
12 cens, Loquere ad filios Israel, & dices ad eos ; Vir, cujus uxor erraverit, maritúmque contemnens,

47 Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετοῦς, πᾶς ὁ εἰσπορεύόμενος πρὸς τὸ ἔργον τοῦ ἔργων, καὶ τὰ ἔργα τὰ αἰρόμενα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ (o) μαρτυρίου.
48 Καὶ ἐγενήθησαν οἱ ἐπισκεπέντες, ὀκτακισχίλιοι πεντακόσιοι ὀγδοήκοντα. Διὰ φω-
49 νῆς (π) κυρίου ἐπεσκέψατο αὐτοὺς ἐν χειρὶ Μωυσῆ, ἄνδρα κατ' ἄνδρα ὀπὶ τοῦ ἔργου αὐτῶν, καὶ ὅπὶ ὧν αἴρουσιν αὐτοί. καὶ ἐπεσκέπησαν, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ.

MS.A. (o) μαρτυρίου. Ἐγενήθησαν οἱ ἐπεσκεμμένοι, ὀκτακισχίλιοι πεντάκοσιοι καὶ πεντήκοντα. (π) κυρίου ὡς ἐπεσκέψατο

ΚΕΦ. ε'

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
2 γων, Πρόσταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐξαποστειλάτωσαν (α) ἐκ τῆς παρεμβολῆς πᾶσα λεπρὸν, καὶ πᾶσα γονορρυῆ, καὶ πάν-
3 τα ἀκάθαρτον ὀπὶ ψυχῇ. Ἀπὸ ἀρσενικοῦ ἕως θηλυκοῦ, ἐξαποστείλατε ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ (ς) οὐ μὴ μιανῶσι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν, ἐν οἷς ἐγὼ κατασκηνοῦμαι ἐν αὐ-
4 τοῖς. Καὶ ἐποίησαν ὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· καὶ (γ) ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς. καθὰ ἐλάλησε κύριος (δ) Μωυσῆ, ὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἐ-
5 λάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἀνὴρ ἢ γυνὴ, ὅστις (ε) ἂν ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἀνθρωπίνων, καὶ παρίδῃ παρίδῃ καὶ πλημμελήσῃ ἢ ψυχὴ ἐκείνη, Ἐξ-
7 αγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν, (ζ) ὃ ἐποίησε, καὶ ἀποδώσει τὴν πλημμέλειαν τὸ κεφάλαιον, καὶ τὸ ὄπίπεμπτον αὐτῷ προσθήσει ἐπ' αὐτὸ, καὶ ἀποδώσει τίνι ἐπλημμέλησεν αὐτῷ. Ἐὰν
8 δὲ μὴ ᾖ τῷ ἀνδρὶ (η) ὁ ἀγχιστεύων, ὥστε ἀποδῶναι αὐτῷ τὸ πλημμέλημα πρὸς αὐτὸν, τὸ πλημμέλημα τὸ ἀποδιδόμενον (θ) κυρίῳ, τῷ ἱερεῖ ἔσαι, πλὴν κριοῦ (ι) τοῦ ἱλασμοῦ, δι' οὗ ἐξιλάσεται ἐν αὐτῷ περὶ αὐτοῦ.
9 Καὶ πᾶσα (κ) ἀπαρχὴ καὶ πάντα τὰ ἁγιαζόμενα ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὅσα ἐὰν προσφέ-
10 ρωσι κυρίῳ, τῷ ἱερεῖ αὐτῷ ἔσαι· Καὶ ἑκάστου τὰ ἡγιασμένα αὐτοῦ ἔσαι· καὶ ἀνὴρ, ὃς ἂν
11 δῷ τῷ ἱερεῖ, αὐτῷ ἔσαι. Καὶ ἐλάλησε κύ-
12 ριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Ἀνδρὸς ἀνδρὸς ἐὰν παραβῇ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, (λ) καὶ ὑπερίδῃται παρίδῃ αὐτὸν,

MS.A. (α) ἐκ. τὸ συναγωγῆς πᾶσα (ε) ὃ μιανῶσιν (γ) ἐξαπέστειλαν ἔξω (δ) τῷ Μωυσῆ, (ε) ἐὰν ποιήσῃ ἀπὸ τ' (ζ) ἣν ἥμαρτεν, καὶ (η) ἀγχιστεύων, (θ) τῷ κυρίῳ, (ι) τ' ἐξιλασμοῦ, (κ) ἀπαρχὴ καὶ πάντα (λ) καὶ παρίδῃ αὐτὸν ὑπερίδησα, Καὶ

A quinque, & viginti annis, & suprà, usque ad quinquaginta annos: omnis ingrediens ad opus operum, & opera quæ levantur in tabernaculo testimonii. Et fuerunt qui recogniti sunt, octo mille quingenti octuaginta. Per vocem Domini recognovit eos in manu Moysi, virum ad virum super opera eorum, & super illa, quæ ipsi levant. Et recogniti sunt; quemadmodùm præcepit Dominus Moysi.

CAP. V.

1 ET locutus est Dominus ad
2 Moysen, dicens, Præcipe filiis Israel; & emittant è castris omnem leprosum, & omnem qui
3 patitur fluorem sanguinis, & omnem immundum super anima: A masculino usque ad fœmininum, emittite extra castra; & non inquinabunt castra ipsorum, in quibus ego versor in eis.
4 Et fecerunt sic filii Israel. Et emiserunt eos extra castra: sicut locutus est Dominus Moysi, sic fecerunt filii Israel. Et locu-
5 tus est Dominus ad Moysen, di-
6 cens, Loquere filiis Israel, dicens; Vir, aut mulier, quicunque fecerit ab(a)omnib' peccatis humanis, & despiciens despexerit, & deliquerit (b) anima illa, An-
7 nuntiabit peccatum, quod fecit, & reddet delictum: caput, & quintas ejus adjiciet super illud, & reddet cui deliquit ei. Si
8 autem non fuerit homini (c) proximus, ita ut reddat illi delictum ad ipsum; delictum, quod redditur Domino, sacerdoti erit, excepto ariete propitiationis; per
9 quem depropitiabit in illo pro eo. Et omnes primitiæ secundùm omnia, quæ sanctificantur in filiis Israel, quæcunque offerent
10 Domino, sacerdoti ipsi erunt: Et cujusq; sanctificata, ipsius erunt; & vir, qui dederit sacerdoti, ei
11 erit. Et locutus est Dominus ad
12 Moysen, dicens, Loquere filiis Israel, & dices ad eos; Vir, uxor si prævaricata fuerit uxor ejus, & despiciens despexerit eum,

A filio viginti annorũ & supra, usq; ad filiũ quinquaginta annorũ : quicunq; veniebat ad excercitũ ad peragendũ op⁹ circa ministeriũ bajulationis in tabernaculo temporis : Numer⁹ *inquam* eorũ fuit octo millia quingenti & octo. Ex sententia oris Dñi numeravit eos per manũ Mosis, unumquemq; super officiũ suũ, & super onus suum : Numeravit autem eos prout mandaverat Dñs Mosi.

CAP. V.

1 LOcutus est etiã Dñs cum Mose, & ait illi;
2 Præcipe filiis Israel ut expellant extra castra omnẽ leprosũ, & omnem qui fluxum patitur,
3 omnẽq; pollutũ in anima sua. A masculo usq; ad fœminã, expelletis eos extra castra, & ne
4 polluant castra vestra, quoniã ego habito inter vos. Et fecerunt sic filii Israel, expulerúntque eos extra castra : & quẽmadmodũ dixit Dñs Mosi, ita fecerunt filii Israel.

Lex de peccato.

5 Præterea locut⁹ est Dñs cum Mose, dixítq;
6 ad eum ; Dic filiis Israel, Vir sive mulier, si commiserint *aliquod* ex quibuscũq; peccatis hominũ, & fecerint iniquitatẽ corã Dño;
7 condemnetur anima ejusmodi : Et confiteantur peccata sua quæ commiserunt, & recidat peccatũ ej⁹ in caput suum, & quintam
8 partẽ superaddat ei, reddatq; illi ad quem pertinet peccatum. Verùm si non sit viro illi quisquã consãguine⁹, afferat vice peccati pro
9 seipso, peccatum quod offerri solet pro eo coram Dño ; eritq; sacerdotis : excepto ariete expiationis per quem fit expiatio pro illo. Et
10 omnis separatio omniũ sacrorũ quæ offerẽt
11 filii Israel sacerdoti, ipsi⁹ erunt. Et cujuslibet viri sancta, ipsius erunt : & quod quispiam dederit sacerdoti, ipsius erit.

Lex de spiritu Zelotypiæ.

11 Et locutus est Dominus cum Mose, dixítque
12 ad eum ; Loquere cum filiis Israel, & dic eis; Cujuscunque viri uxor cùm desipuerit, commiseritque in eum scelus,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. TEXT ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וְלְעֵלָּא וְעַד בַּר 47
חֲמִשִּׁין שְׁנִין כָּל דְּאָתֵי לְמִפְלַח
פֻּלְחַן פֻּלְחָנָא וּפֻלְחַן מַטּוּל בְּמַשְׁכְּנָא
וּמָנָא: וְהֲווֹ מְנַנְיָהוֹן חַמְנָיָא אַלְפִּין 48
וְחַמֵּשׁ מְאָה וּתְמָנְן: עַל מֵימְרָא דַיְיָ
מְנָא יָתְהוֹן בִּידָא דְמֹשֶׁה גְּבַר גְּבַר 49
עַל פֻּלְחָנֵיהּ וְעַל מַטּוּלֵיהּ וּמְנָיָנוֹהִי
דִּי פַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה:

ה

וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: פַּקֵּיד יָת 1
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁלְחוּן מִן מַשְׁרְיָתָא 2
כָּל דִּסְגִיר וְכָל דְּדָאֵב וְכָל דְּמִסְאַב
לְטְמֵי נַפְשָׁא דַאֲנָשָׁא: מִדְּכַר עַד 3
נוּקְבָא תְּשַׁלְחוּן לְמִבְּרָא לְמַשְׁרְיָתָא
לָא תְּשַׁלְחוּן וְלָא יְסָאֲבוּן יָת
מַשְׁרְיָתְהוֹן דִּי שְׁכִנְתִּי שְׁרָיָא בֵּינֵיהוֹן: 4
וְעַבְדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשַׁלְחוּ יָתְהוֹן
לְמִבְּרָא לְמַשְׁרְיָתָא כְּמָא דִּי מַלֵּל יְיָ
עִם מֹשֶׁה כֵּן עֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: מַלֵּל עִם 6
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר אוֹ אִתְּתָא אֲרֵי
יַעְבְּדוּן מִכָּל חוֹבֵי אֱנָשָׁא לְשַׁקָּרָא
שִׁקַּר קֳדָם יְיָ וְיֵחוֹב אֱנָשָׁא הַהוּא: 7
וְיוֹדֵן יָת חוֹבֵיהוֹן דִּי עֲבָדוּ וְיָהֵיב
יָת חוֹבְתֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ וְחוּמְשֵׁי יוֹסֵף
עֲלוֹהִי וְיִתֵּן לְדִבְחֵב לֵיהּ: וְאִם לֵית 8
לְגַבַר פָּרִיק לְאָתָבָא חוֹבְתָא לְוָתֵיהּ
חוֹבְתָא דְאִתְחַיָּב קֳדָם יְיָ לְכָהֲנָא
בַּר מִדְּכַר כַּפֻּרְיָא דִּי יְכַפַּר בֵּיהּ 9
עֲלוֹהִי: וְכָל אַפְרְשׁוּתָא לְכָל
קוּדְשַׁיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי יְקָרְבוּן 10
לְכָהֲנָא דִּי לֵיהּ יְהֵי: וּגְבַר יָת
מַעֲשַׂר קוּדְשׁוֹהִי דִּי לֵיהּ יְהוֹן גְּבַר דִּי
יִתֵּן לְכָהֲנָא דִּי לֵיהּ יְהֵי: וּמַלֵּל יְיָ 11
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: מַלֵּל עִם בְּנֵי 12
יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן גְּבַר גְּבַר אֲרֵי
תִסְטֵי אִתְּתֵיהּ וְתִשְׁקַר בֵּיהּ שִׁקַּר

A triginta annis & suprà, usq; ad quinquaginta annos: omnes qui ingrediuntur ad ministrādum ministerium cultꝰ et ministerium oneris in tabernaculo fœderis. Fueruntque qui numerati sunt ex eis, octo millia & quingenti et octoginta. Juxta verbum Dñi constituit eos per manum Moysi, unumquemq; sup ministeriū suū et sup onꝰ suū: et numerati sunt sicut præceperat Dñs Moysi.

CAP. V.

LOcutusq; est Dñs cū Moyse dicens. Præcipe filiis Israel, ut ejiciant de castris omnem leprosū, et omnęm qui patitur fluxum seminis: et omnem qui pollutus est pollutione animæ. A masculo usq; ad fœminam ejicietis, extra castra ejicietis eos: ut non contaminēt castra eorū; quia majestas mea habitat inter eos. Fecerúntq; ita filii Israel, et ejecerunt eos extra castra: sicut locutꝰ fuerat Dñs cū Moyse, ita fecerunt filii Israel. Locutúsq; est Dñs cum Moyse dicens. Loquere cum filiis Israel: Vir aut mulier cū fecerint ex omnibus peccatis hominis, ut prævaricétur prævaricationē corā Dño: et deliquerit homo ille. Confitebuntur peccata sua, quæ fecerunt: & reddent ipsū caput quo peccaverunt, et quintā partē addent sup illud: et dabitur ei cui peccaverūt. Et si non vixerit homo ille, neque habuerit propinquū cui reddatur illud in quo peccaverūt; illud q̄ reddetur pro peccato corā Dño ad sacerdotē pertinet: excepto ariete expiationū, qui offertur ut expiet sup eum. Et omnes primitiæ omniū sanctificatorū filiorū Israel, quæ offerunt sacerdoti, ipsiꝰ erunt. Et decimæ sanctificatæ uniuscujusq; ,,ipsiꝰ erunt: et vir qui dederit sacerdoti, ipsius erit. Locutusq; est Dñs cū Moyse dicens. Loquere cū filiis Israel, et dices ad eos: vir cujꝰ uxor erraverit, et prævaricata fuerit in eum prævaricationem.

47 * שִׁבְעִים שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְכָל הַבָּא צָבָא לַעֲבֹד עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: 47
48 * וַיִּהְיוּ כָּל הַפְּקֻדִים שְׁמֹנַת אֲלָפִים וְחָמֵשׁ מֵאוֹת וּשְׁמֹנִים: 48
49 * עַל פִּי יְהוָה פָּקַד אֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה אִישׁ אִישׁ עַל עֲבֹדָתוֹ וְעַל מַשָּׂאוֹ וַיִּהְיוּ פְקֻדָיו אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: 49

ה

1 ** וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: 1
2 צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיְשַׁלְּחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב וְכֹל טָמֵא לָנָפֶשׁ: 2
3 מִזָּכָר עַד נְקֵבָה תְּשַׁלֵּחוּ אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה תְּשַׁלְּחוּם וְלֹא יְטַמְּאוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָם: 3
4 * וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְשַׁלְּחוּ אֹתָם אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 4
5 ** וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: 5
6 דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכֹּל חַטֹּאת הָאָדָם לִמְעֹל מַעַל בַּיהוָה וְאָשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא: 6
7 וְהִתְוַדּוּ אֶת חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהֵשִׁיב אֶת אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשִׁתָיו יֹסֵף עָלָיו וְנָתַן לַאֲשֶׁר אָשַׁם לוֹ: 7
8 וְאִם אֵין לָאִישׁ גֹּאֵל לְהָשִׁיב הָאָשָׁם אֵלָיו הָאָשָׁם הַמּוּשָׁב לַיהוָה לַכֹּהֵן מִלְּבַד אֵיל הַכִּפֻּרִים אֲשֶׁר יְכַפֶּר בּוֹ עָלָיו: 8
9 וְכָל תְּרוּמָה לְכָל קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה: 9
10 וְאִישׁ אֶת קָדָשָׁיו לוֹ יִהְיוּ אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה: 10
11 ** וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: 11
12 דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי תִשְׂטֶה אִשְׁתּוֹ וּמָעֲלָה בּוֹ מָעַל: 12

VER. SAM. 47 ** וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: 47
48 צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיְשַׁלְּחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב וְכֹל טָמֵא לָנָפֶשׁ: 48
49 מִזָּכָר עַד נְקֵבָה תְּשַׁלֵּחוּ אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה תְּשַׁלְּחוּם וְלֹא יְטַמְּאוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָם: 49

A filio triginta annorum & supra, usque ad filium quinquaginta annorū, omnis egredientis ad faciendum opus ministerii, & opus oneris in tabernaculo testimonii: Fuerunt inquam recensiti eorum, octo millia & quingenti, & octoginta. Juxta verbum Domini recensuit eos in manu Mosis, unumquemque juxta ministerium suum, & onus suum, & munus suum, sicut præceperat Dominus Mosi.

CAP. V.

ET locutus est Dominus Mosi, dicens; Præcipe filiis Israil, ut emittant ex castris omnem leprosum, & omnem fluentem, & omnem pollutum super animam. A masculo usque ad fœminā emittetis; extra castra emittetis eos, ut non polluant castra eorum, quia ego habito in medio eorum. Et fecerunt sic filii Israel, & emiserunt eos extra castra sicut dixerat Dominus Mosi, ita fecerunt filii Israel. Et locutus est Dominus Mosi, dicens; Loquere filiis Israel, dicens; Vir aut mulier cùm fecerint ex omnibus peccatis hominis ad prævaricandum prævaricationem in Dominum, & deliquerit anima illa; Tum confitebuntur peccatum suum quod fecerunt, et reddet delictum suum in capite tesuo, & quintam partē ejus addet super illud, dabitque ei adversùs quem deliquit. Quòd si non est viro propinquus (a) cui restituatur delictum, delictū restitutum Domino, sacerdotis erit; præter arietem expiationū cum quo propitiabitur pro eo. Omnis quoque oblatio elevationis inter omnes sanctificationes filiorum Israel quam offerent sacerdoti, ipsius erit. Et cujusque sanctificationes, ipsius erunt: quicunque etiā dederit sacerdoti, ipsius erit. Et locutus est Dominus Mosi, dicens; Loquere filiis Israil, dicisque eis; Cùm cujuscunq; viri uxor declinaverit, & prævaricata fuerit adversùs eum prævaricationem;

VER. SAM. (a) cujus manui

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

48 * وَكَانَ عَدَدُ اللَّاوِيِّينَ كَذٰلِكَ ثَمَانِيَةَ آلَافٍ وَخَمْسِمِائَةٍ وَثَمَانِينَ * عَلَى قَوْلِ اللّٰهِ عَدَّهُمْ مُوسَى
49 كُلَّ فَرِيقٍ فِي عَمَلِهِ وَحَمْلِهِ وَعَدَدِهِ *

* اَلْفَصْلُ اَلْخَامِسُ *

1 * وَكَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَى قَائِلًا * مُرْ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِأَنْ يَنْفُوا مِنَ الْعَسْكَرِ كُلَّ أَبْرَصَ * وَكُلَّ دَائِبٍ * وَكُلَّ نَجِسٍ
2 لِلْمَيِّتِ * مِنْ ذَكَرٍ إِلَى أُنْثَى * فَلْيَنْفُوهُمْ إِلَى خَارِجِ الْعَسْكَرِ * وَلَا يُنَجِّسُوا عَسْكَرَهُمُ الَّذِي أَنَا سَاكِنٌ
3 فِيمَا بَيْنَهُمْ * فَصَنَعَ كَذٰلِكَ بَنُو إِسْرَائِيلَ * وَنَفَوْهُمْ إِلَى خَارِجِ الْعَسْكَرِ كَمَا أَمَرَ اللّٰهُ مُوسَى كَذٰلِكَ صَنَعَ
4 بَنُو إِسْرَائِيلَ * ثُمَّ كَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَى قَائِلًا * قُلْ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ * أَيُّ رَجُلٍ أَوِ امْرَأَةٍ يَصْنَعُ سَيِّئًا مِنْ خَطَايَا
5 النَّاسِ * فَيَنْكُثُ نَكْثًا بِعَهْدِ اللّٰهِ فَيَأْثَمُ * ثُمَّ يُقِرُّ بِخَطِيَّتِهِ الَّتِي صَنَعَهَا * فَلْيَرُدَّ الطَّلَامَةَ بِرَأْسِهَا *
6 وَيَرُدَّ عَلَيْهَا خُمْسَهَا * وَيَدْفَعَهَا إِلَى مَنْ ظَلَمَهُ * وَإِنْ لَمْ يَكُنْ لِلْمَظْلُومِ وَلِيٌّ لِيَرُدَّ الطَّلَامَةَ عَلَيْهِ
7 فَلْتَكُنِ الطَّلَامَةُ الْمَرْدُودَةُ لِلّٰهِ * وَهِيَ لِلْإِمَامِ سِوَى كَبْشِ الْغُفْرَانِ * وَيَسْتَغْفِرُ بِهِ عَنْهُ * وَكُلُّ رَفِيعَةٍ
8 مِنْ جَمِيعِ أَقْدَاسِ بَنِي إِسْرَائِيلَ فَلِلْإِمَامِ أَدْفَعُوهَا * لَهُ تَكُونُ * وَكُلُّ أَمْرِي يَكُونُ لِمَنْ أَقْدَاسِهِ
9 إِلَيْهِ * إِلَى الْإِمَامِ يَدْفَعُهَا فَتَكُونُ لَهُ * ثُمَّ كَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَى قَائِلًا * مُرْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَقُلْ لَهُمْ * أَيُّ
10 رَجُلٍ حَادَ زَوْجُهُ فَخَانَتْ خِيَانَةً * بِأَنْ ضَاجَعَهَا رَجُلٌ مُضَاجَعَةَ إِنْسَالٍ *

Fuitq; numerus Levitarum hoc pacto, octo millia quingenti & octoginta. Juxta dictum Dei numeravit eos Musa, unumquemq; sectam ad opus suum, & onus suum, numerumque suum.

CAP. V.

ET allocutus est Dnus Musam, dicens; Præcipe filiis Israil, ut expellant è castris omnem leprosum, & omnē fluxū patientem, & omnē pollutū mortuo. A masculo usque ad fœminam: expellant autem eos extra castra, & ne polluant exercitū suū quem ego inhabito inter eos. Fecerunt; sic filii Israil, expulerunt que illos extra castra: sicuti præceperat Dnus Musæ, ita fecerunt filii Israil. Item allocutus est Dnus Musam, dicens; Dic filiis Israil, Quicunque vir seu mulier commiserit aliquod ex peccatis hominum, solveritque aliquatenus pactum Dei, & deliquerit, Ac postea confessus fuerit peccatum suum quod fecit, restituet damnum idem numero, & addat super illud quintam ejus partem, detque illud ei cui damnum intulit. Et si non fuerit damnum patienti curator cui restituatur damnum, sit damnum illud quod restituetur, Deo, nempè sacerdoti; præter arietem veniæ per quem postulabitur venia pro ipso. Et omnem oblationem ex omnibus sacris filiorum Israil, date sacerdoti, ipsius erit. Et cujuslibet virí res consecratæ, ipsius sunt: sacerdoti dabit illas, eruntque ipsius. Item locutus est Dnus Musam, dicens; Manda filiis Israil, & dic eis; Cujuscunque viri uxor erraverit, fraudemque commiserit, eò quòd concubuerit cum illa vir concubitu generationis,

ספר במדבר: ה

oculis abfuerit abſcõditũ &,ſeminis *cubatione* ea cum *vir jacuerit* Et
13 וְשָׁכַב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת־זֶרַע וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי
non ipſa &,eam in non teſtis & ,fuerit polluta ipſa & ,latuerit & ,ſui viri
אִישָׁהּ וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמָאָה וְעֵד אֵין בָּהּ וְהִוא לֹא
fuerit zelatus & ,*zeli* ſpiritus eum ſuper trãſierit Et.fuerit deprehẽſa
14 נִתְפָּשָׂה: וְעָבַר עָלָיו רוּחַ־קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת
,*zeli* ſpiritus eũ ſuper tranſierit vel:fuerit polluta ipſa &,ſuam uxorem
אִשְׁתּוֹ וְהִוא נִטְמָאָה אוֹ־עָבַר עָלָיו רוּחַ־קִנְאָה
faciet venire Et :fuerit polluta non ipſa &,ſuam uxorem fuerit zelatus &
15 וְקִנֵּא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהִיא לֹא נִטְמָאָה: וְהֵבִיא
ejus appropinquationem adducet & ,ſacerdotem ad ſuam uxorem vir
הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל־הַכֹּהֵן וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנָהּ
eam ſuper effundet non : hordeorum farinæ ephah decimam ,*eam ſuper*
עָלֶיהָ עֲשִׂירִת הָאֵפָה קֶמַח שְׂעֹרִים לֹא־יִצֹק עָלָיו
;*ſſum*,zelotypiarũ munus quia ,thus eam ſuper dabit non &,oleum
שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלָיו לְבֹנָה כִּי־מִנְחַת קְנָאֹת הִוא
eam faciet appropinquare Et.*perſeſtiarũ* memorantis memoriæ munus
16 מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן: וְהִקְרִיב אֹתָהּ
ſacerdos capiet Et .DOMINI *facies ad* eam ſtare faciet & ,ſacerdos
הַכֹּהֵן וְהֶעֱמִדָהּ לִפְנֵי יְהוָה: וְלָקַח הַכֹּהֵן
pavimẽto in erit qui pulvere de & ,*teſtæ* vaſe in ſanctas aquas
17 מַיִם קְדֹשִׁים בִּכְלִי־חָרֶשׂ וּמִן־הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקַרְקַע
ſacerdos faciet ſtare Et .*aquã ad dabit* &,ſacerdos capiet,tabernaculi
18 הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־הַמָּיִם: וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן
dabit & ,mulieris caput nudabit &,*Domini facies ad* mulierem
אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וּפָרַע אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן
manu in Et.*ipſa* zelotypiarũ munus ; memoriæ munus ejus volas ſuper
עַל־כַּפֶּיהָ אֶת מִנְחַת הַזִּכָּרוֹן מִנְחַת קְנָאֹת הִוא וּבְיַד
eam adjurabit Et .*execrantes* amaræ aquæ erunt ſacerdotis
19 הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים: וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ
ſi & ,tecum vir concubuit non Si : mulierem ad dicet & ,ſacerdos
הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל־הָאִשָּׁה אִם־לֹא שָׁכַב אִישׁ אֹתָךְ וְאִם־
amaris aquis ab eſto *libera* ,tuo viro ſub immunditiam declinâſti non
לֹא שָׂטִית טֻמְאָה תַּחַת אִישֵׁךְ הִנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִים
quia &,tuo viro ſub declinâſti *quia tu* Et .*iſtis execrantibus*
20 הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה: וְאַתְּ כִּי שָׂטִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי
.tuum virum præter ſuum concubitum te in vir dedit & ,es polluta
נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת שְׁכָבְתּוֹ מִבַּלְעָדֵי אִישֵׁךְ:
ſacerdos dicet &,maledictionis juramẽto in mulierẽ ſacerdos adjurabit Et
21 וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה בִּשְׁבֻעַת הָאָלָה וְאָמַר הַכֹּהֵן
medio in adjurationem in & ,maledictionẽ in te Dominus Det:mulierẽ ad
לָאִשָּׁה יִתֵּן יְהוָה אוֹתָךְ לְאָלָה וְלִשְׁבֻעָה בְּתוֹךְ
.intumeſcẽte tuã uterũ & ,cadens tuã femur Domin⁹ *dando in*,tui populi
עַמֵּךְ בְּתֵת יְהוָה אֶת־יְרֵכֵךְ נֹפֶלֶת וְאֶת־בִּטְנֵךְ צָבֶה:
uterum *inflandũ ad* ,tua viſcera in iſtæ *maledicentes* aquæ veniant Et
22 וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמֵעַיִךְ לַצְבוֹת בֶּטֶן
ſcribet Et .amen, Amen : mulier dicet Et .femur faciendũ cadere ad &
וְלַנְפֵּל יָרֵךְ וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן: וְכָתַב אֶת־
.*amaras aquas* ad delebit & ,libro in ſacerdos has maledictiones
23 הָאָלֹת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל־מֵי הַמָּרִים:
.*amaritudines in maledictionẽ immutãtes aquæ* eã in *ingredientur* &*maledicentes amaras aquas* mulieri dabit potũ Et
24 וְהִשְׁקָה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים:

Verſio VUL.LAT.

13 Dormierit cum altero viro, & hoc maritus deprehendere non quiverit, ſed latet adulterium, & teſtibus argui non poteſt, quia non eſt inventa in ſtupro : Si ſpiritus
14 zelotypiæ concitaverit virum contra uxorem ſuam, quæ vel polluta eſt, vel falſâ ſuſpicione appetitur, Adducet
15 eam ad ſacerdotem, & offeret oblationem pro illa, decimam partem ſati farinæ hordeaceæ : non fundet ſuper eam oleum, nec imponet thus : quia ſacrificium zelotypiæ eſt, & oblatio inveſtigans adulterium. Offeret
16 igitur eam ſacerdos, & ſtatuet coram Domino. Aſſumétque aquam ſanctam in
17 vaſe fictili, & pauxillum terræ de pauimento tabernaculi mittet in eam. Cúmque
18 ſteterit mulier in conſpectu Domini, diſcooperiet caput ejus, & ponet ſuper manus illius ſacrificium recordationis, & oblationem zelotypiæ : ipſe autem tenebit aquas amariſſimas, in quibus
19 cum execratione maledicta congeſſit. Adjurabítque eam, & dicet, Si non dormivit vir alienus tecum, & ſi non polluta es deſerto mariti thoro, non te nocebunt aquæ iſtæ amariſſimæ, in quas ma-
20 ledicta congeſſi. Sin autem declinâſti à viro tuo, atque polluta es, & concubuiſti
21 cum altero viro; His maledictionibus ſubjacebis : Det te Dominus in maledictionem, exemplúmque cunctorum in populo ſuo: putreſcere faciat femur tuum, & tumens
22 uterus tuus diſrumpatur. Ingrediantur aquæ maledictæ in ventrem tuum, & utero tumeſcente putreſcat femur. Et reſpondebit mulier, A-
23 men, Amen. Scribétque ſacerdos in libello iſta maledicta, & delebit ea aquis amariſſimis, in quas maledicta
24 congeſſit. Et dabit ei bibere. Quas cùm exhauſerit,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ κοιμηθῇ (μ) τις μετ' αὐτῆς κοίτην σπέρματος, καὶ λάθῃ ἐξ ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ κρύφῃ, (ν) αὐτὴ ἡ μεμιασμένη, καὶ μάρτις (ξ) μὴ ἦ μετ' αὐτῆς, καὶ αὐτὴ μὴ ἡ συνεχομένη, Καὶ ἐπέλθῃ αὐτῷ πνεῦμα
14 ζηλώσεως, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, (ο) αὐτὴ ἡ μεμιαν ἡ ἐπέλθῃ αὐτῷ πνεῦμα ζηλώσεως, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, αὐτὴ ἡ μὴ ἡ μεμιασμένη, Καὶ ἄξει ὁ
15 ἄνθρωπος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερέα, (π) καὶ προσοίσει τὸ δῶρον αὐτῆς, τὸ δέκατον τοῦ οἰφὶ ἀλεύρου κρίθινον· οὐκ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτὸ ἔλαιον, οὐδὲ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον· ἔστι γὰρ θυσία ζηλοτυπίας, θυσία μνημοσύνη, ἀναμιμνήσκουσα ἁμαρτίαν. Καὶ προσάξει αὐτὴν ὁ ἱερεύς, καὶ
17 στήσει αὐτὴ ἔναντι κυρίου. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ὕδωρ ἁγιάσματος ζῶν ἐν ἀγγείῳ ὀστρακίνῳ, καὶ
18 τῆς γῆς τῆς ὕσης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς σκηνῆς λήψεται, καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἐμβαλεῖ εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ στήσει ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἔναντι κυρίου, καὶ ἀποκαλύψει τὴν κεφαλὴν τῆς γυναικὸς, καὶ δώσει ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς τὴν θυσίαν τοῦ μνημοσύνου, τὴν θυσίαν τῆς ζη-
19 λοτυπίας, ἐν δὲ τῇ χειρὶ τὴν ἱέρεως ἔσται τὸ ὕδωρ τὸ ἐλεγμοῦ (ρ) τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦτο. Καὶ ὁρκιεῖ αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐρεῖ τῇ γυναικὶ, Εἰ μὴ κεκοίμηταί τις μετὰ σοῦ, εἰ μὴ παρεβέβηκας μανθλῶαι (σ) τοῦ τὰ ἀνδρὸς τὰ σαυτῆς, ἀθῷα ἴσθι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου τούτου. Εἰ δὲ σὺ παρεβέβηκας ὑπανδρεύσα, ἢ μεμίανσαι, καὶ ἔδωκέ τις τὴν κοίτην αὐτοῦ ἐν σοὶ, πλὴν τοῦ ἀνδρός σου· Καὶ ὁρκιεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ὁρκισμοῖς τοῖς ὁρκοις τοῦ ἀρᾶς ταύτης, καὶ ἐρεῖ ὁ ἱερεὺς τῇ γυναικὶ, Δῴη σε κύριος ἐν ἀρᾷ καὶ ἐνόρκιον ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ἐν τῷ δοῦναι κύριον τὸν μηρόν σου διαπεπωκότα, καὶ τὴν κοιλίαν σου πεπρησμένην. Καὶ εἰσελεύσεται τὸ ὕδωρ τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦτο εἰς τὴν κοιλίαν σου πρῆσαι γαστέρα, καὶ διαπεσεῖν μηρόν σου. Καὶ
23 ἐρεῖ ἡ γυνὴ, Γένοιτο, γένοιτο. Καὶ γράψει ὁ ἱερεὺς τὰς ἀρὰς ταύτας εἰς βιβλίον, καὶ ἐξ-
24 αλείψει εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τὸ ἐπικαταρωμένον. Καὶ πιεῖται τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τὸ ἐπικαταρώμενον, καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦ ἐλεγμοῦ.

Et cubuerit quis cum ea concubitum ſeminis, 13
& latuerit ab oculis viri ſui, & abſconderit, ipſa autem ſit inquinata; & teſtis non ſit cum ea, & ipſa non ſit deprehenſa, Et ſuper venerit eis ſpiritus zelandi, 14
& zelet uxorem ſuam, ipſa autem non ſit inquinata; Et adducet homo uxorem ſuam ad ſacerdotem; 15
& offeret munus pro ea, decimam æphi farinam hordeaceam: non effundet ſuper ipſam oleum; nec; imponet ſuper eam thus. Eſt enim ſacrificium zelotypiæ, ſacrificium memorialis, rememorans peccatum. Et adducet eam ſacerdos, & ſtatuet eam 16
ante Dominum. Et ſumet ſacerdos aquam mundam viventem 17
in vaſe teſtaceo, & de terra quæ eſt ſuper pavimentum tabernaculi teſtimonii: & ſumens ſacerdos injiciet in aquam. Et ſtatuet ſacerdos mulierem ante Dominum; & revelabit caput mulieris; & dabit ſuper manus ejus ſacrificium memorialis, ſacrificium zelotypiæ: in manu autem ſacerdotis erit (d) aqua argutionis, quæ maledicitur, hujus. Et 18
adjurabit eam ſacerdos, & dicet mulieri, Si non concubuit quis tecum; ſi non prævaricata es, ut inquinaveris ſub viro tuo, innocens eſto ab aqua argutionis, quæ maledicitur, hujus. Si autem prævaricata es, cùm ſub viro ſis, vel 19
inquinata es, & dedit quis concubitum ſuum in te præter virũ tuũ: Et adjurabit ſacerdos mulierẽ in juramen. is maledictionis hujꝰ, et dicet ſacerdos mulieri, Det te Dominus in maledictũ, & (e) execramentũ in medio populi tui, in dando Dominus femur tuũ collapſum, & ventre tuum diruptum. Et ingredietur 20
aqua quæ maledicitur hæc in ventre tuũ, ad diruumpendum uterum, & faciendum cadere ſemur tuum. Et dicet mulier, Fiat, fiat. Et ſcribet ſacerdos maledicta hæc in libro, & delebit in aqua argutionis, quæ maledicitur. Et potabit mulierẽ de aqua 21
argutionis quæ maledicitur. Et intrabit in eam aqua, quæ maledicitur, argutionis. 22 23 24

MS.A. (μ) μετ' αὐτῆς τις (ν) αὐτὴ ἡ *μὴ ἦ μεμιασμένη, (ξ) μὴ ἦ καθ' αὐτῆς, (ο) αὐτὴ μεμίανται, (π) καὶ οἴσει (ρ) τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦτο. (σ) πρὸς τὸν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et dormierit vir cum ea accubitu ſeminis, 13
idque lateat oculos mariti ejꝰ, & occultũ ſit
ei, ipſa verò ſit immunda, & teſtis non ad-
ſit contra illam, & ipſa non ſit deprehenſa;
Invadat autem maritũ ejꝰ ſpiritus zelotypiæ, 14
& zelo concitetur contra uxorem ſuam,
ſive ipſa contaminata fuerit, ſive non fu-
erit contaminata, aut invadat eum ſpiritus
zelotypiæ, ac zelo concitetur adverſus uxorẽ
ſuã, tametſi non fuerit polluta: Afferat vir 15
ille oblationẽ ſuã ad ſacerdotẽ, unã ex decem
partibꝰ modii farinæ hordeaceæ: at non fun-
dat ſuper eã oleũ, nec ponat ſuper eam thus,
quoniã farina eſt Zelotypiæ, farina eſt me-
moriæ commemorans peccatũ. Accedere fa- 16
ciat eam ſacerdos, ſtetq; corã Dño. Accipi- 17
atq; ſacerdos aquã ſanctã in vaſe fictili, &
de pulvere qui eſt ad radices altaris capiat
ſacerdos, & projiciat in aquã. Deinde ſtatu- 18
at ſacerdos mulierẽ corã Dño, & nudet caput
mulieris, ponatq; ſuper manꝰ ejus farinã me-
moriæ, farinã zelotypiæ, & in manu ſacer-
dotis ſint aquæ amaræ ſcrutatrices: Et obte- 19
ſtetur ſacerdos mulierẽ, dicatq; ad eã, Si non
dormivit quiſquã tecũ, neq; deſipuiſti, neq;
te polluiſti *cum alio* præter maritũ tuũ; im-
munis eſto ab his aquis amaris ſcrutatricibꝰ. 20
Verùm ſi deſipuiſti *cum alio* præter maritũ
tuũ, teq; polluiſti, & dormivit apud te vir a- 21
lius quàm maritus tuꝰ; Obteſtetur ſacerdos
mulierẽ cum execrationibꝰ maledictionũ, di-
catq; ſacerdos mulieri, Det te Dñs in maledi-
ctionẽ & execrationẽ in medio populi tui,
putreſcere faciat Dñs femora tua, & intu- 22
meſcere ventrẽ tuũ: Et ingrediantur aquæ
iſtæ ſcrutatrices in uterũ tuũ, inflentq; vilce-
ra tua, & putreſcere faciant femora tua, di-
catq; mulier illa, Amẽ, amẽ. Et ſcribat ſacer- 23
dos maledictiones iſtas in libro, eaſque de-
leat aquis ſcrutatricibꝰ. Ac tum potũ præbe- 24
beat mulieri aquas amaras ſcrutrices: & in-
grediẽtur in eam aquæ ſcrutatrices ad eam
perſcrutandam.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

13 וישכוב גבר יתה שכבת זרעא ויתי
מכסא מעיני בעלה ומסתרא והיא
מסאבא וסהיד לית בה והיא לא
14 אתאחדת: ויעבר עלוהי רוח קנאה
ויקני ית אתתיה והיא אסתאבת או
עבר על רוח קנאה ויקני ית־
15 אתתיה והיא לא מסאבא: ויתי
גברא ית אתתיה לות כהנא ויתי
ית־קרבנה עלה חד מן עסרא
בחלת סאין קמחא דשערין לא
יריק עלוהי משחא ולא יתן עלוהי
לבונתא ארי־מנחת קנאתא הוא
מנחת דכרנא מדכרת חובין:
16 ויקריב יתה כהנא ויקימנה קדם יי:
17 ויסב כהנא מי כיור במן דחסף
ומן־עפרא די יהי ביסודי משכנא
18 יסב כהנא ויתן למיא: ויקים כהנא
ית־אתתא קדם יי ויפרע ית־רישא
דאתתא ויתן על־ידהא ית־מנחת
דכרנא מנחת קנאתא היא ובידא
19 דכהנא יהון מי מריריא מלטטיא:
ויומי יתה כהנא וימר לאתתא אם־
לא שכב גבר יתך ואם לא סטית
לאסתאבא בר־מבעליך היי זכאה
20 ממיא אמריריא מלטטיא האלין: ואת
ארי סטית בר־מבעליך וארי
אסתאבת ויהב גבר בך ית־
21 שכובתיה בר מבעליך: ויומי כהנא
ית אתתא במומתא דלוטא ויימר
כהנא לאתתא יתן יי יתיך ללוט
ולמומי בגו עמיך בדיהתן יי ית־
ירכיך מסיא וית־מעיכי נפיחין:
22 ויעלון מיא מלטטיא האלין למרי

Et concubuerit vir cum ea, coitu seminis: & occultū atque absconditū fuerit ab oculis viri sui, et ipsa est contaminata: & nullꝰ testis est contra eam, neq; ipsa est deprehensa. Aut spiritus zelotypiæ transferit super eum, et zelaverit uxorē suā, et ipsa polluta fuerit: vel spiritꝰ zelotypiæ transferit supeum, & zelaverit uxorem suā, & ipsa non fuerit contaminata. Adducet vir uxorē suam ad sacerdoté: et adducet cum ea oblationē suā, decimā partem triū satorū farinæ hordeaceæ: non effundet supᵉ eā oleū, nec ponet supᵉ eā thus; quia munꝰ zelotypiæ est, munꝰ recordationis commemorans peccata. Offeretq; eā sacerdos: & statuet eā corā Dño. Et tollet sacerdos aquas luteris in vase fictili: & de pulvere, qui est in fundamento tabernaculi, tollet sacerdos, et mittet eum in aquas. Et statuet sacerdos mulierē corā Dño: et discooperiet caput mulieris, et ponet in manibꝰ ejꝰ munus recordationis, munꝰ zelotypiæ est: et in manu sacerdotis erunt aquæ amaræ maledictæ. Adjurabitque eam sacerdos, et dicet mulieri; Si non concubuit vir tecum, et si non declinásti ut cōtaminata esses, excepto viro tuo; eris innoxia ab aquis istis amarissimis maledictis. Et si tu declinásti à viro tuo, et polluta es: et concubuit vir tecū, excepto viro tuo. Adjurabitq; sacerdos mulierem juramento maledictionis: et dicet sacerdos mulieri; Dabit te Dñs in maledictionē et juramentū in medio populi tui: cùm dederit Dominus femur tuum putridum, et viscera tua tumentia. Ingredienturq; aquæ istæ maledictæ in utero tuo, et tumere facient viscera et computrescere femur: et dicet mulier, Amen, Amen. Scribetque sacerdos maledictiones has in libello: et delebit illas in aquis amarissimis. Et dabit bibere mulieri aquas amarissimas et maledictas: ingredienturque in eam aquæ maledictæ in maledictionem.

13 * וְשִׁכַּב־אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת־זֶרַע בְּשִׁכְבָתָהּ וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי אִישָׁהּ וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמָאָה וְעֵד אֵין בָּהּ וְהִיא לֹא נִתְפָּשָׂה:
14 * וְעָבַר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהִיא נִטְמָאָה אוֹ עָבַר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהִיא לֹא נִטְמָאָה:
15 * וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת־אִשְׁתּוֹ אֶל־הַכֹּהֵן וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירִת הָאֵיפָה קֶמַח שְׂעֹרִים לֹא־יִצֹק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלָיו לְבֹנָה כִּי מִנְחַת קְנָאֹת הִוא מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן:
16 * וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהֶעֱמִדָהּ לִפְנֵי יְהוָה:
17 * וְלָקַח הַכֹּהֵן מַיִם קְדֹשִׁים בִּכְלִי־חָרֶשׂ וּמִן־הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקַרְקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־הַמָּיִם:
18 * וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וּפָרַע אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל־כַּפֶּיהָ אֶת־מִנְחַת הַזִּכָּרוֹן מִנְחַת קְנָאֹת הִוא וּבְיַד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים:
19 * וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל־הָאִשָּׁה אִם־לֹא שָׁכַב אִישׁ אֹתָךְ וְאִם־לֹא שָׂטִית טֻמְאָה תַּחַת אִישֵׁךְ הִנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה:
20 וְאַתְּ כִּי שָׂטִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת־שְׁכָבְתּוֹ מִבַּלְעֲדֵי אִישֵׁךְ:
21 וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה בִּשְׁבֻעַת הָאָלָה וְאָמַר הַכֹּהֵן לָאִשָּׁה יִתֵּן יְהוָה אוֹתָךְ לְאָלָה וְלִשְׁבֻעָה בְּתוֹךְ עַמֵּךְ בְּתֵת יְהוָה אֶת־יְרֵכֵךְ נֹפֶלֶת וְאֶת־בִּטְנֵךְ צָבָה:
22 וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמֵעַיִךְ לְצַבּוֹת בֶּטֶן וְלַהַפִּיל יָרֵךְ וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן:
23 וְכָתַב אֶת־הָאָלוֹת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל־מֵי הַמָּרִים:
24 וְהִשְׁקָה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים:

VERSIO SAMARITANA.

13 * וישכב איש אתה שכבת זרע בשכבתה ונעלם מעיני בעלה ונסתרה והיא נטמאה ועד אין בה והיא לא נתפשה:
14 * ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא נטמאה או עבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא לא נטמאה:
15 * והביא האיש את אשתו אל הכהן והביא את קרבנה עליה עשרית האיפה קמח שערים לא יצק עליו שמן ולא יתן עליו לבונה כי מנחת קנאת הוא מנחת זכרון מזכרת עון:
16 * והקריב אתה הכהן והעמדה לפני יהוה:
17 * ולקח הכהן מים קדשים בכלי חרש ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים:
18 * והעמיד הכהן את האשה לפני יהוה ופרע את ראש האשה ונתן על כפיה את מנחת הזכרון מנחת קנאת הוא ובידה דכהן יהון מי המרים המארים:
19 * והשביע אתה הכהן ואמר אל האשה אם לא שכב איש אתך ואם לא שטית טמאה תחת אישך הנקי ממי המרים המארים האלה:
20 ואת כי שטית תחת אישך וכי נטמאת ויתן איש בך את שכבתו מבלעדי אישך:
21 * והשביע הכהן את האשה בשבעת האלה ואמר הכהן לאשה יתן יהוה אותך לאלה ולשבעה בתוך עמך בתת יהוה את ירכך נפלת ואת בטנך צבה:
22 * ובאו המים המארים האלה במעיך לצבות בטן ולהפיל ירך ואמרה האשה אמן אמן:
23 * וכתב את האלות האלה הכהן בספר ומחה אל מי המרים:
24 * והשקה את האשה את מי המרים המארים ובאו בה המים המארים למרים:

13 * ואשה כי תשכב איש שכבת זרע בה ונעלם מעיני בעלה ונסתרה והיא נטמאה ועד אין בה והיא לא נתפשה:
14 * ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא נטמאה או עבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא לא נטמאה:
15 * והביא האיש את אשתו אל הכהן והביא את קרבנה עליה עשרית האיפה קמח שערים לא יצק עליו שמן ולא יתן עליו לבונה כי מנחת קנאת הוא מנחת זכרון מזכרת עון:
16 * והקריב אתה הכהן והעמדה לפני יהוה:
17 * ולקח הכהן מים קדשים בכלי חרש ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים:
18 * והעמיד הכהן את האשה לפני יהוה ופרע את ראש האשה ונתן על כפיה את מנחת הזכרון מנחת קנאת הוא ובידה דכהן יהון מי המרים המארים:
19 * והשביע אתה הכהן ואמר אל האשה אם לא שכב איש אתך ואם לא שטית טמאה תחת אישך הנקי ממי המרים המארים האלה:
20 ואת כי שטית תחת אישך וכי נטמאת ויתן איש בך את שכבתו מבלעדי אישך:
21 * והשביע הכהן את האשה בשבעת האלה ואמר הכהן לאשה יתן יהוה אותך לאלה ולשבעה בתוך עמך בתת יהוה את ירכך נפלת ואת בטנך צבה:
22 * ובאו המים המארים האלה במעיך לצבות בטן ולהפיל ירך ואמרה האשה אמן אמן:
23 * וכתב את האלות האלה הכהן בספר ומחה אל מי המרים:
24 * והשקה את האשה את מי המרים המארים ובאו בה המים המארים למרים:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

13 Et concubuerit homo cum ea concubitu seminis, absconditúmque fuerit ab oculis viri sui, & occultum fuerit: ipsa autem polluta est, et testis nullus est in eam, neque deprehensa est. Transiit tamen super eum spiritus zelotypiæ, & zelatur uxorem suā, ipsa verò polluta est: vel transiit super eum spiritus zelotypiæ, et zelatur uxorem suam, ipsa tamen polluta non est. Tum 15 adducet vir ille uxorem suā ad sacerdotem, afferetq; munus ejus(b) pro ea; decimam Epha farinæ hordeaceæ: non effundet super eam oleū, neq; ponet super eam thus, quia oblatio zelotypiæ est, oblatio memorialis commemorans iniquitatem. Et accedere faciet 16 eam sacerdos, ſiſtétque eam ante Dominum. Postèà accipiet sacerdos aquas sanctas in vase testaceo, et de pulvere qui erit in pavimento tabernaculi accipiet sacerdos, et ponet in aquam. Et ſiſtet sa- 18 cerdos mulierem ante Dominum, & denudabit caput mulieris, & ponet super volas ejus oblationē memorialis, oblatio zelotypiæ hæc est: tunc in manu sacerdotis erunt aquæ(c) amaræ(d) maledictionem afferentes. Et adjurabit 19 eam sacerdos, & dicet mulieri; Si non concubuit vir tecum, & si non declinásti ut pollueris sub viro tuo, munda esto ab aquis amaris istis maledictionem afferentibus: Tu autē si declinásti sub viro 20 tuo, & si polluta es, et dedit vir in te concubitum suū præter virum tuum, (Adjurabit inquam sacerdos mulierem adjuratione maledictionis, dicétque sacerdos mulieri;) Det te Domin in execrationem, & in adjurationē in medio populi tui, dando femur tuum(e) collapsū, et ventrem tuum intumescentem. Ingrediantur(f) aquæ istæ(f) 22 maledictionem afferentes in viscera tua ad inſtandū ventrē, & ad(g) dejiciendum femur; et dicet mulier, Amen, amen. Deinde scribet execrationes istas sacerdos in libro, & delebit in aquis amaris. Et potabit mulierē aquis amaris(h) maledictionē afferentiᵇ, atq; ingredientur in eā aquæ (i) maledictionem afferentes in amaritudinem.

VER. SAM. (b) cum ea; (c) Probationis. (a) declaratrices. (e) putrescens, (f) declaratrices (g) putrificiendum (h) declaratricibus, (i) declaratrices in declarationem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وحفي ذلك عن روجها * واستتر وهي نجسه * وشاهد ليس عليها وهي لم تضبط وحطر بباله
14 راي غيرة * فغار عليها وهي نجسه * او عبر عليه روح الغيرة * فغار على روجته وهي غير نجسة
15 * فليات ذلك الرجل بروجته الي الامام * ويات بقربانها معها عشر وبية من دقيق السعير * لا يصب
16 عليها دهنا * ولا يجعل فوقها لبانا * لانها قربان الغيرة يذكر بالذنوب * فيقدمها الامام * ويقفها
17 بين يدي الله * وياخذ الامام من الماء المقدس في انية خزف * ومن التراب الذي يكون في عرصة
18 المسكن ياخذ * ويلقي في الماء * ويقفها بين يدي الله * ويكشف راسها * ويجعل على يديها قربان
19 الذكر قربان الغيرة * وليمسك في يده الماء المر اللاعن * ويحلفها ويقل لها * ان كان رجل لم
20 يضاجعك * ولم تحيدي الي نجاسة غير روجك * فابري من هذا الماء المر اللاعن * وان كنت
21 قد حدت الي غير روجك * ونجست به * وجعل غير فيك مضاجعه * يحلفها على ذلك بيمين
22 الحرج ويقول لها * يجعلك الله مسبه ويمينا بين قومك بما يجعل الله وركك ساقطة وبطنك
23 وارما * وذلك اذا صار هذا الماء المر اللاعن في امعائك * فيرمي البطن ويسقط الورك * ويقول
24 المراءة امين امين * ويكتب الامام هذه اللعنات في كتاب * ويمحوه بالماء المر * ويسقيها الماء المر
اللاعن * فيستحيل فيها مرا *

Et latuerit hoc maritum ejus, sēſe que celaverit cùm esset polluta, & testis non sit adversùs eā, nec ipsa deprehensa fuerit: Et venerit in animū ejꝰ opinio zelotypiæ, 14 zelaveritque eam, cùm ipsa revera sit immunda: vel transiit super eum spiritus zelotypiæ, zelaveritq; uxorem suam, cùm ipsa non sit immunda; Ducat talis vir 15 uxorem suam ad sacerdotem, & ferat sacrificium ejus cum ipsa, decimam partem vasæ de farina hordei: non effundet super eā oleum, nec ponet super eā thus, quia est sacrificium zelotypiæ, in memoriā reducens delicta. Et admovebit eam sacer- 16 dos, ſiſtetque illam coram Deo. Et accipiet sacerdos ex aqua sanctificata, in vasis argillæ; et ex pulvere qui erit in pavimento habitaculi accipiet, injicietq; in aquam. Siſtátque eam ante Deum, & de- 18 tegat caput ejus, ponátque super manus ejus sacrificium memoriæ, sacrificium zelotypiæ, & teneat manu suā aquam amaram maledicentem. Et adjuret eam, & 19 dicat illi; Si vir non concubuit tecum, nec declinásti ad immunditiā alterius quàm mariti tui, sana esto ab hac aqua amara maledicente: At si declinásti ad alium 20 præter maritum tuum, & polluta es cum eo, posuitque alter præter illum in te concubitum suum; Adjurabit eam hac de re jurejurando ſtricto, & dicet illi; Faciat te Deus contumeliam & juramentum inter populum tuum, per hoc quòd efficiet Deus fœmur tuum decidens, & uterum tuum tumidum. Nam cùm fuerit hæc aqua a- 22 mara maledicens in inteſtinis tuis, labefaciet uterum, & cadere faciet fœmur: & dicet mulier, Amen, amen. Et ſcribet sa- 23 cerdos has maledictiones in libro, et delebit eas aquâ amarâ, Et potabit eam aquâ 24 amarâ maledicente, & vertetur in ipſa in amaritudinem.

כפר במדבר: ו

elevabit &,zelotypiarũ munus mulieris manu è ſacerdos capiet Et
25 וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֶת מִנְחַת הַקְּנָאֹת וְהֵנִיף
.altare ſuper eam *facies appropinquare &,Domini facies ad* munus
אֶת הַמִּנְחָה לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ:
faciet ſuffire &,ejus memoria cum munere de ſacerdos *cõprehendet* Et
26 וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אֶת אֲזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר
ci potũ dabit Et.aquas mulieri potũ dabit poſtea &,altare ſuper
27 הַמִּזְבֵּחָה וְאַחַר יַשְׁקֶה אֶת הָאִשָּׁה אֶת הַמָּיִם: וְהִשְׁקָהּ
prævaricationẽ fuerit prævaricata &,fuerit polluta ii,erit Et .aquas
אֶת הַמַּיִם וְהָיְתָה אִם נִטְמְאָה וַתִּמְעֹל מַעַל
,*amaras in maledictionem immittentes aquæ* eam in *ingredientur* &,ſuũ virũ in
בְּאִישָׁהּ וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לִמְרִים
maledictionẽ in mulier erit & ;ej' femur cadet &,ej' uter' tumeſcet &
וְצָבְתָה בִטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ וְהָיְתָה הָאִשָּׁה לְאָלָה
:ipſa munda ſed ,mulier fuit polluta non ſi Et .ſui populi *interiori* in
28 בְּקֶרֶב עַמָּהּ: וְאִם לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה וּטְהֹרָה הִוא
quod ,zelotypiarum lex Hæc .ſemine ſeminabitur &,erit innocẽs &
29 וְנִקְּתָה וְנִזְרְעָה זָרַע: זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאֹת אֲשֶׁר
quod viri Vel .fuerit polluta &,ſuo viro ſub mulier declinaverit
30 תִּשָּׂטֶה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ וְנִטְמָאָה: אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר
ſtare fecerit &,ſuã uxorem fuerit zelat' &,zelotypiæ ſpirit' *eũ ſuper tranſierit*
תַּעֲבֹר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ וְהֶעֱמִיד
legem omnem ſacerdos ei fecerit & ,*Domini facies ad* mulierem
אֶת הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וְעָשָׂה לָהּ הַכֹּהֵן אֵת כָּל הַתּוֹרָה
portabit ipſa mulier & :iniquitate ab vir erit innocens Et .hanc
31 הַזֹּאת: וְנִקָּה הָאִישׁ מֵעָוֹן וְהָאִשָּׁה הַהִוא תִּשָּׂא
ſuam perverſitatem
אֶת עֲוֹנָהּ: ו

CAP. VI.

,Iſrael filios ad Loquere :dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
votum vovendo *mirificaverit* cũ mulier vel Vir :eos ad dices &
2 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַפְלִא לִנְדֹּר נֶדֶר
Acetum.ſe ſeparabit ſechar & vino A .DOMINO ſe ſeparandũ ad *,ſeparati*
3 נָזִיר לְהַזִּיר לַיהוָה: מִיַּיִן וְשֵׁכָר יַזִּיר חֹמֶץ
,bibet non *uvarum maſdeſatt uvam omnẽ* & ,bibet non ſechar acetum &,vini
יַיִן וְחֹמֶץ שֵׁכָר לֹא יִשְׁתֶּה וְכֹל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה
ſuæ ſeparationis diebus Omnibus .comedet non ſiccas & ,*virides* uvas &
4 וַעֲנָבִים לַחִים וִיבֵשִׁים לֹא יֹאכֵל: כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ
non corticẽ ad uſq; & acinis ab ,vini vite .ẽ fiet quod omni ab
מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצַנִּים וְעַד זָג לֹא
ſuper tranſibit non novacula,*ſuæ ſeparationis* voti diebus Omnibus .comedet
5 יֹאכֵל: כֹּל יְמֵי נֶדֶר נִזְרוֹ תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל
Sanctus .Domino ſe ſeparabit quibus dies *complendum ad uſque*,ej' caput
רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת הַיָּמִם אֲשֶׁר יַזִּיר לַיהוָה קָדֹשׁ
ejus ſeparari diebus Omnibus .ſui capitis capilli *nuditatẽ magnificando*,erit
6 יִהְיֶה גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ: כֹּל יְמֵי הַזִּירוֹ
ſuæ matri &,ſuo *Patri* .veniet non mortui animam *ſuper*,DOMINO
7 לַיהוָה עַל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא: לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ
ſeparatio qu'a ,*eis moriendo in* eis ſe polluet non ,*ſuæ ſorori* &,ſuo *fratri*
לְאָחִיו וְלַאֲחֹתוֹ לֹא יִטַּמָּא לָהֶם בְּמֹתָם כִּי נֵזֶר
.ejus caput ſuper ſui Dei
אֱלֹהָיו עַל רֹאשׁוֹ:

Versio VULG. LAT.

25 Tollet ſacerdos de manu ejꝰ ſacrificium zelotypiæ, & elevabit illud coram Domino, imponétq; illud ſuper altare:
26 ita duntaxat ut priùs Pugilli ſacrificii tollat de eo quod offertur, & incendat ſuper altare: & ſic potũ det mulieri
27 aquas amariſſimas. Quas cùm biberit, ſi polluta eſt, & contẽpto viro adulterii rea, pertranſibunt eam aquæ maledictionis, & inflato ventre computreſcet femur: eritque mulier in maledictionẽ, & in exemplũ omni populo. Quòd ſi polluta non fuerit, erit innoxia, & faciet liberos. Iſta eſt
29 lex zelotypiæ; Si declinaverit mulier à viro ſuo, et ſi polluta
30 fuerit, Maritúſque zelotypiæ ſpiritu concitat' adduxerit eã in conſpectu Dñi, & fecerit ei ſacerdos juxta omnia quæ ſcripta ſunt: Maritus abſq; culpa
31 erit, & illa recipiet iniquitatem ſuam.

CAP. VI.

1 LOcutúſq; eſt Dñs ad Moyſen, dicens, Loquere ad filios
2 Iſrael, & dices ad eos; Vir, ſive mulier, cùm fecerint votum ut ſanctificentur, & ſe voluerint Domino conſecrare:
3 A vino, & omni quod inebriare poteſt, abſtinebunt. Acetũ ex vino, & ex qualibet alia potione, & quidquid de uva exprimitur, non bibent: uvas recẽtes ſiccáſq; non comedent Cunctis diebus quibus
4 ex voto Dño conſecrantur: quidquid ex vinea eſſe poteſt, ab uva paſſa uſque ad acinum, non comedent. Omni
5 tempore ſeparationis ſuæ novacula non tranſibit per caput ejus, uſque ad completũ diem quo Dño conſecratur. Sanctꝰ erit creſcente cæſarie capitis
6 ejus. Omni tempore conſecrationis ſuæ ſuper mortuum
7 non ingredietur, Nec ſuper patris quidem & matris & fratris ſororiſq; funere contaminabitur, quia conſecratio Dei ſui ſuper caput ejus eſt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἐκ χειρὸς τῆς γυναικὸς τὴν θυσίαν τῆς ζηλοτυπίας, καὶ ἐπιθήσει τὴν θυσίαν ἔναντι κυρίου, καὶ προσοίσει αὐτὴν
26 (τ) πρὸς τὸ θυσιαστήριον. Καὶ δραξεῖ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ (υ) ἀνοίσει αὐτὸ ὅλη τὸ θυσιαστήριον, καὶ μετὰ ταῦτα ποτιεῖ τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ.
27 Καὶ ἔσται (φ) ἐὰν ᾖ μεμιασμένη καὶ λήθῃ λάθῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τὸ ἔλεγμῶν τὸ ἐπικαταφώμενον, καὶ φυσηθήσεται ἡ κοιλία, καὶ διαπεσεῖται ὁ μη-
28 ρὸς αὐτῆς, καὶ ἔσται ἡ γυνὴ εἰς ἀρὰν τῷ λαῷ αὐτῆς. Ἐὰν δὲ μὴ μιανθῇ ἡ γυνὴ, καὶ καθαρὰ ᾖ, καὶ ἀθῶα ἔσται καὶ ἐκσπερμαλιεῖ σπέρμα. Οὗ-
29 τος ὁ νόμος τῆς ζηλοτυπίας, ᾧ ἂν παρεκβῇ ἡ γυνὴ ὑπαρξῖ ὅσα, καὶ μιανθῇ· Ἢ ἄνθρω-
30 πος (χ) ὃς ἐὰν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα ζηλώσεως, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ (ψ) στήσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔναντι κυρίου, καὶ ποιήσῃ αὐτῇ ὁ ἱερεὺς πάντα τὸν νόμον τοῦτον.
31 Καὶ ἀθῷος ἔσται ὁ ἀνθρωπος ἀπὸ ἁμαρτίας· καὶ γυνὴ ἐκείνη λήψεται τὰ ἁμαρτίαν αὐτῆς.

MS.A. (τ) ὅλη τὸ (υ) ἀνόισει (φ) ἐὰν μὴ ᾖ μεμιαμένη (χ) ὃς ἐὰν (ψ) στήσει

ΚΕΦ. ϛ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
2 γων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Ἀνὴρ ἢ γυνὴ, ὃς (α) ἂν μεγάλως ἔυξῃ εὐχὴν ἀφαγνίσασθαι ἁγνείαν κυ-
3 ρίῳ, Ἀπὸ οἴνου καὶ σίκερα (β) ἁγνισθήσεται· καὶ ὄξος ὄξους οἴνου καὶ ὄξος ἐκ σίκερα οὐ πίεται· καὶ ὅσα καταρτάζει ἐκ σταφυλῆς οὐ πίεται· καὶ
4 σταφυλὴν τρόσφαλον καὶ σταφίδα οὐ φάγεται Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτοῦ· ἀπὸ πάντων ὅσα γίνεται ἐξ ἀμπέλου, οἴνου ἀπὸ
5 στεμφύλων ἕως ῥισάρτου οὐ φάγεται Πάσας τὰς (γ) ἡμέρας τοῦ ἁγνισμοῦ ξυρὸν οὐκ ἐπαγήσεται ἐπὶ κεφαλὴν αὐτοῦ, ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι, (δ) ὅσας ἂν ὑγιάσῃ κυρίῳ· ἅγιος
6 ἔσται τρέφων κόμην τρίχα κεφαλῆς Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς κυρίῳ· ἐπὶ πάσῃ ψυ-
7 χῇ τετελευτηκυίᾳ οὐκ εἰσελεύσεται. Ἐπὶ πατρὶ (ε) καὶ μητρὶ, καὶ ἐπὶ ἀδελφῷ καὶ ἐπὶ ἀδελφῇ, ὲ μιανθήσεται ἐπ' αὐτοῖς, ἀποθανόντων αὐτῶν, ὅτι ἁγιασμὸς θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ ὅλη κεφαλῆς αὐτοῦ.

MS.A. (α) ἐὰν (β) ἁγνισθήσεται· ἀπὸ οἴνου, καὶ ὄξος (γ) ἡμέρας τῆς εὐχῆς τοῦ ἁγιασμοῦ αὐτοῦ ξυρὸν (δ) ἃς ἁγίασται (ε) καὶ ὅλη μητρὶ,

Et ſumet ſacerdos de manu mulieris ſacrificiũ zelotypiæ,et imponet ſacrificium ante Dominũ et offeret illud ad altare. Et tollet pugillo ſacerdos de ſacrificio memoriale ejus; et offeret illud ſuper altare: & poſt hæc potabit mulierem de aqua. Et erit, ſi fuerit inquinata, & latendo latuerit virum ſuum; & intrabit in eam aqua maledicta redargutionis: et (ſ) inflabitur venter ẽ, & decidet femur ejus: et erit mulier in maledictum populo ſuo. Si autẽ non fuerit inquinata mulier, et munda erit, & innocens erit, et ſeminare faciet ſemen. Hæc eſt lex zelotypiæ, cuicunq; prævaricata fuerit mulier, quæ ſub viro eſt, et inquinata fuerit, Aut homo cui ſupervenerit ſuper eum ſpiritus zelandi, et zelaverit uxorẽ ſuã. Et ſtatuet uxorẽ ſuam ante Dominum; & faciet ei ſacerdos omnem legem hanc; Et innocens erit homo à peccato: & mulier illa accipiet peccatum ſuum.

CAP. VI.

Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Loquere filiis Iſrael, et dices ad eos, Vir aut mulier, quicunq; (a) magnè voverit votum, purificandi puritatẽ Domino; A vino & ſicera temperabit: & acetum ex vino, & acetum ex ſicera non bibet: & quæcunq; conficiuntur ex uva, non bibet: et uvã recentẽ & uvam paſſam non comedet Omnibus diebus voti ſui: ab omnibus quæcunq; fiunt ex vite, vinum à corticibus uvæ, uſque ad acinum non comedet Omnibus diebus purificationis. Novacula non ſuper veniet ſuper caput ejus, donec impleantur dies, quos cunque vovit Domino. Sanctꝰ erit nutriens comã capillum capitis Omnib. dieb. voti Domino. Super omnẽ animam mortuam non ingredietur. Super patrem, & matrem, & ſuper fratrem, & ſuper ſororem, non inquinabitur in eis; cum illi mortui fuerint: quoniam votum Dei ejus in eo ſuper caput ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et accipiat ſacerdos è manibꝰ mulieris farinã zelotypiæ, ſeparetq; farinã ante Dñm, & attollat eam ad altare. Attollatque ſacerdos de farina memoriam ejꝰ, & efferat ad arã: Ac tunc potandas præbeat aquas mulieri; quòd ſi polluerit ſeſe, & commiſerit ſcelus contra maritũ ſuũ, ingreſſæq; fuerint in eam aquæ ſcrutatrices, eamque perſcrutatæ fuerint, & inflatꝰ fuerit uterus ejꝰ, & computruerint femora ejꝰ: erit mulier illa in maledictionem in medio populi ſui. At verò ſi non fuerit polluta mulier illa, ſed munda eſt; innoxia erit, parietque maſculũ. Hæc eſt lex zelotypiæ, cùm deſipuerit mulier *cum alio* præter maritũ ſuũ, leſeq; polluerit; Aut cùm introierit in maritũ ſpiritꝰ zelotypiæ, & zelo fuerit emulatus erga uxorẽ ſuã, & ſtatuerit uxorã corã Dño, & fecerit illi ſacerdos hanc univerſam legẽ. Eritq; innocẽs vir ille à peccato, mulier verò illa recipiet peccatũ ſuũ.

CAP. VI.

Lex de Nazaræo.

LOcutúſq; eſt Dñs cum Moſe, & dixit ad eum; Loquere cum filiis Iſrael, & dic eis, Vir ſive mulier qui ſeparationẽ fecerit; & voverit votũ abſtinẽtiæ, ſeſéque abdicaverit Dño; A vino & à ſicera abſtinebit, acetũ vini, & acetũ ſiceræ non bibet omnéq; maceratione uvarũ non bibet, & uvas recẽtes ac paſſas non comedet, Cunctis diebꝰ abſtinẽtiæ ſuæ. Quicquid conficitur ex vite vini, à vinaceis uſque ad acinos, non comedet, Cunctis diebꝰ abſtinẽtiæ ſuæ. Et novacula non tranſibit ſuper caput ejꝰ: donec expleãtur dies quibus abſtinẽtiã vovit Dño, ſanctꝰ erit. Et nutriet capillos capitis ſui, Cunctis diebꝰ quibꝰ abſtinentiã vovit Dño. Et ſuper animã mortuã non ingredietur. Et in patre ſuo matreq; ſuã, & in fratre ſuo, & ſorore ſuã non polluet ſeſe in morte eorũ: quia corona Dei ſui eſt ſuper caput ejus.

PARAPH. CHALD. cum

חרגום אונקלוס

כה וְיִסַּב כָּהֲנָא מִידָּא דְאִתְּתָא יָת מִנְחָתָא
קֳנָאתָא וְיֵרֵים יָת מִנְחָתָא קֳדָם יְיָ
כו וְיִקְרֵיב יָתַהּ לְמַדְבְּחָא : וְיִקְמוֹץ
כָּהֲנָא מִן מִנְחָתָא יָת אַדְכָּרְתַּהּ
כז וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא וּבָתַר כֵּן יַשְׁקֵי יָת
אִתְּתָא יָת מַיָּא : וְיַשְׁקֵנַהּ יָת מַיָּא
כח וִיהֵי אִם אִסְתְּאֲבַת וּשְׁקָרַת שִׁקָּרֶת
בְּבַעְלָהּ וְיֵעָלוּן בַּהּ מַיָּא מְלַטְּטַיָּא
לְמָרַר וְיִפְחוּן מְעָהָא וְתִתְמְסִי יַרְכָּהּ
וְתֵהֵי אִתְּתָא לְלוֹטָא בְּגוֹ עַמַּהּ :
כט וְאִם לָא אִסְתְּאֲבַת אִתְּתָא וְדַכְיָא
הִיא וְתִפּוֹק זְכָאָה וְתֵעְדֵי עִדּוּי : דְּ
ל אוֹרַיְתָא דְּקִנְאָתָא דִּי תִסְטֵי אִתְּתָא
בְּר מִבַּעְלָהּ וְתִסְתָּאֲב : אוֹ גְבַר דְּ
לא תֵעְבַּר עֲלוֹהִי רוּחַ קִנְאָה וְקַנֵּי יָת
אִתְּתֵיהּ וְיָקֵים יָת אִתְּתָא קֳדָם יְיָ
וְיַעְבֵּיד לַהּ כָּהֲנָא יָת כָּל אוֹרַיְתָא
לב הָדָא : וִיהֵי זַכָּאָה גַּבְרָא מֵחוֹבָיָן
וְאִתְּתָא הַהִיא תְּקַבֵּל יָת חוֹבְתַהּ :

א וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר : מַלֵּל עִם
ב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן גְּבַר אוֹ
אִתְּתָא אֲרֵי יִפְרֵישׁ לְמִדַּר נִדַּר נְזִירָא
ג לְמִזַּר קֳדָם יְיָ : מֵחֲמַר חֲדַת וְעַתִּיק
יַיִן חֶל דְּחֲמַר חֲדַת וְחֶל דְּחֲמַר
עַתִּיק לָא יִשְׁתֵּי וְכֹל מַתָּרוּת עִנְּבִין
לָא יִשְׁתֵּי וְעִנְּבִין רְטִיבִין וְיַבִּישִׁין לָא
ד יֵיכוֹל : כָּל יוֹמֵי נִזְרֵיהּ מִכֹּל דְּיִתְעֲבֵיד
מִגַּפְנָא דְּחַמְרָא מִפַּרְצִנִּין וְעַד
עֲנוּרִין לָא יֵיכוֹל : כָּל יוֹמֵי נִדְרֵי
ה נִזְרֵיהּ מַסְפַּר לָא יִעְבַּר עַל רֵישֵׁיהּ
עַד מִשְׁלַם יוֹמַיָּא דְּיִזַּר קֳדָם יְיָ
קַדִּישׁ יְהֵי מְרַבֵּי פֻּרְעָנָא שַׁעַר רֵישֵׁיהּ :
ו כָּל יוֹמִין דְּנִזַּר קֳדָם יְיָ עַל נַפְשָׁא
דְּמִיתָא לָא יֵעוֹל : לַאֲבוּהִי וּלְאִמֵּיהּ
לַאֲחוּהִי וּלְאַחְתֵּיהּ לָא יְסָאֲבִנּוּן
לְהוֹן בְּמוֹתְהוֹן אֲרֵי נִזְרָא דֵאלָהֵיהּ
עַל רֵישֵׁיהּ :

VERSIONE LATINA.

Targum Onkelos.

25 Tollétque sacerdos de manu mulieris sacrificiú zelotypiæ: et elevabit munᵘ coram Dño; 26 et offeret illud in altari. Et tollet sacerdos de munere plenú pugillú; et adolebit in altari: et postea dabit bibere mulieri aquas. 27 Et cum propinaverit ei aquas, si illa polluta est, et prævaricavit prævaricatione contra maritú suú: ingredientur in eam aquæ maledictæ in maledictione; et tumescent viscera ejᵘ, et computrescet femur ejᵘ: et erit mulier in maledictionem in medio populi sui. 28 Si autè mulier non est polluta, sed munda est: egredietur innoxia, et concipiet conceptione. Ista est lex 29 zelotypiæ: quando declinaverit mulier à viro suo, et contaminata fuerit. Aut viri, super 30 quem transierit spiritus zelotypiæ, et zelaverit uxoré suá: statuetq; uxoré corá Dño; faciet 31 q; ei sacerdos juxta omnẽ legẽ hanc. Et erit vir innocẽs à peccatis: et mulier illa recipiet iniquitatem suam.

CAP. VI.

1 LOcutúsq; est Dñs cú Moyse dicens. 2 Loquere cum filiis Israel; et dices eis: Vir sive mulier, cum fecerint votú nazaræi, ut separetur corá Dño. 3 A vino novo et veteri separetur; acetú ex vino novo, et acetum ex vino veteri non bibat: & quicquid de uvis exprimitur nõ bibat; uvas quoq; virides et siccas non comedet. 4 Cunctis diebus quibus fuerit nazaræus, de omnibus quæ fiunt de vite vini, à granulis usq; ad folliculos, nõ cõedat. 5 Cunctis diebᵘ quibᵘ ex voto fuerit nazaræᵘ, novacula non transibit sup caput ejᵘ: usq, ad complementú dierú quibus fuerit nazaræus corá Dño, sãctᵘ erit; 6 crescere dimittet cæsariẽ capillorú capitis sui. Cunctis diebᵘ quibᵘ fuerit nazaræᵘ corá Dño, sup animá mortui nõ ingredietur. 7 Neq; cõtaminabitur pro patre vel pro matre suâ, aut pro fratre vel sorore suâ, si mortui fuerint: quia corona Dei sui est super caput ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

25 * צ2פ·ד·ג2ב·ש2ש·ש2ש·ל2ש·ש2ש·ש2ש·ש

כפר במדבר: ו

fuerit mortu⁹ cùm Et .DOMINO *ipse* sanct⁹ *sui* Nazaræat⁹ dieb⁹ Omnib⁹
8 כָּל יְמֵי נִזְרוֹ קָדֹשׁ הוּא לַיהוָה: וְכִי יָמוּת
radet &:ej⁹ Nazaræat⁹ caput polluerit &,subitò *momento in eũ super* mortu⁹
9 מֵת עָלָיו בְּפֶתַע פִּתְאֹם וְטִמֵּא רֹאשׁ נִזְרוֹ וְגִלַּח
die in Et .illud radet septima die in:*suæ* purificationis die in *suũ* caput
10 רֹאשׁוֹ בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלְּחֶנּוּ: וּבַיּוֹם
,sacerdotẽ ad,columbæ filios duos vel ,turtures duos *adducet* octava
הַשְּׁמִינִי יָבִא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֶל הַכֹּהֵן
peccatum in unum sacerdos faciet Et *.conventus tentorii* ostium ad
11 אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶחָד לְחַטָּאת
: animam *super* peccavit *quo* de *eũ super* expiabit &;*ascensionem in unum* &
וְאֶחָד לְעֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנָּפֶשׁ
DOMINO separabit Et .illa die in *suum* caput sanctificabit &
12 וְקִדַּשׁ אֶת רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא: וְהִזִּיר לַיהוָה אֶת
dies & : *culpam in sui animi filium* agnum *adducet* & ,*sui* Nazaræat⁹ dies
יְמֵי נִזְרוֹ וְהֵבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ לְאָשָׁם וְהַיָּמִים
lex hæc Et .ej⁹ Nazaræat⁹ fuit pollut⁹ quoniam ,cadent primi
13 הָרִאשֹׁנִים יִפְּלוּ כִּי טָמֵא נִזְרוֹ: וְזֹאת תּוֹרַת
ostium ad *seipsum* adducet,ej⁹ Nazaræat⁹ dies *complendi* die In *separati*
הַנָּזִיר בְּיוֹם מְלֹאת יְמֵי נִזְרוֹ יְבִיא אֹתוֹ אֶל פֶּתַח
: DOMINO *suam appropinquationẽ faciet appropinquare* Et *.conventus tentorii*
14 אֹהֶל מוֹעֵד: וְהִקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ לַיהוָה
filiam unam agnam & ,*ascensionem* in unum *integrum sui anni filium* agnum
כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ תָּמִים אֶחָד לְעֹלָה וְכַבְשָׂה אַחַת בַּת
.*pacifica in* perfectum unum arietem & ,*peccatum in* perfectam *sui anni*
שְׁנָתָהּ תְּמִימָה לְחַטָּאת וְאַיִל אֶחָד תָּמִים לִשְׁלָמִים:
lagana & ,oleo *cum confusa* placentas ,similæ infermentatorũ canistrum Et
15 וְסַל מַצּוֹת סֹלֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי
.eorum libamina & ,eorum munus & ;oleo in inuncta infermẽtatorum
מַצּוֹת מְשָׁחִים בַּשָּׁמֶן וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם:
,ejus *peccatum* faciet & ,*Domini facies ad* sacerdos *faciet appropinquare* Et
16 וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְעָשָׂה אֶת חַטָּאתוֹ
Domino pacificorum sacrificium faciet arietem Et .illius *ascensionẽ* &
17 וְאֶת עֹלָתוֹ: וְאֵת הָאַיִל יַעֲשֶׂה זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה
.ej⁹ libamen & ejus munus sacerdos faciet &,infermẽtatorũ canistro *super*
עַל סַל הַמַּצּוֹת וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת מִנְחָתוֹ וְאֶת נִסְכּוֹ:
capiet &,*sui* Nazaræat⁹ caput *convent⁹ tentorii* ostium Nazaræus radet Et
18 וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח
sacrificiũ ſubter qui ignem *super dabit* &,*sui* Nazaræat⁹ capitis *capillum*
אֶת שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח
placẽtã & ,ariete ab *bullitum* brachium ſacerdos capiet Et .*pacificorum*
הַשְּׁלָמִים: וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַזְּרֹעַ בְּשֵׁלָה מִן הָאַיִל וְחַלַּת
volas *super dabit* &,*unum azymum laganum* &,*canistro è unam azymam*
מַצָּה אַחַת מִן הַסַּל וְרָקִיק מַצָּה אֶחָד וְנָתַן עַל כַּפֵּי
ea *agitabit* Et .ejus Nazaræatus fuerit raſus poſtquam *ſeparati*
20 הַנָּזִיר אַחַר הִתְגַּלְּחוֹ אֶת נִזְרוֹ: וְהֵנִיף אֹתָם
pectus *ſuper ſacerdoti illud* ſanctitas :*Domini facies ad agitationem* ſacerdos
הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ הוּא לַכֹּהֵן עַל חֲזֵה
.*vinũ ſeparatus* bibat poſtea & :exaltationis *armum ſuper* &,elevationis
הַתְּנוּפָה וְעַל שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְאַחַר יִשְׁתֶּה הַנָּזִיר יָיִן:

Versio VUL.LAT.

8 Omnibus diebus ſeparationis
9 ſuæ ſanctus erit Dño. Sin autem mortuus fuerit ſubitò quiſpiam coram eo, polluetur caput conſecrationis ejus: quod radet illicò in eadem die purgationis ſuæ, & rurſum ſeptima. In octava autem die offeret duos turtures, vel duos pullos columbæ, ſacerdoti in introitu fœderis teſtimonii. Faciétque ſacerdos unũ pro peccato, & alterum in holocauſtum: & deprecabitur pro eo, quia peccavit ſuper mortuo: ſanctificabitque caput ejus in
12 die illo. Et conſecrabit Dño dies ſeparationis illius, offerens agnum anniculũ pro peccato: ita tamen ut dies priores irriti fiant, quoniã polluta eſt ſanctificatio ejus. Iſta eſt lex conſecrationis. Cùm dies, quos ex voto decreverat, complebuntur: adducet eum ad oſtium tabernaculi fœderis, Et offeret
14 oblationem ej⁹ Dño, agnum anniculũ immaculatũ in holocauſtũ, & ovẽ anniculã immaculatã pro peccato; & arietẽ immaculatũ, hoſtiã pacificã, Caniſtrũ quoq; panũ azymorũ qui conſperſi ſint oleo, & lagana abſque fermento, uncta oleo, ac libamina ſingulorũ. Quæ offeret ſacerdos coràm Dño, & faciet tam pro peccato, quàm in
17 holocauſtũ. Arietẽ verò immolabit hoſtiã, pacificã Dño, offerẽs ſimul caniſtrũ azymorũ, & libamenta quæ ex more debentur. Tunc radetur Nazaræ⁹ ante oſtium tabernaculi fœderis cæſarie conſecrationis ſuæ: tollétque capillos ejus, & ponet ſuper ignem, qui eſt ſuppoſitus ſacrificio pacificorum.
19 Et armũ coctum arietis, tortámq; abſq; fermẽto unã de caniſtro, & laganum azymum unum, & tradet in manũ Nazaræi, poſtquã raſum fuerit caput
20 ejus. Suſceptáq; rurſum ab eo, elevabit in conſpectu Dñi: & ſanctificata ſacerdotis erunt, ſicut pectuſculum, quod ſeparari juſſũ eſt, & femur. Poſt hæc poteſt bibere Nazaræ⁹ vinum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτοῦ ἅγιος
9 ἔσαι κυρίῳ. Ἐὰν δέ τις (ζ) ἀποθάνῃ ἐφ' αὐτῷ ἐξάπινα, παραχέσῃ μιανθήσεται ἡ κεφαλὴ εὐχῆς αὐτοῦ· καὶ ξυρήσεται τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἡ ἂν ἡμέρα καθαρισθῇ· τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ξυρηθήσεται. (η) Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ οἴσει δύο τρυγόνας, ἢ δύο
10 (θ) νοσσοὺς περιστερῶν πρὸς τὸν ἱερέα, ἐπὶ τὰς θύρας τοῦ σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ μίαν εἰς
11 ὁλοκαύτωμα. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ ὧν ἥμαρτε περὶ τῆς ψυχῆς· καὶ ἁγιάσει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ (ι) ἡμέρᾳ, Ἡ ἡγιάσθη κυρίῳ, τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς.
12 καὶ προσάξει ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς πλημμέλειαν. καὶ αἱ ἡμέραι(κ) αἱ πρότεραι ἀφεθήσονται, ὅτι ἐμιάνθη (λ) ἡ κεφαλὴ εὐχῆς
13 αὐτοῦ. Καὶ ἔστιν ὁ νόμος τοῦ εὐξαμένου. ἢ ἂν ἡμέρα πληρώσῃ ἡμέρας εὐχῆς αὐτοῦ, προσοίσει αὐλὸς παρὰ τὰς θύρας τοῦ σκηνῆς τοῦ
14 μαρτυρίου. Καὶ προσάξει τὸ δῶρον αὐτοῦ κυρίῳ ἀμνὸν ἐνιαύσιον ἄμωμον ἕνα (μ) εἰς ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἀμνάδα ἐνιαυσίαν (ν) μίαν ἄμωμον εἰς ἁμαρτίαν, καὶ (ξ) κριὸν ἕνα ἄμωμον εἰς σωτήριον, Καὶ κανοῦν ἀζύμων σεμιδάλεως ἄρτους ἀναπεποιημένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ,
16 καὶ θυσίαν αὐτῶν, καὶ σπονδὴν αὐτῶν. Καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυρίου, καὶ ποιήσει τὸ περὶ ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα
17 αὐτοῦ. Καὶ τὸν κριὸν ποιήσει θυσίαν σωτηρίου (ο) τῷ κυρίῳ ὅλη τῇ κανῷ τῶν ἀζύμων. καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν σπονδὴν
18 αὐτοῦ. Καὶ ξυρήσεται ὁ ἡγιασμένος παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου τὴν κεφαλὴν τῆς εὐχῆς αὐτοῦ, καὶ ὀπισθόσει τὰς τρίχας ὅπου τὸ πῦρ, ὃ ὄζιν (π) ὑπὸ τὴν θυσίαν τοῦ σωτηρίου. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸ ἑφθὸν ἀπὸ τοῦ κριοῦ, καὶ ἄζυμον (ρ) ἕνα ἄζυμον ἀπὸ τοῦ κανοῦ, καὶ λάγανον ἄζυμον ἓν, καὶ ἐπιθήσει ὅλα τὰς χεῖρας τοῦ ἡγιασμένου τὸ ξυρήσαντος αὐτὸν (σ) τοῦ εὐχὴν αὐτοῦ.
20 Καὶ προσοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ὁλοθέμα ἔναντι κυρίου· ἅγιον ἔσαι τῷ ἱερεῖ ἐπὶ τοῦ στηθυλίου τοῦ ἐπιθέματος, καὶ ἐπὶ τὸ βραχίονος τοῦ ἀφαιρέματος. καὶ μετὰ ταῦτα, πίεται ὁ ἡγιασμένος οἶνον.

MS.A. (ζ) θανάτῳ ὑποθάνῃ (η) Τῇ ἡμέρᾳ (θ) νεοσσοὺς (ι) ἡμέρᾳ Ἡγίασεν κυρίῳ πάσας τὰς (κ) αἱ πρότερον (λ) κεφαλὴ (μ) εἰς ὁλοκαύτωμα,(ν) ἄμωμον μίαν (ξ) κριὸν ἄμωμον (ο) κυρίῳ (π) ἐπὶ τὴν (ρ) ἄζυμον ἕνα (σ) τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

Omnibus diebus voti ſui ſanctus erit Domino. Si quis autem 8
mortuus fuerit ſuper eum repentè ſtatim inquinabitur caput vo- 9
ti ejus; & radetur caput ſuum, quâ die mundabitur: die ſeptimo radetur. Et die octavo feret
duos turtures, vel duos pullos columbarum ad ſacerdotem, ad 10
januas tabernaculi teſtimonii. Et faciet ſacerdos unum pro 11
peccato; & unam in holocauſtum. Et depropitiabit pro eo ſacerdos, de quibus peccavit pro anima: & ſanctificabit caput ſuum in die illa, Quâ ſanctificatus eſt Domino, dies voti. Et 12
adducet agnum anniculum in delictum. Et priores dies innumerati erunt; quoniam inquinatum fuit caput voti ejus. Et hæc 13
eſt lex ejus qui vovit. Quâcunque die implevcrit dies voti ſui, offeret ipſe ad januas tabernaculi teſtimonii. Et offeret munus 14
ſuum Domino agnum anniculum ſine vitio unum in holocauſtoma, & agnam anniculam unam ſine vitio in peccatum, & 15
arietem unum ſine vitio in ſalutare, Et caniſtrum azymorum ſimilæ panes refectos in oleo, & lagana azyma uncta in oleo, & ſacrificium eorum, & libamen eorum. Et offeret ſacerdos ante 16
Dominum; & faciet quæ pro peccato ejus, & holocauſtum ejus. Et arietem faciet ſacrifi- 17
cium ſalutaris Domino ſuper caniſtro azymorum. Et faciet ſacerdos ſacrificium ejus, & libamen ejus. Et radetur, qui vo- 18
vit, ad januas tabernaculi teſtimonii caput voti ſui; & imponet capillos ſuper ignem, qui eſt ſub ſacrificio ſalutaris. Et ſumet ſa- 19
cerdos brachium coctum de ariete, & panem unum azymum de caniſtro, & laganum azymum unum: & imponet ſuper manus ejus, qui vovit; poſtquam ipſe raſus fuerit (b) votum ſuum. Et of- 20
feret ea ſacerdos impoſitionẽ ante Dominũ. Sanctũ erit ſacerdoti ſuper pectuſculi impoſitionis, & ſuper brachiũ demptionis. Et poſt hæc bibet, qui vovit, vinũ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Cunctis diebꝰ abſtinẽtiæ ſuæ ſanctꝰ eſt Dño. 8
Quòd ſi moriatur mortuus ſuper eum ſubitò, 9
polluetur caput abſtinentiæ ejꝰ: idcirco radet caput ſuũ in die quo mundabitur, et quidẽ ad diẽ ſeptimũ radet illud. Die verò octavo af- 10
ferat duos turtures aut duos pullos columbarũ ad ſacerdotẽ, ad oſtiũ tabernaculi temporis. Offeretq; ſacerdos unũ pro peccato, 11
& alterũ in holocauſtũ pacificũ, & expiabit eũ ſacerdos pro peccato ꝙ commiſit in anima *mortui*, & conſecrabit caput ejꝰ in eodẽ illo die. Et obſervabit coràm Dño abſtinẽ- 12
tiã dierũ Nazaræatûs ſui: adducetq; agnum unũ anniculum pro oblatione: dies verò pri-
res irriti erunt, eò quòd polluta ſit ejus 13
abſtinẽtia. Hæc eſt lex Nazaræi. In die quo expirabunt dies abſtinẽtiæ ejus, adducẽt eum ad oſtium tabernaculi temporis: Offeretque 14
ſacrificium ſuum Dño, agnum unum anniculum in quo nulla ſit macula, pro holocauſto: & offeret oviculã unã anniculã in qua non ſit macula, pro peccato: & arietẽ unum in quo 15
nulla ſit macula, pro ſacrificio pacifico: Caniſtrum quoq; infermẽtatorũ, placẽtas ſimilaginis ſubactas oleo, cũ farina eorũ & libatione eorũ. Offeratq; illud ſacerdos coràm Dño, 16
& offerat peccatum ejꝰ, atq; holocauſtum ejꝰ pacificum. Arietẽ verò faciat pro ſacrificio 17
pacifico Dño ultra caniſtrum azymi, faciatq; ſacerdos farinã ejꝰ, & libationẽ ipſiꝰ. Radetque Nazaræꝰ, in oſtio tabernaculi tẽporis, ca- 18
put nazaræatûs ſui: tolletq; pilos capitis nazaræatûs ſui, & projiciet in ignem ſubjectum ſacrificio pacifico. Et accipiẽs ſacerdos ar- 19
mum coctum ex ariete, & placẽtã unã infermẽtatã de caniſtro, & laganum unum infermẽtatum, imponet manibꝰ Nazaræi poſtquã raſerit Nazaræatum ſuum. Et ſeparabit 20
ea ſacerdos ſeparatione coràm Dño: ſacra erunt ſacerdoti ultra pectuſculũ impoſitionis, & ultra armum ſeparationis: ac tunc bibet Nazaræus vinum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

כָּל יוֹמֵי נְזִירוּתֵיהּ קַדִּישׁ הוּא קֳדָם יְיָ׃
וְאִין־יְמוּת מִיתָא עֲלוֹהִי בִּרְגָפָיְךְ
שְׁלוּ וְיִסְאַב רֵישׁ נְזִירוּתֵיהּ וְיִנַּלַּח רֵישֵׁיהּ
בְּיוֹמָא דְּדָכוּתֵיהּ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה
יְנַלַּחִנֵּיהּ׃ וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה יֵיתֵי
תְּרֵתִין שַׁפְנִינִין אוֹ תְּרֵין בְּנֵי יוֹנָה
לְוָת כָּהֲנָא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃
וְיַעְבֵּיד כָּהֲנָא חַד לְחַטָּאתָא וְחַד
לְעֹלָתָא וְיכַפַּר עֲלוֹהִי מִדְּחַב עַל
מִיתָא וִיקַדֵּישׁ יָת רֵישֵׁיהּ בְּיוֹמָא
הַהוּא׃ וְיזַיַּר קֳדָם יְיָ יָתֵי מֵי נְזִירוּתֵיהּ
וְיֵיתֵי אִמַּר בַּר־שַׁתֵּיהּ לַאֲשָׁמָא
וְיוֹמַיָּא קַדְמָאֵי יִבְטְלוּן אֲרֵי אִסְתָּאַב
נְזִירוּתֵיהּ׃ וְזָא אוֹרַיְתָא דִּנְזִירָא
בְּיוֹם מְשַׁלַּם יוֹמֵי נְזִירוּתֵיהּ יֵיתֵי יָתֵיהּ
לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְיקָרֵיב
קָרְבָּנֵיהּ קֳדָם יְיָ אִמַּר בַּר־שַׁתֵּיהּ
שְׁלִים חַד לְעֹלָתָא וְאִמַּרְתָּא חֲדָא
בַּת־שַׁתָּא שְׁלִמְתָּא לְחַטָּאתָא וְדַכַּר
חַד שְׁלִים לְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא׃ וְסַל
פַּטִּיר סוֹלְתָּא גְּרִיצָן דְּפִילָן בְּמִשְׁח
וְאִסְפִּינִין פַּטִּירִין דְּמִשְׁחִין בְּמִשְׁח
וּמַנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן׃ וְיקָרֵיב כָּהֲנָא
קֳדָם יְיָ וְיַעְבֵּיד יָת־חַטָּאתֵיהּ וְיָת
עֹלָתֵיהּ׃ וְיָת־דְּכַר יַעְבֵּיד נִכְסַת
קוּדְשַׁיָּא קֳדָם יְיָ עַל סַלָּא דְּפַטִּירַיָּא
וְיַעְבֵּיד כָּהֲנָא יָת־מַנְחָתֵיהּ וְיָת־
נִסְכֵּיהּ׃ וְיגַלַּח נְזִירָא בְּתָרַע מַשְׁכַּן
זִמְנָא יָת־רֵישׁ נְזִירוּתֵיהּ וְיִסַּב יָת שַׂעַר
רֵישׁ נְזִירוּתֵיהּ וְיִתֵּן עַל־אֶשָׁתָּא דִּי
תְחוֹת דּוּבְּדָא דִּנְכַסַת קוּדְשַׁיָּא׃ וְיִסַּב
כָּהֲנָא יָת דְּרָעָא בִּשְׁלֵיהּ מִן־דְּכָרָא
וְגִרְיצָתָא חֲדָא מִן סַלָּא
וְאִסְפִּוּן פַּטִּיר חַד וְיִתֵּן עַל־יְדֵי נְזִירָא
בָּתַר דְּיִנַּלַּח יָת נְזִירוּתֵיהּ׃ וִירִים יָתְהוֹן
כָּהֲנָא אֲרִמָּא קֳדָם יְיָ קוּדְשָׁא הוּא
לְכָהֲנָא עַל חֲדְיָא דְאַרְמוּתָא וְעַל
שׁוֹקָא דְאַפְרְשׁוּתָא וּבָתַר כֵּן יִשְׁתֵּי
נְזִירָא חַמְרָא׃

8 Cunctis diebus quibus fuerit Nazaræus, sanctus erit coram Dño. Et si quispiã mortuꝰ fuerit corã eo subitò ipso ignorante, polluetur caput consecrationis ejꝰ: et tondebit caput suũ in die emundationis suæ; in die septimâ tondebit illud. In die autem octava adducet duos turtures vel duos filios columbæ, ad sacerdotẽ ad ostiũ tabernaculi fœderis. Facietq; sacerdos unũ pro peccato, & unũ in holocaustũ; et propitiabit pro eo qui peccavit sup mortuo: et sanctificabit caput ejꝰ in die illa. Et consecrabit corã Dño dies separationis illius; et adducet agnum anniculũ pro delicto: et dies priores fiant irriti; eo qꝙ polluta est sanctificatio ejꝰ. 13 Ista est lex Nazaræi, in die in quo expleti fuerint dies sanctificationis ejꝰ, adducetur que ad ostiũ tabernaculi fœderis. 14 Et offeret oblationẽ suã corã Dño, agnũ unũ anniculũ integrum in holocaustum, et agnã unã integriã pro peccato: et arietẽ unũ integrũ in hostiam sanctificationũ. Et canistrum azymorũ, et placentas ex similà conspersas oleo, et lagana azyma uncta oleo: et munera sua, et libamina sua. 16 Et offeret ea sacerdos corã Dño: et faciet sacrificiũ pro peccato et holocaustũ ejꝰ. 17 Et offeret arietem hostiæ sanctificationum coram Dño, cum canistro azymorũ: offeretq; sacerdos munꝰ et libamentũ ejus. 18 Et tondebit in ostio tabernaculi fœderis caput consecrationis suæ: et tollet capillos capitis consecrationis suæ; et ponet sup ignem, qui est sub lebete in quo coquuntur carnes hostiæ sanctificationũ. 19 Tollétque sacerdos brachiũ coctũ arietis; et placentam azymam unam de canistro, et laganum azymum unum: et ponet super manus nazaræi, postquam totondit caput consecrationis suæ. 20 Elevabitq; ea sacerdos elevatione coram Domino: et qꝙ sanctificatum est erit sacerdotis, cum pectusculo elevationis et cum femore qꝙ separatũ est: et postea bibet Nazaræus vinum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * כל ימי נזרו קדש הוא לי׃
9 ** וכי ימות מת עליו בפתע
פתאם וטמא ראש נזרו וגלח
ראשו ביום טהרתו ביום השביעי
יגלחנו׃ 10 וביום השמיני יביא
שתי תרים או שני בני יונה
אל הכהן אל פתח אהל מועד׃
11 * ועשה הכהן אחד לחטאת
ואחד לעלה וכפר עליו מאשר
חטא על הנפש וקדש את ראשו
ביום ההוא׃ 12 * והזיר לי את
ימי נזרו והביא כבש בן שנתו
לאשם והימים הראשנים יפלו
כי טמא נזרו׃ 13 ** וזאת תורת
הנזיר ביום מלאת ימי נזרו יביא
אתו אל פתח אהל מועד׃ 14 * והקריב
את קרבנו לי כבש בן שנתו
תמים אחד לעלה וכבשה בת
שנתה אחת לחטאת ואיל אחד
תמים לשלמים׃ 15 * וסל מצות
סלת חלות בלולת בשמן ורקיקי
מצות משחים בשמן ומנחתם
ונסכיהם׃ 16 * והקריב הכהן
לפני יי ועשה את חטאתו ואת
עלתו׃ 17 * ואת האיל יעשה זבח
שלמים לי על סל המצות והקריב
הכהן את מנחתו ואת נסכו׃
18 * וגלח הנזיר פתח אהל מועד
את ראש נזרו ולקח את שער
ראש נזרו ונתן על האש אשר
תחת זבח השלמים׃ 19 * ולקח
הכהן את הזרע בשלה מן האיל
וחלת מצה אחת מן הסל ורקיק
מצה אחד ונתן על כפי הנזיר
אחר גלחו את נזרו׃ 20 * והניף
אתם הכהן תנופה לפני יי קדש
הוא לכהן על חזה התנופה
ועל שוק התרומה ואחר ישתה
הנזיר יין׃

VER. SAM.

8 * כל ימי נזרו קדש הוא לי׃
9 ** וכי ימות מת עליו בפתע
פתאם וטמא ראש נזרו וגלח
ראשו ביום טהרתו ביום השביעי
יגלחנו׃ 10 וביום השמיני יביא
שתי תרים או שני בני יונה
אל הכהן אל פתח אהל מועד׃
11 * ועשה הכהן אחד לחטאת
ואחד לעלה וכפר עליו מאשר
חטא על הנפש וקדש את ראשו
ביום ההוא׃ 12 * והזיר לי את
ימי נזרו והביא כבש בן שנתו
לאשם והימים הראשנים יפלו
כי טמא נזרו׃ 13 ** וזאת תורת
הנזיר ביום מלאת ימי נזרו יביא
אתו אל פתח אהל מועד׃ 14 * והקריב
את קרבנו לי כבש בן שנתו
תמים אחד לעלה וכבשה בת
שנתה אחת לחטאת ואיל אחד
תמים לשלמים׃ 15 * וסל מצות
סלת חלות בלולת בשמן ורקיקי
מצות משחים בשמן ומנחתם
ונסכיהם׃ 16 * והקריב הכהן
לפני יי ועשה את חטאתו ואת
עלתו׃ 17 * ואת האיל יעשה זבח
שלמים לי על סל המצות והקריב
הכהן את מנחתו ואת נסכו׃
18 * וגלח הנזיר פתח אהל מועד
את ראש נזרו ולקח את שער
ראש נזרו ונתן על האש אשר
תחת זבח השלמים׃ 19 * ולקח
הכהן את הזרע בשלה מן האיל
וחלת מצה אחת מן הסל ורקיק
מצה אחד ונתן על כפי הנזיר
אחר גלחו את נזרו׃ 20 * והניף
אתם הכהן תנופה לפני יי קדש
הוא לכהן על חזה התנופה
ועל שוק התרומה ואחר ישתה
הנזיר יין׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 Omnibus diebus Nazaræatûs sui sanctus erit Domino. 9 Si autem mortuus fuerit super eum mortalis derepente derepente, et polluerit caput Nazaræatûs ejus, radet caput suũ in die purificationis suæ; die septimo radet illud. 10 Die verò octavo afferet duos turtures, aut duos pullos columbarum sacerdoti ad portam tabernaculi testimonii. 11 Faciétque sacerdos unum pro peccato, & alterum in holocaustum, & expiabit eum de eo quòd peccavit in animam suam, & sanctificabit caput ejꝰ in die illo. 12 Et consecrabit Domino dies Nazaræatûs sui, afferétque agnum anniculum pro delicto: Dies autẽ priores irriti erunt, quoniam pollutus fuit Nazaræatus ejus. 13 Hæc est autem lex Nazaræi; eo die quo impleti sunt dies Nazaræatûs ejus, sistet eum ad portam tabernaculi testimonii; 14 Et offeret munus suum Domino, agnum anniculum immaculatum unum in holocaustum, et agnã unam anniculam immaculatam pro peccato, & arietem unum immaculatum in hostiã pacificam: 15 Et canistrum azymorum, similam placentarũ conspersarum oleo, & laganа azyma inuncta oleo, & oblationem eorum, et libamina eorum. 16 Quæ offeret sacerdos ante Dominum, & faciet peccatum ejus, et holocaustum ejus. 17 Arietem etiam faciet in sacrificium pacificorũ Domino cum canistro azymorum, faciétq; sacerdos oblationem ejus, & libamẽ ejus. 18 Postèà radet Nazaræus ad portam tabernaculi testimonii caput Nazaræatûs sui, & accipiet (c) cæsariem capitis Nazaræatûs sui, imponetq; super ignem qui est subter sacrificiũ pacificorum. 19 Accipiet etiam sacerdos armum coctum de ariete, & placentam azymã unam de canistro, & laganũ azymum unum, & imponet super volam Nazaræi postquam abrasus fuerit Nazaræatus ejus. 20 Et ventilabit ea sacerdos ventilatione ante Dominum, sanctum hoc est; sacerdotis erit præter pectusculum ventilationis, & præter armum elevationis: & postèà bibet Nazaræus vinũ.

VER. SAM. (c) de cæsarie

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * كَذَالِكَ كُلَّ اَيَّامِ نَسْكِهِ مُقَدَّسٌ هُوَ لِلَّهِ * فَاِنْ مَاتَ مَعَهُ مَيِّتٌ بَغْتَةً اَوْ عَفْلَةً * فَقَدْ قَطَعَ اَوَّلَ نَسْكِهِ
9 فَلْيَحْلِقْ رَأْسَهُ فِي يَوْمِ طُهْرِهِ * وَذَالِكَ اَلْيَوْمُ اَلسَّابِعُ يَحْلِقُهُ * وَفِي اَلْيَوْمِ اَلثَّامِنِ يَاْتِي بِسْمَتَيْنِ اَوْ
10 فَرْخَيْ حَمَامٍ اِلَى اَلْاِمَامِ * اِلَى بَابِ خِبَاءِ اَلْحَضْرِ * يَعْمَلُ اَحَدَهُمَا ذَكَاةً * وَالْآخَرَ صَعْدَةً * وَيَسْتَغْفِرُ عَنْهُ
11 مِمَّا اَخْطَاءَ فِي اَمْرِ مَيِّتٍ * وَيُقَدِّسُ رَأْسَهُ فِي ذَالِكَ اَلْيَوْمِ * وَيُمْسِكُ لِلَّهِ اَيَّامَ نَسْكِهِ * وَيَاْتِي بِحَمَلِ اِبْنِ
12 سَنَتِهِ لِغُرْمَانِ اَلْاِثْمِ * وَالْاَيَّامُ اَلْمُتَقَدِّمَةُ تَسْقُطُ لِمَا اَنْقَطَعَ نَسْكُهُ * وَهَذِهِ شَرِيعَةُ اَلنَّاسِكِ * فِي يَوْمِ كَمَالِ
13 اَيَّامِ نَسْكِهِ يَاْتِي بِهَا اِلَى بَابِ خِبَاءِ اَلْحَضْرِ * فَيُقَرِّبُ قُرْبَانَهُ لِلَّهِ حَمَلَ اِبْنِ سَنَتِهِ صَحِيحًا لِلصَّعْدَةِ * وَحَمَلَ
14 اِبْنَةِ سَنَتِهَا صَحِيحَةً لِلذَّكَاةِ * وَكَبْشًا صَحِيحًا لِذَبْحِ اَلسَّلَامَةِ * وَسَلَّ قُطْرٍ جَرَادِقَ قُطْرٍ مَلْتُوتَةٍ بِدُهْنٍ
15 وَرِقَاقَ قُطْرٍ مَمْسُوحٍ بِدُهْنٍ * وَالْبُرِّ وَالْمِزَاجِ اَلَّذِي مَعَهَا * فَيُقَدِّمُهَا اَلْاِمَامُ بَيْنَ يَدَيِ اَللَّهِ * وَيَصْنَعُ
16 ذَكَاتَهُ وَصَعْدَتَهُ * وَالْكَبْشَ يَصْنَعُهُ ذَبْحَ اَلسَّلَامَةِ لِلَّهِ مَعَ سَلَّةِ اَلْقُطْرِ * ثُمَّ يَصْنَعُ اَلْبُرَّ وَالْمِزَاجَ اَللَّذَيْنِ
17 مَعَهَا * وَيَحْلِقُ اَلنَّاسِكُ عِنْدَ بَابِ خِبَاءِ اَلْحَضْرِ سَعْرَ رَأْسِهِ * وَيَاْخُذُهُ وَيُلْقِيهِ عَلَى اَلنَّارِ اَلَّتِي تَحْتَ ذَبْحِ
18 اَلسَّلَامَةِ * وَيَاْخُذُ اَلْاِمَامُ اَلذِّرَاعَ مَطْبُوخَةً مِنْ ذَالِكَ اَلْكَبْشِ * وَقُرْدُوفَةً وَاحِدَةً * وَرِقَاقَةً وَاحِدَةً مِنَ
19 اَلْقُطْرِ * وَيَصْنَعُ ذَالِكَ عَلَى كَفَّيِ اَلنَّاسِكِ بَعْدَ حَلْقَةِ سَعْرِهِ * وَيُحَرِّكُ اَلْجَمِيعَ تَحْرِيكًا بَيْنَ يَدَيِ
20 اَللَّهِ * وَلْيَكُنْ قُدْسًا لِلْاِمَامِ مَعَ قَصِّ اَلتَّحْرِيكِ وَسَاقِ اَلرَّفِيعَةِ * وَبَعْدَ ذَالِكَ يَشْرَبُ اَلنَّاسِكُ خَمْرًا *

Similiter omnibꝰ diebus abstinentiæ suæ sanctꝰ est Deo. 9 Et si moriatur cum ipso mortuꝰ aliquis subitò aut ex improviso, jam obtruncatũ est initiũ abstinentiæ ejꝰ: quapropter radat caput suũ in die purificationis suæ, et quidẽ die septimâ radet illud. 10 Et in die octava afferet duos turtures, aut duos pullos columbarum ad sacerdotẽ, ad ostium tabernaculi præsentiæ: 11 Quorum unum faciet expiationem, alterum holocaustum: veniamq; rogabit pro eo, eò quòd peccaverit in re mortui. Sanctificabitq; caput suum in illa die, & abstinebit Deo diebus abstinentiæ suæ. 12 Afferetque agnum filium ejusdem anni in sacrificium: delictũ: et dies antecedentes subtrahentur, eò quòd truncata sit abstinentia ejus. 13 Et ista est lex abstinentis: in die cõplementi dierũ abstinentiæ suæ, afferet ea ad ostium tabernaculi præsentiæ. 14 Offeretque sacrificium suũ Deo, agnũ filiũ ejusdẽ anni integrũ in oblationẽ, et agnã anniculã integrã in expiationẽ, & arietẽ integrũ in victimã pacis: 15 Et canistrũ azymorum, placentarum azymorum subtilium oleo, & laganorum azymorum unctorum oleo, & triticĩ ac temperamentũ quæ cum ipsis sunt. Offeretq; ea sacerdos corã Deo, 16 facietq; expiationẽ ejus, atq; holocaustum ipsius. 17 Et arietẽ faciet victimã pacis Deo unà cum canistro azymorũ: deinde faciet triticũ ac temperamentũ quæ cũ ipsis sunt. 18 Radetq; abstinens apud ianuã tabernaculi præsentiæ, capillos capitis sui, accipietque illos et projiciet eos super ignẽ qui est sub victima pacis. 19 Sumetq; sacerdos brachium coctum de illo ariete, & placentã unam, & laganũ unũ de azymis, ponetq; ea super utraq; vola abstinentis post abrasionem crinium ejꝰ: movebitq; omnia motione ante Deum. 20 Sintq; sacra Sacerdotis unà cum pectore motionis & armo oblationis: et post hæc bibit abstinens vinum.

ספר במדבר : ז

super DOMINO suâ appropinquationē voverit qui Nazaræi lex Hæc
21 וְאֹת תּוֹרַת־הַנָּזִיר אֲשֶׁר יִדֹּר קָרְבָּנוֹ לַיהוָה עַל־
,voverit quod ejus veti ei juxta ej' man' attinget quod præter suâ separationem
נִדְרוֹ מִלְבַד אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ כְּפִי נֶדֶר אֲשֶׁר יִדֹּר
,Moseh ad Dominus est locut' Et. sui Nazaræi legem super ,faciet sic
22 כֵּן יַעֲשֶׂה עַל תּוֹרַת נִזְרוֹ : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
benedicetis Sic: dicendo, ejus filios ad & Aharon ad Loquere : dicendo
23 לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ
:te custodiat &, Domin' tibi Benedicat .eis dicendo ,Israel filiis
24 אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֱמֹר לָהֶם : יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ :
Dominus Elevet. tui misereatur &, te ad suas facies Dominus faciat Lucere
25 יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ : יִשָּׂא יְהוָה
26 super meū nomen ponent Et .pacem tibi ponat & ,te ad suas facies
27 פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם : וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל
.eis benedicam ego & ,Israel filios
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם :

CAP. VII.

,illud unxit &, tabernaculum erigere Moseh *complere* die in fuit Et
1 וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת־הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ
;ej' vasa omnia & ,altare & ,ej' vasa omnia &, illud sanctificavit &
וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ וְאֶת כָּל־כֵּלָיו וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל כֵּלָיו
,Israel *prælati* fecerunt appropinquare Et .ea sanctificavit & ,ea unxit &
2 וַיִּמְשָׁחֵם וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם : וַיַּקְרִיבוּ נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל
super *stantes* ipsū, *extensionum prælati* ipsū, suorū patrum domus capita
רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂיאֵי הַמַּטֹּת הֵם הָעֹמְדִים עַל־
sex , *Domini facies ad* suâ *appropinquationem* adduxerūt Et .*visitatos*
3 הַפְּקֻדִים : וַיָּבִיאוּ אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ־
, *prælatis* duobus *super* plaustrum, boves duodecim &, operimenti plaustra
עֶגְלַת צָב וּשְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר עֲגָלֹה עַל־שְׁנֵי הַנְּשִׂאִים
dixit Et .*tabernaculi facies ad* ea *fecerunt accedere* & ,*uni* bovem &
4 וְשׁוֹר לְאֶחָד וַיַּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן : וַיֹּאמֶר
faciendū ad erunt & ,e's *cum* à Cape : dicendo , Moseh ad Dominus
5 יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : קַח מֵאִתָּם וְהָיוּ לַעֲבֹד
vivo , Levitis ea dabis Et .*conventui tentorii* opus
אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַתָּה אוֹתָם אֶל הַלְוִיִּם אִישׁ
,*bovem* & , plaustra Moseh accepit Et .*sui servitii ei juxta*
6 כְּפִי עֲבֹדָתוֹ : וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הָעֲגָלֹת וְאֶת הַבָּקָר
quatuor & , plaustra Duo .Levitas ad ea dedit &
7 וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם : אֵת שְׁתֵּי הָעֲגָלוֹת וְאֵת אַרְבַּעַת
quatuor Et .*eorum servitii ei juxta* , Gherson filiis dedit boves
8 הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן כִּפְי עֲבֹדָתָם : וְאֵת אַרְבַּע
,*eorum servitii ei juxta* , Merari filiis dedit boves octo & , plaustra
הָעֲגָלֹת וְאֵת שְׁמֹנַת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי מְרָרִי כִּפְי עֲבֹדָתָם
:ded t non Chehath filiis Et .*sacerdotis* Aharon filii Ithamar *manu in*
9 בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן : וְלִבְנֵי קְהָת לֹא נָתָן
fecerunt accedere Et .*ferent* humero *in* ,*eos super sanctitatis servitium* quia
10 כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בַּכָּתֵף יִשְׂאוּ : וַיַּקְרִיבוּ
fecerit accedere &, *eum ungi* die in *altaris dedicationem prælati*
הַנְּשִׂאִים אֵת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ וַיַּקְרִיבוּ
.*altaris facies ad* suam *appropinquationem prælati*
11 הַנְּשִׂאִים אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ :

Versio VULG. LAT.

21 Ista est lex Nazaræi, cùm voverit oblationē suā Dño tempore consecrationis suæ, exceptis his quæ invenerit manus ejus. Juxta quod mente devoverat, ita faciet ad perfectionē sanctificationis suæ.
22 Locutúsque est Dñs ad Moysen, dicens,
23 Loquere Aaron & filiis ejus, Sic benedicetis filiis Israel, & dicetis eis;
24 Benedicat tibi Dñs, & custodiat
25 te. Ostendat Dñs faciē suam
26 tibi, & misereatur tui. Convertat Dñs vultū suū ad te, &
27 det tibi pacem. Invocabúntq; nomē meū super filios Israel, & ego benedicam eis.

CAP. VII.

1 FActum est autem in die quâ complevit Moyses tabernaculum, & erexit illud, unxítque & sanctificavit cum omnibus vasis, altare similiter & omnia
2 vasa ejus: Obtulerunt principes Israel & capita familiarū, qui erant per singulas tribus, præfectiq; eorum qui numerati fuerant, Munera coram
3 Dño, sex plaustra tecta cum duodecim bobus. Unum plaustrum obtulêre duo duces, & unum bovem singuli, obtulerúntq; ea in conspectu tabernaculi, Ait autem Dominus
4 ad Moysen, Suscipe ab eis ut serviant in ministerio tabernaculi, & trades ea Levitis
5 juxta ordinē ministerii sui. Itaque cùm suscepisset Moyses plaustra & boves, tradidit eos
6 Levitis. Duo plaustra & quatuor boves dedit filiis Gerson, juxta id quod habebant necessarium. Quatuor alia plaustra
7 & octo boves dedit filiis Merari, secundùm officia & cultum suum, sub manu Ithamar
8 filii Aaron sacerdotis. Filiis autem Caath non dedit plaustra & boves: quia in Sanctuario serviūt, & onera propriis portant humeris. Igitur
9 obtulerunt duces in dedicationem altaris, die quâ unctum
10 est, oblationē suā ante altare.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Οὗτος ὁ νόμος τῦ ἐυξαμένυ, ὃς ἂν ἔυξη(τ) κυείῳ δῶρον αὐτῦ κυείῳ ἀφὶ τ ἐυχῆς, χωρὶς ὧν ἂν ἔυρῃ ἡ χεὶρ αὐτ, χτ δύναμιν(τ) τ ἐυχῆς αὐτῦ, ἣν ἂν ἔυξη) (υ)κατὰ νόμον
22 ἁγνείας. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν,
23 λέγων, Λάλησον Ἀαρὼν κ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ, λέγων, Οὕτως ἐυλογήσετε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, (φ)λέγοντες αὐτοῖς, Εὐλογήσαι σε κύ-
24 ριος, κ φυλάξαι σε. Ἐπιφάναι κύριος τὸ
25 πρόσωπον αὐτῦ ὅπ σὲ, κ ἐλεήσαι σε. Ἐπάραι κύριος τὸ πρόσωπον αὐτῦ ὅπ σὲ, κ
26 δῴη σοι (χ)εἰρήνην. Καὶ ὀπιθήσουσι τὸ ὄνομά μυ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, κ ἐγὼ κύριος ἐυλογήσω
27 αὐτούς. Ἐυλογήσω σε (χ) εἰρήνην. Καὶ ἐγένετο

MS. A. (τ) ἐυχῆς αὐτῦ, ὃς ἀν(υ)χτ τὸν νόμον (φ) λέγοντες αὐτοῖς. Καὶ ὀπιθήσουσιν τὸ ὄνομά μυ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, κ ἐγὼ κύριος ἐυλογήσω αὐτούς. Ἐυλογήσω σε (χ) εἰρήνην. Καὶ ἐγένετο

ΚΕΦ. ζ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο (α) ἡ ἡμέρα συνετέλεσε Μωυσῆς, ὥστε ἀναστῆσαι τ σκηνὴν, κ ἔχρισεν αὐτ, κ ἡγίασεν αὐτὴν, κ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, κ τὸ θυσιαστήριον, κ πάντα τὰ σκεύη αὐτῦ, κ ἔχρισεν αὐτὰ, κ ἡγίασεν αὐ-
2 τά. Καὶ προσήνεγκαν οἱ ἄρχοντες Ἰσραὴλ, δώδεκα ἄρχοντες οἴκων πατριῶν αὐτ. (ϛ) ἦσαν οἱ ἄρχοντες φυλῶν, ἦσαν οἱ (γ) παρεστηκότες ἐπὶ τ ἐπισκοπῆς. Καὶ ἤνεγκαν (δ) τὰ δῶρα αὐτ ἐναντι κυρίυ, ἓξ ἁμάξας λαμπηνίκας, κ δώδεκα βόας· ἅμαξαν παρὰ δύο ἀρχόντων, κ μόσχον παρὰ ἑκάστυ· (ε) κ προσήγαγον ἐναντίον τ σκηνῆς. Καὶ εἶπε
5 κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάβε παρ' αὐτ, κ ἔσον πρὸς τὰ ἔργα τὰ λειτυργικὰ τ σκηνῆς τ μαρτυρίυ· κ δώσεις αὐτὰ τοῖς Λευίταις, ἐκάστῳ κατὰ τ αὐτ λειτυργίαν.
6 Καὶ λαβὼν Μωυσῆς τὰς ἁμάξας κ τοὺς
7 βόας, ἔδωκεν αὐτὰ (ζ) τοῖς Λευίταις. Καὶ τὰς δύο ἁμάξας κ τοὺς τέσσαρας βόας ἔδωκε τοῖς υἱοῖς Γεδσὼν κατὰ τὰς λειτυργίας
8 αὐτ. Καὶ τὰς τέσσαρας ἁμάξας κ τοὺς ὀκτὼ βόας ἔδωκε τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ κτ τὰς λειτυργίας αὐτ, διὰ Ἰθάμαρ υἱῦ Ἀαρὼν τ ἱερέως.
9 Καὶ τοῖς υἱοῖς Καὰθ (η) ὐ ἔδωκεν, ὅτι τὰ λειτυργήματα τ ἁγίυ ἔχυσιν ἐπ' ὤμων αὐτῶν. Καὶ προσήνεγκαν οἱ ἄρχοντες εἰς τ ἐγκαινισμὸν τ θυσιαστηρίυ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἔχρισεν αὐτὸ, κ προσήνεγκαν οἱ ἄρχοντες τὰ δῶρα αὐτῶν ἀπέναντι τ θυσιαστηρίυ.

MS. A. (α) τῇ ἡμέρᾳ ᾗ συνετέλεσεν (ϛ) ἦσαν οἱ ἄρχοντες (γ) παρεστηκότες (δ) τὰ δῶρα (ε) κ προσήνεγκαν ἐναντίον (ζ) Λευίταις. Τὰς (η) ὐκ ἔδωκεν

Hæc est lex ejus quâ vovit, quicunq; voverit munᵉ suum Domino pro voto, absq; iis quæ invenerit manus ejus, secundùm potentiam voti sui, quod utiq; voverit juxta legē puritatis. Et locu- 21
tusᵉ est Dominus ad Moysen, dicens; Loquere Aaron, et filiis ejᵉ 22
dicens, Sic benedicetis filios Israel, dicentes eis, Benedicat te Do- 23
minus, et custodiat te. Illuminet Dominᵉ faciem suā super te, & mi- 24
sereatur tui. Elevet Dominᵉ fa- 25
ciē suā super te, et det tibi pacē. 26
Et imponent nomen meum super filios Israel, & ego Dominus be- 27
nedicam eos.

CAP. VII.

Et factum est quâ die con- 1
summavit Moyses, ut erigeret ta-
bernaculū; et unxit illud, et sanctificavit illud, et omnia vasa ejus; et altare, et omnia vasa ejus; et unxit ea, et sanctificavit ea: Et 2
obtulerunt principes Israel, duodecim principes domorū familiarū suarū. His sunt principes tribuū; hi assistētes super (a) recognitione. Et tulerunt munᵉ suum 3
ante Dominum, sex vehicula (b) lampenica, & duodecim boves; vehiculū à duobᵉ principib', & vitulū ab unoquoq;. Et adduxerunt ante tabernaculum. Et ait 4
Dominᵉ ad Moysen, dicens, Acci- 5
pe ab eis, et erunt ad opera ministratoria tabernaculi testimonii; et dabis ea Levitis, unicuiq; secundùm ministerium ejᵉ. Et su- 6
mens Moyses vehicula, et boves, dedit ea Levitis. Et duo vehicula, et quatuor boves dedit filiis 7
Gedson, secundū ministeria eorū. Et quatuor vehicula, et octo 8
boves dedit filiis Merari, secundū ministeria eorū, per Ithamar filium Aaron sacerdotis. Et filiis 9
Caath non dedit; quoniā ministeria ipsius sanctᵉ habent: super humeros levabunt. Et obtulerunt 10
principes in dedicationem altaris, in die quâ unxit illud: & obtulerunt principes munera sua è regione altaris.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

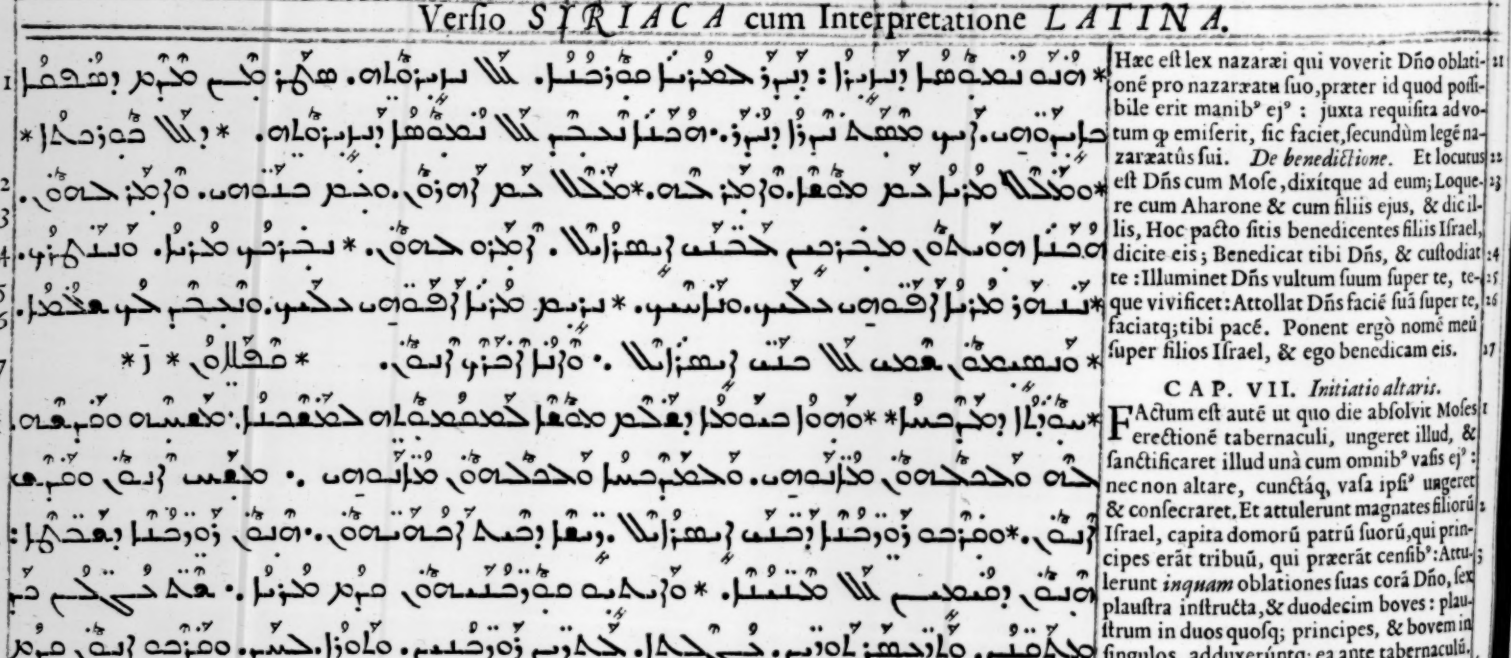

Hæc est lex nazaræi qui voverit Dño oblationē pro nazaræatu suo, præter id quod possibile erit manibᵉ ejᵉ: juxta requisita ad votum q̄ emiserit, sic faciet, secundùm legē nazaræatûs sui. *De benedictione.* Et locutus est Dñs cum Mose, dixítque ad eum; Loquere cum Aharone & cum filiis ejus, & dic illis, Hoc pacto sitis benedicentes filiis Israel, dicite eis; Benedicat tibi Dñs, & custodiat te: Illuminet Dñs vultum suum super te, teqū vivificet: Attollat Dñs faciē suā super te, faciatq; tibi pacē. Ponent ergò nomē meū super filios Israel, & ego benedicam eis.

CAP. VII. *Initiatio altaris.*

FActum est autē ut quo die absolvit Moses erectionē tabernaculi, ungeret illud, & sanctificaret illud unà cum omnibᵉ vasis ejᵉ: nec non altare, cunctáq, vasa ipsiᵉ ungeret & consecraret. Et attulerunt magnates filiorū Israel, capita domorū patrū suorū, qui principes erāt tribuū, qui præerāt censibᵉ: Attulerunt *inquam* oblationes suas corā Dño, sex plaustra instructa, & duodecim boves: plaustrum in duos quosq; principes, & bovem in singulos, adduxerúntq; ea ante tabernaculū. Et dixit Dñs ad Mosen, Accipe ab eis, sintque ad ministrādū cultum tabernaculi temporis: eaq; trade Levitis, unicuiq; pro ratione ministerii sui. Accipiens igitur Moses boves ac plaustra, tradidit ea Levitis. Duo plaustra & quatuor boves dedit filiis Gersō, prout requirebatur ministerio eorū. Et quatuor plaustra cum octo bobᵉ dedit filiis Merari pro necessitate ministerii eorū, per manum Ithamar filii Aharonis sacerdotis. Filiis verò Cahath nil dedit, quia ministerium sanctuarii erat ipsis injunctum, & humeris propriis portabant. Obtulerunt etiam principes oblationem renovationis altaris: in die quâ unxerunt illud; obtulerunt *inquam* principes oblationes suas coram Domino.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

21 דְּא אוֹרַיְתָא דִּנְזִירָא דִּי יִדַּר קָרְבָּנֵיהּ
קֳדָם יְיָ עַל נִזְרֵיהּ בַּר מִדְּתַדְּבִיק
יְדֵיהּ בְּפוּם נִדְרֵיהּ דִּי יִדַּר כֵּן יַעְבֵּיד
עַל אוֹרַיְתָא דִּנְזִירוּתֵהּ: וּמַלֵּל יְיָ עִם
22 מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּל עִם אַהֲרֹן וְעִם
23 בְּנוֹהִי לְמֵימָר כְּדֵין תְּבָרְכוּן יָת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כַּד יְמָרוֹן לְהוֹן: יְבָרֶכְכוֹן
24 יְיָ וְיִטַּרְנָךְ: יְנַהַר יְיָ שְׁכִנְתֵּיהּ עֲלָךְ
25 וְיִרְחֲמִנָּךְ יְקָר: יְסַב יְיָ אַפֵּיהּ לְוָתָךְ
26 וְיִשַׁוֵּי לָךְ שְׁלָם: וְיִשַׁוֵּון יָת בְּרַכְתָּא
27 שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנָא אֲבָרְכִנּוּן:

ז

1 וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְּשֵׁיצִי מֹשֶׁה לַאֲקָמָא
יָת מַשְׁכְּנָא וּרְבִּי יְתֵיהּ וְקַדִּישׁ
יְתֵיהּ וְיָת כָּל מָנוֹהִי וְיָת מַדְבְּחָא
וְיָת כָּל מָנוֹהִי וּרְבִּנּוֹן וְקַדִּישׁ
2 יְתְהוֹן: וְקָרִיבוּ רַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל
רֵישֵׁי בֵּית אֲבָהָתְהוֹן אִנּוּן רַבְרְבֵי
שִׁבְטַיָּא אִנּוּן דְּקָיְמִין עַל מְנְיָנַיָּא:
3 וְאַיְתִיאוּ יָת קֻרְבָּנֵיהוֹן קֳדָם יְיָ שֵׁית
עֶגְלָן כֵּיד מַחְפְּיָן וְתַרֵּי עֲשַׂר תּוֹרִין
עֶגְלְתָא עַל תַּרְעָא דְרִבְיָא וְתוֹר
לְחַד וְקָרִיבוּ יָתְהוֹן לְקֳדָם מַשְׁכְּנָא:
4 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לְמֵימָר: סַב מִנְּהוֹן
5 וִיהוֹן לְמִפְלַח יָת פּוּלְחַן מַשְׁכְּנָא
וְתִמְסַר לְלֵוָאֵי גְּבַר
6 כְּמִסַּת פֻּלְחָנֵיהּ: וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת
עֶגְלְתָא וְיָת תּוֹרִין וִיהַב יָתְהוֹן
לְלֵוָאֵי: יָת תַּרְתֵּין עֶגְלָן וְיָת
אַרְבְּעָא תּוֹרִין יְהַב לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן
7 כְּמִסַּת פֻּלְחָנֵהוֹן: וְיָת אַרְבַּע עֶגְלָן
וְיָת תְּמָנְיָא תּוֹרִין יְהַב לִבְנֵי מְרָרִי
כְּמִסַּת פֻּלְחָנֵהוֹן בִּידָא דְּאִיתָמָר בַּר
8 אַהֲרֹן כָּהֲנָא: וְלִבְנֵי קְהָת לָא יְהַב
9 אֲרֵי פּוּלְחַן קוּדְשָׁא עֲלֵיהוֹן בְּכָתְפָא
10 נָטְלִין: וְקָרִיבוּ רַבְרְבַיָּא יָת חֲנוּכַּת
מַדְבְּחָא בְּיוֹמָא דְרַבִּיו יָתֵיהּ וְקָרִיבוּ
רַבְרְבַיָּא יָת קֻרְבָּנְהוֹן לְקֳדָם מַדְבְּחָא:

1 Ista est lex nazaræi, qui voverit oblationẽ suã corã Dño super consecratione suâ, exceptis his quæ invenerit manus ejꝰ: juxta votũ suũ qꝫ vovit, ita faciet, juxta legẽ consecrationis suæ. Locutusq; est Dñs cũ
23 Moyse dicens. Loquere cum Aaron & cũ filiis ejꝰ dicens: Sic benedicetis filiis Israel: dicetisque eis. Benedicat tibi
24 Dñs, et custodiat te. Ostendat
25 Dñs majestatem suam tibi, &
26 misereatur tui. Auferat Dñs irã suã à te, et ponat tibi pacem. Ponentq; benedictionem
27 nominis mei sup filios Israel: & ego benedicam eis.

CAP. VII.

1 FActúmq; est in die quo cõplevit Moyses erigere tabernaculũ, unxit illud et sanctificavit illud et omnia vasa ejus, altare quoque & omnia vasa ejꝰ: et unxit ea, et sanctificavit
2 ea. Obtulerúntq; principes Israel, capita domꝰ patrũ suorũ ipsi sunt principes tribuũ, qui steterunt sup eos qui numerati
3 sunt. Obtuleruntq; oblationes suas corã Dño, sex plaustra tecta et duodecim boves; unum plaustrum pro duobus principibꝰ, et bové pro uno: obtu-
4 leruntq, corã tabernaculo. Et dixit Dñs ad Moysen dicens:
5 Suscipe ab eis, ut sint ad ministrandũ ministeriũ tabernaculi fœderis: et trades ea Levitis, juxta id qꝫ unicuiq; opꝰ est
6 ad ministerium suũ. Tulitque Moyses plaustra, et boves: &
7 tradidit Levitis. Duo plaustra & quatuor boves dedit filiis Gerson: juxta necessitatẽ ministerii sui. Et quatuor plaus-
8 tra et octo boves dedit filiis Merari: juxta necessitatẽ ministerii sui, ꝑ manũ Ithamar filii Aaron sacerdotis. Filiis
9 autem Caath nihil dedit: quia ministerium sanctuarii erat super eos, & humeris portabant. Obtuleruntque
10 principes in dedicationem altaris, in die quo unxerunt illud: obtuleruntq; principes oblationes suas ante altare.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

21 * זאת תורת הנזיר אשר ידר קרבנו ליהוה על נזרו מלבד אשר תשיג ידו ככל אשר ידר כן יעשה
על תורת נזרו: ** וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני
23 ישראל אמר להם: יברכך יהוה וישמרך: יאר יהוה פניו אליך ויחנך: ישא יהוה פניו אליך וישם
26 לך שלום: * ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם: =

ב

** וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: אם איש איש על דגלו באתת לבית אבתם מנגד סביב
3 אהל מועד יחנו: * וחנים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה לצבאתם ונחשון בן עמינדב נשיא
4 יהודה: וצבאו ופקדיהם ארבעה ושבעים אלף ושש מאות: * והחנים עליו מטה יששכר ונתנאל
5 בן צוער נשיא יששכר: וצבאו ופקדיהם ארבעה וחמשים אלף וארבע מאות: * מטה זבולן
7 אליאב בן חלון נשיא בני זבולן: וצבאו ופקדיהם שבעה וחמשים אלף וארבע מאות: * כל
9 פקדי מחנה יהודה מאה אלף ושמנים אלף ושש מאות לצבאתם ראשנה יסעו: * דגל מחנה
10 ראובן תימנה לצבאתם ואליצור בן שדיאור נשיא בני ראובן: וצבאו ופקדיהם ששה וארבעים
12 אלף וחמש מאות: * והחנים עליו מטה שמעון ושלמיאל בן צורישדי נשיא בני שמעון: וצבאו
13 ופקדיהם שבעה וחמשים אלף ושלש מאות: * מטה גד אליסף בן דעואל נשיא בני גד: וצבאו
15 ופקדיהם חמשה וארבעים אלף ושש מאות וחמשים: * כל פקדי מחנה ראובן מאה אלף ואחד
17 וחמשים אלף ושש מאות וחמשים לצבאתם שנית יסעו: * ונסע אהל מועד מחנה הלוים בתוך
18 המחנות כאשר יחנו כן יסעו איש על ידו לדגליהם: * דגל מחנה אפרים לצבאתם ואלישמע בן
20 עמיהוד נשיא בני אפרים: וצבאו ופקדיהם ארבעים אלף וחמש מאות: * ועליו מטה מנשה
21 וגמליאל בן פדהצור נשיא בני מנשה: וצבאו ופקדיהם שנים ושלשים אלף ומאתים: * מטה
23 בנימן אבידן בן גדעוני נשיא בני בנימן: וצבאו ופקדיהם חמשה ושלשים אלף וארבע מאות:
24 * כל פקדי מחנה אפרים מאה אלף ושמנה אלפים ומאה לצבאתם שלשית יסעו: * דגל מחנה
25 דן תימנה לצבאתם ואחיעזר בן עמישדי נשיא בני דן: וצבאו ופקדיהם שנים ושלשים אלף
27 ושבע מאות: * והחנים עליו מטה אשר ופגעיאל בן עכרן נשיא בני אשר: וצבאו ופקדיהם
28 אחד וארבעים אלף וחמש מאות: * מטה נפתלי אחירע בן עינן נשיא בני נפתלי: וצבאו
30 ופקדיהם חמשה וחמשים אלף וארבע מאות: * כל פקדי מחנה דן מאה אלף ואחד וחמשים
31 אלף וששת מאות לאחרנה לדגליהם יסעו: * אלה פקדי בני ישראל לבית אבתם כל פקדי
32 מחנות לצבאתם שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים: * והלוים לא התפקדו
33 בתוך בני ישראל כאשר צוה יהוה את משה: * ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את
34 משה כן חנו לדגליהם וכן נסעו איש למשפחתיו על בית אבתיו:

VERSIO SAMARITANA.

21 * זאת תורת הנזיר אשר ידר קרבנו ליהוה על נזרו מלבד אשר תשיג ידו ככל אשר ידר כן יעשה
על תורת נזרו: ** וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני
23 ישראל אמר להם: יברכך יהוה וישמרך: יאר יהוה פניו אליך ויחנך: ישא יהוה פניו אליך וישם
26 לך שלום: * ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם: =

ב

** וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: אם איש איש על דגלו באתת לבית אבתם מנגד סביב
3 אהל מועד יחנו: * וחנים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה לצבאתם ונחשון בן עמינדב נשיא
4 יהודה: וצבאו ופקדיהם ארבעה ושבעים אלף ושש מאות: * והחנים עליו מטה יששכר ונתנאל
5 בן צוער נשיא יששכר: וצבאו ופקדיהם ארבעה וחמשים אלף וארבע מאות: * מטה זבולן
7 אליאב בן חלון נשיא בני זבולן: וצבאו ופקדיהם שבעה וחמשים אלף וארבע מאות: * כל
9 פקדי מחנה יהודה מאה אלף ושמנים אלף ושש מאות לצבאתם ראשנה יסעו: * דגל מחנה
10 ראובן תימנה לצבאתם ואליצור בן שדיאור נשיא בני ראובן: וצבאו ופקדיהם ששה וארבעים
12 אלף וחמש מאות: * והחנים עליו מטה שמעון ושלמיאל בן צורישדי נשיא בני שמעון: וצבאו
13 ופקדיהם שבעה וחמשים אלף ושלש מאות: * מטה גד אליסף בן דעואל נשיא בני גד: וצבאו
15 ופקדיהם חמשה וארבעים אלף ושש מאות וחמשים: * כל פקדי מחנה ראובן מאה אלף ואחד
17 וחמשים אלף ושש מאות וחמשים לצבאתם שנית יסעו: * ונסע אהל מועד מחנה הלוים בתוך
18 המחנות כאשר יחנו כן יסעו איש על ידו לדגליהם: * דגל מחנה אפרים לצבאתם ואלישמע בן
20 עמיהוד נשיא בני אפרים: וצבאו ופקדיהם ארבעים אלף וחמש מאות: * ועליו מטה מנשה
21 וגמליאל בן פדהצור נשיא בני מנשה: וצבאו ופקדיהם שנים ושלשים אלף ומאתים: * מטה
23 בנימן אבידן בן גדעוני נשיא בני בנימן: וצבאו ופקדיהם חמשה ושלשים אלף וארבע מאות:
24 * כל פקדי מחנה אפרים מאה אלף ושמנה אלפים ומאה לצבאתם שלשית יסעו: * דגל מחנה
25 דן תימנה לצבאתם ואחיעזר בן עמישדי נשיא בני דן: וצבאו ופקדיהם שנים ושלשים אלף
27 ושבע מאות: * והחנים עליו מטה אשר ופגעיאל בן עכרן נשיא בני אשר: וצבאו ופקדיהם
28 אחד וארבעים אלף וחמש מאות: * מטה נפתלי אחירע בן עינן נשיא בני נפתלי: וצבאו
30 ופקדיהם חמשה וחמשים אלף וארבע מאות: * כל פקדי מחנה דן מאה אלף ואחד וחמשים
31 אלף וששת מאות לאחרנה לדגליהם יסעו: * אלה פקדי בני ישראל לבית אבתם כל פקדי
32 מחנות לצבאתם שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים: * והלוים לא התפקדו
33 בתוך בני ישראל כאשר צוה יהוה את משה: * ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את
34 משה כן חנו לדגליהם וכן נסעו איש למשפחתיו על בית אבתיו:

TEXT ET VER. SAM. Translatio Latina.

23 *Hæc est lex Nazaræi qui vovit munus suum Domino pro Nazaræatu suo, præter hoc quod assequetur manus ejus: pro ratione voti quod vovit, sic faciet secundum legẽ Nazaræatûs sui. Et locutus est* 22
Dominus Moſi, dicens; Lo- 23
quere Aaroni, & filiis ejus, dicens; Sic benedicetis filiis Israel, dicendo illis; Bene- 24
dicat tibi Dominus, & custodiat te: Lucere faciat Dominus (d) faciem suam super te 25
& misereatur tui: Attol- 26
lat Dominus faciem suam super te, & ponat super te pacem. Ponentque nomen meum 27
super filios Israel, & ego benedicam eis.

CAP. VII.

FActúmque est in die quo 1
perfecit Moses erectionẽ tabernaculi, ut ungeret illud, et sanctificaret illud, & omnia vasa ejus; & altare, & o-
mnia vasa ejus: unxit inquã ea, & sanctificavit ea. Tum 2
obtulerunt principes Israel, capita domûs patrum suorũ, ipſi præfecti super recenſitos: Et 3
attulerunt munus suum coram Domino, ſex plauſtra (a) concamerata, & duodecim boves: plauſtrum duo princi-
pes, & bovem unus; et obtulerunt ea ante tabernaculum. 4
Et locutus eſt Dominus Moſi, 5
dicens; Accipe ab illis ut inſerviant miniſterio tabernaculi teſtimonii, dabiſque ea Levitis, unicuiq; pro ratione miniſterii ſui. Et accepit 6
Moſes plauſtra, et boves, deditq; illa Levitis. Duo plauſtra, & quatuor boves dedit filiis Gerſonis pro ratione miniſterii eorum. Et quatuor plauſtra, & octo boves dedit filiis Merari pro ratione miniſterii eorum ſub manu Ithamar filii Aaronis ſacerdotis. Sed filiis 9
Caath non dedit, quoniã miniſterium ſanctuarii ad eos pertinet; ſuper humeros portabunt. Et obtuleruat prin- 10
cipes in dedicatione altaris eo die quo inunxit illud; obtulerunt autem principes munus ſuum ante altare.

VER. SAM (d) benevolentiam (a) militaria,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*هذه سريعه من نذران يكون ناسكا * وقربانه لله عن نسكه سوي ما تناله يده * وليكن ذلك 21
*بمقدار مده نسكه يصمه الي سريعة النسك * ثم كلم الله موسي قايلا * مر هرون وبنيه وقل لهم 22
*كذا فبركوا بني اسرايل مقولا لهم * يبارك فيك الله ويحفظك * ويضي بنور وجهه عليك ويرحمك 23
*ويقبل بقصده اليك * ويصير لك السلم * فمثلوا اسمي علي بني اسرايل * وانا ابارك عليهم * 24 25 26 27

* الفصل السابع *

*ولما كان يوم فراغ موسي من نصب المسكن * مسكه * وقدسه 1
*وجميع آنيته * والمذبح * وجميع آنيته * ومسكها * وقدسها * وقرب اشراف بني اسرايل رؤساء بيوت 2
*آبايهم الاسباط * وهم الحاضرون عددهم * فاتوا بقربانهم لله ست عجل مصبيه * واثني عسر ثورا * 3
*عجلة لكل سريفين * وثور لكل واحد * فقدموها بين يدي المسكن * فقال الله لموسي قولا 4
*خذها منهم * تكن لخدمة خباء المحضر * وادفعها الي كل فريق من اللاويين حسب خدمهم 5
*فاخذ موسي العجل والبقر فدفعها الي اللاويين * عجلتين منها واربع بقرات لبني جرسون 6 7
*حسب خدمهم * واربع عجلات وثمان بقرات لبني مراري حسب خدمهم * والجميع علي يد ايثامار 8
*بن هرون الامام * ولبني قهات لم يدفع شيا * لان خدمة القدس عليهم * انما يحملونه علي 9
*كتافهم * ولما قرب الاشراف دشن المذبح في يوم مسحه * وقدموا قربانهم بين يدي المذبح * 10

Hæc eſt lex ejus qui voverit ſe fore abſti- 21
nentẽ, nec non ſacrificii ejus Deo pro abſtinentia ſua, præter ea quæ inveniet manus ejus. Atque id, juxta menſuram ſpatii abſtinentiæ ejꝰ, reſtringat illũ ad legẽ abſti-
nentiæ. Præterea locutus eſt Deus cum 22
Muſa, dicens; Manda Haroni & filiis ejus, & dic eis; Sic benedicite filiis Iſrail, 23
dicentes illis: Benedicat tibi Deus, & cuſtodiat te: Et accendat ſplendorem vultûs 24
ſui ſuper te, & propitietur tibi: Et adducat propoſitum ſuum ad te, & faciat tibi 25
pacem. Et recitabitis nomen meum ſuper 26
filios Iſrail, & ego benedicam eis. 27

CAP. VII.

CUmque fuiſſet dies quã finivit Muſa 1
erectionem habitaculi, unxit illud, & ſanctificavit illud, et cuncta vaſa ejus, et altare omniáq; vaſa illius, & unxit ea, et ſanctificavit illa. Obtuleruntque nobiles 2
ſi iorum Iſrail, principes domorum patrum ſuorum, tribuũ, hi nempe quorum numerus præſens eſt: Attulerunt inquã ſacrificium 3
ſuum Deo ſex currus tectos, & duodecim boves: currum unum in binos principes, & bovem unum in ſingulos: obtuleruntq; ex ante habitaculum. Dixitq; Deus Muſæ 4
ſermonem. Accipe ea ab ipſis, ut ſint pro 5
miniſterio tabernaculi præſentiæ, & da ea unicuique ſectæ Levitarum juxta miniſterium eorum: Accepit igitur Muſa currus 6
et boves, deditq; eos Levitis. Duos currus 7
ex ipſis, & quatuor boves, filiis Girſon ſecundum miniſteriũ eorũ. Et quatuor, currus et octo boves, filiis Merari juxta miniſteriũ eorũ: et omnia quidẽ per manꝰ Ithamar filii Haronis ſacerdotis. Et filiis Ca- 9
hath nihil dedit, quia miniſterium Sanctuarii ipſis incũbit, etenim portant illud ſuper humeros ſuos. Cúmq; obtuliſſent principes 10
munus altaris in die unctionis ejus, obtuliſſentque ſacrificia ſua ante altare,

ספר במדבר: ז

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

unus *prælatus* / *diem in* unus *Prælatus* : Moſes ad DOMINUS dixit Et

11 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נָשִׂיא אֶחָד
altaris dedicatione ad ſuã *appropinquationem* *facient appropinquare* diem *in*

לַיּוֹם יַקְרִיבוּ אֶת־קָרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ:
Nachſon,ſuã *appropinquationem* prima die in *faciens appropinquare fuit* Et

12 וַיְהִי הַמַּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת־קָרְבָּנוֹ נַחְשׁוֹן
,una *argenti* ſcutella ejꝰ oblatio Et .Jehudah tribu è Hamminadab filius

בֶּן־עַמִּינָדָב לְמַטֵּה יְהוּדָה: וְקָרְבָּנוֹ קְעָרַת־כֶּסֶף אַחַת
ſeptuaginta argentea una phiala ,ejus pondus centum & triginta

שְׁלֹשִׁים וּמְאַת מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים
confuſa ſimila plenæ ipſæ ambæ ,ſanctitatis *ſeclo in* ſeclorum

שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה
.ſuffitu *plena* *auri* decem , *una* *Vola* .*munus* in oleo *cum*

13 בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת:
aſcenſionẽ in *ſui anni filius* unus agnus ,unus aries ,bovis filiꝰ unꝰ Juvẽcus

14 פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:
boves pacificorum ſacrificium in Et : *peccatum in* unus caprarum Hircus

15 שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
anni filii agni , quinque hirci *duces* ,quinque arietes , duo

שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עְתוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
die In .Hamminadab filii Nachſon *appropinquatio* Hæc .quinque

16 חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב: בַּיּוֹם
.Iſſachar *prælatus* , Suhar filius Nethanel *fecit appropinquare* ſecunda

הַשֵּׁנִי הִקְרִיב נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעַר נְשִׂיא יִשָּׂשכָר:
triginta , unam *argenti* ſcutellam ſuam *appropinquationẽ fecit Appropinquare*

17 הִקְרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ קְעָרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
ſeclo in ſeclorũ ſeptuaginta,argenteã unã phialam ,ejꝰ pondus centum &

וּמְאַת מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
.*munus* in oleo *cum* *confuſa* ſimila plenas ipſas ambas,ſanctitatis

הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
unum Juvencum .ſuffitu plenum aureorũ decem unum Cochlear

18 כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד
aſcenſionem in *ſui anni filiam* unum agnum , unum arietem ,bovis filium

בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:
boves pacificorum ſacrificium in Et : *peccatum in* unum caprarum Hircum

19 שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
anni filios agnos ,quinque *duces* hircos , quinque arietes , duos

שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עְתֻדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
tertia die In .Suhar filii Nethanel *appropinquatio* Hæc .quinque

20 חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעַר: בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
ſcutella ejus *Appropinquatio*.Chelõ filius Eliab , Zebulun *filiis* *prælatus*

21 נָשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן חֵלֹן: קָרְבָּנוֹ קְעָרַת־
, *argenti* una phiala ,ejꝰ pondus centum & triginta , una *argenti*

כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמְאַת מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
confuſa ſimila plenæ ipſæ ambæ:ſanctitatis *ſeclo in* ſeclorũ ſeptuaginta

שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה
.ſuffitu plenum aureorum decem unum Cochlear .*munus* in oleo *cum*

22 בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת:
aſcenſionẽ *in ſui anni filius* unus agnus ,unus aries ,bovis filius unus Juvẽcus

23 פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

11 Dixítque Dñs ad Moyſen,Singuli duces per ſingulos dies offerant munera in dedicationem altaris. Primo die obtulit oblationem ſuam Nahaſſon filius Aminadab de tribu 12 Juda. Fuerúntque in ea, acetabulum argenteũ pondo centum triginta ſiclorum ; phiala argentea habens ſeptuaginta ſiclos, juxta pondus Sanctuarii: utrumque plenum ſimilâ conſperſâ oleo in ſacrificium. Mortariolum ex decem ſiclis aureis, plenum incenſo. Bovem de 15 armento, & arietem, & agnum anniculum in holocauſtum. 16 Hircúmq; pro peccato. Et in ſacrificio pacificorũ boves duos, 17 arietes quinque, hircos quinq; agnos anniculos quinque. Hæc eſt oblatio Nahaſſon filii Aminadab. Secundo die obtulit 18 Nathanael filius Suar, dux de tribu Iſſachar, Acetabulum argenteũ appendẽs centũ triginta ſiclos; phialam argenteam habẽtẽ ſeptuaginta ſiclos, juxta 19 pondus Sanctuarii : utrumque plenum ſimilâ conſperſâ oleo in ſacrificium. Mortariolum aureũ habẽs decẽ ſiclos, plenũ 20 incenſo. Bovem de armento, & arietem, & agnum anniculũ in holocauſtũ. Hircúmque 21 pro peccato. Et in ſacrificio pacificorum boves duos, arietes quinque, hircos quinque, agnos anniculos quinque. Hæc 22 fuit oblatio Nathanael filii Suar. Tertio die princeps filiorũ 23 Zabulon, Eliab filius Helon, Obtulit acetabulũ argenteum appẽdẽs centũ triginta ſiclos; 24 phialã argenteã habentẽ ſeptuaginta ſiclos, ad pondꝰ Sanctuarii: utrumque plenum ſimilâ conſperſâ oleo in ſacrificium. 25 Mortariolum aureum appendens decem ſiclos, plenum incenſo. Bovem de armento, & 26 arietem, & agnum anniculum in holocauſtum.

11 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἄρχων εἷς καθ' ἡμέραν, ἄρχων καθ' ἡμέραν προσάξουσι τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου. 12 Καὶ ἦν ὁ (θ) προσφέρων τὴ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ, Ναασσὼν υἱὸς Ἀμιναδάβ, ἄρχων τῆς φυλῆς Ἰούδα. 13 Καὶ προσήνεγκε τὸ δῶρον αὐτοῦ, πυξλίον ἀργυροῦν ἓν, διάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς 14 θυσίαν. Θυΐσκλιν μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη 15 θυμιάματος. Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. 16 Καὶ (ι) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας. 17 Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριὸς πέντε, τράγοι πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. (κ)Τοῦτο δῶρον Ναασσὼν υἱὸς Ἀμιναδάβ. 18 Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ προσήνεγκε Ναθαναὴλ υἱὸς Σωγὰρ, ὁ ἄρχων τῆς 19 φυλῆς Ἰσσάχαρ. Καὶ προσήνεγκε τὸ δῶρον αὐτοῦ, πυξλίον ἀργυροῦν ἓν, διάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς 20 θυσίαν. Θυΐσκλιν μίαν 21 δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. 22 Καὶ (ι) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας. 23 Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριὸς πέντε, τράγοι πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. 24 Τοῦτο τὸ δῶρον Ναθαναὴλ υἱοῦ Σωγάρ. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Ζαβελὼν, Ἐλιὰβ 25 υἱὸς Χαιλών. Τὸ δῶρον αὐτοῦ, πυξλίον ἀργυροῦν ἓν, διάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. Θυΐσκλιν μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. 27 Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα.

MS.A. (θ) προσφέρων τὸ δῶρον αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ, Naασσὼν (ι) χείμαρρον (κ) τοῦτο τὸ δῶρον

Et dixit Dominus ad Moyſen, 11
Princeps unus (e)quotidiè,princeps quotidiè offerent dona ſua in dedicationem altaris. Et ſuis 12
offerens in die prima donum ſuum, Naaſſon filius Aminadab, princeps tribûs Juda. Et obtulit 13
donum ſuum,patellam argenteam unam, triginta & centum pondus ejus;phialam unã argenteam,ſeptuaginta ſiclorum juxta ſiclum ſanctum:utraque plena ſimilæ refectæ in oleo ad ſacrificium. Mortariolum unum decem 14
aureorum, plenum incenſi. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in 15
holocauſtum. Et hircum ex capris unum pro peccato.Et in ſacrificium ſalutaris, vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque. Hoc eſt donum Naaſſon filii Aminadab. Die ſecundâ obtulit 16
Nathanael filius Sogar, princeps tribûs Iſſachar. Et obtulit donum 17
ſuum,patellam argenteam unã, triginta & centum pondus ejus; phialam unam argenteã, ſeptuaginta ſiclorum juxta ſiclum ſanctum:utraque plena ſimilæ refectæ in oleo in ſacrificium. Mor- 18
tariolum unum decẽ aureorum, plenum incenſi. Vitulum unum 19
ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocauſtum. Et hircum ex capris unum pro peccato. Et in ſacrificium 20
ſalutaris,vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque. Hoc eſt donum Nathanael filii Sogar. Die 21
tertiâ princeps filiorum Zabulon, Heliab filius Chælon.Donum ſuum, patellam argenteam unam, 22
triginta & centum pondus ejus; phialam unam argenteam,ſeptuaginta ſiclorum juxta ſiclum ſanctum : utraque plena ſimilæ refectæ in oleo in ſacrificium. 23
Mortariolum unum decem aureorum,plenum incenſi. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocauſtum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ait Dñs ad Moſen, Singuli principes ſingulis diebus offerent oblationes ſuas ad re- 11
novationẽ altaris. Factumq; eſt ut qui obtu- 12
lit in primo die oblationẽ ſuam, fuerit Nahſon filius Aminadab princeps tribûs domûs Juda. Ejus oblatio fuit pollubrum unum ar- 13
genteũ, centum & triginta *ſiclorum* pondo: & colum unum argenteum ſeptuaginta ſiclorum in ſiclo ſanctuarii : ambo plena fari- 14
nâ ſubactâ oleo, in oblationẽ. Et calix unus 15
decẽ *ſiclorum* aureus, & plenus aromatibus, Et juvencus unus filius bovis, & aries unus, 16
& agnus unus anniculus, in holocauſtum;Et 17
hircus unus caprarum, pro peccato. Pro ſacrificio verò pacifico, juvenci duo, & arietes quinque, & hœdi quinque, & agni anniculi quinque:Hæc eſt oblatio Nahſon filii Aminadab.Et in die ſecundo obtulit princeps 18
tribûs Iſachar,Nathaniel filiꝰ Soar. Ejus ob- 19
latio fuit pollubrum unũ argenteũ,centũ ac triginta pondo : & colum unũ argenteum ſeptuaginta ſiclorum in ſiclo ſanctuarii: utraque plena farinâ ſubactâ oleo, in oblationẽ; 20
Et calix unus decem *ſiclorum* aureus,& plenus aromatibus, Et juvencus unus bovinus, 21
& aries unus, & agnus unus anniculus, pro holocauſto ; Et hircus unus caprarum, pro 22
peccato. Pro ſacrificio autẽ pacifico, boves 23
duo, & arietes quinque,& hœdi quinque,& agni anniculi quinque : Hæc eſt oblatio Nathanielis filii Soar. Et in die tertio obtulit 24
princeps tribûs Zebolon,Eliab filius Halon. Oblatio ejus fuit pollubrum unum argenteũ, 25
cujus pondus erat centum ac triginta *ſiclorum* : & colum unum argenteũ ſeptuaginta ſiclorum in ſiclo ſanctuarii : ambo plena fa- 26
rinâ ſubactâ oleo,pro dono; Et calix unus decem *ſiclorum* aureus, & plenus aromatibus; 27
Et juvencus unus bovinus, & aries unus, & agnus unus anniculus, pro holocauſto.

PARAPH. CHALD. eum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס — TARGUM ONKELOS.

11 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה רַבָּא חַד לְיוֹמָא
רַבָּא חַד לְיוֹמָא יְקָרְבִּנוּן יָת קָרְבָּנֵיהוֹן
12 לַחֲנֻכַּת מַדְבְּחָא: וְהָוָה דְּמַקְרֵב
בְּיוֹמָא קַדְמָאָה יָת קָרְבָּנֵיהּ נַחְשׁוֹן
13 בַּר עַמִּינָדָב לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה:
וְקָרְבָּנֵיהּ מְנָסְתָּא דְּכַסַף חֲדָא מְאָה
וְתַלְתִּין סְלָעִין הֲוֵי מַחְקָלֵהּ מָרְקָא
חַד כַּסְפָּא מַחְקְלֵיהּ שַׁבְעִין סְלָעִין
14 בְּסֶלְעֵי קוּדְשָׁא תַּרְוֵיהוֹן מְלַן
סְלְתָא דְּפִילָא בְּמִשַׁח לְמִנְחָתָא:
15 כַּוְּרָא חֲדָא מַתְקֵל עֲסַר סְלָעִין הַיְא
דְּדָהָב מְלְיָא קְטוֹרַת בֻּסְמַיָּא:
16 תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר
17 חַד בַּר שַׁתִּיהּ לְעָלְתָא: צְפִיר בַּר
עִזֵּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא
תְּרֵין תּוֹרִין דְּכַרִין חֲמִשָּׁא דְּיָרְבִּין
חֲמִשָּׁא אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָה חֲמִשָּׁא דֵּין
קוּרְבָּנָא דְּנַחְשׁוֹן בַּר עַמִּינָדָב:
18 בְּיוֹמָא תִּנְיָנָא קָרֵיב נְתַנְאֵל בַּר
צוּעַר רַבָּא שִׁבְטָא דְּיִשָּׂשכָר: קָרֵיב
יָת קוּרְבָּנֵיהּ מְנָסְתָּא דְּכַסַף חֲדָא
מְאָה וְתַלְתִּין סְלָעִין הֲוָה מַחְקְלֵהּ
19 מָרְקָא חַד דְּכַסַף מַחְקְלֵיהּ שַׁבְעִין
סְלָעִין בְּסֶלְעֵי קוּדְשָׁא תַּרְוֵיהוֹן
20 מְלַן סְלְתָא דְּפִילָא בְּמִשַׁח לְמִנְחָתָא:
כַּוְּרָא חֲדָא מַתְקֵל עֲסַר סְלָעִין הַיְא
דְּדָהָב מְלְיָא קְטוֹרַת בֻּסְמַיָּא:
21 תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר
22 חַד בַּר שַׁתִּיהּ לְעָלְתָא: צְפִיר בַּר
עִזֵּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא
תְּרֵין תּוֹרִין דְּכַרִין חֲמִשָּׁא דְּיָרְבִּין
חֲמִשָּׁא אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָה חֲמִשָּׁא דֵּין
קוּרְבָּנָא דְּנַתְנְאֵל בַּר צוּעַר:
23 בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה רַבָּא לִבְנֵי זְבוּלֻן
אֱלִיאָב בַּר חֵילוֹן: קוּרְבָּנֵיהּ מְנָסְתָּא
24 דְּכַסַף חֲדָא מְאָה וְתַלְתִּין סְלָעִין
הֲוָה מַחְקְלֵהּ מָרְקָא חַד דְּכַסַף
25 מַחְקְלֵיהּ שַׁבְעִין סְלָעִין בְּסֶלְעֵי
קוּדְשָׁא תַּרְוֵיהוֹן מְלַן סוֹלְתָא
26 דְּפִילָא בְּמִשַׁח לְמִנְחָתָא: בּוֹנָא
חֲדָא מַתְקֵל עֲשַׂר סְלָעִין דְּהַיְא דְּדָהָב מְלְיָא קְטוֹרַת בֻּסְמִין
27 תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר בַּר שַׁתִּיהּ לְעָלְתָא

TARGUM ONKELOS.

11 Dixítq; Dñs ad Moysen: Singuli principes per singulos dies offerant oblationes suas in dedicationē altaris. Qui autē obtulit primo die oblationē suā,
12 fuit Naasō filiꝰ Aminadab de tribu Juda. Et oblatio ejꝰ fuit
13 acetabulū argenteū unū, centū et triginta siclos appendebat: phiala una argētea, appēdens septuaginta siclos in siclis sanctuarii: ambo plena similā conspersā oleo pro munere.
14 Mortariolū unū aureū appendens decē siclos auri, plenū in-
15 censo aromatū. Vitulus unꝰ de bobꝰ, aries unꝰ, agnꝰ anniculus unꝰ in holocaustū. Hircus de
16 capris unꝰ pro peccato. Et in
17 sacrificiū sanctificationū obtulit boves duos, arietes quinq; hœdos quinque, agnos anniculos quinq; : hæc est oblatio
18 Naason filii Aminadab. In die
19 secundo obtulit Nathanael filiꝰ Suar, princeps Isachar. Obtulitq; oblationē suā, acetabulū argenteū unū, centū et triginta siclos appendebat: phialā unā argenteam, appendentem septuaginta siclos in siclis sanctuarii: ambo plena simila conspersa oleo pro munere.
20 Mortariolum unum appendens decem siclos auri, plenū incenso aromatum. Vitulum unum de bobus, arietem unū, agnum unum anniculum unum in
21 holocaustum. Hircum de capris unum pro peccato. Et in victimam sanctificationū boves duos, arietes quinq; hœdos quinque, agnos anniculos
22 quinque: hæc est oblatio Nathanael filii Suar. In die
23 tertio princeps filiorum Zabulon, Eliab filiꝰ Helon. Obtulit oblationem suam, acetabulum argenteum unum, appendens centum & triginta siclos: phialam unam argenteam, appendentem septuaginta siclos in siclis sanctuarii: ambo plena similā conspersā
26 oleo pro munere. Mortariolum unum appendens decem siclos auri, plenum incenso
27 aromatum. Vitulum unum de bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 * ויאמר יי אל משה יום יום נשיא אחד יום יום יקריבו את קרבנם לחנכת המזבח׃
12 ** ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון בן עמינדב למטה יהודה׃
13 * וקרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה׃
14 * כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃
15 * פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה׃
16 * שעיר עזים אחד לחטאת׃
17 ** ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן נחשון בן עמינדב׃
18 ** ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר׃
19 * הקריב את קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה׃
20 * כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃
21 * פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה׃
22 * שעיר עזים אחד לחטאת׃
23 ** ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן נתנאל בן צוער׃
24 ** ביום השלישי נשיא לבני זבולן אליאב בן חילון׃
25 * קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה׃
26 * כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃
27 * פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה׃

VERSIO SAMARITANA.

11 * ויאמר יי אל משה יום יום נשיא אחד יום יום יקריבו את קרבנם לחנכת המזבח׃
12 ** ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון בן עמינדב למטה יהודה׃
13 * וקרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה׃
14 * כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃
15 * פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה׃
16 * שעיר עזים אחד לחטאת׃
17 ** ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן נחשון בן עמינדב׃
18 ** ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר׃
19 * הקריב את קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה׃
20 * כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃
21 * פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה׃
22 * שעיר עזים אחד לחטאת׃
23 ** ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן נתנאל בן צוער׃
24 ** ביום השלישי נשיא לבני זבולן אליאב בן חילון׃
25 * קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה׃
26 * כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃
27 * פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

11 Dixítque Dominus Mosi, Princeps unus per diem, princeps unus per diem offerent munus suum pro dedicatione altaris. Obtulit autem die
12 primo munus suum Nahasson filius Aminadab pro tribu Juda. Munúsque ejus, fuit
13 scutella argentea una, centum & triginta pondus ejus: phiala una argentea septuaginta siclorum juxta siclum sanctuarii; ambæ plenæ similâ conspersâ oleo in oblationem.
14 Cochlear unum decem aureorum plenum incenso.
15 Vitulus unus filius bovis, aries unus, agnus unus anniculus in holocaustū: Et hircus
16 caprarum unus pro peccato.
17 Et pro sacrificio pacificorum boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque; hoc est munus Nahasson filii Aminadab. Die
18 secundo obtulit Nathanael filius Soar princeps Issachar.
19 Obtulit munus suum, scutellam argenteam unam, centum & triginta pondus ejus; phialam unam argenteam, septuaginta siclorum juxta siclum sanctuarii, ambæ plenæ farinâ conspersâ oleo in oblationem.
20 Cochlear unum decem aureorum plenum incenso.
21 Vitulum unum filium bovis, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustum.
22 Et hircum caprarum unum pro peccato.
23 Et pro sacrificio pacificorum boves duos, arietes quinque, hircos quinque, agnos anniculos quinque; hoc est munus Nathanaelis filii Soar. Die ter-
24 tiâ princeps filiorum Zabulon, Eliab filius Helon. Munus autem ejus, scutella argentea una, centum & triginta pondus ejus, phiala argentea una, septuaginta siclorum juxta siclum sanctuarii, ambæ plenæ similâ conspersâ oleo in oblationem. Cochlear
26 unum aureum decem siclorum plenum incenso. Vitu-
27 lus unus filius bovis, aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * قَالَ اللهُ لِموسي * سرِيف وَاحِدٌ فِي كُلِّ يومٍ يقرِبُ قربانهُ دسما لِلمَذْبَحِ *
Dixit Deus Mosæ, Princeps unus singulis diebus offeret sacrificium suum, munus altari.

12 * فَكَانَ ٱلمقرِبُ فِي ٱليَوْمِ ٱلأَوَّلِ قربانهُ نحسون بن عمينَادَابَ مِن سِبْطِ يَهُودَا *
Fuitque qui obtulit primâ die sacrificium suum, Nahsun filius Amminadhab de tribu Jehuda.

13 * وَكَانَ قربانهُ قصعة مِن فِضَّةٍ وزنُهَا مِايَة وعِشْرُون مِثقالاً * وكرِيب فِضَّةٍ وزنهُ سبعون مِثقالاً * كِلَاهُمَا مملوآنِ سَمِيذًا مَلْتُوتًا بِدُهْنٍ لِلهَدِيَّةِ *
Et fuit sacrificium ejus pollubrum ex argento, ponderis centum trigiata siclorum; et phiala argentea, ponderis septuaginta siclorum: utraq; plena similâ subactâ oleo, in donum.

14 * وَدَرْجًا مِن ذَهَبٍ وزنهُ عشر مثاقيل مملوا بَخُورًا *
Et capsella aurea ponderis decem siclorum thure.

15 * وَثَوْرًا مِنَ ٱلبَقَرِ * وَكَبْشًا * وَحَمَلًا ٱبن سَنَتِهِ لِلصَّعْدَةِ *
Et taurus de bobus, & aries, & agnus filius anni sui, in holocaustum.

16 * وَعَتُودًا مِنَ ٱلمَاعِزِ لِلذَّكَاةِ *
Et hœdus de capris, in expiationem.

17 * وَلِذَبِحِ ٱلسَّلَامَةِ بَقَرَيْنِ * وَخَمسة أَكْبُشٍ * وَخَمسة عِنْدَانٍ * وَخَمسة حِمْلَانٍ بِنِي سَنَةٍ * هٰذَا قربَانُ نحسون بنِ عَمِي نَادَابَ *
Et in victimam pacu, duæ vaccæ, & quinque arietes, & quinque hœdi, & quinque agni filii unius anni. Istud est sacrificium Nahsun filii Amminadhab.

18 * وَفِي ٱليَوْمِ ٱلثَّانِي قرب قربانهُ نثانيل بن صُوعَارَ سرِيف بَنِي يِسَّاخَارَ * مِثْلَ ذٰلِكَ *
Et in die secunda obtulit sacrificium suū Nathanail filius Suar, princeps filiorum Issachar, simile prædicto.

24 * وَفِي ٱليَوْمِ ٱلثَّالِثِ قرب إِلِيَابُ بن حِيلُونَ سرِيف بَنِي زبولون مِثْلَ ذٰلِكَ *
Et in die tertia obtulit Eliab filius Hilon, princeps filiorum Zabulon, simile illi.

ספר במדבר: ז

28 boves pacificorum ſacrificium in Et .*peccatum in* unus caprarum Hircus
29 שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְלִזְבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
anni filii agni ,quinque *duces* hirci ,quinque arietes ,duo
שְׁנֵים אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
,quarta die In .Chelon filii Eliab *appropinquatio* Hæc .quinque
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן: בַּיּוֹם הָרְבִיעִי
ej° *Appropinquatio* .Sedeur filius Eliſur ,Reuben *filiis prælatus*
נָשִׂיא לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר: קָרְבָּנוֹ
una phiala ,ejus pondus centum & triginta ,una *argenti* ſcutella
קְעָרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמְאַת מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד
ſimila plenæ ipſæ ambæ;ſanctitatis *ſeclo in*,ſeclorum ſeptuaginta ,*argenti*
בְּסַף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת
plenum,aureorum decem unum Cochlear .*munus* in oleo *cum confuſa*
בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה
ſui anni filius unus agnus ,unus aries ,bovis filius unus Juvencus .ſuffitu
קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ
ſacrificium in Et .*peccatum in* unus caprarum Hircus .*aſcenſionem* in
לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְלִזְבַח
agni ,quinque *duces* hirci ,quinque arietes ,duo boves pacificorum
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים
die In .Sedeur filii Eliſur *appropinquatio* Hæc .quinque *anni filii*
בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר: בַּיּוֹם
.Suriſaddai filius Selumiel ,Simhon *filiis prælatus* ,quinta
הַחֲמִישִׁי נָשִׂיא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי:
phiala,ej° pondus centum & triginta ,una *argenti* ſcutella ej° *Appropinquatio*
קָרְבָּנוֹ קְעָרַת־כֶּסֶף שְׁלֹשִׁים וּמְאַת מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק
plenæ .ipſæ ambæ;ſanctitatis *ſeclo in* ſeclorum ſeptuaginta *argenti* una
אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים
,aureorum decem unum Cochlear .*munus* in oleo *cum confuſa* ſimila
סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב
unus agnus ,unus aries ,bovis filius unus Juvencus .ſuffitu plenum
מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד
.*peccatum in* unus caprarum Hircus .*aſcenſionem* in *ejus anni filius*
בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:
arietes ,quinque *verveces* ,duo boves pacificorũ *ſacrificium in* Et
וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים
appropinquatio Hæc : quinque *anni filii* agni ,quinque
חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן
,Ghad *filiis prælatus* ſexta die In .Suriſaddai filii Selumiel
שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי: בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי נְשִׂיא לִבְנֵי גָד
, una *argenti* ſcutella ejus *Appropinquatio* .Dehuel filius Eliaſaph
אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל: קָרְבָּנוֹ קְעָרַת־כֶּסֶף אַחַת
ſeptuaginta ,*argenti* una phiala ,ejus pondus centum & triginta
שְׁלֹשִׁים וּמְאַת מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים
confuſa ſimila plenæ ipſæ ambæ : ſanctitatis *ſeclo in* ſeclorum
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה
plenum ,aureorum decem unum Cochleare .*munus* in oleo *cum*
בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה
ſuffitu.
קְטֹרֶת:

Verſio VULG. LAT.

28 Hircúmque pro peccato. Et
29 in ſacrificio pacificorum, bo-
ves duos, arietes quinque, hir-
cos quinque, agnos anniculos
30 quinque. Hæc eſt oblatio Eli-
ab filii Helon. Die quarto
princeps filiorum Ruben, Eli-
31 ſur filius Sedeur, Obtulit ace-
tabulum argenteum appendés
centum triginta ſiclos; phia-
lam argenteam habentẽ ſeptua-
ginta ſiclos, ad pondus ſan-
ctuarii: utrumque plenum ſimi-
lâ conſperſa oleo in ſacrifi-
32 cium. Mortariolum aureũ ap-
pendens decem ſiclos, plenum
33 incẽſo. Bovẽ de armẽto, &
arietem, & agnum anniculum
34 in holocauſtum. Hircúmque
35 pro peccato. Et in hoſtias pa-
cificorum, boves duos, ariet es
quinque, hircos quinq;, agnos
anniculos quinque. Hæc ſuit
oblatio Eliſur filii Sedeur.
36 Die quinto princeps filiorum
Simeon, Salamiel filius Suri-
37 ſaddai, Obtulit acetabulum
argenteum appendens centum
triginta ſiclos; phialam argen-
team habentem ſeptuaginta
ſiclos, ad pondus Sanctuarii:
utrumque plenum ſimilâ con-
ſperſâ oleo in ſacrificium.
38 Mortariolum aureum appẽ-
dens decé ſiclos, plenum in-
39 cenſo. Bovẽ de armẽto, &
arietẽ, & agnum anniculum
40 in holocauſtum. Hircúmque
41 pro peccato. Et in hoſtias pa-
cificorum, boves duos, arietes
quinque, hircos quinque, ag-
nos anniculos quinque. Hæc
42 fuit oblatio Salamiel filii Su-
riſaddai. Die ſexto princeps
filiorum Gad, Eliaſaph filius
43 Duel, Obtulit acetabulum ar-
genteum appendens centum
triginta ſiclos; phialam argen-
team habentẽ ſeptuaginta ſi-
clos, ad pondus Sanctuarii:
utrumque plenum ſimilâ con-
ſperſâ oleo in ſacrificium.
44 Mortariolum aureum append-
dens decem ſiclos, plenum
incenſo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

28 Καὶ (ι) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρ-
29 τίας. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις
δύο, κριὸς πέντε, τράγοις πέντε, ἀμνάδας
ἐνιαυσίας πέντε. τοῦτο τὸ δῶρον Ἐλιὰβ υἱῦ
30 Χαιλών. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἄρχων τῶν
31 υἱῶν Ῥουβὶν, Ἐλισοὺρ υἱὸς Σεδιούρ. Τὸ δῶρον
αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα κ᾽
ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλη μία ἀργυρᾶ,
ἑβδομήκοντα σίκλων κτ᾽ τὸν σίκλον τὸν
ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπε-
32 ποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. Θυΐσκλιον
μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάμα-
33 τος. Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, (λ) ἀ-
34 μνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. Καὶ
35 (ι) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ
εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις (μ) δύο, κρι-
ὸς πέντε, τράγοις πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυ-
σίας πέντε. τοῦτο τὸ δῶρον Ἐλισὴρ υἱῦ
36 Σεδιούρ. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ ἄρχων τῶν
37 υἱῶν Συμεὼν, Σαμιὴλ υἱὸς Σουισαδαί. Τὸ
δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τρι-
άκοντα κ᾽ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλη μίαν
ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κτ᾽ τὸν σί-
κλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδά-
λεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσί-
38 αν. Θυΐσκλιον μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυ-
39 μιάματος. Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν
ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα.
40 Καὶ (ι) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρ-
41 τίας. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλης δύο,
κριὸς πέντε, τράγοις πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυ-
σίας πέντε. τοῦτο τὸ δῶρον Σαλαμι-
42 ὴλ υἱῦ Σουισαδαί. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ ἄρ-
χων τῶν υἱῶν Γάδ, Ἐλισὰφ υἱὸς Ῥα-
43 γουήλ. Τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυ-
οῦν ἕν, τριάκοντα κ᾽ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλη μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα
σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον·
ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπε-
44 ποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. Θυΐσκλιον μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιά-
ματος.

Et hircum ex capris unum pro peccato. Et in ſacrificium ſalutaris, vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque. Hoc eſt donum Heliab filii Chelon. Die quartâ princeps filiorum Ruben, Heliſur filius Sediur. Donum ſuum, patellam argenteam unam, triginta & centum pondus ejus; phialam unam argenteam, ſeptuaginta ſiclorum juxta ſiclum ſanctum: utraque plena ſimilæ vefectæ in oleo ad ſacrificium. Mortariolum unum decem aureorum, plenum incenſi. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocauſtum. Et hircum ex capris unum pro peccato. Et in ſacrificium ſalutaris, vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque. Hoc eſt donum Heliſur filii Sediur. Die quintâ princeps filiorum Symeon, Salamiel filius Suriſadæ. Donum ſuum, patellam argenteam unam, triginta & centum pondus ejus; phialam unam argenteam, ſeptuaginta ſiclorum juxta ſiclum ſanctum: utraque plena ſimilæ vefectæ in oleo ad ſacrificium. Mortariolum unum decem aureorum, plenum incenſi. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocauſtum. Et hircum ex capris unum pro peccato. Et in ſacrificium ſalutaris, vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque. Hoc eſt donum Salamiel filii Suriſadæ. Die ſextâ princeps filiorum Gad, Eliſaph filius Raguel. Donum ſuum, patellam argenteam unam, triginta & centum pondus ejus; phialam unam argenteam, ſeptuaginta ſiclorum juxta ſiclum ſanctum: utraque plena ſimilæ vefectæ in oleo ad ſacrificium. Mortariolum unum decem aureorum, plenum incenſi.

MS.A (λ) ἀμνὸν ἐνιαύσιον (μ) δύο, * τράγοις

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܥܙܝ ܚܕ ܕܚܛܝܬ ܘܟܒܫ ܚܕ ܕܫܢܬܗ ܥܠ ܚܛܝܬ ܘܠܕܒܚ ܕܫܠܡܐ ܬܪܬܝܢ ܬܘܪܐ ܚܡܫܐ ܕܟܪܐ ܚܡܫܐ ܓܕܝ ܚܡܫܐ ܕܫܢܬܗ ܐܠܝܐܒ ܒܪ ܚܠܘܢ ܪܒܐ ܕܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܐܠܝܨܘܪ ܒܪ ܫܕܝܘܪ ܩܪܒܢܗ ܚܕ ܨܚܝܢ ܕܟܤܦ ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܫܩܠ ܒܫܩܠ ܩܕܫܐ ܬܪܝܗܘܢ ܡܠܝܢ ܣܘܠܬ ܒܫܡܢ ܠܡܢܚܬ ܡܢܚܐ ܚܕ ܥܣܪ ܕܗܒ ܡܠܝ ܩܛܪܬ ܬܘܪ ܚܕ ܒܪ ܒܩܪ ܐܝܠ ܚܕ ܟܒܫ ܚܕ ܒܪ ܫܢܬܗ ܠܥܠܬ ܚܛܝܬ ܘܬܘܪ ܚܕ ܒܪ ܒܩܪ ܐܝܠ ܚܕ ܟܒܫ ܚܕ ܒܪ ܫܢܬܗ ܠܥܠܬ ܚܛܝܬ ܘܬܪܬܝܢ ܬܘܪܐ ܚܡܫܐ ܕܟܪܐ ܚܡܫܐ ܓܕܝ ܚܡܫܐ ܕܫܢܬܗ ܐܠܝܨܘܪ ܒܪ ܫܕܝܘܪ ܪܒܐ ܕܫܡܥܘܢ ܫܠܡܝܐܝܠ ܒܪ ܨܘܪܝܫܕܝ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

28 צפיר בר עזין חד לחטאתא:
29 ולנכסת קודשיא תורין תרין
דכרין חמשא נדיי חמשא אמרין
בני שנה חמשא דין קורבן אליאב
30 בר חילון: ביומא רביעאה רבא
31 לבני ראובן אליצור בר שדיאור:
קורבניה מניסתא דסכף חדא
מאה ותלתין סלעין הוד
מרקלדא מזרקא חד דכסף
מתקלידא שבעין סלעין בסלעי
32 קודשא תרוידון מלן סולתא
דפילא במשח למנחתא: בזכא
33 חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב
מליא קטורת בוסמין: תור חד בר
34 תורי דכר חד אמר חד בר שתיה
35 לעלתא: צפיר בר עזין חד
לחטאתא: ולנכסת קודשיא תורין
חמשא נדיי חמשא
אמרין בני שנה חמשא דין קרבן
36 אליצור בר שדיאור: ביומא
37 חמישאה רבא לבני שמעון שלמיאל
בר צורישדי: קורבניה מניסתא
דכסף חד מאה ותלתין סלעין הוה
מתקלה מזרקא חד דכסף מתקליה
שבעין סלעין בסלעי קודשא
תרויהון מלן סולתא דפילא
38 במשח למנחתא: בזכא חדא מתקל
39 עשר סלעין היא דדהב מליא
קטורת בוסמין: תור חד בר תורי
40 דכר חד אמר חד בר שתיה
41 לעלתא: צפיר בר עזין חד
לחטאתא: ולנכסת קודשיא תורין
חמשא נדיי חמשא
אמרין בני שנה חמשא דין קורבן
42 שלמיאל בר צורישדי: ביומא
שתיתאה רבא לבני גד אליסף בר־
43 דעואל: קורבניה מניסת דכסף חד
מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה
מזרקא חד דכסף מתקליה שבעין
סלעין בסלעי קודשא תרויהון
מלן סולתא דפילא במשח
למנחתא: בזכא חדא מתקל עשר
סלעין היא דדהב מליא קטורת
בוסמין:

Targum ONKELOS.

28 Hircũ unũ de capris pro peccato. Et in hoſtiam ſanctificationum boves duos, arietes quinque, hœdos quinque, agnos anniculos quinque: hæc eſt oblatio Eliab filii Helon. In die quarto princeps filiorum Ruben, Eliſur filius Sedeur. Obtulit oblationem ſuam, acetabulum argenteum unum appendens centum & triginta ſiclos: phialam argenteam unam, appendentem ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarii: ambo plena ſimilâ conſperſâ oleo pro munere. Mortariolum unum appendens decem ſiclos auri, plenum incenſo aromatum. Vitulum unum de bobus, arietem unum, agnum anniculum unum in holocauſtum. Hircũ de capris unum pro peccato. Et in hoſtiam ſanctificationum boves duos, arietes quinque, hœdos quinque, agnos anniculos quinque: hæc eſt oblatio Eliſur filii Sedeur. In die quinto princeps filiorum Simeon, Selumiel filius Suriſaddai. Obtulit oblationem ſuam, acetabulum argenteum unum, appendens centum & triginta ſiclos: phialam unam argenteam, appendentem ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarii: ambo plena ſimilâ conſperſâ oleo pro munere. Mortariolum unum appendens decem ſiclos auri, plenum incenſo aromatum. Vitulum unum de bobus, arietem unum, agnum anniculum unum in holocauſtum. Hircum de capris unum pro peccato. Et in ſacrificiũ ſanctificationum obtulit boves duos, arietes quinque, hœdos quinque, agnos anniculos quinque: hæc eſt oblatio Selumiel filii Suriſaddai. In die ſexto princeps filiorum Gad, Eliaſaph filius Deuel. Obtulit oblationem ſuam, acetabulum argenteum unum, centum & triginta ſiclos appendebat: phialam unam argenteam appendentem ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarii: ambo plena ſimilâ conſperſâ oleo pro munere. Mortariolũ unũ appendens decẽ ſiclos auri, plenum incenſo aromatum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 * ז שמיני נשיא לבני נפתלי אחירע בן עינן: * ז קרבנו קערת כסף אחת מאה ושלשים שקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: 29 כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר בן בקר אחד איל אחד כבש בן שנתו אחד לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: 30 * ובזבח השלמים בקר שנים עשר אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן אחירע בן עינן: 31 * ביום השמיני נשיא לבני אשר פגעיאל בן עכרן: 32 קרבנו קערת כסף אחת מאה ושלשים שקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: 33 כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: 34 פר בן בקר אחד איל אחד כבש בן שנתו אחד לעלה: 35 שעיר עזים אחד לחטאת: ובזבח השלמים בקר שנים עשר אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן פגעיאל בן עכרן: 36 * ביום השמיני נשיא לבני דן אחיעזר בן עמישדי: 37 קרבנו קערת כסף אחת מאה ושלשים שקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: 38 כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: 39 פר בן בקר אחד איל אחד כבש בן שנתו אחד לעלה: 40 שעיר עזים אחד לחטאת: 41 ובזבח השלמים בקר שנים עשר אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן אחיעזר בן עמישדי: 42 * ביום השמיני נשיא לבני גד אליסף בן דעואל: 43 קרבנו קערת כסף אחת מאה ושלשים שקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: 44 כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:

VERSIO SAMARITANA.

28 * ז שמיני נשיא לבני נפתלי אחירע בן עינן: * ז קרבנו קערת כסף אחת מאה ושלשים שקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: 29 כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר בן בקר אחד איל אחד כבש בן שנתו אחד לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: 30 * ובזבח השלמים בקר שנים עשר אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן אחירע בן עינן: 31 * ביום השמיני נשיא לבני אשר פגעיאל בן עכרן: 32 קרבנו קערת כסף אחת מאה ושלשים שקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: 33 כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: 34 פר בן בקר אחד איל אחד כבש בן שנתו אחד לעלה: 35 שעיר עזים אחד לחטאת: ובזבח השלמים בקר שנים עשר אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן פגעיאל בן עכרן: 36 * ביום השמיני נשיא לבני דן אחיעזר בן עמישדי: 37 קרבנו קערת כסף אחת מאה ושלשים שקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: 38 כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: 39 פר בן בקר אחד איל אחד כבש בן שנתו אחד לעלה: 40 שעיר עזים אחד לחטאת: 41 ובזבח השלמים בקר שנים עשר אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן אחיעזר בן עמישדי: 42 * ביום השמיני נשיא לבני גד אליסף בן דעואל: 43 קרבנו קערת כסף אחת מאה ושלשים שקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: 44 כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

28 Et hircus caprarum unus pro peccato. Et pro ſacrificio pacificorum, boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque: hoc eſt munus Eliab filii Helon. Die quarto princeps filiorum Ruben, Eliſur filius Sedeur. Munus autem ejus, fuit ſcutella argentea una, centum & triginta pondus ejus; phiala una argentea ſeptuaginta ſiclorum juxta ſiclum ſanctuarii: ambæ plenæ ſimilâ conſperſâ oleo in oblationem. Cochlear unum aureum decem ſiclorum, plenum incenſo. Vitulus unus filius bovis, aries unus, agnus unus anniculus in holocauſtum. Hircus caprarum unus pro peccato. Et pro ſacrificio pacificorum, boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque: hoc eſt munus Eliſur filii Sedeur. Die quinto princeps filiorum Simeonis, Salamiel filius Suriſadai. Munus autem ejus fuit ſcutella argentea una, centum & triginta pondus ejus; phiala una argentea ſeptuaginta ſiclorum juxta pondus ſanctuarii: ambæ plenæ ſimilâ conſperſâ oleo in oblationem. Cochlear unum aureum decem ſiclorum, plenum incenſo. Vitulus unus filius bovis, aries unus, agnus unus anniculus in holocauſtum. Et hircus caprarum unus pro peccato. Et pro ſacrificio pacificorum, boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque: hoc eſt munus Salamiel filii Suriſadai. Die ſextâ princeps filiorum Gad, Eliſaph filius Duel. Munus autem ejus, ſcutella argentea una; centum & triginta pondus ejus; phiala una argentea ſeptuaginta ſiclorum juxta ſiclum ſanctuarii: ambæ plenæ ſimilâ conſperſâ oleo in oblationem. Cochlear unum aureum decem ſiclorum, plenum incenſo.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 * وفي اليوم الرابع قرب نثنئيل بن صذياور سريف بني راوبين * مثل ذلك *

Et in die quarta obtulit Eliſur filius Sadjaur, princeps filiorum Raubin, ut illud.

36 * وفي اليوم الخامس قرب سلوميايل بن صوري شداي سريف بني شمعون * مثل ذلك *

Et in die quinta obtulit Salumjxil filius Suri-Saddai, princeps filiorum Simeon, ut illud.

42 * وفي اليوم السادس قرب اليساف بن دعوايل سريف بني عاذ * مثل ذلك *

Et in die ſexta obtulit Eliaſaph filius Dauail, princeps filiorum Gadh, ſimile illi.

כפר במדבר : ז

Ver. VULGAT.

45 Bovem de armento, & arietē,
46 & agnum anniculū in holo-
caustum. Hircúmq; pro pec-
47 cato. Et in hostias pacificorū,
boves duos, arietes quinq;,
hircos quinq;, agnos annicu-
48 los quinque. Hæc fuit obla-
tio Eliasaph filii Duel. Die
septimo princeps filiorū E-
phraim, Elisama filius Am-
49 miud, Obtulit acetabulum
argenteum appendens centū
triginta siclos; phialam argen-
team habentē septuaginta si-
clos, ad pondus Sanctuarii:
utrumq; plenum similâ con-
sperſâ oleo in sacrificium.
50 Mortariolum aureum appen-
dens decem siclos, plenum
51 incenso. Bovem de armento,
& arietem, & agnum annicu-
52 lum in holocaustum. Hir-
53 cúmq; pro peccato. Et in ho-
stias pacificorum, boves duos,
arietes quinque, hircos quin-
que, agnos anniculos quinq;.
54 Hæc fuit oblatio Elisama
filii Ammiud. Die octavo
princeps filiorum Manasse,
Gamaliel filius Phadassur,
55 Obtulit acetabulum argen-
teum appendens centum trī-
ginta siclos; phialam argen-
team habentem septuaginta
siclos, ad pondus Sanctuarii:
utrumque plenum similâ con-
sperſâ oleo in sacrificium.
56 Mortariolum aureum appen-
dens decem siclos, plenum in-
57 censo. Bovem de armento,
& arietem, & agnum annicu-
58 lum in holocaustum. Hircúm-
que pro peccato. Et in ho-
59 stias pacificorum, boves duos,
arietes quinque, hircos quin-
que, agnos anniculos quin-
que. Hæc fuit oblatio Ga-
60 maliel filii Phadassur. Die
nono princeps filiorum Ben-
jamin, Abidan filius Gedeo-
nis, Obtulit acetabulum argē-
teum appēdens centū triginta
61 siclos; phialâ argenteâ haben-
tē septuaginta siclos, ad pōd⁹
Sāctuarii: utrúq; plenū simila
consperſâ oleo in sacrificiū. Et
mortariolū aureū appendens
62 decem siclos, plenum incenso,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

45 Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, (λ) ἀμνὸν ἕ-
46 να ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. Καὶ (ι) χίμα-
47 ρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ εἰς
θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριὸς πέν-
τε, τράγοις πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέν-
τε. τοῦτο τὸ δῶρον Ἐλισὰμὰ υἱῦ Ραγυήλ.
48 Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἄρχων τῆ υἱῶν Ἐ-
49 φραὶμ, Ἐλισαμὰ υἱὸς Ἀμιούδ. Τὸ δῶρον
αὐτῦ, ταυκλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ
ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτῦ· φιάλιν μίαν ἀργυρᾶν,
ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν
ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπε-
50 ποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. Θυΐσκιν
μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάμα-
51 τος. Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, (λ) ἀ-
52 μνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυλωμα. Καὶ (ν)
53 χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ εἰς
θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριὸς πέν-
τε, τράγοις πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε.
τοῦτο τὸ δῶρον Ἐλισαμὰ υἱῦ Ἐμιούδ.
54 Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἄρχων τῆ υἱῶν (ξ)
55 Μανασσῆ, Γαμαλιὴλ υἱὸς (ο) Φαδασσούρ. Τὸ
δῶρον αὐτῦ, ταυκλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ
ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτῦ· φιάλιν μίαν ἀργυρᾶν,
ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπε-
56 ποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. Θυΐσκιν
μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάμα-
57 τος. Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, (λ) ἀμνὸν
58 ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. Καὶ (ι) χί-
59 μαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ εἰς
θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριὸς πέν-
τε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε.
τοῦτο τὸ δῶρον Γαμαλιὴλ υἱῦ Φαδασσούρ.
60 Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἄρχων τῶ υἱῶν (π)
61 Βενιαμὶν, Ἀβισδὰν υἱὸς Γαδεωνί. Τὸ δῶρον
αὐτῦ, ταυκλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα
καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτῦ· φιάλιν μίαν ἀρ-
γυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σί-
κλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμι-
δάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυ-
62 σίαν. Θυΐσκιν μίαν δέκα χρυσῶν, πλή-
ρη θυμιάμα[τος].

Vitulum unum ex bobus, arietem 45
unum, agnum unum anniculum 46
in holocaustum. Et hircum ex 47
capris unum pro peccato. Et in
sacrificium salutaris, vitulas duas,
arietes quinque, hircos quin-
que, agnas anniculas quinque.
Hoc est donum Elisaph filii
Raguel. Die septimâ princeps fi- 48
liorum Ephræm, Elisama filius
Emiud. Donum suum, patel- 49
lam argenteam unam, triginta
& centum pondus ejus; phia-
lam unam argenteam, septua-
ginta siclorum juxta siclum san-
ctum: utraque plena similæ re-
fectæ in oleo ad sacrificium.
Mortariolum unum decem au- 50
reorum, plenum incensi. Vitulum 51
unum ex bobus, arietem unum,
agnum unum anniculum in ho-
locaustum. Et hircum ex capri- 52
unum pro peccato. Et in sacri- 53
ficium salutaris, vitulas duas,
arietes quinque, hircos quinque,
agnas anniculas quinque. Hoc
est donum Elisama filii Emi-
ud. Die octavâ princeps filio- 54
rum Manasse, Gamaliel filius
Phadassur. Donum suum, patellã 55
argenteam unam, triginta &
centum pondus ejus; phialam
unam argenteam, septuaginta si-
clorum juxta siclum sanctum:
utraque plena similæ refectæ in
oleo ad sacrificium. Mortario- 56
lum unum decem aureorum, ple-
num incensi. Vitulum unum ex 57
bobus, arietem unum, agnum u-
num anniculum in holocaustum.
Et hircum ex capris unum pro 58
peccato. Et in sacrificium salu- 59
taris, vitulas duas, arietes quinq;
hircos quinque, agnas anniculas
quinque. Hoc est donum Gama-
liel filii Phadassur. Die nonâ 60
princeps filiorum Benjamin, A-
bidan filius Gadeoni. Donũ suũ, 61
patellam argenteam unã, trigin-
ta & centum pondus ejus; phia-
lã unam argenteam, septuagin-
ta siclorum juxta siclum sanctũ:
utraq; plena similæ refectæ in o-
leo ad sacrificium. Mortariolum 62
unum decem aureorum, plenum
incensi.

MS. A. (ν) χεἰμαρον (ξ) Μαννασσῆ, (ο) Φαδασσούρ. (σ) Βενιαμὶν,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

45 ... ...

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

48 תור חד בר תורי דכר חד אמר־חד
בר־שתיה לעלתא: צפיר־בר עזין
49 חד לחטאתא: ולנכסת קודשיא
תורין תרין דכרין חמשא נדיו
חמשא אמרין בני־שנה חמשא
דין קרבן אלישפך בר־דעואל: ביומא
48 שביעאה רבא לבני אפרים
אלישמע בר עמיהוד: קורבניד
49 מנסתא דכסף חדא מאה ותלתין
סלעין הוה מתקלה שבעין סלעין
דכסף פתקלי קודשא תרויהון מלן
בסלעי קודשא תרויהון מלן סולתא
50 דפילא במשח למנחתא:
בוכא חדא מתקל עשר סלעין הוא
51 דדהב מליא קטורת בוסמין: תור
חד בר־תורי דכר חד אמר־חד בר־
52 שתיה לעלתא: צפיר בר עזין חד
53 לחטאתא: ולנכסת קודשיא תורין
תרין דכרין חמשא נדיו חמשא
אמרי בני־שנה חמשא דין קרבן
54 אלישמע בר עמיהוד: ביומא
תמינאה רבא לבני מנשה גמליאל
55 בר־פדהצור: קורבניה מנסתא
דכסף חדא מאה ותלתין סלעין
הוה מתקלה שבעין סלעין בסלעי
קודשא תרויהון מלן סולתא
56 דפילא במשח למנחתא: בוכא
חדא מתקל עשר סלעין הוא
57 דדהב מליא קטורת בוסמין: תור
חד בר תורי דכר חד אמר חד בר־
58 שתיה לעלתא: צפיר בר עזין חד
59 לחטאתא: ולנכסת קודשיא תורין
תרין דכרין חמשא נדיו חמשא
אמרין בני שנה חמשא דין קרבן
נמליאל בר־פדה־צור: ביומא 60
תשיעאה רבא לבני בנימן אבידן
61 בר־גדעוני: קורבניא מנסתא
דכסף חדא מאה ותלתין סלעין
הוה מתקלה שבעין סלעין בסלעי
קודשא תרויהון מלן סולתא
62 דפילא במשח למנחתא: בוכא
חדא מתקל עשר סלעין היא
דדהב מליא קטורת בוסמין:

48 Vitulum unum de bobus, arietem unum, agnum anniculum unum in holocaustū. Hircum de capris unum pro peccato. Et in victimam sanctificationum boves duos, arietes quinque, hœdos quinque, agnos anniculos quinque: hæc est oblatio Eliasaph filii Deuel. In die septimo princeps filiorum Ephraim, Elisama filius 49 Amiud. Obtulit oblationem suā, acetabulū argenteū unū, appendens centum & triginta ficlos: phialam unam auream, appendentē septuaginta ficlos in ficlis sanctuarii: ambo plena similā conspersā oleo pro munere. Mortariolum unum appendens decem ficlos auri, plenum incenso aromatum. 50 Vitulum unum de bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustū. Hircum unum de capris pro peccato. 51 Et in hostiam sanctificationū boves duos, arietes quinque, hœdos quinque, agnos anniculos quinque: hæc est oblatio Elisama filii Amiud. In die octavo princeps filiorum 54 Manasse, Gamaliel filius Phadasur. Obtulit oblationem suam, acetabulum argenteum unum, appendens centum & triginta ficlos: phialam argenteam unam, appendentē septuaginta ficlos in ficlis sanctuarii: ambo plena similā conspersā oleo pro munere. Mortariolum unum appendens decem ficlos auri, plenum incenso aromatum. Vitulum unum de bobus, arietem unū, agnum anniculum unum in 58 holocaustum. Hircum de capris unum pro peccato. Et in 59 hostiam sanctificationum boves duos, arietes quinque, hœdos quinque, agnos anniculos quinque: hæc est oblatio Gamaliel filii Phadasur. In die nono princeps 60 filiorum Benjamin, Abidan filius Gedeonis. Obtulit oblationem suam, acetabulum argenteum unum, appendens centum & triginta ficlos: phialam unam argenteam, appendentem septuaginta ficlos in ficlis sanctuarii: ambo plena similā conspersā oleo pro munere. Mortariolum unum aureum appendens decem ficlos, plenum incenso aromatum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

45 * נף׳אדת׳בל׳בקף״אדת׳עבש׳אדת׳2ש׳אדת׳בל׳
46 ש״א׳2ס׳ז׳2ש׳ז׳2שמש׳ס״פשמש׳אדת׳2ד״פ׳ש״א
47 * ז׳2פ״ב׳ש״2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳שמש׳שש
ס״אדת׳שש״ש׳עש״שמש׳בל׳ש׳2ש׳שש״ז״
ף״בל׳אדת׳2ש׳בקף׳בל׳ד׳ס״אדת׳2-
48 ** ב׳שמש׳ב״ש׳ש׳2בל׳ש׳אבף׳2ש׳שמש׳אדת׳2ש׳ש״ס׳
בל׳ש״שמש׳ב״ש׳ש׳2בל׳ש׳אבף׳2ש׳שמש׳
49 * ז׳2פ״ב׳ש״2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳ש״א
ש״א׳ש״2פ׳ז׳2ס׳ב׳ש׳אדת׳2ד״פ׳ש״א
ס״2פ׳ז׳2קף״ש׳ש׳2שמש׳ש״א׳2ש׳בל׳
50 ש״בל׳ז״2שבל״: * אב׳אדת׳ס״ז״פ׳אדת׳2ש׳אדת׳בל׳
51 ף״אדת׳: * נף׳אדת׳בל׳בקף״אדת׳2ש׳אדת׳בל׳
52 ש״א׳2ס׳ז׳2ש׳ז׳2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳ש״א
* ז׳2פ״ב׳ש״2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳שמש׳שש
53 ס״אדת׳שש״ש׳עש״שמש׳בל׳ש׳2ש׳שש״ז״בל׳ף״בל׳
ש״2ש׳ס׳בל׳ס״שמש׳ד׳2ש׳-
54 ** ב׳שמש׳ב״ש׳ש׳2בל׳ש׳אבף׳2ש׳שמש׳אדת׳2ש׳ש״ס׳
55 בל׳ד׳ס״אדת׳2ש׳: * ז׳2פ״ב׳ש״2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳ש״א
ש״א׳ש״2פ׳ז׳2ס׳ב׳ש׳אדת׳2ד״פ׳ש״א
ס״2פ׳ז׳2קף״ש׳ש׳2שמש׳ש״א׳2ש׳בל׳
56 ש״בל׳ז״2שבל״: * אב׳אדת׳ס״ז״פ׳אדת׳2ש׳אדת׳בל׳
57 נף׳אדת׳בל׳בקף״אדת׳2ש׳אדת׳בל׳
58 ש״א׳2ס׳ז׳2ש׳ז׳2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳ש״א
* ז׳2פ״ב׳ש״2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳שמש׳שש
59 ס״אדת׳שש״ש׳עש״שמש׳בל׳ש׳2ש׳שש״ז״בל׳ף״בל׳
ש״2ש׳ס׳בל׳ס״שמש׳ד׳2ש׳-
60 ** ב׳שמש׳ב״ש׳ש׳2בל׳ש׳אבף׳2ש׳שמש׳אדת׳2ש׳ש״ס׳
61 בל׳ד׳ס״אדת׳2ש׳: * ז׳2פ״ב׳ש״2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳ש״א
ש״א׳ש״2פ׳ז׳2ס׳ב׳ש׳אדת׳2ד״פ׳ש״א
ס״2פ׳ז׳2קף״ש׳ש׳2שמש׳ש״א׳2ש׳בל׳
62 ש״בל׳ז״2שבל״: * אב׳אדת׳ס״ז״פ׳אדת׳2ש׳אדת׳בל׳

VERSIO SAMARITANA.

45 * נף׳אדת׳בל׳בקף״אדת׳עבש׳אדת׳2ש׳אדת׳בל׳
46 ש״א׳2ס׳ז׳2ש׳ז׳2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳ש״א
47 * ז׳2פ״ב׳ש״2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳שמש׳שש
ס״אדת׳שש״ש׳עש״שמש׳בל׳ש׳2ש׳שש״ז״
ף״בל׳אדת׳2ש׳בקף׳בל׳ד׳ס״אדת׳2-
48 ** ב׳שמש׳ב״ש׳ש׳2בל׳ש׳אבף׳2ש׳שמש׳אדת׳2ש׳ש״ס׳
49 בל׳ש״שמש׳ב״ש׳ש׳2בל׳ש׳אבף׳2ש׳שמש׳אדת׳2ש׳ש״א
ש״א׳ש״2פ׳ז׳2ס׳ב׳ש׳אדת׳2ד״פ׳ש״א
ס״2פ׳ז׳2קף״ש׳ש׳2שמש׳ש״א׳2ש׳בל׳
50 ש״בל׳ז״2שבל״: * אב׳אדת׳ס״ז״פ׳אדת׳2ש׳אדת׳בל׳
51 נף׳אדת׳בל׳בקף״אדת׳2ש׳אדת׳בל׳
52 ש״א׳2ס׳ז׳2ש׳ז׳2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳ש״א
53 * ז׳2פ״ב׳ש״2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳שמש׳שש
ס״אדת׳שש״ש׳עש״שמש׳בל׳ש׳2ש׳שש״ז״בל׳ף״בל׳
ש״2ש׳ס׳בל׳ס״שמש׳ד׳2ש׳-
54 ** ב׳שמש׳ב״ש׳ש׳2בל׳ש׳אבף׳2ש׳שמש׳אדת׳2ש׳ש״ס׳
55 בל׳ד׳ס״אדת׳2ש׳: * ז׳2פ״ב׳ש״2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳ש״א
ש״א׳ש״2פ׳ז׳2ס׳ב׳ש׳אדת׳2ד״פ׳ש״א
ס״2פ׳ז׳2קף״ש׳ש׳2שמש׳ש״א׳2ש׳בל׳
56 ש״בל׳ז״2שבל״: * אב׳אדת׳ס״ז״פ׳אדת׳2ש׳אדת׳בל׳
57 נף׳אדת׳בל׳בקף״אדת׳2ש׳אדת׳בל׳
58 ש״א׳2ס׳ז׳2ש׳ז׳2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳ש״א
59 * ז׳2פ״ב׳ש״2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳שמש׳שש
ס״אדת׳שש״ש׳עש״שמש׳בל׳ש׳2ש׳שש״ז״בל׳ף״בל׳
ש״2ש׳ס׳בל׳ס״שמש׳ד׳2ש׳-
60 ** ב׳שמש׳ב״ש׳ש׳2בל׳ש׳אבף׳2ש׳שמש׳אדת׳2ש׳ש״ס׳
61 בל׳ד׳ס״אדת׳2ש׳: * ז׳2פ״ב׳ש״2שמש״בקף׳ש׳2שמש׳אדת׳2ש׳ש״א
ש״א׳ש״2פ׳ז׳2ס׳ב׳ש׳אדת׳2ד״פ׳ש״א
ס״2פ׳ז׳2קף״ש׳ש׳2שמש׳ש״א׳2ש׳בל׳
62 ש״בל׳ז״2שבל״: * אב׳אדת׳ס״ז״פ׳אדת׳2ש׳אדת׳בל׳

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

45 Vitulus unus filius bovis, aries unus agnus unus anniculus in holocaustum. Et hircus caprarum unus pro peccato. Et pro sacrificio pacificorum, boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque: hoc est munus Eliasaph filii Duel. Die septimâ princeps filiorum Ephraim, Elisama filius Amiud. Munus autem ejus, scutella argentea una, centum & triginta pondus ejus; phiala una argentea septuaginta siclorum juxta siclum sanctuarii: ambæ plenæ similâ conspersâ oleo in oblationem. Cochlear unum aureum decem siclorum, plenum incenso. Vitulus unus filius bovis, aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum. Et hircus caprarum unus pro peccato. Et pro sacrificio pacificorum, boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque: hoc est munus Elisamæ filii Amiud. Die octavâ princeps filiorum Manasse, Gamaliel filius Phadassur. Munus autem ejus fuit scutella argentea una, centum & triginta pondus ejus; phialæ una argentea septuaginta siclorum juxta siclum sanctuarii: ambæ plenæ similâ conspersâ oleo in oblationem. Cochlear unum decem aureorum, plenum incenso. Vitulus unus filius bovis, aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum. Et hircus caprarum unus pro peccato. Et pro sacrificio pacificorum, boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque: hoc est munus Gamaliel filii Phadassur. Die nonâ princeps filiorum Benjamin, Abidan filius Gedeonis. Munus autem ejus fuit scutella argentea una, centum & triginta pondus ejus; phiala una argentea septuaginta siclorum juxta siclum sanctuarii: ambæ plenæ similâ conspersâ oleo in oblationem. Cochlear unum decem aureorum, plenum incensa.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

48 * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلسَّابِعِ قرب ٱلسماع بن عميهود سرِيف ـــ اِفرايم * مِثْلَ ذٰلِكَ *

Et in die septima obtulit Elisama filius Ammihud, princeps filiorum Ephraim, simile illi. 48

54 * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلثَّامِنِ قرب جَمليايل بن فَداصور سرِيف ـــ مَنسا * مِثْلَ ذٰلِكَ *

Et in die octava obtulit Gamaliel filius Fadasur, princeps filiorum Manasse, ut illud. 54

60 * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلتَّاسِعِ قرب اَبِيذَان بن جِدعوني سرِيف ـــ بِنيامين * مِثْلَ ذٰلِكَ *

Et in die nona obtulit Abidan filius Gedeonis princeps, filiorum Benjamin, simile illi. 60

ספר במדבר: ז

		Versio VULG. LAT.	Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.
	fui anni filius unus agnus ,unus vervex ,bovis filius unus Juvencus		
63	פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ	63 Bovē de armento, & arietē, & agnum anniculū in holocaſtum.	63 Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, (λ)ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. Καὶ (ι)χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. Τοῦτο τὸ δῶρον (ρ)Ἀβιδὰν υἱὸς Γαδεωνί. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν
64	לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְלִזְבַח הַשְּׁלָמִים		
65	בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה	64 Hircúmque pro peccato. Et in 65 hoſtias pacificorũ, boves duos, arietes quinq;, hircos quinque, agnos anniculos quinque. Hæc	
	חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעֹנִי: בַּיּוֹם הָעֲשִׂירִי		
66	נָשִׂיא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי: קָרְבָּנוֹ קְעָרַת־	66 fuit oblatio Abidã filii Gedeonis. Die decimo princeps filiorũ Dan, Ahiezer filij Ammiſaddai,	
67	כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמִזְרַק אֶחָד מֵאָה מִשְׁקָלָה מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף	67 Obtulit acetabulũ argenteũ appendens centum triginta ſiclos; phialam argenteã habentẽ ſeptuaginta ſiclos, ad pondꝰ Sanctuarii: utrũq; plenũ ſimilã cõſperſã oleo in ſacrificiũ. Mortariolũ aureũ appendens decem ſiclos, plenũ incenſo. Bovẽ de armento, & arietẽ, & agnũ anniculũ in holocauſtũ. Hircúmq; pro peccato. Et in hoſtias pacificorũ, boves duos, arietes quinque, hircos quinq;, agnos anniculos quinq;. Hæc fuit oblatio Ahiezer filii Ammiſaddai. Die undecimo princeps filiorũ Aſer, Phegiel filiꝰ Ochrã, Obtulit acetabulũ argenteũ appendens centũ triginta ſiclos; phialã argenteã habentem ſeptuagina ſiclos, ad pondꝰ Sanctuarii: utrumque plenum ſimilã cõſperſã oleo in ſacrificium. Mortariolum aureum appendẽs decẽ ſiclos, plenum incenſo. Bovẽ de armento, & arietẽ, & agnum anniculum in holocauſtum. Hircúmq; pro peccato. Et in hoſtias pacificorum, boves duos, arietes quinq;, hircos quinq;, agnos anniculos quinq;. Hæc fuit oblatio Phegiel filii Ochrã. Die duodecimo princeps filiorum Nephthali, Ahira filiꝰ Enan, Obtulit acetabulum argenteum appendẽs centũ triginta ſiclos; phialam argenteam habentem ſeptuaginta ſiclos, ad pondus Sanctuarii: utrumq; plenũ ſimilã oleo conſperſã in ſacrificium. Mortariolum aureum appendens decem ſiclos, plenum incenſo. Bovem de armento, & arietem, & agnum anniculum in holocauſtum.	ἡμέρᾳ τῇ δωδεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Νεφθαλί, Ἀχιρὲ υἱὸς Αἰνάν. Τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τεσσαρακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλη μία ἀργυρᾶ, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. Θυΐσκλιον μίαν δέκα χρυσοῦν, πλήρη θυμιάματος. Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα (σ)ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. Καὶ (ι)χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. Τοῦτο τὸ δῶρον Ἀχιέζερ υἱὸς Ἀμισαδαί. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑνδεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Ἀσὴρ, (τ)Φαγιὴλ υἱὸς Ὀχράν. Τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τεσσαρακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλη μία ἀργυρᾶ, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. Θυΐσκλιον μίαν δέκα χρυσοῦν, πλήρη θυμιάματος. Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν (υ) ἐνιαύσιον ἕνα εἰς ὁλοκάυτωμα. Καὶ (ι)χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. Τοῦτο τὸ δῶρον Φαγιὴλ υἱὸς Ὀχράν. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δωδεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Νεφθαλί, Ἀχιρὲ υἱὸς Αἰνάν. Τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τεσσαρακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλη μία ἀργυρᾶ, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. Θυΐσκλιον μίαν δέκα χρυσοῦν, πλήρη θυμιάματος. Μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα.
68	בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת:		
	fui anni filius unus agnus ,unus aries ,bovis filius unus Juvencus		
69	פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ	69	
	pacificorum ſacrificiũ in Et .peccatum in unus caprarum Hircus .aſcenſionẽ in		
70	לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְלִזְבַח הַשְּׁלָמִים	70	
71	*anni filii agni ,quinque arietes ,quinque verveces ,duo boves*		
	בְּקַר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה		
	undecima die In .Hãmiſaddai filii Achiheſer oblatio Hæc .quinque		
72	חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי: בְּיוֹם עַשְׁתֵּי־עָשָׂר	71	
	ſcutella ejꝰ .Appropinquatio.Hochran filiꝰ Paghiel ,Aſer filiis prælatus ,die	72	
73	יוֹם נָשִׂיא לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן: קָרְבָּנוֹ קְעָרַת־	73	
	,argenti una phiala ,ejus pondus centum & triginta ,una argenti		
	כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמִזְרַק אֶחָד מֵאָה מִשְׁקָלָה מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף		
	ſimila plenæ ipſæ ambæ ;ſanctitatis ſeclo in ,ſeclorũ ſeptuaginta		
74	שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה	74	
	plenum ,aureorum decem unum Cochleare .munus in oleo cum conſuſa		
75	בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה	75	
	ſui anni filius unus agnus ,unus aries ,bovis filius unus Juvencꝰ .ſuffitu		
76	קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ	76	
77	*pacificorum ſacrificiũ in Et .peccatum in unus caprarũ Hircus .aſcenſionẽ in*	77	
	לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְלִזְבַח הַשְּׁלָמִים		
	anni filii agni ,quinque arietes ,quinque verveces ,duo boves		
78	בְּקַר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה	78	
	duodecima die In .Hochran filii Paghiel appropinquatio Hæc .quinque		
	חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן: בְּיוֹם שְׁנֵים־עָשָׂר		
79	*ſcutella ejꝰ .Appropinquatio.Henan filiꝰ Achirah,Naphthali filiis prælatus ,die*	79	
	יוֹם נָשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן: קָרְבָּנוֹ קְעָרַת		
	,argenti una phiala ,ejus pondus centum & triginta ,una argenti		
	כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמִזְרַק אֶחָד מֵאָה מִשְׁקָלָה מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף		
80	*conſuſa ſimila plenæ ipſæ ambæ :ſanctitatis ſeclo in ſeclorũ ſeptuaginta*	80	
	שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה		
81	*ſuffitu plenum ,aureorum decem ũnum Cochleare .munus in oleo cum*	81	
	בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת:		
	aſcenſionẽ in ejꝰ anni filiꝰ unus agnus ,unus aries ,bovis filius unus Juvencꝰ		
	פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:		

MS.A. (ρ) Ἀβειδὰν (σ) ἐνιαύσιον ἄμωμον εἰς (τ) Φαγαὴλ (υ) ἐνιαύσιον εἰς

Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocauſtum. Et hircum ex capris unum pro peccato. Et in ſacrificium ſalutaris, vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque. Hoc eſt donum Abidan filii Gedeoni. Die decimâ princeps filiorum Dan, Achiezer filius Amiſadæ. Donum ſuum, patellam argenteam unam, triginta & centum pondus ejus; phialam unam argenteam, ſeptuaginta ſiclorum juxta ſiclum ſanctum: utraque plena ſimilæ veſcitæ in oleo ad ſacrificium. Mortariolum unum decem aureorum, plenum incenſi. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocauſtum. Et hircum ex capris unum pro peccato. Et in ſacrificium ſalutaris, vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque. Hoc eſt donum Achiezer filii Amiſadæ. Die undecimâ princeps filiorum Aſer, Phegeel filius Ebchran. Donum ſuum, patellam argenteam unam, triginta & centum pondus ejus; phialam unam argenteam, ſeptuaginta ſiclorum juxta ſiclum ſanctum: utraque plena ſimilæ veſcitæ in oleo ad ſacrificium. Mortariolum unum decem aureorum, plenum incenſi. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum anniculum unum in holocauſtum. Et hircum ex capris unum pro peccato. Et in ſacrificium ſalutaris, vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque. Hoc eſt donum Phageel filii Ecbran. Die duodecimâ princeps filiorum Nephthali, Achire filius Ænan. Munus ſuum, patellam argenteam unã, triginta & centum pondus ejus; phialã unam argenteam, ſeptuaginta ſiclorum juxta ſiclum ſanctũ: utraq; plena ſimilæ veſcitæ in oleo ad ſacrificium. Mortariolum unum decem aureorum, plenum incenſi. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum anniculum unum in holocauſtum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et juvencus unus filius bovis, & aries unus, & agnus unus anniculus, pro holocauſto. Et hircus unus caprarum, pro peccato. Pro ſacrificio verò pacifico, duo juvenci, & arietes quinque, & hœdi quinque, & agni anniculi quinque. Hæc eſt oblatio Abidan filii Gedeoni. Die verò decimâ obtulit princeps tribûs Dan, Ahiazar filius Amiſadai. Ejus oblatio fuit pollubrum unum argenteum, centum ac triginta ſiclorum pondo: & colum unum argenteum ſeptuaginta ſiclorum in ſiclo ſanctuarii: utraque plena farinâ ſubactâ oleo, pro munere: Et calix unus decem *ſiclorum* aureus, & plenus aromatibus: Et juvencus unus filius bovis, & aries unus, & agnus unus anniculus, pro holocauſto: Et hircus unus caprarum, pro peccato. Pro ſacrificio autem pacifico, juvenci duo, & arietes quinque, & agni anniculi quinque. Hæc eſt oblatio Ahiazar filii Amiſadai. Die undecimo obtulit princeps tribûs Aſir, Phagiel filius Achran. Ejus oblatio fuit pollubrum unum argenteum, centum ac triginta pondo: & colum unum argenteum ſeptuaginta ſiclorum in ſiclo ſanctuarii: ambo plena farinâ ſubactâ oleo, pro munere: Et calix unus decem *ſiclorum* aureus, plenus aromatibus: Et juvencus unus bubulus, & aries unus, & agnus unus anniculus, pro holocauſto: Et hircus unus caprarum, pro peccato. Pro ſacrificio autem pacifico, juvenci duo, & arietes quinque, & hœdi quinque, & agni anniculi quinque. Hæc eſt oblatio Phagiel filii Achran. Die verò duodecimâ obtulit princeps tribûs Nephtali, Ahida filius Ainan. Ejus oblatio fuit pollubrum unum argenteum, cujus pondus erat centum ac triginta ſiclorum in ſiclo ſanctuarii: utraque plena farinâ ſubactâ oleo, in oblationem: Et calix unus decem *ſiclorum* aureus, plenus aromatibus: Et juvencus unus filius bovis, & aries unus, & agnus unus anniculus pro holocauſto:

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

63 תור חד בר תורי דכר חד אמר חד
64 בר שתיה לעלתא: צפיר בר עזין
65 חד לחטאתא: ולנכסת קודשיא
תורין תרין דכרין חמשא נדיי
חמשא אמרין בני שנה חמשא
66 דין קרבן אבידן בר גדעוני: ביומא
עשיראה רבא לבני דן אחיעזר בר־
67 עמי שדי: קורבניה מנסתא דסכף
חדא מאה ותלתין סלעין הוד
מרקלדא מזרקא חד דכסף
מתקלידא שבעין סלעין בסלעי
קודשא תרויהון מלן סולתא
68 דפילא במשח למנחתא: בזכא
חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב
69 מליא קטורת בוסמין: תור חד בר
תורי דכר חד אמר חד בר שתיה
70 לעלתא: צפיר־בר עזין חד
71 לחטאתא: ולנכסת קודשיא תורין
תרין דכרין חמשא נדיי חמשא
אמרין בני שנה חמשא דין קרבן
72 אחיעזר בר־עמי שדי: ביומא חד־
עשר יומין רבא לבני אשר פנעיאל
73 בר־עכרן: קורבניה מנסתא דכסף
חדא מאה ותלתין סלעין הוד
מתקלה מזרקא חד דכסף מתקליה
שבעין סלעין בסלעי קודשא
תרויהון מלן סולתא דפילא
74 במשח למנחתא: בזכא חד מתקל
עשר סלעין היא דדהב מליא
75 קטורת בוסמין: תור חד בר תורי
דכר חד אמר חד בר־שתיה
76 לעלתא: צפיר־בר עזין חד
77 לחטאתא: ולנכסת קודשיא תורין
תרין דכרין חמשא נדיי חמשא
אמרין בני שנה חמשא דין קורבן
78 פנעיאל בר־עכרן: ביומא תרי־עשר
יומין רבא לבני נפתלי אחירע בר־
79 עינן: קורבניה מנסתא דכסף חדא
מאה ותלתין כלעין הוה מתקלה
מזרקא חד דכסף מתקליה שבעין
סלעין בסלעי קודשא תרויהון
מלן סולתא דפילא במשח
80 למנחתא: בזכא חדא משקל עשר
81 סלעין היא דדהב מליא קטורת
בוסמין: תור חד בר־תורי דנה
חד אמר־חד בר־שתיה לעלתא:

Targum ONKELOS.

63 Vitulum unum de bobus, arietem unum, agnum anniculum unum in holocaustum. Hircum de capris unum pro peccato. Et in sacrificiū sanctificationum obtulit boves duos, arietes quinque, hœdos quinque, agnos anniculos quinque: hæc est oblatio Abidan filii Gedeonis. In die decimo princeps filiorum Dan, Ahiezer filius Amisaddai.
64 Obtulit oblationem suam, acetabulum argenteum unum centum & triginta siclos appendebat: phialam unam argenteam, appendentem septuaginta siclos in siclis sanctuarii: ambo plena similâ conspersâ oleo pro munere.
65 Mortariolum unum aureum appendens decem siclos, plenum incenso aromatum. Vitulum unum de bobus, arietem unum, agnum anniculum unum in holocaustum. Hircum de capris pro peccato. Et in victimam sanctificationum boves duos, arietes quinque, hœdos quinque, agnos anniculos quinque: hæc est oblatio Ahiezer filii Amisaddai. In die undecimo
66 princeps filiorum Aser, Phegiel filius Ochran. Obtulit oblationem suam, acetabulum argenteum unum, appendens centum & triginta siclos: phialam unam argenteam, appendentem septuaginta siclos in siclis sanctuarii: ambo plena similâ conspersâ oleo pro munere.
67 Mortariolum unum appendens decem siclos auri, plenum incenso aromatum. Vitulum unum de bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustum. Hircum de capris pro peccato. Et in hostiam sanctificationum boves duos, arietes quinque, hœdos quinque, agnos anniculos quinque: hæc est oblatio Phegiel filii
68 Ochran. In die duodecimo princeps filiorum Neptali, Ahira filius Enan. Obtulit oblationem suam, acetabulum
69 argenteum unum, appendens centum & triginta siclos: phialam argenteam unam appendentem septuaginta siclos in siclis sanctuarii: ambo plena similâ conspersâ oleo pro
70 munere. Mortariolū unū appendens decē siclos auri, plenum incenso aromatū. Vitulū
71 unum de bobus, arietem unū, agnum anniculum unum in holocaustum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

63 * נשיא אחד ליום אחד נתנאל בן־צוער
64 נשיא זבולן אליאב בן־חלון: * צפיר עזים אחד לחטאת:
65 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה קרבן
66 אליאב בן־חלון: ** ביום השמיני נשיא לבני־דן אחיעזר בן־עמישדי:
67 * קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל
68 הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: * כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
69 פר בן־בקר אחד איל אחד כבש אחד בן־שנתו לעלה: * שעיר עזים אחד לחטאת:
70 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה קרבן
71 אחיעזר בן־עמישדי: * ביום השמיני עשר יום נשיא לבני־אשר פגעיאל בן־עכרן:
72 קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל
73 הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: * כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
74 פר בן־בקר אחד איל אחד כבש אחד בן־שנתו לעלה: * שעיר עזים אחד לחטאת:
75 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה קרבן
76 פגעיאל בן־עכרן: ** ביום עשר יום נשיא לבני־נפתלי אחירע בן־עינן:
77 * קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל
78 הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: ** כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
79 פר בן־בקר אחד איל אחד כבש אחד בן־שנתו לעלה: * שעיר עזים אחד לחטאת:
80 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה קרבן
81 אחירע בן־עינן: * ביום עשתי עשר יום נשיא לבני־גד אליסף בן־דעואל:

VERSIO SAMARITANA.

63 * נשיא אחד ליום אחד נתנאל בן־צוער
64 נשיא זבולן אליאב בן־חלון: * צפיר עזים אחד לחטאת:
65 * ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה קרבן
66 ** ביום השמיני נשיא לבני־דן אחיעזר בן־עמישדי:
67 * קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל
68 הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: * כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
69 פר בן־בקר אחד איל אחד כבש אחד בן־שנתו לעלה: * שעיר עזים אחד לחטאת:
70 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה קרבן
71 אחיעזר בן־עמישדי: * ביום השמיני עשר יום נשיא לבני־אשר פגעיאל בן־עכרן:
72 קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל
73 הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: * כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
74 פר בן־בקר אחד איל אחד כבש אחד בן־שנתו לעלה: * שעיר עזים אחד לחטאת:
75 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה קרבן
76 פגעיאל בן־עכרן: ** ביום עשר יום נשיא לבני־נפתלי אחירע בן־עינן:
77 * קרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל
78 הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: ** כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
79 פר בן־בקר אחד איל אחד כבש אחד בן־שנתו לעלה: * שעיר עזים אחד לחטאת:
80 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה קרבן
81 אחירע בן־עינן: * ביום עשתי עשר יום נשיא לבני־גד אליסף בן־דעואל:

TEXT. ET VERS. SAM. Translatio Latina.

63 Vitulus unus filius boves, aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum. Et hircus caprarum unus pro peccato. Et pro sacrificio pacificorum, boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque; hoc est munus Abidan filii Gedeonis. Die decimâ princeps
66 filiorum Dan, Achiezer filius Amisadæ. Munus autem ejus fuit scutella argentea una, centum & triginta pondus ejus; phiala una argentea, septuaginta siclorum juxta siclum sanctuarii, ambæ plenæ similâ conspersâ oleo in oblationem.
68 Cochlear unum decem aureorū plenum incenso. Vitulus unus filius bovis,
69 aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum. Et
70 hircus caprarum unus pro peccato. Et pro sacrificio pa-
71 cificorum, boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque; hoc est munus Achiezer filii Amisadæ. Die undecimâ prin-
73 ceps filiorum Aser, Phagajel filius Ochran. Munus autem ejus fuit scutella argentea una, centum & triginta pondus ejus; phiala una argentea septuaginta siclorum juxta siclum sanctuarii, ambæ plenæ similâ conspersâ oleo in oblationem. Cochlear unum aure-
74 um siclorum decem, plenum
75 incenso. Vitulus unus filius bovis, aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum. Et hircus caprarum
76 unus pro peccato. Et pro sacrifi-
77 cio pacificorum, boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque: hoc est munus Phagajel filii Ochran. Die duodecimâ princeps filiorum Neptali, Abira filius Æzan.
79 Munus autem ejus fuit scutella argentea una, centum & triginta pondus ejus; phiala una argentea septuaginta siclorum juxta siclum sanctuarii, ambæ plenæ similâ conspersâ oleo in oblationem. Cochlear unum
80 aureum decem siclorum, plenum incenso. Vitulus unus
81 filius bovis, aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

66 * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلْعَاشِرِ قَرَّبَ أَحْيَعَازَ بْنُ عَمِّي شَدَائِي سَرِيفُ بَنِي دَانٍ * مِثْلَ ذٰلِكَ *

Et in die decima obtulit Ahiezer filius Ammi-sadai, princeps filiorum Dan, ut illud.

72 * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلْآحَدِ عَشَرَ قَرَّبَ فَغْعِيَائِيلُ بْنُ عَكْرَانَ سَرِيفُ بَنِي أَشِرَ * مِثْلَ ذٰلِكَ *

Et in die undecima obtulit Fagh'aiil filius Achran, princeps filiorum Aser, ut illud

78 * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلثَّانِي عَشَرَ قَرَّبَ أَحِيرَاعُ بْنُ عَيْنَانَ سَرِيفُ بَنِي نَفْتَالِي * مِثْلَ ذٰلِكَ *

Et in die duodecima obtulit Ahira filius Ainan, princeps filiorum Neptali, ut illud.

ספר במדבר : ח

boves pacificorum sacrificiũ in Et :peccatum in unus caprarum Hircus 82
82 שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת : וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר 83
anni filii agni ,quinque arietes ,quinque verveces ,duo 83
שְׁנֵים אֵילִם חֲמִשָּׁה עְתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה
dedicatio Hæc .Henan filii Achirah appropinquatio hæc :quinque
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן : זֹאת חֲנֻכַּת 84
argenti scutellæ :Israel prælatis à ipsum ungi die in altaris 84
הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל קְעָרֹת כֶּסֶף
aurea cochlearia ,duodecim argenti phialæ ,duodecim
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מִזְרְקֵי־כֶסֶף שְׁנֵים עָשָׂר כַּפּוֹת זָהָב 85
,argenti una scutella centum & Triginta .duodecim
שִׁשִּׁים עֶשְׂרֵה : שְׁלֹשִׁים וּמְאַת הַקְּעָרָה הָאַחַת כֶּסֶף 85
,millia duo ,vasorum argentum Omne .unum fusorium ,septuaginta &
וְשִׁבְעִים הַמִּזְרָק הָאֶחָד כֶּל כֶּסֶף הַכֵּלִים אַלְפַּיִם
duodecim auri Cochlearia .sanctitatis seclo in quadringenti &
וְאַרְבַּע־מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ : כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה 86
aurũ Omne .sanctitatis seclo in cochleare decem decem ,suffitu plena 86
מְלֵאֹת קְטֹרֶת עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ כָּל־זְהַב
duodecim ascensionẽ in boves Omnes .centum & viginti cochlearium
הַכַּפּוֹת עֶשְׂרִים וּמְאָה : כָּל־הַבָּקָר לָעֹלָה שְׁנֵים־עָשָׂר 87
,duodecim ames filii agni ,duodecim arietes ,juvenci 87
פָּרִים אֵילִם שְׁנֵים־עָשָׂר כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנֵים עָשָׂר
boves omnes Et .peccatum in duodecim caprarum hirci & ,eorũ munus &
וּמִנְחָתָם וּשְׂעִירֵי עִזִּים שְׁנֵים עָשָׂר לְחַטָּאת : וְכֹל בְּקַרֵי 88
,sexaginta arietes ,juvenci quatuor & viginti pacificorum sacrificii 88
זֶבַח הַשְּׁלָמִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה פָּרִים אֵילִם שִׁשִּׁים
dedicatio Hæc .sexaginta anni filii agni ,sexaginta duces hirci
עַתּוּדִים שִׁשִּׁים כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁשִּׁים זֹאת חֲנֻכַּת 89
,convent' tentorium ad Mosch ingredidẽ in Et .eum ungi post altaris
הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הִמָּשְׁחוֹ : וּבְבֹא מֹשֶׁה אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד 89
propitiatorio desuper se ad respõdentẽ vocem audiebat &,secũ loquẽdũ ad
לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת־הַקּוֹל מִדַּבֵּר אֵלָיו מֵעַל הַכַּפֹּרֶת
.eum ad loquebatur & :Cherubim duos inter ab testimonii arcã super quod
אֲשֶׁר עַל־אֲרֹן הָעֵדֻת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו :

CAP. VIII. ח

,Aharon ad Loquere : dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן 1
faciem regione è ,lucernas te faciendo ascendere In :eum ad dices & 2
וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת־הַנֵּרֹת אֶל־מוּל פְּנֵי
regione è :Aharon sic fecit Et .lucernæ septem lucebunt ,candelabri
3 הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת : וַיַּעַשׂ כֵּן אַהֲרֹן אֶל־מוּל 3
Dominus præcepit quẽadmodũ ,ei' lucernas ascẽdere fecit candelabri facierũ
פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הֵעֱלָה נֵרֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
,ejus semur ad usq; aurum ductile : candelabri opus hoc Et .Moseh
4 אֶת־מֹשֶׁה : וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יְרֵכָהּ 4
fecit videre quem ,aspectũ Secundũ .ipsum ductile ejus florem ad usque
עַד־פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִוא כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה
Dominus est locut' Et .candelabrum fecit sic ,Moseh Dominus
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת־הַמְּנֹרָה : וַיְדַבֵּר יְהוָה 5
: dicendo Moseh ad 5
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר :

Versio VULG. LAT.

Hircúmque pro peccato. Et in hostias pacificorũ, boves duos, arietes quinq;, hircos quinque, agnos anniculos quinq;. Hæc fuit oblatio Ahira filii Enan. Hæc in dedicatione altaris oblata sunt à principib' Israel, in die quâ consecratũ est : Acetabula argentea duodecim, phialæ argenteæ duodecim, mortariola aurea duodecim : Ita ut centũ triginta siclos argenti haberet unum acetabulũ, & septuaginta siclos haberet una phiala: id est, in cõmune vasorum omniũ ex argento, sicli duo millia quadringẽti, pondere Sãctuarii. Mortariola aurea duodecim plena incenso, denos siclos appendentia pondere Sanctuarii: id est, simul auri sicli centũ viginti. Boves de armento in holocaustũ duodecim, arietes duodecim, agni anniculi duodecim, & libamenta eorũ; hirci duodecim pro peccato. In hostias pacificorũ, boves viginti quatuor, arietes sexaginta, hirci sexaginta, agni anniculi sexaginta. Hæc oblata sunt in dedicatione altaris, quando unctũ est. Cúmq; ingrederetur Moyses tabernaculũ fœderis, ut consuleret oraculũ, audiebat vocẽ loquẽtis ad se de propitiatorio, q̃ erat super arcã testimonii inter duos Cherubim: unde & loquebatur ei.

CAP. VIII.

1 LOcutúsq; est Dñs ad Moysẽ,
2 dicẽs, Loquere Aaron, & dices ad eũ; Cùm posueris septẽ lucernas, candelabrum in australi parte erigatur. Hoc igitur præcipe, ut lucernæ contra Boreã ẽ regione respiciãt ad mensã panũ propositionis: contra eã partẽ, quã candelabrũ respicit, lucere debebunt. Fecitq; Aaron, et imposuit lucernas sup candelabrũ, ut præceperat Dñs Moysi.
4 Hæc autẽ erat factura candelabri, ex auro ductili, tam medius stipes, quàm cũcta quæ ex utroq; calamorum latere nascebãtur : juxta exemplũ q̃ ostendit Dñs Moysi, ita operatus est candelabrũ. Et locutus est Dominus ad
5 Moysen, dicens,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ (ι) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρ- 82
τίας. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, 83
κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνια-
υσίας πέντε. Τοῦτο τὸ δῶρον Ἀχειρὲ υἱὸ Αἰ-
νάν. Οὗτος ὁ ἐγκαινισμὸς τοῦ θυσιαστηρίου ἢ 84
ἡμέρᾳ ἔχρισεν αὐτὸ, παρὰ τῶν ἀρχόντων τῶν
υἱῶν Ἰσραήλ· τροῦλλια ἀργυρᾶ (φ) δώδεκα,
φιάλας ἀργυρᾶς δώδεκα, θυΐσκας χρυσᾶς
δώδεκα. Τετράκοσλα καὶ ἑνενῆκοντα σίκλων τὸ 85
τρυβλίον τὸ ἕν, καὶ ἑβδομήκοντα σίκλων ἡ
φιάλη ἡ μία. πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν σκευῶν,
δισχίλιοι καὶ τριακόσιοι (χ) σίκλοι σίκλοι,
ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ. Θυΐσκας χρυσᾶς δώ- 86
δεκα, πλήρεις (ψ) θυμιάματος. πᾶν τὸ
χρυσίον τῶν θυϊσκῶν, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν χρυ-
σοῦ. Πᾶσαι αἱ (ω) βόες αἱ εἰς ὁλοκαύτωσιν, 87
μόσχοι δώδεκα, κριοὶ δώδεκα, ἀμνοὶ ἐνιαύ-
σιοι (α) δώδεκα, καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ
σπονδαὶ αὐτῶν· καὶ χίμαροι ἐξ αἰγῶν δώδε-
κα περὶ ἁμαρτίας. Πᾶσαι αἱ βόες εἰς θυσίαν 88
σωτηρίου, δαμάλεις εἰκοσιέξαπαρες, κριοὶ
ἑξήκοντα, τράγοι (β) ἑξήκοντα ἐνιαύσιοι, ἀμνάδες ἑξήκοντα ἐνιαύσιοι ἀ-
μωμοι. αὕτη ἡ (γ) ἐγκαίνωσις τοῦ θυσιαστη-
ρίου, μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ μετὰ
τὸ χρίσαι αὐτόν. Ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι Μωυ- 89
σῆν εἰς τὸ σκηνῶσαι τὸ μαρτυρίου λαλῆσαι αὐ-
τῷ, καὶ ἤκουσε τὸ φωνῶ κυρίου λαλοῦντος πρὸς
αὐτὸν ἀνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου, ὃ ὄζιν ὄπι τῆς κι-
βωτοῦ τοῦ μαρτυρίου, ἀναμέσον τῶν δύο (δ)
χερουβείμ· καὶ ἐλάλει πρὸς αὐτόν.

ΚΕΦ. η'.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
2 γων, Λάλησον τῷ Ἀαρὼν, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐ-
τὸν, Ὅταν ἅπτησθε τοὺς λύχνους οἱ μύρες,
κατὰ πρόσωπον τῆς λυχνίας φωτίσουσι οἱ ἑπτὰ
3 λύχνοι. Καὶ ἐποίησεν οὕτως Ἀαρών. ἐκ τοῦ
ἑνὸς μέρους κατὰ πρόσωπον τῆς λυχνίας ἐξ-
ῆψε τοὺ λύχνους αὐτῆς, καθὰ συνέταξε κύ-
ριος τῷ Μωυσῆ. Καὶ αὕτη ἡ κατασκευὴ τῆς 4
λυχνίας στερεὰ, χρυσῆ, ὁ (α) καυλὸς αὐτῆς,
καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς στερεὰ ὅλα· κατὰ τὸ εἶδος
ὃ ἔδειξε κύριος τῷ Μωυσῆ, οὕτως ἐποί-
5 ησε τὴ λυχνίαν. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς
Μωυσῆν, λέγων,

MS.A. (α) καυλὸς, καὶ τὰ

Et hircum ex capris unũ pro peccato. Et in sacrificium salutaris, vitulas duas, arietes quinq;, hircos quinque, agnas anniculas quinq;. Hoc est donum Achive filii Anan. Hæc est dedicatio altaris quâ die unxit illud, à principibus filiorum Israel: patellæ argenteæ duodecim, phialæ argenteæ duodecim, mortariola aurea duodecim. Triginta et centũ siclorum patella una, & septuaginta siclorum phiala una. Omne argentum vasorum, bis mille, & quadringenti sicli. Sicli in sicli sancto. Mortariola aurea duodecim, plena incensi. Omne aurum mortariolorum, viginti et centum aurei. Omnes boves quæ in holocaustosim, vituli duodecim, arietes duodecim, agni anniculi duodecim, & sacrificia eorum, et libamina eorum: et hirci ex capris duodecim pro peccato. Omnes boves in sacrificiũ salutaris, vitulæ viginti quatuor, arietes sexaginta, hirci sexaginta (d) anniculi, agnæ sexaginta anniculæ immaculatæ. Hæc est dedicatio altaris, (e) postquã impleviſ manũ suas, et postquã unxit eum. In ingrediendo Moyses im tabernaculum testimonii ad loquendum ei, et audiebat vocẽ Domini loquentis ad se desuper propitiatorio, quod est super arcã testimonii inter duos Cherubim. Et loquebatur ad eum.

MS.A. (φ) δώδεκα, *θυΐσκαι (χ) σίκλοι, ἐν τῷ (ψ) θυμιάματος * φιάλαι ἀρ-
γυραῖ δώδεκα· ἡ θυΐσκη ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ. πᾶν (ω) βόες εἰσὶν (α) δώδεκα,
αἱ (β) ἑξήκοντα, ἀμνάδες ἑξήκοντα ἐνιαύσιαι (γ) ἐγκαίνησις (δ) χερουβείμ.

CAP. VIII.

1 ET locutus est Dominus ad
2 Moysen, dicens, Loquere ad Aaron; et dices ad eum, Cùm imposueris lucernas à parte, secundùm faciẽ candelabri lucebunt septẽ lucernæ. Et fecit sic Aaron.
3 Ab una parte secundùm faciem candelabri accendit lucernas ejus, sicut præcepit Dominus Moysi. Et
4 hæc est structura candelabri: solidum aureum, stipes ejus; et lilia ejus, solidum totum: secundùm speciem, quam ostendit Dominus Moysi, sic fecit candelabrum.
1 Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et hircus unus caprarum, pro peccato. Pro 82
sacrificio verò pacifico, juvenci duo, & arie- 83
tes quinque, & hœdi quinque, & agni anni-
culi quinque. Hæc est oblatio Ahida filii Ai-
nan. Hoc est munus renovationis altaris in 84
die quo fuit unctum, *oblatum* à magnatibus
Israelis: pollubra duodecim argentea, & cola
duodecim argẽtea, et calices duodecim aurei.
Centum ac triginta erat pond' pollubri unius 85
argentei: & septuaginta, coli unius: totum ar-
gentum vasorum, bis mille & quadringenti,
juxta ficlũ sanctuarii. Calices verò aurei du- 86
odecim pleni aromatibus: decẽ siclorum erat
quilibet calix, in siclo sanctuarii: totũ aurum
calicum, centum ac viginti. Omnes verò ju- 87
venci pro holocausto, duodecim, & arietes
duodecim, & agni anniculi duodecim, cum
eorum similagine: & hirci caprarum, duode-
cim pro peccato. Omnes autem juvenci pro 88
sacrificio pacifico, viginti quatuor, & arietes
sexaginta, & hœdi sexaginta, & agni anniculi
sexaginta. Hæc est renovatio altaris postquam
fuit unctum. Cúmq; intrâsset Moses in taber- 89
naculũ temporis, audivit vocem loquentẽ se-
cum: è propitiatorio q̃ est super arcam testi-
monii, ex inter duo Cherubim est eũ allocuta.

CAP. VIII. *De Lucerna.*

PRæterea locutus est Dominus cum Mose, 1
dixitq; ad eum; Loquere cum Aharone, 2
& dic illi; Cùm accenderis lucernam coram
facie candelabri, sint ardentes septem lucer-
næ. Fecitq; sic Aharon septem lucernas ante 3
faciem candelabri, & accendit lucernas ejus,
quemadmodũ præcepit Dominus Mosi. Atq; 4
hoc erat opus candelabri quod fusura erat
aureâ: ab ejus basi usque ad verticem ipsius,
fusura erat, juxta visionem quam ostenderat
Dominus Mosi. Hoc *inquam* est opus cande-
labri. *Selectio Levitarum.*
Locutus est etiam Dñs cum Mose, & ait illi; 5

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

צפיר־בר עזין חד לחטאתא:
ולנכסת קודשיא תורין תרין דכרין
חמשא נדיי חמשא אמרין בני שנה
חמשא דין קורבן אחירע בר עינן:
דא ׳ חנכת מדבחא ביומא דרביאו
יתיה מן רברבי ישראל מניסי
כספא חדתא עסרי מזרקי כספא
תרי עשר בויכי דדהבא תרתיסר
עשרי: מאה ותלתין סלעין הוו
מתקלא דמנסתא חדא דכספא
ושבעין דמזרקא חד כל כספ מניא
תרין אלפין וארבע מאה בסלעי
קודשא: בויכי דדהבא תרתיסר עשר־
מלין קטורת בסמיא מתקל עסר־
סלעין הוי מתקלא דבויכא בסלעי
קודשא כל־דהב בויכיא מאה
ועשרין: כל־תורי לעלתא תרי־
עשר תורין דכרין תרי עשר אמרין
בני־שנא תרי עשר ומנחתהון
וצפירי בר־עזי תרי עשר לחטאתא:
וכל תורי לנכסת קודשיא עשרין
וארבעה תורין דכרין שתין נדין
שתין אמרין בני־שנא שתין דא
חנוכת מדבחא בתר דרביאו יתיה:
וכד־עליל משה למשכן זמנא
למללא עמיה ושמע ית־קלא
דמתמלל עמיה מעלוי כפורתא
די על־ארונא דסהדותא מבין
תרין כרוביא ומתמלל עמיה:

ח

ומליל יי עם־משה למימר: מלל
עם אהרן ותימר ליה באדלקותך
ית־בוצינייא לקביל אפי מנרתא
יהון מנהרין שבעא בוצינייא: ועבד
כן אהרן לקביל אפי מנרתא אדלק
בוצינהא כמא די פקיד יי ית משה:
ודין עובד מנרתא נגידא דהב עד
שדרה עד־שושנה נגידא היא כחזו
די אחזיי יי ית־משה כן עבד ית־
מנרתא: ומלל יי עם־משה למימר:

Targum ONKELOS.

Hircũ de capris unũ pro peccato. Et in hostiã sanctificationũ boves duos, arietes quinque, hœdos quinque, agnos anniculos quinque: hæc est oblatio Ahira filii Enan. Ista est dedicatio altaris, in die qua unxerunt illud, à principibus Israel: oblata sunt acetabula argentea duodecim, phialæ argenteæ duodecim, mortariola aurea duodecim. Centũ & triginta ficlos argenti appendebat acetabulũ unũ, & septuaginta appendebat phiala una: omne argẽtũ vasorũ, duo millia & quadringẽti ficli, in ficlis sanctuarii. Mortariola aurea duodecim plena incenso aromatũ, unumquodq; mortariolũ appendebat decem ficlos auri, in ficlis sanctuarii: omne aurũ mortariolorũ fuit centũ & viginti ficli. Oẽs boves in holocaustũ fuerũt duodecim, arietes duodecim, agni anniculi duodecim, & munera eorũ: & hirci caprarũ duodecim pro peccato. Omneſq; boves in hostiã sanctificationum viginti & quatuor boves fuerũt: arietes sexaginta, hœdi sexaginta, agni anniculi sexaginta: hæc est dedicatio altaris, postquam unxerunt illud. Cùmq; ingrederetur Moyses in tabernaculũ fœderis, ad loquendũ cum eo: audiebat vocem loquentis secum, desuper propitiatorio quod est super arcam testimonii, de medio duorum Cherubim: loquebaturq; cum eo.

CAP. VIII.

Locutúſq; est Dominꝰ cum Moyse dicens. Loquere cum Aaron, & dices ad eum: Cùm accenderis lucernas, contra faciem candelabri lucebunt septem lucernæ. Fecítque ita Aaron, contra faciem candelabri accendit lucernas: ficut præceperat Dominus Moyſi. Hæc autem erat factura candelabri, ex auro ductili erat, ab haſtili ejus uſq; ad lilium ejus erat ductile: juxta viſionem quam oſtendit Dominꝰ Moyſi, ita fecit candelabrum. Locutúſq; eſt Dominus cum Moyſe dicens:

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* צעיר עז אחד לחטאת׃ ** צאן חמשה כבשים בני שנה חמשה
זבח שלמים בקר שנים עשר אילם חמשה עתודים חמשה כבשים
בני שנה חמשה זאת חנכת המזבח ביום המשח אתו מאת נשיאי
ישראל נסיכם כסף קערת אחת שלשים משקלה מזרק אחד כסף
שבעים משקל הקדש כל הכסף הכלים אלפים ומאתים בשקל
הקדש: כפות זהב שנים עשר מלאות קטרת עשרה עשרה
משקל הכף בשקל הקדש כל זהב הכפות מאה ועשרים: כל
בקר לעלה שנים עשר פרים אילם שנים עשר כבשים בני שנה
שנים עשר ומנחתם וצעיר עזים לחטאת שנים עשר: וכל בקר
זבח השלמים עשרים ושנים פרים אילים ששים עתודים ששים
כבשים בני שנה ששים זאת חנכת המזבח אחרי המשח אתו:
ובבוא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר
אליו מעל הכפרת אשר על ארון העדת מבין שני הכרבים וידבר
אליו: ויאמר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרות אל
מול פני המנרה יאירו שבעת הנרות: ויעש כן אהרן אל מול
פני המנרה העלה נרתיה כאשר צוה יהוה את משה: וזה מעשה
המנרה מקשה זהב עד ירכה עד פרחה מקשה היתה כמראה
אשר הראה יהוה את משה כן עשה את המנרה: ויאמר יהוה
אל משה לאמר:

VERSIO SAMARITANA.

* צעיר עז אחד לחטאת׃ ** צאן חמשה כבשים בני שנה חמשה
זבח שלמים בקר שנים עשר אילם חמשה עתודים חמשה כבשים
בני שנה חמשה זאת חנכת המזבח ביום המשח אתו מאת נשיאי
ישראל נסיכם כסף קערת אחת שלשים משקלה מזרק אחד כסף
שבעים משקל הקדש כל הכסף הכלים אלפים ומאתים בשקל
הקדש: כפות זהב שנים עשר מלאות קטרת עשרה עשרה
משקל הכף בשקל הקדש כל זהב הכפות מאה ועשרים: כל
בקר לעלה שנים עשר פרים אילם שנים עשר כבשים בני שנה
שנים עשר ומנחתם וצעיר עזים לחטאת שנים עשר: וכל בקר
זבח השלמים עשרים ושנים פרים אילים ששים עתודים ששים
כבשים בני שנה ששים זאת חנכת המזבח אחרי המשח אתו:
ובבוא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר
אליו מעל הכפרת אשר על ארון העדת מבין שני הכרבים וידבר
אליו: ויאמר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרות אל
מול פני המנרה יאירו שבעת הנרות: ויעש כן אהרן אל מול
פני המנרה העלה נרתיה כאשר צוה יהוה את משה: וזה מעשה
המנרה מקשה זהב עד ירכה עד פרחה מקשה היתה כמראה
אשר הראה יהוה את משה כן עשה את המנרה: ויאמר יהוה
אל משה לאמר:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et hircus caprarum unus pro peccato. Et pro sacrificio pacificorum, boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque; hoc est munus Ahiræ filii Ænan. Hæc fuit dedicatio altaris ex principibus Iſraelis in die qua unctum est, scutellæ argenteæ duodecim, phialæ argenteæ duodecim, cochlearia aurea duodecim. Centum et triginta ſiclorum, ſcutella una argentea; & ſeptuaginta, phiala una: omne argentum vaſorum, duo millia & quadringenti, juxta ſiclum ſanctuarii. Cochlearia aurea duodecim plena incenſo. unumquodque cochlear decem juxta ſiclum ſanctuarii: omne aurum cochlearium, centum & viginti. Omnes boves in holocauſtum, duodecim vituli, arietes duodecim, & oblatio eorum; & hirci caprarum duodecim pro peccato. Et omnes boves ſacrificii pacificorũ, viginti quatuor vituli, arietes ſexaginta, hirci ſexaginta, agni anniculi ſexaginta; hæc fuit dedicatio altaris poſtquam(b) unctum eſt. Cùm vero ingrediebatur Moſes in tabernaculum teſtimonii, ut loqueretur cum eo, tum audiebat vocem loquentis ad ſe de propitiatorio quod erat ſuper arcam teſtimonii inter duos Cherubim, loquebatúrque ad eum.

CAP. VIII.

Et locutus eſt Dominus Moſi, dicens; Loquere Aaroni, diceſq; ei, Cum accendes lucernas ante faciem candelabri, lucebunt ſeptem lucernæ. Sicq; fecit Aaron ante faciem candelabri, accendit lucernas ejus ſicut præceperat Dominus Moſi. Hæc autem erat factura candelabri, ductile erat ex auro; uſque ad haſtile ſuum, & flores ſuos, ductile erat: Sicut exemplar quod oſtenderat Dominus Moſi, ſic fecit candelabrum. Deinde locutus eſt Dominus Moſi, dicens;

VER. SAM. (b) unxit illud.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هذه جملة دسن المذبح في يوم مسحه من اشراف بني اسرايل * من قصاع الفضة اثنا
عسر * ومن كرانيب الفضة اثنا عسر * ومن دروج الذهب اثنا عسر * كل قصعة من مايه وعشرين
مثقال فضة * وكل كريب من سبعين * فذلك جميع فضة الاني التي مثقال واربع مايه مثقال
بمثقال القدس * ودروج الذهب الاثنا عسر المملوءة بخورا * كل درج منها من عسر مثاقيل
بمثقال القدس * فذلك جميع ذهب الدروج مايه وعسرين مثقالا * وجميع بقر الصعدة اثنا
عسر * والكباش اثنا عسر والبكمان بنو سنة اثنا عسر * والبر معهم * والعنذان اثنا عسر للذكاة *
وجميع بقر ذبايح السلامة اربع وعسرون * وسبون كبسا * وسبون عنودا * وسبون حملا بنو سنة * هذا
دسن المذبح بعد ما مسح * وكان موسي اذا دخل خباء المحضر ليتكلم يسمع الصوت يخاطبه من
فوق الغشاء الذي على صندوق الشهادة من بين الكروبين ويخاطبه * الفصل الثامن *
* ثم كلم الله موسي قايلا * مر هارون وقل له * اذا اسرجت السرج فالي ما يلي وجه المنارة
يضي سبعتها * ففعل هارون كذلك واسرج سرج المنارة الي ما يلي وجهها كما امر الله موسي *
* وهذه صناعة المنارة * مصمته من ذهب * حتي ارجلها وسوسنها مصمته * بالمنظر الذي
اري الله موسي كذلك صنعها * ثم كلم الله موسي قايلا *

Hæc eſt ſumma maneriũ altaris in die unctionis ejus, oblatorum à principibꝰ filiorum Iſrail. Ex pollubris argenteis, duodecim; & ex phialis argenteis, duodecim; & ex capſellis aureis, duodecim. Omnes pollubrum conſtabat ex centũ & triginta ſiclis argenti; & quælibet phiala, ex ſeptuaginta. Itaq; totũ argentũ vaſorũ, duo millia ſiclorũ, et quadringenti ſicli, in ſiclo ſanctuarii. Et capſellæ aureæ duodecim, plena thuris: quælibet capſella ex ipſis conſtabat ex decem ſiclis, in ſiclo ſanctuarii. Itaq; totum aurum capſellarum, fuit centum viginti ſicli. Et omnes boves holocauſti, duodecim, & hirci duodecim, & agni anniculi duodecim, & frumentum cum ipſis; & hœdi duodecim in expiationem. Et omnes boves victimarum pacis, viginti quatuor, & ſexaginta arietes, & ſexaginta hœdi, & ſexaginta agni filii unius anni. Hoc fuit munꝰ altaris poſtquã unctũ eſt. Cùmque ingrederetur Muſa tabernaculũ præſentiæ ut loqueretur, audiebat vocem illam colloquentem ſecum deſuper velo quod erat ſuper arcã teſtimonii, ex inter duos Cherubim, loquebaturque cum eo.

CAP. VIII.

Retrorea locutus eſt Dꝰ cum Muſa, dicens; Præcipe Haroni, & dic ei; Cùm accenderis lucernas ad eam partem ad quã reſpicit facies candelabri, accendes eas ſeptem. Fecitq; Haron ita, & aptavit lucernas candelabri ad eam partem in quam reſpicit facies ejꝰ ſicuti præcepit Dꝰ Muſæ. Et hoc eſt artificiũ candelabri: ſolidum erat ex auro; imò etiam pedes ejus & lilia ejꝰ ſolida: juxta viſionem quã oſtendit Deus Muſæ, ita fabricavit illud. Item locutus eſt Deus ad Muſam, dicens;

סֵפֶר בְּמִדְבַּר : ח

eos purificabis & ,Israel filiorum medio è Levitas Cape
קַח אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְטִהַרְתָּ אֹתָם :
Juxta aquas eos super Sparge. eos purificandū ad ,eis facies sic Et
וְכֹה־תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם הַזֵּה עֲלֵיהֶם מֵי חַטָּאת
,sua vestīmēta lavent & ,suū carnem omnē super novaculā faciēt transire &
וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל־כָּל־בְּשָׂרָם וְכִבְּסוּ בִגְדֵיהֶם
confusam similam,ei" munus &,bovis filiū juvencū capiēt Et.se purificabūt &
וְהִטֶּהָרוּ : וְלָקְחוּ פַּר בֶּן־בָּקָר וּמִנְחָתוֹ סֹלֶת בְּלוּלָה
peccatum in copies bovis filium secundum juvencum & ,oleo cum
בַּשָּׁמֶן וּפַר־שֵׁנִי בֶן־בָּקָר תִּקַּח לְחַטָּאת :
facies cōgregare & ,cōventus tentorii facies ad Levitas facies appropinquare Et
וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְהַלְתָּ
facies ad Levitas facies appropinquare Et .Israel filiorum cœtum omnem
אֵת כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי
faciet elevare Et.Levitas super suas manus Israel filii fulcīt & : Domini
יְהוָה וְסָמְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־יְדֵיהֶם עַל־הַלְוִיִּם : וְהֵנִיף
,Israel filiis à Domini cōspectu ad elevatiōē Levitas Aharon
אַהֲרֹן אֶת־הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
fulcīmi Levitæ Et .Domini Jervitutem serviendum ad erunt &
וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת יְהוָה : וְהַלְוִיִּם יִסְמְכוּ אֶת־
& ,peccatum unum fac Et .juvencorū caput super suas manus
יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּרִים וְעֲשֵׂה אֶת־הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת־
facies stare Et .Levitas super expiandū ad ,Domino ascensionem ūnum
הָאֶחָד עֹלָה לַיהוָה לְכַפֵּר עַל־הַלְוִיִּם : וְהַעֲמַדְתָּ
agitabunt eos facies agitare & :ei" filiorū facies ad &,Aharō facies ad Levitas
אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי אַהֲרֹן וְלִפְנֵי בָנָיו וְהֵנַפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה
,Israel filiorum medio è Levitas facies dividere Et .Domino
לַיהוָה : וְהִבְדַּלְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
serviendum ad Levitæ ingredientur postea Et .Levitæ mihi erāt &
וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם : וְאַחֲרֵי־כֵן יָבְאוּ הַלְוִיִּם לַעֲבֹד אֶת־
Quia .elevationem eos facies elevare & ,eos purificabis & :conventus tentorio
אֹהֶל מוֹעֵד וְטִהַרְתָּ אוֹתָם וְהֵנַפְתָּ אוֹתָם תְּנוּפָה : כִּי
omnis aperiōne pro ,Israel filiorum medio è mihi ipsi dati : dati
נְתֻנִים נְתֻנִים הֵמָּה לִי מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת פִּטְרַת כָּל־
meus Quia .mihi eos accepi ,Israel filiis à omni primogenito vulvæ
רֶחֶם בְּכוֹר כֹּל מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקַחְתִּי אֹתָם לִי : כִּי לִי
me percutiēte die in : animali in & hominē in,Israel filiis in primogenitū omnis
כָל־בְּכוֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה בְּיוֹם הַכֹּתִי
,mihi eos sanctificavi ; Ægypti terra in primogenitum omne
כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הִקְדַּשְׁתִּי אֹתָם לִי :
,Israel filiis in primogenito omni pro Levitas cepi Et
וָאֶקַּח אֶת־הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־בְּכוֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל :
filiorum medio è ejus filiis & ,Aharon datos Levitas dedi Et
וְאֶתְּנָה אֶת־הַלְוִיִּם נְתֻנִים לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו מִתּוֹךְ בְּנֵי
,cōventus tentorio in Israel filiorum servitutem serviendum ad ,Israel
יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאֹהֶל מוֹעֵד
,plaga Israel filiis in sit non & : Israel filios super expiandum ad &
וּלְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִהְיֶה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגֶף
sanctitatem ad Israel filii accedendo in
בְּגֶשֶׁת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַקֹּדֶשׁ :

Versio VULG. LAT.

6 Tolle Levitas de medio filiorum Israel, & purificabis eos,
7 Juxta hunc ritū : Aspergantur aquâ lustrationis, & radant omnes pilos carnis suæ. Cúmque laverint vestimenta sua, & mundati fuerint, Tollent bovem de armentis, & libāmentum ejus similam oleo conspersam : bovem autem alterum de armento tu accipies pro peccato. Et applicabis Levitas coram tabernaculo fœderis, convocatâ omni multitudine filiorum
10 Israel. Cúmque Levitæ fuerint coram Domino, ponent filii Israel manus suas super
11 eos. Et offeret Aaron Levitas, munus in conspectu Domini à filiis Israel,ut serviant
12 in ministerio ejus. Levitæ quoque ponent manus suas super capita boū, è quib⁹ unū facies pro peccato,& alterum in holocaustum Domini,ut depreceris pro eis.
13 Statuésque Levitas in conspectu Aaron & filiorum ejus, & consecrabis oblatos Domino.
14 Ac separabis de medio filiorū Israel, ut sint mei.Et posteà ingredientur tabernaculum fœderis, ut serviant mihi. Sícq; purificabis & consecrabis eos in
16 oblationem Dñi : quoniā dono donati sunt mihi à filiis Israel. Pro primogenitis quæ aperiunt omnem vulvam in
17 Israel, accepi eos. Mea sunt enim omnia primogenita filiorum Israel,tam ex hominibus quàm ex jumentis.Ex die quo percussi omne primogenitum in terra Ægypti, sanctificavi eos mihi. Et tuli Levitas pro
18 cunctis primogenitis filiorum
19 Israel : Tradidíque eos dono Aaron & filiis ejus de medio populi, ut serviant mihi pro Israel in tabernaculo fœderis, & orent pro eis, ne fit in populo plaga, si ausi fuerint accedere ad Sanctuarium.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Λάβε τοὺς Λευίτας ἐκ (β)μέσου υἱῶν Ἰσρα-
ὴλ, καὶ ἀφαγνιεῖς αὐτούς. Καὶ (γ) οὕτω ποιή-
σεις αὐτοῖς τοῦ ἁγνισμὸν αὐτῶ· (δ)περιρ-
ρανεῖς αὐτοὺς ὕδωρ ἁγνισμοῦ· καὶ ἐπιβά-
σει ξυρὸν (ε) ὅλῃ πᾶν τὸ σῶμα αὐτῶν,
καὶ πλυνοῦσι τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ καθαροὶ
8 ἔσον(ζ). Καὶ λήψονται μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν,
καὶ τότε θυσίαν σεμίδαλιν ἀναπεποιη-
μένην ἐν ἐλαίῳ· καὶ μόσχον ἐνιαύσιον ἐκ βο-
ῶν λήψῃ περὶ ἁμαρτίας. Καὶ προσάξεις
τοὺς Λευίτας ἔναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ-
τυρίου· καὶ συνάξεις πᾶσαν συναγωγὴν
10 υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ προσάξεις τοὺς Λευίτας
ἔναντι κυρίου, καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσρα-
ὴλ τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅλῃ τοὺς Λευίτας.
11 Καὶ ἀφοριεῖ Ἀαρὼν τοὺς Λευίτας ἀπόδομα
ἔναντι κυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ
12 ἔσον(ζ) ὥστε ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα κυρίου. Οἱ δὲ
Λευῖ(ζ) ἐπιθήσουσι τὰς (ζ) χεῖρας ὅλῃ τὰς
κεφαλὰς τῶν μόσχων· καὶ ποιήσεις τὸν ἕνα
περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸν ἕνα εἰς ὁλοκαύτωμα
κυρίῳ ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτῶν. Καὶ στή-
13 σεις τοὺς Λευίτας ἔναντι κυρίου, καὶ ἔναντι
Ἀαρὼν, καὶ ἔναντι τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἀπο-
δώσεις αὐτοὺς (η) ἀπόδομα ἔναντι κυρίου.
14 Καὶ διαστελεῖς τοὺς Λευίτας ἐκ μέσου υἱῶν
15 Ἰσραὴλ· καὶ (ϑ) ἔσονταί μοι. Καὶ μετὰ
ταῦτα εἰσελεύσονται οἱ Λευῖ(ζ) ἐργάζεσθαι
τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ κα-
θαριεῖς αὐτοὺς, καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς ἔναντι
κυρίου· ὅτι ἀπόδομα ἀποδεδομένοι δι-
τοί μοι εἰσὶν ἐκ μέσου υἱῶν Ἰσραήλ· Ἀντὶ
τῶν διανοιγόντων πᾶσαν μήτραν πρωτο-
τόκων πάντων ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ εἴλη-
φα αὐτοὺς ἐμοί. Ὅτι ἐμοὶ πᾶν πρωτότοκον (ι) ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ (κ) ἀπὸ ἀν-
θρώπων ἕως κτήνους. ἡμέρᾳ ἐπάταξα πᾶν
πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἡγίασα αὐ-
τοὺς ἐμοί, Καὶ ἔλαβον τοὺς Λευίτας ἀντὶ
19 παντὸς πρωτοτόκου ἐν υἱοῖς Ἰσραήλ. Καὶ
ἀπέδωκα τοὺς Λευίτας ἀπόδομα δεδομέ-
νους Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐκ μέσου υἱῶν
Ἰσραὴλ, ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Ἰσρα-
ὴλ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐξιλά-
σασθαι περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἔσται ἐν
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ (λ) προσεγγίζων πρὸς
τὰ ἅγια.

MS.A. (β) μέσου τῶν υἱῶν (γ) οὕτως ποιήσεις τὸν ἁγνίασμον (δ) περι-
ρανεῖς (ε) ὅλῃ τὸ (ζ) χεῖρας αὐτῶν ὅλῃ (η) ἀπόδομα κυρίῳ. Καὶ (ϑ) ἔσον
ἐμοί. (ι) ἐξ υἱῶν (κ) ἀπὸ ἀνθρώπου (λ) προσεγγίζων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πρὸς

Sume Levitas de medio filiorum Israel, & purifica eos. Et sic facies eis purificationem eorum: Asperge eos aquâ purificationis, & superveniet novacula super omne corpus eorum, & lavabunt vestimenta sua : & mundi erunt. Et sument vitulum unum ex bobus, & hujus sacrificium similam vesellam in oleo. Et vitulum anniculum ex bobus sume pro peccato. Et adduces Levitas ante tabernaculum testimonii : & congregabis omnem synagogam filiorum Israel. Et adduces Levitas ante Dominum, & imponent filii Israel manus suas super Levitas. Et segregabit Aaron Levitas, munus ante Dominum à filiis Israel : & erunt, ut operentur opera Domini. Levitæ autem imponent manus super capita vitulorum : & facies unum pro peccato, & unum in holocaustum Domino ad exorandā pro eis. Et statues Levitas ante Dominum, & ante Aaron, & ante filios ejus : & donabis illos donum ante Dominū. Et distinges Levitas de medio filiorum Israel : & erunt mihi. Et post hæc ingredientur Levitæ ad operandum opera tabernaculi testimonii: & mundabis eos, & donabis eos ante Dominū : quoniā donū, donati hi mihi sunt de medio filiorū Israel : Pro adaperiente omne vulvā primogenitis omnib⁹ ex filiis Israel sumpsi eos mihi. Quoniam mihi omne primogenitum in filiis Israel ab hominibus usque ad pecus. Quā die percussi omne primogenitum in terra Ægypti, sanctificavi eos mihi : Et sumpsi Levitas pro omni primogenito in filiis Israel. Et donavi Levitas donum, donatos Aaron & filiis ejus de medio filiorum Israel, ad operandum opera filiorum Israel in tabernaculo testimonii, & propitiandum pro filiis Israel : Et non erit in filiis Israel (a) accedens ad sancta.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sume Levitas de medio filiorum Israel, & purifica eos. Hoc modo fac illis, & purifica eos,Sparge super eos aquas peccati,& transire faciant novaculā super totā carnē suam, laventque vestimenta sua, & sese purificent. Deinde sumant juvencum unum filium bovis, cum oblatione sua, *nempe* pollubro uno pleno farinâ subactâ oleo : & juvencum alterum filiū bovis offer pro peccato. Et accedere fac Levitas ante tabernaculum temporis,& congrega totum cœtum filiorum Israel. Et admove Levitas coram Dño, imponentque filii Israel manus suas superLevitas. Et separabit Aharon Levitas separationem coram Domino ex parte filiorum Israel : eruntque ad obeundum ministerium Domini. Et Levitæ ponent manus suas super caput juvenci: & fac unum pro peccato, & alterum in holocaustum Domino, ut indulgentia impetretur pro Levitis. Et statue Levitas ante Aharonem & filios ejus, ut separet eos separationem Domino. Et separa Levitas è medio filiorum Israel, eruntque mei Levitæ. Et post hæc ingredientur Levitæ, ac ministrabunt in tabernaculo temporis. Itaque purifica eos, & separa eos separationem coram Domino, Quoniam dono sunt mihi donati de medio filiorum Israel, *idcirco* pro omni aperiente vulvam inter mares filiorum Israel, dedicavi eos mihi. Quoniam mea sunt omnia primogenita filiorum Israel, ab hominibus usque ad jumenta : in die quo occidi omnia primogenita quæ erant in terra Ægypti, consecravi eos mihi. Et obtuli Levitas pro primogenitis filiorum Israel. Et dedi ipsos Levitas dono Aaroni & filiis ejus è medio filiorum Israel, ad obeundum ministerium filiorum Israel in tabernaculo temporis, & ad expiandum pro filiis Israel, & ne contingat inter filios Israel mors repentina, quū accesserint filii Israel ad sanctuariū.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

6 וְקָרֵיב יָת לֵיוָאֵי מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
7 וְתַדְכֵּי יָתְהוֹן : וְכֵדֵין תַּעְבֵּיד לְהוֹן
לְדַכָּיוּתְהוֹן אַדֵּי עֲלֵיהוֹן מַיָּא
דְחַטָּאתָא וְיַעְבְּרוּן מַסְפָּא עַל כָּל־
בִּשְׂרְהוֹן וְיַחֲווֹרוּן לְבוּשֵׁיהוֹן וְיִדְכּוֹן :
8 וְיִסְבּוּן תּוֹר בַּר־תּוֹרֵי וּמִנְחְתֵּיהּ
סוֹלְתָא דְפִילָא בְמִשַּׁח וְתוֹר תִּנְיָן
בַּר־תּוֹרֵי תִּסַּב לְחַטָּאתָא : 9 וְתִקְרֵיב
יָת לֵיוָאֵי לְקֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְתִכְנוֹשׁ
יָת כָּל־כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל :
10 וְתִקְרֵיב יָת לֵיוָאֵי קֳדָם יְיָ וְיִסְמְכוּן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת יְדֵיהוֹן עַל לֵיוָאֵי :
11 וְיֵרֵים אַהֲרֹן יָת לֵיוָאֵי אֲרֵמָא קֳדָם
יְיָ מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיֵהוֹן לְמִפְלַח יָת־
פֻּלְחָנָא דַייָ אִלֵּיוָאֵי : 12 וְלֵיוָאֵי יִסְמְכוּן יָת יְדֵיהוֹן
עַל רֵישׁ תּוֹרַיָּא וְיַעְבֵּיד יָת־חַד
חַטָּאתָא וְיָת־חַד עֲלָתָא קֳדָם
יְיָ לְכַפָּרָא עַל לֵיוָאֵי : 13 וְתָקֵים יָת לֵיוָאֵי
קֳדָם אַהֲרֹן וְקֳדָם בְּנוֹהִי וְתֵרִים
יָתְהוֹן אֲרֵמָא קֳדָם יְיָ : 14 וְתַפְרֵישׁ יָת
לֵיוָאֵי מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיֵהוֹן מְשַׁמְּשִׁין
קֳדָמַי לֵיוָאֵי : 15 וּבְתַר־כֵּן יֵעֲלוֹן לֵיוָאֵי
לְמִפְלַח יָת־מַשְׁכַּן זִמְנָא וְתַדְכֵּי
יָתְהוֹן וְתֵרִים יָתְהוֹן אֲרֵמָא : 16 אֲרֵי
אַפְרָשָׁא מְפָרְשִׁין אֲנוּן לִי מִגּוֹ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל חֲלַף פְּתַח כָּל־וַלְדָּא בּוּכְרָא
כּוּלָּא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְרֵיבִית יָתְהוֹן
לְקֳדָמָי : 17 אֲרֵי דִילִי כָל־בֻּכְרָא בִּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל בַּאֲנָשָׁא וּבְבְעִירָא בְּיוֹמָא
דְקַטֶּלִית כָּל־בֻּכְרָא בְּאַרְעָא
דְמִצְרַיִם אַקְדֵּישִׁית יָתְהוֹן קֳדָמָי :
18 וְקָרֵיבִית יָת לֵיוָאֵי חֲלַף כָּל־בּוּכְרָא
בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל : 19 וִיהַבִית יָת לֵיוָאֵי

Targum ONKELOS.

6 Applica Levitas de medio filiorum Israel: & mundabis eos.
7 Et ita facies eis ut mundentur; Asperge super eos aquas lustrationis: & transire facient novaculam super omnem carnem suam; & lavabunt vestimenta sua, & mundi erunt.
8 Tollentque vitulum de bobus, & munus ejus erit simila conspersa oleo: bovem autem secundum tolles de bobus pro peccato.
9 Applicabisque Levitas coram tabernaculo fœderis: & congregabis omnem cœtum filiorum Israel.
10 Et applicabis Levitas coram Domino: & imponent filii Israel manus suas super Levitas.
11 Elevabitque Aaron Levitas elevatione corâ Dño à filiis Israel: & erunt ministrantes ministeriũ Dñi.
12 Levitæ autem imponent manus suas super caput boum: & faciat unum pro peccato & unum in holocaustum coram Domino, ad propitiandum super Levitas.
13 Statuesque Levitas in conspectu Aaron & in conspectu filiorum ejus: & elevabis eos elevatione in conspectu Domini.
14 Et separabis Levitas de medio filiorũ Israel: ut sint ministrantes Levitæ coram me.
15 Et posteà ingredientur Levitæ, ut ministrent in tabernaculo fœderis: & mundabis eos, & elevabis eos elevatione.
16 Quoniam separatione separati sunt mihi, de medio filiorum Israel: pro omni primogenito aperiente omnem vulvam de filiis Israel, applicavi eos *coram me*.
17 Quia meum est omne primogenitum in filiis Israel, in hominibus & in jumentis: in die quo interfeci omne primogenitum in terrâ Ægypti, sanctificavi eos coram me.
18 Applicavique Levitas pro omni primogenito filiorum Israel.
19 Dedique Levitas *traditos* Aaron & filiis ejus, de medio filiorum Israel: ut serviant pro filiis Israel in tabernaculo fœderis, ad propitiandum pro filiis Israel: ut non fit in filiis Israel mors, cum accesserint ad sanctuariũ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 וְקָרַבְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְטִהַרְתָּ אֹתָם׃
7 וְכֹה־תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם הַזֵּה עֲלֵיהֶם מֵי חַטָּאת וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל־כָּל־בְּשָׂרָם וְכִבְּסוּ בִגְדֵיהֶם וְהִטַּהֵרוּ׃
8 וְלָקְחוּ פַּר בֶּן־בָּקָר וּמִנְחָתוֹ סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וּפַר בֶּן־בָּקָר שֵׁנִי תִּקַּח לְחַטָּאת׃
9 וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְהַלְתָּ אֶת־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
10 וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי יְהוָה וְסָמְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־יְדֵיהֶם עַל־הַלְוִיִּם׃
11 וְהֵנִיף אַהֲרֹן אֶת־הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת יְהוָה׃
12 וְהַלְוִיִּם יִסְמְכוּ אֶת־יְדֵיהֶם עַל רָאשֵׁי הַפָּרִים וְעֲשֵׂה אֶת־הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת־הָאֶחָד עֹלָה לַיהוָה לְכַפֵּר עַל־הַלְוִיִּם׃
13 וְהַעֲמַדְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי אַהֲרֹן וְלִפְנֵי בָנָיו וְהֵנַפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה לַיהוָה׃
14 וְהִבְדַּלְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם׃
15 וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹאוּ הַלְוִיִּם לַעֲבֹד אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְטִהַרְתָּ אֹתָם וְהֵנַפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה׃
16 כִּי נְתֻנִים נְתֻנִים הֵמָּה לִי מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם בְּכוֹר כֹּל מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקַחְתִּי אֹתָם לִי׃
17 כִּי־לִי כָל־בְּכוֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה בְּיוֹם הַכֹּתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הִקְדַּשְׁתִּים לִי׃
18 וָאֶקַּח אֶת־הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־בְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
19 וְנְתוּנִים נָתַתִּי אֶת־הַלְוִיִּם לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֹהֶל מוֹעֵד וּלְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגֶף בְּגֶשֶׁת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַקֹּדֶשׁ׃

VERSIO SAMARITANA.

6 וקרבת את־הלוים מתוך בני ישראל וטהרת אתם׃
7 וכה־תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על־כל־בשרם וכבסו בגדיהם והטהרו׃
8 ולקחו פר בן־בקר ומנחתו סלת בלולה בשמן ופר בן־בקר שני תקח לחטאת׃
9 והקרבת את־הלוים לפני אהל מועד והקהלת את־כל־עדת בני ישראל׃
10 והקרבת את־הלוים לפני יהוה וסמכו בני ישראל את־ידיהם על־הלוים׃
11 והניף אהרן את־הלוים תנופה לפני יהוה מאת בני ישראל והיו לעבד את־עבדת יהוה׃
12 והלוים יסמכו את־ידיהם על ראשי הפרים ועשה את־האחד חטאת ואת־האחד עלה ליהוה לכפר על־הלוים׃
13 והעמדת את־הלוים לפני אהרן ולפני בניו והנפת אתם תנופה ליהוה׃
14 והבדלת את־הלוים מתוך בני ישראל והיו לי הלוים׃
15 ואחרי־כן יבאו הלוים לעבד את־אהל מועד וטהרת אתם והנפת אתם תנופה׃
16 כי נתנים נתנים המה לי מתוך בני ישראל תחת כל־פטר רחם בכור כל מבני ישראל לקחתי אתם לי׃
17 כי־לי כל־בכור בבני ישראל באדם ובבהמה ביום הכתי כל־בכור בארץ מצרים הקדשתים לי׃
18 ואקח את־הלוים תחת כל־בכור בני ישראל׃
19 ונתונים נתתי את־הלוים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל לעבד את־עבדת בני ישראל באהל מועד ולכפר על־בני ישראל ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל־הקדש׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

6 Accipe Levitas de medio filiorum Israel, et purificabis eos.
7 Sic autem facies eis ut purificentur eos: asperge super eos aquas expiationis, & transferre faciant novaculam super omnem carnem suam, laventque vestimenta sua, et mundi erunt. Accipient etiam vitulum de armento, & oblationem ejus similam conspersam oleo; & vitulum alterum de armento accipies (a) pro peccato. Et accedere facies Levitas ante tabernaculum testimonii, & convocabis omnem congregationem filiorum Israel. Et accedere facies Levitas ante Dominum, imponentq; filii Israel manus suas super Levitas. Et offeret Aaron Levitas ventilatione coram Domino de filiis Israel, ut possint operari ministerium Domini. Levitæ autem imponent manus suas super capita vitulorum, (b) faciesq; unum pro peccato, & alterum holocaustum Domino ad expiandum Levitas. Sistesq; Levitas coram Aarone, & coram filiis ejus, & ventilabis eos ventilationem Domino. Separabisq; Levitas de medio filiorum Israel, meiq; erunt Levitæ. Postea ingredientur Levitæ ad faciendũ ministerium tabernaculi testimonii, purificabisq; eos, & ventilabis eos ventilationem. Quoniam dati sunt, illi mihi de medio filiorum Israel; pro omni primogenito aperiente vulvam inter filios Israel accepi illos mihi. Meus est enim omnis primogenitus ex filiis Israel, ex hominibus, & ex bestiis: à die quo percussi omnem primogenitum in terra Ægypti, sanctificavi illos mihi. Et accepi Levitas pro omni primogenito ex filiis Israel. Dedi, Levitas donum Aaroni & filiis ejus de medio filiorum Israel ad faciendum ministerium filiorum Israel in tabernaculo testimonii, & ad expiandum filios Israel, ne non sit inter filios Israel plaga cùm accedent filii Israel ad sanctuarium.

VER. SAM. (a) in expiationem. (b) faciétque

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 *فَدِّمِ اللَّاوِيِّينَ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ فَطَهِّرْهُمْ * وَكَذَا فَاصْنَعْ لَهُمْ مِنْ تَطْهِيرِهِمْ * انْضَحْ عَلَيْهِمْ
7 مِنْ مَاءِ الذَّكَاةِ * وَيَمُرُّوا بِالْمُوسَى عَلَى أَبْدَانِهِمْ * وَيَغْسِلُوا ثِيَابَهُمْ وَيَتَطَهَّرُوا * وَيُقَرِّبُوا ثَوْرًا مِنَ الْبَقَرِ
8 وَمَعَهُ بِرْسِمٍ مَلْتُوتٍ بِدُهْنٍ * وَثَوْرًا آخَرَ مِنَ الْبَقَرِ تَحُدُّهُ لِلذَّكَاةِ * وَقَدِّمْهُمْ بَيْنَ يَدَيْ خِبَاءِ الْحَضَرِ
9 وَجُوقِ جَمَاعَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَقَدِّمْهُمْ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ * وَيَسْنُدُ بَنُو إِسْرَائِيلَ أَيْدِيَهُمْ عَلَيْهِمْ *
10 وَيُقَرِّبُهُمْ هَارُونُ قُرْبَانًا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ مِنْ بَيْنِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * فَيَكُونُوا يَخْدُمُونَ خِدْمَةَ اللَّهِ *
11 وَاللَّاوِيُّونَ يَسْنُدُونَ أَيْدِيَهُمْ عَلَى أَرْؤُسِ الثَّوْرَيْنِ * وَاصْنَعْ أَحَدَهُمَا ذَكَاةً * وَالْآخَرَ صَعِيدَةً لِلَّهِ *
12 وَاسْتَعْفِرْ عَنْهُمْ * وَقِفْهُمْ بَيْنَ يَدَيْ هَارُونَ وَبَنِيهِ * وَقِفْهُمْ قُرْبَانًا لِلَّهِ * وَاعْزِلْهُمْ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ *
13 فَيَكُونُوا لِي * وَبَعْدَ ذَلِكَ يَدْخُلُ اللَّاوِيُّونَ لِيَخْدُمُوا خِبَاءَ الْحَضَرِ وَقَدْ طَهَّرْتَهُمْ وَقَرَّبْتَهُمْ قُرْبَانًا *
14 يَجْعَلُونَ لِي مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ بَدَلَ كُلِّ بِكْرٍ فَاتِحِ بَطْنٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَخَذْتُهُمْ لِي * كَمَا كَانَ لِي كُلُّ
15 بِكْرٍ مِمَّا بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ إِنْسَانٍ إِلَى بَهِيمَةٍ * وَذَلِكَ أَنِّي فِي يَوْمِ إِهْلَاكِي كُلَّ بِكْرٍ فِي بِلَادِ مِصْرَ
16 أَقْدَسْتُهُمْ لِي * كَذَلِكَ أَخَذْتُ اللَّاوِيِّينَ بَدَلَهُمْ * وَجَعَلْتُهُمْ لِهَارُونَ وَبَنِيهِ مِنْ بَيْنِ بَنِي إِسْرَائِيلَ *
17 لِيَخْدُمُوا خِدْمَتَهُمْ فِي خِبَاءِ الْحَضَرِ وَيَسْتَعْفِرُوا عَنْهُمْ * وَلَا يَحِلُّ بِهِمْ وَبَاءٌ إِذَا هُمْ تَقَدَّمُوا لِلْقُدْسِ *

Admove Levitas de filiis Israël, et munda eos: sic autem age cum eis quoad mundationem ipsorum. Sparge super eos de aqua expiationis, & ducant novaculã super corpora sua, laventque vestes suas, et mundentur. Et offerant taurum de bobus, et cum ipso frumentũ simile subactæ oleo: Et taurum alterum de bobus accipe in expiationem. Et accedere fac illos ante tentorium præsentiæ: et congrega cœtum filiorum Israil. Et approxima illos coram Deo, & imponat filii Israil manus suas super eos. Et circunducet eos Haron circunductione coram Deo de filiis Israil, erúntque ministrantes ministerium Dei. Et Levitæ imponent manus suas capitibus utriusque tauri: Et fac unum eorum expiationem, & alterum holocaustum Deo, & veniam postula pro ipsis. Et siste eos ante Haronem et filios ejus, & circunduc eos circunductione Deo. Et separa illos à filiis Israil, & erunt mihi. Et post hæc ingredientur Levitæ ad serviendum tabernaculo præsentiæ, cùm jam mundaveris eos, & circunduxeris illos. Ipsi enim sacri sunt mihi ex filiis Israil pro omni primogenito aperiente uterum: ex filiis Israil accepi eos mihi. Quemadmodum meum erat omne primogenitum ex filiis Israil ab homine ad jumentum, (atque id quidem, quia in die quâ perdidi omne primogenitum in regione Ægypti, sanctificavi eos mihi) Sic accepi Levitas pro eis, & constitui eos Haroni et filiis ejus de medio filiorum Israil: ut exerceant ministerium suum in tabernaculo præsentiæ, & veniã postulent pro eis, & non grassetur in eis pestis siquando ipsi accesserint ad sanctuarium.

ספר במדבר: ט

Levitis Iſrael filiorum cætus omnis & Aharon & Moſeh fecit Et
20 וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם
fecerunt ſic Levitis Moſeh Dominus præcepit quæ omnia Juxta
כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה לַלְוִיִּם כֵּן עָשׂוּ
ſua veſtimenta laverunt &, Levitæ ſe purificaverãt Et Iſrael filii eis
21 לָהֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל: וַיִּתְחַטְּאוּ הַלְוִיִּם וַיְכַבְּסוּ בִּגְדֵיהֶם
eos ſuper expiavit & : Domini facies ad elevationẽ eos Aharon fecit elevare &
וַיָּנֶף אַהֲרֹן אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וַיְכַפֵּר עֲלֵיהֶם
ſerviendum ad Levitæ ſunt ingreſſi poſtea Et eos purificandos ad, Aharon
22 אַהֲרֹן לְטַהֲרָם: וְאַחֲרֵי־כֵן בָּאוּ הַלְוִיִּם לַעֲבֹד אֶת־
: ejus filiorum aſpectũ ad &, Aharon faciès ad conventus tentorio in ſuum ſervitium
עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי אַהֲרֹן וְלִפְנֵי בָנָיו.
fecerunt ſic, Levitis ſuper Moſeh Dominus præcepit quemadmodum
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה עַל־הַלְוִיִּם כֵּן עָשׂוּ
: Levitis quod Hoc dicendo, Moſeh ad Dominus eſt locutus Et eis
23 לָהֶם: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: זֹאת אֲשֶׁר לַלְוִיִּם
militandum ad ingrediatur, ſupra & annorum viginti & quinque filio à
מִבֶּן חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה יָבוֹא לִצְבֹא
annorum quinquaginta filio à Et conventus tentorii miniſterio in militiam
24 צָבָא בַּעֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה
miniſtrabit Et ultra ſerviet non & ſervitii exercitu ab revertetur
יָשׁוּב מִצְּבָא הָעֲבֹדָה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד: וְשֵׁרֵת אֶת־
ſervitium & custodiam custodiendũ ad conventus tentorio in ſuis fratrib' cum
אֲחָיו בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִשְׁמֹר מִשְׁמֶרֶת וַעֲבֹדָה
eorum custodiis in Levitis facies Sic ſerviet non
לֹא יַעֲבֹד כֹּה תַּעֲשֶׂה לַלְוִיִּם בְּמִשְׁמְרֹתָם:

CAP. IX. ט

ſecundo anno in Sinai deſerto in Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר־סִינַי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית
facient Et : dicendo, primo menſe in Ægypti terra è eos egrediendi
2 לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר: וְיַעֲשׂוּ
-quarta In ſuo ſtatuto tempore in tranſitum Iſrael filii
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ: בְּאַרְבָּעָה
ipſum facietis, veſperas duas inter iſto menſe in die decima
עָשָׂר־יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה בֵּין הָעַרְבַּיִם תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ
ejus judicia omnia juxta &, ejus ſtatuta omnia Juxta ſuo ſtatuto tempore in
בְּמוֹעֲדוֹ כְּכָל־חֻקֹּתָיו וּכְכָל־מִשְׁפָּטָיו
faciendum ad Iſrael filios ad Moſeh eſt locutus Et ipſum facietis
4 תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשֹׂת
decima quarta in primo in tranſitum fecerunt Et tranſitum
5 הַפָּסַח: וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר
quæ omnia Juxta Sinai deſerto in veſperas duas inter menſis die
יוֹם לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבַּיִם בְּמִדְבַּר סִינָי כְּכֹל אֲשֶׁר
fuit Et Iſrael filii fecerunt ſic, Moſeh Dominus præcepit
6 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי
potuerunt non & hominis animam ad immundi erant qui homines
אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא־יָכְלוּ
Moſeh faciès ad appropinquaverunt & ipſa die in tranſitum facere
לַעֲשֹׂת־הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה
ipſa die in Aharon aſpectũ ad &
וְלִפְנֵי אַהֲרֹן בַּיּוֹם הַהוּא:

Verſio VULG. LAT.

20 Fecerúntque Moyſes & Aaron, & omnis multitudo filiorum Iſrael ſuper Levitis quæ præceperat Dominus Moyſi. Purificatiq; ſunt, & laverunt veſtimenta ſua. Elevavítq; eos Aaron in conſpectu Dñi, et oravit pro eis, 21 ut purificati ingrederentur ad officia ſua in tabernaculum fœderis coram Aaron & filiis ejus. Sicut præceperat Dominus Moyſi de Levitis, 23 ita factum eſt. Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen, dicens ; 24 Hæc eſt lex Levitarum, A viginti quinque annis & ſuprà, ingredientur ut miniſtrent in tabernaculo 25 fœderis. Cúmque quinquageſimum annum ætatis impleverint, ſervire ceſſabunt, Erúntque miniſtri fratrum ſuorum in tabernaculo fœderis, ut cuſtodiant quæ ſibi fuerint commendata, o- 26 pera autem ipſa non faciant. Sic diſpones Levitis in cuſtodiis ſuis.

CAP. IX.

1 LOcutus eſt Dominus ad Moyſen in deſerto Sinai, anno ſecundo poſtquàm egreſſi ſunt de terra Ægypti, menſe primo, dicens ; 2 Faciant filii Iſrael Phaſe in tempore 3 ſuo, Quarta-decimâ die menſis hujus ad veſperam, juxta omnes ceremonias & 4 juſtificationes ejus. Præcepítque Moyſes filiis Iſrael ut 5 facerent Phaſe. Qui fecerunt tempore ſuo : quarta-decimâ die menſis ad veſperam, in monte Sinai. Juxta omnia quæ mandaverat Dominus Moyſi, fecerunt filii 6 Iſrael. Ecce autem quidam immundi ſuper anima hominis, qui non poterant facere Phaſe in die illo, accedentes ad Moyſen & Aaron,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ (μ) πᾶσα ἡ Συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ τοῖς Λευίταις κατὰ ἐντεύλατο κύριος τῷ Μωυσῆ περὶ τῶν Λευιτῶν, οὕτως ἐποίησαν αὐτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἠγνίσαντο οἱ 21 Λευῖ, (ν) καὶ ἐπλύναντο τὰ ἱμάτια· καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸς Ἀαρὼν ἀπόδομα ἔναντι κυρίου, καὶ ἐξιλάσατο περὶ αὐτῶν Ἀαρὼν 22 ἀφαγνίσασθαι αὐτούς. Καὶ μετὰ ταῦτα (ξ) εἰσῆλθον οἱ Λευῖ λειτουργεῖν τὴν λειτουργίαν αὐτῶν ἐν τῇ Σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἔναντι Ἀαρὼν, καὶ ἔναντι τῶν υἱῶν αὐτοῦ καθὰ Συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ περὶ 23 τῶν Λευιτῶν, οὕτως ἐποίησαν αὐτοῖς. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, 24 (ο) Τοῦτό ἐστι τὸ περὶ τῶν Λευιτῶν, ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, (π) εἰσελεύσονται ἐνεργεῖν ἐν τῇ Σκηνῇ τοῦ μαρ- 25 τυρίου. Καὶ ἀπὸ πεντηκονταετοῦς ἐξοσήσει ἀπὸ τῆς λειτουργίας (ρ) καὶ οὐκ ἐργᾶται ἔτι. 26 Καὶ λειτουργήσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῇ Σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου φυλάσσειν φυλακὰς, ἔργα δὲ οὐκ ἐργᾶται. οὕτως ποιήσεις τοῖς Λευίταις ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτῶν.

MS.A. (μ) πᾶσα Συναγωγὴ (ν) καὶ ἔπλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἀπέδωκαν (ξ) εἰσῆλθοσαν (ο) τοῦτ' ἔστιν (π) εἰσελεύσονται ἐν ἔργοις ἐν τῇ (ρ) καὶ οὐκέτι

ΚΕΦ. Θ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾷ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐν 2 τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, λέγων, Εἶπον, καὶ ποιείτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πάσχα καθ' 3 ὥραν αὐτῷ, Τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου πρὸς ἑσπέραν, ποιήσεις αὐτὸ (α) κατὰ καιρόν· κατὰ τὸν νόμον αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν Σύγκεισιν αὐτοῦ ποιήσεις 4 αὐτό. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς 5 Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πάσχα Ἐναγχομένῃ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἐν τῇ (β) ἐρήμῳ τοῦ Σινᾶ. καθὰ Συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ, οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Καὶ παρεγένοντο οἱ 6 ἄνδρες οἳ ἦσαν ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου, καὶ οὐκ ἠδύναντο ποιῆσαι τὸ πάσχα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ προσῆλθον ἐναντίον Μωυσῆ καὶ Ἀαρὼν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

MS.A. (α) κατὰ καιρὸν αὐτοῦ· καθὰ τὸν (β) ἐρήμῳ Σινᾷ.

Cap. IX.

Et fecit Moyſes, & Aaron, & 20
omnis ſynagoga filiorum Iſrael
Levitis, ſecundùm quæ præcepit
Dominus Moyſi de Levitis, ita
fecerunt eis filii Iſrael. Et puri- 21
ficati ſunt Levitæ, & lave-
runt veſtimenta : & donavit e-
os Aaron donum ante Dominum,
& exoravit pro eis Aaron ad
purificandos eos. Et poſt hæc in- 22
trárunt Levitæ ad miniſtran-
dum miniſterium ſuum in taber-
naculo teſtimonii ante Aaron,
& ante filios ejus : ſicut præce-
pit Dominus Moyſi de Levitis,
ſic fecerunt eis. Et locutus eſt 23
Dominus ad Moyſen, dicens,
Hoc (b) eſt, quod de Levitis : 24
à quinto & vigeſimo anno &
ſuprà, introibunt (c) operari in
tabernaculo teſtimonii. Et à 25
quinquagenario recedet à mini-
ſtratione, & non operabitur ul-
trà. Et miniſtrabit frater ejus 26
in tabernaculo teſtimonii, (d) cu-
ſtodire cuſtodias : opera autem
non operabitur. Sic facies Levi-
tis in cuſtodiis eorum.

CAP. IX.

Et locutus eſt Dominus ad 1
Moyſen in deſerto Sina in anno
ſecundo, egreſſis ipſis de terra
Ægypti, in menſe primo, dicens : 2
Dic, & faciant filii Iſrael Pa-
ſcha juxta tempus ejus, Quarta 3
& decimâ die menſis primi ad
veſperam, facies illud ſecun-
dùm tempora : ſecundùm legem
ejus, & ſecundùm conſtituti-
nem ejus, facies illud. Et locu- 4
tus eſt Moyſes filiis Iſrael, ut
facerent Paſcha Incipiente 5
quartâ & decimâ die menſis
in deſerto Sina. Sicut præcepit
Dominus Moyſi, ita fecerunt fi-
lii Iſrael. Et aſſuerunt viri 6
qui erant immundi ſuper animam
hominis, & non poterant fa-
cere Paſcha in die illa. Et ac-
ceſſerunt ante Moyſen & Aa-
ron in die illa.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Fecerunt itaque Moſes & Aharon, atque uni- 20
verſa congregatio filiorum Iſrael Levitis
quemadmodum præcepit Dominus Moſi de
Levitis, ſic inquam fecerunt eis filii Iſrael.
Et purificaverunt ſeſe Levitæ, & laverunt 21
veſtimenta ſua, ſeparavitque Aharon Levi-
tas ſeparationem coram Domino, & expia-
vit illos Aharon, & purificavit illos. Et de- 22
inde ingreſſi ſunt Levitæ ad obeundum mini-
ſterium ſuum in tabernaculo temporis co-
ram Aharone, & coram filiis ejus : & quem-
admodum præcepit Dominus Moſi de Levi-
tis, ita fecerunt iis filii Iſrael. Et locutus eſt 23
Dominus cum Moſe, dixitque ad eum ; Hæc 24
erit lex Levitis : A filio viginti quinque an-
norum & ſupra, veniet ut adſcribatur in mi-
litiam, ad miniſterium tabernaculi temporis.
A filio autem quinquaginta annorum rever- 25
tetur ab exercitu miniſterii, & ampliùs non
ſerviet. Sed ſerviet fratribus ſuis in obſer-
vanda cuſtodia, nullum autem opus faciet.
Sic age cum Levitis in obſervationibus co-
rum.

CAP. IX.

De Paſchate.

Et locutus eſt Dominus cum Moſe in de- 1
ſerto Sinai, anno ſecundo ab exitu filiorum
Iſrael ex Ægypto, menſe primo, dixitque ad
eum ; Celebrent filii Iſrael Paſcha ſuo tem- 2
pore. Quartadecimâ *die* menſis hujus inter 3
veſperas celebrent illud in tempore ſuo : jux-
ta omnia præcepta ejus, & juxta omnia ipſi-
us judicia celebrent illud. Itaque dixit Mo- 4
ſes ad filios Iſrael, ut celebrarent Paſcha In 5
quartadecima *die* menſis primi inter veſpe-
ras, in deſerto Sinai. Quemadmodum præce-
pit Dominus Moſi, ſic fecerunt filii Iſrael.
Homines verò quoſdam, qui polluti erant in 6
anima hominum, non admiſerunt ad cele-
brandum Paſcha in die illa.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum Onkelos.

20 וְעַבַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל כְּנִשְׁתָּא
דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְלֵיוָאֵי כָּכָל דִּי פַקִּיד
יְיָ יָת מֹשֶׁה לְלֵיוָאֵי כֵּן עַבַדוּ לְהוֹן
21 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאִדַכִּיאוּ לֵיוָאֵי וְחַוַרוּ
לְבוּשֵׁיהוֹן וְאַרִים אַהֲרֹן יָתְהוֹן אֲרֵמָא
קֳדָם יְיָ וְכַפַּר עֲלֵיהוֹן אַהֲרֹן
לְדַכָיוּתְהוֹן: 22 וּבָתַר כֵּן עָלוּ לֵיוָאֵי
לְמִפְלַח יָת פּוּלְחָנְהוֹן בְּמַשְׁכַּן
זִמְנָא קֳדָם אַהֲרֹן וְקֳדָם בְּנוֹהִי כְּמָא
דִי פַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה עַל לֵיוָאֵי כֵּן
23 עֲבַדוּ לְהוֹן: וּמַלֵל יְיָ עִם מֹשֶׁה
24 לְמֵימַר: דָּא דִי לֵיוָאֵי מִבַּר חַמְשִׁין
וְעֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא נֵיתֵי לְחֵילָא
25 חֵילָא בְּפוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא: וּמִבַּר
חַמְשִׁין שְׁנִין יְתוּב מֵחֵיל פּוּלְחָנָא
26 וְלָא יִפְלַח עוֹד: וְיִשַׁמֵּשׁ עִם אֲחוֹהִי
בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא לְמֵטַר מַטְרָא
דִפּוּלְחָנָא לָא יִפְלַח כִּדֵין תַּעְבֵּיד
לְלֵיוָאֵי בְּמֵטַרְתְּהוֹן:

ט

1 וּמַלֵל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּמַדְבְּרָא דְסִינַי
בְּשַׁתָּא תִנְיָתָא לְמִפְקְהוֹן מֵאַרְעָא
2 דְמִצְרַיִם בְּיַרְחָא קַדְמָאָה לְמֵימַר:
3 וְיַעְבְּדוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת פִּסְחָא
בְּזִמְנֵיהּ: בְּאַרְבְּעָת עַסְרָא יוֹמָא
בְּיַרְחָא הָדֵין בֵּין שְׁמָשַׁיָּא תַּעְבְּדוּן
יָתֵיהּ בְּזִמְנֵיהּ כְּכָל גְּזִירָתֵיהּ וְכָכָל
4 דִּתְחֵי לֵיהּ תַּעְבְּדוּן יָתֵיהּ: וּמַלֵל
מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד פִּסְחָא:
5 וְעַבְדוּ יָת פִּסְחָא בְּנִיסָן בְּאַרְבְּעָת
עַסְרָא יוֹמָא לְיַרְחָא בֵּין שְׁמָשַׁיָּא
בְּמַדְבְּרָא דְסִינַי כְּכֹל דִּי פַקִּיד יְיָ יָת
מֹשֶׁה כֵּן עֲבַדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל: 6 וְהוֹן
גַּבְרַיָּא דִי הֲווֹ מְסָאֲבִין לְטְמֵי נַפְשָׁא
דְּאֶנָשָׁא וְלָא יְכִילוּ לְמֶעְבַּד פִּסְחָא
בְּיוֹמָא הַהוּא וּקְרִיבוּ קֳדָם מֹשֶׁה
וְקֳדָם אַהֲרֹן בְּיוֹמָא הַהוּא:

Fecitque Moyses & Aaron & omnis congregatio filiorũ Israel super Levitis, juxta omnia quæ præceperat Dñs Moysi de Levitis, ita fecerunt eis filii Israel. Et mundati sunt Levitæ, & lavaverunt vestimenta sua, & elevavit eos Aaron elevatione corã Dño: et expiavit eos Aaron, ut emundarentur. Et postea ingressi sunt Levitæ ad ministrandũ ministeriũ suũ in tabernaculo fœderis, corã Aaron et coram filiis ejus: sicut præceperat Dominꝰ Moysi super Levitis, ita fecerunt eis. Locutusque est Dominus cum Moyse dicens. Ista est lex Levitarum: à viginti quinque annis & supra, ingredientur ut per turmas suas serviant in tabernaculo fœderis. Et à quinquaginta annis, revertentur ab exercitu ministrantium: et non servient amplius. Ministrabúntque cum fratribus suis in tabernaculo fœderis, ut custodiant custodiam; & servitute non serviant: ita facies Levitis in custodiis suis.

CAP. IX.

Locutúsque est Dominus cum Moyse in deserto Sinai, in anno secundo egressionis eorum de terrâ Ægypti, in mense primo, dicens. Faciant filii Israel Phase in tempore suo. In quartadecima die mensis hujus ad vesperam facietis illud, in tempore suo: juxta omnem ritum suum & juxta omnia quæ ei pertinent, facietis illud. Locutúsque est Moyses cum filiis Israel, ut facerent Phase. Fecerúntque Phase in mense Nisã, in quarta decima die mensis ad vesperam, in deserto Sinai: juxta omnia quæ præceperat Dñs Moysi, ita fecerunt filii Israel. Fueruntque quidam viri qui erant immundi pro immunditia animæ hominis, et non potuerunt facere Phase in die illo: accesseruntq; in cõspectũ Moysi & in conspectum Aaron in die illo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 *וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם ככל אשר צוה יהוה את משה
21 ללוים כן עשו להם בני ישראל: ויתחטאו הלוים ויכבסו בגדיהם ויניף אהרן אתם
22 תנופה לפני יהוה ויכפר עליהם אהרן לטהרתם: ואחרי כן באו הלוים לעבד את עבדתם
23 לפני אהל מועד נגד אהרן ונגד בניו כאשר צוה יהוה את משה ללוים כן עשו להם:=

VER. SAM.

20 *וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם ככל אשר צוה יהוה את משה
21 ללוים כן עשו להם בני ישראל: ויתחטאו הלוים ויכבסו בגדיהם ויניף אהרן אתם
22 תנופה לפני יהוה ויכפר עליהם אהרן לטהרתם: ואחרי כן באו הלוים לעבד את עבדתם
23 לפני אהל מועד נגד אהרן ונגד בניו כאשר צוה יהוה את משה ללוים כן עשו להם:=

1 ** וידבר יהוה אל משה לאמר: זאת אשר ללוים מבן חמש ועשרים שנה ומעלה יבא
2 לצבא צבא בעבדת אהל מועד: ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבדה ולא יעבד עוד:
3 ושרת את אחיו באהל מועד לשמר משמרת ועבדה לא יעבד כן תעשה ללוים במשמרתם:

1 ** וידבר יהוה אל משה לאמר: זאת אשר ללוים מבן חמש ועשרים שנה ומעלה יבא
2 לצבא צבא בעבדת אהל מועד: ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבדה ולא יעבד עוד:
3 ושרת את אחיו באהל מועד לשמר משמרת ועבדה לא יעבד כן תעשה ללוים במשמרתם:

4 * וידבר יהוה אל משה לאמר: זה אשר ללוים מבן חמשים שנה ומעלה יבא לצבא צבא
5 בעבדת אהל מועד: ומבן חמש ועשרים שנה ומעלה יבא לצבא צבא בעבדה ושרת את
6 אחיו באהל מועד לשמר משמרת ועבדה לא יעבד כן תעשה ללוים במשמרתם:

4 * וידבר יהוה אל משה לאמר: זה אשר ללוים מבן חמשים שנה ומעלה יבא לצבא צבא
5 בעבדת אהל מועד: ומבן חמש ועשרים שנה ומעלה יבא לצבא צבא בעבדה ושרת את
6 אחיו באהל מועד לשמר משמרת ועבדה לא יעבד כן תעשה ללוים במשמרתם:

VER. SAM.

20 *וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם ככל אשר צוה יהוה את משה
21 ללוים כן עשו להם בני ישראל: ויתחטאו הלוים ויכבסו בגדיהם ויניף אהרן אתם
22 תנופה לפני יהוה ויכפר עליהם אהרן לטהרתם: ואחרי כן באו הלוים לעבד את עבדתם
23 לפני אהל מועד נגד אהרן ונגד בניו כאשר צוה יהוה את משה ללוים כן עשו להם:=

1 ** וידבר יהוה אל משה לאמר: זאת אשר ללוים מבן חמש ועשרים שנה ומעלה יבא
2 לצבא צבא בעבדת אהל מועד: ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבדה ולא יעבד עוד:
3 ושרת את אחיו באהל מועד לשמר משמרת ועבדה לא יעבד כן תעשה ללוים במשמרתם:

4 * וידבר יהוה אל משה לאמר: זה אשר ללוים מבן חמשים שנה ומעלה יבא לצבא צבא
5 בעבדת אהל מועד: ומבן חמש ועשרים שנה ומעלה יבא לצבא צבא בעבדה ושרת את
6 אחיו באהל מועד לשמר משמרת ועבדה לא יעבד כן תעשה ללוים במשמרתם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

20 Feciq; Moses, & Aaron, & omnis congregatio filiorũ Israel Levitis secundùm omnia quæ præceperat Dominꝰ Mosi de Levitis, sic fecerunt eis filii Israel. Et (c) purificaverunt
21 se Levitæ, & lavaverunt vestimenta sua, et ventilavit Aaron eos ventilatione ante Dominum, & expiavit eos Aaron ut mundi essent. Et post
22 ea ingressi sunt Levitæ ut facerent ministerium suum in tabernaculo testimonii coram Aarone, & coram filiis ejus: sicut præceperat Dominus Mosi de Levitis, sic fecerunt eis. Et locutus est Dominus Mosi, dicens; Hoc est quod
24 de Levitis, à viginti quinque annis & supra, ingredietur ad militandam militiam in ministerio tabernaculi testimonii. Sed à quinquaginta annis, revertetur de militia ministerii, & non serviet amplius. (d) Ministrabit autem
26 fratribus suis in tabernaculo testimonii ut custodiat custodiam, sed ministerium non faciet. Sic (e) facies Levitis in custodiis eorum.

CAP. IX.

1 Et locutus est Dominus Mosi in deserto Sinai, anno secundo egressûs eorum de terra Ægypti, mense primo, dicens;
2 Facient autem filii Israel Pascha in tempore suo.
3 Decimaquartâ die, in mense isto, inter duas vesperas facient illud in temporibꝰ ejus
5 secundùm omnia præcepta ejus, & secundùm omnia judicia ejus facietis illud.
4 Locutusq; est Moses filiis Israel ut facerent Pascha. Et fecerunt Pascha in primo, in decimaquartâ die mensis, inter duas vesperas in deserto Sinai: secundùm omnia quæ præceperat Dominus Mosi, sic fecerunt filii Israel.
6 Affuerunt autem viri qui polluti erant super animam hominis, & non potuerant facere Pascha in illo die: tunc accesserunt ante Mosen, & ante Aaronem in illo die;

VER. SAM. (c) expiaverunt (d) Docebit autem fratres suos (e) facietis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 *فصنع موسي وهارون في جماعة بني اسرايل للدوانيين كجميع ما امر الله به موسي في
21 سبيهم * كذاك صنعا بهم * فتطهروا وغسلوا ثيابهم * ورفهم هرون رفا بين يدي الله واستغفر
22 عنهم * وطهرهم * وبعد ذلك دخلوا ليخدموا خباء المحضر بين يدي هرون وبنيه * كجميع
23 ما امر الله موسي بسبيهم كذاك صنعا بهم * ثم كلم الله موسي بكلمتا * هذا رسم اللدوانيين *
24 من ابن خمس وعشرين سنة فصاعدا يدخل لجيش لخدمة خباء المحضر * ومن ابن
25 خمسين سنة يرجع عنه ولا يخدمه ابدا * لكن يخدم اخوته ويحفظ خباء المحضر واما خدمته
26 الاولي ولا يعانها * كذا فاصنع بهم في تحفظهم * الفصل التاسع *

* وقبل ذلك كلم الله موسي في برية سيناي * في السنة الثانية لخروجهم من ارض مصر * في
2 الشهر الاول قايلا * ليصنع بنو اسرايل الفصح في وقته * في اليوم الرابع عشر من هذا الشهر
3 بين العروبين فليصنعوه في وقته * بكجميع رسومه واحكامه فليصنعوه * فكلم موسي بني اسرايل
4 في عمل الفصح * فعملوه في الشهر الاول في اليوم الرابع عشر منه بين العروبين في برية سيناي *
5 كجميع ما امر الله موسي صنع بنو اسرايل * فكان فيهم اناس تنجسوا بميت من الناس فلم
6 يكن لهم ان يصنعوا الفصح في ذلك اليوم * فتقدموا قبله بين يدي موسي وهرون *

Fecerunt igitur Musa & Haron in cœtu filiorum Israil Levitis secundùm omnia quæ præcepit Deus de ipsis, ita fecerunt eis. 20
Et expiati sunt, & laverunt vestimenta sua, & circunduxit eos Haron circunductione in conspectu Dei, veniámque postulavit pro eis, & mundavit illos. Et 21
postea ingressi sunt ut ministrarent tabernaculo præsentiæ coram Haron & filiis ejus: secundùm omnia quæ præcepit Deus Musæ de re ipsorum, sic fecerunt eis. Etiam allocutus est Deus Musã locutione: 22
Hæc est constitutio Levitarum: à filio viginti quinque annorum & deinceps, ingredietur in turm ad ministerium tabernaculi præsentiæ: Et à filio quinquaginta annorum revertetur ab ipso, nec serviet 23
ei unquam: Sed servient ei fratres ejus. Custodiet quidẽ tabernaculum præsentiæ, at ministerio suo primo ne det operam. Sic facito illis in custodia eorum. 24 25 26

CAP IX.

Et ante hæc locutꝰ est Deus cum Musa in deserto Sinai, anno secundo ab exitu eorum è terra Ægypti, mense primo, dicens; 1
Agant filii Israil Pascha tempore suo. In die quartadecima ex hoc 2
mense, inter utrumq; occasum agant illud tempore suo: secundùm omnes ritus ejus, & judicia ejus agant illud. Locutus est 3
ergò Musa cum filiis Israil de faciendo Paschate. Et fecerunt illud mense primo, 4
die quartadecimâ ex ipso, inter utrumque occasum, in deserto Sinai: secundùm omnia quæ mandavit Deꝰ Musæ, fecerunt 5
filii Israil. Fuerunt autem nonnulli inter eos, qui inquinati fuerant in mortuo ex 6
hominibus, unde non licebat eis facere Pascha in illa die: accesserunt igitur in ipsa die ante Musam & Haronem,

ספר במדבר : ט

,hominis animâ *ad* immundi Nos :eum ad ipſi homines dixerunt Et
וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵמָּה אֵלָיו אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם
Domini appropinquationem facien.un appropinquare non ad ,diminuemur quid Ad
לָמָּה נִגָּרַע לְבִלְתִּי הַקְרִיב אֶת־קָרְבַּן יְהוָה
:Moſeh eos ad dixit Et ?Iſrael filiorum medio in ſuo ſtatuto tẽpore in
בְּמֹעֲדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה
ad Dominus eſt locut' Et.vobis Dñs præcipiat quid audiam & ,State
עִמְדוּ וְאֶשְׁמְעָה מַה־יְצַוֶּה יְהוָה לָכֶם : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל
cum vir Vir :dicendo ,Iſrael filios ad Loquere :dicendo Moſeh
משֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי־
vel ,vobis longinqua via in vel ,animam ad immundus fuerit
יִהְיֶה טָמֵא לָנֶפֶשׁ אוֹ בְדֶרֶךְ רְחֹקָה לָכֶם אוֹ
quarta in ſecundo menſe In.Domino *tranſitū* faciet &,veſtris generationib'
לְדֹרֹתֵיכֶם וְעָשָׂה פֶּסַח לַיהוָה : בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּאַרְבָּעָה
infermentatis *ſuper* :ipſum facient veſperas duas inter die decima
עָשָׂר יוֹם בֵּין הָעַרְבַּיִם יַעֲשׂוּ אֹתוֹ עַל־מַצּוֹת
os & ,manè uſque eo ex *facient reliqui* Non.illud comedẽt amaritudinib' &
וּמְרֹרִים יֹאכְלֻהוּ : לֹא־יַשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְעֶצֶם
.illud facient Peſach ſtatutum omne ſecundum :eo in confringent non
לֹא יְשַׁבְּרוּ־בוֹ כְּכָל־חֻקַּת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ :
facere ceſſaverit & ,fuerit non via in & ,mundus *ipſe* qui vir Et
וְהָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא טָהוֹר וּבְדֶרֶךְ לֹא הָיָה וְחָדַל לַעֲשׂוֹת
appropinquationem quia:ſuis populis è ipſa anima excidetur & ,*tranſitum*
אֶת־הַפֶּסַח וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ כִּי קָרְבַּן
vir portabit *ſuâ peccatis* ſuo ſtatuto tẽpore in *fecit accedere* non Domini
יְהוָה לֹא הִקְרִיב בְּמֹעֲדוֹ חֶטְאוֹ יִשָּׂא הָאִישׁ
Peſach fecerit & ,peregrinus vobiſcum fuerit peregrinatus cùm Et .ipſe
הַהוּא : וְכִי־יָגוּר אִתְּכֶם גֵּר וְעָשָׂה פֶּסַח
.faciet ſic ejus *judicium* ſecundum & ,Peſach ſtatutum ſecundum;Domino
לַיהוָה כְּחֻקַּת הַפֶּסַח וּכְמִשְׁפָּטוֹ כֵּן יַעֲשֶׂה
die in Et .terræ indigenæ &,peregrino & ,vobis erit unum Statutum
חֻקָּה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם וְלַגֵּר וּלְאֶזְרַח הָאָרֶץ : וּבְיוֹם
:teſtimonii *tentorio* tabernaculum nubes operuit ,tabernaculum *et gendi*
הָקִים אֶת־הַמִּשְׁכָּן כִּסָּה הֶעָנָן אֶת־הַמִּשְׁכָּן לְאֹהֶל הָעֵדֻת
.manè uſque ignis aſpectus ſicut tabernaculum ſuper *erit* veſpera in &
וּבָעֶרֶב יִהְיֶה עַל־הַמִּשְׁכָּן כְּמַרְאֵה־אֵשׁ עַד־בֹּקֶר :
.nocte ignis aſpectus & ,illud *operiet* Nubes :ſemper *erit* Sic
כֵּן יִהְיֶה תָּמִיד הֶעָנָן יְכַסֶּנּוּ וּמַרְאֵה־אֵשׁ לָיְלָה :
proficiſcebantur ea poſt- & ,*tentorio deſuper nubem ſuſtolli os* ad Et
וְלִפְי הֵעָלוֹת הֶעָנָן מֵעַל הָאֹהֶל וְאַחֲרֵי כֵן יִסְעוּ
caſtrametabantur ibi ,nubes *ibi* manebat quo loco in & :Iſrael filii
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן שָׁם הֶעָנָן שָׁם יַחֲנוּ
,Iſrael filii proficiſcebantur Domini *os ſuper* .Iſrael filii
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : עַל־פִּי יְהוָה יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
habitaret quibus ,diebus Omnibus :caſtrametabantur Domini *os ſuper* &
וְעַל־פִּי יְהוָה יַחֲנוּ כָּל־יְמֵי אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן
nubem prolongando in Et .caſtrametabantur ,tabernaculum ſuper nubes
הֶעָנָן עַל־הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ : וּבְהַאֲרִיךְ הֶעָנָן
Iſrael filii cuſtodiebant & ,multis diebus tabernaculum ſuper
עַל־הַמִּשְׁכָּן יָמִים רַבִּים וְשָׁמְרוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
.proficiſcebantur non & ,Domini cuſtodiam
מִשְׁמֶרֶת יְהוָה וְלֹא יִסָּעוּ :

Verſio VULG. LAT.

7 Dixerunt eis, Immundi ſumus ſuper anima hominis. Quarè fraudamur ut non valeamus oblationem offerre Domino in tempore ſuo inter filios
8 Iſrael? Quibus reſpondit Moſes, State, ut conſulam quid præcipiat Dominus de vobis.
9 Locutúſque eſt Dominus ad
10 Moyſen, dicens, Loquere filiis Iſrael; Homo qui fuerit immundus ſuper anima, ſive in via procul in gente veſtra, faciat Phaſe Domino In menſe
11 ſecundo, quartadecimâ die menſis ad veſperam: cum azymis & lactucis agreſtibus
12 comedent illud. Non relinquent ex eo quidpiam uſque manè, & os ejus non confringent, omnem ritum Phaſe
13 obſervabunt. Si quis autem & mundus eſt, & in itinere non fuit, & tamen non fecit Phaſe, exterminabitur anima illa de populis ſuis, quia ſacrificiũ Domino non obtulit tempore ſuo: peccatum ſuum ipſe portabit. Peregrinus quoq; & advena ſi fuerint apud vos, facient Phaſe Domino juxta ceremonias & juſtificationes
14 ejus. Præceptũ idem erit apud vos tam advenæ quàm indigenæ. Igitur die quâ erectum
15 eſt tabernaculũ, operuit illud nubes. A veſpere autem ſuper tentorium erat quaſi ſpecies ignis uſque manè. Sic fiebat
16 jugiter: per diem operiebat illud nubes, & per noctem
17 quaſi ſpecies ignis. Cúmque ablata fuiſſet nubes, quæ tabernaculum protegebat, tunc proficiſcebantur filii Iſrael: & in loco ubi ſtetiſſet nubes,
18 ibi caſtrametabantur. Ad imperium Dñi proficiſcebantur, & ad imperium illi⁹ figebant tabernaculũ. Cunctis diebus quibus ſtabat nubes ſuper tabernaculum, manebant in
19 eodem loco. Et ſi eveniſſet ut multo tempore maneret ſuper illud, erant filii Iſrael in excubiis Domini, & non proficiſcebantur,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι (γ) πρὸς αὐτὸν, Ἡμεῖς ἀκάθαρτοι ὅτι ψυχῇ ἀνθρώπου μὴ ὑστερήσωμεν (δ) προσενέγκαι τὸ δῶρον κυρίῳ κατὰ καιρὸν αὐτοῦ ἐν μέσῳ υἱῶν
8 Ἰσραήλ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Μωυσῆς, Στῆτε αὐτοῦ, καὶ ἀκούσομαι τί ἐνετείλατο κύριος περὶ ὑμῶν. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς
9 10 Μωυσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἄνθρωπος ἄνθρωπος, ὃς ἐὰν γένηται ἀκάθαρτος ὅτι ψυχῇ ἀνθρώπου, ἢ ἐν ὁδῷ (ε) μακρὰν ὑμῖν, ἢ ἐν ταῖς γενεαῖς
11 ὑμῶν, καὶ ποιήσει τὸ πάσχα (ζ) κυρίῳ Ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ (η) ἡμέρᾳ· τὸ πρὸς ἑσπέραν ποιήσουσιν αὐτό, ἐπ' ἀζύμων καὶ πικρίδων φάγονται
12 αὐτό. Οὐ καταλείψουσιν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωΐ, καὶ ὀστοῦν οὐ (θ) συντρίψουσιν ἀπ' αὐτοῦ· κατὰ πάντα νόμον τοῦ πάσχα ποιήσουσιν αὐτό.
13 Καὶ ἄνθρωπος ὃς (ι) ἐὰν καθαρὸς ᾖ, καὶ ἐν ὁδῷ μακρὰν οὐκ ἔστι, καὶ ὑστερήσῃ (κ) καὶ ποιῆσαι τὸ πάσχα, (λ) ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς, ὅτι τὸ δῶρον κυρίῳ οὐ προσήνεγκε κατὰ τὸν καιρὸν αὐτοῦ· ἁμαρτίαν αὐτοῦ λήψεται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
14 Ἐὰν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, καὶ (μ) ποιήσῃ τὸ πάσχα κυρίῳ, κατὰ τὸν νόμον τοῦ πάσχα, καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν (ν) αὐτοῦ ποιήσει αὐτό· νόμος εἷς ἔσται ὑμῖν, καὶ τῷ προσηλύτῳ, καὶ τῷ αὐτόχθονι τῆς
15 γῆς. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐστάθη ἡ σκηνὴ, ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνὴν, τὸν οἶκον τοῦ μαρτυρίου. καὶ τὸ ἑσπέρας ἦν (ξ) ὅτι ἡ σκηνὴ
16 ὡς εἶδος πυρὸς ἕως πρωΐ. Οὕτως ἐγίνετο διαπαντός· ἡ νεφέλη ἐκάλυπτεν αὐτὴ ἡμέρας, καὶ εἶδος πυρὸς τὴν νύκτα.
17 Καὶ ἠνίκα ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, καὶ μετὰ ταῦτα (ο) ἀπῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· καὶ ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἔσῃ ἡ νεφέλη, ἐκεῖ (π)
18 παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Διὰ πρόσταγμα κυρίου παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ διὰ πρόσταγμα κυρίου ἀπαροῦσι. πάσας τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς σκηνῆς, παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.
19 Καὶ ὅταν ἐφέλκῃ ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους, καὶ φυλάξουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἐξάρωσι.

MS.A. (γ) πρὸς αὐτὸν, (δ) ὥστε προσενέγκαι(ε)μακρὰν ἢ ἐν ὑμῖν, (ζ) τῷ κυρίῳ (η) ἡμέρᾳ· πρὸς (θ) συντρίψε (ι) ἂν (κ) τοῦ ποιῆσαι (λ) ἐξολεθρευθήσε (μ) ποιήσει (ν) αὐτοῦ ὕτως ποιήσει (ξ) ὅτι ἡ γῆς ὡς (ο) ἀπῆρον (π) παρενέβαλλον

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixerúntque ad eos viri illi, Nos polluti ſumus in anima hominis, cur prohibemur, nec offerimus oblationem Dñi tempore ſuo inter filios Iſrael? Ait illis Moſes, State in loco veſtro, & audiam quid præcipiat Dominus de vobis. Locutus eſt ergò Dñs cum Moſe, & dixit ad eum; Loquere cum filiis Iſrael, & dic eis; Ũnuſquiſque cùm fuerit contaminatus in anima, vel in via eſt longinqua, aut in habitaculis veſtris, celebret Paſcha Dño. Quartâ decimâ menſis ſecundi, inter veſperas celebrent illud: ſuper azymo & amaritudine comedant illud. Nihil relinquant ex eo uſque mane, & os non frangant in eo: juxta omnem ritum Paſchatis celebrent illud. Homo verò qui mundus eſt, nec fuerit in via, & non celebrârit Paſcha in tempore ſuo; pereat anima illa de populo ſuo, eò quòd non obtulerit oblationem Dñi tempore ſuo: peccatum recipiet vir hujuſmodi. Et cùm demorat⁹ fuerit vobiſcũ is qui ad me convertitur, feceritque Paſcha Dño; juxta præceptum Paſchatis, & juxta judicia ejus, ita faciet. Lex eadem ſit vobis, & ei qui convertitur ad me, atque hoſpiti terræ. Porrò, quo die erectum fuit tabernaculum, obtexit nubes tabernaculum temporis & velum januæ teſtimonii: & in eadem veſpera facta eſt ſuper tabernaculum quaſi ſpecies ignis uſque ad matutinum. Sic fiebat ſemper, & nubes tegebat illud interdiu, & ſpecies ignis noctu. Cúmque ſuſtolleretur nubes à tabernaculo, tunc proficiſcebantur filii Iſrael: & in loco in quo reſidebat nubes, ibi caſtrametabantur filii Iſrael. Et quidem ad verbum oris Dñi proficiſcebantur filii Iſrael, & ad verbum oris Dñi caſtrametabantur: cunctis diebus quibus manebat nubes ſuper tabernaculum, reſidebant. Cúmque moram faceret nubes ſuper tabernaculum diebus multis, obſervabant filii Iſrael cuſtodiam Domini, nec proficiſcebantur.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְאָמְרוּ גַּבְרַיָּא הָאִנּוּן לֵיהּ אֲנַחְנָא
מְסָאֲבִין לְטָמֵי נַפְשָׁא דַּאֲנָשָׁא לְמָה
נִתְמְנַע בְּדִיל דְּלָא לְקָרְבָא יָתְהוֹן
קָרְבָּנָא דַּיְיָ בְּזִמְנֵיהּ בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וַאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה אוֹרִיכוּ עַד דְּאֶשְׁמַע
מָה דְּאִתְפְּקַד מִן קֳדָם יְיָ עַל דִּלְכוֹן:
וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּל עִם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר גְּבַר גְּבַר אֲרֵי
יְהֵי מְסָאֲבִי לְטָמֵי נַפְשָׁא דַּאֲנָשָׁא
אוֹ בְאוֹרַח רְחִיקָא לְכוֹן אוֹ לְדָרֵיכוֹן
וְיֶעְבֵּיד פִּסְחָא קֳדָם יְיָ: בְּיַרְחָא תִנְיָנָא
בְּאַרְבְּעָת עַסְרָא יוֹמָא בֵּין שְׁמָשָׁיָא
נְעַבְּדִנּוּן יָתֵיהּ עַל פַּטִּיר וּמְרִירִין
יֵכְלוּנֵיהּ: לָא יַשְׁאֲרוּן מִנֵּיהּ עַד
צַפְרָא וְגַרְמָא לָא יִתְבְּרוּן בֵּיהּ כָּכָל
גְּזֵירַת פִּסְחָא יַעְבְּדוּן יָתֵיהּ: וְגַבְרָא
דְּהוּא דְכֵי וּבְאוֹרַח לָא הֲוָה וְיִתְמְנַע
לְמֶעְבַּד פִּסְחָא וְיִשְׁתֵּצֵי אֱנָשָׁא
הַהוּא מֵעַמֵּיהּ אֲרֵי קָרְבָּנָא דַּיְיָ לָא
קְרִיב בְּזִמְנֵיהּ חוֹבֵיהּ יְקַבֵּל גַּבְרָא
הַהוּא: וַאֲרֵי יִתְגַּיַּר עִמְּכוֹן גִּיּוֹרָא
וְיֶעְבֵּיד פִּסְחָא קֳדָם יְיָ כְּגְזֵירַת פִּסְחָא
וְכִדְחֵוֵי לֵיהּ כֵּן יַעְבֵּיד קְיָמָא חַד יְהֵא
לְכוֹן וּלְגִיּוֹרָא וּלְיַצִּיבָא דְּאַרְעָא:
וּבְיוֹמָא דְאִתְקֵם יָת מַשְׁכְּנָא חֲפָא
עֲנָנָא יָת מַשְׁכְּנָא לְמַשְׁכְּנָא
דְּסָהֲדוּתָא וּבְרָמְשָׁא הֲוֵי עַל
מַשְׁכְּנָא כְּחֵיזוּ אֶשָׁתָא עַד צַפְרָא:
כֵּן הֲוֵי תְּדִירָא עֲנָנָא חֲפֵי לֵיהּ וְחֵיזוּ
אֶשָׁתָא בְּלֵילְיָא: וּלְפוּם אִסְתַּלְּקוּת
עֲנָנָא מֵעִלַּוֵי מַשְׁכְּנָא וּבָתַר כֵּן נָטְלִין
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְאַתְרָא דִּשְׁרֵי תַּמָּן
עֲנָנָא תַּמָּן שָׁרִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: עַל
מֵימְרָא דַּיְיָ נָטְלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל
מֵימְרָא דַּיְיָ שָׁרִין כָּל יוֹמִין דִּשְׁרֵי
עֲנָנָא עַל מַשְׁכְּנָא שָׁרִין: וּבְאוֹרְכוּת
עֲנָנָא עַל מַשְׁכְּנָא יוֹמִין סַגִּיאִין
וְיַטְּרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת מַטְּרַת מֵימְרָא דַּיְיָ וְלָא נָטְלִין:

Targum ONKELOS.

Atq; dixerunt ei viri illi; Nos sumus immundi pollutione animæ hominis: quare prohibemur ut non offeramꝰ oblationé Dñi in tempore suo, in medio filiorũ Israel? Dixítque eis Moyses: Expectate donec audiã, quid præcipiat Dñs super vestrã. Locutúsq; est Dñs cũ Moyse dicens. Loquere cum filiis Israel, dicens: Vir vir ex vobis aut de generationibꝰ vestris, qui fuerit immundꝰ pollutione animæ hominis aut in viâ longinquâ, faciet Phasecorã Dño. In mense secundo, in quarta decima die mensis ad vesperã facient illud: cum azymis et herbis amaris comedent illud. Non relinquent ex eo usq; mane, et os non confringent in eo: juxta omnẽ ritum Phasefacient illud. Vir autẽ qui fuerit mundꝰ, et in itinere non fuerit, et desierit facere Phase, exterminabitur homo ille de populo suo: quia oblationẽ Dñi non obtulit in tẽpore suo, peccatũ suũ suscipiet vir ille. Et quando peregrinatꝰ fuerit apud vos peregrinus, et fecerit Phase corã Dño; juxta ritũ Phase, et ficut ei pertinet, ita faciet: præceptũ unũ erit vobis; et peregrinis, atque indigenis terræ. In die autem qua erectũ est tabernaculum, cooperuit nubes tabernaculũ teſtimonii: et in veſpere erat ſuper tabernaculũ quaſi viſio ignis, uſq; mane. Sic erat jugiter; nubes operiebat illud: et viſio ignis per noctẽ. Et cũ elevata fuiſſet nubes deſuper tabernaculum, poſtea proficiſcebantur filii Iſrael: et in loco ubi manebat nubes, ibi manebant filii Iſrael. Per verbum Dñi proficiſcebantur filii Iſrael, et pꝰ verbũ Dñi caſtrametabãtur: cunctis diebꝰ quibus manebat nubes ſup tabernaculũ, manebant illi. Et quãdo longo tempore manebat nubes ſup tabernaculũ, et diebus multis: cuſtodiebant filii Iſrael cuſtodiam verbum Dñi, et non proficiſcebantur.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* זזשאשיד·זאבל·שמא·זאזשיד·זאבל·שמא·זאבלד·שיאב·זאבל·שמא·זאבלד·שיאב·זאבל·שמא·זאבלד·שיאב

ספר במדבר : י

tabernaculum super numeri diebus nubes *esset* cùm erat Et
וַיְהִי אֲשֶׁר יִהְיֶה הֶעָנָן יָמִים מִסְפָּר עַל־הַמִּשְׁכָּן 20
proficiscebantur Domini *os super* & castrametabantur Domini *os super* 20
עַל־פִּי יְהוָה יַחֲנוּ וְעַל־פִּי יְהוָה יִסָּעוּ :
nubes *sustollebatur* & mane usque vespera à nubes *esset* cùm erat Et
וַיְהִי אֲשֶׁר יִהְיֶה הֶעָנָן מֵעֶרֶב עַד־בֹּקֶר וְנַעֲלָה הֶעָנָן 21
nubes *sustollebatur* & nocte & die vel : proficiscebantur & mane in 21
בַּבֹּקֶר וְנָסָעוּ אוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה וְנַעֲלָה הֶעָנָן
prolongando in *diebus* vel mense vel duobus dieb⁹ Vel . proficiscebantur &
וְנָסָעוּ : אוֹ־יֹמַיִם אוֹ־חֹדֶשׁ אוֹ־יָמִים בְּהַאֲרִיךְ 22
castrametabantur illud super *manendum ad* tabernaculum super *nubem* 22
הֶעָנָן עַל־הַמִּשְׁכָּן לִשְׁכֹּן עָלָיו יַחֲנוּ
proficiscebantur *eam sustolli in* & : proficiscebantur non & Israel filii
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִסָּעוּ וּבְהַעֲלֹתוֹ יִסָּעוּ :
DOMINI *os super* & castrametabantur DOMINI *os super*
עַל־פִּי יְהוָה יַחֲנוּ וְעַל־פִּי יְהוָה 23
DOMINI *os super* servabant DOMINI custodiam : proficiscebantur 23
יִסָּעוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה שָׁמְרוּ עַל־פִּי יְהוָה
Moseh *manu in*.
בְּיַד־מֹשֶׁה :

CAP. X. '

duas tibi Fac : dicendo Moseh ad DOMINUS est locutus Et
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי 1
tibi erunt & eas facies *ductile* *ingenti* tubas 2
חֲצֹצְרֹת כֶּסֶף מִקְשָׁה תַּעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לְךָ
clangent Et *castrorum* *profectionem ad* & cœtus convocationem ad 3
לְמִקְרָא הָעֵדָה וְלִמַּסַּע אֶת־הַמַּחֲנוֹת : וְתָקְעוּ
convenitus tentorii ostium ad cœtus omnis te ad convenient & eis in 4
בְּהֵן וְנוֹעֲדוּ אֵלֶיךָ כָּל־הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד :
capita *prælati* te ad convenient & clanxerint una *in* si Et 5
וְאִם־בְּאַחַת יִתְקָעוּ וְנוֹעֲדוּ אֵלֶיךָ הַנְּשִׂיאִים רָאשֵׁי
proficiscentur & *ovationem* clangetis Et . Israel millium
אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל : וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה וְנָסְעוּ
vociferationem clangetis Et . orientem ad castrametantium castra 6
הַמַּחֲנוֹת הַחֹנִים קֵדְמָה : וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה
meridiem ad castrametantium castra proficiscentur & secundo 7
שֵׁנִית וְנָסְעוּ הַמַּחֲנוֹת הַחֹנִים תֵּימָנָה
faciendo congregare in Et . suis profectionibus in clangent *ovationem*
תְּרוּעָה יִתְקָעוּ לְמַסָּעֵיהֶם : וּבְהַקְהִיל
filii Et . taratantarizabitis non & clangetis congregationem 8
אֶת־הַקָּהָל תִּתְקָעוּ וְלֹא תָרִיעוּ : וּבְנֵי
vobis erunt & : tubis in clangent sacerdotis Aharon
אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַּחֲצֹצְרוֹת וְהָיוּ לָכֶם
bellum ad venietis quando Et . vestras generationes In *seculi* statutum in 9
לְחֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם : וְכִי־תָבֹאוּ מִלְחָמָה
taratantarizabitis & vos *coarctantem coarctatorem super* vestra terra in
בְּאַרְצְכֶם עַל־הַצַּר הַצֹּרֵר אֶתְכֶם וְהַרֵעֹתֶם
eritis salvi & *vestri Dei Domini aspectus ad* memorabimini & tubis in
בַּחֲצֹצְרֹת וְנוֹפַרְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶּם
vestris inimicis ab.
מֵאֹיְבֵיכֶם :

Versio VULG. LAT.

Quot diebus fuisset nubes super tabernaculum. Ad imperium Dñi erigebant tentoria, & ad imperium illius deponebant. Si fuisset nubes à vespere usq; manè, & statim diluculò tabernaculum reliquisset, proficiscebantur : & si post diem & noctem recessisset, dissipabant tentoria. Si verò biduo aut uno mense vel longiori tempore fuisset super tabernaculum, manebant filii Israel in eodem loco, & non proficiscebantur : statim autem ut recessisset, movebant castra. Per verbum Domini figebant tentoria, & per verbum illius proficiscebantur : erántque in excubiis Dñi juxta imperium ejus per manum Moysi.

CAP. X.

LOcutúsq; est Dñs ad Moysen, dicens, Fac tibi duas tubas argenteas ductiles, quibus convocare possis multitudinem quando movenda sunt castra. Cúmq; increpueris tubis, cõgregabitur ad te omnis turba ad ostium tabernaculi fœderis. Si semel clangueris, venient ad te principes, & capita multitudinis Israel. Si autẽ prolixior atque concisus clangor increpuerit, movebunt castra primi qui sunt ad Orientalem plagam. In secundo autem sonitu & pari ululatu tubæ, levabunt tentoria qui habitant ad Meridiem. Et juxta hunc modum reliqui facient, ululantibus tubis in profectionem. Quando autem congregandus est populus, simplex tubarum clangor erit, & non concisè ululabunt. Filii autem Aaron sacerdotes clangent tubis : erítque hoc legitimum sempiternum in generationibus vestris. Si exieritis ad bellum de terra vestra contra hostes qui dimicant adversùm vos, clangetis ululantibus tubis, & erit recordatio vestri corã Dño Deo vestro, ut eruamini de manibus inimicorum vestrorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἔσται ὅταν (ρ) σκεπάζῃ ἡ νεφέλη ἡμέρας ἀριθμῷ ὅσῃ τῆς ζκλωῆς, διὰ φωνῆς κυρίου παρεμβαλοῦσι, καὶ διὰ προστάγματος κυρίου (σ) ἀπαροῦσι. Καὶ ἔσται ὅταν γένηται ἡ νεφέλη ἀφ' ἑσπέρας ἕως πρωΐ, καὶ ἀναβῇ ἡ νεφέλη τοπρωΐ, καὶ ἀπαροῦσιν ἡμέρας ἢ (τ) νυκτός. Μιᾶς ἡμέρας πλεοναζούσης τῆς νεφέλης σκιαζούσης ἐπ' αὐτῆς, παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ οὐ μὴ ἀπάρωσιν. Ὅτι διὰ προστάγματος κυρίου ἀπαροῦσι. τὴν φυλακὴν κυρίου (υ) ἐφυλάξαντο διὰ προστάγματος κυρίου ἐν χειρὶ Μωυσῆ.

MS.A. (ρ) σκεπάσῃ (σ) ἐξαροῦσιν. (τ) νυκτός. Καὶ ἀναβῇ ἡ νεφέλη, ἀπαροῦσιν ἡμέρας ἢ μιᾶς ἡμέρας· πλεοναζούσης ἐπ' αὐτῆς, παρεμβάλωσιν (υ) ἐφύλαξαν

ΚΕΦ. ι'.

Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Ποίησον σαυτῷ δύο σάλπιγγας ἀργυρᾶς· ἐλατὰς ποιήσεις αὐτάς· καὶ ἔσονταί σοι ἀναγαλεῖν τὴν συναγωγὴν, καὶ ἐξαίρειν τὰς παρεμβολάς. Καὶ σαλπιοῦσιν ἐν αὐταῖς, καὶ συναχθήσεται πᾶσα ἡ συναγωγὴ ὀθὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Ἐὰν δὲ ἐν μιᾷ σαλπίσωσι, προσελεύσονται πρὸς σὲ πάντες οἱ ἄρχοντες ἀρχηγοὶ Ἰσραήλ. Καὶ σαλπιεῖτε σημασίαν, καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλουσαι ἀνατολάς· Καὶ σαλπιεῖτε σημασίαν δευτέραν, καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλουσαι (α) λίβα· καὶ σαλπιεῖτε σημασίαν τρίτην, καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ (ϛ) παρεμβάλλουσαι παρὰ θάλασσαν· καὶ σαλπιεῖτε σημασίαν τετάρτην, καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ (γ) παρεμβάλλουσαι πρὸς Βορρᾶν. Σημασίᾳ σαλπιοῦσιν ἐν τῇ ἐξάρσει αὐτῶν. Καὶ ὅταν συναγάγητε τὴν συναγωγὴν, σαλπιεῖτε, καὶ ὐ σημασίᾳ. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς σαλπιοῦσιν ταῖς σάλπιγξι. καὶ ἔσαι ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. Ἐὰν δὲ ἐξέλθητε εἰς πόλεμον ἐν τῇ γῇ ὑμῶν πρὸς τοὺς ὑπεναντίους τοὺς ἀνθεστηκότας ὑμῖν, (δ) καὶ σημανεῖτε ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἀναμνησθήσεσθε ἔναντι κυρίου, καὶ διασωθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

MA.S. (α) Νότου· (ϛ) παρεμβάλλουσαι θάλασσαν· (γ) παρεμβάλλουσαι Βορρᾶν. (δ) καὶ σαλπιῆτε ταῖς

Et erit cùm texerit nubes diei numero super tabernaculum, per vocem Domini in castris erunt & per præceptum Domini promovebunt. Et erit, cùm fuerit nubes à vespera usque ad manè, & ascenderit nubes manè ; & promovebunt die, vel nocte. (ϛ) Mense dieì, abundante nube obumbrante super illud, in castris erunt filii Israel, et nõ promovebunt. Quoniam per præceptum Domini promovebunt. Custodiam Domini custodierunt, per præceptum Domini manu Moysi.

CAP. X.

ET locutus est Dominus ad Moysen, dicens, Fac tibi duas tubas argenteas : ductiles facies eas : & erunt tibi ad revocandum synagogam, & promovenda castra. Et clanxes in illis : & congregabitur omnis (a) synagoga ad ostium tabernaculi testimonii. Si autem in (b) una clangent ; accedent ad te omnes principes (c) Duces Israel. Et clangetis significationem : & promovebunt castra applicantia ad Orientem. Et clangetis significationem secundam : & promovebunt castra applicantia ad Africum. Et clangetis significationem tertiam : et promovebunt castra applicantia juxta Mare. Et clangetis significationem quartam : & promovebunt castra applicantia ad Aquilonem. Significatione clangent in promotione eorum. Et quando (d) congregabitis synagogam, clangetis, & non significatione. Et filii Aaron sacerdotes clangent tubis. Et erit vobis legitimum sempiternum in progenies vestras. Si autem exibitis in bellum in terra vestra erga adversarios, qui steterunt contra vos ; & significabitis tubis : & erit recordatio vestri coram Domino ; & salvabimini de inimicis vestris.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Quandoque verò manebat nubes diebus numerosis super tabernaculum, ad verbum oris Domini residebant in castris, & ad verbum oris Domini proficiscebantur. Aliquando etiam manebat nubes super tabernaculum à vespera usque ad matutinum, & sustollebatur nubes manè, ac proficiscebantur : aut die ac nocte, *ac tum* sustollebatur nubes, & proficiscebantur. Aut diebus, aut mensibus, aut de momento ad momentum : quamdiu protrahebat nubes moram super tabernaculum, tamdiu morabantur filii Israel, nec proficiscebantur ; cum verò sustollebatur nubes, proficiscebantur. Ad verbum oris Domini castrametabantur, & ad verbum oris Domini proficiscebantur ; & excubias Domini observabant, juxta verbum oris Domini per manum Mosis.

CAP. X.

LOcutus est etiam Dominus cum Mose, dixitque ad eum ; Fac tibi duas tubas argenteas, ductiles fac eas : & inserviant tibi ad convocandum cœtum, & ad movenda castra. Clangent enim iis, & recipiet sese ad te universus cœtus ad ostium tabernaculi temporis. Et quidem si unâ clanxerint, se recipient ad te magnates & capita millium Israelis. Tubâ verò canent, & proficiscentur castra quæ fita sunt ad Orientem. Canent etiam tubâ secundò, & proficiscentur castra quæ jacent ad Meridiem : tubâ clangent in profectionibus suis. Cùm autem congregabitis cœtum, clangite, & ne canatis. Filii autem Aharonis sacerdotis clangent tubis : eruntque vobis lex perpetua in posteritates vestras. Et si adveniat bellum in terram vestram, adversùs aggressores qui vos aggredientur, canite tubis, & fiet vestri memoria coram Domino Deo vestro, & eruemini ab hostibus vestris.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

אִית דַּהֲוִי עֲנָנָא יוֹמִין דְּמִנְיָן עַל
מַשְׁכְּנָא עַל מֵימְרָא דַּייָ שָׁרֵן וְעַל
מֵימְרָא דַּייָ נָטְלִין: וְאִית דַּהֲוִי עֲנָנָא
מֵרַמְשָׁא וְעַד צַפְרָא וּמִסְתַּלַּק
עֲנָנָא בְּצַפְרָא וְנָטְלִין אֲנָם
וְלֵילְיָא וּמִסְתַּלַּק עֲנָנָא וְנָטְלִין:
אוֹ תְרֵין יוֹמִין אוֹ יַרְחָא אוֹ עִדָּן
בְּעִדָּן בְּאוֹרְכוּתָא עֲנָנָא עַל מַשְׁכְּנָא
לְמִשְׁרֵי עֲלוֹהִי שָׁרֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְלָא נָטְלִין וּבְאִסְתַּלְּקוּתֵיהּ נָטְלִין:
עַל מֵימְרָא דַּייָ שָׁרֵן וְעַל מֵימְרָא
דַּייָ נָטְלִין יַת מַטְּרַת מֵימְרָא
דַּייָ נָטְרִין עַל מֵימְרָא דַּייָ בִּידָא
דְּמֹשֶׁה:

וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: עֲבֵד
לָךְ תַּרְתֵּין חֲצוֹצְרָן דְּכַסְפָּא גָּעִיד
תַּעֲבֵיד יִתְהֵין וִיהֵוֹן לָךְ לְאָזְעָא
כְּנִשְׁתָּא וּלְאַטְלָא יַת מַשְׁרְיָתָא:
וְיִתְקָעוּן בְּהֵין וְיִזְדַּמְּנוּן לְוָתָךְ כָּל
כְּנִשְׁתָּא לְתַרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא:
וְאִם בְּחַדָּא יִתְקָעוּן וְיִזְדַּמְּנוּן לְוָתָךְ
רַבְרְבֵיָא רֵישֵׁי אַלְפֵיָּא דְּיִשְׂרָאֵל:
וְיִתְקְעוּן יַתְבְּהָא וְיִטְלוּן מַשְׁרְיָתָא
דְּשָׁרֵן קִדּוּמָא: וְתִתְקְעוּן יַתְבְּהָא
תִּנְיָנוּת וְיִטְלוּן מַשְׁרְיָתָא דְּשָׁרֵן
דָּרוֹמָא יַתְבְּהָא יִתְקְעוּן לְמַטְלְנֵיהוֹן:
וּבְמִכְנַשׁ יַת קְהָלָא תִּתְקְעוּן וְלָא
תְיַבְּבוּן: וּבְנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנַיָּא יִתְקְעוּן
בְּחֲצוֹצְרָתָא וְיֵהֲוֹן לְכוֹן לְקְיָם
עָלַם לְדָרֵיכוֹן: וַאֲרֵי תֵּיעֲלוּן
לְאַגְחָא קְרָבָא בְּאַרְעֲכוֹן עַל
מְעִיקֵי דְּמָעִיקִין לְכוֹן וְתִיבְּבוּן
בְּחֲצוֹצְרָתָא וְיֵעוֹל דְּכָרְנֵיכוֹן
לְטָבָא קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן וְתִתְפְּרְקוּן
מִסַּנָּאֵיכוֹן:

Targum Onkelos.

Et si erat nubes super tabernaculum diebus paucis: juxta verbum Domini manebant, et juxta verbum Domini proficiscebantur. Et aliquando erat nubes à vespere usq; mane; et elevabatur nubes mane, & proficiscebantur: aut post diem & noctē elevabatur nubes, et proficiscebantur. Aut duobus diebus, vel uno mense aut longiori tempore, tanto tempore quanto manebat nubes super tabernaculum, manebant filii Israel et non proficiscebantur: et quando elevabatur, proficiscebantur. Juxta verbum Dñi manebant, & juxta verbum Dñi proficiscebantur: custodiam verbi Dñi custodiebant, juxta verbum Domini per manum Moysi.

CAP. X.

LOcutúsq; est Dñs cū Moyse dicens. Fac tibi duas tubas de argento, ductili facies eas: et erunt tibi ad convocandam congregationē, et ad movenda castra. Et clangent cum eis: et conveniet ad te omnis congregatio, ad ostiū tabernaculi fœderis. Et si cum unâ clanguerint: conveniēt ad te principes capita milliū Israel. Clāgetisq; ululatione: et movebūt castra illi, qui sunt ad Orientalē plagā. Clangetísq; iterū ululatione; et movebunt castra illi, qui habitāt ad Australē plagā: ululatione clangent in profectione suâ. Et quando congreganda est ecclesia, clāgetis et non ululabitis. Filii autem Aaron sacerdotes clangent tubis: et erit vobis in legitimum sempiternum, in generationibus vestris. Et quando ingressi fueritis ad præliandum in terra vestrâ, contra hostes qui tribulant vos, clangetis tubis: ut veniat recordatio vestri in bonum coram Domino Deo vestro; ut eruamini de inimicis vestris.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* ושמ·יצ·ושבא·ושבא·ושבא

ספר במדבר : י

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

capitibus in & ,vestris *statutis temporibus in* & ,vestræ lætitiæ die in Et

10 וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֹאשֵׁי
,vestris *ascensionibus* super ,tubis in clangetis & ,vestrorum mensium
חָדְשֵׁכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרֹת עַל עלותיכם
memoriam in vobis erunt & :vestrorum pacificorum sacrificiis super &
וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן
fuit Et .vester Deus Dominus ego *vestri Dei faciet ad*
לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : וַיְהִי
11 *sustulit se* ,*mense in* vigesima in ,secundo mense in secundo anno in
בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּעֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ נֶעֱלָה
Israel filii sunt profecti Et .testimonii tabernaculo *desuper* nubes
הֶעָנָן מֵעַל מִשְׁכַּן הָעֵדֻת : וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
deserto in nubes mansit & :Sinai deserto è suas profectiones *ad*
לְמַסְעֵיהֶם מִמִּדְבַּר סִינָי וַיִּשְׁכֹּן הֶעָנָן בְּמִדְבַּר
.Moseh *manu in* Domini *os super prima in* sunt profecti Et.Paran
פָּארָן : וַיִּסְעוּ בְרִאשֹׁנָה עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה :
prima in Jehudah filiorum *castrametationis* vexillum est profectum Et
14 וַיִּסַּע דֶּגֶל מַחֲנֵה בְנֵי־יְהוּדָה בְּרִאשֹׁנָה
.Hamminadab filius Nachson ejus exercitum super Et.suos exercitus *ad*
לְצִבְאֹתָם וְעַל־צְבָאוֹ נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב :
.Suhar filius Nethanel ,Issachar filiorum *extensionis* exercitum super Et
15 וְעַל־צְבָא מַטֵּה בְנֵי יִשָּׂשכָר נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר :
.Chelon filius Eliab ,Zebulun filiorum *extensionis* exercitum super Et
16 וְעַל־צְבָא מַטֵּה בְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן :
,Gherson filii sunt profecti & ;tabernaculum *est factum descendere* Et
17 וְהוּרַד הַמִּשְׁכָּן וְנָסְעוּ בְנֵי־גֵרְשׁוֹן
vexillum est profectum Et .tabernaculum portantes Merari filii &
18 וּבְנֵי מְרָרִי נֹשְׂאֵי הַמִּשְׁכָּן : וְנָסַע דֶּגֶל
Elisur ejus exercitum super Et .suos exercitus *ad* Reuben *castrametationis*
מַחֲנֵה רְאוּבֵן לְצִבְאֹתָם וְעַל־צְבָאוֹ אֱלִיצוּר
Simhon filiorum *extensionis* exercitum super Et .Sedeur filius
בֶּן שְׁדֵיאוּר : וְעַל־צְבָא מַטֵּה בְנֵי שִׁמְעוֹן
filiorum *extensionis* exercitum super Et .Surisaddai filius Selumiel
שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִי שַׁדָּי : וְעַל־צְבָא מַטֵּה בְנֵי־
Chehathitæ sunt profecti Et .Dehuel filius Eliasaph Ghad
21 גָד אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל : וְנָסְעוּ הַקְּהָתִים
ad usque ,tabernaculum fecerunt stare & :sanctuarium portantes
נֹשְׂאֵי הַמִּקְדָּשׁ וְהֵקִימוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן עַד־
Ephraim filiorum *castrametationis* vexillum est profectum Et.*eos veniendum*
22 בָּאָם : וְנָסַע דֶּגֶל מַחֲנֵה בְנֵי־אֶפְרַיִם
.Hammihud filius Elisamah ejus exercitum super & :suos exercitus *ad*
לְצִבְאֹתָם וְעַל־צְבָאוֹ אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד :
.Pedasur filius Ghamliel Manasseh filiorum *extensionis* exercitū super Et
23 וְעַל־צְבָא מַטֵּה בְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצוּר :
filius Abidan ,Binjamin filiorum *extensionis* exercitum super Et
24 וְעַל־צְבָא מַטֵּה בְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן־
colligens ,Dan filiorum *castrametationis* vexillum est profectum Et.Ghidhoni
25 גִּדְעוֹנִי : וְנָסַע דֶּגֶל מַחֲנֵה בְנֵי־דָן מְאַסֵּף
filius Achihezer ejus exercitū super Et.suos exercitus *ad* castra omnia
לְכָל־הַמַּחֲנֹת לְצִבְאֹתָם וְעַל־צְבָאוֹ אֲחִיעֶזֶר בֶּן־
.Hammisaddai
עַמִּישַׁדָּי :

10 Si quando habebitis epulum, & dies festos, & calendas, canetis tubis super holocaustis, & pacificis victimis, ut sint vobis in recordationem Dei vestri. Ego Dominus Deus vester. Anno secundo, mense secundo, vigesimâ die mensis, elevata est nubes de tabernaculo fœderis. 12 Profectique sunt filii Israel per turmas suas de deserto Sinai, & recubuit nubes in solitudine Pharan. Moverúntque castra primi juxta imperium Domini in manu 14 Moysi Filii Juda per turmas suas: quorum princeps erat Nahasson filius Aminadab. 15 In tribu filiorum Issachar fuit princeps Nathanael filius Suar. 16 In tribu Zabulon erat princeps Eliab filius Helon. 17 Depositúmque est tabernaculum, quod portantes egressi sunt filii Gerson & Merari. 18 Profectíque sunt & filii Ruben, per turmas & ordinem suum: quorum princeps erat 19 Helisur filius Sedeur. In tribu autem filiorum Simeon, princeps fuit Salamiel 20 filius Surisaddai. Porrò in tribu Gad erat princeps 21 Eliasaph filius Duel. Profectíque sunt & Caathitæ portantes Sanctuarium. Tamdiu tabernaculum portabatur, donec venirent ad erectionis locum. 22 Moverunt castra & filii Ephraim per turmas suas, in quorum exercitu princeps erat Elisama filius Ammiud. 23 In tribu autem filiorum Manasse princeps fuit Gamaliel filius 24 Phadassur. Et in tribu Benjamin erat dux Abidan filius Gedeonis. 25 Noviſſimi castrorum omnium profecti sunt filii Dan per turmas suas, in quorum exercitu princeps fuit Ahiezer filius Ammisaddai.

10 Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆ εὐφροσύνης ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν, καὶ ἐν τῇ νεομηνίαις ὑμῶν, σαλπιεῖτε τῇ σάλπιγξιν ἐπὶ τοῖς ὁλοκαυτώμασι, καὶ ἐπὶ τῇ θυσίαις τῇ σωτηρίων ὑμῶν· καὶ ἔσαι ὑμῖν ἀνάμνησις ἔναντι τῇ θεῇ ὑμῶν. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ εἰκάδι τῆ μηνὸς, ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 12 Καὶ ἐξῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κὺν ἀπαρτίας αὐτῶν ἐν τῇ (ε) ἐρήμῳ Σινᾶ. καὶ ἔστη ἡ νεφέλη ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆ Φαράν. 13 Καὶ ἐξῆραν πρῶτοι διὰ φωνῆς κυρίε ἐν χειρὶ Μωυσῆ, Καὶ ἐξῆραν τάγμα παρεμβολῆς (ζ) υἱῶν Ἰούδα πρῶτοι κὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, Ναασσὼν υἱὸς Ἀμιναδάβ. 15 Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμως φυλῆς υἱῶν Ἰσσάχαρ, Ναθαναὴλ υἱὸς Σωγάρ. 16 Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν Ζαβουλών, Ἐλιὰβ υἱὸς Χαιλών. 17 Καὶ καθελῶσι τὴν σκηνὴν, καὶ ἐξαρῶσιν οἱ υἱοὶ Γεδσών, καὶ οἱ υἱοὶ (η) Μεραεὶ, οἱ αἴροντες τὴν σκηνήν. 18 Καὶ ἐξῆραν τάγμα παρεμβολῆς Ῥουβὶ κὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμως αὐτῶν, Ἐλισοὺρ υἱὸς Σεδιούρ. 19 Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν Συμεὼν, Σαλαμιὴλ υἱὸς Σουρισαδαΐ. 20 Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν Γάδ, Ἐλισαὶφ ὁ τῆ Ῥαγυήλ. 21 Καὶ ἐξαιρῶσιν οἱ υἱοὶ Καὰθ αἴροντες τὰ ἅγια· καὶ στήσιοι τὴν σκηνὴν ἕως παραγένωνται. 22 Καὶ ἐξαροῦσι τάγμα παρεμβολῆς Ἐφραὶμ κὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, Ἐλισαμὰ υἱὸς (ι) Σεμιούδ. 23 Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν (ϑ) Μανασσῆ, Γαμαλιὴλ ὁ τῆ Φαδασσούρ. 24 Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν (ι) Βενιαμὶν, Ἀβιδὰν υἱὸς Γαδεωνί. 25 Καὶ ἐξαρῶσι τάγμα παρεμβολῆς υἱῶν Δὰν ἔχατοι πασῶν τῶν παρεμβολῶν κὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, Ἀχιέζερ ὁ τῆ (κ) Ἀμισαδαΐ.

MS.A. (ε) ἐρήμῳ τῆ Σινᾶ. (ζ) τῶν υἱῶν (η) Μεραρὶ αἴροντες (ι) Ἐμιούδ. (ϑ) Μανασσῆ, (ι) Βενιαμεὶν, Ἀβιδὰν υἱὸς Γαδεωνί. (κ) Μισαδαΐ.

Et in diebus lætitiæ vestræ, & in solemnitatibus vestris, & in Neomeniis vestris, clangetis tubis super holocaustomata, & super sacrificia salutavium vestrorum: & erit vobis vememoratio coram Deo vestro. Ego Dominus Deus vester. Et factum est in anno secundo, in mense secundo, vigesimâ mensis, ascendit nubes à tabernaculo testimonii. Et promoverunt filii Israel cum vasis suis in deserto Sina: & stetit nubes in deserto Pharan. Et promoverunt primi per vocem Domini in manu Moysi, Et promoverunt ordo castrorum filiorum Juda primi cum virtute sua: & super virtutem eorum, Naasson filius Aminadab. Et super virtutem tribûs filiorum Issachar, Nathanael filius Sogar. Et super virtutem tribûs filiorum Zabulon, Eliab filius Chelon. Et deponent tabernaculum: & promovebunt filii Gedson, & filii Merari, qui sunt levantes tabernaculum. Et promoverunt ordo castrorum Ruben cum virtute sua: & super virtutem eorum, Elisur filius Sediur. Et super virtutem tribûs filiorum Symeon, Salamiel filius Surisadæ. Et super virtutem tribûs filiorum Gad, Heliſaph filius Raguel. Et promovebunt filii Caath, levantes sancta: & stare facient tabernaculum, quoadusque accesserint. Et promovebunt ordo castrorum Ephraim cum virtute sua: & super virtutem eorum, Elisama filius Semiud. Et super virtutem tribûs filiorum Manasse, Gamaliel filius Phadasſur. Et super virtutem tribûs filiorum Benjamin, Abidan filius Gadeoni. Et promovebunt ordo castrorum filiorum Dan, ultimi omnium castrorum cum virtute sua: & super virtutem eorum, Achiezer filius Amisadai.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܒܝܘܡ ܫܡܚܬܟܘܢ ܘܒܡܘܥܕܝܟܘܢ ܘܒܪܫ ܝܪܚܝ ܥܒܪ ܒܚܨܪ̈ܬܐ ܥܠ ܥܠ̈ܘܬܟܘܢ
ܘܥܠ ܕܒܚ̈ܐ ܕܫܠܡ̈ܝܟܘܢ ܘܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܠܕܟܪ̈ܢܐ ܩܕܡ ܐܠܗܟܘܢ ܐܢܐ ܡܪܝ ܐܠܗܟܘܢ
11 ܘܗܘܐ ܒܫܢܬܐ ܬܪܝܬܝܐ ܒܝܪܚܐ ܬܪܝܢ ܒܥܣܪ ܒܝܪܚܐ ܐܬܪܡܡ ܥܢܢܐ ܡܢ ܡܫܟܢ ܣܗܕܘܬܐ
12 ܘܐܬܩܠ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܠܡܣܥܗܘܢ ܡܢ ܡܕܒܪ ܣܝܢܝ ܘܫܪܐ ܥܢܢܐ ܒܡܕܒܪ ܦܪܢ ܘܐܬܩܠ
13 ܩܕܡܝܐ ܒܡܠܬܐ ܕܡܪܝ ܒܝܕ ܡܘܫܐ ܘܐܬܩܠ ܓܝܣܐ ܕܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܩܕܡܝܐ ܠܓܢܘܕܗܘܢ
14 ܘܥܠ ܓܝܣܗ ܢܚܫܘܢ ܒܪ ܥܡܝܢܕܒ ܘܥܠ ܓܝܣ ܒܢܝ ܝܣܟܪ ܢܬܢܐܝܠ ܒܪ ܨܘܥܪ
15 ܘܥܠ ܓܝܣ ܒܢܝ ܙܒܘܠܘܢ ܐܠܝܐܒ ܒܪ ܚܠܘܢ ܘܢܚܬܘ ܓܝܣ ܒܢܝ ܓܪܫܘܢ ܘܡܪܪܝ
16 ܢܫ̈ܐ ܡܫܟܢܐ ܘܡܦܩܝ ܘܐܬܩܠ ܓܝܣ ܪ̈ܘܒܝܢ ܠܓܢܘܕܗܘܢ ܘܠܟܬܦ̈ܗܘܢ ܘܥܠ ܓܝܣܗ
17 ܐܠܝܨܘܪ ܒܪ ܫܕܝܐܘܪ ܘܥܠ ܓܝܣ ܒܢܝ ܫܡܥܘܢ ܫܠܡܝܐܝܠ ܒܪ ܙܘܪܝܫܕܝ ܘܥܠ ܓܝܣ
18 ܒܢܝ ܓܕ ܐܠܝܣܦ ܒܪ ܕܥܘܐܝܠ ܘܢܚܬܘ ܩܗܬ ܢ̈ܫܐ ܩܕܫܐ ܘܩܡܘ ܠܡܫܟܢ ܥܕ ܕܐܬܝ
19 ܘܢܦܪܘ ܓܝܣ ܒܢܝ ܐܦܪܝܡ ܠܓܢܘܕܗܘܢ ܘܥܠ ܓܝܣܗ ܐܠܝܫܡܥ ܒܪ ܥܡܝܗܘܕ ܘܥܠ ܓܝܣ
20 ܒܢܝ ܡܢܫܐ ܓܡܠܝܐܝܠ ܒܪ ܦܕܗܨܘܪ ܘܥܠ ܓܝܣ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܐܒܝܕܢ ܒܪ ܓܕܥܘܢܝ
21 ܘܥܠ ܓܝܣ ܒܢܝ ܕܢ ܐܚܝܥܙܪ ܒܪ ܥܡܝܫܕܝ ܘܐܬܩܠ ܓܝܣ ܒܢܝ ܩܗܬ ܢ̈ܫܐ ܩܕܫܐ
ܘܩܡܘ ܠܡܫܟܢ ܥܕ ܕܐܬܝ ܘܢܦܪܘ ܓܝܣ ܒܢܝ ܐܦܪܝܡ ܠܓܢܘܕܗܘܢ ܘܥܠ ܓܝܣܗ
22 ܐܠܝܫܡܥ ܒܪ ܥܡܝܗܘܕ ܘܥܠ ܓܝܣ ܒܢܝ ܡܢܫܐ ܓܡܠܝܐܝܠ ܒܪ ܦܕܗܨܘܪ ܘܥܠ ܓܝܣ
23 ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܐܒܝܕܢ ܒܪ ܓܕܥܘܢܝ ܘܐܬܩܠ ܓܝܣ ܒܢܝ ܕܢ ܐܚܝܥܙܪ ܒܪ ܥܡܝܫܕܝ
24 ܘܥܠ ܓܝܣ ܒܢܝ ܐܫܪ ܦܓܥܝܐܝܠ ܒܪ ܥܟܪܢ ܘܥܠ ܓܝܣ ܒܢܝ ܢܦܬܠܝ ܐܚܝܪ ܒܪ ܥܝܢܢ
25 ܘܐܬܩܠ ܓܝܣ ܒܢܝ ܕܢ ܩܕܡܝܐ ܠܟܠ ܡܫ̈ܪܝܬܐ ܘܥܠ ܓܝܣܗ ܐܚܝܥܙܪ ܒܪ ܥܡܝܫܕܝ

Item in die gaudiorum vestrorum, & initii mensium vestrorum, & solennitatum vestrarum, clangite tubis super holocausta vestra & super sacrificia vestra pacifica, fientque vobis in memoriam apud Deum vestrum: ego sum Dñs Deus vester. Factum est autem anno secundo, decimâ *die* mensis secundi, sublata est nubes à tabernaculo testimonii. Et profecti sunt filii Israel per profectiones suas è deserto Sinai, substititq; nubes in deserto Pharan. Profecti sunt autem primo loco juxta verbum oris Domini, internuntio Mose, Profecti sunt *inquam* primò, turma castrorum filiorum Juda, & exercitus eorum: dux autem exercitûs, erat Nahson filius Aminadab. Et dux exercitûs tribûs filiorum Isachar, Nathaniel filius Soar: Et dux exercitûs tribûs filiorum Zebolon, Eliab filius Halon. Et deposuerunt tabernaculum, & profecti sunt filii Gerson & filii Merari portitores tabernaculi. Profecta est etiam turma castrorum Rubil & exercitus eorum: dux autem exercitûs, erat Elisur filius Sedaur. Et dux exercitûs tribûs filiorum Simeon, Selamuel filius Surisadai. Et dux exercitûs tribûs filiorum Gad, Eliasaph filius Rauelis. Proficiscebantur autem filii Cahath portitores tabernaculi, erigebantque tabernaculum donec *isti* venirent. Deinde profecta est turma castrorum Aphrem per exercitum suum: princeps autem exercitûs, erat Elisema filius Amihud. Et princeps exercitûs tribûs Manasse, Gamaliel filius Pharsur. Et princeps exercitûs tribûs Benjamen, Abidan filius Gedeoni. Tum proficiscebatur turma castrorum filiorum Dan, cogebatque omnia agmina & copias eorum: dux autem exercitûs tribûs filiorum Dan, erat Ahiazar filius Amisadai.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

10 וביום חדותכון ובמועדיכון ובריש ירחיכון ותרעון
יתיכון על עלוותכון ועל נכס
קודשיכון ויהוין לכון לדכרנא
קדם אלהכון אנא יי אלהכון:
11 והוה בשתא תניתאה בירחא
תנינא בעסרין לירחא אסתלק
ענגא מעלוי משכנא
12 דסהדותא: ונטלו בני ישראל
למטלניהון ממדברא דסיני
ושרא ענגא במדברא דפארן:
13 ונטלו בקדמיתא על מימרא
14 דיוי ביד משה: ונטל טקס
משריית בני יהודה בקדמיתא
לחיליהון ועל חיליה נחשון
15 בר עמינדב: ועל חיל שבטא
דבני יששכר נתנאל בר צוער:
16 ועל חיל שבטא דבני זבולן
אליאב בר חילון: ומתפרק
17 משכנא ונטלין בני גרשון ובני
מרלי נטלי משכנא: ונטל
18 טקס משריית ראובן לחיליהון
ועל חיליה אליצור בר
שדיאור: ועל חיל שבטא
19 דבני שמעון שלמיאל בר
צורי שדי: ועל חיל שבטא
20 דבני גד אליסף בר דעואל:
21 ונטלין בני קהת נטלי מקדשא
ומקימין ית משכנא עד
22 מיתיהון: ונטל טקס משריית
בני אפרים לחיליהון ועל
חיליה אלישמע בר עמיהוד:
23 ועל חיל שבטא דבני
מנשה גמליאל בר פדה
24 צור: ועל חיל שבטא דבני
בנימן אבידן בר גדעוני:
25 ונטל טקס משריית בני דן
מכנש לכל משריתא לחיליהון
ועל חיל אחיעזר בר
עמישדי:

10 Et in die lætitiæ vestræ & in solennitatibus vestris, et in kalendis vestris, clangetis tubis super holocaustis vestris, & super hostiis sanctificationum vestrarum: et erunt vobis in recordationem coram Deo vestro; Ego Dominus Deus vester. Et factum est in anno secundo, in mense secundo, in vicesima die mensis: elevata est nubes desuper tabernaculum testimonii. Profectique sunt filii Israel per mansiones suas, à deserto Sinai: & mansit nubes in deserto Pharan.
13 Profectique sunt primò: juxta verbum Domini per manum Moysi. Discessitque primò vexillum castrorum filiorum Juda, per turmas suas: & super exercitum ejus erat princeps, Naason filius Aminadab. Et super exercitum tribus filiorum Isachar, fuit Nathanael filius Suar. Et super exercitum tribus filiorum Zabulon, fuit Eliab filius Helon. Depositumque est tabernaculum: & profecti sunt filii Gerson & filii Merari, portantes tabernaculum. Discessitq; vexillum castrorum Ruben, per turmas suas: & super exercitum ejus erat princeps, Elisur filius Sedeur. Et super exercitum tribus filiorum Simeon fuit princeps, Selumiel filius Surisaddai. Et super exercitum tribus filiorum Gad, fuit Eliasaph filius Duel. Profectique sunt filii Caath, portantes sanctuarium: et erigebatur tabernaculum donec venirent. Profectumque est vexillum castrorum filiorum Ephraim, per turmas suas: et super exercitum ejus fuit princeps, Elisama filius Amiud. Et super exercitum tribus filiorum Manasse, Gamaliel filius Phadasur. Et super exercitum tribus filiorum Benjamin, fuit Abidan filius Gedeonis. Profectúmque est vexillum castrorum filiorum Dan per turmas suas, recolligens omnia castra: & super exercitum ejus fuit princeps, Ahiezer filius Amisaddai.

VER. SAM.

10 * זבחיכם ועל ראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות על עלותיכם ועל זבחי
שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני יהוה אלהיכם: 11 ויהי בשנה
השנית בחדש השני בעשרים לחדש נעלה הענן מעל משכן העדות: 12 ויסעו
בני ישראל למסעיהם ממדבר סיני וישכן הענן במדבר פארן: 13 ויסעו
בראשנה על פי יהוה ביד משה: 14 ויסע דגל מחנה בני יהודה בראשנה
לצבאתם ועל צבאו נחשון בן עמינדב: 15 ועל צבא מטה בני יששכר נתנאל
בן צוער: 16 ועל צבא מטה בני זבולון אליאב בן חלון: 17 והורד המשכן
ונסעו בני גרשון ובני מררי נשאי המשכן: 18 ויסע דגל מחנה ראובן לצבאתם
ועל צבאו אלישור בן שדיאור: 19 ועל צבא מטה בני שמעון שלומיאל בן
צורישדי: 20 ועל צבא מטה בני גד אליסף בן דעואל: 21 ונסעו הקהתים
נשאי הקדש והקימו את המשכן עד בואם: 22 ויסע דגל מחנה בני אפרים
לצבאתם ועל צבאו אלישמע בן עמיהוד: 23 ועל צבא מטה בני מנשה
גמליאל בן פדהצור: 24 ועל צבא מטה בני בנימן אבידן בן גדעוני: 25 ויסע
דגל מחנה בני דן מאסף לכל המחנות לצבאתם ועל צבאו אחיעזר בן
עמישדי:

10 In die quoq; lætitiæ vestræ, & in solennitatib⁹ vestris, et in capitib⁹ mensium vestrorũ, clangetis cum tubis super holocaustis vestris, & super sacrificiis pacificorũ vestrorũ, & erunt vobis in memoriale ante Dominum Deũ vestrum: Ego Dominus Deus vester. Et locutus est Domin⁹ Mosi, dicens; Satis est vobis habitâsse in monte isto, revertimini, et proficiscimini, & venite in montem Amorrhæorũ, et ad omnes vicinos ejus in compestria, in montes, et in planiciem, ad Meridiẽ, et ad litⁿ maris. Terra Chananæorũ, et Libani usque ad fluviũ magnum, fluviũ Euphratis: Videte, dedi ante faciem vestrã terrã illam: ingredimini, et possidete terrã quam juravi patribus vestris, Abrahæ, Isaco, & Jacob, me daturum semini eorũ post eos. Et factũ est anno secundo, mense secundo, vicesimâ mensis, ut ascẽderet nubes de tabernaculo testimonii. Itaque profecti sunt filii Israel secundùm profectiones suas de deserto Sinai, et mansit nubes in deserto Pharan. Et profecti sunt primi juxta mandatũ Domini per manũ Mosis: Profectum inquam, est vexillũ castrorũ filiorum Juda primũ secundũ turmas suas; & super exercitũ ejus Naasson filius Aminadab. Et super exercitum tribûs filiorum Issachar, Nathanael filius Suar. Et super exercitũ tribⁿ filiorũ Zabulon, Eliab filius Helon. Postea depositum est tabernaculũ; profectiq; filii Gerson et filii Merari, portaverunt tabernaculũ. Tum profectũ est vexillũ filiorũ Ruben per turmas suas, et super exercitum ejus, Elisur filius Sediur. Et super exercitum tribûs filiorum Simeonis, Salamiel filius Surisadai. Et super exercitum tribûs filiorũ Gad, Elisaph filius Duel. Tum profecti sunt Caathitæ portantes sanctuarium: stare autem fecerunt tabernaculum, donec ipsi advenirent. Deinde profectum est vexillum castrorũ filiorum Ephraim per turmas suas; & super exercitum ejus, Elisamaas filius Ammihud. Et super exercitu tribûs Manasse, Gamaliel filius Phadasur. Et super exercitu tribûs Benjamin, Abidan filio Gedeoni. Deinde profectus est exercit⁹ Dan ad calcẽ omnium exercituum, per turmas suas: et super exercitu ejus, Abiazar filius Ammi-Saddai.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وفي يوم فرحكم واعيادكم ورؤس شهوركم فاضربوا بالابواق على صعايدكم وذبايح
سلامتكم * فيكون لكم ذكرا بين يدي الله ربكم * انا الله ربكم امرت بذلك * ولما كان في
11 الشهر الثاني من السنة الثانية في عشرين منه ارتفع الغمام عن مسكن الشهادة * فرحل بنو
12 اسرايل الي مراحلهم من برية سيناي * وسكن الغمام في برية فاران * فكان اول رحلتهم عن
13 امر الله بيد موسي * ان رحل عسكر مركز بني يهودا على المقدمة بجيوشهم * وعلي جيوشه نحشون
14 بن عمينداب * وعلي جيش سبط يساخار نثنايل بن صوعار * وعلي جيش سبط زبولون الياب بن
15 حيلون * ثم فصل المسكن * فرحل بنو جرسون وبنو مراري حاملية * ثم رحل مركز عسكر
16 رأوبين بجيوشهم * وعلي جيشه اليصور بن شديأور * وعلي جيش سبط شمعون شلوميائيل بن
17 صوري شدائي * وعلي جيش سبط جاد اليأساف بن دعوايل * ثم رحل القهاتيون حاملي
18 المقدس * وقد نصب المسكن الي مجيئهم * ثم رحل مركز عسكر افرايم بجيوشهم * وعلي جيشه
19 الشاماع بن عميهود * وعلي جيش سبط منسا جمليائيل بن فداصور * وعلي جيش سبط بنيامين
20 ابيدان بن جدعوني * ثم رحل عسكر دان على ساقة سائر العساكر بجيوشهم * وعلي جيشه
21 اخيعزر بن عمي شداي *

10 Et in die lætitiæ vestræ, et festis vestris, et principiis mensium vestrorum, clangite tubis super holocausta vestra & sacrificia vestra pacifica, eritq; vobis ad memoriam in conspectu Dei Domini vestri: ego Dⁿ Dominⁿ vester præcepi hoc. Cúmque fuisset mensis secundus anni secundi, in vigesima die ex ipso, elevata est nubes de habitaculo testimonii. Profectique sunt filii Israil per diversoria sua è deserto Sinai, et quievit nubes in deserto Pharan. Fuit autem primus discessus eorum de mandato Dei per manum Musæ, ut discesserit exercitus castrorum filiorum Iehudha in fronte per turmas suas: et super turmis ejus, Nahson filius Amminadhab. Et super exercitu tribûs Issachar, Nathanaïl filius Suar. Et super exercitu tribûs Zabulon, Eliab filius Hilon. Deinde dissoluta est habitaculum, profectique sunt filii Gurson & filii Merari gestantes illud. Posteà discesserunt castra exercitûs Rubin per turmas suas: et super exercitum ejus, Elisur filius Sedhiaur. Et super exercitum tribûs Simeon, Salumjaïl filⁿ Suri-Saddai. Et super exercitû tribûs Gad, Eliasaph filius Dauail. Deinde castra moverunt Cahathitæ gestantes sanctuarium: et jam erectum erat habitaculum ad adventum ipsorum. Posteà discesserunt castra exercitûs Ephraim per turmas suas: & super exercitum ejus, Elisamaas filius Ammihud. Et super exercitu tribûs Manasse, Gamaliel filius Phadasur. Et super exercitu tribûs Benjamin, Abidan filⁿ Gedeoni. Deinde profectus est exercitⁿ Dan ad calcẽ omnium exercituum, per turmas suas: et super exercitu ejus, Abiazar filius Ammi-Saddai.

ספר במדבר : יא

super Et .Hocran filius Paghiel ,Aſer filiorum *extenſionis* exercitum ſuper Et
26 וְעַל־צְבָא מַטֵּה בְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן : וְעַל־
27 profectiones Iſtæ .Henan filius Achirah, Naphtali filiorũ *extenſionis* exercitum
28 צְבָא מַטֵּה בְּנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן : אֵלֶּה מַסְעֵי
Chobab ad Moſeh dixit Et .ſunt profecti & :ſuos exercitus *ad* Iſrael filiorum
29 בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְצִבְאֹתָם וַיִּסָּעוּ : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֹבָב
locum ad nos *Proficiſcentes* :Moſeh ſocerum Midianitẽ Rehuel filium
בֶּן־רְעוּאֵל הַמִּדְיָנִי חֹתֵן מֹשֶׁה נֹסְעִים אֲנַחְנוּ אֶל־הַמָּקוֹם
:tibi beneficiemus &,nobiſcum *Ito* .vobis dabo eum ,Dominus dixit *quem*
אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֹתוֹ אֶתֵּן לָכֶם לְכָה אִתָּנוּ וְהֵטַבְנוּ לָךְ
,*ibo* Non :eum ad dixit Et .Iſrael ſuper bonum eſt locutus Dominus quia
30 כִּי־יְהוָה דִּבֶּר־טוֹב עַל־יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלֵךְ
queſo Ne :dixit Et .*ibo* meam cognatione ad &,meam terram ad *quinimo*
31 כִּי אִם־אֶל־אַרְצִי וְאֶל־מוֹלַדְתִּי אֵלֵךְ : וַיֹּאמֶר אַל־נָא
nobis *eris* &,deſerto in *noſtrũ caſtrametari* noſti idcirco quia :nos derelinquas
תַּעֲזֹב אֹתָנוּ כִּי עַל־כֵּן יָדַעְתָּ חֲנֹתֵנוּ בַּמִּדְבָּר וְהָיִיתָ לָּנוּ
quod ,hoc benum erit & ,nobiſcum *iveris cum* ,erit Et .*oculos in*
32 לְעֵינָיִם : וְהָיָה כִּי־תֵלֵךְ עִמָּנוּ וְהָיָה הַטּוֹב הַהוּא אֲשֶׁר
monte è ſunt profecti Et .tibi beneficiemus & ,nobiſcum Dominus benefaciet
33 יֵיטִיב יְהוָה עִמָּנוּ וְהֵטַבְנוּ לָךְ : וַיִּסְעוּ מֵהַר
eos ante *proficiſcens* Domini fœderis arca &:dierum trium via Domini
יְהוָה דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַאֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה נֹסֵעַ לִפְנֵיהֶם
Domini nubes Et .requiem eis explorandum ad ,dierum trium via
34 דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לָתוּר לָהֶם מְנוּחָה : וַעֲנַן יְהוָה
,arca *proficiſcendo in* erat Et .*caſtrametatione* de *eos proficiſcendo in* ,die in eos ſuper
35 עֲלֵיהֶם יוֹמָם בְּנָסְעָם מִן־הַמַּחֲנֶה : וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן
fugiant & ,tui inimici diſpergantur & ,Domine Surge :Moſeh dicebat &
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְהוָה וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ
Domine Revertere .*dicet eam quieſcendo in* Et .*tuis facientibus* à te habentes odio
36 מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ : וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָה
.Iſrael millium millia decem
רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל :

CAP. XI. יא

audivit & :Domini auribus in *fuit malum,injuſtè conqueremes ut* populus fuit Et
1 וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאֹנְנִים רַע בְּאָזְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַע
concaluit & ,Domini ignis eis in *exarſit* & ,ejus *naſum* eſt iratus & ,Dominus
יְהוָה וַיִּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר־בָּם אֵשׁ יְהוָה וַתֹּאכַל
oravit & ,Moſeh ad populus clamavit Et .*caſtrametationis* extremitate in
2 בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶה : וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיִּתְפַּלֵּל
loci nomen vocavit Et .ignis eſt abſorptus & ,Dominum ad Moſeh
3 מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַתִּשְׁקַע הָאֵשׁ : וַיִּקְרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם
.DOMINI ignis eis in *exarſit* quia ,*Incendium* ,ipſius
הַהוּא תַּבְעֵרָה כִּי־בָעֲרָה בָם אֵשׁ יְהוָה :
:concupiſcentiam concupiverunt ,ejus *interiori* in quæ promiſcua collectio Et
4 וְהָאסַפְסֻף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הִתְאַוּוּ תַּאֲוָה
Quis :dixerunt & ,Iſrael filii *etiam* fleverunt &,ſunt reverſi &
וַיָּשֻׁבוּ וַיִּבְכּוּ גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי
Ægypto in *comederimus quem piſcis* Recordamur ?carnè nos faciet cõedere
5 יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר : זָכַרְנוּ אֶת־הַדָּגָה אֲשֶׁר־נֹאכַל בְּמִצְרַיִם
& ,*porri* & ,peponum & cucumerum ,gratis
חִנָּם אֵת הַקִּשֻּׁאִים וְאֵת הָאֲבַטִּחִים וְאֶת הֶחָצִיר וְאֶת־
.alliorum & ,ceparum
הַבְּצָלִים וְאֶת הַשּׁוּמִים :

Ver. VUL. LAT.

26 In tribu autẽ filiorũ Aſer erat princeps Phegiel filij Ochrã.
27 Et in tribu filiorũ Nephthali princeps fuit Ahira filij Enã.
28 Hæc ſunt caſtra,et profectiones filiorũ Iſrael per turmas ſuas, quando egrediebantur.
29 Dixitq; Moyſes Hobab filio Raguel Madianitæ, cognato ſuo; Proficiſcimur ad locum, quẽ Dñs datur⁹ eſt nobis: veni nobiſcũ,ut benefaciam⁹ tibi: quia Dñs bona promiſit Iſraeli. Cui ille reſpondit, Non vadam tecum,ſed revertar in terrã meã, in qua natus ſum.
30 Et ille,Noli,inquit,nos relinquere:tu enim nósti in quib⁹ locis ꝑ deſertũ caſtra ponere debeamus, et eris ductor noſter.Cúmq; nobiſcũ veneris, quidquid optimũ fuerit ex opib⁹,quas nobis traditur⁹ eſt Dñs, dabimus tibi. Profecti
33 ſunt ergò de monte Dñi viã triũ dierum,arcáque fœderis Dñi præcedebat eos,per dies tres providens caſtrorũ locũ.
34 Nubes quoq; Dñi ſup eos erat ꝑ diẽ cũ incederẽt.Cúmque elevaretur arca, dicebat
35 Moyſes, Surge Dñe, & diſſipentur inimici tui;et fugiant qui oderunt te, à facie tua.
36 Cùm autẽ deponeretur, aiebat,Revertere, Dñe, ad multitudinem exercitús Iſrael.

CAP. XI.

1 INtereà ortum eſt murmur populi, quaſi dolentium pro labore,contra Dñm. Quod cùm audiſſet Dñs, irat⁹ eſt. Et accenſus in eos ignis Domini devoravit extremam caſtrorũ partem. Cúmq; clamâſſet popul⁹ ad Moyſen, oravit Moyſes ad Dominum,
2 & abſorptus eſt ignis. Vocavítq; nomen loci illi⁹,Incenſio: eò ꝙ incenſus fuiſſet cõtra eos ignis Domini. Vulg⁹ quippe promiſcuũ, ꝙ aſcenderat cũ eis, flagravit deſiderio,ſedens & flens,junctis ſibi pariter filiis Iſrael, & ait,
4 Quis dabit nobis ad veſcendũ carnes ? Recordamur piſciũ quos comedebam⁹ in Ægypto gratis : in mentẽ nobis veniũt cucumeres, et pepones,porríq; et cepe,et allia.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

26 Καὶ ὅτι ἡ δωδέκατος φυλῆς υἱῶν Ἀσὴρ,
27 (λ) Φαγεὴλ υἱὸς Ἐχράν. Καὶ ὅτι ἡ δωδεκάτη
φυλῆς υἱῶν Νεφθαλί, (μ) Ἀχιρὲ υἱὸς Αἰ-
28 νάν. Αὗται αἱ σχάσεις υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἐξ-
29 ῆραν κατὰ δωδεκάδας αὐτῶν. Καὶ εἶπε Μωυσῆς
τῷ Ὀβὰβ υἱῷ Ῥαγουὴλ τοῦ Μαδιανίτου (ν)
τοῦ γαμβρῷ Μωυσῆ, Ἐξαίρομεν ἡμεῖς εἰς
τὸν τόπον ὃν εἶπε κύριος, Τοῦτον δώσω ὑ-
μῖν· δεῦρο μεθ' ἡμῶν, καὶ εὖ σε ποιήσομεν,
ὅτι κύριος ἐλάλησε καλὰ περὶ Ἰσραήλ.
30 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Οὐ πορεύσομαι, (ξ)
ἀλλὰ εἰς τὴν γῆν μου, καὶ εἰς τὴν γενεάν μου.
31 Καὶ εἶπε, Μὴ ἐγκαταλίπῃς ἡμᾶς, (ο) ὅ
ἕνεκεν ἔδα μὲν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἔσῃ
32 ἐν ἡμῖν πρεσβύτης. Καὶ ἔσαι ἐὰν πορευ-
θῆς μεθ' ἡμῶν, καὶ ἔσαι τὰ ἀγαθὰ (π) ἐκεῖ-
να ὅσα ἂν ἀγαθοποιήσῃ κύριος ἡμᾶς, καὶ
33 εὖ σε ποιήσομεν. Καὶ ἐξῆραν ἐκ τοῦ ὄρους
κυρίου ὁδὸν βιῶν ἡμερῶν. καὶ ἡ (ρ) κιβωτὸς
τῆς διαθήκης κυρίου προεπορεύετο πρὸ τρίτου
ἀνῆκε ὁδὸν βιῶν ἡμερῶν καταπαῦσαι
35 αὐτοῖς ἀνάπαυσιν. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
ἐξαίρειν τὴν κιβωτὸν, καὶ εἶπε Μωυσῆς, Ἐξε-
γέρθητι (σ) κύριε, καὶ διασκορπισθήτωσαν
οἱ ἐχθροί σου, φυγέτωσαν πάντες οἱ μι-
36 σοῦντές σε. Καὶ ἐν τῇ καταπαύσει εἶπεν, Ἐπίστρεφε κύριε χιλιάδας μυριά-
δας ἐν τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἡ νεφέλη ἐγένετο
34 σκιάζουσα ἐπ' αὐτοῖς ἡμέρας, ἐν τῷ ἐξ-
αίρειν αὐτοὺς ἐκ τῆς παρεμβολῆς.

MS.A (λ) Φαγαὴλ (μ) Ἀχειρὲ (ν) γαμβρῷ (ξ) ἀλλ' εἰς (ο) ἕ εὑρι-
σκεν (π) ἐκεῖνα ἃ ἂν (ρ) κιβωτὸς διαθήκης (σ) κύριε, διασκορπισθήτωσαν

ΚΕΦ. ια'.

1 Καὶ ἦν ὁ λαὸς γογγύζων πονηρὰ ἐναντί
κυρίου. καὶ ἤκουσε κύριος, καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ.
καὶ ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ παρὰ κυρίου,
καὶ καθῆφαγε μέρος τι τῆς παρεμβολῆς.
2 Καὶ ἐκέκραξεν ὁ λαὸς πρὸς Μωυσῆν. καὶ
ἤυξαλο Μωυσῆς πρὸς κύριον, καὶ ἐκόπα-
σε τὸ πῦρ. Καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῷ τό-
πῳ ἐκείνῳ, Ἐμπυρισμός· ὅτι ἐξεκαύθη
ἐν (α) αὐτοῖς παρὰ κυρίου. Καὶ ὁ ἐπίμι-
κτος ὁ ἐν αὐτοῖς (β) ἐπεθύμησεν ἐπιθυ-
μίαν· καὶ καθίσαντες ἔκλαιον καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ, καὶ εἶπαν, Τίς ἡμᾶς ψωμιεῖ κρέα;
5 Ἐμνήσθημεν τῶν ἰχθύων, ὧς ἠδίομεν ἐν
Αἰγύπτῳ δωρεὰν, καὶ τῶν (γ) Σικύων, καὶ
τῶν πέπονας, καὶ τὰ πράσα, καὶ τὰ (δ)
κρόμμυα, καὶ τὰ Σκόρδα.

MA.S. (α) αὐτοῖς πῦρ παρὰ (β) ἐπεθύμησε (γ) Σικύας, (δ) κρόμμυα,

CAP. XI.

ET erat populus murmurans mala ante Dominum. Et audivit Dominus, & indignatus eſt ira. Et accenſus eſt in eis ignis à Domino, & devoravit partem quandam caſtrorum. Et clamavit populus ad Moyſen. Et oravit Moyſes ad Dominum, & ceſſavit ignis. Et vocatum eſt nomen loci illius, Incendium : quia accenſus eſt in eis à Domino. Et promiſcuus qui erat in eis, concupivit concupiſcentiam : & ſedentes flebant & filii Iſrael, & dicebant, Quis nos cibabit carnibus ? Recordati ſumus piſcium, quos edebamus in Ægypto gratis, & cucumerum, & peponum, & porrorum, & cepарum, & alliorum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܝܟ ܕܐܬܝ ܠܗ ܡܢ ܒܢܝ ܐܫܪ ܦܓܥܝܐܝܠ ܒܪ ܥܟܪܢ. * ܘܡܢ ܫܒܛ ܒܢܝ ܢܦܬܠܝ ܐܚܝܪܥ ܒܪ ܥܝܢܢ.
ܡܢ ܟܠ ܚܕ. * ܗܠܝܢ ܡܫܪܝܬܐ ܕܡܫܪܝ ܒܢܝ ܐܫܪ ܠܓܢܘܕܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܚܒܒ
ܒܪ ܪܥܘܐܝܠ ܡܕܝܢܝܐ ܚܬܢܗ ܕܡܘܫܐ ܢܣܥܝܢ ܐܢܚܢܢ ܠܐܬܪܐ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܗ ܐܬܐ ܥܡܢ
ܘܢܛܒ ܠܟ ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܡܡܠܠ ܛܒ ܥܠ ܝܫܪܝܠ. ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܐܙܠ ܐܠܐ ܠܐܪܥܝ ܘܠܡܘܠܕܬܝ
ܐܐܙܠ. ܐܡܪ ܠܐ ܬܫܒܘܩ ܢܚܢ ܡܛܠ ܕܝܕܥܬ ܐܢܬ ܕܡܫܟܢ ܒܡܕܒܪܐ ܘܗܘܝܬ ܠܢ ܠܥܝܢܐ.
ܘܗܘܐ ܐܢ ܬܐܙܠ ܥܡܢ ܘܗܘ ܛܒܬܐ ܗܝ ܕܝܛܝܒ ܡܪܝܐ ܥܡܢ ܘܛܒ ܠܟ. ܘܢܣܥܘ ܡܛܘܪ ܕܡܪܝܐ
ܬܠܬ ܝܘܡܝܢ ܘܐܪܘܢ ܩܝܡܐ ܕܡܪܝܐ ܢܣܥ ܩܕܡܝܗܘܢ ܕܬܠܬ ܝܘܡܝܢ ܠܡܬܪ ܠܗܘܢ ܡܢܝܚܐ.
ܘܥܢܢܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠܝܗܘܢ ܝܘܡܡܐ ܒܡܐ ܕܢܣܥ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ. ܘܗܘܐ ܒܡܐ ܕܢܣܥ ܬܒܘܬܐ
ܐܡܪ ܡܘܫܐ ܩܘܡ ܡܪܝ ܘܢܦܠܓܘܢ ܒܥܠܝ ܘܢܬܪܕܘܢ ܣܢܝܐ ܩܕܡܟ. ܘܒܡܐ ܕܢܚܬ ܐܡܪ
ܬܘܒ ܡܪܝ ܠܪܒܘܬ ܐܠܦܝ ܪܒܒܬ ܐܠܦܝ ܕܝܫܪܝܠ. ܘܐܬܬ ܡܪܝ ܠܡܢܘܚ ܒܝܬ ܫܟܝܢܬܟ
ܐܢܬ ܘܐܪܘܢ ܒܪܝܫ ܟܗܢܐ ܘܒܢܘܗܝ ܥܡܟ ܘܐܢܬ ܘܐܪܘܢ ܒܪܝܫ ܟܗܢܐ ܘܒܢܘܗܝ ܥܡܟ
ܘܐܢܬ ܘܐܪܘܢ ܒܪܝܫ ܟܗܢܐ ܘܒܢܘܗܝ ܥܡܟ ܘܐܢܬ ܘܐܪܘܢ ܒܪܝܫ ܟܗܢܐ ܘܒܢܘܗܝ ܥܡܟ

* ܐ *

ܘܗܘ ܥܡܐ ܐܝܟ ܕܡܬܬܪܥܡ ܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܫܡܥ ܡܪܝܐ. ܘܐܬܩܛܦ ܪܘܓܙܗ. ܘܐܬܩܕ ܒܗܘܢ
ܢܘܪܐ ܕܡܪܝܐ ܘܐܟܠ ܒܣܝܦܐ ܕܡܫܟܢ ܡܪܝܐ. ܘܒܥܐ ܥܡܐ ܠܡܘܫܐ ܘܨܠܝ ܡܘܫܐ ܠܡܪܝܐ
ܘܫܟܚ ܢܘܪܐ. ܘܩܪܐ ܫܡ ܐܬܪܐ ܗܘ ܬܒܥܪܐ ܡܛܠ ܕܐܬܩܕ ܒܗܘܢ ܢܘܪܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܡܓܡܥ
ܕܒܝܬ ܡܘܫܒܗ ܒܓܘܗܝ ܒܟܘ ܘܒܥܘ ܒܣܝ ܒܣܝ ܘܐܦ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܒܟܘ ܘܐܡܪܝܢ ܡܢ
ܢܐܟܠ ܠܢ ܒܣܪ. ܐܬܕܟܪܢ ܠܢ ܢܘܢܐ ܕܢܐܟܠ ܒܡܨܪܝܢ ܒܚܢܡ ܠܐ ܐܦ ܩܝܬܐ ܘܐܦ ܒܨܠ
ܘܐܦ ܒܨܠ ܘܐܦ ܫܘܡܝ. ܘܗܫܐ ܢܦܫܢ ܝܒܫܐ ܠܝܬ ܠܢ ܡܕܡ ܠܐ ܡܢ ܡܢܐ ܕܢܚܙܐ ܠܗ ܐܠܐ
ܠܡܢ ܕܢܚܙܐ ܠܗ ܐܠܐ ܠܡܢ ܕܢܚܙܐ ܠܗ ܐܠܐ ܠܡܢ ܕܢܚܙܐ ܠܗ ܐܠܐ ܠܡܢ ܕܢܚܙܐ ܠܗ ܐܠܐ

Et dux exercitûs tribûs Aſir, Phagiel filius Achran. Et dux exercitûs tribûs Nephtali, Ahida filius Ainan. Hæ ſunt profectiones filiorum Iſrael per exercitus ſuos. Et dixit Moſes ad Hobab filium Rauelis Medianitam ſocerum Moſis, Proficiſcimur ad regionem de qua dixit Dominus, Ipſam dabo vobis:veni nobiſcum,& bene tibi erit; nam Dominus locutus eſt bonum de Iſraele. Reſpondit ei,Non vadam niſi ad terram meam, vadam ad locum ubi ſum natus. Ait illi Moſes, Ne deſeras nos : tu enim nôſti habitationem noſtram in deſerto, eríſque nobis *charus ut* oculi. Et ſi abieris nobiſcum, ex eo bono quod largiturus eſt nobis Dominus, largiemur tibi. Itaq; profecti ſunt de monte Domini itinere trium dierum,& arca fœderis Domini profecta eſt ante eos itinere diei unius, ut præpararet eis manſionẽ. Et nubes Domini ſuper ipſos erat interdiu quando proficiſcebantur è caſtris. Factúmq; eſt ut cùm diſceſſiſſet arca, dixerit Moſes, Surge Domine, & confringantur oſores tui, & fugiant inimici tui à conſpectu tuo. Cùm vero quieviſſet, dixerit,Convertere Domine ad myriades & ad millia Iſraelis.

CAP. XI.

CÚmque murmurâſſent populus,diſplicuit coram Domino, audivítque Dominus, & æſtuavit furor ejus,& incenſus eſt in eis ignis Domini, devoravítque ambientes caſtrorum extremitates. Et clamaverunt populus ad Moſen, oravítque Moſes coram Domino, & ſedatus eſt ignis. Vocavítque nomen loci illius,Incendium, eò quòd incenſus eſſet in eos ignis Domini. Plebs quippe promiſcua quæ erat inter eos, concupierunt concupiſcentiã,& denuò flere fecerunt filios Iſrael, dicentes; O quis paſcat nos carnibus? Recordati ſumus piſcium quos comedebam⁹ in Ægypto gratis, & cucumerum, & peponum, & porrorum, & cepарum, & allii.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

חרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

Et sup exercitū trib' filiorum Aser, fuit Phegiel fili' Ochrā. Et sup exercitū trib' filiorum Neptali, fuit Ahira fili' Enan. Hæ sunt profectiones filiorum Israel: profectiq; sunt per turmas suas. Dixitq; Moyses ad Obab filiū Raguel Madianitā, socerum Moysi: Proficiscimur nos ad locū de quo dixit Dñs, quòd daret eū nobis: veni nobiscū, & benefaciem' tibi; quia Dñs locut' est, ut adduceret bona super Israel. Dixitq; ei, Non vadam: sed ad terrā meā, & ad cognationē meā ibo. Et ait; Ne, obsecro, derelinquas nos: tu enim nōsti, quomodo castrametati sum' in deserto; & magnalia quæ facta sunt nobis vidisti oculis tuis. Eritq; si veneris nobiscum: benefaciem' tibi de bono illo, quo Dñs benefaciet nobis. Profectiq; sunt de monte in quo revelata est gloria Dñi, itinere triū dierū: & arca fœderis Dñi præcedebat eos itinere triū dierū, ut præpararet eis locū mansionis. Et nubes gloriæ Dñi obumbrabat sup eos per diē: quando proficiscebantur de castris. Et factū est cum levaretur arca, dicebat Moyses: Revelare Dñe; ut dispgātur hostes tui, & fugiant inimici tui à facie tuâ. Et cū resideret, dicebat: Revertere Dñe; habita cū gloria tua in medio multitudinis millium Israel.

CAP. XI.

ERatq; popul' quasi murmurantes mala corā Dño: & auditū est corā Dño, & iratus est furor ej'; & accensus est in eis ignis a facie Dñi, & devoravit extremam partē castrorū. Clamavitq; popul' ad Moysen: & oravit Moyses coram Dño, & absorpt' est ignis. Appellavitq; nomen loci illius, Incensio: eò quòd accensus fuisset in eos ignis à facie Dñi. Et promiscui qui erāt inter eos, petierūt petitionē: & reversi sunt filii Israel & ploraverunt, atq; dixerūt; Quis dabit nobis carnes ad vescendū? Memores sum' piscium, quos cōedebam' in Ægypto gratis: & cucumerum, & peponum; & porrorum & cæparum, & alliorum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VER. SAM.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et super exercitū trib' filiorū Aser, Phagiel filij Ochrā. Et super exercitū tribūs filiorū Nephtali, Achira filij Ænan. Hæ sunt profectiones filiorū Israel per turmas suas cùm proficiscebātur. Et dixit Moses, Hobab filio Raguel Madianitæ socero Mosis, Proficiscimur nos ad locum de quo dixit Dominus, Hunc dabo vobis. Veni nobiscū, et benefaciem' tibi, quia Dominus locutus est bonū super Israel. Et respondit ei, Non ibo sed (a) ad terrā meā, et ad cognationē meā ibo. Dixit verò, Ne quæso, derelinquas nos; namideò nōsti castrametationes nostras in deserto, et fuisti nobis (b) pro oculis. Fietq; cùm iveris nobiscū, et acciderit bonū illud quod benefaciet Dominus nobis, ut benefaciamus etiam tibi. Et profecti sunt à monte Domini viā trium dierū: arca autē fœderis Domini proficiscebatur ante illos viā trium dierū, ut exploraret eis (c) requiem. Et nubes Domini erat super eos diu cùm proficiscebantur de castris. Cùm autē proficiscebatur arca, dicebat Moses; Surge Domine, et dispergā tur inimici tui, et fugiant qui oderunt te à facie tua. Cùm verò quiesceret, (d) dicebat; Revertere Domine, myriades millium Israel.

CAP. XI.

POstea fuit populus velut (a) cōquerens de malis in aurib' Domini, et audivit Domin', et exarsit ira ej', accensusq; est in eos ignis Domini, et consumpsit partē castrorū. Et clamavit popul' ad Mosen, et oravitq; Moses Dominū, et (b) absorptus est ignis. Et vocavit nomē loci istius, Tabbera, quoniam exarserat in eos ignis Domini. Vulg' autem promiscuū quod erat in medio ejus concupivit concupiscentiam, sederunt; et fleverunt etiam filii Israel, et dixerunt (c) quis nos comedere faciet carnē. Recordamur piscium quos cōedim' in Ægypto gratis, cucumerū, et peponum, et porrorū, et cæparum, et alliorum.

VER. SAM. (a) ad oftia mea, (b) in necessariis. (c) castrametationem. (d) dictum est; (a) vociferans (b) extinct' (c) utinam

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et super exercitū tribūs Asir, Phagaiail filius Achran. Et super exercitu tribūs Nephtali, Abira filius Ainan. Ista sunt diversoria filiorum Israil per turmas suas. Cumque castra movissent, Dixit Musa ad Hobab filium Rauail Medianitæ cognatum suum, Sanè profecturi sumus ad locum quem dixit Deus, Dabo vobis eum: veni nobiscum, benefaciemus tibi; nam Deus pollicitus est stirpi Israil bonum. Respondit; Non ibo nisi ad terrā meam et locum meum natalem. Dixit, Heus vir, ne deseras nos: tu quidem nōsti quòd quamdiu mansimus in deserto fueris nobis velut oculi nostri: Quòd si ieris nobiscum, ex quocunque bono quod fecerit Deus erga nos, erga te faciemus. Profecti sunt igitur de monte Dei itinere trium dierū, & arcā fœderis ejus ibat ante eos itinere illarum trium dierum, ut seligeret ipsis mansionem. Et verò nubes erat super illis per diem quando proficiscebantur è castris. Eratq; consuetudo, ut discedente arcā, diceret Musa, Surge O Domine, & dissipabuntur inimici tui; et fugient oderes tui à conspectu tuo. Et ut diceret eā quiescente, Converte O Domine, splendorem tuum ad myriades millium Israil.

CAP. XI.

ERat autem pōpulus quasi intentus malo coram Deo. Audivitque Deus hoc, & irruluit furor ejus, & incensus est ignis ejus, combusitque in extremitate exercitūs. Clamavitque populus ad Musam, et deprecatus est Dominum suum, & absorptus est ignis. Et vocavit illum locum Incensionem: eò quòd incensus sit in ipsis ignis Domini. Et turba promiscua quæ erat inter eos, flagravit cupiditate quādam: reversiq; sunt filii Israil etiam cum ipsis, luxeruntque, & dixerunt; Quis ciibabit nos carne? Recordati enim sumus piscium quos edebamus in Ægypto gratis, & cucumerum, & peponum, et porrorum, & cepārum, & alliorum.

ספר במדבר : יא

.nostri oculi man *ad præterquam omne* non ,arida nostra anima nunc Et
6 וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה אֵין כֹּל בִּלְתִּי אֶל־הַמָּן עֵינֵינוּ :
.bdellii *oculus* sicut ejus *oculus* &,*ipsum* coriandri semen sicut man Et
7 וְהַמָּן כִּזְרַע־גַּד הוּא וְעֵינוֹ כְּעֵין הַבְּדֹלַח :
vel ,molis in molebant & ,colligebant & ,populus *Discurrebant*
8 שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ וְטָחֲנוּ בָרֵחַיִם אוֹ
.*subciner.cios illud* faciebant &,cacabo in coquebant &,mortario in conterebāt
דָכוּ בַּמְּדֹכָה וּבִשְּׁלוּ בַּפָּרוּר וְעָשׂוּ אֹתוֹ עֻגוֹת
rorem descendendo in Et .olei *virorū* sapor sicut ejus sapor erat Et
9 וְהָיָה טַעְמוֹ כְּטַעַם לְשַׁד הַשָּׁמֶן : וּבְרֶדֶת הַטַּל
audivit Et .eum super man *descendet* ,nocte *castrametationem* super
עַל־הַמַּחֲנֶה לָיְלָה יֵרֵד הַמָּן עָלָיו : וַיִּשְׁמַע
ostium ad *virum* ,suas familias *ad* flentem populum Moseh
10 מֹשֶׁה אֶת־הָעָם בֹּכֶה לְמִשְׁפְּחֹתָיו אִישׁ לְפֶתַח
Moseh oculis in & ,vehementer Domini *nasm* est iratus Et .sui *tentorii*
אָהֳלוֹ וַיִּחַר־אַף יְהוָה מְאֹד וּבְעֵינֵי מֹשֶׁה
malefecisti quid *Ad* :Dominum ad Moseh dixit Et ,*fuit malum*
11 רָע : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לָמָּה הֲרֵעֹתָ
ponendum au;tuis oculis in gratiam inveni non quid ad Et ?tuo servo
לְעַבְדֶּךָ וְלָמָּה לֹא־מָצָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ לָשׂוּם
concepi ego *Num* ?me super hujus populi omnis onus
12 מַשָּׂא כָּל־הָעָם הַזֶּה עָלָי : הֲאָנֹכִי הָרִיתִי אֶת
dicis quòd ,eum genui ego num ?hunc populum omnem
כָּל־הָעָם הַזֶּה אִם־אָנֹכִי יְלִדְתִּיהוּ כִּי־תֹאמַר
matricium portabit quemadmodum ,tuo sinu in eum Porta:me ad
אֵלַי שָׂאֵהוּ בְחֵיקֶךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאֹמֵן אֶת־
Unde ?ejus patribus ;juraſti *quam humum super fogentem*
13 הַיֹּנֵק עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתָיו : מֵאַיִן
me super flebunt quia ?huic populo universo *dandum ad* ,caro mihi
לִי בָּשָׂר לָתֵת לְכָל־הָעָם הַזֶּה כִּי־יִבְכּוּ עָלַי
ego *potero* Non .*comedamus &* ,carnem nobis Da :dicendo
14 לֵאמֹר תְּנָה־לָּנוּ בָשָׂר וְנֹאכֵלָה : לֹא־אוּכַל אֲנֹכִי
gravis quia ?*hunc* populum universum ferre solus
לְבַדִּי לָשֵׂאת אֶת־כָּל־הָעָם הַזֶּה כִּי כָבֵד
.occ dendo qnæso me occide :mihi *faciens* tu ita si Et .*me præ*
15 מִמֶּנִּי : וְאִם־כָּכָה אַתְּ־עֹשֶׂה לִי הָרְגֵנִי נָא הָרֹג
.*meo malo in videam* me & ,tuis oculis in gratiam inveni si
אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאַל־אֶרְאֶה בְרָעָתִי :
septuaginta mihi *Colli*ge :Moseh ad Dominus dixit Et
16 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֶסְפָּה־לִּי שִׁבְעִים
,populi seniores *ipsi* quòd nosti quos ,Israel senioribus è viros
אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָדַעְתָּ כִּי־הֵם זִקְנֵי הָעָם
ibi stabunt & ,*convenius tentorium* ad eos *capies* & :ei° *præfectos* &
וְשֹׁטְרָיו וְלָקַחְתָּ אֹתָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם
.spiritu de *reservabo* & :ibi tecum loquar & descendam Et .tecum
17 עִמָּךְ : וְיָרַדְתִּי וְדִבַּרְתִּי עִמְּךָ שָׁם וְאָצַלְתִּי מִן־הָרוּחַ
,populi *onere in* tecum portabunt &:eos super ponam & ,te super qui
אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשַׂמְתִּי עֲלֵיהֶם וְנָשְׂאוּ אִתְּךָ בְּמַשָּׂא הָעָם
soli tibi tu portabis non &
וְלֹא־תִשָּׂא אַתָּה לְבַדֶּךָ :

Versio VULG. LAT.

6 Anima nostra arida est, nihil aliud respiciunt oculi
7 nostri nisi Man. Erat autem Man quasi semen coriandri, coloris bdellii. Circuibátque populus, & colligens illud, frangebat molâ, sive terebat in mortario, coquens in olla, & faciens ex eo tortulas saporis quasi
9 panis oleati. Cúmque descenderet nocte super castra ros, descendebat pariter & Man. Audivit ergò
10 Moyses flentem populum per familias, singulos per ostia tentorii sui. Iratúsque est furor Domini valdé: sed & Moysi intoleranda res visa est. Et ait
11 ad Dominum, Cur afflixisti servum tuum? quarè non invenio gratiam coram te? & cur imposuisti pondus universi populi hujus super
12 me? Nunquid ego concepi omnem hanc multitudinem, vel genui eam, ut dicas mihi; Porta eos in sinu tuo sicut portare solet nutrix infantulum, & defer in terram, pro qua jurâsti patribus eorum? Undè mihi carnes ut dem tantæ multitudini? flent contra me, dicentes, Da nobis
14 carnes ut comedamus. Non possum solus sustinere omnem hunc populum, quia
15 gravis est mihi. Sin aliter tibi videtur, obsecro ut interficias me, & inveniam gratiam in oculis tuis, ne
16 tantis afficiar malis. Et dixit Dominus ad Moysen, Congrega mihi septuaginta viros de senibus Israel, quos tu nôsti quòd senes populi sint ac magistri: & duces eos ad ostium tabernaculi fœderis, faciésque ibi stare tecum, Ut descen-
17 dam & loquar tibi: & auferam de spiritu tuo, tradámque eis, ut sustentent tecum onus populi, & non tu solus graveris.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Νυνὶ δὲ ἡ ψυχὴ ἡμῶν ταλαίπωρος· οὐδὲν
7 πλὴν εἰς τὸ μάννα οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. Τὸ
δὲ μάννα ὡσεὶ σπέρμα κορίου ὂν, καὶ τὸ
8 εἶδος (ε) αὐτοῦ εἶδος κρυσάλλου. Καὶ
διεπορεύετο ὁ λαὸς, καὶ συνέλεγον, καὶ ἤλ-
θομεν αὐτὸ ἐν τῷ μύλῳ, καὶ ἔτριβον ἐν
τῇ θύρᾳ, καὶ ἥψων αὐτὸ ἐν τῇ χύτρᾳ, καὶ
ἐποίουν αὐτὸ ἐγκρυφίας. καὶ ἦν ἡ ἡδονὴ
9 αὐτοῦ ὡσεὶ γεῦμα ἐγκρὶς ἐξ ἐλαίου. Καὶ
ὅταν καταβῇ ἡ δρόσος ὀπὶ τὴν παρεμβο-
λὴν νυκτὸς, κατέβαινε τὸ μάννα ἐπ'
10 αὐτῆς. Καὶ ἤκουσε Μωυσῆς κλαιόντων
αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν, (ζ) ἕκαστον
ὀπὶ τῆς θύρας αὐτοῦ. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ
κυρίῳ σφόδρα· καὶ ἔναντι Μωυσῆ ἦν πο-
11 νηρόν. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς κύριον,
Ἵνατί ἐκάκωσας τὸν δοράποντά σε, καὶ
διατί οὐχ ἕυρηκα χάριν ἐναντίον σε, ὀπι-
θεῖναι (η) τλῶ ὁρμὼ τῶ λαῶ τότε ἐπ'
12 ἐμέ; Μὴ ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔλαβον (θ)
πάντα τὸν λαὸν τοῦτον, ἢ ἐγὼ (ι) ἔτεκον
αὐτούς; ὅτι λέγεις μοι, Λάβε (κ) αὐτὸν
εἰς τὸν κόλπον σε, ὡσεὶ ἄραι τιθηνὸς τὸ
σπλάζοντα, (λ) εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσας
13 τοῖς πατράσιν αὐτῶ; (μ) Πόθεν μοι κρέα
δῶναι παντὶ τῷ λαῷ τούτῳ; ὅτι κλαίουσιν
(ν) ἐπ' ἐμοὶ, λέγοντες, Δὸς ἡμῖν κρέα,
14 ἵνα φάγωμεν. Οὐ δυνήσομαι ἐγὼ μόνος
φέρειν τὸν λαὸν τοῦτον, ὅτι (ξ) βαρύτερόν
15 μοί ἐστι τὸ ῥῆμα τοῦτο. Εἰ δ' ὅπως σὺ
ποιεῖς μοι, ἀπόκλεινόν με ἀνεύρεσει, εἰ
ἕυρηκα ἔλεος παρὰ σοὶ, ἵνα μὴ ἴδω τὰ
16 κακωσίν μου. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μω-
υσῆν, Συνάγαγέ μοι ἑβδομήκοντα ἄνδρας
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ, (ο) ὃς
αὐτὸς σὺ οἶδας, ὅτι ἔστὶ εἰσι πρεσβύ-
τεροι τοῦ λαοῦ καὶ γραμματεῖς αὐτῶν· καὶ
ἄξεις αὐτὺς (π) πρὸς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρ-
17 τυρίου, καὶ στήσον ἐκεῖ μετὰ σοῦ. Καὶ κατα-
βήσομαι, καὶ λαλήσω ἐκεῖ μετὰ σοῦ, καὶ
ἀφελῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ὄντος σοὶ, καὶ
ἐπιθήσω ἐπ' αὐτούς· καὶ συναντιλήψον
μετὰ σοῦ τὴν ὁρμὴν τοῦ λαοῦ, καὶ οὐκ οἴσεις
αὐτὺς σὺ μόνος.

MS.A. (ε) αὐτοῦ ὡς εἶδος (ζ) ἕκαστος κατὰ τὴν θύραν αὐτοῦ. (η) τὴν ὀργὴν (θ) τὰ πάντα λαὸν (ι) τέτοκα (κ) αὐτὺς (λ) εἰς γῆν (μ) Πόθεν κρέα (ν) ἐπ' ἐμὲ, (ξ) βαρύ μοι (ο) ὃς σὺ αὐτὺς οἶδας, (π) εἰς τὴν

Nunc autem anima nostra arida. Nihil præter in manna oculi nostri. Manna autem quasi semen (a) coriandri est, & species ejus species crystalli. Et perambulabat populus, & colligebant, & molebant illud in mola, & conterebant in mortario, & coquebant illud in olla, & faciebant illud subcinericia. Et erat suavitas ejus tanquam quod gustatur, laganum (b) ex oleo. Et quando descendebat ros super castra nocte, descendebat manna super ea. Et audivit Moyses plorantes illos secundùm populos suos, unumquemque ad ostium suum. Et indignatus est iratudomine valdé: & coram Moyse fuit malum. Et dixit Moyses ad Dominum, ut quid afflixisti servum tuum, et quarè non inveni gratiam coram te, imponendo impetum populi hujus super me? Nunquid ego in utero concepi omnem populum hunc? aut ego peperi eos? quoniam dicis mihi, Accipe illum in sinum tuum, quasi tollat nutrix lactantem, in terram quam juràsti patribus eorum? Undè mihi carnes ad dandum omni populo huic? quoniam plorant super me, dicentes, Da nobis carnes, ut edamus. Non potero ego solus ferre populum hunc: quia (c) gravius est mihi verbum hoc. Si autem sic tu facis mihi, occide me interemptione, si inveni misericordiam apud te, ut non videam afflictionem meam. Et dixit Dominus ad Moysen, Congrega mihi septuaginta viros de senioribus Israel, quos tu ipse nôsti, quòd hi sunt seniores populi, & scribæ eorum: & adduces eos ad tabernaculum testimonii, & stabunt illic tecum. Et descendam, & loquar ibi tecum. Et auferam de spiritu, qui est in te, & superponam super eos: & sustinebunt tecum impetum populi, & non portabis eos tu solus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et nunc ecce languida est anima nostra, & nihil suppetit præter Manna quod est ob oculos nostros. Manna verò quasi semen erat coriandri, candidum, & oculus *(nempe fulgor)* ejus similis oculo chrystalli. Et circumeuntes populus, colligebant illud, molebantque illud molâ, & conterebant illud in mortario, & coquebant illud in olla, conficiebantque ex eo placentam cujus sapor similis erat sapori *placentæ* subactæ oleo. Et cùm descenderet ros super castra nocte, descendebat super eum Manna. Audivit ergò Moses populum flentem per familias suas, unumquemque in ostio tabernaculi sui: & exarsit ira Domini, & in oculis quoque Mosis intoleranda res fuit. Dixitque Moses ad Dominum, Domine mi, quare malum intulisti servo tuo? & quare non inveni misericordiam in oculis tuis, ut rejeceris in me totum pondus populi hujus? Num ego concepi hunc universum populum? aut nunquid ego totum ipsum genui, ut dicas mihi, Gestita eum in sinu tuo quemadmodum gestitat nutritius infantem, ad terram pro qua juravi patribus eorum? Unde mihi caro ut dem huic universo populo flenti ad me, atque dicenti, Da nobis carnem ut manducemus? Non possum ferre solus hunc universum populum, quia gravior me est. Si ita mecum agas, interfice me nece, si inveni misericordiam in oculis tuis, & ne videam malum meum. Et ait Dominus ad Mosen, Convoca mihi septuaginta viros ex senioribus Israelis quos tu nôsti esse capita populi ejusque scribas, & adduc eos ad tabernaculum temporis, sintque illic tecum parati: Descendamque, & loquar tecum ibi, detrahamque de spiritu qui super te est, & ponam super eos, ferentque tecum onus populi hujus, & non feres tu solus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

וכען נפשנא תאבא לית כל מדעם
אלהין למנא עינן: ומנא הוא כזרע גדרא
גיהא הוא וחזויה כחזוו ברדולחא:
שטטין עמא ולקטין דצבי טחנין
ברחיא או דצבי דאיך במרוכתא
ומבשלין ליה בקדרא ועבדין
יתיה גריצן והוה שעמיה כטעם
דילוש במשחא: וכד נחית טלא
על משריתא ליליא נחית מנא
עלוהי: ושמע משה ית עמא בכין
לזרעיתהון גבר בתרע משכניה
ותקיף רוגזא דיי לחדא ובעיני
משה בישׁ: ואמר משה קדם
יי למה אבאישתא לעבדך ולמא
לא אשכחית רחמין קדמך לשויאה
ית מטול כל עמא הדין עלי: האם
אנא לכל עמא הדין ואם בני
אנון דאמרית לי סובריה בחוקפך
כיא דמסובר תורבינא ית ינקא
על ארעא דקיימתא לאבהתהון:
מנן לי בשׂרא למתן לכל עמא
הדין ארי בכין עלי למימר הב
לנא בשׂרא ניכול: ליתי אנא
יכיל בלחודי לסובלא ית כל-
עמא הדין ארי יקיר מני: ואם
כדין ית עבד לי קטלני כען
קטול אם אשכחית רחמין
קדמך ולא אחזי בבישתי: ואמר
יי למשה כנוש קדמי שבעין
גברא מסבי ישראל די ידעית
ארי אנון סבי עמא ומרכודי
ותדבר יתהון למשכן ומנא
ויתעתדון תמן עמך: ואתגלי
ואמלל עמך תמן וארבי מן רוחא
די עלך ואשוי עליהון ויסברון
עמך במטול עמא ולא תסבר את
בלחודך:

6 Nunc autem anima noſtra eſt deſiderans, nihil aliud reſpiciunt oculi noſtri niſi Man. 7 Erat autem Man quaſi ſemen coriandri: & color ejus quaſi 8 color bdellii. Diſpergebatur populus & colligebant illud, & qui volebat frangebat mola, & qui volebat terebat in mortario; & coquebant illud in olla, & faciebant ex eo placentas: & erat ſapor ejus, quaſi 9 ſapor panis oleati. Cúmque deſcenderet ros nocte ſuper caſtra, deſcendebat Man ſuper 10 eum. Audivítque Moyſes populú flentẽ per familias ſuas, ſingulos in oſtio tabernaculi ſui: iratuſq; eſt furor Dñi valde; & in oculis Moyſi diſplicuit. 11 Dixítque Moyſes coram Dño; Quare malefeciſti ſervo tuo? & cur non inveni miſericordiã in conſpectu tuo: ut ponneres onus oĩs populi hujꝰ ſuper me? 12 Nunquid pater ego ſum univerſi populi hujꝰ? aut filii mei ſunt illi: ut dicas mihi, Porta eum in fortitudine tua, ſicut portat nutrix lactentem, ſuper terram de qua jurâſti patribus ſuis? 13 Unde habeo carnem, ut dem univerſo populo huic? quia flent contra me, dicentes; Da nobis carnem, ut manducemus. 14 Non poſſum ego ſolus ſuſtinere omnem populum hunc: quia gravior me eſt. 15 Et ſi ita tu facies mihi, interfice me obſecro, ſi inveni miſericordiam in oculis tuis: & non videbo malũ meum. 16 Dixítq; Domin' Moyſi; Congrega coram me ſeptuaginta viros de ſenioribus filiorum Iſrael: quos tu nôſti quòd ſint ſenes populi, & præfecti ejus: & duces eos ad tabernaculum fœderis, & ſtabunt ibi tecum. 17 Et revelabor, & loquar tecum ibi: & augebo de ſpiritu qui eſt ſuper te, & ponam ſuper eos: & ſuſtinebunt tecum onus populi; & non ſuſtinebis tu ſolus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 * ואתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו:
7 והמן כזרע גד הוא ומראהו כעין הבדלח:
8 * שטו העם ולקטו ורחו ברחים או דכו במדכה ובשלו
9 בפור ועשו אתו עגות והיה טעמו כטעם לביבות השמן:
10 וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו: * ושמע
11 משה את העם בכה למשפחתיו איש פתח אהלו ויחר
12 אף יי מאד ובעיני משה רע: * ויאמר משה אל יי למה
13 הרעות לעבדך ולמה לא מצאתי חן בעיניך לשום את
14 משא כל העם הזה עלי: * אנכי הרתי את כל העם הזה
15 אם אנכי ילדתיהו כי תאמר אלי שאהו בחיקך כאשר ישא
16 האמן את היונק על האדמה אשר נשבעת לאבתיו:
17 מאין לי בשר לתת לכל העם הזה כי יבכו עלי לאמר
18 תנה לנו בשר ונאכלה: לא תוכל לבדי שאת את כל
19 העם הזה כי כבד ממני: ואם ככה את עשה לי הרגני
20 נא הרג מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי:
21 ויאמר יי אל משה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל
22 אשר ידעת כי הם זקני העם ושטריו ולקחת אתם אל
23 אהל מועד והתיצבו שם עמך: וירדתי ודברתי עמך שם
24 ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם ונשאו אתך
25 במשא העם ולא תשא אתה לבדך:

VERSIO SAMARITANA.

6 * ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו:
7 והמן כזרע גד הוא ומראהו כעין הבדלח:
8 * שטו העם ולקטו ורחו ברחים או דכו במדכה ובשלו
9 בפור ועשו אתו עגות והיה טעמו כטעם לביבות השמן:
10 וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו: * ושמע
11 משה את העם בכה למשפחתיו איש פתח אהלו ויחר
12 אף יי מאד ובעיני משה רע: * ויאמר משה אל יי למה
13 הרעות לעבדך ולמה לא מצאתי חן בעיניך לשום את
14 משא כל העם הזה עלי: * אנכי הרתי את כל העם הזה
15 אם אנכי ילדתיהו כי תאמר אלי שאהו בחיקך כאשר ישא
16 האמן את היונק על האדמה אשר נשבעת לאבתיו:
17 מאין לי בשר לתת לכל העם הזה כי יבכו עלי לאמר
18 תנה לנו בשר ונאכלה: לא תוכל לבדי שאת את כל
19 העם הזה כי כבד ממני: ואם ככה את עשה לי הרגני
20 נא הרג מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי:
21 ויאמר יי אל משה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל
22 אשר ידעת כי הם זקני העם ושטריו ולקחת אתם אל
23 אהל מועד והתיצבו שם עמך: וירדתי ודברתי עמך שם
24 ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם ונשאו אתך
25 במשא העם ולא תשא אתה לבדך:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Nunc autem anima noſtra arida eſt, (d) nihil præterquam ad Manna oculꝰ noſter. Manna verò erat quaſi ſemen coriandri, et aſpectus ejus quaſi aſpectus Bdellii. Perambulabat autem populus, & colligebat, molebatque cum molis, aut conterebat cum mortario, & coquebat in olla, faciebatq; cum eo ſubcinericios: erat autem ſapor ejus ſicut ſapor lagani ex oleo. Cùm verò deſcendebat vos ſuper caſtra noctu, deſcendebat Manna ſuper eum. Et audivit Moſes populum flentem per familias ſuas, unuſquiſque ad portam tabernaculi ſui, exarſitq; ira Dñi valdè, diſplicuit etiam oculis Moſis. Dixitq. Moſes Domino, Quare afflixiſti ſervum tuum, & quare non inveni gratiam in oculis tuis, ut poneres onus omnis populi iſtius ſuper me? Egóne concepi omnem populum iſtum? num ego genui eum, quòd dicis mihi, Porta illum in ſinu tuo ſicut portat alumnus lactentem, in terram quam juràſti patribus ejus? unde mihi caro ad dandũ univerſo huic populo; nam ploranti poſt me, dicenes; Da nobis carnem ut manducemus. Non poſſum ego ſolus portare univerſum populum iſtum, quia gravior me eſt. Si autem ita facis mihi, occidendo me quaſo, occide: ſi quoque inveni gratiam in oculis tuis, non videam afflictionem meam. Et dixit Dominus Moſi, Collige mihi ſeptuaginta viros de (c) ſenioribus Iſrael, quos nôſti (f) ſenores eſſe populi, & (g) præfectos eos, ducesq; eos ad tabernaculum teſtimonii, & ſtabunt ibi tecum. Et deſcendam, & loquar tecum ibi, ſeponamq; de ſpiritu qui eſt ſuper te, & ponam ſuper eos, portabuntq; tecum onus populi, ut non portes illud tu ſolus.

VER. SAM. (d) non eſt ſufficientia, ſolùm ad Manna aſpectus noſter. (e) ſapientibus (f) ſapientes (g) ſcribas

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * والآن فنفوسنا يابسة اذ ليس لنا سي * وانما عيوننا الي المن ممدوده * وكان المن كبزر الكزبرة
7 ولونه كلون اللؤلؤ * يطوف القوم فيلتقطونه * ويطحنون منه في الرحا * او يدقون بالمدق
8 ويطبخون منه في البرام * ويصنعون منه ملة * ويكون طعمه حلاوة بدسم * وعند نزول الطل على
9 العسكر ليلا ينزل المن عليه * فلما سمع موسي القوم يبكون لعشايرهم كل امري على باب خبائه *
10 اشتد غضب الله جدا * وساء ذلك موسي * قال موسي لم ابليت عبدك * ولم لم اجد حظا عندك *
11 اذ صيرت كلفة جميع هؤلاء القوم علي * هل انا حملتهم ام ولدتهم * اذ قلت لي ششهم كما
12 يحملهم في حجرك كما يحمل الحاضن الرضيع * الي البلد الذي اقسمت لاباءهم عليه * من اين
13 لي لحم لاعطاء هذا الجمع * اذ يبكون فيقولون اعطنا لحما ناكله * لست اطيق انا وحدي
14 ان اسوسهم * بل هو ثقيل علي * وان كنت لرمتني عقوبة فاجعلها اماتني * ان وجدت حظا
15 عندك * ولا اري بليتي * فقال الله لموسي * اجمع لي سبعين رجلا من شيوخ بني اسرائيل الذين
16 تعلم انهم شيوخهم وعرفاؤهم * وخذهم الي خباء المحضر يقفوا ثم معك حتي اجلي حظاي *
17 فاحاطبك هناك * واقبذهم من النور الذي على وجهك * واجعله عليهم * فيعاونوك على
سياسة القوم * ولا تسوسهم انت وحدك *

Et modò animæ noſtræ aridæ ſunt, cùm nihil habeamus, & quidem oculi noſtri ad Man ſint protenſi. Erat autem Man veluti ſemen coriandri, & color ejus velut color unionum. Vagabatur populus, colligebátque illud, & molebant ex eo mola, aut tundebant illud piſtillo, & coquebant ex eo in ollis, & faciebant ex eo placentas: eratq; ſapor ejus dulcedo cum ſuavitate. Et ad deſcenſum roris ſuper caſtra noctu, deſcendebat Man ſuper eum. Cúmque audiſſet Muſa populum lugentes per familias ſuas, unumquemque ad oſtiũ tentorii ſui, invaluit furor Dei valdè, & diſplicuit id Muſæ. Dixit Muſa, Quare tentáſti famulum tuum? et cur non inveni fortunam apud te, ut poſueris pondus totius populi hujus ſuper me? Num ego concepi eos, aut parturii eos, ut dixeris mihi; Duc eos, ac ſi portares eos in ſinu tuo, quemadmodũ portat nutrix lactentẽ, ad regionem de qua juràſti patribus eorum? unde mihi cavo ut dem huic populo flenti, ac dicenti; Da nobis carnem ad manducandum. Non poſſum ego ſolus regere eos, ſed grave mihi eſt. Quòd ſi me aſtringis ab hoc in pœnam, verte eam mihi in mortem, ſi reperi ſortem apud te, & non videam miſeriam meam. Dixit Deus Muſæ, Congrega mihi ſeptuaginta viros ex ſenioribus filiorum Iſrail, quos noveris eſſe ſeniores eorum ac principaliores eorum, & duc illos ad tabernaculum præſentiæ, manéntque ibi tecum donec revelem colloquium meum. Loquar enim tecum illic, & impertiar eis de ſplendore qui eſt ſuper vultu tuo, ponámque eum ſuper illos, & adjuvabunt te in gubernatione populi, & non reges eos tu ſolus.

ספר במדבר : יא

comedetis & ,craſtinum in vos Sanctificate :dices populum ad Et
18 וְאֶל־הָעָם תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר וַאֲכַלְתֶּם
Quis :dicendo ,Domini auribus in Audiſtis quia :carnem
בְּשָׂר כִּי בְכִיתֶם בְּאָזְנֵי יְהוָה לֵאמֹר מִי
dabit & ?Ægypto in nobis *bonum* quia,carnem nos faciet comedere
יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר כִּי־טוֹב לָנוּ בְּמִצְרָיִם וְנָתַן
,comedetis una die Non .comedetis & ,carnem vobis Dominus
19 יְהוָה לָכֶם בָּשָׂר וַאֲכַלְתֶּם: לֹא יוֹם אֶחָד תֹּאכְלוּן
,diebus decem neque ,diebus quinque neque ,duobus diebus neque
וְלֹא יוֹמַיִם וְלֹא חֲמִשָּׁה יָמִים וְלֹא עֲשָׂרָה יָמִים
egrediatur *quo uſque* dierum menſem ad Uſque.diebus viginti neque
20 וְלֹא עֶשְׂרִים יוֹם: עַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר־יֵצֵא
reprobatio quòd eo :*diſperſionem* in vobis ſit & ,*veſtro naſo* de
מְאַפְּכֶם וְהָיָה לָכֶם לְזָרָא יַעַן כִּי־מְאַסְתֶּם אֶת־
quid *Ad* :dicendo ,*ejus facies ad* flevistis & ;*veſtri interiori* in qui ,Dominum
יְהוָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וַתִּבְכּוּ לְפָנָיו לֵאמֹר לָמָּה
Sexcenti ,Moſeh dixit Et ?Ægypto ex ſumus egreſſi *hoc*
זֶּה יָצָאנוּ מִמִּצְרָיִם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שֵׁשׁ־מֵאוֹת
Carnem ,dixiſti tu & :*ejus interiori in ego cujus* ,populus *pedites mille*
21 אֶלֶף רַגְלִי הָעָם אֲשֶׁר אָנֹכִי בְקִרְבּוֹ וְאַתָּה אָמַרְתָּ בָּשָׂר
maſtabitur bos & ,*pecus Num* .dierum menſem comedent & ,eis dabo
אֶתֵּן לָהֶם וְאָכְלוּ חֹדֶשׁ יָמִים: הֲצֹאן וּבָקָר יִשָּׁחֵט
,eis *congregabitur* maris piſces omnes *Si* ?eis *inveniet* & ,eis
לָהֶם וּמָצָא לָהֶם אִם אֶת־כָּל־דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵף לָהֶם
manus *Num* :Moſeh ad Dominus dixit Et ?eis *inveniet* &
23 וּמָצָא לָהֶם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֲיַד
an ,meum verbum tibi eveniat an videbis Nunc ?*abbreviabitur* Domini
יְהוָה תִּקְצָר עַתָּה תִּרְאֶה הֲיִקְרְךָ דְּבָרִי אִם־
verba populum ad eſt locutus & ,Moſeh eſt egreſſus Et .non
24 לֹא: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל־הָעָם אֶת דִּבְרֵי
eos fecit ſtare &,populi ſenioribus è viros ſeptuaginta *collegit* Et .Domini
יְהוָה וַיֶּאֱסֹף שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם וַיַּעֲמֵד אֹתָם
eſt locutus & ,nube in Dominus deſcendit Et *.tentorii* circuitibus
25 סָבִיב לָאֹהֶל: וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן וַיְדַבֵּר
ſeptuaginta ſuper *aedit* &,eum ſuper qui ſpiritu de *reſervavit* &,eum ad
אֵלָיו וַיָּאצֶל מִן־הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל־שִׁבְעִים
,prophetaverunt &,ſpirit' eos ſuper *quieſcere juxta*,fuit Et .ſeniores viros
אִישׁ הַזְּקֵנִים וַיְהִי כְּנוֹחַ עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ
nomen ,*caſtrametatione* in viri duo remanſerunt Et.addiderunt non &
26 וְלֹא יָסָפוּ: וַיִּשָּׁאֲרוּ שְׁנֵי־אֲנָשִׁים בַּמַּחֲנֶה שֵׁם
,ſpiritus eos ſuper requievit &,Medad *ſecundi* nomen & ,Eldad unius
הָאֶחָד אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מֵידָד וַתָּנַח עֲלֵהֶם הָרוּחַ
prophetabant & *:tentorium* ad erant egreſſi non & ,*conſcripti in ipſi* &
וְהֵמָּה בַּכְּתֻבִים וְלֹא יָצְאוּ הָאֹהֱלָה וַיִּתְנַבְּאוּ
Eldad :dixit &,Moſeh nunciavit &,puer cucurrit Et.*caſtrametatione* in
27 בַּמַּחֲנֶה: וַיָּרָץ הַנַּעַר וַיַּגֶּד לְמֹשֶׁה וַיֹּאמַר אֶלְדָּד
Jehoſuah reſpondit Et .*caſtrametatione* in *prophetantes* Medad &
28 וּמֵידָד מִתְנַבְּאִים בַּמַּחֲנֶה: וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ
,Moſeh mi Domine:dixit &,*ejus electio* ex Moſeh *miniſter* Nun filius
בִּן־נוּן מְשָׁרֵת מֹשֶׁה מִבְּחֻרָיו וַיֹּאמַר אֲדֹנִי מֹשֶׁה
.eos prohibe
כְּלָאֵם:

Verſio VULG. LAT.

18 Populo quoque dices, Sanctificamini; cras comedetis carnes: ego enim audivi vos dicere, Quis dabit nobis eſcas carnium? bene nobis erat in Ægypto. Ut det vobis Dominus carnes, & comedatis;
19 Non uno die, nec duobus, vel quinque aut decem, nec viginti quidem, Sed uſque ad menſem dierum, donec exeat per nares veſtras, & vertatur in nauſeam, eò quòd repueritis Dominum, qui in medio veſtrì eſt, & fleveritis coram
20 eo, dicentes, Quarè egreſſi ſumus ex Ægypto? Et ait Moyſes, Sexcenta millia peditum hujus populi ſunt. Et tu dicis, Dabo eis eſum carnium menſe integro?
21 Numquid ovium & boum multitudo cædetur, ut poſſit ſufficere ad cibum? vel omnes piſces maris in unum congregabuntur, ut eos ſatient?
22 Cui reſpondit Dominus, Numquid manus Domini invalida eſt? Jam nunc videbis utrùm meo ſermo opere compleatur.
23 Venit igitur Moyſes, & narravit populo verba Domini, congregans ſeptuaginta viros de ſenibus Iſrael, quos ſtare fecit circa tabernaculum.
24 Deſcendítque Dominus per nubem, & locutus eſt ad eum, auferens de ſpiritu qui erat in Moyſe, & dans ſeptuaginta viris. Cúmque requieviſſet in eis Spiritus, prophetaverunt, nec ultrà ceſſaverunt.
25 Remanſerant autem in caſtris duo viri, quorum unus vocabatur Eldad, & alter Medad, ſuper quos requievit Spiritus: nam & ipſi deſcripti fuerant, & non exierant ad
26 tabernaculum. Cúmque prophetarent in caſtris, cucurrit puer, & nuntiavit Moyſi, dicens; Eldad & Medad prophetant in caſtris.
28 Statim Joſue filius Nun, miniſter Moyſi, & electus è pluribus, ait; Domine mi Moyſes, prohibe eos.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

18 Καὶ τῷ λαῷ ἁγνίσθητι, Ἁγνίσασθε εἰς αὔριον, καὶ φάγεσθε κρέα· ὅτι ἐκλαύσατε ἔναντι κυρίου, λέγοντες, Τίς ἡμᾶς ψωμιεῖ κρέα; ὅτι καλὸν (ρ) ἡμῖν ὅτιν ἐν Αἰγύπτῳ. καὶ δώσει κύριος ὑμῖν (σ) φαγεῖν κρέα, καὶ φάγεσθε κρέα. Οὐχ ἡμέραν μίαν φάγεσθε, οὐδὲ δύο, οὐδὲ πέντε ἡμέρας, οὐδὲ δέκα ἡμέρας, οὐδὲ εἴκοσι ἡμέρας, Ἕως μηνὸς ἡμερῶν φάγεσθε, ἕως ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῆς μυκτήρων ὑμῶν· καὶ ἔσται ὑμῖν εἰς χολέραν, ὅτι ἠπειθήσατε κυρίῳ, ὃς ὅτιν ἐν ὑμῖν, καὶ ἐκλαύσατε ἐναντίον αὐτοῦ, λέγοντες, Ἱνατί ἡμῖν ἐξελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου; Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Ἑξακόσιαι χιλιάδες πεζῶν ὁ λαὸς, ἐν οἷς εἰμι ἐν αὐτοῖς· καὶ Σὺ εἶπας, (τ) Κρέα δώσω αὐτοῖς φαγεῖν, καὶ φάγονται μῆνα ἡμερῶν. Μὴ πρόβατα καὶ βόες ζωαγήσονται αὐτοῖς, καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς; ἢ πᾶν τὸ ὄψος τῆς θαλάσσης (υ) Συναχθήσεται αὐτοῖς, καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς; Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, (φ) Μὴ χεὶρ κυρίου ὐκ ἐξαρκέσει; ἤδη γνώσῃ εἰ ὀπκαλαλήψεταί σε ὁ λόγος μου ἢ ὔ. Καὶ ἐξῆλθε Μωυσῆς, καὶ ἐλάλησε πρὸς τὸν λαὸν τὰ ῥήματα κυρίου. καὶ Συνήγαγε ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ, καὶ ἔστησεν αὐτοὺς κύκλῳ τῆς Σκωνῆς. Καὶ καθίζει κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ (χ) ἐλάλησε πρὸς αὐτόν. καὶ παρείλατο ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ (ψ) ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ἑβδομήκοντα ἄνδρας τοὺς πρεσβυτέρους. ὡς δὲ ἐπανεπαύσατο (ω) πνεῦμα ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐπροφήτευσαν, καὶ ὐκ ἔτι προσέθεντο. Καὶ κατελείφθησαν δύο ἄνδρες ἐν τῇ παρεμβολῇ, ὄνομα τῷ ἑνὶ Ἐλδὰδ, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ Μωδὰδ· καὶ ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτοὺς (α) πνεῦμα· καὶ οὗτοι ἦσαν τῶν καταγεγραμμένων, καὶ ὐκ ἦλθον (β) πρὸς τὴν Σκηνήν· Καὶ ἐπροφήτευσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ. Καὶ ἀπαγγελεῖ (γ) Μωυσῆ· καὶ εἶπε, λέγων, Ἐλδὰδ καὶ Μωδὰδ προφητεύουσιν ἐν τῇ παρεμβολῇ. Καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς ὁ τοῦ Nαυῆ, ὁ παρεστηκὼς Μωυσῆ ὁ (δ) ἐκλεκτὸς, εἶπε, Κύριε Μωυσῆ, κώλυσον αὐτούς.

Et populo dices, Purificamini in craſtinum, & comedetis carnes: quoniam plorâſtis ante Dominum, dicentes, Quis nos cibabit carnibus? quia bonum eſt nobis in Ægypto. Et dabit vobis Dominus carnes ad edendum, & edetis carnes. Non diem unum 19
edetis, neque duos, neque quinque dies, neque decem dies, neque viginti dies. Uſque ad menſem dierum edetis, donec exeat è naribus veſtris: & erit vobis in (d) choleram; quoniam increduli fuiſtis Domino, qui eſt in vobis: & plorâſtis ante eum, dicentes, Ut quid nobis exire de Ægypto? Et dixit Moyſes, Sexcenta millium peditum populus, in quibus ſum in eis: & tu dixiſti, Carnes dabo eis comedere, & comedent menſem dierum. Numquid oves & boves occidentur illis, & ſufficient illis? Aut omne (e) edulium maris congregabitur eis, & ſufficiet eis? Et dixit Dominus ad Moyſen, Numquid manus Domini non ſufficiet? Jam cognoſces, ſi (f) ſupercomprehendet te verbum meum, an non. Et egreſſus eſt Moyſes, et locutus eſt ad populum verba Domini. Et congregavit ſeptuaginta viros de ſenioribus populi: & ſtatuit eos in circuitu tabernaculi. Et deſcendit Dominus in nube, & locutus eſt ad eum. Et abſtulit de ſpiritu qui ſuper ipſum, & ſuperposuit ſuper ſeptuaginta viros ſenieres. Ut autem requievit ſpiritus ſuper eos, et prophetavêrût, & non ultrà (g) adjecerunt. Et remanſerunt duo viri in caſtris, nomen uni Heldad, & nomen ſecundo Modad: & requievit ſuper eos ſpiritus: & hi erant ex deſcriptis, & non venerant ad tabernaculum: Et prophetavêrunt in caſtris. Et accurrens adoleſcens, annuntiavit Moyſi: & dixit, dicens, Heldad & Modad prophetant in caſtris. Et reſpondens Jeſus Naue, qui adſtabat Moyſi (b) electus ille, dixit, (i) Domine Moyſes, prohibe eos.

MS. A. (ρ) ὑμῖν (σ) κρέα φαγεῖν, (τ) Κρέας δώσω αὐτοῖς, καὶ (υ) Συναχθήσεται, καὶ (φ) Μὴ ἢ χεὶρ κυρίου ὐχὶ ἐξαρκέσει; (χ) ἐλάλησεν κύριος πρὸς (ψ) ἐπ' αὐτῷ, (ω) ἐπ' αὐτοὺς τὸ πνεῦμα, (α) τὸ πνεῦμα· (β) εἰς τ (γ) τῷ Μωυσῆ· (δ) ἐκλεκτὸς αὐτῷ, ὅπερ, Κύριέ μου Μωυσῆ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixit autem Moſes ad populum, Sanctificamini cras ut comedatis carnem: fleviſtis enim coram Dño, atque dixiſtis, O quis paſcat nos carnibus? nam melius erat nobis in Ægypto: dabitque vobis Dñs carnem ut edatis. Non 19
die uno comedetis eam, neque duob' diebus, nec quinque diebus, neque decem diebus, neque viginti diebus. Uſque ad menſem dierum comedetis eam, donec exeat è naribus 20
veſtris, fiatq; vobis cruditas: eò quòd ſpreveritis Dominum qui eſt inter vos, & fleveritis coram Domino, atque dixeritis, Cur heu egreſſi ſumus ex Ægypto? Dixitq; Moſes co- 21
ram Domino, Sexcenta millia virorum peditum eſt populus inter quos ego ſum, & tu dixiſti, Carnem dabo eis ut comedant menſe 22
dierum. Si oves boveſq; macientur illis, quid facient ipſis? & ſi omnes piſces maris capiantur eis, ad quem uſque gradum ſufficient illis? Reſpondit Dominus Moſi, Manus Dñi ſupple- 23
bit: modò videbis utrùm eveniat ſermo me', an non. Egreſſus itaque Moſes, retulit popu- 24
lo ſermones Domini: & congregans ſeptuaginta viros de ſenioribus populi, ſtatuit eos circa tabernaculum. Deſcenditq; Dominus in 25
nube, & locutus eſt cum eo: & detrahens de ſpiritu qui erat ſuper eum, poſuit ſuper ſeptuaginta viros ſeniores: cúmq; requieviſſet ſuper eos ſpirit', prophetaverunt, & non per- 26
rexerunt. Remanſerant autem duo viri in caſtris; nomen unius, Eldad, & nomen alterius, Midad; requievitq; ſuper eos ſpiritus, (nam ipſi quoque ſcripti fuerant, at non venerant ad tabernaculum,) & prophetaverunt in caſtris. Et cucurrit adoleſcens, & indicavit Mo- 27
ſi, dixitq; ad eum, Eldad & Midad, en prophetant in caſtris! Et reſpondens Huſa filius 28
Nun miniſter Moſis ab adoleſcentia ſua, dixit ad eum, Domine mi Moſe, prohibe eos.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

18 וְלְעַמָּא תֵּימַר אִזְדַּמְנוּ לִמְחַר וְתֵיכְלוּן בִּסְרָא אֲרֵי בְּכְיתוּן קֳדָם יְיָ לְמֵימַר מַאן יוֹכְלִנָא בִּסְרָא טָב לָנָא בְּמִצְרַיִם וְיִתֵּן יְיָ לְכוֹן בִּסְרָא וְתֵיכְלוּן׃ 19 לָא יוֹמָא חַד תֵּיכְלוּן וְלָא תְּרֵין יוֹמִין וְלָא חַמְשָׁא יוֹמִין וְלָא עַסְרָא יוֹמִין וְלָא עַסְרִין יוֹמִין׃ 20 עַד יַרְחָ יוֹמִין עַד דִּי תְקוּצוּן בֵּיהּ וִיהֵי לְכוֹן לְתַקְלָא חֲלַף דְּקַצְתּוּן יָת מֵימְרָא דַּיְיָ דִּשְׁכִנְתֵּיהּ שְׁרִיָא בֵּינֵיכוֹן וּבְכִיתוּן קֳדָמוֹהִי לְמֵימַר לְמָה דֵּנָן נְפַקְנָא מִמִּצְרָיִם׃ 21 וַאֲמַר מֹשֶׁה שִׁית מְאָה אַלְפִין גַּבְרָא רַגְלָאָה עַמָּא דִּי אֲנָא בֵּינֵיהוֹן וְאַתְּ אֲמַרְתְּ בְּסָרָא אִתֵּן לְהוֹן וְיֵכְלוּן יַרְחַ יוֹמִין׃ 22 הֲעָן וְתוֹרִין יִתְכְּנְסוּן לְהוֹן וְיִסְפְּקוּן לְהוֹן אִם יִתְכַּנְּשׁוּן לְהוֹן הֵיסְפְּקוּן לְהוֹן׃ 23 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הֲמִימְרָא דַּיְיָ יִתְעַבְּדִנְּךָ כְּעַן תֶּחֱזֵי הֵיעַרְעֲנָךְ פִּתְגָמִי אִם לָא׃ 24 וּנְפַק מֹשֶׁה וּמַלֵּל עִם עַמָּא יָת פִּתְגָמַיָּא דַּיְיָ וְכָנֵשׁ שִׁבְעִין גַּבְרִין מִסָּבֵי עַמָּא וְאַקִּים יָתְהוֹן סְחָרָנָוַת מַשְׁכְּנָא׃ 25 וְאִתְגְּלִי יְיָ בַּעֲנָנָא וּמַלֵּל עִמֵּיהּ וְרַבִּי מִן רוּחָא דִּי עֲלוֹהִי וִיהַב עַל שִׁבְעִין גַּבְרָא סָבַיָּא וַהֲוָה כַּד שְׁרַת עֲלֵיהוֹן רוּחָא נְבִיאוּ וּמִתְנַבְּאִין וְלָא פְּסִקִין׃ 26 וְאִשְׁתְּאַרוּ תְּרֵין גַּבְרִין בְּמַשְׁרְיָתָא שׁוּם חַד אֶלְדָּד וְשׁוּם תִּנְיָנָא מֵידָד וּשְׁרַת עֲלֵיהוֹן רוּחָא נְבוּאָה וְאִנּוּן בִּכְתִיבַיָּא וְלָא נְפַקוּ לְמַשְׁכְּנָא וּמִתְנַבְּאִין בְּמַשְׁרְיָתָא׃ 27 וְרָהַט עוּלֵימָא וְחַוִי לְמֹשֶׁה וְאָמַר אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּאִין בְּמַשְׁרְיָתָא׃ 28 וְאָתִיב יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן מְשׁוּמְשָׁנֵיהּ דְּמֹשֶׁה מֵעוּלֵימוֹהִי וְאָמַר רְבוֹנִי מֹשֶׁה אֲסָרְנוּן׃

18 Populo quoq; dices, Præparamini in craſtinũ, et comedetis carnem: quia ploraſtis coram Dño, dicentes; Quis dabit nobis carnem ad manducandum? bene enim erat nobis in Ægypto: dabitq; Dñs vobis carnẽ, et comedetis. 19 Non uno die, nec duobus: nec quinque diebus, nec decem diebus, nec viginti diebus. 20 Sed uſque ad menſem dierũ, donec in faſtidium eam habeatis, & ſit vobis in ſcandalum: eò quòd in faſtidium fuit vobis verbũ Domini, cujus majeſtas habitat inter vos; & ploraſtis coram eo, dicentes; ut quid egreſſi ſumus de Ægypto? 21 Et ait Moyſes: Sexcenta millia virorum ſunt populi hujus, inter quos ego habito: et tu dixiſti, Dabo eis carnem, ut comedant menſe dierũ. 22 Nunquid ſi oves et boves occidantur eis, ſufficient eis? aut ſi omnes piſces maris congregentur eis, nunquid ſufficient eis? 23 Dixitque Dominus ad Moyſen; Nunquid verbũ Dñi impeditur? nunc videbis utrũ accidat tibi verbum meũ, annon. 24 Egreſſuſq; eſt Moyſes, et locut⁹ eſt cũ populo verba Dñi: et congregavit ſeptuaginta viros de ſenioribꝰ populi; et ſtatuit eos per circuitum tabernaculi. 25 Revelatúſq; eſt Dñs in nube, et locutus eſt cũ eo: et auxit de ſpiritu qui erat in eo; et dedit ſup ſeptuaginta viros ſeniores: factúmq; eſt, cũ requieviſſet in eis ſpiritꝰ prophetiæ; prophetaverunt, et nequaquã ceſſaverunt. 26 Remanſerãt autẽ duo viri in caſtris, nomẽ uniꝰ Eldad, et nomen ſecundi Medad, et requievit ſup eos ſpiritus prophetiæ; & ipſi erant deſcripti; & non exierant ad tabernaculum: et prophetabant in caſtris. 27 Cucurrit autem puer; & narravit Moyſi, & ait: Eldad & Medad prophetant in caſtris. 28 Reſpondítque Joſue filius Nun, miniſter Moyſi à pueritiâ ſuâ, et ait: Domine mi Moyſes, mitte eos in carcerem.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

18 ** צאן׳ דאש׳ אאש׳ אף׳ תקף׳ צ׳ שקף׳ צ׳ אאש׳ צ׳ אאש׳ צ׳ אאש

ספר במדבר : יב

populum omnem det quis Et?mihi tu zelans Num :Moſeh ei dixit Et
29 וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הַמְקַנֵּא אַתָּה לִי וּמִי יִתֵּן כָּל־עַם
ſe collegit Et ?eos ſuper ſuũ ſpiritũ Dominus det quòd ,prophetas Domini
30 יְהוָה נְבִיאִים כִּי־יִתֵּן יְהוָה אֶת־רוּחוֹ עֲלֵיהֶם : וַיֵּאָסֵף
eſt profect⁹ ventus Et .Iſrael ſeniores & ipſe ,caſtrametationem ad Moſeh
31 מֹשֶׁה אֶל־הַמַּחֲנֶה הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל : וְרוּחַ נָסַע
caſtrametationem ſuper dimiſit &,mari è coturnices abripuit &,Dño à
מֵאֵת יְהוָה וַיָּגָז שַׂלְוִים מִן־הַיָּם וַיִּטֹּשׁ עַל־הַמַּחֲנֶה
:caſtrametationis circuitus ,illuc diei via circiter & huc diei via circiter
כְּדֶרֶךְ יוֹם כֹּה וְכִדֶרֶךְ יוֹם כֹּה סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה
die tota populus ſurrexit Et .terræ facies ſuper cubitis duob⁹ fere &
32 וּכְאַמָּתַיִם עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ : וַיָּקָם הָעָם כָּל הַיּוֹם
:coturnicem collegerunt & ,craſtmi die tota & ,nocte tota & ipſa
הַהוּא וְכָל־הַלַּיְלָה וְכָל יוֹם הַמָּחֳרָת וַיַּאַסְפוּ אֶת־הַשְּׂלִו
expandendo ſibi expanderunt Et .cumulos decem collegit .diminuens
הַמַּמְעִיט אֲסַף עֲשָׂרָה חֳמָרִים וַיִּשְׁטְחוּ לָהֶם שָׁטוֹחַ
antequam ,eorum dentes inter ipſa adhuc Caro .caſtrametationis circuitus
33 סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה : הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם טֶרֶם
populo in Domin⁹ percuſſit &,populũ in eſt irat⁹ Domini naſus &,eſſet conci-
יִכָּרֵת וְאַף יְהוָה חָרָה בָּעָם וַיַּךְ יְהוָה בָּעָם
Chibroth ,ipſius loci nomen vocavit Et.valde magna percuſſione
34 מַכָּה רַבָּה מְאֹד : וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא קִבְרוֹת
Chibroth De .concupiſcentes populum ſepelierunt ibi quia :Hattaavah
35 הַתַּאֲוָה כִּי־שָׁם קָבְרוּ אֶת־הָעָם הַמִּתְאַוִּים : מִקִּבְרוֹת
.Chaſeroth in fuerunt &,Chaſeroth in popul⁹ ſunt profecti Hattaavah
הַתַּאֲוָה נָסְעוּ הָעָם חֲצֵרוֹת וַיִּהְיוּ בַּחֲצֵרוֹת :

CAP. XII. יב

uxoris occaſiones ſuper Moſeh in Aharon &,Miriam eſt locuta Et
1 וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה עַל־אֹדוֹת הָאִשָּׁה
:dixerũt Et.acceperat Æthiopiſſam uxorẽ quia :ceperat quam Æthiopiſſa
2 הַכֻּשִׁית אֲשֶׁר לָקָח כִּי־אִשָּׁה כֻשִׁית לָקָח : וַיֹּאמְרוּ
nobis in etiam Nonne ?Dominus eſt locut⁹ Moſeh in certè tantùm Nunquid
הֲרַק אַךְ־בְּמֹשֶׁה דִּבֶּר יְהוָה הֲלֹא גַם־בָּנוּ
omni præ valde manſuetus Moſeh vir Et .Dominus audivit Et?eſt locut⁹
3 דִּבֶּר וַיִּשְׁמַע יְהוָה : וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכֹּל
ſtatim Dominus dixit Et .humi facies ſuper qui homine
4 הָאָדָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה : וַיֹּאמֶר יְהוָה פִּתְאֹם
ad vos tres Egredimini :Miriam ad & ,Aharon ad & ,Moſeh ad
אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־מִרְיָם צְאוּ שְׁלָשְׁתְּכֶם אֶל־
Dominus deſcendit Et .ipſi tres ſunt egreſſi Et .conventus tentorium
5 אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ שְׁלָשְׁתָּם : וַיֵּרֶד יְהוָה
;Miriam & ,Aharon vocavit & :tentorii oſtium ſtetit & ,nubis columna in
בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד פֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וּמִרְיָם
fuerit Si :mea verba nunc Audite :dixit Et .ipſi ambo ſunt egreſſi &
6 וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם : וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ־נָא דְבָרָי אִם־יִהְיֶה
loquar ſomnio in :ſiam notus eum ad viſione in Dominus,veſter propheta
נְבִיאֲכֶם יְהוָה בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע בַּחֲלוֹם אֲדַבֵּר־
.ipſe fidelis mea domo omni in ,Moſeh meus ſervus ſic Non .eo in
7 בּוֹ : לֹא־כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה בְּכָל־בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא :

Ver. VUL. LAT.

29 Atille ; Quid, inquit, æmularis pro me ? quis tribuat ut oĩs populus prophetet, & det eis Dñs Spiritũ ſuũ ? Reverſúſque eſt Moyſes, & majores
30 natu Iſrael in caſtra. Vent⁹ autem egrediens à Dño arreptans trans mare coturnices detulit, & demiſit in caſtra itinere quantum uno die confici poteſt, ex omni parte caſtrorũ per circuitũ, volabántque in aere duob⁹ cubitis al-
32 titudine ſuper terrã. Surgens ergò popul⁹ toto die illo, & nocte, ac die altero, cõgregavit coturnicũ, qui parũ, decẽ coros : & ſiccaverunt eas per
33 gyrũ caſtrorũ. Adhuc carnes erant in dentib⁹ eorũ, nec defecerat hujuſcemodi cib⁹ : & ecce furor Domini concitatus
34 in populũ, percuſſit eũ plagâ magnâ nimis. Vocatúſq; eſt ille locus, Sepulchra concupiſcentiæ : ibi enim ſepelierunt populũ qui deſideraverat. Egreſſi autem de Sepulchris concupiſcentiæ, venerunt in Haſeroth, & manſerunt ibi.

CAP. XII.

1 LOcutáque eſt Maria & Aaron contra Moyſen propter
2 uxorem ejus Æthiopiſſam. Et dixerunt, Num per ſolũ Moyſen locutus eſt Dominus ? Nónne & nobis ſimiliter eſt
3 locutus ? Quod cùm audiſſet Dominus, (Erat enim Moyſes vir mitiſſimus ſuper omnes homines qui morabantur
4 in terra.) Statim locutus eſt ad eum, & ad Aaron & Mariam, Egredimini vos tantùm tres ad tabernaculum fœderis. Cúmque fuiſſent egreſſi,
5 Deſcendit Dominus in columna nubis, & ſtetit in introitu tabernaculi vocans Aaron & Mariam. Qui cùm iſſent, Dixit ad eos, Audite ſermones meos : Si quis fuerit inter vos propheta Domini, in viſione apparebo ei, vel per ſomnium loquar ad illum. At non talis ſervus me⁹ Moyſes, qui in omni domo
7 mea fideliſſimus eſt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

29 Καὶ (ε) εἶπε Μωυσῆς αὐτῷ, Μὴ ζηλοῖς ἐμέ ; καὶ τίς δῴη πάντα τὸν λαὸν κυρίου προφήτας, ὅταν δῷ κύριος τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς ; Καὶ ἀπῆλθε Μωυσῆς εἰς τὴν παρεμβολὴν αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ. Καὶ πνεῦμα ἐξῆλθε παρὰ κυρίου, καὶ ἐξεπέρασεν ὀρτυγομήτραν (ζ) ἀπὸ τῆς θαλάσσης· καὶ ἐπέβαλεν ὅπη τῆς παρεμβολῆν ὁδὸν ἡμέρας ἐνθεῦθεν, κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς, ὡσεὶ (η) δίπηχυ ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ ἀναστὰς ὁ λαὸς ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν (θ) τῆ ἐπαύριον, καὶ συνήγαγον τὴν ὀρτυγομήτραν· ὁ τὸ ὀλίγον, δυνήγαγε δέκα κόρους· καὶ ἔψυξαν ἑαυτοῖς ψυχμὸς κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς. Τὰ κρέα ἔτι ἦν ἐν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν πρὶν ἐκλείπειν· καὶ κύριος ἐθυμώθη εἰς τὸν λαὸν, καὶ ἐπάταξε (ι) κύριος τὸν λαὸν πληγὴν μεγάλην σφόδρα. 34 Καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, Μνήματα τῆς ἐπιθυμίας· ὅτι ἐκεῖ ἔθαψαν τὸν λαὸν τὸν ἐπιθυμητήν. ἀπὸ Μνημάτων (κ) ἐπιθυμίας ἐξῆρεν ὁ λαὸς εἰς Ἀσηρώθ· καὶ ἐγένετο ὁ λαὸς ἐν Ἀσηρώθ.

Et dixit Moyſes ei, Nunquid (k) æmularis me? Et quis det omnem populum Domini prophetas, cùm dederit Dominus ſpiritum ſuum ſuper eos? Et abiit Moyſes in caſtra, ipſe & ſeniores Iſrael. Et ſpiritus exiit à Domino, & (l) tranſtulit coturnicem à mari : & injecit ſuper caſtra, viam diei hinc, & viam diei hinc, in circuitu caſtrorum, quaſi bicubitum à terra. Et exurgens populus totam diem, & totam noctem, & totam diem craſtinam; & congregavit coturnicem : qui parum, congregavit decem coros; & refrigeraverunt ſibi refrigeria in circuitu caſtrorum. Carnes adhuc erant in dentib⁹ eorũ, antequàm deficerent: et Domin⁹ indignat⁹ eſt in populum, & percuſſit (m) Dominus populum plagam magnam valdè. Et vocatum eſt nomen loci illius, Sepulchra concupiſcentiæ : quia illic ſepelierunt populum concupitorem. A Sepulchris concupiſcentiæ promovit populus in Aſeroth : & fuit populus in Aſeroth.

MS.A. (ε) εἶπεν αὐτῷ Μωυσῆς, Μὴ ζηλοῖς σύ μοι ; καὶ (ζ) ἀπὸ θαλάσσης· (η) δίπηχυν (θ) τῇ ἐπαύριον, (ι) κύριος ἐν τῷ λαῷ πληγὴν (κ) τῆς ἐπιθυμίας

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Καὶ ἐλάλησε Μαριὰμ καὶ Ἀαρὼν κατὰ Μωυσῆ, ἕνεκεν τῆς γυναικὸς τῆς Αἰθιοπίσσης (α) ἣν ἔλαβε Μωυσῆς, ὅτι 2 γυναῖκα Αἰθιόπισσαν ἔλαβε. Καὶ εἶπαν, Μὴ Μωυσῆ μόνῳ (β) λελάληκε κύριος ; οὐχὶ (γ) καὶ ἡμῖν ἐλάλησε ; καὶ ἤκουσε κύριος. Καὶ ὁ ἄνθρωπος Μωυσῆς πρᾳὺς 3 σφόδρα παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶπε κύριος ἄφνω μα πρὸς Μωυσῆν, (δ) καὶ Ἀαρὼν, καὶ Μαριὰμ, Ἐξέλθετε ὑμεῖς οἱ τρεῖς εἰς τὴν 5 σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου· Καὶ ἐξῆλθον οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. καὶ κατέβη κύριος ἐν στύλῳ νεφέλης, καὶ ἔστη ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἐκλήθησαν Ἀαρὼν καὶ Μαριὰμ· καὶ ἐξῆλθοσαν ἀμφότεροι. 6 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἀκούσατε τῶν λόγων μου. ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῶν κυρίῳ, ἐν ὁράματι αὐτοῦ γνωσθήσομαι, καὶ ἐν ὕπνῳ 7 λαλήσω αὐτῷ. Οὐχ (ε) ὕτως ὁ θεράπων μου Μωυσῆς, ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ μου πιστός ἐστι.

MS.A. (α) ἧς ἔλαβεν (β) ἐλάλησεν (γ) καὶ ἐν ὑμῖν (δ) καὶ Μαριὰμ, καὶ Ἀαρὼν, Ἐξέλθατε (ε) ὕτως ὡς ὁ

CAP. XII.

ET locuta eſt Maria & Aaron contra Moyſen, propter uxorem Æthiopiſſam, quam ſumpſit Moyſes; quoniam uxorem Æthiopiſſam ſumpſit. Et dixerunt, Nunquid ſoli Moyſi locutus eſt Dominus? Nónne & nobis locutus eſt? Et audivit Dominus. Et homo Moyſes manſuetus valdè præter omnes homines qui eſſent ſuper terram. Et dixit Dominus ſtatim ad Moyſen, & Aaron, & Mariam, Exite vos tres ad tabernaculum teſtimonii. Et exierunt ipſi tres ad tabernaculum teſtimonii. Et deſcendit Dominus in columna nubis, et ſtetit ſuper oſtium tabernaculi teſtimonii. Et vocati ſunt Aaron et Maria; et exierunt ambo. Et dixit ad eos, Audite verba mea. Si fuerit propheta ex vobis Domino, in viſione ei agnoſcar, et in ſomnio loquar ei. Non ſic famulus meus Moyſes; in tota domo mea fidelis eſt.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܐܡܪ ܠܗ ܡܫܐ ܗܐ ܠܝ ܩܢܐ ܐܢܬ ܠܡ ܢܬܠ ܟܠ ܥܡܐ ܢܒܝܐ ܕܢܬܠ ܡܪܝܐ ܪܘܚܗ ܥܠܝܗܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܡܫܐ ܠܗ ܘܣܒܐ ܟܠ ܣܒܐ ܕܐܦܪܝܡ ܘܟܠ ܣܒܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܡܫܐ ܘܐܬܟܢܫ ܠܗ ܘ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

29 ואמר ליה משה הקנאתי את־קנאני
לי ריעינא פון דיהון כל־עמא ד־יי
נביאין ארי יתן יי ית־רוחי נבואתיה
30 עליהון : ואתכנש משה למשריתא
31 הוא וסבי ישראל : ורוחא נגלי מן
קדם יי ואפרח שליו מן־ימא ורמא
על־משריתא כמהלך יומא לכא
וכמהלך יומא לכא סחור־סחור
למשריתא וכרום תרתין אמין על
32 אפי ארעא : וקם עמא כל־יומא
ההוא וכל־ליליא וכל יומא
דבתרוהי וכנשו ית שליו דאשלח
כנש עשרא דנורין ושטחו להון
33 משטיחין סחור־סחור למשריתא :
בסרא עד־כען בין שניהון עד לא
34 פסק ורגוא דיי תקיף בעמא וקטל
יי בעמא קטול סגי לחדא : וקרא
ית־שמא דאתרא ההוא קברי
35 דמשאלי ארי תמן קברו ית־עמא
דשאילו : מקברי דמשאלי נגלו
עמא לחצרות והוו בחצרות :

ב

ומלילת מרים ואהרן במשה־על
עסק איתתא שפירתא דנסיב ארי
אתתא שפירתא־דנסיב הוות :
ואמרו הלחוד ברם עם־משה מלל
יי הלא אף עמנא מלל ושמיע קדמך
יי : וגברא משה ענותן לחדא מכל
אנשא די על־אפי ארעא : ואמר
יי בתבזיך למשה ולאהרן ולמרים
פוקו תלתיכון למשכן זמנא ונפקו
תלתיהון : ואתגלי יי בעמודא
דענגא וקם בתרע משכנא וקרא
אהרן ומרים ונפקו תריהון : ואמר
שמעו־כען פתגמי אם־יהון לכון
נביאין אנא יי בחזון אנא מתגלי
ליה בחלמין אנא ממלל עמהון :
לא־כן עבדי משה בכל־ביתי מהימן הוא

TARGUM ONKELOS.

29 Dixítque ei Moyses; Nunquid æmularis tu æmulationem meam? vellé ꝙ omnis populus Dñi prophetarent; et ꝙ daret Dñs ſpiritũ prophetiæ ſuæ ſup eos. Collectuſq; eſt Moyſes in caſtra: ipſe, et ſeniores
31 Iſrael. Ventus autẽ egreſſus eſt à facie Dñi, et volare fecit coturnices de mari: et projecit eas juxta caſtra itinere uni⁹ diei hinc, et itinere uni⁹ diei illinc, per circuitũ caſtrorũ: et quaſi altitudine duorũ cubitorũ ſup
32 facié terræ. Surrexítq; populus toto die illo et totâ nocte, ac toto die ſequenti, et collegerũt coturnices; qui minus collegit, congregavit decem acervos: et extenderunt eas ꝙ gyrũ caſtrorũ. Adhuc erat caro in den-
33 tib⁹ eorũ, antequâ deficeret: & furor Dñi irat⁹ eſt contra populũ, et occídit Dñs in populo occiſione magnâ valde.
34 Vocavítq; nomẽ loci illi⁹, Sepulchra deſiderantiũ: quia ibi ſepelierũt populũ qui deſideravit. De ſepulchris deſideran-
35 tiũ profect⁹ eſt popul⁹ in Aſeroth: et manſerunt in Aſeroth.

CAP. XII.

1 LOcutáq, eſt Maria et Aharõ contra Moyſen, propter uxorẽ pulchrã quã acceperat: quoniam uxorẽ pulchrã quam
2 accepit, repulit. Dixeruntque; Nunquid cum ſolo Moyſe locutus eſt Dñs? nonne etiã nobiſcũ locutus eſt? & auditum
3 eſt coram Dño. Vir autẽ Moyſes erat mitis valde: præ omnibus hominibus, qui erant ſu-
4 per faciẽ terræ. Dixítque Dñs repente, ad Moyſen et Aaron, et Mariã; Egredimini vos tres ad tabernaculũ fœderis: et e-
5 greſſi ſunt illi tres. Et revelat⁹ eſt Dñs in columnã nubis, et ſtetit in oſtio tabernaculi: & vocavit Aarõ & Mariam; &
6 egreſſi ſunt ambo. Et ait, Audite nunc ſermones meos: Si fuerint in vobis prophetæ, ego Dominus in viſionibus apparebo eis, ꝙ ſomnia loquar eis
7 Non eſt ita ſerv⁹ me⁹ Moyſes in oñi populo meo fidelis eſt

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

29 * ויאמר לו משה הקנא־אתה לי ומי־יתן כל־עם יי נביאים כי־יתן יי את־רוחו עליהם :
30 * ויאסף משה אל־המחנה הוא וזקני ישראל :
31 * ורוח נסע מאת יי ויגז שלוים מן־הים ויטש על־המחנה כדרך יום־הלך כה וכדרך יום־הלך כה סביבות למחנה וכאמתים על־פני הארץ :
32 * ויקם העם כל־היום ההוא וכל־הלילה וכל־יום המחרת ויאספו את־השלוים המקמיט אסף עשרת החמרים ויפרשו להם שטוח סביבות למחנה :
33 * עודנו הבשר בין־שניהם טרם יכרת והאף יי חרה בעם ויך יי בעם מכה רבה מאד :
34 * ויקרא את־שם המקום ההוא קברות התאוה כי־שם קברו את־העם המתאוים :
35 * ומקברות התאוה נסעו העם חצרות ויהיו בחצרות :

ב

1 * ותדבר מרים ואהרן במשה על־אודות האשה הכשית אשר לקח כי אשה כשית לקח :
2 * ויאמרו הרק אך במשה דבר יי הלא גם־בנו דבר ויהי יי שמע :
3 * והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על־פני האדמה :
4 * ויאמר יי פתאם אל־משה ואל־אהרן ואל־מרים צאו שלשתכם אל־אהל מועד ויצאו שלשתם :
5 * וירד יי בעמוד ענן ויעמד פתח האהל ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם :
6 * ויאמר שמעו־נא דברי אם־יהיה נביאכם יי במראה אליו אתודע בחלום אדבר־בו :
7 * לא־כן עבדי משה בכל־ביתי נאמן הוא

VERSIO SAMARITANA.

29 * ויאמר לו משה הקנא־אתה לי ומי־יתן כל־עם יי נביאים כי־יתן יי את־רוחו עליהם :
30 * ויאסף משה אל־המחנה הוא וזקני ישראל :
31 * ורוח נסע מאת יי ויגז שלוים מן־הים ויטש על־המחנה כדרך יום־הלך כה וכדרך יום־הלך כה סביבות למחנה וכאמתים על־פני הארץ :
32 * ויקם העם כל־היום ההוא וכל־הלילה וכל־יום המחרת ויאספו את־השלוים המקמיט אסף עשרת החמרים ויפרשו להם שטוח סביבות למחנה :
33 * עודנו הבשר בין־שניהם טרם יכרת והאף יי חרה בעם ויך יי בעם מכה רבה מאד :
34 * ויקרא את־שם המקום ההוא קברות התאוה כי־שם קברו את־העם המתאוים :
35 * ומקברות התאוה נסעו העם חצרות ויהיו בחצרות :

ב

1 * ותדבר מרים ואהרן במשה על־אודות האשה הכשית אשר לקח כי אשה כשית לקח :
2 * ויאמרו הרק אך במשה דבר יי הלא גם־בנו דבר ויהי יי שמע :
3 * והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על־פני האדמה :
4 * ויאמר יי פתאם אל־משה ואל־אהרן ואל־מרים צאו שלשתכם אל־אהל מועד ויצאו שלשתם :
5 * וירד יי בעמוד ענן ויעמד פתח האהל ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם :
6 * ויאמר שמעו־נא דברי אם־יהיה נביאכם יי במראה אליו אתודע בחלום אדבר־בו :
7 * לא־כן עבדי משה בכל־ביתי נאמן הוא

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina

29 Dixítque illi Moyſes, Num æmularis tu pro me? Et(m) quis dabit univerſum populũ prophetas eſſe? eò quòd dederit Dominus ſpiritum ſuum ſuper eos. Et recepit ſe Moyſes
30 in caſtra, ipſe, & (n) ſeniores
31 Iſrael. Tum ſpiritus profect⁹ eſt à Domino, & tranſtulit coturnicem à mari, diſſudítq; in caſtra velut itinere diei hinc, & velut itinere diei illinc circum caſtra, & velut duos cubitos ſuper faciẽ terræ. Et ſurrexit populus toto
32 die iſto, & totâ nocte, & toto die craſtino, & collegerunt coturnices: qui minimùm, collegit decem Coros; & macſtatione macſtaverunt eas circum caſtra. Caro adhuc erat
33 inter dentes eorum, antequam concíſa eſſet, et ira Domini exarſit in populum, et (o) percuſſit Dominus populum (p) plagâ magnâ valdè. Et vo-
34 catum eſt nomen loci illius, Sepulchra (q) concupiſcentiæ, quoniam ibi ſepelierunt populum concupiſcentem. De ſe-
35 pulchris concupiſcentiæ profectus eſt populus in Haſeroth, & manſerunt in Haſeroth.

CAP. XII.

1 ET locuta eſt Maria, & Aaron in Moſen propter uxorem Æthiopiſſam quã acceperat; nam uxorem Æthiopiſſã acceperat. Et dixerunt,
2 Nunquid tantùm per Moſen locutus eſt Dominus? nonne etiam per nos locutus eſt? & audivit Dominus. Vir autem
3 (a) Moſes manſuet⁹ erat valdè, præ omnibus hominibus qui erant ſuper faciem terræ.
4 Dixit ꝙ Dominus repentè Moſi, & Aaroni, & Mariæ; Egredimini vos tres ad tabernaculum teſtimonii; et egreſſi ſunt illi tres.
5 Et deſcendit Dominus in columna nabis, et ſtetit ad portam tabernaculi, & vocavit Aaronem et Miriam, & egreſſi ſunt ambo.
6 Quibus dixit, Audite nunc verba mea, ſi fuerit veſtrũm propheta Domini, in viſione (b) apparebo ei, & in ſo-
7 mnio loquar cum illo. Non ita de ſervo meo Moſe, in omni domo mea fidelis eſt.

VER.SAM. (m) utinam detur (n) ſapientes (o) occidit (p) occitione (q) deſiderii, (a) ejus (b) notum faciendo

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * قال له موسي * هل تغار لي * ليت جميع امة الله صاروا انبياء بان يجعل من نور وبنوره عليهم *
30 * فلما انضم موسي الي العسكر هو وسيوح بني اسرايل * هب ريح من عند الله * فقطعت سلوي
31 من البحر والقته على المعسكر مسيرة يوم كذا يمنه ويسر حواليه * ارتفاعه من الارض مثل ذراعين *
32 * فاقام القوم باقي يومهم وليلتهم وطول نهارهم * فجمعوا السلوي * اقلهم جمع عشر اباثير *
فسطحوها لهم سطحا حوالي المعسكر * الحم بعد بين اسنانهم قبل ان يمضوه * اذا اسند غضب
33 الله عليهم * فضربهم ضربة عظيمة جدا * فسمي ذلك الموضع قبور الشهوة * لانهم دفنوا فيها
34 القوم المشتهين * ورحلوا منه الي حصيروت * * الفصل الثاني عشر * فلما اقاموا
1 بها * تكلمت مريم وهرون في موسي بسبب المراءة الكوشية التي تزوجها * لانه كان قد اعتزل
2 عنها * فقالا ان كان من اجل النبوة * افتراه وحده فقط خاطبه الله * اليس قد خاطبنا ايضا *
3 فسمع الله ذلك * وكان موسي رجلا حاسعا جدا * اكثر من جميع الناس الذين على وجه الارض *
4 * فقال الله على عقلة لموسي وهرون ومريم * اخرجوا انتم الي خباء الحضر * فخرجوا كلهم *
5 * فتجلي ملاك الله بعمود غمام * قام على باب الخباء ونادي * يا هرون ويا مريم * فخرجا كلاهما *
6 * قال اسمعا كلامي * ان يكن نبيكما انا الله نعرف به في رويا * او خاطبته في حلم * فليس
7 كذلك عبدي موسي * بل في جميع امتي محقق هو *

Dixit ei Muſa, Num æmularis mihi? utinã tota gens Dei fierent prophetæ, ponendo de lumine ſuo & de prophetia ſua ſuper eos. Cúmq; ſe recepiſſet Muſa ad exercitum, ipſe, ac ſenes filiorum Iſrail, Flavit ventus de conſpectu Dei, tranſtulítque coturnices è mari, & projecit eos ſuper caſtra itinere unius diei: ſic dextrorſum & ſiniſtrorſũ circa illa; & elevabantur à terra quaſi duobus cubitis. Et manſit populus reliquâ die ac nocte ſuâ, & totâ die craſtinâ, collegerunt; cotu nices. Minimus eorum collegit decem cumulos: & extenderunt eos ſibi extenſionem circa caſtra. Cavo adhuc erat inter dentes eorum, antequam mandiſſent eam, & ecce invaluit furor Dei adverſus eos, & percuſſit eos percuſſione magnâ valde. Vocavitq; nomen illius loci, Sepulchra concupiſcentiæ, quia ſepelierunt in eis populũ concupiſcentem: & profecti ſunt ex iis ad Haſiroth. CAP. XII.

1 Cumque manſiſſent in illa, oblocuta eſt Maria & Haron in Muſam propter mulierem Æthiopiſſam cum qua conjugatus fuerat, quia ſeparaverat ſe ab ea.
2 Et dixerunt, Sanè ſi de prophetia agitur, an fortè ipſum tantummodo allocutus eſt Deus? nonne allocutus eſt nos etiam? Et
3 audivit hoc Deus. Erat autem Muſa vir humilis nimis, pluſquã omnes homines qui ſunt ſuper faciem terræ.
4 Et ait Deus derepente Muſæ, & Haroni, & Mariæ; Egredimini vos tres ad tabernaculum præſentiæ: Et egreſſi ſunt ipſi tres.
5 Apparuitque Angelus Dei in columna nubis, ſtetit ſuper oſtium tabernaculi, & clamavit; O Haron & ô Maria, & exierunt ambo ſimul. Ait, Audite ſermonem
6 meum; Si fuerit propheta alteruter veſtrũm, ego Deus notificavi me illi per viſionem, aut allocutus ſum eum in ſomnio.
7 At non ſic ſervo meo Muſæ, ſed apud totam gentem meam certum eſt

ספר במדבר: יג

CAP. XIII. יג

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
2 שְׁלַח־לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת־אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר
אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה
3 אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ כֹּל נָשִׂיא בָהֶם: וַיִּשְׁלַח אֹתָם
מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר פָּארָן עַל־פִּי יְהוָה כֻּלָּם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי
4 בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הֵמָּה: וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם לְמַטֵּה
רְאוּבֵן שַׁמּוּעַ בֶּן־זַכּוּר: לְמַטֵּה שִׁמְעוֹן שָׁפָט בֶּן־חוֹרִי
7 לְמַטֵּה יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה:

Versio VULG. LAT.

8 Ore enim ad os loquor ei: & palam, & non per ænigmata & figuras Dominum videt. Quarè ergò non timuistis detrahere servo meo Moysi? Iratúsque contra eos,
10 abiit. Nubes quoque recessit quæ erat super tabernaculum: & ecce Maria apparuit candens leprâ quasi nix. Cúmque respexisset eam Aaron & vidisset perfusam leprâ, Ait ad Moysen, Obsecro, domine mi, ne imponas
12 nobis hoc peccatum quod stultè commisimus. Ne fiat hæc quasi mortua, & ut abortivũ quod projicitur de vulva matris suæ. Ecce jam medium carnis ejus devoratum est à
13 lepra. Clamavítque Moyses ad Dominum, dicens, Deus, obsecro, sana eam. Cui re-
14 spondit Dominus, Si pater ejus spuisset in faciem illius, nónne debuerat saltem septem diebus rubore suffundi? Separetur septem diebus extra castra, & posteà revocabitur.
15 Excluſa est itaq; Maria extra castra septem diebus: & populus non est motus de loco illo, donec revocata est Maria.

CAP. XIII.

1 PRofectúsque est populus de Haseroth, fixis tentoriis in
2 deserto Pharan. Ibíque locutus est Dominus ad Moysen,
3 dicens, Mitte viros, qui considerent terram Chanaan, quam dabo filiis Israel, singulos de singulis tribubus,
4 ex principibus. Fecit Moyses quod Dominus imperaverat, de deserto Pharan mittens principes viros: quorum ista
5 sunt nomina. De tribu Ruben, Sammua filium Zechur.
6 De tribu Simeon, Saphat fi-
7 lium Huri. De tribu Juda, Caleb filium Jephone.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Στόμα κατὰ στόμα λαλήσω αὐτῷ ἐν εἴδει, καὶ οὐ δι' αἰνιγμάτων, καὶ τὴν (ζ) δόξαν
9 κυρίου εἶδε· καὶ διατί οὐκ ἐφοβήθητε καταλαλῆσαι κατὰ τοῦ θεράποντός μου Μωυσῆ; Καὶ ὀργὴ θυμῷ κυρίου ἐπ' αὐτοῖς,
10 καὶ (η) ἀπῆλθεν. Καὶ ἡ νεφέλη (θ) ἀπέστη ἀπὸ τῆς σκηνῆς· καὶ ἰδοὺ Μαριὰμ λελεπρωμένη ὡσεὶ χιών. καὶ ἐπέβλεψεν Ἀαρὼν (ι) ὅτι Μαριὰμ, καὶ ἰδοὺ λελεπρωμένη. Καὶ εἶπεν Ἀαρὼν πρὸς Μωυσῆν, Δέομαι κύριε· μὴ συναπολῇς ἡμῖν ἀνόησίαν, διότι ἠγνοήσαμεν καθ' ὅτι
12 ἡμάρτομεν. Μὴ (κ) γένηται ὡσεὶ ἴσον θανάτῳ, ὡσεὶ ἔκβλημα ἐκπορευόμενον ἐκ μήτρας μητρὸς, καὶ καταφάγῃ τὸ ἥμισυ
13 τῶν σαρκῶν αὐτῆς. Καὶ ἐβόησε Μωυσῆς πρὸς κύριον, λέγων, Ὁ θεὸς δέομαί σου· ἴασαι αὐτήν. Καὶ εἶπε κύριος
14 πρὸς Μωυσῆν, Εἰ ὁ πατὴρ αὐτῆς πτύων ἐνέπτυσεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς, οὐκ ἐνεπαίσεται ἑπτὰ ἡμέρας; (λ) ἀφορισθήτω ἑπτὰ ἡμέρας ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται. Καὶ ἀφωρίσθη Μαριὰμ ἔξω τῆς παρεμβολῆς
15 ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἐξῆρεν, ἕως (μ) ἐκαθαρίσθη Μαριάμ.

MS.A. (ζ) δόξαν μου εἶδεν· (η) ἀπῆλθον. (θ) ἀπῆλθεν (ι) πρὸς Μαριὰμ, (κ) γένοιτο (λ) ἀφορισθήσεται ἔξω (μ) καθαρίσθη

ΚΕΦ. ιγ'.

1 ΚΑὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆρεν ὁ λαὸς ἐξ Ἀσηρὼθ, καὶ (α) παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Φαράν. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς
2 Μωυσῆν, λέγων, Ἀπόστειλον σεαυτῷ ἄνδρας, καὶ κατασκεψάσθωσαν τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἰς κατάσχεσιν· ἄνδρα ἕνα κατὰ
3 φυλὴν, καὶ δήμους πατριῶν αὐτῶν ἀποστελεῖς αὐτούς, πάντα ἀρχηγὸν ἐξ αὐτῶν.
4 Καὶ (ϛ) ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς Μωυσῆς ἐκ τῆς ἐρήμου Φαρὰν διὰ φωνῆς κυρίου. πάντες ἄνδρες ἀρχηγοὶ υἱῶν Ἰσραὴλ ἦσαν· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν.
5 Τῆς φυλῆς Ῥουβὴν, (γ) Σαμουὴλ υἱὸς (δ)
6 Ζακχέ. Τῆς φυλῆς Συμεὼν, Σαφὰτ υἱὸς
7 Σουΐ. Τῆς φυλῆς Ἰούδα, Χαλεὲβ υἱὸς Ἰεφοννή.

MS.A. (α) παρενέβαλεν (β) ἀπέστειλεν (γ) Σαμαλιὴλ (δ) Ζαχχέ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Os ad os loquar ei, in specie, & non per ænigmata: & gloriam Domini vidit. Et quare non timuistis detrahere servo meo Moysi? Et ira (a) furovis Domini super eos: & abiit. Et nubes discessit à tabernaculo: & ecce Maria leprosa, sicut nix. Et respexit Aaron super Mariam; & ecce leprosa. Et ait Aaron ad Moysen, Precor, domine: nè imputeris nobis peccatum; quoniam ignoravimus, quoniam peccavimus. Nè fiat tanquam æquale morti, ut abortus ejectus de vulva matris, & comedit dimidium carnum ejus. Et clamavit Moyses ad Dominum, dicens, Deus, precor te: sana eam. Et dixit Dominus ad Moysen, Si pater ejus expuens expuisset in faciem ejus; nonne confundetur septem dies? Segregetur septem diebus extra castra, & post hæc ingredietur. Et segregata est Maria extra castra septem diebus. Et populus non promovit, quoadusque mundata est Maria.

CAP. XIII.

1 ET post hæc promovit populus ex Aseroth, & castrametati sunt in deserto Pharan. Et
2 locutus est Dominus ad Moysen, dicens, Mitte tibi viros
3 & considerent terram Chananeorum, quam ego do filiis Israel in possessionem, virum unum per tribum: secundùm populos familiarum eorum mittes eos,
4 omnem ducem ex eis. Et emisit eos Moyses è deserto Pharan per vocem Domini. Omnes viri duces filiorum Israel hi
5 et hæc nomina eorum. De tribu Ruben, Samuel filius Zachur.
6 De tribu Symeon, Saphat filius Suri. De tribu Juda, Cha-
7 leb filius Jephonnæ.

Ab ore ad os loquor cum eo; per visum, & non per figuram; & gloriam Domini vidit: quare non veriti estis obloqui in servum meum Mosen? Et excanduit ira Domini adversùs eos, & abiit. Et nubes recessit à tabernaculo, & ecce Maria leprosa facta est veluti nix: & conversus Aharon ad Mariam, vidit eam leprosam esse. Dixítque Aharon ad Mosen, Obsecro te domine mi, ne reputes nobis peccatum, quòd stultè egerimus, quódque peccaverimus. Et ne simus veluti mortuus qui egressus est ex utero matris suæ, cujus dimidia caro corrosa est. Clamavit itaque Moses ad Dominum, ac dixit; Quæso Deus sana illam. Et ait Dominus ad Mosen, Si pater ejus sputum expuisset in faciem ejus, deceret eam rubore suffundi septem diebus. Sedeat septem diebus extra castra, ac tunc ingredietur. Sedit ergò Maria extra castra septem diebus: & populus non sunt profecti donec regressa esset Maria.

CAP. XIII.

ET tunc discesserunt populus de Haseroth, & castrametati sunt in deserto Pharan. Et locutus est Dominus cum Mose, dixítque ad eum; Mitte viros ut explorent terram Chanaan quam ego sum daturus filiis Israel: singulos viros è *qualibet* tribu patrum suorum, mitte; omnes præcipuos qui sunt inter eos. Misit ergò eos Moses de deserto Pharan juxta verbum oris Domini: omnes viri *illi* principes erant Israelis. Hæc autem nomina eorum: De tribu Rubil, Semu filius Zachor. De tribu Simeon, Saphat filius Hadi. De tribu Juda, Caleb filius Jophna.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LAT. — TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

8 מַמְלַל עִם מַמְלַל וּמְסָלְתָּא
עִמִּיד בְּחִזְיוֹ וְלָא בְחִידָה
וּבְדִמּוּת יְקָרָא דְיְיָ מִסְתַּכַּל
וּמָא דִין לָא דְחֶלְתּוּן
9 לְמַלָּלָא בְּעַבְדִּי בְמֹשֶׁה:
10 וְרָתַח רְגְזָא דְיְיָ בְּהוֹן
וְאִסְתַּלַּק: וְעַנְנָא אִסְתַּלַּק
מֵעִלּוֹי מַשְׁכְּנָא וְהָא מִרְיָם
חִוָּרָא כְּתַלְגָּא וְאִתְפְּנִי אַהֲרֹן
11 לְמִרְיָם וְהָא סְנִיאָה: וְאָמַר
אַהֲרֹן לְמֹשֶׁה בְּבָעוּ רַחֲמִין
12 לָא כְעַן חֲשִׁיו עֲלָנָא חוֹבָא
דְאִטְפַּשְׁנָא וְדִסְרֵחְנָא: לָא
כְעַן תִּתְרְחֵק דְּאִסְבִּינְנָא אֲחָיָי
13 אֲחָתָנָא הִיא כְּצַלְיָ כְעַן עַל־
בִּשְׂרָא מִיתָא הֲדִין דְּמָךְ
14 וְיִתְסִי: וְצַלִּי מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ
לְמֵימַר אֱלָהָא בְּבָעוּ אֲסֵי
כְעַן יְתַהּ: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
וְאִילּוּ אֲבוּהָא מְנַוֵּף נְפֵי
15 הֲלָא תִתְכְּלֵם שַׁבְעָא יוֹמִין
תִּסְתְּנַר שַׁבְעָא יוֹמִין מִבָּרָא
לְמַשְׁרְיָתָא וּבָתַר כֵּן
תִּתְכְּנֵשׁ: וְאִסְתְּנַרַת מִרְיָם
מִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא שַׁבְעָא
יוֹמִין וְעַמָּא לָא נְטַל עַד־
דְּאִתְכְּנֵשַׁת מִרְיָם:

יג

1 וּבָתַר כֵּן נְטָלוּ עַמָּא מֵחֲצֵרוֹת
2 וּשְׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא דְפָארָן:
וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר:
3 שְׁלַח לָךְ גֻּבְרִין וְיֶאֱלְלוּן יָת
אַרְעָא דִכְנַעַן דְּיְיָ אֲנָא יְהַב
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל גֻּבְרָא חַד לְשִׁבְטָא
4 גֻּבְרָא חַד לְשִׁבְטֵהּ תְּשַׁלְּחוּן כֹּל
דְּאַבְהָתְהוֹהִי תִּשְׁלְחוּן כָּל
5 רַבָּא דְבֵהוֹן: וּשְׁלַח יָתְהוֹן
מֹשֶׁה מִמַּדְבְּרָא דְפָארָן עַל־
מֵימְרָא דַיְיָ כֻּלְּהוֹן גֻּבְרִין
רֵישֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִנּוּן: וְאִלֵּין
שְׁמָהָתְהוֹן לְשִׁבְטָא דְרָאוּבֵן שַׁמּוּעַ בַּר־זַכּוּר: לְשִׁבְטָא
6 דְשִׁמְעוֹן שָׁפָט בַּר חוֹרִי: לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה כָּלֵב בַּר־יְפֻנֶּה

Targum ONKELOS.

8 Verbo ad verbum loquor cum eo, p̄ visionē, et non per ænigmata; similitudinem gloriæ Dñi contemplatur: et quare non timuistis loqui contra servum meū Moysē? Iratúsq; est furor Dñi contra eos, &
9 abiit. Nubes autē elevata est desuper tabernaculū; et ecce Maria erat alba quasi nix: Respexitq; Aarō Mariam, et ecce erat leprosa.
11 Dixitq; Aarō ad Moysen: Obsecro Dñe mi, ne imponas nunc nobis peccatū; quia insipienter et iniquè egimus. Ne obsecro
12 separetur hæc à nobis: quia soror nostra est; ora obsecro, super carnē mortuam hanc, quæ est in ea, ut sanetur. Oravítq; Moyses coram Domino, di-
13 cens: Deus, obsecro, sana eam nunc. Dixitque Dominus ad Moysen; Et si pater ejus increpans increpassēt eam, nonne erubesceret septem diebus? Recludatur septem die-
14 bus extra castra, & postea revocabitur. Reclusáque est Maria extra castra septem diebus: populus autem non est profectus, donec revocata est
15 Maria.

CAP. XIII.

1 ET posthæc profectꝰ est populus de Aseroth: et castrametati sunt in deserto
2 Pharan. Locutúsque est Dominus cum Moyse dicens.
3 Mitte tibi viros, ut explorent terram Chanaan; quam ego dabo filiis Israel: singulos viros de unaquaque tribu patrum suorum mittetis, omnem principem qui in eis est.
4 Misitque eos Moyses à deserto Pharan, juxta verbū Dñi: omnes hi viri capita filiorū Israel erant. Et hæc
5 sunt nomina eorū: De tribu Ruben, Semua filiꝰ Zachur. De tribu Simeon,
6 Saphat filiꝰ Hori. De tribu Juda, Caleb filiꝰ Jephone.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * בְּפֶה אֶל־פֶּה אֲדַבֶּר־בּוֹ וּמַרְאֶה וְלֹא בְחִידוֹת וּתְמוּנַת יְיָ יַבִּיט
9 לָמָּה לֹא יְרֵאתֶם לְדַבֵּר בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה: * וַיִּחַר אַף־יְיָ בָּם וַיֵּלַךְ:
10 וְהֶעָנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל וְהִנֵּה מִרְיָם מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג וַיִּפֶן אַהֲרֹן
11 אֶל־מִרְיָם וְהִנֵּה מְצֹרָעַת: וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל־מֹשֶׁה בִּי אֲדֹנִי
12 אַל־נָא תָּשֶׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: אַל־נָא
13 תְּהִי כַּמֵּת אֲשֶׁר בְּצֵאתוֹ מֵרֶחֶם אִמּוֹ וַיֵּאָכֵל חֲצִי בְשָׂרוֹ: * וַיִּצְעַק
14 מֹשֶׁה אֶל־יְיָ לֵאמֹר אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ: * וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה
15 וְאָבִיהָ יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם שִׁבְעַת יָמִים תִּסָּגֵר שִׁבְעַת
יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחַר תֵּאָסֵף:

יב

1 וְאַחַר נָסְעוּ הָעָם מֵחֲצֵרוֹת וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר פָּארָן:
2 * וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: שְׁלַח־לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת־אֶרֶץ
3 כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה
4 אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ כֹּל נָשִׂיא בָּהֶם: * וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר
5 פָּארָן עַל־פִּי יְיָ כֻּלָּם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הֵמָּה: * וְאֵלֶּה
6 שְׁמוֹתָם לְמַטֵּה רְאוּבֵן שַׁמּוּעַ בֶּן־זַכּוּר: * לְמַטֵּה שִׁמְעוֹן שָׁפָט

VERSIO SAMARITANA.

8 * בְּפֶה אֶל־פֶּה אֲדַבֶּר־בּוֹ וּבְמַרְאֶה וְלֹא בְחִידוֹת וּתְמוּנַת יְיָ יַבִּיט לָמָּה
9 לֹא יְרֵאתֶם לְדַבֵּר בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה: * וַיִּחַר אַף־יְיָ בָּם וַיֵּלַךְ:
10 וְהֶעָנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל וְהִנֵּה מִרְיָם מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג וַיִּפֶן אַהֲרֹן
11 אֶל־מִרְיָם וְהִנֵּה מְצֹרָעַת: וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל־מֹשֶׁה בִּי אֲדֹנִי
12 אַל־נָא תָּשֶׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: אַל־נָא
13 תְּהִי כַּמֵּת אֲשֶׁר בְּצֵאתוֹ מֵרֶחֶם אִמּוֹ וַיֵּאָכֵל חֲצִי בְשָׂרוֹ: * וַיִּצְעַק
14 מֹשֶׁה אֶל־יְיָ לֵאמֹר אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ: * וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה
15 וְאָבִיהָ יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם שִׁבְעַת יָמִים תִּסָּגֵר שִׁבְעַת
יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחַר תֵּאָסֵף:

יג

1 וְאַחַר נָסְעוּ הָעָם מֵחֲצֵרוֹת וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר פָּארָן:
2 * וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: שְׁלַח־לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת־אֶרֶץ
3 כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה
4 אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ כֹּל נָשִׂיא בָּהֶם: * וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר
5 פָּארָן עַל־פִּי יְיָ כֻּלָּם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הֵמָּה: * וְאֵלֶּה
6 שְׁמוֹתָם לְמַטֵּה רְאוּבֵן שַׁמּוּעַ בֶּן־זַכּוּר: * לְמַטֵּה שִׁמְעוֹן שָׁפָט

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 Os ad os(c) loquar illi, in visione & non in (d) ænigmatibus, et (e) similitudinibꝰ Dominū conspiciet: quare igitur non timuistis loqui adversùs servum meum Moysen? Et exarsit ira Dñi in eos, &
9 abiit; Nubésque recessit à tabernaculo: tum ecce Maria leprosa erat sicut nix; respexitque Aaron Mariam, at ecce leprosa erat.
11 Dixitq; Aaron Moysi, Obsecro domine mi, ne quæso, ponas super nos peccatum quod stultè egimus, & quod peccavimus: Nè sit quæso, velut(f) mortuus; cujus, cùm egreditur de matrice matris suæ, jam consumpta est dimidia pars carnis ejus. Et clamavit Moyses
13 ad Dominū, dicens; (g) Deus quæso, sana nunc illam. Respondítq;
14 Dominus Mysi, Si (h) pater ejus expuendo expuisset in faciem ejus, nonne septem dies (i) pudore confunderetur? concludatur septem dies extra castra, & postea revocabitur. Et conclusa est Maria extra castra septē diebus, populusq;
15 profectus non est donec revocaretur Maria.

CAP XIII.

1 ET postea profectus est populus de Haseroth, & castrametatꝰ est in deserto Pharan. Tum dixit Moyses filiis Israil, Venistis usque
2 ad montē Amorrhæorū quem Dominus Deus noster dedit nobis. Vide, dedit Dominꝰ Deus tuus ante
3 faciem tuam terrā: ascende, posside, sicut locutus est Dominus Deus patrum tuorum; vade, ne timeas, neque (a) tercaris. Et accesserunt
4 ad Mysen, & dixerunt, Mittamꝰ viros ante faciem nostram, ut perscrutentur nobis terram, & referant nobis verbum, viam per quam ascendemus, & urbes ad quas ibimus. Et placuit res ista in oculis
2 3 Mysis. Et locutꝰ est Dominꝰ Mysi, dicens; Mitte viros, ut explorent terrā Chanaan quam ego dedi filiis Israel: unumquemq; virum pro tribu patrum suorum mittes, omnes principes inter eos. Misitq; eos Moyses de deserto Pharan
4 juxta mandatum Domini; omnes viri illi capita erant filiorū Israel. Hæc autem sunt nomina eorum:
5 6 de tribu Rubin, Samua Zecur. De tribu Simeonis, Saphat filius Huri. De tribu Juda, Caleb filius
7 Jephone.

VER. SAM. (c) locutus sum (d) similitudinibus, (e) elucidationem Domini (f) occisus; (g) O Potens, pulcher, (h) in adductione ipsius expuendo expuatur (i) perficerentur? (a) humilieris.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * أَنِّي بِغَيْرِ وَاسِطَةٍ أُخَاطِبُهُ وَرُؤْيَاءَ لَا بِأَحَادِيثَ وَصُورَةِ اللَّهِ الْمَخْلُوقَةِ لَهُ يَرَاهَا * فَمَا بَالُكُمَا لَمْ تَخَافَا
9 أَنْ تَتَكَلَّمَا فِي عَبْدِي مُوسَى * فَاشْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا * فَارْتَفَعَ نُورٌ * فَلَمَّا زَالَ الْغَمَامُ عَنِ
10 الْخِبَاءِ * فَإِذَا مَرْيَمُ بَيْضَا كَالثَّلْجِ * فَلَمَّا الْتَفَتَ هَرُونُ إِلَى مَرْيَمَ * فَإِذَا هِيَ بَرْصَا * فَقَالَ لِمُوسَى يَا
11 سَيِّدِي لَا تَجْعَلْ عَلَيْنَا خَطِيَّةً فِيمَا جَهِلْنَا وَأَخْطَأْنَا * وَلَا تَبْقَ هَذِهِ كَسِقْطٍ خَرَجَ مِنْ بَطْنِ أُمِّهِ *
12 وَقَدْ نِصْفُ لَحْمِهَا * فَدَعَا مُوسَى رَبَّهُ قَائِلًا * اللَّهُمَّ فَاشْفِهَا * فَقَالَ اللَّهُ لَهُ * وَلَوْ أَنَّ أَبَاهَا بَصَقَ فِي
13 وَجْهِهَا أَلَمْ يَجِبْ أَنْ تَسْتَحِيَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ * فَلْتَقِفْ كَذَاكَ فِي خَارِجِ الْمُعَسْكَرِ * وَبَعْدَ ذَلِكَ تَنْضَمُّ
14 إِلَيْهِ * فَوَقَفَ مَرْيَمُ فِي خَارِجِ الْمُعَسْكَرِ وَلَمْ يَرْحَلِ الْقَوْمُ إِلَى حِينِ انْضِمَامِهَا * الْفَصْلُ الثَّالِثَ عَشَرَ *
1
2 * وَبَعْدَ ذَلِكَ رَحَلَ الْقَوْمُ مِنْ حَصِيرُوتَ وَنَزَلُوا فِي بَرِّيَّةِ فَارَانَ * ثُمَّ كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا * أَنْ
3 بِرِجَالٍ يَرُومُوا بَلَدَ كَنْعَانَ الَّذِي أَنَا مُعْطِيهِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ * رَجُلًا وَاحِدًا مِنْ سِبْطِ أَبِيهِ فَابْعَثُوهُ
4 كُلُّ سَرِيٍّ مِنْهُمْ * فَبَعَثَ بِهِمْ مُوسَى فِي بَرِّيَّةِ فَارَانَ عَلَى قَوْلِ اللَّهِ وَكُلُّهُمْ رِجَالٌ رُؤَسَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ *
5 وَهَذِهِ أَسْمَاؤُهُمْ * مِنْ سِبْطِ رَأُوبِينَ شَمُوعَ بْنُ زَكُورَ * وَمِنْ سِبْطِ شِمْعُونَ سَافَاطُ بْنُ حُورِي *
6 سِبْطِ يَهُودَا كَالِبُ بْنُ يَفُنَا *
7

Tom. I.

Me sine medio colloquū cum eo, & visiones non per ænigmata ac figuras Dei ipsi creatas, illum videre. Quæ igitur vestra mens est, ut non timuerutis loqui adversùs servum meum Mysem? Et invaluit ira Dei in utrumque, sublatusque est splendor ejus. Et statim ac discessit nubes de tabernaculo, ecce Mariam albā sicut nivē: Cùmque conversus esset Haron ad Mariā, ecce erat leprosa. Dixitq; ad Mysem, O domine mi, ne constituas adversùs nos peccatū pro eo quod insipienter commisimus atque peccavimꝰ: Et ne maneat hæc tanquā abortivus qui exiit è ventre matris suæ, dimidio corpore sā putrido. Quare deprecatꝰ est Musa Dominū suū, dicens; Deꝰ, sana illā. Ait illi Deꝰ, Et si pater ejus expuisset in faciem ejus, nonne oportevet ut erubesceret ab ipso septē diebus? maneat sic extra castra, & postea recipiet se ad illa. Mansit ergò Maria extra castra, nec discessit populꝰ usq; ad tempus reversionis ejus. CAP. XIII.

POsthæc discessit populꝰ ex Hasiroth, & versati sūt in deserto Pharan. Prætereà locutus est Deus cū Musa sermonē: Mitte viros ad explorandā regionē Chanaan quā ego daturus sū filiis Israil: virum unū de tribu patrum suorum mittite eos, omnē principem ex ipsis. Misit itaq; eos Musa per desertū Pharan juxta dictum Dei: & erant omnes viri principes filiorū Israil. Et hæc nomina eorū. De tribu Raubin, Samua filius Zacur. Et de tribu Simeon, Saphat filius Huri. Et de tribu Ihudha, Calib filius Jefonna.

ספר במדבר: יג

Hoseah, Ephraim *Extensioni* .Joseph filius, Ighal, Issachar *Extensioni*

8 לְמַטֵּה יִשָּׂשכָר יִגְאָל בֶּן־יוֹסֵף: לְמַטֵּה אֶפְרַיִם הוֹשֵׁעַ
9 *Extensioni* .Raphu filius Palti, Biniamin *Extensioni* .Nun filius
10 בִּן־נוּן: לְמַטֵּה בִנְיָמִן פַּלְטִי בֶּן־רָפֻוא: לְמַטֵּה
11 *extensioni*, Joseph *Extensioni* .Sodi filius Gaddiel, Zebulon
12 זְבוּלֻן גַּדִּיאֵל בֶּן־סוֹדִי: לְמַטֵּה יוֹסֵף לְמַטֵּה
.Ghemalli filius Hammiel, Dan *Extensioni* .Susi filius Ghaddi, Menasseh
13 מְנַשֶּׁה גַּדִּי בֶּן־סוּסִי: לְמַטֵּה דָן עַמִּיאֵל בֶּן־גְּמַלִּי:
Naphtali *Extensioni* .Michael filius Sethur, Aser *Extensioni*
14 לְמַטֵּה אָשֵׁר סְתוּר בֶּן־מִיכָאֵל: לְמַטֵּה נַפְתָּלִי
15 .Machi filius Gheuel, Ghad *Extensioni* .Vopsi filius Nachbi
16 נַחְבִּי בֶּן־וָפְסִי: לְמַטֵּה גָד גְּאוּאֵל בֶּן־מָכִי:
explorandū ad Moseh misit quos virorum nomina Ista
17 אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־שָׁלַח מֹשֶׁה לָתוּר
.Jehosuah, Nun *filio* Hoseah Moseh appellavit Et .terram
אֶת־הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בִּן־נוּן יְהוֹשֻׁעַ:
: Chenahan terram explorandum ad Moseh eos misit Et
18 וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה לָתוּר אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן
.montem ascendetis & :*meridie in* hac Ascendite: eos ad dixit &
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וַעֲלִיתֶם אֶת־הָהָר:
habitantem populum &, *ipsa quid* terram videbitis Et
19 וּרְאִיתֶם אֶת־הָאָרֶץ מַה הִוא וְאֶת־הָעָם הַיֹּשֵׁב
.multus an ipse paucus *num*, debilis an *ipse robustus num*, ea *super*
עָלֶיהָ הֶחָזָק הוּא הָרָפֶה הַמְעַט הוּא אִם־רָב:
: mala an, *ipsa* bona num *ea in habitans ipse qua* terra *quid* Et
20 וּמָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב בָּהּ הַטּוֹבָה הִוא אִם־רָעָה
an, castris in *num*, *eis in habitans ipse quibus* urbes *quid* &
וּמָה הֶעָרִים אֲשֶׁר־הוּא יוֹשֵׁב בָּהֵנָּה הַבְּמַחֲנִים אִם־
sit *num*, macra an, *ipsa* pinguis *num*, terra *quid* Et .munitionibus in
21 בְּמִבְצָרִים: וּמָה הָאָרֶץ הַשְּׁמֵנָה הִוא אִם־רָזָה הֲיֵשׁ
.terræ fructu è capite &, vos roborate Et .non an *lignum* ea in
בָּהּ עֵץ אִם־אָיִן וְהִתְחַזַּקְתֶּם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי הָאָרֶץ
exploraverunt & ascenderunt Et .uvarum *primitiarum* dies dies &
22 וְהַיָּמִים יְמֵי בִכּוּרֵי עֲנָבִים: וַיַּעֲלוּ וַיָּתֻרוּ
.Chamath ingrediendo Rechob ad usque Sin deserto à terram
אֶת־הָאָרֶץ מִמִּדְבַּר־צִן עַד־רְחֹב לְבֹא חֲמָת:
, Sesai Achiman ibi Et .Chebron ad usque *venit* &, *meridie in* ascenderunt Et
23 וַיַּעֲלוּ בַּנֶּגֶב וַיָּבֹא עַד־חֶבְרוֹן וְשָׁם אֲחִימַן שֵׁשַׁי
ante est ædificata annis septem Chebron Et .Hanach nati Talmai &
וְתַלְמַי יְלִידֵי הָעֲנָק וְחֶבְרוֹן שֶׁבַע שָׁנִים נִבְנְתָה לִפְנֵי
inde exciderunt &, *botri torrentem* ad usque venerunt Et .Ægypti Sohan
צֹעַן מִצְרָיִם: וַיָּבֹאוּ עַד־נַחַל אֶשְׁכֹּל וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם
, duobus *in pertica in* illâ portaverũt, unum uvarum botrum &, *sarmentum*
וְזְמוֹרָה וְאֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשָּׂאֻהוּ בַמּוֹט בִּשְׁנַיִם
vocavit *ipsi Loco* .ficubus de &, malogranatis de &
מִן־הָרִמֹּנִים וּמִן־הַתְּאֵנִים: לַמָּקוֹם הַהוּא קָרָא
filii inde abscesserunt quem, *botri causa super*, *botri Vallem*
נַחַל אֶשְׁכּוֹל עַל אֹדוֹת הָאֶשְׁכּוֹל אֲשֶׁר־כָּרְתוּ מִשָּׁם בְּנֵי
.dierum quadraginta fine à, terram explorando ab sunt reversi Et .Israel
26 יִשְׂרָאֵל: וַיָּשֻׁבוּ מִתּוּר הָאָרֶץ מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם:

Versio VULG. LAT.

8 De tribu Issachar, Igal filium
9 Joseph. De tribu Ephraim,
10 Osee filium Nun. De tribu
Benjamin, Phalti filium Ra-
11 phu. De tribu Zabulon, Ged-
12 diel filium Sodi. De tribu Jo-
seph, sceptri Manasse, Gad-
13 di filium Susi. De tribu Dan,
14 Ammiel filium Gemalli. De
tribu Aser, Sthur filium Mi-
15 chael. De tribu Nephthali,
16 Nahabi filium Vapsi. De tri-
bu Gad, Guel filium Machi.
17 Hæc sunt nomina virorum,
quos misit Moyses ad consi-
derandam terram : vocavit-
que Osee filium Nun, Josue.
18 Misit ergò eos Moyses ad con-
siderandam terram Chanaan,
& dixit ad eos ; Ascendite
per meridianã plagam. Cúm-
que veneritis ad montes,
19 Considerate terram, qualis
sit ; & populum qui habita-
tor est ejus: utrùm fortis sit an
infirmus : si pauci numero
20 an plures : Ipsa terra, bona
an mala : urbes quales, mura-
21 tæ an absque muris : Humus,
pinguis an sterilis, nemorosa
an absque arboribus. Confor-
tamini, & afferte nobis de
fructibus terræ. Erat autem
tempus quando jam præco-
22 quæ uvæ vesci possunt. Cúm-
que ascendissent, exploraverunt terram à deserto Sin, us-
que Rohob intrantibus E-
23 math. Ascenderúntque ad me-
ridiem, & venerunt in He-
bron, ubi erant Achiman &
Sisai & Tholmai filii Enac.
Nam Hebron septem annis
ante Tanim urbem Ægypti
24 condita est. Pergentesque
usque ad Torrentem botri,
abscíderunt palmitem cum u-
va sua, quem portaverunt in
veste duo viri. De malis quo-
que granatis & de ficis loci
25 illius tulerunt. Qui appellat⁹
est Nehelescol, id est, Tor-
rens botri, eò quòd botrum
portâssent inde filii Israel.
26 Reversíque exploratores ter-
ræ post quadraginta dies,
omni regione circuitâ,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Τῆς φυλῆς Ἰσαχὰρ, (ε) Ἰλαὰλ υἱὸς Ἰω-
9 σήφ. Τῆς φυλῆς Ἐφραὶμ, Ἀυσὴ υἱὸς
10 Ναυή. Τῆς φυλῆς (ζ) Βενιαμὶν, Φαλ-
11 τὶ υἱὸς Ῥαφού. Τῆς φυλῆς Ζαβουλὼν,
12 Γουδιὴλ υἱὸς Σουδί. Τῆς φυλῆς Ἰωσὴφ
τῶν υἱῶν (η) Μανασσῆ, Γαδδὶ υἱὸς Σεσί.
13 Τῆς φυλῆς Δὰν, Ἀμιὴλ υἱὸς Γαμαλί. Τῆς
14 φυλῆς Ἀσὴρ, Σαθοὺρ υἱὸς Μιχαήλ. Τῆς
15 φυλῆς Νεφθαλὶ, (θ) Ναβὶ υἱὸς Σα-
βί. Τῆς φυλῆς Γὰδ, Γουδιὴλ υἱὸς (ι)
16 Μαχχί. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν,
17 ὃς ἀπέστειλε Μωυσῆς κατασκέψασθαι τὴν
γῆν. καὶ ἐπωνόμασε Μωυσῆς τὸν Αὐσὴ
18 υἱὸν Ναυὴ, Ἰησοῦν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐ-
τοὺς Μωυσῆς κατασκέψασθαι τὴν γῆν Χα-
ναὰν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἀνάβητε
ταύτῃ τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀναβήσεσθε εἰς τὸ
19 ὄρος, Καὶ ὄψεσθε τὴν γῆν τίς ἐστι, καὶ τὸν
λαὸν τὸν ἐγκαθήμενον ἐπ' αὐτῆς. (κ) εἰ
ἰσχυρός ἐστιν ἢ ἀσθενὴς, (λ) ἢ ὀλίγοι εἰσὶν
20 ἢ πολλοί. Καὶ τίς ἡ γῆ εἰς ἣν οὗτοι ἐγ-
κάθηνται (μ) ἐπ' αὐτῆς, ἣ καλή ἐστιν ἢ
πονηρά· καὶ τίνες αἱ (ν) πόλεις ἃς οὗτοι
κατοικοῦσιν ἐν αὐταῖς, εἰ ἐν τειχέ-
21 ρεσιν ἢ ἐν ἀτειχίστοις. Καὶ τίς ἡ γῆ, ἢ
πίων ἢ παρειμένη· εἰ ἔστιν ἐν αὐτῇ δέν-
δρα ἢ ὄ· καὶ θρασυκαρδήσατε, λήψεσθε
ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς. καὶ αἱ ἡμέραι,
22 ἡμέραι ἔαρος, πεζόδρομοι σταφυλῆς. Καὶ
ἀναβάντες κατεσκέψαντο τὴν γῆν ἀπὸ τῆς
ἐρήμου Σὶν ἕως (ξ) Ῥοὼβ, εἰσπορευομένων
23 Αἰμάθ. Καὶ ἀνέβησαν κατὰ τὴν ἔρημον,
(ο) καὶ ἀπῆλθον ἕως Χεβρὼν, καὶ ἐκεῖ (π)
Ἀχιμὰν, καὶ Σεσὶ, καὶ Θελαμὶ, γηγενεῖς Ἐ-
νάκ. καὶ Χεβρὼν ἑπτὰ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη πρὸ
τοῦ Τανὶν Αἰγύπτου. Καὶ ἦλθοσαν ἕως φά-
24 αγγος βότρυος, καὶ κατασκέψαντο αὐτήν·
καὶ ἔκοψαν ἐκεῖθεν κλῆμα καὶ βότρυν σα-
φυλῆς ἕνα ἐπ' αὐτῷ, καὶ (ρ) ἦραν αὐτὸν
ἐπ' ἀγαφορέσδαι, καὶ ἀπὸ τῶν ῥοῶν, καὶ ἀπὸ
25 τῶν (σ) συκῶν. Καὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον
ἐπωνόμασαν Φάαγξ βότρυος, διὰ τὸν
βότρυν, ὃν ἔκοψαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.
26 Καὶ (τ) ἀπέστρεψαν ἐκεῖθεν κατασκέψα-
σθαι τὴν γῆν μετὰ (υ) τεσσαράκοντα
ἡμέρας.

MS. A. (ε) Ἰγὰλ (ζ) Βενιαμεὶν, (η) Μανασσῆ, (θ) Ναβὰ υἱὸς
Ἰαβί. (ι) Μαχί. (κ) ἢ ἰσχυρὸς (λ) εἰ ὀλίγοι (μ) ἐπ' αὐτὴν, εἰ καλὴ
(ν) πόλεις εἰς ἃς (ξ) Ῥοωβ, (ο) καὶ ἦλθον (π) Ἀχιμὰμ, καὶ Σεμεὶ,
καὶ Θελαμεὶ, γηγενεῖ Ἐνάκ. (ρ) ἦσαν (σ) Συκῶν. Τὸν (τ)
ἐπέστρεψαν (υ) πεντήκοντα

De tribu Issachar, Ilaal filius Joseph. De tribu Ephraim, Ause filius Naue. De tribu Benjamin, Phalti filius Raphu. De tribu Zabulon, Gadiel filius Sudi. De tribu Joseph filio-rum Manasse, Gaddi filius Susi. De tribu Dan, Amiel filius Gamali. De tribu Aser, Sathur filius Michael. De tribu Nephthali, Nabi filius Sabi. De tribu Gad, Gudiel filius Machi. Hæc nomina virorum, quos misit Moyses ad considerandam terram. Et cognominavit Moyses Ause filium Naue, Jesum. Et misit eos Moyses ad explorandam terram Chanaan; & dixit ad eos, Ascendite istâ eremo, & ascendetis in montem: Et videbitis terram, quæ sit; & populum, qui insidet super eam: si fortis est, an infirmus; si pauci sunt, an multi. Et quæ terra, in qua ipsi insident super eam: utrum bona est, an mala: & quæ civitates, in quibus isti habitant in eis; si in muratis, vel in non muratis. Et quæ terra, utrum pinguis, an macra; si sunt in ea arbores, an non. Et constanter agentes, sumetis de fructibus terræ. Et dies erant dies veris præcursores uvæ. Et ascendentes considerave-runt terram à deserto Sin usque Roob, intrantibus Æmath. Et ascenderunt secundùm desertum, & abierunt usque Chebron. Et ibi Achiman, & Sisai, & Thelami, progenies Enach. Et Chebron septem annis ædificata est ante Tanim Ægypti. Et venerunt usque ad vallem botri; & consideraverunt eam: & abscíderunt indè palmitem, & botrum uvæ unum super eum; & tulerunt illum super gestatoria: & de malis punicis, & de ficubus. Et locum illum cognominaverunt, Vallis botri, propter botrum, quem abscíderunt indè filii Israel. Et reverterunt indè, cùm considerássent terram, post quadraginta dies.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

De tribu Isachar, Negael filius Joseph. De tribu Aphrem, Hosa filius Nun. De tribu Benjamen, Phalti filius Daphu. De tribu Zebolon, Gadiel filius Suri. De tribu Joseph, tribu Manasse, Gadi filius Susi. De tribu Dan, Gamaliel filius Gamli. De tribu Asir, Sathur filius Malchiel. De tribu Nephtali, Nahbi filius Vopsi. De tribu Gad, Guojel filius Machir. Hæc sunt nomina virorum quos misit Moses ad explorandam terram, appellavitque Moses Hosa filium Nun, Jesum. Et misit eos Moses ad explorandam terram Chanaan, dixítque ad eos, Ascendite hoc pacto ad Austrum, & conscendite montem. Et considerate terram quid ea sit, & populum in ea degentem, num fortis sit an debilis, num exiguus sit an copiosus. Et qualis sit terra quam incolunt, pinguísne sit, num sint in ea arbores, an non. Et forti estote animo, & accipite de fructibus terræ: dies autem *illi* dies erant præcocium uvarum. Ascenderunt itaque, & exploraverunt terram à deserto Sin usque ad Rehob quæ est in ingressu ad Hamath. Et ascenderunt ad Austrum, & venerunt usque ad Hebron, ibique erant Ahiman, & Sisai, & Tulmai, filii gigantum. Hebron autem exstructa fuerat septem annis ante Soan quæ est in Ægypto. Et venerunt usque ad torrentem botri, indeque decerpserunt palmitem ac botrum unum uvarum, & portaverunt eum vecte inter duos, & *acceperunt* de malogranatis & de ficubus. Locum autem illum vocaverunt, Torrentem botri, propter botrum quem decerpserunt inde filii Israel. Et reversi sunt ab exploratione terræ post quadraginta dies.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

8 לְשִׁבְטָא דְיִשָּׂשכָר יִגְאָל בַּר־יוֹסֵף
9 לְשִׁבְטָא דְאֶפְרַיִם הוֹשֵׁעַ בַּר־נוּן
10 לְשִׁבְטָא דבִנְיָמִן פַּלְטִי בַּר־רָפוּא
11 לְשִׁבְטָא דְזבוּלֻן גַּדִּיאֵל בַּר־סוֹדִי
12 לְשִׁבְטָא דְיוֹסֵף לְשִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה
גַּדִּי בַּר־סוּסִי: לְשִׁבְטָא דְדָן עַמִּיאֵל
14 בַּר־גְּמַלִּי: לְשִׁבְטָא דְאָשֵׁר סְתוּר
15 בַּר־מִיכָאֵל: לְשִׁבְטָא דְנַפְתָּלִי נַחְבִּי
16 בַּר־וָפְסִי: לְשִׁבְטָא דְגָד גְּאוּאֵל בַּר־
17 מָכִי: אִלֵּין שְׁמָהָת גֻּבְרַיָּא דִי שְׁלַח
משֶׁה לְאַלָּלָא יָת אַרְעָא וּקְרָא מֹשֶׁה
18 לְהוֹשֵׁעַ בַּר־נוּן יְהוֹשֻׁעַ: וּשְׁלַח יָתְהוֹן
19 מֹשֶׁה לְאַלָּלָא יָת־אַרְעָא דִכְנָעַן
וְאֲמַר לְהוֹן סַקוּ דָא בְּדָרוֹמָא
20 וְתִסְּקוּן לְטוּרָא: וְתֶחְזוֹן יָת אַרְעָא
מָה הִיא וְיָת־עַמָּא דִיתֵיב עֲלַהּ
הֲתַקִּיף הוּא אִם חַלָּשׁ הֲעִיר הוּא
21 אִם־סָנֵי: וּמָה אַרְעָא דִי הוּא יָתֵיב
בְּהּ הֲטָבָא הִיא אִם־בִּישָׁא וּמָה
קִרְוַיָּא דִי הוּא יָתִיב בְּהֵן הֲבְפָצְחָן
22 אִם־בְּכַרְכִין: וּמָה אַרְעָא הַעֲתִירָא
הִיא אִם־מְסַכְּנָא הַאִית בַּהּ אִילָנִין
אִם לָא וְתִתְקַפוּן וְתִסְבּוּן מֵאִבָּא
23 דְאַרְעָא וְיוֹמֵיָא יוֹמֵי בִּכּוּרֵי עֲנָבִין:
וְסַלִּיקוּ וְאַלִּילוּ יָת אַרְעָא מִמַּדְבְּרָא
דְצִין עַד רְחוֹב לְמֵטֵי חֲמָת: וְסַלִּיקוּ
בְּדָרוֹמָא וַאֲתָא עַד־חֶבְרוֹן וְתַמָּן
24 אֲחִימָן שֵׁשַׁי וְתַלְמַי בְּנֵי גִּבָּרַיָּא
וְחֶבְרוֹן שְׁבַע שְׁנִין אִתְבְּנִיאַת קֳדָם
25 טָנִס דְּמִצְרָיִם: וַאֲתוֹ עַד נַחֲלָא
דְאַתְכְּלָא וְקָטְפוּ מִתַּמָּן עוֹבָרְתָּא
וְאַתְכָּל עִנְבִין חַד וְנָטְלוּהִי בְּאָרְיָחָא
בְּתַרְיִן וּמִן־רִמּוֹנַיָּא וּמִן־תְּאֵנַיָּא:
26 לְאַתְרָא הַהוּא קְרָאוּ נַחֲלָא דְאַתְכְּלָא
עַל עֵסֶק אַתְכְּלָא דִי קְטָפוּ מִתַּמָּן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: וְתָבוּ מִלְאַלָּלָא יָת אַרְעָא
מִסּוֹף אַרְבְּעִין יוֹמִין:

8 De tribu Iſſachar, Igal filius
9 Joſeph. De tribu Ephraim, O-
10 ſee filiꝰ Nun. De tribu Benja-
11 min, Phalti filius Raphu. De
tribu Zabulon, Gaddiel filius
12 Sodi. De tribu Joſeph, de tri-
bu Manaſſe; Gaddi filius Suſi.
13 De tribu Dan, Amiel filius
14 Gemali. De tribu Aſer, Sethur
15 filius Michael. De tribu Ne-
16 ptali, Naabi filius Vapſi. De
tribu Gad, Geüel filius Machi.
17 Hæc ſunt nomina virorũ, quos
miſit Moyſes ad explorandã
terram: vocavitq; Moyſes O-
18 ſee filium Nun, Ioſue. Et miſit
eos Moyſes, ad explorandam
terram Chanaan: et dixit ad
eos; Aſcendite hac per meri-
diem; et aſcendetis ad montẽ.
19 Et videbitis terram, qualis eſt:
et populum qui habitat in ea,
utrum fortis ſit, an infirmus,
20 utrum pauci ſint, an multi. Et
qualis ſit terra, in quâ habitat;
utrum bona ſit, an mala: &
quales urbes, in quibus habi-
tat; ſi ſunt abſque muris, an
21 muratæ. Et qualis eſt terra, ſi
eſt abundans an ſterilis; & ſi
ſunt in ea arbores, an non; &
confortabimini, et tolletis de
fructibus terræ: Dies autem
erant quando primæ uvæ ma-
turescunt. Aſcenderuntque, &
22 exploraverunt terram: à de-
ſerto Sin uſque Roob, ad in-
troitum Emath. Aſcenderunt-
23 que ad Meridiem, & venerunt
uſque ad Hebron: et ibi erant
Haiman, Seſai & Tolmai, fi-
lii gigantum: & Hebron ſep-
tem annis antequam Thanes
24 Ægypti condita eſt. Et vene-
runt uſque ad torrentem bo-
tri, et abſciderunt inde pal-
mitem, & botrum unũ uva-
rum; & portaverunt eum
duo viri in vecte: de malis
quoque granatis, & de ficis.
25 Appellatúſque eſt locus ille,
Torrens botri: propter bo-
trum quem abſciderũt inde fi-
26 lii Iſrael. Reverſique ſunt ab
exploratione terræ, poſt qua-
draginta dies.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 *ישׂשכר יגאל בן־יוסף: * אפרים הושע בן־נון: *
9 בנימן פלטי בן־רפו: * זבלון גדיאל בן־סודי: *
10 יוסף לשבט מנשה גדי בן־סוסי: * דן עמיאל בן־
11 גמלי: * אשר סתור בן־מיכאל: * נפתלי נחבי בן־
12 ופסי: * גד גאואל בן־מכי: * אלה שמות האנשים
13 אשר שלח משה לתור את־הארץ ויקרא משה
14 להושע בן־נון יהושע: וישלח אתם משה לתור
15 את־ארץ כנען ויאמר אלהם עלו זאת בנגב
16 ועליתם את־ההר: וראיתם את־הארץ מה־היא
ואת־העם הישב עליה החזק הוא הרפה
17 המעט הוא אם־רב: ומה־הארץ אשר־הוא
ישב בה הטובה היא אם־רעה ומה הערים
18 אשר־הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים:
19 ומה־הארץ השמנה היא אם־רזה היש־בה עץ
אם־אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ
20 והימים ימי בכורת ענבים: ויעלו ויתרו את־
הארץ ממדבר צן עד־רחב לבוא חמת:
21 ויעלו בנגבה ויבא עד־חברון ושם אחימן ששי
22 ותלמי ילידי הענק וחברון שבע שנים נבנתה
לפני צען מצרים: ויבאו עד־נחל אשכל
ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד
ויסבלהו במוט בשנים ומן־הרמונים ומן־
23 התאנים: למקום ההוא קרא נחל אשכל על
24 אודות האשכול אשר כרתו משם בני־ישראל:
ויתמו מתור הארץ מקץ ארבעים יום:

VERSIO SAMARITANA.

8 * ישׂשכר יגאל בן־יוסף: * אפרים הושע בן־נון: *
9 בנימן פלטי בן־רפו: * זבלון גדיאל בן־סודי: *
10 יוסף לשבט מנשה גדי בן־סוסי: * דן עמיאל בן־
11 גמלי: * אשר סתור בן־מיכאל: * נפתלי נחבי בן־
12 ופסי: * גד גאואל בן־מכי: * אלה שמות האנשים
13 אשר שלח משה לתור את־הארץ ויקרא משה
14 להושע בן־נון יהושע: וישלח אתם משה לתור
15 את־ארץ כנען ויאמר אלהם עלו זאת בנגב
16 ועליתם את־ההר: וראיתם את־הארץ מה־היא
ואת־העם הישב עליה החזק הוא הרפה
17 המעט הוא אם־רב: ומה־הארץ אשר־הוא
ישב בה הטובה היא אם־רעה ומה הערים
18 אשר־הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים:
19 ומה־הארץ השמנה היא אם־רזה היש־בה עץ
אם־אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ
20 והימים ימי בכורת ענבים: ויעלו ויתרו את־
הארץ ממדבר צן עד־רחב לבוא חמת:
21 ויעלו בנגבה ויבא עד־חברון ושם אחימן ששי
22 ותלמי ילידי הענק וחברון שבע שנים נבנתה
לפני צען מצרים: ויבאו עד־נחל אשכל
ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד
ויסבלהו במוט בשנים ומן־הרמונים ומן־
23 התאנים: למקום ההוא קרא נחל אשכל על
24 אודות האשכול אשר כרתו משם בני־ישראל:
ויתמו מתור הארץ מקץ ארבעים יום:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

De tribu Iſſachar, Igael filius Joſeph. De tribu Ephraim, 9
Joſue filius Nun. De tribu 10
Benjamin, Phalti filiꝰ Raphu.
De tribu Zabulon, Gediel fi- 11
lius Sodi. De tribu Joſeph, 12
de tribu Manaſſe, Gaddi filiꝰ
Suſi. De tribu Dan, Amiel fi- 13
lius Gamali. De tribu Aſer, 14
Sathur filius Michael. De 15
tribu Nephtali, Nahabi filius
Vapſi. De tribu Gad, Guel 16
filius Mechi. Hæc ſunt nomi- 17
na virorum quos miſit Moſes
ad explorandum terram: vo-
cavitque Moſes Joſue filium
Nun, Joſue. Miſit igitur 18
eos ad explorandam terram
Chanaan, Dixitque illis; A-
ſcendite hâc per Meridiẽ, a-
ſcendetis quoque in montem.
Et conſiderabitis terram quæ- 19
nam illa ſit, & populum ha-
bitantem in ea; num fortis eſt
an infirmus, num paucus an
multus. Et quænã terra eſt 20
quam inhabitat, num bona an
mala: & quænam urbes quas
inhabitat, num (b) in caſtris,
an in munitionibus: Et quæ- 21
nam terra, num pinguis an
macra; an ſint in ea arbores,
nẽcne. Conſortabimini autẽ,
et decerpetis de fructu terræ:
dies autem illi erant dies pri-
mitiarum uvarum. Iverunt 22
autem, & venerunt; & ex-
ploraverunt terram à deſerto
Sin uſque (c) Rohob, venien-
tibus Hemath. Et aſcende- 23
runt per Meridiem, & vene-
runt uſque Hebron, & ibi
Achiman, & Siſai, & Tol-
mai, filii Anach. Hebron autẽ
ſeptem annis ædificata eſt (d)
ante Sohan Ægypti. Et ve- 24
nerunt uſque ad torrentem
Æſchol, & abſciderunt inde
palmitem, & botrum uvarum
unum, quem cum vecte duo
ferebant, & de malis punicis,
& de ficubus. Locum illum 25
vocaverunt, Torrentem Æſ-
chol, propter botrum quẽ ab-
ſciderant inde filii Iſrael. Et 26
reverſi ſunt ab exploratione
terræ poſt finem quadraginta
dierum.

VER. SAM. (b) ſtratæ an excelſæ: (c) Plateam; (d) è regione climatis

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * وَمِن سِبْطِ يَسَّاخَار يَعَال بن يوسف * وَمِن سِبْطِ إفرايم هوشيع بن نون * وَمِن سِبْط بِنيامِن
9 فَلْطِي بن رَافُو * وَمِن سِبْطِ زبولون جَدْيَايِل بن سودي * وَمِن سَائِر سِبْط يُوسُف مِن سِبْط مَنَسَّا
10 جَدّي بن سوسي * وَمِن سِبْطِ دَانٍ عَمِيَايِل بن جَمَلّي * وَمِن سِبْط أَسِير سثور بن مِيكَايِل * وَمِن
11 سِبْطِ نَفْتَالِي نَحبي بن وفسي * وَمِن سِبْطِ جَادٍ جَاوَايِل بن مَاخي * وَهٰذِهِ أَسْمَاءُ ٱلرِّجَالِ ٱلَّذِين بَعَث
12 بِهِم موسي لِيَرُومُوا ٱلبَلَدَ. وَسمي موسي هوشيع بن نون يهوشوع * وَلَمَّا بَعَث بِهِم موسي لِيَرُومُوا
13 بَلَدَ كَنْعَان * فَقَالَ لَهُم ٱصْعَدُوا أَوَّلًا إِلَي ٱلدَّارُوم * ثُمَّ ٱصْعَدُوا إِلَي ٱلجَبَلِ * وَٱنْظُرُوا إِلَي ٱلبَلَدِ
14 وَٱلشَّعْب ٱلمُقِيم بِهَا أَهُوَ سَدِيدٌ أَم مُسْتَرِخ * أَقَلِيلٌ هُوَ أَم كَثِيرٌ * وَمَا ٱلأَرْض ٱلَّتِي هُوَ سَاكِنُهَا أَجَيِّدَةٌ
15 هِيَ أَم رَدِيَة * وَمَا ٱلقُرَي ٱلَّتِي هُوَ سَاكِنُهَا أَرْيَاض أَم حُصُون * وَمَا هِيَ ٱلأَرْض أَهِيَ سَمِينَة أَم
16 مَهْرُولَة * وَهَل فِيهَا شَجَر مَعْرُوس أَم لَا * وَتَسَدَّدُوا وَخُذُوا مِن ثَمَرِهَا * وَهٰذَا ٱلفَصْل أَيَّام بَكُورِ أَيَّام
17 ٱلعِنَب * فَصَعِدُوا وَرَامُوا ٱلبَلَدَ مِن بَرِيَّة صِن إِلَي رَحُوب إِلَي حَمَاة * فَصَعِدُوا أَوَّلًا إِلَي ٱلدَّارُوم *
18 وَجَاؤُا إِلَي حَبْرِي * وَثَم أَحِيمَان وَسِسَاي وَتَلْمَاي بَنُو ٱلجَبَابِين * وَكَانَت حَبْرِي قَد بُنِيَت قَبْل مِنْيَر
19 مِصْر بِسَبْعِ سِنِين * وَجَاؤُا إِلَي وَادِي ٱلعُنقُودِ * وَقَطَعُوا مِن ثَم حَبْلَة * وَعُنقُود عِنَب وَاحِدًا * وَحَمَلُوهُ
20 بِٱلذَّهَبِ فِيمَا بَين ٱثْنَيْنِ * وَمِن ٱلرُّمَّانِ * وَمِن ٱلتِّينِ * فَلِذٰلِكَ سُمِّيَ ٱلمَوْضِع وَادِي ٱلعُنقُودِ بِسَبَبِ
21 ٱلعُنقُودِ ٱلَّذِي قَطَعَهُ مِن ثَم بَنُو إِسْرَائِيل * وَرَجَعُوا مِن رُوم ٱلبَلَدِ بَعْدَ أَرْبَعِين يَوْمًا *

Et de tribu Iſſachar, Jeghal filius Joſeph. 8
Et de tribu Ephraim, Hoſia filius Nun. Et 9
de tribu Benjamin, Phalti filius Raſu. Et 10
de tribu Zabulon, Gadjail filius Sudi. Et 11
de tota tribu Joſeph, de tribu Manaſſe, 12
Gaddi filius Suſi. Et de tribu Dan, Amjail 13
filiꝰ Gemalli. Et de tribu Aſir, Sethur filiꝰ 14
Michail. Et de tribu Nephtali, Nabbi filiꝰ 15
Vaphſi. Et de tribu Gad, Gauail filius 16
Machi. Et hæc ſunt nomina virorũ quos 17
miſit Muſa ad explorandã regionẽ. Et
appellavit Muſa Hoſiã filiũ Nun, Jo-
huſua. Cúmq; miſiſſet eos Muſa ad ex- 18
plorandã regionẽ Chanaan, dixit eis;
Aſcendite priùs ad Meridiem; deinde
aſcendite ad montẽ, Et conſiderate regio- 19
nẽ, & populũ commorantem in illa, utrũ
ſit fortis an debilis, utrum paucus ſit ac
copioſus. Et qualiſnam ſit terra quam 20
ipſe inhabitat, utrum bona ſit an mala:
& qualeſnam ſint urbes in quibus ipſe
habitat, num ſuburbia an arces. Qualita- 21
tem etiam terræ, pinguiſne ſit an macra:
& utrùm ſint in ea arbores plantatæ, an
non: & roboremini, & accipite de
fructibus ejus, quippe hæc tempeſtas dies
eſt primitiarum, dies uvarum. Aſcen- 22
derunt igitur, & explorârunt regionem
à deſerto Sin ad Rehob, ad Hamat. Et a- 23
ſcenderunt priùs ad Meridiem, & vene-
runt ad Hebrin ibique erant Ahiman, &
Siſai, & Tolmai, filii gigantum. Et verò
Hebron ædificata jam fuerat ante metropo-
lim Ægypti ſeptem annis. Veneruntque 24
ad vallem botri, & abſciderunt inde
palmitem ac botrum uvarum unum, &
portaverunt eum vecte inter duos, & de
malis punicis, & de ficubus. Et pro- 25
pterea vocatus eſt ille locus, Vallis
botri, propter botrum quem abſcide-
runt illinc filii Iſrail. Et redierunt ab 26
exploratione regionis poſt quadraginta
dies.

ספר במדבר: יג

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

omnem ad & , Aharon ad & , Moſeh ad venerunt &,abierunt Et

27 וַיֵּלְכוּ֙ וַיָּבֹ֣אוּ אֶל־מֹשֶׁ֔ה וְאֶל־אַהֲרֹ֖ן וְאֶל־כָּל־

: Cades in Paran deſertum in Iſrael filiorum cœtum

עֲדַ֣ת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵ֑ל אֶל־מִדְבַּ֣ר פָּארָ֔ן קָדֵ֖שָׁה

eos videre fecerunt & ,cœtui omni & ,*verbum* eis *converterunt* &

וַיָּשִׁ֤יבוּ אוֹתָם֙ דָּבָ֔ר וְאֶת־כָּל־הָעֵדָ֖ה וַיֹּרְא֣וּם אֶת־

ad Venimus : dixerunt &,ei narraverunt Et .terræ fructum

28 פְּרִ֥י הָאָֽרֶץ׃ וַיְסַפְּרוּ־לוֹ֙ וַיֹּאמְר֔וּ בָּ֣אנוּ אֶל־

,*ipſa* melle & lacte fluens etiam & : nos miſiſti quam terram

הָאָ֗רֶץ אֲשֶׁ֤ר שְׁלַחְתָּ֙נוּ֙ וְגַם֙ זָבַ֣ת חָלָ֔ב וּדְבַ֖שׁ הִ֑וא

: terra in *habitans* ,populus fortis *quia Exceptio* .ejus fructus hic &

וְזֶ֥ה־פִּרְיָ֖הּ׃ אֶ֣פֶס כִּֽי־עַ֤ז הָעָם֙ הַיֹּשֵׁ֣ב בָּאָ֔רֶץ

Hanach *natos* etiam & ,valde magnæ munitæ urbes &

וְהֶֽעָרִ֥ים בְּצֻר֖וֹת גְּדֹלֹ֣ת מְאֹ֑ד וְגַם־יְלִדֵ֥י הָעֲנָ֖ק

, Chittæus & ,*meridiei* terra in *habitans* Hamalech .ibi vidimus

30 רָאִ֥ינוּ שָֽׁם׃ עֲמָלֵ֖ק יוֹשֵׁ֣ב בְּאֶ֣רֶץ הַנֶּ֑גֶב וְהַֽחִתִּי֙

habitans Chenahanæus & ,monte in habitans Emoræus & ,Jebuſæus &

וְהַיְבוּסִ֣י וְהָאֱמֹרִ֔י יוֹשֵׁ֖ב בָּהָ֣ר וְהַֽכְּנַעֲנִ֔י יוֹשֵׁ֖ב

populum Caleb tacere fecit Et .Iarden *manum ſuper* &,mare *ſuper*

31 עַל־הַ֥יָּם וְעַל־יַ֖ד הַיַּרְדֵּ֑ן׃ וַיַּהַ֤ס כָּלֵב֙ אֶת־הָעָ֔ם

quia ,eam *hæreditabimus* & ,aſcendamus Aſcendendo:dixit & ,Moſeh *ad*

אֶל־מֹשֶׁ֖ה וַיֹּאמֶ֑ר עָלֹ֤ה נַעֲלֶה֙ וְיָרַ֣שְׁנוּ אֹתָ֔הּ כִּי־

aſcenderunt qui viri Et .ei prævalebimus prævalendo

32 יָכ֥וֹל נוּכַ֖ל לָ֥הּ׃ וְהָאֲנָשִׁ֞ים אֲשֶׁר־עָל֣וּ

robuſtus quia ; populum ad aſcendere poterimus Non : dixerunt ,eo cum

עִמּ֗וֹ אָמְר֛וּ לֹֽא־נוּכַ֥ל לַעֲל֖וֹת אֶל־הָעָ֑ם כִּי־חָזָ֥ק

exploraverunt quam ,terræ infamiam *exire fecerunt* Et .*nobis præ ipſe*

33 הֽוּא׃ מֹצִ֣יאִ֔ם דִּבַּ֥ת הָאָ֖רֶץ אֲשֶׁ֣ר רָ֑גְלוּ

ea in tranſivimus qua Terra : dicendo ,Iſrael *filios ad eam*

אֹתָ֣הּ אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לֵאמֹ֗ר הָאָ֤רֶץ אֲשֶׁר֙ עָבַ֣רְנוּ בָ֔הּ

omnis & ; *ipſa* ſuos habitatores *comedens* terra ,eam explorandum ad

לָת֥וּר אֹתָ֖הּ אֶ֣רֶץ אֹכֶ֑לֶת הִ֣וא וְכָל־

.menſurarum viri ,ejus medio in vidimus quem populus

הָעָ֤ם אֲשֶׁר־רָאִ֙ינוּ֙ בְּתוֹכָ֔הּ אַנְשֵׁ֖י מִדּֽוֹת׃

de Hanac filios *pavore conſternantes* vidimus ibi Et

34 וְשָׁ֣ם רָאִ֗ינוּ אֶת־הַֽנְּפִלִים֙ בְּנֵ֣י עֲנָ֔ק מִן־

ſic & , locuſtæ ſicut noſtris oculis in fuimus & : *terrore conſternantibus*

הַֽנְּפִלִ֑ים וַנְּהִ֤י בְעֵינֵ֙ינוּ֙ כַּֽחֲגָבִ֔ים וְכֵן

.eorum oculis in eramus

הָיִ֥ינוּ בְעֵינֵיהֶֽם׃

27 Venerunt ad Moyſen & Aaron & ad omnem cœtum filiorum Iſrael in deſertum Pharan, quod eſt in Cades. Locutíque eis & omni multitudini oſtenderunt fructus terræ. 28 Et narraverunt, dicentes, Venimus in terram, ad quam miſiſti nos, quæ reverà fluit lacte & melle, ut ex his fructibus cognoſci poteſt. 29 Sed cultores fortiſſimos habet, & urbes grandes atque muratas. Stirpem Enac vidimus ibi. 30 Amalec habitat in Meridie, Hethæus, & Jebuſæus, & Amorrhæus in montanis : Chananæus verò moratur juxta mare & circa fluenta Jordanis. 31 Inter hæc Caleb compeſcens murmur populi, qui oriebatur contra Moyſen, ait ; Aſcendamus, & poſſideamus terram, quoniam poterimus obtinere eam. 32 Alii verò, qui fuerunt cum eo, dicebant ; Nequaquàm ad hunc populum valemus aſcendere, quia fortior nobis eſt. 33 Detraxerúntque terræ, quam inſpexerant, apud filios Iſrael, dicentes ; Terra, quam luſtravimus, devorat habitatores ſuos : populus, quem aſpeximus, proceræ ſtaturæ eſt. 34 Ibi vidimus monſtra quædam filiorum Enac de genere giganteo : quibus comparati, quaſi locuſtæ videbamur.

27 Καὶ πορευθέντες ἦλθον πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν καὶ πρὸς πᾶσαν (φ) συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, εἰς τὴν ἔρημον Φαρὰν Κάδης· καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς ῥῆμα καὶ πάσῃ (φ) συναγωγῇ, καὶ ἔδειξαν τὸν καρπὸν τῆς γῆς. 28 Καὶ διηγήσαντο αὐτῷ, καὶ εἶπαν, (χ) Ἤλθομεν εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν ἀπέστειλας ἡμᾶς, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ οὗτος ὁ καρπὸς αὐτῆς. 29 Ἀλλ' ἢ ὅτι ἰσχυρὸς τὸ ἔθνος τὸ (ψ) κατοικοῦν ἐπ' αὐτῆς, καὶ πόλεις ὀχυραὶ τετειχισμέναι μεγάλαι σφόδρα. καὶ τὴν γηγενῆ (ω) Ἐνὰχ ἑωράκαμεν ἐκεῖ. 30 Καὶ Ἀμαλὴκ κατοικεῖ ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς Νότον· καὶ ὁ Χετταῖος, καὶ ὁ Ἐυαῖος, καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος, καὶ ὁ Ἀμορραῖος κατοικεῖ ἐν τῇ ὀρεινῇ· καὶ ὁ Χαναναῖος κατοικεῖ παρὰ θάλασσαν, καὶ παρὰ τὸν Ἰορδάνην ποταμόν. 31 Καὶ κατεσιώπησε Χάλεβ τὸν λαὸν πρὸς Μωυσῆν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Οὐχὶ, ἀλλὰ ἀναβάντες ἀναβησόμεθα, καὶ (α) κατακληρονομήσομεν αὐτὴν, ὅτι δυνατοὶ δυνησόμεθα πρὸς αὐτούς. 32 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συναναβάντες (β) μετ' αὐτῶν, εἶπαν, Οὐκ ἀναβαίνομεν, ὅτι ὁ μὴ δυνώμεθα ἀναβῆναι πρὸς τὸ ἔθνος, ὅτι (γ) ἰσχυρότερον ἡμῶν ὅδε μᾶλλον. 33 Καὶ ἐξήνεγκαν ἔκπασιν τῆς γῆς ἣν κατεσκέψαντο αὐτὴν πρὸς τοὺς υἱὸς Ἰσραὴλ, λέγοντες, Τὴν γῆν ἣν παρήλθομεν αὐτὴν κατασκέψασθαι, γῆ κατέδουσα τοὺ καλοικοῦντας ἐπ' αὐτῆς ὅτι· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὃν ἑωράκαμεν ἐν αὐτῇ, ἄνδρες ὑπερμήκεις. 34 Καὶ ἐκεῖ ἑωράκαμεν τοὺς γίγαντας, καὶ ἦμεν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ ἀκρίδες· οὕτω καὶ ὅπως ἦμεν ἐνώπιον αὐτῶν.

Et profecti venerunt ad Moyſen, & Aaron, & ad omnem ſynagogam filiorum Iſrael, in deſertum Pharan Cades. Et reſponderunt eis verbum & omni ſynagogæ, & oſtenderunt fructum terræ. Et narraverunt ei, & dixerunt, Venimus in terram, in quam miſiſti nos, terram fluentem lac & mel; & hic fructus ejus. Niſi quòd audax eſt gens, quæ habitat ſuper eam; & civitates munitæ muratæ, magnæ valdé. Et progeniem Enach vidimus ibi. Et Amalec habitat in terra, quæ ad Auſtrum. Et Cheiteus, & Euæus, & Jebuſæus, & Amorrhæus habitat in montana. Et Chananæus habitat juxta mare, & juxta Jordanem flumen. Et tacere fecit Chaleb populum erga Moyſen: & dixit ei, Nequaquam, ſed aſcendentes (a) aſcendemus, & hereditabimus eam: quoniam valentes valebimus erga eos. Et homines qui ſecum aſcenderant cum eo, dixerunt, Non aſcendemus: quoniam non poterimus aſcendere ad gentem, quia fortior eſt nobis magis. Et protulerunt (b) pavorem terræ, quam exploraverunt eam, ad filios Iſrael, dicentes, Terram, quam tranſivimus eam explorare, terra comedens eos, qui habitant ſuper eos, eſt. Et omnis populus, quem vidimus in ea, viri prælongi. Et ibi vidimus gigantes, & eramus in conſpectu (e) eorum, ſicut locuſtæ: ſed & ſic eramus coram illis.

MS.A. (φ) τῇ συναγωγῇ, (χ) Ἤλθομεν (ψ) κατοικοῦν τὴν γῆν, καὶ αἱ πόλεις (ω) Αἰνὰκ (α) κατακληρονομήσωμεν (β) μετ' αὐτῶν, (γ) ἰσχυρότερόν ὅδε ἡμῶν μᾶλλον.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et venientes ad Moſen, & ad Aharonem, atque univerſam congregationem filiorum Iſrael, ad deſertum Pharan ad Recem, reſponſum dederunt ei & univerſæ congregationi, & oſtenderunt eis fructus terræ. Et narraverunt eis, ac dixerunt; Ivimus ad terram ad quam nos miſiſti, & quidem fluit lacte & melle, & hi ſunt fructus. ejus. Veruntamen fortis eſt populus qui terram incolit, & urbes munitæ ſunt & maximæ: quin & filios gigantum vidimus ibi. Amalec commoratur in terra Auſtrali; & Hethæi, & Jebuſæi, & Amoræi commorantur ſecus mare & ſecus Jordanem. Compeſcuit autem Caleb populum à Moſe, dicens; Aſcendamus omnino, & poſſidebimus eam, nam pollemus viribus in eam. Viri autem qui cum eo aſcenderant, dicebant, Non poſſumus aſcendere contra populum, quia fortior eſt nobis. Et divulgárunt famam terræ hi qui eam exploraverant, filiis Iſrael; & aiunt illis, Terra per quam tranſivimus, quamque exploravimus, terra devorans habitatores ſuos eſt; totuſque populus quem vidimus in ipſa, viri ſunt *proceræ* ſtaturæ. Ibi quoque vidimus gigantes filios gigantum de gigantibus, fuimuſque in oculis eorum quaſi locuſtæ; ſic *inquam* fuimus, in oculis eorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LAT. — TARG. ONKEL.

27 וְאוֹלוּ וְאָחוֹ לְוַת־מֹשֶׁה
וְלִוַּת־אַהֲרֹן וְלִוַּת כָּל־
כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל
לְמַדְבְּרָא דְפָארָן לְרֻקֵּם
וְאַתַיִבוּ יָתְהוֹן פִּתְגָמָא וְיָת
כָּל כְּנִשְׁתָּא וְאַחֲוָאוּ נוּן יָת
28 אִבָּא דְאַרְעָא: וְאִשְׁתָּעוּ
לֵיהּ וַאֲמָרוּ אֲתֵינָא לְאַרְעָא
דִי שְׁלַחְתָּנָא וְאַף עֲבָדָא
חֲלָב וּדְבַשׁ הִיא וְדֵין אִבָּדָהּ:
29 לְחוֹד אֲרֵי־תַקִּיף עַמָּא
דְיָתֵיב בְּאַרְעָא וְקִרְוַיָּא
כְּרִיכָן רַבְרְבָן לַחֲדָא וְאַף
בְּנֵי גִבָּרַיָּא חֲוֵינָא תַּמָּן:
30 עֲמָלֵק קָאֵם דְּיָתֵיב בְּאַרְעָא
דְּרוֹמָא וְחִתָּאֵה וִיבוּסָאֵה
וֶאֱמוֹרָאֵה דְיָתֵיב בְּטוּרָא
וְכִנְעָנָאֵה דְיָתֵיב עַל־יַמָּא
31 וְעַל כֵּיף יַרְדְּנָא: וְאַצִּיחַ
כָּלֵב יָת עַמָּא לְמשֶׁה וְאָמַר
מְסַק נְסַק וְנֵירַת יָתָהּ אֲרֵי
מְכֵל נְכוֹל לָהּ: וְגַבְרַיָּא
32 דִי סְלִיקוּ עִמֵּיהּ אָמְרוּ לָא
נְכוֹל לְמִסַּק לְוַת עַמָּא
אֲרֵי־תַקִּיף הוּא מִנָּנָא:
33 וְאַפֵּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל
אַרְעָא דִי אַלִילוּ יָתָהּ
לְוַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר
אַרְעָא דִי עַבַרְנָא בָהּ
לְאַלָּלָא יָתָהּ גֻּבְרַיָּא דִי
מְקַטְלָא יָתְבַרְיָא דִיָּתְ
וְכָל־עַמָּא דִי־חַוֵינָא
בְּנַוָתֵיהּ אֲנָשִׁין דְּמִשְׁחָן:
34 וְתַמָּן חַוֵינָא יָת־גִּבָּרַיָּא
בְּנֵי עֲנָק מִן־גִּבָּרַיָּא וַהֲוֵינָא
בְּעֵינֵי נַפְשָׁנָא כְּקָמְצִין וְכֵן
הֲוֵינָא בְּעֵינֵיהוֹן:

Et abierunt, & venerunt ad Moysen & ad Aaron, & ad omnem cœtũ filiorũ Israel, in desertum Pharan in Cades: & retulerunt eis verba, & omni cœtui; & ostenderunt eis fructum terræ. Et narraverunt ei, atque dixerunt; Venimus in terram ad quam misisti nos: et fluit lacte & melle, & hic est fructus ejꝰ. Sed populus qui habitat in eâ, fortis est: & civitates muratæ & grandes valde; filios quoque gigantum vidimus ibi. Amalech habitat in terrâ australi: & Ethæus, & Jebusæus & Amorræus habitant in monte; & Chananæus habitat juxta mare, & juxta ripam Jordanis. Et fecit Caleb populum propter Moysen: & ait; Ascendétes ascendemus & possidebimus eam; quoniam poterimus obtinere eam. Viri autem qui ascenderunt cum eo, dixerunt; Non poterimus ascendere ad populum: quia fortior nobis est. Et detraxerunt terræ, quam exploraverant, apud filios Israel dicentes: Terra per quam transivimus, ut exploraremus eam, terra occidens habitatores suos est; & in omni populo quem vidimus in eâ, erant viri magnæ staturæ Ibique vidimus gigantes filios Enac de gigantibus: & videbamur apud nosmetipsos quasi locustæ; & sic fuimus in oculis eorum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

27 ** זאת נצחנו עלינו עברנו ארצה ארץ זבת חלב ודבש היא וזה פריה׃
28 אבל עז העם היושב בארץ והערים בצורות גדלות מאד וגם ילדי הענק ראינו שם׃
29 עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבוסי והאמרי יושב בהר והכנעני יושב על הים ועל יד הירדן׃
30 ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה׃
31 והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו׃
32 ויוציאו דבת הארץ אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ יושבי׳ היא והעם כל אשר ראינו בתוכה אנשי מדות׃
33 וגם שם ראינו את הנפלים בני ענק מן הנפלים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם׃

VERSIO SAMARITANA.

27 ** זאת נצחנו עלינו עברנו ארצה ארץ זבת חלב ודבש היא וזה פריה׃
28 אבל עז העם היושב בארץ והערים בצורות גדלות מאד וגם ילדי הענק ראינו שם׃
29 עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבוסי והאמרי יושב בהר והכנעני יושב על הים ועל יד הירדן׃
30 ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה׃
31 והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו׃
32 ויוציאו דבת הארץ אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ יושבי׳ היא והעם כל אשר ראינו בתוכה אנשי מדות׃
33 וגם שם ראינו את הנפלים בני ענק מן הנפלים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

27 Iverunt igitur, & venerunt ad Mosen, & Aaronem, & ad omnem congregationem filiorũ Israel in desertum Pharan in Cades, retulerúntque eis rem, & omni cœtui, et ostenderunt illis fructum terræ.
28 Narraverúntque ei, & dixerunt; Venimus in terram ad quam misisti nos; hæc certè, fluit lacte & melle: Ex fructus ejus! Tantummodò fortis est populꝰ qui habitat in terra, urbes quoque sunt munitæ, & magnæ valdè; filios etiam Anach vidimus ibi. Amalec habitat in terra ad Meridiem: Hethæi verò et Hevæi, & Jebusæi, & Amorrhæi habitant in monte, sed Chananæi habitant juxta mare, & ad latus Iordanis. Et
31 (e) compescuit Caleb populum adversùm Mosen, dixitque ei; Ascendendo ascendemus, & possidebimus eam, quia prævalendo prævalebimus ei. Sed viri qui
32 ascenderant cum eo, dixerunt; Non poterimus ascendere ad populũ istum, quoniam fortior est ille nobis. Et evulgaverunt infamiam terræ quam exploraverant filiis Israel, dicendo; Terra per quam transivimus ad explorandam eam, terra est consumens habitantes in ea; omnisque populus quem vidimus in medio ejus, homines sunt proceræ staturæ.
33 Ibi quoque vidimus gigantes, filios Anach de gigantibus; & fuimus in oculis nostris sicut locustæ, & sic fuimus in oculis eorum. Tum murmuraverunt filii Israel in tentoriis suis, & dixerunt; Cùm odisset nos Dominus, eduxit nos de terra Ægypti, ut daret nos in manum Amorrhæorum ad disperdendum nos: Quò nos ascendemus? cum fratres nostri (f) liquefcere fecerint cor nostrum dicendo; Populus major est, & numerosior nobis; urbes magnæ sunt, & munitæ usque (g) ad cœlos, atque etiam filios Anach vidimus ibi. Et dixit Moses filiis Israel, Ne (h) consternemini, neque timeatis ab iis; Dominus Deus vester, qui incedit ante faciem vestram, ipse pugnabit pro vobis secundùm omnia quæ fecit vobiscum in Ægypto in oculis
31 vestris, & in deserto. Nam vidisti quod portat (i) te Dominus Deus tuus sicut portat vir filium suum, per omnem viam quam ivisti, usque dum veniretis ad locum istum: sed propter rem istam non creditis Domino Deo vestro qui incedit
32 ante faciem vestram per viam, ut inquirat vobis locum pro castrametationibus vestris; in igne per noctem ad illuminandum vos in via quam ambulatis, & in nube per diem.

VER. SAM (e) quietavit (f) humiliaverint (g) in altum, (h) desolati sitis, (i) nos

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 *وَسَارُوا حَتَّى جَاؤُا إِلَى مُوسَى وَهَرُونَ وَسَائِرِ جَمَاعَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَى بَرِّيَّةِ فَارَانَ إِلَى رَقِيمَ *فَأَجَابُوهُمَا
28 بِالْخَبَرِ وَسَائِرَ الْجَمَاعَةِ * وَأَرَوْهُمْ ثَمَرَ الْأَرْضِ *وَقَصُّوا عَلَيْهِ وَقَالُوا *صِرْنَا إِلَى الْبَلَدِ الَّذِي بَعَثْتَنَا
29 إِلَيْهِ *وَحَقًّا أَنَّهُ يَفِيضُ اللَّبَنَ وَالْعَسَلَ *وَهَذَا ثَمَرُهُ * غَيْرَ أَنَّ الْقَوْمَ الْمُقِيمِينَ بِهِ عَزِيزُونَ *
30 وَالْقُرَى حَصِينَةٌ عَظِيمَةٌ جِدًّا * وَرَأَيْنَا ثَمَّ أَيْضًا أَوْلَادَ الْجَبَابِرَةِ * وَالْعَمَالِقَةُ مُقِيمُونَ بِبَلَدِ
الدَّارُومِ *وَالْحِثِّيُّونَ وَالْيَبُوسِيُّونَ وَالْأَمُورِيُّونَ مُقِيمُونَ فِي الْجَبَلِ * وَالْكَنْعَانِيُّونَ مُقِيمُونَ عَلَى
31 الْبَحْرِ *وَعَلَى سَاطِئِ الْأُرْدُنِّ *فَأَسْكَتَ كَالِبُ الْقَوْمَ إِلَى قَوْلِ مُوسَى وَقَالَ * بَلْ نَصْعَدُ صُعُودًا
32 وَنَحُوزُهُمْ * فَإِنَّا نُطِيقُهُمْ *وَالْقَوْمُ الَّذِينَ صَعِدُوا مَعَهُ قَالُوا * لَا نُطِيقُ أَنْ نَصْعَدَ إِلَى الْقَوْمِ * لِأَنَّهُمْ
33 أَشَدُّ مِنَّا *وَأَخْرَجُوا سِنَاعَةً عَلَى الْبَلَدِ الَّذِي رَامُوهُ إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ وَقَالُوا * الْبَلَدُ الَّذِي مَرَرْنَا
فِيهِ هُوَ بَلَدٌ يُهْلِكُ أَهْلَهُ * وَجَمِيعُ الْقَوْمِ الَّذِينَ رَأَيْنَاهُمْ فِيهِ ذَوُو مَسَاحَةٍ * وَرَأَيْنَا ثَمَّ الْعُلُوجَ
34 بَنِي الْجَبَابِرَةِ مِنْ عُلُوجِهِمْ * فَصِرْنَا فِي عُيُونِنَا كَالْجَرَادِ * وَكَذَلِكَ كُنَّا فِي عُيُونِهِمْ *

Et ambulârunt, donec venissent ad Musam & Haronem, totumq; cœtum filiorum Israil, ad desertum Pharan in Racim. Et retulerunt utriq; nuntium, totique cœtui, & ostenderunt eis fructus terræ. Et narraverunt ipsi cœtui, & dixerunt; Ivimus ad regionem ad quam misisti nos; & verè manat lacte & melle, & hi sunt fructus ejus. Attamen populi degentes in ea, fortes sunt, & urbes munitæ ac magnæ nimis, & vidimus ibi quoque filios gigantum. Et Amalecitæ habitant in regione Meridionali: & Hethæi, & Jebusæi, & Amorræi habitant in monte, & Chananæi commorantur ad mare & ad littus Jordanis. Acquiescere autem fecit Calib populum sermoni Musæ, & ait; Imò ascendemus ascensione, & possidebimus illos, quoniam valemus adversùs eos. Homines verò qui abierant cum ipso, dixerunt; Non valemus ascendere ad populum, quia fortiores nobis sunt. Et evulgârunt execrationem de regione quam explorârunt, apud filios Israil, ac dixerunt; Regio per quam transivimus, est regio perdens incolas suas, & universus populus quem vidimus in ipsa, sunt magnæ mensuræ. Et vidimus ibi robustos filios gigantum ex fortissimis eorum; & facti sumus in oculis nostris quasi locustæ, & tales fuimus in oculis eorum.

ספר במדבר: יד

CAP. XIV.

fleverunt &, suam vocem dederunt &, cœtus omnis elevavit Et

1 וַתִּשָּׂא כָל־הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ
Aharon super &, Moseh *super* murmuraverũt Et .ipsa nocte in populus

2 הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא: וַיִּלֹּנוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן
Utinam : cœtus omnis eos ad dixerunt & , Israel filii omnes

כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל־הָעֵדָה לוּ־
.essemus mortui utinã , hoc deserto in vel ; Ægypti terra in essem⁹ mortui

מַתְנוּ בְאֶרֶץ מִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לוּ מָתְנוּ:
cadendum ad , hanc terram ad nos facit venire Dominus quid ad Et

3 וְלָמָּה יְהוָה מֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לִנְפֹּל־
bonum nonne ? prædam in *erunt* nostri parvuli & nostræ uxores, gladio in

בַּחֶרֶב נָשֵׁינוּ וְטַפֵּנוּ יִהְיוּ לָבַז הֲלוֹא טוֹב
:suũ fratrem ad unusquisque dixerunt Et ?Ægyptum in reverti nobis

לָנוּ שׁוּב מִצְרָיְמָה: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו
Aharõ & Moseh *cecidit* Et .Ægyptum in revertamur & , *caput Demus*

4 נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה: וַיִּפֹּל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
.Israel filiorum *cœtus concionis omnis facies ad* , suas facies super

עַל־פְּנֵיהֶם לִפְנֵי כָּל־קְהַל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
explorantibus de Jephunneh filius Chaleb & , Nun filius Jehosuah Et

5 וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה מִן־הַתָּרִים
cœtum omnem ad dixerunt Et .sua vestimenta sciderunt , terram

6 אֶת־הָאָרֶץ קָרְעוּ בִגְדֵיהֶם: וַיֹּאמְרוּ אֶל־כָּל־עֲדַת
explorandã ad *ea in transivimus quæ* Terra : dicendo , Israel filiorũ

בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ־לָתוּר
Domin⁹ nobis in *volens* Si .valde *valde* terra bona , eam

אֹתָהּ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד: אִם־חָפֵץ בָּנוּ יְהוָה
quæ terram, nobis eã *dabit* & , hanc terram ad nos faciet venire &

וְהֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְנָתְנָה לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר
ne Dominum in Veruntamen .melle & lacte fluens *ipsa*

7 הִוא זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ: אַךְ בַּיהוָה אַל־
noster panis quia, terræ populum timeatis ne vos & : rebelles sitis

תִּמְרֹדוּ וְאַתֶּם אַל־תִּירְאוּ אֶת־עַם הָאָרֶץ כִּי לַחְמֵנוּ
ne , nobiscum Dominus & , eis *desuper* eorum *umbra* Recessit .*ipsi*

הֵם סָר צִלָּם מֵעֲלֵיהֶם וַיהוָה אִתָּנוּ אַל־
.lapidibus *in* eos *obruere* cœtus omnis *dixerunt* Et .eos timeatis

8 תִּירָאֻם: וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעֵדָה לִרְגֹּם אֹתָם בָּאֲבָנִים
filios omnes ad conventus tentorio in est visa Domini gloria Et

וּכְבוֹד יְהוָה נִרְאָה בְאֹהֶל מוֹעֵד אֶל־כָּל־בְּנֵי
me *sfrement* quò Usque : Moseh ad Dominus dixit Et .Israel

9 יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־אָנָה יְנַאֲצֵנִי
quæ , signis omnibus in *me in* credent non quò usque & , iste popul⁹

הָעָם הַזֶּה וְעַד־אָנָה לֹא־יַאֲמִינוּ בִי בְּכֹל הָאֹתוֹת אֲשֶׁר
faciam & , eum expellam & , peste in eũ Percutiam ⁊ej⁹ *interiori* in feci

10 עָשִׂיתִי בְקִרְבּוֹ: אַכֶּנּוּ בַדֶּבֶר וְאוֹרִשֶׁנּוּ וְאֶעֱשֶׂה
.Dominum ad Moseh dixit Et .*eo præ robustam* &, magnam gentẽ in te

אֹתְךָ לְגוֹי־גָּדוֹל וְעָצוּם מִמֶּנּוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
istum populum tua *virtute* in feci sti ascendere quòd, Ægyptii audient Et

11 וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם כִּי־הֶעֱלִיתָ בְכֹחֲךָ אֶת־הָעָם הַזֶּה
.ejus *interiori* è

12 מִקִּרְבּוֹ:

Versio VULG. LAT.

CAP. XIV.

1 IGitur vociferãs omnis turba flevit nocte illâ. Et mur-
2 murati sunt contra Moysen & Aaron cuncti filii Israel,
3 dicentes; Utinam mortui essemus in Ægypto: & in hac
vasta solitudine utinam pereamus, & non inducat nos Do-
minus in terram istam, ne cadamus gladio, & uxores ac li-
beri nostri ducantur captivi. Nónne melius est reverti in
4 Ægyptum? Dixerúntque alter ad alterum, Constituamus nobis ducem, & revertamur in Ægyptum. Quo au-
5 dito Moyses & Aaron cecide-
runt proni in terram coram omni multitudine filiorum Is-
6 rael. At verò Josue filius Nun, & Caleb filius Iephone, qui & ipsi lustraverant terram, sciderunt vestimenta sua. Et
7 ad omnem multitudinem fili-
orum Israel locuti sunt, Ter-
ra, quam circuivimus, valdè
8 bona est. Si propitius fuerit Dominus, inducet nos in eam, & tradet humum lacte & melle manantem. Nolite re-
9 belles esse contra Dominum: neque timeatis populum ter-
ræ hujus, quia sicut panem ita eos possumus devorare. Recessit ab eis omne præsidi-
um: Dominus nobiscum est, nolite metuere. Cúmque cla-
10 maret omnis multitudo, & lapidibus eos vellet opprimere, apparuit gloria Domini super tectum fœderis cunctis filiis
11 Israel. Et dixit Dominus ad Moysen, Usquequò detrahet mihi populus iste? Quousq; non credent mihi, in omni-
bus signis quæ feci coram eis?
12 Feriam igitur eos pestilentiâ, atque consumam: te autem faciam principem super gen-
13 tem magnam, & fortiorem quàm hæc est. Et ait Moyses ad Dominum, Ut audiant Ægyptii, de quorum medio eduxisti populum istum,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 Καὶ ἀναλαβοῦσα πᾶσα ἡ συναγωγὴ, (a) ἐνέδωκε φωνήν· καὶ ἔκλαυσεν ὁ λαὸς ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην. Καὶ διεγόγγυζον ὅλοι
2 Μωσεῖ καὶ Ἀαρὼν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτοὺς πᾶσα ἡ συναγωγὴ,
3 Ὄφελον ἀπεθάνομεν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἢ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, εἰ ἀπεθάνομεν. καὶ ἵνατί κύριος εἰσάγει ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν ταύτην πεσεῖν ἐν πολέμῳ; αἱ γυναῖκες ἡμῶν καὶ τὰ (c) παιδία ἔσονται εἰς διαρπαγήν. νὺν οὖν (γ)βέλτιόν ἐστιν ἀποστραφῆναι
4 εἰς Αἴγυπτον. Καὶ εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, Δῶμεν ἀρχηγὸν, καὶ ἀποστρέψωμεν εἰς Αἴ-
5 γυπτον. Καὶ ἔπεσε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐναντίον πάσης συ-
6 ναγωγῆς υἱῶν Ἰσραήλ. Ἰησοῦς δὲ ὁ τοῦ Naυὴ, καὶ Χαλεὲβ ὁ τοῦ Ἰεφοννὴ τῶν κατασκεψαμένων τὴν γῆν, διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια
7 αὐτῶν. Καὶ εἶπαν πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγοντες, Ἡ γῆ ἣν κατεσκεψάμεθα αὐτὴν, ἀγαθὴ ὅτι σφόδρα σφόδρα.
8 Εἰ εὐδοκεῖ ἡμᾶς κύριος, εἰσάξει ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν ταύτην, καὶ δώσει αὐτὴν ἡμῖν· γῆ ἣ-
9 τις ἐστὶ ῥέουσα γάλα καὶ μέλι. Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ κυρίου μὴ ἀποστάται γένεσθε. ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε τὸν λαὸν τῆς γῆς, ὅτι κατάβρωμα ἡμῖν ἐστιν· ἀφέστηκε γὰρ ὁ καιρὸς ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ κύριος ἐν ἡμῖν· μὴ φοβη-
10 θῆτε αὐτούς. Καὶ εἶπε πᾶσα ἡ συναγωγὴ καταλιθοβολῆσαι αὐτοὺς ἐν λίθοις. καὶ ἡ δόξα κυρίου ὤφθη (δ) ἐν τῇ νεφέλῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου (ε) πᾶσι τοῖς
11 υἱοῖς Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἕως τίνος παροξύνει με ὁ λαὸς οὗτος; καὶ ἕως τίνος οὐ πιστεύσουσί μοι (ζ) ἐπὶ
12 πᾶσι τοῖς σημείοις, οἷς ἐποίησα ἐν αὐτοῖς; Πατάξω αὐτοὺς θανάτῳ, καὶ ἀπολῶ αὐτούς· καὶ ποιήσω σε καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου εἰς ἔθνος μέγα, καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ
13 τοῦτο. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς κύριον, Καὶ ἀκούσεται Αἰγυπτος, ὅτι (η) ἀνήγαγες τῇ ἰσχύι σου τὸν λαὸν τοῦτον ἐξ αὐτῶν.

CAP. XIV.

1 ET resumens omnis synago-
ga, edidit vocem: & flevit po-
pulus totam noctem illam. Et
2 murmuraverunt in Moysen & Aaron omnes filii Israel: & dixerunt ad eos omnis synagoga, utinam mortui essemus in terra
3 Ægypto; vel in deserto hoc; (a) si mortui essemus. Et ad quid Dominus introducit nos in terram hanc ad cadendum in bello? uxores nostræ, & parvuli erunt in direptionem. Nunc igitur melius est reverti
4 in Ægyptum. Et dixerunt alter alteri, Demus ducem, & re-
5 vertamur in Ægyptum. Et ce-
cidit Moyses & Aaron in fa-
ciem ante omnem synagogam
6 filiorum Israel. Jesus autem filius Naue, & Chaleb filius Je-
phonne, de iis qui explorave-
runt terram, dilacerunt vesti-
menta sua. Et dixerunt ad omnem
7 synagogã filiorum Israel, dicentes, Terra quã exploravimus eã, bona est valdè valdé. Si eligit
8 nos Dominus, introducet nos in terram hanc, & dabit eam no-
bis: terra, quæ quidem est fluens lac & mel. Sed à Domino no-
9 lite fieri apostatæ. Vos autem ne timueritis populum terræ; quoniam cibus nobis sunt. Absces-
sit enim tempus ab eis: Domi-
nus autem in nobis: nolite ti-
mere eos. Et ait omnis synago-
10 ga lapidare eos in lapidibus. Et gloria Domini apparuit in nube super tabernaculum testimonii omnibus filiis Israel. Et di-
11 xit Dominus ad Moysen, Quous-
que irritat me populus iste? & quousq; non credent mihi in om-
nibus signis, quæ feci in eis? Per-
12 cutiam eos morte, & perdam eos: & faciam te, et (b) domum patris tui in gentem magnam, & multò magis quàm hæc. Et dixit Moyses ad Dominum,
13 Et audiet Ægyptus, quòd eduxi-
sti fortitudine tuâ populum hunc ex eis.

MS.A. (a) ἔδωκεν (c) παιδία ἡμῶν εἰς διαρπαγὴν ἔσονται. (γ) βέλτιον ἡμῖν ἐστιν (δ) ἐν νεφέλῃ (ε) ἐν πᾶσιν (ζ) ἐν πᾶσιν τοῖς θαυμασίοις οἷς (η) ἀνήγαγες ἐν ἰσχύι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XIV.

1 ITaque vociferans universa congrègatio, extulerũt vocẽ suã cũ fletu, & flevit popul⁹ nocte illâ fletu magno. Et murmurãtes in illo
2 die adversùs Moseh & adversùs Aharonem omnes filii Israel, dixerunt eis universa tur-
ba; O utinã mortui essemus per manũ Dñi in terra Ægypti, vel certè in deserto isto ô utinam mortui essemus. Quare introducit
3 nos Dñs in terram hanc ut occumbamus gladio, & uxores nostræ ac familiæ nostræ sint
prædæ? præstantius erat nobis quando mo-
rabamur in Ægypto. Dixeruntque alter ad
4 fratrẽ suum, Venite faciamus nobis ducem, & revertamur in Ægyptum. Corruerunt au-
5 tem Moses & Aharon super facies suas corã universo cœtu congregationis filiorũ Israel. Et Jesu fili⁹ Nun, necnon Caleb filius Joph-
6 na *qui fuerant* de exploratoribus terræ, lace-
raverunt vestes suas; Et dixerunt universæ
7 congregationi filiorũ Israel, Terra per quam transivimus ad explorandam eam, optima
terra est valdé. Si gratos nos habeat Dñs,
8 cùm introducet nos in terrã istam, tùm dabit nobis terrã illã quæ fluit lacte & melle. Mo-
9 dò contra Dñm ne rebelletis: vos verò ne formidetis populũ terræ, quia panis nostri
sunt: recedet enim robur eorum ab eis, & Dñs nobiscũ est, ne formidetis eos, Dixe-
10 runt autẽ universa turba ut obruerẽt eos la-
pidibus. Verùm gloria Dñi apparuit in nube in tabernaculo temporis in conspectu omni-
11 um filiorum Israel. Dixitq; Dñs ad Moseh, usquequo ad iracundiam provocabunt me populus iste? & usquequo non credent mi-
hi in omnibus signis quæ feci inter eos? Per-
12 cutiam illos mortalitate, & perdam eos, fa-
ciamq; te in gentẽ majorem & robustiorem ipsis. Ait autem Moses ad Dñm, Audient
13 Ægyptii de quorũ medio eduxisti in fortitu-
dine tua populum istum,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

TARGUM ONKELOS.

CAP. XIV.

1 וְאָרִימַת כָּל־כְּנִשְׁתָּא וִיהַבִּי יָתְהֹן קָלְהוֹן וּבְכוֹ עַמָּא בְּלֵילְיָא הַהוּא׃
2 וְאִתְרַעֲמוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ לְהוֹן כָּל־כְּנִשְׁתָּא לְוַי מְמִתְנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם אוֹ בְּמַדְבְּרָא הָדֵין לְוַי דְּמִיתְנָא׃
3 וּלְמָה יְיָ מְעֵל יָתְנָא לְאַרְעָא הָדָא לְמִפַּל בְּחַרְבָּא נְשָׁנָא וְשַׁפְלָנָא יְהוֹן לְבִוְעָא הֲלָא טֵב לָנָא דְנֵיחוֹב לְמִצְרַיִם׃ וְאָמְרוּ גְּבַר לַאֲחוֹהִי
4 נְמַנֵּי רֵישָׁא וְנֵיתוֹב לְמִצְרַיִם׃ וְנָפַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־אַפֵּיהוֹן קֳדָם כָּל קְהַל כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וִיהוֹשֻׁעַ
6 בַּר־נוּן וְכָלֵב בַּר־יְפֻנֶּה מִן־מָאלֵי יַת־אַרְעָא בְּזָעוּ לְבוּשֵׁיהוֹן׃ וְאַפְרִישׁוּ
7 לְכָל־כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אַרְעָא דִּי עֲבַרְנָא בָהּ לְאַלָּלָא יָתָהּ׃
8 טָבָא אַרְעָא לַחֲדָא לַחֲדָא׃ אִם־רַעֲוָא קֳדָם יְיָ וְיָעֵל יָתָנָא לְאַרְעָא הָדָא וְיִתְּנַהּ לָנָא אַרְעָא דִּי
9 הִיא עָבְדָא חֶלְבָּא וּדְבָשׁ׃ בְּרַם בְּמֵימְרָא דַיְיָ לָא־תִמְרְדוּן וְאוֹף לָא־תְדַחֲלוּן מִן־יַת עַמָּא דְאַרְעָא
10 אֲרֵי בִידָנָא מְסִירִין אֲנוּן עֲרָא רְחוֹקְפּוֹן מִנְּהוֹן וּמֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעֲדָנָא לָא תְדַחֲלוּן מִנְּהוֹן׃ וְאֵמַר כָּל־כְּנִשְׁתָּא לְמִרְגַּם יָתְהוֹן בְּאַבְנַיָּא
11 וְיִקְרָא דַיְיָ אִתְגְּלִי בְּמַשְׁכְּנָא לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עַד אֵימָתַי יְהוֹן מְרָגְנִין קֳדָמַי עַמָּא הָדֵין
12 וְעַד־אֵימָתַי לָא־יְהֵימְנִין בְּמֵימְרִי בְּכֹל אָתַיָא דִּי עֲבַדִית בֵּינֵיהוֹן׃ אֶמְחִנּוּן בְּמוֹתָא וְאֵשֵׁצִנּוּן וְאֵעְבֵּד
13 יָתְךָ לְעַם רַב וְתַקִּיף מִנְּהוֹן׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ וְיִשְׁמְעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי אַסֵּקְתָּא בְּחֵילָךְ יַת עַמָּא הָדֵין מִבֵּינֵיהוֹן׃

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XIV.

1 ET levavit omnis congregatio, & dedit vocem suam, flevitque populus nocte istâ.
2 Et murmuraverunt adversùs Mosen, & adversùs Aaronē omnes filii Israel; dixeruntq; illis omnis congregatio, Utinam mortui essemus in terrâ Ægypti, vel in hoc deserto utinam mortui essemus.
3 Et quare Domin⁹ introduxit nos in terram istam ut concidamus gladio, uxores nostræ, & parvuli nostri sint in prædâ? nonne melius esset nobis reverti in Ægyptū?
4 Dixeruntq; unus ad alterum, Statuamus ducē, & revertamur in Ægyptum.
5 Tum ceciderunt Moses et Aaron super facies suas coram omni cœtu congregationis filiorum Israel.
6 Et Josue filius Nun, & Caleb filius Jephone ex exploratoribus terræ ruperunt vestimenta sua.
7 Et dixerunt omni congregationi filiorum Israel hæc verba; Terra per quam transivimus ad explorandū eam, bona est terra valdè valdé.
8 Si complacet in nobis Dominus, introducet nos in terram istam, & dabit illam nobis, terram fluentem lacte & melle.
9 Tantùm in Dominum ne rebellētis, neque timeatis populum terræ, quia panis noster sunt: recessit umbra eorū ab eis, sed Dominus nobiscum est, ne timeatis eos.
10 Loquebatur autē omnis congregatio de iis obruendis lapidibus. Tum gloria Domini apparuit in tabernaculo testimonii omnibus filiis Israel.
11 Et dixit Domin⁹ Mosi, usquequò contemnet me populus iste, & usquequò non credet mihi in omnibus signis quæ feci in medio ejus?
12 Percutiam eos (a) peste, & expellam eos; faciam verò te, et domū patris tui in gentem majorem et robustiorem istâ.
13 Dixitque Moses Domino, Audiet Ægyptus: ascendere enim feciſti cum virtute tua populum istum de medio ejus.

VER. SAM. (a) morte,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ عَشَرَ *

CAP. XIV.

1 * فَرَفَعَ ٱلْجَمَاعَةُ أَصْوَاتَهُمْ * وَبَكَوْا فِي تِلْكَ ٱللَّيْلَةِ * وَتَمَرْمَرَ عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ جَمَاعَةُ بَنِي إِسْرَائِيلَ *
2 وَقَالُوا لَهُمْ يَا لَيْتَنَا مُتْنَا فِي بَلَدِ مِصْرَ * يَا لَيْتَنَا مُتْنَا فِي هٰذَا ٱلْبَرِّ * وَلِمَاذَا يُدْخِلُنَا ٱللَّهُ إِلَى ذٰلِكَ ٱلْبَلَدِ *
3 فَنُقْطَعُ بِٱلسَّيْفِ * وَيُصَيَّرُ نِسَاؤُنَا أَرَامِلَ * وَأَطْفَالُنَا غَنِيمَةً * أَلَا إِنَّ ٱلْأَصْلَحَ لَنَا ٱلرُّجُوعُ إِلَى مِصْرَ * ثُمَّ
4 قَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ * نُوَلِّي رُوسَنَا * وَنَرْجِعُ إِلَى مِصْرَ * فَوَقَعَ مُوسَى وَهَرُونُ عَلَى وُجُوهِهِمَا بِحَضْرَةِ
5 جُمْهُورِ جَمَاعَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَيُوشَعُ بْنُ نُونٍ وَكَالِبُ بْنُ يَفُنَّا مِنْ رَاعِيَيِ ٱلْبَلَدِ خَرَقَا ثِيَابَهُمَا
6 وَقَالَا لِجَمَاعَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ قَوْلًا * ٱلْبَلَدُ ٱلَّذِي مَرَرْنَا فِيهِ لِنَرُومَهُ بَلَدٌ جَيِّدٌ جِدًّا * إِنْ كَانَ
7 لِلَّهِ مُرَادٌ فِينَا أَدْخَلَنَاهُ وَوَهَبَهُ لَنَا * بَلَدٌ يَفِيضُ ٱللَّبَنَ وَٱلْعَسَلَ * إِمَّا عَلَى ٱللَّهِ وَلَا تَتَمَرْمَرُوا * وَلَا تَخَافُوا
8 أَهْلَ ٱلْبَلَدِ * فَإِنَّهُمْ طَعَامُنَا * وَسَيَزُولُ ظِلُّهُمْ عَنْهُمْ * وَٱللَّهُ مَعَنَا * فَلَا تَخَافُوهُمْ * فَكَادَ جَمِيعُ ٱلشَّعْبِ
9 أَنْ يَرْجُمُوهُمَا بِٱلْحِجَارَةِ * ثُمَّ ظَهَرَ نُورُ ٱللَّهِ فِي خِبَاءِ ٱلْحَضْرَةِ لِجَمِيعِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَقَالَ ٱللَّهُ لِمُوسَى *
10 إِلَى كَمْ يَعْصِينِي هٰؤُلَاءِ ٱلْقَوْمُ * وَإِلَى كَمْ لَا يُؤْمِنُونَ بِي مَعَ جَمِيعِ ٱلْآيَاتِ ٱلَّتِي صَنَعْتُهَا فِيمَا
11 بَيْنَهُمْ * يَسْتَحِقُّونَ أَنْ أَضْرِبَهُمْ بِٱلْوَبَاءِ وَأُفْرِضَهُمْ وَأَجْعَلَكَ أُمَّةً أَعْظَمَ وَأَكْثَرَ مِنْهُمْ * فَقَالَ مُوسَى لِلَّهِ *
12 فَيَسْمَعُ ذٰلِكَ ٱلْمِصْرِيُّونَ ٱلَّذِينَ أَصْعَدْتَ هٰؤُلَاءِ مِنْ بَيْنِهِمْ بِقُدْرَتِكَ *

CAP. XIV.

1 ELevavit ergò turba voces suas, et fleverunt eâ nocte.
2 Et murmuravit de Musa & de Harone congregatio filiorum Israil, & dixerunt eis, O utinàm mortui essemus in regione Ægypti · O utinàm moriamur in isto deserto,
3 Ponùs quàm introducat nos Deus in regionem illam, ne concidamur gladio, et fiant uxores nostræ viduæ, & infantes nostri præda: sed certè melius est nobis redire in Ægyptum.
4 Et dixerunt alter ad alterum, Præficiamus principes nostros, & revertamur in Ægyptum.
5 Et corruerunt Musa & Haron super facies suas coram turma cœtûs filiorū Israil.
6 Jusaa verò filij Nun, & Calib filius Jefonna de exploratoribus regionis, conscinderunt vestimenta sua.
7 Et dixerunt cœtui filiorum Israil sermonem; Regio per quam transivimus ut exploraremus eam, est regio bona valdè valdé.
8 Si fuerit Deo placitum in nobis, introducet nos in eam, & dabit illam nobis, regionem mananiem lacte & melle.
9 Verùm adversùs Deum ne murmuretis, & ne timeatis habitatores regionis: nam cibus noster sunt, & evanescet umbra eorum ab ipsis, & Deus nobiscum est, ne ergò timeatis eos.
10 Parùm verò absuit quin totus populus peterent utrumque lapidibus. Tum apparuit splendor Dei in tabernaculo præsentiæ omnibus filiis Israil.
11 Et dixit Deus Musæ, usquequò resistent mihi populus iste? & quousque non credent in me post omnia miracula quæ patravi inter eos?
12 Merentur ut percutiam eos peste, & consumam eos, & constituam te in gentē majorem & copiosiorem eis.
13 Ait Musa ad Deum, Audient hoc Ægyptii, è quorū medio eduxisti istos cum potentia tua;

ספר במדבר: יד

Domine tu quòd audierunt hujus terræ habitatorem *ad* dicent Et

14 וְאָמְרוּ אֶל־יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת שָׁמְעוּ כִּי־אַתָּה יְהוָה
, Domine *tu visus eculo in eculo* quòd ,istius populi *interiore in*
בְּקֶרֶב הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר־עַיִן בְּעַיִן נִרְאָה אַתָּה יְהוָה
eorum facies ad ambulas tu nubis columna in & ,eos ſuper *ſtans* tua nubes &
וַעֲנָנְךָ עֹמֵד עֲלֵהֶם וּבְעַמֻּד עָנָן אַתָּה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם
populum *facies* mori Et .nocte ignis columna in & , die
יוֹמָם וּבְעַמּוּד אֵשׁ לָיְלָה: 15 וְהֵמַתָּה אֶת־הָעָם
audierunt quæ gentes dicent & ,unum virum tanquã iſtum
הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־
introducere Dominus *Ioſſe* non *Præ* .dicendo ,tuum auditũ
שִׁמְעֲךָ לֵאמֹר: 16 מִבִּלְתִּי יְכֹלֶת יְהוָה לְהָבִיא
eos *maſtavit &* ,eis juravit quam terram in iſtum populum
אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם
, Domini fortitudo obſecro magnificetur nunc &c .deſerto in
בַּמִּדְבָּר: 17 וְעַתָּה יִגְדַּל־נָא כֹּחַ אֲדֹנָי
mult⁹ & ,*narium longus* Dominus : dicendo ,es locutus quemadmodum
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: 18 יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־
non mundando &:prævaricatione & ,iniquitatẽ portans , miſericordia
חֶסֶד נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְנַקֵּה לֹא
ſuper & ,tertios ſuper ,filios ſuper patrum iniquitatẽ viſitans ,mundabit
יְנַקֶּה פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל־בָּנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־
magnitudinem juxta iſtius populi iniquitati obſecro Parce .quartos
רִבֵּעִים: 19 סְלַח־נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל
Ægypto ab huic populo pepercifti quemadmodũ &,tuæ miſericordiæ
חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם
.tuum verbũ ſecundũ Peperci : Dominus dixit Et .huc uſque ad &
וְעַד־הֵנָּה: 20 וַיֹּאמֶר יְהוָה סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ:
omnis Domini gloria implebitur & ,ego *vivens* profectò Et
21 וְאוּלָם חַי־אָנִי וְיִמָּלֵא כְבוֹד־יְהוָה אֶת־כָּל־
& ,meã gloriam *videntes* viri omnes Quia .terra
הָאָרֶץ: 22 כִּי כָל־הָאֲנָשִׁים הָרֹאִים אֶת־כְּבֹדִי וְאֹתֹתַי
jam me tentaverunt &,deſerto in &,Ægypto in feci quæ ,mea ſigna
אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ אֹתִי זֶה
terram viderint Si : *mea voce in audierunt* non & , vicibus decem
עֶשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי: 23 אִם־יִרְאוּ אֶת־הָאָרֶץ
.cam videbunt non,me irritantes omnes & ; eorum patrib⁹ juravi quam
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָם וְכָל־מְנַאֲצַי לֹא יִרְאוּהָ:
implevit & ,eo cum alter ſpiritus fuit *mercede*,Chaleb meum ſervum Et
24 וְעַבְדִּי כָלֵב עֵקֶב הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ וַיְמַלֵּא
ej⁹ ſemen & ,*illuc eſt ingreſſus quam* terram in eũ introducã & ,me poſt
אַחֲרָי וְהֵבֵאתִיו אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בָּא שָׁמָּה וְזַרְעוֹ
Cras : *profundo* in habitat Chenahanæus &,Hamalechita Et .eam *hæreditabit*
יוֹרִשֶׁנָּה: 25 וְהָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב בָּעֵמֶק מָחָר
.Suph maris *via* defertum in vobis proficiſcimini & *faciem* vertite
פְּנוּ וְסָעוּ לָכֶם הַמִּדְבָּרָה דֶּרֶךְ יַם־סוּף:
Uſque : dicendo , Aharon ad & ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
25 27 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: עַד־
,me *ſuper murmurantes ipſi qui iſtum malum cœtum* ad quo
מָתַי לָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הַמָּה מַלִּינִים עָלַי אֶת־
? *audivi* ,me *ſuper murmurantes ipſi* qui Iſrael filiorũ murmurationes
תְּלֻנּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הַמָּה מַלִּינִים עָלַי שָׁמָעְתִּי:

Versio VULG. LAT.

14 Et habitatores terræ hujus qui audierunt, quòd tu, Domine, in populo iſto ſis, & facie videaris ad faciem, & nubes tua protegat illos, & in columna nubis præcedas eos per diem, & in columna ignis per noctem
15 Quòd occideris tantam multitudinem quaſi unum hominem, & dicant;
16 Non poterat introducere populum in terram, pro qua juraverat Idcircò occidit eos in ſolitudine.
17 Magnificetur ergò fortitudo Domini ſicut juráſti dicens,
18 Dominus patiens & multæ miſericordiæ, auferens iniquitatem & ſcelera, nullúmque innoxium derelinquens, qui viſitas peccata patrum in filios in tertiam & quartam generationem. Dimitte, obſecro, peccatum populi hujus ſecundùm magnitudinem miſericordiæ tuæ, ſicut propitius fuiſti egredientibus de Ægypto uſque
20 ad locum iſtum. Dixítque Dominus, Dimiſi juxta verbum tuum.
21 Vivo ego, & implebitur gloriâ Domini
22 univerſa terra. Attamen omnes homines qui viderunt majeſtatem meam, & ſigna quæ feci in Ægypto & in ſolitudine, & tentaverunt me jam per decem vices, nec obedierunt voci meæ,
23 Non videbunt terram pro qua juravi patribus eorum; nec quiſquam ex illis qui detraxit
24 mihi, intuebitur eam. Servum meum Caleb, qui plenus alio ſpiritu ſecutus eſt me, inducam in terram hanc, quam circuivit: & ſemen ejus
25 poſſidebit eam. Quoniam Amalecites & Chananæus habitant in vallibus: cras movete caſtra, & revertimini in ſolitudinem per viam Maris rubri.
26 Locutúſq; eſt Dñs ad Moyſen
27 & Aaron, dicens, Uſquequò multitudo hæc peſſima murmurat contra me? querelas filiorum Iſrael audivi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ὅτι ἡ γῆς ταύτης ἀκηκόασιν, ὅτι σὺ εἶ κύριος ἐν τῷ λαῷ τούτῳ, ὅτις (θ) ὀφθαλμοῖς κατ' ὀφθαλμὺς ὀπτάζῃ κύριε, καὶ ἡ νεφέλη σου ἐφέστηκεν ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης σὺ προάγεις πρὸ προσώπου αὐτῶν τὴν ἡμέραν, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα. Καὶ ἀπολέσεις τὸν λαὸν τοῦτον ὡσεὶ ἄνθρωπον ἕνα. καὶ ἐροῦσι τὰ ἔθνη ὅσοι ἀκηκόασι τὸ ὄνομά σου, λέγοντες,
16 Παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι κύριον (ι) εἰσαγαγεῖν τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν αὐτοῖς, κατέστρωσεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ.
17 Καὶ νῦν ὑψωθήτω (κ) ἡ ἰσχύς σου κύριε, ὃν τρόπον εἶπας, λέγων,
18 Κύριος μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ἀληθινὸς, ἀφαιρῶν ἀνομίας καὶ ἀδικίας καὶ ἁμαρτίας, καὶ καθαρισμῷ οὐ καθαριεῖ τὸν ἔνοχον, ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς. Ἄφες τὰ ἁμαρτίαν τῷ λαῷ τούτῳ κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καθὼς ἵλεως ἐγένου αὐτοῖς ἀπ' Αἰγύπτου ἕως τοῦ νῦν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν,
20 Ἵλεως αὐτοῖς εἰμι κατὰ τὸ ῥῆμά σου.
21 Ἀλλὰ ζῶ ἐγὼ καὶ ζῶν τὸ ὄνομά μου, καὶ ἐμπλήσει ἡ δόξα κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν.
22 Ὅτι πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ὁρῶντες τὴν δόξαν μου, καὶ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίησα ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν τῇ (λ) ἐρήμῳ, καὶ ἐπειρασάν με τοῦτο δέκατον, καὶ οὐκ εἰσήκουσαν τῆς φωνῆς μου,
23 (μ) Ἢ μὴν οὐκ ὄψονται τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν· ὀμῶ δὲ ἢ τὰ τέκνα αὐτῶν ἃ ὄψεται ἐμοῦ ὧδε, ὅσοι οὐκ οἴδασιν ἀγαθὸν (ν) οὐδὲ κακόν, πᾶς νεώτερος ἄπειρος, τούτοις δώσω τὴν γῆν. πάντες δὲ οἱ (ξ) παροξύναντές με, οὐκ ὄψονται
24 αὐτήν. Ὁ δὲ παῖς μου Χαλεβ, (ο) ὅτι πνεῦμα ἕτερον ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπηκολούθησέ (π) μοι, εἰσάξω αὐτὸν εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν εἰσῆλθεν ἐκεῖ, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ κληρονομήσει αὐτήν. Ὁ
25 δὲ Ἀμαλὴκ καὶ ὁ Χαναναῖος κατοικοῦσιν ἐν τοῖς κοιλάδι. αὔριον ἐπιστράφητε καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς εἰς τὴν ἔρημον, ὁδὸν Θαλασσαν ἐρυθρᾶν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ
26 Ἀαρὼν, λέγων, Ἕως τίνος τὴν συναγωγὴν τὴν πονηρὰν ταύτην; ἃ αὐτοὶ γογγύζουσιν ἐναντίον μου, τὰ γογγύσιν υἱοὶ ὑμῶν Ἰσραὴλ, ἣν ἐγόγγυσαν περὶ ὑμῶν, ἀκήκοα.

MS.A. (θ) ὀφθαλμὸς (ι) εἰσαγαγεῖν αὐτοῦ εἰς τὴν (κ) ἡ χείρ (λ) ἐρήμῳ ταύτῃ, καὶ (μ) Εἰ μὴν (ν) ἢ κακὸν, (ξ) παροξύνοντές (ο) ὅτι ἐγένηθη πνεῦμα (π) μοι, καὶ εἰσάξω

Sed & omnes qui habitant ſuper terram hanc, audierunt, quia tu es Dominus in populo hoc, qui quidem oculis ad oculos aſpiciaris, Domine, & nubes tua ſtat ſuper eos, & in columna nubis tu incedis prior eis die, & in columna ignis nocte. Et conteres populum hunc, tanquam hominem unum. Et dicent gentes, quæcunq; audierunt nomen tuum, dicentes, Eò quòd non poſſet Dominꝰ introducere populum hunc in terram, quam juraverat eis; proſtravit eos in deſerto. Et nunc exaltetur fortitudo tua, Domine, quemadmodùm dixiſti, dicens; Dominus longanimis, & multùm miſericors, et verax, auferens iniquitates, & injuſtitias, & peccata, & mundatione non mundabit reum, reddens peccata patrum ſuper filios uſq; ad tertiã & quartam progeniem. Dimitte peccatũ populo huic ſecundùm magnam miſericordiã tuã; ſicut propitius fuiſtiꝰ eis ab Ægypto uſque nunc. Et dixit Dominus ad Moyſen, Propitius eis ſum juxta verbum tuũ. Sed vivo ego, (c) & Vivens nomen meũ, & implebit gloria Domini omnem terrã. Quia omnes viri videntes gloriã meã, & ſigna, quæ feci in Ægypto, & in deſerto, & tentaverunt me jam decies, et non exaudierunt vocẽ meã; Profectò non videbunt terrã, quã juravi patribus eorũ: ſed filii eorũ, qui ſunt mecũ hic, quicunq; nõ noverunt bonũ neque malũ, omnis junior inexpertus; his dabo terrã. Omnes autẽ irritantes me, non videbunt eam. Puer autẽ meus Chaleb, quoniam ſpiritus alius in eo, (d) et obſecutus eſt mihi, inducã eũ in terrã, in quã intravit illuc: & ſemen ejus hæreditabit eã. Amalec autem & Chananæus habitant in cavalle. Cras revertimini, & promovete vos in deſertũ, viã, (e) maris rubri. Et ait Dominus ad Moyſen & Aaron, dicens, Quouſq; ſynagogã malã hanc? quæ ipſi murmurant contra me, murmurationẽ filiorum Iſrael, quã murmuraverunt de vobis, audivi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܒܝܫ ܕܝܬܒ ܐܪܥܐ ܗܕܐ ܕܫܡܥ ܐܢ ܐܢܬ ܐܠܗ ܒܓܘ ܥܡܐ ܗܕܐ ܕܥܝܢ ܒܥܝܢ ܐܬܚܙܝ ܐܢܬ ܡܪܝ ܘܥܢܢܟ ܩܐܡ ܥܠܝܗܘܢ ܘܒܥܡܘܕ ܥܢܢ ܐܢܬ ܗܟ ܩܕܡ ܗܘ ܠܗܘܢ ܒܝܘܡܐ ܘܒܥܡܘܕ ܢܘܪ ܒܠܠܝܐ
15 ܘܬܩܛܠ ܠܗܕܐ ܥܡܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܚܕ ܘܢܐܡܪܘܢ ܥܡܡܐ ܕܫܡܥܘ ܫܡܥܟ ܠܡܐܡܪ
16 ܡܢ ܕܠܐ ܝܟܠ ܡܪܝ ܠܡܥܒܕ ܠܗܕܐ ܥܡܐ ܠܐܪܥܐ ܕܡܠ ܠܗܘܢ ܘܩܛܠ ܠܗܘܢ ܒܡܕܒܪܐ
17 ܘܗܫܐ ܢܬܪܒܐ ܟܚ ܡܪܝ ܐܝܟ ܕܡܠܠܬ ܠܡܐܡܪ
18 ܡܪܝ ܐܪܟ ܐܦܝܢ ܘܣܓܝ ܚܣܕ ܢܫܐ ܥܘܠ ܘܚܛܝܬܐ ܘܠܐ ܡܢܩܐ ܕܦܩܕ ܥܘܠ ܐܒܗܬ ܥܠ ܒܢܝܐ ܥܠ ܬܠܬܐ ܘܥܠ ܪܒܥܐ
19 ܫܒܘ ܠܥܘܠ ܗܕܐ ܥܡܐ ܟܪܒ ܚܣܕܟ ܘܐܝܟ ܕܫܒܩܬ ܠܗܕܐ ܥܡܐ ܡܢ ܡܨܪܝܡ ܘܥܕ ܗܫܐ
20 ܘܐܡܪ ܡܪܝ ܫܒܩܬ ܟܡܠܠܬܟ
21 ܐܢܐ ܚܝ ܕܡܠܐ ܢܬܡܠܐ ܟܠ ܐܪܥܐ ܝܩܪ ܡܪܝ
22 ܟܠ ܓܒܪܐ ܗܢܘܢ ܕܚܙܘ ܝܩܪܝ ܘܐܬܘܬܝ ܕܥܒܕܬ ܒܡܨܪܝܡ ܘܒܡܕܒܪܐ ܘܢܣܘ ܠܝ ܗܟ ܥܫܪ ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܫܡܥܘ ܒܩܠܝ
23 ܐܦ ܢܚܙܘܢ ܠܐܪܥܐ ܕܡܠ ܠܐܒܗܬܗܘܢ ܘܟܠ ܡܢ ܕܡܪܓܙ ܒܝ ܠܐ ܢܚܙܘܢ
24 * ܘܥܒܕܝ ܟܠܒ ܥܩܒ ܗܘܬ ܪܘܚ ܐܚܪܬ ܥܡܗ ܘܡܠܐ ܒܬܪܝ ܘܐܥܠ ܠܗ ܠܐܪܥܐ ܕܥܠ ܒܗ ܘܙܪܥܗ ܢܪܬ ܠܗ
25 ܘܥܡܠܩܝ ܘܟܢܥܢܝ ܝܬܒ ܒܥܡܩܐ ܨܒܘ ܗܘ ܘܣܥܘ ܠܟܘܢ ܡܕܒܪܐ ܕܣܦ ܝܡܐ
26 ܘܡܠܠ ܡܪܝ ܥܡ ܡܫܐ ܘܥܡ ܗܪܘܢ ܘܐܡܪ
27 ܥܕ ܡܬܝ ܠܟܢܫܬܐ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ ܗܢܘܢ ܕܡܪܓܙܝܢ ܥܠ ܩܕܡܝ ܬܘܠܥܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܗܢܘܢ ܡܪܓܙܝܢ ܥܠ ܩܕܡܝ ܫܡܥܬ

Dicentq; habitores terræ hujus, qui audierunt quòd tu Dñe ſis in medio hujꝰ populi, quòd oculo ad oculũ apparueris Dñe, & nubes tua ſtet ſuper eos, & in columna nubis præceſſeris eos interdiu, & in columna ignis noctu. Et cùm interfeceris populum iſtum quaſi hominẽ unũ, dicẽt gentes quæ audierunt nomẽ tuũ; Quia non potuit Dñs introducere populũ iſtũ in terrã pro qua juraverat patribꝰ eorũ; idcirco mactavit eos in deſerto. Nunc ergò magnificetur fortitudo tua Dñe, quemadmodũ locutꝰ es, ac dixiſti; Dñe, longus eſt ſpiritus tuus, & multa bonitas tua, & remittens iniquitatem atque peccatũ, at juſtificando non juſtificans, viſitans delicta patrũ ſuper filios, & ſuper filios filiorũ, & ſuper tertiã & quartã generationẽ. Dimitte ergò ſcelus populi hujus ſecundùm multitudinẽ bonitatũ tuarũ, prout pepercifti eis ab Ægypto uſque modò. Dixit Dñs ad Moſen, Peperci eis juxta verbũ tuũ. Veruntamẽ vivo ego: impleta quidẽ eſt gloriã Dñi univerſa terra. At omnes viri qui viderunt gloriã meã, & ſigna quæ feci in Ægypto, & in deſerto, & tentaverũt me, en jam decẽ vicibꝰ, nec audierũt vocẽ meã; Si viderint terrã quã juramẽto ſũ pollicitꝰ patribꝰ eorũ; omnes irritatores mei non videbunt eã. Servꝰ autẽ meus Caleb, propterea quòd fuit ſpiritꝰ meꝰ cum eo, & perfecit poſt me, illum introducã in terrã quã ingreſſus eſt, & ſemen ejus poſſidebit illã, Nec non Amalecitas, et Chananæos degentes in monte. Cras convertimini, & diſcedite ad ſolitudinẽ ad viã maris Suph. Locutuſque eſt Dñs cum Moſe & cum Aharone, & dixit ad eos; Uſquequo cœtus iſte malus murmurabunt coram me? murmurationem quam murmurant coram me filii Iſrael, audivi.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

14 וְיֵמְרוּן לְיָתְבָ֣א דְאַרְעָ֣א הָדָ֔א דִּשְׁמַ֖עוּ
אֲרֵ֣י אַתְּ֤ יְיָ֙ דְּשַׁכְנָ֣תָךְ שְׁרִ֔יא בְּגוֹ עַמָּ֖א
הָדֵ֑ין דְּעַ֤יְנַיִּן חָזַן֙ שְׁכִינַ֣ת יְקָרָ֔א
דְּיָ֖יָ וַעֲנָנָ֣ךְ מָטֵ֑יל עֲלֵיהוֹן וּבְעַמּוּדָ֣א
דַּעֲנָנָ֗א אַתְּ֤ מְדַבַּ֙ר קֳדָמֵיהוֹן בְּיוֹמָ֔א
15 וּבְעַמּוּדָ֥א דְּאֶשָׁתָ֖א בְּלֵילְיָ֑א וְתִקְטֹ֣ל
יָת־עַמָּ֣א הָדֵ֔ין כְּגַבְרָ֥א חַד֙ וְיֵמְר֔וּן
עַמְמַיָּ֣א דִּי־שָׁמְע֔וּ יָת֥ שְׁמָעֲךָ֖ דְּחָכְמְתָ֑ךְ
16 לְמֵימַ֗ר מִדְּלֵ֤ית יְכֹלְתָּא֙ דַּייָ֔ קָ֣ם
לְאָעָלָ֗א יָת֙ עַמָּ֣א הָדֵ֔ין לְאַרְעָ֖א
דְּקַיֵּ֣ם לְהוֹן֙ וְקַטְלִ֣נּוּן בְּמַדְבְּרָ֔א: וּכְעַ֕ן
17 סְגִי־כְעַן֙ חִילָ֣א מִן־קֳדָ֔ם יְיָ֖ כְּמָ֣א דְּ
מַלֵּלְתָּ֑א לְמֵימָ֖ר : יְיָ֣ מְרַחֵ֔ק רְעוּתָ֖ךְ
וְסַגֵּ֣י לְמֶעְבַּ֣ד טָבִ֔ין וְקָשׁ֥וֹט שָׁבֵ֖ק
לְעַוְיִ֣ן וּלְמָר֔וּד וּלְחוֹבִ֖ין סָלַ֑ח
לְדַתְיָבִ֣ין לְאוֹרַיְתָ֔ךְ וּדְלָא֙ תְּחַיְּבִ֣ין לָא֔
מְזַכֵּ֣י סַסְעַ֔ר חוֹבֵ֥י אֲבָהָ֖ן עַל־בְּנִ֑ין
19 מְרִירִ֣ין עַל־דָּ֔ר תְּלִיתָ֖אי וְעַל־דָּ֥
רְבִיעָֽא: שְׁבוֹק־כְּעַן֙ לְחוֹבֵ֣י עַמָּ֣א הָדֵ֔ין
כְּסֹ֥גִי אוּת֖ טָבוּתָ֑ךְ וְכָמָ֣א דִּי֙ שְׁבַקְתָּ֔
20 לְעַמָּ֥א הָדֵ֖ין מִמְּצְרַ֑יִם וְעַד־כְּעַ֖ן: וַאֲמַ֥ר
21 יְיָ֖ שְׁבַקִּית כְּפִתְגָמָֽךְ: וְחַ֣י קַיְמָ֔נָא
22 וּמָלְיָ֖א יְקָרָ֣א דַּייָ֑ יָת֥ כָּל־גֻּבְרַיָּ֣א דַחֲזוֹ֣ יָת֣ יְקָרִ֔י וְיָת֥ אָתְוָתַ֖י
דִּ֣י עֲבַדִ֑ית בְּמִצְרַ֖יִם וּבְמַדְבְּרָ֣א
23 וְנַסְּי֣וּ קֳדָמַ֔י דְּנָן֙ עַשְׂר֣ זִמְנִ֔ין וְלָא
קַבִּ֖ילוּ לְמֵימְרִ֑י : אִם־יְחֽוֹן יָת֣ אַרְעָ֔א
24 דִּ֥י קַיֵּמִ֖ית לַאֲבָהָתְהוֹן וְכָל־דַּאֲרָגְזִ֣ין
קֳדָמַ֔י לָא יְחֽוֹנֵ֑הּ : וְעַבְדִּ֣י כָלֵ֔ב חֲלַ֗ף
דְּהֽוָה־רוּחַ֙ אָחֳרִ֣י עִמֵּ֔הּ וְאַשְׁלִ֖ים
בָּתַ֣ר דְּחַלְתִּ֑י וְאָעֲלִנֵּ֖יהּ לְאַרְעָ֣א דִּ֔י
עַל־לְתַ֣ן וּבְנ֔וֹהִי יְרַתְנִ֖ינַּהּ:
25 וְעַמְלֵקָ֣אָה וּכְנַעֲנָאָ֔ה יָתִ֖יב בְּמֵישְׁרָ֑א
מְחַ֣ר אִתְפְּנוֹ֙ וְטוּלוּ֙ לְכוֹן֙ לְמַדְבְּרָ֔א
26 אָרַ֖ח יַמָּ֥א דְּסוּף֑ : וּמַלֵּ֥ל יְיָ֖ עִם־מֹשֶׁ֥
27 וְעִם־אַהֲרֹ֖ן לְמֵימָ֑ר: עַד־אֲמָתַ֗י לְכְנִשְׁתְּא֙
בִּישְׁתָּ֣א הָדָ֔א דִּ֥י אִנּ֖וּן מִתְרַעֲמִ֣ין
עֲלַ֑י יָת־תּוּרְעֲמַ֥ת בְּנֵ֖י יִשְׂרָאֵ֥ל דִּ֛י
אִנּ֖וּן מִתְרַעֲמִ֥ין עֲלַ֖י שְׁמַעְתִּֽ:

Et dicent habitantib⁹ in terra hac: qui audierũt ℣ tu Dñe cũ majestate tua habitas in medio populi hujꝰ : qui oculis suis vidit majestatem gloriæ tuæ Dñe, et nubes tua obumbrat sup eos, et in columna nubis tu præcedis eos per diẽ, et in columna ignis ℣ noctẽ. Et ſi occideris populũ hunc, quaſi virũ unũ: dicẽt populi, qui audierũt famã fortitudinis tuæ, dicentes. Eò ℣ non erat poteſtas corã Dño, ad introducẽdũ populũ hunc in terrã pro qua juravit eis: ideo occidit eos in deſerto. Nunc autẽ, magnificetur obſecro, fortitudo corã te Dñe: ſicut locut⁹ es, dicens. Dñs patiens et *multa* faciens *bona & veritatẽ*, dimittens iniquitates rebellioné et ſcelꝰ: parcens eis qui convertuntur ad legem ejꝰ, et eos qui non convertũtur nõ juſtificat; viſitans peccata patrũ in filios rebelles, in generationẽ tertiã et in quartã. Dimitte obſecro, peccata pópuli hujꝰ, ſecundũ multitudinẽ bonitatis tuæ: et ſicut dimiſiſti populo huic, ab Ægypto et uſq; nunc. Dixitq; Dñs; Dimiſi juxta verbũ tuũ. Veruntamen vivo ego: et implebitur gloriã Dñi oĩs terra. Quia omnes viri qui viderunt gloriã meã, & ſigna mea quæ feci in Ægypto et in deſerto: et tentaverunt corã me jã decẽ vicibꝰ, et non obedierunt verbo meo. Si videbũt terrã, pro qua juravi patribꝰ ſuis: et omnes qui irritaverũt corã me, nõ videbũt eã. Servũ autẽ meũ Caleb, eò ℣ fuit cũ eo alius ſpiritꝰ, et perfectè ſecutus eſt timorem meum introducam in terram ad quam ingreſſus eſt; & filii ſui poſſidebunt eam. Amalechites autẽ et Chananæus habitant in valle: cras revertimini et movete caſtra in ſolitudinẽ per viã maris rubri. Locutuſq; eſt Dñs cũ Moyſe et Aarõ, dicens. Uſque quò congregatio hæc peſſima murmurabũt contra me? Murmuratio filiorũ Iſrael, quam ipſi murmurant contra me, audita eſt coram me.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 * צאשעיצ2אצ·תצשצ·בפאפ·דאאצ·תשעצ·עתצ·אצ
תצאצ·בפצפ·דפשצ·דאפאשצ·תשתצ·בפאפ·דאאצ
תצאצ·דצלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·סלבצ·אצאצ·ד צ2
15 בלבתצאצ·תצשצעשצדצ·צדשעצדצ·אשצ·תצ2תצ: * צאצאצ· צ
16 צשעצ·דאאצ·עצאשצ·תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ צ
תצאצ·שעצ·צ2אצ·שצ2תצ·תצ2תצאצ·דאאצ·עצאשצ·דאפאשצ·ד צפ
17 בשצדצפ: * צאצאצ·תצדצ2·לצאצ·עצאשצ·דצשעצדצ·בפצדצ·תצאצ·לצ שצ
18 צ2אשצ·· * תצאצאצ·אצתצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·ד צ2·דפ צאצ
צשעצ·לצ·דצשצ·דפצדצ·צ2·תצבקצ·בצתצשצ·עצאשצ·לצ·אצ צלצ
צ2אשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ: * צפצ צשצ
19 צ2אשצ·צ2·שצ2תצ·תצ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·לצ·אצ צ2
20 צשעצ·דצלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·אשצ·עשצ·לצ·אצ
21 ** צתצאצ·תצשצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ: * צאצאצ· צתשצ
22 צלבעצ·תצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· * עשצ צ2·
23 צשעצ·דצלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ: * צתצאצ·תצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
24 צשעצ·דצלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· * צתצאצ·תצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צ2·
25 צשעצ·דצלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· * צתצאצ·תצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
26 ** צתצאצ·תצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· * צשצ·
27 צאצאצ·דצלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
צשעצ·דצלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·

VERSIO SAMARITANA.

14 * צתצאצ·תצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צאצאצ·
תצאצ·דצלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צאצאצ·
15 צלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
16 צתצאצ·תצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
17 צלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
18 צתצאצ·תצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
19 צלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
20 צתצאצ·תצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
21 צלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
22 צתצאצ·תצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
23 צלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
24 צתצאצ·תצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
25 צלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
26 צתצאצ·תצשצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
27 צלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·
צשעצ·דצלבעצ·עשצדצ·צ2תצאצ·דצשעצדצ·דצתשצ·אשצ·עשצ·דצ2·תצשצ·תצ2תצ·· צשצ·

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Dicéntque habitatoribus terræ 14
iſtius, qui audierunt quod tu
Domine es in medio populi
iſtius, quòd oculo in oculo
conſpectus ſis Domine, nubeſq;
tua ſtet ſuper eos: in columna
nubis incedas ante illos per
diem, & in columna ignis per
noctem. Si occideris populum 15
iſtum tanquam unum hominem, dicent inquã, gentes quæ
audierunt famam tuam in
hunc modum: Eò quòd non 16
potuit Dominꝰ introducere populum iſtum in terram quam
juravit eis, meſtavit eos in
deſerto. Nunc autẽ magnifi- 17
cetur quæſo, virtus Domini
mei, ſicut locutus es, dicens;
Dominus tardus eſt ad iram, et 18
multus miſericordiâ et veritate; aufert iniquitatẽ, et prævaricationẽ, & peccatum illã
innocens eſt inocens; viſitat
iniquitatẽ patrum ſuper filios;
& ſuper tertiam et quartam
generationem. Dimitte quæſo, 19
iniquitatem populi iſtius ſecundùm magnitudinem miſericordiæ tuæ, ſicut (b) condonâſti populo huic, ab Ægypto
& hucuſque. Et reſpondit 20
Dominus, Dimiſi ſecundùm
verba tua. Et certè vivo ego, 21
repléatque gloria Domini univerſam terram. Quoniam
omnes homines qui viderunt
gloriam meam, & ſigna mea
quæ feci in Ægypto, & in
deſerto, & tentaverunt me 22
jam decem vicibus, et non audierunt vocem meam; Si vi- 23
deant terrã quam juravi patribus eorum me daturum eis:
Omnes enim contemptores
mei non videbunt eam. Ser- 24
vum autem meum Caleb, quoniam fuit ſpiritus alter cum
eo, & obſecutus eſt mihi, introducam in terram quam ingreſſus eſt, & ſemen ejus poſſidebit eam. Amalecita autem, & Chananæus habitat in
valle: eras revertimini, &
proficiſcimini in deſertum per
viam maris rubri. Et locutus 26
eſt Dominus Moſi et Aaroni,
dicens; Quouſque congre- 27
gationem iſtam malam quæ murmurat contra me? murmuva filiorum Iſrael quæ murmuraverunt contra me, audivi.

VER. SAM. (b) portâſti populum hunc

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* يقولون مع اهل هذا البلد الذين سمعوا انك انت يورك فما بين هؤلاء القوم يروية عينا 14
بعين * وعمادك مقيم عليهم * وبعمود غمام تسير بين ايديهم نهارا وبعمود نار ليلا * فاذا قتلهم 15
اجمعين كرجل واحد * قال جميع الامم الذين سمعوا اخبارك هذه قولا * مما لم يطق الرب ان 16
يدخل هؤلاء القوم الى البلد الذي وعدهم به فقتلهم في البر * والآن يتبين عظم قدرتك يا 17
رب كما قلت لي * انك الله طويل الامهال * كثير الفضل * غافر الذنب والجرم * ويبري * ولا يبري 18
مطالب بذنوب الآباء مع البنين * والثوالث * والروابع * اصفح ذنب هؤلاء القوم بكثرة فضلك * 19
وكما احملت لهم من مصر الى الآن * قال الله له * لقد صفحت لهم المعاجلة كما 20
سألت * ولكن وبقاي الدائم ونوري الذي يملأ جميع الارض * ان جميع الرجال الذين راوا 21
كرمي وآياتي التي صنعتها في مصر وفي البرية * وامتحنوني هذه المرة العاشر * ولم يقبلوا امري 22
* لا يرون البلد الذي اقسمت عليه لآبائهم * وكذلك كل من عصاني لا يراه * واما عبدي كالب 23 24
فجراء ما كان له راي آخر اتبع به طاعتي * لادخلنه الى البلد الذي صار اليه * ونسله يوريه 24
* والآن فالعمالقة والكنعانيون مقيمون في المرج * قولوا في غد وارحلوا الى البرية الى طريق بحر 25
القلزم * ثم كلم الله موسى وهارون تكليما * الى كم ابقي هذه الجماعة الردية التي دمرت الامة 26 27
علي * ولقد سمعت تذمر بني اسرائيل الذي تذمروه علي *

Et dicent cum incolis hujus regionis qui 14
audierunt, quòd te Deum, nempè ſplendorem tuum inter populum hunc videant oculatim: et nubes tua conſideat ſuper eos;
& in columna nubis gradiaris ante eos
diu, et in columna ignis noctu. Cùm ergò 15
occideris eos omnes quaſi virum unum, dicent omnes gentes quæ audierunt famam
hanc tuam, ſermonẽ hujuſmodi, Eò quòd 16
non valuit Dominus introducere populum
ſtũ in regionẽ quã promiſerat eis, occîdit
eos in deſerto. Et nunc appareat magni- 17
tudo potentiæ tuæ, O Domine, quemadmodũ dixiſti mihi. Tu enim es Deꝰ d'utuennæ 18
patientiæ, abundans gratiis, cõdonans culpam et delictum, et juſtificans, & nequaquam juſtificans: exigens ſcelera patrũ à
filiis, et nepotibus, et abnepotibus. Remitte 19
culpam hujus populi multitudine gratiæ
tuæ, et eâ ratione quâ toleraſti eos ab Ægypto uſque modò. Dixit Deus ad illum, 20
Jam remiſi eis acceleratione pœnæ ſicut
petiſti. Veruntamen per durationem me- 21
am ſempiternam, & per ſplendorem meũ
qui replet totam terram, Omnes viri qui 22
viderunt gloriam meam et ſigna mea quæ
feci in Ægypto, & in deſerto, & tentave-
runt me hâc vice decimâ, et non ſuſcepe-
runt præcipium meum; Non videbunt 23
regionem de quajuravi patribus eorum: et
ſimiliter omnis qui contradixerit mihi, non
videbit eam. At verò ſervum meum Ca- 24
lib, pro eo quòd habuerit aliam ſententiã
quâ ſectatus eſt obedientiam meam, intro-
ducam omnino in regionem ad quam ivit,
& ſtirpi ſuæ relinquet illam in hæreditatem. Et nunc Amalecitæ & Chananæi 25
commorantur in prato: convertimini ergò
cras, & proficiſcimini ad deſertũ, ad viã
maris rubri. Deinde allocutus eſt Deus 26
Muſam, & Haronem ſermone hujuſmodi;
Quouſq; conſervabo hunc cœtum pravũ, 27
qui murmurare fecit plebẽ meã cõtra meꝰ
Et jam audivi murmurationem filiorũ Iſ-
rail quã murmuraverunt adverſum me.

סֵפֶר בְּמִדְבַּר: יד

quemadmodum non si ,Dominus dicit ,ego *Vivens* : eos ad Dic
28 אֱמֹר אֲלֵהֶם חַי־אֲנִי נְאֻם־יְהוָה אִם־לֹא כַּאֲשֶׁר
isto deserto In .vobis fecero sic ,meis auribus in estis locuti
29 דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנָי כֵּן אֶעֱשֶׂה לָכֶם: בַּמִּדְבָּר הַזֶּה
vestrum numerũ omnẽ *ad* vestri *visitati* omnes & ,vestra cadavera cadent
יִפְּלוּ פִגְרֵיכֶם וְכָל־פְּקֻדֵיכֶם לְכֹל־מִסְפַּרְכֶם
.me *super* murmurâstis qui ,supra & ,annorum viginti filio à
מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה אֲשֶׁר הֲלִינֹתֶם עָלָי:
,meam manum elevavi quam ,terram ad fueritis ingressi vos Si
30 אִם־אַתֶּם תָּבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי
Jehosuah &, Jephunneh filium Chaleb nisi ,ea in vos *faciendũ* habitare *ad*
לְשַׁכֵּן אֶתְכֶם בָּהּ כִּי אִם־כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ
: *erit* prædam in ,dixistis *quam vestram pubem* Et .Nun filium
31 בִּן־נוּן: וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לָבַז יִהְיֶה
.*ea in abhorruistis* quam terram scient & ,eos introducam &
וְהֵבֵיאתִי אֹתָם וְיָדְעוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר מָאַסְתֶּם בָּהּ:
erunt vestri filii Et .isto deserto in ,cadent ,vos ,vestra cadavera Et
32 וּפִגְרֵיכֶם אַתֶּם יִפְּלוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה: וּבְנֵיכֶם יִהְיוּ
33 ,vestras fornicationes portabũt & ,annis quadraginta deserto in pascentes
רֹעִים בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה וְנָשְׂאוּ אֶת־זְנוּתֵיכֶם
quibus dierum *numero In* .deserto in vestra cadavera *consumi ad usque*
עַד־תֻּם פִּגְרֵיכֶם בַּמִּסְפָּר: בְּמִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר
34 diem ,anno diem ,diebus quadraginta terram explorâstis
תַּרְתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם
cognoscetis &,annis quadraginta *vestras iniquitates* portabitis ,anno
לַשָּׁנָה תִּשְׂאוּ אֶת־עֲוֹנֹתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה וִידַעְתֶּם
hoc non Si .sum locutus Dominus Ego .meam *frustrationem*
35 אֶת־תְּנוּאָתִי: אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי אִם־לֹא זֹאת
deserto in,me *super cœvenientibus ipsi malo cœtui* omni fecero
אֶעֱשֶׂה לְכָל־הָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת הַנּוֹעָדִים עָלַי בַּמִּדְבָּר
Moseh misit quos viri Et .morientur ibi &,cõsumẽtur isto
36 הַזֶּה יִתַּמּוּ וְשָׁם יָמֻתוּ: וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה
eũ *super* fecerũt murmurare & sunt reversi &,terram explorandum ad
לָתוּר אֶת־הָאָרֶץ וַיָּשֻׁבוּ וַיַּלִּינוּ עָלָיו
.terram super malam famam educendo ,*cœtum* omnem
אֶת־כָּל־הָעֵדָה לְהוֹצִיא דִבָּה עַל־הָאָרֶץ:
37 percussione in,malam terræ famam educentes ,illi viri sunt mortui Et
וַיָּמֻתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דִבַּת־הָאָרֶץ רָעָה בַּמַּגֵּפָה
,Jephunneh filius Chaleb &,Nun filius Jehosuah Et .*Domini facies* ad
38 לִפְנֵי יְהוָה: וַיְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה
.terram explorandũ ad *eunibus* ipsis viris ex vixerũt
חָיוּ מִן־הָאֲנָשִׁים הָהֵם הַהֹלְכִים לָתוּר אֶת־הָאָרֶץ:
: Israel filios omnes ad ista verba Moseh est locut' Et
39 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
ascẽderũt &,*matutino in manicaverunt* Et .valde populus luxerunt &
40 וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם מְאֹד: וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיַּעֲלוּ
quem locum ad ascendemus &,nos Ecce :dicendo montis *caput* ad
אֶל־רֹאשׁ הָהָר לֵאמֹר הִנֵּנוּ וְעָלִינוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
.peccavimus quia ,Dominus dixit
אָמַר יְהוָה כִּי חָטָאנוּ:

Versio VULG. LAT.

28 Dic ergò eis, Vivo ego, ait Dominus : sicut locuti estis audiente me, sic faciam vobis.
29 In solitudine hac jacebunt cadavera vestra. Omnes qui numerati estis à viginti annis & suprà, & murmurâstis contra
30 me, Non intrabitis terram, super quam levavi manũ meã ut habitare vos facerem: præter Caleb filium Jephone, &
31 Josue filium Nun. Parvulos autem vestros, de quibus dixistis quòd prædæ hostibus forent, introducam : ut videant terram, quæ vobis displicuit. Vestra cadavera jace-
32 bunt in solitudine. Filii ve-
33 stri erunt vagi in deserto annis quadraginta, & portabunt fornicationem vestram, donec consumantur cadavera patrum in deserto. Juxta nu-
34 merum quadraginta dierum, quibus considerâstis terram : annus pro die imputabitur. Et quadraginta annis recipietis iniquitates vestras, & sci-
35 etis ultionem meam. Quoniam sicut locutus sum, ita faciam omni multitudini huic pessimæ, quæ consurrexit adversùm me: in solitudine hac de-
36 ficiet, & morietur. Igitur omnes viri, quos miserat Moyses ad contemplandam terram, & qui reversi murmurare fecerant contra eum
37 omnem multitudinem, detrahentes terræ quòd esset mala, Mortui sunt atque percussi in
38 conspectu Domini. Josue autem filius Nun, & Caleb filius Jephone, vixerunt ex omni-
39 bus qui perrexerant ad considerandam terram. Locutúsque est Moyses universa verba hæc ad omnes filios Israel: & luxit populus nimis.
40 Et ecce manè primo surgentes ascenderunt verticem montis, atque dixerunt, Parati sumus ascendere ad locum, de quo Dominus locutus est : quia peccavimus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Εἶπον αὐτοῖς, Ζῶ ἐγὼ, λέγει κύριος· (ρ) εἰ μὴν ὃν τρόπον (σ) ἠκούσατέ μου ἐν τοῖς ὠσὶ μου, οὕτω ποιήσω ὑμῖν. Ἐν τῇ ἐρήμῳ
29 ταύτῃ πεσεῖται τὰ κῶλα ὑμῶν· καὶ πᾶσα ἡ ἐπισκοπὴ ὑμῶν, καὶ οἱ καταριθμημένοι ὑμῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, ὅσοι ἐγογγύζατέ μοι·
30 Εἰ ὑμεῖς εἰσελεύσεσθε εἰς τὴν γῆν ἐφ' ἣν ἐξέτεινα τὴν χεῖρά μου κατασκηνῶσαι ὑμᾶς ἐν αὐτῇ; ἀλλ' ἢ Χαλὲβ υἱὸς Ἰεφοννὴ, καὶ
31 Ἰησοῦς ὁ τοῦ Naυὴ, Καὶ τὰ παιδία, ἃ εἴπατε (τ) ἐν διαρπαγῇ ἔσεσθαι, εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν, ἣν ὑμεῖς ἀπέστητε ἀπ' αὐ-
32 τῆς. Καὶ τὰ κῶλα ὑμῶν πεσεῖται ἐν τῇ
33 ἐρήμῳ ταύτῃ. Οἱ δὲ υἱοὶ ὑμῶν ἔσονται νεμόμενοι ἐν τῇ ἐρήμῳ (υ) τεσσεράκοντα ἔτη· καὶ ἀνοίσουσι τὴν (φ) πορνείαν ὑμῶν,
34 ἕως ἂν ἀναλωθῇ τὰ κῶλα ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, Κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, ὅσας κατεσκέψασθε τὴν γῆν (υ) τεσσεράκοντα ἡμέρας, ἡμέραν τῷ ἐνιαυτῷ
λήψεσθε τὰς ἀνομίας ὑμῶν (υ) τεσσεράκοντα ἔτη· καὶ γνώσεσθε τὸν θυ-
35 μὸν τῆς ὀργῆς μου. Ἐγὼ κύριος ἐλάλησα, (χ) Ἢ μὴν ὕτω ποιήσω τῇ Συναγωγῇ τῇ πονηρᾷ ταύτῃ, τῇ (ψ) συνεσταμένῃ ἐπ' ἐμέ. ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἐξαναλωθήσονται, καὶ ἐκεῖ ἀποθανοῦνται.
36 Καὶ οἱ ἄνδρωποι, ὃς ἀπέστειλε Μωυσῆς κατασκέψασθαι τὴν γῆν, καὶ παραγενηθέντες διεζόγγυζε κατ' αὐτῆς πρὸς τὴν
37 συναγωγὴν ἐξενέγκαι ῥήματα πονηρὰ περὶ τῆς γῆς· Καὶ ἀπέθανον οἱ ἄνδρωποι οἱ κατάπαυσες πονηρὰ κατὰ τῆς γῆς ἐν τῇ
38 πληγῇ ἔναντι κυρίου. Καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Naυὴ καὶ Χαλὲβ υἱὸς Ἰεφοννὴ ἔζησαν ἀπὸ τῶν
39 ἀνδρώπων ἐκείνων τῶν πεπορευμένων κατασκέψασθε τὴν γῆν. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσ-
40 ραήλ· καὶ ἐπένθησεν ὁ λαὸς σφόδρα. Καὶ ὀρθρίσαντες τοπερὶ ἀνέβησαν (ω) εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, λέγοντες, Ἰδοὺ οἵδε ἡμεῖς ἀναβησόμεθα εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπε κύριος, ὅτι ἡμάρτομεν.

Dic eis, Vivo ego, dicit Dominus : si non quemadmodùm locuti estis in aures meas, sic faciam vobis. In eremo hac cadent 28
cadavera vestra: & omnis recognitio vestra, & qui ex vobis enumerati sunt à vigesimo 29
anno & supra, quicunque murmuraverunt super me: Si vos ingredicmini in terram, super 30
quam extendi manum meam ad collocandum vos super eam. Sed Chaleb filius Jephonnæ, & Jesus filius Naue, Et parvuli 31
quos dixistis in direptionem futuros, inducam eos in ipsam terram: et hæreditate possidebunt terram, (f) quam vos abfeceristis ab ea. Et cadavera vestra cadent in deserto hoc. Filii autem vestri erunt vagi in 32 33
deserto quadraginta annos: & (g) reportabunt fornicationem vestram; quoadusque consumpta fuerint cadavera vestra in deserto, Juxta numerum dierum, quibus cunque considerâstis 34
terram quadraginta diebus: diem (h) anno accipietis peccata vestra quadraginta annos: & cognoscetis furorẽ iræ meæ. Ego 35
Dominus locutus sum, Si non sic fecero synagogæ malæ huic, quæ consurrexerit super me. In deserto hoc absumentur, & illic morientur. Et homines quos 36
miserat Moyses ad explorandam terram, & cùm advenissent, murmuraverunt contra eam ad synagogam, proferendo verba mala de terra: Et mortui 37
sunt homines, qui oblocuti sunt mala contra terram in plaga ante Dominum. Et Jesus filius 38
Naue, & Chaleb filius Jephonne vixerunt, ex hominibus illis, qui iverunt explorare terram. Et locutus est Moyses omnia 39
verba hæc ad omnes filios Israel. Et luxit populus valdè. Et surgentes manè ascenderunt 40
in cacumen montis, dicentes, Ecce jam nos ascendemus in locum, quem dixit Dominus; quoniam peccavimus.

MS.A. (ρ) εἰ μὴ (σ) ἠκούσατε, ὕτως ποιήσω (τ) εἰς διαρπαγὴν ἔσονται, εἰσάξω (υ) τεσσεράκοντα (φ) πορνείαν αὐτῶν, ἕως ἀναλωθῇ (χ) Εἰ μὴν (ψ) ἀποσυνεσταμένῃ (ω) ἀπὸ τὴν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܚܝ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܢ ܠܐ ܐܝܟ ܕܡܠܠܬܘܢ ܩܕܡܝ ܗܟܢܐ ܐܥܒܕ ܠܟܘܢ׃
29 ܒܗܕܐ ܡܕܒܪܐ ܢܦܠܘܢ ܦܓܪܟܘܢ ܘܟܠ ܡܢܝܢܟܘܢ ܠܟܠ ܥܕܬܟܘܢ ܡܢ ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܫܢܐ ܘܠܥܠ
30 ܕܬܪܥܢܬܘܢ ܥܠܝ׃ ܐܢ ܐܢܬܘܢ ܬܥܠܘܢ ܠܐܪܥܐ ܕܢܫܠܝܬ ܐܝܕܝ ܕܐܫܪܝ ܠܡܫܟܢ ܒܗ ܐܢ ܠܐ ܟܠܒ ܒܪ ܝܦܘܢܐ
31 ܘܝܗܘܫܥ ܒܪ ܢܘܢ׃ ܘܛܦܠܟܘܢ ܕܐܡܪܬܘܢ ܠܒܙܐ ܢܗܘܐ ܐܝܬܝ ܐܢ ܠܗܘܢ ܘܢܕܥܘܢ ܐܪܥܐ ܕܐܬܪܥܡܬܘܢ
32 ܒܗ׃ ܘܦܓܪܟܘܢ ܐܢܬܘܢ ܢܦܠܘܢ ܒܗܕܐ ܡܕܒܪܐ׃
33 ܘܒܢܝܟܘܢ ܢܗܘܘܢ ܪܥܝܐ ܒܡܕܒܪܐ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܐ ܘܢܣܒܘܢ ܙܢܘܬܟܘܢ ܥܕ ܕܬܬܡ ܦܓܪܟܘܢ
34 ܒܡܕܒܪܐ׃ ܒܡܢܝܢ ܝܘܡܐ ܕܐܬܪܥܡܬܘܢ ܐܪܥܐ ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡ ܝܘܡ ܠܫܢܐ ܝܘܡ ܠܫܢܐ ܬܣܒܘܢ ܥܠ
35 ܥܘܠܬܟܘܢ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܐ ܘܬܕܥܘܢ ܐܝܬ ܡܪܝܕܬܝ׃ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܡܠܠܬ ܐܢ ܠܐ ܗܟܢܐ ܐܥܒܕ
ܠܟܠ ܟܢܫܬܐ ܒܝܫܬܐ ܗܕܐ ܕܐܬܟܢܫܘ ܥܠܝ ܒܗܕܐ ܡܕܒܪܐ ܢܬܡܘ ܘܬܡ ܢܡܘܬܘ׃
36 ܘܓܒܪܐ ܕܫܕܪ ܡܘܫܐ ܠܡܬܪ ܐܪܥܐ ܘܗܦܟܘ ܘܐܦܩܘ ܠܡܠܠ ܥܠ ܐܪܥܐ ܒܝܫܬܐ ܠܟܢܫܬܐ׃
37 ܘܡܝܬܘ ܓܒܪܐ ܗܢܘܢ ܕܐܦܩܘ ܠܡܠܠ ܒܝܫܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܒܡܟܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ׃
38 ܘܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ ܘܟܠܒ ܒܪ ܝܦܘܢܐ ܚܝܘ ܡܢ ܓܒܪܐ ܗܢܘܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܬܪ ܐܪܥܐ׃
39 ܘܡܠܠ ܡܘܫܐ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܗܠܝܢ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ ܘܐܒܠ ܥܡܐ ܣܓܝ ܒܟܝܐ׃
40 ܘܐܬܟܢܫܘ ܥܡܐ ܒܨܦܪܐ ܘܣܠܩܘ ܠܪܝܫ ܛܘܪܐ ܠܡܐܡܪ ܗܐ ܚܢܢ ܣܠܩܝܢ ܠܐܬܪܐ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܠܢ ܐܪܝ ܚܛܝܢ׃

Dic eis, Vivus ego sum, ait Dominus, si non ut dixistis coram me, sic faciam vobis. In solitudine hac corruent cadavera vestra cum toto numero vestro totoque censu vestro, à filio viginti annorum & supra, eò quòd murmuraveritis adversùs me. Non ingrediemini in terram pro qua levaveram manum meam ut collocarem vos in ea, præter Caleb filium Jophna, & Jesum filium Nun. Familiæ verò vestræ quas dixistis in prædam futuras, & filii vestri qui ignorât hodie bonum ac malum, ipsi ingredientur terram: & adducam eos, agnoscentque terram quam respuistis. Et cadavera vestra, *inquam*, corruent in ista solitudine. Filii autem vestri erunt pascentes in deserto hoc quadraginta annis, recipientque scortationem vestram, donec absumantur cadavera vestra in isto deserto. Juxta numerum dierum quibus explorâstis terram, quadraginta *nempe* diebus, diem pro anno, recipietis iniquitatẽ vestrã, *nempe* quadraginta annis: et scietis quòd quia murmurâstis coram me, Ego Dñs dixi me ita facturum universæ congregationi huic pessimæ *vestrûm* qui conveniistis ante me: in ista solitudine consumentur, ibidemque morientur. Et viri quos miserat Moses ad explorandã terrã, reversique excitaverant adversùs eum murmur totius congregationis evulgãtes famã pessimã de terra. Viri *inquam* illi qui evulgaverant infamiam de terra, mortui sunt morte subitâ coram Domino. Jesus autem filius Nun, & Caleb filius Jophna vixerunt ex viris illis qui abierant ad explorandam terram. Retulit ergò Moses sermones istos ad omnes filios Israel: sederuntque populus in luctu magno. Mane verò consurgentes ascenderũt in cacumẽ montis, & dixerunt, Ecce ascendimus ad locũ de quo dixit nobis Dominus ; nam peccavimus.

PAKAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. TETUS HEBRÆO-SAMATANUS.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

28 אֲמַר לְהוֹן קַיֶּם אֲנָא אֲמַר יְיָ אִם
29 לָא כְּמָא דִי מַלֵּילְתּוּן קֳדָמַי כֵּן
אֶעְבֵּיד לְכוֹן : בְּמַדְבְּרָא הָדֵין יִפְּלוּן
30 פִּגְרֵילְכוֹן וְכָל מְנֵינֵיכוֹן לְכָל
חִשְׁבַּנְכוֹן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָּא
דִי אֲתְרַעֲמְתּוּן עֲלָי : אִם אַתּוּן
תֵּיעֲלוּן לְאַרְעָא דִי קַיֶּמִית בְּמֵימְרִי
לְאַשְׁרָאָה יַתְכוֹן בַּהּ אֱלָהֵן כָּלֵב בַּר
31 יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן : וְטַפְלְכוֹן
דִי אֲמַרְתּוּן לְבִזָּא יְהֵי וְאֵעֵיל יַתְהוֹן
וְיִדְעוּן יַת אַרְעָא דִי קְצֵיתוּן בַּהּ :
32 וּפִגְרֵיכוֹן דִילְכוֹן יִפְּלוּן בְּמַדְבְּרָא
33 הָדֵין : וּבְנֵיכוֹן יְהוֹן מְרַחֲשִׁין
בְּמַדְבְּרָא אַרְבְּעִין שְׁנִין וְיִקְבְּלוּן
יַת חוֹבֵיכוֹן עַד דִּיסוֹפוּן פִּגְרֵיכוֹן
בְּמַדְבְּרָא : בְּמִנְיַן יוֹמַיָּא דִי
34 אַלֵּילְתּוּן יַת אַרְעָא אַרְבְּעִין יוֹמִין
יוֹמָא לְשַׁתָּא יוֹמָא לְשַׁתָּא תְּקַבְּלוּן
יַת חוֹבֵיכוֹן אַרְבְּעִין שְׁנִין וְתִדְּעוּן
35 יַת דְּאִתְרַעֲמְתּוּן עֲלָי : אֲנָא יְיָ גְּזַרִית
בְּמֵימְרִי אִם לָא דְּנָא אֶעְבֵּד לְכָל
כְּנִשְׁתָּא בִישְׁתָּא הָדָא דְּאוֹדַמְנוּ עֲלָי
36 בְּמַדְבְּרָא הָדֵין יִסּוֹפוּן וְתַמָּן יְמוּתוּן
37 וְגֻבְרַיָּא דִי שְׁלַח מֹשֶׁה לְאַלָּלָא
יַת אַרְעָא וְתָבוּ וְאַרְעִימוּ עֲלוֹהִי
יַת כָּל כְּנִשְׁתָּא לְאַפָּקָא שׁוּם בִּישׁ
38 עַל אַרְעָא : וּמִיתוּ גַּבְרַיָּא דְאַפִּיקוּ
שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא בְּמוֹתָנָא
39 קֳדָם יְיָ : וִיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן וְכָלֵב בַּר
יְפֻנֶּה אִתְקַיְמוּ מִן גֻּבְרַיָּא הָאִנּוּן
40 דְּאָזְלוּ לְאַלָּלָא יַת אַרְעָא : וְסָלֵק
מֹשֶׁה יַת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין לְכָל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְאַבָּלוּ עַמָּא לְחֵדָא :
וְאַקְדִימוּ בְצַפְרָא וְסַלִּקוּ לְרֵישׁ
טוּרָא לְמֵימַר הָא אֲנַחְנָא
סְלִקְנָן לְאַתְרָא דִי אֲמַר יְיָ אֲרֵי
חַבְנָא :

Dic eis; vivo ego, dicit Dominꝰ; quòd ſicut locuti eſtis corã me, ſic faciam vobis. In ſolitudine hâc cadent cadavera veſtra, & omnes qui numerati ſunt ex vobis juxta omnem numerationem veſtram, à viginti annis et ſupra : quia murmuraſtis contra me. Si vos intrabitis in terram, pro qua juravi in verbo meo, ut habitare facerem vos in eâ : præter Caleb filium Jephone, et Joſue filium Nun. Parvulos autem veſtros, de quibus dixiſtis, quòd eſſent in prædã; introducã, et cognoſcent terrã, quæ diſplicuit vobis. Cadavera autẽ veſtra cadent in deſerto hoc. Et filii veſtri morabũtur in ſolitudine quadraginta annis, et ſuſcipiẽt iniquitates veſtras: donec cõſumantur cadavera veſtra in deſerto. Juxta numerũ dierũ quibꝰ exploraſtis terrã, quadraginta dieb⁹: dies pro anno ſupputabitur, et recipietis iniquitates veſtras quadraginta annis : et ſcietis quòd murmuraſtis contra me. Ego Dñs decrevi in verbo meo : ſi non hoc faciã omni cõgregationi peſſimæ, quia convenerunt contra me: in ſolitudine hac cõſumẽtur, et ibi morientur. Viri autẽ quos miſit Moyſes ad explorãdã terrã, reverſi ſunt, et fecerũt murmurare contra eũ omnem congregationem; ut detraherent terræ. Et mortui ſunt viri, qui detraxerũt terræ, peſte corã Dño. Joſue autẽ filiꝰ Nun, & Caleb filius Jephone, vixerunt ex viris, qui abierunt ad explorandam terram. Locutúſque eſt Moyſes verba hæc cum omnibus filiis Iſrael : & luxit populus valde. Surrexerúntque manè; & aſcenderunt ad verticem montis, dicentes : Ecce nos aſcendimus ad locum, de quo dixit Dominus, quia peccavimus.

28 * אעשי ל2 ושמ: שמ לא שב ל2 ענ אש ל2 ושמ: כאשר דברתם באזני כן אעשה לכם:
29 בזה המדבר הזה יפלו פגריכם וכל פקודיכם לכל מספרכם מבן עשרים שנה ומעלה אשר
30 הלינתם עלי: * אם אתם לא תבואו אל הארץ אשר נשאתי את ידי לשכן אתכם בה כי אם כלב
31 בן יפנה ויהושע בן נון: * וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה והבאתי אותם וידעו את הארץ
32 אשר מאסתם בה: * ופגריכם אתם יפלו בזה המדבר: ובניכם יהיו רעים במדבר ארבעים
33 שנה ונשאו את זנותיכם עד תם פגריכם במדבר: כמספר הימים אשר תרגלו את הארץ
34 ארבעים יום יום לשנה יום לשנה תשאו את עונותיכם ארבעים שנה וידעתם את תנואתי:
35 אני יהוה דברתי אם לא זאת אעשה לכל העדה הרעה הזאת הנועדים עלי בזה יתמו
36 ושם ימותו: והאנשים אשר שלח משה לרגל את הארץ ויבאו וילינו עליו את כל העדה
37 להוציא דבה על הארץ: * וימתו האנשים מוצאי דבת הארץ רעה במגפה לפני יהוה:
38 ויהושע בן נון וכלב בן יפנה חיו מן האנשים ההם ההלכים לרגל את הארץ:
39 וידבר משה את הדברים האלה אל כל בני ישראל ויתאבל העם מאד:
40 וישכמו בבקר ויעלו אל ראש ההר לאמר הנה אנחנו ועלינו אל המקום אשר אמר יהוה כי חטאנו:

VER. SAM.

28 * אעשי ל2 ושמ: שמ לא שב ל2 ענ אש ל2 ושמ: כאשר דברתם באזני כן אעשה לכם:
29 בזה המדבר הזה יפלו פגריכם וכל פקודיכם לכל מספרכם מבן עשרים שנה ומעלה אשר
30 הלינתם עלי: * אם אתם לא תבואו אל הארץ אשר נשאתי את ידי לשכן אתכם בה כי אם כלב
31 בן יפנה ויהושע בן נון: * וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה והבאתי אותם וידעו את הארץ
32 אשר מאסתם בה: * ופגריכם אתם יפלו בזה המדבר: ובניכם יהיו רעים במדבר ארבעים
33 שנה ונשאו את זנותיכם עד תם פגריכם במדבר: כמספר הימים אשר תרגלו את הארץ
34 ארבעים יום יום לשנה יום לשנה תשאו את עונותיכם ארבעים שנה וידעתם את תנואתי:
35 אני יהוה דברתי אם לא זאת אעשה לכל העדה הרעה הזאת הנועדים עלי בזה יתמו
36 ושם ימותו: והאנשים אשר שלח משה לרגל את הארץ ויבאו וילינו עליו את כל העדה
37 להוציא דבה על הארץ: * וימתו האנשים מוצאי דבת הארץ רעה במגפה לפני יהוה:
38 ויהושע בן נון וכלב בן יפנה חיו מן האנשים ההם ההלכים לרגל את הארץ:
39 וידבר משה את הדברים האלה אל כל בני ישראל ויתאבל העם מאד:
40 וישכמו בבקר ויעלו אל ראש ההר לאמר הנה אנחנו ועלינו אל המקום אשר אמר יהוה כי חטאנו:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Dic eis, Vivo ego, dicit Dominus, niſi quemadmodum locuti eſtis in auribus meis, ſic faciam vobis. In deſerto iſto cadent cadavera veſtra, omnéſq; recenſiti veſtri ſecundùm numerũ veſtrum, à viginti annis et ſuprà, qui murmurâſtis adverſùs me. Si vos ingrediamini in terrã de qua levavi manum meam ut habitare facerem vos in ea, præter Caleb filium Jephonẽ, & Joſuam filium Nun. Parvulos autem veſtros de quibꝰ dixiſtis, In prædam eruut, introducam, & cognoſcent terram quam sprevistis. Sed cadavera veſtra cadent in deſerto iſto. Filii verò veſtri erunt paſtores in deſerto quadraginta annis, portabúntque (c) fornicationes veſtras, donec conſumantur corpora veſtra in deſerto. Pro numero dierum quibꝰ explorâſtis terram, quadraginta diebus, dies quiſq; erit pro anno: portabis iniquitatẽ veſtrã quadraginta annis, & cognoſcetis (d) ultionem meam. Ego Dominus locutus ſum, niſi hoc faciam omni congregationi huic malæ convenientium adverſùm me, in deſerto iſto conſumentur, & ibi morientur. Homines autem quos miſerat Moſes ad explorandam terrã, & reverſi fuerant, quique ad murmur concitaverant contra eum univerſam congregationem proferendo verba ignominioſa adverſùs terram. Mortui ſunt homines illi diffamatores terræ in plaga ante Dominum. Sed Joſue filius Nun, & Caleb filius Jephonẽ vixerunt ex hominibus illis qui iverant exploratum terrã. Locutúſque eſt Moſes verba hæc omnibus filiis Iſrail, & luxit populus valdé. Surrexerunt tamen manè, et aſcenderunt in verticem montis, dicentes; Ecce nos aſcendimus ad locum de quo dixit Dominus; quia peccavimus. Sed dixit Dominꝰ Moſi, Dic eis, Ne aſcendatis, neque præliemini; nã ego non ſum in medio veſtri, ut non (e) percutiamini coram inimicis veſtris.

VER. SAM. (c) turpitudines (d) compenſationem (e) confringamini

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * اِلَّا قُلْ لَهُمْ * وَبِقَايَ اَلدَّائِمِ يَقُولُ اللّٰهُ لَاَصْنَعَنَّ بِكُمْ كَمَا قُلْتُمْ بِحَضْرَتِي * وَفِي هٰذَا اَلْبَرِّيَّةِ
29 اَجْسَادُكُمْ مِنْ مَعْدُودٍ وَبِحَصْبِ مِنْكُمْ مِنَ اِبْنِ عِشْرِينَ سَنَةً فَصَاعِدًا كَمَا تَذَمَّرْتُمْ عَلَيَّ * وَاِنْ
30 اَنْتُمْ دَخَلْتُمْ اِلَى اَلْبَلَدِ اَلَّذِي اَقْسَمْتُ بِاَمْرِي اَنْ اُعْطِيَهُ اِبْرَاهِيمَ وَاِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ * اِلَّا كَالِبَ بْنَ
31 يَفُنَّا وَيُوشَعَ بْنَ نُونٍ * وَاَطْفَالَكُمُ اَلَّذِينَ قُلْتُمْ اَنَّهُمْ يَصِيرُونَ غَنِيمَةً * فَاِنِّي اُدْخِلُهُمْ حَتَّى يَعْرِفُوا
32 اَلْبَلَدَ اَلَّذِي رَفَضْتُمْ فِيهِ * وَاَمَّا اَجْسَادُكُمْ اَنْتُمْ فَتَسْقُطُ فِي هٰذَا اَلْبَرِّيَّةِ
33 وَبَنُوكُمْ يَكُونُونَ رُعَاةً فِي اَلْبَرِّيَّةِ اَرْبَعِينَ سَنَةً * وَيَحْمِلُونَ طُغْيَانَكُمْ اِلَى فَنَاءِ اَجْسَادِكُمْ فِيهِ * بِاِحْصَاءِ اَلْاَيَّامِ اَلَّتِي
34 رَصَدْتُمْ فِيهَا اَلْبَلَدَ اَرْبَعِينَ يَوْمًا لِكُلِّ يَوْمٍ سَنَةً تَحْمِلُونَ اَوْزَارَكُمْ تَمَامَ اَرْبَعِينَ سَنَةً * فَتَعْرِفُونَ
مَوْضِعَ اِعْتِدَائِي * اَنَا اللّٰهُ قُلْتُ ذٰلِكَ * وَاَصْنَعُهُ بِجَمِيعِ هٰذِهِ اَلْجَمَاعَةِ اَلرَّدِيَّةِ اَلْمُجْتَمِعَةِ عَلَيَّ * فِي هٰذَا
35 اَلْبَرِّيَّةِ يَفْنَوْنَ بِالْمَوْتِ * وَاَلرِّجَالُ اَلَّذِينَ بَعَثَ بِهِمْ مُوسَى لِيَرُومُوا اَلْبَلَدَ * فَرَجَعُوا وَدَمَّرُوا عَلَيْهِ اَلْجَمَاعَةَ *
36 وَاَخْرَجُوا سَاعَةَ اَلْاَرْضِ * فَمَاتَ اُولٰئِكَ اَلرِّجَالُ بِالضَّدَامِ بِيَمِينِ يَدَيِ اللّٰهِ * وَيُوشَعُ بْنُ نُونٍ وَكَالِبُ بْنُ
37 يَفُنَّا عَاشَا مِنْ جُمْلَةِ اَلرِّجَالِ اَلَّذِينَ مَضَوْا فَرَامُوا اَلْبَلَدَ * وَلَمَّا كَلَّمَ مُوسَى بِهٰذَا اَلْكَلَامِ جَمَاعَةَ
38 بَنِي اِسْرَائِيلَ حَزِنَ اَلْقَوْمُ جِدًّا * وَاَدْلَجُوا فِي اَلْغَدَاةِ * فَصَعِدُوا اِلَى رَاْسِ اَلْجَبَلِ * وَقَالُوا هَا نَحْنُ
39 صَاعِدُونَ اِلَى اَلْمَوْضِعِ اَلَّذِي اَمَرَنَا اللّٰهُ بِالصُّعُودِ اِلَيْهِ * فَقَدْ اَخْطَاْنَا *

Sed dicetis, Per durationem meã æternã, ait Deus, faciam omnino vobis quemadmodũ dixiſtis in præſentia mea: Et in hoc deſerto decident corpora veſtrùm qui numerati ac recenſiti eſtis à filio viginti annorũ & ſupra, ſicuti murmuraſtis de me. Et ſi vos ingrediemini in regionẽ quã juravi per mandatũ meũ daturũ me Ebrahimo, & Iſhac, & Jacobo, præter Calib, filiũ Jefonna, & Joſaa filiũ Nun, Et infantes veſtros quos dixiſtis ſaciendos eſſe prædã. Eos enim introducã, ut cognoſcãt regionẽ quã deſpexiſtis. At verò corpora veſtra cadent in regione iſta. Et filii veſtri manebunt errantes in ſolitudine quadraginta annis, rejicientq; errorẽ veſtrum in conſumptionẽ corporum veſtrorum in ipſa. Juxta numerũ dierũ quibus exploraſtis regionem, quadraginta diebus : anno pro qualibet die portabitis ſcelera veſtra, integro ſpatio quadraginta annorum; & cognoſcetis locũ moleſtiæ meæ. Ego Deus dixi hoc, & faciã illud in univerſo cœtu iſto pravo congregato adverſùm me : In hoc deſerto conſumentur morte. Et viri quos miſerat Muſa ad explorandã regionem, yeverſiq; fuerant, ac murmurare fecerant contra eũ turbam, & produxerant contumeliam terræ; Mortui ſunt ii viri nece ſubitâ coram Deo. Et Juſaa filius Nun, & Calib filius Jefonna vixẽre ex ſumma virorum quũ abierant, & exploraverant regionem. Cúmque locutus fuiſſet Muſa hunc ſermonem ad congregationem filiorum Iſrail, contriſtatus eſt populus vehementer. Et ſurgentes ſummo manè, aſcenderunt ad verticem montis, & dixerunt; Ecce nos aſcendimus ad locum ad quem præcepit nobis Deus aſcendere; jam enim peccavimus.

ספר במדבר: טו

hoc & ? Domini *os transgredientes vos hoc quid Ad*, Moseh dixit Et
41 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לָמָּה זֶּה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־פִּי יְהוָה וְהוּא
DOMINUS non quia, ascendatis Ne .prosperabitur non
42 לֹא תִצְלָח: אַל־תַּעֲלוּ כִּי אֵין יְהוָה
Quia .*vestrorum inimicorum facies ad* percutiamini ne & : *vestro interiori* in
43 בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא תִנָּגְפוּ לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם: כִּי
quia :gladio in cadetis &, *vestrae facies ad* ibi Chenahanæ &, Hamalechita
הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי שָׁם לִפְנֵיכֶם וּנְפַלְתֶּם בְּחֶרֶב כִּי־
Dominus erit non & , Dominum post à estis reversi idcirco
עַל־כֵּן שַׁבְתֶּם מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְלֹא־יִהְיֶה יְהוָה
arca Et .montis *caput ad ascendendum ad* sunt angariati Et .vobiscum
44 עִמָּכֶם: וַיַּעְפְּלוּ לַעֲלוֹת אֶל־רֹאשׁ הָהָר וַאֲרוֹן
.*castrametationis interiore de* recesserunt non Moseh & , Domini fœderis
בְּרִית־יְהוָה וּמֹשֶׁה לֹא־מָשׁוּ מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה:
: ipso monte in habitans Chenahanæus & Hamalechita descendit Et
45 וַיֵּרֶד הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּהָר הַהוּא
.Chormah ad usque eos contriverunt & , eos percusserunt &
וַיַּכּוּם וַיַּכְתּוּם עַד־הַחָרְמָה:

CAP. XV. טו

, Israel filios ad Loquere : dicendo, Moseh ad Dominus est locut' Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
, vestrarum habitationū terram ad fueritis ingressi Cùm : eos ad dices &
2 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל־אֶרֶץ מוֹשְׁבֹתֵיכֶם
, *ascensionem* , Domino *ignitionem* feceritis Et .vobis *dans* ego quas
3 אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם אִשֶּׁה לַיהוָה עֹלָה
vel *devotione* in vel *votum mirificandum ad* , sacrificium vel
אוֹ־זֶבַח לְפַלֵּא־נֶדֶר אוֹ בִנְדָבָה אוֹ
de Domino quietis odorem *faciendum ad* , vestris *statutis temporib'* in
בְמֹעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה מִן־
faciens appropinquare faciet appropinquare Et .*pecore* de vel *bove*
4 הַבָּקָר אוֹ מִן־הַצֹּאן: וְהִקְרִיב הַמַּקְרִיב
permixtam decimam similæ , *munus* Domino suā *appropinquationē*
קָרְבָּנוֹ לַיהוָה מִנְחָה סֹלֶת עִשָּׂרוֹן בָּלוּל
Hin quartum *libamen in* vini Et .oleī Hin quarto cum
בִּרְבִעִית הַהִין שָׁמֶן: וְיַיִן לַנֶּסֶךְ רְבִיעִת הַהִין
.uno agno sacrificium *in* vel , *ascensionem* super facies
5 תַּעֲשֶׂה עַל־הָעֹלָה אוֹ לַזֶּבַח לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד:
confusum , decimarum duarum similæ *munus* facies *arietem in* Vel
6 אוֹ לָאַיִל תַּעֲשֶׂה מִנְחָה סֹלֶת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים בְּלוּלָה
Hin *tertium libamen in* vini Et .Hin *tertium* , oleo *cum*
בְּשֶׁמֶן שְׁלִשִׁית הַהִין: וְיַיִן לַנֶּסֶךְ שְׁלִשִׁית הַהִין
filium feceris cùm Et .Domino quietis odorem *facies appropinquare*
7 תַּקְרִיב רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה: וְכִי־תַעֲשֶׂה בֶן־
.Domino pacifica vel , *votū mirificandū* ad , *sacrificiū* vel , *ascensionē* bovis
בָּקָר עֹלָה אוֹ־זֶבַח לְפַלֵּא־נֶדֶר אוֹ שְׁלָמִים לַיהוָה:
, decimarum trium similam *munus* bovis filiū *super faciet appropinquare* Et
9 וְהִקְרִיב עַל־בֶּן־הַבָּקָר מִנְחָה סֹלֶת שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים
l banum in facies appropinquare vinum Et .Hin dimidium oleo *cum confusam*
בָּלוּל בְּשֶׁמֶן חֲצִי הַהִין: וְיַיִן תַּקְרִיב לַנֶּסֶךְ
.Domino quietis odoris *ignitionem* , Hin dimidium
10 חֲצִי הַהִין אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה:

Versio VULG. LAT.

41 Quibus Moyses, Cur, inquit, transgredimini verbum Dñi, ꝙ vobis non cedet in prospe-
42 rum? Nolite ascendere: non enim est Dñs vobiscū: ne corruatis coram inimicis vestris.
43 Amalecites & Chananæus ante vos sunt, quorū gladio corruetis, eò quòd noluerit is acquiescere Dño, nec erit Dñs
44 vobiscum. At illi contenebrati ascenderunt in verticē montis. Arca autē testaméti Dñi & Moyses non recesse-
45 runt de castris. Descendítque Amalecites & Chananæus, qui habitabat in monte: & percutiens eos atq; concidés, persecut' est eos usq; Horma.

CAP. XV.

1 LOcut' est Dñs ad Moysen,
2 dicens, Loquere ad filios Israel, & dices ad eos; Cùm ingressi fueritis terrā habitationis vestræ, quam ego dabo vo-
3 bis, Et feceritis oblationē Dño in holocaustū, aut victimam, vota solvētes, vel sponte offerentes munera, aut in solen-
nitatib' vestris adolētes odorē suavitatis Dño, de bob' si-
4 ve de ovib': Offeret quicūq; immolaverit victimā, sacrificiū similæ, decimā partē ephi, consperſæ oleo, quod mensurā habebit quartā partē hin.
5 Et vinū ad liba fundēda ejusdē mensuræ dabit in holocaustum sive in victimam. Per
6 agnos singulos Et arietes erit sacrificiū similæ duarū decimarū, quæ consperſa sit oleo
7 tertiæ partis hin. Et vinum ad libamētū tertiæ partis ejusdē mensuræ offeret in odorem
8 suavitatis Dño. Quando verò de bobus feceris holocaustum aut hostiā, ut impleas votum vel pacificas victimas,
9 Dabis per singulos boves similæ tres decimas consperſæ oleo, quod habeat medium
10 mensuræ hin. Et vinum ad liba fundenda ejusdē mensuræ in oblationē suavissimi odoris Domino.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

41 Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Ἱναῖ ὑμεῖς παραβαίνεσθε τὸ ῥῆμα κυρίου; οὐκ ἔσται ὑμῖν.
42 Μὴ ἀναβαίνεσθε, οὐ γὰρ ὅτι κύριος μεθ' ὑμῶν· καὶ πεσεῖσθε πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν. (α)Ὅτι ὁ Ἀμαλὴκ καὶ ὁ Χαναναῖος ἐκεῖ ἔμπροσθεν ὑμῶν, καὶ πεσεῖσθε μαχαίρᾳ, ὅτι εἵνεκεν ἀπεστράφητε ἀπειθοῦντες κυρίῳ, καὶ οὐκ ἔσται κύριος ἐν ὑμῖν. Καὶ διαβιασάμενοι, ἀνέβησαν (β) ὅπη τὸ κορυφὴν τοῦ ὄρους. ἡ δὲ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου καὶ Μωυσῆς οὐκ ἐκινήθησαν (γ) ἐκ τῆς
45 παρεμβολῆς· (δ)Καὶ καταβὰς ὁ Ἀμαλὴκ καὶ ὁ Χαναναῖος ὁ ἐγκαθήμενος ἐν τῷ ὄρει ἐκείνῳ, καὶ (ε) ἐπῆλθον αὐτοῖς, καὶ κατέκοψαν αὐτοὺς ἕως (ζ) Ἑρμάν· καὶ ἀπεστράφησαν εἰς τὴν παρεμβολήν.

MS. A. (α) Ὅτι Ἀμαλὴκ (β) ἐπὶ κορυφὴν (γ) ἐκ μέσου τῆς (δ)Καὶ κατα-
βὰς ὁ (ε) ἐπῆλθον (ζ) Ἑρμά·

ΚΕΦ. ιε'.

1 Καὶ (α) εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς
2 πρὸς αὐτούς, Ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν τὴν (ε)κατοικήσεως ὑμῶν, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑ-
3 μῖν, Καὶ (γ)ποιήσῃς ὁλοκαύτωμα κυρίῳ, ὁλοκάρπωμα ἢ θυσίαν, μεγυνθναι εὐχὴν, ἢ κατ' ἐκούσιον, ἢ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν ποιῆσαι ὀσμὴν εὐωδίας (δ) τῷ κυρίῳ, εἰ μὲ ἀπὸ
4 τῶν βοῶν ἢ ἀπὸ τῶν προβάτων· Καὶ προσοίσει ὁ προσφέρων τὸ δῶρον αὐτῷ κυρίῳ, θυσίαν σεμιδάλεως δέκατον τῷ οἰῷ (ε) ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ ἐν τρίβλῳ τῷ
5 ἓν. Καὶ οἶνον εἰς σπονδὴν τὸ τέταρτον τοῦ ἓν ποιήσεις ὅπι τὸ ὁλοκαυτώσεως, ἢ ὅπι τῆς θυσίας. τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ ποιήσεις τοῦτο,
6 κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας τῷ κυρίῳ. Καὶ τῷ κριῷ, ὅταν ποιῆτε αὐτὸν εἰς ὁλοκαύτωμα ἢ εἰς (ζ) θυσίαν, ποιήσεις θυσίαν σεμιδάλεως δύο δέκατα ἀναπεποιημένης
7 ἐν ἐλαίῳ τὸ τρίτον τοῦ ἓν Καὶ οἶνον εἰς σπονδὴν τὸ τρίτον τοῦ ἓν προσοίσεις εἰς ὀσμὴν
8 εὐωδίας κυρίῳ. Ἐὰν δὲ ποιῆτε ἀπὸ τῶν (η) βοῶν εἰς ὁλοκαύτωσιν ἢ εἰς θυσίαν, μεγα-
9 λυναι εὐχὴν, ἢ εἰς σωτήριον κυρίῳ, Καὶ προσοίσει ἐπὶ τοῦ μόσχου θυσίαν σεμιδάλεως
10 τρία δέκατα (θ)ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ ἥμισυ τοῦ ἓν. Καὶ οἶνον εἰς σπονδὴν τὸ ἥμισυ τοῦ ἓν, καρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ.

MS.A. (α) ἐλάλησεν (β) καλαχέτεως (γ) ποιήσητε καρπωμα κυρίῳ, ὁλοκαυτώματα ἢ θυσίαν, (δ) κυρίῳ, (ε) πεφυραμένης ἐν τρίβλῳ τῷ ἓν ἐλαίῳ. Καὶ (ζ)θυσίαν, * σεμιδάλεως δύο δέκατα ἀναπεφυραμένης ἐν(η) βοῶν, ποιήσῃ εἰς ὁλοκάυτωμα ἢ εἰς (θ)ἀναπεφυραμένης

Et dixit Moyses, ut quid vos transgredimini verbum Domini? Non prospera erunt vobis. Nolite ascendere: non enim est Dominus vobiscum: & cadetis ante faciem inimicorum vestrorum. Quoniam Amalec & Chananæus illic adversùs vos: & cadetis gladio, eò quòd aversi estis, increduli Domino: & non erit Dominus in vobis. Et vim facientes ascenderunt super cacumen montis. Arca autem testamenti Domini, et Moyses, non se moverunt de castris. Et descendit Amalec, & Chananæus, qui insidebat in monte illo; et fugaverunt eos, et conciderunt eos usq; Herman. Et reversi sunt in castra.

CAP. XV.

1 ET ait Dominus ad Moysen, dicens, Loquere filiis Israel, et dices ad eos; Cùm ingressi fueritis
2 in terrā habitationis vestræ, quā ego do vobis, Et (a) facies holocaustomata Domino, oblationem, vel sacrificiū, ad magnificandū votum, aut secundùm voluntatē, aut in solennitatibus vestris ad
3 faciendum odorē suavitatis Domino, sive de bobus, sive de pecoribus; Et offeret offerens munus suū Domino, sacrificiū similæ decimā ipsius æphi, rasctæ in oleo in quarta In. Et vinū in libamen, quartā In facietis super holocaustosim, vel super sacrificiū. Agno uni (b) facies tantum, oblationem, odorē suavitatis Domino. Et arieti, cùm feceritis ei
6 in holocaustoma, vel in sacrificium, facies sacrificiū, similæ duas decimas rasctæ in oleo tertiam
7 Iu. Et vinum in libamen tertiam In ostenditis in odorem suavitatis Domino. Si autē feceritis de bobus in holocaustosim, vel in
8 sacrificium, ad magnificandū votum, vel in salutare Domino, Et offeret super vitulum, sacrificiū, similæ tres decimas rasctæ in oleo dimidium In. Et vinum in
10 libamen, dimidium Iu, oblationem, odorem suavitatis Domino,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ait illis Moses, Quare trangressi estis verbum oris Domini? propterea *rem propositam* non perducetis ad extremum. Ne ascendatis, quia nequaquam adest vobis Dominus, ut non conteramini coram hostibus vestris. Nam Chananæi, & Amalecitæ sunt illic ante vos, & corruetis gladio, eò quòd recesseritis à vestigiis Domini, nec aderit vobis Dominus. Attamen cœperunt ascendere ad cacumen montis: arca verò fœderis Domini & Moses non recesserunt de medio castrorum. Descenderunt autem Amalecitæ & Chananæi qui habitabant in monte illo, & interfecerunt eos, & persecuti sunt eos usque ad Horma.

CAP. XV.

LOcutus est etiam Dominus cum Mose, dixitque ad eum; Loquere cum filiis Israel, & dic eis; Cùm ingressi fueritis terram habitationis vestræ, quam ego sum vobis daturus in hæreditatem; Offerte oblationem Domino, holocaustum aut sacrificium: separate votum aut separationem: vel certè in solennitatibus vestris, & facite odorem suffitûs Domino de bobus & de capris. Offerat autem is qui offeret oblationem suam Domino, farinæ similaginis decimam partem subactam quartâ parte heminæ olei. Et vinum pro libatione, quartam partem heminæ offer super holocaustum, aut pro sacrificio agni unius, Aut pro ariete uno: & facite oblationem similaginis duas decimas subactas olei tertiâ parte heminæ. Et vinum pro libamine tertiam partem heminæ offer in odorem suffitûs Domino. Quòd si offeras filium bovis in holocaustum pacificum Domino aut victimam, ad hoc ut separes votum vel pacificum Domino; Offer super filium bovis pro oblatione, similaginis tres decimas subactas olei dimidiâ heminâ. Vinum quoque offer pro libamine dimidiam heminam, oblationem in odorem suffitûs Domino.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

41 ואמר משה למה דנן אתון עברין
על גזירת מימרא דיי ודיא לא
42 רצלחה : לא תסקון ארום ליתי
שכנתא דיי ביניכון ולא תתברון
43 קדם בעלי דבביכון : ארום עמלקאה
וכנענאה תמן קדמיכון ותפלון
בחרבא ארי על כן תבתון מפתר
44 פלחנא דיי ולא יהי מימרא דיי
בסעדכון : ואסתעו למסק לרישא
45 טורא וארון קימא דיי ומשה לא
עדו מגו משריתא : ונחת עמלקאה
וכנענאה דיתיב בטורא ההוא
ומחונון וטרדונון עד חרמה :

טו

1 ומלל יי עם משה למימר : מלל
2 עם בני ישראל ותימר להון ארי
תעלון לארעא מותבניכון די אנא
3 יהיב לכון : ותעבדון קרבנא קדם
יי עלתא או נכסת קדישא
לאפרשא נדרא או בנדבתא או
במועדיכון למעבד לאתקבלא
ברעוא קדם יי מן תורי או מן ענא :
4 ויקריב דמקריב קרבניה קדם יי
מנחתא סלתא עשרונא דפילא
5 ברבעות הינא משחא : וחמרא
לנסכא רבעות הינא תעביד על
עלתא או לנכסת קודשיא לאמרא
6 חד : או לדכרא תעביד מנחתא
סלתא תרין עסרונין דפילא במשח
7 תלתות הינא : וחמרא לנסכא
תלתות הינא תקרב לאתקבלא
8 ברעוא קדם יי : ואדי תעביד בר
תורי עלתא או נכסת קדישא
לאפרשא נדרא או נכסת קדישא
9 קדם יי : ויקרב על בר תורי מנחתא
סלתא תלתא עסרונין דפילא במשח
10 פלגות הינא : וחמרא תקרב לנסכא
פלגות הינא קרבן דמתקבל ברעוא
קדם יי :

TARGUM ONKELOS.

41 Dixitque Moyses; Quare vos transgredimini decretum verbi Dñi? et hoc non proderit.
42 Non ascendatis; quia nõ est majestas Dñi inter vos: ne conteramini coram inimicis vestris.
43 Amalechites autẽ et Chananæus ibi sunt ante vos; et corruetis gladio: eò quòd reversi estis à cultu Dñi; et non erit verbum
44 Dñi in adjutoriũ vestrum. Et impiè egerunt, ut ascenderent in verticẽ montis: arca autem pacti Dñi et Moyses non recesserunt de medio castrorũ. Descendítq; Amalechites et Chananæus, qui habitabat in monte
45 illo: et percusserunt eos et persecuti sunt eos usque Horma.

CAP. XV.

1 LOcutúsq; est Dñs cũ Moyse dicens.
2 Loquere cum filiis Israel, et dices ad eos: Cum ingressi fueritis in terrã hãbitationis vestræ, quam ego dabo
3 vobis. Et feceritis oblationem coram Dño, holocaustum aut hostiam sanctificatã; pro solutione vóti, aut sponte, aut ꝙ fit in solennitatib⁹ vestris; ut suscipiatur cũ beneplacito corã Dño, de bobus aut de ovibus.
4 Offeret, qui obtulerit oblationẽ suã corã Dño, pro munere decimam similæ, conspersæ
5 quarta parte hin olei. Et vinũ pro libamento quartam partem hin, offerent in holocaustum aut victimam sanctificationum: per agnos singulos.
6 Aut per singulos arietes facies munus, duas decimas similæ cõspersæ tertia parte hin olei.
7 Et vinum pro libamento, tertiam partem hin: offeres ut suscipiatur cum beneplacito
8 coram Domino. Et quando feceris vitulum, in holocaustum aut in hostiam sanctificatam: pro solutione voti aut
9 victimam sanctificationum coram Domino. Offeret super vitulum munus, tres decimas similæ, conspersæ oleo dimidiæ partis hin. Et vinum offeres pro libamento, dimidiam
10 partẽ hin: oblatio est quæ suscipitur voluntariè corã Dño.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

41 * ותאמר משה למה דנן אתון עברין על גזרת מימרא דיי ודיא לא
42 תצלח : לא תסקון ארום ליתי דיי בגויכון ולא תתברון קדם
43 בעלי דבביכון : ארום עמלקאה וכנענאה תמן קדמיכון ותפלון
בחרבא ארי על כן תבתון מפתר פלחנא דיי ולא יהי מימרא דיי
44 בסעדכון : ואסתעו למסק לרישא טורא וארון קימא דיי ומשה לא
45 עדו מגו משריתא : ונחת עמלקאה וכנענאה דיתיב בטורא ההוא
ומחונון וטרדונון עד חרמה :

טז

1 ** ומלל יי עם משה למימר : מלל
2 עם בני ישראל ותימר להון ארי תעלון לארעא מותבניכון די אנא
3 יהיב לכון : ותעבדון קרבנא קדם יי עלתא או נכסת קדישא
לאפרשא נדרא או בנדבתא או במועדיכון למעבד לאתקבלא
ברעוא קדם יי מן תורי או מן ענא :
4 ויקריב דמקריב קרבניה קדם יי מנחתא סלתא עשרונא דפילא
5 מנחתא סלתא עשרונא דפילא ברבעות הינא משחא : וחמרא
לנסכא רבעות הינא תעביד על עלתא או לנכסת קודשיא לאמרא
6 חד : או לדכרא תעביד מנחתא סלתא תרין עסרונין דפילא במשח
7 תלתות הינא : וחמרא לנסכא תלתות הינא תקרב לאתקבלא
8 ברעוא קדם יי : ואדי תעביד בר תורי עלתא או נכסת קדישא
לאפרשא נדרא או נכסת קדישא
9 קדם יי : ויקרב על בר תורי מנחתא סלתא תלתא עסרונין דפילא במשח
10 פלגות הינא : וחמרא תקרב לנסכא פלגות הינא קרבן דמתקבל ברעוא
קדם יי :

VERSIO SAMARITANA.

41 * ותאמר משה למה דנן אתון עברין על גזרת מימרא דיי ודיא לא
42 תצלח : לא תסקון ארום ליתי דיי בגויכון ולא תתברון קדם
43 בעלי דבביכון : ארום עמלקאה וכנענאה תמן קדמיכון ותפלון
בחרבא ארי על כן תבתון מפתר פלחנא דיי ולא יהי מימרא דיי
44 בסעדכון : ואסתעו למסק לרישא טורא וארון קימא דיי ומשה לא
45 עדו מגו משריתא : ונחת עמלקאה וכנענאה דיתיב בטורא ההוא
ומחונון וטרדונון עד חרמה :

טז

1 ** ומלל יי עם משה למימר : מלל
2 עם בני ישראל ותימר להון ארי תעלון לארעא מותבניכון די אנא
3 יהיב לכון : ותעבדון קרבנא קדם יי עלתא או נכסת קדישא
לאפרשא נדרא או בנדבתא או במועדיכון למעבד לאתקבלא
ברעוא קדם יי מן תורי או מן ענא :
4 ויקריב דמקריב קרבניה קדם יי מנחתא סלתא עשרונא דפילא
5 מנחתא סלתא עשרונא דפילא ברבעות הינא משחא : וחמרא
לנסכא רבעות הינא תעביד על עלתא או לנכסת קודשיא לאמרא
6 חד : או לדכרא תעביד מנחתא סלתא תרין עסרונין דפילא במשח
7 תלתות הינא : וחמרא לנסכא תלתות הינא תקרב לאתקבלא
8 ברעוא קדם יי : ואדי תעביד בר תורי עלתא או נכסת קדישא
לאפרשא נדרא או נכסת קדישא
9 קדם יי : ויקרב על בר תורי מנחתא סלתא תלתא עסרונין דפילא במשח
10 פלגות הינא : וחמרא תקרב לנסכא פלגות הינא קרבן דמתקבל ברעוא
קדם יי :

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

41 Dixit ergò Moses, ut quid transgredimini mandatũ Domini? hoc proſperè non succedet.
42 Ne aſcendatis, nam non eſt Dominus in medio veſtri, ut non (g) percutiamini coram inimicis veſtris.
43 Amalecita enim, & Chananæus ſunt ibi ante vos, concidetiſq; gladio: quoniam receſſiſtis à Domino, ideo non erit Dominus vobiſcum.
44 Audaciter tamen contenderunt aſcendere in verticem montis; arca autem fœderis Domini & Moſes non moverunt ſe de medio caſtrorum.
45 Deſcendit autem Amalecita et Chananæus qui habitat in monte iſto obviàm eis, & perſecuti ſunt eos ſicut facta fuerant verba; et percuſſerunt eos, & contriverunt eos uſque Horma; et reverſi ſunt in caſtra.

CAP. XV.

1 ET locutus eſt Dominus Moſi, dicens;
2 Loquere filius Iſrail, dicéſque eis; Cùm veneritis in terram habitationum veſtrarum quã ego dabo
3 vobis, Et feceritis (a) ſacrificium ignitum Domino, holocauſtum, aut ſacrificiũ, ut (b) ſolvatis vota; vel in ſpontaneis oblationibus, vel in ſolennitatibus veſtris, ut faciatis odorem (c) ſuavitatis Domino
4 de bobus vel de ovibus: Tum offeret offerens munus ſuum Domino oblationem ſimilæ, decimam conſperſã cum quarta parte Him olei.
5 Vini quoque in libationem quartam partẽ Hin facies in holocauſtũ aut in ſacrificium pro, agno uno.
6 Vel pro ariete facies oblationem, ſimilæ duas decimas conſperſæ cum olei tertia parte Hin.
7 Vini verò in libationem tertiam Hin offeres odorem (d) ſuavitatis Domino.
8 Cùm autẽ facies de bobus holocauſtum, aut ſacrificium ad (e) ſolvendum votum, aut pacifica Domino; Tum offeret præter vitulum oblationẽ, ſimilæ tres decimas conſperſæ
9 cum olei dimidio Hin.
10 Vini etiam offeres in libationẽ dimidium Hin, ſacrificium ignitum odoris ſuavis Domino.

VER. SAM. (g) confringamini (a) oblationem Domino (b) ſeparetis (c) beneplaciti (d) beneplaciti (e) ſeparandum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * قال لهم موسي * لا تجاوزوا امر الله * فانها لا تنجح * فلا تصعدوا ان الله ليس معكم * ولا
42 تنصدموا بين يدي اعدائكم * لان العمالقيين والكنعانيين ثم بين ايديكم * فتقطعون
43 بالسيف لانكم رجعتم عن طاعة الله * ولا يكون الله عونكم * فاعتدوا وصعدوا الي راس الجبل *
44 وصندوق عهد الله وموسي لم يبرحوا في وسط المعسكر * فنزل العمالقة والكنعانيون المقيمون في
45 ذلك الجبل * فضربوهم وحطموهم الي حرما *

* الفصل الخامس عشر *

1 * ثم خاطب الله موسي قايلا * مر بني اسرايل وقل لهم * اذا دخلتم الي بلد سكناكم الذي
2 انا معطيكم هناك * فقربتم قربانا لله صعيده * او ذبح تسويع * نذرا او تبرعا في اعيادكم *
3 فاردتم ان يكون مقبولا مرضيا عند الله من البقر او من الغنم * فليقرب صاحب ذلك
4 القربان معه لله من البر عشر سمند ملتوتا بربع قسط دهن * وخمرا للمرح ربع قسط * يصعده
5 مع الصعيده او مع الذبح للحمل الواحد * وللكبش تقرب من البر عشري سمند ملتوتين
6 بثلث قسط دهن * وخمرا للمرح ثلث قسط تقربه مقبولا مرضيا عند الله * وان صنعت من البقر
7 صعيده * او ذبحا * او تسويع نذر او سلامة لله * فقرب معه من البر ثلاثة اعشار سمند ملتوته
8 بنصف قسط دهن * وخمرا قربها للمراح نصف قسط مقبولا مرضيا عند الله *

Dixit eis Muſa, Ne tranſgrediamini mandatum Dei, non enim proſperè ſuccedet. Ne aſcendatis, quia Deus non eſt vobiſcum, ut ne proſternamini coram inimicis veſtris. Quia Amalecitæ et Chananæi ſunt ibi ante vos, & concidemini gladio, quoniam receſſiſtis ab obedientia Dei, & non erit Deus auxilium veſtrum. Parávunt autem ſe, aſcendérúntque ad verticem montis: & arca fœderis Dei, et Muſa perſtiterunt in medio caſtrorum. Deſcenderunt ergò Amalecitæ & Chananæi degentes in eo monte, & percuſſerunt illos, et contriverunt eos ad Horma.

CAP XV.

1 COllocutus eſt etiam Deus cum Muſa,
2 dicens; Præcipe filiis Iſrail, & dic eis; Cùm ingreſſi fueritis in regionem habitationis veſtræ, quam ego daturus ſum
3 vobis illic, Et obtuleritis ſacrificiũ Deo, holocauſtum aut victimam gratuitam, ex voto aut dono, in ſolennitatibus veſtris; & volueritis ut ſit acceptum placabile apud Deum, de bobus, vel de ovibus: Offe-
4 rat domin⁹ illius ſacrificii cum ipſo Deo de frumento decimam ſimilæ ſubactam quartâ parte heminæ olei, & vinum pro temperamento, quartam partẽ heminæ.
5 Levétque illud cum holocauſto aut cum victima, pro agno uno.
6 Pro ariete verò offer ex frumento duas decimas ſimilæ ſubactas tertiâ parte heminæ olei:
7 Et vinum pro temperamento, tertiam partem heminæ offeres, acceptum placabile apud Deum.
8 Et ſi feceris de bobus holocauſtum, aut victimam, aut donum voti aut pacis Deo;
9 Offer cum ipſo de frumento tres decimas ſimilæ ſubactas dimidiâ heminâ olei.
10 Et vinum offer pro temperamento mediam heminam, acceptum placabile apud Deum.

ספר במדבר: טו

pecudi vel ,uni *verveci* vel ,uni bovi fiet Sic
11 כֵּכָה יֵעָשֶׂה לַשּׁוֹר הָאֶחָד אוֹ לָאַיִל הָאֶחָד אוֹ לַשֶּׂה
facietis sic ,facietis quem numerũ Secundũ .capris *in* vel *agnis* in
12 בַּכְּבָשִׂים אוֹ בָעִזִּים: כְּמִסְפָּר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָּכָה תַּעֲשׂוּ
sic faciet *indigena* Omnis .eorũ numerum secundum uni
13 לָאֶחָד כְּמִסְפָּרָם: כָּל־הָאֶזְרָח יַעֲשֶׂה כָּכָה אֶת
cùm Et .Domino quietis odoris *ignitionem faciendo accedere* ,ista
14 אֵלֶּה לְהַקְרִיב אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה: וְכִי
vestri medio in qui vel ,peregrinus vobiscum fuerit peregrinatus
יָגוּר אִתְּכֶם גֵּר אוֹ אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם
3 Domino quietis odoris *ignitionem* fecerit & ,vestras generationes *ad*
לְדֹרֹתֵיכֶם וְעָשָׂה אִשֶּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה
vobis unum ſtatutum ,congregatio O .faciet ſic ,facietis quemadmodũ
15 כַּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כֵּן יַעֲשֶׂה: הַקָּהָל חֻקָּה אַחַת לָכֶם
,vos ſicut ,veſtras generationes *ad ſeculi* ſtatutum :*peregrinanti* peregrino &
וְלַגֵּר הַגָּר חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם כָּכֶם
unum judicium & ,una Lex .*Domini* facies *ad* erit peregrinus ſic
16 כַּגֵּר יִהְיֶה לִפְנֵי יְהוָה: תּוֹרָה אַחַת וּמִשְׁפָּט אֶחָד
ad Dominus eſt locut' Et .vobiſcũ *peregrinanti* peregrino & ,vobis erit
17 יִהְיֶה לָכֶם וְלַגֵּר הַגָּר אִתָּכֶם: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
: eos ad dices & ,Iſrael filios ad Loquere :dicendo ,Moſeh
18 מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
.*illuc* vos *faciens* ingredi ego quam terram *ad vos ingrediendo* In
בְּבֹאֲכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה:
.Domino elevationem elevabitis ,terræ pane de *vos edendo in* ,erit Et
19 וְהָיָה בְּאָכְלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה:
:elevationem elevabitis placentam ,veſtrarum *conſperſionum* Principium
20 רֵאשִׁית עֲרִסֹתֵיכֶם חַלָּה תָּרִימוּ תְּרוּמָה
principio De .eam elevabitis ſic ,areæ elevationem juxta
כִּתְרוּמַת גֹּרֶן כֵּן תָּרִימוּ אֹתָהּ: מֵרֵאשִׁית
.veſtras generationes *ad*,elevationẽ Domino dabitis veſtrarũ cõſperſionũ
עֲרִסֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ לַיהוָה תְּרוּמָה לְדֹרֹתֵיכֶם:
quæ ,iſta præcepta omnia feceritis non &,erraveritis cùm Et
22 וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת־כָּל־הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
Dominus præcepit quæ Omnia .Moſeh ad Dominus eſt locut'
23 דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּיַד־מֹשֶׁה: אֵת כֹּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
ultra & Dominus præcepit qua die à ,Moſeh *manu in vos ad*
אֲלֵיכֶם בְּיַד־מֹשֶׁה מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וְהָלְאָה
fuerit factum *cœtus* oculis ab ſi ,erit Et .veſtras generationes *ad*
לְדֹרֹתֵיכֶם: וְהָיָה אִם־מֵעֵינֵי הָעֵדָה נֶעֱשְׂתָה
aſcenſionẽ in unum bovis filium juvencũ *cœtus* omnis facient & ,erroré *in*
לִשְׁגָגָה וְעָשׂוּ כָל־הָעֵדָה פַּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד לְעֹלָה
,*judicium* ſecundũ ej' libamen &,ej' *munus* & ,Domino quietis odorem in
לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט
ſuper ſacerdos expiabit Et .*peccatum in* unum caprarum hircum &
וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל־
.*ipſa ignorantia* quia ,eis parcetur & ,Iſrael filiorum *cœtum* omnem
כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִסְלַח לָהֶם כִּי־שְׁגָגָה הִוא
ſuum peccatum & ,Domino *ignitionem*,ſuã *appropinquationẽ adduxerunt* ipſi Et
וְהֵם הֵבִיאוּ אֶת־קָרְבָּנָם אִשֶּׁה לַיהוָה וְחַטָּאתָם
.ſuo errore ſuper Domino coram
לִפְנֵי יְהוָה עַל־שִׁגְגָתָם:

Verſio VULG. LAT.

11 Sic facies Per ſingu-
12 los boves & arietes &
13 agnos & hœdos. Tam
14 indigenæ quàm pere-
14 grini Eodem ritu of-
15 ferent ſacrificia. Unum
præceptum erit atque
judicium tam vobis
16 quàm advenis terræ.
Locutus eſt Dominus
17 ad Moyſen, dicens,
18 Loquere filiis Iſrael, &
dices ad eos; Cùm vene-
ritis in terram, quam
19 dabo vobis, Et come-
deritis de panibus regi-
onis illius, ſeparabitis
20 primitias Domino De
cibis veſtris. Sicut de
areis primitias ſeparatis,
21 Ita & de pulmentis da-
bitis primitiva Domino.
22 Quòd ſi per ignoranti-
am prætermiſeritis quid-
quam horum, quæ locu-
23 tus eſt Dominus ad
Moyſen, Et mandavit
per eum ad vos, à die
quâ cœpit jubere & ul-
trà, Oblitáque fuerit
24 facere multitudo : of-
feret vitulum de armen-
to, holocauſtum in odo-
rem ſuaviſſimum Domi-
no, & ſacrificium ejus
ac liba, ut ceremoniæ
poſtulant, hircúmque
pro peccato. Et roga-
25 bit ſacerdos pro omni
multitudine filiorum Iſ-
rael; & dimittetur eis:
quoniam non ſponte
peccaverunt; nihilomi-
nùs offerentes incen-
ſum Domino pro ſe &
pro peccato atque erro-
re ſuo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

11 (ι) Οὕτω ποιήσεις τῷ μόχλῳ τῷ ἑνὶ, ἢ
12 τῷ κριῷ τῷ ἑνὶ, ἢ τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ ἐκ τῶν
προβάτων ἢ ἐκ τῶν αἰγῶν. κατὰ τὸν (κ)
13 ἀριθμὸν ἂν ἐὰν ποιήσῃς, ὕτως ποιήσεις
14 τῷ ἑνὶ, καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Πᾶς ὁ αὐ-
τόχθων Ποιήσει ὕτως ταῦτα προσενέγ-
και καρπώματα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ.
14 Ἐὰν δὲ προσήλυτος ἐν ὑμῖν προσγένηται
15 ἢ ὃς ἂν γένηται ἐν ὑμῖν ἐν
ταῖς γενεαῖς ὑμῶν, καὶ (λ) ποιήσει κάρπωμα
ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, ὃν τρόπον ποιεῖτε
ὑμεῖς, (μ)ὕτω ποιήσει ἡ συναγωγὴ κυρίῳ.
16 Νόμος εἷς ἔσαι ὑμῖν καὶ τοῖς προσηλύτοις
τοῖς προσκειμένοις ἐν ὑμῖν, νόμος αἰώνι-
ος εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. ὡς ὑμεῖς, καὶ ὁ
15 προσήλυτος ἔσαι ἔναντι κυρίου. Νόμος
εἷς ἔσαι καὶ δικαίωμα ἓν ἔσαι ὑμῖν καὶ τῷ
16 προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν ὑμῖν. Καὶ
ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,
17 Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς
18 αὐτοὺς, Ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι ὑμᾶς εἰς τὴν
19 γῆν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ, Καὶ
ἔσαι ὅταν ἔδησθε ὑμεῖς ἀπὸ τῶν ἄρτων τῆς
γῆς, ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα ἀφόρισμα (ν)
κυρίῳ, ἀπαρχὴν φυράματος ὑμῶν. (ξ)
20 Ἄρτον ἀφορίειτε ἀφαίρεμα αὐτό. ὡς ἀφαί-
ρεμα (ο)ἀπὸ ἅλω, Οὕτως ἀφελεῖτε (π)αὐ-
τὸν, ἀπαρχὴν φυράματος ὑμῶν, καὶ δώ-
σετ κυρίῳ ἀφαίρεμα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.
22 Ὅταν δὲ πλανηθῆτε καὶ μὴ ποιήσητε πάν-
τας τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐλάλησε κύ-
23 ριος Μωυσῆν, Κατὰ συνέταξε (ρ)
κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν χειρὶ Μωυσῆ, ἀπὸ
τῆς ἡμέρας ἧ συνέταξε κύριος πρὸς ὑμᾶς
24 καὶ ἐπέκεινα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, Καὶ ἔσαι
ἐὰν ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς γνωθῇ
ἀκουσίως, καὶ ποιήσει πᾶσα ἡ συναγωγὴ μό-
σχον ἕνα ἐκ βοῶν ἄμωμον εἰς ὁλοκαύτωμα
εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, καὶ θυσίαν τέτε
καὶ σπονδὴν αὐτῆ κατὰ τὴν (σ) σύνταξιν, καὶ
25 χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ
ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ πάσης συναγω-
γῆς υἱῶν Ισραηλ, καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς,
ὅτι ἀκούσιόν ἐςι· καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν τὸ δῶ-
ρον αὐτῶν κάρπωμα κυρίῳ περὶ τῆς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν ἔναντι κυρίου, περὶ τῶν ἀκουσί-
ων αὐτῶν.

MS.A. (ι) Οὕτως(κ)ἀριθμὸν ὃν ποιήσητε,ὕτως(λ)ποιήσῃ(μ) ὕτως
(ν) τῷ κυρίῳ, ἀπαρχῶν (ξ) Ἄρτον ἀφαίρεμα ἀφορείῖτε αὐτό. (ο) ἀπὸ
ἅλωνος, (π) αὐτὸν, ἄρξον ἀπαρχὴς φυράματος (ρ) κύριος ὑμῖν (σ)
Σύνταξιν αὐτῷ, καὶ χειμαῤῥον

Sic facies Vitulo uni, aut arieti
uni, aut agno uni ex ovibus, vel
ex capris: juxta numerum eorũ,
quæ feceritis, ſic facietis uni,
juxta numerum eorum. Omnis
indigena Faciet ſic iſta, offerendo
oblationes in odorem ſuavitatis
Domino. Si autem proſelytus in
vobis advenerit in terra veſtra,
vel quicunq; factus fuerit in vo-
bis in generationibus veſtris, &
faciet oblationem, odorem ſuavi-
tatis Domino, quemadmodũ facis
tis vos, ſic faciet. (c)Synagoga
Domino. Lex una erit vobis, &
proſelytis, qui appoſiti ſunt in
vobis; lex æterna in progenies
veſtras. Sicut vos, ctiã proſelytus
erit corã Domino. Lex una erit,
& juſtificatio una erit vobis, &
proſelyto appoſito in vobis. Et lo-
cutus eſt Dominus ad Moyſen,
dicens, Loquere filiis Iſrael, &
dices ad eos, In ingrediendo vos
in terram, in quam ego induco
vos illuc, Et erit, quando come-
edetis vos de panibus terræ; de-
metis demptionem, ſegregatio-
nem Domino, primitias conſper-
ſionis veſtræ. Panem ſegregabi-
tis, demptionẽ ipſum. Sicut dem-
ptionem ab area, Sic demite
ipſum, primitias conſperſionis
veſtræ, & dabitis Domino demp-
tionem in progenies veſtras.
Quando autem peccaveritis, &
non feceritis omnia mandata
hæc, quæ locutus eſt Dominus ad
Moyſen, Sicut præcepit Dominus
ad vos in manu Moyſi, à die, quâ
præcepit Dominus ad vos, &
ultrà in progenies veſtras, Et
erit, ſi ab oculis ſynagogæ fa-
ctum fuerit aliquid non ſponte,
& faciet omnis ſynagoga vitu-
lum unum ex bobus immaculatum
in holocauſtoma in odorem
ſuavitatis Domino, & ſacrifi-
cium hujus, & libamen ejus
juxta conſtitutionem, & hircum
ex capris unum pro peccato. Et
exorabit ſacerdos pro omni ſyn-
agoga filiorum Iſrael, et remitte-
tur eis, quoniã nõ ſponaneũ eſt
& ipſi obtulerunt munus ſuum,
oblationem Domino pro peccato
ſuo ante Dominum pro non ſpon-
taneis ſuis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sic facite juvenco uni, & arieti uni, aut a-
gno uni ex ovibus vel ex capris. Juxta nu-
merum quem facietis, ſecundùm eundẽ nu-
merum facite unicuique. Omnes dome-
ſtici Iſraelis faciant iſta ſic, offerantq; ob-
lationes ſuas in odorẽ ſuffitº Dño. Et ſi com-
moretur vobiſcũ is qui ad me convertitur,
aut inter vos in generationes veſtras, fece-
ritque oblationẽ odoris ſuaveolétiæ Dño:
quemadmodũ facitis vos, ſic faciat. Lex eadẽ
ſit vobis & ei qui convertitur ad me com-
moranti vobiſcũ, lex pepetua in generatio-
nes veſtras: is qui convertitur ad me, ſimi-
lis erit vobis corã Dño. Lex eadẽ & judici-
um idẽ ſit vobis atq; iis qui converſuntur ad
me commorãtibº vobiſcũ. Et locutus eſt Dñs
cũ Moſe, dixitq; ad eũ; Loquere cũ filiis Iſra-
el, & dic eis, Cùm ingreſſi fueritis terrã ad
quã ego ſum vos introductur, Quando com-
edetis de pane terræ, ſeparate ſeparationem
Dño De primitiis paſtarũ veſtrarũ: placẽtã
ſeparate: juxta ſeparationẽ areæ, ſic ſeparate
eam. Primitias paſtarũ veſtrarũ date ſepara-
tionẽ Dño, in generationes veſtras. Quòd ſi
obliviſcamini, nec faciatis hæc omnia præ-
cepta quæ locutº eſt Dominº cum Moſe; O-
mnia *inquam* quæ mandavit Dominº ad vos
per manũ Moſis, à die quo mandavit Domi-
nus ac deinceps, in generationes veſtras: Et
quidẽ ſi à conſpectu oculorũ congregationis
factº eſt error, offerãt univerſa congregatio
juvencũ unũ filiũ bovis pro holocauſto, in o-
dorẽ ſuffitũs Dño, cum farina ejus & libami-
ne ejus, modo ipſi debito: & hircũ unum
caprarũ pro peccato. Veniamq; precetur ſa-
cerdos pro univerſa congregatione filiorum
Iſrael, & condonabitur eis, quandoquidem
error eſt, & ipſi attulerunt oblationes ſuas
ſacrificium Domino, & pro peccato victi-
mam Domino propter ignorantias ſuas.

PARAPH. CHALD. cum תרגום אונקלוס

כדין יתעבד לתורא חד או לדכרא
חד או לאמר באמריא או בעזיא:
כמנין די תעבדון כדין תעבדון לחד
כמנינהון: כל יציבא יעבד כדין
ית אלין לקרבא קרבן דמתקבל
ברעוא קדם יי: וארי יתגיר עמכון
גיורא או די ביניכון לדריכון
ויעבד קורבן דמתקבל ברעוא
קדם יי כמא די תעבדון כן יעביד:
קהלא קיימא חד לכון ולגיורייא
דיתגירון קים עלם לדריכון כוותכון
כגיורא יהי קדם יי: אורייתא חדא
ודינא חדא יהי לכון ולגיורייא
דיתגירון עמכון: ומלל יי עם משה
למימר: מלל עם בני ישראל
ותימר להון במעלכון לארעא די
אנא מעיל יתכון לתמן: ויהי
במיכלכון מלחמ דארעא תפרשון
אפרשותא קדם יי: ריש אצוחכון
חלתא תפרשון אפרשותא כמא
דמפרשין מן אדרא כן תפרשון
יתה: מריש אצוחכון תתנון קדם יי
אפרשותא לדריכון: וארי תשתלון
ולא תעבדון ית כל פקודיא האלין
די מלל יי עם משה: ית כל די
פקיד יי לוחכון בידא דמשה מן
יומא די פקיד יי ולהלא לדריכון:
ויהי אם מעיני כנשתא אתעבידת
לשלו ויעבדון כל כנשתא תור
בר תורי חד לעלתא לאתקבלא
ברעוא קדם יי ומנחתיה ונסכיה
כדחזו וצפיר בר עזי חד לחטאתא:
ויכפר כהנא על כל כנשתא דבני
ישראל וישתבק להון ארי שלותא
היא ואנון איתיו ית קורבנהון
קרבנא קדם יי וחובתהון קדם יי
על שלותהון:

Targum ONKELOS.

Sic facies per singulos boves, & per singulos arietes: & per singulos agnos in agnis, aut in capris. Juxta numerum quem facietis; sic facietis unicuique, juxta numerũ eorum. Sic faciet omnis indigena, quando obtulerit ex his oblationem quæ suscipitur voluntariè coram Domino. Et quando peregrinatus fuerit apud vos peregrinus, aut qui fuerit inter vos per generationes vestras; & fecerit oblationem quæ suscipitur voluntariè coram Domino: sicut feceritis, ita faciet. Una congregatio, & unus ritus erit vobis, & peregrinis qui peregrinantur: statuto sempiterno in generationibus vestris; sicut vos, ita erit peregrinus corã Dño. Lex una, & judiciũ unũ erit vobis: & advenis, qui peregrinantur apud vos. Locutúsq; est Dominꝰ ad Moysen dicens. Loquere cum filiis Israel; & dices ad eos: Cùm ingressi fueritis in terrã, in quã ego induco vos. Et cõederitis de pane terræ: separabitis separationem corã Dño. In primitias ciborũ vestrorũ separabitis placentã: sicut separant separationẽ de areâ, sic separabitis eam. De primitiis ciborũ vestrorũ dabitis separationẽ corã Dño, in generationibꝰ vestris. Et quando ignoraveritis, & non feceritis omnia præcepta hæc: quæ locutꝰ est Dñs cũ Moyse. Omnia quæ mandavit Dñs ad vos per manũ Moysi: à die quâ præcepit Dñs & deinceps, per generationes vestras. Eritq; si ab oculis congregationis aliquid latuerit, & p ignorantiã factũ fuerit: offeret omnis congregatio vitulũ de bobus unũ in holocaustũ, ut suscipiatur voluntariè corã Dño; & munus ejus & libamentũ ejꝰ sicut decet: & hircũ de capris unum pro peccato. Et propitiabit sacerdos pro omni congregatione filiorũ Israel, & dimittetur eis: quia ignorantia est; & ipsi obtulerũt oblationem suã corã Dño, & sacrificiũ pro peccato suo corã Dño pro ignorantiâ suâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*كذا يصنع مع كل ثور ومع كل كبش ومع كل راس من الحمل او من الماعز بحسب احصاء ما
تعربون منها كذاك اصنعوا مع كل واحد من المحصيات كذا يصنع كل صريحي اذا قرب
قربانا مقبولا مرضيا عند الله واي دخيل دخل معكم او سكن فيما بينكم على مر اجيالكم
فعمل قربانا اراد ان يكون مقبولا مرضيا عند الله فكما تصنعون لذاك فليصنع يا ايها الجوف
رسم واحد يكون لكم وللغريب الدخيل رسم الدهر على مر اجيالكم كان الغريب مثلكم
بين يدي الله كذاك سريعه وحكم واحد يكون لكم وللغريب الدخيل فيما بينكم
كلم الله موسي قايلا مر بني اسرايل وقل لهم اذا دخلتم الي البلد الذي انا مدخلكم
اليه فمي ما اكلتم من طعامه فارفعوا رفيعة اول عجينكم جردة ترفعوها رفيعة
كرفيعة البيدار ترفعوها من اول عجينكم اجعلوا لله رفيعة على مر اجيالكم وان سهوتم
فلم تعملوا هذه الوصايا التي امر الله بها موسي من جميع ما امر الله به على يد موسي مذ
يوم ابتداء بالامر وهلم الي اجيالكم فان كان السهو عن عيون الجماعة فليصنعوا ربا من
البقر صعيده مقبولا مرضيا لله ومعه برومراج كايجب وعنود من الماعز للذكاة ويسعفر
الامام عن جماعة بني اسرايل فيغفر لهم اذ ذلك سهو فاتوا بصعيدهم قربانا لله وذكاتهم
على سهوهم

Sic fiet cum omni bove, & cum omni ariete, & cum singulis agnis, aut capris. Juxta numerũ ejꝰ quod offeretis ex ipsis, sic facite cũ unoquoq; ex numeratis. Ita faciet quilibet indigena cùm obtulerit sacrificiũ acceptũ placabile apud Deum. Et quicunq; advena ingressus fuerit vobiscum, vel habitaverit inter vos in seriem progenierum vestrarũ, fecerit q; sacrificiũ quod velit esse acceptũ placabile apud Deũ: quemadmodũ facietis, ita faciet. O turba, præceptũ unũ erit vobis & peregrino alienigenæ; præceptũ sempiternũ in seriem generationũ vestrarum. Quemadmodum peregrinus est sicut vos corã Deo, Ita lex, & judiciũ idem erit vobis & peregrino alienigenæ inter vos. Item locutꝰ est Deus cũ Musa, dicens; Impera filiis Israil, & dicito illis; Cùm ingressi fueritis in regionem ad quã ego introducturꝰ sum vos; Quando comedetis ex ejus esca, attollite elevationem Primæ massæ vestræ: placentã attolletis eã in elevationem: non secꝰ ac elevationẽ sementis attolletis eam. Ex prima massa vestra facite Deo oblationem in seriem generationũ vestrarũ. Quòd si erraveritis, & non executi fueritis ista mandata quæ præcepit Deus Musæ. Ex omnibus in quæ mandavit Deus per manum Musæ, à die quâ cœpit præcipere & imposterùm ad generationes vestras: Si fuerit error ab oculis cœtus, faciant vitulum ex bobus pro holocaustο, acceptũ placabilem Deo, & cum eo triticum & temperamentum, uti convenit: & hœdum de capris in expiationem. Et veniam postulabit sacerdos pro congregatione filiorum Israil, & dimittetur eis cùm illud fuerit error, attulerintque holocaustum suum sacrificium Deo, & expiationem suam pro errore suo.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Sic fiet bovi uni, aut arieti uni, aut pecudi de agnis vel de capris. Secundum numerum eorũ quæ facietis, sic (f) facietis uni pro numero eorum. Omnis indigena faciet sic ista, ut offerat sacrificiũ ignitum odoris suavis Domino. Cùm etiam peregrinatus fuerit vobiscum peregrinus, aut qui est in medio vestrũ in generationibus vestris, fecerit q; sacrificium ignitum odoris suavis Domino; sicut facitis, sic faciet. O congregatio, præceptũ unum erit vobis, et peregrino peregrinãti. Præceptũ est æternum in generationibꝰ vestris: ut vobis, ita peregrino erit coram Domino. Lex una, et judicium unum erit vobis, et peregrino peregrinanti vobiscũ. Præterea locutus est Dominus Mosi, dicens; Loquere filiis Israel: dices autem eis; Cùm veneritis in terram in quam ego vos introduco: Tum quando comedetis de pane terræ, offeretis oblationẽ elevationis Domino. Primitias conspersionũ vestrarum, placentam offeretis oblationem elevationis; juxta oblationem elevationis aræ, ita offeretis eam. De primitiis conspersionum vestrarũ dabitis Domino oblationem elevationis in generationibus vestris. Cùm, erraveritis, & non feceritis omnia præcepta hæc quæ locutꝰ est Dominꝰ Mosi, Omnia quæ præcepit Dominus vobis per manum Mosis à die qua præcepit Dominus, et ultrà in progenies vestras; Cùm inquam, ab oculis congregationis perpetratum quid fuerit per errorem, faciet omnis cõgregatio vitulum de bobus unum in holocaustum in odorem suavitatis Domino; oblationemq; ejus, et libationem ejꝰ secundùm consuetudinẽ, et hircum caprarũ unum pro peccato. Et expiabit sacerdos omnem congregationem filiorum Israel, et dimittetur eis, quoniam error est: Ipsiq; adducent munus suum (g) sacrificium ignitum Domino, et (h) hostiam suam pro peccato coram Domino pro errore suo.

VER. SAM. (f) facies (g) munus (h) expiationem coram Domino pro errore suo.

ספר במדבר: טו

peregrinanti peregrino & ,Israel filiorum *cætui universo* parcetur Et

26 וְנִסְלַח לְכָל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר
peccaverit una anima si Et .*errore in populo universo* quia:eorū medio in

27 בְּתוֹכָם כִּי לְכָל־הָעָם בִּשְׁגָגָה: וְאִם־נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא
expiabit Et .*peccatum in ipsius anni filiā* caprā *faciet appropinquare* &,*ignorātia in*

28 בִּשְׁגָגָה וְהִקְרִיבָה עֵז בַּת־שְׁנָתָהּ לְחַטָּאת: וְכִפֶּר
,Domino coram *ignorantia in ipsam peccando in*,errantē animam ſuper ſacerdos

הַכֹּהֵן עַל־הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגֶגֶת בְּחֶטְאָהּ בִּשְׁגָגָה לִפְנֵי יְהוָה
peregrino &,Israel *filiis in Indigenæ* .ei parcetur &,eam ſuper expiandū ad

29 לְכַפֵּר עָלֶיהָ וְנִסְלַח לוֹ: הָאֶזְרָח בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר
.*ignorantia in* facienti vobis erit una lex ,eorum medio in *peregrinātis*

הַגָּר בְּתוֹכָם תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם לָעֹשֶׂה בִּשְׁגָגָה:
,*peregrino de &* indigena *de* ,excelſa manu in fecerit quæ anima Et

30 וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּיָד רָמָה מִן־הָאֶזְרָח וּמִן־הַגֵּר
interiore ex ipſa anima excidetur &,probris afficit ipſe Dominum

אֶת־יְהוָה הוּא מְגַדֵּף וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב
:fecit irritum ejus mandatum & ,*ſprevit* Domini verbū Quia .ſui populi

31 עַמֶּהָ: כִּי־דְבַר יְהוָה בָּזָה וְאֶת־מִצְוָתוֹ הֵפַר
fuerunt Et .*ea in ejus perverſitas* ,ipſa anima excidetur excidendo

הַכָּרֵת תִּכָּרֵת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא עֲוֹנָהּ בָהּ: וַיִּהְיוּ
32 ligna colligentem virum invenerunt & ,deſerto in Iſrael filii

בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מְקֹשֵׁשׁ עֵצִים
colligentem eum *inuenientes* ,eum fecerūt accedere Et .Sabbathi die in

בְּיוֹם הַשַּׁבָּת: וַיַּקְרִיבוּ אֹתוֹ הַמֹּצְאִים אֹתוֹ מְקֹשֵׁשׁ
33 .*extrum universum* ad & ,Aharon ad & ,Moſeh ad ,ligna

עֵצִים אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְאֶל כָּל־הָעֵדָה:
.*ei fieret* quid,expolitū erat non quia :cuſtodia in eum poſuerūt Et

34 וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ בַּמִּשְׁמָר כִּי לֹא פֹרַשׁ מַה־יֵּעָשֶׂה לוֹ:
,vir moriatur Moriendo :Moſeh ad Dominus dixit Et

35 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מוֹת יוּמַת הָאִישׁ
.*caſtrametatiōem* extra *cætus* omnis lapidibus in eum *lapidando*

רָגְמוּ אֹתוֹ בָאֲבָנִים כָּל־הָעֵדָה מִחוּץ לַמַּחֲנֶה:
.*caſtrametatiōem* extra *ad cætus* omnis eum eduxerunt Et

36 וַיֹּצִיאוּ אֹתוֹ כָּל־הָעֵדָה אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה
præcepit quemadmodum ,eſt mortuus &,lapidibus in eum lapidaverūt &

וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ בָאֲבָנִים וַיָּמָת כַּאֲשֶׁר צִוָּה
:dicendo ,Moſeh ad Dominus dixit Et .Moſeh Dominus

יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
37 fimbriam ſibi facient Et :eos ad dices & ,Iſrael filios ad Loquere

דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת
38 fimbria *ſuper dabunt* & ,ſuas generationes per ſuorū veſtimentorū *alis ſuper*

עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת
videbitis & :fimbriā in vobis erit Et .*hyacinthi* filum *alæ*

הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם
39 facietis Et .Domini præceptorum omnium recordabimini & ,eam

אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם
ques ,veſtros oculos poſt & ,veſtrum cor poſt *perveſtigabitis* non &,ea

אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר
.*eos poſt fornicantes vos*

אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם:

Verſio VULG. LAT.

26 Et dimittetur univerſæ plebi filiorum Iſrael, & advenis qui peregrinantur inter eos: quoniam culpa eſt omnis populi per ignorantiam. Quòd ſi anima una neſciens peccaverit, offeret capram anniculam pro peccato ſuo. Et deprecabitur pro ea ſacerdos, quòd inſcia peccaverit coram Domino: impetrabítque ei veniam, & dimittetur illi. Tam indigenis quàm advenis una lex erit omnium, qui peccaverint ignorantes. Anima verò, quæ per ſuperbiam aliquid commiſerit, ſive civis ſit ille, ſive peregrinus, (quoniam adverſus Dominum rebellis fuit) peribet de populo ſuo. Verbum enim Domini contempſit, & præceptum illius fecit irritum: idcircò delebitur, & portabit iniquitatem ſuam. Factum eſt autem, cùm eſſent filii Iſrael in ſolitudine, & inveniſſent hominem colligentem ligna in die Sabbati, Obtulerunt eum Moyſi & Aaron & univerſæ multitudini. Qui recluſerunt eum in carcerem, neſcientes quid ſuper eo facere deberent. Dixítque Dominus ad Moyſen, Morte moriatur homo iſte, obruat eum lapidibus omnis turba extra caſtra. Cúmq; eduxiſſent eum foràs, obruerunt lapidibus: & mortuus eſt, ſicut præceperat Dominus. Dixit quoque Dominus ad Moyſen, Loquere filiis Iſrael, & dices ad eos, Ut faciant ſibi fimbrias per angulos palliorum, ponentes in eis vittas hyacinthinas: Quas cùm viderint, recordentur omnium mandatorum Domini, nec ſequantur cogitationes ſuas & oculos per res varias fornicantes,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

26 Καὶ (τ) ἀφεθήσε῾ται πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τῷ (υ) προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ πρὸς ὑμᾶς, ὅτι παντὶ τῷ λαῷ ἀκούσιον. Ἐάν τε ψυχὴ μία ἁμάρτῃ ἀκουσίως, προσάξει ἀρνα μίαν ἐνιαυσίαν περὶ ἁμαρτίας. Καὶ ἐξιλάσε῾ται ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ψυχῆς τῆς ἀκουσιαζούσης, καὶ ἀμαρτούσης ἀκουσίως ἔναντι κυρίου, ἐξιλάσε῾ται (φ) αὐτῷ. Τῷ ἐγχωρίῳ ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν αὐτοῖς νόμος εἷς ἔσαι αὐτοῖς, ὃς (χ) ἐὰν ποιήσῃ ἀκουσίως. Καὶ ψυχὴ ἥτις (ψ) ποιήσῃ ἐν χειρὶ ὑπερηφανίας ἀπὸ τῶ αὐτοχθόνων ἢ ἀπὸ τῶ προσηλύτων, τὸν θεὸν ὀνει῀δ (ω) παροξυνεῖ· ἐξολοθρευθήσε῾ται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς, Ὅτι τὸ ῥῆμα κυρίου ἐφαύλισε, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ διεσκέδασεν· ἐκβλη῀θεὶ ἐκτριβήσε῾ται ἡ ψυχὴ ἐκείνη, ἡ ἁμαρτία αὐτῆς ἐν αὐτῇ. Καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ εὗρον ἄνδρα συλλέγοντα ξύλα (α) τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων. Καὶ προσήγαγον αὐτὸν οἱ (β) εὑρόντες συλλέγοντα ξύλα τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἀπέθεντο αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ὅ τι γένοιτο αὐτὸν ποιήσωσιν (γ) αὐτόν. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Θανάτῳ θανατούσθω ὁ ἄνθρωπος· λιθοβολήσατε αὐτὸν λίθοις πᾶσα ἡ συναγωγή. Καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἔξω τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἐλιθοβόλησεν αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ (δ) λίθοις ἔξω τῆς παρεμβολῆς, (ε) καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Καὶ ποιησάτωσαν ἑαυτοῖς κράσπεδα ἐπὶ τὰ πτερύγια τῶν ἱματίων αὐτῶν εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν· καὶ ἐπιθήσε῾ται ἐπὶ τὰ κράσπεδα τῶν πτερυγίων κλῶσμα ὑακίνθινον. Καὶ ἔσαι ὑμῖν ἐν τοῖς κρασπέδοις, καὶ ὄψεσθε αὐτά· καὶ μνησθήσε῾σθε πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου, καὶ ποιήσετε αὐτάς· καὶ οὐ διαστραφήσε῾σθε ὀπίσω τῆς διανοίας ὑμῶν, (ζ) καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν ἐν οἷς ὑμεῖς ἐκπορνεύετε ὀπίσω αὐτῶν,

Et dimittetur (d)per omnem ſynagogam filiorum Iſrael, & proſelyto apposito ad vos:quoniā omni populo non ſpontaneum. Quòd ſi anima una peccavit non ſponte; offeret capra unā anniculā pro peccato. Et exorabit ſacerdos pro anima,quæ non ſponte egit,et peccavit nō ſponte ante Dominum, (e) exorare pro eo. Indigenæ in filiis Iſrael,& proſelyto apposito in vobis, lex una erit eis;quicunq; fecerit nō ſponte. Et anima,quæcunq; fecerit in manu (f)ſuperbiæ de indigenis, vel de proſelytis;Deū hic(g)exacerbabit:exterminabitur anima illa de populo ſuo; Quoniā verbū Domini contempſit,et mandata ejus diſperdidit. Extritione extteretur anima illa; peccatū ejus in ea. Et erant filii Iſrael in deſerto; et invenerunt hominē colligentē ligna die Sabbatorū. Et adduxerunt eū illi, qui invenerunt colligentē ligna die Sabbatorū,ad Moyſen, et Aaron,et ad omnē ſynagogā filiorum Iſrael. Et dispoſuerunt eū in cuſtodia. Non enim decreverant, quid faceturi eſſent eū. Et locutꝰ eſt Dominus ad Moyſen,dicens, Morte moriatur homo: lapidate eum lapidibus omnis ſynagoga. Et eduxerunt eum omnis ſynagoga extra caſtra: et lapidavit eū omnis ſynagoga lapidibus extra caſtra; ſicut præcepit Dominus Moyſi. Et ait Dominus ad Moyſen, dicens, Loquere filiis Iſrael, & dices ad eos, Et faciant ſibi fimbrias ſuper alas veſtimentorum ſuorum in progenies ſuas: & imponetis ſuper fimbrias alarum vittam hyacinthinam. Et erit vobis in fimbriis; & aſpicietis eas: & recordabimini omnium mandatorum Domini, & facietis ea: & non perveretimini poſt cogitationes veſtras, & oculos in quibus vos fornicamini poſt eos:

MS.A. (τ) ἀφεθήσε῾ται πᾶσα ἡ συναγωγὴ υἱῶν (υ) προσηλύτῳ καὶ τῷ προσκειμένῳ πρὸς (φ) αὐτῷ· καὶ ἀφεθήσε῾ται αὐτῷ. Τῷ (χ) ἂν (ψ) ποιήσει(ω)παροξυνεῖ, καὶ ἐξολοθρευθήσε῾ται (α)ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶ σαββάτω.(β) εὑρόντες αὐτὸ συλλέγοντα τὰ ξύλα πρὸς Μωυσῆν(γ) αὐτῷ.(δ)ἐν λίθοις(ε) καθὰ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωυσῆν. (ζ)καὶ ὀπίσω τῶ ὀφθαλμῶν ὑμῶν ἐν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 *ܘܢܫܒܘܩ ܠܟܠ ܥܕܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܓܝܪܐ ܕܓܪ ܒܝܢܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܥܡܐ ܒܣܝܥܘ ܫܓܝܬܐ.
27 ܘܐܢ ܢܦܫ ܚܕܐ ܬܚܛܐ ܒܫܓܝܬܐ ܘܬܩܪܒ ܥܙܐ ܒܪܬ ܫܢܬܗ ܠܚܛܗ.*
28 ܘܢܟܦܪ ܟܗܢܐ ܥܠ ܢܦܫܐ ܕܫܓܝܐ ܕܚܛܬ ܒܫܓܝܬܐ ܩܕܡ ܝܗ̈ ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܘܢܫܒܘܩ ܠܢܦܫܐ ܕܫܓܝܐ ܕܚܛܬ ܒܫܓܝܬܐ ܩܕܡ ܝܗ̈ ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܘܢܫܒܘܩ ܠܢܦܫܐ ܕܫܓܝܐ ܕܚܛܬ ܒܫܓܝܬܐ ܩܕܡ ܝܗ̈
29 ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܓܝܪܐ ܕܓܪ ܒܝܢܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܥܡܐ ܒܣܝܥܘ ܫܓܝܬܐ.
30 ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܓܝܪܐ ܕܓܪ ܒܝܢܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܥܡܐ ܒܣܝܥܘ ܫܓܝܬܐ.*
31 ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܓܝܪܐ ܕܓܪ ܒܝܢܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܥܡܐ ܒܣܝܥܘ ܫܓܝܬܐ.
32 ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܓܝܪܐ ܕܓܪ ܒܝܢܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܥܡܐ ܒܣܝܥܘ ܫܓܝܬܐ.*
33 ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܓܝܪܐ ܕܓܪ ܒܝܢܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܥܡܐ ܒܣܝܥܘ ܫܓܝܬܐ.
34 ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܓܝܪܐ ܕܓܪ ܒܝܢܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܥܡܐ ܒܣܝܥܘ ܫܓܝܬܐ.
35 ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܓܝܪܐ ܕܓܪ ܒܝܢܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܥܡܐ ܒܣܝܥܘ ܫܓܝܬܐ.
36 ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܓܝܪܐ ܕܓܪ ܒܝܢܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܥܡܐ ܒܣܝܥܘ ܫܓܝܬܐ.*
37 ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܓܝܪܐ ܕܓܪ ܒܝܢܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܥܡܐ ܒܣܝܥܘ ܫܓܝܬܐ.
38 ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܓܝܪܐ ܕܓܪ ܒܝܢܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܥܡܐ ܒܣܝܥܘ ܫܓܝܬܐ.
39 ܘܢܫܒܘܩ ܠܗ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܓܝܪܐ ܕܓܪ ܒܝܢܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܥܡܐ ܒܣܝܥܘ ܫܓܝܬܐ.*

Et condonabitur eis, *nempe* univerſæ congregationi filiorū Iſrael, necnon iis qui convertuntur ad me degentib⁹ in Iſraele, quia totius eſt populi error. Si verò anima una peccet per errorem, offerat capram anniculam pro peccato. Veniamq;poſtulet ſacerdos pro anima quæ peccavit peccato erroris corā Domino: venia *inquam*, poſtulabitur pro eo,& condonabitur ei. Tam filiis Iſrael,quā iis qui convertuntur ad me degentibus apud me, lex eadem erit vobis quoad illum qui *aliquid* commiſerit per errorem. Anima verò quæ *aliquid* fecerit manu ſuperbâ, tam ex vobis, quàm ex iis qui convertuntur ad me: in conſpectu Dñi qué blaſphemavit, pereat anima illa de populo ſuo. Nā ſprevit ſermones Domini, ejuſq; præcepta irrita fecit: pereat *inquam*, anima ejuſmodi,& ſcelus ejus in ipſam. Erant autem filii Iſrael in deſerto, & invenerunt hominem quendam colligentē ligna die ſabbathi. Obtulerūt ergò eū ii qui eum invenerant colligentem ligna,ad Moſen & ad Aharonem, & ad omnem cœtum. Et clauſerunt eum in carcere,eò quòd nondum declaratum eſſet quid fieret de eo. Dixítque Dñs ad Moſen,Morte mulctetur *talis* homo, & lapidibus obruant eum univerſa congregatio extra caſtra. Itaque eduxerunt eum univerſa congregatio extra caſtra, & obruerunt eum lapidibus,& mortuus eſt, quemadmodum præceperat Dominus Moſi.

Lex de fimbriis.

Locutus eſt etiam Dñs cum Moſe, dixítque ad eum; Loquere cum filiis Iſrael, & dic eis ut faciant ſibi fimbrias ſuper oras veſtimentorum ſuorū in generationes ſuas,ponántque in fimbriis extremitatum eorum filum hyacinthinum. Erúntque vobis fimbriæ, ut videntes eas recordemini omnium præceptorū Domini Dei veſtri,& faciatis ea,nec ſeducamini poſt corda veſtra, & poſt cogitationes veſtras, poſt quas vos aberratis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וישתבק לכל כנישתא דבני
ישראל ולגיורייא דיתגיירון ביניהון
ארי לכל עמא בשלותא: ואם אנש
חד יחוב בשלו ויקריב עזא בת
שתה לחטאתא: ויכפר כהנא על
אנש דאשתלי במחביה בשלו קדם
יי לכפרא עלוהי וישתבק ליה:
יציבא בבני ישראל ולגיורייא
דיתגיירון ביניהון אוריתא חדא
תהי לכון לרעבד בשלו: ואנש
דיעבד ברישׁ גלי מן יציבא ומן
גיורייא קדם יי הוא מרגיז וישתיצי
אנשא ההוא מגו עמיה: ארי פתגמ
דיי בסר וית פקודוהי אשניו
אשתיצאה ישתיצי אנשא ההוא
חוביה ביה: והוו בני ישראל
במדברא ואשכחו גברא כד
מנבב אעין ביומא דשבתא: וקריבו
יתיה דאשכחו יתיה כד מנבב
אעין לות משה ולות אהרן ולות
כל כנשתא: ואשרו יתיה בבית
מטרא ארי לא אתפרש להון מה
דיעבדון ליה: ואמר יהוה למשה
אתקטלא יתקטל גברא דנומי
יתיה באבניא כל כנשתא מברא
למשריתא: ואפיקו יתיה כל
כנשתא למברא למשריתא ורגמו
יתיה באבניא ומית כמא דפקיד
יי ית משה: ואמר יי למשה למימר
מלל עם בני ישראל ותימר להון
ויעבדון להון כרוספדין על כנפי
כסותהון לדריהון ויתנון על
כרוספדא דכנפא חוטא דתכלתא:
ויהון לכון לכרוספדין ותחזון
יתיה ותדכרון ית כל פקודייא דיי
ותעבדון יתהון ולא תתעון בתר
הרהור לבכון ובתר חיזו עיניכון
די אתון טעין בתריהון:

Targum ONKELOS.

Dimitteturq; omni cõgregatio-
ni filiorũ Israel, & advenis qui
peregrinantur inter eos: quia
ignorantia est omnis populi.
Et si vir unus peccaverit per
ignorantiã: offeret caprã an-
niculã pro peccato. Et propi-
tiabit sacerdos pro homine
qui ignoraverit, quando pec-
caverit p ignorantiã corã Dño:
& dimittetur ei. Lex una erit
indigenæ in filiis Israel & ad-
venis qui peregrinantur inter
eos, omni qui fecerit per ig-
norantiã. Vir autẽ qui fecerit
aliquid per superbiã, de indi-
genis & peregrinis; Dominũ
ipse irritat: & peribit homo
ille de medio populi sui. Quia
verbũ Domini contempsit, &
præcepta ejus fecit irrita: con-
summatione consummabitur
homo ille, iniquitas ejus in eo
erit. Erántque filii Israel in
solitudine: & invenerunt vi-
rum colligentem ligna in die
Sabbati. Et adduxerunt eũ, qui
invenerant eum colligentem
ligna, ad Moysen & Aaron, &
ad omnem congregationem.
Et ligaverunt eum in carcere:
quia non erat decretum quid
fieret de eo. Dixitq; Dñs ad
Moysen; occisione occidatur
vir ille: omnis congregatio la-
pident illum lapidibus extra
castra. Et adduxerunt eum
omnis congregatio extra ca-
stra, & lapidaverunt eum la-
pidibus, & mortuus est: sicut
præceperat Dominus Moysi.
Dixitque Dominus ad Moy-
sen dicens. Loquere cum filiis
Israel, & dices ad eos; ut fa-
ciant sibi fimbrias in angulis
vestimentorum suorum, per
generationes suas: & po-
nent in fimbriis quæ sunt in
angulis filum hyacinthinum.
Erúntque vobis fimbriæ:
ut videatis eas, & recorde-
mini omnium mandatorum
Domini, & faciatis ea: &
non fornicemini post cogi-
tationem cordis vestri, &
post visionem oculorum ve-
strorum; post quæ vos erratis
sequentes ea.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et dimittetur universæ con-
gregationi filiorum Israel, et
peregrino peregrinanti in me-
dio eorum: quia universo po-
pulo per errorem id accidit.
Si verò anima una peccave-
rit per errorem, tum offeret
caprã anniculã pro peccato.
Et expiabit sacerdos animam
illam quæ erravit peccando
per errorem coram Domino,
exorabitq; pro ea, & dimit-
etur ei. Indigenæ de filiis
Israel, & peregrino peregri-
nanti in medio eorũ, lex una
erit vobis cùm agent per er-
rorẽ. Anima autẽ quæ egerit
cùm manu excelsa, sive de
indigenis, sive de peregrinis,
Dominũ illa cõtumeliã affi-
cit: exterminabitur anima il-
la de medio populorũ suorũ.
Eò quòd verbũ Domini con-
tempsit, & præcepta ejus ir-
ritavit, exterminando exter-
minabis animam illam; ini-
quitas ejus in ea. Cùm autem
essent filii Israel in deserto,
invenerunt hominẽ colligen-
tem ligna in die sabbati. Et
adduxerunt eum qui inve-
nerant colligentem ligna, ad
Mosen, et ad Aaronem, et ad
universam congregationem.
Et posuerunt eum in custo-
dia, quia non erat explicatum
quid faciendum esset illi. Et
dixit Dominus Mosi, Morien-
do morietur homo ille, obrue-
te eum lapidibus omnis con-
gregatio extra castra. Itaque
eduxerunt eum omnis congre-
gatio extra castra, & obrue-
runt eum lapidibus, mortu-
usq; est, sicut præceperat Do-
minus Mosi. Postea locutus
est Dominus Mosi, dicens; Lo-
quere filiis Israel, diceſq; eis,
ut faciant sibi fimbrias super
(i) alas vestimentorum suo-
rum in generationibus suis,
ponantq; super fimbriam alæ
filum hyacinthinum. Erunt
autem vobis in fimbrias, vi-
debitisque eas, & recordabi-
mini omnium mandatorum
Domini ut faciatis ea, &
non (k) inquiratis post cor
vestrum, & post oculos ve-
stros, post quas vos fornica-
mini.

VER. SAM. (i) extremitates (k) velitis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et dimittetur congregationi filiorũ Is-
rail, & peregrino alienigenæ inter eos,
cùm tota turba sit in errore. Et si pecca-
verit homo unus per errorem, offerat
ovem filiã ejusdẽ anni in expiationem.
Peteteq; veniã sacerdos pro homine illo
errante propter peccatũ suũ per errorem
corã Deo: & remittetur ei, atq; condo-
nabitur illi. Indigenæ ex filiis Israil, &
peregrino alienigenæ inter eos, lex eadem
erit vobis quoad eũ qui peccaverit per
errorem. Quicunq; verò fecerit id manu
elatã, sive indigena, sive advena, ipse est
abjiciens Dominũ suũ: ideo excindatur
talis homo de medio populi sui. Eò quòd
despexerit sermonem Dei, & violaverit
mandatũ ejus: excindatur inquã, homo
ille excisione, & iniquitas ejus super ipsũ.
Cùmq; manifestent filii Israil in deserto,
invenerunt virũ colligentẽ ligna in die
sabbathi. Obtulerunteq; hi qui reperiebant
illũ colligentem ligna, Musæ & Haron
& toti cœtui. Et posuerunt eum in carcere,
quia nondũ explicatũ fuerat eis quid fi-
eret de ipso. Dixit ergò Deus Musæ, Oc-
cidatur vir occisione, hoc est, obruant eum
lapidibus universa congregatio extra ca-
stra. Quare eduxerunt eũ extra castra,
& obruerunt eũ lapidibꝰ donec mortuus
esset, sicut præcepit Dꝰ Musæ. Dixitque
Deus Musæ sermonem; Manda filiis Is-
rail, & dic eis ut faciant sibi tænias su-
per extremitatibus palliorum suorum per
seriem progenierum suarum, ponantque
super tænias extremitatum ligulam hya-
cinthinam. Eritque hoc vobis tæniæ pa-
tentes, ut videatis illas, & recordemini
omnium mandatorũ Dei, & exequamini
ea, & non studeatis sequi corda vestra, &
oculos vestros, post quos vos seducimini.

כפר במדבר: יז

sancti sitis & ,mea præcepta omnia faciatis & ,recordemini Ut
40 לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים
vos eduxi qui ,vester Deus Dominus Ego .vestro Deo
41 לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
Dominus Ego .Deum in vobis *existendum ad* ,Ægypti terra è
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה
.vester Deus
אֱלֹהֵיכֶם:

CAP. XVI. יח

Abiram &,Dathan &,Levi filii Chehath filii Ishar filius Corach *cepit* Et
1 וַיִּקַּח קֹרַח בֶּן־יִצְהָר בֶּן־קְהָת בֶּן־לֵוִי וְדָתָן וַאֲבִירָם
facies in surrexerunt Et .Reuben filii Peleth filius On & ,Eliab filii
בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן־פֶּלֶת בְּנֵי רְאוּבֵן: וַיָּקֻמוּ לִפְנֵי
præfati ,ducenti & ,quinquaginta Israel filiis è viri & ,Moseh
2 מֹשֶׁה וַאֲנָשִׁים מִבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם נְשִׂיאֵי
,Moseh *super* se congregaverunt Et .*nominis* viri ,*conventui vocati cœtus*
עֵדָה קְרִאֵי מוֹעֵד אַנְשֵׁי־שֵׁם: וַיִּקָּהֲלוּ עַל־מֹשֶׁה
cœtus omnis quia ,vobis *Multum*: eos ad dixerunt & ,Aharon *super* &
3 וְעַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב־לָכֶם כִּי כָל־הָעֵדָה
super vos elevatis cur Et .Dominus eorū medio in &,sancti ipsi universi
כֻּלָּם קְדֹשִׁים וּבְתוֹכָם יְהוָה וּמַדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל־
.*Suas facies* super *cecidit* &,Moseh audivit Et ? Domini congregationem
4 קְהַל יְהוָה: וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו:
Manè: dicendo ,ejus *cœtus* omnem ad & ,Corach ad est locutus Et
5 וַיְדַבֵּר אֶל־קֹרַח וְאֶל כָּל־עֲדָתוֹ לֵאמֹר בֹּקֶר
faciet appropinquare &,sanctū & ,ei qui Domin⁹ faciet notū &
וְיֹדַע יְהוָה אֶת־אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקָּדוֹשׁ וְהִקְרִיב
: facite Hoc .se ad faciet accedere ,*eo m* elegerit quem & ,se ad
6 אֵלָיו וְאֶת אֲשֶׁר יִבְחַר־בּוֹ יַקְרִיב אֵלָיו: וֹאת עֲשׂוּ
eis in *date* Et .ejus *cœtus* omnis & ,Corach *thuribula* vobis Capite
7 קְחוּ־לָכֶם מַחְתּוֹת קֹרַח וְכָל־עֲדָתוֹ: וּתְנוּ בָהֶן
vir erit Et .cras Domino coram suffitum eis *super* ponite &,ignem
אֵשׁ וְשִׂימוּ עֲלֵיהֶן קְטֹרֶת לִפְנֵי יְהוָה מָחָר וְהָיָה הָאִישׁ
.Levi filii vobis *Multum* .sanctus ipse ,Dominus elegerit quem
אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה הוּא הַקָּדוֹשׁ רַב־לָכֶם בְּנֵי לֵוִי:
parū Num .Levi filii quæso Audite: Corach ad Moseh dixit Et
8 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־קֹרַח שִׁמְעוּ־נָא בְנֵי לֵוִי: הַמְעַט
9 ,Israel *cœtu* à vos Israel Deus fecerit separare quod ,*vobis de*
מִכֶּם כִּי־הִבְדִּיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל
tabernaculi *servitium* *serviendum ad*,se ad vos *faciendū* appropinquare *ad*
לְהַקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת מִשְׁכַּן
fecit appropinquare Et:eis ministrādū ad ,*cœtu* coram *standum ad* &,Domini
10 יְהוָה וְלַעֲמֹד לִפְנֵי הָעֵדָה לְשָׁרְתָם: וַיַּקְרֵב
etiam *quæsivistis* & ,tecum Levi filios tuos fratres omnes & ,te
אֹתְךָ וְאֶת כָּל־אַחֶיךָ בְּנֵי־לֵוִי אִתָּךְ וּבְקַשְׁתֶּם גַּם־
,Dominū *super convenientes*,*tuus cœtus* omnis & ,tu Idcirco ? sacerdotium
11 כְּהֻנָּה: לָכֵן אַתָּה וְכָל־עֲדָתְךָ הַנֹּעָדִים עַל־יְהוָה
? eum *super* murmurāstis quia ,*ipsum* quid Aharon &
וְאַהֲרֹן מַה־הוּא כִּי תלונו עָלָיו:

Versio VULG. LAT.

40 Sed magis memores præceptorū Dñi faciant ea, sintque
41 sancti Deo suo. Ego Dominus Deus vester, qui eduxi vos de terra Ægypti, ut essem Deus vester.

CAP. XVI.

1 ECce autē Core filius Isaar, filii Caath, filii Levi, & Dathan atq; Abiron filii Eliab, Hon quoq; filius Pheleth de
2 filiis Ruben, Surrexerunt contra Moysen, aliiq; filiorū Israel ducenti quinquaginta viri proceres synagogæ, & qui tempore concilii per no-
3 mina vocabantur. Cúmq; stetissent adversùm Moysen & Aaron, dixerūt, Sufficiat vobis, quia omnis multitudo sanctorū est, & in ipsis est Dominus: Cur elevamini super populū Dñi? Quod cùm audìsset
4 Moyses, cecidit pronus in faciem: Locutúsq; ad Core & ad
5 omnem multitudinem, Manè, inquit, notū faciet Dominus qui ad se pertineant, & sanctos applicabit sibi: & quos elegerit, appropinquabunt ei.
6 Hoc igitur facite: Tollat unusquisq; thuribula sua, tu Core,
7 & omne concilium tuum: Et hausto cras igne, ponite desuper thymiama coram Domino: & quemcunque elegerit, ipse erit sanctus. Multùm erigimini filii Levi.
8 Dixítq; rursùm ad Core, Au-
9 dite filii Levi: Num parum vobis est, quòd separavit vos Deus Israel ab omni populo, & junxit sibi, ut serviretis ei in cultu tabernaculi, & staretis coram frequentia populi, & ministraretis ei?
10 Idcircò ad se fecit accedere te & omnes fratres tuos filios Levi, ut vobis etiam sacerdotium vendicetis,
11 Et omnis globus tuus stet contra Dominum? quid est enim Aaron ut murmuretis contra eum?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

40 Ὅπως ἂν μνησθῆτε καὶ ποιήσητε πάσας τὰς
ἐντολάς μου, καὶ ἔσεσθε ἅγιοι τῷ θεῷ ὑμῶν.
41 Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἐξαγαγὼν
ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, εἶναι ὑμῶν θεός.
ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.

ΚΕΦ. ις'.

1 Καὶ ἐλάλησε Κορὲ υἱὸς (†) Ἰσαὰρ υἱοῦ Κα-
ὰθ υἱοῦ Λευὶ, καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν υἱοὶ Ἐ-
2 λιὰβ, καὶ (α) Ἀὼν υἱὸς Φαλὲθ υἱοῦ Ῥουβήν. Καὶ
ἀνέστησαν ἔναντι Μωυσῆ, καὶ ἄνδρες ἀπὸ υἱῶν
Ἰσραὴλ πεντήκοντα καὶ διακόσιοι, ἀρχον-
τες Συναγωγῆς σύγκλητοι βουλῆς, καὶ ἄν-
3 δρες ὀνομαστοί. Συνέστησαν ἐπὶ Μωυσῆν καὶ
Ἀαρὼν, καὶ (β) εἶπαν, Ἐχέτω ὑμῖν ὅτι
πᾶσα ἡ Συναγωγὴ πάντες ἅγιοι, καὶ ἐν αὐ-
τοῖς κύριος. καὶ διατί καλαίσασθε ἐπὶ τὴν
4 Συναγωγὴν κυρίου; Καὶ ἀκούσας Μωυσῆς,
5 ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον. Καὶ ἐλάλησε πρὸς
Κορὲ καὶ πρὸς πᾶσαν αὐτῆ τὴν Συναγωγὴν,
λέγων, Ἐπίσκεψαι καὶ ἔγνω ὁ θεὸς τοὺς
ὄντας αὐτῆ καὶ τοὺς (γ) ἁγίους, καὶ προσηγά-
γετο πρὸς ἑαυτόν· (δ) καὶ οὓς ἐξελέξατο ἑαυ-
6 τῷ, προσηγάγετο πρὸς ἑαυτόν. Τοῦτο ποι-
ήσατε· λάβετε ὑμῖν (ε) ἑαυτοῖς πυρεῖα
7 Κορὲ, καὶ πᾶσα ἡ Συναγωγὴ (ζ) αὐτῆ, Καὶ
ἐπιθέτε ἐπ' αὐτὰ πῦρ, καὶ ἐπιθεῖτε ἐπ' αὐ-
τὰ θυμίαμα ἔναντι κυρίου αὔριον· καὶ ἔσαι
ὁ ἀνὴρ (η) ὃν ἐκλέξεται κύριος, οὗτος ἅγιος.
8 ἱκανούσθω ὑμῖν υἱοὶ Λευί. Καὶ εἶπε Μω-
υσῆς πρὸς Κορὲ, Εἰσακούσατέ μου υἱοὶ Λευί.
9 Μὴ μικρόν ὅτι τοῦτο ὑμῖν, ὅτι (θ) διέστει-
λεν ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὑμᾶς ἐκ Συναγωγῆς
Ἰσραὴλ, καὶ προσηγάγετο ὑμᾶς πρὸς ἑ-
αυτὸν λειτουργεῖν τὰς λειτουργίας τῆς
Σκηνῆς κυρίου, καὶ παεῖναι ἔναντι (ι) τῆς
10 Σκηνῆς λατρεύειν αὐτοῖς; Καὶ προσηγά-
γετό σε καὶ πάντας τοὺς ἀδελφούς σου υἱοὺς
Λευὶ μετ' σοῦ, καὶ ζητεῖτε καὶ ἱερατεύειν;
11 Οὕτως σὺ καὶ πᾶσα ἡ Συναγωγή σου ἡ
Συνηθροισμένη πρὸς τὸν θεόν. καὶ Ἀαρὼν
τίς ὅτιν, ὅτι διαγογγύζετε κατ' αὐτοῦ;

Ut recordemini, & faciatis omnia mandata mea: & eritis sancti Deo vestro. Ego Dominus Deus vester, qui eduxi vos de terra Ægypti, ut sim vester Deus. Ego Dominus Deus vester. 40 41

CAP. XVI.

1 ET locutus est Core filius Isaar filii Caath filii Levi, & Dathan & Abiron filii Heliab, & Ayn filius Phaleth filii Ruben.
2 Et insurrexerunt contra Moysen, & viri de filiis Israel quinquaginta & ducenti, duces synagogæ, senatores consilii, & viri nominati. Cōi venerunt super
3 Moysen, & Aaron, & (a) dixerunt, Sufficiat vobis, quia omnis synagoga, omnes sancti, & in ipsis Dominus. Et quarè consurgitis super synagogam
4 Domini? Et audiens Moyses cecidit in faciem. Et locutus est
5 ad Core, & ad omnem illius synagogam, dicens, Consideravit, & (b) novit Deus eos, qui ipsius sunt, & sanctos, & adduxit ad se: & quos elegit sibi, adduxit ad se. Hoc facite:
6 Sumite vobis ipsis thuribula, Core, & omnis synagoga ejus,
7 Et imponite super ea ignem, & imponite super ea incensum ante Domiaum cras: & erit ille vir quem elegit Dominus, hic sanctus. (c) Sufficiat vobis, fi-
8 lii Levi. Et dixit Moyses ad
9 Core, Exaudite me filii Levi. Nunquid pusillum est hoc vobis, quòd distinxit Deus Israel vos de synagoga Israel, & adduxit vos ad se ministrare ministeria tabernaculi Domini, &
10 assistere ante (d) tabernaculum ad ministrandum eis? Et adduxit te, & omnes fratres tuos filios Levi tecum: & quæritis
11 etiam sacerdotio fungi? Sic tu, & omnis synagoga tua congregata erga Deū. Et Aarō quis est, quia obmurmuratis contra eū?

MS.A. (†) Ἰσαὰρ (α) Ἀυνὰν (β) εἶπαν πρὸς αὐτὸς, Ἐχέτω (γ) ἁγίους προσηγάγετο (δ) καὶ οὓς ἂν ἐξελέξατο ἑαυτῷ, ἂ προσηγάγετο (ε) ἑαυτοῖς (ζ) ἑαυτῆ, (η) ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος, (θ) διέστειλεν ὑμᾶς ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἐκ (ι) τῆς Συναγωγῆς λατρεύειν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ut memineritis, & faciatis omnia mandata mea, fitisq; sancti Deo vestro. Ego sum Dñs Deus vester qui eduxi vos è terra Ægypti, ut essem vobis Deus: ego sum Dñs Deus vester. 40 41

CAP. XVI.

Locus dissidii Corah totiusque cœtūs ejus, quando dissederunt à Domino, & deglutivit eos terra, & quidam eorum combusti fuerunt incendio ignis.

DIssedit autem Corah filius Jeshar, filii Cahath, filii Levi, & Dathan & Abiram filii Eliab, & Avan filius Phelath, filii Rubil, Et insurrexerunt contra Mosen, unà cum *aliis* viris de filiis Israel, ducentis quinquaginta capitibus cœtūs, qui vocabantur ad tempus, viris celebribus. Congregatiq; sunt adversùs Mosen & adversùs Aharonem, & dixerunt eis, Nonne sat vobis est quòd universa congregatio sancti sint, & Dominus sit inter eos, sed vultis efferri super universam congregationem Domini? Quo audito, Moses cecidit super faciem suam: Et locutus est cum Corah, cumq; universa ipsius congregatione, dixitq; ad eos, Manè ostendet Dominus quis sit ejus: & qui sanctus fuerit, accedet ad eum; & is qui electus fuerit ab ipso, accedet ad eum. Sic facite, Accipite vobis thuribula, tu Corah & universa congregatio tua; Et ponite in ea ignem, imponiteq; iis aromata corā Domino cras: & vir quem eliget sibi Dominus, ipse erit sanctus: sufficiat vobis filii Levi. Dixit etiam Moses ad Corah, Audite quoque filii Levi; Nonne sufficit vobis quòd segregârit vos Deus Israel ex tota congregatione filiorum Israel, & admoverit vos ad se, ut fungeremini ministerio tabernaculi Domini, & ut staretis ante congregationem ad famulandum illis? Admoverit inquam te, omnesq; fratres tuos filios Levi tecum, sed ambitis etiam sacerdotium? Propterea tu & omnis cœtus tuus convenite coram Domino cras. Aharon verò quid est, ut murmuretis in eum? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

40 בְּדִיל דְּתִדְכְּרוּן וְתַעְבְּדוּן יָת כָּל־
פִּקּוּדַיָּי וּתְהוֹן קַדִּישִׁין קֳדָם אֱלָהֲכוֹן:
41 אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן דִּי אַפֵּקִית יָתְכוֹן
מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְמֶהֱוֵי לְכוֹן
לֶאֱלָהּ אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן:

יו

1 וְאִתְפְּלִיג קָרַח בַּר־יִצְהָר בַּר קְהָת
בַּר־לֵוִי וְדָתָן וַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב
2 וְאוֹן בַּר־פֶּלֶת בְּנֵי רְאוּבֵן: וְקָמוּ
לָאֲפֵי מֹשֶׁה וּגְבָרַיָּא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מְאָתַן וְחַמְשִׁין רַבְרְבֵי כְנִשְׁתָּא
3 מְעָרְעִין זִמְנָא אֲנָשִׁין דִּשְׁמָא: וְאִתְכַּנְּשׁוּ
עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן וַאֲמָרוּ לְהוֹן
סַגֵּי־לְכוֹן אֲרֵי כָל־כְּנִשְׁתָּא כֻּלְּהוֹן
קַדִּישִׁין וּבֵינֵיהוֹן שְׁרֵיָא שְׁכִנְתֵּא
דַּיְיָ וּמָא דֵּין אַתּוּן מִתְרַבְרְבִין עַל
4 קְהָלָא דַיְיָ: וּשְׁמַע מֹשֶׁה וּנְפַל עַל
5 אַפּוֹהִי: וּמַלֵּל עִם־קָרַח וְעִם־כָּל־
כְּנִשְׁתֵּיהּ לְמֵימָר בְּצַפְרָא וְיהוֹדַע
יְיָ יָת דְּכְשַׁר לֵיהּ וְיָת דְּקַדִּישׁ וְיָקְרֵב
לְקֳדָמוֹהִי וְיָת דִּי יִתְרְעֵי בֵּיהּ יְקָרֵיב
6 לְשַׁמּוּשֵׁיהּ: דְּא עִבִידוּ סַבּוּ לְכוֹן
מַחְתָּן קָרַח וְכָל־כְּנִשְׁתֵּיהּ: וְהָבוּ
7 בְּהוֹן אֶשְׁתָּא וְשַׁוּוּ עֲלֵיהוֹן קְטֹרֶת
בֻּסְמִין קֳדָם יְיָ מָחָר וִיהֵי גַּבְרָא
דְּיִתְרְעֵי יְיָ הוּא קַדִּישׁ סַגֵּי־לְכוֹן בְּנֵי
8 לֵוִי: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְקָרַח שְׁמָעוּ כְעַן
9 בְּנֵי לֵוִי: הַזְעִיר לְכוֹן אֲרֵי־אַפְרֵישׁ
אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל יָתְכוֹן מִכְּנִשְׁתָּא
דְּיִשְׂרָאֵל לְקָרֵבָא יָתְכוֹן לְקֳדָמוֹהִי
לְמִפְלַח יָת פּוּלְחָן מַשְׁכְּנָא דַיְיָ
10 וּלְמִקָם קֳדָם כְּנִשְׁתָּא לְשַׁמָּשׁוּתְהוֹן:
וְקָרִיב יָתָךְ וְיָת כָּל־אֲחִךְ בְּנֵי לֵוִי
עִמָּךְ וּבְעָן־אַתּוּן בְּעָן אַף כְּהוֹנְתָא
11 רַבְּתָא: בְּכֵן אַתְּ וְכָל־כְּנִשְׁתָּךְ
דְּאוֹדַמְתּוּן עַל־יְיָ וְאַהֲרֹן מָה הוּא
אֲרֵי אִתְרַעֲמְתּוּן עֲלוֹהִי:

Targum ONKELOS.

40 ut recordemini, & faciatis omnia præcepta mea: & sitis sancti coram Deo vestro.
41 Ego Dominus Deus vester, qui eduxi vos de terrâ Ægypti; ut essem vobis in Deum: Ego Dominus Deus vester.

CAP. XVI.

1 ET divisus est Chore, filius Isaar filii Caath filii Levi: & Dathan & Abiram filii Eliab, & On filius Pheleth filii Ruben. Et surrexerunt in conspectu Moysi, & viri ex filiis Israel ducenti & quinquaginta: principes congregationis, qui in tempore concilii per
3 nomina vocabantur. Et congregati sunt adversus Moysen & adversus Aaron, & dixerûnt eis, Sufficiat vobis: quoniâ universi viri congregationis omnes sunt sancti, & inter eos habitat majestas Dñi: & cur vos elevamini super ecclesiam
4 Dñi? Et audivit Moyses, & ce-
5 cidit in faciê suam. Locutusq; est cû Chore, & cû omni congregatione ejus, dicens: Manè notum faciet Dñs quis est qui ad se pertineat, & qui sanctus sit ut accedat in cõspectu ejus: & quêcunq; elegerit, applica-
6 bit ad ministeriû suû. Hoc facite: Tollite vobis thuribula, Chore & oîs congregatio ejº.
7 Et ponite in eis ignem, & mittite in eis incensû aromatû coram Dño cras; & vir quem eliget Dominº, ipse erit sanctus:
8 sufficit vobis filii Levi. Dixitq; Moyses ad Chore: Audite nunc
9 filii Levi. Nunquid parû vobis est, quod separavit vos Deus Israel ab omni congregatione Israel, ut applicaret vos in cõspectu suo: ut serviretis in ministerio tabernaculi Dñi; & ut staretis corâ congregatione, ad
10 ministrandum pro eis. Et applicavit te, & omnes fratres tuos filios Levi tecum: & quæritis vos sacerdotiû magnum?
11 Propterea tu & omnis congregatio tua conveniστis contra Dominum: quid est enim Aaron, quia murmurâstis contra eum?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

40 * ז2שכ·אפעיד:זשש·זאש·ע2·בקז2·שזש
41 זשזש·ד·אבזש * זשזש·ד·זשזשש·ז2זשזשש·ז2זשזשע·
זשזשש·זאש·ד·זשזשש·זאשזש·זאשזש·ע2·זשזשש·זשזש·ש
ז2זשזשש·ז2זשע·ז2זשע·זשזשש·זאבזש·זשזשש·ז2זשזשש·זשזשע:=
ז
1 ** זשזשד·ד·בקז2·זשזשד·בקז2·קאש·בקז2·זשד·
זשזשד·בקז2·זשזשש·ז2זשזשש·זשזשש·בקז2·קאש·בקז2·
2 * זשזשד·ד·בקז2·ז2זשזשש·זשזשש·זשזשש·שפבזש·זשזשש·
זשזשש·זשזשש·זאשזש:בזשזשש·זשזשש·זשזשש·זשזשש·ש
3 זשזשש: * זשזשד·ז2·זשזשש·ע2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זאשפל:זשזשש·
זשזשש·זשזשש·ד·ז2זשזשש·ע2·זשזשש·ד·זשזשש·ד·
זשזשש·זשזשש·ד·זשזשש·ז2זשזשש·ע2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·ד·
4 * זשזשש·ש·זשזשש·ז2זשזשש·ז2·נבזשז: * זשזשש·ד·זשזשש·
5 זשזשש·ע2·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
6 זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
7 זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
ז2זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
8 ** זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
9 * זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
10 זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
11 זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
ז2זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·

VERSIO SAMARITANA.

40 * ז2זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
41 זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
ז2זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
ז
1 ** זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
2 * זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
3 זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
4 * זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
5 זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
6 זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
7 זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
8 ** זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
9 * זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
10 זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
11 זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·
ז2זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·ד·זשזשש·ז2·זשזשש·זשזשש·

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

40 *ut recordemini, & faciatis omnia mandata mea, sanctique sitis Deo vestro.*
41 *Ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Ægypti, ut essem vobis in Deum: ego Dominus Deus vester.*

CAP. XVI.

1 *ET accepit Core filius Isaar, filii Caath, filii Levi, Dathan quoq;, & Abiram filii Eliab, & On filius Pheleth filii Ruben; Et surrexerunt contra Mosen: viri*
2 *etiam de filiis Israel ducenti et quinquaginta, principes congregationis, (a) deputati cenventûs, homines nominis.*
3 *Et congregaverunt se contra Mosen, & contra Aaronem, dixeruntq; eis, Sufficiat vobis quòd in universa congregatione omnes sancti sunt, & in medio eorum Dominus: quare ergò extollimini adversûs cõgregationem Domini? ut au-*
4 *divit Moses, cecidit in faciem suam,*
5 *Locutusq; est Coræo, et universæ congregationi ejus, dicens; Manè manifestabit Dominus qui sui sint, et sanctû appropinquare faciet ad se: quemque elegit sibi, appropinquare faciet ad se.*
6 *Hoc facite, accipite vobis thuribula, Core, et omnis cõgregatio ejº,*
7 *Et date in illis ignê, et ponite super illa incensum coram Domino crastinâ die, erit q; vir ille quem elegit Dominus, ipse sanctus: sufficiat hoc vo-*
8 *bis filii Levi. Et dixit Moses ad Core, audite quæso, filii Levi;*
9 *Parúmne est præ vobis quòd separavit Deus Israel vos de congregatione Israelis, ut accedere vos faceret ad se ad faciendum ministe-*
10 *rium tabernaculi Domini, ut staretis ante congregationem, & ministraretis ei. Accedere quoq; fecit te, & omnes fratres tuos filios Levi tecum, quòd petatis etiam sacerdoti-*
11 *um? (b) Idcò tu, & cuncta congregatio tua conveniστis contra Dominum: Aaron enim quid est, quod murmurâstis contra eum?*

VER. SAM. (a) vocati ad tempus, (b) Pulchrè

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 * لِكَيْ تَذْكُرُوا ذٰلِكَ دَائِمًا وَتَعْمَلُوا جَمِيعَ وَصَايَايَ * فَتَكُونُوا مُقَدَّسِينَ لِرَبِّكُمْ * أَنَا اللّٰهُ
41 رَبُّكُمُ الَّذِي أَخْرَجْتُكُمْ مِنْ بَلَدِ مِصْرَ لِأَكُونَ لَكُمْ إِلٰهًا * أَنَا اللّٰهُ رَبُّكُمُ الدَّائِمُ الْبَقَاءِ *

* اَلْفَصْلُ السَّادِسُ عَسَرَ * وَيَقْدِمُ فُورَحُ بْنُ يَصْهَارَ بْنِ قَهَاتَ بْنِ لَيْوِي * وَدَاثَانُ وَأَبِيرَامُ
1 ابْنَا إِلِيَابَ * وَأُونُ بْنُ فَالِتَ بَنُو رَاوُبِينَ * فَقَامُوا أَمَامَ مُوسَى * وَأُنَاسٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ خَمْسُونَ
2 وَمِائَتَانِ أَشْرَافُ الْجَمَاعَةِ دُعَاةُ مَحْضَرٍ * وَذَوُو أَسْمَاءٍ * فَتَجَمَّعُوا عَلَى مُوسَى وَهَرُونَ وَقَالُوا لَهُمَا *
3 مَا حَسْبُكُمَا رِيَاسَةً * إِذِ الْجَمَاعَةُ كُلُّهُمْ مُقَدَّسُونَ * وَفِيمَا بَيْنَهُمْ نُورُ اللّٰهِ * فَمَا بَالُكُمَا تَتَسَرَّفَانِ عَلَى جَوِّ
4 اللّٰهِ * فَسَمِعَ ذٰلِكَ مُوسَى * وَوَقَعَ عَلَى وَجْهِهِ يَلْتَمِسُ الْوَحْيَ * فَكَلَّمَ فُورَحَ وَكُلَّ جَمْعِهِ وَقَالَ لَهُمْ *
5 غَدًا يُعَرِّفُ اللّٰهُ مَنْ هُوَ لَهُ * وَمَنِ الْمُقَدَّسُ فَيُقَرِّبُهُ إِلَيْهِ * وَمَنْ يَخْتَارُ يُقَرِّبُهُ إِلَيْهِ * اِصْنَعُوا حُلَّةً * حُدُّوا
6 مَجَامِرَ يَا فُورَحُ وَكُلَّ جَمْعِهِ * وَاجْعَلُوا عَلَيْهَا نَارًا * وَأَلْقُوا فِيهَا بَخُورًا بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ غَدًا * فَأَيُّ
7 رَجُلٍ اخْتَارَ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُقَدَّسُ * حَسْبُكُمْ ذٰلِكَ يَا بَنِي لَيْوِي * ثُمَّ قَالَ لَهُمْ مُوسَى * اِسْمَعُوا
8 يَا بَنِي لَيْوِي * أَقَلِيلٌ عِنْدَكُمْ إِذْ فَرَزَكُمْ إِلٰهُ إِسْرَائِيلَ مِنْ جَمَاعَتِكُمْ * فَقَرَّبَكُمْ إِلَيْهِ
9 لِتَخْدُمُوا خِدْمَةَ مَسْكَنِهِ * وَتَقِفُوا بَيْنَ يَدَيِ الْجَمَاعَةِ تَخْدُمُونَهُمْ * فَكَذَاكَ قَرَّبَكَ وَسَائِرَ إِخْوَتِكَ
10 بَنِي لَيْوِي مَعَكَ * حَتَّى طَلَبْتُمُ الْإِمَامَةَ أَيْضًا * كَذٰلِكَ أَنْتَ وَكُلُّ جَمْعِكَ الْمُجْتَمِعُونَ عَلَى اللّٰهِ *
11 وَهَرُونُ مَنْ هُوَ حَتَّى تَتَذَمَّرُوا عَلَيْهِ *

ut recordemini hujus rei semper, & faciatis omnia præcepta mea, & sitis sancti
40 *Domino vestro. Ego Deus Dominus ve-*
41 *ster, qui eduxi vos, è regione Ægypti, ut essem vobis Deus. Ego Deus Dominus vester æternè manens.*

CAP. XVI.

1 *ACcessit autem Corah filius Jesbar filii Cahath, filii Levi, & Dathan atque Abiram filii Eliab, & Un filius Phaleth,*
2 *filii Raubin, Et steterunt coram Mosa: itemq; nonnulli ex filiis Israil, nempe ducenti & quinquaginta, nobiliores cœtûs, præclariores concilii, & famâ celeberrimi.*
3 *Seque turmatim collegerunt adversûs Musam & Haronem, atque dixerunt eis; Nonne satis dominati estis, cùm tota congregatio sit sanctâ, & inter ipsos sit splendor Dei? quare ergò dominamini*
4 *vos duo turbæ Dei? Audivit autem id Musa, & cecidit super faciem suam*
5 *(quærens revelationem,) Et locutus est ad Corah, omnesq; turmas ejus, & ait illis; Cras notificabit Deus quis ejus sit, & quisnam sit sanctus, admovebitque eum*
6 *ad se: & quem elegerit, approximabit sibi. Facite rem, Accipite thuribula ô*
7 *Corah & omnes turmæ ejus, Et imponite illis ignem, & injicite in ea thus coram Deo cras: & quemcunque virum elege-*
8 *rit Deus, ille sanctus est: sufficiat vobis hoc ô filii Livi. Etiam ait illis Musa,*
9 *Audite ô filii Livi; Num parum apud vos est quòd separaverit vos Deus Israil è congregatione vestra, & adjunxerit vos sibi ut ministraretis ministerium ha-*
10 *bitaculi sui, & staretis ante cœtum ut serviretis eis? Sic inquam te admoverit omnesque fratres tuos filios Livi tecum, ut etiam propterea affectetis sacer-*
11 *dotium Tu & omnis turba tua congregati contra Deum? & Haron quis est, ut murmuretis contra eum?*

כפר במדבר : יז

.Eliab filios Abiram & Dathan vocandum ad Moſeh miſit Et

12 וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לִקְרֹא לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב

nos feceris aſcendere quòd parum Num .aſcendemus Non :dixerunt &

13 וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה : הַמְעַט כִּי הַעֲלִיתָנוּ

,deſerto in nos mori *faciendum ad* ,melle & lacte fluente terra è

מֵאֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ לַהֲמִיתֵנוּ בַּמִּדְבָּר

Etiam ? gerendo principatum etiam ,nos ſuper te facis principem quia

14 כִּי־תִשְׁתָּרֵר עָלֵינוּ גַּם־הֲשְׁתָרֵר : אַךְ

dediſti &,nos feciſti venire melle & lacte fluentem terram ad non

לֹא אֶל־אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ הֲבִיאֹתָנוּ וַתִּתֶּן־

iſtorum virorum oculos Num .vineæ & agri hæreditatem nobis

לָנוּ נַחֲלַת שָׂדֶה וְכָרֶם הֲעֵינֵי הָאֲנָשִׁים הָהֵם

ad dixit & ;valde Moſeh *ira fuis* Et .aſcendemus Non ? *evelles*

תְּנַקֵּר לֹא נַעֲלֶה : וַיִּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל־

eis ab unum aſinum Non .eorum *munus* ad reſpicias Ne :Dominum

יְהוָה אַל־תֵּפֶן אֶל־מִנְחָתָם לֹא חֲמוֹר אֶחָד מֵהֶם

ad Moſeh dixit Et .eis ex uni malefeci neque ,*abſtuli*

נָשָׂאתִי וְלֹא הֲרֵעֹתִי אֶת־אַחַד מֵהֶם : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־

,ipſi & tu ,Domino coram eſtote *tuus cœtus* omnis & ,Tu : Corach

16 קֹרַח אַתָּה וְכָל־עֲדָתְךָ הֱיוּ לִפְנֵי יְהוָה אַתָּה וְהֵם

dabitis & *ſuum thuribulum* unuſquiſque capite Et .cras Aharon &

וְאַהֲרֹן מָחָר : וְקַחוּ אִישׁ מַחְתָּתוֹ וּנְתַתֶּם

unuſquiſque Domino coram facietis appropinquare &,ſuffitum eis *ſuper*

עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אִישׁ

Aharon & ,tu & :*thuribula ducenta* & ,quinquaginta *ſuum thuribulum*

מַחְתָּתוֹ חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם מַחְתֹּת וְאַתָּה וְאַהֲרֹן

,ſuam acerram unuſquiſque ceperunt Et .*ſuum thuribulum* unuſquiſque

18 אִישׁ מַחְתָּתוֹ : וַיִּקְחוּ אִישׁ מַחְתָּתוֹ

ſteterunt & :ſuffitum eis *ſuper* poſuerunt &,ignem eis *ſuper dederunt* &

וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם אֵשׁ וַיָּשִׂמוּ עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וַיַּעַמְדוּ

fecit congregare Et .Aharon & ,Moſeh & *,conventus tentorii* oſtium

19 פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן : וַיַּקְהֵל

tentorii oſtium ad congregationem univerſam Corach eos *ſuper*

עֲלֵיהֶם קֹרַח אֶת־כָּל־הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל

.*cœtum univerſum* ad Domini gloria eſt conſpecta & : *conventus*

מוֹעֵד וַיֵּרָא כְּבוֹד־יְהוָה אֶל־כָּל־הָעֵדָה :

: dicendo ,Aharon ad & ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et

20 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר :

momentũ juxta eos conſumam & ,iſtius *cœtus* medio è vos Separate

21 הִבָּדְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וַאֲכַלֶּה אֹתָם כְּרָגַע :

omnis ſpirituum Deus ,Deus :dixerũt &,ſuas facies ſuper *cecidérunt* Et

22 וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחֹת לְכָל־

eſt locut' Et ?*ſervebit ira cœtum omnem ſuper* & ,*peccabit* unus vir ,carnis

בָּשָׂר הָאִישׁ אֶחָד יֶחֱטָא וְעַל כָּל־הָעֵדָה תִּקְצֹף : וַיְדַבֵּר

: dicendo , *cœtum* ad Loquere .dicendo ,Moſeh ad Dominus

24 יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־הָעֵדָה לֵאמֹר

.Abiram & ,Dathan ,Corach tabernaculi circuitu à *Aſcendite*

הֵעָלוּ מִסָּבִיב לְמִשְׁכַּן־קֹרַח דָּתָן וַאֲבִירָם :

eum poſt *iverunt* Et .Abiram & Dathan ad *ivit* & ,Moſeh ſurrexit Et

25 וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיֵּלֶךְ אֶל־דָּתָן וַאֲבִירָם וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו

.Iſrael ſeniores

זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל :

Verſio VULG. LAT.

12 Miſit ergò Moyſes ut vocaret Dathan et Abiron filios Eliab. Qui reſponderunt, Non venimus. Numquid parum eſt tibi, quòd eduxiſti nos de terra, quæ lacte & melle manabat, ut occideres in deſerto, niſi & dominat'fueris noſtri? 13 Reverà induxiſti nos in terrã, quæ fluit rivis lactis & mellis, & dediſti nobis poſſeſſiones agrorum & vinearum. An & oculos noſtros vis eruere ? Non venimus. Iratúſq; Moyſes valdè, ait ad Dominum ; Ne reſpicias ſacrificia eorum : tu ſcis quòd ne aſellum quidem unquam acceperim ab eis, nec afflixerim quempiam eorum. 16 Dixítque ad Core, Tu, & omnis congregatio tua ſtate ſeorſùm coram Domino, & Aaron die craſtino ſeparatim. 17 Tollite ſinguli thuribula veſtra, & ponite ſuper ea incenſum, offerentes Domino ducenta quinquaginta thuribula. Aaron quoque teneat 18 thuribulum ſuum. Quod cùm feciſſent, ſtantibus Moyſe & Aaron, Et coacervâſſent adverſùm eos omnem multitudinem ad oſtium tabernaculi, apparuit cunctis gloria Domini. 20 Locutúſque Dominus ad Moyſen & Aaron, ait; 21 Separamini de medio congregationis hujus, ut eos repentè 22 diſperdam. Qui ceciderunt proni in faciem, atque dixerunt ; Fortiſſime Deus ſpirituum univerſæ carnis, num uno peccante, contra omnes 23 ira tua deſæviet ? Et ait Dominus ad Moyſen , Præcipe 24 univerſo populo, ut ſeparetur à tabernaculis Core , & Dathan & Abiron. 25 Surrexítque Moyſes, & abiit ad Dathan & Abiron : & ſequentibus eum ſenioribus Iſrael,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ ἀπέστειλε Μωυσῆς καλέσαι Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν υἱὸς Ἐλιάβ · καὶ εἶπαν, Οὐκ ἀναβαίνομεν. 13 Μὴ μικρὸν τοῦτο, ὅτι ἀνήγαγες ἡμᾶς εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι καθάρχεις 14 ἡμῶν ; Ἄρχων εἶ · καὶ σὺ εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι εἰσήγαγες ἡμᾶς, καὶ ἔδωκας ἡμῖν κληρονομῆσαι καὶ ἀμπελῶνας. τοῦ ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἂν ἐξέκοψας. οὐκ ἀναβαίνομεν. Καὶ ἐθυμώθη 15 Μωυσῆς σφόδρα, καὶ εἶπε πρὸς κύριον, Μὴ προσχῇς εἰς τὴν θυσίαν αὐτῶν. οὐκ ὀπὸν θύμημα ἐδέησά αὐτῶν εἴληφα, οὐδὲ ἐκάκωσα οὐδένα αὐτῶν. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς 16 Κορέ, Ἁγίασον τὴν συναγωγήν σου, καὶ γενέσθω ἕτοιμοι ἔναντι κυρίου (κ) σὺ καὶ Ἀαρὼν 17 καὶ αὐλοὶ αὐτῶν. Καὶ λάβετε ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσετε ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα, καὶ προσάξετε ἔναντι κυρίου ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, πεντήκοντα καὶ διακόσια πυρεῖα, καὶ σὺ καὶ Ἀαρὼν ἕκαστος τὸ πυρεῖον 18 αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ πυρεῖον (λ) αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐλὰ πῦρ, καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐλὰ θυμίαμα · καὶ ἔστησαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου Μωυ- 19 σῆς καὶ Ἀαρών. Καὶ ὁπισωθέσησεν ἐπ' αὐτοὺ (μ) Κορὲ τὴν πᾶσαν αὐτῆ συναγωγὴν παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ὤφθη ἡ δόξα κυρίου πάσῃ τῇ 20 συναγωγῇ. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς 21 Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, Ἀποχίσθητε ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς ταύτης, καὶ ἐξ- 22 αναλώσω αὐτοὺ εἰσάπαξ. Καὶ ἔπεσαν ὀπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν, Θεὸς, Θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκὸς · εἰ ἀνθρώπου ἓς ἥμαρτεν, ἐπὶ πᾶσαν τὴν 23 συναγωγὴν (ν) ὀργὴ κυρίου ; Καὶ ἐλά- 24 λησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάλησον τῇ συναγωγῇ, λέγων, Ἀναχωρήσατε κύκλῳ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς (ξ) 25 Κορέ. Καὶ ἀνέστη Μωυσῆς, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Δαθὰν καὶ Ἀβειρών, καὶ συνεπορεύθησαν μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ.

MS.A. (κ) σὺ καὶ αὐτοὶ, καὶ Ἀαρὼν αὔριον. (λ) αὐτοῦ, καὶ * ἐπέβαλον (μ) Κορὲ πᾶσαν αὐτῆ τὴν συναγωγὴν παρὰ τὰς θύρας τῆς (ν) ὴ ὀργὴ (ξ) Κορὲ καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρών. Καὶ ἀνέστη

Et miſit Moyſes vocare Dathan & Abiron filios Heliab : Et dixerunt, Non aſcendimus. Numquid puſillum hoc, quoniam eduxiſti nos in terram fluentem lac & mel, interficere nos in eremo, quoniam præes nobis? (e) Princeps es : & tu in terram fluentem lac & mel induxiſti nos: et dediſti nobis ſortẽ agri, & vineas: oculos hominum illorũ (f) utique abſcidiſti. Non aſcendimus. Et graviter tulit Moyſes valdé: & dixit ad Dominum, Nè attendas ad ſacrificium eorum. Non deſiderium ullius eorum ſumpſi, neque afflixi quenquam eorum. Et dixit Moyſes ad Core, Sanctifica ſynagogam tuam; & ſitis parati ante Dominum tu & Aaron, & ipſi cras. Et ſumite unuſquiſque thuribulum ſuum; & imponetis ſuper ea incenſum: & adducetis unuſquiſque ante Dominum thuribulum ſuum, quinquaginta & ducenta thuribula, & tu, & Aaron, unuſquiſque thuribulum ſuum. Et ſumpſit unuſquiſque thuribulum ſuum, & impoſuerunt ſuper ea ignem ; & injecerunt in ea incenſum. Et ſteterunt apud januas tabernaculi teſtimonii Moyſes, & Aaron. Et coacervavit adverſùs eos Core univerſam ſuam ſynagogã apud oſtium tabernaculi teſtimonii. Et apparuit gloria Domini univerſæ ſynagogæ. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen & Aaron, dicens, Abſcedite de medio ſynagogæ iſtius: & conſumam eos (g) confeſtim. Et ceciderunt in faciem ſuam, & dixerunt, Deus, Deus ſpirituum, & univerſæ carnis: Si homo unus peccavit, ſuper omnẽ ſynagogam ira Domini? Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Loquere ſynagogæ, dicens; Secedite in circuitu à ſynagoga Core. Et ſurrexit Moyſes, & ivit ad Dathan, & Abiron: & iverunt ſimul cum eo omnes ſeniores Iſrael.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Miſit autem Moſes ad vocandum Dathan & Abiram filios Eliab : qui dixerunt, Non aſcendemus. Nonne ſufficit vobis extraxiſſe nos è terra fluente lacte & melle, ut occideretis nos in deſerto, ſed etiam ſuperbè attollimini ſuper nos ? Et ad terrã manantem lacte & melle nos minimè introduxiſti, neque dediſti nobis hæreditatem agrorum & vinearum. Etiamſi oculos noſtros excæcaveris, non aſcendemus. Ægrè admodum tulit *hoc* Moſes, & ait corã Domino, Ne reſpicias ad oblationes eorum: nam nec aſinum ullius ex ipſis tuli, nec ulli eorum malum intuli. Et dixit Moſes ad Corah, Tu, & univerſus cœtus tu' adeſte coram Dño : tu *inquam*, & ipſi, atque Aharon cras Sumite quiſq; thuribulum ſuũ, & ponite in ea ignem, ponitéque in ea aromata, & offerte coram Domino quilibet thuribulum ſuum, ducenta quinquaginta thuribula, & tu, & Aharon quiſque thuribulum ſuum. Itaque ſumentes unuſquiſque thuribulũ ſuum, poſuerunt in ea ignem, & impoſuerunt aromata: ſteteruntque Moſes & Aharon ante tabernaculũ temporis. Et congregavit ſuper eos Corah totam congregationẽ ad oſtiũ tabernaculi temporis. Et apparuit gloria Domini ſuper univerſam congregationem. Et locutus eſt Dominus cum Moſe & cum Aharone, dixitq; ad eos ; Recedite de medio cœtûs hujus, & perdam eos unicâ horâ. Procidentes autem in facies ſuas, dixerunt, Fortiſſime Deus ſpirituum univerſæ carnis, homo unus cùm pecccaverit, adverſùs totum cœtum erit indignatio ? Locutuſque eſt Dominus cum Moſe, & dixit ad eum ; Loquere cum univerſa congregatione, & dic eis, Recedite à confinibus tabernaculi Corah & Dathan & Abiram. Surrexitque Moſes, & abiit ad Dathan & Abirã, abieruntq; poſt eũ ſeniores Iſraelis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְשָׁלַח מֹשֶׁה לִמְקְרֵי לְדָתָן 12
וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וַאֲמָרוּ לָא
נְסַק: הֲזָעֵיר אֲרֵי אַסְקְתָּנָא מֵאַרְעָא 13
עָבְדָא חֲלָב וּדְבַשׁ לְקַטָּלוּתָנָא
בְּמַדְבְּרָא אֲרֵי אִתְרַבְרְבָא עֲלָנָא
אַף אִתְרַבְרְבָא: בְּרַם לָא לְאַרְעָא 14
עָבְדָא חֲלָב וּדְבַשׁ אַעְלֵתָנוּ וְיַהֲבְתָּא
לָנָא אֲחֻסַּנְתָּ חַקְלִין וְכַרְמִין הֲעֵינַי
גְּבָרַיָּא הָאִנּוּן תְּשַׁלַּח לְעָוְרָא לָא 15
נְסַק: וְתֵקֵיף לְמֹשֶׁה לַחְדָּא וַאֲמַר
קֳדָם יְיָ לָא תְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קוּרְבָּנְהוֹן
לָא חֲמָרָא דְחַד מִנְּהוֹן שַׁחֲרִית וְלָא
אַבְאֵישִׁית יַת־חַד מִנְּהוֹן: וַאֲמַר 16
מֹשֶׁה לְקָרַח אַתְּ וְכָל־כְּנִשְׁתָּךְ הֲווֹ
קָמִינִין לְקֳדָם יְיָ אַתְּ וְאִנּוּן וְאַהֲרֹן
מָחָר: וְסַבּוּ גְּבַר מַחְתִּיתֵיהּ וְתִתְּנוּן 17
עֲלֵיהוֹן קְטוֹרַת־בֻּסְמִין וְתִקְרְבוּן
קֳדָם יְיָ גְּבַר מַחְתִּיתֵיהּ מָאתָן
חַמְשִׁין מַחְתִּין וְאַתְּ וְאַהֲרֹן גְּבַר 18
מַחְתִּיתֵיהּ: וּנְסִיבוּ גְּבַר מַחְתִּיתֵיהּ
וְיָהֲבוּ עֲלֵיהוֹן אֶשְׁתָּא וְשַׁוִּיאוּ
עֲלֵיהוֹן קְטוֹרַת בּוּסְמִין וְקָמוּ בְּתָרַע
מַשְׁכַּן זִמְנָא וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: וְאַכְנֵשׁ 19
עֲלֵיהוֹן קָרַח יַת כָּל כְּנִשְׁתָּא לְתָרַע
מַשְׁכַּן זִמְנָא וְאִתְגְּלִי יְקָרָא דַייָ
לְכָל־כְּנִשְׁתָּא: וּמַלֵּל יְיָ עִם 20
מֹשֶׁה וְעִם־אַהֲרֹן לְמֵימָר: אִתְפְּרְשׁוּ 21
מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא הָדָא וְאֵשֵׁיצִי יַתְהוֹן
בְּשַׁעְתָּא: וּנְפַלוּ עַל־אַפֵּיהוֹן וַאֲמָרוּ 22
אֵל אֱלָהּ רוּחַיָּא לְכָל־בִּשְׂרָא גַּבְרָא
חַד יֵיחוֹב וְעַל כָּל־כְּנִשְׁתָּא יְהֵי
רוֹנְזָא: וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר: 23
מַלֵּל עִם כְּנִשְׁתָּא לְמֵימַר אִסְתַּלְקוּ 24
מִסְּחוֹר־מַשְׁכַּן לְמַשְׁכְּנָא דְקָרַח
דָּתָן וַאֲבִירָם: וְקָם מֹשֶׁה וְאָזַל 25
לְוָת־דָּתָן וַאֲבִירָם וְאָזְלוּ בַּתְרוֹהִי
סָבֵי יִשְׂרָאֵל:

Targum ONKELOS.

12 Misitque Moyses, ut vocarent Dathan & Abirā filios Eliab: & dixerunt, Non ascendemus.
13 Nunquid parū est, quòd ascendere nos fecisti de terrâ fluente lacte & melle, ut occideres nos in solitudine: nisi quod etiam eleveris contra nos?
14 Utiq; neq; in terram fluentem lacte & melle induxisti nos, nec dedisti nobis possessionē agrorū & vinearum: si oculos virorū illorū excæcaveris, non ascendemus. Iratúsq; est Moyses valdè; & ait coram Dño, Non recipias voluntariè oblationem eorum: nullius enim ex eis asinum tuli, neq; cuiquam ex eis malefeci.
16 Dixitq; Moyses ad Chore; Tu & omnis congregatio tua, estote parati coram Domino: tu & illi, &
17 Aaron, cras. Et tollat unusquisq; thuribulū suū; & ponite super ea incēsum aromatū, & offerte corā Dño singuli thuribulū suū, ducēta et quinquaginta thuribula: tu quoq;
18 & Aaron unusquisque teneat thuribulum suum. Tulerúntq; singuli thuribulū suū, & posuerunt super ea ignem, & posuerunt in eis incensum aromatū: & steterunt in ostio tabernaculi fœderis, Moyses quoq; & Aaron. Et congregavit contra eos Chore omnem
19 congregationē ad ostiū tabernaculi fœderis: & revelata est gloria Dñi omni cœtui. Locutusq; est Dñs cum Moyse & Aaron, dicens.
21 Separamini de medio congregationis hujus: ut disperdā eos subitò. Et ceciderunt in faciem suam, &
22 dixerunt; Deus, Deus spirituū universæ carnis: nunquid si unus vir peccaverit, super omnē congregationē erit in-
23 dignatio? Locutusq; est Dñs
24 cum Moyse dicens. Loquere cum congregatione, dicens: Recedite à circuitu tabernaculi Chore, Dathan & Abirā.
25 Surrexitque Moyses, & abiit ad Dathan & Abiram; & abierunt post eum seniores Israel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא
נעלה: המעט כי העליתנו מארץ 13
זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר כי תשתרר עלינו
גם השתרר: אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו 14
ותתן לנו נחלת שדה וכרם העיני האנשים ההם
תנקר לא נעלה: ויחר למשה מאד ויאמר אל 15
תפן אל מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי ולא
הרעתי את אחד מהם: ויאמר משה אל קרח אתה 16
וכל עדתך היו לפני יהוה אתה והם ואהרן מחר:
וקחו איש מחתתו ונתתם עליהן קטרת ושמתם 17
לפני יהוה איש מחתתו חמשים ומאתים מחתות
ואתה ואהרן איש מחתתו: ויקחו איש מחתתו 18
ויתנו עליהן אש וישימו עליהן קטרת ויעמדו
פתח אהל מועד ומשה ואהרן: ויקהל עליהם קרח 19
את כל העדה אל פתח אהל מועד וירא כבוד יהוה
אל כל העדה: וידבר יהוה אל משה ואל אהרן 20
לאמר: הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אתם 21
כרגע: ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות 22
לכל בשר איש אחד יחטא ועל כל העדה תקצף:
וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל העדה לאמר 23
העתלו מסביב למשכן קרח דתן ואבירם: ויקם 24
משה וילך אל דתן ואבירם וילכו אחריו זקני
ישראל:

VERSIO SAMARITANA.

וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא
נעלה: המעט כי העליתנו מארץ 13
זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר כי תשתרר עלינו
גם השתרר: אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו 14
ותתן לנו נחלת שדה וכרם העיני האנשים ההם
תנקר לא נעלה: ויחר למשה מאד ויאמר אל 15
תפן אל מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי ולא
הרעתי את אחד מהם: ויאמר משה אל קרח אתה 16
וכל עדתך היו לפני יהוה אתה והם ואהרן מחר:
וקחו איש מחתתו ונתתם עליהן קטרת ושמתם 17
לפני יהוה איש מחתתו חמשים ומאתים מחתות
ואתה ואהרן איש מחתתו: ויקחו איש מחתתו 18
ויתנו עליהן אש וישימו עליהן קטרת ויעמדו
פתח אהל מועד ומשה ואהרן: ויקהל עליהם קרח 19
את כל העדה אל פתח אהל מועד וירא כבוד יהוה
אל כל העדה: וידבר יהוה אל משה ואל אהרן 20
לאמר: הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אתם 21
כרגע: ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות 22
לכל בשר איש אחד יחטא ועל כל העדה תקצף:
וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל העדה לאמר 23
העתלו מסביב למשכן קרח דתן ואבירם: ויקם 24
משה וילך אל דתן ואבירם וילכו אחריו זקני
ישראל:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latinâ.

12 Et misit Moses vocatum Dathan & Abiram filios Eliab, qui dixerunt, Non ascendemus.
13 Parúmne est quòd eduxisti nos de terra fluente lac et mel, ut faceres nos mori in deserto, quòd principatum tibi vendicas super nos, etiam principem agendo?
14 Nunquid in terram fluentem lac & mel introduxisti nos? & dedisti nobis hæreditatem agri, aut vineæ? num oculos hominum istorum erues? non ascendemus. Et iratus est Moses valdè, dixitq; Domino, Ne respicias ad oblationem eorum, nihil desiderabile ab iis accepi, neque malum quid feci uni ex iis. Et dixit Moses
16 ad Core, Tu, et omnis congregatio tua estote coram Domino; tu, & ipsi, & Aaron crastinâ die. Accipite quoque unusquisque thuribulū suum, et ponite super illa incensum: afferetis igitur ante Dominū unusquisque thuribulum suum, ducenta et quinquaginta thuribula: Tu autem, et Aaron, uterque thuribulū suum.
18 Et acceperunt unusquisque thuribulum suum, & dederunt in eis ignē, et posuerunt super ea incensum, & steterunt ad portam tabernaculi testimonii: Moses quoque &
19 Aaron. Et congregavit contra eos Core omnem congregationem ad portam tabernaculi testimonii, tum apparuit gloria Domini omni congregationi. Et locutus est Dominus Mosi & Aaroni, dicens;
21 Separate vos de medio congregationis istius, ut consumā illos in momento. Et ceciderunt in facies suas, dixeruntq;, Fortissime Deus spirituum omnis carnis, vir unus
23 peccavit, & contra omnem congregationem irascēris? Et locutus est Dominus Mosi, di-
24 cens; Loquere congregationi, dicens; Discedite à circuitu tabernaculi Core, Dathan, et
25 Abiram. Tum surrexit Moses, et abiit ad Dathan et Abiram, et iverunt post eum (c) seniores Israel.

VER. SAM. (c) sapientes

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 *ثم بعث موسي يدعوا بداثان وابيرام ابني اليياب * فقالا لا نصير اليك *افقليل ان اصعدنا
13 من بلد يفيض اللبن والعسل لنقتلنا في البر حتي ترائس علينا ايضا ترائسا * وايضا لم
14 تدخلنا الي بلد يفيض لبنا وعسلا * ولا اعطيتنا نحلة اوكرما * فلو تهدد هاولاء القوم
15 بقلع عيونهم لم نصر اليك *فاسند ذلك علي موسي فقال * اللهم لا تقبل هديتهما * ودل
16 به علي اني لم اسكر لاحدهما حمارا * فضلا عن ان اسي الي احدهما *ثم قال موسي لقورح *
17 انت وجموعك احضروا بين يدي الله مع هرون غدا * وليأخذ كل رجل مجمرته * والقوا
18 عليها بخورا * وقدموها بين يدي الله خمسين ومايتي مجمر * وانت وهرون * وكل واحد منهم
19 يقدم مجمرته * فاخذ كل واحد مجمرته * وجعلوا فيها نارا *والقوا عليها بخورا * ووقفوا علي
20 باب خباء المحضر * وموسي وهارون *وجوف عليهم فورح جميع الجماعة الي باب خباء المحضر
21 فظهر نور الله بجميعهم * وكلم الله موسي وهرون تكليما * ان انفردوا من بين هذه الجماعة
22 اميتهم كطرفة *فوقعا علي اوجههما وقالا *يا قادر يا اله ارواح كل بسري *ارجل واحد يخطي وعلي
23 سائر الجماعة تسخط *فكلم الله موسي قائلا *مر الجماعة وقل لهم اربعوا عن حوالي مسكن
24 فورح وداثان وابيرام *فقام موسي ومضي الي داثان وابيرام *ومضي معه سيوح بني اسرائيل *

Deinde misit Musa ad vocandū Dathan & Abirā ambos filios Eliab. Et dixerunt, Non veniemus ad te. Num parva res est te abstraxisse nos à regione manante lacte & melle ad occidendū nos in deserto, ut exerceas in nos quoque dominiū? Et nondū introduxeris nos in patriā manantem lacte & melle, nec dederis nobis possessionem, aut vineā? Etiā si intentes illis hominib⁹ evulsionem oculorū suorū, non veniem⁹ ad te. Molestū fuit hoc Musæ, & ait; De⁹, ne acceptes donū amboriū, & ostende per hoc quòd ego neutri⁹ asinā angariaverim, nedū læserim quempiā eorū. Postea dixit Musa ad Corah, Tu, & turbæ tuæ adeste corā Deo cū Haroue cras. Et sumat quilibet vir thuribulū suū, & projicite super ea thus, & offerte illa in cōspectu Dei, ducenta ac quinquaginta thuribula: & tu, atq; Haron, & unusquisq; ex illis offerat thuribulū suū. Accepit igitur unusquisq; thuribulū suū, & posuerunt in eis ignē, & projecerunt super eū incensū, & steterunt ad ostiū tabernaculi præsentiæ; necnon Musa, atq; Haron. Et congregavit contra eos Corah totū cœtū ad januā tabernaculi præsentiæ: apparuitq; splendor Dei omnib⁹. Locutusq; est De⁹ cū Musa & Harone locutioaē; Si secedatis è medio isti⁹ cōgregationis, cōsumā eos quasi ictu oculi. Et ceciderunt ambo in facies suas, & dixerunt; O potens, ô De⁹ spirituū omnis carnei, anne vir unus peccabit, & toti cœtui indignaberis? Et locut⁹ est Deus cum Musa, dicens; Præcipe cōgregationi, & dic eis; Recedite à locis contiguis habitationi Corah & Dathan & Abiram. Surrexitque Musa, & abiit ad Dathan & Abiram, abieruntque cum illo seniores filiorum Israel.

ספר במדבר : יו

virorum *tentoriis desuper* quæso Recedite :dicendo ,cœtum ad est locut' Et

26 וַיְדַבֵּר אֶל־הָעֵדָה לֵאמֹר סוּרוּ נָא מֵעַל אָהֳלֵי הָאֲנָשִׁים
fortè ne ,eis quæ omnia *in* attingatis ne & ,istorum impiorum

הָרְשָׁעִים הָאֵלֶּה וְאַל־תִּגְּעוּ בְּכָל־אֲשֶׁר לָהֶם פֶּן־
,Corach tabernaculo *desuper* ascēderūt Et .eorū peccatis omnib' in cōsumamini

27 תִּסָּפּוּ בְּכָל־חַטֹּאתָם: וַיַּעֲלוּ מֵעַל מִשְׁכַּן־קֹרַח
sunt egressi Abiram & ,Dathan Et .circuitu è Abiram & ,Dathan

דָּתָן וַאֲבִירָם מִסָּבִיב וְדָתָן וַאֲבִירָם יָצְאוּ
,eorum filii & ,eorum uxores & ,suorum tabernaculorū ostium stantes

נִצָּבִים פֶּתַח אָהֳלֵיהֶם וְנָשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם
Dominus quia scietis hoc In :Moseh dixit Et .eorum *familia* &

וְטַפָּם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תֵּדְעוּן כִּי־יְהוָה
.meo corde de non quòd ,hæc opera omnia *faciendum ad* ,me misit

שְׁלָחַנִי לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה כִּי־לֹא מִלִּבִּי:
,*hominis omnis* visitatione & ,isti morientur *hominis omnis mortem juxta* Si

28 אִם כְּמוֹת כָּל־הָאָדָם יְמֻתוּן אֵלֶּה וּפְקֻדַּת כָּל־הָאָדָם
creationem si Et .me misit Dominus non ,eos super visitabitur

29 יִפָּקֵד עֲלֵיהֶם לֹא יְהוָה שְׁלָחָנִי: וְאִם־בְּרִיאָה
deglutiverit & ,suum os terra aperuerit & ,Dominus creaverit

יִבְרָא יְהוָה וּפָצְתָה הָאֲדָמָה אֶת־פִּיהָ וּבָלְעָה
scietis & ,infernū in viventes descēderint & ,eis quæ omnia & ,eos

אֹתָם וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וְיָרְדוּ חַיִּים שְׁאֹלָה וִידַעְתֶּם
eū cōsummare ut fuit Et .Dominum isti viri irritaverunt quòd

כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת־יְהוָה: וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ
quæ *humus* se rupit & ,ista verba omnia loqui

לְדַבֵּר אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּבָּקַע הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
& ,eos deglutivit & ,suum os terra aperuit Et .eis sub

32 תַּחְתֵּיהֶם: וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת־
.substantiā omnem & ,Corach ipsi qui *hominem omnem* & ,eorū domos

בָּתֵּיהֶם וְאֵת כָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר לְקֹרַח וְאֵת כָּל־הָרְכוּשׁ:
operuit & :infernū in viventes eis qui omnes & ,ipsi descenderūt Et

33 וַיֵּרְדוּ הֵם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׁאֹלָה וַתְּכַס
omnis Et .congregationis medio è perierunt & ,terra eos super

עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ וַיֹּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקָּהָל: וְכָל־
:dixerunt Quia .eorū voce *ad* fugerunt ,eorum *circuitus* qui Israel

יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵיהֶם נָסוּ לְקֹלָם כִּי אָמְרוּ
,Domino à est egressus ignis Et .terra nos deglutiat fortè Ne

פֶּן־תִּבְלָעֵנוּ הָאָרֶץ: וְאֵשׁ יָצְאָה מֵאֵת יְהוָה
.suffitum *facientes* accedere viros ducentos & quinquaginta *comedit* &

וַתֹּאכַל אֶת הַחֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם אִישׁ מַקְרִיבֵי הַקְּטֹרֶת:
Elhazar ad Dic :dicendo Moseh ad Dominus est locutus Et

36 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: אֱמֹר אֶל־אֶלְעָזָר
37 ,*combustionem inter* ab acerras tollat & ,Sacerdotem Aharon filium

בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְיָרֵם אֶת־הַמַּחְתֹּת מִבֵּין הַשְּׂרֵפָה
Thuribula .sunt sanctificata quia ,ultra disperge ignem &

38 וְאֶת־הָאֵשׁ זְרֵה הָלְאָה כִּי קָדֵשׁוּ: אֶת מַחְתּוֹת
laqueorum extensiones ea facient Et .eorū animab' in istorum peccatorum

הַחַטָּאִים הָאֵלֶּה בְּנַפְשֹׁתָם וְיַעֲשׂוּ אֹתָם רִקְעֵי פַחִים
,Domino coram eas *fecerint appropinquare* Quia .altari opertorium

צִפּוּי לַמִּזְבֵּחַ כִּי־הִקְרִיבָם לִפְנֵי־יְהוָה
.Israel filiis signum in erunt & ,sunt sanctificatæ &

וַיִּקְדָּשׁוּ וַיִּהְיוּ לְאוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

Versio VULG. LAT.

26 Dixit ad turbam, Recedite à tabernaculis hominum impiorum, & nolite tangere quæ ad eos pertinent, ne involvamini
27 in peccatis eorum. Cúmque recessissent à tentoriis eorum per circuitum, Dathan & Abiron egressi stabant in introitu papilionum suorum, cum uxoribus & liberis, omníque fre-
28 quentia. Et ait Moyses, In hoc scietis, quòd Dominus miserit me, ut faceré universa quæ cernitis, & non ex proprio ea corde protulerim. Si
29 consuetâ hominum morte interierint, & visitaverit eos plaga, quâ & cæteri visitari solent, non misit me Dómi-
30 nus. Sin autem novam rem fecerit Dominus, ut aperiens terra os suum deglutiat eos & omnia quæ ad illos pertinent, descenderíntque viventes in infernum, scietis quòd blas-
31 phemaverint Dominum. Confestim igitur ut cessavit loqui, dirupta est terra sub pedibus
32 eorum. Et aperiens os suum devoravit illos cum tabernaculis suis & universa substantia eorum. Descenderúntque vivi in infernum operti humo,
33 & perierunt de medio multitudinis. At verò omnis Israel, qui stabat per gyrum, fugit ad
34 clamorem pereuntium, dicens; Ne fortè & nos terra deglutiat. Sed & ignis egressus à Domino, interfecit ducentos quinquaginta viros, qui offe-
35 rebant incensum. Locutúsque est Dominus ad Moysen, dicens; Præcipe Eleazaro filio Aaron sacerdoti, ut tollat thuribula quæ jacent in incendio,
36 & ignem huc illúcque dispergat: quoniam sanctificata
37 sunt In mortibus peccatorum: producátque ea in laminas, & affigat altari, eò quòd oblatum
38 sit in eis incensum Domino, & sanctificata sint, ut cernant ea pro signo et monimento filii Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ ἐλάλησε πρὸς τ συναγωγὴν, λέγων, Ἀποχίσθητε ἀπὸ τ Cκλωῶν τῶν ἀνθρώπων τῶν σκληρῶν τούτων, κ μὴ ἅπτεσθε ἀπὸ (ο) πάντων ὧν ὅσιν αὐτοῖς, μὴ Cυναπόλησθε ἐν πάσῃ τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτῶν.
27 Καὶ ἀπέστησ ἀπὸ τ Cκλωῦς (π) Κορὲ κύκλῳ. κ Δαθὰν κ Ἀβειρὼν ἐξῆλθον, κ εἰσήκεσ παρὰ τὰς θύρας (ρ) τ Cκλωῶν αὐτ, κ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, κ τὰ τέκνα
28 αὐτῶν, κ ἡ ἀποσκδὴ αὐτῶν. Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Ἐν τούτῳ γνώσεσθε ὅτι κύριός ἀπέστειλέ με ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα ταῦ-
29 τα, ὅτι οὐκ ἀπ' ἐμαυτῦ. Εἰ κτ ἀνάγκην πάντων ἀνθρώπων ἀποθανεῖν οὗτοι, οἱ κ κατ' ἐπίσκεψιν πάντων ἀνθρώπων ἐπισκο-
30 πὴ ἔσαι αὐτ, οὐκ κύριος (σ) ἀπέστειλέ με. Ἀλλ' ἢ ἐν φάσμασι δείξ κύριος, κ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καταπίεται αὐτὲς, κ τὲς οἴκους αὐτῶν, κ τὰς Cκηνὰς αὐτῶν, κ πάντα ὅσα ὄσιν αὐτοῖς, κ καταβήσον ζῶντες εἰς ᾅδ κ γνώσεσθε,
31 ὅτι παρώξυναν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι τὸν κύριον. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν πάν-
32 τας τὲς λόγους τούτους, ἐρράγη ἡ γῆ (τ) ὑποκάτω αὐτῶν. Καὶ ἠνοίχθη ἡ γῆ, κ κατέπιεν αὐτὲς, κ τὲς οἴκους αὐ-
33 τῶν, κ πάντας τὲς ἀνθρώπους τὲς ὄντας μ Κορὲ, κ τὰ κτήνη αὐτῶν. Καὶ κατέ-
34 βησ ᾅδοί, (υ) κ ὅσα ὄσιν αὐτῶν ζῶντα εἰς ᾅδ κ ἐκάλυψεν αὐτὲς ἡ γῆ, κ ἀπώλοντο ἐκ μέσου τ Cυναγωγῆς. Καὶ πᾶς
35 Ισρηλ οἱ κύκλῳ αὐτῶν ἔφυγον ἀπὸ τῆς φωνῆς αὐτῶν, (φ) ὅτι λέγοντες, Μή πότε καταπίῃ ἡμᾶς ἡ γῆ. Καὶ πῦρ ἐξῆλθε παρὰ κυρίου, κ κατέφαγε τὲς πεντήκοντα κ
36 διακοσίους ἄνδρας τὲς προσφέροντας τὸ θυμίαμα. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυ-
37 σῆν, Καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν Ἀαρὼν τ ἱερέα, Ἀνέλεσθε τὰ πυρεῖα τὰ χαλκᾶ ἐκ μέσου τῶν κατακεκαυμένων, κ τὸ πῦρ τὸ ἀλλότριον τοῦτο σπεῖσον ἐκεῖ, ὅτι ἡγίασ
38 τὰ πυρεῖα Τῶν ἁμαρτωλῶν τούτων ἐν τ ψυχαῖς αὐτῶν, κ ποίησον αὐτὰ λεπίδας ἐλατὰς πρόθεμα τῷ θυσιασηρίῳ, ὅτι προσηνέχθησ ἐναντι κυρίου κ ἡγιάσθη κ ἐγένοντο εἰς (χ) Cημεῖον τοῖς υἱοῖς Ισραήλ.

Et locutus est ad synagogam dicens, Separamini à tabernaculis hominum durorum istorum, & nolite tangere ab omnibus quæ sunt eis: ne simul pereatis in omni peccato eorum. Et
27 secesserunt à tabernaculo Core in circuitu. Et Dathan, & Abiron egressi sunt, & steterunt ad januas tabernaculorum suorum, & uxores eorum, & filii eorum, & apparatus eorum. Et
28 dixit Moyses, In hoc cognoscetis, quia Dominus misit me facere omnia opera hæc; quia non à meipso. Si secundùm mortem
29 omnium hominum moriantur hi, si & secundùm visitationem omnium hominum, visitatio eius eorum; non Dominus misit me.
30 Sed in (b) visione ostendet Dominus: & aperiens terra os suum absorbebit eos, & domos eorum, & tabernacula eorum, & quæcunque sunt eis: & descendent viventes in infernum. Et
31 cognoscetis, quia exacerbaverunt homines isti Dominum. Ut autem cessavit loquens omnia verba hæc, disrupta est terra de
32 sub eis. Et aperta est terra, & deglutivit eos, & domos eorum, & omnes homines qui erant cum Core, & pecora eorum. Et descenderunt ipsi, &
33 quæcunque sunt eorum, viventia in infernum. Et operuit eos terra, & perierunt de medio synagogæ. Et omnis Israel qui in cir-
34 cuitu eorum, fugerunt à voce eorum: quia dicentes, Ne fortè absorbeat nos terra. Et ignis
35 exiit à Domino: & devoravit quinquaginta illos, & ducentos viros, qui offerebant incensum.
36 Et dixit Dominus ad Moysen; (k) Et ad Eleazarum filium Aaron sacerdotem, Tollite thuribula ærea de medio exustorum:
37 & ignem alienum hunc semina ibi, quia sanctificaverunt thuribula Peccatorum istorum in (l)
38 animabus suis: & fac ea laminas ductiles circumpositionem altari: quoniam oblata sunt ante Dominum, & sanctificata sunt: & facta sunt in signum filiis Israel.

MS.A. (ο) πάντων ὅσα ὄσιν (π) Κορὲ κ Δαθὰν κ Ἀβειρὼν κύκλῳ. κ Δαθὰν (ρ) τῶν Cκλωμάτων αὐτῶν, (σ) ἀπέσταλέν με. (τ) ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῶν. (υ) κ πάντα ὅσα ὄσιν αὐτοῖς, ζῶντες εἰς (φ) ὅτι ἅπαν, λέγοντες, (χ) Cημεῖον ἐν τοῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et allocutus est universam congregationem, dixitque ad eos; Recedite à tabernaculis ho-
26 minum istorum peccatorum, & ne accedatis ad ullam rem quæ ad eos pertinet, ne percu-
27 tiamini in peccatis eorum. Recesserunt igitur à tabernaculo Corah & Dathan & Abiram. Dathan verò & Abiram egressi sunt erecti ad ostium tentoriorum suorum, unà cum
28 uxoribus suis, & liberis suis, & familiâ suâ. Et ait Moses, In hoc scietis quòd Dominus mi-
29 serit me ad facienda cuncta hæc opera, non autem ex mente mea. Si juxta mortem cæ-
30 terorum hominum moriantur isti, & jussus idem ac cæteris hominibus jubeatur in eos, nequaquam Dominus misit me. At si rem no-
31 vam creaverit Dominus, aperiatque terra os suum, & deglutiat eos, eos *inquam*, & omnia quæ ad ipsos pertinent, & vivi ruant ad in-
32 feros; scietis quòd irritârint homines isti Dominũ. Cúmq; finẽ feciſſet Moses dicendi hos omnes sermones, aperta est terra quæ sub
33 ipsis erat: Aperuitq; terra os suum, & deglutivit eos, eos *inquam*, ipsorumq; domos, omnesq; homines qui cũ Corah erant, & universam possessionem eorũ. Et descenderunt
34 ipsi, cũ rebus omnib' ad eos pertinentib', vivi in inferos; & operta est terra super eos, & interierunt de medio congregationis. Omnes
35 autem filii Israel qui circũ illos erant, fugerunt à clamore eorum, ac dixerunt, Ne fortè deglutiat nos terra. Præterea egressus est
36 ignis à conspectu Dñi, devoravitq; ducentos quinquaginta viros qui offerebant thymia-
37 mata. Et locut' est Dñs cum Mose, dixitque ad eum; Dic ad Eliazar filium Aharonis
38 sacerdotis, Tolle thuribula de medio combustorum, & ignem abjice procul; nam sanctificata sunt Thuribula sceleſtorum horum per animas ipsorum, & fac ea laminas tenues in lininentum altaris: nam obtule-
runt ea coram Domino, & consecrata sunt: eruntque in signum inter filios Israel.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

26 ומלל עם כנשתא למימר זורו כען
מעלוי משכני גברייא חייביא האלין
ולא תקרבון בכל די להון דלמא
27 תתלקון בכל חוביהון : ואסתלקו
מעלוי משכנא דקרח דתן ואבירם
מסחור סחור ודתן ואבירם נפקו
קיימין בתרע משכני׳ון ונשיהון
28 ובניהון וטפלהון : ואמר משה בדא
תדעון ארי יי שלחני למעבד ית
כל עובדיא האלין ארי לא מרעותי :
29 אם כמותא דכל אנשא ימותון אלין
וסערא דכל אנשא יסתער עליהון
30 לא יי שלחני : ואם ברירא יברי יי
ופתחת ארעא ית פומה ותבלע
יתהון וית כל די להון ויחתון כד
חיין לשאול ותדעון ארי ארגיזו
31 גברייא האלין קדם יי : והוה כד
שציו למללא ית כל פתגמיא
32 האלין ואתבזעת ארעא די
תחותיהון : ופתחת ארעא ית פומה
ובלעת יתהון וית אנש בתיהון וית
33 כל אנשא די לקרח וית כל קנינא :
ונחתו אנון וכל די להון כד חיין
לשאול וחפת עליהון ארעא ואבדו
34 מגו קהלא : וכל ישראל די
בסחרניהון ערקו לקלהון ארי
אמרו די למא תבלענא ארעא :
35 ואשתא נפקת מן קדם יי ואכלת
36 ית מאתן וחמשין גברא מקרבי
37 קטורת בסמיא : ומלל יי עם משה
למימר : אמר לאלעזר בר אהרן
כהנא ויפריש ית מחתיתא מבין
38 יקידיא וית אשתא ירחיק להלאא
אתקדשו׳ית מחתית חייביא האלין
דארחבו בנפשתיהון ויעבדון
יתהין רדידין טסין חופא למדבחא
ארי קריבונון קדם יי ואתקדשא
ויהוין לאת לבני ישראל :

Targum ONKELOS.

26 Locutusq; est cum congregatione, dicens; Recedite nunc à tabernaculis virorũ peccatorũ istorũ; & non tangatis omnia quæ eorũ sunt: ne percutiamini in omnibus peccatis eorum.
27 Et ascenderunt à tabernaculo Chore & Dathan & Abiram, per circuitũ: Dathan autem & Abiram egressi stabant in ostio tabernaculorũ suorum; uxores quoq; eorũ & filii eorum, & familiæ eorum. Dixitq; Moyses:
28 In hoc scietis quia Dñs misit me, ut facerem omnia opera hæc: & non ex voluntate mea.
29 Si morte omnium hominũ illi mortui fuerint, & visitatione omnium hominum visitabitur super eos: non misit me Dñs.
30 Et si rem novam fecerit Dñs; & aperuerit terra os suum, & deglutierit eos, & omnia sua; & descẽderint vivi in infernũ: scietis quòd ad iracundiã provocaverũt viri isti Dominum.
31 Et factum est, cum cessasset loqui omnia verba hæc: diruptaest terra quæ erat sub eis. Et
32 aperuit terra os suum, & devoravit eos, & viros domus suæ: & omnes viros Chore, & universam substantiã. Et descenderunt illi vivi in infernum &
33 omnia sua: & operuit super eos terra, & perierunt de medio ecclesiæ. Omnis autem Israel, qui stabat in circuitu eorum, fugerunt à clamore eorum: quia dixerunt; Ne fortè
34 deglutiat nos terra. Ignis autem egressus est à facie Domini: & combussit ducentos & quinquaginta viros, qui offerebant incensum aromatum. Locutusq; est Dominus cum Moyse dicens. Dic Eleazaro filio
37 Aaron sacerdoti, ut separet thuribula de medio combustorum, & ignem dispergat huc & illuc: quia sanctificata sunt. Thuribula peccatorum horum, qui peccaverunt
38 in animabus suis; & facient ea laminas ductiles, quibus cooperiatur altare; quia obtulerunt ea coram Domino, & sanctificata sunt: & sint in signum filiis Israel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

26 ** זמדפ׳ אל׳ ואל׳ שפ׳ אל׳ ואל׳ אל׳ ואל׳ אל׳ ואל

ספר במדבר יז

qûibus æris acerras sacerdos Elhazar *cepit &*
39 וַיִּקַּח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֵת מַחְתּוֹת הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר
.altari operimentum eas *extenderunt &* :combusti *fecerant appropinquare*
הִקְרִיבוּ הַשְּׂרֻפִים וַיִּרְקָעוּם צִפּוּי לַמִּזְבֵּחַ:
,alienus vir *appropiet non quod propter* ,Israel filiis Memoriale
40 זִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִקְרַב אִישׁ זָר
coram suffitum *faciendum* suffire *ad* ,*ipse* Aharon semine de non qui
אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרַע אַהֲרֹן הוּא לְהַקְטִיר קְטֹרֶת לִפְנֵי
quemadmodum,ejus *cœtus* sicut &,Corach sicut sit non & ,Domino
יְהוָה וְלֹא־יִהְיֶה כְּקֹרַח וְכַעֲדָתוֹ כַּאֲשֶׁר
omnis murmuraverunt Et .ei Moseh *manu in* Dominus est locutus
41 דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה לוֹ: וַיָּלֻנּוּ כָּל־
,Aharon *super* & ,Moseh *super* crastino à Israel filiorum *cœtus*
עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמָּחֳרָת עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן
fuit Et .Domini populum fecistis mori Vos :dicendo
לֵאמֹר אַתֶּם הֲמִתֶּם אֶת־עַם יְהוָה: וַיְהִי
respexissent & ,Aharon *super* & ,Moseh *super* *cœtus se congregando in*
42 בְּהִקָּהֵל הָעֵדָה עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן וַיִּפְנוּ
gloria est conspecta & ,nubes illud operuit ecce & ,*conventus tentorium* ad
אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְהִנֵּה כִסָּהוּ הֶעָנָן וַיֵּרָא כְּבוֹד
,*conventus tentorii facies ad* Aharon & ,Moseh venit Et .Domini
43 יְהוָה: וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד:
medio è vos Tollite :dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
44 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: הָרִמוּ מִתּוֹךְ
45 *super ceciderunt* Et .momento fermè eos consumam & ,*hujus cœtus*
הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֲכַלֶּה אֹתָם כְּרָגַע וַיִּפְּלוּ עַל־
ds & ,acerram Cape :Aharon ad Moseh dixit Et .*suas* facies
פְּנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח אֶת־הַמַּחְתָּה וְתֵן
ad citò *fac abire* & ,suffitum pone & ,altari *desuper* ignem ea *super*
עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קְטֹרֶת וְהוֹלֵךְ מְהֵרָה אֶל־
,Domini *facibus à iræ fervor* est egressus quia :eos *super* expia & ,*cœtum*
הָעֵדָה וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם כִּי־יָצְאָה הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה
,Moseh est locutus quemadmodum ,Aharon accepit Et .percussio incepit
47 הֵחֵל הַנָּגֶף: וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה
:populo in percussio inceperat ecce & ,congregationis mediû ad cucurrit &
וַיָּרָץ אֶל־תּוֹךְ הַקָּהָל וְהִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם
inter stetit Et .populum *super* expiavit & ,suffitum *dedit* &
48 וַיִּתֵּן אֶת־הַקְּטֹרֶת וַיְכַפֵּר עַל־הָעָם: וַיַּעֲמֹד בֵּין־
mortui fuerunt Et .percussio est *cohibita* & ,viventes inter & mortuos
הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה: וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים
49 mortuos præter ,genti septin- & ,millia quatuordecim percussione in
בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת מִלְבַד הַמֵּתִים
ostium ad Moseh ad Aharon est reversus Et .Corach *verbum super*
50 עַל־דְּבַר־קֹרַח: וַיָּשָׁב אַהֲרֹן אֶל־מֹשֶׁה אֶל־פֶּתַח
.est *cohibita* percussio & :*conventus tentorii*
אֹהֶל מוֹעֵד וְהַמַּגֵּפָה נֶעֱצָרֶת:

CAP. XVII. יז

:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

Versio VULGATA LAT.

39 Tulit ergò Eleazar sacerdos thuribula ænea, in quibus obtulerant hi quos incendium devoravit, & produxit ea in
40 laminas, affigens altari: Ut haberent postea filii Israel, quibus commonerentur, ne quis accedat alienigena, & qui non est de semine Aaron, ad offerendum incensum Domino, ne patiatur sicut passus est Core, & omnis congregatio ejus, loquente Domino ad Moysen.
41 Murmuravit autem omnis multitudo filiorum Israel sequenti die contra Moysen & Aaron, dicens; Vos interfecistis populum Domini. Cúmque oriretur seditio, & tumul-
42 tus incresceret, Moyses & Aaron fugerunt ad tabernaculum fœderis. Quod, postquàm ingressi sunt, operuit
43 nubes, & apparuit gloria Domini. Dixítque Dominus ad
44 Moysen, Recedite de medio hujus multitudinis, etiam nunc
45 delebo eos. Cúmque jacerent
46 in terra, Dixit Moyses ad Aaron; Tolle thuribulum, & hausto igne de altari, mitte incensum desuper, pergens citò ad populum ut roges pro eis: jam enim egressa est ira à Do-
47 mino, & plaga desævit. Quod cùm fecisset Aaron & cucurrisset ad mediam multitudi-
48 num, obtulit thymiama: Et stans inter mortuos ac viventes, pro populo deprecatus
49 est, & plaga cessavit. Fuerunt autem qui percussi sunt, quatuordecim millia hominum & septingenti, absque his qui perierant in seditione Core. Re-
50 versúsque est Aaron ad Moysen ad ostiû tabernaculi fœderis, postquàm quievit interitus.

CAP. XVII.

1 ET locutus est Dominus ad Moysen, dicens;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

39 Καὶ ἔλαβεν Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς τὰ πυρεῖα τὰ χαλκᾶ, ὅσα προσήνεγκαν οἱ κατακεκαυμένοι, καὶ προσέθηκαν
40 αὐτὰ πεῖθεμα τῷ θυσιαστηρίῳ, Μνημόσυνον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὅπως ἂν μὴ προσέλθῃ μηδεὶς ἀλλογενὴς, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σπέρματος Ἀαρὼν, ὀπθεῖναι θυμίαμα ἔναντι κυρίου, καὶ οὐκ ἔσται ὥσπερ Κορὲ, καὶ ἡ
41 συστασις αὐτῷ, καθὰ ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ (ϟ) Μωυσῆ αὐτῷ. Καὶ ἐγόγυζον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῇ ἐπαύριον ἐπὶ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγοντες, Ὑμεῖς ἀπεκτάγκατε
42 τὸν λαὸν κυρίου. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπισυστρέφειν τὴν συναγωγὴν ἐπὶ Μωυσῆν
43 καὶ Ἀαρὼν, καὶ ὤφθη ἡ δόξα κυρίου καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ τότε ἐκάλυψεν αὐτὴν ἡ
44 νεφέλη, καὶ ὤφθη ἡ δόξα κυρίου· καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων,
45 Ἐκχωρήσατε ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς ταύτης, καὶ ἐξαναλώσω αὐτοὺς εἰσάπαξ.
46 καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν, Λάβε τὸ πυρεῖον, καὶ ἐπίθες ἐπ' αὐτὸ πῦρ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὀπίβαλε ἐπ' αὐτὸ θυμίαμα, καὶ ἀπένεγκε τοτάχος εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἐξίλασαι περὶ αὐτῶν· ἐξῆλθε γὰρ ὀργὴ ἀπὸ προσώπου κυρίου, ἤρκται
47 θραύειν τὸν λαόν. Καὶ ἔλαβεν Ἀαρὼν καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ Μωυσῆς, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν συναγωγήν. καὶ ἤδη ἐνῆρκτο ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ. (ω) καὶ ἐπέβαλε τὸ θυμίαμα, καὶ ἐξιλάσατο
48 περὶ τοῦ λαοῦ. Καὶ ἔστη ἀναμέσον τῶν τεθνηκότων καὶ τῶν ζώντων, καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις. Καὶ ἐγένοντο οἱ
49 τεθνηκότες ἐν τῇ θραύσει τεσσαρεσκαίδεκα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι, χωρὶς τῶν τεθνηκότων ἕνεκεν Κορέ. Καὶ ἐπέ-
50 στρεψεν Ἀαρὼν πρὸς Μωυσῆν ὅτι τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις.

MS.A. (ϟ) Μωυσῆ. Καὶ (ω) καὶ ἔλαβεν, καὶ ἐπέθηκεν

ΚΕΦ. ιζ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,

Et sumpsit Eleazar filius Aaron
39 sacerdotis thuribula ærea, quæcunque obtulerant ii qui sunt exusti: & addiderunt ea circum-positionem altari, Memo-
40 riale filiis Israel, ut non accedat ullus alienigena, qui non est de semine Aaron, imponere incensum ante Dominum: & (m) non erit, sicut Core, & conspiratio ejus: sicut locutus est Dominus in manu Moysi ipsi.
41 Et murmuraverunt filii Israel postridiè contra Moysen & Aaron, dicentes, Vos occidistis populum Domini. Et factum est,
42 cùm irrueret synagoga super Moysen & Aaron, & cum
43 impetu iverunt ad tabernaculum testimonii. Illud verò obtexit nubes, & apparuit gloria Domini. Et intravit Moyses & Aaron ad faciem ta-
44 bernaculi testimonii. Et locutus est Dominus ad Moysen &
45 Aaron, dicens, Discedite de medio synagogæ istius: & consumam eos confestim. Et ceci-
46 derunt in faciem suam. Et ait Moyses ad Aaron, Sume thuribulum, & impone super illud ignem ab altari: & injice super illud incensum, & effer velociter in castra: & exora pro eis. Exiit enim ira à facie Domini: cæpit vulnerare populum. Et sumpsit Aaron, sicut
47 locutus est ei Moyses, & cucurrit ad synagogam. Et jam inceperat (n) vulneratio in populo. Et injecit incensum, &
48 exoravit pro populo. Et stetit inter medium mortuorum & vivorum; & cessavit plaga.
49 Et fuerunt mortui in plaga quatuor & decem millia, & septingenti, præter eos qui mortui erant propter Core. Et re-
50 versus est Aaron ad Moysen ad ostium tabernaculi testimonii, & cessavit plaga.

CAP. XVII.

1 ET locutus est Dominus ad Moysen, dicens;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

39 * ܘܢܣܒ ܐܠܥܙܪ ܟܗܢܐ ܡܚܬܬܐ ܕܢܚܫܐ ܕܩܪܒܘ ܐܢܘܢ ܕܐܬܩܛܠܘ ܘܦܫܥܘ ܐܢܘܢ ܠܨܦܝܐ ܕܡܕܒܚܐ.
40 * ܐܝܬ ܠܗ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܗܘ ܠܗܘ ܕܐܬ ܕܠܐ ܡܢ ܙܪܥܗ ܕܗܪܘܢ ܐܢ ܢܩܪܒ ܩܛܘܪܬ ܒܣܡ ܩܕܡ ܡܪܝ ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܩܪܚ ܘܐܝܟ ܟܢܫܬܗ ܕܐܬܒܥ ܡܪܝ ܒܝܕ ܡܘܫܐ.
41 ܘܡܪܬܢܘ ܟܠ ܟܢܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܬܪ ܝܘܡܐ ܗܘ ܥܠ ܡܘܫܐ ܘܥܠ ܗܪܘܢ ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܛܠܬܘܢ ܠܥܡܐ ܕܡܪܝ.
42 ܘܗܘܐ ܟܕ ܐܬܟܢܫ ܟܠ ܟܢܫܬܐ ܥܠ ܡܘܫܐ ܘܥܠ ܗܪܘܢ ܘܦܢܘ ܠܡܫܟܢܐ ܕܡܘܥܕܐ ܘܗܐ ܟܣܝܗ ܐܢܢܐ ܘܐܬܓܠܝ ܒܗ ܝܩܪ ܡܪܝ.
43 ܘܐܬܐ ܡܘܫܐ ܘܗܪܘܢ ܩܕܡ ܡܫܟܢܐ ܕܡܘܥܕܐ.
44 * ܘܡܠܠ ܡܪܝ ܥܡ ܡܘܫܐ ܘܥܡ ܗܪܘܢ ܠܡܐܡܪ.
45 * ܐܬܦܪܫܘ ܡܢ ܓܘ ܟܢܫܬܐ ܗܕܐ ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܗܫܐ ܘܢܦܠܘ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ.
46 ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܐܗܪܘܢ ܣܒ ܡܚܬܬܐ ܘܬܠ ܒܗ ܢܘܪ ܡܢ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܘܫܕܐ ܒܗ ܩܛܘܪܬ ܒܣܡ ܘܐܙܠ ܗܫܐ ܠܡܫܟܢܐ ܘܟܦܪ ܥܠ ܥܡܐ ܕܐܦܩ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝ ܡܬܚܠ ܡܘܬܐ ܒܥܡܐ.
47 ܘܩܒܠ ܐܗܪܘܢ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܠܗ ܡܘܫܐ ܘܪܗܛ ܠܓܘ ܟܢܫܬܐ ܘܗܐ ܡܬܚܠ ܡܘܬܐ ܒܥܡܐ ܘܣܡ ܒܣܡ ܘܟܦܪ ܥܠ ܥܡܐ.
48 ܘܩܡ ܒܝܢ ܡܝܬܐ ܘܚܝܐ ܘܐܬܥܟܒ ܡܘܬܐ.
49 * ܗܘܘ ܕܡܝܬܘ ܒܡܘܬܐ ܐܪܒܥܣܪ ܐܠܦ ܘܫܒܥ ܡܐܐ ܒܠܚܘܕ ܕܡܝܬܘ ܒܥܢܝܢ ܕܩܪܚ.
50 ܘܗܦܟ ܐܗܪܘܢ ܠܘܬ ܡܘܫܐ ܠܬܪܥ ܡܫܟܢܐ ܕܡܘܥܕܐ ܘܐܬܥܟܒ ܡܘܬܐ.

* ܦܨܠܐ * ܙ *

1 * ܘܡܠܠ ܡܪܝ ܥܡ ܡܘܫܐ ܠܡܐܡܪ.

Accepit itaque Eliazar sacerdos thuribula æ-
39 nea quæ obtulerant combusti, & extenuavit
ea in laminas pro altari, In monumentum
40 filiis Israel, ut ne accedat ullus peregrinus qui
non fuerit de semine Aharonis, ad ponendum
incensum aromatum coram Dño, neve fit ve-
luti Corah & velut universus cœtus ejus,
quos aperiens terra os suum deglutivit, quem-
admodum dixerat Dñs per manum Mosis.
41 Et murmuraverunt universa congregatio filio-
rû Israel posterâ die contra Mosen & contra
Aharonem, & dixerunt eis; Vos interfecistis
42 populum Dñi. Cúmque congregatus fuisset
totus cœtus adversùs Mosen et adversùs Aha-
ronem, conversi ad tabernaculum temporis,
43 viderunt opertum illud fuisse nube, & appa-
ruisse gloriam Dñi. Venitque Moses & Aha-
44 ron ante tabernaculum temporis. Et locutus
est Dñs cum Mose & cum Aharone, dixitq;
45 ad eos; Recedite de medio cœtûs hujus, per-
damq; eos unicâ horâ: prociderunt autem in
46 facies suas. Dixitq; Moses ad Aharoné, Sume
thuribulum, & pone in illud ignem, ponetq;
in illud incensum, & defer citò ad castra, &
47 veniâ postula pro eis: nam egressus est furor
à conspectu Dñi, & jam cœpit mors subita
48 in populo. Sumpsit itaq; Aharon prout dixit
ei Moses, & cucurrit in mediam congregatio-
nem: videnſq; cœpisse jam mortem subitâ
49 in populo, posuit incensum, & veniam postu-
lavit pro populo. Stetítque inter mortuos &
vivos, & cohibita est mors subita. Fuerunt
autem qui obierunt morte subitâ, quatuorde-
cim millia et septingenti, præter eos qui mor-
50 tui fuerant in dissidio Corah. Reversúsq; est
Aharon ad Mosen ad ostium tabernaculi tem-
poris, & cohibita est mors subita.

CAP. XVII.

1 PRætereà locutus est Dominus cum Mose, & dixit ad eum;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

39 ונסב אלעזר כהנא ית מחתיית
נחשא די קריבו יקידיא ורדידונון
40 חופאה למדבחא : דכרנא
לבני ישראל דלא יקרב
גבר חלוני די לא מורעא דאהרן
הוא לאסקא קטורת בוסמין
קדם יי ולא יהי כקרח וכנשתיה
כמא די מלל יי בידא דמשה ליה :
41 ואתרעמו כל כנשתא דבני
ישראל מיומא דבתרוהי על משה
ועל אהרן למימר אתון קטלתון
42 ית עמא דיי : והוה באתכנשות
כנשתא על משה ועל אהרן
ואתפניאו למשכן זמנא והא
חפי ענגא ואתגלי יקרא דיי :
43 ועל משה ואהרן לקדם משכן
44 זמנא : ומלל יי עם משה למימר :
45 אתפרשו מגו כנשתא הדא ואשיצי
יתהון כשעא ונפלו על אפיהון :
46 ואמר משה לאהרן סב ית
מחתיתא והב עלה אשתא מעלוי
מדבחא ושו קטורת בוסמיא
ואוביל בפריע לכנשתא וכפר
עליהון ארי נפק רוגזא מן קדם
47 יי שרי מותנא : ונסב אהרן כמא
דמלל משה ורהט לגו קהלא
והא שרי מותנא בעמא ויהב
ית קטורת בוסמיא וכפר על
48 עמא : וקם בין מחיא ובין
49 חייא ואתכלי מותנא : והוו דמיתו
במותנא ארבעת עשר אלפין
50 ושבע מאה בר מדמיתו על פלגתא
דקרח : ותב אהרן למשה
לתרע משכן זמנא ומותנא
אתכלי :

CAP. XVII.

1 Locutúsq; est Dominus cum Moyse dicens.

39 Tulítq; Eleazar sacerdos thuribula ænea, quæ obtulerunt
qui combusti fuerant : et produxerunt ea in coopertorium al-
taris. In memoriam filiis Israel,ut non accedat vir extraneus,
qui non est de semine Aaron, ad adolendum incensum aro-
matum coram Dño : ut non sit sicut Chore,et sicut congrega-
tio ejus; sicut locutus est Dñs per manum Moysi. Murmura-
verunt autem omnis congregatio filiorum Israel sequenti die
contra Moysen & contra Aaron, dicentes : Vos effeci-
stis, ut moreretur populus Do-
mini. Et factum est, cùm con-
gregaretur cœtus contra Moy-
sen et contrą Aaron, respexe-
runt ad tabernaculum fœderis,
et ecce operuit illud nubes: et
revelata est gloria Domini. Et
venit Moyses et Aaron ante
tabernaculum fœderis. Locu-
túsque est Dñs cum Moyse di-
cens. Separamini de medio
congregationis hujus, et con-
summabo eos nunc: et cecide-
runt super facies suas. Dixítq;
Moyses ad Aaron; Tolle thuri-
bulum, et pone in eo ignem ab
altari, et pone incensum aro-
matum; et fer citò ad congre-
gationem,et ora pro eis : quia
egressa est ira à facie Do-
mini, incœpit pestis. Tu-
lítq; Aaron, sicut locutus fu-
erat Moyses; et cucurrit ad
medium congregationis,et ec-
ce cœperat pestis in populo :
et posuit incensum aromatum,
et oravit pro populo. Et stetit
inter mortuos et inter vivos :
et cessavit pestis. Fuerunt au-
tem qui mortui sunt in peste,
quatuordecim millia et septin-
genti : absque his qui mortui
sunt in schismate Chore. Re-
versúsque est Aaron ad Moy-
sen, ad ostium tabernaculi fœ-
deris : et pestis cessaverat.

CAP. XVII.

1 Locutúsq; est Dominus cum Moyse dicens;

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

39 * ויקח אלעזר בן אהרן הכהן את מחתות הנחשת אשר הקריבו השרפים ויעשו אתם
רקעי פחים צפוי למזבח : 40 זכרון לבני ישראל למען לא יקרב איש זר אשר לא מזרע אהרן
הוא לשום קטרת באפו וכקרח וכעדתו כאשר דבר יהוה אליו ביד משה : 41 ** ויתלונן כל עדת
בני ישראל ממחרת על משה ועל אהרן לאמר אתם המתם את עם יהוה : 42 ויהי בהקהל העדה
על משה ועל אהרן ויפנו אל אהל מועד והנה כסהו הענן וירא כבוד יהוה : 43 ויבא משה ואהרן
44 אל פני אהל מועד : 45 ויאמר יהוה אל משה לאמר : הרמו מתוך העדה הזאת ואכלה אתם
כרגע ויפלו על פניהם : 46 ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח
ושים קטרת והולך מהר אל העדה וכפר עליהם כי יצא הקצף מלפני יהוה החל הנגף :
47 ** ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל והנה החל הנגף בעם וישם את הקטרת
48 ויכפר על העם : 49 * ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה : והמתים במגפה היו
50 ארבעה עשר אלף ושבע מאות מלבד המתים על דבר קרח : * וישב אהרן אל משה שערה
אהל מועד והמגפה נעצרה :

VERSIO SAMARITANA.

39 * ויקח אלעזר בן אהרן הכהן את מחתות הנחשת אשר הקריבו השרפים ויעשו אתם
רקעי פחים צפוי למזבח : 40 זכרון לבני ישראל למען לא יקרב איש זר אשר לא מזרע אהרן
הוא לשום קטרת באפו וכקרח וכעדתו כאשר דבר יהוה אליו ביד משה : 41 ** ויתלונן כל עדת
בני ישראל ממחרת על משה ועל אהרן לאמר אתם המתם את עם יהוה : 42 ויהי בהקהל העדה
על משה ועל אהרן ויפנו אל אהל מועד והנה כסהו הענן וירא כבוד יהוה : 43 ויבא משה ואהרן
44 אל פני אהל מועד : 45 ויאמר יהוה אל משה לאמר : הרמו מתוך העדה הזאת ואכלה אתם
כרגע ויפלו על פניהם : 46 ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח
ושים קטרת והולך מהר אל העדה וכפר עליהם כי יצא הקצף מלפני יהוה החל הנגף :
47 ** ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל והנה החל הנגף בעם וישם את הקטרת
48 ויכפר על העם : 49 * ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה : והמתים במגפה היו
50 ארבעה עשר אלף ושבע מאות מלבד המתים על דבר קרח : * וישב אהרן אל משה שערה
אהל מועד והמגפה נעצרה :

1 ** וידבר יהוה אל משה לאמר :

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

39 Et accepit Eleazar filius Aa-
ronis sacerdotis thuribula æ-
nea quæ obtulerant combusti,
& diduxit ea in opertorium
altaris. Memoriale filiis Isra-
el,ut non accedat vir (e) ali-
genigena qui non est de semi-
ne Aaronis ad adolenduvi in-
censum coram Domino,ne fit
sicut Core, & sicut congre-
gatio ejus, quemadmodum
locutus est Dominus ipsi per
manum Mosis. Et murmura-
verunt omnis congregatio fi-
liorum Israel (f) postridie
adversùs Mosen, & adversùs Aaronem,dicentes ; Vos
occidistis populum Domini.
Sed factum est cum congre-
garetur congregatio in Mo-
sen & in Aaron, ut aspice-
rent ad tabernaculum testi-
monii, et ecce operiebat illud
nubes, apparuitq; gloria Do-
mini. Tunc venit Mosen, &
Aaron ante tabernaculum te-
stimonii. Et locutus est Do-
minus Mosi, dicens ; Tollite
vos de medio congregationis
istius, & consumam eos in
momento: cecideruntq; super
facies suas. Et dixit Moses
Aaroni, Accipe thuribulum,
& pone super illud ignem de
altari, pone quoq; incensum,
atque ito confestim ad con-
gregationem, et expia illam ;
nam egressa est indignatio a
facie Domini, incipit plaga.
Et accepit Aaron sicut locu-
tus fuerat Moses,& cucurrit
in medium congregationis, ac
ecce inceperat plaga in popu-
lum,posuitq; incensum,et ex-
piavit populum. Et stetit in-
ter mortuos, & inter vivenes ; & cohibita est plaga.
Mortui autē sunt per plagā
quatuordecim millia et se-
ptingenti,præter eos qui mor-
tui sunt propter verbū Core.
Postea reversus est Aaron ad
Mosen ad portam tabernacu-
li testimonii, cessavitq; plaga.

CAP. XVII.

1 Et locutus est Dominus
Mosi, dicens;

VER. SAM. (e) extraneus (f) postea

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

39 * فَاَخَذَ اِلْعَازَارُ الْاِمَامُ الْجَامِرَ النُّحَاسَ الَّتِي قَدَّمَهَا الْمَحْرُقُونَ * فَارَقُوهَا صَفَائِحَ لِلْمَذْبَحِ
40 * ذِكْرًا لِبَنِي اِسْرَائِيلَ * لِكَيْ لَا يَتَقَدَّمَ رَجُلٌ اَجْنَبِيٌّ مِمَّنْ لَيْسَ هُوَ مِنْ نَسْلِ هَرُونَ لِيُبَخِّرَ بَخُورًا بَيْنَ يَدَيِ
اللّٰهِ * وَلَا يَكُونَ كَقُورَحَ وَكَجَمْوعِهِ * كَمَا تَكَلَّمَ اللّٰهُ عَلَى يَدِ مُوسَى فِيهِ * وَتَذَمَّرَ جَمَاعَةُ بَنِي اِسْرَائِيلَ
41 مِنْ الْغَدِ عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ قَائِلِينَ * اَنْتُمَا قَتَلْتُمَا شَعْبًا مِنْ اُمَّةِ اللّٰهِ * وَلَمَّا تَجَمَّعُوا عَلَيْهِمَا اِلْتَفَتُوا
42 اِلَى خِبَاءِ الْمَحْضَرِ * فَاِذَا بِنُورِ اللّٰهِ قَدْ ظَهَرَ فِي الْغَمَامِ * فَتَقَدَّمَ مُوسَى وَهَرُونُ بَيْنَ يَدَيْ خِبَاءِ
43 الْمَحْضَرِ * وَكَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَى وَهَرُونَ قَائِلًا * اِنِ ارْتَفِعَا مِنْ بَيْنِ هٰذِهِ الْجَمَاعَةِ اَفْنِيهِمْ كَطَرْفَةٍ
44 وَوَقَعَا عَلَى وُجُوهِهِمَا * وَقَالَ مُوسَى لِهَرُونَ * خُذِ الْمِجْمَرَ * وَاجْعَلْ عَلَيْهَا نَارًا مِنْ فَوْقِ الْمَذْبَحِ *
45 وَاَلْقِ بَخُورًا * وَاذْهَبْ بِهِ مُسْرِعًا اِلَى الْجَمَاعَةِ * وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ * فَاِنَّ السَّخَطَ قَدْ خَرَجَ مِنْ بَيْنِ
46 يَدَيِ اللّٰهِ * وَقَدْ بَدَا بِهِمُ الصَّدْمُ * فَاَخَذَ ذٰلِكَ هَرُونُ كَمَا قَالَ مُوسَى * وَاَحْضَرَ اِلَى وَسْطِ الْجَوْفِ *
47 فَاِذَا الْوَبَاءُ قَدِ ابْتَدَاَ بِهِمْ * فَبَخَّرَ الْبَخُورَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمْ * وَوَقَفَ بَيْنَ الْاَحْيَاءِ وَالْمَوْتَى * فَارْتَفَعَ الْوَبَاءُ *
48 * فَكَانَ عَدَدُ مَنْ مَاتَ بِذٰلِكَ الْوَبَاءِ اَرْبَعَةَ عَشَرَ اَلْفًا وَسَبْعَمِائَةٍ * سِوَى مَنْ مَاتَ بِسَبَبِ قُورَحَ *
49 50 * وَرَجَعَ هَرُونُ اِلَى مُوسَى اِلَى بَابِ خِبَاءِ الْمَحْضَرِ * وَقَدِ انْحَبَسَ الْوَبَاءُ *

* اَلْفَصْلُ السَّابِعُ عَشَرَ *

1 * وَكَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَى قَائِلًا *

Accepit ergò Eleazar sacerdos thuribula aenea quæ obtulerant combusti, & attenuâtunt illa in laminas pro altari. In memoriam filiis Israil, ut ne accedat quispiam alienus ex his qui non fuerint de stirpe Haronis,ad adolendum thus coram Deo, & ne sit veluti Corah et turmæ ejus, quemadmodum misit Deus per manum Musæ. Et murmuravit cœtus filiorum Israil alterà die de Musa & Harone,dicentes ; Vos occidistis homines de gente Dei. Cúmque congregati fuissent adversùs utrumque, verterunt se ad tabernaculum præsentiæ, & ecce splendor Dei jam apparuerat in nube. Accesserunt autem Musa & Haron ante tabernaculum præsentiæ. Locutúsque est Deus ad Musam & Haronem,dicens ; Si recederitis de medio turbæ hujus, consumam eos quasi ictu oculi : corruerunt autem ambo in facies suas. Dixitque Musa ad Haronem, Accipe thuribulum,& pone super illud ignem desuper altare desumptū, & injica thus, & fer illud festinus ad cœtum, & veniam postula pro eis : nam ira jam prodiit à conspectu Dei, & jam cœpit in eis mors subita. Sumpsit ergò illud Haron,ut dixit Musa,& decurrit ad medium turmæ,et ecce pestis jam cœperat in eis: quare adolevit incensum,veniamq; precatus est eis. Stetitque inter viventes & mortuos,& sublata est pestis. Fuit autem numerus eorum qui mortui sunt ex peste, quatuordecim millium & septingentorum, præter eos qui mortui sunt ob causam Corah. Et reversus est Haron ad Musam ad ostium tabernaculi præsentiæ, cùm jam restricta esset pestis.

CAP. XVII.

1 Locutúsque est Deus cùm Musa, dicens;

ספר במדבר : יח

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

domum *ad virgam virgam* eis *cum* a cape &,Iſrael filios ad Loquere

1 דַּבֵּר ׀ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקַח מֵאִתָּם מַטֶּה מַטֶּה לְבֵית

duodecim ,eorum patrum domum *ad* eorum *prælatis* omnibus ab ,patris

אָב מֵאֵת כָּל־נְשִׂיאֵהֶם לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר

nomen Et .ejus virga *ſuper* ſcribes *ejus* nomen *Viri* .virgas

3 מַטּוֹת אִישׁ אֶת־שְׁמוֹ תִּכְתֹּב עַל־מַטֵּהוּ : וְאֶת־שֵׁם

domus caput *ad* una *virga* quia :Levi virga *ſuper* ſcribes Aharon

אַהֲרֹן תִּכְתֹּב עַל־מַטֵּה לֵוִי כִּי מַטֵּה אֶחָד לְרֹאשׁ בֵּית

quo :teſtimonio coram *conveniam tentorio* in eas dimittes Et .eorũ patrum

4 אֲבוֹתָם : וְהִנַּחְתָּם בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי הָעֵדוּת אֲשֶׁר

ejus virga,*eo in* elegero quem vir erit Et .ibi *vobis* conveniã

5 אִוָּעֵד לָכֶם שָׁמָּה : וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶבְחַר־בּוֹ מַטֵּהוּ

,Iſrael filiorum murmurationes me *deſuper* faciam quieſcere & ,*gemmeſcet*

יִפְרָח וְהִשְׁכֹּתִי מֵעָלַי אֶת־תְּלֻנּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

,Iſrael filios ad Moſeh eſt locutus Et .vos *ſuper murmurantes* ipſi quibus

6 אֲשֶׁר הֵם מַלִּינִם עֲלֵיכֶם : וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

virgam ,*unam* *prælato* ,virgam eorum principes univerſi *eum ad* dederunt &

וַיִּתְּנוּ אֵלָיו כָּל־נְשִׂיאֵהֶם מַטֶּה לַנָּשִׂיא אֶחָד מַטֶּה

virga & :virgas duodecim ,ſuorum patrum domum *ad* ,*unam* *prælato*

לַנָּשִׂיא אֶחָד לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר מַטּוֹת וּמַטֵּה

coram virgas Moſeh poſuit Et .eorum virgarum medio in Aharon

אַהֲרֹן בְּתוֹךְ מַטּוֹתָם : וַיָּנַח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטּוֹת לִפְנֵי

ad Moſeh venit & ,craſtino à fuit Et .teſtimonii *tentorio* in ,Domino

8 יְהוָה בְּאֹהֶל הָעֵדֻת : וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּבֹא מֹשֶׁה אֶל־

:Levi domus Aharon virga floruerat ecce &,teſtimonii *tentorium*

אֹהֶל הָעֵדוּת וְהִנֵּה פָּרַח מַטֵּה־אַהֲרֹן לְבֵית לֵוִי

eduxit Et.amygdalas *tribuerat* &,floré florere feçerat &,*gemmã* protulerat &

9 וַיֹּצֵא פָּרַח וַיְצֵץ צִיץ וַיִּגְמֹל שְׁקֵדִים : וַיֹּצֵא

:Iſrael filios omnes ad Domini *faciebus* à virgas omnes Moſeh

מֹשֶׁה אֶת־כָּל־הַמַּטֹּת מִלִּפְנֵי יְהוָה אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

ad Dominus dixit Et .ſuam virgam unuſquiſq; acceperũt &,viderũt &

10 וַיִּרְאוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ מַטֵּהוּ : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־

,cuſtodiam ad teſtimonio coram Aharon virgam *Converte* :Moſeh

מֹשֶׁה הָשֵׁב אֶת־מַטֵּה אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמֶרֶת

non &,me *deſuper* eorũ murmurationes *finies* & :rebellionis filiis ſignum in

לְאוֹת לִבְנֵי־מֶרִי וְתַכֵל תְּלוּנֹתָם מֵעָלַי וְלֹא

ſic ,ei Dominus præcepit quemadmodum :Moſeh fecit Et .morientur

11 יָמֻתוּ : וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ כֵּן

,*expiravimus* Ecce :dicendo ,Moſeh ad Iſrael filii dixerunt Et .fecit

12 עָשָׂה : וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר הֵן גָּוַעְנוּ

ad *accedens* *accedens* Omnis .periimus nos omnes ,periimus

13 אָבַדְנוּ כָּלָנוּ אָבָדְנוּ : כָּל הַקָּרֵב הַקָּרֵב אֶל־

?*expirando* *conſumimur* Nunquid .morietur ,Domini tabernaculum

מִשְׁכַּן יְהוָה יָמוּת הַאִם תִּמְנוּ לִגְוֹעַ :

CAP. XVIII. יח

tui patris domus &,tui filii & ,Tu :Aharon ad Dominus dixit Et

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבֵית־אָבִיךָ

portabitis tecũ tui filii & ,tu & :ſanctuarii iniquitatem portabitis tecum

אִתָּךְ תִּשְׂאוּ אֶת־עֲוֹן הַמִּקְדָּשׁ וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ תִּשְׂאוּ

.veſtri ſacerdotii *perverſitatem*

אֶת־עֲוֹן כְּהֻנַּתְכֶם :

2 Loquere ad filios Iſrael, & accipe ab eis virgas ſingulas per cognationes ſuas, à cunctis principibus tribuum, virgas duodecim, & uniuſcujuſque nomen ſuperſcribes virgæ ſuæ. Nomen autem Aaron erit in tribu Levi, & una virga cunctas feorſùm familias 4 continebit. Ponéſque eas in tabernaculo fœderis coram teſtimonio, ubi loquar ad te. 5 Quem ex his elegero, germinabit virga ejus: & cohibebo à me querimonias filiorum Iſrael, quibus contra vos 6 murmurant. Locutúſque eſt Moyſes ad filios Iſrael: & dederunt ei omnes principes virgas per ſingulas tribus: fuerúntque virgæ duodecim 7 abſque virga Aaron. Quas cùm poſuiſſet Moyſes coram Domino in tabernaculo teſtimonii; 8 Sequenti die regreſſus invenit germinâſſe virgam Aaron in domo Levi: & turgentibus gemmis eruperant flores, qui, foliis dilatatis, in amygdalas deformati ſunt. 9 Protulit ergò Moyſes omnes virgas de conſpectu Domini ad cunctos filios Iſrael: viderúntque & receperunt ſinguli virgas ſuas. Dixítq; Dominus 10 ad Moyſen, Refer virgam Aaron in tabernaculum teſtimonii, ut ſervetur ibi in ſignum rebellium filiorum Iſrael: & quieſcant querelæ eorum à 11 me, ne moriantur. Fecítque Moyſes, ſicut præceperat Dominus. 12 Dixerunt autem filii Iſrael ad Moyſen, Ecce conſumpti ſumus, omnes perivimus. 13 Quicunque accedit ad tabernaculum Domini, moritur. Num uſque ad internecionem cuncti delendi ſumus?

CAP. XVIII.

1 DIxítque Dominus ad Aaron; Tu,& filii tui,& domus patris tui tecum, portabitis iniquitatem Sanctuarii: & tu & filii tui ſimul ſuſtinebitis peccata ſacerdotii veſtri.

2 Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λάβε παρ' αὐτῶν ῥάβδον, ῥάβδον κατ' οἶκος (α) πατριῶν παρὰ πάντων τῶν ἀρχόντων αὐτῶν, κατ' οἶκος πατριῶν αὐτῶν, δώδεκα (β) ῥάβδους, καὶ ἑκάστου τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπιγράψαι ἐπὶ τῆς (γ) ῥάβδου. Καὶ τὸ ὄνομα Ἀαρὼν ἐπιγράψαι ἐπὶ τῆς ῥάβδου Λευί. (δ) ἔστι γὰρ ῥάβδος μία 4 κατὰ φυλὴν οἴκου πατριῶν αὐτῶν δώσουσι. Καὶ θήσεις αὐτὰς ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, κατέναντι τοῦ μαρτυρίου, ἐν οἷς γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖ. Καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος ὃν ἂν ἐκλέξωμαι αὐτῷ, ἡ ῥάβδος αὐτοῦ ἐκλαστήσει, 5 καὶ (ε) ἀφελῶ ἀπ' ἐμοῦ τὰ γογγυσμὰ ὑμῶν Ἰσραὴλ, (ζ) ἃ αὐτοὶ γογγύζουσιν ἐφ' ὑμῖν. 6 Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. καὶ ἔδωκαν αὐτῷ πάντες οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ῥάβδον τῷ ἄρχοντι τῷ ἑνὶ ῥάβδον (η) κατ' ἄρχοντα, καὶ οἶκος πατριῶν αὐτῶν, δώδεκα ῥάβδους. καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἀναμέσον τῶν 7 ῥάβδων αὐτῶν. Καὶ ἀπέθηκε Μωυσῆς τὰς ῥάβδους ἔναντι κυρίου ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. 8 Καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν (θ) ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἰδοὺ ἐβλάστησεν ἡ (ι) ῥάβδος Ἀαρὼν εἰς οἶκον Λευί, (κ) καὶ ἐξήνεγκε βλαστὸν, καὶ ἐξήνθησεν ἄνθη, καὶ ἐβλάστησε 9 κάρυα. Καὶ ἐξήνεγκε Μωυσῆς πάσας τὰς ῥάβδους ἀπὸ προσώπου κυρίου πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραήλ. καὶ εἶδον, καὶ ἔλαβον ἕκαστος τὴν ῥάβδον αὐτοῦ. 10 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἀπόθες τὴν ῥάβδον Ἀαρὼν ἐνώπιον τοῦ μαρτυρίου εἰς διατήρησιν, (λ) σημεῖον τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνομιῶν· καὶ παυσάσθω ὁ γογγυσμὸς αὐτῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐ μὴ 11 ἀποθάνωσι. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν, (μ) καθὰ συνέταξε κύριος τῷ 12 Μωυσῆ, οὕτως ἐποίησαν. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Μωυσῆν, λέγοντες, Ἰδοὺ ἐξανηλώμεθα, ἀπολώλαμεν, πανωλεθρίᾳ. 13 Πᾶς ὁ ἀποβαίνων τὴν σκηνῆς κυρίου, ἀποθνήσκει. ἕως εἰς τέλος ἀποθανούμεθα;

MS. A. (α) παρὰ τῶν αὐτῶν παρὰ (β) ῥάβδους· ἑκάστου (γ) ῥάβδου αὐτῶν. Καὶ τὸ ὄνομα * αὐτοῦ ἐπιγράψαι ἐπὶ (δ) ἔστιν ῥάβδος (ε) ἀφελῶ ἀπὸ (ζ) ὅσα αὐτοὶ (η) καθὰ ἀρχοντα, (θ) εἰς τὴν σκηνὴν (ι) ῥάβδος ἡ Ἀαρὼν (κ) καὶ ἐξήνθησεν βλαστὸν, (λ) εἰς σημεῖον (μ) ὅσα συνέταξεν

ΚΕΦ. ιη'.

1 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἀαρὼν, λέγων, Σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ οἶκος πατρός (α) σου μετὰ σοῦ λήψεσθε τὰς ἁμαρτίας τῶν ἁγίων, καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ λήψεσθε τὰς ἁμαρτίας τῆς ἱερατείας ὑμῶν.

MS. A. (α) σου μετὰ σοῦ λήμψεσθε

CAP. XVIII.

1 ET ait Dominus ad Aaron,dicens; *Tu*,& filii tui, & domus patris (a) tui, accipietis peccata ſanctorum: & tu, & filii tui accipietis peccata ſacerdotii veſtri.

Loquere filiis Iſrael: & accipe 2
ab eis virgam, virgam ſecundùm
domos familiarum, ab omnibus
principibus eorum, ſecundùm
domos familiarum eorum, duo-
decim virgas: & uniuſcujuſque
nomen ejus ſcribe in virga. Et
nomen Aaron ſcribe in virga Le-
vi: eſt enim virga una: ſecun- 3
dùm tribum domûs familiarum
ſuarum dabunt. Et pones eas in 4
tabernaculo teſtimonii, è regione
teſtimonii: in quibus agnoſcam
tibi illîc. Et erit, homo quem e- 5
legero eum, virga ejus germina-
bit. Et (a) auferam à me murmu-
rationem filiorũ Iſrael, quæ ipſi
murmurant ſuper vos. Et locutus 6
eſt Moyſes filiis Iſrael. Et dede-
runt ei omnes principes eorum
virgam: principi uni virgam ſe-
cundùm principem, ſecundùm
domos familiarum eorum, duo-
decim virgas. Et virga Aaron
inter virgas eorum. Et depoſuit 7
Moyſes virgas ante Dominum in
tabernaculo teſtimonii. Et fa- 8
ctum eſt poſtridiè, & intravit
Moyſes & Aaron in tabernacu-
lo teſtimonii. Et ecce germinavit
virga Aaron in (b)domum Levi,
& protulit germen, & efflaruit
flores, & germinavit (c) nuces.
Et protulit Moyſes omnes virgas 9
à facie Domini ad omnes filios
Iſrael. Et viderunt & ſumpſe-
runt unuſquiſque virgam ſuam.
Et dixit Dominus ad Moyſen, 10
Depone virgam Aaron in con-
ſpectu teſtimoniorum in conſer-
vationem, ſignum filiis inobedi-
entium: & ceſſet murmuratio e-
orum à me, & non moriantur.
Et fecit Moyſes & Aaron, ſicut 11
præcepit Dominus Moyſi; ita fe-
cerunt. Et dixerunt filii Iſrael 12
ad Moyſen, dicentes, Ecce ab-
ſumpti ſumus, periimus, conſum-
pti ſumus. Omnis tangens taber- 13
naculum Domini, moritur. Uſq;
que in finem moriemur?

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Loquere cum filiis Iſrael, & accipe ab eis ſin- 2
gulas virgas per domos patrũ, à cunctis *ſci-*
licet,magnatibus eorũ per domos patrũ ſuo-
rum, duodecim virgas: & cujuſque nomen
ſcribe ſuper virgam ipſius. Nomen verò Aha- 3
ronis ſcribe ſuper virgã Levi: nam ſingulæ
virgæ ad domũ patrum eorũ *pertinent*. Et 4
pone eas in tabernaculo temporis corã te-
ſtimonio, ubi convenire vos *conſuevi*. Fiet- 5
que ut vir qui mihi gratus erit, germinet ejus
virga: & amovebo à me murmurationẽ fi-
liorũ Iſrael quâ murmurant adverſùm vos.
Dixit *hæc* igitur Moſes filiis Iſrael, dederunt- 6
que ei cuncti magnates eorũ ſingulas virgas
pro *quolibet* principe, juxta cunctas familias
ſuas, duodecim virgas: & virga Aharonis *erat* 7
inter virgas eorũ. Et poſuit Moſes virgas co-
ram Domino intra tabernaculũ temporis
teſtimonii. Poſtero autem die ingreſſus eſt 8
Moſes in tabernaculũ teſtimonii, viditq; ger-
minâſſe virgã Aharonis, domûs *videlicet*, Le-
vi, & produxiſſe folia, & concreviſſe in a-
mygdala. Protulitque Moſes cunctas virgas è 9
tabernaculo temporis ad omnes filios Iſrael:
quas cũ vidiſſent, acceperunt unuſquiſq; vir-
gã ſuã. Ait autem Dominus ad Moſen, Reſti- 10
tue virgam Aharonis ante teſtimoniũ, ut re-
ſervetur in ſignum pro filiis irritatoribus, ut
ceſſet murmur eorũ à me, & non moriantur.
Fecit itaq; Moſes quemadmodum præcepit ei 11
Dominus, ſic fecit. Et dixerunt filii Iſrael ad 12
Moſen, Ecce conſumpti ſumus, interivim⁹, &
actũ eſt de nobis omnib⁹: Et *quandoquidem* 13
quiſquis acceſſerit ad tabernaculũ Domini,
morietur: ecce nos quoq; proximi ſum⁹ con-
ſumptioni.

CAP. XVIII.

DIxit etiam Dominus ad Aharonem, Tu, 1
& filii tui, & familia tua tecum ferte ini-
quitatem ſanctuarii: tu quoque, & filii tui te-
cum ferte culpam ſacerdotii veſtri.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

מַלֵּל עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקַבֵּ מִנְּהוֹן
חֻטְרָא חֻטְרָא לְבֵית אֲבָא מִן כָּל־
רַבְרְבָנֵיהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תְּרֵי
עְסַר חֻטְרִין גְּבַר יַת שְׁמֵיהּ תִּכְתּוֹב
עַל־חֻטְרֵיהּ: וְיַת שְׁמָא דְאַהֲרֹן
תִּכְתּוֹב עַל חֻטְרָא דְלֵוִי אֲרֵי חֻטְרָא
חַד לְרֵישׁ בֵּית אֲבָהָתְהוֹן: וְתַצְנְעִנּוּן
בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם סָהֲדוּתָא דְאִזְדְּמִן
מֵימְרִי לְכוֹן תַּמָּן: וִיהֵי גַּבְרָא דִּי
אֶתְרְעֵי בֵּיהּ חֻטְרֵיהּ יְנַעֵי וַאֲנִיחַ מִנִּי
קֳדָמַי יַת־תּוּרְעֲמָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי
אִנּוּן מִתְרָעְמִין עֲלֵיכוֹן: וּמַלֵּל מֹשֶׁה
עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיהַבוּ לֵיהּ כָּל־
רַבְרְבָנֵיהוֹן חֻטְרָא לְרַבָּא חַד חֻטְרָא
לְרַבָּא חַד לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תְּרֵי
עְסַר חֻטְרִין וְחֻטְרָא דְאַהֲרֹן בְּגוֹ
חֻטְרֵיהוֹן: וְאַצְנַע מֹשֶׁה יַת־חֻטְרַיָּא
קֳדָם יְיָ בְּמַשְׁכְּנָא דְסָהֲדוּתָא: וַהֲוָה
בְּיוֹמָא דְבָתַר־הֵי וַעֲלָ מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא
דְסָהֲדוּתָא וְהָא נְעָא חֻטְרָא דְאַהֲרֹן
לְבֵית לֵוִי וַאֲפִיק לַבְלְבִין וַאֲנִיץ נִצִּין
וְכָפִית שִׁינְדִין: וַאֲפִיק מֹשֶׁה יַת כָּל־
חֻטְרַיָּא מִן קֳדָם יְיָ לְוָת כָּל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאִשְׁתְּמוֹדְעוּ וּנְסִיבוּ גְּבַר
חֻטְרֵיהּ: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲתֵיב יַת
חֻטְרָא דְאַהֲרֹן לְקֳדָם סָהֲדוּתָא
לְמִטַּר לְאָת לְעַמָּא סָרְבָנָא וְיִסּוֹף
תְּרַעְמָתְהוֹן מִן קֳדָמַי וְלָא יְמוּתוּן:
וַעֲבַד מֹשֶׁה כְּמָא דִי יְיָ פַּקֵּיד יְיָ כֵּן
עֲבַד: וַאֲמָרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֹשֶׁה
לְמֵימָר הָא מְנָנָא קְטַלְתָּ חַבָּרָא הָא
מְנָנָא בְּלַעְתָּ אַרְעָא וְהָא מְנָנָא
מִיתוּ בְּמוֹתָנָא: כָּל דְּקָרֵיב מִקְרְבָ
לְמַשְׁכְּנָא דְיְיָ מָאֵירַת הָא־אֲנַחְנָא
סְיָפִין לְמֵמַרְת: יח

וַאֲמַר יְיָ לְאַהֲרֹן אַתְּ וּבְנָךְ וּבֵית אֲבוּךְ
עִמָּךְ תְּסַלְּחוּן עַל חוֹבֵי מַקְדְּשָׁא וְאַתְ
וּבְנָךְ עִמָּךְ תְּסַלְּחוּן עַל חוֹבֵי כְּהֻנַּתְכוֹן:

Targum Onkelos.

Loquere cum filiis Israel, et accipe ab eis virgas singulas per domos patrũ ab omnib⁹ principib⁹ eorũ, duodecim virgas per domos patrũ suorũ: et nomẽ uniuscujusq; scribes sup virga ejus. Nomẽ autẽ Aaron scribes super virgam Levi: quia virga una erit principi domus patrũ suorũ. Reponesq; eas in tabernaculo fœderis corã testimonio, ubi constituã verbũ meum vobis. Et virũ quem elegero, virga ejus germinabit: et cessare faciã à me querimonias filiorũ Israel, quib⁹ ipsi murmurant contra vos. Locutúsq; est Moyses cum filiis Israel; et dederunt ei oẽs principes eorum singulas virgas p singulos principes, per domos patrum suorũ; duodecim virgas: et virga Aaron erat in medio virgarum eorũ. Et reposuit Moyses virgas corã Dño, in tabernaculo testimonii. Et factũ est in sequenti die, ingress⁹ est Moyses in tabernaculũ testimonii; et ecce germinavit virga Aarõ in domo Levi: et produxit ramos, et eruperant flores; et formatæ sunt amygdalæ. Et protulit Moyses oẽs virgas de conspectu Dñi, ad cunctos filios Israel: & cognoverunt & acceperunt singuli virgas suas. Dixítq; Dñs ad Moysen; Refer virgã Aaron corã testimonio, in custodiã et in signũ populo rebelli: ut cesset murmuratio eorũ à facie mea, et non moriantur. Fecítq; Moyses: sicut præceperat ei Dñs, ita fecit. Dixerunt autem filii Israel ad Moysen, dicentes: Ecce ex nobis interfecti sunt gladio, & ecce aliquos ex nobis deglutivit terra, et ecce aliqui ex nobis mortui sunt peste. Omnis qui accedit ad tabernaculum Domini moritur: num morte consumendi sumus?

CAP. XVIII.

Dixítq; Dominus ad Aaron; Tu, et filii tui et domus patris tui tecum, propitabitis sup delicta sanctuarii: et tu et filii tui tecum expiabitis super peccata sacerdotii vestri.

NUMERI.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* ** ** **

ספר במדבר : יח

Versio VULG. LAT.

fac appropinquare,tui patris *virgam* ,Levi *extensionem*,tuos fratres etiam Et

2 וְגַם אֶת־אַחֶיךָ מַטֵּה לֵוִי שֵׁבֶט אָבִיךָ הַקְרֵב
tecum tui filii & ,tu & :tibi miniſtrent & ,*te ſuper* ſe copulent & ,tecum

אִתָּךְ וְיִלְווּ עָלֶיךָ וְיָשְׁרְתוּךָ וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ
cuſtodiam & ,*tuam* cuſtodiam cuſtodient Et .teſtimonii *tentorio* coram

3 לִפְנֵי אֹהֶל הָעֵדֻת: וְשָׁמְרוּ מִשְׁמַרְתְּךָ וּמִשְׁמֶרֶת
non altare ad & ,ſanctitatis vaſa ad veruntamen :*tentorii* omnis

כָּל־הָאֹהֶל אַךְ אֶל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא
.vos *etiam* ipſi *etiam* morientur non & ,appropinquabunt

יִקְרָבוּ וְלֹא־יָמֻתוּ גַּם־הֵם גַּם־אַתֶּם:
omni in *conventus tentorii* cuſtodiam cuſtodient &,*te ſuper copulabuntur* Et

4 וְנִלְווּ עָלֶיךָ וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל מוֹעֵד לְכָל
.*vos ad* appropinquabit non extraneus Et .*tentorii ſervitio*

עֲבֹדַת הָאֹהֶל וְזָר לֹא־יִקְרַב אֲלֵיכֶם:
non & ,altaris cuſtodiam & ,ſanctitatis cuſtodiam cuſtodietis Et

5 וּשְׁמַרְתֶּם אֵת מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֵת מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ וְלֹא־
tuli ecce ego Et .Iſrael filios ſuper *iræ ſervor* amplius erit

יִהְיֶה עוֹד קֶצֶף עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַאֲנִי הִנֵּה לָקַחְתִּי אֶת־
datos donum vobis ,Iſrael filiorum medio è Levitas veſtros fratres

אֲחֵיכֶם הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֶם מַתָּנָה נְתֻנִים
tui filii & ,tu Et .*conventus tentorii ſervitium faciendum ad* ,Domino

לַיהוָה לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: וְאַתָּה וּבָנֶיךָ
,altaris rem omnem ad veſtrum ſacerdotium cuſtodietis tecum

אִתָּךְ תִּשְׁמְרוּ אֶת־כְּהֻנַּתְכֶם לְכָל־דְּבַר הַמִּזְבֵּחַ
.veſtrũ ſacerdotiũ *dabo doni ſervitium :ſervietis* & ,velum intra *ab* &

וּלְמִבֵּית לַפָּרֹכֶת וַעֲבַדְתֶּם מַתְּנַת אֶתֵּן אֶת־כְּהֻנַּתְכֶם
ad Dominus eſt locutus Et .morietur ,appropinquans extraneus Et

8 וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
:mearum *elevationum* cuſtodiam tibi dedi ecce ,ego Et :Aharon

אַהֲרֹן וַאֲנִי הִנֵּה נְתַתִּי לְךָ אֶת־מִשְׁמֶרֶת תְּרוּמֹתָי
,ungendum ad eas dedi tibi Iſrael filiorum *ſanctitates* omnes ad

לְכָל־קָדְשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְךָ נְתַתִּים לְמָשְׁחָה־
ſanctitatum *ſanctitate* de tibi erit Hoc .*ſeculi* ſtatutum in tuis filiis &

וְלִבָנֶיךָ לְחָק־עוֹלָם: זֶה יִהְיֶה לְךָ מִקֹּדֶשׁ הַקָּדָשִׁים
omne ad & ,eorum munus omne *ad* ,eorum *appropinquatio* omnis :igne de

מִן־הָאֵשׁ כָּל־קָרְבָּנָם לְכָל־מִנְחָתָם וּלְכָל־
ſanctitas ,mihi reddent *quæ* eorum *delictum omne ad* &,eorum *peccatum*

חַטָּאתָם וּלְכָל־אֲשָׁמָם אֲשֶׁר יְשִׁיבוּ לִי קֹדֶשׁ
:eam comedes ſanctitatum ſanctitate In .tuis filiis & ,*hoc* tibi ſanctitatum

קָדָשִׁים לְךָ הוּא וּלְבָנֶיךָ: בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ
.*tibi* hoc Et .tibi erit ſanctitas ,eam comedet maſculus omnis

כָּל־זָכָר יֹאכַל אֹתוֹ קֹדֶשׁ יִהְיֶה־לָּךְ: וְזֶה־לְּךָ
tibi Iſrael filiorum elevationes omnes *ad* ,eorum doni *elevatio*

תְּרוּמַת מַתָּנָם לְכָל־תְּנוּפֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ
mundus Omnis .*ſeculi* ſtatutũ in tecum tuis filiab' &,tuis filiis & ,eas dedi

נְתַתִּים וּלְבָנֶיךָ וּלְבִנֹתֶיךָ אִתָּךְ לְחָק־עוֹלָם כָּל־טָהוֹר
omnem &,*novi* olei pinguedinem Omnem .eam comedet tua domo in

בְּבֵיתְךָ יֹאכַל אֹתוֹ: כָּל חֵלֶב יִצְהָר וְכָל־
Domino dabunt *quod* eorum *initium* ,frumenti & ,*muſti* pinguedinem

חֵלֶב תִּירוֹשׁ וְדָגָן רֵאשִׁיתָם אֲשֶׁר־יִתְּנוּ לַיהוָה
.*ea* dedi tibi

לְךָ נְתַתִּים:

Sed & fratres tuos de tribu
Levi,et ſceptrũ patris tui ſume
tecũ, præſtóque ſint, & mini-
ſtrent tibi : tu autẽ & filii tui
miniſtrabitis in tabernaculo
teſtimonii. Excubabúntq; Le-
vitæ ad præcepta tua, & ad
cuncta opera tabernaculi : ita
duntaxat, ut ad vaſa Sanctua-
rii & ad altare non accedant,
ne & illi moriantur, & vos
pereatis ſimul. Sint autem te-
cum, & excubent in cuſtodiis
tabernaculi, & in omnibus ce-
remoniis ejꝰ., Alienigena non
miſcebitur vobis. Excubate
in cuſtodia Sanctuarii, & in
miniſterio altaris : ne oriatur
indignatio ſuper filios Iſrael.
Ego dedi vobis fratres veſtros
Levitas de medio filiorum Iſ-
rael, & tradidi donum Do-
mino, ut ſerviant in miniſte-
riis tabernaculi ejus. Tu au-
tem & filii tui cuſtodite ſa-
cerdotium veſtrum : & om-
nia quæ ad cultum altaris per-
tinent, & intra velum ſunt,
per ſacerdotes adminiſtra-
buntur. Si quis externus ac-
ceſſerit, occidetur. Locutúſ-
que eſt Dominus ad Aaron,
Ecce dedi tibi cuſtodiam pri-
mitiarum mearum. Omnia quæ
ſanctificantur à filiis Iſrael,
tradidi tibi & filiis tuis pro
officio ſacerdotali, legitima
ſempiterna. Hæc ergò accipi-
es de his, quæ ſanctificantur
& oblata ſunt Domino. Om-
nis oblatio, & ſacrificium, &
quidquid pro peccato atque
delicto redditur mihi, & ce-
dit in Sancta ſanctorum, tu-
um erit, et filiorum tuorum.
In Sanctuario comedes illud :
mares tantùm edent ex eo,
quia conſecratum eſt tibi.
Primitias autem, quas voue-
rint et obtulerint filii Iſrael,
tibi dedi, et filiis tuis, ac fili-
abus tuis, jure perpetuo. Qui
mundus eſt in domo tua, ve-
ſcetur eis. Omnem medullam
olei, et vini, ac frumenti, quid-
quid offerunt primitiarum
Domino, tibi dedi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ τὸς ἀδελφούς σε φυλὴ Λευὶ δῆμον
τοῦ πατρός σου προσαγαγε πρὸς σεαυτὸν,
καὶ (β) προσεθήτωσάν σοι, καὶ λειτουργή-
τωσάν σοι· σὺ δὲ καὶ οἱ υἱοί σου μετ᾽ σοῦ ἀπ-
ἐναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ φυλάξου-
σι τὰς φυλακάς σε, καὶ τὰς φυλακὰς τῆς
(γ) σκηνῆς· πλὴν πρὸς τὰ σκεύη τὰ ἅ-
για, καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον μὴ προσέγ-
γισον, καὶ οὐκ ἀποθανῶσι καὶ ὑμεῖς
4 καὶ προσεθήσονται πρὸς σὲ, καὶ φυλάξουσι
τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, εἰς
πάσας τὰς λειτουργίας τῆς σκηνῆς· καὶ ὁ ἀλ-
5 λογενὴς οὐ προσέλθετε πρὸς σέ. Καὶ φυ-
λάξεσθε τὰς φυλακὰς τῆ ἁγίων, καὶ τὰς φυ-
λακὰς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ οὐκ (δ) ἔσται θυ-
μὸς ἐπὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Καὶ ἐγὼ εἴλη-
6 φα τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν τοὺς Λευίτας ἐκ μέ-
σου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ δόμα δεδομένον κυ-
ρίῳ, λειτουργεῖν τὰς λειτουργίας τῆς σκη-
7 νῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σε μετ᾽
σοῦ διατηρήσετε τὴ ἱερατείαν ὑμῶν, εἰς πάν-
τα τρόπον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὸ ἔνδοθεν τῆ
καταπετάσματος· καὶ λειτουργήσετε τὰς
λειτουργίας δόμα τῆ ἱερατείας ὑμῶν. καὶ ὁ
8 ἀλλογενὴς ὁ προσπορεύόμενος, ἀποθανεῖ-
ται. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Ἀαρών,
(ε) Καὶ ἰδὲ ἐγὼ δέδωκα ὑμῖν τὴ διαλή-
ψεσιν τῆ (ζ) ἀπαρχῶν ἀπὸ πάντων τῆ ἡγια-
σμένων μοι παρὰ τῆ υἱῶν Ἰσραήλ· σοὶ
δέδωκα αὐτὰ εἰς γέρας, καὶ τοῖς υἱοῖς σε μετ᾽
9 σὲ νόμιμον αἰώνιον. Καὶ τοῦτο ἔσῃ ὑμῖν
ἀπὸ τῆ ἡγιασμένων ἁγίων τῆ καρπωμάτων
ἀπὸ πάντων τῆ δώρων αὐτῆ, καὶ ἀπὸ πάντων
τῆ θυσιασμάτων αὐτῆ, καὶ ἀπὸ πάσης πλημ-
μελείας αὐτῆ, καὶ ἀπὸ πασῶν τῆ (η) ἁμαρτιῶν
αὐτῆ, ὅσα ἀποδιδόασί μοι ἀπὸ πάντων τῆ ἁγίω-
10 ων, σοὶ ἔσαι καὶ τοῖς υἱοῖς σε. Ἐν τῷ ἁγίῳ τῆ
ἁγίων φάγεσθε αὐτά· πᾶν ἀρσενικὸν φάγε-
11 ται αὐτά· σὺ καὶ οἱ υἱοί σε. ἄκλα ἔσαι σοι. Καὶ
τῶτο ἔσαι ὑμῖν ἀπαρχῶν δωμάτων αὐτῆ, ἀπὸ
πάντων τῆ ἐπιθεμάτων τῆ υἱῶν Ἰσραήλ· σοὶ
δέδωκα αὐτὰ καὶ τοῖς υἱοῖς σε καὶ τῆ θυγατρά-
σι σε μετ᾽ σοῦ νόμιμον αἰώνιον. πᾶς καθαρὸς
12 ἐν τῷ οἴκῳ σε ἔδεται αὐτά. Πᾶσα ἀπαρ-
χὴ ἐλαίυ, καὶ πᾶσα (θ) ἀπαρχὴ οἴνυ, σίτυ, ἀπαρχὴ αὐτῆ ὅσα ἂν δῶσι τῷ κυρίῳ,
σοὶ δέδωκα αὐτά. Τὰ (ι) πρωτογεννήματα πάντα ὅσα ἐν τῇ γῇ αὐτῆ, ὅσα ἂν
ἐνέγκωσι κυρίῳ, σοὶ ἔσαι.

MS.A. (β) προστεθήτωσαν, καὶ (γ) σκηνῆς συ· πλὴν (δ) ἔσαι ἔτι θυ-
μὸς (ε) Καὶ ἐγὼ ἰδὲ (ζ) ἀπαρχῶν μι ἀπὸ (η) ἁμαρτιῶν, ὅσα (θ) ἀπαρ-
χὴ εἴτυ καὶ οἴνυ, ἀπαρχὴ (ι) πρωτογεννήματα

Et fratres tuos tribum Levi do-
mum patris tui aſſume ad te; &
adjungantur tibi, & miniſtrent
tibi : & tu, & filii tui tecum co-
ram tabernaculo teſtimonii. Et
(b) cuſtodient cuſtodias tuas, &
cuſtodias tabernaculi. Tantum-
modò ad vaſa ſancta, & ad al-
tare non accedent : & non mori-
entur & hi, & vos. Et addentur
ad te, & cuſtodient cuſtodias ta-
bernaculi teſtimonii, ſecundùm
omnia miniſteria tabernaculi. Et
alienigena non accedet ad te.
Et cuſtodietis cuſtodias ſanctorũ,
& cuſtodias altaris : et non (c)
erit furor in filios Iſrael. Et ego
accepi fratres veſtros Levitas de
medio filiorum Iſrael, (d) datio-
nem datam Domino,ad miniſtran-
da miniſteria tabernaculi teſtimo-
nii. Et tu, & filii tui tecum con-
ſervabitis ſacerdotium veſtrum
ad omnem modum altaris,et quod
eſt intra velum : & miniſtrabitis
miniſteria, (e) dationem ſacerdo-
tii veſtri. Et alienigena accedens,
morietur. Et locutus eſt Dominus
ad Aaron, Et ecce ego dedi vobis
conſervationem primitiarum, de
omnibus quæ ſanctificata ſunt mi-
hi à filiis Iſrael : tibi dedi ea in
(f) honorem, & filiis tuis poſ-
te,legitimum ſempiternum. Et hoc
ſit vobis de ſanctificatis ſanctis
oblationibus, de omnibus munerib
bus eorum, & de omnibus ſacrifi-
ciis eorum,& de omni delicto ea-
rum, & de omnibus peccatis ea-
rum : quæcunque reddunt mihi
de omnibus ſanctis, tibi erunt &
filiis tuis. In ſancto ſanctorum
comedetis ea : omne maſculinum
comedet ea,tu,& filii tui. Sanctæ
erunt tibi. Et hoc erit vobis de
primitiis dationum eorum, de om-
nibus impoſitionibus filiorum Iſ-
rael : tibi dedi ea,& filiis tuis,et
filiabus tuis tecum, legitimũ ſem-
piternum. Omnis mundus in do-
mo tua edet ea. Omnis primi-
tiæ olei, & omnis primitiæ
vini, (g) tritici, primitiæ eorum,
quæcunque dederint Domino; tibi
dedi ea. (h) Primogenita omnia,
quæcunque in terra eorum, quæ-
cunque attulerint Domino ; tibi
erunt.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et fratres quoque tuos, tribum Levi, tribum
patris tui aſſumes tecum, ut conſocientur ti-
bi, miniſtrentque tibi : & tu ac filii tui te-
cum eritis coram tabernaculo temporis teſti-
monii. Et cuſtodiant cuſtodiam tuam, &
cuſtodiam totius tabernaculi ; verùm vaſa
ſanctuarii & vaſa altaris ne tangant, ut ne
moriantur cùm ipſi tùm vos. Conſociabun-
tur inquam tibi, & cuſtodient cuſtodiam ta-
bernaculi temporis, totiuſque miniſterii ta-
bernaculi, & alienus non accedet ad vos.
Itaque cuſtodite cuſtodiam ſanctuarii & cu-
ſtodiam altaris, ut ampliùs nulla ſit indigna-
tio contra filios Iſrael. Et ego ecce promo-
vi fratres veſtros Levitas de medio filiorum
Iſrael (dono *enim* dediti ſunt Domino) ad
obeundum miniſterium tabernaculi tempo-
ris. Tu verò, & filii tui tecum cuſtodite ſa-
cerdotium veſtrum, cunctoſque ritus altaris:
& intra velum januæ fungimini miniſterio,
munere *ſcilicet*,quod dedi ſacerdotio veſtro:
& alienus qui acceſſerit, occidatur. Dixit
etiam Dominus ad Aharonem, Ecce ego de-
di tibi cuſtodiam ſeparationum mearum, &
omnia ſancta filiorum Iſrael tibi dedi ob
unctionem, tibi *inquam*,& filiis tuis tecum,
lege perpetuâ. Horum autem ſanctitas ſan-
ctificabitur ab igne : Omnis eorum oblatio,
& omnis eorum farina, omniaque peccata
eorum, & cuncta illorum ſacrificia quæ mihi
offerent, ſancta ſanctorum erunt tibi & filiis
tuis. In ſancto ſanctorum comedetis illud,
quilibet maſculus comedet illud, ſanctũ erit
tibi. Hæc igitur eſt ſeparatio donorũ veſtro-
rũ. Omnes etiã ſeparationes filiorũ Iſrael tibi
cõceſſi & filiis ac filiabꝰ tuis tecũ,lege perpe-
tuâ:quicunq; mundꝰ fuerit in domo tua,cõe-
det illud. Omnẽ pinguedinẽ olei,omnẽq; adi-
pẽ fruméti & vini, necnon pri-
mitias eorum quas tribuent Do-
mino, tibi conceſſi.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

2 וְאַף יָת אֲחָךְ שִׁבְטָא דְלֵוִי שִׁבְטָא דַאֲבוּךְ קָרֵיב לְוָתָךְ וְיִתְוֹסְפוּן עֲלָךְ וְיִשְׁתַּמְּשׁוּנָךְ וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ קֳדָם מַשְׁכְּנָא דְסָהֲדוּתָא: 3 וְיִטְּרוּן מַטְּרַתָּךְ וּמַטְּרַת כָּל מַשְׁכְּנָא בְּרַם לְמָנֵי קְרָשָׁא וּלְמַדְבְּחָא לָא יִקְרְבוּן וְלָא יְמוּתוּן אַף אֲנוּן אַף אַתּוּן: 4 וְיִתְוֹסְפוּן עֲלָךְ וְיִטְּרוּן יָת מַטְּרַת מַשְׁכְּנָא לְכָל פּוּלְחַן מַשְׁכְּנָא וְחֵילוֹנִי לָא יִקְרַב לְוָתְכוֹן: 5 וְיִטְּרוּן יָת מַטְּרַת קָדְשָׁא וְיָת מַטְּרַת מַדְבְּחָא וְלָא יְהֵי עוֹד רְגָזָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 6 וַאֲנָא הָא קְרִיבִית יָת אֲחֵיכוֹן לֵוָיֵאי מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכוֹן מַתְּנָן יְהִיבִין קֳדָם יְיָ לְמִפְלַח יָת פּוּלְחַן מַשְׁכְּנָא וְאִנּוּן: 7 וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ חַשְׁרוּן יָת כְּהֲנַתְכוֹן לְכָל פִּתְגָם מַדְבְּחָא וּלְמִגּוֹ לְפָרוֹכְתָא וְתִפְלְחוּן פּוּלְחַן מַתְּנָא אֶתֵּן יָת כְּהוּנַתְכוֹן וְחֵילוֹנִי דְיִקְרַב יִתְקְטֵיל: 8 וּמַלֵּל יְיָ לְאַהֲרֹן וַאֲנָא הָא יְהַבִית לָךְ יָת מַטְּרַת אַפְרָשׁוּתִי לְכָל קֻדְשַׁיָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ יְהַבְתִּינוּן לִרְבוּ וְלִבְנָךְ לְקְיָם עָלָם: 9 דֵּין יְהֵי לָךְ מִקּוּדַשׁ קֻדְשַׁיָּא מִן אֶשָּׁתָא כָּל קָרְבַּנְהוֹן לְכָל מִנְחָתְהוֹן וּלְכָל חַטּוֹתְהוֹן וּלְכָל אֲשְׁמֵיהוֹן דִי יְתִיבוּן קֳדָמַי קֻדְשִׁין דִּילָךְ הוּא וְלִבְנָךְ: 10 בְּקוּדְשִׁין תִּיכְלִנֵּיהּ כָּל דְּכוּרָא יְכוֹל יְתִיהּ קוּדְשָׁא יְהֵי לָךְ: 11 וְדֵין לָךְ אַפְרָשׁוּת מַתְּנָתְהוֹן לְכָל אַרְמוּתּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ יְהַבְתִּינוּן וְלִבְנָךְ וְלִבְנָתָךְ עִמָּךְ לְקְיָם עָלָם כָּל דְּכֵי בְּבֵיתָךְ יְכוֹל יְתִיהּ: 12 כָּל טוּב מְשַׁח וְכָל טוּב חִמְרָא וְעִבּוּר רֵאשֵׁיתְהוֹן דִּי יְתִנּוּן קֳדָם יְיָ לָךְ יְהַבְתִּינוּן:

TARGUM ONKELOS.

Fratres quoque tuos de tribu Levi patris tui applica ad te, ut adhæreant tibi & ministrent tibi: & tu, & filii tui tecũ, eritis corã tabernaculo testimonii. Et custodient custodiam tuam, & custodiam totius tabernaculi: sed ad vasa sanctuarii & ad altare non accedant, ut non moriantur tam illi quàm vos. Et adhærebunt tibi, & custodient custodiã tabernaculi fœderis, juxta omne ministeriũ tabernaculi: & alienꝰ non accedat ad vos. Custodiéntq; custodiã sanctuarii, & custodiã altaris: ut non fit ultrà indignatio super filios Israel. Et ecce ego applicavi fratres vestros Levitas, de medio filiorũ Israel: & dedi eos dono vobis coram Domino, ut ministrent ministerium tabernaculi fœderis. Tu autẽ & filii tui tecũ custodietis sacerdotiũ vestrũ, juxta omnẽ ritũ altaris, & intra velum ministrabitis: ministeriũ doni dabo sacerdotiũ vestrũ; & extraneꝰ qui accesserit, occidetur. Locutusque est Dñs cum Aaron: Ecce ego dedi tibi custodiam primitiarũ mearum: omnia quæ sanctificata sunt à filiis Israel, tibi tradidi ea propter unctione, & filiis tuis, in pactũ sempiternũ. Hoc erit tibi de sancto sanctorũ, quod remanet de omnibus quæ oblata sunt in igne: juxta omnia munera eorũ, & juxta omnia quæ pro peccato offeruntur, & pro delicto eorũ reddent coram me; sanctũ sanctorũ erit tibi & filiis tuis. In sancto sanctorum comedetis illud: omnis masculus comedet illud, sanctum erit tibi. Et hæ primitiæ munerũ eorũ, juxta omnia quæ obtulerint filii Israel: tibi tradidi ea, & filiis tuis & filiabꝰ tuis tecũ, fœdere sempiterno: omnis qui mundus fuerit in domo tua comedet ea. Omne optimũ olei, & omne optimũ vini & frumenti, & primitias eorum quas dabunt filii Israel coram Domino, tibi dedi eas.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 * זדש·אא·אחזע·שבש·לז·2זש·שפא·2ב·אזעע·קפפ·ש שע·
אא·זש2ב·ע2ש·זש2ע·זשש·עזעע·זפב·זאאזא·זפב·זאאזא·זפב·זאאזא

ספר במדבר : יח

tibi ,Domino *adáucent* quas eorum terra in quæ omnium Primitiæ
13 בְּכוּרֵי כָל־אֲשֶׁר בְּאַרְצָם אֲשֶׁר־יָבִיאוּ לַיהוָה לְךָ
consecratio Omnis .*illud* comedet ,tua domo in mundus Omnis .*erit*
14 יִהְיֶה כָּל־טָהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכְלֶנּוּ : כָּל־חֵרֶם
quam carni omni vulvæ aperto Omnis .erit tibi ,Israel in
15 בְּיִשְׂרָאֵל לְךָ יִהְיֶה : כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־
Sed .tibi erit ,*animali in & homine in* ,Domino *facient appropinquare*
יַקְרִיבוּ לַיהוָה בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה יִהְיֶה לְךָ אַךְ
animalis primogenitum & ,hominis primogenitum redimes redimendo
פְּדֹה תִפְדֶּה אֶת בְּכוֹר הָאָדָם וְאֶת בְּכוֹר הַבְּהֵמָה
:tua ordinatione *in* redimes meæis filio à ej° redéptiones Et .redimes immundi
16 הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה : וּפְדוּיָו מִבֶּן־חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכֶּךָ
.*ipse* obolorum Viginti .sanctitatis *sicli in* ,seclis quinque ,*argento*
כֶּסֶף חֲמֵשֶׁת שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא :
capræ primogenitū vel ,ovis primogenitum vel bovis primogenitum Sed
17 אַךְ בְּכוֹר־שׁוֹר אוֹ־בְכוֹר כֶּשֶׂב אוֹ־בְכוֹר עֵז
& ,altare *super* sparges eorū Sanguinem .*ipsi* Sāctificatio .redimes non
לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם אֶת־דָּמָם תִּזְרֹק עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־
eorum caro Et .Domino quietis odorē in *ignitionem*, facies suffire eorū adipē
חֶלְבָּם תַּקְטִיר אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה : וּבְשָׂרָם
.erit tibi dexter armus sicut & ,elevationis pectus sicut ,tibi erit
יִהְיֶה־לְּךָ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה וְכִשּׁוֹק הַיָּמִין לְךָ יִהְיֶה :
Israel filii facient elevare quas ,sanctificationum elevationes Omnes
18 כָּל־ תְּרוּמֹת הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יָרִימוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
.*sæculi* statutum in ,tecum tuis filiabus & ,tuis filiis & ,tibi dedi ,Domino
לַיהוָה נָתַתִּי לְךָ וְלִבְנֶיךָ וְלִבְנֹתֶיךָ אִתְּךָ לְחָק־עוֹלָם
.tecum tuo semini & ,tibi ,*Domini facies ad illud* sæculi salis Pactum
בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הוּא לִפְנֵי יְהוָה לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ :
pars & ,*hæreditabis* non eorum terra In :Aharon ad Dominus dixit Et
19 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן בְּאַרְצָם לֹא תִנְחָל וְחֵלֶק
tua hæreditas & ,tua pars Ego .eorum medio in tibi erit non
לֹא־יִהְיֶה לָךְ בְּתוֹכָם אֲנִי חֶלְקְךָ וְנַחֲלָתְךָ
decimam omnem dedi ecce ,Levi filiis Et .Israel filiorum medio in
20 בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וְלִבְנֵי לֵוִי הִנֵּה נָתַתִּי כָּל־מַעֲשֵׂר
servientes ipsi *quo* eorum *servitio* pro ,hæreditatem in Israel in
בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה חֵלֶף עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־הֵם עֹבְדִים אֶת־
Israel filii amplius appropinquabūt non Et .*conventus tentorii servitium*
21 עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד : וְלֹא־יִקְרְבוּ עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
ipse Levita *serviet* Et .*meriendum ad peccatum ferendū ad* ,*conventus tentorium* ad
22 אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד לָשֵׂאת חֵטְא לָמוּת : וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא
.statuto ,eorum iniquitatē portabunt ipū & ,*conventus tentorii servitium*
אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהֵם יִשְׂאוּ עֲוֹנָם חֻקַּת
hæreditabunt non Israel filiorum medio In Et .vestras generationes *in sæculi*
עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם וּבְתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ
elevabunt quam ,Israel filiorum decimam Quia .hæreditatem
23 נַחֲלָה : כִּי אֶת־מַעְשַׂר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרִימוּ
dixi Idcirco .hæreditatē in Levitis dedi ,elevationem Domino
לַיהוָה תְּרוּמָה נָתַתִּי לַלְוִיִּם לְנַחֲלָה עַל־כֵּן אָמַרְתִּי
.hæreditatem *hæreditabunt* non Israel filiorum medio in :eis
24 לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נַחֲלָה :

Versio VULG. LAT.

13 Universa frugum initia, quas gignit humus, & Domino deportantur, cedent in usus tuos: qui mundus est in domo tua, vescetur eis. Omne quod ex voto reddiderint filii Israël, 14 tuum erit. Quidquid primum erumpit è vulva cunctæ carnis, quam offerunt Domino, sive ex hominibus, sive de pecoribus fuerit, tui juris erit; ita 15 duntaxat, ut pro hominis primogenito pretium accipias, & omne animal quod immundū est, redimi facias. Cujus redemptio erit post unum mensem, siclis argenti quinque, pondere Sanctuarii. Siclus vi- 16 ginti obolos habet. Primogenitum autem bovis & ovis & capræ non facies redimi, quia sanctificata sunt Domino: sanguinem tantùm eorum fundes super altare, & adipes adolebis in suavissimum odorem 17 Domino. Carnes verò in usum tuum cedent: sicut pectusculum consecratum, & armus dexter, 18 tua erunt. Omnes primitias Sanctuarii, quas offerunt filii Israël Domino, tibi dedi, & filiis ac filiabus tuis, jure perpetuo. Pactum salis est sempiternum coram Domino, ti- 19 bi ac filiis tuis. Dixitque Dominus ad Aaron, In terra eorum nihil possidebitis, nec habebitis partem inter eos: ego 20 pars & hæreditas tua in medio filiorum Israël. Filiis autem Levi dedi omnes decimas Israëlis in possessionem, pro ministerio quo serviunt mihi in tabernaculo fœderis: Ut non 21 accedāt ultrà filii Israël ad tabernaculū, nec committāt peccatū mortiferū, Solis filiis Levi mihi in tabernaculo serviētib°, & portantib° peccata populi. Legitimū sempiternū erit 22 in generationib° vestris. Nihil aliud possidebunt, Decimarum oblatione contenti, quas 23 in usus eorum & necessaria separavi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Πᾶς καθαρὸς ἐν τῇ οἰκῳ Cυ ἔδεται αὐτά. Omnis mundus in domo tua comedet ea. Omne consecratum in si-
14 Πᾶν ἀναθεμαθισμένον (κ) ἐν ὑοῖς Ἰσ- lijs Israel, tibi erit. Et omne ad-
15 ραηλ, Coὶ ἔσαι. Καὶ πᾶν διανοῖγον μήτραν perions vulvam de omni carne
ἀπὸ πάσης Cαρκὸς, ὅσα προσφέρουσι κυ- quæcunque offerunt Domino ab
ρίῳ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, σοὶ ἔσαι. homine usque ad pecus, tibi erit.
ἐμ̀ ἢ λύτροις λυτρωθήσεται τὰ πρωτότο- Sed redemptionibus redimentur
κα τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν primogenita hominum: & pri-
16 κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων λυτρώσῃ. Καὶ ἡ mogenita pecorum immundorum
λύτρωσις αὐτῶ, ἀπὸ μηνιαίου ἡ συνλίμωσις redimes. Et redemptio ejus, ab
πέντε σίκλων, κτ̄ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον uno mense: æstimatio quinq; si-
17 εἴκοσι ὀβολοί εἰσι. Πλὴν πρωτότοκα μό- clorum, juxta siclum sanctū vi-
γων καὶ πρωτότοκα προβάτων καὶ πρωτότο- ginti oboli sunt. Verumtamen
κα αἰγῶν οὐ λυτρώσῃ· ἁγιά ὅτι· καὶ τὸ αἷ- primogenita vitulorum, & pri-
μα αὐτῶν προσχεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον, mogenita ovium, & primogeni-
καὶ τὸ στέαρ ἀνοίσεις κάρπωμα εἰς ὀσμὴν ta caprarum non redimes. San-
18 εὐωδίας κυρίῳ. Καὶ τὰ κρέα ἔσαι Coι, κα- cta sunt. Et sanguinem eorum ef-
θὰ καὶ τὸ σηθύνιον τῆς ἐπιθέματος· (λ) καὶ fundes ad altare: & adipem of-
κτ̄ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν, (μ) σοὶ ἔσαι. feres oblationem in odorem suavitatis Domino. Et carnes erunt
19 Πᾶν ἀφαίρεμα τῶν ἁγίων ὅσα ἂν ἀφέ- tibi, sicut etiam pectusculum
λωσιν οἱ ὑοὶ Ἰσραὴλ κυρίῳ, δέδωκά Coι impositionis; & ad brachium
καὶ τοῖς ὑοῖς Cυ καὶ ταῖς θυγατράσι Cυ μτ̄ dextrum, tibi erit. Omnis dem-
Cῦ, νόμιμον αἰώνιον. Διαθήκη ἁλὸς αἰω- ptio sanctorum, quæcunque dem-
νίς ἐστιν ἔναντι κυρίου, Coὶ καὶ τῷ σπέρ- pserint filii Israel Domino; de-
20 ματί Cυ μτ̄ Cέ. Καὶ ἐλάλησε κύει πρὸς Ἀαρὼν, Ἐν τῇ γῇ αὐτῶν οὐ κληρο- di tibi, & filiis tuis, & filia-
νομήσεις, καὶ μερὶς οὐκ ἔσαι Coι ἐν αὐτοῖς, bus tuis tecum, legitimum sem-
ὅτι ἐγὼ μερὶς Cυ καὶ κληρονομία Cυ ἐν piternum. Testamentum (ι) sa-
21 μέσῳ τῶν ὑῶν Ἰσραήλ. Καὶ τοῖς ὑοῖς lis sempiternis est ante Dominum,
Λευὶ ἰδὲ δέδωκα πᾶν ὄπσδέκατον ἐν Ἰσρα- tibi & semini tuo post te. Et
ὴλ ἐν κλήρῳ ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν αὐ- locutus est Dominus ad Aaron,
τῶν, ὅσα αὐτοὶ λειτουργοῦσι λειτουργίαν In terra eorum non hæreditabis,
22 ἐν τῇ Cκλωῇ τῆ μαρτυρίυ. Καὶ ὐ προσ- & pars non erit tibi in eis: quo-
ελεύσονται ἔτι οἱ ὑοὶ Ἰσραὴλ εἰς τὴν σκη- niam ego pars tua, & hæredi-
νὴν τῆ μαρτυρίυ λαCεῖν ἁμαρτίαν θανα- tas tua in medio filiorum Isra-
23 τηφόρον. Καὶ λειτουργήσει ὁ Λευίτης αὐ- el. Et filiis Levi ecce dedi om-
τὸς τὴν λειτουργίαν τῆς Cκλωῆς τῆ μαρ- nem decimam in Israel in sorte
τυρίυ· καὶ αὐτοὶ λήψονται τὰ ἁμαρτή- pro ministeriis eorum, quæcun-
ματα αὐτῶν, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς que ipsi ministrant, ministerium
γενεὰς αὐτῶν. καὶ ἐν μέσῳ (ν) ὑῶν Ἰσρα- in tabernaculo testimonii. Et non
24 ὴλ ὐ κληρονομήσουσι κληρονομίαν. Ὅτι accedant ultrà filii Israel in ta-
τὰ ὄπσδέκατα τῶν ὑῶν Ἰσραὴλ ὅσα (ξ) bernaculum testimonii ad acci-
ἐὰν ἀφορίσωσι κυρίῳ, ἀφαίρεμα δέδωκα piendum peccatum mortiferum.
τοῖς Λευίταις ἐν κλήρῳ. διὰ τοῦτο εἰρηκα Et ministrabit Levita ipse mi-
αὐτοῖς, Ἐν μέσῳ (ο) ὑῶν Ἰσραὴλ ὐ κλη- nisterium tabernaculi testimonii,
ρονομήσουσι κλῆρον. & ipsi accipient peccata eorum, legitimum sempiternum in pro-
genies eorum. Et in medio filio-
rum Israel non hæreditabunt
hæreditatem. Quoniam deci-
mas filiorū Israel, quacunq; se-
gregaverint Domino, demptione
dedi Levitis in sorte. Propterea
dixi eis, In medio filiorum Is-
rael non hæreditabunt sortem.

MS.A. (κ) ἐν τοῖς ὑοῖς (λ) καὶ τὸν (μ) ἔσαι σοι. (ν) τῶν ὑῶν (ξ) ἐν (ο) τῶν ὑῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Primitia omnis quæ est in terra ipsorum, quam afferent Domino, tua erit: & quicunq; mundus fuerit in domo tua, comedet eam. Omne etiam anathema in Israele, tuum erit. Omne deniq; aperiens vulvam ex omni carne, quod offerent Domino, sive ex hominibus fuerit sive ex animantibus, tuum erit. Veruntamen redimendo redimes primogenita hominum, & primogenita animantis immundi redimes. Ejus autem redemptionem à filio mensis & supra redimes pretio argenti, *nempe* quinq; siclis in siclo sanctuarii: viginti verò obolorum est siclus. At verò primogenita boum, & primogenita caprarum, & primogenita agnorum ne redimas, quia sancta sunt: sed sanguinem eorum sparge super altare, & adipem illorum eleva in oblationem ad altare pro odore suffitûs Domino. Caro autem eorum tua sit, sicut pectusculum separationis, & sicut armus dexter, tua sit. Omnem separationem sacrorum quæ separant filii Israel Domino, dedi tibi & filiis ac filiabus tuis tecum, lege perpetuâ, fœdus est salis perpetuum coram Domino tibi & filiis tuis tecum. Et dixit Dñs ad Aharonem, In terra eorum nihil possidebis, & pars non erit tibi inter eos: sed pars tua & possessio tua inter filios Israel, erunt separationes Dñi ejusq; sacra. Filiis verò Levi, ecce dedi cunctas decimas filiorum Israel in possessionem pro ministerio eorum, eò quòd ipsi fungantur ministerio tabernaculi temporis. Et ampliùs non accedent filii Israel ad tabernaculum temporis, ne recipiant peccatum, & moriantur. At exequentur Levitæ ministerium tabernaculi temporis, & ipsi ferent iniquitatem suam, lege sempiternâ in generationes suas: & inter filios Israel nullam obtinebunt hæreditatem. Decimas quas separant filii Israel Domino, dedi Levitis hæreditatem: propterea dixi eis quòd inter filios Israel nullam obtinebunt hæreditatem.

PARAPH. CHALD. cum

תרגום אונקלוס

13 בְּכוּרֵי כָל־דִּי בְאַרְעָהוֹן דִּי־יַיְתוֹן
קֳדָם־יְיָ דִּי לָךְ יְהֵי כָּל דְּדַכְיָ בְּבֵיתָךְ
14 וְיֵכְלִנֵּיהּ: כָּל חֲרָמָא בְּיִשְׂרָאֵל דִּילָךְ
15 יְהֵי: כָּל פָּתַח וֻלְדָּא לְכָל בִּסְרָא דִּי
יְקָרְבוּן קֳדָם־יְיָ בְּאֱנָשָׁא וּבְעִירָא
יְהֵי לָךְ בְּרַם מְפָרַק תְּפָרוֹק יָת
16 בּוּכְרָא דַּאֱנָשָׁא וְיָת בּוּכְרָא דִּבְעִירָא
מְסַאֲבָא תְּפָרוֹק: וּפִרְקָנֵיהּ מִבַּר־
יַרְחָא תְּפָרוֹק בְּפַרְסַנֵּי כְּסַף חֲמִשָּׁא
סְלְעִין בִּסְלַעֵי קוּדְשָׁא עֶסְרִין מָעִין
17 הִוא: בְּרַם בּוּכְרָא דְּתוֹרָא אוֹ
בּוּכְרָא דְּאִמְּרָא אוֹ בּוּכְרָא דְּעִזָּא
לָא תְּפָרוֹק קוּדְשָׁא אִנּוּן יָת דְּמֵהוֹן
תִּזּוֹרוֹק עַל־מַדְבְּחָא וְיָת תַּרְבֵּיהוֹן
חַסַּק קֻרְבָּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם
18 יְיָ: וּבְשַׂרְהוֹן יְהֵי־לָךְ כְּחָדְיָא
דְּאָרְמוּתָא וּכְשׁוֹקָא דְּיַמִּינָא דִּילָךְ
19 יְהֵי: כָּל אַפְרָשׁוּת קֻדְשַׁיָּא דִּי־יַפְרְשׁוּן
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ יְהַבִית לָךְ
וּלְבָנָךְ וְלִבְנָתָךְ עִמָּךְ לְקְיָם עָלַם קְיָם
מְלַח עָלַם הִיא קֳדָם יְיָ לָךְ וְלִבְנָךְ
20 עִמָּךְ: וַאֲמַר יְיָ לְאַהֲרֹן בְּאַרְעָהוֹן לָא
תֵּחְסַן וְחוּלָק לָא־יְהֵי לָךְ בֵּינֵיהוֹן
מַתְּנָן־דִּי־יְהַבִית לָךְ אֲנָא־חוּלְקָךְ
וְאַחְסָנְתָּךְ בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְלִבְנֵי
21 לֵוִי הָא יְהַבִית כָּל מַעְשַׂר בִּישְׂרָאֵל
לְאַחְסָנָא חֲלָף פּוּלְחָנְהוֹן דִּי־אִנּוּן
22 פָּלְחִין יָת פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא: וְלָא
23 יִקְרְבוּן עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַשְׁכַּן
זִמְנָא לְקַבָּלָא חוֹבָא לְמֵמָת: וְיִפְלְחוּן
24 לֵוָאֵי אִנּוּן יָת־פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא
וְאִנּוּן יְקַבְּלוּן חוֹבֵיהוֹן קְיָם עָלַם
לְדָרֵיכוֹן וּבְגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא יְחַסְּנוּן
אַחְסָנָא: אֲרֵי יָת מַעְשַׂר דִּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל דִּי יַפְרְשׁוּן קֳדָם־יְיָ
אַפְרְשׁוּתָא יְהַבִית לְלֵיוָאֵי לְאַחְסָנָא
עַל־כֵּן אֲמָרִית לְהוֹן בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לָא־יַחְסְנוּן אַחְסָנָא:

VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

13 Primitiæ omnium quæ in terra
sua nascuntur, quas offerunt
coram Domino, tuæ erunt:
omnis qui mundꝰ fuerit in do-
mo tua, vescetur eis. Omne
14 anathema in Israel tuum erit.
15 Omne quod aperit vulvam
omnis carnis quam offerunt
coram Domino, de homine &
jumento & de pecoribus, tuum
erit: sed redimens redimes
primogenitum hominis; pri-
mogenitum quoque animalis
immundi redimes. Et redem-
ptio ejus erit ab ætate unius
mensis; redimesque pretio
quinq; siclorum argento in si-
clis sanctuarii: viginti obolos
habens siclus. Sed primogeni-
tū bovis & agni, aut primoge-
nitū capræ nō redimes, sancta
sunt: sanguinem eorū asperges
sup altare, & adipes eorū ado-
lebis, ut oblatio suscipiatur vo-
luntariè corā Dño. Carnes au-
tē eorū erūt tibi: sicut pectus-
culum elevationis, & sicut ar-
mus dexter, tua erunt. Omnes
primitias sanctificatas, quas of-
ferūt filii Israel corā Dño, tibi
dedi; & filiis tuis & filiabus
tuis tecum, pacto sempiterno:
pactum æternum salis est co-
ram Domino, tibi & filiis tuis
tecum. Dixitque Dominus ad
Aaron, In terra eorū non pos-
sidebis, neque pars erit tibi in-
ter eos: dona quæ dedi tibi,
illa sunt pars tua & hæreditas
tua, in medio filiorum Israel.
Filiis autem Levi ecce dedi
omnē decimā in Israel in pos-
sessionē, pro ministerio suo quo
ipsi ministrant ministerium ta-
bernaculi fœderis. Et nō acce-
dant ultrà filii Israel ad taber-
naculū fœderis: ne suscipiant
peccatū ad mortem. Ministra-
buntq; ipsi Levitæ ministerium
tabernaculi fœderis; & ipsi
suscipient peccatū eorū: pacto
sempiterno in generationibus
vestris; et in medio filiorū Isra-
el non possidebunt hæreditatē.
Quia decimas filiorum Israel,
quas separant coram Domino,
dedi Levitis in possessionem:
ideò dixi eis; In medio filio-
rum Israel non possidebunt
possessionem.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 ** כָּל־בְּכוּרֵי כָל־אֲשֶׁר־יַקְרִיבוּ לַיהוָה בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לְךָ יִהְיֶה
אַךְ פָּדֹה תִפְדֶּה אֶת־בְּכוֹר הָאָדָם וְאֶת־בְּכוֹר הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה:
14 * וּפְדוּיָו מִבֶּן־חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף חֲמֵשֶׁת שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל
15 הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא: * רַק בְּכוֹר אֲשֶׁר יִוָּלֵד לַיהוָה בְּשׁוֹרֵךְ
בְּכוֹר כִּבְשָׂה וּבְכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם אֶת־דָּמָם תִּזְרֹק עַל־
16 הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־חֶלְבָּם תַּקְטִיר אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: * וּבְשָׂרָם
17 יִהְיֶה לָּךְ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה וְכַשּׁוֹק הַיָּמִין לְךָ יִהְיֶה: * וְכָל־תְּרוּמֹת
הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יָרִימוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַיהוָה נָתַתִּי אֹתָם לְךָ וּלְבָנֶיךָ
וְלִבְנֹתֶיךָ אִתָּךְ לְחֻקַּת עוֹלָם בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הִוא לִפְנֵי יְהוָה לְךָ
18 וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ: * וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן בְּאַרְצָם לֹא תִנְחָל וְחֵלֶק
לֹא־יִהְיֶה לָךְ בְּתוֹכָם אֲנִי חֶלְקְךָ וְנַחֲלָתְךָ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
19 * וְלִבְנֵי לֵוִי הִנֵּה נָתַתִּי כָּל־מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה תַּחַת עֲבֹדָתָם
אֲשֶׁר הֵם עֹבְדִים אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: * וְלֹא־יִקְרְבוּ עוֹד בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד לָשֵׂאת חֵטְא לָמוּת: * וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא אֶת־
עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהֵם יִסְבְּלוּ עֲוֹנָם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם וּבְתוֹךְ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נַחֲלָה: * כִּי אֶת־מַעְשַׂר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
יָרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה נָתַתִּי לַלְוִיִּם לְנַחֲלָה עַל־כֵּן אָמַרְתִּי לָהֶם
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נַחֲלָה:

VERSIO SAMARITANA.

13 ** כָּל־בְּכוּרֵי כָל־אֲשֶׁר־יַקְרִיבוּ לַיהוָה בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לְךָ יִהְיֶה
אַךְ פָּדֹה תִפְדֶּה אֶת־בְּכוֹר הָאָדָם וְאֶת־בְּכוֹר הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה:
14 * וּפְדוּיָו מִבֶּן־חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף חֲמֵשֶׁת שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל
15 הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא: * רַק בְּכוֹר אֲשֶׁר יִוָּלֵד לַיהוָה בְּשׁוֹרֵךְ
בְּכוֹר כִּבְשָׂה וּבְכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם אֶת־דָּמָם תִּזְרֹק עַל־
16 הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־חֶלְבָּם תַּקְטִיר אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: * וּבְשָׂרָם
17 יִהְיֶה לָּךְ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה וְכַשּׁוֹק הַיָּמִין לְךָ יִהְיֶה: * וְכָל־תְּרוּמֹת
הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יָרִימוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַיהוָה נָתַתִּי אֹתָם לְךָ וּלְבָנֶיךָ
וְלִבְנֹתֶיךָ אִתָּךְ לְחֻקַּת עוֹלָם בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הִוא לִפְנֵי יְהוָה לְךָ
18 וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ: * וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן בְּאַרְצָם לֹא תִנְחָל וְחֵלֶק
לֹא־יִהְיֶה לָךְ בְּתוֹכָם אֲנִי חֶלְקְךָ וְנַחֲלָתְךָ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
19 * וְלִבְנֵי לֵוִי הִנֵּה נָתַתִּי כָּל־מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה תַּחַת עֲבֹדָתָם
אֲשֶׁר הֵם עֹבְדִים אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: * וְלֹא־יִקְרְבוּ עוֹד בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד לָשֵׂאת חֵטְא לָמוּת: * וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא אֶת־
עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהֵם יִסְבְּלוּ עֲוֹנָם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם וּבְתוֹךְ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נַחֲלָה: * כִּי אֶת־מַעְשַׂר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
יָרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה נָתַתִּי לַלְוִיִּם לְנַחֲלָה עַל־כֵּן אָמַרְתִּי לָהֶם
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נַחֲלָה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

13 *Primitiæ omnium quæ sunt*
in terra(l) eorū quas offerent
Domino, tuæ erunt: omnis
mundus in domo tua vesce-
tur illis. Omne anathema
14 *in filiis Israel, tuum erit.*
Omne adaperiens "vulvam
15 *in omni carne quod offerent*
Domino de homine & de be-
stiis, tuū erit; tantū redimendo
redimes primogenitū ho-
minis; primogenitum quoque
bestiæ immundæ, redimes. Re-
16 *demptionem autem ejus à fi-*
lio unius mensis redimes juxta
æstimationem tuam, argen-
to quinq; siclorum secundùm
siclū sanctuarii: viginti obo-
lorum ille est. Verùm primo-
17 *genitum bovis, vel primogeni-*
tum ovis, aut primogenitum
capræ non redimes; sancta
sunt: sanguinem eorū fundes
super altare, & pinguedinē
eorū adolebis: sacrificium est
ignitum, odor (m) suavitatis
Domino. Caro verò eorum tua
18 *erit; sicut pectusculum ventil-*
lationis, & sicut armus dex-
ter, tua erit. Omnis oblatio
19 *sanctificationū quam eleva-*
bunt filii Israel Domino, dedi
tibi, & filiis tuis, & filiabus
tuis tecū in(n) præceptū æter-
nū: fœdus salis est æternum
corā Domino, tibi & semini-
20 *tuo tecum. Et dixit Dominus*
Aaroni, In terra eorum nihil
possidebis, neq; pars erit tibi
in medio eorū: ego pars tua,
& possessio tua in medio fili-
21 *orū Israel. Filiis autem Levi*
ecce dedi omnes decimas Is-
raelis in possessionem(o) pro
ministerio eorū quod præstāt
in ministerio tabernaculi te-
stimonii. Itaq; non appropin-
22 *quabunt amplius filii Israel*
tabernaculo testimonii ut ser-
vant peccatū quo (p) morian-
tur. Facietque Levi ipse mini-
23 *steriū tabernaculi testimonii,*
ipsique portabunt peccata e-
orū. Præceptū est æternum in
generationibus vestris, & in
medio filiorū Israel, non pos-
24 *sidebūt hæreditatem; Quia de-*
cimas filiorum Israel quas
elevabunt Domino in oblati-
onem, dedi Levitis in posses-
sionem: Ideo dixi quòd in
medio filiorum Israel non
possidebunt hæreditatem.

VER. SAM. (l) vestri (m) beneplaciti (n) portionem æternam: (o) mercedem minis-terii (p) occidantur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وَبِكُورُ كُلِّمَا فِي بِلَادِهِمِ ٱلَّتِي يَأْتُونَ بِهَا لِلَّهِ تَكُونُ لَكَ * وَكُلُّ طَاهِرٍ فِي مَنْزِلِكَ يَأْكُلُهُ * وَكُلُّ صَافٍ
14 فِي ٱلْإِسْرَائِيلِيَّةِ تَكُونُ لَكَ * وَكُلُّ أَوَّلِ بَطْنٍ مِنْ كُلِّ بَسَرِيَّةٍ ٱلَّذِي يُقَدِّمُونَهُ لِلَّهِ مِنْ إِنْسَانٍ
15 وَبَهِيمَةٍ يَكُونُ لَكَ * لَكِنْ يَجِبُ أَنْ تَفْدِيَ بُكُورَ ٱلنَّاسِ وَبُكُورَ ٱلْبَهِيمَةِ ٱلنَّجِسَةِ * وَفِدَاءُ
16 ٱلنَّاسِ مِنِ ٱبْنِ شَهْرٍ بِقِيمَتِهِ خَمْسَةُ مَثَاقِيلَ فِضَّةٍ بِمِثْقَالِ ٱلْقُدْسِ * وَهُمْ عِشْرُونَ دَانِقًا * وَأَمَّا بُكُورُ
17 ٱلْبَقَرِ وَٱلضَّانِ وَٱلْمَاعِزِ فَلَا تَفْدِهَا * فَإِنَّهَا مُقَدَّسَةٌ * رُشَّ دَمَهَا عَلَى ٱلْمَذْبَحِ * وَقَتِّرْ شَحْمَهَا قُرْبَانًا مَقْبُولًا
18 مَرْضِيًّا عِنْدَ ٱللَّهِ * وَلَحْمُهَا يَكُونُ لَكَ * كَقَصِّ ٱلْحَرِيكِ وَٱلسَّاقِ ٱلْيُمْنَى يَكُونُ لَكَ * وَسَائِرُ رَوَائِعِ
19 ٱلْأَقْدَاسِ ٱلَّتِي يَرْفَعُهَا بَنُو إِسْرَائِيلَ لِلَّهِ * جَعَلْتُهَا لَكَ وَلِبَنِيكَ وَلِبَنَاتِكَ مَعَكَ رَسْمَ ٱلدَّهْرِ * عَهْدُ
20 بَنَاتِ ٱلدَّهْرِ هُوَ لِلَّهِ وَلِنَسْلِكَ مِنْ بَعْدِكَ * ثُمَّ قَالَ ٱللَّهُ لَهُ * فِي بِلَادِهِمْ لَا تَمْلِكْ * وَلَا يَكُنْ لَكَ
قِسْمٌ فِيمَا بَيْنَهُمْ * فَإِنِّي قَدْ صِرْتُ قِسْمَكَ وَمُلْكَكَ فِيمَا بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَلِبَنِي لَيْوِي قَدْ جَعَلْتُ
21 كُلَّ عُشْرٍ مِنْ آلِ إِسْرَائِيلَ مُلْكًا بَدَلَ خِدْمَتِهِمُ ٱلَّتِي يَخْدُمُونَ خِبَاءَ ٱلْحَضَرِ * وَلَا يَتَقَدَّمُ أَيْضًا بَنُو
22 إِسْرَائِيلَ إِلَى خِبَاءِ ٱلْحَضَرِ * فَيَحْمِلُوا وِزْرًا وَيَهْلِكُونَ * وَيَخْدِمُ ٱللَّاوِيُّونَ وَحْدَهُمْ خِبَاءَ ٱلْحَضَرِ * وَهُمْ
23 يَحْمِلُونَ وِزْرَ * رَسْمَ ٱلدَّهْرِ عَلَى مَرَاجِيلِهِمْ * وَفِيمَا بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا يَمْلِكُونَ مُلْكًا * فَإِنَّ
24 أَعْشَارَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ٱلَّتِي يَرْفَعُونَهَا لِلَّهِ رَفِيعَةً جَعَلْتُهَا لِلَّاوِيِّينَ مُلْكًا * فَلِذَلِكَ قُلْتُ لَهُ * فِيمَا بَيْنَ
بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا يَمْلِكُونَ مُلْكًا *

Et primogenita omnium quæ habent in ru- 13
ribus suis, quæ offerunt Deo, erunt tua: et
omnis mundus in domicilio tuo comedet
illa. Et omnia spontanea quæ sunt in Is- 14
raelitis, erunt tua. Et omnis primus fœtus 15
ex omni carneo, quem offerent Deo ex ho-
mine et pecore, erit tuus. Convenit tamen
ut redimas primogenitos hominum, et pri-
mogenita pecoris immundi. Et quidem 16
redemptio hominum à filio unius mensis,
pro valore ejus, sunt quinque sicli argenti
in siclo sanctuarii, qui est viginti obolo-
rum. At verò primogenita boum & ovi- 17
um et caprarum, ne redimas, quoniã san-
cta sunt: sparge sanguinem eorum super
altare, & adole adipem illorum sacrificii-
um acceptum placabile apud Deum, Et 18
caro eorum erit tua: sicut pectus agitatio-
nis & armus dexter, tua erit. Et omnes 19
elevationes sacrorum quæ elevabunt filii
Israil Deo, tibi dedi, & filiis tuis, ac filia-
bus tuis tecum, præcepto sempiterno: pa-
ctum durationis sæculi est Dño, & stirpi
tuæ post te. Dixit quoque illi Deus, In 20
terris eorum nil possideas, & ne sit tibi
portio inter eos. Ego enim factus sum
portio tua, & hæreditas tua inter filios
Israil. Filiis verò Levi jam constitui o- 21
mnem decimam stirpis Israil in possessionē
pro ministerio eorū quo ministrent taber-
naculo præsentiæ. Et ne accedant ultrà 22
filii Israil ad tabernaculum præsentiæ, et
portent scelus, ac pereant. At servient 23
Levitæ soli tabernaculo præsentiæ, et ipsi
portabunt culpam illius: præceptum sem-
piternum in seriem generationum eorum,
& inter filios Israil ne possideant posses-
sionem: Quia decimas filiorum Israil 24
quas offerent Deo oblationem, statui stir-
pi Levitica in possessionem: nam ideirco
dixi ei; Inter filios Israil ne possideatis
possessionem.

ספר במדבר : יט

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 loqueris Levitas ad Et .dicendo, Moseh ad Dominus est locutus Et
26 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : וְאֶל־הַלְוִיִּם תְּדַבֵּר
decimam Israel filiis à acceperitis Cum :eos ad dices &
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמַּעֲשֵׂר
ea ex elevabitis &, vestram hæreditatem in eis ex vobis dedi quam
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם מֵאִתָּם בְּנַחֲלַתְכֶם וַהֲרֹמְתֶם מִמֶּנּוּ
vobis reputabitur Et .decima e decimam ,Domini elevationem
27 תְּרוּמַת יְהוָה מַעֲשֵׂר מִן־הַמַּעֲשֵׂר : וְנֶחְשַׁב לָכֶם
.torcular de plenitudo sicut & ,area de frumentū sicut ,vestra elevatio
תְּרוּמַתְכֶם כַּדָּגָן מִן־הַגֹּרֶן וְכַמְלֵאָה מִן־הַיְקָב :
,vestris decimis omnibus de Domini elevationem vos etiam elevabitis Sic
28 כֵּן תָּרִימוּ גַּם־אַתֶּם תְּרוּמַת יְהוָה מִכֹּל מַעַשְׂרֹתֵיכֶם
elevationem ea ex dabitis & :Israel filiis à capietis quas
אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּנְתַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת־תְּרוּמַת
elevabitis vestris donis omnibus Ex .sacerdoti Aharon Domini
29 יְהוָה לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן : מִכֹּל מַתְּנֹתֵיכֶם תָּרִימוּ אֶת
ejus sanctificationem, ejus adipe omni de ,Domini elevationem omnem
כָּל־תְּרוּמַת יְהוָה מִכָּל־חֶלְבּוֹ אֶת־מִקְדְּשׁוֹ
,eo ex ejus pinguedinem vos elevando In :eos ad dices Et .eo ex
30 מִמֶּנּוּ : וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּהָרִימְכֶם אֶת־חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ
.torcularis proventum sicut & ,area proventus sicut Levitis reputabitur &
וְנֶחְשַׁב לַלְוִיִּם כִּתְבוּאַת גֹּרֶן וּכְתִרְוֹשׁ יְקָב :
merces quia :vestra domus & ,vos ,loco omni in illum comedetis Et
31 וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּכָל־מָקוֹם אַתֶּם וּבֵיתְכֶם כִּי־שָׂכָר
portabitis non Et .conventus tentorio in vestro servitio pro vobis ipse
הוּא לָכֶם חֵלֶף עֲבֹדַתְכֶם בְּאֹהֶל מוֹעֵד : וְלֹא־תִשְׂאוּ
Et .eo ex ejus pinguedinem vos elevando in ,peccatum illo super
עָלָיו חֵטְא בַּהֲרִימְכֶם אֶת־חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ וְאֶת־
.moriemini non & ,polluetis non Israel filiorum sanctificationes
קָדְשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא תְחַלֵּלוּ וְלֹא תָמֻתוּ :

CAP. XIX. יט

:dicendo ,Aharon ad & ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר :
:dicendo ,Dominus præcepit quod ,legis statutum Hoc
2 זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר
,integram rufam juvencam te ad capient Et :Israel filios ad Loquere
דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה
.jugum cum super ascendit non quam ,macula ea in non cui
אֲשֶׁר אֵין־בָּהּ מוּם אֲשֶׁר לֹא־עָלָה עָלֶיהָ עֹל :
ad eam educet & :sacerdoti Elhazar eam dabitis Et
3 וּנְתַתֶּם אֹתָהּ אֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל־
Elhazar capiet Et .eum ante eam mactabit & ,castrametationem extra
4 מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׁחַט אֹתָהּ לְפָנָיו : וְלָקַח אֶלְעָזָר
facierum regione é sparget & ,suo digito in ejus sanguine de sacerdos
הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְהִזָּה אֶל־נֹכַח פְּנֵי
comburet Et .vicibus septem ejus sanguine de ,conventus tentorii
5 אֹהֶל־מוֹעֵד מִדָּמָהּ שֶׁבַע פְּעָמִים : וְשָׂרַף אֶת־
ejus sanguinem & ,ejus carnem & ,ejus pellem ,ejus oculis in juvencam
הַפָּרָה לְעֵינָיו אֶת־עֹרָהּ וְאֶת־בְּשָׂרָהּ וְאֶת־דָּמָהּ
.comburet ejus fimo super
עַל־פִּרְשָׁהּ יִשְׂרֹף :

25 Locutúsque est Dominus ad
26 Moysen, dicens, Præcipe Levitis, atque denuntia : Cùm acceperitis à filiis Israel decimas, primitias earum offerte Domino, id est, decimam partem decimæ, ut reputetur vobis in
27 oblationem primitivorum, tam de areis quàm de torcularibus: Et universis quorum accipitis primitias, offerte Domino, & date Aaron sacerdoti. Omnia quæ
28 offeretis ex decimis, & in donaria Domini separabitis, optima & electa erunt. Dicésque ad eos, Si præclara & meliora quæque obtuleritis ex decimis, reputabitur vobis quasi de area & torculari dederitis primitias.
31 Et comedetis eas in omnibus locis vestris, tam vos quàm familiæ vestræ : quia pretium est pro ministerio, quo servitis in tabernaculo
32 testimonii. Et non peccabitis super hoc, egregia vobis & pinguia reservantes, ne polluatis oblationes filiorum Israel, & moriamini.

CAP. XIX.

1 LOcutúsque est Dominus ad Moysen & Aaron, di-
2 cens, Ista est religio victimæ quam constituit Dominus. Præcipe filiis Israel, ut adducant ad te vaccam rufam ætatis integræ, in qua nulla sit macula, nec por-
3 taverit jugum. Tradetísque eam Eleazaro sacerdoti: qui eductam extra castra, immolabit in conspectu omnium.
4 Et tingens digitum in sanguine ejus, asperget contra fores tabernaculi septem vi-
5 cibus, Comburétque eam cunctis videntibus, tam pelle & carnibus ejus quàm sanguine & fimo flammæ traditis.

25 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
26 γων, Καὶ τοῖς Λευίταις λαλήσεις, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Ἐὰν λάβητε παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τὸ ὄπισθεν κατον, ὃ δέδωκα ὑμῖν παρ' αὐτῶν ἐν κλήρῳ, καὶ ἀφελεῖτε ὑμεῖς ἀπ' αὐτῶ ἀφαίρεμα κυρίῳ ὄπισθεν κατον ἀπὸ τῶ ὄπισθεν κάτω. Καὶ λογισθήσεται
27 ὑμῖν τὰ ἀφαιρέματα ὑμῶν ὡς (π)ζῖτος ἀπὸ ἄλω, καὶ ἀφαίρεμα ἀπὸ ληνῶ. Οὕ-
28 τως (ρ) ἀφελεῖτε αὐτὸς καὶ ὑμεῖς ἀπὸ πάντων τῶν ἀφαιρεμάτων κυρίε ἀπὸ πάντων τῶν ὄπισθεν κάτων ὑμῶν, ὅσα (σ) ἐὰν λάβητε παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. καὶ δώσετε ἀπ' αὐτῶν ἀφαίρεμα κυρίῳ Ἀαρὼν τῷ ἱερεῖ. Ἀπὸ πάντων τῶν δομάτων ὑ-
29 μῶν ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα (τ) κυρίῳ, ἀ ἀπὸ πάντων τῶν ἀπαρχῶν τὸ ἡγιασμένον ἀπ' αὐτῶ. (υ) Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸς,
30 Ὅταν ἀφαιρῆτε τὴν ἀπαρχὼ ἀπ' αὐτῶ, καὶ λογισθήσεται τοῖς Λευίταις (φ) ὡς γέννημα ἀπὸ ἄλω, καὶ ὡς γέννημα ἀπὸ
31 ληνῶ. Καὶ ἔδεσθε αὐτὸ ἐν παντὶ τόπῳ ὑμεῖς (χ) καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν, ὅτι μισθὸς ἐστὶ ὑμῖν ὅτιν ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν ὑ-
32 μῶν τῶν ἐν τῇ (χ)κλωῇ τῆς μαρτυρίε. Καὶ ἀ λήψεσθε δ' αὐτὸ ἁμαρτίαν, ὅτι ἂν ἀφαιρῆτε τὴν ἀπαρχὴν ἀπ' αὐτῶ. καὶ τὰ ἅγια τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀ βεβηλώσετε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε.

MS.A. (π) ζῖτος ἀφ' ἅλωος, καὶ ὡς ἀφαίρεμα (ρ) ἀφελεῖτε καὶ (σ) ὡς γέννημα ἀπὸ ἅλωος, καὶ ὡς ἂν (τ) κυρίῳ, ἀπὸ (υ) Καὶ ἐρεῖτε πρὸς (φ) γέννημα (χ) καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ οἱ οἶκοι

ΚΕΦ. ιθ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ
2 Ἀαρὼν, λέγων, Αὕτη ἡ διαστολὴ τῶ νόμε, ὅσα (υ)ετάξε κύριος, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ λαβέτωσαν πρὸς σὲ δάμαλιν πυρρὰν ἄμωμον, ἥτις
3 οὐκ ἔχει (α) ἐν αὐτῇ μῶμον, καὶ ᾗ οὐκ ἐπεβλήθη ἐπ' αὐτὴν ζυγός. Καὶ δώσεις αὐτὴν πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα· καὶ ἐξάξουσιν αὐτὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν, καὶ (φ)άξουσιν αὐτὴν ἐν-
4 ώπιον αὐτῶ. Καὶ λήψεται Ἐλεάζαρ ἀπὸ τῶ αἵματος αὐτῆς, καὶ ῥανεῖ ἀπέναντι τῶ προσώπε τῆς (χ)κλωῆς τῶ μαρτυρίε ἀπὸ
5 τῶ αἵματος αὐτῆς ἑπτάκις. Καὶ κα(ψ)αυσουσιν αὐτὴν ἐναντίον αὐτῶ· καὶ τὸ (β) δέρμα καὶ τὰ κρέα αὐτῆς καὶ τὸ αἷμα αὐτῆς σὺν τῇ κόπρῳ αὐτ κα(ψ)αυθήσε(ϑ).

MS.A. (α) ἐν ἑαυτῇ (β) δέρμα αὐτῆς καὶ τὰ κρέα καὶ τὸ

Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens, Et Levitis loquêris: & dices ad eos, Si acceperitis à filiis Israel decimam, quam dedi vobis ab eis in sorte, & demetis vos de ea demptionem Domino, decimam de decima. Et computabuntur vobis demptiones vestræ: sicut triticum de area, & demptio à torculari. Sic demetis (k) eos & vos ab omnibus demptionibus Domini ab omnibus decimis vestris, quæcunque acceperitis à filiis Israel. Et dabitis de eis demptionem Domino Aaron sacerdoti. Ab omnibus datis vestris demetis demptionem Domino, vel de omnibus primitiis quod (l) sanctificatum est de eo. Et dices ad eos, Cùm dempseritis primitiam de eo, & computabitur Levitis tanquam genimen ab area, & tanquam genimen à torculari. Et comedetis illud in omni loco, vos, & domus vestræ: quoniam merces hæc vobis est pro ministeriis vestris in tabernaculo testimonii. Et propter hoc non accipietis peccatum, eò quòd dempseritis primitiam ab eo. Et sancta filiorum Israel non profanabitis, ut non moriamini.

CAP. XIX.

Et locutus est Dominus ad Moysen & Aaron, dicens, Hæc est distinctio legis, quæcunque constituit Dominus, dicens, Loquere filiis Israel, & (a) accipient ad te juvencam rufam sine vitio, quæ non habet in se vitium, & cui non est superpositum super eam jugum. Et dabis eam ad Eleazarum sacerdotem, & ejicient eam extra castra in locum mundum, & occident eam in conspectu ejus. Et accipiet Eleazar de sanguine ejus: & asperget contra faciem tabernaculi testimonii de (b) sanguine ejus septies. Et cremabunt eam in conspectu ejus: & pelles & carnes ejus, & sanguis ejus cum stercore ejus comburetur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Præterea locut⁹ est Dñs cum Mose, dixitq; ad eum; Loquere cum Levitis, & dic eis, Quando accipietis à filiis Israel decimas quas dedi vobis ab ipsis hæreditatem, separate ex eis separationem Domino, decimam *videlicet*, ex decimis. Et reputabitur vobis separatio vestra quasi frumentum areæ, & quasi separatio torcularis. Pari modo separate vos etiam separationem Domino ex omnibus decimis vestris quas accipietis à filiis Israel, et date ex eis separationem Domini Aharoni sacerdoti & filiis ejus. In cunctis donis vestris separate omnem separationem Domino ex pinguiori quaque re, *nempe* sanctitatem ejus ex ipsa. Dixit etiam ad eos, Cùm separaveritis pinguedinem ejus ex ipsa, reputabitur Levitis quasi proventus areæ, & quasi proventus torcularis. Et comedite eam quolibet in loco, vos, ac domestici vestri: quoniam hæc est merces vestra pro ministerio vestro quod in tabernaculo temporis *exercetis*. Nec recipietis propter eam peccatum, ubi separaveritis pinguedinem ejus ex ipsa: & sacra filiorum Israel ne contaminetis, ne moriamini.

CAP. XIX.

De sacrificiis pacificis, & purificatione.

PRæterea locutus est Dominus cum Mose & cum Aharone, dixitq; ad eos; Hæc est separatio & lex quam præcepit Dominus, dicens; Dicito filiis Israel, afferántq; tibi vaccam rubram perfectam, in qua nullum sit vitium super quam non fuit impositum jugum. Et date eam Eliazar sacerdoti, educátq; eam extra castra, & mactet illam in præsentia sua. Tollátque Eliazar de sanguine ejus digito suo, & spargat contra faciem tabernaculi temporis de sanguine ejus septem vicibus. Et amburat vaccam in præsentia sua; & pellem ejus, & sanguinem ejus, & carnem ejus unà cum ipsius fimo, comburat.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

25 ומלל יי עם משה למימר: ולליואי
26 תמלל ותימר להון ארי־תסבון מן
בני־ישראל ית־מעשרא די יהבית
לכון מנהון באחסנתכון ותפרשון
מניה אפרשותא קדם־יי מעשרא
27 מן־מעשרא: ותתחשיב לכון
אפרשותכון כעבורא מן אדרא
28 וכמלאתא מן מעצרתא: כן תפרשון
אף־אתון אפרשותא קדם יי מכל
מעסרתיכון די תסבון מן בני
ישראל ותתנון מניה ית־אפרשותא
29 קדם־יי לאהרן כהנא: מכל
מתנתיכון תפרשון ית כל אפרשות
דיי מכל שופריה ית־מקדשיה
30 מניה: ותימר להון באפרשותכון
ית שופריה מניה ויתחשב ללויאי
כעלולת אדרא וכעלולת מעצרתא:
31 ותיכלון יתיה בכל־אתר אתון ואנש
32 בתיכון ארי־אגרא הוא לכון חלף
פולחנכון במשכן זמנא: ולא־
תקבלון עלוהי חובא באפרשותכון
ית שופריה מניה ויתקדשיא
דבני־ישראל לא תחללון ולא
תמותון: יט

1 ומלל יי עם־משה ולאהרן למימר:
2 דא גזירת אוריתא די־פקיד יי
למימר מלל עם־בני ישראל
ויסבון לך תורתא סמקתא שלמתא
דלית בה מומא די לא סליק עלה
3 ניר: ותתנון יתה לאלעזר כהנא
ויפיק יתה למברא למשריתא ויכוס
4 יתה קדמוהי: ויסב אלעזר כהנא
מדמה באצבעיה ויזי לקבל אפי
משכן־זמנא מדמה שבע זמנין:
5 ויוקיד ית־תורתא לעיניוהי ית־
משכה ויתבסרה ויתדמה על־
אוכלה יוקיד:

25 Locutusque est Dominus cum
Moyse dicens. Loquere quo-
26 que cum Levitis, & dices eis:
Cùm acceperitis à filiis Israel
decimas, quas ex eis dedi vo-
bis in possessionem vestram:
separabitis ex eis separatio-
nem coram Domino decimam
partem decimæ. Et reputabi-
tur vobis separatio vestra:
quasi frumentum de area, &
27 quasi vinum de torculari. Sic
separabitis & vos separatio-
nem coram Domino, ex omni-
bus decimis vestris quas acci-
pietis à filiis Israel: & dabitis
ex eis primitias coram Dño
29 Aaron sacerdoti. Ex omnibus
quæ vobis dantur, separabitis
omnem separationem *Domi-*
ni: ex omni quod optimum
fuerit, & sanctificatum ex eo.
30 Dicesque eis: Quando sepa-
raveritis optimum ejus ex eo,
reputabitur Levitis quasi fru-
ctus areæ, & quasi fructus tor-
cularis. Comedetisq; illud in
31 omni loco, vos & viri domus
vestræ: quia pretium est vo-
bis pro ministerio vestro in
tabernaculo fœderis. Et non
recipietis super illud pecca-
tum, cùm separaveritis optim-
um ejus ex eo: & ea quæ
sanctificata sunt à filiis Israel
non prophanabitis, & non
moriemini.

CAP. XIX.

1 LOcutusque est Dominus
2 cum Moyse & Aaron, dicens.
Hoc est decretum legis, quod
præcepit Dominus dicens:
Loquere cum filiis Israel, ut
adducant ad te vaccam rufam
integram, in qua nulla sit ma-
cula, super quam non positum
3 est jugum. Et dabitis eam Ele-
azar sacerdoti: & adducet
eam extra castra, & immolabit
4 eam in conspectu suo. Et tol-
let Eleazar sacerdos de san-
guine ejus digito suo: &
aspergat contra faciem taber-
naculi fœderis de sanguine ejus
5 septies. Et comburet vaccam
ante oculos suos: tam pellem
quàm carné ejus, sanguiné quo-
que ejus cum fimo ejus comburet.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

25 ** צשמפף·תזצזא·אצ·שש"א·צ2·זצא·ל2·שמשע" * צשמ·ל2·זצא·ל2·שמשע"
26 אצמפף·זאשעא·אצ2·תזשצ·עתש·אצקזצ·שאצא·פ· בתש·
תשמ2·אצ·זשמשע·שמשל2·אצ·זשמשע·שמשל2·אצ·זשמשע·שמשל

ספר במדבר : יט

vermiculi coecum & hyſſopum & ,cedri lignum ſacerdos capiet Et
וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב וּשְׁנִי תוֹלָעַת׃ 6
ſuas veſtes lavabit Et ,juvencæ combuſtionis medium ad projiciet &
וְהִשְׁלִיךְ אֶל־תּוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה׃ וְכִבֶּס בְּגָדָיו 7
caſtrametationem ad veniet poſtea & ,aquis in ſuam carnem abluet &,ſacerdos
הַכֹּהֵן וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחַר יָבֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה
eam comburens Et .veſperam ad uſque ſacerdos erit immundus &
וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד־הָעָרֶב׃ וְהַשֹּׂרֵף אֹתָהּ 8
,aquis in ſuam carnem abluet & ,aquis in ſua veſtimenta lavabit
יְכַבֵּס בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם
cinerem mundus vir colliget Et .veſperam ad uſque erit immundus &
וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב׃ וְאָסַף אִישׁ טָהוֹר אֶת־אֵפֶר 9
erit & :mundo loco in caſtrametationem extra ab ponet & ,juvencæ
הַפָּרָה וְהִנִּיחַ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃ בְּמָקוֹם טָהוֹר וְהָיְתָה
peccatum ,ſeparationis aquas in cuſtodiam ad Iſrael filiorum cœtui
לְעֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמֵי נִדָּה חַטָּאת
ſua veſtimenta juvencæ cinerem colligens lavabit Et .ipſa
הוּא׃ וְכִבֶּס הָאֹסֵף אֶת־אֵפֶר הַפָּרָה אֶת־בְּגָדָיו 10
peregrino & ,Iſrael filiis erit Et .veſperam ad uſq; erit immund' &
וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר
mortuum in Tangens ,ſeculi ſtatutum in ,eorum medio in peregrinanti
הַגָּר בְּתוֹכָם לְחֻקַּת עוֹלָם׃ הַנֹּגֵעַ בְּמֵת 11
Ipſe .diebus ſeptem erit immundus & ,hominis animæ omni
לְכָל־נֶפֶשׁ אָדָם וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים׃ הוּא
.erit mundus ſeptima die in & ,tertia die in,eo in ſe purificabit
יִתְחַטָּא־בוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהָר 12
non ſeptima die in & ,tertia die in ſe purificaverit non ſi Et
וְאִם־לֹא יִתְחַטָּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא
qui hominis *anima in* mortuum tangens Omnis .erit mundus
יִטְהָר׃ כָּל־הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר 13
Domini tabernaculum ,fuerit purificatus non & ,fuerit mortuus
יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא אֶת־מִשְׁכַּן יְהוָה
ſeparationis aqua quia :Iſrael ex illa anima excidetur & :polluit
טִמֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נִדָּה
.eo in ejus immunditia adhuc ,erit immundus,eum ſuper eſt aſperſa non
לֹא־זֹרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טֻמְאָתוֹ בוֹ׃ 14
ingrediens omnis ,tentorio in fuerit mortuus cum Homo .lex Hæc
זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי־יָמוּת בְּאֹהֶל כָּל־הַבָּא
ſeptem erit immundum ,tentorio in quod omne & ,*tentorium* ad
אֶל־הָאֹהֶל וְכָל־אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמָא שִׁבְעַת
parvum panni fruſtum conjunctū non cui apertum vas omne Et .diebus
יָמִים׃ וְכָל כְּלִי פָּתוּחַ אֲשֶׁר אֵין־צָמִיד פָּתִיל 15
,*facies* ſuper tetigerit qui omnis Et .*illud* immundum ,*illud ſuper*
עָלָיו טָמֵא הוּא׃ וְכָל אֲשֶׁר־יִגַּע עַל־פְּנֵי
vel ,hominis os *in* vel ,mortuum *in* vel ,gladio occiſum *in* agri
הַשָּׂדֶה בַּחֲלַל־חֶרֶב אוֹ בְּמֵת אוֹ־בְעֶצֶם אָדָם אוֹ 16
immundo capient Et .diebus ſeptem erit immundus ,ſepulchrum *in*
בְקֶבֶר יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים׃ וְלָקְחוּ לַטָּמֵא 17
vivas aquas eum ſuper *dabit* & *peccati* combuſtionis pulvere de
מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים
.vaſe in
אֶל־כֶּלִי׃

Verſio VULG. LAT.

6 Lignum quoque cedrinum, & hyſſopum, coccúmq; bis tinctum ſacerdos mittet in flammam, quæ vaccam vorat. 7 Et tunc demum, lotis veſtibus & corpore ſuo, ingredietur in caſtra, commaculatúſque erit uſque ad veſperum. 8 Sed & ille qui combuſſerit eam, lavabit veſtimenta ſua & corpus, & immundus erit uſque ad veſperum. 9 Colliget autem vir mundus cineres vaccæ, & effundet eos extra caſtra in loco puriſſimo, ut ſint multitudini filiorum Iſrael in cuſtodiam, & in aquam aſperſionis : quia pro peccato vacca combuſta eſt. 10 Cúmque laverit, qui vaccæ portaverat cineres, veſtimenta ſua, immundus erit uſque ad veſperum. Habebunt hoc filii Iſrael, & advenæ qui habitant inter eos, ſanctum jure perpetuo. 11 Qui tetigerit cadaver hominis, & propter hoc ſeptem diebus fuerit immundus, 12 Adſpergetur ex hac aqua die tertio & ſeptimo, & ſic mundabitur. Si die tertio aſperſus non fuerit, ſeptimo non poterit emundari. 13 Omnis qui tetigerit humanæ animæ mortícinum, & aſperſus hâc commiſtione non fuerit, polluet tabernaculum Domini, & peribit ex Iſrael : quia aqua expiationis non eſt aſperſus, immundus erit, & manebit ſpurcitia ejus ſuper eum. 14 Iſta eſt lex hominis qui moritur in tabernaculo : Omnes qui ingrediuntur tentorium illius, & univerſa vaſa quæ ibi ſunt, polluta erunt ſeptem diebus. 15 Vas,quod non habuerit operculum, nec ligaturam deſuper, immundum erit. 16 Si quis in agro tetigerit cadaver occiſi hominis,aut per ſe mortui, ſive os illius, vel ſepulchrum, immundus erit ſeptem diebus. 17 Tolléntque de cineribus combuſtionis atque peccati,& mittent aquas vivas ſuper eos in vas.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ξύλον κέδρινον καὶ ὕσσωπον καὶ κόκκινον, καὶ ἐμβαλεῖ εἰς μέσον τῆς καλαυμάτος τῆς δαμάλεως. 7 Καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῷ ὁ ἱερεὺς, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτῷ ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ὁ ἱερεὺς ἕως ἑσπέρας. 8 Καὶ ὁ καλαικαίων αὐτὴν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα (γ) αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. 9 Καὶ συνάξει ἄνθρωπος καθαρὸς τὴν ἀποδοὺν τῆς δαμάλεως, καὶ ἀποθήσει ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρόν· καὶ ἔσται τῇ συναγωγῇ τῶν Ἰσραὴλ εἰς διατήρησιν· ὕδωρ ῥαντισμοῦ ἁγνισμά ἐστι. 10 Καὶ ὁ συνάγων (δ) τὴν ἀποδοὺν τῆς δαμάλεως, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. καὶ ἔσται τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ τοῖς προσηλύτοις (ε) προσκειμένοις νόμιμον αἰώνιον. 11 Ὁ ἁπτόμενος τοῦ τεθνηκότος πάσης ψυχῆς ἀνθρώπου, ἀκάθαρτος ἔσται ἑπτὰ (ζ) ἡμέρας. 12 Οὗτος ἁγνισθήσεται (η) τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ (θ) καθαρὸς ἔσται· ἐὰν δὲ μὴ ἁφαγνισθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, 13 οὐ καθαρὸς ἔσται. Πᾶς ὁ ἁπτόμενος τοῦ τεθνηκότος (ι) ἀπὸ ψυχῆς ἀνθρώπου, ἐὰν ἀποθάνῃ καὶ μὴ ἁφαγνισθῇ, τὸ σκηνὴν κυρίου ἐμίανεν. ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐξ Ἰσραὴλ, ὅτι ὕδωρ ῥαντισμοῦ οὐ (κ) περιερραντίσθη ἐπ' αὐτόν. ἀκάθαρτός ἐστιν· ἔτι ἡ ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστι. 14 Καὶ οὗτος ὁ νόμος· ἄνθρωπος ἐὰν ἀποθάνῃ ἐν οἰκίᾳ, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ὅσα ἐστὶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτα ἔσται ἑπτὰ ἡμέρας. 15 Καὶ πᾶν σκεῦος ἀνεῳγμένον (λ) ὅσα οὐκ ἐστὶ δεσμὸν καλαδέσ (μ) ἐπ' αὐτῷ, ἀκάθαρτά ἐστι. 16 Καὶ πᾶς ὃς ἂν ἅψηται (μ) ὀπὶ πεσόντι τῇ πεδίῳ πραυματίᾳ ἢ νεκρῷ ἢ ὀστέῳ (ν) ἀνθρωπίνῳ ἢ μνήματος, ἑπτὰ ἡμέρας ἀκάθαρτος ἔσται. 17 Καὶ λήψονται τῷ ἀκαθάρτῳ ἀπὸ τῆς ἀποθᾶς τῆς καλκεκαυμένης τῷ ἁγνισμῷ, καὶ ἐκχεῦσιν ἐπ' αὐτὴν ὕδωρ ζῶν εἰς σκεῦος.

MS.A (γ) αὐτοῦ ὕδατι, καὶ (δ) τὴν ἀποδὸν (ε) προσκειμένοις ἐμμίσῳ ὑμῶν νόμιμον (ζ) ἡμέρας * ἕως ἑσπέρας. (η) καὶ τῇ (θ) καθαρὸς ὅσα (ι) ἀπὸ πάσης ψυχῆς (κ) ἱεροραντίσθη (λ) ὅσα οὐκ ἔχει δεσμὸν καλαδέσται (μ) ἐπὶ προσώπου τοῦ παιδίου (ν) ἀνθρώπε

Et accipiet ſacerdos lignum cedrinum, & hyſſopum, & coccinum, & (c) immittent in medium combuſtionis juvencæ. Et lavabit veſtimenta ſua ſacerdos & lavabit corpus ſuum aquâ, & poſteà introibit in caſtra : & immundus erit ſacerdos uſque ad veſperam. Et qui combuſit eam, lavabit veſtimenta ſua, & lavabit (d) corpus ſuum : & immundus erit uſque ad veſperam. Et congregabit homo mundus cinerem juvencæ, & reponet extra caſtra in locum mundum : & erit ſynagoge filiorum Iſrael in conſervationem : aqua aſperſionis purificatio eſt. Et qui congregat cinerem juvencæ, lavabit veſtimenta ſua : & immundus erit uſque ad veſperam. Et erit filiis Iſrael, & proſelytis, qui (e) apponuntur, legitimum æternum. Qui tetigerit mortuum de (f) omni anima hominis, immundus erit ſeptem diebus. Hic purificabitur die tertio, & die ſeptimo : & mundus erit. Si autem non fuerit purificatus die tertio, & die ſeptimo; non erit mundus. Omnis qui tetigerit mortuum ab omni anima hominis, ſi mortuus fuerit, & non fuerit purificatus; tabernaculum Domini polluit. Exterminabitur anima illa ex Iſrael, quoniam aqua aſperſionis non circumaſperſa eſt ſuper eum : immundus eſt ; adhuc immunditia ejus in eo eſt. Et hæc eſt lex : Homo ſi mortuus fuerit in domo, omnis ingrediens in domum, & quæcunque ſunt in domo,immunda erunt ſeptem diebus. Et omne vas apertum quæcunque non habent alligaturam alligatam ſuper eo, immunda ſunt. Et omnis qui tetigerit ſuper faciem campi (g) vulneratum,aut mortuum, aut os hominis,aut monumentum, ſeptem diebus immundus erit. Et ſument (h) immundo de cinere (i) ejus, quæ combuſta eſt, purificationis : & effundent ſuper eam aquam viventem in vaſe.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et accipiat ſacerdos ligaum cedrinum, & hyſſopum, atq; tinctura coccineam, projiciatq; in rogum vaccæ. Deinde lavet ſacerdos veſtimenta ſua, abluatq; carnem ſuam aquis, ac tunc regrediatur ad caſtra, ſitq; pollutus ſacerdos uſq; ad veſperam. Et is qui comburet vaccam, eluat veſtimenta ſua, lavetque carnem ſuam aquis, ſitq; immundus uſq; ad veſperam. Et colligat vir qui mundus eſt, cinerem vaccæ, eumq; projiciat extra caſtra in locum mundum, & reſervetur vniverſæ congregationi filiorum Iſrael in cuſtodiam pro aquis ſparſoriis, quoniam peccatum eſt. Eluat etiam veſtimenta ſua is qui colliget cinerem vaccæ, ſitque immundus uſque ad veſperam. Sitque *hoc* filiis Iſrael & iis qui convertuntur ad me commorantibus inter eos, lex perpetua. Et is qui tetigerit mortuum cujuſlibet animæ humanæ, erit immundus ſeptem diebus. Quapropter aſpergat ſuper ſe in die tertio & in die ſeptimo, & mundabitur: ſin autē aſpergat ſup ſe in die tertio, & in die ſeptimo non mundabitur. Quicunq; enim tetigerit mortuum cujuſlibet animi hominis qui mortuus fuerit, nec aſperſerit ſe, tabernaculū Dñi polluit; pereat anima ejuſmodi ex Iſraele : nam quia aquis aſperſoriis minimè ſe aſperſit, adhuc erit immundus, & immunditia ejus in ipſo *manebit*. Hæc eſt lex hominis quando morietur in tentorio; Quicunq; ingredietur tentoriū, & quicunq; in tentorio eſt, erit immund' ſeptem diebus. Omne quoq; vas quod fuerit apertū, nec fuerit illitum, immundum. Et quicunq; tetigerit ſuper faciem campi cæſum gladio, aut *aliter* mortuum, aut os humanum, aut ſepulchrum, erit immundus ſeptem diebus. Quare accipient pro eo qui immundus eſt de pulvere incendii peccati, ponentque ſuper ipſum *pulverem* aquas vivas in vaſe.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

6 ויסב כהנא אעא דארזא ואיזובא וצבע זהורי וירמי לגו יקידת׳
7 תורתא׃ ויצבע לבושוהי כהנא ויסחי בסריה במיא ובתר כן יעול
למשריתא ויהי מסאב כהנא עד רמשא׃ ורמשא׃ ודמוקיד יתה יצבע
8 לבושוהי ויסחי בסריה במיא ויהי מסאב עד רמשא׃ ויכנוש גבר
9 דכי ית קטמא דתורתא ויצנע מבר׳ למשריתא באתר דכי ותהי
לכנישתא דבני ישראל למטרא
10 למי אדיותא חטאתא היא׃ ויצבע דכנוש ית קטמא דתורתא ית
לבושוהי ויהי מסאב עד רמשא׃ ותהי לבני ישראל ולגיורי דיתגיירון
11 ביניכון לקים עלם׃ דיקרב במיתא לכל נפשא דאנשא ויהי מסאב
12 שבעא יומין׃ הוא יתדי עלוהי ביומא תליתאה וביומא שביעאה ידכי
13 ואם לא יתדי עלוהי ביומא תליתאה וביומא שביעאה לא ידכי׃ כל
דיקרב במתא בנפשא דאנשא די ימות ולא יתדי עלוהי ית משכנא דיי
סאיב וישתצי אנשא ההוא
14 מישראל ארום מי אדיותא לא אודריקו עלוהי מסאב יהי עוד
סאובתיה ביה׃ דא אוריתא אנש
15 ארי ימות במשכנא כל דעלל למשכנא וכל די במשכנא יהי
מסאב שבעא יומין׃ וכל מן דחסף
16 פתיחא דלית מנופת שיע מקף עלוהי מסאב הוא׃ וכל די יקרב על
אפי חקלא בקטיל חרבא או בימתא או בגרמא דאנשא או
17 בקברא יהי מסאב שבעא יומין׃ ויסבון לדמסאב מעפר יקידת
חטאתא ויתן עלוהי מי מבוע למן׃

6 Et tollet ſacerdos lignum cedri, & hyſſopum & coccinum: & mittet in medio combuſtionis vaccæ. Lavabítq; ſacerdos veſtimenta ſua, & lavabit carnem ſuam aquis; & poſtea ingredietur in caſtra: & erit ſacerdos pollutus uſq; ad veſperam. Et qui combuſſerit
8 eam, lavabit veſtimenta ſua aquis, & lavabit carnem ſuam aquis: & erit immundus uſq; ad veſperam. Colliget autem
9 vir mundus cinerem vaccæ, & reponet extra caſtra in loco mundo: & erit cœtui filiorum Iſrael in cuſtodiam & in aquâ aſperſionis, pro peccato enim
10 eſt. Et qui collegerit cinerem vaccæ lavabit veſtimenta ſua, & erit immundus uſq; ad veſperam: & erit filiis Iſrael, & peregrinis qui peregrinantur
11 inter vos, in ritum perpetuum. Qui tetigerit morticinium univerſæ animæ hominis: erit
12 immundus ſeptem diebus. Et in die tertio aſpergetur ex hac aqua, & in die ſeptimo mundabitur: & ſi non fuerit aſperſus in die tertio, in ſeptimo nó
13 mundabitur. Omnis qui tetigerit morticinium animæ hominis qui mortuꝰ fuerit, & nõ fuerit aſperſus, tabernaculum Dñi polluit; & exterminabitur homo ille de Iſrael: quia aquâ aſperſionis non fuit aſperſus, immũdꝰ eſt; adhuc immũditia ejꝰ in eo eſt. Iſta eſt lex hominis
14 qui mortuꝰ fuerit in tabernaculo: omnis qui ingreditur in tabernaculũ, & omne quod eſt in tabernaculo, erit immundum ſeptem diebus. Et omne vas fictile apertum, quod non habet operculũ luteũ per circuitum ejꝰ deſup, erit immun-
16 dum. Et omnis qui tetigerit ſuper faciem agri occiſum gladio, aut mortuum; ſive os hominis, aut ſepulcrũ: immundus erit ſeptem diebus.
17 Tollẽntque pro immundo de cinere combuſtionis hoſtiæ pro peccato: & mittet ſuper eum aquas fontis in vaſe.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב וּשְׁנִי תוֹלָעַת וְהִשְׁלִיךְ אֶל תּוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה׃
7 וְכִבֶּס הַכֹּהֵן בְּגָדָיו וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחַר יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד הָעָרֶב׃
8 וְהַשֹּׂרֵף אֹתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃
9 וְאָסַף אִישׁ טָהוֹר אֵת אֵפֶר הַפָּרָה וְהִנִּיחַ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמָקוֹם טָהוֹר וְהָיְתָה לַעֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמֵי נִדָּה חַטָּאת הִוא׃
10 וְכִבֶּס הָאֹסֵף אֶת אֵפֶר הַפָּרָה אֶת בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם לְחֻקַּת עוֹלָם׃
11 הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ כָּל אָדָם וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים׃
12 הוּא יִתְחַטָּא בּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהָר וְאִם לֹא יִתְחַטָּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא יִטְהָר׃
13 כָּל הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא אֶת מִשְׁכַּן יְהוָה טִמֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נִדָּה לֹא זֹרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טֻמְאָתוֹ בּוֹ׃
14 זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל כָּל הַבָּא אֶל הָאֹהֶל וְכָל אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים׃
15 וְכָל כְּלִי פָתוּחַ אֲשֶׁר אֵין צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא׃
16 וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בַּחֲלַל חֶרֶב אוֹ בַמֵּת אוֹ בְעֶצֶם אָדָם אוֹ בַקָּבֶר יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים׃
17 וְלָקְחוּ לַטָּמֵא מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים אֶל כֶּלִי׃

VERSIO SAMARITANA.

6 וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב וּשְׁנִי תוֹלָעַת וְהִשְׁלִיךְ אֶל תּוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה׃
7 וְכִבֶּס הַכֹּהֵן בְּגָדָיו וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחַר יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד הָעָרֶב׃
8 וְהַשֹּׂרֵף אֹתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃
9 וְאָסַף אִישׁ טָהוֹר אֵת אֵפֶר הַפָּרָה וְהִנִּיחַ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמָקוֹם טָהוֹר וְהָיְתָה לַעֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמֵי נִדָּה חַטָּאת הִוא׃
10 וְכִבֶּס הָאֹסֵף אֶת אֵפֶר הַפָּרָה אֶת בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם לְחֻקַּת עוֹלָם׃
11 הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ כָּל אָדָם וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים׃
12 הוּא יִתְחַטָּא בּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהָר וְאִם לֹא יִתְחַטָּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא יִטְהָר׃
13 כָּל הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא אֶת מִשְׁכַּן יְהוָה טִמֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נִדָּה לֹא זֹרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טֻמְאָתוֹ בּוֹ׃
14 זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל כָּל הַבָּא אֶל הָאֹהֶל וְכָל אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים׃
15 וְכָל כְּלִי פָתוּחַ אֲשֶׁר אֵין צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא׃
16 וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בַּחֲלַל חֶרֶב אוֹ בַמֵּת אוֹ בְעֶצֶם אָדָם אוֹ בַקָּבֶר יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים׃
17 וְלָקְחוּ לַטָּמֵא מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים אֶל כֶּלִי׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

6 Accipietq; ſacerdos lignum cedrinum, et hyſſopum, et (a) filũ coccineum, et proficiet in medium combuſtionis vitulæ.
7 Et lavabit veſtimenta ſua ſacerdos, et abluet carnem ſuam in aqua, et poſtea ingredietur in caſtra, immunduſq; erit ſacerdos uſque ad veſperam. Qui etiam combuſſerit
8 eam, lavabit veſtimenta ſua in aqua, et abluet carnem ſuã in aqua, immunduſq; erit uſque ad veſperã. Colliget au-
9 tem vir mundꝰ cinerem vaccæ, et reponet extra caſtra in loco puro: Eritque congregationi filiorum Iſrael in cuſtodiam pro aquis ſeparationis, purificatio hoc eſt pro peccato. Lavabit etiam qui colle-
10 git cinerem vaccæ veſtimenta ſua, immunduſq; erit uſq; ad veſperam: Eritque filiis Iſrael, et peregrino peregrinanti in medio (b) eorum, in præceptum æternum. Qui(c)
11 tetigerit cadaver cuiuscunq; animæ hominis, immundꝰ erit ſeptem diebus. Iſte purificabit ſe cum eo die tertio, et die
12 ſeptimo, et mũdabitur: Quòd ſi non purificaverit ſe die tertio, neque die ſeptimo mundabitur. Quicunq; (d) tetigerit
13 cadaver animæ hominis qui mortuus fuerit, et non purificaverit ſe, tabernaculum Domini contaminavit: exterminabitur anima illa ex Iſrael, quoniam aqua ſeparationis aſperſa non eſt ſuper eum: immundꝰ erit, adhuc immunditia ejus eſt in eo. Hæc autem
14 eſt lex hominis qui mortuus fuerit in tabernaculo: quicunque ingredietur tabernaculum, et quicunq; eſt in tabernaculo, immundꝰ erit ſeptem
15 diebꝰ. O nne quoq; vas apertũ ſuper quo neq; eſt (e) operculum, neq; linteus, immundum
16 erit. Quicunq; etiam (f) tetigerit ſuper ſuperficiem agri occiſum gladio, aut mortuũ, aut oſſa hominis, aut ſepulchrũ, immundus erit ſeptem diebus. Sument autem pro im-
17 mundo de pulvere combuſtionis pro peccato, ponentq; ſuper eum aquas vivas in vaſe.

VER. SAM. (a) duos vermes, (b) veſtri, (c) appropinquaverit mortuo (d) appropinquaverit ad (e) vinculum (f) appropinquaverit

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * ثم ياخذ عود ارز * وصعتر * وصبغ قرمز * فيلقي ذلك في وسط حريقها * ويغسل ثيابه حذاء
7 الامام * ويرحض بدنه بالماء * وبعد ذلك يدخل الى المعسكر * ويبقى الى الليل * ويحرقها يغسل
8 ثيابه بالماء * ويرحض بدنه بالماء * ويبقى الى العروب * ويجمع رجل طاهر رماد البقر * ويضعه
9 في خارج المعسكر في موضع طاهر * ويكون لجماعة بني اسرايل محفوظة لماء النضح * وهي
10 ذكاه * ويغسل الجامع رمادها ثيابه * ويبقى الى الليل * ويكون لبني اسرايل وللغريب النذل
11 فهذا بينهم رسم الدهر * ومن دنا بميت من جميع انفس الناس * فليبقى سبعة ايام * وهو
12 يتذكى منه في اليوم الثالث والسابع فيطهر * وان لم يتذكى فيهما فلا يطهر * ومن دنا بميت
13 من نفوس الناس الذين يموتون ولا يتذكى * فقد نجس مسكن الله ان يذحله * وينقطع
ذلك الانسان من بين الجموع * اذ لم يرش عليه ماء النضح فهو نجس لذلك * ونجاسته عليه
14 ابدا * وهذه السريعه * اي انسان مات في خباء * فكل ما فيه * وكل من دخل اليه ينجس
15 سبعة ايام * وكل اناء مفتوح ليس عليه صمام مقيد * فهو نجس * وكل من دنا على وجه
16 الصحراء بقتيل سيف * او ميت * او عظم انسان * او قبر * ينجس سبعة ايام * وليوخذ له من
17 رماد حريق البقر * ويصب عليه ماء ينبع في اناء *

Poſtea accipiet lignum cedrinum, & hyſſopũ, et tinctũram cocci, projicietque illa in medium incendium ejus. Et lavabit
7 veſtimenta ſua à regione ſacerdotis, et lavabit corpus ſuum aquâ, & poſtea ingredietur in caſtra, & immundus erit uſque
8 ad noctem. Et comburens eam, lavabit veſtes ſuas aquâ, abluétque corpus ſuum aquâ, & polluetur uſque ad occaſum.
9 Colligétque vir mundus cinerem vaccæ, et ponet illum extra caſtra in loco mundo. Et erit cœtui filiorum Iſrail in cuſtodiam
10 pro aqua aſperſionis, eſtque expiatio. Et lavabit collector cineris ejus veſtimenta ſua, polluetúrque uſque ad noctem. Et
11 erit filiis Iſrail, & peregrino alienigenæ inter eos, præceptum ſempiternum. Et qui tetigerit mortuũ ex omnibus animabꝰ
12 hominum, immundus ſit ſeptem diebus. Et ipſe expiabit ſe ab eo in die tertio & ſeptimo, & mundabitur. Et niſi expiáverit ſe in illis duobus diebus, non mundabitur. Et qui tetigerit mortuum ex ani-
13 mibus hominum qui moriuntur, nec expiatus fuerit, jam fœdavit habitaculum Dei, ſi ingrediatur illud: et abſcindetur homo ille de medio turbæ, cùm non aſperſa ſit ſuper eum aqua aſperſionis: & propterea ipſe immundus eſt, & immunditia ejus erit ſuper eum ſemper. Et verò iſta eſt lex;
14 Quicunque homo mortuus fuerit in tentorio, quidquid eſt in illo & omnis qui ingreſſus fuerit illud, polluetur ſeptẽ diebus. Et omne vas apertum non habens
15 operculum alligatum, eſt immundum. Et
16 omnis qui tetigerit ſuper faciem campi occiſum gladio, aut mortuum, aut os humanum, aut ſepulchrum, polluetur ſeptem diebus. Et ſumatur ei de cinere incendii
17 vaccæ, infundatúrque ſuper illum aqua fontis in vas.

ספר במדבר: ב

18 ולקח אזוב וטבל במים איש טהור והזה על־
ibi fuerunt quæ animas ſuper & ,vaſa omnia ſuper & ,tentorium
האהל ועל־כל־הכלים ועל־הנפשות אשר־היו שם
.ſepulcrum *in* vel ,mortuum *in* vel ,occiſum *in* vel ,os *in tangentem* ſuper &
ועל־הנגע בעצם או בחלל או במת או בקבר:
;ſeptima die in & ,tertia die in immundum ſuper mund⁹ aſperget Et
19 והזה הטהר על־הטמא ביום השלישי וביום השביעי
,aquis *in* ſe *abluet* &,ſua veſtimēta lavabit & ,ſeptima die in eum mūdabit &
וחטאו ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ במים
,ſe purificaverit non &,fuerit immūd⁹ qui vir Et .veſpera in erit mund⁹ &
20 וטהר בערב: ואיש אשר־יטמא ולא יתחטא
ſanctuarium quia :congregationis medio è ipſa anima excidetur &
ונכרתה הנפש ההוא מתוך הקהל כי את־מקדש
.ipſe immund⁹,eum ſuper aſperſa eſt non ſeparationis aqua ;polluit Dñi
יהוה טמא מי נדה לא זרק עליו טמא הוא:
lavabit,ſeparationis aquâ ſpargens Et *ſeculi* ſtatutum in eis erit Et
21 והיתה להם לחקת עולם ומזה מי־הנדה יכבס
uſque erit immundus ,ſeparationis aquas *in* tangens & ,ſua veſtimenta
בגדיו והנגע במי הנדה יטמא עד־
.erit immundum ,immūdus *illud in* tetigerit quod omne Et.veſperam ad
22 הערב: וכל אשר־יגע־בו הטמא יטמא
.veſperam ad uſque erit immunda *tangens* anima Et
והנפש הנגעת תטמא עד־הערב:

CAP. XX. כ

,primo menſe in ,Sin deſerto *cœtus* omnis ,Iſrael filii venerunt Et
1 ויבאו בני־ישראל כל־העדה מדבר־צן בחדש הראשון
eſt ſepulta & ,Miriam ibi eſt mortua Et .Cades in populus *ſedit* &
וישב העם בקדש ותמת שם מרים ותקבר
,Moſeh *ſuper* ſunt congregati & :*cœtui* aqua erat non Et .ibi
2 שם: ולא־היה מים לעדה ויקהלו על־משה
,dixerunt & ,Moſeh cum populus eſt jurgatus Et .Aharon *ſuper* &
ועל־אהרן: וירב העם עם־משה ויאמרו
.Domino coram noſtri fratres *exprandio in* obiiſſemus utinam Et:dicendo
3 לאמר ולו גוענו בגוע אחינו לפני יהוה:
;iſtud deſertum in Domini congregationem venire feciſti⁹quid *ad* Et
4 ולמה הבאתם את־קהל יהוה אל־המדבר הזה
nos feciſtis aſcendere quid *ad* Et ;noſtra jumenta & ,nos ,ibi *moriendum ad*
למות שם אנחנו ובעירנו: ולמה העליתנו
locum non ,iſtum malum locum ad nos *deducendum ad* ,Ægypto ex
5 ממצרים להביא אתנו אל־המקום הרע הזה לא מקום
;bibendum ad eſt non aqua & ;malogranati & ,vitis &,ficus &,ſementis
זרע ותאנה וגפן ורמון ומים אין לשתות:
centerii oſtium ad congregationis *faciebm* à Aharon & ,Moſeh venit Et
6 ויבא משה ואהרן מפני הקהל אל־פתח אהל
Domini gloria eſt conſpecta & :*ſuas facies* ſuper *ceciderunt* & ,*conventus*
מועד ויפלו על־פניהם וירא כבוד־יהוה
.dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et .*eos ad*
7 אליהם: וידבר יהוה אל־משה לאמר:

Ver. VULG. LAT.

18 In quibus cùm homo mundus tinxerit hyſſopum,aſperget ex eo omne tentoriū, et cunctam ſupellectilem,& homines hujuſcemodi contagione pollutos. Atq; hoc modo mund⁹ luſtrabit immundū tertio et ſeptimo die. Expiatúſq; die ſeptimo, lavabit & ſe & veſtimenta ſua,et immund⁹ erit uſque ad veſperū. Si quis hoc ritu non fuerit expiatus, peribit anima illi⁹ de medio Eccleſiæ: quia ſanctuariū Dñi polluit, et non eſt aquâ luſtrationis aſperſus. Erit hoc præceptū legitimū ſempiternū. Ipſe quoq; qui aſpergit aquas, lavabit veſtimenta ſua: Omnis qui tetigerit aquas expiationis, immund⁹ erit uſq; ad veſperum.
22 Quidquid tetigerit immund⁹, immundū faciet: et anima, quæ horū quidpiam tetigerit, immunda erit uſq; ad veſperū.

CAP. XX.

1 VEnerúntque filii Iſrael, & omnis multitudo in deſertum Sin, menſe primo: & manſit popul⁹ in Cades. Mortuáq; eſt ibi Maria, et ſepulta in eodem loco. Cúmque indigeret aquâ popul⁹, convenerūt adverſùm
3 Moyſen et Aaron. Et verſi in ſeditionem, dixerunt; Utinàm periiſſem⁹ inter fratres noſtros coram Dño. Cur eduxiſtis Eccleſiā Dñi in ſolitudinem, ut
4 & nos & noſtra jumenta moriamur? Quarè nos feciſtis aſcendere de Ægypto, & adduxiſtis in locū iſtū peſſimū, qui ſeri non poteſt, qui nec ficum gignit, nec vineas, nec malogranata, inſuper & aquâ non
5 habet ad bibendū? Ingreſſúſq; Moyſes et Aaron, dimiſsâ multitudine, tabernaculū fœderis, corruerunt proni in terrā, clamaverúntq; ad Dñm, atq; dixerunt; Dñe De⁹, audi clamorē
6 huj⁹ populi, et aperi eis theſaurū tuū fontē aquæ vivæ, ut ſatiati ceſſet murmuratio eorū. Et apparuit gloria Dñi ſuper
7 eos. Locutúſq; eſt Domin⁹ ad Moyſen, dicens,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

18 Καὶ λήψεται ὕσσωπον, καὶ βάψει εἰς τὸ ὕδωρ ἀγνὸς καθαρὸς, καὶ (ξ) περῥανεῖ ὅτι ἦν σκεῦος, καὶ ὅτι τὰ σκεύη, καὶ ὅτι τὰς ψυχὰς, ὅσαι (ο) ἂν ὦσιν ἐκεῖ, καὶ ὅτι ἦ ἥψατο τοῦ ὀστέου τοῦ ἀνθρωπίνου, (π) ἢ τοῦ τραύματος, ἢ τοῦ τεθνηκότος, ἢ τοῦ μνήματος.
19 Καὶ (ρ) περῥανεῖ ὁ καθαρὸς ὅτι τὸν ἀκάθαρτον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἀφαγνιεῖται (σ) τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν
20 μιανθῇ, καὶ μὴ ἀφαγνισθῇ, (τ) ὀξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς, ὅτι τὰ ἅγια κυρίου ἐμίανεν, ὅτι ὕδωρ ῥαντισμοῦ οὐ (υ) περῥαντίσθη ἐπ' αὐτόν· ἀκάθαρτός ἐστι. Καὶ ἔσται ὑμῖν
21 νόμιμον αἰώνιον· καὶ ὁ (φ) περῥαίνων ὕδωρ ῥαντισμοῦ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ὁ ἁπτόμενος τοῦ ὕδατος τοῦ ῥαντισμοῦ,
22 ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ πάντος οὗ ἐὰν ἅψηται αὐτοῦ ὁ ἀκάθαρτος, ἀκάθαρτος ἔσται· (χ) καὶ ψυχὴ ἡ ἁπτομένη, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

MS.A. (ξ) περιεῤῥανεῖ (ο) ἐὰν (π) ἢ τοῦ τραύματος, (ρ) περιῤῥανεῖ (σ) ἐν τῇ (τ) ἐξολεθρευθήσεται (υ) περιεῤῥαντίσθη (φ) περιῤῥαίνων (χ) καὶ ἡ ψυχὴ

ΚΕΦ. κ'.

1 Καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσα ἡ συναγωγὴ, εἰς τὴν ἔρημον Σὶν, ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, καὶ κατέμεινεν ὁ λαὸς ἐν Κάδης. καὶ ἐτελεύτησεν ἐκεῖ Μαριὰμ,
2 καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. Καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ συναγωγῇ. (α) καὶ ἐνθρύπτησαν ὅτι Μωυσῆν καὶ Ἀαρών. Καὶ ἐλοιδορεῖτο ὁ λαὸς
3 πρὸς Μωυσῆν, λέγοντες, (β) Ὄφελον ἀπεθάνομεν ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἔναντι κυρίου. Καὶ ἱνατί ἀνηγάγετε
4 τὴν συναγωγὴν κυρίου εἰς τὴν ἔρημον ταύτην ἀποκτεῖναι ἡμᾶς, καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν; Καὶ ἱνατί τοῦτο; ἀνηγάγετε ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου
5 παγιδεῦσαι εἰς τὸν τόπον τὸν πονηρὸν τοῦτον· τόπος οὗ (γ) σπείρεται, οὐδὲ συκαῖ, οὐδὲ ἄμπελοι, οὔτε ῥοαὶ, οὔτε ὕδωρ ἐστὶ πιεῖν. Καὶ
6 ἦλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἀπὸ προσώπου τῆς συναγωγῆς ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ (δ) ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον. καὶ
7 ὤφθη ἡ δόξα κυρίου πρὸς αὐτούς. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,

MS.A. (α) καὶ ξυνηθροίσησαν (β) Ὄφελον ἀπωλόμεθα ἐν τῇ (γ) σπερεῖται, (δ) ἔπεσαν

Et ſtimet hyſſopum, & tinget in aqua vir mundus: & circumaſperget ſuper domum, & ſuper vaſa, & ſuper animas, quæcunque fuerint ibi, & ſuper eum qui tetigit os hominis, aut cæſum, aut mortuum, aut monumentum.
19 Et circumaſperget mundus ſuper immundum in die tertio, & in die ſeptimo: et purificabitur die ſeptimo, & lavabit veſtimenta ſua, & lavabit aquâ; & immundus erit uſque ad veſperam. Et homo, quicunque inquinatus fuerit, & non fuerit purificatus; exterminabitur anima illa de medio ſynagogæ: quoniam ſanctã Domini inquinavit; quoniam aqua aſperſionis non circumaſperſa eſt ſuper eum: immundus eſt. Et erit vobis legitimum ſempiternum. Et qui circumaſpergit aquam aſperſionis, lavabit veſtimenta ſua: et qui tetigerit aquã aſperſionis, immundus erit uſque ad veſperã. Et omne quodcunque tetigerit illud immundus, immundum erit: (k) & anima quæ tetigerit, immunda erit uſque ad veſperam.

CAP. XX.

1 Et venerunt filii Iſrael, omnis ſynagoga in deſertum Sin in menſe primo: et permanſit populus in Cades. Et mortua eſt ibi Maria: & ſepulta eſt ibi. Et non erat aqua ipſi ſynagogæ. Et congregati ſunt ſuper Moyſen & Aaron. Et maledixit populus ergo
3 Moyſen, dicentes, Utinam mortui eſſemus in perditione fratrum noſtrorum ante Dominũ. Et ut quid eduxiſtis ſynagogam Domini in deſertum hoc, ad occidendos nos, & pecora noſtra? Et quarè hoc? Eduxiſtis nos de Ægypto, ut adveniremus in locũ malum hunc: locus, ubi non ſeminatur: neque ficus, neque vites, neque mala punica, neque aqua eſt ad bibendum. Et venit Moyſes & Aaron
6 à facie ſynagogæ ſuper oſtium tabernaculi teſtimonii: & ceciderunt in faciem. Et apparuit
7 gloria Domini ad eos. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 Capietq; hyſſopũ, intingetq; in aquas vir qui mund⁹ fuerit, & ſparget ſup tentoriũ, & ſup vaſa, & ſuper omnes animas quæ illic erant, necnon ſup omnẽ eum qui tetigit os, aut occiſum, aut mortuũ, aut ſepulchrũ. Sparget itaq; mund⁹ ſup immundũ in die tertio, & in
19 die ſeptimo: & poſtquã aſperſerit eũ in die ſeptimo, lavabit veſtimẽta ſua, abluetq; ſe aquis, & mundabitur ad veſperã. Vir autẽ qui
20 fuerit pollut⁹, nec aſperſus fuerit, pereat anima illa de medio congregationis ſuæ, eò quòd ſanctuariũ Dñi polluerit: aquas ſparſorias non aſperſit ſup ſe, immund⁹ eſto. Erit *hoc* i-
21 gitur vobis ſtatutũ perpetuũ. Et is qui ſparſerit aquas ſparſorias, lavabit veſtimẽta ſua: & qui tetigerit aquas ſparſorias, erit immund⁹ uſq; ad veſperã. Et omne ꝙ tetigerit im-
22 mundus, erit immundum: & anima quæ tetigerit eum, erit immunda uſque ad veſperam.

CAP. XX.

De Petra aquarum.

1 ET venerunt filii Iſrael, univerſa *ſcilicet* congregatio ad deſertum Sin, menſe primo, manſitq; populus in Recem: & mortua
2 eſt ibi Maria, ibidemq; ſepulta. Non erant autem aquæ populo ut biberet, quare congregati ſunt populus adverſùs Moſen & adverſùs
3 Aharonem: Et jurgati ſunt populus cum Moſe & cum Aharone, & dixerunt ad eos, O utinam mortui eſſem⁹ morte fratrum noſtrorum coram Dño. Quare adduxiſtis cœtum
4 Dñi ad deſertum iſtud, ut ibi moreremur nos & jumenta noſtra? Et quare aſcendere nos
5 feciſtis ex Ægypto, & adduxiſtis nos ad locum iſtum peſſimum qui nec locus eſt ſeminis, nec vitium, nec ficuum, nec granatorum: imo nec aquæ ſunt in eo ad bibendum? Ve-
6 nerunt itaque Moſes & Aharon à conſpectu congregationis ad oſtium tabernaculi temporis, & prociderunt in facies ſuas, & apparuit
7 ſuper eos gloria Domini. Locutus eſt etiam Dominus cum Moſe, dixitque ad eum;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

וְיִסַּב אֵזוֹבָא וְיִטְבּוֹל בְּמַיָּא נַבְרָא 18
דְּכִי וְיִדֵּי עַל־מַשְׁכְּנָא וְעַל־כָּל־
מָנַיָּא וְעַל־נַפְשָׁתָא דִּי־הֲוֹוּ תַמָּן
וְעַל־דְּיִקְרַב בִּגְרְמָא אוֹ בְקַטִּילָא 19
אוֹ בְמֵיתָא אוֹ בְקִבְרָא: וְיִדֵּי
דַּכְיָא עַל־מְסַאֲבָא בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה
וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְיִדַּכֵּנֵיהּ בְּיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה וְיִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי 20
בְּמַיָּא וְיִדְכֵּי בְּרַמְשָׁא: וּגְבַר דִּי־
יִסְתָּאַב וְלָא־יִדֵּי עֲלוֹהִי וְיִשְׁחֵיצֵי
אֲנָשָׁא הַהוּא מִגּוֹ קְהָלָא אֲרֵי יָת־
מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ סְאַב מַיָּ אִדְּיוֹתָא לָא־ 21
אִדְּרִיקוּ עֲלוֹהִי מְסַאֲבָא הוּא: וִיהֵי
לְהוֹן לְקָיֵם עָלָם וְדִידֵי מַיָּ אִדְּיוֹתָא
יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְדִיקְרַב בְּמַיָּ 22
אִדְּיוֹתָא יְהֵי מְסַאֲבָא עַד רַמְשָׁא: וְכָל
דִּי־יִקְרַב בֵּיהּ מְסַאֲבָא יְהֵי־מְסַאֲבָא
וַאֲנָשׁ דִּיקְרַב יְהֵי מְסַאֲבָא עַד רַמְשָׁא:

כ

וְאַתּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־כְּנִשְׁתָּא 1
לְמַדְבְּרָא דְצִן בְּיַרְחָא קַדְמָאָה וִיתֵיב
עַמָּא בְּרָקֶם וּמִיתַת תַּמָּן מִרְיָם
וְאִתְקְבַּרַת תַּמָּן: וְלָא הֲוָה מַיָּא 2
לְכְנִשְׁתָּא וְאִתְכַּנָּשׁוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־
אַהֲרֹן: וּנְצָא עַמָּא עִם־מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ 3
לֵימָר וְלוּי דְּמִתְנָא בְּמוֹתָנָא
דַּאֲחָנָא קֳדָם יְיָ: וּלְמָה אַעְלֵתוּן 4
יָת־קְהָלָא דַּיְיָ לְמִדְבְּרָא הָדֵין
לְמִמַּת תַּמָּן אֲנָחְנָא וּבְעִירָנָא:
וּלְמָא אַסְקְתּוּנָא מִמִּצְרַיִם לְאַיְתָאוֹתָנָא 5
יָתָנָא לְאַתְרָא בִּישָׁא הָדֵין לָא אַתַר
כִּשַּׁר לְבֵית זַרְעָ וְאִתֵּנָא לָא־תְאֵנִין
וְגוּפְנִין וְרִמּוֹנִין וּמַיָּא לֵית לְמִשְׁתֵּי:
וְעָל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִן־קֳדָם קְהָלָא 6
לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וּנְפָלוּ עַל־
אַפֵּיהוֹן וְאִתְגְּלִי יְקָרָא דַּיְיָ לְהוֹן:
וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר: 7

TARGUM ONKELOS.

8 Et tollet hyſſopũ, et tinget eũ in aquis homo mundꝰ: et aſperget ſup tabernaculũ, et ſup oĩa vaſa; et ſup animas quæ erunt ibi: & ſup omnẽ qui tetigerit os, aut occiſũ, ſive mortuũ, aut 9 ſepulchrũ. Aſpergétq; homo mundꝰ ſup immundum, in die tertio et in die ſeptimo: & mundabit eũ in die ſeptimo; et lavabit veſtimenta ſua, et ipſe lavabitur aquâ, et mundabitur 10 in veſpere. Et vir qui fuerit immundꝰ, et non fuerit aſperſus; exterminabitur homo ille de medio eccleſiæ: quia ſanctuariũ Dñi polluit; aqua aſperſionis non fuit aſperſa ſup 11 eũ, immundꝰ erit. Et erit eis in legitimũ ſempiternum: & qui aſperſerit aquâ aſperſionis, lavabit veſtimenta ſua; et qui tetigerit aquâ aſperſionis, erit 12 immundꝰ uſq; ad veſperam. Et omne qꝫ tetigerit immundus, erit immundũ: et homo qui tetigerit illud, erit immundus uſque ad veſperam.

CAP. XX.

1 VEneruntq; filii Iſrael omniſque congregatio in deſertum Sin menſe primo, & habitavit populus in Cades: & 2 & mortua eſt ibi Maria, & ſepulta eſt ibi. Et non erant aquæ congregationi: & congregati ſunt contra Moyſen 3 & contra Aaron. Et objurgatus eſt populus contra Moyſen: & dixerunt; Utinam mortui eſſemus, quando mortui ſunt fratres noſtri coram Dño. 4 Cur adduxiſtis eccleſiam Dñi in ſolitudinem hanc: ut moriamur hic, nos et jumenta noſtra? Et quare nos feciſtis aſcendere de Ægypto, ut duceretis in locum hunc peſſimum: 5 ubi non eſt locus aptus ad ſeminandum, ubi non ſunt ficus & vites, & malogranata; & aqua non eſt ad bibendum? Ingreſsiq; ſunt Moyſes & Aaron oſtiũ tabernaculi fœderis, à facie eccleſiæ; et corruerunt ſuper facies ſuas: & revelata eſt 6 eis gloria Dñi. Locutuſque eſt Dñs cum Moyſe dicens.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

18 * זכ פח אפיצ זכפז זכ בשמש אשר שמא זכפז׃ זצפפ׃ זכ
שש׃
19 * זצפצ זכ זצ בשמש זכ בשמש אצ בפצ אצ׃ פפ׃
20 * זצפצ זפשמש אצ בפצ בפפ׃ * זצאשמש אצ זכ פפ׃
21 * זצפצ זכ זצ בשמש זכ בשמש אצ בפצ אצ׃ זצ׃
22 זצפצ זכ זצ בשמש זכ בשמש אצ בפצ אצ׃ זצ׃

ספר במדבר: כ

Aharon & ,tu ,cœtum fac congregare & ,virgam Accipe
8 קַח־אֶת־הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אֶת־הָעֵדָה אַתָּה וְאַהֲרֹן
ſuas aquas dabit & ,eorũ oculis in petram ad loquimini & ,tuus frater
אָחִיךָ וְדִבַּרְתֶּם אֶל־הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו
dabis potum & ,petra è aquas eis educes Et
וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן־הַסֶּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת־
virgam Moſeh accepit Et .eorum *jumento* & ,cœtui
9 הָעֵדָה וְאֶת־בְּעִירָם: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֶּה
fecerunt congregare Et .ei præcepit quemadmodum ,DOMINI conſpectu à
10 מִלִּפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ: וַיַּקְהִלוּ
dixit & ,petræ *facies* ad congregationem ,Aharon & ,Moſeh
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת־הַקָּהָל אֶל־פְּנֵי הַסֶּלַע וַיֹּאמֶר
educemus hac petra de num :rebelles nunc Audite :eis
לָהֶם שִׁמְעוּ־נָא הַמֹּרִים הֲמִן־הַסֶּלַע הַזֶּה נוֹצִיא
percuſſit & ,ſuam manum Moſeh elevavit Et *aquam* vobis
11 לָכֶם מָיִם: וַיָּרֶם מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ וַיַּךְ אֶת־
,multæ aquæ ſunt egreſſæ & ,vicibus duabus ſua virga in petram
הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פְּעָמִים וַיֵּצְאוּ מַיִם רַבִּים
ad DOMINUS dixit Et .eorum *jumentum* & ,cœtus bibit &
12 וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
me *ſanctificãdi ad, me in* credidiſtis non quod eò :Aharon ad & ,Moſeh
מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן יַעַן לֹא־הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי
congregationem introducetis non idcirco ,Iſrael filiorum oculis in
לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת־הַקָּהָל
jurgii aquæ Iſtæ .eis dedi quam terram in iſtam
13 הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם: הֵמָּה מֵי מְרִיבָה
ſe ſanctificavit & ,DOMINO cum Iſrael filii ſunt jurgati quib⁹
אֲשֶׁר־רָבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה וַיִּקָּדֵשׁ
regem ad Cades è *legatos* Moſeh miſit Et .eis in
14 בָּם: וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים מִקָּדֵשׁ אֶל־מֶלֶךְ
omnem noſti Tu :Iſrael tuus frater dixit Sic :Edom
אֱדוֹם כֹּה אָמַר אָחִיךָ יִשְׂרָאֵל אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת כָּל־
,Ægyptum in noſtri patres deſcenderunt Et .nos invenit *quæ fatigationem*
15 הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאָתְנוּ: וַיֵּרְדוּ אֲבֹתֵינוּ מִצְרַיְמָה
,Ægyptii nobis maleſecerũt &:multis diebus Ægypto in *ſedimus* &
וַנֵּשֶׁב בְּמִצְרַיִם יָמִים רַבִּים וַיָּרֵעוּ לָנוּ מִצְרַיִם
.noſtris patribus &
וְלַאֲבֹתֵינוּ:

Verſio VULG. LAT.

8 Tolle virgam,& congrega populum, tu & Aaron frater tuus, & loquimini ad petram coram eis, & illa dabit aquas. Cúmque eduxeris aquã de petra, bibet omnis multitudo & jumenta ejus. Tulit igitur Moyſes virgam, quæ erat in conſpectu Domini, ſicut præceperat ei, Congregatâ multitudine ante petram; dixítque eis, Audite rebelles & increduli: Num de petra hac vobis aquam poterimus ejicere? Cúmque elevâſſet Moyſes manum, percutiens virgâ bis ſilicem, egreſſæ ſunt aquæ largiſſimæ, ita ut populus biberet & jumenta. Dixítque Dominus ad Moyſen & Aaron, Quia non credidiſtis mihi, ut ſanctificaretis me coram filiis Iſrael, non introducetis hos populos in terram, quam dabo eis. Hæc eſt aqua Contradictionis, ubi jurgati ſunt filii Iſrael contra Dominum, & ſanctificatus eſt in eis. Miſit intereà nuntios Moyſes de Cades ad regem Edom, qui dicerent, Hæc mandat frater tuus Iſrael; Nôſti omnem laborem qui ap-
15 prehendit nos, Quo modo deſcenderint patres noſtri in Ægyptum, & habitaverim⁹ ibi multo tempore, afflixerintque nos Ægyptii, & patres noſtros.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

8 Λάβε τὴν (ε) ῥάβδον Cου, καὶ ἐκκλησίασον τὴν Cυναγωγὴν Cὺ καὶ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός Cου, καὶ λαλήσατε πρὸς τὴν πέτραν ἐναντίον αὐτῶν, καὶ δώσει τὰ ὕδατα αὐτῆς, καὶ ἐξοίσεις αὐτοῖς ὕδωρ ἐκ τῆς πέτρας, καὶ ποτιεῖτε τὴν Cυναγωγὴν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν. 9 Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς τὴν ῥάβδον τὴν ἀπέναντι κυρίου, καθὰ Cυνέταξε κύριος. 10 Καὶ ἐξεκκλησίασε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν τὴν Cυναγωγὴν ἀπέναντι τῆς πέτρας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἀκούσατέ μου οἱ ἀπειθεῖς· μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ; 11 Καὶ ἐπάρας Μωυσῆς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἐπάταξε τὴν πέτραν τῇ ῥάβδῳ Ns· καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ πολὺ, καὶ ἔπιεν ἡ Cυναγωγὴ, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν. 12 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, Ὅτι οὐκ ἐπιστεύσατε ἁγιάσαι με ἐναντίον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο οὐκ εἰσάξετε ὑμεῖς τὴν Cυναγωγὴν ταύτην εἰς τὴν γῆν ἣν (ζ) δέδωκα αὐτοῖς. 13 (η) Τοῦτο τὸ ὕδωρ Ἀντιλογίας, ὅτι ἐλοιδορήθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔναντι κυρίου, καὶ ἡγιάσθη ἐν αὐτοῖς. 14 Καὶ ἀπέστειλε Μωυσῆς ἀγγέλους ἐκ Κάδης πρὸς βασιλέα Ἐδὼμ, λέγων, Τάδε λέγει ὁ ἀδελφός σου Ἰσραὴλ, Σὺ ἐπίστῃ πάντα τὸν μόχθον τὸν εὑρόντα ἡμᾶς. 15 Καὶ κατέβησαν οἱ πατέρες ἡμῶν εἰς Αἴγυπτον, καὶ παῳκήσαμεν (ϑ) ἐν Αἰγύπτῳ ἡμέρας πλείους, καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ Αἰγύπτιοι καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν.

Sume virgam tuam, & convoca ſynagogam, tu & Aaron frater tuus; & loquimini ad petram coram eis: & dabit aquas ſuas; & proferetur ipſis aquam de petra, & potabitis ſynagogam & pecora eorum. Et ſumpſit 9 *Moyſes virgam quæ ante Dominum, ſicut præcepit Dominus. Et evocavit Moyſes et Aaron* 10 *ſynagogam ante petram, et dixit ad eos, Audite me increduli: Nunquid ex petra hac educemus vobis aquam? Et extollens Moyſes manum ſuam, percuſſit petram virgâ bis. Et exiit aqua* 11 *multa: et bibit ſynagoga, et pecora eorum. Et dixit Dominus ad Moyſen* 12 *et Aaron, Quia non credidiſtis ſanctificare me in conſpectu filiorum Iſrael, propterea non inducetis vos ſynagogam hanc in terram, quam dedi eis. Hæc aqua Contradictionis: quia maledixerunt filii Iſrael* 13 *ante Dominum, et ſanctificatus eſt in ipſis. Et miſit Moyſes nuntios è* 14 *Cades ad regem Edom, dicens; Hæc ait frater tuus Iſrael, Tu nôſti omnem laborem qui invenit nos. Et deſcenderunt patres noſtri in Ægyptum: et incolæ fuimus in Ægypto dies plures: et afflixerunt nos Ægyptii, et patres noſtros.* 15

MS.A. (ε) ῥάβδον, καὶ (ζ) ἔδωκα (η) Τοῦτο ὕδωρ (ϑ) εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ Αἰγύπτιοι ἡμέρας πλείους, καὶ τὰς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܒ ܠܟ ܡܚܐ . ܘܟܢܫ ܠܟܢܫܬܐ ܐܢܬ . ܐܚܝܟ . ܘܐܡܪܘ ܠܟܦܐ ܒܥܝܢܗܘܢ . ܘܢܬܠ ܡܝܗ . ܘܐܦܩ ܠܗܘܢ ܡܝ ܡܢ ܟܦܐ . ܘܬܫܩܐ ܐܢܬ ܘܟܢܫܬܐ ܘܒܥܝܪܗ . ܘܣܒ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܠܗ . ܘܟܢܫ ܡܘܫܐ ܘܗܪܘܢ ܠܟܢܫܬܐ ܩܕܡ ܟܦܐ . ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܥܘ ܗܫܐ ܡܪܝܐ . ܗܡܢ ܡܢ ܟܦܐ ܗܕܐ ܢܦܩ ܠܟܘܢ ܡܝ . ܘܪܡ ܡܘܫܐ ܐܝܕܗ . ܘܡܚܐ ܟܦܐ ܒܡܫܟܗ ܬܪܬܝܢ . ܘܢܦܩܘ ܡܝ ܣܓܝܐ . ܘܫܬܝ ܟܠ ܥܡܐ ܘܒܥܝܪܗ . ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܘܠܗܪܘܢ ܒܓܠ ܕܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢ ܒܝ ܠܩܕܫܘ ܒܥܝܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ . ܠܗܕܐ ܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܟܢܫܬܐ ܗܕܐ ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗܘܢ . ܗܢܘ ܡܝ ܡܪܝܬܐ ܕܬܪܥܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡ ܡܪܝܐ . ܘܐܬܩܕܫ ܒܗܘܢ . ܘܫܕܪ ܡܘܫܐ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܪܩܡ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ . ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܐܚܘܟ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢܬ ܝܕܥܬ ܟܠ ܥܡܠܐ ܕܐܫܟܚ ܠܢ . ܘܐܢܐ ܐܚܬ ܠܐܒܗܬܢ ܢܚܬ ܠܡܨܪܝܡ ܘܐܬܝܢ ܒܡܨܪܝܡ ܝܘܡܝܢ ܣܓܝܐ ܘܥܩܬ ܠܢ ܡܨܪܝܡ ܘܠܐܒܗܬܢ

Sume tibi virgam, & congrega cœtum, tu, & Aharon frater tuus; & loquere ſuper petram in conſpectu eorum, & dabit aquas ſuas: & educ eis aquas de petra, & pota cœtum, eorumque jumenta. Sumpſit ergò Moſes virgam à conſpectu Domini, quemadmodum præcepit ei. Et congregans Moſes & Aharon totum cœtum ad petram, dixit eis; Audite modò irritatores, Ex hac petra educemus vobis aquas? Elevavítque Moſes manum ſuam, & percuſſit petram virgâ ſuâ duabus vicibus, & effluxerunt aquæ multæ, biberuntque populus univerſus & jumenta eorum. Et ait Dominus ad Moſen & ad Aharonem, Eò quòd non credideritis in me, ut me ſanctificaretis coram filiis Iſrael, propterea non introducetis congregationem iſtam in terram quam dedi eis. Hæ ſunt aquæ contentionis pro quibus contenderunt filii Iſrael coram Domino, & ſanctificatus eſt in eis. Præterea miſit Moſes nuntios ex Recem ad regem Edom *hiſce mandatis*, Sic ait frater tuus Iſrael, Tu nôſti cunctum laborem qui contigit nobis; Deſcenderunt patres noſtri in Ægyptum, & manſimus in Ægypto diebus multis, & vexârunt nos Ægyptii, patreſque noſtros.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LAT. | Targ. ONKELOS. | TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. | TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 טֹל אֶת־הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ
וְדַבַּרְתֶּם אֶל־הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו
וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן־הַסֶּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת־
הָעֵדָה וְאֶת־בְּעִירָם׃ 9 וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֶּה
מִלִּפְנֵי יְיָ כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ׃ 10 וַיַּקְהִלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
אֶת־קְהַל אֶל־פְּנֵי הַסֶּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּ־נָא
הַמֹּרִים הֲמִן־הַסֶּלַע הַזֶּה נוֹצִיא לָכֶם מָיִם׃
11 וַיָּרֶם מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ וַיַּךְ אֶת־הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ
פַּעֲמָיִם וַיֵּצְאוּ מַיִם רַבִּים וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם׃
12 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן יַעַן לֹא־
הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת־הַקָּהָל הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם׃ 13 הֵם מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר־רָבוּ
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יְיָ וַיִּקָּדֵשׁ בָּם׃ 14 וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה
מַלְאָכִים מִקָּדֵשׁ אֶל־מֶלֶךְ אֱדוֹם כֹּה אָמַר אָחִיךָ
יִשְׂרָאֵל אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר
מְצָאָתְנוּ׃ 15 וַיֵּרְדוּ אֲבֹתֵינוּ מִצְרַיְמָה וַנֵּשֶׁב

8 Tolle virgam, & congrega cœtum tu & Aaron frater tuus; et loquimini ad petram ante oculos eorum, & dabit aquas suas: & educes eis aquam de petra; & potabis eos aqua, & adaquabis jumenta eorum. 9 Tulitque Moyses virgam à facie Domini: sicut præceperat ei. 10 Congregavérúntque Moyses et Aaron ecclesiam ante petram: Dixitque eis, Audite nunc rebelles; nunquid de petra hac educemus vobis aquam? 11 Elevavítque Moyses manum suam, & percussit bis petram virga sua: & egressæ sunt aquæ multæ; & bibit cœtus, & jumenta eorum. 12 Dixitque Dominus ad Moysen & Aaron: Quia non credidistis verbo meo, ut sanctificaretis me ante oculos filiorum Israel: ideo non introducetis congregationem hanc in terram quam dedi eis. 13 Hæ sunt aquæ jurgii, quia jurgati sunt filii Israel coram Domino: & sanctificatus est in eis. 14 Misitque Moyses nuncios de Cades ad regem Idumeæ: Hæc dicit frater tuus Israel; Tu cognovisti omnem tribulationem quæ invenit nos. 15 Descenderúntque patres nostri in Ægyptum, et habitavimus in Ægypto diebus multis: & afflixerunt nos Ægyptii, & patres nostros.

8 * קַח אֶת־הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ
וְדַבַּרְתֶּם אֶל־הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו
וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן־הַסֶּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת־
הָעֵדָה וְאֶת־בְּעִירָם׃ 9 * וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֶּה
מִלִּפְנֵי יְיָ כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ׃ 10 * וַיַּקְהִלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
אֶת־קְהַל אֶל־פְּנֵי הַסֶּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּ־נָא
הַמֹּרִים הֲמִן־הַסֶּלַע הַזֶּה נוֹצִיא לָכֶם מָיִם׃
11 * וַיָּרֶם מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ וַיַּךְ אֶת־הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ
פַּעֲמָיִם וַיֵּצְאוּ מַיִם רַבִּים וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם׃
12 * וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן יַעַן לֹא־
הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת־הַקָּהָל הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם׃ 13 הֵם מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר־רָבוּ
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יְיָ וַיִּקָּדֵשׁ בָּם׃ 14 * וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה
מַלְאָכִים מִקָּדֵשׁ אֶל־מֶלֶךְ אֱדוֹם כֹּה אָמַר אָחִיךָ
יִשְׂרָאֵל אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר
מְצָאָתְנוּ׃ 15 * וַיֵּרְדוּ אֲבֹתֵינוּ מִצְרַיְמָה וַנֵּשֶׁב

8 Accipe virgam, & congrega congregationem, tu, & Aaron frater tuus; & loquimini petræ in oculis eorum, & dabit aquas suas, educésque illis aquas de petra, & potabis congregationem, & jumenta eorum. 9 Tunc accepit Moses virgam à conspectu Domini sicut præceperat ei. 10 Congregaverunt igitur Moses & Aaron congregationem ad conspectum petræ, & dixit eis; Audite nunc rebelles, num de petra ista educemus vobis aquas? 11 Et extollens Moses manum suam percussit petram cum virga sua duabus vicibus, & egressæ sunt aquæ multæ, bibitque congregatio, & jumenta eorum. 12 Dixit iasuper Dominus Mosi & Aaroni, Eò quòd non credidistis mihi ut sanctificaretis me in oculis filiorum Israel, ideo non introducetis congregationem istam in terram quam dedi eis. 13 Istæ sunt aquæ contentionis pro quibus conterenderunt filii Israel cum Domino, & sanctificatus est in eis. 14 Tunc dixit Moses, Despota Domine, tu cœpisti ostendere servo tuo magnitudinem tuam, & manum tuam fortem. Quis enim Deus in cœlis, & in terra qui faceret secundùm opera tua, & secundùm virtutes tuas? Transeam quæso, & videam terram illam bonam quæ est trans Jordanem, montem illum bonum, atque Libanum. Sed dixit Dominus Mosi, Sufficiat tibi, ne addas loqui mihi amplius de hac re. 15 Ascende ad verticem (b) colli, & attolle oculos tuos, ad Occidentem, ad Aquilonem, ad Meridiem, & Orientem, & contemplare oculis tuis; non enim transibis Jordanem istum. Præcipe etiam Josuæ filio Nun, & confortа eum, & corrobora eum; nam ipse transibit ante populum istum: ipse quoque dividet iis in hæreditatem terram quam videbis. 16 Locutus est præterea Dominus Mosi, dicens; 17 Sufficiat vobis (c) circuire montem istum, convertite vos ad Septentrionē. 18 Populo verò præcipe, dicens; Vos transitis per fines fratrum vestrorum filiorum Esau habitantium in (d) Seir formidabunt autem vos, ideo custodietis vos plurimùm. 19 Ne conseratis cum eis prælium; non enim tradam vobis de terra eorum in hæreditatem, ne vestigium quidem plantæ pedis, quoniam in hæreditatem Esau tradidi montem (e) Seir. 20 Cibū emetis ab eis argento ut comedatis, aquas etiam emetis ab iis argento ut bibatis. 21 Postea misit Moses nuntios de Cades ad regem Edom, Sic dicit frater tuus Israel, Tu cognovisti omnem laborem qui apprehendit nos. 22 Descenderunt enim patres nostri in Ægyptū, & habitavimus in Ægypto multis diebus, et malè tractaverunt nos Ægyptii, & patres nostros.

VERSIO SAMARITANA.

8 * קַח אֶת־הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ
וְדַבַּרְתֶּם אֶל־הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו
וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן־הַסֶּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת־
הָעֵדָה וְאֶת־בְּעִירָם׃ 9 * וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֶּה
מִלִּפְנֵי יְיָ כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ׃ 10 * וַיַּקְהִלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
אֶת־קְהַל אֶל־פְּנֵי הַסֶּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּ־נָא
הַמֹּרִים הֲמִן־הַסֶּלַע הַזֶּה נוֹצִיא לָכֶם מָיִם׃
11 * וַיָּרֶם מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ וַיַּךְ אֶת־הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ
פַּעֲמָיִם וַיֵּצְאוּ מַיִם רַבִּים וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם׃
12 * וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן יַעַן לֹא־
הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת־הַקָּהָל הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם׃ 13 הֵם מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר־רָבוּ
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יְיָ וַיִּקָּדֵשׁ בָּם׃ 14 * וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה
מַלְאָכִים מִקָּדֵשׁ אֶל־מֶלֶךְ אֱדוֹם כֹּה אָמַר אָחִיךָ
יִשְׂרָאֵל אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר
מְצָאָתְנוּ׃ 15 * וַיֵּרְדוּ אֲבֹתֵינוּ מִצְרַיְמָה וַנֵּשֶׁב

(b) speculationis, (c) circumeuntibus (d) Gablah; (e) Gablah.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * خُذِ ٱلعَصا وجوقِ ٱلجماعة انت وهرون اخوك وقولا للصخرِ بحضرِهم ان يخرج ماءه فتخرج لهم
9 ٱلمياهُ مِنَ ٱلصخرِ ويسقيهم وبهائمهم * فأخذ موسي ٱلعصا مِن بينِ يدَي اللهِ كما امرَ * وجوق
10 موسي وهرون ٱلقوم الي حضنِ ٱلصخرِ * فقال لهم اسمعوا يا عصاة * مِن هذا ٱلصخرِ الخجرِ
11 يخرجُ لكم ماءً * فرفع يدَه * وضربَ ٱلسخرَ بعصاه مرتين * فخرج ماءٌ كثيرٌ سربَ منه ٱلجماعة
12 وبهائمهم * فقال اللهُ لموسي وهرون * كما لم تومنوا بي وتقدسوني بحضنِ بني اسرائيل * كذلك لا
13 تدخلان هذا ٱلجوقَ الي ٱلبلدِ الذي اقسمتُ عليه لهم * ذلك ماءُ ٱلخصومةِ الذي خاصمَ بنو
14 اسرائيل رسولي بهم بسببه * فعظم فيهم * ثم بعث موسي برسلٍ مِن رقيم الي ملكِ ادوم * كذا
15 قال اخوكَ اسرائيلُ * انت عالمٌ بجميعِ المصائبِ التي نالتنا * وان اباءنا نزلوا مصرَ * فاقمنا بمصرَ
مدةً طويلةً * فاساءَ المصريون بنا وبآبائنا *

Sume baculum, & congrega cœtum, tu, & Haron frater tuus, & dicite ambo ad petrā in presentia eorū ut exeat aqua ejus, et exibunt ipsis aquæ ex petra, et adaquabunt eos et jumenta eorū. 9 Accepitq; Musa baculum à conspectu Dei sicut præceperat ei: 10 Et congregavit Musa & Haron turbā ante conspectum petræ, dixitq; eis, Audite, ô rebelles: Ex hac rupe saxea educemus vobis aquā. 11 Levavitque manum suam, & percussit petram baculo suo duabus vicibus, & exiit aqua copiosa, bibitq; ex ea cœtus, & jumenta eorū. 12 Dixit autē Deus Musæ & Haroni, Quemadmodum non fecistis eos credere in me, nec sanctificāstis me corā filiis Israil, sic non introducetis hanc turbā ad regionem pro qua juravi eis. 13 Ea est aqua contentionis, cujus causā contenderunt filii Israil cum ambobus apostolis Domini sui, & magnificatus est in eis. 14 Item legavit Musa nuntios de Racim ad regem Adum, dicens; Sic ait frater tuus Israil, Tu nōsti omnia accidentia quæ evenerunt nobis, 15 Et quòd patres nostri descenderint in Ægyptum, et manserimus in Ægypto longo intervallo, læseritque Ægyptii nos & patres nostros.

ספר במדבר: כ

,angelum misit & ,nostrā vocem audivit & ,Dominum ad clamavim' Et

16 וַנִּצְעַק אֶל־יְהוָה וַיִּשְׁמַע קֹלֵנוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ
extremi civitate Cades in nos ecce Et .Ægypto ex nos eduxit &

וַיֹּצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ בְקָדֵשׁ עִיר קְצֵה
,agro in transibimus non ;tua terra in obsecro Transeamus .tui termini

גְּבוּלֶךָ: 17 נַעְבְּרָה־נָּא בְאַרְצֶךָ לֹא נַעֲבֹר בְּשָׂדֶה
,ambulabimus regis via : putei aquas bibemus neque ; vinea in &

וּבְכֶרֶם וְלֹא נִשְׁתֶּה מֵי בְאֵר דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ נֵלֵךְ
transeamus quo usque ,sinistram vel ,dexteram declinabimus non

לֹא נָטֶה יָמִין וּשְׂמֹאול עַד אֲשֶׁר־נַעֲבֹר
fortè nè,me per transibis Non : Edom eum ad dixit Et .tuum terminum

גְּבֻלֶךָ: 18 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱדוֹם לֹא תַעֲבֹר בִּי פֶּן־
: Israel filii eum ad dixerunt Et .tui occursum in egrediar gladio in

בַּחֶרֶב אֵצֵא לִקְרָאתֶךָ: 19 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
,meæ acquisitiones &,ego biberimus tuas aquas si & : ascendemus trita via in

בַּמְסִלָּה נַעֲלֶה וְאִם־מֵימֶיךָ נִשְׁתֶּה אֲנִי וּמִקְנִי
.transibo meis pedib' in ,verbum non Tantum .earū venditionē dabo &

וְנָתַתִּי מְכָרָם רַק אֵין דָּבָר בְּרַגְלַי אֶעְבֹּרָה:
ej' occursum in Edom est egressus Et .transibis Non : dixit Et

20 וַיֹּאמֶר לֹא תַעֲבֹר וַיֵּצֵא אֱדוֹם לִקְרָאתוֹ
Israel dare Edom renuit Et .forti manu in & ,gravi populo in

בְּעַם כָּבֵד וּבְיָד חֲזָקָה: 21 וַיְמָאֵן אֱדוֹם נְתֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל
,Cades è sunt profecti Et.eo desuper Israel declinavit &:suo termino in transire

עֲבֹר בִּגְבֻלוֹ וַיֵּט יִשְׂרָאֵל מֵעָלָיו: 22 וַיִּסְעוּ מִקָּדֵשׁ
Dominus dixit Et.montem Hor cœtus omnis ,Israel filii venerūt &

וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־הָעֵדָה הֹר הָהָר: 23 וַיֹּאמֶר יְהוָה
, Edom terræ terminum super ,monte Hor in ,Aharon ad & ,Moseh ad

אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן בְּהֹר הָהָר עַל־גְּבוּל אֶרֶץ־אֱדוֹם
ingredietur non quia ;suos populos ad Aharon Colligetur : dicendo

לֵאמֹר: 24 יֵאָסֵף אַהֲרֹן אֶל־עַמָּיו כִּי לֹא יָבֹא
fueritis rebelles quòd eò ,Israel filiis dedi quam ,terram ad

אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר־מְרִיתֶם
Elhazar & ,Aharon Accipe .jurgii aquis in meo ori

אֶת־פִּי לְמֵי מְרִיבָה: 25 קַח אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־אֶלְעָזָר
fac expoliare Et .montem Hor eos fac ascendere &,ejus filium

בְּנוֹ וְהַעַל אֹתָם הֹר הָהָר: 26 וְהַפְשֵׁט
: ej' filium Elhazar eas facies induere & ,suas vestes Aharon

אֶת־אַהֲרֹן אֶת־בְּגָדָיו וְהִלְבַּשְׁתָּם אֶת־אֶלְעָזָר בְּנוֹ
, Moseh fecit Et .ibi morietur & ,colligetur Aharon &

וְאַהֲרֹן יֵאָסֵף וּמֵת שָׁם: 27 וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה
oculis in,montem Hor ad ascenderunt &,Dominus præcepit quemadmodū

כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיַּעֲלוּ אֶל־הֹר הָהָר לְעֵינֵי
,suas vestes Aharon Moseh fecit expoliare Et .cœtus omnis

כָּל־הָעֵדָה: 28 וַיַּפְשֵׁט מֹשֶׁה אֶת־אַהֲרֹן אֶת־בְּגָדָיו
Aharon est mortu' Et.ej' filium Elhazar eas fecit induere &

וַיַּלְבֵּשׁ אֹתָם אֶת־אֶלְעָזָר בְּנוֹ וַיָּמָת אַהֲרֹן
viderunt Et.monte de Elhazar & Moseh descendit &:montis capite in ibi

שָׁם בְּרֹאשׁ הָהָר וַיֵּרֶד מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר מִן־הָהָר: 29 וַיִּרְאוּ
diebus triginta Aharon fleverunt & :Aharon obiisset quòd ,cœtus omnis

כָּל־הָעֵדָה כִּי גָוַע אַהֲרֹן וַיִּבְכּוּ אֶת־אַהֲרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם
Israel domus omnis.

כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל:

Versio VULG. LAT.

16 Et quomodò clamaverimus ad Dominum, & exaudierit nos, miseritq; angelum, qui eduxerit nos de Ægypto. Ecce in urbe Cades, quæ est in extremis 17 finibus tuis, positi, Obsecramus, ut nobis transire liceat per terram tuam. Non ibimus per agros, nec per vineas: non bibemus aquas de puteis tuis, sed gradiemur viâ publicâ, nec ad dexteram nec ad siniſtram declinantes, donec 18 transeamus terminos tuos. Cui respondit Edom, Non transibis per me, alioquin armatus occurram tibi. Dixerúntq; filii 19 Israel, Per tritam gradiemur viam: & si biberimus aquas tuas nos & pecora nostra, dabimus quod justum est: nulla erit in pretio difficultas, tantùm volociter transeamus. At 20 ille respondit, Non transibis. Statímq; egressus est obvius, cum infinita multitudine, & 21 manu forti, Nec voluit acquiescere deprecanti, ut concederet transitum per fines suos: quam ob rem divertit ab eo Israel. 22 Cúmque castra movissent de Cades, venerût in monté Hor, qui est in finibus terræ Edom: 23 ubi locutus est Dominus ad 24 Moysen, Pergat, inquit, Aaron ad populos suos: non enim intrabit terram, quâ dedi filiis Israel, eò quòd incredulus fuerit ori meo, ad Aquas contradictionis. Tolle Aaron & filiú ejv cũ eo, et duces eos in montẽ Hor. Cúmq; nudaveris patrẽ veste suâ, indues eâ Eleazarum filiũ ejus. Aaron colligetur, et morietur ibi. Fecit Moyses, ut præceperat Dominus: & ascenderunt in montẽ Hor coram omni multitudine. Cúmque Aaron spoliássет vestibus suis, induit eis Eleazarũ filiũ ejus. Illo mortuo in montis supercilio, descendit cum Eleazaro. 30 Omnis autẽ multitudo videns occubuisse Aaron, flevit super eo triginta diebus per cunctas familias suas.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ ἀνεβοήσαμεν πρὸς κύριον, καὶ εἰσήκουσε κύριος τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ ἀποστείλας ἄγγελον, ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ νῦν ἐσμὲν ἐν Κάδης πόλει, ἐκ μέρους ὅριού σου ἐσχάτου σου. Παρελθόντες διὰ τῆς γῆς σου· ὃ διελθόντες δι' ἀγρῶν, ὅδε δι' ἀμπελώνων, ὅδε πόσιμα ὕδωρ ἐκ λάκκου σου· ὁδῷ βασιλικῇ πορευθησόμεθα. ἐκ ἐκκλιθῶμεν δεξιὰ ὅδε ἐυώνυμα, ἕως ἂν παρέλθωμεν τὰ ὅριά σου. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐδώμ, Οὐ διελεύσῃ δι' ἐμοῦ· εἰ δὲ μὴ, ἐν πολέμῳ ἐξελεύσομαί εἰς συνάντησίν σοι. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, Παρὰ τὸ ὄρος παρελευσόμεθα· ἐὰν δὲ τοῦ ὕδατός σου πίωμεν ἐγὼ τε καὶ τὰ κτήνη μου, δώσω τιμὴν σοι. ἀναὶ τὸ πρᾶγμα ὀλίγον ἔστι· παρὰ τὸ ὄρος ἄλλο οὐκ ἔστιν. Καὶ εἶπεν, Οὐ διελεύσῃ δι' ἐμοῦ. καὶ ἐξῆλθεν Ἐδὼμ εἰς συνάντησιν αὐτῷ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ ἐν χειρὶ ἰσχυρᾷ. Καὶ ἐκ ἠθέλησεν Ἐδὼμ δοῦναι τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν διὰ τῶν ὁρίων αὐτοῦ. καὶ ἐξέκλινεν Ἰσραὴλ ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Κάδης· καὶ παρεγένοντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσα ἡ συναγωγὴ εἰς Ὧρ τὸ ὄρος. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν ἐν Ὧρ τοῦ ὄρους ὅπι τῶν ὁρίων γῆς Ἐδώμ, λέγων, Προστεθήτω Ἀαρὼν πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν ἣν (μ) δέδωκα τοῖς υἱοῖς (ν) Ἰσραὴλ, διότι παρωξύνατέ με ὅτι τὸ ὕδατι τὸ λοιδορίας. Λάβε τὸν (ξ) Ἀαρὼν καὶ Ελεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναβίβασον αὐτοὺς εἰς Ὧρ τὸ ὄρος, (ο) ἔναντι παντὸς τοῦ συναγωγῆς. Καὶ ἔκδυσον Ἀαρὼν τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἔνδυσον Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ Ἀαρὼν προστεθεὶς, ἀποθανέτω ἐκεῖ. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς, καθὰ συνέταξε κύριος αὐτῷ· καὶ ἀνεβίβασεν (π) αὐτὸν εἰς Ὧρ τὸ ὄρος, ἐναντίον πάσης τῆς συναγωγῆς. Καὶ ἐξέδυσε τὸν Ἀαρὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὰ Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Καὶ ἀπέθανεν (ρ) Ἀαρὼν ὅπι τὸ κορυφῆς τοῦ ὄρους. καὶ κατέβη Μωυσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ἐκ τοῦ ὄρους. Καὶ εἶδε πᾶσα ἡ συναγωγὴ ὅτι ἀπῴχηθη Ἀαρὼν, καὶ ἐκλαυσε τὸν Ἀαρὼν τριάκοντα ἡμέρας πᾶς οἶκος Ἰσραήλ.

Et exclamavimus ad Dominũ, et exaudivit Dominꝰ vocẽ nostrã: et mittens Angelũ, eduxit nos de Ægypto. Et nunc sumꝰ in Cades civitate, à parte finium tuorum. Transibimus per terrã tuã: non pertransibimꝰ per agros, neq; per vineas; neq; bibemꝰ aquã de lacu tuo. Viã regiã ibimus. Non declinabimus in dexteram neque in sinistra; quoadusq; præterierimus fines tuos. Et dixit ad eũ Edom, Non pertransibis per me. Si autẽ non, in bello egrediar in occursũ tibi. Et dicunt ei filii Israel, Juxta montẽ transibimus. Si autẽ de aqua tua biberimus et ego, et pecora mea; dabo pretiũ tibi. Sed res nulla est; juxta montẽ transibimus. At ille dixit, Non pertransibis per me. Et exiit Edõ obviã ei in turba gravi, et in manu forti. Et non voluit Edõ dare ipsi Israel transire per fines suos. Et declinavit Israel ab eo. Et promoverunt è Cades. Et advenerunt filii Israel, omnis synagoga in Or montẽ. Et dixit Dominus ad Moysen & Aaron in Or monte super fines terræ Edõ, dicens, Apponatur Aarõ ad populũ suũ; quia non introibitis in terrã, quã dedi filiis (a) Israel, quoniã exacerbãstis me super aquã Maledictionis. Sume Aaron, & Eleazarum filium ejus: et fac eos ascendere in Or montem, coram omni synagoga. Et exue Aaron stolã ejus, & indue Eleazarum filium ejus. Et Aaron appositus moriatur ibi. Et fecit Moyses, sicut constituit Dominus ei: et ascendere eum fecit in Or montem, coram omni synagoga. Et exuit Aaron vestimentis ejus, & induit ea Eleazarum filium ejus. Et mortuus est Aaron super cacumen montis. Et descendit Moyses & Eleazar de monte. Et vidit omnis synagoga; quia (b) dimissus est Aaron, & fleverunt Aaron triginta dies, omnis domus Israel.

MS.A. (ι) ἐγὼ δὲ καὶ (κ) πορευόμεθα. (λ) αὐτοῦ (μ) ἔδωκα (ν) Ἰσραὴλ ἐν καλαχέσει, διότι (ξ) Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ (ο) ἐναντίον (π) αὐτοὺς (ρ) Ἀαρὼν ἐκεῖ ἐπὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 *Oravimꝰ autẽ corã Dño, audivítq; vocẽ nostrã, & mittens angelũ, eduxit nos ex Ægypto: & ecce sumꝰ in Recẽ urbe quæ est in extremitate limitũ tuorũ. Nunc transire liceat per terrã tuã: non transibimꝰ per ullũ agrũ aut vineã, neq; bibemꝰ ex aquis puteorũ: sed per viã regiã ibimꝰ, & non declinabimꝰ ad dexteram neq; ad finistrã, donec transierimꝰ fines tuos. Respondit ei Edõ, Ne transeas per limites meos, ne cum gladio egrediar in occursũ tuũ. Dixerũt ad eũ filii Israel, Per semitã ascendemus, & si ex aquis tuis biberimꝰ nos & jumenta nostra, dabimꝰ pretium illarũ; nostris tantummodo pedibus transibimꝰ. Ait illis Edom, Non transibitis: egressusq; est Edõ in occursum eorũ cũ populo magno, & manu robustã. Noluit ergò Edom permittere filiis Israel ut transirẽt per fines suos: quare deflexit Israel ab ipso. Et profecti ex Recẽ, venerũt filii Israel, totꝰ videlicet, cœtꝰ ad motẽ Hor.*

Obitus Aharonis.

Dixítq; Dñs ad Mosen & ad Aharonem in monte Hor, in finibꝰ terræ Edõ; Colligat se Aharõ ad populũ suũ: non enim ingredietur in terrã quã dedi filiis Israel, eò quòd exacerbãstis verbũ oris mei ad aquas contentionis, neq; sanctificãstis me in aquis in præsentia eorũ. Duc Aharonẽ & Eliazar filiũ ejꝰ, & ascẽdere fac eos ad montem Hor. Et exue Aharonẽ vestibꝰ suis, easq; indue Eliazar filiũ ejꝰ: Aharõ verò colligetur, & morietur illic. Fecit itaq; Moses quemadmodum præcepit ei Dñs, & ascẽderũt in monté Hor, vidẽte totâ congregatione. Et exuit Moses Aharonẽ vestibꝰ ejꝰ, & induit eas Eliazar filiũ ejꝰ: mortuꝰ est illic Aharõ in monte Hor, & descẽdit Moses atq; Eliazar de monte. Vidẽtes autẽ totꝰ cœtꝰ mortuũ esse Aharonẽ, fleverũt Aharonẽ triginta diebꝰ omnes Israelitæ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

16 וצלינא קדם יי וקבל צלותנא ושלח מלאכא ואפקנא ממצרים והא
אנחנא ברקם קרתא דבסטר תחומך : נעבר כען בארעך לא
17 נעבר בחקל ובכרם ולא נשתי מי בוב אורח מלכא ניזיל לא נסטי לימינא ולסמלא עד דנעבר
18 תחומך : ואמר ליה אדומאה לא תעבר בתחומי דלמא בדקטלין
19 בחרבא אפוק לקדמותך : ואמרו ליה בני ישראל באורח נסיק ואם מיך נשתי אנא ובעירי ואתן
דמיהון לחוד לית פתגם דבש ברגלי אעבר : ואמר לא תעבר
20 ונפק אדומאה לקדמותיה בחיל רב
21 ובידא תקיפא : וסריב אדומאה שבק ית ישראל למעבר בתחומיה
22 וסטא ישראל מלותיה : ונטלו ממקם
23 ואתו בני ישראל כל כנשתא להור טורא : ואמר יי למשה ולאהרן בהר
24 טורא על תחום ארעא דאדום למימר : יתכנש אהרן לעמיה ארי
לא יעול לארעא די יהבית לבני ישראל על די סרבתון על מימרי
25 למי משותא : דבר ית אהרן וית אלעזר בריה ואסיק יתהון להור
26 טורא : ואשלח ית אהרן ית לבושוהי ותלבש ית אלעזר בריה וימות תמן אהרן ית
27 בריה ומית אהרן תמן ברישׁ טורא ונחת משה ואלעזר מן טורא : וחמון
כל כנשתא ארי מית אהרן ובכו ית אהרן תלתין יומין כל בית ישראל :

16 Et oravim⁹ corã Dño, et suscepit orationem nostram; & misit angelum, & eduxit nos de Ægypto: & ecce nos sumus in urbe Cades, quæ est in latere termini tui. Transeam⁹ nunc per terram tuam; non transibim⁹ p̃ agrum & *vineam*, neq; bibem⁹ aquam cisternæ: p̃ viam regiã ambulabim⁹, non declinabim⁹ ad dextram neq; ad sinistram, donec transeam⁹ terminum tuũ. 18 Dixitq; eis Edom; nõ pertransibis terminũ meũ: ne fortè cũ occidentibus gladio egrediar in occursum tuũ. Dixerũntq; ei filii Israel, per viam tritã ascendem⁹: & si aquas tuas biberimus ego et jumenta mea, dabo pretium earũ: nihilq; mali erit, tantùm transibo pedibus meis. 20 Et ait, Non pertransibis: egressúsq; est Edom in occursũ ej⁹, cum exercitu multo et manu forti. 21 Et noluit Edõ dimittere Israel tranſire p̃ terminũ suũ: et divertit ab eo Israel. 22 Profectíq; sunt de Cades: et venit oĩs congregatio filiorũ Israel in montẽ Hor. 23 Dixitq; Dñs ad Moysen et Aaron in monte Hor, juxta terminũ terræ Edõ, 24 dicens. Colligatur Aaron ad populum suũ; quia non ingredietur terram, quam dedi filiis Israel: eò quòd rebellâstis in verbum meum ad aquas jurgii. 25 Tolle Aaron, & Eleazarum filium ejus: & ascendere fac eos in montem Hor. 26 Et exues Aaron vestimenta ejus, & indues ea Eleazarum filium ejus: Aaron autem colligatur & moriatur ibi. 27 Fecitq; Moyses sicut præceperat Dñs: & ascenderũt in montem Hor, ante oculos 28 omnis congregationis. Et exuit Moyses Aaron vestimenta ej⁹, & induit ea Eleazarum filium ejus; et mortuus est ibi Aaron, in vertice montis: & descendit Moyses & Eleazarus de 29 monte. Viditq; omnis cœtus quòd mortuus esset Aaron: & fleverunt super Aaron triginta diebus, omnis domus Israel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 * צלינא קדם יי וקבל צלותנא ושלח מלאכא ואפקנא ממצרים והא
אנחנא ברקם קרתא דבסטר תחומך : נעבר כען בארעך לא
17 נעבר בחקל ובכרם ולא נשתי מי בוב אורח מלכא ניזיל לא נסטי
לימינא ולסמלא עד דנעבר תחומך : ואמר ליה אדומאה לא
18 תעבר בתחומי דלמא בדקטלין בחרבא אפוק לקדמותך : ואמרו
19 ליה בני ישראל באורח נסיק ואם מיך נשתי אנא ובעירי ואתן
דמיהון לחוד לית פתגם דבש ברגלי אעבר : ואמר לא תעבר
20 ונפק אדומאה לקדמותיה בחיל רב
21 וביד תקיפא : וסריב אדומאה שבק ית ישראל למעבר בתחומיה
22 וסטא ישראל מלותיה : ונטלו ממקם
23 ואתו בני ישראל כל כנשתא להור טורא : ואמר יי למשה ולאהרן בהר
24 טורא על תחום ארעא דאדום למימר : יתכנש אהרן לעמיה ארי
לא יעול לארעא די יהבית לבני ישראל על די סרבתון על מימרי
25 למי משותא : דבר ית אהרן וית אלעזר בריה ואסיק יתהון להור
26 טורא : ואשלח ית אהרן ית לבושוהי ותלבש ית אלעזר בריה וימות תמן אהרן ית
27 בריה ומית אהרן תמן ברישׁ טורא ונחת משה ואלעזר מן טורא : וחמון
כל כנשתא ארי מית אהרן ובכו ית אהרן תלתין יומין כל בית ישראל :

VERSIO SAMARITANA.

16 * צלינא קדם יי וקבל צלותנא ושלח מלאכא ואפקנא ממצרים והא
אנחנא ברקם קרתא דבסטר תחומך : נעבר כען בארעך לא
17 נעבר בחקל ובכרם ולא נשתי מי בוב אורח מלכא ניזיל לא נסטי
לימינא ולסמלא עד דנעבר תחומך : ואמר ליה אדומאה לא
18 תעבר בתחומי דלמא בדקטלין בחרבא אפוק לקדמותך : ואמרו
19 ליה בני ישראל באורח נסיק ואם מיך נשתי אנא ובעירי ואתן
דמיהון לחוד לית פתגם דבש ברגלי אעבר : ואמר לא תעבר
20 ונפק אדומאה לקדמותיה בחיל רב
21 וביד תקיפא : וסריב אדומאה שבק ית ישראל למעבר בתחומיה
22 וסטא ישראל מלותיה : ונטלו ממקם
23 ואתו בני ישראל כל כנשתא להור טורא : ואמר יי למשה ולאהרן בהר
24 טורא על תחום ארעא דאדום למימר : יתכנש אהרן לעמיה ארי
לא יעול לארעא די יהבית לבני ישראל על די סרבתון על מימרי
25 למי משותא : דבר ית אהרן וית אלעזר בריה ואסיק יתהון להור
26 טורא : ואשלח ית אהרן ית לבושוהי ותלבש ית אלעזר בריה וימות תמן אהרן ית
27 בריה ומית אהרן תמן ברישׁ טורא ונחת משה ואלעזר מן טורא : וחמון
כל כנשתא ארי מית אהרן ובכו ית אהרן תלתין יומין כל בית ישראל :

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

16 Clamavimúsque ad Dominũ, et exaudivit vocem nostram, missoq; angelo, eduxit nos de Ægyp'o: Ac ecce nos sumus in Cades civitate quæ est ad extremitatem finium tuorum: Transeamus, quæsumus, per terram tuam: Non transibimus per agrum, & vineam, neque bibemus aquas puteorum: viã (f) regiam ibimus, non declinabimus ad dexteram aut sinistram, donec præterierimus fines tuos. 18 Respondit verò ille Edom, Non transibis per me, ne cum gladio egrediar obviàm tibi. 19 Iterum dixerunt ei filii Israel, Per (g) viã tritam ascendemus: Quòd si de aquis tuis biberimus, ego, & pecora mea, dabo pretium earum: tantùm ne sit aliquid, pedibus meis transeam. 20 Sed respondit, Non transibis: egressúsque est Edom in occursum ejus cum populo gravi, et cum manu forti. 21 Renuit igitur Edom dare Israeli transitũ per fines suos; ideo declinavit Israel ab eo. 22 Profectíq; sunt de Cades, & venerunt filii Israel, omnis congregatio in (h) Hor montem. 23 Locutus est autem Dominus Mosi et Aaroni in monte (i) Hor juxta fines terræ Edom in hunc modum: 24 Colligetur Aaron ad populũ suum; non enim ingredietur terrã quam dedi filiis Israel, quoniã rebelles fuistis ori meo ad aquas contentionis. 25 Accipe Aaronem, & Eleazarum filium ejus, & ascendere facios in (k) Hor montẽ. 26 Et exue Aaronem vestibus suis, induas verò iis Eleazarum filium ejus: Aaron enim colligetur, & morietur ibi. 27 Fecit autẽ Moses sicut præceperat Dominus, fecitque cum ascendere in (l) Hor montem in oculis omnis congregationis. 28 Posteà exuit Moses Aaronem vestibus suis, et induit eis Eleazarum filium ejus, mortuúsque est ibi Aaron in vertice montis; 26 tum descendit Moses, & Eleazar de monte. 27 Videns autẽ omnis congregatio quòd expirâsset Aaron, fleverunt Aaronem triginta diebus tota domus Israel.

VER. SAM. (f) profectionis (g) petram (h) Montani (i) Montani (k) Montani (l) Montani

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * فدعوا الله * فسمع صوتنا * وبعث برسول * واخرجنا من مصر * وها نحن في قريه رقيم في طرف
تخمك * نريد ان نجوز في بلدك * ولسنا نمثل الي ضيعة ولا كرم * ولا نشرب ماء صهريج * لكنا
18 نسير في طريق الجاده * لا نميل يمنه ولا يسره * الي ان نجوز تخمك * قال له الاحمري * لا تجز
19 في تخمي كيلا اخرج بالسيف تلقاءك * قال له بنو اسرايل * نصعد في الحجه * وان شربنا لك
20 ماء نحن ومواشينا دفعنا ثمنه اليك * وليس امر الا ان نجوز فقط * قال لا تجز كذاك * وخرج
21 ادوم تلقاءهم بشعب عظيم ويد شديده * فلما ابي ادوم ان يترك الاسرايليين يجوزون في تخمه
22 مالوا عنه * فرحلوا من رقيم وجاب جماعهم الي جبل هور * فقال الله لموسي وهرون في جبل
23 هور عند تخم بلد ادوم قولا * ينضم هرون الي قومه * لانه لا يدخل البلد الذي اعطيه
24 بني اسرايل * كما قلتما حين حاققتما امري في ماء المخصومه * خذ هرون والعازار ابنه * واصعدهما
25 الي جبل هور * واسلخ هرون بنيابه * والبسها العازار ابنه * وهرون ينضم ويموت هناك * فصنع
26 موسي كما امر الله * فصعدوا الي جبل هور بحضر الجماعه * وسلخ موسي بنياب هرون * والبسها
27 العازار ابنه * ومات هرون هناك في راس الجبل * ونزل موسي والعازار من الجبل * فلما راى
28 الجماعه ان هرون قد مات * بكي عليه ثلاثين يوما جميع ال اسرايل *

Et invocavimus Dum, audivitque vocem nostram, miseritque nuntium, & eduxerit nos ex Ægypto. Et ecce sumus in civitate Racim, in extremitate terminorũ tuorum: Volumus transire per regionem tuam, & non digrediemur ad vias, neque vineam, nec bibemus aquam cisternæ; sed ambulabimus in via publica, non declinantes dextrorsum, neq; sinistrorsum, quousq; transeamus terminos tuos. 18 Dixit ei Rabeus, Ne transeas per terminos meos, ne exeam cum gladio in occursum tuũ. 19 Dixerunt ad eum filii Israil, Ascendemus per viam apertam, & si biberimus tibi aquam, nos, & armenta nostra, dabimus pretium ejus tibi. Et nullum nobis est negotium, sed transibimus tantùm. 20 Ait, Ne transeas hoc pacto. Et exiit Adum obviã eis magno cum populo, & manu forti. 21 Cùmque venissent Adum permittere Israelitis ut transirent per fines suos, declinárunt ab eo. 22 Et profecti sunt de Racim, et venit cœtus corũ in monte Hor. 23 Dixitq; Deus Mosi & Haroni in monte Hor, apud terminos regionis Adum, hunc sermonem; 24 Congregetur Haron ad gentem suam; non enim intrabit regionem quam dedi filiis Israil, sicuti dixi quando contradixistis præcepto meo in aqua contentionis. 25 Accipe Haronem et Eleazarum filium ejus, et duc utrumque ad montem Hor, 26 Et exue Haronem vestibus suis, et indue eis Eleazarum filium ejus; et Haron colligetur ac morietur ibi. 27 Fecitque Musa sicuti præcepit ei Deus. Ascenderuntq; ad montem Hor in præsentia turbæ. 28 Et detraxit Musa vestes Haronis, et vestivit eis Eleazarum filium ejus; et mortuus est Haron ibi in vertice montis, descenditque Musa, et Eleazar de monte. 29 Cùmque vidisset turba Haronem mortuum esse, flevit eum triginta diebus tota stirps Israil.

ספר במדבר: כא

CAP. XXI. כא

veniſſet quòd ,*meridiem* habitans Harad rex Chenahanæus audivit Et
1 וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ־עֲרָד יֹשֵׁב הַנֶּגֶב כִּי בָּא
eo ex *captivavit* & ,Iſrael *in* pugnavit &:exploratorum *via* Iſrael
יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁבְּ מִמֶּנּוּ
dando Si : dixit & ,Domino votum Iſrael vovit Et .*captivitatem*
שְׁבִי: וַיִּדַּר יִשְׂרָאֵל נֶדֶר לַיהוָה וַיֹּאמַר אִם־נָתוֹן
.eorum urbes *anathematiſabo* & ,mea manu in iſtum populum *dederis*
תִּתֵּן אֶת־הָעָם הַזֶּה בְּיָדִי וְהַחֲרַמְתִּי אֶת־עָרֵיהֶם:
,Chenahanæum dedit & ,Iſrael vocem *in* Dominus audivit Et
3 וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֶת־הַכְּנַעֲנִי
loci nomen vocavit Et .eorum urbes & ,eos *anathematiſavit* &
וַיַּחֲרֵם אֹתָם וְאֶת־עָרֵיהֶם וַיִּקְרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם
circumeundum ad,Suph maris *via* monte Hor de ſunt profecti Et .*Anathema*
חָרְמָה: וַיִּסְעוּ מֵהֹר הָהָר דֶּרֶךְ יַם־סוּף לִסְבֹּב
eſt locut' Et .via in populi anima *eſt abbreviata* & : Edom terram
4 אֶת־אֶרֶץ אֱדוֹם וַתִּקְצַר נֶפֶשׁ־הָעָם בַּדָּרֶךְ: וַיְדַבֵּר
nos feciſtis aſcendere quid Ad : Moſeh *in* & ,Deum *in* populus
הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה לָמָּה הֶעֱלִיתָנוּ
,aqua neque panis non quia ? deſerto in *moriendum ad*,Ægypto ex
מִמִּצְרַיִם לָמוּת בַּמִּדְבָּר כִּי אֵין לֶחֶם וְאֵין מַיִם
Dominus miſit Et .leviſſimo pane in *abhorret* noſtra anima &
וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה בַּלֶּחֶם הַקְּלֹקֵל: וַיְשַׁלַּח יְהוָה
.populum momorderunt & ,ignitos ſerpentes populum in
בָּעָם אֶת־הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים וַיְנַשְּׁכוּ אֶת־הָעָם
populus venit Et .Iſrael ex multus populus eſt mortuus Et
7 וַיָּמָת עַם־רָב מִיִּשְׂרָאֵל: וַיָּבֹא הָעָם
,Dominum *in* ſumus locuti quia,Peccavimus:dixerunt & ,Moſeh ad
אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ כִּי־דִבַּרְנוּ בַיהוָה
ves deſuper *faciet* recedere & ,DOMINUM ad .Ora .te *in* &
וָבָךְ הִתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וְיָסֵר מֵעָלֵינוּ
dixit Et .populo pro Moſeh oravit Et .*ſerpentem*
אֶת־הַנָּחָשׁ וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה בְּעַד הָעָם: וַיֹּאמֶר
eum pone & ,*Saraph* tibi Fac : Moſeh ad Dominus
8 יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף וְשִׂים אֹתוֹ
fecit Et .vivet & ,eum videbit & ,*morſus* omnis erit Et .*vexillum* ſuper
עַל־נֵס וְהָיָה כָּל־הַנָּשׁוּךְ וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי: וַיַּעַשׂ
ſi fuit & : *vexillum* ſuper eum poſuit & ,æneum ſerpentem Moſeh
מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת וַיְשִׂמֵהוּ עַל־הַנֵּס וְהָיָה אִם־
,æneum ſerpentem ad aſpiciebat & ,virum ſerpens mordebat
נָשַׁךְ הַנָּחָשׁ אֶת־אִישׁ וְהִבִּיט אֶל־נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת
.Oboth in ſunt caſtrametati & ,Iſrael filii ſunt profecti Et .*vivebat* &
10 וְחָי: וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בְּאֹבֹת:
Habarim cumulis in ſunt caſtrametati & ,Oboth ex ſunt profecti Et
וַיִּסְעוּ מֵאֹבֹת וַיַּחֲנוּ בְּעִיֵּי הָעֲבָרִים
.ſolis ortu ab ,Moab *facies* *ſuper* quod deſerto in
11 בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מוֹאָב מִמִּזְרַח הַשָּׁמֶשׁ:

Verſio VULG. LAT.

CAP. XXI.

1 Quod cùm audiſſet Chananæus rex Arad, qui habitabat ad Meridiem, veniſſe ſcilicèt Iſrael per exploratorũ viam, pugnavit contra illum: & victor exiſtens, duxit ex eo prædam. At Iſrael voto ſe Domino obligans, ait , Si tradideris populum iſtum in manu mea,delebo urbes ejus.
2 Exaudivítque Dominus preces Iſrael, & tradidit Chananæum, quem ille interfecit ſubverſis urbibus ejus : & vocavit nomen loci illius, Horma,id eſt,anathema. Profecti ſunt autem & de monte Hor, per viam quæ ducit ad Mare rubrum, ut circumirent terram Edom. Et tædere cœpit populum itineris ac laboris.
5 Locutúſque contra Deum & Moyſen, ait, Cur eduxiſti nos de Ægypto, ut moreremur in ſolitudine? Deeſt panis, non ſunt aquæ : anima noſtra jam nauſeat ſuper cibo iſto leviſſimo.
6 Quamobrèm miſit Dominus in populum ignitos ſerpentes, ad quorum plagas & mortes plurimorum, Venerunt ad Moyſen, atque dixerunt ; Peccavimus, quia locuti ſumus contra Dominum & te : ora ut tollat à nobis ſerpentes. Oravítque Moyſes pro populo.
8 Et locutus eſt Dominus ad eum , Fac ſerpentem æneum ; & pone eum pro ſigno : qui percuſſus aſpexerit eum, vivet.
9 Fecit ergò Moyſes SERPENTEM ÆNEUM, & poſuit eum pro ſigno : quem cùm percuſſi aſpicerent, ſanabantur.
10 Profectíque filii Iſrael caſtrametati ſunt in Oboth.
11 Unde egreſſi fixére tentoria in Jeabarim, in ſolitudine, quæ reſpicit Moab contra Orientalem plagam.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. κα'. CAP. XXI.

1 Καὶ ἤκουσεν ὁ (α) Χαναναῖος βασιλεὺς Ἀραδ ὁ κατοικῶν κατὰ τὴν ἔρημον, ὅτι ἦλθεν Ἰσραὴλ ὁδὸν (β) Ἀθαρείν, καὶ ἐπολέμησε πρὸς Ἰσραὴλ, καὶ (γ) κατεπρονόμευσεν ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωσίαν. Καὶ
2 ηὔξατο Ἰσραὴλ εὐχὴν κυρίῳ, καὶ εἶπεν, Ἐὰν μοι παραδῷς τὸν λαὸν τοῦτον ὑποχείριον, ἀναθεματιῶ αὐτὸν καὶ τὰς πόλεις
3 αὐτῶν. Καὶ εἰσήκουσε κύριος τῆς φωνῆς Ἰσραὴλ, καὶ παρέδωκε (δ) † Χαναναῖον ὑποχείριον αὐτῷ· καὶ ἀνεθεμάτισεν αὐτὸν, καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν. καὶ (ε) ἐπεκάλεσαν τὸ ὄνομα τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, Ἀνάθεμα. Καὶ
4 ἀπάραντες ἐξ Ὼρ † ὄρους ὁδὸν ὁδὸν θαλάσσαν ἐρυθρᾶν, περιεκύκλωσαν (ι) γῆν Ἐδώμ. καὶ ὠλιγοψύχησεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ὁδῷ,
5 Καὶ κατῳάλει ὁ λαὸς πρὸς τὸν θεὸν καὶ κυρ Μωυσῆν, λέγοντες, (ζ) Ἱνατί τοῦτο ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, (η) ἀποκτεῖναι ἐν τῇ ἐρήμῳ· ὅτι οὐκ ἔστιν ἄρτος, οὐδὲ ὕδωρ· ἡ δὲ ψυχὴ ἡμῶν προσώχθισεν ἐν τῷ ἄρτῳ τῷ διακένῳ τούτῳ.
6 Καὶ ἀπέστειλε κύριος εἰς τὸν λαὸν τοὺς ὄφεις τοὺς θανατῶντας, καὶ ἔδακνον τὸν λαὸν, καὶ ἀπέθανε λαὸς πολὺς τῶν υἱῶν
7 Ἰσραήλ. Καὶ μεταμέλομαι ὁ λαὸς πρὸς Μωυσῆν, ἔλεγον, Ὅτι (θ) ἡμάρτομεν, ὅτι κατῳδήσαμεν καὶ τοῦ κυρίου, καὶ κατὰ σοῦ. εὔξαι οὖν πρὸς κύριον, καὶ ἀφελέτω ἀφ' ἡμῶν τὸν ὄφιν. καὶ ηὔξατο Μωυσῆς
8 πρὸς κύριον περὶ τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ποίησον σεαυτῷ ὄφιν, καὶ θὲς αὐτὸν ὀπὶ σημείου· καὶ ἔσται ἐὰν δάκῃ ὄφις ἄνθρωπον, πᾶς ὁ δεδηγμένος ἰδὼν
9 αὐτὸν ζήσεται. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς ὄφιν χαλκοῦν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ὀπὶ σημείου. καὶ ἐγένετο ὅταν (ι) ἔδακνεν ὄφις ἄνθρωπον, καὶ ἐπέβλεψεν ὀπὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν, καὶ ἔζη. Καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ,
11 καὶ παρενέβαλον ἐν Ὠβώθ. Καὶ ἐξάραντες ἐξ (κ) Ὠβὼθ, καὶ παρενέβαλον ἐν (λ) Ἀχαλγαὶ ἐν † πέραν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἣ ὅτι κατὰ πρόσωπον Μωὰβ, κατ' ἀνατολὰς (μ) ἡλίου.

MS.A. (α) Χαναναῖος (β) Ἀθαρείμ, (γ) κατεπρονόμευσαν (δ) τὸν Χαναναῖον ὑποχείριον αὐτῷ· (ε) ἐπεκάλεσεν (ι) † γῆν (ζ) Ἱνατί ; ἐξηγάγετε ἡμᾶς (η) ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν (θ) ἡμάρτηκαμεν, (ι) ἔδακνεν (κ) Ὠβὼθ, παρενέβαλον (λ) Ἀχελγαὶ τὸ πέραν (μ) ἡλίου. Ἐκεῖθεν

1 Audiens autem Chananæus rex Godar qui habitabat ad Auſtrum, quòd veniſſet Iſrael per viam exploratorum,pugnavit cum Iſraele, & abduxit ex eis captivitatem.
2 Et vovit Iſrael votum Domino, ac dixit, Si tradens tradideris populum iſtum in manus meas, devovebo civitates eorum.
3 Audivítque Dominus vocem Iſraelis, tradiditq; Chananæos in manib⁹ eorũ : & necaverunt eos, & anathematizaverunt eos unà cum civitatib⁹ eorũ,& vocaverunt nomẽ loci illius,Horma.

De ſerpente æneo.

4 Et profecti ſunt de monte Hor per viam maris Suph ut circuirent terram Edom, & tædio affecta eſt anima populi in via.
5 Et murmuraverunt populus contra Deum & contra Moſen,ac dixerunt; Cur aſcendere nos feciſti ex Ægypto, ut moreremur in deſerto? nam nec panis eſt nec aqua, & anima noſtra faſtidivit panẽ parvũ.
6 Miſit igitur Dominus ſuper populũ ſerpentes immanes,& momorderunt populum : & mortui ſunt populus multus ex Iſraele.
7 Et venerunt populus ad Moſen,& dixerunt ei;Peccavimus,eò quòd murmuraverimus contra Dominum & contra te, ora coram Domino ut amoveat à nobis ſerpentes : oravitq; Moſes pro populo.
8 Et dixit Domin⁹ ad Moſen, Fac tibi ſerpentem immanẽ æneũ,& pone illum in ſignũ :& quicunque morſus fuerit à ſerpente, aſpiciat eum, ac vivet.
9 Fecit itaque Moſes ſerpentem æneum, poſuitque in ſignum : cúmque morderet ſerpens aliquem, intuebatur ſerpentem æneum, & vivebat.
10 Deinde profecti ſunt filii Iſrael , & caſtra fixerunt in Oboth.
11 Et ſolventes ex Oboth, caſtra fixerunt ad fontem Hebræorũ,in deſerto q̃ eſt è regione Moab ab Oriente,ab Orientali plaga ſolis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*מקלה * כא *

CAP. XXI.

Audiens autem Chananæus rex Godar qui habitabat ad Auſtrum, quòd veniſſet Iſrael per viam exploratorum,pugnavit cum Iſraele, & abduxit ex eis captivitatem. Et vovit Iſrael votum Domino, ac dixit, Si tradens tradideris populum iſtum in manus meas, devovebo civitates eorum. Audivitque Dominus vocem Iſraelis, tradiditq; Chananæos in manib⁹ eorũ : & necaverunt eos, & anathematizaverunt eos unà cum civitatib⁹ eorũ,& vocaverunt nomẽ loci illius,Horma.

De ſerpente æneo.

Et profecti ſunt de monte Hor per viam maris Suph ut circuirent terram Edom, & tædio affecta eſt anima populi in via. Et murmuraverunt populus contra Deum & contra Moſen,ac dixerunt; Cur aſcendere nos feciſti ex Ægypto, ut moreremur in deſerto? nam nec panis eſt nec aqua, & anima noſtra faſtidivit panẽ parvũ. Miſit igitur Dominus ſuper populũ ſerpentes immanes,& momorderunt populum : & mortui ſunt populus multus ex Iſraele. Et venerunt populus ad Moſen,& dixerunt ei;Peccavimus,eò quòd murmuraverimus contra Dominum & contra te, ora coram Domino ut amoveat à nobis ſerpentes : oravitq; Moſes pro populo. Et dixit Domin⁹ ad Moſen, Fac tibi ſerpentem immanẽ æneũ,& pone illum in ſignũ :& quicunque morſus fuerit à ſerpente, aſpiciat eum, ac vivet. Fecit itaque Moſes ſerpentem æneum, poſuitque in ſignum : cúmque morderet ſerpens aliquem, intuebatur ſerpentem æneum, & vivebat. Deinde profecti ſunt filii Iſrael , & caſtra fixerunt in Oboth. Et ſolventes ex Oboth, caſtra fixerunt ad fontem Hebræorũ,in deſerto q̃ eſt è regione Moab ab Oriente,ab Orientali plaga ſolis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

כא

1 וּשְׁמַע כְּנַעֲנָאָה מַלְכָּא דַּעֲרָד
יָתֵב דָּרוֹמָא אֲרֵי אָתָא יִשְׂרָאֵל
אָרְחָא דַּאֲתָרִין וַאֲנַח קְרָבָא
בְּיִשְׂרָאֵל וּשְׁבָא מִנַּיְהוּ שְׁבְיָא:
2 וּקְיֵם יִשְׂרָאֵל קְיָם קֳדָם יְיָ וְאָמַר
אִם מְמַסַּר תְּמַסַּר יָת עַמָּא הָדֵין
בִּידִי וַאֲנַתֵּר יָת קִרְוֵיהוֹן: וְקַבֵּל
3 יְיָ צְלוֹתֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל וּמְסַר יָת
כְּנַעֲנָאָה וְנַתַּר יָתְהוֹן וְיָת קִרְוֵיהוֹן
וּקְרָא שְׁמָא דְּאַתְרָא חָרְמָה:
4 וּנְטָלוּ מִטּוּר טוֹרָא לְאוֹרַח יַמָּא
דְסוּף לְאַקָּפָא יָת אַרְעָא דֶאֱדוֹם
וְעָקַת נַפְשָׁא דְעַמָּא בְּאָרְחָא:
5 וְאִתְרַעֲמוּ עַמָּא בְּמֵימְרָא דַיְיָ
וְעִם מֹשֶׁה נְצוֹ לְמֵימַר אַסְקְתוּנָא
מִמִּצְרַיִם לְמִמַּת בְּמַדְבְּרָא אֲרֵי
לֵית לַחְמָא וְלֵית מַיָּא וְנַפְשָׁנָא
עָקַת בְּמָנָּא דֵּין דְּמֵיכְלִיד
קְלִיל: וְגָרֵי יְיָ בְּעַמָּא יָת חֵיוֵי קְלָלָן
6 וּנְכִיתוּ יָת עַמָּא וּמִית עַם סַגִּי
מִיִּשְׂרָאֵל: וַאֲתָא עַמָּא לְמֹשֶׁה
7 וְאָמְרוּ חֲבֵינָא אֲרֵי אִתְרַעֲמְנָא
קֳדָם יְיָ וְעִמָּךְ נְצֵינָא צַלֵּי קֳדָם
יְיָ וְיַעְדֵּי מִנָּנָא יָת חֵיוָא וְצַלִּי
8 מֹשֶׁה עַל עַמָּא: וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה עֲבִיד לָךְ קְלָיָא וְשַׁוִּי
יָתֵיהּ עַל אָתָא וִיהֵי כָּל דִּיתְנְכִית
וְיִחֵי יָתֵיהּ וְיִתְקַיֵּם: וְעָבַד מֹשֶׁה
9 חֵוְיָא דְנְחָשָׁא וְשַׁוִּיהּ עַל אָתָא וְהֲוָה
כַּד נְכִית חֵוְיָא יָת גַּבְרָא וּמִסְתַּכֵּל
10 לְחֵוְיָא דְנְחָשָׁא וּמִתְקַיֵּם: וּנְטָלוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּשְׁרוֹ בְּאֹבוֹת: וּנְטָלוּ
11 מֵאֹבוֹת וּשְׁרוֹ בְּמִגְיוֹרֵי עֲבָרֵי
בְּמַדְבְּרָא דִּי עַל אַפֵּי מוֹאָב מִמַּדְנַח
שִׁמְשָׁא:

CAP. XXI.

1 ET audivit Chananæus rex Arad, qui habitabat ad Meridiem, quòd veniebat Israel per viam exploratorum: & invit bellum contra Israel, & captivavit ex eis captivitatem.
2 Vovitque Israel coram Domino votum, & ait: Si tradens tradideris populum istũ in manu mea, destruam urbes
3 ejus. Et suscepit Dominus orationem Israelis, & tradidit Chananæum in manu eorum; & destruxit eos, & urbes eorum: & appellavit nomen loci, Horma. Profectique sunt de monte Hor per viam maris rubri, ut circumirent terram Edom: et fatigata est anima populi in via.
5 Et murmuravit populus coram Domino, & objurgati sunt cum Moyse dicentes: Quare ascendere nos fecisti de Ægypto, ut moreremur in solitudine? non enim est panis, neque aqua; & anima nostra fatigata est cum Manna isto cibo levissimo. Et misit
6 Dominus in populum serpentes ignitos, & mormorderunt populum: & mortuus est populus plurimus de Israel. Venitque populus ad Moysen, &
7 dixerunt Peccavimus, quia murmuravimus coram Domino & objurgati sumus tecum; ora coram Domino, ut auferat à nobis serpentes: & oravit
8 Moyses pro populo. Dixitque Dominus ad Moysen; Fac tibi ignitum serpentem, et pone eum pro signo: & omnis qui morsus fuerit, & aspexerit
9 eum, vivet. Et fecit Moyses serpentem æneum, & posuit eum pro signo: & quando mordebat serpens virũ, aspiciebat serpentem æneum, &
10 vivebat. Profectique sunt filii Israel: & castrametati sunt in Oboth. Et profecti
11 sunt de Oboth: & castrametati sunt juxta vadum transeuntium, in *deserto* quòd est contra Moab, ad orientem Solis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

א

1 ** ויהי כשמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי:
2 וידר ישראל נדר ליהוה ויאמר אם נתון תתן את העם הזה בידי והחרמתי את עריהם:
3 וישמע יהוה בקול ישראל ויתן את הכנעני והחרים אתהם ואת עריהם ויקרא את שם המקום ההוא חרמה:
4 ** ויסעו מהר ההר דרך ים סוף לסבב את ארץ אדום ותקצר נפש העם בדרך:
5 וידבר העם באלהים ובמשה למה העליתנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלקל הזה:
6 וישלח יהוה בעם את הנחשים השרפים וינשכו את העם וימת עם רב מישראל:
7 ** ויבא העם אל משה ויאמרו חטאנו כי דברנו ביהוה ובך התפלל אל יהוה ויסר מעלינו את הנחש ויתפלל משה בעד העם:
8 ויאמר יהוה אל משה עשה לך שרף ושים אתו על נס והיה כל הנשוך וראה אתו וחי:
9 ויעש משה נחש נחשת וישם על הנס והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי:
10 ויסעו בני ישראל ויחנו באבות:
11 ויסעו מאבות ויחנו בעיי העברים במדבר אשר על פני מואב ממזרח השמש:

VERSIO SAMARITANA.

א

1 ** ושמע כנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי:
2 וידר ישראל נדר ליהוה ויאמר אם נתון תתן את העם הזה בידי והחרמתי את עריהם:
3 וישמע יהוה בקול ישראל ויתן את הכנעני והחרים אתהם ואת עריהם ויקרא את שם המקום ההוא חרמה:
4 ** ויסעו מהר ההר דרך ים סוף לסבב את ארץ אדום ותקצר נפש העם בדרך:
5 וידבר העם באלהים ובמשה למה העליתנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלקל הזה:
6 וישלח יהוה בעם את הנחשים השרפים וינשכו את העם וימת עם רב מישראל:
7 ** ויבא העם אל משה ויאמרו חטאנו כי דברנו ביהוה ובך התפלל אל יהוה ויסר מעלינו את הנחש ויתפלל משה בעד העם:
8 ויאמר יהוה אל משה עשה לך שרף ושים אתו על נס והיה כל הנשוך וראה אתו וחי:
9 ויעש משה נחש נחשת וישם על הנס והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי:
10 ויסעו בני ישראל ויחנו באבות:
11 ויסעו מאבות ויחנו בעיי העברים במדבר אשר על פני מואב ממזרח השמש:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XXI.

AVdens autem Chananæus rex Arad habitans ad Meridiem, quòd veniebat Israel per viam (a) Atharim, pugnavit adversus Israelẽ, abduxitque ab eo captivos. Tunc vovit Israel votum Domino, dicens; Si tradendo tradideris populum hunc in manum meam, tum anathematizabo urbes eorum. Et exaudivit Dominus vocẽ Israelis, tradiditque Chananæum in manum ejus; idcò anathematizavit eos, & urbes eorum, vocavitque nomen illius loci, Horma. Posthæc profecti sunt de (b) Hor monte viam maris rubri ut circumirent Edom: tunc angustiata est anima populi in via. Locutúsque est populus in Deum, et in Mosen, Quare eduxisti nos de Ægypto ut moreremur in deserto? non enim est nobis panis, nec aqua, tædétque animã nostrã panis istius levissimi. Tunc immisit Dominus in populum serpentes ignitos, qui momorderunt populum, mortuúsque est populus multus ex Israele. Tunc venit populus ad Mosen, et dixerunt; Peccavimus, nam locuti sumus in Dominum, & in te; intercede ad Dominum ut auferat à nobis serpentes: intercessit, Moses pro populo. Et dixit Dominus Mosi, Fac tibi (c) serpentem, & pone illum (d) super vexillum: fiétque ut omnis morsus qui conspexerit eum, vivat. Fecit igitur Moses serpentẽ æneum, & posuit eum (e) super vexillum. Fiebat autem si momordisset serpens aliquem, & intueretur in serpentem æneum, ut viveret. Posthæc profecti sunt filii Israël, et castrametati sunt in Oboth. Profectique ex Oboth castrametati sunt in (f) cumulis Habarim, in deserto quod est è conspectu Moab ad Orientem solem. Tum dixit Dominus Mosi, Noli hostiliter agas cum Moab, neque prælieris cum eo: non enim dedi tibi de terra ejus in hæreditatem, sed filiis Lot dedi (g) Ar in possessionem.

VER. SAM. (a) explorantium, (b) Montani (c) ignitum, (d) in spectaculum: (e) in spectaculum. (f) viculis (g) Arsha

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الفصل الحادي والعشرون

1 ثم سمع الكنعاني ملك عراد المقيم في الدارم * بان بني اسرائيل قد جاؤا طريق اتاريم *
2 فحاربهم وسبي منهم سبيا * فنذر الاسرائيلية نذرا لله وقالوا * ان اسلمت هاؤلاء القوم في يدي
3 جعلت قراهم صوافي * فسمع الله دعاء آل اسرائيل واسلم في ايديهم الكنعاني * فجعلوهم وقراهم
4 صوافي * وسمي ذلك الموضع حرما * ثم رحلوا من جبل هور طريق بحر القلزم * ليستديروا ببلد
5 ادوم * فضجر نفوسهم في الطريق * فتكلموا في الله وفي موسي وقالوا * لم اصعدتنا من مصر
6 لتموت في البرية * اذ ليس لنا خبز ولا ماء * وقد سئمت نفوسنا الطعام الكفف * فبعث الله في القوم
7 حيات تحرقه لسعتهم * فمات منهم قوم كثيرون * فجاؤا الي موسي فقالوا * قد اخطانا اذ
8 تكلمنا في الله وفيك * ادع الله ان يزيل عنا الحيات * فدعا لهم موسي * فقال الله له * اصنع
9 محرقا * وارفعه على علم * فكل ملسوع يلتفت اليه تابتا يبقي * فصنع موسي نعبانا من نحاس *
10 وجعله على علم * فكان اي انسان لدغه نعبان والتفت الي ذلك * بقي حيا * ثم رحل بنو
11 اسرائيل من ثم * ونزلوا في اوبوت * ورحلوا من اوبوت * وحطوا في بقاع العبرين في البر الذي
بحصن مواب من مشرق الشمس *

CAP. XXI.

DEinde audivit Chananæus rex Arad habitans in Meridie, filios Israël jam venisse ad iter Atharim, pugnavitque contra eos, & captivitatem duxit ab eis. Voverunt autem Israelitæ votum Deo, & dixerunt; Si tradideris hunc populum in manum meã, faciã urbes ejus vota spontanea. Exaudivitque Deus preces familiæ Israël, et tradidit in manu eorũ Chananæum: fecerunt que eos & urbes eorum vota spontanea, & vocatus est locus ille, Horma. Deinde profecti sunt è monte Hor per viã maris Rubri, ut perlustrarent regionem Adum, et tæduit animas eorum in itinere. Et locuti sunt de Deo & de Musa, atque dixerunt; Quare extraxisti nos ex Ægypto, ut moreremur in deserto, cùm non sit nobis panis nec aqua, & jam nauseãrint animæ nostræ cibum levem? Misit ergò Deus in populum serpentes urentes, qui momorderunt eos: & mortua est ex eis turba multa. Venerunt que ad Musam, atque dixerunt; Jam peccavimus obloquentes in Deum & in te; precare Deum ut transferat à nobis serpentes: Oravit pro eis Musa. Et dixit ei Deus, Fac serpentem ignitum, et attolle eum super vexillum: et omnis morsus qui convertetur ad eum pœnitens, superstes erit. Fecit ergò Musa serpentem ex ære, posuitq; illũ super vexillum: et fiebat ut quicunq; virum quem mordebat serpens, et convertebatur pœnitens ad illũ, maneret vivus. Deinde profecti sunt filii Israël inde, et diversati sunt in Oboth. Et discesserunt ex Oboth, et quieverunt in solitudinibus duarum ripārum, in deserto quod est è regione Moab, ex parte ortùs solis.

UMI

ספר במדבר: כא

Inde .Zered *torrente* in sunt castrametati & ,sunt profecti Inde
12 מִשָּׁם נָסָעוּ וַיִּחֲנוּ בְּנַחַל זָרֶד: מִשָּׁם
13 quod ,Arnon *transitu à* sunt castrametati & ,sunt profecti
נָסָעוּ וַיִּחֲנוּ מֵעֵבֶר אַרְנֹן אֲשֶׁר
terminus Arnon Quia .Emoræi termino à egrediens ,deserto in
בַּמִּדְבָּר הַיֹּצֵא מִגְּבוּל הָאֱמֹרִי כִּי אַרְנֹן גְּבוּל
dicetur Idcirco .Emoræum inter & ,Moab inter ,Moab
מוֹאָב בֵּין מוֹאָב וּבֵין הָאֱמֹרִי: עַל־כֵּן יֵאָמַר
14 & *tumbine in Vaheb* ,DOMINI bellorum libro in
בְּסֵפֶר מִלְחֲמֹת יְהוָה אֶת־וָהֵב בְּסוּפָה וְאֶת־
declinavit quæ torrentium effusio Et .Arnon *torrentes*
15 הַנְּחָלִים אַרְנֹן: וְאֶשֶׁד הַנְּחָלִים אֲשֶׁר נָטָה
inde Et .Moab termino innititur & ,Har habitationem ad
16 לְשֶׁבֶת עָר וְנִשְׁעַן לִגְבוּל מוֹאָב: וּמִשָּׁם
: Moseh ad Dominus dixit *quem* puteus *Hic* .Beer in
בְּאֵרָה הִוא הַבְּאֵר אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לְמֹשֶׁה
cecinit Tunc .*aquas* eis dabo & ,populum *Collige*
17 אֱסֹף אֶת־הָעָם וְאֶתְּנָה לָהֶם מָיִם: אָז יָשִׁיר
.ei *respondete* ,*jutee* Ascende :hoc *canticum* Israel
יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת עֲלִי בְאֵר עֲנוּ־לָהּ:
populi *spontanei* eum *exciderunt* ,principes eum foderunt Puteum
18 בְּאֵר חָפָרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם
Mathanah de Et .Mathanah in deserto de Et .suis *fulcris* in ,legislatore *in*
בְּמִחֹקֵק בְּמִשְׁעַנֹתָם וּמִמִּדְבָּר מַתָּנָה: וּמִמַּתָּנָה
19 valle Bamoth de Et .Bamoth Nachaliel de & ,Nachaliel
נַחֲלִיאֵל וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת: וּמִבָּמוֹת הַגַּיְא
facies super respicit & ,collis *capite* ,Moab agro in quæ
20 אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה מוֹאָב רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וְנִשְׁקְפָה עַל־פְּנֵי
Sichon ad *legatos* Israel misit Et .solitudinis
21 הַיְשִׁימֹן: וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל־סִיחֹן
non ,tuam terram *in* Transibo :dicendo ,Emoræi regem
22 מֶלֶךְ־הָאֱמֹרִי לֵאמֹר: אֶעְבְּרָה בְאַרְצֶךָ לֹא
aquas bibemus Non .vineam *in* & ,agrum in declinabimus
נַטֶּה בְשָׂדֶה וּבְכֶרֶם לֹא נִשְׁתֶּה מֵי
transeamus *quo usque* ,*ibimus* regis via in :putei
בְאֵר בְּדֶרֶךְ הַמֶּלֶךְ נֵלֵךְ עַד אֲשֶׁר־נַעֲבֹר
.tuum terminum
גְּבֻלֶךָ:

Versio VULG. LAT.

12 Et inde moventes, venerunt ad torrentem Za-
13 red. Quem relinquentes castrametati sunt contra Arnon, quæ est in deserto, & prominet in finibus Amorrhæi. Siquidem Arnon terminus
14 est Moab, dividens Moabitas & Amorrhæos. Unde dicitur in libro bellorum Domini; Sicut fecit in Mari rubro, sic faciet in torrentib⁹ Arnon.
15 Scopuli torrentium inclinati sunt, ut requiescerent in Ar, & recumberent in finibus Moabitarum. Ex eo loco
16 apparuit puteus, super quo locutus est Dominus ad Moysen; Congrega populum, et dabo ei a-
17 quam. Tunc cecinit Israel carmen istud; Ascendat puteus. Concinebant;
18 Puteus, quem foderunt principes, & paraverunt duces multitudinis in datore legis, & in baculis suis. De solitudine,
19 Matthana. De Matthana in Nahaliel: de Nahaliel in
20 Bamoth. De Bamoth, vallis est in regione Moab, in vertice Phasga, quod respicit contra de-
21 sertum. Misit autem Israel nuntios ad Sehon regem Amorrhæorum, di-
22 cens; Obsecro, ut transire mihi liceat per terram tuam: non declinabimus in agros & vineas; non bibemus aquas ex puteis: viâ regiâ gradiemur, donec transeamus terminos tuos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ ἐκεῖθεν ἀπῆραν, καὶ παρενέβαλον εἰς φάραγγα (ν) Ζαρέδ. Καὶ ἐκεῖθεν ἀπάραντες, παρενέβαλον εἰς τὸ πέραν Ἀρνῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸ ἐξέρχον ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν Ἀμορῥαίων· ἔστι γὰρ Ἀρνῶν ὅρια Μωάβ, ἀναμέσον Μωάβ καὶ ἀναμέσον τῶν Ἀμορῥαίων.
14 Διὰ τοῦτο λέγεται ἐν (ξ) βιβλίῳ, Πόλεμον τοῦ κυρίου τὴν Ζοὼβ ἐφλόγισε, καὶ τοὺς χειμάῤῥους Ἀρνῶν.
15 Καὶ τοὺς χειμάῤῥους κατέσπασε κατοικίσαι Ἡρ. καὶ πρόσκειται
16 τοῖς ὁρίοις Μωάβ. Καὶ ἐκεῖθεν τὸ φρέαρ· (ο) τοῦτο φρέαρ, ὃ εἶπε κύριος πρὸς (π) Μωυσῆν, Συνάγαγε τὸν λαὸν, καὶ δώσω αὐτοῖς
17 ὕδωρ πιεῖν. Τότε ᾖσεν Ἰσραὴλ τὸ ᾆσμα τοῦτο ἐπὶ τὸ φρέατον, Ἐξάρχετε ἀπῶ φρέαρ, Ὤρυξαν
18 αὐτὸ ἄρχοντες, ἐξελατόμησαν αὐτὸ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν, ἐν τῷ κυριεύσαι αὐτῶν. καὶ ἀπὸ φρέατος εἰς (ρ) Μαθθαναείν, Καὶ ἀπὸ (ρ) Μαθθαναεὶν εἰς Ναελιήλ, καὶ ἀπὸ Ναελιὴλ εἰς Βαμώθ, Καὶ ἀπὸ Βαμὼθ εἰς (σ) Ἰαγλω, ἥ ἐστιν ἐν τῷ πεδίῳ Μωὰβ, ἀπὸ κορυφῆς τοῦ λελαξευμένου, τὸ βλέπον κατὰ πρόσωπον τῆς ἐρήμου.
21 Καὶ ἀπέστειλε Μωυσῆς πρέσβεις πρὸς Σηὼν βασιλέα Ἀμορῥαίων, λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων, Παρελεύσόμεθα διὰ τῆς
22 γῆς (τ) Σου, τῇ ὁδῷ πορευσόμεθα· οὐκ ἐκκλινοῦμεν οὔτε εἰς ἀγρὸν, οὔτε εἰς (υ) ἀμπελῶνα· οὐ πόμεθα ὕδωρ ἐκ φρέατός Σου· ὁδῷ βασιλικῇ πορευσόμεθα, (φ) ἕως παρέλθωμεν τὰ ὅριά Σου.

MS.A. (ν) Ζαρέ. (ξ) βίβλῳ, Πόλεμον κύριου τὴν Ζοὸβ (ο) τοῦτό ὅστιν τὸ φρέαρ, (π) Μωυσῆν, * καὶ δώσω (ρ) Μανθαναεὶν, (σ) Νάπλω, (τ) Σου, ὁδῷ (υ) ἀμπελῶνά Σου· οὐ (φ) ἕως ἂν παρέλθωμεν

Et indè promoverunt, & castrametati sunt in convalle Zared. Et indè promoventes, castrametati sunt trans Arnon in (e) eremo, quod extat à limitibus Amorrhæorum. Est enim Arnon limes (f) Moab, inter Moab & inter Amorrhæum. Propterea dicitur in libro, (g) Bellum Domini ipsam Zoob inflammavit, & torrentes Arnon, Et torrentes constituit inhabitare Er: Et adjacet finibus Moab. Et indè puteus: Hic est puteus, quem dixit Dominus ad Moysen, Congrega populum, & dabo eis aquam bibere. Tunc cecinit Israel canticum hoc super puteum, (h) Præcinite illi puteum; Foderunt illum principes; excideruntillum reges gentium in regno ipsorum, dum dominaverunt eis. Et à puteo in (i) Manthanain. Et à Manthanain in Naaliel. Et à Naaliel in Bamoth. Et à Bamoth in (k) Janen, quæ est in campo Moab, à vertice excisi, quod spectat ad faciem deserti. Et misit Moyses legatos ad Seon regem Amorrhæorum, verbis pacificis, dicens, Transibimus per terram tuam, viâ incedemus; non declinabimus neque in agrum, neque in vineam. Non bibemus aquam de puteo tuo: viâ regiâ incedemus, quoadusque transierimus fines tuos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ... ...

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LAT.

TARG. ONKELOS.

12 מִתַּמָּן נְטָלוּ וּשְׁרוֹ בְּנַחֲלָא דְזָרֶד׃
13 מִתַּמָּן נְטָלוּ וּשְׁרוֹ מֵעֲבְרָא דְאַרְנוֹן דִּי הוּא בְמַדְבְּרָא דְנָפֵק מִתְּחוּם אֱמוֹרָאֳה אֲרֵי אַרְנוֹן תְּחוּם מוֹאָב בֵּין מוֹאָב וּבֵין אֱמוֹרָאֳה׃ 14 יְרַתְאֲמַר בְּסִפְרָא קְרָבָיָן דַּעֲבַד יְיָ עַל יַמָּא דְסוּף וּנְבוֹרָן דְעַל נַחֲלֵי אַרְנוֹן׃ 15 וּשְׁפוּעַ נַחֲלֵי דְמִדְּבְרִין לְקַבֵּל לְחֵירֶת וּמִסְתְּמִיךְ לִתְחוּם מוֹאָב׃ 16 וּמִתַּמָּן אִתְיְהִיבַת לְהוֹן בֵּירָא הִיא בֵּירָא דִי אֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּנוֹשׁ יָת עַמָּא וְאֵיתֵן לְהוֹן מַיָּא׃ 17 בֵּאדַיִן שַׁבַּח יִשְׂרָאֵל יָת בֵּירָא הָדָא סְקִי לָהּ׃ 18 בֵּירָא שַׁבַּחוּ לָהּ׃ בֵּירָא דְחַפְרוּהָ רַבְרְבַיָּא כָּרוּהָ רֵישֵׁי עַמָּא סַפְרֵיָא בְּחוּטְרֵיהוֹן וּמִמַּדְבְּרָא אִתְיְהִיבַת לְהוֹן׃ 19 וּמִדְּאִתְיְהִיבַת לְהוֹן נַחֲתָא עִמְּהוֹן לְנַחֲלֵי סְלִקָא עִמְּהוֹן׃ 20 וּמִנַּחֲלֵי סְלִקָא לְרָמְתָא׃ וּמִרָּמְתָא לְחַקְלֵי דְּיוֹ בְּחַקְלֵי מוֹאָב רֵישׁ רְמְתָא וּמִסְתְּכֵי עַל אַפֵּי בֵּית יְשִׁימוֹן׃ 21 וְשַׁלַּח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִין לְוָת סִיחוֹן מַלְכָּא דֶאֱמוֹרָאֳה לְמֵימָר׃ 22 אֶעְבְּרָה בְאַרְעָךְ לָא נִסְטֵי בְּחַקְלָא וּבְכַרְמָא לָא נִשְׁתֵּי מַיָּא מִבֵּירָא אוֹרַח מַלְכָּא נֵיזִיל עַד דִּי נֶעְבַּר תְּחוּמָךְ׃

Inde moverunt castra: & castrametati sunt in torrente Zared. Inde profecti sunt: & castrametati sunt trans torrentem Arnon, qui est in deserto, qui egreditur à termino Amorræi: quia Arnon terminus est Moab, inter Moab & inter Amorræum. Propterea dicitur, in libro bellorum quæ fecit Dominus in mari rubro: Et magnalia in torrentibus Arnon. Effusióque torrentium, qui ducuntur contra Har, conjungitur termino Moab. Et inde datus est eis puteus: ipse est puteus de quo dixit Dominus Moysi; Congrega populum, & dabo eis aquam. Tunc cecinit Israel carmen istud: Ascende puteus, canite ei. Puteus quem foderunt principes, quem exciderunt principes populi, & scribæ in baculis suis: qui datus est eis ex deserto. Ex eo tempore quo datus est eis, descendit cum eis ad torrentes: & de torrentibus ascendit cum eis ad collem. Et de colle ad vallem quæ est in agris Moab, in verticem collis; & prospicit contra Beth-jesimoth. Misit autem Israel nuncios ad Seon regem Amorræi, dicens. Transibo per terram tuam, non declinabimus per agrum neque per vineam, nec bibemus aquam cisternæ: via regia gradiemur, donec transeamus terminum tuum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 * שמש׳ נפ֝עֲ֗ צחנ֥ בנח֝ל֗ פ֥ת׃=
** שמ֝ת֗ מ֥צ֝ח֗ ע֝ב֗ ש֥ש֝ע֗ ע֝ב֗ ש֥ש֝ע֗ א֥ע֝ב֗ ס֥ב֝ת֗ ש֥מ

ספר במדבר: כא

collegit Et .suo termino in transire Israel Sichon dedit non Et

23 וְלֹא־נָתַן סִיחֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל עֲבֹר בִּגְבֻלוֹ וַיֶּאֱסֹף
Israel occursum in est egressus &,suũ populũ omnem Sichon

סִיחֹון אֶת־כָּל־עַמּוֹ וַיֵּצֵא לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל
.Israel in pugnavit & ;Iahas in venit Et .desertum in

הַמִּדְבָּרָה וַיָּבֹא יְהָצָה וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל:
,ej° terram hereditavit & : gladii os ad Israel eum percussit Et

24 וַיַּכֻּהוּ יִשְׂרָאֵל לְפִי־חָרֶב וַיִּירַשׁ אֶת־אַרְצוֹ
terminus fortis quia ; Hammon filios ad usque ,Jabboc ad usque Arnon ab

מֵאַרְנֹן עַד־יַבֹּק עַד־בְּנֵי עַמּוֹן כִּי עֹז גְּבוּל
:istas civitates omnes Israel accepit Et .Hammon filiorũ

25 בְּנֵי עַמּוֹן: וַיִּקַּח יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הֶעָרִים הָאֵלֶּה
,Chesbon in Emoræi urbibus omnibus in Israel habitavit &

וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עָרֵי הָאֱמֹרִי בְּחֶשְׁבּוֹן
regis Sichon civitas Chesbon Quia .ejus filiabus omnib° in &

26 וּבְכָל־בְּנֹתֶיהָ: כִּי חֶשְׁבּוֹן עִיר סִיחֹן מֶלֶךְ
acceperat & ,prius Moab regem in pugnaverat ipse Et .ipsa Emoræi

הָאֱמֹרִי הוּא וְהוּא נִלְחַם בְּמֶלֶךְ מוֹאָב הָרִאשׁוֹן וַיִּקַּח
dicent Idcircò .Arnon ad usque ej° manu è ej° terram omnem

27 אֶת־כָּל־אַרְצוֹ מִיָּדוֹ עַד־אַרְנֹן: עַל־כֵּן יֹאמְרוּ
.Sichon civitas præparetur &,ædificetur :Chesbon Ingredimini:parabolizantes

הַמֹּשְׁלִים בָּאוּ חֶשְׁבּוֹן תִּבָּנֶה וְתִכּוֹנֵן עִיר סִיחוֹן:
;Sichon civitate è flamma :Chesbon de est egressus ignis Quia

28 כִּי־אֵשׁ יָצְאָה מֵחֶשְׁבּוֹן לֶהָבָה מִקִּרְיַת סִיחֹן
Væ .Arnon Bamoth dominos ,Moab Har comedit

אָכְלָה ׀ עָר מוֹאָב בַּעֲלֵי בָּמוֹת אַרְנֹן: אוֹי־
,evasores ej° filios dedit :Chemos populе peristi ,Moab tibi

29 לְךָ מוֹאָב אָבַדְתָּ עַם־כְּמוֹשׁ נָתַן בָּנָיו פְּלֵיטִם
eorũ jugum Et .Sichon Emoræi regi captivitatẽ in ej° filias &

30 וּבְנֹתָיו בִּשְׁבִית לְמֶלֶךְ אֱמֹרִי סִיחוֹן: וַנִּירֵם
,Nophach ad usque fecimus desolare Et .Dibon ad usque Chesbon ,periit

אָבַד חֶשְׁבּוֹן עַד־דִּיבֹן וַנַּשִּׁים עַד־נֹפַח
.Emoræi terra in Israel habitavit Et .Medeba ad usque quæ

31 אֲשֶׁר עַד־מֵידְבָא: וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הָאֱמֹרִי:
:ejus filiis ceperunt & ,Jahazer explorandũ ad Moseh misit Et

32 וַיְשַׁלַּח מֹשֶׁה לְרַגֵּל אֶת־יַעְזֵר וַיִּלְכְּדוּ בְנֹתֶיהָ
via ascenderunt &,resexerunt Et .ibi qui Emoræum expulit &

33 וַיּוֹרֶשׁ אֶת־הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר־שָׁם: וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ דֶּרֶךְ
,eorum occursum in Basan rex Og est egressus Et .Basan

הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא עוֹג מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן לִקְרָאתָם
Dominus dixit Et .Edrehi bellum ad ejus populus omnis & ,ipse

הוּא וְכָל־עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה אֶדְרֶעִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה
,eum dedi tua manu in quia ,eum timeas Ne :Moseh ad

34 אֶל־מֹשֶׁה אַל־תִּירָא אֹתוֹ כִּי בְיָדְךָ נָתַתִּי אֹתוֹ
quemadmodum ,ei facies & :ejus terram & ,ejus populũ omnem &

וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ וְאֶת־אַרְצוֹ וְעָשִׂיתָ לּוֹ כַּאֲשֶׁר
.Chesbon in habitans qui ,Emoræi regi Sichon feciſti

עָשִׂיתָ לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן:

Versio VULG. LAT.

23 Qui concedere noluit ut transiret Israel per fines suos: quin potiùs exercitu congregato, egressus est obviàm in desertum, & venit in Jasa, pugnavítque contra eum. A quo percussus est in ore gladii, & possessa est terra ejus ab Arnon usque Jeboc, & filios Ammon: quia forti præsidio tenebantur termini Ammonitarum. Tulit ergò Israel omnes
25 civitates ejus, & habitavit in urbibus Amorrhæi, in Hesebon scilicet, & viculis ejus.
26 Urbs Hesebon fuit Sehon regis Amorrhæi, qui pugnavit contra regem Moab: & tulit omnem terram, quæ ditionis illius
27 fuerat, usque Arnon. Idcircò dicitur in Proverbio, Venite in Hesebon, ædificetur, & constituatur civitas Sehon.
28 Ignis egressus est de Hesebon, flamma de oppido Sehon, & devoravit Ar Moabitarum, & habitatores excelsorum Arnon.
29 Væ tibi Moab, periſti populе Chamos. Dedit filios ejus in fugam, & filias in captivitatem, regi Amorrhæorum Sehon.
30 Jugum ipsorum disperiit ab Hesebon usque Dibon, lassi pervenerunt in Nophe, & usque Medaba. Habitavit itaque Israel in terra Amorrhæi.
31 Misítque Moyses qui explorarent Jazer: cujus ceperunt viculos, & possederunt habitatores.
32 Verterúntque se, & ascenderunt per viam Basan, & occurrit eis Og rex Basan
33 cum omni populo suo, pugnaturus in Edrai.
34 Dixítque Dominus ad Moysen, Ne timeas eum, quia in manu tua tradidi illum, & omnem populum, ac terram ejus: faciésque illi sicut feciſti Sehon regi Amorrhæorum habitatori Hesebon.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ οὐκ ἔδωκε Σηὼν τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν διὰ τῶν ὁρίων αὐτοῦ· καὶ συνήγαγε Σηὼν πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε συναντῆσαι τῷ Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἦλθεν
24 εἰς Ἰασσά, καὶ παρετάξατο τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰσραὴλ φόνῳ μαχαίρας, καὶ κατεκυρίευσαν τῆς γῆς αὐτοῦ ἀπὸ Ἀρνῶν ἕως Ἰαβὸκ, ἕως υἱῶν Ἀμμὰν, ὅτι Ἰαζὴρ ὅρια υἱῶν Ἀμμὰν ὅτι.
25 Καὶ ἔλαβεν Ἰσραὴλ πάσας τὰς πόλεις ταύτας, καὶ κατῴκησεν Ἰσραὴλ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῶν Ἀμορῥαίων, ἐν Ἐσεβὼν, καὶ ἐν πάσαις ταῖς
26 συγκυρούσαις (↓) αὐτῇ. Ἐστι γὰρ Ἐσεβὼν, πόλις Σηὼν τοῦ βασιλέως τῶν (ω) Ἀμορῥαίων ὅδε ἐστὶν. καὶ οὗτος ἐπολέμησε βασιλέα Μωὰβ τὸ πρότερον, καὶ (α) ἔλαβον πᾶσαν τὴν γῆν
27 αὐτοῦ, ἀπὸ Ἀρσὴρ ἕως Ἀρνῶν. Διὰ τοῦτο ἐροῦσιν οἱ (β) αἰνιγματισταὶ, Ἐλθέτε εἰς Ἐσεβὼν, ἵνα οἰκοδομηθῇ καὶ κατασκευασθῇ
28 πόλις Σηών, Ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἐξ Ἐσεβὼν, φλὸξ ἐκ πόλεως Σηὼν, καὶ κατέφαγε
29 ἕως Μωὰβ, καὶ κατέπιε πλὰς Ἀρνῶν. Οὐαί σοι Μωὰβ, ἀπώλετο λαὸς Χαμὼς, ἀπεδόθησαν οἱ υἱοὶ αὐτῶν διασῴζεσθαι, καὶ αἱ
30 θυγατέρες αὐτῶν αἰχμάλωτοι τῷ βασιλεῖ (γ) Ἀμορῥαίων Σηών. Καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπολεῖ Ἐσεβὼν ἕως Δαιβών· καὶ αἱ
31 γυναῖκες ἔπι ᾠσεξέκαυσαν πῦρ ἐπὶ Μωάβ. Κατῴκησε δὲ Ἰσραὴλ ἐν πάσαις ταῖς
32 πόλεσι τῶν Ἀμορῥαίων. Καὶ ἀπέστειλε Μωυσῆς κατασκέψασθαι τὴν Ἰαζὴρ, καὶ (ε) κατελάβοντο αὐλὼν, καὶ τὰς κώμας αὐλῶν, καὶ ἐξέβαλον τὸν Ἀμορῥαῖον (ζ) τὸν κατοικοῦντα
33 ἐκεῖ. Καὶ ὀπισρέψαντες, ἀνέβησαν ὁδὸν τὴν εἰς Βασάν. καὶ ἐξῆλθεν Ὼγ βασιλεὺς τῆς Βασὰν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ εἰς πόλεμον εἰς Ἐδραείν.
34 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Μὴ φοβηθῇς αὐτὸν, ὅτι εἰς τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτὸν, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ ποιήσεις αὐτῷ καθὼς ἐποίησας τῷ Σηὼν βασιλεῖ τῶν Ἀμορῥαίων, ὃς κατῴκει ἐν Ἐσεβών.

MS.A. (↓) αὐταῖς. (ω) Ἀμορῥαίων. καὶ (α) ἔλαβεν (β) Ἐνιγματισταὶ, Ἔλθατε (γ) Ἀμορῥαίων. Καὶ (δ) γυναῖκας αὐτῶν ἔτι (ε) κατελάζετο (ζ) τὸν ὄντα ἐκεῖ.

Et non dedit Seon ipsi Israel transire per fines suos. Et congregavit Seon omnem populum suum; & exiit congredi cum Israel in desertum: & venit in Jassa, & congressus est cum Israel. Et percussit eum Israel ore gladii; & dominati sunt terræ ejus ab Arnon usque Jaboc, usque ad filios Ammon, quoniam Jazer termini filiorũ Ammon sunt. Et cepit Israel omnes civitates has. Et habitavit Israel in omnibus civitatibus Amorrhæorum, in Esebon, & in omnibus pertinentibus ad eam. Est enim Esebon, civitas Seon regis Amorrhæorum est. Et hic debellaverat regem Moab antèa: & (k) ceperant omnem terram ejus ab Aroer usque Arnon. Propterea dicent (l) ænigmatistæ; Venite in Esebon, ut ædificetur, & constituatur civitas Seon. Quoniam ignis processit de Esebon, flamma de civitate Seon; & devoravit usque Moab, & absorbuit columnas Arnon. Væ tibi Moab, periísti populе Chamos: Venduti sunt filii eorum, ut servarentur: & filiæ eorum captivæ regi Amorrhæorum Seon. Et semen eorum peribit, Esebon usque Dæbon. Et mulieres adhuc succenderunt ignem in Moab. Habitavit autem Israel in omnibus civitatibus Amorrhæorum. Et misit Moyses ad considerandam Jazer; & ceperunt eam, & vicos ejus: & ejecerunt Amorrhæum habitantem ibi. Et revertentes ascenderunt viam quæ in Basan. Et exiit Og rex Basan in occursum eis, & omnis populus ejus in prælium in Edrain. Et dixit Dominus ad Moysen, Ne timueris eum: quoniam in manus tuas tradidi eum, & omnem populum ejus, & omnem terram ejus: & facies ei, sicut feciſti Seon regi Amorrhæorum, qui habitabat in Esebon.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܠܐ ܥܒܕ ܗܣܡ ܠܐܝܣܪܝܠ ܒܬܚܘܡܗ ܕܥܒܪ ܡܢ ܗܘ ܕܟܣܝܬ ܒܝܕܗ ܘܐܬܟܢܫ ܣܝܚܘܢ ܟܠ ܥܡܗ ܘܢܦܩ ܠܩܒܠ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܕܒܪܐ ܘܐܬܐ ܠܝܗܨ ܘܩܪܒ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ ܘܡܚܐ ܒܗ ܐܝܣܪܝܠ ܒܦܘܡ ܣܝܦܐ ܘܝܪܬ ܐܪܥܗ ܡܢ ܐܪܢܘܢ ܥܕ ܝܒܘܩ ܥܕ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܡܛܠ ܕܬܩܝܦ ܗܘ ܬܚܘܡ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܘܣܒ ܐܝܣܪܝܠ ܠܟܠ ܗܠܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܐܬܝܒ ܐܝܣܪܝܠ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܡܪܝ ܒܚܫܒܘܢ ܘܒܟܠ ܟܦܪܝ ܕܬܚܘܡܗ ܡܛܠ ܕܚܫܒܘܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܡܪܝ ܗܘ ܕܩܪܒ ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܘܢܨܒ ܡܢܗ ܟܠ ܐܪܥܗ ܥܕ ܐܪܢܘܢ. * ܥܠ ܗܕܐ ܐܡܪܝ ܡܬܠܐ ܥܠ ܚܫܒܘܢ ܬܬܒܢܐ ܘܬܬܬܩܢ ܩܪܝܬܐ ܕܣܝܚܘܢ. ܡܢ ܚܫܒܘܢ ܢܘܪܐ ܢܦܩ ܠܗܒܬܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܕܣܝܚܘܢ ܐܟܠܬ ܥܪ ܕܡܘܐܒ ܒܥܠ ܪܡܬ ܐܪܢܘܢ. ܘܝܠ ܠܟ ܡܘܐܒ ܐܒܕܬ ܥܡ ܟܡܘܫ ܢܬܠ ܒܢܘܗܝ ܦܠܝܛܐ ܘܒܢܬܗ ܒܫܒܝܐ ܠܡܠܟܐ ܕܐܡܪܝ ܣܝܚܘܢ. ܘܐܒܕ ܠܗܘܢ ܚܫܒܘܢ ܥܕ ܕܝܒܘܢ ܘܫܠܡ ܥܕ ܢܘܦܚ ܕܡܛ ܥܕ ܡܝܕܒܐ. ܘܝܬܒ ܐܝܣܪܝܠ ܒܐܪܥܐ ܕܐܡܪܝ. ܘܫܕܪ ܡܘܫܐ ܠܡܓܫ ܠܝܥܙܝܪ ܘܢܨܒ ܥܠ ܒܢܘܗܝ ܘܐܬܪ ܠܐܡܪܝ ܕܝܬܒ ܒܗ. ܘܦܢܘ ܘܣܠܩ ܥܘܓ ܡܠܟ ܒܫܢ ܗܘ ܘܟܠ ܥܡܗ ܠܩܪܒܐ ܠܐܕܪܥܝ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢܝܗ ܡܛܠ ܕܒܝܕܟ ܝܗܒ ܠܗ ܐܢܐ ܘܟܠ ܥܡܗ ܘܐܪܥܗ ܘܬܥܒܕ ܠܗ ܐܝܟ ܕܥܒܕܬ ܠܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܡܪܝ ܕܝܬܒ ܒܚܫܒܘܢ.

At non permisit Sihon Israeli ut pertransiret fines suos: quin congregavit Sihon totum exercitum suum, & egressus est in occursum Israeli ad desertum, & venit in Jahos, & pugnavit contra Israelem. Et percussit eum Israel acie gladii, & possederunt terram ejus ab Arnon usque ad Jaboc, usque ad filios Amon: fortes enim erant limites filiorum Amon. Et occupavit Israel has omnes civitates, & habitavit Israel in omnibus civitatibus Amoræorum; in Hesbon, & in cunctis pagis ejus. Nam Hesbon urbs erat Sihonis regis Amoræorum. Et iste pugnaverat contra regem Moab primùm, & occupaverat universam terram ejus, à terminis ipsius usque ad Arnon. Propterea ferunt in proverbiis, Ingredimini Hesbon, ut ædificetur & instauretur urbs Sihon. Ignis enim egressus fuerat ex Hesbon, & flamma ex oppido Sihon, & devoraverat Ad Moabitarum, & cultores excelsorum Arnon. Væ tibi Arnon, væ tibi Moab, periisti populе Chomos dans filios tuos in arrham, & filias tuas in prædam Sihoni regi Amoræorum. Agri verò Hesbon perierunt usque ad Ribon, & desolati sunt usque ad Nebah, quæ est in deserto. Habitavit itaque Israel in terra Amoræorum. Misitque Moses ad explorandum Jazir: & subjugatis oppidis ejus, peremit Amoræos qui erant illic. Et reversi ascenderunt in terram Mathnin: egressusque est Og rex Mathnin in occursum eorum; ipse, & universus populus ejus ad prælium in Ardei. Et dixit Dominus ad Mosen, Ne formides eum; nam in manus tuas tradam eum, & universum populum ejus, totamque terram ipsius: fac autem ei quemadmodum feciſti Sihoni regi Amoræorum qui habitabat in Hesbon.

PARAPH. CHALD. cum תרגום אונקלוס

לָא שַׁבַק סִיחוֹן יָת יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּר 23
בִּתְחוּמוֹהִי וְכַנֵּשׁ סִיחוֹן יָת כָּל
עַמֵּיהּ וּנְפַק לְקַדָּמוּת יִשְׂרָאֵל
לְמַדְבְּרָא וְאֲתָא לְיָהַץ וְאַגַּח קְרָבָא
בְּיִשְׂרָאֵל : וּמְחָרֵי יִשְׂרָאֵל לְפִתְגָמָא 24
דְּחָרֶב וִירִית יָת אַרְעֵיהּ מֵאַרְנוֹנָא
עַד יוּבְקָא עַד בְּנֵי עַמּוֹן אֲרֵי תַקִּיף
תְּחוּם דִּבְנֵי עַמּוֹן : וּכְבַשׁ יִשְׂרָאֵל יָת 25
כָּל קִרְוֵיָא הָאִלֵּין וְיָתִיב יִשְׂרָאֵל
בְּכָל קִרְוֵי אֱמוֹרָאָה בְּחֶשְׁבּוֹן וּבְכָל
בְּפַרְנָתָא: אֲרֵי חֶשְׁבּוֹן קִרְתָּא דְּסִיחוֹן 26
מַלְכָּא דֶּאֱמוֹרָאָה הִיא וְהוּא אֲנַח
קְרָבָא בְּמַלְכָּא דְּמוֹאָב קַדְמָאָה
וְנָסִיב יָת כָּל אַרְעֵיהּ מִידֵיהּ עַד 27
אַרְנוֹן: עַל כֵּן יֵמְרוּן מַתַּלְיָא עַלְוָי
לְחֶשְׁבּוֹן תִּתְבְּנֵי וְתִשְׁתַּכְלֵל קִרְתָּא
דְּסִיחוֹן : אֲרֵי קְדוּם תַּקִּיף כְּאֶשָׁתָּא 28
נְפַק מֵחֶשְׁבּוֹן עֲבָרֵי קִרְבָּא
בְּשַׁלְהוֹבִיתָ מִקִּרְתָּא דְּסִיחוֹן קְטָלַת
עַמָּא דְּשָׁרוּ בְלַחְיַת מוֹאָב כּוּמְרַיָּא 29
רְפָלְחִין בֵּית דַּחֲלָא דְּמָתָא דְּאַרְנוֹן:
וְלֶכְנוֹ מוֹאָבַאי אֲבַדְתּוּן עַמָּא 30
דְּפָלְחִין לִכְמוֹשׁ מְסַר בְּנוֹהִי צְעִירִין:
וּבְנָתַיְהִי בְּשִׁבְיָא לְמַלְכָּא דֶּאֱמוֹרָאָה
סִיחוֹן : וּמַלְכוּ פְּסַקְת מֵחֶשְׁבּוֹן עַד 31
שׁוֹלְטָן מִדִּיבוֹן וְצַדִּיאוּ עַד נוֹפַח 32
דְּסָמִיךְ עַד מֵידְבָא : וְיָתִיב יִשְׂרָאֵל
בְּאַרְעָא דֶּאֱמוֹרָאָה : וּשְׁלַח מֹשֶׁה 33
לְאַלָּלָא יָת יַעְזֵר וְכָבְשׁוּ כְּפַרְנָתָא
וְתָרִיךְ יָת דֶּאֱמוֹרָאָה דִּי יָתֵב בְּחֶשְׁבּוֹן:
וְאִתְפְּנִיאוּ וְסַלִּיקוּ לְאוֹרַח מַתְנָן 33
וּנְפַק עוֹג מַלְכָּא דְּמָתְנָן לְקַדְמוּתְהוֹן
הוּא וְכָל עַמֵּיהּ לַאֲגָחָא קְרָבָא 34
לְאַדְרְעִי: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לָא תִדְחַל
מִנֵּיהּ אֲרֵי בִידָךְ מְסַרִית יָתֵיהּ וְיָת
כָּל עַמֵּיהּ וְיָת אַרְעֵיהּ וְתַעְבֵּיד לֵיהּ
כְּמָא דִי עֲבַדְתְּ לְסִיחוֹן מַלְכָּא
דֶּאֱמוֹרָאָה דִּי יָתֵב בְּחֶשְׁבּוֹן:

VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS,

Et non dimisit Seon transire 23
Israel per terminum suum : &
congregavit Seon omnem po-
pulum suum, & egressus est in
occursum Israel in desertum ;
& venit in Jassa : & iniit bel-
lum cum Israel. Et percussit eũ 24
Israel in ore gladii : et possede-
runt terrã ej⁹ ab Arnon usque
Jeboc usq; ad filios Amon; quia
fortis erat terminus filiorum
Amon. Et cepit Israel omnes 25
civitates istas : & habitavit
Israel in omnibus civitatibus
Amorræi, in Esebon & in om-
nibus viculis ej⁹. Quia Esebon
civitas erit Seon regis Amor- 26
ræi : et ipse iniit prælium cum re-
ge Moab primũ, et tulit omnẽ
terrã ej⁹ de manu ej⁹ usq; Ar-
non. Idcirco dicebant in pro- 27
verbiis, Venite in Esebõ : ædi-
ficetur et constituatur civitas
Seon. Quia ventus urens for- 28
tis sicut ignis egress⁹ est de Esc-
bon, et facientes prælium sicut
flamma de civitate Seon : occi-
derunt populũ qui habitabat
in Har Moab, et sacerdotes qui
ministrabant in domo deorum
altarium Arnon. Væ vobis Mo- 29
abitæ; periisti populc qui ser-
viebatis Chamos : tradidit fili-
os suos obsides, et filias suas in
captivitatẽ, regi Amorræorum
Seõ. Et regnũ cessavit ab Ese- 30
bon, àblata est potestas à Di-
bon : et vastaverunt usq; No-
phe, q̃ est conjunctum ad Me-
daba. Habitavitq; Israel in ter-
ra Amorræi. Et misit Moyses 31
ad explorandũ Jazer, et cepe-
runt viculos ejus : et ejecit A- 32
morræum qui erat ibi. Et de-
clinaverunt et ascenderunt p
viam Basan : & egressus est
Og rex Basan et omnis popu- 33
lus ejus in occursum eorum,
ut iniret prælium in Edrai.
Dixitque Dominus ad Moy- 34
sen, Ne timeas eum ; quia in
manu tua tradidi eum, & om-
nem populum ejus, & terram
ejus : & facies ei sicut feci-
isti Seon regi Amorræorum,
qui habitabat in Esebon.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* ויצא ישראל אל־פני עמו מדברה ויבא יהצה וילחם בישראל׃ 23
** וישב ישראל את־כל־הערים האלה וישב ישראל בכל־ערי האמרי בחשבון ובכל־בנותיה׃
ויהי חשבון עיר סיחון מלך האמרי הוא מלך ראשון נלחם במלך מואב ויקח את־כל־ידו מידו עד־ארנון׃ 24
* על־כן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון׃ 25
כי־אש יצאה מחשבון להבה מקריה סיחון אכלה ער מואב בעלי במות ארנון׃
אוי לך מואב אבדת עם כמוש בניו נתן פליטים ובנתיו בשבי למלך האמרי סיחון׃ 26
ונירם אבדנום חשבון עד־דיבון ונשים עד־נפח אשר עד־מידבא׃ 27
** וישב ישראל בארץ האמרי׃ 28
ושלח משה לרגל את־יעזר וילכדו את־בנותיה ויורש את־האמרי אשר־שם׃
ויפנו ויעלו דרך הבשן ויצא עוג מלך־הבשן לקראתם הוא וכל־עמו למלחמה אדרעי׃ 29
ויאמר יהוה אל־משה אל־תירא אתו כי בידך נתתי אתו ואת־כל־עמו ואת־ארצו ועשית לו כאשר עשית לסיחון מלך האמרי אשר ישב בחשבון׃ 30
** וישב ישראל את־ארץ האמרי׃ 31
** וישלח משה לרגל את־יעזר וילכדו את־בנותיה ויורש את־האמרי אשר־שם׃ 32
* ויפנו וילכו דרך הבשן ויצא עוג מלך־הבשן הוא וכל־עמו לקראתם למלחמה אדרעי׃ 33
** ויאמר יהוה אל־משה אל־תירא אתו כי בידך נתתי אתו ואת־כל־עמו ואת־ארצו ועשית לו כאשר עשית לסיחון מלך האמרי אשר ישב בחשבון׃ 34

VERSIO SAMARITANA.

* ויצא ישראל אל־פני עמו מדברה ויבא יהצה וילחם בישראל׃ 23
** וישב ישראל את־כל־הערים האלה וישב ישראל בכל־ערי האמרי בחשבון ובכל־בנותיה׃
ויהי חשבון עיר סיחון מלך האמרי הוא מלך ראשון נלחם במלך מואב ויקח את־כל־ידו מידו עד־ארנון׃ 24
* על־כן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון׃ 25
כי־אש יצאה מחשבון להבה מקריה סיחון אכלה ער מואב בעלי במות ארנון׃
אוי לך מואב אבדת עם כמוש בניו נתן פליטים ובנתיו בשבי למלך האמרי סיחון׃ 26
ונירם אבדנום חשבון עד־דיבון ונשים עד־נפח אשר עד־מידבא׃ 27
** וישב ישראל בארץ האמרי׃ 28
ושלח משה לרגל את־יעזר וילכדו את־בנותיה ויורש את־האמרי אשר־שם׃
ויפנו ויעלו דרך הבשן ויצא עוג מלך־הבשן לקראתם הוא וכל־עמו למלחמה אדרעי׃ 29
ויאמר יהוה אל־משה אל־תירא אתו כי בידך נתתי אתו ואת־כל־עמו ואת־ארצו ועשית לו כאשר עשית לסיחון מלך האמרי אשר ישב בחשבון׃ 30
** וישב ישראל את־ארץ האמרי׃ 31
** וישלח משה לרגל את־יעזר וילכדו את־בנותיה ויורש את־האמרי אשר־שם׃ 32
* ויפנו וילכו דרך הבשן ויצא עוג מלך־הבשן הוא וכל־עמו לקראתם למלחמה אדרעי׃ 33
** ויאמר יהוה אל־משה אל־תירא אתו כי בידך נתתי אתו ואת־כל־עמו ואת־ארצו ועשית לו כאשר עשית לסיחון מלך האמרי אשר ישב בחשבון׃ 34

TEXT. ET VER. SAM. TranslatioLatina.

Sed non tradidit Sihon Is- 23
raeli transitum per fines suos.
Tum dixit Dominus Mosi,
Vide, cœpi tradere ante faciẽ
tuam Sihon, & terram ejus :
Incipe possidere ut possideas
terram ejus. Collegit itaque
Sihon omnem populum suum,
& egressus est in occursum
Israelis in desertum, veniitq;
Jassam, & pugnavit contra
Israelem. Sed percussit eum 24
Israel, & filios ejus, et omnẽ
populũ ejus in ore gladii, pos-
sederuntque terram ejus ab
Arnon usque Jaboc, usque
ad filios Ammon ; muniti e-
nim erant fines Ammon. Ce- 25
pit etiam Israel omnes urbes
istas, & habitavit Israel in
omnibus urbibus Amorrhæi,
in Hesebon, & in omnib⁹ vi-
cis ejus. Hesebon enim erat 26
civitas Sihon regis Amor-
rhæi ; ipse autem (y) pugna-
verat in regem Moab antea,
& acceperat omnem terram
ejus de manu ejus usque Ar-
non. Ideo dicebant (z) pro
verbio loquentes, Veni Hese-
bon, ædificetur, & construatur civitas Sihon. Ignis enim 27
egressus est de Hesebon, flam-
ma de civitate Sihon, con-
sumpsit usque Moab, (a) do-
minos excelsorũ Arnon. Væ 28
tibi Moab, periisti,(b) populc
Chamos; dedit filios suos (c)
in fugam, & filias suas in
captivitatẽ regi Amorrhæo
Sihon. Jaculati enim sumus 29
in eos vuinam ab Hesebon
usque Dibon, & posuimus in
præda Nophe, ignem super
Medaba. Habitavit itaque 30
Israel in urbibus Amorrhæi.
Postea misit Moses explora- 31
tum Jazer, & ceperunt vil-
las ejus, expulerunt q; Amor-
rhæum qui erat ibi. Deinde 32
conversi ascenderunt viam
(d) Basan, & egressus est Og
rex (e) Basan in occursum eo-
rum, ipse, & omnis populus
ejus ad prælium in Edrai.
Tunc dixit Dominus Mosi, 34
Ne reformides eum, nam in
manum tuam tradidi illum,
& omnem populum ejus, &
terram ejus ; faciesque illi sic-
ut fecisti Sihon regi Amor-
rhæo qui habitabat in Hesc-
bon.

VER. SAM (y) qui (z) do-
minatores, (a) pollidentes in
excelsis (b) populc, tanquam
stultè, (c) qui evaferant, (d)
Batanzz, (e) Batanzz

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلم يدع سيحون بنى اسرايل يجورون فى تخمه * فجمع جميع قومه * وخرج للقائهم الى البريه * 23
حي وافي يهص محاربهم * فقتله آل اسرايل بحد السيف * وحازوا بلده من ارنون الى يبوق الى بنى 24
عمون اذ كان تخمهم شديدا عليه * واخذوا جميع هذه القري * فسكنوا فى جميع قري الاموريين * 25
فى حسبون ورساديقها * وذلك ان حسبون هي مدبر سيحون ملك الاموريين * وهو كان حارب 26
ملك مآب الاول * فاخذ جميع بلده من يده الى ارنون * ولذلك يقول المثيلون * ادخلوا الى 27
حسبون حي نبنا وبهياء قريه سيحون * لان نارا خرجت من حسبون * ولهيب من قريه سيحون * 28
فاكلت عار مآب واصحاب بيع ارنون * ويلك يا مآب * كيف بدت يا سعب كموس * لقد جعل 29
بنيه اسارى * وبناته سبيا لسيحون ملك الاموريين * وزال سماؤهم من حسبون الى ديبون * 30
ويوحس الى نوفح التي عند مبدبا * ولما اقام اسرايل فى بلد الاموريين * بعث موسي يقوم 31
يرومون يعزير * فهكوا رساديقها * وفرضوا الاموري الذي فيها * ثم ولوا وصعدوا فى طريق 32
البسيه * فخرج عوج ملك البسيه للقائهم هو وجميع قومه للحرب الى ادرعات * فقال الله لموسي 33
لا تخفه فانى مسلمه بيدك * وجميع قومه وبلده * فاصنع به كما صنعت بسيحون ملك الاموريين 34
المقيم فى حسبون *

At non permisit Sihon filius Israil transire 23
per fines suos, sed convocavit totã gentem
suã, egressusq; est in occursũ eorũ ad de-
sertum, quousq; veniret ad Jahas, et præ-
lium cõmitteret cũ eis. Trucidavit autem 24
eum progenies Israil acie gladii : & posse-
derunt regionem ejus ab Arnon ad Jaboc,
ad filios Ammon ; siquidem horum limes
difficilis erat ipsis. Ceperuntq; omnes hos 25
pagos, & habitaverunt in omnibus prgis
Amorræorum, in Hasbon, & in suburbanis
ejus. Nam Hasbon est thronus Sihon re- 26
gis Amorræorum : & iste pugnâvat cum re-
ge Moab primò, ceperatq; universã regio-
nem ejus è manu ipsius usque ad Arnon.
Et idcircò dicunt qui proverbio utuntur ; 27
Ingredimini ad Hasbon, ut ædificetur, &
extetur civitas Sihon. Nam ignis egressus
est ex Hasbon, & flãma è civitate Sihon 28
devoravitq; Ar Moab, & dominos tem-
plorum Arnon. Væ tibi, ô Moab ; quomodo
periisti, ô populc Camos ? jam reddidit fi- 29
lios ejus mancipia, et filias ejus prædam
Siboni regi Amorræorum. Et 30
periit vestigium eorum ab Hasbon
usque ad Dibon, et vastatus est usque ad
Nophah quæ est prope Midaba. Cumq; cõ- 31
moratus esset Israil in regione Amorræo-
rũ, Misit Musa homines ad explorandum 32
Jaazir : et expugnaverunt castella ejus,
et excidcrunt Amorræum qui erat in eis.
Deinde reversi sunt, et ascenderunt per 33
viam Bathniæ, egressusq; est Og rex Bath-
niæ in occursum eorum, ipse, et totus popu-
lus ejus ad bellũ, in Adraat. Dixit autem 34
Deus ad Musam ; Ne timeas illum, quia
ego traditurus sum eum in manum tuam,
et universam gentem ipsius, ac regionem
ejus ; fac itaque illi sicuti fecisti Sihon
regi Amorræorum habitanti in Hasbon.

ספר במדבר: כב

non quod adeo,ej' populũ omnem &,ej' filios &,eum percusserãt Et
35 וַיַּכּוּ אֹתָו וְאֶת־בָּנָיו וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ עַד־בִּלְתִּי
.ejus terram *hereditârunt* & :superstes ei remansit
הַשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד וַיִּירְשׁוּ אֶת־אַרְצוֹ:

CAP. XXII. כב

Moab *transitibus* in sunt castrametati & , Israel filii sunt profecti Et
1 וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בְּעַרְבוֹת מוֹאָב
omnia Sippor filius Balac vidit Et .Jerecho Jarden *transitu* à
מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ: וַיַּרְא בָּלָק בֶּן־צִפּוֹר אֵת כָּל־
2 populi *faciebus* à Moab timuit Et .Emoræo Israel fecit quæ
אֲשֶׁר־עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמֹרִי: וַיָּגָר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם
3 .Israel *filiorum faciebus* à Moab *angustiatus est* &:*ipse* multus quia ,valde
מְאֹד כִּי רַב־הוּא וַיָּקָץ מוֹאָב מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:
congregatio *lingent* Nunc : Midian seniores ad Moab dixit Et
4 וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל־זִקְנֵי מִדְיָן עַתָּה יְלַחֲכוּ הַקָּהָל
Balac Et .agri *virorem* bos lambit *sicut*,nostros circuit' omnes
אֵת כָּל־סְבִיבֹתֵינוּ כִּלְחֵךְ הַשּׁוֹר אֵת יֶרֶק הַשָּׂדֶה וּבָלָק
legatos misit Et .illo tempore in Moab *ipsi* rex Sippor filius
5 בֶּן־צִפּוֹר מֶלֶךְ לְמוֹאָב בָּעֵת הַהִוא: וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים
filiorũ *terra* flumen *super* quæ ,Pethor in Behor filium Bilham ad
אֶל־בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל־הַנָּהָר אֶרֶץ בְּנֵי־
,Ægypto ex est egressus popul' Ecce : dicendo ,ei *vocandum ad* ,sui populi
עַמּוֹ לִקְרֹא־לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה עַם יָצָא מִמִּצְרַיִם
.nuci *regione* è *habitans ipse* & ; terræ *oculum* operuit ecce
הִנֵּה כִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְהוּא יֹשֵׁב מִמֻּלִי:
esseus quia , *istum populum* *mihi execrare* obsecro *ito* nunc Et
6 וְעַתָּה לְכָה־נָּא אָרָה לִי אֶת־הָעָם הַזֶּה כִּי־עָצוּם
:terra è eum *expellam* & ,eum percutere *potero* fortè si ; me *præ ipse*
הוּא מִמֶּנִּי אוּלַי אוּכַל נַכֶּה־בּוֹ וַאֲגָרְשֶׁנּוּ מִן־הָאָרֶץ
,*fuerit execratus* quem & :*benedictum* ,benedixeris *quem* , novi quia
כִּי יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־תְּבָרֵךְ מְבֹרָךְ וַאֲשֶׁר תָּאֹר
divinationes &,Midian seniores & Moab seniores *iverunt* Et ærit maledictus
יוּאָר: וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן וְקֶסָמִים
7 .Balac verba eum ad sunt locuti &,Bilham ad venerũt Et.eorũ manu in
בְּיָדָם וַיָּבֹאוּ אֶל־בִּלְעָם וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו דִּבְרֵי בָלָק:
vobis *referam* & ,nocte hic Pernoctate : eos ad dixit Et
8 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֹה הַלַּיְלָה וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם
principes mãserunt Et .me ad Dominus loquetur quemadmodum ,verbum
דָּבָר כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יְהוָה אֵלָי וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי־
Qui :dixit & ,Bilham ad Deus venit Et .Balac cum Moab
מוֹאָב עִם־בִּלְעָם: וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמֶר מִי
9 : Deum ad Bilham dixit Et ? tecum , isti viri
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־הָאֱלֹהִים
10 populus Ecce : me ad misit Moab rex Sippor filius Balac
בָּלָק בֶּן־צִפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלָי: הִנֵּה הָעָם
11 nunc : terræ *oculum* operuit , Ægypto ex *egredientes*
הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם וַיְכַס אֶת־עֵין הָאָרֶץ עַתָּה
eo cum pugnare possim fortè si , *eum mihi execrare* , *ito*
לְכָה קָבָה־לִּי אֹתוֹ אוּלַי אוּכַל לְהִלָּחֵם בּוֹ
.eum *expellam* &
וְגֵרַשְׁתִּיו:

Versio VULG. LAT.

35 Percusserunt igitur & hunc cum filiis suis, universúmque populum ejus usque ad internecionem,& possederunt terram illius.

CAP. XXII.

1 PRofectíq; castrametati sunt in campestribus Moab, ubi trans Jordanem Jericho sita est. 2 Videns autem Balac filius Sephor omnia quæ fecerat Israel Amorrhæo, 3 Et quòd pertimuissent eum Moabitæ, & impetũ ejus ferre non possent, Dixit ad majores natu Madian; Ita delebit hic populus omnes,qui in nostris finibus commorantur,quo modo solet bos herbas usque ad radices carpere. Ipse erat eo tempore rex in Moab. 5 Misit ergò nuntios ad Balaam filiũ Beor ariolum, qui habitabat super flumen terræ filiorum Ammon,ut vocarent eum, & dicerent; Ecce egressus est populus ex Ægypto, qui operuit superficiem terræ, sedens contra me. 6 Veni igitur,& maledic populo huic, quia fortior me est: si quo modo possim percutere & ejicere eum de terra mea. Novi enim quòd benedictus sit cui benedixeris, & maledictus in quẽ maledicta congesseris. 7 Perrexerúntq; seniores Moab, & majores natu Madian, habentes divinationis pretiũ in manibus. Cúmq; venissent ad Balaã, & narrâssent ei omnia verba Balac: 8 Ille respondit, Manete hîc nocte, & respondebo quidquid mihi dixerit Dominus. Manentibus illis apud Balaam, venit Deus, & ait ad eum; Quid sibi volunt homines isti apud te? 10 Respondit, Balac filius Sephor rex Moabitarum misit ad me, 11 Dicens; Ecce populus qui egressus est de Ægypto, operuit superficiẽ terræ: veni, & maledic ei, si quo modo possim pugnans abigere eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

35 Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἕως τοῦ μὴ καταλιπεῖν αὐτοῦ ζωγρείαν, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν (ϑ) αὐτοῦ.

MS.A. (ϑ) αὐτῶν.

ΚΕΦ. κβ'.

1 Καὶ ἀπάραντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, παρενέβαλον ὅπι Ασμὼθ Μωὰβ παρὰ τὸν Ἰορδάνην τοῦ Ἰερειχώ. 2 Καὶ ἰδὼν Βαλὰκ υἱὸς Σεπφὼρ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἰσραὴλ τῷ Ἀμορῥαίῳ, 3 καὶ ἐφοβήθη Μωὰβ τὸν λαὸν σφόδρα ὅτι πολλοί ἦσαν· καὶ προσώχθισε Μωὰβ ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. 4 Καὶ εἶπε Μωὰβ τῇ γερουσίᾳ Μαδιὰμ, Νῦν ἐκλείξει ἡ συναγωγὴ αὕτη πάντας τοὺς κύκλῳ ἡμῶν, ὡσεὶ (α) ἐκλείξαι ὁ μόσχος τὰ χλωρὰ ἐκ τῆς πεδίου. 5 Καὶ Βαλὰκ υἱὸς Σεπφὼρ βασιλεὺς Μωὰβ ἦν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον. Καὶ ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς Βαλαὰμ υἱὸν (β) Βεὼρ Φαθουρὰ, ὅ ἐστιν ὅπι τῆς ποταμοῦ γῆς υἱῶν λαοῦ αὐτοῦ, καλέσαι αὐτὸν, λέγων, Ἰδοὺ λαὸς ἐξελήλυθεν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἰδοὺ καλύπτει τὴν ὄψιν τῆς γῆς, 6 καὶ οὗτος ἐγκάθηται ἐχόμενός μου. Καὶ νῦν δεῦρο (γ) ἄρασαί μοι τὸν λαὸν τοῦτον, (δ) ὅτι ἰσχύει οὗτος ἢ ἡμεῖς, ἐὰν δυνώμεθα πατάξαι ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς· ὅτι (ε) οἶδα ὃς ἐὰν εὐλογήσῃς σὺ, εὐλόγηται, καὶ ὃς ἂν καταράσῃ σὺ, κεκατήραται. 7 Καὶ ἐπορεύθη ἡ γερουσία Μωὰβ, καὶ ἡ γερουσία Μαδιὰμ, καὶ τὰ μαντεῖα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· καὶ ἦλθον πρὸς Βαλαὰμ, καὶ εἶπαν αὐτῷ τὰ ῥήματα Βαλάκ. 8 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Καταλύσατε αὐτοῦ τὴν νύκτα, καὶ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν πράγματα ἃ ἂν λαλήσῃ κύριος πρός μέ. Καὶ κατέμειναν οἱ ἄρχοντες Μωὰβ παρὰ Βαλαάμ. 9 Καὶ ἦλθεν ὁ θεὸς πρὸς Βαλαὰμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τί οἱ ἄνθρωποι οὗτοι παρὰ σοί; 10 Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς τὸν θεὸν, Βαλὰκ υἱὸς Σεπφὼρ, βασιλεὺς Μωὰβ, (ζ) ἀπέστειλεν αὐτοὺς πρός με, Λέγων, Ἰδοὺ λαὸς ἐξελήλυθεν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ (η) κεκάλυφεν τὸ ὄψιν τῆς γῆς, καὶ οὗτος ἐγκάθηται ἐχόμενός μου. 11 καὶ νῦν δεῦρο ἄρασαί μοι αὐτὸν, εἰ ἄρα δυνήσομαι πατάξαι αὐτὸν, καὶ ἐκβαλῶ αὐτὸν (ϑ) ἀπὸ τῆς γῆς.

Et percussit eum, & filios ejus, & omnem populum ejus consque,ut non relinqueretur de eo vivens; & hæreditaverunt terram ejus. 35

CAP. XXII.

ET *promoventes filii Israel* castrametati sunt (a) *ad Occidentem Moab juxta Jordanem contra Jericho.* 2 Et ut vidit Balac filius Sephor *omnia quæcunque* fecerat *Israel Amorrhæo*, 3 Et Moab timuit *populum illum* valdè, *quoniam* multi erant; & exhorruit Moab à facie filiorum Israel. 4 Et dixit Moab *senioribus Madiam*, Nunc ablinget *synagoga* hæc omnes, qui in circuitu nostro, sicut ablingeret vitulus virentia de campo. Et Balac filius Sephor rex Moab erat in tempore illo. 5 Et misit legatos ad Balaam filium Beor in Phatura, quod est *super* flumen terræ filiorum populi illius ad vocandum eum, dicens, Ecce populus exivit de Ægypto; & ecce cooperuit aspectum terræ: & hic sedet juxta me. 6 Et nunc veni, maledic mihi populum hunc, *quoniam* (b) *prævalet* hic quàm nos, si possimus percutere de eis, & ejiciam eos de terra: quia scio, *quoscunque* benedixeris tu, benedicti sunt; & *quoscunq;* maledixeris tu, maledicti sunt. 7 Et iverunt *seniores* Moab, & *seniores Midiam*: & (c) *divinationes* in manibus eorum. Et venerunt ad Balaam: & dixerunt ei verba Balac. 8 Et dixit ad eos, Quiescite hîc nocte; & respondebo vobis res, *quæcunque* locutus fuerit Dominus ad me. Et manserunt principes Moab apud Balaam. 9 Et venit Deus ad Balaam, & dixit ei, Quid homines isti, qui penes te? 10 Et dixit Balaam ad Deum, Balac filius Sephor rex Moab misit eos ad me, 11 Dicens, Ecce populus exiit de Ægypto, & cooperuit faciem terræ: & hic sedet juxta me. Et nunc veni, maledic mihi eum, si fortè potero percutere eum, & ejiciam eum de terra.

MS. A. (α) ἐκλίξει (β) Βαιὼρ Βαθυρὰ, ὅς ἐστιν (γ) κατάρασαί μοι (δ) ὅτι ἰσχυρότερός μέ ἐστιν, ἐὰν (ε) οἶδα ὅτι ὃς ἂν εὐλογῇς σὺ, (ζ) ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς (η) ἐκάλυψεν (ϑ) ἐκ τῆς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 *ܘܩܛܠ ܠܗ ܘܠܒܢܘܗܝ ܘܠܟܠ ܥܡܗ ܕܠܐ ܫܪܐ ܒܗ ܫܪܝܕ ܘܐܬܪܬ ܐܪܥܗ.

*ܠܘ ܫܪܝܕ ܒܗ ܫܪܝܕ

1 *ܘܢܛܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܫܪܘ ܒܥܪܒܬ ܡܘܐܒ ܥܠ ܥܒܪ ܝܘܪܕܢܐ ܕܝܪܚܘ׃

2 *ܘܚܙܐ ܒܠܥܩ ܒܪ ܨܦܘ *ܟܠ ܕܥܒܕ ܠܗ ܝܫܪܝܠ ܠܐܡܪܝ׃ *ܘܕܚܠ ܒܠܥܩ ܒܪ ܨܦܘ

3 ܡܠܟ ܡܘܐܒ ܠܘܬ ܟܠ ܥܡܐ ܕܝܫܪܝܠ ܘܐܬܝܪܝ ܡܘܐܒ ܡܢ ܩܕܡ ܥܡܐ ܣܓܝ ܒܗ ܘܐܬܥܩܪ ܡܘܐܒ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ׃

4 ܘܐܡܪ ܡܘܐܒ ܠܩܫܝܫܝ ܡܕܝܢ ܗܫܐ ܢܠܚܟ ܟܢܫܬܐ ܗܕܐ ܠܟܠ ܕܒܪ ܚܘܪܢ ܝܬ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. — Targum ONKELOS.

35 ומחו יתיה וית בנוהי וית כל עמיה
עד דלא אשתאר ליה משייב
וירתו ית ארעיה:

כב

1 ונטלו בני ישראל ושרו במישרא
דמואב מעברא לירדנא דיריחו:
2 וחמא בלק בר צפור ית כל די עבד
ישראל לאמוראי: 3 ודחיל מואבאי
מן קדם עמא לחדא ארי סגי הוא
ועקרת למואבאי מן קדם בני
4 ישראל: ואמר מואב לסבי מדין
כען ישיצון קהלא ית כל סחרנא
כמא דמלחיך תורא ית ירוקא
ובלק בר צפור מלכא
5 למואב בעדנא ההיא: ושלח
אונדין לות בלעם בר בעור לפתור
ארם דעל פרת ארע בני עמיה
למקרי ליה למימר הא עמא נפק
ממצרים הא חפא ית עין שמשא
6 דארעא והוא שרי מלקבלי: וכען
אתא כען לוט לי ית עמא הדין
ארי תקיף הוא מני מאים אכול
לאנחא ביה קרב ואתרכניה מן
7 ארעא ארי ידענא ית די תברך
מברך ודי תלוט ליט: ואזלו סבי
מואב וסבי מדין וקסמיא בידיהון
ואתו לות בלעם ומלילו עמיה
8 פתגמי בלק: ואמר להון ביתו הכא
בלילייא ואתיב יתכון פתגמא כמא
די ממלל יי עמי ואוריכו רברבי
9 מואב עם בלעם: ואתא ממרא מן
קדם יי לות בלעם ואמר מן גבריא
10 האלין דעמך: ואמר בלעם קדם יי
בלק בר צפור מלכא דמואב שלח
11 לותי: הא עמא דנפק ממצרים וחפא
ית עין שמשא דארעא כען אתא
לוט לי יתיה מאים אכול לאנחא
ביה קרב ואתרכניה:

Percusserúntque eum & filios ejus, & universum populum ejus; donec nullus rémaneret ei qui evadere possit: & possederunt terram ejus.

CAP. XXII.

1 PRofectíque sunt filii Israel: & castrametati sunt in campestribus Moab, citra Jordanem Jericho. 2 Et vidit Balac, filius Sephor, omnia quæ fecerat Israel Amorræo. 3 Et timuit Moab valde à conspectu populi, quia multus erat: et anguistiatus est Moab à facie filiorum 4 Israel. Dixitque Moab senioribus Madian, Nunc consummabunt cœtus hic omnia quæ in circuitu nostro sunt, sicut lambit bos herbam agri: Balac autem filiꝰ Sephor erat rex Moabitarum in illo tempore. 5 Et misit nuncios ad Balaam filium Beor in Petor Syriæ quæ est juxta Euphratem, in terrâ filiorum populi sui, ut vocarent eum: dicentes; Ecce populus egressus est de Ægypto, ecce operuit terram, ita ut radii solis non possint eam pertingere; & ipse habitat contra 6 me. Et nunc veni obsecro, maledic pro me populo huic, quia fortior me est; si fortè possim pugnare contra eum, & ejicere eum de terra: novi enim quòd benedictus sit cui benedixeris, & maledictus cui maledixeris. 7 Abierúntque senes Moab & senes Madian, et pretium divinationis in manibus eorum: & venerunt ad Balaam, & locuti sunt cum eo verba Balac. 8 Dixitque eis; Manete hic nocte hac, & respondebo vobis verbum sicut locutus fuerit Dñs mecum: expectaveruntque principes Moab apud 9 Balaam. Et venit verbum à facie Dñi ad Balaam: & ait; 10 Qui sunt viri isti qui sunt tecum? Et dixit Balaam coram Dño: Balac filiꝰ Sephor rex Moab misit ad me, dicens. 11 Ecce populus egressus est de Ægypto, et cooperuit terrã, ita ut sol nõ possit eã ptingere: nunc veni maledic ei pro me; si fortè potero pugnare contra eũ, et ejicere eũ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

35 * ויכו אתו ואת בניו ואת כל עמו עד בלתי השאיר לו שריד ויירשו את ארצו:

עפ

1 ** ויסעו בני ישראל ויחנו בערבת מואב מעבר לירדן ירחו:=
2 ** וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי:
3 * ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל:
4 * ויאמר מואב לזקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחך השור את ירק השדה ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא:
5 ויעש מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר ארץ בני עמו לקרא לו לאמר הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא ישב מולי:
6 ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ כי ידעתי את אשר תברך מברך ואשר תאר יאור:
7 וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם ויבאו אל בלעם וידברו אליו את דברי בלק:
8 * ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשבתי אתכם דבר כאשר ידבר יי אלי וישבו שרי מואב עם בלעם:
9 ויבא אלהים אל בלעם ויאמר מי האנשים האלה עמך:
10 ויאמר בלעם אל האלהים בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי:
11 הנה העם היצא ממצרים ויכס את עין הארץ עתה לכה קבה לי אולי אוכל להלחם בו וגרשתיו:

VERSIO SAMARITANA.

35 * ויכו אתו ואת בניו ואת כל עמו עד בלתי השאיר לו שריד ויירשו את ארצו:

עפ

1 ** ויסעו בני ישראל ויחנו בערבת מואב מעבר לירדן ירחו:-
2 ** וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי:
3 * ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל:
4 * ויאמר מואב לזקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחך השור את ירק השדה ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא:
5 וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר ארץ בני עמו לקרא לו לאמר הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא ישב מולי:
6 ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ כי ידעתי את אשר תברך מברך ואשר תאר יאור:
7 וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם ויבאו אל בלעם וידברו אליו את דברי בלק:
8 * ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשבתי אתכם דבר כאשר ידבר יי אלי וישבו שרי מואב עם בלעם:
9 ויבא אלהים אל בלעם ויאמר מי האנשים האלה עמך:
10 ויאמר בלעם אל האלהים בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי:
11 הנה העם היצא ממצרים ויכס את עין הארץ עתה לכה קבה לי אולי אוכל להלחם בו וגרשתיו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Percusserunt igitur eum, & 35
omnem populum ejus donec non relinqueretur ei superstes, & possederunt terram ejus.

CAP. XXII.

1 POstea profecti sunt filii Israel, & castrametati sunt in planicie Moab trans Jordanem Jericho. 2 Videns autem Balac filiꝰ Sephor omnia quæ fecerat Israel Amorrhæo, 3 Timuit Moab valde à facie populi, quoniam multus erat, & tædio affectus est propter filios Israel. 4 Dixit igitur Moab senioribus Madian, Nunc lambet congregatio ista quidquid est circa nos sicut lambit bos gramen agri. Balac autem filius Sephor rex erat Moab in tempore illo. 5 Ideo misit nuntios ad Balaã filium Beor, (a) Phaturã quæ est juxta fluviũ in terra filiorũ Hãmon, ut vocarent eũ, dicendo; Ecce populꝰ egressꝰ est ex Ægypto, et ecce operit superficiem terræ, ipseque habitat è regione mei. 6 Nunc autem veni quæso, maledic mihi populo huic, nam ille fortior me est; fortasse potero percutere illum, & expellam eum de terra: Cognovi enim quòd cui benedixeris, benedictus est; & cui maledixeris, maledictus est. 7 Iverunt ergò seniores Moab, & seniores Madian; divinationis verò eorum pretium erat in manu eorum: & venerunt ad Balaam, dixeruntque illi verba Balac. 8 Dixit autem eis, Pernoctate hic hâc nocte, & referam vobis rem sicut loquetur Dominus mihi: manserunt igitur principes Moab cum Balaam. 9 Postea venit Deus ad Balaam, dixitque, Qui sunt viri isti apud te? 10 Respondit q. Balaam Deo, Balac filius Sephor rex Moab misit ad me; 11 Ecce populus egressus est de Ægypto, & operuit superficiem terræ: Nunc autem veni, maledic mihi illi, fortasse potero pugnare cum eo, & expellam eum.

VER. SAM. (a) Phasuram

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * فقتلوه وبنيه وجميع قومه * حتي لم يبق له سريد * وحازوا بلده *

* الفصل الثاني والعشرون *

1 * ثم رحلوا فنزلوا في بيداء * مآب التي على اردن ريحا * ولما راي بالاق بن صفور ما صنع اسرايل
2 بالاموريين * حذر المابيون من قبل القوم جدا اذ هم كثيرون * وضجروا منهم * وقال لسيوح
3 مديان * الان سيلحس هذا الجوف كلما حوالينا كلحس الثور حضر الصحراء * وبالاق بن صفور
4 ملكهم في ذلك الوقت * فبعث برسل الي بلعام بن بعور * الي فاثور التي على الفرات بلد قومه
5 ليدعوا به * وقال له * هذا الشعب الذي خرج من مصر قد غطي ظهر الارض * وهو جالس
6 مقابلي * فالان تعال فالعنه لي * اذ هو اعظم مني * فلعلي استطيع ان احاربه واطرده من
7 بلدي * لاني اعلم ان من تبارك عليه مبارك * ومن تلعنه يلعن * فمضي سيوح مآب ومديان
8 بعلاب معهم * حتي وافوا بلعام * فاخبروه بكلام بالاق * قال لهم * بيتوا ههنا الليلة اردّ عليكم
9 جوابا كما يقول الله لي * فاقام روساء مآب عند بلعام * فواتي امر الله بلعام * وقال له مفسحا * من
10 هؤلاء القوم الذين عندك * قال * ان بالاق بن صفور ملك مآب بعث بهم الي يقولون عنه * ان
11 الذين خرجوا من مصر قد غطوا ظهر الارض * فالان تعال وسبهم لي * لعلي استطيع ان
احاربهم فاطردهم *

Interfecerunt ergò eum, & filios ejus, cunctamque gentem ipsius, ita ut non remanserit ei profuga; & possederunt regionem ejus.

CAP. XXII.

1 POstea profecti sunt, & diversati sunt in deserto Moab quod est secus Jordanem Riba. 2 Cúmq; vidisset Balac filius Sephor quod fecerat Israil Amoræo, 3 Expaverunt Moabitæ à conspectu populi valdè, quòd essent multi; eorumque tædio affecti sunt. 4 Quare dixit senioribus Madian, Nunc carpet ista turba quicquid circa nos est sicuti carpit bos herbam campi. Et Balac filius Sephor erat rex eorum eo tempore. 5 Misitq; nuntios ad Balaam filiũ Beor, ad Phatur quæ est secus Eufratem, regionem gentis suæ, ut vocarent eum; & ait illi, Iste populus qui exiit ex Ægypto, jam operuit dorsum terræ, et sedet ex adverso mihi. 6 Et nunc veni, & maledic eum mihi, cùm sit major me, si fortè possim pugnare cum eo, & expellere illum è regione mea. Scio enim quòd is cui benedixeris, benedictus est, et cui maledixeris, maledicitur. 7 Abierunt ergò seniores Moab et Median cum auguriis secum delatis, donec pervenissent ad Balaam; nuntiaverunt eique sermonem Balac. 8 Dixit eis, Pernoctate hîc nocte istâ, et dabo vobis responsum, quemadmodum dicet mihi Dñus. Manserunt itaque principes Moab apud Balaam. 9 Venitque mandatum Dei ad Balaam, et ait illi interrogans ut judex; Quinam sunt hi homines qui sunt apud te? 10 Ait, Balac filius Sephor rex Moab misit eos ad me, ut dicerent nomine ipsius, 11 Quòd qui egressi sunt ex Ægypto, jam operuerunt dorsum terræ, veni modò, et conviciare mihi illos, ut fortè possim dimicare cum illis, et ejicere eos.

ספר במדבר: בב

execraberis non : eis cum pergas Ne : Bilham ad Deus dixit Et
12 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם לֹא תֵלֵךְ עִמָּהֶם לֹא תָאֹר
ipſe benedictus quia ,populum ,maledicis in Bilham ſurrexit Et
13 אֶת־הָעָם כִּי בָרוּךְ הוּא: וַיָּקָם בִּלְעָם בַּבֹּקֶר
renuit quia ;veſtram terram ad Ite : Balac principes ad dixit &
וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרֵי בָלָק לְכוּ אֶל־אַרְצְכֶם כִּי מֵאֵן
,Moab principes ſurrexerunt Et .vobiſcum eundum ad me dare Dominus
14 יְהוָה לָתֵתִי לְהָלֵךְ עִמָּכֶם: וַיָּקוּמוּ שָׂרֵי מוֹאָב
.nobiſcum ire Bilham Renuit : dixerunt & : Balac ad venerunt &
וַיָּבֹאוּ אֶל־בָּלָק וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן בִּלְעָם הָלֵךְ עִמָּנוּ:
honoratos & ,multos principes mittere ,Balac adhuc addidit Et
15 וַיֹּסֶף עוֹד בָּלָק שְׁלֹחַ שָׂרִים רַבִּים וְנִכְבָּדִים
dixit Sic : ei dixerunt & ;Bilham ad venerunt Et .illis præ
מֵאֵלֶּה: וַיָּבֹאוּ אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמְרוּ לוֹ כֹּה אָמַר
.me ad veniendo à te prohibeas quæſo Ne : Sippor filius Balac
16 בָּלָק בֶּן־צִפּוֹר אַל־נָא תִמָּנַע מֵהֹלֵךְ אֵלָי:
,me ad dixeris quæ omnia & ;valde te honorabo honorando Quia
17 כִּי־כַבֵּד אֲכַבֶּדְךָ מְאֹד וְכֹל אֲשֶׁר־תֹּאמַר אֵלָי
.bunc populum mihi execrare obſecro abi Et .faciam
אֶעֱשֶׂה וְלְכָה־נָּא קָבָה־לִּי אֶת־הָעָם הַזֶּה:
mihi dederit Si : Balac ſervos ad dixit & ,Bilham reſpondit Et
18 וַיַּעַן בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדֵי בָלָק אִם־יִתֶּן־לִי
os tranſgredi potero non ,auro &;argento ſuæ domus plenitudinem Balac
בָּלָק מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוּכַל לַעֲבֹר אֶת־פִּי
.magnum vel parvum faciendum ad ,mei Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת קְטַנָּה אוֹ גְדוֹלָה:
quid ſciam & ;nocte vos etiam hoc in quæſo ſedete nunc Et
19 וְעַתָּה שְׁבוּ־נָא בָזֶה גַּם־אַתֶּם הַלָּיְלָה וְאֵדְעָה מַה־
Bilham ad Deus venit Et .mecum loqui Dominus addat
יֹסֵף יְהוָה דַּבֵּר עִמִּי: וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם
vade ,ſurge ,viri venerunt ,te ad vocandum ad Si : ei dixit & ,nocte
20 לַיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־לִקְרֹא לְךָ בָּאוּ הָאֲנָשִׁים קוּם לֵךְ
.facies illud ,te ad loquar quod verbum tamen Et .eis cum
אִתָּם וְאַךְ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ אֹתוֹ תַעֲשֶׂה:
ivit & :ſuam aſinam ſtravit & ,matutino in Bilham ſurrexit Et
21 וַיָּקָם בִּלְעָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־אֲתֹנוֹ וַיֵּלֶךְ
ambulans quòd Dei naſum eſt iratus Et .Moab principibus cum
עִם־שָׂרֵי מוֹאָב: וַיִּחַר־אַף אֱלֹהִים כִּי־הוֹלֵךְ
ipſe & ;illi adverſarium in ,via in Domini Angelus ſtetit & ,ipſe
הוּא וַיִּתְיַצַּב מַלְאַךְ יְהוָה בַּדֶּרֶךְ לְשָׂטָן לוֹ וְהוּא
aſina vidit Et .ſecum ejus pueri duo & ,ſuam aſinam ſuper equitans
22 רֹכֵב עַל־אֲתֹנוֹ וּשְׁנֵי נְעָרָיו עִמּוֹ: וַתֵּרֶא הָאָתוֹן
eductum ejus gladium & ,via in ſtantem Domini angelum
אֶת־מַלְאַךְ יְהוָה נִצָּב בַּדֶּרֶךְ וְחַרְבּוֹ שְׁלֻפָה
: agro in ibat & ,via è aſina declinavit & ;ejus manu in
בְּיָדוֹ וַתֵּט הָאָתוֹן מִן־הַדֶּרֶךְ וַתֵּלֶךְ בַּשָּׂדֶה
.viam eam faciendum declinare ad ,aſinam Bilham percuſſit &
וַיַּךְ בִּלְעָם אֶת־הָאָתוֹן לְהַטֹּתָהּ הַדָּרֶךְ:
: hinc ſepes : vinearum ſemita in Domini Angelus ſtetit Et
24 וַיַּעֲמֹד מַלְאַךְ יְהוָה בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים גָּדֵר מִזֶּה
.inde ſepes &
וְגָדֵר מִזֶּה:

Verſio VULG. LAT.

12 Dixítque Deus ad Balaam, Noli ire cum eis, neque maledicas populo : quia benedictus eſt. Qui manè conſurgens dixit ad principes, Ite in terram veſtram, quia prohibuit me Dominus venire
13 vobiſcum. Reverſi principes dixerunt ad Balac, Noluit Balaam venire nobiſcum. Rurſum ille multò plures et nobiliores quàm antè miſerat, miſit. Qui cùm veniſſet ad Balaã, dixerunt; Sic dicit Balac filius Sephor, Ne cuncteris venire
14 ad me : Paratus ſum honorare te, & quidquid volueris dabo
15 tibi : veni, & maledic populo iſti. Reſpondit Balaam, Si dederit mihi Balac plenam domum ſuam argenti & auri, non potero immutare verbum Domini Dei mei, ut vel plus, vel minus loquar. Obſecro ut hîc maneatis etiam hâc nocte, & ſcire queam quid mihi rurſum reſpondeat Domi-
16 nus. Venit ergò Deus ad Balaam nocte, & ait ei, Si vocare te venerunt homines iſti, ſurge, & vade cum eis : ita duntaxat, ut quod tibi præcepero, facias.
17 Surrexit Balaam manè, & ſtratâ aſinâ ſuâ profectus eſt
18 cum eis. Et iratus eſt Deus. Stetítque angelus Domini in via contra Balaam, qui inſidebat aſinæ, & duos pueros habebat
19 ſecum. Cernens aſina angelum ſtantem in via, evaginato gladio, avertit ſe de tinere, & ibat per agrum. Quam cùm verberaret Ba-
20 laam, & vellet ad ſemitam reducere, Stetit angelus in anguſtiis duarum maceriarum, quibus vineæ cingebantur.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Βαλαάμ, Οὐ πορεύσῃ μετ' αὐτῶν, οὐδὲ καταράσῃ τὸν
13 λαόν· ἔστι γὰρ εὐλογημένος. Καὶ ἀναστὰς Βαλαὰμ τοπερὶ, εἶπε τοῖς ἀρχουσι Βαλὰκ, Ἀποτρέχετε πρὸς τὸν
κύριον ὑμῶν, ὃν ἀφῆκέ με ὁ Θεὸς τοπορεύεσθαι μεθ' ὑμῶν. Καὶ ἀναστάντες οἱ ἄρχοντες
14 Μωὰβ, ἦλθον πρὸς Βαλὰκ, καὶ (ι) εἶπαν, Οὐ θέλει Βαλαὰμ πορεύεσθαι μεθ' ἡμῶν. Καὶ προσέθετο (κ) Βαλὰκ ἔτι ἀποστεῖλαι ἄρχοντας πλείους, καὶ ἐνδοξοτέρους τού-
16 των. Καὶ ἦλθον πρὸς Βαλαὰμ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Τάδε λέγει Βαλὰκ ὁ τοῦ Σεπφώρ· Ἄξιῶ σε μὴ ὀκνήσῃς ἐλθεῖν πρός
17 με. Ἐντίμως γὰρ τιμῶ σε, (λ) καὶ ὅσα ἐὰν εἴπῃς, ποιήσω σοι· καὶ δεῦρο ἐπικατάρασαί μοι τὸν λαὸν τοῦτον.
18 Καὶ ἀποκρίθη Βαλαὰμ, καὶ εἶπε τοῖς ἄρχουσι Βαλὰκ, Ἐὰν δῷ μοι Βαλὰκ πλήρη τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀργυρίου (μ) καὶ χρυσίου, οὐ δυνήσομαι παραβῆναι τὸ ῥῆμα κυρίου τοῦ Θεοῦ, ποιῆσαι αὐτὸ μικρὸν ἢ
19 μέγα ἐν τῇ διανοίᾳ μου. Καὶ νῦν ὑπομένατε αὐτοῦ καὶ ὑμεῖς τὴν νύκτα ταύτην, καὶ γνώσομαι τί προσθήσει κύριος λαλῆ-
20 σαι πρὸς μέ. Καὶ ἦλθεν ὁ Θεὸς πρὸς Βαλαὰμ νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ καλέσαι σε πάρεισιν οἱ ἄνδρωποι ὅτοι, ἀναστὰς ἀκολούθησον αὐτοῖς· πλὴ τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν λαλήσω πρός σὲ, τοῦτο ποιήσεις. Καὶ
21 ἀναστὰς Βαλαὰμ τοπρωῒ, ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη μετὰ (ν) τῶν ἀρ-
22 χόντων Μωάβ. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ ὁ Θεὸς, ὅτι (ξ) ἐπορεύθη αὐτός· καὶ ἀνέστη ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ (ο) διαβῆναι αὐτόν. καὶ αὐτὸς ἐπεβεβήκει ἐπὶ τῆς ὄνου αὐτοῦ, καὶ οἱ δύο παῖδες αὐτοῦ μετ'
23 αὐτοῦ. Καὶ ἰδοῦσα ἡ ὄνος τὸν ἄγγελον τοῦ Θεοῦ ἀνθεστηκότα ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ τὴν ῥομφαίαν ἐσπασμένην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐξέκλινεν ἡ ὄνος ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐπορεύετο εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἐπάταξε τὴν ὄνον ἐν τῇ ῥάβδῳ αὐτοῦ τοῦ ἐυθύναι αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ.
24 Καὶ ἔστη ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς αὐλαῖς (π) τῶν ἀμπελώνων, φραγμὸς ἐντεῦθεν καὶ φραγμὸς ἐνθεῦθεν.

MS. A. (ι) εἶπον αὐτῷ, (κ) ἔτι Βαλὰκ (λ) καὶ πάντα ὅσα (μ) ἢ χρυσίου, (ν) τῶν ἀνδρῶν Μωάβ. (ξ) ἐπορεύετο (ο) ἐνδιαβαίνειν αὐτὸν. * ἐπὶ τῆς ὄνου αὐτοῦ, (π) τῶν ἀμπελώνων,

Et dixit Deus ad Balaam, Non eas cum illis, neque maledicas populum : eſt enim benedictus. Et exurgens Balaam manè, dixit principibus Balac, Revertite ad (d) Dominum veſtrum : non
13 ſinit me Deus ire vobiſcum. Et exurgentes principes Moab, venerunt ad Balac; & dixerunt, Non vult Balaam ire nobiſcum. Et adjecit adhuc Balac mittere principes plures, & honoratores iſtis. Et venerunt ad Ba-
16 laam; & dicunt ei, Hæc dicit Balac filius Sephor: Ora te, nè cuncteris venire ad me. Honorate enim honorabo te;
17 & quæcunque dixeris, faciam tibi : & veni, maledic mihi populum hunc. Et re-
18 ſpondit Balaam, & dixit principibus Balac; Si dederit mihi Balac plenam domum ſuam argento & auro, non potero prævarisare verbum Domini Dei, (e) faciendo illud puſillum vel magnum in mente mea. Et
19 nunc ſuſtinete hîc & vos nocte hâc, & ſciam quid adjiciet Dominus loqui ad me. Et ve-
20 nit Deus ad Balaam nocte, & ait illi; Si vocare te venerunt homines hi, exurgens ſequere eos : ſed verbum quodcunque locutus fuero ad te, hoc faci-
21 es. Et exurgens Balaam manè ſtravit aſinam ſuam : & abiit cum principibus Moab. Et
22 iratus eſt animatione Deus, quia ibat ipſe. Et inſurrexit angelus Dei (f) differre eum. Et ipſe inſcenderat ſuper aſinam ſuã; et duo pueri ejus cum
23 eo. Et cùm vidiſſet aſina angelum Dei veſiſtentem in via, & gladium evaginatum in manu ejus; & declinavit aſina de via, & ibat in campum. Et percuſſit aſinam in virga (g) ſua, ut corrigeret eam in via.
24 Et ſtetit angelus Dei in ſulcis vinearum; macerià hinc, & macerià hinc.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܒܠܥܡ ܠܐ ܬܐܙܠ ܥܡܗܘܢ ܠܐ ܬܠܘܛ ܠܥܡܐ ܡܒܪܟ ܗܘ
13 * ܩܡ ܒܠܥܡ ܒܪܗܡ ܐܡܪ ܠܪܒܪܒܢܐ ܙܠܘ ܠܐܪܥܟܘܢ ܐܪܡܐ ܡܢܥ ܡܪܢ
14 ܠܡܫܕܩܢ ܥܡܟܘܢ ܘܐܬܘ ܪܒܪܒܢܐ ܠܘܬ ܒܠܥܡ ܐܙܠ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
15 ܠܐ ܨܒܐ ܡܪܢ ܕܐܙܠ ܥܡܟܘܢ * ܘܬܒ ܥܕ ܫܕܪ ܒܠܩ ܪܒܪܒܢܐ
16 ܐܚܪܢܐ ܣܓܝܐ ܡܢ ܗܢܘܢ ܩܕܡܝܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܒܠܥܡ ܘܐܡܪܘ ܠܗ
17 ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܒܠܩ ܒܪ ܨܦܘܪ ܐܠ ܢܬܡܗܗ ܒܐܙܠܟ ܠܘܬܝ ܐܡܪ ܐܡܪ
18 * ܠܟ ܐܝܩܪ ܐܫܝܡ ܠܟ ܘܟܠ ܕܬܐܡܪ ܠܝ ܐܥܒܕ ܐܐܬ ܠܝ ܘܠܥܡܐ ܗܕܐ
19 ܠܐ ܬܩܒ ܠܝ ܥܠ ܦܘܡ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܠܡܥܒܪ ܠܡܥܒܕ ܩܛܢܐ ܐܘ ܪܒܐ
20 ܘܗܫܐ ܒܬܘ ܗܟܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܠܝܐ ܗܢ ܘܐܕܥ ܡܐ ܢܘܣܦ ܡܪܝ
21 ܠܡܡܠܠ ܥܡܝ ܘܐܬܐ ܐܠܗܐ ܠܘܬ ܒܠܥܡ ܒܠܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܠܡܙܥܩ
22 ܠܟ ܓܒܪܐ ܩܘܡ ܐܙܠ ܥܡܗܘܢ ܒܪ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܠܝܟ ܗܝܟ ܬܥܒܕ
23 ܘܩܡ ܒܠܥܡ ܒܨܒܪ ܐܬܢܗ ܘܐܙܠ ܥܡ ܪܟܝܣ ܘܬܪܝ ܥܠܝܡܘܗܝ ܥܡܗ
24 ܘܚܙܬ ܐܬܢܐ ܠܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ ܩܐܡ ܒܐܘܪܚܐ ܘܫܠܝܦ ܚܪܒܗ ܒܐܝܕܗ
ܘܛܥܬ ܐܬܢܐ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܘܐܙܠܬ ܒܚܩܠܐ ܘܡܚܬ ܒܠܥܡ ܐܬܢܐ ܠܡܗܕܪܗ
ܠܐܘܪܚܐ ܘܩܐܡ ܡܠܐܟ ܐܠܗܐ ܒܫܒܝܠܐ ܕܟܪܡܐ ܓܕܪ ܡܢ ܗܢܐ ܘܓܕܪ
ܡܢ ܗܢܐ

Ait Deus ad Belaam, Ne abeas cum eis neve maledicas populo, quia eſt benedictus. Surgens itaque Belaam manè, dixit ad magnates Balac, Ite in terram veſtram : non enim vult Dominus permittere mihi ut vadam vobiſcum. Quare ſurgentes magnates Moab venerunt ad Balac, & inquiunt ei, Noluit Belaam venire nobiſcum. Reverſus eſt autem iterum Balac, & miſit legatos majores & honoratiores iſtis. Qui cùm adiiſſent Belaam, dixerunt ei, Sic ait Balac filius Sephor, Ne cuncteris venire ad me; Nam honoribus decorabo te maximis, & quicquid dixeris mihi, faciam; & veni, maledic mihi populum iſtum. Reſpondit Belaam, dixitque legatis Balac, Si dederit mihi Balac plenam domum argento aut auro, non potero prætorire verbum oris Domini Dei mei de ulla re parva, neque magnâ. Nunc igitur manete vos etiam, hîc in nocte iſta, & ſciam quid addat Dominus loqui mecum. Venit autem Deus noctu ad Belaam, dixítque ad eum, Quandoquidem ad vocandum te venerunt viri iſti, ſurge, vade cum eis : duntaxat ſermonem quem dixero tibi, ipſum exequere. Surrexit itaque Belaam manè, ſtravítque aſinam ſuam, abiítque cum magnatibus Moab. Et excanduit ira Dei in ipſum, eò quòd abiiſſet : ſtetítque angelus Domini in via, ut eſſet ei adverſarius; ipſe verò inſidebat aſino ſuo, & duo juvenes ejus erant cum eo. Videns autem aſina angelum Domini ſtantem in via, & gladium ſuum diſtrictum manu ſuâ tenentem, declinavit aſina de via, ivitque in agrum : & verberavit Belaam aſinam, ut reduceret eam in viam. Stetit autem angelus Domini in ſemita vineæ, ubi ſepes erat hinc, & ſepes illinc.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

12 וַאֲמַר יְיָ לְבִלְעָם לָא תֵיזֵל עִמְּהוֹן לָא תִלוֹט יָת עַמָּא אֲרֵי בְרִיךְ הוּא׃
13 וְקָם בִּלְעָם בְּצַפְרָא וַאֲמַר לְרַבְרְבֵי בָּלָק אֵיזִלוּ לַאֲרַעְכוֹן אֲרֵי לֵית רַעֲוָא קֳדָם יְיָ לְמִשְׁבְּקִי לְמֵיזַל עִמְּכוֹן׃
14 וְקָמוּ רַבְרְבֵי מוֹאָב וְאֲתוֹ לְוָת בָּלָק וַאֲמָרוּ סָרִיב בִּלְעָם לְמֵיתֵי עִמָּנָא׃
15 וְאוֹסִיף עוֹד בָּלָק לְמִשְׁלַח רַבְרְבִין סַגִּיאִין וְיַקִּירִין מֵאִלֵּין׃
16 וְאָתוֹ לְוָת בִּלְעָם וַאֲמָרוּ לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר בָּלָק בַּר צִפּוֹר לָא כְעַן לֶהֱוֵי תִתְמְנַע מִלְּמֵיתֵי לְוָתִי׃
17 אֲרֵי יַקָּרָא אֲקַרְנָךְ לַחֲדָא וְכָל דִּי תֵימַר לִי אֶעְבֵּיד וְאֵתָא כְּעַן לוֹט לִי יָת עַמָּא הָדֵין׃
18 וַאֲתֵיב בִּלְעָם וַאֲמַר לְעַבְדֵי בָלָק אִם יִתֶּן לִי בָּלָק מְלֵי בֵיתֵיהּ כַּסְפָּא וּדְהָב לֵית לִי רְשׁוּ לְמֶעְבַּר עַל גְּזֵירַת מֵימְרָא דַּייָ אֱלָהִי לְמֶעְבַּד זְעֵרְתָא אוֹ רַבְּתָא׃
19 וּכְעַן אוֹרִיכוּ כְעַן אַף אַתּוּן בְּלֵילְיָא וְאִדַּע מָה יוֹסֵף יְיָ לְמַלָּלָא עִמִּי׃
20 וְאָתָא מֵימְרָא דַּייָ לְבִלְעָם בְּלֵילְיָא וַאֲמַר לֵיהּ אִם לְמִקְרֵי לָךְ אָתוֹ גַּבְרַיָּא קוּם אֵיזֵל עִמְּהוֹן וּבְרַם יָת פִּתְגָמָא דִּי אֲמַלֵּל עִמָּךְ יָתֵיהּ תְּעַבֵּד׃
21 וְקָם בִּלְעָם בְּצַפְרָא וְחַבַשׁ יָת אַתְנֵיהּ וְאָזֵל עִם רַבְרְבֵי מוֹאָב׃
22 וְתַקִּיף רוּגְזָא דַּייָ אֲרֵי אָזֵיל הוּא וְאִתְעַתַּד מַלְאֲכָא דַּייָ בְּאוֹרְחָא לְסָטָן לֵיהּ וְהוּא רָכִיב עַל אַתְנֵיהּ וְתַרְעִין עִוָּלְמוֹהִי עִמֵּיהּ׃
23 וַחֲזָת אַתְנָא יָת מַלְאֲכָא דַּייָ מְעַתַּד בְּאוֹרְחָא וְחַרְבֵּיהּ שְׁלִיפָא בִּידֵיהּ וְסָטַת אַתְנָא מִן אוֹרְחָא וְאָזְלַת בְּחַקְלָא וּמְחָא בִלְעָם יָת אַתְנָא לְאַסְטָוּתֵהּ לְאוֹרְחָא׃
24 וְקָם מַלְאֲכָא דַּייָ בְּשְׁבִיל כַּרְמַיָּא אֲתַר דְּנָדִירָא מִכָּא וְנָדִירָא מִכָּא׃

12 Dixitq; Deus ad Balaam; Non vadas cum eis: nec maledicas
13 populo; quia benedict⁹ eſt. Et ſurrexit Balaam mane; et dixit
principib⁹ Balac, Ite in terram veſtram: quoniam non eſt vo-
luntas coram Deo, ut dimittat me ire vobiſcum. Et ſurrexe-
14 runt principes Moab, & venerunt ad Balac: et dixerunt; no-
luit Balaam venire nobiſcum.
15 Et addidit rurſus Balac, mittere principes plures & nobi-
16 liores iſtis. Et venerunt ad Ba-
laam: & dixerunt ei, Hæc di-
cit Balac filius Sephor; Ne deſi-
nas, obſecro, venire ad me.
17 Quia honore honorabo te valde; & omnia quæ dixeris mi-
hi faciam: & veni nunc, ma-
18 ledic pro me populo huic. Re-
ſponditque Balaam, & ait ſer-
vis Balac; ſi dederit mihi Ba-
lac plenam domum ſuam ar-
genti & auri: non habeo fa-
cultatem tranſgrediendi de-
cretum verbi Domini Dei
mei, ut faciam rem minimam
19 aut magnam. Nunc autem ex-
pectate obſecro etiam vos hìc
nocte hac: ut ſciam quid rur-
ſus Dominus loquatur mecum.
20 Venitque verbum à facie Do-
mini ad Balaam, nocte: & ait
ei; Si ut vocarent te venerunt
viri iſti, ſurge, vade cum eis:
veruntamen quodcunque ver-
bum loquar tecum, illud faci-
21 es. Surrexitque Balaam manè,
& ſtravit aſinam ſuam: & ab-
iit cum principibus Moab. Et
22 iratus eſt furor Domini, eò
quod ille abiiſſet: & ſtetit an-
gelus Domini in via, ut adver-
ſaretur ei: & ipſe ſedebat ſu-
per aſinam ſuam, & duo pue-
23 ri ejus ibant cum eo. Viditque
aſina angelum Domini ſtantem
in via, & gladius ejus evagi-
natus erat in manu ſua; & de-
clinavit aſina à via, & ibat per
agrum: & percuſſit Balaam
aſinam, ut inclinaret eam ad
24 viam. Et ſtetit angelus Do-
mini in ſemita vinearum, ubi
ſepes erat ex utraque parte.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 ** ויאמר אלהים אל בלעם לא תלך עמהם לא תאר את העם כי ברוך הוא׃
13 ויקם בלעם בבקר ויאמר אל שרי בלק לכו אל ארצכם כי מאן יהוה לתתי ללכת עמכם׃
14 ויקמו שרי מואב ויבאו אל בלק ויאמרו מאן בלעם לבוא עמנו׃
15 ויסף עוד בלק לשלח שרים רבים ונכבדים מאלה׃
16 ויבאו אל בלעם ויאמרו לו כה אמר בלק בן צפור אל נא תמנע מבוא אלי׃
17 כי כבד אכבדך מאד וכל אשר תאמר אלי אעשה ולכה נא קבה לי את העם הזה׃
18 ויען בלעם ויאמר אל עבדי בלק אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי יהוה אלהי לעשות קטנה או גדלה׃
19 ועתה שבו נא בזה גם אתם הלילה ואדעה מה יסף יהוה דבר עמי׃
20 ויבא אלהים אל בלעם לילה ויאמר לו אם לקרא לך באו האנשים קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך אתו תעשה׃
21 ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתנו וילך עם שרי מואב׃
22 ויחר אף אלהים כי הולך הוא וישטן מלאך יהוה בדרך לשטן לו והוא רכב על אתנו ושני נעריו עמו׃
23 ותרא האתון את מלאך יהוה נצב בדרך וחרבו שלופה בידו ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה ויך בלעם את האתון להטותה הדרך׃
24 ויעמד מלאך יהוה במשעול הכרמים גדר מזה וגדר מזה׃

VERSIO SAMARITANA.

12 ** ויאמר אלהים אל בלעם לא תלך עמהם לא תאר את העם כי ברוך הוא׃
13 ויקם בלעם בבקר ויאמר אל שרי בלק לכו אל ארצכם כי מאן יהוה לתתי ללכת עמכם׃
14 ויקמו שרי מואב ויבאו אל בלק ויאמרו מאן בלעם לבוא עמנו׃
15 ויסף עוד בלק לשלח שרים רבים ונכבדים מאלה׃
16 ויבאו אל בלעם ויאמרו לו כה אמר בלק בן צפור אל נא תמנע מבוא אלי׃
17 כי כבד אכבדך מאד וכל אשר תאמר אלי אעשה ולכה נא קבה לי את העם הזה׃
18 ויען בלעם ויאמר אל עבדי בלק אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי יהוה אלהי לעשות קטנה או גדלה׃
19 ועתה שבו נא בזה גם אתם הלילה ואדעה מה יסף יהוה דבר עמי׃
20 ויבא אלהים אל בלעם לילה ויאמר לו אם לקרא לך באו האנשים קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך אתו תעשה׃
21 ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתנו וילך עם שרי מואב׃
22 ויחר אף אלהים כי הולך הוא וישטן מלאך יהוה בדרך לשטן לו והוא רכב על אתנו ושני נעריו עמו׃
23 ותרא האתון את מלאך יהוה נצב בדרך וחרבו שלופה בידו ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה ויך בלעם את האתון להטותה הדרך׃
24 ויעמד מלאך יהוה במשעול הכרמים גדר מזה וגדר מזה׃

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

12 Et dixit Deus Balaamo, Non
13 vadas cum eis, neque maledices
populo huic, nam benedictus
eſt. Surrexit igitur Balaam
14 manè, dixitq; principib⁹ Ba-
lac, Abite in terram veſtram,
nam renuit Dominus concede-
re mihi ut eam vobiſcum.
15 Et ſurrexerunt Principes
Moab, & venerunt ad Balac,
16 dixerintque; Renuit Balaam
venire nobiſcum. Et addi-
17 dit iterũ Balac mittere prin-
cipes plures, & honoratiores
iſtis. Qui venerunt ad Ba-
laam, & dixerunt illi; Sic
dicit Balac filius Sephor, Ne
quæſo, cunctẽris venire ad
me; Nam honorando hono-
rabo te plurimùm, & quid-
quid dixeris mihi, faciã: veni
ergò quæſo, maledic mihi popu-
18 lo huic. Reſpondit verò
Balaam, & dixit ſervis Ba-
lac; Si daret mihi Balac ple-
nam domum ſuam argento,
aut auro, non potero tranſ-
gredi verbũ Domini Dei mi,
faciendo rem parvam aut
19 magnam. Nunc igitur ma-
nete quæſo, hîc vos etiã hâc
nocte, & cognoſcam quid i-
terum mihi dicet Dominus.
20 Tunc venit angelus Domini
ad Balaam noctu, & dixit
ei; Si ad vocandum te vene-
runt viri illi, ſurge, ito cum
illis, ſed tantummodò verbũ
quod dixero tibi illud facies.
21 Surrexit igitur Balaam ma-
nè, & ſtravit aſinam ſuam,
& ivit cum principibus Mo-
ab. Sed exarſit ira Domi-
22 ni, eò quòd abiret; ſtetitque
angelus Domini in via ut
adverſaretur illi: ipſe autem
inſidebat aſinæ ſuæ, & duo
23 pueri ejus erant cum eo. Vi-
dit autem aſina angelum Do-
mini ſtantem in via, & gla-
dium exertum in manu ejus,
ideò declinavit aſina de via,
& gradiebatur per agrum:
ſed percutiebat Balaam aſinã
ut reflecteret eam in viam.
24 Tum ſtetit angelus Domini
in ſemita vinearum, macerie
erat hinc, & macerie illinc.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * قال له * لا تمض مع هؤلاء * ولا تلعن الشعب * فانه مبارك * فقام بالغداة * وقال لرؤساء بالاق *
13 امضوا الي بلدكم * لان الله تهاني عن ان امضي معكم * فقام رؤساء مؤاب وجاؤا الي بالاق
14 وقالوا * قد ابي بلعام ان يجي معنا * وعاود بالاق ايضا بعث رؤساء اجل واعظم من اولئك
15 * فجاؤا الي بلعام وقالوا له * كذا قال بالاق بن صفور لم تمتنع من المصير الي * فاني ساكرمك
16 جدا * وكل ما تقول لي اصنعه * ويعال فالعن لي هؤلاء القوم * فاجاب بلعام فواد بالاق وقال لهم *
17 لو اعطاني بالاق ملء بيته فضة وذهبا لم استطع ان اتجاوز امر الله ربي فاعمل صغيرة او كبيرة
18 * والآن اقيموا ايضا انتم هنا الليلة * حتى انظر ما يعاود الله خطابي به * فواتي امر الله بلعام
19 ليلا وقال له * ان كان هؤلاء القوم جاؤا ليدعوك قم فامض معهم * لكن الامر الذي اقوله لك
20 اصنعه فقط * فقام بالغداة وانسرج اتانه * ومضى مع رؤساء بالاق * ثم اشتد غضب الله لمضيه
21 طامعا * فوقف ملاك الله في الطريق ليحبده عن ذلك * وهو راكب على اتانه * ومعه غلامان * ولما
22 راى الاتان ملاك الله قائما في الطريق * وسيفه مصلت بيده * مالت عن الطريق * وسارت في
23 الصياع فضربها * بلعام ليردها الي الطريق * ثم وقف ملاك الله في رواق الكروم * وهناك جدار
24 يمنه وجدار يسره *

Dixit ei, Ne vadas cum iſtis, & ne ma-
12 ledicas populo, quia benedictus eſt. Sur-
13 rexit ergò manè, & dixit principibus Ba-
lac; Ite in patriam veſtram, quia Deus in-
terdixit mihi ne abirem vobiſcum. Itaque
14 ſurrexerunt principes Moab, & venerunt
ad Balac, & dixerunt; Renuit Balaã ve-
nire nobiſcum. Et iteravit Balac denuò,
15 misitque principes honeſtiores & majores
illis. Venerunt que ad Balaam, & dixerunt
16 ei; Sic ait Balac filius Sephor; Quare cun-
ctaris venire ad me? Ego enim honorabo
17 te valdè, & quidquid dixeris mihi, agam;
& veni, maledic mihi hunc populum. Re-
18 ſpondit Balaam ducibus Balac, & ait il-
lis; Etiamſi dederit mihi Balac plenam do-
mum ſuam argento & auro, non potero
tranſgredi præceptum Dei Domini mei, et
facere quid parvum aut magnum. Et nunc
19 manete etiã vos hîc nocte iſtâ, ut videam
quid reſpondeat Deus allocutioni meæ hac
de re. Venit igitur præceptum Dei ad
20 Balaam noctu, & dixit ei; Si homines
iſti venerunt ad vocandum te, ſurge, &
vade cum ipſis; ſed rem quam dicam ti-
bi, fac tantùm. Surrexitque manè, &
21 ſtravit aſinam ſuam, abiitque cum prin-
cipibus Balac. Et invaluit ira Dei, eò quòd
22 abiiſſet ex aviditate; ſtetitque angelus
Dei in via, ut averteret eum ab ea re;
ipſe verò inſidebat aſinæ ſuæ, habebatque
ſecum duos pueros ſuos. Cúmque vidiſſet
23 aſina angelum Dei ſtantem in via, &
gladium ejus evaginatum in manum ejus,
declinavit à via, & abiit per agros.
Verberavit autem eam Balaam, ut redu-
ceret illam ad viam. Iterum ſtetit an-
24 gelus Domini in calle vinearum, & e-
rat ibi paries dextrorſum, et paries ſini-
ſtrorſum.

ספר במדבר: כב

Versio VULG. LAT.

parietem ad se coartavit & ,Domini angelum asina vidit Et
וַתֵּרֶא הָאָתוֹן אֶת־מַלְאַךְ יְהוָה וַתִּלְחַץ אֶל־הַקִּיר
eam premere addidit &:parietem ad Bilham pedem *compressit* &
וַתִּלְחַץ אֶת־רֶגֶל בִּלְעָם אֶל־הַקִּיר וַיֹּסֶף לְהַכֹּתָהּ:
angusto loco in stetit & :transire Domini Angelus addidit Et
וַיֹּסֶף מַלְאַךְ־יְהוָה עָבוֹר וַיַּעֲמֹד בְּמָקוֹם צָר
vidit Et sinistram &,dexteram declinandum ad via non quo
אֲשֶׁר אֵין־דֶּרֶךְ לָנְטוֹת יָמִין וּשְׂמֹאול: וַתֵּרֶא
est irat' Et .Bilham sub cubavit & ,Domini angelum asina
הָאָתוֹן אֶת־מַלְאַךְ יְהוָה וַתִּרְבַּץ תַּחַת בִּלְעָם וַיִּחַר־
aperuit Et .baculo *in* asinam percussit & ,Bilham *nasum*
אַף בִּלְעָם וַיַּךְ אֶת־הָאָתוֹן בַּמַּקֵּל: וַיִּפְתַּח
,tibi feci Quid :Bilham ad dixit & ;asinæ os Dominus
יְהוָה אֶת־פִּי הָאָתוֹן וַתֹּאמֶר לְבִלְעָם מֶה־עָשִׂיתִי לְךָ
Bilham dixit Et *? pedibus* tribus jam me percussisti quia
כִּי הִכִּיתַנִי זֶה שָׁלֹשׁ רְגָלִים: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם
,mea manu in gladius esset Utinam *me in irrisum fecisti* Quia :asinam ad
לָאָתוֹן כִּי הִתְעַלַּלְתְּ בִּי לוּ יֶשׁ־חֶרֶב בְּיָדִי
Nonne :Bilham ad asina dixit Et .te *occidissem* nunc quia
כִּי עַתָּה הֲרַגְתִּיךָ: וַתֹּאמֶר הָאָתוֹן אֶל־בִּלְעָם הֲלוֹא
.hanc diem ad usque *te existente ab* me super equitâsti *Quam ?* tua asina *ego*
אָנֹכִי אָתְּנֵךְ אֲשֶׁר־רָכַבְתָּ עָלַי מֵעוֹדְךָ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה
detexit Et .Non:dixit Et?ne tibi facere consuevi cósuescendo Num
הַהַסְכֵּן הִסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת לְךָ כֹּה וַיֹּאמֶר לֹא: וַיְגַל
stantem Domini angelum vidit & ,Bilham oculos Dominus
יְהוָה אֶת־עֵינֵי בִלְעָם וַיַּרְא אֶת־מַלְאַךְ יְהוָה נִצָּב
,se inclinavit & :ejus manu in *districtum* ejus gladius & ,via in
בַּדֶּרֶךְ וְחַרְבּוֹ שְׁלֻפָה בְּיָדוֹ וַיִּקֹּד
,Domini angelus eum ad dixit Et .*sua facies* ad se incurvavit &
וַיִּשְׁתַּחוּ לְאַפָּיו: וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה
Ecce *? pedibus* tribus jam tuam asinam percussisti *quid* Super
עַל־מָה הִכִּיתָ אֶת־אֲתֹנְךָ זֶה שָׁלֹשׁ רְגָלִים הִנֵּה
me vidit Et .*me coram via est perversa* quia;adversarium in sum egressus ego
אָנֹכִי יָצָאתִי לְשָׂטָן כִּי־יָרַט הַדֶּרֶךְ לְנֶגְדִּי: וַתִּרְאֵנִי
declinâsset Nisi .*pedibus* tribus jam *meis faciebus* declinavit &,asina
הָאָתוֹן וַתֵּט לְפָנַי זֶה שָׁלֹשׁ רְגָלִים אוּלַי נָטְתָה
.vivificâssem ipsam &,occidissem te etiam nunc quia,*meis faciebus* à
מִפָּנַי כִּי עַתָּה גַּם־אֹתְכָה הָרַגְתִּי וְאוֹתָהּ הֶחֱיִיתִי:
quòd,sciebam non quia ;Peccavi : Domini Angelum ad Bilham dixit Et
וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־מַלְאַךְ יְהוָה חָטָאתִי כִּי לֹא יָדַעְתִּי כִּי
,tuis oculis in *malum est* si nunc Et .via in mei occursum in *stans* tu
אַתָּה נִצָּב לִקְרָאתִי בַּדֶּרֶךְ וְעַתָּה אִם־רַע בְּעֵינֶיךָ
cum Vade :Bilham ad Domini Angelus dixit Et .mihi revertar
אֶשּׁוּבָה לִי: וַיֹּאמֶר מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־בִּלְעָם לֵךְ עִם־
.loquêris illud ,te ad loquar quod verbum *tantùm* Et .viris
הָאֲנָשִׁים וְאֶפֶס אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ אֹתוֹ תְדַבֵּר
quia ,Balac audivit Et .Balac principibus cum Bilham abiit Et
וַיֵּלֶךְ בִּלְעָם עִם־שָׂרֵי בָלָק: וַיִּשְׁמַע בָּלָק כִּי
,Moab civitatem in ejus occursum in est egressus &,Bilham *venit*
בָּא בִלְעָם וַיֵּצֵא לִקְרָאתוֹ אֶל־עִיר מוֹאָב
.termini extremo in quæ ,Arnon terminû *super* quæ
אֲשֶׁר עַל־גְּבוּל אַרְנֹן אֲשֶׁר בִּקְצֵה הַגְּבוּל:

25 Quem videns asina, iunxit se parieti, & attrivit sedentis pedem. At ille iterùm verbe-
26 rabat eam: Et nihilominùs angelus ad locum angustum transiens,ubi nec ad dexteram
27 nec ad sinistram poterat devi-are, obvius stetit. Cúmque vidisset asina stantem angelû, concidit sub pedibûs sedentis: qui iratus, vehementiùs
28 cædebat fuste latera ejus. Aperuitq; Dominus os asinæ,& locuta est; Quid feci tibi?cur percutis me ecce jam tertiò?
29 Respondit Balaã, Quia commeruisti, & illusisti mihi: utinam haberem gladium, ut te
30 percuterẽ. Dixit asina, Nonne animal tuum sum, cui semper sedere, consuevisti usque in præsentem diem? dic quid simile unquã fecerim tibi. At
31 ille ait, Nunquam. Protinus aperuit Dominus oculos Balaam,& vidit angelum stantẽ in via evaginato gladio, adoravitque eum pronus in terrã.
32 Cui angelus, Cur, inquit, tertiò verberas asinam tuam? Ego veni ut adversarer tibi, quia perversa est via tua, mi-
33 híque contraria. Et nisi asina declinâsset de via,dans locum resistenti, te occidissẽ, & illã
34 viveret. Dixit Balaam, Peccavi, nesciens quòd tu stares contra me: & nunc si displicet tibi ut vadam, revertar.
35 Ait angelus, Vade cum istis, & cave ne aliud, quàm præcepero tibi, loquaris. Ivit igitur cum principibus. Quod
36 cùm audisset Balac, egressus est in occursum ejus in oppido Moabitarum, quod situm est in extremis finibus Arnon.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

25 Καὶ ἰδοῦσα ἡ ὄν Θ τὸν ἄγγελον Ϯ Θεῦ, προσέθλιψεν ἑαυτὴν πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ ἀπέθλιψε τὸν πόδα Βαλαὰμ πρὸς τὸν τοῖχον. καὶ προσέθετο ἔτι μαστίξαι αὐτήν.
26 Καὶ προσέθετο ὁ ἄγγελ Θ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπελθὼν ἔστη ἐν τόπῳ στενῷ, εἰς ὃν οὐκ ἦν ἐκκλίναι δεξιὰν οὐδὲ ἀριστεράν.
27 Καὶ ἰδοῦσα ἡ ὄν Θ τὸν ἄγγελον τοῦ Θεοῦ, συνεκάθισεν ὑποκάτω Βαλαάμ. καὶ ἐθυμώθη Βαλαὰμ, καὶ ἔτυπτε τὴν ὄνον τῇ ῥάβδῳ.
28 Καὶ ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τὸ στόμα τῆς ὄνου, (ρ) καὶ λέγει τῷ Βαλαὰμ, (σ) Τί ἐποίησά σοι,
29 ὅτι πέπαικάς με (τ) τρίτον τοῦτο; Καὶ εἶπε Βαλαὰμ τῇ ὄνῳ, Ὅτι ἐμπέπαιχάς μοι, καὶ εἰ εἶχον μάχαιραν ἐν τῇ (υ) χειρί, ἤδη ἂν ἐξεκέντησά σε. Καὶ λέγει ἡ ὄν Θ
30 τῷ Βαλαὰμ, Οὐκ ἐγώ ἡ (φ) ὄν Θ Cυ ἐφ' ἧς ἐπέβαινες (χ) ἀπὸ νεότητός Cυ, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας; μὴ ὑπερορᾶσει ὑπερῶσα ἐποίησά (ψ) Cοι ὅπως; ὁ δὲ
31 εἶπεν, Οὐχί. Ἀπεκάλυψε δὲ ὁ Θεὸς τοὺ ὀφθαλμοὺς Βαλαὰμ, καὶ ὁρᾷ τὸν (ω) ἄγγελον κυρίου ἀνθεστηκότα ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ τὴν μάχαιραν ἐσπασμένην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ κύψας προσεκύνησε τῷ προσώπῳ
32 αὐτοῦ. (α) Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελ Θ Ϯ Θεῦ, Διατί ἐπάταξας τὴν ὄνον Cυ τοῦτο τρίτον; καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐξῆλθον εἰς διαβολήν Cυ, ὅτι
33 οὐκ εὐθεῖά ἡ ὁδός Cυ ἐναντίον μου. καὶ ἰδοῦσά με ἡ ὄν Θ, ἐξέκλινεν ἀπ' ἐμοῦ, (β) τρίτον τοῦτο. Καὶ εἰ μὴ (γ) ἐξέκλινεν, νῦν ἂν σὲ μὲν ἀπέκτεινα, ἐκείνην δ' ἂν περιεποιησάμην. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ
34 τῷ ἀγγέλῳ κυρίου, Ἡμάρτηκα, οὐ γὰρ ἠπιστάμην, ὅτι σύ μοι ἀνθέστηκας (δ) ἐν τῇ ὁδῷ εἰς συνάντησιν. καὶ νῦν εἰ μή Cοι (ε)
35 ἀρέσκει, ἀποστραφήσομαι. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελ Θ τοῦ Θεοῦ πρὸς Βαλαὰμ, Συμπορεύθητι μὲν τῶν ἀνδρῶν· πλὴν τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν εἴπω πρός σε, τοῦτο φυλάξῃ λαλῆσαι. καὶ ἐπορεύθη Βαλαὰμ μετὰ τῶν
36 ἀρχόντων Βαλάκ. Καὶ ἀκούσας Βαλὰκ, ὅτι ἥκει Βαλαὰμ, ἐξῆλθεν εἰς Cυνάντησιν αὐτῷ, εἰς πόλιν Μωὰβ, ἥ ἐστι ἐπὶ τῶν ὁρίων Ἀρνῶν, ἥ ἐστιν ἐκ μέρους τῶν ὁρίων.

Et cùm vidisset asina angelum 25
Dei; compressit se ad parietem,
& compressit pedem Balaam
ad parietem. Et adjecit adhuc
cædere eam. Et apposuit angelus 26
Dei: & abiens substitit in loco
angusto, in quo non fuit de-
clinare in dexteram neque sini-
stram. Et cùm vidisset asina an- 27
gelum Dei; concidit sub Ba-
laam. Et iratus est Balaam, & 28
percutiebat asinam virgâ. Et
aperuit Deus os asinæ: & ait
ad Balaam, Quid feci tibi,
quia percussisti me tertiò hoc?
Et ait Balaam asinæ, Quia il- 29
lusisti mihi: & si habuissem
gladium in (b) manu, jam trans-
fixissem te. Et ait asina ad Bala- 30
am, Nonne ego sum asina tua,
super quam inscendisti à juven-
tute tua usque ad hodiernam
diem? Nunquid despectione de-
spiciens feci sic tibi? At ille di- 31
xit, Non. Revelavit autem Deus
oculos Balaam: & videt angе-
lum Domini resistentem in via,
& gladium evaginatum in ma-
nu ejus; & procumbens adora-
vit (i) facie suâ. Et dixit ei 32
angelus Dei, Cur percussisti asi-
nam tuam tertiò hoc? Et ecce
ego exii in dilationem tuam;
quia non est (k) urbana via tua
ante me. Et cùm vidisset me
asina, declinavit à me tertiò
hoc. Et nisi declinâsset, nunc sa- 33
nè te quidem interfecissem; il-
lam verò incolumem conser-
vâssem. Et dixit Balaam an- 34
gelo Domini, Peccavi: non enim
sciebam, quia tu mihi resistebas
in via in occursum. Et nunc si
tibi (l) non satisfaciet, revertar.
Et dixit angelus Dei ad Bala- 35
am, Vade simul cum hominibus:
tantummodò verbum, quodcun-
que dixero ad te, hoc observabis
loqui. Et ivit Balaam cum prin-
cipibus Balac. Et audiens Balac 36
quia venit Balaam, exiit in oc-
cursum ei in civitatem Moab,
quæ est super fines Arnon, qua
est à parte finium.

MS.A. (ρ) καὶ εἶπεν τῷ (σ) Τί πεποίηκά σοι, (τ) τοῦτο τρίτον; (υ) χειρί μου, ἤδη (φ) ὄν Θ, ἐφ' (χ) ἐκ νεότητος, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης; (ψ) σοι τοῦτο; (ω) ἄγγελον τοῦ Θεοῦ ἀνθεστηκότα (α) Καὶ λέγει αὐτῷ (β) τοῦτο τρίτον. (γ) ἐξέκλινεν ἀπ' ἐμοῦ, νῦν σὲ μὲ (δ) εἰς συνάντησίν μου ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ (ε) ἀρέσκει,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Vidénsque asina angelum Domini, com- 25
pressit se ad parietem, pressítque pedem Be-
laam ad parietem: at ille rursus verbera-
vit eam. Iterum quoque angelus Domini 26
transiens stetit in loco angusto, ubi non erat
via declinandi ad dexteram neque ad fini-
stram. Et cùm vidisset asina angelum Domi- 27
ni, succubuit sub Belaam: & irâ percitus
Belaam, percussit asinam fusti. Aperuítque 28
Dominus os asinæ, & dixit ad Belaam; Quid
feci tibi quòd me percusseris jam tribus vici-
bus? Respondit Belaam asinæ, Quia illusísti 29
mihi: & si haberem gladium in manibus
meis, modò te occiderem. Ait asina ad Be- 30
laam, Annon ego sum asina tua cui tu insíde-
re consuevísti à pueritia tua usque ad hodi-
ernum diẽ? num feci unquam tibi tale quic-
quam? Ait illi; Minimé. Retexit autem Domi- 31
nus oculos Belaam, & vidit angelum Domi-
ni stantem in via; & gladium suum distri-
ctum manu suâ tenentem: & genuflectens
adoravit super faciem suam. Et dixit ad eum 32
angelus Domini, Cur verberâsti asinam tuâ
jam tribus vicibus? en ego egressus sum ut
essem tibi adversarius, eò quòd direxeris viã
contra me. Et videns me asina, deflexit à me 33
jam tribus vicibus: & nisi deflexisset à me,
nunc te occidissẽ, ipsam verò servâssem. Di- 34
xit Belaam ad angelum Domini, Peccavi; ig-
norabam quòd tu stares adversùm me in via:
nunc si ingratum est in oculo tuo, revertar.
Ait angelus Domini ad Belaam, Vade cum 35
viris, duntaxat sermonem quem dixero tibi,
ipsum facito. Abiit ergò Belaam cum magna-
tibus Balac. Audiens autem Balac venisse 36
Belaam, egressus est in occursum ejus ad ur-
bem Moab quæ est in finibus Arnon, in ex-
tremis finibus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וחזת אתנא ית מלאכא דיי ודחיקת
לכתלא ודחיקת ית רגלא דבלעם
ואוסיף למחתה׃ ואוסיף
מלאכא דיי למעבר וקם באתר
עק די לית אורח למסטי לימינא
ולסמלא׃ וחזת אתנא ית מלאכא
דיי ורבעת תחות בלעם ותקיף
רוגזא דבלעם ומחא ית אתנא
בחטרא׃ ופתח יי ית פומא דאתנא
ואמרת לבלעם מה עבדות לך ארי
מחיתני דנן תלת זמנין׃ ואמר בלעם
לאתנא ארי חיכת בי אילופון את
חרבא בידי ארי כען קטלתיך׃
ואמרת אתנא לבלעם הלא אנא
אתנך די רכבת עלי מדאיתך עד־
יומא הדין המילף אלפנא למעבד
לך כדין ואמר לא׃ וגלא יי ית עיני
בלעם וחזא ית מלאכא דיי מעתד
בארחא וחרביה שליפא בידיה
וכרע וסניד לאפוהי׃ ואמר ליה
מלאכא דיי על־מה מחיתאית
אתנך דנן הלת זמנין הא אנא
נפקית למסטן ארי נגיד קדמי דאת
רעי למיזל בארחא לקבלי׃ וחזתני
אתנא וסטת מן־קדמי דנן תלת
זמנין אילופון לא־סטת מן קדמי
ארי כען אף יתך קטלית ויתה־
קימית׃ ואמר בלעם למלאכא דיי
חבית ארי לא ידעית דאת מעתד
לקדמותי באורחא וכען אם־פיש
בעינך אתוב לי׃ ואמר מלאכא דיי
לבלעם איזיל עם־גברייא ולחודית
תמלל פתגמא די אמלל עמך יתיה תמלל
ואזל בלעם עם־רברבי בלק׃ ושמע
בלק ארי־אתא בלעם ונפק
לקדמותיה לקרתא דמואב די על־
החום ארנון די בסטר תחומא׃

TARGUM ONKELOS.

Et vidit asina angelum Dñi, et
strinxit se cum pariete, et con-
strinxit pedem Balaam ad pa-
rietem : & addidit percutere
eam. Et addidit angelus Do-
mini transire : & stetit in lo-
co angusto, ubi non erat via
ut declinaret ad dexteram ne-
que ad sinistram. Viditque asi-
na angelum Domini, et conci-
dit sub Balaam : et iratus est fu-
ror Balaam, et percussit asinam
baculo. Et aperuit Domin' os
asinæ : et dixit ad Balaam, Quid
feci tibi, quia percussisti me
jam tribus vicibus ? Et ait Ba-
laam ad asinam, Quia illusisti
mihi : utinam essem gladius in
manu mea, qui nunc occidis-
sem te. Dixitque asina ad Ba-
laam ; Nonne ego sum asina
tua, super quam sedisti ex quo
esse cœpisti usq; in diem hanc?
nunquid consuetudine consue-
vi sic facere tibi ? et ait, Non.
Aperuítque Dominus oculos
Balaam : et vidit angelum Do-
mini stantem in via ; et gladius
ejus evaginatus erat in ma-
nu sua : et incurvatus est, &
adoravit in faciem suam. Di-
xitque ei angelus Domini ; Cur
percussisti asinam tuã jam ter-
tia vice? ecce ego egressus sum
ut adversarer tibi ; quia notum
est coram me quòd tu volebas
ire per viam contra me. Vidit-
que me asina, et declinavit à fa-
cie mea jam tertia vice : et nisi
declinâsset à facie méa, nunc
enim te quoque occidissem, &
eam reservassem. Dixítque Ba-
laam ad angelum Domini, Pec-
cavi ; quia nesciebam quod tu
stares in occursum meum in
via : nunc autem si displicet
in oculis tuis, revertar. Et ait
angelus Domini ad Balaam,
Vade cum viris ; sed verbum
quod locutus fuero tecum, il-
lud loquaris : & abiit Balaam
cum principibus Balac. Et au-
divit Balac quòd veniebat Ba-
laam : & egressus est in occur-
sum ejus in urbe Moab, quæ est
juxta terminum Arnon, quæ est
in latere termini.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

25 * ויחז האתן את מלאך יי ותרכס אל־הכתל ותרכס את־רגל בלעם אל־הכתל ויסף להכתו׃
26 ויסף מלאך יי עבר ויעמד במקום צר אשר אין־דרך לנטות ימין ושמאל׃
27 * ותרא האתן את־מלאך יי ותרבץ תחת בלעם ויחר אף בלעם ויך את־האתן במקל׃
28 ** ויפתח יי את־פי האתן ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים׃
29 ויאמר בלעם לאתן כי התעללת בי לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך׃
30 ותאמר האתן אל־בלעם הלוא אנכי אתנך אשר רכבת עלי מעודך עד היום הזה ההסכן הסכנתי לעשות לך כן ויאמר לא׃
31 ** ויגל יי את־עיני בלעם וירא את־מלאך יי נצב בדרך וחרבו שלופה בידו ויקד וישתחו לאפיו׃
32 ויאמר אליו מלאך יי על־מה הכית את־אתנך זה שלש רגלים הנה אנכי יצאתי לשטן כי־ירט הדרך לנגדי׃
33 ותראני האתן ותט לפני זה שלש רגלים אולי עתה גם אתך הרגתי ואתה החייתי׃
34 ** ויאמר בלעם אל־מלאך יי חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב לקראתי בדרך ועתה אם־רע בעיניך אשוב לי׃
35 ויאמר מלאך יי אל־בלעם לך עם־האנשים ואך את־הדבר אשר אדבר אליך אתו תדבר ויהלך בלעם עם־שרי בלק׃
36 ** וישמע בלק כי בא בלעם ויצא לקראתו אל־עיר מואב אשר על־גבול ארנון אשר בקצה הגבול׃

VERSIO SAMARITANA.

25 * וחזת אתנא ית מלאכא דיי ודחקת לכתלא ודחקת ית רגלא דבלעם
ואוסיף למחתה׃
26 * ואוסיף מלאכא דיי למעבר וקם באתר דלא אית תמן אורח למסטי לימינא
ולסמלא׃
27 * וחזת אתנא ית מלאכא דיי ורבעת תחות בלעם ותקיף רוגזא דבלעם
ומחא ית אתנא בחטרא׃
28 ** ופתח יי ית פומא דאתנא ואמרת לבלעם מה עבדית לך ארי
מחיתני דנן תלת זמנין׃
29 ואמר בלעם לאתנא ארי חיכת בי אילופון את
חרבא בידי ארי כען קטלתיך׃
30 ואמרת אתנא לבלעם הלא אנא
אתנך די רכבת עלי מדאיתך עד־
יומא הדין המילף אלפנא למעבד
לך כדין ואמר לא׃
31 ** וגלא יי ית עיני בלעם וחזא ית מלאכא דיי מעתד
בארחא וחרביה שליפא בידיה
וכרע וסניד לאפוהי׃
32 ואמר ליה
מלאכא דיי על־מה מחיתאית
אתנך דנן הלת זמנין הא אנא
נפקית למסטן ארי נגיד קדמי דאת
רעי למיזל בארחא לקבלי׃ וחזתני
אתנא וסטת מן־קדמי דנן תלת
זמנין אילופון לא־סטת מן קדמי
ארי כען אף יתך קטלית ויתה־
קימית׃
34 ואמר בלעם למלאכא דיי
חבית ארי לא ידעית דאת מעתד
לקדמותי באורחא וכען אם־פיש
בעינך אתוב לי׃
35 ואמר מלאכא דיי
לבלעם איזיל עם־גברייא ולחודית
תמלל פתגמא די אמלל עמך יתיה תמלל
ואזל בלעם עם־רברבי בלק׃
36 ** ושמע
בלק ארי־אתא בלעם ונפק
לקדמותיה לקרתא דמואב די על־
החום ארנון די בסטר תחומא׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Videns autem asina angelum 25
Domini compressit se ad pa-
rietem, compressit quoque pe-
dem Balaam ad parietem, qui
iterum percussit eam. Sed 26
angel' Domini denuò transi-
vit, & stetit in loco angu-
stiæ, in quo non erat via ad
declinandũ ad dexteram aut
sinistram. Videns verò asina 27
angelum Domini, succubuit
sub Balaamo; tunc exarsit ira
Balaami, & percussit asinam
virgâ. Et aperuit Dominus 28
os asinæ, dixitque Balaamo,
Quid feci tibi, quòd percus-
sisti me his tribus vicibus ?
Respondit verò Balaã asinæ, 29
Quia illusisti mihi : utinam
esset gladius in manu mea,
certè nunc occiderem te. Di- 30
xit autẽ asina Balaamo, Nónne
ego sum asina tua, cui insẽ-
disti (b) ex quo tu es usque in
hunc diem ? num (c) consue-
scendo consuevi facere tibi
sic ? respondítque, Non. Et 31
revelavit Domin' oculos Ba-
laam, viditque angelum Do-
mini stantem in via, exer-
túmque gladium in manu e-
jus ; Tunc inclinavit se, &
prostravit se in faciem suam.
Et dixit ei angelus Domini, 32
Quare percussisti asinam tuã
jam tribus vicibus ? ecce ego
egressus sum ut adversarer
tibi, displicet enim mihi iter
tuũ. Vidit autẽ me asina ista, 33
at declinavit à facie mea, jam
tertiâ vice quòd si non decli-
nâsset à facie mea, certè
nunc etiam te interfeci- 34
sem, illam autem vivam
conservâssem. Respondit ve-
rò Balaam angelo Domini,
Peccavi, quia non cognovi
quòd tu stares obviàm mihi
in via : nunc autem si mala 35
res est in oculis tuis, revertar.
Dixit autem angelus Domini
Balaamo, Abi cum hominibus
illis : Verumtamen verbum
quod dixero tibi, hoc sollici- 36
tus esto loqui. Abivit igitur
Balaam cum principibus Ba-
lac. Audiens autem Balac
quòd veniebat Balaã, egres-
sus est in occursum ejus ad
civitatem Moab quæ est jux-
ta fines Arnon in extremita-
te finium.

VER. SAM. (*b*) à principatu tuo (*c*) intelligendo intellexi

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * فلما راءته اتدحمت مع الحايط * فضغطت رجل بلعام الي الحايط * فزاد في ضربها
26 * ثم عاود ملاك الله * فجاز ووقف في موضع ما ليس طريق يمال عنه اليه يمه او يسر
27 * فلما راءته ربضت تحت بلعام * فاسد غضبه * فضربها بالعصا * ففتح الله فاها
28 * فقالت لبلعام * ماذا صنعت بك اذ ضربتني هذه المرة الثالثة * قال لانك تراوغت بي
29 * ولو كان في يدي سيف لكنت قد قتلتك * فقالت الست اتانتك التي ركبتني منذ كنت الي اليوم * هل عودتك ان اصنع بك كذا
30 * قال لا * ثم كشف الله عن بصر بلعام * فراي الملاك واقفا في الطريق وسيفه مصلت بيده
31 * فخر بين يديه ساجدا * فقال له لم ضربت اتانك بلا دفعات * وانا خرجت ان اصدك
32 * ان طريق الطريق حذاي * حتي راءتني الاتان فمالت عني هذه الدفعة الثالثة * ولو لم تمل
33 عني لقتلتك الان وابقيتها * قال له * قد اخطات * ولم اعلم انك واقف تلقاني في الطريق
34 * والان فان ساءك مضيي رجعت * قال امض مع القوم * والقول الذي اقوله لك فله فقط
35 * فمضي معهم * فلما سمع بالاف بمجيء بلعام خرج تلقاءه الي مدينة ماب على نحم ارنون
36 الذي في طرفه *

Cúmque vidisset eum, compressit se ad 25
parietem, & pressit pedem Balaam ad
parietem ; quare adjecit verberare è-
am. Item reversus est angelus Dei, 26
& transiit ac stetit in loco in quo
non erat via declinandi à se dextror-
sùm aut sinistrorsùm. Cúmque vidisset 27
cum asina, corruit sub Balaam ; & in-
valuit furor ejus, verberavitque illam
fuste. Aperuit autem Deus os ejus, 28
& ait ad Balaam ; Quid fecò tibi,
ut verberares me hâc vice tertiâ ?
Dixit, Quia in cœno me volutâsti ; & 29
si fuisset in manu mea gladius, jam
occidissem te. Ait, Nónne asina tua sum, 30
quam conscendisti à quo fui usque ad
hanc diem ? num consuevi sic agere
tecum ? Ait, Non. Tum detexit De- 31
us visum Balaam, & vidit angelum
stantem in itinere, & gladium ejus eva-
ginatum in manu ejus ; procidit ergò co-
ram illo adorans. Ait autem illi, Cur 32
verberâsti asinam tuam tribus vicibus,
cùm ego exierim ut diverterem te ? Et
quidem occlusa est via coram me, Ita
ut viderit me asina, & declinârit à me
hâc tertiâ vice ; & nisi declinâsset à
me, interfecissem te nunc, & servâs-
sem illam. Dixit ei, Jam peccavi, et 34
nesciebam te stare adversùm me in itine-
re ; et nunc si displicet tibi discessus
meus, revertar. Ait illi ; Vade 35
cum turba, sermonem quem dicam ti-
bi, profer tantummodò : abiitque cum il-
lis. Cùm verò audisset Balac adven- 36
tum Balaam, egressus est in occursum
ejus ad civitatem Moab, ad terminos
Arnon quæ est in limitibus ipsius Balac.

ספר במדבר: כג

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

vocandũ ad, te ad misi mittendo Nonne : Bilham ad Balac dixit Et

37 וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם הֲלֹא שָׁלֹחַ שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לִקְרֹא
te honorare potero non verè An ? me ad *iuisti* non quid *Ad ? te ad*
לָךְ לָמָּה לֹא־הָלַכְתָּ אֵלַי הַאָמְנֹם לֹא אוּכַל כַּבֶּדְךָ׃
valendo nũquid: nunc te ad veni Ecce : Balac ad Bilham dixit Et

38 וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק הִנֵּה בָאתִי אֵלֶיךָ עַתָּה הֲיוכַל
illud, meo ore in Deus posuerit quod Verbum ? quicquã loqui potero
אוכַל דַּבֵּר מְאוּמָה הַדָּבָר אֲשֶׁר יָשִׂים אֱלֹהִים בְּפִי אֹתוֹ
.Husoth civitatem sunt ingressi & :Balac cum Bilham *ivit* Et .loquar
אֲדַבֵּר׃ וַיֵּלֶךְ בִּלְעָם עִם־בָּלָק וַיָּבֹאוּ קִרְיַת חֻצוֹת׃
principes ad & , Bilham ad milit & *pecudem & bovem* Balac mactavit Et

40 וַיִּזְבַּח בָּלָק בָּקָר וָצֹאן וַיִּשְׁלַח לְבִלְעָם וְלַשָּׂרִים
, Bilham ipsum Balac accepit & , *matusino in* fuit Et .eo cum qui
אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיִּקַּח בָּלָק אֶת־בִּלְעָם
.populi extremum inde vidit & :Bahal Bamoth eum fecit ascendere &

41 וַיַּעֲלֵהוּ בָּמוֹת בָּעַל וַיַּרְא מִשָּׁם קְצֵה הָעָם׃

CAP. XXIII. כג

para & , altaria septem *hoc in* mihi Ædifica: Balac ad Bilham dixit Et

1 וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־לִי בָזֶה שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת וְהָכֵן
Balac fecit Et .arietes septem &, juvencos septem *hoc in* mihi
2 לִי בָּזֶה שִׁבְעָה פָּרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים׃ וַיַּעַשׂ בָּלָק
Bilham & , Balac *ascendere fecit* & , Bilham est locutus quemadmodum
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בִּלְעָם וַיַּעַל בָּלָק וּבִלְעָם
Sta : Balac ad Bilham dixit Et .altari in arietem &, juvencum
3 פָּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ׃ וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לְבָלָק הִתְיַצַּב
, mei occursum in Dominus occurrat fortè ti : ibo &, *tuam ascensionem super*
עַל־עֹלָתֶךָ וְאֵלְכָה אוּלַי יִקְרֶה יְהוָה לִקְרָאתִי
occurrit Et. *sublatus* abiit Et. tibi nũtiabo &, me fecerit videre quod verbũ &
4 וּדְבַר מַה־יַּרְאֵנִי וְהִגַּדְתִּי לָךְ וַיֵּלֶךְ שָׁפִי׃ וַיִּקַּר
altaria Septem : eum ad dixit &, Bilham ad Deus
אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֶת־שִׁבְעַת הַמִּזְבְּחֹת
Dominus posuit Et .altari in arietem &, juvencũ *feci ascendere* &, ordinavi
עָרַכְתִּי וָאַעַל פָּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ׃ וַיָּשֶׂם יְהוָה
.loquêris sic & , Balac ad Revertere : dixit & , Bilham ore in verbum
דָּבָר בְּפִי בִלְעָם וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־בָּלָק וְכֹה תְדַבֵּר׃
omnes & , ipse suum *ascensum super stans* ecce Et .eum ad est reversus Et
וַיָּשָׁב אֵלָיו וְהִנֵּה נִצָּב עַל־עֹלָתוֹ הוּא וְכָל־
Aram Dei : dixit & , suam parabolam *tulit* Et .Moab principes
שָׂרֵי מוֹאָב׃ וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר מִן־אֲרָם
execrare , *ubi* : Orientis montibus de , Moab rex Balac me adduxit
יַנְחֵנִי בָלָק מֶלֶךְ־מוֹאָב מֵהָרְרֵי־קֶדֶם לְכָה אָרָה־
me : maledicam *Quid* : Israel detestare *ito* & , Jahacob *mihi*
לִי יַעֲקֹב וּלְכָה זֹעֲמָה יִשְׂרָאֵל׃ מָה אֶקֹּב לֹא
? Dominus est detestatus non detestabor *quid* & ? Deus *ei maledixit*
קַבֹּתִי אֵל וּמָה אוֹעֹם לֹא זָעַם יְהוָה׃
.illũ intuebor collibus de & , eum videbo petrarum *capite* de Quia
כִּי־מֵרֹאשׁ צֻרִים אֶרְאֶנּוּ וּמִגְבָעוֹת אֲשׁוּרֶנּוּ
.reputabitur non gentibus in & , habitabit *solum ad* populus *En*
הֶן־עָם לְבָדָד יִשְׁכֹּן וּבַגּוֹיִם לֹא יִתְחַשָּׁב׃

Dixitq; ad Balaam, Misi nuntios ut vocarent te : cur non
37 statim venisti ad me ? an quia
mercedem adventui tuo red-
dere nequeo ? Cui ille re-
38 spondit, Ecce adsum : num-
quid loqui potero aliud, nisi
q̃ Deus posuerit in ore meo ?
39 Perrexerunt ergò simul, et ve-
nerunt in urbem, quæ in ex-
40 tremis regni ejus finibus erat,
Cúmq; occidisset Balac boves
& oves, misit ad Balaam, &
principes qui cum eo erant,
munera. Mane autem facto
41 duxit eum ad excelsa Baal, &
intuitus est extremam partem
populi.

CAP. XXIII.

1 DIxitq; Balaam ad Balac,
Ædifica mihi hic septem aras,
& para totidem vitulos, ejus-
2 démq; numeri arietes ? Cúm-
que fecisset juxta sermonem
Balaam, imposuerunt simul
vitulum & arietem super a-
3 ram. Dixitq; Balaam ad Ba-
lac, Sta paulisper juxta holo-
caustũ tuum, donec vadam, si
fortè occurrat mihi Dñs: &
4 quodcunque imperaverit, lo-
quar tibi. Cúmque abiisset
velociter, occurrit illi Deus.
Locutúsq; ad eum Balaam ;
Septem, inquit, aras erexi, &
imposui vitulum & arietem
5 desuper. Dñs autem posuit
verbum in ore ejus, & ait ;
Revertere ad Balac, & hæc
6 loquêris. Reversus invenit
stantem Balac juxta holocau-
stum suum, & omnes princi-
7 pes Moabitarum. Assumptâq;
parabolâ suâ, dixit ; De A-
rã adduxit me Balac rex Mo-
abitarum, de montibus Ori-
entis : Veni, inquit, & male-
8 dic Jacob : propera, & dete-
stare Israel. Quo modo ma-
ledicam, cui non maledixit
Deus ? Quâ ratione detester,
quem Dominus non detesta-
9 tur ? De summis silicibus vi-
debo eum, & de collibus con-
siderabo illum. Populus so-
lus habitabit, & inter gentes
non reputabitur.

37 Καὶ εἶπε Βαλὰκ πρὸς Βαλαάμ, Οὐχὶ ἀ-
πέστειλα πρὸς σὲ καλέσαι σε; διατί οὐκ ἦρχου
πρός μέ; ὄντως οὐ δυνήσομαι τιμῆσαί σε.
38 Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλὰκ, Ἰδοὺ ἥκω
πρὸς σὲ νῦν. δυνατὸς ἔσομαι λαλῆσαι τί;
τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν ἐμβάλῃ ὁ Θεὸς (ζ) εἰς τὸ σό-
39 μα μου, τοῦτο λαλήσω. Καὶ ἐπορεύθη Βαλαὰμ
μετὰ Βαλὰκ, καὶ ἦλθον εἰς πόλις ἐπαύλεων.
40 Καὶ ἔθυσε Βαλὰκ πρόβατα καὶ μόσχους, καὶ ἀ-
πέστειλε τῷ Βαλαὰμ καὶ τοῖς ἄρχουσι τοῖς
μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐγένήθη πρωΐ. καὶ παραλα-
βὼν Βαλὰκ τὸν Βαλαὰμ, ἀνεβίβασεν αὐτὸν
ὀπὶ τὸ ὕψιλον τῷ Βαάλ, καὶ ἔδειξεν αὐτῷ ἐκεῖ-
41 θεν μέρος τι τοῦ λαοῦ.

MS.A. (ζ) εἰς τὴν καρδίαν μου, τοῦτο φυλάξω λαλῆσαι.

ΚΕΦ. κγ'.

1 Καὶ εἶπε Βαλαὰμ τῷ Βαλὰκ, Οἰκοδόμησόν
μοι ἐνταῦθα ἑπτὰ βωμοὺς, καὶ ἑτοίμασόν
2 μοι ἐνταῦθα ἑπτὰ μόσχους, καὶ ἑπτὰ κριούς. Καὶ
ἐποίησε Βαλὰκ ὃν τρόπον εἶπεν αὐτῷ Βα-
λαάμ· καὶ ἀνήνεγκε μόσχον καὶ κριὸν ὀπὶ τὸν
3 βωμόν. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλὰκ,
Παράστηθι ὀπὶ τῇ θυσίᾳ (α) σου, καὶ πορεύσο-
μαι εἴ μοι φανεῖ ὁ Θεὸς ἐν συναντήσει, καὶ
ῥῆμα ὃ ἐάν μοι δείξῃ, ἀναγγελῶ σοι. καὶ πα-
4 ρέστη Βαλὰκ ὀπὶ τῇ θυσίᾳ αὐτοῦ. Καὶ Βαλα-
ὰμ ἐπορεύθη ἐπαφῆσαι τῷ Θεόν. καὶ ἐπορ-
εύθη ἐυθεῖαν καὶ ἐφάνη ὁ Θεὸς τῷ Βαλα-
ὰμ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Βαλαὰμ, Τὰς ἑπτὰ
βωμὸς ἡτοίμασα, καὶ ἀνεβίβασα μόσχον καὶ
5 κριὸν ὀπὶ τὸν βωμόν. Καὶ ἐνέβαλεν ὁ Θεὸς
ῥῆμα εἰς τὸ στόμα Βαλαὰμ, καὶ εἶπεν, Ἐπι-
6 στραφεὶς πρὸς Βαλὰκ, (β) οὕτω λαλήσεις. Καὶ
ἀπεστράφη πρὸς αὐτὸν. καὶ ὁ ἦν ἐφεστὼς ὀπὶ τὰ
ὁλοκαυτώματα αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄρχον-
τες Μωὰβ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένήθη πνεῦμα
7 Θεοῦ ἐπ' αὐτῷ. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβο-
λὴν αὐτοῦ, εἶπεν, Ἐκ Μεσοποταμίας μετε-
πέμψατό με Βαλὰκ βασιλεὺς Μωὰβ ἐξ ὀ-
ρέων ἀπ' ἀνατολῶν, λέγων, Δεῦρο ἄρασαί
μοι τὸν Ἰακὼβ, καὶ δεῦρο ὀπικαλέσασαί
8 μοι τὸν Ἰσραήλ. Τί (γ) ἀράσωμαι ὃν μὴ
ἀρᾶ (δ) κύριος; ἢ τί (ε) καταράσωμαι
ὃν μὴ καταρᾶται ὁ Θεός; Ὅτι ἀπὸ κορυφῆς
9 ὀρέων ὄψομαι αὐτὸν, καὶ (ζ) ἀπὸ βουνῶν
προσνοήσω αὐτόν. ἰδοὺ λαὸς μόνος κατοι-
κήσει, καὶ ἐν (η) ἔθνεσιν οὐ συλλογισθήσεται.

MS.A. (α) ζωῇ, ἐγὼ ὁ πορεύσομαι (β) ὅτως (γ) ἀράσωμαι (δ) ὁ
κύριος; (ε) καταράσωμαι (ζ) ἀπὸ τῶν βουνῶν (η) ἔθνεσιν * συλλο-
γισθήσεται.

Et dixit Balac ad Balaã, Nonne
37 misi ad te vocare te? Quare nõ
venisti ad me? Verè nõ potero
honorare te. Et ait Balaã ad
38 Balac, Ecce venio ad te nunc. Po-
tens ero loqui quippiã? Verbum,
quodcunq; injecerit Deus in os
meũ; (m) hoc loquar. Et profe-
39 ctus est Balaã cum Balac, et ve-
nerunt in civitates (n) platearum.
Et sacrificavit Balac oves, et vi-
40 tulos, et misit ad Balaam, et ad
principes, qui cum eo. Et factum
41 est mane: et assumens Balac ipsũ
Balaam, ascendere eum fecit
ad (o) statuam Baal: & indè o-
stendit ei partem quandã populi.

CAP. XXIII.

ET dixit Balaã ad Balac, Ædi-
1 fica mihi hîc septẽ aras, et pa-
va mihi hîc septẽ vitulos, & se-
ptẽ arietes. Et fecit Balac, quem-
admodũ dixit ei Balaam: et ob-
tulit vitulum et arietẽ super a-
3 ram. Et dixit Balaam ad Balac,
Assiste super sacrificiũ tuum: et
ibo, si apparebit mihi Deus in oc-
cursu: et verbũ quodcunq; mihi
ostenderit, annuntiabo tibi. Et (a)
4 astitit Balac super sacrificiũ su-
um. Et Balaam ivit interrogare
Deum: et ivit rectã. Et apparuit
Deus ipsi Balaam. Et dixit ad
eum Balaã, Septem aras paravi,
et ascendere feci vitulum et a-
rietem super arã. Et immisit De-
5 us verbum in os Balaam; &
dixit, Reversus ad Balac, sic
6 loquêris. Et reversus est ad e-
um. Et ecce ille stabat super holo-
causta sua, et omnes princi-
pes Moab cum eo. Et factus est
7 spiritus Domini super illum. Et
assumens parabolam suam, dixit,
Ex Mesopotamia accersivit me
Balac rex Moab, ex montibus ab
Oriente, dicens; Veni, maledic mi-
hi Jacob; & veni, supermaledic
8 mihi Israel. Quid maledicam,
quẽ non maledixit Dominus; vel
quid supermaledicam, quem non
9 supermaledicit Deus? Quoniam
de vertice montium intuebor
eum, et à collibus intelligam eũ.
Ecce populus solus habitabit, &
in gentibus non reputabitur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 ... Dixitq; Balac ad Belaam, Jam misi pro te ut te
accesserem, quomodo non venisti ad me? num
fortè putabas non satis mihi virium esse ad
38 honorandum te? Respondit Belaam ad Balac,
Ecce veni ad te, num autem ullatenus potero
quicquam dicere? nonnisi eum sermonem
39 quem posuerit Deus in ore meo, dicam. Et
abiit Belaam cum Balac, introduxítque eum
40 in urbẽ Haseroth. Et mactans Balac boves et
oves, misit ad Belaam et ad magnates qui cum
41 eo erant. Mane autem facto, duxit Balac Bela-
amum, & ascendere fecit eum ad Bemoth
Baal, & vidit inde extremitatem populi.

CAP. XXIII.

1 DIxitq; Belaam ad Balac, Extrue mihi hîc
septem aras, & para mihi hîc septem bo-
ves & septem arietes. Fecítque Balac quem-
2 admodum dixerat ei Belaam: extulítque Ba-
lac & Belaam boves & arietes ad aras. Et ait
3 Belaam ad Balac, Sta hîc apud sacrificia tua,
& ego vadam, si fortè occurrat Dominus in
occursum meum; & sermonem quem osten-
derit mihi, indicabo tibi: & abiit sincerè.
4 Apparuit ergò Deus Belaamo: dixítq; ad eum
Belaam, Septem aras paravi, & extuli boves
5 atque arietes ad aras. Posuitq; Dominus
verbum in ore Belaam, & ait ad illum, Vade
6 ad Balac, & sic loquere. Venit ergò ad eum
stantem propè sacrificia sua, cum omnibus
7 principibus Moab. Et assumens proverbium
suum, dixit, De Aram duxit me Balac rex
Moabitarum, de montibus Orientis; & dixit
8 mihi, Veni, maledic mihi Jacobum; & veni,
perde mihi Israelem. Cur maledicam ei cui
non maledixit Deus? & cur perdam eum
9 quem non perdidit Dominus? Nam de cacu-
mine montium vidi eum, & de collibus in-
tuitus sum eum: en populus est seorsum ha-
bitans, & inter populos non computatur.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

37 וַאֲמַר בָּלָק לְבִלְעָם הֲלָא מְשַׁלַּח שְׁלַחִית לְוָתָךְ לְמִקְרֵי לֵהּ לְמָה לָא
אֲתֵיתָא לְוָתִי הֲבְקוֹשְׁטָא הֲוֵיתָךְ
38 אֲמַר לֵית אֲנָ יְכִיל לְמִקְרוֹחֵךְ: וְאֲמַר
בִּלְעָם לְבָלָק הָא אֲתֵיתִי לְוָתָךְ כְּעַן
הֲמֵימָל יְכִילְנָא לְמַלָּלָא מִדְעָם
39 פִּתְגָמָא דִּישַׁוֵּי יְיָ בְּפוּמִי יָתֵיהּ אֲמַלֵּל:
וְאָזֵל בִּלְעָם עִם בָּלָק וַאֲתוֹ לְקִרְיַת
40 מְחוּזוֹהִי: וְנָכֵיס בָּלָק תּוֹרִין וְאָנָן
וְשַׁלַּח לְבִלְעָם וּלְרַבְרְבַיָּא דִּי עִמֵּיהּ:
41 וַהֲוָה בְצַפְרָא וּדְבַר בָּלָק יָת בִּלְעָם
וְאַסְקֵיהּ לְרֵמֵי דְּחַלְתֵּיהּ וְחָזֵי
מִתַּמָּן קְצָת מִן עַמָּא: כג

Targum ONKELOS.

37 Dixítque Balac ad Balaam; Nónne mittens misi ad te, ut vocarem te? cur non venisti ad me? nunquid verè dicebas, non poteram honorare te?
38 Dixítq; Balaam ad Balac, Ecce nunc venio ad te; nunquid possum loqui aliquid? verbum enim quod Dominus posuerit in ore meo, illud loquar. Abiitq; Balaam cum Balac: &
39 venerunt in urbem provinciæ
40 ejus. Et occîdit Balac oves & boves: & misit ad Balaam, & ad principes qui erant cum eo. Et facto mane, tulit Balac
41 Balaam, & duxit eum in excelsa Dei sui: & vidit inde extremam partem populi.

CAP. XXIII.

1 DIxítq; Balaam ad Balac; Ædifica mihi hîc septem aras: & para mihi hîc septé boves
2 & septem arietes. Et fecit Balac, sicut locut⁹ fuerat Balaam: & obtulerunt Balac & Balaã
3 bovẽ & arietem super unamquamque aram. Dixítque Balaam ad Balac; Sta juxta holocaustum tuum: & ibo, si fortè occurrat sermo à facie Dñi in occursũ meũ; & verbũ ℣ indicauerit mihi, nunciabo ti-
4 bi: abiitq; solus. Et occurrit verbũ à facie Dñi ad Balaam: & dixit ei; septem aras dispo-
5 sui, & obtuli bovem & arietem super aram. Posuítq; Dñs verbũ in ore Balaam: & ait, Revertere ad Balac, & sic lo-
6 quéris. Reversúsq; est ad eũ; et ecce ille stabat juxta holocaustũ suum, & omnes principes Moab. Et assumpsit parabolã
7 suã, & ait: De Aram duxit me Balac rex Moab, de montibus Orientis, veni inquit, maledic pro me Israelẽ. Quid maledicã, cui non maledixit Deus? & quid projiciam, quem non projecit Dominus? A vertice enim montium intueor eum; & de collibus considero eum: ecce populus solus possidebit
8 seculum, & in gentibus non existimabunt consumptionẽ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

37 * וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם הֲלוֹא שָׁלֹחַ שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לִקְרֹא לָךְ
לָמָּה הָלַכְתָּ אֵלַי הֲלוֹא אָמְנוֹ אוּכַל כַּבֶּדְךָ:
38 וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק הִנֵּה בָאתִי אֵלֶיךָ עַתָּה הֲיָכֹל אוּכַל דַּבֵּר
מְאוּמָה הַדָּבָר אֲשֶׁר יָשִׂים אֱלֹהִים בְּפִי אֹתוֹ אֲדַבֵּר:
39 וַיֵּלֶךְ בִּלְעָם עִם־בָּלָק וַיָּבֹאוּ קִרְיַת חֻצוֹת:
40 וַיִּזְבַּח בָּלָק בָּקָר וָצֹאן וַיִּשְׁלַח לְבִלְעָם וְלַשָּׂרִים אֲשֶׁר עִמּוֹ:
41 וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיִּקַּח בָּלָק אֶת־בִּלְעָם וַיַּעֲלֵהוּ בָּמוֹת בָּעַל וַיַּרְא מִשָּׁם
קְצֵה הָעָם:

** וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־לִי בָזֶה שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת וְהָכֵן לִי
בָּזֶה שִׁבְעָה פָרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים:
2 וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בִּלְעָם וַיַּעַל בָּלָק וּבִלְעָם פָּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ:
3 וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לְבָלָק הִתְיַצֵּב עַל־עֹלָתֶךָ וְאֵלֵכָה אוּלַי יִקָּר יְיָ
לִקְרָאתִי וְדָבָר מַה־יַּרְאֵנִי וְהִגַּדְתִּי לָךְ שָׁפִי וַיֵּלֶךְ שָׂפִי:
4 וַיִּקָּר אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֶת־שִׁבְעַת הַמִּזְבְּחֹת עָרַכְתִּי
וָאַעַל פָּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ:
5 וַיָּשֶׂם יְיָ דָּבָר בְּפִי בִלְעָם וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־בָּלָק וְכֹה תְדַבֵּר:
6 וַיָּשָׁב אֵלָיו וְהִנֵּה נִצָּב עַל־עֹלָתוֹ הוּא וְכָל־שָׂרֵי מוֹאָב:
7 וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר מִן־אֲרָם יַנְחֵנִי בָלָק מֶלֶךְ־מוֹאָב מֵהָרֵי־קֶדֶם
לְכָה אָרָה־לִּי יַעֲקֹב וְלֵכָה זֹעֲמָה יִשְׂרָאֵל:
8 מָה אֶקֹב לֹא קָבָה אֵל וּמָה אֶזְעֹם לֹא זָעַם יְיָ:
9 כִּי מֵרֹאשׁ צֻרִים אֶרְאֶנּוּ וּמִגְּבָעוֹת אֲשׁוּרֶנּוּ הֶן־עָם לְבָדָד יִשְׁכֹּן
וּבַגּוֹיִם לֹא יִתְחַשָּׁב:

VERSIO SAMARITANA.

37 * וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם הֲלוֹא שָׁלֹחַ שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לִקְרֹא לָךְ
לָמָּה הָלַכְתָּ אֵלַי הֲלוֹא אָמְנוֹ אוּכַל כַּבֶּדְךָ:
38 וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק הִנֵּה בָאתִי אֵלֶיךָ עַתָּה הֲיָכֹל אוּכַל דַּבֵּר
מְאוּמָה הַדָּבָר אֲשֶׁר יָשִׂים אֱלֹהִים בְּפִי אֹתוֹ אֲדַבֵּר:
39 וַיֵּלֶךְ בִּלְעָם עִם־בָּלָק וַיָּבֹאוּ קִרְיַת חֻצוֹת:
40 וַיִּזְבַּח בָּלָק בָּקָר וָצֹאן וַיִּשְׁלַח לְבִלְעָם וְלַשָּׂרִים אֲשֶׁר עִמּוֹ:
41 וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיִּקַּח בָּלָק אֶת־בִּלְעָם וַיַּעֲלֵהוּ בָּמוֹת בָּעַל וַיַּרְא מִשָּׁם
קְצֵה הָעָם:

** וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־לִי בָזֶה שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת וְהָכֵן לִי
בָּזֶה שִׁבְעָה פָרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים:
2 וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בִּלְעָם וַיַּעַל בָּלָק וּבִלְעָם פָּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ:
3 וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לְבָלָק הִתְיַצֵּב עַל־עֹלָתֶךָ וְאֵלֵכָה אוּלַי יִקָּר יְיָ
לִקְרָאתִי וְדָבָר מַה־יַּרְאֵנִי וְהִגַּדְתִּי לָךְ שָׁפִי וַיֵּלֶךְ שָׂפִי:
4 וַיִּקָּר אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֶת־שִׁבְעַת הַמִּזְבְּחֹת עָרַכְתִּי
וָאַעַל פָּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ:
5 וַיָּשֶׂם יְיָ דָּבָר בְּפִי בִלְעָם וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־בָּלָק וְכֹה תְדַבֵּר:
6 וַיָּשָׁב אֵלָיו וְהִנֵּה נִצָּב עַל־עֹלָתוֹ הוּא וְכָל־שָׂרֵי מוֹאָב:
7 וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר מִן־אֲרָם יַנְחֵנִי בָלָק מֶלֶךְ־מוֹאָב מֵהָרֵי־קֶדֶם
לְכָה אָרָה־לִּי יַעֲקֹב וְלֵכָה זֹעֲמָה יִשְׂרָאֵל:
8 מָה אֶקֹב לֹא קָבָה אֵל וּמָה אֶזְעֹם לֹא זָעַם יְיָ:
9 כִּי מֵרֹאשׁ צֻרִים אֶרְאֶנּוּ וּמִגְּבָעוֹת אֲשׁוּרֶנּוּ הֶן־עָם לְבָדָד יִשְׁכֹּן
וּבַגּוֹיִם לֹא יִתְחַשָּׁב:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

37 Et dixit Balaamo, Nonne mittendo misi ad te ut accerserem te? quare non venisti ad me? num certè non possîm te honorare?
38 Respondit autem Balaam ipsi Balac, Ecce venio ad te nunc, nunquid potero loqui quicquam? Verbum quod posuerit Deus in ore meo, illud sollicitus ero loqui.
39 Et perrexit Balaam cum Ba-
40 lac, & introduxit eum in civitatem (d) visonum. Tum sacrificavit Balac boves, & oves, & misit Balaamo, & principibus qui erant cum eo.
41 Factoque mane, accepit Balac Balaamum, & ascendere fecit eum excelsa Baal, ut videret inde extremam partem populi.

CAP XXIII.

1 POstàec dixit Balaam ad Balac, Fac mihi hîc septem altaria; para mihi quoq; hîc septem vitulos, & septem arietes.
2 Et fecit Balac sicut locutus fuerat Balaam; imposuerúntque Balac et Balaã vitulum & arietem super altare. Tum dixit Balaam ad
3 Balac, Subsiste juxta holocaustum tuum; abibo autem, fortassè occurret Deus obviam mihi, & verbum quod ostenderit mihi, renuntiabo tibi. Abiit
4 igitur (a) in colliculum. Et invenit angel⁹ Domini Balaammum, dixitque illi; Septem altaria disposui, & imposui vitulum, & arietem super al-
5 tare. Tum posuit angel⁹ Domini verbum in ore Balaami, postea dixit, Revertere ad Ba-
6 lac, sicque loquêris. Itaque reversus est ad eum: En autem stabat juxta holocausta sua, ipse, & omnes principes Moab.
7 Assumpsit autem parabolam suum, & dixit; Ex Mesopotamia accessivit me Balac rex Moab, de montibus Orientis: Veni, maledic mihi Jacobo; Ac veni, (b) detestive Israelem. Cur maledicam cui non maledixit
8 Deus? et cur (c) detestabor, non detestante Domino? Nã
9 de vertice (d) petrarum videbo illum, & de collibus (e) contemplabor illum: Iste populus solicarius habitabit, & inter gentes non reputabit se.

VER. SAM. (d) mysteriorũ suorum. (a) inidians. (b) devasta (c) devastabo, (d) fortium (e) cantabo illum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * فقال بالاق لبلعام * الم ارسل اليك من قبل هذه ادعوك ولم تصر الي * ابراني لست اقدر على
38 اكرامك * قال * والآن اذ قد صرت اليك ابراني استطيع ان اقول شيا الا ما يلقنني الله * وصار
39 جميعا الى ان جآا الى قريه حوصوص * وذبح بقرا وغنما وبعث بذلك الى بلعام * والى الروسآء الذين
40 معه * فلما كان بالغداة اخذ بالاق بلعام * فاصعده الى بعض بيع معبوده * فنظر من ثم بعض
41 القوم * * الفصل الثالث والعشرون * * فقال * ابن لي ههنا سبعة مذابح *
1 واعد لي ههنا سبعة ربوب * وسبعة اكبش * فصنع دلك * وقربا ثورا وكبشا على كل مذبح * ثم
2 قال له * قف عند قربانك * وامضي انا فلعلي يوافيني امر الله * واي قول لعسه اخبرك
3 به * ومضى في هدو * فلما وافاه امر الله قال * يا رب اني قد نصدت سبعة مذابح * وقربت كبشا
4 وثورا على كل مذبح * فلقنه الله كلاما فقال * ارجع الى بالاق * وقل كذا * فرجع اليه * فاذا به
5 واقفا عند قربانه هو وجميع روسآء ماب * فضرب مثله وقال * من ارام سيرني بالاق ملك ماب *
6 من جبال المشرق * قال تعال فالعن لي يعقوب * وهم لي آل اسرائيل * كما ما اسب من لم يسبه
7 الله * وما ادم من لم يدمه الله * وانا ارد من روس الجبال * والحه من التلاع * انه سعب سيسكن
8 فرادي * ولا يحسب مع سائر الامم *
9

Dixit autem Balac ad Balaã, Nonne misi 37
ad te alterã vice ante istũ ad accersendã te, & non venisti ad me? Aa putas quòd non valeam honorare te? Ait, Et 38
nunc cùm jam venerim ad te, num putas quòd possim dicere quicquam nisi quod suggeret mihi Deus? Abieruntque ambo 39
simul, donec venirent ad civitatem Hosoth: Jugulavitque boves & oves, & 40
misit eas ad Balaam, & ad principes qui cum eo erant. Cùmque fuisset mane, duxit 41
Balac Balaam, & assumpsit eum ad quædam templa dei sui, viditque inde partem populi.

CAP. XXIIII.

ET ait, Construe mihi hîc septem al- 1
taria, & præpara mihi hîc septem vitulos, & septem arietes. Fecitque hoc, & 2
obtulêre ambo bovem & arietem super quolibet altari. Deinde ait illi, Mane 3
apud sacrificiũ tuum, & ego ibo, ut fortè adveniat mihi præceptum Dei: & quemcunque sermonem significaverit mihi, nuntiabo tibi: abiitque tranquillè. Cùmque advenisset illi mandatum Dei, 4
dixit; O Domine, equidem construxi septem altaria, & obtuli arietem & bovem super quolibet altari. Et significavit 5
ei Deus sermonem, & ait; Revertere ad Balac, & dicito sic. Reversúsque est ad 6
illum, & ecce stabat prope sacrificium suum, ipse atque omnes principes Moab. Protulitque proverbium suum, & ait; De 7
Aram adduxit me Balac rex Moab, de montibus Orientis, dicens; Veni, et maledic mihi Jacob, & conviciare mihi stirpem Israil. Quomodo conviciabor quem non 8
conviciatus est Deus? & quomodo detrahàm cui non detraxit Deus? Et ego 9
video illũ de summitatibus montium, & percipio illum è collibus quòd sit populus qui habitabit seorsim, nec numerabitur cum cæteris gentibus.

ספר במדבר: כג

? Israel *quaris numerum* & ,Jabacob pulverem numerabit Quis
10 מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת־רֶבַע יִשְׂרָאֵל
meum novissimum sit & ,rectorum morte mea anima Moriatur
תָּמֹת נַפְשִׁי מוֹת יְשָׁרִים וּתְהִי אַחֲרִיתִי
? mihi feciſti Quid :Bilham ad Balac dixit Et .ipse sicut
כָּמֹהוּ: וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם מֶה עָשִׂיתָ לִי
11 benedicendo benedixisti ecce & ,te accepi meis inimicis *maledicendum Ad*
לְקַב אֹיְבַי לְקַחְתִּיךָ וְהִנֵּה בֵּרַכְתָּ בָרֵךְ:
,meo ore in Dominus posuerit quod Nonne :dixit & ,respondit Et
12 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֵת אֲשֶׁר יָשִׂים יְהוָה בְּפִי
obsecro *Ito* :Balac eum ad dixit Et *? loquendum ad* ,custodiam illud
אֹתוֹ אֶשְׁמֹר לְדַבֵּר: וַיֹּאמֶר אֵלָיו בָּלָק לְךָ־נָא
13 ejus extremũ sed ,inde eum videas quò ,alium locum ad mecum
אִתִּי אֶל־מָקוֹם אַחֵר אֲשֶׁר־תִּרְאֶנּוּ מִשָּׁם אֶפֶס קָצֵהוּ
.inde *mihi* ei maledic & :videas non ipsum totum & ,videas
תִּרְאֶה וְכֻלּוֹ לֹא תִרְאֶה וְקָבְנוֹ־לִי מִשָּׁם:
ædificavit & :Pisghah *cujus ad* ,speculatorum agrum eum tulit Et
14 וַיִּקָּחֵהוּ שְׂדֵה צֹפִים אֶל־רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וַיִּבֶן
.altari in arietem & ,juvencum *ascendere fecit* & ,altaria septem
שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת וַיַּעַל פַּר וְאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ:
ego & ,tuum holocaustũ *super* hic Sta :Balac ad dixit Et
15 וַיֹּאמֶר אֶל־בָּלָק הִתְיַצֵּב כֹּה עַל־עֹלָתֶךָ וְאָנֹכִי
posuit & ,Bilham *ad* Dominus occurrit Et .hic occurram
אִקָּרֶה כֹּה: וַיִּקָּר יְהוָה אֶל־בִּלְעָם וַיָּשֶׂם
.loquêris sic & ,Balac ad Revertere :dixit & :ejus ore in verbum
דָּבָר בְּפִיו וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־בָּלָק וְכֹה תְדַבֵּר:
principes & ,suum *ascensum super jacens ipse* ecce & ,eum ad venit Et
17 וַיָּבֹא אֵלָיו וְהִנֵּה נִצָּב עַל־עֹלָתוֹ וְשָׂרֵי
? Dominus est locutus Quid :Balac ei dixit Et .eo cum Moab
מוֹאָב אִתּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ בָּלָק מֶה־דִּבֶּר יְהוָה:
auscultа ,audi & ,Balac Surge :dixit & ,suã parabolã *tulit* Et
18 וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר קוּם בָּלָק וּשְׁמָע הַאֲזִינָה
filius & ; mentiatur ut Deus vir Non .Sippor ipsius fili *me ad*
עָדַי בְּנוֹ צִפֹּר: לֹא אִישׁ אֵל וִיכְזֵב וּבֶן
non & ,est locutus & ?faciet non & ,dixit ipse an :eñ pœniteat ut ,hominis
אָדָם וְיִתְנֶחָם הַהוּא אָמַר וְלֹא יַעֲשֶׂה וְדִבֶּר וְלֹא
non & ; benedixit & : accepi *benedicere* Ecce ? illud stabiliet
יְקִימֶנָּה: הִנֵּה בָרֵךְ לָקָחְתִּי וּבֵרַךְ וְלֹא
vidit non & ,Jabacob in iniquitatē aspexit Non .eam *avertam*
אֲשִׁיבֶנָּה: לֹא־הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא־רָאָה
21 *triumphus* & ,secum ejus Deus Dominus .Israel in *laborem*
עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת
indefatigationes Sicut .Ægypto ex eos *educens Deus* .eo *in* regis
מֶלֶךְ בּוֹ: אֵל מוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם כְּתוֹעֲפֹת
divinatio non & ,Jabacob in augurium non Quia .ei unicornis
22 רְאֵם לוֹ: כִּי לֹא־נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא־קֶסֶם
Quid :Israeli & ,Jabacob ipsi dicetur *tempus Secundum* .Israel in
23 בְּיִשְׂרָאֵל כָּעֵת יֵאָמֵר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה־
? Deus est operatus
פָּעַל אֵל:

Versio VULG. LAT.

10 Quis dinumerare possit pulverem Iacob, & nôsse numerum stirpis Israel? Moriatur anima mea morte justorum, & fiant novissima mea horum similia. Dixitque Balac ad Balaam, Quid est hoc quod agis? Ut maledicerem inimicis meis vocavi te: & tu è contrario benedicis eis. Cui ille respondit, Num aliud possum loqui, nisi quod jusserit Dominus? Dixit ergò Balac, Veni mecum in alterum locũ unde partem Israel videas, & totũ videre non possis: inde maledicito ei. Cũq; duxisset eum in locũ sublimem, super verticem montis Phasga, ædificavit Balaam septem aras, & impositis supra vitulo atq; ariete, Dixit ad Balac; Sta hîc juxta holocaustum tuũ, donec ego obvius pergam. Cui cùm Dominus occurrisset, posuissétque verbum in ore ejus, ait, Revertere ad Balac, & hæc loquéris ei. Reversus invenit eum stantem juxta holocaustum suum, & principes Moabitarum cum eo. Ad quem Balac; Quid, inquit, locutus est Dominus? At ille assumptâ parabolâ suâ, ait; Sta Balac, & ausculta, audi fili Sephor: Non est Deus quasi homo, ut mentiatur: nec ut filius hominis, ut mutetur. Dixit ergò, & non faciet? Locutus est, & non implebit? Ad benedicendum adductus sum, benedictionem prohibere non valeo. Non est idolum in Jacob, nec videtur simulachrum in Israel: Dominus Deus ejus cum eo est, & clangor victoriæ regis in illo. Deus eduxit illum de Ægypto, cujus fortitudo similis est rhinocerotis. Non est augurium in Jacob, nec divinatio in Israel. Temporibus suis dicetur Jacob & Israeli, quid operatus sit Deus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Τίς ἐξηκριβάσατο τὸ σπέρμα Ἰακὼβ, καὶ τίς ἐξαριθμήσεται δήμους Ἰσραήλ; ἀποθάνοι ἡ ψυχή μου ἐν ψυχαῖς δικαίων, καὶ γένοιτο τὸ σπέρμα μου ὡς τὸ σπέρμα τούτων. Καὶ εἶπε Βαλὰκ πρὸς Βαλαάμ, Τί (ϑ) πεποίηκάς μοι; εἰς κατάρασιν ἐχθρῶν μου κέκληκά σε, καὶ ἰδοὺ (ι) εὐλόγηκας εὐλογίαν. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλὰκ, Οὐχὶ (κ) ὅσα ἂν ἐμβάλῃ ὁ Θεὸς εἰς τὸ στόμα μου, τοῦτο φυλάξω λαλῆσαι; 13 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Βαλὰκ, Δεῦρο ἔτι μετ' ἐμοῦ εἰς τόπον ἄλλον ἐξ οὗ ὄψ (λ) ὄψει αὐτὸν ἐκεῖθεν, ἀλλ' ἢ μέρος τι αὐτοῦ (μ) ὄψει, πάντας δὲ οὐ μὴ ἴδῃς, καὶ κατάρασαί μοι αὐτὸν ἐκεῖθεν. 14 Καὶ παρέλαβεν αὐτὸν εἰς ἀγρὸν Σκοπιὰν ὅπου κορυφὴν λελαξευμένη, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ ἑπτὰ βωμούς, καὶ ἀνεβίβασε μόσχον καὶ κριὸν ὅπου τὸν βωμόν. 15 Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλὰκ, Παράσηθι ὅπου τῆς θυσίας σου, ἐγὼ δὲ πορεύσομαι ἐπερωτῆσαι τὸν Θεόν. 16 Καὶ συνῆντησεν ὁ Θεὸς τῷ Βαλαὰμ, καὶ ἐνέβαλε ῥῆμα εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, (ν) Ἀποστράφηθι πρὸς Βαλὰκ, καὶ τάδε λαλήσεις. 17 Καὶ ἀπεστράφη πρὸς αὐτόν· καὶ ὁδὲ ἐφειστήκει ὅπου τῆς ὁλοκαυτώσεως αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες Μωὰβ μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Βαλὰκ, Τί ἐλάλησε κύριος; 18 Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν, Ἀνάσηθι Βαλὰκ, καὶ ἄκουε, ἐνώτισαι μάρτυς υἱὸς Σεπφώρ. 19 Οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ Θεὸς διαρτηθῶναι, οὐδ' ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἀπειληθῶναι. αὐτὸς εἶπας, οὐχὶ ποιήσει; λαλήσει, καὶ οὐχὶ ἐμμενεῖ; 20 Ἰδοὺ εὐλογεῖν παρείλημμαι· εὐλογήσω, καὶ οὐ μὴ ἀποστρέψω. 21 Οὐκ ἔστι μόχθος ἐν Ἰακὼβ, οὐδὲ ὀφθήσεται πόνος ἐν Ἰσραήλ. κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, (ξ) τὰ ἔνδοξα ἀρχόντων ἐν αὐτῷ. 22 (ο) Θεὸς ὁ ἐξαγαγὼν αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτου, ὡς δόξα μονοκέρωτος αὐτῷ. 23 Οὐ γάρ ἐστιν οἰωνισμὸς ἐν Ἰακὼβ, οὐδὲ μαντεία ἐν Ἰσραήλ· κατὰ καιρὸν ῥηθήσεται Ἰακὼβ, καὶ τῷ Ἰσραήλ, τί ὁπτᾶται ὁ Θεός.

Quis investigabit semen Jacob? & quis dinumerabit populos Israel? Moriatur anima mea inter animas justorum: & fiat semen meum, ut semen (b) istorum. Et dixit Balac ad Balaam, Quid feciſti mihi? ad maledictionem inimicorum meorum vocavi te, & ecce benedixiſti benedictionem? Et dixit Balaam ad Balac, Nónne quæcunque miserit Deus in os meum, hoc observabo loqui? Et dixit ad eum Balac, Veni adhuc mecum in locum alium, de quo non videbis eum indè: sed partem quandã ejus videbis, omnes autem non videbis: & maledic mihi eum indè. Et assumpsit eum in agri ſpeculam in verticem excisi. Et ædificavit ibi septem aras: & imposuit vitulum & arietem super aram. Et dixit Balaam ad Balac, Assiste super sacrificium tuum: ego autem ibo interrogare Deum. Et occurrit Deus ipsi Balaam, & immisit verbum in os ejus; & dixit, Revertere ad Balac, & hæc loquêris. Et reversus est ad eum. Et ecce ille stabat super holocaustoſim suam, & omnes principes Moab cum eo. Et dixit ei Balac, Quid locutus est Dominus? Et assumens parabolam suam, dixit, Exurge Balac, & audi: auribus percipe testis filius Sephor. Non quasi homo (c) Deus ſuſbenditur; neque quasi filius hominis, minas patitur. Ipse cùm dixerit, nónne faciet? Loquetur, et non permanebit? Ecce ad benedicendum assumptus sum: benedicam, et non avertam. Non erit labor in Jacob, neque videbitur dolor in Israel. Dominus Deus ejus cum eo; præclara principum (d) in eo. Deus, qui eduxit eum de Ægypto, sicut gloria unicornis ei. Non est enim augurvatio in Jacob, neque divinatio in Israel. In tempore dicetur Jacob, et ipsi Israel, quid perficiet Deus.

MS.A. (ϑ) ἐποίησάς (ι) εὐλόγησας (κ) ὅσα ἐμβάλῃ (λ) ὄψῃ (μ) ὄψῃ, (ν) Ἀποστράφητι (ξ) τὰ δὲ ἔνδοξα (ο) Ὁ Θεὸς ὁ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Quis poteſt numerare ſummam Jacobi, & numerum quartæ partis Iſraelis? moriatur anima mea morte rectorum inter eos, ſitque finis meus illorum ſimilis. Ait Balac ad Belaam, Quid feciſti mihi? ad maledicendos inimicos meos accerſivi te, & ecce benedicens benedicis eis. Reſpondit Belaam, ac dixit, Id quod ponit Dominus in ore meo, illud idem ſervo ad loquendum. Dixit ad eum Balac, Veni mecum ad alium locum, ut eum inde aſpicias: attamen poſtremam ejus partem videbis, totum verò non videbis, & maledic eum mihi inde. Duxit itaq; cum ad agrum ſpecularum, ad verticem collis, & extructis ſeptem aris, extulit boves & arietes ſuper aras. Et dixit Belaam ad Balac, Sta hîc prope ſacrificia tua, & ego pergam eò uſque. Apparuit ergò Dominus Belaamo, & poſuit verbum in ore ejus, & dixit ad eum, Vade ad Balac, & ita dicas ei. Venítque ad eum dum ſtaret prope ſacrificia ſua, & principes Moab cum ipſo. Dixítque ad eum Balac, Quid ait Dominus? Et extulit proverbium ſuum, ac dixit, Surge Balac, & audi, & auſculta teſtimonium meum, fili Sephor. Deus non eſt homo ut mentiatur, neque filius hominis ut conſulat: ipſe dicit, ac facit; & verbum ejus permanet in ſæcula. En ad benedicendum adductus ſum, & benedictionem haud revocabo. Non video iniquitatem in Jacob, nec aſpicio fraudem in Iſraele: Dominus Deus ejus cũ ipſo eſt, & gloria regis ejus in ipſo. Deus qui eduxit eos ex Ægypto, robore & altitudine ſuâ. Non enim eſt omen contra Jacob, neque divinatio contra Iſraelem. In ſimili tempore dicetur Jacobo & Iſraeli, Quid operetur Deus?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

10 מַן יְכוּל לְמִמְנֵי דְעַרְקַיָּא דְבֵית
יַעֲקֹב דְּאָמִיר עַל יְהוֹן סְנוּן כְּעַפְרָא
דְאַרְעָא אוֹ חֲדָא מֵאַרְבַּע מַשְׁרְיָתָא
דְיִשְׂרָאֵל תְּמוּת נַפְשִׁי מוֹתָא
דְקַשִׁיטָה וּתְהֵי סוֹפִי כְּוָתְהוֹן: וְאָמַר
11 בָּלָק לְבִלְעָם מָה עֲבַדְתְּ לִי לְמִלְּט
סְנָאַי דְּבַרְתָּךְ וְהָא בָּרְכָא מְבָרְכְתְּ
12 לְהוֹן: וְאָתֵיב וְאָמַר הֲלָא יָתִי דְּי שַׁוִּי
יְיָ בְּפוּמִי יְתֵיהּ אֲטַר לְמִלָּלָא: וְאָמַר
13 לֵיהּ בָּלָק אֱתָא כְעַן עִמִּי לַאֲתַר
אָחֳרָן דְּתְחָזִנֵּיהּ מִתַּמָּן לְחוּד
קְצָתֵיהּ תְּחָזֵי וְכוּלֵיהּ לָא תְחָזֵי
וְתִלְּוֵטֵיהּ לִי מִתַּמָּן: וְדַבְּרֵיהּ לְחָקֵל
14 סָכוּתָא לְרֵישׁ רְמָתָא וּבְנָא שִׁבְעָא
מַדְבְּחִין וְאַסֵּיק תּוֹר וּדְכַר עַל כָּל־
15 מַדְבְּחָא: וְאָמַר לְבָלָק אֲתַר הָכָא
עַל עָלָתָךְ וַאֲנָא אִתְמְטֵי עַד כְּדֵין:
16 וְעָרַע מֵימַר מִן קֳדָם יְיָ לְבִלְעָם
וְשַׁוִּי פִּתְגָמָא בְּפוּמֵיהּ וַאֲמַר תּוּב
17 לְוָת בָּלָק וְכֵדֵין תִּמַּלֵּל: וְאָתָא לְוָתֵיהּ
וְהוּא מְעַתַּד עַל־עָלָתֵיהּ וְרַבְרְבֵי
מוֹאָב עִמֵּיהּ וַאֲמַר לֵיהּ בָּלָק מָה־
18 מַלֵּל יְיָ: וּנְטַל מְתָלֵיהּ וַאֲמַר קוּם
בָּלָק וּשְׁמַע אַצִּית לְמֵימְרֵי בַּר צִפּוֹר:
19 לָא כְּמִלֵּי בְנֵי־אֱנָשָׁא מֵימַר אֱלָהָא
בְּנֵי־אֱנָשׁ אֲמְרִין וּמְכַדְּבִין וְאַף לָא
בְּעוּבְדֵי בְנֵי־בְשַׁרָא דְאִנּוּן נְזִירִין
לְמֶעְבַּד וְתֵיבִין וּמְתַמְלְכִין דְּהוּא
אֲמַר וְעָבִיד וְכָל־מֵימְרֵיהּ מְתְקַיְּמִין:
20 הָא בְרָכָן קַבֶּלִית וְאִבְרָכָנִי לְיִשְׂרָאֵל
21 וְלָא אֲתֵיב בִּרְכָתִי מִנֵּיהּ: אִסְתַּכְלִית
לֵית פָּלְחֵי גְלוּלִין בְּדִבְיֵת יַעֲקֹב וְאַף
לָא עַבְדֵי לֵיאוּת שְׁקַר בְּיִשְׂרָאֵל
מֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהֵהוֹן בְּסַעְדֵּהוֹן
וּשְׁכִינַת מַלְכָּהוֹן בֵּינֵיהוֹן: אֱלָהּ־
22 דְּאַפְּקָנוּן מִמִּצְרַיִם תּוֹקְפָא וְרוּמָא
23 דִּילֵיהּ: אֲרֵי לָא נְחָשׁ בְּצַבָּן דְּיִסְטַב
לְדְבִית יַעֲקֹב וְאַף לָא קְסָמִיא רָעָן
בְּרְבוּת בֵּית־יִשְׂרָאֵל כְּעִדָּן יִתְאֲמַר
לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מָה עֲבַד אֱלָהָא:

Targum ONKELOS.

10 Quis poterit numerare parvulos domus Iacob; de quibus dictum est, quod multiplicabuntur sicut pulvis terræ, aut unum ex quatuor castris Israel? moriatur anima mea morte rectorũ ejus; & sit finis meus sicut illorũ. Dixitq; Balac ad
11 Balaam; Quid hoc fecisti mihi? ut malediceres inimicis meis duxi te; & ecce benedictione
12 benedixisti eis. Et respondit, & ait: utiq; quod posuerit Dominus in ore meo, illud observabo ut loquar. Dixitq; ei Ba-
13 lac; Veni obsecro nunc mecum in alterũ locum, unde eũ videre poteris; tantummodo extremã partem ejus videbis, & totum non videbis: & maledic inde ei pro me. Et adduxit eũ
14 in agrum speculæ, in verticem collis: & ædificavit septẽ aras; & obtulit bovem & arietem super unamquãq; arã. Dixitq;
15 ad Balac; Sta hic juxta holocaustum tuum: ego autẽ accedam illuc usq;. Et occurrit verbũ à facie Domini ipsi Balaã;
16 & posuit sermonẽ in ore ejus: & ait, Revertere ad Balac, & sic loquéris. Et venit ad eum,
17 & ecce ipse stabat juxta holocaustũ suũ, & principes Moab cum eo: & dixit ei Balac; Quid locut⁹ est Domin⁹? Et assumpsit parabolã suã, & ait: Surge
18 Balac, & audi; ausculta verbũ meum, fili Sephor. Non sicut verba filiorũ hominũ est sermo Dei; filii hominũ dicunt, &
19 mentiuntur; nec juxta opera filiorũ carnis, qui decernunt facere & inito consilio mutãtur ab eo: quòd ipse dixit, nonne faciet? omne enim verbũ ejus confirmabitur. Ecce benedictiones accepi, ad benedicendum Israel; & non prohibebo
20 benedictionẽ meã ab eis. Intueor, quoniã non sunt serviẽtes idolis in domo Iacob, neq; operãtes falsitatẽ in Israel: verbũ Dñi Dei sui est in adjutoriũ eorũ, & majestas regis sui
21 est inter eos. De⁹ qui eduxit eos de Ægypto, ipse fortitudo & celsitudo sua est. Nõ enim placent auguria in domo Iacob; neq; divinationes volũt multitudo domus Israel: in tempore dicetur Iacob & Israeli quid operatus sit Deus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 * שח׳שבא׳סנף׳שמסף׳צפר׳בעקב׳שעבא׳ארבעה׳משרתה׳
נפ׳שי׳ תמות׳ נפשי׳ כאחרית׳ אחריתו׳
עשה׳=
11 ** צאמר׳בלק׳אל׳בלעם׳מה׳עשית׳לי׳שכחתיך׳
קבל׳ לקחתיך׳ והנה׳ ברכת׳ ברכתה׳:
12 * ויען׳ויאמר׳הלוא׳את׳אשר׳ישים׳יהוה׳בפי׳
צאמר׳ אתו׳ אדבר׳:
13 ** צאמר׳אליו׳בלק׳לכה׳נא׳אתי׳אל׳מקום׳אחר׳
אשר׳תראנו׳משם׳אפס׳קצהו׳תראה׳ולא׳כלו׳
תראה׳וקבנו׳לי׳משם׳:
14 * צקח׳אתו׳שדה׳צפים׳אל׳ראש׳הפסגה׳צבן׳
שבעה׳מזבחת׳צעל׳שבעה׳פרים׳ופר׳ואיל׳
15 בכל׳מזבח׳ומזבח׳:
16 * צאמר׳אל׳בלק׳התיצב׳כה׳על׳עלתך׳ואנכי׳
אקרה׳כה׳לקראת׳יהוה׳ומה׳יראני׳והגדתי׳
17 לך׳דבר׳:
18 ** צשם׳יהוה׳את׳דבר׳בפיו׳ויאמר׳שוב׳אל׳בלק׳
ודבר׳כה׳תאמר׳:
19 * צאמר׳קום׳בלק׳ושמע׳האזינה׳עדי׳בן׳צפר׳
20 * צאמר׳הנה׳ברך׳לקחתי׳וברך׳ולא׳אשיבנה׳
21 * לא׳הביט׳און׳ביעקב׳ולא׳ראה׳עמל׳בישראל׳
יהוה׳אלהיו׳עמו׳ותרועת׳מלך׳בו׳:
22 * אל׳מוציאם׳ממצרים׳כתועפות׳לו׳כמו׳
23 * כי׳לא׳נחש׳ביעקב׳ולא׳קסם׳בישראל׳
כעת׳יאמר׳ליעקב׳ולישראל׳מה׳פעל׳אל׳:

VERSIO SAMARITANA.

10 * שב׳שבא׳סנף׳שמסף׳צפר׳בעקב׳שעבא׳ארבעה׳פנ׳
שמ׳ נפ׳שי׳ תמות׳ נפשי׳ כאחרית׳ אחריתו׳
11 ** צאמר׳בלק׳אל׳בלעם׳מה׳עשית׳לי׳שכחתיך׳
קבל׳ לקחתיך׳ והנה׳ ברכת׳ ברכתה׳:
12 * ויען׳ויאמר׳הלוא׳את׳אשר׳ישים׳יהוה׳בפי׳
צאמר׳ אתו׳ אדבר׳:
13 ** צאמר׳אליו׳בלק׳לכה׳נא׳אתי׳אל׳מקום׳אחר׳
אשר׳תראנו׳משם׳אפס׳קצהו׳תראה׳ולא׳כלו׳
תראה׳וקבנו׳לי׳משם׳:
14 * צקח׳אתו׳שדה׳צפים׳אל׳ראש׳הפסגה׳צבן׳
שבעה׳מזבחת׳צעל׳שבעה׳פרים׳ופר׳ואיל׳
15 בכל׳מזבח׳ומזבח׳:
16 * צאמר׳אל׳בלק׳התיצב׳כה׳על׳עלתך׳ואנכי׳
אקרה׳כה׳לקראת׳יהוה׳ומה׳יראני׳והגדתי׳
17 לך׳דבר׳:
18 ** צשם׳יהוה׳את׳דבר׳בפיו׳ויאמר׳שוב׳אל׳בלק׳
ודבר׳כה׳תאמר׳:
19 * צאמר׳קום׳בלק׳ושמע׳האזינה׳עדי׳בן׳צפר׳
20 * צאמר׳הנה׳ברך׳לקחתי׳וברך׳ולא׳אשיבנה׳
21 * לא׳הביט׳און׳ביעקב׳ולא׳ראה׳עמל׳בישראל׳
יהוה׳אלהיו׳עמו׳ותרועת׳מלך׳בו׳:
22 * אל׳מוציאם׳ממצרים׳כתועפות׳לו׳כמו׳
23 * כי׳לא׳נחש׳ביעקב׳ולא׳קסם׳בישראל׳
כעת׳יאמר׳ליעקב׳ולישראל׳מה׳פעל׳אל׳:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Quis numerabit pulverem 10
Jacob, & (f) numerabit sobolem Israelis; moriatur anima mea (g) morte justorum, sit q; novissimum meum sicut ipse. Tunc dixit Balac Ba- 11
laamo, Quid fecisti mihi; ut maledicteres inimicis meis accepi te, at ecce benedixisti benedicendo. Respondit au- 12
tem, & dixit; Nonne quod posuerit Dominus in ore meo, hoc sollicitus ero dicere? Di- 13
xitque ei Balac, Veni quæso mecum in locum alterum; videbis eum inde, tantummodò extremam partem ejus vidisti, nec totum vidisti, & inde mihi maledic illi. Af- 14
sumpsit igitur eum in agrum speculatorum ad verticem (h) Phasga, & ædificavit septem altaria, imposuitque vitulum & arietem super altare. Et 15
dixit ad Balac, Subsiste juxta holocausta tua, ego verò occurram illuc. Sed vocavit 16
angelus Domini Balaamum, posuitque verbum in ore ej⁹, dixitque, Revertere ad Balac, sicque loquaris. Venit 17
igitur ad eum, at ecce stabat juxta holocausta sua, principesque Moab erant cum illo: Et dixit ei Balac, Quid locutus est Dominus? Tunc 18
assumpsit parabolam suam, et dixit; Surge Balac, & audi, ausculta testimonium meum fili Sephor. Non est homo 19
Deus ut mentiatur, & filius hominis ut pœniteat ipsum, Ipse dixit, & non faciet? loquetur, & non præstabit illud? Ecce ad benedicen- 20
dum assumptus sum; benedicam, & non avertam illam. Non aspexi iniquitatem in 21
Jacob, neque vidi prævaricationem in Israel: Dominus Deus ejus est cum eo, et clangor regis in eo. (i) Deus e- 22
dixit eos ex Ægypto, (k) sicut vobur unicornis est ei. Non est enim augurium in 23
Jacob, neque divinatio in Israel. Sicut hoc tempore dicetur Jacob & Israeli, Quid fecit Deus?

VER. SAM. (f) eloquetur accubitum (g) mortibus cantantibus, (h) speculæ, (i) Potens (k) volatus altitudinis est ei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * يا مَن يعدُّ نسلَ يعقوبَ * ويحصي دريةَ اسرائيلَ * اسألكَ انْ تموتَ نفسي موتَ المستقيمين *
11 ويكونَ آخري مثلَهم * قالَ لهُ بالاقَ * ماذا صنعتَ بي * دعوتُكَ لتسبَّ اعدائي * فاذا بكَ
12 مبارِكٌ فيهم * فاجابَهُ وقالَ لهُ * الا انَّ ما يلقيني اللهُ احفظهُ واقولهُ * قالَ * تعالَ معي الى موضعٍ
13 آخرَ تنظرُ منهُ * لكنَّكَ تنظرُ بعضهُ لا كلَّهُ * فلعلَّكَ تستطيعُ انْ تسبَّهُ * فاخذهُ الى الصفيحِ
14 المسرفةِ على رأسِ القلعةِ * فبنى هناكَ سبعةَ مذابحَ * وقربَ ثورًا وكبشًا على كلِّ مذبحٍ * وقالَ
15 لهُ * قفْ ههنا عندَ قربانِكَ * وانا التقي منْ ههنا * فوافى امرُ اللهِ بلعامَ * ولقنهُ كلامًا فقالَ * ارجعْ
16 الى بالاقَ وقلْ كذا * فجاءَ اليهِ وهوَ واقفٌ عندَ قربانهِ * ورؤساءُ مآبَ معهُ * قالَ ماذا قالَ اللهُ *
17 * فضربَ مثلهُ وقالَ * قمْ يا بالاقُ * واسمعْ واصغِ لقولي يا ابنَ صفورَ * ليسَ القادرُ كالناسِ
18 فيكذبَ * ولا كبني آدمَ فيندمَ * اترآهُ يقولُ ولا يفعلُ * او يتكلمُ كلامًا ولا يقومُ مقامهُ *
19 * الّا انَّ بركاتٍ قد قبلتُها فاباركُ فيهم * ولا اردُّها * مما لم يبصرْ عِلًّا في آلِ يعقوبَ * ولا دعلًا في اسرائيلَ *
20 فاللهُ ربهم معهم * ومحابةُ الملكِ لهم * القادرُ المخرجُ لهم من مصرَ كآرِ الريمِ مانعٌ عنهم * ولا
21 طيرَ تحبكُ في آلِ يعقوبَ * ولا قسامةَ سوبرٍ في آلِ اسرائيلَ * وانما يقالُ لهم ما صنعَ القادرُ فقط *

O quis poterit numerare stirpem Jacob, & computet generationẽ Israël? Rogo te ut moriatur anima mea morte justorũ, & finis meo similis ipsorũ. Dixit illi Balac, Quid fecisti mihi? vocavi te ut convitiaretis inimicos meos, & ecce tu benedicis eis. Respondit ei, ac dixit illi; Nonne quod significat mihi De⁹, servabo, & dicam? Ait, Veni mecũ ad aliũ locum ex quo videbis eum, verùm videbis partem ipsius, non totũ: si fortè possis imprecari illi. Duxitq; eis ad castellum excelsum super verticem arcis: & ædificavit ibi septem altaria, obtulitq; bovem & arietẽ super unoquoque altari. Et ait illi, Sta hic apud sacrificiũ tuũ & ego obviam ibo illuc. Venit ergò mandatum Dei ad Balaam, & significavit ei sermonem, & ait; Revertere ad Balac, & dicito sic. Venit ergò ad eum stantem apud sacrificium suũ, & principes Moab cum illo. Ait, Quid inquit Deus? Protulitq; parabolam suam, & dixit; Surge ô Balac & audi, atq; ausculta sermonem meũ, ô fili Sephor. Non est Potentissimus sicut homines ut mentiatur, neq; sicut filii Adam ut pœniteat se. Num dicit, & non operatur? aut profert sermonem, & non subsistit loco? Non nisi benedictionibus quas accepi, benedicam illis, & non revocabo eas. Eò quòd non viderit fraudem in stirpe Jacob, neq; dolũ in progenie Israël, ideo Deus Dominus eorum cum ipsis est, & amicitia Regis pro ipsis est. Potens, qui eduxit eos ex Ægypto, tanquã vigilantissimo rhinoceros protegit eos: Nec est auspiciũ quod officiat progeniei Jacob, nec ars pythonica quæ valeat in stirpe Israël. Et quidem dicetur eis, Quid fecerit Potens tantum?

ספר במדבר: כד

.se elevabit minor leo sicut & ,surget major leo sicut populus En
24 הֵן עָם כְּלָבִיא יָקוּם וְכַאֲרִי יִתְנַשָּׂא
.biberit occisorum sanguinem & ,prædam comederit donec ,cubabit Non
לֹא יִשְׁכַּב עַד־יֹאכַל טֶרֶף וְדַם־חֲלָלִים יִשְׁתֶּה:
,ei maledicas non maledicendo Etiam : Bilham ad Balac dixit Et
25 וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם גַּם־קֹב לֹא תְקַבֶּנּוּ
ad dixit & ,Bilham respondit Et ei benedicas non benedicēdo etiam
גַּם־בָּרֵךְ לֹא תְבָרְכֶנּוּ: וַיַּעַן בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֶל־
26 loquetur quod Omne ,dicendo te ad sum locutus Nonne .: Balac
בָּלָק הֲלֹא דִבַּרְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר כָּל אֲשֶׁר־יְדַבֵּר
,obsecro Io : Bilham ad Balac dixit Et ? faciam illud,Dominus
27 יְהוָה אֹתוֹ אֶעֱשֶׂה: וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם לְכָה־נָּא
: Dei oculis in rectum fuerit forte si ,alium locum ad te capiam
אֶקָּחֲךָ אֶל־מָקוֹם אַחֵר אוּלַי יִישַׁר בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים
,Pehor caput Bilham Balac cep.t Et .inde m.hi ei maledices &
28 וְקִבַּרְתּוֹ לִי מִשָּׁם: וַיִּקַּח בָּלָק אֶת־בִּלְעָם רֹאשׁ הַפְּעוֹר
Ædifica :Balac ad Bilham dixit Et .solituamm jacies super respiciens
29 הַנִּשְׁקָף עַל־פְּנֵי הַיְשִׁמֹן: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־
,juvencos septem hoc in mihi fac præparare & ,altaria septem hoc in mihi
לִי בָזֹה שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת וְהָכֵן לִי בָּזֹה שִׁבְעָה פָּרִים
: Bilham dixit quemadmodum ,Balac fecit Et .arietes septem &
30 וְשִׁבְעָה אֵילִם: וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר אָמַר בִּלְעָם
.altari in arietem & juvencum fecit ascende &
וַיַּעַל פָּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ:

CAP. XXIIII. כד

benedicendum ad Domini oculis in bonum quòd ,Bilham vidit Et
1 וַיַּרְא בִּלְעָם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְבָרֵךְ אֶת־
:auguriorum occursum in vice in vice sicut abiit non & ;Israeli
יִשְׂרָאֵל וְלֹא־הָלַךְ כַּפָּעַם בְּפַעַם לִקְרַאת נְחָשִׁים
,suos oculos Bilham elevavit Et .sua facies desertum ad posuit &
2 וַיָּשֶׁת אֶל־הַמִּדְבָּר פָּנָיו: וַיִּשָּׂא בִלְעָם אֶת־עֵינָיו
spiritus eum super fuit & :suas tribus ad habitantem Israel vidit &
וַיַּרְא אֶת־יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לִשְׁבָטָיו וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ
ipsius filius Bilham Dixit : ait & ,suam parabolā tulit Et .Dei
3 אֱלֹהִים: וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ
eloquia audiens Dixit .oculo occlusus vir d xit & ,Behor
בְּעֹר וּנְאֻם הַגֶּבֶר שְׁתֹם הָעָיִן: נְאֻם שֹׁמֵעַ אִמְרֵי־
4 .oculis discooperlus & ,cadens ,viaebit sibi sufficientis visionem qui : Dei
אֵל אֲשֶׁר מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה נֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם:
! Israel tua habitacula ,Jahacob tua tentoria sunt bona Quàm
5 מַה־טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל:
plantavit tentoria sicut ;flumen super horti sicut,sunt extensa torrētes Sicut
6 כִּנְחָלִים נִטְּיוּ כְּגַנָּת עֲלֵי נָהָר כַּאֲהָלִים נָטַע
ejus situlis è aqua Fluet .aquas super cedri sicut ,Dominus
7 יְהוָה כַּאֲרָזִים עֲלֵי־מָיִם: יִזַּל־מַיִם מִדְלָיו
elevabitur & ;ej' rex ,Agag pre exaltabitur & :multis aquis in ej' semē &
וְזַרְעוֹ בְּמַיִם רַבִּים וְיָרֹם מֵאֲגַג מַלְכּוֹ וְתִנָּשֵׂא
.ejus regnum
מַלְכֻתוֹ:

Versio VULG. LAT.

24 Ecce populus ut leæna consurget, & quasi leo erigetur: non accubabit donec devoret prædam, & occisorum sanguinem bibat. Dixítque Balac ad Balaam, Nec maledicas ei, 25 nec benedicas. Et ille ait, Nónne dixi tibi, quòd quidquid mihi Deus imperaret, 26 hoc facerem? Et ait Balac ad eum, Veni & ducam te ad alium locum: si fortè placeat Deo ut inde maledicas eis. 27 Cúmque duxisset eum super verticem montis Phogor, qui respicit solitudinem, 28 Dixit ei Balaam; Ædifica mihi hic septem aras, & para totidem vitulos, ejusdémque numeri arietes. 29 Fecit Balac ut Balaam dixerat: impositque vitulos & arietes per singulas aras.

CAP. XXIV.

1 Cúmque vidisset Balaam, quòd placeret Domino ut benediceret Israeli, nequaquā abiit, ut antè perrexerat, ut augurium quæreret: sed dirigens contra desertum vultum 2 suum, Et elevans oculos, vidit Israel in tentoriis commorantem per tribus suas: Et irruente in se spiritu Dei, 3 Assumptâ parabolâ, ait; Dixit Balaam filius Beor; dixit homo, cujus obturatus est oculus; 4 Dixit auditor sermonum Dei, qui visionem Omnipotentis intuitus est, qui cadit, & sic aperiuntur oculi ejus; 5 Quàm pulchra tabernacula tua Jacob, & tentoria tua 6 Israel! Ut valles nemorosæ, ut horti juxta fluvios irrigui, ut tabernacula quæ fixit Dominus, quasi cedri prope 7 aquas. Fluit aqua de situla ejus, & semen illius erit in aquas multas. Tolletur propter Agag, rex ejus, & auferetur regnum illius.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 Ἰδοὺ λαὸς ὡς σκύμνος ἀναστήσεται, καὶ ὡς λέων (π) γαυριωθήσεται· οὐ κοιμηθήσεται ἕως φάγῃ θήρας, καὶ αἷμα τραυματιῶν πίεται.
25 Καὶ εἶπε Βαλὰκ πρὸς Βαλαάμ, Οὔτε καταράσῃ μοι αὐτὸν, οὔτε εὐλογῶν μὴ εὐλογήσῃς αὐτόν. (ρ) Καὶ
26 ἀποκριθεὶς Βαλαὰμ, εἶπε τῷ Βαλὰκ, Οὐκ ἐλάλησά σοι, λέγων, Τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν λαλήσῃ ὁ Θεὸς, τοῦτο ποιήσω;
27 Καὶ εἶπε Βαλὰκ πρὸς Βαλαάμ, Δεῦρο δὴ ἀγάγω σε εἰς τόπον ἄλλον, εἰ ἀρέσει τῷ Θεῷ, καὶ καλέσαί μοι αὐτὸν ἐκεῖθεν. Καὶ παρέλαβε Βαλὰκ τὸν Ba-
28 λαὰμ (σ) ὅπι κορυφὴν τοῦ Φογὼρ, τὸ
29 ἐπιβλέπον εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ εἶπε Balaàμ πρὸς Βαλὰκ, Οἰκοδόμησόν μοι ὧδε ἑπτὰ βωμοὺς, καὶ ἑτοίμασόν μοι
30 ὧδε ἑπτὰ μόσχους, καὶ ἑπτὰ κριούς. Καὶ ἐποίησε Βαλὰκ καθάπερ εἶπεν αὐτῷ Βαλαάμ. καὶ ἀνήνεγκε μόσχον καὶ κριὸν ὅπι τὸν βωμόν.

MS.A. (π) γαυριωθήσεται· (ρ) Ἀποκριθεὶς δὲ (σ) ἐπὶ τὴν κορυφὴν

ΚΕΦ. κδ'.

1 Καὶ ἰδὼν Βαλαὰμ ὅτι καλὸν ἔστιν ἐναντίον κυρίου εὐλογεῖν τὸν Ἰσραὴλ, οὐκ ἐπορεύθη κατὰ τὸ (α) εἰωθὸς αὐτῷ εἰς συνάντησιν τοῖς οἰωνοῖς, καὶ
2 ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον αὐτῆς εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἐξάρας Βαλαὰμ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καθορᾷ τὸν Ἰσραὴλ ἐσκηνωμένον κατὰ φυλάς· καὶ ἐγένετο ἐπ'
3 αὐτῷ πνεῦμα Θεοῦ. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπε, Φησὶ Βαλαὰμ υἱὸς (β) Βεὼρ, φησὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ (γ)
4 ἀληθινῶς ὁρῶν, Φησὶν ἀκούων (δ) λόγια ἰσχυροῦ, ὅστις ὅρασιν Θεοῦ εἶδεν ἐν ὕπνῳ· (ε) ἀποκεκαλυμμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ.
5 Ὡς (ζ) καλοὶ οἱ οἶκοί σου Ἰακὼβ, αἱ
6 σκηναί σου Ἰσραήλ. Ὡσεὶ νάπαι σκιάζουσαι, καὶ ὡσεὶ παράδεισοι ἐπὶ ποταμῶ, καὶ ὡσεὶ σκηναὶ, ἃς ἔπηξε (η) κύριος, καὶ ὡσεὶ κέδροι παρ' ὕδατα. Ἐξ-
7 ελεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ, καὶ κυριεύσει ἐθνῶν πολλῶν· καὶ ὑψωθήσεται ἡ Γὼγ (ϑ) βασιλεία, καὶ αὐξηθήσεται (ι) βασιλεία αὐτοῦ.

MS.A. (α) εἰωθὸς εἰς (β) Βαιὼρ, (γ) ἀληθινὸς (δ) λόγια Θεοῦ ἰσχυροῦ, (ε) ἀπεκαλυμμένοι (ζ) καλοὶ οἶκοί σου (η) κύριος ὡσεὶ (ϑ) βασιλεία αὐτοῦ, καὶ (ι) ἡ βασιλεία

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܗܘ ܥܡܐ ܐܝܟ ܓܘܪܐ ܕܐܬܩܝܡ ܘܐܝܟ ܐܪܝܐ ܕܐܬܪܥܡ ܠܐ ܢܪܒܥ ܥܕܡܐ ܕܐܟܠ ܛܪܦ ܘܕܡ ܩܛܝܠܐ ܢܫܬܐ.
25 ܘܐܡܪ ܒܠܥܡ ܠܒܠܩ ܠܐ ܬܠܛ ܠܗ ܒܠܚܘܕ ܠܐ ܬܒܪܟ ܠܗ ܒܒܪܟ.
26 ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟ ܐܢ ܟܠ ܕܡܠܠ ܝܗܘܐ ܐܢܐ ܐܥܒܕ. * ܘܐܡܪ ܒܠܩ ܠܒܠܥܡ ܠܐ ܐܬܝ ܗܟܐ ܠܐܬܪ ܐܚܪ ܕܡܢ ܐܢ ܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝ ܐܠܗܐ ܘܬܠܛ ܠܝ ܡܢ ܬܡ.
27 ܘܐܡܪ ܒܠܩ ܠܒܠܥܡ ܐܬܐ ܗܠܟ ܢܐ ܐܢܐ ܐܣܒܠ ܠܟ ܠܐܬܪ ܐܚܪ. * ܘܐܡܪ ܒܠܥܡ ܠܒܠܩ ܐܬܐ ܗܠܟ ܢܐ ܐܢܐ ܐܣܒܠ ܠܟ ܠܐܬܪ ܐܚܪ.
28 ܘܐܬܐ ܒܠܩ ܠܪܝܫ ܦܥܘܪ ܕܡܫܩܦ ܥܠ ܦܢܝ ܝܫܝܡܘܢ. * ܘܐܡܪ ܒܠܥܡ ܠܒܠܩ ܒܢ ܠܝ ܗܟܐ ܫܒܥ ܡܕܒܚܬ ܘܐܣܩ ܠܝ ܗܟܐ ܫܒܥ ܬܘܪܐ ܘܫܒܥ ܕܟܝܐ.
29 ܘܥܒܕ ܒܠܩ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܒܠܥܡ ܘܐܣܩ ܬܘܪ ܘܟܒܫ ܥܠ ܟܠ ܡܕܒܚ ܘܡܕܒܚ.
30 ܘܐܡܪ ܒܠܥܡ ܠܒܠܩ ܩܘܡ ܠܟ ܥܠ ܥܠܬܟ ܘܐܢܐ ܐܙܠ ܐܣܬܪ. ܘܐܬܐ ܐܠܗܐ ܠܒܠܥܡ ܘܡܠܬ ܒܦܘܡܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܬ ܫܒܥ ܡܕܒܚܬ ܣܕܪܬ ܘܐܣܩ ܬܘܪ ܘܟܒܫ ܥܠ ܟܠ ܡܕܒܚ.

* ܦܪܩܐ * ܟܕ *

1 * ܘܚܙܐ ܒܠܥܡ ܕܫܦܝܪ ܩܕܡ ܝܗܘܐ ܠܒܪܟ ܠܝܫܪܝܠ ܘܠܐ ܗܠܟ ܟܕܒܥܝܢ ܠܩܪܝܢ ܠܩܒܠ ܢܚܫܐ ܐܠܐ ܐܦ ܠܐ ܐܬܗ ܟܕ ܗܘ ܥܒܕ ܒܫܢܝ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

24 והא עמא כליתא שרי וכאריא יתנטל לא ישרי בארעיה עד דיקטול קטול ונכסי עממיא יירת:
25 ואמר בלק לבלעם אף מילט לא תלוטנון אף ברכא לא תברכנון:
26 ואתיב בלעם ואמר לבלק הלא מללית עמך למימר כל די ממלל יי יתיה אעבד:
27 ואמר בלק לבלעם אתא כען ארבר נך לאתר אוחרן אם יהי רעוא מן קדם יי ותלוטיה לי מתמן:
28 ודבר בלק ית בלעם ריש רמתא דמסתכיא על אפי בית ישימון:
29 ואמר בלעם לבלק בני לי הכא שבעא מדבחין ואתקין לי הכא שבעא תורין ושבעא דכרין:
30 ועבד בלק כמא די אמר בלעם ואסיק תור ודכר על כל מדבח: כד

וחזא בלעם ארי תקין קדם יי לברכא ית ישראל ולא הלך כזמנין בזמן אלהין לקדמות נחשיא ושוי לקביל ענלא דעברו ישראל:
2 ובמדברא אפוהי וזקף בלעם ית עינוהי וחזא ית ישראל שרן לשבטוהי ושרת עלוהי רוח נבואה מן קדם יי:
3 ונטל מתליה ואמר אמר בלעם בריה בעור ואמר גברא דשפיר חזי:
4 אמר דשמע מימר מן קדם אל וחזו מן קדם שדי חזי שכיב ומתגלי ליה:
5 מה טבא ארעך יעקב בית משרתך ישראל: כנחלין דמדברין כגינת
6 שקיא דעל פרת כבסמיא דנציב יי כארזין דנציבין על מיא:
7 יסגי מלכא דיתרבא מבנוהי וישלוט בעממין סגיאין ויתקוף מאגג מלכיה ותתנטל מלכותיה:

Targum ONKELOS.

24 Ecce populus ut leæna habitabit, & ſicut leo exaltabitur: non habitabit in terra ſua, donec occîdat occiſionem & ſubſtantias populorum hæreditabit. Dixitque Balac ad Balaã; Neq; maledicas ei, neq; benedicas. Reſponditq; Balaam, & dixit ad Balac: Nonne locutus fui tecum, dicens; Quodcunq; loquetur Dominus, illud faciam? Dixitq; Balac ad Balaã; Veni nunc, ducam te in alterum locum: ſi fortè erit voluntas corã Domino, ut maledicas ei inde pro me. Et duxit Balac Balaam in verticẽ collis, qui reſpicit contra facié Beth-jeſſimõ. Dixitq; Balaam ad Balac; Ædifica mihi hîc ſeptem aras, & para mihi hic ſeptem boves, & ſeptem arietes. Et fecit Balac ſicut dixerat Balaam: & obtulit bovem & arietem ſuper unaquaque ara.

CAP. XXIV.

1 VIditq; Balaam, quòd placeret coram Domino ut benediceret Iſraeli; & non abiit ſicut antea, ut auguria quæreret: ſed poſuit faciem ſuam ad vitulum quem fecerãt
2 filii Iſrael in deſerto. Et levavit Balaam oculos, & vidit Iſrael commorantem per tribus ſuas: & quievit ſuper eum
3 ſpiritus prophetiæ à facie Domini. Et aſſumpſit parabolam ſuam, & ait: dicit Balaam filius Beor; & dicit vir qui pul-
4 chrè vidit. Dicit, qui audit verbum à facie Dei: qui viſionem à facie omnipotentis videt; cadens, & revelatur ei.
5 Quam bona eſt terra tua Jacob, & domꝰ habitationis tuæ
6 Iſrael! Sicut torrentes diffluentes; ſicut hortus irriguus, qui eſt juxta Euphratem: ſicut aromata quæ plantavit Dominus; ſicut cedri quæ plantatæ ſunt
7 juxta aquas. Creſcet rex qui ungetur de filiis ſuis, & dominabitur populorum multorum: & roborabitur magis quam Agag rex ejus, & elevabitur regnum illius.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 * זאת עם כלביא יקום וכאריה יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה:
25 ** ויקם בלעם וילך וישב למקמו וגם בלק הלך לדרכו:
26 ויגד בלעם לבלק הלא דברתי אל מלאכיך לאמר
27 אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי יהוה לעשות טובה או רעה מלבי אשר ידבר יהוה אתו אדבר:
28 ** ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים:
29 ** וישא משלו ויאמר נאם בלעם בן בעור ונאם הגבר שתם העין:
30 נאם שמע אמרי אל ודעת עליון יחזה מחזה שדי נפל וגלוי עינים:
31 * אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת:
32 והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר אויביו והישראל עשה חיל:
33 וירד מיעקב והאביד שריד מעיר:
34 * וירא את עמלק וישא משלו ויאמר ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד:
35 * וירא את הקיני וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים בסלע קנך:
36 כי אם היה לבער קין עד מה אשור תשבך:
37 * וישא משלו ויאמר אוי מי יחיה משומו אל:
38 וציים מיד כתים ועני אשור ועני עבר וגם הוא עדי אבד:
39 * ויקם בלעם וילך וישב למקמו וגם בלק הלך לדרכו:

VERSIO SAMARITANA.

24 * זאת העם כלביא יקום וכאריה יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה:
25 ** ויקם בלעם וילך וישב למקמו וגם בלק הלך לדרכו:
26 ויגד בלעם לבלק הלא דברתי אל מלאכיך לאמר
27 אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי יהוה לעשות טובה או רעה מלבי אשר ידבר יהוה אתו אדבר:
28 ** ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים:
29 ** וישא משלו ויאמר נאם בלעם בן בעור ונאם הגבר שתם העין:
30 נאם שמע אמרי אל ודעת עליון יחזה מחזה שדי נפל וגלוי עינים:
31 * אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת:
32 והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר אויביו והישראל עשה חיל:
33 וירד מיעקב והאביד שריד מעיר:
34 * וירא את עמלק וישא משלו ויאמר ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד:
35 * וירא את הקיני וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים בסלע קנך:
36 כי אם היה לבער קין עד מה אשור תשבך:
37 * וישא משלו ויאמר אוי מי יחיה משומו אל:
38 וציים מיד כתים ועני אשור ועני עבר וגם הוא עדי אבד:
39 * ויקם בלעם וילך וישב למקמו וגם בלק הלך לדרכו:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Ea populus ſicut catulus leonis exurget, et ſicut leo exiolet ſe; non (l) cubabit donec devoraverit prædam, et ſanguinẽ occiſorũ biberit. Dixit autem Balac Balaamo, Etiam maledicendo ne maledicas illi, atque etiam benedicendo ne benedicas illi. Reſpondit verò Balaam, et dixit ad Balac, Nónne dixi in hunc modum; Omne verbum quod loquetur Dominus, illud faciã? Tum dixit Balac Balaamo, Ito quæſo, ducam te in locum alium: fortaſſe vectum erit in oculis Dei, ut mihi maledicas illi inde. Et duxit Balac Balaamum ad verticem Phogor qui reſpicit verſùs ſolitudinem. Dixitq; Balaam ad Balac, Ædifica mihi hîc ſeptem altaria, & præparato mihi hîc ſeptem vitulos, & ſeptem arietes. Fecitq; Balac ut dixerat Balaã, et impoſuit vitulum, et arietem ſuper altare.

CAP. XXIIII.

1 VIdens autem Balaam quòd placeret Domino ut benediceret Iſraeli, non ivit ut antea ſolebat in occurſum auguriorum, ſed poſuit verſùs deſertum faciem ſuam. Suſtulitq; Balaam oculos ſuos, & vidit Iſraelem habitantem per tribus ſuas, ſuitque ſuper eum ſpiritus
3 Dei. Tunc aſſumens parabolam ſuam, dixit; (a) Dicit Balaam filius Beor, (b) dicit inquam, homo apertos oculos
4 habens, Qui viſionem (c) omnipotentis vidit, qui cadit oculos diſcoopertus. Quãm
5 bona ſunt tabernacula tua, Jacob, & habitacula tua, Iſrael! Sicut valles nemoroſæ, ſicut horti juxta fluvium, ſicut tabernacula quæ tetendit Dominꝰ, ſicut cedri juxta
7 aquas. (d) Fluet aqua de ſitula ejus, et (e) ſemen ejus in aquas multas; extolletúrque præ Gog rex ejus, & exaltabitur regnum ejus.

VER. SAM. (l) dormiet (a) Fidelis (b) fidelis: (c) campeſtrem (d) ſtillans (e) brachium.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * وهو سعب كالليوه يقوم * وكاسد يرتفع ولا يضطجع الي ان ياكل الفريسه * ويسرب دم الصرعي *
25 * قال له بالاق * اذ لا تسبه سبا ولا تباركه بركة * فاجابه قايلا * الم اقل لكم ان كلما
26 يقوله الله فاصنعه * قال * تعال احدك الي موضع اخر * فلعله ان يسهل من عند الله سبه * فسبه
27 لي من هناك * فاخذه الي راس الرابية المطلعة على وجه السماوة * قال ابن لي سبعة مذابح *
28 واعد لي سبعة ربوب * وسبعة اكبش * فصنع كما قال له * وقربا ثورا وكبشا على المذبح *
29 * الفصل الرابع والعشرون *
30 * فلما راى بلعام ان الاصلح عند الله تبريك الاسرايليه * لم يمض كالمرتين الاوليين في
1 طلب الفالات * واقبل بوجهه الي برهم * فلما مد بصره ورآهم نازلين على نظام اسباطهم *
2 حل عليه نبوه الله * فضرب مثله وقال * قل يا بلعام بن بعورا * وقل ياتها الرجل الحديد
3 البصر * وقل يا سامع اقوال القادر * وناظر مناظر الكافي * وهو نايم * وهو مفتوح العين *
4 5 ما
6 اجود اخبيتك يا نسل يعقوب * ومنازلكم يا ال اسرايل * فهي كاوديه ممدوده * وكجنات على نهر *
7 وكمضارب ضربها الله * وكارز على ماء * يهطل الماء من دواليه * وعرسه في ماء عزير * ويرتفع
من اعاغ ملكه * ويساني مملكته *

Et ipſe populus eſt qui ut leæna conſurgit, & ut leo erigitur, & non cubabit donec comedat prædam, & bibat ſanguinem proſtratorum. Dixit ei Balac, Cùm non maledicas ei malefictione, ne benedicas ei benedictione. Reſpondit ei, dicens; Nónne dixi tibi, quòd quicquid dicet Deus, faciam? Ait, Veni, ducam te ad alium locum; utrùm fortè facilis reddatur à Deo maledictio ejus, & maledices illum mihi inde. Duxitque eum ad ſummitatem collis qui reſpicit faciem ſolitudinis. Ait, Ædifica mihi ſeptem altaria, & para mihi ſeptem vitulos, & ſeptem arietes. Fecitq; ſicut dixit ei, & obtulerunt ambo bovem & arietem ſuper quolibet altari.

CAP. XXIV.

Cum autem vidiſſet Baldam præſtantius eſſe apud Deum benedicere Iſraelitas, non abiit ut duabus primis vicibus ad quærenda omina, ſed convertit faciem ſuam ad deſertum eorum. Cúmque extendiſſet faciem ſuam, & vidiſſet eos habitantes ſecundùm ordinem tribuum ſuarum, deſcendit ſuper eum prophetia Dei. Protulitq; proverbium ſuum, & ait, Dic ô Balaam fili Beor, & dic ô vir acuti obiutûs, Et dic ô auditor ſermonum Potentis, & videns viſiones Satisfactoris, qui dormit & habet oculum apertum. Quàm bona tentoria tua, ô ſtirps Jacob, & habitacula veſtra, ô progenies Iſrael! Sunt enim veluti valles protenſa, & velut viridaria ſecus flumen, & ut tentoria quæ fixit Deus, & quaſi cedri ſecus aquam. Proſtuit aqua è rotis ejus, & planta ejus in aqua copioſa, & exaltabitur pluſquam Agag rex ejus, & extolletur regnum ejus.

ספר במדבר : כד

Comedet .ei unicornis *indefatigationes* sicut :Ægypto ex eum *educens* Deus
8 אֵל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם כְּתוֹעֲפֹת רְאֵם לוֹ יֹאכַל
transfiget suis sagittis & ,exossabit eorum ossa & :ejus *angustiatores* gentes
גּוֹיִם צָרָיו וְעַצְמֹתֵיהֶם יְגָרֵם וְחִצָּיו יִמְחָץ :
? eum suscitabit quis ,major leo ut & ,leo sicut accubuit ,se Incubuit
9 כָּרַע שָׁכַב כַּאֲרִי וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ
est iratus Et .*maledictus* tibi maledicentes & : *benedictus* tibi Benedicentes
מְבָרֶכְיךָ בָּרוּךְ וְאֹרְרֶיךָ אָרוּר : וַיִּחַר—
Balac dixit & ,suas *vol.n complosit* & ,Bilham *in* Balac *nasus*
אַף בָּלָק אֶל־בִּלְעָם וַיִּסְפֹּק אֶת־כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלָק
benedixisti ecce & ,te vocavi meis inimicis maledicendū Ad : Bilham ad
אֶל־בִּלְעָם לָקֹב אֹיְבַי קְרָאתִיךָ וְהִנֵּה בֵּרַכְתָּ
.tuum locum ad tibi fuge nunc Et .vicibus tribus jam benedicendo
11 בָּרֶךְ וֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים : וְעַתָּה בְּרַח־לְךָ אֶל־מְקוֹמֶךָ
.gloria à Dominus te *prohibuit* ecce & ,te honorabo Honorando : Dixi
אָמַרְתִּי כַּבֵּד אֲכַבֶּדְךָ וְהִנֵּה מָנָעֲךָ יְהוָה מִכָּבוֹד :
,*tuos legates ad* etiam Nonne :Balac ad Bilham dixit Et
12 וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק הֲלֹא גַם אֶל־מַלְאָכֶיךָ
Balac mihi dederit Si : dicendo ,sum locutus ,me ad misisti quos
13 אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֵלַי דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר : אִם־יִתֶּן־לִי בָּלָק
,*os* transgredi potero non ,auro & ,argento *suæ domus plenitudinē*
מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוּכַל לַעֲבֹר אֶת־פִּי
loquetur quod :meo corde è malum vel bonum *faciendum ad* ,Domini
יְהוָה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלִּבִּי אֲשֶׁר־יְדַבֵּר
.meum populum ad *vadens* ego ecce nunc Et ? loquar illud ,Dominus
14 יְהוָה אֹתוֹ אֲדַבֵּר : וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי
tuo populo iste populus .est facturus quod ,tibi consulam ,Ito
לְכָה אִיעָצְךָ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךָ
Dixit : ait & ,suam parabolam *tulit* Et .*dierum novissimo* in
15 בְּאַחֲרִית הַיָּמִים : וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר נְאֻם
Dixit .*oculo occlusus* vir *ait* & ,Behor ipsius filius Bilham
16 בִּלְעָם בְּנוֹ בְעֹר וּנְאֻם הַגֶּבֶר שְׁתֹם הָעָיִן : נְאֻם
sibi sufficientis Visionem .Altissimi scientiā sciens & ,Dei eloquia audiens
שֹׁמֵעַ אִמְרֵי־אֵל וְיֹדֵעַ דַּעַת עֶלְיוֹן מַחֲזֵה שַׁדַּי
; nunc non & ,eum Videbo .*oculis discoopertus* & ,cadens ,videbit
יֶחֱזֶה נֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם : אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עַתָּה
virga surget & ,Jahacob ex stella Incessit .propè non & ,eum intuebor
אֲשׁוּרֶנּוּ וְלֹא קָרוֹב דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב וְקָם שֵׁבֶט
.Seth filios omnes destruet & ,Moab *angulos* transfiget & ,Israel ex
מִיִּשְׂרָאֵל וּמָחַץ פַּאֲתֵי מוֹאָב וְקַרְקַר כָּל־בְּנֵי שֵׁת :
; ejus inimicis Sehir possessio erit & ,possessa Edom erit Et
18 וְהָיָה אֱדוֹם יְרֻשָּׁה וְהָיָה יְרֻשָּׁה שֵׂעִיר אֹיְבָיו
faciet perdere &, Jahacob de dominabitur Et .virtutem *faciens* Israel &
19 וְיִשְׂרָאֵל עֹשֶׂה חָיִל : וְיֵרְדְּ מִיַּעֲקֹב וְהִאֲבִיד
,suam parabolam *tulit* & : Hamalec vidit Et .civitate de superstitem
שְׂרִיד מֵעִיר : וַיַּרְא אֶת־עֲמָלֵק וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ
ad usque ejus novissimum & ,Hamalec gentium Principium : dixit &
20 וַיֹּאמֶר רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי
.*peraditionem*
אֹבֵד :

Versio VULG. LAT.

8 Deus eduxit illum de Ægypto, cujus fortitudo similis est rhinocerotis. Devorabunt gentes hostes illius, ossáque eorum confringent, & perforabunt sagittis. Accubans dormivit ut leo, & quasi leæna, quā suscitare nullus audebit. Qui benedixerit tibi, erit & ipse benedictus: qui maledixerit, in maledictione reputabitur. Iratúsque Balac contra Balaam, complosis manibus, ait, Ad maledicēdū inimicis meis vocavi te, quibus è contrario tertiò benedixisti: Revertere ad locū tuū. Decreverā quidé magnificè honorare te, sed Dñs privavit te honore dispósito. Respondit Balaam ad Balac, Nónne nuntiis tuis, quos misisti ad me, dixi; Si dederit mihi Balac plenā domū suam argenti & auri, non potero prætérire sermonē Dñi Dei mei, ut vel boni quid vel mali proferam ex corde meo: sed quidquid Dñs dixerit, hoc loquar? Verūtamen pergens ad populū meū, dabo consilium, quid populus tuus populo huic faciat extremo tempore. Sumptā igitur parabolā, rursū ait, Dixit Balaam filius Beor; dixit homo, cujus obturatus est oculus; Dixit auditor sermonum Dei, qui novit doctrinam Altissimi, & visiones Omnipotentis videt, qui cadens apertos habet oculos; Videbo eum, sed non modó: intuebor illū, sed non propé. ORIETUR STELLA ex Jacob, & consurget virga de Israel: & percutiet duces Moab, vastabítque omnes filios Seth. Et erit Idumæa possessio ejus; hæreditas Seir cedet inimicis suis: Israel verò fortiter aget. De Jacob erit qui dominetur, & perdat reliquias civitatis. Cúmque vidisset Amalech, assumens parabolā, ait; Principiū gentiū Amalech, cujus extrema perdentur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 (κ) Θεὸς ὡδήγησεν αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτου, ὡς δόξα μονοκέρωτος αὐτῷ. ἔδηδε ἔθνη ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ τὰ πάχη αὐτῶν ἐκμυελιεῖ, καὶ ταῖς βολίσιν αὐτοῦ κατατοξεύσει ἐχθρόν.
9 Κατακλιθεὶς ἀνεπαύσατο ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἀναστήσει αὐτόν; οἱ εὐλογοῦντές σε, (λ) εὐλόγηται· καὶ οἱ καταρώμενοί σε, κεκατάραται. Καὶ ἐθυμώθη Βαλὰκ ἐπὶ Βαλαάμ, καὶ συνεκρότησε τὰς χεῖρας αὐτοῦ. καὶ εἶπε Βαλὰκ πρὸς Βαλαάμ, (μ) Καταρᾶς τὸν ἐχθρόν μου κέκληκά σε, καὶ ἰδοὺ εὐλογῶν εὐλόγησας (ν) πρίτον τοῦτο. Νῦν ἓν φεῦγε εἰς τὸν τόπον σου. εἶπα, Τιμήσω σε, καὶ νῦν ἐστέρησέ σε κύριος τῆς δόξης. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλὰκ, Οὐχὶ καὶ τοῖς ἀγγέλοις σου ἃ ἀπέστειλας πρός με, ἐλάλησα, λέγων; Ἐάν μοι δῷ Βαλὰκ πλήρη τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου, οὐ δυνήσομαι παρελθεῖν τὸ ῥῆμα κυρίου ποιῆσαι αὐτὸ καλὸν ἢ πονηρὸν παρ' ἐμαυτοῦ· (ξ) ὅσα ἂν εἴπῃ ὁ θεός, ταῦτα ἐρῶ. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἀποτρέχω εἰς τὸν τόπον μου. δεῦρο, συμβουλεύσω σοι, τί ποιήσει ὁ λαὸς οὗτος τὸν λαόν σου ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπε, Φησὶ Βαλαὰμ υἱὸς (ο) Βεώρ, φησὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀληθινῶς ὁρῶν, Ἀκούων λόγια θεοῦ, ἐπισήμου (π) ἐπισήμου παρὰ ὑψίστου, καὶ ὅρασιν θεοῦ ἰδὼν ἐν ὕπνῳ· (ρ) ἀποκεκαλυμμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ.
17 Δείξω αὐτῷ, καὶ οὐχὶ νῦν· μακαρίζω, καὶ οὐκ ἐγγίζει. ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακὼβ, (σ) ἀναστήσει ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραὴλ καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγοὺς Μωὰβ, καὶ περιοικοδομήσει πάντας (τ) υἱοὺς Σήθ. Καὶ ἔσται Ἐδὼμ κληρονομία, καὶ ἔσαι κληρονομία Ἡσαὺ ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ. καὶ Ἰσραὴλ ἐποίησεν ἐν ἰσχύι. Καὶ ἐξεγερθήσεται ἐξ Ἰακὼβ, καὶ ἀπολεῖ σωζόμενον ἐκ πόλεως. Καὶ ἰδὼν τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν, Ἀρχὴ ἐθνῶν Ἀμαλὴκ, καὶ τὸ ἀπέρμα αὐτῶν ἀπολεῖται.

Deus deduxit eum ex Ægypto, sicut gloria unicornis ei. Comedet gentes inimicorum suorum, & evassitudines eorum emedullabit, & jaculis suis sagittabit inimicum. Recumbens requievit ut leo, & ut catulus leonis: quis excitabit eum? Qui benedicunt te, benedicti sunt: & qui maledicunt te, maledicti sunt. Et iratus est Balac super Balaam, & plausum dedit manibus suis. Et dixit Balac ad Balaam, Maledicere inimicum meum vocavi te, & ecce benedicens benedixisti jam tertiò. Nunc ergò fuge in locum tuum. Dixi, Honorabo te, & nunc fraudavit te Dominus honore. Et dixit Balaam ad Balac: Nónne & nuntiis tuis, quos misisti ad me, locutus sum, dicens, Si mihi dederit Balac plenam domum suam argento, & auro, non potero transgredi verbum Domini, facere illud bonum aut malum apud me ipsum: quæcunque dixerit Deus, hæc dicam? Et ecce nunc vecurro in locum meum. Veni, consilium dabo tibi, quid faciet populus hic populum tuum in novissimo dierum. Et assumens parabolam suam, dixit: Dicit Balaam filius Beor, dicit homo verè videns, Audiens eloquia Dei, sciens scientiam (c) ab Altissimo, & visionem Dei videns in somno: revelati oculi ejus. (d) Ostendam ei & non modò: (e) beatifico, & non appropinquat. Orietur stella ex Jacob: exurget (f) homo ex Israel: & (g) percutiet duces Moab, & (h) prædabitur omnes filios Seth. Et (i) erit Edom hæreditas: & erit hæreditas Esau inimicus ejus. Et Israel fecit in fortitudine. Et exurget ex Jacob, & perdet eum, qui salvatur, de civitate. Et videns Amalec, & assumens parabolam suam, dixit; Initium gentium Amalec, et semen eorum peribit.

MS. A. (κ) Ὁ θεὸς (λ) ηὐλόγηται· (μ) καταράσασθαι (ν) τοῦτο πρίτον. (ξ) ὅσα ἐὰν εἴπῃ μοι ὁ θεὸς, (ο) Βαιὼρ, (π) ἐπισήμου ὑψίστου, (ρ) ἀποκαλυμμένοι (σ) καὶ ἀναστήσει (τ) τοὺς υἱοὺς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dei qui eduxit eos ex Ægypto róbore & altitudine suâ. Devorabit populus ejus hostes suos, & ossa eorum confringet, & dorsa eorum concidet. Cubavit & dormivit ut leo, & ut catulus leonis, & quis excitet eum? benedicentes tibi, benedicti erunt, & maledicētes tibi, maledicti. Excanduit autem ira Balac adversùs Belaam; & complosis manibus, ait Balac ad Belaam; Ad maledicendos hostes meos vocavi te, & ecce tu benedicēdo benedicis eis jam tribus vicibus. Nunc egredere, vade tibi in patriam tuam: dixeram me honorib⁹ te affecturum, sed ecce privavit te Domin⁹ honore. Respondit Belaam, dixitque ad Balac, Ecce legatis quoque tuis quos ad me miseras, dixeram; Etiamsi dederit mihi Balac plenam domū suā argento vel auro, non potero transgredi verbū oris Domini, & facere ex corde meo bonum aut malum: sed quod mihi dixerit Domin⁹, illud idē loquar. Nunc en pergo ad terram meam, sed veni ut consilium dem tibi quid facturus sit populus iste populo tuo in fine dierū. Proferens itaq; proverbium suum, ait, Dic Belaam fili Beor, dic vir cujus patens est oculus; Dic qui audisti sermonem Dei, & novisti mentem Altissimi, & visionem Dei vidisti cùm esses dejectus & apertos haberes oculos. Vidi eum, sed non jamdiu; & inspexi eum, sed non est proximus. Orietur stella ex Iacob, & surget princeps ex Israel, & perdet gigantes Moab, & subjugabit omnes filios Seth. Eritq; Adum hæreditas ejus; & Seir possessio inimicorum ejus, ipsius erit: & Israel vires acquiret. Descendet autem ex Iacob, et perdet eum qui evadet ex urbe. Deinde vidit Amalec, et proferens proverbium suum, ait; Caput populorum Amalec, ac finis ejus peribit in æternum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

אֱלָהָא דְאַפֵּיקְנָיוֹן מִמִּצְרַיִם תּוֹקְפָּא
וְרוֹמְמָא דִּילֵיהּ יְיכְלוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
נִכְסֵי עַמְמַיָּא סְנָאֵידוֹן וּבְגִוֵּיהוֹן
מַלְכֵיהוֹן יִתְפַּנְקוּן וְאַרְעָהוֹן יַחְסְנוּן:
9 יְנוּחַ יִשְׁרֵי בְּתַקּוֹף כְּאַרְיָא וּכְלַבְיָא
דְּלַיִת מַלְכוּ דְיִזְדָּעְזָעִנֵּיהּ בְּרִיכָךְ יְהוֹן
בְּרִיכִין וְלִיטָךְ יְהוֹן לִיטִין: וְתִקּוֹף
10 רְנוּ דְבָלָק לְבִלְעָם וְשַׁקְפִנוּן לִידּוֹהִי
וַאֲמַר בָּלָק לְבִלְעָם לְמֵילַט סְנָאַי
קְרִיתָךְ וְהָא בָּרֵךְ מְבָרַכְתָּ לָהוֹן דְּנָן
תְּלָת זִמְנִין: וּכְעַן אֲוִיל לָךְ לַאֲתָרָךְ
11 אֲמָרִית יְקָרָא אֵיקָרְנָךְ וְהָא מְנָעֲךָ יְיָ
מִן יְקָר: וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק הֲלָא
12 אַף לְאוֹנָדָךְ דִּי שַׁלַּחְתָּ לְוָתִי מַלֵּילִית
לְמֵימַר: אִם יִתֶּן לִי בָּלָק מְלֵי בֵיתֵיהּ
13 כְּסַף וּדְהַב לֵית לִי רְשׁוּ לְמֶעְבַּד טָבְתָא
אוֹ בִישְׁתָּ מֵרְעוּתִי דִּי יְמַלֶּל יְיָ יְתֵימַר
אֲמַלֵּל: וּכְעַן הָא אֲנָא אָזֵל לְעַמִּי
14 אֵתָא אֲמַלְכָנָךְ מָה דְּתַעֲבִיד וְאַחֲוִי
לָךְ מָה דְּיֵעְבֵּיד עַמָּא הָדֵין לְעַמָּךְ
15 בְּסוֹף יוֹמַיָּא: וּנְטַל מַתְלֵיהּ וַאֲמַר
אֲמַר בִּלְעָם בְּרֵיהּ בְּעוֹר וַאֲמַר גַּבְרָא
16 דְּשַׁפִּיר חָזֵי: אֲמַר דְּשָׁמַע מֵימַר מִן
קֳדָם אֵל וְיָדֵע מַדַּע מִן קֳדָם עִלָּאָה
חֲזִיוֹ מִן קֳדָם שַׁדַּי חָזֵי שָׁכִיב וּמִתְגַּלְיָ
17 לֵיהּ: חֲזִיתֵיהּ וְלָא כְעַן סְכִיתֵיהּ וְלָא
אִיתְוֵהִי קָרִיב כַּד יְקוּם מַלְכָּא
מִיַּעֲקֹב וְיִתְרְבֵּא מְשִׁיחָא מִישְׂרָאֵל
וְיִקְטוֹל רַבְרְבֵי מוֹאָב וְיִשְׁלוֹט בְּכָל
18 בְּנֵי אֱנָשָׁא: וְיְהֵי אֱדוֹם יְרָתָא וְיְהֵי
יְרָתָא שְׂעִיר לְבַעֲלֵי דְבָבוֹהִי וְיִשְׂרָאֵל
19 יְצְלַח בְּנָכְסִין: וְיִחוֹת חַד מִדְּבִירִית
וְיָקְטוֹל דְּשֵׁיזִיב מִקִּרְיַת עַמְמַיָּא:
20 וְחָזָא יָת עֲמָלֵקְאָה וּנְטַל מַתְלֵיהּ
וַאֲמַר רֵישׁ קְרָבַיָּא דְיִשְׂרָאֵל הֲוָה
עֲמָלֵק וְסוֹפֵיהּ לְעָלְמָא יֵיבַד:

Targum ONKELOS.

8 Deus qui eduxit eos de Ægypto, fortitudo & altitudo ejus
fût: devorabit dom⁹ Israel superbias populorũ inimicorũ
suorũ, & præda regũ eorũ delectabũtur, et terrã eorũ possidebũt. Requiescet habitabitq;
9 in fortitudine quasi leo et quasi leæna, & non erit regnum
quod commoveat eũ: benedicentes tibi erũt benedicti, &
maledicẽtes tibi erũt maledicti. Iratúsq; est furor Balac
10 contra Balaã; & complosis manib⁹ suis, dixit Balac ad Balaã;
ut malediceres inimicis meis
duxi te; & ecce benedictione
benedixisti eis jam tertiò.
11 Nunc autẽ vade in locum tuũ:
decreverã enim honorare te,
et ecce privavit te Dñs hono-
12 re. Dixitq; Balaã ad Balac:
Nõne etiã nunciis quos misisti
ad me, locut⁹ sũ, dicens. Si de-
derit mihi Balac domũ suã plenã argẽto & auro: nõ est mihi
facultas transgrediendi decretũ verbi Dñi, ut faciã bonũ aut
malũ ex voluntate mea: quod-
cunq; locutus fuerit Dñs, il-
lud loquar? Et nunc, ecce ego
14 vado ad populũ meum: veni,
consulã tibi quid facies; & in-
dicabo tibi quid faciet popul⁹
hic populo tuo in fine dierũ.
15 Et assumpsit parabolã suam,
& ait: Dicit Balaam fili⁹ Beor;
& dicit vir qui pulchrè videt.
16 Dicit ille qui audit verbum à
facie Dei, & sciens scientiã à
conspectu excelsi: qui videt visionẽ à facie omnipotẽtis; qui
17 cadit, & revelatur ei. Video
eũ, et nõ modò; intueor eũ, sed
non est prope: cùm consurget
rex de domo Jacob, et ungetur
Christ⁹ de domo Israel; & occidet principes Moab, & do-
minabitur omniũ filiorũ ho-
minũ. Et erit Idumæa hæredi-
18 tas, & erit Seir hæreditas inimicis suis: Israel autẽ prosperabitur in substãtia. Et defcẽ-
19 det un⁹ de domo Jacob, et perdet eũ qui evaserit de civitate
populorũ. Et vidit Amalech;
20 & assumpsit parabolã suã, &
ait: Principiũ bellorũ Israel
fuit Amalech, & extrema ejusin æternum perdentur.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * אל מוציאם ממצרים כתועפות ראם לו יאכל גוים צריו ועצמותיהם יגרם וחציו ימחץ:
9 כרע שכב כאריה וכלביא מי יקימנו מברכיך ברוך וארריך ארור:
10 ויחר אף בלק אל בלעם ויכף את כפיו ויאמר בלק אל בלעם לקב אויבי קראתיך והנה ברך ברכת זה שלש פעמים:
11 ועתה ברח לך אל מקומך אמרתי כבד אכבדך והנה מנעך יהוה מכבוד:
12 ויאמר בלעם אל בלק הלא גם אל מלאכיך אשר שלחת אלי דברתי לאמר:
13 אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי יהוה לעשות טובה או רעה מלבי אשר יהוה אתו אתדבר:
14 ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים:
15 וישא משלו ויאמר נאם בלעם בן בעור ונאם הגבר שתם העין:
16 נאם שמע אמרי אל ויודע דעת עליון מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים:
17 אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת:
18 והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר אויביו וישראל עשה חיל:
19 וירד מיעקב והאביד שריד מעיר:
20 וירא את עמלק וישא משלו ויאמר ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד:

VERSIO SAMARITANA.

8 * אל מוציאם ממצרים כתועפות ראם לו יאכל גוים צריו ועצמותיהם יגרם וחציו יחמץ:
9 כרע שכב כאריה וכלביא מי יקימנו מברכיך ברוך וארריך ארור:
10 ויחר אף בלק אל בלעם ויכף את כפיו ויאמר בלק אל בלעם לקב אויבי קראתיך והנה ברך ברכת זה שלש פעמים:
11 ועתה ברח לך אל מקומך אמרתי כבד אכבדך והנה מנעך יהוה מכבוד:
12 ויאמר בלעם אל בלק הלא גם אל מלאכיך אשר שלחת אלי דברתי לאמר:
13 אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי יהוה לעשות טובה או רעה מלבי אשר יהוה אתו אתדבר:
14 ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים:
15 וישא משלו ויאמר נאם בלעם בן בעור ונאם הגבר שתם העין:
16 נאם שמע אמרי אל ויודע דעת עליון מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים:
17 אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת:
18 והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר אויביו וישראל עשה חיל:
19 וירד מיעקב והאביד שריד מעיר:
20 וירא את עמלק וישא משלו ויאמר ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 (f) Deus eduxit eum ex Ægypto, sicut (g) robur unicornis est illi: comedet gentes hostes suos, et ossa eorum exossabit, et sagittis suis transiget. Incurvans se accubuit
9 ut leo, & sicut catulus leonis: quis suscitabit illum? Benedicentes tibi benedicti erunt, & maledicentes tibi, maledicti erunt. Tunc exarsit ira
10 Bilac in Balaam, & plausit manibus: Dixitq; Bilac Balaamo: ad maledicendum inimicus meis vocavi te, at ecce benedixisti benedicendo jam
11 tribus vicibus. Nunc autem fuge in locum tuum: dixeram, Honorando honorabo te, sed ecce privavit te Dominus gloriâ. Respondit verò Bi-
12 laam ad Balac, Nónne etiam legatis quos misisti mihi dixeram in hunc modum. Si da-
13 ret mihi Bilac plenum domũ suam argento, aut auro, non potero transgredi verbum Domini ad faciendum bonũ aut malum de corde meo; quod dixerit mihi Dominus, hoc dicam? Nunc ergò abeo ad
14 populum meum: Veni, et prædicam tibi quid facturus sit populus iste populo tuo in novissimo dierum. Assumpsit
15 itaque parabolam suam, et dixit, (b) Dicit Balaam filius Beor, (i) dicit inquam, homo oculos apertos habens, (k)
16 Dicit audiens eloquia Dei, et sciens scientiam excelsi; qui visionem (l) Omnipotentis vidit, qui cadit oculos discoopertus. Videbo illum, sed
17 non modò; (m) contemplabor illum, sed non propè. Orietur stella ex Jacob, et surget virga ex Israële, & transfiget stultos Moab, & (n) vertícem
18 omnium filiorum Seth. Erit etiam Edom possessa, eritq; possessa Esau ab inimicis suis: Israel autem faciet fortitér.
19 Et descendet de Jacob qui perdet residuum de civitate.
20 Videns quoque Amalec, assumpsit parabolam suam, & dixit; Initium gentium Amalec, & novissimum ejus donec perdatur.

VER. SAM. (f) Potens (g) volatus altitudinis (h) Fidelis (i) fidelis (k) Fidelis (l) campestrem (m) cantabo (n) altitudinem

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * القادر المخرج لهم من مصر كاركِ الرئم مانع عنهم * فهو ياءكل اعداءه من الامم * وعظامهم
9 يعرق * وسهامه يدنفهم * واذا جثا وربض فهو كاسد او كلبوه * من دا يثيرن * المبارك منك مبارك *
10 ولاعنك ملعون * فاشتد غضب بالاق على بلعام * وصفق كفيه حردا وقال له * انما دعوتك
11 لتسب اعدائي * واذا قد باركت فيهم هذه المرة الثالثة * فالان انصرف الي موضعك * لقد كنت
12 عزمت ان اكرمك * فمنعك الله من الكرامة * قال له الم اقل لرسلك الذين بعثت بهم الي *
13 اعطاني بالاف مل بيته فضة او ذهبا * لم استطع ان اتجاوز امر الله * فاعمل جيده او رديه من
14 راي * انما اقول الذي يقوله الله فقط * والان ها انا منصرف الي قومي * تعال حتى اعرفك
15 ما يصنع هولاء القوم بقومك في آخر الايام * فضرب مثله وقال * قل يا بلعام بن بعور * وقل
16 ايها الرجل الحديد البصر * قل يا سامع اقوال القادر * وعارف معرفة العالي * وناظر مناظر الكافي *
17 وهو نايم * وهو ممنوح العين * اراي امرا وليس هو موجودا * الان * والحه وهو غير قريب * ان
18 يطلع كوكب من آل يعقوب * ويقوم قضيب من آل اسرائيل * فيوهن جهات * مآب ويزلزل سائر
19 بني سيث * ويكون ادوم منفرصا * وكذلك سنعير وسائر اعدائه * واسرائيل يرداد ايدا * والذي
20 يتسولي من آل يعقوب يبيد السريد من القريه * ثم راى عمالق * فضرب مثله وقال * اول
امة عمالق وآخرها الي ابادة *

Potens qui eduxit eas ex Ægypto, quasi 8
vigilantissimus rhinoceros arcet ab eis: ipse comedet inimicos suos ex gentibus, & ossa eorum comedet: & sagittæ ejus tabe conficient eos. Et cùm cubuerit 9
atque jacuerit, est veluti leo aut veluti leæna: quis est qui suscitet eum? Benedicens tibi benedictus est, & maledicens tibi, maledictus. Invaluit autem ira Balac 10
adversùs Balaam, impegitque volas suas præ indignatione, & ait illi; Vocavi te ut maledicteres hostibus meis, & ecce benedixisti eis hâc tertiâ vice. Et nunc vade in locum tuum: Decreve- 11
ram quidem honorare te, sed privavit te Deus honore. Dixit ei, Nónne 12
dixi nuntiis tuis quos misisti ad me; Et 13
iamsi dederit mihi Balac plenam domum suam argento vel auro, non potero præterire mandatum Dei, & facere bonum vel malum ex sententia mea, sed dicam quod dicet Deus tantùm? Et modò ecce 14
ego abeo ad gentẽ meã, veni ut notificem tibi quid factur⁹ sit popul⁹ iste populo tuo in fine dierum. Protulit ergò proverbium 15
suum, & ait; Dic ô Balaam fili Beor, & dic ô vir acutiobtutûs, Dic ô auditor sermonum Potentis, & sciens scientiam Altissimi, & videns visiones Satisfactoris, qui dormiens est & habet oculum apertum. Videovem, & non est existens 17
modò; & aspicio illam, & non est propinqua: nam emittetur stella de stirpe Jacob, surgetque virga ex progenie Israil, & debilitabit regiones Moab, & 18
concutiet omnes filios Seth. Et erit Adum consumptus, & eodem modo Seir, omnesque inimici ejus: Israil verò crescet in robore. Et qui dominabitur de stirpe 19
Jacob, perdet profugam è civitatibus. Deinde vidit Amalec, & protulit pa- 20
rabolam suam, & ait, Principium gentis Amalec, & finis ejus in interitum.

כפר במדבר : כה

est Robustum : dixit & ,suam parabolam *tulit* & ,Chenæum vidit Et

21 וַיַּרְא אֶת־הַקֵּינִי וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר אֵיתָן
depascendum ad erit Quinimo .tuũ nidum petra in pone &,tuũ habitaculũ

22 מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ : כִּי־אִם־יִהְיֶה לְבָעַר
: dixit & ,suam parabolam assumpsit Et .te *captivet* Assur donec ,Cain

23 קַיִן עַד־מָה אַשּׁוּר תִּשְׁבְּךָ : וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר
,Chittim *manu* de naves Et *? ista cum ponendo à* vivet quis ,Va

24 אֹוי מִי יִחְיֶה מִשָּׂמוֹ אֵל : וְצִים מִיַּד כִּתִּים
.*perditionem ad usque* ipse etiam & ,Heber afflient & ,Assur afflient &

וְעִנּוּ אַשּׁוּר וְעִנּוּ־עֵבֶר וְגַם־הוּא עֲדֵי אֹבֵד :
Balac etiam & ,suum locum ad est reversus & ,abiit & ,Bilham surrexit Et

25 וַיָּקָם בִּלְעָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לִמְקֹמוֹ וְגַם־בָּלָק
.suam viam in ivit

הָלַךְ לְדַרְכּוֹ :

CAP. XXV. כה

filias ad fornicari populus cœpit & ,Sitthim in Israel *sedit* Et

1 וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בַּשִּׁטִּים וַיָּחֶל הָעָם לִזְנוֹת אֶל־בְּנוֹת
,populus comedit &:suorũ deorũ sacrificia ad populũ vocavérat Et .Moab

מוֹאָב : וַתִּקְרֶאן לָעָם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכַל הָעָם
: Pehor Bahal ipsi Israel se conjunxit Et .earum diis se incurvavit &

3 וַיִּשְׁתַּחוּ לֵאלֹהֵיהֶן : וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר
ad Dominus dixit Et .Israel in Domini *nasum* est iratus &

4 וַיְחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
Domino eos *fac suspendere* & ,populi *capita omnia* Cape :Moseh

מֹשֶׁה קַח אֶת־כָּל־רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיהוָה
.Israel ab Domini *nasi* ira avertetur & ,sole coram

נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ וְיָשֹׁב חֲרוֹן אַף־יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל :
unusquisque Occidite : Israel judices ad Moseh dixit Et

5 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־שֹׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל הִרְגוּ אִישׁ
filiis de vir ecce Et .Pehor Bahal ipsi *conjugantes sese* suos viros

אֲנָשָׁיו הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר : וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי
oculis in Midianitidẽ suos fratres ad fecit appropinquare &,venit Israel

6 יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרֵב אֶל־אֶחָיו אֶת־הַמִּדְיָנִית לְעֵינֵי
flentes ipsi & : Israel filiorum *cœtus* omnis oculis in & ,Moseh

מֹשֶׁה וְלְעֵינֵי כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה בֹכִים
Aharon filii Elhazar filius Pinechas vidit Et .*conventus tentorii* ostium

7 פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד : וַיַּרְא פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן
.sua manu in lanceam accepit & ,*cœtus* medio è surrexit & ,sacerdotis

הַכֹּהֵן וַיָּקָם מִתּוֹךְ הָעֲדָה וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ :
transfixit & ,*lupanar* ad Israel virum post est ingressus Et

8 וַיָּבֹא אַחַר אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַקֻּבָּה וַיִּדְקֹר אֶת־
,ejus *cultam* in mulierem & ,Israel virum ,ipsos ambos

שְׁנֵיהֶם אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת־הָאִשָּׁה אֶל־קִבְרָתָהּ
mortui fuerunt Et .Israel filiis *desuper* plaga se restrinxit &

9 וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים
ad Dominus est locutus Et .millia viginti & ,quatuor ,plaga in

10 בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים אָלֶף : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל
: dicendo ,Moseh

מֹשֶׁה לֵאמֹר :

Versio VULG. LAT.

21 Vidit quoque Cinæum : & assumptâ parabolâ, ait; Robustum quidem est habitaculũ tuum : sed si in petra posueris
22 nidum tuum, Et fueris electus de stirpe Cin, quamdiu poteris permanere? Assur enim capiet
23 te. Assumptâque parabolâ iterùm locutus est; Heu, quis
24 victurus est, quando ista faciet Deus? Venient in trieribus de Italia, superabunt Assyrios, vastabúntque Hebræos,
25 & ad extremum etiam ipsi peribunt. Surrexítque Balaam, & reversus est in locum suum: Balac quoque viâ, quâ venerat, rediit.

CAP. XXV.

1 MOrabatur autem eo tempore Israel in Settim & fornicatus est populus cum filiabus Moab, Quæ vocaverunt eos ad
2 sacrificia sua. At illi comederunt & adoraverunt deos ea-
3 rum : Initiatúsque est Israel Beelphegor. Et iratus Dominus, Ait ad Moysen; Tolle
4 cunctos principes populi, & suspende eos contra Solem in patibulis : ut avertatur furor meus ab Israel. Dixítque Moyses ad Judices Israel, Occídat unusquisque proximos
5 suos, qui initiati sunt Beelphegor. Et ecce unus de filiis Israel intravit coram fratribus
6 suis ad scortum Madianitidem, vidente Moyse, & omni turbâ filiorum Israel, qui flebant ante fores tabernaculi.
7 Quod cùm vidisset Phinees filius Eleazari filii Aaron sacerdotis, surrexit de medio multitudinis, & arrepto pu-
8 gione, Ingressus est post virum Israelitem in lupanar, & perfodit ambos simul, virum scilicet & mulierem in locis genitalibus. Cessavítque plaga à
9 filiis Israel. Et occisi sunt viginti quatuor millia hominum.
10 Dixítque Dominus ad Moysen,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἰδὼν τὸν Κεναῖον, καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν, Ἰσχυρὰ ἡ κατοικία σου· καὶ ἐὰν θῇς ἐν πέτρᾳ τὴν νοσσιάν
22 σου, Καὶ ἐὰν γένησαι τῷ (υ) Βεὼρ νοσσιὰ παυηρίας, Ἀσσύριοι αἰχμαλωτεύσουσί
23 σε. Καὶ ἰδὼν τὸν Ὠγ, καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν, Ὢ ὤ, τίς ζήσεται, ὅταν θῇ ταῦτα ὁ Θεός; Καὶ ἐξεγεύσεται ἐκ χειρῶν (φ) Κιτιαίων, καὶ κακώσουσιν Ἀσσὺρ, καὶ κακώσουσιν Ἑβραίους, καὶ αὐτοὶ
25 ὁμοθυμαδὸν ἀπολοῦνται. Καὶ ἀναστὰς Βαλαὰμ ἀπῆλθεν ἀποστραφεὶς εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ Βαλὰκ ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτόν.

MS.A. (υ) Βαιὼρ (φ) Κητιαίων,

ΚΕΦ. κε'.

1 ΚΑὶ κατέλυσεν Ἰσραὴλ ἐν Σαπεὶν, καὶ ἐβεβηλώθη ὁ λαὸς ἐκπορνεῦσαι εἰς τὰς
2 θυγατέρας Μωάβ. Καὶ ἐκάλεσαν αὐτοὺς εἰς τὰς θυσίας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἔφαγε ὁ λαὸς τῶν θυσιῶν αὐτῶν, καὶ (α) προσεκύνησαν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, (ς) Καὶ ἐτελέ-
3 σθη Ἰσραὴλ τῷ Βεελφεγώρ. καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος τῷ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε κύριος
4 (γ) τῷ Μωυσῇ, Λάβε πάντας τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ λαοῦ, καὶ παραδειγμάτισον αὐτοὺς
(δ) κυρίῳ κατέναντι (ε) τοῦ ἡλίου, καὶ ἀποστραφήσεται ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἀπὸ Ἰσραήλ.
5 Καὶ εἶπε Μωυσῆς τοῖς φυλαῖς Ἰσραὴλ, Ἀποκτείναλε ἕκας ἕκαστος τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ τὸν
6 τελεσμένον τῷ Βεελφεγώρ. Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦλθε τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐλθὼν παρεπόρευε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρὸς τὴν Μαδιανίτιν
(ζ) ἐναντίον Μωυσῆ, καὶ ἐναντίον πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ, αὐτοὶ δὲ ἔκλαιον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.
7 Καὶ ἰδὼν Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, ἐξαναστὰς ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς, καὶ λαβὼν σιδηρᾶν ἐν τῇ χειρὶ,
8 Εἰσῆλθεν ὀπίσω τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Ἰσραηλίτου εἰς τὸ κάμινον, καὶ ἀπεκέντησεν ἀμφοτέρους, τόν τε ἄνθρωπον τὸν Ἰσραηλίτην, καὶ τὴν γυναῖκα διὰ τῆς μήτρας αὐτῆς. καὶ
ἐπαύσατο ἡ πληγὴ (η) ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ.
9 Καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες ἐν τῇ πληγῇ,
10 τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,

MS.A. (α) προσεκύνησεν (ς) Καὶ ἐτελέσθη τῷ (γ) πρὸς Μωυσῆν, Λάβε τοῦ (δ) τῷ κυρίῳ (ε) τοῦ λαοῦ, καὶ (ζ) ἔναντι (η) ἀπὸ τῶν υἱῶν

Et videns Cenæum, & assumens parabolam suam, dixit, Fortis habitatio tua : & si posueris in petra habitatio tua, Et si fueris (k) ipsi Beor nidus astutiæ; Assyrii captivum te ducent. Et videns Og, & assumens parabolam suam, dixit; Heu heu, quis vivet, cùm posuerit hæc Deus? Et exibunt de manu Citiæorum, & affligent Assur, & affligent Hebræos: & ipsi (l) pariter peribunt. Et exurgens Balaam abiit reversus in locum suum. Et Balac abiit ad seipsum.

CAP. XXV.

ET mansit Israel in Sattim: & pollutus est populus, ut fornicaretur in filias Moab. Et vocaverunt eos ad sacrificia idolorum suorum: & manducavit populus de sacrificiis eorum, & adoravit idola eorum: Et consecratus est Israel ipsi Beelphegor. Et iratus est furore Dominus in Israel. Et dixit Dominus Moysi, Accipe omnes principes populi, & (a) ostenta eos Domino contra Solem, & avertetur ira furoris Domini ab Israel. Et dixit Moyses tribubus Israel, Occidite unusquisque proximum suum, qui consecratus est ipsi Beelphegor. Et ecce homo de filiis Israel veniens adduxit fratrem suum ad Madianitidem in conspectu Moysi, & in conspectu omnis synagogæ filiorum Israel. Ipsi autem flebant ad ostium tabernaculi testimonii. Et videns Phinees filius Eleazari filii Aaron sacerdotis, exsurrexit de medio synagogæ: et capiens (b) syromastem in manu, Ingressus est post hominem Israelitam (c) in caminum, & transfodit utrosque, hominem Israelitam & mulierem per vulvam ejus. Et cessavit plaga à filiis Israel. Et fuerunt mortui in plaga, quatuor & viginti millia. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Vidit etiam Cinæos, & protulit proverbium suum, & ait, Munitum est domicilium tuũ & positus in rupe nidus tuus. Etiamsi ad spicilegium (id est, extremam ruinam) fuerit Cin, usque ad Assur captivum te ducent. Protulit quoq; proverbium suum & ait, Heu quis vivet cùm ista Deus intulerit? Et legiones egredientur è terra Chithæorum, & subjugabunt Assur, & subjicient Hebræos, & ipsi demum peribunt in æternum. Surrexitque Belaam, & reversus abiit in patriam suam, & Balac quoque perrexit ad viam suam.

CAP. XXV.

COmmoratus est autem Israel in Setim, cœpítque populus fornicari cum filiabus Moab. Et invitaverunt illæ populum ad sacrificia deorum suorum : & comederunt populus, & adoraverunt deos earum. Et plenè adhæsit Israel Beel-Pheor. Et incensus est furor Domini in filios Israel. Dixítq; Dominus ad Moſen, Duc omnes principes populi, eosque palam expone coram Domino in conspectu solis, & avertetur ira furoris ejus à filiis Israel. Dixítque Moses judicibus Israelis, Trucidate quisque viros suos, eos qui adhæserunt Beel-Pheor. Ecce autem vir de filiis Israel veniens accessit ante fratres suos, & ingressus est ad Medianitidem *quandam* in præsentia Mosis, & in præsentia totius cœtûs filiorum Israel, qui flebant ad ostium tabernaculi temporis. Vidítque eum Phineches filius Eliazar filii Aharonis sacerdotis, & surgens è medio cœtu, sumpsit hastam manu suâ. Et ingressus post virum Israelitam in cubiculum, confodit ambos, virum *scilicet*, Israelitam, & mulierem per uterum ejus in cubiculo, & cohibita est mors subita ab Israele. Fuerunt autem qui obierunt morte subitâ, viginti quatuor millia. Et locutus est Dominus cum Moſe, dixítque ad eum;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

וחזא ית שלמאה ונטל מתליתה ואמר תקיף בית מותבך ושוי בכרך תקיף מדורך: ארי אם יהי לשיצאה שלמאה עד מה אתוראה ישבנך: ונטל מתליתה ואמר ווי לחיביא דיחון כד יעביד אלהא ית אלין: וסיעין יצטרחן מכתאים ויעברון לאתור וישתעבדון לעבר פרת ואף אנון לעלמא ייבדון: וקם בלעם ואזל ותב לאתריה ואף בלק אזל לאורחיה:

כה

ויתיב ישראל בשטין ושרי עמא למטעי בתר בנת מואב: וקראו לעמא לדבחי טעותהון ואכל עמא וסגידו לטעותהון: ואתחבר ישראל לבעלא פעור ותקיף רונזא דיי בישראל: ואמר יי למשה דבר ית כל רישי עמא והון תקוף רונזא דיי בישראל ויתוב תקוף רונזא דיי מישראל: ואמר משה לדייני ישראל קטולו גבר גברוהי דאתחברו לבעלא פעור: והא גבר מבני ישראל אתא וקריב לות אחוהי ית מדייניתא לעיני משה ולעיני כל כנישתא דבני ישראל ואנון בכן בתרע משכן זמנא: וחזא פנחס בר אלעזר בר אהרן כהנא וקם מגו כנישתא ונסיב רומחא בידיה: ועל בתר גברא בר ישראל לקבתא ובזעי ית תרויהון ית גברא בר ישראל וית אתתא למעהא ואתכלי מותנא מעל בני ישראל: והוו דמיתו במותנא עסרין וארבעא אלפין: ומלל יי עם משה למימר:

Et vidit Salamæũ; & assumpsit parabolam suam, & ait: Robusta est domus habitationis tuæ, ponéque in civitate fortissima habitaculum tuum. Si enim fuerit Salamæus in consummationem, *quousque* Assyrius captivabit te. Et assumpsit parabolam suam, & ait: Væ peccatoribus qui vixerint quando Dominus faciet hæc. Et naves venient *à Cethais*, & affligent Assyriam, & subjicient trans flumen Euphratem: & illi quoque in æternum peribunt. Surrexitque Balaam; & abiit, & reversus est in locum suum: Balac quoque abiit in viam suam.

CAP. XXV.

MOrabatur autem Israel in Setim: & cepit populus fornicari cum filiabus Moab. Et vocaverunt populum ad sacrificia idolorum suorum: & comedit popul⁹, & adoraverũt idola eorũ. Conjunctusq; est Israel cultorib⁹ Beelphegor: & irat⁹ est furor Domini contra Israel. Et dixit Dominus Moysi, Tolle omnes principes populi; & judica, & occide illum qui reus fuerit mortis, coram Domino contra solem: ut avertatur ira furoris Domini ab Israel. Dixitque Moyses judicibus Israel: Occidat unusquisque viros suos, qui conjuncti sunt cultorib⁹ Beelphegor. Et ecce vir de filiis Israel venit, & attulit ad fratres suos Madianitidem, ante oculos Moysi & ante oculos omnis congregationis filiorum Israel: & illi flebant in ostio tabernaculi fœderis. Et vidit Phinees filius Eleazar filii Aaron sacerdotis: & surrexit de medio congregationis, & tulit lanceam in manu sua. Et venit post virum Israelitem in lupanar, & perfodit ambos; virum scilicet Israelitem, & mulierem per ventrem suum: & cessavit pestis à filiis Israel. Fueruntq; qui mortui sunt in peste, viginti & quatuor millia. Locutusq; est Dominus cum Moyse dicens.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Videns quoque Cinæum, assumpsit parabolam suam, & dixit, (n) Fortis est habitatio tua, pone etiam in petra nidum tuum. Etiamsi fuerit in combustionem Cain, (a) discedet ex Assyrio incola tuus. Item assumpsit parabolam suam, & dixit, Eheu, quis subsistet cum desolabitur eum (p) Deus. Educet eos de manu Cethim, affligent Assur, affligent etiam Hebrum, atque etiam (q) ipsa donec pereat. Postea surrexit Bilaam, & abivit, reversusque est in locum suum: atque etiam Balac abivit viam suam.

CAP. XXV.

CUm autem moraretur Israel in Setim, tum cœpit populus fornicari cum filiabus Moab. Vocaverunt populum ad sacrificia deorum suorum; & comedit populus, & adoraverunt deos eorum. Et consecrati sunt ex filiis Israel ipsi Beelphegor, exarsitque ira Domini adversus Israelem. Ideo dixit Dominus Mosi, Die ut occidant viros consecratos Beelphegor, & avertetur furor iræ Domini ab Israele. Dixit igitur Moses judicibus Israel, Occidite unusquisq; viros suos consecratos Beelphegor. Ecce autem quidam ex filiis Israel venit, & (a) adduxit ad fratres suos Madianitidem ante oculos Mosis, & ante oculos universæ congregationis filiorum Israel: ipsi autem flebant ad portam tabernaculi testimonii. Ut vidit Phinees filius Eleazari, filii Aaronis sacerdotis, & surrexit de medio congregationis, & accepit lanceam in manu sua. Et ingressus est post virum Israelitam in lupanar, & transfixit ambos, virum Israelitam, et mulierem per pudenda ejus: cohibitáque est plaga a filiis Israel. Mortuique sunt ex plaga, viginti quatuor millia. Postea dixit Dominus Mosi in hæc verba;

VER. SAM. (n) Profunda (o) testis ex Assur reditus tuus. (p) Potens. (q) ipse testis peribit. (a) appropinquavit ad fratres suos cum Madianitidi

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Deinde vidit Cinæos, tulitque proverbium suum, & ait; Erit habitatio tua solida, & fiet in petra cubile tuum. Et quando fuerit tempus expellendi Cinæos à vobis, captivabunt ex eis Musolæi. (i. Assyrii.) Item protulit parabolam suam, & dixit; Væ illi qui vivet quando faciet id Potens. Et qui se surripient è partu Cypri, vexabunt Musolæos, & Hebræos: & ipsi quoque erunt in interitum. Deinde surrexit Balaam, & abiit rediens ad locum suum: & Balac etiam abiit ad semitam suam.

CAP XXV.

COmmorati sunt etiã Israelitæ in Setim, & cœpit populus scortari cum filiabus Moab. Quæ vocaverunt populum ad sacrificia deorum suorum, comederúntque ex illis, & adoraverunt eos. Adhæsitq; progenies Israel Pheor idolo: et invalnit furor Dei in illos. Dixitque Deus ad Musam; Sume tecum principes populi, & crucifige eos Deo ex adverso solis, & amovebitur vis furoris ejus à stirpe Israel. Dixitque Musa ad judices eorum, Interficiat unusquisque vir eos qui in parte sua reperiuntur ex adhærentibus Pheor idolo. Et ecce vir de filiis Israel venit, adduxitque inter eos mulierem Midianitidem, in præsentia Musæ & congregationis eorum, ipsis lugentibus apud ostium tabernaculi præsentiæ. Quod cùm vidisset Phinhas filius Elazar filii Haron sacerdotis, surrexit de medio congregationis, sumpsitq; lanceam manu sua. Et ingressus est post illum in fornicem, & confodit utrumque, virum ac mulierem in ventre ipsius mulieris: at repressa est pestis à filiis Israel. Fuit autem numerus eorum qui mortui sunt peste, viginti quatuor millia. Et locutus est Deus ad Musam, dicens;

ספר במדבר : כו

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

fecit averti ſacerdotis Aharon filii Elhazar filius Phinechas

11 פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת־
meum zelum *ipſum zelando in* ,Iſrael filiis *deſuper* meum *ſervorem*
חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת־קִנְאָתִי
Idcirco .meo zelo in Iſrael filios conſumpſi non & :eorũ medio in
12 בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: לָכֵן
ej᷑ ſemini & ,ei erit Et .pacem meum pactum ei *dam* ego Ecce :dic
13 אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת־בְּרִיתִי שָׁלוֹם: וְהָיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ
,ſuo Deo eſt zelatus quòd pro ,*ſeculi* ſacerdotii pactum ,eum poſt
אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו
,percuſſi Iſrael viri nomen Et .Iſrael filios *ſuper* expiavit &
14 וַיְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֻּכֶּה
præſtans ,Salu filius Zimri ,Midianitide cum eſt percuſſus qui
אֲשֶׁר הֻכְּתָה אֶת־הַמִּדְיָנִית זִמְרִי בֶּן־סָלוּא נְשִׂיא
,Midianitidis occiſæ mulieris nomen Et .Simhon ipſi patris domus
בֵּית־אָב לַשִּׁמְעֹנִי: וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמֻּכָּה הַמִּדְיָנִית
.*ipſe* Midian in patris domus ,gentium *caput* ;Sur filia Cosbi
כָּזְבִּי בַּת־צוּר רֹאשׁ אֻמּוֹת בֵּית־אָב בְּמִדְיָן הוּא:
angustiis Affice :dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
16 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צָרוֹר אֶת־
17 vos ipſi angustiis *afficiẽtes* Quia .eos percutietis & ,Midianitas
הַמִּדְיָנִים וְהִכִּיתֶם אוֹתָם: כִּי צֹרְרִים הֵם לָכֶם
,Pehor *verbum ſuper* vobis fecerunt fraudem quibus ,ſuis fraudibus *in*
18 בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִכְּלוּ לָכֶם עַל־דְּבַר־פְּעוֹר
die in *percuſſe* ,eorum *ſororis* Midian *præſati filiæ* Cosbi *verbum ſuper* &
וְעַל־דִּבַּר כָּזְבִּי בַּת־נְשִׂיא מִדְיָן אֲחֹתָם הַמֻּכָּה בְּיוֹם
.Pehor *verbum ſuper* plagæ
הַמַּגֵּפָה עַל־דְּבַר פְּעוֹר:

CAP. XXVI. כו

ad & ,Moſeh ad Dominus dixit & ,plagam poſt fuit Et

1 וַיְהִי אַחֲרֵי הַמַּגֵּפָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל
caput Tollite :dicendo ,ſacerdotis Aharon filium Elhazar
אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֵאמֹר: שְׂאוּ אֶת־רֹאשׁ
,ſupra & ,annorum viginti filio à ,Iſrael filiorum *cœtus univerſi*
כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה
.Iſrael in *exercitum* egredientis omnis ,ſuorum patrum domum *ad*
לְבֵית אֲבֹתָם כֹּל־יֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל:
campeſtribus in eis cum ſacerdos Elhazar & Moſeh eſt locutus Et
3 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֹתָם בְּעַרְבֹת
,annorum viginti filio A :dicendo ,Jerecho Jarden *ſuper* ,Moab
מוֹאָב עַל־יַרְדֵּן יְרֵחוֹ לֵאמֹר: מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
filiis & Moſeh Dominus præcepit quemadmodum ,ſupra &
וָמָעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וּבְנֵי
primogenitus Reuben .Ægypti terra è *egredientibus* Iſrael
יִשְׂרָאֵל הַיֹּצְאִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: רְאוּבֵן בְּכוֹר
Pallu .Chanochitarum familia Chanoch ,Reuben Filii :Iſrael
יִשְׂרָאֵל בְּנֵי רְאוּבֵן חֲנוֹךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי לְפַלּוּא
Charmi .Cheſronitarum familia Cheſron .Palluitarum familia
6 מִשְׁפַּחַת הַפַּלְאִי: לְחֶצְרֹן מִשְׁפַּחַת הַחֶצְרוֹנִי לְכַרְמִי
.Charmitarum familia
מִשְׁפַּחַת הַכַּרְמִי:

Phinees filius Eleazari filii Aaron ſacerdotis averſit iram meã à filiis Iſrael: quia zelo meo commotus eſt contra eos, ut non ipſe delerẽ filios Iſrael in zelo meo. Idcircò loquere ad eum, Ecce do ei pacem fœderis mei. Et erit tam ipſi quàm ſemini ejus pactũ ſacerdotii ſempiternum, quia zelatus eſt pro Deo ſuo, & expiavit ſcelus filiorum Iſrael. Erat autem nomen viri Iſraelitæ, qui occiſus eſt cum Madianitide, Zambri filius Salu, dux de cognatione & tribu Simeonis. Porrò mulier Madianitis, quæ pariter interfecta eſt, vocabatur Cozbi, filia Sur principis nobiliſſimi Madianitarũ. Locutúſq; eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Hoſtes vos ſentiant Madianitæ, & percutite eos. Quia & ipſi hoſtiliter egerunt contra vos, & decepére inſidiis per idolum Phogor, & Cozbi filiã ducis Madiã ſororẽ ſuam, quæ percuſſa eſt in die plagæ pro ſacrilegio Phogor.

11 Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως κατέπαυσε τὸν θυμόν μου ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ζηλῶσαί με τὸν ζῆλον ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐξανήλωσα τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ζήλῳ μου. Οὕτως εἶπον, Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι (ϑ) αὐτῷ διαθήκην εἰρήνης.
13 Καὶ ἔσται αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ (ι) μετ' αὐτὸν διαθήκη ἱερατείας αἰωνία, ἀνθ' ὧν ἐζήλωσε τῷ θεῷ αὐτοῦ, καὶ ἐξιλάσατο περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Ἰσραηλίτου τοῦ πεπληγότος, ὃς ἐπλήγη μετὰ τῆς Μαδιανίτιδος, Ζαμβρὶ, υἱὸς (κ) Σαλμὼν, ἄρχων οἴκου (λ) πατριᾶς τῶν Συμεών. Καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ τῇ Μαδιανίτιδι τῇ πεπληγυίᾳ, Χασβὶ, θυγάτηρ Σὲρ, ἄρχοντος ἔθνους (μ) Ὀμμὼθ, οἴκου πατριᾶς ὄντι τῶν Μαδιάμ.
16 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,
17 Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐχθραίνετε τοῖς Μαδιηναίοις καὶ παράξατε αὐτὸς, (ν) Ὅτι ἐχθραίνουσιν αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι, ὅσα δολιοῦσιν ὑμᾶς διὰ Φογὼρ, καὶ διὰ Χασβὶ θυγατέρα ἄρχοντος Μαδιὰμ (ν) ἀδελφὴν αὐτῶν, τὴν πεπληγυῖαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πληγῆς διὰ Φογώρ.

Phinees filius Eleazari filii Aaronis ſacerdotis ſedavit furorem meũ à filiis Iſrael, dum ego zelavẽ zelũ in eos, & non conſumpſi filios Iſrael in zelo meo. Sic dicito, Ecce ego do ei teſtamentum pacis. Et erit ei & ſemini ejus poſt eum teſtamentum ſacerdotii ſempiternum pro eo, quod zelavit Deo ſuo, & depropitiavit pro filiis Iſrael. Nomen autem hominis Iſraelitæ illius percuſſi, qui percuſſus eſt cum Madianitide, Zambri filius Salmon, princeps domûs familiæ filiorum Symeon. Et nomen mulieri Madianitidi illi percuſſæ, Chasbi filiæ Sur principis gentis (d) Ammoth, (e) domûs familiæ eſt Midiam. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Loquere filiis Iſrael, dicens; Hoſtes ſitis Madianitis, & percutite eos. Quoniam hoſtes ipſi ſunt vobis in dolo, quæcunque decipiunt vos per Phogor, & per Chasbi filiam principis Madiam ſororem eorum, quæ percuſſa eſt in die plagæ propter Phogor.

MS.A. (ϑ) αὐτῷ τὴν διαθήκω μου διαθήκω εἰρήνης. Καὶ (ι) μετ' αὐτῷ (κ) Σαλὼ, (λ) πατριᾶς Συμεών. (μ) Σομμὼθ, (ν) τὴν ἀδελφὴν

ΚΕΦ. κϛ'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν πληγὴν, καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς (α) Μωυσῆν καὶ Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, λέγων, Λάβε τὴν ἀρχὴν (β) πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, πᾶς ὁ ἐκπορεύομενος παρατάξασθαι ἐν
3 Ἰσραήλ. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς καὶ (γ) Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς ἐν Ἀραβὼθ Μωὰβ ὅπου τοῦ
4 Ἰορδάνου καὶ Ἰεριχὼ, λέγων, Ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ. καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ ἐξηλθότες
5 ἐξ Αἰγύπτου· Ῥουβὶν πρωτότοκος Ἰσραήλ. υἱοὶ δὲ Ῥουβὶν Ἐνὼχ, καὶ σὴμ τοῦ Ἐνωχ τοῦ Φαλλοῦ, σὴμ τοῦ Ἀσρωνὶ τοῦ Χαρμὶ, σὴμ τοῦ Χαρμί.

MS.A. (α) Μωυσῆν, * λέγων, καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ † ἱερέα, λέγων, (β) πάσης † συναγωγῆς (γ) Ἐλεάζαρ μετ' αὐτῶν ἐν Ἀραβὼθ

CAP. XXVI.

1 Factum eſt poſt plagam, & locutus eſt Dominus ad Moyſen, & Eleazarum ſacerdotem, dicens, Accipe (a) principium totius ſynagogæ filiorum Iſrael à viginti annis & ſuprà, ſecundùm domos familiarum eorum: omnis qui procedit ad ſtandum in acie in Iſrael. Et locutus eſt 3 Moyſes & Eleazar (b) ſacerdos in Araboth Moab ſuper Jordanem contra Hiericho, dicens, A viginti annis & ſuprà, 4 quemadmodùm conſtituit Dominus Moyſi. Et filii Iſrael, qui exierunt ex Ægypto; Ruben primogenitus Iſrael. Filii autem 5 Ruben Enoch, & populus ipſius Enoch. Ipſi (c) Phallu, populus Phalluï. Ipſi Aſron, populus Aſ- 6 roni: ipſi Charmi, popul⁹ Charmi.

Phinees filius Eliazar filii Aharonis ſacerdotis avertit furorem meum à filiis Iſrael, & zelatus eſt zelum meum inter eos, nec perdidi filios Iſrael zelo meo. Propterea 12 dixi, Ecce do ei fœdus pacis. Eritq; ipſius 13 & filiorum ejus poſt ipſum fœdus ſacerdotii in æternum, eò quòd zelatus fuerit pro Deo ſuo, veniámq; impetraverit filiis Iſrael. No- 14 men autem viri Iſraelitæ occiſi, qui occiſus fuerat cum Medianitide, erat Zamri filius Salu principis familiarum tribûs Simeon. No- 15 men verò mulieris Medianitidis, Chosbi filia Sur: & princeps gentis familiæ ipſius *mulieris* in Median erat iſte. Locutus eſt etiam 16 Dominus cum Moſe, dixítq; ad eum; Afflige 17 Medianitas, & trucida eos. Nam ipſi vos af- 18 fligunt fraude ſuâ quâ deceperunt vos in negotio Peor, & in negotio Chosbi filiæ principis Median ſororis eorum, quæ occiſa fuit in die cladis ſubitæ pro negotio Peor.

CAP. XXVI.

1 Factum eſt autem poſt mortalitatem ſubitam, ut diceret Dominus ad Moſen & ad Eliazar filium Aharonis ſacerdotis; Capite ſupputationem totius cœtûs filiorum Iſrael à fi- 2 lio viginti annorum & ſuprà, per familias eorum, omnem procedentem ad militiam in 3 Iſraele. Loquuti ſunt ergò Moſes & Elia- zar ſacerdos cum eis in Arboth Moab quæ 4 eſt ſecus Jordanem Jericho. Et numeravit eos Moſes à filio viginti annorum & ſu- pra, quemadmodum præceperat Domi- nus Moſi. Itaque filii Iſrael egreſſi è ter- 5 ra Ægypti, Sunt Rubil primogenitus Iſra- elis: filii verò Rubil, Henoch, *à quo* fa- milia Henochitarum: Phalu, *unde* fami- 6 lia Phaluitarum: Heſron, *à quo* familia Heſronitarum: Charmi, *à quo* familia Charmitarum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

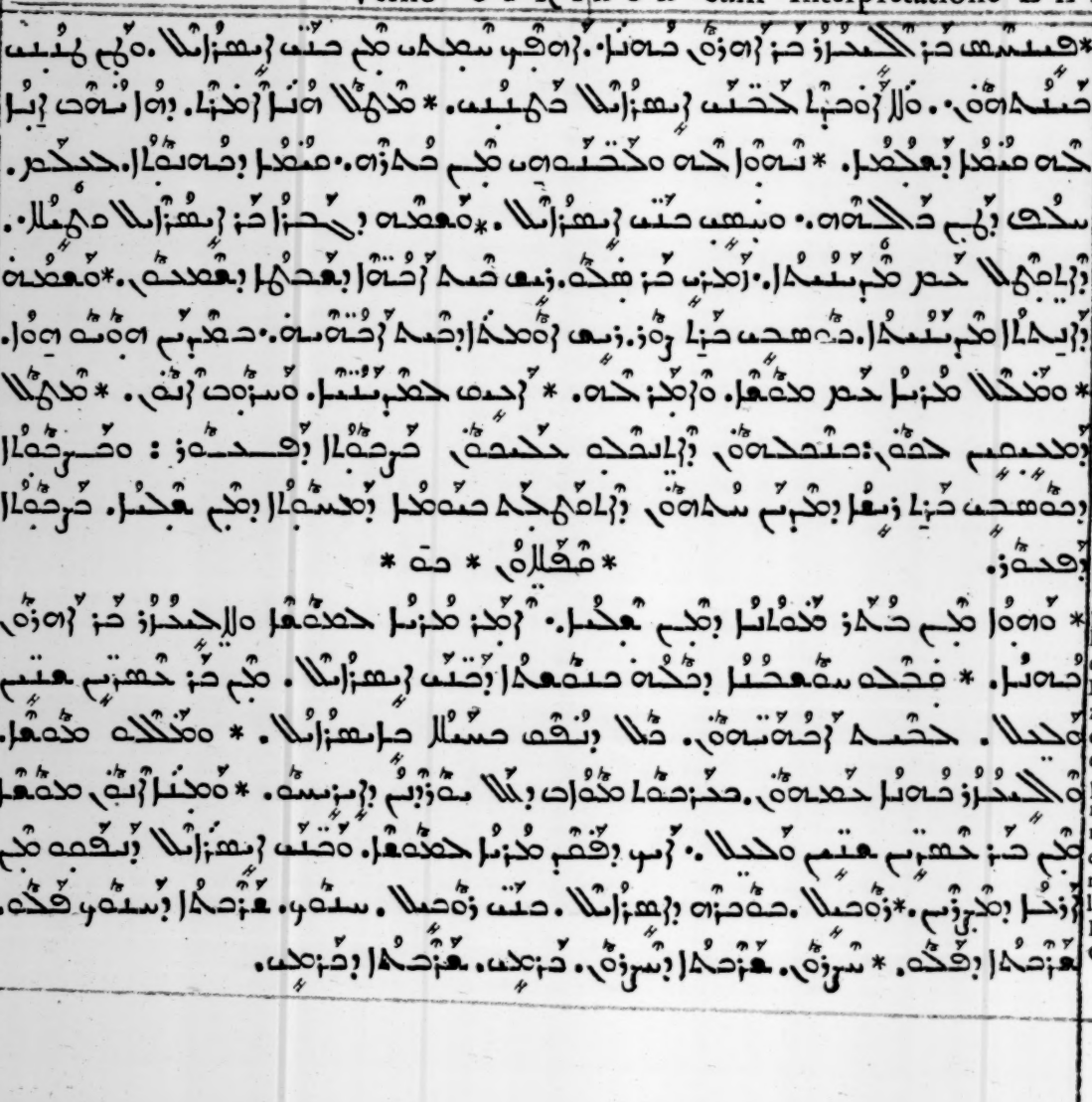

Phinehes filius Eliazar filii Aharonis ſacerdotis avertit furorem meum à filiis Iſrael, & zelatus eſt zelum meum inter eos, nec perdidi filios Iſrael zelo meo. Propterea 12 dixi, Ecce do ei fœdus pacis. Eritq; ipſius 13 & filiorum ejus poſt ipſum fœdus ſacerdotii in æternum, eò quòd zelatus fuerit pro Deo ſuo, veniámq; impetraverit filiis Iſrael. No- 14 men autem viri Iſraelitæ occiſi, qui occiſus fuerat cum Medianitide, erat Zamri filius Salu principis familiarum tribûs Simeon. No- 15 men verò mulieris Medianitidis, Chosbi filia Sur: & princeps gentis familiæ ipſius *mulieris* in Median erat iſte. Locutus eſt etiam 16 Dominus cum Moſe, dixítq; ad eum; Afflige 17 Medianitas, & trucida eos. Nam ipſi vos af- 18 fligunt fraude ſuâ quâ deceperunt vos in negotio Peor, & in negotio Chosbi filiæ principis Median ſororis eorum, quæ occiſa fuit in die cladis ſubitæ pro negotio Peor.

CAP. XXVI.

1 Factum eſt autem poſt mortalitatem ſubitam, ut diceret Dominus ad Moſen & ad Eliazar filium Aharonis ſacerdotis; Capite ſupputationem totius cœtûs filiorum Iſrael à fi- 2 lio viginti annorum & ſuprà, per familias eorum, omnem procedentem ad militiam in 3 Iſraele. Loquuti ſunt ergò Moſes & Elia- zar ſacerdos cum eis in Arboth Moab quæ 4 eſt ſecus Jordanem Jericho. Et numeravit eos Moſes à filio viginti annorum & ſu- pra, quemadmodum præceperat Domi- nus Moſi. Itaque filii Iſrael egreſſi è ter- 5 ra Ægypti, Sunt Rubil primogenitus Iſra- elis: filii verò Rubil, Henoch, *à quo* fa- milia Henochitarum: Phalu, *unde* fami- 6 lia Phaluitarum: Heſron, *à quo* familia Heſronitarum: Charmi, *à quo* familia Charmitarum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

11 פִּנְחָס בַּר־אֶלְעָזָר בַּר־אַהֲרֹן כָּהֲנָא
אֲתֵיב יַת חֵמְתִי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
בְּדַקְנֵי יַת קִנְאָתִי בֵּינֵיהוֹן וְלָא
שֵׁיצֵיתִי יַת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי:
12 בְּכֵן אֱמַר הָא אֲנָא גְּוַר לֵיהּ יַת־
13 קְיָמִי שְׁלָם: וִיהֵי לֵיהּ וּלְבַנְוֹהִי
בָּתְרוֹהִי קְיָם כְּהוֹנַת עָלַם חֲלָף
דִּי קְנָא קֳדָם אֱלָהֵיהּ וְכַפַּר עַל־
14 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְשׁוּם גַּבְרָא בַּר־
יִשְׂרָאֵל קְטִילָא דִּי אִתְקְטִיל עִם־
מִדְיָנִיְתָא זִמְרִי בַּר־סָלוּא רַב בֵּית
15 אֲבָא לְבֵית שִׁמְעוֹן: וְשׁוּם אִתַּתָּא
דְּאִתְקְטִילַת מִדְיָנִיְתָא כּוּבִי בַּת־
צוּר רֵישׁ אֻמִּי בֵּירַת אֲבָא בְּמִדְיָן
16 הִוא: וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה
17 לְמֵימַר: אֶעֱיק יַת־מְדְיָנָאֵי וְתִקְטֵיל
18 יָתְהוֹן: אֲרֵי מְעִיקִין אִנּוּן לְכוֹן
בְּנִכְלֵיהוֹן דִּי־נְכִילוּ לְכוֹן עַל־עִסַּק
פְּעוֹר וְעַל־עִסַּק בְּוּבִי בְּת־רַבָּא
דְמִדְיָן אֲחָתְהוֹן דְּאִתְקְטִילַת בְּיוֹמָא
דְמוֹתָנָא עַל־עִסַּק פְּעוֹר:

כו

1 וַיְהִי בָּתַר מוֹתָנָא וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
וּלְאֶלְעָזָר בַּר־אַהֲרֹן כָּהֲנָא לְמֵימַר:
2 קְבִּילוּ יַת־חוּשְׁבַּן כָּל־כְּנִשְׁתָּא
דִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִבַּר עֶסְרִין שְׁנִין
וּלְעִלָּא לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן כָּל־
3 נָפֵק חֵילָא בְּיִשְׂרָאֵל: וּמַלֵּל מֹשֶׁה
וְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא וַאֲמָרוּ לְמִנְמֵי יַתְהוֹן
בְּמֵישְׁרַיָא דְמוֹאָב עַל־יַרְדְּנָא
4 דִּירִיחוֹ לְמֵימַר: מִבַּר עֶסְרִין שְׁנִין
וּלְעִלָּא כְּמָא דִי פַקִּיד יְיָ יַת־מֹשֶׁה
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי נְפָקוּ מֵאַרְעָא
5 דְמִצְרַיִם: רְאוּבֵן בּוּכְרָא דְיִשְׂרָאֵל
בְּנֵי רְאוּבֵן חֲנוֹךְ וְרַעְיַת חֲנוֹךְ לְפַלּוּא
6 וְרַעְיַת פְּלוּא: לְחֶצְרוֹן וְרַעְיַת
חֶצְרוֹן לְכַרְמִי וְרַעְיַת כַּרְמִי:

TARGUM ONKELOS.

Phinees filius Eleazari filii Aaron ſacerdotis avertit iram meam à filiis Iſrael, cùm zelaverit zelum meum in medio eorum: ut non conſumerem filios Iſrael zelo meo. Idcircò dic ei: Ecce ego ſtatuo illi pacem fœderis mei. Eritque ei, & filiis ejus poſt eum, pactum ſacerdotii ſempiternum: eò quòd zelat' eſt coram Deo ſuo, & placavit pro filiis Iſrael. Nomen autem viri Iſraelitæ occiſi, qui occiſus eſt cùm Madianitide, erat Zamri filius Salu, principis domus paternæ de tribu Simeonis. Et nomen mulieris Madianitidis quæ occiſa eſt, erat Cozbi filia Sur: qui erat princeps nationis domus paternæ in Madian. Locutuſque eſt Dominus cum Moyſe dicens. Affligе Madianitas, & *occide* eos. Quia ipſi afflixerunt vos inſidiis ſuis quibus inſidiati ſunt contra vos per idolum Phogor, & per Cozbi filiam principis Madian ſororem ſuam, quæ occiſa eſt in die peſtis propter Phogor.

CAP. XXVI.

1 ET factum eſt poſt peſtem, dixit Dominus ad Moyſen, & ad Eleazarum filium Aaron ſacerdotis, dicens. Accipite ſummam omnis cœtus filiorum Iſrael, à viginti annis & ſupra per domos patrum ſuorum: omnium egredientium in exercitum in Iſrael. Locutuſque eſt Moyſes & Eleazarus ſacerdos, decreveruntque numerare eos in campeſtribus Moab, 4 juxta Jordanem Hiericho. A viginti annis & ſupra; ſicut Dominus præceperat Moyſi & filiis Iſrael, qui egreſſi ſunt 5 de terra Ægypti. Ruben primogenitus Iſrael: filii Ruben; de Enoch, fuit familia Enochitarum; de Phalu, familia Phaluitarum. De Eſron, familia Eſronitarum: de Charmi, familia Charmitarum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 ** נחכפך בן אלעזר בן אהרן כהנא אתיב
ית חמתי מעל בני ישראל בקנאתי
ית קנאתי ביניהון ולא שיצית ית בני
12 ישראל בקנאתי: * לבן אמר הא אנא
13 גוור ליה ית קימי שלם: * ויהי ליה
ולבנוהי בתרוהי קים כהונת עלם חלף
די קנא קדם אלהיה וכפר על בני
14 ישראל: ושום גברא בר ישראל
קטילא די אתקטיל עם מדינית זמרי
בר סלוא רב בית אבא לשמעוני:
15 ושום אתתא דאתקטילת מדינית כובי
16 בת צור רישא אומי בירת אבא במדין
17 הוא: ומלל יי עם משה
18 למימר: אעיק ית מדינאי ותקטיל
יתהון: ארי מעיקין אנון לכון
בנכליהון די נכילו לכון על עסק
פעור ועל עסק כובי בת רבא
דמדין אחתהון דאתקטילת ביומא
דמותנא על עסק פעור:

כו

1 ** ויהי בתר מותנא ואמר יי למשה
ולאלעזר בר אהרן כהנא למימר:
2 קבילו ית חושבן כל כנשתא
דבני ישראל מבר עסרין שנין
ולעלא לבית אבהתהון כל
נפק חילא בישראל: ומלל משה
3 ואלעזר כהנא ואמרו למנמי יתהון
במישריא דמואב על ירדנא
4 דיריחו למימר: מבר עסרין שנין
ולעלא כמא די פקיד יי ית משה
ובני ישראל די נפקו מארעא
5 דמצרים: ראובן בוכרא דישראל
בני ראובן חנוך ורעית חנוך לפלוא
6 ורעית פלוא: לחצרון ורעית
חצרון לכרמי ורעית כרמי:

VERSIO SAMARITANA.

11 * נחכפך בן אלעזר בן אהרן כהנא אתיב
ית חמתי מעל בני ישראל בקנאתי
ית קנאתי ביניהון ולא שיצית ית בני
12 ישראל בקנאתי: * לבן אמר הא אנא
13 גוור ליה ית קימי שלם: * ויהי ליה
ולבנוהי בתרוהי קים כהונת עלם חלף
די קנא קדם אלהיה וכפר על בני
14 ישראל: ושום גברא בר ישראל
קטילא די אתקטיל עם מדינית זמרי
בר סלוא רב בית אבא לשמעוני:
15 ושום אתתא דאתקטילת מדינית כובי
16 בת צור רישא אומי בירת אבא במדין
17 הוא: ומלל יי עם משה
18 למימר: אעיק ית מדינאי ותקטיל
יתהון: ארי מעיקין אנון לכון
בנכליהון די נכילו לכון על עסק
פעור ועל עסק כובי בת רבא
דמדין אחתהון דאתקטילת ביומא
דמותנא על עסק פעור:

כו

1 ** ויהי בתר מותנא ואמר יי למשה
ולאלעזר בר אהרן כהנא למימר:
2 קבילו ית חושבן כל כנשתא
דבני ישראל מבר עסרין שנין
ולעלא לבית אבהתהון כל
נפק חילא בישראל: ומלל משה
3 ואלעזר כהנא ואמרו למנמי יתהון
במישריא דמואב על ירדנא
4 דיריחו למימר: מבר עסרין שנין
ולעלא כמא די פקיד יי ית משה
ובני ישראל די נפקו מארעא
5 דמצרים: ראובן בוכרא דישראל
בני ראובן חנוך ורעית חנוך לפלוא
6 ורעית פלוא: לחצרון ורעית
חצרון לכרמי ורעית כרמי:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Phinees filius Eleazari filii Aaronis ſacerdotis avertit furorem meum à filiis Iſrael, quum zelatus eſt zelum meum in medio eorum, ut non conſumerem filios Iſrael in zelo meo. Ideo dic, Ecce do illi fœdus meum pacis, ut ſit illi, & ſemini ejus poſt eum fœdus ſacerdotii perpetuii, eò quòd zelatus eſt pro Deo ſuo, & expiavit filios Iſrael. Nomen autem viri Iſraelitæ percuſſi, qui percuſſus eſt cum Madianitide, erat Zamri filius Salu, princeps familiæ Simeonitarum. Nomen verò mulieris percuſſæ Madianitidis, erat (b) Chozbith filia Sur: Dux erat ille populorum domûs paternæ in Madian. Et locutus eſt Dominus Moſi, dicens; Premite Madianitas ut percutiatis eos: Nam illi facti ſunt vobis hoſtes fraudibus ſuis quas machinati ſunt adversùs vos juxta verbum Peor, & juxta verbum Chozbi filiæ principis Madian ſororis eorum, percuſſæ in die plagæ propter negotium Peor.

CAP. XXVI.

FActum eſt autem poſt plagam, ut loqueretur Dominus Moſi & Eleazaro filio Aaronis ſacerdotis, dicens; Tollite ſummam univerſæ congregationis filiorum Iſrael, à filio viginti annorum & ſupra, per domos patrum ſuorum, omnium egredientium ad bellum in Iſraela. Locutus eſt igitur Moſes, & Eleazar ſacerdos cum illis in planicie Moab, juxta Jordanem Jericho, dicendo. A filio viginti annorum & ſupra, ſicut præcepit Dominus Moſi: Filii autem Iſrael qui egreſſi ſunt ex Ægypto. Ruben primogenitus Iſrael: filii verò Ruben, Henoch, familia Henochitarum: De Phallu, familia Phallultarum. De Heſron, familia Heſronitarum: De Charmi, familia Charmitarum.

VER. SAM. (b) Chozbi

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * إِنَّ فِنْحَاسَ بْنَ ٱلْعَازَارَ بْنِ هَرُونَ ٱلْإِمَامِ * رَدَّ حَمِيَّتِي عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِغَيْرَتِهِ لِي فِيمَا بَيْنَهُمْ
12 حَتَّى لَمْ أُفْنِهِمْ بِغَيْرَتِي * فَلِذَٰلِكَ قُلْ لَهُمْ إِنِّي مُعْطِيهِ عَهْدِي سَلَامًا * يَكُونُ لَهُ وَلِنَسْلِهِ بَعْدَهُ *
13 عَهْدَ إِمَامَةِ ٱلدَّهْرِ * بَدَلَ مَا غَارَ لِرَبِّهِ * وَكَفَّرَ عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَكَانَ ٱسْمُ ٱلرَّجُلِ ٱلْإِسْرَائِيلِيِّ
14 ٱلْمَقْتُولِ ٱلَّذِي قُتِلَ مَعَ ٱلْمِدْيَنِيَّةِ زِمْرِي بْنُ سَالُو سَرِيفِ بَيْتِ أَبِيهِ لِلسِّمْعُونِي * وَٱسْمُ ٱلْمَرْأَةِ
15 ٱلْمِدْيَنِيَّةِ ٱلْمَقْتُولَةِ كُزْبِي بِنْتُ صُورٍ * وَهُوَ رَئِيسُ أَهْلِ بَيْتٍ مِنْ أُمَّتِهِ بِمِدْيَنَ * وَكَلَّمَ ٱللهُ مُوسَى قَائِلًا *
16 حَاصِرِ ٱلْمِدْيَنِيِّينَ حَتَّى تَقْتُلُوهُمْ * لِأَنَّهُمْ أَعْدَاءٌ لَكُمْ بِأَعْيَالِهِمُ ٱلَّذِي أَعْيَالُوكُمْ بِهِ بِسَبَبِ
17 فَغُورَ وَبِسَبَبِ كُزْبِي بِنْتِ سَرِيفِ مِدْيَانَ أُخْتِهِمُ ٱلْمَقْتُولَةِ فِي يَوْمِ ٱلْوَبَاءِ بِسَبَبِ فَغُورَ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلسَّادِسُ وَٱلْعِشْرُونَ *

1 * وَلَمَّا كَانَ بَعْدَ ٱلْوَبَاءِ * قَالَ ٱللهُ لِمُوسَى تَكَلُّمًا * وَلِٱلْعَازَارَ بْنِ هَرُونَ ٱلْإِمَامِ * ٱرْفَعَا جُمْلَةَ جَمَاعَةِ بَنِي
2 إِسْرَائِيلَ مِنِ ٱبْنِ عِشْرِينَ سَنَةً فَصَاعِدًا لِبُيُوتِ آبَائِهِمْ * كُلُّ مَنْ يَخْرُجُ فِي جُيُوشِهِمْ * فَأَمَرَ مُوسَى
3 ٱلْعَازَارَ ٱلْإِمَامَ بِإِحْصَائِهِمْ فِي بَيْدَا مُؤَابَ عَلَى أُرْدُنِ رِيحَا * مِنِ ٱبْنِ عِشْرِينَ سَنَةً فَصَاعِدًا * كَمَا كَانَ أَمَرَ
4 ٱللهُ مُوسَى وَبَنِي إِسْرَائِيلَ ٱلْخَارِجِينَ مِنْ بَلَدِ مِصْرَ * فَكَانَ مِنْ رَأُوبِينَ بِكْرِ إِسْرَائِيلَ عَسِرُونَ
5 ٱلْحَنُوخِيُّونَ * وَعَسِرُونَ ٱلْفَلُوِيُّونَ * وَعَسِرُونَ ٱلْحَصْرُونِيُّونَ * وَعَسِرُونَ ٱلْكَرْمِيُّونَ *
6

Quia Phinhas filius Eleazar filii Haron ſacerdotis avertit excandeſcentiam meam à filiis Iſrail zelo ſuo erga me inter eos, ita ut non conſumpſerim illos ſupplicio meo: Propterea dic eis me daturum illi fœdus meum in pacem, Quod erit ipſi et ſtirpi ejus poſt illum, fœdus ſacerdotii ſempiterni, pro eo quòd zelaverit pro Domino ſuo, et expiaverit filios Iſrail. Erat autem nomen viri Iſrailitæ interfecti qui occiſus eſt cum Medianitide, Zamri filius Salu, princeps familiæ ſuæ, de tribu Simeon. Et nomen mulieris Medianitidis interfectæ, Chozbi filia Sur, & ipſe erat princeps familiæ inter gentem ſuam in Median. Et allocutus eſt Deus Muſam, dicens; Obſide Medianitas, ut occidatis eos, Quia hoſtes ſunt vobis propter dolum quo deceperunt vos per Pheor, et per Chozbi filiam principis Median ſororis ſuæ occiſa in die peſtis propter Pheor.

CAP. XXVI.

Cum verò tranſacta eſſet peſtis, dixit Deus ad Muſam ſermonem, et ad Eleazarum filium Haronis ſacerdotis; Tollite ſummam cœtûs filiorum Iſrail à filio viginti annorum & ſuprà in familias ſuas, omnem egredientem ad turmas eorum. Præcepit ergò Muſa Eleazaro ſacerdoti numerationem eorum in deſerto Moab ſuper Jordane Ribæ. A filio viginti annorum & ſuprà, quemadmodum præceperat Deus Muſæ, & filiis Iſrail egredientibus è regione Ægypti. Fuitque ex Raubin primogenito Iſrail familia Enochitarum, & familia Phaluitarum, et familia Heſronitarum, & familia Carmitarum.

ספר במדבר : כו

tria ,eorum numerati fuerunt Et .Reubenitarum familiæ Iſtæ

7 אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת הָרְאוּבֵנִי וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה
,Pallu filii Et .triginta & ,ſeptingenti & ,millia quadraginta &

8 וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֶׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים : וּבְנֵי פַלּוּא
.Abiram & ,Dathan & ,Nemuel ,Eliab filii Et .Eliab

9 אֱלִיאָב : וּבְנֵי אֱלִיאָב נְמוּאֵל וְדָתָן וַאֲבִירָם
Moſen *ſuper ſunt rixati* qui ,*eum vocati* Abiram & ,Dathan Iſſe

הוּא־דָתָן וַאֲבִירָם קְרוּאֵי הָעֵדָה אֲשֶׁר הָצּוּ עַל־מֹשֶׁה
.Dominum *ſuper eos rixando in* ,Corach *cum* in Aharon *ſuper* &

וְעַל־אַהֲרֹן בַּעֲדַת קֹרַח בְּהָצֹתָם עַל־יְהוָה :
,Corach & ,eos deglutivit & ,ſuum os terra aperuit Et

10 וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת־קֹרַח
ducentos & ,quinquaginta *ignem comedendo in* ,*eum morienda in*

בְּמוֹת הָעֵדָה : בַּאֲכָל הָאֵשׁ אֵת חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם
.ſunt mortui non Corach filii Et ,ſignum in fuerunt & ,viros

אִישׁ וַיִּהְיוּ לְנֵס : וּבְנֵי קֹרַח לֹא־מֵתוּ :
.Nemuelitarum familia Nemuel ,ſuas familias *ad* Simhon Filii

11 בְּנֵי שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפְּחֹתָם לְנְמוּאֵל מִשְׁפַּחַת הַנְּמוּאֵלִי
.Jachinitarum familia Jachin .Jaminitarum familia Jamin

לְיָמִין מִשְׁפַּחַת הַיָּמִינִי לְיָכִין מִשְׁפַּחַת הַיָּכִינִי :
.Saulitarum familia Saul .Zerachitarum familia Zerach

12 לְזֶרַח מִשְׁפַּחַת הַזַּרְחִי לְשָׁאוּל מִשְׁפַּחַת הַשָּׁאוּלִי :
,millia viginti & duo ,Simhonitarum familiæ Iſtæ

אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת הַשִּׁמְעֹנִי שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
familia Sephon .ſuas familias *ad* Ghad Filii .ducenti &

וּמָאתָיִם : בְּנֵי גָד לְמִשְׁפְּחֹתָם לְצְפוֹן מִשְׁפַּחַת
familia Suni .Chaggitarum familia Chaggi .Sephonitarum

הַצְּפוֹנִי לְחַגִּי מִשְׁפַּחַת הַחַגִּי לְשׁוּנִי מִשְׁפַּחַת
familia Heri .Oznitarum familia Ozni .Sunitarum

16 הַשּׁוּנִי : לְאוֹנִי מִשְׁפַּחַת הָאוֹנִי לְעֵרִי מִשְׁפַּחַת
familia Areli .Aroditarum familia Arod .Heritarum

17 הָעֵרִי : לַאֲרוֹד מִשְׁפַּחַת הָאֲרוֹדִי לְאַרְאֵלִי מִשְׁפַּחַת
,ſuos *viſitatos ad* Ghad filiorum familiæ Iſtæ .Arelitarum

18 הָאַרְאֵלִי : אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי־גָד לִפְקֻדֵיהֶם
,Jehudah Filii .quingenti & ,millia quadraginta

19 אַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת : בְּנֵי יְהוּדָה
.Chenahan terra in Onan & Her eſt mortuus Et .Onan & Her

20 עֵר וְאוֹנָן וַיִּמֹת עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן :
familia Selah ,ſuas familias *ad* Jehudah filii fuerunt Et

וַיִּהְיוּ בְנֵי־יְהוּדָה לְמִשְׁפְּחֹתָם לְשֵׁלָה מִשְׁפַּחַת
familia Zerach .Parſitarum familia Peres .Selanitarum

הַשֵּׁלָנִי לְפֶרֶץ מִשְׁפַּחַת הַפַּרְצִי לְזֶרַח מִשְׁפַּחַת
.Cheſronitarum familia Cheſron ,Peres filii fuerunt Et .Zarchitarum

21 הַזַּרְחִי : וַיִּהְיוּ בְנֵי־פֶרֶץ לְחֶצְרֹן מִשְׁפַּחַת הַחַצְרֹנִי
Jehudah familiæ Iſtæ .Chamulitarum familia Chamul

לְחָמוּל מִשְׁפַּחַת הַחֲמוּלִי : אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת יְהוּדָה
Filii .quingenti & ,millia ſeptuaginta & ſex ,ſuos *viſitatos ad*

23 לִפְקֻדֵיהֶם שִׁשָּׁה וְשִׁבְעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת : בְּנֵי
Puvah :Tholahitarum familia Tholah ,ſuas familias *ad* Iſſachar

יִשָּׂשכָר לְמִשְׁפְּחֹתָם תּוֹלָע מִשְׁפַּחַת הַתּוֹלָעִי לְפוּוָה
.Puvahitarum familia

מִשְׁפַּחַת הַפּוּנִי :

Verſio VULG. LAT.

7 Hæ ſunt familiæ de ſtirpe Ruben: quarũ numerus inventus eſt, quadraginta tria millia & ſeptingẽti triginta. Filiꝰ Phallu, Eliab. Hujus filii, Namuel & Dathã & Abiron. Iſti ſunt Dathã & Abirõ principes populi, qui ſurrexerunt contra Moyſen & Aarõ in ſeditione Core, quando adverſùs Dominũ rebellaverũt: Et aperiens terra os ſuũ devoravit Core, morientibꝰ plurimis, quando cõbuſſit ignis ducentos quinquaginta viros. Et factum eſt grãde miraculũ, Ut, Core pereunte, filii illius non perirent. Filii Simeon per cognationes ſuas: Namuel, ab hoc familia Namuelitarum: Iamin, ab hoc familia Iaminitarum: Iachin, ab hoc familia Iachinitarum. Zare, ab hoc familia Zareitarum: Saul, ab hoc familia Saulitarum. Hæ ſunt familiæ de ſtirpe Simeon, quarum omnis numerus fuit, viginti duo millia ducenti. Filii Gad per cognationes ſuas: Sephon, ab hoc familia Sephonitarum: Aggi, ab hoc familia Aggitarũ: Scni, ab hoc familia Sunitarũ. Ozni, ab hoc familia Oznitarum: Her, ab hoc familia Heritarum. Arod, ab hoc familia Aroditarum: Ariel, ab hoc familia Arielitarum. Iſtæ ſunt familiæ Gad, quarum omnis numerꝰ fuit, quadraginta millia quingenti. Filii Iuda, Her & Onã, qui ambo mortui ſunt in terra Chanaan. Fuerũntq; filii Juda, per cognationes ſuas: Sela, à quo familia Selaitarum: Phares, à quo familia Pharefitarum: Zare, à quo familia Zareitarum. Porrò filii Phares: Hefron, à quo familia Hefronitarũ: & Hamul, à quo familia Hamulitarũ. Iſtæ ſunt familiæ Juda, quarũ omnis numerꝰ fuit, ſeptuaginta ſex millia quingẽti. Filii Iſſachar per cognationes ſuas: Thola, à quo familia Tholaitarũ: Phua, à quo familia Phuaitarũ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Οὗτοι φυλαὶ Ῥουβήν. καὶ ἐγένετο ὁ ἀπάσας αὐτῶν, τριῶν καὶ (δ) τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι καὶ (ε) πεντήκοντα. Καὶ υἱοὶ
8 Φαλλύ, Ἐλιάβ. Καὶ υἱοὶ Ἐλιάβ, Ναμουὴλ,
9 καὶ Δαθὰν, καὶ Ἀβειρών· οὗτοι ἐπίκλητοι τῆς Συναγωγῆς. οἵτοί εἰσιν οἱ (ζ) ἐπισυστάντες ἐπὶ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν ἐν τῇ Συναγωγῇ
10 Κορὲ, ἐν τῇ ἐπισυστάσει κυρίου. Καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, κατέπιεν αὐτοὺς καὶ Κορὲ, ἐν τῷ θανάτῳ τῆς Συναγωγῆς αὐτῆς, ὅτε κατέφαγε τὸ πῦρ τοὺς πεντήκοντα καὶ
11 διακοσίους, καὶ ἐγένηθησ ἐν Σημείῳ. Οἱ δὲ υἱοὶ Κορὲ οὐκ ἀπέθανον. Καὶ οἱ υἱοὶ (η) Συμεὼν, ὁ ὄνομα τῷ υἱῶν Συμεὼν· τῷ Ναμουὴλ, ὄνομα ὁ Ναμουηλί· τῷ Ἰαμὶν, ὄνομα ὁ Ἰαμινί· τῷ Ἰαχὶν, (θ) ὄνομα Ἰαχινί.
13 Τῷ Ζαρὰ, ὄνομα ὁ Ζαρεῖ· τῷ Σαὰλ, ὄνομα ὁ Σαυλί. Οὗτοι φυλαὶ Συμεὼν ἐκ τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες
19 καὶ διακόσιοι. Υἱοὶ δὲ Ἰούδα, Ἤρ καὶ (ι) Αυνάν. καὶ ἀπέθανον Ἤρ καὶ Αυνὰν ἐν γῇ
20 Χαναάν. Καὶ ἐγένοντο οἱ υἱοὶ Ἰούδα κατὰ φυλὰς αὐτῶν· τῷ (κ) Σηλὼμ, ὄνομα ὁ Σηλωνί· τῷ Φαρὲς, ὄνομα ὁ Φαρεσί· τῷ Ζα-
21 ρὰ, ὄνομα ὁ Ζαραΐ. Καὶ ἐγένοντο οἱ υἱοὶ Φαρὲς, τῷ Ἀσρὼν, ὄνομα ὁ Ἀσρωνί· τῷ
22 (λ) Ἰαμὶν, ὄνομα ὁ (μ) Ἰαμινί. Οὗτοι φυλαὶ τοῦ Ἰούδα κατ' ἐπίσκεψιν αὐτῶν, ἓξ
23 καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. Καὶ υἱοὶ Ἰσσάχαρ κατὰ φυλὰς αὐτῶν· τῷ Θωλᾶ, ὄνομα ὁ Θωλαΐ· τῷ Φυᾶ, ὄνομα ὁ
24 Φυαΐ. Τῷ Ἰασὺβ, ὄνομα ὁ Ἰασυβί· τῷ
25 (ν) Σαμράμ, ὄνομα ὁ (ξ) Σαμραμί. Οὗτοι φυλαὶ Ἰσσάχαρ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, τέσσαρες καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι.
26 Υἱοὶ Ζαβουλὼν κατὰ φυλὰς αὐτῶν· τῷ Σαρεὰδ, ὄνομα ὁ Σαρεδί· τῷ Ἀλλὼν, ὄνομα ὁ Ἀλλωνί· τῷ Ἀλλὴλ, ὄνομα ὁ Ἀλ-
27 ληλί. Οὗτοι φυλαὶ Ζαβουλὼν ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ πεντα-
15 κόσιοι. Υἱοὶ Γὰδ κατὰ φυλὰς αὐτῶν (ο) τῷ
16 Σαφὼν, ὄνομα ὁ Σαφωνί· τῷ Ἀγγὶ, ὄνομα ὁ Ἀγγί· τῷ Σουνὶ, ὄνομα ὁ Σουνί.
17 Τῷ Ἀζουὶ, ὄνομα ὁ Ἀζουί· τῷ Ἀδδὶ, ὄνομα ὁ Ἀδδί. Τῷ Ἀραδὶ, ὄνομα ὁ (π) Ἀραδί· τῷ Ἀριὴλ, ὄνομα ὁ Ἀριηλί.

Hi ſunt populi Ruben. Et fuit recognitio eorum, tria & quadraginta millia, & ſeptingenti, & triginta. Et filii Phallu, Heliab. Et filii Heliab, Namuel, & Dathan, & Abiron: hi nominati ſynagogæ. Hi ſunt, qui conjurárunt ſuper Moyſen & Aaron, in ſynagoga Core, in conjuratione Domini. Et aperiens terra os ſuum, deglutivit eos, & Core in morte ſynagogæ ejus, quando devoravit ignis quinquaginta & ducentos: & facti ſunt in ſignum. Filii autem Core non ſunt mortui. Et filii Symeon, populus filiorum Symeon: ipſi Namuel, populus qui Namuelí: ipſi Jamin, populus qui Jamini: ipſi Jachin, populus Jachini. Ipſi Zare, populus qui Zarai: ipſi Saul, populus qui Sauli. Hi ſunt populi Symeon ex recognitione eorum, duo & viginti millia, & ducenti. (d) Filii autem Juda, Er, & Aynan. Et mortui ſunt Er & Aynan in terra Chanaan. Et fuerunt filii Juda ſecundùm populos eorum: ipſi Selom, populus qui Seloni: ipſi Phares, populus qui Phareſi: ipſi Zara, populus qui Zarai. Et fuerunt filii Phares: ipſi Aſron, populus qui Aſroni: ipſi Jamun, populus qui Jamuni. Hi ſunt populi Juda, ſecundùm recognitionem eorum, ſex & ſeptuaginta millia, & quingenti. Et filii Iſſachar ſecundùm populos eorum: ipſi Thola, populus qui Tholai: ipſi Phua, populus qui Phuai. Ipſi Jaſub, populus qui Jaſubi: ipſi Samram, populus qui Samrami. Hi populi Iſſachar ex recognitione eorum, quatuor & ſexaginta millia, & quadringenti. Filii Zabulon ſecundùm populos eorum: ipſi Sared, populus qui Saredi: ipſi Allon, populus qui Alloni: ipſi Allel, populus qui Alleli. Hi populi Zabulon ex recognitione eorum, ſexaginta millia, & quingenti. Filii Gad ſecundùm populos eorum: ipſi Saphon, populus qui Saphoni: ipſi Angi, populus qui Angi: ipſi Suni, populus qui Suni. Ipſi Azeni, populus qui Azeni: ipſi Addi, populus qui Addi. Ipſi Aroadi, populus qui Aroadi: ipſi Ariel, populus qui Arieli.

MS.A (δ) τεσσεράκοντα (ε) πενηκοντα. (ζ) ἐπισάντες (η) Συμεών, ὄνομα (θ) ὄνομα ὁ Ἰαχινί. (ι) Αυνάν, καὶ Σηλὼν, καὶ Φαρὲς, καὶ Ζαρά. καὶ ἀπέθανεν (κ) Σηλὼν, (λ) Ἰαμουὴλ, (μ) Ἰαμουηλί. (ν) Ἀμβρὰν, (ξ) Ἀμβεμεί. (ο) τῷ * Σαφωνί· (π) Ἀεγαδί· * Οὗτοι φυλαὶ Γὰδ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Hæ ſunt familiæ Rubil: fuitque numerus eorum quadraginta tria millia, & ſeptingenti triginta. Porrò filii Phalu, Eliab. Et filii Eliab, Nebuel, & Dathan, & Abiram inſigniores cœtûs, qui diſcederant adversùs Moſen & adversùs Aharonem in congregatione Corah. Diſcederant enim à Domino, Aperuítque terra os ſuum, & deglutivit eos unà cum Corah in morte congregationis, cùm devoravit ignis ducentos quinquaginta viros, factíq; ſunt exemplum. Filii autem Corah non ſunt mortui. Filii Simeon per familias ſuas, Jamuel, *à quo* familia Jamuelitarum: Jamni, *à quo* familia Jamnitarum: Jachin, *à quo* familia Jachinitarum: Zarah, *à quo* familia Zarahitarum: Saul, *à quo* familia Saulitarum. Iſtæ ſunt familiæ Simeon, viginti duo millia & ducenti. Filii Gad per familias ſuas: Sephion, *à quo* familia Sephionitarum: Hagi, *à quo* familia Hagitarum: Suni, *unde* familia Sunitarum: Ozni, *unde* familia Oznitarum: Adi, *unde* familia Aditarum: Arudi, unde familia Aruditarum: Adil, unde familia Adilitarum. Iſtæ ſunt familiæ filiorum Gad juxta numerum ſuum, quadraginta millia & quingenti. Filii Juda, Ir & Onan: mortui ſunt autem Ir & Onan in terra Chanaan. Fuerúntque filii Juda per familias ſuas; Sela, *unde* familia Selaitarum: Phares, *unde* familia Pharefitarum: Zara, *unde* familia Zarahitarum. Fuerúntque filii Phares, Hefron, *unde* familia Hefronitarum: Hamul, *unde* familiæ Hamulitarum. Iſtæ ſunt familiæ filiorum Juda juxta numerum ſuum, ſeptuaginta ſex millia & quingenti. Filii Iſachar per familias ſuas: Tola, *à quo* familia Tolaitarum: Phua, *à quo* familia Phuitarum:

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

7 אִלֵּין זַרְעִית רְאוּבֵן וַהֲווֹ מִנְיָנֵיהוֹן
אַרְבְּעִין וְתַלָתָא אַלְפִין וּשְׁבַע מְאָה
8 וּתְלָתִין: וּבְנֵי פַלּוּא אֱלִיאָב:
9 וּבְנֵי אֱלִיאָב נְמוּאֵל וְדָתָן וַאֲבִירָם
דְּוָא דָתָן וַאֲבִירָם מְעָרְעֵי
בְּנִשְׁתָּא דְּאִתְכַּנָּשׁוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל
אַהֲרֹן בִּכְנִשְׁתָּא דְקָרַח ב
10 בְּאִתְכַּנּוּשֵׁיהוֹן עַל יְיָ: וּפְתַחַת
אַרְעָא יָת פּוּמַהּ וּבְלַעַת יָתְהוֹן וְיָת
קָרַח בְּמוֹתָא דִכְנִשְׁתָּא כַּד
אֲכָלַת אִשְׁתָּא יָת מָאתָן וְחַמְשִׁין
11 גַּבְרָא וַהֲווֹ לְאָת: וּבְנֵי קָרַח לָא
12 מִיתוּ: בְּנֵי שִׁמְעוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן
לְנְמוּאֵל זַרְעִית נְמוּאֵל לְיָמִין זַרְעִית
יָמִין לְיָכִין זַרְעִית יָכִין: לְזֶרַח
13 זַרְעִית זֶרַח לְשָׁאוּל זַרְעִית שָׁאוּל:
14 אִלֵּין זַרְעִית שִׁמְעוֹן עֶסְרִין וְתַרְתֵּין
15 אַלְפִין וּמְאָתָן: בְּנֵי גָד
לְזַרְעִיתְהוֹן לְצְפוֹן זַרְעִית צְפוֹן
לְחַגִּי זַרְעִית חַגִּי לְשׁוּנִי זַרְעִית
16 שׁוּנִי: לְאוֹנִי זַרְעִית אוֹנִי לְעַרְאֵלִי
17 זַרְעִית עַרְאֵלִי: לַאֲרוֹד זַרְעִית
אֲרוֹדִי לַאֲרָאֵלִי זַרְעִית אֲרָאֵלִי:
18 אִלֵּין זַרְעִית בְּנֵי גָד לְמִנְיָנֵיהוֹן
19 אַרְבְּעִין אַלְפִין וְחַמֵשׁ מְאָה: בְּנֵי
יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וּמִית עֵר וְאוֹנָן
20 בְּאַרְעָא דִכְנָעַן: וַהֲווֹ בְּנֵי
יְהוּדָה לְזַרְעִיתְהוֹן לְשֵׁלָה
זַרְעִית שֵׁלָה לְפֶרֶץ זַרְעִית פֶּרֶץ
21 לְזֶרַח זַרְעִית זֶרַח: וַהֲווֹ
22 בְּנֵי פֶרֶץ לְחֶצְרוֹן זַרְעִית חֶצְרוֹן
23 לְחָמוּל זַרְעִית חָמוּל: אִלֵּין
זַרְעִית יְהוּדָה לְמִנְיָנֵיהוֹן שִׁבְעִין
וּשְׁתָּא אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה:
בְּנֵי יִשָּׂשכָר לְזַרְעִיתְהוֹן תּ
תּוֹלַע זַרְעִית תּוֹלַע לְפוּוָה זַרְעִית
פּוּנִי:

Targum Onkelos.

7 Hæ sunt familiæ Reuben : & fuit numerus earum quadraginta tria millia, & septingenti, & triginta. Filii autem
8 Phalu, Eliab. Et filii Eliab, Na-
9 muel, & Dathan & Abiram : ipsi sunt Dathan & Abiram, qui vocabantur ad consilium, qui congregati sunt contra Moysen & contra Aaron in congregatione Chore; quando congregati sunt contra Dominum. Et aperuit terra os suum,
10 & deglutivit eos, & Chore; in morte congregationis : quando combussit ignis ducentos & quinquaginta viros; & facti
11 sunt in signum. Filii autem Chore non sunt mortui. Filii
12 Simeon per familias suas : de Namuel, fuit familia Namue-litarum; de Jamin, familia Jamini-tarum : de Jachin, familia
13 Jachinitarum. De Zare, familia Zareitarum : de Saul, fami-
14 lia Saulitarum. Hæ sunt familiæ Simeon : quarum numerus fuit viginti duo millia, & du-
15 centi. Filii Gad per cognationes suas : de Sephon, familia Sephonitarum; de Aggi, familia Aggitarum : de Suni, familia Sunitarum. De Osni, familia Osnitarum : de Heri, fami-
17 lia Heritarum. De Arod, familia Aroditarum : de Areli, familia Arelitarum. Hæ sunt familiæ filiorum Gad : quarum numerus fuit quadraginta mil-
19 lia & quingenti. Filii Juda, Her & Onan : & mortui sunt Her & Onan in terra Chanaan. Fueruntque filii Juda per cognationes suas : de Sela, familia Selaitarum; de Phares, familia Pharesitarum : de Zare, familia Zareitarum. Fueruntq;
22 filii Phares; de Efron, familia Esronitarum : de Amul, familia Amulitarum. Hæ sunt familiæ Juda, quarum numerus fuit septuaginta & sex millia, & quingenti. Filii Isachar per familias suas; de Thola, familia Tholaitarum : de Phua, fami-
24 lia Phuaitarum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

7 אלין זרעית ראובן והוו מנינהון
ארבעין ותלתא אלפין ושבע מאת
8 ותלתין: ובני פלוא אליאב:
9 ובני אליאב נמואל ודתן ואבירם
דוא דתן ואבירם מעדעי
בנשתא דאתכנשו על משה ועל
אהרן בכנשתא דקרח ב
10 באתכנושיהון על יי: ופתחת
ארעא ית פומה ובלעת יתהון וית
קרח במותא דכנשתא כד
אכלת אשתא ית מאתן וחמשין
11 גברא והוו לאת: ובני קרח לא
12 מיתו: בני שמעון לזרעיתהון
לנמואל זרעית נמואל לימין זרעית
ימין ליכין זרעית יכין: לזרח
13 זרעית זרח לשאול זרעית שאול:
14 אלין זרעית שמעון עסרין ותרין
15 אלפין ומאתן: בני גד
לזרעיתהון לצפון זרעית צפון
לחגי זרעית חגי לשוני זרעית
16 שוני: לאוני זרעית אוני לערלי
17 זרעית ערי: לארוד זרעית
ארודי לארלי זרעית ארלי:
18 אלין זרעית בני גד למנינהון
19 ארבעין אלפין וחמש מאה: בני
יהודה ער ואונן ומית ער ואונן
בארעא דכנען: והוו בני
20 יהודה לזרעיתהון לשלה
זרעית שלה לפרץ זרעית פרץ
21 לזרח זרעית זרח: והוו
22 בני פרץ לחצרון זרעית חצרון
23 לחמול זרעית חמול: אלין
זרעית יהודה למנינהון שבעין
ושתא אלפין וחמש מאה:
בני ישכר לזרעיתהון ת
תולע זרעית תולע לפוה זרעית
פוני:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

7 Istæ sunt familiæ Rubenitarum. Fuerunt autem recensiti eorum quadraginta tria millia & septingenti & triginta. Filii Phalu, Eliab. Et filii
8 Eliab, Namuel, Dathan,
9 & Abiram : hic est Dathan & Abiram deputati congregationis, qui convenerunt adversus Mosen & Aaronem in congregatione Core, cùm (a) congregaverunt se adversus
10 Dominum. Et aperuit terra os suum, absorpsitque eos terra, cùm mortua est congregatio, & devoravit ignis Core & ducentos & quinquaginta viros, qui facti sunt in (b) signum. Sed filii Core mortui non
11 sunt. Filii Simeonis per familias Simeonitarum : De Na-
12 muel, familia Namuelitarum : De Famin familia Faminitarum : De Jacin, familia Jacinitarum : De Zare, familia
13 Zareitarum : De Saul, familia Saulitarum. Istæ sunt familiæ
14 Simeonitarum, viginti duo millia & ducenti. Filii Gad
15 per familias suas : De Sephon, familia Sephonitarum : De Aggi, familia Aggitarum : De Suni, familia Sunitarum : De Azni
16 familia Azzitarum : De Adi, familia Aditarum : De Arodi,
17 familia Aroditarum : De Aruli, familia Arulitarum. Istæ sunt familiæ Gad juxta recensionem eorum, quadraginta millia & quingenti. Filii
19 Juda, Her, & Onan, sed mortuus est Her, & Onan in terra Chanaan. Fuerunt autem filii Juda juxta familias
20 suas : De Sala, familia Salnitarum : De Phares, familia Pharesitarum : De Zare, familia Zareitarum. Fuerunt quo-
21 que filii Phares : De Hesron, familia Hesronitarum : Ex Hamuel, familia Hamuelitarum. Istæ sunt familiæ Ju-
22 da juxta recensionem eorum, septuaginta & sex millia
23 & quingenti. Filii Issachar per familias suas : De Thola, familia Tholaitarum : De Phua, familia Phuitarum.

(a) testarentur (b) fugam.

VERSIO SAMARITANA.

7 אלין זרעית ראובן והוו מנינהון
ארבעין ותלתא אלפין ושבע מאת
8 ותלתין: ובני פלוא אליאב:
9 ובני אליאב נמואל ודתן ואבירם
דוא דתן ואבירם מעדעי
בנשתא דאתכנשו על משה ועל
אהרן בכנשתא דקרח ב
10 באתכנושיהון על יי: ופתחת
ארעא ית פומה ובלעת יתהון וית
קרח במותא דכנשתא כד
אכלת אשתא ית מאתן וחמשין
11 גברא והוו לאת: ובני קרח לא
12 מיתו: בני שמעון לזרעיתהון
לנמואל זרעית נמואל לימין זרעית
ימין ליכין זרעית יכין: לזרח
13 זרעית זרח לשאול זרעית שאול:
14 אלין זרעית שמעון עסרין ותרין
15 אלפין ומאתן: בני גד
לזרעיתהון לצפון זרעית צפון
לחגי זרעית חגי לשוני זרעית
16 שוני: לאוני זרעית אוני לערלי
17 זרעית ערי: לארוד זרעית
ארודי לארלי זרעית ארלי:
18 אלין זרעית בני גד למנינהון
19 ארבעין אלפין וחמש מאה: בני
יהודה ער ואונן ומית ער ואונן
בארעא דכנען: והוו בני
20 יהודה לזרעיתהון לשלה
זרעית שלה לפרץ זרעית פרץ
21 לזרח זרעית זרח: והוו
22 בני פרץ לחצרון זרעית חצרון
23 לחמול זרעית חמול: אלין
זרעית יהודה למנינהון שבעין
ושתא אלפין וחמש מאה:
בני ישכר לזרעיתהון ת
תולע זרעית תולע לפוה זרעית
פוני:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA,

7 * وكان عدد عساير راوبين هذه ثلاثة واربعين الفا وسبع مية وثلاثين * وابن فلو اليات * وبنو
8 اليات عموايل ودانان وابيرام * هما دانان وابيرام داعيا الجماعة الذين تلقفوا على موسي وهرون
9 في جماعة قورح * وكان ذلك بين يدي الله * فتحت الارض فاها * فابتلعتهما مع قورح في
10 وقت موت تلك الجماعة * واكلت النار الخمسين ومايتي رجل * فصاروا علما * وبنو قورح لم
11 يموتوا * وبنو سمعون لعساكرهم عساير العموايلين * وعساير اليامنين * وعساير الياخنين * وعساير
12 الزرحيين * وعساير الساوليين * فكان عدد عساير سمعون هذه * اثنين وعسرين الفا ومايتين *
13 * وبنو جاد لعساكرهم عساير الصفونيين * وعساير الحجنين * وعساير السونيين * وعساير الاريين *
14 وعساير العدريين * وعساير الاروديين * وعساير الاراليين * وكان عدد عساير جاد
15 هذه * اربعين الفا وخمسماية * وابناء يهودا اولا عير واون * وماتا في بلد كنعان * ثم
16 صار بنو يهودا لعساكرهم عساير السلانيين * وعساير الحرصيين * وعساير الزرحيين *
17 * وبنو فارص عساير الحصرونيين * وعساير الحامولين * فكان عدد عساير يهودا
18 هذه * سته وسبعين الفا وخمس مية * بنو يساخار لعساكرهم عساير التولاعيين * وعساير
الفويين *

Et fuit numerus harum familiarum Rubin, quadraginta tria millia, & septingenti triginta. Et filius Phallu, Eliab. 7 8
Et filii Eliab, Namuail, & Dathan & Abiram. Hi duo sunt Dathan, & Abiram convocatores cœtûs, qui irrucrant 9
contra Musam & Haronem in congregatione Corah, factique illud in conspectu Dei. Aperuitque terra os suum, & de- 10
glutivit utrumque cum Corah, in tempore mortis congregationis illius : devoravitque ignis ducentos quinquaginta viros, & facti sunt signum. Et filii Co- 11
rah non sunt mortui. Et filii Simeon in familias suas, familiæ Namualitarum, & familiæ Jamicitarum, & familiæ 12
Jachinitarum, Et familiæ Zarahitarum, & familiæ Saulitarum. Fuitque 13
numerus familiarum Simeonis prædictarum, viginti duo millia ac ducenti. Et 14
filii Gad in familias suas, familiæ Sephonitarum, & familiæ Haggitarum, & 15
familiæ Sunitarum, Et familiæ Oznitarum, & familiæ Iritarum, Et familiæ 16
Aroditarum, & familiæ Arulitarum. Fuitque numerus familiarum Gad istarum, quadraginta millia & quingenti. 17
Et filii Ihudha, nimò Fir & Onan, & 18
mortui sunt ambo in regione Chanaan. Deinde facti sunt filii Ihudha in familias 19
suas, familiæ Silanitarum, & familiæ Phareſitarum, & familiæ Zarhitarum. 20
Et filii Phares, familiæ Hesronitarum, & familiæ Hamulitarum. Fuitque numerus familiarum Ihudha istarum, septua- 21
ginta sex millia et quingenti. Filii Issa- 22
char in familias suas, familiæ Tulaitarum, & familiæ Phuitarum, 23

ספר במדבר : כו

.Simronitarum familia Simron .Jasubitarum familia Jasub

24 לִישׁוּב מִשְׁפַּחַת הַיִּשֻׁבִי לִשְׁמְרֹן מִשְׁפַּחַת הַשִּׁמְרֹנִי׃
,millia sexaginta & ,quatuor ,suos *visitatos ad* Issachar familiæ Istæ
25 אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת יִשָּׂשכָר לִפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְשִׁשִּׁים אָלֶף
familia Sered .suas familias *ad* Zebulun Filii .trecenti &
26 וְשֹׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ בְּנֵי זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחֹתָם לְסֶרֶד מִשְׁפַּחַת
familia Jachleel .Elonitarum familia Elon .Sarditarum
הַסַּרְדִּי לְאֵלוֹן מִשְׁפַּחַת הָאֵלֹנִי לְיַחְלְאֵל מִשְׁפַּחַת
sexaginta ,suos *visitatos ad* Zebulonitarum familiæ Istæ .Jachleelitarum
27 הַיַּחְלְאֵלִי׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת הַזְּבוּלֹנִי לִפְקֻדֵיהֶם שִׁשִּׁים
,Menasseh ,suas familias *ad* Joseph Filii .quingenti & ,millia
28 אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ בְּנֵי יוֹסֵף לְמִשְׁפְּחֹתָם מְנַשֶּׁה
Machir Et.Machiritarū familia Machir ,Menasseh Filii .Ephraim &
29 וְאֶפְרָיִם׃ בְּנֵי מְנַשֶּׁה לְמָכִיר מִשְׁפַּחַת הַמָּכִירִי וּמָכִיר
filii Isti .Ghilhaditarum familia Ghilhad .Ghilhad genuit
30 הוֹלִיד אֶת־גִּלְעָד לִגְלְעָד מִשְׁפַּחַת הַגִּלְעָדִי׃ אֵלֶּה בְּנֵי
familia Chelec .Ihezritarum familia Ihezer .Ghilhad
גִלְעָד אִיעֶזֶר מִשְׁפַּחַת הָאִיעֶזְרִי לְחֵלֶק מִשְׁפַּחַת
familia Sechem & :Afrielitarum familia Afriel Et .Chelechitarū
31 הַחֶלְקִי׃ וְאַשְׂרִיאֵל מִשְׁפַּחַת הָאַשְׂרִיאֵלִי וְשֶׁכֶם מִשְׁפַּחַת
Chepher & :Semidaitarum familia Semidah Et .Sechemitarum
32 הַשְּׁכְמִי׃ וּשְׁמִידָע מִשְׁפַּחַת הַשְּׁמִידָעִי וְחֵפֶר
fuerunt non Chepher filio Selophchad Et .Chepheritarum familia
33 מִשְׁפַּחַת הַחֵפְרִי׃ וּצְלָפְחָד בֶּן־חֵפֶר לֹא הָיוּ
,Machlah ;Selophchad filiarum nomen Et .filiæ *quinimo* ,filii ipsi
לוֹ בָנִים כִּי אִם־בָּנוֹת וְשֵׁם בְּנוֹת צְלָפְחָד מַחְלָה
familiæ Istæ .Tirsah & ,Milchah ,Choglah ,Nohah &
34 וְנֹעָה חָגְלָה מִלְכָּה וְתִרְצָה׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת
-septin & ,millia quinquaginta & duo ,eorum *visitati* & ,Menasseh
מְנַשֶּׁה וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְשֶׁבַע
familia Suthelach .suas familias *ad* Ephraim filii Isti .genti
35 מֵאוֹת׃ אֵלֶּה בְנֵי־אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְשׁוּתֶלַח מִשְׁפַּחַת
familia Thachan .Bachritarum familia Becher .Suthalchitarum
הַשֻּׁתַלְחִי לְבֶכֶר מִשְׁפַּחַת הַבַּכְרִי לְתַחַן מִשְׁפַּחַת
.Heranitarum familia Heran .Suthelach filii isti Et .Thachanitarū
36 הַתַּחֲנִי׃ וְאֵלֶּה בְנֵי שׁוּתֶלַח לְעָרָן מִשְׁפַּחַת הָעֲרָנִי׃
triginta & ,duo ,suos *visitatos ad* Ephraim filiorum familiæ Istæ
37 אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי־אֶפְרַיִם לִפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים
Filii .suas familias *ad* Joseph filii Isti .quingenti & ,millia
38 אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אֵלֶּה בְנֵי־יוֹסֵף לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ בְּנֵי
Asbel .Balhitarum familia Belah .suas familias *ad* Binjamin
בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֶלַע מִשְׁפַּחַת הַבַּלְעִי לְאַשְׁבֵּל
Sephupham.Achiramitarum familia Achiram .Asbelitarum familia
39 מִשְׁפַּחַת הָאַשְׁבֵּלִי לְאָחִירָם מִשְׁפַּחַת הָאֲחִירָמִי׃ לְשֻׁפוּפָם
.Chuphamitarum familia Chupham .Sephuphamitarum familia
מִשְׁפַּחַת הַשּׁוּפָמִי לְחוּפָם מִשְׁפַּחַת הַחוּפָמִי׃
Nahaman :Arditarum familia ;Nahaman & ,Arde ,Belah filii fuerunt Et
40 וַיִּהְיוּ בְנֵי־בֶלַע אַרְדְּ וְנַעֲמָן מִשְׁפַּחַת הָאַרְדִּי לְנַעֲמָן
,suas familias *ad* Binjamin filii Isti .Nahamitarum familia
41 מִשְׁפַּחַת הַנַּעֲמִי׃ אֵלֶּה בְנֵי־בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם
.centi -sex & ,millia quadraginta & ,quinque ,eorum *visitati* &
וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃

Versio VUL.LAT.

24 Iasub, à quo familia Iasubitarū: Semrā, à quo familia Semranitarū. Hæ sūt cognationes Issachar, quarū numerus fuit, sexaginta quatuor millia trecenti. Filii Zabulō p cognationes suas: Sared, à quo familia
25 Sareditarū: Elon, à quo familia Elonitarū: Ialel, à quo familia Ialelitarū. Hæ sūt cognationes Zabulō, quarū numer⁹ fuit, sexaginta millia quingēti. Filii Joseph per cognationes suas, Manasse & Ephraim.
26 De Manasse ort⁹ est Machir, à quo familia Machiritarū. Machir genuit Galaad, à quo familia Galaaditarū. Galaad habuit filios: Jezer, à quo familia Jezeritarū: & Helec, à quo familia Helecitarū. Et Asriel à
27 quo familia Asrielitarum: & Seché, à quo familia Sechemitarū. Et Semida, à quo familia Semidaitarū: et Hepher, à quo familia Hepheritarū. Fuit autē Hepher pater Salphaad, qui filios non habebat, sed tātùm filias, quarū ista sunt nomina: Maala, & Noa, & Hegla, & Melcha, & Therſa. Hæ sunt familiæ Manasse, & numerus earū, quinquaginta duo millia
28 septingēti. Filii autē Ephraim p cognationes suas, fuerūt hi: Suthala, à quo familia Suthalaitarū: Becher, à quo familia Becheritarū: Thehen, à quo familia Thehenitarū. Porrò filiⁱ Suthala fuit Herā, à quo familia Heranitarū. Hæ sūt cognationes filiorū Ephraī, quarū numerus fuit, triginta duo millia quingenti. Isti sunt filii
29 Joseph per familias suas. Filii Benjamī in cognationib⁹ suis: Bela, à quo familia Belaitarū: Asbel, à quo familia Asbelitarū: Ahirā, à quo familiā Ahiramitarū. Suphā, à quo familia
30 Suphamitarū: Huphā, à quo familia Huphamitarum. Filii Bela, Hered, & Noëman. De Hered, familia Hereditarum: de Noëmā, familia Noëmanitarū. Hi sunt filii Benjamin p
31 cognationes suas, quorum numer⁹ fuit, quadraginta quinq; millia sexcenti.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

18 Οὗτοι δῆμοι υἱῶν Γὰδ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, (ρ) τέσσαρες καὶ τεσσεράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. Τοῖ Ἀσὲρ κατ' ὀνόματα αὐτῶν· τῷ Ἰαμὶν, δῆμος ὁ Ἰαμινί· τῷ (σ) Ἰεσὲ, δῆμος ὁ Ἰεσυί· τῷ Βαριὰ, δῆμος ὁ Βαειαί. Τῷ Χοβὲρ, δῆμος ὁ Χοβερί· τῷ Μελχιὴλ, δῆμος ὁ Μελχιηλί. Καὶ τὸ ὄνομα (τ) Συγατὸς Ἀσὴρ, Σάρα. Οὗτοι δῆμοι Ἀσὴρ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, τρεῖς καὶ τεσσεράκοντα χιλιάδες
28 (υ) καὶ τεσσακόσιοι. Τοῖ Ἰωσὴφ κατ' ὀνόματα αὐτῶν, (φ) Μανασσῆ καὶ Ἐφραίμ.
29 Τοῖ (χ) Μανασσῆ τῷ Μαχὶρ, δῆμος ὁ Μαχιρί. καὶ Μάχιρ ἐγέννησε τὸν Γαλαάδ·
30 τῷ Γαλαάδ, δῆμος ὁ Γαλααδί. Καὶ ἔστι υἱοῖ Γαλαάδ· Ἀχιέζερ, δῆμος ὁ Ἀχιεζερί· τῷ (ψ) Χὴλ, δῆμος ὁ (ω) Χελεγί. Τῷ Ἐσειὴλ, δῆμος ὁ Ἐσειηλί·
31 τῷ Συχὲμ, δῆμος ὁ Συχεμί. Τῷ Συμαὲρ, δῆμος ὁ Συμαερί· καὶ τῷ Ὀφὲρ, δῆμος ὁ Ὀφερί. Καὶ τῷ Σαλπαὰδ υἱῷ Ὀφὲρ, οὐκ ἐγένοντο αὐτῷ υἱοὶ, ἀλλ' ἢ θυγατέρες. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν θυγατέρων Σαλπαάδ· Μαλὰ, καὶ Νοὰ, καὶ Ἐγλὰ, καὶ Μελχὰ, καὶ Θερσά. Οὗτοι δῆμοι
34 (α) Μανασσῆ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, (β) δύο καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι. Καὶ ἔστοι υἱοὶ Ἐφραὶμ· τῷ Συθαλὰ, δῆμος ὁ (γ) Συθαλάν· τῷ Ταναχ, δῆμος ὁ Ταναχί. Οὗτοι υἱοὶ (δ) Σκταλά·
37 τῷ Ἐδὲν, δῆμος ὁ Ἐδενί. Οὗτοι δῆμοι Ἐφραὶμ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. οὗτοι δῆμοι υἱῶν Ἰωσὴφ κατ' ὀνόματα αὐτῶν. Τοῖ (ε) Βενιαμὶν κατ' ὀνόματα
38 αὐτῶν· τῷ Βαλὲ, δῆμος ὁ (ζ) Βαλί· τῷ Ἀσυβὴρ, δῆμος ὁ Ἀσυβηεί· τῷ (η) Ἰαχιρὰν, δῆμος ὁ (ϑ) Ἰαχιρανί. Τῷ Σωφὰν, δῆμος ὁ Σωφανί. Καὶ (ι) ἐγένοντο
40 οἱ υἱοὶ Βαλὲ, (κ) Ἀδὰρ, καὶ Νοεμὰν· τῷ Ἀδὰρ, δῆμος ὁ Ἀδαρί· καὶ τῷ Νοεμὰν,
41 δῆμος ὁ Νοεμανί. Οὗτοι υἱοὶ (λ) Βενιαμὶν κατὰ δήμους αὐτῶν ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι.

Hi populi filiorum Gad ex recognitione eorum, quatuor & quadraginta millia, & quingenti. Filii Aſer ſecundùm populos eorum: ipſi Famin, populus qui Famini: ipſi Jeſu, populus qui Jeſui: ipſi Baria, populus qui Bariai. Ipſi Chober, populus qui Choberi: ipſi Melchiel, populus qui Melchieli. Et nomen filiæ Aſer, Sara. Hi populi Aſer ex recognitione eorum, tria & quadraginta millia, & quadringenti. Filii Joſeph ſecundùm populos eorum, Manaſſe & Ephræm. Filii Manaſſe: ipſi Machir, populus qui Machiri. Et Machir genuit Galaad: ipſi Galaad, populus qui Galaadi. Et hi filii Galaad: Achiezer, populus qui Achiezeri: ipſi Cheleg, populus qui Chelegi. Ipſi Eſriel, populus qui Eſrieli: ipſi Sychem, populus qui Sychemi. Ipſi Symzer, populus qui Symzeri: & ipſi Opher, populus qui Opheri. Et ipſi Salpaad filio Opher non fuerunt ei filii, ſed filiæ. Et hæc nomina filiarum Salpaad: Mala, & Nua, & Egla, & Melcha, & Therſa. Hi populi Manaſſe ex recognitione eorum, duo & quinquaginta millia, & ſeptingenti. Et hi filii Ephræm: ipſi Suthala, populus qui (e) Suthalan: ipſi Tanach, populus qui Tanachi. Hi filii Suthala: ipſi Eden, populus qui Edeni. Hi filii Ephræm ex recognitione eorum, duo & triginta millia, & quingenti. Hi populi filiorum Joſeph ſecundùm populos eorum. Filii Benjamin ſecundùm populos eorum: ipſi Bale, populus qui Bali: ipſi Aſyber, populus qui Aſyberi: ipſi Iachiran, populus qui Iachirani. Ipſi Sophan, populus qui Sophani. Et fuerunt filii Bale, Adar, & Noeman: ipſi Adar, populus qui Adari: & ipſi Noeman, populus qui Noemani. Hi filii Benjamin ſecundùm populos eorum ex recognitione eorum, quinque & triginta millia, & quingenti.

MS.A. (ρ) τεσσεράκοντα χιλιάδες καὶ τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι. (σ) Ἰεσυὶ, (τ) ἡ θυγατὴρ (υ) καὶ ἑξακόσιοι. (φ) Μανασσῆ (χ) Μανασσῆ· (ψ) Χηλὲ, (ω) Χηελί. (α) Μανασσῆ (β) δύο καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. (γ) Θυσαλαί· (δ) Θυσαλά· (ε) Βενιαμὶν (ζ) Βαλεί· (η) Ἀχιεζὲν, (ϑ) Ἀχιρανί. (ι) ἐγένοντο υἱοὶ (κ) Ἀδὲρ καὶ Νοεμά· * δῆμος ὁ Νοεμανί. (λ) Βενιαμὶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Iaſub, *unde* familia Iaſubitarum: Semron, *unde* familia Semronitarū. Iſtæ ſūt familiæ Iſachar juxta numerū ſuum, ſexaginta quatuor millia & trecenti. Filii Zebolon per familias ſuas, Sedar, *unde* familia Sedaritarum: Alun, *unde* familia Alunitarum: Nahlael, *unde* familia Nahlaelitarum. Iſtæ ſunt familiæ Zebolon juxta cenſum ſuum, ſexaginta millia & quingenti. Filii Joſeph per familias ſuas, Manaſſe & Aphrem. Filii verò Manaſſe, Machir, *à quo* familia Machiritarū. Machir autē genuit Gelaad, & à Gelaad familia Gelaaditarum. Porrò hi ſunt filii Gelaad, Jazir, *unde* familia Jaziritarū: Halac, *unde* familia Halacitarum: Aſdael, *unde* familia Aſdaelitarum: Sechim, *unde* familia Sechimitarū: Semida, *unde* familia Semidaitarum: Hophar, *unde* familia Hopharitarū. Salphehad verò filius Hophar non habuit filias, ſed filios: & nomina filiarum Salphehad, Mahla, & Joa, & Hagla, & Melcha, & Terſa. Hæ ſunt familiæ Manaſſis, & numerus eorum, quinquaginta duo millia & ſeptingenti. Filii Aphrem per familias ſuas, Sutelah, *à quo* familia Sutelahitarum: Bochar, *à quo* familia Bocharitarum: Tohan, *à quo* familia Tohanitarum. Hi verò ſunt filii Sutelah, Adan, *unde* familia Adanitarum. Iſtæ ſunt familiæ filiorum Aphrem juxta numerum ſuum, triginta duo millia & quingenti. Hi ſunt filii Joſeph per familias ſuas. Filii Benjamin per familias ſuas, Bala, *à quo* familia Balaitarū: Asbel, *unde* familia Aſbelitarū: Ahiram, *unde* familia Ahiramitarū: Sopham *unde* familia Sophamitarū. Fuerūt autē filii Bala, Hophim, *unde* familia Hophimitarum: Ador & Naaman: *ab illo fuit* familia Adoritarum, à Naaman familia Naamanitarū. Hi ſunt filii Benjamin juxta numerum ſuum, quadraginta quinq; millia & ſexcenti.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

24 לישוב ורעית ישוב לשמרון ורעית
25 שמרון : אלין ורעית ישכר
למניניהון שתין וארבעה אלפין
26 ותלת מאה : בני זבולן לזרעיתהון
לסרד ורעית סרד לאלון ורעית
אלון ליחלאל ורעית יחלאלי :
27 אלין ורעית זבולן למניניהון שתין
28 אלפין וחמש מאה : בני יוסף
29 לזרעיתהון מנשה ואפרים : בני
מנשה למכיר ורעית מכיר ומכיר
אוליד ית־גלעד לגלעד ורעית
30 גלעד : אלין בני גלעד איעזר ורעית
31 איעזר לחלק ורעית חלק :
32 ואשריאל ורעית אשריאלי ושכם
ורעית שכם : ושמידע ורעית
33 שמידע וחפר ורעית חפר :
וצלפחד בר־חפר לא־הוו ליה
34 בנין אלהן בנן ושום בנת צלפחד
מחלה ונועה חגלה מלכה
ותרצה : אלין ורעית מנשה
35 למניניהון חמשין ותרין אלפין
ושבע מאה : אלין בני־אפרים
36 לזרעיתהון לשותלח ורעית
שותלח לבכר ורעית בכר לתחן
37 ורעית תחן : ואלין בני שותלח לערן
ורעית ערן : אלין ורעית בני־
אפרים למניניהון תלתין ותרין
38 אלפין וחמש מאה אלין בני־יוסף
לזרעיתהון : בני בנימן לזרעיתהון
39 לבלע ורעית בלע לאשבל ורעית
אשבל לאחירם ורעית אחירם :
40 לשפופם ורעית שפופם לחופם
ורעית חופם : והוו בני־בלע ארד
41 ונעמן ורעית הארדי לנעמן ורעית
נעמן : אלין בני־בנימן לזרעיתהון
ומנייהון ארבעין וחמשא אלפין
ושית מאה :

Benjamin per cognationes suas, quarum numerus fuit quadraginta quinque millia, & sexcenti.

TARGUM ONKELOS.

24 De Jasub, familia Jasubitarum: de Semron, familia Semronitarum. Hæ sunt familiæ
25 Isachar, quarum numerus fuit sexaginta quatuor millia, & trecenti. Filii Zabulon per
26 cognationes suas: de Sared familia Sareditarum; De Elon, familia Elonitarum: de
27 Jaleel, familia Jaleelitarum. Hæ sunt cognationes Zabulon: quarum numerus fuit
28 sexaginta millia, & quingenti. Filii Joseph per cognationes suas, Manasse & Ephraim.
29 Filii Manasse; de Machir, familia Machiritarum, & Machir genuit Galaad: de Ga-
30 laad, familia Galaaditarum. Isti sunt filii Galaad; de Jezer familia Jezeritarum: de
31 Elech, familia Elechitarum. De Asriel, familia Asrielitarum: de Sechem, familia Se-
32 chemitarum. De Semida, familia Semidaitarum: de Epher, familia Epheritarum. Salpha-
33 ad autem filius Epher non habuit filios sed filias: & nomen filiarum Salphaad; Maala & Noa, Egla, Melcha & Therfa. Hæ sunt familiæ Ma-
34 nasse: & fuit numerus earum quinquaginta duo millia, & septingenti. Isti sunt filii
35 Ephraim, per familias suas: de Sutala, familia Sutalaitarum; de Becher, familia Be-
36 cheritarum: de Theen, familia Theenitarum. Isti sunt filii Sutala: de Heran, familia
37 Heranitarum. Hæ sunt cognationes filiorum Ephraim; quarum numerus fuit triginta duo millia, & quingenti: Isti
38 sunt filii Joseph, per familias suas. Filii Benjamin per cognationes suas: de Bale familia Baleitarum; de Asbel, familia Asbelitarum: de Achiram, familia Achiramitarum. De Sephupham, familia Sephuphamitarum: de Hupham, familia Huphamitarum
39 Fueruntq; filii Bale, Arde & Naaman: de Arde familia Ardeitarum; de Naaman, familia
40 Naamanitarum. Hi sunt filii
41 Benjamin per cognationes suas, quarum numerus fuit quadraginta quinque millia, & sexcenti.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 * לשמרן שמרן לזרעתהון: * לסרד סרד לאלון אלון לזרעתהון:
25 * לזרעתהון: * לשתלח שתלח לבכר בכר לתחן תחן לזרעתהון:
26 ** לזרעתהון: * לתלת תלתין ותרין אלפין וחמש מאה: * לזרעתהון:
27 * לזרעתהון: * לאפרים אפרים לזרעתהון: * לזרעתהון:
28 ** לזרעתהון: * לבני בנימן בנימן לזרעתהון: * לזרעתהון:
29 לזרעתהון: * לבני יוסף יוסף לזרעתהון: * לזרעתהון:
30 * לזרעתהון: * לבני בלע בלע לזרעתהון: * לזרעתהון:
31 * לזרעתהון: * לבני אשבל אשבל לזרעתהון: * לזרעתהון:
32 * לזרעתהון: * לבני אחירם אחירם לזרעתהון:
33 * לזרעתהון: * לבני שפופם שפופם לזרעתהון:
34 * לזרעתהון: * לבני חופם חופם לזרעתהון:
35 * לזרעתהון: * לבני בלע בלע לזרעתהון:
36 * לזרעתהון: * לבני ארד ארד לזרעתהון:
37 * לזרעתהון: * לבני נעמן נעמן לזרעתהון:
38 ** לזרעתהון: * לבני בנימן בנימן לזרעתהון:
39 * לזרעתהון: * לבני בלע בלע לזרעתהון:
40 * לזרעתהון: * לבני אשבל אשבל לזרעתהון:
41 * לזרעתהון: * לבני אחירם אחירם לזרעתהון:

VERSIO SAMARITANA.

24 * לזרעתהון: * לבני יפל יפל לזרעתהון:
25 * לזרעתהון: * לבני חמלה חמלה לזרעתהון:
26 ** לזרעתהון: * לבני ערפל ערפל לזרעתהון:
27 * לזרעתהון: * לבני אשאל אשאל לזרעתהון:
28 ** לזרעתהון: * לבני בנימן בנימן לזרעתהון:
29 לזרעתהון: * לבני יוסף יוסף לזרעתהון:
30 * לזרעתהון: * לבני בלע בלע לזרעתהון:
31 * לזרעתהון: * לבני אשבל אשבל לזרעתהון:
32 * לזרעתהון: * לבני אחירם אחירם לזרעתהון:
33 * לזרעתהון: * לבני שפופם שפופם לזרעתהון:
34 * לזרעתהון: * לבני חופם חופם לזרעתהון:
35 * לזרעתהון: * לבני בלע בלע לזרעתהון:
36 * לזרעתהון: * לבני ארד ארד לזרעתהון:
37 * לזרעתהון: * לבני נעמן נעמן לזרעתהון:
38 ** לזרעתהון: * לבני בנימן בנימן לזרעתהון:
39 * לזרעתהון: * לבני בלע בלע לזרעתהון:
40 * לזרעתהון: * לבני אשבל אשבל לזרעתהון:
41 * לזרעתהון: * לבני אחירם אחירם לזרעתהון:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

24 De Josub, familia Josubitarum: De Samron, familia
25 Samronitarum: Istæ sunt familiæ Issachar juxta recensionem eorum, sexaginta quatuor
26 millia & trecenti. Filii Zabulon per familias suas; De Sared, familia Sareditarum: De Alon, familia Aloni-
27 tarum: De Jahalel, familia Jahalelitarum. Istæ sunt familiæ Zabulon juxta recensionem eorum, sexaginta mil-
28 lia & quingenti. Filii Joseph per familias suas, Manasse & Ephraim. Filii Manasse: De
29 Machir, familia Machiritarum. Machir autem genuit Galaad, de quo familia Gala-
30 aditarum. Isti sunt filii Galaad, Aezer, familia Aezeritarum: De Helec, familia
31 Helecitarum: Et Asroel, familia Asroelitarum: Et Sichem, familia Sichemitarum: Et Se-
32 mida, familia Semidaitarum: Et Hepher, familia Hepheritarum. Salphaad autē filius fuit
33 Hepher: non fuerunt illi filii, sed filiæ. Nomen verò filiarum Salphaad, Maala, &
Noa, & Egla, & Melcha, &
34 Thersa. Istæ sunt familiæ Manasse juxta recensionem eorum, quinquaginta duo millia
35 & septingenti. Hi autem sunt filii Ephraim per familias suas: De Sutala, familia Su-
talahitarum: De Bacher, familia Bacheritarum: De Tahan, familia Thahanitarum.
36 Hi sunt filii Sutalæ: De
Eden, familia Edenitarum.
37 Istæ sunt familiæ filiorum Ephraim juxta recensionem eorum, triginta duo millia & quingenti. Isti sunt filii Joseph juxta familias suas.
38 Filii Benjamin per familias suas: De Bale, familia Baleitarum: De Asbal, familia Asbalitarum: De Achiram, familia Achiramitarum. De
39 Supham, familia Suphamitarum: De Hupham, familia Huphamitarum. De Ared, familia, Areditarum: De
40 Noëman, familia Noëmanitarum. Isti sunt filii Benjamin juxta familias suas, secundum recensionem eorum, quadraginta quinque millia & sexcenti.
41

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * وعساير الياسوبيين * وعساير السمرونيين * فكان عدد عساير هساحار هذه * اربعة وسبعين الفا
25 وثلثمايه * بنو زبولون لعساكرهم عساير السردنيين * وعساير الايلونيين * وعساير الجلاليليين * فكان
26 عدد عساير زبولون هذه * ستين الفا وخمسمايه * وابنا يوسف لعساكرهم منسا وافرايم * فبنو منسا
27 عساير الماخريين * وعساير الجلعاديين من جلعاد بن ماخير بن منسا * وبنوا جلعاد عساير
28 الايعزريين * وعساير الحلقيين * وعساير الاسريائليين * وعساير السكميين * وعساير السميداعيين *
29 وعساير الحفريين * وصلفحاد بن حفر لم يكن له بنون * بل كان له بنات * واسماهن محلا *
30 ونوعا * وحجلا * وملكا * وبرصا * فكان عدد عساير منسا * هذه اثنين وخمسين الفا وسبع مايه *
31 * وبنو افرايم لعساكرهم عساير السوثلحيين * وعساير البحريين * وعساير الناحثيين * وعساير
32 العدراثيين من عبران بن سوثالح * فكان عدد عساير بني افرايم هذه * اثنين وثلاثين الفا
33 وخمسمايه * هاولاء اولاد يوسف لعساكرهم * وبنو بنيامين وعساكرهم عساير البلعيين * وعساير
34 الاسبليين * وعساير الاحيراميين * وعساير السوفاميين * وعساير الحوفاميين * وعساير
35 الاردنيين * وعساير الناعمانيين من بالع * فكان عدد عساير بنيامين هذه * خمسة واربعين
الفا وسبعمايه *

Et familiæ Jasubitarum, et familiæ Semronitarum. Fuitque numerus familiarum Issachar istarum, sexaginta quatuor millia & trecenti. Filii Zabulon in familias suas, familiæ Saveditarum, & familiæ Ailuitarum, & familiæ Jahalitarum. Fuitque numerus familiarum Zabulon dictarum, sexaginta millia & quingenti. Et duo filii Joseph per familias suas, Manasse, & Ephraim. Filii verò Manasse sunt familiæ Machiritarum, & familiæ Galaaditarum de Galaad filio Machir, filii Manasse. Et filii Galaad, familiæ Jaezeritarum, & familiæ Helcitarum, Et familiæ Aserjaelitarum, & familiæ Sechemitarum, Et familiæ Semidaitarum, & familiæ Hepheritarum. Porro Salfahad filius Hephar non habuit filios, sed habuit filias: & nomina earum Mahla, & Noa, & Hagla, & Melca, & Tersa. Fuitque numerus harum familiarum Manasse, quinquaginta duo millia & septingenti. Et filii Ephraim in familias suas, familiæ Sutalahitarum, & familiæ Bachheitarum, & familiæ Tahanitarum, Et familiæ Ivanitarum ex Ivan filio Sutalah. Fuitq; numerus familiarum filiorum Ephraim prædictarum, triginta duo millia & quingenti. Hi sunt filii Joseph in familias suas. Filii verò Benjamin, & familiæ eorum, sunt familiæ Balaitarum, & familiæ Asbilitarum, & familiæ Ahiramitarum, Et familiæ Suphamitarum, & familiæ Huphamitarum, Et familiæ Arcditarum, & familiæ Naëmanitarum ex Bale. Fuitque numerus familiarum Benjamin prædictarum, quadraginta quinque millia & sexcenti.

ספר במדבר : כו

Suchamitarum familia Sucham :ſuas familias *ad* ,Dan filii Iſti

42 אֵלֶּה בְנֵי־דָן לְמִשְׁפְּחֹתָם לְשׁוּחָם מִשְׁפַּחַת הַשֻּׁחָמִי

Suchamitarum familiæ Omnes .ſuas familias *ad* Dan familiæ Iſtæ

43 אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת דָּן לְמִשְׁפְּחֹתָם : כָּל־מִשְׁפַּחַת הַשֻּׁחָמִי

.quadringenti & ,millia ſexaginta & ,quatuor ,ſuos *viſitatos ad*

לִפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת :

Imnahitarum familia Imnah .ſuas familias *ad* Aſer Filii

44 בְּנֵי אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחֹתָם לִימְנָה מִשְׁפַּחַת הַיִּמְנָה

.Berihitarum familia Berihah .Iſvitarum familia Iſvi

לִישְׁוִי מִשְׁפַּחַת הַיִּשְׁוִי לִבְרִיעָה מִשְׁפַּחַת הַבְּרִיעִי :

Malchiel .Chebritarum familia Cheber ,Berihah Filiis

45 לִבְנֵי בְרִיעָה לְחֶבֶר מִשְׁפַּחַת הַחֶבְרִי לְמַלְכִּיאֵל

Iſtæ .Serach Aſer filiæ nomen Et .Malchielitarum familia

46 מִשְׁפַּחַת הַמַּלְכִּיאֵלִי : וְשֵׁם בַּת־אָשֵׁר שָׂרַח : אֵלֶּה

47 quinquaginta & tria ,ſuos *viſitatos ad* Aſer filiorum familiæ

מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי־אָשֵׁר לִפְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים

Jachſel .ſuas familias *ad* Naphtali filii .quadringenti & ,millia

48 אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת : בְּנֵי נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְיַחְצְאֵל

Jeſer .Ghunitarum familia Ghuni .Jachſelitarum familia

49 מִשְׁפַּחַת הַיַּחְצְאֵלִי לְגוּנִי מִשְׁפַּחַת הַגּוּנִי : לְיֵצֶר

Iſtæ .Sillemitarum familia Sillem .Jeſritarum familia

50 מִשְׁפַּחַת הַיִּצְרִי לְשַׁלֻּם מִשְׁפַּחַת הַשַּׁלְמִי : אֵלֶּה

,quinque ,eorum *viſitati* & ,ſuas familias *ad* Naphtali familiæ

מִשְׁפְּחֹת נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה

filiorum *viſitati* Iſti .quadringenti & ,millia quadraginta &

51 וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת : אֵלֶּה פְקוּדֵי בְנֵי

.triginta & ,ſeptingenti ,mille & ,millia ſexcenta ,Iſrael

יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וְאֶלֶף שְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים :

dividetur Iſtis :dicendo ,Moſen ad Dominus eſt locutus Et

52 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : לְאֵלֶּה תֵּחָלֵק

53 multiplicabis Multo .nominum *numero in hæreditate in* terra

הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת : לָרַב תַּרְבֶּה

Viro .ejus hæreditatem diminues pauco & ,ejus hæreditatem

54 נַחֲלָתוֹ וְלַמְעַט תַּמְעִיט נַחֲלָתוֹ אִישׁ

ſorte in Veruntamen .ejus hæreditas dabitur ejus *viſitatorum os ad*

לְפִי פְקֻדָיו יִתֵּן נַחֲלָתוֹ : אַךְ־בְּגוֹרָל

55 ſuorum patrum *extenſionum* nomina *ad* ,terra dividetur

יֵחָלֵק אֶת־הָאָרֶץ לִשְׁמוֹת מַטּוֹת־אֲבֹתָם

ejus hæreditas dividetur *ſortis* *os Super* .accipient hæreditatem

56 יִנְחָלוּ : עַל־פִּי הַגּוֹרָל תֵּחָלֵק נַחֲלָתוֹ

.ſuas familias *ad* Levitarum *viſitati* iſti Et .*parvum ad multum* inter

57 בֵּין רַב לִמְעָט : וְאֵלֶּה פְקוּדֵי הַלֵּוִי לְמִשְׁפְּחֹתָם

.Chehathitarum familia Chehath .Gherſonitarum familia Gherſon

לְגֵרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַגֵּרְשֻׁנִּי לְקְהָת מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי

,Levitarum familiæ Iſtæ .Meraritarum familia Merari

58 לִמְרָרִי מִשְׁפַּחַת הַמְּרָרִי : אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת לֵוִי

,Machlitarum familia ,Chebronitarum familia ,Libnitarum familia

מִשְׁפַּחַת הַלִּבְנִי מִשְׁפַּחַת הַחֶבְרֹנִי מִשְׁפַּחַת הַמַּחְלִי

genuit Chehath Et .Chorchitarum familia ,Muſitarum familia

מִשְׁפַּחַת הַמּוּשִׁי מִשְׁפַּחַת הַקָּרְחִי וְקְהָת הוֹלִיד

.Hamram

אֶת־עַמְרָם :

Verſio VULG. LAT.

42 Filii Dan per cognationes ſuas: Suham, à quo familia Suhamitarum. Hæ ſunt cognationes Dan per familias ſuas.

43 Omnes fuêre Suhamitæ, quorũ numerus erat, ſexaginta quatuor millia quadringenti.

44 Filii Aſer per cognationes ſuas: Jemna, à quo familia Jemnaitarum: Jeſſui, à quo familia Jeſſuitarum: Brie, à quo familia Brieitarum.

45 Filii Brie: Heber, à quo familia Heberitarũ: & Melchiel, à quo familia

46 Melchielitarum. Nomen autẽ

47 filiæ Aſer, fuit Sara. Hæ cognationes filiorum Aſer, & numerus eorũ, quinquaginta tria

48 millia quadringenti. Filii Nephthali p cognationes ſuas: Jeſiel, à quo familia Jeſielitarum: Guni, à quo familia Gunitarum. Jeſer, à quo familia

49 Jeſeritarum: Sellem, à quo familia Sellemitarum. Hæ ſunt

50 cognationes filiorum Nephthali p familias ſuas: quorum numer⁹, quadraginta quinque

51 millia quadringenti. Iſta eſt ſumma filiorum Iſrael, qui recenſiti ſunt, ſexcenta millia, & mille ſeptingenti triginta.

52 Locutúſq; eſt Dñs ad Moyſen,

53 dicens; Iſtis dividetur terra juxta numerum vocabulorum in poſſeſſiones ſuas. Pluribus majorem partem dabis, &

54 paucioribus minorem: ſingulis, ſicut nunc recenſiti ſunt, tradetur poſſeſſio: Ita duntaxat ut ſors terram tribubus

55 dividat & familiis. Quidquid ſorte contigerit, hoc vel plures accipiant, vel pauciores.

56 Hic quoq; eſt numerus filiorum Levi per familias ſuas: Gerſon, à quo familia Gerſonitarum: Caath, à quo familia Caathitarum: Merari, à quo familia Meraritarum.

57 Hæ ſunt familiæ Levi: Familia Lobni, familia Hebroni, familia Moholi, familia Muſi, familia Core. At verò Caath

58 genuit Amram.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

42 Καὶ υἱοὶ Δὰν κατ᾽ δήμους αὐτῶν· τῷ (μ) Σαμεὶ, δῆμος ὁ (ν) Σαμεεί. Οὗτοι δῆμοι Δὰν κατ᾽ δήμους αὐ-

43 τῶν. Πάντες οἱ δῆμοι Σαμεὶ κατ᾽ ἐπισκοπὴν αὐτῶν, τέσσαρες καὶ ἑξ-

44 ήκοντα χιλιάδες (ξ) καὶ τετρακό-

45 σιοι. Υἱοὶ Νεφθαλὶ κατ᾽ δήμους αὐτῶν· τῷ Ἀσιὴλ, δῆμος ὁ Ἀσι-

ηλί· τῷ (ο) Γαυνὶ, δῆμος ὁ (π) Γαυ-

49 νί. Τῷ (ρ) Ἰεσὲρ, δῆμος ὁ (σ) Ἰε-

σερί· τῷ Σελλὴμ, δῆμος ὁ Σε-

50 λημί. Οὗτοι δῆμοι Νεφθαλὶ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, (τ) τεσσαρά-

κοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι.

51 Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις υἱῶν Ἰσραὴλ, ἑξακόσιαι χιλιάδες καὶ χίλιοι καὶ

52 ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα. Καὶ ἐ-

λάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-

53 γων, Τούτοις μεμερισθήσεται ἡ γῆ, κληρονομεῖν ἐξ ἀριθμῶ ὀνομάτων.

54 Τοῖς πλείοσι πλεονάσεις τὴν κλη-

ρονομίαν, καὶ τοῖς ἐλάττοσιν ἐ-

λαττώσεις τὴν κληρονομίαν αὐ-

τῶν· ἑκάστῳ κατὰ ἐπεσκέπτη-

σαν, δοθήσεται ἡ κληρονομία

55 αὐτῶν. Διὰ κλήρων μεριθήσε-

ται ἡ γῆ τοῖς ὀνόμασι· κατὰ

φυλὰς πατριῶν αὐτῶν κληρονο-

56 μήσουσιν. Ἐκ τῶ κλήρου μεριῶ

τὴν κληρονομίαν αὐτῶν ἀναμέ-

57 σον πολλῶν καὶ ὀλίγων. Καὶ

υἱοὶ Λευὶ κατὰ δήμους αὐτῶν·

τῷ Γεδσὼν, δῆμος ὁ Γεδσωνί·

τῷ Καὰθ, δῆμος ὁ Κααθί·

τῷ Μεραρὶ, δῆμος ὁ Μερα-

58 ρί. Οὗτοι δῆμοι υἱῶν Λευί· δῆμος ὁ Λοβενὶ, (υ) δῆμος ὁ Χεβρω-

νὶ, δῆμος ὁ Κορὲ, καὶ δῆμος ὁ Μουσί. καὶ Καὰθ ἐγέννησε

τὸν (φ) Ἀμράμ.

pulus qui *Muſi*.

MS.A. (μ) Σαμειδὴ, (ν) Σαμειδηί. (ξ) καὶ ἑξακό-σιοι. (ο) Γωυνὶ, (π) Γωυνί. (ρ) Ἰεσρὶ, (σ) Ἰεσρεί· (τ) πέντε καὶ τεσσεράκοντα χιλιάδες (υ) καὶ δῆμος ὁ Χε-βρὼν, καὶ δῆμος ὁ Ὁμουσί, καὶ δῆμος ὁ Κορέ. Καὶ Καὰθ (φ) Ἀμβράμ.

Et filii Dan ſecundùm populos eorum: ipſi Same, populus qui Samei. Hi populi Dan ſecundùm populos eorum. Omnes populi Samei ſecundùm recognitionem eorum, quatuor & ſexaginta millia, & quadringenti. Filii Nephthali ſecundùm populos eorum: ipſi Aſiel, populus qui Aſieli: ipſi Gayni, populus qui Gayni. Ipſi Feſer, populus qui Feſeri: ipſi Sellem, populus qui Sellemi. Hi populi Nephthali ex recognitione eorum, quadraginta millia, & trecenti. Hæc eſt recognitio filiorum Iſrael, ſexaginta millia, & mille, & ſeptingenti, & triginta. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, His dividetur terra, ad hæreditandum ex numero nominum. Iis, qui plures ſunt, multiplicabis hæreditatem; & iis, qui paucioves, minues hæreditatem eorum: unicuique, ſicut recogniti ſunt, dabitur hæreditas eorum. Per ſortes diſtribuetur terra nominibus: ſecundùm tribus familiarum ſuarum hæreditabunt. Ex ſorte diſtribues hæreditatem eorum inter multos & pauces. Et filii Levi ſecundùm populos eorum: ipſi Gedſon, populus qui Gedſoni: ipſi Caath, populus qui Caathi: ipſi Merari, populus qui Merari. Hi populi filiorum Levi: populus qui Lobeni, populus qui (ſ) Chebroni, populus qui Core, & populus qui Caath genuit Amram.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et filii Dan per familias ſuas, Soham, *à quo* familia Sohamitarum. Iſtæ ſunt familiæ Dan juxta familias ſuas. Omnes familiæ Soham juxta numerum ſuum, ſexaginta millia & quadringenti. Filii Aſir per familias ſuas, Jemna, *à quo* familia Jemnitarum: Jeſua, *à quo* familia Jeſuaïtarum: Jaſui, *à quo* familia Jaſuitarũ: Beria, *à quo* familia Beriaïtarũ. Filii autem Beria, Heber, *à quo* familia Heberitarum: Malchiel, *à quo* familia Malchielitarũ. Nomen verò filiæ Aſir, Sarah. Iſtæ ſunt familiæ filiorũ Aſir juxta numerum ſuum, quinquaginta tria millia & quadringenti. Filii Nephtali per familias ſuas, Nahſaël, *unde* familia Nahſaëlitarum: Guni *unde* familia Gunitarum: Jaſar *unde* familia Jaſaritarum: Salim, *unde* familia Salimitarum. Iſtæ ſunt familiæ filiorum Nephtali ſecundùm familias ſuas: & numerus eorum, quadraginta quinq; millia & quadringenti. Omnes itaq; cenſus filiorũ Iſrael, ſexcenta millia, mille, & ſeptingenti triginta. Et locut⁹ eſt Domin⁹ cũ Moſe, dixitq; ad eum; Iſtis diſtribuatur terra in hæreditatem juxta numerum nominum. Pluribus multiplicabis hæreditatem, & paucioribus diminues hæreditatem: quiſq; juxta numerum ſuum accipiet hæreditatem ſuam. Veruntamen ſorte dividatur terra, & juxta nomina tribuum patrum ſuorum hæreditatem accipiant. Per ſortes dividatur hæreditas inter multos & paucos. Verùm hi ſunt numeri Levitarum per familias ſuas: Gerſon *à quo* familia Gerſonitarum: Cahath, *à quo* familia Cahathitarum: Merari, *à quo* familia Meraritarum. Iſtæ ſunt familiæ Levitarum: familia Lebnitarum, familia Hebronitarum, familia Mahlitarum, familia Muſitarum, familia Corahitarum. Cahath verò genuit Amram.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

42 אִלֵּין בְּנֵי־דָן לְזַרְעִיָתְהוֹן לְשׁוּחָם
זַרְעִית שׁוּחָם אִלֵּין זַרְעִית דָּ
43 לְזַרְעִיָתְהוֹן : כָּל־זַרְעִית שׁוּחָם
לְמִנְיָנֵיהוֹן שִׁתִּין וְאַרְבַּע אַלְפִין
44 וְאַרְבַּע מְאָה : בְּנֵי אָשֵׁר
לְזַרְעִיָתְהוֹן לִימְנָה זַרְעִית יִמְנָ
לִישְׁוִי זַרְעִית יִשְׁוִי לִבְרִיעָה זַרְעִי
45 בְּרִיעָה : לִבְנֵי בְרִיעָה לְחֶבֶ
זַרְעִית חֶבֶר לְמַלְכִּיאֵל זַרְעִית
46 מַלְכִּיאֵל : וְשֵׁם בַּת־אָשֵׁר סָרַח :
47 אִלֵּין זַרְעִית בְּנֵי־אָשֵׁר לְמִנְיָנֵיהוֹן
חֲמִשִּׁין וְתַלָּתָא אַלְפִין וְאַרְבַּע
48 מְאָה : בְּנֵי נַפְתָּלִי לְזַרְעִיָתְהוֹן
לְיַחְצְאֵל זַרְעִית יַחְצְאֵל לְגוּנִי זַרְעִית
49 גוּנִי : לְיֵצֶר זַרְעִית יֵצֶר לְשִׁלֵּם
זַרְעִית שִׁלֵּם : אִלֵּין זַרְעִית נַפְתָּלִי
50 לְזַרְעִיָתְהוֹן וּמִנְיָנֵיהוֹן אַרְבְּעִין
וְחַמְשָׁא אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה :
51 אִלֵּין מִנְיָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁית־מְאָה
וְחַד אַלְפִין שְׁבַע מְאָה וְתַלָתִין :
52 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר :
53 לְאִלֵּין תְּתְפְּלַג אַרְעָא בַּאֲחֻסְנָא
בְּמִנְיַן שְׁמָהָן : לְסַגִּיאֵי תַּסְגֵּי
54 אַחֲסָנְתְּהוֹן וְלִזְעִירֵי תְּזָעֵר
אַחֲסָנַתְּהוֹן גְּבַר לְפוּם מִנְיָנוֹהִי
55 תִּתְיְהֵב אַחֲסָנְתְּהוֹן : בְּרַם
בְּעַדְבָא תְּתְפְּלַג יָת־אַרְעָא
לְשִׁמְהָן שִׁבְטֵי־אֲבָהָתְהוֹן יְחַסְּנוּן :
56 עַל־פּוּם עַדְבָא תְּתְפְּלַג אַחֲסָנַתְּהוֹן
57 בֵּין סַגִּיאֵי לְזָעִירֵי : וְאִלֵּין מִנְיָנֵי
לֵיוָאֵי לְזַרְעִיָתְהוֹן לְגַרְשׁוֹן זַרְעִית
גַּרְשׁוֹן לְקָהַת זַרְעִית קָהַת לְמְרָרִי
58 זַרְעִית מְרָרִי : אִלֵּין זַרְעִית לֵוִי
זַרְעִית לְבְנִי זַרְעִית חֶבְרוֹן זַרְעִית
מַחְלִי זַרְעִית מוּשִׁי זַרְעִית קָרַח
וְקָהַת אוֹלִיד יָת־עַמְרָם :

Targum ONKELOS.

42 Isti sunt filii Dan, per cognationes suas; de Suham familia Suhamitarum: hæ sunt familiæ Dan, per cognationes
43 suas. Omnes qui numerati sunt de familia Suham, fuerunt sexaginta quatuor millia, & quadringenti. Filii Aser, per cognationes suas: de Jemna, familia Jemnaitarum; de
44 Jelvi, familia Jesvitarum; de Beria, familia Bereitarum. Filiorum Beriæ; de Heber, familia Heberitarum: de Malchiel, familia Malchielitarum.
45 Nomen autem filiæ Aser fuit
46 Sara. Hæ sunt familiæ filiorum Aser: quarum numerus
47 fuit quinquaginta tria millia, & quadringenti. Filii Neptha-
48 li, per cognationes suas; de Jasiel, familia Jasielitarum: de
49 Guni, familia Gunitarum. De Jaser, familia Jaseritarum: de Silem, familia Silemitarum. Istæ sunt cognationes
50 Neptali, per familias suas: & numerus earum fuit quadraginta quinque millia, &
51 quadringenti. Hi sunt filii Israel qui numerati sunt, sexcenta millia & mille, & septingenti & triginta. Locu-
52 tusque est Dominus cum Moyse dicens. Istis divides terram in possessionem, juxta nu-
53 merum nominum eorum. Pluribus majorem possessionem dabis; & paucioribus mino-
54 rem possessionem dabis: unicuique juxta numeratos suos dabitur possessio ejus. Verun-
55 tamen per sortem dividetur terra: per nomina tribuum patrum suorum possidebitur.
56 Per sortem dividetur possessio eorum, sive plures sive pauci
57 sunt. Isti sunt filii Levi per familias suas: de Gerson, familia Gersonitarum; de Caath, familia Caathitarum: de
58 Merari, familia Meraritarum. Istæ sunt familiæ Levi; familia Lobni, familia Ebron, familia Mooli, familia Musi, familia Chore: Caath autem genuit Amram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

42 ** אלה בני־דן למשחתם למשחתם בני־דן
43 משחתם: אלה משחתם למשפחתם כל־משחתי ששים
ששת אלפים וארבע מאות:
44 ** בני אשר למשפחתם לימנה משפחת הימנעי
45 משפחת לישוי משפחת הישוי לבריעה משפחת
46 הבריעי: * לבני בריעה לחבר משפחת החברי
47 למלכיאל משפחת המלכיאלי: * ושם בת אשר סרח:
אלה משפחת בני אשר למנייהם חמשים
48 ושלשה אלפים וארבע מאות:
49 ** בני נפתלי למשפחתם ליחצאל משפחת היחצאלי
50 לגוני משפחת הגוני: * לאסר משפחת האסרי
לשלם משפחת השלמי: * אלה משפחת נפתלי
51 למשפחתם ומנייהם ארבעים וחמשה אלפים
52 וארבע מאות: * אלה מנויי בני ישראל ששים
53 רבוא אלף ושבע מאות ושלשים: * וידבר יהוה
54 אל־משה לאמר: * לאלה תחלק הארץ בנחלה
55 במספר שמות: * לרב תרבה נחלתו ולמעט
תמעט נחלתו איש לפי פקדיו יתן נחלתו
56 אך בגורל תחלק הארץ לשמות מטות אבתם
57 ינחלו: * על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב
58 למעט: * ואלה פקדי הלוי למשפחתם לגרשון
משפחת הגרשני לקהת משפחת הקהתי
למררי משפחת המררי: * אלה משפחת הלוי
משפחת הלבני משפחת החברני משפחת
המחלי משפחת המושי משפחת הקרחי
וקהת הוליד את־עמרם:

VERSIO SAMARITANA.

42 **אלה בני־דן למשחתם למשחתם בני־דן
43 משחתם אלה משחתם זרעית דן: * כל־זרעית משחתם
44 ששת אלפים וארבע מאות: **בני אשר למשפחתם
45 לימנה משפחת הימנעי לישוי משפחת הישוי
46 לבריעה משפחת הבריעי: * לבני בריעה לחבר
47 משפחת החברי למלכיאל משפחת המלכיאלי:
ושם בת אשר סרח: * אלה משפחת בני אשר
48 למנייהם חמשים ושלשה אלפים וארבע מאות:
49 **בני נפתלי למשפחתם ליחצאל משפחת היחצאלי
50 לגוני משפחת הגוני: * ליצר משפחת היצרי
לשלם משפחת השלמי: * אלה משפחת נפתלי
51 למשפחתם ומנייהם ארבעים וחמשה אלפים
52 וארבע מאות: * אלה מנויי בני ישראל ששים
53 רבוא אלף ושבע מאות ושלשים: * וידבר יהוה
54 אל־משה לאמר: * לאלה תחלק הארץ בנחלה
55 במספר שמות: * לרב תרבה נחלתו ולמעט
תמעט נחלתו איש לפי פקדיו יתן נחלתו
56 אך בגורל תחלק הארץ לשמות מטות אבתם
57 ינחלו: * על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב
58 למעט: * ואלה פקדי הלוי למשפחתם לגרשון
משפחת הגרשני לקהת משפחת הקהתי
למררי משפחת המררי: * אלה משפחת הלוי
משפחת הלבני משפחת החברני משפחת
המחלי משפחת המושי משפחת הקרחי
וקהת הוליד את־עמרם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

42 Isti sunt filii Dan per familias suas. De Suham, familia Suhamitarũ. Istæ sunt familiæ Dan juxta familias suas.
43 Omnes familiæ Suhamitarũ, & recensiti eorum, sexaginta quatuor millia & quadringenti. Filii Aser per familias
44 suas: De Femna, familia Femnitarum: De Jesua, familia Jesuatarum: De Baria, familia Bariatarum: De Heber, fa-
45 milia Heberitarum: De Melchiel, familia Melchielitarum. Nomen autem filiæ Aser
46 fuit Sara. Istæ sunt familiæ
47 filiorum Aser juxta recensionem eorum, quinquaginta tria millia & quadringenti. Filii
48 Nephtali per familias suas: De Jehasel familia Jehaselitarum: De Guni, familia Gu-
49 nitarum: De Jeser, familia Jeseritarum: De Salom, fa-
50 milia Salomitarum. Istæ sunt familiæ Nephtali juxta familias suas, & recensionẽ eorũ,
51 quadraginta quinq; millia et quadringenti. Isti sunt recen-
52 siti filiorum Israel, sexcenta millia, & mille septingenti, et
53 triginta. Post hæc locutus est Dominus Mosi, dicens; Istis dividetur terra in hæreditatem secundùm numerum no-
54 minum. Iis qui plures sunt, multiplicabis hæreditatem eorum; & iis qui pauciores sunt, minues hæreditatem eo-
55 rum: unicuiq; pro ratione recensitorum suorũ, dabitur hæreditas sua. Attamen forte di-
56 videtur terra: Juxta nomina tribuum patrum suorum hæreditatem sortientur. Secun-
57 dùm sortem dividetur hæreditas inter multos & paucos. Isti sunt autẽ recensiti Levitarum per familias eorum: De
58 Gersone, familia Gersonitarũ: De Caath, familia Caathitarum: De Merari, familia Meraritarum. Istæ sunt familiæ filiorum Levi; familia Lobnitarum, & familia Hebronitarum, & familia Mahalitarum, & familia Covetarum, & familia Musitarum. Caath autem genuit Amram.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

42 وَبَنُو دَانٍ لِعَشَائِرِهِمْ عَشَائِرِ ٱلسُّوحَامِيِّ * وَمَا تَعَشَّرَ مِنْهَا * فَكَانَ عَدَدُ ذٰلِكَ أَرْبَعَةً وَسِتِّينَ
43 أَلْفًا وَأَرْبَعُ مِائَةٍ * وَبَنُو أَسِيرَ لِعَشَائِرِهِمْ عَشَائِرِ ٱلْيَمِنِيِّينَ * وَعَشَائِرِ ٱلْيَسُوبِيِّينَ * وَعَشَائِرِ
44 ٱلْبَرِيعِيِّينَ * وَعَشَائِرِ ٱلْحَبْرِيِّينَ * وَعَشَائِرِ ٱلْمَلْكَائِيلِيِّينَ مِنْ بَرِيعَا * وَكَانَ ٱسْمُ ٱبْنَةِ أَسِيرَ
45 سَارِحُ * فَكَانَ عَدَدُ عَشَائِرِ أَسِيرَ هٰذِهِ * ثَلَاثَةً وَخَمْسِينَ أَلْفًا وَأَرْبَعُ مِائَةٍ * وَبَنُو نَفْتَالِي لِعَشَائِرِهِمْ
46 عَشَائِرِ ٱلْيَحْصَائِيلِيِّينَ * وَعَشَائِرِ ٱلْجُونِيِّينَ * وَعَشَائِرِ ٱلْيَصْرِيِّينَ * وَعَشَائِرِ ٱلشِّلْمِيِّينَ * فَكَانَ
47 عَدَدُ عَشَائِرِ نَفْتَالِي هٰذِهِ * خَمْسَةً وَأَرْبَعُونَ أَلْفًا وَأَرْبَعُ مِائَةٍ * فَذٰلِكَ جُمْلَةُ عَدَدِ بَنِي إِسْرَائِيلَ *
48 سِتُّمِائَةِ أَلْفٍ وَأَلْفٌ وَاحِدٌ وَسَبْعُ مِائَةٍ وَثَلَاثُونَ * وَكَلَّمَ ٱللّٰهُ مُوسَى قَائِلًا * لَهٰؤُلَاءِ يَجِبُ أَنْ
49 تُقْسَمَ ٱلْأَرْضُ نَحْلَةً بِأَحْصَاءِ أَسْمَائِهِمْ * فَلِلْكَثِيرِ تُكْثِرُ نَحْلَتَهُ * وَلِلْقَلِيلِ تُقَلِّلُ نَحْلَتَهَا * كُلُّ سِبْطٍ
50 عَلَى قَدْرِ عَدَدِهِ يُعْطَى نَحْلَتَهُ * لٰكِنْ يُقْسَمُ ٱلْبَلَدُ بِأَسْمَاءِ أَسْبَاطِ آبَائِهِمْ * وَعَلَى
51 قَدْرِ ٱلسِّهَامِ تُقْسَمُ نَحْلَتُهُمْ بَيْنَ كَثِيرٍ وَقَلِيلٍ * وَهٰذِهِ أَعْدَادُ لَاوِي لِعَشَائِرِهِمْ * عَشَائِرِ
52 ٱلْجَرْسُونِيِّينَ * وَعَشَائِرِ ٱلْقَهَاثِيِّينَ * وَعَشَائِرِ ٱلْمَرَارِيِّينَ * وَسَائِرِ عَشَائِرِهِمْ * عَشَائِرِ ٱللُّبْنِيِّينَ *
53 وَعَشَائِرِ ٱلْحَبْرُونِيِّينَ * وَعَشَائِرِ ٱلْمَحْلِيِّينَ * وَعَشَائِرِ ٱلْمُوسِيِّينَ * وَعَشَائِرِ ٱلْقُرْحِيِّينَ * وَأَوْلَدَ
54 قَهَاثَ عِمْرَامَ *

Et filii Dan in familias suas, familiæ Suhamitæ, & familiæ quæ descenderunt ex eis. Fuitque numerus earum, sexaginta 42
quatuor millia & quadringenti. Et filii 43
Asir per familias suas, familiæ Femnitarum, & familiæ Jasuitarum, & familiæ 44
Beritarum, Et familiæ Heberitarum, et 45
familiæ Melcailitarum ex Berjaz. Et erat nomen filiæ Asir, Saveh. Fuitque numerus familiarum Asir prædictarum, 46
quinquaginta tria millia & quadringenti. 47
Et filii Nephtali in familias suas familiæ 48
Jahsailitarum, & familiæ Gunitarum, Et familiæ Jeseritarum, & familiæ Salimitarum. Fuitque numerus familiarum 49
Nephtali istarum, quadraginta quinque 50
millia & quadringenti. Hæc igitur est 51
summa numeri filiorum Israil, sexcenta millia, & mille viri, septingenti triginta. Et alloeutus est Deus Musam, di- 52
cens; His oportet ut dividatur terra in 53
possessionem secundùm numerum nominum eorum. Et quidem multis multiplicabis possessionem eorum, & paucis mi- 54
noribus illam, cuilibet tribui juxta numerum suum tribuetur possessio. Sed tamen 55
dividetur terra sortibus per nomina tribuum patrum eorum. Et juxta sortem 56
eorum dividetur possessio eorum inter 57
multos, & paucos. Et hi sunt numeri Levi per cognationes suas: familiæ Gersonitarum, & familiæ Cahathitarum, & 58
familiæ Meraritarum. Et reliquæ familiæ eorum sunt familiæ Lebnitarum, et familiæ Hebronitarum, & familiæ Mahlitarum, & familiæ Musitarum, & familiæ Corahitarum. Genuitque Cahath Amramum.

ספר במדבר : כז

cum peperit quam ,Levi filia Jochebed ,Hamram uxoris nomen Et
59 וְשֵׁם אֵשֶׁת עַמְרָם יוֹכֶבֶד בַּת־לֵוִי אֲשֶׁר יָלְדָה אֹתָהּ
,Moſeh & ,Aharon Hamram ipſi peperit Et .Ægypto in Levi ipſi
לְלֵוִי בְּמִצְרָיִם וַתֵּלֶד לְעַמְרָם אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־מֹשֶׁה
& ,Nadab Aharon ipſi eſt natus Et.eorum ſororem Miriam &
60 וְאֶת־מִרְיָם אֲחֹתָם: וַיִּוָּלֵד לְאַהֲרֹן אֶת־נָדָב וְאֶת־
,Abihu &,Nadab eſt mortu' Et .Ithamar & ,Elhazar ,Abihu
61 אֲבִיהוּא אֶת־אֶלְעָזָר וְאֶת־אִיתָמָר: וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא
fuerunt Et .*Domini facies ad* alienum ignem *eos faciendo appropinquare in*
62 בְּהַקְרִיבָם אֵשׁ־זָרָה לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּהְיוּ
,menſis filio à maſculus omnis ,millia viginti & ,tria ,eorum *viſitati*
פְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ
non quia :Iſrael filiorum medio in ſunt *viſitati* non quia :ſupra &
וָמַעְלָה כִּי לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־
viſitati Iſti .Iſrael filiorum medio in hæreditas eis fuit data
63 נִתַּן לָהֶם נַחֲלָה בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אֵלֶּה פְקוּדֵי
Iſrael filios *viſitaverunt* qui ,ſacerdotis Elhazar & ,Moſeh
מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר פָּקְדוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
quiſquam fuit non *iſtis in* Et .Jerecho Jarden *ſuper* ,Moab campeſtribus in
64 בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ: וּבְאֵלֶּה לֹא־הָיָה אִישׁ
filios *viſitaverunt* qui ,ſacerdotis Aharon & Moſeh *viſitatis* de
מִפְקוּדֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֲשֶׁר פָּקְדוּ אֶת־בְּנֵי
Moriendo :eis Dominus dixit Quia .Sinai deſerto in Iſrael
65 יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר סִינָי: כִּי־אָמַר יְהוָה לָהֶם מוֹת
quidem ,quiſquam eis ex fuit ſuperſtes non Et.deſerto in morientur
יָמֻתוּ בַּמִּדְבָּר וְלֹא־נוֹתַר מֵהֶם אִישׁ כִּי אִם־
.Nun filius Joſuah & ,Jephunneh filius Caleb
כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן:

CAP. XXVII. כז

,Ghilhad filii ,Chepher filii,Selophchad filiæ appropinquaverunt Et
1 וַתִּקְרַבְנָה בְּנוֹת צְלָפְחָד בֶּן־חֵפֶר בֶּן־גִּלְעָד
hæc & :Joſeph filii Menaſſeh familiis ,Menaſſeh filii ,Machir filii
בֶּן־מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפְּחֹת מְנַשֶּׁה בֶּן־יוֹסֵף וְאֵלֶּה
,Milcha & ,Choglah & ,Nohah ,Machlah ,ejus filiarum nomina
שְׁמוֹת בְּנֹתָיו מַחְלָה נֹעָה וְחָגְלָה וּמִלְכָּה
ſacerdotis Elhazar *facies ad* & ,Moſeh *facies ad* ſteterunt Et .Thirſah &
2 וְתִרְצָה: וַתַּעֲמֹדְנָה לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן
:dicendo ,*conventus tentorii* oſtium ,*cœtus omnis* & ,*prælatorum facies ad* &
וְלִפְנֵי הַנְּשִׂיאִם וְכָל־הָעֵדָה פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד לֵאמֹר:
cœtus medio in fuit non ipſe & ,deſerto in eſt mortuus noſter Pater
3 אֲבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר וְהוּא לֹא־הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה
ſuo peccato in quia :Corach *cœtu* in Dominum *ſuper* *convenientium*
הַנּוֹעָדִים עַל־יְהוָה בַּעֲדַת־קֹרַח כִּי־בְחַטָּאוֹ
nomen diminuetur Quid *Ad* .ei fuerunt non filii & ,eſt mortuus
מֵת וּבָנִים לֹא־הָיוּ לוֹ: לָמָּה יִגָּרַע שֵׁם
4 nobis Da ?filius ei non quia ,ejus familiæ medio de noſtri patris
אָבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֵּן תְּנָה־לָּנוּ
Moſeh fecit accedere Et .noſtri patris fratrum medio in *poſſeſſionem*
5 אֲחֻזָּה בְּתוֹךְ אֲחֵי אָבִינוּ: וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת־
.*Domini facies ad* earum judicium
מִשְׁפָּטָן לִפְנֵי יְהוָה:

Verſio VULG. LAT.

59 Qui habuit uxorem Jochabed filiam Levi, quæ nata eſt ei in Ægypto. Hæc genuit Amram viro ſuo filios, Aaron, & Moyſen, & Mariam ſororē eorū. De Aaron orti ſunt Nadab & Abiu,
60 & Eleazar & Ithamar : Quorum Nadab & Abiu mortui ſunt, cùm obtuliſſent ignem alienum coram
61 Domino. Fuerúntq; omnes qui numerati ſunt, viginti tria millia generis maſculini, ab uno menſe & ſuprá;
62 quia non ſunt recenſiti inter filios Iſrael, nec eis cū cæteris data poſſeſſio eſt.
63 Hic eſt numerus filiorum Iſrael, qui deſcripti ſunt à Moyſe & Eleazaro ſacerdote, in campeſtrib' Moab ſupra Jordanem contra Je-
64 richo. Inter quos, nullus fuit eorum qui antè numerati ſunt à Moyſe & Aaron
65 in deſerto Sinai. Prædixerat enim Dñs, quòd omnes morerentur in ſolitudine: Nullúſq; remanſit ex eis, niſi Caleb filius Jephone, & Joſue filius Nun.

CAP. XXVII.

1 ACceſſerunt autem filiæ Salphaad, filii Hepher, filii Galaad, filii Machir, filii Manaſſe, qui fuit filius Joſeph: quarum ſunt nomina, Maala, & Noa, & Hegla,
2 & Melcha, & Therſa. Steterúntque coram Moyſe & Eleazaro ſacerdote, & cunctis principibus populi, ad
3 oſtium tabernaculi fœderis, atque dixerunt; Pater noſter mortuus eſt in deſerto, nec fuit in ſeditione, quæ concitata eſt contra Dominum ſub Core, ſed in peccato ſuo mortuus eſt: hic nō habuit mares filios. Cur tollitur nomē illius de familia ſua, quia non habuit filium? Date nobis poſſeſſionem inter cognatos patris
4 noſtri. Retulítque Moyſes cauſam earum ad judicium Domini.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

59 Τὸ δὲ ὄνομα τῆς γυναικὸς (χ) αὐτῆς Ἰωχαβὲδ, θυγάτηρ Λαΐ, ἣ ἔτεκε τότε τῷ Λαΐ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἔτεκε τῷ (ψ) Ἀμεβὲμ τὸν Ἀαρὼν καὶ Μωυσῆν, καὶ Μαειὰμ
60 τὴ ἀδελφὴν αὐτῶν. (ω) Καὶ ἐγενήθησαν τῷ Ἀαρὼν, ὅ, τε Ναδὰβ, καὶ Ἀβιούδ, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. Καὶ ἀπέθανε Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ ἐν τῷ προσφέρειν αὐτὸς
61 πῦρ ἀλλότριον ἔναντι κυρίε ἐν τῇ ἐρήμῳ
62 Σινᾶ. Καὶ ἐγενήθησαν ἐξ ὅπισκέψεως αὐτῶν, τρεῖς καὶ εἴκοσι χιλιάδες, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίε καὶ ἐπάνω· ὅ γὰρ συνεπισκέπησαν (α) ἐν μέσῳ ὑῶν Ἰσραὴλ, ὅτι οὐ δέδοται αὐτοῖς κλῆρος ἐν μέσῳ ὑῶν Ἰσραήλ. Καὶ αὕτη ἡ ὅπισκεψις Μωυσῆ καὶ
63 Ἐλεάζαρ τῶ ἱερέως, οἳ ἐπεσκέψαντο τὰς ὑὰς Ἰσραὴλ ἐν Ἀραβὼθ Μωὰβ, ἐπὶ
64 τῷ Ἰορδάνε κατ' Ἰεριχώ. Καὶ ἐν τούτοις ἐκ ἦν ἀνθρωπος τ ἐπεσκεμμένων ὑπὸ Μωυσῆ καὶ Ἀαρὼν, ὃς ἐπεσκέψαντο
65 τὰς ὑὰς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ. Ὅτι (β) εἶπε κύριος αὐτοῖς, Θανάτῳ ἀποθανοῦνται ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ὑ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς, πλὴν Χαλὲβ ὑὸς Ἰεφοννὴ, καὶ (γ) Ἰησοῦς ὁ τῦ Naυή.

MS.A. (χ) Ἀμβρὰμ Ἰωχαβὲδ, (ψ) Ἀμβρὰμ (ω) Καὶ ἐτέχθη * αὐτοῖς, (α) ἐν τοῖς ὑοῖς Ἰσραὴλ, (β) εἶπεν Naυή.

ΚΕΦ. κζ'.

1 Καὶ προσελθοῦσαι αἱ θυγατέρες Σαλπαὰδ ὑῦ Ὄφὲρ, ὑῦ Γαλαὰδ, ὑῦ Μαχὶρ, τῦ φύλε (α) Μανασσῆ, τῶν ὑῶν Ἰωσὴφ, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν, (β) Μααλὰ, καὶ Νοὰ, καὶ (γ) Ἐγλὰ, καὶ Μελχὰ,
2 καὶ Θερσὰ, Καὶ στᾶσαι ἔναντι Μωυσῆ, καὶ ἔναντι Ἐλεάζαρ τῦ ἱερέως, καὶ ἔναντι τ ἀρχόντων, καὶ ἔναντι (δ) πάσης συναγωγῆς ἐπὶ τῆς θύρας τῆς Σκιωῆς τῦ
3 μαρτυρίε, λέγουσιν, Ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπέθανεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἦν ἐν μέσῳ τῆς συναγωγῆς τῆς ἐπισυσάσης ἔναντι κυρίε ἐν τῇ συναγωγῇ Κορὲ, ὅτι ἐν ἁμαρτίαν αὐτῦ ἀπέθανε, καὶ υἱοὶ οὐκ ἐγένοντο αὐτῷ. μὴ ἐξαλειφθήτω τὸ ὄνομα τῦ πατρὸς ἡμῶν ἐκ μέσε τῦ φύλε αὐτῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ υἱός· δότε ἡμῖν κατάσχεσιν (ε) ἐν μέσῳ ἀδελφῶν πατρὸς ἡμῶν. Καὶ προσήγαγε Μωυσῆς τὴν κρίσιν
4 αὐτῶν ἔναντι κυρίε.

MS.A. (α) Μανναασσῆ, (β) Μαλὰ, (γ) Αἰσλὰ, (δ) πάσης τῆς συναγωγῆς (ε) ἐμ μέσῳ τῶν ἀδελφῶν

Nomen autem uxoris ejus, Iochabed, filia Levi, quæ genuit iſtos ipſi Levi in Ægypto: & genuit ipſi Amram Aaron, & Moyſen, & Mariam ſororem eorum. Et nati ſunt ipſi Aaron, 59
60 *Nadab, & Abiud, & Eleazar, & Ithamar. Et mortuus eſt Nadab,* 60
61 *& Abiud, in offerendo eos ignem alienum ante Dominum in deſerto Sina. Et fuerunt ex recognitione eorum, tria & viginti millia, omne maſculinum* 61
62 *ab uno menſe & ſuprá. Non enim recogniti ſunt in medio filiorum Iſrael: quia non datur eis ſors in medio filiorum Iſrael. Et* 62
63 *hæc eſt recognitio Moyſis, & Eleazari ſacerdotis: qui recognoverunt filios Iſrael in Araboth Moab, ſuper Jordanem contra* 63
64 *Jericho. Et in his non fuit homo ex iis qui recogniti fuerant ſub Moyſe, & Aaron, quos recognoverunt filios Iſrael in deſerto Sinai. Quoniam dixit Domi-* 64
65 *nus eis, Morte morientur in deſerto. Et non remanſit ex eis ullus, niſi Chaleb filius Jephonne, & Jeſus filius Naue.*

CAP. XXVII.

1 *ET accedentes filiæ Salpaad, filii Opher, filii Galaad, filii Machir, populi Manaſſe de filiis Joſeph: & hæc nomina eorum, Maala, & Nua, & Egla, &* 1
2 *Melcha, & Therſa; Et ſtantes ante Moyſen, & ante Eleazarum ſacerdotem, & ante principes, et ante omnem ſynagogam ad oſtium tabernaculi teſtimonii, dicunt;* 2
3 *Pater noſter mortuus eſt in deſerto, & ipſe non fuit in medio ſynagogæ conjurantis contra Dominum in ſynagoga Core: quoniam pro-* 3
peccatum ſuum mortuus eſt: & filii non fuerunt ei. Nè deleatur nomen patris noſtri de medio populi ſui: quoniam non eſt ei filius. Date nobis poſſeſſi-
4 *onem in medio fratrum patris noſtri. Et retulit Moyſes judi-* 4
cium earum ante Dominum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

59 ... Et nomen uxoris Amram, Jochabar filia Levi, quæ nata eſt ipſi Levi in Ægypto, peperitque ipſi Amramo Aharonem, & Moſen, & Mariam ſororem eorum. Natique ſunt
60 Aharoni Nadab, & Abihu, & Eliazar, & Ithamar. Mortui ſunt autem Nadab & A-
61 bihu cùm obtulerunt ignem exterum coram
62 Domino. Fuit autem numerus eorum, viginti tria millia, omnis *videlicet*, maſculus à filio menſis & ſuprá. Non enim numerati fuerant inter filios Iſrael, quia non data fuerat eis hæreditas inter filios Iſrael. Iſti ſunt
63 numeri *deſcripti* per Moſen & Eliazar ſacerdotem, qui numeraverant filios Iſrael in A-
64 raboth Moab quæ eſt ſecus Jordanem Jericho. Et inter iſtos nullus fuit ex eo numero
65 quo Moſes & Aharon ſacerdos recenſuerant filios Iſrael in deſerto Sinai. Nam dixerat eis Dominus, Nece interficientur in deſerto, nec remanebit ex eis quiſquam, niſi Caleb filius Jophna, & Jeſus filius Nun.

CAP. XXVII.

Locus de Salphehad.

1 ACceſſerunt autem filiæ Salphehad, filii Hophar, filii Gelaad, filii Machir, filii Manaſſe, de tribu Manaſſe filii Joſeph: & hæc ſunt nomina filiarum ejus, Mahla, &
2 Joa, & Hagla, & Melcha, & Terſa: Steteruntque coram Moſe, & coram Eliazar ſacerdote & coram magnatibus, & coram univerſo cœtu, ad oſtium tabernaculi temporis,
3 & dixerunt; Pater noſter mortuus eſt in deſerto, nec fuit inter congregationem illam quæ inſurrexit adverſùs Dominum, congregationem *ſcilicet*, Corah. Quia ergò in peccatis ſuis mortuus eſt, & liberos non habuit, Cur deleatur nomē patris noſtri de me-
4 dio cognationis ſuæ eò q̄ filiū non habuerit? Da nobis hæreditatē inter fratres patris noſtri. Retulit ergò Moſes cauſā illarū ad Dñm.
5

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

59 וּשְׁוֹם אִתַּת עַמְרָם יוֹכֶבֶד בַּת־ לֵוִי דִּילִידַת יָתָהּ לְלֵוִי בְּמִצְרָיִם וְיָלִידַת לְעַמְרָם יָת אַהֲרֹן וְיָת 60 מֹשֶׁה וְיָת מִרְיָם אֲחָתְהוֹן: וְאִתְיְלִיד לְאַהֲרֹן יָת נָדָב וְיָת אֲבִיהוּא 61 יָת אֶלְעָזָר וְיָת אִיתָמָר: וּמִית נָדָב 62 וַאֲבִיהוּא בְּקָרוֹבִיתְהוֹן אַשְׁתָּא כַּד קָרִיבוּ קֳדָם יְיָ: וַהֲווֹ מְנַיְנֵיהוֹן עֶסְרִין וְתַלְתָּא אַלְפִין כָּל דְּכוּרָא 63 מִבַּר יַרְחָא וּלְעִילָּא אֲרֵי לָא אִתְמְנָיוּ בְּנֵו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲרֵי לָא 64 אִתְיְהִבַת לְהוֹן אַחְסָנָא בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אִלֵּין מְנַיְנֵי מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא דִּי מְנוֹ יָת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַשְׁרְיָא דְמוֹאָב עַל יַרְדְּנָא דִירִיחוֹ: וּבְאִלֵּין לָא־הֲוָה גְּבַר מִמְּנַיְנֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כָּהֲנָא דִּי מְנוֹ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא דְסִינָי: אֲרֵי אֲמַר יְיָ לְהוֹן מְמַת יְמוּתוּן בְּמַדְבְּרָא וְלָא אִשְׁתְּאַר מִנְּהוֹן אֱנָשׁ אֱלָהֵן כָּלֵב בַּר־יְפֻנֶּה וִיהוֹשָׁעַ בַּר־נוּן:

כז

1 וּקְרִיבָא בְּנָת צְלָפְחָד בַּר־חֵפֶר בַּר־גִּלְעָד בַּר־מָכִיר בַּר־מְנַשֶּׁה לְזַרְעִיָּת מְנַשֶּׁה בַּר־יוֹסֵף וְאִלֵּין שְׁמָהָת בְּנָתֵיהּ מַחְלָה נוֹעָה וְחָגְלָה 2 וּמִלְכָּה וְתִרְצָה: וְקָמָא קֳדָם מֹשֶׁה וְקֳדָם רַבְרְבַיָּא וְכָל כְּנִשְׁתָּא בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא 3 לְמֵימַר: אֲבוּנָא מִית בְּמַדְבְּרָא וְהוּא לָא הֲוָה בְּגוֹ כְּנִשְׁתָּא דְאִתְכַּנִּשׁוּ עַל־יְיָ בִּכְנִשְׁתָּא דְקָרַח אֲרֵי בְחוֹבֵיהּ מִית 4 וּבְנִין לָא־הֲוָו לֵיהּ: לְמָא יִתְמְנַע שְׁמָא דַאֲבוּנָא מִגּוֹ זַרְעִיָּתֵיהּ אֲרֵי לֵית לֵיהּ בַּר דַּכַר לְנָא אַחְסָנָא בְּגוֹ 5 אֲחֵי אֲבוּנָא: וְקָרִיב מֹשֶׁה יָת דִּינֵיהֶן קֳדָם יְיָ:

Et nomen uxoris Amram, Jocabed filia Levi, quæ nata est ei in Ægypto: & peperit ex Amram Aaron & Moysen, & Mariam sororem eorum. De Aaron autem nati sunt Nadab & Abiu, Eleazar & Ithamar. Mortuusq; est Nadab & Abiu, cùm obtulissent ignem alienum coram Domino. Et fuit numerus eorum, viginti tria millia; omnium masculorum ab uno mense & supra: quia non fuerunt numerati in medio filiorum Israel; neque enim data est eis possessio in medio filiorum Israel. Hi sunt quos numeraverunt Moyses & Eleazar sacerdos: quando numeraverunt filios Israel in campestribus Moab, juxta Jordanem Hierico. Et in his non fuit vir eorum, qui numerati sunt â Moyse & Aaron sacerdote: qui numeraverunt filios Israel in deserto Synai. Dixerat enim Dominus, quòd morte morerentur in solitudine: & nullus vir remansit ex eis; nisi Caleb filius Jephone, & Josue filius Nun.

A CAP. XXVII.

1 Accesserunt autem filii Salphaad filii Epher filii Galaad, filii Machir filii Manasse; de cognationibus Manasse filii Joseph: & hæc sunt nomina filiarum ejus; Maala & Noa, & Egla & Melcha, & Thersa. Et steterunt coram Moyse & Eleazaro sacerdote, & coram principibus & omni cœtu, in ostio tabernaculi fœderis, dicentes. Pater noster mortuus est in deserto: & ipse non fuit in medio congregationis eorum qui convenerunt contra Dominum in congregatione Chore: quia in peccato suo mortuus est, & non fuerunt ei filii. Cur tollitur nomen patris nostri de medio congregationis suæ, quia non habet filium? da nobis possessionem inter fratres patris nostri. Retulitque Moyses causam earum coram Domino.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

59 * צשע׳א׳ש׳סשפש׳חצעפד׳פא׳2צ׳ח׳ש׳פ׳2צ׳ח׳ד׳2ח׳ת׳
פלי׳
אא׳צ׳22ח׳פשחפ׳חש׳צ׳א2ד׳2סשפש׳אא׳
פלי׳
60 צ׳ח׳ש׳ש׳ש׳צ׳א׳א׳ש׳פ׳ח׳ש׳א׳ש׳ת׳ * צ׳ח׳2צ׳ד׳2א׳ת׳
א׳ח׳ת׳צ׳ד׳פ׳צ׳א׳ת׳א׳ח׳צ׳ח׳צ׳א׳ח׳צ׳א׳2ד׳פפ׳צ׳א׳ת׳א׳ח׳ש׳פ׳:
61 * צ׳ח׳ש׳א׳ב׳ד׳פ׳צ׳א׳ת׳א׳ח׳צ׳ח׳צ׳א׳ח׳צ׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳פ׳א׳ת׳2ב׳ג׳ח׳
62 ח׳צ׳ח׳: * צ׳ח׳צ׳ח׳ב׳ד׳פ׳ח׳צ׳ח׳ש׳ש׳2ח׳ש׳צ׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳2ב׳ג׳ח׳
פ׳ע׳ש׳ב׳ל׳ד׳פ׳ש׳ש׳צ׳2ד׳:ע׳ת׳2ח׳א׳ב׳ל׳2ש׳צ׳ד׳פ׳א׳
פ׳ב׳ח׳ת׳ש׳פ׳א׳2ב׳ע׳ת׳2ח׳א׳ב׳ל׳2ש׳ב׳ד׳פ׳א׳
ב׳ל׳ח׳. ת׳ש׳פ׳א׳2ב׳:=

63 * א׳2ב׳ב׳ד׳פ׳ח׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳2ב׳ד׳פ׳ע׳צ׳ב׳ל׳׳א׳ש׳פ׳ב׳ד׳פ׳א׳
פ׳ב׳ח׳ת׳ש׳פ׳א׳2ב׳ע׳ת׳2ח׳א׳ב׳ל׳2ש׳ב׳ד׳פ׳ת׳ח׳
64 * צ׳ח׳2צ׳ח׳א׳ח׳ת׳ש׳ש׳ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳ב׳ל׳2ש׳ב׳ד׳פ׳ע׳צ׳ב׳ל׳
65 א׳ש׳פ׳ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳2ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳2ב׳ג׳ח׳ * ת׳ש׳פ׳א׳2ב׳:
ח׳צ׳ח׳ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳2ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳2ב׳ג׳ח׳
ע׳ב׳ל׳ד׳פ׳ח׳צ׳ח׳ש׳ש׳צ׳2ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳2ב׳ג׳ח׳
ב׳ל׳ח׳:=

VERSIO SAMARITANA.

59 * צ׳ח׳ש׳א׳א׳ש׳פ׳ח׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳2ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳ד׳2ח׳ת׳
פלי׳
א׳ח׳צ׳22ח׳פשחפ׳חש׳צ׳ח׳צ׳א׳2ד׳פ׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳
פלי׳
60 צ׳ח׳ש׳ש׳צ׳ח׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳ח׳צ׳ח׳צ׳א׳ח׳צ׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳ח׳ * ת׳ש׳פ׳א׳2ב׳ג׳ח׳
ח׳צ׳ח׳ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳ח׳צ׳ח׳צ׳א׳ח׳צ׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳ח׳
צ׳ח׳
א׳ח׳ש׳פ׳: * צ׳ח׳ש׳ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳ח׳צ׳ח׳צ׳א׳ח׳צ׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳ח׳
61 ש׳ש׳פ׳ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳א׳2ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳2ב׳ג׳ח׳ * צ׳ח׳צ׳ח׳ש׳ב׳ל׳ח׳צ׳ח׳צ׳א׳ח׳
62 ת׳ש׳פ׳א׳2ב׳ע׳ת׳2ח׳א׳ב׳ל׳2ש׳ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳2ב׳ג׳ח׳ * ת׳ש׳פ׳א׳2ב׳:ע׳ת׳2ח׳א׳ב׳ל׳2ש׳ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳צ׳ח׳צ׳ד׳2ח׳ת׳
ת׳ש׳פ׳א׳2ב׳ע׳ת׳2ח׳א׳ב׳ל׳2ש׳ב׳ד׳פ׳ת׳ש׳ש׳2ב׳ג׳ח

ספר במדבר: כז

6 Selophchad filiæ Rectum :dicendo ,Moſeh ad Dominus dixit Et
7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ כֵּן בְּנוֹת צְלָפְחָד
fratrum medio in hæreditatis *apprehenſionem* eis dabis Dando .loquentes
דֹּבְרֹת נָתֹן תִּתֵּן לָהֶם אֲחֻזַּת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֲחֵי
.eas ad earum patris hæreditatem facies tranſire & :earum patris
אֲבִיהֶם וְהַעֲבַרְתָּ אֶת־נַחֲלַת אֲבִיהֶן לָהֶן׃
filius &,fuerit mortuꝰ cum Vir :dicendo ,loquêris Iſrael filios ad Et
8 וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ כִּי־יָמוּת וּבֵן
ſi Et .ejus filiam ad ejus hæreditatem facietis tranſire & ,ei non
אֵין לוֹ וְהַעֲבַרְתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְבִתּוֹ׃ וְאִם־
9 ſi Et .ejus fratribus ejus hæreditatem dabitis & ,filia ei non
אֵין לוֹ בַּת וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְאֶחָיו׃ וְאִם־
.ejus patris fratribus ejus hæreditatem dabitis & ,fratres ei non
אֵין לוֹ אַחִים וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לַאֲחֵי אָבִיו׃
,ejus *carni* ejus hæreditatem dabitis & ,ejus patris fratres non ſi Et
10 וְאִם־אֵין אַחִים לְאָבִיו וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לִשְׁאֵרוֹ
filiis erit & :eam *hæreditabit* & ,ejus familia de ,*eum ad propinquæ*
הַקָּרֹב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וְיָרַשׁ אֹתָהּ וְהָיְתָה לִבְנֵי
Dominus præcepit quemadmodum ,judicii ſtatutum in Iſrael
יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
montem in Aſcende :Moſeh ad Dominus dixit Et .Moſeh
12 אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֵה אֶל־הַר
.Iſrael filiis dedi quam terram vide & ,iſtum Habarim
הָעֲבָרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
quemadmodum ,tu etiam ,tuos populos ad *colligêris* & ,eam videbis Et
13 וְרָאִיתָה אֹתָהּ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל־עַמֶּיךָ גַּם־אָתָּה כַּאֲשֶׁר
meo ori fuiſtis rebelles Quemadmodum .tuus frater Aharon eſt *collectus*
נֶאֱסַף אַהֲרֹן אָחִיךָ׃ כַּאֲשֶׁר מְרִיתֶם פִּי
aquis in me *faciendum* ſanctificare *ad*,*cœtus* jurgio in ,Sin deſerto in
בְּמִדְבַּר־צִן בִּמְרִיבַת הָעֵדָה לְהַקְדִּישֵׁנִי בַּמַּיִם
eſt locutus Et .Sin deſerti Cades jurgii aquæ Iſtæ.eorum oculis in
לְעֵינֵיהֶם הֵם מֵי־מְרִיבַת קָדֵשׁ מִדְבַּר־צִן׃ וַיְדַבֵּר
Deus Dominus *Viſitet* :dicendo ,Dominum ad Moſeh
16 מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר׃ יִפְקֹד יְהוָה אֱלֹהֵי
egrediatur Qui .*eatum* ſuper virum ,carnis omnis ſpirituum
הָרוּחֹת לְכָל־בָּשָׂר אִישׁ עַל־הָעֵדָה׃ אֲשֶׁר־יֵצֵא
,eos educat qui & ,*eorum conſpectus ad* ingrediatur qui & ,*eorum facies ad*
לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יָבֹא לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם
,*pecus* ſicut ,Domini *eatus* ſit non & :eos introducat qui &
וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת יְהוָה כַּצֹּאן
:Moſeh ad Dominus dixit Et .paſtor *eis* non *cui*
18 אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם רֹעֶה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
fulcies & :*eo in ſpiritus cui* virum ,Nun filium Jehoſuah tibi Cape
קַח־לְךָ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן אִישׁ אֲשֶׁר־רוּחַ בּוֹ וְסָמַכְתָּ
Elhazar *facies ad* eum facies ſtare Et .eum ſuper tuam manum
אֶת־יָדְךָ עָלָיו׃ וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֶלְעָזָר
19 ,eorum oculis in ei præcipies & ;*eatum omnis facies ad* & ,*ſacerdotis*
הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָּל־הָעֵדָה וְצִוִּיתָה אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם׃
filiorum *eatus* omnis audiant ut ,eum ſuper *tuo ſplendore de dabis* Et
20 וְנָתַתָּ מֵהוֹדְךָ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי
.Iſrael
יִשְׂרָאֵל׃

Verſio VULG. LAT.

5 Qui dixit ad eum ; Juſtam rem poſtulant filiæ
6 Salphaad: da eis poſſeſſionem inter cognatos patris
ſui,& ei in hæreditaté ſuccedãt. Ad filios autẽ Iſrael
7 loquêris hæc; Homo cùm mortuꝰ fuerit abſq; filio,ad
8 filiam ejus tranſibit hæreditas. Si filiã non habuerit,
habebit ſucceſſores fratres
9 ſuos. Quòd ſi & fratres
non fuerint, dabitis hæreditatem fratribus patris
10 ejus. Sin autem nec patruos habuerit,dabitur hæ-
reditas his qui ei proximi
ſunt. Erítq;hoc filiis Iſrael
ſanctum lege perpetuâ, ſi-
cut præcepit Dominꝰ Moy-
ſi. Dixit quoq; Dominus
ad Moyſen, Aſcende in
montem iſtum Abarim, &
contemplare inde terram,
quã daturꝰ ſum filiis Iſrael.
12 Cúmque videris eam, ibis
& tu ad populum tuum,
ſicut ivit frater tuus Aaron.
13 Quia offendiſtis me in de-
ſerto Sin in contradictione
multitudinis, nec ſanctifi-
care me voluiſtis coram ea
ſuper aquas. Hæ ſunt aquæ
Contradictionis in Cades
14 deſerti Sin. Cui reſpondit
15 Moyſes, Prováideat Domi-
16 nus Deus ſpirituum omnis
carnis,hominem, qui ſit ſu-
17 per multitudinem hanc: Et
poſſit exire & intrare ante
eos, & educere eos vel in-
troducere : ne ſit populus
Domini ſicut oves abſq; pa-
18 ſtore. Dixitq; Dominus ad
eum, Tolle Joſue filiũ Nun,
virum in quo eſt Spiritus,
& pone manum tuam ſuper
eum. Qui ſtabit coram E-
leazaro ſacerdote & omni
20 multitudine. Et dabis ei
præcepta cunctis videntibus, & partem gloriæ tuæ,
ut audiat eum omnis ſyna-
goga filiorum Iſrael.

Verſio GRÆCA Cum Tranſlatione LXX. Interp. LATINA.

5 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,
6 Ὀρθῶς συναγέρες Σαλπαὰδ λαλοῦσιν.
δόμα δώσεις αὐταῖς κατάσχεσιν κληρο-
νομίας ἐν μέσῳ ἀδελφῶν πατρὸς αὐτῶν,
καὶ περιθήσεις τὸ κλῆρον τῆ παρδὸς αὐτῶν
7 αὐταῖς. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις,
8 λέγων, Ἄνθρωπος ἐὰν ἀποθάνη καὶ υἱὸς
μὴ ἦ αὐτῷ, περιθήσετε τὴν κληρονομίαν
9 αὐτοῦ τῆ θυγατρὶ αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ μὴ ἦ θυ-
γάτηρ αὐτῷ, δώσετε τὴν κληρονομίαν τῷ
10 ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ μὴ ὦσιν αὐτῷ
ἀδελφοὶ, δώσετε τὴν κληρονομίαν τῷ ἀ-
11 δελφῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ μὴ ὦσιν
ἀδελφοὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, δώσετε τὴν κλη-
ρονομίαν τῷ οἰκείῳ τῷ ἐγγιστα αὐτοῦ
ἐκ τῆς φυλῆς αὐτοῦ, κληρονομήσει
τὰ αὐτοῦ· καὶ ἔσται τοῦτο τοῖς (n) υἱ-
οῖς Ἰσραὴλ δικαίωμα κρίσεως, καθὰ
12 συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ. Καὶ
εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἀνάβη-
θι εἰς τὸ ὄρος τὸ ἐν τῷ (ο) πέραν τοῦ
Ἰορδάνου, τοῦτο τὸ ὄρος Ναβαῦ, καὶ ἴδε
τὴν γῆν Χαναὰν, ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς
13 υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν κατασχέσει. Καὶ ὄψη αὐ-
τὴν, καὶ προσκεθήση πρὸς τὸν λαόν σου κ)
σὺ, καθὰ προσετέθη Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός
14 σου ἐν Ὤρ τῷ ὄρει. Διότι παρέβητε τὸ
ῥῆμά μου ἐν τῇ ἐρήμῳ (ι) Σὶν, ἐν τῷ ἀν-
τιπίπτειν τὴν συναγωγὴν (κ) ἁγιάσαι με,
οὐκ ἠγιάσατέ με ἐπὶ τῷ ὕδατι (λ) ἐναντί
αὐτῶν (μ) τοῦτ' ἔστι τὸ ὕδωρ (ν) Ἀντιλογίας
15 ἐν Κάδης ἐν τῇ ἐρήμῳ Σὶν. Καὶ εἶπε
16 Μωυσῆς πρὸς κύριον, Ἐπισκεψάσθω
κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πά-
σης σαρκὸς ἄνθρωπον ὅστις τῆς συναγω-
17 γῆς ταύτης, Ὅστις ἐξελεύσεται πρὸ προσ-
ώπου αὐτῶν, καὶ ὅστις εἰσπορεύσε) πρὸ προσ-
ώπου αὐτῶν, καὶ ὅστις ἐξάξει αὐτοὺς, καὶ
ὅστις εἰσάξει αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἔσται ἡ συ-
ναγωγὴ κυρίε, (ξ) ὡσεὶ πρόβατα οἷς
18 οὐκ ἔστι ποιμήν. Καὶ ἐλάλησε κύριος
πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάβε πρὸς
σεαυτὸν (ο) Ἰησοῦν υἱὸν Naυὴ, ἄν-
θρωπον ὃς ἔχει πνεῦμα ἐν ἑαυτῷ, καὶ
ἐπιθήσεις τὰς χεῖράς σου ἐπ' αὐτόν.
19 Καὶ στήσεις αὐτὸν ἔναντι Ἐλεάζαρ τοῦ
ἱερέως, καὶ ἐντελῇ αὐτῷ (π) ἔναντι
20 πάσης συναγωγῆς. Καὶ (ρ) ἐντελῇ
περὶ αὐτοῦ ἐναντίον αὐτῶν· καὶ δώ-
σεις τῆς δόξης σου ἐπ' αὐτὸν, ὅπως
ἂν εἰσακούσωσιν (σ) αὐτοῦ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

MS.A. (n) υἱοῖς * δικαίωμα(ɔ) πέραν *,τοῦτο ὄρος Ναβαῦ,(ι) Σι-
νᾶ, (κ) τοῦ ἁγιάσαι (λ) ἐναντίον (μ) τοῦτο δέ ἐστιν (ν) Ἀντιλογίας Κά-
δης (ξ) ὡς (ο) τὸν Ἰησοῦν (π) ἐναντίον (ρ) ἔντειλαι (σ) αὐτοῦ υἱοὶ

Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens; Rectè filiæ Salphaad locutæ ſunt, Datum dabis eis poſſeſſionem hæreditatis in medio fratrum patris earum : & appones ſortem patris earum eis. Et filiis Iſrael loquêris, dicens, Homo ſi mortuus fuerit, & filius non fuerit ei ; apponetis hæreditatem ejus filiæ ejus. Si autem non fuerit ei filia ; dabitis hæreditatem fratri ejus. Si autem non fuerint ei fratres, dabitis hæreditatem fratri patris ejus. Si autem non fuerint fratres patris ejus ; dabitis hæreditatem domestico, qui propinquior sit ei de tribu ejus, ad hæreditandum ea, quæ illius. Et erit hoc filiis Iſrael juſtificatio judicii: ſicut conſtituit Dominus Moyſi. Et dixit Dominus ad Moyſen, Aſcende in (a) montem iſtum, qui trans Jordanem. hic eſt mons Nabau; & vide terram Chanaan, quam ego do filiis Iſrael in poſſeſſionem. Et videbis eam, & apponêris ad populum tuum & tu; ſicut appoſitus eſt Aaron frater tuus in Or monte. Propterea quòd transgreſſi eſtis verbum meum in deſerto Sin : cùm reſiſteret (b) ſynagoga ſanctificare me, non ſanctificâſtis me ſuper aquâ ante eos. Hæc eſt aqua Contradictionis in Cades in deſerto Sin. Et dixit Moyſes ad Dominum, Prováideat Dominus Deus ſpirituum, & omnis carnis, hominem ſuper ſynagogam hanc: Qui egrediatur ante faciem eorum, & qui ingrediatur ante faciem eorum : & qui educat eos, & qui inducat eos : & non erit ſynagoga Domini ſicut oves, quibus non eſt paſtor. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Accipe ad teipſum Jeſum filium Naue, hominem qui habet (c) ſpiritum in ſeipſo : & impones manus tuas ſuper eum. Et ſtatues eum in conſpectu Eleazari ſacerdotis, et mandabis ei in conſpectu omnis ſynagogæ.(d) Et mandabis de eo coram eis : et dabis de (e) gloria tua ſuper eum, ut exaudiant eũ filii Iſrael.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ٦ ٧ ٨ ٩ ١٠ ١١ ١٢ ١٣ ١٤ ١٥ ١٦ ١٧ ١٨ ١٩ ٢٠

Et dixit Dominus ad Moſen, Rectè dixerunt filiæ Salphehad ; da illis poſſeſſionem & hæreditatem inter fratres patris earum, & ſubſtitue eis hæreditatem patris earum. Dic præterea filiis Iſrael, Cùm quiſpiam mortuus fuerit, nec habuerit filium, date hæreditatem ipſius filiæ ejus. Quòd ſi filiam non habuerit, date ipſius hæreditatem fratribus ejus. Si verò non habeat fratres, date ejus hæreditatem patruis ejus. Quòd ſi patruos non habeat, date hæreditatem ipſius ei qui propinquior eſt illi de cognatione ſua, & is hæres ejus erit. Sitq; hoc filiis Iſrael lex judicii quemadmodum præcepit Dominus Moſi. Dixit etiam Dominus ad Moſen, Aſcende in montem iſtum Hebræorum, & aſpice terrã Chanaan quam daturꝰ ſum filiis Iſrael. Aſpice illam, & colligere tu quoque ad populum tuum, quemadmodum collectus eſt Aharon frater tuus. Eò quòd exacerbâſtis verbum oris mei in deſerto Sin, in contentione cœtûs, & non ſanctificâſtis me in aquis in conſpectu eorum. Eæ ſunt aquæ contentionis Recem in deſerto Sin. Locutúſque eſt Moſes coram Domino, & ait; Præficiat Dominus Deus ſpirituum univerſæ carnis, virum unum ſuper congregationem, Qui egrediatur ante eos, quique ingrediatur ante eos: quique educat eos, & introducat illos, ut non ſit cœtus Domini velut oves quæ paſtorem non habent. Ait autem Dominus ad Moſen, Duc tibi Jeſum filium Nun, virum in quo ſpiritus adeſt, & pone manum tuam ſuper eum. Et ſtatue illum ante Eliazar ſacerdotem, & ante univerſum cœtum, & præfice eum in præſentia illorum. Da quoque de gloria tua ſuper eum, ut obediant ei univerſus cœtus filiorum Iſrael.

PARAPH. CHALD. cum תרגום אונקלוס

6 ואמר יי עם משה למימר׃ 7 אות בנת צלפחד ממללן מתן תתן
להון אחידת אחסנא בגו אחי
אבוהן ותעבר ית אחסנת אבוהן
8 להן׃ ועם בני ישראל תמלל
למימר גבר ארי ימות ובר ליית
ליה ותעברון ית אחסנתיה
9 לברתיה׃ ואם ליית ליה ברתא
10 ותתנון ית אחסנתיה לאחוהי׃
11 ואם ליית ליה אחין ותתנון ית
אחסנתיה לאחי אבוהי׃ ואם
ליית אחין לאבוהי ותתנון ית
אחסנתיה לקריביה דקריב ליה
מורעיתיה וירת יתה ותהי לבני
12 ישראל לנוירת דין כמא די פקיד
יי ית משה׃ ואמר יי למשה
סק לטורא דעברי הדין וחזי ית
13 ארעא די יהבית לבני ישראל׃
ותחזי יתה ותתכנש לעמך אף
14 את כמא דאתכניש אהרן אחוך׃
כמא דסרבתון על מימרי
במדברא דצין במצות כנישתא
לקדשותי במיא לעיניהון אנון מי
15 מצות רקם מדברא דצן׃
16 ומלל משה קדם יי למימר׃ ימני יי
אלה רוחיא לכל בסרא גברא
17 על כנשתא׃ די יפוק קדמיהון
ודי יעול קדמיהון ודי יפקנון ודי
יעילנון ולא תהי כנשתא די
18 כענא די ליית להין רעי׃ ואמר יי
למשה דבר לך ית יהושע בר נון
גבר די רוח נבואה ביה ותסמוך
19 ית ידך עלוהי׃ ותקים יתיה
לקדם אלעזר כהנא ולקדם כל
20 כנשתא ותפקד יתיה לעיניהון׃
ותתן מיוך עלוהי בדיל די יקבלון
מניה כל כנשתא דבני ישראל׃

Targum ONKELOS.

6 Et ait Dñs ad Moysen dicens:
7 Rectè loquûtur filiæ Salphaad:
da eis possessionē hæreditatis
inter fratres patris earū: &
transferes ad eas hæreditatem
8 patris earū. Et cū filiis Israel
loquêris dicens: Si mortuus
fuerit vir, & filius ei non
fuerit; transferetis possessi-
onem ejus ad filiam suam.
9 Et si non fuerit ei filia:
dabitis possessionem ejus fra-
10 tribus suis. Et si non habu-
erit fratres: dabitis possessionē
ejus fratrib' patris sui. Si au-
11 tem pater ejus non habuerit
fratres: dabitis possessionem
ej' consanguineo qui propin-
quior est ei de cognatione
sua, & hæreditabit eam: &
erit filiis Israel in decre-
tum judicii; sicut præcepit
12 Dominus Moysi. Dixitque
Dominus ad Moysen; Ascen-
de in montem istū Abarim: &
vide terrā, quam dedi filiis Is-
13 rael. Videbisque eā, & colli-
gêris quoque tu ad populum
tuum: sicut collectus est
14 Aaron frater tuus. Quia
prævaricati estis in verbum
meum in deserto Sin, in
contradictione congregatio-
nis, nec sanctificâstis me in
aquis ante oculos eorū: hæ
sunt aquæ contradictionis in
15 Cades deserti Sin. Locutusque
est Moyses coram Domino,
16 dicens. Constituat Domi-
nus Deus spirituum omnis
carnis virum super cœtum.
17 Qui egrediatur ante eos,
& qui ingrediatur ante eos;
& qui educat eos, & qui indu-
cat eos: ut non sit cœtus Dñi
18 sicut oves quibus non est pa-
stor. Dixitque Dominus ad
Moysen, Tolle Josue filium
Nun, virum in quo est spi-
ritus prophetiæ: & impones
manum tuam super eum. Et
19 statues eum coram Eleazaro
sacerdote, & coram omni
cœtu: & præcipies ei ante
20 oculos eorum. Dabisque de
splendore tuo super eo:
ut obediant ei omnis con-
gregatio filiorum Israel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 * את־בנת צלפחד דברת מטת תתן להם אחזת בתוך אחי אביהם והעברת את־נחלת אביהם לבנתו׃
7 ולבני ישראל תדבר לאמר איש איש כי ימות ובן אין לו והעברתם את־נחלתו לבתו׃
8 ואם־אין לו בת ונתתם את־נחלתו לאחיו׃ ואם־אין אחים לו ונתתם את־נחלתו לאחי אביו׃
9 ואם־אין אחי אביו ונתתם את־נחלתו לשאר בשרו מהמשפחה ההוא וירש אתה והיתה לבני ישראל
10 לחק משפט כאשר צוה יהוה את־משה׃ ויאמר יהוה אל־משה עלה אל־הר העברים הזה וראית
11 את־הארץ אשר נתתי לבני ישראל׃ וראית אתה ונאספת אל־עמיך גם־אתה כאשר נאסף אהרן
אחיך׃ כאשר מריתם פי במדבר צן בריב העדה להקדישני במים לעיניהם הם מי מריבת קדש
12 מדבר צן׃ ויאמר משה אל־יהוה לאמר׃ יפקד יהוה אלהי הרוחת לכל־בשר איש על־העדה׃
13 אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת יהוה כצאן
14 אשר אין להם רעה׃ ויאמר יהוה אל־משה קח־לך את־יהושע בן־נון איש אשר־רוח בו וסמכת
15 את־ידך עליו׃ והעמדת אתו לפני אלעזר הכהן ולפני כל־העדה וצויתה אתו לעיניהם׃
16 ונתת מהודך עליו למען ישמעו כל־עדת בני־ישראל׃

VERSIO SAMARITANA.

6 ** ויאמר יהוה אל־משה לאמר׃ * את־בנת צלפחד דברת נתן תתן להם אחזת בתוך אחי
7 אביהם והעברת את־נחלת אביהם לבנתו׃ ואל־בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי ימות
8 ובן אין לו והעברתם את־נחלתו לבתו׃ * ואם־אין לו בת ונתתם את־נחלתו לאחיו׃
9 ואם־אין אחים לו ונתתם את־נחלתו לאחי אביו׃ ואם־אין אחי אביו ונתתם את־נחלתו
10 לשאר בשרו מהמשפחה ההוא וירש אתה והיתה לבני ישראל לחק משפט כאשר צוה
11 יהוה את־משה׃ ויאמר יהוה אל־משה עלה אל־הר העברים הזה וראית את־הארץ
12 אשר נתתי לבני ישראל׃ וראית אתה ונאספת אל־עמיך גם־אתה כאשר נאסף אהרן
13 אחיך׃ כאשר מריתם פי במדבר צן בריב העדה להקדישני במים לעיניהם הם מי מריבת
14 קדש מדבר צן׃ ויאמר משה אל־יהוה לאמר׃ יפקד יהוה אלהי הרוחת לכל־בשר איש
15 על־העדה׃ אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה
16 עדת יהוה כצאן אשר אין להם רעה׃ ויאמר יהוה אל־משה קח־לך את־יהושע בן־נון
איש אשר־רוח בו וסמכת את־ידך עליו׃ והעמדת אתו לפני אלעזר הכהן ולפני כל־העדה
17 וצויתה אתו לעיניהם׃ ונתת מהודך עליו למען ישמעו כל־עדת בני־ישראל׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

6 Respondítque Dominus Moysi dicens; (a) Rem justam filiæ
7 Salphaad locutæ sunt: Dando dabis illis possessionem hæ-
reditatis in medio fratrum
patris earum, & transfe-
ries hæreditatem patris earū
8 ad eas. Ad filios quoque
Israel loquêris, dicens; Cum
quis mortuus fuerit, & filius
non fuerit ei, tunc dabitis hæ-
reditatem ejus filiæ suæ. Si
9 verò non fuerit ei filia, tunc
dabitis hæreditatē ejus fra-
10 tribus ejus. Quòd si non fu-
erint ei fratres, tum dabitis
hæreditatem ejus fratribus
patris ejus. Quòd si non fue-
11 rint fratres patri ejus, tū da-
bitis hæreditatem ejus pro-
pinquo ejus, qui proximè ac-
cedit ad eum ex familia ipsi-
us, & succedet ei. Erit q; hoc
filiis Israel in legem judicii
sicut præcepit Dominus Moysi.
12 Postea locutus est Dominus
Moysi, dicens; Ascende in mon-
tem istum Abarim, & conspi-
ce terram quam dedi filiis
13 Israel. Videbis igitur illam, &
colligêris ad populum tuum
tu quoq; sicut collectus est Aa-
ron frater tuus. Quia rebel-
14 lâstis contra verba mea in
deserto Sin, in (b) contradicti-
one congregationis ad me
sanctificandum in aquis ante
oculos eorum: Hæ sunt aquæ
(c) contradictionis in Kades
deserti Sin. Dixit verò Moses
15 Domino in hunc modū, Con-
16 stituat Dominus Deus spiritu-
um omnis carnis virum super
congregationē, Qui egrediatur
17 ante eos, & qui ingrediatur
ante eos; qui etiam educat
eos, & introducat eos, ut
non sit congregatio Domini
sicut oves quibus non est pa-
18 stor. Et dixit Dominus Moysi,
Assume tibi Josuā filiū Nun,
virū cui inest spiritus, ponéſ-
que manum tuam super eum.
19 Sistes q; illū coram Eleazaro
sacerdote, & coram universa
congregatione; & dabis illi
mandata ante oculos illorum.
20 Pones quoque de gloria tua
super eum, & propterea au-
dient illum universa congre-
gatio filiorum Israel.

VER. SAM. (a) Pulchrè (b) provocatione (c) provocati-onis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فقال الله لموسي تكلما * لنعم ما قال بنات صلفحاد * اعطهن حوز كلة فيما بين اعمامهن
7 واعط كلة ابيهن لهن * وعن بني اسرايل وقل لهم * ايّ رجل مات وليس له ابن فانقلوا
8 كلته لابنته * فان لم تكن له ابنه * فاعطوا كلته لاخوته * فان لم يكن له اخوة * فاعطوها
9 لاعمامه * فان لم يكن له اعمام * فاعطوها لنسيبه الاقرب اليه من عشيرته فيكورها *
10 وليكن ذلك لبني اسرايل رسم حكم * كما امر الله موسي * ولما قال الله لموسى اصعد اليّ
11 جبل العبرين هذا * وانظر بلد كنعان الذي انا معطيه لبني اسرايل * فاذا رايته
12 فانضم اليّ قومك انت ايضا * كما انضم هرون اخوك * كما خالفما امري في بريه صين عند
13 حصوبه الجماعه * فلم تقدساني بذلك الماء بحضرهم * ولذلك سمي ماء حصوبه رقيم في بريه
14 صين * قال موسي بين يدي الله * ان ثبت ذلك يا رب يا اله الارواح من كل البشر فاستخلف
15 رجلا على الجماعه * يخرج بين يديهم * ويدخل بين يديهم * ويدخلهم * ويخرجهم * لئلا
16 يبقوا كغنم ليس لهم راع * فقال الله لموسي * خذ يوسع بن نون * فانه رجل فيه فضل *
17 واسند يدك عليه * وقفه بين يدي العازار الامام وسائر الجماعه * ومن بحضرهم * واجعل
18 عليه من بهائك * لكي يقبل منه جماعه بني اسرايل *

Dixitque Deus Mosæ sermonem, Verum
6 quidem est quod dixêre filiæ Salphehad,
7 da illis possessionem hæreditatis inter pa-
truos earum, & transfer hæreditatem pa-
tris earum ad illas. Et præcipe filiis Is-
8 rail, & dic eis; Quicunque vir mortuus
fuerit non habens filium, transferte hære-
ditatem ejus ad filias ipsi⁹. Quòd si non
9 fuerit ei filia, date hæreditatem ejus fra-
tribus ejus. Quòd si nec fratres habue-
10 rit, date illam patruis ejus. Quòd si
11 non fuerint ei patrui, date illam cognato
suo sibi proximiori de familia sua, ut hæ-
reditet eam: & sit hoc filiis Israil præ-
ceptum judicii, quemadmodum præcepit
12 Deus Mosæ. Interim dixit Deº ad Mo-
sam, Ascende ad montem Abarin istum,
& intuere regionem Chanaan quam ego
13 daturus sum filiis Israil. Et cum intue-
tus fueris eam, colligere ad gentem tuam
tu quoque, sicuti collectus est Haron fra-
14 ter tuus: Quemadmodum contradixistis
mandato meo in deserto Sin ad altercati-
onem populi, & non sanctificâstis me in
ea aqua coram illis: & propterea appel-
lata est, Aqua altercationis Racim in de-
15 serto Sin. Ait Musa in conspectu Dei,
16 Si velis hoc, O Domine, O Deus spiritu-
um omnium hominum, substitue virum
17 super turbam, Qui exeat ante eos, et in-
grediatur ante illos, & introducat atque
educat eos, ne maneant veluti oves quæ
18 non habent pastorem. Dixit Deº ad Mo-
sam, Assume Jusaa filium Nun, est enim
vir in quo est virtus, & impone manum
tuam super eum, Et sistę illum coram
19 Elazaro sacerdote, & universo cœtu, &
præcipe illi coram eis. Et pone super eum
20 ex splendore tuo, ut audiat illum congre-
gatio filiorum Israil.

סֵפֶר בְּמִדְבַּר: בח

Versio VULG. LAT.

21 Pro hoc, si quid agendum erit, Eleazar sacerdos consulet Dominum. Ad verbum ejus egredietur & ingredietur ipse, & omnes filii Israel cum eo, & cætera
22 multitudo. Fecit Moyses, ut præceperat Dominus. Cúmque tulisset Josue, statuit eum coram Eleazaro sacerdote & omni frequen-
23 tia populi. Et impositis capiti ejus manibus, cuncta replicavit quæ mandaverat Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἔναντι Ἐλεάζαρ τοῦ ἱερέως στήσεται, καὶ (τ) ἐπερωτήσουσιν αὐτὸν τὴν κρίσιν τῶν δήλων ἔναντι κυρίου. ὅτι τῷ στόματι αὐτοῦ ἐξελεύσονται, καὶ ὅτι τῷ στόματι αὐτοῦ εἰσελεύσονται αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὁμοθυμαδὸν, καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή. Καὶ
22 ἐποίησε Μωυσῆς, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος· καὶ λαβὼν τὸν Ἰησοῦν ἔστησεν
23 αὐτὸν (υ) ἐναντίον Ἐλεάζαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐναντίον πάσης συναγωγῆς. Καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν, καὶ συνέστειλε κυρίου τῷ Μωυσῆ.

MS.A. (τ) ἐπερωτήσωσιν (υ) ἔναντι

Et in conspectu Eleazari sacerdotis 21
statuetur; & interrogabunt eum judicium (f) manifestorum ante Dominum. In ore ejus exibunt, & in ore ejus introibunt, ipse, & filii Israel pariter, & omnis synagoga. Et fecit Moyses, sicut præcepit ei Dominus. Et assumens 22
Jesum statuit eum in conspectu Eleazari sacerdotis, & in conspectu omnis synagogæ. Et imposuit manus suas super eum, 23
& (g) commendavit eum; sicut præcepit Dominus Moysi.

CAP. XXVIII.

1 Dixit quoq; Dominus ad
2 Moysen, Præcipe filiis Israel, & dices ad eos; Oblationem meam & panes, et incensum odoris suavissimi offerte per tempora sua.
3 Hæc sunt sacrificia quæ offerre debetis: Agnos anniculos immaculatos duos quotidiè in holocaustum
4 sempiternum. Unum offeretis manè, & alterum ad vesperum. Decimam partem
5 ephi similæ, quæ conspersa sit oleo purissimo, & habeat quartam partem hin.
6 Holocaustum juge est quod obtulistis in monte Sinai in odorem suavissimum incensi Domini. Et libabitis
7 vini quartam partem hin per agnos singulos in Sanctuario Domini. Alterúmq;
8 agnum similiter offeretis ad vesperam, juxta omnem ritum sacrificii matutini, & libamentorum ejus, oblationem suavissimi odoris
9 Domino. Die autem sabbati offeretis duos agnos anniculos immaculatos; & duas decimas similæ oleo conspersæ in sacrificio, &
10 liba, Quæ ritè funduntur per singula sabbata in holocaustum sempiternum.

ΚΕΦ. κη'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν,
2 λέγων, Ἔνστειλαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, λέγων, Τὰ δῶρά μου δόματά μου καρπώματά μου εἰς ὀσμὴν εὐωδίας (α) διατηρήσετε προσφέρειν ἐμοὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς μου. Καὶ ἐρεῖς πρὸς
3 αὐτοὺς, Ταῦτα τὰ καρπώματα ὅσα προσάξετε κυρίῳ, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους δύο τὴν ἡμέραν εἰς ὁλοκαύτωσιν
4 ἐνδελεχῶς. Τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα (β) ποιήσεις τὸ πρωΐ, καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον (γ) ποιήσεις τὸ πρὸς ἑσπέραν. Καὶ
5 ποιήσεις τὸ δέκατον τοῦ εἰφὶ σεμιδάλιν εἰς θυσίαν ἀναπεποιημένην ἐν ἐλαίῳ ἐν τετάρτῳ τοῦ ἵν. Ὁλοκαύτωμα ἐνδελεχισμὸν, ὃ γινομένη ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ εἰς ὀσμὴν
6 εὐωδίας κυρίῳ. Καὶ (δ) σπονδὴν αὐτοῦ τὸ τέταρτον τοῦ ἵν τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί. ἐν τῷ ἁγίῳ στήσεις σπονδὴν σίκερα κυρίῳ.
7 Καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ πρὸς ἑσπέραν· κατὰ τὴν θυσίαν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ ποιήσεις εἰς ὀσμὴν
8 εὐωδίας κυρίῳ. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων προσάξεις δύο ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους, καὶ δύο δέκατα (ε) σεμιδάλεως
9 ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν καὶ
10 σπονδὴν, Ὁλοκαύτωμα σαββάτων ἐν τοῖς σαββάτοις, ὅτι τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς, καὶ τὴν σπονδὴν αὐτῆς.

MS. A. (α) διατηρήσαι προσφέρειν μοι (β) ποιήσαι τοπρωΐ, (γ) ποιήσαι (δ) σπονδὴ (ε) σεμιδάλεως εἰς θυσίαν ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ καὶ σπονδὴν Ὁλοκαυτώματα σαββάτε ἐν τοῖς

CAP. XXVIII.

1 *ET locutus est Dominus ad*
2 *Moysen, dicens, Præcipe filiis Israel, & dices ad eos, dicens; Munera mea, data mea, oblationes meas in odorē suavitatis, observabitis offerre mihi in solemnitatibus meis. Et dices ad eos,* 3
Hæ sunt oblationes, quas adducetis Domino, agnos anniculos sine macula duos die in holocaustosim jugiter. Agnum unum facies manè, & 4
agnum secundum facies ad vesperam. Et facies decimam Oephi similaginem in sacrificium refectam 5
in oleo in quarta In. Holocaustoma continuationis: factа in 6
monte Sina in odorem suavitatis Domino. Et libamen ejus, 7
quartam In agno uni. In sancto libabis libamen sicera Domino. Et agnum secundum 8
facies ad vesperam: juxta sacrificium ejus, & juxta libamen ejus facietis in odorem suavitatis Domino. Et die sab- 9
batorum offeretis duos agnos anniculos sine macula, & duas decimas similaginis refectæ in oleo in sacrificium, & libamen: Holocaustoma sabbato- 10
rum in sabbatis super holocaustosim jugem, & libamen ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܥܡܪ ܩܕܡ ܐܠܥܙܪ ܟܗܢܐ ܕܢܫܐܠ ܠܗ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܐܝܟ ܢܦܩܘܢ ܘܥܠ ܡܠܬܗ ܕܐܝܟ ܥܠܝܢ ܘܢܥܠܘܢ ܗܘ ܘܟܠ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܥܡܗ ܘܟܠ ܟܢܘܫܬܐ. ܘܥܒܕ ܡܘܫܐ ܟܡܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܐܝܬ ܠܡܘܫܐ. ܘܣܒ ܝܗܘܫܥ ܘܩܝܡ ܐܝܬܗ ܩܕܡ ܐܠܥܙܪ ܟܗܢܐ ܘܩܕܡ ܟܠ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܝܣܪܝܠ. ܘܣܡ ܝܕܘܗܝ ܥܠ ܪܫܗ ܘܦܩܕ ܐܝܬܗ ܟܡܐ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ ܒܝܕ ܡܘܫܐ.

* ܦܩܘܕܐ * ܟܚ *

1 * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ ܠܡܐܡܪ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܒܢܝ ܝܣܪܝܠ. ܘܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܩܘܪܒܢܝ ܕܠܚܡܝ ܠܩܪܒܢܝ ܒܝ ܒܙܒܢ ܩܪܒܢܗ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗ ܡܘܡܐ. ܘܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܕܐ ܗܝ ܩܘܪܒܢܐ ܕܬܩܪܒܘܢ ܠܡܪܝܐ ܒܪܝܐ ܒܢܝ ܫܢܝ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗܘܢ ܡܘܡܐ ܬܪܝܢ ܒܟܪ ܒܝܘܡܐ ܠܥܠܘܬܐ ܬܡܝܕܐ. ܐܡܪܐ ܚܕ ܬܥܒܕ ܒܨܦܪܐ ܘܐܡܪܐ ܬܢܝܐ ܬܥܒܕ ܒܪܡܫܐ. ܘܥܣܪܝܬ ܡܕܐ ܕܣܠܬ ܡܫܝܚܐ ܒܫܡܢ ܙܝܬܐ ܕܟܝ ܪܒܥ ܗܝܢ ܬܗܘܐ ܡܫܚܐ ܒܣܠܬ ܡܢܚܬܐ. ܘܢܣܟܐ ܪܒܥ ܗܝܢ ܬܥܒܕ ܠܚܕ ܐܡܪܐ ܒܛܘܪ ܣܝܢܝ ܠܪܝܚ ܛܒ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܩܘܪܒܢܐ ܗܘ. ܘܐܡܪܐ ܬܢܝܐ ܬܥܒܕ ܒܪܡܫܐ ܐܝܟ ܡܢܚܬ ܨܦܪܐ ܕܨܒܪ ܘܐܝܟ ܢܣܟܗ ܬܥܒܕ ܠܡܐ ܕܪܝܚ ܛܒ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܥܒܕ ܡܢ ܬܠܬ ܥܣܪܝ ܡܕܐ ܕܣܠܬ ܡܫܝܚܐ ܒܫܡܢ ܙܝܬܐ ܕܟܝ ܪܒܥ ܗܝܢ ܠܡܐ ܕܢܣܟ ܠܚܕ ܐܡܪܐ. ܘܚܡܪ ܕܢܣܟ ܬܥܒܕ ܒܛܘܪ ܣܝܢܝ ܠܪܝܚ ܛܒ ܩܘܪܒܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܒܝܘܡ ܫܒܬܐ ܬܥܒܕ ܬܪܝܢ ܒܟܪ ܒܢܝ ܫܢܝ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗܘܢ ܡܘܡܐ ܘܬܪܝܢ ܥܣܪܝ ܡܕܐ ܕܣܠܬ ܡܫܝܚܐ ܒܫܡܢ ܙܝܬܐ ܕܟܝ ܘܢܣܟܗ. ܗܕܐ ܗܝ ܥܠܘܬܐ ܕܫܒܬܐ ܒܫܒܬܗ ܥܠ ܥܠܘܬܐ ܬܡܝܕܐ ܘܢܣܟܗ.

Et ante Eliazar sacerdotem stabit, qui petet pro eo legem interrogationis coram Domino. Ad verbum oris ejus erunt egredientes, & ad verbum oris ejus erunt ingredientes, tam ipse, quàm omnes filii Israel cum ipso, & universus cœtus. Fecitque Moses quemadmodum præcepit ei Dominus, duxítque Jesum, & statuit eum coram Eliazar sacerdote, & coram universa congregatione. Posuítque manum suam super eum, & præfecit illum, quemadmodum locutus fuerat Dominus per manum Mosis.

CAP. XXVIII.

1 LOcutus est etiam Dominus cum Mose,
2 dixítque ad eum; Præcipe filiis Israel, & dic eis, Sacrificia mea, & panem sacrificiorum meorum, & odorem suffitûs custodiant & offerant mihi temporibus suis. Et dic
3 eis, Hoc est sacrificium quod offeretis Domino: Agnos anniculos in quibus nulla sit macula duos indies pro holocausto pacifico, jugitér. Agnum unum offer in matutino, & agnum alterum offer inter vesperas. Unam ex decem *partibus* modii simi-
4 laginis pro oblatione subactæ in olei expressi quartâ parte heminæ. Holocaustum pacificum juge, quod factum est in monte
5 Sinai in odorem suffitûs, sacrificium Domino. Ejus autem libatio, *nempè* vini quarta
6 pars heminæ pro agno uno, in sanctuario libabitur libatio *vini* veteris, coram Domino. Agnum verò alterum fac inter ve-
7 speras: juxta sacrificium matutinum, & juxta libamen ejus, fac oblationem in odorem suffitûs Domino. Die verò sabbathi agnos
8 duos anniculos in quibus nullum sit vitium, & duas decimas similaginis oblationis subactæ oleo, unà cum ipsius libamine. Holo-
9 causstum pacificum sabbathi, *fiet* in sabbatho,
10 ultra holocaustum pacificum juge, & libamen ejus.

PARAPH. CHALD. cum תרגום אונקלוס

וקדם אלעזר כהנא יקום וישאל
ליה בדין אוריא קדם יי על
מימרוהי יהון נפקין ועל מימריה
יהון עלין הוא וכל בני ישראל
עמיה וכל כנשתא : ועבד משה
כמא די פקיד יי יתיה ודבר ית
יהושע ואקימיה קדם אלעזר
כהנא וקדם כל כנשתא : וסמך
ית ידוהי עלוהי ופקדיה כמא די
מלל יי בידא דמשה :

כח

ומלל יי עם משה למימר : פקד
ית בני ישראל ותימר להון
ית קרבני לחם סדור לקרבני
לאתקבלא ברעוא תטרון לקרבא
קדמי בומניהי : ותימר להון
דין קרבנא די תקרבון קדם יי
אמרין בני שנא שלמין תריז
ליומא עלתא תדירא : ית אמרא
חד תעביד בצפרא וית אמרא
תנינא תעביד בין שמשיא : וחד
מן עסרא בתלת סאין סולתא
למנחתא דפילא במשח כתישא
רבעות הינא : עלתא תדירא
דאתעבידא בטורא דסיני
לאתקבלא ברעוא קרבנא קדם
יי : ונסכיהי רבעות הינא לאמרא
חד בקדשא יתנסך נסוך דחמר
עתיק קדם יי : ית אמרא תנינא
תעביד בין שמשיא כמנחת צפרא
וכנסכיהי תעביד קרבן דמתקבל
ברעוא קדם יי : וביומא דשבתא
תרין אמרין בני שנא שלמין ותרין
עשרונין סולתא דמנחתא דפילא
במשח ונסכיהי : עלת שבתא
דתתעביד בשבתא על עלתא
תדירא ונסכיהי :

TARGUM ONKELOS.

Et coram Eleazaro sacerdote
stabit, ut consulat pro eo in
judicio illuminationis coram
Domino : ad verbum ejus
egredientur & ad verbum ejus
ingredientur, ipse & omnes
filii Israël cum eo, & omnis
cœtus. Fecitque Moyses sicut
ei præceperat Dominus : &
tulit Josue, & statuit eum co-
ram Eleazaro sacerdote, &
coram omni cœtu. Et impo-
suit manus suas super eum, &
præcepit ei : sicut locutus fue-
rat Dñs per manum Moysi.

CAP. XXVIII.

LOcutusque est Dominus
cum Moyse dicens. Præcipe
filiis Israel, & dices ad eos :
Oblationem meam panémque
statutum in oblationes meas, ut
suscipiatur voluntariè, obser-
vabitis, ut offeratis coram me
in tempore suo. Dicesque ad
eos ; Hæc est oblatio quam
offeretis coram Domino :
agnos anniculos immaculatos
duos quotidie in holocaustum
sempiternum. Agnum unum
offeres manè, & agnum alte-
rum offeres ad vesperam. Et
decimam partem trium sato-
rum similæ pro munere, quæ
conspersa sit oleo contuso, ha-
bens quartam partem hin. Ho-
locaustum juge est : quod fa-
ctum est in monte Sinai, ut
oblatio suscipiatur voluntariè
coram Domino. Et libamen
ejus erit quarta pars hin, per
agnos singulos : in sanctuario
libabitur libamine vini vete-
ris coram Domino. Et alte-
rum agnum offeres ad vespe-
ram : juxta munus matutinum,
& juxta libamen ejus facies ;
oblatio est quæ suscipitur vo-
luntariè coram Domino. In
die autem sabbati offeretis
duos agnos anniculos imma-
culatos : & duas decimas si-
milæ conspersæ oleo pro mu-
nere, & libamen ejus. Holo-
caustum est quod fit per sin-
gula sabbata : præter juge ho-
locaustum, & libamen ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* ויקדם אלעזר הכהן ושאל לו במשפט האורים לפני יי על פיו יצאו הוא ובני ישראל אתו וכל העדה : ויעש משה כאשר צוה יי אתו ויקח את יהושע ויעמד אתו לפני אלעזר הכהן ולפני כל העדה : וישם את ידיו עליו ויצום כאשר דבר יי ביד משה :

וידבר יי אל משה לאמר : צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו : ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו ליי כבשים בני שנה תמימם שנים ליום עולה תמיד : את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים : ועשרון סלת למנחה בלולה בשמן כתית רבעית ההין : עולת תמיד העשיה בהר סיני לריח ניחח אשה ליי : ונסכו רבעית ההין לכבש האחד בקדש הסך נסך שכר לי : ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכו תעשה אשה ריח ניחח ליי : וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימם ושני עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן וניסכו : עולת שבת בשבתו על עולת התמיד וניסכה :

VERSIO SAMARITANA.

* ויקדם אלעזר הכהן ושאל לו במשפט האורים לפני יי על פיו יצאו הוא ובני ישראל אתו וכל העדה : ויעש משה כאשר צוה יי אתו ויקח את יהושע ויעמד אתו לפני אלעזר הכהן ולפני כל העדה : וישם את ידיו עליו ויצום כאשר דבר יי ביד משה :

וידבר יי אל משה לאמר : צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו : ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו ליי כבשים בני שנה תמימם שנים ליום עולה תמיד : את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים : ועשרון סלת למנחה בלולה בשמן כתית רבעית ההין : עולת תמיד העשיה בהר סיני לריח ניחח אשה ליי : ונסכו רבעית ההין לכבש האחד בקדש הסך נסך שכר לי : ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכו תעשה אשה ריח ניחח ליי : וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימם ושני עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן וניסכו : עולת שבת בשבתו על עולת התמיד וניסכה :

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Coram eo tam Eleazaro sacerdote sistet se, ut interroget illum de judicio (d) urim ante Dominū : juxta verbum ejus egredietur, & juxta verbum ejus ingredietur, ipse, & omnes filii Israel cum eo, et universa congregatio. Et fecit Moses sicut præceperat illi Dominus. Accepit itaq; Josuā, & stitit illum ante Eleazarum sacerdotem, & ante universam congregationem. Et imposuit manum suam super illum, dedicq; illi mandata, sicut locutus fuerat Dominus per manū Mosis. Postea dixit illi, Oculi tui viderūt quid fecerit Dominus duobus vegibus istis, sic faciet Dominus omnibus regnis per quæ transis : ne timeas eos quoniam Dominus Deus vester pugnat pro vobis.

CAP. XXVIII.

LOcutus est præterea Dominus Mosi, dicens ; Præcipe filiis Israel, dices autem eis ; Munera mea, panem meū pro sacrificio ignito in odorē (a) suavitatis meæ soliciti eritis offerre mihi in temporibus suis. Dices etiā illis, Hoc est sacrificium ignitum quod efferetis Domino, agnos anniculos immaculatos duos per diem in holocaustū juge. Agnum unū facies mane, et agnū secundū facies inter duas vesperas. Decimā quoq. Epha farinæ in oblationē conspersæ oleo cum quarta parte hin. Holocaustū est juge quod factum est in monte Sinai in odorem (b) suavitatis, sacrificium ignitū Domino. Libamen autem ejus, quartam partem Hin pro agno uno : in sanctuario libabitur libamen, Siceram Domino. Alterum verò agnū facies inter duas vesperas ; juxta oblationem matutinā et juxta libamen ejus, facies : Sacrificium est ignitum in odorem (c) suavitatis Domino. Die verò Sabbati duos agnos anniculos immaculatos, et duas decimas similæ in oblationem conspersæ oleo pro aricte uno, & libamen ejus. Holocaustum est uniuscujusq; Sabbati præter holocaustum juge, & libamina ejus.

VER. SAM. (d) Elucidationum (a) beneplaciti (b) beneplaciti, (c) beneplaciti

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA

* وليكن وقوفه بين يدي العزار الامام * حتي يسئل في حوايجه لهيه الانوار بين يدي الله * ويدخلوا عن امر الله ويخرجوا * هو وبنو اسرايل وساير الجماعة * فعمل موسي بما امن الله به * فاخذ يوسع * ووقعه بين يدي العزار الامام وساير الجماعة * واسند يديه عليه * واوصاه كما قال الله له *

Sitque assistentia ejus coram Elazaro sacerdote, ut petat in negotiis ejus qualitatem declarationum in conspectu Dei, & ingrediantur ex jussu Dei, & egrediantur, tam ipse, quàm filii Israil, & universa turba. Fecit ergò Musa quod mandavit illi Deus, sumpsitq; Fusa, & statuit eum ante Elazarum sacerdotem, et totam congregationem. Imposuitque manus suas super eam, præcepitque ei, prout dixerat illi Deus.

* الفصل الثامن والعسرون *

CAP. XXVIII.

* وكلم الله موسي قايلا * مر بني اسرايل وقل لهم * قرباني دايمي مقبولي مرضي احفظوه لتقريبوه
لي في وقته * وبين لهم ان المرضي الذي تقربوه حملان ابناسنة في كل يوم * قربان دايم
* احدهما بالغداة * والاخر بين العرويين * وعسر وبيه سمن من البر مدلوك بربع قسط
من دهن مطحون * صعنده دايمه * كما صنعت في بريه سيناي * مقبوله مرضيه عند الله *
* ومعه من المراح ربع قسط لكل حمل * يرس في القدس رسا من عتيقة لله * واذا صنعت
الحمل الثاني بين العرويين * فكصعنده الغداة ومراحها اصنعه * قربانا مقبولا مرضيا عند
الله * وفي يوم السبت حملان ابناسنة صحيحان * ومعهما عسران من البر سمنا مدلوكا بدهن *
ومراحه * ذلك قربان سبت بسبت * مع القربان الدايم ومراحه *

Allocutúsque est Deus Musam, dicens ; Impera filiis Israil, & dic eis ; Sacrificium meum, perpetuum meum, acceptum meum, & placabile meum observate, ut offeratis illud mihi tempore suo. Et indica eis quòd placabile illud quod offeretis, erunt duo agni filii unius anni, singulis diebus sacrificium sempiternum : unum eorum mane, et alterum inter utrumq; occasum. Et decimam partem Vaibæ similæ ex tritico, subactæ quartâ parte Kesti ex oleo molito. Holocaustum sempiternum, quale factum fuit in deserto Sinai, acceptum placabile apud Deum. Et cum eo temperamentum, quartam partem Kesti pro quolibet agno, ut sparsione spargatur in sanctuario ex vino veteri, Deo. Cúmque feceritis agnum secundum inter utrumque occasum, juxta oblationem matutinam ac temperamentum illius fac illum, sacrificium acceptum placabile apud Deum. Et in die sabbathi duos agnos anniculos integros, et cum eis duas decimas triticeæ similæ subactæ oleo, et temperamentum ejus. Istud est sacrificium cujuslibet sabbathi, cum sacrificio perpetuo & temperamento ejus.

ספר במדבר : כח

Domino ascensionem facietis accedere vestrorum mensium capitibus in Et
11 וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיהוָה
anni filios agnos unum arietem & duos bovis filios juvencos
פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנָיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
confuse mutuo similæ decimas tres Et integros septem
12 שִׁבְעָה תְמִימִם: וְשִׁלשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה
mutuo similæ decimas duas & unum juvencum ad oleo in
בַּשֶּׁמֶן לַפָּר הָאֶחָד וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה
similæ decimam decimam Et unum arietem ad oleo in confuse
13 בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לָאַיִל הָאֶחָד: וְעִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן סֹלֶת
quietis odor Ascensio unum agnum ad oleo in confuse mutuo
מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד עֹלָה רֵיחַ נִיחֹחַ
juvencum ad erit Hin dimidium eorum libamina Et Domino ignitio
אִשֶּׁה לַיהוָה: וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין יִהְיֶה לַפָּר
ascensio hæc vini agnum ad Hin quartum & arietem ad Hin tertium &
וּשְׁלִישִׁת הַהִין לָאַיִל וּרְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ יַיִן זֹאת עֹלַת
unus caprarum hircus Et anni menses in ejus mense in, mensis
חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד
ejus libamen & fiet jugem ascensionem super Domino peccatum in
לְחַטָּאת לַיהוָה עַל־עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ:
Pesach mensis die quartadecima in primo mense in Et
16 וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח
Septem stripudium istius mensis die quintadecima in Et Domino
לַיהוָה: וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג שִׁבְעַת
sanctitatis convocatio prima die In edetur infermentata diebus
17 יָמִים מַצּוֹת יֵאָכֵל: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ
ignitionem facietis appropinquare Et facietis non servitutis functionem omnem
כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה
unum arietem & duos bovis filios juvencos Domino ascensionem
עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנָיִם וְאַיִל אֶחָד
eorum mutuo Et vobis erunt integri anni filios agnos septem &
18 שִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּמִנְחָתָם
juvencum ad decimas tres oleo in persusum similam
סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן שְׁלשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר
facies decimam Decimam facietis arietem ad decimas duas &
19 וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל הָעָשׂוּ: עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן תַּעֲשֶׂה
peccati hircum Et agnis septem unum agnum ad
לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים: וּשְׂעִיר חַטָּאת
matutini ascensionem Præter vos super expiandum ad unum
20 אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלְבַד עֹלַת הַבֹּקֶר
ista Sicut ista facietis jugem ascensionem in quod
אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת־אֵלֶּה:
quietis odoris ignitionis panis diebus septem diem ad facietis
תַּעֲשׂוּ לְיוֹם שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ
die in Et ejus libamen & fiet jugem ascensionem super Domino
לַיהוָה עַל־עוֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ: וּבַיּוֹם
servitutis functionem Omnem vobis erit sanctitatis convocatio septima
הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה
facietis non
לֹא תַעֲשׂוּ:

Versio VULG. LAT.

11 In calendis autem offeretis holocaustum Domino, vitulos de armento duos, arietem unum, agnos anniculos septem immaculatos, Et tres decimas similæ oleo conspersæ in sacrificio per singulos vitulos: & duas decimas similæ oleo, conspersæ 13 per singulos arietes. Et decimam decimæ similæ ex oleo in sacrificio per agnos singulos. Holocaustum suavissimi odoris atque incensi est 14 Domino. Libamenta autē vini, quæ p singulas fundēda sūt victimas, ista erūt: media pars hin per singulos vitulos, tertia per arietē, quarta per agnum. Hoc erit holocaustū p omnes menses, qui sibi anno vertente 15 succedūt. Hirc⁹ quoq; offeretur Dño pro peccatis in holocaustū sempiternū cū libamētis suis. Mense autem primo, 16 quartadecimâ die mensis, Phase Dñi erit, Et quintadecimâ 17 die solennitas: septē diebus vescentur azymis. Quarū dies 18 prima venerabilis & sancta erit: omne opus servile non facietis in ea. Offeretisq; incensum holocaustū Dño, vitulos de armento duos, arietē unū, agnos anniculos immaculatos 20 septē: Et sacrificia singulorū ex similā quæ conspersa sit oleo, tres decimas p singulos vitulos, & duas decimas p arietē, Et decimâ decimæ p agnos 21 singulos: id est, p septē agnos. Et hircū pro peccato unū, ut 22 expietur pro vobis, Præter 23 holocaustum matutinū quod semper offeretis. Ita facietis p singulos dies septē dierum in fomitem ignis, & in odorem suavissimum Domino, qui surget de holocausto, & de 25 libationibus singulorum. Dies quoque septimus celeberrimus & sanctus erit vobis: omne opus servile non facietis in eo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ ἐν ταῖς (ζ) νεομηνίαις προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ, μόσχους ἐκ βοῶν(π) δύο, κ) κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτὰ ἀμώμους. Τρία δέκατα σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῷ μόσχῳ τῷ ἑνὶ, κ) δύο δέκατα σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης 13 ἐν ἐλαίῳ τῷ κριῷ τῷ ἑνί. Δέκατον δέκατον σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ, θυσίαν ὀσμὴν εὐ- 14 ωδίας κάρπωμα κυρίῳ. Ἡ σπονδὴ (θ) αὐτῶν τὸ ἥμισυ τοῦ ἵν ἔσαι τῷ μόσχῳ τῷ ἑνί· κ) τὸ τρίτον τοῦ ἵν ἔσαι τῷ κριῷ τῷ ἑνί· κ) τὸ τέταρτον τοῦ ἵν ἔσαι τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ οἶνο. τοῦτο τὸ ὁλοκαύτωμα μηνὸς 15 ἐν μηνὸς εἰς πᾶν μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ. Καὶ (ι) χίμαρον ἓξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτί- ας κυρίῳ, ὅλη τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς ποιηθήσεται, κ) ἡ σπονδὴ αὐτοῦ. 16 Καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ τεσσαρεσκαι- δεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ (κ) μηνὸς πάσχα κυρίῳ. 17 Καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τούτου ἑορτή. ἑπτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε. 18 Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη σύγκλητος ἁγία ἔσαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε. 19 Καὶ προσάξετε (λ) ὁλοκαυτώματα κάρ- πωμα κυρίῳ, μόσχους ἐκ βοῶν δύο, κριὸν ἕνα, (μ) ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτά· ἄμωμοι ἔσονται ὑμῖν. Καὶ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις 20 ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ ἑνὶ, κ) δύο δέκατα τῷ κριῷ 21 τῷ (ν) ἑνί. Δέκατον δέκατον ποιήσεις τῷ 22 ἀμνῷ τῷ ἑνὶ, τοῖς ἑπτὰ ἀμνοῖς. Καὶ (ι) χίμαρον ἐξ αἰγῶν (ξ) ἕνα περὶ ἁμαρτίας, 23 ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν· Πλὴν τῆς (ο) ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς τῆς πρωϊ- νῆς, ὃ ὅτιν ὁλοκάυτωμα ἐνδελεχισμοῦ. 24 Ταῦτα κατὰ ταῦτα ποιήσετε τὴν ἡμέραν εἰς (π) τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, δῶρον κάρπωμα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, ὅλη τῆ ὁλοκαυ- τώματος τὸ διαπαντὸς ποιήσεις τὴν 25 σπονδὴν αὐτοῦ. Καὶ (ρ) ἡμέρα ἡ ἑβδόμη κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λα- τρευτὸν οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ.

MS.A. (ζ) νεομηνίαις προσάξετε ὁλοκαυτώματα κυρίῳ, (η) δύο, κριὸν (θ) αὐτῷ (ι) χείμαρρον (κ) μηνὸς * τότε ποιηθήσεται ἑορτὴ. * Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη (λ) ὁλοκαύτωμα (μ) ἑπτὰ ἀμνοὺς ἐνιαυσίους * * ἔσονται ὑμῖν. Καὶ ἡ θυσία (ν) ἑνὶ ποιήσεται. Δέκατον (ξ) ἕνα, ἐξιλάσασθαι (ο) ὁλοκαυτώσεως διαπαντὸς (π) τὰς * δύο ἡμέρας, (ρ) ἡ ἡμέρα

Et in Nœmeniis offeretis holocaustoma Domino, vitulos ex bobus duos, & arietem unum, agnos anniculos septem sine macula. Tres decimas similaginis refectæ in oleo vitulo uni, & duas decimas similaginis refectæ in oleo arieti uni. Decimam, decimam similaginis conspersæ in oleo agno uni, sacrificium, odorem suavitatis, oblationem Domino. Libamen eorum, dimidium In erit vitulo uni: et tertia In erit arieti uni: & quarta In erit agno uni, vini. Hoc est holocaustoma mensem ex mense in menses anni. Et hircum è capris unum pro peccato Domino; super holocaustoſim jugem fiet, & libamen ejus. Et in mense primo, quartâ & decimâ die mensis, Pascha Domino. Et quintâ & decimâ die mensis hujus, solennitas. Septem diebus azyma edetis. Et dies prima celebris sancta erit vobis: Omne opus servile non facietis. Et offeretis holocaustomata, oblationem Domino, vitulos ex bobus duos, arietem unum, agnos anniculos septem: sine macula erunt vobis. Et sacrificium eorum similago conspersa in oleo: tres decimæ vitulo uni, & duæ decimæ arieti uni. Decimam, decimam facies agno uni, septem istis agnis. Et hircum ex capris unum pro peccato, ad depropitiandum pro vobis; Præter holocaustoſim jugem matutinam, quod est holocaustoma continuationis. Hæc secundùm hæc facietis die in septem dies, munus, oblationem in odorem suavitatis Domino; super holocaustoma juge facies libamen ejus. Et dies septima vocata sancta erit vobis. Omne opus servile non facietis in ea.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Initio quoq; mensium vestrorum offerte holocausta pacifica Domino, juvencos bovinos duos, & arietem unum, & agnos anniculos septem, in quibus nullum sit vitium. Et tres decimas similaginis oblationis, subactæ oleo, pro juvenco uno: & duas decimas similaginis, subactæ oleo, pro ariete uno. Et decimam unam similaginis, quæ pro oblatione est, subactæ oleo, pro agno uno: holocaustum pacificum in odorem suffitûs Domino. Eorum autem libamen vinum, media pars heminæ erit pro juvenco, & tertia pars heminæ erit pro ariete, & quarta pars heminæ pro agno. Hoc est holocaustum pacificum initii mensium anni. Et hircus unus caprarum pro peccato Domino, præter holocaustum pacificum fiet semper unà cum libamine suo. In quartadecima mensis primi Pascha est Domino. Et in decimaquinta ejusdem mensis, solennitas: septem diebus azymum comedetur. Dies primus celebris erit ac sanctus, & ullum opus servile ne feceritis. Et offerte oblationes, holocausta pacifica Domino, juvencos filios bovis duos, & arietem unum, & agnos anniculos septem: tales ut nulla sit in iis macula erunt vobis. Et eorum oblationem, *nempè* similaginis subactæ oleo tres decimas pro juvenco, & duas decimas pro ariete facietis, Et decimam unam pro agno uno: sic facite septem agnis. Denique hœdum unum pro peccato ad expiandum pro vobis. Præter holocaustum pacificum matutinum, holocaustum pacificum semper facietis. Hæc eritis facientes per singulos dies, septem diebus. Oblatio panis in odorem suffitûs Domino, præter holocaustum Domino jugiter fiet unà cum libamine suo. Dies autem septimus celebris ac sanctus erit vobis, & omne opus servile non facietis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וּבְרֵישֵׁי יַרְחֵיכוֹן תְּקָרְבוּן עֲלָתָא
קֳדָם יְיָ תּוֹרִין בְּנֵי תּוֹרֵי תַּרְנְגֹלִין
חַד אֵמְרִין בְּנֵי שְׁנָא שִׁבְעָא שְׁלִמִין:
וּתְלָתָא עֶשְׂרוֹנִין סוֹלְתָא מְנַחְתָּא
דְּפִילָא בְּמִשַׁח לְתוֹרָא חַד וּתְרֵין
עֶשְׂרוֹנִין סוֹלְתָא מְנַחְתָּא דְּפִילָא
בְּמִשַׁח לְדִכְרָא חַד: וְעִסְרוֹנָא
עִסְרוֹנָא סוֹלְתָא מְנַחְתָּא דְּפִילָא
בְּמִשַׁח לְאִמַּר חַד עֲלָתָא לַאֲתַקָּבָלָא
בְּרֵעוּא קֳדָם יְיָ: וְנִסְכֵּיהוֹן
פְּלָגוּת הִינָא יְהֵי לְתוֹרָא וּרְלִיתָת
הִינָא לְדִכְרָא וְרִבְעוּת הִינָא
לְאִמְּרָא חֲמַרָא דָּא עֲלָתָ רֵישׁ יַרְחָא
בְּאִתְחַדְּתוֹתֵיהּ כֵּן לְכָל רֵישֵׁי יַרְחֵי
שַׁתָּא: וְצָפִיר בַּר עִזֵּי חַד לְחַטָּאתָא
קֳדָם יְיָ עַל עֲלָתָא תִּתְעֲבַד יִתְעְבַד
וְנִסְכֵּיהּ: וּבְיַרְחָא קַדְמָאָה בְּאַרְבְּעָת
עַסְרָא יוֹמָא לְיַרְחָא פִּסְחָא קֳדָם
יְיָ: וּבְחַמְשַׁת עַסְרָא יוֹמָא לְיַרְחָא
חַגָּא שִׁבְעָא יוֹמִין פַּטִּיר יִתְאֲכַל
בְּיוֹמָא קַדְמָאָה מַעֲרַע קַדִּישׁ כָּל
עֲבִידַת פּוּלְחָן לָא תַּעְבְּדוּן: וְתַקְרְבוּן
קֻרְבָּנָא עֲלָתָא קֳדָם יְיָ תּוֹרִין בְּנֵי
תּוֹרֵי תַּרְנְגֹלִין וּדְכַר חַד שִׁבְעָא אִמְּרִין
בְּנֵי שְׁנָא שְׁלֵמִין יְהוֹן לָכוֹן:
וּמִנְחָתְהוֹן סוֹלְתָא דְּפִילָא בְּמִשַׁח
תְּלָתָא עֶשְׂרוֹנִין לְתוֹרָא וּתְרֵין
עֶשְׂרוֹנִין לְדִכְרָא הָעֲבִיד: עֲשָׂרוֹנָא
עֲשָׂרוֹנָא תַּעְבִּיד לְאִמְּרָא חַד כֵּן
לְשִׁבְעָא אִמְּרִין: וְצָפִירָא דְחַטָּאתָא
חַד לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן: בַּר מֵעֲלַת צַפְרָא
דְּהִיא עֲלַת תְּדִירָא תַּעְבְּדוּן יָת אִלֵּין:
כְּאִלֵּין תַּעְבְּדוּן לְיוֹמָא שִׁבְעָא יוֹמִין

Targum ONKELOS,

Et in principiis menſium veſtrorum offeretis holocauſtum coram Domino: vitulos de bobus duos, arietem unum; agnos anniculos immaculatos ſeptem. Et tres decimas ſimilæ conſperſæ oleo pro munere, per ſingulos vitulos: & duas decimas ſimilæ conſperſæ oleo pro munere, per arietem. Et ſingulas decimas ſimilæ conſperſæ oleo, p ſingulos agnos: holocauſtum eſt, ut oblatio ſuſcipiatur voluntariè coram Domino. Et libamen eorũ erit dimidia pars hin vini per ſingulos vitulos, et tertia pars hin per arietem, et quarta pars hin per ſingulos agnos: hoc eſt holocauſtum exordii menſis in neomenia ejus; ſic erit per omnes kalendas menſium anni. Et hircus de capris unus pro peccato offeretur coram Dño: præter juge holocauſtum & libamen ejus. Et in menſe primo, quartadecima die menſis, Phaſe erit coram Domino. Et in quintadecima die menſis hujus ſolennitas eſt: ſeptem diebus azymum comedetur. In die prima erit invocatio ſancta: omne opus ſervile non facietis. Offeretiſq; oblationẽ holocauſti coram Dño; vitulos de bobus duos, & arietẽ unũ: & ſeptẽ agnos anniculos; immaculati erunt vobis. Et in munus eorum, tres decimas ſimilæ conſperſæ oleo per ſingulos vitulos, et duas decimas p arietẽ offeretis. Singulas decimas offeretis per ſingulos agnos: ſimiliter erit p ſeptem agnos. Et hircum pro peccato unum, ad propitiandum pro vobis. Præter holocauſtum matutinum, quod eſt holocauſtum juge, facietis hæc. Sicut hæc facietis per ſingulos dies, ſeptem diebus; panis oblationis eſt, qui ſuſcipitur voluntariè coram Domino: præter holocauſtum juge et libamen ejus fiet. Et in die ſeptimo invocatio ſancta erit vobis: omne opus ſervile non facietis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 ** וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים
בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: 12 * וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לַפָּר הָאֶחָד
וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לָאַיִל הָאֶחָד: 13 וְעִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן סֹלֶת מִנְחָה
בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד עֹלָה רֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה: 14 * וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין
יִהְיֶה לַפָּר וּשְׁלִישִׁת הַהִין לָאַיִל וּרְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ יַיִן זֹאת עֹלַת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ
לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: 15 ** וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לַיהוָה עַל עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ:
16 ** וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח לַיהוָה: 17 * וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם
לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חָג שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת יֵאָכֵל: 18 בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלֶאכֶת
עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: 19 וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד
וְשִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: 20 * וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה
עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים תַּעֲשׂוּ לָאָיִל: 21 עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן תַּעֲשֶׂה לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים: 22 וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: 23 * מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר
לְעֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה: 24 ** כָּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשֵּׁה רֵיחַ
נִיחֹחַ לַיהוָה עַל עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ: 25 * וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה
לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

VERSIO SAMARITANA.

11 ** וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים
בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: 12 * וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לַפָּר הָאֶחָד
וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לָאַיִל הָאֶחָד: 13 וְעִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן סֹלֶת מִנְחָה
בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד עֹלָה רֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה: 14 * וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין
יִהְיֶה לַפָּר וּשְׁלִישִׁת הַהִין לָאַיִל וּרְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ יַיִן זֹאת עֹלַת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ
לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: 15 ** וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לַיהוָה עַל עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ:
16 ** וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח לַיהוָה: 17 * וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם
לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חָג שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת יֵאָכֵל: 18 בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלֶאכֶת
עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: 19 וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד
וְשִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: 20 * וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה
עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים תַּעֲשׂוּ לָאָיִל: 21 עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן תַּעֲשֶׂה לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים: 22 וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: 23 * מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר
לְעֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה: 24 ** כָּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשֵּׁה רֵיחַ
נִיחֹחַ לַיהוָה עַל עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ: 25 * וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה
לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

In principiis quoque menſium veſtrorum offeretis holocauſtum Domino, vitulos ex armentis duos, & arietem unum, agnos anniculos ſeptem immaculatos. Et tres decimas ſimilæ in oblationem conſperſæ oleo pro uno vitulo, & duas decimas ſimilæ in oblationem conſperſæ oleo pro ariete uno. Et ſingulas decimas ſimilæ in oblationẽ conſperſæ oleo pro ſingulis agnis. Holocauſtum eſt odoris (d) ſuavitatis, ſacrificium igniſ. Libamina autem eorum, dimidium Hin vini pro vitulo uno, & tertia pars Hin pro ariete, & quarta pars Hin vini pro agno uno. Hoc eſt holocauſtum (e) ſingulorum menſium per menſes anni. Hircum verò de capris unum pro peccato præter holocauſtum juge Domino facient, & libamina eorum. In menſe primo, decimâ quartâ die menſis, paſcha erit Domino. Decimâ quintâ autem die menſis iſtius feſtum erit; ſeptem diebus azyma comedetis. Die prima convocatio erit ſancta; nullum opus ſervile facietis. Sed offeretis ſacrificium igniſ holocauſtum Domino, vitulos de armentis duos, & arietem unum, & ſeptem agnos anniculos. Immaculata hæc erunt vobis. Oblationem autem eorum, ſimilæ conſperſæ oleo tres decimas pro vitulo, duas verò decimas pro ariete facietis. Et ſingulas decimas agno uni pro ſeptẽ agnis iſtis. Hircum quoque de capris unum pro peccato ad expiandum vos. Præter holocauſtum matutinum quod eſt in holocauſtũ juge, facitis iſta. Sic facietis per ſingulos dies ſeptem dierum: panis eſt ſacrificii igniſ in odorem (f) ſuavitatis Domino. Præter holocauſtum juge, & libamina eorum, fient iſta. Die autem ſeptimo convocatio ſancta erit vobis; nullum opus ſervile facietis.

VER. SAM. (d) beneplaciti (e) menſis in acumine ejus (f) beneplaciti

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وَفِي رُؤُوسِ شُهُورِكُم فِرْبَانٌ صَعِيدَةٌ لِلَّهِ رِبَانٍ مِنَ ٱلْبَقَرِ * وَكَبْشٌ * وَسَبْعَةُ حُمْلَانٍ أَبْنَاءُ سَنَةٍ أَصِحَّاءَ *
12 * وَثَلَاثَةُ أَعْشَارٍ مِنَ ٱلْبُرِّ سَمِيذًا مَلْتُوتًا بِدُهْنٍ لِكُلِّ رَبٍّ * وَعُشْرَانِ لِلْكَبْشِ * وَعُشْرٌ لِكُلِّ حَمَلٍ * كَذَٰلِكَ
13 ٱلصَّعِيدَةُ ٱلْمَقْبُولَةُ ٱلْمَرْضِيَّةُ لِلَّهِ * وَمِزَاجُهَا نِصْفُ قِسْطٍ لِكُلِّ ثَوْرٍ * وَثُلُثُ قِسْطٍ لِلْكَبْشِ * وَرُبُعُ قِسْطٍ
14 لِلْحَمَلِ * هٰذَا فِرْبَانُ شَهْرٍ بِشَهْرٍ لِشُهُورِ ٱلسَّنَةِ * وَعَنُودٌ مِنَ ٱلْمَاعِزِ ذَكَاةً لِلَّهِ * مَعَ فِرْبَانِ ٱلدَّائِمِ يُقَرَّبُ
15 16 ذٰلِكَ وَمِزَاجُهُ * وَفِي ٱلشَّهْرِ ٱلْأَوَّلِ فِي ٱلْيَوْمِ ٱلرَّابِعَ عَشَرَ مِنْهُ فِصْحٌ لِلَّهِ * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلْخَامِسَ عَشَرَ
17 مِنْهُ حَجُّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ * يُؤْكَلُ فِيهَا فَطِيرٌ * فِي ٱلْيَوْمِ ٱلْأَوَّلِ مِنْهَا ٱسْمٌ مُقَدَّسٌ * كُلَّ صَنْعَةِ مَكْسَبٍ
18 لَا تَعْمَلُوا * وَقَرِّبُوا قُرْبَانًا صَعِيدَةً لِلَّهِ رَبَّيْنِ مِنَ ٱلْبَقَرِ * وَكَبْشًا * وَسَبْعَةَ حُمْلَانٍ بَنِي سَنَةٍ صِحَاحًا
19 20 * وَمَعَهَا مِنَ ٱلْبُرِّ سَمِيذًا مَلْتُوتًا بِدُهْنٍ * ثَلَاثَةَ أَعْشَارٍ لِكُلِّ ثَوْرٍ وَعُشْرَانِ لِلْكَبْشِ * وَعُشْرٌ لِكُلِّ
21 22 حَمَلٍ مِنَ ٱلسَّبْعَةِ * وَعَنُودٌ لِلذَّكَاةِ لِيُسْتَغْفَرَ عَنْكُمْ * مَاحِيًا فِرْبَانَ ٱلْغَدَاةِ فِرْبَانَ ٱلدَّائِمِ
23 ٱلَّذِي يُقَرَّبُونَ هٰذِهِ * وَمِثْلَهَا قَرِّبُوا فِي كُلِّ يَوْمٍ مِنَ ٱلسَّبْعَةِ ٱلْأَيَّامِ قُرْبَانًا مَقْبُولًا مَرْضِيًّا
24 لِلَّهِ * مَعَ فِرْبَانِ ٱلدَّائِمِ وَمِزَاجِهِ * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلسَّابِعِ ٱسْمٌ مُقَدَّسٌ يَكُونُ لَكُمْ * كُلَّ صَنْعَةِ
25 مَكْسَبٍ لَا تَصْنَعُوا *

Et in principiis menſium veſtrorum, ſacrificium holocauſti Dei erunt duo vituli ex bobus, & aries, & ſeptem agni anniculi integri. Et tres decimæ ſimilæ ex frumento ſubactæ oleo pro quolibet vitulo, & duæ decimæ pro ariete: Et decima cuilibet agno. Talis erit oblatio accepta placabilis Deo. Et temperamentum eorum erit media pars Kefti uncuique bovi, & tertia pars Kefti arieti, & quarta pars Kefti agno. Hoc eſt ſacrificium ſingulorum menſium per menſes anni. Et hœdus ex capris in expiationem Deo, qui cum ſacrificio ſempiterno offeretur ſimul cum libamine ſuo. Et in menſe primo, in die decimaquarta ex ipſo, Phaſe erit Deo. Et in die quintadecima ex ipſo, ſolennitas eſt ſeptem diebus, in quibus comedetur azymum. In prima die ex eis, nomen ſanctum eſt; omne opus lucri ne faciatis. Et offerte ſacrificium holocauſtum Deo, duos vitulos ex bobus, & arietem, & ſeptem agnos filios unius anni integros. Et cum eis ex tritico ſimilam ſubactam oleo, tres decimas cuilibet bovi, & duas decimas arieti, Et decimam ſingulis agnis ex ſeptem: Et hœdum in expiationem, ut venia vobis impetretur. Præter ſacrificium matutinum, ſacrificium ſempiternum ſecundum, offeretis hæc. Et eis ſimilia offerte quolibet die ex ſeptem diebus, ſacrificium acceptum, gratum Deo, ſimul cum ſacrificio ſempiterno, ejuſque temperamento. Et in die ſeptima, nomen ſanctum erit vobis; omne opus lucri ne faciatis.

ספר במדבר: כט

Domino *novum* munus vos faciendo appropinquare in ,primitiarum die in Et
26 וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליהוה
omnem : vobis erit sanctitatis convocatio ,vestris hebdomadis in
בשבעתיכם מקרא־קדש יהיה לכם כל־
ascensionem facietis accedere Et .facietis non servitutis functionem
27 מלאכת עבדה לא תעשו : והקרבתם עולה
,unum arietem ,duos bovis filios juvencos , Domino quietis odorē in
לריח ניחח ליהוה פרים בני בקר שנים איל אחד
perfusam similam eorum munus Et .anni filios agnos septem
28 שבעה כבשים בני שנה : ומנחתם סלת בלולה
arietē ad decimas duas , unum juvencū ad decimas tres , oleo in
בשמן שלשה עשרנים לפר האחד שני עשרנים לאיל
.agnis septem , unam agnum ad decimam Decimam .unum
29 האחד : עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים :
ascensionem Præter .vos super expiandum ad unum caprarum Hircum
30 שעיר עזים אחד לכפר עליכם : מלבד עלת
31 .eorū libamina & ,vobis erunt Integri .facietis ej⁹ munus & , jugem
התמיד ומנחתו תעשו תמימם יהיו־לכם ונסכיהם :

CAP. XXIX. כט

.vobis erit sanctitatis cōvocatio ,mensis una in ,septimo mense in Et
1 ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא־קדש יהיה לכם
.vobis erit triumphi dies :facietis non servitutis functionem Omnem
כל־מלאכת עבדה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם :
,unum bovis filiū juvencū ,Domino quietis odorē in ascensionem facietis Et
2 ועשיתם עלה לריח ניחח ליהוה פר בן־בקר אחד
eorū munus Et .integres septem anni filios agnos , unum arietē
איל אחד כבשים בני־שנה שבעה תמימם : ומנחתם
3 decimas duas,juvencū ad decimas tres ,oleo in confusam similam
סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר שני עשרנים
.agnis septem unum agnum ad unam decimam Et .arietē ad
4 לאיל : ועשרון אחד לכבש האחד לשבעת הכבשים :
Præter .vos super expiandū ad ,peccatorium unum caprarum Hircum Et
5 ושעיר־עזים אחד חטאת לכפר עליכם : מלבד
6 ,ejus munus & , jugem ascensionem & ,ejus munus & ,mensis ascensionem
עלת החדש ומנחתה ועלת התמיד ומנחתה
.DOMINO ignitio , quietis odorem in ,eorū judicii juxta,eorū libamina &
ונסכיהם כמשפטם לריח ניחח אשה ליהוה :
,vobis erit sanctitatis convocatio,hujus septimi mensis decima in Et
7 ובעשור לחדש השביעי הוה מקרא־קדש יהיה לכם
.facietis non functionem Omnem .vestras animas affligetis &
ועניתם את־נפשתיכם כל־מלאכה לא תעשו :
filiū juvencum quietis odorem DOMINO ascensionē facietis appropinquare Et
8 והקרבתם עלה ליהוה ריח ניחח פר בן־
integri : septem anni filios agnos , unum arietem , unum bovis
בקר אחד איל אחד כבשים בני־שנה שבעה תמימם
tres , oleo in confusam similam eorum munus Et .vobis erunt
9 יהיו לכם : ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה
.unum arietem ad decimas · duas ,juvencū ad decimas
עשרנים לפר שני עשרנים לאיל האחד :

Ver. VULG. LAT.

26 Dies etiā primitivorū, quando offeretis novas fruges Domino, expletis hebdomadib⁹, venerabilis & sancta erit: omne opus servile non facietis
27 in ea. Offeretísq; holocaustū in odorē suavissimū Domino, vitulos de armento duos, arietem unum, & agnos anniculos
28 immaculatos septem. Atq; in sacrificiis eorum, similæ oleo consperſæ tres decimas per singulos vitulos , per arietes duas, Per agnos decimam de-
29 cimæ, qui simul sunt agni septem. Hircū quoque, Qui mactatur pro expiatione: præter
30 holocaustum sempiternum & liba ejus. Immaculata offeretis
31 omnia cum libationibus suis.

CAP. XXIX.

1 MEnsis etiam septimi prima dies venerabilis & sancta erit vobis. Omne opus servile non facietis in ea, quia dies
2 clangoris est & tubarum. Offeretísq; holocaustum in odorem suavissimum Domino, vitulum de armento unum, arietem unum, & agnos anniculos immaculatos septem. Et in
3 sacrificiis eorum, similæ oleo consperſæ tres decimas per singulos vitulos, duas decimas
4 per arietem ; Unam decimam per agnum, qui simul
5 sunt agni septem. Et hircum pro peccato, qui offertur in expiationem populi. Præter
6 holocaustum calesdarum cum sacrificiis suis, & holocaustū sempiternum cum libationib⁹ solitis. His dem ceremoniis offeretis in odorem suavissimū,
7 incensum Dño. Decima quoq; dies mensis hujus septimi erit vobis sancta atq; venerabilis, & affligetis animas vestras : omne opus servile non facie-
8 tis in ea. Offeretísq; holocaustum Domino in odorē suavissimum, vitulum de armento unum, arietem unum, agnos anniculos immaculatos septē.
9 Et in sacrificiis eorum, similæ oleo consperſæ tres decimas per singulos vitulos, duas decimas per arietem ;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῶν νέων, ὅταν προσφέρητε θυσίαν νέαν κυρίῳ τῶν ἑβδομάδων, ἐπίκλητος ἁγία ἔσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε. Καὶ προσάξετε
27 ὁλοκαυτώματα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, μόσχους ἐκ βοῶν δύο, κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτὰ ἀμώμους.
28 Ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἑνί. Δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ, τοῖς ἑπτὰ ἀμνοῖς.
30 καὶ (ι) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα Περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν· πλὴν τῶ
31 (σ) ὁλοκαυτώματος τοῦ διαπαντός καὶ τὴν θυσίαν αὐτῶν ποιήσετέ μοι, Ἄμωμοι ἔσονται ὑμῖν, (τ) καὶ τὰς σπονδὰς αὐτῶν.

MS.A. (σ) ὁλοκαυτώματος τῆς νεμηνίας· καὶ ἡ θυσία αὐτῶν, καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα τὸ διαπαντός. (τ) καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

ΚΕΦ. κθ'.

1 ΚΑὶ τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, μιᾷ τοῦ μηνὸς, ἐπίκλητος ἁγία ἔσται ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε· ἡμέρα σημασίας
2 ἔσται ὑμῖν. Καὶ ποιήσετε ὁλοκαυτώματα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτὰ
3 ἀμώμους. Ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ
4 ἑνί. Δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ,
5 τοῖς ἑπτὰ ἀμνοῖς. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν·
6 Πλὴν τῆς ὁλοκαυτώματος τῆς νεμηνίας· καὶ αἱ θυσίαι αὐτῆς, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῆς, καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα τὸ (α) διαπαντός. καὶ αἱ θυσίαι αὐτῆς καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ.
7 Καὶ τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου, ὁσίκλητος ἁγία ἔσται ὑμῖν. καὶ κακώσετε τὰς ψυχὰς ὑ-
8 μῶν, καὶ πᾶν (β) ἔργον οὐ ποιήσετε. Καὶ προσάξετε (γ) ὁλοκαυτώματα εἰς ὀσμὴν (δ) εὐωδίας κυρίῳ, κάρπωμα, μόσχον ἐκ
9 βοῶν ἕνα, κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτὰ ἀμώμους ἔσονται ὑμῖν. Ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο

MS.A. (α) διαπαντός· αἱ (β) ἔργον λατρευτὸν οὐ (γ) ὁλοκαύτωμα εἰς (δ) εὐωδίας, κάρπωμα, μόσχον

Et die novorum, quando offeretis sacrificium novum Domino hebdomadum , celebris sanctaerit vobis. Omne opus servile non facietis. Et adducetis holocaustomata in odorē suavitatis Domino, vitulos ex bobus duos, arietem unum, agnos anniculos septē sine macula. Sacrificiū eorum similago resecta in oleo: tres decimas vitulo uni, & duas decimas arieti uni. Decimā, decimā agno uni, septē istis agnis. Et hircum ex capris unum Pro peccato, ad depropitiandum pro vobis; præter holocaustoma juge. Et sacrificium eorū facietis mihi, Sine macula erunt vobis, & libamina eorum. 26 27 28 29 30 31

CAP. XXIX

1 ET mense septimo, unâ mensis celebris sancta erit vobis. Omne opus servile non facietis: dies(a) significationis erit vobis. Et fa-
2 cietis holocaustomata in odorem suavitatis Domino, vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnos anniculos septem sine ma-
3 cula. Sacrificium eorum similago resecta in oleo: tres decimas vitulo uni, & duas decimas arieti uni. Decimam decimam agno uni, septem istis agnis.
4 Et hircum ex capris unum pro
5 peccato, ad depropitiandum pro
6 vobis; Præter holocaustomata Neomeniæ: & sacrificia eorum, & libamina eorum, & holocaustoma juge. Et sacrificia eorum, & libamina eorum, juxta vitum eorum in odorem suavitatis Domino. Et decimâ mensis
7 hujus, celebris sancta erit vobis. Et affligetis animas vestras, & omne opus non facietis. Et of-
8 feretis holocaustomata in odorem suavitatis Domino, oblationes Domino, vitulum ex bobus unum, arietem unum, agnos anniculos septem: sine macula erunt
9 vobis. Sacrificium eorum simila-go conspersa in oleo: tres decimas vitulo uni, & duas decimas arieti uni;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dies etiam primitivorum, quando offeretis farinā ex nova *segete* Dño in hebdomadibus vestris, celebris & sanctus erit vobis: & omne opus servile non facietis. Et offerte holocausta pacifica in odorē suffitûs Domino, juvencos filios bovis duos, & arietem unum, & agnos anniculos septem: Et eorum oblationē, *nempe* similaginis subactæ oleo tres decimas pro juvenco uno, & duas decimas pro ariete uno, Et decimam unam pro agno uno: sic facietis septem illis agnis. Præterea hœdū unū caprarū, ut venia postuletur pro vobis, Præter holocaustum pacificum sempiternum ejusq; farinam, eritis facientes, in quibus nullum sit vitium, unà cum eorum libatione.

CAP. XXIX.

IN prima autem *die* mensis septimi, celebris & sanctus *dies* erit vobis: & omne opus servitutis ne feceritis, dies clangoris erit vobis. Et facite holocausta pacifica in odorem suffitûs Domino, juvencum unum filium bovis, & arietem unum, & agnos anniculos septem in quibus nullum sit vitium. Et eorum oblatio erit simila subacta oleo, tres decimæ pro bove uno, & duæ decimæ pro ariete uno, Et decima una pro agno uno; eodemq; modo septē agnis. Et hircum unum caprarum pro peccato, ut expietur pro vobis. Præter holocaustū pacificū initii mensis ejusq; libamē, holocaustum pacificum sempiternum, & eorum farinam atq; libamen juxta ritum eorum, in odorem suffitûs, sacrificia Domino. Et in *die* decima mensis hujus septimi, celebris & sancta *dies* erit vobis: & omne opus servitutis ne feceritis. Et offerte holocausta pacifica Domino in odorem suffitûs, juvencum unum filium bovis, & arietem unum, & agnos anniculos septem, in quibus nullum sit vitium. Et eorum oblatio erit simila subacta oleo, tres decimæ *cuilibet* juvenco, & duæ decimæ *cuilibet* arieti,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

26 וביומא דבכוריא בקרוביכון
מנחתא חדתא קדם יי בעצרתכון
במערע קדיש יהי לכון כל עבידת
27 פולחן לא תעבדון: ותקרבון עלתא
לאתקבלא ברעוא קדם יי תורין
בני־רתורי תרין ודכר חד שבעא
28 אמרין בני שנא: ומנחתהון סולתא
דפיל במשח תלתא עסרונין
לתורא חד תרין עסרונין לדכרא
29 חד: עסרונא עסרונא לאמרא חד
30 לשבעא אמרין: צפיר בר־עזין חד
31 לכפרא עליכון: בר מעלת תדירא
ומנחתיה תעבדון שלמין יהון לכון
ונסכיהון:

כט

1 ובירחא שביעאה בחד לירחא
מערע קדיש יהא לכון כל עבידת
פולחן לא תעבדון יום יבבא יהא
2 לכון: ותעבדון עלתא לאתקבלא
ברעוא קדם יי תור בר־תורי חד
דכר חד אמרין בני שנא שבעא
3 שלמין: ומנחתהון סולתא דפילא
במשח תלתא עסרונין לתורא
4 תרין עסרונין לדכרא: ועסרונא חד
5 לאמרא חד לשבעא אמרין: וצפיר
בר־עזי חד חטאתא לכפרא עליכון:
6 בר מעלת ירחא ומנחתה־ ועלת
תדירא ומנחתה־ ונסכיהון כדחזי
להון לאתקבלא ברעוא קרבנא
7 קדם יי: ובעסרא לירחא שביעאה
הדין מערע קדיש יהי לכון ותענון
ית־נפשתיכון כל־עבידתא לא
8 תעבדון: ותקרבון עלתא קדם יי
לאתקבלא ברעוא תור בר־תורי
חד דכר חד אמרין בני־שנא שבעא
9 שלמי יהון לכון: ומנחתהון סולתא
דפילא במשח תלתא עסרונין
לתורא תרין עסרונין לדכרא חד

In die autem primitivorum, quando offeretis munus novũ coram Dño, in expletione hebdomadarum vestrarum, invocatio sancta erit vobis; omne opus servile non facietis. Et offeretis holocaustum, ut suscipiatur voluntariè corã Domino; vitulos de bobus duos, & arietem unum, & septem agnos anniculos. Et pro munere eorum, tres decimas similæ conspersæ oleo per singulos vitulos, et duas decimas per singulos arietes. Et singulas decimas p singulos agnos, per septem agnos. Hircum de capris unum, ad propitiandum pro vobis. Præter holocaustum juge, & munus ejus offeretis: immaculati erunt vobis, & libamina eorum.

CAP. XXIX.

ET in mense septimo, in primâ die mensis, invocatio sancta erit vobis; omne opus servile non facietis: dies clangoris erit vobis. Facietisq; holocaustum, ut suscipiatur voluntariè coram Dño; vitulum de bobus unum, arietem unum, agnos anniculos immaculatos septem. Et in munere eorum similæ conspersæ oleo tres decimas per vitulum unum, duas decimas per arietem. Et singulas decimas p singulos agnos; sic facietis p septem agnos. Et hircum de capris unũ pro peccato: ad propitiandum pro vobis. Præter holocaustum kalendarum, & munus ejus; & holocaustum juge, & munus ejus; & libamina eorum, sicut eis convenit: ut oblatio suscipiatur voluntariè coram Domino. Et in decima die mensis hujus septimi invocatio sancta erit vobis; affligetisque animas vestras: omne opus servile non facietis. Et offeretis holocaustum coram Dño, ut suscipiatur voluntariè; vitulum de bob' unũ, arietẽ unũ, agnos anniculos septem; immaculati erunt vobis. Et in munere eorum, tres decimas similæ conspersæ oleo p vitulũ unũ, duas decimas per arietem unum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

26 * בשבעתיכם בהקריבכם מנחה חדשה ליהוה בשבעתיכם מקרא־קדש יהיה לכם כל־מלאכת עבדה לא תעשו: 27 והקרבתם עלה לריח ניחח ליהוה פרים בני־בקר שנים אילם אחד כבשים בני־שנה שבעה תמימם יהיו לכם: 28 ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר שני עשרנים לאיל האחד: 29 עשרון עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים: 30 ושעיר עזים אחד לכפר עליכם: 31 מלבד עלת התמיד ומנחתה תעשו תמימם יהיו לכם ונסכיהם:=

עפ

1 ** וביום הראשון מקראי־קדש יהיה לכם כל־מלאכת עבדה לא תעשו: 2 * והקרבתם עלה לריח ניחח ליהוה פר בן־בקר אחד איל אחד כבשים בני־שנה שבעה תמימם יהיו לכם: 3 * ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר שני עשרנים לאיל האחד: 4 * עשרון עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים: 5 * ושעיר עזים אחד לכפר עליכם: 6 * מלבד עלת החדש ומנחתה ועלת התמיד ומנחתה ונסכיהם כמשפטם לריח ניחח אשה ליהוה:

7 ** וביום העשירי לחדש השביעי הזה מקראי־קדש יהיה לכם ועניתם את־נפשתיכם כל־מלאכה לא תעשו: 8 * והקרבתם עלה ליהוה ריח ניחח פר בן־בקר אחד איל אחד כבש בן־שנה שבעה תמימם יהיו לכם: 9 * ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר שני עשרנים לאיל האחד:

VERSIO SAMARITANA.

26 ** ביום בכוריכם בקרבכם מנחה חדשה ליהוה בשבעתיכם מקרא־קדש יהיה לכם כל־מלאכת עבדה לא תעשו: 27 והקרבתם עלה לריח ניחח ליהוה פרים בני־בקר שנים אילם אחד כבשים בני־שנה שבעה תמימם יהיו לכם: 28 ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר שני עשרנים לאיל האחד: 29 עשרון עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים: 30 ושעיר עזים אחד לכפר עליכם: 31 מלבד עלת התמיד ומנחתה תעשו תמימם יהיו לכם ונסכיהם:

עפ

1 ** וביום הראשון מקראי־קדש יהיה לכם כל־מלאכת עבדה לא תעשו: 2 * והקרבתם עלה לריח ניחח ליהוה פר בן־בקר אחד איל אחד כבשים בני־שנה שבעה תמימם יהיו לכם: 3 * ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר שני עשרנים לאיל האחד: 4 * עשרון עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים: 5 * ושעיר עזים אחד לכפר עליכם: 6 * מלבד עלת החדש ומנחתה ועלת התמיד ומנחתה ונסכיהם כמשפטם לריח ניחח אשה ליהוה:

7 ** וביום העשירי לחדש השביעי הזה מקראי־קדש יהיה לכם ועניתם את־נפשתיכם כל־מלאכה לא תעשו: 8 * והקרבתם עלה ליהוה ריח ניחח פר בן־בקר אחד איל אחד כבש בן־שנה שבעה תמימם יהיו לכם: 9 * ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר שני עשרנים לאיל האחד:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

In die primitiarum cùm offeretis oblationem novam Domino in hebdomadibus vestris, convocatio sancta erit vobis; nullum opus servile facietis. Sed offeretis holocaustum, sacrificium ignitum in odorem(g) suavitatis Domino, vitulos de armentis duos, & arietem unum, agnos anniculos septem: Immaculata hæc erunt vobis. Et oblationem eorum, similæ conspersæ oleo tres decimas pro vitulo uno, & duas decimas pro ariete uno. Et singulas decimas agno uni pro septem agnis istis. Hircum quoque de capris unum pro peccato ad expiandum vos. Præter holocaustum juge, & oblationem ejus, facietis (hæc immaculata erunt vobis) & libamina ejus.

CAP. XXIX.

IN mense autem septimo, in prima mensis convocatio sancta erit vobis: nullum opus servile facietis, dies clangoris erit vobis. Sed facietis holocaustum in odorem suavitatis Domino, vitulum filium bovis unum, arietem unum, agnos anniculos septem immaculatos. Et oblationem eorum, similæ conspersæ oleo tres decimas pro vitulo, & duas decimas pro ariete. Et singulas decimas agno uni pro septem agnis. Hircum quoque de capris unum pro peccato ad expiandum vos. Præter holocaustum Neomeniæ, & oblationem ejus, & holocaustum juge, oblationémque ejus, & libamina ejus juxta consuetudinem eorum; in odorem suavitatis sacrificium est igitum Domino. Decimâ quoque mensis septimi istius convocatio sancta erit vobis: tum(a) affligetis animas vestras, nullúmque opus facietis. Sed offeretis holocaustum Domino in odorem suavitatis, vitulum de armentis unum, & arietem unum, agnos anniculos septem: hæc immaculata erunt vobis. Et oblationem eorum, similæ conspersæ oleo tres decimas pro vitulo, & duas decimas pro ariete uno.

VER. SAM. (g) beneplaciti (a) jejunare facietis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * وفي يوم البكوريّ تقريبكم بر اجديدًا لله بعد اسابيعكم * اسم مقدس يكون لكم * كل
27 صناعة مكسب لا تصنعوا * وقربوا صعيده مقبوله مرضيه لله ربيين من البقر * وكبسا * وسبعة حملان
28 بني سنة * ومعها من البر سميدًا ملتوبا بدهن * ثلثه اعسار لكل رب * وعسران للكبش
29 * وعسر لكل حمل من السبعة * وعنود من الماعز ليسعفر عنكم * ماحلا قربان الدايم وبن
30 31 تقربوا ذلك * وصحاحا فلتكن لكم * ومراجها *

* الفصل التاسع والعسرون *

1 * وفي اليوم الاول من الشهر السابع اسم مقدس يكون لكم وكل صناعة مكسب لا تصنعوا * ويوم
2 جلبة فليكن لكم * وقربوا صعيده مقبوله مرضيه لله ربا واحدا * وكبسا * وسبعة حملان بني سنة
3 4 صحاحا * ومعها من البر سميد ملتوب بدهن * ثلثه اعسار للرب * وعسران للكبش * وعسر لكل
5 6 حمل من السبعة * وعنود من الماعز ليسعفر عنكم * ماحلا قربان الشهر وبن * والقربان الدايم
7 وبن * ومراجها كالسبل * مقبوله مرضيه مقربه لله * وفي العاشر منه اسم مقدس فليكن لكم * واجمعوا
8 نفوسكم * وكل عمل لا تعملوا * وقربوا صعيده لله مقبوله مرضيه ربا واحدا * وكبسا * وسبعة حملان بني
9 سنة صحاحا * ومعها من البر سميدًا ملتوبا بدهن * ثلثه اعسار للرب * وعسران للكبش *

Et in die primitiarum, cùm offeretis tritici novum Deo post hebdomadas vestras, nomen sanctum erit vobis; omne opus lucri ne faciatis. Et offerte oblationem acceptam placabilem Deo, duos vitulos de bobus, & arietem, & septem agnos anniculos. Et cum ipsis ex tritico similam subactam oleo, tres decimas cuilibet vitulo, & duas decimas arieti, Et decimam singulis agnis ex septem: Et hœdum ex capris, ut venia postuletur pro vobis. Ultra sacrificium sempiternum & frumentum ejus offeretis hæc, quæ quidem integra erunt vobis, cum temperamento eorum.

CAP. XXIX.

ET in die primo mensis septimi, nomen sanctum erit vobis, & omne opus lucri ne faciatis, & dies clangoris sit vobis. Et offerte holocaustum acceptum, gratum Deo, vitulum unum, & arietem, ac septem agnos anniculos integros. Et cum eis de tritico similam subactam oleo, tres decimas pro vitulo, & duas decimas pro ariete, Et decimam pro quolibet agno ex septem: Et hœdum ex capris, ut venia petatur pro vobis: ultra sacrificium mensruum, ac frumentum ejus, & sacrificium sempiternum, & tritici ejus, ac temperamentũ eorũ secundũ morẽ, accepta, placabilia, oblata Deo. Et in decimo ex ipso, nomen sanctum sit vobis; & eſurire facite vosmetipsos; & omne opus ne faciatis: Et offerte holocaustum Deo acceptum placabile, vitulum unum, atque arietem, et septem agnos anniculos integros. Et cum eis ex tritico similam subactam oleo, tres decimas pro vitulo, & duas decimas pro ariete.

ספר במדבר: כט

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

agnis septem unum agnum ad decimam Decimam

עֶשְׂרֹון עֶשְׂרֹון לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים׃

expiationum peccatum præter , peccatorium unum caprarum Hircum

שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חַטָּאת מִלְבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים

decimaquinta in Et eorum libamina & ejus munus & jugem ascensionem &

וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם׃ וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר

vobis erit sanctitatis convocatio , septimi mensis die

יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם

tripudium tripudiabitis & facietis non servitutis functionem Omnem

כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגֹּתֶם חַג

ascensionem facietis appropinquare Et diebus septem DOMINO

לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים׃ וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה

bovis filios juvencos , Domino quietis odoris ignitionem

אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר

: quatuordecim anni filios agnos , duos arietes , tredecim

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֵילִם שְׁנֵים כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר

, oleo in perfusum similam eorum munus Et erunt integri

תְּמִימִם יִהְיוּ׃ וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן

, juvencis tredecim unum juvencum ad decimas tres

שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר הָאֶחָד לִשְׁנֵי הָאֵילִם׃ וְעִשָּׂרוֹן

decimam Et arietibus duobus , unum arietem ad decimas duas

שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל הָאֶחָד לִשְׁנֵי הָאֵילִם׃ וְעִשָּׂרוֹן

agnis quatuordecim , unum agnum ad decimam

עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְאַרְבָּעָה עָשָׂר כְּבָשִׂים׃

: jugem ascensionem præter , peccatorium unum caprarum hircum Et

וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חַטָּאת מִלְבַד עֹלַת הַתָּמִיד

bovis filios juvencos , secunda die in Et ejus libamen & ejus munus

מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃ וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי פָּרִים בְּנֵי־בָקָר

quatuordecim anni filios agnos , duos arietes , duodecim

שְׁנֵים עָשָׂר אֵילִם שְׁנֵים כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר

, arietes ad , juvencos ad eorū libamina & , eorum munus Et integros

תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵלִים

caprarum hircum Et judicium secundùm , eorum numero in , agnos ad &

וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר־עִזִּים

eorū libamina & ejus munus & jugem ascensionem præter ; peccatorium unum

אֶחָד חַטָּאת מִלְבַד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם׃

, duos arietes , undecim juvencos tertia die in Et

וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עֶשְׂתֵּי עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם

, eorum munus Et integros quatuordecim anni filios agnos

כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם

eorū numero in agnos ad & , arietes ad , juvencos ad eorū libamina &

וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵלִים וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם

, jugem ascensionem præter , unum peccati hircum Et judicium juxta

כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְבַד עֹלַת הַתָּמִיד

juvencos quarta die in Et ejus libamen & ejus munus &

וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃ וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי פָּרִים

quatuordecim anni filios agnos , duos arietes , decem

עֲשָׂרָה אֵילִם שְׁנֵים כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר

integros

תְּמִימִם׃

10 Decimam decimæ per agnos singulos, qui sunt simul agni
11 septem. Et hircum pro peccato, absque his quæ offerri
pro delicto solent in expiationem, & holocaustum sempiternum, cum sacrificio &
12 libaminibus eorum. Quintadecimâ verò die mensis septimi, quæ vobis sancta
erit atque venerabilis, omne opus servile non facietis, sed celebrabitis
13 solennitatem Domino septem diebus. Offeretísq; holocaustum in odorem suavissimum Domino, vitulos de armento tredecim, arietes duos, agnos anniculos immaculatos quatuordecim.
14 Et in libamentis eorum, similæ oleo conspersæ tres decimas per vitulos singulos, qui sunt simul vituli tredecim: & duas decimas arieti uni, id est, simul arietibus
15 duobus. Et decimam decimæ agnis singulis, qui sunt simul agni quatuordecim,
16 Et hircum pro peccato, absque holocausto sempiterno, & sacrificio, & libamine ejus. In die altero offeretis vitulos de armento duodecim, arietes duos,
17 agnos anniculos immaculatos quatuordecim. Sacrificiáque & libamina singulorum
per vitulos & arietes & agnos ritè celebrabitis. Et
19 hircum pro peccato, absque holocausto sempiterno, & sacrificióque, & libamine ejus.
20 Die tertio offeretis vitulos undecim, arietes duos, agnos anniculos immaculatos
21 quatuordecim. Sacrificiáque & libamina singulorum per vitulos & arietes &
22 agnos ritè celebrabitis. Et hircum pro peccato, absque holocausto sempiterno, & sacrificióque, & libamine ejus.
23 Die quarto offeretis vitulos decem, arietes duos, agnos anniculos immaculatos quatuordecim.

10 Δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ, εἰς
11 τοὺς ἑπτὰ ἀμνούς. Καὶ (ε) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ
ὑμῶν· πλὴν τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας τῆς ἐξιλάσεως, καὶ ἡ ὁλοκάυτωσις ἡ διαπαντός. ἡ
θυσία αὐτῆς, καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῆς κατὰ τὴν
σύγκρισιν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κάρπωμα
12 κυρίῳ. Καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τούτου ὃπκλητὸς ἁγία
ἔσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρείας οὐ ποιήσετε. καὶ (ζ) ἑορτάσατε αὐτὴν ἑορτὴν κυ-
13 ρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ (η) προσάξατε ὁλοκαυτώματα κάρπωμα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας
κυρίῳ, τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ μόσχους ἐκ βοῶν τρεῖς καὶ δέκα, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυ-
14 σίους δεκατέσσαρας· ἄμωμοι ἔσονται. Αἱ θυσίαι αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεφυραμένη
ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ
ἑνὶ, τοῖς τρισκαίδεκα μόσχοις· καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἑνὶ, ὅτι τοὺ δύο κριούς. (θ)
15 Δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ, ἐπὶ
16 τοὺ (ι) τεσσαρεσκαίδεκα ἀμνούς. Καὶ (ε)
χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν
τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ
17 θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. Καὶ
τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ μόσχους δώδεκα,
κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους τεσσαρας καὶ
18 δέκα ἀμώμους. Ἡ θυσία αὐτῶν καὶ
ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς
κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐ-
τῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν. Καὶ (ε) χί-
19 μαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν
τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ
θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. (κ)
20 Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ μόσχους ἕνδεκα, κριοὺς
δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους τεσσαρας καὶ δέκα ἀ-
21 μώμους. Ἡ θυσία (λ) αὐτ καὶ ἡ σπονδὴ αὐ-
τῶν τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς
ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν
22 σύγκρισιν αὐτῶν. Καὶ (ε) χίμαρον ἐξ αἰ-
γῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλο-
καυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ θυσίαι
23 αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. Τῇ ἡμέρᾳ
τῇ τετάρτῃ μόσχους δέκα, κριοὺς δύο,
ἀμνοὺς ἐνιαυσίους (ι) τεσσαρας καὶ δέκα ἀμώ-
μους.

MS. A. (ε) χιμαῤῥον (ζ) ἑορτάσετε (η) προσάξετε (θ) Καὶ δέ-
κατον (ι) τεσσαρεσκαίδεκα (κ) Καὶ τῇ (λ) αὐτῶν * τοῖς μόσχοις

Decimam, decimam agno uni, in septem istos agnos. Et hircum ex capris unum pro peccato, ad depropitiandum pro vobis; præter illud, quod pro peccato depropitiationis, & holocaustosis jugis. Sacrificium ejus, & libamen ejus juxta vitum in odorem suavitatis, oblatio Domino. Et quintadecimâ die mensis septimi huj*, celebris sancta erit vobis: omne opus servile non facietis. Et celebrate eam, solennitatem Domino septem diebus. Et adducite holocaustomata, oblationem in odorem suavitatis Domino, die primâ vitulos ex bobus tres & decem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim: sine macula erunt. Sacrificia eorum similago conspersa in oleo: tres decimas vitulo uni, tredecim istis vitulis; & duas decimas arieti uni, in duos istos arietes. Decimam, decimam agno uni, in quatuordecim istos agnos. Et hircum ex capris unum pro peccato; præter holocaustosim jugem, sacrificia eorum, & libamina eorum. Et die secundâ vitulos duodecim, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula. Sacrificium eorum, & libamen eorum, vitulis, & arietibus, & agnis, juxta numerum eorum, juxta vitum eorum. Et hircum ex capris unum pro peccato; præter holocaustosim jugem, sacrificia eorum, & libamina eorum. Die tertiâ vitulos undecim, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula. Sacrificium eorum, & libamen eorum, vitulis, & arietibus, & agnis, juxta numerum eorum, juxta vitum eorum. Et hircum ex capris unum pro peccato; præter holocaustosim jugem, sacrificia eorum, & libamina eorum. Die quartâ vitulos decem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

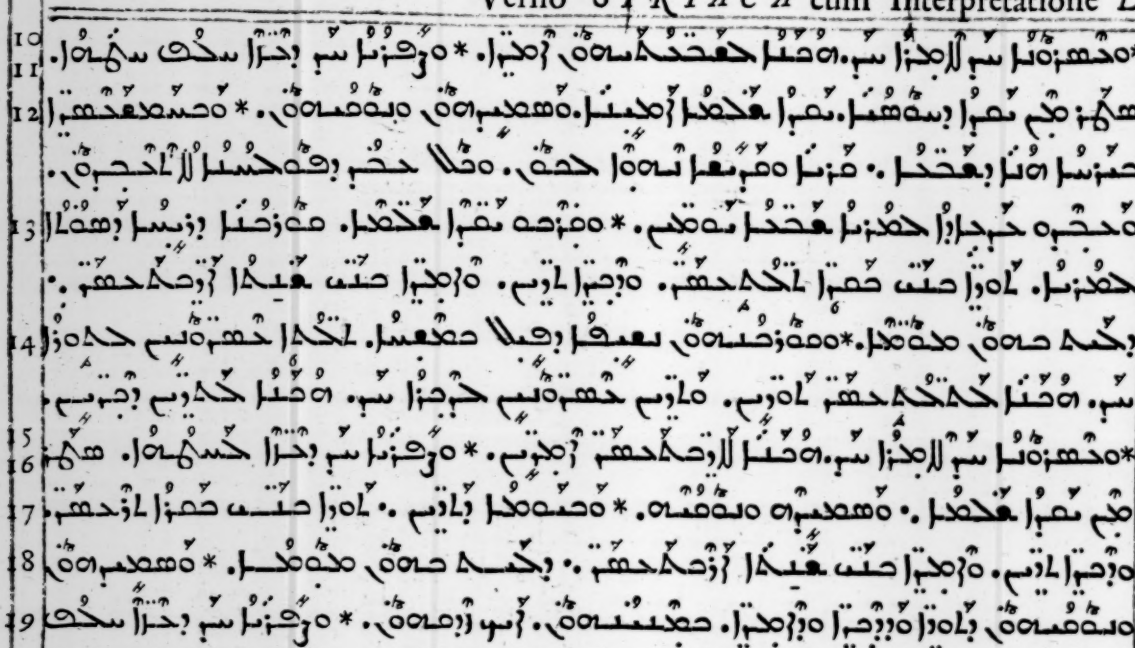

Et decima una agno uni, sic septem agnis. Et hircum unum caprarum pro peccato, præter holocaustum expiationis, holocaustum pacificum sempiternum, eorumque farinam & libamen. In *die* quoque decima quinta mensis hujus septimi celebris ac sanctus *dies* erit vobis, & omne opus servile non facietis: agetis autem festum Domino septem diebus. Et offerte holocausta pacifica, sacrificium odoris suffitûs Domino, juvencos filios bovis tredecim, & arietes duos, & agnos anniculos quatuordecim, in quibus nullæ sint maculæ. Et oblatio eorum simila subacta oleo, tres decimæ juvenco uni, eodémque modo tredecim juvencis: & duæ decimæ arieti uni, itidémque duobus arietibus: Et decima una agno uni, pariterque quatuordecim agnis. Et hircum unum caprarum pro peccato, præter holocaustum pacificum, ejusque farinam & libamen. Et in die secundo juvencos bovinos duodecim, & arietes duos, & agnos anniculos quatuordecim, in quibus nullum sit vitium. Præterea farinam & libamen juvencorum & arietum & agnorum, juxta numerum suum & pro ritu suo. Et hircum unum caprarum pro peccato, præter holocaustum pacificum sempiternum, ejusque farinam & libamen. Die tertio boves undecim in quibus nulla sit macula. Necnon farinam atque libamen boum & arietum & agnorum juxta numerum & ritum eorum. Et hircum unum caprarum pro peccatis, præter holocaustum pacificum juge, ejusque farinam & libamen. Die quarto boves decem, & arietes duos, & agnos anniculos quatuordecim, in quibus nulla sit macula.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

עַסְרוֹנָא עַסְרוֹנָא לְאַמְרָא חַד בְּנָן
לְשִׁבְעָא אִמְּרִין: צְפִיר־בַּר־עִזִּין חַד
חַטָּאתָא בַּר מְחַטָּאת דְּכִפּוּרַיָּא
וְעַלַּתָּא תְּדִירָא וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהוֹן:
וּבְחַמְשַׁת עַסְרָא יוֹמָא לְיַרְחָא
שְׁבִיעָאָה מְעָרַע קֻדְשָׁא יְהֵי לְכוֹן כָּל־
עֲבִידַת פּוּלְחָן לָא תַּעְבְּדוּן וְתֶחֱגוֹן
חָגָא קֳדָם יְיָ שְׁבְעָא יוֹמִין: וְתִקְרְבוּן
עֲלָתָא קוּרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם
יְיָ תּוֹרִין בְּנֵי־תוֹרֵי תְּלָת עַסְרָ דְּכַרִין
תְּרִין אִמְּרִין בְּנֵי־שְׁנָא אַרְבְּעָה עַסְרָ
שְׁלֵמִין יְהוֹן: וּמִנְחָתְהוֹן סוֹלְתָא
דְּפִילָא בְּמִשַּׁח תְּלָתָא עַסְרוֹנִין
לְתוֹרָא חַד לְתְלָתָא עַסְרָ תּוֹרִין
תְּרֵין עַסְרוֹנִין לְדִכְרָא חַד לְתְרֵין
דְּכַרִין: וְעִסְרוֹנָא עִסְרוֹנָא לְאִמְּרָא
חַד לְאַרְבְּעָה עַסְרָ אִמְּרִין: וְצְפִיר־
בַּר־עִזִּין חַד חַטָּאתָא בַּר מְעָלַת
תְּדִירָא מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: וּבְיוֹמָא
חִנְיָנָא תּוֹרִין בְּנֵי־תוֹרֵי תְּרֵי עַסְרָ
דְּכַרִין תְּרֵין אִמְּרִין בְּנֵי־שְׁנָא
אַרְבְּעָא עַסְרָ שְׁלֵמִין: וּמִנְחָתְהוֹן
וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרִין לְדִכְרִין וּלְאִמְּרִין
בְּמִנְיָנֵיהוֹן כְּדִחְזֵי: וְצְפִיר־בַּר־עִזִּין
חַד חַטָּאתָא בַּר מְעָלַת תְּדִירָא
וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: וּבְיוֹמָא
תְּלִיתָאָה תּוֹרִין חַד־עַסְרָ דְּכַרִין
תְּרֵין אִמְּרִין בְּנֵי־שְׁנָא אַרְבְּעָא
עַסְרָ שְׁלֵמִין: וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן
לְתוֹרִין לְדִכְרִין וּלְאִמְּרִין בְּמִנְיָנֵיהוֹן
כְּדִחְזֵי: וְצְפִיר דְּחַטָּאתָא חַד בַּר
מְעָלַת תְּדִירָא וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:
וּבְיוֹמָא רְבִיעָאָה תּוֹרִין עַסְרָ

Et singulas decimas per singulos agnos: sic fiet per septem agnos. Hircum de capris unum pro peccato: absque sacrificio quod offertur pro peccato in expiationibus, & holocaustum sempiternum; & munus ejus, & libamina eorum. Et in quintadecima die mensis septimi invocatio sancta erit vobis; omne opus servile non facietis: & celebrabitis solennitatem coram Domino septem diebus. Et offeretis holocaustum oblationis & suscipitur voluntariè coram Domino; vitulos de bobus tredecim, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim, immaculati erunt. Et in munere eorum tres decimas similæ conspersæ oleo, per unumquemque vitulum tredecim vitulorum; duas decimas per unumquemque arietem duorum arietum. Et singulas decimas per unumquemque agnum quatuordecim agnorum. Et hircum de capris unum pro peccato: præter holocaustum juge, & munus ejus, & libamen ejus. Et in die secundo offeretis vitulos de bobus duodecim, arietes duos, agnos anniculos immaculatos quatuordecim. Et munera eorum & libamina eorum, per vitulos, & per arietes & per agnos, sicut decet juxta numerum eorum. Et hircum de capris unum pro peccato: præter holocaustum sempiternum; & munus ejus, & libamina eorum. Et in die tertio offeretis vitulos de bobus undecim, arietes duos, agnos anniculos immaculatos quatuordecim. Et munus eorum & libamina eorum, per vitulos, & per arietes & per agnos, sicut decet juxta numerum eorum. Et hircum pro peccato unum: absq; jugi holocausto; & munere ejus, & libamine ejus. In die autem quarto offeretis vitulos decem, arietes duos, agnos anniculos immaculatos quatuordecim.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et singulas decimas agno uni pro septem agnis. Hircum quoque de capris unum pro peccato præter sacrificiū pro peccato expiationum, et holocaustum juge, & oblationem ejus, & libamina ejus. Decimâ verò quintâ die mensis septimi hujus convocatio sancta erit vobis: nullum opus servile facietis, sed festum celebrabitis Domino septem diebus. Offeretis etiam holocaustum, sacrificium ignitum, in odorē suavitatis Domino, vitulos filios bovis tredecim, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim: hæc immaculata erunt vobis. Et oblationem eorum, similæ conspersæ oleo tres decimas unicuiq; vitulo in tredecim vitulos, & duas decimas unitusque arieti in duos arietes. Et singulas decimas unicuique agno in quatuordecim agnos; et libamina eorū. Hircum quoq; de capris unum pro peccato, præter holocaustum juge, & oblationem ejus, & libamina ejus. Die autem secundo, vitulos filios bovis duodecim, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim immaculatos. Et oblationem eorum, & libamina eorum, vitulis arietibus & agnis juxta numerum eorum pro consuetudine. Hircum quoque de capris unum pro peccato, præter holocaustum juge, & oblationem ejꝰ, & libamina ejus. Die verò tertiâ, vitulos undecim, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim immaculatos. Et oblationem eorum, & libamina eorum, vitulis arietibus & agnis juxta numerū eorum pro consuetudine. Hircum quoque de capris unum pro peccato præter sacrificiū juge, et oblationē ejus, et libamina ejus. Et die quartâ, vitulos decem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim immaculatos.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

Et decimā pro unaquoque agno ex septem. Et hœdum ex capris in expiationem, præter expiationem indulgentiæ, & sacrificium sempiternum, ac frumentum utriusque, eorumque temperamentum. Et in die quintadecima ex ipso, sit vobis nomen sanctum; & omne opus lucri ne faciatis, & celebrate solennitatem Deo septem diebus. Et offerte sacrificium acceptum placabile apud Deum, tredecim vitulos de bobus, & duos arietes, & quatuordecim agnos filios unius anni integros. Et cum ipsis ex frumento similam subactam oleo, tres decimas cuilibet ex duobus arietibus. Et decimam unam unicuique agno ex quatuordecim. Et hœdum ex capris in expiationem, præter sacrificium sempiternum, & frumentum ejus, ac temperamentum ipsius. Et in die secundo, duodecim vitulos, & duos arietes, & quatuordecim agnos anniculos integros. Et triticum eorum, atque temperamentum eorum, pro vitulis, & duobus arietibus, atque agnis, juxta numerum eorum, de more. Et hœdum pro expiatione, ultra sacrificium perpetuum; & triticum ejus, & temperamentum ipsius. Et in die tertio, undecim vitulos, & duos arietes, & quatuordecim agnos anniculos integros. Et triticum eorum, atque temperamentum eorum pro vitulis, & duobus arietibus, atque agnis, juxta numerum eorum, de more. Et hœdum pro expiatione, ultra sacrificium perpetuum; & triticum ejus, & temperamentum ipsius. Et in die quarto, decem vitulos, & duos arietes, & quatuordecim agnos anniculos integros.

ספר במדבר: כט

, arietes *ad* , juvencos *ad* eorum libamina & , eorum *Munus*

24 מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם
unum caprarum hircum Et .*judicium* juxta ,eorum *numero in* ,agnos *ad* &

25 וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד
,ejus libamen & ,ejus *munus* , *jugem* *aſcenſionem* præter , *peccatorium*

חַטָּאת מִלְבַד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:
filios agnos , duos arietes , novem juvences quinta die in Et

26 וּבַיּוֹם הַחֲמִשִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי
,eorũ libamina &,eorũ *munus* Et .*integros* quatuordecim *anni*

שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
.*judicium* juxta ,eorum *numero in* , agnos *ad* & , arietes *ad* ,juvencos *ad*

27 לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:
,ejus *munus* & , *jugem* *aſcenſionem* præter , unum *peccati* hircum Et

28 וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:
arietes , octo juvencos ſexta die in Et .ejus libamen &

29 וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמֹנָה אֵילִם
.*integros* quatuordecim *anni* *filios* agnos , duos

שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם:
,agnos *ad* & ,arietes *ad* , juvencos *ad*,eorũ libamina &,eorũ *munus* Et

30 וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים
præter , unum *peccati* hircum Et .*judicium* juxta ,eorũ *numero in*

31 בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְבַד
ſeptima die in Et .ejus libamina & ,ejus *munus* , *jugem* *aſcenſionem*

עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
quatuordecim *anni* *filios* agnos , duos arietes , ſeptem juvencos

32 פָּרִים שִׁבְעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר
,arietes *ad* ,juvencos *ad* ,eorũ libamina &,eorũ *munus* Et .*integros*

תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם
peccati hircum Et .eorũ *judicium* juxta,eorũ *numero in* , agnos *ad* &

33 וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטָם: וּשְׂעִיר חַטָּאת
.ej° libamen & ,ejus *munus* , *jugem* *aſcenſionem* præter , unum

אֶחָד מִלְבַד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:
ſervitutis *junctionem* *Omnem* .vobis erit *retentio* octava die In

34 בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה
odoris *ignitionem* *aſcenſionem* *facietis* *appropinquare* Et .facietis non

לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ
anni *filios* agnos ,unum arietem,unum juvencum :DOMINO quietis

נִיחֹחַ לַיהוָה פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
,juvencum *ad* eorũ libamina &,eorum *Munus* .*integros* ſeptem

36 שִׁבְעָה תְּמִימִם: מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּר
hircum Et .*judicium* juxta ,eorum *numero in* , agnos *ad* & , arietem *ad*

37 לָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר
.ej° libamẽ &,ej° *munus* & , *jugem* *aſcenſionem* præter , unum *peccati*

חַטַּאת אֶחָד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:
ueſtra vota præter,veſtris *ſtatutis* *temporib°* in DOMINO facietis Iſta

39 אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנִּדְרֵיכֶם
, veſtris *muneribus* & , veſtris *aſcenſionibus* in ,veſtra ſpontanea &

וְנִדְבֹתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם
.veſtris pacificis & ,veſtris libaminibus &

וּלְנִסְכֵּיכֶם וּלְשַׁלְמֵיכֶם:

Verſio VULG. LAT.

24 Sacrificiáque & libamina ſingulorum per vitulos & arietes & agnos ritè celebrabitis. Et hircum pro peccato, abſque holocauſto ſempiterno, ſacrificióque ejus & libamine. Die quinto offeretis vitulos novem, arietes duos, agnos anniculos immaculatos quatuordecim. 27 Sacrificiáque & libamina ſingulorum per vitulos & arietes & agnos ritè celebrabitis. Et hircum pro peccato, abſque holocauſto ſempiterno, ſacrificióque ejus & libamine. Die ſexto offeretis vitulos octo, arietes duos, agnos anniculos immaculatos quatuordecim. 30 Sacrificiáque & libamina ſingulorum per vitulos & arietes & agnos ritè celebrabitis. Et hircum pro peccato, abſque holocauſto ſempiterno, ſacrificióque ejus & libamine. Die ſeptimo offeretis vitulos ſeptem, & arietes duos, agnos anniculos immaculatos quatuordecim. 33 Sacrificiáque & libamina ſingulorum per vitulos & arietes & agnos ritè celebrabitis. Et hircum pro peccato, abſque holocauſto ſempiterno, ſacrificióque ejus & libamine. Die octavo, qui eſt celeberrimus, omne opus ſervile non facietis, 36 Offerentes holocauſtum in odorem ſuaviſſimum Domino, vitulum unum, arietem unum, agnos anniculos immaculatos ſeptem. Sacrificiáque & libamina ſingulorum per vitulos & arietes & agnos ritè celebrabitis. Et hircum pro peccato, abſque holocauſto ſempiterno, ſacrificióq; ejus & libamine. Hæc offeretis Domino in ſolennitatibus veſtris: præter vota & oblationes ſpontaneas in holocauſto, in ſacrificio, in libamine, & in hoſtiis pacificis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

24 Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐλῶν τοῖς μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀεὶθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν. 25 Καὶ (ε) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ 26 αὐτῶν. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ μόχους ἐννέα, κριὸς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυσίους (ι) τέσσαρας καὶ δέκα ἀμώμους. 27 Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀεὶθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν. Καὶ (ε) 28 χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ 29 θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ μόχοις ὀκτὼ, κριὸς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυσίους (μ) δεκατέσσαρας ἀμώμους. 30 Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀεὶθμὸν αὐτῶν, καλὰ τὴν 31 σύγκρισιν αὐτῶν. Καὶ (ε) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ θυσίαι 32 αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ μόχοις ἑπτὰ, κριὸς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυσίους (ν) δεκαέσσαρας ἀμώμους. 33 Αἱ θυσίαι αὐτ῀ καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτ῀ τοῖς μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κ῀ ἀεὶθμὸν αὐτ῀, κ῀ 34 τ῀ σύγκρισιν αὐτ῀. Καὶ (ε) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τ῀ διαπαντὸς· αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ 35 αὐτῶν. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον ἔσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λαϊδικὸν οὐ ποιήσετε 36 ἐν αὐτῇ. Καὶ προσάξετε (ξ) ὁλοκαυτώματα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ μόχον ἕνα, κριὸν ἕνα, ἀμνὸς ἐνιαυσίους 37 ἑπτὰ ἀμώμους. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τῷ μόχῳ καὶ τῷ κριῷ καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀεὶθμὸν αὐτῶν, καλὰ τὴν 38 σύγκρισιν αὐτ῀. Καὶ (ε) χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τ῀ διαπαντὸς· αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ 39 αὐτῶν. Ταῦτα ποιήσετε (ο) κυρίῳ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν, πλὴν τῶν εὐχῶν ὑμῶν, καὶ τὰ ἐκούσια ὑμῶν, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰς θυσίας ὑμῶν, καὶ τὰς σπονδὰς ὑμῶν, καὶ τὰ σωτήρια ὑμῶν.

MS.A. (μ) τεσσαρεσκαίδεκα (ν) τεσσαρεσκαίδεκα (ξ) ὁλοκαυτώματα καρπώματα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ (ο) τῷ κυρίῳ

Sacrificia eorum, & libamina eorum, vitulis, & arietibus, & agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum eorum. Et hircum 24 25 ex capris unum pro peccato; præter holocauſtoſim jugem, ſacrificia eorum, & libamina eorum. Die quintâ vitulos novem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim ſine macula. Sacrificia eorum, & libamina 26 27 eorum, vitulis, & arietibus, & agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum eorum. Et hircum ex capris unum pro peccato; 28 præter holocauſtoſim jugem, ſacrificia eorum, & libamina eorum. Die ſextâ vitulos octo, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim ſine macula. Sacrificia eorum, & libamina eorum, vitulis, & arietibus, & agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum eorum. Et hircum ex capris unum pro peccato; præter holocauſtoſim jugem, ſacrificia eorum, & libamina eorum. Die ſeptimâ vitulos ſeptem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim ſine macula. Sacrificia eorum, & libamina eorum, vitulis, & arietibus, & agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum eorum. Et hircum ex capris unum pro peccato; præter holocauſtoſim jugem, ſacrificia eorum, & libamina eorum. Et die octavâ (b) Exodium erit vobis. Omne opus ſervile non facietis in ea. Et adductis holocauſtomata in odorem ſuavitatis, oblationes Domino, vitulum unum, arietem unum, agnos anniculos ſeptem ſine macula. Sacrificia eorum, & libamina eorum, vitulo & arieti, & agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum eorum. Et hircum ex capris unum pro peccato; præter holocauſtoſim jugem, ſacrificia eorum, & libamina eorum. Hæc facietis Domino in ſolennitatibus veſtris; (c) exceptis votis veſtris, & ſpontanea veſtra, & holocauſtomata veſtra, & ſacrificia veſtra, & libamina veſtra, & ſalutaria veſtra.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 ܘܢܣܟܗܘܢ ܕܬܘܪܐ ܘܕܟܪܐ ܘܕܐܡܪܐ ܠܡܢܝܢܗܘܢ ܐܝܟ ܕܫܪܝ ܘܥܒܕ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܐܘܪܝܬܐ ܘܒܕܝܢ ܗܘ ܕܟܦܪ ܥܠ ܚܛܗ ܘܥܠ ܥܠܬܐ ܕܬܡܝܕܐ ܘܢܣܟܗ ܘܡܢܚܬ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

24 מנחתהון ונסכיהון לתורין לדכרין
25 ולאמרין במנינהון כדת חזי: וצפיר
25 בר־עזין חד חטאתא בר מעלת
26 תדירא מנחתה ונסכה: וביומא
26 חמישאה תורין תשעה דכרין תרין
27 אמרין בני שניןארבעה עשר
27 שלמין: ומנחתהון ונסכיהון לתורי
28 לדכרי ולאמרי במנינהון כדת
28 חזי: וצפירא דחטאתא חד בר
29 מעלת תדירא ומנחתה ונסכה:
29 וביומא שתיתאה תורין תמניא
29 דכרין תרין אמרין בני שנין
30 ארבעה עסר שלמין: ומנחתהון
30 ונסכיהון לתורי לדכרי ולאמרי
31 במנינהון כדת חזי: וצפירא
31 דחטאתא חד בר מעלת תדירא
32 מנחתא ונסכה: וביומא שביעאה
32 תורין שבעה דכרין תרין אמרין
33 בני שנין ארבעה עסר שלמין
33 ומנחתהון ונסכיהון לתורי לדכרי
34 ולאמרי במנינהון כדת חזי להון:
34 וצפירא דחטאתא חד בר מעלת
35 תדירא מנחתא ונסכה: ביומא
35 תמינאה כנישין תהי לכון כל
36 עבידת פולחן לא תעבדון:
36 ותקרבון עלתא קרבן דמתקבל
37 ברעוא קדם יי תור חד דכר חד
37 אמרין בני שנה שבעא שלמין:
38 מנחתהון ונסכיהון לתורא לדכרא
38 ולאמרי במנינהון כדת חזי:
39 וצפירא דחטאתא חד בר מעלת
39 תעבדון קדם יי במועדיכון בר
39 מנדריכון ונדבותיכון לעלוותכון
39 ולמנחתיכון ולנסכיכון ולנכסת
39 קדשיכון:

TARGUM ONKELOS.

24 Et munus eorum & libamina
24 eorum, per vitulos, & per ari
25 etes & per agnos, ficut decet
25 juxta numerum eorum. Et
25 hircum de capris unum pro
26 peccato: abſque jugi holocauſ-
26 to, & munere ejus, & liba-
26 mine ejus. Et in die quinto
27 offeretis vitulos novem, arie-
27 tes duos, agnos anniculos im-
27 maculatos quatuordecim. Et
28 munus eorum & libamina eo-
28 rum, per vitulos, & p arietes
28 et per agnos, ficut decet juxta
29 numerum eorum. Et hircum
29 unum pro peccato: abſque ju-
29 gi holocauſto, & munere ejus,
29 & libamine ejº. Et in die ſex-
30 to vitulos octo, arietes duos,
30 agnos anniculos immaculatos
31 quatuordecim. Et munus eo-
31 rum & libamina eorum, per
31 vitulos, & per arietes & per
32 agnos, ſicut decet juxta nume-
32 rum eorum. Et hircum unum
33 pro peccato: abſque jugi ho-
33 locauſto, & munere ejus, &
33 libamine ejus. Et in die octavo
35 collectæ erunt vobis: omne
36 opus ſervile non facietis. Et
36 offeretis holocauſtum in obla-
37 tionem quæ ſuſcipitur volun-
37 tarie coram Domino, vitulum
37 unum, arietem unum, agnos
37 anniculos immaculatos ſeptē.
37 Et munus eorum & libamina
38 eorum, per vitulum, & per ari-
38 etem & per agnum, ſicut de-
38 cet juxta numerum eorum. Et
38 hircum pro peccato unum:
39 abſque jugi holocauſto, & mu-
39 nere ejus, & libamine ejus.
39 Hæc offeretis coram Domino
39 in ſolennitatibus veſtris: præ-
39 ter vota veſtra & oblationes
39 ſpontaneas veſtras, in holo-
39 cauſtis veſtris, & in muneri-
39 bus veſtris, et in libaminibus
39 in hoſtiis ſanctificatis veſtris.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 *וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃
25 וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְבַד מֵעֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכּוֹ׃
26 **וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים
27 בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
28 לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃
29 *שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְבַד מֵעֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכּוֹ׃
30 **וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמֹנָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים
31 בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
32 לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃
33 *שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְבַד מֵעֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכּוֹ׃
34 **וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שִׁבְעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים
35 בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
36 לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃
37 *שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְבַד מֵעֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכּוֹ׃
38 **בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת
39 עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃ וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָה פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים שִׁבְעָה בְּנֵי שָׁנָה
תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּר לָאַיִל
וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד
לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׃ מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד
תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה׃ כָּזֹאת תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים
לֶחֶם אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכּוֹ
יֵעָשֶׂה׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת
עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃

VERSIO SAMARITANA.

24 *וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃
25 וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְבַד מֵעֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכּוֹ׃
26 **וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים
27 בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
28 לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃
29 *שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְבַד מֵעֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכּוֹ׃
30 **וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמֹנָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים
31 בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
32 לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃
33 *שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְבַד מֵעֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכּוֹ׃
34 **וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שִׁבְעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים
35 בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
36 לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃
37 *שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְבַד מֵעֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכּוֹ׃
38 **בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת
39 עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃ וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָה פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים שִׁבְעָה בְּנֵי שָׁנָה
תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּר לָאַיִל
וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד
לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׃ מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד
תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה׃ כָּזֹאת תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים
לֶחֶם אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכּוֹ
יֵעָשֶׂה׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת
עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃

TEXT. ET SAM. VER. Translatio Latina.

24 Et oblationem eorum, et liba-
24 mina eorum, vitulis, arietib⁹
& agnis juxta numerum eo-
25 rum pro conſuetudine. Hir-
25 cum quoque de capris unum
pro peccato, præter holocau-
ſtum juge, et oblationem ejus,
& libamina ejus. Et die
26 quintâ, vitulos novem, arie-
tes duos, agnos anniculos
quatuordecim immaculatos. Et oblationem eorum et
27 libamina eorum, vitulis, arietibus, & agnis, juxta nume-
rum eorum pro conſuetudine.
Hircum quoque de capris u-
28 num pro peccato, præter ſa-
crificium juge, & oblationem
ejus. Et die ſextâ, vitulos
29 octo, arietes duos, agnos an-
niculos quatuordecim imma-
culatos. Et oblationē eorū, et
30 libamina eorum, vitulis, arie-
tib⁹, et agnis, juxta numeriū
eorū pro conſuetudine. Hir-
31 cum quoque de capris unum
pro peccato, præter ſacrificium
juge, & oblationem ejus, &
libamina ejus. Et die ſepti-
32 mâ, vitulos ſeptem, arietes
duos, agnos anniculos qua-
tuordecim immaculatos. Et
33 oblationē eorum, et libamina
eorū, vitulis, arietibus, & a-
gnis, juxta numerum eorum
pro conſuetudine. Hircum
34 quoque de capris unum pro
peccato, præter holocauſtum
juge, & oblationem ejus, &
libamina ejus. Die autem
35 octavo, ſolennitas erit vo-
bis; nullum opus ſervile fa-
cietis. Sed offeretis holocau-
36 ſtum, ſacrificium ignitum in
odorem ſuavitatis Domino;
vitulum unum, arietē unum,
agnos anniculos ſeptem im-
maculatos. Et oblationem
37 eorum, & libamina eorum,
vitulo, arieti, & agnis, juxta
numerum eorum pro con-
38 ſuetudine. Hircum quoque
da capris unum pro peccato,
præter holocauſtum juge, &
oblationem ejus, & libami-
na ejus. Hæc facietis Do-
39 mino in ſolennitatibus ve-
ſtris, præter vota veſtra, &
ſpontanea veſtra in holocau-
ſtis veſtris, & in oblationibus
veſtris, & in libaminibus
veſtris, & in pacificis ve-
ſtris.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * بُرها ومِراجُها للثِّربوبِ والكبشين والحَمْلَانِ باحْصائِها عَلَى السَّبْلِ * وعَنودٌ مِن الماعِزِ للذَّكاة *
25
سِوَى قُربانِ الدَّائِمِ وبِن ومِراجُهُ * وفِي اليَوْمِ الخامِسِ تِسعة ربوبٍ * وكَبْشانِ * واربعة عسر حملاً
26
27 بنو سنةٍ صِحاحٌ * وبُرها ومِراجُها للثِّربوبِ والكَبْشين وحَمْلَانِ باحْصائِها عَلَى السَّبْلِ * وعَنودٌ للذَّكاة
28
29 سِوَى قربانِ الدَّائِمِ * وبِن ومِراجُهُ * وفِي اليَوْمِ السَّادِسِ ثمانية ربوبٍ * وكَبْشانِ * واربعة عسر حملاً
30 بنو سنةٍ صِحاحٌ * وبُرها ومِراجُها للثِّربوبِ والكَبْشين والحَمْلَانِ باحْصائِها عَلَى السَّبْلِ * وعَنودٌ
31
32 للذَّكاة سِوَى صَعيدَة الدَّائِمَة بُرها ومِراجُها * وفِي اليَوْمِ السَّابِعِ سبعة ربوبٍ * وكَبْشانِ * واربعة
33 عسر حملاً بنو سنةٍ صِحاحٌ * وبُرها ومِراجُها للثِّربوبِ والكَبْشين والحَمْلَانِ باحْصائِها عَلَى سَبْلِها
34 * وعَنودٌ للذَّكاة سِوَى قربانِ الدَّائِمِ * وبِن ومِراجُهُ * وفِي اليَوْمِ الثَّامِنِ فَلْيَكُن لَكُم مَكْب
35
36 فِي القُدْسِ * وكُلَّ صَناعَةِ مَكْسَب لا تعملُوا * وقربُوا صَعيدَة قربانًا مَقبولاً مَرضِيًا للهِ رَبًّا واحِدًا *
37 وكَبْسًا * وسَبعَة حَمْلَانِ بنِي سَنَةٍ صِحاحًا * وبُرها ومِراجُها للرَّبِّ والكَبْشِ والحَمْلَانِ باحْتِسابِها
38
39 عَلَى السَّبْلِ * وعَنودٌ للذَّكاة سِوَى قربانِ الدَّائِمِ * وبِن ومِراجُهُ * هٰذا ما تقربون
للهِ فِي أعيادِكُم ماخلا نذوركم وبرعكم مِن صَواعِدَ * وهَدايا * ومَراح * وذبح *
وسلامه *

Frumentum eorum, ac temperamentum e-
orum, pro vitulis, & duobus arietibus, &
agnis, juxta numerum eorum, de more: Et 24
hœdum ex capris in expiationem, præter
ſacrificium ſempiternum; & triticum, ac
temperamentū ejus. Et in die quinto novē 25
vitulos, & duos arietes, et quatuordecim
agnos anniculos integros. Et triticis atque 26
temperamentum eorum pro vitulis, & du-
obus arietibus, atque agnis juxta numerum
eorum, de more: Et hœdum in expiationem 27
ultra ſacrificium ſempiternum, & frumen-
tum ejus, & vinum ejus temperatum.
Et in die ſexto, octo vitulos, & duos a- 28
rietes, & quatuordecim agnos anniculos
integros. Et triticum eorum, ac temperiem 29
eorum pro vitulis & duobus arietibus &
agnis, juxta numerum eorum, de more: Et 30
hœdum in expiationem, præter holocau-
ſtum ſempiternum, frumentum ejus, & 31
temperamentum ipſius. Et in die ſe-
ptimo, ſeptem vitulos, & duos arietes, 32
& quatuordecim agnos anniculos inte-
gros. Et frumentum eorum, ac tempera- 33
mentum eorum pro vitulis & duobus a-
rietibus atque agnis, juxta numerum eo-
rum, de more: Et hœdum in expiationem, 34
præter ſacrificium ſempiternum, et triti-
cum ejus, ac temperamentum ipſius. Et 35
in die octavo ſit vobis mova in ſanctuario;
et omne opus lucri ne faciatis. Et offerte 36
holocauſtum, ſacrificium acceptum gra-
tum Deo, vitulum unum, et arietem, et ſe-
ptem agnos anniculos integros. Cum tritico 37
eorum, ac temperamento eorum pro vitulo
et ariete atque agnis, juxta numerum eo-
rum, de more: Et hœdum in expiationem, 38
ultra ſacrificium ſempiternum, et triticum
ejus, ac temperiem ipſius. Hoc eſt quod 39
offeretis Deo in feſtis veſtris, ultra vota
veſtra, et conceſſiones veſtras, ex holo-
cauſtis, et muneribus, et temperamento, et
victimis, et paciſicis.

ספר במדבר: ל

CAP. XXX.

præcepit quæ omnia ſecundùm ,Iſrael filios ad Moſeh dixit Hæc
1 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכָל אֲשֶׁר־צִוָּה
exemplum capita ad Moſeh eſt locutus Et .Moſeh Dominus
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת
.DOMINUS præcepit quod verbum Hoc : dicendo ,Iſrael filios ad
2 לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה:
,juramentum juraverit vel ,Domino votum voverit cùm Vir
3 אִישׁ כִּי־יִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה אוֹ־הִשָּׁבַע שְׁבֻעָה
omne ſecundũ.ſuã verbũ polluet non,ſuã animam ſuper ligamen ligando
לֶאְסֹר אִסָּר עַל־נַפְשׁוֹ לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ כְּכָל־
,DOMINO votũ voverit cùm mulier Et .faciet ,ſuo ore de egrediens
4 הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה: וְאִשָּׁה כִּי־תִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה
audierit Et : ſuis puerititis in ſuî patris domo in ligamine ſe ligaverit &
5 וְאָסְרָה אִסָּר בְּבֵית אָבִיהָ בִּנְעֻרֶיהָ: וְשָׁמַע
,ſuã animã ſuper ſe ligavit quo ,ejus ligamẽ &,ejus votũ ej° pater
אָבִיהָ אֶת־נִדְרָהּ וְאִסָּרָהּ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ
ligamen omne & : ſua vota omnia ſtabunt & :ejus pater ei obſurdueris &
וְהֶחֱרִישׁ לָהּ אָבִיהָ וְקָמוּ כָּל־נְדָרֶיהָ וְכָל־אִסָּר
annihilaverit ſi Et .ſtabit ,ſuam animam ſuper ſe ligavit quo
6 אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם: וְאִם־הֵנִיא
quibus ,ej° ligamina & ,ej° vota omnia ſe audire die in illud ejus pater
אָבִיהָ אֹתָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל־נְדָרֶיהָ וְאִסָּרֶיהָ אֲשֶׁר־
quia ,ei parcet Dominus & : ſtabit non ,ſuam animã ſuper ſe ligavit
אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם וַיהוָה יִסְלַח־לָהּ כִּי
ej° vota & ,viro fuerit exiſtendo ſi Et .illud ejus pater annihilavit
7 הֵנִיא אֲבִיהָ אֹתָהּ: וְאִם־הָיוֹ תִהְיֶה לְאִישׁ וּנְדָרֶיהָ
ſuã animã ſuper ſe ligavit quibus ,ſuorum labiorum prolatio vel ,eam ſuper
עָלֶיהָ אוֹ מִבְטָא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ:
ej° vota ſtabunt & ,ei obſurdueris &, ſe audire die in ,ejus vir audivit Et
8 וְשָׁמַע אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ וְהֶחֱרִישׁ לָהּ וְקָמוּ נְדָרֶיהָ
ſtabunt ,ſuam animam ſuper ſe ligavit quibus ejus ligamina &
וְאִסָּרֶהָ אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּמוּ:
infregerit & ,illud annihilaverit ,ejus virum audire die in ſi Et
9 וְאִם בְּיוֹם שָׁמְעוֹ אִישָׁהּ יָנִיא אוֹתָהּ וְהֵפֵר אֶת־
ſe ligavit quibus ,ejus labiorũ prolationem & ,eam ſuper quod,ejus votũ
נִדְרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֶת מִבְטָא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה
vidua votum Et .ei parcet DOMINUS & ,ſuã animã ſuper
10 עַל־נַפְשָׁהּ וַיהוָה יִסְלַח־לָהּ: וְנֶדֶר אַלְמָנָה
.eam ſuper ſtabit ,ſuam animã ſuper ſe ligavit quo omne , expulſe &
וְגָרוּשָׁה כֹּל אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ:
ſuper ligamine ſe ligaverat vel , voverat ſui viri domi ſi Et
11 וְאִם־בֵּית אִישָׁהּ נָדָרָה אוֹ־אָסְרָה אִסָּר עַל־
non , ei obſurdueras & ,ejus vir audierat Et : juramento in ſuã animam
12 נַפְשָׁהּ בִּשְׁבֻעָה: וְשָׁמַע אִישָׁהּ וְהֶחֱרִשׁ לָהּ לֹא
quo ligamen omne &,ejus vota omnia ſtabunt & : illud annihilaveris
הֵנִיא אֹתָהּ וְקָמוּ כָּל־נְדָרֶיהָ וְכָל־אִסָּר אֲשֶׁר
ſtabit ,ſuam animam ſuper ſe ligavit
עָלֶיהָ יָקוּמוּ: עַל־נַפְשָׁהּ

Verſio VULG. LAT.

CAP. XXX.

1 NArravítque Moyſes filiis Iſrael omnia quæ ei
2 Dominus imperârat. Et locutus eſt ad principes tribuum filiorum Iſrael, iſte eſt ſermo quem præcepit Dominus. Si quis
3 virorum votum Domino voverit, aut ſe conſtrinxerit juramento: non faciet irritũ verbũ ſuũ; ſed omne quod promiſit, implebit. Mulier ſi quid-
4 piam voverit, & ſe conſtrinxerit juramento, quæ eſt in domo patris ſui, & in ætate adhuc puellari: ſi cognoverit pater votum quod pollicita eſt, & juramentum quo obligavit animam ſuam, & tacuerit,
5 voti rea erit. Quidquid pollicita eſt & juravit,
6 opere complebit. Sin autem, ſtatim ut audierit, contradixerit pater: & vota & juramenta ejus irrita erunt, nec obnoxia tenebitur ſponſioni, eò quòd contradixerit pater.
7 Si maritum habuerit, & voverit aliquid, & ſemel de ore ejus verbum egrediens animam ejus obligaverit juramento;
8 Quo die audierit vir, & non contradixerit, voti rea erit; reddétq; quodcunque promiſerat. Sin autem audiens ſtatim contradixerit, & irritas fecerit pollicitationes ejus, verbáque quibus obſtrinxerat animam ſuam: propitius erit ei Dominus.
10 Vidua & repudiata quidquid voverint, reddent.
11 Uxor in domo viri cùm ſe voto conſtrinxerit & juramento,
12 Si audierit vir, & tacuerit, nec contradixerit ſponſioni, reddet quodcunque promiſerat.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. λ'. CAP. XXX.

1 Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κατὰ (α) πάντα ὅσα ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῆ. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων, Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε κύριος. Et locutus eſt Moyſes ad principes tribuũ filiorũ Iſrael, dicens, Hoc eſt verbum, quod præcepit Dominus. Et
2 Ἄνθρωπος ἀνθρωπος ὃς ἂν εὔξηται εὐχὴν (β) κυρίῳ, ἢ ὁμόσῃ ὅρκον, ἢ ὀμόσαι ὁρισμῷ περὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, οὐ βεβηλώσει τὸ ῥῆμα αὐτοῦ· πάντα ὅσα ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ποιήσει. Ἐὰν δὲ (γ) εὔξηται homo homo quicunque voverit votum Domino, aut juraverit juramentum, aut deſinierit definitione de anima ſua; non prophanabit verbum ſuum: omnia, quæcunque exierint de ore ejus, faciet. Si autem voverit
3 γυνὴ εὐχὴν κυρίῳ, ἢ ὀμόσαι ὁρισμὸν ἐν τῇ νεότητι αὐτῆς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ νεότητι αὐτῆς, καὶ ἀκούσῃ ὁ πατὴρ αὐτῆς τὰς εὐχὰς αὐτῆς, καὶ τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς, οὓς ὤμοσεν τὴν ψυχὴν αὐτῆς, καὶ σιωπήσῃ αὐτῇ ὁ πατὴρ αὐτῆς, καὶ στήσονται πᾶσαι αἱ εὐχαὶ mulier votum Domino, aut definierit definitionem in domo patris ſui in juventute ſua, & audierit pater ejus vota ejus, & definitiones ejus, quas definivit (a) adverſus animam ſuam, & tacuerit pater ejus, & ſtabunt omnia vota ejus; Et omnes de-
4 αὐτῆς, καὶ πᾶς ὁρισμὸς ὃν ὤμοσεν τὴν ψυχὴν αὐτῆς στήσεται. Ἐὰν δὲ ἀνανεύων ἀνανεύσῃ ὁ πατὴρ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀκούσῃ, καὶ πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς καὶ πᾶς ὁρισμὸς ὃν ὤμοσεν τὴν ψυχὴν αὐτῆς οὐ στήσεται· καὶ κύριος καθαριεῖ finitiones, quas definivit adverſus animam ſuam, manebunt ei. Si autem abnuens abnuerit pater ejus, quâcunq; die audierit omnia vota ejus, et definitiones,
5 αὐτὴν, ὅτι ἀνένευσεν ὁ πατὴρ αὐτῆς. Ἐὰν δὲ γαμουμένη γένηται ἀνδρὶ, (ζ) καὶ αἱ εὐχαὶ αὐτῆς ἐπ' αὐτῇ καὶ τὰ διαστείλαντα τὰ χείλεα αὐτῆς, (η) ὃς ὡρίσατο κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτῆς, quas definivit adverſus animam ſuam; non ſtabunt: & Dominus emundabit eam, quia abnuit pater ejus. Si autem (b) facta fuerit viro, & vota ejus ſuper eam, ſecundùm diſtinctionem labiorum ejus, (c) quas definivit adverſus animam ſuam;
6 καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῆς, μνήσθη αὐτῆς. Ἐὰν δὲ ἀναβλύων ἀναβλύσῃ ὁ πατὴρ αὐτῆς ἢ ἂν ἡμέρᾳ ἀκούσῃ, καὶ (θ) ὅτι σιωπήσαι πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς, καὶ οἱ (ι) ὁρισμοὶ αὐτῆς ὃς ὡρίσατο κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτῆς, στήσονται. Ἐὰν δὲ ἀναντούων ἀναντώσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἢ (κ) ἐὰν ἡμέρᾳ ἀκούσῃ, πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς, καὶ οἱ (λ) ὁρισμοὶ αὐτῆς ὃς ὡρίσατο κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτῆς, ὃ μεταστήσει, (μ) ὅτι ὁ ἀνὴρ ἀνένευσεν (ν) ἐπ' αὐτῇ καὶ κύριος καθαριεῖ αὐτήν. Καὶ εὐχὴ γήρεος καὶ ὀνοσολυμένης (ξ) ὅσα ἐὰν ἔυξηται κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτῆς, μνήσθησεται αὐτῇ. Ἐὰν δὲ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἢ εὐχὴ αὐτῆς, ἢ ὁ ὁρισμὸς κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτῆς μὴ ὅρκῳ, καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ σιωπήσῃ αὐτῇ, καὶ μὴ ἀναντώσῃ αὐτῇ, καὶ στήσονται πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ (ο) ὁρισμοὶ αὐτῆς ὃς ὡρίσατο κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτῆς, στήσονται καθ' αὐτῆς. finitiones ejus, quas definivit adverſus animam ſuam, ſtabunt adverſus eam. Si autem abnuens abnuerit vir ejus quâcunq; die audierit; omnia vota ejus, & definitiones ejus, quas definivit adverſus animam ſuam, non manebunt: quoniam vir abnuit (d) ab ea: & Dominus mundabit eam. Et votum viduæ, expulſæq;, quæcunque voverit adverſus animam ſuam, manebunt ei. Si autem in domo viri ejus votum ejus, aut definitio adverſus animam ejus cum jurejurando, Et audierit vir ejus, & tacuerit ei, & non abnuerit ei: & ſtabunt omnia vota ejus; & omnes definitiones ejus, quas definivit adverſus animam ſuam, ſtabunt adverſus eam.

MS. A. (α) πάντα ἃ ἐνετείλατο (β) τῷ κυρίῳ, (γ) γυνὴ ἔυξηται εὐχὴν (δ) ἀκούσῃ τὰς (ε) ὁρισμὰς αὐτῆς, ὧς (ζ) καὶ συνοχὴ αὐτῆς (η) ὅσα (θ) ὅτως (ι) ὡρισμοὶ (κ) ἂν (λ) ὡρισμοὶ (μ) ὅτι ἀνὴρ (ν) ἐπ' αὐτῇ, (ξ) ὅσ' ἂν (ο) ὡρισμοὶ ὧς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXX.

REtulítque Moſes filiis Iſrael omnia quæ præceperat Dominus Moſi. Et locutus eſt
2 Moſes cum principibus tribuum filiorum Iſrael, dixítque ad eos, Hic eſt ſermo quem præcepit mihi Dominus. Cùm voverit vir
3 aliquis, votum Domino, & aſſeverârit juramento, & obligatione conſtrinxerit animam ſuam, ne irritum faciat verbum ſuum, ſed juxta id quod egreſſum eſt ex ejus ore, faciat. Cùm autem voverit mulier votum Domino,
4 & obligatione aſtrinxerit animam ſuam in pueritia ſua, domi patris ſui: Audiat autem
5 pater ejus votum & vinculum quo animam ſuam obligavit, fileatq; ei pater ejus: rata erunt omnia vota & vincula quibus animam ſuam obſtrinxit. Quòd ſi irrita faciat ea pa-
6 ter ipſius in die quâ audit omnia vota cunctaque vincula quibus obligavit ſeipſam, non erunt rata: & Dominus parcet ei,
7 quòd irrita fecerit ea pater illius. Si verò fuerit marito dum ſuper ſe habet vota ſua, aut
8 prolationem labiorum ſuorum quâ ſe ipſa aſtrinxit: Audiat autem maritus ejus quacunq; audierit die, & taceat; rata erunt omnia vota: & vincula quibus ſe ipſam aſtrinxit, ſubſiſtent. Verùm ſi quâ die audivit maritus ejus, infirmavit illa, irrita erũt vota et pro-
9 lationes labiorũ ejus, quibꝰ ſe ipſã obſtrinxit:
10 & Dñs. parcet ei. Votũ verò viduæ & repudiatæ, & omne quo ſe ipſam adſtringit, ratum
11 erit ſuper eam. At ſi domi mariti ſui votum emiſerit, aut vinculo aliquo ſeipſam obligaverit cũ juramento; Audiatq; maritus ejus, ac taceat, nec infirmet ea; ſubſiſtent omnia vota:
12 & omnia vincula quibus ſe ipſam obſtrinxit, ſubſiſtent.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

ל

וַאֲמַר מֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דִּי
פַּקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וּמַלֵּיל מֹשֶׁה
עִם רֵישֵׁי שִׁבְטַיָּא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמֵימַר דֵּין פִּתְגָמָא דִּי פַקִּיד יְיָ:
גֻּבַר אֲרֵי יְדַּר נְדָר קֳדָם יְיָ אוֹ קַיֵּם
קְיָם לְמֵסַר אִסָּר עַל נַפְשִׁיה לָא
יְבַטֵּיל פִּתְגָמֵיהּ כְּכֹל דִּי יִפּוֹק
מִפּוּמֵיהּ יַעֲבֵד: וְאִתְּתָא אֲרֵי
תִדַּר נְדָר קֳדָם יְיָ וְתֵיסַר אִסָּר
בְּבֵית אֲבוֹהָא בְּרַבְיוּתַהָא:
וְיִשְׁמַע אֲבוֹהָא יָת נִדְרַהּ וְאִסָּרַהּ
דִּי אֲסָרַת עַל נַפְשַׁהּ וְיִשְׁתּוֹק לַהּ
אֲבוֹהָא וְיָקִימוּן כָּל נִדְרַהָּא וְכָל
אִסָּרִי דִּי אֲסָרַת עַל נַפְשַׁהּ יְקוּמוּן:
וְאִם אַעֲרֵי אֲבוֹהָא יַתְהוֹן
בְּיוֹמָא דִּשְׁמַע כָּל נִדְרַהָּא וְאִסָּרַהָּא
דִּי אֲסָרַת עַל נַפְשַׁהּ לָא יְקוּמוּן
וּמָן קֳדָם יְיָ יִשְׁתְּבֵק לַהּ אֲרֵי
אַעֲרֵי אֲבוֹהָא יַתְהוֹן: וְאִם
מְהָוָה תְּהֵוֵי לִגְבַר וּנְדָרָהָא עֲלַהּ
אוֹ פְּרִישׁ סְפָוָתָהָא דִּי אֲסָרַת עַל
נַפְשַׁהּ: וְיִשְׁמַע בַּעְלַהּ בְּיוֹמָא
דִּישְׁמַע וְיִשְׁתּוֹק לַהּ וִיקוּמוּן נ
נִדְרָהָא וְאִסָּרַהָּא דִּי אֲסָרַת עַל
נַפְשַׁהּ יְקוּמוּן: וְאִם בְּיוֹמָא
שְׁמַע בַּעְלַהּ אַעֲרֵי יַתְהוֹן וִיבַטֵּל
יָת נִדְרָהָא דִּי עֲלַהּ וְיָת פְּרִישׁ
סְפָוָתָהָא דִּי אֲסָרַת עַל נַפְשַׁהּ
וּמָן קֳדָם יְיָ יִשְׁתְּבֵק לַהּ:
וְנִדְרָ אַרְמַלְתָּא וּמְתָרְכָא כֹּל דִּי
אֲסָרַת עַל נַפְשַׁהּ יְקוּם עֲלַהּ: וְאִם
בֵּית בַּעְלַהּ נִדְרַת אוֹ אֲסָרַת אִסָּר
עַל נַפְשַׁהּ בְּקִיּוֹם: וְיִשְׁמַע בַּעְלַהּ
וְיִשְׁתּוֹק לַהּ לָא אַעֲרֵי יַתְהוֹן וִיקוּמוּן
כָּל נִדְרָהָא וְכָל אִסָּר דִּי אֲסָרַת
עַל נַפְשַׁהּ יְקוּם:

Turgum ONKELOS,

CAP. XXX.

1 ET dixit Moyses filiis Israel, juxtà omnia quæ præcepit Dominus Moysi. Locutusq; est
2 Moyses cum principib' tribuum filiorum Israel, dicens: Iste est sermo, quem præcepit Do-
3 minus. Si vir voverit votum coram Domino, aut juraverit juramentũ ut constringat vinculo animam suam; non faciet irritum verbum suum: sed juxta
4 omnia quæ egressa sunt ab ore ejus, faciet. Mulier autem si voverit votum coram Domino:
5 & constrinxerit se vinculo in domo patris sui, in pueritiâ suâ. Et pater ej' audierit votũ ejus, & vinculum ejus quo obligavit animam suam, & tacuerit pater ejus: confirmata erunt omnia vota ejus; &
6 omnia vincula, quibus obligavit animam suam, firma erunt. Si autem contradixerit ei pater ejus, in die qua audierit: omnia vota ejus, & vincula ejus quibus obligavit animam suam, non erunt confirmata: & à facie Domini dimittetur ei; eò quòd pater
7 ejus contradixerit ei. Et si fuerit nupta viro, & votum voverit: aut protulerit labiis suis, quo obligavit animam suam.
8 Et audierit maritus ejus, & in die quo audierit, tacuerit: confirmata erunt vota ejus, & vincula ejus quibus obligavit animam suam. Et si in die quo audierit maritus ejus, contradixerit *eis*: irrita faciet vota ejus quæ habet, & verbum labiorum ejus quo obligavit animam suam: & à facie Domi-
9 ni dimittetur ei. Omne autem votum viduæ & repudiatæ, quo obligavit animam suam,
10 firmum erit. Et si in domo mariti sui promisit: aut obligavit
11 animam suam vinculo juramenti. Et audivit vir ejus, &
12 tacuit; neq; contradixerit *eis*: confirmata erunt omnia vota ejus; et *omne vinculũ, quo* obligavit animã suã, *firmum erit*.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2

1 ** ויאמר משה אל־ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר־צוה יהוה:
2 ** איש כי־ידור נדר ליהוה או־השבע שבעה לאסר אסר על־נפשו לא יחל ככל־היצא
3 מפיו יעשה: * ואשה כי־תדר נדר ליהוה ואסרה באסר בבית אביה בנעריה:
4 * ושמע אביה את־נדרה ואת־אסרה אשר אסרה על־נפשה והחריש לה אביה
5 והקימו כל־נדריה וכל־אסר אשר־אסרה על־נפשה יקום: * ואם־הניא אביה אתה
6 ביום שמע כל־נדריה ואסריה אשר אסרה על־נפשה לא יקום וה' יסלח־לה כי־הניא
7 אביה אתה: * ואם־היו תהיה לאיש ונדריה עלי או מבטא שפתיה אשר אסרה
8 על־נפשה: ושמע אישה ביום שמעו והחריש לה והקימו נדריה ואסריה אשר
9 אסרה על־נפשה יקומו: ואם ביום שמע אישה יניא אתה והפר את־נדרה אשר
10 עלי ואת מבטא שפתיה אשר אסרה על־נפשה וה' יסלח־לה: * ונדר אלמנה
11 ומגרשת כל אשר אסרה על־נפשה יקום עליה: ואם־בית אישה נדרה או־אסרה
12 אסר על־נפשה בשבעה: ושמע אישה והחריש לה לא הניא אתה והקימו כל־נדריה
וכל־אסר אשר אסרה על־נפשה יקום:

VERSIO SAMARITANA.

2

1 ** ויאמר משה אל־בני ישראל כבל אשר צוה יהוה את־משה:
2 ** ויאמר משה אל־ראשי המטות לבני ישראל זה הדבר אשר צוה יהוה:
3 איש כי ידור נדר ליהוה או השבע שבעה לאסר אסר על־נפשו לא יחל כל־היוצא
4 מפיו יעשה: * ואשה כי תדר נדר ליהוה ואסרה באסר בבית אביה בנעוריה:
5 * ושמע אביה את־נדרה ואת־אסרה אשר אסרה על־נפשה והחריש לה אביה
6 והקימו כל־נדריה וכל־אסר אשר־אסרה על־נפשה יקום: * ואם־הניא אביה אתה
7 ביום שמע כל־נדריה ואסריה אשר אסרה על־נפשה לא יקום וה' יסלח־לה כי־הניא
8 אביה אתה: * ואם היו תהיה לאיש ונדריה עלי או מבטא שפתיה אשר אסרה
9 על־נפשה: ושמע אישה ביום שמעו והחריש לה והקימו נדריה ואסריה אשר
10 אסרה על־נפשה יקומו: ואם ביום שמע אישה יניא אתה והפר את־נדרה אשר
11 עלי ואת מבטא שפתיה אשר אסרה על־נפשה וה' יסלח־לה: * ונדר אלמנה
12 ומגרשת כל אשר אסרה על־נפשה יקום עליה: ואם־בית אישה נדרה או־אסרה
אסר על־נפשה בשבעה: ושמע אישה והחריש לה לא הניא אתה והקימו כל־נדריה
וכל־אסר אשר אסרה על־נפשה יקום:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XXX.

1 PRæterea locutus est Moyses filiis Israel, secundùm omnia quæ præceperat Dominus Moysi. Dixitque Moyses
2 (a) capitibus tribuum filiorũ Israel, in hunc modum, Hoc est verbum quod præcepit
3 Dominus; Homo cùm voverit votum Domino, aut juraverit juramento se ligaturum vinculum super animam suam, non (b) prophanabit verba sua: secundùm omnia quæ egressa sunt ex ore eius,
4 faciet. Mulier quoque cùm voverit votum Domino, & se ligaverit vinculo in domo patris sui in pueritia sua;
5 Audieritque pater ejus vota ejus, & vincula ejus quibus adstrinxit animam suam, & siluerit pater ejus, tum stabilia erunt omnia vota ejus, & vincula ejus quibus adstrinxit animam suam, confirmabuntur. Si autem irritando
6 irritaverit pater ejus illud in die quo audivit; omnia vota ejus, & vincula ejus quibus adstrinxit animam suam, non confirmabuntur: Dominus parcet illi, nam irritavit pater ejus illud. Quòd si nupserit viro, & votorum rea
7 fuerit, aut protulerit labiis suis quo adstrinxerit animam suam,
8 Audiverit autem maritus ejus; in die quo audiverit, & tacuerit, stabilia erunt vota ejus: et vincula ejus quibus adstrinxit animam suam, confirmabuntur. Si
9 verò in die quo audivit maritus ejus abnuerit illud, tum irritabit vota ejus quorum rea fuerit, aut quod prolatum est labiis ejus quo adstrinxit animam suam, parcéque illi Dominus. Votum autem vidue, & repudiatæ, omne
10 quo adstrinxerit animam suam, stabile erit illi. Quòd
11 si in domo mariti sui voverit, aut adstrinxerit vinculo animam suam cum juramento,
12 Audiverit autem maritus ejus, & siluerit, non irritabit illud, sed stabilia erunt omnia vota ejus: omnia quoque vincula ejus quibus adstrinxit animam suam, confirmabuntur.

VER. SAM. (a) consummatis (b) solvet

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلفَصْلُ الثَّلَثُونَ *

1 * وقَالَ موسي لِبَنِي اِسْرَائِيلَ جَمِيعَ مَا اَمَرَ اللّٰهُ بِهِ * ثُمَّ كَلَّمَ موسي رُوسَاءَ الْاَسْبَاطِ الَّذِينَ لِبَنِي
2 اِسْرَائِيلَ قَائِلًا * هٰذَا الْاَمْرُ الَّذِي اَمَرَ اللّٰهُ بِهِ * اَيُّ رَجُلٍ نَذَرَ نَذْرًا لِلّٰهِ * اَوْ حَلَفَ يَمِينًا لِيَعْقِدَ عَقْدًا
3 عَلَى نَفْسِهِ * فَلَا يُبْذِلُ قَوْلَهُ * بَلْ يَعْمَلُ بِمَا خَرَجَ مِنْ فِيهِ * فَاِيُّ امْرَاَةٍ نَذَرَتْ نَذْرًا لِلّٰهِ * اَوْ عَقَدَتْ
4 عَقْدًا فِي بَيْتِ اَبِيهَا فِي حَالِ صِبَاهَا * وَسَمِعَ اَبُوهَا نَذْرَهَا وَعَقْدَهَا الَّذِي عَقَدَتْهُ عَلَى نَفْسِهَا *
5 فَاَمْسَكَ عَنْهَا * فَقَدْ ثَبَتَ جَمِيعُ نُذُورِهَا * وَكُلُّ عَقْدٍ عَقَدَتْهُ عَلَى نَفْسِهَا * وَاِنْ نَهَرَهَا اَبُوهَا فِي يَوْمِ
6 سَمَاعِهِ ذٰلِكَ * فَكُلُّ نُذُورِهَا وَعَقْدِهَا الَّذِي عَقَدَتْهُ عَلَى نَفْسِهَا غَيْرُ ثَابِتٍ * وَاللّٰهُ يَغْفِرُ لَهَا اِذْ
7 اَنْهَرَهَا اَبُوهَا * وَاِنْ صَارَتْ لِرَجُلٍ وَنُذُورُهَا عَلَيْهَا * اَوْ لَفْظُ شَفَتَيْهَا الَّذِي عَقَدَتْهُ عَلَى نَفْسِهَا *
8 * وَسَمِعَ بَعْلُهَا فِي اَيِّ يَوْمٍ سَمِعَ ذٰلِكَ * فَاَمْسَكَ عَنْهَا * فَقَدْ ثَبَتَ نُذُورُهَا * وَعُقُودُهَا الَّتِي
9 عَقَدَتْهَا عَلَى نَفْسِهَا ثَبَتَ * وَاِنِ انْهَرَهَا زَوْجُهَا فِي يَوْمِ سَمَاعِهِ * فَقَدْ فَسَخَ نَذْرَهَا الَّذِي جَعَلَتْهُ
10 عَلَيْهَا * وَلَفْظُ شَفَتَيْهَا الَّذِي عَقَدَتْ عَلَى نَفْسِهَا * وَاللّٰهُ يَصْفَحُ عَنْهَا * وَنَذْرُ الْاَرْمَلَةِ وَالْمُطَلَّقَةِ *
11 وَجَمِيعُ مَا عَقَدَتْهُ عَلَى نَفْسِهَا * فَثَابِتٌ عَلَيْهَا * وَاِنْ كَانَتْ نَذَرَتْ فِي بَيْتِ بَعْلِهَا * اَوْ عَقَدَتْ
12 يَمِينًا عَقْدًا * وَسَمِعَ ذٰلِكَ بَعْلُهَا وَاَمْسَكَ عَنْهَا وَلَمْ يَنْهَرْهَا * فَقَدْ ثَبَتَ نُذُورُهَا * وَكُلُّ عَقْدٍ
عَقَدَتْهُ عَلَى نَفْسِهَا *

CAP. XXX.

DIxitque Musa filiis Israil quidquid
1 præcepit ei Deus. Et locutus est Musa cũ
2 principib' tribuũ filiorũ Israil, dicens; Hoc est præceptum quod mandavit Deus,
3 Quicunq; vir voverit votũ Deo, aut juraverit jusjurandã ut astringat sese aliquâ obligatione, ne abroget sermonẽ suũ, sed exequatur quod processit ex ore suo.
4 Et quæcunq; mulier voverit votũ Deo, aut obligaverit se aliquâ obligatione in domo
5 patris sui, in statu adolescentiæ suæ; Audieritque pater ejus votũ ipsius atq; obligationem ipsius quâ astrinxit sese, & continuerit se ab ea: jam confirmata sunt
6 cuncta vota illius, atque omnis obligatio quâ seipsam constrinxit. Quòd si increpavit illã pater ejus die quâ id audivit; omnia vota atque obligationes ipsius quibus seipsam constrinxit, irrita sunt:
7 & Deus dimittet ei, cùm pater ejus illã increpaverit. Et si fiat viro dum ejus vota aut prolatio labiorũ ejus quâ seipsam
8 obligaverat, sunt super eam, Audieritque maritus ejus; quãcunque demum die id audierit, continueritque se ab illa, firma jam reddita sunt vota ipsius; atque obligationes quibus sese astrinxerat, firmatæ
9 sunt. Quòd si increpaverit eam maritus ejus die quâ audivit, jam irritum factum est votum ipsius quod sibi ipsa imposuerat, atque prolatio labiorum ejus
10 quâ se obligaverat: & Deus propitiabitur illi. Votum verò viduæ & repudiatæ, & omne quo se constrinxerit, validum est.
11 Et si voverat in domo mariti sui, aut obligaverat se cum juramento aliquâ obligatione;
12 Audivitq; id maritus ejus, & continuit se ab ea, nec increpavit eam: jam confirmata sunt vota ejus, & omnis obligatio quâ sese astrinxerat.

ספר במדבר: לא

egressio omnis ,se audire die in ejus vir ea infregerit infringendo si Et
13 וְאִם־הָפֵר יָפֵר אֹתָם אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל־מוֹצָא
ejus Vir.erit stabilis nō,ejꝰ animæ ligamine in & ,ejꝰ votis in ejus labiorum
שִׂפְתֵי לִנְדְרֶיהָ וְלֹא נַפְשָׁהּ לָא יָקוֹם אִישָׁהּ
juramentū omne & ,votū Omne .ei parcet Dominus & ,ea infregit
14 הֵפֵר וַיהוָה יִסְלַח־לָהּ: כָּל־נֵדֶר וְכָל־שְׁבֻעַת
.illud infringet ejus vir &,illud stabiliet ejꝰ vir ,animā affligendæ ad ,ligaminis
אִסָּר לְעַנֹּת נֶפֶשׁ אִישָׁהּ יָקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ:
stabiliet & ,diem in die de ejus vir ei obſurdeſcerit obſurdeſcendo si Et
15 וְאִם־הָחֲרֵשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁהּ מִיּוֹם אֶל־יוֹם וְהֵקִים
,eā ſuper quæ ejus ligamina omnia vel ,ejus vota omnia
אֶת־כָּל־נִדְרֶיהָ אוֹ אֶת־כָּל־אֲסָרֶיהָ אֲשֶׁר עָלֶיהָ
ſi Et ſe audire die in ,ei obſurduit quia :ea ſtabiliet
הֵקִים אֹתָם כִּי־הֶחֱרִשׁ לָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ: וְאִם־
ſuā perverſitatem portabit & ,ſe audire poſt ,ea infregerit infringendo
16 הָפֵר יָפֵר אֹתָם אַחֲרֵי שָׁמְעוֹ וְנָשָׂא אֶת־עֲוֹנָהּ:
inter Moſeh DOMINUS præcepit quæ ſtatuta Iſta
17 אֵלֶּה הַחֻקִּים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֵּין
domo ejus puerilis in ejꝰ filiā ad ,patrem inter ,ejus uxorem ad ,virum
אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בֵּין־אָב לִבְתּוֹ בִּנְעֻרֶיהָ בֵּית
.ejus patris
אָבִיהָ:

CAP. XXXI. לא

ultionem Ulciſcere :dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locutꝰ Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: נְקֹם נִקְמַת
2 .tuos populos ad colligēris poſtea ,Midianitis de Iſrael filiorū
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אַחַר תֵּאָסֵף אֶל־עַמֶּיךָ:
vobiſcum ex vos Accingite :dicendo ,populum ad Moſeh eſt locutꝰ Et
3 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם לֵאמֹר הֶחָלְצוּ מֵאִתְּכֶם
Domini ultionem dandum ad ,Midian ſuper ſint & ,militiā ad viri
אֲנָשִׁים לַצָּבָא וְיִהְיוּ עַל־מִדְיָן לָתֵת נִקְמַת־יְהוָה
extenſionibus omnibus ,extenſioni mille ,extenſioni Mille .Midian in
4 בְּמִדְיָן: אֶלֶף לַמַּטֶּה אֶלֶף לַמַּטֶּה לְכֹל מַטּוֹת
Iſrael millibus ex ſunt traditi Et .exercitum ad mittetis Iſrael
יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלְחוּ לַצָּבָא: וַיִּמָּסְרוּ מֵאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל
.exercitu accincti millia duodecim ,extenſionem ad mille
5 אֶלֶף לַמַּטֶּה שְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף חֲלוּצֵי צָבָא:
& eos ,exercitum ad extenſioni mille Moſeh eos miſit Et
6 וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה אֶלֶף לַמַּטֶּה לַצָּבָא אֹתָם וְאֶת־
,ſanctitatis vaſa & : exercitum ad ſacerdotis Elhazar filium Pinechas
פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן לַצָּבָא וּכְלֵי הַקֹּדֶשׁ
,Midian ſuper miliaverunt Et .ejus manu in ovationis tubæ &
7 וַחֲצֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה בְּיָדוֹ: וַיִּצְבְּאוּ עַל־מִדְיָן
omnem occiderunt & : Moſeh Dominus præcepit quemadmodum
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וַיַּהַרְגוּ כָל־
,eorum occiſis ſuper occiderunt Midian reges Et .maſculum
8 זָכָר: וְאֶת מַלְכֵי מִדְיָן הָרְגוּ עַל־חַלְלֵיהֶם
quinque ,Rebah & ,Chur & ,Sur & ,Rechem & ,Evi
אֶת־אֱוִי וְאֶת־רֶקֶם וְאֶת־צוּר וְאֶת־חוּר וְאֶת־רֶבַע חֲמֵשֶׁת
gladio in occiderunt Behor filium Bilham & ,Midian reges
מַלְכֵי מִדְיָן וְאֶת בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר הָרְגוּ בֶּחָרֶב:

Verſio VULG. LAT.

13 Sin autem extemplò contradixerit, non tenebitur promiſſionis rea: quia maritus contradixit, & Dominus ei propitius erit. Si voverit,& juramento ſe conſtrinxerit, ut per jejunium, vel cæterarum rerum abſtinentiam, affligat animam ſuam, in arbitrio viri erit ut faciat, ſive non faciat.
15 Quòd ſi audiens vir tacuerit, & in alteram diem diſtulerit ſententiam: quidquid voverat atq; promiſerat, reddet: quia ſtatim ut
16 audivit, tacuit. Sin autem contradixerit poſtquàm reſcivit, portabit ipſe iniquitatem ejus.
17 Iſtæ ſunt leges, quas conſtituit Dñs Moyſi, inter virum & uxorem, inter patrem & filiam, quæ in puellari adhuc ætate eſt, vel quæ manet in parentis domo.

CAP. XXXI.

1 LOcutúſq; eſt Dominus
2 ad Moyſen, dicens; Ulciſcere priùs filios Iſrael de Madianitis, & ſic colligéris
3 ad populũ tuum. Statimq; Moyſes, Armate, inquit, ex vobis viros ad pugnam, qui poſſint ultionem Domini expetere de Madianitis.
4 Mille viri de ſingulis tribubus eligantur ex Iſrael qui
5 mittantur ad bellum. Dederúntque millenos de ſingulis tribubus, id eſt, duodecim millia expeditorum ad
6 pugnam. Quos miſit Moyſes cum Phinees filio Eleazari ſacerdotiſ: vaſa quoq; ſancta, & tubas ad clangendum tradidit ei.
7 Cúmque pugnâſſent contra Madianitas atque viciſſent, omnes
8 mares occiderunt, Et reges eorum, Evi, & Recem, & Sur, & Hur, & Rebe, quinque principes gentis: Balaam quoque filium Beor interfecerunt gladio.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

13 Ἐὰν δὲ περιελὼν περιέλῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἢ ἂν ἡμέρᾳ ἀκύσῃ, πάντα ὅσα (π) ἐὰν ἐξ-
ἐλθῃ ἐκ τῶν χειλέων αὐτῆς κατὰ τὰς ἐυχὰς
αὐτῆς, καὶ κατὰ τὸ ὁρισμὲς τοῦ καλὰ ἢ ψυ-
χῆς αὐτῆ, ὃ μισεῖ αὐτὴ· ὁ ἀνὴρ αὐτῆς
14 περιέλοι, καὶ κύριος καθαριεῖ αὐτήν. Πᾶσα
ἐυχὴ καὶ πᾶς ὅρκος ὁρισμῦ (ρ) κακῶσαι ψυ-
χὴν, ὁ ἀνὴρ αὐτῆ στήσει αὐτὴν, καὶ ὁ ἀνὴρ
15 αὐτῆς περιελεῖ. Ἐὰν δὲ σιωπῶν σιωπήσῃ
αὐτῇ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ στήσει
αὐτῇ πάσας τὰς ἐυχὰς αὐτῆς, καὶ τοῦ (σ)
ὁρισμὸς τοῦ ἐπ' αὐτῆς στήσει αὐτῇ, ὅτι
16 ἐσιώπησεν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἤκουσεν. Ἐὰν
δὲ (τ) περιελὼν περιέλῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς με-
τὰ τὴν ἡμέραν ἣν ἤκυσε, καὶ λήψεται τὰ ἁμαρ-
17 τίαν αὐτῆ. Ταῦτα τὰ δικαιώματα ὅσα
ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ, ἀναμέσον
ἀνδρὸς (υ) καὶ γυναικὸς αὐτῆ, καὶ ἀναμέσον
πατρὸς καὶ θυγατρὸς ἐν νεότητι ἐν οἴκῳ πα-
τρός.

MS.A.(π) ἂν (ρ) κακῶσαι αὐτὴ, ὁ (σ) ὁρισμὸς αὐτῆς ἐπ' αὐτῇ, (τ) περιαίρων περιέλῃ αὐτῆς (υ) καὶ ἀναμέσον γυναικὸς

ΚΕΦ. λα'.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-
2 γων, Ἐκδίκει τὴν ἐκδίκησιν (α) υἱῶν Ἰσ-
ραὴλ ἀπὸ Μαδιανιτῶν, καὶ ἔσεσθον προσ-
3 τεθήσῃ πρὸς τὸν λαὸν ζκ. Καὶ ἐλάλησε
Μωυσῆς πρὸς τὸν λαὸν, λέγων, Ἐξοπλίσα-
τε ἐξ ὑμῶν ἄνδρας, καὶ ἐξαπλάξασθε ἔναντι
κυρίε ὅπῃ (β) Μαδιὰν, ἀποδῶναι ἐκδίκη-
4 σιν παρὰ τῷ κυρίε τῇ (γ) Μαδιάν. Χιλίες
ἐκ (δ)φυλῆς, χιλίες ἐκ φυλῆς, ἐκ πασῶν
φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἀποστέλατε παρεμβο-
5 ξαδζ. Καὶ ἐξηείθμησε ἐκ τῶν χιλιάδων
Ἰσραὴλ χιλίες ἐκ φυλῆς, δώδεκα χιλιά-
6 δας· ἐνωπλισμένοι εἰς παράταξιν. Καὶ
ἀπέστειλεν αὐτοὺ Μωυσῆς χιλίες ἐκ (ε)φυ-
λῆς, χιλίες ἐκ φυλῆς σὺν δωδέκει ἀνδρῶν,
καὶ Φινεὲς υἱὸν Ἐλεάζαρ υἱὲ Ἀαρὼν τῶ ἱερέ-
ως· καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια, καὶ αἱ σάλπιγγες
7 τῶν σημασιῶν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Καὶ
παρεβάλοσαν ὅπῃ (β) Μαδιὰν, καθὰ ἐνετεί-
λατο κύριος (ζ) Μωυσῇ. καὶ ἀπέκτειναν
8 πᾶν ἀρσενικόν. Καὶ τὰς βασιλεῖς (η) Μα-
διὰν ἀπέκτειναν ἅμα τοῖς τραυματίαις
αὐτῶν· καὶ τὸν Εὐὶν, καὶ τὸν (θ) Ῥεκὸν,
καὶ τὸν Σὲρ, καὶ τὸν Οὖρ, καὶ τὸν Ῥοβὸκ,
πέντε βασιλεῖς (γ) Μαδιὰν. καὶ τὸν Βαλαὰμ
υἱὸν (ι) Βεὼς ἀπέκτειναν (κ) ἐν ῥομφαίᾳ
σὺν τοῖς τραυματίαις αὐτῶν.

MS.A. (α) ἀπὸ υἱῶν (β) Μαδιὰμ, (γ) Μαδιάμ. (δ) φυλῆς, καὶ χιλίες (ε) φυλῆς, καὶ χιλίες (ζ) τῷ Μωυσῇ. (η) Μαδιὰμ (θ) Ῥοκὸμ, (ι) Βεὼς (κ) ἐν ῥομφαίαις σὺν

13 Si autem circumauferens circumauferat vir ejus, quâcunque die audierit, omnia quæcunque exierint ex labiis ejꝰ ſecundū vota ejꝰ,et ſecundū definitiones, quæ adverſùs animā ejus non manebunt ei: vir ejus circumabſtulit,et Dominus mundabit eam. Omne votum, et omne jusjurandum vinculi(e)affligere animam, vir ejus ſtatuet ei; et vir ejus circumauferet. Si autem tacens tacuerit ei, diem ex die, et ſtatuet ei omnia vota ejus; et definitiones quæ ſuper ipſam, ſtatuet ei, quoniam tacuit ei, die quâ audivit. Si autē circumauferens circumauferat vir ejus poſt diē quā audivit,et accipiet peccatū ſuū. Hæ ſunt juſtificationes, quaſcunq; mandavit Dominus Moyſi inter virum et uxorem ejus, et inter patrem et filiā in juventute in domo patris ſui.

CAP. XXXI.

1 ET locutus eſt Dominus ad
2 Moyſen, dicens, ulciſcere ultionē filiorum Iſrael de Madianitis; et poſtremò apponēris ad populum tuum. Et locutus eſt Moyſes ad populum, dicens, Armate
3 ex vobis viros; et militate contrā Domino ſuper Madian, ad reddendā vindictā à Domino ipſi Madiā. Mille ex tribu,mille
4 ex tribu,ex omnibꝰ tribubꝰ filiorum Iſrael, mittite ad militandum. Et enumerâvrunt ex millibus Iſrael, mille ex tribu, duo-
5 decim millia armati ad militiā.
6 Et miſit eos Moyſes mille ex tribu, mille ex tribu, cum virtute eorum,et Phinees filium Eleazari filii Aaron ſacerdotis. Et vaſa ſancta,et tubæ ſignificationum in
7 manibus eorum. Et militaverunt ſuper Madian,ſicut præcepit Dominus Moyſi. Et occiderunt omne
8 maſculinum. Et reges Madian interfecerunt ſimul cum cæſis eorum, et Eum, et Rhocem, et Sur, et Ur, et Rhoboc, quinque reges Madian. Et Balaam filium Beor interfecerunt in gladio cum cæſis eorum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sed ſi planè infirmaverit ea, & prohibuerit
13 eam in die quo audivit: quæcunque egreſſa ſunt è labiis ejus quoad vota & obligationes quibus ſeipſam obſtrinxit, haud firma erunt, eò quòd maritus ejus irrita fecerit ea: & Dñs
14 parcet illi. Omnia vota, omniáq, juramenta obligationum quæ animam lædunt, maritus ejus confirmabit, & maritus ejus infirmabit.
15 Quòd ſi planè taceat maritus ejus de die in diē, ſubſiſtent omnia vota omnéſq; obligationes quibus animam ſuam devinxit, eò quòd tacuerit maritus ejus in die quo audivit. Sin
16 autē irrita penitùs faciat ea poſtquā audierit, ipſe recipiet peccatum ejus.
17 Hæ ſunt leges quas mandavit Dominꝰ Moſi inter virum & uxorem ejus, & inter patrem ac filiam ejus dum adhuc puella eſt in domo patris ſui.

CAP: XXXI.

1 LOcutus eſt etiam Dominus cum Moſe, dixítq; ad eum;
2 Ulciſcar vindictā filiorū Iſrael de Medianitis, & tunc colligéris ad populum tuum. Ait igitur Moſes ad populum,
3 Inſtruite viros ex vobis ad prælium, ut procedant adverſùs Medianitas, ſumantq; ultionē Domini de Medianitis. Millenos ex unaquaq;
4 tribu,ex omnibus tribubus filiorū Iſrael, mittite ad prælium. Quare delecti fuerunt è tribubꝰ filiorū Iſrael milleni ex unaquaq; tribu,
5 duodecim *videlicet*, millia armati ad bellum.
6 Miſitq; eos Moſes, mille ex ſingulis tribubus, *nempe* duodecim millia armatos; eos *inquam*, & Phinehes filium Eliazar ſacerdotis ad
7 prælium: & vaſa ſancta, necnon buccinæ clangoris erant in manu ejus. Bellū itaq; commiſerunt cum Median, quemadmodum præceperat Dñs Moſi, & trucidârunt omnē maſculū.
8 Reges quoque Median interfecerunt cum occiſis eorū, nempe Aui, & Recem, & Sur, & Hur, & Reba, quinq; reges Medianitas: & Belaam filium Beor interfecerunt gladio.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

13 וְאִם־בַּטָּלָא יְבַטֵּל יָתְהוֹן בַּעֲלַהּ בְּיוֹמָא דִּשְׁמַע כָּל־אַפְקוּת סְפְוָתָהָא
לְנִדְרָהָא וּלְאִסַּר נַפְשָׁהּ לָא יְקוּמוּן בַּעֲלַהּ בַּטְּלִנּוּן וּמִן־קֳדָם יְיָ יִשְׁתְּבֵק
14 לַהּ: כָּל־נִדֶר וְכָל־קְיוֹמַת אִסָּר לְסַגָּפָא נַפְשׁ בַּעֲלַהּ יְקִימִנּוּן וּבַעֲלַהּ
15 יְבַטְּלִנּוּן: וְאִם־מְשַׁתֵּק יְשַׁתֵּק לַהּ בַּעֲלַהּ מִיּוֹם לְיוֹם וְיָקִים יָת־כָּל־
נִדְרָהָא אוֹ יָת כָּל־אִסָּרָהָא דִּי עֲלַהּ קַיֵּם יְתְהוֹן אֲרֵי־יְשַׁתֵּק לַהּ בְּיוֹמָא
16 דִּשְׁמָע: וְאִם־בַּטָּלָא יְבַטֵּל יָתְהוֹן בָּתַר דִּשְׁמָע וְיִקְבֵּל יָת חוֹבַהּ:
17 אִלֵּין קְיָמַיָּא דִּי פַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה בֵּין גְּבַר לְאִתְּתֵהּ בֵּין אַבָּא
לִבְרַתֵּהּ בְּרִבְיוּתָהָא בְּבֵית אֲבוּהָא:

לא

1 וּמַלֵּיל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר: אִתְפְּרַע
2 פּוּרְעָנוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן מִדְיָנָאֵי בָּתַר כֵּן תִּתְכַּנֵּשׁ לְעַמֵּהּ: וּמַלֵּיל מֹשֶׁה
עִם־עַמָּא לְמֵימַר וְזָיְינוּ מִנָּכוֹן גֻּבְרִין 3
לְחֵילָא וְיֵהוֹן עַל־מִדְיָן לְמִתַּן פּוּרְעָנוּת־דִּין עַמָּא דְיָיָ בְּמִדְיָן:
4 אַלְפָא לְשִׁבְטָא אַלְפָּ לְשִׁבְטָא לְכָל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל תִּשְׁלְחוּן לְחֵילָא:
5 וְאִתְבַּחֲרוּ מֵאַלְפֵי דְיִשְׂרָאֵל אַלְפָּא לְשִׁבְטָא תְּרֵי־עֲסַר אַלְפִּין מְזָרְזִין
6 חֵילָא: וּשְׁלַח יָתְהוֹן מֹשֶׁה אַלְפָּא לְשִׁבְטָא לְחֵילָא יָתְהוֹן וְיָת פִּינְחָס
בַּר־אֶלְעָזָר כָּהֲנָא לְחֵילָא וּמָנֵי קוּדְשָׁא וְחֲצוֹצְרָת יַבָּבְתָּא בִּידֵיהּ:
7 וְאִתְחַיָּלוּ עַל־מִדְיָן כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ יָת־מֹשֶׁה וּקְטָלוּ כָּל־דְּכוּר: וְיָת מַלְכֵי
מִדְיָן קְטָלוּ עַל־קְטִילֵיהוֹן יָת אֲוִי וְיָת רֶקֶם וְיָת־צוּר וְיָת־חוּר וְיָת
רֶבַע חַמְשָׁא מַלְכֵי מִדְיָן וְיָת בִּלְעָם בַּר־בְּעוֹר קְטָלוּ בְּחַרְבָּא:

13 Si autem maritus ej' irrita fecerit ea, in die quo audierit, omnia quæ protulit labiis suis in votis suis, & in obligatione animæ suæ, non erunt firma: marit' enim ej' irrita fecit ea, & à facie Dñi dimittetur ei. 14 Omne votum & omne juramentũ vinculi ad affligendam animam, maritus ejus confirmabit ea & marit' ejus irrita faciet ea. 15 Si autem tacens tacuerit marit' ej' de die in diẽ: confirmabit omnia vota ejus, aut omnia vincula quibus se obligavit: confirmabit ea; quia tacuit in die qua audivit. Si autem irrita fecit ea, postquam audierat: recipiet ille iniquitatem ejus. 16 Ista sunt præcepta quæ mandavit Dñs Moysi, inter virum & uxorem ej': & inter patrem & filiam suam, in pueritia ejus in domo patris sui.

CAP. XXXI.

1 LOcutúsque est Dominus cum Moyse dicens. 2 Ulciscere filios Israel de Madianitis: & postea colligêris ad populum tuum. 3 Locutúsque est Moyses cum populo dicens; Armate ex vobis viros in exercitum: ut sint contra Madiã, ut ulciscantur populum Domini de Madianitis. 4 Mille de singulis tribub', per omnes tribus Israel, mittetis in exercitum. 5 Et electi sunt de millibus Israel mille de unaquaque tribu: duodecim millia armatorum ad exercitum. 6 Et misit eos Moyses in exercitum mille de unaquâque tribu, & Phinees filium Eleazari sacerdotis, & vasa sancta & tubas clangoris in manu ejus. 7 Duxeruntque exercitum contra Madian, sicut præceperat Dominus Moysi: & occiderunt omnem masculum. 8 Reges quoque Madian occiderunt super interfectos eorum; Evi & Recem, & Sur & Hur, & Rebee; quinque reges Madian: Balaam quoque filium Beor occiderunt gladio.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 * וְאִם־בַּטָּלָא יְבַטֵּל יָתְהוֹן בַּעֲלַהּ בְּיוֹמָא דִּשְׁמַע כָּל־אַפְקוּת סְפְוָתָהָא
לְנִדְרָהָא וּלְאִסַּר נַפְשָׁהּ לָא יְקוּמוּן בַּעֲלַהּ בַּטְּלִנּוּן וּמִן־קֳדָם יְיָ יִשְׁתְּבֵק
14 לַהּ: כָּל־נִדֶר וְכָל־קְיוֹמַת אִסָּר לְסַגָּפָא נַפְשׁ בַּעֲלַהּ יְקִימִנּוּן וּבַעֲלַהּ
15 יְבַטְּלִנּוּן: וְאִם־מְשַׁתֵּק יְשַׁתֵּק לַהּ בַּעֲלַהּ מִיּוֹם לְיוֹם וְיָקִים יָת־כָּל־
נִדְרָהָא אוֹ יָת כָּל־אִסָּרָהָא דִּי עֲלַהּ קַיֵּם יְתְהוֹן אֲרֵי־יְשַׁתֵּק לַהּ בְּיוֹמָא
16 דִּשְׁמָע: וְאִם־בַּטָּלָא יְבַטֵּל יָתְהוֹן בָּתַר דִּשְׁמָע וְיִקְבֵּל יָת חוֹבַהּ:
17 אִלֵּין קְיָמַיָּא דִּי פַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה בֵּין גְּבַר לְאִתְּתֵהּ בֵּין אַבָּא
לִבְרַתֵּהּ בְּרִבְיוּתָהָא בְּבֵית אֲבוּהָא:

לא

1 ** וּמַלֵּיל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר: אִתְפְּרַע
2 פּוּרְעָנוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן מִדְיָנָאֵי בָּתַר כֵּן תִּתְכַּנֵּשׁ לְעַמֵּהּ: וּמַלֵּיל מֹשֶׁה
עִם־עַמָּא לְמֵימַר זָיְינוּ מִנָּכוֹן גֻּבְרִין 3
לְחֵילָא וְיֵהוֹן עַל־מִדְיָן לְמִתַּן פּוּרְעָנוּת־דִּין עַמָּא דְיָיָ בְּמִדְיָן:
4 אַלְפָא לְשִׁבְטָא אַלְפָּ לְשִׁבְטָא לְכָל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל תִּשְׁלְחוּן לְחֵילָא:
5 וְאִתְבַּחֲרוּ מֵאַלְפֵי דְיִשְׂרָאֵל אַלְפָּא לְשִׁבְטָא תְּרֵי־עֲסַר אַלְפִּין מְזָרְזִין
6 חֵילָא: וּשְׁלַח יָתְהוֹן מֹשֶׁה אַלְפָּא לְשִׁבְטָא לְחֵילָא יָתְהוֹן וְיָת פִּינְחָס
בַּר־אֶלְעָזָר כָּהֲנָא לְחֵילָא וּמָנֵי קוּדְשָׁא וְחֲצוֹצְרָת יַבָּבְתָּא בִּידֵיהּ:
7 וְאִתְחַיָּלוּ עַל־מִדְיָן כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ יָת־מֹשֶׁה וּקְטָלוּ כָּל־דְּכוּר: וְיָת מַלְכֵי
מִדְיָן קְטָלוּ עַל־קְטִילֵיהוֹן יָת אֲוִי וְיָת רֶקֶם וְיָת־צוּר וְיָת־חוּר וְיָת
רֶבַע חַמְשָׁא מַלְכֵי מִדְיָן וְיָת בִּלְעָם בַּר־בְּעוֹר קְטָלוּ בְּחַרְבָּא:

VERSIO SAMARITANA.

13 * וְאִם־בַּטָּלָא יְבַטֵּל יָתְהוֹן בַּעֲלַהּ בְּיוֹמָא דִּשְׁמַע כָּל־אַפְקוּת סְפְוָתָהָא
לְנִדְרָהָא וּלְאִסַּר נַפְשָׁהּ לָא יְקוּמוּן בַּעֲלַהּ בַּטְּלִנּוּן וּמִן־קֳדָם יְיָ יִשְׁתְּבֵק
14 לַהּ: כָּל־נִדֶר וְכָל־קְיוֹמַת אִסָּר לְסַגָּפָא נַפְשׁ בַּעֲלַהּ יְקִימִנּוּן וּבַעֲלַהּ
15 יְבַטְּלִנּוּן: וְאִם־מְשַׁתֵּק יְשַׁתֵּק לַהּ בַּעֲלַהּ מִיּוֹם לְיוֹם וְיָקִים יָת־כָּל־
נִדְרָהָא אוֹ יָת כָּל־אִסָּרָהָא דִּי עֲלַהּ קַיֵּם יְתְהוֹן אֲרֵי־יְשַׁתֵּק לַהּ בְּיוֹמָא
16 דִּשְׁמָע: וְאִם־בַּטָּלָא יְבַטֵּל יָתְהוֹן בָּתַר דִּשְׁמָע וְיִקְבֵּל יָת חוֹבַהּ:
17 אִלֵּין קְיָמַיָּא דִּי פַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה בֵּין גְּבַר לְאִתְּתֵהּ בֵּין אַבָּא
לִבְרַתֵּהּ בְּרִבְיוּתָהָא בְּבֵית אֲבוּהָא:

לא

1 ** וּמַלֵּיל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר: אִתְפְּרַע
2 פּוּרְעָנוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן מִדְיָנָאֵי בָּתַר כֵּן תִּתְכַּנֵּשׁ לְעַמֵּהּ: וּמַלֵּיל מֹשֶׁה
עִם־עַמָּא לְמֵימַר זָיְינוּ מִנָּכוֹן גֻּבְרִין 3
לְחֵילָא וְיֵהוֹן עַל־מִדְיָן לְמִתַּן פּוּרְעָנוּת־דִּין עַמָּא דְיָיָ בְּמִדְיָן:
4 אַלְפָא לְשִׁבְטָא אַלְפָּ לְשִׁבְטָא לְכָל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל תִּשְׁלְחוּן לְחֵילָא:
5 וְאִתְבַּחֲרוּ מֵאַלְפֵי דְיִשְׂרָאֵל אַלְפָּא לְשִׁבְטָא תְּרֵי־עֲסַר אַלְפִּין מְזָרְזִין
6 חֵילָא: וּשְׁלַח יָתְהוֹן מֹשֶׁה אַלְפָּא לְשִׁבְטָא לְחֵילָא יָתְהוֹן וְיָת פִּינְחָס
בַּר־אֶלְעָזָר כָּהֲנָא לְחֵילָא וּמָנֵי קוּדְשָׁא וְחֲצוֹצְרָת יַבָּבְתָּא בִּידֵיהּ:
7 וְאִתְחַיָּלוּ עַל־מִדְיָן כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ יָת־מֹשֶׁה וּקְטָלוּ כָּל־דְּכוּר: וְיָת מַלְכֵי
מִדְיָן קְטָלוּ עַל־קְטִילֵיהוֹן יָת אֲוִי וְיָת רֶקֶם וְיָת־צוּר וְיָת־חוּר וְיָת
רֶבַע חַמְשָׁא מַלְכֵי מִדְיָן וְיָת בִּלְעָם בַּר־בְּעוֹר קְטָלוּ בְּחַרְבָּא:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

13 Si autem irritando irritaverit illa vir ejus in die quo audiverit, nulla quæ egressa sunt ex labiis ejus in votis ejus & in vinculo animæ ejus, confirmabuntur: Vir ejus irritavit ea, ideo Dominus parcet illi. 14 Omne votum, & omne juramentum astringens ad afflictionem animæ, vir ejus confirmabit illud, & vir ejus irritabit illud. 15 Si verò silendo siluerit illi vir ejus de die in diem, tum confirmabit omnia vota ejus, vel omnia vincula ejus quæ sunt super eam; confirmabit illa, quia siluit illi eo die quo audivit. 16 Quòd si irritando irritaverit ea postquam intellexerit, (c) feret iniquitatem suam. 17 Hæc sunt præcepta quæ præcepit Dominus Moſi inter virum et uxorem ejus, inter patrem et filiam ejus, dum est in pueritia sua, & in domo patris sui.

CAP XXXI.

1 POstea locutus est Dominus Moſi, dicens; 2 Vindicando vindicabis filios Israel de Madianitis, & postea colligêris ad populum tuum. 3 Et locutus est Moses populo, dicens; (a) Expedite de vobis viros ad militiã qui stent adversùs Madian, ut sumant ultionẽ Domini de Madian. 4 De unaquaque tribu mille ex omnibus tribubus Israel, mittetis ad bellum. 5 Et (b) traditi sunt de millibus Israel mille per tribum, duodecim millia (c) expeditorum ad bellum. 6 Et misit eos Moses millenos per tribum ad bellũ, eos, & Phinees filium Eleazari sacerdotis ad bellum; vasa autem sancta, & tubæ clangoris erant in manu ejus. 7 Pugnaverunt igitur adversùs Madian sicut præceperat Dominus Moſi, & occiderunt omnem masculum. 8 Reges quoque Madian occiderunt cum cæsis eorum, Eui, & Recem, & Sur, & Hur, & Rebe, quinque reges Madian; Balaam etiam filium Beor occiderunt gladio.

VER. SAM. (c) recipiet (a) Armate (b) declarati (c) armatorum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وَإِن فَسَخَ ذٰلِكَ فِي يَوْمِ سَمَاعِهِ بِهِ * فَكُلُّ مَا خَرَجَ مِن شَفَتَيْهَا مِن عُقُودٍ وَنُذُورٍ عَلَى نَفْسِهَا فَغَيْرُ
14 ثَابِتٍ * وَلِمَا فَسَخَهَا بَعْلُهَا فَاللَّهُ يَغْفِرُ لَهَا * وَكَذَاكَ كُلُّ نَذْرٍ وَكُلُّ يَمِينٍ تَعْقِدُ لِعَذَابِ ٱلنَّفْسِ * فَبَعْلُهَا
15 يُثْبِتُ ذٰلِكَ * وَبَعْلُهَا يُبْطِلُهُ * وَإِن أَمْسَكَ عَنْهَا مِن يَوْمٍ إِلَى يَوْمٍ * فَقَدْ يُثْبِتُ جَمِيعَ نُذُورِهَا وَعُقُودِهَا
16 ٱلَّتِي عَلَيْهَا يُثْبِتُهَا * لِمَا أَمْسَكَ عَنْهَا فِي يَوْمِ سَمَاعِهِ بِذٰلِكَ * فَإِن فَسَخَ ذٰلِكَ بَعْدَ مَا سَمِعَ بِهِ * فَقَدْ
17 حَمَلَ وِزْرَهَا * هٰذِهِ ٱلرُّسُومُ ٱلَّتِي أَمَرَ ٱللَّهُ بِهَا مُوسَى * فِيمَا بَيْنَ ٱلرَّجُلِ وَزَوْجَتِهِ دَائِمًا * وَفِيمَا بَيْنَ
ٱلْأَبِ وَٱبْنَتِهِ * فِي حَالِ صِبَاهَا * وَهِيَ فِي مَنْزِلِهِ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلْحَادِي وَٱلثَّلَاثُونَ *

1 * وَكَلَّمَ ٱللَّهُ مُوسَى قَائِلًا * ٱنْتَقِمْ نَقْمَةَ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ ٱلْمِدْيَنِيِّينَ * وَبَعْدَ ذٰلِكَ تَنْضَمُّ إِلَى قَوْمِكَ
3 * فَقَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ * جَرِّدُوا مِنْكُمْ رِجَالًا لِلْجَيْشِ يَعْبُرُونَ إِلَى مِدْيَنَ * لِيُجْلُوا نَقْمَةَ ٱللَّهِ بِهِمْ * أَلْفًا مِنْ
4 كُلِّ سِبْطٍ مِنْ أَسْبَاطِ بَنِي إِسْرَائِيلَ يَبْعَثُونَ بِهِمْ لِلْغَزْوِ * فَٱسْتَمَرَّ مِنْ أُلُوفِ آلِ إِسْرَائِيلَ أَلْفٌ مِنْ كُلِّ
5 سِبْطٍ * فَصَارُوا ٱثْنَيْ عَشَرَ أَلْفًا مُجَرَّدِينَ لِلْغَزْوِ * فَبَعَثَ بِهِمْ مُوسَى وَفِينْحَاسَ بْنِ ٱلْعَازَارِ بْنِ هَرُونَ
6 ٱلْإِمَامِ لِلْغَزْوِ * وَآنِيَةِ ٱلْقُدْسِ * وَأَبْوَاقِ ٱلْجَلَبَةِ بِيَدِهِ * فَغَزَوْا مِدْيَانَ كَمَا أَمَرَ ٱللَّهُ مُوسَى * وَقَتَلُوا كُلَّ
7 رَجُلٍ * وَقَتَلُوا خَمْسَةَ أَمْلَاكِ مِدْيَانَ مَعَ قَتْلَاهُمْ * وَهُمْ أَوِي * وَرَاقِمُ * وَصُورُ * وَحُورُ وَرَابِعُ * وَأَيْضًا
8 بِلْعَامَ بْنَ بَاعُورَ قَتَلُوهُ بِٱلسَّيْفِ *

Quòd si irrita fecit hæc in die quâ audivit illa, quidquid exivit è labiis ejus ex obligationibus & votis quibus se ipsa obligâvat, est invalidum; & quandoquidem irrita fecit ea maritus ejus, Deus condonabit illi. 14 Et similiter omne votum & omne jusjurandũ quo se obligat affligendi seipsam, maritus ejus confirmabit illud, & maritus ejus annullabit illud. 15 At si contineat se ab illa de die in diem, jam confirmavit omnia vota ipsius, & obligationes quas illa sibi imposuit, ipse confirmavit; quandoquidẽ retraxit se ab ea in die quâ id audivit. Sin autem irritum fecit illud 16 postquam id audivit, jam portavit crimen ejus. 17 Hæc sunt præcepta quæ mandavit Deus Musæ inter virum & uxorem ejus semper, & inter patrem ac filiam ejus tempore pueritiæ suæ, dum adhuc est in domo ipsius.

CAP. XXXI.

1 LOcutusq; est Deus cum Musa, dicens; 2 ulcisere ultionem filiorum Israil à Medianitis, & postea aggregaberis genti tuæ. 3 Ait Musa populo suo, Ciete ex vobis viros ad bellum, ut pugnent contra Median, & sumant vindictam Dei ab ipsis. 4 Mille ex unaquaque tribu de tribubus filiorum Israil, mittetis ad bellum. 5 Igitur segregati fuerunt è millibus stirpis Israil, mille ex qualibet tribu; factique sunt duodecim millia accincti ad prælium. 6 Misitque eos Musa, & Finhas filium Elazar filii Haronis sacerdotis ad prælium, & in vasa sanctuarii & tubas clangoris manu suâ gestabat. 7 Pugnaverunt ergò contra Median, sicuti præceperat Deus Musæ, & occiderunt omnem virum. 8 Et interfecerunt quinque reges Median cum interfectis eorum, nempe Aui, & Racem, & Sur, & Hur, & Rabec; quin & Balaam filium Beor interfecerunt gladio.

סֵפֶר בְּמִדְבַּר: לא

Versio VULG. LAT.

Et Græca LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

& ,eorũ *pubem* & ,Midian uxores Iſrael filii *captivaverunt* Et

9 וַיִּשְׁבּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־נְשֵׁי מִדְיָן וְאֶת־טַפָּם וְאֶת

eorũ *virtutem* omnem &,eorũ *acquiſitionẽ omnem* & ,eorum *animal* *omne*

כָּל־בְּהֶמְתָּם וְאֶת כָּל־מִקְנֵהֶם וְאֶת כָּל־חֵילָם

omnes &,ſuis habitationib⁹ *in* eorũ urbes omnes Et .ſunt prædati

10 בָּזּוּ: וְאֶת כָּל־עָרֵיהֶם בְּמוֹשְׁבֹתָם וְאֶת כָּל־

,ſpolium *omne* *ceperunt* Et .igne in cõbuſſerunt ,eorum *arces*

טִירֹתָם שָׂרְפוּ בָאֵשׁ: וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־הַשָּׁלָל

11 adduxerunt Et .*animali in* & *homine in* ,*capturam* omnem &

וְאֶת כָּל־הַמַּלְקוֹחַ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה: וַיָּבִאוּ

,Iſrael filiorum *cœtum* ad &,ſacerdotem Elhazar ad & ,Moſeh ad

אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל

,*caſtrametationem* ad *ſpolium* & ,*capturam* & ,captivitatem

אֶת־הַשְּׁבִי וְאֶת־הַמַּלְקוֹחַ וְאֶת־הַשָּׁלָל אֶל־הַמַּחֲנֶה

ſunt egreſſi Et .Jerechq Jarden *ſuper* quæ Moab campeſtria ad

אֶל־עַרְבֹת מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־יַרְדֵּן יְרֵחוֹ: וַיֵּצְאוּ

cœtus *prælati* omnes & ,ſacerdos Elhazar & ,Moſeh

מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְכֹל נְשִׂיאֵי הָעֵדָה

Moſeh *ira ferbuit* Et .*caſtrametationem* extra *ad* ,eorum occurſum in

לִקְרָאתָם אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: וַיִּקְצֹף מֹשֶׁה

venientes ,*centenorum principes* & ,*millium* *principes* ,*virtutis* *viſitatos* *ſuper*

עַל פְּקוּדֵי הֶחָיִל שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת הַבָּאִים

: Moſeh eos ad dixit Et .*belli* *exercitu de*

מִצְבָא הַמִּלְחָמָה: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה

filiis fuerunt ecce Ipſæ ? *perforatam* omnem *viviſicâſtis* Nonne

15 הַחִיִּיתֶם כָּל־נְקֵבָה: הֵן הֵנָּה הָיוּ לִבְנֵי

Dominum in prævaricatiõnẽ *dandum ad* ,Bilham *verbo in* Iſrael

16 יִשְׂרָאֵל ׀ בִּדְבַר בִּלְעָם לִמְסַר־מָעַל בַּיהוָה

nunc Et .DOMINI *cœtu* in plaga fuit & ; Pehor *verbo* *ſuper*

עַל־דְּבַר־פְּעוֹר וַתְּהִי הַמַּגֵּפָה בַּעֲדַת יְהוָה: וְעַתָּה

17 virum cognoſcentem mulierem omnẽ & ; *pube* in maſculum omnẽ occidite

הִרְגוּ כָל־זָכָר בַּטָּף וְכָל־אִשָּׁה יֹדַעַת אִישׁ

mulieribus *in* *pubem* *omnem* Et .occidite maſculi concubitum ad

לְמִשְׁכַּב זָכָר הַרְגוּ: וְכֹל ׀ הַטָּף בַּנָּשִׁים

.vobis *viviſicate* ,maſculi concubitũ cognoverunt non quæ

אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחֲיוּ לָכֶם:

occidens omnis :diebus ſeptem *caſtrametationẽ* *extra* *ab* *caſtrametamini* vos Et

19 וְאַתֶּם חֲנוּ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יָמִים כֹּל ׀ הֹרֵג

, tertia die in vos purificabitis,occiſum *in tangens* omnis & ,animam

נֶפֶשׁ וְכֹל ׀ נֹגֵעַ בֶּחָלָל תִּתְחַטְּאוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי

,veſtimentũ omne Et .veſtra captivitas & vos ,ſeptima die in &

וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אַתֶּם וּשְׁבִיכֶם: וְכָל־בֶּגֶד

.purificabitis *ligni* *vas* omne &,*caprarum* opus omne & ,*pellis* *vas* omne &

וְכָל־כְּלִי־עוֹר וְכָל מַעֲשֵׂה עִזִּים וְכָל־כְּלִי־עֵץ תִּתְחַטָּאוּ:

21 : bellum ad *venientes* ,*exercitus* viros ad ſacerdos Elhazar dixit Et

וַיֹּאמֶר אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶל־אַנְשֵׁי הַצָּבָא הַבָּאִים לַמִּלְחָמָה

: Moſeh DOMINUS præcepit quod legis ſtatutum Hoc

22 זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

, ferrum , æs , argentum & ,aurum Veruntamen

אַךְ אֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַכֶּסֶף אֶת־הַנְּחֹשֶׁת אֶת־הַבַּרְזֶל

: plumbum & ,ſtannum

אֶת־הַבְּדִיל וְאֶת־הָעֹפָרֶת:

9 Ceperúntq; mulieres eorum, & parvulos, omniáque pecora, & cunctam ſupellectilem: quidquid habere potuerant, depopulati ſunt. Tam urbes quàm viculos & caſtella flamma conſumpſit. Et tulerunt prædam, & univerſa quæ ceperãt tam ex hominib⁹, quàm ex jumentis. Et adduxerunt ad Moyſen, & Eleazarum ſacerdotem, & ad omnem multitudinem filiorum Iſrael: reliqua autẽ utenſilia portaverunt ad caſtra in campeſtrib⁹ Moab juxta Jordanem contra Jericho. Egreſſi ſunt autem Moyſes & Eleazar ſacerdos, et omnes principes ſynagogæ, in occurſum eorum extra caſtra. Iratúſq; Moyſes principib⁹ exercit⁹, tribunis, & centurionib⁹ qui venerant de bello, Ait; Cur fœminas reſervâſtis? Nónne iſtæ ſunt quæ deceperũt filios Iſrael ad ſuggeſtionem Balaã, & prævaricari vos fecerunt in Dño ſuper peccato Phogor, unde & percuſſus eſt populus? Ergò cunctos interficite quidquid eſt generis maſculini, etiã in parvulis: & mulieres, quæ noverunt viros in coitu, jugulate. Puellas autem & omnes fœminas virgines reſervate vobis. Et manete extra caſtra ſeptem diebus. Qui occiderit hominem, vel occiſum tetigerit, luſtrabitur die tertio & ſeptimo. Et de omni præda, ſive veſtimentũ fuerit, ſive vas, & aliquid in utenſilia præparatũ, de caprarũ pellib⁹, & pilis, & ligno, expiabitur. Eleazar quoq; ſacerdos ad viros exercit⁹ qui pugnaverãt, ſic locut⁹ eſt; Hoc eſt præceptũ legis, q̃ mandavit Dñs Moyſi. Aurum, & argentũ, & æs, & ferrum, & plumbum, & ſtannum,

9 Καὶ (λ) ἐπεγνόμδσαν τὰς γωαῖκας (β) Μαδιὰν, καὶ τὼ ἀποσκδὼν αὐτῶν, καὶ τὰ κτλὼν αὐτῶν, καὶ πάνλα τὰ (μ) ἔγκλητα αὐτῶν· καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐπεγνόμδσαν. 10 Καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς ἐν ταῖς καλοικίαις αὐτῶν, καὶ τὰς ἐναύλεις αὐτῶν ἐνέπρησαν ἐν πυρί. Καὶ ἔλαδον πᾶσαν τὴν ἐπγνομὴν αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ σκδλα αὐτῶν ἀπὸ ἀνδρώπδ ἕως κτήνδς. 12 Καὶ ἤγαγον πρὸς Μωδσῆν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, καὶ πρὸς πάντας (ν) υἱὸς Ἰσραὴλ, τὴν αἰχμαλωσίαν, καὶ τὰ σκδλα, καὶ τὴν ἐπγνομὴν εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Ἀραβὼθ Μωὰβ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τῷ Ἰορδάνῃ καλὰ Ἰεριχώ. 13 Καὶ ἐξῆλθε Μωδσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς εἰς συναντησιν αὐτοῖς ἔξω τῆ παρεμβολῆς. 14 Καὶ ὠργίδη Μωδσῆς ἐπὶ τοὺς ἐπισκόπους τῆς δυνάμεως, χιλιάρχοις καὶ ἑκατονταρχοις τοῖς ἐρχομένοις ἐκ τῆς στρατέξεως τῦ πολέμ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωδσῆς, Ἵνατί ἐζωγρήσαλε πᾶν θῆλυ; 16 Αὖ γὰρ οὗτοι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα Βαλαὰμ τῦ ἀποστῆσαι καὶ ὑποδεῖξαι τὸ ῥῆμα κυρίᾳ, ἕνεκεν Φογώρ· καὶ ἐγένελο ἡ πλαγὴ ἐν τῇ συναγωγῇ κυρίᾳ. 17 Καὶ νῦν ἀποκλείναλε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν πάσῃ τῇ ἀπαρτίᾳ, (ξ) πᾶσαν γωῖκα, ἥτις ἔγνω κοίτην ἄρσενος, (ο) ἀποκλείναλε. 18 Καὶ πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν τῶν γωαικῶν, ἥτις (π) οὐκ οἶδε κοίτλω ἄρσενος, ζωγρήσατε αὐτάς. 19 Καὶ ὑμεῖς (ρ) παρεμβάλεῖε ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἑπτὰ ἡμέρας. πᾶς ὁ ἀπκτὼν τὸν τετρωμένον ἀγνιδήσεται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ὑμεῖς καὶ ἡ αἰχμαλωσία ὑμῶν. 20 Καὶ πᾶν φόρλημα καὶ πᾶν σκεῦος δερμάπινον, καὶ πᾶσαν ἐργασίαν ἐξ αἰγείας, καὶ πᾶν σκεῦος ξύλινον ἀφαγνιεῖτε. 21 Καὶ εἶπεν Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως τοὺς ἐρχομένους ἐκ τῆς στρατέξεως τῦ πολέμ, Τῦτο τὸ δικαίωμα τῦ νόμυ ὃ συνέταξε κύριος τῷ Μωδσῇ. Πλὴν (σ) τῦ χρυσίυ καὶ τῦ ἀργυρίυ καὶ χαλκῦ καὶ σιδήρυ καὶ μολίβυ καὶ κασσιτέρυ

MS.A. (λ) περιενόμδσαν (μ) ἐγκτήματα (ν) τοῦ υἱὲς (ξ) καὶ πᾶσαν (ο) ἀποκτενεῖτε. (π) οὐκ ἔγνω κοίτλω (ρ) παρεμβαλεῖτε (σ) τῦ ἀργυρίυ καὶ τῦ χρυσίυ

Et prædati ſunt mulieres Madiã, et ſupellectilẽ eorũ, et pecora eorũ, et omnia quæ poſſederãt. Et virtutẽ eorũ deprædati ſunt. Et omnes civitates eorum, quæ in habitationibus eorũ, et villas eorum ſuccenderunt in igni. Et tulerunt omnem prædam eorum, & omnia ſpolia eorum ab homine uſque ad pecus. Et adduxerunt ad Moyſen, & ad Eleazarum ſacerdotem, & ad omnes filios Iſrael, captivitatem, & ſpolia, & prædam in caſtra in Arabоth Moab, quæ eſt ſuper Jordanem contra Hiericho. Et egreſſus eſt Moyſes, et Eleazar ſacerdos, et omnes principes ſynagogæ in occurſum eis extra caſtra. Et iratus eſt Moyſes in viſitatores virtutis, chiliarchos, & centuriones, qui venibant ex acie belli. Et dixit eis Moyſes; ut quid vivificâſtis omne fœminium? Hæ enim (a) fuerunt filiis Iſrael ſecundùm verbum Balaam, ut recedere facerent, & deſbiscre verbum Domini (b) propter Phogor: & facta eſt plaga in ſynagoga Domini. Et nunc interficite omne maſculinum in omni (c) multitudine: omnem mulierem, quæ novit concubitum maſculi, interficite. Et omnem multitudinem mulierum, quæ non novit concubitum maſculi, vivificate eas. Et vos caſtrametamini extra caſtra ſeptem diebus. Omnis, qui interfecerit & tetigerit vulneratum, purificabitur die tertiâ, & die ſeptimâ, vos, & captivitas veſtra. Et omne indumentum, & omne vas pelliceum, & omnem facturam ex caprina, & omne vas ligneum purificabitis. Et dixit Eleazar ſacerdos ad viros virtutis, qui veniebant ab acie belli; Hæc eſt legis juſtificatio, quam præcepit Dominus Moyſi. (d) Præter aurum, & argentum, & es, & ferrum, & plumbum, & ſtannum;

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܘܥܒܝ ܚܬ ܐܝܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ ܒܫܒܝ. ܘܠܛܦܗܘܢ. ܘܠܟܠ ܒܗܝܬܗܘܢ. ܘܠܟܠ ܚܝܠܗܘܢ. ܘܒܙܘ ܠܗ ܘܠܟܠ ܒܗܝܬܗ ܘܠܟܠ ܚܝܠܗ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ

10 ܒܫܒܝ. ܘܠܟܠ ܩܢܝܢܗܘܢ. ܘܠܟܠ ܢܟܣܝܗܘܢ. ܘܝܩ. * ܘܠܟܠ ܩܪܝܬܗܘܢ ܕܡܬܝܬܒܐ ܒܗܝܢ ܐܝܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ ܒܢܘܪܐ.

11 ܘܠܟܠ ܫܠܠܐ. ܘܠܟܠ ܡܫܬܠܐ. ܘܠܟܠ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. * ܘܒܒܗܝܬܐ ܐܚܕ ܐܝܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ ܒܫܒܝ.

12 * ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܡܘܫܐ. ܘܠܘܬ ܐܠܥܙܪ ܟܗܢܐ. ܘܠܘܬ ܟܠ ܟܢܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ ܒܫܒܝ.

13 ܘܒܙܘ. ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܡܘܐܒ ܕܥܠ ܝܪܕܢܐ ܕܝܪܚܘ: ܘܢܦܩܘ ܡܘܫܐ ܘܐܠܥܙܪ ܟܗܢܐ ܘܟܠ ܪܒܢܐ ܕܟܢܫܬܐ. * ܘܦܩܘ

14 ܠܩܒܠܗ ܠܒܪ ܡܫܪܝܬܐ. ܘܬܪܥ ܥܠܝܗܘܢ ܡܘܫܐ ܡܛܠ ܕܐܬܐ ܚܝܠܐ ܕܡܠܚܡܬܐ: ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܠܡܐ

15 * ܚܝܬܘܢ ܠܟܠ ܢܩܒܬܐ. ܗܐ ܐܢܝܢ ܗܘ ܠܒܢܝ ܒܠܥܡ ܕܡܠܬܐ ܕܦܬܓܡܐ ܕܦܥܘܪ. * ܘܗܘܬ ܡܟܬܐ ܒܟܢܫܬܐ

16 ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ. ܕܬܬܪܕܘܢ ܒܡܪܝܐ. ܘܢܥܒܕ ܠܗܘܢ ܕܚܒܠܐ. ܘܗܫܐ ܩܛܠܘ ܟܠ ܕܟܪ ܒܛܠܝܐ ܘܟܠ ܐܢܬܬܐ

17 ܕܝܕܥܬ ܒܟܪ ܕܟܪ ܩܛܠܘ. ܘܟܠ ܛܠܝܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬ ܒܟܪ ܟܪܝܗ ܚܝܘ ܠܟܘܢ. * ܘܐܢܬܘܢ ܬܒܬܘ ܒܪ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ

18 ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. ܟܠ ܕܩܛܠ ܢܦܫ ܘܟܠ ܕܡܫ ܒܩܛܝܠܐ ܬܬܕܟܘ ܒܝܘܡܐ ܬܠܬܝܐ ܘܒܝܘܡܐ ܫܒܥܝܐ ܐܢܬܘܢ

19 ܘܫܒܝܟܘܢ: * ܘܟܠ ܠܒܘܫ ܘܟܠ ܡܢܐ ܕܥܒܕ ܡܢ ܥܢܐ ܘܟܠ ܡܢܐ ܕܥܒܕ ܡܢ ܩܛܐ ܘܟܠ ܡܢܐ ܕܥܒܕ ܡܢ ܟܦܐ

20 ܬܬܕܟܘ: * ܘܟܠ ܐܢܫܐ ܕܡܫ ܒܩܛܝܠܐ ܘܟܠ ܕܡܫ ܒܩܛܝܠܐ ܬܬܕܟܘ ܒܝܘܡܐ ܬܠܬܝܐ ܘܒܝܘܡܐ ܫܒܥܝܐ ܬܬܕܟܘ

21 ܘܦܫܛܘ ܟܠ ܠܒܘܫ ܘܟܠ ܡܢܐ ܕܥܒܕ ܡܢ ܥܢܐ ܘܟܠ ܡܢܐ ܕܥܒܕ ܡܢ ܩܛܐ ܘܟܠ ܡܢܐ ܕܥܒܕ ܡܢ ܟܦܐ

22 ܬܬܕܟܘ. * ܘܐܡܪ ܐܠܥܙܪ ܟܗܢܐ ܠܓܒܪܐ ܕܚܝܠܐ ܕܐܬܘ ܡܢ ܩܪܒܐ. ܗܕܐ ܬܘܒ ܟܝܢܐ ܕܢܡܘܣܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝ ܠܡܘܫܐ.

ܘܐܦ ܐܢ ܕܗܒܐ ܘܟܣܦܐ ܢܚܫܐ ܘܦܪܙܠܐ ܘܟܪܨܝܬܐ ܘܥܘܦܪܬܐ

Et captivas duxerunt filii Iſrael mulieres Medianitarum, atque liberos eorum: & omnia jumenta eorum, omnemque eorum poſſeſſionem, & omnes eorum opes, diripuerunt. Omnes autem civitates habitationis eorum, omnéſque eorum planities, igne combuſſerunt. Et abductâ univerſâ prædâ tam hominum quàm jumentorum, Adduxerunt eam ad Moſen, & ad Eliazar ſacerdotem, & ad univerſum cœtum filiorum Iſrael, captivos *inquam*, & prædam atque ſpolia, ad Araboth Moab quæ eſt ſecus Jordanem Jericho. Et egreſſus eſt Moſes & Eliazar ſacerdos, omnéſque magnates congregationis in occurſum eorum extra caſtra. Et iratus eſt Moſes adverſùs imperatores exercitûs, nempe tribunos & centuriones qui venerant è prælio belli. Dixítque ad eos Moſes, Cur ſervâſtis omnes mulieres, Cùm ipſæ fuerint ſcandalo filiis Iſrael juxta verbum Belaam, ita ut rebellarent, & ſcelus perpetrarent contra Dominum in negotio Peor, fieretque mors ſubita in cœtu Domini? Nunc interficite omnes pueros maſculos: & omnem mulierẽ quæ novit concubitum maſculorum, interficite. Omnem autem pubem mulierum quæ non nôrunt maris concubitum, ſervate vobis vivam. Vos verò manete extra caſtra ſeptem diebus: ſuper omnem qui occîdit animam, & omnem qui tetigit occîſum, ſpargite in die tertio & in die ſeptimo, tam vos quàm captivos veſtros. Et omne indumentum, & quodcunque vas pelliceum, & omne vas pileum, omneque vas ligneum, aſpergite. Et ait Eliazar ſacerdos ad viros bellicos qui venerant è prælio, Hoc eſt præceptum legis quod mandavit Dominus Moſi. Veruntamen aurum, & argentum, & æs, & ferrum, & ſtannum, & plumbum,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

9 וּשְׁבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל יַת־נְשֵׁי מִדְיָן וְיַת־טַפְלְהוֹן וְיַת כָּל־בְּעִירֵיהוֹן וְיַת
כָּל־גֵּיתֵיהוֹן וְיַת כָּל־נִכְסֵיהוֹן בְּזוּ:
10 וְיַת כָּל־קִרְוֵיהוֹן בְּמוֹתְבָנֵידְהוֹן וְיַת
כָּל־בִּירַת סְנַדְחֵיהוֹן אוֹקִידוּ בְּנוּרָא:
11 וּשְׁבוּ יַת כָּל עֲדָאָה וְיַת כָּל דְּבַרְתָּא:
12 בַּאֲנָשָׁא וּבִבְעִירָא : וְאֵיתָיוּ לְוָת
מֹשֶׁה וּלְוָת־אֶלְעָזָר כָּהֲנָא וּלְוָת
כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל יַת־שְׁבְיָא
וְיַת דְּבַרְתָּא וְיַת־עֲדָאָה לְמַשְׁרִיתָא
לְמִשְׁרְיָא דְּמוֹאָב דִּי עַל־יַרְדְּנָא
דִּירְחוֹ : וְנַפְקוּ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא
וְכָל־רַבְרְבֵי כְנִשְׁתָּא לְקַדְמוּתְהוֹן
לְמִבְּרָא לְמַשְׁרְיָתָא: וּרְגַז מֹשֶׁה עַל
דְּמַמְנֵן עַל חֵילָא רַבְנֵי אַלְפִין וְרַבְנֵי
מְאָוָתָא דְּאָתוֹ מְחֵיל קְרָבָא : וַאֲמַר
לְהוֹן מֹשֶׁה הַקַּיְמְתּוּן כָּל־נְקֵבְתָּא:
16 הָא אִנִּין הֲוָאָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵצַת
בִּלְעָם לְשַׁקָּרָא־שְׁקַר קֳדָם יְיָ עַל־
עִסַּק פְּעוֹר וַהֲוָת מוּתָנָא בִּכְנִשְׁתָּא
דְּיְיָ: וּכְעַן קְטוֹלוּ כָּל־דְּכוּרָא בְּטַפְלָא
וְכָל־אִתְּתָא דְּיַדְעַת גְּבַר לְמִשְׁכַּב
דְּכוּרָא קְטוֹלוּ : וְכֹל טַפְלָא בִּנְשַׁיָּא
דְּיָ לָא־יְדָעוּ מִשְׁכְּבֵי דְכוּרָא קַיְמוּ
לְכוֹן : וְאַתּוּן שְׁרוּ מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא
שַׁבְעָא יוֹמִין כָּל דְּקָטַל נַפְשָׁא וְכָל־
דְּיִקְרַב בְּקַטִּילָא תְּדוֹן עֲלוֹהִי בְּיוֹמָא
תְּלִיתָאָה וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה אַתּוּן
וּשְׁבֵיכוֹן : וְכָל־לְבוּשׁ וְכָל־מָאן
דְּמִשַּׁךְ וְכָל־עוֹבַד מַעֲזֵי וְכָל־מָאן
דְּאָעֵי דַּתְדוֹן עֲלוֹהִי : וַאֲמַר אֶלְעָזָר
כָּהֲנָא לְגַבְרֵי חֵילָא דַּאֲתוֹ לְקְרָבָא
דָּא גְוִירַת אוֹרַיְתָא דִּי־פַקִּיד יְיָ יַת־
מֹשֶׁה: בְּרַם יַת דַּהֲבָא וְיַת כַּסְפָּא
יַת־נְחָשָׁא יַת־בַּרְזְלָא יַת־אֲבַצָּא
וְיַת־אֲבָרָא:

Et captivaverunt filii Iſrael mulieres Madianitarum, & parvulos eorum: & omnia jumenta eorum & omnia pecora eorum, cunctámque ſupellectilem eorum deprædati ſunt. Et omnes urbes eorum in habitationibus ſuis, & omne templú adorationis eorú ſuccenderunt igni. Ceperuntque omne ſpolium & omnem prædam, ex hominibus & jumentis. Et adduxerunt ad Moyſen & ad Eleazarum ſacerdotem, & ad cœtum filiorum Iſrael, captivitatem & prædam & ſpolium in caſtra, in campeſtribus Moab juxta Jordanem Hiericho. Egreſſíq; ſunt Moyſes & Eleazar ſacerdos, & omnes principes congregationis in occurſum eorum, extra caſtra. Et iratus eſt Moyſes contra duces exercitus, tribunos & centuriones, qui venerant de militiâ belli. Dixitque eis Moyſes: Nunquid reſervaſtis omnem fœminam? Ecce ipſæ fuerunt filiis Iſrael in conſilio Balaam, ut prævaricarentur prævaricationem coram Domino ſuper Phogor: et fuit peſtis in congregatione Domini. Nunc autem occidite omnem maſculum in parvulis: & omnem mulierem, quæ cognovit virum coitu maſculi, occidite. Et omnes parvulas mulieres, quæ non cognoverunt coitum maſculi, reſervate vobis. Vos autem manete extra caſtra ſeptem dieb⁹: omnis qui occîdit animam, & qui tetigit occiſum, aſpergatur die tertio, et in die ſeptimo; vos & ea quæ cepiſtis aſperſi eritis. Et omne veſtimentum & omne vas pelliceum, & omne quod fit ex pilis caprarum, & omne vas ligneum, aſperſa erunt. Dixitque Eleazar ſacerdos ad viros exercitus, qui venerant de bello: Hoc eſt decretum legis, quod præcepit Domin⁹ Moyſi. Aurum autem & argentum, & æs, & ferrum, & ſtannum, & plumbum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

9 ** וישבו בני ישראל את נשי מדין ואת טפלהן ואת כל בהמתם ואת כל קנינם שבו: 9
10 ואת כל ערי מושבתם ואת כל טירתם שרפו באש: 10
11 ויקחו את כל השלל ואת כל המלקוח באדם ובבהמה: 11
12 ויביאו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל עדת בני ישראל את השבי ואת המלקוח ואת השלל אל המחנה אל ערבת מואב אשר על ירדן יריחו: 12
13 ** ויצא משה ואלעזר הכהן וכל נשיאי העדה לקראתם אל מחוץ למחנה: 13
14 ויקצף משה על שרי החיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים מצבא המלחמה: 14
15 ויאמר אליהם משה החייתם כל נקבה: 15
16 הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם לסור מעל יהוה על דבר פעור ותהי המגפה בעדת יהוה: 16
17 ועתה הרגו כל זכר בטף וכל אשה ידעת איש למשכב זכר הרגו: 17
18 וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר חיו לכם: 18
19 ואתם חנו מחוץ למחנה שבעת ימים כל הרג נפש וכל נגע בחלל תתחטאו ביום השלישי וביום השביעי אתם ושביכם: 19
20 וכל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים וכל כלי עץ תתחטאו: 20
21 ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת התורה אשר צוה יהוה את משה: 21
22 אך את הזהב ואת הכסף את הנחשת את הברזל את הבדיל ואת העפרת: 22

VERSIO SAMARITANA.

9 ** ושבו בני ישראל את נשי מדין ואת טפלהם ואת כל בהמתם ואת כל 9
10 קנינם שבו: ואת כל ערי מושבתם ואת כל טירתם שרפו באש: 10
11 ויקחו את כל השלל ואת כל המלקוח באדם ובבהמה: 11
12 ויביאו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל עדת בני ישראל את השבי ואת 12
המלקוח ואת השלל אל המחנה אל ערבת מואב אשר על ירדן יריחו:
13 ** ויצא משה ואלעזר הכהן וכל נשיאי העדה לקראתם אל מחוץ למחנה: 13
14 ויקצף משה על שרי החיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים מצבא 14
המלחמה:
15 ** ויאמר אליהם משה החייתם כל נקבה: 15
16 הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם לסור מעל יהוה על דבר פעור 16
ותהי המגפה בעדת יהוה:
17 ועתה הרגו כל זכר בטף וכל אשה ידעת איש למשכב זכר הרגו: 17
18 וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר חיו לכם: 18
19 ואתם חנו מחוץ למחנה שבעת ימים כל הרג נפש וכל נגע בחלל תתחטאו 19
ביום השלישי וביום השביעי אתם ושביכם:
20 וכל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים וכל כלי עץ תתחטאו: 20
21 ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת התורה 21
אשר צוה יהוה את משה:
22 * אך את הזהב ואת הכסף את הנחשת את הברזל את הבדיל ואת העפרת: 22

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et captivas abduxerunt filii Iſrael mulieres Madian, & parvulos eorum, et omnia jumenta eorum, & omnem ſubſtantiam eorum depræda ti ſunt. Omnes quoque urbes eorum cum habitationibus eorum, & omnes arces eorum, igne combuſſerunt. Ceperuntque omnia ſpolia, & omnem prædam, tam de hominibus quàm de jumentis, Et adduxerunt ad Moſen, & ad Eleazarum ſacerdotem, & ad univerſam congregationem filiorum Iſrael, captivos, & prædam, et ſpolia in caſtra ad vallē Moab quæ eſt juxta Jordanem Jericho. Egreſſúſque eſt Moſes, & Eleazar ſacerdos, & omnes principes congregationis in occurſum eorum extra caſtra. Iratúſque eſt Moſes in præfectos exercitûs, chiliarchos, et centuriones revertentes de militia belli. Dixitque eis Moſes, Quare conſervâſtis omnes fœminas? Illæ, illæ fuerunt filiis Iſrael per verbum Bilaam in occaſionē prævaricationis adverſùs Dominum in cauſa Phogor, unde facta eſt plaga in congregatione Domini. Nunc autem occidite omnē maſculum inter parvulos: omnem quoque mulierem quæ cognovit virum concubitu maſculi, occidite. Omnes verò parvulas ex mulieribꝰ quæ non cognoverunt concubitum maſculi, conſervate vobis. Vos autem caſtrametamini extra caſtra ſeptē diebus: Quicunque occiderit animam, et quicunque tetigerit cadaver, expiabitis vos die tertio, & die ſeptima; vos, & captivitas veſtra. Omne quoque veſtimentum, & omnia vaſa pelliſcea, omne etiam opus ex capris, & omnia vaſa lignea, expiabitis. Poſteà dixit Moſes Eleazaro ſacerdoti, Dic viris militiæ qui iverunt ad bellum, Hoc eſt præceptum legis quam præcepit Dominus. Sanè aurum, & argentum, & æs, & ferrum, & ſtannum, & plumbum;

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 ** وسبي بنو اسرائيل نساء مديان واطفالهم * وجميع بهائمهم * وسواسيهم * وابارهم غنموه * وجميع 9
10 قراهم مع مساكنهم وقصورهم احرقوها بالنار * واخذوا جميع السلب والغي من الناس والبهايم 10
11 * وجاوا الى موسي والعازار الامام وجماعة بني اسرائيل بالسبي والغي والنهب الى المعسكر الى بيدا 11
12 ماب التي على اردن ريحا * فخرج موسي والعازار الامام واشراف الجماعة للقايهم الى خارج المعسكر 12
13 * وسخط موسي على الموكلين بالجيش رواسا الالاف * ورواسا المينن * وقال لهم موسي * هل 13
14 ابقيتم كل انثي * اليس هن كن مطغيات لبني اسرائيل بقول بلعام حتي اوقعوا نكثا 14
15 بالله بسبب فغور * فحل الوبا بجماعة الله * فالان اقتلوا كل ذكر من الاطفال * وكل 15
16 امراة عرفت مضاجعة الرجل * وساير اطفال النساء اللواتي لم يعرفن مضاجعة الرجال 16
17 استبقوهن لكم * وانتم فاقيموا في خارج المعسكر سبعة ايام كل من قتل نفسا * وكل من دنا 17
18 بقتيل * وليتذكوا في اليوم الثالث وفي اليوم السابع * انتم وسبيكم * وكل ثوب * وانية من 18
19 جلود * ومعمول من المعزي * وانية حسب دكوه * ثم قال العازار الامام للرجال العزاة الجايين 19
20 من الحرب * هذا رسم السريعة التي امر الله بها موسي * اما الذهب * والفضة * والنحاس * والحديد * 20
21 والقلعي * والاسرب * 21
22 Et captivas duxerunt filii Iſrail mulieres Median, & infantes eorum; & cuncta jumenta eorum, & armenta eorum, & ſupellectilem eorum, deprædati ſunt. Et urbes eorum, cum habitaculis eorum, & arcibus eorum, exuſſerunt igni. Et acceperunt omnem prædam & ſpolia, tam hominū quàm jumentorum, Et venerunt ad Muſam & Elazar ſacerdotem, & cœtum filiorum Iſrail cum captivitate & ſpoliis & prædâ, ad caſtra in deſertum Moab quod eſt ſecus Jordanem Riha. Et egreſſi ſunt Muſa & Elazar ſacerdos, ac principes populi in occurſum eorum extra caſtra. Iratuſque eſt Muſa contra præfectos exercitûs, capita millenorum, & capita centenorum. Et ait illis Muſa, Annon ſervâſtis omnem fœminam? Nonne ipſæ fuerunt ſeductrices filiorum Iſrail, ſuadente Bilaam, ita ut commiſerint prævaricationem in Deum propter Phegor, & graſſata ſit peſtis in congregatione Dei? Ergò interficite omnem maſculum ex infantibus, & omnē mulierē quæ agnovit accubitum viri. Omnes verò puellas mulierum quæ non noverunt accubitum virorum, ſervate vobis. Et vos commoramini extra caſtra ſeptem diebus, omnis qui occîdit animam, & omnis qui tetigit occîſum, & expientur in die tertio et in die ſeptimo: Vos ac prædam veſtram, Omnemque veſtem, ac vaſa coriacea, & confectum ex pilis caprarum, & vaſa lignea, expiate illa. Dixit etiam Elazar ſacerdos hominibus bellatoribus venientibus ex prælio; Iſtud eſt mandatum legis quam præcepit Deus Muſæ. Aurum quidem & argentum, & æs, ac ferrum, atque plumbum, ac ſtannum,

ספר במדבר: לא

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp: Cum Translatione LATINA.

ignem in facietis transire ignem in ingredietur quod verbum Omne

23 כָּל־דָּבָר אֲשֶׁר־יָבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ

quod omne &: purificabitur separationis aquis in Veruntamen mundabitur &

וְטָהֵר אַךְ בְּמֵי נִדָּה יִתְחַטָּא וְכֹל אֲשֶׁר

lavabitis Et aquis in facietis transire ignem in ingredietur nō

24 לֹא־יָבֹא בָּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמָּיִם: וְכִבַּסְתֶּם

intrabitis postea & 3 eritis mundi & septima die in vestra vestimenta

בִּגְדֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וּטְהַרְתֶּם וְאַחַר תָּבֹאוּ

: dicendo Moseh ad DOMINUS dixit Et castrametationem ad

25 אֶל־הַמַּחֲנֶה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

tu animali in & homine in captivitatem capturæ caput Tolle

26 שָׂא אֵת רֹאשׁ מַלְקוֹחַ הַשְּׁבִי בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה אַתָּה

dimidiabis Et caetus patrum capita & sacerdos Elhazar &

27 וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְרָאשֵׁי אָבוֹת הָעֵדָה: וְחָצִיתָ

exercitum ad exeuntes bellum capessentes inter capturam

אֶת־הַמַּלְקוֹחַ בֵּין תֹּפְשֵׂי הַמִּלְחָמָה הַיֹּצְאִים לַצָּבָא

à DOMINO censum facies levare Et caetum omnem inter &

28 וּבֵין כָּל־הָעֵדָה: וְהֵרַמְתָּ מֶכֶס לַיהוָה מֵאֵת

animam unam exercitum ad egredientibus belli viris

אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיֹּצְאִים לַצָּבָא אֶחָד נֶפֶשׁ

è & asinis ex & bove è & homine ex : quingentis è

מַחֲמֵשׁ הַמֵּאוֹת מִן־הָאָדָם וּמִן־הַבָּקָר וּמִן־הַחֲמֹרִים וּמִן־

sacerdoti Elhazar dabis & capietis eorum medio de Et pecore

29 הַצֹּאן: מִמַּחֲצִיתָם תִּקָּחוּ וְנָתַתָּה לְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן

Israel filiorum dimidio è Et DOMINI elevationem

30 תְּרוּמַת יְהוָה: וּמִמַּחֲצִת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל

homine ex quinquaginta è apprehensum unum capies

תִּקַּחְתִּי אֶחָד מִן־חֲמִשִּׁים מִן־הָאָדָם

: animali omni ex pecore è & asinis ex bove ex

מִן־הַבָּקָר מִן־הַחֲמֹרִים וּמִן־הַצֹּאן מִכָּל־הַבְּהֵמָה

tabernaculi custodiam custodientibus Levitis eos dabis &

וְנָתַתָּה אֹתָם לַלְוִיִּם שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן

quemadmodum sacerdos Elhazar & Moseh fecit Et Domini

31 יְהוָה: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר

residuum captura fuit Et Moseh Dominus præcepit

32 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיְהִי הַמַּלְקוֹחַ יֶתֶר

sexcenta pecus exercitus populus sunt prædati quam præda

הַבַּז אֲשֶׁר בָּזְזוּ עַם הַצָּבָא צֹאן שֵׁשׁ־מֵאוֹת

boves Et millia quinque & millia septuaginta & millia

33 אֶלֶף וְשִׁבְעִים אֶלֶף וַחֲמִשָּׁה אֲלָפִים: וּבָקָר

unus asini Et millia septuaginta & duo

34 שְׁנַיִם וְשִׁבְעִים אָלֶף: וַחֲמֹרִים אֶחָד

quæ mulieribus è hominis anima Et millia sexaginta &

35 וְשִׁשִּׁים אָלֶף: וְנֶפֶשׁ אָדָם מִן־הַנָּשִׁים אֲשֶׁר

triginta & duæ anima omnis masculi coitum cognoverunt non

לֹא־יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר כָּל־נֶפֶשׁ שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים

millia

אָלֶף:

23 Et omne quod potest transire per flammas, igne purgabitur. Quidquid autem ignem non potest sustinere, aquâ expiationis sanctificabitur. Et lavabitis vestimenta vestra die septimo, & purificati posteà castra intrabitis. Dixit quoque Dominus ad Moysen, Tollite summam eorū quæ capta sunt, ab homine usq; ad pecus, tu & Eleazar sacerdos & principes vulgi. Dividésq; ex æquo prædam, inter eos qui pugnaverunt egressíque sunt ad bellum, & inter omnē reliquam multitudinem. Et separabis partem Domino ab his qui pugnaverunt & fuerunt in bello, unam animam de quingentis, tam ex hominibus quàm ex bobus & asinis & ovibus. Et dabis eam Eleazaro sacerdoti, quia primitiæ Domini sunt. Ex media quoque parte filiorum Israel accipies quinquagesimum caput hominum, & boum, & asinorum, & ovium, cunctorum animantium, & dabis ea Levitis, qui excubāt in custodiis tabernaculi Domini. Fecerúntq; Moyses & Eleazar, sicut præceperat Dominus. Fuit autem præda, quam exercitus ceperat, ovium sexcenta septuaginta quinq; millia. Boum septuaginta duo millia. Asinorum sexaginta millia & mille. Animæ hominum sexûs fœminei, quæ non cognoverant viros, triginta duo millia.

23 Πᾶν πρᾶγμα ὃ διελεύσεται ἐν πυρί, καὶ καθαρισθήσεται, ἀλλ' ἢ τῷ ὕδατι τῷ ἁγνισμῷ ἁγισθήσεται· καὶ πάντα (τ) ὅσα ἐὰν μὴ διαπορεύηται διὰ πυρός, (υ) διελεύσεται δι' ὕδατος. Καὶ πλυνεῖς τὰ ἱμάτια τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ καθαρισθήσῃ· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ 24 εἰς τὴν παρεμβολήν. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάβε τὸ κεφάλαιον τῶν σκύλων τῆς αἰχμαλωσίας ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους σὺ καὶ 26 Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῆς συναγωγῆς. Καὶ διελεῖτε τὰ σκύλα ἀναμέσον τῶν πολεμισῶν τῶν (φ) ἐκπεπορευμένων εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἀναμέσον πάσης συ- 27 ναγωγῆς. Καὶ ἀφελεῖτε (χ) τέλος κυρίῳ παρὰ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμισῶν τῶν (ψ) ἐκπεπορευμένων εἰς τὴν παράταξιν, μίαν ψυχὴν ἀπὸ πεντακοσίων, ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ὄνων. καὶ ἀπὸ 28 τῶν ἡμίσεις αὐτῶν λήψεσθε. Καὶ δώσεις 29 Ἐλεάζαρ τῷ ἱερεῖ τὰς ἀπαρχὰς κυρίῳ. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους τῶν υἱῶν 30 Ἰσραὴλ λήψῃ ἕνα (ω) ἀπὸ πεντήκοντα ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ὄνων, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν· καὶ δώσεις αὐτὰ τοῖς Λευίταις τοῖς φυλάσσουσι τὰς φυλακὰς ἐν τῇ 31 σκηνῇ κυρίου. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ ἐγένηθη τὸ πλεόνασμα τῆς προνομῆς ὃ (α) προενόμευσαν οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ, ἀπὸ τῶν προβάτων, ἑξακόσιαι χιλιάδες καὶ (β) 33 ἑβδομήκοντα καὶ πέντε χιλιάδες· Καὶ βόες, δύο καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες· 34 (γ) Καὶ ὄνοι, μία καὶ ἑξήκοντα χι- 35 λιάδες· Καὶ ψυχαὶ ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν γυναικῶν αἳ οὐκ ἔγνωσαν κοίτῃ ἀνδρὸς, (δ) πᾶσαι ψυχαὶ, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες.

Omnis res, quæ pertransibit 23
in (c) igni; & mundabitur;
sed & aquâ purificationis pu-
rificabitur. Et omnia quæ-
cunque non transeunt per
ignem, transibunt per aquam.
Et lavabitis vestimenta die se- 24
ptimâ; & mundabimini: &
post hæc ingrediemini in ca-
stra. Et locutus est Dominus 25
ad Moysen, dicens; Accipe 26
(f) caput spoliorum captivita-
tis ab homine usque ad pecus,
tu & Eleazar sacerdos, &
principes familiarum synago-
gæ. Et dividetis spolia inter 27
bellatores, qui processerunt in
aciem, & inter omnem syna-
gogam. Et demetis tribu- 28
tum Domino ab hominibus bel-
latoribus, qui processerunt
in aciem, unam animam de
quingentis, ex hominibus, & ex
pecoribus, & ex bobus, &
ex ovibus, & ex asinis: et
de dimidio eorum sumetis.
Et dabis Eleazaro sacerdoti 29
primitias Domini. Et de 30
dimidio quod filiorum Isra-
el, sumes unum de quin-
quaginta, ex hominibus, et ex
bobus, et ex ovibus, et ex asinis,
et ex omnibus pecoribus. Et
dabis ea Levitis custodienti-
bus custodias in tabernacula
Domini. Et fecit Moyses, & 31
Eleazar sacerdos; sicut præ-
cepit Dominus Moysi. Et 32
fuit abundantia præda, quam
prædati sunt viri bellatores,
ex ovibus, sexcenta millia,
& septuaginta, & quinque
millia. Et boves, duo & 33
septuaginta millia. Et asini 34
unum et sexaginta millia. Et 35
animæ hominum ex mulie-
ribus, quæ non noverunt con-
cubitum viri, omnes animæ
duo & triginta millia.

MS.A. (τ) ὅσα μὴ διαπορεύεται (υ) * οὐ διελεύσεται (φ) ἐκπορευομένων (χ) τὸ τέλος (ψ) ἐκπορευομένων (ω) ἀπὸ τῶν πενήκοντα (α) ἐπρονόμευσαν (β) ἑβδομήκοντα χιλιάδες καὶ πεντακισχίλια· Καὶ βοῶν, δύο (γ) Καὶ ὄνων, (δ) πᾶσαι ψυχαὶ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et quicquid ingreditur fornacem, tra- 23
ducite per ignem, & mundabitur: &
aquam asperſionis ſpargite ſuper illud.
Quicquid autem non tranſit per ignem,
immergite in aquas. Et abluite veſti- 24
menta veſtra in die ſeptimo, & mun-
dabimini, ac tunc ingredimini in ca-
ſtra. Locutúſque eſt Dominus cum 25
Moſe, & dixit ad eum; Cape cenſum 26
ſpoliorum & prædæ, tam hominum quàm
jumentorum, tu, & Eliazar ſacerdos, &
principes patrum congregationis. Et 27
dividite ſpolia inter viros bellatores qui
egreſſi ſunt in prælium, & inter totū cœ-
tū. Et ſeparate vectigal Dño à viris belli- 28
geris qui egreſſi ſunt in prælio, & ab uni-
verſa congregatione, *nempe* animam unam
ex quinquaginta, tam ex hominibus, quàm 29
ex bobus, & aſinis, & ovibus. *** Et ex 30
portione eorum tolle unum ex quin-
quaginta, tam ex hominibus, quàm
bobus, & aſinis, & ovibus, omnique
jumento: & da ea Levitis qui cu-
ſtodiunt cuſtodiam tabernaculi Domi-
ni. Fecit itaque Moſes & Eliazar 31
ſacerdos quemadmodum præcepit Do-
minus Moſi. Fuerunt autem ſpolia & 32
præda quam diripuerunt populus &
exercitus, ovium ſexcenta ſeptuaginta
quinque millia: Et boum, ſeptuagin- 33
ta duo millia: Et aſinorum, ſexaginta 34
unum millia. Animæ verò hominum
ex mulieribus quæ non noverant con-
cubitum marium, omnes animæ fue- 35
runt, triginta duo millia.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

כֹּל מִדְּעָם דְּמַעֲל בְּנוּרָא 23
תַּעֲבְרוּנֵיהּ בְּנוּרָא וְיִדְכֵּי בְּרַם
בְּמֵי אַדּוֹיוּתָא יִתְדֵּי וְכֹל דִּי לָא
מַעֲל בְּנוּרָא תַּעֲבְרוּנֵיהּ
בְּמַיָּא: וְתִחְוֹרוּן לְבוּשׁוֹכְיכוֹן בְּיוֹמָא 24
שְׁבִיעָאָה וְתִדְכְּיוּן וּבְרַתְר כֵּן
תֵּעֲלוֹן לְמַשְׁרִיתָא: וַאֲמַר יְיָ 25
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: קְבֵיל יָת 26
חוּשְׁבַּן דַּבְרַת שְׁבְיָא בַּאֲנָשָׁא
וּבִבְעִירָא אַתְּ וְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא
וְרֵישֵׁי אֲבָהָת כְּנִשְׁתָּא: וְתִפְלַג 27
יָת דְּבַרְתָּא בֵּין גַּבְרֵי מְנִיחֵי
קְרָבָא דְּנָפְקוּ לְחֵילָא וּבֵין
כָּל כְּנִשְׁתָּא: וְתַפְרֵשׁ נְסִיבָא 28
קֳדָם יְיָ מִן גַּבְרֵי מְנִיחֵי קְרָבָא
דְּנָפְקוּ לְחֵילָא חַד נַפְשָׁא
מֵחֲמֵשׁ מְאָה מִן אֲנָשָׁא
וּמִן תּוֹרֵי וּמִן חֲמָרֵי וּמִן עָנָא:
מִפַּלְגוּתְהוֹן תִּסְבּוֹן וְתִתֵּן 29
לֶאֱלְעָזָר כַּהֲנָא אַפְרָשׁוּתָא
קֳדָם יְיָ: וּמִפַּלְגוּת בְּנֵי 30
יִשְׂרָאֵל תִּסַּב חַד דְּיַתְחַד
מִן חַמְשִׁין מִן אֲנָשָׁא מִן
תּוֹרֵי מִן חֲמָרֵי וּמִן עָנָא
מִכָּל בְּעִירָא וְתִתֵּן יַתְהוֹן
לְלֵוָיֵא נָטְרֵי מַטְרַת מַשְׁכְּנִי 31
יְיָ: וַעֲבַד מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא
כְּמָא דִּי פַקֵּד יְיָ יָת מֹשֶׁה:
וַהֲוָת דְּבַרְתָּא שְׁאָר בִּזְתָא דִּי 32
בְזוֹ עַמָּא דִּי נְפָקוּ לְחֵילָא
עָנָא שִׁית מְאָה וְשַׁבְעִין וְחַמְשָׁא
אַלְפִין: וְתוֹרֵי שְׁבַעִין וְחַרְתִין 33
אַלְפִין: וְחַמְרֵי שִׁתִּין וְחַד אַלְפִין: 34
וְנַפְשָׁא דְאֲנָשָׁא מִן 35
נְשַׁיָּא דִּי לָא יְדָעָא מִשְׁכַּב
דְּכוּרָא כָּל נַפְשָׁא תְּלָתִין וְתַרְתִּין
אַלְפִין:

Et quicquid potest transire per ignem, transferetis per ignem, et mundabitur; veruntamen aqua aspersionis aspergetur: & omne quod non potest intrare in ignem, transferetis per aquam. Et lavabitis vestimenta vestra in die septimo, & mundabimini: & postea intrabitis in castra. Dixitque Dominus ad Moysen dicens. Tolle summam prædæ captivitatis, ab homine usque ad pecus: tu & Eleazar sacerdos, & principes patrum congregationis. Et divides prædam inter viros bellatores, qui egressi sunt in exercitum: & inter omnem congregationem. Et separabis partem coram Domino, à viris bellatoribus qui egressi sunt ad exercitum, unam animam de quingentis: de hominibus, & de bobus, & de asinis, et de ovibus. De medietate eorum tolletis: & dabis Eleazaro sacerdoti, primitias coram Domino. Et de media parte filiorum Israel tolles unum de quinquaginta, ex hominibus & ex bobus, ex asinis & ex ovibus, & ex omni jumento: & dabis ea Levitis custodientibus custodiam tabernaculi Domini. Fecitque Moyses & Eleazar sacerdos, sicut præceperat Dominus Moysi. Fuitque præda & reliqua spolia, quæ populus qui egressi sunt in prælium expoliaverant, ovium sexcenta septuaginta quinque millia. Et boum septuaginta duo millia. Et asinorum unum & sexaginta millia. Et animæ hominum, ex mulieribus quæ non cognoverant concubitum masculi, omnes animæ triginta duo millia.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET SAM. VER. Translatio Latina.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*فكل شي يمكن ان يدخل منه النار اجيروه في النار فيطهر * وليذك ايضا بماء المصح * وكل ما لا يدخل في النار اجيروه في الماء * واغسلوا ثيابكم في اليوم السابع واطهروا * وبعد ذلك تدخلون الي العسكر * ثم قال الله لموسي تكلما * ارفع جملة ما في السبي من الناس والبهايم * انت والعاراز الامام * ورؤساء الجماعة * واقسم ذلك بين اهل الحرب الخارجين للغزو * وبين سايرِ الجماعة * وارفع مكسا لله من اهل الحرب الذين خرجوا للغزو * راسا واحدا من كل خمس مايَة من الناس * والبقر * والحمير * والغنم * خذوا ذلك من قسمهم رفيعة لله * وارفعوا ذلك الي العاراز الامام * وخذوا من قسم بني اسرايل واحدا من خمسين من الناس * والبقر * والحمير * والغنم * وسايرِ البهايم * وارفع ذلك الي اللاويين حافظي حفظ مسكن الله * ففعل موسي والعاراز الامام كما امر الله موسي * فكان الفي جملة الغنمة التي غنمها قوم الغزو * عدد الغنم منه سبعماية الف وخمسة وسبعون الفا * وعدد البقر اثنان وسبعون الفا * وعدد الحمير احد وستون الفا * ومن الناس من النساء اللواتي لم يعرفن مضاجعة الرجال اثنان واربعون الفا *

Et omne quod potest transire per ignem; traducite illud in ignem, & purgabitur; & expietur etiam aquâ aspersionis. Et omne quod non ingreditur in ignē, traducite per aquam. Et lavate vestimenta vestra die septimâ, & mundamini, & postea ingrediemini ad copias. Deinde dixit deus Musæ sermonem, Tolle summam verum quæ sunt in præda, hominum & jumentorum, tu, et Elazar sacerdos, & principes congregationis: Et divide illas inter eos qui exierunt ad prælium, & inter totum cœtum. Et tolle vectigal Deo à bellatoribus qui exierunt ad pugnam, caput unum ex quingentesimo quoque, tam ex hominibus, quàm bobus, & asinis, & ovibus. Accipite ea ex sorte eorum in oblationem Deo, & tollite illa ad Elazar sacerdotem. Et accipite de sorte filiorum Israil unum ex quinquaginta, tam ex hominibus, quàm bobus, & asinis, atque ovibus, & reliquis jumentis; & tolle hæc ad Levitas custodientes custodiam habitaculi Dei. Fecerunt itaque Musa & Elazar sacerdos sicuti præcepit Deus Musæ. Fuerunt quoque spolia, summa prædæ quam deprædati sunt homines prælii, numerus quidem ovium ex illis spoliis, sexcenta millia & septuaginta quinque millia: Et numerus boum, septuaginta duo millia: Et numerus asinorum, sexaginta & unum millia. Ex hominibus verò, nempe mulieribus quæ non noverunt accubitum virorum, triginta duo millia.

ספר במדבר: לא

pecudum numerus, *exercitum in egredientium* portionis dimidium fuit Et

36 וַתְּהִי הַמֶּחֱצָה חֵלֶק הַיֹּצְאִים בַּצָּבָא מִסְפַּר הַצֹּאן
, millia septem & , millia triginta & , millia trecenta

שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּשְׁבַעַת אֲלָפִים
, pecore è Domino census fuit Et .quingentæ &

37 וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: וַיְהִי הַמֶּכֶס לַיהוָה מִן־הַצֹּאן
.millia triginta & sex , boves Et .septuaginta & , quinque , sexcentæ

38 שֵׁשׁ מֵאוֹת חֲמֵשׁ וְשִׁבְעִים: וְהַבָּקָר שְׁתִּים וּשְׁלֹשִׁים אָלֶף
, asini Et .septuaginta & duo , Domino eorum census Et

39 וּמִכְסָם לַיהוָה שְׁנַיִם וְשִׁבְעִים: וַחֲמֹרִים
unus , Domino eorū census Et .quingenti & millia triginta

שְׁלֹשִׁים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וּמִכְסָם לַיהוָה אֶחָד
eorū census &: millia sedecim *hominis* animæ Et .sexaginta &

40 וְשִׁשִּׁים: וְנֶפֶשׁ אָדָם שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה אֶלֶף וּמִכְסָם
censum Moseh dedit Et .animæ triginta & duæ , Domino

41 לַיהוָה שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים נָפֶשׁ: וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת־מֶכֶס
præcepit quemadmodum , sacerdoti Elhazar Domini *elevationis*

תְּרוּמַת יְהוָה לְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר צִוָּה
dimidiavit quod , Israel filiorum dimidio è Et .Moseh Dominus

42 יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וּמֵחֲצִית בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָצָה
cætus dimidium fuit Et .*militantibus* viris à Moseh

43 מֹשֶׁה מִן־הָאֲנָשִׁים הַצֹּבְאִים: וַתְּהִי מֶחֱצַת הָעֵדָה
septem , millia triginta & , millia trecenta , *pecore* è

מִן־הַצֹּאן שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף שִׁבְעַת
.millia triginta & sex , boves Et .quingentæ & , millia

44 אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: וּבָקָר שְׁשָׁה וּשְׁלֹשִׁים אָלֶף:
hominis animæ Et .quingenti & , millia triginta , asini Et

45 וַחֲמֹרִים שְׁלֹשִׁים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: וְנֶפֶשׁ אָדָם
46 Israel filiorum dimidio è Moseh *cepit* Et .millia sedecim

שִׁשָּׁה עָשָׂר אָלֶף: וַיִּקַּח מֹשֶׁה מֶחֱצַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
: *animali* ex & , *homine* ex quinquaginta è *unum* *detentum*

47 אֶת־הָאֶחָז אֶחָד מִן־הַחֲמִשִּׁים מִן־הָאָדָם וּמִן־הַבְּהֵמָה
,Domini tabernaculi custodiam custodientibus Levitis ea dedit &

וַיִּתֵּן אֹתָם לַלְוִיִּם שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן יְהוָה
accesserunt Et .Moseh Dominus præceperat quemadmodum

48 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיִּקְרְבוּ
, *millium principes* , *exercitus* millibus in qui , *visitati* Moseh ad

אֶל־מֹשֶׁה הַפְקֻדִים אֲשֶׁר לַאֲלָפֵי הַצָּבָא שָׂרֵי הָאֲלָפִים
tulerunt tui Servi : Moseh ad dixerunt Et .*centenorum* *principes* &

49 וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת: וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה עֲבָדֶיךָ נָשְׂאוּ
non &: nostra manu in qui *belli* virorum *caput*

אֶת־רֹאשׁ אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בְּיָדֵנוּ וְלֹא־
Domini *appropinquationem* *fecim°* *appropinquare* Et .*vir* *eo ex est desideratus*

50 נִפְקַד מִמֶּנּוּ אִישׁ: וַנַּקְרֵב אֶת־קָרְבַּן יְהוָה
infixorum , *brachiale* & , *periscelidem* , *auri* vas , invenit quod *vir*

אִישׁ אֲשֶׁר מָצָא כְּלִי־זָהָב אֶצְעָדָה וְצָמִיד טַבַּעַת
.*Domini* *facies ad* nostras animas super expiandū ad, *vulvæ* formā &, *tornatile*

עָגִיל וְכוּמָז לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵינוּ לִפְנֵי יְהוָה:
vas omne , *eis cum* à aurum sacerdos Elhazar & , Moseh *cepit* Et

51 וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת־הַזָּהָב מֵאִתָּם כָּל־כְּלִי
.operis

מַעֲשֶׂה:

Versio VULG. LAT.

36 Datáque est media pars his qui in prælio fuerant, ovium, trecenta triginta septé millia quingentæ. E quibus
37 in partem Domini supputatæ sunt oves sexcentæ septuaginta quinque. Et
38 de bobus triginta sex millibus, boves septuaginta & duo. De asinis triginta
39 millibus quingentis, asini sexaginta unus. De animabus hominum sedecim
40 millibus, cesserunt in partem Domini triginta duæ
41 animæ. Tradiditq; Moyses numerum primitiarum Domini Eleazaro sacerdoti, sicut fuerat ei imperatũ
42 Ex media parte filiorum Israel, quam separaverat his qui in prælio fuerant
43 De media verò parte quæ contigerat reliquæ multitudini, id est, de ovibus trecentis triginta septem mil-
44 libus quingentis, Et de bo-
45 bus triginta sex millibus. Et de asinis triginta milli-
46 bus quingentis, Et de ho-
minibus sedecim millibus
47 Tulit Moyses quinquagesimum caput, & dedit Levitis, qui excubabant in tabernaculo Domini, sicut
48 præceperat Dominꝰ. Cúmque accessissent principes exercitûs ad Moysen, & tribuni, centurionésque, dixerunt; Nos servi tui recensuimus numerũ pugnatorum, quos habuimus sub manu nostra: & ne unus
50 quidem defuit. Ob hanc causam offerimus in donariis Domini singuli quod in præda auri potuimus invenire, periscelides & armillas, annulos & dextralia, ac murænulas, ut depreceris pro nobis Dominum.
51 Susceperúntque Moyses & Eleazar sacerdos, omne aurum in diversis speciebus,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

36 Καὶ ἐχωρίσθη τὸ ἡμίσεμα ἢ μερὶς τῶν (ε) ἐκπορευομένων εἰς τὸν πόλεμον ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προβάτων, (ζ) τριακόσιαι καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακισχίλια καὶ πεντακόσια. Καὶ ἐγένετο
37 τὸ τέλος κυρίῳ ἀπὸ τῶν προβάτων,
38 ἑξακόσιαι ἑβδομήκοντα πέντε. Καὶ βόες, ἓξ καὶ τριάκοντα χιλιάδες, καὶ τὸ
39 τέλος κυρίῳ, δύο καὶ ἑβδομήκοντα. Καὶ ὄνοι, τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι, ᾧ τὸ τέλος κυρίῳ, ἓξ καὶ ἑξή-
40 κοντα. Καὶ ψυχαὶ ἀνθρώπων, (η) ἑκκαίδεκα χιλιάδες, καὶ τὸ τέλος αὐτῶν
41 κυρίῳ, δύο καὶ τριάκοντα ψυχαί. Καὶ ἔδωκε Μωυσῆς τὸ τέλος κυρίῳ τὸ ἀφαίρεμα τῷ Θεῷ Ἐλεάζαρ τῷ ἱερεῖ, (θ) καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ.
42 Ἀπὸ τοῦ ἡμισέματος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, οὓς διεῖλε Μωυσῆς ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν. Καὶ ἐγένετο τὸ ἡ-
43 μίσεμα (ι) ἀπὸ τῆς συναγωγῆς ἀπὸ τῶν προβάτων, (κ) τριακόσιαι καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακισχίλια ᾧ πεν-
44 τακόσια· Καὶ βόες, ἓξ καὶ τριάκοντα
45 χιλιάδες· Ὄνοι, τριάκοντα χιλιάδες
46 καὶ πενταχόσιοι· Καὶ ψυχαὶ ἀνθρώ-
47 πων, ἓξ καὶ δέκα χιλιάδες. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ ἡμισέμα(ο)τος τῶν υἱῶν (λ) Ἰσραὴλ τὸ ἓν ἀπὸ τῶν πεντήκοντα, ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς Λεύίταις τοῖς φυλάσσουσι τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ
48 Μωυσῆ. Καὶ προσῆλθον πρὸς Μωυσῆν πάντες οἱ καθεσταμένοι εἰς τὰς χιλιαρχίας τῆς δυνάμεως, χιλίαρχοι ᾧ ἑκατόν-
49 ταρχοι, καὶ εἶπαν πρὸς Μωυσῆν, Οἱ παῖδές σου εἰλήφασι τὸ κεφάλαιον τῶν ἀνδρῶν τῆς πολεμιστῶν τῶν (μ) παρ' ἡμῖν, ᾧ οὐ διαπεφώνηκεν ἀπ' αὐτῶν οὐδὲ εἷς.
50 Καὶ προσενηνόχαμεν τὸ δῶρον κυρίῳ, ἀνὴρ ὃ εὗρε σκεῦος (ν) χρυσοῦν ᾧ χλι-
51 σῶνα ᾧ φέλλιον ᾧ δακτύλιον ᾧ σκε-
λέξιον ᾧ ἐμπόλιον, ἐξιλάσασθαι περὶ ἡμῶν ἔναντι κυρίου. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ᾧ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρ' αὐτῶν πᾶν σκεῦος εἰργασμένον.

MS.A. (ε) ἐκπορδυομένων (ζ) τριακόσιαι χιλιάδες ᾧ τριάκοντα χιλιάδες ᾧ ἑπτακισχίλια (η) ἓξ ᾧ δέκα (θ) καθάπερ (ι) τὸ ἥ (κ) τριακόσιαι χιλιάδες ᾧ τριάκοντα χιλιάδες (λ) Ἰσραὴλ ἓν ἀπὸ (μ) παρ' ἡμῖν, (ν) χρυσοῦν χλιδῶνα ᾧ φέλιον

Et fuit dimidium, pars eorum qui processerunt in prælium, ex numero ovium, trecenta & triginta millia & septem millia, & quingentæ. Et fuit tributum Domino ex ovibus, sexcentæ septuaginta quinque. Et boves, sex & triginta millia; & tributum Domino, duo & septuaginta. Et asini, triginta millia & quingenti; et tributum Domino, unus & sexaginta. Et animæ hominum, sex & decem millia; et tributum eorum Domino, duæ & triginta animæ. Et dedit Moyses tributum Domino, demptionem Dei, Eleazaro sacerdoti; sicut præcepit Dominus Moysi. De dimidio filiorum Israel, quos distinxit Moyses à viris bellatoribus. Et fuit dimidium à synagoga, ex ovibus, trecenta & triginta millia, & septem millia & quingentæ: Et boves, sex & triginta millia: Asini, triginta millia & quingenti. Et animæ hominum, sex & decem millia. Et sumpsit Moyses ex dimidio, quod filiorum Israel, unum ex quinquaginta, ex hominibus, & ex pecoribus: & dedit ea Levitis custodientibus custodias tabernaculi Domini, quemadmodùm præcepit Dominus Moysi. Et accesserunt ad Moysen omnes qui constituti erant super millia virtutis, chiliarchi & centuriones: & dixerunt ad Moysen; Pueri tui acceperunt caput virorum bellatorum qui apud nos: & non dissonuit ex eis ullus. Et obtulimus munus Domino, vir, quod invenit, vas aureum, & torquem, & viriolam, & annulum, & dextrale, & catenulam, ad depropitiandum pro nobis ante Dominum. Et accepit Moyses, & Eleazar sacerdos aurum ab eis, omne vas factum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Fuit autem portio, prò parte eorum qui processerunt ad bellum, ovium trecenta triginta septem millia & quingentæ. Et fuit vectigal pro Domino, de ovibus sex millia septingentæ quinquaginta. De bobus autem, triginta sex millibus, vectigal Domini fuerunt, septingenti & viginti. Et de asinis, triginta millibus & quingentis, vectigal Domini, fuerunt sexcenti ac decem. Et de animabus hominum sexdecim millibus, vectigal Domini, fuerunt trecentæ ac viginti animæ. Deditque Moses vectigal separationis Domini Eliazar sacerdoti, quemadmodum præceperat Dominus Mosi. Ex portione filiorum Israel quam partitus fuerat inter eos Moses, à viris qui processerant ad bellum. Fuit autem portio congregationis, de ovibus, trecenta triginta septem millia & quingentæ. Boum verò, triginta sex millia. Et asinorum, triginta millia & quingenta. Et animarum hominum, sexdecim millia. Et accepit Moses ex portione filiorum Israel unum ex quinquaginta, tam ex hominibus quàm ex jumentis, dedítq; ea Levitis custodientibus custodiam tabernaculi Domini, quemadmodum præceperat Dominus Mosi. Accesserunt autem ad Mosen viri qui præfecti erant super millia exercitûs, *nempe* tribuni & centuriones; Et dixerunt ad Mosen, Servi tui recensuerunt viros exercitûs, belligeros qui nobiscum sunt, & non desideratur è nobis vir ullus. Et attulimus oblationem Domini quæ quisq; reperit, vasa aurea, periscelides, & dextralia, & annulos, & inaures, atque murenulas, ut veniam postularemus pro animabus nostris coram Domino. Accepit itaque Moses & Eliazar sacerdos aurum ab eis, omnia *scilicet*, vasa fabrefacta.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

36 וְהָוַת פַּלְגוּתָא חוּלָק גַּבְרַיָּא דִּי נְפָקוּ לְחֵילָא מִנַּן עָנָא תְּלָת מְאָה וּתְלָתִין וְשַׁבְעָא אַלְפִין
37 וְחַמֵּשׁ מְאָה: וְהָוַת נְסִיבָא קֳדָם יְיָ מִן עָנָא שִׁית מְאָה שְׁבְעִין וְחַמֵּשׁ:
38 וְתוֹרֵי תְּלָתִין וְשִׁתָּא אַלְפִין וְנְסִיבְהוֹן קֳדָם יְיָ שְׁבְעִין וְתַרְיִן:
39 וְחַמְרֵי תְּלָתִין וְחַמֵּשׁ מְאָה וְנְסִיבְהוֹן קֳדָם יְיָ שִׁתִּין וְחַד: וְנַפְשָׁא
40 דְּאֲנָשָׁא שִׁתָּא עֲסַר אַלְפִין וְנְסִיבְהוֹן קֳדָם יְיָ תְּלָתִין וְתַרְיִן נַפְשִׁין:
41 וְיָהַב מֹשֶׁה יָת נְסִיבָּ אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ לְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא כְּמָא דִּי
42 פַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וּמִפַּלְגוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי פְלַג מֹשֶׁה מִן גַּבְרַיָּא
43 דִּי נְפָקוּ לְחֵילָא: וַהֲוָת פַּלְגוּת כְּנִשְׁתָּא מִן עָנָא תְּלָת מְאָה
44 וּתְלָתִין וְשַׁבְעָא אַלְפִין וְחַמֵּשׁ
45 מְאָה: וְתוֹרֵי תְּלָתִין וְשִׁתָּא אַלְפִין
46 וְחַמְרֵי תְּלָתִין אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה
47 וְנַפְשָׁא דְּאֲנָשָׁא שִׁתָּא עֲסַר אַלְפִין
וְנְסִיב מֹשֶׁה מִפַּלְגוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
יָת דְּאִתְחַד חַד מִן חַמְשִׁין מִן
אֲנָשָׁא וּמִן בְּעִירָא וְיָהַב יָתְהוֹן
לְלֵיוָאֵי נָטְרֵי מַטְרַת מַשְׁכְּנָא דְּיְיָ
48 כְּמָא דִּי פַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וּקְרִיבוּ
לְוָת מֹשֶׁה דִּי מְמַנָּן עַל אַלְפֵי חֵילָא
49 רַבְּנֵי אַלְפִין וְרַבְּנֵי מְאָתָא: וַאֲמָרוּ
לְמֹשֶׁה עַבְדָךְ קַבִּילוּ יָת חוּשְׁבָּן
גַּבְּרֵי מְנִיחֵי קְרָבָא דִּי עִמָּנָא
50 וְלָא שְׁנָא מִנָּנָא אֱנָשׁ: וּקְרֵיבְנָא
יָת קֻרְבָּנָא קֳדָם יְיָ גְּבַר דִּי אַשְׁכַּח
מָאן דְּדַהֲב שֵׁירִין וְשִׁבְכִין עִזְקָן
קְדָשִׁין וּמָחוּךְ לְכַפָּרָא עַל נַפְשָׁתָנָא
51 קֳדָם יְיָ: וּנְסִיב מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר
כָּהֲנָא יָת דַּהֲבָא מִנְּהוֹן כָּל מָאן
דְּעוֹבְדָא:

Fuit autem numerus dimidiæ
partis, virorum qui egressi
sunt in exercitum: ovium
trecenta & triginta septem
millia & quingentæ. Et fuit
pars quæ assumpta est coram
Domino ex ovibus, sexcenta
& septuaginta & quinque. Et
boves fuerunt triginta sex
millia: & pars quæ assumpta
est corâ Domino, septuaginta
duo. Et asini triginta millia
& quingenti: & pars quæ ex
eis assumpta est coram Do-
mino, fuit sexaginta unus. Et
animæ hominum sedecim mil-
lia: & pars quæ assumpta est
coram Domino, fuit triginta
duæ animæ. Deditque Moyses
partem quæ separata est co-
ram Domino Eleazaro sacer-
doti: sicut præceperat Domi-
nus Moysi. Et de media parte
filiorum Israel, divisit Moyses
à viris qui egressi sunt in ex-
ercitum. Fuitq; dimidia pars
congregationis de ovibus,
trecenta & triginta & septem
millia,&quingentæ. Et boves,
triginta sex millia. Et asini,
triginta millia & quingenti.
Et animæ hominum, sedecim
millia. Et tulit Moyses de
media parte filiorum Israel
unum de quinquaginta, quod
assumptum est de hominibus
& pecoribus: & dedit ea Le-
vitis custodientibus custodiam
tabernaculi Domini; sicut præ-
ceperat Dominus Moysi. Ac-
cesseruntque ad Moysen illi
qui constituti erant super
millia exercitus, tribuni &
centuriones. Et dixerunt ad
Moysen; Servi tui susceper-
runt numerũ virorum pugna-
torum qui ierunt nobiscum:
& non defuit vir ex nobis.
Offerimusq; oblationem Do-
mini, quicunque invenit vas
aureum, periscelides & ar-
millas, annulos, & dextralia
ac murenulas: ad propitiandũ
coram Domino pro animabus
nostris. Tulitque Moyses &
Eleazar sacerdos aurum ex
eis, omne vas fabrefactum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

36 * וַיְהִי֙ מַחֲצִ֣ית֔ חֵ֖לֶק הַיֹּצְאִ֣ים בַּצָּבָ֑א מִסְפַּ֣ר הַצֹּ֗אן שְׁלֹשׁ־מֵא֤וֹת אֶ֙לֶף֙ וּשְׁלֹשִׁ֣ים אֶ֔לֶף וְשִׁבְעַ֥ת אֲלָפִ֖ים וַחֲמֵ֥שׁ מֵאֽוֹת׃
37 * וַיְהִ֣י הַמֶּ֗כֶס לַיְיָ֙ מִן־הַצֹּ֔אן שֵׁשׁ־מֵא֥וֹת וַחֲמִשִּׁ֖ים וְשִׁבְעָ֥ה מֵאֽוֹת׃
38 * וְהַבָּקָ֗ר שְׁלֹשִׁ֥ים אֶ֙לֶף֙ וְשִׁשָּׁ֣ת אֲלָפִ֔ים מִכְסָ֖ם לַיְיָ֑ שִׁבְעִ֥ים וּשְׁנָֽיִם׃
39 * וַחֲמֹרִ֗ים שְׁלֹשִׁ֥ים אֶ֙לֶף֙ וַחֲמֵ֣שׁ מֵא֔וֹת מִכְסָ֖ם לַיְיָ֑ שִׁשִּׁ֥ים וְאֶחָֽד׃
40 * וְנֶ֣פֶשׁ אָדָ֗ם שִׁשָּׁ֥ה עָשָׂ֙ר֙ אֶ֔לֶף מִכְסָ֖ם לַיְיָ֑ שְׁנַ֥יִם וּשְׁלֹשִׁ֖ים נָֽפֶשׁ׃
41 * וַיִּתֵּ֣ן מֹשֶׁ֗ה אֶת־מֶ֙כֶס֙ תְּרוּמַ֣ת לַיְיָ֔ לְאֶלְעָזָ֖ר הַכֹּהֵ֑ן כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְיָ֥ אֶת־מֹשֶֽׁה׃
42 ** וּמִבְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל אֲשֶׁ֤ר חָצָה֙ מֹשֶׁ֔ה מֵאֲנְשֵׁ֖י הַצָּבָֽא׃
43 * וַיְהִ֣י חֲצִ֣י הָעֵדָ֗ה מִן־הַצֹּ֙אן֙ שְׁלֹשׁ־מֵא֤וֹת אֶ֙לֶף֙ וּשְׁלֹשִׁ֣ים אֶ֔לֶף וְשִׁבְעַ֥ת אֲלָפִ֖ים וַחֲמֵ֥שׁ מֵאֽוֹת׃
44 * וְהַבָּקָ֗ר שְׁלֹשִׁ֥ים אֶ֙לֶף֙ וְשִׁשָּׁ֣ת אֲלָפִ֔ים וַחֲמֵ֥שׁ מֵאֽוֹת׃
45 * וַחֲמֹרִ֗ים שְׁלֹשִׁ֥ים אֶ֙לֶף֙ וַחֲמֵ֣שׁ מֵא֔וֹת וַחֲמִשִּׁ֖ים וְשִׁבְעָ֥ה מֵאֽוֹת׃
46 * וְנֶ֣פֶשׁ אָדָ֗ם שִׁשָּׁ֥ה עָשָׂ֙ר֙ אֶ֔לֶף וַחֲמֵ֥שׁ מֵא֖וֹת וְשִׁבְעִ֥ים וְשִׁבְעָֽה׃
47 * וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֗ה מִמֶּ֙חֱצִ֣ית֔ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל אֶת־אֶחָ֥ד אֶחָ֛ד מִן־הַחֲמִשִּׁ֖ים מִן־הָאָדָ֣ם וּמִן־הַבְּהֵמָ֑ה וַיִּתֵּ֣ן אֹתָ֔ם לַלְוִיִּ֖ם שֹׁמְרֵ֣י מִשְׁמֶ֣רֶת מִשְׁכַּ֣ן יְיָ֑ כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְיָ֥ אֶת־מֹשֶֽׁה׃
48 ** וַיִּקְרְב֣וּ אֶל־מֹשֶׁ֗ה הַפְקֻדִ֙ים֙ אֲשֶׁ֣ר לְאַלְפֵ֣י הַצָּבָ֔א שָׂרֵ֥י הָאֲלָפִ֖ים וְשָׂרֵ֥י הַמֵּאֽוֹת׃
49 * וַיֹּאמְר֣וּ אֶל־מֹשֶׁ֗ה עֲבָדֶ֙יךָ֙ נָשְׂא֣וּ אֶת־רֹ֣אשׁ אַנְשֵׁ֣י הַמִּלְחָמָ֔ה אֲשֶׁ֥ר בְּיָדֵ֖נוּ וְלֹא־נִפְקַ֥ד מִמֶּ֖נּוּ אִֽישׁ׃
50 * וַנַּקְרֵ֣ב אֶת־קָרְבַּ֣ן יְיָ֗ אִ֣ישׁ אֲשֶׁ֤ר מָצָא֙ כְּלִי־זָהָ֔ב אֲצָעָדָ֥ה וְצָמִ֖יד טַבַּ֣עַת עָ֑גִיל וְכוּמָז֔ לְכַפֵּ֥ר עַל־נַפְשֹׁתֵ֖ינוּ לִפְנֵ֥י יְיָֽ׃
51 * וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֗ה וְאֶלְעָזָר֙ הַכֹּהֵ֔ן אֶת־הַזָּהָ֖ב מֵאִתָּ֑ם כָּל־כְּלִ֖י מַעֲשֶֽׂה׃

VERSIO SAMARITANA.

36 * וַיְהִי֙ מַחֲצִ֣ית֔ חֵ֖לֶק הַיֹּצְאִ֣ים בַּצָּבָ֑א מִסְפַּ֣ר הַצֹּ֗אן שְׁלֹשׁ־מֵא֤וֹת אֶ֙לֶף֙ וּשְׁלֹשִׁ֣ים אֶ֔לֶף וְשִׁבְעַ֥ת אֲלָפִ֖ים וַחֲמֵ֥שׁ מֵאֽוֹת׃
37 * וַיְהִ֣י הַמֶּ֗כֶס לַיְיָ֙ מִן־הַצֹּ֔אן שֵׁשׁ־מֵא֥וֹת וַחֲמִשִּׁ֖ים וְשִׁבְעָ֥ה מֵאֽוֹת׃
38 * וְהַבָּקָ֗ר שְׁלֹשִׁ֥ים אֶ֙לֶף֙ וְשִׁשָּׁ֣ת אֲלָפִ֔ים מִכְסָ֖ם לַיְיָ֑ שִׁבְעִ֥ים וּשְׁנָֽיִם׃
39 * וַחֲמֹרִ֗ים שְׁלֹשִׁ֥ים אֶ֙לֶף֙ וַחֲמֵ֣שׁ מֵא֔וֹת מִכְסָ֖ם לַיְיָ֑ שִׁשִּׁ֥ים וְאֶחָֽד׃
40 * וְנֶ֣פֶשׁ אָדָ֗ם שִׁשָּׁ֥ה עָשָׂ֙ר֙ אֶ֔לֶף מִכְסָ֖ם לַיְיָ֑ שְׁנַ֥יִם וּשְׁלֹשִׁ֖ים נָֽפֶשׁ׃
41 * וַיִּתֵּ֣ן מֹשֶׁ֗ה אֶת־מֶ֙כֶס֙ תְּרוּמַ֣ת לַיְיָ֔ לְאֶלְעָזָ֖ר הַכֹּהֵ֑ן כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְיָ֥ אֶת־מֹשֶֽׁה׃
42 ** וּמִבְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל אֲשֶׁ֤ר חָצָה֙ מֹשֶׁ֔ה מֵאֲנְשֵׁ֖י הַצָּבָֽא׃
43 * וַיְהִ֣י חֲצִ֣י הָעֵדָ֗ה מִן־הַצֹּ֙אן֙ שְׁלֹשׁ־מֵא֤וֹת אֶ֙לֶף֙ וּשְׁלֹשִׁ֣ים אֶ֔לֶף וְשִׁבְעַ֥ת אֲלָפִ֖ים וַחֲמֵ֥שׁ מֵאֽוֹת׃
44 * וְהַבָּקָ֗ר שְׁלֹשִׁ֥ים אֶ֙לֶף֙ וְשִׁשָּׁ֣ת אֲלָפִ֔ים וַחֲמֵ֥שׁ מֵאֽוֹת׃
45 * וַחֲמֹרִ֗ים שְׁלֹשִׁ֥ים אֶ֙לֶף֙ וַחֲמֵ֣שׁ מֵא֔וֹת וַחֲמִשִּׁ֖ים וְשִׁבְעָ֥ה מֵאֽוֹת׃
46 * וְנֶ֣פֶשׁ אָדָ֗ם שִׁשָּׁ֥ה עָשָׂ֙ר֙ אֶ֔לֶף וַחֲמֵ֥שׁ מֵא֖וֹת וְשִׁבְעִ֥ים וְשִׁבְעָֽה׃
47 * וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֗ה מִמֶּ֙חֱצִ֣ית֔ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל אֶת־אֶחָ֥ד אֶחָ֛ד מִן־הַחֲמִשִּׁ֖ים מִן־הָאָדָ֣ם וּמִן־הַבְּהֵמָ֑ה וַיִּתֵּ֣ן אֹתָ֔ם לַלְוִיִּ֖ם שֹׁמְרֵ֣י מִשְׁמֶ֣רֶת מִשְׁכַּ֣ן יְיָ֑ כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְיָ֥ אֶת־מֹשֶֽׁה׃
48 ** וַיִּקְרְב֣וּ אֶל־מֹשֶׁ֗ה הַפְקֻדִ֙ים֙ אֲשֶׁ֣ר לְאַלְפֵ֣י הַצָּבָ֔א שָׂרֵ֥י הָאֲלָפִ֖ים וְשָׂרֵ֥י הַמֵּאֽוֹת׃
49 * וַיֹּאמְר֣וּ אֶל־מֹשֶׁ֗ה עֲבָדֶ֙יךָ֙ נָשְׂא֣וּ אֶת־רֹ֣אשׁ אַנְשֵׁ֣י הַמִּלְחָמָ֔ה אֲשֶׁ֥ר בְּיָדֵ֖נוּ וְלֹא־נִפְקַ֥ד מִמֶּ֖נּוּ אִֽישׁ׃
50 * וַנַּקְרֵ֣ב אֶת־קָרְבַּ֣ן יְיָ֗ אִ֣ישׁ אֲשֶׁ֤ר מָצָא֙ כְּלִי־זָהָ֔ב אֲצָעָדָ֥ה וְצָמִ֖יד טַבַּ֣עַת עָ֑גִיל וְכוּמָז֔ לְכַפֵּ֥ר עַל־נַפְשֹׁתֵ֖ינוּ לִפְנֵ֥י יְיָֽ׃
51 * וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֗ה וְאֶלְעָזָר֙ הַכֹּהֵ֔ן אֶת־הַזָּהָ֖ב מֵאִתָּ֑ם כָּל־כְּלִ֖י מַעֲשֶֽׂה׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Fuit igitur dimidium, portio eorum qui egressi fuerant ad bellum, numerus pecudum, trecenta & triginta septem millia & quingentæ. Portio autem Domini de pecudibus, sexcentæ & septuaginta quinque. Boum verò triginta sex millia; & portio ex iis pro Domino, septuaginta duo. Et asinorum, triginta millia & quingenti; & portio ex iis pro Domino, unus & sexaginta. Animarum denique hominis, sexdecim millia; & portio ex iis pro Domino, triginta duæ animæ. Dedit autem Moses portionem oblationis Domini Eleazaro sacerdoti, sicut præceperat Dominus Mosi. Porrò de media parte filiorum Israel quam bipertitus est Moses de viris qui militaverant, Dimidia inquam, pars illa fuit pro congregatione, pecudum trecenta, & triginta septẽ millia, & quingentæ. Boum autem, triginta sex millia. Et asinorum, triginta millia & quingenti. Animarum hominis, sexdecim millia. Accepit itaque Moses de media parte filiorum Israel partem unam de quinquaginta, tam de hominibus quàm de bestiis, & dedit illa Levitis custodientibus custodiam tabernaculi Domini, quemadmodum præceperat Dominus Mosi. Tum accesserunt ad Mosen qui præfecti erant millibus exercitus, Chiliarchæ, & Centuriones, Dixeruntque Mosi; Servi tui tulerunt summam militum quæ sunt in manu nostra, & ne unus quidem ex iis desideratus fuit. Ideo obtulimus munus Domino, unusquisque quod invenit, vasa aurea, periscelides, & armillas, annulum, torquem, & cingulum ad expiandas animas nostras coram Domino. Accepit autem Moses & Eleazar sacerdos aurum ab iis, omnia vasa elaborata.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 * فَكَانَ نِصْفُ ذٰلِكَ وَهُوَ نَصِيبُ الَّذِينَ خَرَجُوا لِلْحَرْبِ عَدَدُ الْغَنَمِ مِنْهُ ثَلٰثُمِائَةِ اَلْفٍ وَسَبْعَةٌ وَثَلٰثُونَ
37 اَلْفًا وَخَمْسُ مِائَةٍ * فَكَانَ عَدَدُ الْمَكْسِ لِلّٰهِ مِنَ الْغَنَمِ سِتُّمِائَةٍ وَخَمْسَةٌ وَسَبْعُونَ رَأْسًا * وَاَمَّا الْبَقَرُ
38 فَسِتَّةٌ وَثَلٰثُونَ اَلْفًا * فَمَكْسُهَا لِلّٰهِ اِثْنَانِ وَسَبْعُونَ * وَاَمَّا الْحَمِيرُ ثَلٰثُونَ اَلْفًا
39 وَخَمْسُ مِائَةٍ * فَمَكْسُهَا لِلّٰهِ وَاحِدٌ وَسِتُّونَ * وَاَمَّا النَّاسُ سِتَّةَ عَشَرَ اَلْفًا * فَمَكْسُهَا لِلّٰهِ اِثْنَانِ وَثَلٰثُونَ
40 رَأْسًا * فَرَفَعَ مُوسَى الْمَكْسَ الْمَرْفُوعَ لِلّٰهِ اِلَى الْعَازَارِ الْاِمَامِ * كَمَا اَمَرَ اللّٰهُ * وَعَدَدُ قِسْمِ بَنِي
41 اِسْرَائِيلَ الَّذِي قَسَمَهُ مُوسَى مِنَ الْقَوْمِ الْغُزَاةِ * كَانَ ذٰلِكَ مِنَ الْغَنَمِ ثَلٰثُمِائَةٍ اَلْفٍ وَسَبْعَةٌ وَثَلٰثُونَ
42 اَلْفًا وَخَمْسُ مِائَةٍ * وَمِنَ الْبَقَرِ سِتَّةٌ وَثَلٰثُونَ اَلْفًا * وَمِنَ الْحَمِيرِ ثَلٰثُونَ اَلْفًا وَخَمْسُ مِائَةٍ * وَمِنَ
43 النَّاسِ سِتَّةَ عَشَرَ اَلْفًا * فَلَحَظَ مُوسَى مِنْ ذٰلِكَ وَاحِدًا مِنَ الْخَمْسِينَ مِنَ النَّاسِ وَالْبَهَائِمِ * وَدَفَعَهُ
44 اِلَى اللَّاوِيِّينَ حَافِظِي مَحْفَظِ مَسْكَنِ اللّٰهِ * كَمَا اَمَرَ * ثُمَّ تَقَدَّمَ اِلَى مُوسَى الْمُوَكَّلُونَ بِالْوُفُوفِ
45 الْجَيْشِ * رُؤَسَاءُ الْاُلُوفِ * وَرُؤَسَاءُ الْمِئِينَ * فَقَالُوا لَهُ * اِنَّ عَبِيدَكَ رَفَعُوا جُمْلَةَ اَهْلِ الْحَرْبِ الَّذِينَ
46 مَعَنَا * فَلَمْ يُفْقَدْ مِنَّا رَجُلٌ * وَقَدْ قَرَّبْنَا قُرْبَانًا لِلّٰهِ كُلُّ رَجُلٍ مَا وَجَدَ * اٰنِيَةَ ذَهَبٍ مِنْ دُمْلُجٍ * وَسِوَارٍ
47 وَخَلْقَةٍ * وَبُرْكِيٍّ * وَخِقَابٍ لِلْاِسْتِغْفَارِ عَنْ نُفُوسِنَا بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ * فَقَبَضَ مُوسَى وَالْعَازَارُ الْاِمَامُ
51 اَلذَّهَبَ مِنْهُمْ * كُلَّ اٰنِيَةٍ مَصْنُوعَةٍ *

Horum ergò pars dimidia, hoc est, sors eorum qui exierunt ad bellum, fuit quoad numerum quidem ovium, trecenta millia, & triginta septem millia & quingentæ. Quare numerus vectigalis Dei ex ovibus fuit, sexcentorũ & septuaginta quinque capitũ. Et quandoquidẽ boves erant triginta sex millia; igitur vectigal eorũ Deo fuerunt, septuaginta duo. Et quoniam asini erant triginta millia & quingenti; ideo vectigal eorũ Deo fuerunt, sexaginta & unus. Et siquidem homines erant sexdecim millia; itaq; vectigal eorum Deo fuerunt, triginta duo capita. Sustulit ergò Musa vectigal quod pro Deo sublatum erat, ad Elazar sacerdotem, sicuti præceperat ei Deus. Numerus autem partis filiorũ Israil, quam divisit Musa à viris bellatoribus, Fuit ex ovibus trecenta millia, & triginta septẽ millia & quingentæ: Et ex bob' triginta sex millia: Et ex asinis, triginta millia & quingenti: Et ex hominibus, sexdecim millia. Accepitque Musa ex his, unum de quinquaginta, tam ex hominibus quàm jumentis, deditque ex Levitis custodientibus custodiã habitaculi Dei, uti mandaverat illi. Deinde accesserunt ad Musã præpositi millium exercitũs, principes millenorũ, & principes centenorũ, Et dixerunt ei; Famuli quidẽ tui sumpserunt summam militum quæ fuêre nobiscũ, & non defuit ex nobis vir. Et jam attulimus sacrificium Deo, quilibet nostrũm quod reperit, vasa auri de brachialibus, armillis, inauribus, murenulis, & cingulis auro discriminatis, ut veniam postules pro animabus nostris coram Deo. Acceperunt igitur Musa & Elazar sacerdos aurum ab ipsis, omnia vasa aurificio opere elaborata.

סֵפֶר בְּמִדְבַּר: לב

Domino obtulerunt quod ,elevationis aurum omne fuit] Et
52 וַיְהִי֙ כָּל־זְהַ֣ב הַתְּרוּמָ֔ה אֲשֶׁ֥ר הֵרִ֖ימוּ לַיהוָ֑ה
principibus è ,secli quinquaginta & ,septingenti ,millia sedecim
שִׁשָּׁ֤ה עָשָׂר֙ אֶ֣לֶף שְׁבַע־מֵא֔וֹת וַחֲמִשִּׁ֖ים שֶׁ֥קֶל מֵאֵ֖ת שָׂרֵי
sunt prædati exercitus Viri .centenorum principibus à & ,millium
53 הָאֲלָפִ֑ים וּמֵאֵ֥ת שָׂרֵ֖י הַמֵּא֥וֹת׃ אַנְשֵׁ֣י הַצָּבָ֔א בָּזְז֖וּ
à aurum sacerdos Elhazar & Moseh accepit Et .sibi vir
אִ֥ישׁ לֽוֹ׃ וַיִּקַּ֞ח מֹשֶׁ֣ה וְאֶלְעָזָ֗ר הַכֹּהֵן֙ אֶת־הַזָּהָ֔ב מֵאֵת֙
conventus tentorium in illud introduxerũt & ,centenorum & ,millium principibus
שָׂרֵ֣י הָאֲלָפִ֔ים וְהַמֵּא֖וֹת וַיְבִיאוּ֙ אֹת֔וֹ אֶל־אֹ֖הֶל מוֹעֵ֑ד
.Domini facies ad Israel filiis memoriam
זִכָּר֥וֹן לִבְנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֖ל לִפְנֵ֥י יְהוָֽה׃

CAP. XXXII. לב

:valdè fortis ,Ghad filiis & ,Reuben filiis erat multa acquisitio Et
1 וּמִקְנֶ֣ה רַ֔ב הָיָ֥ה לִבְנֵי־רְאוּבֵ֖ן וְלִבְנֵי־גָ֑ד עָצ֥וּם מְאֹ֖ד
locus ecce & ,Ghilhad terram & ,Jahazer terram viderunt &
וַיִּרְא֗וּ אֶת־אֶ֙רֶץ֙ יַעְזֵ֣ר וְאֶת־אֶ֣רֶץ גִּלְעָ֔ד וְהִנֵּ֥ה הַמָּק֖וֹם
dixerunt & ,Reuben filii & ,Ghad filii venerunt Et .acquisitionis locus
2 מָקְנֶ֑ה׃ וַיָּבֹ֣אוּ בְנֵי־גָ֠ד וּבְנֵי֙ רְאוּבֵ֔ן וַיֹּאמְר֥וּ
: dicendo ,cœtus prælatos ad & ,sacerdotem Elhazar ad & ,Moseh ad
אֶל־מֹשֶׁ֣ה וְאֶל־אֶלְעָזָ֗ר הַכֹּהֵן֙ וְאֶל־נְשִׂיאֵ֣י הָעֵדָ֔ה לֵאמֹ֖ר׃
,Elhaleh & ,Chesbon & ,Nimrah & ,Jahazer & ,Dibon & ,Hatharoth
3 עֲטָר֣וֹת וְדִיבֹ֗ן וְיַעְזֵ֙ר֙ וְנִמְרָ֔ה וְחֶשְׁבּ֥וֹן וְאֶלְעָלֵ֖ה
Dominus percussit quam Terra .Behon & ,Nebo & ,Sebam &
וְשֶׂ֣בָם וְנֵבוֹ֙ וּבְעֹ֔ן׃ הָאָ֗רֶץ אֲשֶׁ֤ר הִכָּה֙ יְהוָ֔ה
.acquisitio tuis servis & ,ipsa acquisitionis terra ,Israel cœtus facies ad
לִפְנֵ֣י עֲדַת֙ יִשְׂרָאֵ֔ל אֶ֥רֶץ מִקְנֶ֖ה הִ֑וא וְלַעֲבָדֶ֖יךָ מִקְנֶ֥ה׃
detur ,tuis oculis in gratiam invenimus Si : dixerunt Et
5 וַיֹּאמְר֗וּ אִם־מָצָ֤אנוּ חֵן֙ בְּעֵינֶ֔יךָ יִתֶּן֙ אֶת־
nos facias transire ne : possessionem in tuis servis hæc terra
הָאָ֣רֶץ הַזֹּ֔את לַעֲבָדֶ֖יךָ לַאֲחֻזָּ֑ה אַל־תַּעֲבִרֵ֥נוּ אֶת־
: Reuben filios ad & ,Ghad filios ad Moseh dixit Et .Jarden
6 הַיַּרְדֵּֽן׃ וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֗ה לִבְנֵי־גָ֙ד֙ וְלִבְנֵ֣י רְאוּבֵ֔ן
?hîc sedebitis vos & ,bellum ad ingredientur vestri fratres Num
הַאֲחֵיכֶ֖ם יָבֹ֣אוּ לַמִּלְחָמָ֑ה וְאַתֶּ֖ם תֵּשְׁבוּ־פֹֽה׃
ad transeundo à ,Israel filiorum cor frangetis quid ad Et
7 וְלָמָּה֙ תְנִיאֻ֣ון אֶת־לֵ֣ב בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל מֵעֲבֹ֕ר אֶל־
,vestri patres fecerunt Sic ?Dominus eis dedit quam terram
הָאָ֕רֶץ אֲשֶׁר־נָתַ֥ן לָהֶ֖ם יְהוָֽה׃ כֹּ֣ה עָשׂ֣וּ אֲבֹתֵיכֶ֔ם
.terram videndum ad Barneah Cades de eos me mittendo in
8 בְּשָׁלְחִ֥י אֹתָ֖ם מִקָּדֵ֣שׁ בַּרְנֵ֑עַ לִרְא֖וֹת אֶת־הָאָֽרֶץ׃
fregerum & ,terram viderunt & ,Botri torrentẽ ad usq; ascenderũt Et
9 וַיַּעֲל֣וּ עַד־נַ֔חַל וַיִּרְא֖וּ אֶת־הָאָ֑רֶץ וַיְנִיאוּ֙
dedit quam ,terram ad veniendum non ad ,Israel filiorum cor
אֶת־לֵב֙ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לְבִלְתִּי־בֹ֖א אֶל־הָאָ֑רֶץ אֲשֶׁר־נָתַ֖ן
juravit & ;illa die in Domini nasus est iratus Et .Dominus eis
10 לָהֶ֥ם יְהוָֽה׃ וַיִּחַר־אַ֥ף יְהוָ֛ה בַּיּ֥וֹם הַה֖וּא וַיִּשָּׁבַֽע
: dicendo
לֵאמֹֽר׃

Versio VULG. LAT.

52 Pondo sedecim millia, septingentos quinquaginta siclos, à tribunis & centurionibus. Unusquisque enim
53 quod in præda rapuerat, suum
54 erat. Et susceptum intulerunt in tabernaculum testimonii, in monimentum filiorum Israel coram Domino.

CAP. XXXII.

1 FIlii autem Ruben & Gad habebant pecora multa, & erat illis in jumentis infinita substantia. Cúmque vidissent Jazer & Galaad
2 aptas animalibus alendis terras, Venerunt ad Moysen & ad Eleazarum sacerdotem, & principes multitudinis,
3 atque dixerunt; Ataroth, & Dibon, & Jazer, & Nemra, Hesebon, & Eleale, & Saban, & Nebo, & Beon, Terra, quam percussit
4 Dominus in conspectu filiorum Israel, regio uberrima est ad pastum animalium: & nos servi tui habemus
5 jumenta plurima: Precamúrque, si invenimus gratiam coram te, ut des nobis famulis tuis eam in possessionem, nec facias nos transire
6 Jordanem. Quibus respondit Moyses, Numquid fratres vestri ibunt ad pugnam, & vos hîc sedebitis?
7 Cur subvertitis mentes filiorum Israel, ne transire audeant in locum, quem eis daturus est Dominus? Nónne
8 ita egerunt patres vestri, quando misi de Cadesbarne ad explorandam terram?
9 Cúmque venissent usque ad Vallem botri, lustratâ omni regione, subverterunt cor filiorum Israel, ut non intrarent fines, quos eis Dominus
10 dedit. Qui iratus juravit, dicens;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

52 Καὶ ἐγένετο πᾶν τὸ χρυσίον τὸ ἀφαίρεμα ὃ ἀφεῖλον κύριος, (ξ) ἑκκαίδεκα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι καὶ πεντήκοντα σίκλοι παρὰ τῶν χιλιάρχων καὶ παρὰ τῶν
53 ἑκατοντάρχων. Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ ἐσφετερίσαντο ἕκαστος ἑαυτῷ.
54 Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρὰ τῶν χιλιάρχων καὶ παρὰ τῶν ἑκατοντάρχων, καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὰ εἰς τὴν Ϲκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, μνημόσυνον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἔναντι κυρίου.

M.SA. (ξ) ἓξ καὶ δέκα

ΚΕΦ. λϚ'.

1 ΚΑὶ κτηνῶν πλῆθος ἦν τοῖς υἱοῖς Ῥουβὴν καὶ τοῖς υἱοῖς Γαὰδ, (α) πλῆθος σφόδρα. καὶ εἶδον τὴν χώραν Ἰαζὴρ, καὶ τὴν χώραν Γαλαάδ· καὶ ἦν ὁ τόπος, τόπος κτήνεσι. Καὶ παρελθόντες οἱ υἱοὶ
2 Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ εἶπαν πρὸς Μωυσῆν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς (β) τοὺς ἄρχοντας τῆς Ϲυναγωγῆς, λέγοντες, (γ) Ἀταρὼθ, καὶ Δαιβὼν,
3 καὶ Ἰαζὴρ καὶ (δ) Ναμβρὰ, καὶ Ἐσεβὼν, καὶ Ἐλεαλὴ, καὶ Σεβαμὰ, καὶ Ναβαῦ,
4 καὶ (ε) Βαιὰν, Τὴν γῆν ἣν (ζ) πατάξεν κύριος (η) ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, (θ) γῆ κτηνοτρόφος ὄτι, καὶ τοῖς
5 παισὶ Ϲου κτήνη ὑπάρχει. (ι) Καὶ ἔλεγον, Εἰ ἐυρέθη χάριν (κ) ἐνώπιόν Ϲου, δοθήτω ἡ γῆ αὕτη (λ) τοῖς οἰκέταις Ϲου ἐν κληρονομίᾳ, καὶ μὴ διαπεράσῃς ἡμᾶς
6 τὸν Ἰορδάνην. Καὶ εἶπε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Γὰδ καὶ τοῖς υἱοῖς Ῥουβὴν, Οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν πορεύονται (μ) εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ὑμεῖς καθήσεσθε αὐτοῦ; Καὶ ἱνατί διαστρέφετε (ν) τὰς διανοίας τῶν υἱῶν
7 Ἰσραὴλ μὴ (ξ) διαβῆναι εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος δίδωσιν αὐτοῖς; Οὕτως ἐποίησαν οἱ πατέρες ὑμῶν, ὅτε ἀπέστειλα αὐτοὺς ἐκ Κάδης Βαρνὴ κατανοῆσαι τὴν γῆν· Καὶ ἀνέβησαν φάραγγα
9 βότρυος, καὶ κατενόησαν τὴν γῆν, καὶ ἀπέστησαν τὴν καρδίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὥστε μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὴν γῆν, ἣν ἔδωκεν
10 (ο) κύριος αὐτοῖς; Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὤμοσε, λέγων,

Et fuit omne aurum, dempti quam dempserunt Dominũ, sexdecim millia & septingenti & quinquaginta sicli, à chiliarchis, et à centurionibus. Et viri bellatores (ξ) prædati sunt, unusquisque sibi. Et accepit Moyses, & Eleazar sacerdos aurum à chiliarchis, & à centurionibus, & intulit ea in tabernaculum testimonii, memoriale filiorum Israel coram Domino. 52 53 54

CAP. XXXII.

Et pecora (a) multitudo erat filiis Ruben, & filiis Gad, multitudo valdé. Et viderunt regionem Jazer & regionem Galaad: & erat locus ille, locus pecoribus. Et accedentes filii Ruben, & filii Gad, dixerunt ad Moysen & ad Eleazarum sacerdotem, & ad principes synagogæ, dicentes, Atharoth & Dæbon, & Jazer, & Namra, & Esebon, & Eleale, & Sebama, & Nabay, & Bæan, Terram quam tradidit Dominus in conspectu filiorum Israel, terra pecorum nutrix est: & pueris tuis sunt pecora. Et dicebant, Si invenimus gratiam in conspectu tuo; detur terra ista famulo tuis in possessionem: et nè traduces nos Jordanem. Et dixit Moyses filiis Gad, & filiis Ruben, Fratres vestri eunt in bellum; et vos sedebitis hîc? Et ut quid pervertitis mentes filiorum Israel, ut non transeant in terram, quam Dominus dat eis? Nónne sic fecerunt patres vestri, quando misi eos è Cades Barne ad considerandam terram: Et ascenderunt vallem Botri, et considerâverunt terram: Et averterunt cor filiorum Israel, ut non introïrent in terram, quam dedit Dominus eis? Et iratus est furore Dominus in die illa, et juravit, dicens, 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

MS.A.. (α) πλῆθος πολὺ Ϲφόδρα. (β) τοῖς ἄνδρας τῆς (γ) Ἀταρὼθ, (δ) Ἀμβρὰμ, (ε) Βαμὰ, (ζ) παρέδωκεν (η) ἐνώπιον υἱῶν (θ) κτηνοτρόφος γῆ ὅτιν, (ι) Καὶ ἐλέγοσαν, (κ) ἐναντίον (λ) τοῖς παισὶν Ϲου (μ) εἰς πόλεμον, (ν) τὰς καρδίας ἡμῶν (ξ) ἀναβῆναι (ο) ἀυτοῖς κύριος;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

52 Fuitque totum aurum separationis quam separaverant Domino, sexdecim millia septingenta quinquaginta siclorum, *oblatum* à tribunis & centurionibus. Viri autem exercitûs rapuerunt unusquisque sibi. Accipiens
53 igitur Moses & Eliazar sacerdos aurum à
54 tribunis & à centurionibus, intulerunt illud in tabernaculum, in monimentum filiorum Israel coram Domino.

CAP. XXXII.

1 ITaque armenta maxima fuerunt filiis Rubil & filiis Gad, atque copiosissima: & videntes Jazir & terram Gelaad esse locum
2 commodum receptaculo armentorum, Venerunt filii Rubil & filii Gad, dixeruntque ad Mosen & ad Eliazar sacerdotem, & ad
3 magnates congregationis; Atroth, & Ribon, & Jazir, & Nemra, & Nobu, & Hesbon,
4 & Elala, & Seba, & Baon, Terra quam destruxit Dominus coram filiis Israel, terra est commoda receptaculo armentorum, & servi
5 tui habent armenta. Et subjunxerunt, Si invenimus favorem apud te, detur terra ista
6 servis tuis in hæreditatem, & ne transire nos facias Jordanem. Ait Moses ad filios Rubil
7 & ad filios Gad, Fratres vestri egredientur ad bellum, & vos sedebitis hîc? Cur frangitis animos fratrum vestrorum filiorum Is-
8 rael, quominùs transeant ad terram quam dedit eis Dominus? Sic fecerunt patres vestri quando misi eos de Recem superba ad ex-
9 plorandam terram. Et ascendentes usque ad torrentem Botri, contemplaverunt terram, &
10 fregerunt animos filiorum Israel, quominùs ingrederentur in terram quam dedit eis Dominus. Et exarsit ira Domini adversùs eos eodem die, juravitque, ac dixit;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

52 וְדָהַב דִּי־נְכַל דַּהֲבָא אַפְרְשׁוּתָא דִּי
אַפְרִישׁוּ קֳדָם־יְיָ שִׁתַּת עַסַר
אַלְפִין שְׁבַע־מְאָה וְחַמְשִׁין סַלְעִין:
53 מִן רַבָּנֵי אַלְפִין וּמִן רַבָּנֵי מְאָתָא
גְּבָרִי דְחֵילָא גְּבַר לְנַפְשֵׁיהּ:
54 וּנְסִיב מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא יָת
דַּהֲבָא מִן רַבָּנֵי אַלְפִין וּמְאָתָא
וְאַיְתָיו יָתֵיהּ לְמַשְׁכַּן זִמְנָא דְּכַרְנָא
לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל קֳדָם־יְיָ:

לב

1 וּבְעִיר סַנִּי הֲוָה לִבְנֵי רְאוּבֵן וְלִבְנֵי
גָד תַּקִּיף לַחֲדָא וְחָזוֹ יָת־אַרְעָ יַעְזֵר
וְיָת־אַרְעָ גִּלְעָד וְהָא אַתְרָא אַתְרָ
בִּשְׁרָ לְבֵית־בְּעִיר: 2 וַאֲתוֹ בְנֵי־גָד
וּבְנֵי רְאוּבֵן וַאֲמָרוּ לְמֹשֶׁה
וּלְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא וּלְרַבְרְבֵי כְנִשְׁתָּא
לְמֵימָר: 3 מַכְלַלְתָּא וּמַלְבַּשְׁתָּא
וְכוּמְרִין דִּבֵית־נִמְרִין וּבֵית חֶשְׁבּוֹנָא
וּבַעַל־דִּיבוֹן וְסִימָא וְקִבּוֹרְתָּא
4 דְּמֹשֶׁה וּבְעוֹן: אַרְעָא דִּי מְחָא יְיָ
קֳדָם כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל אַרְעָ בִּשְׁרָ
לְבֵית־בְּעִיר הִיא וְלַעֲבָדָךְ אִית
בְּעִיר: 5 וַאֲמָרוּ אִם־אַשְׁכַּחְנָא
רַחֲמִין בְּעֵינָךְ תִּתְיְהִיב יָת־אַרְעָא
הָדָא לְעַבְדָךְ לַאֲחֻסָּנָא לָא
תַּעֲבַרְנָא יָתְרְדָנָא: 6 וַאֲמַר מֹשֶׁה
לִבְנֵי־גָד וְלִבְנֵי רְאוּבֵן הַאֲחֵיכוֹן
יֵעֲלוּן לְאַגָּחָא קְרָבָא וְאַתּוּן תֵּתְבוּן
הָכָא: 7 וּלְמָה תּוֹנוּן יָת לִבָּא דִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל מִלְמֶעְבַּר לְאַרְעָא דִּי־יְהַב
לְהוֹן יְיָ: 8 כְּדֵין עֲבָדוּ אֲבָהָתְכוֹן כַּד
שְׁלַחִית יָתְהוֹן מִרְקָם גֵּיאָה לְמֶחֱזֵי
יָת אַרְעָא: 9 וְסַלִּיקוּ עַד־נַחֲלָא
דְאַתְכְּלָא וְחָזוֹ יָת אַרְעָ וְאוֹנִיאוּ יָת
לִבָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדִיל דְּלָא לְמֵעַל
לְאַרְעָא דִּיהַב לְהוֹן יְיָ: 10 וּתְקִיף רְנָזָא
דְיְיָ בְּיוֹמָא הַהוּא וְקַיֵם לְמֵימָר:

Targum ONKELOS.

52 Fuitq; omne aurum ſeparationis, quod ſeparaverunt corā Dño, ſedecim millia ſeptingenti & quinquaginta ſicli ex
53 tribunis & centurionibus. Viri autem exercitus deprædati ſunt ſinguli ſibimet. Tulitq,
54 Moyſes & Eleazar ſacerdos aurum de tribunis & centurionibus: & intulerunt illud in tabernaculum fœderis, in monimentum filiorum Iſrael coram Domino.

CAP. XXXII.

1 PEcora autem multa erant filiis Ruben & filiis Gad plurima nimis: viderúntq; terram Jazer, & terram Galaad; & ecce locus erat aptus pecoribus. 2 Venerúntq; filii Gad, & filii Reuben: & dixerunt ad Moyſen, & ad Eleazarum ſacerdotem, & ad principes cœtus, dicentes. 3 Maclalta & Malbaſta, et ſacerdotes domꝰ Nimrin, & domus Eſebon, & *Baal-Dibon*: & *Sima*, & *ſepulchrum Moyſis*, & Beon. 4 Terra cujus habitatores percuſſit Dominus in conſpectu congregationis Iſrael, terra apta eſt pecoribus: & ſervis tuis ſunt pecora. 5 Dixerúntque, Si invenimꝰ gratiam in oculis tuis, detur terra hæc ſervis tuis in poſſeſſionē, nec facias nos tranſire Jordanem. 6 Dixitq; Moyſes filiis Gad & filiis Ruben: Nunquid fratres veſtri ibunt ad pugnam, & vos ſedebitis hìc? 7 Quare ergo ſubvertitis cor filiorum Iſrael: ut non tranſeant in terram, quam dedit eis Dominus? 8 Sic fecerunt patres veſtri: quando miſi eos de Cades Barne, ad contemplandam terram. 9 Et aſcenderunt uſque ad torrentem Botri, & viderunt terram; & ſubverterunt cor filiorum Iſrael: ut non ingrederentur in terram, quam dedit eis Dominus. 10 Et iratus eſt furor Domini in die illa: & juravit, dicens.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

52 * זהב התנופה אשר הרימו לה׳ שש עשרה אלף ושבע מאות וחמשים שקל מאת שרי האלפים ומאת שרי המאות׃
53 איש לנפשו בזזו לו׃ 54 ויקח משה ואלעזר הכהן את הזהב מאת שרי האלפים ומאת שרי המאות ויביאו אתו אל אהל מועד זכרון לבני ישראל לפני יהוה׃

לב

1 ** ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד וירא את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה׃
2 * ויבאו בני גד ובני ראובן וידברו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל נשיאי העדה לאמר׃ 3 עטרות ודיבון ויעזר ונמרה וחשבון ואלעלה ושבם ונבו ובעון׃
4 * הארץ אשר הכה יהוה לפני עדת ישראל ארץ מקנה היא ולעבדיך מקנה׃ 5 ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדיך לאחזה אל תעבירנו את הירדן׃
6 ** ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה׃ 7 ולמה תניאון את לב בני ישראל מעבור אל הארץ אשר נתן להם יהוה׃
8 * כה עשו אבותיכם בשלחי אתם מקדש ברנע לראות את הארץ׃ 9 ויעלו עד נחל אשכול וירא את הארץ ויניאו את לב בני ישראל לבלתי בוא אל הארץ אשר נתן להם יהוה׃
10 * ויחר אף יהוה ביום ההוא וישבע לאמר׃

VERSIO SAMARITANA.

52 * זהב התנופה אשר הרימו לה׳ שש עשרה אלף ושבע מאות וחמשים שקל מאת שרי האלפים ומאת שרי המאות׃
53 איש לנפשו בזזו לו׃ 54 ויקח משה ואלעזר הכהן את הזהב מאת שרי האלפים ומאת שרי המאות ויביאו אתו אל אהל מועד זכרון לבני ישראל לפני יהוה׃

לב

1 ** ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד וירא את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה׃
2 * ויבאו בני גד ובני ראובן וידברו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל נשיאי העדה לאמר׃ 3 עטרות ודיבון ויעזר ונמרה וחשבון ואלעלה ושבם ונבו ובעון׃
4 * הארץ אשר הכה יהוה לפני עדת ישראל ארץ מקנה היא ולעבדיך מקנה׃ 5 ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדיך לאחזה אל תעבירנו את הירדן׃
6 ** ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה׃ 7 ולמה תניאון את לב בני ישראל מעבור אל הארץ אשר נתן להם יהוה׃
8 * כה עשו אבותיכם בשלחי אתם מקדש ברנע לראות את הארץ׃ 9 ויעלו עד נחל אשכול וירא את הארץ ויניאו את לב בני ישראל לבלתי בוא אל הארץ אשר נתן להם יהוה׃
10 * ויחר אף יהוה ביום ההוא וישבע לאמר׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Fuitq; aurum oblationis quā dempſerunt pro Domino, ſexdecim millia, & ſeptingenti quinquaginta ſicli de Chiliarchis, & Centurionibus. Milites deprædati fuerant unuſquiſque ſibi. Accepit igitur Moſes & Eleazer ſacerdos aurum iſtud de Chiliarchis & Centurionibus, & attulerunt illud in tabernaculum teſtimonii, in memoriale filiis Iſrael coram Domino.

CAP. XXXII.

PEcora autem multa erant filiis Ruben, & filiis Gad, & dimidiæ tribui Manaſſe, copioſa valdè: Et viderunt terram Jazer, et terrā Galaad, et ecce locus, locus erat pecorum. Ideo venerunt filii Gad, & filii Ruben, & dimidia tribus Manaſſe, & locuti ſunt Moſi, & Eleazaro ſacerdoti, & principibus congregationis, dicentes; Atharoth, & Dibon, & Jazer, & Namra, & Heſebon, & Elealе, & Sebama, & Nebo, & Baon. Terra iſta quam (a) percuſſit Dominus in conſpectu congregationis Iſrael, terra eſt pecorum; ſervis autem tuis ſunt pecora. Dixerunt præterea, Si invenimus gratiam in oculis tuis, detur terra iſta ſervis tuis in poſſeſſionē, & ne facias nos tranſire Jordanem. Reſpondit autem Moſes filiis Ruben, & filiis Gad, & dimidiæ tribui Manaſſe; Nunquid fratres veſtri ibunt ad bellum, & vos hìc ſedebitis? Et quare (b) frangitis cor filiorum Iſrael, ne tranſeant in terram quam dedit illis Dominus? Sic fecerunt patres veſtri cùm miſi eos de Cad. s-Barne, ad contemplandam terram, Aſcenderunt enim uſque ad vallem Eſchol, & viderunt terram: poſtea verterunt cor filiorum Iſrail, ne ingrederentur terram quam dedit eis Dominus. Ideo exarſit ira Domini in illa die, & juravit, dicens;

VER. SAM. (a) ſubegit (b) humiliatis

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

52 *فكان جملة ذهب الرفيعة الذي رفعوه لله ستة عشر الفا وسبع مية وخمسين مثقالا *من
53 رؤساء الالوف ورؤساء المئين * واما سائر اهل الحرب فمانعم واحد منهم كان له *ولما اخذ موسي
54 والعازار الامام الذهب من رؤساء الالوف ورؤساء المئين * اتيا به الي خباء الحضر *ذكرا لبني
اسرايل بين يدي لله *

الفصل الثاني والثلثون *

1 *وماشية كثير كانت لبني راوبين ولبني جاد عظيمة جدا *فراوا بلد يعزير وبلد جلعاد *
2 فاذا بهما موضع ماشية *فجاء بنوا جاد وبنوا راوبين * وقالوا لموسي والعازار الامام واشراف
3 الجماعة * ان عطاروت * ودبون * ويعزير * ونمرا * وحسبون * والعالا * وسبام * ونبو * وبعون *
4 *البلد الذي ضربه لله بين ايدي بني اسرايل هو بلد يصلح للماشية *ولعبيدك ماشية *
5 *فان وجدنا حظا عندك يدفع الينا هذا البلد نحله * ولا تجزنا الاردن * قال لهم *هل اخوكم
6 يصيرون الي الحرب * وانتم تجلسون هاهنا * ولم تجبنون قلوب بني اسرايل من المصير الي البلد
7 الذي امرهم لله بالمصير اليه *كذلك صنع اباوكم حين بعثت بهم من رقيم بريع ليرووا
8 البلد * فبلغوا الي وادي العنقود * ورأوه وجبنوا قلوب بني اسرايل من ان يدخلوا الي
9 البلد الذي اعطاهم لله * فاشتد غضب لله في ذلك الوقت * واقسم قايلا *
10

Fuitq; ſumma auri oblationis, quod obtulerunt Deo, ſexdecim millia & ſeptingenti quinquaginta ſicli, à ducibus millenorū, & ducibus centenorum. Cæteri autem milites, quod quiſq; deprædatus eſt ſibi retinuēre. Cùmque accepiſſent Muſe & Eleazar ſacerdos auruin à ducibus millenorum & à ducibus ducentorū, tulerunt illud ad tabernaculū præſentiæ, in memoriam filiorum Iſrail in conſpectu Dñi.

CAP. XXXII.

ET armenta multa erant filiis Rubin & filiis Gadh, magna nimis. Viderunt q; regionem Jazir & regionem Galaad, & ecce erat in utraq; locus pro armentis. Et venerunt filii Gadh & filii Rubin, dixeruntque Muſe & Eleazar ſacerdoti, & principibus populi, Sanè Ataroth, & Dibon, & Jazir, & Nemra, & Heſbon, & Elaala, & Schama, & Nebo, & Baon, Regio quam expugnavit Deus ante filios Iſrail, eſt regio apta armentis: & ſervi tui habent armenta. Si ergò invenimus fortunam apud te, detur nobis hæc regio in poſſeſſionem, & ne facias nos tranſire Jordanem. Ait illis, Num fratres veſtri ibunt ad bellum, & vos ſedebitis hìc? Et cur terretis corda filiorum Iſrail quin abeant in regionem ad quam præcepit Deus ut abirent? Ita fecerunt patres veſtri quando miſi eos de Recim-Barnee ut explorarent regionem; Perveneruntque enim ad vallem botri, viderunt que illam, & terruerunt corda filiorum Iſrail, quo minùs ingrederentur in regionem quam dedit eis Deus. Invaluitque ira Dei in illo tempore, & juravit dicens,

ספר במדבר: לב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

viginti filio à Ægypto ex *ascendentes* homines viderint Si

11 אִם־יִרְאוּ הָאֲנָשִׁים הָעֹלִים מִמִּצְרַיִם מִבֶּן עֶשְׂרִים

,Abraham juravi quam *humum* ,suprà & ,annorum

שָׁנָה וָמָעְלָה אֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם

Caleb Præter .me post compleverunt non quia :Jahacob & ,Iſchac

12 לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב כִּי לֹא־מִלְאוּ אַחֲרָי: בִּלְתִּי כָּלֵב

compleverunt quia :Nun filium Joſuah & ,Cenizæi Jephunneh filium

בֶּן־יְפֻנֶּה הַקְּנִזִּי וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן כִּי מִלְאוּ

,Iſrael in Domini *naſus* eſt iratus Et .Dominum poſt

אַחֲרֵי יְהוָה: 13 וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל

omnis *conſumi uſque* ,annis quadraginta deſerto in eos fecit vagari &

וַיְנִעֵם בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־תֹּם כָּל־

ecce Et .Domini oculis in malum *faciens* generatio

הַדּוֹר הָעֹשֶׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: 14 וְהִנֵּה

,peccatorum hominum multiplicatio veſtris patribus pro ſurrexiſtis

קַמְתֶּם תַּחַת אֲבֹתֵיכֶם תַּרְבּוּת אַנְשִׁים חַטָּאִים

.Iſrael in Domini *naſi* iram ſuper adhuc *addendum ad*

לְסַפּוֹת עוֹד עַל חֲרוֹן אַף־יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל:

eum *dimittendum ad* adhuc addet & ,ejus *poſterioribus* à fueritis averſi *Cum*

15 כִּי תְשׁוּבֻן מֵאַחֲרָיו וְיָסַף עוֹד לְהַנִּיחוֹ

acceſſerunt Et .hunc populum omnem *corrumpetis* & ;deſerto in

בַּמִּדְבָּר וְשִׁחַתֶּם לְכָל־הָעָם הַזֶּה: 16 וַיִּגְּשׁוּ

,hic *noſtræ acquiſitioni* ædificabimus *pecoris Maceries* : dixerunt & ,eum ad

אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ גְדֵרֹת צֹאן נִבְנֶה־לְמִקְנֵנוּ פֹּה

filiorum facies ad properantes accingemur nos Et .*noſtræ jubi* urbes &

וְעָרִים לְטַפֵּנוּ: 17 וַאֲנַחְנוּ נֶחְלַץ חָשִׁים לִפְנֵי בְנֵי

:eorum locum ad eos introducamus *ſi q·d uſque* ,Iſrael

יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר אִם־הֲבִיאֹנֵם אֶל־מְקוֹמָם

.terræ *habitatorum faciebus à munitionis* urbibus in *noſtra pubes ſedebit* &

וְיָשַׁב טַפֵּנוּ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר מִפְּנֵי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ:

,*Iſrael filios hæreditare uſque* ,noſtras domos ad revertemur Non

18 לֹא נָשׁוּב אֶל־בָּתֵּינוּ עַד הִתְנַחֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

tranſitu à eis cum hæreditatem accipiemus non Quia *ſuam hæreditatẽ virum*

19 אִישׁ נַחֲלָתוֹ: כִּי לֹא נִנְחַל אִתָּם מֵעֵבֶר

,Jarden *tranſitu* à *nos ad* noſtra hæreditas venit quia ; ultrà & ,Jarden

לַיִרְדֵּן וָהָלְאָה כִּי בָאָה נַחֲלָתֵנוּ אֵלֵינוּ מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן

verbum feceritis Si :Moſeh eos ad dixit Et .orientem ad

20 מִזְרָחָה: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה אִם־תַּעֲשׂוּן אֶת־הַדָּבָר

tranſierit Et .bellum ad *Domini facies ad* vos accinxeritis ſi ,hoc

הַזֶּה אִם־תֵּחָלְצוּ לִפְנֵי יְהוָה לַמִּלְחָמָה: 21 וְעָבַר

eum expellere uſque ,*Domini facies ad* Jarden accinctus omnis vobis

לָכֶם כָּל־חָלוּץ אֶת־הַיַּרְדֵּן לִפְנֵי יְהוָה עַד הוֹרִישׁוֹ

poſthac &,*Domini faciebus* terra ſubjiciatur Et .*ſuis faciebus* à ſuos inimicos

22 אֶת־אֹיְבָיו מִפָּנָיו: וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה וְאַחַר

erit & ; Iſrael ab & ,Domino à innocentes eritis & ,revertemini

תָּשֻׁבוּ וְהְיִיתֶם נְקִיִּם מֵיְהוָה וּמִיִּשְׂרָאֵל וְהָיְתָה

non ſi Et .*Domini facies ad* poſſeſſionem in vobis hæc terra

23 הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם לַאֲחֻזָּה לִפְנֵי יְהוָה: וְאִם־לֹא

quod veſtrum peccatũ ,ſcitote & :Domino peccâſtis ecce ,ita feceritis

תַּעֲשׂוּן כֵּן הִנֵּה חֲטָאתֶם לַיהוָה וּדְעוּ חַטַּאתְכֶם אֲשֶׁר

.vos inveniet

תִּמְצָא אֶתְכֶם:

11 Si videbunt homines iſti, qui aſcenderunt ex Ægypto, à viginti annis & ſuprà, terram, quam ſub juramento pollicitus ſum Abraham, Iſaac, & Jacob: & noluerunt ſequi

12 me, Præter Caleb filium Jephone Cenezæum, & Joſue filium Nun: iſti impleverunt

13 voluntatem meam. Iratúſque Dominus adverſùm Iſrael, circumduxit eum per deſertum quadraginta annis, donec conſumeretur univerſa generatio, quæ fecerat malũ in conſpectu

14 ejus. Et ecce, inquit, vos ſurrexiſtis pro patribus veſtris, incrementa & alumni hominũ peccatorũ, ut augeretis furorem Dñi contra Iſrael. Quòd ſi

15 noluerit is ſequi eum, in ſolitudine populum derelinquet, & vos cauſa eritis necis omnium. At illi propè accedentes,

16 dixerunt; Caulas ovium fabricabimus, & ſtabula jumentorũ, parvulis quoque noſtris

17 urbes munitas. Nos autem ipſi armati & accincti pergemus ad prælium ante filios Iſrael, donec introducam⁹ eos ad loca ſua. Parvuli noſtri, & quid-

18 quid habere poſſum⁹, erunt in urbibus muratis, propter habitatorum inſidias. Non revertemur in domos noſtras, uſque dum poſſideant filii Iſrael

19 hæreditatẽ ſuã. Nec quidquam quærem⁹ trans Jordanem, quia jam habemus noſtrã poſſeſſionem in Orientali ejus plaga.

20 Quibus Moyſes ait, Si facitis quod promittitis, expediti pergite corã Dño ad pugnam; Et

21 omnis vir bellator armat⁹ Jordanem tranſeat, donec ſubvertat Dñs inimicos ſuos, Et ſubjiciatur ei omnis terra. Tunc

22 eritis inculpabiles apud Dominum & apud Iſrael, & obtinebitis regiones, quas vultis,

23 coram Domino. Sin autem quod dicitis, non feceritis, nulli dubium eſt, quin peccetis in Deũ: & ſcitote, quoniã peccatum veſtrũ apprehendet vos.

11 Εἰ ὄψονται οἱ ἄνθρωποι ἕτοι οἱ ἀναβάντες ἐξ Αἰγύπτου ἀπὸ εἰκοσιετοῦς καὶ ἐπάνω, οἱ ὀμοσάμενοι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν, τὴν γῆν ἣν (π) ὤμοσα τῷ Αβρααμ καὶ Ισαὰκ καὶ Ιακωβ, ὅτι οὐ συνεπολούθησαν ὀπίσω μου,

12 Πλὴν Χαλεβ υἱὸς Ιεφοννὴ ὁ διαχωρισμένος, καὶ Ιησοῦς ὁ τοῦ Naυὴ, ὅτι συνεπολούθησαν ὀπίσω κυρίου. Καὶ ὠργίσθη

13 θυμῷ κύριος ἐπὶ Ισραὴλ καὶ (ρ) κατεσόμβωσεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ (σ) τεσσαράκοντα ἔτη, (τ) ἕως ἐξανηλώθη πᾶσα ἡ γενεὰ, οἱ ποιοῦντες τὰ πονηρὰ ἐναντίον

14 κυρίου. Ἰδοὺ ἀνέστητε ἀντὶ τῶν πατέρων ὑμῶν, (υ) σύντριμμα ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, προσθεῖναι ἔτι ἐπὶ τὸν θυμὸν τῆς ὀργῆς κυρίου ἐπὶ Ισραήλ. Ὅτι ἀποστραφήσεσθε ἀπ' αὐτοῦ προσθεῖναι ἔτι καταλιπεῖν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀνομήσετε εἰς

15 ὅλον τὸ συναγωγὴν ταύτην. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ, καὶ ἔλεγον, Ἐπαύλεις περιβάτων (φ) οἰκοδομήσομεν ὧδε τοῖς κτήνεσιν

16 ἡμῶν, καὶ πόλεις ταῖς (χ) ἀποσκευαῖς ἡμῶν. Καὶ ἡμεῖς ἐνοπλισάμενοι (ψ) προφυλακὴν πρὸ τοῦ ὑῶν Ισραὴλ, ἕως ἂν ἀγάγωμεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἑαυτῶν τόπον· καὶ κατοικήσει ἡμῶν ἐν

17 πόλεσι τετειχισμέναις διὰ τοὺς καταλοιπόντας ἡμῶν, ἕως ἂν καταμερίσθωσιν οἱ υἱοὶ

18 Ισραὴλ, ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ οὐκέτι (ω) κληρονομήσομεν ἐν αὐλοῖς

19 ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ Ιορδάνου καὶ ἐπέκεινα, ὅτι ἀπέχομεν τοῦ κλήρου ἡμῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ Ιορδάνου ἐν ἀνατολαῖς. Καὶ εἶπε πρὸς

20 αὐτοὺς Μωυσῆς, Ἐὰν ποιήσητε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ἐὰν (α) ἐξοπλίσησθε ἔναντι κυρίου εἰς πόλεμον, Καὶ παρελεύσεται ὑμῶν πᾶς

21 (β) ὁπλίτης τὸν Ιορδάνην ἔναντι κυρίου, (γ) ἕως ἂν ὑπερβῇ ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, Καὶ καταχυρισθῇ ἡ γῆ ἔναντι κυρίου καὶ μετὰ ταῦτα ἀποστραφήσεσθε, καὶ

22 ἔσεσθε ἀθῶοι ἔναντι (δ) κυρίου, καὶ ἀπὸ Ισραὴλ καὶ ἔσται ἡ γῆ αὕτη ὑμῖν ἐν κατασχέσει ἔναντι κυρίου. Ἐὰν δὲ μὴ ποιήσητε ὕτως, ἁμαρτήσεσθε ἔναντι κυρίου καὶ γνώσεσθε τὴν ἁμαρτίαν ὑμῶν, ὅταν ὑμᾶς καταλάβῃ τὰ κακά.

Si videbunt homines hi qui aſcenderunt ex Ægypto, à viginti annis & ſuprà, qui cognoſcunt bonum & malum, terram quam juravi ipſi Abraham, et Iſaac, & Jacob: non enim ſecuti ſunt poſtme, Præter Chaleb filius Jephonne, ille(b) ſegregatus, & Ieſus filius Naue: quoniam ſimul ſecuti ſunt poſt Dominũ. Et irat⁹ eſt furore Dominus adverſùs Iſrael, & (c) circumagitavit eos in deſerto quadraginta annos, donec cõſumpta eſt omnis generatio, facientes maligna in conſpectu Domini. Ecce ſurrexiſtis pro patribus veſtris, (d) contritio hominũ peccatorum, ad adjiciendum adhuc ad furorem iræ domini ſuper Iſrael. Quoniam avertetis vos ab eo, adjiciendo adhuc derelinquere eum in deſerto: & inique facietis in totam ſynagogam hanc. Et acceſſerunt ei, & dixerunt, Caulas ovium ædificabimus hic pecoribus noſtris, & civitates (e) impedimentis noſtris; Et nos armati in (f) prima acie priores filiis Iſrael; quoadusque addu xerimus eos in ſuũ ipſorum locum. Et habitabunt impedimenta noſtra in civitatibus muratis propter eos, qui inhabitant terrã. Non revertemur ad domos noſtras; quoadusq; diſtributi fuerint filii Iſrael, unuſquiſq; in hæreditate ſuã. Et non ultra hæreditabimus in eis à regione trans Iordanem, & ſuprà; quia obtinemus ſortes noſtras in tranſitu Iordanis in Oriente. Et dixit ad eos Moyſes, Si feceritis juxta verbum hoc, ſi arma ſumpſeritis ante Dominum in prælium, Et tranſibit ex vobis omnis armatus Iordanem ante Dominum, quoadusque contritus fuerit hoſtis ejus à facie ejus, Et ſubjecta fuerit terra ante Dominum; & poſt hæc revertimini, & eritis innocentes ante Dominum, & ab Iſrael; & erit terra hæc vobis in poſſeſſionem ante Dominum. Si autem non feceritis ita; peccabitis ante Dominum: & cogn oſcetis peccatum veſtrum, quando vos cõprehenderint mala.

MS.A. (π) ὤμοσα Αβραὰμ (ρ) κατερέμβευσεν (σ) τεσσεράκοντα (τ) ἕως ἂν ἐξαναλώθη (υ) σύγκριμα (φ) οἰκοδομήσωμεν (χ) κατασκευαῖς (ψ) προφυλακὴ (ω) κληρονομήσωμεν ἐαυτοῖς (α) ἐξοπλισθήσεσθε (β) ὁπλισὶς (γ) ὡς ἂν (δ) κυρίου ἀπὸ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Non videbunt viri qui aſcenderunt ex Ægypto, ab eo qui natus eſt annos viginti & ſuprà, terram pro qua juravi Abrahæ Iſahac & Iacobo, eò quòd non plenè ſint me ſecuti: Præter Caleb filium Jophana Cenezæum, & Jeſum filium Nun, qui plenè ſecuti ſunt Dominum. Et excanduit ira Domini adverſùs Iſraelem, & vagari fecit eos per deſertum quadraginta annis, quouſque conſumeretur tota generatio virorum qui malum commiſerant coram Domino. Et ecce ſurrexiſtis etiam vos hodiè loco patrum veſtrorum, alumni virorum peccatorum, ut augeretis ampliùs furorem Domini contra Iſraelem. Et ſi avertamini iterum à Domino, iterum quoque vagari vos faciet in deſerto, & inferetis deſtructionem univerſo huic populo. Et accedentes ad eum, dixerunt, Caulas ovium ædificabimus hîc armentis noſtris, & civitates pubi noſtræ. Nos autem armati ibimus ante filios Iſrael, donec introducamus eos in regionem ſuam: pubes verò noſtra manebit in civitatibus munitis, *ut tuti ſint* à conſpectu incolarum terræ. Non revertemur ad domos noſtras, donec obtineant filii Iſrael quiſque hæreditatem ſuam. Nec quicquam poſſidebimus cum eis ab altera Jordanis ripa & ultrà, quandoquidem recepimus hæreditatem noſtram à ripa Jordanis Orientali. Ait illis Moſes, Si feceritis rem iſtam, & armati coram Domino ad prælium, Tranſieritis vos omnes Jordanem accincti coram Dño ad bellum, quoad abſumat hoſtes ſuos à conſpectu ſuo, Et ſubigatur terra coram Domino: tunc revertimini, & eritis innoxii apud Dominum & apud Iſraelem, eritque vobis terra iſta in hæreditatem coram Domino. Si verò non ſic feceritis, peccabitis in Dominum, & ſcitote quòd peccata veſtra aſſequentur vos.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

אִם־יִחְזוֹן גַּבְרַיָּא דִּסְלִיקוּ מִמְּצְרַיִם 11
מִבַּר עֶסְרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא יָת אַרְעָא
דִּי קַיֵּמִית לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב
אֲרֵי לָא אַשְׁלִימוּ בְּתָר דְּחַלְתִּי:
אֱלָהֵן כָּלֵב בַּר־יְפֻנֶּה קְנִיזָאָה 12
וְיהוֹשֻׁעַ בַּר־נוּן אֲרֵי אַשְׁלִימוּ בְּתָר
דְּחַלְתָּא דַיְיָ: וְתַקִּיף רְגָזָא דַיְיָ 13
בְּיִשְׂרָאֵל וְאַחְרִנִין בְּמַדְבְּרָא אַרְבְּעִין
שְׁנִין עַד דְּסַף כָּל דָּרָא דְּעָבִיד דְּבִישׁ
קֳדָם יְיָ: וְהָא קַמְתּוּן בְּתַר אֲבָהָתְכוֹן 14
תַּלְמִידֵי גַּבְרַיָּא חַיָּבַיָּא לְאוֹסָפָא
עוֹד עַל תְּקוֹף רְגָזָא דַיְיָ לְיִשְׂרָאֵל:
אֲרֵי תְתוּבוּן מִבָּתְרֵי דְּחַלְתֵּי וְיוֹסִיף 15
עוֹד לְאָחֳרוּתְהוֹן בְּמַדְבְּרָא וְתַחַבְּלוּן
לְכָל עַמָּא הָדֵין: וְקָרִיבוּ לְוָתִיהוֹן 16
וְאָמְרוּ חַטְרִין דְּעָן נִבְנֵי לִבְעִירָנָא
הָכָא וְקִרְוִין לְטַפְלָנָא: וַאֲנַחְנָא
נְזוּדְרִיז מֻבְעִין קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד 17
דִּי נְעַלְנוּן לְאַתְרְהוֹן וְיִתְבוּן טַפְלָנָא
בִּקְרִוִין מִן קֳדָם יָתְבֵי אַרְעָא:
לָא נְתוּב לְבֵיתָנָא עַד דְּיִחְסְנוּן בְּנֵי 18
יִשְׂרָאֵל נְבַר אַחְסָנְתֵּיהּ: אֲרֵי לָא
נֵחְסִין עִמְּהוֹן מֵעִבְרָא לִירְדְּנָא 19
וּלְהַלְאָה אֲרֵי קַבִּילְנָא אַחְסָנְתָּנָא
לְנָא מֵעִבְרָא לִירְדְּנָא מַדְנְחָא:
וַאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה אִם־תַּעְבְּדוּן יָת 20
פִּתְגָמָא הָדֵין אִם־תְּזוֹרִוּן קֳדָם
עַמָּא דַיְיָ לְקִרְבָא: וְיִעְבַּר לְכוֹן 21
כָּל דְּמְזוֹרִיז יָת יַרְדְּנָא קֳדָם עַמָּא
דַיְיָ עַד דְּיִתְרֵיךְ יָת בְּעֲלֵי דְבָבְהוֹהִי
מִן קֳדָמוֹהִי: וְתִתְכְּבֵישׁ אַרְעָא 22
קֳדָם עַמָּא דַיְיָ וּבָתַר כֵּן תְּתוּבוּן
וְתְהוֹן זַכָּאִין קֳדָם יְיָ וּמִיִּשְׂרָאֵל
וּתְהֵי אַרְעָא הָדָא לְכוֹן לַאֲחְסָנָא
קֳדָם יְיָ: וְאִם־לָא תַעְבְּדוּן כֵּן 23
הָא חֲבֵתוּן קֳדָם יְיָ וְדַעוּ חוֹבַתְכוֹן
דִּי תַשְׁכַּח יָתְכוֹן:

Targum ONKELOS.

Si viderint viri qui aſcenderunt de Ægypto, à viginti annis & ſuprà, terram pro qua juravi ut darem eam Abraham Iſaac & Iacob: quia non fuerunt perfecti in timore meo. Præter Caleb filium Jephone Cenezæum, & Joſue filium Nun: quia perfecti fuerunt in timore Domini. Et iratus eſt furor Dñi contra Iſrael, & morari fecit eos in deſerto quadraginta annis: donec conſumeretur univerſa generatio, quæ fecerat malum coram Domino. Et ecce ſurrexiſtis pro patribus veſtris, diſcipuli virorum peccatorum: ut augeatis rurſus furorẽ Domini contra Iſrael. Si enim reverſi fueritis à timore ejus, addet iterum relinquere eos in ſolitudine: & damnum inferetis omni populo huic. Acceſſeruntque ad eum, & dixerunt; Caulas ovium ædificabimus hic pecoribus noſtris, & urbes familiæ noſtræ. Nos autem armabimur expediti ante fratres noſtros, donec introducamus eos in locum ſuũ: & habitabunt parvuli noſtri in civitatibus munitis propter habitatores terræ. Non enim revertemur in domos noſtras, donec ſinguli filiorum Iſrael poſſideant hæreditatem ſuam. Non enim poſſidebimus cum eis trans Jordanem & ultra: quia ſuſcepimus hæreditatem noſtram citra Jordanem ad Orientem. Dixitq; eis Moyſes; Si feceritis verbum hoc: & ſi armati ieritis ante populum Domini ad pugnam. Et tranſierit omnis armatus ex vobis Jordanem ante populũ Domini: donec ejiciat inimicos ſuos à conſpectu ejus. Et ſubjiciatur terra coram populo Domini, poſtea revertemini; & eritis innoxii in conſpectu Domini, et apud Iſrael: eritq; terra hæc vobis in poſſeſſionem coram Domino. Si autem non feceritis ſic, ecce peccâſtis corã Dño: & ſcitote peccatũ veſtrũ, ꝙ inveniet vos

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* אשׁר־עלו מארץ מצרים מבן עשׂרים שנה ומעלה אשׁר נשׁבעתי לאברהם ליצחק וליעקב כי לא מלאו אחרי׃ 11
כי אם־כלב בן־יפנה הקנזי ויהושׁע בן־נון כי מלאו אחרי׃ 12
* ויחר־אף יהוה בישׂראל ויעתם במדבר ארבעים שׁנה עד תם כל־הדור העשׂה הרע בעיני יהוה׃ 13
והנה קמתם תחת אבותיכם תמורת אנשׁי חטאים להוסיף עוד על־חרון אף־יהוה אל־ישׂראל׃ 14
כי תשׁובון מאחריו ויסף עוד להניחו במדבר והשׁחתם לכל־העם הזה׃ 15
** ויגשׁו אליו ויאמרו גדרות צאן נבנה למקנינו פה וערים לטפנו׃ 16
* ואנחנו נחושׁ חלוצים לפני בני־ישׂראל עד אשׁר־אביאנום אל־מקומם וישׁב טפנו בערי המבצר מפני יושׁבי הארץ׃ 17
לא נשׁוב אל־בתינו עד התנחל בני־ישׂראל איש נחלתו׃ 18
כי לא־נירש אתם מעבר לירדן והלאה כי בנו נחלתנו מזרחה את־הירדן׃ 19
ויאמר אלהם משׁה אם־תעשׂון את־הדבר הזה אם־תחלצו לפני יהוה למלחמה׃ 20
וכל־חלוץ אתכם את־הירדן עד־הורישׁו את־אויביו מפניו׃ 21
וכבשׁה הארץ לפני יהוה ואחר תשׁובו ונקיתם מיהוה ומישׂראל והיתה הארץ הזאת לכם לאחזה לפני יהוה׃ 22
ואם־לא תעשׂון כן הנה חטאתם ליהוה ודעו חטאתכם אשׁר תמצא אתכם׃ 23

VER. SAM.

* אשׁר־עלו מארץ מצרים מבן עשׂרים שנה ומעלה אשׁר נשׁבעתי לאברהם ליצחק וליעקב כי לא מלאו אחרי׃ 11
כי אם־כלב בן־יפנה הקנזי ויהושׁע בן־נון כי מלאו אחרי׃ 12
* ויחר־אף יהוה בישׂראל ויעתם במדבר ארבעים שׁנה עד תם כל־הדור העשׂה הרע בעיני יהוה׃ 13
והנה קמתם תחת אבותיכם תמורת אנשׁי חטאים להוסיף עוד על־חרון אף־יהוה אל־ישׂראל׃ 14
כי תשׁובון מאחריו ויסף עוד להניחו במדבר והשׁחתם לכל־העם הזה׃ 15
** ויגשׁו אליו ויאמרו גדרות צאן נבנה למקנינו פה וערים לטפנו׃ 16
* ואנחנו נחושׁ חלוצים לפני בני־ישׂראל עד אשׁר־אביאנום אל־מקומם וישׁב טפנו בערי המבצר מפני יושׁבי הארץ׃ 17
לא נשׁוב אל־בתינו עד התנחל בני־ישׂראל איש נחלתו׃ 18
כי לא־נירש אתם מעבר לירדן והלאה כי בנו נחלתנו מזרחה את־הירדן׃ 19
ויאמר אלהם משׁה אם־תעשׂון את־הדבר הזה אם־תחלצו לפני יהוה למלחמה׃ 20
וכל־חלוץ אתכם את־הירדן עד־הורישׁו את־אויביו מפניו׃ 21
וכבשׁה הארץ לפני יהוה ואחר תשׁובו ונקיתם מיהוה ומישׂראל והיתה הארץ הזאת לכם לאחזה לפני יהוה׃ 22
ואם־לא תעשׂון כן הנה חטאתם ליהוה ודעו חטאתכם אשׁר תמצא אתכם׃ 23

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Si videant viri illi qui aſcenderunt ex Ægypto à filio viginti annorum et ſupra, terram de qua juravi Abrahã, Iſaac, & Iacob; non enim perfectè ſecuti ſunt me. Præter Caleb filium Jephone, Cenezæum, & Joſuam filiũ Nun: nam perfectè ſecuti ſunt Dominum. Ideo exarſit ira Domini in Iſraelem, & circumagitavit eos per deſertum quadragiuta annis, donec conſumeretur omnis iſta generatio quæ malum fecerat in oculis Domini. Ecce tamen inſurrexiſtis pro patribus veſtris, progenies hominum peccatorum, ut augeretis adhuc furorem iræ Domini ſuper Iſraelem. Cùm averteritis vos ab eo, iterum adhuc (c) deſeret eum in deſerto, et perdetis univerſum populum iſtum. Sed acceſſerunt ad eum, & dixerunt; Caulas pecudibus ædificabimus hic, & urbes parvulis noſtris. Nos autem accingemus feſtinantes ante faciem filiorum Iſrael, donec introduxerimus eos in locum ſuum; ſed manebunt parvuli noſtri in urbibus munitionis propter incolas terræ. Non revertemur in domos noſtras donec poſſederiat filii Iſrael unuſquiſque poſſeſſionem ſuam. Non enim hæreditabimus cum eis trans Jordanem & ultrà; quoniam evenit hæreditas noſtra nobis cis Jordanem ad Orientem. Reſponditque eis Moſes, Si feceritis rem hanc, ſi accinxeritis vos ante faciem Domini ad bellum. Et tranſierit omnis expeditus ex vobis Jordanem ante Dominum donec (d) expuleritis inimicos ſuos à facie ſua. Subjectáque fuerit terra ante Dominum, poſtea ve è revertamini, tum (e) innocentes declarabimini à Domino, & ab Iſrael, eritque terra illa vobis in poſſeſſionem coram Domino. Si autem non feceritis ita, ecce peccabitis in Dominum, & cognoſcetis peccatum veſtrum quod apprehendet vos.

VER. SAM. (c) Jerrare faciet (d) perdiderit (e) puri

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* انَّ لَا يَرِي الرِّجَالُ الَّذِينَ صَعِدُوا مِنْ مِصْرَ مِنِ ابْنِ عِشْرِينَ سَنَةً فَصَاعِدًا الْبَلَدَ الَّذِي 11
اَقسمتُ اَنْ اُعْطِيَهُ اِبْرَاهِيمَ وَاِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ * اِذْ لَمْ يَتْبَعُوا طَاعَتِي * اِلَّا كَالِبَ بْنَ يَفُنَّا الْقِنِزِّيَّ * 12
وَيُوشَعَ بْنَ نُونٍ * فَاِنَّهُمَا اتَّبَعَا طَاعَةَ اللّٰهِ * وَلَمَّا اشْتَدَّ غَضَبُهُ عَلَيْهِمْ تَيَهَهُمْ فِي الْبَرِيَّةِ اَرْبَعِينَ سَنَةً * 13
اِلَى اَنْ فَنِيَ جَمِيعُ الْجِيلِ الَّذِي فَعَلَ السَّرِّ بَيْنَ يَدَيْهِ * وَهَا اَنْتُمْ قَدْ قُمْتُمْ مَقَامَ اٰبَائِكُمْ عَلَي 14
تَعْلِيمِ النَّاسِ الْمُخْطِئِينَ لِتَزِيدُوا اَيْضًا فِي شِدَّةِ غَضَبِ اللّٰهِ عَلَى بَنِي اِسْرَائِيلَ * لِاَنَّكُمْ اِنْ رَجَعْتُمْ 15
عَنْ طَاعَتِهِ زَادَ فِي تَرْكِهِمْ فِي الْبَرِيَّةِ * فَتُهْلِكُونَ هٰؤُلَاءِ الْقَوْمَ * اِذَا اَمْسَكُوا عَنْكُمْ * فَقَدَّمُوا 16
اِلَيْهِ وَقَالُوا * اِنَّا نَبْنِي حَظَائِرَ لِمَوَاشِينَا هٰهُنَا * وَقُرًى لِاَطْفَالِنَا * وَنَكُونُ مُسْرِعِينَ بَيْنَ يَدَيْ بَنِي 17
اِسْرَائِيلَ اِلَى اَنْ نُوَصِّلَهُمْ اِلَى مَكَانِهِمْ * فَيَقِيمُ اَطْفَالُنَا فِي قُرًى حَصِينَةٍ مِنْ قِبَلِ اَهْلِ الْبَلَدِ * لَا نَرْجِعُ 18
اِلَى بُيُوتِنَا اِلَى اَنْ يَحُوزَ كُلُّ سِبْطٍ مِنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ نَحْلَتَهُ * لِاَنَّا لَا نَحُوزُ مَعَهُمْ شَيْئًا مِنْ عَبْرِ الْاُرْدُنِّ 19
اِلَى هُنَاكَ * اِذَا قَبَضْنَا نَحْلَتَنَا مِنْ عَبْرِ الْاُرْدُنِّ شَرْقِيًّا * قَالَ لَهُمْ مُوسَى * اِنْ صَنَعْتُمْ هٰذَا الْاَمْرَ * 20
وَجَرَّدْتُمْ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ فِي الْجَيْشِ * وَعَبَرَ كُلُّ مُجَرَّدٍ مِنْكُمُ الْاُرْدُنَّ بَيْنَ يَدَيْهِ * اِلَى اَنْ يَقْرَضَ 21
اَعْدَاءَهُ بَيْنَ يَدَيْهِ * فَاِذَا فُتِحَ الْبَلَدُ بَيْنَ اَيْدِيهِمْ * فَبَعْدَ ذٰلِكَ تَرْجِعُونَ * تَكُونُوا بُرَآءَ عِنْدَ 22
اللّٰهِ وَعِنْدَ الْاِسْرَائِيلِيِّينَ * وَيَكُونُ هٰذَا الْبَلَدُ حُرًّا لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ * وَاِنْ لَمْ تَصْنَعُوا كَذَاكَ فَقَدْ 23
خَطِئْتُمْ لِلّٰهِ * فَاعْرِفُوا خَطِيَّاتِكُمْ اِذَا نَالَتْكُمْ عُقُوبَةٌ *

Certè non videbunt vivi qui aſcenderunt ex Ægypto, à filio viginti annorũ & ſuprà, regionem quàm juravi me daturum Ebrahimi, Iſhac, & Jacob, eò quòd non ſequuti ſint obedientiã meã; Niſi Calib filius Jeſonna Cenezeus, & Juſua filius Nun: hi enim duo adhæſerunt obedientiæ Dei. Cùmque invaluiſſet furor ejus in illos, errare fecit eos in deſerto quadraginta annos, uſquedũ conſumpta eſſet tota generatio quæ commiſerat malum in conſpectu ejus. Et ecce vos ſurrexiſtis vice patrum veſtrorum conformati documento hominum peccatorum, ut adaugeretis adhuc vehementiam iræ Dei adverſus filios Iſrail. Quoniam ſi regrediamini ab obedientia ipſius, addet relinquere eos in deſerto: & perdetis hunc populum, etiamſi contrabantur à vobis. Acceſſerunt autem ad eum, & dixerunt; Nos ædificabimus caulas hîc armentis noſtris, & urbes infantibus noſtris: Et exibimus ad bellum impigrè ante filios Iſrail, donec perducamus eos ad locũ eorum: & morabuntur infantes noſtri in urbibus munitis à facie habitatorum regionis. Non revertemur ad domos noſtras, quouſq; poſſideat unaquæque tribus ex filiis Iſrail hæreditatem ſuam. Non enim non poſſidebimus cum eis quidquam à tranſitu Jordanis uſq; illuc, cùm jam acceperimus poſſeſſionẽ noſtram à tranſitu Jordanis Orientem verſùs. Ait illis Muſa, Si feceritis hanc rem, voſque accinxeritis in conſpectu Dei cum exercitu, Tranſieritq; omnis accinctus ex vobis Jordanem ante eum, donec conſumat inimicos ſuos in conſpectu ſuo: Cùm expugnata fuerit regio ante eos, ac poſtea reverſi fueritis, eritis innocentes apud Deum & apud Iſrailitas, & erit hæc regio poſſeſſio veſtra in conſpectu ejus. Aliàs niſi feceritis ſic, jam peccâſtis in Deum: & fatemini peccata veſtra quando adveniet vobis ſupplicium.

ספר במדבר : לב

: vestro pecori maceries & ,vestræ pubi civitates vobis Ædificat

24 בְּנוֹ־לָכֶם עָרִים לְטַפְּכֶם וּגְדֵרֹת לְצֹנַאכֶם
Reuben filii & ,Ghad filii dixit Et ,facietis vestro ore ex egrediens &

25 וְהַיֹּצֵא מִפִּיכֶם תַּעֲשׂוּ: וַיֹּאמֶר בְּנֵי־גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן
meus dominus quemadmodū ,facient tui Servi : dicendo ,Moseh ad

אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי
omnia & ,nostra acquisitio ,nostræ uxores ,nostri Parvuli .præcipit

26 מְצַוֶּה: טַפֵּנוּ נָשֵׁינוּ מִקְנֵנוּ וְכָל־
transibunt tui servi Et .Ghilhad urbibus in ibi erunt nostra animalia

27 בְּהֲמָתֵנוּ יִהְיוּ־שָׁם בְּעָרֵי הַגִּלְעָד: וְעֲבָדֶיךָ יַעַבְרוּ
quemadmodum ,bellum ad Domini facies ad exercitus accinctus omnis

כָּל־חֲלוּץ צָבָא לִפְנֵי יְהוָה לַמִּלְחָמָה כַּאֲשֶׁר
sacerdoti Elhazar ,Moseh eis præcipit Et .loquens meus domin

28 אֲדֹנִי דֹבֵר: וַיְצַו לָהֶם מֹשֶׁה אֶת אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן
exterſionum patrum capitibus & ,Nun filio Jehoſuah &

וְאֶת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְאֶת־רָאשֵׁי אֲבוֹת הַמַּטּוֹת
filii transierint Si : eos ad Moseh dixit Et .Iſrael filiis

29 לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִם־יַעַבְרוּ בְנֵי־
accinctus omnis ,Jarden vobiſcum Reuben filii & Ghad

גָד וּבְנֵי־רְאוּבֵן אִתְּכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן כָּל־חָלוּץ
,vestrau facies ad terra fuerit ſubjecta & ,Domini facies ad bellum ad

לַמִּלְחָמָה לִפְנֵי יְהוָה וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵיכֶם
non ſi Et .poſſeſſionem in Ghilhad terram eis dabitis &

30 וּנְתַתֶּם לָהֶם אֶת־אֶרֶץ הַגִּלְעָד לַאֲחֻזָּה: וְאִם־לֹא
terra in veſtri medio in poſſidebunt & ,vobiſcum accincti tranſierint

יַעַבְרוּ חֲלוּצִים אִתְּכֶם וְנֶאֱחֲזוּ בְתֹכְכֶם בָּאָרֶץ
: dicendo ,Reuben filii & ,Ghad filii reſponderunt Et .Chenahan

31 כְּנָעַן: וַיַּעֲנוּ בְנֵי־גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן לֵאמֹר אֵת
Nos .faciemus ſic ,tuos ſervos ad Dominus eſt locutus Quæ

32 אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־עֲבָדֶיךָ כֵּן נַעֲשֶׂה: נַחְנוּ
nobiſcum & ,Chenahan terram Domini facies ad accincti tranſibimus

נַעֲבֹר חֲלוּצִים לִפְנֵי יְהוָה אֶרֶץ כְּנָעַן וְאִתָּנוּ
Moſeh eis dedit Et .Jarden tranſitu à noſtræ hæreditatis poſſeſſio

33 אֲחֻזַּת נַחֲלָתֵנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן: וַיִּתֵּן לָהֶם מֹשֶׁה
Joſeph filii Menaſſeh tribui dimidiæ & ,Reuben filiis & ,Ghad filiis

לִבְנֵי־גָד וְלִבְנֵי רְאוּבֵן וְלַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה בֶּן־יוֹסֵף
regis Hogh regnum & ,Emoræi regis Sichon regnum

אֶת־מַמְלֶכֶת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וְאֶת־מַמְלֶכֶת עוֹג מֶלֶךְ
.circumquaque terræ urbes ,terminis cum ,ſuis urbibus terram ,Baſan

הַבָּשָׁן הָאָרֶץ לְעָרֶיהָ בִּגְבֻלֹת עָרֵי הָאָרֶץ סָבִיב:
& ,Hatharoth & ,Dibon Ghad filii ædificaverũt Et

34 וַיִּבְנוּ בְנֵי־גָד אֶת־דִּיבֹן וְאֶת־עַטְרֹת וְאֶת
.Joghbehah & ,Jahezer & ,Sophan ,Hathroth Et : Haroer

35 עֲרֹעֵר: וְאֶת־עַטְרֹת שׁוֹפָן וְאֶת־יַעְזֵר וְיָגְבְּהָה:
maceries & ,munitionis urbes ,Haran domum & ,Nimrah domum Et

36 וְאֶת־בֵּית נִמְרָה וְאֶת־בֵּית הָרָן עָרֵי מִבְצָר וְגִדְרֹת
Elhaleh & ,Chesbon ædificaverunt Reuben filii Et .pecoris

37 צֹאן: וּבְנֵי רְאוּבֵן בָּנוּ אֶת־חֶשְׁבּוֹן וְאֶת־אֶלְעָלָא
.Chiriathaim &

וְאֶת קִרְיָתָיִם:

Verſio VULG. LAT.

Ædificate ergò urbes parvulis veſtris, & caulas & ſtabula ovibus ac jumentis: & quod polliciti eſtis, implete. Dixerúntque filii Gad & Ruben ad Moyſen; Servi tui ſumus, faciemus quod jubet dominus noſter. Parvulos noſtros, & mulieres, & pecora, ac jumenta relinquem in urbibus Galaad. Nos autem famuli tui omnes expediti pergemus ad bellum, ſicut tu, domine, loqueris. Præcepit ergò Moyſes Eleazaro ſacerdoti, & Joſue filio Nun, & principibus familiarum per tribus Iſrael, & dixit ad eos; Si transierunt filii Gad & filii Ruben vobiſcum Jordanem, omnes armati ad bellum coram Domino, & vobis fuerit terra ſubjecta: date eis Galaad in poſſeſſionem. Sin autem noluerint tranſire armati vobiſcũ in terrã Chanaã, inter vos habitandi accipiant loca. Reſpõderúntq; filii Gad, et filii Ruben: Sicut locut' eſt dominus ſervis ſuis, ita faciemus: Ipſi armati pergemus coram Domino in terram Chanaan, & poſſeſſionem jam ſuſcepiſſe nos confitemur trans Jordanem. Dedit itaque Moyſes filiis Gad & Ruben, & dimidiæ tribui Manaſſe filii Joſeph, regnum Sehon regis Amorrhæi, & regnum Og regis Baſan, & terram eorum cum urbibus ſuis per circuitum. Igitur extruxerunt filii Gad, Dibon, & Aaroth, & Aroër, Et Etroth, & Sophan, & Jazer, & Jegbaa, Et Bethnemra, & Betharan, urbes munitas, & caulas pecoribus ſuis. Filii verò Ruben ædificaverunt Heſebon, & Eleale, & Cariathaim,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

24 Καὶ οἰκοδομήσεσθε ὑμῖν ἑαυτοῖς πόλεις τῇ
ἀποσκευῇ ὑμῶν, καὶ ἐπαύλεις τοῖς κτήνεσιν
ὑμῶν· καὶ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόμα-
25 τός ὑμῶν ποιήσετε. Καὶ εἶπαν (ε)οἱ υἱοὶ Ρουβὴν καὶ
(ζ) οἱ υἱοὶ Γὰδ πρὸς Μωυσῆν, λέγοντες, Οἱ
παῖδές σου ποιήσουσι καθὰ ὁ κύριος (η)ἡμῶν
26 ἐντέλλεται. Ἡ ἀποσκευὴ (θ)ἡμῶν, καὶ αἱ
γυναῖκες ἡμῶν, καὶ πάντα τὰ κτήνη ἡμῶν
27 ἔσονται ἐν ταῖς πόλεσι Γαλαάδ. Οἱ δὲ παῖ-
δές σου παρελεύσονται πάντες ἐνωπλισμέ-
νοι (ι) καὶ ἐκτεταγμένοι ἔναντι κυρίου εἰς τὸ
28 πόλεμον, ὃν τρόπον ὁ κύριος λέγει. Καὶ
συνέταξεν αὐτοῖς Μωυσῆς Ἐλεάζαρ τὸν
ἱερέα, καὶ Ἰησοῦν υἱὸν Ναυὴ, καὶ τοὺς ἄρχοντας
πατριῶν τῶν φυλῶν Ἰσραήλ. καὶ εἶπε πρὸς
29 αὐτοὺς Μωυσῆς, Ἐὰν διαβῶσιν οἱ υἱοὶ Ρου-
βὴν (κ) καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ μεθ' ὑμῶν τὸν Ἰορδάνην, πᾶς ἐνωπλισμένος εἰς πόλεμον ἔναντι
κυρίου, καὶ καταχυριεύσητε τῆς γῆς ἀπέναντι
ὑμῶν, καὶ δώσετε αὐτοῖς τὴν γῆν Γαλαάδ
30 ἐν κατασχέσει. Ἐὰν δὲ μὴ διαβῶσιν ἐνω-
πλισμένοι μεθ' ὑμῶν (λ) εἰς τὸν πόλεμον
ἔναντι κυρίου, καὶ διαβιβάσητε τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν, καὶ τὰ
κτήνη αὐτῶν πέρτερα ὑμῶν εἰς γῆν Χα-
ναάν, καὶ συγκαλακληρονομηθήσονται ἐν ὑ-
31 μῖν ἐν τῇ γῇ Χαναάν. Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ
υἱοὶ Ρουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ, λέγοντες, Ὅσα
ὁ κύριος λέξει τοῖς (μ)θεράπουσιν, οὕτω ποι-
32 ήσομεν ἡμεῖς. Διαβησόμεθα (ν)ἐνωπλισμένοι
ἔναντι κυρίου εἰς γῆν Χαναάν, καὶ δώσετε ἡ-
μῖν ἐν τῷ πέραν τὸ Ἰορδάνου.
33 Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Γὰδ,
καὶ τοῖς υἱοῖς Ρουβὴν, καὶ (ξ) τῷ ἡμίσει φυ-
λῆς (ο)Μανασσῆ υἱῶν Ἰωσὴφ, τὴν βασιλείαν
Σηὼν βασιλέως (π)Ἀμορραίων, καὶ τὴν βασι-
λείαν Ὢγ βασιλέως τῆς Βασὰν, τὴν γῆν
καὶ τὰς πόλεις σὺν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, πό-
λεις τῆς γῆς κύκλῳ. Καὶ ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ
34 Γὰδ τὴν Δαιβὼν, καὶ τὴν Ἀτρὼθ, καὶ τὴν Ἀ-
35 ροὴρ, (ρ) Καὶ τὴν Σωφὰρ, καὶ τὴν Ἰαζὴρ, καὶ τὴν
36 Ἰωγβαὴ, καὶ τὴν (σ)Ναμβρὴμ, καὶ τὴν Βαι-
θαρὰν, πόλεις (τ) ὀχυρὰς, καὶ ἐπαύλεις προβά-
37 των. Καὶ οἱ υἱοὶ Ρουβὴν ᾠκοδόμησαν τὴν
Ἐσεβὼν, καὶ (υ) Ἐλεάλη, καὶ Καριαθαΐμ,

Et ædificabitis vobiſmetipſis civitates impedimentis veſtris, & caulas pecoribus veſtris. Et quod procedit ex ore veſtro, facietis. Et dixerunt filii Ruben, et filii Gad, ad Moyſen, dicentes; Pueri tui facient ſecundùm quæ dominus noſter mandat. Impedimenta noſtra, et uxores noſtræ, et omnia pecora noſtra erunt in civitatibus Galaad. Pueri autẽ tui tranſibunt omnes armati, et ordinati ante Dominum in prælium; quemadmodùm dominus ait. Et (g)commendavit eis Moyſes Eleazarum ſacerdotem, & Ieſum filium Nave, & principes familiarum tribuũ Iſrael. Et dixit ad eos Moyſes, Si tranſierint filii Ruben, & filii Gad, vobiſcum Iordanẽ, omnis armatus in prælium ante Dominum, & ſubjeceritis terram ante vos; & dabitis eis terram Galaad in poſſeſſionem. Si autẽ non tranſierint armati vobiſcum in prælium ante Dominum; & traducetis impedimenta eorum, et uxores eorum, et pecora eorũ priora vobis in terrã Chanaan, & cohæreditabunt in vobis in terra Chanaan. Reſponderuntq; filii Ruben, & filii Gad, dicentes; Quæcunq; dominus dicit ſervis, ſic faciem' nos. Tranſibimus armati ante Dominum in terram Chanaan.: & dabitis poſſeſſionem nobis (h)trans Iordanem. Et dedit eis Moyſes, filiis Gad, & filiis Ruben, & (i) dimidiæ tribui Manaſſe filiorũ Ioſeph, regnũ Seon regis Amorrhæorum, & regnum Og regis Baſan, terram & civitates cum finibus ejus, civitates terræ in circuitu. Et ædificárunt filii Gad Dabon, & Ataroth, & Aroer, Et Sophar, et Iazer; et exaltaverunt eas: Et Namram, et Bætharan, civitates munitas, et caulas ovium. Et filii Ruben ædificaverunt Eſebon, et Elealem, et Cariatham,

MS. A. (ε) οἱ υἱοὶ (ζ) οἱ υἱοὶ (η) ἡμῖν (θ) ἡμῶν, καὶ πάντα τὰ κτήνη ἡμῶν, καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν ἔσονται (ι) ἐκτεταγμένοι (κ) καὶ υἱοὶ (λ) εἰς πόλεμον (μ) θεράπουσιν αὐτοῦ, ὅπως ποιήσωμεν (ν) ἔναντι κυρίου ἐνωπλισμένοι εἰς τὴν γῆν (ξ) τῷ ἥμισυ (ο) Μανασσῆ (π) τῶν Ἀμορραίων, (ρ) Καὶ τὴν Σωφὰρ, (σ) Ναμβρὴμ, καὶ τὴν Βαιθαρὰν, (τ) ὀχυρὰς, πόλεις προβάτων. (υ) Ἐλεάλη, καὶ Καριαθαΐμ, Καὶ τὴν Βαιμὼ, καὶ τὴν Βεελμεών,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Extruite vobis civitates pro pube veſtra, & ſepta pro pecoribus veſtris, quodque egreſſum eſt ex ore veſtro, facite. Reſponderunt filii Rubil & filii Gad Moſi, Servi tui facient quemadmodum Dominus noſter jubet. Pubes noſtra, & uxores noſtræ, liberi noſtri, & armenta noſtra, necnon cuncta jumenta noſtra manebunt in civitatibus Gelaad: Servi autem tui tranſibunt armati cum exercitu coram Domino ad pugnam, quemadmodum Dominus noſter dixit. Et mandatum de iis omnibus re iquit Moſes Eliazar ſacerdoti, & Jeſu filio Nun, atque principibus tribuum patrum filiorum Iſrael. Dixítque ad eos Moſes, Si tranſierint filii Rubil & filii Gad vobiſcum Jordanem inſtructi coram Domino ad pugnam, & ſubjecta fuerit terra in conſpectu veſtro; dabitis eis terram Gelaad in hæreditatem. Si verò non tranſierint vobiſcum armati, hæreditate capient vobiſcum terram Chanaan. Reſponderunt filii Rubil & filii Gad, & dixerunt ad Moſen, Quemadmodum dixit Dominus ſervis ſuis, ita faciemus. Nos tranſibimus accincti coram Domino ad pugnam in terram Chanaan, & noſtræ poſſeſſio hæreditatis erit cis Jordanem. Igitur dedit Moſes filiis Rubil, & filiis Gad, & dimidiæ tribui Manaſſe filii Joſeph, regnum Sihon regis Amoræorum, & regnum Og regis Mathnin, terram univerſam, ejuſque civitates, cum terminis ejus, necnon oppida terræ illi adjacentia. Ædificaverunt itaq; filii Gad Ribon, & Atroth, & Aduir, Et Atroth-Sopham, & Jazir, & Jabegha, Et Beth-nemra, & Beth-haran, civitates munitas, & ſepta gregum. Filii verò Rubil ædificaverunt Hesbon, & Elala, & Curiathim, & Jaboc,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

24 בְּנוֹ לְכוֹן קִרְוִין לְטַפְלְכוֹן וְחַטְרִין
לְעַנְכוֹן וּדְיָפוֹק מִפּוּמְכוֹן תַּעְבְּדוּן:
25 וְאֲמַר שִׁבְטָא דִבְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן
לְמֹשֶׁה לְמֵימַר עַבְדָּךְ יַעְבְּדוּן כְּמָא
26 דִי רִבּוֹנִי מְפַקֵּד: טַפְלָנָא נָשָׁנָא
גֵּיתָנָא וְכָל בְּעִירָנָא יְהוֹן תַּמָּן בְּקִרְוֵי
27 גִּלְעָד: וְעַבְדָּךְ יַעְבְּרוּן כָּל מְזָרֵין
חֵילָא קֳדָם יְיָ לְקְרָבָא
28 כְּמָא דִי רִבּוֹנִי מְמַלֵּל: וּפַקִּיד
לְהוֹן מֹשֶׁה יָת אֶלְעָזָר כָּהֲנָא
וְיָת יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן וְיָת רֵישֵׁי אֲבָהָת
שִׁבְטַיָּא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר מֹשֶׁה
29 לְהוֹן אִם יַעְבְּרוּן בְּנֵי גָד וּבְנֵי
רְאוּבֵן עִמְּכוֹן יָת יַרְדְּנָא כָּל
דְּמְזָרֵי לְקְרָבָא קֳדָם יְיָ
וְיִתְכְּבֵישׁ אַרְעָא קֳדָמֵיכוֹן וְתִתְּנוּן
לְהוֹן יָת אַרְעָא דְגִלְעָד לַאֲחֻסְנָא:
30 וְאִם לָא יַעְבְּרוּן מְזָרְזִין עִמְּכוֹן
וְיִתְחַסְּנוּן בֵּינֵיכוֹן בְּאַרְעָא דִכְנָעַן:
31 וַאֲתִיבוּ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן לְמֵימַר
יָת דִּי מַלֵּל יְיָ לְעַבְדָּךְ כֵּן נַעְבִּיד:
32 נַחְנָא נַעְבַּר מְזָרְזִין קֳדָם יְיָ
לְאַרְעָא דִכְנָעַן וְעִמָּנָא אֲחִידַת
אַחְסָנַתָּנָא מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא:
33 וְיָהַב לְהוֹן מֹשֶׁה לִבְנֵי גָד וְלִבְנֵי
רְאוּבֵן וּלְפֶלְגוּת שִׁבְטָא דְמַנַּשֶׁה
בַּר יוֹסֵף יָת מַלְכוּת סִיחוֹן מַלְכָּא
דֶאֱמוֹרָאָה וְיָת מַלְכוּת עוֹג מַלְכָּא
דְּמָתָנָן אַרְעָא לְקִרְוֵהּ בְּתְחוּמִין
קִרְוֵי אַרְעָא סְחוֹר סְחוֹר: וּבְנוֹ
34 בְּנֵי גָד יָת דִּיבֹן וְיָת עָטְרוֹת וְיָת
35 עֲרוֹעֵר: וְיָת עָטְרוֹת שׁוֹפָן וְיָת
36 יַעְזֵר וְיָגְבְּהָה: וְיָת בֵּית נִמְרָה
וְיָת בֵּית הָרָן קִרְוִין בְּרִירָן
37 וְחוֹטְרִין דְּעָן: וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּנוֹ
יָת חֶשְׁבּוֹן וְיָת אֶלְעָלָא וְיָת
קִרְיָתָיִם:

Targum ONKELOS.

24 Ædificate vobis urbes parvulis vestris, & caulas ovib⁹ vestris: & facietis juxta id quod egressũ est de ore vestro. Dixerúntq; *tribus filiorum* Gad & filii Ruben ad Moysen, dicentes: Servi tui facient, sicut dñs noster jubet. Parvuli nostri & uxores nostræ, & pecora nostra, & omnia jumenta nostra, erunt ibi in urbibus
27 Galaad. Et omnes servi tui transibunt armati in exercitũ ante populum Domini ad bellum: sicut loquitur dominus noster. Præcepitque
28 de eis Moyses Eleazaro Sacerdoti, & Josue filio Nun, & principib⁹ patrũ tribuum filiorũ Israel. Et dixit Moyses
29 ad eos; Si transierint filii Gad & filii Reuben vobiscum Jordanem omnes armati ad bellum coram populo Domini, subjectáque fuerit terra in conspectu vestro: dabitis eis terrã Galaad in
30 possessioné. Et si non transierint armati vobiscũ: suscipient possessionem inter vos in
31 terrã Chanaan. Responderuntque filii Gad & filii Reuben, dicentes: Sicut locutus est Dominus servis tuis, ita faciemus. Nos transibimus armati ante populum Domini in terram Chanaan: & nobiscum manet possessio nostra trans
33 Jordanem. Deditque eis Moyses, filiis videlicet Gad & filiis Reuben, & dimidiæ tribui Manasse filii Joseph, regnum Seon regis Amorræi, & regnum Og regis Basan: terram cum urbibus suis per terminos urbium terræ per circuitum. Ædificaruntque filii Gad Dibon & Ataroth, & Aroer. Et Ataroth Sophan, & Jazer, & Jagbeha. Et Bethnimra & Betharan, urbes munitas & caulas ovium. Filii autem Reuben ædificaverunt Esebon & Eleale, & Cariathaim.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 * בְּנוּ לָכֶם עָרִים לְטַפְּכֶם וְגִדְרוֹת לְצֹאנְכֶם וְעָשׂוּ
25 הַיֹּצֵא מִפִּיכֶם: * וַיֹּאמְרוּ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר
26 עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי מְצַוֶּה: * טַפֵּנוּ נָשֵׁינוּ וּמִקְנֵנוּ וְכָל
27 בְּהֶמְתֵּנוּ יִהְיוּ שָׁם בְּעָרֵי גִלְעָד: * וַעֲבָדֶיךָ יַעַבְרוּ כָּל חֲלוּץ צָבָא
לִפְנֵי יְיָ לַמִּלְחָמָה כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי דֹּבֵר=
28 ** וַיְצַו עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה אֶת אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְאֶת
רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְמַטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה
29 אִם יַעַבְרוּ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן אִתְּכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן כָּל חָלוּץ לַצָּבָא
לִפְנֵי יְיָ וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵיכֶם וּנְתַתֶּם לָהֶם אֶת אֶרֶץ
30 גִּלְעָד לַאֲחֻזָּה: * וְאִם לֹא יַעַבְרוּ חֲלוּצִים אִתְּכֶם וְנֶאֶחֲזוּ
31 בְּתוֹכֵכֶם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: * וַיַּעֲנוּ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן לֵאמֹר אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְיָ אֶל עֲבָדֶיךָ כֵּן נַעֲשֶׂה: נַעֲבֹר אֲנַחְנוּ חֲלוּצִים לִפְנֵי
32 יְיָ אַרְצָה כְּנָעַן וְאִתָּנוּ תֵּאָחֵז אֲחֻזַּת נַחֲלָתֵנוּ מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן:
33 ** וַיִּתֵּן לָהֶם מֹשֶׁה לִבְנֵי גָד וְלִבְנֵי רְאוּבֵן וְלַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה
בֶּן יוֹסֵף אֶת מַמְלְכוּת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וְאֶת מַמְלְכוּת עוֹג
29 מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֶרֶץ לְעָרֶיהָ בִּגְבֻלוֹת עָרֵי הָאָרֶץ סָבִיב: * וַיִּבְנוּ
בְנֵי גָד אֶת דִּיבֹן וְאֶת עֲטָרוֹת וְאֶת עֲרוֹעֵר: * וְאֶת עַטְרוֹת שׁוֹפָן
וְאֶת יַעְזֵר וְאֶת יָגְבְּהָה: * וְאֶת בֵּית נִמְרָה וְאֶת בֵּית הָרָן עָרֵי
34 מִבְצָר וְגִדְרוֹת צֹאן: * וּבְנֵי רְאוּבֵן בָּנוּ אֶת חֶשְׁבּוֹן וְאֶת אֶלְעָלֵא
35 וְאֶת קִרְיָתָיִם: * וְאֶת נְבוֹ וְאֶת בַּעַל מְעוֹן מוּסָּרוֹת וְשִׂבְמָה
וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁמוֹת אֶת שְׁמוֹת הֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנוּ: * וַיֵּלְכוּ בְנֵי
36 מָכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה גִּלְעָדָה וַיִּלְכְּדֻהָ וַיּוֹרֶשׁ אֶת הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בָּהּ:
37 * וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת גִּלְעָד לְמָכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה וַיֵּשֶׁב בָּהּ: * וְיָאִיר
בֶּן מְנַשֶּׁה הָלַךְ וַיִּלְכֹּד אֶת חַוֹּתֵיהֶם וַיִּקְרָא אֹתָם חַוֹּת יָאִיר:

VERSIO SAMARITANA.

24 * בְּנוּ לָכֶם עָרִים לְטַפְּכֶם וְגִדְרוֹת לְצֹאנְכֶם וְעָשׂוּ
25 * וַיֹּאמְרוּ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר
26 * טַפֵּנוּ נָשֵׁינוּ וּמִקְנֵנוּ וְכָל בְּהֶמְתֵּנוּ יִהְיוּ שָׁם בְּעָרֵי
27 * וַעֲבָדֶיךָ יַעַבְרוּ כָּל חֲלוּץ צָבָא לִפְנֵי יְיָ לַמִּלְחָמָה כַּאֲשֶׁר
אֲדֹנִי דֹּבֵר=
28 ** וַיְצַו עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה אֶת אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְאֶת
29 * וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה אִם יַעַבְרוּ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן אִתְּכֶם
30 * וְאִם לֹא יַעַבְרוּ חֲלוּצִים אִתְּכֶם וְנֶאֶחֲזוּ בְּתוֹכֵכֶם בְּאֶרֶץ
31 * וַיַּעֲנוּ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן לֵאמֹר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ אֶל עֲבָדֶיךָ
32 כֵּן נַעֲשֶׂה: נַעֲבֹר אֲנַחְנוּ חֲלוּצִים לִפְנֵי יְיָ אַרְצָה כְּנָעַן וְאִתָּנוּ
33 תֵּאָחֵז אֲחֻזַּת נַחֲלָתֵנוּ מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן: ** וַיִּתֵּן לָהֶם מֹשֶׁה
לִבְנֵי גָד וְלִבְנֵי רְאוּבֵן וְלַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף אֶת מַמְלְכוּת
29 סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וְאֶת מַמְלְכוּת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֶרֶץ לְעָרֶיהָ
בִּגְבֻלוֹת עָרֵי הָאָרֶץ סָבִיב: * וַיִּבְנוּ בְנֵי גָד אֶת דִּיבֹן וְאֶת
עֲטָרוֹת וְאֶת עֲרוֹעֵר: * וְאֶת עַטְרוֹת שׁוֹפָן וְאֶת יַעְזֵר וְאֶת יָגְבְּהָה:
30 * וְאֶת בֵּית נִמְרָה וְאֶת בֵּית הָרָן עָרֵי מִבְצָר וְגִדְרוֹת צֹאן: * וּבְנֵי
31 רְאוּבֵן בָּנוּ אֶת חֶשְׁבּוֹן וְאֶת אֶלְעָלֵא וְאֶת קִרְיָתָיִם: * וְאֶת נְבוֹ
וְאֶת בַּעַל מְעוֹן וְאֶת שִׂבְמָה וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁמוֹת אֶת שְׁמוֹת הֶעָרִים
32 אֲשֶׁר בָּנוּ: * וַיֵּלְכוּ בְנֵי מָכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה גִּלְעָדָה וַיִּלְכְּדֻהָ
33 וַיּוֹרֶשׁ אֶת הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בָּהּ: * וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת גִּלְעָד לְמָכִיר
בֶּן מְנַשֶּׁה וַיֵּשֶׁב בָּהּ: * וְיָאִיר בֶּן מְנַשֶּׁה הָלַךְ וַיִּלְכֹּד אֶת חַוֹּתֵיהֶם
34 וַיִּקְרָא אֹתָם חַוֹּת יָאִיר: * וְאֶת קְנָת וְאֶת בְּנֹתֶיהָ * וְאֶת
35 נוֹבַח וְאֶת יָגְבְּהָה: * וְאֶת בֵּית נִמְרָה וְאֶת בֵּית הָרָן עָרֵי
36 מִבְצָר וְגִדְרוֹת צֹאן: * וּבְנֵי רְאוּבֵן בָּנוּ אֶת חֶשְׁבּוֹן וְאֶת אֶלְעָלֵא
37 וְאֶת קִרְיָתָיִם: * וְאֶת נְבוֹ וְאֶת בַּעַל מְעוֹן וְאֶת שִׂבְמָה וַיִּקְרְאוּ
בְשֵׁמוֹת אֶת שְׁמוֹת הֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנוּ:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Ædificate vobis urbes pro parvulis vestris, et caulas pro pecudibus vestris: Quod igitur egressum est ex ore vestro, facietis. Dixerunt autem filii Ruben, & filii Gad, et dimidia tribus Manasse Moſi in hunc modum; Servi tui facient sicut dominus meus præcepit: Parvuli nostri, & uxores nostræ, & pecora nostra, & jumenta nostra erunt hic in urbibus Galaad; Servi verò tui transibunt, omnis expeditus ad bellũ, ante Dominum ad pugnam, sicut Dominus meus locutus est. Et præcepit de eis Moses Eleazaro sacerdoti, & Josue filio Nun, & capitibus patrũ tribuum filiorum Israel, Dixitque Moses illis; Si transeant filii Ruben, & filii Gad, & dimidia tribus Manasse vobiscum Jordanem, omnis expeditus ad bellum ante Dominum, subjiciatúrq; terra in conspectu vestro, tunc dabitis illis terram Galaad in possessionem. Si verò non transierint expediti vobiscũ, tunc possessio illis dabitur in medio vestrũ in terra Chanaan. Respondentúntque filii Ruben, & filii Gad, & dimidia tribus Manasse, dicentes; Quod locutus est Dominus servis tuis, sic faciemus. Nos transibimus expediti ante Dominum in terram Chanaan, ut nobis rata sit possessio hæreditatis nostræ cis Jordanem. Dedit itaque illis Moses, filiis Ruben, & filiis Gad, & dimidiæ tribui Manasse filii Joseph, regnum Sihon regis Amorrhæi, & regnum Og (f) regis Basan, terram cum urbibus suis, cum finibus urbium terræ per circuitum. Ædificaverunt autem filii Gad, Dibon, & Ataroth, & Aroer, Et Atroth-saphhim, & Jazer, & (g) Jegbaha, Et Beth-nemera, & Beth-aren, urbes munitas, caulas quoque pecudibus. Filii verò Ruben ædificaverunt Hesebon, & Eleulam, & Cariathaim,

VER. SAM. (f) Batanæi, (g) excelsa ejus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * وَابْنُوا لَكُمْ قُرًى لِأَطْفَالِكُمْ * وَحَظَائِرَ لِأَغْنَامِكُمْ * وَمَا خَرَجَ مِنْ فَمِكُمْ تَصْنَعُوهُ * فَقَالُوا لَهُ *
25 عَبِيدُكَ يَصْنَعُونَ بِمَا يَأْمُرُهُمْ سَيِّدُنَا * أَطْفَالُنَا * وَنِسَاؤُنَا * وَمَوَاشِينَا * وَسَائِرُ بَهَائِمِنَا يُقِيمُونَ فِي بَلَدِ
26 الْجَرْسِ * وَعَبِيدُكَ يَعْبُرُ مِنْهُمْ كُلُّ مُجَرَّدٍ لِلْحَرْبِ بَيْنَ يَدَيِ اللهِ لِلْحَرْبِ، كَمَا قَالَ سَيِّدُنَا * فَأَمَرَ لَهُمْ
27 مُوسَى بِذَلِكَ الْعَازَارَ الْإِمَامَ * وَيُوشَعَ بْنَ نُونٍ * وَرُؤَسَاءَ آبَاءِ جَمَاعَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَقَالَ إِنْ عَبَرُوا
28 مَعَكُمُ الْأُرْدُنَّ كُلُّ رَجُلٍ مُجَرَّدٍ لِلْحَرْبِ بَيْنَ يَدَيِ اللهِ حَتَّى يُفْتَحَ الْبَلَدُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ * فَأَعْطُوهُمْ
30 بَلَدَ جِرْسَ حَوْرًا * وَإِنْ لَمْ يَعْبُرُوا مُجَرَّدِينَ مَعَكُمْ * فَلْيَكُونُوا فِيمَا بَيْنَكُمْ فِي بَلَدِ كَنْعَانَ *
31 * فَأَجَابُوهُ وَقَالُوا جَمِيعًا * مَا أَمَرَ اللهُ بِهِ عَبِيدَكَ فَإِنَّا صَانِعُونَ * فَكُلُّ نَعْبُرُ مُجَرَّدِينَ بَيْنَ يَدَيِ
32 اللهِ إِلَى بَلَدِ كَنْعَانَ * حَتَّى يَحْصُلَ لَنَا حَوْرُ تَخْلِيدِنَا مِنْ عَبْرِ الْأُرْدُنِ * فَأَعْطَى مُوسَى بَنِي جَادٍ *
وَبَنِي رَأُوبِينَ * وَنِصْفَ سِبْطِ مَنَسَّا بْنِ يُوسُفَ * بَلَدَ مَمْلَكَةِ سِيحُونَ مَلِكِ الْأَمُورِيِّينَ * وَبَلَدَ
34 مَمْلَكَةِ عُوجٍ مَلِكِ الْبَسِيطَةِ * كُلَّ الْأَرْضِ مَعَ قُرَاهَا الَّتِي عَلَى حُدُودِهَا مُسْتَدِيرَةً * فَبَنِي بَنُو جَادٍ
35 دِيبُونَ * وَعَطَارُوثَ * وَعَرُوعِيرَ * وَعَطْرُوثَ سُوفَانَ * وَيَعْزِيرَ * وَيَغْبِهَا * وَبَيْتَ نِمْرَا * وَبَيْتَ هَارُونَ
37 قُرَيَّةً حَصِينَةً * وَحَظَائِرَ غَنَمٍ * وَبَنُو رَأُوبِينَ بَنَوْا حَسْبُونَ * وَالْعَالَا * وَقِرْيَاثَايِمَ *

Itaque ædificate vobis urbes pro infantibus vestris, & caulas pro ovibus vestris, & quod exiit ex ore vestro, facite. Dixerunt ei, Servi tui facient quod præcipit eis dominus noster. Infantes nostri, & mulieres nostræ, & armenta nostra, & omnia jumenta nostra commorabuntur in regione Gjaves: Et ex servis tuis transibit omnis accinctus ad exercitum in conspectu Dei ad bellũ, sicut ait dominus noster. Commendavit ergò eos Musa hac de re Elazaro sacerdoti, & Jusaz filio Nun, & principibus patrum congregationis filiorum Israil, Et ait; Si transierint vobiscũ Jordanẽ omnes viri accincti ad prælium in cõspectu Dei, donec expugnetur regio ante vos, date illis regionẽ Gjaves in possessionem. Quòd si non transierint accincti vobiscũ, hæreditent inter vos in regione Chanaan. Responderunt ei, & dixerunt simul; Quod præcepit Deus famulis tuis, facturi sumus. Et nos quidem transibimus expediti coram Deo ad regionẽ Chanaã, ut acquiram⁹ dominiũ possessionis nostræ à transitu Jordanis. Dedit ergò Musa filiis Gadh, & filiis Raubin, & dimidiæ tribui Manasse filii Joseph, regionẽ regni Sihon regis Amoræorũ, & regionem regni Og regis Bathniæ, omnem terrã cum urbibus ejus quæ erant intra terminos ipsius circumquaque. Itaque ædificaverunt filii Gadh Dibon, & Ataroth, & Aruir, Et Atroth-Sophan, & Iazir, & Jegbaha, Et Beth-Nemra, & Beth-Haron urbem munitam: & caulas pecorum. Et filii Raubin ædificaverunt Hesbon, & Elalà, & Cariathaim,

ספר במדבר : לג

: Sibmah & ,nomine suum Mehon Bahal & ,Nebo Et

38 ואת־נבו ואת־בעל מעון מוסבת שם ואת־שבמה ויקראו בשמת את־שמות הערים אשר בנו׃
.edificaverunt quas urbium nomina nominibus in vocaverunt &
expulit & ;tã ceperunt & ,Ghilhad in Menasseh filii ,Machir filii iverunt Et

39 וילכו בני מכיר בן־מנשה גלעדה וילכדה ויורש את־האמרי אשר־בה׃ ויתן משה את־הגלעד למכיר
Machir Ghilhad Moseh dedit Et .ea in qui Emoræum
,ivit Menasseh filius Jair Et .ea in habitavit & ,Menasseh filio

40 בן־מנשה וישב בה׃ ויאיר בן־מנשה הלך
Nobach Et .Jair Chavoth eas vocavit & ;eorum villas accepit &

41 וילכד את־חותיהם ויקרא אתהן חות יאיר׃ ונבח
.suo nomine in Nobach ei vocavit & :ejus filiis & Chenath cepit & ,ivit

42 הלך וילכד את־קנת ואת־בנתיה ויקרא לה נבח בשמו׃

CAP. XXXIII.

לג

Ægypti terra è sunt egressi qui Israel filiorum profectiones Istæ

1 אלה מסעי בני־ישראל אשר יצאו מארץ מצרים
Moseh scripsit Et .Aharon & ,Moseh manu in ,suos exercitus ad

2 לצבאתם ביד־משה ואהרן׃ ויכתב משה את־
,eorũ profectiones istæ Et .Domini os super eorũ profectiones ad eorũ exitus

מוצאיהם למסעיהם על־פי יהוה ואלה מסעיהם
quinta in primo mense in Rahameses è sunt profecti Et .eorũ exitus ad

3 למוצאיהם׃ ויסעו מרעמסס בחדש הראשון בחמשה
filii sunt egressi Pesach crastino à ,primi mensis die decima

עשר יום לחדש הראשון ממחרת הפסח יצאו בני־
Ægyptii Et .Ægyptiorum omnium oculis in ,excelsa manu in Israel

4 ישראל ביד רמה לעיני כל־מצרים׃ ומצרים
,primogenitũ omnem ,eis in Dominus percusserat quos sepelientes

מקברים את אשר הכה יהוה בהם כל־בכור
Israel filii sunt profecti Et .judicia Dominus fecit eorum diis in &

5 ובאלהיהם עשה יהוה שפטים׃ ויסעו בני־ישראל
,Succoth de sunt profecti Et .Succoth in sunt castrametati & Rahameses è

6 מרעמסס ויחנו בסכת׃ ויסעו מסכת
sunt profecti Et .deserti extremo in quæ ,Ethani in sunt castrametati &

7 ויחנו באתם אשר בקצה המדבר׃ ויסעו
; Bahalsephon facies super quæ ,Pihachiroth super est reversus &,Etham de

מאתם וישב על־פי החירת אשר על־פני בעל צפון
,Achiroth facibus de sunt profecti Et .Migdol aspect ad sũt castrametati &

8 ויחנו לפני מגדל׃ ויסעו מפני החירת
dicrum trium viã ambulaverũt & : desertũ in maris medio in transierũt &

ויעברו בתוך הים המדברה וילכו דרך שלשת ימים
,Marah de sunt profecti Et .Marah in sunt castrametati &,Etham deserto in

9 במדבר אתם ויחנו במרה׃ ויסעו
,aquarum oculi duodecim Elim in Et .Elim in venerunt &

ממרה ויבאו אילמה ובאלים שתים עשרה עינת מים
,Elim ex sunt profecti Et .ibi sunt castrametati & ,palmæ septuaginta &

10 ושבעים תמרים ויחנו־שם׃ ויסעו מאילם
,Suph mari è sunt profecti Et .Suph mare super sunt castrametati &

11 ויחנו על־ים סוף׃ ויסעו מים־סוף
,Sin deserto à sunt profecti Et .Sin deserto in sunt castrametati &

12 ויחנו במדבר־סין׃ ויסעו ממדבר־סין
.Dophcah in sunt castrametati &

ויחנו בדפקה׃

Versio VULG. LAT.

38 Et Nabo, & Baalmeon versis nominibus, Sabama quoque : imponentes vocabula urbibus, quas extruxerant. Porrò
39 filii Machir, filii Manasse perrexerunt in Galaad, & vastaverunt eam interfecto Amorrhæo habitatore ejº. Dedit ergò Moyses terrã Galaad Ma-
40 chir filio Manasse, qui habitavit in ea. Jair autẽ filius Ma-
41 nasse abiit & occupavit vicos ejº, quos appellavit Havoth
42 Jair, id est, Villas Jair. Nobe quoq; perrexit, & apprehendit Chanath cũ viculis suis : vocavítque eam ex nomine suo Nobe.

CAP. XXXIII.

1 Hæ sunt mansiones filiorũ Israel, qui egressi sunt de Ægypto per turmas suas in
2 manu Moysi & Aaron. Quas descripsit Moyses juxta castrorũ loca, quæ Domini jussione
3 mutabant. Profecti igitur de Rameſſe mense primo, quintadecimâ die mensis primi, alterâ die Phase, filii Israel in manu excelsa, videntibº cunctis Ægyptiis, Et sepelientibº
4 primogenitos, quos percusserat Dominus (nam & in diis
5 eorũ exercuerat ultionẽ,) Castrametati sunt in Soccoth.
6 Et de Soccoth venerunt in Etham, quæ est in extremis finibus solitudinis. Inde egressi
7 venerunt contra Phihahiroth, quæ respicit Beelsephon, & castrametati sunt ante Magdalũ. Profectíque de Phihahi-
8 roth, transierunt per mediũ mare in solitudinẽ : & ambulantes tribº diebº per desertum Ethã, castrametati sunt in
9 Mara. Profectiq; de Mara venerunt in Elim, ubi erant duodecim fontes aquarũ, & palmæ septuaginta : ibíque
10 castrametati sunt. Sed & inde egressi, fixerunt tentoria super Mare rubrum. Profectíque de
11 Mari rubro, Castrametati sunt
12 in deserto Sin. Unde egressi, venerunt in Daphca.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

38 Καὶ τ Βεθμεὼν, πεπεκυκλωμένας, καὶ τ Σεβαμά· καὶ ἐπωνόμασαν κτ τὰ ὀνόματα αὐτ τὰ ὀνόματα τ πόλεων, ἃς ᾠκοδόμησαν. Καὶ
39 ἐπορεύθη υἱὸς (φ) Μαχὶρ υἱῶ Μανασσῆ Γαλαὰδ, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπώλεσε τ Ἀ-
40 μορῤῥαῖον τ κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ. Καὶ ἔδωκε Μωυσῆς τ Γαλαὰδ τῷ (χ) Μαχὶρ υἱῶ Μα-
41 νασσῆ, καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ. (ψ) Καὶ Ἰαὶρ ὁ τ Μανασσῆ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπαύλεις αὐτ, καὶ ἐπωνόμασεν αὐλὰς ἐπαύλεις (ω) Ἰ-
42 αΐρ. Καὶ Ναβαὺ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβε τ (α) Καὰθ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπωνόμασεν αὐτὰς Ναβαὼθ ἐκ τ ὀνόματος αὐτ.

MS.A. (φ) Μαχεὶρ υἱῶ Μανασσῆ εἰς Γαλαὰδ, (χ) Μαχεὶρ υἱῶ Μανασσῆ, (ψ) Καὶ Ἰαεὶρ ὁ τ Μανασσῆ (ω) Ἰαΐρ. (α) Καανὰθ

Κεφ. λγ'.

1 Καὶ ἕτοι οἱ σταθμοὶ τ υἱῶν Ἰσραὴλ, ὡς ἐξῆλθον ἐκ γῆς Αἰγύπτ σὺν δυνάμει αὐ-
2 τ ἐν χειρὶ Μωυσῆ καὶ Ἀαρών. Καὶ ἔγραψε Μωυσῆς τὰς (α) ἀπάρσεις αὐτ, καὶ τοὺ σταθμοὺς αὐτῆς, διὰ ῥήματος κυρίου. καὶ ἕτοι
3 (β) σταθμοὶ τ πορείας αὐτ. (γ) Ἀπῆραν ἐκ Ῥαμεσσῆ τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τ μηνὸς τ πρώτου. τῇ ἐπαύ-
ριον τ πάσχα ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ ὑψηλῇ ἐναντίον πάντων τ Αἰγυπτίων.
4 Καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἔθαπτον ἐξ αὐτ τοὺ πε-
πληγότας πάντας (δ) ὃς ἐπάταξε κύριος, πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν
5 τοῖς θεοῖς αὐτ ἐποίησε τ ἐκδίκησιν κύριος. (ε) Καὶ ἀπάραντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ
6 Ῥαμεσσῆ, παρενέβαλον εἰς Σοκχώθ. Καὶ ἀπάραντες ἐκ Σοκχὼθ, παρενέβαλον εἰς
7 Βοδὰν, ὅ ὅτι μέρος τι τ ἐρήμου. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Βοδὰν, καὶ παρενέβαλον (ζ) ὅπ τὸ στόμα Εἰρὼθ, ὅ ὅτιν ἀπέναντι (η) Βεελσεφὼν, καὶ
8 παρενέβαλον ἀπέναντι Μαγδώλου. Καὶ ἀπῆραν ἀπέναντι Εἰρὼθ, καὶ διέβησαν μέσον τ θαλάσσης εἰς τ ἔρημον· καὶ ἐπορεύθησαν
ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν διὰ τ ἐρήμου αὐτοῖ, καὶ
9 παρενέβαλον ἐν Πικρίαις. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Πικρίων, καὶ ἦλθον εἰς (θ) Αἰλίμ. καὶ ἐν
(ι) Αἰλὶμ δώδεκα πηγαὶ (κ) ὑδάτων, καὶ ἑβδομήκοντα στελέχη φοινίκων, καὶ παρενέβα-
10 λον ἐκεῖ παρὰ τὸ ὕδωρ. Καὶ ἀπῆραν ἐξ
(λ) Αἰλίμ, καὶ παρενέβαλον ὅπ θάλασσαν ἐρυθράν. καὶ ἀπῆραν ἀπὸ θαλάσσης ἐρυ-
11 θρᾶς, Καὶ παρενέβαλον (μ) εἰς τ ἔρημον
12 Σίν. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τ (ν) ἐρήμου Σὶν, καὶ παρενέβαλον εἰς (ξ) Ῥαφακά.

MS.A (α) ἐπίρσεις (β) ὁι σταθμοὶ (γ) Καὶ ἀπῆραν (δ) ὅσους (ε) Ἀπάραντες (ζ) ὅπ στόμα (η) Βεελσεφὼν, (θ) Αἰλείμ. (ι) Αἰλεὶμ (κ) ὑδάτων * ὑδάτων, καὶ (λ) Αἰλείμ, (μ) ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ (ν) ἐρήμ, καὶ (ξ) Ῥαφακάν.

Et Beelmeon, circundatas, & Sebama. Et cognominaverunt secundùm nomina sua nomina civitatum, quas ædificaverunt. Et
39 *ivit filius Machir, filii Manasse Galaad, & cepit eam, & perdidit Amorrhæum habitantem in*
40 *ea. Et dedit Moyses Galaad ipsi Machir filio Manasse: et habitavit ibi. Et Jair filiº Manasse ivit,*
41 *& cepit caulas eorum, & cognominavit ea, Caulas Jair. Et*
42 *Nabay ivit, & cepit Caath, & pagos ejus: & cognominavit eos Naboth ex nomine suo.*

CAP. XXXIII.

1 *Et hæ sunt mansiones filiorũ Israel, ex quo exierunt de terra*
2 *Ægypti cum virtute sua in manu Moysi, & Aaron. Et scripsit*
3 *Moyses promotiones eorum, & mansiones eorum per verbum Domini. Et hæ sunt mansiones itineris eorum. Promoverunt de Ra-*
messe mense primo, quintadecimâ
die mensis primi. Postridiè ipsum
Pascha exierunt filii Israel in
manu excelsa coram omnibº Æ-
4 *gyptiis. Et Ægyptii sepelichant*
mortuos ex ipsis, omnes quos per-
cusserat Dominus, omne primoge-
nitum in terra Ægypto: & in
diis eorum fecerat ultionem Do-
5 *minus. Et promovẽtes filii Israel*
de Rameſſe, castrametati sũt in
6 *Socchoth. Et promovẽtes de Soc-*
choth, castrametati sũt in Buthã
7 *quæ est pars quædã deserti. Et*
promoverũt de Buthan: et castra-
metati sunt ad os Ivoth, quod est
8 *cõtra Beelsephon: & (a) castra-*
metati sũt è regione Magdoli. Et
promoverũt cõtra Ivoth, & trã-
sierunt mediũ maris in desertũ.
Et iverũt viã triũ dierũ per de-
sertũ ipsi: et castrametati sunt in
9 *Amaritudinibº. Et promoverunt*
de Amaritudinibº: et venerũt in
Ælim. Et in Ælim duodecim
fontes aquarũ, et septuaginta ar-
bores palmarũ: et castrametati sũt
10 *ibi apud aquã. Et promoverũt*
de Ælim: et castrametati sũt su-
per Mare rubrũ. Et promoverũt
11 *à Mari rubro: Et castrametati sũt*
in deserto Sin. Et promoverunt è
12 *deserto Sin: & castrametati sunt*
in Raphaca.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et Nobũ, & Baalmon, quæ jam nomen ob-
38 tinebant, itemque Sebma : & vocaverunt
nomina earum juxta nomina civitatum quas
39 extruxerunt. Abierunt etiam filii Machir
filii Manasse in Gelaad, & obsederunt eam,
40 & peremerunt Amoræos qui erant in ea. Dedítque Moses Gelaad ipsũ Machir filio Ma-
41 nasse, & habitavit in ea, Et Jair filius Manasse abiit, & subjugavit oppidula earum,
& vocavit ea Oppidula Jair, usque in hodi-
42 ernum diem. Nechah etiam abiit, & subjugavit Cith ejusque oppidula, & vocavit
eam ex nomine suo, Nechah.

CAP. XXXIII.

Profectiones filiorum Israel.

1 Istæ sunt profectiones filiorum Israel qui
egressi sunt è terra Ægypti juxta exercitus
2 suos per manum Mosis & Aharonis. Et scripsit Moses egressus eorum & profectiones
3 eorum ex verbo oris Domini. Et hi sunt egressus eorum & profectiones eorum. Itaque profecti sunt de Reamsis decimo quinto
mensis primi post pascha : Egressi autem
4 sunt filii Israel per manum Domini in præsentia omnium Ægyptiorum, Dum Ægyptii
5 sepelirent primogenitos quos interfecerat
inter eos Dominus : quin & in de-
6 os eorum exercuit Dominus judicium. Et
7 profecti sunt filii Israel de Reamsis, & castrametati sunt in Sochoth. Et profecti de So-
8 choth, castra fixerunt in Otham quæ est in extremitatibus deserti. Et profecti de O-
tham, castrametati sunt ad ostia fossæ quæ
est è regione Baalsephon, & castra posuerunt ante Magdol. Et solventes ab ostiis
9 fossæ, abierũt per mediũ mare ad desertum : & procedétes itinere triũ dierũ per desertũ
Otham, castrametati sunt in Morath. Et pro-
10 fecti de Morath, venerunt ad Olim. Porrò in
Olim erant duodecim fontes aquarum, & septuaginta palmæ, ibique castra posuerunt. Et
11 profecti de Olim, castrametati sunt secº mare Suph. Et discedentes è mari Suph, castra
12 fixerunt in deserto Sin. Et profecti è deserto Sin, castrametati sunt in Raphca.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְיָת־נְבוֹ וְיָת־בַּעַל מְעוֹן מַקַּפֵּן שְׁמָהָן 38
וְיָת־שִׂבְמָה וְקָרִיאוּ בִשְׁמָהָן יָת־
שְׁמָרָת קִרְוַיָּא דִּי־בְנוֹ : וַאֲזָלוּ בְּנֵי 39
מָכִיר בַּר־מַנַשֶּׁה לְגִלְעָד וְכַבְּשׁוּתְ
וְתָרִיךְ יָת־אֱמוֹרָאָה דִּי־בָהּ : וְיָהַב 40
מֹשֶׁה יָת־גִּלְעָד לְמָכִיר בַּר־מַנַשֶּׁה
וִיתֵיב בָּהּ : וְיָאִיר בַּר־מַנַשֶּׁה אֲזַל 41
וְכַבֵּשׁ יָת־כַּפְרֵנֵיהוֹן וְקָרָא יָתְהֵן
כַּפְרֵנֵי יָאִיר : וְנֹבַח אֲזַל וְכַבֵּשׁ יָת־ 42
קְנָת וְיָת־כַּפְרָנָהָא וְקָרָא לָהּ נָבַח
בִּשְׁמֵיהּ :

לג

אִלֵּין מַטְלָנֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל דִּי נְפָקוּ 1
מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְחֵילֵיהוֹן בִּידָא־
דְמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן : וְכָתַב מֹשֶׁה יָת־ 2
מֵפְקָנֵיהוֹן לְמַטְלָנֵיהוֹן עַל מֵימְרָא
דַיְיָ וְאִלֵּין מַטְלָנֵיהוֹן לְמֵפְקָנֵיהוֹן :
וְנָטְלוּ מֵרַעְמְסֵס בְּיַרְחָא קַדְמָאָה 3
בְּחַמְשָׁא עַסְרָא יוֹמָא לְיַרְחָא קַדְמָאָה
מִבָּתַר פִּסְחָא נְפָקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל 4
בְּרִישׁ גְּלֵי לְעֵינֵי כָּל־מִצְרָאֵי: וּמִצְרָאֵי
מְקַבְּרִין יָת דִּי קְטַל יְיָ בְּהוֹן כָּל־
בּוּכְרָא וּבְטַעֲוָתְהוֹן עֲבַד יְיָ דִּינִין : 5
וְנָטְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס וּשְׁרוֹ 6
בְּסֻכֹּת : וְנָטְלוּ מִסֻּכּוֹת וּשְׁרוֹ בְאֵיתָם 7
דִּי בְסִטַר מַדְבְּרָא : וְנָטְלוּ מֵאֵיתָם
וְחָב עַל־פּוּם חִירְתָא דִּי קֳדָם בַּעַל־ 8
צְפוֹן וּשְׁרוֹ קֳדָם מִגְדּוֹל : וְנָטְלוּ מִן
פּוּם חִירְתָא וְעַבְרוּ בְנוֹ־יַמָּא
לְמַדְבְּרָא וְאָזְלוּ מַהֲלַךְ תְּלָתָא יוֹמִין
בְּמַדְבְּרָא דְאֵיתָם וּשְׁרוֹ בְּמָרָה : 9
וְנָטְלוּ מִמָּרָה וַאֲתוֹ לְאֵילִים וּבְאֵילִים
תְּרֵי עֲסַר מַבּוּעִין דְּמַיִן וְשַׁבְעִין
דְּקַלִּין וּשְׁרוֹ תַּמָּן : וְנָטְלוּ מֵאֵילִים 10
וּשְׁרוֹ עַל יַמָּא דְסוּף : וְנָטְלוּ מִיַּמָּא 11
דְּסוּף וּשְׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא דְסִין : וְנָטְלוּ 12
מִמַּדְבְּרָא דְסִין וּשְׁרוֹ בְּדָפְקָה :

TARGUM ONKELOS.

Et Nebo et Baalmeō versis nominib', et Sabama: et vocaverunt nominib' urbes quas ædificaverāt. Et abierunt filii Machir filii Manasse in Galaad, et subjecerunt eam: et ejecerunt Amorræum qui ibi erat. Dedítq; Moyses Galaad Machir filio Manasse: et habitavit in ea. Jair quoq; fili' Manasse abiit, et subjecit vicos ej': et vocavit eos, Vicos Jair. Nobe autem abiit, et subjecit Chanath et vicos ejus: et vocavit eam ex nomine suo, Nobe.

CAP. XXXIII.

HÆ sunt mansiones filiorū Israel, qui egressi sunt de terrâ Ægypti p turmas suas, in manu Moysi et Aaron. Descripitq; Moyses exitus eorum per profectiones eorum, juxta verbum Dñi: et hæ sunt profectiones eorū juxta exitus eorum. Profectiq; sunt de Ramases in mense primo, quintadecima die mensis primi: alterâ die Phase egressi sunt filii Israel palā, ante oculos omniū Ægyptiorū. Ægyptii autem sepeliebant omnes primogenitos quos occiderat Dñs in eis: & in idolis eorū fecit Dñs judicia. Profectiq; sunt filii Israel de Rameses: et castrametati sunt in Sochoth. Et profecti sunt de Sochoth: & castrametati sunt in Ethā, quæ est in latere deserti. Et profecti sunt de Ethan, et reversi sunt contra Phiairoth, quæ est ante Beelsephon: et castrametati sunt ante Magdalum. Et profecti sunt de *Phiairoth*, et trāsierunt per mediū maris in desertū: et abierunt itinere trium dierū per solitudinē Ethan, et castrametati sunt in Mara. Et profecti sunt de Mara, et venerunt in Elim: et in Elim erant duodecim fontes aquarum, et septuaginta palmæ, et mansérunt ibi. Et profecti sunt de Elim: et castrametati fūt juxta mare rubrum. Et profecti sunt de mari rubro: et castrametati sunt in deserto Sin. Et profecti sunt de deserto Sin: et castrametati sunt in Dephca.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

38 * ויתנבו ויתבעל מעון מקפן שמהן ויתשבמה וקראו בשמהן יתשמרת קריא די בנו :
39 ואזלו בני מכיר בר מנשה לגלעד וכבשות
40 ותריך יתאמוראה די בה : ויהב משה יתגלעד למכיר בר מנשה
41 ויתיב בה : ויאיר בר מנשה אזל וכבש יתכפרניהון וקרא יתהין
42 כפרני יאיר : ונבח אזל וכבש יתקנת ויתכפרנהא וקרא לה נבח בשמיה :

לג

1 ** אלין מטלני בני ישראל די נפקו מארעא דמצרים לחילוהון בידא דמשה ואהרן :
2 וכתב משה יתמפקניהון למטלניהון במימרא דיי ואלין מטלניהון למפקניהון :
3 * ונטלו מרעמסס בירחא קדמאה בחמשא עסרא יומא לירח קדמאה מבתר פסחא נפקו בני ישראל
4 ברישא גלי לעינא דכל מצראי : ומצראי מקברין ית די קטל יי בהון כל בוכרא ובטעותהון עבד יי דינין :
5 ונטלו בני ישראל מרעמסס ושרו
6 בסכת : ונטלו מסכות ושרו באיתם
7 די בסטר מדברא : ונטלו מאיתם
וחב על פום חירתא די קדם בעל־
8 צפון ושרו קדם מגדול : ונטלו מן פום חירתא ועברו בנו־יממא למדברא ואזלו מהלך תלתא יומין
9 במדברא דאיתם ושרו במרה : ונטלו ממרה ואתולאילים ובאילים תרי עסר מבועין דמין ושבעין
10 דקלין ושרו תמן : ונטלו מאילים
11 ושרו על יממא דסוף : ונטלו מיממא
12 דסוף ושרו במדברא דסין : ונטלו ממדברא דסין ושרו בדפקה :

TEXT ET VER. SAM. Translatio Latina.

38 Et Nebo, et Baalmon (h) versis nominibus, et Sebama. Appellaveruntq; nominibus nomina urbium quas ædificaverunt. Iverunt autem filii 39
Machir filii Manasse in Galaad, ceperuntq; eam, et expulerunt Amorrhæum qui erat in ea. Ideo dedit Moses 40
Galaad ipsi Machir filio Manasse, & habitavit in ea. Jair 41
quoq; filius Manasse ivit, & cepit vicos eorum, & vocavit illos Vicos Jair. Nobe etiam ivit, & cepit Canath cū oppidulis suis, vocavitq; eam Nobe de nomine suo.

CAP. XXXIII.

ISta sunt itinera filiorum 1
Israel ex quo egressi sunt de terra Ægypti per turmas suas, in manu Mosis et Aaronis. Scripsit enim Moses egressiones eorū. Secundum itinera 2
eorū juxta verbū Domini: hæc sunt aut itinera eorū juxta egressiones eorū. Profecti sunt igitur de Rameses mense primo, decimo quinto die mensis 3
primi: Postridie Paschatis egressi sunt filii Israel cum manu excelsa, in oculis omnium Ægyptiorum. Ægyptii autem 4
sepeliebant quos percusserat Dominus ex iis, omnes primogenitos: In deos etiam eorum fecerat Dominus judicia. De- 5
inde profecti sunt filii Israel de Rameses, & castrametati sunt in Succoth. Et profecti 6
sunt de Succoth, & castrametati sunt in Etham qui est in extremitate deserti. Postea 7
profecti sunt ex Etham, & manserunt juxta Phihahiroth qui est è regione Baalsephon, & castrametati sunt ante Magdal. Profecti sunt autem 8
de Phihahiroth, et trasierunt per medium maris in desertū, iveruntq; iter trium dierum per desertum Etha, et castrametati sunt in Mara. Profecti- 9
que sunt ex Mara, & venerunt in Elim: In Elim autē erant duodecim fontes aquarum, & septuaginta palmæ: ibique castrametati sunt. Et 10
profecti sunt ex Elim, & castrametati sunt juxta mare rubrum. Deinde profecti sunt 11
è mari rubro, & castrametati sunt in deserto Sin. Profecti- 12
que de deserto Sin, castrametati sunt in Dophca.
VER. SAM. (h) in circuitu earum ibi,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 * وبنوا وباعل معون منقوله اسماهن * وسبما * وذلك اسمهم سموا القري التي بنوا بما ساوا * ثم
39 مضي بنو ماخير بن منسا الي جرس فملكوها * وطردوا الاموريّ الذي فيها * واعطي موسي
40 الجرس لماخير بن منسا * فسكن فيها * ومضي يائير بن منسا * وفتح سوادهن * وسماه سواد يائير
41 * ومضي نوبح * وفتح قنات ورساديقها * وسماها نوبح علي اسمه * الفصل الثالث والثلثون *
42 I * وهذه مراحل بني اسرائيل اذ خرجوا من بلد مصر علي جيوشهم بيد موسي وهرون * وكتب
2 موسي خروجهم الي مراحلهم علي قول الله * وهذه مراحلهم لخروجهم * رحلوا من عين شمس
3 في الشهر الاول * في اليوم الخامس عشر منه * وذلك غد الفصح * خرج بنو اسرائيل بيد
رفيعة بحصن جميع المصريين * وهم يدفنون الذين قتلهم الله فيهم من الابكار وصنع احكاما
4 بعبوداتهم * ورحلوا من عين شمس * ونزلوا في سكوت * ورحلوا من ثم * ونزلوا في طرف
5 البرية * ورحلوا من ثم * ونزلوا في فوهة خيروت التي بحصن باعل صفون * ونزلوا بين يدي
6 مغدول * ورحلوا من ثم * وعبروا في وسط البحر الي البرية * ثم ساروا مسافة ثلاثة ايام في برية ايثام *
7 ونزلوا في المرين * ورحلوا منها * وجاؤا الي ايلثم * وكان فيها اثنا عشر عين ماء وسبعون نخلة *
8 فنزلوا هناك * ورحلوا منها * ونزلوا علي بحر القلزم * ورحلوا من ثم * ونزلوا في برية سين * ورحلوا
9 منها * ونزلوا في دفقا *
10
11
12

Et Nebo, & Baal Mon, mutatis earum nominibus, & Sebma. Appellārunt quidem quia nominārunt civitates quas fabricaverant, prout voluerunt. Deinde abierunt 38
filii Machir filii Manasse in Giares, & expugnārunt eam, ejecerūntque Amorræum qui erat in illa. Et dedit Mosa Giares Machir filio Manasse, habitavitque 39
in illa. Abitque Fair filius Manasse, & expugnavit castella ejus, appellavitque ea, Castella Fair. Et abiit Nobah, et expugnavit Canath & suburbia ejus, et vocavit ea Nobah juxta nomen suum. 40 41

CAP. XXXIII.

ATque hæ sunt mansiones filiorum Israël quando egressi sunt de regione Ægypti in turmas suas per manum Mu- 1
sæ & Haronis. Scripsit enim Musa exitum eorum in mansiones suas, juxta sermonem Dei: et illæ sient mansiones eorum 2
ab exitu eorū. Profecti sunt ex Ain-semes mense primo, die quintadecimâ ipsius, hoc 3
est posterâ die Phase: exierunt autem filii Israël manu excelsâ coràm omnibus Ægyptiis, Dum hi sepelirent quos interfecerat Deus in ipsis ex primogenitis: fecitque 4
judicia in deos eorum. Et profecti sunt 5
ex Ain-semes, & diversati sunt in Socoth. Et profecti sunt inde, et castrametati sunt in Itham, in extremitate solitudinis. Et discesserunt illinc, & commorati sunt in faucibus Hiroth, quæ est ex 6
adverso Baal-sephon, et castrametati sunt ante Magdol. Et profecti sunt inde, 7
transieruntque per medium maris ad desertum. Postea ambulārunt itinere trium dierum per desertum Itham, diversatique sunt in Marra. Et discesserunt ex ea, 8
venerúntque ad Ilim: erant autem in illa duodecim fontes aquæ, & septuaginta palmæ, commoratique sunt ibi. Et profecti sunt ex ea, et diversati sunt ad mare rubrum. Et discesserunt illinc, commoratique sunt in deserto Sin. Et discesserunt ex eo, et castrametati sunt in Dophca. 9 10 11 12

ספר במדבר : לג

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 sunt profecti Et .Alus in sunt castrametati &,Dopheah è sunt profecti Et
14 וַיִּסְעוּ מִדְּפְקָה וַיִּחֲנוּ בְּאָלוּשׁ : וַיִּסְעוּ
populo aqua ibi erat non Et.Rephidim in sunt castrametati &,Alus ex
מֵאָלוּשׁ וַיִּחֲנוּ בִּרְפִידִם וְלֹא־הָיָה שָׁם מַיִם לָעָם
deserto in sunt castrametati &,Rephidim è sunt profecti Et .bibendum ad
15 לִשְׁתּוֹת : וַיִּסְעוּ מִרְפִידִם וַיִּחֲנוּ בְּמִדְבַּר
Chiboth in sunt castrametati & ,Sinai deserto è sunt profecti Et .Sinai
16 סִינָי : וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר סִינָי וַיִּחֲנוּ בְּקִבְרֹת
sunt castrametati & ,Hatthaavah Chiboth è sunt profecti Et.Hatthaavah
17 הַתַּאֲוָה : וַיִּסְעוּ מִקִּבְרֹת הַתַּאֲוָה וַיִּחֲנוּ
.Rithmah in sunt castrametati &,Chaseroth è sunt profecti Et.Chaseroth in
18 בְּחַצֵרֹת : וַיִּסְעוּ מֵחֲצֵרֹת וַיִּחֲנוּ בְּרִתְמָה :
.Peres Rimmon in sunt castrametati & ,Rithmah è sunt profecti Et
19 וַיִּסְעוּ מֵרִתְמָה וַיִּחֲנוּ בְּרִמֹּן פָּרֶץ :
sût profecti Et.Libnah in sût castrametati &,Peres Rimmô è sût profecti Et
20 21 וַיִּסְעוּ מֵרִמֹּן פָּרֶץ וַיִּחֲנוּ בְּלִבְנָה : וַיִּסְעוּ
,Rissah è sunt profecti Et .Rissah in sunt castrametati & ,Libnah è
מִלִּבְנָה וַיִּחֲנוּ בְּרִסָּה : וַיִּסְעוּ מֵרִסָּה
sût castrametati&,Chehelath è sût profectiEt.Chehelath i sût castrametati&
23 וַיִּחֲנוּ בִּקְהֵלָתָה : וַיִּסְעוּ מִקְּהֵלָתָה וַיִּחֲנוּ
.Charadah i sût castrametati &,Sepher môte è sût profecti Et .Sepher môte i
24 בְּהַר־שָׁפֶר : וַיִּסְעוּ מֵהַר־שָׁפֶר וַיִּחֲנוּ בְּחָרָדָה :
sût profecti Et.Macheloth in sût castrametati &,Charadah è sût profecti Et
25 וַיִּסְעוּ מֵחָרָדָה וַיִּחֲנוּ בְּמַקְהֵלֹת : וַיִּסְעוּ
,Tachath è sunt profecti Et .Tachath in sunt castrametati &,Macheloth è
27 מִמַּקְהֵלֹת וַיִּחֲנוּ בְּתָחַת : וַיִּסְעוּ מִתָּחַת
sût castrametati &,Tarach è sût profecti Et .Tarach in sunt castrametati &
28 וַיִּחֲנוּ בְּתָרַח : וַיִּסְעוּ מִתָּרַח וַיִּחֲנוּ
.Chasmonah in sunt castrametati &,Mithcah è sunt profecti Et .Mithcah in
29 בְּמִתְקָה : וַיִּסְעוּ מִמִּתְקָה וַיִּחֲנוּ בְּחַשְׁמֹנָה :
sût profecti Et .Moseroth i sût castrametati &,Chasmonah è sût profecti Et
30 31 וַיִּסְעוּ מֵחַשְׁמֹנָה וַיִּחֲנוּ בְּמֹסֵרוֹת : וַיִּסְעוּ
,Benejaachâ è sût profecti Et,Jaachâ Bene in sût castrametati&,Moseroth è
32 מִמֹּסֵרוֹת וַיִּחֲנוּ בִּבְנֵי יַעֲקָן : וַיִּסְעוּ מִבְּנֵי יַעֲקָן
,Ghidghad Chor è sunt profecti Et .Ghidghad Chor in sunt castrametati &
33 וַיִּחֲנוּ בְּחֹר הַגִּדְגָּד : וַיִּסְעוּ מֵחֹר הַגִּדְגָּד
,Jothbatha ex sunt profecti Et .Jothbatha in sunt castrametati &
34 וַיִּחֲנוּ בִּיטְבָתָה : וַיִּסְעוּ מִיטְבָתָה
,Habronah ex sunt profecti Et .Habronah in sunt castrametati &
35 וַיִּחֲנוּ בְּעֶבְרֹנָה : וַיִּסְעוּ מֵעֶבְרֹנָה
,Hesionghaber ex sunt profecti Et .Hesionghaber in sunt castrametati &
36 וַיִּחֲנוּ בְּעֶצְיֹן גָּבֶר : וַיִּסְעוּ מֵעֶצְיֹן גָּבֶר
,Cades è sunt profecti Et .Cades *ipsa* ,Sin deserto in sunt castrametati &
37 וַיִּחֲנוּ בְּמִדְבַּר־צִן הִוא קָדֵשׁ : וַיִּסְעוּ מִקָּדֵשׁ
Aharô ascendit Et .Edô terræ extremo in ,monte Hor in sût castrametati &
38 וַיִּחֲנוּ בְּהֹר הָהָר בִּקְצֵה אֶרֶץ אֱדוֹם : וַיַּעַל אַהֲרֹן
anno in ,ibi est mortuus &,Domini *os* *super* montem Hor ad sacerdos
הַכֹּהֵן אֶל־הֹר הָהָר עַל־פִּי יְהוָה וַיָּמָת שָׁם בִּשְׁנַת
mense in ,Ægypti terra è Israel *filios egrediendo* quadragesimo
הָאַרְבָּעִים לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ
centum &,viginti & ,trium *filius* Aharon Et .mensis una in quinto
39 הַחֲמִישִׁי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ : וְאַהֲרֹן בֶּן־שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים וּמְאַת
.monte Hor in *ipsum moriendo in*,annorum
שָׁנָה בְּמֹתוֹ בְּהֹר הָהָר :

13 Profectíq; de Daphca, castrametati sunt in Alus. Egressíq;
14 de Alus, in Raphidim fixêre tentoria, ubi populo defuit
15 aqua ad bibendũ. Profectíq; de Raphidim, castrametati
16 sunt in deserto Sinai. Sed & de solitudine Sinai egressi, ve-
17 nerunt ad sepulchra Concupiscentiæ. Profectíq; de se-
18 pulchris Concupiscentiæ, castrametati sût in Haseroth. Et
19 de Haseroth, venerût in Rethma. Profectíq; de Rethma, ca-
20 strametati sunt in Remmom phares. Unde egressi, venerût
21 in Lebna. De Lebna, castrametati sunt in Ressa. Egressíq;
22 de Ressa, venerunt in Ceelatha. Unde profecti, castrame-
23 tati sunt in monte Sepher. Egressi de monte Sepher, vene-
24 runt in Arada. Inde proficiscentes, castrametati sunt in
25 Maceloth. Profectíq; de Maceloth, venerunt in Thahath.
26 De Thahath, castrametati sunt in Thare. Unde egressi, fixêre
27 tentoria in Methca. Et de Methca, castrametati sunt in
28 Hesmona. Profectíque de Hesmona, venerunt in Mo-
29 seroth. Et de Moseroth, castrametati sunt in Benejaacan.
30 Profectíque de Benejaacan venerunt in montem Gadgad.
31 Unde profecti, castrametati sunt in Jetebatha. Et de Je-
32 tebatha, venerunt in Hebrona. Egressíq; de Hebronâ, ca-
33 strametati sût in Asiongaber. Inde profecti, venerunt in de-
34 sertum Sin, hæc est Cades. Egressíq; de Cades, castrame-
35 tati sunt in monte Hor, in extremis finibus terræ Edom.
36 Ascendítque Aaron sacerdos in montem Hor, jubente Do-
37 mino: & ibi mortuus est anno quadragesimo egressionis fi-
38 liorum Israel ex Ægypto, mense quinto, primâ die men-
39 sis. Cùm esset annorum centum viginti trium.

13 Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ῥαφακὰ, καὶ παρενέβαλον
14 ἐν Αἰλούς. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Αἰλοὺς, καὶ παρ-
ενέβαλον ἐν (ο) Ραφιδίν· καὶ οὐκ ἦν ἐκεῖ ὕ-
15 δωρ τῷ λαῷ πιεῖν. Καὶ ἀπῆραν ἐκ (π) Ῥα-
φιδὶν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ (ρ) Σι-
16 νᾶ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τ ἐρήμε Σινᾶ, καὶ παρεν-
17 έβαλον ἐν μνήμασι τ ἐπιθυμίας. Καὶ ἀπῆ-
ραν ἐκ μνημάτων τ ἐπιθυμίας, καὶ παρενέ-
18 βαλον ἐν Ασηρώθ. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Αση-
19 ρώθ, καὶ παρενέβαλον ἐν Ῥαθαμᾶ. Καὶ
ἀπῆραν ἐκ Ῥαθαμᾶ, καὶ παρενέβαλον ἐν
20 Ῥεμμὼν Φαρές. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ῥεμμὼν
Φαρὲς, καὶ παρενέβαλον (σ) εἰς Λεβωνᾶ.
21 Καὶ ἀπῆραν ἐκ Λεβωνᾶ, καὶ παρενέβαλον
22 εἰς (τ) Ρεσσάν. Καὶ ἀπῆραν ἐκ(υ) Ρεσσὰν,
23 καὶ παρενέβαλον εἰς (φ) Μακελλάθ. Καὶ
ἀπῆραν ἐκ (χ) Μακελλὰθ, καὶ παρενέβαλον
24 (ψ) εἰς Σαφάρ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ(ω) Σαφὰρ,
25 καὶ παρενέβαλον (α) εἰς Χαραδάθ. Καὶ
ἀπῆραν ἐκ Χαραδὰθ, καὶ παρενέβαλον εἰς
26 Μακηλώθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μακηλὼθ, καὶ
27 παρενέβαλον εἰς Καλαάθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ
Καλαὰθ, καὶ παρενέβαλον εἰς (β) Ταφάθ.
28 Καὶ ἀπῆραν ἐκ (γ) Ταφὰθ, καὶ παρενέβα-
29 λον εἰς Μαθεκκά. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μαθεκ-
30 κὰ, καὶ παρενέβαλον εἰς (δ) Σῆμωνᾶ. Καὶ
ἀπῆραν ἐκ (ε) Σῆμωνᾶ, καὶ παρενέβαλον
31 εἰς Μασυρέθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μασυρὲθ,
32 καὶ παρενέβαλον εἰς (ζ) Βαναία. Καὶ ἀπῆ-
ραν ἐκ (η) Βαναία, καὶ παρενέβαλον (ϑ) εἰς
33 τὸ ὄρ Γαδγάδ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τ ὄρους
Γαδγάδ, καὶ παρενέβαλον εἰς (ι) Ἐτεβαθά.
34 Καὶ ἀπῆραν ἐξ (κ) Ἐτεβαθὰ, καὶ παρενέ-
35 βαλον εἰς Ἐβρωνά. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἐβρω-
36 νὰ, καὶ παρενέβαλον εἰς Γεσιὼν Γάβερ. Καὶ
ἀπῆραν ἐκ Γεσιὼν Γάβερ, καὶ παρενέβαλον
ἐν τῇ ἐρήμῳ Σίν. καὶ ἀπῆραν ἐκ τ ἐρήμε
Σὶν, καὶ παρενέβαλον εἰς τὴν ἔρημον Φα-
37 ρὰν· αὕτη ἐστὶ Κάδης. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Κά-
δης, καὶ παρενέβαλον εἰς Ὢρ τὸ ὄρ πλη-
38 σίον γῆς Ἐδώμ. Καὶ ἀνέβη Ἀαρὼν ὁ (λ) ἱ-
ερεὺς διὰ προσάγματ κυρίε, καὶ ἀπέθανεν
ἐκεῖ ἐν τῷ (μ) τεσσαρακοστῷ ἔτει τ ἐξόδε
τ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτε τῷ μηνὶ
39 τῷ πέμπτῳ μιᾷ τ μηνός. Καὶ Ἀαρὼν ἦν
ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἐτῶν, ὅτε ἀπέθνη-
σκεν ἐν Ὢρ τῷ ὄρει.

Et profecti de Raphca: & castrametati sunt in Ælus. Et
profecti ex Ælus: & castrametati sunt in Raphidin. Et
non erat ibi aqua populo bibere.
Et profecti de Raphidin: et
castrametati sût in deserto Sina.
Et profecti è deserto Sina:
& castrametati sunt in monu-
mentis Concupiscentiæ. Et pro-
profecti de monumentis Concupi-
scentiæ: & castrametati sunt in
Aseroth. Et profecti de A-
seroth: & castrametati sunt in
Rathama. Et profecti de
Rathama: & castrametati sunt
in Remmon Phares. Et profec-
runt de Remmon Phares: & ca-
strametati sût in Lebona. Et pro-
fecti de Lebona: & castra-
metati sunt in Ressan. Et profec-
ti de Ressan: & castrametati
sunt in Macellath. Et profecti
de Macellath: & castrametati
sunt in Saphar. Et profecti
de Saphar: & castrametati sût in Charadath. Et profecti
de Charadath: & castrametati sunt in Maceloth. Et pro-
fecti de Maceloth: & castrametati sunt in Cataath. Et
profecti de Cataath: & castrametati sût in Tarath. Et pro-
fecti de Tarath: et castrametati sunt in Mathecca. Et profecti
de Mathecca: & castrametati sunt in Selmona. Et profecti
de Selmona: & castrametati sût in Masiruth. Et profecti
de Masiruth: et castrametati sût in Banæa. Et profecti de
Banæa: et castrametati sût in möte Gadgad. Et profecti
de möte Gadgad: et castrametati sût in Etebatha. Et profecti
de Etebatha: et castrametati sunt in Ebrona. Et profecti de
Ebrona: et castrametati sût in Gesiö Gaber. Et profecti de
Gesion Gaber: et castrametati sût in deserto Sin. Et profecti de
deserto Sin: et castrametati sût in deserto Pharan. Hæc est Cades. Et
profecti è Cades: et castrametati sût in Or monte prope terrã
Edom. Et ascendit Aaron sacerdos per præceptũ Domini: et mortu⁹
est ibi in quadragesimo anno exitu⁹ filiorũ Israel de terra Ægypti, mense quinto, unâ mensis. Et Aaron
erat trium & viginti & centũ annorũ, quando mortu⁹ est in Or monte.

MS.A. (ο) Ραφιδείν· (π) Ραφιδὶν, (ρ) τῇ Σινᾶ. (σ) ἐν (τ) Ῥεσσὰ. (υ) Ῥεσσὰ, (φ) Μακελλάθ. (χ) Μακελλὰθ, (ψ) ἐν Αρσαφάρ. (ω) * Σαρσαφὰ, (α) δὲ (ϛ) Θαραάθ. (γ) Θαρὰθ, (δ) Ασῆμωνᾶ. (ε) Ασῆμωνᾶ, (ζ) Βανικάν. (η) Βανικὰν, (ϑ) εἰς ὄρ (ι) Ιεβαεβαθάν. (κ) Ιεβαεβαδὰν, (λ) ἱερεὺς * πλησίον τῶ ὄρους διὰ (μ) τεσσαρακοστῷ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et profecti de Raphca, castra fixerunt in Alus. Et profecti de Alus, castrametati sunt in Rephidin: & non erant ibi aquæ populo ad bibendum, Et profecti de Rephidin, castrametati sunt in deserto Sinai. Et profecti è deserto Sinai, castra fixerunt in sepulchris flagrantiũ concupiscentiâ. Et profecti de sepulchris flagrantiũ concupiscentiâ, castrametati sunt in Hasroth. Et profecti de Hasroth, castrametati sunt in Rethma. Et profecti de Rethma, castrametati sunt in Remon-Pares. Et profecti de Remon-Pares, castrametati sunt in Lebna. De Lebna proficiscentes, castra posuerunt in Resa. Profecti de Resa, castrametati sunt in Cahlath. De Cahlath proficiscentes, castra fixerût in monte Sophar. Et proficiscentes de monte Sophar, castrametati sunt in Hadda. Et profecti de Hadda, castra posuerût in Machaloth. De Machaloth profecti, castrametati sunt in Tohath. Et proficiscentes de Tohath, castrametati sunt in Tarah. De Tarah solventes, castra fixerunt in Methca. Et de Methca solventes, castra moverunt in Hasmona. Et profecti de Hasmona, castra posuerunt in Masroth. De Masroth proficiscentes, castrametati sunt in Bene-Jacan. Profecti de Bene-Jacan, castra posuerunt in Hor-gadgad. Et proficiscentes de Hor-gadgad, castrametati sunt in Jatbath. Et pofecti de Jatbath, castrametati sunt in Achrona. De Achrona solventes, castra fixerunt in Isinu-gabar. De Isinugabar profecti, castrametati sunt in deserto Sin, quæ est Cades. Et solventes de Cades, castra moverunt ad montem Hor qui est in finibus terræ Adum. Ascendit autem Aharon sacerdos juxta verbum oris Domini ad montem Hor, & mortu⁹ est ibi anno quadragesimo ab egressu filiorum Israel ex Ægypto, mense primo, primâ *die* mensis. Aharon verò sacerdos natus erat centum ac viginti tres annos, quando mortuus est in monte Hor.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְנָטַלוּ מִדִּפְקָה וּשְׁרוֹ בְּאָלוּשׁ
וְנָטַלוּ מֵאָלוּשׁ וּשְׁרוֹ בִּרְפִידִים
וְלָא־הֲווֹ תַּמָּן מַיָּא לְמֵשְׁתֵּי עַמָּא
וְנָטַלוּ מִרְפִידִים וּשְׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא
דְסִינַי׃ וְנָטַלוּ מִמַּדְבְּרָא דְסִינַי
וּשְׁרוֹ בְּקִבְרֵי דְמִשְׁאֲלִי׃ וְנָטַל
מִקִּבְרֵי דְמִשְׁאֲלִי וּשְׁרוֹ בַּחֲצֵרוֹת׃
וְנָטַלוּ מֵחֲצֵרוֹת וּשְׁרוֹ בְּרִתְמָה׃
וְנָטַלוּ מֵרִתְמָה וּשְׁרוֹ בְּרִמּוֹן
פָּרֶץ׃ וְנָטַלוּ מֵרִמּוֹן פָּרֶץ וּשְׁרוֹ
בְּלִבְנָה׃ וְנָטַלוּ מִלִּבְנָה וּשְׁרוֹ
בְּרִסָּה׃ וְנָטַלוּ מֵרִסָּה וּשְׁרוֹ
בִּקְהֵלָתָא׃ וְנָטַלוּ מִקְּהֵלָתָא וּשְׁרוֹ
בְּטוּר־שָׁפֶר׃ וְנָטַלוּ מֵטוּר־שָׁפֶר
וּשְׁרוֹ בַּחֲרָדָה׃ וְנָטַלוּ מֵחֲרָדָה
וּשְׁרוֹ בְּמַקְהֵלוֹת׃ וְנָטַלוּ מִמַּקְהֵלוֹת
וּשְׁרוֹ בְּתַחַת׃ וְנָטַלוּ מִתַּחַת
וּשְׁרוֹ בְּתָרַח׃ וְנָטַלוּ מִתָּרַח
וּשְׁרוֹ בְּמִתְקָה׃ וְנָטַלוּ מִמִּתְקָה
וּשְׁרוֹ בְּחַשְׁמוֹנָה׃ וְנָטַלוּ מֵחַשְׁמוֹנָה
וּשְׁרוֹ בְּמוֹסֵרוֹת׃ וְנָטַלוּ מִמּוֹסֵרוֹת
וּשְׁרוֹ בִּבְנֵי יַעֲקָן׃ וְנָטַלוּ מִבְּנֵי
יַעֲקָן וּשְׁרוֹ בְּחֹר הַגִּדְגָּד׃ וְנָטַלוּ
מֵחֹר הַגִּדְגָּד וּשְׁרוֹ בְּיָטְבָּתָה׃
וְנָטַלוּ מִיָּטְבָּתָה וּשְׁרוֹ בְּעַבְרוֹנָה׃
וְנָטַלוּ מֵעַבְרוֹנָה וּשְׁרוֹ בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר׃
וְנָטַלוּ מֵעֶצְיוֹן גָּבֶר וּשְׁרוֹ בְּמִדְבַּר
צִן הִיא רָקֵם׃ וְנָטַלוּ
מִרָּקֵם וּשְׁרוֹ בְּהַר טוּרָא בְּסִיפֵי
אַרְעָא דֶאֱדוֹם׃ וְסָלִיק אַהֲרֹן
כָּהֲנָא לְהַוּר טוּרָא עַל־מֵימְרָא
דַיְיָ וּמִית תַּמָּן בִּשְׁנַת אַרְבְּעִין
לְמִפַּק בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם
בְּיַרְחָא חֲמִשְׁאָה בְּחַד לְיַרְחָא׃
וְאַהֲרֹן בַּר־מְאָה וְעֶסְרִין וְחַלָּת
שְׁנִין כַּד־מִית בְּהַוּר טוּרָא׃

Targum Onkelos.

13 Profectiq; sunt de Dephca : &
14 castrametati sunt in Alus. Et
profecti sunt de Alus : & ca-
strametati sunt in Raphidim, &
non erant ibi aquæ ut biberet
populus. Profectique sunt de
Raphidim : et castrametati sunt
in deserto Sinai. Profectique
sunt de deserto Sinai : & castra-
metati sunt in sepulchris con-
cupiscentium. Et profecti sunt
de sepulchris concupiscentiũ :
& castrametati sunt in Ase-
roth. Et profecti sunt de Ase-
roth : & castrametati sunt in
Rethma. Et profecti sunt de
Rethma : et castrametati sunt in
Remonphares. Profectiq; sunt
de Remonphares : & castra-
metati sunt in Lebna. Et pro-
fecti sunt de Lebna : & castra-
metati sunt in Resa. Et profecti
sunt de Resa : & castrametati
sunt in Cehalata. Profectique
sunt de Cehalata : & castra-
metati sunt in monte Sapher.
Et profecti sunt de monte Sa-
pher : & castrametati sunt in
Harada. Profectiq; sunt de Ha-
rada : & castrametati sunt in
Maceloth. Et profecti sunt de
Maceloth : & castrametati sunt
in Taath. Profectique sunt de
Taath : & castrametati sunt in
Thare. Profectique sunt de
Thare : & castrametati sunt in
Metcha. Et profecti sunt de
Metcha : & castrametati sunt
in Asemona. Et profecti sunt
de Asemona : & castrametati
sunt in Moseroth. Profectiq;
sunt de Moseroth : & castra-
metati sunt in Benejacan. Pro-
fectiq; sunt de Benejacan : &
castrametati sunt in monte
Gadgad. Profectique sunt de
Monte Gadgad : & castrame-
tati sunt in Jetbatha. Et pro-
fecti sunt de Jetbatha : & ca-
strametati sunt in Ebrona. Et
profecti sunt de Ebrona : &
castrametati sunt in Asionga-
ber. Et profecti sunt de Asion-
gaber : & castrametati sunt in
deserto Sin, hæc est Cades.
Et profecti sunt de Cades : &
castrametati sunt in mõte Hor,
38 in finibus terræ Edom. Ascenditque Aaron sacerdos in montem Hor,
juxta verbum Domini, & mortuus est ibi : in anno quadragesimo egres-
sionis filiorum Israel de terra Ægypti, in mense quinto in primâ die
39 mensis. Aaron autem centum viginti trium annorum ætatis erat,
quando mortuus est in monte Hor.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Postea profecti sunt de Daphca, & castrametati sunt in Elis. Et profecti ex Elis, castrametati sunt in Raphidim. Non erant autem ibi aquæ populo ad bibendum. Et profecti sunt de Raphidim, & castrametati sunt in deserto Sinai. Item profecti sunt de deserto Sinai, & castrametati sunt in sepulchris (a) concupiscentiæ. Insuper profecti sunt de sepulchris concupiscentiæ, & castrametati sunt in Haseroth. Præterea profecti sunt de Haseroth, et castrametati sunt in Rethma. Profectiq; de Rethma, castrametati sunt in Remmon-Phares. Profecti verò de Remmon-Phares, castrametati sunt in Lebona. Profecti autem de Lebona, castrametati sunt in Ressa. Deinde profecti de Ressa, castrametati sunt in Celatha. Et profecti sunt de Celatha, & castrametati sunt in monte Sepher. Et profecti sunt de monte Sepher, & castrametati sunt in Harada. Profecti quoq; de Harada, castrametati sunt in Maceloth. Profectiq; de Maceloth, castrametati sunt in Thahath. Profecti item de Thahath, castrametati sunt in Thare. Profecti etiam de Thare, castrametati sunt in Metheca. Et profecti sunt de Metheca, & castrametati sunt in Hesmona. Et profecti de Hesmona, castrametati sunt in Masiroth. Deinde profecti sunt de Masiroth, et castrametati sũt in Bene-jaacan. Profecti quoq; de Bene-jaacan, castrametati sũt monte Gadgada. Profecti etiã de monte Gadgada, castrametati sunt in Jetebata. Et profecti de Jetebata, castrametati sũt in Hebrona. Postea profecti de Hebrona, castrametati sunt in Asiongaber. Profectiq; de Asiongaber, castrametati sũt in deserto Sin, hæc est Cades. Deinde profecti de Cades, castrametati sunt in monte (b) Hor, ad extremitatem terræ Edom. Ascendit autem Aaron sacerdos in montem (c) Hor juxta verbum Domini, ibiq; mortuus est, anno quadragesimo exitũs filiorum Israel de terra Ægypti, in mense quinto, in prima mensis. Aaron autem natus erat annos centum & viginti tres cum mortuus est in monte (d) Hor.

VER. SAM. (a) desiderii (b) montani, (c) montani (d) montani.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et profecti inde, diversati sunt in Alus. Et discesserunt ex ea, & commorati sunt Rasidim : & non erat ibi aqua populo, ut biberent. Et profecti sunt ex ea, atque diversati in deserto Sinai. Et discesserunt ex eo, atque castrametati sunt in sepulchris concupiscentium. Et profecti ex eis, morati sunt in Hasroth. Et discesserunt illinc, et manserunt in Rethma. Et discesserunt inde, commoratique sunt in Remmon-Phares. Et profecti sunt ex ea, diversatique in Lebna. Et discedentes ex ea, castrametati sunt in Ressa. Et profecti ex ea, manserunt in Cabilatha. Et discedentes ex ea, commorati sunt in monte Sapher. Et profecti inde, castrametati sunt in Haradha. Et profecti ex ea, manserunt in Machiloth. Et discesserunt ex ea, atque manserunt in Tahath. Profecisque ex ea, diversati sunt in Tareh. Et discedentes ex ea, commorati sunt in Methca. Et profecti sunt ex ea, manseruntque in Hasmuna. Et ex ea castra moventes, diversati sunt in Mosiroth. Inde profecti, manserunt in Bani-Jaacan. Et discedentes ex ea, commorati sunt in Hor-Gadgad. Profectique sunt ex ea, atque diversati in Jetbath. Et discedentes ex ea, manserunt in Abrona. Et profecti ex ea, commorati sunt in Asion-Gaber. Et profecti sunt ex ea, diversatique sunt in deserto Sin, hoc est Racim. Et profecti ex eo, manserunt in monte Hor, in ora regionis Adum. Ascenditque Haron sacerdos ad montem Hor, & mortuus est ibi jussu Dei, anno quadragesimo ab exitu filiorum Israil de regione Ægypti, die primâ mensis quinti : Habebat autem centum viginti tres annos quando mortuus est illic.

ספר במדבר: לג

terra in ,meridie in *habitans ipse* & ,Harad rex Chenahanæus audivit Et
40 וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרָד וְהוּא־יֹשֵׁב בַּנֶּגֶב בְּאֶרֶץ
,monte Hor de sunt profecti Et .Israel *filios veniendo in* ,Chenahan
41 כְּנָעַן בְּבֹא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּסְעוּ מֵהֹר הָהָר
,Salmonah è sunt profecti Et .Salmonah in sunt castrametati &
42 וַיִּחֲנוּ בְּצַלְמֹנָה: וַיִּסְעוּ מִצַּלְמֹנָה
sunt castrametati &,Punon è sunt profecti Et.Punon in sunt castrametati &
43 וַיִּחֲנוּ בְּפוּנֹן: וַיִּסְעוּ מִפּוּנֹן וַיִּחֲנוּ
Hije in sunt castrametati & ,Oboth ex sunt profecti Et .Oboth in
44 בְּאֹבֹת: וַיִּסְעוּ מֵאֹבֹת וַיִּחֲנוּ בְּעִיֵּי
sunt castrametati &,Hijim ex sunt profecti Et.Moab termino in hahabarim
45 הָעֲבָרִים בִּגְבוּל מוֹאָב: וַיִּסְעוּ מֵעִיִּם וַיִּחֲנוּ
sunt castrametati & ,Ghad Dibon è sunt profecti Et .Ghad Dibon in
46 בְּדִיבֹן גָּד: וַיִּסְעוּ מִדִּיבֹן גָּד וַיִּחֲנוּ
:Diblathaimah Halmon ex sunt profecti Et .Diblathaimah Halmon in
47 בְּעַלְמֹן דִּבְלָתָיְמָה: וַיִּסְעוּ מֵעַלְמֹן דִּבְלָתָיְמָה
sunt profecti Et .Nebo *facies ad* Habarim montibus in sunt castrametati &
48 וַיִּחֲנוּ בְּהָרֵי הָעֲבָרִים לִפְנֵי נְבוֹ: וַיִּסְעוּ
Jarden *super* Moab campestribus in sunt castrametati &,Habarim montib⁹ è
מֵהָרֵי הָעֲבָרִים וַיִּחֲנוּ בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן
Abel ad usq; jesimoth Beth à Jarden *super* sunt castrametati Et .Jerecho
49 יְרֵחוֹ: וַיִּחֲנוּ עַל־הַיַּרְדֵּן מִבֵּית הַיְשִׁמֹת עַד אָבֵל
Moseh ad Dominus est locutus Et .Moab campestribus in ,Sittim
50 הַשִּׁטִּים בְּעַרְבֹת מוֹאָב: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
filios ad Loquere :dicendo ,Jerecho Jarden *super* ,Moab campestribus in
51 בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל־יַרְדֵּן יְרֵחוֹ לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
ad Jarden *transeuntes* vos Cum :eos ad dices & ,Israel
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶל־
,*vestris facibus* à terræ habitatores omnes *expelletis* Et .Chenahan terram
52 אֶרֶץ כְּנָעַן: וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם
eorum conflatilium imagines omnes & :eorum *picturas omnes* *perdetis* &
וְאִבַּדְתֶּם אֶת כָּל־מַשְׂכִּיֹּתָם וְאֶת כָּל־צַלְמֵי מַסֵּכָתָם
,*terram* expelletis Et .*vastabitis* eorum excelsa omnia & ,perdetis
53 תְּאַבֵּדוּ וְאֶת כָּל־בָּמוֹתָם תַּשְׁמִידוּ: וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ
hæreditandum ad ,terram dedi vobis quoniam .ea in habitabitis &
וְיָשַׁבְתֶּם־בָּהּ כִּי לָכֶם נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ לָרֶשֶׁת
.vestras familias *ad* ,*sorte in* terram accipietis hæreditate Et .eam
54 אֹתָהּ: וְהִתְנַחַלְתֶּם אֶת־הָאָרֶץ בְּגוֹרָל לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם
diminuetis pauco & ,ejus hæreditatem multiplicabitis Multo
לָרַב תַּרְבּוּ אֶת־נַחֲלָתוֹ וְלַמְעַט תַּמְעִיט אֶת־
extensiones Ad .erit ei ,sors *ibi* egredietur *quod ad* ,ejꝰ hæreditatē
נַחֲלָתוֹ אֶל־אֲשֶׁר־יֵצֵא לוֹ שָׁמָּה הַגּוֹרָל לוֹ יִהְיֶה לְמַטּוֹת
expuleritis non si Et .capietis hæreditatem ,vestrorum patrum
55 אֲבֹתֵיכֶם תִּתְנַחָלוּ: וְאִם־לֹא תוֹרִישׁוּ אֶת־
eis ex *facietis residuum* *quod* *erit* & ,*vestris facibus* à terræ habitatores
יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְהָיָה אֲשֶׁר תּוֹתִירוּ מֵהֶם
afficiēt angustiis &;vestris laterib⁹ in spinas in &,vestris oculis in *sicut* in
לְשִׂכִּים בְּעֵינֵיכֶם וְלִצְנִנִים בְּצִדֵּיכֶם וְצָרְרוּ
.erit Et *ea in habitantes* *vos* *qua* ,terram *super* vos
56 אֶתְכֶם עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ: וְהָיָה
.vobis faciam ,eis facere *sum imaginatus* quemadmodum
כַּאֲשֶׁר דִּמִּיתִי לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֶעֱשֶׂה־לָּכֶם:

Versio VULG. LAT.

40 Audivitq; Chananæus rex Arad, qui habitabat ad Meridiem, in terram Chanaan venisse filios Israel. Et profecti de monte Hor, castrametati sunt in Salmona. Unde egressi, venerunt in Phunon. Profectique de Phunon, castrametati sunt in Oboth. Et de Oboth, venerunt in Ijeabarim, quæ est in finibus Moabitarum. Profectiq; de Ijeabarim, fixere tentoria in Dibongad. Unde egressi, castrametati sunt in Helmondeblathaim. Egressiq; de Helmondeblathaim, venerunt ad montes Abarim contra Nabo. Profectiq; de montibus Abarim, transierunt ad campestria Moab, supra Jordanem contra Jericho. Ibiq; castrametati sunt de Bethsimoth usq; ad Abelsatim in planioribus locis Moabitarū, ubi locutus est Dominus ad Moysen, Præcipe filiis Israel & dic ad eos; Quando transieritis Jordanem, intrantes terram Chanaan, Disperdite cunctos habitatores terræ illius: confringite titulos, & statuas comminuite, atque omnia excelsa vastate, Mundantes terram, & habitantes in ea. Ego enim dedi vobis illam in possessionem, Quam dividetis vobis sorte. Pluribus dabitis latiorem, & paucis angustiorem. Singulis, ut sors eciderit, ita tribuetur hæreditas. Per tribus & familias possessio dividetur. Sin autem nolueritis interficere habitatores terræ: qui remanserint, erunt vobis quasi clavi in oculis, & lanceæ in lateribus, & adversabuntur vobis in terra habitationis vestræ: Et quidquid illis cogitaveram facere, vobis faciam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

40 Καὶ ἀκούσας ὁ Χαναναῖος βασιλεὺς Ἀραδ, ὁ (ϛ) κατῴκει ἐν γῇ Χαναάν, ὅτε εἰσεπορεύοντο οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἀπῆραν
41 ἐξ Ὢρ τῆ ὄρους, καὶ παρενέβαλον (ν)
42 εἰς Σελμωνά. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Σελμωνᾶ, καὶ παρενέβαλον εἰς Φινώ. Καὶ
43 ἀπῆραν ἐκ Φινὼ, καὶ παρενέβαλον ἐν Ὠβώθ. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ὠβώθ, καὶ παρενέβαλον ἐν Γαὶ, ἐν τῷ πέραν ὅπι τῶν
44 ὁρίων Μωάβ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Γαὶ, καὶ
45 παρενέβαλον εἰς Δαιβὼν Γάδ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Δαιβὼν Γάδ, καὶ παρενέβαλον (ξ) ἐν Γελμὼν Δεβλαθαίμ. Καὶ ἀπῆ-
46 ραν ἐκ Γελμὼν Δεβλαθαίμ, καὶ παρενέβαλον ὅπι τὰ ὄρη τὰ Ἀβαείμ, ἀπέναντι
48 Ναβαῦ. Καὶ ἀπῆραν ἀπὸ ὀρέων Ἀβαείμ, καὶ παρενέβαλον ὅπι Δυσμῶν Μωάβ, ὅπι ϖ Ἰορδάνης χ͞υ Ἰεριχώ. Καὶ πα-
49 ρενέβαλον παρὰ τὸν Ἰορδάνην ἀναμέσον Αἰσιμὼθ, ἕως (ο) Βελσᾶ τὸ καλὰ Δυ-
50 σμὰς Μωάβ. Καὶ ἐλάλησε κύριος ϖρὸς Μωσῆν ὅπι Δυσμῶν Μωὰβ (π) παρὰ ϖ
51 Ἰορδάνην χ͞υ Ἰεριχὼ, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς ϖρὸς αὐτοὺς,
Ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην εἰς γῆν
52 Χαναάν. Καὶ ἐξολεῖτε ϖάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ γῇ ϖρὸ ϖροσώϖου
ὑμῶν, καὶ ἐξαρεῖτε τὰς χωνείας αὐτῶν, καὶ ϖάντα τὰ εἴδωλα τὰ χωνευτὰ αὐτῶν ἀϖολεῖτε αὐτὰ, καὶ ϖάσας
53 τὰς ϛήλας αὐλῶν ἐξαρεῖτε. Καὶ (ρ) ἀϖολεῖτε ϖάντας τὰς κατοικοῦντας τὴν γῆν,
καὶ κατοικήσετε ἐν αὐτῇ, ὑμῖν γὰρ δέδωκα τὴν γῆν αὐτῶν ἐν κλήρῳ. Καὶ κλη-
54 ροδοτήσετε τὴν (σ) γῆν αὐτῶν ἐν κλήρῳ χ͞υ φυλὰς ὑμῶν· τοῖς ϖλείοσι ϖλη-
θυνεῖτε ϖ κατάρχειν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐλαϕροσιν ἐλαϕώσετε τὴν κατάρχειν αὐ-
τῶν. εἰς ὃ ἂν ἐξέλθῃ τὸ ὄνομα αὐτῷ, ἐκεῖ αὐτῷ ἔϛαι, κατὰ φυλὰς ϖατριῶν
55 ὑμῶν κληροδοτήσετε. Ἐὰν δὲ μὴ ἀϖο-
λέσητε τοὺς κατοικοῦντας ἐϖὶ τῆς γῆς ἀϖὸ ϖροσώϖου ὑμῶν, καὶ ἔϛαι (τ) ὃς
ἐὰν καταλίϖητε ἐξ αὐτῶν, κόλοϖες ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ βολίδες
ἐν ταῖς ϖλευραῖς ὑμῶν, καὶ ἐχθρεύσουσιν ὑμῖν ὅπι τῆς γῆς, ἐϕ' ᾗ ὑμεῖς κα-
56 τοικήσετε. Καὶ ἔϛαι καθότι διενοήκειν ϖοιῆσαι αὐτοὺς, ϖοιήσω ὑμᾶς.

Et audicus Chananæus rex Arad. Et hic habitabat in terra Chanaan; quando ingrediebantur filii Israel. Et 40
promoverunt de Or monte: & castrametati sunt in Selmona. Et promoverunt 41
de Selmona: & castrametati sunt in Phino. Et promoverunt è Phino: & 42
castrametati sunt in Oboth. Et promoverunt de Oboth: & castrametati sunt in Gii, 43
in ulteriore super fines Moab. Et promoverunt de Gii: & castrametati sunt 44
in Dæbon Gad. Et promoverunt è Dæbon Gad: & castrametati sunt in Gel- 45
mon Deblathem. Et promoverunt è Gelmon Deblathem: & castrametati sunt super 46
montes Abarim contra Nabay. Et promoverunt è mon- 47
tibus Abarim: & castrametati sunt (b) ad Occasum Moab, super Jordanem con- 48
tra Hiericho. Et castrametati sunt apud Jordanem 49
inter Æsimoth usque (c) Belsa, quæ ad Occasum Moab. Et locutus est Dñs 50
ad Moysen super Occasum Moab apud Jordanem contra Hiericho, dicens; 51
Loquere filiis Israel, & dices ad eos, Vos transitis Jordanem in terram Chanaan. Et 52
perdetis omnes habitantes in terra ante faciem vestram: & auferetis speculas eorum, & omnia idola, fusilia eorum perdetis ea: & omnes statuas eorum auferetis. Et perdetis 53
omnes inhabitantes terram; & inhabitabitis in ea: Vobis enim dedi terram eorum in sortem. Et hæreditabitis terram eorum in sorte per tribus vestras: iis, qui sunt plures, multiplicabitis possessionem eorum; & iis, qui pauciores, minuetis possessionem eorum. Ad quodcunque exierit nomen ejus; ibi illius erit: per tribus familiarum ve- 54
strarum hæreditabitis. Si autem non perdideritis habitantes super terram à facie ve- 55
stra; & erunt, quoscunque reliqueritis ex eis, aculei in oculis vestris, & jacula in co-
stis vestris: & adversabuntur vobis super terram, in qua vos habitabitis. Et erit, 56
sicut decreveram facere illos, faciam vos.

MS.A. (ν) ἐν (ξ) εἰς (ο) Βελσαπῆμε χ͞υ (π) ὁπὶ τῆ Ἰορδάνε (ρ) ἀποκτείνατε τὰς (σ) γῆν κληρωτὶ χ͞υ (τ) ὅσους ἂν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܢܚܘ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܘܐܬܘ ܠܡܕܒܪܐ ܕܨܝܢ ܥܠ ܦܡ ܝܡܐ ܣܦ ܕܣܝܡ ܘܢܚܘ ܒܪܡܬ ܕܡܘܐܒ ܥܠ ܝܘܪܕܢ ܕܐܪܝܚܘ ܘܫܪܝ ܟܢܥܢܝ ܡܠܟܐ ܕܥܪܕ ܘܗܘ ܝܬܒ ܒܢܓܒܐ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܡܛܠ ܕܐܬܘ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܘܢܣܘ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܗܪ ܘܢܚܘ ܒܣܠܡܘܢܐ ܘܢܣܘ ܡܢ ܣܠܡܘܢܐ ܘܢܚܘ ܒܦܘܢܘܢ ܘܢܣܘ ܡܢ ܦܘܢܘܢ ܘܢܚܘ ܒܐܘܒܬ ܘܢܣܘ ܡܢ ܐܘܒܬ ܘܢܚܘ ܒܥܝܝ ܒܬܪ ܥܒܪ ܒܬܚܘܡ ܡܘܐܒ ܘܢܣܘ ܡܢ ܥܝܝ ܘܢܚܘ ܒܕܝܒܘܢ ܓܕ ܘܢܣܘ ܡܢ ܕܝܒܘܢ ܓܕ ܘܢܚܘ ܒܥܠܡܘܢ ܕܒܠܬܝܡܐ ܘܢܣܘ ܡܢ ܥܠܡܘܢ ܕܒܠܬܝܡܐ ܘܢܚܘ ܒܛܘܪܐ ܕܥܒܪ ܩܕܡ ܢܒܘ ܕܗܘ ܒܒܩܥܬܐ ܕܡܘܐܒ ܘܢܚܘ ܒܒܩܥܬܐ ܕܡܘܐܒ ܥܠ ܝܘܪܕܢ ܕܐܪܝܚܘ ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܒܒܩܥܬܐ ܕܡܘܐܒ ܥܠ ܝܘܪܕܢ ܕܐܪܝܚܘ ܡܠ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܘܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝ ܐܢܬܘܢ ܥܒܪܝܢ ܠܝܘܪܕܢ ܠܥܠ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܘܬܬܪܟܘܢ ܠܩܕܡܝܟܘܢ ܟܠ ܝܬܒܝ ܐܪܥܐ ܘܬܒܕܘܢ ܟܠ ܨܠܡܝ ܫܘܒܟܗ ܘܟܠ ܨܠܡܝ ܡܫܚܬܗ ܬܒܕܘܢ ܘܟܠ ܒܡܝܗ ܬܗܪܣܘܢ ܘܬܬܪܟܘܢ ܠܐܪܥܐ ܘܬܬܝܒܘܢ ܒܗ ܐܪܥܐ ܠܟܘܢ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܡܐܚܙܬܗ ܘܬܬܚܠܩܘܢ ܐܬ ܐܪܥܐ ܒܓܘܪܠܐ ܠܐܠܦ ܬܪܒܘ ܐܬ ܚܠܩܗ ܘܠܙܥܘܪ ܬܙܥܪ ܐܬ ܚܠܩܗ ܐܝܟ ܕܢܦܠ ܠܗ ܓܘܪܠܗ ܠܐܬܪ ܡܛܪ ܐܒܗܬܟܘܢ ܬܬܚܠܠܘ ܘܐܢ ܠܐ ܬܬܪܟܘܢ ܠܐܪܥܐ ܠܩܕܡܝܟܘܢ ܘܗܘ ܕܢ ܕܬܫܒܘܢ ܡܢܗܘܢ ܠܫܟ ܒܥܝܢܝܟܘܢ ܘܠܨܢܢ ܒܓܢܒܝܟܘܢ ܘܢܗܘܢ ܠܟܘܢ ܠܡܪܝܪ ܒܥܝܢܝܟܘܢ ܘܠܡܚܙ ܒܓܢܒܝܟܘܢ ܘܢܫܪܪܘܢ ܐܬܟܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ ܗܝ ܕܐܢܬܘܢ ܝܬܒܝܢ ܒܗ ܘܗܘ ܐܝܟ ܕܣܒܪܬ ܠܡܥܒܕ ܠܗܘܢ ܐܥܒܕ ܠܟܘܢ

Et audivit Chananæus rex Godar, qui habitabat in plaga Meridionali terræ Chanaan, adventum filiorum Israel. Et profecti sunt de monte Hor, & castra posuerunt in Salmona. De Salmona profecti, castrametati sût in Phinon. Et proficiscentes de Phinon, castra posuerunt in Oboth. De Oboth solventes, castrametati sunt ad fontem Hebræorū. Et profecti sunt de fonte Hebræorum, & castra posuerunt in Ribon-Gad. Et profecti de Ribon Gad, castrametati sunt in Baalmon-Deblathim. Et profecti de Baalmon-Deblathim, castra fixerunt in monte Hebræorum qui est è regione Nobu. Et profecti de monte Hebræorum, castra fixerunt in Arboth-Moab secus Jordanem Jericho. Posuerunt autem castra secus Jordanem à Beth-Asimon usque ad Obal-Setim quæ est in Arboth-Moab. Et ait Dominus ad Mosen in Arboth-Moab quæ est secus Jordanem Jericho, Loquere cum filiis Israel, & dic eis, Vos transituri estis Jordanem, ut *introëatis* in terram Chanaan; Igitur perdetis omnes incolas terræ à conspectu vestro, & perdetis omnes cultus, cunctaq; simulachra fusilium eorum perdetis, & omnia excelsa eorum eradicabitis. Et hæreditate possidebitis terram, & habitabitis in ea: vobis enim dedi terram illam ut eam hereditario possideatis. Terram autem possidete per sortes familiarum vestrarum: multis augete hæreditatem, & paucis imminuite hæreditatem. Unaquæque tribuum patrum vestrorum, quæ sibi continget sortem possidebunt. Quòd si non perdideritis incolas illius terræ à conspectu vestro, qui remanebunt ex ipsis erunt clavi in oculis vestris, & lanceæ in temporibus vestris, & angent vos in terra quam inhabitabitis. Et ut decreveram facere illis, vobis faciam.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

40 וּשְׁמַע כְּנַעֲנָאָה מַלְכָּא דַעֲרָד וְהוּא
יָתִיב בְּדָרוֹמָא בְּאַרְעָא דִכְנַעַן בְּמֵיתֵי
41 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וּנְטָלוּ מֵהֹר טוּרָא
42 וְשָׁרוֹ בְּצַלְמוֹנָה : וּנְטָלוּ מִצַּלְמוֹנָה
43 וְשָׁרוֹ בְּפוּנוֹן : וּנְטָלוּ מִפּוּנוֹן
44 וְשָׁרוֹ בְּאֹבוֹת : וּנְטָלוּ מֵאֹבוֹת
וְשָׁרוֹ בְּמִגְיוֹתָא עֲבָרֵי בְּתְחוֹם מוֹאָב:
45 וּנְטָלוּ מִמִּגְיוֹתָא וְשָׁרוֹ בְּדִיבוֹן גָּד :
46 וּנְטָלוּ מִדִּיבוֹן גָּד וְשָׁרוֹ בְּעַלְמוֹן
47 דִּבְלָתָיְמָה : וּנְטָלוּ מֵעַלְמוֹן
דִּבְלָתָיְמָה וְשָׁרוֹ בְּטוּרֵי דַעֲבָרַיָּא
48 דְּקֳדָם נְבוֹ : וּנְטָלוּ מִטּוּרֵי דַעֲבָרַיָּא
וְשָׁרוֹ בְּמֵישְׁרֵיָא דְמוֹאָב עַל יַרְדְּנָא
49 דִּירִיחוֹ : וְשָׁרוֹ עַל־יַרְדְּנָא מִבֵּית
יְשִׁימוֹת עַד מֵישַׁר שִׁטִּין בְּמֵישְׁרֵיָא
50 דְּמוֹאָב: וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה בְּמֵישְׁרֵיָא
51 דְּמוֹאָב עַל־יַרְדְּנָא דִירִיחוֹ לְמֵימָר :
52 מַלֵּל עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן
אֲרֵי אַתּוּן עָבְרִין יָת יַרְדְּנָא לְאַרְעָא
דִכְנַעַן : וְתָתְרְכוּן יָת כָּל־יָתְבֵי
אַרְעָא מִן קֳדָמֵיכוֹן וְתַאֲבְדוּן יָת כָּל
בֵּירֵת סִינְדְּתְהוֹן וְיָת כָּל־צַלְמֵי
מַתְכְּתְהוֹן תְּאַבְּדוּן וְיָת כָּל בָּמָתְהוֹן
53 תְּשֵׁיצוּן : וְתָתְרְכוּן יָת יָתְבֵי אַרְעָא
וְתִתְּבוּן בַּהּ אֲרֵי לְכוֹן יְהָבִית יָת־
אַרְעָא לְמֵירַת יָתָהּ : וְתַחְסְנוּן יָת־
54 אַרְעָא בְּעַדְבָא לְזַרְעִיתְכוֹן לְסַגִּיאַיָּא
תַּסְגְּנוּן יָת־אַחְסָנַתְהוֹן וּלְוָעִירַיָּא
תְּזָעֲרוּן יָת אַחְסָנַתְהוֹן לְרִיפּוֹק לֵיהּ
חֻלְקֵיהּ יְהֵי לְשִׁבְטָא
55 אֲבָהָתְכוֹן תַּחְסְנוּן: וְאִם לָא תְתָרְכוּן
יָת יָתְבֵי אַרְעָא מִן קֳדָמֵיכוֹן וְיְהֵי
דְּתִשְׁאֲרוּן מִנְּהוֹן לְסִיעִין נְטָלִן יָן
לְקֻבְלֵיכוֹן וּלְמַשְׁרִין מַכְּפְנְכוֹן לְכוֹן
וְיעִיקוּן לְכוֹן עַל־אַרְעָא דִי אַתּוּן
56 יָתְבִין בַּהּ : וִיהֵי כְּמָא דִי־חֲשֵׁבִית
לְמֶעְבַּד לְהוֹן אֲעֲבֵיד לְכוֹן :

Targum ONKELOS.

40 Et audivit Chananæus rex Arad, & ipse habitabat ad meridiem in terra Chanaan, quando veniebant filii Israel.
41 Profectique sunt de monte Hor: & castrametati sunt in
42 Salmona. Et profecti sunt de Salmona: & castrametati sunt
43 in Phunon. Et profecti sunt de Phunon: & castrametati
44 sunt in Oboth. Et profecti sunt de Oboth: & castrametati sunt juxta vada transeuntium, in termino Moab.
45 Profectique sunt de Hiim: & castrametati sunt in Dibon-gad.
46 Profectique sunt de Dibongad: & castrametati sunt in
47 Elmon Deblathaim. Et profecti sunt de Elmon Deblathaim: & castrametati sunt in monte Abarim, contra Nabo.
48 Profectiq; sunt de monte Abarim: & castrametati sunt in campestribus Moab, juxta Jordanem Hiericho. Castrametatique sunt juxta Jordanem de
Beth-jesimoth usque ad convallem Setim, in campestrib⁹
Moab. Locutusq; est Dñs cum
Moyse in campestribus Moab, juxta Jordanem Hiericho, dicens. Loquere cum filiis Israel, & dices ad eos: Quando
transieritis Jordanem, ad terram Chanaan. Ejicietis habitatores terræ à conspectu vestro; & disperdetis omne templum adorationis eorum: & omnes statuas conflatiles eorum disperdetis; & omnia excelsa eorũ vastabitis. Et possidebitis terrã, & habitabitis in ea: quia vobis dedi terram ut possideatis eam. Possidebitisq; terrã sorte per cognationes vestras; pluribus augebitis possessionem suam, & pauciorib⁹ diminuetis possessionem suam; unicuiq; ubi sors ei exierit, ibi dabitur possessio ejus: per trib⁹ patrum vestrorũ possidebitis.
55 Si autem non ejeceritis habitatores terræ à conspectu vestro: qui remanserint ex eis, erunt in turmas assumentes arma contra vos, & in castra circundantia vos: & angustiabunt vos in terra in qua vos
56 habitabitis. Et erit, sicut cogitavi facere illis, sic vobis faciam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

40 * וישמע הכנעני מלך ערד וישב בנגב בבוא בני ישראל:
41 ויסעו מהר ההר ויחנו בצלמנה: * ויסעו מצלמנה ויחנו
42 בפונן: * ויסעו מפונן ויחנו באבות: * ויסעו מאבות
43 ויחנו בעיי העברים בגבול מואב: * ויסעו מעיים ויחנו
44 בדיבן גד: * ויסעו מדיבן גד ויחנו בעלמון דבלתימה:
45 * ויסעו מעלמון דבלתימה ויחנו בהרי העברים נגד
46 נבו: * ויסעו מהרי העברים ויחנו בערבות מואב על
47 ירדן יריחו: * ויחנו על הירדן מבית הישימות עד
48 אבל השטים בערבות מואב: * ויסעו מערבות מואב
49 ויחנו על הר הנבו: * ויסעו מהר הנבו ויחנו בשדי
50 מואב: * ויסעו משדי מואב ויחנו על הירדן מבית
51 הישימות עד אבל השטים: * ויסעו מאבל השטים
52 ויחנו בערבות יריחו: * וידבר יי אל משה בערבות
מואב על הירדן יריחו לאמר: * דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם כי אתם עברים את הירדן אל ארץ
כנען: * והורשתם את כל יושבי הארץ מפניכם
ואבדתם את כל משכיותם ואת כל צלמי מסכתם
תאבדו ואת כל במותם תשמידו: * והורשתם את
הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת
אותה: * והתנחלתם את הארץ בגורל למשפחותיכם
לרבה תרבו את נחלתו ולמעט תמעיט את נחלתו
אל אשר יצא לו גורלו שם יהיה לו למטות אבתיכם
תתנחלו: * ואם לא תורישו את יושבי הארץ מפניכם
והיו אשר תותירו מהם לשכים בעיניכם ולצנינם
בצדיכם וצררו אתכם על הארץ אשר אתם יושבים
בה: * והיה כאשר דמיתי לעשות להם אעשה לכם:

VERSIO SAMARITANA.

40 * ושמע כנעני מלך ערד וישב בנגב בבוא בני ישראל:
41 ויסעו מהר ההר ויחנו בצלמנה: * ויסעו מצלמנה ויחנו
42 בפונן: * ויסעו מפונן ויחנו באבות: * ויסעו מאבות
43 ויחנו בעיי העברים בגבול מואב: * ויסעו מעיים ויחנו
44 בדיבן גד: * ויסעו מדיבן גד ויחנו בעלמון דבלתימה:
45 * ויסעו מעלמון דבלתימה ויחנו בהרי העברים נגד
46 נבו: * ויסעו מהרי העברים ויחנו בערבות מואב על
47 ירדן יריחו: * ויחנו על הירדן מבית הישימות עד
48 אבל השטים בערבות מואב: * ויסעו מערבות מואב
49 ויחנו על הר הנבו: * ויסעו מהר הנבו ויחנו בשדי
50 מואב: * ויסעו משדי מואב ויחנו על הירדן מבית
51 הישימות עד אבל השטים: * ויסעו מאבל השטים
52 ויחנו בערבות יריחו: * וידבר יי אל משה בערבות
מואב על הירדן יריחו לאמר: * דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם כי אתם עברים את הירדן אל ארץ
כנען: * והורשתם את כל יושבי הארץ מפניכם
ואבדתם את כל משכיותם ואת כל צלמי מסכתם
תאבדו ואת כל במותם תשמידו: * והורשתם את
הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת
אותה: * והתנחלתם את הארץ בגורל למשפחותיכם
לרבה תרבו את נחלתו ולמעט תמעיט את נחלתו
אל אשר יצא לו גורלו שם יהיה לו למטות אבתיכם
תתנחלו: * ואם לא תורישו את יושבי הארץ מפניכם
והיו אשר תותירו מהם לשכים בעיניכם ולצנינם
בצדיכם וצררו אתכם על הארץ אשר אתם יושבים
בה: * והיה כאשר דמיתי לעשות להם אעשה לכם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Tunc audivit Chananæus rex Arad, (ipse autem habitabat ad Meridiē in terra Chanaan) venire filios Israel. Et profecti sunt de monte(e)Hor & castrametati sunt in Salmona. Et profecti sunt de Salmona, & castrametati sunt in Phinan. Rursus profecti sunt de Phinan, & castrametati sunt in Oboth. Profectiq; ex Oboth, castrametati sunt in(f) Jeabarim ad fines Moab. Deinde profecti de(g) Jim, castrametati sunt in Dibō-Gad. Profecti quoq; de Dibō-Gad, castrametati sunt in Helmon-Deblathima. Et profecti sunt Helmon-Deblathima, & castrametati sunt in montibus Abarim è regione Nebo. Profecti insuper de montibus Abarim, castrametati sunt in valle Moab juxta Jordanem Jericho. Et castrametati sunt prope Iordanē à Beth-jesimoth usque ad Abel-Satim in valle Moab. Locutus autem est Dominus Mosi in valle Moab juxta Jordanem Jericho, dicens, Loquere filius Israel, dices autem eis; Cùm vos transieritis Jordanem in terram Chanaan, Tũ expelletis omnes incolas terræ à facie vestra, destruetis quoq; omnes(h)species eorum, (i) omnia etiam idola eorum conflatilia perdetis, & omnia excelsa eorũ vastabitis. (k) Possidebitis igitur terrã, et habitabitis in ea; vobis enim dedi terrã illam ut possideatis eam. Possessionē autem terræ inibitis per sortē secundùm familias vestras: pluribus augebis hæreditatem eorum, paucioribus verò minues hæreditatem eorum; locus qui cuiq; evenerit sorte, illius erit. Per tribus patrum vestrorum hereditatem capietis. Si verò non expulerit is habitatores terræ à facie vestra, tum continget ut quos eorum veliqueritis, sint in aculeos oculis vestris, & in(l) jacula lateribus vestris, affligantq; vos super terrã in qua vos habitabitis. Evenietq;, ut quemadmodum cogitavi facere illis, faciam vobis.

VER. SAM. (e) montan (f) viculis (g) viculis (b) quietudines (i) omnia etiam simulachra idolorum eorum (k) Expelletis à terra, (l) hamos

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 *ثم كان خبر ما سمع هناك الكنعاني ملك عراد *وهو ساكن الدارم في بلد كنعان *بمجيء
41 بني اسرايل * ورحلوا منها * ونزلوا في صلموا * ورحلوا منها * ونزلوا في فونون * ورحلوا منها * ونزلوا
42 في ابوب * ورحلوا منها * ونزلوا في عي الجاز في بلد موآب * ورحلوا منها * ونزلوا في ديبون جاد *
43 * ورحلوا منها * ونزلوا في علمون دبلاثيما * ورحلوا منها * ونزلوا في جبال عبرين * بين يدي
44 نبو * ورحلوا منها * ونزلوا في بيذا موآب * على اردن ريحا * فنزلوا على الاردن من بيت يسيمون
45 الى مرج سطين * وذلك بيذا موآب * وكلم الله موسي في بيذا موآب * على اردن ريحا قايلا * مر بني
46 اسرايل وقل لهم * انكم جايرون الاردن الى بلد كنعان * فافرضوا جميع اهل البلد من
47 بين ايديكم * وابيدوا جميع مرحرفاتهم * واصنام مسبوكاتهم * وبيعهم تبقدوها * واذا
48 فرضموهم فاسكنوا البلد * فاني قد اعطيتكم اياه * وبورعوه باسهم لعشايركم * للكثير
49 كثروا تحلبه * واقلوها للقليل * ومن خرج له السهم في اي موضع كان * فليكن له وعلي
50 اسباط اباكم بزرعوه * وان لم تفرضوا اهل البلد من بين يديكم * فيصير من بقوه
51 منهم كابر في عيونكم * وكمسال في جنوبكم * يضايقوكم في البلد الذي انتم مقيمون
52 فيه * فيكون مثل ما قصدت ان اصنعه بهم اصنعه بكم *

Accidit etiam fama quam audivit ille Chananæus rex Arad, ille nimirum, qui Meridiem occupat in regione Chanaan, venisse scilicet, filios Israil. Profectiq; sunt inde, & castrametati in Salmona. Et discedentes ex ea, manserunt in Phunon. Et profecti ex ea, commorati sunt in Oboth. Et ex ea profecti, castrametati sunt in Aitransitu, in regione Moab. Et profecti ex ea, manserunt in Diban Gadh. Et discedentes ex ea, diversati sunt in Almon-Deblathaima. Profectique ex ea, commorati sunt in montibus Abarin corã Nebo. Et discesserunt illinc, & castrametati sunt in solitudine Moab, secus Jordanem Riha. Diversatique sunt secus Jordanem à Beth-Jesimoth usque ad pratum Settin, eaque est solitudo Moab. Locutusque est Deus ad Musam in solitudine Moab prope Jordanem Riha, dicens; Præcipe filiis Israil, & dic eis; Vos transituri estis Jordanem ad regionem Chanaan, Consumite omnes habitatores regionis è conspectu vestro, et perdite omnia opera eorum elaborata, & simulachra fusilium eorum, & templa eorum destruite. Et cùm consumpseritis eos, habitate in regione: jam enim dedi vobis illam. Et dividite eam sortib⁹ in familias vestras: multis multiplicate possessionem, et minuite eam paucis. Et qualis cuicunque locus sorte prodierit, is ejus sit: et juxta tribus patrum vestrorum, dividite illam. Quòd si non consumpseritis incolas regionis à conspectu vestro, fient hi quos servabitis ex eis, quasi acus in oculis vestris, & velut styli in lateribus vestris, conflictantes vos in regione in qua commoraturi estis. Et fiet, quemadmodum propositum agere cum illis, agam vobiscum.

סֵפֶר בְּמִדְבַּר : לד

CAP. XXXIV. לד

1 ,Israel filiis Præcipe :dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
2 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
,terra ea ,Chenahan terram ad *venientes vos* Cùm :eos ad dices &
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־אַתֶּם בָּאִים אֶל־הָאָרֶץ כְּנָעַן זֹאת הָאָרֶץ
erit Et .ſuos terminos *ad* Chenahan terra ;hæreditate in vobis cadet quæ
אֲשֶׁר תִּפֹּל לָכֶם בְּנַחֲלָה אֶרֶץ כְּנָעַן לִגְבֻלֹתֶיהָ : וְהָיָה
3 termin' vobis erit Et .Edom *manus ſuper* Sin deſerto à meridiei *angulus* vobis
לָכֶם פְּאַת־נֶגֶב מִמִּדְבַּר־צִן עַל־יְדֵי אֱדוֹם וְהָיָה לָכֶם גְּבוּל
termin' vobis *circundabitur* Et .orientem ad ſalis maris extremo ab ,meridiei
4 נֶגֶב מִקְצֵה יַם־הַמֶּלַח קֵדְמָה : וְנָסַב לָכֶם הַגְּבוּל
ejus exitus erunt Et .Sin ad tranſibit & ,ſcorpionũ aſcenſum ad ,meridie à
מִנֶּגֶב לְמַעֲלֵה עַקְרַבִּים וְעָבַר צִנָה וְהָיוּ תּוֹצְאֹתָיו
tranſibit & ,Addar Chaſar egredietur & ;Barneah Cades in meridie à
מִנֶּגֶב לְקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְיָצָא חֲצַר־אַדָּר וְעָבַר
erunt &: Ægypti *torrentem ad* Haſmon ab termin' *circundabitur* Et .Haſmon ad
עַצְמֹנָה : וְנָסַב הַגְּבוּל מֵעַצְמוֹן נַחְלָה מִצְרַיִם וְהָיוּ
termin' & ,magnũ mare vobis erit &, *maris* termin' Et .*mare* ad ej' egreſſus
תּוֹצְאֹתָיו הַיְמָּה : וּגְבוּל יָם וְהָיָה לָכֶם הַיָּם הַגָּדוֹל וּגְבוּל
à ,*abſconditi* termin' vobis erit iſte Et .*maris* termin' vobis erit iſte
7 זֶה יִהְיֶה לָכֶם גְּבוּל יָם : וְזֶה־יִהְיֶה לָכֶם גְּבוּל צָפוֹן מִן
limitabitis monte Hor Ab .montem Hor vobis *limitabitis* magno mari
הַיָּם הַגָּדֹל תְּתָאוּ לָכֶם הֹר הָהָר : מֵהֹר הָהָר תְּתָאוּ
egredietur Et .Sedad ad termini exitus erunt Et .Chamath *ingrediendum ad*
8 לְבֹא חֲמָת וְהָיוּ תּוֹצְאֹתָיו חֲצַר עֵינָן זֶה־יִהְיֶה לָכֶם
vobis erit Iſte .Henan Chaſar ejus exitus erunt & :Ziphron ad terminus
גְּבוּל צָפוֹן : וְהִתְאַוִּיתֶם לָכֶם לִגְבוּל קֶדְמָה מֵחֲצַר
Riblah ad Sepham à terminus deſcendet Et .Sepham ad uſq; Henan
9 עֵינָן שְׁפָמָה : וְיָרַד הַגְּבֻל מִשְּׁפָם הָרִבְלָה
maris *humerum ſuper percutiet* & ,terminus deſcendet & :Hain oriente ab
מִקֶּדֶם לְעָיִן וְיָרַד הַגְּבֻל וּמָחָה עַל־כֶּתֶף יָם־
erunt & ,Jarden ad terminus deſcendet Et .orientem ad Chinereth
10 כִּנֶּרֶת קֵדְמָה : וְיָרַד הַגְּבוּל הַיַּרְדֵּנָה וְהָיוּ
ſuos terminos *ad* terra vobis erit Iſta .ſalis mare ejus exitus
תּוֹצְאֹתָיו יַם הַמֶּלַח זֹאת תִּהְיֶה לָכֶם הָאָרֶץ לִגְבֻלֹתֶיהָ
,terra Hæc :dicendo ,Iſrael filiis Moſeh præcepit Et .*circumquaq;*
11 סָבִיב : וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הָאָרֶץ
dandum ad ,Dñs præcepit quam ,*ſorte in eam* capietis hæreditatem *quam*
אֲשֶׁר תִּתְנַחֲלוּ אֹתָהּ בְּגוֹרָל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לָתֵת
filiorũ *extenſio* acceperunt Quia .*extenſionis dimidio* & ,*extenſionibus* novem
12 לִתְשַׁעַת הַמַּטּוֹת וַחֲצִי הַמַּטֶּה : כִּי לְקוֹחַ מַטֵּה בְּנֵי
Ghaditarum filiorum *extenſio* & ,ſuorum patrum domum *ad* Reubenitarum
הָרְאוּבֵנִי לְבֵית אֲבֹתָם וּמַטֵּה בְּנֵי־הַגָּדִי
acceperunt ,Menaſſeh tribus dimidia & :ſuorum patrum domum *ad*
לְבֵית אֲבֹתָם וַחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה לָקְחוּ
acceperunt ,*extenſionis dimidium* & ,*extenſiones* Duæ .ſuam hæreditatem
13 נַחֲלָתָם : שְׁנֵי הַמַּטּוֹת וַחֲצִי הַמַּטֶּה לָקְחוּ
ortum ad orientem ad Jerecho Jarden *tranſitu* à ſuam hæreditatem
נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ קֵדְמָה מִזְרְחָה :

Verſio VULG. LAT.

CAP. XXXIV.

LOcutúſq; eſt Dñs ad Moyſen, dicens, Præcipe filiis Iſrael, & dices ad eos; Cùm ingreſſi fueritis terrám Chanaan, & in poſſeſſionẽ vobis ſorte cecíderit, his finib' terminabitur. Pars Meridiana incipiet à ſolitudine Sin, quæ eſt juxta Edom: & habebit terminos contra Orientẽ Mare ſalſiſſimũ. Qui circuibunt auſtralẽ plagã per aſcenſum Scorpionis, ita ut tranſeãt in Senna, & perveniant à Meridie uſq; ad Cadesbarne, unde egredientur confinia ad villam nomine Adar, & tendent uſq; ad Aſemona. Ibítq; per gyrũ terminus ab Aſemona uſque ad torrentẽ Ægypti, & Maris magni littore finietur. Plaga autẽ Occidentalis à Mari magno incipiet, et ipſo fine claudetur. Porrò ad Septentrionalẽ plagã à Mari magno termini incipient, pervenientes uſq; ad monté altiſſimũ, A quo veniẽt in Emath uſq; ad terminos Sedada: Ibúntq; confinia uſq; ad Zephrona, & villã Enan. Hi erunt termini in parte Aquilonis. Inde metabuntur fines contra Orientalẽ plagã de villa Enan uſq; Sephama, Et de Sephama deſcendent termini in Rebla contra fontẽ Daphnim: inde pervenient contra Orientẽ ad mare Cenereth, Et tendent uſq; ad Jordané, & ad ultimũ ſalſiſſimo claudẽtur Mari. Hanc habebitis terrã p fines ſuos in circuitu. Præcepitq; Moyſes filiis Iſrael, dicens; Hæc erit terra, quam poſſidebitis ſorte, & quã juſſit Dñs dari novẽ tribub', & dimidiæ tribui. Tribus enim filiorũ Ruben per familias ſuas, & trib' filiorũ Gad juxta cognationum numerum, media quoq; trib' Manaſſe, Id eſt, duæ ſemis tribus, acceperunt partẽ ſuã trans Jordané contra Jericho ad Orientalem plagam.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cùm Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. λδ'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν,
2 λέγων, Ἐντέλλου τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς
πρὸς αὐτούς, Ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε εἰς τὴν
Χαναάν, αὕτη ἔσται ὑμῖν εἰς κληρονομίαν,
3 γῆ Χαναὰν σὺν τοῖς ὁρίοις αὐτῆ. Καὶ ἔσται
ὑμῖν τὸ κλίτος τὸ πρὸς Λίβα ἀπὸ ἐρήμου
Σὶν ἕως ἐχόντων Ἐδώμ, καὶ ἔσται ὑμῖν
τὰ ὅρια πρὸς Λίβα ἀπὸ μέρους τῆς θαλάσσης
4 τῆς ἁλυκῆς ἀπὸ ἀνατολῶν. Καὶ κυκλώσει ὑμᾶς
τὰ ὅρια ἀπὸ Λιβὸς πρὸς ἀνάβασιν
Ἀκραβεῖν, καὶ παρελεύσεται Ἐννάκ, καὶ ἔσται ἡ
διέξοδος αὐτῶν πρὸς Λίβα Κάδης τῆς Βαρνῆ, καὶ ἐξελεύσεται εἰς Ἔπαυλιν Ἀράδ, καὶ παρε-
5 λεύσεται (α) Ἀσεμωνᾶ. Καὶ κυκλώσει τὰ ὅρια ἀπὸ (β) Ἀσεμωνᾶ (γ) χειμάρρου Αἰγύ-
πτου, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος ἡ θάλασσα. Καὶ τὰ
6 ὅρια τῆς θαλάσσης ἔσται (δ) ὑμῖν, ἡ θάλασσα
ἡ μεγάλη ὁριεῖ, τοῦτο ἔσται ὑμῖν (ε) τὰ ὅρια
7 τῆς θαλάσσης. Καὶ τοῦτο ἔσται ὑμῖν τὰ ὅρια
πρὸς Βορρᾶν· ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης
καταμεσήσει ὑμῖν αὐλοῖς (ζ) παρὰ τὸ ὄ-
8 ρος τὸ ὄρος. Καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους τὸ ὄρος (η) κα-
ταμεσήσει αὐλοῖς, εἰσπορευομένων εἰς (θ)
Ἐμάθ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτῶν τὰ ὅρια (ι)
9 Σαραδάκ. Καὶ ἐξελεύσεται τὰ ὅρια (κ) Δε-
φρωνὰ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτῆς (λ) Ἀρσενάν·
10 τοῦτο ἔσται ὑμῖν ὅρια ἀπὸ Βορρᾶ. Καὶ καται-
μεσήσετε ὑμῖν (μ) αὐλοῖς τὰ ὅρια ἀνατολῶν
11 ἀπὸ (ν) Ἀρσενὰν Σεπφαμάρ. Καὶ καται-
βήσει τὰ ὅρια ἀπὸ Σεπφαμὰρ Βηλὰ ἀπὸ
ἀνατολῶν ὁδὸν πηγὰς, καὶ καταβήσει τὰ ὅ-
ρια Βηλὰ ὁδὸν νότου θαλάσσης Χενερὲθ ἀπὸ
12 ἀνατολῶν. Καὶ καταβήσει τὰ ὅρια ὁδὸν τοῦ
Ἰορδάνου, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος θάλασσα ἡ
ἁλυκή. αὕτη ἔσται ὑμῖν ἡ γῆ κατὰ τὰ ὅρια
13 αὐτῆ κύκλῳ. Καὶ ἐνετείλατο Μωυσῆς τοῖς
υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Αὕτη ἡ γῆ ἣν κατα-
κληρονομήσετε αὐτὴν μὲ κλήρῳ, ὃν τρόπον
συνέταξε κύριος δοῦναι αὐτῆ τοῖς ἐννέα φυ-
14 λαῖς καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς (ξ) Μανασσῆ. Ὅτι
ἔλαβε φυλὴ υἱῶν Ῥουβὴν, καὶ φυλὴ υἱῶν Γὰδ
κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς
(ο) Μανασσῆ ἀπέλαβον τὸν κλῆρον αὐτῶν.
15 Δύο φυλαὶ καὶ ἥμισυ φυλῆς ἔλαβον τὸν
κλῆρον αὐτῶν πέραν τοῦ Ἰορδάνου κατὰ Ἰερι-
χὼ ἀπὸ Νότου (π) κατ' ἀνατολάς.

MS. A. (α) Ἀσιλμωνᾶ. (β) Σελμωνᾶ (γ) χείμαρρον (δ) ὑμῖν, θάλασσα (ε) τὸ ὅριον (ζ) παρὰ τὸ ὄρος. Καὶ ἀπὸ (η) καταμεσηθήσει (θ) Αἰμαθ, (ι) Σαλαδάκ. (κ) Ζεφρωνὰ, (λ) Ἀσεργαδὰν· (μ) εὐωνύμοις (ν) Ἀσεργαδὰν (ξ) Μανασσῆ. (ο) Μανασσῆ (π) πρὸς ἀνατολάς.

CAP. XXXIV.

ET locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens; Præcipe filiis Iſrael, et dices ad eos, Vos ingrediemini in terrã Chanaan: Hæc erit vobis in hæreditatẽ, terra Chanaan cum finib' ejus. Et erit vobis latus, quod ad Africũ, à deſerto Sin uſq; ad contiguũ Edõ; et erunt vobis fines ad Africum à parte Maris ſalſi ab Oriente. Et circundabunt vos fines ab Africo ad aſcenſum Acrabin, et pertranſibunt Ennach: et erit tranſitus ejus ad Africũ, Cades ipſius Barne; et exibit in villam Arad, et tranſibit Aſemona. Et circundabunt fines ab Aſemona torrentem Ægypti: et erit exitus ejus Mare. Et fines Maris erunt vobis: Mare magnum terminabit. Hoc (a) erit vobis fines Maris. Et hoc erit vobis fines ad Aquilonem: A Mari magno dimetiemini vobis ipſis (b) apud montem, montem. Et à monte montem dimetiemini vobis ipſis, ingredientibus in Emath: et erit exitus ejus fines Saradac. Et egredientur fines Dephrona: et erit exitus ejus Arſenain. Hoc erit vobis fines ab Aquilone. Et dimetiemini vobis ipſis fines Orientis ab Arſenain Sepphamar. Et deſcendent fines à Sepphamar Bela ab Oriente ad fontes: et deſcendent fines Bela ſuper dorſum maris Chenereth ab Oriente. Et deſcendent fines ad Iordanem: et erit exitus Mare ſalſum. Hæc erit vobis terra, et fines ejus in circuitu. Et mandavit Moyſes filiis Iſrael, dicens, Hæc eſt terra, quam hæreditabitis eam cum ſorte, quemadmodùm præcepit Dominus dare eam novem tribubus, et dimidiæ tribui Manaſſe. Quoniam accepit tribus filiorum Ruben, et tribus filiorum Gad ſecundùm domos familiarum eorum: et dimidia tribus Manaſſe receperunt ſortes ſuas. Duæ tribus, et dimidium tribûs acceperunt ſortes ſuas trans Iordanem contra Hiericho ab Auſtro ad Orientem.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXXIV.

ET locutus eſt Dominus cum Moſe, dixítq; ad eum; Præcipe filiis Iſrael, & dicéis, Vos ingreſſuri eſtis in terram Chanaan. Hæc eſt terra quæ dividetur vobis in hæreditatem, terra Chanaan cum limitib' ſuis. Erit autẽ vobis lat' Auſtrale à deſerto Sin, prope terminum Adum. Eritq; vobis termin' Meridionalis à Suph mari ſalſo ab Oriente, & circuibit termin' veſter à Meridie ad acclivitatem Sepharvim, & tranſibit uſq; ad Sin, erúntq; exitus ejus à Meridie ad Recem ſuperbam, & egredietur ſuper Haſor-Edar, penetrabítq; ad Aſmon: Et flectetur terminus ab Aſmon ad torrentẽ Ægypti, & erunt exit' ej' uſq; ad mare. Termin' verò maritim' *(id eſt, Occiduus,)* erit vobis mare magnum ejuſq; limes: is erit vobis terminus maritimus. Hic autẽ erit vobis limes Septentrionalis: à mari magno limites aſſignabitis vobis uſq; ad montem Hor, Et à monte Hor circumſcribetis limites uſq; ad ingreſſum Hamath, & excurret terminus ad Sedad, Et exibit termin' ad Zephron, excurretq; ad Haſor-Ainan. Hic erit vobis limes Septentrionalis. Aſſignabitis etiam vobis limitem Orientalẽ ab Haſor-Ainan ad Sopham, Deſcendẽtq; limes de Sopham ad Deblath ab Orientali parte In, & deſcendet limes, & innitetur lateri maris Cenarath ab Oriente, Pergetq; limes ad Jordanẽ, & erũt egreſſus ejus ad mare ſalſũ. Hæc erit vobis terra cum finib' ſuis per circuitũ.

Præcepit itaq; Moſes filiis Iſrael, & dixit ad eos, Hæc eſt terra quam ſortib' dividetis, quam juſſit Dominus dari novem tribub' & dimidiæ tribui. Nam acceperant tribus filiorum Rubil per familias ſuas, & tribus filiorũ Gad per familias ſuas, atq; dimidia trib' Manaſſe, acceperant *inquam*, hæreditatem ſuam. Duæ tribus & dimidia tribus acceperant hæreditatem ſuam cis Jordanem Jericho, ab anteriori parte, ab Oriente.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

CAP. XXXIV.

1 וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: 1 LOcutusq; est Domin' cum
2 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי אַתּוּן 2 Moyse dicens. Præcipe filiis
עָלִין לְאַרְעָא דְכְנָעַן דָּא אַרְעָא דִּי Israel, & dices ad eos; Quando
תִתְפַּלַּג לְכוֹן בְּאַחְסָנָא אַרְעָא דְכְנָעַן ingressi fueritis in terrâ Cha-
לְתָחוּמָהָא : וִיהֵי לְכוֹן רוּחַ דָּרוֹמָא naan: hæc est terra quæ sorte
3 מִמַּדְבְּרָא דְצִן עַל תְּחוּמֵי אֱדוֹם וִיהֵי cadat vobis in possessionem,
לְכוֹן תְּחוּם דָּרוֹמָא מִסְיְפֵי יַמָּא terra Chanaan per terminos
דְמִלְחָקְדוֹמָא : וְיִסְחַר לְכוֹן תְּחוּמָא 3 ejus. Eritq; vobis plaga austra-
מִדָּרוֹמָא לְמַסְקָנָא דְעַקְרַבִּים וְיֵעְבַּר lis, à deserto Sin juxta Edom:
לְצִין וִיהוֹן מַפְקָנוֹהִי מִדָּרוֹמָא לְרֻקֶם & erit vobis terminus austra-
4 גֵּיאָה וְיִפּוֹק לְחַצַר־אַדָּר וְיֵעְבַּר lis, à finib⁹ maris salis ad Ori-
לְעַצְמוֹן : וְיִסְחַר תְּחוּמָא מֵעַצְמוֹן 4 entem. Et circuibit vos termi-
5 לְנַחְלָא דְמִצְרַיִם וִיהוֹן מַפְקָנוֹהִי n⁹ ab austro per ascensũ scor-
לְמַעְרְבָא: וּתְחוּם מַעְרְבָא וִיהֵי לְכוֹן pionum, & transibit in Sin;
6 יַמָּא רַבָּא וּתְחוּמָא דֵין יְהֵי לְכוֹן & erunt exitus ejus, ab austro
תְּחוּם מַעְרְבָא: וְדֵין יְהֵי לְכוֹן תְּחוּם in Cades-Barne: & egredie-
7 צְפוּנָא מִן־יַמָּא רַבָּא תְּכוֹנוּן לְכוֹן tur in Asaradar, & pertransi-
הוֹר טוּרָא : מֵהוֹר טוּרָא תְּכוֹנוּן 5 bit in Asemon. Et circuibit
8 לְמֵיתֵי חֲמָת וִיהוֹן מַפְקָנוֹהִי דְּתְחוּם terminus ab Asemon, ad tor-
לְצֶדָד ; וְיִפּוֹק תְּחוּמָא לְזַפְרוֹן וִיהוֹן rentem Ægypti: & erunt exi-
9 מַפְקָנוֹהִי לַחֲצַר עֵינָן דֵּין יְהֵי לְכוֹן 6 tus ejus ad *Occidentem*. Ter-
תְּחוּם צְפוֹנָא : וְתַכְוֹנוּן לְכוֹן לְתְחוּם minus autem Occidentalis erit
10 קַדְמָא מֵחֲצַר עֵינָן לְשָׁפָם : וְיֵחוֹת vobis mare magnum, & ter-
11 תְּחוּמָא מִשָּׁפָם לְרִיבְלָה מִדְּרוֹם minus ejus: hic erit vobis ter-
לְעֵין וְיֵחוֹת תְּחוּמָא וִימְטֵי עַל־כֵּיף 7 min⁹ Occidentalis. Hic autem
12 יַם־גִּינֵסַר קָדְמָא: וְיֵחוֹת תְּחוּמָא erit vobis termin⁹ septentrio-
לְיַרְדְּנָא וִיהוֹן מַפְקָנוֹהִי יַמָּא דְמִלְחָ nalis: à mari magno contra
דָּא תִּהְיֶה לְכוֹן אַרְעָא לְתְחוּמָהָא montem Hor. Et à monte Hor
13 סְחוֹר־סְחוֹר : וּפַקֵּד מֹשֶׁה יָת־בְּנֵי 8 usque ad introitum Hemath:
יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר דָּא אַרְעָא דִּי & erunt exitus termini in Se-
תַחְסְנוּן יָתָהּ בְּעַדְבָּא דִּי פַקֵּד יְיָ dada. Et egredietur terminus
לְמִתַּן לְתִשְׁעַת שִׁבְטַיָּא וּפַלְגוּת 9 in Zephron, & erunt exit⁹ ejus
14 שִׁבְטָא : אֲרֵי קַבִּילוּ שִׁבְטָא דִבְנֵי usque ad Asarenan: Iste erit
רְאוּבֵן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן וְשִׁבְטָא vobis terminus Aquilonis. De-
דִבְנֵי־גָד לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן וּפַלְגוּת scribetisque vobis terminum
שִׁבְטָא דְמַנַשֶּׁה קַבִּילוּ אַחְסָנַתְהוֹן 10 Orientalem, ab Asarenan in
15 תְּרֵין שִׁבְטַיָּן וּפַלְגוּת שִׁבְטָא קַבִּילוּ Sephan. Et descendet termi-
אַחְסָנַתְהוֹן מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא דִירֵחוֹ קָדְמָא מִדְּנְחָא nus à Sephan in Rebla, ab O-
11 riente fontis: & descendet
terminus, & pertinget ad lit-
tus maris Genesar ad Orien-
tem. Et descendet terminus ad
Jordanem; & erunt exitus ejus
in mare salis: Hæc erit vobis
terra per terminos ejus in cir-
cuitu. Præcepitq; Moyses filiis
12 Israel, dicens: Hæc erit terra
quam possidebitis sorte, quam
jussit Dñs dari novem tribub⁹
& dimidiæ tribui. Trib⁹ enim
13 filiorum Reuben, & tribus fi-
liorum Gad, & dimidia tribus
Manasse, susceperunt possessio-
nem suam juxta cognationes
suas per domos patrum suo-
14 rum. Duæ trib⁹ & dimidia ac-
ceperunt hæreditatẽ suã trans
Jordané ad Orientalẽ plagã.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

פ2

1 ** וידבר יי אל משה לאמר: * צו את בני ישראל ואמרת אלהם כי אתם באים אל ארץ כנען זאת הארץ אשר תפל לכם בנחלה ארץ כנען לגבלתיה:
2 והיה לכם פאת נגב ממדבר צן על ידי אדום והיה לכם גבול נגב מקצה ים המלח קדמה:
3 ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבים ועבר צנה והיו תוצאתיו מנגב לקדש ברנע ויצאו חצר אדר ועבר עצמון:
4 ונסב הגבול מעצמון נחל מצרים והיו תוצאתיו הימה: * וגבול ים יהיה לכם הגדול וגבול זה יהיה לכם גבול ים:
5 * וזה יהיה לכם גבול צפון מן הים הגדול תתו לכם הר ההר:
6 מהר ההר תתו לבוא חמת והיו תוצאת הגבול צדדה:
7 ויצא הגבול זפרונה והיו תוצאתיו חצר עינן זה יהיה לכם גבול צפון:
8 והתוויתם לכם לגבול קדמה מחצר עינן שפם:
9 וירד הגבול מן שפם ריבלה מקדם לעין ונחת הגבול וימטה על כתף ים כנרת קדמה:
10 וירד הגבול הירדנה והיו תוצאתיו ים המלח זאת תהיה לכם הארץ לגבלתיה סביב:
11 ויצאו פאת נגב ממדבר צן על ידי אדום והיה לכם גבול נגב מקצה ים המלח קדמה:
12 ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבים ועבר צנה והיו תוצאתיו מנגב לקדש ברנע ויצאו חצר אדר ועבר עצמון:
13 ונסב הגבול מעצמון נחל מצרים והיו תוצאתיו הימה: * וגבול ים יהיה לכם הגדול וגבול זה יהיה לכם גבול ים:
14 * וזה יהיה לכם גבול צפון מן הים הגדול תתו לכם הר ההר:
15 מהר ההר תתו לבוא חמת והיו תוצאת הגבול צדדה:
ויצא הגבול זפרונה והיו תוצאתיו חצר עינן זה יהיה לכם גבול צפון:
והתוויתם לכם לגבול קדמה מחצר עינן שפם:
וירד הגבול מן שפם ריבלה מקדם לעין ונחת הגבול וימטה על כתף ים כנרת קדמה:
וירד הגבול הירדנה והיו תוצאתיו ים המלח זאת תהיה לכם הארץ לגבלתיה סביב:

VER. SAM. =

פ2

1 ** וידבר יי אל משה לאמר: * צו את בני ישראל ואמרת אלהם כי אתם באים אל ארץ כנען זאת הארץ אשר תפל לכם בנחלה ארץ כנען לגבלתיה:
2 והיה לכם פאת נגב ממדבר צן על ידי אדום והיה לכם גבול נגב מקצה ים המלח קדמה:
3 ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבים ועבר צנה והיו תוצאתיו מנגב לקדש ברנע ויצאו חצר אדר ועבר עצמון:
4 ונסב הגבול מעצמון נחל מצרים והיו תוצאתיו הימה: * וגבול ים יהיה לכם הגדול וגבול זה יהיה לכם גבול ים:
5 * וזה יהיה לכם גבול צפון מן הים הגדול תתו לכם הר ההר:
6 מהר ההר תתו לבוא חמת והיו תוצאת הגבול צדדה:
7 ויצא הגבול זפרונה והיו תוצאתיו חצר עינן זה יהיה לכם גבול צפון:
8 והתוויתם לכם לגבול קדמה מחצר עינן שפם:
9 וירד הגבול מן שפם ריבלה מקדם לעין ונחת הגבול וימטה על כתף ים כנרת קדמה:
10 וירד הגבול הירדנה והיו תוצאתיו ים המלח זאת תהיה לכם הארץ לגבלתיה סביב:
11 ויצאו פאת נגב ממדבר צן על ידי אדום והיה לכם גבול נגב מקצה ים המלח קדמה:
12 ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבים ועבר צנה והיו תוצאתיו מנגב לקדש ברנע ויצאו חצר אדר ועבר עצמון:
13 ונסב הגבול מעצמון נחל מצרים והיו תוצאתיו הימה: * וגבול ים יהיה לכם הגדול וגבול זה יהיה לכם גבול ים:
14 * וזה יהיה לכם גבול צפון מן הים הגדול תתו לכם הר ההר:
15 מהר ההר תתו לבוא חמת והיו תוצאת הגבול צדדה:
ויצא הגבול זפרונה והיו תוצאתיו חצר עינן זה יהיה לכם גבול צפון:
והתוויתם לכם לגבול קדמה מחצר עינן שפם:
וירד הגבול מן שפם ריבלה מקדם לעין ונחת הגבול וימטה על כתף ים כנרת קדמה:
וירד הגבול הירדנה והיו תוצאתיו ים המלח זאת תהיה לכם הארץ לגבלתיה סביב:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XXXIV.

1 LOcutus est præterea Do-
2 minus Mosi, dicens; Præ-
cipe filiis Israel, dices autem
eis; Cum vos ingressi fueritis
in terra Chanaan (illa est terra
quæ cadet vobis in hæreditа-
tem, terra Chanaan secundũ
fines suos) Tum erit vobis 3
plaga Meridiana à deserto Sin
juxta (a) latera Edom; erit in-
quam, vobis terminus Meridi-
anus ab extremo maris salsi
usq; in Orientem. Circumibit 4
igitur vobis terminus à Meri-
die in ascensum Acrabim, &
transitum Senna; eritq; exitus
ejus à Meridie in Cades-barne,
& egredietur versùs (b) vi-
cum Adar, transibitq; per A-
semona. Circumibit præterea 5
terminus ab Asemona in flu-
vium Ægypti, & exitus ejus
erit versus Occidentem. Ter- 6
minus autem Occidentis erit
vobis mare magnum; termin⁹
iste erit vobis terminus Occi-
dentis. Hic etiã erit vobis ter- 7
minus Septentrionalis; à mari
magno designabitis vobis
montem (c) Hor. Atq; à monte 8
(d) Hor describetis viam E-
math; eruntq; exitus ejus, fi-
nes Serada. Et egredietur ter- 9
min⁹ versus Zephron, eritque
exitus ejus, oppidum Ænan.
Hic erit vobis terminus Se- 10
ptentrionalis. Designabitis etiã
vobis terminum Orientis ab
(e) oppido Ænan usq; (f) Se-
phama. Descendetq; terminus 11
à (g) Sephama usque Reblam
ab Oriente Ain: descendet in-
quam, terminus iste, et pertin-
get ad lat⁹ maris (h) Cenereth
versùs Orientem. Descendet 12
præterea terminus iste in Jor-
danem, & erit exitus ejus
mare salsum. Hæc erit vobis
terra juxta terminos suos in
circuitu. Deinde præcepit Mo- 13
ses filiis Israel, dicens; Hæc est
terra quam sorte possidebitis,
quam præcepit Dominus dari
novem tribubus, & dimidiæ
tribui. Quoniam acceperunt 14
tribus filiorum Ruben per do-
mos patrum suorum, & tri-
bus filiorum Gad per domos
patrum suorũ, & dimidia
tribus Manasse, acceperunt
hæreditatem suam. Duæ trib⁹, 15
& dimidia tribus acceperunt
hæreditatem suam cis Jorda-
nem-Jericho ad Orientem.

VER. SAM. (a) loca (b) atri-
um (c) montani. (d) montani
(e) atrio (f) Apamiani. (g)
Apamiã (h) Genesar

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXXIV.

1 * اَلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ وَٱلثَّلٰثُونَ * وَكَلَّمَ ٱللّٰهُ موسي قَائِلًا * مرْ بَنِي اِسْرَائِيل وقل لَهُمْ اِنَّكُمْ
2 دَاخِلُونَ اِلَي اَرْضِ كَنْعَانَ * فَهٰذِهِ حُدُودُ ٱلْبَلَدِ ٱلَّذِي يَحْصُلُ لَكُمْ نِحْلَةً * فَيَنْبَغِي لَكُمْ
3 اَلْحَدُّ ٱلْجَنُوبِيُّ مِن بَرِّيَةِ سِنٍ اِلَي جَانِبِ اَدُومَ * فَيَكُونُ مِن طَرَفِ ٱلْجَنِبِ ٱلْمَيِّتِ ٱلشَّرْقِيِّ * ثُمَّ
4 يَسْتَدِيرُ لَكُمُ ٱلْجَنُوبُ اِلَي عَقْرَبِيمَ * وَيَعْبُرُ اِلَي صِمْنَ * فَيَكُونُ خُرُوجُهُ اِلَي جَنُوبِ رِفِيمَ بَرِيعَ *
5 وَيَخْرُجُ اِلَي رُفَحَ * وَيَصِيرُ اِلَي مَازِلَ * وَيَسْتَدِيرُ مِن مَازِلَ اِلَي وَادِي ٱلْعَرِيشِ * وَيَكُونُ خُرُوجُهُ اِلَي
6 ٱلْبَحْرِ * وَاَلْحَدُّ ٱلْغَرْبِيُّ يَكُونُ لَكُمُ ٱلْبَحْرَ ٱلْكَبِيرَ وَحَدَّهُ * وَهٰذَا يَكُونُ لَكُمُ اَلْحَدُّ ٱلشَّمَالِيُّ * مِنَ
7 ٱلْبَحْرِ ٱلْكَبِيرِ تَحُدُّونَ اِلَي جَبَلِ هُورٍ * وَمِنْهُ اِلَي حَمَاةَ * فَيَكُونُ خُرُوجُهُ اِلَي صَدَادَ * وَيَخْرُجُ اِلَي
8 زِفرُونَ * وَيَنْتَهِي اِلَي حَصَارِ عِنَّانَ * وَتَحُدُّونَ لَكُمُ اَلْحَدَّ ٱلشَّرْقِيَّ * مِن حَصَارِ عِنَّانَ اِلَي فَامِيَةَ *
9 وَيَنْحَدِرُ مِن فَامِيَةَ اِلَي دِفْلَةَ مِن شَرْقِيِّ ٱلْعَيْنِ * وَيَنْحَدِرُ وَيَضْرِبُ اِلَي جَانِبِ بَحْرِ جِنَّسَرَ شَرْقًا * وَيَنْزِلُ
10 اِلَي ٱلْاُرْدُنِ * وَيَكُونُ خُرُوجُهُ اِلَي ٱلْجَنِبِ ٱلْمَيِّتِ * هٰذِهِ تَكُونُ لَكُمْ حُدُودَ ٱلْبَلَدِ مُسْتَدِيرَةً *
11 * فَاَمَرَ مُوسَي بَنِي اِسْرَائِيلَ عَنْ قَوْلِ ٱللّٰهِ * هٰذَا ٱلْبَلَدُ ٱلْمَحْدُودُ تَنْزِلُونَهُ بِسِهَامٍ كَمَا اَمَرَ ٱللّٰهُ اَنْ
12 يُعْطَي لِتِسْعَةِ اَسْبَاطٍ وَنِصْفٍ * اِذْ كَانَ سِبْطُ رَاوِبِينَ * وَسِبْطُ جَادٍ * وَنِصْفُ سِبْطِ مَنَسَّا قَدْ اَخَذُوا
13 لِبُيُوتِ اٰبَائِهِمْ * هٰذَانِ ٱلسِّبْطَانِ وَٱلنِّصْفُ اَخَذُوا نَحْلَهُمْ مِن عَبْرِ اُرْدُنِ رِيحَا ٱلشَّرْقِيِّ *

CAP. XXXIV.

1 LOcutus est etiam Deus cum Musa, di-
2 cens; Mauda filiis Israil, & dicito
illis; Quia vos ingressuri estis in terram
Chanaan, hi sunt terminì regionis quam
habebitis in possessionem. Incipiet ergò 3
vobis terminus Meridionalis à deserto
Sin, ad latus Adum, eritque ab ora lacûs
mortui Orientali. Tum flectetur vobis 4
Meridies usque ad duos scorpiones, &
transibit usque ad Sin, eritque exitus ejus
ad Austrum Racim-Barne, egredieturque
usque ad Refah, procedétque ad Mazel:
Et flectetur à Mazel usque ad vallem 5
Alaris, eritque exitus ejus ad mare. Ter- 6
minus autem Occidentalis erit vobis ma-
re magnum, & fines ejus. Et iste erit 7
vobis terminus Septentrionalis: A mari
magno terminos ponetis usque ad montem
Hor, Et ab eo usque ad Hamat, eritque 8
exitus ejus ad Sadad, Egredieturque ad 9
Zefron, & perveniet ad arcem Inan. Et 10
constituetis vobis terminum Orientalem
ab arce Inan ad Phamia, Et tendet à 11
Phamia ad Dafna ex parte Orientali fon-
tis, & descendet pergetque ad latus maris
Genesar ad Orientẽ. Descendetq; ad Jor- 12
danem, et erit exitus ejus ad lacum mor-
tuum. Hi erunt vobis terminì regionis cir-
cuncirca. Præcepitque Musa filiis Israil 13
ex dicto Dei; Ista est regio terminis cir-
cunscripta, quam dividetis sortibus sicuti
mandavit Deus, ut daretur novem tribu-
bus ac dimidiæ: Cùm tribus Raubin, & 14
tribus Gadh, atque dimidia tribus Ma-
nasse, jam acceperint pro domibus patrum
suorum. Hæ duæ tribus ac dimidia ac- 15
ceperunt possessionem suam à ripa Jorda-
nis-Riba Orientali.

ספר במדבר : לה

16 ,virorum nomina Ista :dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locut' Et
17 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים
filius Jehoſuah &,ſacerdos Elhazar :terram vobis *hæreditabunt* qui
אֲשֶׁר־יִנְחֲלוּ לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־
hæreditandum ad capietis *extenſione ex unũ prælatum unum prælatum* Et .Nun
נוּן : וְנָשִׂיא אֶחָד נָשִׂיא אֶחָד מִמַּטֵּהוּ תִקְחוּ לִנְחֹל אֶת־
18 fili' Caleb ,Jehudah *Extenſioni* .virorum nomina iſta Et .terram
הָאָרֶץ : וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים לְמַטֵּה יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן־
19 .Hammihud filius Semuel ,Simhon filiorum *extenſioni* Et .Jephunneh
יְפֻנֶּה : וְלְמַטֵּה בְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁמוּאֵל בֶּן־עַמִּיהוּד :
20 ,Dan filiorum *extenſioni* Et .Chiſlon filius Elidad,Binjamin *Extenſioni*
לְמַטֵּה בְנֵי־בִנְיָמִן אֱלִידָד בֶּן־כִּסְלוֹן : וְלְמַטֵּה בְנֵי־דָן
21 22 ,Menaſſeh filiorum *extenſioni*,Joſeph filiis .Joghli filius Bucchi *prælatus*
נָשִׂיא בֻקִּי בֶּן־יָגְלִי : לִבְנֵי יוֹסֵף לְמַטֵּה בְנֵי־מְנַשֶּׁה
23 *prælatus* ,Ephraim filiorum *extenſioni* Et .Ephod filius Channiel *prælatus*
נָשִׂיא חַנִיאֵל בֶּן־אֶפֹד : וְלְמַטֵּה בְנֵי־אֶפְרַיִם נָשִׂיא
24 Eliſaphan *prælatus*,Zebulun filiorũ *extenſioni* Et .Siphtan filius Chemuel
קְמוּאֵל בֶּן־שִׁפְטָן : וְלְמַטֵּה בְנֵי־זְבוּלֻן נָשִׂיא אֱלִיצָפָן
25 filius Palthiel *prælatus* ,Iſſachar filiorum *extenſioni* Et .Parnach filius
בֶּן־פַּרְנָךְ : וְלְמַטֵּה בְנֵי־יִשָּׂשכָר נָשִׂיא פַּלְטִיאֵל בֶּן־
26 .Selomi filius Achiud *prælatus* ,Aſer filiorum *extenſioni* Et .Hazzan
עָזָּן : וְלְמַטֵּה בְנֵי־אָשֵׁר נָשִׂיא אֲחִיהוּד בֶּן־שְׁלֹמִי :
27 Iſti .Hammihud filius Pedahel *prælatus* ,Napthali filiorum *extenſioni* Et
28 29 וְלְמַטֵּה בְנֵי־נַפְתָּלִי נָשִׂיא פְּדַהְאֵל בֶּן־עַמִּיהוּד : אֵלֶּה
.Chenahan terra in Iſrael *filios faciendũ hæreditare* ad Dñs præcepit quib'
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לִנְחֹל אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן :

CAP. XXXV. לה

,Jerecho Jardẽ *ſuper*,Moab campeſtribus in Moſeh ad Dñs eſt locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל־יַרְדֵּן יְרֵחוֹ
hæreditate de Levitis *dabunt* & ,Iſrael filiis Præcipe :dicendo
2 לֵאמֹר : צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתְנוּ לַלְוִיִּם מִנַּחֲלַת
dabit' is earũ circuit' *civitatũ* ſuburbana &:habitãdũ ad urbes ſuæ poſſeſſionis
אֲחֻזָּתָם עָרִים לָשָׁבֶת וּמִגְרָשׁ לָעָרִים סְבִיבֹתֵיהֶם תִּתְּנוּ
erunt earum ſuburbana &;habitandum ad eis urbes erunt Et .Levitis
3 לַלְוִיִּם : וְהָיוּ הֶעָרִים לָהֶם לָשָׁבֶת וּמִגְרְשֵׁיהֶם יִהְיוּ
,urbium ſuburbana Et .corũ beſtiæ omni &,eorum *acquiſitioni* & eorum *animali*
4 לִבְהֶמְתָּם וְלִרְכֻשָׁם וּלְכָל חַיָּתָם : וּמִגְרְשֵׁי הֶעָרִים
.*circumquaq*; cubiti mille,forinſec' &,urbis pariete à ,Levitis dabitis quæ
אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַלְוִיִּם מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֶלֶף אַמָּה סָבִיב :
cubito in millia duo *orientis angulum* urbem extra ab metiemini Et
5 וּמַדְתֶּם מִחוּץ לָעִיר אֶת־פְּאַת־קֵדְמָה אַלְפַּיִם בָּאַמָּה
millia duo ,*maris angulum* & ,*cubito in* millia duo ,*meridiei angulum* &
וְאֶת־פְּאַת־נֶגֶב אַלְפַּיִם בָּאַמָּה וְאֶת־פְּאַת־יָם אַלְפַּיִם
medio in civitas Et .*cubito in* millia duo *aquilonis angulum* & ,*cubito in*
בָּאַמָּה וְאֶת פְּאַת צָפוֹן אַלְפַּיִם בָּאַמָּה וְהָעִיר בַּתָּוֶךְ זֶה
,Levitis dabitis quas *urbes* Et .urbium ſuburbana eis erit
6 יִהְיֶה לָהֶם מִגְרְשֵׁי הֶעָרִים : וְאֶת הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַלְוִיִּם
:homicida illuc *fugiendum ad*,dabitis quas ,*refugii* urbes ſex
אֵת שֵׁשׁ־עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לָנֻס שָׁמָּה הֹרֵצֵחַ
.urbes duas & quadraginta dabitis eas *ſuper* &
וְעֲלֵיהֶם תִּתְּנוּ אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם עִיר :

Verſio VULG. LAT.

16 Et ait Dñs ad Moyſen, Hæc
17 ſunt nomina virorum qui terram vobis dividunt, Eleazar ſacerdos, & Joſue filius Nun,
18 Et ſinguli principes de tribubus ſingulis, Quorũ iſta ſunt
19 vocabula: De tribu Juda, Caleb fili' Jephone. De tribu Si-
20 meon, Samuel filius Ammiud.
21 De tribu Benjamin, Elidad filius Chaſelon. De tribu filiorũ
22 Dan, Bocci fili' Jogli. Filiorũ
23 Joſeph, de tribu Manaſſe, Hanniel fili' Ephod. De tribu E-
24 phraim, Camuel filius Sephthan. De tribu Zabulon, Eli-
25 ſaphan fili' Pharnach. De tri-
26 bu Iſſachar, dux Phaltiel filius
27 Ozan. De tribu Aſer, Ahiud fi-
28 li' Salomi. De tribu Nephthali,
29 Phedael fili' Ammiud. Hi ſũt, quib' præcepit Dñs, ut dividerẽt filiis Iſrael terrã Chanaã.

CAP. XXXV.

1 Hæc quoq; locutus eſt Dominus ad Moyſen in campeſtribus Moab ſupra Jordanem,
2 contra Jericho; Præcipe filiis Iſrael, ut dent Levitis de poſ-
3 ſeſſionibus ſuis urbes ad habitandum, & ſuburbana earũ per circuitum: ut ipſi in oppidis maneant, & ſuburbana ſint pecoribus ac jumentis:
4 Quæ à muris civitatum forinſecus, per circuitũ, mille paſſuum ſpatio tendentur. Con-
5 tra Orientem duo millia erũt cubiti, & contra Meridiem ſimiliter erunt duo millia: ad mare quoque, quod reſpicit ad Occidentem, eadem menſura erit, & Septentrionalis plaga æquali termino finietur: eruntque urbes in medio, & foris ſuburbana. De ipſis autem oppidis, quæ Le-
6 vitis dabitis, ſex erunt in fugitivorum auxilia ſeparata, ut fugiat ad ea qui fuderit ſanguinem: & exceptis his, alia quadraginta duo oppida,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

16 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,
17 Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν, οἳ κληρονομήσουσιν ὑμῖν τὴν γῆν· Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ
18 (ρ) Ἰησοῦς ὁ τοῦ Nαυή. Καὶ ἄρχοντα ἕνα ἐκ
19 φυλῆς λήψεσθε καλαχληρονομῆσαι ὑμῖν τὴν γῆν. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν· ἐκ
20 φυλῆς Ἰούδα, Χαλεβ υἱὸς Ἰεφοννή. Τῆς φυ-
λῆς Συμεὼν, Σαμουὴλ υἱὸς (σ) Σεμεΐδ.
21 Τῆς φυλῆς (τ) Βενιαμὶν, Ἐλδὰδ υἱὸς Χα-
22 σλών. Τῆς φυλῆς Δὰν, ἄρχων (υ) Βακχὶρ
23 υἱὸς Ἐγλί. Τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ φυλῆς υἱῶν
(φ) Μανασσῆ, ἄρχων Ἀνιὴλ υἱὸς (χ) Σωφί.
24 Τῆς φυλῆς υἱῶν Ἐφραὶμ, ἄρχων Καμουὴλ
25 υἱὸς Σαλαδάν. Τῆς φυλῆς Ζαβελὼν, ἄρχων
26 Ἐλισαφὰν υἱὸς Φαρνάχ. Τῆς φυλῆς υἱῶν
27 Ἰσσάχαρ, ἄρχων Φλητὴλ υἱὸς Ὀζᾶ. Τῆς φυ-
λῆς υἱῶν Ἀσὴρ, ἄρχων (ψ) Αχιὼρ υἱὸς Σῳε-
28 μί. Τῆς φυλῆς Νεφθαλὶ, ἄρχων Φαδαὴλ
29 υἱὸς (ω) Ἰαμιήδ. (α) Τούτοις ἐνετείλατο κύ-
ριος (β) καλαμερίσαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν
γῇ Χαναάν.

MS.A. (ρ) Ἰησοῦς υἱὸς Nαυή. (σ) Ἐμεΐδ. (τ) Βενιαμεὶν, (υ) Βοκκὶ υἱὸς Ἐκλί. (φ) Μανασσῆ, (χ) Ὀυφί. (ψ) Αχιὼβ (ω) Ἀμιήδ. (α) Τοῦτοι οἷς ἐνε-

Et locutus eſt Domin' ad Moyſen, dicens; Hæc ſunt nomina virorũ; qui in hæreditatem ſortiẽtur vobis terram: Eleazar ſacerdos, et Jeſus fili' Nave. Et principem unũ de tribu aſſumetis ad ſortiendũ vobis terram. Et hæc ſunt nomina virorum. De tribu Juda, Chaleb filius Jephonne. De tribu Symeon, Salamiel filius Semiud. De tribu Benjamin, Eldad filius Chaſlon. De tribu Dan, princeps Bacchir filius Egli. De filiis Joſeph, de tribu filiorũ Manaſſe, princeps Aniel filius Suphi. De tribu filiorum Ephræm, princeps Camuel filius Sabathan. De tribu Zabulon, princeps Eliſaphan filius Pharnach. De tribu filiorũ Iſſachar, princeps Phaltiel filius Oza. De tribu filiorũ Aſer, princeps Achior filius Selemi. De tribu Nephthali, princeps Phadael filius Jamiud. His mandavit Dominus diſtribuere filiis Iſrael in terra Chanaan.

Κεφ. λε'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωσῆν ἐπὶ
δυσμῶν Μωὰβ παρὰ τὸν Ἰορδάνην κατὰ
2 Ἰεριχὼ, λέγων, Σύνταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσρα-
ὴλ, καὶ δώσουσι τοῖς Λευίταις ἀπὸ τῆς κληρου-
3 καλαχώσεως αὐτῶν Πόλεις κατοικεῖν· καὶ τὰ
περάσεις τῶν πόλεων κύκλῳ αὐτῶν δώσουσι τοῖς
Λευίταις. Καὶ (α) ἔσονται αὐτοῖς αἱ πόλεις
καλοικεῖν, καὶ τὰ ἀφορίσματα αὐτῶν ἔσαι τοῖς
κτήνεσιν (β) αὐτῶν, καὶ πᾶσι τοῖς τετράποσιν αὐ-
4 τῶν. Καὶ τὰ συσκηνοῦντα τῶν πόλεων, ἃς δώσε-
τε τοῖς Λευίταις, ἀπὸ τείχους τῆς πόλεως καὶ
5 ἔξω διχιλίους πήχεις κύκλῳ. Καὶ μετρήσεις
ἔξω τῆς πόλεως τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατο-
λὰς διχιλίους πήχεις, καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς
Λίβα διχιλίους πήχεις, καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς
θάλασσαν διχιλίους πήχεις, καὶ τὸ κλίτος
τὸ πρὸς Βορρᾶν διχιλίους πήχεις. καὶ ἡ πό-
λις μέσον τούτου ἔσαι ὑμῖν, καὶ τὰ ὅμορα τῆς
6 πόλεως. Καὶ τὰς (γ) πόλεις δώσετε τοῖς
Λευίταις, τὰς ἓξ πόλεις τῆς φυγαδευτηρίου
ἃς δώσετε φυγεῖν ἐκεῖ τὸν φονεύσαντα, καὶ
πρὸς ταύταις (δ) τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις.

MS.A. (α) ἔσον] αἱ πόλεις αὐτοῖς κατοικεῖν, (ε) αὐτῶν. * Καὶ τὰ
(γ) πόλεις ἃς δώσετε (δ) τεσσεράκοντα

Locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens; Præcipe filiis Iſrael: & dabunt Levitis de ſortibus poſſeſſionis ipſorum Civitates habitare: & ſuburbia civitatum in circuitu earum dabunt Levitis. Et erunt civitates eis ad habitandum: et (a) ſegregationes earum erũt pecoribꝰ eorũ, et omnibus quadrupedibus eorũ. Et pertinentia ad civitates, quæ dabitis Levitis, à muro civitatis et extra, bis mille cubitos in circuitu. Et metieris extra civitatem latus, quod eſt ad Orientem, bis mille cubitos: & latus, quod eſt ad Africum, bis mille cubitos: & latus, quod eſt ad Mare, bis mille cubitos: & latus, quod eſt ad Aquilonem, bis mille cubitos. Et civitas medium (b) hujus erit vobis, & confinia civitatũ. Et civitates dabitis Levitis, ſex ipſas civitates refugiorũ, quas dabitis fugere illò homicidam: & ad has, quadraginta & duas civitates.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Locutus eſt etiam Domin' cum Moſe, & dixit ad eum; Hæc ſunt nomina virorum qui hæredes inſtituent vos terræ, Eliazar ſacerdos, & Ieſus filius Nun. Singulos quoque principes ab unaquaque tribu ſumite, ut dividant vobis terram. Hæc verò ſunt nomina principium virorum. De tribu Juda, Caleb filius Jophana. De tribu Simeon, Selamuel filius Amihud. De tribu Benjamin, Eldad filius Caſlon. De tribu Dan, Baci filius Jagli. De tribu Joſeph, de tribu Manaſſe, Nahlael filius Ephod. De tribu Aphrem, Cemuel filius Sephtan. De tribu Zebolon, Eliſaphan filius Pharnach. De tribu Iſachar, Phetael filius Aſur. De tribu Aſur, Ahihud fili' Salomi. De tribu Nephtali, Phedael filius Amihud. Hos præfecit Dominus ut hæredes inſtituerent filios Iſrael in terra Canaan.

CAP. XXXV.

Præterea locutus eſt Dominus cum Moſe in Arboth-Moab quæ eſt ſecus Jordanem Jericho, dixítque ad eum; Præcipe filiis Iſrael ut dent Levitis de hæreditate poſſeſſionis ſuæ oppida ad habitandum, & agros oppidorum qui circum ea ſunt, dent Levitis. Erúntque eis oppida ad habitandum: agri autem eorum *oppidorum* erunt pro jumentis eorum, & armentis eorum, cunctíſque eorum animantibus. Porrò agri oppidorum quos dabitis Levitis, à muro oppidi forinſecùs mille cubitis circunquaque *porrigentur*. Dimetire quoque foris extra oppidum ad latus Orientale, duo millia cubitorum; & ad latus Auſtrale, duo millia cubitorũ; & ad lat' Occidentale, duo millia cubitorũ; & ad latus Septentrionale, duo millia cubitorum; oppido medium locum tenente. Hæc erit vobis oppidorum extenſio. Et de oppidis quæ dabitis Levitis, ſex oppida refugii erunt vobis, ut illuc effugere poſſit homicida qui proximum ſuum invitus occiderit. Et iis adjicite quadraginta duo oppida;

PARAPH. CHALD. | VERSIONE LATINA. | TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. | TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס

16 ומלל יי עם משה למימר: אלין
17 שמהת גברייא די יחסנון לכון ית־
ארעא אלעזר כהנא ויהושע בר־נון:
18 ורבא חד רבא חד משבטא תספרון
19 לאחסנא ית ארעא: ואלין שמהת
גבריא לשבטא דיהודה כלב בר־
20 יפנה: ולשבט דבני שמעון שמואל
21 בר עמיהוד: לשבטא דבנימן
22 אלידד בר כסלון: ולשבטא דבני
23 דן רבא בקי בר יגלי: לבני יוסף
לשבטא דבני מנשה רבא חניאל
24 בר אפוד: ולשבטא דבני אפרים
25 רבא קמואל בר שפטן: לשבטא
26 דבני זבולן רבא אליצפן בר פרנך:
27 ולשבט דבני יששכר רבא פלטיאל
28 בר עזן: ולשבטא דבני אשר רבא
29 אחיהוד בר שלומי: ולשבטא דבני
נפתלי רבא פדהאל בר עמיהוד:
אלין די פקד יי לאחסנא ית בני־
ישראל בארעא דכנען:

לה

1 ומלל יי עם משה במשריא דמואב
2 על ירדנא דיריחו למימר: פקד ית־
בני ישראל ויתנון ללויאי מאחסנת
אחוד־חנון קרין למתב ורוח
לקרויא סחרנהון תתנון ללוי:
3 ויהון קרויא להון למתב ורוחיהון
יהון לבעירהון ולקנינהון ולכל
חיותהון: ורוחי קרויא די תתנון
5 ללויאי מבותל קרתא ולברא אלף
אמין סחור סחור: ותמשחון מברא
לקרתא ית דרוח קדום תרין אלפין
אמין וית דרום תרין אלפין
אמין וית רוח צפונא תרין אלפין
אמין וקרתא במציעא דין יהי להון
6 רוחי קרויא: וית קריא די תתנון
ללויאי ית שית קרוי שובותא די
תתנון למערק תמן קטולא ועליהון תתנון ארבעין ותרתין קרין

Targum Onkelos.

16 Locutúsq; est Dñs cum Moyse
17 dicens. Hæc sunt nomina virorú, qui dividentvobis possessiones terræ: Eleazar sacerdos,
18 & Josue filiꝰ Nun. Et principẽ unú de unaquaq; tribu tolletis
19 ad dividendas possessiones terræ. Et hæc sũt nomina virorũ:
20 de tribu Juda, Caleb filius Jephone. De tribu filiorũ Simeon, Samuel filiꝰ Amiud. De tribu Benjamin, Elidad filiꝰ Caselon. De tribu filiorum Dan
22 princeps, Bocci filiꝰ Jogli. Filiorũ Joseph; de tribu filiorum
23 Manasse princeps, Hanniel filiꝰ Ephod. De tribu filiorũ Ephraim princeps, Camuel filius Sep-
24 tan. De tribu filiorũ Zabulon princeps, Elisaphan filius
25 Parnach. Et de tribu filiorum
26 Isachar princeps, Paltiel filius
27 Azan. Et de tribu filiorũ Aser princeps, Ahiud filius Selomi.
28 Et de tribu filiorum Neptali princeps, Phadael filius Ami-
29 ud. Isti sunt quibus præcepit Dñs, ut dividerent possessiones filiis Israel in terra Chanaan.

CAP. XXXV.

1 LOcútusq; est Dñs cũ Moyse in campestribꝰ Moab, supra
2 Jordanẽ Hiericho, dicens. Præcipe filiis Israel, ut dent Levitis de hæreditate possessionũ suarũ urbes ad habitandũ: et suburbana urbiũ quæ sunt p circuitũ earũ dabitis Levitis. E-
3 runtq; urbes eis ad habitandũ: et suburbana earũ erunt jumẽtis suis et pecoribꝰ suis, &
4 omnibꝰ animalibꝰ suis. Et suburbana urbiũ quæ dabitis Levitis, à muro civitatis et forinsecus, erunt mille cubitorũ per
5 circuitũ. Et metiemini extra urbẽ ad plagã orientalẽ duo millia cubitorũ, et ad plagam Australẽ duo millia cubitorũ, et ad plagã Occidentalẽ duo millia cubitorũ, et ad plagã Septentrionalẽ duo millia cubitorũ, et urbs erit sita in medio: Hæc erũt vobis suburbana urbiũ. Et de urbibꝰ quas dabitis Levitis; sex erũt urbes refugii, quas dabitis ut fugiat illuc homicida: et exceptis his dabitis alias quadragita duas urbes.

16 * ויאמר יי אל משה לאמר׃ 17 אלה שמות האנשים אשר־ינחלו לכם את־הארץ אלעזר הכהן ויהושע בן־נון׃ 18 ונשיא נשיא אחד אחד תקחו מטה אחד לנחל את־הארץ׃ 19 ואלה שמות האנשים לטה יהודה כלב בן־יפנה׃ 20 ולמטה בני־שמעון שמואל בן־עמיהוד׃ 21 לטה בנימן אלידד בן־כסלון׃ 22 ולמטה בני־דן נשיא בקי בן־יגלי׃ 23 לבני יוסף לטה בני־מנשה נשיא חניאל בן־אפוד׃ 24 ונשיא לטה בני־אפרים קמואל בן־שפטן׃ 25 ונשיא לטה בני־זבולן אליצפן בן־פרנך׃ 26 ונשיא לטה בני־יששכר פלטיאל בן־עזן׃ 27 ונשיא לטה בני־אשר אחיהוד בן־שלומי׃ 28 ונשיא לטה בני־נפתלי פדהאל בן־עמיהוד׃ 29 אלה אשר צוה יי לנחל את־בני ישראל בארץ כנען׃

1 ** וידבר יי אל משה בערבת מואב על־ירדן ירחו לאמר׃ 2 צו את־בני ישראל ויתנו מנחלת אחזתם ללוים ונתתם גם ללוים את־ערים לשבת והגרש לערים סביבתיהם תתנו ללוים׃ 3 והיו הערים להם לשבת והגרשיהם יהיו לבהמתם ולרכשם ולכל חיתם׃ 4 והגרשים אשר תתנו ללוים מקיר העיר ולחוץ אלף אמה סביב׃ 5 ומדתם מחוץ לעיר את־פאת־קדים אלפים באמה ואת־פאת תימן אלפים באמה ואת־פאת ים אלפים באמה ואת־פאת צפון אלפים באמה והעיר בתוך זה יהיה להם אלה מגרשי ערי הלוים׃ 6 והערים אשר תתנו ללוים את־שש ערי המקלט אשר תתנו לנוס שמה לרצח ועל־אלה תתנו ארבעים ושתים

VER. SAM.

16 ** וידבר יי אל משה בערבת מואב על־ירדן ירחו לאמר׃ 17 צו את־בני ישראל ויתנו מנחלת אחזתם ללוים ונתתם גם ללוים את־ערים לשבת והגרש לערים סביבתיהם תתנו ללוים׃ 18 והיו הערים להם לשבת והגרשיהם יהיו לבהמתם ולרכשם ולכל חיתם׃ 19 והגרשים אשר תתנו ללוים מקיר העיר ולחוץ אלף אמה סביב׃ 20 ומדתם מחוץ לעיר את־פאת־קדים אלפים באמה ואת־פאת תימן אלפים באמה ואת־פאת ים אלפים באמה ואת־פאת צפון אלפים באמה והעיר בתוך זה יהיה להם אלה מגרשי ערי הלוים׃ 21 והערים אשר תתנו ללוים את־שש ערי המקלט אשר תתנו לנוס שמה לרצח ועל־אלה תתנו ארבעים ושתים

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

16 Dixit etiam Dominus Mosi in
17 hunc modũ; Ista sunt nomina virorum qui dividentvobis terram in hæreditatem, Elea-
18 zar sacerdos, & Josue filius Nun. Principem etiam unum, principem unum de unaquaque tribu accipietis ad vobis
19 dividendam terram. Hæc sunt autẽ nomina virorum illorũ: de tribu Juda, Caleb filius
20 Jephone. De tribu filiorũ Simeon, Samuel filius Ammiud. De tribu Benjamin, Al-
21 dad filius Chaselon. De tribu
22 Dan, princeps Bachi filius Jegli. Filiis Joseph; de tribu
23 filiorum Manasse, princeps Hanael filius Ephod. Et de
24 tribu filiorum Ephraim, princeps Camuel filius Sephtan. Et
25 de tribu filiorum Zabulon, princeps Elisaphã filius Pharnac. Et de tribu filiorum
26 Issachar, princeps Phaltiel filius Ozan. Et de tribu filio-
27 rum Aser, princeps Ahiod filius Salmi. Et de tribu filio-
28 rum Nephtali, princeps Phedael filius Ammiud. Isti sunt
29 quibus præcepit Dominus ut dividerent hæreditatem filiis Israel in terra Chanaan.

CAP. XXXV.

1 PRæterea locutus est Do-
minus Mosi in valle Mo-
2 ab juxta Jordanem Jericho, dicens; Præcipe filiis Israel ut tradant Levitis de hæreditate possessionis suæ urbes ad ha-
bitandum: Suburbana quoq;
24 urbibus circum ipsas dabitis
Levitis. Urbes autẽ illæ erunt
3 eis in habitationẽ; suburbana verò eorum erunt pro jumentis, & pro substantia eorum,
& pro omnibus bestiis eorum.
4 Et suburbana urbium quas dabitis Levitis, erunt à muro civitatis extrinsecus, mille cu-
bitorũ per circuitum. Dimetiemini igitur extra urbem à
5 plaga Orientali, duo millia cubitorum, & à plaga Meridiana, duo millia cubitorum, & à plaga Occidentali, duo millia cubitorum, & à plaga Septentrionali, duo millia cubitorum; urbs autem erit in medio. Hæc erunt vobis suburbana urbium. De urbibus au-
6 tem quas dabitis Levitis sex erunt refugii, quas dabitis ut fugiat illuc homicida: Dabitis etiam præter has qua-
draginta duas urbes.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * ثم كلم الله موسي تكلما * هذه اسماء الرجال الذين يقسمون لكم البلد * العازار الامام * ويوسع
17 بن نون * وسريفا من كل سبط حدوه ليقسم البلد * وهذه اسماؤهم * من سبط يهودا كالب بن
18 يفنا * ومن سبط سمعون سموايل بن عميهود * ومن سبط بنيامين البداد بن كسلون * ومن سبط
19 دان بعي بن يعلي * ومن بني يوسف من سبط منسا حنايل بن ايفود * ومن سبط افرايم فموايل
20 بن سعطان * ومن سبط ربولون الصافان بن فرناخ * ومن سبط يساخار فلطيايل بن عزان * ومن
21 سبط اسير اخيهود بن سلومي * ومن سبط بفتالي فدهايل بن عميهود * هاولاء الذين امر الله
22 ان يقسموا لبني اسرايل بلد كنعان * الفصل الخامس والثلثون * وكلم الله موسى في
1 بيداء مآب على اردن ريحا قايلا * مرني اسرايل ان يعطوا للاويين من نحلة حوزهم قريا
2 يسكنوها * وافنيه لها حواليها تعطوهم اياها * فتكون القريا مواضع سكني لهم * وافنيها
3 لبهايمهم * وسرحهم * وساير حيوانهم * وافنيه القريا التي تعطوها اللاويين من خارج حايط
4 القريه * الف ذراع مستديرا * ثم امسكوا من خارج القريه الي المسرف الفي ذراع * والي جهة
5 الجنوب الفي ذراع * والي جهة المغرب الفي ذراع * والي جهة الشمال الفي ذراع * والقريه في وسطها
6 فذلك يكون لهم افنيه القريا * والقري التي تعطوها اللاويين * ستها سب قري الحمي
التي تعرلوها ليهرب اليها القاتل * واضيفوا اليها اثنين واربعين قريه *

16 Item allocutus est Deus Musam sermone
17 hujusmodi; Ista sunt nomina virorum qui dividentvobis regionem: Elazar sa-
cerdos, & Jusa filius Nun. Et princi-
18 pem ab unaquaque tribu accipite, ut divi-
19 dat regionẽ. Atque hæc sunt nomina eorum: Ex tribu Iudha, Calib filius Jefon-
20 na: Et de tribu Simeon, Samuail filius
21 Amihudh. Et ex tribu Benjamin, Eli-
22 dad filius Keslon. Et de tribu Dan, Bocci
23 filius Jagli. Et ex filiis Joseph, de tribu
24 Manasse, Hannail filius Isod. Et de tri-
25 bu Ephraim, Camuail filius Seftan. Et de
26 tribu Zabulon, Elisafan filius Fernach. Et
de tribu Issachar, Phaletjail filius Az-
27 zan. Et de tribu Asir, Ahihud filius Sa-
28 lomi. Et de tribu Neftali, Phedahail fi-
29 lius Ammihud. Hi sunt quibus præcepit Deus ut divideret filiis Israil regionem Chanaan.

CAP. XXXV.

1 ET allocutus est Deus Musam in cam-
pestribus Moab ad Jordanem Riha,
2 dicens; Manda filiis Israil ut dent Levi-
tis de possessione hæreditatis suæ civita-
tes quas inhabitent; & plateas earum quæ
3 sunt circa illas, dabitis eis. Eruntq; civi-
tates loca habitationis pro ipsis, & plate
earum pro jumentis illorum, & armenti
4 eorum, cuntisq; animantibus eorum. Et plateæ civitatum quas dabitis Levitis ex-
tra murum urbis, erunt mille cubiti per
5 circuitũ. Prætereà dimetimini extra ci-
vitatem ad partem Orientalem, duo millia cubitorum; et ad partẽ Meridionalẽ, duo millia cubitorum; et ad partem Occidenta-
lem, duo millia cubitorum; & ad partem Septentrionalem, duo millia cubitorum; et
6 erit civitas in medio eorum: illud ver spatium erit eis pro plateis civitatum. Et ex urbibꝰ quas dabitis Levitis, sex erunt urbes confugii, quas separabitis, ut fugiat ad eas homicida. Et adjungite illis qua-
draginta duas urbes.

Versio VULG. LAT.

ספר במדבר : לה

ipſas,urbes octo & quadraginta ,Levitis dabitis quas urbes Omnes
7 כָּל־חֲעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַלְוִיִּם אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה עִיר אֹתָהֶן
Iſrael filiorum poſſeſſione de dabitis quas urbes Et .earum ſuburbana &
8 וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהֶן : וְהֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ מֵאֲחֻזַּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
os juxta vir :diminuetis pauco à & ,multiplicabitis multo à
מֵאֵת הָרַב תַּרְבּוּ וּמֵאֵת הַמְעַט תַּמְעִיטוּ אִישׁ כְּפִי
Dñs eſt locut' Et .Levitis ſuis urbib' ex dabit, *hæreditabũ* quam *ſuæ hæreditatis*
9 נַחֲלָתוֹ אֲשֶׁר יִנְחָלוּ יִתֵּן מֵעָרָיו לַלְוִיִּם : וַיְדַבֵּר יְהוָה
eos ad dices & ,Iſrael filios ad Loquere :dicendo Moſen ad
10 אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
facietis contingere &:Chenahan terram ad Jarden *tranſeuntes* vos Cùm
11 כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן אַרְצָה כְּנָעַן : וְהִקְרִיתֶם
,homicida illuc fugiet & ;vobis erunt *receptui* civitates ;civitates vobis
לָכֶם עָרִים עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם וְנָס שָׁמָּה רֹצֵחַ
receptum ad civitates vobis erunt Et .*ignorantia in* animam *percutiens*
12 מַכֵּה־נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה : וְהָיוּ לָכֶם הֶעָרִים לְמִקְלָט
.judicium ad *coram facies ad eum ſtare uſq;,interfector* morietur nõ &,*redemptore* à
מִגֹּאֵל וְלֹא יָמוּת הָרֹצֵחַ עַד־עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט :
.vobis erunt *receptui* urbes ſex ,dabitis quas *urbes* Et
13 וְהֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ שֵׁשׁ־עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם : אֵת
14 dabitis urbes tres & ,Jarden *tranſitu* à dabitis urbes Tres
שְׁלֹשׁ הֶעָרִים תִּתְּנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְאֵת שְׁלֹשׁ הֶעָרִים תִּתְּנוּ
,peregrino & ,Iſrael Filiis .erunt evaſionis vrbes :Chenahan terra in
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה : לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר
,*receptum* ad iſtæ urbes ſex erunt eorum medio in incolæ &
וְלַתּוֹשָׁב בְּתוֹכָם תִּהְיֶינָה שֵׁשׁ־הֶעָרִים הָאֵלֶּה לְמִקְלָט
vaſe in ſi Et .*ignorantia in* animam *percutiens* omnis illuc *fugiendum* ad
15 לָנוּס שָׁמָּה כָּל־מַכֵּה־נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה : וְאִם־בְּכְלִי
morietur moriendo .*ipſe* homicida,fuerit mortu' &,eum percuſſerit *ferri*
בַרְזֶל הִכָּהוּ וַיָּמֹת רֹצֵחַ הוּא מוֹת יוּמַת
,eum percuſſerit *eo in* ,moriatur quo ,manus lapide in ſi Et .homicida
16 הָרֹצֵחַ : וְאִם בְּאֶבֶן יָד אֲשֶׁר־יָמוּת בָּהּ הִכָּהוּ
vaſe in Vel .homicida morietur moriendo .*ipſe interfector*,fuerit mortu' &
17 וַיָּמֹת רֹצֵחַ הוּא מוֹת יוּמַת הָרֹצֵחַ : אוֹ בִכְלִי
.*ipſe* homicida,moriatur &,eũ percuſſerit *eo in* moriatur quo ,manus *ligni*
עֵץ־יָד אֲשֶׁר־יָמוּת בּוֹ הִכָּהוּ וַיָּמֹת רֹצֵחַ הוּא
interficiet ipſe ſanguinis *Redemptor* .homicida morietur moriendo
18 מוֹת יוּמַת הָרֹצֵחַ : גֹּאֵל הַדָּם הוּא יָמִית אֶת־
odio in ſi Et .eum interficiet ipſe *ſe in ipſum obviando in* :homicidam
19 הָרֹצֵחַ בְּפִגְעוֹ־בוֹ הוּא יְמִתֶנּוּ : וְאִם־בִּשְׂנאָה
Vel .fuerit mortuus & ;*inſidia in* eum ſuper projecerit vel ,eum impulerit
20 יְהַדְּפֶנּוּ אוֹ־הִשְׁלִיךְ עָלָיו בִּצְדִיָּה וַיָּמֹת : אוֹ
morietur moriendo ,fuerit mortu' & ſua manu in eũ percuſſerit *inimicitia in*
בְאֵיבָה הִכָּהוּ בְיָדוֹ וָמֵת מוֹת־יוּמַת
.homicidam interficiet ſanguinis Propinquus .*ipſe* homicida :percutiens
21 הַמַּכֶּה רֹצֵחַ הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרֹצֵחַ
vel ,eum impulerit *inimicitia* abſque *momento in* ſi Et .*ſe in ipſum obviando in*
22 בְּפִגְעוֹ־בוֹ : וְאִם־בְּפֶתַע בְּלֹא־אֵיבָה הֲדָפּוֹ אוֹ
.*inſidiis* abſque vas omne eũ ſuper projecerit
הִשְׁלִיךְ עָלָיו כָּל־כְּלִי בְּלֹא צְדִיָּה :

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Πάσας τὰς (ε)πόλεις δώσετε τοῖς Λευίταις
(δ) τεσσαράκοντα καὶ ἕξ πόλεις· ταύτας,
8 καὶ τὰ προάστεια αὐτῶν. Καὶ τὰς πόλεις ἃς
δώσετε ἀπὸ τῆς κατασχέσεως (ζ) ὑμῶν Ἰσ-
ραὴλ, ἀπὸ τῶν τὰ πολλὰ, πολλά· καὶ ἀπὸ τῶν
ἐλαττόνων, ἐλάττω· ἕκας & κατὰ τὴν κληρονο-
μίαν αὐτῶν ἣν κατακληρονομήσει, δώσουσιν
9 ἀπὸ τῶν πόλεων τοῖς Λευίταις. Καὶ ἐλάλη-
10 σεν κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάλησον
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Τ-
μεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην εἰς γῆν Χα-
11 ναάν. Καὶ διαστελεῖτε ὑμῖν αὐτοῖς πόλεις
φυγαδευτήρια ἔσαι ὑμῖν φυγεῖν ὀκεῖ τὸν φο-
νεύτην, (ο) πᾶς ὁ παίξας ψυχὴν ἀκουσίως.
12 Καὶ ἔσονῆ αἱ πόλεις ὑμῖν φυγαδευτήρια(π)
ἀπὸ τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, καὶ ὁ μὴ ἀπο-
θάνῃ ὁ φονεὺς ἕως ἂν στῇ ἔναντι τοῦ συ-
13 ναγωγῆς εἰς κρίσιν. Καὶ αἱ πόλεις,
ἃς δώσετε τὰς ἓξ πόλεις, φυγαδευτή-
14 ρια ἔσονται ὑμῖν. Τὰς τρεῖς πόλεις(ρ) δώ-
σετε πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ τὰς τρεῖς πόλεις
15 δώσετε ἐν γῇ Χαναάν. Φυγαδεῖον ἔσαι
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ
παροίκῳ τῷ ἐν ὑμῖν ἔσονται αἱ πόλεις αὗ-
ται εἰς φυγαδευτήριον, (σ)φυγεῖν ὀκεῖ πα-
16 τὶ παίξαντι ψυχὴν ἀκουσίως. Ἐὰν δὲ ἐν
σκεύει σιδήρῳ παίξῃ αὐτὸν, καὶ τελευτήσῃ,
φονεὺς ἐστι, θανάτῳ θανατωθήσεται ὁ φονεὺ-
17 σας. Ἐὰν δὲ ἐν λίθῳ ὃν χειρὸς ἐν ᾧ ἀποθα-
νεῖ ἐν αὐτῷ, παίξῃ αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ,
φονεύς ἐστι, θανατῷ θανατωθήσεται ὁ φονεύ-
18 σας. Ἐὰν δὲ ἐν σκεύει ξυλίνῳ ἐκ χειρὸς ἐξ ᾧ ἀπο-
θανεῖ ἐν αὐτῷ, παίξῃ αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ,
φονεύς ἐστι, (τ) θανάτῳ θανατωθήσεται ὁ φονεύ-
19 σας. Ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα, αὐτὸς ἀποκτε-
νεῖ τὸν φονεύσαντα· ὅταν συναντήσῃ αὐτῷ
20 αὐτὸς, ἀποκτενεῖ αὐτόν. Ἐὰν δὲ ἐξ ἔχθρας ὠ-
σῃ αὐτὸν, καὶ (υ) ἐπιῤῥίψῃ ἐπ' αὐτὸν πᾶν
21 σκεῦος ἐξ ἐνέδρας, καὶ ἀποθάνῃ, Ἢ δι' ἐχθρίαν
ἐπάταξεν αὐτὸν τῇ χειρὶ, καὶ ἀποθάνῃ, θα-
νάτῳ θανατωθήσεται ὁ παίξας, φονεύς ἐστι·
θανάτῳ θανατωθήσεται ὁ φονεύων. ὁ ἀγχιστεύ-
ων τὸ (φ) αἷμα ἀποκτενεῖ τὸν φονεύσαντα ἐν τῷ
22 συναντῆσαι αὐτῷ. Ἐὰν δὲ (χ) ἐξαπίνης, ἄ-
νευ ἔχθρας ὠσεν αὐτὸν, ἢ (ψ) ἐπιῤῥίψῃ ἐπ'
αὐτὸν πᾶν σκεῦος, οὐκ ἐξ ἐνέδρας,

Omnes civitates (c) dabitis Levitis, quadraginta & octo civitates; has & ſuburbia earum. Et civitates, quas dabitis de poſſeſſione filiorum Iſrael, ab iis, qui multa, multa; & à minoribus, minora: unuſquiſq; ſecundũ hæreditatem ſuam, quam hæreditabunt, dabunt de civitatib' ipſis Levitis. Et locut' eſt Dominus ad Moyſen, dicens; Loquere filiis Iſrael, et dices ad eos; Vos tranſitis Jordanem in terram Chanaan. Et diſtinguetis vobis ipſis civitates. Refugia erunt vobis, fugere illò homicid.m: omnis, qui percuſſit animam non ſponte. Et erunt civitates vobis refugia à (d) vindicam ſanguinem: & non morietur is, qui occidit, quoadusq; ſtet in conſpectu ſynagogæ in judicium. Et civitates, quas dabitis, ſex ipſas civitates, refugia erũt vobis. Tres civitates dabitis trans Jordanem: & tres civitates dabitis in terra Chanaan. Refugium erit filiis Iſrael, & proſelyto, & incolæ, qui in vobis. Erunt civitates iſtæ in refugiũ, ad refugiendum illuc omni percutienti animam non ſponte. Si autem in vaſe ferri percuſſerit eum, & mortuus fuerit; homicida eſt: morte moriatur homicida. Si autem in lapide ex manu, in quo morietur in eo, percuſſerit eum, & mortuus fuerit; homicida eſt: morte moriatur homicida. Si autem in vaſe ligneo ex manu, ex quo morietur in eo, percuſſerit eum, & mortuus fuerit; homicida eſt: morte moriatur homicida. Qui vindicat ſanguinẽ, ipſe interficiet homicidam: cùm occurrerit ei iſte, interficiet eum. Si autem propter inimicitiam impulerit eũ, & projecerit in eum quodcunque vas ex inſidiis, & mortuus fuerit: Vel propter odium percuſſit eum manu, & mortuus fuerit; morte moriatur is, qui percuſſit: homicida eſt, morte moriatur homicida. Qui vindicat ſanguinem, interficiet homicidam, cùm occurrerit ei. Si autem repentè, non propter inimicitiam impulerit eum; vel projecerit in eum quodcunq; vas, non ex inſidiis,

MS.A. (ε) πόλεις ἃς δώσετ῀ (ζ) τ῀ ὑμῶν (ο) πᾶς παίξας (π) ἀπὸ
ἀγχιστεύοντος (ρ) δώσετ῀ ἐν τῷ πέραν (σ) φεύγειν (τ) θανάτῳ ἀποθανεῖτε ὁ
(υ) ἐπιῤῥίψῃ (φ) αἷμα παίξει τ῀ (χ) ἐξαπίνης, (ψ) ἐπιῤῥίψῃ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܠ ܐܢܘܢ ܕܢܬܠ ܠܠܘܝܐ ܐܪܒܥܝܢ ܘܬܡܢܝ ܩܪܝ ܗܢ ܘܬܘܒ ܐܬ ܐܪ ܘܬ ܐ ܘ ܐ ܘ ܐ ܘ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

7 כָּל־קְרָיַיָא דִי תִתְנוּן לְלֵיוָאֵי אַרְבְּעִין
וְתַמְנֵי קְרָיָן יָתְהֵן וְיָת־רְוַחֵיהֶן׃
8 וּקְרָיַיָא דִי תִתְנוּן מֵאֲחוּדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִן סַגִּיאֵי תַּסְגּוּן וּמִן זְעִירֵי
תְּזְעֲרוּן גְּבַר כְּפוּם אַחֲסָנְתֵּיהּ דִּי
יַחְסְנוּן יִתֵּן מִקְּרָוֹהִי לְלֵיוָאֵי׃ וּמַלֵּל
9 יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ 9 מַלֵּל עִם־בְּנֵי
10 יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי אַתּוּן
עָבְרִין יַת־יַרְדְּנָא לְאַרְעָא דִכְנָעַן׃
11 וְתַזְמְנוּן לְכוֹן קְרָיִן קְרָיָן שֵׁיזוּבְתָא
יְהֵוְיָן לְכוֹן וְיֵעְרוֹק תַּסָּן קְטוֹלָא
12 דְּיִקְטוֹל נַפְשָׁא בְּשְׁלוּ׃ 12 וִיהֵוְיָן לְכוֹן
קְרָיָא לְשֵׁיזָבָא מִגָּאֵל דְּמָא וְלָא
יְמוּת קְטוֹלָא עַד־דְּיִקוּם קָדָם כְּנִשְׁתָּא
13 לְדִינָא׃ 13 וּקְרָיָא דִי תִתְּנוּן שִׁית־
קְרָיִן שֵׁיזוּבְתָא יְהֵוְיָן לְכוֹן׃ יַתֵּי תְּלָת
14 קְרָיָן תִּתְּנוּן מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא וְיָת
תְּלָת קְרָיָא תִּתְּנוּן בְּאַרְעָא דִכְנָעַן
15 קְרָיִן שֵׁיזוּבְתָא יְהֵוְיָן׃ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְלִגְיוֹרָיָא וּלְתוֹתָבָא בֵּינֵיכוֹן יְהֵוְיָן
16 שִׁית־קְרָיִן הָאִלֵּין לְשֵׁיזָבָא
לְמֶעְרוֹק לְתַסָּן כָּל־דְּיִקְטוֹל נַפְשָׁא
17 בְּשְׁלוּ׃ 17 וְאִם־בְּמָנָא דְפַרְזְלָא מְחָהִי
וְקְטֵלְיהּ קְטוֹלָא הוּא אִתְקְטָלָא
18 יִתְקְטֵל קְטוֹלָא׃ וְאִם בְּאַבְנָא
דְמִתְנַסְבָא בִּידָא דְהִיא כְּמַסַּת דִּי
יְמוּת בַּהּ מְחָהִי וְקְטֵלְיהּ קְטוֹלָא הוּא
19 אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל קְטוֹלָא׃ 19 אוֹ בְּמָאנָא
דְאָעָא דְמִתְנַסְבָא בִּידָא דְהִיא כְּמַסַּת
דִּי יְמוּת בֵּהּ מְחָהִי וְקְטֵלְיהּ קְטוֹלָא
20 הוּא אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל קְטוֹלָא׃ 20 וְאִם
בְּשִׂנְאָה יְדָחֵינֵיהּ אוֹ יְזָרֵק עֲלוֹהִי
21 בְּמַזְמָנָא וְקְטֵלְיהּ׃ אוֹ בִדְבָבוּ מְחָהִי
בִּידֵיהּ וְקְטֵלְיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל
קְטוֹלָא הוּא גָּאֵל דְּמָא
יְקְטוֹל יַת קְטוֹלָא כַּד
אִתְחַיַּב לֵיהּ מִן דִּינָא הוּא יִקְטֵל נֵיהּ׃
20 וְאִם־בְּדִבְבוּ דְחָהִי אוֹ רְמָא עֲלוֹהִי כָּל־מָאן דְּלָא־כְמַן לֵיהּ׃
21 בְּמַזְמָנָא וְקְטֵלְיהּ׃ אוֹ בִדְבָבוּ מְחָהִי
בִּידֵיהּ וְקְטֵלְיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל

7 Omnes urbes quas dabitis Levitis erunt quadraginta octo,
8 cum suburbanis earum. Urbes autē quas dabitis de possessione filiorū Israel; ab his qui plures habent, plures auferetis; & ab his qui minus habēt, pauciores auferetis: unusquisq; juxta hæreditatē suā quam possidebūt, dabunt de urbib⁹ suis Levitis.
9 Locutusq; est Dñs cum
10 Moyse dicens. Loquere cum filiis Israel, & dices ad eos: Quando vos trāsgressi fueritis
11 Jordanem in terrā Chanaan. Constituetis vobis urbes; urbes refugii erunt vobis: ut fugiat illuc homicida, qui occiderit
12 animā p ignorantiā. Eruntq; vobis urbes in refugiū propter consanguineum occisi: ut non moriatur homicida, donec stet in conspectu cœtus in judicio.
13 Et de urbib⁹ quas dabitis, sex urbes refugii erūt vobis. Tres
14 urbes dabitis trans Jordanē, et tres urbes dabitis in terra Chanaan: urbes refugii erūt.
15 Filiis Israel, & peregrinis et advenis qui fūt inter eos, erūt sex urbes istæ in refugiū: ut fugiat illuc oīs qui occiderit animā p ignorantiā.
16 Si autē ferro percussit eū, & occīdit eum, homicida est: occisione occidetur occisor.
17 Et si lapide qui manu tollitur, pcussit eū, & occidit eū, & ipse lapis sufficiēs est ut moriatur qui eo pcussus fuerit, homicida est pcussor: occisione
18 occidetur occisor: Si autē lignū q̄ manu tollitur est sufficiens ut moriatur qui eo pcussus fuerit, qui occidit eo homicida
19 est: occisione occidetur occisor. Propinqu⁹ occisi occidet homicidā: quando condēnat⁹
20 fuerit injudicio, ipse interficiet eū. Et si p odiū impulerit eū: aut p insidias jaculatus fuerit
21 quippiā in eū, & occiderit eū. Aut p inimicitias pcussit eum manu sua, & occiderit eū; occisione occidetur pcussor, homicida est: consanguine⁹ occisi
22 occīdet homicidā, quādo condēnat⁹ fuerit. Et si fortuitu & absq; odio pcussit eū: aut projecit in eū oñe telū absq; insidiis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

7 * עָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַלְוִיִּם אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה עִיר אֹתָם וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהֶן׃
8 וְהֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ מֵאֲחֻזַּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הָרַב תַּרְבּוּ וּמֵאֵת הַמְעַט תַּמְעִיטוּ
אִישׁ כְּפִי נַחֲלָתוֹ אֲשֶׁר יַנְחִלוּ יִתֵּן מֵעָרָיו לַלְוִיִּם׃
9 ** וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ * דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
10 כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן אַרְצָה כְּנָעַן׃
11 וְהִקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם וְנָס שָׁמָּה רוֹצֵחַ מַכֵּה נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה׃
12 וְהָיוּ לָכֶם הֶעָרִים לְמִקְלָט מִגֹּאֵל וְלֹא יָמוּת הָרוֹצֵחַ עַד עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט׃
13 וְהֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתֵּנוּ שֵׁשׁ עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם׃
14 אֵת שָׁלֹשׁ הֶעָרִים תִּתְּנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְאֵת שָׁלֹשׁ הֶעָרִים תִּתְּנוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
15 עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה׃ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר וְלַתּוֹשָׁב בְּתוֹכָם תִּהְיֶינָה שֵׁשׁ הֶעָרִים
16 הָאֵלֶּה לְמִקְלָט לָנוּס שָׁמָּה כָּל־מַכֵּה נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה׃ וְאִם־בְּכְלִי בַרְזֶל הִכָּהוּ
17 וַיָּמֹת רֹצֵחַ הוּא מוֹת יוּמַת הָרֹצֵחַ׃ וְאִם־בְּאֶבֶן יָד אֲשֶׁר יָמוּת בָּהּ הִכָּהוּ
18 וַיָּמֹת רֹצֵחַ הוּא מוֹת יוּמַת הָרֹצֵחַ׃ אוֹ בִכְלִי עֵץ יָד אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ הִכָּהוּ
19 וַיָּמֹת רֹצֵחַ הוּא מוֹת יוּמַת הָרֹצֵחַ׃ גֹּאֵל הַדָּם הוּא יָמִית אֶת־הָרֹצֵחַ בְּפִגְעוֹ־בוֹ
20 הוּא יְמִיתֶנּוּ׃ וְאִם־בְּשִׂנְאָה יֶהְדֳּפֶנּוּ אוֹ הִשְׁלִיךְ עָלָיו בְּצָדִיָּה וַיָּמֹת׃
21 אוֹ בְאֵיבָה הִכָּהוּ בְיָדוֹ וָמֵת מוֹת יוּמַת הַמַּכֶּה רֹצֵחַ הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרֹצֵחַ
22 בְּפִגְעוֹ־בוֹ׃ וְאִם־בְּפֶתַע בְּלֹא אֵיבָה הֲדָפוֹ אוֹ הִשְׁלִיךְ עָלָיו כָּל־כְּלִי בְּלֹא צְדִיָּה׃

VERSIO SAMARITANA.

7 * עָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַלְוִיִּם אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה עִיר אֹתָם וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהֶן׃
8 וְהֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ מֵאֲחֻזַּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הָרַב תַּרְבּוּ וּמֵאֵת הַמְעַט תַּמְעִיטוּ
אִישׁ כְּפִי נַחֲלָתוֹ אֲשֶׁר יַנְחִלוּ יִתֵּן מֵעָרָיו לַלְוִיִּם׃
9 ** וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ * דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
10 כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן אַרְצָה כְּנָעַן׃
11 וְהִקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם וְנָס שָׁמָּה רוֹצֵחַ מַכֵּה נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה׃
12 וְהָיוּ לָכֶם הֶעָרִים לְמִקְלָט מִגֹּאֵל וְלֹא יָמוּת הָרוֹצֵחַ עַד עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט׃
13 וְהֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתֵּנוּ שֵׁשׁ עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם׃
14 אֵת שָׁלֹשׁ הֶעָרִים תִּתְּנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְאֵת שָׁלֹשׁ הֶעָרִים תִּתְּנוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
15 עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה׃ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר וְלַתּוֹשָׁב בְּתוֹכָם תִּהְיֶינָה שֵׁשׁ הֶעָרִים
16 הָאֵלֶּה לְמִקְלָט לָנוּס שָׁמָּה כָּל־מַכֵּה נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה׃ וְאִם־בְּכְלִי בַרְזֶל הִכָּהוּ
17 וַיָּמֹת רֹצֵחַ הוּא מוֹת יוּמַת הָרֹצֵחַ׃ וְאִם־בְּאֶבֶן יָד אֲשֶׁר יָמוּת בָּהּ הִכָּהוּ
18 וַיָּמֹת רֹצֵחַ הוּא מוֹת יוּמַת הָרֹצֵחַ׃ אוֹ בִכְלִי עֵץ יָד אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ הִכָּהוּ
19 וַיָּמֹת רֹצֵחַ הוּא מוֹת יוּמַת הָרֹצֵחַ׃ גֹּאֵל הַדָּם הוּא יָמִית אֶת־הָרֹצֵחַ בְּפִגְעוֹ־בוֹ
20 הוּא יְמִיתֶנּוּ׃ וְאִם־בְּשִׂנְאָה יֶהְדֳּפֶנּוּ אוֹ הִשְׁלִיךְ עָלָיו בְּצָדִיָּה וַיָּמֹת׃
21 אוֹ בְאֵיבָה הִכָּהוּ בְיָדוֹ וָמֵת מוֹת יוּמַת הַמַּכֶּה רֹצֵחַ הוּא גֹּאֵל הַדָּם יָמִית אֶת־הָרֹצֵחַ
22 בְּפִגְעוֹ־בוֹ׃ וְאִם־בְּפֶתַע בְּלֹא אֵיבָה הֲדָפוֹ אוֹ הִשְׁלִיךְ עָלָיו כָּל־כְּלִי בְּלֹא צְדִיָּה׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

7 *Urbes omnes quas dabitis Levitis, quadraginta & octo urbes erunt, ipsas & suburbana earū. Quòd ad urbes quas*
8 *dabitis de possessione filiorum Israel, ab eo qui plures habet, plures accipietis; ab eo verò qui pauciores, diminuetis: unusquisq; pro ratione possessionis suæ quā possidet, dabit de*
9 *urbibus suis Levitis. Deinde*
10 *locutus est Dominus Mosi dicens, Loquere filiis Israel, dices autem eis, Cùm transieritis Iordanem in terram Chanaan,*
11 *Tum constituetis vobis civitates: civitates refugii erunt vobis, quò fugiet homicida qui percussit animam per*
12 *errorem. Erunt autem vobis urbes illæ in refugium à propinquo, ut non moriatur homicida donec stet coram cœtu, & judicent illum in*
13 *ea re. Et ex urbibus quas segregabitis ad*
14 *urbes confugii, Sint vobis tres à transitu Iordanis, & tres in regione Chanaan: ut sint urbes confugii filiis Israel, et peregrino advenæ inter vos, fugiátque ad illas quicunq; occiderit animam inadvertenter. Verùm si percusserit eum instrumentis ferreis, occideritque illum, est homicida dignus nece. Et si percusserit eum lapide pugillari, talis mensuræ ut per illum mori posset, interfeceritque eum, est homicida dignus occisione. Vel percusserit eum instrumento ligneo pugillari, talis mensuræ ut per illud mori posset, & occiderit eum, est homicida nece dignus. Et*
19 *protector sanguinis ipse interficiet eum (cùm inciderit in illum) justè. Et si impulerit eum per odium, aut projecerit super eum aliquid consultò, & occiderit eum; Aut percusserit eum manu suâ ex*
21 *inimicitia, & interfecerit eum, homicida est dignus occisione: & protector sanguinis interficiet eum (cùm offenderit illum) justè. Quòd si impulerit eum ex improviso absque odio, vel projecerit in eum*
22 *instrumentum aliquod non consultò,*

(a) VER. SAM. infidiis,
(b) infidiis,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*وصير جميع القري التي تعطوهم ثماني واربعين مدينة وافنيتها * وهذه القري التي
تعطوهم من حوز بني اسرايل * ممن اكثر كثيرا فكثروا * ومن اقل قليلا فقللوا * وليعط
كل رجل على قدر نحلته * وكلم الله موسي قايلا * مر بني اسرايل وقل لهم * اذا اتيتم جريم الاردن
الي بلد كنعان * فسموا لكم تلك قري حمي يهرب اليها كل قاتل قتل نفسا سهوا * فيكون
تلك القري تحميه من الولي * ولا يقتل حتي يقوم بين يدي الجماعة * فيحكموا عليه
بذلك * والقري التي تعزلونها قري حمي * فلتكن لكم ثلاث منها من عبر الاردن * وثلاث
منها في بلد كنعان * تكون قري حمي لبني اسرايل والغريب النازل فيما بينكم *
يهرب اليها كل من قتل نفسا سهوا * واما ان كان ضربه بانية حديد فقتله * فهو قاتل يسكف
القتل * وان ضربه بحجر معبوص بمقدار ما يموت به فقتله * فهو قاتل يسكف القتل * او
ضربه بآلة خشب معبوص بمقدار ما يموت به فقتله * فهو قاتل يسكف القتل * ولولي الدم
هو يقتله اذا صادفه * بحق * وان دفعه بسناة * او طرح عليه شيا بتعمد فقتله * او ضربه
بيده بعداوة فقتله * فهو قاتل يسكف القتل * ولولي الدم يقتله اذا فاجاه * بحق * وان دفعه
بغير بغضة * او طرح عليه آلة بغير تعمد *

Fiēntque omnes urbes quas dabitis eis, quadraginta octo urbes, cum plateis earū. Hæ igitur sunt urbes quas dabitis eis de
8 *possessione filiorum Israil. Et qui multum accepit, det multum: et qui accepit parum, det parum, ita ut det unusquisque juxta*
9 *possessionem suam. Locutusque est Deus*
10 *cum Musa, dicens; Precipe filiis Israil,*
11 *& dic eis; Cùm vos transieritis Jordanem ad regionē Chanaan, Nominate vobis urbes refugii, ut fugiat ad eas o-*
12 *mnis homicida qui occiderit animam per errorem. Ejusmodi enim urbes defendent*
13 *eum à protectore, & non occidetur, donec stet coram cœtu, & judicent illum in*
14 *ea re. Et ex urbibus quas segregabitis ad urbes confugii, Sint vobis tres à transitu Jordanis, & tres in regione Chanaan: ut sint urbes confugii filiis Israil, et pere-*
15 *grino advenæ inter vos, fugiátque ad illas quicunq; occiderit animam inadvertentēr. Verùm si percusserit eum instru-*
16 *mentis ferreis, occideritque illum, est homicida dignus nece. Et si percusserit e-*
17 *um lapide pugillari, talis mensuræ ut per illum mori posset, interfeceritque eum, est homicida dignus occisione. Vel percusse-*
18 *rit eum instrumento ligneo pugillari, talis mensuræ ut per illud mori posset, & occiderit eum, est homicida nece dignus. Et*
19 *protector sanguinis ipse interficiet eum (cùm inciderit in illum) justè. Et si impulerit eum per odium, aut projecerit su-*
20 *per eum aliquid consultò, & occiderit e-*
21 *um; Aut percusserit eum manu suâ ex inimicitia, & interfecerit eum, homicida*
22 *est dignus occisione: & protector sanguinis interficiet eum (cùm offenderit illum) justè. Quòd si impulerit eum ex impro-*
23 *viso absque odio, vel projecerit in eum instrumentum aliquod non consultò,*

ספר במדבר : לו

fecerit eadere & ,*videre* *absque* *eo in* moriatur quo lapide omni in Vel

23 אַו בְּכָל־אֶבֶן אֲשֶׁר־יָמוּת בָּהּ בְּלֹא רְאוֹת וַיִּפֹּל

:ej' malum *quærens* neque ,ei inimic' non ipſe &,fuerit mortu'&,eum ſuper

עָלָיו וַיָּמֹת וְהוּא לֹא־אוֵב לוֹ וְלֹא מְבַקֵּשׁ רָעָתוֹ :

ſuper ſanguinis *redemptorem* inter &,percutientem inter *eum* judicabunt &

24 וְשָׁפְטוּ הָעֵדָה בֵּין הַמַּכֶּה וּבֵין גֹּאֵל הַדָּם עַל

manu è homicidam *eum* eruent Et .iſta judicia

25 הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה : וְהִצִּילוּ הָעֵדָה אֶת־הָרֹצֵחַ מִיַּד

quò ,*ſui recepti* civitatem ad *eum* eũ faciẽt redire &,ſanguinis *redẽptoris*

גֹּאֵל הַדָּם וְהֵשִׁיבוּ אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל־עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר־

eum unxit quem ,*magnum ſacerdotem mori* uſque ea in manebit & ,*illuc* fugit

נָס שָׁמָּה וְיָשַׁב בָּהּ עַד־מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר־מָשַׁח אֹתוֹ

terminum ,homicida fuerit egreſſus egrediendo ſi Et .ſanctitatis oleo in

בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ : וְאִם־יָצֹא יֵצֵא הָרֹצֵחַ אֶת־גְּבוּל

26 ſanguinis *redemptor* eum invenerit Et :*illuc* fugerit *quò* *ſui recepti* urbis

עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה : וּמְצָאוֹ אוֹתוֹ גֹּאֵל הַדָּם

27 ;homicidam ſanguinis *redẽptor* occiderit &,*ſui recept'* urbis terminũ extra *ab*

מִחוּץ לִגְבוּל עִיר מִקְלָטוֹ וְרָצַח גֹּאֵל הַדָּם אֶת־הָרֹצֵחַ

ſacerdotem mori uſque manebit *ſui recepti* civitate in Quia .*ſanguis* ei non

אֵין לוֹ דָּמִים : כִּי בְעִיר מִקְלָטוֹ יֵשֵׁב עַד־מוֹת הַכֹּהֵן

28 terram ad homicida revertetur ,*magnum ſacerdotem mori* poſt Et ,*magnum*

הַגָּדֹל וְאַחֲרֵי מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרֹצֵחַ אֶל־אֶרֶץ

,veſtras generationes *ad* judicii ſtatutã in vobis iſta erũt Et.ſuæ poſſeſſionis

29 אֲחֻזָּתוֹ : וְהָיוּ אֵלֶּה לָכֶם לְחֻקַּת מִשְׁפָּט לְדֹרֹתֵיכֶם

teſtium os ad ,*animam* *percutiens* Omnis .veſtris habitationib' omnib' in

30 בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם : כָּל־מַכֵּה־נֶפֶשׁ לְפִי עֵדִים

moriendum ad *animam* in *reſpondebit* non unus teſtis Et .homicidam occidet

יִרְצַח אֶת־הָרֹצֵחַ וְעֵד אֶחָד לֹא־יַעֲנֶה בְנֶפֶשׁ לָמוּת :

:*moriendũ* ad impi' *ipſe* qui ,homicidæ *animæ* *expiationẽ* accipietis non Et

31 וְלֹא־תִקְחוּ כֹפֶר לְנֶפֶשׁ רֹצֵחַ אֲשֶׁר־הוּא רָשָׁע לָמוּת

civitatem ad *fugiendũ* ad expiationẽ accipietis nõ Et.morietur moriẽdo *quia*

כִּי־מוֹת יוּמָת : וְלֹא־תַחֲנִפוּ כֹּפֶר לָנוּס אֶל־עִיר

32 non Et .*ſacerdotem mori* uſque ,terra in *habitatum* reverſendum ad ,*ſui* receptus

מִקְלָטוֹ לָשׁוּב לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ עַד־מוֹת הַכֹּהֵן : וְלֹא־

33 iſte ſanguis quia ,*ea in vos* *qua* terram *impiè* *vitiabitis*

תַחֲנִיפוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּהּ כִּי הַדָּם הוּא

qui *ſanguini propitiatio* ſiet non *terræ* & :terram *impietate* *maculabis*

יַחֲנִיף אֶת־הָאָרֶץ וְלָאָרֶץ לֹא־יְכֻפַּר לַדָּם אֲשֶׁר

terram *pollues* non Et.*illũ* *effundentis* *ſanguine* *in quimino*,ea in eſt effuſ'

34 שֻׁפַּךְ־בָּהּ כִּי־אִם בְּדַם שֹׁפְכוֹ : וְלֹא תְטַמֵּא אֶת־הָאָרֶץ

ego quia ,*ejus* *medio* *in habitans* *ego* *cujus* *ea in habitantes* *vos* *qua*

אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ כִּי אֲנִי

.Iſrael filiorum medio in *habitans* Domin'

יְהוָה שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :

CAP. XXXVI. לו

Machir filii Ghilhad filiorum *familiæ* patrum *capita* acceſſerunt Et

1 וַיִּקְרְבוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי־גִלְעָד בֶּן־מָכִיר

,*Moſis* facies *ad* ſunt locuti & :Joſeph filiorum familiis è ,Menaſſeh filii

בֶּן־מְנַשֶּׁה מִמִּשְׁפְּחֹת בְּנֵי יוֹסֵף וַיְדַבְּרוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה

.Iſrael filiis patrum *capitum* *prælatorum* facies *ad* &

וְלִפְנֵי הַנְּשִׂאִים רָאשֵׁי אָבוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל :

Verſio VULG. LAT.

23 Et inimicitiis, quidquam horum fecerit, Et hoc audiente
24 populo fuerit comprobatum, atq; inter percuſſorẽ & propinquũ ſanguinis quæſtio vẽtilata: Liberabitur innocens
25 de ultoris manu, & reducetur p ſententiã in urbẽ, ad quam confugerat, manebitq; ibi, donec ſacerdos magnus, qui oleo ſancto unctus eſt, moria-
26 tur. Si interfector extra fines urbium, quæ exulib' deputatæ
27 ſunt, Fuerit inventus, & percuſſus ab eo, qui ultor eſt ſanguinis: abſq; noxa erit qui eũ
28 occiderit. Debuerat enim profug' uſq; ad mortẽ Pontificis in urbe reſidère: poſtquã autẽ ille obierit, homicida revertetur in terrã ſuã. Hæc sempi-
29 terna erũt, & legitima in cunctis habitationib' veſtris. Homicida ſub teſtib' punietur:
30 ad unius teſtimonium nullus condemnabitur. Non accipietis pretium ab eo qui reus eſt
31 ſanguinis, ſtatim & ipſe morietur. Exules & profugi ante mortẽ Pontificis nullo modo
32 in urbes ſuas reverti poterũt.
33 Ne polluatis terrã habitationis veſtræ, quæ inſontium cruore maculatur: nec aliter expiari poteſt, niſi p ejus ſanguinẽ, qui alterius ſanguinem
34 fuderit. Atque ita emundabitur veſtra poſſeſſio, me commorante vobiſcum. Ego enim ſum Dominus qui habito inter filios Iſrael.

CAP. XXXVI.

1 ACceſſerunt autem & principes familiarum Galaad, filii Machir, filii Manaſſe, de ſtirpe filiorum Joſeph: locutique ſunt Moyſi coram principibus Iſrael,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

23 Ἡ παγὶς λίθῳ, ἐν ᾧ ἀποθανεῖ ἐν αὐτῷ,
οὐκ εἰδὼς, καὶ ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ, αὐτὸς δὲ οὐκ ἐχθρὸς αὐτῷ ἦν, οὐδὲ ζητῶν κακοποιῆσαι αὐτόν· Καὶ κρινεῖ ἡ
24 Συναγωγὴ ἀναμέσον τοῦ πατάξαντος καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, κατὰ
25 τὰ κρίματα ταῦτα. Καὶ ἐξελεῖται ἡ Συναγωγὴ τὸν φονεύσαντα ἀπὸ τῆς ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, (ω) καὶ ἀποκαταστήσουσιν αὐτὸν ἡ συναγωγὴ εἰς τὴν πόλιν τῆς φυγαδευτηρίου αὐτῆς, ἣ κατέφυγε· καὶ καθοικήσει ἐκεῖ ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃν ἔχρισε αὐτὸν τῷ
26 ἐλαίῳ τῷ ἁγίῳ. Ἐὰν δὲ ἐξόδῳ ἐξέλθῃ ὁ φονεύσας τὰ ὅρια τῆς πόλεως εἰς ἣν καταφυγὼν ἐκεῖ, Καὶ ἔυρῃ αὐτὸν ὁ ἀγχιστεύων τὸ
27 αἷμα ἔξω τῶν ὁρίων τῆς πόλεως καταφυγῆς αὐτῆς, καὶ φονεύσῃ ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα τὸν
28 φονεύσαντα, οὐκ ἔνοχός ἐστι. Ἐν γὰρ τῇ πόλει (α) καταφυγῆς καθοικείτω ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας· καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, ἐπιστραφήσεται ὁ
29 φονεύσας εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ.
30 Καὶ ἔσται ταῦτα ὑμῖν εἰς δικαίωμα κρίματος εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς κατοικίαις ὑμῶν. Πᾶς παίζας ψυχὴν, διὰ μαρτύρων (β) φονεύσεις τὸν φονεύσαντα· καὶ
31 μάρτυς εἷς οὐ μαρτυρήσει ὅπι ψυχὴν ἀποθανεῖν. Καὶ οὐ λήψεσθε λύτρα (γ) περὶ ψυχῆς παρὰ τοῦ φονεύσαντος τοῦ ἐνόχου ὄντος· ἀναιρεθήναι θανάτῳ γὰρ θανατωθήσῃ. Οὐ
32 λήψεσθε λύτρα τοῦ φυγεῖν εἰς πόλιν τῆς φυγαδευτηρίου, τοῦ πάλιν καθοικεῖν ὅπι τῆς γῆς,
33 ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας. Καὶ οὐ μὴ φονοκτονήσητε τὴν (δ) γῆν εἰς ἣν ὑμεῖς κατοικεῖτε· τὸ γὰρ αἷμα τοῦτο φονοκτονεῖ τὴν γῆν, (ε) καὶ οὐκ ἐξιλασθήσῃ ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἐκχυθέντος ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' ὅπι τοῦ αἵματος τοῦ ἐκχέοντος. Καὶ μιανεῖτε
34 τὴν γῆν ἐφ' ἧς καθοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς, ἐφ' ἧς ἐγὼ (ζ) καθαπλιῶ ἐν ὑμῖν· ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος καθαπλιῶν ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ισραήλ.

Ego enim ſum Dominus commorans in medio filiorum Iſrael.

MS.A. (ω) καὶ οἱς ἡ πόλις τοῦ φυγαδευτηρίου ἀποκλασῃς αὐτὸν ἡ Συναγωγὴ, ἐκ καταφυγὴν· (α) καταφυγῆς αὐτοῦ καταικείτω (β) φονεύσας (γ) ἐπὶ ψυχῆς (δ) γῆν ἐφ' ἧς ὑμεῖς καθοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς· (ε) καὶ οὐ μὴ (ζ) καταπλιῶ ἐπ' αὐτῆς·

Κεφ. λϛ'.

1 Καὶ προσῆλθον οἱ (α) ἄρχοντες φυλῆς υἱῶν Γαλαὰδ υἱὸς (β) Μαχὶρ υἱὸς Μανασσῆ ἀπὸ τῶν φυλῶν υἱῶν Ιωσὴφ, καὶ ἐλάλησαν ἔναντι Μωυσῆ, καὶ ἐναντι Ελεαζαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐναντι τῶν ἀρχόντων οἴκων πατριῶν τῶν υἱῶν Ισραὴλ,

MS.A. (α) ἄρχοντες πατριῶν φυλῆς (β) Μαχὶρ υἱὸς Μανασσῆ

Vel omni lapide ,in quo morietur, 23
in eo, non ſciens, & incidens
ſuper eum, & mortuus fuerit,
ipſe autẽ non inimicus ejus erat,
nec quærens maleſacere ei; Et
judicabit ſynagoga inter eum 24
qui percuſſit, & inter eum qui
vindicat ſanguinem, ſecundùm
judicia hæc. Et eximet ſynagoga
homicidam à vindicante ſangui- 25
nem: & reſtituent eum ſynagoga
in civitatem refugii ejus, quò
confugit. Et habitabit ibi, quo-
adusq; mortuus fuerit ſacerdos
magnus; quem unxerunt eum o-
leo ſancto. Si autem exiit exeat 26
homicida fines civitatis,in quam
confugit illuc, & invenerit eum 27
is, qui vindicat ſanguinem, ex-
tra fines civitatis refugii ejus,&
vindicans ſanguinem occiderit
homicidam; non erit reus. Nam 28
in civitate refugii habitet; quo-
adusque mortuus fuerit ſacerdos
magnus. Et poſtquàm mortuus
fuerit ſacerdos magnus, rever-
tetur homicida in terram poſſeſſio-
nis ſuæ. Et erunt hæc vobis in 29
juſtificationem judicii in proge-
nies veſtras in omnibus habitati-
onibus veſtris. Omnis, qui per- 30
cuſſerit animã, per teſtes occidet
homicidam. Et teſtis unus non
teſtabitur in animam, ut moria-
tur. Et non accipietis redempti- 31
ones pro anima ab homicida,qui
reus eſt moriendi: morte enim
morietur. Non accipietis redepti- 32
ones ad fugiendum in civitatem
refugiorum; ut rurſus inhabitet
in terra, quoadusque mortuus
fuerit ſacerdos magnus. Et non 33
contaminatis terram,in qua vos
habitatis. Sanguis enim hic cõta-
minat terrã: & non expiabitur
terra à ſanguine effuſo ſuper e-
am, niſi per ſanguinem ejus quẽ
fudit. Et (ε) non polluetis terrã, 34
ſuper quã habitatis ſuper eã, ſu-
per quã ego commoror in vobis.

Ego enim ſum Dominus commorans in medio filiorum Iſrael.

CAP. XXXVI.

ET acceſſerunt principes tri- 1
bûs filiorũ Galaad,filii Machir,
filii Manaſſe, de tribu filiorum
Joſephzet locuti ſunt corã Moſe,
& coram Eleazaro ſacerdote,&
coram principibus domorum fa-
miliarum filiorum Iſrael,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Aut quemque lapidẽ necis *inferendæ capaci*, 23
ipſo non vidente, jecerit in eum ac mortuus
fuerit, nec tamen fuerit inimicus ejus, neque
malum ejus intenderet; Judicet congregatio 24
inter homicidã, & vindicem ultionis ſangui-
nis ſuper cauſis hujuſmodi. Liberétq; congre- 25
gatio homicidam à vindice ultionis ſangui-
nis, & remittat eum congregatio ad civitatẽ
refugii,ad quam confugerat: & manebit in ea
quoad moriatur ſummꝰ ſacerdos qui unctꝰ eſt 26
oleo ſanctitatis, Quòd ſi egrediatur homicida
extra limitem civitatis refugii, ad quam per- 27
fugerat,Reperiátq; illum vindex ultionis ſan-
guinis extra limites civitatis refugii,& inter-
ficiat vindex ultionis ſanguinis homicidam;
nulla erit in eum actio. Propterea in civitate 28
refugii commoretur,donec moriatur ſummus
ſacerdos: & cùm mortuus fuerit ſummꝰ ſacer-
dos, revertetur homicida in terrã hæreditatis
ſuæ. Sint autem vobis hæc legi ſempiternæ ad 29
generationes veſtras, in cunctis locis habita-
tionis veſtræ. Quicunque interfecerit animã, 30
ad depoſitionem teſtiũ interficiatur talis ho-
micida: at teſtis unꝰ non teſtificabitur adver-
ſùs animam ut moriatur. Et ne recipiatis mu- 31
nus pro anima homicidæ qui reus eſt mortis,
ſed morte plectatur. Neve receperitis munus, 32
quatenus fugere ſibi liceat ad *aliquam* civita-
tem refugii, & abiens cõmoretur in terra *illa*
quoad moriatur ſacerdos magnus. Et ne pol- 33
luatis terrã in qua vos habitatis; nam ſanguis
terram polluit,& terra in qua ſanguis effuſus
eſt, non expiabitur, niſi effundatur in ea ſan- 34
guis ejus qui illum effudit. Ne igitur conta-
minetis terram in qua vos degitis, quam ego
inhabito: ego enim ſum Dominus qui habito
inter filios Iſrael.

CAP, XXXVI.

ACceſſerunt autem capita patrum familiæ 1
filiorũ Gelaad,filii Machir,filii Manaſſe,
de familia Manaſſe filii Joſeph,& locuti ſunt
coram Moſe, & coram Eliazar ſacerdote, &

coram magnatibus congregationis, capitibus patrum filiorum Iſrael;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

23 אוֹ בְכָל־אַבְנָא דְּהִיא כְּמַסַּת דִּי־מוֹת
בֵּהּ בְּלָא חָזֵי וּרְמָא עֲלוֹהִי וְקַטְלֵיהּ
וְהוּא לָא־סָנֵי לֵיהּ וְלָא חָבֵע
24 בִּישְׁתֵּיהּ: וְיִדּוֹנוּן כְּנִשְׁתָּא בֵּין מְחַיֵּא
וּבֵין גְּאַל דְּמָא עַל דִּינַיָּא הָאִלֵּין:
25 וְיִשְׁזְבוּן כְּנִשְׁתָּא יָת־קְטוֹלָא מִיַּד
גְּאַל דְּמָא וְיָתִיבוּן יָתֵיהּ כְּנִשְׁתָּא
לְקִרְיַת שְׁזוּבוֹתֵיהּ דִּי־עָרַק לְתַמָּן
וְיִתֵּיב בְּהּ עַד דִּי־מוֹת כָּהֲנָא רַבָּא
26 דִּי־רַבִּי יָתֵיהּ בְּמִשְׁחָא קוּדְשָׁא: וְאִם
מִפַּק יִפּוֹק קְטוֹלָא יָת־תְּחוּם קִרְיַת
27 שְׁזוּבוֹתֵיהּ דִּי עָרַק לְתַמָּן: וְיִשְׁכַּח
יָתֵיהּ גְּאַל דְּמָא מִבָּרָא לְתְחוּם
קִרְיַת שְׁזוּבוֹתֵיהּ וְיִקְטוֹל גְּאַל דְּמָא
28 יָת קְטוֹלָא לֵית לֵיהּ דָּם: אֲרֵי בְקִרְיַת
שְׁזוּבוֹתֵיהּ יֵתֵב עַד־דִּי־מוֹת כָּהֲנָא
רַבָּא וּבָתַר דִּי־מוֹת כָּהֲנָא רַבָּא יְתוּב
29 קְטוֹלָא לַאֲרַע אֲחֻסְנָתֵיהּ: וְיְהוֹן
אִלֵּין לְכוֹן לִגְזֵרַת דִּין לְדָרֵיכוֹן בְּכֹל
30 מוֹתְבָנֵיכוֹן: כָּל־דִּיקְטוֹל נַפְשָׁא
לְפוּם סָהֲדִין יִקְטוֹל יָת־קְטוֹלָא
וְסָהִיד חַד לָא־יְסָהִיד בְּאֱנָשָׁא
31 לְמִקְטַל: וְלָא־תְקַבְּלוּן מָמוֹן עַל־
אֱנַשׁ קְטוֹל דִּי־הוּא חַיָּב לְמִקְטַל
32 אֲרֵי אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל: וְלָא תְקַבְּלוּן
מָמוֹן לְמֵעְרוֹק לְקִרְיַת שְׁזוּבוֹתֵיהּ
לְמִתּוּב לְמִתַּב בְּאַרְעָא עַד־דִּימוֹת
33 כָּהֲנָא: וְלָא־תְחַיְּבוּן יָת־אַרְעָא דִּי
אַתּוּן בָּהּ אֲרֵי דָּמָא הוּא מְחַיֵּב יָת
אַרְעָא וּלְאַרְעָא לָא־מְתַכַּפַּר עַל דָּם
34 דְּאִתְשַׁכַּ בָּהּ אֶלָּהֵן בִּדְם
אֲשְׁדִיהּ: וְלָא תְסַאֲבוּן יָת־אַרְעָא דִּי
אַתּוּן יָתְבִין בָּהּ דִּי שְׁכִנְתִּי שְׁרִיָא
בְּגַוַהּ אֲרֵי אֲנָא יְיָ שָׁכְנְתִּי שְׁרִיָא בְּגַו
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל: לו

1 וְקָרִיבוּ רֵישֵׁי אֲבָהָתָא לְזַרְעִית בְּנֵי־
גִלְעָד בַּר־מָכִיר בַּר־מְנַשֶּׁה מִזַּרְעִית
בְּנֵי יוֹסֵף וּמַלִּילוּ קֳדָם מֹשֶׁה וְקֳדָם
רַבְרְבַיָּא רֵישֵׁי אֲבָהָתְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

TARGUM ONKELOS.

23 Aut percussit eum omni lapide qui sufficiens est ad occidendū in eo, & projecit in eū percussore non vidente, & occidit eum: & ille non erat inimicus ej', nec quærebat malū illi. Judicabit cœtus inter percussorē & inter propinquū sanguinis, 25 juxta judicia hæc. Et liberabit cœt' occisorē de manu cōsanguinei occisi: & reducent illū in urbē refugii sui, ad quā fugerat: & habitabit in ea donec moriatur sacerdos magnus, qui unctus est oleo sancto. Si autē egrediens egress' fuerit homicida termino urbis refugii sui, 27 ad quā fugerat. Et invenerit eū propinqu' sanguinis extra terminum urbis refugii sui: & occiderit consanguineus occisi homicidā, non erit re' sanguinis. 28 In urbe enim refugii sui manebit, donec moriatur sacerdos magn': et postquā mortu' fuerit sacerdos magn', revertetur occisor in terrā possessionis suæ. 29 Et erunt hæc vobis in decretū judicii in generationibus vestris, in cunctis habitationib' vestris. 30 Omnis qui occiderit animā, per testes occidatur homicida: & un' testis non testificabitur in morte hominis. 31 Et non accipietis pecuniā pro homine homicida, qui est reus occisionis: sed occisione occidetur. Neq; accipiatis pecuniam ab eo qui fugit in urbē refugii: ut revertatur, & habitet in terra, donec moriatur sacerdos. 33 Neq; contaminetis terrā in qua vos habitatis; quia sanguis contaminat terrā: & terra non expiabitur à sanguine innocente, qui effusus est in ea; nisi p sanguinē ej' 34 qui effudit eum. Et non polluatis terrā in qua vos habitatis; quia majestas mea manet in medio ej': quia ego Dominus; & majestas mea habitat in medio filiorum Israel.

CAP. XXXVI.

1 ACcesserunt autē principes patrū familiarū filiorū Galaad filii Machir filii Manasse, de cognatione filiorum Joseph: et locuti sunt coram Moyse & coram ducibus, & principibus patrum filiorum Israel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23 * אוֹ בְאֶבֶן אֲשֶׁר יָמוּת בָּהּ בְּהַכּוֹתוֹ אֹתוֹ וַיָּמֹת הוּא
24 צ ** שׂנֵא לוֹ הָיָה אוֹ הִדַּח עָלָיו צְדִיָּה וַיָּמֹת: ** וְהִנֵּה
25 לֹא אוֹיֵב לוֹ הָיָה וְלֹא מְבַקֵּשׁ רָעָתוֹ: * וְשָׁפְטוּ הָעֵדָה
בֵּין הַמַּכֶּה וּבֵין גֹּאֵל הַדָּם עַל הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה:
26 * וְהִצִּילוּ הָעֵדָה אֶת הָרֹצֵחַ מִיַּד גֹּאֵל הַדָּם וְהֵשִׁיבוּ
אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר נָס שָׁמָּה וְיָשַׁב בָּהּ
27 עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר מָשְׁחוּ אֹתוֹ בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ:
* וְאִם יָצֹא יֵצֵא הָרֹצֵחַ אֶת גְּבוּל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר יָנוּס
28 שָׁמָּה: * וּמָצָא אֹתוֹ גֹּאֵל הַדָּם מִחוּץ לִגְבוּל עִיר מִקְלָטוֹ
וְרָצַח גֹּאֵל הַדָּם אֶת הָרֹצֵחַ אֵין לוֹ דָּם: כִּי בְעִיר
מִקְלָטוֹ יֵשֵׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאַחֲרֵי מוֹת הַכֹּהֵן
29 הַגָּדוֹל יָשׁוּב הָרֹצֵחַ אֶל אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ: וְהָיוּ אֵלֶּה
לָכֶם לְחֻקַּת מִשְׁפָּט לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם:
30 כָּל מַכֵּה נֶפֶשׁ לְפִי עֵדִים יִרְצַח אֶת הָרֹצֵחַ וְעֵד אֶחָד
לֹא יַעֲנֶה בְנֶפֶשׁ לָמוּת: וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר לְנֶפֶשׁ רוֹצֵחַ
אֲשֶׁר הוּא רָשָׁע לָמוּת כִּי מוֹת יוּמָת: וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר
לָנוּס אֶל עִיר מִקְלָטוֹ לָשׁוּב לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ עַד מוֹת
33 הַכֹּהֵן: וְלֹא תַחֲנִיפוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם שָׁם כִּי
הַדָּם הוּא יַחֲנִיף אֶת הָאָרֶץ וְלָאָרֶץ לֹא יְכֻפַּר לַדָּם
אֲשֶׁר שֻׁפַךְ בָּהּ כִּי אִם בְּדַם שֹׁפְכוֹ: וְלֹא תְטַמֵּא אֶת
34 הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ
כִּי אֲנִי יְהוָה שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

VER. SAM.

1 ** וַיִּקְרְבוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי גִלְעָד בֶּן
מָכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה מִמִּשְׁפְּחוֹת בְּנֵי יוֹסֵף וַיְדַבְּרוּ לִפְנֵי
מֹשֶׁה וְלִפְנֵי הַנְּשִׂיאִים רָאשֵׁי אָבוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

23 Aut quamvis lapidem quo moriatur quem non videvat, ceciderit q, super eum et moriatur, ipse autem non erat illi inimicus, neque quærebat illi malè facere; Tunc judicabunt 24 congregatio inter percussorem, & inter vindicem sanguinis juxta judicia ista. Liberabuntque congregatio 25 percussorem de manu vindicis sanguinis, & revertū facient eum congregatio ad urbem refugii sui quò fugerat, & in ea habitabit usque ad mortem sacerdotis magni qui unctus est oleo sancto. Si 26 autem egrediendo egressus fuerit homicida fines urbis refugii sui ad quā confugerat, Deprehenderitq, eum vindex 27 sanguinis extra fines urbis refugii sui, occideritque vindex sanguinis homicidam, sanguinis non erit reus. Nam 28 in civitate refugii sui habitabit, donec moriatur sacerdos magnus: postquā autem mortuus fuerit sacerdos magnus, revertetur homicida in ter- 29 ram possessionis suæ. Hæc autem erunt vobis in legem judicii in generationibus vestris per omnes habitationes vestras. Quicunq, percutiet animā, (c) in ore testium occidetur homicida ille; nec testis 30 unus testabitur in animam ut moriatur. Neque accipietis 31 pretium redemptionis pro anima homicidæ qui reus est mortis, sed morte morietur. Neque accipietis pretium ut 32 quis fugiat in urbem refugii sui, quo revertatur ad habitandam in terra, usquedum mortuus fuerit sacerdos magnus. Ut non contaminetis 33 terrā in qua habitatis; sanguis enim iste contaminat terram; neq, terræ fiet expiatio propter sanguinē qui effusus est in ea, nisi per sanguinem illius qui effudit. Non polluetis 34 igitur terram in qua habitatis, quia ego habito in medio ejus: Ego enim sū Domin' habitans in medio filiorū Israel.

CAP. XXXVI.

1 ACcesserunt autē principes patrū familiæ filiorū Galaad, filii Machir, filii Manasse, de familiis filiorum Joseph, locutiq, sunt in conspectu Mosis, & in conspectu principum, capitum patrum filiorum Israel;

VER. SAM. (c) secundū textū

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * أَوْ أَوْقَعَ عَلَيْهِ أَيَّ حَجَرٍ كَانَ بِلَا عِلْمٍ فَمَاتَ وَهُوَ فِي ذٰلِكَ لَيْسَ بِعَدُوٍّ لَهُ وَلَا طَالِبُ سُنِّ * فَلْتَحْكُمِ
24 الْجَمَاعَةُ بَيْنَ الْقَاتِلِ وَبَيْنَ وَلِيِّ الدَّمِ بِهٰذِهِ الْأَحْكَامِ * وَتُخَلِّصُ هٰذَا الْقَاتِلَ مِنْ هٰذَا الْوَلِيِّ * وَتَرُدُّهُ
25 إِلَى قَرْيَةِ حِمَاهُ الَّتِي هَرَبَ إِلَيْهَا * وَيُقِيمُ فِيهَا إِلَى حِينِ مَوْتِ الْإِمَامِ الْكَبِيرِ الَّذِي مُسِحَ بِدُهْنِ
26 الْقُدْسِ * وَإِنْ هُوَ خَرَجَ عَنْ حَدِّ قَرْيَةِ حِمَاهُ الَّتِي هَرَبَ إِلَيْهَا * فَوَجَدَهُ الْوَلِيُّ خَارِجَ حَدِّ قَرْيَةِ حِمَاهُ
27 فَقَتَلَهُ * فَلَا ثَأْرَ لَهُ * فَلْيَجْلِسْ فِي قَرْيَةِ حِمَاهُ إِلَى أَنْ يَمُوتَ الْإِمَامُ الْكَبِيرُ * وَبَعْدَ ذٰلِكَ يَرْجِعُ إِلَى أَرْضِ
28 حُورِهِ * فَلْتَكُنْ هٰذِهِ لَكُمْ رُسُومَ حُكْمٍ عَلَى مَرِّ أَجْيَالِكُمْ * فِي جَمِيعِ مَسَاكِنِكُمْ * كُلُّ مَنْ
29 قَتَلَ نَفْسًا عَامِدًا * فَبِقَوْلِ شَاهِدَيْنِ فَاقْتُلُوهُ * فَأَمَّا شَاهِدٌ وَاحِدٌ فَلَا يَشْهَدُ عَلَيْهِ فَيُقْتَلُ * وَلَا تَأْخُذُوا
30 دِيَةً عَنْ نَفْسِ قَاتِلٍ يَجِبُ عَلَيْهِ الْقَتْلُ * بَلْ قَتْلًا يُقْتَلُ * وَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ أَيْضًا دِيَةً فَيَرْجِعُ إِلَى
31 بَعْضِ قُرَى الْحِمَى * فَيَعُودَ فَيَسْكُنَ الْبَلَدَ بَعْدَ مَوْتِ الْإِمَامِ * وَلَا تُدَنِّسُوا الْبَلَدَ الَّذِي
32 أَنْتُمْ فِيهِ * لِأَنَّ الدَّمَ يُدَنِّسُهُ * وَلَا يُغْفَرُ لِلدَّمِ الَّذِي سَفَكَهُ إِلَّا بِدَمِ سَافِكِهِ * وَلَا تُنَجِّسُوا
33 الْبَلَدَ الَّذِي أَنْتُمْ مُقِيمُونَ بِهِ الَّذِي نُورِي سَاكِنٌ فِيهِ * فَإِنِّي أَنَا نُورِي سَاكِنٌ فِيمَا
34 بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ *

* الْفَصْلُ السَّادِسُ وَالثَّلَاثُونَ *

1 * ثُمَّ تَقَدَّمَ رُؤَسَاءُ آبَاءِ عَشِيرَةِ بَنِي جِلْعَادَ بْنِ مَاخِيرَ بْنِ مَنَسَّا مِنْ عَشَائِرِ بَنِي يُوسُفَ * فَقَالُوا
بَيْنَ يَدَيْ مُوسَى وَرُؤَسَاءُ آبَاءِ بَنِي إِسْرَائِيلَ *

Vel cadere fecerit super illum qualemcunque lapidem insciis, et mortuus fuerit, tamen ipse in hoc non est inimicus ejus, nec volens malum illius; Judicet con- 24 gregatio inter occisorem et inter protectorem sanguinis, in hujuscemodi causis. Et 25 liberet hunc occisorem ab hoc protectore, et remittat eum ad urbem confugii sui ad quam aufugerat, et maneat in illa usq, ad tempus mortis sacerdotis magni qui unctus est oleo sanctitatis. Et si ipse egrediatur 26 extra terminum urbis confugii sui ad quam fugerat, Inveniátque illum protector extra terminum urbis refugii sui, 27 atq, interficiat eum, non habebit jus vindictæ. Sedeat ergò in urbe refugii sui, quousque moriatur sacerdos magnus, & 28 postea revertetur in terram possessionis suæ. Et sint vobis hæc præcepta judicii 29 per decursum generationum vestrarum in omnibus habitationibus vestris. Omnis 30 qui occiderit animam consultò, ad dictū duorum testium interficite eum; at verò testis unus non testificabitur contra eum, ut occidatur. Et ne accipiatis mulctam 31 pro anima homicidæ qui dignus est nece, sed occisione occidatur. Et ne accipiatis 32 etiam ab eo mulctam, et fugere faciatis eum ad aliquam ex urbibus confugii, ut revertatur et habitet in regione post mortem sacerdotis. Et ne coinquinetis regionem 33 in qua estis, quia sanguis coinquinat eam, et non remittetur illi homicidæ sanguis quem fudit, nisi per sanguinem effundentis illum. Et ne contaminetis regionem 34 in qua commoramini, in qua splendor meus habitat: ego enim sum Deus, cujus splendor habitans est inter filios Israil.

CAP. XXXVI.

1 ET accesserunt principes patrum familiarum filiorum Galaad, filii Machir, filii Manasse de familiis filiorum Joseph, & dixerunt coram Musa, & principibus patrum filiorum Israil;

ספר במדבר : לו

terram *dandum ad* ,Dominus præcepit meo Domino :dixerunt Et

2 וַיֹּאמְרוּ אֶת־אֲדֹנִי צִוָּה יְהוָה לָתֵת אֶת־הָאָרֶץ
,*Domino in* est præceptū meo dño & :Israel filiis *sorte in* hæreditatem in

בְּנַחֲלָה בְּגוֹרָל לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאדֹנִי צִוָּה בַיהוָה
uni erunt Et.ej⁹ filiab⁹ nostri fratris Selophchad hæreditatē *dandum ad*

לָתֵת אֶת־נַחֲלַת צְלָפְחָד אָחִינוּ לִבְנֹתָיו : וְהָיוּ לְאַחַד
3 earum hæreditas diminuetur & ,uxores in Israel filiorum *virgarum* filiis de

מִבְּנֵי שִׁבְטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים וְנִגְרְעָה נַחֲלָתָן
quib⁹ ,*extensionis hæreditatum super* addetur & ,nostrorū patrum hæreditate de

מִנַּחֲלַת אֲבֹתֵינוּ וְנוֹסַף עַל נַחֲלַת הַמַּטֶּה אֲשֶׁר
Jobel fuerit *si* Et.diminuetur nostræ hæreditatis sorte de & *:eis* erunt

תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִנַּחֲלַת מַטֵּה אֲבֹתֵינוּ יִגָּרַע
4 quibus *extensionis hæreditatem super* earū hæreditas addetur & ,Israel filiis

לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנוֹסַפָּה נַחֲלָתָן עַל נַחֲלַת הַמַּטֶּה אֲשֶׁר
diminuetur nostrorum patrum *extensionis* hæreditate de & *:eis* erunt

תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִנַּחֲלַת מַטֵּה אֲבֹתֵינוּ יִגָּרַע
,Domini *os super* Israel filiis Moseh præcepit Et.earū hæreditas

נַחֲלָתָן : וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל־פִּי יְהוָה
5 quod *verbum* Hoc *loquentes* Joseph filiorū *extensio* Rectum:dicendo

לֵאמֹר כֵּן מַטֵּה בְנֵי־יוֹסֵף דֹּבְרִים : זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־
ipsarum oculis in *Foro* :dicendo ,Selophchad filiabus Dominus præcepit

צִוָּה יְהוָה לִבְנוֹת צְלָפְחָד לֵאמֹר לַטּוֹב בְּעֵינֵיהֶם
erunt suorum patrum *extensionis* familiæ veruntamen :uxores in erunt

תִּהְיֶינָה לַנָּשִׁים אַךְ לְמִשְׁפַּחַת מַטֵּה אֲבִיהֶם תִּהְיֶינָה
ad *extensione* de Israel filiorum hæreditas *gyrabitur* non Et .uxores in

6 לַנָּשִׁים : וְלֹא־תִסֹּב נַחֲלָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמַּטֶּה אֶל־
filii adhærebunt suorū patrū *extensionis hæreditate in* unusquisq; quia:*extensionem*

מַטֶּה כִּי אִישׁ בְּנַחֲלַת מַטֵּה אֲבֹתָיו יִדְבְּקוּ בְּנֵי
,Israel filiorum *extensionibus* de hæreditatē *hæreditās* filia omnis Et .Israel

7 יִשְׂרָאֵל : וְכָל־בַּת יֹרֶשֶׁת נַחֲלָה מִמַּטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
ut ,uxorem in erit suī patris *extensionis* familia de *uni*

לְאֶחָד מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה אָבִיהָ תִּהְיֶה לְאִשָּׁה לְמַעַן
gyretur nō Et.suorū patrū hæreditatē un⁹quisq; Israel filii hæreditate accipiāt

8 יירשׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלַת אֲבֹתָיו : וְלֹא־תִסֹּב
suā hæreditate in unusquisq; quia :aliam *extensionem in extensione* de hæreditas

נַחֲלָה מִמַּטֶּה לְמַטֶּה אַחֵר כִּי־אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ
Dñs præcepit Quemadmodum .Israel filiorū *extensiones* adhærebunt

9 יִדְבְּקוּ מַטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
,Tirsah ,Machlah fuerunt Et .Selophchad filiæ fecerunt sic ,Moseh

10 מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנוֹת צְלָפְחָד : וַתִּהְיֶינָה מַחְלָה תִרְצָה
earū patruorum filiis ,Selophchad filiæ Nohah & ,Milcah & ,Choglah &

וְחָגְלָה וּמִלְכָּה וְנֹעָה בְּנוֹת צְלָפְחָד לִבְנֵי דֹדֵיהֶן
:uxores in fuerunt ,Joseph filii Menasseh filiorum *familiis* De .uxores in

11 לְנָשִׁים : מִמִּשְׁפְּחֹת בְּנֵי־מְנַשֶּׁה בֶּן־יוֹסֵף הָיוּ לְנָשִׁים
Ista .earum patris familiæ *extensionem super* earum hæreditas fuit &

12 וַתְּהִי נַחֲלָתָן עַל־מַטֵּה מִשְׁפַּחַת אֲבִיהֶן : אֵלֶּה
ad Moseh *manu in* Dominus præcepit quæ ,judicia & ,præcepta

הַמִּצְוֹת וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה אֶל
,Jerecho Jarden *super* ,Moab campestribus in Israel *filios*

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ :

Versio VULG. LAT.

2 Atq; dixerũt;Tibi dño nostro, præcepit Dñs, ut terrã sorte divideres filiis Israel, & ut filiabus Salphaad fratris nostri dares possessionem debitam patri. Quas si alterius tribûs homines uxores acceperint, sequetur possessio sua, & translata ad aliam tribum, de nostra hæreditate minuetur. Atque ita fiet, ut cùm jubileus, id est, quinquagesimus annus remissionis advenerit, confundatur sortium distributio, & aliorum possessio ad alios transeat. Respondit Moyses filiis Israel,et Domino præcipiente, ait; Rectè tribus filiorum Joseph locuta est. Et hæc lex super filiabus Salphaad à Domino promulgata est: Nubant quibus volunt, tantùm ut suæ tribûs hominibus: Ne commiscea-
8 tur possessio filiorum Israel de tribu in tribum. Omnes enim viri ducent uxores de tribu & cognatione sua. Et
9 cunctæ fœminæ de eadẽ tribu maritos accipient: ut hæreditas permaneat in familiis; Nec sibi misceantur tribus, sed
10 ita maneant, Ut à Domino separatæ sunt. Fecerúntque filiæ Salphaad, ut fuerat imperatum. Et nupserunt, Maala,
11 & Thersa, & Hegla, & Melcha, & Noa, filiis patrui sui,
12 De familia Manasse, qui fuit filiꝰ Joseph: & possessio, quæ illis fuerat attributa, mansit in tribu & familia patris earum.
13 Hæc sunt mandata atque judicia, quæ mandavit Dominus per manum Moysi ad filios Israel, in campestribus Moab supra Jordanem contra Jericho.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ εἶπαν, Τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἐνετείλατο κύ-
ριος ἀποδοῦναι τὴν γῆν τὴν κληρονομίας ἐν
κλήρῳ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κατὰ τὸ κυρίῳ
(γ) συνέταξε κύριος δοῦναι τὴν κληρονομίαν
Σαλπαὰδ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῖς θυγατράσιν
3 αὐτῶν. Καὶ ἔσονται ἐὰν τοῖς φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
γυναῖκες· καὶ ἀφαιρεθήσεται ὁ κλῆρος αὐ-
τῶν ἐκ τῆς καταγέσεως τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ
(δ) προστεθήσεται εἰς κληρονομίαν τῆς φυλῆς,
ἧς ἂν γένωνται γυναῖκες, καὶ ἐκ τοῦ κλήρου τῆς
4 κληρονομίας ἡμῶν ἀφαιρεθήσεται. Ἐὰν δὲ γέ-
νηται ἡ (ε) ἄφεσις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ προστε-
θήσεται ἡ κληρονομία αὐτῶν ἐπὶ τὴν κληρονομί-
αν τῆς φυλῆς, ἧς ἂν γένωνται γυναῖκες, καὶ ἀπὸ
τῆς κληρονομίας φυλῆς πατριᾶς ἡμῶν ἀφαι-
5 ρεθήσεται ἡ κληρονομία αὐτῶν. Καὶ ἐνετεί-
λατο Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ διὰ προ-
στάγματος κυρίου, λέγων, Ὀρθῶς φυλὴ υἱῶν
6 Ἰωσὴφ λέγεται. Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε
κύριος τοῖς θυγατράσι Σαλπαάδ, λέγων, Ὃν
(ζ) ἀρέσκῃ ἐναντίον αὐτῶν, ἔστωσαν γυναῖκες,
πλὴν ἐκ τοῦ δήμου τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἔστωσαν
7 (η) γυναῖκες. Καὶ οὐκ (θ) περιστραφήσεται κλη-
ρονομία τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ φυλῆς ἐπὶ
φυλήν, ὅτι ἕκαστος ἐν τῇ κληρονομίᾳ τῆς φυ-
λῆς τῆς πατριᾶς αὐτοῦ προσκολληθήσονται οἱ
8 υἱοὶ Ἰσραήλ. Καὶ πᾶσα θυγάτηρ ἀφ' ἑκάστης φυ-
(ι) λῆς ἐν τοῖς φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,
(ι) ἑνὶ τῶν ἐκ τοῦ δήμου τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἔσον-
ται γυναῖκες, ἵνα ἀφ' ἑκάστης φυλῆς υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ ἕκαστος τὴν κληρονομίαν τῆς πατρικὴν
9 αὐτοῦ. (κ) Καὶ οὐ περιστραφήσεται ὁ κλῆρος ἐκ
φυλῆς ὅλης φυλὴν ἑτέραν, ἀλλ' ἕκαστος ἐν
τῇ κληρονομίᾳ αὐτοῦ προσκολληθήσονται οἱ
10 υἱοὶ Ἰσραήλ. Ὃν τρόπον συνέταξε κύριος
(λ) Μωυσῆ, οὕτως ἐποίησαν (μ) θυγατράσι
11 Σαλπαάδ. Καὶ ἐγένοντο (ν) Θερσὰ καὶ
Ἐγλὰ καὶ Μέχλα καὶ Νόα καὶ Μαλὰ θυγατέ-
12 ρες Σαλπαάδ, τοῖς ἀνεψιοῖς αὐτῶν, Ἐκ
τῶν (ξ) δήμου τοῦ Μανασσῆ υἱῶν Ἰωσὴφ ἐ-
γκωθισθησαν (ο) γυναῖκες. καὶ ἐγκωθίσθη ἡ κλη-
ρονομία αὐτῶν ὅλη φυλὴν δήμου τοῦ πατρὸς
13 αὐτῶν. Αὗται αἱ ἐντολαὶ καὶ τὰ δικαώματα
καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνετείλατο κύριος ἐν χει-
ρὶ Μωυσῆ ἐπὶ θυμῶν Μωὰβ ἐπὶ τοῦ Ἰορ-
δάνου κατὰ Ἰεριχώ. *

MS.A. (γ) συνέταξεν δοῦναι κύριος (δ) προστεθήσονται εἰς τὴν κληρονομίαν (ε) ἀφαίρεσις (ζ) ἀρέσκῃ (η) γυναῖκες. Οὐκ (θ) κληρονομίαν ὑῶν (ι) ἑνὶ τῷ (κ) Καὶ * περιστραφήσεται κλῆρος (λ) πρὸς Μωυσῆν, (μ) θυγατέρες (ν) Μαλαὰ καὶ Θερσὰ καὶ Ἀιγλὰ καὶ Μέχλα καὶ Νόα θυγατέρες (ξ) δήμου Μανασσῆ (ο) ἀνδράσι γυναῖκες. * Ἀριθμοί.

Et dixerũt; Domino nostro mandavit Dominus assignare terram hæreditatis in sorte filiis Israel; & domino præcepit Dominus dare hæreditatem Salpaad fratris nostri filiabus ejus. Et erunt 3
uni tribuum filiorũ Israel uxores. Et auferetur sors earum de possessione patrum nostrorum, & addetur ad hæreditatem tribûs, quibus factæ fuerint uxores: & de sorte hæreditatis nostræ auferetur. Si autem fuerit (a) remissio filiorum Israel; & addetur hæreditas earum super hæreditatem tribûs, quibus factæ fuerint uxores: & ab hæreditate tribu familiæ nostræ auferetur hæreditas earum. Et mandavit 5
Moyses filiis Israel per præceptũ Domini, dicens; Sic tribus filiorum Joseph dicunt. Hoc est verbum quod constituit Domin⁹ filiabus Salpaad, dicens; Cujus placuerit coram eis, sint uxores: tantummodò è populo patris sui sint uxores. Et non circumvertetur hæreditas filiis Israel à tribu in tribum: quoniam unusquisq; in hæreditate tribꝰ familiæ suæ conjungentur filii Israel. Et omnis filia vendicãs hæreditatẽ ex tribub⁹ filiorũ Israel, uni eorum, qui de populo patris sui, erunt uxores; ut vendicent filii Israel unusquisque hæreditatem paternam suam. Et non circumvertetur sors à tribu in tribum aliam, sed unusquisque in hæreditate sua conjungentur filii Israel. Quemadmodum præcepit Dominus Moysi; sic fecerunt (b) filiabus Salpaad. Et fuerunt Thersa, & Egla, & Melcha, & Noa, & Malaa filiæ Salpaad, consobrinis suis, De populo Manasse filiorum Joseph factæ fuerunt uxores. Et facta est hæreditas earum ad tribum populi patris earum. Hæc sunt mandata, & justificationes, & judicia, quæ mandavit Dominus in manu Moysi super Occasum Moab super Jordanem contra Hiericho.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et dixerunt,Domino nostro præcepit Dominus,ut per sortes daretur filiis Israel terra in hæreditatem : & domino nostro jussum est à Domino ut hæreditatẽ Salphehad fratris nostri daret filiabus ejus. Quòd si fiant alicui de tribub⁹ filiorum Israel uxores,minuetur hæreditas earum ab earum patris hæreditate,& adjicitur hæreditati illarum tribuum quibus fient *uxores*, atque ita de sorte hæreditatis nostræ diminuetur. Cúmq; advenerit annus reversionis filiis Israel,accedet hæreditas earum ad hæreditatem tribuum quibuscum matrimoniũ inibunt,& de hæreditate tribûs patris earum,ipsarũ hæreditas detrahetur. Præcepit itaque Moses filiis Israel ex verbo oris Domini,& dixit, Rectè loquitur tribus filiorum Joseph. Hic est sermo quem præcepit Dominus de filiabus Salphehad,dicens; Cuicunque libuerit in oculis earum,nubant: verùm tribui familiæ patris sui nubant. Et *sic* non devolvetur hæreditas filiorum Israel à tribu ad tribũ aliam, sed quilibet ex filiis Israel hæreditati tribûs patris sui hærebit. Et quæcunque filia hæreditatem possederit in tribu filiorum Israel,alicui ex tribu dom⁹ patris sui nubat, ut possideat quisque filiorũ Israel hæreditatem patris sui,Et non provolvatur hæreditas à tribu ad tribũ aliã, sed unusquisque de tribub⁹ filiorum Israel hæreditati suæ adhæreat. Quemadmodũ ergò præcepit Dominus Mosi, ita fecerunt filiæ Salphehad. Nupserúntque Mahla, & Tersa,& Hagla, & Melcha,& Joa,filiæ Salphehad filiis patruorũ suorum; *Videlicet*,familiis filiorum Manasse filii Joseph nupserunt, & accessit hæreditas earum ad tribum familiæ patris sui. Hæc sunt præcepta & leges atq; judicia quæ præcepit Dominus per Mosen super filios Israel in Arboth-Moab quæ est secus Jordanem Jericho.

Continentur hoc in libro Numerorum,qui locum in Lege quartum occupat, versus ter mille quingenti ac viginti unus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. — TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

תרגום אונקלוס — TARGUM ONKELOS.

2 וַאֲמַרוּ֙ יָתֵ֣ר רַבּוֹנִ֔י פִּקַּ֥ד יְיָ֖ לְמִתַּ֣ן יָתִ֑ר
אַרְעָ֣א בַּאֲחֻסְנָ֔א בְּעַדְבָ֖א לִבְנֵ֣י
יִשְׂרָאֵ֑ל וּרְבוֹנִ֣י אִתְפַּקַּ֔ד בְּמֵימְרֵ֖הּ דְּיִי
לְמִתַּ֣ן יָתִ֔ר אַחֻסְנַ֥ת צְלָפְחָ֖ד אָחוּנָ֑א
לִבְנָתֵ֖יהּ׃ 3 וְיִהְוֹן֩ לְחַ֨ד מִבְּנֵ֜י שִׁבְטַ֣יָּא
בְנֵי־ יִשְׂרָאֵ֗ל לְנָשִׁ֔ין וְיִתְמְנַ֛ע
אַחֻסְנַ֥ת אֲבָהָתְנָ֖א
וְתִתּוֹסַ֣ף עַל֮ אַחֻסְנַ֣ת שִׁבְטַ֣יָּא דִּי
יְהוֹן־ לְהוֹן֒ וּמֵעֲרַ֣ב אַחֻסְנָתְנָ֔א
יִתְמְנַ֑ע׃ 4 וְאִם־ יְהֵ֣י יוֹבְלָ֗א לִבְנֵי֙
יִשְׂרָאֵ֔ל וְתִתּוֹסַ֣ף אַחֻסְנַ֔ת עַל֙
אַחֻסְנַ֣ת שִׁבְטַ֣יָּא דִּ֔י תְּהוֹן֙ לְהוֹן֒
וּמֵאַחֻסְנַ֣ת שִׁבְטָ֗א דַּאֲבָהָתְנָ֛א יִתְמְנַ֖ע
אַחֻסְנָתְהֵ֑ן׃ 5 וּפְקַ֣ד מֹשֶׁ֔ה יָתִ֖ר בְּנֵ֣י
יִשְׂרָאֵ֑ל עַ֚ל מֵימְרָ֣א דַיְיָ֔ לְמֵימַ֖ר יָאוּת֥
שִׁבְטָ֖א דִּבְנֵי־ יוֹסֵ֥ף מְמַלְּלִ֖ין׃ 6 דִּ֣ין
פִּתְגָמָ֔א דִּ֥י פַקִּ֖יד יְיָ֑ לִבְנָ֣ת צְלָפְחָ֔ד
לְמֵימַ֕ר לְדִתְקִ֥ין בְּעֵינֵיהֶ֖ן תְּהוֹן֑
לְנָשִׁ֣ין בְּרַ֔ם לְזַרְעִ֥ית שִׁבְטָ֖א דַּאֲבוּהָ֥ן
תְּהוֹן֖ לְנָשִֽׁין׃ 7 וְלָ֣א תְסַחַ֤ר אַחֻסְנָא֙
לִבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל מִשִּׁבְטָ֖א לְשִׁבְטָ֣א אָרֵ֑י
גְּבַ֣ר בְּאַחֻסְנַ֣ת שִׁבְטָ֔א דַּאֲבָהָתֹ֖והִי
יִדְבְּקוּן֙ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל׃ וְכָל־ בַּרְתָּ֗א 8
יָרְתַ֤ת אַחֻסְנָ֙א֙ מִשִּׁבְטַ֣יָּא דִבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל
לְחַ֕ד מִזַּרְעִ֥ית שִׁבְטָ֖א דַּאֲבוּהָ֣א תְהֵ֑י
לְאַנְתּ֣וּ בְּדִיל֮ דִּירְתּוּן֒ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל 10
גְּבַ֣ר אַחֻסְנַ֔ת אֲבָהָתֹ֖והִי׃ 11 וְלָ֣א תְסַחַ֤ר
אַחֻסְנָא֙ מִשִּׁבְטָ֣א לְשִׁבְטָ֣א אָחֳרָנָ֔א
אֲרֵי֙ גְּבַ֣ר בְּאַחֻסְנַ֣ת שִׁבְטָ֔א יִדְבְּקוּן֙ שִׁבְטַ֣יָּא
דִבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל׃ 12 כְּמָ֣א דִי־ פַקִּ֥יד יְיָ֖ יָת 10
מֹשֶׁ֑ה כֵּ֥ן עֲבַ֖דוּ בְּנָ֥ת צְלָפְחָֽד׃ 11 וְהֹוֲ֣רָ
מַחְלָ֤ה תִרְצָה֙ וְחַגְלָ֣ה וּמִלְכָ֔ה וְנוֹעָ֖ה
בְּנָ֣ת צְלָפְחָ֑ד לִבְנֵ֣י אֲחֵי־ אֲבוּהָֽן׃ 12 13
לְנָשִׁ֑ין מִזַּרְעִ֥ית בְּנֵי־ מְנַשֶּׁ֖ה בַּר־ יוֹסֵ֥ף
הֲוֹ֣אָה לְנָשִׁ֔ין וְהֹוַ֥ת אַחֻסְנַ֖תְּהֵן עַל־ שִׁבְטָ֣א וְזַרְעִ֣ית אֲבוּהֵ֑ן׃ 13 אִלֵּ֣ין
פִּקּוּדַ֣יָּא וְדִינַ֗יָּא דִּ֤י פַקֵּד֙ יְיָ֣ בִּידָ֔א דְּמֹשֶׁ֖ה לְוָת־ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל
בְּמִשְׁרְיָ֣א דְמוֹאָ֔ב עַ֖ל יַרְדְּנָ֥א דִירֵחֽוֹ׃

VERSIO SAMARITANA.

2 ** וַיֹּאמְרוּ֙ אֶת־ אֲדֹנִ֣י צִוָּ֣ה יְהוָ֔ה לָתֵ֥ת אֶת־ הָאָ֖רֶץ בְּגוֹרָ֣ל לִבְנֵ֣י
יִשְׂרָאֵ֑ל וַאדֹנִ֣י צֻוָּ֔ה בְּיַד־ יְהוָ֖ה לָתֵ֣ת נַחֲלַ֣ת צְלָפְחָ֣ד אָחִ֔ינוּ לִבְנֹתָֽיו׃
3 וְהָיוּ֙ לְאֶחָ֣ד מִבְּנֵ֣י שִׁבְטֵ֣י בְנֵי־ יִשְׂרָאֵ֔ל לְנָשִׁ֑ים וְנִגְרַ֤ע נַחֲלָתָ֙ן֙
מִנַּחֲלַ֣ת אֲבֹתֵ֔ינוּ וְעַל֙ נַחֲלַ֣ת הַשֵּׁ֔בֶט אֲשֶׁ֥ר יִהְיוּ־ לָהֶ֖ם תִּתּוֹסַ֑ף וּמִגּוֹרָ֥ל
נַחֲלָתֵ֖נוּ יִגָּרֵֽעַ׃ 4 וְאִם־ יִהְיֶ֣ה הַיֹּבֵ֔ל לִבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וְנוֹסְפָ֥ה נַחֲלָתָ֖ן
עַל֙ נַחֲלַ֣ת הַשֵּׁ֔בֶט אֲשֶׁ֥ר הָי֖וּ לָהֶ֑ם וּמִנַּחֲלַ֣ת שֵׁ֔בֶט אֲבֹתֵ֖ינוּ יִגָּרַ֥ע
נַחֲלָתָֽם׃ 5 ** וַיְצַ֣ו מֹשֶׁ֔ה אֶת־ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל עַל־ פִּ֖י יְהוָ֑ה לֵאמֹ֕ר כֵּ֚ן
מַטֵּ֣ה בְנֵי־ יוֹסֵ֔ף דֹּבְרִ֖ים׃ 6 זֶ֣ה הַדָּבָ֔ר אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְהוָ֑ה לִבְנ֣וֹת
צְלָפְחָ֔ד לֵאמֹ֕ר לַטּ֥וֹב בְּעֵינֵיהֶ֖ן תִּהְיֶ֑ינָה לְנָשִׁ֣ים אַ֚ךְ לְמִשְׁפַּ֣חַת מַטֵּ֣ה
אֲבִיהֶ֔ן תִּהְיֶ֖ינָה לְנָשִֽׁים׃ 7 וְלֹֽא־ תִסֹּ֤ב נַחֲלָה֙ לִבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל מִמַּטֶּ֖ה
אֶל־ מַטֶּ֑ה כִּ֣י אִ֚ישׁ בְּנַחֲלַ֣ת מַטֵּ֔ה אֲבֹתָ֖יו יִדְבְּק֥וּ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵֽל׃ 8 וְכָל־
בַּ֠תָּה יֹרֶ֨שֶׁת נַחֲלָ֜ה מִמַּטּ֣וֹת בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל לְאִ֤ישׁ מִמִּשְׁפַּ֙חַת֙ מַטֵּ֣ה
אָבִ֔יהָ תִּהְיֶ֖ה לְאִשָּׁ֑ה לְמַ֣עַן יִֽירְשׁ֞וּ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל אִ֚ישׁ נַחֲלַ֣ת אֲבֹתָֽיו׃
9 וְלֹֽא־ תִסֹּ֤ב נַחֲלָה֙ מִמַּטֶּ֣ה לְמַטֶּ֣ה אַחֵ֔ר כִּ֣י אִ֚ישׁ בְּנַחֲלָתֹ֔ו יִדְבְּק֖וּ
מַטּ֣וֹת בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵֽל׃ 10 כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְהוָ֑ה אֶת־ מֹשֶׁ֔ה כֵּ֖ן עָשׂ֥וּ בְנ֥וֹת
צְלָפְחָֽד׃ 11 וַתְּהִ֣יֶ֔נָה מַחְלָ֥ה תִרְצָ֖ה וְחָגְלָ֣ה וּמִלְכָ֔ה וְנֹעָ֖ה בְּנ֣וֹת צְלָפְחָ֑ד
לִבְנֵ֥י דֹדֵיהֶ֖ן לָהֶ֥ם לְנָשִֽׁים׃ 12 מִמִּשְׁפְּחֹ֣ת בְּנֵי־ מְנַשֶּׁ֣ה בֶן־ יוֹסֵ֔ף הָי֥וּ
לְנָשִׁ֖ים וַתְּהִ֥י נַחֲלָתָ֖ן עַל־ מַטֵּ֣ה בֵית־ אֲבִיהֶֽן׃ 13 אֵ֣לֶּה הַמִּצְוֹ֣ת וְהַמִּשְׁפָּטִ֗ים
אֲשֶׁ֨ר צִוָּ֤ה יְהוָה֙ בְּיַד־ מֹשֶׁ֔ה אֶל־ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל בְּעַרְבֹ֥ת מוֹאָ֖ב עַל־ יַרְדֵּ֥ן יְרִיחֹֽו׃

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* إِنَّ اللهَ أَمَرَ سَيِّدَنَا أَنْ يُعْطِيَ الْبَلَدَ كُلَّهُ بِسِهَامٍ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَأَمَرَ أَيْضًا بِأَنْ تَدْفَعَ كُلَّهُ 2
صَلَفْحَادَ أُخْتِنَا إِلَى بَنَاتِهِ * فَكَافَ أَنْ يَصِرْنَ نِسَاءً لِوَاحِدٍ مِنْ أَسْبَاطِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * فَيَنْقُصَ 3
كُلَّهُنَّ مِنْ كُلَّةِ آبَائِنَا وَيَزِيدَ عَلَى حِصَّةِ السِّبْطِ الَّذِي يَتَزَوَّجْنَ مِنْهُ * فَيَكُونَ سَهْمُ كُلِّنَا
مَنْقُوصًا * وَلَوْحَيِ يُوَافِي الْأَطْلَافُ بَنِي إِسْرَائِيلَ * لَبَقِيَتْ حِصَصُهُنَّ مَزِيدَةً عَلَى حِصَّةِ السِّبْطِ الَّذِي 4
يَتَزَوَّجْنَ مِنْهُ * وَنَاقِصَةً مِنْ حِصَصِنَا * فَأَمَرَ مُوسِي بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنْ قَوْلِ اللهِ وَقَالَ لَهُمْ * لَنَعَمْ مَا 5
قَالَ سِبْطُ وُلْدِ يُوسُفَ * وَهٰذَا مَا أَمَرَ اللهُ بِهِ فِي حُكْمِ بَنَاتِ صَلَفْحَادَ * يَتَزَوَّجْنَ بِمَنْ حَسُنَ 6
عِنْدَهُنَّ * لٰكِنْ يَجِبُ أَنْ يَكُونَ مِنْ عَشِيرَةِ سِبْطِ آبَائِهِنَّ * حَيْ لَا تَدُورَ هٰذِهِ الْكُلَّةُ لِبَنِي 7
إِسْرَائِيلَ مِنْ سِبْطٍ إِلَى سِبْطٍ * بَلْ يَلْزَمُ كُلُّ سِبْطٍ مِنْهُمْ كُلَّةَ آبَائِهِ * وَكَذٰلِكَ حُكْمُ كُلِّ بِنْتٍ تَرِثُ 8
كُلَّةً مِنْ أَسْبَاطِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * فَلْتَكُنْ لِأَحَدِ عَشِيرَةِ سِبْطِ آبَائِهَا زَوْجَةً * لِكَيْ يَرِثَ كُلُّ سِبْطٍ
مِنْهُمْ كُلَّةَ آبَائِهِ * وَلَا تَدُورَ أَيُّ كُلَّةٍ كَانَتْ مِنْ سِبْطٍ إِلَى سِبْطٍ آخَرَ * بَلْ يَلْزَمُ كُلُّ سِبْطٍ مِنْ 9
بَنِي إِسْرَائِيلَ كُلَّتَهُ * فَصَنَعَ بَنَاتُ صَلَفْحَادَ مَا أَمَرَ اللهُ بِهِ مُوسِي * فَصَارَتْ مَحَلَّا * وَبِرْصَا * وَحَغْلَا * 10 11
وَمِلْكَا * وَنُوعَا بَنَاتُ صَلَفْحَادَ أَزْوَاجًا لِبَنِي أَعْمَامِهِنَّ * الَّذِي مِنْ عَشِيرَةِ بَنِي مَنَسَّا بْنِ 12
يُوسُفَ * فَبَقِيَتْ كُلَّتُهُنَّ فِي عَشِيرَةِ سِبْطِ آبَائِهِنَّ * هٰذِهِ الْوَصَايَا وَالْأَحْكَامُ الَّتِي أَمَرَ اللهُ بِهَا 13
مُوسِي فِي بَيْدَاءِ مُؤَابَ * عَلَى أُرْدُنِّ رِيحَا *

* تَمَّ السِّفْرُ الرَّابِعُ * وَهُوَ سِفْرُ عَدَدِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَالْمَجْدُ لِلَّهِ دَائِمًا أَبَدًا *

Deus mandavit domino nostro ut regionem per sortes daret in possessionem filiis Israil: & jussum quoque ibi fuit ut de ves possessionem Salphehad fratris nostri filiabus ejus. Timensque ne fiant uxores cuipiam ex tribubus filiorum Israil, et deficiat possessio earum ex possessione patrum nostrorum, & adjungatur sorti ejus tribus ex qua nubent, fiatque surs possessionis nostræ minuta. Vel saltem cum advenerit remissio filiis Israil, manebit omnino pars earum adjecta portioni tribus ex qua nubent, & dempta ex portione nostra. Præcepit igitur Musa filiis Israil ex sermone Dei, & ait illis, Rectum est quod dixit tribus filiorum Joseph. Et hoc est quod mandavit Deus in causa filiarum Salphehad; Nubant ei qui placuerit ipsis, sed oportet ut sit ex tribu patrum earum: Ne vagetur hæc possessio inter filios Israil à tribu ad tribum, sed adhæreat unaquæque tribus eorum possessioni patrum suorum. Et simile esto judicium cujuslibet filiæ quæ hæreditabit possessionem ab aliqua tribu filiorum Israil. Fiat enim alicui ex familia tribus patrum suorum conjux, ut hæreditet quælibet tribus ex eis possessionem patrum suorum, Et non vagetur ulla possessio, quæcunque illa fuerit, ab una tribu ad tribum aliam, sed adhæreat unaquæque tribus ex filiis Israil possessioni suæ. Fecerunt ergò filiæ Salphehad quod præcepit Deus Musæ. Et factæ sunt Mahla, & Tersa, & Hagla, & Melca, & Noa filiæ Salphehad, uxores filiis patruorum suorum, Qui erat ex familia filiorum Manasse filii Joseph: manseritq; possessio earum in familia tribus patris sui. Hæ sunt præcepta & judicia quæ mandavit Deus Musæ in deserto Moab prope Jordanem Riha.

Finis libri quarti, libri videlicet, Numeri filiorum Israil.
Laus Deo perennis & sempiterna.

Atq; dixerunt, Dñs meus præcepit, ut daretur terra per sortem in possessionē filiis Israel: & dño meo mandatū est per verbū Dñi, ut daretur possessio Salphaad fratris nostri filiabus ejus. Eruntq; uxores alicui de filiis tribuū filiorū Israel: & minuetur possessio eorū à possessione patrū nostrorū; & addetur ad possessionē tribus cui fuerint uxores, & de sorte hæreditatis nostræ minuetur. Et cum fuerit jubilæ⁹ filiis Israel, addetur possessio earū ad possessionē tribus cui fuerint uxores: & de possessione trib⁹ patrū nostrorū minuetur possessio earū. Præcepitq; Moyses filiis Israel juxta verbū Dñi, dicens: Recte trib⁹ filiorū Joseph loquitur. Iste est sermo quem præcepit Dñs super filiab⁹ Salphaad, dicens; Quib⁹ placuerit in oculis suis sint uxores: verūtamen hominibus cognationis trib⁹ patris sui sint uxores. Et non transferatur hæreditas filiorū Israel de tribu in tribū: sed singuli possessioni trib⁹ patrum suorū adhærebunt filii Israel. Et oīs filia hæres possessionis de tribu filiorū Israel, uni de familia trib⁹ patris sui sit in uxorem: ut hæreditent filii Israel singuli possessionem patrū suorum. Et non transferatur possessio de una tribu in aliam tribum: sed unusquisq; tribuum filiorum Israel adhæreat possessioni suæ. Sicut præceperat Dominus Moysi, ita fecerunt filiæ Salphaad. Et fuerunt in uxores Maala & Thersa & Egla & Melcha, & Noa, filiæ Salphaad, filiis patrui sui. In cognatione filiorum Manasse filii Joseph fuerunt in uxores: & fuit possessio earum in tribu familiæ patris earum. Hæc sunt præcepta & judicia, quæ mandavit Dñs per Moysen filiis Israel, in campestrib⁹ Moab, juxta Jordanem Hierichō.

Iste Liber quartus, sectionū est centum & octodecim.

ספר אלה הדברים : א

CAP. I. א

Israel omnem ad Moseh est locutus quæ verba Ista

1 אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל
,Paran inter ,Suph *contra* planicie in ,deserto in ,Jarden *transitu in*
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּמִּדְבָּר בָּעֲרָבָה מ֣וֹל סוּף בֵּין־פָּארָן
Vndecim .Dizahab & ,Chaseroth & ,Laban & ,Tophel inter &
2 וּבֵין־תֹּפֶל וְלָבָן וַחֲצֵרֹת וְדִי זָהָב׃ אַחַד עָשָׂר
.Barneah Cades ad usque ,Sehir montis *via* ,Choreb à diebus
יוֹם מֵחֹרֵב דֶּרֶךְ הַר־שֵׂעִיר עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ׃
,mensis una in ,mense undecimo in anno quadragesimo in fuit Et
3 וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעַשְׁתֵּי־עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
præcepit quæ omnia secundùm ,Israel filios ad Moseh est locutus
דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה
regem Sichon *eum percussisse Post* .eos ad ei Dominus
4 יְהוָה אֹתוֹ אֲלֵהֶם׃ אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ
,Basan regem Og & ,Chesbon in *habitans* qui ,Emoræorum
הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן וְאֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן
terra in Jarden *transitu In* .Edrehi in Astaroth in *habitans* qui
אֲשֶׁר־יוֹשֵׁב בְּעַשְׁתָּרֹת בְּאֶדְרֶעִי׃ בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ
:dicendo ,hanc legem explanare Moseh *voluit* ,Moab
5 מוֹאָב הוֹאִיל מֹשֶׁה בֵּאֵר אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת לֵאמֹר׃
Multum :dicendo ,Choreb in nos ad est locutus noster Deus Dominus
6 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ בְּחֹרֵב לֵאמֹר רַב־
,vobis proficiscimini & vos Vertite .isto monte in habitâsse vobis
לָכֶם שְׁבֶת בָּהָר הַזֶּה׃ פְּנוּ וְסָעוּ לָכֶם
,solitudine in ,ejus vicinos omnes ad & ,Emoræum montem *venite* &
וּבֹאוּ הַר הָאֱמֹרִי וְאֶל־כָּל־שְׁכֵנָיו בָּעֲרָבָה
,Chenanæi terra :maris *portu* in &,meridie in &,planicie in &,monte in
בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבַנֶּגֶב וּבְחוֹף הַיָּם אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי
Vide .Perath flumen ,magnum flumen ad usque Lebanon &
8 וְהַלְּבָנוֹן עַד־הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר פְּרָת׃ רְאֵה
terram possidete & ,ingredimini :terram *vestræ faciei ad* dedi
נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם אֶת־הָאָרֶץ בֹּאוּ וּרְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ
,Isaac ,Abraham ,vestris patribus Dominus juravit quam
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
dixi Et .eos post eorum semini & ,eis *dandum ad* ,Jahacob &
וּלְיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם וּלְזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם׃ וָאֹמַר
.vos ferre solus *potero* Non :dicendo ,illo tempore in vos ad
9 אֲלֵכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר לֹא־אוּכַל לְבַדִּי שְׂאֵת אֶתְכֶם׃
stellæ sicut hodie *vos* ecce & ,vos multiplicavit vester Deus Dominus
10 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי
.multitudine in cœlorum
הַשָּׁמָיִם לָרֹב׃

Versio VULG. LAT.

CAP. I.

1 Hæc sunt verba, quæ locutus est Moyses ad omnem Israel trans Jordanem in solitudine campestri, contra Mare rubrum, inter Pharan & Thophel & Laban & Haseroth, ubi auri est plurimum.
2 Undecim diebus de Horeb per viam montis Seir usq; ad Cadesbarne.
3 Quadragesimo anno, undecimo mense, primâ die mensis, locutus est Moyses ad filios Israel omnia quæ præceperat illi Dominus, ut
4 diceret eis: Postquàm percussit Sehon regem Amorrhæorum, qui habitabat in Hesebon: & Og regem Basan, qui mansit in Astaroth, & in Edrai, Trans Jordanem in terra
5 Moab. Cœpítque Moyses explanare legem, & dicere, Dominus
6 Deus noster locutus est ad nos in Horeb, dicens; Sufficit vobis quod in hoc monte mansístis.
7 Revertimini, & venite ad montem Amorrhæorum, & ad cætera, quæ ei proxima sunt, campestria atque montana & humiliora loca contra Meridiem, & juxta littus Maris, terram Chananæorum, & Libani usque ad flumen magnum Euphraten.
8 En, inquit, tradidi vobis: ingredimini & possidete eam, super qua juravit Dominus patribus vestris, Abraham, Isaac, & Jacob, ut daret illam eis, & semini eorum post eos.
9 Dixíque vobis illo in tempore, Non possum solus sustinere
10 vos: quia Dominus Deus vester multiplicavit vos, & estis hodiè sicut stellæ cœli, plurimi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Κεφ. α'.

1 (α) Οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησε Μωυσῆς πρὸς πάντα Ἰσραὴλ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς δυσμαῖς πλησίον τῆς (β) ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀναμέσον Φαρὰν Τοφὸλ, καὶ Λοβὸν, καὶ Αὐλὼν, καὶ χαλαχρύσεα. 2 Ἕνδεκα
ἡμερῶν ἐκ Χωρὴβ ὁδὸς ἐπ' ὄρος Σηεὶρ ἕως
3 Κάδης Βαρνή. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ (γ) τεσσαρακοστῷ ἔτει ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ μηνὶ μιᾷ τοῦ
μηνὸς, ἐλάλησε Μωυσῆς πρὸς πάντας
τοὺς Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο
4 αὐτῷ πρὸς αὐτοὺς, Μετὰ τὸ παθεῖν (δ) Σηὼν βασιλέα (ε) Ἀμορῥαίων τοῦ κατοικήσαντα ἐν Ἐσεβὼν, καὶ τοῦ Ὠγ
βασιλέα τοῦ Βασὰν τοῦ κατοικήσαντα ἐν Ἀ-
5 στερὼθ καὶ ἐν (ζ) Ἐδραΐν, Ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐν γῇ Μωὰβ, ἤρξατο Μωυσῆς
6 διασαφῆσαι τὸν νόμον τοῦτον, λέγων, Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Χωρὴβ, λέγων, Ἱκανούσθω ὑμῖν κατοικεῖν ἐν
7 τῷ ὄρει τούτῳ. Ἐπιφάνητε καὶ ἀπάραντε ὑμεῖς καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς ὄρος Ἀμορῥαίων, καὶ
πρὸς πάντας τοὺς περιοίκους Ἀραβα, εἰς ὄρος καὶ πεδίον, καὶ πρὸς λίβα, καὶ παραλίαν γῆς Χαναναίων, καὶ Ἀντιλίβανον ἕως
τοῦ ποταμοῦ τοῦ (η) μεγάλου ποταμοῦ Εὐ-
8 φράτου. Ἴδετε, (θ) παραδέδωκαν ἐνώπιον ὑμῶν τὴν γῆν, (ι) εἰσπορεύεσθε κληρονομήσατε τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν
ὑμῶν τῷ Ἀβραὰμ, (κ) καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ, δοῦναι αὐτοῖς καὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν
9 μετ' αὐτούς. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ
10 καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων, Οὐ δυνήσομαι μόνος φέρειν ὑμᾶς. κύριος ὁ θεὸς (λ) ὑμῶν ἐπλήδυνεν ὑμᾶς, καὶ ἰδοὺ ἐστε σήμερον ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει.

MS. A. Δευτερονόμιον. (α) Καὶ οὗτοι (β) ἐρυθρᾶς (*) ἀναμέσον (γ) τεσσαρακοστῷ (δ) τὸν Σηὼν (ε) τῶν Ἀμορῥαίων (ζ) Ἐδραεὶν, (η) μεγάλου Εὐφράτου. (θ) παραδέδωκα (ι) εἰσπορεύεσθε (κ) καὶ τῷ Ἰσαὰκ, καὶ τῷ Ἰακὼβ, (λ) ἡμῶν

CAP. I.

1 Hæc sunt verba, quæ locutus est Moyses omni Israel trans Jordanem in deserto (a) ad Occidentem prope rubrum Mare, inter Pharan Tophel, & Lobon, & Aulon, & auri-fodinas. Undecim dierum ex
2 Choreb via super montem Seir usque Cades Barne. Et factum
3 est in quadragesimo anno, in undecimo mense, unâ mensis, Locutus est Moyses ad omnes filios Israel juxta omnia, quæcunque mandavit Dominus ei
ad eos; Postquàm percussit Seon
4 regem Amorræorum habitantem in Esebon, & Og regem Basan habitantem in Astaroth, & in Edraim, Trans Jordanem in ter-
5 ra Moab: cœpit Moyses declarare legem hanc, dicens;
6 Dominus Deus noster locutus est nobis è Choreb, dicens, (b) Sufficiat vobis habitare in monte
hoc. Revertimini, & promovete vos, & ingredimini in
7 montem Amorræorum, & ad omnes accolas Araba, in monte & campo, & ad Africum, & maritimam terram Chananæorum, & Antilibanum usq;
ad flumen magnum, flumen
8 Euphratem. Videte; (c) tradidit in conspectu vestro terram: ingressi hæreditate terram, quam juravi patribus vestris Abraham, et Isaac, & Jacob, dare
eis, & semini eorum post eos.
9 Et dixi ad vos in tempore
10 illo, dicens; Non potero solus portare vos. Dominus Deus vester multiplicavit vos: & ecce estis hodiè, velut sydera cœli multitudine.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܢܬܡ ܢܨܒܬܘ *
* ܗܟܢܐ ܒܣܩܘ ܒܝܕܟܘ *
* ܩܠܠ * ܙ *

1 * ܗܠܝܢ ܡܠܝܐ ܕܡܠܠ ܡܘܫܐ ܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܥܒܪ ܝܘܪܕܢܐ ܒܡܕܒܪܐ ܒܥܪܒܬܐ ܩܕܡ ܣܘܦ ܒܝܢ ܦܪܢ
2 ܘܬܦܠ ܘܠܒܢ ܘܚܨܪܘܬ ܘܕܝ ܕܗܒ. ܐܚܕ ܥܣܪ ܝܘܡ ܡܢ ܚܘܪܒ ܐܘܪܚܐ ܕܛܘܪܐ ܕܣܥܝܪ ܥܕ ܩܕܫ ܒܪܢܥ.
3 * ܘܗܘܐ ܒܐܪܒܥܝܢ ܫܢܐ ܒܚܕ ܥܣܪ ܝܪܚܐ ܒܚܕ ܒܪܝܫ ܝܪܚܐ. ܡܠܠ ܡܘܫܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܟܠ ܕܦܩܕ ܐܝܬܘܗܝ ܠܘܬܗܘܢ.
4 ܒܬܪ ܕܡܚܐ ܠܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܡܪܝ ܕܝܬܒ ܒܚܫܒܘܢ ܘܠܥܘܓ ܡܠܟܐ ܕܒܫܢ ܕܝܬܒ ܒܥܫܬܪܘܬ ܒܐܕܪܥܝ.
5 ܥܠ ܥܒܪ ܝܘܪܕܢܐ ܒܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ. ܒܪܫ ܡܘܫܐ ܦܫܩ ܠܡܐܡܪ ܠܗܠܝܢ ܦܬܓܡܐ ܗܕܐ. * ܡܪܢ ܐܠܗܐ ܡܠܠ ܥܡ ܢ
6 ܒܚܘܪܒ ܠܡܐܡܪ. ܣܓܝ ܠܟܘܢ ܕܝܬܒ ܒܛܘܪܐ ܗܕܐ. * ܦܢܘ ܟܘ ܘܐܙܠܘ ܠܟܘܢ ܠܛܘܪܐ ܕܐܡܪܝ ܘܠܟܠ ܕܝܪ
7 ܒܗ ܠܥܪܒܐ ܘܠܛܘܪܐ ܘܠܒܩܥܐ ܘܠܝܡܐ ܘܠܣܦܪ ܝܡܐ ܠܐܪܥ ܟܢܥܢܝ ܘܠܠܒܢܢ ܥܕ ܢܗܪܐ ܪܒܐ ܢܗܪ ܦܪܬ.
8 * ܚܙܘ ܝܗܒ ܩܕܡܟܘܢ ܠܐܪܥܐ ܥܠ ܕܡܚ ܡܪܝ ܠܐܒܗܬܟܘܢ ܠܐܒܪܗܡ ܠܝܨܚܩ ܘܠܝܥܩܘܒ ܠܡܬܠ ܠܗܘܢ ܘܠܙܪܥܗܘܢ ܒܬܪܗܘܢ.
9 * ܘܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܒܗܘ ܥܕܢܐ ܠܡܐܡܪ ܠܐ ܐܟܠ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ ܠܡܣܒܠ ܠܟܘܢ.
10 ܡܪܝ ܐܠܗܟܘܢ ܣܓܐ ܠܟܘܢ ܘܗܐ ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܢܐ ܐܝܟ ܟܘܟܒܝ ܫܡܝܐ ܠܣܓܝ.

REPETITIO LEGIS, LIBER QUINTUS LEGIS.

CAP. I.

1 Hi autem sunt sermones quos dixit Moses ad universum Israelem cis Jordanem, in deserto, in Araba, è regione Suph, inter Pharan, & Beth-tophel, & Libanum, & Hasroth, & Dizahab, Itinere undecim dierum
2 ab Horib versùs montem Seir, & usque ad
3 Recem superbam. Et factum est anno quadragesimo, mense undecimo, primo die mensis, ut loqueretur Moses cum filiis Israel omnia quæ præceperat ei Dominus de ipsis:
4 Postquam interfecerunt Sihon regem Amorræorum qui habitabat in Hesbon, & Og regem Mathnin qui habitabat in Astaroth & in
5 Ardei: Cis Jordanem in terra Moab, cœpit Moses explanare legem istam, ac dicere;
6 Dominus Deus noster dixit nobis in Horib, Sat supérque mansistis in monte isto:
7 Convertimini, & discedentes ingredimini ad montem Amorræorum & ad omnia *loca* illi circunjacentia, ad Araba, & ad montem, & ad vallem, & ad Meridiem, & ad oras maritimas, terram Chananæorum, & Libanum, usque ad fluvium magnum, fluvium Euphratem. Videte quòd dederim ante
8 vos terram: ingredimini, & possidete terram quam juravit Dominus patribus vestris Abrahæ Isahac & Jacobo daturum se eis & semini eorum post eos. Et dixi vobis in
9 eodem illo tempore, Non possum ego solus vos sustinere. Dominus Deus vester multiplicavit, & reddidit vos hodiè numerosos quasi stellas quæ in cœlo sunt.
10

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

א

CAP. I.

1 אלין פתגמיא די מלל משה עם כל
ישראל בעברא דירדנא באוכח
יתהון על דחבו במדברא ועל
דארגיזו במשרא לקבל ים סוף
בפארן אתפלו על מנא ובחצרות
2 דארגיזו על בסרא ועל דעבדו
ענל דדהב: מהלך חד עסר יומין
מחורב אורח טורא דשעיר עד רקם
3 גיאה: והוה בארבעין שנין בחד
עסר ירחין בחד לירחא מלל משה
עם בני ישראל כל די פקיד יי
4 יתיה להון: בתר דמחא ית סיחון
מלכא דאמוראה דיתיב בחשבון
וית עוג מלכא דמתנן דיתיב
5 בעשתרות באדרעי: בעברא
דירדנא בארעא דמואב שרי משה
פריש ית אולפן אוריתא הדא
6 למימר: יי אלהנא מלל עמנא
בחורב למימר סגי לכון דיתבתון
7 בטורא הדין: אתפנו וטולו לכון
ועולו לטורא דאמוראה ולכל
מגיורוהי במשרא בטורא ובשפלתא
ובדרומא ובספר ימא ארעא
בנענאה ולבנן עד נהרא רבא נהרא
8 פרת: חוו דיהבית קדמיכון ית
ארעא עולו ואחסינו ית ארעא די
קים יי לאבהתכון לאברהם ליצחק
וליעקב למתן לה ולבנוהון
בתריהון: ואמרית לכון בעדנא
ההיא למימר לית אנא יכיל
9 בלחודי לסובלא יתכון: יי אלהכון
אסגי יתכון והא אתיכון יומא דין
10 ככוכבי שמיא לסגי:

multiplicavit vos: et ecce vos estis hodie sicut stellæ cœli in multitudine.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

א

1 **אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרות ודי זהב:
2 * אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע: * ויהי בארבעים שנה באחד עשר חדש באחד לחדש דבר משה
3 אל בני ישראל ככל אשר צוה יהוה אתו אליהם: * אחרי הכתו את סיחון מלך האמרי אשר יושב בחשבון ואת עוג מלך הבשן אשר יושב
4 בעשתרות באדרעי: * בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר:
5 יהוה אלהינו דבר אלינו בחרב לאמר רב לכם שבת בהר הזה:
6 פנו לכם ונסעו אתם ובאו הר האמרי ואל כל שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ הכנעני והלבנון עד הנהר הגדול נהר פרת:
7 ראו נתתי לפניכם את הארץ באו ורשו את הארץ אשר נשבע יהוה לאבתיכם לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם ולזרעם אחריהם:
8 * ואמר אליכם בעת ההוא לאמר לא אוכל לבדי שאת אתכם:
9 יהוה אלהיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרב:
10 יהוה אלהי אבתיכם יסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם:

VERSIO SAMARITANA.

א

1 **ואלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרות ודי זהב:
2 * אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע: * ויהי בארבעים שנה באחד עשר חדש באחד לחדש דבר משה
3 אל בני ישראל ככל אשר צוה יהוה אתו אליהם: * אחרי הכתו את סיחון מלך האמרי אשר יושב בחשבון ואת עוג מלך הבשן אשר יושב
4 בעשתרות באדרעי: * בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר:
5 יהוה אלהינו דבר אלינו בחרב לאמר רב לכם שבת בהר הזה:
6 פנו לכם ונסעו אתם ובאו הר האמרי ואל כל שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ הכנעני והלבנון עד הנהר הגדול נהר פרת:
7 ראו נתתי לפניכם את הארץ באו ורשו את הארץ אשר נשבע יהוה לאבתיכם לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם ולזרעם אחריהם:
8 * ואמר אליכם בעת ההוא לאמר לא אוכל לבדי שאת אתכם:
9 יהוה אלהיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרב:
10 יהוה אלהי אבתיכם יסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם:

TEXT. ET VERSIONIS SAM. Translatio Latina.

CAPUT I.

1 Hæc sunt verba quæ locutus est Moses universo Israeli trans Jordanem in deserto, in planicie oppositâ mari rubro, inter Pharan, & inter Thophel, & Laban, & Haseroth, & aurifodinas; undecim dies sunt ab Horeb per viam montis (a) Seir usq; Cades-Barne. Factum q; est
3 in anno quadragesimo, undecimo mense, in prima mensis, ut loqueretur Moses filiis Israel secundum omnia quæ præceperat ei Dominus ad eos.
4 Postquam (b) percussit Sihon regem Amorrhæorum qui habitabat in Hesebon, & Og regem (c) Basan qui habitabat in Astaroth in Edrai: Trans
5 Jordanem, in terra Moab, (d) cœpit Moses explicare legem hanc, dicens;
6 Dominus Deus noster locutus est nobis in Horeb in hunc modum; Sufficit vobis habitâsse in monte
7 isto, Revertimini & proficiscimini, & ite in montem Amorrhæorum, & in omnem (e) vicinitatem ejus; in solitudinem, in montem, & in planitiem; ad Meridiem, & ad
8 littus maris in terrâ Chananæorum, & Libani, usque ad fluvium magnum, fluvium Euphraten. Videte, tradidi in conspectu vestro terram quâ juravi patribus vestris, Abrahã, Isaac, & Jacob, me daturum semini eorum post eos.
9 Locutus sum etiam vobis in illo tempore, dicens; Non potero solus ferre vos.
10 Dominus Deus vester multiplicavit vos. Ecce enim estis hodie sicut stellæ cœli præ multitudine.

VER. SAM. (a) Gabhlah (b) occidit (c) Batanæa (d) jus habuit (e) habitationem

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلسِّفْرُ الْخَامِسُ * وَهُوَ سِفْرُ الْاِسْتِنْدَاءِ *

اَلْفَصْلُ الْاَوَّلُ *

1 هٰذِهِ الْمُخَاطَبَاتُ الَّتِي كَلَّمَ بِهَا مُوسٰى بَنِي اِسْرَائِيلَ فِي عَبْرِ الْاُرْدُنِّ فِي الْبَرِيَّةِ الْبَيْدَاءِ مُقَابِلَ الْعَلَمِ
2 بَيْنَ فَارَانَ وَبَيْنَ تُوفَلَ وَلَابَانَ وَحَصِيرُوثَ وَدِي الذَّهَبِ مَسَافَةَ اَحَدَ عَشَرَ يَوْمًا مِنْ حُورِيبَ عَلَى
3 طَرِيقِ جَبَلِ سَعِيرَ اِلَى رَقِيمَ بَرِيعَ فَلَمَّا كَانَ فِي سَنَةِ اَرْبَعِينَ فِي الْاَوَّلِ مِنَ الشَّهْرِ الْحَادِي عَشَرَ
4 كَلَّمَ مُوسٰى بَنِي اِسْرَائِيلَ بِمَا اَمَرَ اللّٰهُ بِهِ اِلَيْهِمْ بَعْدَ فَتْحِهِ لِبَلَدِ سِحُونَ مَلِكِ الْاَمُورِيِّينَ الْمُقِيمِ
5 بِحَسْبُونَ وَعُوجَ مَلِكِ الْبَنِيَّةِ الْمُقِيمِ فِي عَسْتَارُوثَ فِي اَدْرَعَاتَ فِي عَبْرِ الْاُرْدُنِّ فِي بَلَدِ مُوآبَ اَمْعَنَ
6 مُوسٰى فِي بَيَانِ هٰذِهِ الشَّرِيعَةِ قَائِلًا اَللّٰهُ رَبُّنَا قَالَ لَنَا فِي حُورِيبَ حَسْبُكُمُ الْمَقَامُ فِي هٰذَا الْبَرِّ
7 وَارْحَلُوا وَادْخُلُوا اِلَى جَبَلِ الْاَمُورِيِّ وَجَمِيعِ جِيرَانِهِ فِي الْعَوْرِ وَالْجَبَلِ وَالسَّهْلِ وَالدَّارُومِ
8 وَسَاحِلِ الْبَحْرِ بَلَدِ الْكَنْعَانِيِّينَ وَلُبْنَانَ اِلَى النَّهْرِ الْكَبِيرِ نَهْرِ الْفُرَاتِ وَانْظُرُوا اَنِّي قَدْ جَعَلْتُ
الْبَلَدَ بَيْنَ اَيْدِيكُمْ اصْعَدُوا وَحُوزُوهُ كَمَا اَقْسَمَ اللّٰهُ لِاٰبَائِكُمْ اِبْرَاهِيمَ وَاِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ اَنْ يُعْطِيَهُمْ
9 اِيَّاهُ وَنَسْلَهُمْ بَعْدَهُمْ وَقُلْتُ لَكُمْ فِي ذٰلِكَ الْوَقْتِ لَا اَسْتَطِيعُ وَحْدِي اَنْ اَحْمِلَكُمْ
10 اِذِ اللّٰهُ رَبُّكُمْ كَثَّرَكُمْ وَهُوَذَا اَنْتُمُ الْيَوْمَ كَكَوَاكِبِ السَّمَاءِ كَثْرَةً

IN NOMINE DEI MISERICORDIS & clementissimi.

Liber quintus, nempe Liber Repetitionis.

CAP. I.

1 Hæc sunt colloquia quibus allocutus est Musa filios Israil trans Jordanem, in deserto horrido, è regione maris rubri, inter Pharan, & inter Tophel, & Laban, &
2 Haseroth, & Di-dahab, Itinere undecim dierum ab Horib, per viam montis Seir ad Radim Barni. Cùm igitur fuisset in anno
3 quadragesimo, in prima mensis undecimi, allocutus est Musa filios Israil de his quæ præceperat ei Deus ad ipsos, Post-
4 expugnationem ab eo regionem Sihon regis Amorræorum commorantis in Hesbon, & Og regis Bathaiæ commorantis in Astaroth in
5 Adreath: Trans Jordanem, in regione Moab, exorsus est Moses declarationem hujus Legis, dicens; Deus Dominus no-
6 ster dixit nobis in Horeb, Sufficit vobis mora quam feciſtis in hoc deserto, Revertimini, & discedite, atque ingredimini ad
montem Amorræi, omnesque vicinos ejus, in vallem, & montem, & planitiem, &
7 Meridiem, & oram maritimam, regionem Chananæorum, & Libanum, usque ad flumen magnum flumen, Euphratem. Et vi-
8 dete quòd jam posuerim regionem inter manus vestras, ascendite et possidete eam, prout juravit Deus patribus vestris Ebrahimo Isahac & Jacobo se daturum eam
ipsis & stirpi eorum post ipsos. Et dixi vobis in illo tempore; Non valeo solus sustinere vos. Cùm Deus Dominus vester
9 vos multiplicaverit; ecce enim vos hodie adæquatis stellas cœli numero.

ספר אלה הדברים: א

mille ,vos sicut ,vos super addat vestrorum patrum Deus Dominus
11 יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף
,vobis est locutus quemadmodum ,vobis benedicat & ; vicibus
פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם:
,vestrum onus & ,vestrum laborem *gravem* solus feram Quomodo
12 אֵיכָה אֶשָּׂא לְבַדִּי טָרְחֲכֶם וּמַשָּׂאֲכֶם
,intelligentes & ,sapientes viros vobis Date *? vestrã contentionem* &
13 וְריבְכֶם: הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וּנבֹנִים
respondistis Et .*vestra capita in* eos ponam & ; vestris tribubus notos &
14 וְיִדְעִים לְשִׁבְטֵיכֶם וַאֲשִׂמֵם בְּרָאשֵׁיכֶם: וַתַּעֲנוּ
.*faciendum ad* es locutus quod *verbum* Bonum : dixistis atque, mihi
אֹתִי וַתֹּאמְרוּ טוֹב־הַדָּבָר אֲשֶׁר־ דִּבַּרְתָּ לַעֲשׂוֹת:
dedi & ,notos & ,sapientes viros ,vestrarũ *virgarũ capita* *cepi* Et
15 וָאֶקַּח אֶת־רָאשֵׁי שִׁבְטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְיֹדְעִים וָאֶתֵּן
,*centenorũ principes* & ,*millium principes* ; vos super *capita* eos
אוֹתָם רָאשִׁים עֲלֵיכֶם שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת
.vestris tribubus ,præfectos & ,*decem principes* &,*quinquagimia principes* &
וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת וְשֹׁטְרִים לְשִׁבְטֵיכֶם:
Audiendo:dicendo ,illo tempore in vestris judicibus præcepi Et
16 וָאֲצַוֶּה אֶת־שֹׁפְטֵיכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר שָׁמֹעַ
,ejus fratrem inter &,virum inter justitiam *judicabitis* &,vestros fratres inter
בֵּין־אֲחִיכֶם וּשְׁפַטְתֶּם צֶדֶק בֵּין־אִישׁ וּבֵין־אָחִיו
,parvũ Sicut .judicio in *facies* agnoscetis Non .ejus peregrinum inter &
17 וּבֵין גֵּרוֹ: לֹא־תַכִּירוּ פָנִים בַּמִּשְׁפָּט כַּקָּטֹן
judicium quia ; viri *vultibus* à timebitis Non .audietis magnum sic
כַּגָּדֹל תִּשְׁמָעוּן לֹא תָגוּרוּ מִפְּנֵי־ אִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט
,me ad *facietis accedere*,*vobis* à *duruerit* *quod* *verbum* & : *illud* *Deo*
לֵאלֹהִים הוּא וְהַדָּבָר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תַּקְרִבוּן אֵלָי
omnia illo tempore in vobis præcepi Et .*illud audiam* &
18 וּשְׁמַעְתִּיו: וָאֲצַוֶּה אֶתְכֶם בָּעֵת הַהִיא אֵת כָּל־
perambulavim' &,Choreb è sum' profecti Et *facietis* *quæ* *verba*
19 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן: וַנִּסַּע מֵחֹרֵב וַנֵּלֶךְ
vis vidistis *quod* *istud* *terribile* & ,*magnum* *desertum* *totum*
אֵת כָּל־הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַהוּא אֲשֶׁר רְאִיתֶם דֶּרֶךְ
noster Deus Dominus præcepit quemadmodum ,Emoræi montis
הַר הָאֱמֹרִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
Venistis ; vos ad dixi Et .Barneah Cades ad usque venim' Et.nobis
20 אֹתָנוּ וַנָּבֹא עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ: וָאֹמַר אֲלֵכֶם בָּאתֶם
.nobis *dans* noster Deus Dominus quem ,Emoræi montẽ ad usq;
עַד־הַר הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ:
,Ascende .terram *tuus facies ad* tuus Deus Dominus dedit Vide
21 רְאֵה נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ אֶת־הָאָרֶץ עֲלֵה־
,tibi tuorũ patrũ Deus Dominus est locutus quemadmodum ,possidè
רֵשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ
,vos omnes me ad accessistis Et .*consternẽris* ne & ,*timeas* ne
22 אַל־תִּירָא וְאַל־תֵּחָת: וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם
nobis *effodiant* &,*nostras facies ad* viros Mittamus . : dixistis &
וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלְחָה אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ־לָנוּ אֶת
& ,*eas in ascendemus* qua viam : *verbum* nobis referant &terram
הָאָרֶץ וְיָשִׁבוּ אֹתָנוּ דָּבָר אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נַעֲלֶה־ בָּהּ וְאֶת
.*eas* ad *venimus* quas urbes
הֶעָרִים אֲשֶׁר נָבֹא אֲלֵיהֶן:

Versio VULG. LAT.

11 Dominus Deus patrum vestrorum addat ad hunc numerum multa millia,et benedicat vobis,sicut locutus est.)
12 Non valeo solus negotia vestra sustinere, & pondus ac jurgia. Date ex vobis viros sapientes & gnaros,& quorum conversatio sit probata in tribubus vestris, ut ponam eos
14 vobis principes. Tunc respondistis mihi, Bona res est,
15 quam vis facere. Tulíque de tribubus vestris viros sapientes & nobiles,et constitui eos principes, tribunos, & centuriones,& quinquagenarios ac decanos, qui docerent vos singula. Præcepíque eis,dicens;
16 Audite illos, & quod justum est judicate; sive civis sit ille,
17 sive peregrinus. Nulla erit distantia personarum, ità parvum audietis ut magnum: nec accipietis cujusquam personam, quia Dei judicium est. Quòd si difficile vobis visum aliquid fuerit, referte ad me,
18 & ego audiam. Præcepíque omnia quæ facere deberetis.
19 Profecti autem de Horeb, transivimus per eremum terribilem & maximam, quam vidistis, per viam montis Amorrhæi, sicut præceperat Dominus Deus noster nobis, Cúmq; venissemus in Cadesbarne, Dixi vobis;
20 Venistis ad montem Amorrhæi, quem
21 Dominus Deus noster daturus est nobis. Vide terram, quam Dominus De⁹ tuus dat tibi: ascende & possíde eam, sicut locutus est Dominus De⁹ noster patrib⁹ tuis: noli time-
22 re, nec quidquam paveas. Et accessistis ad me omnes, atq; dixistis; Mittamus viros qui considerent terram : & renuntient per quod iter debeamus ascendere, & ad quas pergere civitates.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν προσθείη ὑμῖν ὡς ἐστὶ χιλιοπλασίως, καὶ εὐλογήσαι ὑμᾶς καθὸ ἐλάλησεν ὑμῖν. Πῶς
12 δυνήσομαι (μ) μόνος φέρειν τὸν κόπον ὑμῶν καὶ τ' ὑπόστασιν ὑμῶν καὶ τὰς ἀντιλογίας ὑμῶν; Δότε ἑαυτοῖς ἄνδρας σοφοὺς καὶ
13 ὁμοσίμους καὶ συνετοὺς εἰς τὰς φυλὰς ὑμῶν, καὶ (ν) καταστήσω ἐφ' ὑμῶν ἡγουμένους ὑμῶν.
14 Καὶ ἀπεκρίθητέ μοι, καὶ εἴπατε, Καλὸν τὸ
15 ῥῆμα ὃ ἐλάλησας ποιῆσαι. Καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν ἄνδρας σοφοὺς καὶ ὁμοσίμους καὶ συνετοὺς, καὶ κατέστησα αὐτοὺς ἡγεῖσθαι ἐφ' ὑμῶν χιλιάρχους, καὶ ἑκατοντάρχους, καὶ πεντηκοντάρχους, (ξ) καὶ δεκάρχους, καὶ γραμματοεισαγωγεῖς τοῖς κριταῖς ὑμῶν. Καὶ ἐνετειλάμην τοῖς κριταῖς ὑμῶν ἐν τῷ καιρῷ
16 ἐκείνῳ, λέγων, Διακούετε ἀναμέσον τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, καὶ (ο) κρίνατε δικαίως ἀναμέσον ἀνδρὸς, καὶ ἀναμέσον (π) ἀδελφοῦ, καὶ ἀναμέσον προσηλύτου αὐτοῦ. Οὐκ (ρ)
17 ἐπιγνώσῃ πρόσωπον ἐν κρίσει, καθὰ τὸν μικρὸν καὶ τ' τὸν μέγαν κρινεῖς, ὃ μὴ ὑποστείλῃ πρόσωπον ἀνθρώπου, ὅτι ἡ κρίσις τοῦ θεοῦ ἔστι. καὶ τὸ ῥῆμα (σ) ὃ ἐὰν σκληρὸν ᾖ ἀφ' ὑμῶν, ἀνοίσετε αὐτὸ ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἀκούσομαι αὐτό. Καὶ ἐνετειλάμην ὑμῖν ἐν
18 τῷ καιρῷ (τ) ἐκείνῳ πάντας τοὺς λόγους,
19 οὓς ποιήσετε. Καὶ ἀπάραντες (υ) ἐκ Χωρὴβ ἐπορεύθημεν πᾶσ τὴν ἔρημον τ' μεγάλην καὶ τὴν φοβερὰν ἐκείνην, ἣν εἴδετε, ὁδὸν ὄρους τοῦ Ἀμορραίου, καθὰ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν, καὶ ἤλθομεν ἕως Κάδης
20 Βαρνή. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς, Ἤλθατε (φ) ἕως τοῦ ὄρους τ' Ἀμορραίου, (χ) ὃ κύριος ὁ
21 θεὸς ἡμῶν δίδωσιν (ψ) ὑμῖν. Ἴδετε, (ω) παραδέδωκε ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν πρὸ προσώπου ὑμῶν τὴν γῆν, ἀναβάντες (α) κληρονομήσατε ὃν τρόπον εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ὑμῖν.
22 μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ δειλιάσητε. Καὶ προσήλθατέ μοι πάντες, καὶ εἴπατε, Ἀποστείλωμεν ἄνδρες πρότερον ἡμῶν, καὶ ἐξερευνήσατωσαν ἡμῖν τὴν γῆν, καὶ ἀναγγειλάτωσαν ἡμῖν ἀπόκρισιν τὴν ὁδὸν ἣν ἀναβησόμεθα ἐν αὐτῇ, καὶ τὰς πόλεις εἰς ἃς (β) εἰσπορευσόμεθα εἰς αὐτάς.

Dominus Deus patrum vestrorum adjiciat vobis sicut estis, millies: & benedicat vos, sicut locutus est vobis. Quomodò 11
potero solus portare molestiam 12
vestram, & pondus vestrum, & contradictiones vestras? Date (d) vobisipsis viros sapientes & scientes & intelligentes in tribubus vestris: & constituam super vos duces vestros. Et respondistis mihi, & dixistis; Bonum est verbum, quod 13
locutus es facere. Et assumpsi 14
ex vobis viros sapientes, & scientes, & intelligentes: et constitui eos præsse super vos, chiliarchos, & centuriones, & quinquagenarios, & decanos, & 15
magistros (e) judicibus vestris. Et mandavi judicibus vestris in 16
tempore illo, dicens; Audite inter fratres vestros, & judicate justè inter virum, & inter fratrem, & inter proselytum eius. Non agnoscetis faciem in judicio, juxta eum 17
qui parvus, & juxta eum qui magnus, judicabis: non vereberis facies hominis, quoniam judicium Dei est. Et verbum quod durum fuerit à vobis, afferetis illud ad me, & audiam illud. Et mandavi vobis in tempore 18
illo, omnia verba quæ facietis. Et promoventes è Choreb ivimus 19
omne illud desertum magnum, & terribile, quod vidistis, viam montis Amorrhæi, sicut mandavit Dominus Deus noster nobis; & venimus usque Cades Barne. Et dixi ad vos; Venistis 20
usque ad montem Amorrhæi, quem Dominus Deus noster dat vobis. Videte, tradidit nobis 21
Dominus Deus vester ante faciem vestram, terram: ascendentes hæreditate, quemadmodùm dixit Dominus Deus patrum vestrorum vobis. Nolite 22
terreri, neq; consternari. Et accessistis ad me omnes, & dixistis, Mittamus viros priores nobis, et explorent nobis terram, et renuntient nobis responsionem, viam, per quam ascendemus in ea, & civitates, in quas ingrediemur in eas.

MS.A. (μ) φέρειν μόνος (ν) καταστήσω αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς ἡγουμένους (ξ) καὶ δεκαδάρχους, (ο) κρίνετε (π) τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, καὶ (ρ) ἐπιγνώσεσθε (σ) ὃ ἐὰν ᾖ σκληρὸν ἀφ' (τ) ἑκάστου τοὺς πάντας λόγους, (υ) ἐκ * Σωχὼθ ἐπορεύθημεν (φ) ἕως ὄρους (χ) ὃ ὁ κύριος (ψ) ἡμῖν. (ω) παραδέδωκεν κύριος (α) κληρονομῆτε (β) εἰσπορεύσεσθε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

(Dominus Deus patrum vestrorum augeat 11
vos pari numero mille vicibus, & benedicat vobis, quemadmodum dixit vobis,) Quo 12
igitur pacto valeam ego sustinere solus molestiam vestram, & pondus vestrum, & lites 13
vestras? Eligite vobis viros sapientes, atque prudentes, & notos tribubus vestris, 14
& constituam eos præpositos vestros. Et respondistis, ac dixistis mihi, Optimus est ser- 15
mo quem faciendũ dixisti. Et duxi principes tribuũ vestrarum, viros sapientes, & probatos, & constitui eos principes super vos, tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, 16
& decuriones, & Scribas pro tribubus vestris. Præcepi etiã judicib⁹ vestris in eo tempore, & dixi eis, Audite *causas* inter fratres 17
vestros, & justitiã decernite inter virum & fratrem ej⁹, atq; hospitẽ ejus. Ne veneramini vultũ *nullius* in judicio: parvum æquè ac magnum audite: ne formidetis à conspectu viri *cujuspiam*, quia judicium Dei est. Negotium verò quod vos difficultate superabit, re- 18
ferte ad me, & audiam illud. Et præcepi vobis eodẽ tempore res omnes quas agere debebatis. Profecti itaque de Horib, ambula- 19
vim⁹ per totũ illud desertũ vastũ & horrendum quod vidistis in terra montis Amorræorum, quemadmodum præceperat nobis Dñs Deus noster, & venim⁹ usq; ad Recem superbam. Et dixi vobis, Venistis usq; ad montem 20
Amorræorum quem Dñs Deus noster dedit nobis. Videte quòd dederit Dñs Deus ve- 21
ster in conspectu vestro terram, ascendite & possidete terram, quemadmodum dixit vobis Dñs Deus patrum vestrorum: ne formidetis, neq; terreamini. Vos autẽ accessistis 22
ad me omnes, & dixistis, Mittam⁹ viros, & explorent nobis terrã, dentq; nobis rẽsponsum, & indicent nobis viam per quã eundũ sit nobis, & civitates quas ingredi debeamus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

יי אלהא דאבהתכון יוסף עליכון
כדיחכון אלף זמנין ויברכיך יחכון
כמא די מלל לכון : איכדין אסובר
בלחודי טורחכון ועסקיכון ודינכון׃
הבו לכון גברין חכימין וסוכלתנין
ומדעין לשבטיכון ואמנינון רישין
עליכון : ואתיבתון יתי ואמרתון
תקין פתגמא די מלילתא למעבד׃
ודברית ית רישי שבטיכון גברין
חכימין ומדעין ומנית יתהון רישין
עליכון רבני אלפין ורבני מאותא
ורבני חמשין ורבני עסרינאוסרכין
לשבטיכון : ופקדית ית דיניכון
בעדנא ההיא למימר שמעו בין
אחיכון ותדונון קשטא בין גברא
ובין אחוהי ובין גיורוהי : לא
תשתמודעון אפין בדינא מלי זעירא
כרבא תשמעון לא תדחלון מן
קדם גברא ארי דינא דיי הוא
ופתגמא די יקשי מנכון תקרבון
לותי ואשמעיניה׃ : ופקדית יתכון
בעדנא ההיא ית כל פתגמיא די
תעבדון : ונטלנא מחורב ונהלכנא
ית כל מדברא רבא ודחילא ההוא
די חזיתון אורח טורא דאמוראה
כמא די פקד יי אלהנא יתנא
ואתינא עד רקם גיאה : ואמרית
לכון אתיתון עד טורא דאמוראה
די יי אלהנא יהיב לנא : חזי דיהב
יי אלהך קדמך ית ארעא סק
אחסין כמא די מלל יי אלהא
דאבהתך לך לא תדחל ולא תתבר
: וקרבתון לותי כלכון ואמרתון
נשלח גברין קדמנא ויאללון לנא
ית ארעא ויתיבון יתנא פתגמא
ית אורחא די נסק בה ויתי קריוא
די נעול לוותהון׃

11 Dominus Deus patrum vestrorum addat sup vos millies sup id quod nunc estis: et benedicat vobis, sicut locutus est vobis. 12 Quomodo sustinebo ego solus laborem vestrũ et negotia vestra et judicia vestra? 13 Date ex vobis viros sapientes & prudentes et scientes in tribubus vestris: et constituam eos 14 principes super vos. Et respondistis mihi: atq; dixistis; Rectum est verbum quod locutus es ut faciamus. Et tuli principes tribuum vestrarum, viros sapientes et scientes; & constitui eos principes super vos: tribunos, et centuriones, et quinquagenarios, et decuriones; et præfectos in tribub' 15 vestris. Et præcepi judicibus vestris, in tempore illo, dicens: Audite inter fratres vestros et judicate rectè, inter virum et fratrem suũ, et inter peregrinum. 16 Non accipiatis personam in judicio, verba parvi audietis sicut verba magni; ne timeatis à facie hominis, quoniam judicium Dei est: et rem quæ fuerit vobis difficilis, referetis ad 17 me, et audiam illam. Præcepíque vobis in tempore illo, omnia verba quæ facere deberetis. 18 Et profecti sumus de Oreb, et ambulavimus per omne desertum illud magnum et terribile quod vidistis, per viam montis Amorræi; sicut præcepit Dñs Deus noster: et venim' usq; ad Cadesbarne. 19 Et dixi vobis: Veniftis usque ad montẽ Amorræi, quem Dñs 20 Deus noster dabit nobis. Vide quòd tradidit Dominus Deus 21 tuus terram in conspectu tuo: Ascende & posside eam, sicut locutus est tibi Dominus Deus patrum tuorum; ne timeas, neque formides. 22 Et accessistis ad me omnes vos: & dixistis; Mittamus viros ante nos, & explorent nobis terram: & referant ad nos verbum, per quam viam ascendere debemus, & ad quas urbes veniemus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 * יוסף עליכם אלף פעמים כאשר דבר לכם׃
12 ואיכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם׃
13 * הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם׃
14 ** ותענו אתי ותאמרו טוב הדבר אשר דברת לעשות׃
15 ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים ואתן אותם בראשיכם שרי אלפים ושרי מאות ושרי חמשים ושרי עשרות ושטרים לשבטיכם׃
16 * ואצו את שפטיכם בעת ההיא לאמר שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו׃
17 ** לא תכירו פנים במשפט כקטן כגדול תשמעון לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו׃
19 ** ונסע מחרב ונלך את כל המדבר הגדול והנורא ההוא אשר ראיתם דרך הר האמרי כאשר צוה יי אלהינו אתנו ונבא עד קדש ברנע׃
20 * ואמר אליכם באתם עד הר האמרי אשר יי אלהינו נתן לנו׃
21 ראה נתן יי אלהיך לפניך את הארץ עלה רש כאשר דבר יי אלהי אבתיך לך אל תירא ואל תחת׃
22 ** ותקרבון אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו וחפרו לנו את הארץ וישיבו אתנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבא אליהן׃

VER. SAM.

11 * יוסף עליכם כפעמים אלף כאשר דבר לכם׃
12 ואיכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם׃
13 * הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם׃
14 ** ותענו אתי ותאמרו טוב הדבר אשר דברת לעשות׃
15 ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים ואתן אותם בראשיכם שרי אלפים ושרי מאות ושרי חמשים ושרי עשרות ושטרים לשבטיכם׃
16 * ואצו את שפטיכם בעת ההיא לאמר שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו׃
17 ** לא תכירו פנים במשפט כקטן כגדול תשמעון לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו׃
19 ** ונסע מחרב ונלך את כל המדבר הגדול והנורא ההוא אשר ראיתם דרך הר האמרי כאשר צוה יי אלהינו אתנו ונבא עד קדש ברנע׃
20 * ואמר אליכם באתם עד הר האמרי אשר יי אלהינו נתן לנו׃
21 ראה נתן יי אלהיך לפניך את הארץ עלה רש כאשר דבר יי אלהי אבתיך לך אל תירא ואל תחת׃
22 ** ותקרבון אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו וחפרו לנו את הארץ וישיבו אתנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבא אליהן׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

11 Dominus Deus patrum vestrorum adjiciat super vos, quemadmodum estis mille vicibus, et benedicat vobis sicut locutus est vobis. 12 Quomodo feram solus negotia vestra, (f) onus vestrum, et lites vestras? 13 Date vobis viros sapientes, & intelligentes, & scientes è tribubus vestris; & ponam eos in capita vestra. 14 Respondistis autem mihi, & dixistis; Bona res est quam dixisti faciendam esse. 15 Tunc sumpsi capita tribuũ vestrarum, viros sapientes & scientes, & constitui illos capita super vos; Chiliarchos, Centuriones, Quinquagenarios, & Decuriones, & (g) Præfectos per tribus vestras. 16 Præcepi quoque judicibus vestris in tempore illo, dicens; Audite inter fratres vestros, ut (h) juste judicetis inter virum & inter fratrem ejus, atque inter peregrinum ejus. 17 Non agnoscetis faciem in judicio: sicut parvum, sic magnum audietis. Non formidabitis faciem cujusquam, nam judicium Dei hoc est: causam autem quæ difficultate vos superabit, ad me referetis, & illam audiam. 18 Præcepi præterea vobis in tempore illo omnia quæ facturi eratis. 19 Postea profecti sumus ex Horeb, et perambulavimus omne hoc desertũ magnũ et formidabile quod vidistis, per viã montis Amorrhæi, sicut præceperat nobis Dominus Deus noster, & venimus usque Cades-Barne. 20 Tum dixi vobis; Venimus usque in montem Amorrhæi quẽ Dominus Deus noster tradidit nobis. Vide, 21 dedit Dominus Deus tuus in conspectu tuo terram hanc: Ascende, posside, sicut locutus est Dominus Deus patrum tuorum. Ito, ne timeas neque paveas. 22 Et accessistis ad me omnes, & dixistis; Mittamus viros ante nos, et explorent nobis terram, & referant nobis negotium, iter per quod ascendemus ad eam, urbes quoque ad quas veniemus.

VER. SAM. (f) stultitiam vestram, (g) Scribas (h) veritatem

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * واسل الله اله اباءكم ان يزيد فيكم مثلكم الف مرة * ويبارك فيكم كما وعدكم * كيف
12 احمل وحدي تعلكم وقصصكم وخصامكم * ايتوا برجال حكماء فهماء معروفين لاسباطكم *
13 اصيرهم روساء عليكم * فاجبتموني وقلتم * ما اصلح ان يعمل الامر الذي ذكرته * فاخذت
14 من اسباطكم حكماء معروفين * فجعلتهم روساء عليكم * روساء الاف * وروساء مئين *
15 وروساء خمسين * وروساء عشرات وعرفاء على اسباطكم * وامرت حكامكم في ذلك الوقت
16 وقلت لهم * اسمعوا ما بين اخوتكم * واحكموا بالعدل بين الرجل واخيه وصيفه * لا تميزوا
17 الوجوه في الحكم * واسمعوا من الصغير كسماعكم من الكبير * ولا تحذروا احدا * فان الحكم
18 لله * واي امر صعب عليكم * فارفعوه الي حتي انظر فيه * واوصيتكم في ذلك الوقت بجميع
19 الامور التي يجب ان تعملوها * ثم رحلنا من حوريب * وسرنا الي تلك البرية العظيمة المخوفة التي
20 رايتموها على طريق جبل الاموريين * كما امر الله ربنا * حتي جينا الي رقيم بريع * وقلت
21 لكم * قد جيتم الي جبل الاموري الذي الله ربنا معطيناه * انظر قد جعل الله ربك البلد
22 بين يديك * اصعد كما وعدك الله به اله اباءك * لا تخف * ولا تذعر * فتقدم الي كبير
منكم فقالوا * نبعث برجال بين ايدينا يرومون لنا البلد * ويردون علينا جوابا عن الطريق
الذي نصعد فيه * والمدن التي ندخل اليها *

Præcepitque Deus, Deum patrum vestrorum, ut augeat vos quales estis mille vicibus, & benedicat vobis sicut pollicitus est vobis. 12 Quonam pacto feram solus pondus vestrum, & historias vestras, & lites vestras? 13 Adducite viros sapientes, intelligentes, notos apud tribus vestras, ut figuram eos principes super vos. 14 Et respondistis mihi, et dixistis; Quàm conveniens est ut fiat res ista cujus mentionẽ fecisti. 15 Tuli ergò de tribubus vestris sapientes notos, & constitui eos principes super vos, principes millenorum, et principes centenorũ, & principes quinquagenorum, et principes denorum, & præfectos super tribus vestras. 16 Et præcepi judicibus vestris in illo tempore, & dixi eis; Audite quod fuerit inter fratres vestros, & judicate cum justitia inter virum & fratrem suum, & hospitem suum. 17 Ne agnoscatis vultus in judicio, & audite pusillum quomodo audietis magnum, et ne timeatis quenquam, quia judicium Dei est. Quodcunq; verò negotium difficile vobis fuerit, referte ad me, ut considerem illud. 18 Monui etiam vos in eo tempore de rebus omnibus quas oportet ut faciatis. 19 Deinde profecti sumus de Horib, & perreximus ad illam solitudinẽ maximam & horrendam quam vidistis secus viã montis Amorræorum, prout mandaverat nobis Deus Dominus noster, donec venissemus ad Racim Barnea. Et dixi 20 vobis, Jam devenistis ad montem Amorrei quem Deus Dominus noster daturus est nobis. 21 Animadverte, jam posuit Deus Dominus tuus regionem inter manus tuas, ascende, & posside eam ut pollicitus est tibi Deus patrum tuorum: ne timeas, neque expavescas. 22 Accessistis autem ad me multi ex vobis, & dixerunt; Mittamus viros ante nos qui explorent nobis regionem, & referant nobis responsum de via per quam ascendamus, & urbibus ad quas ingrediemur.

ספר אלה הדברים: א

Versio VULG. LAT.

23 וַיִּיטַב בְּעֵינַי הַדָּבָר וָאֶקַּח מִכֶּם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים
24 אִישׁ אֶחָד לַשָּׁבֶט: וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ הָהָרָה
25 וַיָּבֹאוּ עַד־נַחַל אֶשְׁכֹּל וַיְרַגְּלוּ אֹתָהּ: וַיִּקְחוּ
בְיָדָם מִפְּרִי הָאָרֶץ וַיּוֹרִדוּ אֵלֵינוּ וַיָּשִׁבוּ
אֹתָנוּ דָּבָר וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
26 נֹתֵן לָנוּ: וְלֹא אֲבִיתֶם לַעֲלֹת וַתַּמְרוּ אֶת־פִּי יְהוָה
27 אֱלֹהֵיכֶם: וַתֵּרָגְנוּ בְאָהֳלֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ בְּשִׂנְאַת
יְהוָה אֹתָנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת אֹתָנוּ בְיַד
28 הָאֱמֹרִי לְהַשְׁמִידֵנוּ: אָנָה אֲנַחְנוּ עֹלִים אַחֵינוּ
הֵמַסּוּ אֶת־לְבָבֵנוּ לֵאמֹר עַם גָּדוֹל וְרָם מִמֶּנּוּ
עָרִים גְּדֹלֹת וּבְצוּרֹת בַּשָּׁמָיִם וְגַם־בְּנֵי עֲנָקִים
29 רָאִינוּ שָׁם: וָאֹמַר אֲלֵכֶם לֹא־תַעַרְצוּן וְלֹא־תִירְאוּן
30 מֵהֶם: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַהֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם הוּא
יִלָּחֶם לָכֶם כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּכֶם בְּמִצְרַיִם
31 לְעֵינֵיכֶם: וּבַמִּדְבָּר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נְשָׂאֲךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא־אִישׁ אֶת־בְּנוֹ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ
32 אֲשֶׁר הֲלַכְתֶּם עַד־בֹּאֲכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה: וּבַדָּבָר
33 הַזֶּה אֵינְכֶם מַאֲמִינִם בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַהֹלֵךְ
לִפְנֵיכֶם בַּדֶּרֶךְ לָתוּר לָכֶם מָקוֹם לַחֲנֹתְכֶם
בָּאֵשׁ לַיְלָה לַרְאֹתְכֶם בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בָהּ וּבֶעָנָן
34 יוֹמָם: וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹל דִּבְרֵיכֶם
35 וַיִּקְצֹף וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר: אִם־יִרְאֶה אִישׁ בָּאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה הַדּוֹר הָרָע הַזֶּה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
36 לָתֵת לַאֲבֹתֵיכֶם: זוּלָתִי כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה הוּא
יִרְאֶנָּה וְלוֹ־אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַךְ בָּהּ וּלְבָנָיו יַעַן
אֲשֶׁר מִלֵּא אַחֲרֵי יְהוָה:

23 Cúmq; mihi ſermo placuiſſet, miſi ex vobis duodecim viros, ſingulos de tribubus ſuis.
24 Qui cùm perrexiſſét, et aſcendiſſent in montana, venerunt uſq; ad Vallem botri: et conſideratâ terrâ, Sumentes de fructib⁹ ejus, ut oſtenderent ubertatẽ, attulerũt ad nos, atque dixerunt; Bona eſt terra, quã Domin⁹ De⁹ noſter daturus eſt nobis.
26 Et noluiſtis aſcendere, ſed increduli ad ſermonẽ Domini Dei noſtri
27 Murmurâſtis in tabernaculis veſtris, atque dixiſtis; Odit nos Domin⁹, et idcircò eduxit nos de terra Ægypti, ut traderet nos in manu Amorrhæi, atque
28 deleret. Quò aſcendim⁹? nuntii terruerunt cor noſtrũ, dicentes; Maxima multitudo eſt, et nobis ſtaturâ procerior: urbes magnæ, et ad cœlum uſq; munitæ, filios Enacim vidim⁹
29 ibi. Et dixi vobis, Nolite
30 tuere, nec timeatis eos. Domin⁹ Deus, qui ductor eſt veſter, pro vobis ipſe pugnabit, ſicut fecit in Ægypto cunctis vi-
31 dentib⁹. Et in ſolitudine (ipſe vidiſti) portavit te Dominus Deus tu⁹, ut ſolet homo geſtare parvulũ filiũ ſuũ, in omni via per quam ambulâſtis, do-
32 nec veniretis ad locũ iſtũ. Et
33 nec ſic quidẽ credidiſtis Domino Deo veſtro, Qui præceſſit vos in via, et metatus eſt locum in quo tentoria figere deberetis, nocte oſtendens vobis iter per ignẽ, & die per
34 columnam nubis. Cùmq; audiſſet Dominus vocẽ ſermonum veſtrorum, irat⁹ juravit
35 & ait, Non videbit quiſpiam de hominibus generationis hujus peſſimæ terram bonã quam ſub juramento pollicitus ſum patribus veſtris: Præ-
36 ter Caleb filium Jephone. Ipſe enim videbit eam, et ipſi dabo terram, quam calcavit, & filiis ejus, quia ſecutus eſt Dominum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ ἤρεσεν (γ) ἐναντίον μου τὸ ῥῆμα. καὶ
24 ἔλαβον ἐξ ὑμῶν δώδεκα ἄνδρας, ἄνδρα ἕ-
να κατὰ φυλήν. Καὶ ἐπιστραφέντες ἀνέβησαν
εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἦλθοσαν ἕως φάραγγος βό-
25 τρυος, καὶ κατεσκόπευσαν αὐτήν. Καὶ (δ)
ἐλάβοσαν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν
καρπῶν τῆς γῆς, καὶ κατήνεγκαν πρὸς (ε)
ὑμᾶς, καὶ ἔλεγον, Ἀγαθὴ ἡ γῆ, ἣν κύριος ὁ
26 θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν. Καὶ οὐκ ἠθελή-
σατε ἀναβῆναι, ἀλλ' ἠπειθήσατε τῷ ῥήμα-
27 τι κυρίου τοῦ θεοῦ (ζ) ὑμῶν. Καὶ διεγογγύζετε
ἐν ταῖς σκηναῖς ὑμῶν, καὶ εἴπατε, Διὰ τὸ
μισεῖν κύριον ἡμᾶς, ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ
γῆς Αἰγύπτου παραδοῦναι ἡμᾶς (η) εἰς χεῖ-
ρας Ἀμορῥαίων, ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς. Πῆ
ἡμεῖς ἀναβαίνομεν; οἱ δὲ ἀδελφοὶ ὑμῶν ἀπ-
έστησαν τὴν καρδίαν ὑμῶν, λέγοντες, Ἔ-
θνος μέγα καὶ πολὺ καὶ δυνατώτερον
ἡμῶν, καὶ πόλεις μεγάλαι καὶ τετειχισμέναι
ἕως τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλὰ καὶ υἱοὺς γιγάντων ἑωρά-
29 καμεν ἐκεῖ. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς, Μὴ πτή-
30 ξητε, μηδὲ φοβηθῆτε ἀπ' αὐτῶν. Κύριος
ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ προπορευόμενος πρὸ
προσώπου ὑμῶν, αὐτὸς συνεκπολεμήσει
αὐτοῖς μεθ' ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν
31 ὑμῖν ἐν γῇ (θ) Αἰγύπτῳ, Καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ
ταύτῃ, ἣν (ι) εἶδες, ὁδὸν ὅπως τὸν Ἀμορ-
ραίου ὡς προφορήσει σε κύριος ὁ θεός σου,
(κ) ὡς εἴτις προφορήσει ἄνθρωπος τὸν
υἱὸν αὐτοῦ, κατὰ πᾶσαν τὴν (λ) ὁδὸν εἰς ἣν ἐπο-
32 ρεύθητε ἕως ἤλθετε εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Καὶ
ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ οὐκ ἐνεπιστεύσατε κυρίῳ
33 τῷ θεῷ (μ) ὑμῶν, Ὃς προπορεύε) πρὸ-
τερος ὑμῶν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκλέγεσθαι ὑμῖν τό-
πον, ὁδηγῶν ὑμᾶς ἐν πυρὶ νυκτὸς, δει-
κνύων ὑμῖν τὴν ὁδὸν καθ' ἣν πορεύεσθε (ν)
34 ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἐν νεφέλῃ ἡμέρας. (ξ) Καὶ ἤ-
κουσε κύριος τῆς φωνῆς τῶν λόγων (ο) ὑμῶν,
35 καὶ παροξυνθεὶς ὤμοσε, λέγων, Εἰ ὄψεταί
τις τῶν ἀνδρῶν τούτων τῆς (π) γῆς ἀγαθὴν
ταύτην, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν,
36 Πλὴν Χαλεβ υἱὸς Ἰεφοννὴ, αὐτὸς ὄψε) αὐτὴν,
καὶ τούτῳ δώσω τὴν γῆν ἐφ' ἣν ἐπέβη, καὶ
τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, διὰ τὸ προσκεῖσθαι αὐτὸν
τοῦ κυρίου.

Et placuit coram me verbum. Et 23
ſumpſi ex vobis duodecim viros, ſingulos viros, virum unum per tribum.
Et converſi aſcenderunt in montem, & venerunt in vallem 24
Botri, & ſpeculati ſunt eam. Et
ſumpſerunt in manibus ſuis de 25
fructu terræ, & attulerunt ad
nos, & dicebant, Bona eſt terra, quam Dominus Deus noſter
dat nobis. Et noluiſtis aſcendere; 26
ſed increduli fuiſtis verbo Domini Dei noſtri. Et obmurmurâ- 27
ſtis in tabernaculis veſtris, &
dixiſtis; Eò quòd Dominus odit
nos, eduxit nos de terra Ægypti, ad tradendum nos in manus
Amorrhæorum, ad exterminandos nos. Quo nos aſcendimus? 28
Fratres autem veſtri averterunt
cor veſtrum, dicentes; Gens
magna, & multa, & potentior
nobis: & civitates magnæ, &
muratæ uſque ad cœlum: ſed et
filios gigantum illic vidimus. Et 29
dixi ad vos; Nè paveatis,
neque timeatis ab eis. Dominus 30
Deus veſter, qui præcedit ante
faciem veſtram, ipſe ſimul debellabit eos vobiſcum, ſecundùm omnia quæcunque fecit vobis in terra Ægypto, Et in deſerto hoc, quod vidiſtis, (ſ) viam 31
montis Amorrhæi: quoniam (g)
geſtabit te Dominus Deus tuus,
ſicuti ſi quis (h) homo geſtet filium ſuum, per omnem viam, in
qua iviſtis, donec veniſtis ad
locum hunc. Et in verbo hoc non 32
credidiſtis Domino Deo noſtro,
Qui procedit prior vobis in via 33
ad eligendum vobis locum, deducens vos in igni nocte, oſtendens vobis viam, per quam ambulatis ſuper eam, & in nube
die. Et audivit Dominus vocem 34
ſermonum veſtrorum, & exacerbatus juravit, dicens; Si videbit 35
aliquis virorum iſtorum terram
bonam hanc, quam juravi patribus eorum; Præter Chaleb filius 36
Jephonne, hic videbit eam: &
huic dabo terrã, in quam aſcendit, & filiis ejus, quoniam ipſe
adhæſit eis quæ ad Dominum.

MS. A. (γ) ἐνώπιόν μου (δ) ἔλαβον (ε) ἡμᾶς, (ζ) ὑμῶν. (η) εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀμορῥαίων, ἐξολεθρεῦσαι (θ) Αἰγύπτῳ κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, Καὶ ἐν (ι) εἴδετε· ὡς ἐπροφόρησέν σε (κ) ὡσεὶ προφορήσαι (λ) ὁδὸν ἣν (μ) ὑμῶν, Ὃς πορεύε) (ν) ἐν αὐτῇ, (ξ) Καὶ ὡς ἤκουσεν (ο) ὑμῶν, παροξυνθεὶς (π) γῆν τῶν ἀγαθὴν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܫܦܝܪ ܩܕܡ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܘܩܒܠ ܡܢ ܟܘܢ ܬܪܥܣܪ ܓܒܪ̈ܐ ܓܒܪ ܚܕ ܠܫܒܛ ܚܕ ׳ 23
* ܘܐܬܦܢܘ ܘܣܠܩ ܘܐܬܘ ܠܛܘܪܐ ܘܐܬܪ ܠܐܫܟܘܠ ܘܓܫܫܘ ׳ 24
ܒܗ ܘܐܬܘ ܠܢ ܬܘܒ ܐܪܥܐ ܕܡܪܝ ܐܠܗܝ ܢܬܠ ܠܢ ׳ 25
ܘܠܐ ܨܒܝܬܘܢ ܠܡܣܩ ܘܡܪܝܬܘܢ ܥܠ ܦܘܡ ܡܪܝ ܐܠܗܟܘܢ ׳ 26
ܘܪܓܙܬܘܢ ܒܡܫܟܢܬܟܘܢ ܘܐܡܪܬܘܢ ܒܣܢܝܐ ܕܡܪܝ ܐܝܬܝ ׳ 27
ܠܢ ܐܦܩ ܠܢ ܡܐܪܥ ܡܨܪܝܡ ܕܢܬܠ ܠܢ ܒܐܝܕ ܐܡܘܪܝ ܕܢܫܬܝܙܒܢ ׳
ܠܢ ܠܐܝܟܐ ܣܠܩ ܐܚܢ ܐܚܝܟܘܢ ܕܡܣ ܠܒܒܢ ܘܐܡܪ ׳ 28
ܥܡܐ ܪܒܐ ܘܣܓܝܐ ܘܪܡ ܡܢ ܢ ܘܡܕܝܢ ܪܒ̈ܐ ܘܚܨܝܢ ܥܕ ܫܡܝܐ
ܘܐܦ ܒܢ̈ܝ ܥܢܩ ܚܙܝܢ ܬܡܢ ׳ ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ׳ 29
ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ׳ ܡܪܝ ܐܠܗܟܘܢ ܗܘ ܕܡܟ ܩܕܡ ܐܦܟ ׳ 30
ܗܘ ܢܓܚ ܥܡ ܟܘܢ ܟܟܠ ܕܥܒܕ ܥܡ ܟܘܢ ܒܡܨܪܝܡ ׳ ܘܒܡܕܒܪܐ ׳ 31
ܕܚܙܝ ܕܢܫܐ ܠܒܪܗ ܒܟܠ ܐܘܪܚܐ ܕܗܠܟܬܘܢ ܥܕ ܡܛܝܟܘܢ ׳
ܠܐܬܪܐ ܗܕܐ ׳ ܘܒܗܕܐ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢ ܒܡܪܝ ܐܠܗܟܘܢ ׳ 32
ܗܘ ܕܡܟ ܩܕܡ ܐܦܟ ׳ ܒܐܘܪܚܐ ܕܬܐܙܠܘܢ ܒܗ ܘܒܥܢܢܐ ׳ 33
ܒܠܠܝܐ ܒܢܘܪܐ ܕܢܚܙܝ ܠܟܘܢ ܐܘܪܚܐ ܕܬܗܠܟܘܢ ܒܗ ׳
ܘܫܡܥ ܡܪܝ ܩܠ ܡܠܝܟܘܢ ׳ ܘܬܟܦ ׳ ܘܐܬܪ ׳ ܘܐܡܪ ׳ 34
* ܠܐ ܢܚܙܐ ܓܒܪ ܡܢ ܐܢܫ̈ܐ ܗܠܝܢ ׳ ܕܕܪܐ ܒܝܫܐ ܗܢ ׳ 35
ܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܗܕܐ ܕܡܚܬ ܠܡܬܠ ܠܐܒܗܬܟܘܢ ׳
* ܐܠܐ ܟܠܒ ܒܪ ܝܦܘܢܐ ܗܘ ܢܚܙܢܗ ׳ ܘܠܗ ܐܬܠ ׳ 36
ܐܪܥܐ ܕܕܪܟ ܒܗ ׳ ܘܠܒܢܘܗܝ ׳ ܒܬܪ ܕܫܠܡ ׳ ܒܬܪ ׳

Et gratus fuit ſermo in oculis meis, & accepi ex vobis duodecim viros, ſingulos viros 23
ex *unaquaque* tribu. Qui converſi conſcenderunt montem, & aſcenderunt uſque ad 24
torrentem Botri, & exploraverunt terram. Et ſumentes manibus ſuis de fructi- 25
bus terræ, attulerunt ad nos, & reſponſum dederunt nobis, dicentes; Bona eſt admodum terra quam dat nobis Dominus Deus noſter. At noluiſtis aſcendere, ſed exaſperâſtis verbum oris Domini Dei noſtri, 26
Et murmurantes de tabernaculis veſtris, di- 27
xiſtis, Quia odit nos Dominus, eduxit nos
de terra Ægypti ut traderet nos in manum
Amoræorum, & perderet nos. Quò aſcende- 28
mus nos? fratres nõſtri fregerunt cor noſtrum, & dixerunt nobis, Populus ille major
& excelſior ac fortior nobis eſt, & civitates
maximæ ſunt, & vallatæ uſque ad cœlum,
quin & filios gigantum vidimus illic. Et 29
dixi vobis, Ne timeatis, neque formidetis
eos: Dominus Deus veſter incedit ante vos, 30
& ipſe pugnabit pro vobis, juxta omnia
quæ fecit vobiſcum, in Ægypto, vobis ſpectantib⁹, Et in deſerto: vidiſtis enim quòd 31
nutrierit vos Dñs De⁹ veſter, ſicut nutrit vir
filiũ ſuum, in tota terra per quam iviſtis, do- 32
nec veniretis in locum iſtum. Et ne per hunc 33
quidem ſermonem credebatis in Dñm Deũ
veſtrum, Qui incedebat ante vos in via, ut
præpararet vobis locum in quo caſtra figeretis. Igne noctu indicavit vobis viam per quã
incederetis, & nube interdiu. Audivit autẽ 34
Dñs vocẽ verborũ veſtrorum, & iratus juravit, ac dixit; Non videbit ullus hominum 35
iſtorum, generationis hujus peſſimæ, terram
bonam quam juravi me daturum patribus eorum. Nonniſi Caleb filius Jophana videbit 36
illam, & ipſi dabo terram quam perambulavit, & filiis ejus, eò quòd perfectè ſecutus ſit Dominum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

23 וּשְׁפַר בְּעֵינַי פִּתְגָמָא וְדַבָּרִית מִנְּכוֹן
תְּרֵין עֲסַר גֻּבְרִין גֶּבֶר חַד
24 לְשִׁבְטָא: וְאִתְפְּנִיאוּ וְסַלִּיקוּ לְטוּרָא
וַאֲתוֹ עַד נַחֲלָא דְאֶשְׁכּוֹלָ וְאַלִילוּ
25 יָתֵהּ: וּנְסִיבוּ בִידֵיהוֹן מֵאִבָּא
דְאַרְעָא וְאַחֲתוּ לָנָא וְאָתֵיבוּ יָתָנָא
פִּתְגָמָא וַאֲמָרוּ טָבָא אַרְעָא דַיְיָ
26 אֱלָהָנָא יָהֵב לָנָא: וְלָא אֲבֵיתוּן
לְמִסַּק וּסְרֵבְתּוּן עַל מֵימְרָא דַיְיָ
27 אֱלָהְכוֹן: וְאִתְרַעֲמְתּוּן בְּמַשְׁכְּנֵיכוֹן
וַאֲמַרְתּוּן בְּדִסְנֵי יְיָ יָתָנָא אַפְּקָנָא
מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְמִמְסַר יָתָנָא
בִּידָא דֶאֱמוֹרָאֶה לְשֵׁיצְיוּתָנָא: לְאָן
28 אֲנַחְנָא סָלְקִין אֲחָנָא חַבְּרוּ יַתְ
לִבָּנָא לְמֵימַר עַם רַב וְתַקִּיף מִנָּנָא
קִרְוִין רַבְרְבָן וּכְרִיכָן עַד צְיֵית שְׁמַיָּא
29 וְאַף בְּנֵי גִבָּרַיָּא חֲזֵינָא תַּמָּן: וַאֲמָרִית
30 לְכוֹן לָא תְּחַתְּבְּרִין וְלָא תִדְחֲלוּן
מִנְּהוֹן: יְיָ אֱלָהְכוֹן דְּמַדְבַּר קֳדָמֵיכוֹן
מֵימְרֵהּ יְגִיחַ לְכוֹן כְּכֹל דִּי עֲבַד
31 עִמְּכוֹן בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכוֹן: וּבְמַדְבְּרָא
דִּי חֲזֵיתָא דִּי סוּבְרָךְ יְיָ אֱלָהָךְ כְּמָא
דִּי מְסוֹבַר גַּבְרָא יָת בְּרֵהּ בְּכֹל
אוֹרְחָא דִּי הַלַכְתּוּן עַד מֵיתֵיכוֹן עַד
32 אַתְרָא הָדֵין: וּבְפִתְגָמָא הָדֵין
לָא מְהֵימְנִין בְּמֵימְרָא דַיְיָ
33 אֱלָהְכוֹן: דְּמַדְבַּר קֳדָמֵיכוֹן בְּאוֹרְחָא
לְאַתְקָנָאָה לְכוֹן אַתַר בֵּית מֵשְׁרֵיכוֹן
לְאַשְׁרָיוּתְכוֹן בְּעַמּוּדָא דְאֶשָׁתָא
בְּלֵילְיָא לְאַחֲוָיוּתְכוֹן בְּאוֹרְחָא דִּי
34 תְהַכְּנוּן בַּהּ וּבְעַמּוּדָא דַעֲנָנָא בִּימְמָא:
וּשְׁמַע קֳדָם יְיָ יָת קָל פִּתְגָמֵיכוֹן וּרְגַז
35 וְקַיֵם לְמֵימָר: אִם יִחֲזֵי גֶבֶר בְּנָבְרַיָּא
דְּאִלֵּין דָּרָא בִישָׁא הָדֵין יָת אַרְעָא
טָבְתָא דִּי קַיֵמִית לְמִתַּן לַאֲבָהָתְכוֹן:
36 אֱלָהֵן כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה הוּא יֲחֶזֵנַּהּ
וְלֵיהּ אֶתֵּן יָת אַרְעָא דִּי דָרַךְ בָּהּ
וְלִבְנוֹהִי חֲלָף דִּי אַשְׁלִים בָּתַר דְּחַלְתָּא דְיָ:

23 Et placuit sermo in oculis meis: et tuli ex vobis duodecim viros, virũ unũ de unaquaque tribu. 24 Et perrexerũt et ascenderũt in montem, et venerunt usq; ad torrentẽ Botri: et exploraverunt terrã illã. Et tulerunt in manibus suis de fructu terræ, et attulerunt ad nos: & retulerunt nobis verbum, & dixerunt; Bona est terra, quam Dñs Deꝰ noster dabit nobis. 26 Et noluistis ascendere: et rebellâstis contra verbum Dñi Dei vestri. 27 Et murmurâstis in tabernaculis vestris, atq; dixistis; Quia odio habuit nos Dominus, eduxit nos de terra Ægypti: ut traderet nos in manu Amorræi, ut consumeret nos. 28 Quo nos ascendimus? fratres nostri confregerunt cor nostrũ dicentes, Populꝰ multus est & fortior nobis; et civitates magnæ et munitæ usq; ad cœlũ: filios quoq; Gigantũ vidimꝰ ibi. 29 Et dixi vobis: Ne formidetis neq; timeatis eos. 30 Verbũ Dñi Dei vestri, qui ductor est corã vobis, pugnabit pro vobis: juxta omnia quæ fecit vobiscũ in Ægypto in oculis vestris. 31 Et in solitudine, quia vidisti, quòd portavit te Dñs Deus tuus, sicut portat vir filium suum: in omni via per quam ambulâstis, donec veniretis ad locũ istũ. 32 Et in verbo hoc non vos credidistis in verbo Dñi Dei vestri. 33 Qui ductor fuit coram vobis in viâ, ut præpararet vobis locum domus mansionis in quo maneretis: in columna ignis p̃ noctẽ, ut ostenderet vobis viam p̃ quam ambulâstis; et in columna nubis p̃ diem. 34 Et audita est corã Dño vox sermonum vestrorum: & iratus est, et juravit dicens. 35 Si viderit vir, de hominibus generationis hujus pessimæ, terram bonam pro quâ juravi ut darem eam patribus vestris. 36 Præter Caleb filium Jephone, qui videbit eam; & ipsi dabo terram quam calcavit, et filiis ejus: pro eo quòd perfectus fuit in timore Domini.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23 וישפר בעיני הדבר ואקח מכם שנים עשר
24 אנשים איש אחד לשבט: ויפנו ויעלו ההרה
ויבאו עד נחל אשכול ויתרו אתה:
25 ויקחו בידם מפרי הארץ ויורדו אלינו
ויביאו אלינו דבר ויאמרו טובה הארץ
26 אשר יהוה אלהינו נתן לנו: ולא אביתם
27 לעלות ותמרו את פי יהוה אלהיכם:
ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנאת יהוה
אתנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אתנו
28 ביד האמרי להשמידנו: אנה אנחנו עלים
אחינו המסו את לבבנו לאמר עם גדול
ורם ממנו ערים גדלות ובצורות בשמים
29 וגם בני ענקים ראינו שם: ואמר אליכם
30 לא תערצון ולא תיראון מהם: יהוה אלהיכם
ההלך לפניכם הוא ילחם לכם ככל אשר
31 עשה אתכם לעיניכם במצרים: ובמדבר
אשר ראית אשר נשאך יהוה אלהיך כאשר
ישא איש את בנו בכל הדרך אשר הלכתם
32 עד באכם עד המקום הזה: ובדבר הזה
33 אינכם מאמינם ביהוה אלהיכם: ההלך
לפניכם בדרך לתור לכם מקום לשום
אהליכם באש לילה לראתכם בדרך אשר
34 תלכו בה ובענן יומם: וישמע יהוה את קול
35 דבריכם ויקצף וישבע לאמר: אם יראה
איש באנשים האלה הדור הרע הזה את
36 הארץ הטובה אשר נשבעתי לתת לאבתיכם:
זולתי כלב בן יפנה הוא יראנה ולו ואתן
את הארץ אשר דרך בה ולבניו יען אשר
מלא אחרי יהוה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

23 Cùm autem res placeret oculis meis, accepi ex vobis duodecim viros, virum unum pro tribu: 24 Qui expediti ascenderunt in montem, & venerunt usque ad vallẽ Botri, ut explorarent eam. 25 Et acceperunt in manibus suis de fructu terræ, quem attulerunt nobis, retulerunq; nobis verbum, dicentes; Bona est terra quam Dominus Deus noster dedit nobis. 26 At noluistis ascendere, sed rebellâstis in verbum Domini Dei vestri. 27 Et murmurâstis in tabernaculis vestris, & dixistis, Odio nostrũ Dominus eduxit nos de terra Ægypti, ut traderet nos in manum Amorrhæi ad nos exterminandũ. 28 Quo nos ascendemus, cùm fratres nostri (i) dissolverint cor nostrum, dicentes, Populus major est, & numerosior nobis, urbes quoque magnæ sunt, et munitæ usque (k) ad cœlos, atque etiam filios Ænacim vidimus ibi? 29 Tum dixi vobis, Nè formidetis, neque terreamini ab iis: 30 Dominus Deus vester qui incedit ante faciem vestrã, ipse pugnabit pro vobis secundùm omnia quæ fecit vobiscum in Ægypto in oculis vestris. 31 Et in deserto ubi vidisti quòd portavit te Dominus Deus vester, non secus ac portat vir filium suum per omnẽ viam quam iveristis, usque dum venietis in locũ istum. 32 Propterea tamen non credidistis in Dominum Deum vestrum: 33 Qui incedebat ante faciem vestram in via, ut exploraret vobis locũ pro castrametatione bus vestris, in igne noctu ad illuminandum vos in via per quam incessuri evatis, & in nube interdiu. 34 Audivit autẽ Dominus verba vestra, iratúsque est, & juravit, dicens; 35 Si viderit quispiam ex hominibus istis, generatio ista mala, terram bonam quam juravi patribus vestris; 36 Præter Caleb filium Jephone: Ipse videbit eam, ipsique, & filiis ejus dabo terram quam calcavit, eò quòd plenè secutus est Dominum.

VER. SAM. (i) humiliârint (k) in altum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * حَسُنَ ذٰلِكَ عِنْدِي * فَاخَذْتُ مِنْكُم اثْنَي عَشَرَ رَجُلًا * مِنْ كُلِّ سِبْطٍ وَاحِدًا * 24 فَوَلَّوا وَصَعِدُوا اِلَي
الْجَبَلِ * وَجَاؤُا اِلَي وَادِي الْعُنْقُودِ * وَجَسُّوهُ * وَاَخَذُوا مَعَهُم مِنْ ثَمَرِ الْبَلَدِ * وَاَخْدَرُوا بِهِ اِلَيْنَا * وَرَدُّوا
25 عَلَيْنَا جَوَابًا وَقَالُوا * اِنَّ الْبَلَدَ الَّذِي اللّٰهُ مُعْطِينَاهُ جَيِّدٌ * 26 فَلَمْ تَسَاوُا الصُّعُودَ اِلَيْهِ * وَخَالَفْتُمْ
اَمْرَ اللّٰهِ رَبِّكُمْ * 27 وَتَكَدَّسْتُم فِي اَخْبِيَتِكُمْ وَقُلْتُم * مِنْ سَنَاءَةِ اللّٰهِ اِيَّانَا اَخْرَجَنَا مِنْ بَلَدِ مِصْرَ
لِيُسْلِمَنَا فِي يَدِ الْاَمُورِيِّينَ فَيُفْنُونَا * 28 اِلَي اَيْنَ نَحْنُ صَاعِدُونَ * وَاِخْوَتُنَا اَذَابُوا قُلُوبَنَا بِقَوْلِهِم
اَنَّ الْقَوْمَ اَكْثَرُ وَاَرْفَعُ مِنَّا * وَاَنَّ مُدُنَهُم كِبَارٌ وَحَصِينَةٌ * بِذَاتِ السَّمَاءِ * حَتَّي اَنَّا قَدْ رَاَيْنَا
29 بَنِي الْجَبَابِرِ * فَقُلْتُ لَكُمْ * لَا تَهَابُوهُم * 30 وَلَا تَخَافُوهُم * اَللّٰهُ رَبُّكُمُ السَّائِرُ بَيْنَ يَدَيْكُمْ هُوَ يُحَارِبُ عَنْكُم كَمَا صَنَعَ
31 مَعَكُمْ بِحَضْرَتِكُمْ * وَكَمَا رَاَيْتُم فِي الْبَرِّ مِنْ اَنَّ اللّٰهَ رَبَّكُم حَمَلَكُمْ كَمَا يَحْمِلُ الْمَرْءُ وَلَدَهُ اِسْفَافًا * فِي كُلِّ
32 طَرِيقٍ سِرْتُم فِيهَا * اِلَي اَنْ جِئْتُم اِلَي هٰذَا الْمَوْضِعِ * 33 وَفِي هٰذَا الْاَمْرِ اَوَلَا تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ رَبِّكُم * اَلسَّائِرِ
بَيْنَ اَيْدِيكُمْ فِي الطَّرِيقِ لِيُصْلِحَ لَكُم * مَكَانًا لِنُزُولِكُم * وَبِالنَّارِ لَيْلًا لِيُرِيَكُمُ الطَّرِيقَ الَّذِي تَسْلُكُونَهُ *
34 وَبِالْغَمَامِ نَهَارًا * 35 فَسَمِعَ اللّٰهُ كَلَامَكُمْ * فَسَخِطَ عَلَيْكُمْ وَاَقْسَمَ قَائِلًا * لَا رَاَي رَجُلٌ مِنْ هٰؤُلَاءِ النَّاسِ
هٰذَا الْجِيلِ الرَّدِيِّ الْبَلَدَ الَّذِي اَقْسَمْتُ اَنْ اُعْطِيَهُ لِاٰبَائِكُمْ * 36 سِوَي كَالِبَ بْنِ يَفُنَّا * فَاِنَّهُ يَرَاهُ *
وَلَهُ اُعْطِي الْبَلَدَ الَّذِي سَلَكَهُ وَلِبَنِيهِ * لِمَا اَتْبَعَ طَاعَةَ اللّٰهِ *

Peregratum fuit hoc mihi, et tuli ex vobis 23
duodecim viros, è singulis tribubus unum:
Qui conversi ascenderunt in montem, & 24
devenerunt ad vallem botri, eamq; exploraverunt. Et sumpserunt secum de fructibus regionis, & attulerunt eos ad nos, & 25
reddiderunt nobis responsum, ac dixerunt;
Sanè regio quam Deus daturus est nobis,
optima est. Nihilominus noluistis ascen- 26
dere ad eam, & contradixistis præcepto
Dei Domini vestri, Et murmatim coacervati in tentoriis vestris, dixistis, Ex odio Dei 27
erga nos eduxit nos è regione Ægypti, ut
prodderet nos in manus Amorræorum, ut absumant nos. Quò nam ascensuri sumus? 28
siquidem fratres nostri liquefecerunt corda
nostra, dicendo quòd populus ille copiosior & excelsior sit nobis, & quòd urbes
eorum magnæ sint atq; munitæ, cœlum attingentes: quinetiam filios gigantum vidimus ibi. Dixi vobis, Ne formidetis eos, 29
neq; metuatis illos. Deus Dominus vester 30
cujus lumen graditur ante vos, ipse pugnabit pro vobis, quemadmodum fecit in
Ægypto in præsentia vestra, Et quemad- 31
modum vidistis in solitudine, ex eo quòd
Deus Dominus vester portaverit vos, ut
portat vir natum suum pietate motus, in
quacunq; via per quam iter fecistis, donec
veniretis ad hunc locum. Et per res hujus- 32
modi nonne credetis in Deum Dominum
vestrum, Cujus lumen graditur ante vos 33
per viam, ut præparet vobis locum pro habitatione vestra; & quidem per ignem noctu, ut ostendat vobis iter per quod ambuletis, & per nubem interdiu? Audivit au- 34
tem Deus sermonem vestrum et iratus est
vobis, & juravit dicens; Non est visurus 35
ullus ex his hominibus, hac generatione
malâ, regionẽ quam juravi me daturum
patribus eorum, Excepto Calib filio Je- 36
phonnæis enim videbit eã, et ipsi dabo regionem per quã ambulavit, ac filiis ejus,
eò quòd sectatus sit obedientiam Dei.

ספר אלה הדברים: ב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

tu Etiam : dicendo ,vos propter Dominus est iratus me *in* Etiam

37 גַּם־בִּי הִתְאַנַּף יְהוָה בִּגְלַלְכֶם לֵאמֹר גַּם־אַתָּה
ipse ,*tuus facies ad stans* , Nun filius Jehosuah .illuc ingrediêris non

38 לֹא־תָבֹא שָׁם: יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן הָעֹמֵד לְפָנֶיךָ הוּא
eam faciet hæreditare ipse quia ,robora ipsum : illuc ingredietur

יְבָא שָׁמָּה אֹתוֹ חַזֵּק כִּי־הוּא יַנְחִלֶנָּה אֶת־
vestri filii & ,*erit* prædam in ,dixistis *quem vester parvulus* Et .Israel

39 יִשְׂרָאֵל: וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לָבַז יִהְיֶה וּבְנֵיכֶם
,illuc intrabunt ipsi ,malum & bonum hodie cognoverunt non qui

אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ הַיּוֹם טוֹב וְרָע הֵמָּה יָבֹאוּ שָׁמָּה
respicite vos Et .eam hæreditate accipient ipsi & ,eam dabo eis &

40 וְלָהֶם אֶתְּנֶנָּה וְהֵם יִירָשׁוּהָ: וְאַתֶּם פְּנוּ
,respondistis Et.Suph maris *via* , desertum in proficiscimini & ,*vobis*

לָכֶם וְסָעוּ הַמִּדְבָּרָה דֶּרֶךְ יַם־סוּף: וַתַּעֲנוּ
pugnabim⁹ &,ascendemus nos ; Domino Peccavimus :me ad dixistis &

וַתֹּאמְרוּ אֵלַי חָטָאנוּ לַיהוָה אֲנַחְנוּ נַעֲלֶה וְנִלָּחַמְנוּ
accinxistis & ,noster Deus Dominus nobis præcepit quæ omnia juxta

כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַתַּחְגְּרוּ
dixit Et .montem in ascendere *fatigistis* & ,*sui belli vasa* *vir*

42 אִישׁ אֶת־כְּלֵי מִלְחַמְתּוֹ וַתָּהִינוּ לַעֲלֹת הָהָרָה: וַיֹּאמֶר
quia ,pugnetis ne & ,ascendatis Ne : eis Dic : me ad Dominus

יְהוָה אֵלַי אֱמֹר לָהֶם לֹא תַעֲלוּ וְלֹא־תִלָּחֲמוּ כִּי
,*vestrorum inimicorũ aspectu*⁹ *ad* pertcutiamini non & ,*vejiro interiori* in *ego* non

אֵינֶנִּי בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא תִנָּגְפוּ לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם:
,Domini os irritâstis & ;audistis non & , vos ad sum locutus Et

43 וָאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וַתַּמְרוּ אֶת־פִּי יְהוָה
Emoræus est egressus Et .montem in ascendistis &,egistis superbe &

44 וְתָזִדוּ וַתַּעֲלוּ הָהָרָה: וַיֵּצֵא הָאֱמֹרִי
, vos sunt persecuti &;vestri occurrunt in ,isto monte in *habitans*

הַיֹּשֵׁב בָּהָר הַהוּא לִקְרַאתְכֶם וַיִּרְדְּפוּ אֶתְכֶם
Sehir *in* vos contriverunt & ;apes *facerent* quemadmodum

כַּאֲשֶׁר תַּעֲשֶׂינָה הַדְּבֹרִים וַיְכַתּוּ אֶתְכֶם בְּשֵׂעִיר
non & : *Domini facies ad* flevistis &,estis reversi Et .Chormah ad usque

עַד־חָרְמָה: וַתָּשֻׁבוּ וַתִּבְכּוּ לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא
manssistis Et ' .*vos ad aures arrexit* non &,*vestra voce in* Dominus audivit

46 שָׁמַע יְהוָה בְּקֹלְכֶם וְלֹא הֶאֱזִין אֲלֵיכֶם: וַתֵּשְׁבוּ
.manssistis quibus dies secundũ ;multis diebus Cades in

בְּקָדֵשׁ יָמִים רַבִּים כַּיָּמִים אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם:

CAP. II. ב

quèadmodũ,Suph maris *via* desertum in sum⁹ profecti &;nos vertim⁹ Et

1 וַנִּפֶן וַנִּסַּע הַמִּדְבָּרָה דֶּרֶךְ יַם־סוּף כַּאֲשֶׁר
.multis diebus Sehir montẽ circumivimus &;me ad Domin⁹ est locut⁹

דִּבֶּר יְהוָה אֵלַי וַנָּסֹב אֶת־הַר־שֵׂעִיר יָמִים רַבִּים:
montem circumisse vobis *Multum* : dicendo me ad Dominus dixit Et

2 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: רַב־לָכֶם סֹב אֶת־הָהָר
3 Vos : dicendo præcipe populo Et .aquilonem ad *vobis respicite*:istum

וְאֶת־הָעָם צַו לֵאמֹר אַתֶּם עֹבְרִים
4 ;Sehir in *habitantium* Esau filiorũ vestrorũ fratrũ *termino in transeuntes*

בִּגְבוּל אֲחֵיכֶם בְּנֵי־עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר
.valde *custodiemini* & ,vobis à timebunt &

וְיָרְאוּ מִכֶּם וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד:

37 Nec miranda indignatio in populum, cùm mihi quoque iratus Dominus propter vos dixerit,Nec tu ingrediêris illuc.
38 Sed Josue filius Nun minister tuus, ipse intrabit pro te:hunc exhortare & robora, & ipse sorte terram dividet Israeli.
39 Parvuli vestri, de quibus dixistis,Quòd captivi ducerentur; & filii qui hodiè boni ac mali ignorant distantiam, ipsi ingredientur : & ipsis dabo terram, & possidebunt eam.
40 Vos autem revertimini & abite in solitudinem per viam Maris rubri.
41 Et respondistis mihi, Peccavimus Domino : ascendemus & pugnabimus, sicut præcepit Dominus Deus noster. Cúmq; instructi armis pergeretis in montem, Ait mihi Dominus, Dic ad eos; Nolite ascendere, neque pugnetis,non enim sum vobiscũ: ne cadatis coram inimicis vestris.
43 Locutus sum, & non audistis : sed adversantes imperio Domini, & tumentes superbiâ, ascendistis in montem.
44 Itaque egressus Amorrhæus, qui habitabat in montibus,& obviàm veniens, persecutus est vos, sicut solent apes persequi : & cecidit de Seir usque Horma.
45 Cúmque reversi plorarétis coram Domino, non audivit vos, nec voci vestræ voluit acquiescere.
46 Sedistis ergò in Cadesbarne multo tempore.

CAP. II.

1 PRofectíque inde venimus in solitudinem, quæ ducit ad Mare rubrũ, sicut mihi dixerat Dominus : & circuivimus montem Seir longo tempore.
2 Dixítque Dominus ad me,
3 Sufficit vobis circuire montem istum : ite contra Aquilonem.
4 Et populo præcipe, dicens; Transibitis per terminos fratrum vestrorum filiorum Esau, qui habitant in Seir, & timebunt vos.

37 Καὶ ἐμοὶ ἐθυμώθη κύριος δι' ὑμᾶς, λέγων, Οὐδὲ σὺ εἰ μὴ εἰσέλθῃς ἐκεῖ. Ἰησοῦς
38 υἱὸς Naυὴ ὁ παρεστηκώς σοι, οὗτος εἰσελεύσεται ἐκεῖ. αὐτὸν κατίσχυσον, ὅτι αὐτὸς (ρ)
39 κατακληρονομήσει αὐτὴν τῷ Ἰσραήλ. (σ) Καὶ πᾶν παιδίον νέον ὅστις οὐκ οἶδε σήμερον
40 ἀγαθὸν ἢ κακόν, ὅτοι εἰσελεύσονται ἐκεῖ, κἀγὼ τούτοις δώσω αὐτήν, καὶ αὐτοὶ κλη-
41 ρονομήσουσιν αὐτήν. Καὶ ὑμεῖς ὅπισω ἐπιστρέψαντες ἐξαρεῖσθε δεῦτε εἰς τὴν ἔρημον,
ὁδὸν τὴν ἐπὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Καὶ
ἀπεκρίθητε, καὶ (τ) εἴπατε, Ἡμάρτομεν
ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. ἡμεῖς ἀναβάν-
τες (υ) πολεμήσομεν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν. καὶ ἀνα-
ζωσάμενοι ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολε-
μικὰ αὐτοῦ, καὶ ζωσάμενοι ἀναβαίνετε
42 εἰς τὸ ὄρος. Καὶ εἶπε κύριος πρός με,
Εἶπον αὐτοῖς, Οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ μὴ
πολεμήσετε, οὐ γάρ εἰμι μεθ' ὑμῶν, καὶ οὐ
μὴ συντριβῆτε ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.
43 Καὶ ἐλάλησα ὑμῖν, καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ μου
καὶ παρέβητε τὸ ῥῆμα κυρίου· καὶ θρασυ-
44 νόμενοι, ἀνέβητε εἰς τὸ ὄρος. Καὶ ἐξῆλ-
θεν ὁ Ἀμορραῖος ὁ κατοικῶν ἐν τῷ ὄρει
ἐκείνῳ εἰς συνάντησιν ὑμῖν, καὶ κατεδίω-
ξεν ὑμᾶς ὡσεὶ ποιήσασαι αἱ μέλισσαι,
καὶ ἐτίλωσαν ὑμᾶς ἀπὸ Σηεὶρ ἕως Ἑρμᾶ.
45 Καὶ καθίσαντες ἐκλαίετε (φ) ἐναντίον κυ-
ρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ οὐκ εἰσήκουσε κύριος
46 τῆς φωνῆς ὑμῶν οὐδὲ προσέσχεν ὑμῖν. Καὶ
ἐνεκάθησθε ἐν Κάδης ἡμέρας πολλὰς, ὅσας
ποτὲ ἡμέρας ἐνεκάθησθε.

MS.A. (ρ) καὶ κατακληροδοτήσει (σ) Καὶ τὰ παιδία ὑμῶν, ἃ εἴπατε ἐν διαπαγῇ ἔσεσθε, καὶ πᾶν παιδίον (τ) εἴπατέ μοι, Ἡμάρτομεν ἐναντίον κυρίου (υ) πολεμήσωμεν (φ) ἔναντι

ΚΕΦ. Β'.

1 Καὶ ἐπιστρέψαντες ἀπήραμεν εἰς τὴν ἔρημον, ὁδὸν θαλάσσαν ἐρυθρὰν, ὃν τρόπον
ἐλάλησε κύριος πρός με, καὶ ἐκυκλώσαμεν
2 τὸ ὄρος τὸ Σηεὶρ ἡμέρας πολλάς. Καὶ εἶπε
3 κύριος πρός με, Ἱκανούσθω ὑμῖν κυκλεῖν
τὸ ὄρος τοῦτο· ἐπιστράφητε ἔν (α) δὲ
4 βορρᾶν. Καὶ τῷ λαῷ ἔντειλαι, λέγων,
Ὑμεῖς διαπορεύεσθε διὰ τῶν ὁρίων τῶν
ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν Ἡσαῦ, οἱ κατοικῶ-
σιν ἐν Σηεὶρ, καὶ φοβηθήσονται ὑμᾶς,
καὶ (β) ευλαβηθήσονται σφόδρα.

Et mihi iratus est Dominus propter vos, dicens; Neque tu introibis illuc. Jesus filius Nave, 37 38
qui assistit tibi, hic introibit illuc. Ipsum conforta, quoniam ipse in hæreditatem sortietur eam ipsi Israel. (i) Et omnis 39
parvulus junior, quicunque non novit hodiè bonum vel malum,ibi introibunt illuc: & his dabo eam, & ipsi hæreditabunt eam. Et vos conversi (k) ca- 40
stra movistis in desertum, viam, quæ super rubrum Mare. Et respondistis, & dixistis; 41
Peccavimus ante Dominum Deum nostrum. Nos ascendentes bellabimus juxta omnia,quæcunque mandavit Dominus Deus noster nobis. Et sumentes unusquisque vasa sua bellica, & congregati ascendistis in montem. Et dixit Dominus ad me, 42
Dic eis, Non ascendetis, neque bellabitis : non enim sum vobiscum ; & non conteramini in conspectu inimicorum vestrorum. Et locutus sum vobis, & non 43
exaudistis me : & transgressi estis verbum Domini : (l) & vim facientes, ascendistis in montem. Et exiit Amorrhæus 44
habitans in monte illo in occursum vobis,et persecutus est vos, sicut facerent apes: et vulnerabant vos à Seir usq; Herma. Et 45
sedentes flebatis ante Dominum Deum nostrum : & non exaudivit Dominus vocẽ vestram, neq; attendit vobis. Et sedistis 46
in Cades diebus multis, quot utique diebus sedistis.

MS.A. (α) πρὸς Βορρᾶν. (β) ευλαβηθήσονται Cφόδρα.

CAP. II.

1 ET conversi promovimus in desertum, viam Mare rubrum; quemadmodum locutus est Dominus ad me, & circuivimus montem Seir diebus multis. Et
2 dixit Dominus ad me, Sufficiat vobis circuire montem hunc.
3 Convertimini igitur ad Aquilonem. Et populo præcipe,dicens;
4 Vos transitis per fines fratrum vestrorum filiorum Esau habitantium in Seir: et timebunt vos, & (a) verebuntur vos valdè.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 Quin & mihi iratus est Dñs causâ vestrî, & dixit ad me, Et ne tu quidẽ ingrediêris illùc;
38 Sed Jesus filiⁿ Nun qui stat corã te, is ingredietur illuc : ipsum corrobora, quoniã ipse hæredẽ ejus *terræ* instituet Israelem.
39 Et pubes vestra quam dixistis prædæ futurã, & filii qui ignorant hodiè bonum & malũ, ipsi ingredientur illuc, ipsis dabo illam, ipsiq; eam possidebunt.
40 Vos autẽ conversi proficiscimini ad desertũ, ad viam maris Suph.
41 Et respondentes,dixistis mihi, Peccavimus coram Dño Deo nostro, nos ascendemus & pugnabimus prout jussit Dñs Deus noster, & armâstis vos unusquisq; instrumentis suis bellicis, & mutuò vos concitâstis ad ascendendum in montẽ.
42 Et dixit mihi Dñs, Dic eis, Ne ascendatis, & ne pugnetis, quia non sum vobiscum, ne fortè conteramini ante hostes vestros.
43 Et dixi vobis, & non audistis, sed exacerbâstis verbum oris Domini, & ausi estis, & conscendistis montem.
44 Et egressi Amoræi qui habitabãt in monte illo ad occursum vestrũ, persequuti sunt vos velut apes fumo irritatæ, & expulerunt vos è Soir usq; ad Horma.
45 Et sedentes plorâstis coram Domino, & non exaudivit Dñs vocẽ vestrã,nec auscultavit vos.
46 Et sedistis in Recem diebus multis, secundùm dies *videlicet*, quibus *ibi* sedistis.

CAP. II.

1 DEinde conversi, profecti sumus in desertum ad viam maris Suph, quemadmodum dixerat mihi Dominus, & circuivimus montem Soir diebus multis.
2 Et dixit ad me Dominus,
3 A multo jam tempore circumitis montem istum, revertimini ad Aquilonem.
4 Et populo præcipe, & dic eis, Vos transituri estis per limitem fratrum vestrorum filiorum Esau, qui habitant à Soir, & timebunt à vobis : Cavete diligentér.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

37 אַף עֲלַי הָוָה רְנַז מִן קֳדָם יְיָ בִּדִילְכוֹן
לְמֵימַר אַף אַתְּ לָא תֵעוֹל תַּמָּן׃
38 יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן דְּקָאֵם קֳדָמָךְ הוּא
יֵעוֹל תַּמָּן יַתֵּיהּ תַּקֵּף אֲרֵי הוּא
יַחְסְנִנַּהּ לְיִשְׂרָאֵל׃ וְטַפְלְכוֹן דְּ
39 אֲמַרְתּוּן לְבִזָּא יְהֵי וּבְנֵיכוֹן דְּלָא
יְדָעוּ יוֹמָא דֵין טָב וּבִישׁ אִנּוּן יֵעָלוּן
לְתַמָּן וּלְהוֹן אֶתְּנִנַּהּ וְאִנּוּן יֵירְתוּנַהּ׃
40 וְאַתּוּן אִתְפְּנוּ לְכוֹן וְטוֹלוּ לְמַדְבְּרָא
41 אוֹרַח יַמָּא סוּף׃ וְאִתְחַתּוּן וַאֲמַרְתּוּן
לִי חַבְנָא קֳדָם יְיָ אֲנַחְנָא נִסַּק וְנֵיתֵי
קְרַב כְּכֹל דִּפְקָדָנָא יְיָ אֱלָהָנָא
וְזָרֵזְתּוּן גְּבַר יַת מָנֵי קְרָבֵיהּ וְשַׁרְתּוּן
42 לְמִסַּק לְטוּרָא׃ וַאֲמַר יְיָ לִי אֱמַר
לְהוֹן לָא תִסְּקוּן וְלָא תְנִיחוּן קְרָבְ
אֲרֵי לֵית שְׁכִנְתִּי בֵּינֵיכוֹן וְלָא
תִתְחַבְּרוּ קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן׃
43 וּמַלֵּילִית עִמְּכוֹן וְלָא קַבֶּלְתּוּן
וְסָרְבְתּוּן עַל מֵימְרָא דַיְיָ וְאַרְשַׁעְתּוּן
44 וְסַלְקְתּוּן לְטוּרָא׃ וּנְפַק אֱמוֹרָאָה
דְיָתֵב בְּטוּרָא הַהוּא לְקֳדָמוֹתְכוֹן
וְרַדְפוּ יַתְכוֹן כְּמָא דְנָתְנִן דְּבֵרְיָא
וְטַרְדוּ יַתְכוֹן בְּשֵׂעִיר עַד חָרְמָה׃
45 וְתִתְבְּרוּן וּבְכֵיתוּן קֳדָם יְיָ וְלָא קַבֶּל יְיָ
צְלוֹתְכוֹן וְלָא אֲצִית לְמֵלֵיכוֹן׃
46 וְיַתְבְתּוּן בְּרֻקֶם יוֹמִין סַגִּיאִין כְּיוֹמַיָּא
דִּי יְתַבְתּוּן׃

ב

1 וְאִתְפְּנֵינָא וּנְטַלְנָא לְמַדְבְּרָא אוֹרַח
יַמָּא דְסוּף כְּמָא דִי מַלֵּל יְיָ עִמִּי
וְאַקֵּפְנָא יַת טוּרָא דְשֵׂעִיר יוֹמִין
2 סַגִּיאִין׃ וַאֲמַר יְיָ לִי לְמֵימַר׃ סַגִּי לְכוֹן
3 דְּאַקֵּפְתּוּן יַת טוּרָא הָדֵין אִתְפְּנוּ
לְכוֹן צָפוֹנָה׃ וְיָת עַמָּא פְּקַד לְמֵימַר
אַתּוּן עָבְרִין בִּתְחוּם אֲחֵיכוֹן בְּנֵי
עֵשָׂו דְּיָתְבִין בְּשֵׂעִיר וְיִדְחֲלוּן מִנָּכוֹן
וְתִשְׁתַּמְּרוּן לַחֲדָא׃

TARGUM ONKELOS.

37 Contra me quoq; fuit ira à facie Dñi propter vos, dicens:
Tu quoq; non ingredieris illuc. Josue filius Nun qui stat
38 coram te, ipse ingredietur illuc: ipsum robora, quia ipse
hæreditare faciet terram Isra-
39 el. Et familia vestra de quâ
dixistis, in prædam erit, et fi-
lii vestri qui nesciunt hodie
bonum & malum, ipsi ingre-
dientur illuc: & illis dabo il-
lam, & ipsi hæreditabunt eam.
40 Vos autem revertimini: et pro-
ficiscimini in desertum, p viam maris rubri. Et respondi-
41 stis & dixistis mihi; Peccavi-
mus coram Dño: nos ascen-
demus & pugnabimus, juxta
omnia quæ præcepit nobis Dñs
Deus noster: & accinxistis vos
unusquisque armis bellicis; &
cœpistis ascendere in montẽ.
42 Et dixit Dominus ad me; Dic
eis, Ne ascendatis, nec pu-
gnetis; quoniam majestas mea
non habitat inter vos: ne con-
teramini coram inimicis ve-
stris. Locutusque sum vobis-
cum, & non obedistis: sed re-
bellâstis in verbum Domini;
43 & impiè egistis, & ascendi-
stis in montem. Et egressus est
Amorræus, qui habitabat in
monte illo; et persecut' est vos,
sicut persequuntur apes: &
percusserunt vos in Seir usq;
ad Hormam. Et conversi estis
45 et plorâstis coram Dño: et non
suscepit Dñs orationẽ vestrã,
neq; auscultavit vcba vestra.
46 Et habitâstis in Cades diebus
multis, sicut dies quibus
habitâstis.

CAP. II.

1 ET perreximus, et profecti
sum' in desertũ p viã maris ru-
bri, sicut locut' est Dñs mecũ:
& circuivimus montẽ Seir die-
2 bus multis. Et ait Dñs ad me
3 dicens. Sufficit vobis circuire
montem istum: declinate vos
4 ad Aquilonem. Et populo
præcipe dicens: vos transitis
per terminum fratrum vestro-
rum filiorum Esau, qui habi-
tant in Seir: et timebunt vos,
cavete nimis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

37 * ושׁ·בם·אתאנכ·חזצז·בדו22נעש:2אשע·ידש·א אצ
38 אתע·ש:* חזצש·כפ·כצנ·זצשע·ד2בנכ שמ:
זצא·אתפצאצ·שש·זצצ·אצשפ·2שמ·זצא·חכ2בצז· אצ
39 שמ2אצ·: * צשבנש·אשע·ש·אשעצ·2בפ·שמ זצ
שמשמ2צ·:*צאאש·נכצ·צ2צז·2נש·זשפפז·דנש·שש 40
2צנכ: * צאכצ·צאאשעז·2שמ·ב2אכצ·2שמ זצ 41
2שמכצ:אכצכ·כ2צ·צכ2שצכ·נש2צ·אשע·ש·צ2שמ כצ
שמזצ·אכצכ·2כ2צ·צאאשעז·2שמ·ב2אכצ·2שמ זצ
צ2כ2שמ·2כ2צ·צאאשעז·2שמ·ב2אכצ·2שמ זצ
=זצפז·
** זצאשעפ·שמזצ·אשע·ש·אשעפ·2צש·2צ·אכ2צ·צ 42
כשמ
2צשצ:נשמ·אשמכצ·בפפנש:2צ·אנכדצ·2כ
שמאשנש: * צאדפפז·2שמנש:2צ·ש2צ·אכצ·2צ 43
אצ·כ·שמ·זצז·2שנש:צפשמדצ·אצ2כ·צז
* שמשמ·זצז·2שנכ·צאאשעז·2שמ·ב2אכצ·2שמ זצ 44
2כפשמ:זשמנצ·אשעש·ש2שמפ·כדפ·זז
זזפפשמ:זשמנצ·אשעש·ש2שמפ·כדפ·זז
* צאש·פצ·צאאשעז·2שמ·ב2אכצ·2שמ זצ 45
אשעש·כפשמ·דנכצז:* צאא·זצ·אש·שמזצ·כשמ
שמ 46
ש2שמפ·זשמנצ·אשעש·צכ·ש2שמפ·כדפ·זז
VERSIO SAMARITANA.
אצ
37 * אש·בשמ·אאכפז·שמזצז·בדו22נעצכ·2שמשמפ·
שצ
38 אאצז·2·אשמ2·2אשעכ: * שמזצש·כפ·כצנ·זצשע·כפ
2כפשמנצ·זצא·שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ אצ
39 שמ2אכצ·אאצז·2אשמ2·2אשעכ: * צשבנכ·אשע·ש·אשעכ·2כפ·שמ זצ
40 שמשמזצ·2שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ אצ
41 2כצנכ·2שפפנכ·אאצז·2שמ·אאכפז·זצ·2שמ·אאכפז·זצ
שמ2אכצ·2שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ·2שמ·אאכפז·זצ
זצאשעפ·2שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ·2שמ·אאכפז·זצ
זצאשעפ·2שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ·2שמ·אאכפז·זצ
42 שמשמ·זצז·2שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ·2שמ·אאכפז·זצ
שמשמ·זצז·2שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ·2שמ·אאכפז·זצ
43 שמשמ·זצז·2שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ·2שמ·אאכפז·זצ
שמשמ·זצז·2שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ·2שמ·אאכפז·זצ
44 שמשמ·זצז·2שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ·2שמ·אאכפז·זצ
שמשמ·זצז·2שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ·2שמ·אאכפז·זצ
45 שמשמ·זצז·2שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ·2שמ·אאכפז·זצ
46 שמשמ·זצז·2שמ·אאכפז·שמזצ·2שמ·אאכפז·זצ·2שמ·אאכפז·זצ

ספר אלה הדברים: ב

ad usque eorũ terra de vobis dabo non quia ,eis cum litem miſceatis Ne
5 אַל־תִּתְגָּרוּ בָם כִּי לֹא־אֶתֵּן לָכֶם מֵאַרְצָם עַד
.Sehir montẽ dedi Eſau ipſi hæreditatem quia ,pedis vſæ calcationẽ
מִדְרַךְ־כַּף־רָגֶל כִּי־יְרֻשָּׁה לְעֵשָׂו נָתַתִּי אֶת־הַר שֵׂעִיר:
aquam etiam &:comedetis & ,argento in eis ab frangetis Cibum
6 אֹכֶל תִּשְׁבְּרוּ מֵאִתָּם בַּכֶּסֶף וַאֲכַלְתֶּם וְגַם־מַיִם
tuus Deus Dominus Quia :bibetis &,argento in eis ab ſolietis
7 תִּכְרוּ מֵאִתָּם בַּכֶּסֶף וּשְׁתִיתֶם: כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
magnũ deſertum tuũ ambulare novit;tuæ manꝰ opere omni in tibi benedixit
בֵּרַכְךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶךָ יָדַע לָכְתְּךָ אֶת־הַמִּדְבָּר הַגָּדֹל
indiguiſti non ,tecũ tuus Deus Dominus , annis quadraginta Jam .iſtud
הַזֶּה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ לֹא חָסַרְתָּ
,Sehir in habitantibus ,Eſau filiis noſtris fratribꝰ à tranſivimus Et .re
דָּבָר: וַנַּעֲבֹר מֵאֵת אַחֵינוּ בְנֵי־עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר
tranſivimꝰ &,nos vertimꝰ & :Heſiongaber ab &,Elath ab planiciei via à
מִדֶּרֶךְ הָעֲרָבָה מֵאֵילַת וּמֵעֶצְיֹן גָּבֶר וַנִּפֶן וַנַּעֲבֹר
angustiæ Ne : me ad Dominus dixit Et .Moab deſerti via
8 דֶּרֶךְ מִדְבַּר מוֹאָב: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל־תָּצַר
tibi dabo non quia :bello eis cum te miſcens neque ,Moab
אֶת־מוֹאָב וְאַל־תִּתְגַּר בָּם כִּי לֹא־אֶתֵּן לְךָ
.hæreditatẽ Har dedi Loth filiis quia,hæreditatẽ ejꝰ terra de
מֵאַרְצוֹ יְרֻשָּׁה כִּי לִבְנֵי־לוֹט נָתַתִּי אֶת־עָר יְרֻשָּׁה:
,multus &,magnus populus ,ea in habitabant antea Emim
10 הָאֵמִים לְפָנִים יָשְׁבוּ בָהּ עַם גָּדוֹל וְרַב
,ipſi etiam reputabantur Gigantes .Hanachim ſicut ,excelſus &
11 וָרָם כָּעֲנָקִים: רְפָאִים יֵחָשְׁבוּ אַף־הֵם
Sehir in Et .Emim eis vocabant Moabitæ & : gigantes ſicut
12 כָּעֲנָקִים וְהַמֹּאָבִים יִקְרְאוּ לָהֶם אֵמִים: וּבְשֵׂעִיר
,eos poſſederunt Eſau filii & ,antea Chorim habitaverunt
יָשְׁבוּ הַחֹרִים לְפָנִים וּבְנֵי עֵשָׂו יִירָשׁוּם
fecit quemadmodum ,eis pro habitaverunt &,ſuis faciebus à eos confecerũt &
וַיַּשְׁמִידוּם מִפְּנֵיהֶם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
.eis Dominus dedit quam ſuæ hæreditatis terra in Iſrael
13 יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יְרֻשָּׁתוֹ אֲשֶׁר־נָתַן יְהוָה לָהֶם:
tranſivimus Et .Zered torrentem vobis tranſite & ,ſurgite Nunc
14 עַתָּה קוּמוּ וְעִבְרוּ לָכֶם אֶת־נַחַל זָרֶד וַנַּעֲבֹר
Cades de ambulavimus quibus dies Et .Zered torrentem
אֶת־נַחַל זָרֶד: וְהַיָּמִים אֲשֶׁר־הָלַכְנוּ מִקָּדֵשׁ
octo & triginta ,Zered torrentem tranſivimus quo uſque,Barnea
בַּרְנֵעַ עַד אֲשֶׁר־עָבַרְנוּ אֶת־נַחַל זָרֶד שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה
,vir.ori de belli virorum generatio omnis conſumi ad uſque ,anni
שָׁנָה עַד־תֹּם כָּל־הַדּוֹר אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מִקֶּרֶב
etiam Et .eis Dominus juravit quemadmodum,caſtrametationis
15 הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם: וְגַם
caſtrametationis interiori ex eos conterendũ ad eos in fuit Domini manu
יַד־יְהוָה הָיְתָה בָּם לְהֻמָּם מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה
viri omnes fuerunt conſumpti quando fuit Et .eos conſumendum ad uſqu
16 עַד תֻּמָּם: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תַּמּוּ כָּל־אַנְשֵׁי
:populi interiori ex moriendum ad , belli
הַמִּלְחָמָה לָמוּת מִקֶּרֶב הָעָם:

Verſio VULG. LAT.

Videte ergò diligenter ne moveamini contra eos : neque enim dabo vobis de terra eorũ quantum poteſt unius pedis veſtigiũ, quia in poſſeſſionem Eſau dedi montem Seir. Cibos emetis ab eis pecuniâ,& comedetis: aquam emptam haurietis, & bibetis. Dominus Deus tuus benedixit tibi in omni opere manuũ tuarũ : novit iter tuum, quomodò tranſieris ſolitudinem hanc magnam , per quadraginta annos habitans tecum Dominus Deus tuus , & nihil tibi defuit. Cúmq; tranſiſſemus fratres noſtros filios Eſau, qui habitabant in Seir, per viam campeſtrem de Elath, & de Aſiongaber, venimus ad iter,quod ducit in deſertum Moab. Dixitque Dominus ad me , Non pugnes contra Moabitas, nec ineas adverſùs eos prælium : non enim dabo tibi quidquam de terra eorum, quia filiis Lot tradidi Ar in poſſeſſionem. Emim primi fuerunt habitatores ejus, populus magnus,& validus, & tam excelſus, ut de Enacim ſtirpe,Quaſi gigantes, crederentur, & eſſent ſimiles filiorum Enacim. Denique Moabitæ appellant eos Emim. In Seir autem priùs habitaverunt Horrhæi : quibus expulſis atque deletis, habitaverunt filii Eſau , ſicut fecit Iſrael in terra poſſeſſionis ſuæ, quam dedit illi Dominus.Surgentes ergò ut tranſiremus torrentem Zarad, venimus ad eum. Tempus autem, quo ambulavimus de Cadeſbarne uſque ad tranſitum torrentis Zared, triginta & octo annorum fuit : donec conſumeretur omnis generatio hominũ bellatorũ de caſtris, ſicut juraverat Dominꝰ : Cujus manꝰ fuit adverſũ eos, ut interirent de caſtrorum medio. Poſtquam autem univerſi ecciderunt pugnatores,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

5 Μὴ συνάψητε πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, (γ)ἐγὼ γὰρ οὐ δώσω ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν οὐδὲ βῆμα ποδός, ὅτι τῷ κληρῳ δέδωκα τοῖς υἱοῖς Ησαυ
6 τὸ ὄρος τὸ Σηείρ. Ἀργυρίου βρώματα ἀποδόσθε (δ) παρ' αὐτῶν καὶ φάγεσθε, καὶ ὕδωρ μάζῳ λήψεσθε παρ' αὐτῶν ἀργυρίου καὶ πίεσθε.
7 Ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εὐλόγησέ σε ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν σου. διάγνωσι πῶς πορεύσῃ τὴν ἔρημον τὴν μεγάλην καὶ τὴν φοβερὰν (ε)ἐκείνην. ἰδοὺ τεσσαράκοντα ἔτη κύριος ὁ θεός σου μετὰ σοῦ· οὐκ ἐνεδεήθης ῥήματος.
8 Καὶ παρήλθομεν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν υἱοὺς Ησαυ, τοὺς κατοικοῦντας ἐν Σηείρ, παρὰ τὴν ὁδὸν τῆς Ἀραβα ἀπὸ Αἰλὰν καὶ ἀπὸ (ζ) Γεσιὼν Γάβερ· καὶ (η)ἐπιστρέψαντες παρήλθομεν
9 ὁδὸν ἔρημον Μωάβ. Καὶ εἶπε κύριος πρός με, Μὴ ἐκπολεμήσῃς τοὺς Μωαβίτας, καὶ μὴ συμβάλητε πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, οὐ γὰρ μὴ (θ) δῶ ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ὑμῖν ἐν κλήρῳ, τοῖς γὰρ υἱοῖς Λὼτ δέδωκα τὴν Ἀρὼηρ
10 κληρονομεῖν. (ι) Οἱ Ὀμμὶν πρότεροι ἐνεκάθητο ἐπ' αὐτῆς, ἔθνος μέγα καὶ πολύ, (κ) καὶ ἰσχύοντες, ὥσπερ οἱ (λ) Ἐνακίμ.
11 Ῥαφὰν λογισθήσονται καὶ ἔτοι (μ) ὥσπερ καὶ οἱ Ἐνακίμ· καὶ οἱ Μωαβῖται ἐπονομάζουσιν
12 αὐτοὺς (ν)Ὀμμίν. Καὶ ἐν Σηεὶρ ἐνεκάθητο ὁ Χορρᾶι τοπρότερον, (ξ) καὶ υἱοὶ Ησαυ ἀπάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξέτειλαν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ κατῴκισθησαν αὐτ' αὐτῶν, ὃν τρόπον ἐποίησεν Ισραὴλ (ο) γῇ τῆς κληρονομίας αὐτῶν, ἣν (π) δέδωκε κύριος αὐτοῖς. Νῦν οὖν (ρ) ἀνάστητε καὶ διάβητε ὑμεῖς, καὶ διαπορεύεσθε τὸ φάραγγα
14 Ζαρέτ. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς παρεπορεύθημεν ἀπὸ Κάδης Βαρνῆ ἕως οὗ παρήλθομεν τὸν φάραγγα Ζαρέτ, τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη, ἕως οὗ διέπεσε (σ) πᾶσα γενεὰ ἀνδρῶν πολεμιστῶν ἐκποθνήσκοντες ἐκ τῆ παρεμβολῆς,
15 καθότι ὤμοσε (τ)κύριος ὁ θεὸς αὐτοῖς. Καὶ ἡ (υ) χεὶρ τῆ θεῦ ἦν ἐπ' αὐτοὺς (φ) ἐξανδρῶσαι αὐτὲς ἐκ μέσου τῆ παρεμβολῆς,
16 ἕως οὗ διέπεσε. Καὶ ἐγένετο ἐπειδὴ ἔπεσε πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ ἀποθνήσκοντες ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ,

MS.A. (γ) ὁ γὰ μὴ δώσω (δ) ἀπ αὐτῶν (ε) ταύτῃω. ἰδοὺ τεσσεράκοντα (ζ) Γασιὼν (η) ὀπισραφέντες (θ) δῶ ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν (ι) Οἱ Ὀμμεὶν τοπρότερον (κ) καὶ ἰσχυρὸν, (λ) Ἐνακείμ. Ῥαφαεὶμ (μ) ὥσπ οἱ Ἐνακείμ.(ν) Ὀμμείν. (ξ) καὶ οἱ υἱοὶ Ησαῦ ἐξέτειλαν αὐτὲς, καὶ ἀπώλεσ αὐτὲς ἀπὸ (ο) γῆν κληρονομίας(π) ἔδωκεν (ρ) ἀνάστητε ὑμεῖς, καὶ διαπορεύεσθε τὸ φάραγγα Ζαρέτ· καὶ παρήλθομεν τὸ φάραγγα Ζαρέ. Καὶ αἱ ἡμέραι (σ) πᾶσα ἡ γενεὰ (τ) κύριος αὐτοῖς. (υ) χεὶρ κυρίε ἦν (φ) τ ἐξανδρῶσαι αὐτὲς ἐκ τ

Nè conſeratis cum eis prælium : non enim dabo vobis de terra eorum neq; veſtigium pedis:quoniã in ſorte dedi filiis Eſau montem Seir. Argento eſcas emite ab eis, et cõedetis:et aquã meaſurã accipietis ab eis argento,& bibetis. Dominus enim Deꝰ noſter benedixit te in omni opere manuum tuarum. Agnoſce, quomodò tranſiſti deſertum illud magnũ, & terribile. Ecce quadraginta annos Dominus Deus tuus tecum: non indiguiſti verbo. Et præterivimus fratres noſtros filios Eſau habitantes in Seir,apud viam,quæ Araba ab Ælon,& à Geſion Gaber. Et converſi pertranſivimus viam deſertum Moab.Et dixit Dominus ad me, Non oppugnetis Moabitas , & non conſeratis cum eis prælium : non enim dabo de terra eorum vobis in ſorte. Filiis enim Lot dedi Aroer ad hæreditandum. Ommin priores inſederunt ſuper eam , gens magna, & multa,& fortes, ſicut Enacim. Raphaim reputabuntur & hi, ſicut & Enacim. Et Moabitæ cognominant eos, Ommin. Et in Seir inſidebat Chorræus antè : & filii Eſau perdiderunt eos, & attriverunt eos à facie ſua : et inhabitárunt pro eis,quemadmodùm fecit Iſrael terram hæreditatis ſuæ,quã dedit Dominus eis. Nunc igitur exurgite, & promovete vos,& tranſite vallem Zaret. Et dies, quibus pertranſivimus à Cades Barne, uſque quò tranſivimus vallem Zaret, triginta & octo anni; quoaduſque decidit omnis progenies virorum bellatorum morientes è caſtris : ſicut juravit Dominus Deus eis. Et manus Domini fuit ſuper eos ad conſumendos eos de medio caſtrorum ; quoaduſque deciderunt. Et factum eſt, poſtquàm deciderunt omnes viri bellatores morientes de medio populi,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ne concitemini adverſùs eos, quoniam nullam dabo vobis hæreditatẽ de terra eorũ, ne veſtigium quidem plantæ pedis, eò quòd hæreditatem ipſi Eſau dederim montẽ Soir. Frumentum emite ab eis pecuniâ, ut comedatis : quin & aquam emite ab eis pecuniâ, ut bibatis: Dominus enim Deus veſter benedixit vobis in omni opere manuum veſtrarum, & novit regere vos in iſta ſolitudine quadraginta annis : Dominus Deus veſter vobiſcum eſt, & nil defuit vobis. Itaque tranſeuntes prope fratres noſtros filios Eſau habitantes in Soir, & ſecus viam Araba, ſecus Ilath, & ſecus Iſinu-Gaber, defleximus, & tranſivimus per deſertum versùs viam Moab. Et dixit mihi Dominus, Ne premas Moabitas, neve laceſſas eos prælio : non enim daturus ſum tibi de terra eorum hæreditatem, quoniam filiis Lot dedi eam in hæreditatem. Amnæ (hoc eſt, indigenæ) olim habitabant in ea, populus magnus & multus,atque procerꝰ ut gigantes. Gigantes ſunt, & cenſentur ipſi quoque inter gigantes : & Moabitæ vocant eos,Amnas. In Soir verò habitabant olim Horæi : at filii Eſau poſſederunt eos, & perdiderunt eos à conſpectu ſuo, & habitaverunt in terra eorum, quemadmodum fecit Iſrael terræ hæreditatis ſuæ,quam dedit eis Dñs.Itaque ſurgite, trajicite torrentem Zared, & trajecimus torrentem Zared. Porrò dies quibus ambulavimus à Recem ſuperba donec erajiceremus torrentem Zared, fuerunt triginta octo anni, quoad conſumpta eſſet tota generatio virorum bellicoſorum de medio exercitûs , quemadmodum juraverat eis Dñs. Quin & manus Dñi fuit in eos ad perdendos illos de medio exercitûs, donec planè interirent. Cúmque omnes viri belligeri finem feciſſent moriendi de medio populi,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

לָא תִתְנָרִין בְּהוֹן אֲרֵי לָא אֶתֵּן לְכוֹן
מֵאַרְעָהוֹן עַד מִדְרַךְ פַּרְסַת רַגְלָ
אֲרֵי יְרוּתָא לְעֵשָׂו יְהָבִית יָת טוּרָא
דְּשֵׂעִיר : עֲבוּרָא תְּזַבְּנוּן מִנְּהוֹן
בְּכַסְפָּא וְתֵיכְלוּן וְאַף מַיָּא תְּזַבְּנוּן
מִנְּהוֹן בְּכַסְפָּא וְתִשְׁתּוּן : אֲרֵי יְיָ
אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוֹבְדֵי יְדָךְ סְפַק
לָךְ צְרִכָךְ בְּמֵהֲכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא
הָדֵין דְּנָן אַרְבְּעִין שְׁנִין מֵימְרָא דַּיְיָ
אֱלָהָךְ בְּסַעֲדָךְ לָא חַסְרַת מִדְּעֵם :
וַעֲבַרְנָא מִלְוָת אֲחוּנָא בְּנֵי עֵשָׂו
דְּיָתְבִין בְּשֵׂעִיר מֵאוֹרַח מֵישְׁרָא
מֵאֵילַת וּמֵעְצְיוֹן גָּבֶר וְאִתְפְּנֵינָא
וַעֲבַרְנָא אוֹרַח מַדְבְּרָא דְּמוֹאָב :
וַאֲמַר יְיָ לִי לָא תְצוֹר לְמוֹאָבָאי
וְלָא תִתְנָרִי לְמַעְבַּד עִמְּהוֹן קְרָב
אֲרֵי לָא אֶתֵּן לָךְ מֵאַרְעֵיהּ יְרוּתָא
אֲרֵי לִבְנֵי לוֹט יְהָבִית יָת לְחַיָּת
יְרוּתָא : אֵימְתָנִי מִלְקַדְמִין יָתְבוּ בָהּ
עַם רַב וְסַגִּי וְתַקִּיף כְּנֻבְרַיָּא : נְפִלִין
מִתְחַשְׁבִין אַף אִנּוּן כְּנֻבְרַיָּא וּמוֹאָבָאי
קָרִין לְהוֹן אֵימְתָנִי : וּבְשֵׂעִיר יָתְבוּ
חוֹרָאֵי מִלְקַדְמִין וּבְנֵי עֵשָׂו תָּרְכוּנוּן
וְשֵׁיצָיאוּנוּן מִן קֳדָמֵיהוֹן וְיָתְבוּ
בַּאֲתַרֵיהוֹן כְּמָא דִּי עֲבַד יִשְׂרָאֵל
לַאֲרַע יְרוּתַת תְּחוֹתֵיהּ דִּי יְהַב יְיָ לְהוֹן :
כְּעַן קוּמוּ וְעִבְרוּ לְכוֹן יָת נַחֲלָא
דּוֹרֶד וַעֲבַרְנָא יָת נַחֲלָא דּוֹרֶד :
וְיוֹמַיָּא דִּי הַלַכְנָא מֵרְקֵם גֵּיאָ
עַד דִּי עֲבַרְנָא יָת נַחֲלָא דּוֹרֶד
תְּלָתִין וְתַמְנֵי שְׁנִין עַד דְּסָף כָּל דָּרָא
גֻּבְרֵי מְנֵיחֵי קְרָבָ מִגּוֹ מַשְׁרְיָתָא
כְּמָא דִּי קַיֵּם יְיָ לְהוֹן : וְאַף מְחָא
מִן קֳדָם יְיָ הֲוָת בְּהוֹן לְשֵׁיצָיוּתְהוֹן
מִגּוֹ מַשְׁרְיָתָא עַד דְּשֵׁלִימוּ : וְהָוָה
כַּד שֵׁלִימוּ כָּל גֻּבְרֵי מְנֵיחֵי קְרָבָא
לְמֵמַת מִגּוֹ עַמָּא :

Targum ONKELOS,

5 Ne pugnetis cum eis; quoniam non dabo vobis de terrâ eorum, quantum potest calcare planta pedis: quoniam in possessionem Esau 6 dedi montem Seir. Frumentum emetis ab eis argento, & comedetis: & etiam aquam emetis ab eis argento, & bi- 7 betis. Dominus enim Deus tuus benedixit tibi in omnibus operibus manuum tuarum; sufficienter tribuit tibi necessaria cùm ambulares per desertum magnum hoc: istis quadraginta annis verbum Dñi Dei tui fuit *in adjutorium tuum*, nec quic- 8 quam tibi defuit. Et transivimus à fratribus nostris filiis Esau, qui habitant in Seir, à viâ campestri ab Elath & ab Esion-Gaber: & perreximus & transivimus per 9 viam deserti Moab. Et dixit Dominus ad me; Ne obsideas Moabitas, neque contendas facere cum eis bellum: quoniam non dabo tibi de terra eorum hæreditatem; quia filiis Loth dedi Ar in 10 possessionem. Terribiles in principio habitaverunt in ea: populus magnus & multus, & fortis sicut Gigantes. Reputantur etiam ipsi sicut Gigantes: & Moabitæ vocabant 11 eos terribiles. Et in Seir habitaverunt Horræi à principio: & filii Esau ejecerunt eos, & exterminaverunt à conspectu suo, & habitaverunt in loco eorum: sicut fecit Israel in terrâ hæreditatis suæ, quam dedit eis Dominus. 12 Nunc, surgite, transite torrentem Zared: & transivimus 13 torrentem Zared. Dies autem quibus ambulavimus de Cadesbarne, donec transiremus torrentem Zared, triginta & octo anni fuerunt: donec consumeretur omnis generatio virorum bellatorum de medio castrorum; sicut jura- 14 vit eis Dominus. Et etiam plaga à facie Domini fuit in eis, ut interirent de medio castrorum: donec consume- 15 rentur. Et factum est postquam consumpti sunt omnes 16 viri bellatores, & mortui sunt de medio populi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

5 * לא תתגרו בם כי לא אתן לכם מארצם עד מדרך כף רגל כי ירשה נתתי לעשו את הר שעיר׃
6 אכל תאכלו מאתם בכסף ומים גם תכרו מאתם בכסף ושתיתם׃ כי יהוה אלהיך ברכך בכל מעשה ידיך
7 ידע לכתך את המדבר הגדל הזה זה ארבעים שנה יהוה אלהיך אתך לא חסרת דבר׃ ** ונעבר מאת אחינו
8 בני עשו הישבים בשעיר מדרך הערבה מאילת ומעציון גבר ונפן ונעבר דרך מדבר מואב׃ * ויאמר יהוה
9 אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה כי לא אתן לך מארצם ירשה כי לבני לוט נתתי את ער ירשה׃
10 ** האמים לפנים ישבו בה עם גדול ורב וארכים כבני ענק׃ רפאים גם הם יחשבו ככנענים ואמרי להם
11 מואבים אמים׃ ובשעיר ישבו החרי לפנים ובני עשו יירשום וישמידום מפניהם וישבו תחתם כאשר עשה
12 ישראל לארץ ירשתו אשר נתן יהוה להם׃ * עתה קומו לכם ועברו את נחל זרד ונעבר את נחל זרד׃
13 והימים אשר הלכנו מקדש ברנע עד אשר עברנו את נחל זרד שלשים ושמנה שנה עד תם כל הדור אנשי
14 המלחמה מקרב המחנה כאשר נשבע יהוה להם׃ * וגם יד יהוה היתה בם להמם מקרב המחנה עד תמם׃
15 ** והיה כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות מקרב העם׃ * ויד יהוה היתה בם להמם מקרב המחנה עד תמם׃
16 ** והיה כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות מקרב העם׃

VER. SAM. (c) Gabhlah. (d) Gabhlab (e) Elath, (f) Arfhah (g) Gablah (h) populi liberi; Arfhah.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

5 Ne conseratis cum eis prælium; non enim tradã vobis de terra eorum in hæreditatem, ne vestigium quidem plantæ pedis; quoniam in hæreditatẽ Esau tradidi montẽ (c) Seir. 6 Cibum emetis ab iis argento ut comedatis; aquas etiã emetis ab iis argento ut bibatis. Nam Dominus Deus tuus 7 benedixit tibi in omni opere manuum tuarũ, cognovit iter tuum per desertum hoc magnum: bis quadraginta annis Dominus Deus tuus fuit tecũ, nullâ re indiguisti. Misi quos nuntios ad regem Edom, dicturos; Transibo per terrã tuam, neque declinabo ad agrũ, neque ad vineam, neque etiã bibemus aquas puteorum; viã regiam ibimus: Non divertemus ad dexteram aut ad sinistram, donec transierimus fines tuos. Sed respondit, Non 8 transibis per me, ne cum gladio egrediar obviam tibi. Ideo præterivimus fratres nostros filios Esau habitantes in (d) Seir à via campestri, ab (e) Elith, & ab Asion-Gaber; & conversi transivimus per viam deserti Moab. Dixit et- 9 iam mihi Dominus, Ne hostiliter agas cum Moab, neque prælieris cum eo: non enim dabo tibi de terra ejus in possessionem, eò quòd filiis Lot dederim (f) Ar in possessionẽ. Æmim antea habitabant in 10 ea, populus magnus, & copiosus, et procerus sicut Enacim. Moabitæ autem vocant eos, 11 Æmim. In (g) Seir verò habitabant antea (h) Choræi, sed filii Esau expulerunt eos, & exterminavit eos Dominus à facie eorum. Expulerunt igitur eos, & habitaverunt in loco eorum, sicut fecit Israil in terra hæreditatis suæ quã dedit iis Dominus. Nunc au- 13 tem surgite, proficiscimini, et transite torrentem Zared: & transivimus torrentẽ Zared. Dies autem quibus ambulavi- 14 mus à Cades Barne usque qua transiremus torrentem Zared, triginta et octo anni fuêre, donec consumeretur omnis generatio hominum bellatorũ de medio castrorum, sicut juraverat iis Dominus. Manus 15 etiam Domini fuit in eos, ut conterrerentur in medio castrorũ donec consumerẽt eos. Factum est autem postquam 16 morte consumpti sunt omnes viri bellatores de medio populi,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * مِن أَن تكرسوا بِهِم * فَإِنِّي لَست معطيكم مِن بَلَدِهِم سيا وَلَو وطي قدم * لِأَنَّ جبل سعير
6 قد أعطيته لِلعيص وِرَابَة * بَل اشتروا مِنهُم طَعَامًا بِمن فكلوه * وماء فاشربوه * لِأَنَّ اللَّه ربك
7 قد بَارك لَك فِي جَمِيع أَعمالك وَأحسن إِلَيْك عِنْد مسيرك فِي هَذَا الْبر الْعَظِيم * فَهَذِه أَرْبَعُونَ
8 سنه اللَّه ربك مَعَك فِيهَا * فَلم يعرك سيا * فجرا إخوتنا بَنِي الْعيص الْمُقِيمين بِسعير من طَرِيق
9 الْبيدَاء وَإِيلَة وعصيون جابر * وليينا ورحلنا طَرِيق برية سيناء * فَقَالَ اللَّه لي * لَا تحاصر
المابيين * وَلَا تكرس بِهِم * فَإِنِّي لَا أعطيكم من بَلَدِهِم حورا إِذْ لبني لوط جعلت عارا وِرَابَة *
10 * وَكَانَ المهيبون أقام بِهَا قبلهم * سعب كثير رفيع كالجبارين * وهم يحسبون شجعانا كالجبارين *
11 والمابيون يسموهم المهيبين * وَأما فِي سعير فَأقَام الكوريون قبل بني عيسو وحي أنوا فطردوهم *
12 وأفنوهم من بَين أيديهم * وأقاموا فِي مكانهم * كَمَا صنع آل إِسْرَائِيل بِبَعْض حورِ الَّذِي
13 أعطاه اللَّه * الْآن قوموا فاعبروا وادي زرد * فعبرناه * وكانت جملة الْأَيَّام منذ سرنا من رقيم برية
14 إِلَى أَن عبرنا وادي زرد عمانية وثلاثين سنه * إِلَى أَن فني جَمِيع الْقَوْم المحاربين من المعسكر * كَمَا
15 أقسم اللَّه عَلَيْهِم * وَأَيْضًا من عِنْد اللَّه حلت بِهِم لإفنائهم * إِلَى أَن فنوا * فلما فني جَمِيعهم
16 من بَين الأمه *

Ab iis provocandis: non enim daturus sum vobis de regione eorum quicquam, nedum vestigium pedis, quandoquidem montem 5 Seir jam dedi Esau hereditatem. Sed emite ab eis commeatum pretio ut edatis, & aquam ut bibatis. Nam Deus Dominus 6 tuus benedixit tibi in omnibus operibus tuis, & benefecit tibi in itinere tuo per hanc solitudinem maximam. Et ecce quadraginta sunt anni in quibus Dominus 7 Deus tuus tecum fuit, & non defuit tibi res ulla. Itaq; transivimus fratres nostros filios Esau habitantes in Seir à via solitudinis, & Ila, & Asion-Gaber; de fleximus, et profecti sumus per viam deserti Sinai. Dixitq; Deus ad me, Ne obsideas Moabitas, & ne provoces eos, quia nullam dabo 9 vobis ex eorum regione possessionem, cùm filiis Lot dederim Ar hereditatem. Et verò Formidabiles habitaverant 10 in ea ante ipsos, populus multus, & altus, ut gigantes. Et quidem ipsi reputantur 11 magnanimi quasi giganates, & Moabitæ vocant eos, Formidabiles. At verò in Seir 12 habitavrunt Horæi ante filios Esau, donec venientes succidissent eos, & consumpsissent illos à conspectu suo, & locum eorũ occupássent, quemadmodum fecit gens Israelitica nonnullis in possessionibus quas dedit ei Deus. Nunc surgite, et transite 13 torrentem Zared: itaq; transivimus eam. Fuit autem summa dierum à discessu nostro de Racim-Barni, usq; ad tempus quo transivimus torrentem Zared, triginta octo anni, donec perissent omnes homines bellatores de castris, quemadmodum jura- 14 verat Deus in ipsos: Et plaga à Deo immissa fuit in eos ad interitum eorum, donec confecti essent. Cúmque interissent 15 omnes de medio populi,

ספר אלה הדברים: ב

hodie *transiens* Tu : dicendo , me ad Dominus est locutus Et
17 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: 18 אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם
filiorum regione è accedes Et .Har Moab terminum
19 אֶת־גְּבוּל מוֹאָב אֶת־עָר: וְקָרַבְתָּ מוּל בְּנֵי
filiorū terra de dabo non quia ,eis cū litiges ne & , eos *contrà* ne, Hammō
עַמּוֹן אַל־תְּצֻרֵם וְאַל־תִּתְגָּר בָּם כִּי לֹא־אֶתֵּן מֵאֶרֶץ בְּנֵי־
.possessionem eam dedi Loth filiis quia ,hæreditatē tibi Hammon
עַמּוֹן לְךָ יְרֻשָּׁה: כִּי לִבְנֵי־לוֹט נְתַתִּיהָ יְרֻשָּׁה:
habitaverunt Gigantes .ipsa etiam reputabitur Gigantum Terra
20 אֶרֶץ־רְפָאִים תֵּחָשֵׁב אַף־הִוא רְפָאִים יָשְׁבוּ־
.Zamzummim *eis* vocabant Hammonitæ & , antea ea in
בָהּ לְפָנִים וְהָעַמֹּנִים יִקְרְאוּ לָהֶם זַמְזֻמִּים:
eos perdidit & :Hanachim sicut excelsus & ,multus & , magnus Populus
21 עַם גָּדוֹל וְרַב וָרָם כָּעֲנָקִים וַיַּשְׁמִידֵם
.*eis pro* habitaverunt & ,eos *possederunt* & ,eorum *faciebus* à Dominus
יְהוָה מִפְּנֵיהֶם וַיִּירָשֵׁם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם:
qui , Sehir in *habitantibus* Esau filiis fecit Quemadmodū
22 כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִבְנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר אֲשֶׁר
habitaverunt &, eos expulerunt &, eorū *faciebus* à Choreos *confecit*
הִשְׁמִיד אֶת־הַחֹרִי מִפְּנֵיהֶם וַיִּירָשֵׁם וַיֵּשְׁבוּ
Chaserim in *Labitantes* Hauvim Et .istam diem ad usque *eis pro*
תַּחְתָּם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: 23 וְהָעַוִּים הַיֹּשְׁבִים בַּחֲצֵרִים
,eos perdiderunt Caphthor de *egredientes* Caphthorim ,Hazzah usque
עַזָּה כַּפְתֹּרִים הַיֹּצְאִים מִכַּפְתֹּר הִשְׁמִידֵם
torrentem transite &, proficiscimini, Surgite *eis pro* habitaverunt &
וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם: 24 קוּמוּ סְעוּ וְעִבְרוּ אֶת־נַחַל
,Emoræum Chesbon regem *Sichon* tua manu in dedi ,vide : Arnon
אַרְנֹן רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת־סִיחֹן מֶלֶךְ־חֶשְׁבּוֹן הָאֱמֹרִי
Die .*bello eum in miscere* & ,*hæreditā* incipe : ejus terram &
וְאֶת־אַרְצוֹ הָחֵל רֵשׁ וְהִתְגָּר בּוֹ מִלְחָמָה: 25 הַיּוֹם
facies super tuum timorem & , tuum pavorem dare incipiam ista
הַזֶּה אָחֵל תֵּת פַּחְדְּךָ וְיִרְאָתְךָ עַל־פְּנֵי
rumor &, tuā auditū audient qui ,*cœlis omnibus sub* populorum
הָעַמִּים תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן שִׁמְעֲךָ וְרָגְזוּ
Chedemoth deserto è *legatos* misi Et .tua facie à *dolebunt* &
וְחָלוּ מִפָּנֶיךָ: 26 וָאֶשְׁלַח מַלְאָכִים מִמִּדְבַּר קְדֵמוֹת
Transibo : dicendo , *pacis* verbis Chesbon regem *Sichon* ad
אֶל־סִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן דִּבְרֵי שָׁלוֹם לֵאמֹר: 27 אֶעְבְּרָה
.sinistrā ad neque, dexterā ad *recedam* non : *ibo via in* , *via in*, tuā terrā *in*
בְאַרְצְךָ בַּדֶּרֶךְ בַּדֶּרֶךְ אֵלֵךְ לֹא אָסוּר יָמִין וּשְׂמֹאול:
argento *in* aquas & : comedam & , mihi *franges* argento in Cibum
28 אֹכֶל בַּכֶּסֶף תַּשְׁבִּרֵנִי וְאָכַלְתִּי וּמַיִם בַּכֶּסֶף
Quemadmodū .meis pedibus in transibo tantùm : bibam & ,mihi dabis
תִּתֶּן־לִי וְשָׁתִיתִי רַק אֶעְבְּרָה בְרַגְלָי: כַּאֲשֶׁר
Habitantes , Moabitæ & ,Sehir in *habitantes* , Esau filii mihi fecerunt
29 עָשׂוּ־לִי בְּנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר וְהַמּוֹאָבִים הַיֹּשְׁבִים
Dominus quam ,terram ad Jarden transeam quo usque, Har in
בְּעָר עַד אֲשֶׁר־אֶעֱבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה
.nobis *dans* noster Deus
אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ:

Versio VULG. LAT.

17 Locutus est Dominus ad me,
18 dicens; Tu transibis hodiè terminos Moab, urbem nomine
19 Ar. Et accedens in vicina filiorū Ammon, cave ne pugnes contra eos, nec movearis ad prælium: non enim dabo tibi de terra filiorū Ammon, quia filiis Lot dedi eam in possessionem.
20 Terra gigantum reputata est: & in ipsa olim habitaverunt gigantes quos Ammonitæ vocant Zomzommim,
21 Populus magnus, & multus, & proceræ longitudinis, sicut Enacim, quos delevit Dominus à facie eorū: & fecit illos habitare pro eis, Sicut fecerat
22 filiis Esau, qui habitāt in Seir, delens Horrhæos, & terram eorum illis tradens, quam possident usq; in præsens. Hevæos quoque, qui habitabant in Haserim usq; Gazan, Cappadoces expulerunt: qui egressi de Cappadocia deleverunt eos, & habitaverunt pro
23 illis. Surgite, & transite torrētē Arnon: ecce tradidi in manu tua Sehon regem Hesebon Amorrhæum, & terram ejus incipe possidere, & committe adversùs eum prælium. Hodiè incipiam mittere terrorē atq; formidinem tuam in popu-
25 los, qui habitant sub omni cœlo: ut audito nomine tuo paveant, & in morem parturientiū contremiscant, & dolore teneantur. Misi ergò nuntios de solitudine Cademoth ad Sehon regē Hesebon verbis pacificis, dicens;
27 Transibimus per terram tuam, publicâ gradiemur viâ: non declinabimus neq; ad dexterā, neq;
28 ad finistram. Alimenta pretio vende nobis, ut vescamur: aquam pecuniâ tribue, & sic bibemus. Tantum est ut nobis
29 concedas transitum, Sicut fecerunt filii Esau, qui habitant in Seir, & Moabitæ, qui morantur in Ar: donec veniamus ad Jordanem, & transeamus ad terram, quam Dñs Deus noster daturus est nobis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μὲ, λέγων, Σὺ
18 (χ) διαπορεύσῃ σήμερον τὰ ὅρια Μωὰβ
19 τὴν Ἀρ, καὶ προσάξεις ἐγγὺς υἱῶν Ἀμμάν. μὴ ἐκπολεμήσῃς αὐτοῖς, (ψ) μηδὲ συναφθῇς αὐτοῖς εἰς πόλεμον· ὃ γὰρ μὴ δῶ ἀπὸ τῆς γῆς υἱῶν Ἀμμάν σοι ἐν κλήρῳ, ὅτι τοῖς υἱοῖς Λὼτ δέδωκα αὐτὴν ἐν κλήρῳ.
20 Γῆ (ω) Ῥαφὰν λογισθήσεται, κἀκεῖ γὰρ ἐπ' (α) αὐτῆ κατῴκησεν οἱ Ῥαφαῖν τὸ πρότερον, καὶ οἱ Ἀμμανῖν ἐπονομάζουσιν αὐτοὺς (β) Ζομζομμίν. Ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ (γ) δυνατώτερον ὑμῶν, ὥσπερ καὶ οἱ Ἐνακίμ. καὶ ἀπώλεσεν αὐτοὺς κύριος (δ) πρὸ προσώπου αὐτῆς, καὶ κατεκληρονόμησαν, καὶ κατῳκίσησαν ἀντ' αὐτῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
22 Ὅσπερ (ε) ἐποίησαν τοῖς υἱοῖς Ἡσαὺ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν Σηείρ, ὃν τρόπον ἐξέτριψαν τὸν Χορρᾶον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτοὺς, καὶ κατῳκίσησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ οἱ Εὐαῖοι οἱ
23 κατοικοῦντες ἐν (ζ) Ασηρὼθ ἕως Γάζης, καὶ οἱ Καππάδοκες οἱ ἐξελθόντες ἐκ Καππαδοκίας, ἐξέτριψαν αὐτοὺς, καὶ κατῳκίσησαν ἀντ' αὐτῶν. (η) Νῦν οὖν ἀνάστητε καὶ ἀπάρατε,
24 καὶ (θ) παρέλθετε ὑμεῖς τὸν φάραγγα Ἀρνῶν. ἰδοὺ παραδέδωκα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν Σηὼν βασιλέα Ἐσεβὼν τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ. ἐνάρχου κληρονομεῖν· σύναπτε πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.
25 Ἐνάρχου δοῦναι τρόμον σου καὶ τὸν φόβον σου (ι) ἐπὶ προσώπου πάντων τῶν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ, οἵτινες ἀκούσαντες τὸ ὄνομά σου ταραχθήσονται, καὶ ὠδῖνας ἕξουσιν
26 ἀπὸ προσώπου σου. Καὶ ἀπέστειλα πρεσβεῖς ἐκ τῆς ἐρήμου (κ) Κεδεμὼθ πρὸς Σηὼν βασιλέα Ἐσεβὼν λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων,
27 Παρελεύσομαι διὰ τῆς σου ἐν τῇ ὁδῷ πορεύσομαι, οὐκ ἐκκλινῶ δεξιὰ (λ) οὐδ' ἀριστερά.
28 Βρώματα ἀργυρίου ἀποδός μοι, καὶ φάγομαι· καὶ ὕδωρ ἀργυρίου ἀποδώσω μοι, καὶ πίομαι· πλὴν ὅτι παρελεύσομαι τοῖς (μ) ποσί· Καθὼς
29 ἐποίησάν μοι οἱ υἱοὶ Ἡσαὺ οἱ κατοικοῦντες ἐν Σηείρ, καὶ οἱ Μωαβῖται οἱ κατοικοῦντες ἐν (ν) Ἀροήλ·

Et locutus est Dominus ad me, 17
dicens; Tu transibis hodiè fines 18
Moab, ipsam Aroer; Et accedetis 19
prope filios Amman. Nolite oppugnare eos, neq; congrediamini cum eis in bellū. Non enim dabo tibi de terra filiorum Amman in sorte, quoniam filiis Lot dedi eam in sorte. Terra Raphaim 20
reputabitur: nam et super eam habitabant Raphain antecà, et Ammanitæ cognominant eos Zochommin. Gens magna, et multa, 21
et potentior vobis, sicut et Enacim. Et perdidit eos Dominus ante faciem eorum: et (b) hæreditārunt, et habitārunt pro eis usq; in diem hanc. Sicut (c) fecerunt filiis Esau habitantibus in 22
Seir: quemadmodùm attriverunt Cherræum à facie sua, et hæreditārunt eos, et habitārunt pro eis usq; in diem hanc. Et Euæi, 23
qui habitabant in Asedoth usq; Gazam: et Cappadoces, qui exierunt è Cappadocia, attriverunt eos, et habitārunt pro eis. Nunc 24
ergò surgite, et promovete, et transite vos vallem Arnon. Ecce tradidi in manus tuas Seon regem Esebon Amorrhæum, & terram ejus. Incipe hæreditare, consere cum eo prælium in die hac. Incipe dare tremorem tu- 25
um & timorem tuum super faciem omnium gentium, quæ sub cœlo: qui audientes nomen tuum turbabantur, et dolores habebunt à facie tua. Et misi legatos è de- 26
serto Cedamoth ad Seon regem Esebon, verbis pacificis, dicens; Transibo per terram tuam: in 27
via ibo; non declinabo in dextram, neque in sinistram. Escas 28
argento tribues mihi, & comedam: & aquam argento tribues mihi, et bibam: Tantùm transibo pedibus: Sicut fecerunt mihi 29
filii Esau habitantes in Seir, & Moabitæ habitantes in Aroer: quoadusque transiero Iordanem, in terram, quam Dominus Deus noster dat nobis.

MS. A. (χ) παραπορεύη (ψ) καὶ μὴ Ῥαφαὶμ κατῴκησεν (β) Ζομζουμείν. (γ) δυνατώτερον, ὥσπερ οἱ Ἐνακείμ. (δ) ἀπὸ (ε) ἐποίησεν (ζ) Ἀσηρὼθ (η) Νῦν ἀνάστητε (θ) παρέλθατε (ι) ἐπὶ πρόσωπον (κ) Κεδμὼθ (λ) ὅτε (μ) ποσίν μου· Καθὼς (ν) Ἀροήλ·

(ω) Ῥαφαὶμ (α) αὐλῆς οἱ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Allocutus est me Dominus, & dixit mihi; Tu 17
hodiè penetraturus es usq; ad limitem Moab 18
& Ad, Et accedes è regione filiorū Ammon: 19
ne premas eos, neve lacessas eos, quia nullā do tibi hæreditatem de terra filiorū Ammon: filiis enim Lot eam dedi hæreditatem. Terra 20
gigantum censetur etiam ipsa: gigantes habitaverunt olim in ea, & Ammonitæ vocant eos, Zamzemin, Populus magnus & multus, 21
atque procerus ut gigantes. Perdidit autem eos Dominus à conspectu eorum, & possederunt eos, & occupārunt terram eorum, Quemadmodum fecerunt filii Esau habitantes 22
in Soir, qui perdiderunt Horæos à conspectu suo, & possederunt eos, & occupaverunt terram eorum usque in hodiernum diem. Auæos quoque habitantes in Hasrim 23
usque ad Aza, & Cappadoces qui egressi sunt è Cappadocia, perdiderunt, & habitaverunt in terra eorum. Surgite proficiscimini, & trajicite torrentem Arnon: Vide 24
quòd tradiderim in manus tuas Sihon regem Hesbon Amoræum, ejusque terram: incipe vastare eum, & lacesse eum prælio. Hodie incipiam immittere pavorem tuum 25
& formidinem tuam super faciem populorum qui sub cœlo sunt, ut audientes famam tuam, contremiscant & timeant à conspectu tuo. Quare misi nuntios à deserto Car- 26
moth ad Sihon regem Hesbon cum verbis pacificis, ut dicerent ad eum; Transibimus 27
per terram tuam, viæ semper insistentes, nec dextrorsùm aut sinistrorsùm deflectentes. Frumentum pecuniâ vendite nobis, ut come- 28
damus: & aquam pecuniâ vendite nobis, ut bibam: tantummodò pedib⁹ nostris transibimus, Quemadmodū fecerūt nobis filii Esau 29
habitantes in Soir, & Moabitæ degentes in Ad: donec trajiciamus Jordanem, ad terram quam tradit nobis Dominus Deus noster.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

17 ומלל יי עמי למימר: 18 את עבר יומא
ין ית תחום מואב ירת לחית:
19 וחתקריב לקבל בני עמון לא תצוון
עליהון ולא רחנרי למעבד
עמהון קרב ארי לא אתן מארע
בני עמון לך ירותא ארי לבני לוט
יהבתהדי ירתא: 20 ארעא גבריא
מתחשבא אף היא גברין יתיבו
בה מלקדמין ועמונאי קרן להון
חשבני: 21 עם רב וסגי ותקיף כנפריא
ושיצנין יי קדמיהון ותריכונון
ויתיבו באתריהון: 22 כמא דעבד לבני
עשו דיתבין בשעיר די שיצי ית
חוראי מן קדמיהון ותריכון ויתיבו
באתריהון עד יומא הדין: 23 ועוואי
דיתבין בדפיח עד עזה קפוטקאי
דנפקו מקפוטקיא שיצאונון
ויתיבו באתריהון: קומו טולו ועברו
24 ית נחלא דארנון חזי דמסרית
בידך ית סיחן מלכא דחשבון
אמוראה ית ארעיה שרי
לתרכותיה ואתגרי למעבד
עמהון קרב: 25 יומא הדין אשרי למתן
ווען ויתך על אפי עממיא דין
תחות כל שמיא די ישמעון שמעך
ויוען ויתברון מן קדמך: ושלחית
אונדין ממדבר קדמות לות סיחון
מלכא דחשבון פתגמי שלמא
למימר: 27 אעבר בארעך באורחא
בארחא איזיל לא אסטי לימינא
ולסמאלא: 28 עבורא בכספא תתן לי
ואיכול ומיא בכספא תתן לי
ואשתי לחוד אעבר ברגלי: 29 כמא
דעבדו לי בני עשו דיתבין בשעיר
ומואבאי דיתבין בלחית עד דאעבר
ית ירדנא לארעא דיי אלהנא יהיב
לנא:

17 Locutusq; est Dñs *mecum* di-
18 cens. Tu transibis hodie termi-
19 num Moab, urbé Ar. Et acce-
des contra filios Ammon; ne
obsideas eos, neque contendas
facere cum eis bellũ: quoniã
non dabo tibi de terra eorum
hæreditatem; quia filiis Loth
20 dedi eam in hæreditatẽ. Terra
Gigantum reputatur etiã ipsa:
Gigantes habitaverũt in ea à
principio, et Ammonitæ voca-
21 bant eos Hosbanin. Populus
magnꝰ et multꝰ, et fortis sicut
Gigantes: et disperdidit eos
Dñs *coram eis*; et ejecerunt
eos, et habitaverũt in locis eo-
22 rum. Sicut fecit filiis Esau, qui
habitabant in Seir: quia dis-
perdidit Horræos à facie eorũ;
et ejecit eos, et habitaverunt in
locis eorũ, usq; in diem hanc.
23 Et Evæos qui habitabãt in *Dephiah* usq; Gazã: Cappadoces,
qui egressi sunt de Cappado-
cia, exterminaverũt eos et ha-
24 bitaverũt in locis eorũ. Surgi-
te, movete castra, et trãsite tor-
rentẽ Arnon: vide quod tradi-
di in manu tuâ Seon regem E-
sebõ Amorræum et terrã ejus,
incipe ejicere eũ: et contende
ut facias bellũ adversus eum.
25 Hodie incipiam dare *indigna-
tionem tui* et timorẽ tuum su-
per faciem populorũ, qui sunt
sub omni cœlo: qui audient
famam tuam, et contremiscent
26 et conterentur à facie tuâ. Et
misi nuncios de solitudine Ce-
demoth ad Seon regem Ese-
bon, verbis pacificis dicens.
27 Transibo per terram tuam;
per viam publicam ibo: non
declinabo ad dexteram nec ad
28 sinistram. Frumentum argen-
to vendes mihi, ut come-
dam; & aquam argento da-
bis mihi, ut bibam: tantum-
modo transibo pedibus meis.
29 Sicut fecerunt mihi filii Esau
qui habitant in Seir, et Mo-
abitæ qui habitant in civitate
Ar: donec transeam Jorda-
nem, ad terram quam Domi-
nus Deus noster daturus est
nobis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 ** ויאמר יהוה אלי לאמר: 18 אתה עבר היום את גבול מואב את ער:
19 וקרבת מול בני עמון אל תצרם ואל תתגר בם כי לא אתן מארץ בני עמון לך
ירשה כי לבני לוט נתתיה ירשה: 20 ארץ רפאים תחשב גם היא בראשנה
רפאים ישבו בה ועמנים יקראו להם זמזמים: 21 עם גדול ורב ורם כענקים
ויהוה השמידם מפניהם וירשום וישבו תחתם: 22 כאשר עשה לבני עשו
הישבים בשעיר אשר השמיד את החרי מפניהם וירשום וישבו תחתם עד
היום הזה: 23 והעוים הישבים בחצרים עד עזה כפתרים היצאים מכפתור
השמידם וישבו תחתם: 24 קומו סעו ועברו את נחל ארנון ראה נתתי בידך
את סיחון מלך חשבון האמרי ואת ארצו החל רש בו ועורר עליו מלחמה:
25 היום הזה אחל תת פחדך ויראתך על פני העמים תחת כל השמים אשר
ישמעון שמעך ורגזו וחלו מפניך: 26 ואשלח מלאכים ממדבר קדמות אל
סיחון מלך חשבון דברי שלום לאמר: 27 אעברה בארצך בדרך בדרך אלך
לא אסור ימין ושמאל: 28 אכל תאכל ממני בכסף ושברת לי במים בכסף
ונתתה לי רק אעברה ברגלי: 29 כאשר עשו לי בני עשו הישבים בשעיר
והמואבים הישבים בחרשה עד אשר אעבר את הירדן אל הארץ אשר יהוה
אלהינו נתן לנו:

VERSIO SAMARITANA.

17 ** ויאמר יהוה אלי לאמר: 18 אתה עבר היום את גבול מואב את ער:
19 וקרבת מול בני עמון אל תצרם ואל תתגר בם כי לא אתן מארץ בני עמון לך
ירשה כי לבני לוט נתתיה ירשה: 20 ארץ רפאים תחשב גם היא בראשנה
רפאים ישבו בה ועמנים יקראו להם זמזמים: 21 עם גדול ורב ורם כענקים
ויהוה השמידם מפניהם וירשום וישבו תחתם: 22 כאשר עשה לבני עשו
הישבים בשעיר אשר השמיד את החרי מפניהם וירשום וישבו תחתם עד
היום הזה: 23 והעוים הישבים בחצרים עד עזה כפתרים היצאים מכפתור
השמידם וישבו תחתם: 24 קומו סעו ועברו את נחל ארנון ראה נתתי בידך
את סיחון מלך חשבון האמרי ואת ארצו החל רש בו ועורר עליו מלחמה:
25 היום הזה אחל תת פחדך ויראתך על פני העמים תחת כל השמים אשר
ישמעון שמעך ורגזו וחלו מפניך: 26 ואשלח מלאכים ממדבר קדמות אל
סיחון מלך חשבון דברי שלום לאמר: 27 אעברה בארצך בדרך בדרך אלך
לא אסור ימין ושמאל: 28 אכל תאכל ממני בכסף ושברת לי במים בכסף
ונתתה לי רק אעברה ברגלי: 29 כאשר עשו לי בני עשו הישבים בשעיר
והמואבים הישבים בחרשה עד אשר אעבר את הירדן אל הארץ אשר יהוה
אלהינו נתן לנו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

17 ut Dominus loqueretur mihi
18 in hæc verba; Tu transibis
19 hodie(i) Ar finem Moab; Et
accedes è regione filiorũ Am-
mon: Ne hostiliter agas cum
eis, neque prælieris cum eis;
non enim dabo tibi de terra
filiorum Ammon in hæredi-
tatem; eò quòd filiis Lot il-
lam dederim in hæreditatem.
20 Terra(k) Raphaïm etiam ipsa
reputabatur: (l) Raphaïm pri-
ùs habitabant in ea, quos
Ammonitæ vocabant, Zamzu-
mim. Populus erat magnus,
21 copiosus, et robustus sicut Æ-
nacim: Exterminavit autem
eos Dominus à facie eorum,
ideo expulerunt eos, & habi-
22 taverunt in loco ipsorũ. Si-
cut fecit filiis Esau habitan-
tib⁹ in(m) Seir exterminando
(n) Choræos à facie eorum: iis
autẽ expulsis habitaverunt in
loco eorũ usque in hunc diẽ.
23 Hevæos quoque habitantes
in (o) Hiserim usque Gaza,
Caphtorim egressi de Caphtor,
exterminaverunt, & habitã-
runt in loco ipsorum. Surgite,
24 proficiscimini, & transite
torrentem Arnon. Vide, tra-
didi in manum tuam Sihon
regem Hesebon Amorrhæum,
& terram ejus: Incipe pos-
sidere, & misce cum eo præ-
lium, Incipe hâc die dare
25 pavorem tuum, & terrorem
tuum super faciem populorũ
qui sunt sub toto cœlo, qui
audientes famam tuam con-
tremiscent, & à facie tua (p)
ut parturientes, dolore con-
26 flabuntur. Tum misi nun-
tios de deserto Cademoth ad
Sihon regem Hesebon, verbis
pacificis, dicentes; Transeã
27 per terram tuam: per viam
incedam, non declinabo ad
dexteram, aut ad sinistram,
28 Cibum argento vendes mihi
ut comedam; et aquas argen-
to dabis mihi ut bibam, tan-
tùm pedibus meis transeam;
29 Sicut fecerunt mihi filii Esau
habitantes in (q) Seir, &
Moabitæ habitantes in(r) Ar,
donec transvero Jordanem
in terrã quam Dominus Deꝰ
noster dedit nobis.

VER. SAM. (i) Arshah (k) Medicorum (l) Medici (m) Gabhlah, (n) Populum liberum (o) vicis (p) insanient. (q) Gabhlah, (r) Arshah,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * قال الله لي تكلما * انت جايز اليوم تخم مآب الذي هو عار * فتقرب من بني عمون * فلا
18 تخاصرهم * ولا تكرس بهم * فاني * لا اعطيك من بلدهم حورا * اذ لبني لوط جعلته حورا * وهي
20 تحسب ايضا من بلد الجبارين * لان الجبابين اقاموا بها قبلهم والعمانيون يسمونهم دوي
21 الهمم * شعب كبير وفيع كالجبارين * اهلكهم الله من بين ايديهم فطردوهم
22 وجلسوا مكانهم * كما صنع بنو العيص المقيمون في سنعير * اذ اهلك الحوريين من بين
23 ايديهم * فطردوهم واقاموا مكانهم الى هذا اليوم * والعويون المقيمون برفح الى عن * والديماطيون
24 الخارجون من ديماط * فرصوهم واقاموا مكانهم * فقوموا * فارحلوا * واعبروا وادي ارنون * انظر
اني قد اسلمت في يديك سكون ملك حسبان الاموري وبلده * فابدأ بفرصه * وكرس لحاربته
25 * من هذا اليوم ابتدأ باثباع فزعك وخوفك في قلوب الامم الذين تحت السماء * فاذا هم سمعوا
26 بخبرك رجزوا وارتعدوا من بين يديك * فبعثت برسل من برية قديموت الى سكون ملك
27 حسبان بالسلام والكلام * اعبر في بلدك * في الطريق الجادة اسير * لا اميل يمنة ولا يسرة * طعاما
29 بمثمن فاكله * وماء بثمن فاسربه * واعبر برجلي فقط * كما صنع بي بنو العيص المقيمون بسنعير * والمابيون المقيمون بعار الى ان اعبر الاردن الى البلد الذي الله
ربنا معطيناه *

Dixit Deus ad me sermonem ejusmodi; 17
Tu trajecturus es populum ad limites Mo- 18
ab, nempe Ar, Et accessurus ad filios Am- 19
mon; ne coarctes eos, & ne provoces illos,
quia nullã dabo tibi de regione eorum pos-
sessionem, cùm filiis Lot dederim eam in
possessionem. Et hæc etiã reputatur de re- 20
gionibus gigantum, quoniam gigantes ha-
bitaverunt in ea ante illos; & Ammonitæ
vocant eos, Magnanimos. Populꝰ magnus, 21
& altus velut gigantes, quos consumpsit
Deus à conspectu eorum, ita ut succiderint
eos, & occupaverint locũ eorum, Quem-
admodũ fecerunt filii Esau habitantes in 22
Seir quando consumpsit Horæos à con-
spectu eorum, & perdiderunt eos, & suc-
cesserunt in locum eorum usque ad hunc
diem. Auæos quoque habitantes in Re- 23
phah usq; ad Gazam, & Demiatæos egre-
dientes è Demiat, exciderunt, & occupa-
verunt locum eorum. Surgite, discedite, & 24
transite torrentem Arnon. Adverte quòd
jam tradiderim in manus tuas Sihon re-
gem Hasban Amoræũ, & regionem ipsius.
Incipe ergò excindere eũ, et provoca eum
ad certamen. Ab hac die incipiam immit- 25
tere pavorem tuum & terrorem tuum in
corda populorum qui sunt sub cœlo, ita ut
cùm ipsi audierint famam tuam, paveant
& contremiscant à conspectu tuo. Itaque 26
misi legatos de solitudine Cadimoth ad
Sihon regem Hasban pacificis hisce verbis,
Transibo per regionem tuam, viâ publicâ 27
incedam, non declinabo dextrorsùm neque
sinistrorsum. Commeatũ suppeditabis pre- 28
tio, & comedam eum, & aquam vendes
mihi pretio, & bibã illã, et transibo pe-
dibus meis tantùm, Prout egerunt mecũ ex parte filii Esau cõmorantes in Seir, & Moa- 29
bitæ degentes in Ar, donec transiero Jor-
danem ad regionem quam Deus Dominus
noster daturus est nobis.

ספר אלה הדברים: ג

ולא אבה סיחן מלך חשבון העברנו בו כי
roboravit &,ejus ſpiritum tuus Deus Dominus fecit indurare
הקשה יהוה אלהיך את רוחו ואמץ את
Dominus dixit Et .hanc diem ſecundū tua manu in eum *dandi cauſa*,ejꝰ cor
לבבו למען תתו בידך כיום הזה: ויאמר יהוה
,ejꝰ terram & ,Sichon *tuas facies ad* dare incepi ,Vide : me ad
אלי ראה החלתי תת לפניך את סיחן ואת ארצו
Sichon eſt egreſſus Et .ejus terram *hæreditandum ad* ,*hereditā* incipe
החל רש לרשת את ארצו: ויצא סיחן
: Jahas in bellum ad ejus populus omnis & ,ipſe noſtrū occurſum in
לקראתנו הוא וכל עמו למלחמה יהצה:
,ejꝰ filios & ,eum percuſſimꝰ &,nos ante noſter Deus Dominꝰ eū dedit Et
ויתנהו יהוה אלהינו לפנינו ונך אתו ואת בנו
tempore in ejꝰ urbes omnes cepimus Et .ejus populū omnem &
ואת כל עמו: ונלכד את כל ערינו בעת
:*parvulum* &,mulieres & viros ,urbem omnem *anathematizavimus* &,ipſo
ההוא ונחרם את כל עיר מתם והנשים והטף
ſpolium &;nobis ſumus prædati *animal* Tantùm .ſuperſtitē *reſiduavimus* non
לא השארנו שריד: רק הבהמה בזונו לנו ושלל
torrentis *labium ſuper* quæ ,Haroher Ab .cepimus quas urbium
הערים אשר לכדנו: מערער אשר על שפת נחל
,civitas fuit non ,Gilhad ad uſque & torrente in quæ civitatē &,Arnon
ארנן והעיר אשר בנחל ועד הגלעד לא היתה קריה
noſter Deus Dominus *dedit* omnes : nobis à *ſe exaltaverat* quæ
אשר שגבה ממנו את הכל נתן יהוה אלהינו
; acceſſiſti non Hammon filiorū terram ad *Tantùm .noſtras facies ad*
לפנינו: רק אל ארץ בני עמון לא קרבת
præcepit quæ omnia &,*montis* civitates & Jabboch torrentis *manum* omnē
כל יד נחל יבק וערי ההר וכל אשר צוה
.noſter Deus Dominus
יהוה אלהינו:

CAP. III.

ג

Baſan rex Ogh eſt egreſſus & ; Baſan *via* aſcendimꝰ &,*reſpeximꝰ* Et
ונפן ונעל דרך הבשן ויצא עוג מלך הבשן
Edrehi in bellum ad ejus populus omnis & ipſe , noſtrū occurſum in
לקראתנו הוא וכל עמו למלחמה אדרעי:
dabo tua manu in quia ,eum timeas Ne : me ad Dominus dixit Et
ויאמר יהוה אלי אל תירא אתו כי בידך נתתי
quemadmodū ei facies &:ejꝰ terram &,ejꝰ populū omnē & , eum
אתו ואת כל עמו ואת ארצו ועשית לו כאשר
dedit Et .Chesbon in *habitans* qui ,Emoræorum regi Sichon feciſti
עשית לסיחן מלך האמרי אשר יושב בחשבון: ויתן
& , Baſan regem Ogh etiā noſtra manu in noſter Deus Dominus
יהוה אלהינו גם את עוג מלך הבשן ואת
ſuperſtitem ſibi reliquerit non ut adeò,eū percuſſimꝰ & :ejꝰ populū omnē
כל עמו ונכהו עד בלתי השאיר לו שריד:
quam civitas fuit non :ipſo tēpore in ejꝰ urbes omnes cepimus Et
ונלכד את כל ערי ההוא ונחרם
regni Argob *jumen* omnem urbes Sexaginta .eis *cum* à ceperimus non
לא לקחנו מאתם ששים עיר כל חבל ארגב ממלכת
.Baſan in Ogh
עוג בבשן:

Verſio VULG. LAT.

30 Noluítq; Sehon rex Heſebon dare nobis tranſitum : quia induraverat Dñs Deꝰ tuus ſpiritū ejus, & obfirmaverat cor illius, ut traderetur in manus tuas, ſicut nunc vides. Dixítq; Dñs ad me, Ecce cœpi tibi tradere Sehon, & terrā ejus, incipe poſſidere eam. Egreſſúſq; eſt Sehon obviàm nobis cum omni populo ſuo ad prælium in Iaſa. Et tradidit eū Dñs Deus noſter nobis : percuſſimúſq; eum cum filiis ſuis & omni populo ſuo. Cunctáſque urbes in tempore illo cepimꝰ, interfectis habitatoribus earum, viris ac mulieribus & parvulis: non reliquimꝰ in eis quidquā. Abſq; jumentis, quæ in partem venēre prædantiū: & ſpoliis urbium, quas cepimus Ab Aroër, quæ eſt ſuper ripam torrentis Arnon, oppido quod in valle ſitū eſt, uſq; Galaad. Non fuit vicus & civitas, quæ noſtras effugeret manꝰ: omnes tradidit Dñs Deꝰ noſter nobis. Abſq; terra filiorum Ammon, ad quam non acceſſimus: & cunctis quæ adjacent torrenti Ieboc, & urbibus montanis, univerſíſq; locis, à quibus nos prohibuit Dominus Deus noſter.

CAP. III.

1 ITaq; converſi aſcendimus p iter Baſan: egreſſúſq; eſt Og rex Baſan in occurſum nobis cum populo ſuo ad bellandū in Edrai. Dixítq; Dñs ad mę, 2 Ne timeas eum: quia in manu tua traditus eſt cum omni populo ac terra ſua: faciéſq; ei ſicut feciſti Sehon regi Amorrhæorū, qui habitavit in Heſebon. Tradidit ergò Dñs Deꝰ noſter in manibus noſtris etiā Og regem Baſan, & univerſum populum ejus: percuſſimúſq; eos uſq; ad interneciónem, Vaſtantes cunctas civitates illius uno tempore: non fuit oppidum, quod nos effugeret; ſexaginta urbes, omnem regionem Argob regni Og in Baſan.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

30 Καὶ ἠκ(ξ)ήθέλησε Σηὼν βασιλεὺς Ἐσεβὼν παρῆθεῖν ἡμᾶς δι' αὐτῆ, ὅτι ἐσκλήρωσε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ κατίσχυσε τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἵνα παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖράς σου ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. 31 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς μὲ, Ἰδοὺ ἤργμαι (ο) παραδοῦναι πρὸ προσώπου σου τὸν Σηὼν βασιλέα Ἐσεβὼν τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὴν γῆν (π) αὐτοῦ, καὶ ἔναρξαι κληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐτοῦ. 32 Καὶ ἐξῆλθε Σηὼν βασιλεὺς Ἐσεβὼν εἰς συνάντησιν ἡμῖν, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ εἰς πόλεμον εἰς Ἰασά. 33 Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸ προσώπου ἡμῶν. καὶ ἐπαίξαμεν αὐτὸν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ. 34 Καὶ ἐκλησάμεν πασῶν τῶν πόλεων αὐτοῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ (ρ) ἐξωλοθρεύσαμεν πᾶσαν πόλιν, ἐξῆς καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῆ καὶ τὰ τέκνα αὐτῆ· ὐ καθελίπομεν ζωγρίαν. 35 Πλὴν τὰ κλωῦν (σ) ἐπρονομεύσαμεν, καὶ τὰ σκῦλα τῶν πόλεων ἐλάβομεν (τ) Ἐξ' Ἀροὴρ, ἥ ὅτι παρὰ τὸ χεῖλος χειμάῤῥου Ἀρνῶν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ὄσαν ἐν τῇ φάραγγι, καὶ ἕως ὄρους τῆς Γαλαάδ. (υ) ὐκ ἐγένηθη πόλις ἥτις ἀνθέστησεν ἡμῖν· τὰς πάσας παρέδωκε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. 37 (ρ) Πλὴν ἐγγὺς υἱῶν Ἀμμὰν ὐ (χ) προσήλθομεν, πᾶν τὰ συνκολλῶντα (ψ) χειμάῤῥου Ἰαζὸκ, καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ ὀρεινῇ, καθότι ἐνετείλατο (ω) κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν.

MS.A. (ξ) ἠθέλησεν βασιλεὺς (ο) παραδοῦναί σοι τὸν Σηὼν (π) αὐτοῦ· ἔναρξαι (ρ) ἐξωλεθρεύσαμεν (σ) πᾶσαν πολιν σῦκλα τῶν πόλεων, (τ) Ἀπὸ (υ) ὐκ ἦν πόλις (φ) Πλὴν εἰς γῆν υἱῶν (χ) προσήλθαμεν, (ψ) χειμάῤῥου (ω) ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ ὀπισεφέρομες, ἀνέζημεν ὁδὸν τὴν εἰς Βασάν. καὶ ἐξῆλθεν Ὼγ βασιλεὺς τῆς Βασὰν εἰς συνάντησιν ἡμῖν, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς (α) αὐτοῦ εἰς πόλεμον εἰς (β) Ἐδραΐμ. 2 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς μὲ, Μὴ φοβηθῇς αὐτὸν, ὅτι εἰς τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτὸν, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ ποιήσεις αὐτῷ, ὥσπερ ἐποίησας (γ) Σηὼν βασιλεῖ τῶν Ἀμορραίων, ὃς κατῴκει ἐν Ἐσεβών. 3 Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας (δ) ἡμῶν, καὶ τὸν Ὼγ βασιλέα τῆς Βασὰν, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ· καὶ ἐπαίξαμεν αὐτὸν, ἕως τοῦ μὴ καταλιπεῖν αὐτῷ σπέρμα. 4 Καὶ ἐκλήσαμεν πασῶν τῶν πόλεων αὐτοῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ· ὐκ ἦν πόλις, ἣν ὐκ ἐλάβομεν παρ' αὐτῶν· ἑξήκοντα πόλεις, πᾶσα τὰ περίχωρα Ἀργὸβ βασιλέως Ὼγ ἐν Βασάν.

MS.A. (α) αὐτῆ μετ' αὐτῆ εἰς (β) Ἐδραεΐν. (γ) τῷ Σηὼν (δ) ἡμῶν, αὐτὸν καὶ

Et noluit Seon rex Eſebō tranſire nos per ipſū: quoniā induraverat Dominꝰ Deꝰ noſter ſpiritū ejus; et confortavit cor ejus, ut traderetur in manus tuas; ſicut in die hac. Et dixit Dominus ad me, Ecce cœpi tradere ante faciē tuā Seon regē Eſebon Amorrhæum, et terrā ejus: & incipe hæreditare terrā ejus. Et exiit Seon rex Eſebon in occurſum nobis, ipſe, et omnis populꝰ ejus in prælium in Faſa. Et tradidit eum Dominus Deus noſter (d) ante faciem noſtrā. Et percuſſimus eum, et filios ejus, et omnē populū ejus. Et obtinuimus omnes civitates ejꝰ in tempore illo; & diſperdidimus omnē civitatē, deindè & uxores eorum, & filios eorum: non reliquimus virū. Tantùm pecora prædati ſumus, & ſpolia civitatū cepimus. Ab Aroer, quæ eſt apud labium torrentis Arnon, et civitatem, quæ erat in valle, & uſq; ad montem Galaad. Non fuit civitas quæ effugeret nos. Omnes tradidit Dominus Deus noſter in manus noſtras. Tantùm prope filios Ammon non acceſſimus, omnia pertinentia ad torrentem Jaboc, & civitates quæ in montana; ſicut mandavit Dominus Deus noſter nobis.

CAP. III.

Et converſi aſcendimus viā, quæ in Baſan. Et exiit Og rex Baſan in occurſum nobis, ipſe, & omnis populus ejus in prælium in Edraim. Et ait Dominus ad me, Nè timeas eū, quoniā in manus tuas tradidi eum, & omnem populum ejus, & omnem terram ejus. Et facies ei, ſicut feciſti Seon regi Amorrhæorū, qui habitabat in Eſebon. Et tradidit (a) eū Dominus Deus noſter in manus noſtras, & Og regem Baſan, & omnem populum ejus. Et (b) percuſſimus eum, eouſq;, ut non relinqueretur ipſius ſemen. Et obtinuimus omnes civitates ejus in tempore illo: non fuit civitas, quam non ceperimus ab eis; ſexaginta civitates, omnia adjacentia Argob regis Og de Baſan.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ולא יכל סיחן מלכא דחשבון למיהב לן עברא. ארום תקיף יהוה אלהכון ית רוחיה ואתקף ית לבביה. בדיל למיתלה יתיה בידכון כיומא הדין. 31 ואמר יהוה לי חמי שריית למיתלה קדמך ית סיחן ומלכותיה. שרי למירת ית ארעיה. 32 * ונפק סיחן לקדמתנא הוא וכל עמיה לקרבא ליהצה. 33 ומסרה יהוה אלהנא קדמנא ומחינוה הוא ובנוהי וכל עמיה. 34 * ותקפנא ית כל קרוי בעידנא ההוא וחרמנא ית כל קרתא וגוברין ונשין וטפלא. לא אשתיירנא שיזבא. 35 בלחודי בעירא בזזנא לנא ואוכלוסי קרוי דנסבנא. 36 * מן ערוער דעל כיף נחלא דארנון ומן קרתא דבנחלא ועד גלעד לא הות קרתא דתקיף מנא. כל יהב יהוה אלהנא קדמנא. 37 * לחודוי לארעא דבני עמון לא קריבתא. כל כיף נחלא דיבוק וקרוי טוריא. כל דפקד יהוה אלהנא.

1 * ופנינא ונסקנא באורחא דמתנא. ונפק עוג מלכא דמתנא לקדמתנא הוא וכל עמיה לקרבא לאדרעי. 2 ואמר יהוה לי לא תדחל מיניה. ארום בידך מסרית ית כל עמיה וית ארעיה. ותעביד לה כמא דעבדת לסיחן מלכא דאמוראה דיתיב בחשבון. 3 ומסר יהוה אלהנא בידנא אף ית עוג מלכא דמתנא וית כל עמיה. ומחינוה עד דלא אשתיירנא ליה שיזבא. 4 * ותקפנא ית כל קרוי בעידנא ההוא. לא הות קרתא דלא נסבנא מנהון. שתין קרוי כל ארגוב מלכות

Noluit autem Sihon rex Hesbon concedere nobis tranſitū per limites ſuos: nam durū reddiderat Dñs Deꝰ veſter ſpiritū ejus, et corroboraverat cor ejus, ut eum traderet in manus veſtras, ut hodie *eum poſſidetis*. Et dixit mihi Dñs, Vide quòd cœperim tradere in manꝰ tuas Sihon & terrā ejus, incipe eū vaſtare, & terrā ejꝰ poſſidere. Itaq; egreſſus eſt Sihon in occurſū noſtrū, ipſe, & univerſꝰ populꝰ ejꝰ ad bellum in Jahas. Et tradidit eum Dñs Deꝰ noſter ante nos, & trucidavimꝰ eū, & filios ejꝰ, cunctumq; populū ipſius. Et ſubjugavimꝰ eodé tempore cunctas civitates ejꝰ, & omnes ejus civitates funditùs perdidimus, mulieres ac pubem, & neminem reliquimus ex eis ſuperſtitē. Solùm jumenta diripuimꝰ nobis, & prædā civitatū quas ſubjugaveramꝰ. Ab Aduir quæ eſt ad littus torrentis Arnon, & civitate quæ eſt in torrente uſq; ad Gelaad, nulla fuit urbs quæ nobis reſtiterit, cunctas tradidit Dñs Deꝰ noſter ante nos. Duntaxat ad terrā filiorū Amon non acceſſimꝰ, totam *ſcilicet*, ripā torrentis Jaboc, & civitates montanas, & omnia quæ præceperat nobis Dñs Deꝰ noſter.

CAP. III.

ET converſi aſcendimus ad viam Mathnin, egreſſúſq; eſt Og rex Mathnin in occurſum noſtrū cum univerſo populo ſuo ad bellum in Ardei. Et dixit ad me Dominus, Ne formides eum, quia in manus tuas tradidi eum, & cunctum populum ejus, ac terram ejꝰ; & fac illi quemadmodum feciſti Sihon regi Amoræorum qui morabatur in Hesbon. Itaq; tradidit Dominus Deus noſter in manum noſtram etiam Og regem Mathnin, totumq; populum ejus, & trucidavimꝰ eum, nec reliquimus ei ſuperſtitem. Et ſubjugavimus eo tempore cunctas civitates ejus, nec ullam reliquimus civitatem quam non caperemꝰ ab eis, ſexaginta *nimirùm*, civitates, univerſum tra-

ſum Argob, domicilium regium Og quod erat in Mathnin,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

30 וְלָא אֲבָד סִיחוֹן מַלְכָּא דְחֶשְׁבּוֹן
לְמִשְׁבְּקָנָא לְמֶעְבַּר בִּתְחוֹמֵיהּ אֲרֵי
אַקְשִׁי יְיָ אֱלָהָךְ יָת רוּחֵיהּ וְאַתְקֵיף
יָת לִבֵּיהּ בְּדִיל לְמִמְסְרֵיהּ בִּידָךְ
כְּיוֹמָא הָדֵין: 31 וַאֲמַר יְיָ לִי חֲזִי דְשָׁרֵיתִי
לְמִמְסַר קֳדָמָךְ יָת סִיחוֹן וְיָת אַרְעֵיהּ
שְׁרִי לְתָרְכוּתֵיהּ לְמֵירַת יָת אַרְעֵיהּ:
32 וּנְפַק סִיחוֹן לְקָדָמוֹתָנָא הוּא וְכָל
33 עַמֵּיהּ לְאַגָּחָא קְרָבָא לְיָהַץ: 33 וּמְסַרֵיהּ
יְיָ אֱלָהָנָא קֳדָמָנָא וּמְחֵינָא יָתֵיהּ וְיָת
34 בְּנוֹהִי וְיָת כָּל עַמֵּיהּ: וּכְבַשְׁנָא יָת
כָּל קִרְוֵי בְּעִדָּנָא הַהִיא וּגְמַרְנָא
יָת כָּל קִרְוֵי נְבִרְיָא וּנְשֵׁיהֶא וְטַפְלָא
35 לָא אַשְׁאַרְנָא מִשְׁיוֵיב: לְחוֹד בְּעִירָא
בִּזְנָא לָנָא וְעִדֵי קִרְוֵיהֶא דִּי כְבַשְׁנָא:
36 מֵעַרְעֵר דִּי עַל כֵּיף נַחֲלָא דְאַרְנוֹן
וְקִרְתָּא דִּי בְנַחֲלָא וְעַד גִּלְעָד לָא
הֲוָת קִרְתָּא דִּי חַקִּיפַת מִנָּנָא יָת
37 כּוֹלָּא מְסַר יְיָ אֱלָהָנָא קֳדָמָנָא: לְחוֹד
לְאַרְעָא בְּנֵי עַמּוֹן לָא קְרֵבְתָּא כָּל
כֵּיף נַחַל יוּבְקָא וְקִרְוֵי טוּרָא וְכָל
דִּי פְקִיד יְיָ אֱלָהָנָא:

ג

1 וְאִתְפְּנֵינָא וְסַלֵּיקְנָא אוֹרַח מַתְנָן
וּנְפַק עוֹג מַלְכָּא דְמַתְנָן לְקָדְמוֹתָנָא
הוּא וְכָל עַמֵּיהּ לְאַגָּחָא קְרָבָא
2 לְאֶדְרֶעִי: וַאֲמַר יְיָ לִי לָא תִדְחַל
מִנֵּיהּ אֲרֵי בִידָךְ מְסֵרִית יָתֵיהּ וְיָת
כָּל עַמֵּיהּ וְיָת אַרְעֵיהּ וְתַעְבֵּיד לֵיהּ
כְּמָא דְעַבַדְתָּא לְסִיחוֹן מַלְכָּא
3 דֶאֱמוֹרָאָה דִּי יָתֵב בְּחֶשְׁבּוֹן: וּמְסַר
יְיָ אֱלָהָנָא בִּידָנָא אַף יָת עוֹג מַלְכָּא
דְמַתְנָן וְיָת כָּל עַמֵּיהּ וּמְחֵינָרֵי עַד
4 דְּלָא אִשְׁתְּאַר לֵיהּ מְשִׁיוֵיב: וּכְבַשְׁנָא
יָת כָּל קִרְוֵיהּ בְּעִדָּנָא הַהִיא לָא
הֲוָת קִרְתָּא דִּי לָא נְסַבְנָא מִנֵּיהוֹן
שִׁתִּין קִרְוִין כָּל בֵּית פַּלְגַּת טְרַכוֹנָא
מַלְכוּתָא דְעוֹג בְּמַתְנָן:

30 Et noluit Seon rex Eſebon dimittere nos tranſire per terminũ ſuũ: quia induravit Dñs Deus tuus ſpiritum ejus, et roboravit cor ejꝰ; ut traderet eũ in manus tuas, ſicut in die hac.
31 Et dixit Dñs ad me; Vide quòd incepi tradere in conſpectu tuo Seon & terram ejus: incipe ejicere eum, ut poſſideas
32 terram ejus. Et egreſſus eſt Seon in occurſum noſtrũ, ipſe et omnis populus ejus, ut pugnaret in Jahas. Et tradidit eum
33 Dñs Deus noſter in conſpectu noſtro: et percuſſimus eum, & filios ejus, et omnem populũ
34 ejus. Et ſubjecimus omnes civitates ejus in tempore illo; et deſtruximus omnes urbes et viros, ac mulieres et parvulos:
35 non reliquimꝰ reliquias. Tantummodo jumenta deprædati ſumus nobis: & ſpolia civita-
36 tum quas ſubjecimus. Ab Aroer quæ eſt ſuper ripam torrentis Arnon, et civitaté quæ eſt in torrente, & uſq; ad Galaad;
37 nulla fuit civitas quæ fortior nobis eſſet: ſed omnes tradidit Dñs Deus noſter in conſpectu noſtro. Tantummodo ad terrã filiorũ Ammõ non acceſſiſti: et ad omnem ripam torrentis Jaboc, et ad urbes montis; et ad omnia loca quæ præcepit Dñs Deus noſter.

CAP. III.

1 ET perreximus & aſcendimus per viam Baſan: & egreſſus eſt Og rex Baſan in occurſum noſtrum, ipſe et omnis popul⁹ ejꝰ ut committeret bellũ
2 in Edraï. Et dixit Dñs ad me, Ne timeas eum; quia in manu tua tradidi eum, et omnem populum ejus, et terram ejus: & facies ei, ſicut feciſti Seon regi Ammorræorum, qui habitabat in Eſebon. Et dedit Dñs
3 Deus noſter in manu noſtra etiam Og regem Baſan, et omnem populum ejus: et percuſſimus eum, donec nullus ex eis
4 relictus eſſet. Et ſubjecimus omnes urbes ejus in tempore illo, non fuit civitas quam non acceperimus ab eis, ſexaginta urbes omnia loca provinciæ Argob regni Og in Baſan.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

30 * צאע אבד סיחן מלכ חשבן למשבקנא למעבר בתחומיה ארי
אקשי יי אלהך ית רוחיה ואתקיף ית לביה בדיל לממסריה בידך
כיומא הדין: 31 ואמר יי לי חזי דשריתי למסר קדמך ית סיחן וית ארעיה
שרי לתרכותיה למירת ית ארעיה: 32 ונפק סיחן לקדמותנא הוא וכל
33 עמיה לאגחא קרבא לידהץ: 33 ומסריה יי אלהנא קדמנא ומחינא יתיה וית
34 בנוהי וית כל עמיה: וכבשנא ית כל קרוי נבריא בעדנא ההיא וגמרנא
ית כל קרוי נבריא ונשיא וטפלא
35 לא אשארנא משיויב: לחוד בעירא
בזנא לנא ועדי קרויא די כבשנא:
36 מערער די על כיף נחלא דארנון וקרתא די בנחלא ועד גלעד לא
הות קרתא די חקיפת מננא ית
37 כולא מסר יי אלהנא קדמנא: לחוד
לארעא בני עמון לא קרבתא כל
כיף נחל יובקא וקרוי טורא וכל
די פקיד יי אלהנא:

ג

1 ואתפנינא וסליקנא אורח מתנן ונפק עוג מלכא דמתנן לקדמותנא
הוא וכל עמיה לאגחא קרבא
2 לאדרעי: ואמר יי לי לא תדחל מניה ארי בידך מסריתי יתיה וית
כל עמיה וית ארעיה ותעביד ליה
כמא דעבדתא לסיחון מלכא
3 דאמוראה די יתב בחשבון: ומסר יי אלהנא בידנא אף ית עוג מלכא
דמתנן וית כל עמיה ומחנרי עד
4 דלא אשתאר ליה משיויב: וכבשנא ית כל קרויה בעדנא ההיא לא
הות קרתא די לא נסבנא מנהון
שתין קרוין כל בית פלגת טרכונא
מלכותא דעוג במתנן:

VERSIO SAMARITANA.

30 * צאע אבד סיחן מלכ חשבן למשבקנא למעבר בתחומיה ארי
.....
31 **צאע אבד סיחן מלכ חשבן למשבקנא למעבר בתחומיה ארי
אקשי יי אלהך ית רוחיה ואתקיף ית לביה בדיל לממסריה בידך
כיומא הדין: 32 * צלכ קרית אבע עמיה לאגחא קרבא לידהץ: 33 ומסריה
יי אלהנא קדמנא ומחינא יתיה וית בנוהי וית כל עמיה: 34 ** צלכנא
כל קרוי בעדנא ההיא לא הות קרתא די לא נסבנא מנהון שתין קרוין
כל בית פלגת טרכונא מלכותא דעוג במתנן: 35 ** צאע אבד
בזנא לנא ועדי קרויא די כבשנא: 36 * צלכנא מערער די על כיף נחלא
וקרתא די בנחלא ועד גלעד לא הות קרתא די חקיפת מננא ית כולא
מסר יי אלהנא קדמנא: 37 * צלכנא לחוד לארעא בני עמון לא קרבתא
כל כיף נחל יובקא וקרוי טורא וכל די פקיד יי אלהנא:

ג

1 ** צאע אבד סיחן מלכ חשבן למשבקנא למעבר בתחומיה ארי
אקשי יי אלהך ית רוחיה ואתקיף ית לביה בדיל לממסריה בידך
כיומא הדין: 2 ** צאע אבד סיחן מלכ חשבן למשבקנא למעבר
בתחומיה ארי אקשי יי אלהך ית רוחיה ואתקיף ית לביה בדיל לממסריה
בידך כיומא הדין: 3 * צלכנא ואתפנינא וסליקנא אורח מתנן ונפק
עוג מלכא דמתנן לקדמותנא הוא וכל עמיה לאגחא קרבא לידהץ:
4 * צלכנא ומסר יי אלהנא בידנא אף ית עוג מלכא דמתנן וית כל עמיה
ומחנרי עד דלא אשתאר ליה משיויב: וכבשנא ית כל קרויה בעדנא
ההיא לא הות קרתא די לא נסבנא מנהון שתין קרוין כל בית פלגת
טרכונא מלכותא דעוג במתנן:

;(t) evaſerit à nobis : (a) Batanæa : (b) Batanæa (c) Batanæa, (d) Rigobhaah (e) Batanæa.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

30 *Sed noluit Sihon rex Heſebon tranſitum nobis permittere per ipſum, eò quòd induraverat Dominus Deus tuus ſpiritum ejus, et obſtinaverat cor ejus, ut traderet eum in manus tuas ſicut hodiè. Dixitq;*
31 *Dominꝰ mihi, Vide, cœpi tradere ante faciem tuam Sihon regem Heſebon Amorrhæum, & terram ejus: Incipe poſſidere, ut poſſideas terrã ejus.*
32 *Itaque egreſſus eſt Sihon obviam nobis, ipſe, et omnis populus ejus ad prælium in Jaſſa.*
33 *Et tradidit illum Dominus Deus noſter ante faciem noſtram, et percuſſimus eum, & filios ejus, & omnem populum ejus. Cepimus quoque*
34 *omnes urbes ejus in illo tempore, & anathemate delevimus omnes urbes ejus, (ſ viros, mulieres, et parvulos, non reliquimus ſuperſtitem. Tan-*
35 *tùm animantia deprædati ſumus nobis, & ſpolia urbium quas cepimꝰ. Ab Aroër quæ*
36 *eſt juxta ripam torrentis Arnon, et civitate quæ eſt in valle, & uſque Galaad, non fuit civitas quæ(t) ſuperior nobis fuerit: omnes tradidit Dominus Deus noſter in manus noſtras. Veruntamen ad terrã*
37 *filiorum Ammon non acceſſiſti, ad omnem tractũ torrentis Jaboc, et ad urbes montis, ad omnia quoque quæ præcepit nobis Dominꝰ Deus noſter.*

CAP. III.

1 *CAverſi igitur aſcendimus per viã (a) Baſan: Tum egreſſus eſt Og rex (b) Baſan obviam nobis, ipſe, & omnis populus ejus ad prælium*
2 *in Edrai. Dixit autem Dominus mihi, Ne timeas eũ, quoniam in manum tuam tradidi illum, et omnẽ populum ejus, & terram ejus: Ideo facies illi ſicut feciſti Sihoni regi*
3 *Amorrhæorum qui habitabat in Heſebon. Itaque tradidit Dominus Deus noſter in manum noſtram etiam Og regẽ (c) Baſan, & omnem populũ ejus, quem ita percuſſimus ut*
4 *non reliquerit ſibi ſuperſtitẽ. Cepimus quoque omnes urbes ejus in illo tempore. Non fuit urbs quam non ceperimus ab eis, ſexaginta urbes, omnem regionem (d) Argob regni in (e) Baſan.*

VER. SAM. (a) completè, (d) Rigobhaah (e) Batanæa.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * فلم يسأ سيحون ملك حسبان اجارينا في بلده لان الله ربك صعب روحه واید قلبه * لكي
31 يسلمه في يدك * كما ترى اليوم * فقال الله لي انظر قد بدأت ان اسلم سيحون وبلده في يدك *
32 فابدأ بقرصه * وحر بلده * فخرج سيحون للقائنا هو وجميع قومه للحرب الى ياهص *
33 ربنا في ايدينا * فقتلناه وبنيه وساير قومه * وفتحنا جميع قراه في ذلك الوقت * واهلكنا من كل
34 قرية الرهط والنساء والاطفال * لم نبق سريدا * وغنمنا كل بهمه * وسلب القرى التي فتحناها * من
35 عروعير التي على سط وادي ارنون * والقرية التي في الوادي * والى جرس لم نبق قريه منعت منا *
36 بل الكل اسلمه الله ربنا بين ايدينا * عدا بلد بني عمان * فانك لم تقربه * كل ساطي وادي
37 يبوف * وقري الجبل * وساير ما نهانا عنه الله ربنا * الفصل الثالث *

1 * ثم وليينا فصعدنا طريق البنيه * فخرج عوج ملك البنيه للقائنا هو وجميع قومه للحرب الي
2 ادرعات * فقال الله لي * لا تخفه * فاني قد اسلمه في يدك وجميع قومه وبلده * تصنع به كما صنعت
3 بسيحون ملك الاموري المقيم في حسبان * فسلم الله ربنا في ايدينا ايضا عوجا ملك البنيه
4 وقومه * فقتلناهم حتى لم يبق فيهم سريد * وفتحنا جميع قراه في ذلك الوقت ولم يبق قريه لم
تاخذها منهم * وذلك سيحون قريه على حط الوجب * مملكة عوج في البنيه *

At denegavit nobis Sihon rex Hasbon 30
transitũ per regionẽ ſuam, quia Deus Dominus tuus difficilem reddiderat ſpiritũ ejus, & roboraverat cor ejꝰ, quatenus traderet eum in manum tuã, ut vides hodiè. 31
Et dixit Deus ad me; Vide, jam cœpi tradere Sihon et regionem ejus in manũ tuã; aggredere ergò perditionẽ ejus, & poſſide regionem ipſius. 32
Egreſſus eſt igitur Sihon obviãm nobis, ipſe, & cunctus populus ejus ad prælium in Jahas. 33
Et tradidit eum Deus Dominus noſter in manus noſtras, et occidimus eum, et filios ejus, & univerſum populum ipſius. 34
Et expugnavimus cunctas urbes ejus in illo tempore, et perdidimus ex omnibus urbibus pubem, & mulieres, atq; infantes, nec reliquimus profugam. Et deprædati ſumus cuncta jumenta & ſpolia urbium quas expugnaveramus. 35
Ab Aruer quæ eſt ſecus ripam torrentis Arnon, & urbe quæ eſt in torrente, & uſque ad Gjaves; nulla remanſit urbs quæ nos effugerit, ſed omnia tradidit Dominus Deus noſter in manus noſtras. 36
Præter regionem filiorum Amman; non enim attigiſti eam, totum ſcilicet, littus torrentis Jaboc, & urbes montis, & quicquid 37
interdixerat nobis Deus Dominus noſter.

CAP. III.

DEinde converſi aſcendimus per viã Bathniæ, & egreſſus eſt Og rex Bathniæ obviã nobis, ipſe, ac totus populus ejus ad 1
pugnã in Adreath. Dixitque Deus ad me, 2
Ne timeas eum, quippe jam tradidi eum in manũ tuam, cum univerſo ipſius populo et regione; facies ei ſicut feciſti Sihon regi Amoræo degenti in Hasban. Et tradidit 3
Deus Dominus noſter in manus noſtras etiam Og regem Bathniæ, & populum ejus; & interfecimus eos, adeo ut nullus ſuperfuerit ex ipſis profuga. Et expugnavimus 4
omnes urbes ejus in illo tempore, nec reliquimus ex ipſis urbem quam non abſtulerimus ab eis, nempe ſexaginta urbes ſuper lineam Mugeb regni Og in Bathnia.

ספר אלה הדברים: ג

tantùm ,velte & ,foribus ,alto muro munitæ urbes istæ Omnes
כֹּל אֵלֶּה עָרִים בְּצֻרֹת חוֹמָה גְּבֹהָה דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ לְבַד
quemadmodum ,eas desolavimus Et .valde multum muratis non urbibus ab
מִעָרֵי הַפְּרָזִי הַרְבֵּה מְאֹד: וַנַּחֲרֵם אוֹתָם כַּאֲשֶׁר
, viros ,urbem omnem desolando ; Chesbon regi Sichon fecimus
עָשִׂינוּ לְסִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הַחֲרֵם כָּל־עִיר מְתִם
urbium spolium & ,animal omne Et .parvulum & ,mulieres
הַנָּשִׁים וְהַטָּף: וְכָל־הַבְּהֵמָה וְשְׁלַל הֶעָרִים
manu è terram ipso tempore in cepim⁹ Et .nobis sum⁹ prædati
בָּזוֹנוּ לָנוּ: וַנִּקַּח בָּעֵת הַהִיא אֶת־הָאָרֶץ מִיַּד
Arnon torrente à ,Jarden transitu in qui ,Emoræorum regum duorum
שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִנַּחַל אַרְנֹן
: Sirion ,Chermon vocabunt Sidonii .Chermon montē ad usque
עַד־הַר חֶרְמוֹן: צִידֹנִים יִקְרְאוּ לְחֶרְמוֹן שִׂרְיֹן
omnis &,planiciei urbes Omnes .Senir ei vocabunt Emoræi &
וְהָאֱמֹרִי יִקְרְאוּ לוֹ שְׂנִיר: כֹּל עָרֵי הַמִּישֹׁר וְכָל־
regni urbes ,Edrehi & ,Salcah ad usque Basan omnis & ,Ghilhad
הַגִּלְעָד וְכָל־הַבָּשָׁן עַד־סַלְכָה וְאֶדְרֶעִי עָרֵי מַמְלֶכֶת
residuo è remanserat Basan rex Og tantummodo Quia .Basan in Ogh
עוֹג בַּבָּשָׁן: כִּי רַק־עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן נִשְׁאַר מִיֶּתֶר
Rabbath in ipse nonne ,ferri lectus ,ejus lectus ecce : Rephaim
הָרְפָאִים הִנֵּה עַרְשׂוֹ עֶרֶשׂ בַּרְזֶל הֲלֹה הוּא בְּרַבַּת
cubitorum quatuor &,ejus longitudo cubitorū Novem ?Hammon filiorū
בְּנֵי עַמּוֹן תֵּשַׁע אַמּוֹת אָרְכָּהּ וְאַרְבַּע אַמּוֹת
tēpore in possedim⁹ istam terram Et .viri cubito m ej⁹ latitudo
רָחְבָּהּ בְּאַמַּת־אִישׁ: וְאֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת יָרַשְׁנוּ בָּעֵת
montis dimidium &,Arnon torrentem super quæ Haroher ab ,ipso
הַהִוא מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר־עַל־נַחַל אַרְנֹן וְחֲצִי הַר־
,Ghilhad residuum Et .Ghaditis &,Reubenitis dedi ej⁹ urbes & ,Ghilhad
הַגִּלְעָד וְעָרָיו נָתַתִּי לָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי: וְיֶתֶר הַגִּלְעָד
omnem ,Menasseh tribui dimidiæ dedi Ogh regni Basan omnē &
וְכָל־הַבָּשָׁן מַמְלֶכֶת עוֹג נָתַתִּי לַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה כָּל
.gigantum terra vocabitur ipse ,Basan omnem ,Argob funem
חֶבֶל הָאַרְגֹּב לְכָל־הַבָּשָׁן הַהוּא יִקָּרֵא אֶרֶץ רְפָאִים:
ad usque ,Argob funem omnem cepit Menasseh filius Jahir
יָאִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה לָקַח אֶת־כָּל־חֶבֶל אַרְגֹּב עַד־
,suum nomen super eos vocavit & .Mahachathi & , Ghesuri terminum
גְּבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי וַיִּקְרָא אֹתָם עַל־שְׁמוֹ
Machir ipsi Et .istam diem ad usque ,Jair villas Basan
אֶת־הַבָּשָׁן חַוֹּת יָאִיר עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְלִמָכִיר
Ghilhad à dedi Ghaditis & ,Reubenitis Et .Ghilhad dedi
נָתַתִּי אֶת־הַגִּלְעָד: וּלְרֻאוּבֵנִי וְלַגָּדִי נָתַתִּי מִן־הַגִּלְעָד
Jabboch ad usq; &;terminū &,torrent is medium Arnon torrentē ad usq; &
וְעַד־נַחַל אַרְנֹן תּוֹךְ הַנַּחַל וּגְבֻל וְעַד יַבֹּק
,terminū &,Jarden & planiciem Et .Hammon filiorū terminum ,torrentē
הַנַּחַל גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן: וְהָעֲרָבָה וְהַיַּרְדֵּן וּגְבֻל
effusionibus sub ,falis mare , planiciei mare ad usq; & Chinnereth à
מִכִּנֶּרֶת וְעַד יָם הָעֲרָבָה יָם הַמֶּלַח תַּחַת אַשְׁדֹּת
.orientem ad collis
הַפִּסְגָּה מִזְרָחָה:

Versio VULG. LAT.

5 Cunctæ urbes erant munitæ muris altissimis, portísq; et vectib⁹, absq; oppidis innumeris, quæ non habebãt muros.
6 Et delevimus eos, sicut feceram⁹ Sehon regi Hesebon, disperdentes omnẽ civitatẽ, virósq; ac mulieres & parvulos.
7 Jumenta autẽ & spolia urbiũ diripuimus. Tulimúsq; illo in tempore terrã de manu duorũ regũ Amorrhæorũ, qui erant trans Jordanẽ: à torrente Arnon usq; ad montẽ Hermon,
9 Quem Sidonii Sarion vocant,
10 et Amorrhæi Sanir: Omnes civitates, quæ sitæ sunt in planitie, et universã terrã Galaad et Basan usq; ad Selcha et Edrai civitates regni Og in Basan.
11 Sol⁹ quippe Og rex Basan restiterat de stirpe gigãtũ. Monstratur lect⁹ ejus ferre⁹, qui est in Rabbath filiorum Ammon, novẽ cubitos habens longitudinis, & quatuor latitudinis ad mensurã cubiti virilis man⁹. Terrámq; possedim⁹ tempore illo ab Aroër, quæ est super ripã torrentis Arnon, usq; ad mediã partẽ montis Galaad: et civitates illi⁹ dedi Rubẽ & Gad. Reliquam autẽ partẽ Galaad, & omnẽ Basan regni Og, tradidi mediæ tribui Manasse, omnem regionẽ Argob:
14 cunctáq; Basan vocatur Terra gigantũ. Jair fili⁹ Manasse possedit omnem regionem Argob usq; ad terminos Gessuri & Machari. Vocavítq; ex nomine suo Basan, Havoth Jair, id est, villas Jair, usq; in præsentẽ
15 diem. Machir quoq; dedi Galaad.
16 Et tribub⁹ Ruben et Gad dedi de terra Galaad usq; ad torrentem Arnon medium torrentis, & confiniũ usq; ad
17 torrentem Jeboc, qui est termin⁹ filiorũ Ammon: Et planitiem solitudinis, atq; Jordanẽ, & terminos Cenereth, usq; ad mare deserti, quod est salsissimum, ad radices montis Phasga contra Orientem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Πᾶσαι πόλεις ὀχυραὶ, τείχη ὑψηλὰ, πύλαι
καὶ μοχλοί· πλὴν τ πόλεων τῶν Φερεζαίων τ πολλῶν σφόδρα· (ε) ἐξωλοθρεύσαμεν,
6 ὥσπερ ἐποιήσαμεν τ Σηὼν βασιλέα Ἐσεβὼν, καὶ (ζ) ἐξωλοθρεύσαμεν πᾶσ πόλιν,
ἐξῆς καὶ τὰς (η) γυναῖκας, καὶ τὰ παιδία,
7 Καὶ πάντα τὰ κτήνη καὶ τὰ σκῦλα τ πόλεων ἐνεσχομισάμεν ἑαυτοῖς. Καὶ ἐλάβομεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τ γῆν ἐκ χειρῶν
8 δύο βασιλέων τ Ἀμορῥαίων, οἳ ἦσ πέραν τ Ἰορδάνου ἀπὸ τ χειμάῤῥου (θ) Ἀρνῶν, καὶ ἕως
9 Ἀρμών. Οἱ Φοίνικες ἐπονομάζουσι τὸ Ἀρμὼν Σανιὼρ, καὶ ὁ Ἀμορῥαῖος (ι) ἐπωνόμασεν
10 αὐτὸ Σανίρ. Πᾶσα πόλις (κ) Μισὼρ, καὶ πᾶσα Γαλαάδ, καὶ πᾶσα Βασὰν ἕως Ἐλχὰ καὶ (λ)
Ἐδρεῖμ, πόλεις βασιλείας τ Ὼγ ἐν τῇ
11 Βασάν. Ὅτι πλὴν Ὼγ βασιλεὺς Βασὰν κατελείφθη ἀπὸ τ (μ) Ῥαφαΐν. Ἰδοὺ ἡ κλίνη
αὐτ κλίνη σιδηρᾶ, ἰδοὺ αὕτη ἐν τῇ ἄκρᾳ τ υἱῶν Ἀμμάν. ἐννέα πήχων τὸ μῆκος αὐτ,
καὶ τεσσάρων πήχων τὸ εὖρος αὐτ ἐν πήχει ἀνδρός. Καὶ τ γῆν ἐκείνην ἐκληρονομήσαμεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπὸ Ἀροὴρ,
12 ἣ ἐστι παρὰ τὸ χεῖλος χειμάῤῥου Ἀρνῶν, καὶ
τὸ ἥμισυ τ ὄρους Γαλαάδ καὶ τὰς πόλεις αὐ-
13 τῆς ἔδωκα τῇ Ῥουβὴν καὶ τῇ Γάδ. Καὶ τὸ κατάλοιπον τῆς Γαλαάδ, καὶ πᾶσ τ Βασὰν
βασιλείαν Ὼγ ἔδωκα τῇ ἡμίσει φυλῆς (ν)
Μανασσῆ, καὶ πᾶσ (ξ) ὁρίζοντος Ἀργὸβ, πᾶσ (ο) Βασὰν ἐκείνη· γῆ (π) Ῥαφαὶν λογι-
14 σθήσε. Καὶ (ρ) Ἰαὶρ υἱὸς (σ) Μανασσῆ ἔλαβε πᾶσ τ ὁρίζοντος Ἀργὸβ ἕως τ ὁρίων
(τ) Γαργασὶ καὶ Μαχαθί· ἐπωνόμασεν αὐτὰς
ὀνὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ τ Βασὰν (υ) Θαυὼθ
15 Ἰαὶρ ἕως τ ἡμέρας ταύτης. Καὶ τῷ (φ) Μα-
16 χὶρ ἔδωκα τ Γαλαάδ. Καὶ τῷ Ῥουβὴν καὶ τῷ Γάδ ἔδωκα (χ) ὑπὸ τ Γαλαὰδ ἕως
χειμάῤῥου Ἀρνῶν, μέσον τ χειμάῤῥου ὅριον καὶ ἕως τ Ἰαβόκ· ὁ χειμάῤῥους ὅριον
17 τοῖς υἱοῖς Ἀμμάν. Καὶ ἡ Ἀραβὰ καὶ ὁ Ἰορδάνης (ψ) ὅριον Μαχαναρὲθ, καὶ ἕως Θαλάσσης Ἀραβα, Θαλάσσης ἁλυκῆς ὑπὸ
Ἀσηδὼθ τ Φασγὰ ἀνατολῶν.

Omnes civitates munitæ: mœnia excelsa, portæ, & vectes, præter civitates (c) Pherezæas multas valdè; (d) Exterminavimus, ut feceramus Seon regem Esebon; et exterminavim⁹ omnẽ civitatem; deinde & uxores, & parvulos, Et omnia pecora: & spolia civitatum prædati sumus nobisipsis. Et cepim⁹ in tẽpore illo terrã de manibus duorum regum Amorrhæorum, qui erant trans Jordanem à torrente Arnon usq; ad montẽ Hermon. Sidonii montẽ Hermon vocant, Sirion; Amorræi autem vocant eum, Senir. Omnes civitates, civitates planitiei, totamq; Galaad, & Basan universam, usq; ad Selcha & Ardei, cunctas nimirũ, civitates regni Og qui erat in Basan. Solus enim Og rex Basan remanserat è cæteris gigantibus. Hujus lectus, lectus est ferreus, & ecce est in Rabbath filiorum Ammon, novem cubitorum ejus longitudo, & quatuor cubitorũ latitudo, in cubito gigantum. Et terram quidem istam possedimus eo tempore, ab Aduir quæ est secus ripam torrentis Arnon. Et dimidium montem Galaad cum civitatib⁹ ejus dedi ipsis Rubil & Gad; Reliquum verò Galaad, totamque Basan domicilium regium ipsius Og, dedi dimidiæ tribui Manasse, cum toto tractu Argob: universa verò Basan, ipsamet vocatur, Terra gigantum. Jair quoque filius Manasse vendicavit sibi totum tractum Argob, usque ad limitem Gessur & Maachath, & appellavit ea ex nomine suo, Basan & oppidula Jair usque ad hodiernum diem. Ipsi verò Machir dedi Galaad. Et *familiis* Rubil & Gad dedi à Galaad usque ad torrentem Arnon, & internam partem torrentis ejusque terminum, usque ad torrentem Jaboc limitem filiorũ Ammon; Necnon Arabam, & Jordanem, atque limitanea à Cenarath usq; ad mare Arabæ, mare *scilicet*, salsũ q̃ est sub Asdud & Phasga, quæ sunt in colle ad Orientẽ.

MS.A (ε) ἐξωλεθρεύσαμεν αὐτοὺς ὥσπερ (ζ) ἐξωλεθρεύσαμεν (η) γυναῖκας αὐτ, καὶ (θ) Ἀρνῶν ἕως (ι) ἐπονόμασεν αὐτὸ Σανείρ. (κ) Μίσωρ, (λ) Ἐδρεείμ, (μ) Ῥαφείν. (ν) Μανασσῆ, (ξ) τ ὁρίζοντος (ο) τ Βασὰν (π) Ῥαφαεὶν (ρ) Ἰαείρ (σ) Μανασσῆ (τ) Γαργασεὶ καὶ ὁ Ἰαείρ ἐπωνόμασεν αὐτὸ
τῇ τῷ (υ) Αυὼθ Ἰαείρ (φ) Μαχεὶρ (χ) ἀπὸ τ (ψ) ὅριον ἀπὸ Μαχαρεὲθ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Omnésq; civitates illas quarum muniti erant muri, altæq; portæ atq; repaguli, præter oppida planitierum admodum multa. Et vastavimus ea; quemadmodum feceram⁹ Sihoni regi Hesbon, cujus civitates omnes funditùs evertimus, & mulieres, atq; pubem. Omnia verò jumenta & spolia civitatum deprædati sumus nobis. Et cepimus eo tempore terram de manu duorum illorũ regum Amorræorum qui erant trans Jordanem, à torrente Arnon usq; ad montẽ Hermon. Sidonii *montẽ* Hermon vocant, Serjon; Amorræi autem vocant eum, Sonir. Omnes *videlicet*, civitates planitiei, totamq; Gelaad, & Mathnin universam, usq; ad Selcha & Ardei, cunctas *nimirũ*, civitates regni Og qui erat in Mathnin. Solus enim Og rex Mathnin remanserat è cæteris gigantibus. Hujus lectus, lectus est ferreus, & ecce est in Rabath filiorum Ammon, novem cubitorum ejus longitudo, & quatuor cubitorũ latitudo, in cubito gigantum. Et terram quidem istam possedimus eo tempore, ab Aduir quæ est secus ripam torrentis Arnon. Et dimidium montem Gelaad cum civitatib⁹ ejus dedi ipsis Rubil & Gad; Reliquum verò Gelaad, totamque Mathnin domicilium regium ipsius Og, dedi dimidiæ tribui Manasse, cum toto tractu Argob: universa verò Mathnin, ipsamet vocatur, Terra gigantum. Jair quoque filius Manasse vendicavit sibi totum tractum Argob, usque ad limitem Gessur & Maachath, & appellavit ea ex nomine suo, Mathnin & oppidula Jair usque ad hodiernum diem. Ipsi verò Machir dedi Gelaad. Et *familiis* Rubil & Gad dedi à Gelaad usque ad torrentem Arnon, & internam partem torrentis ejusque terminum, usque ad torrentem Jaboc limitem filiorũ Ammon; Necnon Arabam, & Jordanem, atque limitanea à Cenarath usq; ad mare Arabæ, mare *scilicet*, salsũ q̃ est sub Asdud & Phasga, quæ sunt in colle ad Orientẽ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

כָּל־אִלֵּין קִרְוִין פְּרִיכָן מַקְפָּן שׁוּר דִּי
לְהֵן דְּשִׁין וְעַבְּרִין בַּר מִקְּרֵוֵי פְּצָחַיָּא
דְּסִנְיָן לַחֲדָא: וְנַמְרָנָא יַתְהוֹן כְּמָא
דְּעַבְדְנָא לְסִיחוֹן מַלְכָּא דְחֶשְׁבּוֹן
נַמְרָנָא יַת־כָּל־קִרְוֵי נְבְרַיָּא נָשַׁיָּא
וְטַפְלָא: וְכֹל־בְּעִירָא וַעֲדֵי קִרְוֵיהוֹן
בְּזִנָא לָנָא: וּנְסַבְנָא בְּעִדָּנָא הַהִיא
יַת אַרְעָא מִיַּד תְּרֵין מַלְכֵי אֱמוֹרָאָה
דִּי בְעִבְרָא דִירְדְנָא מִנַּחֲלָא דְאַרְנוֹן
עַד־טוּרָא דְחֶרְמוֹן: צִידוֹנָאֵי קָרְאִן
לְחֶרְמוֹן שִׂרְיוֹן וֶאֱמוֹרָאֵי קָרְאִן לֵיהּ
טוּר־תַּלְגָּא: כָּל־קִרְוֵי מֵישְׁרָא וְכָל
גִּלְעָד וְכָל־מַתְנָן עַד־סַלְכָה וְאֶדְרֶעִי
קִרְוֵי מַלְכוּתֵיהּ דְּעוֹג בְּמַתְנָן: אֲרֵי
לְחוֹד־עוֹג מַלְכָּא דְמַתְנָן אִשְׁתְּאַר
מִשְּׁאַר גִּבְרַיָּא הָא עַרְסֵיהּ עַרְסָא
דְּפַרְזְלָא הֲלָא הִיא בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן
תְּשַׁע אַמִּין אוֹרְכֵּיהּ וְאַרְבַּע אַמִּין
פּוּתְיֵיהּ בְּאַמַּת מַלְכָּא: יַת אַרְעָא הָדָא
יְרֵיתְנָא בְּעִדָּנָא הַהִיא מֵעַרְעֵר דִּי
עַל־נַחֲלָא דְאַרְנוֹן וּפַלְגוּת
טוּרָא דְגִלְעָד וְקִרְוֵי יַתְהִי
לְשִׁבְטָא דְרֽאוּבֵן וְלִשְׁבְטָא דְגָד: וּשְׁאָר
גִּלְעָד וְכָל־מַתְנָן מַלְכוּתָא דְעוֹג
וְהִבִּית לְפַלְגוּת שִׁבְטָא דְמְנַשֶּׁה כָּל
בִּית פַּלְגָּא טַרְכּוֹנָא וְכָל־מַתְנָן הַהוּא
יִתְקְרֵי אַרְעָא גִּבְרַיָּא: יָאִיר בַּר־מְנַשֶּׁה
נְסִיב יַת־כָּל־בִּית פַּלְגָּא טַרְכּוֹנָא עַד
תְּחוּם נְשׁוּרָאֵי וַאֲפֵקִירוֹס וְקָרָא
יַתְהֹן עַל שְׁמֵיהּ יַת־מַתְנָן כַּפְרַנָּי
יָאִיר עַד יוֹמָא הָדֵין: וְלִמָכִיר יְהַבִית
יַת־גִּלְעָד: וְלִשְׁבְטָא דְרֽאוּבֵן וְלִשְׁבְטָא
גָּד יְהַבִית מִן־גִּלְעָד וְעַד־נַחֲלָא
דְאַרְנוֹן גּוֹ נַחֲלָא וְתְחוֹמָא וְעַד
יוּבְקָא דְנַחֲלָא תְּחוֹמָא דִבְנֵי עַמּוֹן:
וּמֵישְׁרָא וְיַרְדְנָא וְתְחוֹמֵיהּ מִגִּינֵסַר
וְעַד יַמָּא דְמֵישְׁרָא יַמָּא דְמַלְחָא
תְּחוֹת מַשְׁפַּךְ מַרְמְתָא מַדְנְחָא

TARGUM ONKELOS.

5 Omnes istæ urbes munitæ & muratæ, quæ habebant seras et vectes: præter villas absq; muris multas nimis. Et destruximus eas, sicut fecimus Seon regi Esebon: disperdentes omnium civitatum viros, & mulieres et parvulos. Et omnia jumenta et spolia urbiũ diripuimus nobis. Et tulimus in tempore illo terram de manu duorum regum Amorræorum, qui erant trans Jordanem: à torrente Arnon usq; ad montem Hermon. Sidonii vocabant Hermon, Sarion: et Amorræi appellabant eum, montem nivis. Omnes urbes quæ sunt in planitie, et omnẽ Galaad et omnem Basan, usq; ad Selca et Edraï, urbes regni Og in Basan. Quoniam solus Og rex Basan remansit de reliquiis Gigantum: ecce lectus ejus lectus est ferreus, qui utique est in Rabbath filiorum Ammon, novem cubitos habens longitudinis et quatuor cubitos latitudinis in cubito ejusdem regis. Et terram hanc possedimus in tempore illo: ab Aroer quæ est juxta torrentem Arnon, usque ad mediam partem montis Galaad, & civitates illius, dedi tribui Reuben et tribui Gad. Reliquam autem partem Galaad et omnem Basan regni Og dedi dimidiæ tribui Manasse: *omnis regio* provinciæ Argob, et omnis illa provincia Basan vocabatur terra Gigantum. Jair filius Manasse tulit omnem provinciam regionis Argob, usque ad terminum Gesuri & Machati: & vocavit ex nomine suo Basan oppida Jair, usque in diem hanc. Machir quoque dedi Galaad. Et tribui Reuben & tribui Gad dedi à Galaad usque ad torrentem Arnon, medium torrentis & terminum ejus, usque ad torrentem Jaboc, qui est terminus filiorum Ammon. Et planitiem & Jordanem & terminum ejus; à Genesar, usque ad mare planitiei quod est mare salis, sub declivio collis ad orientem.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

5 *עָרֵי֙ מִבְצָ֣ר כָּל־אֵ֔לֶּה חוֹמָ֖ה גְּבֹהָ֑ה דְּלָתַ֥יִם וּבְרִֽיחַ׃ מִלְּבַ֖ד עָרֵ֥י הַפְּרָזִ֖י הַרְבֵּ֥ה מְאֹֽד׃
6 וַנַּחֲרֵ֣ם אֹתָ֗ם כַּאֲשֶׁ֨ר עָשִׂ֜ינוּ לְסִיחֹ֤ן מֶֽלֶךְ־חֶשְׁבּוֹן֙ הַחֲרֵ֣ם כָּל־עִ֔יר מְתִ֥ים נָשִׁ֖ים וְטָֽף׃
7 וְכָל־הַבְּהֵמָ֣ה וּשְׁלַ֤ל הֶֽעָרִים֙ בָּזַ֣זְנוּ לָֽנוּ׃ וַנִּקַּ֣ח בָּעֵ֣ת הַהִ֔וא אֶת־הָאָ֖רֶץ מִיַּ֣ד שְׁנֵֽי־מַלְכֵ֣י הָאֱמֹרִ֑י אֲשֶׁ֥ר בְּעֵ֖בֶר הַיַּרְדֵּ֥ן מִנַּֽחַל־אַרְנֹ֖ן עַד־הַ֥ר חֶרְמֽוֹן׃
8 צִדֹנִ֖ים יְקָרְא֣וּן לַחֶרְמ֑וֹן וְהָאֱמֹרִ֖י יְקָרְא֥וּן לוֹ֙ שִׂרְיֹ֔ן וְהַשְּׂנִיר֖ יְקָרְא֥וּן לֽוֹ׃
9 כָּל־עָרֵ֣י הַמִּישֹׁר֮ וְכָל־הַגִּלְעָד֒ וְכָל־הַבָּשָׁן֒ עַד־סַלְכָ֣ה וְאֶדְרֶעִ֔י עָרֵ֖י מַמְלֶכֶ֣ת עוֹג֑ בַּבָּשָׁ֔ן׃
10 כִּ֣י רַ֣ק עוֹג֩ מֶֽלֶךְ־הַבָּשָׁ֨ן נִשְׁאַ֜ר מִיֶּ֣תֶר הָרְפָאִ֗ים הִנֵּ֤ה עַרְשׂוֹ֙ עֶרֶשׂ־בַּרְזֶ֔ל הֲלֹ֣א הִ֔יא בְּרַבַּ֖ת בְּנֵ֣י עַמּ֑וֹן תֵּ֣שַׁע אַמּ֤וֹת אָרְכָּהּ֙ וְאַרְבַּ֣ע אַמּ֔וֹת רָחְבָּ֖הּ בְּאַמַּ֥ת אִֽישׁ׃
11 וְהָאָ֣רֶץ הַזֹּ֗את אֲשֶׁ֨ר יָרַ֜שְׁנוּ בָּעֵ֤ת הַהִוא֙ מֵֽעֲרֹעֵ֔ר אֲשֶׁ֖ר עַל־נַ֣חַל אַרְנ֑וֹן וַחֲצִ֣י הַ֔ר גִּלְעָ֖ד וְעָרָ֑יו נָתַ֕תִּי לָרֽאוּבֵנִ֖י וְלַגָּדִֽי׃
12 וְיֶ֣תֶר הַגִּלְעָ֗ד וְכָל־הַבָּשָׁן֙ מַמְלֶ֣כֶת עוֹג֔ נָתַ֖תִּי לַחֲצִ֣י שֵׁ֣בֶט הַֽמְנַשִּׁ֑י כָּל־חֶ֥בֶל הָֽאַרְגֹּ֖ב לְכָל־הַבָּשָׁ֥ן הַה֛וּא אֶ֥רֶץ רְפָאִ֖ים יִקָּרֵֽא׃
13 יָאִ֣יר בֶּן־מְנַשֶּׁ֗ה לָקַ֤ח אֶת־כָּל־חֶבֶל֙ הָֽאַרְגֹּ֔ב עַ֖ד גְּבוּ֣ל הַגְּשׁוּרִ֑י וְהַֽמַּעֲכָתִ֔י וַיִּקְרָ֨א אֹתָ֤ם עַל־שְׁמוֹ֙ אֶת־הַבָּשָׁ֣ן חַוֹּ֣ת יָאִ֔יר עַד־הַיּ֖וֹם הַזֶּֽה׃
14 וּמָכִ֖יר נָתַ֥תִּי אֶת־הַגִּלְעָֽד׃ וְלָרֽאוּבֵנִי֙ וְלַגָּדִ֔י נָתַ֖תִּי מִן־הַגִּלְעָ֑ד וְעַד־נַ֣חַל אַרְנ֔וֹן תּ֥וֹךְ הַנַּ֖חַל וּגְבֻ֑ל וְעַד־יַבֹּ֣ק הַנַּ֔חַל גְּבֻ֖ל בְּנֵ֥י עַמּֽוֹן׃
15 וְהָעֲרָבָ֣ה וְהַיַּרְדֵּ֗ן וּגְבֻל֙ מִכִּנֶ֣רֶת וְעַד֮ יָם֒ הָֽעֲרָבָה֙ יָם־הַמֶּ֔לַח תַּ֖חַת אַשְׁדֹּ֣ת הַפִּסְגָּ֑ה מִזְרָ֖חָה׃

VERSIO SAMARITANA.

5 *עָרֵי֙ מִבְצָ֣ר כָּל־אֵ֔לֶּה חוֹמָ֖ה גְּבֹהָ֑ה דְּלָתַ֥יִם וּבְרִֽיחַ׃ מִלְּבַ֖ד עָרֵ֥י הַפְּרָזִ֖י הַרְבֵּ֥ה מְאֹֽד׃
6 *וַנַּחֲרֵ֣ם אֹתָ֗ם כַּאֲשֶׁ֨ר עָשִׂ֜ינוּ לְסִיחֹ֤ן מֶֽלֶךְ־חֶשְׁבּוֹן֙ הַחֲרֵ֣ם כָּל־עִ֔יר מְתִ֥ים נָשִׁ֖ים וְטָֽף׃
7 *וְכָל־הַבְּהֵמָ֣ה וּשְׁלַ֤ל הֶֽעָרִים֙ בָּזַ֣זְנוּ לָֽנוּ׃ וַנִּקַּ֣ח בָּעֵ֣ת הַהִ֔וא אֶת־הָאָ֖רֶץ מִיַּ֣ד שְׁנֵֽי־מַלְכֵ֣י הָאֱמֹרִ֑י אֲשֶׁ֥ר בְּעֵ֖בֶר הַיַּרְדֵּ֥ן מִנַּֽחַל־אַרְנֹ֖ן עַד־הַ֥ר חֶרְמֽוֹן׃
8 צִדֹנִ֖ים יְקָרְא֣וּן לַחֶרְמ֑וֹן וְהָאֱמֹרִ֖י יְקָרְא֥וּן לוֹ֙ שִׂרְיֹ֔ן וְהַשְּׂנִיר֖ יְקָרְא֥וּן לֽוֹ׃
9 כָּל־עָרֵ֣י הַמִּישֹׁר֮ וְכָל־הַגִּלְעָד֒ וְכָל־הַבָּשָׁן֒ עַד־סַלְכָ֣ה וְאֶדְרֶעִ֔י עָרֵ֖י מַמְלֶכֶ֣ת עוֹג֑ בַּבָּשָׁ֔ן׃
10 כִּ֣י רַ֣ק עוֹג֩ מֶֽלֶךְ־הַבָּשָׁ֨ן נִשְׁאַ֜ר מִיֶּ֣תֶר הָרְפָאִ֗ים הִנֵּ֤ה עַרְשׂוֹ֙ עֶרֶשׂ־בַּרְזֶ֔ל הֲלֹ֣א הִ֔יא בְּרַבַּ֖ת בְּנֵ֣י עַמּ֑וֹן תֵּ֣שַׁע אַמּ֤וֹת אָרְכָּהּ֙ וְאַרְבַּ֣ע אַמּ֔וֹת רָחְבָּ֖הּ בְּאַמַּ֥ת אִֽישׁ׃
11 וְהָאָ֣רֶץ הַזֹּ֗את אֲשֶׁ֨ר יָרַ֜שְׁנוּ בָּעֵ֤ת הַהִוא֙ מֵֽעֲרֹעֵ֔ר אֲשֶׁ֖ר עַל־נַ֣חַל אַרְנ֑וֹן וַחֲצִ֣י הַ֔ר גִּלְעָ֖ד וְעָרָ֑יו נָתַ֕תִּי לָרֽאוּבֵנִ֖י וְלַגָּדִֽי׃
12 וְיֶ֣תֶר הַגִּלְעָ֗ד וְכָל־הַבָּשָׁן֙ מַמְלֶ֣כֶת עוֹג֔ נָתַ֖תִּי לַחֲצִ֣י שֵׁ֣בֶט הַֽמְנַשִּׁ֑י כָּל־חֶ֥בֶל הָֽאַרְגֹּ֖ב לְכָל־הַבָּשָׁ֥ן הַה֛וּא אֶ֥רֶץ רְפָאִ֖ים יִקָּרֵֽא׃
13 יָאִ֣יר בֶּן־מְנַשֶּׁ֗ה לָקַ֤ח אֶת־כָּל־חֶבֶל֙ הָֽאַרְגֹּ֔ב עַ֖ד גְּבוּ֣ל הַגְּשׁוּרִ֑י וְהַֽמַּעֲכָתִ֔י וַיִּקְרָ֨א אֹתָ֤ם עַל־שְׁמוֹ֙ אֶת־הַבָּשָׁ֣ן חַוֹּ֣ת יָאִ֔יר עַד־הַיּ֖וֹם הַזֶּֽה׃
14 וּמָכִ֖יר נָתַ֥תִּי אֶת־הַגִּלְעָֽד׃ וְלָרֽאוּבֵנִי֙ וְלַגָּדִ֔י נָתַ֖תִּי מִן־הַגִּלְעָ֑ד וְעַד־נַ֣חַל אַרְנ֔וֹן תּ֥וֹךְ הַנַּ֖חַל וּגְבֻ֑ל וְעַד־יַבֹּ֣ק הַנַּ֔חַל גְּבֻ֖ל בְּנֵ֥י עַמּֽוֹן׃
15 וְהָעֲרָבָ֣ה וְהַיַּרְדֵּ֗ן וּגְבֻל֙ מִכִּנֶ֣רֶת וְעַד֮ יָם֒ הָֽעֲרָבָה֙ יָם־הַמֶּ֔לַח תַּ֖חַת אַשְׁדֹּ֣ת הַפִּסְגָּ֑ה מִזְרָ֖חָה׃

TEXT. ET SAM. VER. Translatio Latina.

5 Omnes istæ urbes munitæ erant muro alto, portis, & vectibus, præter urbes (f) non murarias multas valde. 6 Anathemate autem delevimus eas, sicut fecerамus Sihoni regi Hesebon, delendo omnes urbes, (g) viros, mulieres & parvulos. 7 Sed omnia animantia, & spolia urbium deprædati sumus nobis. 8 Cepimus etiam illo tempore terrã de manu duorum regum Amorrhæorum qui erant trans Jordanem, à torrente Arnon usque ad montem Hermon. 9 Sidonii vocant Hermon, (h) Serin; Amorrhæi verò vocant illum, (i) Senir. 10 Omnes urbes planitiei, & omnis Galaad, omnisque (k) Basan usq; Salca, & Adrai, urbes erant regni Og in (l) Basan. 11 Solus quippe Og rex (m) Basan supererat de reliquiis (n) Raphaim. Ecce lectus ejus, lectus erat ferreus: nonne hic est in Rabbat filiorum Ammon? Novem cubitorum est longitudo ejus, et quatuor cubitorum latitudo ejus, juxta cubitum viri. 12 Terram autem istam possedimus in illo tempore, ab Aroer quæ est ad ripam torrentis Arnon, & mediam partem montis Galaad: urbesque ejus dedi Rubenitis & Gaditis. Reliquum verò 13 Galaad, & universam (o) Basan regni Og dedi dimidiæ tribui Manassis. Omnis regio (p) Argob cum omni Basan ea est quæ vocatur, Terra (q) gigantum. 14 Jair autem filius Manassis accepit universam regionem (r) Argob usque ad terminum Gessuri et Machati, vocavitq; eas de nomine suo, (s) Basan-Havoth-Jair usque in hunc diem. 15 Machir quoque dedi Galaad. 16 Rubenitis verò, et Gaditis tradidi à Galaad usque ad torrentem Arnon, medium torrentis, & terminum usque Jaboc torrentem, terminum filiorum Ammon. Planitiem etiam, et 17 Jordanem, et terminum à (t) Cinereth usque ad mare planitiei, mare salsum sub (v) declivi collis ad Orientem.

VER. SAM. (f) mercaturæ multas valdè. (g) complete. (h) Rabban; (i) Subjugatum. (k) Batanæa; (l) Batanæa. (m) Batanæ (n) gigantũ. (o) Basan (p) Rigobhaah (q) medicorum. (r) Rigobhaah (s) Batanæam (t) Genesar (v) agris speculæ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 *كُلُّ هٰذِهِ قُرَى حَصِينَةٍ بِسُورٍ سَامِخٍ * وَمَصَارِيعَ * وَبُكُورٍ سِوَى قُرَى الرِّيصِ * فَإِنَّهَا كَثِيرَةٌ جِدًّا
6 * وَأَهْلَكْنَاهُمْ * كَمَا صَنَعْنَا بِسِكُونَ مَلِكِ حَسْبَانَ * كَذٰلِكَ أَهْلَكْنَا مِنْ كُلِّ قَرْيَةٍ الْأَرْهَاطَ وَالنِّسَاءَ
7 وَالْأَطْفَالَ * وَكُلَّ بَهِيمَةٍ * وَسَلَبَ الْقُرَى غَنِمْنَاهَا * فَحَصَلَ لَنَا فِي ذٰلِكَ الْوَقْتِ بَلَدُ مَلِكَيِ الْأَمُورِيِّينَ *
8 اَلَّتِي فِي جَانِبِ الْأُرْدُنِّ * مِنْ وَادِي أَرْنُونَ إِلَى جَبَلِ حَرْمُونَ * اَلَّذِي يُسَمُّوهُ الصَّيْدَاوِيُّونَ سِرْيُونَ
9 وَالْأَمُورِيُّونَ يُسَمُّونَهُ سَنِيرَ * وَجَمِيعَ قُرَى السَّهْلِ * وَجَرْسَ * وَالْبَسِيطَةَ إِلَى سَلْكَةَ * وَأَدْرَعَاتَ * هِيَ
10 أَيْضًا مِنْ قُرَى عُوجٍ فِي الْبَسِيطَةِ * لِأَنَّهُ بَقِيَ مِنْ بَاقِيَةِ الْجَبَابِرِ * وَهُوَذَا لَهُ سَرِيرٌ مِنْ حَدِيدٍ فِي الرَّابِيَةِ
11 اَلَّتِي لِبَنِي عَمَّانَ * طُولُهُ تِسْعَةُ أَذْرُعٍ * وَعَرْضُهُ أَرْبَعَةُ أَذْرُعٍ بِذِرَاعِ الْمَلِكِ * وَهٰذَا الْبَلَدُ حَرَاهُ فِي ذٰلِكَ
12 الْوَقْتِ * فَمِنْ عَرُوعِيرَ اَلَّتِي عَلَى وَادِي أَرْنُونَ * وَنِصْفُ جَبَلِ جَرْسَ بِقُرَاهُ * دَفَعْتُ ذٰلِكَ إِلَى الرَّأُوبِيِّينَ
13 وَالْجَادِيِّينَ * وَبَاقِي جَرْسَ * وَجَمِيعَ الْبَسِيطَةِ * مَمْلَكَةَ عُوجٍ * دَفَعْتُهُ إِلَى نِصْفِ سِبْطِ مَنَسَّا * وَكُلُّ الْخَطِّ
14 الْمُوجِبِ وَالْبَسِيطَةِ يُسَمَّيَانِ بَلَدَ السِّجْعَانِ * وَايِّيرُ بْنُ مَنَسَّا أَخَذَ جَمِيعَ الْخَطِّ الْمُوجِبِ إِلَى تُخُمِ الْجَسُورِيِّينَ
15 وَالْمَاعَكَانِيِّينَ * وَسَمَّاهَا بِاسْمِهِ سَوَادَ يَايِّيرَ * اَلَّتِي يَوْمِنَا هٰذَا * وَدَفَعْتُ إِلَى مَاخِيرَ جَرْسَا * وَدَفَعْتُ إِلَى
16 الرَّوبِيِّينَ وَالْجَادِيِّينَ مِنْ جَرْسَ إِلَى وَادِي أَرْنُونَ * وَوَسَطَ الْوَادِي * وَحَدَّهُ * وَإِلَى الْوَادِي
17 يَبُوقَ تُخُمِ بَنِي عَمَّانَ * وَالْعَوَرَ * وَالْأُرْدُنَّ * وَحَدَّهُ * مِنْ جَنَسَرَ إِلَى بَحْرِ الْعَوَرِ * وَالْأُرْدُنِّ وَالْبَحْرِ
الْمَيْتِ * وَمَصَبِّ الْقَلْعَةِ سَرْفًا *

Omnes istæ erant urbes munitæ muro sublimi & valvis & vectibus, præter oppida non septa quæ quidem plurima erant. 5 *Et perdidimus eos; quemadmodum fecimus Sihoni regi Hasban, eodem modo perdidimus ab omnibus urbibus pubes & mulieres & infantes; Omnia verò jumenta & spolia urbium depædati sumus. Itaq; acquisivimus in tempore illo regiones duorum regum Amoræorum sitas ad latus Iordanis à torrente Arnon usq; ad montem Hermon: Quæ Sidonii vocant, Serjon,* 9 *& Amoræi vocant eum, Senir. Præterea* 10 *omnes urbes planitici, & Gjares, et Bathniam usq; ad Selcha, & Adreath, quæ etiam erant ex urbibus Og in Bathnia. Ipse* 11 *enim manserat ex cæteris gigantibus: & ecce habet lectũ ferreũ in Rabia quæ pertinet ad filios Amman: ejus longitudo est novem cubitorum, et ejus latitudo quatuor cubitorum in cubito regis. Et hanc regionem possedimus in illo tempore. Et quidem ab Aruir quæ est secus torrentẽ Arnon, & dimidium montem Gjares cum civitatibus ejus, dedi Raubinitis et Gaditis. Reliquam verò Gjares, totamq; Bathniam* 13 *regnum Og, dedi dimidiæ tribui Manassæ. Tota autem linea Mugeb & Bathnia vocantur, Regio magnanimorũ. Et Iair filius* 14 *Manassæ accepit totam lineam Mugeb usq; ad limites Gessuitarũ & Maachatitarum, & vocavit ea nomine suo, Subinbia Iair usque ad hunc diem nostrum. Et* 15 *Machir dedi Gjares. Et* 16 *d di Raubinitis et Gaditis à Gjares usq; ad torrentem Arnon, et mediũ torrentem, ejusque confinia, et usque ad torrentem Iaboc terminos filiorum Ammon, Et planitiem, et Iordanem, ejusque terminum, à Genesar usque* 17 *ad mare planitiei, et Lacum mortuum, et Iordanem, et fauces rupis Orientem versus.*

ספר אלה הדברים: ג

vester Deus Dominus : dicendo ,ipso tempore in vobis præcepi Et

18 וְאֶצַּו אֶתְכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
facies ad transibitis expediti:eã hæreditandã ad,istam terram vobis dedit

נָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ חֲלוּצִים תַּעַבְרוּ לִפְנֵי
Tantummodo .roboris filii omnes ; Israel filiorum vestrorum fratrum

אֲחֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־בְּנֵי־חָיִל : רַק
19 multa acquisitio quòd novi)vestra acquisitio &,vestri parvuli &,vestræ uxores

נְשֵׁיכֶם וְטַפְּכֶם וּמִקְנֵכֶם יָדַעְתִּי כִּי־מִקְנֶה רָב
Donec .vobis dedi quas vestris urbibus in manebunt (vobis

לָכֶם יֵשְׁבוּ בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם: עַד אֲשֶׁר
20 ipsi etiam possideãt &,vobis sicut vestris fratrib' Dominus requiẽ dederit

יָנִיחַ יְהוָה ׀ לַאֲחֵיכֶם כָּכֶם וְיָרְשׁוּ גַם־הֵם
.Jarden transitu in eis dans vester Deus Dominus quam terram

אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָהֶם בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
Jehosuah .Et .vobis dedi quam ,suã hæreditatẽ ad vir revertemini Et

וְשַׁבְתֶּם אִישׁ לִירֻשָּׁתוֹ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם: וְאֶת־יְהוֹשֻׁעַ
21 quæ omnia videntes tui Oculi :dicendo ,ipso tempore in præcepi

צִוִּיתִי בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר עֵינֶיךָ הָרֹאֹת אֵת כָּל־אֲשֶׁר
faciet sic ,istis regibus duobus vester Deus Dominus fecit

עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לִשְׁנֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה כֵּן־יַעֲשֶׂה
illuc transiens tu quò regnis omnibus Dominus

יְהוָה לְכָל־הַמַּמְלָכוֹת אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר שָׁמָּה:
.vobis pugnans ipse ,vester Deus Dominus quia ; eos timeatis Ne

22 לֹא תִירָאוּם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלָּחֵם לָכֶם:
Domine : dicendo ,ipso tempore in Dominum ad gratiam exorari Et

23 וְאֶתְחַנַּן אֶל־יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר: אֲדֹנָי
24 ,tuã magnitudinẽ tuum servum facere videre cœpisti tu Deus

יְהוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת־עַבְדְּךָ אֶת־גָּדְלְךָ
qui ,terra in & ,cœlis in Deus quis nam : validam tuã manum &

וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי־אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר
Transeam ? tuas fortitudines secundum & ,tua facta secundum faciat

יַעֲשֶׂה כְמַעֲשֶׂיךָ וְכִגְבוּרֹתֶיךָ: אֶעְבְּרָה־
25 montem,Jarden transitu in quæ ,bonam terram videam &,quæso

נָּא וְאֶרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הָהָר
me in DOMINUS se extra transiit Et .Lebanon & ,istum bonum

הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן: וַיִּתְעַבֵּר יְהוָה בִּי
26 ,tibi Multum,me ad Dominus dixit & :me ad exaudivit nõ & ,vos propter

לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלָי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב־לָךְ
,scelis caput Ascende .isto verbo in ampli' me ad loqui addas ne

אַל־תּוֹסֶף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה: עֲלֵה רֹאשׁ הַפִּסְגָּה
27 vide & ; orientem &,Austrum & ,Aquilonẽ & mare ad tuos oculos leva &

וְשָׂא עֵינֶיךָ יָמָּה וְצָפוֹנָה וְתֵימָנָה וּמִזְרְחָה וְרְאֵה
præcipe Et .istum Jarden transibis non quia,tuis oculis in

בְעֵינֶיךָ כִּי־לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: וְצַו אֶת־
28 populi facies ad transibit ipse quoniã .eũ robora &,eũ cõforta & ,Jehosuah

יְהוֹשֻׁעַ וְחַזְּקֵהוּ וְאַמְּצֵהוּ כִּי־הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם
.videbis quam , terram eos faciet hæreditare ipse & ,istius

הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה:
.Pehor Beth contra ,valle in mansimus Et

29 וַנֵּשֶׁב בַּגַּיְא מוּל בֵּית פְּעוֹר:

Versio VULG. LAT.

18 Præcepiq; vobis in tempore illo, dicens ; Dominus Deus vester dat vobis terram hanc in hæreditatẽ,expediti præcedite fratres vestros filios Israel omnes viri robusti : Absque uxoribus, & parvulis, atque jumentis. Novi enim quòd plura habeatis pecora , & in urbibus remanere debebunt,
20 quas tradidi vobis, Donec requiem tribuat Dñs fratribus vestris,sicut vobis tribuit : & possideant ipsi etiam terram, quam daturus est eis trans Jordanem : tunc revertetur unusquisq; in possessionẽ suã,
21 quã dedi vobis. Josue quoque in tempore illo præcepi, dicens; Oculi tui viderunt quæ fecit Dñs Deus vester duobus his regibus: sic faciet omnibus regnis,ad quæ transiturus es.
22 Ne timeas eos : Dñs enim Deus vester pugnabit pro vobis. Precatúsque sum Dominũ in tempore illo, dicens;
24 Domine Deus , tu cœpisti ostendere servo tuo magnitudinem tuam, manúmque fortissimã: neq; enim est ali⁹ De⁹, vel in cœlo, vel in terra, qui possit facere opera tua, & comparari fortitudini tuæ.
25 Transibo igitur, & videbo terram hanc optimam trans Jordanem, & montem istum egregium, & Libanum.
26 Iratúsque est Dominus mihi propter vos,nec exaudivit me, sed dixit mihi ; Sufficit tibi : nequaquam ultrà loquaris de
27 hac re ad me. Ascende cacumen Phasgæ, & oculos tuos circumfer ad Occidentem, & ad Aquilonem, Austrúmque & Orientem , & aspice. Nec enim transibis Jordanẽ istum.
28 Præcipe Josue, & corrobora eum atque conforta : quia ipse præcedet populum istum, & dividet eis terram quam visurus es. Mansimúsque in valle
29 contra fanum Phogor.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ ἐνετειλάμην ὑμῖν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων, Κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν(ω)ἔδωκεν ὑμῖν τὴν γῆν ταύτην ἐν κλήρῳ· ἐνοπλίσάμενοι,πορεύεσθε πρὸ προσώπου τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πᾶς δυνατός.
19 Πλὴν αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν, οἶδα ὅτι πολλὰ(α)κλήνη ὑμῖν, κατοικεῖτε ἐν ταῖς πόλεσιν ὑμῶν,
20 αἷς ἔδωκα ὑμῖν, Ἕως ἂν καταπαύσῃ κύριος ὁ (β)θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, ὡσπερ καὶ ὑμᾶς, καὶ (γ) κατακληρονομήσωσι καὶ αὐτοὶ τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν αὐτοῖς ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἐπαναστρέψατε ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν
21 αὐτοῦ, ἣν ἔδωκα ὑμῖν.Καὶ τῷ (δ)Ἰησοῦ ἐνετειλάμην ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων, Οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἑωράκασι πάντα,ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τούτοις. οὕτως ποιήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πάσας τὰς βασιλείας ἐφ' ἃς σὺ διαβαίνεις ἐκεῖ. Οὐ φοβηθήσεσθε ἀπ' αὐτῶν, ὅτι
22 κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς πολεμήσει περὶ
23 ὑμῶν. Καὶ ἐδεήθην κυρίου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ,λέγων,(ε)Κύριε θεὲ,σὺ ἤρξω δεῖξαι
24 τῷ δούλῳ σου τὸ μεγαλεῖόν σου καὶ τὴν ἰσχύν σου, καὶ τὴν δύναμίν σου, καὶ τὴν χεῖρα καὶ βραχίονα τὸν ὑψηλόν. τίς (ζ) γὰρ ἐστι θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις ποιήσει κατὰ ἐποίησας σὺ, καὶ ἰσχὺν τὴν ἰσχύν σου ; Διαβὰς ἴδω
25 τὸ ὄρος τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ταύτην τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην καὶ τὸν Λίβανον. Καὶ ὠργίσθη κύριος ἐμοὶ
26 ἕνεκεν ὑμῶν, καὶ οὐκ εἰσήκουσέ μου. καὶ εἶπε κύριος πρός με, Ἱκανούσθω σοι, μὴ προσθῇς
27 ἔτι λαλῆσαι τὸν λόγον τοῦτον. Ἀναβηθι (η)ἐπὶ τὴν κορυφὴν τὴν λελαξευμένην, καὶ (θ) ἀναβλέψας τοῖς (ι) ὀφθαλμοῖς σου καὶ τῇ θαλάσσαν καὶ Βορρᾶν (κ) καὶ λίβα καὶ ἀνατολάς, καὶ ἴδε τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, ὅτι οὐ διαβήσῃ τὸν Ἰορ-
28 δάνην τοῦτον.Καὶ ἔντειλαι Ἰησοῦ καὶ (λ)κατίσχυσον αὐτὸν καὶ παρακάλεσον αὐτὸν, ὅτι οὗτος διαβήσει πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ τούτου, (μ) καὶ οὗτος κατακληρονομήσει (ν) αὐτοῖς πᾶσαν
29 τὴν γῆν ἣν ἑώρακας. Καὶ ἐνεκαθήμεθα ἐν νάπῃ ζυνεγγὺς οἴκου Φογώρ.

Et mandavi vobis in tempore illo, dicens ; Dominus Deus vester dedit vobis terram hanc in sorte: Armati præcedite ante faciem fratrum vestrorum filiorũ Israel, omnis potens. Tantùm uxores vestræ, & filii vestri, et pecora vestra (novi,quia multa pecora vobis) habitent in civitatibus vestris, quas dedi vobis; Quoadusq; quiescere faciat Dominus Deus vester fratres vestros,sicut & vos; & hæreditaverint et hi terram,quam Dominus Deus noster dat eis in ulteriore Iordanis. Et revertimini unusquisque in hæreditatem suam, quam dedi vobis. Et Iesu mandavi in tempore illo, dicens, Oculi vestri viderunt omnia, quæcunque fecit Dominus Deus noster duobus regibus istis. Sic faciet Dominus Deus noster omnia regna, in quæ tu transis illuc. Nè timueritis ab eis, quoniam Dominus Deus noster ipse pugnabit pro vobis. Et oravi Dominum in tempore illo, dicens; Domine Deus, tu cœpisti ostendere servo tuo fortitudinem tuam, et virtutem tuam, & manum validam, & brachium excelsum. Quis enim est Deus in cœlo, vel super terram, qui faciet secundum quæ fecisti (l) tu, & secundùm fortitudinem tuam ? Transiens igitur videbo terram bonam hanc, quæ est trans Iordanem, montem istum bonum, & Antilibanum. Et despexit Dominus me propter vos, & non exaudivit me. Et dixit Dominus ad me, Sufficiat tibi: non adjicias ultrà loqui sermonem istum. Ascende in cacumen excisi : & respiciens oculis tuis ad Mare, & Aquilonem, & Africum, & Orientem, & vide oculis tuis, quoniam non transibis Iordanem hunc. Et præcipe Iesu, & confortа eum, & cohortare eum :quoniam his transibis ante faciem populi hujus, & hic in hæreditatem sortietur eis omnem terram quam vidisti. Et sedimus in valle prope domum Phogor.

MS.A. (ω) δέδωκεν (α) τὰ κτήνη (β) θεὸς τοῦ (γ) κατακληρονομήσουσιν (δ) Ἰησοῦ (ε) Κύριε κύριε,σὺ ἤρξω δεῖξαι (ζ) γὰ θεὸς ἐν οὐρανῷ (η)ὅτι κορυφὴν (θ) ἀνάβλεψον (ι) ὀφθαλμοῖς (κ)καὶ Νότον καὶ ἀνατολάς, (λ) ἐνίσχυσον (μ) καὶ αὐτὸς (ν) αὐτοῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Eodemque tempore monui vos, & dixi vobis, Dñs Deus vester concedit vobis terram istam, ut possideatis eam, armati transite ante fratres vestros filios Israel, vos omnes potentes in bello. Uxores tantùm vestras, & pubem vestram, ac pecora vestra relinquite; novi enim armenta plurima vobis esse : maneant in civitatibus vestris quas dedi vobis, Donec pacificos reddat Dominus fratres vestros sicut vos, & possideant ipsi quoque terram quam dat eis Dñs Deus vester trans Jordanem : ac tunc revertemini quisque ad hæreditatem suam quam dedi vobis. Jesum etiam hortatus sum eo tempore, ac dixi, Oculi tui viderunt omnia quæ fecit Dñs Deus vester hisce duobus regibus, idem faciet Dñs omnibus hisce regnis ad quæ transituri estis. Ne timeatis eos, quoniam Dñs Deus vester ipse dimicabit pro vobis. Et deprecatus sũ eo tempore Dñm,ac dixi; Quæso Dñe Deus,tu cœpisti ostendere servo tuo magnitudinem tuam, & manum tuam validam, & brachiũ tuũ excelsum : quis enim Deus est in cœlo aut in terra qui faciat secundùm opera tua & secundùm potentias tuas? Transeam igitur, & videam terram bonam quæ est ultra Jordanem, montẽ hunc optimum, Libanum. At irat⁹ est mihi Dñs propter vos, & non exaudivit me ; sed dixit mihi Dñs, Sufficiat tibi, ne quid ampliùs coram me loquaris hac de re. Ascende ad verticem collis, & erige oculos tuos ad Orientem,& ad Occidentem, ad Aquilonem, & ad Austrum, & vide illam oculis tuis : non enim trajicies Jordanem istum. Et hortare Jesum, & robora eum atque conforta, quoniam ipse transibit coram populo isto, & ipse hæredes constituet eos terræ quam videbis. Et mansimus in valle è regione Beth-Peor.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וּפַקֻּדִית יַתְכֹון בְּעִדָּנָא הַהִיא לְמֵימַר יְיָ אֱלָהְכֹון יְהִיב לְכֹון יָת
אַרְעָא הָדָא לְמֵירְתָהּ מְזָרְזִין
תַּעְבְּרוּן קֳדָם אֲחֵיכֹון בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
כָּל־גִּבָּרֵי חֵילָא: לְחוֹד נְשֵׁיכְו
וְטַפְלֵכוֹן וּבְעִירְכוֹן יְדַעְנָא אֲרֵי בְעִיר
סַגִּי לְכֹון יְתִבוּן בְּקִרְוֵיכוֹן דִּי יְהַבִית
לְכֹון: עַד דִּי־יְנִיחַ יְיָ לַאֲחֵיכוֹן כְּוָתְכוֹן
וְיֵרְתוּן אַף־אִנּוּן יָת־אַרְעָא דִּיְיָ
אֱלָהְכֹון יְהִיב לְהֹון בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָא
וְתְתוּבוּן גְּבַר לְיֵרוּתָתֵיהּ דִּי יְהַבִית
לְכֹון: וְיָת יְהוֹשֻׁעַ פְּקִדִית בְּעִדָּנָא
הַהִיא לְמֵימַר עֵינָךְ חֲזָאן יָת כָּל דִּי
עֲבַד יְיָ אֱלָהְכֹון לְתַרְעִין מַלְכַיָּא
הָאִלֵּן כֵּן יַעְבֵּיד יְיָ לְכָל־מַלְכְוָתְהוֹן
דִּי־אַתְּ עָבֵר לְתַמָּן: לָא תִדְחֲלוּן
מִנְּהוֹן אֲרֵי יְיָ אֱלָהְכֹון מֵימְרֵיהּ יְגִיחַ
לְכֹון: וְצַלֵּיתִי קֳדָם יְיָ בְּעִדָּנָא הַהִיא
לְמֵימַר: יְיָ אֱלָהִים אַתְּ שְׁרֵיתָ
לְאַחֲוָאָה יָת עַבְדָּךְ יָת רְבִיוּתָךְ וְיָת
יְדָךְ תַּקִּיפְתָּא דִּי־אַתְּ הוּא אֱלָהָא
דְּשְׁכִינְתָךְ בִּשְׁמַיָּא מִלְעֵילָא וְשַׁלִּיט
בְּאַרְעָא וְלִית־דַּיְעִבִיד כְּעוֹבָדָךְ
וְכִגְבָרָתָךְ: אֶעְבַּר כְּעַן וְאֶחֱזֵי יָת
אַרְעָא טָבְתָא דִּי בְעִבְרָא דְיַרְדְּנָא
טוּרָא טָבָא הָדֵין וּבֵית מַקְדְּשָׁא
וְיְיָ רְנוּ מִן־קֳדָם יְיָ עֲלֵי בְּדִילְכֹון
וְלָ קַבֵּל מִנִּי וַאֲמַר יְיָ לִי סַגֵּי לָךְ לָא
תּוֹסֵיף לְמַלָּלָא קֳדָמַי עוֹד בְּפִתְגָמָא
הָדֵין: סַק לְרֵישׁ רְמְתָא וּזְקֹף עֵינָךְ
לְמַעְרְבָא וְלִצְפּוּנָא וְלָדְרוֹמָא
וְלְמַדְנְחָא וְחֲזִי בְעֵינָךְ אֲרֵי לָךְ
תְּעַבַּר יָת יַרְדְּנָא הָדֵין: וּפְקֵיד יָת
יְהוֹשֻׁעַ וְתַקְפֵּהִי וְאַלְמְהִי אֲרֵי
הוּא יְעַבַּר קֳדָמְכוֹן עַמָּא הָדֵין וְהוּא
יַחְסֵין יָתְהוֹן יָת אַרְעָא דִּי־תֶחֱזֵי:
וְיִתֵּיבְנָ בְּחֵילְתָא לְקִבֵּיל בֵּית פְּעוֹר:

Targum ONKELOS.

18 Et præcepi vobis in tempore illo dicens: Dñs De⁹ vester dedit vobis terrã hanc in hæreditatẽ; accincti transibitis corã fratribus vestris filiis Israel omnes fortes exercitus. 19 Tantummodo uxores vestræ & familiæ vestræ & jumenta vestra, novi enim quòd jumenta multa sint vobis, habitent in urbib⁹ vestris quas dedi vobis. 20 Donec requiẽ tribuat Dñs fratribus vestris sicut vobis; & possideant etiã ipsi terrã, quã Dñs Deus vester datur⁹ est eis ultra Jordanem: & revertemini unusquisq; ad hæreditatẽ suã quã dedi vobis. 21 Et Josue præcepi in tempore illo, dicens: Oculi tui vident omnia quæ fecit Dominus Deus vester duob⁹ his regib⁹; sic faciet Dominus omnibus regnis, ad quæ tu transis. 22 Ne timeas eos: quoniã verbũ Domini Dei vestri pugnabit pro vobis. 23 Et oravi corã Domino, in tempore illo, 24 dicens. Dñe Deus, tu cœpisti ostendere servo tuo magnitudinẽ tuã, & manũ tuã fortissimã; quoniam tu es Deus, & majestas tua est in cœlis desuper, & dominaris in terrã; & non est qui faciat juxta opera tua, & juxta potentiam tuã. Transeã obsecro, & videã terrã bonã, quæ est ultra Jordanẽ; & montẽ istũ bonũ, 25 & domũ sanctuarii. Et fuit ira à facie Dñi contra me, propter vos; & non exaudivit me: et dixit Dñs ad me, Sufficit tibi; 26 ne addas ultra loqui corã me de hãc re. 27 Ascende ad verticẽ collis, & leva oculos tuos ad Occidentẽ & ad Aquilonẽ, & ad Austrũ & ad Orientem, et vide oculis tuis: quoniã non transibis Jordanem istum. 28 Præcipe autem Josue, et conforta eum et corrobora eum: quoniam ipse transibit coram populo isto, et ipse possidere eos faciet terram quam videbis. 29 Et habitavimus in valle contra Beth-Phogor.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

18 ** צאתיכם אתנעשר בעת ההיא לאמר יהוה אלהיכם נתן לכם את הארץ הזאת לרשתה חלוצים תעברו לפני אחיכם בני ישראל כל בני חיל: 19 רק נשיכם וטפכם ומקניכם ידעתי כי מקנה רב לכם הם בעריכם אשר נתתי לכם: 20 עד אשר יניח יהוה לאחיכם כמוכם וירשו גם הם את הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן להם בעבר הירדן ושבתם איש אל ירשתו אשר נתתי לכם: 21 ואת יהושע צויתי בעת ההיא לאמר עיניך הראת את כל אשר עשה יהוה אלהיכם לשני המלכים האלה כן יעשה יהוה לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה: 22 לא תיראם כי יהוה אלהיכם הוא הנלחם לכם: 23 ** ואתחנן אל יהוה בעת ההיא לאמר: 24 אדני יהוה אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך: 25 אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנון: 26 ** ויתעבר יהוה בי למענכם ולא שמע אלי ויאמר יהוה אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה: 27 עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפונה ותימנה וקדמה וראה בעיניך כי לא תעבר את הירדן הזה: 28 וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו כי הוא יעבר לפני העם הזה והוא ינחיל להם את הארץ אשר תראה: 29 וישב בגיא מול בית פעור:

TEXT ET VER. SAM. Translatio Latina.

18 Præcepi etiam vobis in illo tempore, dicens; Dominus Deus vester dedit vobis terram istam ut possideatis eam: Armati transibitis ante fratres vestros filios Israel, quotquot robusti estis. 19 Tantummodo parvuli vestri, & mulieres vestræ, et pecudes vestræ (novi pecudes multas esse vobis) remanebunt in urbibus vestris, quas dedi vobis. 20 Donec vequiem præstiterit Dominus fratrib⁹ vestris sicut vobis, et possideant etiam ipsi terram quam Dominus Deus vester dedit eis trans Jordanem; & redibitis unusquisq; in hæreditatem suam quã dedi vobis. 21 Josue quoq; præcepi in illo tempore, dicens, Oculi tui viderunt quæ fecit Dominus duobus regibus istis; sic faciet Dominus omnibus regnis perquæ tu transis. 22 Non timebis eos, quoniam Dominus De⁹ vester ipse pugnat pro vobis. 23 Rogavi etiam Dominum in illo tempore, dicens; 24 Despota Domine, tu cœpisti ostendere servo tuo magnitudinem tuam, & manum tuam fortem: Quis enim Deus in cælis, & in terra qui fecerit secundùm oper, atua, & secundùm virtutes tuas? Transeam quæso, & videam terram illam bonam quæ est trans Jordanem, Dmontem illum bonum, atq; Libanum. Excanduit autem Dominus mihi propter vos, ideo non audivit me; sed dixit Dominus mihi, Sufficiat tibi, ne addas loqui mihi amplius de hac re. 27 Ascende ad verticẽ (x) collis, & attolle oculos tuos, ad Occidentem, ad Aquilonem, ad Meridiem, & Orientem, & contemplare oculis tuis; non enim transibis Jordanem istum. 28 Præcipe etiam Josue, & consorta eum, & corrobora eum; nam ipse transibit ante populum istum: ipse quoque dividet iis in hæreditatem terram quam videbis. 29 Mansimus igitur in valle è regione Beth-phogor.

VER. SAM. (x) speculæ,

VERSIO SAMARITANA.

18 ** צבקשתא הדא בעדנא ההיא למימר יהוה אלהכון יהב לכון ית ארעא הדא למרתה חלוצין תעברון קדם אחיכון בני ישראל כל גברי חילא: 19 לחוד נשיכון וטפליכון וגנסיכון ידענא ארי בעיר סגי לכון יתבין בקריכון די יהבית לכון: 20 עד די־ינייח יהוה לאחיכון כוותכון וירתון אף־אינון ית־ארעא דיהוה אלהכון יהב להון בעברא דירדנא ותתובון גבר לירותתיה די יהבית לכון: 21 וית יהושע פקדית בעדנא ההיא למימר עינך חזאן ית כל די עבד יהוה אלהכון לתרין מלכיא האלין כן יעביד יהוה לכל־מלכוותהון די־את עבר לתמן: 22 לא תדחלון מנהון ארי יהוה אלהכון מימריה יגיח לכון: 23 וצליתי קדם יהוה בעדנא ההיא למימר: 24 יהוה אלהים את שריתא לאחוואה ית עבדך ית רבותך וית ידך תקיפתא די־את הוא אלהא דשכינתך בשמיא מלעילא ושליט בארעא ולית־דיעביד כעובדך וכגבורתך: 25 אעבר כען ואחזי ית ארעא טבתא די בעברא דירדנא טורא טבא הדין ובית מקדשא: 26 ויהוה רנו מן־קדם יהוה עלי בדילכון ולא קבל מני ואמר יהוה לי סגי לך לא תוסיף למללא קדמי עוד בפתגמא הדין: 27 סק לרישׁ רמתא וזקוף עינך למערבא ולצפונא ולדרומא ולמדנחא וחזי בעינך ארי לך לא תעבר ית־ירדנא הדין: 28 ופקיד ית יהושע ותקפהי ואלמהי ארי הוא יעבר קדמכון עמא הדין והוא ינחסין יתהון ית ארעא די־תחזי: 29 ויתיבנא בחילתא לקביל בית פעור:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * فَامَرْتُ هٰؤُلَآءِ مِنْكُمْ فِي ذٰلِكَ الْوَقْتِ قَائِلًا * اِنَّ اللّٰهَ رَبَّكُمْ قَدْ اَعْطَاكُمْ هٰذَا الْبَلَدَ فَكُرُّوهُ *
فَاعْبُرُوا مُجَرَّدِينَ قُدَّامَ اِخْوَتِكُمْ بَنِي اِسْرَائِيلَ مِنْ كُلِّ ذِي حَيْلٍ * اِلَّا نِسَاءَكُمْ * وَاَطْفَالَكُمْ 19
وَمَاشِيَتَكُمْ * فَاِنِّي اَعْلَمُ اَنَّ لَكُمْ مَاشِيَةً كَثِيرَةً * فَلْيُقِيمُوا فِي قُرَاكُمُ الَّتِي اَعْطَيْتُكُمْ اِيَّاهَا *
* اِلَى اَنْ يُرِيحَ اللّٰهُ اِخْوَتَكُمْ مِثْلَكُمْ * فَيَكُرُّوا هُمْ اَيْضًا الْبَلَدَ الَّذِي اللّٰهُ رَبُّكُمْ مُعْطِيكُمْ اِيَّاهُ فِي 20
ذٰلِكَ جَانِبِ الْاُرْدُنِّ فَيَرْجِعُ * كُلُّ اِمْرِئٍ مِنْكُمْ اِلَى حَوْزِهِ الَّذِي اَعْطَيْتُهُ اِيَّاهُ * وَاَمَرْتُ يُوشَعَ فِي ذٰلِكَ 21
الْوَقْتِ وَقُلْتُ لَهُ * عَيْنُكَ قَدْ رَاَتْ جَمِيعَ مَا صَنَعَ اللّٰهُ رَبُّنَا بِهٰذَيْنِ الْمَلِكَيْنِ * فَكَذٰلِكَ يَصْنَعُ
اللّٰهُ بِجَمِيعِ الْمَمَالِكِ الَّتِي اَنْتَ جَائِزٌ اِلَيْهَا * فَلَا تَخَفْهُمْ * فَاِنَّ اللّٰهَ رَبَّكُمْ هُوَ الْمُحَارِبُ عَنْكُمْ * ثُمَّ 22 23
تَضَرَّعْتُ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ فِي ذٰلِكَ الْوَقْتِ قَائِلًا * يَا رَبُّ يَا اِلٰهُ اَنْتَ اِبْتَدَاْتَ اَنْ تُرِيَ عَبْدَكَ 24
عَظَمَتَكَ وَقُدْرَتَكَ الشَّدِيدَةَ * لَا قَادِرَ فِي السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ يَصْنَعُ كَصَنَائِعِكَ وَجَبَرُوتِكَ * اَسْاَلُكَ
اَنْ اَجُوزَ فَاَنْظُرَ اِلَى ذٰلِكَ الْبَلَدِ الَّذِي مِنْ ذَاكَ جَانِبِ الْاُرْدُنِّ * وَذٰلِكَ الْبَلَدِ وَالْجَبَلِ الْجَيِّدِ
وَلُبْنَانَ * فَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيَّ بِسَبَبِكُمْ * وَلَمْ يَسْمَعْ مِنِّي * بَلْ قَالَ لِي حَسْبُكَ * لَا تَزِدْ فِي مَسْاَلَتِي هٰذَا 26
الْبَابَ * لٰكِنِ اصْعَدْ اِلَى رَاْسِ الْقَلْعَةِ * وَارْفَعْ عَيْنَيْكَ اِلَى الْغَرْبِ * وَالشَّمَالِ * وَالْجَنُوبِ * وَالشَّرْقِ * 27
وَانْظُرْ بِعَيْنِكَ * فَاِنَّكَ لَا تَجُوزُ هٰذَا الْاُرْدُنَّ * وَمُرْ يُوشَعَ وَشَدِّدْهُ * وَاَيِّدْهُ * فَاِنَّهُ يَعْبُرُ بَيْنَ يَدَيِ 28
هٰؤُلَآءِ الْقَوْمِ * وَيُحَلِّلُهُمُ الْبَلَدَ الَّذِي تَرَاهُ * ثُمَّ جَلَسْنَا فِي الْوَادِي * مِمَّا يَلِي بَيْتَ فَغُورَ * 29

Præcepi autẽ præsatis ex vobis in eo tempore, dicens; Quandoquidem Dominus vester jam dedit vobis hanc regionem, & possedistis eam, transite ante fratres vestros filios Israil quicunq; præditi estis robore. Verùm uxores vestræ & infantes vestri & armenta vestra (scio enim vos habere armenta magna) manebunt in urbibus vestris quas dedi vobis. Donec confirmet Deus fratres vestros sicut vos, & possideant ipsi quoq; regionẽ quã Deus Dominus vester datus est vobis in illo Jordanis latere: & postea revertetur unusquisq; vestrûm ad possessionem suã quã dedi ei. Et præcepi Jusaa in illo tempore, & dixi ei; Oculus tuus jam vidit omnia quæ fecit Dominus Deus noster huic duob⁹ regib⁹: eodẽ modo faciet Deus omnibus regnis ad quæ tu transiturus es. Ne ergò timeas illos, quia Deus Dominus vester ipse est qui pugnat pro vobis. Præterea oravi corã Domino in illo tempore, dicens; O Domine, ô Deus, tu cœpisti ostendere servo tuo magnitudinem tuam & potentiã tuã validã; non enim potest quisquã in cœlo aut terra facere secundùm opera tua & fortitudinẽ tuã. Rogo te ut transeã, & videã illã regionẽ quæ est ab adversa parte Jordanis, & regionẽ illã, ac montem optimum, atque Libanum. At succensuit mihi Deus causâ vestrî, & non exaudivit me: sed dixit mihi, Sufficit tibi, ne amplius voges me hac de re. Verùm ascende ad cacumen rupis, & attolle oculos tuos ad Occidentem, & Septentrionẽ, & Meridiẽ, & Orientẽ, & cõtemplare eã oculo tuo: non enim transibis hunc Jordanem. Et præcipe Jusaa, eumq; cõforta et corrobora, quoniã ipse transibit ante hos homines, et possidere faciet eos regionem quam videbis. Tum mansimus in valle, quâ parte respicit Beth-Phcor.

ספר אלה הדברים: ד

CAP. IIII. ד

quæ judicia ad & ,ſtatuta ad audi Iſrael nunc Et
1 ועתה ישראל שמע אל החקים ואל המשפטים אשר
,ingrediamini & ,vivatis ut ,faciendum ad vos docens ego
אנכי מלמד אתכם לעשות למען תחיו ובאתם
veſtrorum patrum Deus Dominus quam ,terram poſſideatis &
וירשתם את הארץ אשר יהוה אלהי אבתיכם
,vobis præcipiens ego quod ,verbum ſuper addetis Non .vobis dans
2 נתן לכם: לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם
,veſtri Dei Domini præcepta cuſtodiendum ad,eo ex diminuetis non &
ולא תגרעו ממנו לשמר את מצות יהוה אלהיכם
quæ videntes veſtri Oculi .vobis præcipio ego quæ
3 אשר אנכי מצוה אתכם: עיניכם הראות את אשר
qui virtum omnem nam :Pehor Bahal in Dominus fecit
עשה יהוה בבעל פעור כי כל האיש אשר
tuus Deus Dominus eum perdidit ,Pehor Bahal poſt ambulavit
הלך אחרי בעל פעור השמידו יהוה אלהיך
vivi ,veſtro Deo Domino in adhærentes vos Et .tuo interiori ex
4 מקרבך: ואתם הדבקים ביהוה אלהיכם חיים
,judicia & ,ſtatuta vos docui Vide hodie vos omnes
כלכם היום: ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים
interiori In ſic faciendum ad,meus Deus Dominus mihi præcepit quemadmodũ
כאשר צוני יהוה אלהי לעשות כן בקרב
,cuſtodietis Et .eam hæreditandum ad illuc ingredientes vos quam ,terram
5 הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה: ושמרתם
oculis in veſtra intelligentia & ,veſtra ſapientia ipſa quia ,facietis &
ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני
,dicent & ,iſta ſtatuta omnia audient qui ,populorum
העמים אשר ישמעון את כל החקים האלה ואמרו
quæ Nam .iſta magna gens ,intelligens &,ſapiens populus Tantùm
6 רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה: כי מי
Dominus ſicut ,eam ad propinqui dii ei cui magna gens
גוי גדול אשר לו אלהים קרבים אליו יהוה
cui magna gens quæ Et ? eum ad nos clamare omnibus in noſter Deus
אלהינו בכל קראנו אליו: ומי גוי גדול אשר
quam ,iſta lex omnis ſicut ; juſta judicia & ,ſtatuta ei
7 לו חקים ומשפטים צדיקם ככל התורה הזאת אשר
cuſtodi & ,tibi obſervare Tantùm ? hodie veſtras facies ad dans ego
אנכי נתן לפניכם היום: רק השמר לך ושמר
viderunt quæ verborum obliviſcaris fortè ne ,valdè tuam animã
נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו
: tuæ vitæ diebus omnibus tuo corde à recedant fortè ne & ,tui oculi
עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך
ſtetiſti qua Die .tuorum filiorũ filios & ,tuos filios ea facies ſcire &
והודעתם לבניך ולבני בניך: יום אשר עמדת
10 Congrega : me ad Dominus dicendo in ,Choreb in tui Dei Domini facies ad
לפני יהוה אלהיך בחרב באמר יהוה אלי הקהל
,diſcent quæ ,mea verba eos audire faciam & ,populum mihi
לי את העם ואשמעם את דברי אשר ילמדון
,terram ſuper viventes ipſi quibus diebus omnibus me timendum ad
ליראה אותי כל הימים אשר הם חיים על האדמה
.docebunt ſuos filios &
ואת בניהם ילמדון:

Verſio VULG. LAT.

CAP. IV.

1 ET nunc Iſrael audi præcepta & judicia, quæ ego doceo te : ut faciens ea, vivas, & ingrediens poſſideas terram, quã Dñs Deus patrũ veſtrorũ datur' eſt vobis. Non addetis ad verbũ quod vobis loquor, nec auferetis ex eo : cuſtodite mandata Dñi Dei veſtri, quæ ego præcipio vo-
3 bis. Oculi veſtri viderunt omnia quæ fecit Dñs contra Beelphegor, quomodò contriverit omnes cultores ej' de
4 medio veſtrî. Vos autẽ qui adhæretis Dño Deo veſtro, vivitis univerſi uſq; in præſentem
5 diem. Scitis quòd docuerim vos præcepta atque juſtitias, ſicut mandavit mihi Dñs De' me' : ſic facietis ea in terra, quã poſſeſſuri eſtis: Et obſervabitis & implebitis opere.
6 Hæc eſt enim veſtra ſapientia & intellect' corã populis, ut audientes univerſa præcepta hæc, dicant; En populus ſapiens & intelligens, gens
7 magna. Nec eſt alia natio tam grandis, quæ habeat deos appropinquantes ſibi, ſicut De' noſter adeſt cunctis obſecrati-
8 onibus noſtris. Quæ eſt enim alia gens ſic inclyta, ut habeat ceremonias, juſtáque judicia, & univerſã legẽ, quã ego proponã hodiè ante oculos ve-
9 ſtros ? Cuſtodi igitur temetipſum, & animã tuã ſolicitẽ. Ne obliviſcaris verborũ, quæ viderunt oculi tui, & ne excidant de corde tuo cunctis diebus vitæ tuæ. Docebis ea
10 filios ac nepotes tuos, A die in quo ſtetiſti coram Domino Deo tuo in Horeb, quando Dominus locutus eſt mihi, dicens; Congrega ad me populum, ut audiant ſermones meos, & diſcant timere me omni tempore quo vivunt in terra, doceántque filios ſuos.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. δ'.

1 Καὶ νῦν Ἰσραὴλ ἄκουε τῶν δικαιωμάτων καὶ (α) τῶν κριμάτων, ὅσα ἐγὼ διδάσκω ὑμᾶς σήμερον ποιεῖν, ἵνα (β) ζῆτε, καὶ πολυπλασιασθῆτε, καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς τῶν
2 πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν. Οὐ προσθήσετε πρὸς τὸ ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν, καὶ οὐκ ἀφελεῖτε ἀπ' αὐτοῦ. φυλάσσεσθε τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ (γ) ὑμῶν, ὅσα ἐγὼ
3 ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον. Οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἑωράκασι πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς (δ) ὑμῶν τῷ Βεελφεγώρ, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὅστις ἐπορεύθη ὀπίσω Βεελφεγώρ, ἐξέτριψεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς
4 (ε) ὑμῶν ἐξ ὑμῶν. Ὑμεῖς δὲ οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, ζῆτε πάντες ἐν
5 τῇ σήμερον. Ἴδετε, δέδειχα ὑμῖν δικαιώματα καὶ κρίσεις καθὰ ἐνετείλατό μοι (ζ) κύριος, ποιῆσαι οὕτως ἐν τῇ γῇ εἰς (η) ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομεῖν αὐτήν.
6 Καὶ φυλάξεσθε καὶ ποιήσετε· ὅτι αὕτη ἡ Σοφία ὑμῶν καὶ ἡ σύνεσις ἐναντίον πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅσοι ἂν ἀκούσωσι πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα· καὶ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ λαὸς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων τὸ ἔθνος τὸ μέγα
7 τοῦτο. Ὅτι ποῖον ἔθνος μέγα, ᾧ ὅτιν (θ) αὐτῷ θεὸς ἐγγίζων αὐτοῖς, ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν πᾶσιν οἷς (ι) ἐὰν αὐτὸν
8 ὀπικαλεσώμεθα; Καὶ ποῖον ἔθνος μέγα, ᾧ ὅτιν (κ) αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίματα δίκαια καὶ πάντα τὸν νόμον τοῦτον, ὃν ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον;
9 Πρόσεχε σεαυτῷ, καὶ φύλαξον τὴν ψυχήν σου σφόδρα. μὴ ἐπιλάθῃ πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ μὴ ὑποστήτωσαν ἀπὸ τῆς καρδίας σου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ γνωριεῖς τοὺς υἱούς σου καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν σου,
10 Ἡμέραν ἣν ἔστητε ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐν Χωρὴβ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας· (λ) ὅτι εἶπε κύριος πρός με, Ἐκκλησίασον πρός με τὸν λαόν, καὶ ἀκουσάτωσαν τὰ ῥήματά μου, ὅπως μάθωσι φοβεῖσθαί με πάσας τὰς ἡμέρας (μ) ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν διδάξουσι.

MS.A. (α) τῶν ῥημάτων, ὅσα (β) ζῆτε, καὶ εἰσελθόντες (γ) ὑμῶν, (δ) ὑμῶν (ε) ἡμῶν (ζ) κύριος ὁ θεός μου, ποιῆσαι ὅτως ὑμᾶς ἐν (η) ἣν εἰσπορεύεσθαι (θ) ἐν αὐτῷ (ι) ἂν (κ) ἐν αὐτῷ (λ) ὅτε (μ) ὅσας αὐτοὶ

CAP. IV.

ET nunc Iſrael audi juſtificationes, & judicia, quæcunque ego doceo vos hodiè facere: ut vivatis, & multiplicemini, & ingreſſi hæreditetis terram, quam Dominus Deus patrum veſtrorum dat vobis. Non adjicietis ad verbum, quod ego mando vobis; & non auferetis ab eo. Cuſtodite mandata Domini Dei noſtri, quæcunque ego mando vobis hodiè. Oculi veſtri viderunt omnia, quæcunque fecit Dominus Deus noſter ipſe Beelphegor: quoniam omnis homo, quicunque ivit poſt Beelphegor, extivivit eum Dominus Deus veſter ex vobis. Vos autem, qui appoſiti eſtis Domino Deo veſtro, vivitis omnes in die hodierna. Ecce, oſtendi vobis juſtificationes, & judicia, ſicut mandavit mihi Dominus, ad faciendum ſic in terra, in quam vos ingredimini illuc hæreditare eam. Et cuſtodietis, & facietis: quoniam hæc eſt ſapientia veſtra, & intellectus coram omnibus gentibus, quicunque audient omnes juſtificationes has. Et dicent, Ecce populus ſapiens, & ſciens, gens magna hæc. Quoniam quæ eſt gens magna, cui eſt ei Deus appropians illis; ſicut Dominus Deus noſter in omnibus, quibuſcunque eum invocaverimus? Et quæ eſt gens magna, cui ſunt ei juſtificationes, & judicia juſta ſecundùm omnem legem hanc, quam ego do coram vobis hodiè? Attende tibi ipſi, & cuſtodi animam tuam valdè. Nè obliviſcaris omnium verborum, quæ viderunt oculi tui: & non recedant à corde tuo omnibus diebus vitæ tuæ. Et condocebis filios tuos, & filios filiorum tuorum, Diem, quâ ſtetiſtis coram Domino Deo noſtro in Choreb, die Eccleſiæ: quia dixit Dominus ad me, Convoca ad me populum, & audiant verba mea: ut diſcant timere me omnibus diebus, quibus ipſi vivunt ſuper terram; & filios ſuos docebunt.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. IV.

IGitur O Iſrael, audite legem & judicia quæ doceo vos hodiè facienda, ut vivatis, & ingrediamini, atque poſſideatis terram quam datur' eſt vobis Domin' Deus patrum veſtrorum. Nil addatis ad mandatum quod præcipio vobis, & nil detrahatis ex ipſo, ſed obſervate mandatum Domini Dei veſtri quod præcipio vobis. Oculi veſtri viderunt quicquid fecit Domin' Beel-Peor; nam omnem virum qui ſectat' eſt Beel-Peor, perdidit Domin' Deus veſter de medio veſtri. Vos verò qui adhæriſtis Domino Deo veſtro, ecce vivi eſtis omnes uſque ad hodiernum diem. Et videte quòd docuerim vos leges & judicia quemadmodum præcepit mihi Dominus Deus, ad hoc ut ea faciatis in terra ad quam ingreſſuri eſtis ut poſſideatis illam. Itaque cuſtodietis, & facietis ea, quia hæc eſt ſapientia veſtra & intelligentia veſtra coram populis, qui audientes omnes has leges, dicent, Sapiens ac prudens eſt popul' iſte magn'. Quis eſt enim popul' magn' cui propinquus ſit Deus ſu', ſicut Domin' Deus noſter in omnib' pro quib' eum invocam' ? Et quinam popul' eſt magn' qui habeat leges & judicia juſta, qualis eſt tota lex iſta quam propono vobis hodié? Duntaxat cavete diligenter, & cuſtodite animas veſtras, ne obliviſcamini rerum omnium quas viderunt oculi veſtri, neve labantur è corde veſtro cunctis dieb' vitæ veſtræ: ſed notas facite eas filiis veſtris & nepotib' veſtris. *Eas inquam res quas vidiſtis* die quo ſtetiſtis coram Deo veſtro in Horib, quando ait mihi Domin', Convoca ad me populum, & audire faciam eos ſermones meos, diſcentque timere coràm me cunctis dieb' quib' vivi erunt ſuper terram, & filios ſuos docebunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

ד

וּכְעַן יִשְׂרָאֵל שְׁמַע לְקְיָמַיָּא וּלְדִינַיָּא
1 דִּי אֲנָא מַלֵּיף יַתְכוֹן לְמֶעְבַּד בְּדִיל
דְּתִחְיוֹן וְתֵעְלוֹן וְתֵירְתוֹן יַת אַרְעָא
דְּיְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְכוֹן יְהִיב לְכוֹן:
2 לָא תּוֹסְפוּן עַל פִּתְגָמָא דִּי אֲנָא
מְפַקֵּד יַתְכוֹן וְלָא תִמְנְעוּן מִנֵּיהּ
לְמִטַּר יַת פִּקּוּדַיָּא דְּיְיָ אֱלָהֲכוֹן דִּי
אֲנָא מְפַקֵּד יַתְכוֹן: עֵינֵיכוֹן חָזָיָן יַתְ
3 דִּי עֲבַד יְיָ בְּפָלְחֵי בַעֲלָא פְּעוֹר אֲרֵי
כָל גַּבְרָא דְּהָלִיךְ בָּתַר בַּעֲלָא פְּעוֹר
שֵׁיצֵיהּ יְיָ אֱלָהָךְ מִבֵּינָךְ: וְאַתּוּן
4 דְּאַדְבַּקְתּוּן בְּדַחֲלְתָּא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן
קַיְמִין כּוּלְכוֹן יוֹמָא דֵּין: חֲזִי דְּאַלֵּפִית
יַתְכוֹן כּוּלְכוֹן יוֹמָא דֵּין: חֲזִי דְּאַלֵּפִית
יַתְכוֹן קְיָמִין וְדִינִין כְּמָא דִּי פַקְּדַנִּי
5 יְיָ אֱלָהִי לְמֶעְבַּד כֵּן בְּגַו אַרְעָא דִּי
אַתּוּן עָלִין לְתַחֲמָן לְמֵירְתָהּ: וְתִטְּרוּן
וְתַעְבְּדוּן אֲרֵי הִיא חוּכְמַרְתְכוֹן
וְסוּכְלְתָנוּתְכוֹן לְעֵינֵי עַמְמַיָּא דִּי
יִשְׁמְעוּן יַת כָּל קְיָמַיָּא הָאִלֵּין וְיֵימְרוּן
לְחוֹד עַם חַכִּים וְסוּכְלְתָן עַמָּא
6 רַבָּא הָדֵין: אֲרֵי מַן עַם רַב דִּי לֵיהּ
אֱלָהָא קְרִיב לֵיהּ לְקִבְלָא צְלוֹתֵיהּ
בְּעִדָּן עָקְתֵיהּ כַּייָ אֱלָהֲנָא בְּכָל עִדָּן
7 דַּאֲנַחְנָא מְצַלִּין קֳדָמוֹהִי: וּמַן עַם רַב
דִּלֵּיהּ קְיָמִין וְדִינִין קְשִׁיטִין כְּכֹל
אוֹרַיְתָא הָדָא דִּי אֲנָא יָהִיב קֳדָמֵיכוֹן
8 יוֹמָא דֵּין: לְחוֹד אִסְתַּמַּר לָךְ וּטְרַ
נַפְשָׁךְ לַחֲדָא דִּלְמָא תִתְנְשֵׁי יַתְ
פִּתְגָמַיָּא דִּי חֲזָאן עֵינָךְ וְדִלְמָ יִשְׁתַּ
מְלֵבָבָךְ כָּל יוֹמֵי חַיָּיךְ וְתוֹדְעִנּוּן
9 לִבְנָךְ וְלִבְנֵי בְנָךְ: יוֹמָא דִּי קַמְתָּ
קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּחוֹרֵב כַּד אֲמַר יְיָ לִי
כְּנוֹשׁ קָדָמַי יַת עַמָּא וְאַשְׁמְעִנּוּן
יַתְ פִּתְגָמַי דִּי יִלְפּוּן לְמִדְחַל
קֳדָמַי כָּל יוֹמַיָּא דִּי אִנּוּן קַיְמִין
עַל אַרְעָא וְיַת בְּנֵיהוֹן יְאַלְפוּן:

Targum ONKELOS.

CAP. IIII.

1 ET nunc Israël audite præcepta & judicia quæ ego doceo vos ad faciendū: ut vivatis, & ingrediamini & possideatis terrā, quā Dominus Deꝰ patrū
2 vestrorū datur⁹ est vobis. Non addetis ad verba quæ ego præcipio vobis; nec auferetis ex eis: ut custodiatis præcepta Dñi Dei vestri, quæ ego præcipio vobis. Oculi vestri viderunt ꝙ fecit Dñs contra cultores Beel Phegor: quoniam omnē virū qui ambulavit post Beel Phegor, disperdidit Dñs
4 Deus tuus de medio tui. Vos autē qui adhæsistis timori Dñi Dei vestri, permanetis universi hodie. Videte quod docui vos præcepta & judicia,
5 sicut præcepit mihi Dominus Deus meus: ut sic faciatis in medio terræ, ad quam vos ingredimini ut possideatis eam.
6 Et servabitis & facietis ea: quoniā hæc est sapientia vestra & intellectus, in oculis populorū: qui audierint omnia præcepta hæc, & dicent; Certè sapiens & intelligens est po-
7 pulus hic magnus. Quis est enim populus magnus, qui habeat Deū appropinquantem sibi: ut suscipiat orationem ejus in tempore tribulationis suæ, sicut Deus noster in omni tempore quo nos ora-
8 mus coram eo? Et quis est populus magnus, qui habeat statuta & judicia vera: sicut universa lex ista, quā ego ponā
9 corā vobis hodiè? Veruntamē custodi temetipsū & custodi animā tuā nimis, ne fortè obliviscaris verborū quæ viderūt oculi tui, & ne fortè recedant de corde tuo, cūctis diebꝰ vitæ tuæ: & docebis ea filios tuos, & filios filiorū tuorū. Die
10 quo steristi corā Dño Deo tuo in Oreb: quando dixit mihi Dominus, Congrega populum in conspectu meo, & audire faciam eos verba mea: ut discant timere me omnibus diebꝰ, quibꝰ ipsi permanent super terrā; et filios suos docēt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

ד

1 **ועתה ישראל שמע אל־החקים ואל־המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם לעשות למען תחיו ובאתם וירשתם את־הארץ
אשר יהוה אלהי אבתיכם נתן לכם:
2 * לא תספו על־הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמר את־מצות יהוה אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם:
3 עיניכם הראת את אשר עשה יהוה בבעל פעור כי כל־האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו יהוה אלהיך מקרבך:
4 * ואתם הדבקים ביהוה אלהיכם חיים כלכם היום:
5 ** ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים כאשר צוני יהוה אלהי לעשות כן בקרב הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה:
6 ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעו את כל־החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה:
7 * כי מי גוי גדול אשר־לו אלהים קרבים אליו כיהוה אלהינו בכל־קראנו אליו:
8 * ומי גוי גדול אשר־לו חקים ומשפטים צדיקם ככל התורה הזאת אשר אנכי נתן לפניכם היום:
9 ** רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן־תשכח את־הדברים אשר־ראו עיניך ופן־יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך:
10 יום אשר עמדת לפני יהוה אלהיך בחרב באמר יהוה אלי הקהל־לי את־העם ואשמעם את־דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל־הימים אשר־הם חיים על־האדמה ואת־בניהם ילמדון:

VERSIO SAMARITANA.

ד

1 ** ועתה שמע ישראל אל־החקים ואל־המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם לעשות למען תחיו ובאתם וירשתם את־הארץ
אשר יהוה אלהי אבתיכם נתן לכם:
2 * לא תספו על־הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמר את־מצות יהוה אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם:
3 עיניכם הראת את אשר עשה יהוה בבעל פעור כי כל־האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו יהוה אלהיך מקרבך:
4 * ואתם הדבקים ביהוה אלהיכם חיים כלכם היום:
5 ** ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים כאשר צוני יהוה אלהי לעשות כן בקרב הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה:
6 ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעו את כל־החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה:
7 * כי מי גוי גדול אשר־לו אלהים קרבים אליו כיהוה אלהינו בכל־קראנו אליו:
8 * ומי גוי גדול אשר־לו חקים ומשפטים צדיקם ככל התורה הזאת אשר אנכי נתן לפניכם היום:
9 ** רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן־תשכח את־הדברים אשר־ראו עיניך ופן־יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך:
10 יום אשר עמדת לפני יהוה אלהיך בחרב באמר יהוה אלי הקהל־לי את־העם ואשמעם את־דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל־הימים אשר־הם חיים על־האדמה ואת־בניהם ילמדון:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. IV.

NUNC autem Israel audi 1
præcepta, & judicia quæ ego doceo vos facere, ut vivatis; & venientes possideatis terram quam Dominus Deus patrum vestrorum dat vobis. Non addetis ver- 2
bo quod ego præcipio vobis hodiè, neque auferetis ex eo; ut observetis præcepta Domini Dei vestri quæ ego præcipio vobis. Oculi vestri vi- 3
dent quæ fecit Dominus adversus Beelphegor: quoniam omnem hominem qui ambulaverat post Beelphegor exterminavit Dominus tuus de medio tui. Vos autem qui 4
(a) adhæsistis Domino Deo vestro, vivitis vos omnes hodiè. Videte, docui vos 5
præcepta & judicia sicut præcepit mihi Dominus Deus meus, ut sic faciatis in medio terræ ad quam vos iitis possidendam. Custodietis igitur, 6
& facietis; quoniam hæc est sapientia vestra, & intelligentia vestra in oculis populorum qui audient omnia præcepta ista: dicent enim, Certè populus sapiens est, & intelligens; gens ista magna est. Quæ est enim gens ma- 7
gna cui sint dii propinqui, sicut Dominus Deus noster in omnibus quibus invocaverimus eum? Quæ præterea 8
gens est magna cui sint præcepta, & judicia justa, ut universa ista lex quam ego do hodiè in conspectu vestro? Verumtamen cave tibi, & 9
custodi animam tuam valdè, ne obliviscaris verborum quæ viderunt oculi tui, neve recedant de corde tuo omnibus diebus vitæ tuæ; Ideò nota facies ea filiis tuis, & filiis filiorum tuorum. Die 10
quo stetisti coram Domino Deo tuo in Horeb, cùm dixit Dominus mihi; Congrega mihi populum ut promulgem verba quæ discant, ut timeant me omnib⁹ diebus quibus vivent super terram, & filios suos doceant.

VER. SAM. (a) appropinquastis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ الرَّابِعُ *

CAP. IV.

1 * وَالْآنَ يَا اِسْرَائِيلُ اسْمَعِ الرُّسُومَ وَالْاَحْكَامَ الَّتِي اَنَا مُعَلِّمُكُمْ * لِتَعْمَلُوهَا * لِكَيْ تَحْيَوا فَتَدْخُلُوا
وَتَرِثُوا لِلْبَلَدَ الَّذِي اللّٰهُ اِلٰهُ اٰبَائِكُمْ مُعْطِيكُمْ * وَلَا تَزِيدُوا شَيْئًا عَلَى مَا اٰمُرُكُمْ بِهِ * وَلَا تَنْقُصُوا
2 مِنْهُ * لِتَحْفَظُوا وَصَايَا اللّٰهِ رَبِّكُمُ الَّتِي اَنَا اٰمُرُكُمْ بِهَا الْيَوْمَ * عُيُونُكُمْ رَاَتْ مَا صَنَعَ اللّٰهُ بِفَعْوُرَ
3 الصَّنَمِ * اِذْ كُلَّ رَجُلٍ اَتْبَعَهُ اَفْنَاهُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ مِنْ بَيْنِكُمْ * وَاَنْتُمُ اللَّازِمُونَ لِلّٰهِ رَبِّكُمْ كُلُّكُمْ اَحْيَاءٌ
4 الْيَوْمَ * اُنْظُرُوا قَدْ عَلَّمْتُكُمُ الْيَوْمَ رُسُومًا وَاَحْكَامًا كَمَا اَمَرَنِي اللّٰهُ رَبِّي لِتَصْنَعُوهَا فِي الْبَلَدِ الَّذِي
5 اَنْتُمْ صَائِرُونَ اِلَيْهِ لِتَحُوزُوهُ * فَاحْفَظُوهَا وَاعْمَلُوا بِهَا * فَاِنَّهَا حِكْمَتُكُمْ وَفَهْمُكُمْ بِعُيُونِ الْاُمَمِ *
6 اِذَا هُمْ سَمِعُوا بِهٰذِهِ الرُّسُومِ وَالْاَحْكَامِ فَيَقُولُونَ * يَقِينًا اَنَّ هٰذَا الْكَرْبَ الْكَبِيرَ شَعْبٌ حَكِيمٌ وَفَهِيمٌ *
7 * لِاَنَّ اَيَّةُ اُمَّةٍ كَبِيرَةٍ لَهَا اِلٰهٌ قَرِيبٌ مِنْهَا كَقُرْبِ اللّٰهِ رَبِّنَا مِنَّا مَتَى مَا دَعَوْنَاهُ * وَاَيَّةُ اُمَّةٍ
8 كَبِيرَةٍ لَهَا رُسُومٌ وَاَحْكَامٌ عَادِلَةٌ كَجَمِيعِ هٰذِهِ التَّوْرَاةِ الَّتِي اَنَا تَالِيهَا عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ * وَاحْتَرِسْ
وَاحْفَظْ نَفْسَكَ جِدًّا لِكَيْلَا تَنْسَى الْخُطُوبَ الَّتِي رَاَتْهَا عَيْنَاكَ * وَلَا تَزُولُ مِنْ قَلْبِكَ كُلَّ اَيَّامِ
10 حَيَاتِكَ * بَلْ عَرِّفْهَا لِبَنِيكَ وَبَنِي بَنِيكَ * فِي وَقْتٍ وَقَفْتَ فِيهِ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ رَبِّكَ عِنْدَ
حُورِيبَ * حِينَ قَالَ اللّٰهُ لِي * اِجْمَعْ لِي الْقَوْمَ حَتَّى اُسْمِعَهُمْ كَلَامِي * لِكَيْ يَتَعَلَّمُوا مَخَافَتِي طُولَ
الْاَيَّامِ الَّتِي هُمْ مُقِيمُونَ فِيهَا عَلَى الْاَرْضِ * وَيُعَلِّمُوا ذٰلِكَ بَنِيهِمْ *

CAP. IV.

NUNC ergò ô Israil, audi statuta & 1
judicia quæ ego vos doceo, ut faciatis ea, quatenus vivatis, & ingrediamini, atque possideatis regionem quam Deus, Deus patrum vestrorum daturus est vobis. Et 2
ne addatis quicquam ad ea quæ præcipio vobis, nihilque detrahatis ex eis, ut observetis mandata Dei Domini vestri quæ ego præcipio vobis hodiè. Oculi vestri vi- 3
derunt quid fecerit Deus Phegor idolo: siquidè omnē virū qui sequutus est illud, perdidit eum Deus Dominus vester ex vobis. Vos verò qui adhæretis Deo Domino vestro, vivi estis omnes hodiè. Videte, 4 5
jam docui vos hodiè statuta & judicia quemadmodum præcepit mihi Deus Dominus meus, ut facialis ea in regione ad quam vos pergitis ut possideatis eam. Igi- 6
tur custodite ea, & operamini illa, quoniam ipsa sunt sapientia vestra & intelligentia vestra in præsentia gentium: quæ cùm audierint hæc statuta & judicia, dicent; Pro certo cœtus iste maximus, populus est sapiens & intelligens. Quæ 7
enim gens magna habet Deū proximū sibi, sicut proximus est Deus Dominus noster nobis quandocunq; invocaverimus eum? Et quænā gens magna habet statuta & 8
judicia æqua, qualis est tota lex ista quā ego vecito vobis hodie? At præcipuè cave to, & custodi animā tuā quā maximè, ut ne obliviscaris colloquia quæ vidit oculus tuus, & ne abscedant à corde tuo omnib⁹ 9
dieb⁹ vitæ tuæ. Sed significa ea filiis tuis, & filiis filiorū tuorū, Quo tempore stetisti corā Deo Domino tuo prope Horib, cùm dixit ad me Deus; Congrega mihi populum, ut audire faciam eos sermonē meū, ut addiscant timorē meū longitudine die um quibus ipsi manserint super terram, eumque doceant filios suos. 10

ספר אלה הדברים: ד

ter ad usq; igne in *flagrans* mons & ; monte sub stetistis & ,accessistis Et
11 וַתִּקְרְבוּן וַתַּעַמְדוּן תַּחַת הָהָר וְהָהָר בֹּעֵר בָּאֵשׁ עַד־לֵב
vos ad Dominus est locutus Et .caligo & ,nubis *obscuritas* ,cœlorum
12 הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ עָנָן וַעֲרָפֶל: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֲלֵיכֶם
vos non imaginem & ,*audientes* vos verborum vocem : ignis medio è
מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים וּתְמוּנָה אֵינְכֶם
præcepit quod suum pactum vobis nunciavit Et .vocem præter *videntes*
13 רֹאִים זוּלָתִי קוֹל: וַיַּגֶּד לָכֶם אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה
tabulis duabus super ea scripsit & ; verba decem ; *faciendum ad* vobis
אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים וַיִּכְתְּבֵם עַל־שְׁנֵי לֻחוֹת
docendum ad ,ipso tempore in Dominus præcepit mihi Et .*lapidum*
14 אֲבָנִים: וְאֹתִי צִוָּה יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לְלַמֵּד
quam ,terra in ea *vos faciendum ad* ,judicia & ,statuta vos
אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשֹׂתְכֶם אֹתָם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
valdè *observabimini* Et .eam *hæreditandum ad* ,*illuc transfumtes* vos
15 אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד
est locutus die in imaginem omnem vidistis non quia ,vestris animabus
לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר
,corrumpamini fortè Ne : ignis medio è Choreb in vos ad Dominus
16 יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: פֶּן־תַּשְׁחִתוּן
,masculi *formam* ; *similitudinis* omnis *imaginem* ,sculptile vobis faciatis &
וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל־סָמֶל תַּבְנִית זָכָר
omnis *formam* ,terra in quod animalis omnis *Formam* .fœminæ aut
17 אוֹ נְקֵבָה: תַּבְנִית כָּל־בְּהֵמָה אֲשֶׁר בָּאָרֶץ תַּבְנִית כָּל־
repentis omnis *Formam* .cœlis in *volabit* quæ ,alatæ avis
צִפּוֹר כָּנָף אֲשֶׁר תָּעוּף בַּשָּׁמָיִם: תַּבְנִית כָּל־רֹמֶשׂ
.*terram defubter* aquis in qui piscis omnis formam ,*humo* in
בָּאֲדָמָה תַּבְנִית כָּל־דָּגָה אֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ:
solem videas & ,cœlos ad tuos oculos eleves fortè ne Et
19 וּפֶן־תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשָּׁמַיְמָה וְרָאִיתָ אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ
,cœlorum militiam omnem ,stellas & ,lunam &
וְאֶת־הַיָּרֵחַ וְאֶת־הַכּוֹכָבִים כֹּל צְבָא הַשָּׁמַיִם
ejs ; *artitus* quas ,*eis servias* & ,eis te incurves & ,impellaris &
וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם וְעָבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק
omnibus sub populis omnibus *eas* tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֹתָם לְכֹל הָעַמִּים תַּחַת כָּל־
fornace è vos eduxit & ,Dominus cepit vos Et .*cœlis*
20 הַשָּׁמָיִם: וְאֶתְכֶם לָקַח יְהוָה וַיּוֹצֵא אֶתְכֶם מִכּוּר
die *sicut* hæreditatis populum in ei *existenum ad* ,Ægypto ex ,*ferri*
הַבַּרְזֶל מִמִּצְרַיִם לִהְיוֹת לוֹ לְעַם נַחֲלָה כַּיּוֹם
; *vestra verba* *super* me *in* est iratus Dominus Et .*ista*
21 הַזֶּה: וַיהוָה הִתְאַנַּף־בִּי עַל־דִּבְרֵיכֶם
ad *ingrediendum non ad* & ,Jarden *me transeundum non ad* juravit &
וַיִּשָּׁבַע לְבִלְתִּי עָבְרִי אֶת־הַיַּרְדֵּן וְלִבְלְתִּי־בֹא אֶל־
tibi *dans* tuus Deus Dominus quam ,bonam terram
הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ
transiens ego non ,*ista* terra in *moriens* ego Nam .hæreditatem
22 נַחֲלָה: כִּי אָנֹכִי מֵת בָּאָרֶץ הַזֹּאת אֵינֶנִּי עֹבֵר
bonam terram *hæreditabitis* & ,*transeuntes* vos & ; Jarden
אֶת־הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם עֹבְרִים וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה
.*istam*
הַזֹּאת:

Versio VULG. LAT.

11 Et accessistis ad radices montis, qui ardebat usque ad cœlum : erántque in eo tenebræ,
12 & nubes,& caligo. Locutúsq; est Dominus ad vos de medio ignis.Vocem verborũ ejus audistis, & formam penitùs non
13 vidistis. Et óstendit vobis pactum suum, quod præcepit ut faceretis, & decem verba,quæ scripsit in duabus tabulis la-
14 pideis. Mihíque mandavit in illo tempore, ut docerem vos ceremonias & judicia, quæ facere deberetis in terra,
15 quam possessuri estis. Custodite igitur solicitè animas vestras. Non vidistis aliquam fi-
16 militudinem, in die quâ locutus est vobis Dominus in Horeb de medio ignis. Ne fortè decepti faciatis vobis sculptam fimilitudinem, aut ima-
17 ginem masculi vel fœminæ, Similitudinem omnium jumentorum quæ sunt super terram, vel avium sub cœlo volantium, Atque reptilium quæ
18 moventur in terra,sive piscium qui sub terra morantur in aquis. Ne fortè elevatis oculis ad cœlum,videas solem & lunam, & omnia astra cœli, & errore deceptus adores ea & colas, quæ creavit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus, quæ sub cœlo
20 sunt. Vos autem tulit Dominus, & eduxit de fornace ferrea Ægypti, ut haberet populum hæreditarium, ficut eſt in
21 præsenti die. Iratúsque est Dominus contra me propter sermones vestros, & juravit ut non transirem Jordanem, nec ingrederer terram optimam,
22 quam daturus est vobis. Ecce morior in hac humo,non transibo Jordanem : vos transibitis, & possidebitis terram egregiam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ προσήλθετε καὶ ἔστητε ὑπὸ τὸ ὄρος. καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρὶ ἕως τῆς ἀρανῦ· σκό-
12 τος, νέφος, δνόφος. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς (ν)ὑμᾶς ἐκ μέσου τῦ πυρὸς φωνὴν (ξ) ῥημάτων, ὧν ὑμεῖς ἠκούσατε καὶ ὁμοίωμα
13 οὐκ εἴδετε, ἀλλ' ἢ φωνήν. Καὶ ἀνήγγειλεν ὑμῖν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, ἣν ἐνετείλατο ὑμῖν ποιεῖν, τὰ δέκα ῥήματα, καὶ ἔγραψεν
14 αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας. Καὶ ἐμοὶ ἐνετείλατο κύριος ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, διδάξαι ὑμᾶς δικαιώματα καὶ κρίσεις, ποιεῖν ὑμᾶς αὐτὰ ὅταν ἦτε ἐν τῇ γῇ, εἰς ἣν ὑμεῖς
15 εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. Καὶ φυλάξεσθε σφόδρα τὰς ψυχὰς ὑμῶν, ὅτι οὐκ εἴδετε ὁμοίωμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐλάλη-σε κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν Χωρὴβ ἐκ τοῦ ὄρους
16 ἐκ μέσου τοῦ πυρός. Μὴ ἀνομήσητε καὶ ποιήσητε (ο) ὑμῖν ἑαυτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα, πᾶσαν εἰκόνα ὁμοίωμα (π) ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκῦ. Ὁμοίωμα παντὸς κτήνους τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς γῆς· ὁμοίωμα παντὸς ὀρνέου
18 πετεινῦ, ὃ πέτα(ρ) ὑπὸ τὸν οὐρανόν· Ὁμοίω-μα παντὸς ἑρπετοῦ, ὃ ἕρπει ἐπὶ τῆς γῆς· ὁμοίωμα παντὸς ἰχθύος, ὅσα ἐστὶν ἐν τοῖς
19 ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. Καὶ μὴ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἰδὼν τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, καὶ πάν-τα τὸν κόσμον τοῦ οὐρανῦ, πλανηθεὶς (ρ) προσκυνήσῃς αὐτοῖς, καὶ λατρεύσῃς αὐ-τοῖς, ἃ ἀπένειμε κύριος ὁ θεός σου αὐτὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑποκάτω τοῦ οὐρανῦ.
20 Ὑμᾶς δὲ ἔλαβε (σ) ὁ θεὸς καὶ ἐξήγαγεν (τ) ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐκ τῆς καμίνου τῆς σιδηρᾶς, ἐξ Αἰγύπτου, τοῦ (υ) αὐτῷ λαὸν
21 ἐγκληρον ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Καὶ (υ) κύριος ὁ θεὸς ἐθυμώθη μοι διὰ τῶν λε-γομένων (φ) ὑφ' ὑμῶν· καὶ ὤμοσεν ἵνα μὴ διαβῶ τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, καὶ ἵνα μὴ εἰσέλθω εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ (χ)
22 θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ. Ἐγὼ γὰρ ἀποθνήσκω ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, καὶ οὐ διαβαίνω τὸν Ἰορδάνην τοῦτον. ὑμεῖς δὲ διαβαίνετε, καὶ κληρονομήσετε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην.

MS.A. (ν) ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ (ξ) ῥημάτων· ὑμεῖς (ο) ὑμῖν ἑαυτοῖς (π) ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκῦ. (ρ) προσκυνήσῃς (σ) κύριος ὁ θεός, (τ) ὑμᾶς ἐκ τῆς καμίνου (υ) κύριος ἐθυμώθη (φ) ὑφ' ὑμῶν· (χ) θεὸς δίδωσίν Coi

Et accessistis, & stetistis sub monte. Et mons flagrabat igni, usque ad cœlum : tenebræ, caligo, procella. Et locutus est 12
Dominus ad vos de medio ignis vocem verborum, quam vos audistis: & similitudinem non vidistis, sed vocem. Et annuntiavit vobis testamentum suum, 13
quod mandavit vobis facere, decem verba ; & scripsit illa super duas tabulas petrinas. Et mihi mandavit Dominus in tempore illo, docere vos justificationes, & judicia, ad faciendum 14
vos ea super terram, in quam vos ingrediemini illò hæreditare eam. Et custodietis valdè animas 15
vestras : quoniam non vidistis similitudinem in die, quâ locutus est Dominus ad vos in Choreb, in monte de medio ignis. Ne 16
feceritis iniquitatem, & non faciatis vobis ipsis (a) sculptilem similitudinem, omnem imaginem, similitudinem masculini, vel fœminini. Similitudinē omnis pecoris eorum quæ sunt super terram: 17
similitudinem omnis avis alatæ, quæ volat sub cœlo. Similitudinem omnis reptilis, quod 18
repit super terram: similitudinem omnis piscis, quæcunq; sunt in aquis sub terra. Et ne subiciens in cœlum, & videns solem, & 19
lunam, & stellas, & omnem ornatum cœli, errans adores ea, & servias illis, (b) quæ distribuit Dominus Deus tuus ea omnibus gentibus, quæ sunt sub cœlo. Vos autem assumpsit Deus, & 20
eduxit vos de terra Ægypti, de fornace ferrea ex Ægypto ; ut sitis ei populus hæreditarius, sicut in die hac. Et Dominus Deus 21
indignatus est mihi pro iis quæ dicebantur à vobis : & juravit, quod non transeam Jordanem hunc, & quod non ingrediar in terram, quam Dominus Deus tuus dat tibi in sorte. Ego enim 22
morior in terra hac, et non transeo Jordanem hunc. Vos autem transitis, & hæreditabitis terram bonam istam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et accedentes stetistis ad radices montis, 11
mons autem conflagrabat igne usque ad cor cœli, & obscuritas nubis atq; caligo *occupabat eum*. Et locutus est Dominus vobiscū 12
in monte de medio ignis : vocem sermonis audiebatis, at effigiem nullam videbatis, sed vocem tantúm. Et ostendit vobis pactū suū, 13
& præcepit vobis ut faceretis Decē sermones, scripsitq; eos super duas tabulas lapideas. Mihi verò jussit Dñs eodē tempore ut do- 14
cerem vos leges & judicia, quatenꝰ faceretis ea in terra ad quam transituri estis ad ea 15
possidendā. Cavete diligenter vobis ipsis, ne, quia minimè vidistis effigiem in die quâ locutus est Dominus vobiscū in Horib de me- 16
dio ignis, Corruptionem gignatis, & faciatis vobis idola & effigies omnis generis, masculi aut fœminæ : Imaginem cujuscunque ju- 17
menti quod est in terra : imaginem cujuscunq; volatilis alati volantis in cœlo : Imaginem cujuscunq; reptilis terræ : imaginem 18
quorumcunq; piscium qui sunt in mari, qui sunt infra terram. Et ne fortè sublatis oculis vestris in cœlum, videatis solem, & lu- 19
nam, ac stellas, omnesque cœli exercitus, & aberrātes adoretis ea & colatis ea, quæ Dñs Deus vester distribuit cunctis populis qui sunt sub cœlo : Vos verò assumpsit Dñs, & eduxit 20
vos de fornace ferrea, de Ægypto, ut esse-tis ei populus & hæreditas, quemadmodum estis hodié. Et irâ percitus in me Dominus pro- 21
pter sermones vestros, juravit me non trajecturum Jordanem istum, nec ingressurum terram bonam quam dedit vobis Dominus Deus vester possessionem. Ego enim morituꝰ 22
sum in terra ista, neque transiturus hunc Jordanem : vos autem transituri estis, & possessurì terram hanc optimam quam dat vobis Dominus Deus vester.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

וְקָרֵבְתּוּן וְקָמְתּוּן בְּשִׁפּוֹלֵי טוּרָא 11
וְטוּרָא בָּעֵר בְּאֶשָׁתָא עַד־צִית שְׁמַיָּא
חֲשׁוֹכָא עֲנָנָא וַאֲמֵיטְתָּא: וּמַלֵּל 12
יְיָ עִמְּכוֹן מִגּוֹ אֶשָׁתָא קָל פִּתְגָמִין
אַתּוּן שָׁמְעִין וּדְמוּת לֵיתְכוֹן חָזְן
אֱלָהֵן קָלָא: וְחַוִּי לְכוֹן יַת־קְיָמֵיהּ 13
דִּי פַקֵּיד יַתְכוֹן לְמֶעְבַּד עֲסַרְתָּ
פִּתְגָמִין וְכַתְבִנּוּן עַל־תְּרֵין לוּחֵי
אַבְנַיָּא: וְיָתִי פַקֵּיד יְיָ בְּעִדָּנָא הַהִיא 14
לְאַלָּפָא יַתְכוֹן קְיָמִין וְדִינִין
לְמֶעְבַּדְכוֹן יַתְהוֹן בְּאַרְעָא דְאַתּוּן
עָבְרִין תַּמָּן לְמֵירְתָהּ: וְתִסְתַּמְּרוּן 15
לַחְדָא לְנַפְשָׁתֵיכוֹן אֲרֵי לָא
חֲזֵיתוּן כָּל דְּמוּת בְּיוֹמָא דִּי מַלֵּיל
יְיָ עִמְּכוֹן בְּחוֹרֵב מִגּוֹ אֶשָׁתָא:
דִּלְמָא־תְחַבְּלוּן וְתַעְבְּדוּן לְכוֹן 16
צַלְמָא דְמַסַּת כָּל־צוּרָא דְמוּת דְּכַר
אוֹ נוּקְבָא: דְּמוּת כָּל־בְּעִירָא דִּי 17
בְּאַרְעָא דְמוּת כָּל־צִפַּר גַּדְפָּא דִּי
פָרַח בַּאֲוִיר רְקִיעָ שְׁמַיָּא: דְּמוּת כָּל 18
רִיחֲשָׁא דִּי־בְאַרְעָא דְמוּת כָּל־נוּנֵי
דִּי־בְמַיָּא מִלְרַע לְאַרְעָא: וְדִלְמָא 19
תְּזַקֵּף עֵינָךְ לִשְׁמַיָּא וְתֶחֱזֵי יַת
שִׁמְשָׁא וְיַת סֵיהֲרָא וְיַת כּוֹכְבַיָּא כָּל
חֵילֵי שְׁמַיָּא וְתִטְעֵי וְיִסְנוֹד לְהוֹן
וְתִפְלְחִנּוּן דִּי זַמִּין יְיָ אֱלָהָךְ יַתְהוֹן
לְכֹל עַמְמַיָּא דִּי תְחוֹת כָּל שְׁמַיָּא: 20
וְיָתְכוֹן קָרִיב יְיָ לְדַחֲלְתֵּיהּ וְאַפֵּיק
יָתְכוֹן מִכּוּרָא דְפַרְזְלָא מִמִּצְרַיִם
לְמִהֵוֵי לֵיהּ לְעַם אַחְסָנָא כְּיוֹמָ הָדֵין: 21
וּמִן־קֳדָם־יְיָ הוֹה־רָנֵי־עֲלַי עַל־
פִּתְגָמֵיכוֹן וְקַיֵּם בְּדִיל דְּלָא לְמֶעְבַּד
יַת־יַרְדְּנָא וּבְדִיל־דְּלָא לְמֵעַל
לְאַרְעָא טָבְתָּא דְיְיָ אֱלָהָךְ יְהִיב לָךְ
אַחְסָנָא: אֲרֵי אֲנָא מָאֵת בְּאַרְעָא הָדָא 22
לֵית־אֲנָא עָבֵר יַת־יַרְדְּנָא וְאַתּוּן
עָבְרִין וְתֵרְתּוּן יַת אַרְעָא טָבְתָּא הָדָא:

Targum ONKELOS.

Et accessistis & stetistis in humiliori loco montis: & mons ardebat igni usque ad cœlum; & erant tenebræ, nubes & caligo. Et locutus est Dominus vobiscum de medio ignis: vocem verborũ vos audiebatis, & formam non videbatis nisi vocem. Et nunciavit vobis pactum suum, quod præcepit vobis ut faceretis decem verba: & scripsit ea in duabus tabulis lapideis. Et mihi præcepit Dominus in tempore illo, ut docerem vos præcepta & judicia: ut faceretis ea in terra, ad quam vos transitis ut possideatis eam. Custodite valde animas vestras: quia nullam similitudinem vidistis, in die quâ locutus est Domin' vobiscum in Oreb de medio ignis. Ne fortè corrumpamini, & faciatis vobis imaginẽ aut similitudinem omnis figuræ: similitudinem masculi aut fœminæ. Similitudinẽ omnis jumenti quod est in terra: similitudinem omnis avis pennatæ, quæ volat per aërem firmamenti cœli. Similitudinem omnis reptilis quod est in terra: similitudinẽ omniũ piscium qui sunt in aqua sub terra. Et ne fortè eleves oculos tuos ad cœlum, & videas Solem & Lunam, & stellas, & omnem militiam cœli; & decipiaris, & adores ea, & colas ea: quæ præparavit Domin' Deus tuus omnibus populis sub omni cœlo. Vos autem applicavit Dominus ad timorem suum, & eduxit vos de fornace ferrea, de Ægypto: ut sitis ei in populum hæreditarium, sicut in die hâc. Et à facie Domini fuit ira contra me, propter verba vestra: & juravit ut non transiré Jordanem; neq; intrarem in terram bonam, quam Domin' Deus tuus daturus est tibi in possessionem. Ego enim moriar in terra hac; non enim transibo Jordanem: & vos transibitis, & possidebitis terram bonam illam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* וַתִּקְרְבוּן וַתַּעַמְדוּן תַּחַת הָהָר וְהָהָר בֹּע�ֵר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ עָנָן וַעֲרָפֶל: 11
** וַיְדַבֵּר יְהוָה אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רֹאִים זוּלָתִי קוֹל: 12
* וַיַּגֶּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים וַיִּכְתְּבֵם עַל שְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים: 13
וְאֹתִי צִוָּה יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂתְכֶם אֹתָם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: 14
וְנִשְׁמַרְתֶּם לִנְפְשֹׁתֵיכֶם מְאֹד כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: 15
פֶּן תַּשְׁחִתוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל סָמֶל תַּבְנִית זָכָר אוֹ נְקֵבָה: 16
תַּבְנִית כָּל בְּהֵמָה אֲשֶׁר בָּאָרֶץ תַּבְנִית כָּל צִפּוֹר כָּנָף אֲשֶׁר תָּעוֹף בַּשָּׁמָיִם: 17
תַּבְנִית כָּל רוֹמֵשׂ בָּאֲדָמָה תַּבְנִית כָּל דָּג אֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ: 18
וּפֶן תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשָּׁמַיְמָה וְרָאִיתָ אֶת הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת הַיָּרֵחַ וְאֶת הַכּוֹכָבִים כֹּל צְבָא הַשָּׁמַיִם וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם וַעֲבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֹתָם לְכֹל הָעַמִּים תַּחַת כָּל הַשָּׁמָיִם: 19
וְאֶתְכֶם לָקַח יְהוָה וַיּוֹצֵא אֶתְכֶם מִכּוּר הַבַּרְזֶל מִמִּצְרַיִם לִהְיוֹת לוֹ לְעַם נַחֲלָה כַּיּוֹם הַזֶּה: 20
וַיהוָה הִתְאַנַּף בִּי עַל דִּבְרֵיכֶם וַיִּשָּׁבַע לְבִלְתִּי עָבְרִי אֶת הַיַּרְדֵּן וּלְבִלְתִּי בֹּאִי אֶל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה: 21
כִּי אָנֹכִי מֵת בָּאָרֶץ הַזֹּאת אֵינֶנִּי עֹבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם עֹבְרִים וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת: 22

VERSIO SAMARITANA.

* וַתִּקְרְבוּן וַתַּעַמְדוּן תַּחַת הָהָר וְהָהָר בֹּעֵר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ עָנָן וַעֲרָפֶל: 11
** וַיְדַבֵּר יְהוָה אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רֹאִים זוּלָתִי קוֹל: 12
* וַיַּגֶּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים וַיִּכְתְּבֵם עַל שְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים: 13
וְאֹתִי צִוָּה יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂתְכֶם אֹתָם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: 14
וְנִשְׁמַרְתֶּם לִנְפְשֹׁתֵיכֶם מְאֹד כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: 15
פֶּן תַּשְׁחִתוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל סָמֶל תַּבְנִית זָכָר אוֹ נְקֵבָה: 16
תַּבְנִית כָּל בְּהֵמָה אֲשֶׁר בָּאָרֶץ תַּבְנִית כָּל צִפּוֹר כָּנָף אֲשֶׁר תָּעוֹף בַּשָּׁמָיִם: 17
תַּבְנִית כָּל רוֹמֵשׂ בָּאֲדָמָה תַּבְנִית כָּל דָּג אֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ: 18
וּפֶן תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשָּׁמַיְמָה וְרָאִיתָ אֶת הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת הַיָּרֵחַ וְאֶת הַכּוֹכָבִים כֹּל צְבָא הַשָּׁמַיִם וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם וַעֲבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֹתָם לְכֹל הָעַמִּים תַּחַת כָּל הַשָּׁמָיִם: 19
וְאֶתְכֶם לָקַח יְהוָה וַיּוֹצֵא אֶתְכֶם מִכּוּר הַבַּרְזֶל מִמִּצְרַיִם לִהְיוֹת לוֹ לְעַם נַחֲלָה כַּיּוֹם הַזֶּה: 20
וַיהוָה הִתְאַנַּף בִּי עַל דִּבְרֵיכֶם וַיִּשָּׁבַע לְבִלְתִּי עָבְרִי אֶת הַיַּרְדֵּן וּלְבִלְתִּי בֹּאִי אֶל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה: 21
כִּי אָנֹכִי מֵת בָּאָרֶץ הַזֹּאת אֵינֶנִּי עֹבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם עֹבְרִים וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת: 22

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Accessistis igitur, & stetistis sub monte: Mons autem flagrabat igne usque in cor cœlorum; tenebræ erant, nubes, & caligo. Et locutus est Dominus vobis de medio ignis: sonum verborũ vos audiebatis, sed similitudinem non videbatis, tantummodò sonum. Tum narravit vobis fœdus suum quod jussit facere vobiscum, Decem verba; et scripsit ea super duas tabulas lapideas. Mihique præcepit Dominus in illo tempore, ut docerem vos præcepta & judicia, ut faceretis ea in terra ad quam vos pergitis possidendam. Custodietis etiam plurimùm animas vestras: non enim vidistis ullam imaginem in die quo locutus est Dominus vobis in Horeb de medio ignis. Ne fortè corrumpamini, & faciatis vobis sculptile, similitudinem cujuslibet simulachri, imaginẽ masculi, aut fœminæ; Imaginẽ cujuslibet jumenti quod est in terra; imaginem cujuslibet volucris alatæ quæ volat (b) per cœlos; Imaginem cujuslibet repentis in terra; imaginem cujuslibet piscis qui est in aquis subtus terram. Ne fortè etiam attollas oculos tuos in cœlum, videasque solem & lunam, & stellas, omnem exercitum cœlorum, & (c) impulsus adores ea, & servias eis, quæ dedit Dominus Deus tuus omnibus populis sub universo cœlo. Vos enim tulit Dominus, et eduxit vos de fornace ferrea, de Ægypto, ut essetis ei in populum hæreditarium, sicut hoc die. Sed Dominus iratus est mihi propter verba vestra, ut non transirem Jordanem, neque ingrederer in terram bonam quam Dominus Deus tuus dedit tibi in possessionem. Ideo ego moriar in terra ista, non transibo Jordanem; vos verò transibitis, & possidebitis terram istam bonam.

VER. SAM. (b) in concavo (c) erres & adores

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فتقدمتم ووقفتم اسفل الجبل * والجبل مستعل بالنار الى كبد السماء * يحيط به سواد العتيم 11
والضباب * فكلمكم الله من لدن النار فكنتم سامعين الكلام * وشبها لا تدركون سوى
صوت فقط * واخبركم بعهده الذى امركم ان تعملوا به * وهو العشر الكلمات * وكتبها 13
على كلى لوحى الحجارة * وامرنى الله فى ذلك الوقت بان اعلمكم رسوما واحكاما تعملون
بها فى البلد الذى انتم سائرون اليه لتكوروه * فاحذروا جدا على نفوسكم * 15
فانكم لم تروا شبها فى يوم خطاب الله لكم فى حوريب فى وسط النار * كيلا تهلكوها
بان تعملوا لكم فسلا على شكل كل شخص من ذكر او انثى * او شكل من بهايم الارض * 17
او شكل من الطاير ذى الجناح الذى يطير فى السماء * او شكل مما يدب على 18
الارض * او شكل من السمك الذى فى الماء تحت الارض * وكيلا ترفع عينيك الى
السماء فتنظر الشمس * والقمر * والكواكب * وجميع نجوم السماء * فتزول
وتسجد لها وتعبدها التى بث نورها الله ربك لجميع الشعوب الذين تحت جميع
السماء * وانتم اصطفاكم الله * واخرجكم من سبته بكور الحديد من مصر لتكونوا 20
شعب صفوة كهذا اليوم * واذ قد وجد الله علىّ بسببكم * واقسم ان لا اعبر الاردن * والا 21
ادخل الى البلد الجيد الذى يعطيكه الله ربك نحلة * وانا مايت فى هذا البلد لا اعبر 22
الاردن * وانتم عابروه * فتكورون ذلك البلد الجيد *

Et accessistis, & stetistis infra montem, dum mons ardens esset igne usque ad centrũ cœli, circumquaque eum nigredo nubium & caligines. Et allocutus est vos Deus ab igne: & quidem audiebatis sermonem, at imaginem minimè percipiebatis præter solam vocem. Et annuntiavit vobis pactum suum quod præcepit vobis ut operaremini, nempe decem Verba, & scripsit ea super duas tabulas lapideas. Et præcepit mihi Deus in illo tempore ut docerem vos statuta & judicia quæ faceretis in regione ad quam vos pergitis ut possideatis eam. Cavete igitur solicitè animabus vestris (non enim vidistis figuram in die colloquii Dei vobiscum in Horib in medio igne) Ne perdatis eas, faciendo vobis sculptilia ad imaginem cujuscunque personæ sive maris sive fœminæ, Aut imaginem pecudum terræ, aut imaginem volucris alati quod volat in cœlo, Aut imaginem eorũ quæ repunt super terram, aut imaginem piscium qui sunt in aqua sub terra. Et ut ne attollas oculos tuos ad cœlum, aspiciasque solem, & lunam & stellas, omnisque sydera cœli, & aberres, & adores ea, & servias iis quorum lumen expandit Deus Dominus tuus omnibus populis qui sunt sub tecto cœlo. Vos autem elegit Deus, & eduxit vos è loco simili fornaci ferri, ex Ægypto, ut sitis populus electus, ut hodiernâ die. Et quandoquidem iratus est mihi Deus causâ vestri, & juravit quòd non transibo Jordanem, neque ingrediar in regionem bonam quam dabit tibi Dominus Deus tuus possessionem, Et ego moriturus sum in istâ regione, nec transiturus Jordanem; vos autem transituri eum estis, & possessuri regionem illam bonam:

ספר אלה הדברים : ד

Versio VULG. LAT.

23 הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־תִּשְׁכְּחוּ אֶת־בְּרִית יְהוָה
24 אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל
תְּמוּנַת כֹּל אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: כִּי
25 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא אֵל קַנָּא: כִּי־
תוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים וְנוֹשַׁנְתֶּם בָּאָרֶץ
וְהִשְׁחַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כֹּל וַעֲשִׂיתֶם
26 הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיסוֹ: הַעִידֹתִי
בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי־אָבֹד תֹּאבֵדוּן
מַהֵר מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן
שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא־תַאֲרִיכֻן יָמִים עָלֶיהָ כִּי
27 הִשָּׁמֵד תִּשָּׁמֵדוּן: וְהֵפִיץ יְהוָה אֶתְכֶם בָּעַמִּים
וְנִשְׁאַרְתֶּם מְתֵי מִסְפָּר בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר יְנַהֵג יְהוָה אֶתְכֶם
28 שָׁמָּה: וַעֲבַדְתֶּם שָׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם
עֵץ וְאֶבֶן אֲשֶׁר לֹא־יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא יֹאכְלוּן
29 וְלֹא יְרִיחֻן: וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ בְכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־
נַפְשֶׁךָ: בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית
30 הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ עַד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ:
31 כִּי אֵל רַחוּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא
יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת־בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
32 לָהֶם: כִּי שְׁאַל־נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר־הָיוּ לְפָנֶיךָ
לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם עַל־הָאָרֶץ
וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד־קְצֵה הַשָּׁמַיִם הֲנִהְיָה
33 כַּדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אוֹ הֲנִשְׁמַע כָּמֹהוּ: הֲשָׁמַע
עָם קוֹל אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ כַּאֲשֶׁר
שָׁמַעְתָּ אַתָּה וַיֶּחִי:

Dom̃ni pacti obliviſcamini fortè ne ,vobis *Obſervamini*
ſculptile vobis faciatis & ;vobiſcum *excidit* quod ,veſtri Dei
Etenim .tuus Deus Dominus tibi præcepit *quod omnis* ſimilitudinem
,zelator Deus *ipſe comedens* ignis ,tuus Deus Dominus
;terra in *invcteraveritis* & ,filiorum filios & ,filios genueris
feceritis & *,omnis* ſimilitudinem ,ſculptile feceritis & ,vos corruperitis &
feci Conteſtari :cum irritando veſtri Dei Domini oculis in malum
peribitis pereundo quia ,terram & ,cœlos hodie vos *in*
Jordẽ transeuntes vos quò :terra *deſuper* citò
quia ,eam ſuper dies prolongabitis Non .eam *hæreditandum ad illuc*
:populos in vos Dominus diſperget Et .diſperdemini diſperdendo
vos Dominus ducet *quò* gentibus in *numeri viri* remanebitis &
;*hominis* manuum operi ,diis ibi ſervietis Et .*illuc*
,*comedent* neque ,*audient* neque ,*videbunt* non quæ ,lapidi &,ligno
,tuum Deum Dominum inde *quæretis* Et .*odorabuntur* neque
.tua anima tota in & ,tuo corde toto in eum quæſieris cùm ,invenies &
.ejus *voce in audies* & ,tuum Deum Dominum ad revertêris & :*diebus*
non & ,te *dẽlebitabit* non ,tuus Deus Dominus miſericors Deus Quia
juravit *quod*,tuorum patrum pacti obliviſcetur neque ,te *corrumpet*
,te ante fuerunt qui ,*priores dies ad* nunc *repete* Nam .*eis*
,terram ſuper hominem Deus creavit qua die à
ſit factum an ,cœlorum extremum ad uſq; & cœlorum *extremum ad* &
audivit Nunquid .*ipſum* ſicut ſit *auditum* an ,*ipſud magnum verbum* ſicut
quemadmodum ignis medio è loquentis Dei vocem populus
?vixit & ,tu audiſti

23 Cave ne quando obliviſcaris pacti Domini Dei tui, quod
24 pepigit tecum: & facias tibi ſculptam ſimilitudinem eorũ,
quæ fieri Dominus prohi-
24 buit: Quia Dominus Deus
tu⁹ ignis conſumens eſt, De⁹ æ-
25 mulator. Si genueritis filios ac
nepotes, & morati fueritis in
terra, deceptique feceritis vo-
bis aliquam ſimilitudinem,
patrantes malum coram Do-
mino Deo veſtro, ut eum ad
26 iracundiam provocetis: Te-
ſtes invoco hodiè cœlum &
terram, citò perituros vos eſſe
de terra, quam tranſito Jor-
dane poſſeſſuri eſtis: Non
habitabitis in ea longo tem-
pore, ſed delebit vos Domi-
27 nus, Atq; diſperget in omnes
gentes, & remanebitis pauci
in nationibus, ad quas vos
28 ducturus eſt Dominus. Ibiq;
ſervietis diis, qui hominũ ma-
nu fabricati ſunt, ligno & la-
pidi, qui non vident, nec au-
diunt, nec comedunt, nec o-
29 dorantur. Cúmque quæſieris
ibi Dñm Deum tuũ, invenies
eum: ſi tamen toto corde
quæſieris, & totâ tribulatione
30 animæ tuæ. Poſtquàm te in-
venerint omnia quæ prædicta
ſunt, noviſſimo tempore re-
vertêris ad Dominum Deum
tuum, & audies vocem ejus.
31 Quia Deus miſericors, Domi-
minus Deus tuus eſt: non di-
mittet te, nec omnino delebit,
neque obliviſcetur pacti, in
32 quo juravit patribus tuis. In-
terroga de diebus antiquis,
qui fuerunt ante te, ex die quo
creavit Deus hominem ſuper
terram, à ſummo cœlo uſque
ad ſummum ejus, ſi facta eſt
aliquando hujuſcemodi res,
33 aut unquam cognitum eſt, ut
audiret populus vocem Dei
loquentis de medio ignis,
ſicut tu audiſti & vixiſti.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

23 (ϕ) Προσέχετε ὑμῖν, μὴ ἐπιλάθησθε τ διαθήκης κυρίου τ θεοῦ (ω) ὑμῶν, ἣν διέθετο πρὸς (α) ὑμᾶς, καὶ ἀνομήσετε, καὶ ποιήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα πάντων ὧν
24 ζωπέταξέ σοι κύριος ὁ θεός σου. Ὅτι κύριος ὁ θεός σου πῦρ καταναλίσκον ἐστὶ, θεὸς
25 ζηλωτής. Ἐὰν δὲ γένησθε υἱὲς καὶ υἱοὶ τ ὑμῶν καὶ χρονίσητε ἐπὶ τ γῆς, καὶ ἀνομήσητε, καὶ ποιήσητε γλυπτὸν ὁμοίωμα πάντος, καὶ ποιήσητε τὸ πονηρὸν (β) ἐνώπιον κυρίου τ
26 θεοῦ ὑμῶν παροργίσαι αὐτ, διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν τ οὐρανὸν καὶ τ γῆν, ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε ἀπὸ τ γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τ Ἰορδάνου ἐκεῖ (γ) κληρονομῆσαι· οὐ μὴ πολυχρονιεῖτε ἡμέρας ἐπ' αὐτ,
27 ἀλλ' ἢ ἐκριζωθῆ ἐκριζωθήσεσθε. Καὶ διασπερεῖ κύριος ὑμᾶς ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ καταλειφθήσεσθε (δ) ὀλίγοι ἀριθμῷ ἐν πᾶσι τοῖς
28 ἔθνεσιν, εἰς οὓς εἰσάξει κύριος ὑμᾶς ἐκεῖ. Καὶ λατρεύσετε ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις, ἔργοις χειρῶν ἀνθρώπων, ξύλοις καὶ λίθοις, οἳ οὐ
29 ὄψονται, (ε) οὔτε μὴ ἀκούσωσιν, (ζ) οὔτε μὴ φάγωσιν, (η) οὔτε μὴ ὀσφρανθῶσι. Καὶ (θ) ζητήσετε ἐκεῖ κύριον τ θεὸν ὑμῶν, καὶ εὑρήσετε αὐτὸν ὅταν ἐκζητήσητε αὐτ ἐξ ὅλης τ καρδίας (ι) σ, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σ ἐν
30 τῇ θλίψει σ. Καὶ εὑρήσουσί σε πάντες οἱ λόγοι οὗτοι (κ) ἐπ' ἐσχάτῳ τ ἡμερῶν, καὶ ἐπιστραφήσῃ (λ) πρὸς κύριον τ θεόν σ, καὶ
31 εἰσακούσῃ τ φωνῆς αὐτοῦ. Ὅτι θεὸς οἰκτίρμων κύριος ὁ θεός σ· οὐκ ἐγκαταλείψει σε, οὐδὲ μὴ (μ) ἐκτρίψει σε. οὐκ ἐπιλήσεται τ διαθήκου τ πατέρων σ, ἣν ὤμοσεν (ν) αὐτοῖς κύριος. Ἐπερωτήσατε ἡμέρας πρώτερας
32 τὰς γενομένας πρότερας σ ἀπὸ τ ἡμέρας ἧς ἔκτισεν ὁ θεὸς (ξ) ἄνθρωπον ἐπὶ τ γῆς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῶν ἐσχάτων (ο) ἕως τ ἄκρου τ ἐσχάτου, εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο,
33 (π) εἰ ἤκουσαι τοιοῦτο. Εἰ ἀκήκοεν ἔθνος φωνὴν θεοῦ ζῶντος λαλοῦντος ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς, ὃν τρόπον ἀκήκοας σὺ καὶ ἔζησας.

audivit gens vocem Domini Dei viventis loquentis è medio ignis, quemadmodùm audiſti tu, & vixiſti.

MS. A. (ϕ) Προσέχετε ὑμεῖς, μὴ (ω) ὑμῶν, (α) ὑμᾶς, καὶ ποιήσετε ὑμῖν (β) ἕναντι (γ) κληρονομῆσαι αὐτὴν· οὐκ (δ) ὀλίγῳ ἀριθμῷ (ε) ὧδε (ζ) ὧδε (η) ὧδε (θ) ἐκζητήσεσθε (ι) ὑμῶν, (κ) ἐπ' ἐσχάτῳ (λ) τῶν κύριον (μ) ἐκτρίψῃ (ν) αὐτοῖς. Ἐπερωτήσατε (ξ) τ ἄνθρωπον (ο) ἕως ἄκρου (π) εἰ ἀκήκοεν ἔθνος

Cum Versione SYRIACA Interpretatione LATINA

Attendite vobis, ne obliviſcamini teſtamentum Domini Dei veſtri, quod diſpoſuit ad vos, (c) & faciatis iniquitatem, & faciatis vobiſmetipſis ſculptilem ſimilitudinem omnium quæ præcepit tibi Dominus Deus tuus. Quoniam Dom⁹ Deus tuus ignis conſumens eſt, Deus Zelotes. Si autem genueris filios, & filios filiorum tuorum, & moram feceritis ſuper terram, & iniquitatem feceritis, & feceritis ſculptilem ſimilitudinem cujuſlibet, & feceritis malignum coram Domino Deo veſtro ad exacerbandũ eum; Conteſtor vobis hodiè cœlũ, et terrã; quia perditione (d) perdemini de terra, in quam vos tranſitis Jordanem illuc ad hæreditandum: non multos dies morabimini ſuper eam, ſed attritione atteremini. Et diſperget Dominus vos in omnibus gentibus: & relinquemini pauci numero in omnibus gentibus, ad quos introducet Dominus vos illuc. Et ſervietis ibi diis aliis, operibus manuum hominum, ligneis, & lapidibus; qui non videbunt, neque audient, neque comedent, neque olfacient. Et quæretis ibi Dominum Deum veſtrũ: & invenietis eum, quand exquiretis eum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua in tribulatione tua. Et invenient te omnes ſermones hi in extremo dierum: et converteris ad Dominum Deum tuum, & exaudies vocem ejus. Quoniam De⁹ miſericors Dom⁹ De⁹ tuus: non derelinquet te, neque exteret te: non obliviſcetur teſtamentum patrum tuorum, quod juravit eis Dominus. Interroga dies priores qui fuerunt priores te, ex die quâ creavit Deus hominem ſuper terram, (e) & ad ſummum cœli uſq; ad ſummum cœli; ſi factum eſt ſecundùm verbum magnum hoc: ſi auditum eſt tale quid. Si audiſtis loquentis è medio ignis, ſicut vos audiſtis & vixiſtis?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

Cavete ne obliviſcamini pactum Domini Dei veſtri quod ſtatuit vobiſcum, & corruptionem perpetrantes, faciatis vobis idola & imagines cujuſcunque rei quam præcepto inhibuit vobis Dominus Deus veſter. Dominus enim Deus veſter ignis eſt devorans, eſtque Deus zelotes. Cúmque procreaveritis filios aut nepotes, & inveterati fueritis in terra, & corruptelâ inducentes, feceritis idola, & ſimulachra cujuſcunque rei, & geſſeritis quod malum eſt coram Domino Deo veſtro, & eum ad iracundiam provocaveritis: Obteſtor contra vos hodiè cœlum ac terrã, quòd pereundo peribitis brevi de terra ad quam poſſidendam vos hodiè trajicitis Jordanem, nec multos tranſigetis in illa dies, ſed pereundo peribitis. Diſpergetque vos Dominus inter populos, & remanebitis pauci numero inter gentes inter quas diſſipabit vos Dominus. Et coletis illic deos, opus manuum hominum, ligneos, & lapideos, non videntes, nec audientes, nec edentes, nec odorantes. Et quæretis ibi Dominum Deum, & invenietis eum quando inquiretis illum ex toto corde veſtro, & ex tota anima veſtra. Quando afflictionibus prememini, & evenient vobis omnes iſti ſermones in fine dierum; convertemini ad Dominum Deum, & audietis vocem ejus. Nam Deus eſt miſericors, Dominus Deus veſter: non deſtruet vos, nec derelinquet vos, nec obliviſcetur fœderis quod juravit patribus veſtris. Verùm ſciſcitamini de diebus antiquis qui vos præceſſerunt, à die quâ creavit Deus hominem ſuper terram, ab extremo cœlo uſque ad extremum cœlum, ſi unquam facta ſit hujuſmodi res magna, aut audita fuerit ſimilis ei. Num audierit populus alius vocem Dei loquentis de medio ignis, ſicut vos audiſtis & vixiſtis?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

23 אסתמרו לכון דלמא תתנשון ית-
קימא דיי אלהכון די גזר עמכון
ותעבדון לכון צלם דמות כולא
24 די פקדך יי אלהך: ארי יי אלהך
מימריה אשא אכלא הוא אל
25 קנא: ארי תולדון בנין ובני בנין
ותתעתקון בארעא ורתחבלון
ותעבדון צלם דמות כולא ותעבדון
דביש קדם יי אלהך לארגזא
26 קדמוהי: אסהדית בכון יומא דין
ית שמיא וית ארעא ארי
מיבד תיבדון בפריע מעל ארעא
די אתון עברין ית-ירדנא תמן
למירתה לא תורכון יומין עלה
27 ארי אשתיצאה תשתיצון: ויבדר
יי יתכון ביני עממיא ותשתארון
עם דמנין בעממיא די ידבר יי
28 יתכון לתמן: ותפלחון תמן
לעממיא פלחי טעותא עובד ידי
אנשא אעא ואבנא דלא חזן ולא
שמעין ולא אכלין ולא מריחין:
29 ותתבעון מתמן ית דחלתא דיי
אלהך ותשכח ארי תתבענה מן
קדמוהי בכל-לבך ובכל-נפשך:
30 כד-יעיק לך וישכחנך כל פתגמיא
דלין בסוף יומיא ותתוב
לדחלתא-דיי אלהך ותקבל
31 למימריה: ארי אלהא רחמנא יי
אלהך לא ישבקנך ולא יחבלנך
ולא ינשי ית-קימא דאבהתך די
קים להון: ארי שאל-כען ליומיא
32 קדמאי די-הוו קדמך למן-יומא די
ברא יי אדם על-ארעא ולמסיפי
שמיא ועד-סיפי שמיא הדהוה
כפתגמא רבא הדין או האשתמע
33 דכוותיה: השמע עמא קל-ממרא
דיי ממלל מגו-אשתא כמא די
שמעת אנת ואתקים:

Targum ONKELOS.

23 Cavete vobis ne fortè obliviscamini pacti Domini Dei vestri, quod pepigit vobiscū: & faciatis vobis simulachrum vel similitudinem omnium, de quibus præcepit Dominus
24 Deus tuus. Quoniam verbum Domini Dei tui ignis consumens est: Deꝰ zelotes. Quando genueris filios & filios
25 filiorum, & senueritis in terrâ: & corrupti fueritis, & feceritis aliquam imaginem aut similitudinem; & feceritis quod malum est in conspectu Domini tui, ut ad iracundiam provocetis eum.
26 Testes adhibeo contra vos hodie cœlum & terram, quia perditione peribitis citò, desuper terram propter quam vos transibitis Jordanem ut possideatis eam: non longo tempore habitabitis in ea, sed exterminatione exterminabi-
27 mini. Et dispergit vos Dominus inter populos: & remanebitis populus numeratus in populis, ad quos migrare
28 vos fecit Dominus. Et servietis ibi populis servientibus idolis, quæ sunt opus manuum hominum, lignea aut lapidea, quæ non vident, neque audiunt, neque comedunt, neque
29 odorantur. Et quæres inde timorem Domini Dei tui, & invenies: si quæsieris eum toto corde tuo & totâ animâ
30 tuâ. Cùm tribulatus fueris, & evenerint tibi omnia verba hæc, in fine dierum, & convertêris ad timorem Domini Dei tui, & obedies verbo
31 ejus. Quoniam Deus misericors est Dominus Deus tuus; non relinquet te, nec dissipabit te: neque obliviscetur pacti patrum tuorum, quod
32 juravit eis. Interroga enim nunc de diebus antiquis qui fuerunt ante te, à die quo creavit Dñs hominē super terrā, à
33 sūmo cœli usq; ad summū cœli: si fuit res magna sicut ista, aut si audita est similis ejꝰ. Si audivit populꝰ vocē verbi Dei loquentē de medio ignis, sicut tu audisti, et vixerit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23 * השמרו לכם פן-תשכחו את-ברית יהוה אלהיכם אשר כרת עמכם ועשיתם לכם פסל תמונת כל אשר צוך יהוה אלהיך:
24 כי יהוה אלהיך אש אכלה הוא אל קנא: כי תוליד בנים ובני בנים ונושנתם בארץ והשחתם ועשיתם פסל תמונת כל ועשו הרע בעיני יהוה אלהיך להכעיסו:
25 ** העידתי בכם היום את-השמים ואת-הארץ כי אבד תאבדון מהר מעל הארץ אשר אתם עברים את-הירדן שמה לרשתה לא תאריכן ימים עליה כי השמד תשמדון:
26 * והפיץ יהוה אתכם בעמים ונשארתם מתי מספר בגוים אשר ינהג יהוה אתכם שמה:
27 ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא יראון ולא ישמעון ולא יאכלון ולא יריחון:
28 ** ומשם תבקשו את-יהוה אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל-לבבך ובכל-נפשך:
29 בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד-יהוה אלהיך ושמעת בקולו:
30 כי אל רחום יהוה אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את-ברית אבתיך אשר נשבע להם:
31 * כי שאל-נא לימים ראשנים אשר היו לפניך למן היום אשר ברא אלהים אדם על-הארץ ולמקצה השמים ועד-קצה השמים הנהיה כדבר הגדול הזה או הנשמע כמהו:
32 ** האשמע עם קול אלהים מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה ויחי:
33 או הנסה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתת ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדלים ככל אשר עשה לכם יהוה באגפים לעיניך:

VERSIO SAMARITANA.

23 * השמרו לכם פן-תשכחו את-ברית יהוה אלהיכם אשר כרת עמכם ועשיתם לכם פסל תמונת כל אשר צוך יהוה אלהיך:
24 כי יהוה אלהיך אש אכלה הוא אל קנא: כי תוליד בנים ובני בנים ונושנתם בארץ והשחתם ועשיתם פסל תמונת כל ועשו הרע בעיני יהוה אלהיך להכעיסו:
25 ** העידתי בכם היום את-השמים ואת-הארץ כי אבד תאבדון מהר מעל הארץ אשר אתם עברים את-הירדן שמה לרשתה לא תאריכן ימים עליה כי השמד תשמדון:
26 * והפיץ יהוה אתכם בעמים ונשארתם מתי מספר בגוים אשר ינהג יהוה אתכם שמה:
27 ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא יראון ולא ישמעון ולא יאכלון ולא יריחון:
28 ** ומשם תבקשו את-יהוה אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל-לבבך ובכל-נפשך:
29 בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד-יהוה אלהיך ושמעת בקולו:
30 כי אל רחום יהוה אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את-ברית אבתיך אשר נשבע להם:
31 * כי שאל-נא לימים ראשנים אשר היו לפניך למן היום אשר ברא אלהים אדם על-הארץ ולמקצה השמים ועד-קצה השמים הנהיה כדבר הגדול הזה או הנשמע כמהו:
32 ** האשמע עם קול אלהים מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה ויחי:
33 או הנסה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתת ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדלים ככל אשר עשה לכם יהוה באגפים לעיניך:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Cavete vobis ne oblivisca- 23
mini fœdus Domini Dei vestri quod pepigit vobiscum, & faciatis vobis sculptile, similitudinē cujuscunque rei, sicut præcepit tibi Dominus Deus tuus. Nam Dominus 24
Deus tuus ignis est consumens; ipse est Deus zelotes. Cùm genueritis filios, & ne- 25
potes, & senueritis in terra; corrupteritis autem vos, et feceritis sculptile, similitudinē quamlibet, feceritisque iniquitatē in oculis Domini Dei vestri ad irritandum ipsum: Testor adversùm vos hodiè 26
cœlos & terram quòd perendo peribitis statim de terra, ad quam possidendam vos transitis Jordanem. Non producetis dies super eam, sed exterminando exterminabimini. Dispergetque quoque vos 27
Dominus in populos, & relinquemini homines pauci numero inter gentes ad quas deducet vos Dominus. Servie- 28
tisque ibi diis, operi manuum hominum, ligno, & lapidi, qui non vident, neque audiunt, neque edunt, neque odorantur. Quæres autem ex- 29
inde Dominum Deum tuum, & invenies eum, cùm quæsieris eum in omni corde tuo, et in omni anima tua. Cùm 30
angustiaberis, & invenerint te omnes res istæ in extremitate dierum, & reversus fueris ad Dominum Deum tuum, & audieris vocē ejus: Quia 31
Deus misericors est Dominus Deus tuꝰ, non derelinquet te, neque perdet te, neque obliviscetur fœderis patrum tuorum quod juravit illis. Nunc e- 32
nim interroga dies antiquos qui fuerunt ante te, ab eo die quo creavit Deus hominem super terram, atque ab extremo cœlorum usque ad extremum cœlorum, an facta fuerit res similis huic magnæ, aut quid ejusmodi auditum fuerit: Num audivit populus 33
vocem Dei viventis, loquentis de medio ignis, sicut tu audisti, & vixit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * فَاحْذَرُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ مِنْ أَنْ تَنْسَوا عَهْدَ اللهِ رَبِّكُمُ الَّذِي عَهِدَهُ مَعَكُمْ * فَتَصْنَعُوا
24 لَكُمْ فَسْلًا شِبْهَ كُلِّ مَا نَهَاكَ عَنْهُ اللهُ رَبُّكَ * لِأَنَّ عِقَابَ اللهِ نَارٌ آكِلَةٌ * هُوَ الْقَادِرُ الْغَيُورُ الْمُعَاقِبُ * وَإِذَا
25 أَوْلَدْتُمْ بَنِينَ وَبَنِي بَنِينَ وَقَدُمْتُمْ فِي الْبِلَادِ فَأَفْسَدْتُمْ بِأَنْ تَعْمَلُوا فَسْلًا مِنْ كُلِّ شِبْهٍ * وَفَعَلْتُمُ السَّرِّ بَيْنَ
26 يَدَيِ اللهِ رَبِّكُمْ وَأَسْخَطْتُمُوهُ * فَقَدْ أَشْهَدْتُ عَلَيْكُمْ مِنَ الْيَوْمِ السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ بِأَنَّكُمْ
سَيُبِيدُونَ سَرِيعًا مِنَ الْبَلَدِ الَّذِي أَنْتُمْ عَابِرُونَ الْأُرْدُنَّ إِلَيْهِ لِتَكُورُوهُ * وَلَا تُطِيلُ مُدَّتَكُمْ
27 فِيهِ * بَلْ فَنَاءً تَفْنَوْنَ * وَيُبَدِّدُكُمُ اللهُ فِيمَا بَيْنَ الشُّعُوبِ * هِيَ تَبْقَوْا رَهْطًا دَا إِحْصَاءٍ فِي الْأُمَمِ
28 الَّذِينَ يَسُوقُكُمُ اللهُ إِلَيْهِمْ * وَتَخْدُمُونَ هُنَاكَ إِلَهَةً مِنْ صَنْعَةِ أَيْدِي نَاسٍ * مِنْ حَجَرٍ وَخَشَبٍ *
29 مَا لَا يُبْصِرُ * وَلَا يَسْمَعُ * وَلَا يَأْكُلُ * وَلَا يَشَمُّ * فَاطْلُبُوا مِنْ ثَمَّ اللهَ رَبَّكُمْ تَجِدُوهُ * وَإِنْ مَسَّهُ تَخْلُصًا
30 بِكُلِّ قَلْبِكَ وَنَفْسِكَ * وَإِذَا ضَاقَ بِكَ * وَنَالَكَ جَمِيعُ هَذَا الْأُمُورِ * فَفِي آخِرِ تِلْكَ الْأَيَّامِ تَئُوبُ إِلَى اللهِ
31 رَبِّكَ * وَتُقْبِلُ أَوَامِرَهُ * لِأَنَّ اللهَ رَبَّكَ قَادِرٌ رَحِيمٌ * لَا يَخْذُلُكَ * وَلَا يُهْلِكُكَ * وَلَا يَنْسَى عَهْدَ آبَائِكَ
32 الَّذِي أَقْسَمَ بِهِ لَهُمْ * وَالْآنَ فَسَلْ عَنِ الْأَيَّامِ الْأُولَى الَّتِي سَلَفَتْ مِنْ قَبْلِكَ * مُنْذُ يَوْمِ خَلَقَ اللهُ
آدَمَ عَلَى الْأَرْضِ مِنْ طَرَفِ السَّمَاءِ إِلَى طَرَفِهَا * هَلْ كَانَ قَطُّ مِثْلُ هَذَا الْأَمْرِ الْعَظِيمِ * أَوْ سُمِعَ
33 بِهِ * وَهَلْ سَمِعَ أُمَّةٌ صَوْتَ إِلَهٍ مُتَكَلِّمًا مِنْ دَاخِلِ النَّارِ * كَمَا سَمِعْتَ أَنْتَ فَعِشْتَ *

Cavete ergò animabus vestris quin oblivisca- 23
mini fœderis Dei Domini vestri, quod pepigit vobiscū, & faciatis vobis sculptilia ad imaginem ullius rei quam vetuit tibi Deus Dominus tuus. Nam sup- 24
plicium Dei Domini tui ignis est devorans, ipse est Potens, Z lotes, Remunerator. Et cùm genueritis filios, & filios filiorū, & vetusti fueritis in regione, & corruptionem egeritis faciendo sculptilia cujuscunq; imaginis, & cōmiseritis scelus ante Deū Dominū vestrū, enmq; irritaveritis; Testor adversū vos ab hac die 26
cœlū & terrā, vos brevi perituros de regione ad quā possidendā vos transituri estis Jordanem, non diu mansuros in ea: sed interitu vos perituros, Et à Deo disperdendos inter gentes, ita ut maneatis cœtus pauci numeri inter populos ad quos ducturus vos est Deus. Et servietis ibi diis 28
arte manuū hominū factis ex lapide & ligno, re nimirum, quæ non videt, nec audit, nec comedit, nec olfacit. Quærite 29
ergò illinc Deum Dominum vestrū, at quære eum sincerè ex toto corde tuo & animâ tuâ. Cùmq; angustiis deprehensus 30
fueris, & evenerint tibi omnes res istæ, in fine dierū illorū revertere ad Deū Dominum tuū, & acquiesce mandatis ejus. Quoniā Deus Dominus tuꝰ potens est as- 31
misericors, non te deseret, nec te perdet. Et ne obliviscaris fœderis patrum tuorum pro quo juravit eis. Tandem scisciture de 32
diebus prioribus qui transierūt ante te, à die quo creavit Deus Adam super terram ab extremitate cœli ad extremitatem ejus: utrùm fuerit unquam simile quid huic rei maximæ, aut auditū fuerit. Et utrùm audierit gens ulla vocem 33
Dei loquentis ad se de medio ignis, sicut tu audisti, & vixisti.

ספר אלה הדברים : ד

interiori ex gentē sibi capiendū ad veniendā ad Deus tentavit nunquid Vel
34 אֹו ׀ הֲנִסָּה֩ אֱלֹהִ֨ים ׀ לָב֜וֹא לָקַ֣חַת ל֗וֹ גֹּוי֙ מִקֶּ֣רֶב
valida manu in & ,bello in & ,portētis in & ,signis in ,tētationib⁹ in ,gentis
גֹּוי֔ בְּמַסֹּת֙ בְּאֹתֹ֣ת וּבְמוֹפְתִ֔ים וּבְמִלְחָמָ֖ה וּבְיָ֣ד חֲזָקָ֑ה
fecit quæ omnia secundū ,magnis terroribus in & ,extento brachio in &
וּבִזְרֹ֥עַ נְטוּיָ֖ה וּבְמוֹרָאִ֣ים גְּדֹלִ֑ים כְּכֹ֣ל ׀ אֲשֶׁר־עָשָׂ֣ה
videre fatīus ei Tu ? tuis oculis in Ægypto in vester Deus Dominus vobis
לָכֶ֥ם יְהוָ֛ה אֱלֹהֵיכֶ֖ם בְּמִצְרַ֑יִם לְעֵינֶֽיךָ׃ אַתָּ֣ה הָרְאֵ֔תָ
eum præter amplius non : Deus ipse Dominus quòd ,sciendum ad
35 לָדַ֣עַת כִּֽי־יְהוָ֣ה הוּא־הָאֱלֹהִ֔ים אֵ֥ין עֹ֖וד מִלְבַדֹּֽו׃
terram super & :te erudiendū ad suā vocē te fecit audire cœlis E
36 מִן־הַשָּׁמַ֣יִם הִשְׁמִיעֲךָ֥ אֶת־קֹלֹ֖ו לְיַסְּרֶ֑ךָּ וְעַל־הָאָ֗רֶץ
medio è audisti ejus verba & ;magnum suum ignem te fecit videre
הֶרְאֲךָ֙ אֶת־אִשֹּׁ֣ו הַגְּדוֹלָ֔ה וּדְבָרָ֖יו שָׁמַ֥עְתָּ מִתֹּ֖וךְ
ejus semine in elegit & ,tuos patres dilexit quòd pro Et .ignis
37 הָאֵֽשׁ׃ וְתַ֗חַת כִּ֤י אָהַב֙ אֶת־אֲבֹתֶ֔יךָ וַיִּבְחַ֥ר בְּזַרְעֹ֖ו
:Ægypto ex magna sua potentia in suo conspectu in te eduxit & ;eum post
אַחֲרָ֑יו וַיֹּצִֽיאֲךָ֙ בְּפָנָ֔יו בְּכֹחֹ֥ הַגָּדֹ֖ל מִמִּצְרָֽיִם׃
,tua facie à te præ essibus firmas & ,magnas gentes expellendum Ad
38 לְהֹורִ֣ישׁ גֹּויִ֤ם גְּדֹלִים֙ וַעֲצֻמִ֣ים מִמְּךָ֔ מִפָּנֶ֖יךָ
.hanc diem secundū hæreditatē eorū terram tibi dandū ad ,te intromittendū ad
לַהֲבִיאֲךָ֛ ׀ לָתֵ֥ת לְךָ֖ אֶת־אַרְצָ֑ם נַחֲלָ֕ה כַּיֹּ֥ום הַזֶּֽה׃
ipse Dominus quia ,tuum cor ad reduces & ,hodie scies Et
39 וְיָדַעְתָּ֣ הַיֹּ֔ום וַהֲשֵׁבֹתָ֖ אֶל־לְבָבֶ֑ךָ כִּֽי־יְהוָ֣ה הוּא
.amplius non ;desubter terram super & ,desuper cœlis in ,Deus
הָאֱלֹהִ֗ים בַּשָּׁמַ֤יִם מִמַּעַל֙ וְעַל־הָאָ֣רֶץ מִתָּ֔חַת אֵ֥ין עֹֽוד׃
tibi præcipio ego quæ ,ejus præcepta & ,ejus statuta custodies Et
40 וְשָׁמַרְתָּ֣ אֶת־חֻקָּ֗יו וְאֶת־מִצְוֹתָ֤יו אֲשֶׁר֙ אָנֹכִ֣י מְצַוְּךָ֔
prolongare facias ut & ;te post tuis filiis & ,tibi sit bene ut ,hodie
הַיֹּ֣ום אֲשֶׁר֩ יִיטַ֨ב לְךָ֜ וְלִבָנֶ֣יךָ אַחֲרֶ֗יךָ וּלְמַ֤עַן תַּאֲרִיךְ֙
omnibus tibi dans tuus Deus Dominus quam humum super dies
יָמִ֣ים עַל־הָאֲדָמָ֔ה אֲשֶׁ֨ר יְהוָ֧ה אֱלֹהֶ֛יךָ נֹתֵ֥ן לְךָ֖ כָּל־
,Jarden transitu in urbes tres Moseh separavit Tunc .diebus
41 הַיָּמִֽים׃ אָ֣ז יַבְדִּ֣יל מֹשֶׁ֔ה שָׁלֹ֖שׁ עָרִ֑ים בְּעֵ֛בֶר הַיַּרְדֵּ֖ן
qui ,homicida illuc fugiendum Ad :solis ortum ad
42 מִזְרַ֥ח שָׁמֶֽשׁ׃ לָנֻ֣ס שָׁ֠מָּה רוֹצֵ֨חַ אֲשֶׁ֜ר
odiens non ipse & ,scientia non in suum socium occiderit
יִרְצַ֤ח אֶת־רֵעֵ֙הוּ֙ בִּבְלִ֣י דַ֔עַת וְהוּא֙ לֹא־שֹׂנֵ֣א
urbibus ex unam ad fugeret & :nudiustertius heri ab eum
לֹ֔ו מִתְּמֹ֖ל שִׁלְשֹׁ֑ם וְנָ֣ס אֶל־אַחַ֗ת מִן־הֶ֤עָרִים
planicie terra in ,deserto in Beser ,viveret & ,istis
43 הָאֵ֙ל וְחַי׃ אֶת־בֶּ֣צֶר בַּמִּדְבָּ֔ר בְּאֶ֖רֶץ הַמִּישֹׁ֑ר
Gholan & ;Ghaditis Ghilhad in Ramoth & :Reubenitis
לָרְאוּבֵנִ֔י וְאֶת־רָאמֹ֥ת בַּגִּלְעָ֖ד לַגָּדִ֑י וְאֶת־גֹּולָ֕ן
posuit quam ,lex ista Et .Menassitis Basan in
בַּבָּשָׁ֖ן לַמְנַשִּֽׁי׃ וְזֹאת֙ הַתֹּורָ֔ה אֲשֶׁ֥ר שָׂ֖ם
,statuta & ,testimonia Ista .Israel filiorum facies ad Moseh
44 מֹשֶׁ֑ה לִפְנֵ֖י בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃ אֵ֚לֶּה הָעֵדֹ֣ת וְהַחֻקִּ֔ים
ipsos egrediendo in ,Israel filios ad Moseh est locutus quæ ,judicia &
45 וְהַמִּשְׁפָּטִ֔ים אֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר מֹשֶׁ֣ה אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל בְּצֵאתָֽם
.Ægypto ex
מִמִּצְרָֽיִם׃

Versio VULG. LAT.

34 Si fecit Deus ut ingrederetur, & tolleret sibi gentē de medio nationū, per tentationes, signa, atq; portenta, per pugnā, & robustā manū, extentúmq; brachiū, & horribiles visiones, juxta omnia quæ fecit pro vobis Dñs De⁹ vester in Ægypto, videntib⁹ oculis
35 tuis : ut scires, quoniam Dñs ipse est De⁹, & non est ali⁹
36 præter eū. De cœlo te fecit audire vocem suā, ut doceret te, & in terra ostendit tibi ignem suū maximū, & audisti verba illius de medio ignis,
37 Quia dilexit patres tuos, & elegit semen eorum post eos: Eduxitq; te præcedens in virtute sua magna ex Ægypto, ut
38 deleret nationes maximas & fortiores te in introitu tuo : & introduceret te, daretq; tibi terrā earū in possessionē, sicut
39 cernis in præsenti die. Scito ergò hodiè, & cogitato in corde tuo, quòd Dñs ipse sit Deus in cœlo sursū, & in terra
40 deorsū, & non sit alius. Custodi præcepta ejus atq; mandata, quæ ego præcipio tibi : ut benè sit tibi, & filiis tuis post te, & permaneas multo tempore super terrā, quā Dñs Deus tuus daturus est tibi.
41 Tunc separavit Moyses tres civitates trans Jordanē ad Orientalē plagā, ut confugiat ad
42 eas qui occiderit nolens proximū suū, nec sibi fuerit inimicus ante unū & alterum diem, & ad harū aliquā urbiū possit evadere. Bosor in solitudine, quæ sita est in terra campestri de tribu Ruben : & Ramoth in Galaad, quæ est in tribu Gad: et Golan in Basan, quæ est in tribu Manasse.
44 Ista est lex, quam proposuit Moyses corā filiis Israel. Et
45 hæc testimonia & ceremoniæ atque judicia, quæ locutus est ad filios Israel, quando egressi sunt de Ægypto,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

34 Εἰ ἐπείρασεν ὁ Θεὸς εἰσελθὼν λαβεῖν ἑαυτῷ ἔθνος ἐκ μέσου ἔθνους ἐν πειρασμῷ, καὶ ἐν σημείοις, καὶ ἐν τέρασι, καὶ ἐν πολέμῳ, καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν ὁράμασι μεγάλοις, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐν Αἰ-
35 γύπτῳ ἐνώπιόν (ρ) σου βλέποντος; Ὅτε (ρ) εἰδῆσαι (σ) ὅτι κύριος ὁ Θεός (σ) σου
36 Θεός ἐστι, καὶ οὐκ (τ) ἔστιν ἔτι πλὴν αὐτοῦ. Ἐκ τῶν οὐρανῶν (υ) ἀκουτὸν ἐγένετο ἡ φωνὴ αὐτοῦ παιδεῦσαί σε, καὶ ὀπὶ τῆς γῆς ἔδειξέ σοι τὸ πῦρ αὐτοῦ τὸ μέγα, καὶ τὰ ῥήματα αὐ-
37 τοῦ ἤκουσας ἐκ μέσου τοῦ πυρός. Διὰ τὸ ἀγαπῆσαι αὐτὸν τοὺς πατέρας σου, καὶ ἐξελέξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτοὺς ὑμᾶς, καὶ ἐξήγαγέ σε αὐτὸς ἐν τῇ ἰσχύι αὐ-
38 τοῦ τῇ μεγάλῃ ἐξ Αἰγύπτου, (φ) Ἐξολοθρεῦσαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερά σου ἀπὸ προσώπου σου, εἰσαγαγεῖν σε δοῦναί σοι τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομεῖν, καθὼς ἔχεις
39 σήμερον. Καὶ γνώσῃ σήμερον καὶ ἐπιστραφήσῃ τῇ διανοίᾳ, ὅτι κύριος ὁ Θεός σου ὁ Θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
40 κάτω, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν αὐτοῦ. Καὶ (χ) φυλάξασθε τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἵνα εὖ σοι γένῃ καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σέ, ὅπως (ψ) μακροήμεροι γένησθε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ Θεός σου δί-
41 δωσί σοι πάσας τὰς ἡμέρας. Τότε ἀφώρισε Μωυσῆς βοῆς πόλεις πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου, (ω) Φυγεῖν ἐκεῖ
42 τὸν φονεύτην, ὃς ἂν φονεύσῃ τὸν πλησίον οὐκ εἰδώς, καὶ αὐτὸς μισῶν αὐτὸν πρὸ τῆς (α) χθὲς καὶ τῆς τρίτης, καὶ καταφεύξεται εἰς
43 μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ ζήσεται. Τὴν Βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ τῷ Ῥουβὴν, καὶ τὴν (β) Ῥαμὼθ ἐν (γ) Γαλαὰδ τῷ Γαδδὶ, καὶ τὴν Γαυλὼν
44 ἐν Βασὰν τῷ (δ) Μανασσῆ. Οὗτος ὁ νόμος, ὃν παρέθετο Μωυσῆς ἐνώπιον
45 υἱῶν Ἰσραήλ. Ταῦτα τὰ μαρτύρια, καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κρίματα, ὅσα ἐλάλησε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς (ε) Ἰσραὴλ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου,

MS.A . (ρ) εἰδέναι (σ) αὐτὸς (τ) ἔστιν ἐποίησεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ (φ) Ἐξολεθρεῦσαι (χ) φυλάξῃ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ (ψ) μακροχρόνιοι (ω) Φυγεῖν (α) ἐχθὲς (β) Ῥαμμὼθ (γ) Γαλαὰδ (δ) Μανασσῆ. (ε) Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐξελθόντων

Si tentavit Deus ingressus accipere sibi gentem de media gente in tentatione, & in signis & in prodigiis, & in bello, & in manu valida, & in brachio excelso, & in visionibus magnis secundum omnia, quæcunque fecit Dominus Deus noster in Ægypto coram te vidente. tu
35 scires tu, quia Dominus Deus tuus hic Deus est ; & non est amplius præter eum. De cœlo
36 audita fecit (f) vox ejus ad erudiendum te, & super terram ostendit tibi ignem suum magnum : & verba ejus audisti de medio ignis. Eò quòd ipse
37 dilexit patres tuos, & elegit semen eorum post eos vos, & eduxit te ipse in fortitudine sua magna ex Ægypto; Exterminare
38 gentes magnas, & fortiores te ante faciem tuam, introducere te dare tibi terram eorum ad hereditandum, sicut habes hodiè.
39 Et cognosces hodiè, & convertēris mente, quia Dominus Deus tuus, hic Deus in cœlo supra, & super terram deorsum; & non est amplius præter eum. Et custodite mandata
40 ejus, & justificationes ejus, quascunque ego mando tibi hodiè; ut benè tibi sit, & filiis tuis post te: ut longævi sitis super terram, quam Dominus Deus tuus dat tibi omnibus diebus. Tunc separavit Moyses
41 tres civitates trans Iordanem ab ortu Solis, Ad fugiendum
42 illuc homicidam, quicunque interfecerit proximum non sciens, & hic non odio habens eum ante hesternam, & nudiustertianā: et confugiet in unam civitatum harum, & vivet.
43 Bosor in deserto in terra campestri Ruben, & Ramoth in Galaath Gaddi, & Gaulon in Basan Manasse. Hæc est
44 lex, quam proposuit Moyses coram filiis Israel. Hæc sunt
45 testimonia, & justificationes, & judicia : quæcunque locutus est Moyses filiis Israel, egressis ipsis de terra Ægypti,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Aut probaverint Deum qui abiens assumpserit sibi populum è medio populi, per tentationes, & signa, & miracula, & bella, & manum validam, & brachium excelsum, & visiones magnas, juxta omnia quæ fecit Dominus Deus vester Ægyptiis coram vobis ?
Vos vidistis & nōstis Dominum esse Deum, nec alium esse præter ipsum. De cœlo audire vos fecit vocem suam ad vos edocendos, & super terram ostendit vobis ignem suum magnum, & sermones suos, quemadmodum audistis & vidistis è medio ignis. Et quoniam dilexit patres vestros, elegit semen eorum post ipsos, & eduxit vos propria in persona magna cum potentia ex Ægypto, Ad perdendos à conspectu vestro populos majores & fortiores vobis, ut vos introduceret, daretq; vobis terrā eorū in hæreditatē, ut hodiè *probatis* : Et sciatis hodiè, et convertatis cor vestrum, quoniā Dñs est Deus in cœlo supernè, & super terrā infernè, nec sit ali⁹ præter ipsum. Observate leges ej⁹ & mandata ej⁹ quæ præcipio vobis hodiè, ut bene sit vobis & filiis vestris post vos, & protrahatis dies in terra quam dat vobis Domin⁹ Deus vester cunctis dieb⁹. Tunc separavit Moses tres civitates in transitu Jordanis ad ortum solis, Ut confugeret illuc homicida qui proximum suum occideret invit⁹, nec odio prosecut⁹ eū fuerit ab heri et nudiustert⁹, fugeretq; ad unā ex his civitatib⁹, ac viveret. Una ex his est Bosar quæ est in solitudine in terra planitiei Rubil : altera est Romath Gelaad Gaditarum : & *tertia* Golan quæ est in Mathnin Manassis. Hæc est lex quam proposuit Moses coram filiis Israel. Hæc sunt testimonia, & leges, ac judicia quæ locutus est Moses ad filios Israel quando egressi sunt ex Ægypto.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

34 או נסין עבד־יי לאתגלאה למפרק
לייה עם מנו עם בנסין באתין
ובמופתין ובקרבא ובידא תקיפא
ובדרעא מרממא ובחזונין רברבין
ככל די־עבד לכון יי אלהכון
במצרים לעיניכון : את אתחויתא 35
למדע ארי יי הוא אלהים לית עוד
בר מניה: מן שמיא אשמעך ית קלך 36
מימריה לאלפותך ועל־ארעא
אחוך ית אשתיה רבתא ופתגמוהי
שמעת מגו אשתא: וחלף ארי רחים 37
ית־אבהתך ואתרעי בבניהון
בתריהון ואפקך במימריה בחיליה
רבא ממצרים : לתרנא עממין 38
רברבין ותקיפין מנך מן קדמך
לאעלותך למתן־לך ית־ארעהון
אחסנא כיומא הדין : ותדע יומא־ 39
דין ותתיב ללבך ארי יי הוא אלהים
דשכנתיה בשמיא מלעילא ושליט
על ארעא מלרע לית עוד בר מניה:
ותטר ית־קיימוהי וית־פקודוהי די 40
אנא מפקד־לך יומא־דין דייטב לך
ולבנך בתרך ובדיל דתוריך יומין
על־ארעא די יי אלהך יהיב לך כל־
יומיא : בכן אפריש משה תלת 41
קריין בעברא דירדנא מדנח
שמשא : למערוק לתמן קטולא די 42
יקטול ית חבריה בלא־מדעיה
והוא לא־סני ליה מאתמלי
ומדקמוהי ויערוק לחדא מן־קריא
האלין ויתקים : ית בצר במדברא 43
בארע מישרא לשבט ראובן וית
ראמת בגלעד לשבט גד וית גולן
במתנן לשבטא דמנשה: ודא אוריית 44
די־סדר משה קדם בני ישראל: אלין 45
סהדותא וקימיא ודיניא די מלל משה
עם־בני ישראל במפקהון ממצרים :

Targum ONKELOS.

34 Aut viderit miracula quæ fecit Dñs, ut revelaretur & redimeret sibi populum de medio populi, per miracula, per signa & portenta, & in bello, & in manu forti, & in brachio excelso, & in visionibus magnis: juxta omnia quæ fecit vobis Dñs Deus vester in Ægypto ante oculos *vestros*. Tibi ostensum est ut scias, quoniam Dñs ipse est Deus: non est alius 36 præter eum. De cœlis audire te fecit vocem verbi sui, ut doceret tē: & super terrâ ostendit tibi ignem suum magnum, & verba ejus audisti de medio ignis. Et pro eo quòd dilexit 37 patres tuos, & elegit filios eorum post eos, eduxit te in verbo suo, & in virtute sua magna de Ægypto. Ut ejiceret 38 populos magnos & fortiores te à facie tua: ut introduceret te, ut daret tibi terram eorum in possessionem sicut in die hac. Et scies hodie, & convertêris in corde tuo: quoniam 39 Dominus ipse est Deus, cujus majestas est in cœlo sursum, & dominatur in terra deorsum: & non est alius. Et custodies 40 pacta ejus & præcepta ejus, quæ ego præcipio tibi hodié; ut bene sit tibi, & filiis tuis post te: & ut prolongentur dies tui super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi omnibus diebus. Tunc 41 separavit Moyses tres civitates trans Jordanem ad Orientem solis. Ut fugeret illuc homicida, qui occiderit proximum suum ignoranter, & ipse non oderat illum ab heri & nudiustertius: ut fugiat ad unam de 43 civitatibus his, & vivat. Bosor in solitudine in terra campestri de tribu Reuben, & Ramoth in Galaad de tribu Gad, & Golan in Basan de tribu Manasse. Et ista est lex, 44 quam proposuit Moyses corā filiis Israel. Hæc sunt testimonia & præcepta & judicia, 45 quæ locutus est Moyses cum filiis Israel, quando egressi sunt de Ægypto.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

34 * אוֹ הֲנִסָּה אֱלֹהִים לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי
בְּמַסֹּת בְּאֹתֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים
כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ: 35 ** אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת
כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ: 36 * מִן־הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת־קֹלוֹ לְיַסְּרֶךָּ
וְעַל־הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: 37 וְתַחַת כִּי
אָהַב אֶת־אֲבֹתֶיךָ וַיִּבְחַר בְּזַרְעוֹ אַחֲרָיו וַיּוֹצִאֲךָ בְּפָנָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדֹל מִמִּצְרָיִם:
38 לְהוֹרִישׁ גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצֻמִים מִמְּךָ מִפָּנֶיךָ לַהֲבִיאֲךָ לָתֵת לְךָ נַחֲלָתָם כַּיּוֹם הַזֶּה:
39 וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל
וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד: 40 וְשָׁמַרְתָּ אֶת־חֻקָּיו וְאֶת־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוְּךָ הַיּוֹם אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ וְלִבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תַּאֲרִיךְ יָמִים עַל־הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ כָּל־הַיָּמִים: 41 אָז יַבְדִּיל מֹשֶׁה שָׁלֹשׁ עָרִים
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרְחָה שָׁמֶשׁ: 42 לָנוּס שָׁמָּה רוֹצֵחַ אֲשֶׁר יִרְצַח אֶת־רֵעֵהוּ בִּבְלִי־דַעַת
וְהוּא לֹא־שֹׂנֵא לוֹ מִתְּמוֹל שִׁלְשֹׁם וְנָס אֶל־אַחַת מִן־הֶעָרִים הָאֵל וָחָי:
43 אֶת־בֶּצֶר בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ הַמִּישֹׁר לָרֻאוּבֵנִי וְאֶת־רָמֹת בַּגִּלְעָד לַגָּדִי וְאֶת־גּוֹלָן
בַּבָּשָׁן לַמְנַשִּׁי: 44 וְזֹאת תּוֹרַת אֲשֶׁר־שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 45 אֵלֶּה
הָעֵדֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם:

VERSIO SAMARITANA.

34 * אוֹ הֲנִסָּה אֱלֹהִים לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי
בְּמַסֹּת בְּאֹתֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים
כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ: 35 ** אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת
כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ: 36 * מִן־הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת־קֹלוֹ לְיַסְּרֶךָּ
וְעַל־הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: 37 וְתַחַת כִּי
אָהַב אֶת־אֲבֹתֶיךָ וַיִּבְחַר בְּזַרְעוֹ אַחֲרָיו וַיּוֹצִאֲךָ בְּפָנָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדֹל מִמִּצְרָיִם:
38 לְהוֹרִישׁ גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצֻמִים מִמְּךָ מִפָּנֶיךָ לַהֲבִיאֲךָ לָתֵת לְךָ נַחֲלָתָם כַּיּוֹם הַזֶּה:
39 וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל
וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד: 40 וְשָׁמַרְתָּ אֶת־חֻקָּיו וְאֶת־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוְּךָ הַיּוֹם אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ וְלִבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תַּאֲרִיךְ יָמִים עַל־הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ כָּל־הַיָּמִים: 41 אָז יַבְדִּיל מֹשֶׁה שָׁלֹשׁ עָרִים
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרְחָה שָׁמֶשׁ: 42 לָנוּס שָׁמָּה רוֹצֵחַ אֲשֶׁר יִרְצַח אֶת־רֵעֵהוּ בִּבְלִי־דַעַת
וְהוּא לֹא־שֹׂנֵא לוֹ מִתְּמוֹל שִׁלְשֹׁם וְנָס אֶל־אַחַת מִן־הֶעָרִים הָאֵל וָחָי:
43 אֶת־בֶּצֶר בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ הַמִּישֹׁר לָרֻאוּבֵנִי וְאֶת־רָמֹת בַּגִּלְעָד לַגָּדִי וְאֶת־גּוֹלָן
בַּבָּשָׁן לַמְנַשִּׁי: 44 וְזֹאת תּוֹרַת אֲשֶׁר־שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 45 אֵלֶּה
הָעֵדֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

34 *Vel numquid tentavit Deus venire ut acciperet sibi gentē de medio gentis cum tentationibus, cum signis, & cum prodigiis, & in bello, & in manu forti, & in brachio extento, et in visionibus magnis, secundùm omnia quæ fecit vobis Dominus Deus vester in Ægypto ante oculos vestros? Tibi hæc ostensa sunt, 35 ut scires quòd Dominus ipse est Deus, nec est alius præter eum. De cœlis audire fecit 36 te vocem suam ad erudiendum te, & super terrā ostendit tibi ignē suum magnum; verba quoque ejus audivisti de medio ignis. Et propterea 37 quòd dilexit patres tuos, elegit etiam semen eorū post eos, atque eduxit te (d) ante faciem suā, & cū virtute magna de Ægypto; ut extermi- 38 naret gentes magnas & te fortiores à facie tua, ut introduceret te ad dandum tibi terrā earum in possessionem sicut hodiè. Cognosces igitur 39 hodiè, (e) revocabisq; in cor tuum, quòd Dominus ipse est Deus in cœlis sursū, & super terrā deorsum: nullus est ultrà. Ideo custodies præ- 40 cepta ejus, & mandata ejus quæ ego præcipio tibi hodie, ut bene sit tibi, & filiis tuis post te: atque etiam ut producas (†) dies super terram quam Dominus Deus tuus dat tibi omnibus diebus. Tunc separavit Moses 41 tres civitates trans Jordanem ad ortum solis; ut fu- 42 geret illuc homicida qui occidisset proximū suum ignoranter, cùm illum non odisset ipse ab heri & nudiustertius, evaderetq; in unam ex istis civitatibus, & viveret. Bosor 43 in deserto in terra campestri pro Rubenitis: & Ramoth in Galaad pro Gaditis: & Golan in (f) Basan pro Manassitis. Hæc autem est lex quam 44 posuit Moses ante faciem filiorum Israel. Ista sunt te- 45 stimonia, præcepta, et judicia, quæ dixit Moses filiis Israel cùm egressi sunt de Ægypto.

VER. SAM. (d) in benevolentia sua (e) et fœdere facies (†) dies tuos (f) Batanæa

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 *أَوْ رَفَعَ اللّٰهُ عَلَمًا · بِأَنْ يُظْهِرَ أَنْعَامَهُ وَيُخَلِّصَ لَهُ أُمَّةً مِنْ بَيْنِ أُخْرَى بِأَعْلَامٍ وَآيَاتٍ وَبَرَاهِينَ
وَمَلْحَمَةٍ وَيَدٍ شَدِيدَةٍ وَذِرَاعٍ مَمْدُودَةٍ وَمَخَاوِفَ كِبَارٍ · حَسْبَ مَا صَنَعَ لَكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ بِمِصْرَ
35 بِحَضْرَتِكُمْ * فَأَنْتَ يَجِبُ عَلَيْكَ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ الرَّبَّ هُوَ الْإِلٰهُ · لَا إِلٰهَ غَيْرُهُ * وَمِنَ السَّمَاءِ أَسْمَعَكَ
36 صَوْتَهُ لِيُؤَدِّبَكَ · وَعَلَى الْأَرْضِ أَرَاكَ نَارَهُ الْعَظِيمَةَ · وَسَمِعْتَ كَلَامَهُ مِنْ دَاخِلِهَا * وَذٰلِكَ بَعْدَ مَا
37 أَحَبَّ آبَاءَكَ · وَاخْتَارَ نَسْلَهُمْ مِنْ بَعْدِهِمْ · وَأَخْرَجَكَ بِرِضَاهُ بِقُوَّتِهِ الْعَظِيمَةِ مِنْ مِصْرَ * لِيَقْرِضَ
38 أُمَمًا أَكْثَرَ وَأَعْظَمَ مِنْكَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ · وَيُدْخِلَكَ بَلَدَهُمْ · وَيُعْطِيَكَ إِيَّاهُ نُحْلَةً · كَمَا تَرَى
39 الْيَوْمَ * فَاعْلَمْ ذٰلِكَ · وَرَدِّدْهُ فِي قَلْبِكَ · أَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْإِلٰهُ فِي السَّمَاءِ الْعُلْيَا · وَالْأَرْضِ السُّفْلَى · لَيْسَ
40 سِوَاهُ * وَاحْفَظْ رُسُومَهُ وَوَصَايَاهُ الَّتِي آمُرُكَ بِهَا الْيَوْمَ · لِكَيْ يُحَارَ لَكَ وَلِبَنِيكَ مِنْ بَعْدِكَ · وَكَيْ
41 تَطُولَ مُدَّتُكَ فِي الْبَلَدِ الَّذِي اللّٰهُ رَبُّكَ مُعْطِيكَ طُولَ الزَّمَانِ * حِينَئِذٍ أَفْرَزَ مُوسَى ثَلَاثَ
42 مَدِينَاتٍ فِي جَانِبِ الْأُرْدُنِّ الشَّرْقِيِّ * لِيَهْرُبَ إِلَيْهَا كُلُّ قَاتِلٍ يَقْتُلُ صَاحِبَهُ بِغَيْرِ قَصْدٍ · وَهُوَ غَيْرُ مُبْغِضٍ
43 لَهُ مِنْ أَمْسِ وَمَا قَبْلَهُ · فَيَهْرُبُ إِلَى وَاحِدَةٍ مِنْهَا فَيَحْيَا * فَبَاصِرٌ فِي الْبَلَدِ السَّهْلِ مِنَ الْبَرِّيَّةِ مِنْ
44 بَلَدِ رَاوُبِينَ · وَرَامُوثَ فِي جَرَشَ مِنْ بَلَدِ جَادٍ · وَجُولَانَ فِي الْبَثَنِيَّةِ مِنْ بَلَدِ مَنَسَّا * وَهٰذِهِ
45 الشَّرِيعَةُ الَّتِي تَلَاهَا مُوسَى عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَهٰذِهِ الشَّوَاهِدُ · وَالرُّسُومُ · وَالْأَحْكَامُ الَّتِي أَمَرَ بِهَا
مُوسَى بَنِي إِسْرَائِيلَ الْخَارِجِينَ مِنْ مِصْرَ ·

Aut erexerit Deus vexillum, manifestando beneficia sua, & liberando sibi gentem 34
de medio alterius, per signa, et portenta, & prodigia, atque certamen, manum fortem,
et brachium extensum, et terrores magnos,
quemadmodum fecit vobis Deus Dominus
vester in Ægypto in præsentia vestra? Te 35
itaque, te inquam, decet nōsse quòd Dominus ipse est Deus, præter quem nullus est
Deus. Et quidem de cœlo audire te fecit 36
vocem suam, ut erudiret te: & super terram ostendit tibi ignem suum maximum,
& audisti verba ejus de medio illius. Et 37
hoc quidem postquàm dilexit patres tuos,
& elegit stirpem eorum post ipsos, & eduxit te beneplacito suo, cum virtute sua
magna, ex Ægypto, ut excinderet gen- 38
tes plures & majores te à conspectu tuo,
téque introduceret in regionem eorum, &
illam tibi daret possessionem, ut vides hodiè. Agnosce hoc igitur, & pervolve il- 39
lud in corde tuo, quòd scilicet, Deus ipse
sit Deus in cœlo supremo, & in terra infima, nec sit alius præter eum. Et custodi 40
statuta ejus & præcepta ejus quæ mando
tibi hodiè, ut bene sit tibi & filiis tuis
post te, & ut prorogetur tempus tuum in
regione quam Deus Dominus tuus daturus
est tibi, in longitudinem temporis. Tunc 41
segregavit Moses tres urbes in parte Jordanis Orientali; ut fugeret ad eas omnis 42
homicida qui interfecerit proximū suum
præter intentum, & is non oderit eum ab
heri & antea, fugeret inquam, ad unam
ex illis, & viveret: Nempe Baser in re- 43
gione plana deserti, ex regione Raubin: &
Ramoth in Gjares, de regione Gad: et Golan in Batbinia, de regione Manasse. Atq; 44
hæc est lex quam recitavit Musa filiis Israil. Et hæc sunt testimonia, et statuta, 45
atque judicia quæ mandavit Musa filiis
Israil egredientibus ex Ægypto,

ספר אלה הדברים : ה

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

regis Sichon terra in ,Pehor Beth contra valle in Jarden *transitu In*
filii & ,Moseh percussit quem ;Chesbon in *habitans* qui ,Emoræorum
terram & ,ejus terram possederunt Et. Ægypto ex *eos* egrediendo *in*, Israel
,Jarden *transitu in* qui ,Emoræorum regum duorum ,Basan regis Ogh
ad usq; & Arnon torrentis *labium super* quæ Haroer Ab .solis ortum ad
Jarden trans solitudinem omnem Et .Chermon *ipse* ,Sion montem
.collis effusionibus sub solitudinis mare ad usque & ,orientem ad

46 בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּנֵיא מוּל בֵּית פְּעוֹר בְּאֶרֶץ סִיחֹן מֶלֶךְ
47 הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן אֲשֶׁר הִכָּה מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם : וַיִּירְשׁוּ אֶת אַרְצוֹ וְאֶת אֶרֶץ
48 עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
מִזְרַח שָׁמֶשׁ : מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־נַחַל אַרְנֹן וְעַד
49 הַר שִׂיאֹן הוּא חֶרְמוֹן : וְכָל־הָעֲרָבָה עֵבֶר הַיַּרְדֵּן
מִזְרָחָה וְעַד יָם הָעֲרָבָה תַּחַת אַשְׁדֹּת הַפִּסְגָּה :

46 Trans Jordanem in valle contra fanũ Phogor in terra Sehon regis Amorrhæi, qui habitavit in Hesebon, quem percussit Moyses. Filii quoque
47 Israel egressi ex Ægypto Possederunt terram ejus, & terram Og regis Basan, duorum regum Amorrhæorum, qui erant trans Jordanem ad Solis
48 ortum: Ab Aroer, quæ sita est super ripam torrentis Arnon, usq; ad montem Sion, qui est
49 & Hermon, Omnem planitiẽ trans Jordanem ad Orientalẽ plagam, usque ad Mare solitudinis, & usq; ad radices montis Phasga.

46 Ἐν τῷ πέραν τῆ Ἰορδάνε, ἐν φάραγγι, ἐξ-
γὺς οἴκε Φογὼρ, ἐν γῇ Σηὼν βασιλέως τ
Ἀμορῥαίων, ὃς κατῴκει ἐν Ἐσεβὼν, ὃν ἐ-
πάταξε Μωυσῆς, κ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἐξε-
47 λθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτε. Καὶ ἐ-
κληρονόμησαν τ γῆν αὐτε, κ τ γῆν Ὼγ
βασιλέως τ Βασὰν, δύο βασιλέων τ Ἀμορ-
ῥαίων, οἳ ἦσαν πέραν τῆ Ἰορδάνε κτ ἀνα-
48 τολὰς ἡλίε, Ἀπὸ Ἀροὴρ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τ χεί-
λους χειμάῤῥε Ἀρνῶν, κ ἐπὶ τ ὄρους τ
49 Σηὼν, ὅ ἐστιν Ἀρμών· Πᾶσαν τ Ἀραβα
(ζ) πέραν τ Ἰορδάνε κτ ἀναλολὰς ἡλίε
(η) ὑπὸ Ἀσηδὼθ τ λαξδλήν.

MS.A. (ζ) ὅ ἐστιν πέραν (κ) ἀπὸ

Trans Jordanem in valle prope domum Phogor, in terra Seon regis Amorrhæorum, qui habitabat in Esebon, quem percussit Moyses, & filii Israel, egressis ipsis de terra Ægypti. Et hæreditaverunt terram ejus, & terram Og regis Basa, duorũ regũ Amorrhæorum, qui erant trans Jordanem ad ortum Solis, Ab Aroer, quæ est super labium torrentis Arnon, & super montem ipsũ Seon, qui est Aermon: Omnẽ (g) Araba trans Iordanem ad ortũ Solis sub Asedath excisam.

CAP. V.

Audi :eos ad dixit & ,Israel omnem *ad* Mosch vocavit Et
loquens ego quæ ,judicia & statuta Israel
.ea *faciendum ad* ,*custodietis* & ,ea *discetis* & ,hodie vestris auribus in
cum Non .Choreb in pactum nobiscum *excidit* noster Deus Dominus
,nobiscum *quia* ,istud pactum Dominus *excidit* nostris patribus
est locutus *faciebus in Facies* ,*viventibus universis hodie hic ipsis nobis*
Dominum inter *stans* Ego .ignis medio è monte in vobiscum Dñs
;Domini verbum vobis *annunciandum ad* ,illo tempore in vos inter &
dicendo ,montem in ascendistis non & ,ignis facie à timuistis quia
,Ægypti terra è te eduxi qui ,tuus Deus Dominus Ego
.*meas facies super* alii Dii tibi *erit* Non .servorum domo è
,*desuper* cœlis in quæ *effigiei omnis dolaturam* tibi facies Non
Non .terram desubter aquis in quæ & ,*desubter* terra in quæ &
,tuus Deus Dominus ego quia ,*eis servies* neque ,eis te incurvabis
,tertios super & ,filios super patrum iniquitatem visitans, zelotes Deus
millibus misericordiam faciens Et .me *habentibus* odio quartos super &
.mea præcepta servantibus & ,me diligentibus

CAP. V.

1 וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל אֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹבֵר
בְּאָזְנֵיכֶם הַיּוֹם וּלְמַדְתֶּם אֹתָם וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשֹׂתָם :
2 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כָּרַת עִמָּנוּ בְּרִית בְּחֹרֵב : לֹא אֶת־
3 אֲבֹתֵינוּ כָּרַת יְהוָה אֶת־הַבְּרִית הַזֹּאת כִּי אִתָּנוּ
אֲנַחְנוּ אֵלֶּה פֹּה הַיּוֹם כֻּלָּנוּ חַיִּים : פָּנִים ׀ בְּפָנִים דִּבֶּר
4 יְהוָה עִמָּכֶם בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ : אָנֹכִי עֹמֵד בֵּין יְהוָה
וּבֵינֵיכֶם בָּעֵת הַהִוא לְהַגִּיד לָכֶם אֶת־דְּבַר יְהוָה
כִּי יְרֵאתֶם מִפְּנֵי הָאֵשׁ וְלֹא־עֲלִיתֶם בָּהָר לֵאמֹר :
6 אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדִים : לֹא־יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל־פָּנָי :
8 לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ ׀ פֶּסֶל כָּל־תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל
וַאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתָּחַת וַאֲשֶׁר בַּמַּיִם ׀ מִתַּחַת לָאָרֶץ : לֹא
9 תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם כִּי אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֵל קַנָּא פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־שִׁלֵּשִׁים
10 וְעַל־רִבֵּעִים לְשֹׂנְאָי : וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים
לְאֹהֲבַי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָו :

Et vocavit Moyses omnem Israel, & dixit ad eos; Audi Israel justificationes, & judicia, quæcunq; ego loquor in auribus vestris in die hac: et discetis ea, & custodietis facere ea. Dominus Deus vester disposuit ad vos testamentum in Choreb. Non patribus vestris disposuit Dominus testamentum hoc, sed ad vos: vos hîc omnes viventes hodiè. Facie ad faciem locutus est Dominus ad vos in monte de medio ignis; (Et ego stabam inter Dominum, & vos, in tempore illo, annuntiare vobis verba Domini, quoniam timuistis à facie ignis, & non ascendistis in montem.)
(a) dicens; Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, è domo servitutis. Non erunt tibi dii alii ante faciem meam. Non facies tibi (b) idolum, neque cujusquam similitudinem, quæcunq; in cœlo sursum, & quæcunque in terra deorsum, & quæcunque in aquis subtus terram. Non adorabis ea, neque servies eis, quia ego sum Dominus Deus tuus, Deus Zelotes, reddens peccata patrum in filios in tertiam & quartam progeniem, iis qui oderunt me; Et faciens misericordiam in millia, iis qui diligunt me, & custodiunt præcepta mea.

Κεφ. ε'.

1 Καὶ ἐκάλεσε Μωυσῆς πάνλα Ἰσραὴλ, κ
εἶπε πρὸς αὐτὲς, Ἄκυε Ἰσραὴλ τὰ δικαι-
ώμαλα κ τὰ κρίμαλα, ὅσα ἐγὼ λαλῶ ἐν
τοῖς ὠσὶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, κ μα-
θήσεδε αὐτὰ, κ φυλάξεδε ποιεῖν αὐλά.
2 Κύει ὁ θεὸς ὑμῶν διέθελο πρὸς ὑμᾶς
3 διαθήκλν ἐν Χωρήβ. Οὐχὶ τοῖς πατράσιν ὑ-
μῶν (a) διέθελο κύριος τ διαθήκλν ταύλλν,
ἀλλ' ἢ πρὸς ὑμᾶς ὑμεῖς ὧδε πάνλες ζῶνλες
4 σήμερον. Πρόσωπον κτ πρόσωπον ἐλάλησε
κύει πρὸς (β) ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρῃ ἐκ μέσε τ
5 πυρός. Κἀγὼ εἰςήκειν ἀναμέσον κυρίε κ
ὑμῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναγγεῖλαι (γ)
ὑμῖν τὰ ῥήμαλα κυρίε, ὅτι ἐφοβήθλε ἀπὸ
προσώπε τ πυρὸς, κ ἐκ ἀνέβλε εἰς τὸ ὄ-
6 ρος, λέγων, Ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός σε
(δ) ὁ ἐξαγαγών (ε) σε ἐκ γῆς Αἰγύπτε, ἐξ
7 οἴκε δελείας. Υ̓κ ἔσονλαί σοι θεοὶ (ε) ἕ-
8 τεροι πρὸ προσώπε με. Οὐ ποιήσεις (ζ)
σαυτῷ εἴδωλον, ὐδὲ πανλὸς ὁμοίωμα, ὅσα
ἐν τῷ ὐρανῷ ἄνω, κ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω,
κ ὅσα (η) ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τ γῆς.
9 Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, (θ) ὐδὲ μὴ λα-
τρεύσῃς αὐτοῖς, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός
σε, θεὸς ζηλωλὴς, ἀποδιδὲς ἁμαρτίας πα-
τέρων ὀπὶ τέκνα ἐπὶ τρίτλν κ τεταρτλν
10 γενεὰν τοῖς μισῶσί με, Καὶ ποιῶν ἔλεος
εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, κ τοῖς φυ-
λάσσουσι τὰ προσάγματά με.

MS.A. (α) διέθελο τ (β) ὑμᾶς ἐκ μέσε (γ) ὑμῖν ἐνώπιον κυρίε, ὅτι (δ) ὅστις ἐξήγαγον (ε) ἕτεροι πλὴν ἐμέ. Ου (ζ) σεαυτῷ γλυπτὸν, ὐδὲ (η) ἐν τῷ ὕδαλι (θ) κ λατρεύσεις αὐτοῖς,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

In transitu Jordanis, in valle, è regione Beth-Peor, in terra Sihonis règis Amorræorum, qui morabatur in Hesbon, quem interfecit Moses & filii Israel, cùm egressi essent ex Ægypto. Et acquisierunt terram ejus, & terram Og regis Mathnin, duorum regum Amorræorum qui erant trans Jordanem ad ortum solis: Ab Aduir quæ sita est ad ripam torrentis Arnon, usque ad montem Serjon, qui est Hermon, Et universam Arabam quæ est trans Jordanem ab Oriente, usque ad mare Arabæ quod est infra Asdod & Phasga.

CAP. V.

Advocans autem Moses universum Israelem, dixit ad eum, Audi Israel leges & judicia quæ hodiè dico vobis astantibus, ut discatis ea, & observetis ea, & faciatis illa. Dominus Deus noster pepegit nobiscum fœdus in Horib. Nequaquam cum patribus nostris pepigit Dominus fœdus hoc, sed nobiscum, nobis *inquam*, qui hîc adsumus hodiè, quique vivi sumus omnes. Facie ad faciem locutus est vobiscum Dominus in monte de medio ignis. Et ego stabam inter Dominum & vos eo tempore, ut indicarem vobis sermones Domini Dei vestri, quando timuistis à conspectu ignis, nec ascendistis in montem.

Decem sermones.

Et ait, Ego sum Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servitutis. Non sit tibi Deus alius præter me. Ne facias tibi idolum, nec quamcunque imaginem ejus quod est in cœlo supernè, & quod est in terra infernè, quodque in aquis est sub terra. Ne adores ea, neq; colas ea, quoniã ego sum Dominus Deus tuus, Deus zelotes, rependens iniquitates patrum filiis, ad tres & quatuor generationes, osoribus meis: Et faciens beneficium ad millia generationum diligentibus me & observantibus mandata mea.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

בְּעִבְרָא דִירְדְּנָא בְּחֵילְתָא לְקִבֵּיל 46
בֵּית פְּעוֹר בַּאֲרַע סִיחוֹן מַלְכָּא
אֱמוֹרָאָה דִּי יָתֵב בְּחֶשְׁבּוֹן דִּי מְחָא
מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִפְקְהוֹן 47
מִמִּצְרָיִם: וִירִיתוּ יָת אַרְעֵיהּ וְיָת
אַרְעָא עוֹג מַלְכָּא דְּמַתְנָן תְּרֵין מַלְכֵי
אֱמוֹרָאָה דִּי בְּעִבְרָא דִירְדְּנָא מַדְנַח 48
שִׁמְשָׁא: מֵעֲרוֹעֵר דִּי עַל כֵּיף נַחֲלָא
דְאַרְנוֹן וְעַד טוּרָא דְשִׁיאוֹן הוּא
חֶרְמוֹן: וְכָל מֵישְׁרָא עִבְרָא דִירְדְּנָא 49
מַדְנְחָא וְעַד יַמָּא דְמֵישְׁרָא תְּחוֹת
מַשַּׁפּוּךְ מַרְמָחָא: ה

וּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר 1
לְהוֹן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יָת קְיָמַיָּא וְיָת
דִּינַיָּא דִּי אֲנָא מְמַלֵּל קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא
דֵין וְתִלְּפוּן יָתְהוֹן וְתִטְּרוּן
לְמֶעְבַּדְהוֹן: יְיָ אֱלָהָנָא גְּזַר עִמָּנָא 2
קְיָם בְּחוֹרֵב: לָא עִם אֲבָהָתָנָא גְּזַר
יְיָ יָת קְיָמָא הָדֵין אֱלָהֵן עִמָּנָא 3
אֲנַחְנָא אִלֵּין הָכָא יוֹמָא דֵין כּוּלָּנָא
קַיְמִין: מַמַּלֵּל עִם מַמַּלֵּל מַלֵּל 4
יְיָ עִמָּכוֹן בְּטוּרָא מִגּוֹ אִשָּׁתָא: אֲנָא
הֲוֵיתִי קָאֵם בֵּין מֵימְרָא דַייָ וּבֵינֵיכוֹן 5
בְּעִדָּנָא הַהִיא לְחַוָּאָה לְכוֹן יָת
פִּתְגָמָא דַייָ אֲרֵי דְחֵלְתּוּן מִן קֳדָם
אִשְׁתָּא וְלָא סְלֵקְתּוּן בְּטוּרָא לְמֵימָר: 6
אֲנָא יְיָ אֱלָהָךְ דִּי אַפֵּקְתָּךְ מֵאַרְעָא
דְמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוּתָא: לָא יְהוֹן 7
לָךְ אֱלָהָא אָחֳרָנַיָּא קֳדָמָי: לָא תַעְבֵּיד 8
לָךְ צְלֵם כָּל דְּמוּת דִּי בִשְׁמַיָּא
מִלְעֵילָּא וְדִי בְאַרְעָא מִלָּרַע וְדִי
בְמַיָּא מִלָּרַע לְאַרְעָא: לָא תִסְנוּד 9
לְהוֹן וְלָא תִפְלְחִנּוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ
אֱלָהָךְ אֵל קַנָּא מַסְעַר חוֹבֵי אֲבָהָן
עַל בְּנִין מְרַחֲקִין עַל דָּר תָּלִיתָאֵי וְעַל
דָּר רְבִיעָאֵי לְשָׂנְאָי כַּד מְשַׁלְּמִין בְּנִין 10
לְמֶחֱטֵי בְּתַר אֲבָהָתְהוֹן: וְעָבֵד טֵיבוּ
לְאַלְפֵי דָּרִין לְרַחֲמַי וּלְנָטְרֵי פִּקּוּדָי:

TARGUM ONKELOS.

Trans Jordanem in valley contra Beth-Phogor, in terra Seon regis Amorræorum qui habitabat in Esebon, quem occidit Moyses & filii Israel cùm egrederentur de terrâ Ægypti. 47 Et possederunt terram ejus & terram Og regis Basan, duorum regum Amorræorum qui erant trans Jordanem, ad Orientem solis. Ab Aroer quæ est super ripam torrentis Arnon, 48 & usque ad montem Seon, qui est Hermon. Et omnem planitiem quæ est trans Jordanem ad Orientem, & usque ad mare quod est in planitie, & usque ad radices collis. 49

CAP. V.

1 Et vocavit Moses omnem Israelem, & dixit eis; Audi Israel pacta & judicia, quæ ego loquor corâ vobis hodie: & discetis ea, & observabitis 2 ut faciatis ea. Dñs Deus noster pepegit nobiscum pactum 3 in Oreb. Non cum patribus nostris pepegit Dominus pactum istud: sed nobiscum, qui sumus hic hodie omnes nos 4 vivi. Verbum verbo locutus est Dñs vobiscum in monte, 5 de medio ignis. Ego stabam inter verbum Domini & vos in tempore illo, ut nunciarem vobis verbum Domini: timuistis enim a facie ignis, & non ascendistis in montem, 6 & ait. Ego Dominus Deus tuus: qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servitutis. 7 Non sit tibi alius Deus præter 8 me. Non facies tibi imaginem nec omnem similitudinem, eorum quæ in cœlis sursũ, & quæ in terra sunt deorsum, & quæ in aquis sunt sub 9 terrâ. Non adorabis ea, neq; coles ea: quoniam ego Dominus Deus tuus Deus zelotes, visitans peccata patrum super filios rebelles in tertiam & quartam generationem his qui oderunt me, quando filii sequuntur peccata patrum suorum. Et faciens misericordiam in mille generationibus, 10 diligentibus me & custodientibus præcepta mea.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* בעברא דירדנא בחילתא לקביל 46
בית פעור בארע סיחון מלכא
אמוראה די יתב בחשבון די מחא
משה ובני ישראל במפקהון 47
ממצרים: וירתו ית ארעיה וית
ארע עוג מלכא דמתנן תרין מלכי
אמוראה די בעברא דירדנא מדנח 48
שמשא: מערוער די על כיף נחלא
דארנון ועד טורא דשיאון הוא
חרמון: וכל מישרא עברא דירדנא 49
מדנחא ועד ימא דמישרא תחות
משפך מרמחא: ה

** ויקרא משה לכל ישראל ואמר 1
להון שמע ישראל ית קימיא וית
דינייא די אנא ממלל קדמיכון יומא
דין ותלפון יתהון וטרון
למעבדהון: ייאלהנא גזר עמנא 2
קים בחורב: לא עם אבהתנא גזר
יי ית קימא הדין אלהן עמנא 3
אנחנא אלין הכא יומא דין כולנא
קימין: ממלל עם ממלל מלל 4
יי עמכון בטורא מגו אשתא: אנא
הויתי קאם בין מימרא דיי וביניכון 5
בעדנא ההיא לחואה לכון ית
פתגמא דיי ארי דחלתון מן קדם
אשתא ולא סלקתון בטורא למימר: 6
אנא יי אלהך די אפקתך מארעא
דמצרים מבית עבדותא: לא יהוי 7
לך אלהא אחרנין קדמי: לא תעביד 8
לך צלם כל דמות די בשמיא
מלעילא ודי בארעא מלרע ודי
במיא מלרע לארעא: לא תסנוד 9
להון ולא תפלחנון ארי אנא יי
אלהך אל קנא מסער חובי אבהן
על בנין מרחקין על דר תליתאי ועל
דר רביעאי לשנאי כד משלמין בנין 10
למחטי בתר אבהתהון: ועבד טיבו
לאלפי דרין לרחמי ולנטרי פקודי:

TEXTUS SAMARITANUS.

* בעברא דירדנא בחילתא לקביל 46
בית פעור בארע סיחון מלכא
אמוראה די יתב בחשבון די מחא
משה ובני ישראל במפקהון 47
ממצרים: וירתו ית ארעיה וית
ארע עוג מלכא דמתנן תרין מלכי
אמוראה די בעברא דירדנא מדנח 48
שמשא: מערוער די על כיף נחלא
דארנון ועד טורא דשיאון הוא
חרמון: וכל מישרא עברא דירדנא 49
מדנחא ועד ימא דמישרא תחות
משפך מרמחא: ה

** ויקרא משה לכל ישראל ואמר 1
להון שמע ישראל ית קימיא וית
דינייא די אנא ממלל קדמיכון יומא
דין ותלפון יתהון וטרון
למעבדהון: ייאלהנא גזר עמנא 2
קים בחורב: לא עם אבהתנא גזר
יי ית קימא הדין אלהן עמנא 3
אנחנא אלין הכא יומא דין כולנא
קימין: ממלל עם ממלל מלל 4
יי עמכון בטורא מגו אשתא: אנא
הויתי קאם בין מימרא דיי וביניכון 5
בעדנא ההיא לחואה לכון ית
פתגמא דיי ארי דחלתון מן קדם
אשתא ולא סלקתון בטורא למימר: 6
אנא יי אלהך די אפקתך מארעא
דמצרים מבית עבדותא: לא יהוי 7
לך אלהא אחרנין קדמי: לא תעביד 8
לך צלם כל דמות די בשמיא
מלעילא ודי בארעא מלרע ודי
במיא מלרע לארעא: לא תסנוד 9
להון ולא תפלחנון ארי אנא יי
אלהך אל קנא מסער חובי אבהן
על בנין מרחקין על דר תליתאי ועל
דר רביעאי לשנאי כד משלמין בנין 10
למחטי בתר אבהתהון: ועבד טיבו
לאלפי דרין לרחמי ולנטרי פקודי:

VERSIO SAMARITANA.

* בעברא דירדנא בחילתא לקביל 46
בית פעור בארע סיחון מלכא
אמוראה די יתב בחשבון די מחא
משה ובני ישראל במפקהון 47
ממצרים: וירתו ית ארעיה וית
ארע עוג מלכא דמתנן תרין מלכי
אמוראה די בעברא דירדנא מדנח 48
שמשא: מערוער די על כיף נחלא
דארנון ועד טורא דשיאון הוא
חרמון: וכל מישרא עברא דירדנא 49
מדנחא ועד ימא דמישרא תחות
משפך מרמחא: ה

** ויקרא משה לכל ישראל ואמר 1
להון שמע ישראל ית קימיא וית
דינייא די אנא ממלל קדמיכון יומא
דין ותלפון יתהון וטרון
למעבדהון: ייאלהנא גזר עמנא 2
קים בחורב: לא עם אבהתנא גזר
יי ית קימא הדין אלהן עמנא 3
אנחנא אלין הכא יומא דין כולנא
קימין: ממלל עם ממלל מלל 4
יי עמכון בטורא מגו אשתא: אנא
הויתי קאם בין מימרא דיי וביניכון 5
בעדנא ההיא לחואה לכון ית
פתגמא דיי ארי דחלתון מן קדם
אשתא ולא סלקתון בטורא למימר: 6
אנא יי אלהך די אפקתך מארעא
דמצרים מבית עבדותא: לא יהוי 7
לך אלהא אחרנין קדמי: לא תעביד 8
לך צלם כל דמות די בשמיא
מלעילא ודי בארעא מלרע ודי
במיא מלרע לארעא: לא תסנוד 9
להון ולא תפלחנון ארי אנא יי
אלהך אל קנא מסער חובי אבהן
על בנין מרחקין על דר תליתאי ועל
דר רביעאי לשנאי כד משלמין בנין 10
למחטי בתר אבהתהון: ועבד טיבו
לאלפי דרין לרחמי ולנטרי פקודי:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Trans Jordanem in valle, a 46
regione Beth-phegor, in terra Sihon regis Amorrhæorum qui habitabat in Hesebon, quem percussit Moses, & filii Israel cùm egressi sunt ex Ægypto. Et possederunt terrã ejus, & terram Og regis (g) Basan, duorum regum Amorrhæorum qui erant trans Jordanem ad ortum solis. Ab 47 48
Aroër quæ est juxta ripam torrentis Arnon, & usq; ad montem(h) Sion qui est Hermon. Omnem quoq; planitiem 49
quæ est trans Jordanem ab Oriente, et usq; ad mare planitiei, mare salsum, sub(i) declivi collis.

CAP. V.

1 Posea vocavit Moses universum Israelem, dixitq; eis; Audi Israel præcepta & judicia quæ ego loquor hodiè in auribus vestris, ut discatis illa, & illa facere soliciti sitis. 2 Dominus Deus noster pepigit nobiscum fœdus in Horeb. 3 Non cum patribus nostris pepigit Dominus fœdus istud, sed nobiscum; nobis ipsis hîc hodiè omnibus viventibus. 4 Facie in faciem locutus est Domin' vobiscũ in monte de medio ignis, (Ego verò stabã inter Dominum, & inter vos 5 in die illo, ut renuntiarẽ vobis verba Domini; quoniam timebatis à facie ignis, ideo nõ ascendistis in montẽ) dicendo; 6 Ego sum Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servorum. Non e- 7 runt tibi dii alieni ante faciem meam. Non facies tibi 8 sculptile, & omnem similitudinem eorum quæ sunt in cœlis desuper, & eorum quæ in terra deorsum, & eorum quæ in aquis subtus terram. Non 9 adorabis ea, neq; servies illis: quoniam ego sum Dominus Deus tuus, Deus zelotes, (a) visitans iniquitatem patrum super filios, & super tertiam, & super quartam generationem eorum qui oderunt me. Faciens quoq; misericordiam 10 in millia diligentibus me, & custodientibus mandata mea.

VER. SAM. (g) Batanæa, (h) Nivis (i) agris speculæ. (a) tradens

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* في ذاك جانب الوادي مما يلي بيت فعور في بلد سكون ملك الاموريين المقيم في حسبان 46
الذي قتله موسي وبنو اسرايل بعد خروجهم من مصر * فحازوا بلده وبلد عوج ملك 47
البنية وهما ملكا الاموريين اللذين في جانب الاردن الشرقي * من عرو عبر الذي على ساطي 48
وادي ارنون الي جبل سكان هو حرمون * وجميع العور جانب الاردن الشرقي الي بحيرة طبرية 49
تحت مصب القلعة * الفصل الخامس * ثم دعا موسي بجميع الاسرايلية فقال لهم * 1
اسمعوا الرسوم والاحكام التي انا آمركم بها * فتعلموها واحفظوها * واعملوا بها * ان الله ربنا عهد 2
معنا عهدا في حوريب * وليس مع اباينا فقط عهد ذلك العهد * بل معنا ايضا ونحن هاهنا 3
اليوم كلنا احيآء * وذلك ان الله كلمكم بعيره واسطة في حوريب من وسط النار * وانا قايم بين 4 5
نور الله وبينكم في ذلك الوقت اخبركم بكلامه * لانكم خفتم النار ولم تصعدوا الجبل * فقال 6
لكم * انا الله ربك الذي اخرجك من بلد مصر من بيت العبودية * لا يكن لك اله اخر 7
من دوني * ولا تصنع لك منحوتا * ولا كل شبه مما في السماء التي من فوقك * ومما في الارض التي 8
تحتك * ومما في الماء الذي تحت الارض * لا تسجد لها * ولا تعبدها * لاني الله ربك القادر 9
المعاقب * مطالب بذنوب الاباء من البنين * والثوالث * والروابع من ساني * ونجار بالاحسان 10
للالوف من محبي وحافظي وصاياي *

In opposito latere torrentis quâ parte contiguum est Beth-Pheor in regione Sihon regis Amorræorum habitantis in Hasban, quem occiderunt Musa et filii Israil post exitum suum ex Ægypto, Et possederunt 47
regionem ejus, et regionem Og regis Bathniæ, qui sunt duo reges Amorræorum qui erant in latere Jordanis Orientali: Ab 48
Aruir quæ est ad littus torrentis Arnon usque ad montem Sihan, qui est Hermon. Et totam planitiem quæ est ad latus Jor- 49
danis Orientale usque ad lacum Tiberiadis, sub faucibus rupis.

CAP. V.

1 Deinde accersivit Musa omnes Israelitas, et dixit eis; Audite statuta & judicia quæ ego præcipio vobis, et discite ea, & custodite ea, & exequimini 2
illa. Sanè Deus Dominus noster inivit nobiscum pactum in Horib; Et non 3
cum patribus nostris tantùm inivit pactum illud, sed nobiscum etiam: & quidem nos hîc hodiè sumus omnes vivi. Deus autem allocutus est vos nullo 4
interposito medio, in Horib, è medio ignis. Et ego stans inter ignem Dei et inter vos 5
tum temporis, annuntiabam vobis verba ipsius, eò quòd extimueritis ignem, et non ascenderitis in montem. Dixit autem ad 6
vos; Ego sum Deus Dominus tuus qui eduxi te de regione Ægypti, de domo servitutis. Ne sit tibi deus alius præter me. 7
Et ne facias tibi sculptile, nec ullum si- 8
mulachrum ex iis quæ sunt in cœlo quod super te est, et ex iis quæ sunt in terra quæ sub te est, et ex iis quæ sunt in aquâ quæ sub terra est. Ne adores ea, nec serviasillis, quia ego sum Deus Dominus tuus, Potens, Remunerator, exigens peccata patrum à filiis, & nepotibus, & pronepotibus, ab osoribus meis: Et rependens be- 10
neficia in millia, diligentibus me & custodientibus præcepta mea.

ספר אלה הדברים : ה

non qui᷑ :vanum in tui Dei Dominꝰ nomen assumes Non
11 לֹא תִשָּׂא אֶת־שֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא כִּי לֹא
.vanum in ejus nomen assumpserit qui Dominus *mundificabit*
יְנַקֶּה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר־יִשָּׂא אֶת־שְׁמוֹ לַשָּׁוְא :
quemadmodum ,eum *sanctificandum ad* Sabbathi diem Obſerva
12 שָׁמוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר
facies & ,*ſervies* diebus Sex .tuus Deus Dominus tibi præcepit
13 צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ
Domino ſabbathum ſeptima die Et ,*tuam functionem omnem*
14 כָּל־מְלַאכְתֶּךָ : וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת ׀ לַיהוָה
,tuus filius & ,tu *functionem omnem* facies Non .*tuo Deo*
אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ
omne & ,tuus aſinus & ,tuus bos & ,tua ancilla &,tu᷑ ſerv᷑ &,tua filia &
וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְשׁוֹרְךָ וְחֲמֹרְךָ וְכָל־
requieſcat ut ,*tuis portis in* qui tuus peregrinus & ,*tuum animal*
בְּהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יָנוּחַ
fuiſti ſervus quòd *memineris* Et .tu ſicut tua ancilla & ,tuus ſervus
15 עַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ כָּמוֹךָ : וְזָכַרְתָּ כִּי־עֶבֶד הָיִיתָ
manu in inde tuus Deus Dominus te eduxit & :Ægypti terra in
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּצִאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיָד
Dominus tibi præcepit Idcirco .extento brachio in & ,valida
חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה עַל־כֵּן צִוְּךָ יְהוָה
Honora .Sabbathi diem *faciendum ad* ,tuus Deus
16 אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת : כַּבֵּד אֶת־
tibi præcepit quemadmodum ,*tuam matrem* & ,*tuum patrem*
אָבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ
ſit bene ut & ,tui dies prolongentur ut ,tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְמַעַן ׀ יַאֲרִיכֻן יָמֶיךָ וּלְמַעַן יִיטַב
Non .tibi *dans* tuus Deus Dominus quam *humum* ſuper tibi
לָךְ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ : לֹא
17 *reſpondebis* Neque .furaberis Nec .*adulterabis* Neque .*interficies*
18 תִרְצָח : וְלֹא תִנְאָף : וְלֹא תִגְנֹב : וְלֹא־תַעֲנֶה
19 .tui *ſocii* uxorem concupiſces Neque .*mendacium teſtis* tuum *ſocium* in
20 בְרֵעֲךָ עֵד שָׁוְא : וְלֹא תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ
,ejus ancillã &,ej᷑ ſervum &,ejus agrum,tui *ſocii* domum *avebis* Nec
וְלֹא תִתְאַוֶּה בֵּית רֵעֶךָ שָׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ
.tuo *ſocio* quæ omnia & ,ejus aſinum & ,ejus bovem
21 שׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ : אֶת־
veſtram *eccleſiam* omnem ad Dominus eſt locutus iſta Verba
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְהוָה אֶל־כָּל־קְהַלְכֶם
non & ,magna voce ,caliginis & ,nubis ,ignis medio è monte in
22 בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הֶעָנָן וְהָעֲרָפֶל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא
,me ad eas dedit & ,*lapidum* tabulis *duabus ſuper* ea ſcripſit & :addidit
יָסָף וַיִּכְתְּבֵם עַל־שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים וַיִּתְּנֵם אֵלָי :
montis & ,*obſcuritatis* medio è vocem *vos audire ſecundum* fuit Et
23 וַיְהִי כִּשְׁמַעֲכֶם אֶת־הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ וְהָהָר
veſtrarum tribuum *capita* *omnia* me ad acceſſiſtis & ,igne *in flagrantis*
בֹּעֵר בָּאֵשׁ וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כָּל־רָאשֵׁי שִׁבְטֵיכֶם
.veſtrorum ſeniorum &
וְזִקְנֵיכֶם :

Verſio VULG. LAT.

11 Non uſurpabis nomen Domini Dei tui fruſtrà : quia non erit impunitus qui ſuper re vana nomen ejus aſſumpſerit.
12 Obſerva diem Sabbati, ut ſanctifices eum,ſicut præcepit tibi Dominus Deus tuus.
13 Sex diebus operaberis, & facies
14 omnia opera tua. Septimus dies Sabbati eſt,id eſt,requies Domini Dei tui. Non facies in eo quidquam operis,tu, & filius tuꝰ,& filia, ſervus & ancilla,& bos,& aſinus,& omne jumentum tuum,& peregrinꝰ qui eſt intra portas tuas : ut requieſcat ſervus tuus, et ancilla tua, ſicut et tu.
15 Memento quòd et ipſe ſervieris in Ægypto, et eduxerit te indè Dominus Deus tuus in manu forti, et brachio extento. Idcircò præcepit tibi ut obſervares diem Sabbati.
16 Honora patrem tuum et matrem, ſicut præcepit tibi Dominus Deus tuus, ut longo vivas tempore, et benè ſit tibi in terra, quam Dominus Deus tuus daturus eſt tibi.
17 Non occides. Neque
18 mœchaberis. Furtúmque non
19 facies. Nec loquêris contra
20 proximum tuum falſum teſtimonium. Non concupiſces uxorem proximi tui: non domum,non agrum,non ſervum,
21 non ancillam,non bovem,non aſinum, et univerſa quæ illius ſunt. Hæc verba locutus eſt
22 Dominus ad omnem multitudinem veſtram in monte, de medio ignis et nubis et caliginis, voce magnâ, nihil addens ampliús:et ſcripſit ea in duabus tabulis lapideis, quas
23 tradidit mihi. Vos autem poſtquàm audiſtis vocem de medio tenebrarum, et montem ardere vidiſtis,acceſſiſtis ad me omnes principes tribuum,et majores natu.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ
ματαίῳ· ὃ γὰρ μὴ καθαρίσῃ (ι) κύριος ὁ
θεός σου τὸ λαμβάνεσθαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
12 ἐπὶ ματαίῳ. Φύλαξαι τὴν ἡμέραν τῶν σαβ-
βάτων ἁγιάζειν αὐτὴν, ὃν τρόπον ἐνετεί-
13 λατό σοι κύριος ὁ θεός σου. Ἓξ ἡμέρας
14 ἐργᾷ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου· τῇ δὲ
ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα κυρίῳ τῷ θεῷ
σου. οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον σὺ καὶ
ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ
παιδίσκη σου, ὁ βοῦς σου καὶ τὸ ὑποζύγιόν
σου, καὶ πᾶν κτῆνός σου, καὶ (κ) προσήλυ-
ὁ παροικῶν ἐν σοὶ· ἵνα ἀναπαύσῃ ὁ παῖς
σου, καὶ ἡ (λ) παιδίσκη σου, καὶ τὸ ὑποζύ-
15 γιόν σου, ὥσπερ καὶ σύ. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι
οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐξήγαγέ
σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖθεν ἐν χειρὶ
κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ. διὰ τοῦτο
συνέταξέ (μ) σοι κύριος ὁ θεός σου (ν)
ὥστε φυλάσσειν σε τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων καὶ
16 ἁγιάζειν αὐτήν. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
μητέρα σου, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι κύ-
ριος ὁ θεός σου, ἵνα εὖ σοι γένῃ, καὶ ἵνα
μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος
17 ὁ θεός σου δίδωσί σοι. Οὐ φονεύσεις. Οὐ
18 μοιχεύσεις. Οὐ κλέψεις. Οὐ ψευδομαρτυρή-
19 σεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ.
20 Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον
σου· οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον
σου, (ξ) οὔτε τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, (ξ) οὔτε τὸν
παῖδα αὐτοῦ, (ξ) οὔτε τὴν παιδίσκην αὐτοῦ,
(ξ) οὔτε τοῦ βοὸς αὐτοῦ, (ξ) οὔτε τοῦ ὑποζυγίου
αὐτοῦ, οὔτε παντὸς κτήνους αὐτοῦ, οὔτε πάντα
22 ὅσα τοῦ πλησίον σού ἐστι. (ο)Ταῦτα τὰ ῥήμα-
τα ἐλάλησε κύριος πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν
ὑμῶν ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς· σκότος,
γνόφος, θύελλα, φωνὴ μεγάλη· καὶ οὐ προσ-
έθηκε. καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας
23 λιθίνας, καὶ ἔδωκέ μοι. Καὶ ἐγένετο ὡς
ἠκούσατέ τῆς φωνῆς ἐκ μέσου τοῦ πυρός,
καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρί, καὶ προσῆλ-
θετε πρὸς μὲ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῶν φυ-
λῶν ὑμῶν, καὶ ἡ γερουσία ὑμῶν.

MS.A. (ι) κύριος ὁ (κ) ὁ προσήλυ (λ) παιδίσκη σου, ὥσπερ (μ) σε κύριος (ν) φυλάξεσθαί σε (ξ) ὅτι (ο) Τὰ ῥήματα ταῦτα ἐλάλησεν

Non assumes nomen Domini Dei 11
tui in vano. Non enim mundabit
Dominus Deꝰ tuus assumentem
nomen ejus in vano.Custodi diem 12
ſabbatorum ſanctificare eam;
quemadmodùm mandavit tibi
Dominus Deus tuus. Sex diebus 13
operaberis, & facies omnia opera
tua. Die autẽ ſeptimâ ſabba- 14
ta Domino Deo tuo. Non facies
in ea omne opus, tu, & filius
tuus, & filia tua, puer tuus, &
ancilla tua, bos tuus, & ſubju-
gale tuum, & omne pecus tuum,
& advena qui incolit in te : ut
requieſcat puer tuus, & ancilla
tua, & ſubjugale tuum, quem-
admodùm & tu. Et memento, 15
quia famulus fuiſti in terra Æ-
gypti:et eduxit te Dominus Deꝰ
tuus inde in manu valida, & in
brachio excelſo.Propter hoc con-
ſtituit tibi Dominus Deus tuus,
ut obſerves diem (c)ſabbatorum,
& ſanctifices eam. Honora pa- 16
trem tuum, & matrem tuam;
quemadmodũ mãdavit tibi Do-
minus Deus tuus:ut bene tibi ſit,
& ut longævus ſis ſuper terram,
quam Dominus Deus tuus dat
tibi. Non occides. Non mœcha- 17
beris. Non furaberis. Non falſo 18
teſtaberis contra proximum tuum 19
teſtimonium falſum. Non concu- 20
piſces uxorẽ proximi tui.Non cõ- 21
piſces domum proximi tui, neque
agrum ejus, neque puerum ejus,
neque ancillam ejus, neque bo-
vem ejus, neque ſubjugale ejus,
neque omne pecus ejus, neque o-
mnia quæcunque proximo tuo
ſunt. Hæc verba locutus eſt 22
Dominus ad omnem ſynagogam
veſtram in monte de medio ignis:
tenebræ, caligo, procella, vox
magna. Et non adjecit. Et ſcri-
pſit ea ſuper duas tabulas lapi-
deas, & dedit mihi. Et factum 23
eſt, ut audiſtis vocem è medio
ignis, & mons ardebat igni; &
acceſſiſtis ad me omnes duces
tribuum veſtrarum, & ſeniores
veſtri.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܠܐ ܬܐܚܕ ܫܡܐ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܠܫܘܐ ܐܡܪ ܕܠܐ ܢܙܟܐ ܡܢ ܕܢܫܒܥ ܒܫܡܗ ܕܫܘܐ ܠܫܘܐ 11
ܛܘܪ ܥܒܕ ܟܠ ܥܒܕܟ ܘܐܡܬ ܟܠ ܐܡܬܟ ܘܒܥܝܪ ܟܠ ܒܥܝܪܟ ܘܟܠ ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܟ ܘܓܝܪ ܕܒܬܪ ܬܪܥܝܟ ܐܝܬ ܠܟ ܕܬܢܝܚ ܥܒܕܟ ܘܐܡܬ ܟܠ ܐܡܬܟ ܐܦ ܐܢܬ ܐܝܟ ܕܐܢܘܢ ܘܬܕܟܪ ܕܥܒܕ ܗܘܝܬ ܒܐܪܥ ܡܨܪܝܢ ܘܐܦܩ ܝܗ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܡܢ ܬܡܢ ܒܝܕ ܬܩܝܦܐ ܘܒܕܪܥ ܡܫܬܛܝ ܥܠ ܗܕܐ ܦܩܕ ܠܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܕܬܛܪ ܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܠܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܠܟ ܐܝܟ ܕܐܢܘܢ ܬܫܡܫ ܠܐܠܗܟ ܘ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. — Targum ONKELOS. — TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS. — TEXT. ET VER. SAM. Tanslatio Latina.

תרגום אונקלוס

לָא תְקַיֵּם בִּשְׁמָא דַיְיָ אֱלָהָךְ לְמַגָּנָא אֲרֵי לָא יְזַכֵּי יְיָ יָתָ דְיִשְׁבַּע בִּשְׁמֵיהּ לְשִׁקְרָא׃ 11 טַר יַת יוֹמָא דְשַׁבְּתָא לְקַדָּשׁוּתֵיהּ כְּמָא דְפַקֵּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ׃ 12 שְׁתָּא יוֹמִין תִּפְלַח וְתַעְבֵּיד כָּל עֲבִידְתָּךְ׃ 13 14 וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָא תַעְבֵּיד כָּל עֲבִידָה אַתְּ וּבְרָךְ וְאַמְתָּךְ וְעַבְדָּךְ וְאַמָּתָךְ וְתוֹרָךְ וְחֵמָרָךְ וְכָל בְּעִירָךְ וְגִיּוֹרָךְ דִּי בְקִרְוָךְ דִּילְמָא יְנוּחַ עַבְדָּךְ וְאַמְתָּךְ כְּוָתָךְ׃ 15 וְתִדְכַּר אֲרֵי עַבְדָא הֲוֵיתָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם וְאַפְּקָךְ יְיָ אֱלָהָךְ מִתַּמָּן בִּידָא תַּקִּיפָא וּבִדְרָעָא מְרַמְמָא עַל כֵּן פַּקְדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ לְמֶעְבַּד יַת יוֹמָא דְשַׁבְּתָא׃ 16 יְקָר יַת אֲבוּךְ וְיָת אִמָּךְ כְּמָא דְפַקְּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ דִּילְמָא יוֹרְכָן יוֹמָךְ וְדִילְמָא יֵיטַב לָךְ עַל אַרְעָא דַיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ׃ 17 לָא תִקְטוֹל נַפְשׁ׃ 18 וְלָא תִנְאוּף׃ 19 וְלָא תִסְחוֹר׃ 20 בְּחַבְרָךְ סַהֲדוּתָא דְשִׁקְרָא׃ וְלָא תַחְמֵד אִתַּת חַבְרָךְ 21 וְלָא תִרְעוֹ בֵּית חַבְרָךְ חַקְלֵיהּ וַעֲבְדֵיהּ וְאַמְתֵּיהּ תּוֹרֵיהּ וְחֵמָרֵיהּ וְכָל דִּי לְחַבְרָךְ׃ 22 יְרַת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין מַלֵּל יְיָ עִם כָּל קְהָלְכוֹן בְּטוּרָא מִגּוֹ אִשָּׁתָא עֲנָנָא וַאֲמֵטְתָּא קַל רַב וְלָא פְסַק וְכַתְבוֹנוּן עַל תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא וְיָהַבְנוּן לִי׃ 23 וַהֲוָה כְּמִשְׁמַעְכוֹן יָת קָלָא מִגּוֹ חֶשׁוֹכָא וְטוּרָא בָּעִיר בְּאִשְׁתָּא וְקָרֵבְתּוּן לְוָתִי כָּל רֵישֵׁי שִׁבְטֵיכוֹן וְסָבֵיכוֹן׃

11 Non jurabis per nomen Domini Dei tui frustra: quia non justificabit Dominus illum, qui juraverit per nomen ejus in vanum. 12 Observa diem sabbathi ut sanctifices illum: sicut præcepit tibi Dominus Deus tuus. 13 Sex diebus operaberis, & facies omne opus tuum. 14 Septimus autem dies sabbatum est coram Dño Deo tuo: non facies omne opus, tu & filius tuus & filia tua & servus tuus & ancilla tua, & bos tuus & asinus tuus, & omne jumentum tuum, & peregrinus tuus qui est in urbibus tuis; ut quiescat servus tuus & ancilla tua sicut tu. 15 Et recordaberis quod servus fuisti in terra Ægypti; & eduxit te Dominus Deus tuus inde in manu forti & in brachio excelso: propterea præcepit tibi Dominus Deus tuus ut serves diem sabbathi. 16 Honora patrem tuum & matrem tuam, sicut præcepit tibi Dominus Deus tuus: ut prolongentur dies tui, & ut bene sit tibi super terra quam Dominus Deus tuus dabit tibi. 17 Non occides animam. 18 Non adulterabis. 19 Neque furaberis. 20 Neque testificaberis contra proximum tuum testimonium falsum. 21 Neque concupiscres uxorem proximi tui; nec desideres domum proximi tui, neq; agrum ejus, neq; servum ejus neque ancillam ejus, nec bovem ejus nec asinum ejus; neque omnia quæ sunt proximi tui. 22 Hæc verba locutus est Dominus cum omni ecclesia vestra in monte de medio ignis, & nubis & caliginis, voce magna, & non cessavit: & scripsit ea super duas tabulas lapideas, & dedit eas mihi. 23 Et factum est, cùm audissetis vocem de medio tenebrarum, & montem ardentem igni: accessistis ad me omnes principes tribuum vestrarum & senes vestri.

11 לא תשא את שם יי אלהיך לשוא כי לא ינקה יי את אשר ישא את שמו לשוא׃ 12 שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך יי אלהיך׃ 13 14 ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת ליי אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושורך וחמרך וכל בהמתך וגרך אשר בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך כמוך׃ 15 וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויצאך יי אלהיך משם ביד חזקה ובזרוע נטויה על כן צוך יי אלהיך לעשות את יום השבת׃ 16 כבד את אביך ואת אמך כאשר צוך יי אלהיך למען יארכון ימיך ולמען ייטב לך על האדמה אשר יי אלהיך נתן לך׃ 17 לא תרצח׃ 18 ולא תנאף׃ 19 ולא תגנב׃ 20 ולא תענה ברעך עד שוא׃ 21 ולא תחמד אשת רעך ולא תתאוה בית רעך שדהו ועבדו ואמתו שורו וחמרו וכל אשר לרעך׃ 22 את הדברים האלה דבר יי אל כל קהלכם בהר מתוך האש הענן והערפל קול גדול ולא יסף ויכתבם על שני לחת אבנים ויתנם אלי׃ 23 ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך וההר בוער באש ותקרבון אלי כל ראשי שבטיכם וזקניכם׃

11 Non accipies nomen Dei tui in vanum: non enim innocentem reputabit Dominus eum qui acceperit nomen ejus in vanum. 12 Custodi diem sabbati, ut illum sanctifices, quemadmodum præcepit tibi Dominus Deus tuus. 13 Sex diebus operaberis, & facies omne opus tuum. 14 Sed die septimo sabbatum est Domino Deo tuo. Nullum opus facies in eo, tu & filius tuus, & filia tua, servus tuus, & ancilla tua, bos tuus, & asinus tuus, & omnia jumenta tua, et peregrinus tuus qui est in (b)portis tuis, ut requiescat servus tuus & ancilla tua, sicut tu. 15 Recordaberis enim quod servus fuisti in terra Ægypti, & eduxit te Dominus Deus tuus inde in manu forti, & in brachio extento. Quapropter præcepit tibi Dominus Deus tuus ut celebrares diem sabbati. 16 Honora patrem tuum, & matrem tuam, sicut præcepit tibi Dominus Deus tuus, ut producantur dies tui, atq; ut beneflat tibi super terram quam Dominus Deus tuus dedit tibi. 17 Non occides. 18 Non mœchaberis. 19 Non furaberis. 20 Non testaberis contra proximum tuum testimonium(c) falsum. 21 Non concupisces domum proximi tui: neq; concupisces uxorē proximi tui, agrum ejus, servum ejus, & ancillam ejus, bovem ejus, et asinum ejus, et quidquid est proximi tui. 22 Cùm autē introduxerit te Dominus Deus tuus in terrā Chanaan, ad quā possidendā vadis, tum eriges tibi lapides magnos, & linies eos calce, scribesq; super istos lapides omnia verba legis hujus. Cùm igitur transieritis fordanē erigetis lapides istos, quos ego præcipio vobis hodie in monte Garizim: Et ædificabis ibi altare Domino Deo tuo, altare ex lapidibus: non elevabis super eos ferrum. 23 Et lapidibus informibus ædificabis altare Domino Deo tuo, ut offeras super illud holocaustū Domino Deo tuo, et sacrifices pacifica, et comedas ibi, lætarisq; in conspectu Domini Dei tui in monte istō trans Fordanē, post iter occasus solis, in terra Chananæi habitantis in planitie è regione Galgala, prope (d) quercum More versus Sichē. Verba ista locutus est Dominus universæ congregationi vestræ in monte, de medio ignis, tenebrarū, nubis, et caliginis, voce magnā, (e) nihil amplius addens; scripsitque illa super duas tabulas lapideas, quas tradidit mihi. Factumq; est cùm audivistis vocē de medio tenebrarū, et montis flagrātis igne, ut accederetis ad me, omnes principes tribuū vestrarum, & seniores vestri:

VER. SAM. (b) civitatibus (c) vanum. (d) vallem visionis. (e) succidit:

VERSIO SAMARITANA.

11 לא תשא את שם יי אלהיך לשוא כי לא ינקה יי את אשר ישא את שמו לשוא׃ 12 שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך יי אלהיך׃ 13 14 ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת ליי אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושורך וחמרך וכל בהמתך וגרך אשר בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך כמוך׃ 15 וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויצאך יי אלהיך משם ביד חזקה ובזרוע נטויה על כן צוך יי אלהיך לעשות את יום השבת׃ 16 כבד את אביך ואת אמך כאשר צוך יי אלהיך למען יארכון ימיך ולמען ייטב לך על האדמה אשר יי אלהיך נתן לך׃ 17 לא תרצח׃ 18 ולא תנאף׃ 19 ולא תגנב׃ 20 ולא תענה ברעך עד שוא׃ 21 ולא תחמד אשת רעך ולא תתאוה בית רעך שדהו ועבדו ואמתו שורו וחמרו וכל אשר לרעך׃ 22 את הדברים האלה דבר יי אל כל קהלכם בהר מתוך האש הענן והערפל קול גדול ולא יסף ויכתבם על שני לחת אבנים ויתנם אלי׃ 23 ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך וההר בוער באש ותקרבון אלי כל ראשי שבטיכם וזקניכם׃

11 Non accipies nomen Dei tui in vanum: non enim innocentem reputabit Dominus eum qui acceperit nomen ejus in vanum. 12 Custodi diem sabbati, ut illum sanctifices, quemadmodum præcepit tibi Dominus Deus tuus. 13 Sex diebus operaberis, & facies omne opus tuum. 14 Sed die septimo sabbatum est Domino Deo tuo. Nullum opus facies in eo, tu & filius tuus, & filia tua, servus tuus, & ancilla tua, bos tuus, & asinus tuus, & omnia jumenta tua, et peregrinus tuus qui est in (b)portis tuis, ut requiescat servus tuus & ancilla tua, sicut tu. 15 Recordaberis enim quod servus fuisti in terra Ægypti, & eduxit te Dominus Deus tuus inde in manu forti, & in brachio extento. Quapropter præcepit tibi Dominus Deus tuus ut celebrares diem sabbati. 16 Honora patrem tuum, & matrem tuam, sicut præcepit tibi Dominus Deus tuus, ut producantur dies tui, atq; ut beneflat tibi super terram quam Dominus Deus tuus dedit tibi. 17 Non occides. 18 Non mœchaberis. 19 Non furaberis. 20 Non testaberis contra proximum tuum testimonium(c) falsum. 21 Non concupisces domum proximi tui: neq; concupisces uxorē proximi tui, agrum ejus, servum ejus, & ancillam ejus, bovem ejus, et asinum ejus, et quidquid est proximi tui. 22 Cùm autē introduxerit te Dominus Deus tuus in terrā Chanaan, ad quā possidendā vadis, tum eriges tibi lapides magnos, & linies eos calce, scribesq; super istos lapides omnia verba legis hujus. Cùm igitur transieritis fordanē erigetis lapides istos, quos ego præcipio vobis hodie in monte Garizim: Et ædificabis ibi altare Domino Deo tuo, altare ex lapidibus: non elevabis super eos ferrum. 23 Et lapidibus informibus ædificabis altare Domino Deo tuo, ut offeras super illud holocaustū Domino Deo tuo, et sacrifices pacifica, et comedas ibi, lætarisq; in conspectu Domini Dei tui in monte istō trans Fordanē, post iter occasus solis, in terra Chananæi habitantis in planitie è regione Galgala, prope (d) quercum More versus Sichē. Verba ista locutus est Dominus universæ congregationi vestræ in monte, de medio ignis, tenebrarū, nubis, et caliginis, voce magnā, (e) nihil amplius addens; scripsitque illa super duas tabulas lapideas, quas tradidit mihi. Factumq; est cùm audivistis vocē de medio tenebrarū, et montis flagrātis igne, ut accederetis ad me, omnes principes tribuū vestrarum, & seniores vestri:

VER. SAM. (b) civitatibus (c) vanum. (d) vallem visionis. (e) succidit:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وَلَا تَحْلِفْ بِٱسْمِ ٱللَّهِ رَبِّكَ زُورًا * إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُبَرِّي مَنْ يَحْلِفُ بِٱسْمِهِ زُورًا * ٱحْفَظْ يَوْمَ ٱلسَّبْتِ وَقَدِّسْهُ
12 كَمَا أَمَرَكَ ٱللَّهُ رَبُّكَ * سِتَّةَ أَيَّامٍ تَعْمَلُ وَتَصْنَعُ جَمِيعَ صَنَائِعِكَ * وَٱلْيَوْمُ ٱلسَّابِعُ سَبْتٌ لِلَّهِ رَبِّكَ * لَا
13 14 تَعْمَلْ شَيْئًا مِنَ ٱلصَّنَائِعِ أَنْتَ وَٱبْنُكَ * وَٱبْنَتُكَ * وَعَبْدُكَ * وَأَمَتُكَ * وَبَقَرُكَ * وَحِمَارُكَ * وَسَائِرُ بَهَائِمِكَ *
وَضَيْفُكَ ٱلَّذِي فِي مَحَالِّكَ * لِكَيْ يَسْتَرِيحَ عَبْدُكَ وَأَمَتُكَ مِثْلُكَ * وَٱذْكُرْ أَنَّكَ كُنْتَ عَبْدًا
15 فِي بِلَادِ مِصْرَ * فَأَخْرَجَكَ ٱللَّهُ رَبُّكَ مِنْهُ بِيَدٍ شَدِيدَةٍ وَذِرَاعٍ مَمْدُودَةٍ * وَكَذَلِكَ أَمَرَكَ بِأَنْ تَصْنَعَ يَوْمَ
ٱلسَّبْتِ * وَأَكْرِمْ أَبَاكَ وَأُمَّكَ كَمَا أَمَرَكَ ٱللَّهُ رَبُّكَ * لِكَيْ تَطُولَ أَيَّامُكَ * وَيُحَارَ لَكَ فِي ٱلْبَلَدِ ٱلَّذِي
16 17 ٱللَّهُ رَبُّكَ مُعْطِيكَ * لَا تَقْتُلِ ٱلنَّفْسَ * وَلَا تَزْنِ * وَلَا تَسْرِقْ * وَلَا تَشْهَدْ عَلَى صَاحِبِكَ شَهَادَةَ زُورٍ
18 19 * وَلَا تَتَمَنَّ زَوْجَةَ صَاحِبِكَ * وَلَا تَسْعَ مَنْزِلَهُ * وَضَيْعَتَهُ * وَعَبْدَهُ * وَأَمَتَهُ * وَبَقَرَهُ * وَحِمَارَهُ * وَسَائِرَ مَالِهِ *
20 21 * هٰذِهِ ٱلْكَلِمَاتُ كَلَّمَ ٱللَّهُ هَاجُوفَكُمْ فِي ٱلْجَبَلِ مِنْ لَدُنِ ٱلنَّارِ وَٱلْغَمَامِ وَٱلضَّبَابِ * بِصَوْتٍ
22 عَظِيمٍ غَيْرِ مَعْلُومٍ * وَكَتَبَهَا عَلَى لَوْحَيِ ٱلْجَوْهَرِ * وَدَفَعَهُمَا إِلَيَّ * فَلَمَّا سَمِعْتُمُ ٱلصَّوْتَ مِنْ لَدُنِ
23 ظُلَمِ ٱلْغَيْمِ * وَٱلْجَبَلُ مُشْتَعِلٌ بِٱلنَّارِ * تَقَدَّمْتُمْ إِلَيَّ رُؤَسَاءُ أَسْبَاطِكُمْ وَمَشَايِخُكُمْ *

Ne jures per nomen Dei Domini tui falsō: Deus enim non justificat eum qui juvat per nomen ejus falsō. 11 Observa diem sabbathi, & sanctifica eum, sicut mandavit tibi Deus Dominus tuus. 12 Sex diebus operaberis, et exercebis omnes artes tuas: 13 Et dies septimus sabbathum erit Deo Domino tuo. Ne exerceas ullam artem, tu, & filius tuus, & filia tua, et servus tuus, & ancilla tua, & bos tuus, et asinus tuus, & cuncta jumenta tua, et hospes tuus qui est in habitaculis tuis, ut quiescat servus tuus & ancilla tua sicut tu. 14 Et memineris te fuisse servum in regione Ægypti, & extraxisse te Deum Dominum tuum ex ea, manu robustā, & brachio extenso, atque ita præcepisse tibi ut statueres diem sabbathi. 15 Et honora patrem tuum et matrem tuam sicut mandavit tibi Deus Dominus tuus, ut prorogentur dies tui, et bene sit tibi in regione quam Deus Dominus tuus daturus est tibi. 16 Ne occidas animam. 17 Et ne fornixeris. 18 Et ne furaberis. 19 Et ne testeris contra proximum tuum testimonium falsum. 20 Et ne exoptes uxorem proximi tui, et ne cupias domum ejus, & 21 rus ejus, et servum ejus, et ancillam ejus, et bovem ejus, et asinū ejus, et omnia quæ ipsius sunt. 22 Hisce verbis allocut[a] est Deus cœtum vestrū in monte, ex igne, et nube, et caligine, voce magnā haud repetitā, et scripsit ea super duas tabulas gemmeas, et ambas dedit mihi. Et cùm audisse- 23 tis vocem è tenebris nubium, & mons arderet igne, accessistis ad me principes tribuum vestrarum, & seniores vestri:

ספר אלה הדברים: ו

,suam gloriam noster Deus Dominus nos fecit videre En :dixistis Et
24 וַתֹּאמְרוּ הֵן הֶרְאָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־כְּבֹדוֹ
Die .ignis medio è audivimus ejus vocem & ,suam magnitudinem &
וְאֶת־גָּדְלוֹ וְאֶת־קֹלוֹ שָׁמַעְנוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הַיּוֹם
nunc Et .vixit & ,homine cum Deus *loquetur* quòd ,vidimus ista
25 הַזֶּה רָאִינוּ כִּי־יְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וָחָי: וְעַתָּה
Si .iste magnus ignis nos *comedet* quoniam ? moriemur quid *ad*
לָמָּה נָמוּת כִּי תֹאכְלֵנוּ הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת אִם־
,amplius nostri Dei Domini vocem *audiendum ad nos addemus*
25 יֹסְפִים אֲנַחְנוּ לִשְׁמֹעַ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עוֹד
Dei vocem *audierit quæ* ,caro omnis quæ Nam .morie*mur* &
26 וָמָתְנוּ: כִּי מִי כָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֱלֹהִים
.tu Accede ?*vixerit* & ,nos sicut ignis medio è loquentis ,viventis
27 חַיִּים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כָּמֹנוּ וַיֶּחִי: קְרַב אַתָּה
.tu & :noster Deus Dominus est dicturus quæ omnia audi &
וּשְׁמַע אֵת כָּל־אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַתְּ
,te ad noster Deus Dominus loquetur quæ omnia nos ad loquêris
תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר יְדַבֵּר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֶיךָ
,vestrorum verborum vocem Dominus audivit Et .faciemus & ,audiem⁹ &
28 וְשָׁמַעְנוּ וְעָשִׂינוּ: וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹל דִּבְרֵיכֶם
vocem Audivi :me ad Dominus dixit & :me ad *vos loquendum inter*
בְּדַבֶּרְכֶם אֵלַי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי שָׁמַעְתִּי אֶת־קוֹל
omnia *reddiderunt* Bona .te ad sant locuti quæ ,hujus populi verborum
דִּבְרֵי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ הֵיטִיבוּ כָּל־
timendum ad ,eis hoc eorum cor *erit* & det Quis .sunt locuti quæ
29 אֲשֶׁר דִּבֵּרוּ: מִי־יִתֵּן וְהָיָה לְבָבָם זֶה לָהֶם לְיִרְאָה
sit bene ut ,diebus omnibus mea præcepta omnia *custodiendum ad* &,me
אֹתִי וְלִשְׁמֹר אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי כָּל־הַיָּמִים לְמַעַן יִיטַב
vobis Revertimini :eis dic ,Vade ?*seculum* in eorum filiis & ,eis
30 לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם לְעֹלָם: לֵךְ אֱמֹר לָהֶם שׁוּבוּ לָכֶם
te ad loquar & ,*me apud* sta hic tu Et .vestra *tentoria* ad
31 לְאָהֳלֵיכֶם: וְאַתָּה פֹּה עֲמֹד עִמָּדִי וַאֲדַבְּרָה אֵלֶיךָ אֶת
facient & :eos docebis quæ judicia & ,statuta & ,præceptum omne
כָּל־הַמִּצְוָה וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תְּלַמְּדֵם וְעָשׂוּ
custodietis Et .eam *possidendam ad* ,eis *dans* ego quam terra in
32 בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָהֶם לְרִשְׁתָּהּ: וּשְׁמַרְתֶּם
.vobis vester Deus Dominus præcepit quemadmodum ,*faciendum ad*
לַעֲשׂוֹת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם
præcepit quam ,*vis omni In* *sinistrorsum* & ,*dextrorsum* declinetis Non
33 לֹא תָסֻרוּ יָמִין וּשְׂמֹאל: בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה
bonum & ,vivatis ut ,ambulabitis ,vobis vester Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אִתְּכֶם תֵּלֵכוּ לְמַעַן תִּחְיוּן וְטוֹב
.possidebitis quam terra in dies prolongetis & ,vobis
לָכֶם וְהַאֲרַכְתֶּם יָמִים בָּאָרֶץ אֲשֶׁר תִּירָשׁוּן:

CAP. VI.

Dominus præcepit quæ judicia & ,statuta ,*præceptum hoc* Et
1 וְזֹאת הַמִּצְוָה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
transfuntes vos quam ,terra in *faciendum ad* ,vos *docendum ad*,vester Deus
אֱלֹהֵיכֶם לְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים
,*eam possidendam ad illuc*
שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

Versio VULG. LAT.

24 Atq; dixistis, Ecce ostēdit nobis Dñs Deus noster majestatē & magnitudinē suam: vocem ejus audivimus de medio ignis, & probavimus hodiè, quòd loquente Deo cum homine, vixerit homo. Cur ergò moriemur, & devorabit nos ignis hic maximus? Si enim audierimus ultrà vocem Domini Dei nostri, moriemur. 25 Quid est omnis caro, ut audiat vocem Dei viventis, qui de medio ignis loquitur, sicut nos audivimus, & possit vivere? 26 Tu magis accede: & audi cuncta quæ dixerit Dominus Deus noster tibi: Loquerísq; ad nos, & nos audientes faciemus ea. 27 Quòd cùm audísset Dominus, ait ad me; Audivi vocem verborum populi hujus, quæ locuti sunt tibi: benè omnia sunt locuti. 28 Quis det talem eos habere mentē, ut timeant me, & custodiant universa mandata mea in omni tempore, ut benè sit eis & filiis eorū in sempiternum? 29 Vade & dic eis, Revertimini in tentoria vestra. 30 Tu verò hîc sta mecum & loquar tibi omnia mandata mea, & cerēmonias atq; judicia: quæ docebis eos, ut faciant ea in terra, quam dabo illis in possessionem. 31 Custodite igitur & facite quæ præcepit Dominus Deus vobis: non declinabitis neque ad dexteram, neque ad sinistram. 32 Sed per viam, quā præcepit Domin⁹ De⁹ vester, ambulabitis; ut vivatis, & benè sit vobis, & prolentur dies in terra possessionis vestræ.

CAP. VI.

1 Hæc sunt præcepta, & cerēmoniæ atque judicia, quæ mandavit Dominus Deus vester, ut docerem vos, & faciatis ea in terra, ad quam transgredimini possidendam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

24 Καὶ ἐλέγξατε, Ἰδοὺ ἔδειξεν ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἠκούσαμεν ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἴδομεν ὅτι λαλήσει ὁ θεὸς τὸν
25 ἄνθρωπον, καὶ ζήσεται. Καὶ νῦν μὴ ἀποθνῄσκωμεν, ὅτι ἐξαναλώσει ἡμᾶς τὸ πῦρ τὸ μέγα τοῦτο, ἐὰν προσθώμεθα ἡμεῖς ἀκοῦσαι τὴν
26 φωνὴν κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἔτι, καὶ ἀποθανούμεθα. Τίς γὰρ σαρξ ἥτις ἤκουσε φωνὴν θεοῦ ζῶντος, λαλοῦντος ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς, ὡς ἡμεῖς
27 καὶ ζήσεται; Πρόσθες σὺ καὶ (ρ)ἄκουσον πάντα ὅσα ἂν εἴπῃ κύριος ὁ θεὸς (σ)ἡμῶν, καὶ σὺ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς πάντα ὅσα (τ)ἂν λαλήσῃ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς σέ, καὶ ἀκου-
28 σόμεθα καὶ ποιήσομεν. Καὶ ἤκουσε κύριος τοῦ φωνῆ τοῦ λόγου ὑμῶν λαλούντων πρὸς μέ. καὶ εἶπε κύριος πρός μέ, Ἤκουσα τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ τούτου ὅσα ἐλάλησαν πρὸς
29 σέ. ὀρθῶς πάντα ὅσα ἐλάλησαν. Τίς δώσει (υ) ὅπως τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, ὥστε φοβεῖσθαί με καὶ (φ) φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολάς μου πάσας τὰς ἡμέρας, ἵνα εὖ ᾖ αὐ-
30 τοῖς, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν εἰς αἰῶνα; Βάδισον, εἶπον αὐτοῖς, Ἀποστράφητε ὑμεῖς
31 εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν· Σὺ δὲ αὐτὸς στῆθι μετ' ἐμοῦ, καὶ λαλήσω πρὸς σὲ τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ὅσα διδάξεις αὐτούς, καὶ (χ) ποιείτωσαν οὕτως ἐν τῇ
32 γῇ, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς ἐν κλήρῳ. Καὶ φυλάξεσθε ποιεῖν ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεὸς σου. οὐκ (ψ)ἐκκλινεῖτε εἰς δε-
33 ξιὰ οὐδὲ εἰς ἀριστερά, Κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν, ἣν (ω) ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεὸς σου, πορεύεσθε ἐν αὐτῇ, ὅπως καταπαύσῃ σε, καὶ εὖ σοι ᾖ καὶ μακροημερεύσητε ἐπὶ τῆς, ἣν κληρονομήσετε.

MS.A. (π) πεφωνήμεν ἀκοῦσαι ἡμεῖς τοῦ (ρ)ἄκουσον ὅσα ἐὰν (σ)ἡμῶν πρὸς σὲ, καὶ (τ) ἐὰν λαλήσῃ (υ) ὅπως (φ) φυλάσσῃ (χ) ποιείτωσ ἐν (ψ) ἐκκλινεῖς δεξιὰ (ω) ἐνετείλατο κύριος ὁ θεός σου σοὶ, πορεύεσθε,

Et dixistis, Ecce ostēdit nobis Dominus Deus noster majestatem suam & vocem ejus audivimus de medio ignis: hodiè vidimus quòd locutus sit Dominus Deus cum homine & vixerit. Igitur cur moriamur, & devoret nos ignis hic maximus? Si iterum audiamus vocem Domini Dei nostri, moriemur. Quis enim carneus ut nos, audivit vocem Dei vivi loquentis de medio ignis, & vixit? Accede tu, & audi quicquid dixerit tibi Dominus Deus noster: & tu loquêris ad nos quæcunque dixerit tibi Dominus Deus noster, & audiemus, atque faciemus. Audiens autem Dominus vocem sermonum vestrorum quos dixeratis mihi, ait ad me Dominus, Audivi vocem populi, & sermones quos tibi dixerunt, recta sunt omnia quæ locuti sunt. O utinam sit illis cor tale ad timendum coram me, & ad custodienda omnia mandata mea cunctis diebus, ut benè sit ipsis & filiis eorum in æternum. Vade, dic eis, Revertimini in tabernacula vestra. Tu verò hîc maneto coram me, & memorabo tibi cunctas leges meas, & mandata mea, & judicia mea, ut doceas eos, & faciant *ea* in terra quam do illis possidendam. Servate, & facite quemadmodum præcepit vobis Dominus Deus vester, ne deflectatis ad dexteram, neque ad sinistram. In tota via quam præcepit vobis Dominus Deus vester incedite; ut vivatis, & benè sit vobis, atque diuturnos exigatis dies in terra quam possessuri estis.

Κεφ. ϛ'.

1 Καὶ αὗται αἱ ἐντολαὶ καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ὅσα ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν διδάξαι ὑμᾶς ποιεῖν ὕπως ἐν τῇ γῇ, εἰς (α) ἣν ὑμεῖς διαπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν.

MS.A. (α) ἣν διαπορεύεσθαι ὑμεῖς ἐκεῖ κληρονομῆσαι. ⁹Ινα

CAP. VI.

1 Hæc sunt mandata, & *justificationes, & judicia*, quæcunque mandavit Dominus Deus noster, docere vos facere sic in terra, in quam vos ingredimini illuc hæreditare eam. ⁹Ινα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 ... ...
25 ... ...
26 ... ...
27 ... ...
28 ... ...
29 ... ...
30 ... ...
31 ... ...
32 ... ...
33 ... ...

Et dixistis, Ecce ostendit nobis Dominus Deus noster gloriam suam & majestatem suam, & vocem ejus audivimus de medio ignis: hodiè vidimus quòd locutus sit Dominus Deus cum homine & vixerit. Igitur cur moriamur, & devoret nos ignis hic maximus? Si iterum audiamus vocem Domini Dei nostri, moriemur. Quis enim carneus ut nos, audivit vocem Dei vivi loquentis de medio ignis, & vixit? Accede tu, & audi quicquid dixerit tibi Dominus Deus noster: & tu loquêris ad nos quæcunque dixerit tibi Dominus Deus noster, & audiemus, atque faciemus. Audiens autem Dominus vocem sermonum vestrorum quos dixeratis mihi, ait ad me Dominus, Audivi vocem populi, & sermones quos tibi dixerunt, recta sunt omnia quæ locuti sunt. O utinam sit illis cor tale ad timendum coram me, & ad custodienda omnia mandata mea cunctis diebus, ut benè sit ipsis & filiis eorum in æternum. Vade, dic eis, Revertimini in tabernacula vestra. Tu verò hîc maneto coram me, & memorabo tibi cunctas leges meas, & mandata mea, & judicia mea, ut doceas eos, & faciant *ea* in terra quam do illis possidendam. Servate, & facite quemadmodum præcepit vobis Dominus Deus vester, ne deflectatis ad dexteram, neque ad sinistram. In tota via quam præcepit vobis Dominus Deus vester incedite; ut vivatis, & benè sit vobis, atque diuturnos exigatis dies in terra quam possessuri estis.

CAP. VI.

1 ... ...

Hæc sunt præcepta, & leges, atque judicia quæ præcepit mihi Dominus Deus vester, ut docerem vos, & faceretis in terra ad quam possidendam ingressuri estis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

24 ואמרתון הא אחוינא יי אלהנא ית
יקריה וית רבותיה וית קל
מימריה שמענא מנו אשתא יומא
הדין חזינא ארי ימלל יי עם אנשא
25 ומתקיים : וכען למה נמות ארי
תיכלנא אשתא רבתא הדא אם
מוספין אנחנא למשמע ית קל
26 ממרא דיי אלהנא עוד מיתין
אנחנא : ארי מן כל בסרא די
27 שמע קל ממרא דייי קיימא דמלל
מנו אשתא כוותנא ואתקים : קרב
אנת ושמע ית כל די ימר יי אלהנא
ואנת תמלל עמנא ית כל די ימלל
28 יי אלהנא עמך ונקבל ונעביד :
ושמיע קדם יי ית קל פתגמיכון
במללותכון עמי ואמר יי לי שמיע
קדמי ית קל פתגמי עמא הדין די
מלילו עמך אתקינו כל די מלילו :
29 לוי די יהי לבא הדין להון למדחל
קדמי ולמטר ית כל פקודי כל
יומיא בדיל דייטב להון ולבניהון
30 לעלם : אזיל ותימר להון תיובו
31 לכון למשכניכון : ואת הכא קאם
קדמי ואמלל עמך ית כל תפקידתא
וקיימיא ודיניא די תלפנון ויעבדון
בארעא די אנא יהיב להון
32 למירתה : ותטרון למעבד כמא
דפקיד יי אלהכון יתכון לא תסטון
33 לימינא ולשמאלא : בכל ארחא
די פקיד יי אלהכון יתכון תהכון
בדיל דתיחון וייטב לכון ותורכון
יומין בארעא דתירתון :

ו

וד תפקידתא קימיא ודינייא
די פקיד יי אלהכון לאלפא יתכון
למעבד בארעא די־אתון עברין
תמן למירתה :

Targum Onkelos.

24 Et dixistis, Ecce ostendit nobis Dominus Deus noster gloriam suam & magnitudinem suam, vocemque verbi ejus audivimus de medio ignis: hodie vidimus quòd loquitur Dominus cum homine, & vivit. 25 Et nunc cur moriemur? quia devorabit nos ignis magnus iste: si addiderimus nos ultra audire vocem verbi Domini Dei nostri, moriemur. 26 Quoniam quid est omnis caro, ut audiat vocem verbi Dei vivi loquentis de medio ignis sicut nos, & vivere possit? 27 Accede tu & suscipe omnia quæ dixerit Dominus Deus noster: & tu loquêris nobis omnia quæ locutus fuerit Dominus Deus noster tecum, & 28 obediemus & faciemus. Et audita est coram Domino vox sermonum vestrorum; cùm loqueremini mecum: & dixit Dominus ad me; Audita est coram me vox sermonum populi hujus, quæ locuti sunt tecum; recta sunt omnia quæ 29 locuti sunt. Utinam esset talecor eis, ut timerent *coram* me, & custodirent omnia præcepta mea omnibus diebus: ut bene esset eis & filiis eorum 30 in sempiternum. Vade, dic eis: Revertimini in tabernacula vestra. Tu autem sta hic 31 in conspectu meo: & loquar tecum omnia præcepta & pacta & judicia quæ docebis eos, ut faciant in terra quam ego dabo eis in possessionem. 32 Et custodietis & facietis ea, sicut præcepit vobis Dominus Deus vester: non declinabitis ad dexteram neque ad sinistram. 33 In omni via quam Dominus Deus vester præcepit vobis, ambulabitis: ut vivatis, & bene sit vobis; & prolongentur dies vestri in terra quam possidebitis.

CAP. VI.

1 Hoc est autem præceptum, pacta & judicia, quæ præcepit Dñs Deus vester ut docerem vos: ut faciatis ea in terra, ad 2 quâ transitis ut possideatis eâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 * ואמרתון הא אחוינא יי אלהנא ית יקריה וית רבותיה וית קל
מימריה שמענא מנו אשתא יומא הדין חזינא ארי ימלל יי עם אנשא
25 ומתקיים : וכען למה נמות ארי תיכלנא אשתא רבתא הדא אם
מוספין אנחנא למשמע ית קל ממרא דיי אלהנא עוד מיתין
26 אנחנא : ארי מן כל בסרא די שמע קל ממרא דייי קיימא דמלל
27 מנו אשתא כוותנא ואתקים : קרב אנת ושמע ית כל די ימר יי אלהנא
ואנת תמלל עמנא ית כל די ימלל יי אלהנא עמך ונקבל ונעביד :
28 ושמיע קדם יי ית קל פתגמיכון במללותכון עמי ואמר יי לי שמיע
קדמי ית קל פתגמי עמא הדין די מלילו עמך אתקינו כל די מלילו :
29 לוי די יהי לבא הדין להון למדחל קדמי ולמטר ית כל פקודי כל
יומיא בדיל דייטב להון ולבניהון לעלם : אזיל ותימר להון תיובו
30 31 לכון למשכניכון : ואת הכא קאם קדמי ואמלל עמך ית כל תפקידתא
וקיימיא ודינייא די תלפנון ויעבדון בארעא די אנא יהיב להון
32 למירתה : ותטרון למעבד כמא דפקיד יי אלהכון יתכון לא תסטון
33 לימינא ולשמאלא : בכל ארחא די פקיד יי אלהכון יתכון תהכון
בדיל דתיחון וייטב לכון ותורכון יומין בארעא דתירתון :

ו

** 1 צפאצ·אש·אצ·אצ·שמצ·צצ·שמצ·צצ·שמצ·צ

ספר אלה הדברים : ו

omnia *cuſtodiendum ad* ,tuum Deum Dominum timeas ut
2 לְמַעַן תִּירָא אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר אֶת־כָּל־
filius & tu' fili' & tu ,tibi *præcipiens* ego quæ ,ejus præcepta &,ej' ſtatuta
חֻקֹּתָיו וּמִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ אַתָּה וּבִנְךָ וּבֶן־
audies Et .tui dies prolongentur ut & :tuæ vitæ dieb' omnib' tui fili'
3 בִּנְךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ וּלְמַעַן יַאֲרִכֻן יָמֶיךָ : וְשָׁמַעְתָּ
multiplicemini *quò* & ,tibi ſit bene *quò* ,*faciendum ad cuſtodies* & ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל וְשָׁמַרְתָּ לַעֲשׂוֹת אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ וַאֲשֶׁר תִּרְבּוֹן
terra tibi tuorum patrum Deus Dominus eſt locutus quemadmodũ :valde
מְאֹד כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ אֶרֶץ
Dominus noſter Deus Dominus ;Iſrael Audi .melle & lacte fluente
4 זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ : שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה
tota in &,tuo corde toto in tuũ Deum Dominum diliges Et .unus
5 אֶחָד : וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־
ego quæ ,iſta verba erunt Et.tua *vehemẽtia* tota in &,tua anima
נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ : וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
loquẽris & ,tuis filiis ea repetes Et .tuo corde *ſuper* ,hodie tibi *præcipiẽs*
7 מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ : וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ
te accumbendo in & ,*via in te eundo in* & ,tua domo in *te ſedendo in* ,eis *in*
בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ
frontalia in erunt &,tua manu *ſuper* ſignum in ea ligabis Et .*te ſurgendo in* &
8 וּבְקוּמֶךָ : וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת
.tuis portis in & ,tuæ domus poſtibus *ſuper* ea ſcribes Et.tuos oculos inter
9 בֵּין עֵינֶיךָ : וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ :
quam ,terram in tuus Deus Dominus te introduxerit cùm erit Et
10 וְהָיָה כִּי־יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
urbes ,tibi *dandum ad*, Jahacob &,Iſchac ,Abraham tuis patribus juravit
נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לָתֵת לְךָ עָרִים
,bono omni plenas domos Et .ædificâſti non quas bonas & ,magnas
11 גְּדֹלֹת וְטֹבֹת אֲשֶׁר לֹא בָנִיתָ : וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל־טוּב
,vineas ;excidiſti non quas ,excîſas ciſternas & ;implevîſti non quas
אֲשֶׁר לֹא־מִלֵּאתָ וּבֹרֹת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא חָצַבְתָּ כְּרָמִים
,tibi *Obſervare* .ſaturaberis &,comedes & :plantâſti non quæ oliveta &
וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא־נָטָעְתָּ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ : הִשָּׁמֶר לְךָ
domo de Ægypti terra de te eduxit .qui ,Domini obliviſcaris ne
12 פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית
ej' nomine in &*ſervies ipſi* & ,timebis tuum Deum Dominum .ſervorum
13 עֲבָדִים : אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְאֹתוֹ תַעֲבֹד וּבִשְׁמוֹ
diis è alios deos poſt ambulabitis Non .jurabis
14 תִּשָּׁבֵעַ : לֹא תֵלְכוּן אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי
Dominus ,zelotes Deus Quia .*veſtri circuitus* qui populorum
15 הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם : כִּי אֵל קַנָּא יְהוָה
,te in tui Dei Domini *naſus* iraſcatur fortè ne ,*tuo interiori* in tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ פֶּן־יֶחֱרֶה אַף־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּךְ
tentabitis Non .*huni faciebus deſuper* te faciat diſperdere &
16 וְהִשְׁמִידְךָ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה : לֹא תְנַסּוּ אֶת־
Cuſtodiendo.*tentatione* in tentâſtis quemadmodum,veſtrum Deum Dominum
17 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּאֲשֶׁר נִסִּיתֶם בַּמַּסָּה : שָׁמוֹר
,ejus teſtimonia & ,veſtri Dei Domini præcepta cuſtodiatis
תִּשְׁמְרוּן אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְעֵדֹתָיו
.tibi præcepit quæ ejus ſtatuta &
וְחֻקָּיו אֲשֶׁר צִוָּךְ :

Verſio VULG. LAT.

2 Ut timeas Dominum Deum tuum, & cuſtodias omnia mandata & præcepta ejus, quæ ego præcipio tibi, & filiis, ac nepotib⁹ tuis, cunctis diebꝰ vitæ tuæ, ut prolongentur dies tui.
3 Audi Iſrael, & obſerva ut facias quæ præcepit tibi Dominus, & benè ſit tibi, & multipliceris ampliùs, ſicut pollicitus eſt Dñs Deus patrũ tuorũ tibi terram lacte & melle manantem.
4 Audi Iſrael, Dominus Deus noſter; Dominꝰ unus eſt.
5 Diliges Dominũ Deũ tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine
6 tua. Erúntq; verba hæc, quæ ego præcipio tibi hodiè, in
7 corde tuo. Et narrabis ea filiis tuis, & meditaberis in eis ſedens in domo tua, & ambulans in itinere, dormiens atq;
8 conſurgens. Et ligabis ea quaſi ſignum in manu tua, erúntq; & movebuntur inter oculos
9 tuos, Scribéſq; ea in limine
10 & oſtiis domꝰ tuæ. Cúmq; introduxerit te Dñs Deus tuus in terram, pro qua juravit patribus tuis, Abraham, Iſaac, & Jacob: & dederit tibi civitates magnas & optimas, quas
11 non ædificâſti; Domos plenas cunctarũ opũ, quas non extruxiſti; ciſternas, quas non fodiſti; vineta et oliveta, quæ non
12 plantâſti; Et comederis, & ſaturatus fueris: Cave diligenter, ne obliviſcaris Dñi, qui eduxit te de terra Ægypti, de domo ſervitutis. Dñm Deum tuum timebis, & illi ſoli ſervies, ac per nomen illius jura-
14 bis. Non ibitis poſt deos alienos cunctarum gentium, quæ
15 in circuitu veſtro ſunt: Quoniam Deus æmulator, Dominus Deus tuus in medio tui: nequando iraſcatur furor Domini Dei tui contra te, & auferat te de ſuperficie terræ.
16 Non tentabis Dominum Deũ tuũ, ſicut tentâſti in loco Tentationis.
17 Cuſtodi præcepta Domini Dei tui, ac teſtimonia et ceremonias, quas præcepit tibi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

2 Ἵνα φοβῆσθε κύριον τὸν θεὸν (β) ὑμῶν, φυλάσσεσθε πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, ἵνα μακροημερεύσῃς. Καὶ ἄκουσον Ἰσραὴλ, καὶ (γ) φύλαξον ποιεῖν, ὅπως (δ) ἕῃ σοι καλῶς, καὶ ἵνα πληθυνθῆτε σφόδρα, καθάπερ ἐλάλησε κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου δοῦναί σοι γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. καὶ ταῦτα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα, ὅσα ἐνετείλατο κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐξιόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἄκουε Ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, κύριος εἷς ἐστι. Καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης (ε) τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σου. Καὶ ἔσται τὰ ῥήματα ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σου. Καὶ προσέξεις τοῖς υἱοῖς σου, καὶ λαλήσεις ἐν αὐτοῖς καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιλαζόμενος, καὶ (ζ) διανιστάμενος. Καὶ ἁφάψεις αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ ἔσται ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν σου. Καὶ (η) γράψεις αὐτὰ ἐπὶ τὰς φλιὰς τῆς οἰκίας ὑμῶν, καὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν. Καὶ ἔσται ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν, ὧν ὤμοσε τοῖς πατράσι σου τῷ Ἀβραὰμ, (θ) καὶ τῷ Ἰσαὰκ, καὶ τῷ Ἰακώβ, δοῦναί σοι πόλεις μεγάλας καὶ καλὰς ἃς οὐκ ᾠκοδόμησας, οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν ἃς οὐκ ἐνέπλησας, λάκκους λελατομημένους οὓς οὐκ ἐξελατόμησας, ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας οὓς οὐ κατεφύτευσας, καὶ φαγὼν καὶ ἐμπλησθείς, πέσῃ σεαυτῷ (ι) μὴ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. κύριον τὸν θεόν (κ) σου φοβηθήσῃ, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ, καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὀμῇ. (λ) Οὐ πορεύσεσθε ὀπίσω θεῶν ἑτέρων ἀπὸ τῶν θεῶν τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ ὑμῶν, (μ) ὅτι ὁ θεὸς ζηλωτὴς κύριος ὁ θεός σου ἐν σοί· μὴ ὀργισθεὶς (ν) θυμῷ κύριος ὁ θεός σου σοὶ, ἐξολοθρεύσῃ σε ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου, ὃν τρόπον (ξ) ἐξεπειράσασθε ἐν τῷ πειρασμῷ. Φυλάσσων φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ (ο) σου, τὰ μαρτύρια, καὶ τὰ δικαιώματα, ὅσα ἐνετείλατό σοι.

MS.A (β)ἡμῶν,(γ)φύλαξαι (δ)ἕν σοι, (ε)τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς(ζ) ἀνιστάμενος. (η) γράψεις (θ)καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ, (ι)μὴ πανυθῇς ἡ καρδία σου καὶ ἐπιλάθῃ(κ)συ προσκυνήσεις,καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, (λ)Οὐ μὴ πορεύσεσθε(μ)Ὅτι θεὸς(ν)ζυμωθῇ κύριος ὁ θεός σου ἐν σοὶ, καὶ ἐξολεθρεύσῃ (ξ)ἐξεπειράσασθαι (ο) σου, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ

ut timeatis Dominum Deum veſtrũ: cuſtodietis omnes juſtificationes ejus, & mandata ejus, quæ ego mando tibi hodiè, tu, & filiũ tui,& filii filiorum tuorũ, omnibus diebus vitæ tuæ; ut longævi ſitis.Et audi Iſrael, & obſerva facere; ut benè tibi ſit, & ut multiplicemini valdè; ſicut locutus eſt Dominus Deus patrũ tuorum dare tibi terram fluentẽ lac & mel.Et hæ ſunt juſtificationes,& judicia,quæcunq; mandavit Dominꝰ filiis Iſrael in deſerto,egreſſis ipſis de terra Ægypti. Audi Iſrael, Dominus Deus noſter, Dominus unus eſt. Et diliges Dominum Deum tuum ex tota mente tua, & ex tota anima tua, & ex tota virtute tua. Et erunt verba hæc, quæcunque mando tibi hodiè, in corde tuo, et in anima tua.Et præſcribes ea filiis tuis:et loquẽris in eis ſedens in domo, et ambulans in via, & dormiens, & exurgens. Et alligabis ea in ſignum ſuper manum tuam: et erũt (a)immobile ante oculos tuos. Et ſcribetis ea ſuper limina domorum veſtrarum, & portarum veſtrarum. Et erit,cùm induxerit te Dominus Deus tuus in terrã,quã juravit patribꝰ tuis Abraham,et Iſaac,et Iacob,dare tibi civitates magnas, & bonas, quas nõ ædificâſti, Domos plenas omniũ bonorũ, quas non implevîſti; ciſternas effoſſas, quas non effodiſti; vincta,et oliveta, quæ non plantâſti,Et cũ manducaveris,et ſaturatus fueris;Attẽde tibi,(b)ne obliviſcaris Domini Dei tui,qui eduxit te de terra Ægypti,e domo ſervitutis. Dominũ Deũ tuũ timebis,et ei ſoli ſervies:et ad illũ adhærebis,et in nomine ejus jurabis. Non ambulate poſt deos alios ex diis gentium quæ circa vos: Quoniã Deꝰ zelotes, Dominus Deus tuus in te: ne iratꝰ furore Dominꝰ Deꝰ tuꝰ tibi, exterminet te à facie terræ. Non tentabis Dominũ Deũ tuũ; quemadmodũ tentaviſtis in Tentatione. Cuſtodiens cuſtodies mandata Domini Dei tui, teſtimonia, & (c) juſtificationes, quaſcunque mandavit tibi.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

Et metuatis Dominum Deum veſtrum, & ſervetis omnia mandata & leges atque judicia ejus,quæ ego præcipio tibi, tam tu,quàm filius tuus, & nepos tuus cunctis diebus vitæ tuæ, ut prorogentur dies tui. Audi Iſrael, & obſerva,& perage,ut bene ſit tibi,& multipliceris admodum: quemadmodum dixit tibi Dominus Deus patrum tuorum ſe daturum tibi terram fluentem lacte & melle. Audi Iſrael,Dominus Deus noſter,Dominus eſt unus. Dilige Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua,& ex tota poſſeſſione tua. Et ſint hi ſermones quos ego præcipio tibi hodiè, ſuper cor tuum. Et repete eos filiis tuis, & loquere eos dum ſederis domi tuæ,et dũ iter feceris,et dum cubaveris,dúmque ſurrexeris.Et alliga eos in ſignum ſuper manum tuam, & ſint nota in fronte tua. Et ſcribe eos ſuper limina domorum tuarum, & ſuper januas tuas. Et cùm introducet te Dominus Deus tuus in terram quam juravit patribus tuis ſe daturum ipſis, Abrahæ Iſahac & Jacobo, ad dandas tibi civitates magnas ac bonas quas non ædificâſti, Domos quoque plenas omnium bonorum tuas non implevîſti, & ciſternas effoſſas quas non effodiſti, & vineas atque oleas quas non plantâſti, & comedes ac ſaturaberis: Cave ne obliviſcaris Domini Dei tui qui eduxit te de terra Ægypti, de domo ſervitutis. Dominum Deum tuum time, & ipſum cole, & per nomen ejus jura. Ne abeatis poſt deos alios gentium quæ circum vos ſunt ; Quia Deus eſt æmulator, Dominus Deus tuus in medio tui : ne fortè efferveat ira Domini Dei tui adverſùm te,et perdat te de ſuperficie terræ.Ne tentetis Dñm Deum veſtrũ,quemadmodũ tentâſtis eum in Tentationibus.Sed cuſtodite præcepta Domini Dei veſtri, & teſtimonia ejus,& leges ejus quæ præcepit tibi.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

2 בְּדִיל דִּתְדְחַל קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לְמִטַּר
יָת כָּל קְיָמוֹהִי וּפִקּוּדוֹהִי דִּי אֲנָא
מְפַקֵּד לָךְ אַתְּ וּבְרָךְ וּבַר בְּרָךְ כָּל
יוֹמֵי חַיֵּיךְ וּבְדִיל דְּיוֹרְכוּן יוֹמָךְ:
3 וְתִקְבֵּל יִשְׂרָאֵל וְתִטַּר לְמֶעְבַּד דִּי
יְיטַב לָךְ וְדִי תִסְגּוּן לַחֲדָא כְּמָא דִּי־
מַלֵּל יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתָךְ לָךְ אַרְעָא
עָבְדָא חֲלָב וּדְבָשׁ: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ
4 אֱלָהָנָא יְיָ חַד: וְתִרְחֵם יָת יְיָ אֱלָהָךְ
5 בְּכָל לִבָּךְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ וּבְכָל נִכְסָךְ:
6 וִיהוֹן פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין דִּי אֲנָא מְפַקֵּד־
לָךְ יוֹמָא דֵּין עַל לִבָּךְ: וְתִתְנִנּוּן
7 לִבְנָךְ וְתִמַּלֵל בְּהוֹן בְּמִתְּבָךְ בְּבֵיתָךְ
וּבְמֵהָכָךְ בְּאָרְחָא וּבְמִשְׁכְּבָךְ
8 וּבְמֵקִימָךְ: וְתִקְטְרִנּוּן לְאָת עַל־יָדָךְ
9 וִיהוֹן לְתַפְלִין בֵּין עֵינָךְ: וְתִכְתְּבִנּוּן
עַל־מְזוּזֵי וְתִקְבְּעִנּוּן בְּסִפֵּי בֵיתָךְ
10 וּבְתֵרְעָךְ: וִיהֵי אֲרֵי־יְעֵלְנָךְ יְיָ אֱלָהָךְ
לְאַרְעָא דִּי קַיֵּם לַאֲבָהָתָךְ לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמִתַּן לָךְ קִרְוִין
רַבְרְבָן וְטָבָן דִּי לָא בְנֵיתָא: וּבָתִּין
מְלַן כָּל־טוּב דִּי לָא מַלֵּיתָא וּנְבִין
פְּסִילִן דִּי־לָא נְצַבְתָּא וְיִקְבִין וְוִתִין
11 דִּי־לָא נְצַבְתָּא וְתֵיכוֹל וְתִשְׂבַּע:
12 אִסְתְּמַר לָךְ דִּלְמָא־תְתַנְשֵׁי יָת
דְּחַלְתָּא דַּיְיָ דִּי אַפְקָךְ מֵאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדּוּתָא: יָת־יְיָ
13 אֱלָהָךְ תִּדְחַל וְקֳדָמוֹהִי תִּפְלַח
וּבִשְׁמֵיהּ תְּתַקַּיָּם: לָא תֵהֲכוּן בָּתַר
14 טָעוּת עַמְמַיָּא מִטְעוּתְ עַמְמַיָּא דִּי
15 בְּסַחֲרְנֵיכוֹן: אֲרֵי אֵל קַנָּא יְיָ אֱלָהָךְ
שְׁכִנְתֵּיהּ בֵּינָךְ דִּלְמָא יִתְקֹף רוּגְזָא
דַּיְיָ אֱלָהָךְ בָּךְ וְיִשֵׁצִנָּךְ מֵעַל אַפֵּי
אַרְעָא: לָא תְנַסּוּן יָת יְיָ אֱלָהָכוֹן
16 כְּמָא דִּי־נַסֵּיתוּן בְּנַסֵּיתָא: מַטָּרָא
תִּטְּרוּן יָת פִּקּוּדַיָּא דַּיְיָ אֱלָהָכוֹן
וְסַהֲדְוָתֵיהּ וְקְיָמוֹהִי דִּי פַקֵּדָךְ:
17 וְתַעְבֵּד דְּכָא וְטָבָא קֳדָם יְיָ בְּדִיל
דְּיִטַב לָךְ וְתֵיעוֹל וְתֵירַת יָת אַרְעָא
טָבְתָא דְּקַיֵּם יְיָ לַאֲבָהָתָךְ:

Targum ONKELOS.

2 Ut timeas *coràm Domino Deo tuo*; ut cuſtodias omnia mandata ejus & præcepta ejus, quæ ego præcipio tibi, tu & filii tui & filii filiorum tuorum, omnibus diebus vitæ tuæ: & 3 ut prolongentur dies tui. Et obedies Iſrael, & cuſtodies & facies ea; ut bene ſit tibi, & ut multiplicemini nimis: ſicut locutus eſt Dñs Deus patrum tuorum, ut daret tibi terram lacte & melle manantem. Audi Iſrael: Dñs Deus noſter 5 Dominus unus eſt. Et diliges Dñm Deum tuum in toto corde tuo & in tota anima tua, 6 & in tota ſubſtantia tua. Et erunt verba hæc quæ ego præcipio tibi hodie in corde tuo. 7 Et *trades* ea filiis tuis, & loquéris ea, cùm ſederis in domo tua & cùm ambulaveris in via, & cum cubueris & cum 8 ſurrexeris. Et ligabis ea in ſignum ſuper manum tuam: & erunt quaſi appendix quædam 9 inter oculos tuos. Et ſcribes ea in liminibus & affiges ea poſtibus domus tuæ, & oſtio tuo. Et erit cum introduxerit te Dominus Deus tuus in terram pro qua juravit patribus 10 tuis, Abraham, Iſaac & Jacob, ut daret tibi civitates magnas & bonas, quas non ædificâſti. Et domos plenas omnibus bonis, quas non repleviſti: & ciſternas exciſas, quas non excidiſti; vineta & oliveta, quæ non plantâſti: & comederis, & ſaturatus fueris. 11 Cave tibi, ne obliviſcaris timoris Domini: qui eduxit te de terra Ægypti, de domo 12 ſervitutis. Dominum Deum tuum timebis, & in conſpectu ejus ſervies: & per 13 nomen illius jurabis. Non ambuletis poſt idola populorum, de idolis quæ ſunt in circuitu veſtro. Quoniam Deus 14 æmulator eſt Dñs Deus tuus, cujus majeſtas *eſt* in medio tui: ne fortè iraſcatur furor Dñi Dei tui contra te, & diſperdat 15 te de ſuperficie terræ. Nõ tentabitis Dñm Deum veſtrum: 16 ſicut tentâſtis in loco tentationis. Obſervatione obſervabitis præcepta Dñi Dei veſtri: & teſtimonia ejus, & pacta ejus, quæ præcepit tibi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 ** זשכל·אשמ·אשי·זאזה·זאזנ·זאזה·זאזנ·זאזה·זאזנ

ספר אלה הדברים ז

,tibi sit bene ut ,Domini oculis in bonum & rectum facias Et
18 וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְמַעַן יִיטַב לָךְ
Dominus juravit quam ,bonam terram *hæredites* &,ingrediaris &
וּבָאתָ וְיָרַשְׁתָּ אֶת־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה
,tuis faciebas à tuos inimicos omnes *propulsandum Ad* ,tuis patribus
19 לַאֲבֹתֶיךָ: לְהַדֹּף אֶת־כָּל־אֹיְבֶיךָ מִפָּנֶיךָ
tuus filius te interrogaverit Cùm .Dominus est locutus quemadmodum
20 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: כִּי־יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ
præcepit quæ judicia & ,statuta & ,testimonia Quæ :dicendo ,cras
מָחָר לֵאמֹר מַה־הָעֵדֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה
fuimus Servi :tuo filio dices Et ?vobis noster Deus Dominus
21 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם: וְאָמַרְתָּ לְבִנְךָ עֲבָדִים הָיִינוּ
.forti manu in Ægypto ex Dominus nos eduxit &:Ægypto in Parhoh
לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם וַיּוֹצִיאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה:
,Ægypto in mala & magna portenta & ,signa Dominus dedit Et
22 וַיִּתֵּן יְהוָה אֹתֹת וּמֹפְתִים גְּדֹלִים וְרָעִים בְּמִצְרַיִם
,inde eduxit nos Et.nostris oculis in ejꝰ domũ omnem in &,Parhoh in
בְּפַרְעֹה וּבְכָל־בֵּיתוֹ לְעֵינֵינוּ: וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם
juravit quam terram nobis *dandum ad* nos introduceret ut
23 לְמַעַן הָבִיא אֹתָנוּ לָתֵת לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
,statuta omnia *faciendum ad*,Dominus nobis præcepit Et .nostris patribꝰ
24 לַאֲבֹתֵינוּ: וַיְצַוֵּנוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־הַחֻקִּים
omnibus nobis bonum in,nostrum Deum Dominum *timendum ad* ,ista
הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כָּל־
erit justitia Et .hanc diem secundum nos *vivificandum ad*,diebus
25 הַיָּמִים לְחַיֹּתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וּצְדָקָה תִּהְיֶה־
faciendum ad custodierimus *cùm*,nobis *faciendum ad* istud præceptum omne
לָּנוּ כִּי־נִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת לִפְנֵי
.nobis præcepit quemadmodum ,*nostri* Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ:

CAP. VII.

tu quam ,terram in tuus Deus Dominus te introduxerit Cùm
1 כִּי יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה
,*tuis faciebas* à multas gentes evulserit &,eam *hæreditandã ad*,*illuc* ingrederis
בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָשַׁל גּוֹיִם־רַבִּים מִפָּנֶיךָ
,Perizæum & ,Chenahanæum & ,Emoræum & ,Ghirgasæum & ,Chittæum
הַחִתִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי
.te *præ esset* & ,multas ,gentes septem ,Jebusæum &,Chivvæũ &
וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי שִׁבְעָה גוֹיִם רַבִּים וְעֲצוּמִים מִמֶּךָּ:
,eas percusseris & ,*tuus faciei ad* tuus Deus Dominus eas *dederit* Et
2 וּנְתָנָם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהִכִּיתָם
neque ,pactum eis *excides* non ,eas perdes perdendo
הַחֲרֵם תַּחֲרִים אֹתָם לֹא־תִכְרֹת לָהֶם בְּרִית וְלֹא
non tuam Filiam .eis *in* affinitate te junges Neque .*eis præstabis* gratiam
3 תְחָנֵּם: וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם בִּתְּךָ לֹא
faciet recedere Quia .tuo filio capies non ejus filiam & ,ejus filio dabis
4 תִתֵּן לִבְנוֹ וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לִבְנֶךָ: כִּי־יָסִיר
nasus irascetur & :*alienis* *diis* *servient* & ,*me post* à tuum filium
אֶת־בִּנְךָ מֵאַחֲרַי וְעָבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְחָרָה אַף־
.citò te faciet disperdere & ,*vos* in Domini
יְהוָה בָּכֶם וְהִשְׁמִידְךָ מַהֵר:

Versio VULG. LAT.

18 Et fac quod placitum est & bonum in conspectu Domini: ut benè sit tibi, & ingressus possideas terram optimam, de qua juravit Dominus patribus tuis, Ut deleret omnes inimicos tuos coram te, sicut locutus est. Cúmq; interrogaverit te filius tuus cras, dicens; Quid sibi volunt testimonia hæc, & ceremoniæ, atq; judicia, quæ præcepit Dñs Deus noster nobis? Dices ei, Servi eramus Pharaonis in Ægypto, & eduxit nos Dominus de Ægypto in manu forti. Fecitq; signa atq; prodigia magna & pessima in Ægypto contra Pharaonem, & omnem domũ illius, in conspectu nostro. Et eduxit nos indè, ut introductis daret terram, super qua juravit patrib⁹ nostris. Præcepitq; nobis Dñs, ut faciamus omnia legitima hæc, & timeam⁹ Dominum Deum nostrũ, ut benè sit nobis cunctis dieb⁹ vitæ nostræ, sicut est hodié. Erítq; nostri misericors, si custodierimus & fecerim⁹ omnia præcepta ejꝰ corã Dño Deo nostro, sicut mandavit nobis.

CAP. VII.

1 Cùm introduxerit te Dñs Deus tuus in terram, quã possessurus ingrederis, & deleverit gentes multas corã te, Hethæum, & Gergezæum, & Amorrhæum, Chananæum, & Pherezæum, & Hevæum, & Jebusæum, septẽ gentes multò majoris numeri quàm tu es, et robustiores te: Tradiderítq; eas Dñs Deꝰ tuus tibi, percuties eas usq; ad internecionẽ. Non inibis cum eis fœdus, nec misereberis earũ, Neq; sociabis cum eis conjugia. Filiam tuam non dabis filio ejus, nec filiam illius accipies filio tuo. 3
Quia seducet filium tuum, ne sequatur me, & ut magis serviat diis alienis, irascetúrq; furor Dñi, & delebit te citó. 4

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ ποιήσῃς (ω) τὸ ἀρεστὸν καὶ τὸ καλὸν ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ εἰσέλθῃς καὶ (α)κληρονομήσῃς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, 18
19 ἣν ὤμοσε(β)κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν, Ἐκδιῶξαι πάντας τοὺς ἐχθρούς σου πρὸ προσώπου 19
20 σου, καθὰ (γ) ἐλάλησε κύριος. Καὶ ἔσται ὅταν ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου ἄυριον, λέγων, (δ)Τί ὅτι τὰ μαρτύρια καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα, ὅσα ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς 20
21 ὑμῖν ὑμῖν; Καὶ ἐρεῖς τῷ υἱῷ σου, Οἰκέται ἦμεν τῷ Φαραὼ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς κύριος ἐκεῖθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν 21
22 βραχίονι ὑψηλῷ. Καὶ ἔδωκε κύριος σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα καὶ πονηρὰ ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Φαραὼ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐνώπιον ἡμῶν, 22
23 (ε) Καὶ ἡμᾶς ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν δοῦναι ἡμῖν τὴν γῆν ταύτην, ἣν (ζ) ὤμοσε δοῦναι 23
24 τοῖς πατράσιν ἡμῶν. Καὶ ἐνετείλατο ἡμῖν κύριος (η) ποιεῖν πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, (θ)ἵνα εὖ 24
ᾖ ἡμῖν πάσας τὰς ἡμέρας, ἵνα ζῶμεν ὥσπερ καὶ σήμερον. Καὶ ἐλεημοσύνη ἔσται ἡμῖν 25
ἐὰν φυλαττώμεθα ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας (ι)ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καθὰ ἐνετείλατο ἡμῖν.

MS.A. (ω) τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἔναντίον κυρίου (α) κληρονομήσῃς (β) κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκεῖθεν ἵνα εἰσαγάγῃ ἡμᾶς, δοῦναι (ζ) ὤμοσεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν. Καὶ (η)ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ κρίματα· φοβεῖσθε (θ) ἵνα πολυημερεύσωμεν πάσας (ι) ἔναντι

Et facies quod acceptum & bonum est ante Dominum Deum tuum: ut benè tibi sit, & introes, & hæredites terrã istam bonã, quam juravit Dominus patribus vestris, Expellens omnes inimicos tuos à facie tua; sicut locutus est Dominus. Et erit, cùm interrogabit te filius tuus cras, dicens, Quid sunt testimonia, & justificationes, & judicia, quæcunq; mandavit Dominus Deus noster nobis? Et dices filio tuo, Famuli eramus Pharaoni in terra Ægypti, & eduxit nos Dominus inde in manu valida, & in brachio excelso. Et dedit Dominus signa & prodigia magna, & mala in Ægypto in Pharaone, & in domo ejꝰ corã nobis: Et nos eduxit inde, ut daret nobis terram hanc, quã juravit dare patribꝰ nostris. Et mãdavit nobis Dominꝰ facere omnes justificationes has. Timete Dominũ Deũ nostrũ, ut bene vobis sit omnib⁹ diebꝰ, ut vivamus, sicut & hodiè. Et misericordia erit nobis; si observaverimꝰ facere omnia mãdata hæc ante Dominum Deum nostrum; sicut mandavit nobis.

Κεφ. ζ'.

1 (α) Ἐὰν δὲ εἰσάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν, καὶ ἐξάρῃ ἔθνη (β) μεγάλα ἀπὸ προσώπου σου, τὸ Χεπαῖον καὶ (γ)Γεργεσαῖον καὶ Ἀμορῥαῖον καὶ Χαναναῖον καὶ Φερεζαῖον καὶ Εὐαῖον καὶ (δ)Ἰεβουσαῖον, ἑπτὰ (ε) ἔθνη πολλὰ καὶ ἰσχυρότερα ὑμῶν· Καὶ παραδώσῃ αὐτοὺς κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ παλάξεις αὐτούς· ἀφανισμῷ ἀφανεῖς αὐτούς. οὐ διαθήσῃ πρὸς αὐτοὺς διαθήκην, οὐδὲ μὴ 2
(ζ) ἐλεήσῃς αὐτούς, Οὐδὲ μὴ γαμβρεύσῃς πρὸς αὐτούς· τὴν θυγατέρα σου οὐ δώσεις τῷ υἱῷ αὐτοῦ, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ οὐ λήψῃ τῷ υἱῷ σου. Ἀποστήσει γὰρ τὸν υἱόν σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ 3
λατρεύσει θεοῖς ἑτέροις· καὶ ὀργισθήσεται θυμῷ κύριος εἰς ὑμᾶς, καὶ (η) ἐξολοθρεύσει σε τοῦ τάχους.

MS.A (α) Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν σε κύριον ✠ θεόν σου εἰς ✠ γῆν (β) μεγάλα καὶ πολλὰ ἀπὸ (γ) ✠ Γεργεσαῖον καὶ ✠ Ἀμορῥαῖον (δ') ✠ Ἰεβουσαῖον, (ε)ἔθνη μεγάλα καὶ πολλὰ καὶ ἰσχυρότερα (ζ) ἐλεήσῃς (η)ἐξολεθρεύσῃς

CAP. VII.

1 Si autem induxerit te Dominꝰ Deꝰ tuus in terrã, in quã ingrederis illuc hæreditare eam, & sustulerit gentes magnas à facie tua, Chettæum, et Gergesæum, et Amorrhæum, et Chananæum, et Pherezæum, et Euæum, et Jebusæum, septẽ gentes, multas, et fortiores vobis: Et tradet eos Dominus Deus tuus in manus tuas; et percuties eos: deletione delebis eos. Non dispones ad eos testamentum, neq; miserebimini eorum, Neq; contrahetis affinitatem cum eis. Filiam tuam non dabis filio ejus: et filiam ejꝰ non sumes filio tuo. Recedere enim 4
faciet filium tuum à me, et serviet diis aliis: et irascetur furore Dominus in vos, et exterminabit te citó.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 * ܕܥܒܕ ܒܥܝܢ ܡܪܝ ܡܢܝ ܟܘܠ ܛܒ ܘܫܦܝܪ ܕܢܗܘܐ ܠܟ ܘܬܥܘܠ ܘܬܪܬ ܐܬ ܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܕܡܠ ܐܠܗ ܐܒܗܬܟ ܠܡܝܬܒ ܠܟ ܘܕܢܗܘܐ ܠܟ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

18 וְתַעֲבִיד דְּכָשֵׁר וּדְתָקֵין קֳדָם יְיָ בְּדִיל
דְּיֵיטַב לָךְ וְתֵעוֹל וְתֵירַת יָת אַרְעָא
19 טָבְתָא דְּי קַיֵּם יְיָ לַאֲבָהָתָךְ: לְמִתְבַּר
יָת כָּל בַּעֲלֵי דָבְבָךְ מִן קֳדָמָךְ כְּמָא
20 דְּמַלֵּל : אֲרֵי יִשְׁאֲלִנָּךְ בְּרָךְ מְחָר
לְמֵימַר מָה סָהִידְוָתָא וְקְיָמַיָּא
וְדִינַיָּא דִּי פַקֵּד יְיָ אֱלָהָנָא יָתְכוֹן
21 וְתֵימַר לִבְרָךְ עַבְדִּין הֲוֵינָא לְפַרְעֹה
בְּמִצְרַיִם וְאַפְּקָנָא יְיָ מִמִּצְרַיִם בִּידָא
22 תַּקִּיפָא : וְיָהַב יְיָ אָתִין וּמוֹפְתִין
רַבְרְבִין וּבִישִׁין בְּמִצְרַיִם בְּפַרְעֹה
וּבְכָל אֱנָשׁ־בֵּיתֵיהּ לְעֵינָנָא: וְיָתְנָא
23 אֲפֵיק מִתַּמָּן בְּדִיל לְאָעָלָא יָתָנָא
לְמִתַּן לָנָא יָת אַרְעָא דִּי קַיֵּם
24 לַאֲבָהָתָנָא : וּפַקְּדָנָא יְיָ לְמֶעְבַּד
יָת־כָּל־קְיָמַיָּא הָאִלֵּין לְמִדְחַל
קֳדָם־יְיָ אֱלָהָנָא דְּיֵיטַב לָנָא כָּל־
יוֹמַיָּא לְקַיָּמוּתָנָא כְּיוֹמָא הָדֵין
25 וְזָכוּתָא תְּהֵי לָנָא אֲרֵי־נְטַר לְמֶעְבַּד
יָת־כָּל־תַּפְקִידְתָּא הָדָא קֳדָם יְיָ
אֱלָהָנָא כְּמָא דִּי פַקְּדָנָא :

TARGUM ONKELOS.

18 Et facies quod bonũ & quod rectum est coram Dño: ut bene sit tibi, ut ingrediaris & possideas terrã bonam, de quâ
19 juravit Dñs patribus tuis. Ut conterat omnes inimicos tuos à facie tuâ: sicut locutus est.
20 Quando interrogaverit te filiꝰ tuꝰ cras, dicens: Quæ sunt testimonia, & mandata & judicia, quæ præcepit Dñs Deus
21 noster vobis? Dices filio tuo; Servi eramꝰ Pharaonis in Ægypto: & eduxit nos Dñs de
22 Ægypto in manu forti. Et posuit Dominꝰ signa & prodigia magna & pessima in Ægypto, in Pharaonem & in omnes homines domus ejus, ante
23 oculos nostros. Nos autem eduxit inde: ut introduceret nos, & ut daret nobis terrã de
24 quâ juravit patribꝰ nostris. Et præcepit nobis ut faciamus omnia præcepta hæc, ut timeamꝰ Dñm Deum nostrum: ut bene sit nobis omnibꝰ diebus, ut vivificet nos sicut in die
25 hâc. Et præmiũ erit nobis, si custodierimꝰ ut faciamꝰ omnia præcepta hæc corã Domino Deo nostro, sicut præcepit nobis.

CAP. VII.

1 CUm autem introduxerit te Dominꝰ Deus tuus in terram, ad quam tu ingrederis ut possideas eam: & ejecerit populos multos á facie tua, Ethæos & Gergesæos & Amorræos, & Chananæos & Pherezæos, & Evæos, & Jebusæos; septẽ populos magnos
2 & fortiores te. Et tradideritꝰ eos Dominꝰ Deꝰ tuꝰ in conspectu tuo, percuties eos: & consummatione consumes eos; non inibis cum eis pactũ, nec
3 misereberis eorũ. Neq; sociabis cum eis conjugia: filiam tuam non dabis filio ejꝰ, & filiam ejꝰ non accipies filio tuo.
4 Quoniam aberrare facient filium tuum à timore meo, & servient idolis populorum: & irascetur furor Domini contra vos, & disperdet te citò.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

18 * צדקת ומשפט לעשות ליהוה אלהיך למען ייטב לך ובאת וירשת את הארץ הטבה אשר נשבע יהוה לאבתיך
19 להדף כל אויביך מפניך כאשר דבר יהוה: * כי ישאלך בנך מחר לאמר מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה יהוה אלהינו אתכם
20 ואמרת לבנך עבדים היינו לפרעה במצרים ויוצאנו יהוה ממצרים ביד חזקה: * ויתן יהוה אתות ומופתים גדלים ורעים במצרים בפרעה
21 ובכל ביתו לעינינו: * ואתנו הוציא משם למען הביא לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבתינו: * ויצונו יהוה לעשות את כל החקים
22 האלה ליראה את יהוה אלהינו לטוב לנו כל הימים לחיתנו כהיום הזה: * וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת
לפני יהוה אלהינו כאשר צונו:

ב

1 ** כי יביאך יהוה אלהיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ונשל גוים רבים מלפניך החתי והגרגשי והאמרי והכנעני והפרזי
2 והחוי והיבוסי שבעה גוים רבים ועצומים ממך: * ונתנם יהוה אלהיך לפניך והכיתם החרם תחרים אותם לא תכרת להם ברית ולא
3 תחנם: * ולא תתחתן בם בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך: * כי יסיר את בנך מאחרי ועבדו אלהים אחרים וחרה אף יהוה בכם
4 והשמידך מהר: * כי אם כה תעשו להם מזבחתיהם תתצו ומצבתיהם תשברו ואשריהם תגדעון ופסיליהם תשרפון באש:

VERSIO SAMARITANA.

18 * צדקת ומשפט לעשות ליהוה אלהיך למען ייטב לך ובאת וירשת את הארץ הטבה אשר נשבע יהוה לאבתיך
19 להדף כל אויביך מפניך כאשר דבר יהוה: * כי ישאלך בנך מחר לאמר מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה יהוה אלהינו אתכם
20 ואמרת לבנך עבדים היינו לפרעה במצרים ויוצאנו יהוה ממצרים ביד חזקה: * ויתן יהוה אתות ומופתים גדלים ורעים במצרים בפרעה
21 ובכל ביתו לעינינו: * ואתנו הוציא משם למען הביא לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבתינו: * ויצונו יהוה לעשות את כל החקים
22 האלה ליראה את יהוה אלהינו לטוב לנו כל הימים לחיתנו כהיום הזה: * וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת
לפני יהוה אלהינו כאשר צונו:

ב

1 ** כי יביאך יהוה אלהיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ונשל גוים רבים מלפניך החתי והגרגשי והאמרי והכנעני והפרזי
2 והחוי והיבוסי שבעה גוים רבים ועצומים ממך: * ונתנם יהוה אלהיך לפניך והכיתם החרם תחרים אותם לא תכרת להם ברית ולא
3 תחנם: * ולא תתחתן בם בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך: * כי יסיר את בנך מאחרי ועבדו אלהים אחרים וחרה אף יהוה בכם
4 והשמידך מהר: * כי אם כה תעשו להם מזבחתיהם תתצו ומצבתיהם תשברו ואשריהם תגדעון ופסיליהם תשרפון באש:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

18 Et facies quòd rectum & bonum est in oculis Domini Dei tui, ut bene sit tibi, veniasque & possideas terram bonam de qua juravit Dominus patribus tuis, Se expulsurum
19 omnes inimicos tuos à facie tua, sicut locutus est Dominus. Fiet autem cùm interrogaverit te filius tuus cras, dicens, Propter quid testimonia, præcepta, et judicia quæ præcepit vobis Dominus Deus
20 noster? Tum dices filio tuo, Servi fuimus Pharaoni in Ægypto, & eduxit nos Dominus de Ægypto in manu forti: Dediteq; Dominus signa,
22 & prodigia magna, & mala in Ægypto, adversùs Pharaonem, & adversùs omnem domum eius in oculis nostris:
23 Nosq; eduxit inde, ut venire nos faceret ad dandum nobis terrã quam juravit Dominꝰ patribus nostris. Itaq; præcepit
24 nobis Dominus ut faciamus omnia præcepta istæ, ut timeamus Dominum Deũ nostrum, ut bene sit nobis omnibus diebus, atq; ut vivificaret nos sicut hodiè. Justitia ergò
25 erit nobis, cùm solliciti fuerimus facere omnia mandata ista in conspectu Domini Dei nostri, sicut præcepit nobis.

CAP. VII.

1 CUm introduxerit te Dominus Deus tuus in terram ad quã vadis possidendã, & deleverit gentes multas de facie tua, Hethæos, & Gergesæos, & Amorrhæos, et Chananæos, & Pherezæos, et Hevæos, & Jebusæos, septem gentes numerosiores te, & robustiores, Et tradideritꝰ eas
2 Dominus Deus tuus ante faciem tuam, percussérisq; eas; interficiendo delebis eas: non pangesꝰ cum eis fœdus, neque misereberis earum, Neque af-
3 finitatem contrahes cum eis: filiam tuam non dabis filio ejus, neque filiã ejus accipies filio tuo. Recedere enim faciet
4 filium tuum à me, ut serviat diis alienis; ideo ardebit furor Domini in vos, téq; statim disperdet.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وَاصنع المستقيم والجيد عنده * لكي يحار لك فتدخل وتحور البلد الذي اقسم الله لابائك
19 ان يعطيكه * ويدفع الله جميع اعدائك من بين يديك كما وعدك * واذا ساءلك ابنك غدا
20 قايلا * ما سبب السواهد والرسوم * والاحكام التي امرك الله ربنا بها * فقل له * انا كنا عبيدا لفرعون
21 بمصر * فاخرجنا الله ربنا منها بيد شديدة * واحل ايات وبراهين عظيمة بمصر في فرعون
22 وجميع عبيده بحضرتنا * واخرجنا من هناك لكي يدخلنا ويعطينا البلد الذي اقسم
23 عليه لابائنا * فامرنا بان نصنع هذه الرسوم * ونخاف الله ربنا * لكي يحار لنا طول الزمان *
24 ونحيا كيومنا هذا * وحسنات تكون لنا اذا حفظنا وعملنا جميع هذه السريعة بين يدي
25 الله كما امرنا *

الفصل السابع

1 * واذا ادخلك الله ربك
البلد الذي انت داخل اليه لتحوزه فيطرح امما كثيرين من بين يديك * الحثيين *
والجرسيين * والاموريين * والكنعانيين * والفرزيين * والحويين * واليبوسيين * سبع امم اكثر
2 واعظم منك * فيسلمهم الله ربك بين يديك * فاقتلهم * واهلكهم * ولا تعهد معهم عهدا *
3 ولا ترأف عليهم * ولا تصاهرهم فتعطي ابنتك لابن لهم * او تاخذ ابنتهم لابنك * فانهم
4 يزولون ابنك عن عبادتي فيعبد الها اخر * فيستد غضب الله عليك ويفنيك سريعا *

Et fac quòd rectum et bonum est apud ipsum, ut bene sit tibi, & ingrediaris, atque possideas regionẽ quam juravit Deus patribus tuis daturum se tibi: Et propellat
19 Deus omnes hostes tuos è conspectu tuo, prout pollicitus est tibi. Et cùm petierit
20 à te filius tuus cras, dicens; Quænam est causa testimoniorum, & statutorum, & judiciorum quæ mandavit tibi Deus Dominus noster? Dic ei, Sanè fuimus
21 servi Pharaoni in Ægypto, et eduxit nos Deus Dominus noster ex ea, manu robustâ.
22 Et immisit signa & prodigia magna & noxia in Ægypto, in Pharaonẽ & omnes servos ejus, nobis præsentibus: Et edu-
23 xit nos inde, ut introduceret nos, et daret nobis regionem pro qua juraverat patribus nostris. Ideo præcepit nobis ut face-
24 remus has cæremonias, et timeremus Deũ Dominum nostrum, ut bene sit nobis longitudine temporis, et vivamus ut hâc die
25 nostrâ. Et bona opera erunt nobis, cùm servaverimus et fecerimus totam hanc legem in conspectu Dei, quemadmodùm præcepit nobis.

CAP. VII.

1 ET cùm introduxerit te Deus Dominus tuus in regionẽ ad quam tu ingressurus es ut possideatis eam, et disperdiderit gentes multas à conspectu tuo, Hetæos,
Gjavesæos, et Amorræos, et Chananæos, et Pherezæos, et Hevæos, et Jebusæos, septem gentes plures et majores te, Et
2 tradiderit eas Deus Dominus tuus inter manus tuas, trucida eas, et perde eas, et ne ineas cum eis pactum, nec misereatris illarum, Et ne jungas cum eis connubia,
3 déque filiam tuam ulli earũ filio, aut accipias filiam earum filio tuo. Nam diver-
4 tent filium tuum à servitute mea, et serviet deo alieno, et invalescet ira Dei contra te, et brevi te consumet.

ספר אלה הדברים : ז

destruetis earum Altaria eis facietis sic Quinimo
5 כִּי־אִם־כֹּה תַּעֲשׂוּ לָהֶם מִזְבְּחֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּ
earum sculptilia & succidetis earum lucos & confringetis earum statuas &
וּמַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּ וְאֲשֵׁרִיהֶם תְּגַדֵּעוּן וּפְסִילֵיהֶם
te in tuo Deo Domino tu sanctus populus Quia igni in comburetis
6 תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ: כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּךָ
peculii populum in ei exstendum ad tuus Deus Dominus elegit
בָּחַר ׀ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה
vestrâ multitudine præ Non humi faciei super qui populis omnib⁹ præ
7 מִכֹּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה: לֹא מֵרֻבְּכֶם
qtia vobis in elegit &, vobis in Dominus est amexum populis omnibus præ
מִכָּל־הָעַמִּים חָשַׁק יְהוָה בָּכֶם וַיִּבְחַר בָּכֶם כִּי־
vos Dominum amando ab Quia populis omnibus præ parum vos
8 אַתֶּם הַמְעַט מִכָּל־הָעַמִּים: כִּי מֵאַהֲבַת יְהוָה אֶתְכֶם
eduxit, vestris patribus juravit quod juramentum eum custodiendo à &
וּמִשָּׁמְרוֹ אֶת־הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֵיכֶם הוֹצִיא
manu è servorum domo è te redemit & forti manu in vos Dominus
יְהוָה אֶתְכֶם בְּיָד חֲזָקָה וַיִּפְדְּךָ מִבֵּית עֲבָדִים מִיַּד
ipse tuus Deus Dominus quia scias Et Ægypti regis Pharaoh
פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרָיִם: וְיָדַעְתָּ כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא
eũ diligẽtib⁹ misericordiã &, pactũ custodiens fidelis Deus Deus
9 הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנֶּאֱמָן שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו
rependens Et duration millesimæ ejus mandata custodientibus &
וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָו לְאֶלֶף דּוֹר: וּמְשַׁלֵּם
eũ habẽti odio tardabit nõ faciendã perdere ad ej⁹ facies ad eũ habẽtib⁹ odio
10 לְשֹׂנְאָיו אֶל־פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ לֹא יְאַחֵר לְשֹׂנְאוֹ
statuta & mandatum custodies Et ei reddet ejus facies in
אֶל־פָּנָיו יְשַׁלֶּם־לוֹ: וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַמִּצְוָה וְאֶת־הַחֻקִּים
ea faciendum ad hodie tibi præcipio ego quæ judicia &
וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם:
custodieritis & ista judicia audieritis merces erit Et
11 וְהָיָה ׀ עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וּשְׁמַרְתֶּם
tibi tuus Deus Dominus custodiet & ea feceritis &
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְשָׁמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת־
te diliget Et tuis patribus juravit quam misericordiam & pactum
12 הַבְּרִית וְאֶת־הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ: וְאֲהֵבְךָ
tui ventris fructui benedicet & te faciet multiplicare & tibi benedicet &
וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ וּבֵרַךְ פְּרִי־בִטְנְךָ
tuo novo oleo & tuo musto & tuo frumento tuæ humi fructui &
וּפְרִי־אַדְמָתְךָ דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ
quam humum super tuæ ovis gregibus & tuorum boum emissioni
שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
omnibus præ eris Benedictus tibi dandum ad tuis patribus juravit
13 נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֵת לָךְ: בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל־
tuo animali in & infacundã & infœcundam te in erit Non populis
הָעַמִּים לֹא־יִהְיֶה בְךָ עָקָר וְעֲקָרָה וּבְבְהֶמְתֶּךָ:
omnes & infirmitatem omnem te à Dominus removebit Et
15 וְהֵסִיר יְהוָה מִמְּךָ כָּל־חֳלִי וְכָל־
te in eas ponet non ; nõsti quas malas Ægypti ægritudines
מַדְוֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ
te habentibus odio omnibus in eas dabit &
וְנָתָנָם בְּכָל־שֹׂנְאֶיךָ:

Versio VULG. LAT.

5 Quin potiùs hæc facietis eis: Aras eorum subvertite, & confringite statuas, lucósque succidite, & sculptilia comburite. 6 Quia populus sanctus es Domino Deo tuo. Te elegit Dominus Deus tuus, ut sis ei populus peculiaris de cunctis populis, qui sunt super terrã. 7 Non quia cunctas gentes numero vincebatis, vobis junctus est Dominus, & elegit vos, cùm omnib⁹ sitis populis 8 pauciores: Sed quia dilexit vos Domin⁹, & custodivit juramentum, quod juravit patribus vestris: eduxítque vos in manu forti, & redemit de domo servitutis, de manu Pharaonis regis Ægypti. Et scies, quia Domin⁹ De⁹ tu⁹, ipse est Deus fortis & fidelis, custodiens pactũ et misericordiã diligentibus se, & his qui custodiũt præcepta ej⁹, in mille generationes: 9 Et reddés odientib⁹ se statim, ita ut dispdat eos, & ultrà non differat, protinus eis restituens quod 10 merentur. Custodi ergò præcepta & ceremonias atq; judicia, quæ ego mando tibi hodiè 11 ut facias. Si postquàm audieris hæc judicia, custodieris ea & feceris, custodiet & Dominus Deus tuus pactum tibi, & misericordiam quam juravit 12 patribus tuis. Et diliget te ac multiplicabit, benedicétque fructui ventris tui, & fructui terræ tuæ, frumento tuo, atque vindemiæ, oleo, armentis, gregibus ovium tuarum super terram, pro qua juravit patribus tuis ut daret eam tibi. 13 Benedictus eris inter omnes populos. Non erit apud te sterilis utriusque sexûs, tam in hominib⁹ quàm 14 in gregibus tuis. 15 Auferet Dominus à te omnem languoré: & infirmitates Ægypti pessimas, quas novisti, non inferet tibi, sed cunctis hostib⁹ tuis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Ἀλλ' (ϑ) ὅπω̃ς ποιήσετε αὐτοῖς· τοὺ̀ βωμοὺ̀ αὐτῶ̃ν καθελεῖτε, καὶ τὰς στήλας αὐτῶ̃ν συντρίψετε, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶ̃ν ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ τῶ̃ν ϑεῶ̃ν αὐτῶ̃ν κατακαύσετε πυρί.
6 Ὅτι λαὸς ἅγιός ἐστι κυρίῳ τῷ ϑεῷ σου· καὶ σὲ (ι) προείλατο κύριος ὁ ϑεός σου εἶναι αὐτῷ λαὸν περιούσιον παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐστὶ προσώπου τῆς γῆς. Οὐχ ὅτι πολυπληθεῖτε
7 παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, (ι) προείλατο κύριος ὑμᾶς, καὶ (κ) ἐξελέξατο κύριος ὑμᾶς· ὑμεῖς γὰρ ἐστε ἐλαχιστοτὶ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. Ἀλλὰ
8 παρὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον (λ) ὑμᾶς, καὶ διαληρῶν τὸν ὅρκον ὃν ὤμοσε τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ἐξήγαγεν (μ) ὑμᾶς κύριος ἐν χειρὶ (ν) κραταιᾷ, καὶ ἐλυτρώσατό σε κύριος ἐξ οἴκου δουλείας, ἐκ χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰ-
9 γύπτου. Καὶ γνώσῃ, ὅτι κύριος ὁ ϑεός σου ϑεός· (ξ) ϑεὸς πιστὸς, ὁ φυλάσσων (ο) διαϑήκην καὶ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ εἰς χιλίας
10 γενεάς. Καὶ ἀποδιδοὺς τοῖς μισοῦσιν κτ (π) πρόσωπον (π) ἐξολοϑρεῦσαι αὐτούς. καὶ οὐκ βραδυνεῖ τοῖς μισοῦσιν· κτ πρόσωπον ἀποδώσει αὐτοῖς. Καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς, καὶ
11 τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κρίματα ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον ποιεῖν. Καὶ ἔσαι ἡνίκα ἂν ἀκούσητ (ρ) τὰ δικαιώματα ταῦτα, καὶ φυλάξητε καὶ ποιήσετε αὐτά, καὶ διαφυλάξει κύριος ὁ ϑεός σου σοὶ
12 τὴν διαϑήκην καὶ τὸ (σ) ἔλεος, ὃ ὤμοσε τοῖς
13 πατράσιν ὑμῶν. Καὶ ἀγαπήσει σε, καὶ εὐλογήσει σε, καὶ πληϑυνεῖ σε, καὶ εὐλογήσει τὰ ἔγγονα τῆς κοιλίας (τ) σου, καὶ τὸν καρπὸν τῆς γῆς σου, καὶ τὸν σῖτόν σου, καὶ τὸν οἶνόν σου, καὶ τὸ ἔλαιόν σου, τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ πρόβατα τῶν προβάτων σου ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε
14 κύριος τοῖς πατράσι σου δοῦναί σοι. Εὐλογητὸς ἔσῃ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. οὐκ ἔσαι ἐν ὑμῖν ἄγονος, οὐδὲ στεῖρα καὶ ἐν τοῖς κτήνεσί σου. Καὶ ἀφελεῖ κύριος ὁ ϑεός σου ἀπὸ
15 σοῦ πᾶσι μαλακίαν, καὶ πάσας νόσους Αἰγύπτου τὰς πονηρὰς, ἃς ἑώρακας, καὶ ὅσα ἔγνως, οὐκ ἐπιϑήσει ἐπὶ σὲ, καὶ ἐπιϑήσει αὐτὰ ἐπὶ πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.

Sed sic facietis eis. Aras eorum destruetis, & statuas eorũ conteretis, & lucos eorum excidetis, & sculptilia deorum eorum comburetis igni. Quoniã populus sanctus es Domino Deo tuo; & te prælegit Dominus Deus tuus esse sibi populum peculiarem præter omnes gentes, quæcunq; super faciem terræ. Non quia multi estis præ omnibus gentibus, præsumpsit Dominus vos; & elegit Dominus vos: vos enim estis paucissimi præ omnibus gentibus. Sed propterea quòd diligit vos Domin⁹, (a) et servans juramentum, quod juravit patribus vestris, eduxit vos Dominus in manu potenti: & redemit te Dominus è domo servitutis, de manu Pharaonis regis Ægypti. Et noveris, quia Dominus Deus tuus, hic Deus: Deus fidelis, servans testamentum, & misericordiam iis qui diligunt eum, & iis qui custodiunt mandata ejus, in mille progenies: Et reddens iis qui oderunt, ad faciem, ad exterminandum eos. Et non tardabit iis qui odio habent: ad faciem reddet eis. Et custodies mandata, & justificationes, & judicia hæc, quæcunque mando hodiè tibi facere. Et erit cum audieritis justificationes has & custodieritis, & feceritis ea; & conservabit Dominus Deus tu⁹ tibi testamentum, & misericordiam, quam juravit patribus vestris. Et diliget te, & benedicet te, & multiplicabit te; & benedicet fœtus ventris tui, & fructum terræ tuæ, frumentum tuum, & vinum tuum, & oleum tuum, armenta boum tuorum, & greges ovium tuarũ super terram, quæ juravit Dominus patribus tuis dare tibi. Benedictus eris præ omnibus gentibus: non erit in vobis infœcundus, neque infœcunda & in pecoribus tuis. Et circumauferet Dominus Deus tuus à te omnem languorem: & omnes morbos Ægypti malignos, (b) quos vidisti, & quæcunque nõsti, non imponet super te, & imponet ea super omnes odio habentes te.

MS. A. (ϑ) ὅπως (ι) περιείλατο (κ) ἐξελέξατο ὑμᾶς. (λ) ὑμᾶς, διατηρῶν (μ) κύριος ὑμᾶς ἐκεῖϑεν ἐν (ν) κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐλυτρώσατό Cs ἐξ (ξ) ὁ ϑεὸς ὁ πιστὸς, (ο) καὶ διαϑήκην καὶ τὸ ἔλεος (π) ἐξολεϑρεῦσαι (ρ) πάντα τὰ (σ) ἔλεος, καὶ δὲ ὤμοσεν (τ) Cs,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܐܠܐ ܗܟܢܐ ܬܥܒܕܘܢ ܠܗܘܢ ܘܬܒܪܘܢ ܐܬ ܡܕܒܚܬܗܘܢ ܘܬܬܒܪܘܢ ܐܬ ܩܛܝܣܗܘܢ ܘܬܩܛܥܘܢ ܐܬ ܐܝܟܪܗܘܢ ܘܬܚܪܘܢ ܐܬ ܨܠܡܝ ܐܠܗܗܘܢ 5
ܒܢܘܪܐ ܐܡܪ ܠܟ ܥܡܐ ܩܕܝܫܐ ܐܢܬ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܘܒܟ ܓܒܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܕܗܘ ܠܗ ܠܥܡ ܕܚܠܨ ܡܢ ܟܠ ܥܡܡܐ ܕܥܠ ܐܦ ܥܠ ܐܪܥܐ ܠܐ ܡܢ ܕܣܓܝܐ ܐܢܬ ܡܢ ܟܠ ܥܡܡܐ ܕܚܒܒ ܡܪܝܐ ܒܟ ܘܓܒܟ ܘܒܥܐ ܕܢܣܒ ܠܐܒܗܬܟ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

אֲרֵי אִם־כְּדֵין תַּעְבְּדוּן לְהוֹן
אַגּוֹרֵיהוֹן תְּתַרְעוּן וְקָמָתְהוֹן
תְּתַבְּרוּן וַאֲשֵׁירֵיהוֹן תְּקוֹצְצוּן
וְצַלְמֵיהוֹן תּוֹקְדוּן בְּנוּרָא׃ אֲרֵי עַם
קַדִּישׁ אַתְּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בָּךְ אִתְרְעִי
יְיָ אֱלָהָךְ לְמִהְוֵי לֵיהּ לְעַם חֲבִיב
מִכֹּל עַמְמַיָּא דִּי עַל־אַפֵּי אַרְעָא׃
לָא מִדְּסַגִּיאִין אַתּוּן מִכָּל־עַמְמַיָּא
צְבִי יְיָ בְּכוֹן וְאִתְרְעִי בְּכוֹן אֲרֵי אַתּוּן
זְעִירִין מִכָּל־עַמְמַיָּא׃ אֲרֵי מִדְּרַחֵם
יְיָ יָתְכוֹן וּמִדְּנָטַר יָת־קְיָמָא דִּי קַיֵּם
לַאֲבָהָתְכוֹן אַפֵּיק יְיָ יָתְכוֹן בִּידָא
תַּקִּיפָא וּפָרַקָךְ מִבֵּית עַבְדוּתָא
מִידָא דְּפַרְעֹה מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם׃
וְתִדַּע אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ הוּא אֱלָהַיָּא
אֱלָהָא מְהֵימְנָא נָטַר קְיָמָא וְחִסְדָּא
לְרַחֲמוֹהִי וְלִנְטָרֵי פִּקּוּדוֹהִי לְאַלְפֵי
דָרִין׃ וּמְשַׁלֵּם לְסָנְאוֹהִי טָבוּן דְּאָבֵין
עֲבָדִין קֳדָמוֹהִי בְּחַיֵּהוֹן
לָא מְאַחַר עוֹבֵד־טָב לְסָנְאוֹהִי טָבוּן
דְּאָבֵין עָבְדִין קֳדָמוֹהִי בְּחַיֵּהוֹן
מְשַׁלֵּם לְהוֹן׃ וְתִטַּר יָת־תְּפִקְדְתָּא
וְיָת־קְיָמַיָּא וְיָת־דִּינַיָּא דִּי אֲנָא
מְפַקֵּד־לָךְ יוֹמָא־דֵין לְמֶעְבַּדְהוֹן׃
וִיהֵי חֲלָף דִּי־תִקְבְּלוּן יָת דִּינַיָּא
הָאִלֵּין וְתִטְּרוּן וְתַעְבְּדוּן יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ יָת־קְיָמָא וְיָת חִסְדָּא
דִּי קַיֵּם לַאֲבָהָתָךְ׃ וְיָרְחֵמָנָךְ
וִיבָרְכִנָךְ וְיֵסְגְּנָךְ וִיבָרֵךְ וְלִרְא דְמֵעָךְ
וְאִבֵּא דְּאַרְעָךְ עִבּוּרָךְ וְחֵמְרָךְ וּמִשְׁחָךְ
בְּקָרֵי תּוֹרָךְ וְעֶדְרֵי עָנָךְ עַל אַרְעָא
דִּי קַיֵּם לַאֲבָהָתָךְ לְמִתַּן לָךְ׃ בְּרִיךְ
תְּהֵי מִכָּל־עַמְמַיָּא לָא־יְהֵי בָךְ עָקַר
וְעַקְרָא וּבְעִירָךְ׃ וְיַעְדֵי יְיָ מִנָּךְ
כָּל־מַרְעִין וְכָל־מַכְתְּשֵׁי מִצְרַיִם
בִּישַׁיָּא דִּי יְדַעְתְּ לָא יְשַׁוֵּנוּן בָּךְ
וְיִתְּנִנּוּן בְּכָל־סָנְאָךְ׃

Targum ONKELOS.

1 Sed hæc facietis eis; Aras eorum confringetis, & ſtatuas eorum conteretis: & lucos eorum ſuccidetis; & imagines eorum comburetis igni.
6 Quoniam populus ſanctus es coram Domino Deo tuo: & te elegit Dominus Deus tuus, ut ſis ei in populum electum, magis quàm omnes populi qui
7 ſunt ſuper faciem terræ. Non quia multi eſtis vos magis quàm omnes populi complacuit in vobis Dño, & elegit vos: cùm vos ſitis pauciores
8 omnibus populis. Sed quia dilexit vos Dñs, & quia cuſtodivit juramentum quod juravit patribus veſtris, eduxit vos in manu forti: & redemit te de domo ſervitutis, de manu
9 Pharaonis regis Ægypti. Et ſcies quia Dñs Deus tuus ipſe eſt Deus: Deus fidelis, cuſtodiens pactum & miſericordiam diligentibus ſe, & cuſtodientibus præcepta ejus, in mille ge-
10 nerationes. Et retribuẽs inimicis ſuis bona quæ ipſi faciunt coram eo in vita ſua, ut perdat eos: non differt facere bonum inimicis ſuis pro bonis quæ faciunt coram eo, ſed in vita eo-
11 rum retribuit eis. Et cuſtodies præcepta, & mandata & judicia, quæ ego præcipio tibi hodie, ut facias ea. Et ſi ſuſceperitis judicia hæc, & cuſtodieritis & feceritis ea: cuſtodiet
13 Dñs Deus tuus tibi pactum & miſericordiam, quam juravit patrib⁹ tuis. Et diliget te, & benedicet tibi, & multiplicabit te: & benedicet filiis ventris tui & fructui terræ tuæ, & frumento tuo, & vino tuo, & oleo tuo, & vaccis armenti tui, & gregib⁹ ovium tuarum, ſuper terram de qua juravit patribus tuis, ut daret eam tibi.
14 Benedictus eris magis quàm omnes populi: non erit in te ſterilis maſculus nec fœmina, neq; in jumentis tuis. Et auferet à te Dominus omnes infirmitates: & omnes plagas Ægypti peſſimas quas noviſti, & non ponet eas in te; ſed dabit eas in omnibus inimicis tuis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

5 * אתם תעשו להם מזבחתם תתצון ומצבתם תשברון ואשריהם תגדעון ופסיליהם
6 תשרפון באש כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך בך בחר יהוה אלהיך להיות לו
7 לעם סגלה מכל העמים אשר על פני האדמה: ** לא מרבכם מכל העמים חשק יהוה
8 בכם ויבחר בכם כי אתם המעט מכל העמים: * כי מאהבת יהוה אתכם ומשמרו
9 את השבעה אשר נשבע לאבתיכם הוציא יהוה אתכם ביד חזקה ויפדך מבית עבדים
10 מיד פרעה מלך מצרים: ידעת כי יהוה אלהיך הוא האלהים האל הנאמן שמר הברית
11 והחסד לאהביו ולשמרי מצותיו לאלף דור: * ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו לא
12 יאחר לשנאו אל פניו ישלם לו: ** ושמרת את המצוה ואת החקים ואת המשפטים
13 אשר אנכי מצוך היום לעשותם: והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם
14 ועשיתם אתם ושמר יהוה אלהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבתיך:
15 * ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך דגנך ותירשך ויצהרך שגר
16 אלפיך ועשתרות צאנך על האדמה אשר נשבע לאבתיך לתת לך: ברוך תהיה מכל
17 העמים לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך: והסיר יהוה ממך כל חלי וכל מדוי
18 מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל שנאיך:

VERSIO SAMARITANA.

5 * אתם תעשו להם מזבחתם תתצון ומצבתם תשברון ואשריהם תגדעון ופסיליהם
6 תשרפון באש כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך בך בחר יהוה אלהיך להיות לו
7 לעם סגלה מכל העמים אשר על פני האדמה: ** לא מרבכם מכל העמים חשק יהוה
8 בכם ויבחר בכם כי אתם המעט מכל העמים: * כי מאהבת יהוה אתכם ומשמרו
9 את השבעה אשר נשבע לאבתיכם הוציא יהוה אתכם ביד חזקה ויפדך מבית עבדים
10 מיד פרעה מלך מצרים: ידעת כי יהוה אלהיך הוא האלהים האל הנאמן שמר הברית
11 והחסד לאהביו ולשמרי מצותיו לאלף דור: * ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו לא
12 יאחר לשנאו אל פניו ישלם לו: ** ושמרת את המצוה ואת החקים ואת המשפטים
13 אשר אנכי מצוך היום לעשותם: והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם
14 ועשיתם אתם ושמר יהוה אלהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבתיך:
15 * ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך דגנך ותירשך ויצהרך שגר
16 אלפיך ועשתרות צאנך על האדמה אשר נשבע לאבתיך לתת לך: ברוך תהיה מכל
17 העמים לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך: והסיר יהוה ממך כל חלי וכל מדוי
18 מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל שנאיך:

TEXT. ET VER. SAM. Tanſlatio Latina.

5 *Verùm ſic facietis eis; Altaria eorum deſtruetis, & ſtatuas eorum confringetis, & lucos eorum ſuccidetis, & ſculptilia eorum comburetis igni. Nam populus ſanctus* 6 *es Domino Deo tuo, téque elegit Dominus Deus tuus, ut ſis ei in populum peculiarem præ omnibus populis, qui ſunt* 7 *ſuper faciem terræ. Non propter multitudinem veſtram præ omnibus populis dilexit vos Dominus, & elegit vos,* 8 *vos enim eratis pauciores omnibus populis: Sed quia dilexit vos Dominus, & conſervat juſjurandum quod juravit patribus veſtris, eduxit vos Dominus in manu forti, et redemit te de domo ſervorum, de manu Pharaonis regis Ægypti. ut* 9 *ſcias, quòd Dominus Deus tuus ipſe eſt Deus, Deus fidelis, cuſtodiens pactum, & miſericordiam diligentibus ſe, & cuſtodientibus mandata ejus in mille generationes.* 10 *Et reddens odio proſequenti ipſum in faciem ejus, ad eum perdendum: Non tardabit, odio proſequenti ipſum, in faciem ejus reddet ei. Itaque* 11 *obſervabis mandatum, præcepta, & judicia, quæ ego præcipio tibi hodiè ut facias ea. Fiet enim propterea quòd* 12 *audiveritis judicia iſta, & cuſtodieritis, & feceritis ea, ut conſervet tibi Dominus Deus tuus pactum & miſericordiam quam juravit patribus tuis. Et diligat te, benedicatque tibi, & multiplicet te, & benedicat fructui* 13 *ventris tui, & fructui terræ tuæ, frumento tuo, muſto tuo, et oleo tuo, fœtui boum tuorum, & gregibus ovium tuarum ſuper terrâ quam juravit Dominus patribus tuis ſe daturum tibi. Benedictus eris* 14 *præ omnibus populis: non erit in te, & in pecoribus tuis in-* 15 *fœcundus, & infœcunda. Amovebit quoque Dominus à te omnem morbum, & omnẽ languorem Ægypti malignum quem nõ 9i: Non ponat illos in te, ſed ponet illos in omnibus qui te oderunt.*

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * بَلْ كَذَا فَاصْنَعُوا بِهِمْ * مَذَابِحَهُمْ فَاهْدِمُوا * وَدِكَاكَهُمْ فَكَسِّرُوا * وَسَوَارِيَهُمْ فَاجْدَعُوا * وَمَسُولَهُمْ
6 فَاحْرِقُوهَا بِالنَّارِ * لِأَنَّكَ شَعْبٌ مُقَدَّسٌ لِلَّهِ رَبِّكَ. وَبِكَ اخْتَارَ أَنْ يَكُونَ لَهُ أُمَّةً خَاصَّةً مِنْ جَمِيعِ
7 الْأُمَمِ الَّتِي عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ * وَلَيْسَ مِنْ كَثْرَتِكُمْ مِنْ جَمِيعِ الْأُمَمِ اصْطَفَاكُمُ اللَّهُ وَاخْتَارَكُمْ *
8 بَلْ أَنْتُمْ أَقَلُّ مِنْهُمْ مَجْمُوعِينَ * لَكِنْ مِنْ مَحَبَّةِ اللَّهِ لَكُمْ * وَمِنْ حِفْظِهِ الْيَمِينَ الَّتِي أَقْسَمَ بِهَا
9 لِآبَائِكُمْ * أَخْرَجَكُمُ اللَّهُ بِيَدٍ شَدِيدَةٍ. وَفَدَاكَ مِنْ بَيْتِ الْعُبُودِيَّةِ مِنْ يَدِ فِرْعَوْنَ مَلِكِ مِصْرَ *
10 فَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ رَبَّكَ هُوَ الْقَادِرُ الْمُهَيْمِنُ * حَافِظُ الْعَهْدِ وَالْإِحْسَانِ لِمُحِبِّيهِ وَحَافِظِي وَصَايَاهُ لِأَلْفِ
11 جِيلٍ * وَمُكَافِئُ سَانِئِيهِ بِحَضْرَتِهِ لِإِبَادَتِهِ * وَلَا يُؤَخِّرُ لَهُ شَيْئًا * بَلْ بِحَضْرَتِهِ يُكَافِئُهُ * وَاحْفَظِ الْوَصَايَا
12 وَالرُّسُومَ * وَالْأَحْكَامَ الَّتِي أَمُرُكَ بِهَا الْيَوْمَ. وَاعْمَلْ بِهَا * فَيَكُونَ جَزَاءً مَا تَسْمَعُونَ هَذِهِ الْأَحْكَامَ
وَتَحْفَظُونَهَا وَتَعْمَلُونَ بِهَا * أَنْ يَحْفَظَ اللَّهُ رَبُّكَ لَكَ الْعَهْدَ وَالْفَضْلَ الَّذِي أَقْسَمَ عَلَيْهِمَا لِآبَائِكَ *
13 * فَيُحِبَّكَ. وَيُبَارِكَ فِيكَ. وَيُكَثِّرَكَ * وَيُبَارِكَ فِي ثَمَرَتِكَ وَمِنْ أَرْضِكَ مِنْ بُرِّكَ * وَعَصِيرِكَ *
وَدُهْنِكَ * وَنِتَاجِ بَقَرِكَ * وَجُمُورِ غَنَمِكَ فِي الْبَلَدِ الَّذِي اللَّهُ رَبُّكَ مُعْطِيكَهُ * وَتَكُونُ مُبَارَكًا مِنْ
14 جَمِيعِ الْأُمَمِ * وَلَا يَبْقَى فِيكَ عَقِيمٌ * وَلَا عَاقِرٌ * وَلَا فِي بَهَائِمِكَ * وَيُبْعِدُ اللَّهُ مِنْكَ كُلَّ مَرَضٍ *
15 وَجَمِيعَ أَدْوَاءِ مِصْرَ الرَّدِيَةِ الَّتِي تَعْرِفُهَا لَا يُحِلُّ بِكَ سَيَامِيهَا. بَلْ يُحِلُّهَا بِسَانِئِيكَ *

Verùm hoc modo facite eis, Altaria eorum deſtruite, & titulos eorum perfringite, & proceras illarum arbores concidite, & ſculptilia earum igni comburite. Tu 6 *enim populus es ſanctus Deo Domino tuo, & in te elegit, ut eſſet ſibi gens peculiaris præ cunctis gentibus quæ ſunt ſuper faciẽ terræ. Neque verò ob id quòd plures ſitis cunctis gentibus, elegit vos Deus &* 7 *adoptavit vos, imò vos eſtis pauciores ipſis omnibus: Verùm ob amore Dei erga vos, et propter obſervantiam juramenti* 8 *quod juravit patribus veſtris, eduxit vos Deus manu potenti, & eripuit te de domo ſervitutis, de manu Pharaonis regis Ægypti. Scias ergò quòd Deus Dominus* 9 *tuus ipſe eſt Potens, Fidelis, conſervans pactum et beneficium amicis ſuis et cuſtodientibus mandata ejus, ad mille generationes: Et retribuens oſori ſuo in præ-* 10 *ſenti ad perdendum eum, & non differt ei quicquam, ſed in præſenti retribuit illi. Serva igitur præcepta & ceremonias, atque judicia quæ præcipio vobis hodiè, eaque opere comple. Fiétque pro eo* 11 *quòd audietis hæc judicia, & ſervabitis ea, et facietis ea, ut cuſtodiat Deus Dominus tuus tibi fœdus & gratiam de qua juravit patribus tuis: Et diliget te, &* 12 *benedicet tibi, & multiplicabit te, & benedicet fructus tuo, & fructui terræ tuæ, tam tritico tuo, quàm muſto tuo, et oleo tuo, et fœtui boum tuorum, et agnis ovium tuarum, in regione quam Deus Domin⁹ tuus daturus eſt tibi. Et eris benedictus ab omnibus gentibus, et non remanebit in te infœcundus aut ſterilis, neque* 13 *in jumentis tuis. Et auferet Dus à te omnes infirmitates, et de cunctis morbis Ægypti peſſimis, quos nõſti, nullũ immittet in te, ſed immittet eos in oſores tuos.*

ספר אלה הדברים: ח

:tibi *dam* tuus Deus Dominus quos populos omnes *comedes* Et
16 וְאָכַלְתָּ֙ אֶת־כָּל־הָעַמִּ֔ים אֲשֶׁ֥ר יְהוָ֖ה אֱלֹהֶ֑יךָ נֹתֵ֥ן לָךְ֙
quia ,eorum *diis* *servies* neque:eis super tuus oculus parcet non
לֹא־תָח֤וֹס עֵינְךָ֙ עֲלֵיהֶ֔ם וְלֹ֥א תַעֲבֹ֖ד אֶת־אֱלֹהֵיהֶ֑ם כִּ֥י־
istæ gentes *Multæ* :tuo corde in dixeris *Cum* .tibi *istud* laqueus
17 מוֹקֵ֥שׁ הִ֖וא לָֽךְ׃ כִּֽי־תֹאמַ֥ר בִּלְבָבְךָ֖ רַבִּ֣ים הַגּוֹיִ֣ם הָאֵ֑לֶּה
Recordando .eis ab timeas Ne ?eas expellere potero quomodo ,*me* præ
18 מִמֶּ֖נִּי אֵיכָ֥כָה אוּכַ֖ל לְהוֹרִישָׁ֑ם: לֹ֣א תִירָ֣א מֵהֶ֔ם זָכֹ֥ר
omnibus & ,Parhoh tuus Deus Dominus fecit quæ eorum recorderis
תִּזְכֹּ֗ר אֵ֣ת אֲשֶׁר־עָשָׂ֤ה יְהוָה֙ אֱלֹהֶ֔יךָ לְפַרְעֹ֖ה וּלְכָל־
,signorum &,tui oculi viderunt quas magnarum Tentationum :Ægyptiis
19 מִצְרָ֑יִם: הַמַּסֹּ֤ת הַגְּדֹלֹת֙ אֲשֶׁר־רָא֣וּ עֵינֶ֔יךָ וְהָאֹתֹ֥ת
te fecit educere quo ,extenti brachii & ,validæ manus & ,portētorū &
וְהַמֹּפְתִ֖ים וְיַ֣ד הַחֲזָקָ֑ה וְהִזְרֹ֣עַ הַנְּטוּיָ֔ה אֲשֶׁ֥ר הוֹצִיאֲךָ֖
populis omnibus tuus Deus Dominus faciet Sic .tuus Deus Dominus
יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ כֵּ֥ן יַעֲשֶׂ֛ה יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ לְכָל־הָעַמִּ֑ים
Dominus mittet crabronem etiam Et .*eorum faciebus à timens tu* *quos*
20 אֲשֶׁר־אַתָּ֥ה יָרֵ֖א מִפְּנֵיהֶ֑ם: וְגַ֣ם אֶת־הַצִּרְעָ֗ה יְשַׁלַּ֤ח יְהוָה֙
.*tuis faciebus à absconditos* & ,*relictos* *pereundum ad usq;* ,eos *in* tuus Deus
אֱלֹהֶ֔יךָ בָּהֶם֙ עַד־אֲבֹ֣ד הַנִּשְׁאָרִ֔ים וְהַנִּסְתָּרִ֖ים מִפָּנֶֽיךָ׃
Deus ,*tuo interiore* in tuus Deus Dominus quia,eorū *facibus* à *frangaris* Ne
21 לֹ֥א תֵעָרֵ֖ץ מִפְּנֵיהֶ֑ם כִּֽי־יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ בְּקִרְבֶּךָ֙ אֵ֣ל
istas gentes tuus Deus Dominus *evellet* Et .terribilis &,magnus
22 גָּד֥וֹל וְנוֹרָ֖א: וְנָשַׁ֣ל יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ אֶת־הַגּוֹיִם֙ הָאֵ֔ל
fortè ne,citò eas consumere poteris Non .paulatim paulatim,*tuis faciebus* à
מְמַ֣עַט מְמָ֔עַט לֹ֥א תוּכַ֖ל כַּלֹּתָ֑ם פֶּן־
tuus Deus Dominus eas *dabit* Et .agri bestia te *super* multiplicetur
תִּרְבֶּ֤ה עָלֶ֙יךָ֙ חַיַּ֣ת הַשָּׂדֶ֔ה: וּנְתָנָ֥ם יְהוָ֛ה אֱלֹהֶ֖יךָ
,*eos* *disperdi* *ad usque* ,magna contritione eas conteret & ,*tuas* *facies ad*
לְפָנֶ֑יךָ וְהָמָ֤ם מְהוּמָה֙ גְּדֹלָ֔ה עַ֖ד הִשָּׁמְדָ֥ם:
sub de earum nomen perdes &,tua manu in earum reges *dabit* Et
24 וְנָתַ֤ן מַלְכֵיהֶם֙ בְּיָדֶ֔ךָ וְהַאֲבַדְתָּ֙ אֶת־שְׁמָ֔ם מִתַּ֖חַת
.*eas* *te perdendam* *ad usque* ,*tuas* *facies in vir* stabit Non .cœlis
הַשָּׁמַ֑יִם לֹא־יִתְיַצֵּ֥ב אִישׁ֙ בְּפָנֶ֔יךָ עַ֖ד הִשְׁמְדֶ֥ךָ אֹתָֽם:
,argentum concupiscēs Non .igne in combures earum deorum Sculptilia
25 פְּסִילֵ֥י אֱלֹהֵיהֶ֖ם תִּשְׂרְפ֣וּן בָּאֵ֑שׁ לֹא־תַחְמֹ֣ד כֶּ֤סֶף
quia:illo in te illaquees fortè ne ,tibi capias & ,eis super aurum &
וְזָהָב֙ עֲלֵיהֶ֔ם וְלָקַחְתָּ֖ לָ֣ךְ פֶּן־תִּוָּקֵ֥שׁ בּ֖וֹ כִּֽי
abominationem introduces non Et *.istud* tui Dei Domini abominatio
תוֹעֲבַ֥ת יְהוָ֖ה אֱלֹהֶ֑יךָ הֽוּא: וְלֹא־תָבִ֤יא תוֹעֵבָה֙
,illud deteſtaberis Deteſtando.illud ſicut anathema ſis ut ,tuam domum in
אֶל־בֵּיתֶ֔ךָ וְהָיִ֥יתָ חֵ֖רֶם כָּמֹ֑הוּ שַׁקֵּ֤ץ תְּשַׁקְּצֶ֙נּוּ֙
.*illud* anathema quia :illud abominaberis abominando &
וְתַעֵ֣ב תְּתַעֲבֶ֔נּוּ כִּֽי־חֵ֥רֶם הֽוּא׃

CAP. VIII. ח

,custodietis ,hodie *tibi præcipiens* ego quod ,præceptum Omne
1 כָּל־הַמִּצְוָ֣ה אֲשֶׁר֩ אָנֹכִ֨י מְצַוְּךָ֜ הַיּ֗וֹם תִּשְׁמְרוּן֙
possideatis & ,ingrediamini &,multiplicemini & ,vivatis ut *faciendum ad*
לַעֲשׂ֔וֹת לְמַ֣עַן תִּחְי֔וּן וּרְבִיתֶ֖ם וּבָאתֶ֣ם וִֽירִשְׁתֶּ֑ם
.vestris patribus Dominus juravit quam ,terram
אֶת־הָאָ֕רֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּ֥ע יְהוָ֖ה לַאֲבֹתֵיכֶֽם׃

Versio VULG. LAT.

16 Devorabis omnes populos, quos Dominꝰ Deꝰ tuꝰ datur ꝰ est tibi. Non parcet eis oculꝰ tuus, nec servies diis eorum, ne sint in ruinam tui. Si dixeris in corde tuo, Plures sunt gentes istæ quàm ego, quomodo potero delere eas? Noli metuere: sed recordare quæ fecerit Dominus Deus tuus Pharaoni, et cunctis Ægyptiis, Plagas maximas, quas viderunt oculi tui, & signa atque portenta, manúmq; robustam, & extentum brachium, ut educeret te Dominus Deꝰ tuꝰ. Sic faciet cūctis populis, quos metuis. Insuper & crabrones mittet Dominus Deus tuus in eos, donec deleat omnes atq; dispердat qui te fugerint, & latere potuerint. Non timebis eos, quia Dominus Deus tuus in medio tui est, Deus magnus & terribilis. Ipse consumet nationes has in conspectu tuo paulatim atque per partes. Non poteris eas delere pariter: ne fortè multiplicentur contra te bestiæ terræ. Dabitq; eos Dominus Deus tus in conspectu tuo: & interficiet illos donec penitus deleantur. Tradétque reges eorum in manus tuas, & dispердes nomina eorum sub cœlo: nullus poterit resistere tibi, donec conteras eos. Sculptilia eorum igne combures: non concupisces argentum & aurum, de quibus facta sunt, neq; assumes ex eis tibi quidquam, ne offendas, propterea quia abominatio est Domini Dei tui. Nec inferes quidpiā ex idolo in domum tuam, ne fias anathema, sicut & illud est. Quasi spurcitiam detestaberis, & velut inquinamentū ac sordes abominationi habebis, quia anathema est.

CAP. VIII.

1 OMne mandatum, quod ego præcipio tibi hodiè, cave diligenter ut facias: ut possitis vivere, & multiplicemini, ingressique possideatis terrā, pro qua juravit Dominus patribus vestris.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

16 Καὶ φαγῇ πάντα τὰ σκῦλα τῶν ἐθνῶν, ἃ κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι· ὁ φείσῃ ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ (υ) λατρεύσῃς τοῖς θεοῖς αὐτῶν· ὅτι σκῶλον τοῦτό 17 ἐστί σοι. Ἐὰν δὲ λέγῃς ἐν τῇ διανοίᾳ σου, Ὅτι πολὺ τὸ ἔθνος τοῦτο ὑπὲρ ἐμέ, πῶς δυνήσομαι (φ) ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς; Οὐ φοβηθήσῃ αὐτούς· μνείᾳ μνησθήσῃ, ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ θεός σου τῷ Φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς 19 Αἰγυπτίοις· Τοὺς πειρασμοὺς τοὺς μεγάλους, (χ) οὓς εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκεῖνα, τὴν χεῖρα τὴν κραταιὰν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν. ὡς ἐξήγαγέ σε κύριος ὁ θεός σου, (ψ) οὕτω ποιήσῃ κύριος ὁ θεὸς (ω) ὑμῶν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, 20 οὓς σὺ φοβῇ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. Καὶ τὰς σφηκίας ἀποστελεῖ κύριος ὁ θεός σου εἰς αὐτούς, ἕως ἂν ἐκλιπῶσιν οἱ καταλελειμμένοι 21 καὶ οἱ κεκρυμμένοι ἀπὸ σοῦ. Οὐ πτοηθήσῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ θεός σου ἐν σοί, θεὸς μέγας καὶ κραταιός. Καὶ κα- 22 ταναλώσῃ κύριος ὁ θεός σου τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου σου κατὰ μικρὸν μικρόν. οὐ δυνήσῃ ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς ταχύ, ἵνα μὴ γένῃ εἰς ἔρημος, καὶ πληθυνθῇ ὅτι σὲ τὰ 23 θηρία τὰ ἄγρια. Καὶ παραδώσει αὐτοὺς κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ (α) ἀπολεῖς αὐτοὺς ἀπωλείᾳ μεγάλῃ, ἕως ἂν (β) 24 ἐξολοθρεύσῃς αὐτούς. Καὶ παραδώσει τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἀπολεῖτε τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου· οὐκ ἀνταναστήσεται (γ) οὐδεὶς κατὰ πρόσωπόν 25 σου, ἕως ἂν (δ) ἐξολοθρεύσῃς αὐτούς. Τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν (ε) κατακαύσεις πυρί. οὐκ ἐπιθυμήσεις ἀργύριον, οὐδὲ χρυσίον ἀπ' (ζ) αὐτῶν οὐ λήψῃ σεαυτῷ, μὴ πταίσῃς δι' αὐτό, ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σού ἐστι. 26 Καὶ οὐκ εἰσοίσεις βδέλυγμα εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ ἀνάθεμα ἔσῃ ὥσπερ τοῦτο· προσοχθίσματι προσοχθιεῖς, καὶ βδελύγματι βδελύξῃ, ὅτι ἀνάθεμά ἐστι.

MS.A. (υ) λατρεύσῃς (φ) ἐξολεθρεῦσαι (χ) οὓς εἶδον οἱ (ψ) ὅπως (ω) ὑμῶν (α) ἀπολέσῃς (β) ἐξολεθρεύσει (γ) οὐδεὶς (δ) ἐξολεθρεύσῃς (ε) κατακαύσεις πυρί. καὶ οὐκ (ζ) αὐτῶν λαβεῖν σεαυτῷ,

Et comedes omnia spolia gentiū, quas Dominꝰ Deus tuus dat tibi. Non parcet oculus tuus in eis, & non servites diis eorum: quoniam offendiculum hoc est tibi. Si autem dicas in mente tua: quia multa gens hæc quàm ego, quomodò potero exterminare eos? Ne timueritis eos. Recordatione recordare, quæcunq; fecit Dominus Deꝰ tuꝰ Pharaoni, et omnibꝰ Ægyptiis: Tentationes magnas, quas viderunt oculi tui; signa & prodigia magna illa, manum validam, & brachium excelsum, ut eduxit te Dominus Deus tuus; sic faciet Dominus Deus vester omnibus gentibus, quos tu timueris à facie eorum. Et crabrones mittet Dominꝰ Deus tuus in eos; quoadusq; deleantur residui, & qui se absconderunt à te. Non vulnerāberis à facie eorum; quoniam Dominus Deus in te, Deus magnus & potens. Et consumet Dominus Deus tuus gentes has à facie tua paulatim paulatim. Non poteris consumere eos citò, ut non fiat terra deserta, & multiplicentur super te bestiæ agreſtes. Et tradet eos Dominus Deus tuus in manus tuas: & perdes eos perditione magnâ; quoadusque exterminaveris eos. Et tradet reges eorum in manus vestras: & disperdetis nomen eorum de loco illo. Non resistet ullus ad faciem tuam, quoadusq; exterminaveris eos. Sculptilia deorum eorum comburetis igni. Non concupisces argentum: neque aurum ab eis sumes tibi, ne cadas propter illud: quoniam abominatio est Domino Deo tuo. Et non inferes abominationem in domū tuam: & eris anathema, sicut istud. Detestatione detestaberis, & abominatione abominaberis; quoniam anathema est.

Κεφ. η'.

1 Πάσας τὰς ἐντολὰς, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, φυλάξεσθε ποιεῖν, ἵνα ζῆτε καὶ πολυπλασιασθῆτε, καὶ εἰσέλθητε καὶ κληρονομήσητε (α) τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε (β) κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τοῖς πατράσιν ὑμῶν.

MS.A. γῆν τὴν ἀγαθὴν, ἣν (ε) κύριος τοῖς

CAP. VIII.

1 OMnia mandata, quæ ego mando vobis hodiè, custodietis facere: ut vivatis, & multiplicemini, & introetis, et hæreditetis terram, quam juravit Dominus Deus vester patribus vestris.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et devorabis cunctos populos quos tradet tibi Dominus Deus tuus: & ne parcat eis oculus tuus, neque colas deos eorum, quia laquei sunt tibi. Quòd si dicas in corde tuo, Plures sunt isti populi quàm ego, quomodo potero perdere eos? Ne formides eos, sed memor esto rerum omnium quas fecit Dominus Deus tuus Pharaoni & toti Ægypto, Tentationum maximarum quas viderunt oculi tui, signorum & miraculorum, manùs validæ & brachii excelsi, per quæ eduxit te Dominus Deus tuus: idem faciet Dominus Deus tuus cunctis populis à quorum conspectu trepidas. Imò etiam crabrones concitabit Dominus Deus tuus in eos, donec absumantur. Eos autem qui reliqui fuerint, quique se abdiderint à conspectu tuo, Ne timeas, quia Dominus Deus tuus in medio tui est, Deus *inquam*, maximus & formidabilis. Et perdet Dominus Deus tuus hos populos à conspectu tuo pedetentim: non poteris perdere eos brevi, ne multiplicetur contra te bestia silvestris. Et tradet eos Dominus Deus tuus ante te, & percuties eos plagâ magnâ, donec absumas eos. Tradétq; reges eorum in manus tuas, & abolebis nomen eorum de sub cœlo, nec quisquam tibi resistet, donec absumas eos. Sculptilia deorum ipsorum igne comburetis, & non concupiscēs aurum & argentum quod est in eis, & capies tibi, ne fortè contamineris in eo: abominabile enim est coram Domino Deo tuo. Ne inferas inquinamentum in domum tuam, ne fias anathema sicut illud: sed omnino detestare illud, & planè abominare, quia anathema est.

CAP. VIII.

OMnia itaque præcepta quæ mando vobis hodiè, servate & facite, ut vivatis, & multiplicemini, & ingrediamini, & possideatis terram quam juravit Dñs patribus vestris.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

16 וְתִנְגַּח יָת כָּל עַמְמַיָּא דְּיְיָ אֱלָהָךְ
מְמַסַּר יָתְהוֹן לָךְ לָא תְחוֹס עֵינָךְ עֲלֵיהוֹן וְלָא
תִפְלַח יָת טַעֲוָתְהוֹן אֲרֵי לְתַקָּלָא
17 יְהוֹן לָךְ: אֲרֵי תֵימַר בְּלִבָּךְ סַגִּיאִין
עַמְמַיָּא הָאִלֵּין מִנִּי אֵכְדִּין אֵפּוֹל
18 לְתָרָכוּתְהוֹן: לָא תְדַחֵל מִנְּהוֹן
מְדַּכַּר תְּדַכַּר יָת דְּיְיָ עֲבַד יְיָ אֱלָהָךְ
19 לְפַרְעֹה וּלְכָל מִצְרָיִם: נִסַּיִן רַבְרְבַיָּא
דְּי חֲזוֹאָה עֵינָךְ וְאָתַיָּא וּמוֹפְתַיָּא
וִידָא תַקִּיפָא וּדְרָעָ מְרַמְכָא דְאַפֵּיק
יְיָ אֱלָהָךְ כֵּן יַעְבֵּיד יְיָ אֱלָהָךְ לְכָל
20 עַמְמַיָּא דְּיָת דָּחֵל מִן קֳדָמֵיהוֹן:
וְאַף יָת צְרָעְתָּא יְגָרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בְּהוֹן
עַד דְּיִבְדּוֹן דְּאִשְׁתְּאָרוּ וּדְאִטְטַמָּרוּ מִנָּךְ
21 קֳדָמָךְ: לָא תִתְבַּר מִן קֳדָמֵיהוֹן אֲרֵי
יְיָ אֱלָהָךְ שְׁכִנְתֵּיהּ בֵּינָךְ אֱלָהָא רַבָּא
22 וּדְחִילָא: וְיִתְרֵךְ יְיָ אֱלָהָךְ יָת עַמְמַיָּא
הָאִלֵּין מִן קֳדָמָךְ זְעִיר זְעִיר לָא
תְכוֹל לְשֵׁצְיוּתְהוֹן בִּפְרִיעַ דְּלָמְאֵי
23 תִּסְנֵי עֲלָךְ חֵית בָּרָא: וְיִמְסְרִנּוּן יְיָ
אֱלָהָךְ קֳדָמָךְ וְיִשַּׁנְשִׁנּוּן שִׁנּוּשׁ רַב
24 עַד דְּיִשְׁתֵּיצוֹן: וְיִמְסַר מַלְכֵיהוֹן
בִּידָךְ וְתוֹבֵיד יָת שְׁמָהָן מִתְּחוֹת
שְׁמַיָּא לָא יִתְעֲתַד אֱנָשׁ קֳדָמָךְ עַד
25 דְּתִשֵּׁצֵי יָתְהוֹן: צַלְמֵי טַעֲוָתְהוֹן
תּוֹקְדוּן בְּנוּרָא לָא תֶחְמֵד כְּסַף
וְדַהֲבָא עֲלֵיהוֹן וְתִסַּב לָךְ דִּלְמָא
תִתְקַל בֵּיהּ אֲרֵי מְרַחַק קֳדָם יְיָ
26 אֱלָהָךְ הוּא: וְלָא תָעֵיל דְּמָרְחָק
לְבֵיתָךְ וּתְהֵי חֲרָמָא כְּוָתֵיהּ שַׁקָּצָא
תְּשַׁקְּצִנֵּיהּ וּרְחָקָא תְּרַחֲקִנֵּיהּ אֲרֵי
חֲרָמָא הוּא: ח
1 כָּל תַּפְקִידְתָּא דִּי אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ
יוֹמָא דֵּין תִּטְרוּן לְמֶעְבַּד בְּדִיל
דְּתֵחְיוֹן וְתִסְגּוֹן וְתֵיעֲלוֹן וְתֵירְתוּן
יַרְעָא דְּי־קַיֵּם יְיָ לַאֲבָהָתְכוֹן

16 Et consumes omnes populos quos Dñs De⁹ tuus tradet tibi; non parcet eis oculus tuus: neq; servies idolis eorum; quia in scandalum erunt tibi. 17 Si dixeris in corde tuo; Plures sunt populi isti quam ego: quomodo potero ejicere eos? 18 Ne timeas eos: Recordans recordaberis quæ fecit Dñs Deus tuus Pharaoni, & omnibus Ægyptiis. 19 Mirabilia grandia quæ viderunt oculi tui, & signa & portenta, & manú fortem, & brachiú excelsum, quo eduxit te Dñs Deus tuus: sic faciet Dñs Deus tuus cunctis populis, à facie quorum tu metuis. 20 Insuper & vespam mittet Dñs Deus tuus in eos: donec pereant, qui remanserint, & qui absconditi fuerint à facie tuâ. 21 Ne formides à facie eorum: quoniam majestas Dñi Dei tui habitat in medio tui, qui est Deus magnus & terribilis. 22 Et ejiciet Dñs Deus tuus populos istos à facie tuâ paulatim: Non poteris consumere eos citò, ne fortè multiplicentur contra te bestiæ agri. 23 Et tradet eos Dñs Deus tuus in conspectu tuo: & conturbabit eos conturbatione magna, donec consumantur. 24 Et tradet reges eorum in manu tuâ; & perdes nomen eorum sub cœlo: non stabit vir coram te, donec consumas illos. 25 Simulachra idolorum eorum comburetis igni: non concupisces aurú & argentum quod est super ea, nec assumes tibi; ne fortè offendas in eo, quia abominatio est corâ Dño Deo tuo. 26 Ne inferas quod abominabile est in domum tuam; ne sis anathema, sicut illud est: sed detestatione detestaberis illud, & abominatione abominaberis illud, quia anathema est.

CAP. VIII.

1 OMne mandatum quod ego præcipio tibi hodie, custodietis ad faciendum: ut vivatis & multiplicemini, & ingredi-

amini & possideatis terram, pro qua juravit Dominus patribus vestris.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 וְתֹאכַל֙ אֵ֣ת כָּל־הָעַמִּ֔ים אֲשֶׁ֥ר יְיָ אֱלֹהֶ֖יךָ נֹתֵ֣ן לָ֑ךְ לֹֽא־תָח֤וֹס עֵֽינְךָ֙ עֲלֵיהֶ֔ם וְלֹ֥א תַעֲבֹ֖ד אֶת־אֱלֹהֵיהֶ֑ם כִּ֥י מוֹקֵ֖שׁ הֽוּא־לָֽךְ׃
17 כִּֽי־תֹאמַ֣ר בִּלְבָבְךָ֔ רַבִּ֥ים הַגּוֹיִ֖ם הָאֵ֑לֶּה מִמֶּ֖נִּי אוּכְלָ֥ה לְהוֹרִישָׁ֛ם
18 לֹ֥א תִירָ֖א מֵהֶ֑ם זָכֹ֣ר תִּזְכֹּ֔ר אֵ֚ת אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֔ה יְיָ אֱלֹהֶ֖יךָ לְפַרְעֹ֥ה וּלְכָל־מִצְרָֽיִם׃
19 הַמַּסֹּת֩ הַגְּדֹלֹ֨ת אֲשֶׁר־רָא֜וּ עֵינֶ֗יךָ וְהָאֹתֹ֤ת וְהַמֹּפְתִים֙ וְהַיָּ֣ד הַחֲזָקָ֔ה וְהַזְּרֹ֥עַ הַנְּטוּיָ֖ה אֲשֶׁר֙ הוֹצִ֣יאֲךָ֔ יְיָ אֱלֹהֶ֖יךָ כֵּ֣ן יַעֲשֶׂ֣ה יְיָ אֱלֹהֶ֔יךָ לְכָל־הָעַמִּ֖ים אֲשֶׁר־אַתָּ֣ה יָרֵ֑א מִפְּנֵיהֶֽם׃
20 וְגַם֙ אֶת־הַצִּרְעָ֔ה יְשַׁלַּ֥ח יְיָ אֱלֹהֶ֖יךָ בָּהֶ֑ם עַ֚ד אֲבֹ֣ד הַנִּשְׁאָרִ֔ים וְהַנִּסְתָּרִ֥ים מִפָּנֶ֖יךָ
21 לֹ֥א תֵחַ֖ת מִפְּנֵיהֶ֑ם כִּֽי־יְיָ אֱלֹהֶ֥יךָ בְּקִרְבֶּ֖ךָ אֵ֥ל גָּד֖וֹל וְנוֹרָֽא׃
22 וְנָשַׁל֙ יְיָ אֱלֹהֶ֣יךָ אֶת־הַגּוֹיִ֣ם הָאֵ֔לֶּה מִפָּנֶ֖יךָ מְעָ֣ט מְעָ֑ט לֹ֤א תוּכַל֙ כַּלֹּתָ֣ם מַהֵ֔ר פֶּן־תִּרְבֶּ֥ה עָלֶ֖יךָ חַיַּ֥ת הַשָּׂדֶֽה׃
23 וּנְתָנָ֣ם יְיָ אֱלֹהֶ֣יךָ לְפָנֶ֔יךָ וְהָמָ֥ם מְהוּמָ֖ה גְּדֹלָ֑ה עַ֖ד הִשָּׁמְדָֽם׃
24 וְנָתַ֤ן מַלְכֵיהֶם֙ בְּיָדֶ֔ךָ וְהַאֲבַדְתָּ֣ אֶת־שְׁמָ֔ם מִתַּ֖חַת הַשָּׁמָ֑יִם לֹֽא־יִתְיַצֵּ֥ב אִישׁ֙ בְּפָנֶ֔יךָ עַ֥ד הִשְׁמִדְךָ֖ אֹתָֽם׃
25 פְּסִילֵ֥י אֱלֹהֵיהֶ֖ם תִּשְׂרְפ֣וּן בָּאֵ֑שׁ לֹֽא־תַחְמֹ֤ד כֶּ֙סֶף֙ וְזָהָ֣ב עֲלֵיהֶ֔ם וְלָקַחְתָּ֖ לָ֑ךְ פֶּן־תִּוָּקֵ֣שׁ בּ֔וֹ כִּ֥י תוֹעֲבַ֖ת יְיָ אֱלֹהֶ֥יךָ הֽוּא׃
26 וְלֹֽא־תָבִ֥יא תוֹעֵבָ֖ה אֶל־בֵּיתֶ֑ךָ וְהָיִ֥יתָ חֵ֙רֶם֙ כָּמֹ֔הוּ שַׁקֵּ֥ץ תְּשַׁקְּצֶ֖נּוּ וְתַעֵ֣ב תְּתַעֲבֶ֑נּוּ כִּ֥י חֵ֖רֶם הֽוּא׃
ח
1 כָּל־הַמִּצְוָ֣ה אֲשֶׁר֩ אָנֹכִ֨י מְצַוְּךָ֜ הַיּ֗וֹם תִּשְׁמְר֤וּן לַעֲשׂוֹת֙ לְמַ֣עַן תִּֽחְי֔וּן וּרְבִיתֶ֖ם וּבָאתֶ֣ם וִֽירִשְׁתֶּ֔ם אֶת־הָאָ֕רֶץ אֲשֶׁ֥ר נִשְׁבַּ֖ע יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶֽם׃

VERSIO SAMARITANA.

16 וְתֹאכַל֙ אֵ֣ת כָּל־הָעַמִּ֔ים אֲשֶׁ֥ר יְיָ אֱלֹהֶ֖יךָ נֹתֵ֣ן לָ֑ךְ לֹֽא־תָח֤וֹס עֵֽינְךָ֙ עֲלֵיהֶ֔ם וְלֹ֥א תַעֲבֹ֖ד אֶת־אֱלֹהֵיהֶ֑ם כִּ֥י מוֹקֵ֖שׁ הֽוּא־לָֽךְ׃
17 כִּֽי־תֹאמַ֣ר בִּלְבָבְךָ֔ רַבִּ֥ים הַגּוֹיִ֖ם הָאֵ֑לֶּה מִמֶּ֖נִּי אוּכְלָ֥ה לְהוֹרִישָׁ֛ם
18 לֹ֥א תִירָ֖א מֵהֶ֑ם זָכֹ֣ר תִּזְכֹּ֔ר אֵ֚ת אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֔ה יְיָ אֱלֹהֶ֖יךָ לְפַרְעֹ֥ה וּלְכָל־מִצְרָֽיִם׃
19 הַמַּסֹּת֩ הַגְּדֹלֹ֨ת אֲשֶׁר־רָא֜וּ עֵינֶ֗יךָ וְהָאֹתֹ֤ת וְהַמֹּפְתִים֙ וְהַיָּ֣ד הַחֲזָקָ֔ה וְהַזְּרֹ֥עַ הַנְּטוּיָ֖ה אֲשֶׁר֙ הוֹצִ֣יאֲךָ֔ יְיָ אֱלֹהֶ֖יךָ כֵּ֣ן יַעֲשֶׂ֣ה יְיָ אֱלֹהֶ֔יךָ לְכָל־הָעַמִּ֖ים אֲשֶׁר־אַתָּ֣ה יָרֵ֑א מִפְּנֵיהֶֽם׃
20 וְגַם֙ אֶת־הַצִּרְעָ֔ה יְשַׁלַּ֥ח יְיָ אֱלֹהֶ֖יךָ בָּהֶ֑ם עַ֚ד אֲבֹ֣ד הַנִּשְׁאָרִ֔ים וְהַנִּסְתָּרִ֥ים מִפָּנֶ֖יךָ
21 לֹ֥א תֵחַ֖ת מִפְּנֵיהֶ֑ם כִּֽי־יְיָ אֱלֹהֶ֥יךָ בְּקִרְבֶּ֖ךָ אֵ֥ל גָּד֖וֹל וְנוֹרָֽא׃
22 וְנָשַׁל֙ יְיָ אֱלֹהֶ֣יךָ אֶת־הַגּוֹיִ֣ם הָאֵ֔לֶּה מִפָּנֶ֖יךָ מְעָ֣ט מְעָ֑ט לֹ֤א תוּכַל֙ כַּלֹּתָ֣ם מַהֵ֔ר פֶּן־תִּרְבֶּ֥ה עָלֶ֖יךָ חַיַּ֥ת הַשָּׂדֶֽה׃
23 וּנְתָנָ֣ם יְיָ אֱלֹהֶ֣יךָ לְפָנֶ֔יךָ וְהָמָ֥ם מְהוּמָ֖ה גְּדֹלָ֑ה עַ֖ד הִשָּׁמְדָֽם׃
24 וְנָתַ֤ן מַלְכֵיהֶם֙ בְּיָדֶ֔ךָ וְהַאֲבַדְתָּ֣ אֶת־שְׁמָ֔ם מִתַּ֖חַת הַשָּׁמָ֑יִם לֹֽא־יִתְיַצֵּ֥ב אִישׁ֙ בְּפָנֶ֔יךָ עַ֥ד הִשְׁמִדְךָ֖ אֹתָֽם׃
25 פְּסִילֵ֥י אֱלֹהֵיהֶ֖ם תִּשְׂרְפ֣וּן בָּאֵ֑שׁ לֹֽא־תַחְמֹ֤ד כֶּ֙סֶף֙ וְזָהָ֣ב עֲלֵיהֶ֔ם וְלָקַחְתָּ֖ לָ֑ךְ פֶּן־תִּוָּקֵ֣שׁ בּ֔וֹ כִּ֥י תוֹעֲבַ֖ת יְיָ אֱלֹהֶ֥יךָ הֽוּא׃
26 וְלֹֽא־תָבִ֥יא תוֹעֵבָ֖ה אֶל־בֵּיתֶ֑ךָ וְהָיִ֥יתָ חֵ֙רֶם֙ כָּמֹ֔הוּ שַׁקֵּ֥ץ תְּשַׁקְּצֶ֖נּוּ וְתַעֵ֣ב תְּתַעֲבֶ֑נּוּ כִּ֥י חֵ֖רֶם הֽוּא׃
ח
1 כָּל־הַמִּצְוָ֣ה אֲשֶׁר֩ אָנֹכִ֨י מְצַוְּךָ֜ הַיּ֗וֹם תִּשְׁמְר֤וּן לַעֲשׂוֹת֙ לְמַ֣עַן תִּֽחְי֔וּן וּרְבִיתֶ֖ם וּבָאתֶ֣ם וִֽירִשְׁתֶּ֔ם אֶת־הָאָ֕רֶץ אֲשֶׁ֥ר נִשְׁבַּ֖ע יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶֽם׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

16 Devorabisque omnes populos quos Dominus Deus tuus dedit tibi: Non parcet oculus tuus iis, neque servies diis eorum; quoniam hoc est tibi laqueus. 17 Cùm dixeris in corde tuo, Numerosiores sunt me gentes istæ quomodo potero eas expellere? Ne timeas eas; 18 recordando recordaberis quæ fecit Dominus Deus tuus Pharaoni, & omnibus Ægyptiis: 19 Tentationes magnas quas viderunt oculi tui, signa, et prodigia, & manum fortem, & brachium extentum quibus eduxit te Dominus Deus tuus: Sic faciet Dominus Deus tuus omnibus populis à quorú facie tibi times. 20 Crabrones etiã mittet Dominus Deus tuus in eos, donec pereant residui, quique absconsi fuerint à conspectu tuo. 21 Non formidabis à facie eorum: quoniam Dominus Deus tuus est in medio tui, Deus magnus, & terribilis. 22 Delebitq; Dominus Deus tuus gentes istas à facie tua, paulatim paulatim: non poteris eas statim consumere, ne multiplicetur contra te fera agri. 23 Dabit quoque illas Dominus Deus tuus ante faciê tuã, & conteret eas contritione magnâ, donec exterminaverit eas. 24 Tradet etiã reges eorum in manum tuã, delebisq; nomen corũ de sub cœlo: non subsistet vir ante faciê tuã donec exterminaveris eos. 25 Sculptilia deorum eorum combures igne: non concupisces argentũ & aurum quod est super ea, neq; capies tibi, ne per hoc illaqueris: quoniã abominatio Domini Dei tui hoc est. 26 Ut nõ introducas abominationem in domum tuã, neve sis anathema sicut illud: execrando execraberis illud, & (a) abominando abominaberis illud, quoniam est anathema.

CAP. VIII.

1 OMne mandatum quòd hodiè præcipio tibi solicus eritis facere, ut vivatis, et multiplicemini, & veniatis, & possideatis terram de qua juravit Dominus patribus vestris.

VER. SAM. (a) rejiciendo rejicies

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * وتفني جميع الشعوب التي يسلمهم في يدك الله ربك * ولا تشفق عليهم * ولا تعبد معبوداتهم
17 فيكونوا لك وقعا * فان قلت في نفسك * هؤلاء الامم اكثر مني * فكيف اطيق ان اطردهم *
18 * لا تخفهم * بل تذكر ما صنع الله ربك بفرعون وسائر المصريين * الاعلام العظيمة التي رأتها
19 عيناك * والآيات * والبراهين * واليد الشديدة * والذراع الممدودة * كما اخرجك الله ربك * كذا يصنع
20 بجميع الامم التي تخافها * ويبعث بالعاهة فيهم حتى يبيد الباقين والمستترين من بين يديك *
21 * فلا ترهبهم * لان نور الله ربك معك القادر العظيم المخوف * وهو يقطع اولئك الامم من
22 بين يديك قليلا قليلا * اذ لا يجوز ان يفنيهم سريعا * كيلا يكثر عليك وحش الصحراء *
23 واذا اسلمهم الله ربك بيدك واهامهم اهامة كبيرة الى ان يفنوا * واسلم ملوكهم بين
24 يديك * فابد اسمهم من تحت السماء * فان انسانا لا يقف بين يديك الى ان تفنيهم * واحرقوا
25 فسول معبوداتهم بالنار * ولا تشتهين شيأ من الفضة والذهب الذين عليها فتأخذه لك فتوقع
26 به * فانها كريهة الله ربك * فلا تدخل ما يكرهه الى بيتك * فتصير مثلها * بل رجسه
ترجيسا * واكرهه كراهة * اذ هو مثلف *
* الفصل الثامن *
1 * وجميع الوصايا التي آمرك بها اليوم * فاحفظوها واعملوا بها لكي تحيوا وتكثروا * وتدخلوا
وتكوروا البلد الذي اقسم الله عليه لآبائكم *

Et exterminabis omnes populos quos tradet in manum tuam Deus Dominus tuus. Ne igitur clementiâ utaris in eos, & ne servias diis eorum, ne sint tibi laqueo. 16 Quòd si dixeris in temetipso, Gentes istæ plures sunt quàm ego, quomodo ergò potero excindere eas? Ne timeas illas, sed 17 recordare eorum quæ fecit Deus Dominꝰ tuus in Pharaonem, et cunctos Ægyptios; 18 Signorum maximorum quæ viderunt oculi tui, & portentorum atque prodigiorum, et manûs potentis, et brachii exerti. Quemadmodum eduxit te Deus Dominꝰ tuus, ita faciet omnibus gentibus quas times. 19 Et mittet calamitatem in eos, donec perdat residuos, & latitantes à conspectu tuo. 20 Ne igitur formides eos, quia lumen Dei Domini tui potentis, maximi, et terribilis tecum est. 21 Et ipse disperdet gentes illas à conspectu tuo paulatim, cùm non sit consentaneũ ut subitò consumat eas, ut ne multiplicetur adversùm te bestia campi. 22 Cùmque tradiderit eas Deus Dominꝰ tuus in manum tuam, & dispersérit eas dispersione magnâ, ita ut planè conficiantur, Et tradiderit reges earum inter 23 manus tuas; perde nomen earum de sub cœlo: nemo enim stabit ante te donec exterminaveris eas. 24 Et combureis sculptilia deorum ipsarum igne: & ne cupias quicquam ex argento & auro quæ super ipsis fuerint ut tollas tibi, ut ne impliceris in eo, quoniam abominanda res est apud Dominum Deum tuum. 25 Ne ergò inferas quod execratur in domum tuam, ne fias perditus ut ipsum, sed contaminatione contamina illud, & horrens horre ab eo, cùm ipsum sit perditum.

CAP. VIII.

1 ET omnia mandata quæ præcipio vobis hodiè, custodite & facite, ut vivatis, et multiplicemini, atque ingrediamini, & possideatis regionem pro qua juravit Deus patribus vestris.

ספר אלה הדברים : ח

Versio VULGATA LATINA

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA

tuus Deus Dominus te fecit ambulare *qua* viæ omnis recordaberis Et

2 וְזָכַרְתָּ אֶת־כָּל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הֹלִיכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
te *tentandum ad* te *affligendum ad* deserto in annis quadraginta jam

זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לְמַעַן עַנֹּתְךָ לְנַסֹּתְךָ
an ejus præcepta custodires utrum tuo corde in quæ *sciendum ad*

לָדַעַת אֶת־אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ הֲתִשְׁמֹר מִצְוֹתָו אִם
quod Man te fecit comedere & te fecit esurire & te afflixit Et non

3 לֹא: וַיְעַנְּךָ וַיַּרְעִבֶךָ וַיַּאֲכִלְךָ אֶת־הַמָּן אֲשֶׁר
quòd te faceret cognoscere ut tui patres cognoverunt nec cognovisti non

לֹא יָדַעְתָּ וְלֹא יָדְעוּ אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעֲךָ כִּי
egressume omni super quin homo vivet ipso solo pane *super* non

לֹא עַל־הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא
veterav't non tuum Vestimentum homo vivet Domini *eris*

4 פִּי־יְהוָה יִחְיֶה הָאָדָם: שִׂמְלָתְךָ לֹא בָלְתָה
scies Et annis quadraginta jam tumuit non tuus pes & te desuper

מֵעָלֶיךָ וְרַגְלְךָ לֹא בָצְקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה: וְיָדַעְתָּ
Dominus, suum filium vir *erudiret* quemadmodum quòd *tuo corde cum*

עִם־לְבָבְךָ כִּי כַּאֲשֶׁר יִיַּסֵּר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ יְהוָה
tui Dei Domini præcepta custodies Et te corripit tuus Deus

אֱלֹהֶיךָ מְיַסְּרֶךָּ: וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
tuus Deus Dominus Quia eum *timentum ad* &, ejus *viis in ambulandum ad*

לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וּלְיִרְאָה אֹתוֹ: כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
fontium, aquarum torrentium terram bonam terram in te introducit

מְבִיאֲךָ אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם עֲיָנֹת
hordei & *tritici* Terram *monte in* & *valle in* egredientium voraginum &

8 וּתְהֹמֹת יֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר: אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה
Terram mellis & olei olivæ terram malogranati &, ficus & vitis &

וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ־זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ: אֶרֶץ
ea in *omni* carebis nec panem *ea in* comedes paupertate *in* non qua

אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל־בָּהּ לֶחֶם לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ
æs excides ejus montibus de & ferrum *ejus* lapides cujus terram

אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ בַרְזֶל וּמֵהֲרָרֶיהָ תַּחְצֹב נְחֹשֶׁת:
super tuo Deo Domino benedices & saturaberis & comedes Et

10 וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־
obliviscaris forte ne tibi *Observare* tibi dedit quam bonam terram

הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ: הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּשְׁכַּח
ejus judicia & ejus præcepta *custodiendum non ad* tui Dei Domini

אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִבְלְתִּי שְׁמֹר מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו
comedas fortè Ne hodie tibi præcipio ego quæ ejus statuta &

וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם: פֶּן־תֹּאכַל
tum bos Et habites & ædifices bonas domos & satureris &

13 וְשָׂבָעְתָּ וּבָתִּים טֹבִים תִּבְנֶה וְיָשָׁבְתָּ: וּבְקָרְךָ
omne & tibi multiplicetur aurum & argentum & multiplicentur *tua ovis &*

וְצֹאנְךָ יִרְבְּיֻן וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה־לָּךְ וְכֹל
Domini obliviscaris &, tuũ cor elevetur Et multiplicetur, tibi quod

14 אֲשֶׁר־לְךָ יִרְבֶּה: וְרָם לְבָבֶךָ וְשָׁכַחְתָּ אֶת־יְהוָה
te *ire Facientis* servorum domo è Ægypti terra è te *educentis* tui Dei

אֱלֹהֶיךָ הַמּוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: הַמּוֹלִיכְךָ
loci *siticulosi* &, scorpiõis &, adurẽtis serpẽtis *terribili* & *magno* deserto in

בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא נָחָשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְצִמָּאוֹן
filicis petra è aquas tibi *educentis* aquæ non quo

אֲשֶׁר אֵין־מָיִם הַמּוֹצִיא לְךָ מַיִם מִצּוּר הַחַלָּמִישׁ:

tu⁹ De⁹ Dominus te fecit ambulare *qua* viæ omnis recordaberis Et

2 Et recordaberis cuncti itineris, per quod adduxit te Dñs De⁹ tuus quadraginta annis p desertum, ut affligeret te, atq; tentaret, & nota fierent quæ in tuo animo versabãtur, utrũ custodires mandata illius, an

3 non. Afflixit te penuriâ, & dedit tibi cibum Manna, quod ignorabas tu & patres tui: ut ostenderet tibi, Quòd non in solo pane vivat homo, sed in omni verbo quod egreditur

4 de ore Dei. Vestimentũ tuum, quo operiebaris, nequaquàm vetustate defecit, & pes tuus non est subtritus, en quadragesimus annus est. Ut recogites

5 in corde tuo, quia sicut erudit filium suũ homo, sic Dñs De⁹ tuus erudivit te, Ut custodias

6 mandata Dñi Dei tui, & ambules in viis ej⁹, et timeas eũ.

7 Domin⁹ enim De⁹ tuus introducet te in terram bonam, terram rivorũ aquarúmq; et fontium: in cuj⁹ campis et montibus erumpunt fluviorũ abyssi:

8 Terram frumenti, hordei, ac vinearum, in qua ficus, et malogranata, et oliveta nascũtur:

9 terrã olei ac mellis. Ubi absq; ulla penuria comedes panem tuũ, & rerũ omniũ abundãtiâ perfruêris: cujus lapides ferrũ sunt, & de montibus ejus æris

10 metalla fodiuntur. Ut cùm cõederis, & satiatus fueris, benedicas Domino Deo tuo pro terra optima, quã dedit tibi.

11 Observa, et cave, nequãdo obliviscaris Domini Dei tui, & negligas mãdata ej⁹ atq; judicia & ceremonias, quas ego præcipio tibi hodié: Ne postquã cõederis & satiat⁹ fueris,

12 domos pulchras ædificaveris, & habitaveris in eis, Habuerísq; arméta boũ, et oviũ greges, argẽti et auri cũctarúmq;

13 rerũ copiã, Elevetur cor tuũ, & non reminiscaris Domini Dei tui, qui eduxit te de terra Ægypti, de domo servitutis.

14 Et ductor tu⁹ fuit in solitudine magna atq; terribili, in qua erat serpens flatu adurens, & scorpio ac dipsas, & nullæ omnino aquæ: qui eduxit rivos de petra durissima,

15

2 Καὶ μνησθήσῃ πᾶσῃ τ ὁδὸν, ὧν ἤγαγέ σε κύριος ὁ θεός ς κ ἐν τῇ ἐρήμῳ, (γ) ὅπως ἂν κακώσῃ ς κ πειράσῃ ς, κ διαγνωσθῇ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σε, εἰ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς
3 αὐτ ἢ ὄ. Καὶ ἐκάκωσέ σε, κ ἐλιμαχόρησέ σε, κ ἐψώμισέ σε τὸ μάννα, ὃ οὐκ ᾔδησαν οἱ πατέρες σ· ἵνα ἀναγγείλῃ σοι, Ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσε ὁ ἄνθρωπ, ἀλλ' ὅτι παντὶ (δ) ῥήματι τῷ ἐκπορευομένῳ διὰ στό-
4 ματ θ ζήσε ὁ ἄνθρωπος. Τὰ ἱμάτιά (ε) σε οὐκ ἐπαλαιώθη ἀπὸ σοῦ, τὰ ὑποδήματά σε οὐ κατετρίβη ἀπὸ σοῦ· οἱ πόδες σε οὐκ ἐτυ-
5 λώθησ, ἰδοὺ (ζ) τεσσαράκοντα ἔτη. Καὶ γνώσῃ τῇ καρδίᾳ σε, ὅτι ὡς εἴτις ἄνθρωπος παι-
6 δεύσῃ τ ὑὸν αὐτ, (η) ὕτω κύριος ὁ θεός σε παιδεύσῃ σε. Καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς κυ-
ρίου τ θεῦ ς, πορεύεσθ ἐν τ ὁδοῖς αὐτ, κ
7 φοβεῖσθ αὐτόν. Ὁ γὰ κύριος ὁ θεός σε εἰσά-
γει ς (θ) εἰς γῆν ἀγαθὴν κ πολλὴν, ἧ χει-
μάῤῥοι ὑδάτων, κ πηγαὶ ἀβύσσων ἐκπορευ-
8 όμεναι (ι) διὰ τ πεδίων κ διὰ τ ὀρέων. Γῆ πυρῶ κ κριθῆς, ἄμπελοι, συκαῖ, ῥοαί·
9 γῆ ἐλαίας ἐλαίου κ μέλιτος. Γῆ ἐφ' ἧς οὐ μὴ πλησχείας φαγῇ τ ἄρτον ς, κ οὐκ ἐνδεηθήσῃ (κ) ἐπ' αὐτῆς οὐδέν· γῆ ἧς οἱ (λ) λίθοι σίδηρ, κ ἐκ τ ὀρέων αὐτ
10 μεταλλεύσεις χαλκόν. Καὶ φαγῇ κ ἐμπλη-
σθήσῃ, κ εὐλογήσεις κύριον τ θεόν ς ὅτι
11 τ γῆς τ ἀγαθῆς, ἧς (μ) δέδωκέ σοι. Πρόσε-
χε σεαυτῷ μὴ ὀπλάθῃ κυρίου τ θεῦ σ, (ν)
τοῦ μὴ φυλάξαι τὰς ἐντολὰς αὐτ, κ τὰ
κρίματα κ τὰ δικαιώματα αὐτ, ὅσα ἐγὼ
12 ἐντέλλομαί σοι σήμερον. Μὴ φαγὼν κ (ξ) ἐμπλησθεὶς κ οἰκίας καλὰς (ο) οἰκοδομήσας
13 κ κατοικήσας ἐν αὐλαῖς, Καὶ τ βοῶν σε κ τ προβάτων σε πληθυνθέντων σοι, ἀργυρίου κ χρυσίου πληθυνθέντος σοι, κ πάντων ὧν
14 σοι ἔσαι πληθυνθέντων σοι, Ὑψωθῇς τῇ (π) καρδίᾳ, κ ἐπιλάθῃ κυρίου τ θεῦ σε, τ ἐξαγαγόντ σε ἐκ γῆς Αἰγύπτ, ἐξ οἰ-
15 κου δουλείας· Τὸ ἀγαγόντ σε διὰ τ ἐρήμου τ μεγάλης κ τ φοβερᾶς ἐκείνης, ὄφις σκληρὸν, κ σκορπί, κ δίψα, ὃ οὐκ ἦν ὕδωρ· τὸ ἐξαγαγόντ σοι ἐκ πέτρας ἀκροτόμου πηγὴν ὕδατ·

Et recordaberis omnem viam, quâ duxit te Dominus Deus (a) tuus in deserto, ut affligeret te, & tentaret te, & cognita (b) fierent, quæ in corde tuo sunt, si observabis mandata ejus, an non. 2
Et afflixit te, & esurire te fecit, 3
& cibavit te Manna, quod non noverant patres tui: ut indicaret tibi, Quia non in pane solo vivit homo: sed de omni verbo quod procedit per os Dei, vivet homo. Vestes tuæ (c) non inveteravêrunt à te, & soleæ tuæ non sunt extritæ à te: pedes tui non occalluerunt, ecce quadraginta anni. 4
Et cognosces corde tuo; quia, sicut si quis homo erudiit filium suum; ita Dominus Deus tuus erudiet te. Et custodies mandata Domini Dei tui, ambulare in viis ejus, & timere eum. Dominus enim Deus tuus inducet te in terram bonam, & multam: ubi torrentes aquarum, & fontes abyssorum procedentes per campos, & per montes. Terra tritici, 5 6 7 8
& hordei, vites, ficus, mala punica: terra olivæ olei, & mellis. Terra, super quam non cum inopia comedes panem tuum, & non egebis super eam quoquam: terra, cujus lapides ferrum, & de montibus ejus effodies æs. Et 9 10
comedes, & saturaberis, & benedices Dominum Deum tuum super terram bonam, quam dedit tibi. Attende tibi, ne obliviscaris 11
Domini Dei tui, ad non custodiendum mandata ejus, & judicia, & justificationes ejus; quæcunq; ego præcipio tibi hodiè. Ne, cùm comederis, et saturatus fueris, et domos bonas ædificaveris, et habitaveris in eis, Et 12 13
bobus tuis, et ovibus tuis multiplicatis tibi; argento et auro multiplicato tibi, et omnib⁹ quæcunq; tibi erunt, multiplicatis tibi, 14
Exaltêris corde, & obliviscaris Domini Dei tui: qui eduxit te de terra Ægypti, è domo servitutis: Qui duxit te per desertum illud magnum, & horribile: ubi serpens mordens, & scorpio, & de petra durissima fontem aquæ. 15

(γ) ὅπως κακώσῃ (δ) ῥήματι ἐκπορευομένῳ (ε) ς κ καλ-
ύπτ ἀπὸ σοῦ· οἱ πόδες σου οὐκ (ζ) πεπελώκασι (η) ὅπως (θ)
εἰς τ γῆν τ ἀγαθὴν (ι) διὰ τῶν ὀρέων κ διὰ τῶν πεδίων.
(κ) ὑδὲν ἐπ' αὐτῆς· (λ) λίθοι αὐτῆς σίδηρ, (μ) ὃ δωκέν
(ν) τῷ φυλάξαι αὐτὰ τὰς ἐντολὰς, κ τὰ (ξ) ἐμπλησθῆς (ο) ὠ-
κοδόμησας (π) καρδία σου, κ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et recordabimini cuncti itineris per quod duxit vos Dñs Deus vester, en quadraginta annis per desertum, ut humiliaret vos, & probaret vos, ac sciret quid esset in corde vestro, num servaretis præcepta ejus, an non. Et humiliavit te, & afflixit te fami, & cibavit te Manna quòd nec tu novisti, nec patres tui noverunt, ut ostenderet tibi, Quòd non in pane tantùm vivit homo, sed in omni re quam profert os Dñi vivit homo. Vestimenta tua non sunt attrita super te, & pedes tui non sunt nudati, en quadraginta annis. Et scires in corde tuo quòd quemadmodũ erudit vir filiũ suum, ita erudit te Dñs Deus tuus. Serva mandata Domini Dei tui, & ambula in viis ej⁹, et time ab eo. Nam Dominus De⁹ tuus introducet te in terram bonã, terram in qua sunt rivi aquarum, & fontes abyssorũ erumpentes in planitiebus & montibus: Terrã frumenti, & hordei, & vitium, & ficuum, & malogranatorum: terrã olearum, & olei, & mellis *feracem:* Terrã in qua absque penuria comedes panem, et in qua nihil tibi deerit: terram cujus lapides sunt ferrum, & cujus è montibus æs excindes. Et comedes, & saturaberis, & benedices Domino Deo tuo in terra bona quam daturus est tibi. Cave tibi ne fortè obliviscaris Domini Dei tui, sed custodi præcepta ejus, judicia, & leges ejus quas hodiè tibi ego præcipio. Ut ne postquam comederis & saturat⁹ fueris, & domos pulchras extruxeris & habitaveris, Et pecora tua bovésque tui multiplicati fuerint, et argentum et aurum tibi creverit, et quicquid habes auctum fuerit: Extrollatur cor tuum, et obliviscaris Domini Dei tui qui eduxit te de terra Ægypti, de domo servitutis; Et duxit te per desertum vastum et horrendum, ubi sunt serpentes immanes, et scorpiones: et in locis sitibundis ubi non erat aqua, eduxit tibi aquam de petra silicis:

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

2 וְתִדְכַּר יָת כָּל אוֹרְחָא דִּי דַבָּרָךְ יְיָ
אֱלָהֲךָ דְּנָן אַרְבְּעִין שְׁנִין בְּמַדְבְּרָא
בְּדִיל לְעַנָּיוּתָךְ לְנַסָּיוּתָךְ לְמִדַּע יָת
דִּי בְלִבָּךְ הֲתִטַּר פִּקּוֹדוֹהִי אִם לָא:
3 וְעַנָּיךָ וְאַכְפָּנָךְ וְאוֹכְלָךְ יָת מָנָּא
דְּי לָא יְדַעְתָּא וְלָא יְדָעוּ אֲבָהָתָךְ
בְּדִיל לְהוֹדְעוּתָךְ אֲרֵי לָא עַל לַחְמָא
בִּלְחוֹדוֹהִי מִתְקַיֵּם אֱנָשָׁא אֲרֵי עַל
כָּל אַפֵּקוּת מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ יִחְיֵי
אֱנָשָׁא: כְּסוּתָךְ לָא בְלִיאַת מִנָּךְ
4 וְסָנְדָּךְ לָא יְחִיפִי דְּנָן אַרְבְּעִין שְׁנִין:
5 וְתִידַע עִם לִבָּךְ אֲרֵי כְּמָא דְּי מַלֵּיף
גַּבְרָא לְבְרֵיהּ יְיָ אֱלָהֲךָ מַלֵּיף לָךְ:
6 וְתִטַּר יָת פִּקּוּדַיָּא דְּיָ אֱלָהֲךָ לְמֶהֱךְ
בְּאוֹרְחָן דְּתִקְנָן קֳדָמוֹהִי וּלְמִדְחַל
יְתֵיהּ: אֲרֵי יְיָ אֱלָהֲךָ מְעֵלְךָ לְאַרְעָא
7 טָבְתָא אַרְעָא נַגְּדָא נַחֲלִין דְּמַיִן
מַבּוּעֵי עֵינָן וְתְהוֹמִין נְפִקִין בְּבִקְעָן
8 וּבְטוּרִין: אַרְעָא חִטִּין וּסְעָרִין וּנְפָנִין
וְתְאֵנִין וְרִמּוֹנִין אַרְעָא דְּזֵיתָא
עְבְדִין מִשְׁחָא וְהִיא עֲבְדָא דְּבַשׁ:
9 אַרְעָא דְּי לָא בְמִסְכֵּנוּ תִּיכוֹל בַּהּ
לַחְמָא לָא תְחַסַּר כָּל מִדְעָם בַּהּ
אַרְעָא דְּי אַבְנָהָא בַרְזְלָא וּמִטּוּרָהָא
10 תְּפַסּוֹל נְחָשָׁא: וְתֵיכוֹל וְתִסְבַּע
וְתִבָּרֵךְ יָת יְיָ אֱלָהֲךָ עַל אַרְעָא
11 טָבְתָא דְּיְיָהִיב לָךְ: אִסְתְּמַר לָךְ
דִּלְמָא תִתְנְשֵׁי יָת דְּחַלְתָּא דְּיְיָ
אֱלָהֲךָ בְּדִיל דְּלָא לְמֵטַר פִּקּוּדוֹהִי
וְדִינוֹהִי וְקְיָמוֹהִי דְּי אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ
12 יוֹמָא דֵּין: דִּלְמָא תֵיכוֹל וְתִשְׂבַּע
וּבָתִּין שַׁפִּירִין תִּבְנֵי וְתִתֵּיב: וְתוֹרְבָּךְ
13 וְעָנָךְ יִסְגוֹן לָךְ וְכַסְפָּא וְדַהֲבָא יִסְגֵּי
לָךְ וְכָל דְּי לָךְ יִסְגֵּי: וְיֵרִים לִבָּךְ
וְתִתְנְשֵׁי יָת דְּחַלְתָּא דְּיְיָ אֱלָהֲךָ דְּי
אַפֵּקָךְ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבֵּית
עַבְדוּתָא: דְּמַדְבְּרָךְ בְּמַדְבְּרָא
דְּבָא וּדְחֵילָא אַתַר דְּחִיוִן קְלָן וְעַקְרַבִּין
וּבֵירַת־צַחוֹנָא אַתַר דְּלֵית מַיָּא מְטַיְּנָרָא תַּקִּיפָא

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 וזכרת את כל־הדרך אשר הוליכך יהוה אלהיך זה
ארבעים שנה במדבר למען ענתך לנסתך לדעת את־
אשר בלבבך התשמר מצותיו אם־לא: 3 וינתך
וירעבך ויאכלך את־המן אשר לא־ידעת ולא ידעו
אבתיך למען הודיעך כי לא על־הלחם לבדו יחיה
האדם כי על־כל־מוצא פי־יהוה יחיה האדם: 4 שמלתך
לא־בלתה מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה:
5 וידעת עם־לבבך כי כאשר יסר איש את־בנו יהוה
אלהיך מיסרך: 6 ושמרת את־מצות יהוה אלהיך
ללכת בדרכיו וליראה אתו: 7 כי יהוה אלהיך מביאך
אל־ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת ותהמת יצאים
בבקעה ובהר: 8 ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה
ורמון ארץ־זית שמן ודבש: 9 ארץ אשר לא במסכנת
תאכל־בה לחם לא תחסר כל־בה ארץ אשר אבניה
ברזל ומהרריה תחצב נחשת: 10 ואכלת ושבעת
וברכת את־יהוה אלהיך על־הארץ הטבה אשר נתן־
לך: 11 השמר לך פן־תשכח את־יהוה אלהיך לבלתי
שמר מצותיו ומשפטיו וחקתיו אשר אנכי מצוך היום:
12 פן־תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת:
13 ובקרך וצאנך ירבין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר־
לך ירבה: 14 ורם לבבך ושכחת את־יהוה אלהיך
המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים: 15 המולכך
במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון
אין מים המוציא לך מים מצור החלמיש:

VERSIO SAMARITANA.

2 וזכרת כל־הדרך אשר הוליכך יהוה אלהיך זה
ארבעים שנה במדבר למען ענתך לנסתך לדעת את־
אשר בלבבך התשמר מצותיו אם־לא: 3 וינתך
וירעבך ויאכלך את־המן אשר לא־ידעת ולא ידעו
אבתיך למען הודיעך כי לא על־הלחם לבדו יחיה
האדם כי על־כל־מוצא פי־יהוה יחיה האדם: 4 שמלתך
לא־בלתה מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה:
5 וידעת עם־לבבך כי כאשר יסר איש את־בנו יהוה
אלהיך מיסרך: 6 ושמרת את־מצות יהוה אלהיך
ללכת בדרכיו וליראה אתו: 7 כי יהוה אלהיך מביאך
אל־ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת ותהמת יצאים
בבקעה ובהר: 8 ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה
ורמון ארץ־זית שמן ודבש: 9 ארץ אשר לא במסכנת
תאכל־בה לחם לא תחסר כל־בה ארץ אשר אבניה
ברזל ומהרריה תחצב נחשת: 10 ואכלת ושבעת
וברכת את־יהוה אלהיך על־הארץ הטבה אשר נתן־
לך: 11 השמר לך פן־תשכח את־יהוה אלהיך לבלתי
שמר מצותיו ומשפטיו וחקתיו אשר אנכי מצוך היום:
12 פן־תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת:
13 ובקרך וצאנך ירבין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר־
לך ירבה: 14 ורם לבבך ושכחת את־יהוה אלהיך
המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים: 15 המולכך
במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון
אין מים המוציא לך מים מצור החלמיש:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

2 Recordaberis etiã omnis itineris per quod duxit te Dominus Deus tuus his quadraginta annis in deserto, ut affligeret te, ad tentandum te, & cognosceret quid erat in corde tuo, an observaturus esses mandata ejus, nec. Idco (a) afflixit te, & esurire 3
te fecit, & cibavit te Manna quod non cognoveras, neque cognoverant patres tui, ut notum tibi faceret, quòd non in solo pane vivet homo, sed in omni quod egreditur ex ore Domini vivet homo. Vestis 4
tua non veteravit super te, neque pes tuus intumuit his quadraginta annis. Cognovisti quoq; in corde tuo quoniam sicut castigat vir filium suum, Dominꝰ Deus tuus castigat te. Quapropter custodies mandata Domini Dei tui, 6
ambulando in viis ejus, & eum timendo. Nam Dominꝰ 7
Deus tuꝰ introducit te in terram bonam, & latam, terrã torrentium aquarum, fontium, et abyssorum erumpentiũ per valles et per montes: Terram frumenti, et hordei, vitis, 8
ficûs, & malogranati; terram olivæ, olei, & mellis: Terram in qua cum penuria non 9
comedes panem; non deficiet tibi quidquam in ea: Terram cujus lapides sunt ferrum, & de cujus montibus æs effodietur. Manducabis igitur, & 10
saturaberis, & benedices Dominum Deum tuum (b) propter terram bonam quam dedit tibi. Cave tibi ne obliviscaris 11
Domini Dei tui non custodiendo mandata ejus, judicia ejus, & præcepta ejus quæ ego præcipio tibi hodie: Ne fortè comedas, et saturéris, domósque speciosas ædifices, & inhabites: Bovesque 12
tui, & pecudes tuæ multiplicentur, argentum quoque & aurum multiplicetur tibi, & omnia quæ tua sunt multiplicentur. Tum elevetur cor tuum, & obliviscaris Domini 13
Dei tui, qui te eduxit de terra Ægypti, de domo servorum. Qui deduxit te per desertum illud magnum et terribile, serpentis adurentis, 14
scorpionis, et dipsadis, in quo non erant aquæ: qui eduxit tibi aquas de petra durissima.

VER. SAM. (a) respondit tibi, (b) in medio terræ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وَاذْكُرْ جَمِيعَ الطَّرِيقِ اِذْ سَيَّرَكَ اللّٰهُ رَبُّكَ فِي الْبَرِّ هٰذِهِ اَرْبَعِينَ سَنَةً * لِيُتْعِبَكَ وَيَمْتَحِنَكَ *
وَيُظْهِرَ لِلنَّاسِ مَا فِي قَلْبِكَ اَتَحْفَظُ وَصَايَاهُ اَمْ لَا * وَاَتْعَبَكَ وَاَجَاعَكَ وَاَطْعَمَكَ الْمَنَّ الَّذِي لَمْ تَعْرِفْهُ
3 وَلَمْ يَعْرِفْهُ اٰبَاؤُكَ لِكَيْ يُعَرِّفَكَ اَنَّهُ لَيْسَ بِالْخُبْزِ وَحْدَهُ يَحْيَا الْاِنْسَانُ * بَلْ عَلَى جَمِيعِ قَوْلِ اللّٰهِ يَعِيشُ
* وَثِيَابُكَ لَمْ تَبْلَ عَلَيْكَ وَرِجْلُكَ لَمْ تَحْفَ فِي هٰذِهِ الْاَرْبَعِينَ سَنَةً * فَاعْلَمْ فِي نَفْسِكَ اَنَّهُ كَمَا يُؤَدِّبُ
4 الْمَرْءُ وَلَدَهُ * اللّٰهُ رَبُّكَ مُؤَدِّبُكَ * فَاحْفَظْ وَصَايَاهُ * وَسِرْ فِي طَرِيقِهِ * وَخَفْهُ * فَاِنَّ اللّٰهَ رَبَّكَ مُدْخِلُكَ اِلَى
بَلَدٍ جَيِّدٍ * بَلَدِ اَوْدِيَةِ مَاءٍ وَعُيُونٍ وَغُمُورٍ يَنْفَجِرُ فِي بِقَاعِهِ وَجِبَالِهِ * بَلَدِ حِنْطَةٍ وَشَعِيرٍ وَخُفٍّ
وَتِينٍ * وَرُمَّانٍ بَلَدِ زَيْتُونِ زَيْتٍ وَعَسَلٍ * بَلَدٍ لَا تَاْكُلُ فِيهِ طَعَامَكَ بِتَقْدِيرٍ * لَا يَعْوَزُكَ فِيهِ شَيْءٌ
بَلَدٍ مِنْ حِجَارَتِهِ اَلْحَدِيدُ وَمِنْ جِبَالِهِ النُّحَاسُ * فَاِذَا اَكَلْتَ وَشَبِعْتَ وَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّكَ عَلَى الْبَلَدِ الْجَيِّدِ
الَّذِي اَعْطَاكَهُ * فَاحْذَرْ اَنْ تَنْسَى اللّٰهَ * فَلَا تَحْفَظَ وَصَايَاهُ * وَاَحْكَامَهُ * وَفَرَائِضَهُ الَّتِي اٰمُرُكَ بِهَا الْيَوْمَ
* كَيْ لَا تَاْكُلَ وَتَشْبَعَ * وَتَبْنِيَ بُيُوتًا حِسَانًا تَسْكُنُهَا * وَبَقَرُكَ * وَغَنَمُكَ يَكْثُرَانِ * وَفِضَّةٌ وَذَهَبٌ يَكْثُرَانِ
لَكَ * وَجَمِيعُ مَالِكَ يَكْثُرُ * فَيَرْتَفِعُ قَلْبُكَ * فَتَنْسَى اللّٰهَ رَبَّكَ الَّذِي اَخْرَجَكَ مِنْ بَلَدِ مِصْرَ مِنْ
بَيْتِ الْعُبُودِيَّةِ * الْمُسْلِكَكَ فِي الْبَرِّ الْكَبِيرِ الْمَخُوفِ * حَيْثُ اَحْيَاتٌ الْمُحْرِقَةُ * وَالْعَقَارِبُ * وَعَطَشٌ
حَيْثُ لَيْسَ مَاءٌ * الْمُخْرِجُ لَكَ الْمَاءَ مِنَ الصَّوَّانِ الصَّلْدِ *

Et memento totius itineris quando duxit 2
te Deus Dominus tuus per solitudinẽ hisce quadraginta annis, ut fatigaret te, et probaret te, et manifestaret hominibus quid esset in corde tuo, nũ custodires præcepta ejus, an non. Et labore ac fame te afflixit, cum 3
cibavit te Manna quod ignorabas, nec noverant patres tui, ut notũ tibi faceret, quòd non ex pane solo vivit homo, sed ad omne dictum Dei vivit. Et vestes tuæ non sunt 4
vetustate detritæ super te, et pes tuus non est nudatus in his quadraginta annis. Noveris ergò in temetipso quòd quemadmodũ castigat quis natum suum, Deus Dominus tuus te castigat. Itaq; custodi præcepta ejus, 6
et ambula in via ejus, eumque formida. Quoniã Deus Dominus tuus introducit 7
est te in regionẽ bonã, regionẽ torrentium aquarũ, et fontium, et abyssorum erumpentium è vallibus ejus et montibus ejus: Regionem frumenti, & hordei, & vitium, & 8
ficuum, & malorum punicorum: regionem olearum olei, et mellis: Regionem in qua nõ 9
manducabis cibum tuum cum mensura, in qua nullius rei indigebis: regionem de cujus lapidibus ferrum, et de montibus ejus æs elicitur. Cum ergò manducaveris, & 10
saturi fueris, & benedixerit Deus Dominꝰ tuus regioni optimæ quã tibi dedit; Cavè ne obliviscaris Deum, et non custodias mandata ejus, & judicia ejus, & 11
testimonia ejus quæ præcipio tibi hodiè: Ut 12
ne comedas, & satureris, & edifices domos pulchras, easq; inhabites, Et boves o- 13
vesq; tuæ multiplicentur, et argentum atque aurum multiplicentur tibi, & omnia bona tua multiplicentur, Et elevetur cor 14
tuum, atq; obliviscaris Dei Domini tui qui eduxit te de regione Ægypti, de domo servitutis: Qui te duxit per solitudinẽ magnã et horribilẽ, in qua erant serpentes urentes, et scorpiones, et sitis, ubi non erat aqua: qui elicuit tibi aquã è silice durissimo:

ספר אלה הדברים: ט

,te afflígendi causa,tui patres noverunt nō quod ,deserto in man te Cibauit
16 הַמַּאֲכִלְךָ מָן בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן עַנֹּתְךָ
:tuo corde in dices Et .tuo noviſſimo in tibi benefaciendū ad,te tentādi causa &
17 וּלְמַעַן נַסֹּתְךָ לְהֵיטִבְךָ בְּאַחֲרִיתֶךָ: וְאָמַרְתָּ בִּלְבָבֶךָ
: iſtam virtutem mihi fecit meæ manus firmitudo &,mea Potentia
כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת־הַחַיִל הַזֶּה:
faciendum ad,potētiā tibi dans ipſe quia ,tui Dei Domini recordaberis Et
18 וְזָכַרְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנֹּתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת
tuis patribus juravit quod ,ſuum pactum ſtatuendum ad ,virtutem
חַיִל לְמַעַן הָקִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ
Domini fueris oblitus obliviſcendo ſi ,erit Et .hanc diem ſecundū
כַּיּוֹם הַזֶּה: וְהָיָה אִם־שָׁכֹחַ תִּשְׁכַּח אֶת־יְהוָה
,eis ſerviēris & ,alienos Deos poſt ambulaveris & ,tui Dei
19 אֱלֹהֶיךָ וְהָלַכְתָּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבַדְתָּם
.peribitis pereundo quòd ,hodie vos in teſtificat' ſum : eis te incurvaveris &
וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם הֵעַדְתִּי בָכֶם הַיּוֹם כִּי אָבֹד תֹּאבֵדוּן
; peribitis ſic ,veſtris faciebus à perdit Dominus quas gentes Sicut
20 כַּגּוֹיִם אֲשֶׁר יְהוָה מַאֲבִיד מִפְּנֵיכֶם כֵּן תֹּאבֵדוּן
.veſtri Dei Domini voce in audīeritis non quòd eo
עֵקֶב לֹא תִשְׁמְעוּן בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

CAP. IX. ט

poſſidēdū ad,ingrediendū ad,Jarden hodie tranſiens Tu : Iſrael Audi
1 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם אֶת־הַיַּרְדֵּן לָבֹא לָרֶשֶׁת
,cælos in munitas & ,magnas urbes ,te præ oſſib' firmas &,magnas gentes
גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצֻמִים מִמֶּךָּ עָרִים גְּדֹלֹת וּבְצֻרֹת בַּשָּׁמָיִם:
tu & ,nōſti tu quos ,Hanachim filios,excelſum & magnū Populū
2 עַם־גָּדוֹל וָרָם בְּנֵי עֲנָקִים אֲשֶׁר אַתָּה יָדַעְתָּ וְאַתָּה
Domin' quòd hodie ſcies Et ?Hanach filiorum facies ad ſtabit Quis : audiſti
שָׁמַעְתָּ מִי יִתְיַצֵּב לִפְנֵי בְּנֵי עֲנָק: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם כִּי יְהוָה
3 ,eos diſperdet ipſe :comedens ignis ,tuus facies ad tranſiens ipſe , tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ הוּא הָעֹבֵר לְפָנֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא יַשְׁמִידָם
, citò eos perdes & ,eos expelles & : tua facies ad eos humiliabit ipſe &
וְהוּא יַכְנִיעֵם לְפָנֶיךָ וְהוֹרַשְׁתָּם וְהַאֲבַדְתָּם מְהֵר
expellendo in,tuo corde in dicas Ne .tibi Dominus eſt locut' quēadmodū
4 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה לָךְ: אַל־תֹּאמַר בִּלְבָבְךָ בְּהַדְּפָ
me introduxit mea juſtitia In:dicendo,tuis faciebus à eos tu' Deus Domin'
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֹתָם מִלְּפָנֶיךָ לֵאמֹר בְּצִדְקָתִי הֱבִיאַנִי
,iſtarum gentium impietate in & : iſtam terram poſſidendum ad,Dominus
יְהוָה לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וּבְרִשְׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
tui cordis rectitudine in &,tua juſtitia in Non .tua facie à eas expellens Domin'
5 יְהוָה מוֹרִישָׁם מִפָּנֶיךָ: לֹא בְצִדְקָתְךָ וּבְיֹשֶׁר לְבָבְךָ
iſtarum gentium impietate in quia : earū terram poſſidendū ad veniens tu
אַתָּה בָא לָרֶשֶׁת אֶת־אַרְצָם כִּי בִּרְשַׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
,verbum ſtabiliendi cauſa & ,tua facie à eas expellens tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישָׁם מִפָּנֶיךָ וּלְמַעַן הָקִים אֶת־הַדָּבָר
,Jahacob & ,Iſchac ,Abraham ,tuis patribus Dominus juravit quod
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב:
tibi dans tuus Deus Dominus tua juſtitia in non quòd ſcies Et
6 וְיָדַעְתָּ כִּי לֹא בְצִדְקָתְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ אֶת־
.tu cervice durus populus quia:eā poſſidendā ad,iſtam bonam terram
הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ כִּי עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף אָתָּה

Verſio VULG. LAT.

16 Et cibavit te Manna in ſolitudine, quod neſcierūt patres tui. Et poſtquā afflixit ac probavit, ad extremū miſert' eſt
17 tui, Nè diceres in corde tuo, Fortitudo mea, et robur man' meæ, hæc mihi omnia præſtiterūt. Sed recorderis Dñi Dei
18 tui, quòd ipſe vires tibi præbuerit, ut impleret pactū ſuū, ſuper quo juravit patrib' tuis, ſicut præſens indicat dies. Sin
19 autē oblit' Domini Dei tui, ſecut' fueris deos alienos, coluerīſq; illos & adoraveris : ecce nunc prædico tibi, quòd
20 omnino diſpereas. Sicut gentes, quas delevit Dñs in introitu tuo, ita & vos peribitis, ſi inobedientes fueritis voci Domini Dei veſtri.

CAP. IX.

1 Audi Iſrael: Tu tranſgrediēris hodiè Jordanē, ut poſſideas nationes maximas et fortiores te, civitates ingentes &
2 ad cœlū uſq; muratas, Populū magnū atq; ſublimē, filios Enacim, quos ipſe vidiſti, &
3 audiſti, quib' null' poteſt ex adverſo reſiſtere. Scies ergò hodiè, quòd Dñs De' tu' ipſe tranſibit ante te, ignis devorans atq; conſumens, qui conterat eos et deleat atq; diſperdat ante faciē tuam velociter,
4 ſicut locutus eſt tibi. Nè dicas in corde tuo, cùm deleverit eos Domin' De' tuus in conſpectu tuo; Propter juſtitiam meā introduxit me Dominus ut terrā hanc poſſidere, cùm propter impietates ſuas iſtæ deletæ ſint nationes. Neq; enim propter juſtitias tuas, &
5 æquitatem cordis tui, ingredieris ut poſſideas terras earū: ſed quia illæ egerunt impiè, introeunte te, deletæ ſūt: & ut compleret verbū ſuum Dominus, quod ſub juramento pollicitus eſt patribus tuis,
6 Abraham, Iſaac, et Jacob. Scito ergò, quòd non propter juſtitias tuas Dñs De' tu' dederit tibi terrā hanc optimā in poſſeſſionem, cùm duriſſimæ cervicis ſis populus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

16 τῦ ψωμίσαντός σε τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, (ρ)ὃ οὐκ ἤδεισαν οὐ, καὶ οὐκ ἤδεισαν οἱ πατέρες σου, ἵνα κακώσῃ σε, (σ) καὶ ἐκπειράσῃ σε, καὶ οὖ σε
17 ποιήσῃ εὖ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν σου. Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὸ κράτος τῆς χειρός μου ἐποίησέ μοι τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην. Καὶ μνησθήσῃ κύριον τὸν θεόν σου,
18 ὅτι αὐτός σοι δίδωσιν ἰσχὺν τοῦ ποιῆσαι (τ) δύναμιν, καὶ ἵνα στήσῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ, ἣν (υ) ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσι σου ὡς σήμερον.
19 Καὶ ἔσται ἐὰν λήθῃ ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ λατρεύσῃς αὐτοῖς, καὶ προσκυνήσῃς αὐτοῖς, διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὅτι
20 ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε. Καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη ὅσα (φ) κύριος ὁ θεὸς ἀπολλύει πρὸ προσώπου ὑμῶν, οὕτως ἀπολεῖσθε, ἀνθ' ὧν οὐκ ἠκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν.

MS.A. (ρ)ὃ οὐκ ἤδεισαν οἱ (σ)καὶ ἵνα ἐκπειράσῃ σε. Καὶ μὴ εἴπῃς (τ)δύναμιν, ἵνα (υ)ὤμοσεν τῷ κυρίῳ.

ΚΕΦ. Θ'.

11 Ἄκουε Ἰσραήλ· σὺ διαβαίνεις σήμερον τὸν Ἰορδάνην εἰσελθεῖν (α) κληρονομῆσαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα μᾶλλον ἢ ὑμεῖς, πόλεις
2 μεγάλας καὶ τειχήρεις ἕως τοῦ οὐρανοῦ, λαὸν μέγαν καὶ πολὺν (β) καὶ ὑψηλόν, υἱοὺς Ἐνάκ, οὓς σὺ οἶδα, (γ)καὶ σὺ ἀκήκοας, Τίς ἀνθίσταται κατὰ
3 πρόσωπον υἱῶν Ἐνάκ; Καὶ γνώσῃ σήμερον, ὅτι κύριος ὁ θεός σου προπορεύεται πρὸ προσώπου σου πῦρ καταναλίσκον ὄζει. οὗτοι (δ) ἐξολοθρεύσεις αὐτοὺς, καὶ ὑποχερῆ αὐτοὺς(ε) ἀπὸ προσώπου σου, (ζ)καὶ ἀπολεῖ αὐτοὺς ἐν τάχει,
4 καθάπερ εἶπέ σοι κύριος. Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἐν τῷ ἐξανᾳλῶσαι κύριον τὸν θεόν σου τὰ ἔθνη ταῦτα πρὸ προσώπου σου, λέγων, (η) Διὰ τὴν δικαιοσύνην μου εἰσήγαγέ με κύριος κληρονομῆσαι τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν (θ)ταύτην.
5 Οὐχὶ διὰ τὴν δικαιοσύνην σου, οὐδὲ διὰ τὸ ὀσίωμα τῆς καρδίας σου εἰσπορεύῃ κληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν ἐθνῶν τούτων, κύριος ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἵνα στήσῃ τὸν λόγον ὃν ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσιν (ι) ἡμῶν τῷ Ἀ-
6 βραὰμ καὶ τῷ Ἰσαὰκ καὶ τῷ Ἰακώβ. Καὶ (κ) γνώσῃ σήμερον, ὅτι οὐ διὰ τὰς δικαιοσύνας σου κύριος ὁ(λ)θεός σου δίδωσί σοι τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην κληρονομῆσαι, ὅτι λαὸς σκληροτράχηλος εἶ.

MS. A. καὶ κληρονομῆσαι (β) καὶ ὑμηκοὺς υἱὸς (γ) καὶ ἀκήκοας, (δ) ἐξολεθρεύσῃ(ε)ποὶ προσώπου (ζ) καὶ ἐξολεθρεύσῃ αὐτὸς, καὶ ἀπολεῖ(η)Διὰ τὰς δικαιοσύνας μου (θ)ταύτην. * Ἀλλὰ διὰ τὰ ἀσέβειαν τῶν ἐθνῶν τούτων, κύριος ἐξολεθρεύσει αὐτὸς πρὸ προσώπου σου. Οὐχὶ διὰ τὴν δικαιοσύνην σου, καὶ διὰ τὴν ὁσιότητα τῆς καρδίας σου εἰσπορεύῃ κληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τὰ ἀνομίαν τῶν ἐθνῶν τούτων, κύριος ἐξολεθρεύσει αὐτὸς ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἵνα στήσῃ (ι)τὸν λόγον Ἀβραὰμ καὶ τῷ Ἰσαὰκ καὶ τῷ Ἰακώβ. (κ)γνῶσῃ, ὅτι οὐ διὰ(λ)τὰς δικαιοσύνας σου

Cui cibavit te in deſerto, Mānā, quod non noveras tu, neq; noverant patres tui: ut afflīgeret te, & tentaret te, et bene tibi faceret in noviſſimis dieb' tuis. Nè dixeris in corde tuo, Fortitudo mea, & robur man' meæ fecit mihi virtutē magnā hanc. Et recorderis Domini Dei tui, quia ipſe tibi dat fortitudinē ad faciendā virtutē; (d)et ut firmet teſtamentū ſuū, quod juravit Domin' patrib' tuis ut hodiè. Et erit, ſi oblivione oblit' fueris Domini Dei tui, et ambulaveris poſt deos alios, & ſerviēris eis, et adoraveris coæſtestor vobis hodiè cœlū, & terrā, quia perditione perdemini. Sicut et reliquæ gentes, quascunq; Domin' De' perdit ante faciem veſtrā ſic perdemini, pro eo quod nō audiſtis vocē Domini Dei veſtri.

σε σε, οὗ σε ποιῆσαι ἐπ' ἐσχάτων τοῖς (φ)κύριος ἀπολλύει

CAP. IX.

Audi Iſrael: Tu tranſis hodiè Jordanē, ut intres ad hæreditandum gentes magnas, & fortiores magis quā vos, civitates magnas, et muratas uſq; in cœlū, Populū magnū, et multū, et procerū, (α) filios Enac, quos tu nōſti, & tu audiſti, quis reſiſtet contra faciē filiorū Enac? Et cognoſces hodiè, quia Domin' De' tu' hic præcedet ante faciē tuā: Ignis conſumens eſt. Hic exterminabit eos, & hic avertet eos à facie tua: et perdet eos velociter, ſicut dixit tibi Dominus. Nè dicas in corde tuo, cū conſumpſerit Domin' De' tu' gentes iſtas ante faciē tuā, dicens; Propter (b) juſtitiā meā induxit me Domin' hæreditare terrā bonā iſtā. Nō propter juſtitiā tuā, neq; propter ſanctitatem cordis tui, tu intrabis hæreditare terrā eorum; ſed propter impietatē gētiū iſtarū Domin' exterminabit eos à facie tua: & ut firmet teſtamentū, quod juravit Domin' patrib' noſtris, Abraham, et Iſaac, et Jacob. Et ſcies hodiè, quia non propter juſtitias tuas Domin' De' tu' dat tibi terram bonā iſtā hæreditare: quoniā populus durā cervice es.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et cibavit te Mannā in ſolitudine, quod non cognoverunt patres tui, ut te humiliaret, teque probaret, ac demum bene tibi eſſet. Et non dices in corde tuo, Potentiā meā & robore manuum mearum adept' ſum has opes. Memor ſis Domini Dei tui, quoniam ipſe dedit tibi virtutem ut acquireres opes, ut ſervaret pactum ſuum quod juravit patrib' tuis, ut hodiè *experiris*. Quòd ſi obliviſcaris Domini Dei tui, & abeas poſt deos alios, & colas eos, & adores illos, teſtor vobis hodiè, vos certiſſimè perituros. Sicut gentes quas perdidit Domin' à conſpectu veſtro, ita vos peribitis, niſi obedieritis voci Domini Dei veſtri.

CAP. IX.

Audi Iſrael, tu tranſitur' es hodiè Jordanem, ad eundum & vaſtandum populos majores & robuſtiores te, & urbes magnas ac munitas & vallatas in cœlum uſque: Populum magnum & procerum, filios gigantum quos tu nōſti, tuq; audiſti, neminem poſſe reſiſtere gigantib'. Et ut ſcias hodiè quòd Domin' ſit Deus tu', ipſe præcedet te. Ignis eſt ipſe devorans, & ipſe perdet eos, ipſeque conteret eos à conſpectu tuo: & vaſtabis eos & perdes eos ſubitò, prout dixit tibi Dominus. Ne dicas in corde tuo, quum profligaverit eos Domin' De' tu' à conſpectu tuo, Ob juſtitiā meam introduxit me Domin' ad poſſidendā terrā iſtā; nam propter peccata horum populorū, perdet eos Domin' à conſpectu tuo. Neque verò propter juſtitiam tuam & rectitudinem cordis tui ingrederis ut poſſideas terrram eorum; ſed propter peccata horum populorum conſumit eos Domin' à conſpectu tuo, & confirmet ſermonē quem juravit patrib' tuis Abrahæ Iſahac & Jacobo: Atque ut ſcias quòd non propter juſtitiam tuam dat tibi Domin' terram iſtam bonam poſſidendam, quum ſis populus præfractæ cervicis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

16 דְּאוֹכַלְךָ מָנָא בְּמַדְבְּרָא דְּלָא יְדָעוּ
אֲבָהָתָךְ בְּדִיל לְעַנּוּיָתָךְ וּבְדִיל
לְנַסּוֹיָתָךְ לְאוֹטָבָא לָךְ בְּסוֹפָךְ:
17 וְתֵימַר בְּלִבָּךְ חֵילִי וְתֻקְפָּא יְדִי כְּנָשׁ
לִי יַת נִכְסַיָּא הָאִלֵּין: וְתִדְכַּר יַת
18 יְיָ אֱלָהָךְ אֲרֵי הוּא יְהִיב לָךְ חֵילָא
לְמֶעְבַּד נִכְסִין בְּדִיל לְקַיָּמָא יַת
קְיָמֵיהּ דִּי קַיֵּם לַאֲבָהָתָךְ כְּיוֹמָא
19 הָדֵין: וְהֵי אִם אִתְנַשָּׁאָה תִּתְנַשֵּׁי
יַת דַּחֲלָתָא דַּייָ אֱלָהָךְ וְתֵיזֵיל בָּתַר
טָעֲוָת עַמְמַיָּא וְתִפְלְחִנּוּן וְתִסְגְּוֹד
לְהוֹן אַסְהֲדִית בְּכוֹן יוֹמָא דֵּין אֲרֵי
20 מֵיבַד תֵּיבְדוּן: כְּעַמְמַיָּא דִּי יְיָ מוֹבֵיד
מִן קֳדָמֵיכוֹן כֵּן תֵּיבְדוּן חֲלָף דְּלָא
קַבִּלְתּוּן בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן:

ט

1 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתְּ עָבֵר יוֹמָא דֵּין יַת
יַרְדְּנָא לְמֵעַל לְמֵירַת עַמְמִין רַבְרְבִין
וְתַקִּיפִין מִנָּךְ קִרְוִין רַבְרְבָן וְכֵירִכִין עַד
2 צִית שְׁמַיָּא: עַם רַב וְתַקִּיף בְּנֵי גַבְרִין
דְּיָת יְדַעְתָּ וְאַתְּ שְׁמַעְתָּ מַן יְכוֹל
לְמֵיקַם קֳדָם בְּנֵי גַבְרַיָּא: וְתִדַּע
3 יוֹמָא דֵּין אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ הוּא דְּעָבַר
קֳדָמָךְ מֵימְרֵיהּ אֶשָּׁא אָכְלָא הוּא
יְשֵׁיצִנּוּן וְהוּא יְתַבְּרִנּוּן קֳדָמָךְ
וְתָרֵיכִנּוּן וְתוֹבְדִנּוּן בִּפְרִיעַ כְּמָא
4 דְּי מַלֵּיל יְיָ לָךְ: לָא תֵימַר בְּלִבָּךְ
בְּדִיתְבַּר יְיָ אֱלָהָךְ יָתְהוֹן מִן קֳדָמָךְ
לְמֵימַר בְּזוּכוּתִי אַעְלַנִי יְיָ לְמֵירַת יָת
אַרְעָא הָדָא וּבְחוֹבֵי עַמְמַיָּא הָאִלֵּין
יְיָ מְתָרֵיכְהוֹן מִן קֳדָמָךְ: לָא בְזוּכוּתָךְ
וּבְקִשְׁיוּת לִבָּךְ אַתְּ עָלֵל לְמֵירַת
יָת אַרְעֲהוֹן אֲרֵי בְּחוֹבֵי עַמְמַיָּא
הָאִלֵּין יְיָ אֱלָהָךְ מְתָרֵיכְהוֹן מִן
קֳדָמָךְ וּבְדִיל לְקַיָּמָא יַת פִּתְגָמָא
דִּי קַיֵּם יְיָ לַאֲבָהָתָךְ לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב: וְתִדַּע אֲרֵי לָא
בְזוּכוּתָךְ יְיָ אֱלָהָךְ יְהִיב לָךְ יַת אַרְעָא
טָבְתָּא הָדָא לְמֵירְתָהּ אֲרֵי עַם קְשֵׁי
קֹרֶל אָנְתְּ:

Targum ONKELOS.

15 Qui cibavit te manna in deserto, quæ nescierunt patres tui, ut affligeret te, et ut tentaret te; ut benefaceret tibi in novissimis tuis. Et si dixeris in
17 corde tuo: Fortitudo mea & robur manûs meæ possidere me
18 fecerunt substantias istas. Recordaberis Dñi Dei tui; quoniam ipse dedit tibi fortitudinem ut acquireres substantiâ: & ut firmaret pactũ suũ, quod juravit patribus tuis sicut in die
19 hac. Et erit, si oblivione oblitus fueris timorem Dñi Dei tui, et ambulaveris post idola populorum, & servieris eis et adoraveris ea: contestor vobis hodie, quoniam perditione
20 peribitis. Sicut populi quos Dñs transtulit à facie vestra, sic peribitis: pro eo quòd non obedistis verbo Dñi Dei vestri.

CAP. IX.

1 Audi Israel, tu transis hodie Jordanẽ, ut ingrediaris et ejicias populos fortiores te: et possideas civitates magnas &
2 muratas usq; ad cœlũ. Populũ magnũ et fortẽ, filios Gigantũ: tu enim nôsti & audisti, & nullus potest resistere filiis Gigan-
3 tum. Et scies hodie, quia verbũ Dñi Dei tui & transit corã te ignis consumens est; ipse consumet eos, et ipse conteret eos corã te: et ejicies eos & perdes eos citò, sicut locutus est
4 tibi Dñs. Ne dicas in corde tuo, cũ contriverit Dñs Deus eos à facie tuâ, dicens: Propter justitiã meã introduxit me Dñs, ut possidere terram hanc: sed propter peccata populorũ istorum, ejiciet eos Dñs à facie
5 tua. Non propter justitiã tuã, neque propter rectitudinem cordis tui, tu ingredieris ad possidendam terram eorum: sed propter peccata populorum istorum Dominus Deus tuus ejiciet eos à facie tuâ; et ut confirmet verbum quod juravit Dominus patribus tuis, Abraham, Isaac, & Jacob. Et scies, quoniam non propter justitiam tuam Dominus Deus tuus dabit tibi terram bonam hanc, ut possideas eam: quia tu es populus duræ cervicis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 * זשאנמ2נ·שבל·בשדפב·א2ש·ץ2א·ת2ש·ת2ש·ת2ש

ספר אלה הדברים: ט

tuũ Deum Dominum iraſci feciſti quòd ,obliviſcaris ne,Memento
זכר אל תשכח את אשר הקצפת את יהוה אלהיך 7
voi venire uſque ,Ægypti terra è es egreſſus qua die à :deſerto in
במדבר למן היום אשר יצאת מארץ מצרים עד באכם
Choreb in Et .Domino *cum* fuiſtis rebelles ,iſtum locum ad
עד המקום הזה ממרים הייתם עם יהוה: ובחרב 8
.vos *diſperdendum ad*,vos *in* Domin' *eſt exacerbat'* &,Dominũ feciſtis iraſci
התקצפתם את יהוה ויתאנף יהוה בכם להשמיד אתכם:
,pacti tabulas ,*lapideas* tabulas *capiendum ad*,montẽ in *me aſcendẽdo In*
בעלתי ההרה לקחת לוחת האבנים לוחת הברית 9
,dies quadraginta monte in *ſedi* & : vobiſcum Dominus *excidit* quod
אשר כרת יהוה עמכם ואשב בהר ארבעים יום
dedit Et .bibi non aquas & ,comedi non panem ,noctes quadraginta &
וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי: ויתן 10
,Dei digito in ſcriptas *lapidum* tabulas duas me ad Domin'
יהוה אלי את שני לוחת האבנים כתבים באצבע אלהים
vobiſcum Dominus eſt locutus quæ ,verba omnia ſecũdã eis *ſuper* &
ועליהם ככל הדברים אשר דבר יהוה עמכם
quadraginta fine à fuit Et .*comcionis* die in ,ignis medio de mõte in
בהר מתוך האש ביום הקהל: ויהי מקץ ארבעים 11
tabulas duas *me ad* Dominus dedit ,noctium quadraginta &,dierũ
יום וארבעים לילה נתן יהוה אלי את שני לחת
deſcende,Surge:me ad Dominus dixit Et .pacti tabulas ,lapideas
האבנים לחות הברית: ויאמר יהוה אלי קום רד 12
: Ægypto ex eduxiſti quem ,tuus populus corrupit quia : hinc citò
מהר מזה כי שחת עמך אשר הוצאת ממצרים
.conflatile ſibi fecerunt ,eis præcepi quam ,via de citò receſſerunt
סרו מהר מן הדרך אשר צויתם עשו להם מסכה:
ecce & ,iſtum populum Vidi : dicendo ,me ad Dominus dixit Et
ויאמר יהוה אלי לאמר ראיתי את העם הזה והנה 13
delebo & ,eos diſperdã & ,*me à Remitte* .*ipſe* cervice durus populus
עם קשה ערף הוא: הרף ממני ואשמידם ואמחה את 14
multã & ,robuſtã gentẽ in te faciam & : cœlis ſub de eorũ nomã
שמם מתחת השמים ואעשה אותך לגוי עצום ורב
duæ & ,igne in ardebat mons & ,monte de deſcendi &,me verti Et .*eo præ*
ממנו: ואפן וארד מן ההר וההר בער באש ושני 15
peccaveratis ecce &,vidi Et .meis manib' duab' *ſuper* pacti tabulæ
לוחת הברית על שתי ידי: וארא והנה חטאתם 16
receſſeratis:conflatilem vitulũ vobis feceratis ,veſtro Deo Domino
ליהוה אלהיכם עשיתם לכם עגל מסכה סרתם
duas *in* apprehendi Et .vobis Dominus præcepit quam via de citò
מהר מן הדרך אשר צוה יהוה אתכם: ואחפש בשני 17
eas confregi &,meis manibus duabus *deſuper* eas projeci & ,tabulas
הלחת ואשלכם מעל שתי ידי ואשברם
quadraginta priùs ſicut :*Domini facies ad* me proſtravi Et .veſtris oculis in
לעיניכם: ואתנפל לפני יהוה כראשנה ארבעים 18
non aquam & ,comedi non panem ,noctibus quadraginta &,diebus
יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא
faciendo ,peccaveratis quod veſtrum peccatum omne *ſuper* ,bibi
שתיתי על כל חטאתכם אשר חטאתם לעשות
.eum irritando ,Domini oculis in malum
הרע בעיני יהוה להכעיסו:

Verſio VULG. LAT.

7 Memento, et nè obliviſcaris, quomodò ad iracundiã provocaveris Dñm Deum tuũ in ſolitudine. Ex eo die, quo egreſſus es ex Ægypto uſq; ad locũ iſtũ, ſemper adverſũ Dominũ contendiſti. Nam & in Horeb provocâſti eũ, & irat' delere te voluit, Quando aſcendi in montẽ, ut acciperem tabulas lapideas, tabulas pacti quod pepigit vobiſcũ Dñs: et perſeveravi in monte quadraginta dieb' ac noctib', panem non comedens, et aquam non bibens. Dedítq; mihi Domin' duas tabulas lapideas ſcriptas digito Dei, et continentes oĩa verba quæ vobis locut' eſt in monte de medio ignis, quãdo concio populi congregata eſt. Cúmq; tranſiſſẽt quadraginta dies, et totidẽ noctes, dedit mihi Dominus duas tabulas lapideas, tabulas fœderis. Dixítq; mihi: Surge, & deſcende hinc citò: quia popul' tu', quẽ eduxiſti de Ægypto, deſeruerũt velociter viã quã demonſtrâſti eis, fecerúntq; ſibi conflatile. Rurſúmq; ait Dñs ad me, Cerno quòd populus iſte duræ cervicis ſit: Dimitte me ut conterã eũ, et deleã nomen ej' de ſub cœlo, et conſtituam te ſuper gentẽ, quæ hâc major & fortior ſit. Cúmque de monte ardente deſcenderem, & duas tabulas fœderis utrâque tenerem manu, Vidiſſémque vos peccâſſe Domino Deo veſtro, & feciſſe vobis vitulum conflatilẽ, ac deſeruiſſe velociter viam ejus, quã vobis oſtenderat: Projeci tabulas de manib' meis, cõfregíque eas in conſpectu veſtro. Et procidi ante Dominum ſicut priùs, quadraginta diebus & noctibus panem non comedens, & aquam non bibens, propter omnia peccata veſtra quæ geſſiſtis contra Dominum, & eum ad iracundiam provocâſtis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Μνήσθητι, μὴ ἐπιλάθῃ ὅσα παρώξυνας κύριον τὸν θεόν σου ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύπτου, (μ) ἕως ἦλθες εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ἀπειθοῦντες διελέγεσθε τῷ κυρίῳ. 8 Καὶ ἐν Χωρὴβ παρωξύνατε κύριον, καὶ ἐθυμώθη κύριος ἐφ' ὑμῖν (ν) ἐξολοθρεῦσαι 9 ὑμᾶς, Ἀναβαίνοντός μου εἰς τὸ ὄρος λαβεῖν τὰς πλάκας τὰς λιθίνας, πλάκας διαθήκης, ἃς διέθετο κύριος πρὸς ὑμᾶς. καὶ (ξ) κατεσκήνουν ἐν τῷ ὄρει (ο) τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ (ο) τεσσαράκοντα νύκτας, ἄρτον οὐκ ἔφαγον καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιον. 10 Καὶ ἔδωκέ μοι κύριος τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας (π) γεγραμμένας ἐν τῷ δακτύλῳ τοῦ θεοῦ· καὶ ἐπ' αὐταῖς ἐγέγραπτο πάντες οἱ λόγοι, οὓς ἐλάλησε κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ (ρ) ὄρει ἡμέρᾳ ἐκκλησίας. 11 Καὶ ἐγένετο διὰ (σ) τεσσαράκοντα ἡμῶν καὶ διὰ (σ) τεσσαράκοντα νυκτῶν (τ) ἔδωκε κύριος ἐμοὶ τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας, πλάκας 12 (υ) διαθήκης. Καὶ εἶπε κύριος πρός με, Ἀνάστηθι, (φ) κατάβηθι τοίνυν ἐντεῦθεν, ὅτι ἠνόμησεν ὁ λαός σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου· παρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλω (χ) αὐτοῖς, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα. 13 Καὶ εἶπε κύριος πρός (ψ) με, λέγων, Λελάληκα πρὸς σὲ ἅπαξ καὶ δίς, λέγων, Ἑώρακα τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ ἰδοὺ λαὸς σκληροτράχηλός (ω) 14 ἐστιν· Καὶ νῦν ἔασόν με ἐξολοθρεῦσαι αὐτοὺς, καὶ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα, (α) καὶ ἰσχυρὸν 15 ἐγὼ, καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τοῦτο. Καὶ ὑπεστράφην, καὶ κατέβην ἐκ τοῦ ὄρους καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο (ς) πυρὶ ἕως τοῦ οὐρανοῦ. καὶ αἱ δύο πλάκες τοῦ μαρτυρίου 16 ἦσαν (γ) τοῦ δυσὶ χερσίν. Καὶ ἰδὼν ὅτι ἡμάρτετε (δ) ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐποιήσατε ὑμῖν αὐτοῖς (ε) χωνευτὸν, καὶ παρέβητε (ζ) ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλατο κύριος (η) ὑμῖν 17 ποιεῖν· Καὶ ἐπελαβόμενος τοῦ δύο πλακῶν, (θ) ἔρριψα αὐτὰς ἀπὸ (ι) τῶν δύο χειρῶν μου, καὶ συνέτριψα ἐναντίον ὑμῶν. 18 Καὶ ἐδεήθην (κ) ἐναντίον κυρίου δεύτερον, καθάπερ καὶ τὸ πρότερον, (λ) τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ (λ) τεσσαράκοντα νύκτας, ἄρτον οὐκ ἔφαγον καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιον, διὰ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν ὧν ἡμάρτετε ποιῆσαι τὸ πονηρὸν (μ) ἐναντίον κυρίου τοῦ (ν) θεοῦ παροξύναι αὐτόν.

MS.A. (μ) ἕως ἦλθες (ν) ἐξολεθρεῦσαι (ξ) κατεσκήνουν (ο) τεσσεράκοντα (π) τὰς γεγραμμένας (ρ) ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς ἡμέρᾳ (σ) τεσσεράκοντα (τ) ἔδωκέν μοι κύριος (υ) τὰ διαθήκης. (φ) καὶ κατάβηθι, (χ) αὐτοῖς, ἐποίησ ἑαυτοῖς χωνευτά. (ψ) μὲ, Λελάληκα (ω) ὄχιν. Ἑασόν με ἐξολεθρεῦσαι (α) καὶ πολὺ, καὶ χυρὸν μᾶλλον (ς) πυρὶ. καὶ αἱ (γ) τοῦ χερσὶν μου. (δ) ἐναντι (ε) μόσχον χωνευτὸν, (ζ) ταχὺ ἀπὸ (η) ὑμῖν· Καὶ (θ) ἔρριψα (ι) τοῦ χερῶν (κ) ἐναντι (λ) τεσσεράκοντα (μ) ἐναντι (ν) θεοῦ ὑμῶν τοῦ παροξύναι

Memor eſto, nè obliviſcaris, quãta exacerbáſti Dominũ Deũ tuũ in deſerto: ex qua die exíſtis de (c) Ægypto, & veniſtis in locũ hunc, increduli perſeverâſtis, quæ ad Dominũ. Et in Choreb exacerbâſtis Dominũ: et indignatus eſt Domin' in vos, ad exterminandũ vos, Aſcendente me in montẽ accipere tabulas lapideas, tabulas teſtamenti, (d) quas diſpoſuit Domin' ad vos. Et perſtiti in monte quadraginta dieb', et quadraginta noctib', panẽ nõ manducavi, et aquã non bibi. Et dedit mihi Domin' duas tabulas lapideas ſcriptas in digito Dei: et in eis ſcripta erãt omnia verba, quæ locut' eſt Domin' ad vos in (e) mõte, die Eccleſiæ. Et factum eſt per quadraginta dies et per quadraginta noctes dedit Domin' mihi duas tabulas lapideas, tabulas teſtamenti. Et dixit Dominus ad me, Surge, deſcende velociter hinc, quia iniquitatẽ fecit popul' tu', quos eduxiſti de terra Ægypti. Tranſgreſſi ſunt citò de via, quã mandâſti eis, & fecerunt ſibi fuſile. Et ait Domin' ad me, dicens; Locut' ſũ ad te ſemel, et bis, dicens; Vidi populũ hũc, et ecce popul' durã cervice eſt. Et nũc dimitte me exterminare eos: et delebo nomen eorũ de ſub cœlo, & faciã te in gentẽ magnã, et fortẽ, et multũ magis quã hanc. Et revertens deſcendi de monte: & mons ardebat igni (f) uſq; ad cœlũ. Et duæ tabulæ teſtimoniorũ in ambab' manibus meis. Et videns quia peccaveratis ante Dominũ Deũ veſtrũ, et feceratis vobiſ ipſis (g) fuſile, & tranſgreſſi eratis de via, quam mandaverat Domin' vobis facere: Et ſumens ambas tabulas, projeci eas ex ambab' manib' meis, et cõtrivi eorã vobis. Et oravi ante Dominũ ſecundò, ſicut et anteà, quadraginta dieb' et quadraginta noctib', panẽ nõ manducavi, et aquã non bibi, pro omnib' peccatis veſtris, quæ peccâſtis, faciendo malum ante Dominum Deum, ad exacerbandum eum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Revoca in memoriam, & ne obliviſcaris quòd irritaveris Dñm Deum tuum in deſerto: à die quo exîſtis ex Ægypto donec veneritis ad locum iſtum, irritatores fuiſtis corã Domino. Et quidem in Horib ad iram concitâſtis Dominum, & iratus eſt vobis Dñs ut perderet vos. Quando aſcendi in montem, & accepi tabulas lapideas, tabulas fœderis quod ſtatuit vobiſcum Dominus, & manſi in monte quadraginta diebus & quadraginta noctibus, panẽ non comedens, & aquam non bibens. Dedítq; mihi Dñs duas tabulas ſcriptas digito Dei, eranteque ſuper eas cuncti ſermones quos locutus erat Dñs ad vos in monte de medio ignis, in die congregationis. Et poſt quadraginta dies & quadraginta noctes, dedit mihi Dñs duas tabulas lapideas, tabulas fœderis. Et dixit mihi Dominus, Surge, deſcende hinc feſtinanter, quia corrupit ſe populus tuus quem eduxiſti ex Ægypto, aberrárunt citò à via quam præceperas eis, & fecerunt ſibi conflatile. Dixit etiam ad me Dominus, Conſideravi populum iſtum & ecce populus eſt præfractæ cervicis. Nunc permitte mihi ut perdam eos, & deleam nomen eorum de ſub cœlo, & faciam te in populum fortiorem & numeroſiorem ipſis. Verſus itaque deſcendi de monte, mons autem igne ardebat, & duæ tabulæ fœderis ambabus manibus meis erant. Et videns quòd peccaveratis in Dominum Deum veſtrum, & feceratis vitulum fuſum, & citò receſſeratis de via quam præſcripſerat vobis Dominus Deus veſter; Accepi duas tabulas, & projeci eas ex ambabus manibus meis, & confregi eas coram vobis. Deinde oravi coram Domino, ut antea, quadraginta dieb' & quadraginta noctibus, quibus panẽ non comedi, & aquã non bibi, pro cunctis peccatis veſtris quæ perpetraveratis, malum committentes coram Domino, eumque ad iracundiam provocantes.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

הַוֵי דָכִיר לָא תְנַשֵּׁי יָת דְּאַרְגַּזְתָּא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּמַדְבְּרָא לְמִן יוֹמָא דְּנַפְקְתָּא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַד מֵיתֵיכוֹן עַד אַתְרָא הָדֵין מְסָרְבִין הֲוֵיתוּן קֳדָם יְיָ׃ וּבְחוֹרֵב אַרְגַּזְתּוּן קֳדָם יְיָ וְתָקֵף רוֹגְזָא דְיְיָ בְּכוֹן לְשֵׁיצָאָה יַתְכוֹן׃ בְּמִסְּקִי לְטוּרָא לְמִסַּב לוּחֵי אַבְנַיָּא לוּחֵי קְיָמָא דִּגְזַר עִמָּכוֹן וְיָתֵיבְתְּ בְּטוּרָא אַרְבְּעִין יְמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְוָן לַחְמָא לָא אֲכַלְתְּ וּמַיָּא לָא אִשְׁתִּיתְּ׃ וִיהַב יְיָ לִי יָת תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּתִיבִין בְּאֶצְבְּעָא דְיְיָ וְעַל כָּל פִּתְגָמַיָּא דִּי מַלֵּל יְיָ עִמָּכוֹן בְּטוּרָא מִגּוֹ אֶשָׁתָּא בְּיוֹמָא דְקָהָלָא׃ וִיהַב יְיָ לִי יָת תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא לוּחֵי קְיָמָא׃ וַאֲמַר יְיָ לִי קוּם חוֹת בִּפְרִיעַ מִכָּא אֲרוּ חֲבִיל עַמָּךְ דִּי אַפֵּקְתָּא מִמִּצְרַיִם סְטוּ בִּפְרִיעַ מִן אָרְחָא דְּפַקֵּדְתִּנּוּן עֲבַדוּ לְהוֹן מַתְכָּא׃ וַאֲמַר יְיָ לִי לְמֵימָר גְּלֵי קֳדָמַי יָת עַמָּא הָדֵין וְהָא עַם קְשֵׁה עָרְפָּא הוּא׃ אֲנַח בְּעוּתָךְ מִן קֳדָמַי וְאֵשֵׁיצִנּוּן וְאֶמְחֵי יָת שְׁמְהוֹן מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא וְאַעְבֵּיד יָתָךְ לְעַם תַּקִּיף וְסַגִּי מִנְּהוֹן׃ וְאֶתְפְּנֵיתִי וְנָחַתִּית מִן טוּרָא וְטוּרָא בָּעֵר בְּאִשָּׁתָא וּתְרֵין לוּחֵי קְיָמָא עַל תְּרֵין יְדַי׃ וְחָזֵית וְהָא חֲבִתוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן עֲבַדְתִּין לְכוֹן עֶגֶל מַתְכָּא סְטִיתוּן בִּפְרִיעַ מִן אוֹרְחָא דִּי פַקֵּיד יְיָ יָתְכוֹן׃ וְאַחֵידִית בִּתְרֵין לוּחַיָּא וּרְמֵיתְנוּן מֵעַל תְּרֵתֵין יְדַי וְתַבַּרְתִּנּוּן לְעֵינֵיכוֹן׃ וְאִשְׁתְּטַחִית קֳדָם יְיָ כְּדִבְקַדְמִיתָא אַרְבְּעִין יְמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְוָן לַחְמָא לָא אֲכַלִית וּמַיָּא לָא שְׁתִיתִי עַל כָּל חוֹבְתְכוֹן דִּי חַבְתּוּן לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לְאַרְגָּזָא קֳדָמוֹהִי׃

Targum ONKELOS.

7 Memento, ne obliviſcaris, quomodo ad iracundiã provocâſti Dñm Deũ tuũ in deſerto: à die quo egreſſ⁹ es de terrâ Ægypti, donec veniſtis uſq; ad locum iſtũ, rebelles fuiſtis corã Dño.
8 Et in Oreb provocâſtis ad iracundiã Dñm: et fuit ira à facie Dñi contra vos, ut conſumeret vos. Quando aſcendi in montẽ
9 ut acciperẽ duas tabulas lapideas, tabulas pacti, quod pepigit Dñs vobiſcũ: et manſi in monte quadraginta diebus et quadraginta noctib⁹; panẽ non comedi, et aquã non bibi. Et dedit Dñs mihi duas tabulas lapideas, ſcriptas digito Dei, & ſup eas juxta omnia verba quæ locutus eſt Dñs vobiſcum de medio ignis in die congregationis. Et factũ eſt poſt quadraginta dies et quadraginta
11 noctes, dedit Dñs mihi duas tabulas lapideas, tabulas fœderis. Et dixit Dñs ad me; Surge deſcende citò hinc; quia
12 corruptus eſt popul⁹ tu⁹, quem eduxiſti de Ægypto: receſſerũt citò de viâ quã præcepiſti eis;
13 fecerunt ſibi conflatile. Et ait Dñs ad me dicens: Not⁹ eſt corã me popul⁹ hic, et ecce popul⁹ duræ cervicis eſt. Dimitte
14 precationem tuam à conſpectu meo, ut conſumã eos; et delebo nomen eorum de ſub cœlis: & faciã te in populũ fortiorẽ & majorem his. Et diverti, et deſcendi de monte; et mons ardebat igni: et duæ tabulæ fœderis erant in duab⁹ manib⁹ meis. Et vidi, et ecce peccâſtis corã Dño Deo veſtro; feciſtis vobis vitulũ conflatilẽ: declinâſtis citò à via, quam præcepit
17 Dñs vobis. Et apprehendi duas tabulas, et projeci eas de duabus manibus meis: & confregi eas ante oculos veſtros.
18 Et proſtratus ſum coram Domino ſicut priùs, quadraginta diebus & quadraginta noctibus; panem non comedi, & aquam non bibi: propter omnia peccata veſtra in quibus peccâſtis, faciendo quod malum eſt coram Domino ad irritandum eum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

7 זכור אל תשכח את אשר הקצפת את יהוה אלהיך במדבר למן היום אשר יצאת מארץ מצרים עד באכם עד המקום הזה מרים הייתם עם יהוה׃
8 ובחרב הקצפתם את יהוה ויתאנף יהוה בכם להשמיד אתכם׃
9 בעלתי ההרה לקחת לוחות האבן לוחות הברית אשר כרת יהוה עמכם וארב בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי׃
10 ויתן יהוה אלי את שני לוחות האבן כתבים באצבע אלהים ועליהם ככל הדברים אשר דבר יהוה עמכם בהר מתוך האש ביום הקהל׃
11 ויהי מקץ ארבעים יום וארבעים לילה ויתן יהוה אלי את שני לוחות האבן לוחות הברית׃
12 ויאמר יהוה אלי קום רד מהר כי שחת עמך אשר הוצאת ממצרים סרו מהר מן הדרך אשר צויתים עשו להם מסכה׃
13 ויאמר יהוה אלי לאמר ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא׃
14 הנח לי ואשמידם ואמח את שמם מתחת השמים ואעשה אתך לגוי עצום ורב ממנו׃
15 ואפן וארד מן ההר וההר בוער באש ושני לוחות הברית על שתי ידי׃
16 וארא והנה חטאתם ליהוה אלהיכם עשיתם לכם עגל מסכה סרתם מהר מן הדרך אשר צוה יהוה אתכם׃
17 ואתפש בשני הלחת ואשלכם מעל שתי ידי ואשברם לעיניכם׃
18 ואתנפל לפני יהוה כראשנה ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי על כל חטאתכם אשר חטאתם לעשות הרע בעיני יהוה להכעיסו׃

VER. SAM.

7 זכור אל תשכח את אשר הקצפת את יהוה אלהיך במדבר למן היום אשר יצאת מארץ מצרים עד באכם עד המקום הזה מרים הייתם עם יהוה׃
8 ובחרב הקצפתם את יהוה ויתאנף יהוה בכם להשמיד אתכם׃
9 בעלתי ההרה לקחת לוחות האבן לוחות הברית אשר כרת יהוה עמכם וארב בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי׃
10 ויתן יהוה אלי את שני לוחות האבן כתבים באצבע אלהים ועליהם ככל הדברים אשר דבר יהוה עמכם בהר מתוך האש ביום הקהל׃
11 ויהי מקץ ארבעים יום וארבעים לילה ויתן יהוה אלי את שני לוחות האבן לוחות הברית׃
12 ויאמר יהוה אלי קום רד מהר כי שחת עמך אשר הוצאת ממצרים סרו מהר מן הדרך אשר צויתים עשו להם מסכה׃
13 ויאמר יהוה אלי לאמר ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא׃
14 הנח לי ואשמידם ואמח את שמם מתחת השמים ואעשה אתך לגוי עצום ורב ממנו׃
15 ואפן וארד מן ההר וההר בוער באש ושני לוחות הברית על שתי ידי׃
16 וארא והנה חטאתם ליהוה אלהיכם עשיתם לכם עגל מסכה סרתם מהר מן הדרך אשר צוה יהוה אתכם׃
17 ואתפש בשני הלחת ואשלכם מעל שתי ידי ואשברם לעיניכם׃
18 ואתנפל לפני יהוה כראשנה ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי על כל חטאתכם אשר חטאתם לעשות הרע בעיני יהוה להכעיסו׃

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

7 Recordare, & ne obliviſcaris quomodo ad iracundiam provocâſti Dominum Deum tuum in deſerto: A die quo egreſſi eſtis de Ægypto donec perveniretis in locũ iſtum, rebelles fuiſtis Domino.
8 In Horeb autem ad iracundiã provocâſtis Dominum, et iratus eſt Domin⁹ in vos, ad vos exterminandũ. Quum aſcendi in montem ut acciperẽ tabulas lapideas, tabulas fœderis quod pepigit Domin⁹ vobiſcum, tunc manſi in monte quadraginta diebus, & quadraginta noctibus: panem non
9 comedi, neque aquas bibi. Poſtea dedit mihi Dominus duas tabulas lapideas ſcriptas digito Dei: Erat autem ſuper eas juxta omnia verba quæ locutus fuerat Dominus vobiſcũ in monte de medio ignis, in die concionis. Fa-
11 ctumq; eſt in fine quadraginta dierũ, & quadraginta noctium, ut daret mihi Domin⁹ duas tabulas fœderis. Et di-
12 ceret mihi Dominus, Surge, deſcende citò hinc, quia corrupit ſeipſum populus tu⁹ quẽ eduxiſti de Ægypto: receſſerunt repentè de via quã præcepiſti eis, fecerunt ſibi vitulum fuſilem. Dixit præterea
13 mihi Domin⁹ in hæc verba; Vidi populum iſtum, & ecce popul⁹ eſt duræ cervicis. De-
14 ſiſte à me, ut exterminẽ eos, et deleã nomen eorum de ſub cœlo; Te verò faciam in gentem robuſtiorem et copioſiorẽ illo. Tũ converti me, & de-
15 ſcendi de monte: Mons autem igne ardebat, duæq; tabulæ fœderis erant in ambab⁹ ma-
16 nibus meis. Et vidi, & ecce peccaveratis Domino Deo veſtro, feceratis vobis vitulum fuſilem, receſſeratis ſtatim de via quam præceperat Domin⁹ vobis. Tunc apprehendi duas
17 tabulas, & abjeci eas ab ambabus manibus meis, confregique illas ante oculos veſtros. Et proſtravi me ante
18 Dominũ ſicut priùs: quadraginta diebus, & quadraginta noctibus panem non comedi, neque aquam bibi, propter omnia peccata veſtra quæ peccaveratis faciendo malum in oculis Domini ut irritaretis eum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اذكر ولا تنس اسخاطك الله ربك في البرّ. وذلك انكم منذ يوم خروجكم من مصر الى ان جيتم
7 الى هذا البلد لم تزالوا مخطيين لله * وفي حوريب اسخطتم الله فغضب عليكم * وكاد يبيدكم *
8 حين صعدت الجبل لاخذ لوحي الجوهر لوحي الشهادة التي عهدها الله معكم * فاقمت فيه
9 اربعين يوما واربعين ليلة * لم اكل طعاما * ولم اشرب ماء * الى ان دفع الله الي لوحي الجوهر
10 المكتوبين بقدرة الله * وعليهما مثل جميع الكلمات التي كلمكم الله بها من وسط النار في يوم
11 الجوف * وكان ذلك بعد اربعين يوما واربعين ليلة دفعهما الي * وقال لي * قم فانحدر سريعا من
12 ههنا * لان قومك قد افسدوا الذين اخرجتهم من بلد مصر * وزالوا سريعا من الطريق التي امرتهم
13 بسلوكها * وصنعوا لهم مسبوكا * ثم قال لي * قد علمت ان هؤلاء القوم صعاب الرقاب * وان كففت
14 عن السمع فيهم افنيهم * وامحو اسماءهم من تحت السماء * وجعلك انا امة اعظم واكثر منهم
15 * فولّيت ونزلت من الجبل وهو مشتعل بالنار * ولوحا الشهادة على يدي * فنظرت واذا انكم قد
16 اخطاتم لله ربكم * واتخذتم عجلا مسبوكا * وزلتم سريعا عن الطريق الذي امركم بسلوكه
17 * فصببت اللوحين * وطرحتهما عن يدي * وكسرتهما بحضرتكم * وسقطت بين يدي الله كالمرة
18 الاولى اربعين يوما واربعين ليلة * لم اكل طعاما * ولم اشرب ماء بسبب خطيتكم التي اخطاتموها
اذ صنعتم الشر بين يدي الله واسخطتموه *

Recordare & ne obliviſcaris quomodo ad iram concitaveris Deum Dominũ tuũ in ſolitudine; & verò vos à die exitûs veſtri ex Ægypto donec advenieritis ad hanc regionẽ, inceſſanter peccâſtis in Deũ. Et in
8 *Horib irritâſtis Deum, ita ut irâ percitûs in vos, voluerit vos conſumere. Quo tempore conſcenderam montem, ut acciperem*
9 *duas tabulas gemmeas, tabulas teſtimonii quod pactus fuerat Deus vobiſcum, manſeramque in eo quadraginta dies & quadraginta noctes, quibus cibum non comedi, nec bibi aquam, Quoad dediſſet mi-*
10 *hi Deus duas tabulas gemmeas ſcriptas potentiâ Dei, ſuper quas erant eadem omnino verba quæ locut⁹ fuerat vobis Deus de medio ignis in die comitiorũ. Accidit autem poſt quadraginta dies &*
11 *quadraginta noctes, ut daret eas mihi, Et*
12 *diceret ad me; Surge & deſcende velocitèr iſtinc, quia populus tuus quos eduxiſti è regione Ægypti, jam corruptionem commiſerunt, & declinârunt illicò à via in qua præceperã eis ut ambularent, & fecerunt ſibi fuſile. Deinde dixit mihi, Fã no-*
13 *vi hos homines duos eſſe cervicis⁹: Et ſi*
14 *abſtineas à precando pro eis, conſumã eos, & delebo nomina eorum de ſub cœlo, faciamque ex te gentem majorem & copioſiorem ipſis. Igitur converti me, & de-*
15 *ſcendi de monte qui ardebat igne, & ambæ tabulæ teſtimonii erant ſuper manus meas. Et aſpexi, & ecce vos jam peccaveratis Deo Domino veſtro, & adiri-*
16 *bueratis vitulum fuſum, & aberraveratis citò à via in qua præceperat vobis ut*
17 *incederetis. Quapropter arripui utramque tabulam, & abjeci eas è manibus meis, easque fregi in præſentia veſtra. Et*
18 *deprecatus ſum coram Domino, ut vice præteritâ, quadraginta dies et quadraginta noctes, non comedens cibum, nec bibens aquam, propter peccatum veſtrum quod commiſeratis quando perpetrâſtis ſcelus coram Deo, & irritâſtis eum.*

ספר אלה הדברים: ט

Dominus *efferbuit* *quo* *caloris* & *,vasi facibus à* timui Quia

19 כִּי יָגֹרְתִי מִפְּנֵי הָאַף וְהַחֵמָה אֲשֶׁר קָצַף יְהוָה
etiam me *ad* Dominus exaudivit & : vos *disperdendum ad* , vos *super*
עֲלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי גַּם
Dominus *est exacerbatus* Aharon in Et .ipsa vice in
20 בַּפַּעַם הַהִוא: וּבְאַהֲרֹן הִתְאַנַּף יְהוָה
tempore in Aharon pro etiam oravi & : eum *disperdendū ad* ,valde
מְאֹד לְהַשְׁמִידוֹ וָאֶתְפַּלֵּל גַּם־בְּעַד אַהֲרֹן בָּעֵת
vitulum , feceratis quod vestrum peccatum Et .ipso
21 הַהִוא: וְאֶת־חַטַּאתְכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם אֶת־הָעֵגֶל
bene molendo illum contrivi & ,igne *in* illum combussi & , accepi
לָקַחְתִּי וָאֶשְׂרֹף אֹתוֹ בָּאֵשׁ וָאַכֵּת אֹתוֹ טָחוֹן הֵיטֵב
torrentē in ejus pulverem projeci & :pulverē in esset comminut' donec
עַד אֲשֶׁר־דַּק לְעָפָר וָאַשְׁלֵךְ אֶת־עֲפָרוֹ אֶל־הַנַּחַל
Chibroth in & ,Massah in & ,Tabberah in Et .monte è *descendentē*
22 הַיֹּרֵד מִן־הָהָר: וּבְתַבְעֵרָה וּבְמַסָּה וּבְקִבְרֹת
mittendo in Et .Dominum *fuistis* *irritantes* , Hattaavah
23 הַתַּאֲוָה מְקַצְּפִים הֱיִיתֶם אֶת־יְהוָה: וּבְשָׁלְחַ
possidete &,Ascendite:dicendo ,Barneah Cades de vos Dominus
יְהוָה אֶתְכֶם מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ לֵאמֹר עֲלוּ וּרְשׁוּ
Domini os *exacerbāstis &* : vobis dedi quam terram
אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם וַתַּמְרוּ אֶת־פִּי יְהוָה
.ejus *voce in audistis* non & , ei credidistis non & , vestri Dei
אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא הֶאֱמַנְתֶּם לוֹ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקֹלוֹ:
.vos *me cognoscere* die à , *Domino* cum fuistis Rebelles
24 מַמְרִים הֱיִיתֶם עִם־יְהוָה מִיּוֹם דַּעְתִּי אֶתְכֶם:
& ,diebus quadraginta *Domini facies ad* me prostravi Et
25 וָאֶתְנַפַּל לִפְנֵי יְהוָה אֵת אַרְבָּעִים הַיּוֹם וְאֵת־
Dominus dixerat quia : me prostravi quibus , noctibus quadraginta
אַרְבָּעִים הַלַּיְלָה אֲשֶׁר הִתְנַפַּלְתִּי כִּי־אָמַר יְהוָה
Domine :dixi &,Dominum ad oravi Et .vos *disperdendum ad*
26 לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם: וָאֶתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וָאֹמַר אֲדֹנָי
redemisti quam,tuā hæreditatem &,tuū populū *corrumpas* ne , *Domine*
יְהוָה אַל־תַּשְׁחֵת עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ
.valida manu in Ægypto ex eduxisti quem ,tua magnitudine in
בְגָדְלֶךָ אֲשֶׁר־הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה:
respicias ne :Jahacob & , Ischac ,Abraham tuorū servorum Memento
27 זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב אַל־תֵּפֶן
ejus peccatum ad & ,ejus impietatē ad & , hujus populi duritiem ad
אֶל־קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל־רִשְׁעוֹ וְאֶל־חַטָּאתוֹ:
posse non A :*inde* nos eduxisti *qua* , *terra* dicant fortè Ne
28 פֶּן־יֹאמְרוּ הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִשָּׁם מִבְּלִי יְכֹלֶת
,cis est locutus quam , terram in eos introducere Dominus
יְהוָה לַהֲבִיאָם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־דִּבֶּר לָהֶם
ipsi Et .deserto in eos *faciendū mori ad* ,eos eduxit ,eos *odio habendo ab* &
29 וּמִשִּׂנְאָתוֹ אוֹתָם הוֹצִיאָם לַהֲמִתָם בַּמִּדְבָּר: וְהֵם
magna tua *potentia in* eduxisti quem ,tua hæreditas &,tuus populus
עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ בְּכֹחֲךָ הַגָּדֹל
.extento tuo brachio in &
וּבִזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה:

Versio VULG. LAT.

19 Timui enim indignationem & iram illius, quâ adversùm vos concitatus, delere vos voluit. Et exaudivit me Dñs
20 etiam hâc vice. Adversùm Aaron quoque vehementer iratus, voluit eum conterere, & pro illo similiter deprecatus sum. Peccatum autem vestrum quod feceratis, id est, vitulum, arripiens, igne combussi, & in frusta comminuens, omninóq; in pulverem redigens, projeci in torrentē,
22 qui de monte descendit. In Incendio quoque, & in Tentatione, & in sepulcris Concupiscentiæ provocâstis Dominum. Et quando misit vos de Cadesbarne, dicens, Ascendite, & possidete terram, quam dedi vobis; & contempsistis imperium Domini Dei vestri, & non credidistis
24 ei, neque vocem ejus audire voluistis: Sed semper fuistis rebelles à die quâ nósse vos
25 cœpi. Et jacui coram Domino quadraginta diebus ac noctibus, quibus eum suppliciter deprecabar, ne deleret vos ut fuerat commina-
26 tus. Et orans dixi, Domine Deus, ne disperdas populum tuum, & hæreditatem tuam, quam redemisti in magnitudine tua, quos eduxisti de
27 Ægypto in manu forti. Recordare servorum tuorum, Abraham, Isaac, & Jacob: ne aspicias duritiam populi hujus, & impietatem atque
28 peccatum: Ne fortè dicant habitatores terræ, de qua eduxisti nos; Non poterat Dominus introducere eos in terram, quam pollicitus est eis, & oderat illos: Idcircò eduxit, ut interficeret eos in
29 solitudine. Qui sunt populus tuus & hæreditas tua, quos eduxisti in fortitudine tua magna, & in brachio tuo extento.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἔκφοβός εἰμι (ξ) διὰ τ̀ θυμὸν καὶ τὴν ὀργὴν, ὅτι πικρῶξύνθη κύριος ἐφ' ὑμῖν τ̃ (ο)ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς. καὶ εἰσήκουσε κύριος ἐμοῦ καὶ
20 ἐν τ̣ῷ (π)καιρῷ τούτῳ. Καὶ ἐπ' Ααρὼν (ρ)ἐθυμώθη ἐξολοθρεῦσαι αὐτ̀, καὶ ἠυξάμην καὶ πρὶ
21 Ααρὼν ἐν τ̣ῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Καὶ τ̀ ἁμαρτίαν ὑμῶν, ἣν ἐποιήσατε, τ̀ μόσχον ἔλαβον αὐτ̀, καὶ κατέκαυσα αὐτ̀ ἐν πυρὶ, (σ) καὶ Cωνέκοψα αὐτὸν καλῶς ἕως ἐγένετο λεπτὸν, καὶ (υ)ἐγένετο ὡσεὶ κονιορτὸς, καὶ ἔρριψα τ̀ κονιορτὸν εἰς τ̀ χειμάρρουν τ̀ καταβαίνοντα
22 (φ)ἐκ τ̃ ὄρους. Καὶ ἐν τ̣ῷ ἐμπυρισμῷ, καὶ ἐν τ̣ῷ πειρασμῷ, καὶ ἐν τοῖς μνήμασι τ̀ ἐπιθυμίας (χ)παροξύναντες ἦτε κύριον. Καὶ ὅτε ἐξαπέστειλεν ὑμᾶς κύριος ἐκ Κάδης Βαρνῆ,
23 λέγων, (ψ)Ἀνάβητε καὶ κληρονομήσατε τ̀ γῆν, (ω)ἣν δίδωμι ὑμῖν, καὶ ἠπειθήσατε τ̣ῷ ῥήματι κυρίου τ̃ θεοῦ ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τ̃ς φωνῆς αὐτοῦ. Ἀπειθοῦντες ἦτε τὰ πρὸς κύ-
24 ριον (α) ἀπὸ τ̃ ἡμέρας ἧς ἐγνώσθη ὑμῖν. Καὶ ἐδεήθην ἔναντι κυρίου (β)τεσσεράκοντα ἡμέρας καὶ (β) τεσσεράκοντα νύκτας, ὅσας ἐδεήθην. εἶπε γὰρ κύριος (γ)ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς.
26 Καὶ ἠυξάμην πρὸς τ̀ θεὸν, καὶ εἶπα, Κύριε βασιλεῦ τ̃ θεῶν, μὴ (δ) ἐξολοθρεύσῃς τ̀ λαόν Cυ(ε)καὶ τ̀ μερίδα Cυ, ἣν ἐλυτρώσω, ὃς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν τ̣ῇ ἰσχύι Cυ τ̣ῇ μεγάλῃ, καὶ (ζ) ἐν τ̣ῇ χειρί Cυ τ̣ῇ κραταιᾷ,
27 καὶ ἐν τ̣ῷ βραχίονί Cυ (η) τ̣ῷ ὑψηλῷ. Μνήσθητι Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τ̃ θεραπόντων Cυ, οἷς ὤμοσας κατ' σαυτοῦ. μὴ ὀπισλέψῃς ἐπὶ τ̀ σκληρότητα τοῦ λαοῦ τούτου, (θ)
28 καὶ τὰ ἀσεβήματα, καὶ ἐπὶ τὰ ἁμαρτήματα αὐτ̃. Μὴ εἴπωσιν οἱ καλοικοῦντες τ̀ γῆν ὅθεν (ι)ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐκεῖθεν, λέγοντες, Παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι κύριον εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπεν αὐτοῖς, καὶ παρὰ τὸ (κ)μισῆσαι αὐτοὺς, ἐξήγαγεν αὐτὸς (λ) ἐν τ̣ῇ ἐρήμῳ
29 ἀποκτεῖναι αὐτούς. Καὶ ἔτοι λαός Cυ καὶ κλῆρός Cυ, ὃς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν τ̣ῇ ἰσχύι Cυ τ̣ῇ (μ)μεγάλῃ, καὶ ἐν τ̣ῇ χειρί Cυ τ̣ῇ κραταιᾷ, καὶ ἐν τ̣ῷ βραχίονί Cυ τ̣ῷ ὑψηλῷ.

MS. A. (ξ)διὰ τ̀ ὀργὴν καὶ τ̀ θυμὸν, ὅπ(ο)ἐξολεθρεῦσαι(π)καιρῷ ἐκείνῳ. Καὶ(ρ)ἐθυμώθη κύριος Cφόδρα τ̀ ἐξολεθρεῦσαι(σ)καὶ συνέβλιψα αὐτ̀ καὶ κατήλασα σφόδρα(τ)ἕως ὃ ἐγένετο(υ)ἐγκόνη(φ)ἀπὸ τ̀(χ)παροξύνοντες ἦτε κύριον τ̀ θεὸν ὑμῶν. Καὶ ὅτε ἀπέστειλεν(ψ)Ἀνάβητε, κληρονομήσατε (ω)ἣν ἐγὼ δίδωμι(α)ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγνώσθη(β)τεσσεράκοντα(γ)ἐξολεθρεῦσαι(δ)ἐξολεθρεῦσης (ε)καὶ τ̀ κληρονομίαν Cυ, ἣν ἐλυτρώσω * ἐν τ̣ῇ ἰσχύι Cυ τ̣ῇ μεγάλῃ, ὃς ἐξήγαγες (ζ)ἐν χειρὶ Cυ(η)τ̣ῷ μεγάλῳ. Μνήσθητι (θ)καὶ τὰ ἁμαρτήματα αὐτ̃, καὶ τὰ ἀσεβήματα αὐτ̃. Μήποτ' εἴπωσιν (ι)ἐξήγαγεν(κ)μισῆσαι κύριον αὐτοὺς, (λ)ἀποκτεῖναι ἐν τ̣ῇ ἐρήμῳ. Καὶ (μ)μεγάλη, καὶ ἐν τ̣ῷ βραχίονί Cυ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Timueram enim ab ira & furore quo indignatus Dominus contra vos, perdere vos decreverat: at exaudivit me Domin⁹ etiam tunc temporis. Et adversùs Aharonem iratus est Domin⁹ vehementer ut perderet eum, & deprecat⁹ sum etiam pro Aharone eodem tempore. Et vitulum peccatorum vestrorum quæ feceratis, arripiens, igne combussi, eumque comminuens, & molâ bene terens, donec attenuaretur ut pulvis, projeci pulverem ejus in torrentem qui defluit è monte. In Incendio quoque, & in Tentationib⁹, & in Sepulchris ardentium concupiscentiâ, ad iram provocaveratis Dominum. Et cùm misisset vos Dominus de Recem superba, & dixisset vobis, Ascendite & possidete terram quam dedi vobis, exasperâstis verbum oris Domini, & non credidistis ei, nec audistis vocem ej⁹. Irritatores fuistis coram Domino ab ea die quâ vos cognovi. Et oravi coram Domino quadraginta diebus & quadraginta noctibus, quia decreverat Dominus perdere vos. Oravi inquam, coram Domino, & dixi, Domine Deus, ne corrumpas populum tuum & hæreditatem tuam quam redemisti magnitudine tuâ, quosque eduxisti exÆgypto manu potenti. Sed recordare servorum tuorum Abrahæ Isahac & Jacobi: ne respicias duritiam hujus populi, & iniquitatem ejus, & peccata ejus. Ne dicant incolæ terræ illius è qua eduxisti eos, Quia non habuit facultatem Dominus introducendi eos in terram quam dixerat eis, & quia oderat illos, eduxit eos ut eos interficeret in deserto. Ipsi verò populus tuus sunt & hæreditas tua, quam eduxisti virtute tuâ magnâ, & brachio tuo exerto.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

19 ארי דחילית מן קדם רגזא וחימתא
די רגז יי עליכון לשיצאה יתכון
וקביל יי צלותי אף בזמנא ההיא:
20 ועל אהרן רגז יי קדם
לחדא לשיצותיה וצליתי אף על
אהרן בעדנא ההוא: ית חובתכון
21 די עבדתון ית ענלא נסיבית
ואוקידת יתיה בנורא ושפחתיה
בשופינא ואוריד עד די הוה דקיק
לעפרא ורמיה ית עפריה לנחלא
22 דנחית מן טורא: ובדליקתא
ובנסיתא ובקברי דמשאלי מרגזין
הויתון קדם יי: וכד שלח יי יתכון
23 מרקם גיאה למימר סקו ואחסינו
ית ארעא די יהבית לכון
ומרדתון על גזירת מימרא דיי
אלהכון ולא דימנתון ליה ולא
24 קבלתון למימריה: מסרבין
הויתון קדם יי מיומא דידעית
יתכון: ואשתטחית קדם יי ית
25 ארבעין יממין וית ארבעין לילין
די אשתטחית ארי אמר יי לשצאותכון
26 יתכון: וצליתי קדם יי ואמרית
יי אלהים לא תחבל עמך
ואחסנתך די פרקתא בתוקפך די
27 אפקתא ממצרים בידא תקיפא:
אדכר לעבדך לאברהם ליצחק
ולישעקב לא תתפני לקשיות עמא
28 הדין לחוביהון ולחטאיהון
דלמא יימרון דירי ארעא די
אפקתנא מתמן מדלית יוכלא
קדם יי לאעלותהון לארעא די
מלל להון ומדסני יתהון
29 אפיקנון לקטלותהון במדברא
ואנון עמך ואחסנתך די אפקתא
בחילך רבא ובדרעך מרממא:

TARGUM ONKELOS.

19 Timui enim propter iram & indignationem, quâ irat⁹ erat Dominus contra vos ut consumeret vos: et suscepit Dominus orationem meam etiam in
20 tempore illo. Contra Aaron quoque fuit ira à facie Domini, ut disperderet eum: & oravi etiã pro Aaron in illo tem-
21 pore. Et peccatum vestrum quod feciſtis, id est vitulum, tuli & combussi eum igni: & comminui eum in pillo vehementer, donec fuit comminutum in pulverem: et projeci pulverem ejus in torrentem
22 qui descendit de monte. In Incendio quoque & in Tentatione, & in Sepulchris concupiscentium, irritâstis Dominum.
23 Et quando misit vos Dominus de Cades Barne, dicens; Ascédite & possidete terram quam dedi vobis: rebelles fuistis verbo Domini Dei vestri; & non credidistis ei, neque obe-
24 distis verbo ejus. Rebelles fuistis coram Domino, à die quo cognovi vos. Et prostratus sum coram Domino quadraginta
25 diebus & quadraginta noctibus, quibus prostratus sum: quoniam dixerat Dominus ut consumeret eos. Et oravi coram Domino, & dixi:
26 Domine Deus, ne dissipes populum tuum & hæreditatem tuam, quam redemisti in fortitudine tua: quem eduxisti de
27 Ægypto in manu forti. Recordare servorum tuorum, Abraham, Isaac & Jacob: ne aspicias duritiam populi hujus, &
28 impietatem eorum & peccata eorum. Ne fortè dicant habitatores terræ, de qua eduxisti nos: Eo quòd non erat potestas coram Domino, ut introduceret eos in terram quam locutus est eis: & quia oderat illos, eduxit eos ut occideret illos in deserto. Et
29 ipsi sunt populus tuus, & hæreditas tua: quos eduxisti in virtute tuâ magna, & in brachio tuo excelso.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

19 * עמ׳חדפא׳מ׳שנכ׳מ׳אנכ׳זאשא׳א׳פ׳מכ׳מ׳זא
דש׳ 2מענש׳2ש׳מ׳ט׳א׳נש׳:זמ׳ש׳ע׳מ׳זאזא׳2מ׳
צפ׳ 20 2נכש׳זאזא׳:* זפאזפנ׳אאבכ׳מ׳זאזא׳ש
תא׳ 2מ׳ש׳מ׳ט׳:זאאבכ׳22ז׳דש׳פט׳אזפנ׳פט׳א׳2ת׳
21 *זאא׳פאא׳מ׳ט׳ש׳ש׳ס׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
פא 2ת 2מ׳ש׳מ׳ט׳ש׳ש׳ס׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
ת 2ב 22 ש׳מ׳ט׳:2נכ׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
ת 2ב 23 ש׳מ׳ט׳:זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
ת 2ב 24 ש׳מ׳ט׳:זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
ת 2ב 25 ש׳מ׳ט׳:זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
ת 2ב 26 ש׳מ׳ט׳:זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
ת 2ב 27 ש׳מ׳ט׳:זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
ת 2ב 28 ש׳מ׳ט׳:זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
ת 2ב 29 ש׳מ׳ט׳:זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳

VERSIO SAMARITANA.

19 * זא׳ש׳ש׳ט׳א׳ש׳ש׳ט׳א׳נכ׳זאשא׳א׳פ׳מכ׳מ׳זא
אב׳ 2מענכ׳2ש׳מ׳ט׳א׳נש׳:זמ׳ש׳ע׳מ׳זאזא׳2מ׳
מפ׳ 20 פנכש׳זאזא׳:* זפאזפנ׳אאבכ׳מ׳זאזא׳ש
אפ׳ 2מ׳ש׳מ׳ט׳:זאאבכ׳מ׳זאזא׳פאזפנ׳פאזפנ׳
זפ׳ 21 *זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳פא
צנ׳ נכ׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ת
זצ׳ 22 2נכ׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
שפ׳ 23 *זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
עב׳ 24 ש׳מ׳ט׳:זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
מפ׳ 20 פנכש׳זאזא׳:* זפאזפנ׳אאבכ׳מ׳זאזא׳ש
אפ׳ 2מ׳ש׳מ׳ט׳:זאאבכ׳מ׳זאזא׳פאזפנ׳פאזפנ׳
זפ׳ 21 *זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳פא
צנ׳ נכ׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ת
זצ׳ 22 2נכ׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
שפ׳ 23 *זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
עב׳ 24 ש׳מ׳ט׳:זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
מפ׳ 20 פנכש׳זאזא׳:* זפאזפנ׳אאבכ׳מ׳זאזא׳ש
אפ׳ 2מ׳ש׳מ׳ט׳:זאאבכ׳מ׳זאזא׳פאזפנ׳פאזפנ׳
זפ׳ 21 *זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳פא
צנ׳ נכ׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ת
זצ׳ 22 2נכ׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
שפ׳ 23 *זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
עב׳ 24 ש׳מ׳ט׳:זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
מפ׳ 20 פנכש׳זאזא׳:* זפאזפנ׳אאבכ׳מ׳זאזא׳ש
אפ׳ 2מ׳ש׳מ׳ט׳:זאאבכ׳מ׳זאזא׳פאזפנ׳פאזפנ׳
זפ׳ 21 *זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳פא
צנ׳ נכ׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ת
זצ׳ 22 2נכ׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
שפ׳ 23 *זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳
עב׳ 24 ש׳מ׳ט׳:זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳ש׳מ׳ש׳א׳זאזא׳

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

19 Timchum enim propter iram, & furorem quo ardebat Dominus in vos, ut exterminaret vos: sed audivit me Dominus etiam hâc vice. In
20 Aaronem quoque excanduit Dominus valdè ut perderet eum, ideo rogavi etiam pro
21 Aarone in illo tempore. Peccatum autem vestrum quod feciſtis, vitulum illum, accepi, & combussi illum igne, & contrivi illum molendo bene, usquequo comminueretur in pulverem: & projeci pulverem ejus in torrentem descendentem de monte. In
22 loco quoque Incendii, et Tentationis, & sepulchrorũ Concupiscentiæ ad iracundiam provocâstis Dominum. Cùm
23 etiam emisit vos Dominus de Cades-Barne, dicens; (b) Ascendite, & possidete terrã quam dedi vobis, tum rebellâstis in verbum Domini Dei vestri, & non credidistis ei, neque audiviſtis vocem ejus. Rebelles fuistis Domino à
24 die quo vos cognovit. Et pro-
25 stravi me corã Domino quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, quibus prostravi me; quoniam dixerat Dominus se vos exterminaturum. Et rogavi Dominum,
26 dicens; Despota Domine, ne perdas populum tuum, et hæreditatem tuam quam redemisti in magnitudine tua, quæ eduxisti de Ægypto in manu tua forti. Recordare servo-
27 rum tuorum, Abrahã, Isaac, & Jacob; ne respicias ad duritiem populi istius, & ad impietatem ejus, & ad peccatum ejus. Ne fortè dicat
28 populus terræ de qua eduxisti nos, Eò quòd non potuit Dominus introducere eos in terram quam dixerat illis, & odisset illos, eduxit illos ut interficeret illos in deserto.
29 Illi enim sunt populus tuus, & hæreditas tua, quam eduxisti de Ægypto, in virtute tua magna, & in brachio tuo extento.

VER. SAM. (b) Declinate,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 *لاني حذرت الغضب والموجده التي سخط الله بها عليكم ليسقدكم *وسمع الله في ذلك الوقت *وعلي
20 هرون غضب الله جدا * وكاد يقدده *واستعفرت له ايضا في ذلك الوقت *واما ما به اخطاتم * وهو
21 العجل الذي اخذتموه *فاني اخذته فاحرقته بالنار وبردته بالمبرد بجاحيدف كالتراب *فطرحت
22 ترابه في وادي الماء المنحدر من الجبل *وفي ذات الاشعال * وفي ذات المحنه * وقبور المسهيين لم
23 تزالوا مسخطين لله *ولما بعث الله ببعضكم من رقيم بريع قائلا * اصعدوا وانطروا الارض التي
24 اعطيتكم اياها * حالعصوه ولم تومنوا به * ولم تقبلوا امره * بالجملة لم تزالوا تخالفين لله منذ
25 يوم عرفتكم به * فلما سقعت عنده تلك الاربعين يوما والاربعين ليلة * اذ اراد ان
26 يفنيكم * صليت بين يديه وقلت * اللهم يا رب لا تهلك قومك وصفوتك الذين
27 فككهم بعظمتك * واخرجهم من مصر بيد شديده * واذكر اوليائك ابراهيم واسحاق
28 ويعقوب * ولا تنظر الي صعوبة هذا الشعب وطلاحه وخطيته * كيلا يقول اهل البلد الذي
29 اخرجتنا منه * مما لم يطع ربهم ان يدخلهم الي البلد الذي وعدهم به * ومن سناءته لهم
اخرجهم ليقتلهم في البر * وهم قومك وصفوتك الذين اخرجتهم بحولك العظيم وذراعك
الممدوده *

Nam extimui furorem atque indignationem quâ iratus fuerat Deus contra vos ut 19
vos deleret, audivitque Deus eo tempore. 20
Huroni quoque succensuit Deus magnopere, & paru abfuit quin perderet eũ, & veniam impetravi etiã ipsi in eodem tempore. At verò id quo peccaveratis, nempe 21
vitulum quæ assumpseratis, apprehendi, et igne combussi, et limâ minutissimè limavi, ita ut comminutus esset ceu pulvis: & projeci pulverem ejus in torrentem aquæ dilabentis è monte. Et in loco Incendii, et in 22
loco Tentationis, et Sepulchris concupiscentiũ incessanter provocâstis Deũ ad iram. Cùmq; misisset Deus aliquot ex vobis de 23
Kacim-Barni, dicens; Ascendite, & contemplamini terram quam dedi vobis, non obedîstis illi, neq; credidistis in eum, neque acquievistis mandato ipsius. In summa, 24
semper fuistis rebelles Deo à die quo eum notum feci vobis. Cùm ergò oravem apud 25
eum quadraginta diebus illis et quadraginta noctibus, quando voluit vos consumere, Deprecatus sum coram eo, 26
& dixi; Deus ô Domine, ne perdas populum tuum & electionem tuam quam liberâsti magnitudine tuâ, & eduxisti ex Ægypto manu validâ. Et recordare amicorum tuorum Abraham & Ishac & 27
Jacob, & ne respicias ad duritiem istius populi, & impietatẽ ejus, et scelus ejus. ut 28
non dicant habitatores regionis è qua nos eduxisti; Eò quòd non valuit Dominus eorum introducere eos in regionem quam promiserat eis, & ex odio suo erga eos, eduxit illos ut occideret eos in deserto. Et 29
ipsi quidem populus tuus sunt, & electio tua, quos eduxisti potentiâ tuâ magnâ & brachio tuo protenso.

ספר אלה הדברים: י

CAP. X.

tabulas duas tibi Dola : me ad Dominus dixit illo tempore In
1 בָּעֵת הַהִוא אָמַר יְהוָה אֵלַי פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־לוּחֹת
tibi *facies* & : montē in me ad ascende & , priores sicut lapideas
אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַעֲלֵה אֵלַי הָהָרָה וְעָשִׂיתָ לְךָ
fuerunt quæ verba tabulis *super* scribam Et *Ligni* arcam
2 אֲרֹן עֵץ: וְאֶכְתֹּב עַל־הַלֻּחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ
.arca in eas pones & ,fregisti quas , prioribus tabulis *super*
עַל־הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׂמְתָּם בָּאָרֹן:
lapideas tabulas duas dolavi & ,Sittim lignis arcam feci Et
3 וָאֶעַשׂ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים וָאֶפְס�ל שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים
.mea manu in tabulæ duæ & ,montem in ascendi & ; priores sicut
כָּרִאשֹׁנִים וָאַעַל הָהָרָה וּשְׁנֵי הַלֻּחֹת בְּיָדִי:
decem , priorem scripturam juxta , tabulis *super* scripūt Et
4 וַיִּכְתֹּב עַל־הַלֻּחֹת כַּמִּכְתָּב הָרִאשׁוֹן אֵת עֲשֶׂרֶת
medio de monte in vos ad Dominus est locutus quæ , verba
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ
,me verti Et .*me ad* Dominus eas dedit & : *concionis* de in ignis
5 הָאֵשׁ בְּיוֹם הַקָּהָל וַיִּתְּנֵם יְהוָה אֵלָי: וָאֵפֶן
: feceram quam ,arca in tabulas posui & , monte de descendi &
וָאֵרֶד מִן־הָהָר וָאָשֶׂם אֶת־הַלֻּחֹת בָּאָרוֹן אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
Israel filii Et .Dominus mihi præcepit quēadmodum , ibi fuerunt &
6 וַיִּהְיוּ שָׁם כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
,Aharon est mortuus ibi: Moserah in Jahachā filiorū Beroth de sunt profecti
נָסְעוּ מִבְּאֵרֹת בְּנֵי־יַעֲקָן מוֹסֵרָה שָׁם מֵת אַהֲרֹן
Inde .eo pro ej' filius Elhazar sacerdotio est funct' & ,ibi est sepult' &
7 וַיִּקָּבֵר שָׁם וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו: מֹשֵׁם
torrentiū terrā Jotbath in Ghudghodah de &, Ghudghodah in sunt profecti
נָסְעוּ הַגִּדְגֹּדָה וּמִן־הַגִּדְגֹּדָה יָטְבָתָה אֶרֶץ נַחֲלֵי־
, Levi tribum Dominus fecit separare illo tempore In .aquarum
8 מָיִם: בָּעֵת הַהִוא הִבְדִּיל יְהוָה אֶת־שֵׁבֶט הַלֵּוִי
Domini facies ad stanuum ad , Domini pacti arcam *portandum ad*
לָשֵׂאת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה לַעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה
.hanc diem ad usque ejus nomine in benedicendū ad &, ei ministrandū ad
לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בִּשְׁמוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
.suis fratribus cum hæreditas & , pars Levi ipsi fuit non Idcirco
9 עַל־כֵּן לֹא־הָיָה לְלֵוִי חֵלֶק וְנַחֲלָה עִם־אֶחָיו
Dominus est locutus quemadmodum, ejus hæreditas *ipse* Dominus
יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
, priores dies secundā, monte in steti ego Et .ei tuus Deus
10 אֱלֹהֶיךָ לוֹ: וְאָנֹכִי עָמַדְתִּי בָהָר כַּיָּמִים הָרִאשֹׁנִים
Dominus exaudivit & : noctes quadraginta & , dies quadraginta
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וַיִּשְׁמַע יְהוָה
.te *corrumpere* Dominus voluit non ; ipsa vice in etiam me *ad*
אֵלַי גַּם בַּפַּעַם הַהִוא לֹא־אָבָה יְהוָה הַשְׁחִיתֶךָ:
; *populi facies ad* proficiscendo vade , Surge : me ad Dominus dixit Et
11 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קוּם לֶךְ לְמַסַּע לִפְנֵי הָעָם
,eorum patribus juravi quam , terram possidebunt &, ingrediētur &
וְיִבֹאוּ וְיִרְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָם
.eis *dandum ad*
לָתֵת לָהֶם:

Versio VULG. LAT.

CAP. X.

1 IN tempore illo dixit Dñs ad me, Dola tibi duas tabulas lapideas, ficut priores fuerūt, & ascende ad me in montem:
2 faciéſq; arcā ligneam. Et ſcribam in tabulis verba quæ fuerunt in his quas antè confregiſti, ponéſque eas in arca.
3 Feci igitur arcā de lignis Settim. Cúmq; dolāſſem duas tabulas lapideas inſtar priorū, aſcendi in montē, habens eas
4 in manibus. Scripſitq; in tabulis, juxta id quod priùs ſcripſerat, verba decem, quæ locutus eſt Dominus ad vos in monte de medio ignis, quando populus congregātus eſt: &
5 dedit eas mihi. Reverſúſq; de monte, deſcendi, & poſui tabulas in arcam, quam feceram, quæ hucuſq; ibi ſunt, ſicut mihi præcepit Dominus.
6 Filii autem Iſrael moverunt caſtra ex Beroth filiorum Iacan in Moſera, ubi Aaron mortuus ac ſepultus eſt, pro quo, ſacerdotio functus eſt Eleazar
7 filius ejus. Inde venerunt in Gadgad: de quo loco profecti, caſtrametati ſunt in Jetebatha, in terra aquarum atque
8 torrentium. Eo tempore ſeparavit tribum Levi, ut portaret arcam fœderis Domini, & ſtaret coram eo in miniſterio, ac benediceret in nomine illius uſque in præſentem diem. Quam ob rem non
9 habuit Levi partem, neque poſſeſſionem cum fratribus ſuis: quia ipſe Domin⁹ poſſeſſio ejus eſt, ſicut promiſit
10 ei Dominus Deus tuus. Ego autem ſteti in monte, ſicut priùs, quadraginta diebus ac noctibus: exaudivítq; me Dominus etiam hâc vice, & te
11 perdere noluit. Dixítq; mihi, Vade, & præcede populum, ut ingrediatur, & poſſideat terram, quam juravi patribus eorum, ut traderem eis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ι'.

1 ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ εἶπε κύριος πρὸς μέ, Λάξευσον σεαυτῷ δύο πλάκας λιθίνας (a) ὥσπερ τὰς πρώτας, καὶ ἀνάβηθι πρός μὲ εἰς τὸ ὄρος, καὶ ποιήσεις
2 σεαυτῷ (β) κιβωτὸν ξυλίνην. Καὶ γράψεις ὅτι τὰς πλάκας τὰ ῥήματα, (γ) ἃ ἦν ἐν ταῖς πλαξὶ ταῖς (δ) πρώταις ἃς συνέτριψας, καὶ ἐμβαλεῖς αὐτὰς εἰς τὴν
3 κιβωτόν. Καὶ ἐποίησα κιβωτὸν ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ ἐλάξευσα (ε) τὰς πλάκας λιθίνας (ζ) ὡς αἱ πρῶται, καὶ ἀνέβην εἰς τὸ ὄρος, καὶ αἱ δύο πλάκες ἐπὶ ταῖς
4 χερσί μου. Καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τὰς πλάκας κατὰ τὴν γραφὴν τὴν πρώτην τοὺ δέκα λόγους, οὓς ἐλάλησε κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς, καὶ ἔδωκεν
5 αὐτὰς κύριος ἐμοί. Καὶ ἐπιστρέψας κατέβην ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ ἐνέβαλον τὰς πλάκας εἰς τὴν κιβωτὸν ἣν ἐποίησα· καὶ ἦσαν ἐκεῖ, καθὰ ἐνετείλατό μοι κύριος.
6 Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπῆραν ἐκ Βηρὼθ υἱῶν (n) Ἰακὶμ Μισαδαΐ. ἐκεῖ ἀπέθανεν Ἀαρὼν, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ, καὶ ἱεράτευσεν
7 Ἐλεάζαρ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐκεῖθεν ἀπῆραν εἰς Γαδγάδ· καὶ ἀπὸ Γαδγάδ (θ)
8 εἰς Ἐτεβαθᾶ, γῆ χειμάρροι ὑδάτων. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ διέστειλε κύριος τ̀ φυλὴν τὴν Λευὶ, αἴρειν τ̀ κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, παρεστάναι ἔναντι κυρίου, λειτουργεῖν καὶ εὐλογεῖν ὅλῃ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἕως τῆς
9 ἡμέρας ταύτης. Διὰ τοῦτο (ι) οὐκ ἔστι τοῖς Λευίταις μερὶς καὶ κλῆρος ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν· κύριος αὐτὸς κλῆρος αὐτοῦ,
10 (κ) καθότι εἶπεν αὐτῷ. Κἀγὼ (λ) εἱστήκειν ἐν τῷ ὄρει (μ) τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ (μ) τεσσαράκοντα νύκτας, καὶ εἰσήκουσε (ν) κύριος ἐμοῦ καὶ ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος (ξ) ἐξολοθρεῦσαι
11 ὑμᾶς. Καὶ εἶπε κύριος πρός μὲ, Βάδιζε, πορεύου (ο) ἐναντίον τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ εἰσπορευέσθωσαν καὶ κληρονομείτωσαν τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν (π) αὐτῶν δοῦναι αὐτοῖς.

MS. A. (α) ὡσὲὲ τὰς (β) κίβωτον * λιθίνην. Καὶ γράψω (γ) ὅσα ἦν (δ) πρώτας αἷς (ε) τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας (ζ) ὥσπερ αἱ (n) Ἰακεὶμ Μισαδαΐ. καὶ ἐκεῖ (θ) εἰς Ἰσταβαθᾶ, γῆ χειμάρρου (ι) οὐκ ἔστι (κ) καθὰ (λ) ἔστην (μ) τεσσεράκοντα (ν) κύριός μου (ξ) ἐξολεθρεῦσαι (ο) ἔναντι (π) ὑμῶν δοῦναι αὐτὴν αὐτοῖς.

CAP. X.

IN illo tempore dixit Dominus ad me, Excide tibi duas tabulas lapideas, quemadmodum priores, & ascende ad me in montem: & facies tibi arcam ligneam. (a) Et scribes in tabulis verba, quæ erant in tabulis prioribus, quas contrivisti: & immittes eas in arcam. Et feci arcam ex lignis imputribilibus, & excidi (b) tabulas lapideas, sicut priores: & ascendi in montem, & duæ tabulæ in manibus meis. Et scripsit in tabulis secundùm scripturam priorem, decem verba; quæ locutus est Dominus ad vos in monte è medio ignis: & dedit eas Dominus mihi. Et reversus descendi de monte, & misi tabulas in arcam, quam feci: & fuerunt ibi, sicut mandavit mihi Dominus. Et filii Israel promoverunt è Beeroth filiorum Jacim (c) in Misedai. Ibi mortuus est Aaron, & sepultus est ibi: & sacerdotio functus est Eleazar filius ejus pro eo. Indè promoverunt in Gadgad: & de Gadgad in Etebata, (d) terra, torrentes aquarum. In illo tempore distinxit Dominus tribum Leui, portare arcam testamenti Domini, assistere coram Domino, ministrare, & orare in nomine ejus usq; in hanc diem. Propter hoc non est Levitis pars, & sors in fratribus suis. Dominus ipse pars ejus est, sicut dixit ei. Et ego steti in monte quadraginta dies & quadraginta noctes: & exaudivit Dominus me etiam in tempore isto, & noluit Dominus exterminare vos. Et dixit Dominus ad me, Vade, prome ante populum hunc: & ingrediantur & hæreditent terram, quam juravi patribus eorum dare eis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܨܠ ܠܟ * ܬ *

CAP. X.

EOdem ipſo tempore dixit mihi Dñs, Scul- 1
pe tibi duas tabulas lapideas priorum inſtar,
& aſcende ad me in montem, & fac tibi ar-
cam ligneam: Et ſcribam ſuper tabulas ſer- 2
mones qui erant ſuper tabulis priorib⁹ quas
fregiſti, & repone eas in arcam. Feci igitur 3
arcam de ligno ebeni, & ſculpſi duas tabu-
las lapideas inſtar priorum, & aſcendi in
montem, utramque tabulam manib⁹ meis ge-
ſtans. Et ſcripſit in tabulis, juxta priorem 4
ſcripturam, decem ſermones, quos locut⁹ fu-
erat ad vos Domin⁹ in monte, ex igne, in die
congregationis, & dedit eas mihi Domin⁹.
Et converſùs deſcendi de monte, & poſui ta- 5
bulas in arca quam feceram, & reliqui eas
in ipſa, quemadmodum præceperat mihi Do-
min⁹. Filii autem Iſrael caſtra moverunt ex 6
Beraoth filiorum Jaacan ad Meſara, ibique
mortu⁹ eſt Aharon, & ibidē ſepult⁹: & funct⁹
eſt ſacerdotio Eliazar fili⁹ ej⁹ poſt ipſum. Et 7
inde profecti ſunt ad Gadgad, & de Gadgad
in, Jetbath terram rivis aquarum *irriguam*.
Eodem illo tempore ſegregavit Domin⁹ tri- 8
bum Levi, ut portaret arcam fœderis Domi-
ni, aſtaretque coram Domino, & miniſtraret
ei, atque benediceret nomen Domini uſque
ad hodiernam diem. Propterea non habet 9
Levi portionem & hæreditatem cum fratri-
bus ſuis: Domin⁹ enim hæreditas ejus eſt,
quemadmodum dixit illi Domin⁹ Deus tu⁹.
Ego autem ſteti coram Dño in monte juxta 10
dies priores, *nempe* quadraginta dies &
quadraginta noctes, audivitque me Domin⁹
etiam tunc temporis, nec voluit Domin⁹ De⁹
tu⁹ te corrumpere. Et ait mihi Dñs, Surge, 11
proficiſcere, & abi ante populum, & ingre-
diantur atque poſſideant terram quam juravi
patrib⁹ eorum ut traderem eis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

CAP. X.

1 IN tempore illo dixit Dominus ad me, Dola tibi duas tabulas lapideas ſicut priores, & aſcende ad me in montem: & facies tibi arcam ligneam.
2 Et ſcribam ſuper tabulas verba quæ erant ſuper tabulas priores quas confregiſti: & pones eas in arcâ. Et feci arcam de lignis Sethim, & dolavi duas tabulas lapideas ſicut priores: & aſcendi in montem, & duas tabulas lapideas habebam in manu mea. Et
4 ſcripſit in tabulis juxta ſcripturâ priorem, decem verba, quæ locutus eſt Dominus vobiſcum in monte de medio ignis in die congregationis: &
5 dedit eas Dominus mihi. Et reverſus ſum, & deſcendi de monte, & poſui tabulas in arcâ quam feci: & fuerunt ibi, ſicut præcepit mihi Dominus.
6 Et filii Iſrael profecti ſunt de Beroth filiorum Jachan in Moſera: ubi mortuus eſt Aaron & ſepultus eſt ibi, & miniſtravit Eleazar filius ejus
7 pro eo. Inde profecti ſunt in Gadgad: et de Gadgad in Iatabatha, in terrâ in qua fluunt
8 torrentes aquarum. In tempore illo ſeparavit Dominus tribum Levi, ut portaret arcam fœderis Domini: & ut ſta-et coram Domino ut miniſtraret ei, & ut benediceret in nomine ejus, uſq; in diem
9 hanc. Propterea non habuit Levi partem & hæreditatem cum fratribus ſuis: quia dona quæ dedit ei Dominus ipſa ſunt hæreditas ejus, ſicut locutus eſt ei Dominus Deus
10 tuus. Et ego ſteti in monte ſicut diebus prioribus, quadraginta diebus et quadraginta noctibus: & ſuſcepit Dominus orationem meam etiam hac vice, & noluit Do-
11 minus diſperdere te. Et dixit Dominus ad me; Surge, vade ut proficiſcaris coram populo: ut ingrediantur & poſſideant terram, quam juravi patribus ſuis ut tradere eis.

בְּעִדָנָא הַהוּא אֲמַר יְיָ לִי פְּסַל לָךְ
1 תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי וּסְק
לְוָת קֳדָמַי לְטוּרָא וְתַעֲבִיד לָךְ אֲרוֹנָא
דְאָעָא: וְאֶכְתּוֹב עַל לוּחַיָּא יָת
2 פִּתְגָמַיָּא דִּי הֲווֹ עַל לוּחַיָּא קַדְמָאֵ
דִּי תַבַּרְתָּא וְתִשְׁוִינוּן בַּאֲרוֹנָא:
3 וַעֲבַדִית אֲרוֹנָא דַּאֲעֵי שִׁטִּין וּפְסֵלִית
תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵ
וּסְלֵיקִית לְטוּרָא וְתְרֵין לוּחַיָּא
4 בִּידִי: וְכָתַב עַל לוּחַיָּא כִּכְתָבָא
קַדְמָאָה יָת עַשְׂרָא פִּתְגָמַיָּא דִּי
מַלֵּל יְיָ עִמָּכוֹן בְּטוּרָא מִגּוֹ אֶשָׁתָּא
בְּיוֹמָא דְקָהָלָא וְיַהֲבִנּוּן יְיָ לְיָ:
5 וְאִתְפְּנֵיתִי וְנָחִתִית מִן טוּרָא
וְשַׁוִּיתִי יָת לוּחַיָּא בַּאֲרוֹנָא דִּי
עֲבַדִית וְהָווֹ תַמָּן כְּמָא דְפַקְּדָנִי יְיָ:
6 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְטָלוּ מִבְּאֵרוֹת בְּנֵי
יַעֲקָן לְמוֹסֵרָה תַּמָּן מִית אַהֲרֹן
וְאִתְקְבַר תַּמָּן וְשַׁמֵּשׁ אֶלְעָזָר
בְּרִיהּ תְּחוֹתוֹהִי: מִתַּמָּן נְטָלוּ
7 לְגוּדְגּוֹד וּמִן גּוּדְגּוֹד לְיָטְבַת אַרְעָא
נַגְוָא נַחֲלִין דְּמַיִן: בְּעִדָנָא
8 הַהוּא אַפְרֵישׁ יְיָ יָת שִׁבְטָא דְלֵוִי
לְמִטַּל יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַּייָ לְמִקַּם
קֳדָם יְיָ לְשַׁמָּשׁוּתֵיהּ וּלְבָרְכָא
בִּשְׁמֵיהּ עַד יוֹמָא הָדֵין: עַל כֵּן לָא
9 הֲוָא לְלֵוִי חֻלָּק וַאֲחֻסְנָא עִם
אֲחוֹהִי מַתְּנַן דִּי יְיָ הוּא לֵיהּ יְיָ אֱלָהָךְ
אֲחֻסְנָתֵיהּ כְּמָא דְמַלֵּל יְיָ אֱלָהָךְ
לֵיהּ: וַאֲנָא דֲיֵתִית קָאֵם
10 בְּטוּרָא כְּיוֹמַיָּא קַדְמָאֵי אַרְבְּעִין
יְמָמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְיָן וְקַבֵּל יְיָ
צְלוֹתִי אַף בְּזִמְנָא הָדָא לָא
אֲבָא יְיָ לְחַבָּלוּתָךְ: וַאֲמַר יְיָ
11 לִי קוּם אֱזֵיל לְמַשְׁרֵי קֳדָם עַמָּא
וְיֵעְלוּן וְיֵרְתּוּן יָת אַרְעָא דִּי
קַיֵּמִית לַאֲבָהָתְהוֹן לְמִתַּן
לְהוֹן:

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

ס

1 ** בָּעֵת הַהִוא אָמַר יְיָ אֵלַי פְּסָל לְךָ שְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וְעֲלֵה אֵלַי הָהָרָה וְעָשִׂיתָ לְךָ אֲרוֹן עֵץ:
2 וְאֶכְתֹּב עַל הַלֻּחוֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלֻּחוֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׂמְתָּם בָּאָרוֹן:
3 * וָאַעַשׂ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים וָאֶפְסֹל שְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וָאַעַל הָהָרָה שְׁנֵי הַלֻּחוֹת בְּיָדִי:
4 וַיִּכְתֹּב עַל הַלֻּחוֹת כַּמִּכְתָּב הָרִאשׁוֹן אֵת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ אִתְּכֶם בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בְּיוֹם הַקָּהָל וַיִּתְּנֵם יְיָ אֵלָי:
5 * וָאֵפֶן וָאֵרֶד מִן הָהָר וָאָשִׂם אֶת הַלֻּחוֹת בָּאָרוֹן אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וַתְּהִי שָׁם כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְיָ:
6 ** וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֵרוֹת בְּנֵי יַעֲקָן מוֹסֵרָה שָׁם מֵת אַהֲרֹן וַיִּקָּבֵר שָׁם וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו:
7 * מִשָּׁם נָסְעוּ הַגֻּדְגֹּדָה וּמִן הַגֻּדְגֹּדָה יָטְבָתָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם:
8 ** בָּעֵת הַהִוא הִבְדִּיל יְיָ אֶת שֵׁבֶט הַלֵּוִי לָשֵׂאת אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְיָ לַעֲמֹד לִפְנֵי יְיָ לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
9 * עַל כֵּן לֹא הָיָה לְלֵוִי חֵלֶק וְנַחֲלָה עִם אֶחָיו יְיָ הוּא נַחֲלָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לוֹ:
10 * וְאָנֹכִי עָמַדְתִּי בָהָר כַּיָּמִים הָרִאשֹׁנִים אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וַיִּשְׁמַע יְיָ אֵלַי גַּם בַּפַּעַם הַהִוא לֹא אָבָה יְיָ הַשְׁחִיתֶךָ:
11 ** וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלַי קוּם לֵךְ לְמַסַּע לִפְנֵי הָעָם וְיָבֹאוּ וְיִרְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם:

VERSIO SAMARITANA.

ס

1 ** בָּעֵת הַהִוא אָמַר יְיָ אֵלַי פְּסָל לְךָ שְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וְעֲלֵה אֵלַי הָהָרָה וְעָשִׂיתָ לְךָ אֲרוֹן עֵץ:
2 וְאֶכְתֹּב עַל הַלֻּחוֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלֻּחוֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׂמְתָּם בָּאָרוֹן:
3 * וָאַעַשׂ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים וָאֶפְסֹל שְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וָאַעַל הָהָרָה שְׁנֵי הַלֻּחוֹת בְּיָדִי:
4 וַיִּכְתֹּב עַל הַלֻּחוֹת כַּמִּכְתָּב הָרִאשׁוֹן אֵת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ אִתְּכֶם בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בְּיוֹם הַקָּהָל וַיִּתְּנֵם יְיָ אֵלָי:
5 * וָאֵפֶן וָאֵרֶד מִן הָהָר וָאָשִׂם אֶת הַלֻּחוֹת בָּאָרוֹן אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וַתְּהִי שָׁם כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְיָ:
6 ** וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֵרוֹת בְּנֵי יַעֲקָן מוֹסֵרָה שָׁם מֵת אַהֲרֹן וַיִּקָּבֵר שָׁם וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו:
7 * מִשָּׁם נָסְעוּ הַגֻּדְגֹּדָה וּמִן הַגֻּדְגֹּדָה יָטְבָתָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם:
8 ** בָּעֵת הַהִוא הִבְדִּיל יְיָ אֶת שֵׁבֶט הַלֵּוִי לָשֵׂאת אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְיָ לַעֲמֹד לִפְנֵי יְיָ לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
9 * עַל כֵּן לֹא הָיָה לְלֵוִי חֵלֶק וְנַחֲלָה עִם אֶחָיו יְיָ הוּא נַחֲלָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לוֹ:
10 * וְאָנֹכִי עָמַדְתִּי בָהָר כַּיָּמִים הָרִאשֹׁנִים אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וַיִּשְׁמַע יְיָ אֵלַי גַּם בַּפַּעַם הַהִוא לֹא אָבָה יְיָ הַשְׁחִיתֶךָ:
11 ** וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלַי קוּם לֵךְ לְמַסַּע לִפְנֵי הָעָם וְיָבֹאוּ וְיִרְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. X.

1 IN tempore illo dixit mihi Dominus, Dola tibi duas tabulas lapideas ſicut priores, et aſcende ad me in montem, et fac tibi arcam ligneam: 2 et ſcribam ſuper tabulas iſtas verba quæ fuerunt ſuper tabulas priores quas fregiſti, et ponas illas in arca. Et feci arcam ex lignis Setim, et dolavi duas tabulas lapideas ſicut priores, aſcendi que in montem cum duabus tabulis in manu mea. Scripſit autem ſuper 4 tabulas illas ſicut ſcriptum erat priùs, Decem verba, quæ locutus fuerat Dominus vobis in monte de medio ignis in die iſtius concionis: dedit que illas Dominus mihi. Poſtea 5 converſus deſcendi de monte, & poſui tabulas illas in arca quam feceram: fueruntque ibi ſicut præceperat mihi Dominus. Filii autem 6 Iſrael profecti ſunt de Maſeroth, & caſtrametati ſunt inter filios Jaachan. Inde 7 profecti ſunt, & caſtrametati ſunt in Gadgad. Inde profecti, caſtrametati ſunt in Jethabatha; terram torrentium aquarū. Inde profecti, caſtrametati ſunt in Abarne. Inde profecti, caſtrametati ſunt in Aſion-gaber. Inde profecti, caſtrametati ſunt in deſerto Sin, quod eſt Cades. Inde profecti, caſtrametati ſunt in monte (a) Hor; ibique mor- 6 tuus eſt Aaron, & ibi ſepultus: locóque ipſius ſacerdotio functus eſt Eleazar. In illo 8 tempore ſegregavit Dominus tribum Levi ad ferendam arcam fœderis Domini, ad ſtandum coram Domino ut ſervi at ei, atque ut benedicat in nomine ejus uſque in hunc diem. Idcò non fuit Levi 9 portio, & hæreditas cum fratribus ſuis: Dominus ipſe eſt hæreditas ejus, ſicut locutus eſt ei Dominus Deus tuus. Ego au- 10 tem ſubſtiti in monte ſicut diebus prioribus, quadraginta diebus, & quadraginta noctibus: Exaudivit me etiam Dominus hac vice, noluitque Dominus vos perdere. Dixitque mihi 11 Dominus, Surge, vade, ut proficiſcaris ante populum iſtum, ut veniant, & poſſideant terram quam juravi patribus eorum me ipſis, datu rū.

VER. SAM. (a) montani,

CAP. X.

1 IN illo tempore dixit Deus ad me, Dola duas tabulas gemmeas ſimiles prioribus, et deſcende ad me in montem poſtquā feceris arcā ligneā: 2 ut ſcribā ſuper eas verba quæ erant ſuper duas tabulas priores quas fregiſti, & pone eas in arca. Itaq; feci arcam 3 de ligno Santo, & dolavi duas tabulas gemmeas ſimiles prioribus, & conſcendi montem habens eas in manibus meis. Et ſcripſit ſuper eas ſecundùm ſcripturam priorem, 4 Decem verba, quæ locutus fuerat Deus ad vos in monte de medio ignis, in die comitiorū, dedítq; eas mihi. Deinde converſus deſcendi de monte, & poſui duas ta- 5 bulas in arca quā fabricaveram, & manſerunt ibi, prout imperaverat mihi Deus. Cúmque oratiā impetraſſem pro Harone, 6 manſit vivus donec proficiſcerentur filii Iſrael de Beeroth filiorū Jaacan, & Moſera: & mortuus eſt ibi Haron, ac ſepultus; & ſacerdotio functus eſt Elazar filius ejus loco ipſius. Cùm inde profecti eſſent ad 7 Gadgad, et hinc ad Jetbatha terrā torrentiū aquarū, Tunc temporis ſeparavit Deus 8 tribum Levi, ut bajularent arcā fœderis ejus, & ſtarent corā ipſo, & miniſtrarent ei, benedicerentq; illi per nomen eius uſq; ad præſentē diem noſtrum, eò quòd opem mihi tuliſſent Et propterea non habuerunt 9 Levitæ ſortem & hæreditatem cum fratribus ſuis, ſed munera Dei ſunt ſors illorū, prout præcepit eis Deus. Ego verò 10 manſi in monte, juxta primā vicem, quadraginta diebus et quadraginta noctibus: & exaudivit me Deus in illo quoq; tempore, & placatus eſt quominus te perderet. Et dixit ad me, Surge, vade ante populū, 11 et caſtra movere fac eos, ut abeant & poſſideant regionē quā juravi patribus eorū me daturum eis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل العاشر *

1 * في ذلك الوقت قال الله لي * انحت لوحي جوهر
كالاولين * واصعد بهما الي الجبل * وقد صنعت صندوقا من خشب * حتى اكتب عليهما
2 الكلمات التي كانت على اللوحين الاولين الذين كسرتهما * وضعتهما في الصندوق * فصنعت
3 صندوقا من خشب السنط * ونحت لوحي جوهر كالاولين * وصعدت الجبل وهما في يدي * فكتب
4 عليهما كالكتاب الاول العشر الكلمات التي كلمكم الله بها في الجبل من وسط النار في يوم الجمهور *
ودفعهما الي * ثم وليت فنزلت من الجبل وصيرت اللوحين في الصندوق الذي صنعته * فبقيا
5 هناك كما امرني الله * فلما سعيتي في هرون اقام الي ان رحل بنو اسرائيل من بايروت بنى ياعقان
6 وموسيرا * ومات هرون ثم ودفن * ولم العازار ابنه مكانه * لما رحلوا من ثم الي جدجد * ومنها الي يطباثا
7 ارض ذات اودية مياه * في ذلك الوقت افرز الله سبط لبوي ليحملوا صندوق عهده * ويقموا
8 بين يديه * ويخدموه * ويباركوه باسمه الي يومنا هذا لما اسعفوني * ولذلك لم يكن للبوانيين
9 نصيب ونحلة مع اخوتهم * بل هبات الله هي نصيبهم حسب ما امر الله به لهم * وانا اقمت في الجبل
10 مثل المرة الاولى اربعين يوما واربعين ليلة * وسمع الله لي في ذلك الوقت ايضا * وشاء ان لا
11 يهلكك * وقال لي قم فامض بين يدي القوم * فرحلهم حتى يمضوا فيرثوا البلد الذي اقسمت لاباءهم ان اعطيهموه *

In illo tempore dixit Deus ad me, Dola duas tabulas gemmeas ſimiles prioribus, 1 et deſcende ad me in montē poſtquā feceris arcā ligneā: ut ſcribā ſuper eas verba quæ 2 erant ſuper duas tabulas priores quas fregiſti, & pone eas in arca. Itaq; feci arcam 3 de ligno Santo, & dolavi duas tabulas gemmeas ſimiles prioribus, & conſcendi montē habens eas in manibus meis. Et ſcripſit ſuper eas ſecundùm ſcripturā priorē, 4 Decem verba, quæ locutus fuerat Deus ad vos in monte de medio ignis, in die comitiorū, dedítq; eas mihi. Deinde converſus deſcendi de monte, & poſui duas ta- 5 bulas in arca quā fabricaveram, & manſerunt ibi, prout imperaverat mihi Deus. Cúmque oratiā impetraſſem pro Harone, 6 manſi vivus donec proficiſcerentur filii Iſrael de Beeroth filiorū Jaacan, & Moſera: & mortuus eſt ibi Haron, ac ſepultus; & ſacerdotio functus eſt Elazar filius ejus loco ipſius. Cùm inde profecti eſſent ad 7 Gadgad, et hinc ad Jetbatha terrā torrentiū aquarū, Tunc temporis ſeparavit Deus 8 tribum Levi, ut bajularent arcā fœderis ejus, & ſtarent corā ipſo, & miniſtrarent ei, benedicerentq; illi per nomen eius uſq; ad præſentē diem noſtrum, eò quòd opem mihi tuliſſent Et propterea non habuerunt 9 Levitæ ſortem & hæreditatem cum fratribus ſuis, ſed munera Dei ſunt ſors illorū, prout præcepit eis Deus. Ego verò 10 manſi in monte, juxta primā vicem, quadraginta diebus et quadraginta noctibus: & exaudivit me Deus in illo quoq; tempore, & placatus eſt quominus te perderet. Et dixit ad me, Surge, vade ante populū, 11 et caſtra movere fac eos, ut abeant & poſſideant regionē quā juravi patribus eorū me daturum eis.

ספר אלה הדברים : יא

quis , tecum à peters tuus Deus Dominus quid , Israel nunc Et
12 וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם
ejus vias omnes in eundum ad ? tuũ Deum Dominum timendum ad
לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בְּכָל־דְּרָכָיו
tuo corde toto in tuo Deo Domino ſerviendũ ad & ,eũ diligendũ ad &
וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ וְלַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ
ej° ſtatuta &,Domini præcepta cuſtodiendũ Ad ? tua anima tota in &
13 וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ : לִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וְאֶת־חֻקֹּתָיו
tui Dei Domini Ecce ? tibi bonum in ,hodie tibi præcipiens ego quæ
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְטוֹב לָךְ : 14 הֵן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
Tantummodo ea in quæ omnia & ,terra ; cœlorum cœli & ,cœli
הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ : 15 רַק
eorũ ſemine in elegit & eos diligendum ad Domin° adhæſit tuis patribus in
בַּאֲבֹתֶיךָ חָשַׁק יְהוָה לְאַהֲבָה אוֹתָם וַיִּבְחַר בְּזַרְעָם
circumcidetis Et .hanc die ſecundũ populis omnib° ex vobis in ; eos poſt
אַחֲרֵיהֶם בָּכֶם מִכָּל־הָעַמִּים כַּיּוֹם הַזֶּה : 16 וּמַלְתֶּם
Quia .amplius induretis ne veſtram cervice & ,veſtri cordis præputium
אֶת עָרְלַת לְבַבְכֶם וְעָרְפְּכֶם לֹא תַקְשׁוּ עוֹד : 17 כִּי
;dominorum dominus & , deorum Deus ipſe veſter Deus Domin°
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים
accipiet neque ,facies tollet non qui ,terribilis & potens ,magnus Deus
הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח
dando,peregrinũ diligens & ;viduæ & ,pupilli judicium Faciens .munus
שֹׁחַד : 18 עֹשֶׂה מִשְׁפַּט יָתוֹם וְאַלְמָנָה וְאֹהֵב גֵּר לָתֵת
fuiſtis peregrini quia , peregrinum diligetis Et .veſtimentũ &,panem ei
לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה : 19 וַאֲהַבְתֶּם אֶת־הַגֵּר כִּי־גֵרִים הֱיִיתֶם
ec in & ,ſervies ei , timebis tuũ Deum Dominum .Ægypti terra in
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם : 20 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבוֹ
,tuus Deus ipſe & ,tua laus Ipſe .jurabis ej° nomine in &,adhærebis
תִדְבָּק וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ : 21 הוּא תְהִלָּתְךָ וְהוּא אֱלֹהֶיךָ
quæ , ista terribilia & ,magna tecum fecit qui
אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּךָ אֶת הַגְּדֹלֹת וְאֶת הַנּוֹרָאֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
tui patres deſcenderunt animabus ſeptuaginta In .tui oculi viderunt
רָאוּ עֵינֶיךָ : 22 בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבֹתֶיךָ
ſtellas ſicut tuus Deus Dominus te poſuit nunc & ; Ægyptum in
מִצְרַיְמָה וְעַתָּה שָׂמְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּכוֹכְבֵי
.multitudinem in cœlorum
הַשָּׁמָיִם לָרֹב :

CAP. XI. יא

ej° ſtatuta &,ej° cuſtodiam cuſtodies & ;tuũ Deum Dominum diliges Et
1 וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַרְתָּ מִשְׁמַרְתּוֹ וְחֻקֹּתָיו
quia , hodie ſcietis Et .diebus omnibus ejus præcepta &,ej° judicia &
וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֹתָיו כָּל־הַיָּמִים : 2 וִידַעְתֶּם הַיּוֹם כִּי
caſtigationẽ viderunt non qui & cognoverũt nõ qui ,veſtris filiis cum non
לֹא אֶת־בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ וַאֲשֶׁר לֹא רָאוּ אֶת־מוּסַר
,validam ejus manum , ejus magnitudinem , veſtri Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־גָּדְלוֹ אֶת־יָדוֹ הַחֲזָקָה
fecit quæ ejus faſtus & ,ejus ſigna Et : extentum ej° brachium &
וּזְרֹעוֹ הַנְּטוּיָה : 3 וְאֹתֹתָיו וְאֶת־מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה
; ejus terræ univerſæ & , Ægypti regi Parhoh ; Ægypti medio in
בְּתוֹךְ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וּלְכָל־אַרְצוֹ ;

Versio VULG. LAT.

12 Et nunc Iſrael,quid Dominus De° tu° petit à te,niſi ut timeas Dñm Deũ tuũ, & ambules in viis ejus,& diligas eũ, ac ſervias Domino Deo tuo in toto corde tuo, & in tota
13 anima tua: Cuſtodiáſq; mandata Domini, & ceremonias ejus,quas ego hodiè præcipio
14 tibi,ut benè ſit tibi? En Domini Dei tui cœlũ eſt, et cœlum cœli,terra,et omnia quæ
15 in ea ſunt : Et tamen patribus tuis conglutinatus eſt Domin°, et amavit eos, elegítq; ſemen eorũ poſt eos,id eſt,vos, de cunctis gentibus, ſicut ho-
16 diè comprobatur. Circumcidite igitur præputiũ cordis veſtri, & cervicẽ veſtram nè
17 induretis ampliús. Quia Dñs Deus veſter,ipſe eſt De° deorũ, & Dñs dominantiũ, De° magnus & potens, et terribilis, qui perſonã non accipit, nec munera. Facit judiciũ pupillo et viduæ, amat peregrinũ, & dat ei victum atq; veſtitum. Et vos ergò amate peregrinos, quia et ipſi fuiſtis ad-
20 venæ in terra Ægypti. Dñm Deum tuum timebis,et ei ſoli ſervies : ipſi adhærebis, jurabiſq; in nomine illi° .Ipſe eſt laus tua, & De° tu°, qui fecit tibi hæc magnalia et terribilia,quæ viderunt oculi tui. In ſeptuaginta animab° deſcenderunt patres tui in Ægyptũ : & ecce nunc multiplicavit te Dominus Deus tuus ſicut aſtra cœli.

CAP. XI.

1 AMa itaque Dominum Deum tuum, & obſerva præcepta ejus & ceremonias, judicia atq; mandata, omni tempore. Cognoſcite hodiè quæ
2 ignorant filii veſtri, qui non viderunt diſciplinam Domini Dei veſtri, magnalia ejus & robuſtam manum,extentúmq;
3 brachium,Signa et opera quæ fecit in medio Ægypti Pharaoni regi, et univerſæ terræ ejus,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ νῦν Ἰσραὴλ, τί κύριος ὁ θεός σου αἰτεῖ παρὰ σοῦ, ἀλλ' ἢ φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεόν(ρ) σου, καὶ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ ἀγαπᾶν αὐτὸν, καὶ λατρεύειν κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ
13 ὅλης τῆς ψυχῆς σου, φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον,
14 ἵνα σοῦ ᾖ ; Ἰδοὺ κυρίῳ τῷ θεῷ σου ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ, ἡ γῆ καὶ πάντα
15 ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ. Πλὴν τοῖς πατράσιν ὑμῶν (σ) προείλετο κύριος ἀγαπᾶν αὐτοὺς, καὶ ἐξελέξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτοὺς ὑμᾶς παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, καθὼς τὴν ἡμέραν ταύτην. Καὶ περιτεμεῖσθε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν, καὶ τὸ σκληρὸν ὑμῶν οὐ(τ)σκληρυνεῖτε ἔτι.
17 Ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, οὗτος θεὸς τῶν θεῶν, καὶ κύριος τῶν κυρίων, ὁ θεὸς ὁ μέγας, (υ) καὶ ἰσχυρὸς, καὶ φοβερὸς, ὅστις οὐ θαυμάζει πρόσωπον, (φ) οὐδὲ οὐ μὴ λάβῃ
18 δῶρον. Ποιῶν κρίσιν προσηλύτῳ καὶ ὀρφανῷ καὶ χήρᾳ, (χ) καὶ ἀγαπᾷ τὸν προσήλυτον δοῦναι αὐτῷ ἄρτον καὶ ἱμάτιον. Καὶ ἀγαπήσετε
19 τὸν προσήλυτον, προσήλυτοι γὰρ ἦτε ἐν γῇ
20 Αἰγύπτῳ. Κύριον τὸν θεόν(ψ) σου φοβηθήσῃ, καὶ αὐτῷ λατρεύσεις, καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὀμῇ. (ω) Οὗτος καύχημά σου, καὶ (α) οὗτος θεός σου, ὅστις (β) ἐποίησεν ἐν σοὶ τὰ μεγάλα καὶ τὰ ἔνδοξα
22 ταῦτα, (γ) ἃ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου. Ἐν (δ) ἑβδομήκοντα ψυχαῖς κατέβησαν οἱ πατέρες σου εἰς Αἴγυπτον, νυνὶ δὲ ἐποίησέ σε κύριος ὁ θεός σου ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τοῦ πλήθει.

MS. A. (ρ) σου, πορεύεσθαι (σ) προείλατο (τ) σκληρυνεῖτε ἔτι. Ὁ γὰρ (υ) ὁ ἰσχυρὸς, καὶ ὁ φοβερὸς, (φ) οὐδὲ μὴ (χ) * καὶ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον δοῦναι (ψ) σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, (ω) Αὐτὸς (α) αὐτὸς (β) ἐποίησέν σοι (γ) ἃ ἴδον (δ) ἑβδομήκοντα πέντε ψυχαῖς

ΚΕΦ. ια'.

1 Καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ φυλάξῃ τὰ φυλάγματα αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰς κρί-
2 σεις αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ γνώσεσθε σήμερον, ὅτι οὐχὶ τὰ παιδία ὑμῶν, ὅσοι οὐκ οἴδασιν (α) οὐδὲ εἶδον τὴν παιδείαν κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ, καὶ τὸ κράτος τὴν κραταιὰν, καὶ τὸ βραχίονα τὸ ὑψηλὸν,
3 Καὶ τὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ, ὅσα ἐποίησεν ἐν μέσῳ Αἰγύπτου Φαραὼ (β) βασιλεῖ Αἰγύπτου, καὶ πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ,

MS.A. (α) οὐδὲ εἶδον (β) *

Et nunc Iſrael, quid Dominus Deus tuus petit à te ; niſi timere Dominum Deum tuum, & ambulare in omnibus viis ejus, & diligere eum, & ſervire Domino Deo tuo ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, Cuſtodire mandata Domini Dei tui & juſtificationes ejus, quæcunque ego præcipio tibi hodiè, ut benè tibi ſit ? Ecce Domini Dei tui cœlum, & cœlum cœli, terra, & omnia quæcunque ſunt in ea. Tantummodò patres veſtros prælegit Dominus ad diligendos eos : & elegit ſemen eorum poſt eos, vos præ omnibus gentibus, ſecundùm diem hanc. Et circumcidemini duritiem cordis veſtri : & cervicem veſtram non indurabitis. Dominus enim Deus veſter, hic Deus deorum, & Dominus dominorum, Deus magnus, & fortis, & terribilis, qui non admiratur perſonam, neque accipiet munus. Faciens judicium (e) proſelyto, & pupillo, & viduæ : & diligit proſelytum, dando ei panem, & veſtimentum. Et diligetis proſelytum, proſelyti enim fuiſtis in terra Ægypto. Dominum Deum tuum timebis, & ei ſervies, & ad eum adhærebis, & in nomine ejus jurabis. Hic gloriatio tua, & hic Deus tuus, qui fecit in te magna, & glorioſa, iſta, quæ viderunt oculi tui. (f) In ſeptuaginta animabus, deſcenderũt patres tui in Ægyptũ : nunc autẽ fecit te Domin° Deus tuus, ſicut aſtra cœli multitudine.

CAP. XI.

ET diliges Dominum Deum tuum, & cuſtodies cuſtodias ejus, & juſtificationes ejus, & mandata ejus, & judicia ejus omnibus diebus. Et cognoſcetis hodiè, (a) quia non filii veſtri, qui non noverunt, neq; viderunt diſciplinam Domini Dei tui, & magnalia ejus, & manum potentem, & brachium excelſum, Et ſigna ejus, et prodigia ejus, quæcunque fecit in medio Ægypti Pharaonis regi Ægypti, et omni terræ ejus,

βασίλεως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nunc Iſrael, quid poſtulat à te Domin° Deus tu°, niſi ut timeas Dominum Deum tuum. & ambules in viis ej°, et diligas eum, et colas Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua ? Et cuſtodias præcepta Domini Dei tui, & leges ej° quæ præcipio tibi? Domini Dei tui ſunt cœli & cœli cœlorum, terra quoque, & quicquid in ea eſt : Et tamen patrib° tuis tantùm oblectat° eſt Dominus, & dilexit eos, & elegit ſemen eorum poſt ipſos ex univerſis populis, ut hodié. Circuncidite præputium cordis veſtri, & cervicem veſtram ampliùs ne induretis, Quia Domin° De° veſter ipſe eſt De° deorum, & Domin° dominorum, De° magn°, potens, & metuend°, qui non reſpicit vultum, nec munus accipit, Et facit judicium pupillorum & viduarum, & diligit eum qui convertitur ad ipſum, & tribuit ei panem & veſtitum. Diligite eos qui converuntur ad ipſum, quia peregrini fuiſtis in terra Ægypti. Dominum Deum tuum time, ipſum cole, ipſi adhære, & per ipſi° nomen jura. Ipſe enim eſt gloria tua, ipſeq; eſt De° tu°, qui fecit in gratiã tuam magnalia & terribilia quæ viderunt oculi tui. Cum ſeptuaginta animabus deſcenderunt patres tui in Ægyptum, & nunc ecce multiplicavit te Dominus Deus tuus ſicut ſtellas quæ in cœlo ſunt.

CAP. XI.

DIlige Dominum Deum tuum, & cuſtodi obſervantias ejus, & leges, et judicia, atque præcepta ejus cunctis diebus. Et ſcitote hodiè, quòd non ad filios veſtros *ſermo eſt*, qui non noverũt, neq; viderũt correptionẽ Dñi Dei veſtri, et majeſtatẽ ejus, manũ ipſius validam, et brachiũ ejus excelſum, Et ſigna atq; opera ejus quæ fecit in Ægypto in Pharaonẽ regem Ægypti, et univerſam terram ejus :

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

11 וכען ישראל מה ייי אלהך תבע מנך
אלהין למדחל קדם ייי אלהך למהך
בכל־אורחן דתקנון קדמוהי
ולמרחם ית ייי ולמפלח קדם ייי
אלהך בכל־לבך ובכל־נפשך:
13 למטר ית פקודיא דייי וית קימוהי
דאנא מפקד לך יומא דין דיטב לך:
14 הא דיי אלהך שמיא ושמי שמיא
ארעא וכל די בה: לחוד באבהתך
15 צבי ייי למרחם יתהון ואתרע
בבניהון בתריהון בכון מכל־
16 עממיא כיומא הדין: וחעדון ית
טפשות לבכון וקדלכון לא תקשון
17 עוד: ארי ייי אלהכון הוא אלה דיינין
ומרי מלכין אלהא רבא גברא
ודחילא דלית קדמוהי למסב אפין
18 ואף לא לקבלא שוחדא: עבד
דין יתם וארמלא ורחים גיורא
19 למתן ליה מזון וכסו: ותרחמון
ית גיורא ארי דיירין הויתון בארעא
20 דמצרים: ית ייי אלהך תדחל
וקדמוהי תפלח ולרחלתיה תתקרם
21 ובשמיה תקים: הוא תשבחתך והוא
אלהך די עבד עמך ית רברבתא
22 ויתא חסינתא דאלין די חזאר
עינך: בשבעין נפשין נחתו אבהתך
למצרים וכען שויוך ייי אלהך ככוכבי
שמיא למסני: יא

1 ותרחם ית ייי אלהך ותן
2 ותטר מטרתיה ממריה וקימוהי
ודינוהי ופקודוהי כל יומיא: ותדעון
3 יומא דין ארי לא ית בניכון די לא
ידעו ודי לא חזו ית אלפנא דייי
אלהכון ית רבוותיה ית ידיה
4 תקיפתא ודרעיה מרמא: וית
אתוותיה וית עובדוהי דעבד בגו
מצרים לפרעה מלכא דמצרים
5 ולכל ארעיה:

Et nunc Israel, quid Dominꝰ Deus tuus quærit à te? nisi ut timeas Dominum Deumtuum, et ut ambules in omnibus viis quæ rectæ sunt coram eo, et ut diligas eum; ut servias coram Domino Deo tuo, in toto corde tuo et in tota anima tuâ. Et ut custodias præcepta Domini & mandata ejus, quæ ego præcipio tibi hodie: ut bene sit tibi. Ecce Domini Dei tui cœli sunt et cœli cœlorum: terra, et omnia quæ in ea sunt. Attamen patres tuos elegit Dñs, ut diligeret eos: & elegit filios eorum post eos, id est vos, de cunctis populis sicut in die hâc. Et auferetis insipientiam cordis vestri: & cervicem vestram non indurabitis amplius. Quoniam Dñs Deus vester ipse est Deus deorũ, et Dñs regum: Deꝰ magnꝰ fortis et terribilis; in cujꝰ conspectu non est acceptio personarũ, nec recipit munera. Facit judiciũ pupillo et viduæ: & miseretur peregrini, ut det ei victũ et vestitum. Et diligetis peregrinum: quoniam habitatores fuistis in terrâ Ægypti. Dñm Deũ tuũ timebis, & coram eo servies: et timori ejꝰ ad hærebis, et in nomine ejus jurabis. Ipse est laus tua, et ipse est Deus tuus: qui fecit tecum magnalia et terribilia hæc, quæ viderunt oculi tui. In septuaginta animabus descenderunt patres tui in Ægyptũ: & nunc posuit te Dñs Deꝰ tuꝰ sicut stellas cœli in multitudinem.

CAP. XI.

Diliges itaq; Dñm Deũ tuũ: et custodies custodiã verbi ejꝰ, et pacta ejꝰ, et judicia ejus, & præcepta ejꝰ, omnibus diebus. Et scietis hodie, quæ non cognoverũt filii vestri, neq; viderunt doctrinã Dñi Dei vestri; et magnitudinẽ ejꝰ, et manum ejus fortem, et brachium ejus excelsum. Et signa ejus & opera ejus, quæ fecit in medio Ægypti, Pharaoni Regi Ægypti & universæ terræ ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 ** ז׳ע׳ה׳ש׳ ז׳ע׳ה׳א׳

ספר אלה הדברים: יא

qui ,ejus *currui* & ,ejus equis ,Ægyptiorum exercitui fecit quæ Et
4 וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֵיל מִצְרַיִם לְסוּסָיו וּלְרִכְבּוֹ אֲשֶׁר
: vos *post eos insectando in* ,eorū facies super Suph maris aquas fecit *emergere*
הִצִּיף אֶת־מֵי יַם־סוּף עַל־פְּנֵיהֶם בְּרָדְפָם אַחֲרֵיכֶם
vobis fecit quæ Et .hanc diem ad usque Domin' eos perdidit &
5 וַיְאַבְּדֵם יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם
fecit quæ Et .istum locum ad usque *vos venire usque* ,deserto in
בַּמִּדְבָּר עַד־בֹּאֲכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה: וַאֲשֶׁר עָשָׂה
terra aperuit quia ,Reuben filii Eliab filiis Abiram & ,Dathan
6 לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב בֶּן־רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ
& ,eorum *tentoria* & ,eorum domos &,eos deglutivit &,suũ os
אֶת־פִּיהָ וַתִּבְלָעֵם וְאֶת־בָּתֵּיהֶם וְאֶת־אָהֳלֵיהֶם וְאֵת
.Israel omnis *interiore in* ,eorum pedibus in quæ substantiam omnem
כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקֶרֶב כָּל־יִשְׂרָאֵל:
quod ,magnum Domini opus omne *videntes* vestri oculi *Quia*
7 כִּי עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדֹל אֲשֶׁר
tibi *præcipiens* ego quod præceptum omne *custodietis* Et .fecit
8 עָשָׂה: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ
quam ,terram possideatis &,ingrediamini &,roboremini ut ; hodie
הַיּוֹם לְמַעַן תֶּחֱזְקוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
super *dies* ,producatis ut Et .eā *possidendam ad* ,illuc *transeuntes vos*
אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וּלְמַעַן תַּאֲרִיכוּ יָמִים עַל־
,eis *dandum ad* ,vestris patribus Dominus juravit quam ,*humum*
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם
quam terra Quia .melle & lacte fluentem terram,eorū semini &
10 וּלְזַרְעָם אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ: כִּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר
qua ,*ipsa* Ægypti terra sicut non,eā possidendū ad,*illuc ingrediens tu*
אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא־כְאֶרֶץ מִצְרַיִם הִוא אֲשֶׁר
irrigabis &,tuum semen *seminabis* qua ,*inde* estis egressi
יְצָאתֶם מִשָּׁם אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת־זַרְעֲךָ וְהִשְׁקִיתָ
transeuntes vos quam terra At .oleris hortum ut ,tuo pede in
11 בְרַגְלְךָ כְּגַן הַיָּרָק: וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים
cœlorum pluviam ad :vallium & ,montium terra ,eā *possidendā ad* *illuc*
שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הָרִים וּבְקָעֹת לִמְטַר הַשָּׁמַיִם
quærens tuus Deus Dominus quam Terra .aquas bibes
12 תִּשְׁתֶּה־מָּיִם: אֶרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דֹּרֵשׁ
anni principio à ,ea in tui Dei Domini oculi semper ,*eam*
אֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה
ad audieritis audiendo si ,erit Et .anni ultimum ad usque &
13 וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה: וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־
diligendum ad ,hodie vobis *præcipiens* ego quæ ,*mea præcepta*
מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־
tota in & ,vestro corde toto in *ei servien.ū ad* &,vestrū Deum Dominum
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־
,temporaneā,suo tempore in vestræ terræ pluviam dabo Et : vestra anima
14 נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה
.tuum oleum &,tuum *mu.um* &,tuum frumentum colliges & ; serotinam &
וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ:
,comedes & : tuo animali tuo agro in herbam dabo Et
15 וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ
.saturaberis &
וְשָׂבָעְתָּ:

Versio VULG. LAT.

4 Omnique exercitui Ægyptiorum,& equis ac curribus; quo modo operuerint eos aquæ Maris rubri, cùm vos persequerentur, & deleverit eos Dominus usque in præsentem diem: Vobisque quæ fecerit in solitudine, donec
6 veniretis ad hunc locum. Et Dathan atque Abiron filiis Eliab, qui fuit filius Ruben: quos aperto ore suo terra absorbuit, cum domibus & tabernaculis, & universa substantia eorum, quam habe-
7 bant in medio Israel. Oculi vestri viderunt omnia opera
8 Domini magna quæ fecit, ut custodiatis universa mandata illius, quæ ego hodiè præcipio vobis, & possitis introire, & possidere terram,
9 ad quam ingredimini, Multóque in ea vivatis tempore: quam sub juramento pollicitus est Dominus patribus vestris, & semini eorum, lacte & melle manantem. Terra enim, ad quam ingrederis possidendam, non est sicut terra Ægypti, de qua exîsti, ubi jacto semine in hor-
11 torum morem aquæ ducuntur irriguæ: Sed montuosa est & campestris, de cœlo expectans pluvias.
12 Quam Dominus Deus tuus semper invisit, & oculi illius in ea sunt à principio anni usque ad finem ejus. Si
13 ergò obedieritis mandatis meis,quæ ego hodiè præcipio vobis, ut diligatis Dominum Deum vestrum, & serviatis
14 ei in toto corde vestro, & in tota anima vestra: Dabit pluviam terræ vestræ temporaneam & serotinam, ut colligatis frumentum, &
15 vinum & oleum, Fœnúmque ex agris ad pascenda jumenta, & ut ipsi comedatis ac saturemini,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ὅσα ἐποίησε (γ) τῇ δυνάμει αὐτοῦ τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ τοῖς ἅρμασιν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἵπποις (δ) αὐτῶν, καὶ τῇ δυνάμει αὐτῶν, ὡς ἐπήγαγε τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης τῆς Ἐρυθρᾶς ὅτε κατεδίωκον ὑμᾶς καταδιώκοντων αὐτῶν ὀπίσω ὑμῶν, καὶ ἀπώλεσεν αὐτοὺς (ε) κύριος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Καὶ ὅσα ἐποίησεν ὑμῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ (ζ) ἕως ἤλθετε εἰς
6 τὸν τόπον τοῦτον. Καὶ ὅσα ἐποίησε τῷ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν υἱοῖς Ἐλιὰβ υἱῷ Ῥουβὴν, ὃς ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς κατέπιεν αὐτοὺς, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν, καὶ πᾶσαν αὐτῶν τὴν ὑποστασιν τὴν μετ' αὐτῶν ἐν μέσῳ παντὸς Ἰσραήλ. 7 Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν (η) ἑωράκασι πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὰ μεγάλα, ὅσα (θ)
8 ἐποίησεν ἐν ὑμῖν σήμερον. Καὶ φυλάξεσθε πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ (ι) ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἵνα ζῆτε, καὶ πολυπλασασθῆτε, (κ) καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τὴν γῆν, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε
9 τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. Ἵνα μακροημερεύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δοῦναι αὐτοῖς καὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν μετ' αὐτοὺς, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. 10 Ἔστι γὰρ ἡ γῆ εἰς ἣν (λ) εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτὴν, οὐχ ὥσπερ (μ) γῆ Αἰγύπτου ἐστὶν, ὅθεν ἐκπεπορεύσθε ἐκεῖθεν, ὅταν σπείρωσι τὸ σπόρον σου, καὶ ποτίζωσι τοῖς (ν) ποσὶν αὐτῆς, ὡσεὶ
11 κῆπον λαχανείας. Ἡ δὲ γῆ εἰς ἣν (ξ) εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτὴν, γῆ ὀρεινὴ καὶ πεδινὴ, ἐκ τοῦ ὑετοῦ τοῦ οὐρανοῦ πίεται ὕδωρ.
12 Γῆν, ἣν κύριος ὁ θεός σου ἐπισκοπεῖ αὐτὴν διαπαντὸς, οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπ' αὐτῆς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ (ο) ἕως συντελείας τοῦ ἐνιαυτοῦ. 13 Ἐὰν δὲ ἀκοῇ ἀκούσητε πάσας τὰς (π) ἐντολὰς, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἀγαπᾷν κύριον τὸν θεόν σου, καὶ λατρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς (ρ) ψυχῆς σου· 14 καὶ δώσει τὸν ὑετὸν (σ) τῇ γῇ σου κατ' ὥραν πρώϊμον καὶ ὄψιμον, καὶ εἰσοίσεις τὸν σῖτόν σου, καὶ τὸν οἶνόν σου, καὶ τὸ ἔλαιόν σου. 15 Καὶ (τ) δώσει χορτάσματα ἐν τοῖς ἀγροῖς (υ) σου τοῖς κτήνεσί σου. καὶ φαγῶν, καὶ ἐμπλησθεὶς,

Et quæ fecit virtutem Ægyptiorum, & currus eorum, & equitatum eorum, & (c)virtutem eorum, quomodò inundavit aqua Maris rubri super faciem eorum, persequentibus ipsis à tergo vos: & perdidit eos Dominus usq; in hodiernum diem. Et quæcunq; fecit vobis in deserto, donec veniſtis in locum hunc. Et quæcunque fecit Dathan, & Abiron, filiis Eliab filii Ruben, quos aperiens terra os suum deglutivit eos, & domos eorum, & tabernacula eorum, & omnem eorum substantiam, quæ cum eis in medio totius Israel. Quia oculi vestri viderunt omnia opera Domini magna, quæcunque fecit in vobis hodie. Et custodietis omnia mandata ejus, quæcunque ego præcipio tibi hodiè, ut vivatis, & multiplicemini, & ingrediſt hæreditatis terram, in quam ves transitis Jordanem, illuc hæreditare eam. ut longævi sitis super terram, quam Dominus juravit patribus vestris dare eis, & semini eorum post eos, terram fluentem lac & mel. Est enim terra, in quam ingrederis illuc hæreditare eam, non sicut terra Ægypti est, unde egredimini inde, quando seminabunt semen, & irrigabunt pedibus suis, tanquam hortum olerum. Terra autem, in quam ingrederis illuc hæreditare eam, terra montana, & campestris, ex pluvia cœli bibit aquam. Terra, quam Dominus Deus tuus visitat eam semper: oculi Domini Dei tui super eam à principio anni, & usq; ad consummationem anni. Si autem audiendo audieritis omnia (d) mandata, quæ ego mando tibi hodiè, diligere Dominum Deum tuum, & servire ei ex toto corde tuo, & ex tota anima tua: Et dabit pluviam terræ tuæ, in tempore suo (e)matutinam & serotinam, Et inferes frumentum tuum, & vinum tuum, et oleum tuum. Et dabit pabula in agris tuis pecoribus tuis. Et cùm comederis & satiatus fueris,

MS.A. (γ) * τῇ δυνάμει τῶν Αἰγυπτίων, τὰ (δ) ἁρμάτων, ὡς (ε) κύριος ὁ θεὸς ἕως (ζ) ὡς εἰσήλθετε (η) ἑώρων (θ) ἐποίησεν ὑμῖν (ι) ἐντέλλομαι ὑμῖν (κ) καὶ εἰσέλθητε καὶ κληρονομήσητε (λ) εἰσπορεύεσθε ὑμεῖς (μ) ἡ γῆ Αἰγύπτου, ὅθεν ἐκπορεύεσθαι (ν) ποσὶν, ὡσεὶ (ξ) σὺ εἰσπορεύῃ (ο) ἕως τῆς συντελείας (π) ἐντολὰς ἀυτοῦ, ὅσας (ρ) ψυχῆς. Καὶ (σ) ὁ γῆς (τ) δώσεις (υ) συ * καὶ ἐν τοῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et quæ fecit exercitui Ægyptiorũ, equis, & currib⁹, & equitib⁹ eorum, quomodo inundare fecerit aquas maris Suph ſuper vult⁹ eorum, cùm infectati vos eſſent à tergo, & perdiderit eos Domin⁹ uſque in hunc diem. Præterea quicquid fecit vobis in deſerto donec veniretis ad locum iſtum. Et quæ fecit Dathan & Abiram filiis Eliab filii Rubil, quos aperiens terra os ſuum, deglutivit unà cum filiis eorum, & tabernaculis eorum, & quicquid pertinebat ad eos, dum ſtarent pedibus ſuis inter univerſum Iſraelem. *Sed vobiſcum ſermo eſt*, quorum oculi viderunt omnia opera Domini magna quæ fecit. Servate cuncta præcepta quæ mando vobis hodiè, ut roboremini, & ingrediamini, & poſſideatis terram ad quam poſſidendam tranſitis. Et multos protrahatis dies in terra quam juravit Domin⁹ patrib⁹ veſtris daturum ſe eis & ſemini eorum, terram fluentem lacte & melle. Nam terra ad quam poſſidendam ingreſſuri eſtis, non eſt ſicut terra Ægypti de qua egreſſi eſtis, ubi ſerebatis ſemen veſtrum, & irrigabatis pedib⁹ veſtris more paradiſi irrigatione egentis. Terra autem ad quam poſſidendam ingrediemini, terra eſt montium & vallium, & de pluvia cœli bibens aquas. Terra quam Dominus Deus tu⁹ ſemper inviſit, & oculi Domini Dei tui in ea ſunt ab initio anni uſque ad finem anni. Si ergò obedieritis mandatis quæ ego præcipio vobis hodiè, & dilexeritis Dominum Deum veſtrum, eumque colueritis ex toto corde veſtro, & ex tota anima veſtra: Dabo pluviam terræ veſtræ ſuo quoque tempore, maturam & ſerotinam: & coges frumentum tuum, vinum, & oleum tuum. Dabo quoque herbam in agro tuo pro jumentis tuis, & comedes, & ſaturaberis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. Targum ONKELOS,

תרגום אונקלוס

4 וְדִי עֲבַד לְמַשְׁרִיַת מִצְרָאֵי לְ
לְסוּסְוָתְהוֹן וּלְרַתִיכָתְהוֹן דִּי אַטְפִּ
יַרְדַת מַיֵּי יַמָּא דְסוּף עַל־אַפֵּיהוֹן
בְּמִרְדַּפְהוֹן בַּתְרֵיכוֹן וְאוֹבְדִנּוּן יְיָ עַד
יוֹמָא הָדֵין: וְדִי עֲבַד לְכוֹן בְּמַדְבְּרָא
עַד־מֵיתֵיכוֹן עַד־אֲתְרָא הָדֵין:
6 וְדִי עֲבַד לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי
אֱלִיאָבְ בַּר־רְאוּבֵן דִּי פְתַחַת אַרְעָא
יָת פּוּמַהּ וּבְלַעַתְנוּן וְיָת־אֱנָשֵׁי־
בָתֵּיהוֹן וְיָת מַשְׁכְּנֵיהוֹן וְיָת כָּל־
קְוֹמָא דִּי עִמְּהוֹן בְּגוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל:
7 אֲרֵי עֵינֵיכוֹן חָזָאן יָת כָּל עוֹבָדָא
דְיְיָ רַבָּא דִּי עֲבַד: 8 וְתִטְרוּן יָת כָּל
תַּפְקָדְתָּא דִּי אֲנָא מְפַקֵּד לְכוֹ יוֹמָא
דֵין בְּדִיל דְּתִתְקַפוּן וְתִסְּקוּן וְתֵירְתוּן
יָת אַרְעָא דִּי אַתּוּן עָבְרִין תַּמָּן
לְמֵירְתַהּ: 9 וּבְדִיל דְּתוֹרְכוּן יוֹמִין עַל
אַרְעָא דִּי קַיֵּם יְיָ לַאֲבָהֲתְכוֹן לְמִתַּן
לְהוֹן וְלִבְנֵיהוֹן אַרְעָא עָבְדָא חֲלָב
וּדְבַשׁ: 10 אֲרֵי אַרְעָא דִּי אַתְּ עָלֵל לְתַמָּן
לְמֵירְתַהּ לָא כְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם הִיא
דִּי נְפַקְתּוּן מִתַּמָּן דִּי תִזְרַע יָת זַרְעָךְ
וְתַשְׁקֵי יָתַהּ בְּרַגְלָךְ כְּגִנַּת יַרְקָא:
11 וְאַרְעָא דִּי אַתּוּן עָבְרִין תַּמָּן לְמֵירְתַהּ
אַרְעָא טוּרִין וּבִקְעָן לְמֵטַר שְׁמַיָּא
שְׁתֵי מַיָּא: 12 אַרְעָא דְיְיָ אֱלָהָךְ חָבֵל
יָתַהּ תְּדִירָא עֵינֵי יְיָ אֱלָהָךְ בַּהּ
מֵרֵישָׁא דְשַׁתָּא וְעַד סוֹפָא דְשַׁתָּא:
13 וִיהֵי אִם קַבָּלָא תְּקַבְּלוּן לְפִקּוֹדַי דִּי
אֲנָא מְפַקֵּד יַתְכוֹן יוֹמָא דֵין
לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהְכוֹן וּלְמִפְלַח
קֳדָמוֹהִי בְּכָל לִבְּכוֹן וּבְכָל נַפְשְׁכוֹן:
14 וְאֶתֵּן מְטַר־אַרְעֲכוֹן בְּעִדָּנֵיהּ בַּכִּיר
וְלַקִּישׁ וְתִכְנוֹשׁ עִבּוּרָךְ וְחֵמְרָךְ
וּמִשְׁחָךְ: 15 וְאֶתֵּן עִשְׂבָּא בְחַקְלָךְ
לִבְעִירָךְ וְתֵיכוֹל וְתִשְׂבַּע:

4 Et quod fecit exercitui Ægyptiorum, et equis eorum & curribus eorum, qui inundare fecit aquas maris rubri super faciem eorum, cùm persequerentur vos: et pdidit eos Dominus, usque in diem hanc.
5 Et quod fecit vobis in deserto: donec veniretis usque ad locũ
6 hunc. Et quod fecit Dathan et Abiram, filiis Eliab filii Reuben: quando aperuit terra os suum, et degluti vit eos et homines domus eorum, et tabernacula eorum; et universam substantiam quæ erat cum eis,
7 in medio totius Israel. Quoniam oculi vestri vident omnia opera Domini magna, quæ
8 fecit. Et custodietis omnia præcepta, quæ ego præcipio vobis hodie: ut confortemini, et ingrediamini et possideatis terram, ad quam vos ingredi-
9 mini ut possideatis eam. Et ut prolongentur dies vestri super terram, pro qua juravit Dominus patribus vestris ut tradere-
10 ret eis et filiis eorum, terram lacte et melle manantem. Quoniam terra ad quam tu ingredieris ut possideas eam, non est
11 sicut terra Ægypti, unde egressi estis: in qua seminabas semen tuum, et irrigabas illam
12 pede tuo sicut hortum oleris. Terra autem ad quã vos transitis ut possideatis eam, terra montium est et camporum: de pluvia cœli bibetis aquam.
13 Terra quam Dominꝰ Deus tuus requirit: semper oculi Domini Dei tui sunt in ea, à principio anni usque ad finem an-
14 ni. Et erit, si obedientes obedieritis præceptis meis, quæ ego præcipio vobis hodie: ut diligatis Dominum Deum vestrum et ut serviatis coram eo, in toto corde vestro, et in tota anima vestra. Dabo pluviam terræ vestræ in tempore suo, temporaneam & serotinam: et colliges frumentum tuum, et vinum tuum et oleum
15 tuum. Et dabo fœnum in agro tuo jumentis tuis: & comedes, & saturaberis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

4 * וְאֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לְחֵיל מִצְרַיִם לְסוּסָיו וּלְרִכְבּוֹ אֲשֶׁר הֵצִיף אֶת־מֵי יַם־סוּף עַל־פְּנֵיהֶם בְּרָדְפָם אַחֲרֵיכֶם וַיְאַבְּדֵם יְהוָה עַד־הַיּוֹם הַזֶּה:
5 וַאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם בַּמִּדְבָּר עַד בֹּאֲכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה:
6 וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב בֶּן־רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת־בָּתֵּיהֶם וְאֶת־אָהֳלֵיהֶם וְאֵת כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקֶרֶב כָּל־יִשְׂרָאֵל:
7 כִּי עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה:
8 * וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְמַעַן תֶּחֱזְקוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
9 וּלְמַעַן תַּאֲרִיכוּ יָמִים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם וּלְזַרְעָם אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:
10 כִּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא־שָׁמָּה לָרֶשֶׁת אֹתָהּ לֹא כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הִוא אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִשָּׁם אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת־זַרְעֲךָ וְהִשְׁקִיתָ בְרַגְלְךָ כְּגַן הַיָּרָק:
11 וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לָרֶשֶׁת אֹתָהּ אֶרֶץ הָרִים וּבִקְעָה לִמְטַר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתֶּה־מָּיִם:
12 אֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מִרֵּשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה:
13 וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם:
14 וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ:
15 וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ:

VERSIO SAMARITANA.

4 * וְאֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לְחֵיל מִצְרַיִם לְסוּסָיו וּלְרִכְבּוֹ אֲשֶׁר הֵצִיף אֶת־מֵי יַם־סוּף עַל־פְּנֵיהֶם בְּרָדְפָם אַחֲרֵיכֶם וַיְאַבְּדֵם יְהוָה עַד־הַיּוֹם הַזֶּה:
5 וַאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם בַּמִּדְבָּר עַד בֹּאֲכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה:
6 וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב בֶּן־רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת־בָּתֵּיהֶם וְאֶת־אָהֳלֵיהֶם וְאֵת כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקֶרֶב כָּל־יִשְׂרָאֵל:
7 כִּי עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה:
8 * וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְמַעַן תֶּחֱזְקוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
9 וּלְמַעַן תַּאֲרִיכוּ יָמִים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם וּלְזַרְעָם אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:
10 כִּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא־שָׁמָּה לָרֶשֶׁת אֹתָהּ לֹא כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הִוא אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִשָּׁם אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת־זַרְעֲךָ וְהִשְׁקִיתָ בְרַגְלְךָ כְּגַן הַיָּרָק:
11 וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לָרֶשֶׁת אֹתָהּ אֶרֶץ הָרִים וּבִקְעָה לִמְטַר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתֶּה־מָּיִם:
12 אֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מִרֵּשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה:
13 וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם:
14 וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ:
15 וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

4 Et quæ fecit exercitui Ægypti, equis ejus, & curribus ejus; quomodo inundare fecit aquas maris rubri super faciem eorum cùm vos persequerentur, & perdidit eos Dominus usque in hunc diem.
5 Et quæ fecit vobis in deserto donec veniretis in hunc locũ.
6 Quæ præterea fecit Dathan, & Abiram filiis Eliab, filio Ruben: quomodo aperuit os suum terra, & absorpsit eos, & omnes homines qui erant cum Core, domósque eorum, et tabernacula eorum, & omnem substantiam quæ erat (c) in pedibus eorum, in
7 medio totius Israelis. Nam oculi vestri viderunt omnia opera Domini magna quæ fecit. Observabitis igitur o-
8 mnia mandata quæ ego præcipio vobis hodiè, ut corroboremini, & veniatis, & possideatis terram ad quam vos
9 itis possidendam. Atque ut prolongetis dies super terram quam juravit Dominus patribus vestris se daturum semini eorum, terram fluentem
10 lacte & melle. Terra enim ad quam itis possidendam non est illa similis terræ Ægypti, de qua egressi estis, quam seminabas semine tuo, & irrigabas cum (d) pedibus tuis
11 sicut hortum olerum. Sed terra ad quam transitis possidendam, terra montium, & vallium est: ad pluviam cœlorum bibit aquas. Terra est
12 quã Dominꝰ Deus tuus (e) visitat semper, (f) oculi Domini Dei tui sunt in ea à principio
13 anni usque ad finẽ anni. Fiet igitur si obedieritis mandatis quæ ego præcipio vobis hodiè, ad diligendũ Dominũ Deum vestrum, & serviendum ei in omni corde vestro,
14 in omni anima vestra, ut det pluviam terræ vestræ in tempore suo, temporaneam, & serotinum, & colligas frumentum tuum, mustum tuum,
15 ac oleum tuum: Detque herbam agro tuo pro jumentis tuis. Cùm autem comederis, et saturatus fueris,

14 VER. SAM. (e) in collectione (d) auxilio tuo (e) quærit ab ea, (f) oculus commodus Domini

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * وَمَا صَنَعَ بِجَيْشِ مِصْرَ وَخَيْلِهِ وَمَرَاكِبِهِ. إِذْ طَفَّ مَآءُ بَحْرِ الْعَلْمِ عَلَى وُجُوهِهِمْ لَمَّا كَلَبُوكُمْ *
5 فَأَهْلَكَهُمْ إِلَى يَوْمِنَا هٰذَا * وَمَا صَنَعَ بِكُمْ فِي الْبَرِّ إِلَى أَنْ جِئْتُمْ إِلَى هٰذَا الْمَوْضِعِ *
6 وَمَا صَنَعَ بِدَاثَانَ وَأَبِيرَامَ ابْنَيِ الْيَابَ بْنِ رَاوُبِيْنَ * إِذْ فَتَحَتِ الْأَرْضُ فَاهَا فَابْتَلَعَتْهُمَا وَبُيُوتَهُمَا وَأَخْبِيَتَهُمَا وَجَمِيعَ
7 النَّاسِ الَّذِينَ مَعَهُمَا فِيمَا بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ * بَلْ عُيُونُكُمْ رَأَتْ جَمِيعَ صُنْعِ اللّٰهِ الْعَظِيمِ الَّذِي
8 صَنَعَهُ * فَاحْفَظُوا جَمِيعَ الشَّرِيعَةِ الَّتِي آمُرُكُمْ بِهَا الْيَوْمَ * لِكَيْ تَشْتَدُّوا وَتَدْخُلُوا وَتَحُوزُوا الْبَلَدَ
9 الَّذِي أَقْسَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ لِآبَائِكُمْ * وَلِكَيْ تَطُولَ مُدَّتُكُمْ فِيهِ * كَمَا أَقْسَمَ اللّٰهُ أَنْ يُعْطِيَهُ لِآبَائِكُمْ
10 وَنَسْلِهِمْ * وَهُوَ بَلَدٌ يَفِيضُ لَبَنًا وَعَسَلًا * فَإِنَّ الْبَلَدَ الَّذِي أَنْتَ سَائِرٌ إِلَيْهِ لِتَحُوزَهُ لَيْسَ هُوَ كَبَلَدِ
11 مِصْرَ الَّذِي خَرَجْتُمْ مِنْهُ الَّذِي كُنْتَ تَزْرَعُ زَرْعَكَ فِيهِ وَتَسْقِيهِ بِرِجْلِكَ كَبَسَاتِينِ الْبُقُولِ
12 * لٰكِنِ الْأَرْضُ الَّتِي أَنْتُمْ جَائِزُونَ إِلَيْهَا لِتَحُوزُوهَا * أَرْضُ جِبَالٍ وَبِقَاعٍ * مِنْ مَطَرِ السَّمَاءِ تَشْرَبُ مَآءً
13 * أَرْضٌ اللّٰهُ مُتَعَاهِدُهَا * وَدَائِمًا عَيْنَاهُ بِهَا مِنْ أَوَّلِ السَّنَةِ إِلَى آخِرِهَا * فَإِنْ سَمِعْتُمْ سَمَاعًا لِوَصَايَايَ
14 الَّتِي آمُرُكُمْ بِهَا الْيَوْمَ لِتُحِبُّوا اللّٰهَ رَبَّكُمْ وَتَعْبُدُوهُ بِإِخْلَاصِ بِكُلِّ قُلُوبِكُمْ وَبِكُلِّ نُفُوسِكُمْ * نَزَلَ مَطَرُ
15 بَلَدِكُمْ فِي وَقْتِهِ وَسَمًّا وَرَبِيعًا * وَتَجْمَعُ بُرَّكَ وَدِهْنَكَ وَعَصِيرَكَ * وَأُنْبِتُ عُشْبًا فِي صَحْرَائِكَ لِبَهَائِمِكَ *
فَتَأْكُلُ وَتَشْبَعُ *

4 Et quæ fecit exercitui Ægypti, ejus equis & curribus ejus, quando obruit aquæ maris rubri vultus eorum, cùm vos persecuti fuissent, & perdidit eos usque ad hunc diem nostrum.
5 Et quæ fecit vobis in solitudine donec veniretis ad hunc locũ.
6 Quæ etiam fecit Dathan & Abiram filiis Eliab filii Raubin, quando aperuit terra os suum, & deglutivit eos, domos eorũ, tentoria eorũ, omnesque homines qui cum eis erant, inter
7 filios Israel. At verò oculi vestri viderunt omnia opera Dei maxima quæ fecit.
8 Custodite igitur totam legem quam præcipio vobis hodiè, ut confortemini, & introëatis, atq; possideatis regionem pro qua
9 juravit Deus patribus vestris: Et ut producatur ætas vestra in illa, quemadmodum juravit Deus, ut daret eam patribus vestris, & stirpi eorum; regionem inquam
10 lacte & melle manantem. Regio enim ad quam pergis ut possideas eam, non est sicut regio Ægypti è qua egressus es, in qua serebas semen tuum, & irrigabas illud pede tuo more hortorũ olerũ. Verùm terra
11 ad quam vos transituri estis ut possideatis eam terra est montium & planitierum, de pluvia cœli bibens aquam; Terra quã Deus
12 visitat, & de qua perpetuam curam habet ab initio anni ad finẽ usque. Itaque si
13 diligenter audieritis præcepta mea quæ mando vobis hodiè, ut diligatis Deum Dominum vestrũ eique sinceræ serviatis totis cordibus vestris, totisque animabus
14 vestris; Descendet pluvia regionis vestræ in tempore suo, Vere scilicet, & Autumno, et colliges frumentum tuum, et oleum, et
15 mustum tuum: Et producam herbam in campis tuis pro jumentis tuis, ut comedas et satieris.

ספר אלה הדברים: יא

,recedatis & ,vestrum cor *facietur* fortè ne ,vobis *Observamini*
16 הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה לִבַבְכֶם וְסַרְתֶּם
iratscatur Et .eis vos incurvetis & ,*alienis diis* ,*serviatis* &
17 וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה־
,pluvia sit non & ,cœlos *retineat* &,vos in Domini furor
אַף־יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר
defuyer cito pereatis & ;*suam productionem* det non *humus* &
וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל
poteris Et .vobis *dans* Dominus quam ,bona terra
18 הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת־
ligabitis & ;vestro animo *super* & ,vestro corde *super* ista mea verba
דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם
.vestros oculos inter frontalia in sint &,vestra manu *super* signum in ea
אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
te sedendo in ,*eis in loquendum ad* ,vestros filios ea *docebitis* Et
19 וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
te surgendo in &,*te accumbendo in* & ,*vis in te ambulando in* & ,tua domo in
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ:
.tuis portis in & ,tua domus postibus *super* ea scribes Et
20 וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:
super vestrorum filiorum dies & ,vestri dies multiplicentur Ut
21 לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל
dandum ad ,vestris patribus Dominus juravit quam ,*humum*
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת
custodiendo *Quinimo* .terram super cœlorum dies sicut eis
22 לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ: כִּי אִם־שָׁמֹר
,vobis *præcipiens* ego quod ,istud præceptum omne *custodietis*
תִּשְׁמְרוּן אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
ambulandū ad ,vestrū Deum Dominum *diligendum ad* ,illud *faciendum ad*
לַעֲשֹׂתָהּ לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לָלֶכֶת
faciet expellere Et : *eo in adherendum ad* & ,ejus viis omnibus in
בְּכָל־דְּרָכָיו וּלְדָבְקָה־בּוֹ: וְהוֹרִישׁ
possidebitis & ;*vestris faciebus* à istas gentes omnes Dominus
23 יְהוָה אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלִּפְנֵיכֶם וִירִשְׁתֶּם
calcaverit quem locus Omnis .vobis *præ offert* & ,magnas gentes
גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצֻמִים מִכֶּם: כֹּל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ
à ,Lebanon & ,deserto à : erit *vobis* ,*eo in* vestri pedis *volæ*
24 כַּף־רַגְלְכֶם בּוֹ לָכֶם יִהְיֶה מִן־הַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן מִן־
.vester terminus erit novissimum mare ad usque &,Perath flumine,flumine
הַנָּהָר נְהַר־פְּרָת וְעַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן יִהְיֶה גְּבֻלְכֶם:
vestrum timorē & ,vestrum pavorē:*vestras facies in vir* stabit Non
25 לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֵיכֶם פַּחְדְּכֶם וּמוֹרַאֲכֶם
quam ,terræ universæ *facies* super vester Deus Dominus dabit
יִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
dans ego ,Vide .vobis est locutus quemadmodum ,*eis in* calcabitis
26 תִּדְרְכוּ־בָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם: רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן
cion ,Benedictionem .maledictionē &,benedictionē hodie *vestras facies ad*
27 לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה: אֶת־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר
præcipiens ego quæ ,vestri Dei Domini *præcepta ad audieritis*
תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
.hodie vobis
אֶתְכֶם הַיּוֹם:

Versio VULG. LAT.

16 Cavete ne fortè decipiatur cor vestrum, & recedatis à Domino, serviatísque diis
17 alienis, & adoretis eos: Iratúsque Dominus claudat cœlum, & pluviæ non descendant, nec terra det germen
18 suum, pereatísque velociter de terra optima, quam Dominus daturus est vobis. Ponite hæc verba mea in cordibus & in animis vestris, & suspendite ea pro signo in manibus, & inter oculos
19 vestros collocate. Docete filios vestros ut illa meditentur, quando sederis in domo tua, & ambulaveris in via, & accubueris atque surrexeris.
20 Scribes ea super postes & 21 januas dom⁹ tuæ: Ut multiplicentur dies tui, & filiorum tuorum, in terra, quam juravit Dominus patribus tuis, ut daret eis quamdiu cœlum imminet terræ. Si enim custodieritis mandata quæ ego præcipio vobis, & feceritis ea, ut diligatis Dominum Deum vestrum, & ambuletis in omni-
23 b⁹ viis ej⁹, adhærentes ei, Disperdet Domin⁹ omnes gentes istas ante faciem vestram, & possidebitis eas, quæ majores & fortiores vobis sunt.
24 Omnis loc⁹, quem calcaverit pes vester, vester erit. A deserto, & à Libano, à flumine magno Euphrate usque ad mare Occidentale erunt ter-
25 mini vestri. Nullus stabit contra vos: terrorem vestrū et formidinem dabit Dominus Deus vester super omnem terram quam calcaturi estis, sicut locutus est vobis.
26 En propono in conspectu vestro hodiè benedictionem
27 et maledictionem. Benedictionem, si obedieritis mandatis Domini Dei vestri, quæ ego hodiè præcipio vobis:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ πλανηθῇ ἡ καρδία
Cu, καὶ παραβῆτε, καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἑ-
17 τέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς, Καὶ θυ-
μωθεὶς (φ) ὀργὴ κύει ἐφ' ὑμῖν, καὶ συρ-
ῇ τὸν οὐρανὸν, καὶ οὐκ ἔσαι ὑετὸς, καὶ ἡ γῆ ὐ δώ-
σει τὸν καρπὸν αὐτ, καὶ ἀπολεῖσθε ἐν τάχει
ἀπὸ τ γῆς τῆς ἀγαθῆς, (χ)ἧς κύει ἔδω-
18 κεν ὑμῖν. Καὶ ἐμβαλεῖτε τὰ ῥήματα ταῦτα
εἰς τ καρδίαν ὑμῶν καὶ εἰς τ ψυχὴν ὑμῶν,
καὶ ἁφάψετε αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χει-
ρὸς ὑμῶν, καὶ ἔσαι ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν
19 ὑμῶν. Καὶ διδάξετ αὐτὰ τὰ τέκνα ὑμῶν
(ψ)λαλεῖν ἐν αὐτοῖς καθημένη Cu ἐν οἴκῳ,
καὶ πορευόμενο Cu ἐν ὁδῷ, καὶ καθεύδοντός
20 Cu, καὶ διανισταμένη συ. Καὶ γράψετε αὐτὰ
ἐπὶ τὰς φλιὰς τ (ω) οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ τῶν
21 πυλῶν ὑμῶν, (α) Ἵνα μακροημερεύσητε, καὶ
αἱ ἡμέραι τ ὑῶν ὑμῶν ἐπὶ τ γῆς, ἧς ὤμοσε
κύει τοῖς πατράσιν ὑμῶν δοῦναι αὐτοῖς,
καθὼς αἱ ἡμέραι τ οὐρανῦ ἐπὶ τῆς γῆς.
22 Καὶ ἔσαι ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε πάσας τὰς
ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐγὼ (β) ἐντέλλομαί
Cοι σήμερον ποιεῖν, ἀγαπᾶν κύειον τὸν θεὸν
(γ) ὑμῶν, καὶ πορεύεσθ ἐν πάσαις ταῖς
23 ὁδοῖς αὐτ, καὶ προσκολλᾶσθ αὐτῷ, Καὶ
ἐκβαλεῖ κύει πάντα τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ
προσώπε ὑμῶν, καὶ κληρονομήσετε ἔθνη
24 μεγάλα καὶ (δ)ἰσχυρὰ μᾶλλον ἢ ὑμεῖς. Πᾶν τὸ
τόπον ὃ ἐὰν πατήσῃ τὸ ἴχνο τοῦ ποδὸς
ὑμῶν, ὑμῖν ἔσαι· ἀπὸ τ ἐρήμ καὶ Ἀντιλι-
βάνε, καὶ ἀπὸ τ ποταμοῦ τ μεγάλε ποταμοῦ
Εὐφράτε, καὶ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς ὀπὶ δυ-
25 σμῶν ἔσαι τὰ (ε)ὅρια Cu. Οὐκ ἀνθισήσεται
ἄνθρ κατὰ προσώπου (ζ) ὑμῶν· καὶ τὸν
φόβον ὑμῶν καὶ τὸν τρόμον ὑμῶν ἐπιθήσει
κύει ὁ θεὸς ὑμῶν (η) ὅπ προσώπου
πάσης τῆς γῆς, ἐφ' ἧς ἂν ἐπιβῆτε ἐν
26 αὐτῇς, ὃν τρόπον ἐλάλησε (θ) πρὸς ὑμᾶς.
Ἰδὲ ἐγὼ (ι)δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον
27 τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν. Τὴν εὐλο-
γίαν, ἐὰν ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς κυείε
τ θεῦ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν
σήμερον·

MS.A. (φ) ὀργισθῇ (χ) ἧς ἔδωκεν ὁ θεὸς ὑμῖν. (ψ) λαλεῖν αὐτὰ καθημένους ἐν οἴκῳ, καὶ πορευομένους ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομένους, καὶ διανισταμένους. Καὶ γράψετε (ω) οἴκων (α) Ἵνα πληθυνθῆτε, καὶ (β) ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον (γ) ἡμῶν, πορεύεσθε (δ) ἰσχυρότερα (ε) θεια ὑμῶν. Οὐκ (ζ) ὑμῶν· τὸν (η) ἐπὶ προσώπου (θ) κύει (ι) δίδωμι σήμερον ἐναντίον ὑμῶν εὐλογίας καὶ κατάρας.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Cavete ne mulceatur cor vestrum, & aberrantes colatis deos alios, & adoretis eos, 16
Et exæstuet ira Domini contra vos, & prohibeat cœlum ne fiat pluvia, & terra non 17
det proventus suos, & pereatis citò de terra bona quam dabit vobis Dominus Deus vester. Ponetis igitur hæc præcepta in corde 18
vestro & in anima vestra, & ligate ea in signum ad manus vestras, sintque signaculum in frontibus vestris. Et docete ea filios vestros, ut loquantur de eis cùm sedebitis 19
in domibus vestris, cúmque abieritis in via, cùm cubueritis, & cùm surrexeritis. Scribite quoque ea super postes domorum vestrarum, & super januas vestras. Ut multiplicen- 20 21
tur dies vestri, & dies filiorum vestrorum in terra quam juravit Dominus Deus vester patribus vestris se daturum eis, sicut dies cœli, super terram. Si enim custodieritis 22
hæc omnia præcepta quæ mando vobis hodiè, & feceritis ea, & dilexeritis Dominum Deum vestrum, & ambulaveritis in cunctis 23
viis ejus, & adhæseritis ei: Perdet Domin⁹ omnes populos istos à conspectu vestro, & possidebitis populos majores & fortiores vobis. Omnis locus quem calcabit 24
planta pedis vestri, vester erit: à deserto & Libano, & à flumine ad fluviū Euphratem, & usque ad mare extremum erit termin⁹ ves- 25
ter. Et nemo resistet vobis: terrorem vestrum, & formidinem vestram dabit Dominus Deus vester super faciem toti⁹ terræ per 26
quam incedetis, quemadmodum dixit vobis Domin⁹. Videte quòd propono vobis hodiè benedictiones & maledictiones. Bene- 27
dictiones *quidem*, si obedieritis mandatis Domini Dei vestri quæ præcipio vobis hodiè:

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

16 אסתמרו לכון דלמא יטעי לבבכון
ותסטון ותפלחון לטעות עממיא
17 ותסגדון להון: ויתקוף רוגזא
דיי בכון וייחוד ית שמיא ולא ייתי
מטרא וארעא לא תתן ית עללתה
ותיבדון בפריע מעל ארעא טבתא
18 דיי יהיב לכון: ותשוון ית פתגמי
אלין על לבבכון ועל נפשכון
ותקטרון יתהון לאת על ידכון
19 ויהון לתפלין בין עיניכון: ותלפון
יתהון ית בניכון למללא בהון
במיתבך בביתך ובמהלכך באורחא
20 ובמשכבך ובמקימך: ותכתבנון
על מזוזין ותקבעונון בסיפי בתיכון
21 ובתרעיכון: בדיל דיסגון יומיכון
ויומי בניכון על ארעא די קיים יי
לאבהתכון למתן להון כיומי שמיא
22 על ארעא: ארי אם מטר תטרון
ית כל תפקידתא הדא די אנא
מפקד יתכון למעבדה למרחם ית יי
אלהכון למהך בכל אורחן
דתקנון קדמוהי ולאתקרבא
23 לדחלתיה: ויתרך יי ית כל
עממיא האלין מן קדמיכון ותרתון
24 עממין רברבין ותקיפין מנכון:
כל אתרא די תדרוך פרסת רגליכון
ביה די לכון יהי מן מדברא ולבנן
מן נהרא נהרא פרת ועד ימא
25 בתראה יהי תחומיכון: לא יתעתד
אנש קדמיכון דחלתכון ואימתכון
יתן יי אלהכון על אפי כל ארעא
26 די תדרכון בה כמא די מלל לכון:
27 חזו די אנא יהב קדמיכון יומא דין
ברכן ולוטין: ית ברכן אם תקבלון
לפקודייא דיי אלהכון די אנא
מפקד יתכון יומא דין:

TARGUM ONKELOS.

16 Cavete vobis, ne fortè decipiatur cor vestrum: et declinetis et serviatis idolis populorum,
17 et adoretis ea. Et iracscatur furor Domini contra vos; et claudat cœlos, et non sit pluvia; & terra non det germen suum: et pereatis citò
18 de terrâ bona, quam Domin' dabit vobis. Et ponetis verba mea hæc in cordib' vestris, et in animis vestris: & ligabitis ea in signum sup manum vestram, et erunt quasi appendix inter oculos vestros.
19 Et docebitis ea filios vestros, ut loquamini in eis, cùm sederis in domo tuâ, et cum ambulaveris in via, & accubueris & surrexeris. Et scribes ea super postes, et affiges ea in liminibus domus tuæ, et in portis tuis.
20 Ut multiplicentur dies vestri et dies filiorum vestrorũ, super terra quam juravit Dominus patribus vestris ut traderet eis, sicut sunt dies cœli
22 super terram. Quoniam si custodientes custodieritis omnia præcepta hæc, quæ ego præcipio vobis ut faciatis ea: ut diligatis Dominum Deum vestrum, & ut ambuletis in viis quæ rectæ sunt coram eo, ut
23 adhæreatis timori ejus. Ejici- et Dominus omnes populos istos à facie vestrâ: et possidebitis populos multos et fortiores vobis.
24 Omnis locus, in quo calcaverit planta pedis vestri, vester erit: à deserto et Libano, à fluvio Euphrate, usque ad mare occidentale, erit terminus vester.
25 Non stabit vir in conspectu vestro: timorem vestrum dabit Dominus Deus vester super faciem universæ terræ quam calcabitis; sicut locutus est vobis.
26 En ego pono ante vos hodie, benedictiones & maledictiones.
27 Benedictiones, si obedieritis præceptis Domini Dei vestri, quæ ego præcipio vobis hodie.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 * וישמעו לבבכם ופניתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם:
17 והחרה אף יהוה בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר יהוה נתן לכם:
18 * ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם:
19 ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:
20 * וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך:
21 ** למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבתיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:=
22 ** כי אם שמור תשמרון את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוה אתכם לעשתה לאהבה את יהוה אלהיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו:
23 * והוריש יהוה את כל הגוים האלה מלפניכם וירשתם גוים גדלים ועצומים ממכם:
24 * כל המקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם יהיה מן המדבר והלבנון מן הנהר נהר פרת ועד הים האחרון יהיה גבלכם:
25 לא יתיצב איש לפניכם פחדכם ומוראכם יתן על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר דבר לכם:
26 ** ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה:
27 * את הברכה אשר תשמעו אל מצות יהוה אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום:

VERSIO SAMARITANA.

16 * ואשמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם:
17 * והחרה אף יהוה בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר יהוה נתן לכם:
18 * ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם:
19 ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:
20 * וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך:
21 ** למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבתיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:=
22 ** כי אם שמור תשמרון את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוה אתכם לעשתה לאהבה את יהוה אלהיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו:
23 * והוריש יהוה את כל הגוים האלה מלפניכם וירשתם גוים גדלים ועצומים ממכם:
24 * כל המקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם יהיה מן המדבר והלבנון מן הנהר נהר פרת ועד הים האחרון יהיה גבלכם:
25 לא יתיצב איש לפניכם פחדכם ומוראכם יתן על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר דבר לכם:
26 ** ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה:
27 * את הברכה אשר תשמעו אל מצות יהוה אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

16 Cavete vobis ne decipiatur cor vestrum, & recedatis, colatisque deos alienos, & adoretis eos:
17 Accendat iram Domini in vos, et claudat cœlos ut non fiat pluvia, terráque non det fructum suum, et deleamini repentè de terra bona quam Dominus dedit vobis.
18 Ponetis igitur hæc verba super corda vestra, et super animas vestras, et ligabitis illa in signum super manus vestras: erunt quoque in frontalia inter oculos vestros.
19 Et docebitis ea filios vestros, ut loquantur de iis cùm sedebis domi, cùm ambulabis per viam, cùm recubueris, et cùm surrexeris.
20 Scribes quoque illa super postes domorum tuarum, & in
(g) portis tuis;
21 ut multiplicentur dies tui, & dies filiorum tuorum super terram quam juravit Dominus patribus vestris, se daturum illis, juxta dies cœli super terram.
22 Quòd si custodiendo custodieritis omnia mandata hæc quæ ego præcipio vobis hodie facienda, ut diligatis Dominum Deum vestrum, ut ambuletis in omnibus viis ejus, et adhæreatis ei;
23 Expellet quoque Dominus omnes gentes istas à facie tua, & possidebitis gentes majores et robustiores te.
24 Omnis locus quem calcaverit planta pedis vestri, vester erit; à deserto, & Libano, atque à fluvio, fluvio Euphrate, usque ad mare postremum erunt fines vestri.
25 Non subsistet quisquam in conspectu vestro: Timorem vestri, & tremorem vestri dabit Dominus Deus vester super faciem omnis terræ quam calcabitis, sicut locutus est vobis. Vide, ego dedi hodiè in conspectu vestro benedictionem, & maledictionem.
26 Benedictionem cum obedieritis mandatis Domini Dei vestri quæ ego præcipio vobis hodiè:
27

(g) VER. SAM. civitatibus

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * وَٱحْذَرُوا أَنْ تَنْخَدِعَ قُلُوبُكُمْ * فَتَرِلُّوا وَتَعْبُدُوا مَعْبُودَاتٍ أُخَرَ * وَتَسْجُدُوا لَهَا * فَيَسْخَطُ عَضَبُ
17 ٱللهِ عَلَيْكُمْ * فَيَحْبِسُ ٱلسَّمَآءَ وَلَا يَكُونُ مَطَرٌ * وَٱلْأَرْضُ لَا تُنْبِتُ أَدْآهَا * فَتَبِيدُونَ بِسُرْعَةٍ عَنِ
18 ٱلْأَرْضِ ٱلْجَيِّدَةِ ٱلَّتِي ٱللهُ مُعْطِيكُمُوهَا * وَصَيِّرُوا كَلَامِي هٰذَا فِي قُلُوبِكُمْ وَفِي نُفُوسِكُمْ * وَٱعْقِدُوهُ
عَلَامَةً عَلَى أَيْدِيكُمْ * وَلْتَكُنْ مَسُونَ بَيْنَ عُيُونِكُمْ * وَعَلِّمُوهَا بَنِيكُمْ * وَتَدَارَسُوهَا فِي حَالِ جُلُوسِكَ
19 فِي مَنْزِلِكَ * وَمَسِيرِكَ فِي طَرِيقِكَ * وَعِنْدَ نَوْمِكَ وَقِيَامِكَ * وَٱكْتُبْهَا عَلَى حُدُودِ فُتُوحِ بُيُوتِكَ
20 وَأَبْوَابِكَ * لِكَيْ تَطُولَ أَيَّامُكُمْ وَأَيَّامُ بَنِيكُمْ عَلَى ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِي أَقْسَمَ ٱللهُ لِآبَائِكُمْ أَنْ يُعْطِيَكُمُوهَا
21 كَأَيَّامِ ٱلسَّمَآءِ عَلَى ٱلْأَرْضِ * فَإِنَّكُمْ إِنْ حَفِظْتُمْ جَمِيعَ هٰذِهِ ٱلْوَصَايَا ٱلَّتِي أَنَا آمِرُكُمْ بِهَا وَعَمِلْتُمْ
22 بِهَا بِأَنْ تُحِبُّوا ٱللهَ رَبَّكُمْ وَتَسِيرُوا فِي جَمِيعِ طُرُقِهِ وَتَلْزَمُوهُ * فَرَضَ ٱللهُ جَمِيعَ هٰؤُلَآءِ ٱلْأُمَمِ مِنْ بَيْنِ
23 أَيْدِيكُمْ * فَتَرِثُونَ أُمَمًا أَكْبَرَ وَأَعْظَمَ مِنْكُمْ * وَكُلُّ مَوْضِعٍ تَطَؤُهُ قَدَمُكُمْ يَكُونُ لَكُمْ * مِنَ ٱلْبَرِّ
24 وَلُبْنَانَ وَنَهْرِ ٱلْفُرَاتِ وَٱلْبَحْرِ ٱلْآخِرِ يَكُونُ تُخُمُكُمْ * وَلَا يَقِفُ إِنْسَانٌ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ * بَلْ يُلْقِي ٱللهُ
25 رُعْبَكُمْ وَخَوْفَكُمْ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ ٱلْبَلَدِ ٱلَّذِي تَسْلُكُونَهُ كَمَا وَعَدَكُمْ * أُنْظُرُوا هَا أَنَا
26 تَالٍ عَلَيْكُمُ ٱلْيَوْمَ بَرَكَاتٍ وَلَعَنَاتٍ * فَأَمَّا ٱلْبَرَكَاتُ فَتَنَالُكُمْ إِنْ فَعَلْتُمْ وَصَايَا ٱللهِ رَبِّكُمُ ٱلَّتِي
27 أَنَا آمِرُكُمْ بِهَا ٱلْيَوْمَ *

Cavete autē ne decipiantur corda vestra, & aute tis, & serviatis diis aliis, eosq; adoretis, Et invalescat ira Dei in vos, claudatq; cœlum, nec sit pluvia, & terra non producat annonā suā, & brevi pereatis de terra bona quā Deus daturus est vobis. Et reponite verba hæc mea in cordibus vestris & in animabus vestris, & alligate ea in signū super manibus vestris, & sint exensa inter oculos vestros. Et docete ea filios vestros, & repetite illa quo tempore sederis domi tuæ, & ambulaveris in via tua, ad cubitum tuū, & surrectionem tuam. Et scribe ea super postes januarum domiciliorum tuorum, et fores tuas, ut producantur dies vestri, & dies filiorum vestrorum super terram quā juravit Deus patribus vestris ut daret eam vobis, sicut dies cœli super terram. Nā si custodieritis cuncta hæc præcepta quæ ego præcipio vobis, eaq; fecerit is diligendo Deum Dominum vestrū, & incedendo in omnibus viis ejus, eique adhærendo; Excindet Deus omnes has gentes à conspectu vestro, et possidebitis gentes majores & grandiores vobis. Et omnis locus quē calcaverit pes vester, erit vobis, à solitudine, & Libano, & fluvio Emphrate, & mari ultimo erit limes vester: Nec stabit quisquam ante vos, sed injiciet Deus Dominus vester pavorem vestrum & timorem vestrum in omnes incolas regionis quam perambulabitis, sicut promisit vobis. Videte, ecce ego recito vobis hodiè benedictiones et maledictiones. Et verò benedictiones vobis advenient, si recipiatis præcepta Dei Dominī vestri quæ mando vobis hodie:

ספר אלה הדברים: יב

Domini præcepta ad audieritis non si , maledictionem Et
28 וְהַקְּלָלָה אִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה
hodie vobis præcipiens ego quam via de recesseritis &,vestri Dei
אֱלֹהֵיכֶם וְסַרְתֶּם מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם
.novistis non quos , alienos deos post ambulandum ad
לָלֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יְדַעְתֶּם:
quam , terram in tuus Deus Dominus te introduxerit cùm ,erit Et
29 וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
super benedictionem dabis &,eã possidendum ad,illuc ingrediens tu
אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָתַתָּה אֶת־הַבְּרָכָה עַל־
Nonne .Hebal montem super maledictionem & ,Gherizim montẽ
הַר גְּרִזִים וְאֶת־הַקְּלָלָה עַל־הַר עֵיבָל: הֲלֹא־
terra in ,solis ingressũ viam post Jarden transitu in ipsi
הֵמָּה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶּרֶךְ מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ בְּאֶרֶץ
? Moreh Elone apud ,Ghilgal contra,planicie in habitantis,Chenahanæi
הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בָּעֲרָבָה מוּל הַגִּלְגָּל אֵצֶל אֵלוֹנֵי מֹרֶה:
,terram possidendũ ad,ingredientẽ ad,Jarden transeuntes vos Quia
31 כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן לָבֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ
,eam possidebitis & : vobis dans vester Deus Dominus quam
אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם וִירִשְׁתֶּם אֹתָהּ
,statuta omnia faciendum ad custodietis Et .ea in habitabitis &
וְיָשַׁבְתֶּם בָּהּ: וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַחֻקִּים
32 .hodie vestras facies ad dans ego quæ ,judicia &
וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם:

CAP. XII. יב

terra in faciendum ad custodietis quæ ,judicia & ,statuta Ista
1 אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ
eam possidendum ad , tibi tuorum patrum Deus Dominus dedit quam
אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ לְרִשְׁתָּהּ
Perdendo .humum super vivi vos quibus , diebus omnibus
כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־אַתֶּם חַיִּים עַל הָאֲדָמָה: אַבֵּד
2 quas , gentes ibi servierunt quibus ,loca omnia perdetis
תְּאַבְּדוּן אֶת כָּל־הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
,excelsos montes super ,suis diis , ea possidentes vos
אַתֶּם יֹרְשִׁים אֹתָם אֶת־אֱלֹהֵיהֶם עַל־הֶהָרִים הָרָמִים
conteretis Et .viridi arbore omni sub & ,colles super &
3 וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן: וְנִתַּצְתֶּם אֶת־
cõburetis earum lucos & ,earum statuas confringetis & ,earum aras
מִזְבְּחֹתָם וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת־מַצֵּבֹתָם וַאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן
earũ nomen perdetis & ,concidetis earũ deorum sculptilia & ,igne in
בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדֵּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת־שְׁמָם
.vestro Deo Domino sic facietis Non .ipso loco è
4 מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא: לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם
vester Deus Dominus elegerit quem ,locum ad Quinimo
5 כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
ipsum habitandũ ad,ibi suũ nomẽ ponendum ad ,vestris tribubus omnibus ex
מִכָּל־שִׁבְטֵיכֶם לָשׂוּם אֶת־שְׁמוֹ שָׁם לְשִׁכְנוֹ
,vestras ascensiones illuc adducetis Et .illuc venietis & , quæretis
תִּדְרְשׁוּ וּבָאתָ שָּׁמָּה: וְהַבֵאתֶם שָּׁמָּה עֹלֹתֵיכֶם
6 ,vestræ manus elevationem & , vestras decimas & ,vestra sacrificia &
וְזִבְחֵיכֶם וְאֵת מַעְשְׂרֹתֵיכֶם וְאֵת תְּרוּמַת יְדְכֶם
vestri pecoris &,vestri bovis primogenita &,vestra spontanea &,vestra vota &
וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם וּבְכֹרֹת בְּקַרְכֶם וְצֹאנְכֶם:

Versio VULG. LAT.

28 Maledictionem, si non obedieritis mandatis Domini Dei vestri, sed recesseritis de via, quã ego nunc ostendo vobis, et ambulaveritis post deos alienos, quos ignoratis. Cùm verò introduxerit te Dominus Deus tuus in terrã, ad quam pergis habitandã, pones benedictionẽ super montem Garizim, maledictionem super monte Hebal: Qui sunt trans Jordanem, post viam quæ vergit ad Solis occubitũ, in terra Chananæi, qui habitat in campestribus contra Galgalam, quæ est juxta vallẽ tendentem & intrantem procul. Vos enim transibitis Jordanem, ut possideatis terrã, quã Dominꝰ Deꝰ vester daturꝰ est vobis, ut habeatis et possideatis illam. Videte ergò ut impleatis ceremonias atque judicia, quæ ego hodiè ponam in conspectu vestro.

CAP. XII.

1 Hæc sunt præcepta atque judicia, quæ facere debetis in terra, quam Dominꝰ Deꝰ patrũ tuorũ daturꝰ est tibi, ut possideas eam cunctis diebꝰ quibꝰ super humũ gradiêris.
2 Subvertite omnia loca, in quibꝰ coluerunt gentes, quas possessuri estis, deos suos super montes excelsos, & colles, & subter omne lignũ frondosũ.
3 Dissipate aras eorum, & confringite statuas, lucos igne comburite, & idola comminuite: disperdite nomina eorum de locis illis.
4 Non facietis ita Domnino Deo vestro:
5 Sed ad locũ quem elegerit Dominꝰ Deꝰ vester de cunctis tribubꝰ vestris, ut ponat nomen suum ibi, & habitet in eo, venietis:
6 Et offeretis in loco illo holocausta & victimas vestras, decimas & primitias manuum vestrarum, & vota atque donaria, primogenita boum & ovium.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Καὶ (κ)τ̃ κ̃λάσεν, ἐὰν μὴ (λ)ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ (μ) ἡμῶν, ὅσα ἐγὼ ἐνετέλλομαι ὑμῖν σήμερον, καὶ πλανηθῆτε ἀπὸ τ̃ ὁδ̃ ἧς ἐνετειλάμην ὑμῖν, πορευθέντες
29 λατρεύειν θεοῖς ἑτέροις, οὓς οὐκ οἴδατε. Καὶ ἔσται ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν (ν) γῆν εἰς ἣν διαβαίνεις ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτὴν, καὶ δώσεις (ξ) εὐλογίαν ἐπ' ὄρ(ο) Γαριζὶν, καὶ τ̃ κατάραν ἐπ' ὄρ(ο)
30 Γαιβάλ. Οὐκ ἰδοὺ ταῦτα πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὀπίσω ὁδοῦ δυσμῶν ἡλίου ἐν γῇ Χαναάν, τὸ κατοικοῦν ὀπὶ δυσμῶν ἐχόμενον τοῦ
31 Γολγὰλ πλησίον τ̃ δρυὸς τ̃ ὑψηλῆς; Ὑμεῖς γὰρ διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην, εἰσελθόντες κληρονομῆσαι τ̃ γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας τὰς
32 ἡμέρας, (π) καὶ κατοικήσετε ἐν αὐτῇ. Καὶ φυλάξεσθε τοῦ ποιεῖν πάντα τὰ (ρ) πρ̃σταγματα αὐτοῦ, καὶ τὰς κρίσεις ταύτας, ὅσας ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον.

MS.A. (κ) τὰς κ̃λάσεις, (λ) εἰσακούσητε (μ)ὑμῶν, (ν)γῆν ἣν διαβαίνεις (ξ) τ̃ εὐλογίαν (ο)Γαζιρεὶν, (π) καὶ κληρονομήσετε αὐτ̃, καὶ κατοικήσετε ἐν (ρ) πρ̃σταγμά μου, καὶ τὰς κρίσεις αὐτοῦ, ἃς ἐγὼ

ΚΕΦ. ιϚ'.

1 Καὶ ταῦτα τὰ πρ̃σταγματα (α) καὶ αἱ κρίσεις, ἃς φυλάξεσθε τοῦ ποιεῖν ἐν τῇ γῇ, ἣν κύριος ὁ θεὸς τ̃ πατέρων (β) ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ, πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς
2 ὑμεῖς ζῆτε ὀπὶ τ̃ γ̃ς. Ἀπωλείᾳ ἀπολεῖτε (γ) πάντας τοὺς τόπους ἐν οἷς ἐλάτρευσαν ἐκεῖ τοῖς θεοῖς αὐτ̃, ὡς ὑμεῖς (δ) κληρονομεῖτε αὐτοὺς, ὀπὶ τ̃ ὀρέων τ̃ ὑψηλῶν, καὶ ὀπὶ τ̃ βουνῶν, καὶ ὑποκάτω δένδρου δασέος. Καὶ κατασκάψετε τὰς βωμὰς αὐτ̃, καὶ συντρίψετε τὰς
3 στήλας αὐτ̃, καὶ τὰ ἄλση αὐτ̃ ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ τ̃ θεῶν αὐτ̃ κατακαύσετε πυρὶ, καὶ ἀπολεῖτε τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τ̃ τόπου
4 ἐκείνου. Οὐ ποιήσετε (ε) οὕτω κυρίῳ τῷ
5 θεῷ ὑμῶν. Ἀλλ' ἢ εἰς τ̃ τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ (ζ) θεὸς ὑμῶν ἐν μιᾷ (η) τ̃ πόλεων ὑμῶν ἐπονομάσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ (θ) ἐκεῖ καὶ ἐπικληθῆναι, καὶ ἐκζητήσετε καὶ (ι)
6 ἐλεύσεσθε ἐκεῖ. Καὶ οἴσετε ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς (κ) ὑμῶν, καὶ τὰς εὐχὰς ὑμῶν, καὶ τὰ ἑκούσια ὑμῶν, καὶ τὰς ὁμολογίας ὑμῶν, τὰ πρωτότοκα τ̃ βοῶν ὑμῶν, καὶ τ̃ προβάτων ὑμῶν.

MS.A. (α) καὶ τὰ κρίματα, ἃ φυλάξεσθε τ̃ ποιῆσαι ἐπὶ τ̃ γ̃ς ἧς κύριος (β) ἡμῶν (γ) πάντα τὰ ἔθνη ἐν (δ) κατακληρονομεῖτε (ε) ὕτως (ζ) θεὸς ὑμῶν (η) τ̃ φυλῶν ὑμῶν (θ) ἐκεῖ ἐπικληθῆναι (ι) εἰσελεύσεσθε (κ) ὑμῶν, καὶ τὰ ἑκούσια, καὶ τὰ πρωτότοκα.

Et maledictionem, si non audieritis 28
mandata Domini Dei nostri,
quæcunq; ego mando vobis hodiè,
& erraveritis à via, quam man-
davi vobis, euntes servire diis
aliis, quos non novistis. Et erit 29
cùm induxerit te Dominus De⁹
tuus in terram, in quam transis
illuc hæreditare eam, & dabis
benedictionem super montẽ Ga-
rizim, & maledictionem super
montem Gæbal. Nonne ecce hi 30
trans Jordanẽ, post viam occa-
sûs Solis in terra Chanaan, qui
habitat super (g) Occasum
juxta Golgol propè quercũ ex-
celsam? Vos enim transitis Jor- 31
danẽ, intrantes hæreditare terrã,
quã Dominꝰ Deꝰ noster dat vo-
bis in sorte omnibꝰ diebus: (k)
& habitabitis in ea. Et obser- 32
vabitis facere omnia præcepta
ejus, & judicia hæc, quæcunque
ego do coram vobis hodiè.

CAP. XII.

Et hæc sunt præcepta, & ju- 1
dicia, quæ observabitis facere in
terra, quam Dominꝰ Deus patrũ
vestrorum dat vobis in sorte om-
nibus diebus, quibus vos vivetis
super terram. Perditione pe- 2
detis omnia loca in quibus servie-
runt (a) illic diis suis, (b) quæ
vos hæreditabitis ea, super mon-
tes excelsos, & super colles, &
sub arbore frondosa. Et destrue- 3
tis aras eorum, & conteretis sta-
tuas eorum, & lucos eorum exci-
cidetis, & sculptilia deorũ eorũ
comburetis igni, & disperdetis
nomen eorum de loco illo. Non 4
facietis sic Domino Deo vestro.
Sed in locum, quemcunque elege- 5
rit Dominus Deus tuus in una (c)
civitatum vestrarum, ut adnomi-
netur nomen eꝰ ibi, et invocetur,
& exquiretis, & venietis illuc.
Et feretis illuc holocaustoma- 6
ta vestra, & sacrificia (d) ve-
stra, & primitias vestras, &
vota vestra, & spontanea ve-
stra, & (e) confessiones vestras,
primogenita boum vestrorum, &
ovium vestrarum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Maledictiones verò, nisi obtemperaveritis 28
Domino Deo vestro, & si recesseritis à via
quam præcipio vobis hodiè, & abieritis post
deos alios quos non novistis. Cùm autem 29
introduxerit te Dominꝰ Deꝰ tuꝰ in terram ad
quam possidendam es ingressurꝰ, date bene-
dictiones super montem Garzim, & male-
dictiones super montem Gebel. En sunt trans 30
Jordanem, à tergo viæ, ad occasum solis, in
terra Chananæorum qui degunt in Araba, è
regione Galgalæ, & è regione loci quer-
cûs Mamre. Nam transituri estis Jorda- 31
nem, ut introëatis ad possidendam terram
quam dat vobis Dominꝰ Deꝰ vester, & possi-
debitis eam, & habitabitis in illa. Custodite 32
ergò, & facite cunctas leges & judicia quæ
propono vobis hodié.

CAP. XII.

Hæ sunt leges & judicia quæ custodietis 1
& facietis in terra quam tradit vobis Domi-
nus Deus patrum vestrorum possidendam,
cunctis diebꝰ quibꝰ victuri estis super terram.
Vastate omnia loca ubi coluerunt gentes 2
quas occupaturi estis, & deos earum, tam su-
per montes sublimes quàm super colles, &
sub quacunque arbore umbrosa. Et diruetis 3
aras earum, & confringetis statuas earum, &
earum conflatilia igne comburetis, & deos
illarum sculptiles perfringetis, & abolebitis
nomen earum de loco illo. Vos autem 4
non sic facietis Dño Deo vestro: Sed in loco 5
quem elegerit Dominꝰ Deꝰ vester ex cunctis
tribubꝰ vestris, ut ponat ibi nomen suum, do-
micilium ejꝰ inquirite, & ad illud abite. Et 6
illuc afferte holocausta vestra pacifica, & ho-
stias vestras, & decimas vestras, & separatio-
nes manuum vestrarum, vota vestra, & obla-
tiones vestras atque primogenita boum ve-
strorum & ovium vestrarum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

28 וְלִוטִין אִם לָא תְקַבְּלוּן לְפִקּוּדַיָּא
דְּיָי אֱלָהְכוֹן וְתִסְטְיוּן מִן אָרְחָא דִּי
אֲנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵּין לְמֵהַךְ
בָּתַר טָעֻיָת עַמְמַיָּא דִּי לָא יְדַעְתּוּן:
29 וִיהֵי אֲרֵי יַעֲלִנְּךָ יְיָ אֱלָהָךְ לְאַרְעָא
דִּי־אַתְּ עָלֵל תַּמָּן לְמֵירְתָהּ וְתִתֵּן
יָת־מְבָרְכַיָּא עַל־טוּרָא דְּרֵיזִין
וְיָת מְלָטְטַיָּא עַל־טוּרָא דְּעֵיבָל:
30 הֲלָא־אִנּוּן בְּעִבְרָא דְּיַרְדְּנָא אֲחוֹרַ
אָרְחָא מַעֲרָבָאָה דְּיָתֵב בְּמִישְׁרָא לְקֹבֶל
גִּלְגָּלָא בְּסִטַר מֵשְׁרֵי מוֹרֶה: אֲרֵי
אַתּוּן עָבְרִין יָת־יַרְדְּנָא לְמֵעַל
לְמֵירַת יָת־אַרְעָא דַּייָ אֱלָהְכוֹן יְהַב
לְכוֹן וְתֵירְתוּן יָתָהּ וְתֵיתְבוּן בָּהּ:
32 וְתִטְּרוּן לְמֶעְבַּד יָת כָּל־קְיָמַיָּא
וְיָת־דִּינַיָּא דִּי אֲנָא יְהַב קֳדָמֵיכוֹן
יוֹמָא־דֵין: יב

1 אִלֵּין קְיָמַיָּא וְדִינַיָּא דִּי תִּטְּרוּן
לְמֶעְבַּד בְּאַרְעָא דִּי יְהַב יְיָ אֱלָהָא
דַּאֲבָהָתָךְ לָךְ לְמֵירְתָהּ כָּל־יוֹמַיָּא
2 דִּי־אַתּוּן קַיְמִין עַל־אַרְעָא: אֲבָדָא
תְּאַבְּדוּן יָת כָּל־אַתְרַיָּא דִּי פַלְחוּ
תַּמָּן עַמְמַיָּא דִּי אַתּוּן יְרִתִין יָתְהוֹן
יָת טָעֻיָתְהוֹן עַל טוּרַיָּא רָמַיָּא וְעַל
3 רָמְתָא וְתְחוֹת כָּל־אִילָן עָבוֹף:
וְתֵרְעוּן יָת־אֲנָרֵיהוֹן וְתֻתְבְּרוּן
יָת־קָמָתְהוֹן וְאֲשֵׁירֵיהוֹן תּוֹקְדוּן
בְּנוּרָא וְצַלְמֵי טָעֻיָתְהוֹן תְּקוֹצְצוּן
וְתוֹבְדוּן יָת־שׁוּמְהוֹן מִן־אַתְרָא
4 הַהוּא: לָא תַעְבְּדוּן כְּדֵין קֳדָם יְיָ
5 אֱלָהְכוֹן: אֱלָהֵן לְאַתְרָא דִּי־יִתְרְעֵי
אֱלָהְכוֹן מִכָּל שִׁבְטֵיכוֹן לְאַשְׁרָאָה
שְׁכִנְתֵּי תַמָּן לְבֵית שְׁכִנְתֵּיהּ תְּתַבְּעוּן
6 וְתֵיתוֹן לְתַמָּן: וְתֵיתוֹן לְתַמָּן עֲלָוָתְכוֹן
וְנִכְסַת־קֻדְשֵׁיכוֹן יָת מַעְשַׂרְתֵּיכוֹן
וְיָת אַפְרְשׁוּת יְדְכוֹן וְנִדְרֵיכוֹן
וְנִדְבָתֵיכוֹן וּבְכוֹרֵי תּוֹרֵיכוֹן וְעָנְכוֹן:

Targum ONKELOS.

28 Maledictiones autẽ, si nõ obedieritis præceptis Dñi Dei vestri, & declinaveritis à via quã ego præcipio vobis hodie: & ambulaveritis post idola populorũ, quæ non cognovistis.
29 Et erit, quando introduxerit te Dominus Deus tuus ad terram, in quam tu ingrederis ut possideas eam: pones benedicentes super montẽ Garizim, & maledicentes super montẽ Ebal.
30 Qui montes sunt trans Jordanem, post viam quæ vergit ad occasum Solis, in terra Chananæi qui habitat in campestribus, contra Galgalam in latere planiciei More.
31 Vos enim transitis Jordanem, ut possideatis terram, quam Dominus Deus vester dabit vobis: & possidebitis eam, & habitabitis in ea.
32 Et custodietis ut faciatis omnia mandata & judicia, quæ ego pono in conspectu vestro hodie.

CAP. XII.

1 Hæc sunt mãdata & judicia quæ custodietis ut faciatis ea, in terra quam dedit tibi Dñs Deus patrũ tuorũ ut possideas eam, omnibus diebus quibus vos permanetis super terram.
2 Perditione disperdetis omnia loca in quibus servierunt populi, quos vos possessuri estis, idolis suis, super montes excelsos, & super colles, & sub omni ligno frondoso.
3 Et confringetis aras eorũ, & conteretis statuas eorũ, & lucos eorum comburetis igni, & imagines idolorũ suorũ succidetis: & disperdetis nomina eorũ de loco illo.
4 Non facietis ita coram Dño Deo vestro.
5 Sed ad locum quem elegerit Dñs Deus vester de cunctis tribubus vestris, ut collocet ibi majestatẽ suam, venietis, & domũ majestatis ejus requiretis.
6 Et offeretis ibi holocausta vestra & victimas sanctificatas vestras, & decimas vestras, & primitias manuum vestrarum: & vota vestra, & quæ sponte donatis, & primogenita boum vestrorum & ovium vestrarum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 * זאֵ22פאֵ·אֵשׁ2אֵ·אֵשׁשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
זאֵ·אֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
29 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
30 * זאֵ2זאֵ·אֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
31 ** אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
32 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
1 ** אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
2 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
3 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
4 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
5 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
6 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ

VER. SAM.

28 * זאֵ22פאֵ·אֵשׁ2אֵ·אֵשׁשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
זאֵ·אֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
29 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
30 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
31 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
32 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
1 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
2 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
3 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
4 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
5 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
6 אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ
אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ2·אֵשׁאֵכ2·אֵשׁאֵ·זאֵשׁאֵ·זאֵ

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

28 Maledictionem autem si non obedieritis mandatis Domini Dei vestri, sed recesseritis de via quam ego præcipio vobis hodie, ut eatis post deos alienos quos non cognovistis.
29 Quando autẽ introduxerit te Dominus Deus vester in terrã ad quã vadis possidendã, um dabis benedictionem super montem Garizim, & maledictionem super montem Hebal.
30 Nonne sunt illi trans Jordanem post viam occasũs solis, in terra Chananæi habitantis in planitie, è regione Galgal, propè (b)quercum More versus Sichem?
1 Vos enim transitis Jordanem, ut pergatis ad possidendam terrã quam Dominus Deus vester dedit vobis, possidebitis eam, & habitabitis in ea.
2 Soliciti igitur eritis facere omnia præcepta, & omnia judicia quæ ego do hodiè in conspectu vestro.

CAP. XII.

1 Hæc sunt præcepta, & judicia quæ soliciti eritis facere in terra quam dat Dominus Deus patrum tuorum tibi, ut possideas eam omnibus diebus quibus vos vivetis super terram.
2 Subvertendo subvertetis omnia loca in quibus coluerunt gentes quas vos possessuri estis deos suos super montes excelsos, & super colles, & sub omni arbore frondosa.
3 Et diruetis altaria eorum, frangetisq; statuas eorum, lucos etiam eorum igne comburetis, sculptilia quoque deorum eorum concidetis, delebitisq; nomen eorum de loco isto.
4 Non facietis sic Domino Deo vestro.
5 Sed locum quem elegerit Dominus Deus vester ex omnibus tribubus vestris, ut ponat ibi nomen suum in habitatione sua, requietis, & illuc venietis.
6 Asferetisq; illuc holocausta, & sacrificia vestra, & decimas vestras, & oblationes vestras, & vota vestra, & spontanea vestra, & primogenitos boum vestrorum, & pecudum vestrarum,

VER. SAM. (b)vallem visionis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 *وَامَّا اللَّعنات فنذركُم ان لَم تقبلوا وصايا الله ربّكم * وبعدتم عن الطَّريق الَّذي انا امركم
29 بسلوكه اليوم * واتبعتم معبودات اخر وعبدتموها * فاذا ادخلك الله ربّك البلد الَّذي
30 انت سائر اليه ليكون * فاجعل البركات على جبل كريزيم * واللَّعنات على جبل عيبال * الا انهما
في جانب الاردن وراء طريق مغيب الشمس عن بلد الكنعاني المقيم في الغور * مما يلي
31 الجبل عند مروج مورا * لانّكم جايزون الاردن لتدخلوا وتملكوا البلد الَّذي الله ربّكم
32 معطيكم * فاذا حرستموه وجلستم فيه * فاحفظوا واعملوا بجميع الرُّسوم والاحكام الَّتي انا
1 امركم بها اليوم * * الفصل الثاني عشر * وهذه اوايل الرُّسوم والاحكام الَّتي يجب ان
تحفظوها وتعملوا بها في البلد الَّذي اعطاك اله ابائك ليكون طول الزَّمان الَّذي انتم احياء فيه
2 على الارض * ان تبيدوا جميع المواضع الَّتي عبد فيها الامم الَّذين انتم قارصوهم * ومعبوداتهم
3 على الجبال الرَّفيعة واليفاع * وتحت كلّ شجر ريّان * وانقضوا مذابحهم * وكسروا مصاطبهم *
واحرقوا سواريهم بالنَّار * واجرعوا فسول معبوداتهم * وابيدوا اسماءهم من ذلك الموضع * ولا تصنعوا
4 كذلك لله ربّكم * بل الموضع الَّذي يختاره الله ربّكم من جميع اسباطكم ليحل فيه نوره *
5 لتمسوا فيه مسكنه حتى تصيروا اليه * فتحملوا اليه صعايدكم * وذبايحكم * واعشاركم
6 ورفايعكم * ونذوركم * وبذوركم * وبكور عجلكم وبقركم *

Maledictiones autẽ vos apprehendent, si respua is præcepta Dei Domini vestri, & aberretis à via in qua ego præcipio vobis hodiè ut ambuletis, & sectemini deos alios, usq; se viatis. 28
Cùm itaq; introduxerit te Deus Dominus tuus in regionẽ ad quã tu pergis ut possideas eã, recitã benedictiones super montẽ Kavizim, & maledictiones super montẽ Ibal. Nonne sunt ambo in latere Jordanis, post viã occasûs solis, quæ præterfecat regionẽ Chananæi commorantis in valle, quã parte contigua est monti, juxta prata Mora? Vos enim trajectum estis Jordanẽ, ut ingrediamini & possideatis regionẽ quã Deus Dominus vester daturus est vobis: quapropter cùm possederitis eã, & habitaveritis in illa, 29 30 31
Observate, & facite omnia statuta atque judicia quæ ego præcipio vobis hodiè. 32

CAP. XII.

Hæc autẽ sunt præcepta & statuta & judicia quæ oportet ut servetis & faciatis in regione quã dedit tibi Deus patrum tuorũ, ut possideres eã longitudine temporis quo vos estis victuri super terrã. Ut subvertatis omnia loca in quibus adoraverunt gentes quas vos excisuri estis, & deos earũ super montes excelsos & colles, & sub omni arbore frondosa. 1 2
Præterea destruite altaria earũ, & frangite pilas earũ, & arbores earũ proceras igne comburite, & concidite sculptilia deorũ earũ, & perdite nomina earũ ex eo loco. 3
At ne faciatis hoc pacto Deo Domino vestro; Sed in loco, quẽ eliget Deus Dominus vester ex omnib⁹ tribubus vestris, ut habitare faciat in eo lumen suũ, quæritis domũ ejus, ut ad eã vos confera is, Et feratis ad eã holocausta vestra, & sacrificia vestra, et decimas vestras, & oblationes vestras, et vota vestra, et spontanea vestra, & primogenita pecudum et boum vestrorum. 4 5 6

ספר אלה הדברים: יב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

lætabin ini & ;vestri Dei Domini faciesad ibi comedetis Et
7 וְאֲכַלְתֶּם־שָׁם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּשְׂמַחְתֶּם
tibi benedixit quibus ,vestræ domus & ,vos ,vestræ manus missione omni in
בְּכֹל מִשְׁלַח יֶדְכֶם אַתֶּם וּבָתֵּיכֶם אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ
quæ omnia secundùm facietis Non .tuus Deus Dominus
8 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: לֹא תַעֲשׂוּן כְּכֹל אֲשֶׁר
.suis oculis in rectum omne ver ,hodie hic facientes nos
אֲנַחְנוּ עֹשִׂים פֹּה הַיּוֹם אִישׁ כָּל־הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו:
hæreditatem ad & ,requiem ad ,hucusque venistis non Quia
9 כִּי לֹא־בָאתֶם עַד־עָתָּה אֶל־הַמְּנוּחָה וְאֶל־הַנַּחֲלָה
,Jarden .transibitis Et .tibi dans tuus Deus Dominus quam
10 אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: וַעֲבַרְתֶּם אֶת־הַיַּרְדֵּן
hæreditare facit vester Deus Dominus quam ,terra in habitabitis &
וְיָשַׁבְתֶּם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מַנְחִיל
,circuitu à vestris inimicis omnibus ab vobis dabit requiem & : vos
אֶתְכֶם וְהֵנִיחַ לָכֶם מִכָּל־אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב
Dominus elegerit quem locus erit Et .confidèter habitabitis &
וִישַׁבְתֶּם בֶּטַח: וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה
11 affieretis illuc ,ibi suũ nomen faciat habitare ut ,eo in vester Deus
אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם תָּבִיאוּ אֵת
,vestra sacrificia &,vestras ascensiones ,vobis præcipiens ego quæ omnia
כָּל־אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם עוֹלֹתֵיכֶם וּזְבָחֵיכֶם
,vestrorũ votorũ electionẽ omnẽ & ,vestræ man' elevationẽ &,vestras decimas
מַעְשְׂרֹתֵיכֶם וּתְרֻמַת יֶדְכֶם וְכֹל מִבְחַר נִדְרֵיכֶם
Domino coram lætabimini Et .Domino vovebitis quæ
12 אֲשֶׁר תִּדְּרוּ לַיהוָה: וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה
,vestræ ancillæ &,vestri servi &,vestræ filiæ &,vestri filii & ,vos vestro Deo
אֱלֹהֵיכֶם אַתֶּם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וַעֲבָדֵיכֶם וְאַמְהֹתֵיכֶם
.vobiscum hæreditas & pars ei non quia ;vestris portis in qui ,Levita &
וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֵיכֶם כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה אִתָּכֶם:
quem ,loco omni in tuas ascensiones ascendere facias ne ,tibi Observare
13 הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל־מָקוֹם אֲשֶׁר
una in ,Dominus elegerit quem loco in Quinimo .videbis
14 תִּרְאֶה: כִּי אִם־בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד
,omnia facies ibi & ;tuas ascensiones ascendere facies illic ,tuarũ tribuũ
שִׁבְטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כָּל
tuæ animæ desiderio omni in Tantummodo .tibi præcipiens ego quæ
15 אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ: רַק בְּכָל־אַוַּת נַפְשְׁךָ
,tui Dei Domini benedictionem secundùm carnem comedes & ,mactabis
תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בָשָׂר כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
,eã comedet mundus & immundus : tuis portis omnibus in tibi dederit quam
אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יֹאכְלֶנּוּ
super : comedetis non sanguinem Tantùm .cervum sicut & ,capreã sicut
16 כַּצְבִי וְכָאַיָּל: רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵלוּ עַל־
comedere poteris Non .aquas sicut illum effundetis terram
17 הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם: לֹא־תוּכַל לֶאֱכֹל
,tui recentis olei & ,tui musti & ,tui frumenti decimam tuis portis in
בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ
,voveris quæ tua vota omnia & ,tui pecoris & ,tui bovis primogenita &
וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ וְכֹל־נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר
.tuæ manus oblationem & ,tua spontanea &
וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ:

7 Et comedetis ibi in conspectu Dñi Dei vestri: ac lætabimini in cunctis, ad quæ miseritis manũ vos & dom' vestræ, in quib' benedixerit vobis Dñs
8 De' vester. Non facietis ibi quæ nos hîc facim' hodiè, singuli q̃ sibi rectũ videtur. Neq; enim usq; in præsens tempus
9 venistis ad requiem, & possessionem, quã Dominus De' vester daturus est vobis. Transibitis Jordanem, & habitabitis in terra, quã Dominus Deus vester daturus est vobis, ut requiescatis à cunctis hostibus q̃ circuitũ: & absq; ullo timore
10 habitetis In loco, quẽ elegerit Dominus Deus vester, ut sit nomen ej' in eo. Illuc omnia, quæ præcipio, conferetis, holocausta, et hostias, ac decimas, & primitias manuũ vestrarũ: & quidquid præcipuum est in muneribus, quæ vovebitis
11 Domino. Ibi epulabimini corã Dño Deo vestro, vos & filii ac filiæ vestræ, famuli & famulæ, atq; Levites qui in urbibus vestris commoratur: neque enim habet aliam partem
12 & possessionem inter vos.
13 Cave ne offeras holocausta tua in omni loco, quẽ videris:
14 Sed in eo, quem elegerit Dominus: in una tribuum tuarum offeres hostias, & facies quæcunq; præcipio tibi. Sin autẽ comedere volueris, & te esus carniũ delectaverit, occide, & comede juxta benedictionem Dñi Dei tui, quã dedit tibi in urbibus tuis: sive immundum
15 fuerit, hoc est, maculatũ & debile: sive mundũ, hoc est, integrũ & sine macula, q̃ offerre licet, sicut capream &
16 cervũ, comedes; Absque esu duntaxàt sanguinis, quem super terrã quasi aquã effundes.
17 Non poteris comedere in oppidis tuis decimã frumenti, & vini, & olei tui, primogenita armentorum & pecorum, & omnia quæ voveris, & sponte offerre volueris, & primitias manuum tuarum:

7 Καὶ φάγεσθε ἐκεῖ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ εὐφρανθήσεσθε ὅσα ἂν ἐπιβάλητε (λ) τὴν χεῖρα, ὑμεῖς καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν, καθότι (μ) εὐλόγησέ σε κύριος
8 ὁ θεός σου. Οὐ ποιήσετε (ν) πάντα ὅσα ἡμεῖς ποιοῦμεν ὧδε σήμερον, ἕκαστος τὸ
9 ἀρεστὸν (ξ) ἐνώπιον αὐτοῦ. Οὐ γὰρ ἥκατε ἕως τοῦ νῦν εἰς τὴν καταπαυσιν, καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δίδωσιν
10 ὑμῖν. Καὶ διαβήσεσθε τὸν Ἰορδάνην, καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεὸς (ο) ἡμῶν κατακληρονομεῖ ὑμῖν, καὶ καταπαύσει ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κύκλῳ, καὶ κατοικήσετε μετ' ἀσφαλείας.
11 Καὶ ἔσται ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ (π) θεός σου ὀνομασθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, ἐκεῖ οἴσετε πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον· τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν, καὶ τὰ ὁπτήκαλα ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν (ρ) ὑμῶν, καὶ πᾶν ἐκλεκτὸν τῶν δώρων ὑμῶν, ὅσα ἂν εὔξησθε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑ-
12 μῶν. Καὶ εὐφρανθήσεσθε (σ) ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες (τ) ὑμῶν, καὶ οἱ παῖδες ὑμῶν, καὶ αἱ παιδίσκαι ὑμῶν, καὶ ὁ Λευίτης ὁ ἐπὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερὶς οὐ-
13 δὲ κλῆρος μεθ' ὑμῶν. Πρόσεχε σεαυτῷ, μὴ ἀνενέγκῃς τὰ ὁλοκαυτώματά σου ἐν
14 παντὶ τόπῳ ὃ ἐὰν ἴδῃς. Ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου ἐν αὐτῷ, ἐν μιᾷ (υ) τῶν φυλῶν σου, ἐκεῖ (φ) ἀνοίσεις τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ ἐκεῖ ποιήσεις πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον.
15 Ἀλλ' ὅ ἐν πάσῃ ὀρμῇ ψυχῆς σου θύσεις, καὶ φαγῇ κρέα κατὰ τὴν εὐλογίαν κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἣν ἔδωκά σοι ἐν πάσῃ πόλει. ὁ ἀκάθαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ἐπὶ τὸ αὐτὸ φάγε-
16 ται αὐτό, ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον. Πλὴν τὸ αἷμα οὐ φάγεσθε, ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεῖτε αὐ-
17 τό, ὡς ὕδωρ. Οὐ δυνήσῃ φαγεῖν ἐν ταῖς πόλεσί σου τὸ ὀπιδέκαστον τοῦ σίτου σου, καὶ τοῦ οἴνου σου, καὶ τοῦ ἐλαίου σου, τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν σου, καὶ τῶν προβάτων σου, καὶ (χ) πάσας τὰς εὐχάς, ὅσας ἂν (ψ) εὔξησθε, καὶ τὰς ὁμολογίας ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν (ω) σου.

Et comedetis ibi ante Dominum 7
Deum vestrum: & lætabimini
in omnibus, quæcunq; miseritis
manum, vos & domus vestræ;
sicut benedixit te Dominus Deus
tuus. Non facietis omnia quæ nos 8
facimus hîc hodiè, unusquisque
quod placitum est in conspectu
suo. Non enim venistis hucusque 9
in requiem, & in hæreditatem, quam Dominus Deus noster
dat vobis. Et transibitis Jordanem: 10
& habitabitis super terram, quam Dominus Deus noster
distribuet vobis in hæreditatem:
& quiescere vos faciet ab omnibus inimicis vestris in circuitu, & habitabitis cum securitate. Et erit locus quemcunque 11
elegerit Dominus Deus tuus, ut
invocetur nomen ejus ibi; illuc
feretis ibi, quæcunque ego mando vobis hodiè: holocaustomata
vestra, & sacrificia vestra, &
decimas vestras, & primitias
manuum (f) vestrarum: & omne
electum munerum vestrorũ, quæcunque voveritis Domino Deo
vestro. Et lætabimini ante Domi- 12
num Deum vestrum, vos, & filii
vestri, & filiæ vestræ, & pueri
vestri, & ancillæ vestræ: & Le-
vita qui est super (g) portas ves-
tras: quoniam non est ei pars,
neq; sors vobiscum. Attende tibi: 13
ipsi, nè offeras holocaustomata
tua in omni loco, quocunque a-
spexeris. Sed ad locum quẽcunq; 14
elegerit Domin' Deus tu' illũ, in
una (h) tribuum tuarum: illuc
offeretis holocaustomata vestra,
& ibi facies omnia quæcunque
ego mando tibi hodiè. Sed in om- 15
ni cupiditate tua mactabis, &
comedes carnes secundùm bene-
dictionem Domini Dei tui, quam
dedit tibi in omni civitate. Im-
mundus in te, & mundus pariter
comedet illud, sicut capream, aut
cervum. Tantummodo sanguinẽ 16
non comedetis, in terrã effun-
detis illum, sicut aquam. Non (i) po- 17
teris manducare in civitatibus
tuis decimaturẽ frumenti tui, et
vini tui, & olei tui, primogenita
boum tuorum, & ovium tua-
rum, & omnia vota, quæcunque
voveritis, & cõfessiones vestras,
& primitias manuum tuarum.

MS.A. (λ) τὰς χεῖρας, (μ) ηὐλογησέν σε (ν) πάντα ἃ ἡμεῖς (ξ) ἐναντίον (ο) ὑμῶν καὶ κληρονομήσει ὑμῖν, (π) θεὸς ὑμῶν (ρ) ὑμῶν, καὶ τὰ δόματα ὑμῶν, καὶ πᾶν (σ) ἔναντι (τ) ὑμῶν, οἱ (υ) τῶν πόλεών σου, (φ) ἀνοίσεις τὰ ὁλοκαυτώματά σου, (χ) πάσας εὐχὰς, (ψ) εὔξησθε, τὰς (ω) ὑμῶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ibique comedite corã Dño Deo vestro & lætamini in omni re ad quam porrigetis man' vestras, vos, & domestici vestri, ut benedicat vobis Dñs Deus vester. Ne feceritis quem-
admodum facim' hîc nos hodiè, unusquisq; *scilicet*, quod sibi visum fuerit. Neque enim adhuc perveniſtis ad habitaculum & hæreditatem quam dabit tibi Dñs Deus tuus. Trajicite verò Jordanem, & commoramini in terra quam Dñs Deus vester dat vobis possidendam, pacificos vos reddens ab omnibus inimicis vestris qui vos circundant, & habitate confidenter. Et ad locum quem eliget
Dñs Deus vester, ut habitare faciat in eo nomen suum, illuc conferte omnia quæ præcipio vobis, *nempe* holocausta vestra pacifica, victimas vestras, & decimas vestras, separationes manuũ vestrarũ, & selectum quodq; votorũ vestrorũ quæ Dño vovebitis. Et lætamini corã Deo Dño vestro, vos, & filii ac filiæ vestræ, servi & ancillæ vestræ, & Levitæ qui fuerint in civitatib' vestris, quoniã non habent hæreditatẽ & portionẽ vobiscũ. Cave ne offeras holocausta tua pacifica ubicunq; volueris: Sed tantùm in loco quem eliget Dominus in una ex tribub' tuis, ibi offeres holocausta tua pacifica, ibiq; facies quicquid præcipio tibi. Duntaxat in quolibet desiderio animæ tuæ macta & comede carnẽm juxta benedictionẽ quã tribuit tibi Domin' Deus tuus: in omnibus civitatib' tuis quod immundum quódque mundum fuerit, simul comedetis, quasi capream & quasi cervũ. Verùm sanguinem ne comedatis, sed super terram effunde illum veluti aquam. Ne potestatem arroges tibi comedendi in civitatibus vestris decimas frumenti vestri & vini vestri, & primogenita boum vestrorum & ovium vestrarum, & omnia vota vestra quæ voveritis, & oblationes vestras, atque separationes manuum vestrarum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְתֵיכְלוּן תַּמָּן קֳדָם יְיָ אֱלָהְכוֹן
וְתֶחְדּוֹן בְּכֹל אוּשָׁטוּת יְדְכוֹן אַתּוּן
וְאֱנָשׁ בָּתֵּיכוֹן דִּי בָרְכֵךְ יְיָ אֱלָהָךְ:
8 לָא תַעְבְּדוּן כְּכֹל דִּי אֲנַחְנָא עָבְדִין
הָכָא יוֹמָא דֵּין גְּבַר כָּל־דְּכָשַׁר
בְּעֵינוֹהִי: 9 אֲרֵי לָא אֲתֵיתוּן עַד
כְּעַן לְבֵירַת נְיָחָא וְלַאֲחָסָנָא דִּי
10 אֱלָהָךְ יְהֵב לָךְ: וְתַעְבְּרוּן יַרְדְּנָא
וְתֵירְתְּבוּן בְּאַרְעָא דִּי
אֱלָהְכוֹן מַחְסִין יַתְבוּן וְיָנִיחַ לְכוֹן
מִכָּל־בַּעֲלֵי־דְבָבֵיכוֹן מִסְּחוֹר־סְחוֹר
וְתֵירְתְּבוּן לְרוּחָצָן: וְיִהֵי אַתְרָא
11 דִּי יִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהְכוֹן בֵּיהּ לְאַשְׁרָאָה
שְׁכִנְתֵּיהּ תַּמָּן לְתַמָּן תֵּיתוֹן יָת כָּל
דִּי אֲנָא מְפַקֵּד יַתְכוֹן עֲלָוָתְכוֹן
וְנִכְסַת קֻדְשֵׁיכוֹן מַעְשַׂרֵיכוֹן
וְאַפְרָשׁוּת יְדְכוֹן וְכֹל שְׁפַר נִדְרֵיכוֹן
12 דִּי תִדְּרוּן קֳדָם יְיָ: וְתֶחְדּוֹן קֳדָם
יְיָ אֱלָהְכוֹן אַתּוּן וּבְנֵיכוֹן וּבְנָתֵיכוֹן
וְעַבְדֵיכוֹן וְאַמְהָתֵיכוֹן וְלֵיוָאָה דִּי
בְקִרְוֵיכוֹן אֲרֵי לֵית לֵיהּ חוּלָק
13 וַאֲחָסָנָא עִמָּכוֹן: אִסְתְּמַר לָךְ
דִּלְמָא תַסֵּיק עֲלָוָתָךְ בְּכָל אַתְרָא
14 דִּי תֶחֱזֵי: אֱלָהֵין בְּאַתְרָא דִּי יִתְרְעֵי
יְיָ בְּחַדָא מִשִּׁבְטָךְ תַּמָּן תַּסֵּיק
עֲלָוָתָךְ וְתַמָּן תַּעְבֵּיד כָּל דִּי אֲנָא
15 מְפַקֵּד לָךְ: לְחוֹד בְּכָל־רְעוּת
נַפְשָׁךְ תִּכּוֹס וְתֵיכוֹל בִּשְׂרָא
כִּבְרִכְתָּא דְיָיָ אֱלָהָךְ דִּיהֵיב לָךְ
בְּכָל־קִרְוָךְ מְסַאֲבָא וְדַכְיָא
יֵיכְלִנֵּיהּ כִּבְשַׂר טְבְיָא וְאַיָּלָא
16 לְחוֹד דְּמָא לָא תֵיכְלוּן עַל
אַרְעָא תִּשְׁדְּנִנֵּיהּ כְּמַיָּא: לֵית
17 לָךְ רְשׁוּ לְמֵיכַל בְּקִרְוָךְ מַעְשַׂר
עִבּוּרָךְ וּמִשְׁחָךְ וּבְכוֹרָךְ
תּוֹרָךְ וְעָנָךְ וְכֹל־נִדְרָךְ דִּי תִדַּר
וְנִדְבָתָךְ וְאַפְרָשׁוּת יְדָךְ:

Targum ONKELOS.

7 Et comedetis ibi coram Dño
Deo vestro; & lætabimini in
cunctis ad quæ miseritis ma-
num vestram, vos & homines
domus vestræ: quia benedicet
8 tibi Dñs Deꝰ tuꝰ. Non facietis
sicut omnia quæ nos facimus
hic hodie, singuli quod rectũ
9 videtur in oculis suis. Quia
non venistis adhuc ad locum
quietis et ad possessionẽ, quam
Dñs Deus tuꝰ datur est tibi.
10 Et transibitis Jordanem: &
habitabitis in terra, quã Dñs
Deus vester possidere faciet
vos: & requiẽ dabit vobis ab
omnibus inimicis vestris per
circuitum, & habitabitis con-
11 fidenter. Et erit locus quem
elegerit Dominꝰ Deus vester,
ut colloret majestatẽ suã ibi,
illuc offeretis omnia quæ ego
præcipio vobis: holocausta ve-
stra & victimas sanctificatas
vestras, decimas vestras, &
primitias manuũ vestrarũ, &
omnia optima votorũ vestro-
rum quæ voveritis corã Dño.
12 Et lætabimini corã Dño Deo
vestro; vos, & filii vestri, &
filiæ vestræ, & servi vestri &
ancillæ vestræ, & Levita qui
est in urbibꝰ vestris, quia non
13 habet partem & hæreditatem
vobiscum. Cave tibi ne offe-
ras holocausta tua in omni lo-
14 co quem videris. Sed in loco
quem elegerit Dñs in una tri-
buum tuarũ, ibi offeres holo-
causta tua: & ibi facies omnia
15 quæ ego præcipio tibi. Attа-
men in omni desiderio animæ
tuæ occides & comedes car-
nes, juxta benedictionem Dñi
Dei tui quam dedit tibi in
omnibus urbibꝰ tuis: mundus
et immundus comedet illam,
sicut carnem capreæ & cervi.
16 Attamen sanguinẽ non come-
detis: super terram effundetis
17 illũ sicut aquam. Non erit tibi
licitum ut comedas in urbibꝰ
tuis decimas frumenti tui &
vini tui & olei tui, & primo-
genita boum tuorũ et oviũ tu-
arum: & omnia vota tua quæ
voveris, & quæ sponte obtule-
ris, & primitias manuũ tuarũ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

7 * ואכלתם שם לפני יי אלהיכם ושמחתם בכל משלח ידכם אתם
ובתיכם אשר ברכך יי אלהיך:
8 ** לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש כל הישר
9 בעיניו: * כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר
10 יי אלהיך נתן לך: * והעברתם את הירדן וישבתם בארץ אשר
יי אלהיכם מנחיל אתכם והניח לכם מכל אויביכם מסביב
11 וישבתם לבטח: * והיה המקום אשר יבחר יי אלהיכם לשכן
שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם עולתיכם
וזבחיכם מעשריכם ותרומת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר
12 תדרו ליי: * ושמחתם לפני יי אלהיכם אתם ובניכם ובנותיכם
ועבדיכם ואמהתיכם והלוי אשר בשעריכם כי אין לו חלק
13 ונחלה אתכם: השמר לך פן תעלה עולתיך בכל מקום אשר
14 תראה: כי אם במקום אשר יבחר יי באחד שבטיך שם תעלה
עולתיך ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך:
15 * רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כברכת יי אלהיך
אשר נתן לך בכל שעריך הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל:
16 ** רק הדם לא תאכלו על הארץ תשפכנו כמים: לא תוכל
17 לאכל בשעריך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכרות בקרך
וצאנך וכל נדריך אשר תדר ונדבותיך ותרומת ידך:

VERSIO SAMARITANA.

7 ** ואכלתם שם לפני יי אלהיכם ושמחתם בכל משלח ידכם
אתם ובתיכם אשר ברכך יי אלהיך:
8 ** לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש כל הישר
9 בעיניו: * כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר
10 יי אלהיך נתן לך: * והעברתם את הירדן וישבתם בארץ אשר
יי אלהיכם מנחיל אתכם והניח לכם מכל אויביכם מסביב
11 וישבתם לבטח: * והיה המקום אשר יבחר יי אלהיכם לשכן
שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם עולתיכם
וזבחיכם מעשריכם ותרומת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר
12 תדרו ליי: * ושמחתם לפני יי אלהיכם אתם ובניכם ובנותיכם
ועבדיכם ואמהתיכם והלוי אשר בשעריכם כי אין לו חלק
13 ונחלה אתכם: השמר לך פן תעלה עולתיך בכל מקום אשר
14 תראה: כי אם במקום אשר יבחר יי באחד שבטיך שם תעלה
עולתיך ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך:
15 * רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כברכת יי אלהיך
אשר נתן לך בכל שעריך הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל:
16 ** רק הדם לא תאכלו על הארץ תשפכנו כמים: לא תוכל
17 לאכל בשעריך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכרות בקרך
וצאנך וכל נדריך אשר תדר ונדבותיך ותרומת ידך:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

7 Comedetisq; ibi coã Domino Deo vestro, & lætabimini in omnibus ad quæ miseritis manus vestras, vos, & domus vestræ quibus benedixerit tibi Dominus Deus tuus. Non facietis juxta omnia quæ nos hîc facimus hodiè, singuli
8 quidquid rectum est in oculis suis. Non enim venistis usque nunc in requiem & in hæreditatem quam Dominus Deus vester dat vobis.
9 Cùm autem transieritis Jordanem, et habitaveritis in terra quã Dominus Deus vester in hæreditatem distribuet vobis, & requiem dederit vobis ab omnibus inimicis vestris in
10 circuitu, et habitaveritis confidenter. Tum erit locus quem elegerit Dominus Deus vester, ut ibi inhabitet nomen ejus: illuc afferetis omnia quæ ego præcepi vobis, holocausta vestra, & sacrificia vestra, &
11 decimas vestras, & oblationes vestras, et spontanea vestra, & omnia selecta votorum vestrorũ quæ voveritis Domino. Et lætabimini coram
12 Domino Deo vestro, vos, & filii vestri, & filiæ vestræ, servi vestri, & ancillæ vestræ, et Levita qui est in (a) portis tuis, quia non est ei pars et possessio vobiscum. Cave
13 tibi ne offeras holocausta tua in omni loco quem videris. Præterquam in loco quem elegerit Dominus in una tribuum tuarum: Ibi offeres holocausta tua, ibiq; facies o-
14 mnia quæ ego præcipio tibi. Nihilominꝰ secundũ quodlibet desiderium animæ tuæ macta bis, et comedes carnem
15 juxta benedictionem Domini Dei tui quam dederit tibi in omnibus (b) portis tuis: Immundus et mundꝰ manducabunt eam sicut capreã et cervum. Tantummodò sanguinẽ
16 non comedes: super terram effundes illum sicut aquas. Non
17 poteris comedere in (c) portis tuis decimas frumenti tui, musti tui, et olei tui, et primogenita boũ tuorũ, et pecudũ tuarũ, et omnia vota tua quæ vovisti, et spontanea tua, et elevationes manuum tuarum.

VER. SAM. (a) civitatibus (b) civitatibus (c) civitatibus

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فتاكلوها ثم بين يدي الله ربكم * وتفرحوا بجميع ما انبسطت فيه يدكم انتم وبيوتكم
8 كما رزقك الله ربك * ولا تصنعوا من هذه الامور * كما نحن صانعون اليوم * كل امري يفعل
9 ما حسن عنده * فانكم لم تصيروا بعد الى المستقر والخلة التي الله ربك معطيكها * فاذا
10 عبرتم الاردن * وجلستم في البلد الذي الله ربكم معطيكم اياه * واراحكم من جميع
11 اعدائكم المحيطين بكم * وجلستم وانتم * فاي موضع يختار الله ربكم ليحل نوره فيه
فاليه تاتون بجميع ما امركم به من صعايدكم * وذبايحكم * واعشاركم * ورفايعكم * وخيار
12 نذوركم التي تنذروها لله * وافرحوا بها بين يدي الله الهكم انتم وبنوكم * وبناتكم
13 وعبيدكم * واماؤكم واللاوي الذي في محالكم * اذ ليس له نصيب ولا خلة معكم *
14 واحذر ان تقرب قرابينك في اي موضع رايته * الا في الموضع الذي يختار الله من احد
15 اسباطك ثم قرب قرابينك * واصنع جميع ما امرك به * لكن متى اشتهت نفسك اللحم فاذبح
وكل برزق الله الذي اعطاك في سايري قراك * وجايز ان ياكل منه الطاهر والنجس * كما ياكلان
16 لحم الظبي والايل * غير الدم فلا تاكله * بل صبه على الارض كالماء * ولا يجوز لك ان تاكل في
17 محالك اعشار برك * وعصيرك * ودهنك * وبكور بقرك * وغنمك * ونذورك التي تنذرها *
وبرعك * ورفايعك *

Et illic comedatis ex coră Deo Domino vestro, & gaudeatis in omnib⁹ ad quæ extendetur manus vestra, vos, & domus vestræ, prout concesserit tibi Deꝰ Dominꝰ tuus. Et ne agatis, quoad res ipsas, unus agimꝰ hodiè, unusquisque faciens quod sibi placet. Non enim abiistis adhuc ad mansionem & hæreditatem quã Deus Dominꝰ tuꝰ daturus est tibi. Cùm autem transieritis Jordanem, & habitaveritis in regione quam Deus Dominus vester daturus est vobis, & requiem dederit vobis à cunctis hostibus vestris circũdantibus vos, & federatis securi; Ad quemcunq; locũ què elegerit Deus Dominus vester, ut habitare faciat splendorem suũ in eo, feretis omnia quæ præcipio vobis, tã holocausta vestra quàm sacrificia vestra, & decimas vestras, et oblationes vestras, & optima quæque vota vestra quæ Deo vovebitis. Et iis oblectamini coram Deo Domino vestro, vos, & filii vestri, atque filiæ vestræ, & servi vestri, & ancillæ vestræ, & Levita qui fuerit in habitationib⁹ vestris, cùm nullã habeat partẽ nec hæreditatem vobiscum. Et cave ne offeras oblationes tuas in quolibet loco quem videris: Sed in loco quem elegerit Deus ex una tribuũ tuarũ, illic offer oblationes tuas, & fac omnia quæ præcipio tibi. Verùm quando expetet anima tua carnẽ, macta, et vescere dono Dei quod tibi concessit, in cunctis civitatibus tuis: & licebit ut vescantur eâ mundꝰ & immundus, quemadmodũ vescuntur carne capreæ et cervi, Excepto tamen sanguine: ne enim comedas eũ, sed effunde eum super terram ut aquã. Neque licebit tibi comedere in habitaculis tuis decimas frumenti tui, & musti tui, et olei tui, & primogenita boũ tuorũ, & oviũ tuarũ, & vota tua quæ vovebis, et spontanea tua, et oblationes tuas:

ספר אלה הדברים: יב

elegerit quem loco in ,eam comedes *tui Dei Domini facies ad Quinimo*

18 כִּי אִם־לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
,tuus servus & ,tua filia & ,tuus filius & ,tu ,*eo in* tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ
Domini facies ad lætaberis & : *tuis portis in* qui ,Levita & ,tua ancilla &
וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה
derelinquas fortè ne ,tibi *Observare .tuarū mannū missione omni in tui Dei*
18 אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ: הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תַּעֲזֹב
fecerit dilatare Cùm .tuam *bumum* super tuis dieb⁹ omnib⁹ ,Levitam
19 אֶת־הַלֵּוִי כָּל־יָמֶיךָ עַל־אַדְמָתֶךָ: כִּי־יַרְחִיב
:dixeris & ,tibi est locutus quēadmodū ,tuū terminū tuus Deus Domin⁹
20 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ וְאָמַרְתָּ
omni in ,carnem comedere tua anima concupiscit quoniā ,carnem Comedam
אֹכְלָה בָשָׂר. כִּי־תְאַוֶּה נַפְשְׁךָ לֶאֱכֹל בָּשָׂר בְּכָל־
locus te à fuerit longinquus Cùm .carnem comedes tuæ animæ *aviditate*
21 אַוַּת נַפְשְׁךָ תֹּאכַל בָּשָׂר: כִּי־יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם
mactabis &,ibi suū nomen ponendū ad ,tuus Deus Dominus elegerit quem
אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם וְזָבַחְתָּ
quemadmodum ,tibi Dominus dederit *quæ* ,*tuo pecore* de & ,*tuo bove* de
מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְךָ כַּאֲשֶׁר
Verantamē .tuæ animæ *aviditate omni in ,tuis portis in* comedes & ,tibi præcepi
צִוִּיתִיךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ בְּכֹל אַוַּת נַפְשֶׁךָ: אַךְ
,Immundus :eā comedes sic ,cervus & ,caprea *comederetur* quēadmodū
22 כַּאֲשֶׁר יֵאָכֵל אֶת־הַצְּבִי וְאֶת־הָאַיָּל כֵּן תֹּאכְלֶנּוּ הַטָּמֵא
comedendum non ad ,te robora Tantùm .eam comedet pariter ,mundus &
וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכֵלֶנּוּ: רַק חֲזַק לְבִלְתִּי אֲכֹל
23 cum animam comedes non & :anima *ipse* ,sanguis quia ; ,sanguinem
הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא־תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם־
.aquas sicut eum effundes terram ,super : eum comedes Non .carne
24 הַבָּשָׂר: לֹא תֹאכְלֶנּוּ עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם:
feceris cùm ,te post tuis filiis & ,tibi sit bene ut ,eum comedes Non
25 לֹא תֹאכְלֶנּוּ לְמַעַן יִיטַב לְךָ וְלִבְנֶיךָ אַחֲרֶיךָ כִּי־תַעֲשֶׂה
,tibi erunt quæ ,tua sanctificata *Tantùm* .Domini oculis in rectum
26 הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה: רַק קָדָשֶׁיךָ אֲשֶׁר־יִהְיוּ לְךָ
.Dominus elegerit quem locum ad venies & ,feres ,tua vota &
וּנְדָרֶיךָ תִּשָּׂא וּבָאתָ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה:
Domini altare super ,sanguinem & carnem ,*tuas ascensiones* facies Et
27 וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהַדָּם עַל־מִזְבַּח יְהוָה
Domini altare super effundetur tuorum sacrificiorū sanguis & : tui Dei
אֱלֹהֶיךָ וְדַם־זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל־מִזְבַּח יְהוָה
verba omnia *audies* & ,Custodi .comedes carnem & ,tui Dei
28 אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר תֹּאכֵל: שְׁמֹר וְשָׁמַעְתָּ אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
tuis filiis & ,tibi sit bene ut ,tibi *præcipiens* ego quæ ,ista
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ לְמַעַן יִיטַב לְךָ וְלִבָנֶיךָ
oculis in rectum & ,bonum feceris cùm ,seculum in usque ,te post
אַחֲרֶיךָ עַד־עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי
gentes tuus Deus Dominus exciderit Cùm .tui Dei Domini
29 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: כִּי־יַכְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם
possederis & :*tuis facieb⁹* à ,eas *possidendum ad ,illuc ingrediens tu quas*
אֲשֶׁר אַתָּה בָא־שָׁמָּה לָרֶשֶׁת אוֹתָם מִפָּנֶיךָ וְיָרַשְׁתָּ
:earum terra in habitaveris & ,eas
אוֹתָם וְיָשַׁבְתָּ בְּאַרְצָם:

Versio VULG. LAT.

18 Sed coram Domino Deo tuo comedes ea, in loco quem elegerit Dominus Deus tuus, tu, & filius tuus & filia tua, & servus & famula, atque Levites qui manet in urbibus tuis: & lætaberis & reficieris corā Domino Deo tuo, in cunctis ad quæ extenderis
19 manū tuā. Cave ne derelinquas Levitem in omni tempore quo versaris in terra.
20 Quando dilataverit Dominus Deus tuus terminos tuos, sicut locutus est tibi, & volueris vesci carnibus, quas desiderat
21 anima tua: Locus autem, quem elegerit Dominus Deus tuus, ut sit nomen ejus ibi, si procul fuerit, occides de armentis & pecoribⁿ, quæ habueris, sicut præcepi tibi, & comedes in oppidis tuis, ut
22 tibi placet. Sicut comeditur caprea & cervus, ita vescêris eis: & mundⁿ & immundⁿ in
23 commune vescentur. Hoc solùm cave, ne sanguinē comedas. Sanguis enim eorum pro anima est: & idcircò non debes animam comedere cum carnibⁿ: Sed super
24 terram fundes quasi aquam,
25 Ut benè sit tibi & filiis tuis post te, cùm feceris quod placet in conspectu Domini.
26 Quæ autem sanctificaveris, & voveris Domino, tolles, & venies ad locum, quem elegerit Dominus: Et offeres oblationes tuas carnem & sanguinem super altare Domini Dei tui: sanguinem hostiarum fundes in altari: carnibⁿ
28 autem ipse vescêris. Observa & audi omnia quæ ego præcipio tibi, ut benè sit tibi & filiis tuis post te in sempiternum, cùm feceris qꝺ bonum est & placitum in conspectu Dñi
29 Dei tui. Quando disperdiderit Dominus Deus tuus ante faciem tuam gentes, ad quas ingrediêris possidendas, & possederis eas, atque habitaveris in terra earum:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Αλλ' ἢ (α) ἐναντίον κυρίε τ̃ θεῦ σε φαγῇ (β) αὐτὸ ἐν τῷ τόπῳ, (γ) ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σε αὐτὸ, σὺ καὶ ὁ υἱός σε καὶ ἡ θυγάτηρ σε, ὁ παῖς σε, καὶ ἡ παιδίσκη (δ) σε, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν τ̃ (ε) πόλεσιν ὑμῶν. καὶ εὐφρανθήσῃ (ζ) ἐναντίον κυρίε τ̃ θεῦ σε ἐπὶ πάντα, ἃ ἐὰν ὀπίσω τ̃ χεῖρά σε. Πρόσεχε σαυτῷ μὴ ἐγκαταλίπῃς τ̃ (η) Λευίτην πάσας τὰς ἡμέρας τ̃ χρόνου ὅσου ἂν ζῇς ἐπὶ τ̃ γ̃ης. Ἐὰν δὲ ἐμπλατύνῃ κύριος ὁ θεός σε τὰ ὅριά σε, καθάπερ ἐλάλησέ σοι, (θ) καὶ ἐρεῖς, Φάγομαι κρέα, ἐὰν (ι) ὀπιθυμήσῃ ἡ ψυχή σε, ὥστε φαγεῖν κρέα, ἐν πάσῃ ἐπιθυμίᾳ (κ) τ̃ ψυχ̃ς σε φαγῇ κρέα. Ἐὰν δὲ (λ) μακρὰν ἀπέχῃ σε ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός (μ) σε ἐκεῖ ὀνομα θεῖναι τὸ ὄνομα αὐτ̃ ἐκεῖ, καὶ θύσεις ἀπὸ τ̃ βοῶν σε, καὶ ἀπὸ τ̃ προβάτων σε (ν) ὧν ἂν δῷ ὁ θεός σοι, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι, καὶ φαγῇ ἐν τ̃ πόλεσί σε κατὰ τὴν ὀπιθυμίαν τ̃ ψυχ̃ς σε. Ὡς ἔδιον δὲ καὶ δορκὰς καὶ ἔλαφος, (ξ) οὕτω φαγῇ αὐτό· ὁ ἀκάθαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ὡσαύτως ἔδονται. Πρόσεχε ἰσχυρῶς τὸ μὴ φαγεῖν (ο) αἷμα, ὅτι αἷμα αὐτ̃ ψυχή· οὐ βρωθήσεται ψυχὴ μετ̃ κρεῶν. Οὐ φάγεσθε, ἐπὶ τ̃ γ̃ης ἐκχεεῖτε αὐτὸ ὡς ὕδωρ. Οὐ φαγῇ αὐτό, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σε μετ̃ (π) σέ, ἐὰν ποιήσῃς τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν (ρ) ἐναντίον κυρίε τ̃ θεῦ σε. Πλὴν τὰ ἅγιά (σ) σε ἃ ἐὰν γένηταί σοι, καὶ τὰς εὐχάς σε λαβὼν ἥξεις εἰς τ̃ τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σε (τ) σου ὀπισθῆναι τὸ ὄνομα αὐτ̃ ἐκεῖ. Καὶ ποιήσεις τὰ ὁλοκαυτώματά σε, τὰ κρέα καὶ τὸ αἷμα τ̃ θυσιῶν σε προσχεεῖς πρὸς τ̃ βάσιν τ̃ θυσιαστηρίε κυρίε τ̃ θεῦ σε, τὰ δὲ κρέα φαγῇ. Φυλάσσε καὶ ἄκουε καὶ ποιήσεις πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σε εἰς τὸν αἰῶνα, ἐὰν ποιήσῃς (υ) τὸ ἀρεστὸν καὶ τὸ καλὸν ἐναντίον κυρίε τ̃ θεῦ σε. Ἐὰν δὲ (φ) ἐξολεθρεύσῃ κύριος ὁ θεός σε τὰ ἔθνη, εἰς οὓς (χ) εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι τ̃ γ̃ην αὐτ̃, ἀπὸ προσώπε σε, καὶ (ψ) κατακληρονομήσῃς αὐτὴν, καὶ κατοικήσῃς ἐν τ̃ γ̃ῃ αὐτ̃ν,

Sed ante Dominū Deum tuum comedes illud in loco, quemcunque elegerit Dominus Deus tuus ipsi, tu, & filius tuus, & filia tua, puer tuus, & ancilla(k) tua, & proselytus, qui in civitatibus vestris. Et lætaberis ante Dominū Deū tuū in omnib⁹, quocunque miseris manum tuā. Attende 19
tibi ipsi, nè derelinquas Levitā omni tempore, quocunq; vixeris super terram. Si autem dilataverit Dominus Deus tuus fines tuos, sicut locutus est tibi; & dices, Manducabo carnes: si cōcupierit anima tua ad manducandum carnes, in omni cupiditate animæ tuæ manducabis carnes. Si autem longè à te abfuerit locus, quemcunq; elegerit Domin⁹ Deus tuus, ut ibi invocetur nomen ejus ibi; & mactabis de bob⁹ tuis, & de ovib⁹ tuis, quecunq; dederit De⁹ tibi; quemadmodū mandavi tibi: et manducabis in civitatib⁹ tuis secundū cupiditatē animæ tuæ. Sicut 22
comeditur caprea, & cervus; sic comedes illud: Immund⁹ in te, & mund⁹ pariter comedet. Attende valdè, nè comedas sanguinem, quia sanguis ej⁹ anima: nō manducabitur anima cū carnib⁹. Non comedetis, in terrā effundetis illum, sicut aquā. Non 24
comedes illū, ut benè tibi sit, & filiis tuis post te, si feceris quod bonū, & acceptū ante Dominū Deū tuū. Tantummodò sancta 26
tua, si fuerint tibi, & vota tua sumens venies in locū, quēcunq; elegerit Domin⁹ De⁹ tu⁹, ut invocetur nomen suū ibi. Et 27
facies holocaustomata tua: carnes offeres super altare Domini Dei tui; sanguinē autē sacrificiorū tuorū effundes ad basim altaris Domini Dei tui: carnes autē comedes. Observa, et audi: 28
et facies omnia verba, quæ ego mando tibi, ut benè tibi sit, et filiis tuis per seculū, si feceris, quod placitū, et bonū ante Dominū Deū tuū. Si autē exterminaverit Domin⁹ De⁹ tu⁹ gentes, 29
ad quos ingrediris illuc ad hereditandū terra eorū, à facie tua, et hæreditaveris eā, et habitaveris in terra eorū;

MS. A. (α) ἔναντι (β) αὐλὰ (γ) ᾧ (δ) σου, καὶ ὁ Λευίτης, καὶ ὁ προσήλυτος (ε) πόλεσίν σε. (ζ) ἔναντι (η) Λευίτην ὅσον ἂν χρόνον ζῇ ἐπὶ (θ) καὶ εἶπας, Φάγομαι (ι) ὀπιθυμήσει (κ) τ̃ καρδίας σε (λ) μακρότερον (μ) σε ὀπιλησθῆναι (ν) ὡς ἂν δῷ σοι ὁ θεός σε, ὃν (ξ) ὕτως (ο) αἷμα, τὸ γὰρ αἷμα (π) σὲ εἰς τ̃ αἰῶνα, ἐὰν (ρ) ἔναντι (σ) σε, ἃ ἂν σοι γένηται, (τ) σου ὀπισθῆναι (υ) τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἔναντι κυρίε (φ) ἐξολεθρεύσῃ (χ) σὺ εἰσπορεύῃ (ψ) καὶ κατακληρονομήσεις αὐτὰς, καὶ κατοικήσεις ἐν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sed coram Dño Deo tuo comedes illud ex anno in annum, in loco quem elegerit sibi Dñs De⁹ tu⁹, tu, & fili⁹ tu⁹, atq; filia tua, servus tu⁹, & ancilla tua, necnon Levita qui est in civitatib⁹ tuis, & lætaberis corā Dño Deo tuo in omni re ad quam admoveris manum tuam. Cave ne deseras Levitam cunctis dieb⁹ tuis super terram. Cúmq; ampliaverit Dñs De⁹ tu⁹ limitem tuum quemadmodum dixit tibi, & dixeris, Comedam carnem; (eò quòd expetat anima tua comedere carnem) quoties appetes, comede carnem. Quòd si distit⁹ à te sit loc⁹ quem elegerit Dñs De⁹ tu⁹, ut illic ponat nomen suum, macta de bob⁹ tuis & de ovib⁹ tuis quas dederit tibi Domin⁹ De⁹ tu⁹, quemadmodum præcepit tibi, & comede in civitatibus tuis in quibusvis optatis animæ tuæ. Veruntamen sicut comeditur caprea & cerv⁹, ita comedes eam: quod pollutum & quod mundum est pariter comedetis. Duntaxat fortes estote ne comedatis sanguinem, quoniam sanguis anima est: ne ergò comedas animam cum carne. Ne *inquam*, comedas illum, sed eum effunde super terrā ficut aquā. Ne comedas eum, ut bene fit tibi & filiis tuis post te, cùm feceris quod bonum est coram Dño Deo tuo. Verùm sancta tua quæ fuerint tibi, & vota tua tolle, & veni ad locum quem elegerit Domin⁹, Et fac holocaustum tuum pacificum, carnem & sanguinem, super altare Domini Dei tui: sanguis verò sacrificiorum tuorum effundatur super altare Dñi Dei tui, & carnē comede. Custodi, & audi omnia hæc præcepta quæ ego præcipio tibi hodiè, ut bene tibi fit atq; filiis tuis post te in æternū, cùm feceris qꝺ bonū & rectū est corā Domino Deo tuo. Et cùm jam perdiderit Dominus De⁹ tu⁹ gentes ad quas tu pergis, easque perdiderit à conspectu tuo, & possederis eas, & habitaveris in terra earum;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

18 אֱלָהֵן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ תִּיכְלִנֵּיהּ
בַּאֲתַר דִּי יִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ אַתְּ
וּבְרָךְ וּבְרַתָךְ וְעַבְדָךְ וְאַמְתָךְ וְלֵיוָאָה
דִּי בְקִרְוָךְ וְתִתְחֲדֵי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּכֹל
אוּשְׁטוּת יְדָךְ: אִסְתְּמַר לָךְ דִּלְמָא
19 תִּשְׁבּוֹק יָת לֵיוָאָה כָּל יוֹמָךְ עַל
אַרְעָךְ: אֲרֵי יַפְתֵּי יְיָ אֱלָהָךְ יָת
20 תְּחוּמָךְ כְּמָא דִי מַלֵּל לָךְ וְתֵימַר
אֵיכוֹל בִּשְׂרָא אֲרֵי תִתְרְעֵי נַפְשָׁךְ
לְמֵיכַל בִּשְׂרָא בְּכֹל רְעוּת נַפְשָׁךְ
תֵּכוֹל בִּסְרָא: אֲרֵי יִתְרַחֵק מִנָּךְ
21 אַתְרָא דִי יִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאוּת
שְׁכִנְתֵּיהּ תַּמָּן וְתִכּוֹס מִתּוֹרֵךְ וּמֵעָנָךְ
דִּי יְהַב יְיָ לָךְ כְּמָא דְפַקֵּדְתָּךְ
וְתֵיכוֹל בִּקְרָוָךְ בְּכֹל רְעוּת נַפְשָׁךְ:
22 בְּרַם כְּמָא דְמִתְאֲכִיל בְּסַר טְבְיָא
וְאַיָלָא כֵּן תִּיכְלִנֵּיהּ מְסָאֲבָא וְדַכְיָא
כַּחֲדָא יֵכְלִנֵּיהּ: לְחוֹד תְּקֹף בְּדִיל
23 דְּלָא לְמֵיכַל דְּמָא אֲרֵי דְמָא הוּא
נַפְשָׁ וְלָא תֵּיכוֹל נַפְשָׁא עִם בִּשְׂרָא:
24 לָא תֵּיכְלִנֵּיהּ עַל אַרְעָא תִּשְׁדְּנִנֵּיהּ
כְּמַיָא: לָא תֵּיכְלִנֵּיהּ בְּדִיל דְּיִיטַב לָךְ
25 וְלִבְנָךְ בָּתְרָךְ אֲרֵי תַּעְבֵּד דְּכָשַׁר
קֳדָם יְיָ: לְחוֹד מַעֲשַׂר קֻדְשָׁךְ דִּיהוֹן
26 לָךְ וְנִדְרָךְ תִּטּוֹל וְתֵיתֵי לְאַתְרָא דִי
יִתְרְעֵי יְיָ: וְתַעְבֵּד עֲלוָתָךְ בְּשַׂר
27 וְדָמָא עַל מַדְבְּחָא דַיְיָ אֱלָהָךְ וְדַם
נִכְסַת קֻדְשָׁךְ יִשְׁתְּפֵךְ עַל מַדְבְּחָא
28 דַיְיָ אֱלָהָךְ וּבְשַׂרָא תֵּיכוֹל: טַר
וְתִקְבֵּל יָת כָּל פִּתְגָמַיָא הָאִלֵּין דִי
אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ בְּדִיל דְּיִיטַב לָךְ
וְלִבְנָךְ בָּתְרָךְ עַד עָלְמָא אֲרֵי תַּעְבֵּד
דְּתַקֵּן וּדְכַשַׁר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ:
29 אֲרֵי יְשֵׁיצֵי יְיָ אֱלָהָךְ יָת עַמְמַיָא
דִי אַתְּ עָלֵל לְתַמָּן לְמֵירַת יַתְהוֹן
מִן קֳדָמָךְ וְתֵירַת יַתְהוֹן וְתֵיתֵב
בְּאַרְעֲהוֹן:

gredieris ut ejicias eos, à facie tua : & ejeceris eos, & habitaveris in terra eorum.

Targum ONKELOS.

18 Sed coram Domino Deo tuo comedes ea, in loco quem elegerit Dominus Deus tuus: tu, & filius tuus & filia tua, & servus tuus & ancilla tua, & Levita qui est in urbibus tuis: & lætaberis coram Domino Deo tuo, in omnibus ad quæ 19 miseris manum tuam. Cave tibi ne relinquas Levitam, omnibus diebus tuis in terra tua. Cùm autem dilataverit 20 Dominus Deus tuus terminũ tuum, ficut locutus est tibi : & dixeris, Comedam carnem, quando defideraverit anima tua comedere carnẽ : in omni defiderio animæ tuæ comedes carnem. Si procul fuerit à te locus, quem elegerit Dominus Deus tuus ut collocet ibi majestatem suam: occides de bobus tuis & de ovibus tuis quas dedit tibi Dominus, ficut præcepit tibi : & comedes in urbib⁹ tuis in omni defiderio 22 animæ tuæ. Sicut enim comeditur caro capreæ & cervi, fic comedes illa : mundus & immũd⁹ fimul comedẽt. Attamẽ confortare ut non comedas 23 fanguinem; quia fanguis est anima: & non comedes animã cum carne. Non comedes illũ: 24 sed fuper terram fundes illum ficut aquam. Non comedes illum : ut bene fit tibi & filiis tuis poft te, fi feceritis quod 25 rectum eft coram Domino. Veruntamen decimas fanctificatas quas habueris, & vota 26 tua, tolles & venies ad locum quem elegerit Dominus. Et facies holocaufta tua quorum caro et fanguis offeretur fuper altare Domini Dei tui : fanguis autem hoftiæ fanctificatæ 27 tuæ effundetur fuper altare Domini Dei tui, & carnem comedes. Cuftodi & fufcipe 28 omnia verba hæc quæ ego præcipio tibi : ut bene fit tibi & filiis tuis poft te ufque in feculum; cum feceris quod rectum eft & quod placitum eft coram Domino Deo tuo. 29 Cùm difperdiderit Dominus Deus populos, ad quos tu in-

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

18 * עמך בבתיך ואכלתה לפני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך
והלוי אשר בשעריך ושמחת לפני יהוה אלהיך בכל משלח ידיך: השמר לך פן תעזב את הלוי כל ימיך
19 על אדמתך: כי ירחיב יהוה אלהיך את גבלך כאשר דבר לך ואמרת אוכלה בשר כי תאוה נפשך
20 לאכל בשר בכל אות נפשך תאכל בשר: כי ירחק ממך המקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשום שמו שם
וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן יהוה לך כאשר צויתיך ואכלת בשעריך בכל אות נפשך:
21 אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו הטמא והטהור יחדו יאכלנו: רק חזק לבלתי
22 אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר: לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים:
23 לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחריך כי תעשה הישר בעיני יהוה: רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך
24 תשא ובאת אל המקום אשר יבחר יהוה: * ועשית עלתיך הבשר והדם על מזבח יהוה אלהיך
25 ודם זבחיך ישפך על מזבח יהוה אלהיך והבשר תאכל: שמר ושמעת את כל הדברים האלה אשר
אנכי מצוך למען ייטב לך ולבניך אחריך עד עולם כי תעשה הטוב והישר בעיני יהוה אלהיך:
26 כי יכרית יהוה אלהיך את הגוים אשר אתה בא שמה לרשתם מפניך וירשתם וישבת בארצם:

VER. SAM.

18 * ואכלתה לפני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך
והלוי אשר בשעריך ושמחת לפני יהוה אלהיך בכל משלח ידיך: השמר לך פן תעזב את הלוי כל ימיך
19 על אדמתך: כי ירחיב יהוה אלהיך את גבלך כאשר דבר לך ואמרת אוכלה בשר כי תאוה נפשך
20 לאכל בשר בכל אות נפשך תאכל בשר: כי ירחק ממך המקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשום שמו שם
וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן יהוה לך כאשר צויתיך ואכלת בשעריך בכל אות נפשך:
21 אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו הטמא והטהור יחדו יאכלנו: רק חזק לבלתי
22 אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר: לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים:
23 לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחריך כי תעשה הישר בעיני יהוה: רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך
24 תשא ובאת אל המקום אשר יבחר יהוה: * ועשית עלתיך הבשר והדם על מזבח יהוה אלהיך
25 ודם זבחיך ישפך על מזבח יהוה אלהיך והבשר תאכל: שמר ושמעת את כל הדברים האלה אשר
אנכי מצוך למען ייטב לך ולבניך אחריך עד עולם כי תעשה הטוב והישר בעיני יהוה אלהיך:
26 כי יכרית יהוה אלהיך את הגוים אשר אתה בא שמה לרשתם מפניך וירשתם וישבת בארצם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

18 Sed coram Domino Deo tuo comedes illa, in loco quem elegit Dominus Deus tuus, tu, & filius tuus, & filia tua; servus tuus, & ancilla tua, et Levita qui est in (d) portis tuis; lætaberisque coram Domino Deo tuo in omni emissione manuum tuarũ. Cave tibi ne 19 deseras Levitã omnibus diebus tuis super terrã tuã. Cùm 20 dilataverit Dominus Deus tuus fines tuos ficut locutus est tibi, & dixeris, Comedam carnem, quia defiderium animæ tuæ est comedere carnẽ : juxta omne defideriũ animæ tuæ comedes carnem. Cùm 21 à te longè aberit locus quem elegerit Dominus Deus tuus ut ibi inhabitet nomen ejus, tum mactabis de bobus tuis, & de pecudib⁹ tuis quas dederit tibi Dominus quemadmodum præcepi tibi : comedésque in (e) portis tuis juxta omne defiderium animæ tuæ. Certè non sec⁹ ac com- 22 editur caprea, et cervus, fic comedes illam : Immundus qui est in te, et mundus illã pariter vescentur. Tantùm 23 fortiter cave ne comedas fanguinem: nam fanguis anima est ; non autem comedes animam cum carne. Non 24 comedes illum ; super terram effundes illum ficut aquas. Non comedes illum, ut bene 25 fit tibi, et filiis tuis poft te, cùm feceris quod rectum est in oculis Domini. Verùm 26 fancta tua quæ ad te pertinuerint, et vota tua fames, et venies in locum quem elegit Dominus; tu facias holocau- 27 fta tua ex carne et fanguine fuper altare Domini Dei tui: Sanguinem autem facrificiorum tuorum effundes fuper altare Domini Dei tui, fed carnes comedes. Cave ut au- 28 dias et facias omnia verba ista quæ ego præcipio tibi hodiè, ut bene fit tibi, et filiis tuis poft te in æternum, cùm feceris quod rectum et bonum est in oculis Domini Dei tui. Cùm deleverit Dominus De⁹ 29 tuus gentes à facie tua ad quas te accingis poffidendas, et poffederis eas, et habitaveris in terra eorum;

VER. SAM. (d) civitatibus (e) civitatibus

Verfio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

18 *الّا بين يدي الله ربّك تاءكلها في الموضع الذي يختار الله * انت وابنك * وابنك * وعبدك *
وامتك * واللّاوي الذي في محالّك * وتفرح بين يدي الله ربّك بما انبسطت به يدك *
19 *واحذر ان تخو اللّاوي طول مقامك في بلدك * واذا اوسع الله ربّك تخمك كما وعدك * فقلت
20 اءكل لحما عن شهوة من نفسك له * فكله مي اشتهيه * وان بعد عنك الموضع الذي يختار
21 الله ربّك ليحل ثمن فيه * فاذبح من بقرك وغنمك التي رزقك الله ربّك * كما امرتك * وكله في
محالّك مي اشتهه نفسك * لكن كما يوءكل الظبي والايّل كذاك تاءكله * في ان يجور للنجس والطاهر
22 ان تاءكله * لكن تشدّد في ان لا تاءكل الدّم * فانّه مسكن النفس * فلا تاءكل النفس مع
23 اللّحم * واذ لا يجور ان تاءكله * فصبّه على الارض كالماء * واذا لم تاءكله يحار لك ولابنيك من
24 بعدك * اذ تصنع المستقيم عند الله * عدا افداسك ما كان لك منها ونذورك * فاحملها واتِ
25 بها الى الموضع الذي يختار الله * واصنع ضعايدك لحومها ودماها كملّا على مذبح الله ربّك *
26 ودم ذبايحك يصبّ على مذبحه * وكل لحومها * احفظ واقبل جميع هذه الامور التي امرك بها * لكي
27 يحار لك ولبنيك بعدك الى الدّهر اذا تصنع الجيّد والمستقيم عند الله ربّك * واذا قطع الله ربّك
الامم من بين يديك الذين هو معطيك ارضهم * فورثهم وسكنت في قراهم وبيوتهم *

Sed coram Deo Domino tuo comedes ea in loco quæ elegerit Deus, et tu, & filius tua, & filia tua, & servus tuus, & ancilla tua, et Levita qui fuerit in domiciliis tuis: & lætaberis coràm Deo Domino tuo in iis ad quæ sese protenderit manus tua. Et cave ne deseras Levitã quamdiu moraberis in regione tua. Et quando dilataverit Deus Dominus tuus terminos tuos, ficut pollicitus est tibi, & dixeris ; Comedam carnem; (ex desiderio nimirum, quod illi habet animus tuus,) comede eã quandocunque optaveris eam. Quòd si remotus à te sit locus quem eliget Deus Domin⁹ tu⁹, ut habitare faciat in eo lumen suũ, mactabis de bobus atq; ovib⁹ tuis quas tibi concessit Deus Dominus tuus, ficut mandavi tibi, & comede in habitationib⁹ tuis quandocunque optaveris eã anim⁹ tu⁹. Verùm quemadmodum comeditur caprea & cervus, ita comedes eã, ita ut liceat tã mũdo quàm immũdo comedere eã. At verò in eo roborare ut non comedas sanguinem, cùm sit sedes animæ : ne igitur comedas animam cũ carne. Et quandoquidẽ non liceat eã comedere, effunde illã super terrã velut aquã. Et si non comederis eã, bene tibi erit ac filio tuo post te, cùm feceris quod rectũ est apud Deũ. Attamen sãcta tua quæ habueris, et vota tua tolle, et defer ad locũ quẽ eliget De⁹, Et fac holocausta tua, carnes eorũ et sanguines eorũ integrè super arã Dei Domini tui: sanguis autẽ victimarũ tuarũ effũdatur super ipsã arã, & comede carnes ipsarum. Observa, & acquiesce cũctis hisce reb⁹ quas præcipio tibi, ut bene sit tibi & filiis tuis post te in perpetuũ, cùm feceris bonũ & rectũ apud Deũ Dominũ tuũ. Et quando succîdet Deus Dominus tu⁹ à cõspectu tuo gentes quarũ terrã ipse daturus est tibi, & exterminabis eas, & cõmorabere in urbibus earum et domibus earum ;

ספר אלה הדברים : יג

,tuis faciebus à eas disperdi post ,eas post offendaris fortè ne ,tibi Observare

30 הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּנָּקֵשׁ אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי הִשָּׁמְדָם מִפָּנֶיךָ
gentes *servierunt* Quomodo : dicendo ,earum deos quæras fortè ne &
וּפֶן־תִּדְרֹשׁ לֵאלֹהֵיהֶם לֵאמֹר אֵיכָה יַעַבְדוּ הַגּוֹיִם
sic facies Non .ego etiam sic faciam & ,suis diis istæ
31 הָאֵלֶּה אֶת־אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה־כֵּן גַּם־אָנִי : לֹא תַעֲשֶׂה כֵּן
,odio habuit quam ,Domini abominationē omnem nam : tuo Deo Domino
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי כָל־תּוֹעֲבַת יְהוָה אֲשֶׁר שָׂנֵא
combusserūt suas filias & ,suos filios etiam quia : suis diis fecerunt
עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם כִּי גַם אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיהֶם יִשְׂרְפוּ
præcipiens ego quod verbum Omne .suis diis *igne in*
32 בָּאֵשׁ לֵאלֹהֵיהֶם : אֵת כָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
neque ,illud super addes Non : *faciendum ad* ,custodietis illud ,vobis
אֶתְכֶם אֹתוֹ תִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת לֹא־תֹסֵף עָלָיו וְלֹא
.eo ex diminues
תִגְרַע מִמֶּנּוּ:

CAP. XIII. יג

dederit & ,somnium somnians vel ,propheta tui medio in surrexerit *Cùm*

1 כִּי־יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא אוֹ חֹלֵם חֲלוֹם וְנָתַן
est locutus quod ,portentū & ,signū venerit Et : portentū vel signū *te ad*
2 אֵלֶיךָ אוֹת אוֹ מוֹפֵת : וּבָא הָאוֹת וְהַמּוֹפֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר
non quos ,alienos deos post Eamus : dicendo ,*te ad*
אֵלֶיךָ לֵאמֹר נֵלְכָה אֲחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא
vel ,illius prophetæ *verba ad audires* Non : *eis serviamus* & ,eos nōsti
3 יְדַעְתָּם וְנָעָבְדֵם : לֹא תִשְׁמַע אֶל־דִּבְרֵי הַנָּבִיא הַהוּא אוֹ
vester Deus Dominus *tentans* quia : illud somnium *somniantem ad*
אֶל־חוֹלֵם הַחֲלוֹם הַהוּא כִּי מְנַסֶּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
,vestrum Deum Dominum *diligentes vos sitis* an *sciendum ad* ,vos
אֶתְכֶם לָדַעַת הֲיִשְׁכֶם אֹהֲבִים אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
Dominum Post .vestra anima tota in & ,vestro corde toto in
בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם : אַחֲרֵי יְהוָה
4 ,custodictis ej° præcepta & ,timebitis ipsum & ,ambulabitis vestrū Deum
אֱלֹהֵיכֶם תֵּלֵכוּ וְאֹתוֹ תִירָאוּ וְאֶת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמֹרוּ
propheta Et .adhærebitis *eo in* & ,*sj vrietis ei* & ,*audietis* ejus *voce in* &
וּבְקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וּבוֹ תִדְבָּקוּן : וְהַנָּבִיא
5 est locutus quia : morietur ,illud somnium somnians vel ,ipse
הַהוּא אוֹ חוֹלֵם הַחֲלוֹם הַהוּא יוּמָת כִּי דִבֶּר־
,Ægypti terra de vos *educentem* ,vestrū Deum Dominū *super aversionē*
סָרָה עַל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
quam via de te *propellendum ad* ,servorum domo de te *redimentē* &
וְהַפֹּרְךָ מִבֵּית עֲבָדִים לְהַדִּיחֲךָ מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
exterminabis & : *ea in ambulandum ad* tuus Deus Dominus tibi præcepit
צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בָּהּ וּבָעַרְתָּ
tuæ matris filius ,tuus frater ,te *seduxerit* Cùm .tui medio è malum
6 הָרָע מִקִּרְבֶּךָ : כִּי יְסִיתְךָ אָחִיךָ בֶּן־אִמֶּךָ
tuus amicus vel ,tui sinus uxor vel ,tua filia vel ,tuus filius vel
אוֹ־בִנְךָ אוֹ־בִתְּךָ אוֹ אֵשֶׁת חֵיקֶךָ אוֹ רֵעֲךָ
diis *serviamus* & ,Eamus : dicendo *occulto in* ,tua anima sicut qui
אֲשֶׁר כְּנַפְשְׁךָ בַּסֵּתֶר לֵאמֹר נֵלְכָה וְנַעַבְדָה אֱלֹהִים
.tui patres & ,tu nōsti non quos ,*diis*
אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ :

Versio VULG. LAT.

30 Cave ne imiteris eas, postquā te fuerint introëunte subversæ, & requiras ceremonias earum, dicens; Sicut coluerunt gentes istæ deos suos, ita
31 & ego colam. Non facies similiter Domino Deo tuo. Omnes enim abominationes, quas aversatur Dominus, fecerunt diis suis, offerentes filios & filias, & comburentes igni.
32 Quod præcipio tibi, hoc tantùm facito Domino: nec addas quidquam, nec minuas.

CAP. XIII.

1 SI surrexerit in medio tui prophetes, aut qui somnium vidisse se dicat, & prædixerit
2 signum atque portentum, Et evenerit quod locut⁹ est, & dixerit tibi; Eam⁹, & sequamur deos alienos quos ignoras, & serviamus eis:
3 Non audies verba prophetæ illi⁹ aut somniatoris: quia tentat vos Domin⁹ Deus vester, ut palàm fiat utrùm diligatis eum an non, in toto corde, &
4 in tota anima vestra. Dominum Deum vestrum sequimini, et ipsum timete, et mandata illius custodite, et audite vocē ejus: ipsi servietis, et ipsi adhærebitis.
5 Propheta autem ille aut fictor somniorum interficietur: quia locutus est ut vos averteret à Domino Deo vestro, qui eduxit vos de terra Ægypti, et redemit vos de domo servitutis: ut errare te faceret de via, quam tibi præcepit Domin⁹ De⁹ tu⁹: et auferes malū
6 de medio tui. Si tibi voluerit persuadere frater tuus fili⁹ matris tuæ, aut filius tuus vel filia, sive uxor quæ est in sinu tuo, aut amicus, quem diligis ut animam tuam, clàm dicens, Eamus, et serviamus diis alienis, quos ignoras tu, et patres tui,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐκζητήσῃς ἐπακολουθῆσαι αὐτοῖς μετὰ τὸ (ζ) ἐξολοθρευθῆναι αὐτὲς ἀπὸ προσώπου (η) Cκ, λέγων, Πῶς ποιῆσει τὰ ἔθνη ταῦτα τοῖς θεοῖς αὐτῶν,
31 ποιήσω (θ) κἀγώ. Οὐ ποιήσεις (ι) ὕτω τῷ θεῷ Cκ. τὰ γὰρ βδελύγματα κυρίου ἃ ἐμίσησεν, ἐποίησαν ἐν τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ὅτι τὲς υἱὲς αὐτῶν, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν καταλαίσιν ἐν πυρὶ τοῖς
32 θεοῖς αὐτῶν. Πᾶν ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, τῦτο φυλάξῃ ποιεῖν. ὐ προσθήσεις ἐπ' αὐτὸ, ὐδὲ ἀφελεῖς ἀπ' αὐτ῀.

MS.A. (ζ) ἐξολεθρευθῆναι (η) συ. οὐ μὴ ἐκζητήσῃς τὲς θεὲς αὐτῶν, λέγων, (θ) καὶ ἐγώ. (ι) ὕτως κυρίῳ τῷ θεῷ σε. τὰ βδελύγματα γὰ ἃ κύριΘ ἐμίσησεν, ἐποίησαν τοῖς

ΚΕΦ. ιγ'.

1 Ἐὰν ᾖ ἀναστῇ ἐν σοὶ προφήτης ἢ ἐνυπνιαζόμενΘ (α) τὸ ἐνύπνιον, καὶ δῷ
2 σοι σημεῖον ἢ τέρας, Καὶ ἔλθῃ τὸ σημεῖον ἢ τὸ τέρας ὃ ἐλάλησε πρὸς σὲ, λέγων, Πορευθῶμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέροις (β) ὓς ὐκ οἴδατε, Οὐκ ἀκούσεσθε τῶν
3 λόγων τ῀ προφήτ῀ ἐκείνε ἢ τ῀ ἐνυπνιαζομένυ τὸ ἐνύπνιον ἐκεῖνο, ὅτι πειράζει κύριΘ ὁ (γ) θεὸς Cκ ὑμᾶς εἰδέναι, εἰ ἀγαπᾶτε (δ) τὸν θεὸν ὑμῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν.
4 Ὀπίσω κυρίυ τ῀ θεῦ ὑμῶν πορεύεσθε, καὶ (ε) τῦτον φοβηθήσεσθε, (ζ) καὶ τῆς φωνῆς αὐτ῀ ἀκούσεσθε, καὶ (η) αὐτῷ προσεθήσεσθε. Καὶ ὁ προφήτης ἐκεῖνΘ ἢ ὁ τὸ
5 ἐνύπνιον ἐνυπνιαζόμενΘ ἐκεῖνΘ, ἀποθανεῖται· ἐλάλησε γὰρ πλανῆσαί σε ἀπὸ κυρίυ τ῀ θεῦ σε τ῀ ἐξαγαγόντΘ σε ἐκ γῆς Αἰγύπτυ, τ῀ λυτρωσαμένυ σε ἐκ τῆς δουλείας, ἐξῶσαί σε (θ) ἀπὸ τῆς ὁδῦ, ἧς ἐνετείλατό σοι κύριΘ ὁ θεὸς σε πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ· (ι) καὶ ἀφανιεῖς τὸ
6 πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. Ἐὰν ᾖ παρακαλέσῃ σε ὁ ἀδελφὸς Cκ ἐκ πατρὸς Cκ ἢ ἐκ μητρός σου, ἢ ὁ υἱός σου, ἢ ἡ (κ) θυγάτηρ, ἢ ἡ γυνὴ σου ἡ ἐν κόλπῳ σου, (λ) ἢ φίλΘ ἴσΘ τῇ ψυχῇ σου λάθρα, (μ) λέγων, Βαδίσωμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς (ν) ἑτέροις, ὓς ὐκ ᾔδεις σὺ καὶ οἱ πατέρες σε,

MS.A. (α) ἐνύπνιον, καὶ δώσει σοι (β) οἷς ὐκ (γ) θεὸς ὑμῶν ὑμᾶς τ῀ εἰδέναι, (δ) κύριον τὸν (ε) αὐτὸν (ζ) καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτ῀ φυλάξεσθε, καὶ τῆς φωνῆς (η) αὐτῷ δουλεύσετε, καὶ αὐτῷ προσεθήσεσθε. (θ) ἐκ τ῀ (ι) καὶ ἀφανιεῖτε τὸν πονηρὸν (κ) συγάτηρ σου, (λ) ἢ ὁ φίλΘ ὁ ἴσΘ (μ) λέγων, Πορευθῶμεν καὶ λατρεύσωμεν (ν) ἑταίροις, οἷς ὐκ

Attende tibi ipsi, nè exquiras 29
sequi eos, postquàm ipsi exterminati fuerint (l) à facie tua, dicens, Quomodò faciunt gentes hæ diis suis; faciam & ego. Non facies ita Deo tuo. 31
Abominationes enim Domini, quas odio habuit, fecerunt in diis suis: quoniam filios suos, & filias suas comburunt in igni diis suis. Omne verbum, 32
quod ego mando vobis hodie, hoc observabis facere. Non adjicies ad illud; neque auferes ab eo.

CAP. XIII.

SI autem surrexerit in te 1
propheta, seu somnians somnium, & dederit tibi signum, vel prodigium, Et venerit signum 2
sive prodigium, quod locutus est ad te, dicens; Eamus, & serviamus diis aliis, quos nescistis, Non audieris verba pro- 3
phetæ illius, vel somnianti somnium illud, quoniam tentat Dominus De⁹ (a) tuus vos, scire, an diligatis Deum vestrum ex toto corde vestro, & ex tota anima vestra. Post Dominum 4
Deum vestrum ambulabitis, & hunc (b) timebitis: & vocem ejus audieritis, & (c) ei apponemini. Et propheta ille, 5
vel somnium somnians ille, mo-riatur. Locutus est enim, ut faceret te errare à Domino Deo tuo: qui eduxit te de terra Ægypti; qui redemit te de domo servitutis: ut expelleret te de via, quam mandavit tibi Dominus Deus tuus ambulare in ea. Et delebis malum ex 6
vobis ipsis. Si autem hortatus te fuerit frater tuus ex patre tuo, vel ex matre tua, vel filius tuus, vel filia, vel uxor tua, quæ in sinu tuo, vel amicus æqualis animæ tuæ, clanculùm, dicens, Eamus, & ser-viamus diis aliis, quos nos nō-sti tu, & patres tui,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 ܐܠ ܬܬܥܠ ܒܬܪ ܕܬܬܒܥ ܐܢܘܢ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܬܒܕܘ ܡܢ ܩܕܡܟ ܘܠܐ ܬܫܐܠ ܥܠ ܐܠܗܗܘܢ ܠܡܐܡܪ ܐܝܟ ܥܒܕܘ ܐܠܗܐ ܗܠܝܢ ܥܡܡܐ ܠܐܠܗܗܘܢ ܘܐܥܒܕ ܐܦ ܐܢܐ ܗܟܢܐ ܠܐ ܬܥܒܕ ܠܝܗܘܐ ܐܠܗܟ
31 ܡܛܠ ܟܠ ܪܓܙ ܕܡܪܝܐ ܕܣܢܐ ܗܘ ܕܥܒܕ ܠܐܠܗܗܘܢ ܐܦ ܒܢܝܗܘܢ ܘܒܢܬܗܘܢ ܐܫܪܦܘ ܒܢܘܪܐ ܠܐܠܗܗܘܢ ܟܠ ܡܠܬܐ ܕܐܢܐ ܦܩܕ ܠܟ ܬܛܪ ܠܡܥܒܕ ܠܐ ܬܘܣܦ ܥܠܘܗܝ ܘܠܐ ܬܢܩܨ ܡܢܗ

CAP. XIII.

1 ܐܡ ܢܒܝܐ ܐܘ ܚܠܡ ܚܠܡ ܢܩܘܡ ܒܓܘܟ ܘܢܬܠ ܠܟ ܐܬ ܐܘ ܡܘܦܬ
2 ܘܢܬܐ ܐܬ ܐܘ ܡܘܦܬ ܕܡܠܠ ܥܡܟ ܠܡܐܡܪ ܢܙܠ ܒܬܪ ܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬ ܘܢܦܠܚ ܠܗܘܢ
3 ܠܐ ܬܫܡܥ ܠܡܠܝ ܢܒܝܐ ܗܘ ܐܘ ܚܠܡ ܚܠܡ ܗܘ ܡܛܠ ܕܡܢܣܐ ܡܪܝܟ ܐܠܗܟ ܐܢܘܢ ܠܡܕܥ ܗܠ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܪܚܡܐ ܠܡܪܝܟ ܐܠܗܟ ܒܟܠ ܠܒܟܘܢ ܘܒܟܠ ܢܦܫܟܘܢ
4 ܒܬܪ ܡܪܝܟ ܐܠܗܟ ܬܗܠܟܘܢ ܘܢܬ ܬܕܚܠܘܢ ܘܦܘܩܕܢܘܗܝ ܬܛܪܘܢ ܘܩܠܗ ܬܫܡܥܘܢ ܘܠܘܬܗ ܬܦܠܚܘܢ ܘܒܗ ܬܬܕܒܩܘܢ
5 ܘܢܒܝܐ ܗܘ ܐܘ ܚܠܡ ܚܠܡ ܗܘ ܢܬܩܛܠ ܡܛܠ ܕܡܠܠ ܣܪܒ ܥܠ ܡܪܝܟ ܐܠܗܟ ܕܐܦܩ ܐܬܟܘܢ ܡܢ ܐܪܥ ܡܨܪܝܢ ܘܦܪܩ ܐܬܟܘܢ ܡܢ ܒܝܬ ܥܒܕܘܬܐ ܕܐܬܕܚܩ ܠܡܐܟܠ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܕܦܩܕ ܠܟ ܡܪܝܟ ܐܠܗܟ ܠܡܗܠܟ ܒܗ ܘܬܥܒܪ ܒܝܫܐ ܡܢ ܒܝܬܟ
6 ܐܘ ܐܚܘ ܕܐܡܟ ܐܘ ܒܪܟ ܐܘ ܒܪܬܟ ܐܘ ܐܢܬܬ ܥܠ ܥܠ ܒܝܬ ܚܕܝ ܐܘ ܚܒܪ ܕܢܦܫܟ ܠܡܐܡܪ ܢܙܠ ܘܢܦܠܚ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬ ܐܢܬ ܘܐܒܗܬܟ

Cave ne aberres post eas, postquam consumpserit eas Domin⁹ à conspectu tuo : & ne interroges de diis earum, ac dicas, Quomodo colebant gentes istæ deos suos, ut faciam ego quoque sicut ipsæ? Tu verò non ita facies 31
Domino Deo tuo: nam quicquid odit & execratur Domin⁹, fecerunt diis suis: imò etiam filios suos & filias suas igne combusserunt diis suis. Omnem sermonem quem præcipio 32
tibi, ipsum serva, & fac: nil addes super eum, & nil ab eo detrahes.

CAP. XIII.

ET cùm surrexerit inter vos propheta, aut 1
somnia somnians, dederitque tibi signum atq; miraculum, Et evenerit signum illud atque 2
miraculum quod tibi prædixit, dixeritq; tibi, Veni, eam⁹ post deos alios quos tu ignoras, & colam⁹ eos: Ne audias sermones prophe- 3
tæ illi⁹, aut ej⁹ somniantis somnia, quia tentando tentat vos Domin⁹ De⁹ vester, ut sciat num diligatis Dominum Deum vestrum ex toto corde vestro, & ex tota anima vestra. Post Dominum Deum vestrum ite, ipsum ti- 4
mete, ej⁹ mandata servate, ipsum audite, ipsū colite, & ipsi adhærete. Propheta autem hu- 5
jusmodi, aut talis somniorum somniator, interficiatur; eò quòd iniquitatem locut⁹ est corā Dño Deo vestro, qui eduxit vos de terra Ægypti, & eripuit vos de domo servitutis; ut te seduceret à via in qua præcepit tibi Domin⁹ De⁹ tu⁹ ut abires: & extirpa malum de medio tui. Et si invitaverit te frater tu⁹ 6
fili⁹ matris tuæ, aut fili⁹ tu⁹, aut filia tua, aut uxor fœderis tui, aut amicus tuus qui ut anima tua *tibi charus est*, clanculùm; & dicat tibi, Veni, eamus, & colamus deos alios quos nec tu nōsti, nec patres tui,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

30 אִסְתַּמַּר לָךְ דִּלְמָא תִתְקַל בָּתְרֵיהוֹן
בָּתַר דְּיִשְׁתֵּיצוֹן מִן קֳדָמָךְ וּדְלְמָא
תִתְבַּע לְטַעֲוּתְהוֹן לְמֵימַר אֵכְדֵין
31 פָּלְחִין עַמְמַיָּא הָאִלֵּין יָת טַעֲוָתְהוֹן
וְאֶעְבַּד כֵּן אַף אֲנָא: לָא תַעְבֵּיד כֵּן
קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אֲרֵי כָּל דְּמָרְחַק
קֳדָם יְיָ דְּסָנֵי עֲבָדִין לְטַעֲוָתְהוֹן
אֲרֵי אַף יָת בְּנֵיהוֹן וְיָת בְּנָתְהוֹן
32 מוֹקְדִין בְּנוּרָא לְטַעֲוָתְהוֹן: יָת כָּל
פִּתְגָמָא דִּי אֲנָא מְפַקֵּד יַתְכוֹן יָתְהוֹן
תִּטְּרוּן לְמֶעְבַּד לָא תוֹסְפִין עֲלוֹהִי
וְלָא תִמְנְעוּן מִנֵּיהּ:

יג

1 אֲרֵי יְקוּם בֵּינָךְ נְבִיָּא אוֹ חָלֵם חֶלְמָא
2 וְיִתֵּן לָךְ אָת אוֹ מוֹפְתָא: וְייֵתֵי אָתָא
וּמוֹפְתָא דִּי מַלֵּל עִמָּךְ לְמֵימַר נְהָךְ
בָּתַר טַעֲוָת עַמְמַיָּא דִּי לָא יְדַעְתְּנוּן
3 וּנְפַלְחִנּוּן: לָא תְקַבֵּל לְפִתְגָמֵי נְבִיָּא
דְּהוּא אוֹ לְחָלֵם חֶלְמָא הַהוּא אֲרֵי
מְנַסֵּי יְיָ אֱלָהֲכוֹן יַתְכוֹן לְמִדַּע
הַאִיתֵיכוֹן רָחְמִין יָת יְיָ אֱלָהֲכוֹן
4 בְּכָל לִבְּכוֹן וּבְכָל נַפְשְׁכוֹן: בָּתַר
פֻּלְחָנָא דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן תְּהֵכוֹן וְיָתֵיהּ
תִּדְחֲלוּן וְיָת פִּקּוּדוֹהִי תִּטְּרוּן
וּלְמֵימְרֵיהּ תְּקַבָּלוּן וְקֳדָמוֹהִי
5 תִּפְלְחוּן וּבְדַחֲלֵיהּ תִּקְרְבוּן:
וְנְבִיָּא הַהוּא אוֹ חָלֵם חֶלְמָא
הַהוּא יִתְקְטֵל אֲרֵי מַלֵּל סְטְיָא
עַל יְיָ אֱלָהֲכוֹן דְּאַפֵּיק יַתְכוֹן
מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם וּדְפָרְקָךְ מִבֵּית
עַבְדוּתָא לְאַטָעָיוּתָךְ מִן אָרְחָא דִּי
6 פַּקֵּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ לְמֵהָךְ בַּהּ וְתִפְלֵי
עֲבַד דְּבִישׁ מִבֵּינָךְ: אֲרֵי יְמַלְכֵנָּךְ
אֲחוּךְ בַּר אִמֵּךְ אוֹ בְרַךְ אוֹ בַרְתָּךְ
אוֹ אִתַּת קֵימָךְ אוֹ חַבְרָךְ דִּי כְנַפְשָׁךְ
בְּסִתְרָא לְמֵימַר נְהָךְ וּנְפַלַּח לְטַעֲוָת
עַמְמַיָּא דִּי לָא יְדַעְתָּ אַתְּ וְאֲבָהָתָךְ:

Targum ONKELOS.

30 Cave tibi, ne offendas post eos, postquam disperierint à facie tuâ: & ne requiras idola eorũ, dicens; Quomodo servierunt populi isti idolis suis, ita
31 & ego faciam. Non ita facies corã Domino Deo tuo: quoniã omne ꝙ abominabile est corã Domino, & quod odit Dominus, faciunt idolis suis; quoniã etiam filios suos & filias suas comburunt igni propter idola sua. Omne præceptũ
32 quod ego præcipio vobis, observabitis ut faciatis: neque addetis ad illud, neque ex eo minuetis.

CAP. XIII.

1 Quando surrexerit in medio tui propheta, aut somnians somnium: & dederit tibi signum, aut portentum.
2 Et evenerit signũ & portentum, quod locutus est ad te, dicens: Eam⁹ post idola populorum quæ ignoras, & ser-
3 viamus eis. Non acquiescas verbis prophetæ illius, aut somnio somniatoris illius: quia tentat vos Domin⁹ Deus vester; ut cognoscatur si diligitis Dominũ Deũ vestrũ, in toto corde vestro, & in tota ani-
4 ma vestrâ. Post timorẽ Domini Dei vestri ambulabitis, & ipsum timebitis: & mandata ejus servabitis, & verbo ejus obedietis; & ei servietis, & ti-
5 mori ej⁹ adhærebitis. Propheta autẽ ille aut somniator somnii illi⁹ occidatur; quia locut⁹ est prævaricationem contra Dũm Deum vestrũ, qui eduxit vos de terrâ Ægypti, et qui redemit te de domo servitutis, ut errare te faceret à viâ quã præcepit tibi Dominus Deus tuus ut ambulares in eâ: & auferes eum qui operatur malum de medio tui. Si persuaserit tibi frater tuus filius matris tuæ, aut filius tuus aut fi-
6 lia tua, aut uxor fœderis tui, aut socius tuus qui est sicut anima tua, in occulto dicens: Eamus & serviamus idolis populorum, quæ ignoras tu & patres tui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

30 * ז֣שש֣ע·2ע֣:נכ֣·א֣נ2ק֣ש֣·א֣ב2ק֣ז֣ש֣:א֣ב2ק֣ז֣ש֣·א֣ב2ק֣ז֣ש֣ ת֣ש֣ע·
ש֣נכ֣מ֣ע֣:נכ֣·א֣ד2ש֣·2א֣ב2ק֣ז֣ש֣·2א֣ב2ק֣ז֣ש֣·א֣ת֣ם֣·א֣ת֣ע֣·ת֣ש֣פ ד2צ֣·
ז֣ד2ש֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣א֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣:ז֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ז֣ת֣ש֣ע֣·ע֣נכ֣·ז֣ש֣·א֣ ב֣ת֣ש֣·
31 * ז֣ב2ק֣·א֣ש֣ע֣·ע֣נכ֣·2ז֣ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣צ֣ד·
ת֣ש֣ע֣·א֣ש֣ע֣·ש֣נכ֣·2ז֣ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ב֣א֣·
32 ז֣ב2ק֣·נכ֣א֣ת֣ש֣ע֣·ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·
ז֣ד2פ֣ע֣·א֣ש֣ע֣·ש֣נכ֣·ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ב֣ת֣ש֣ע֣:
ת֣ש֣

1 ** ע֣ת֣ש֣ק֣ש֣ע֣·ד֣פ֣ע֣·נ֣ב֣ת֣ש֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣נכ֣ ע֣נכ֣·
2 ע֣ב2ת֣ש֣נ·ע֣נכ֣·ע֣נכ֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
ד֣פ֣ע֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
3 ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ד֣פ֣ע֣·ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·
ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·
ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·
4 ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·
ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·
ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
5 ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·
ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·
א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·
ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·
ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·
ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
6 ** ע֣נ2·ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·
ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·
ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·
ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·

VERSIO SAMARITANA.

30 * ז֣ש֣ע֣·ע֣נ2·ד֣פ֣ע֣·נ֣ב֣ת֣ש֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
ש֣ד֣פ֣ע֣·ע֣נ2·ד֣פ֣ע֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נכ֣·
ת֣ש֣ש֣ע֣·ז֣ד2ש֣·2א֣ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נכ֣·
31 ז֣ב2ק֣·א֣ש֣ע֣·ע֣נ2·ד֣פ֣ע֣·נ֣ב֣ת֣ש֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·
א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נכ֣·
ת֣ש֣ע֣·א֣ש֣ע֣·ש֣נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
32 * ת֣ש֣ ע֣נ2·ש֣ש֣ע֣·ד֣פ֣ע֣·נ֣ב֣ת֣ש֣·ש֣נכ֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
א֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·
ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·
ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·
ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·
ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·

תת ז

1 ** ע֣נכ֣·ת֣ש֣ק֣ש֣ע֣·ד֣פ֣ע֣·נ֣ב֣ת֣ש֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣נכ֣ ע֣נכ֣·
2 ע֣ב2ת֣ש֣נ·ע֣נכ֣·ע֣נכ֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
ד֣פ֣ע֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
3 ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ד֣פ֣ע֣·ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·
ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·
ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·
4 ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·
ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·
ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
5 ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·
ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·
א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·
ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·
ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·
ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
6 ** ע֣נכ֣·ת֣ש֣ע֣נ·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·ד֣פ֣ע֣·נ֣ב֣ת֣ש֣·ש֣נכ֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·
ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ד֣פ֣ע֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·
ב֣ת֣ש֣ע֣ ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
ש֣נכ֣מ֣ע֣:נכ֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
ש֣נכ֣מ֣ע֣:נכ֣·ע֣נ2·ע֣ת֣ש֣·ז֣ב2ק֣·א֣ת֣ש֣ע֣·ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣·ע֣ת֣ש֣·ז֣ש֣·נכ֣·ב֣ת֣ש֣ע֣ ת֣ש֣ע֣·
ב֣ז֣ב2ק֣ז֣ש֣:

VER. SAM. Translatio Latina.

Cave tibi ne (f) impingas post 30
eas, postquam exterminave-
rit eas à facie tua, neve in-
quiras de diis earum, dicens;
Quomodo serviebant gentes
illæ diis suis, ut ego quoque
sic faciam? Non facies sic 31
Domino Deo tuo; quia omnẽ
abominationẽ Domini quam
odit, fecerunt diis suis: Nam
filios etiã suos, et filias suas
combusserunt igne diis suis.
Omne verbum quod ego præ- 32
cipio tibi hodiè solicita eritis
facere. Non addetis super il-
lud, neque auferetis ab eo.

CAP. XIII.

Cùm surrexerit in media 1
tui Propheta, aut somni-
ans somnium, (dederitque tibi
signum aut portentum, Ad- 2
venerítque signum et portẽ-
tum quod locutus est tibi) di-
cendo, Eamus post deos alie-
nos quos non cognovistis, &
serviamus iis; Non audies 3
verba istiꝰ Prophetæ, aut istiꝰ
(a) somniorum somniatoris;
quia tentat vos Dominus De⁹
vester, ut cognoscat num a-
metis Dominum Deum ve-
strum in toto corde vestro, et
in tota anima vestra. Post 4
Dominum Deũ vestrum am-
bulabitis, ipsúmque timebitis,
mandatáque ejus observabi-
tis, & vocem ejus audietis,
atque ipsi servietis, eique ad-
hærebitis. Propheta verò il- 5
le, aut somniorum somniator
ille morietur; locutus est enim
de defectione adversus Do-
minum Deum tuum, qui edu-
xit te de terra Ægypti, &
redemit te de domo servitũ,
ut expelleret te de via per
quam præcepit tibi Dominus
Deus tuus ambulare, (b) de-
lebísque malum de medio
tui. Cùm incitaverit te fra- 6
ter tuus, filius patris tui, aut
filius matris tuæ, aut filius
tuus, aut filia tua, aut uxor
(c) sinũs tui, aut amicus tuus
qui tibi est sicut anima, clàm
dicens; Eamus, & serviamus
diis alienis quos tu non
nõsti, & patres tui.

VER. SAM. (f) investiges (a) somnii somniatoris; (b) separabísque (c) amoris tui,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * اَحْذَرْ اَنْ توهف بِاَبْنَاءِهِمْ بَعْدَ اِفْنَائِهِمْ مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ * وَاَنْ تَلْتَمِسَ مِنْ مَعْبُودَاتِهِمْ قَائِلًا *
31 كَيْفَ كَانَ يَعْبُدُهَا هٰؤُلَاءِ الْاُمَمُ * فَاَصْنَعُ اَنَا كَذَاكَ * لَا تَصْنَعْ كَذَاكَ لِلّٰهِ رَبِّكَ * فَاِنَّ كَثِيرًا مِمَّا
32 يَكْرَهُهُ اللّٰهُ وَيَسْنَؤُهُ صَنَعُوهُ لِمَعْبُودَاتِهِمْ * حَتّٰى اَنَّ بَنِيهِمْ وَبَنَاتِهِمْ قَدْ يُحْرِقُونَهُمْ بِالنَّارِ لَهَا * فَجَمِيعُ
مَا آمُرُكُمْ بِهِ * فَاحْفَظُوهُ وَاعْمَلُوهُ * بِهِ وَلَا تَزِيدُوا عَلَيْهِ * وَلَا تَنْقُصُوا مِنْهُ *

* اَلْفَصْلُ الثَّالِثَ عَشَرَ *

1 * وَاِنْ قَامَ فِيمَا بَيْنَكُمْ مُدَّعِي نُبُوَّةٍ اَوْ حُلْمٍ * فَاَعْطَاكُمْ اٰيَةً اَوْ بُرْهَانًا * فَلَوْ اَتَتِ الْاٰيَةُ
2 وَالْبُرْهَانُ مِمَّنْ قَالَ لَكَ تَعَالَ بِنَا اِلٰى مَعْبُودَاتٍ اُخَرٍ لَمْ تَعْرِفْهَا فَنَعْبُدُهَا * فَلَا تَقْبَلْ مِنْ ذٰلِكَ
3 مُدَّعِي النُّبُوَّةِ وَالْحُلْمِ * فَاِنَّ اللّٰهَ رَبَّكُمْ مُمْتَحِنُكُمْ لِيَظْهَرَ هَلْ اَنْتُمْ تُحِبُّونَهُ مُخْلِصِينَ مِنْ
قُلُوبِكُمْ وَنُفُوسِكُمْ * بَلْ بِاتِّبَاعِ طَاعَةِ اللّٰهِ رَبِّكُمْ يَجِبُ اَنْ تَسِيرُوا * وَاِيَّاهُ فَارْهَبُوا * وَوَصَايَاهُ
4 فَاحْفَظُوا * وَقَوْلَهُ فَاقْبَلُوا * وَاِيَّاهُ فَاعْبُدُوا * وَطَاعَتَهُ فَالْزَمُوا * وَذٰلِكَ الْمُدَّعِي النُّبُوَّةِ وَالْحُلْمِ
5 فَلْيُقْتَلْ * لِمَا تَقَوَّلَ الْمُحَالَ عَلَى اللّٰهِ رَبِّكُمُ الْمُخْرِجِ لَكُمْ مِنْ مِصْرَ * اَلْفَادِي لَكُمْ مِنَ الْعُبُودِيَّةِ * لِيَحِيدَكَ
عَنِ الطَّرِيقِ الَّتِي اَمَرَكَ اللّٰهُ رَبُّكَ بِاَنْ تَسِيرَ فِيهَا * فَاَنْفِ اَهْلَ الشَّرِّ مِنْ وَسَطِكَ * وَاِنْ اَغْوَاكَ
6 اَخُوكَ اَبْنُ اُمِّكَ * اَوِ ابْنُكَ * اَوِ ابْنَتُكَ * اَوِ امْرَاَتُكَ حَرِمَتُكَ * اَوْ صَدِيقُكَ الَّذِي هُوَ كَنَفْسِكَ
فِي السِّرِّ قَائِلًا *

*Cave ne illaqueeris sectando illas post ea- 30
rum exterminationem à conspectu tuo,
& ne scisciteris deos earum, dicens,
Quomodo adorabant eos gentes iste? 31
faciã & ego eodem modo. Ne hoc pacto
feceris Deo Domino tuo, quia multa ex
iis à quibus abhorret Deus, quæque odio
habet, fecerunt diis suis, usque adeò ut
filios & filias suas igne comburant pro-
pter eos. Quicquid ergò præcipio vobis 32
servate & facite, & ne addatis ad
illud, neve minuatis ab eo.*

CAP. XIII.

*Et si surrexerit inter vos aliquis pro- 1
fitens prophetiam aut somnium, dederit-
que vobis signum aut portentum, Etiamsi 2
evenias signum & portentum ab eo qui
tibi dixerit, Eamus ad deos alios quos
non nõsti, & adoremus eos; Ne ac- 3
quiescas hujusmodi professori prophetiæ
aut somnii, quia Deus Dominus vester ten-
taturus est vos, ut appareat utrùm vos
sitis amici sui finceri ex cordibus & ani-
mabus vestris: Sed post obedientiam Dei 4
Domini vestri oportet ut ambuletis, eum-
que timeatis, & ejus præcepta servetis,
ejusque dictis acquiescatis, ipsum adore-
tis, & ipsius obedientiæ adhæreatis. Talis 5
verò professor prophetiæ & somnii, occi-
datur; eò quòd fraudem sit architectatus
contra Deum Dominum vestrum qui
eduxit vos ex Ægypto, quique vos rede-
mit à servitute, ut te averteret à via in
qua mandavit tibi Deus Dominus tuus ut
incederes: ejice igitur homines nefarios
de medio tui. Et si te pellexerit frater 6
tuus filius matris tuæ, aut filius tuus,
filia tua, sive uxor tua legitima, aut a-
micus tuus qui fuerit sicut anima tua,
clàm dicens;*

כספר אלה הדברים : יד

vel, *te ad propinqui* ,vestris circuitibus qui ,populorum diis De
7 מאלהי העמים אשר סביבתיכם הקרבים אליך או
: terræ extremum ad usque & terræ extremo ab ,te à longinqui
הרחקים ממך מקצה הארץ ועד־קצה הארץ :
eum super tuus oculꝰ parcet neque *eum ad audies* neque ,ei acquiescs Non
8 לא־תאבה לו ולא תשמע אליו ולא־תחוס עינך עליו
eum occides occidendo *Quia* .eum *super* operies neque ,*ignoscs* neque
ולא־תחמל ולא־תכסה עליו : כי הרג תהרגנו
9 omnis manus & :eum *interficiendum ad* ,*principio in* eo in erit tua manus
ידך תהיה־בו בראשונה להמיתו ויד כל־
quia : morietur & ,lapidibus in eum lapidabis Et .*postremo in* populi
העם באחרנה : וסקלתו באבנים ומת כי
10 terra de te *educente* ,tuo Deo Domino *desuper* te expellere quæsivit
בקש להדיחך מעל יהוה אלהיך המוציאך מארץ
: timebunt & ,audient Israel omnis Et .servorum domo de ,Ægypti
מצרים מבית עבדים : וכל־ישראל ישמעו ויראון
11 .tui medio in *istud malum verbum* secundùm *faciendum ad* addent non &
ולא־יוספו לעשות כדבר הרע הזה בקרבך :
,tibi *dans* tuus Deus Dominus quam ,tuarũ urbium una in audieris *Cùm*
12 כי תשמע באחת עריך אשר יהוה אלהיך נתן לך
,*tuo interiore de* ,*Belial* filii homines sunt Egressi : dicendo ibi *habitandũ ad*
לשבת שם לאמר : יצאו אנשים בני־בליעל מקרבך
13 *diis serviamus* & ,Eamus :dicendo ,suæ urbis habitatores impulerũt &
וידיחו את־ישבי עירם לאמר נלכה ונעבדה אלהים
interrogabis & ,investigabis & ,quæres Et .nõstis non quos ,*alienis*
אחרים אשר לא־ידעתם : ודרשת וחקרת ושאלת
14 ista abominatio est facta ,verbum est *certum* ,veritas *ecce* & : *bene*
היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת
es ad illius civitatis habitatores percuties Percutiendo :tui medio in
בקרבך : הכה תכה את־ישבי העיר ההוא לפי־
15 es ejus animal & ,ea in quæ omnia & ,eam perdendo ,gladii
חרב החרם אתה ואת כל־אשר־בה ואת בהמתה לפי־
combures & ,ejꝰ plateæ mediũ ad cõgregabis ejꝰ spoliũ omne Et .gladii
חרב : ואת־כל־שללה תקבץ אל־תוך רחבה ושרפת
16 :tuo Deo Domino ,totum ejus spolium omne & ,civitatem *igne in*
באש את־העיר ואת־כל־שללה כליל ליהוה אלהיך
adhærebit non Et .amplius ædificabitur non ; *sæculi* tumulus erit &
והיתה תל עולם לא תבנה עוד : ולא־ידבק
17 ira ab Dominus avertatur ut ,anathemate de quicquam *tua manu in*
בידך מאומה מן־החרם למען ישוב יהוה מחרון
,te multiplicet & ,tui misereatur & ,misericordias tibi det & ,*sui nasi*
אפו ונתן־לך רחמים ורחמך
Domini *voce in audieris* Cùm .tuis patribus juravit quemadmodũ
18 כאשר נשבע לאבתיך : כי תשמע בקול יהוה
tibi *præcipiens* ego quæ ,ejus præcepta omnia custodiendum ad ,tui Dei
אלהיך לשמר את־כל־מצותיו אשר אנכי מצוך
.tui Dei Domini oculis in rectum *faciendum ad* ,hodie
היום לעשות הישר בעיני יהוה אלהיך :

CAP. XIV. יד

ponetis neque ,vos incidetis non : vestri Dei Domini *vos* Filii
1 בנים אתם ליהוה אלהיכם לא תתגדדו ולא־תשימו
.mortuum *ad* vestros oculos inter calvitium
קרחה בין עיניכם למת :

Versio VULG. LAT.

7 Cunctarũ in circuitu gentiũ, quæ juxtà vel procul sunt, ab
8 initio usq; ad finẽ terræ, Non acquiescas ei, nec audias, neque parcat ei oculus tuꝰ, ut miserearis & occultes eum, Sed
9 statim interficies. Sit primùm manꝰ tua super eũ, & posteà omnis populꝰ mittat manum.
10 Lapidibus obrutus necabitur : quia voluit te abstrahere à Domino Deo tuo, qui eduxit te de terra Ægypti, de domo
11 servitutis : Ut omnis Israel audiens timeat, & nequaquàm ultrà faciat quidpiã hujus rei
12 simile. Si audieris in una urbium tuarũ, quas Dñs Deꝰ tuus dabit tibi ad habitandũ, di-
13 centes aliquos ; Egressi sunt filii Belial de medio tui, & averterunt habitatores urbis suæ, atq; dixerunt ; Eamus,& serviamꝰ diis alienis quos ig-
14 noratis : Quære solicitè,& diligenter rei veritate perspectã,si inveneris certũ esse quod dicitur & abominationẽ hanc
15 opere perpetratã, Statim percuties habitatores urbis illius in ore gladii, & delebis eã,ac omnia quæ in illa sunt,usq; ad
16 pecora. Quidquid etiã supellectilis fuerit, congregabis in medio plateaꝝ ejus, & cum ipsa civitate succendes, ita ut
17 universa consumas Domino Deo tuo, & sit tumulꝰ sempiternus ; Non ædificabitur amplius.Et non adhærebit de illo anathemate quidquam in manu tua : ut avertatur Dominus ab ira furoris sui , & misereatur tui , multiplicétq; te, sicut juravit patribꝰ tuis,
18 Quando audieris vocẽ Domini Dei tui,custodiens omnia præcepta ejꝰ,quæ ego præcipio tibi hodiè,ut facias q̃ placitum est in conspectu Dñi Dei tui.

CAP. XIV.

1 Filii estote Domini Dei vestri : non vos incidetis, nec facietis calvitium super mortuo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Ἀπὸ τ̃ θεῶν τ̃ ἐθνῶν τ̃ περὶ κύκλῳ ὑμ῀ν, τ̃ ἐγγιζόντων σοι ἢ τ̃ μακρὰν ἀπὸ σ῀, ἀπ'
8 ἄκρου τ̃ γ῀ς ἕως ἄκρου τ̃ γ῀ς, Οὐ συμβελῇ σοι, αὐτῷ, οὐκ εἰσακούσῃ αὐτ῀, οὐ φείσῃ ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῷ, οὐκ ἐπιποθήσεις ἐπ'
9 αὐτῷ, (ξ) ἀλλ' ἢ μὴ σκεπάσῃς αὐτόν. Ἀναγγέλων ἀναγγελεῖς τ῀ρὶ αὐτ῀, (ο) καὶ αἱ χεῖρές σου ἔσονται ἐπ' αὐτ῀ ἐν πρώτοις ἀποκτεῖναι αὐτ῀, καὶ αἱ χεῖρες παντὸς τ̃ λαοῦ ἐπ'
10 ἐσχάτῳ. Καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτ῀ ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται, ὅτι ἐζήτησεν ἀποστῆσαί σε ἀπὸ κυρίου τ̃ θεοῦ σου τ̃ ἐξαγαγόντος σε ἐκ
11 γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ (π) οὐ προσθήσει ποιῆσαι ἔτι κατ̀ τὸ ῥῆμα τὸ πονη-
12 ρὸν τοῦτο ἐν ὑμῖν. Ἐὰν δ' ἀκούσῃς ἐν μιᾷ τ̃ πόλεών σου, ὧν κύριός σου δίδωσί σοι (ρ) κατοικεῖν σε ἐκεῖ, λεγόντων,
13 (σ) Ἐξῆλθον ἄνδρες παράνομοι ἐξ (τ) ὑμῶν, καὶ ἀπέστησαν πάντας τοὺς κατοικοῦντας (υ) τ̀ γῆν αὐτῶν, λέγοντες, Πορευθῶμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέροις, (φ) οὓς οὐκ ἤ-
14 δειτε, Καὶ (χ) ἐζήσεις καὶ ἐρωτήσεις, καὶ (ψ) ἐραυνήσεις σφόδρα, καὶ ἰδὲ ἀληθὴς σαφῶς ὁ λόγος, γεγένηται τὸ βδέλυγμα
15 τοῦτο ἐν ὑμῖν· Ἀναιρῶν ἀνελεῖς πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν (ω) τῇ γῇ ἐκείνῃ ἐν φό-
16 νῳ (α) μαχαίρας, ἀναθέματι ἀναθεματιεῖτε αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ. Καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῆς συνάξεις εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, καὶ ἐμπρήσεις τ̀ πόλιν ἐν πυρὶ, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῆς πανδημεὶ (β) ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου· καὶ ἔσαι
17 οἰκισμὸς εἰς τ̀ αἰῶνα, οὐκ ἀνοικοδομηθήσεται (γ) ἔτι. Καὶ οὐ προσκολληθήσεται οὐδὲν ἀπὸ τῶν ἀναθεμάτων ἐν τῇ χειρί σου, ἵνα ἀποστραφῇ κύριος ἀπὸ θυμοῦ τ̀ ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ (δ) δώσῃ σοι ἔλεος, (ε) καὶ ἐλεήσῃ σε, καὶ πληθύνῃ σε, ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς
18 πατράσι σου, (ζ) Ἐὰν ἀκούσῃς τ̀ φωνῆς κυρίου τ̃ θεοῦ σου, φυλάσσειν (η) τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, (θ) ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ποιεῖν τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν (ι) ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου.

MS.A. (ξ)ἐὰν μὴ (ο)καὶ ἡ χεὶρ σε ἔσαι ἐπ' αὐτῷ· (π) οὐ προσθήσουσιν ἔτι ποιῆσαι κατ̀ τὸ πονηρὸν ῥῆμα τοῦτο(ρ καλοικεῖν ἐκεῖ(σ)Ἐξῆλθον(τ)ἡμῶν, (υ)τ̀ πόλιν αὐτῶν, (φ) οἷς (χ) ἐξετάσεις ✝ ἐξερευνήσεις (ω) τῇ πόλει ἐκείνῃ (α μαχαίρης, (β ἔναντι (γ ἔτι. Οὐ (δ) δώσει (ε) καὶ πληθυνεῖ σε, καὶ ἐλεήσει σε,καὶ πληθύνῃ,καθὼς ἐλάλησέν σοι, ὃν τρόπον ὤμοσεν κύριος τοῖς (ζ) Ἐὰν ⸗ εἰσακούσητε(η)πάσας τὰς(θ) ἃς ἐγὼ(ι)ἔναντι

Κεφ. ιδ'.

1 Υἱοί ἐστε κυρίου τ̃ θεοῦ (α) ὑμῶν· οὐκ ἐμβλήσεται φαλάκρωμα ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν ἐπὶ νεκρῷ.

MS.A. (α) ὑμῶν. ὁ φοιβοῦσελε, οὐκ

Ex diis gentium, quæ in circuitu 7
vestro, quæ propinquæ sunt tibi, vel quæ procul absint à te,ab extremo terræ usque ad extremum terræ;Non consenties ei,neq; ex- 8
audies eũ, neq; parcet oculꝰ tuus super eũ:Non(d)desiderabis super eum,neq; teges eũ.Annuntians annuntiabis de eo: & manus tuæ erunt super eum in primis ad occidendũ illũ, & manus populi totius in postremo. Et lapidabunt 9
eũ in lapidib',& morietur:quoniã quæsiit avertere te à Domino Deo tuo,qui eduxit te de terra Ægypti,de domo servitutis.Et o- 10
mnis Israel audiens timebit : & non adjicient facere ultrà juxta verbũ malũ istud in vobis.Si au- 11
tẽ audieris in una civitatũ tuarũ,quas Dominꝰ Deꝰ tuꝰ dat tibi habitare te illic,dicentes; Ex- 13
ierunt viri iniqui ex vobis, & averterunt omnes habitantes (ε) terram eorum, dicentes, Eamus, & serviamus diis aliis,quos non nõstis; Et examinabis,et interro- 14
gabis, & investigabis valde: & ecce verus manifestũ sermo, (f) facta est abominatio hæc in vobis; Interficiens interficies omnes 15
habitantes in (g)terra illa in cæde gladii:anathemate anathematibitis eam, & omnia, quæ (h) in ea. Et omnia spolia ejus congre- 16
gabis in plateas ejus:& incendes civitatẽ in igni, & omnia spolia ejus penitus ante Dominũ Dei tuum: & erit inhabitabilis in sæculum, non rædificabitur ultrà. Et non adhærebit quicquã 17
de anathemate in manu tua:ut avertatur Dominus à furore iræ suæ, & det tibi misericordiam, & misereatur tui, & multiplicet te;quemadmodũ juravit patribus tuis ; Si audieris vocem 18
Domini Dei tui,custodiendo mãdata ejꝰ,quæcũq; ego mando tibi hodiè,faciendo quod bonũ et placitum ante Dominum Deũ tuũ.

CAP. XIV.

1 Filii estote Domini Dei(a) vestri. Non imponetis calvitium inter medium oculorũ vestrorum super mortuũ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ex diis *nimirum*, gentium quæ circum vos 7
sunt, sive propinquarum, sive remotarum,ab extremo terræ usque ad extremum terræ. Ne 8
acquiescas ei, neque obedias illi, nec parcat ei oculus tuus,nec indulgeas, neque abscondas eum. Sed occidendo occîdes eum : ma- 9
nus tua incipiet primò ad occidendum eum, & manus totius populi ultimó. Et obruite 10
eum lapidibus, ac moriatur, eò quòd tentaverit seducere te à Dño Deo tuo qui te eduxit de terra Ægypti, de domo servitutis. Ut 11
omnes Israelitæ audientes timeant, nec ultrà committant hujusmodi rem nefandam inter vos. Et cùm audieritis in aliqua ex civitati- 12
bus tuis quas dederit tibi Dominus Deus tuus ut habites in ea, dictumque tibi fuerit, Egressi sunt viri scelerati de medio tui, & se- 13
duxerunt cives urbis suæ,dicentes; Eamus & colamus deos alios quos minimè nóstis ; In- 14
quire,investiga,& interroga diligenter: & si verus sit sermo, & facta sit ejusmodi abomi- 15
natio in medio tui, Trucida incolas urbis illius in acie gladii : demolire eã & quicquid in ea est, etiam jumenta ipsius,in acie gladii. Universa autem ejus spolia comporta in me- 16
dium plateæ ejus, & urbem igne combure cum universis omnino spoliis ejus coram Domino Deo tuo, sitque acervus in perpetuum, 17
& ampliùs ne reædificetur. Et ne hæreat in manu tua quicquam ex anathemate illo, ut revertatur Dominus ab æstu furoris sui,detq; tibi misericordiam & propitietur tibi, diligat te, & multiplicet te, quemadmodum 18
juravit patribus tuis, Si audieris vocem Domini Dei tui, & custodieris mandata ejus quæ ego præcipio tibi hodiè, & bene egeris coram Domino Deo tuo.

CAP. XIV.

1 Filii vos estis Domini Dei vestri, ne ergò fitis effræni, neque feceritis laniatus in frontibus vestris propter mortuum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

מטעות עממיא די בסחרניכון 7
דקריבין לך או דרחיקין מנך מסיפי
ארעא ועד סיפי ארעא: לא תחביב 8
ליה ולא תקבל למימריה ולא
תחוס עינך עלוהי ולא תרחים ולא 9
תכסי עלוהי: ארי מקטל תקטלניה
ידך תהי ביה בקדמיתא למקטליה
וידא כל עמא בתרתיתא: 10
ותרגמניה באבניא וימות ארי בעא
לאטעיותך מדחלתא דיי אלהך 11
דאפקך מארעא דמצרים מבית
עבדותא: וכל ישראל ישמעון
וידחלון ולא יוספון למעבד 12
כפתגמא בישא הדין בגוך: ארי
תשמע בחדא מקרוך דיי אלהך יהב 13
לך למתב תמן למימר: נפקו גברין
בני רשעא מבינך ואטעיו ית יתבי
קרתהון למימר נהך ונפלח לטעות 14
עממיא די לא ידעתון: ותתבע
ותבדוק ותשאל יאות והא קושטא
כין פתגמא אתעבידת הועבתא 15
הדא בינך: ממחא תמחי ית יתבי
קרתה היא לפתגם דחרב נמר יתה 16
וית כל די בה וית בעירה לפתגם
דחרב: וית כל עדאה תכנוש לגו
פתאה ותוקיד בנורא ית קרתא
וית כל עדאה גמיר קדם יי אלהך 17
ותהי תל חריב לעלם לא תתבני
עוד: ולא ידבק בידך מדעם מן 18
חרמא בגיל דיתוב יי מתקוף רוגזיה
ויתן לך רחמין וירחם עלך ויסגנך
כמא די קים לאבהתך: ארי תקבל
למימרא דיי אלהך למטר ית כל־
פקודוהי די אנא מפקד לך יומא
דין למעבד דכשר קדם יי אלהך:
יד
בנין אתון קדם יי אלהכון לא
תשוון מרט בין עינכון על־מית:

Targum ONKELOS.

7 De idolis populorũ qui ſunt in circuitu veſtro, qui propinqui ſunt tibi, aut qui longè ſũt à te: 8 à finib⁹ terræ, & uſq; ad finem terræ. Non acquieſcas ei, neq; obedias ei: neq; parcat ei oculꝰ tuus, nec miſereariſ ejus, neq; occultes eũ. Sed occidens occides eum; manus tua ſit in eum 9 in principio ut occidas eum: & manꝰ totius populi poſtea. 10 Et lapidabis eum lapidibꝰ, ut moriatur: quoniã voluit abſtrahere te à timore Dñi Deĩ tui, qui eduxit te de terrâ Ægypti de domo ſervitutis. Et 11 omnis Iſrael audient & timebunt: & non addent facere juxta ſermonẽ hunc peſſimum in medio tui. Si audieris in una 12 urbiũ tuarum, quas Dñs Deus tuus dabit tibi ut habites ibi, 13 dicentes. Egreſſi ſunt viri filii impietatis de medio tui, & ſeduxerũt habitatores vrbis ſuæ, dicentes: Eamꝰ & ſerviamus idolis populorũ, quæ ignoratis, 14 Quæres & inveſtigabis, & interrogabis diligẽter: & ſi verũ & certũ eſt verbũ, & facta eſt abominatio hæc in medio tui. 15 Percutiens percuties habitatores urbis illiꝰ in ore gladii: diſperdes eã & omnia quæ in ea ſunt, & jumẽta ejꝰ, in ore gladii. Et omnia ſpolia ejus congregabis in medio plateæ ejꝰ: & combures igni civitatem & omnia ſpolia ejꝰ omnino corã 16 Dño Deo tuo: & erit tumulꝰ deſtructionis perpetuæ, & non ædificabitur ultrà. Et non adhærebit manui tuæ quicquã de anathemate: ut revertatur Dñs ab ira furoris ſui, & det tibi miſericordiã, & miſereatur tui & multiplicet te, ſicut juravit 17 patribꝰ tuis. Si obedieris verbo Dñi Dei tui, ut cuſtodias omnia præcepta ejus quæ ego 18 præcipio tibi hodie: ut facias quod rectũ eſt coram Dño Deo tuo. CAP. XIV.

1 Filii eſtis vos Dñi Dei veſtri: Non vos incidatis, neq; faciatis calvitium inter oculos ſuper mortuo.

תחתמון ולא

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* שאל׳ דעשתי שמש׳ אשי בסחרנכם הקרבים אליך או הרחקים ממך מקצה 7
ארץ׳ ועד קצה ארץ׳ לא תאבה לו ולא תשמע אליו ולא תחס עינך עליו ולא 8
תחמל ולא תכסה עליו׃ כי הרג תהרגנו ידך תהיה בו בראשונה להמיתו ויד 9
כל העם באחרונה׃ וסקלתו באבנים ומת כי בקש להדיחך מעל יהוה אלהיך 10
המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים׃ וכל ישראל ישמעו ויראו ולא יוסיפו 11
לעשות כדבר הרע הזה בקרבך׃ כי תשמע באחת עריך אשר יהוה אלהיך נתן 12
לך לשבת שם לאמר׃ יצאו אנשים בני בליעל מקרבך וידיחו את יושבי 13
עירם לאמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעתם׃ ודרשת וחקרת 14
ושאלת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בקרבך׃ הכה 15
תכה את יושבי העיר ההוא לפי חרב החרם אותה ואת כל אשר בה ואת 16
בהמתה לפי חרב׃ וכל שללה תקבץ אל תוך רחבה ושרפת באש את העיר 17
ואת כל שללה כליל ליהוה אלהיך והיתה תל עולם לא תבנה עוד׃ ולא 18
ידבק בידך מאומה מן החרם למען ישוב יהוה מחרון אפו ונתן לך רחמים 19
ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתיך׃ כי תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר 20
את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום לעשות הישר בעיני יהוה אלהיך׃
יד
בנים אתם ליהוה אלהיכם לא תתגדדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת׃

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Ex diis populorum quæ ſunt in circuitu veſtro, propinqui tibi, aut à te longè poſiti, ab extremo terræ uſq; ad extremum terræ; Non acquieſces illi, neque audies illum, neq; parcet ei oculus tuus; Non ignoſces, neque occultabis illum: Sed interficiendo interficies illũ: Manus tua erit priùs in illum ad eum morte afficiendum, et manus univerſi populi poſteà. Obruesque eum lapidibus donec moriatur, quia quæſivit avertere te à Domino Deo tuo qui eduxit te de terra Ægypti, de domo ſervorum. ut omnis Iſrael audiant, et timeant, & non addant ampliùs facere rem malam huic ſimilem in medio tui. Quum audieris in una civitatum tuarum quas Dominus Deus tuus dedit tibi ut illic habitares, dicentes; Egreſſi ſunt homines filii Belial de medio tui, & incitaverunt incolas urbis ſuæ, dicendo, Eamus, & ſerviamus diis alienis quos non cognoviſtis; Tunc inquires, & inveſtigabis, & interrogabis diligenter: ecce autem veritatis certæ verbũ eſt, facta eſt abominatio iſta in medio tui. Percutiendo percuties incolas urbis illius in ore gladii: fundatus delebis eum, & quidquidin eſt, jumenta etiam in ore gladii. Omnia autem ſpolia ejus congregabis in medio plateæ ejus, combuſ-que urbe igne, et omnia omnino ſpolia ejus Domino Deo tuo, erit; tumulus ſempiternus, non ædificabitur ampliùs. Neque adhærebit manui tuæ quidquã de anathemate, ut avertatur Dominus à furore iræ ſuæ, detq; tibi miſericordiam, ut miſereatur tui, & multiplicet te ſicut juravit patribus tuis. Cùm audieris vocem Domini Dei tui, cuſtodiendo omnia mandata ejus quæ ego præcipio tibi hodie, ut facias rectũ, & placitum in oculis Domini Dei tui.

CAP. XIV.

1 Filii eſtis vos Domini Dei veſtri: Non incidetis vos, neque ponetis calvitium inter oculos veſtros, propter mortuum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* تعال نعبد معبودات اخر ما لم تعرفها انت وابأوك من معبودات الامم الذين حواليكم 7
القريبين منكم او البعيدين عنكم من طرف الارض الي طرفها * فلا تسامح ذلك ولا تقبل منه * 8
ولا تسمع عليه ولا ترب له ولا تستر عليه * بل اقتله قتلا ويدك اول ما يقع عليه فتقتله ويد 9
ساير الامة اخيرا * وترجمه بالحجارة حتي يموت * لما قصد اخادعك عن الله ربك المخرج لك من 10
بلد مصر من بيت العبودية بيد شديدة * وكل القوم يسمعون ويخافون * فلا يعاودون ان يصنعوا 11
مثل هذا الامر الردي في وسطك * وان سمعت عن بعض قراك التي الله ربك معطيكها 12
لتسكن فيها قول قايل * ان قد خرج قوم كفار منها فاضلوا اهل قريتهم قايلين نتعالوا نعبد 13
معبودات اخر ما لم تعرفوها * فالتمس صحة ذلك واستبره وسل عنه يقينا فان كان الامر حقا ثابتا 14
من فعل هذه الكريهة في وسطك * فاقتل قتلا اهل تلك القرية بحد السيف واتلفها وجميع ما 15
فيها حتي بهايمها بحد السيف * وجميع سلبها اجمعه الي وسط رحبها واحرق بالنار تلك القرية 16
وجميع سلبها جملة لله ربك تكن تلا الي الدهر لا تبني ابدا * ولا يلصق بيدك شي من 17
الملف * لكي يرجع الله لك من شدة غضبه * ويعطيك رحمة * فيرحمك ويكثرك كما اقسم
لابائك * اذ تقبل امر الله ربك وتحفظه * وتعمل بجميع وصاياه ورسومه التي امرك بها اليوم * وتصنع 18
المستقيم عنده *

* الفصل الرابع عشر *

* واذ انتم اولياء الله ربكم * 1
فلا تجرحوا * ولا تجعلوا تقعا بين عيونكم على امواتكم *

Veni, adoremus deos alios quos ignoras tu et patres tui, ex diis gentium quæ circum vos ſunt, propinquarũ aut remotarum, ab extremitate terræ ad extremitatem ejus; Ne approbes id, neve acquieſcas ei, neque miſereris illius, nec indulgeas ei, neq; occultas eum: Sed interfice eum nece, et manus tua prima irruat in eum, ut occidas illum, & deinde manus univerſæ plebis. Et obrues eum lapidibus donec moriatur, quia molitus eſt averſionem tuam à Deo Domino tuo qui te eduxit è regione Ægypti, de domo ſervitutis manu valida. Et univerſus populus audient, ac timebunt, nec adjicient facere hujuſmodi rem peſſimam in medio tui. Et ſi audieris de ulla civitate ex iis quas Dominus Deus tuus daturus eſt tibi ut habites in eis, aliquem dicentem; Quòd egreſſa ſit turba infidelis ex ea, & ſeduxerint incolas civitatis ſuæ, dicentes; Venite, adoremus deos alios quos non nõſtis: Quære rei veritatem, & diligenter ſcrutare eam, & de ea optimè interroga: & ſi res vera fuerit ac certa quoad actionem tantæ abominationis in medio tui; Omnino interfice cives hujuſmodi civitatis in acie gladii: & perde eam cum omnibus quæ in ea ſunt, etiam jumenta ipſius, in acie gladii. Et cunctam ejus prædam congrega in medio plateæ ejus, & igne combure talem civitatem, & cunctam ſimul prædam ipſius, Deo Domino tuo: ſit tumulus in æternum, nec ædificetur unquam. Et ne adhæreat manui tuæ quicquam ex re perdita, ut revertatur Deus ad te à vehementia iræ ſuæ, & tribuat tibi miſericordiam, indulgeat tibi, & multiplicet te, ſicut juravit patribus tuis, Cùm acquieveris mandato Dei Domini tui, & ſervaveris illud, ac feceris omnia præcepta & ſtatuta ejus quæ præcipio tibi hodiè, et feceris quod rectum eſt apud eum.

CAP. XIV.

Et cùm ſitis amici Dei Domini veſtri, ne diſſecetis vos cultris, & neſciatis depilationem inter oculos veſtros pro mortuis veſtris.

ספר אלה הדברים : יד

Dominus elegit te *in* &,tuo Deo Domino *tu* ſanctus populus Quia
2 כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר יְהוָה
ſuper qui ,populis omnibus præ *peculii* populum in ei *exiſtendum ad*
לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכֹּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־
animal Hoc .abominationem omnem comedes Non *humi* facies
3 פְּנֵי הָאֲדָמָה : לֹא תֹאכַל כָּל־תּוֹעֵבָה : וְאֵת הַבְּהֵמָה
,Cervum .caprarum hœdum & ,ovium agnum ,Bovem .comedetis quod
4 אֲשֶׁר תֹּאכֵלוּ שׁוֹר שֵׂה כְשָׂבִים וְשֵׂה עִזִּים : אַיָּל
orygen & ,*unicornem* &,ſylveſtrem hircum & ,bubalum & ,capream &
וְצֵבִי וְיַחְמוּר וְאַקּוֹ וְדִישׁוֹן וְרְאֵמ
findens & ,ungulam *ungulificans* animal omne Et .rupicolam caprã &
6 וְזֶמֶר : וְכָל־בְּהֵמָה מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת
illud ,*animali in* ruminationẽ faciens aſcendere,ungularum dũarũ ſiſſuram
שֶׁסַע שְׁתֵּי פְרָסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה בַּבְּהֵמָה אֹתָהּ
facientibus aſcendere ex comedetis non hoc Veruntamen .comedetis
7 תֹּאכֵלוּ : אַךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ מַעֲלֵי
& ,camelum *ſiſſam* ungulã *ungulificãtibus* de &,ruminationẽ
גֵּרָה וּמַפְרִסֵי הַפַּרְסָה הַשְּׁסוּעָה אֶת־הַגָּמָל וְאֶת־
ungulam &,ipſi ruminationem *aſcẽdere faciẽs* quia,*cuniculum* & ,leporem
הָאַרְנֶבֶת וְאֶת־הַשָּׁפָן כִּי־מַעֲלֵה גֵרָה הֵמָּה וּפַרְסָה
ungulificat quia ,porcus Et .vobis *ipſi* immunda ;*ungulificavit* non
8 לֹא הִפְרִיסוּ טְמֵאִים הֵם לָכֶם : וְאֶת־הַחֲזִיר כִּי־מַפְרִיס
eorum carne De .vobis *ipſe* immundus ,ruminat non &,ipſe ungulam
פַּרְסָה הוּא וְלֹא גֵרָה טָמֵא הוּא לָכֶם מִבְּשָׂרָם
comedetis Hoc .contingetis non eorum cadaver & ,comedetis non
9 לֹא תֹאכֵלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגָּעוּ : אֶת־זֶה תֹּאכְלוּ
,ſquama & ,pinnula *ei* cui Omne .aquis in quæ omnibus ex
מִכֹּל אֲשֶׁר בַּמָּיִם כֹּל אֲשֶׁר־לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת
:comedetis non ,ſquama & ,pinnula *ei* non cui omne Et .comedetis
10 תֹּאכֵלוּ : וְכֹל אֲשֶׁר אֵין־לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת לֹא תֹאכֵלוּ
quod hoc Et .comedetis mundam avem Omnem .vobis *illud* immundum
11 טָמֵא הוּא לָכֶם : כָּל־צִפּוֹר טְהֹרָה תֹּאכֵלוּ : וְזֶה אֲשֶׁר
12 ,ixion Et .*pennipotentem* & ,*aſturem* & ,aquilam *eis ex* comedetis non
13 לֹא־תֹאכְלוּ מֵהֶם הַנֶּשֶׁר וְהַפֶּרֶס וְהָעָזְנִיָּה : וְהָרְאָה
,*ſua ſpecie in* corvum omnem Et .*ſua ſpecie in* milvum & ,vulturem &
14 וְאֶת־הָאַיָּה וְהַדַּיָּה לְמִינָהּ : וְאֵת כָּל־עֹרֵב לְמִינוֹ :
niſum & ,*ſtrthiticum* & ,*accipitrem* & ,*ululæ* filiam Et
15 וְאֵת בַּת הַיַּעֲנָה וְאֶת־הַתַּחְמָס וְאֶת־הַשָּׁחַף וְאֶת־הַנֵּץ
& ,*cuculum* Et .*civettam* & ,*noctivagam* & ,*falconem* Et .*ſua ſpecie in*
16 לְמִינֵהוּ : אֶת־הַכּוס וְאֶת־הַיַּנְשׁוּף וְהַתִּנְשֶׁמֶת : וְהַקָּאַת וְאֶת־
17 ,*ſua ſpecie in* graculum & ,*ciconiam* Et .*mergulum* & ,*pelicanum*
הָרָחָמָה וְאֶת־הַשָּׁלָךְ : וְהַחֲסִידָה וְהָאֲנָפָה לְמִינָהּ
18 *illud* immundum volatile reptile omne Et.veſpertilionẽ & ,*montis gallum* &
וְהַדּוכִיפַת וְהָעֲטַלֵּף : וְכֹל שֶׁרֶץ הָעוֹף טָמֵא הוּא
19 Non .comedetis mundam avem Omnem .*comedentur* non ;vobis
20 לָכֶם לֹא יֵאָכְלוּ : כָּל־עוֹף טָהוֹר תֹּאכֵלוּ : לֹא
21 ,illud dabis ,*tuũ portis in* qui ,Peregrino .cadaver omne comedetis
תֹאכְלוּ כָּל־נְבֵלָה לַגֵּר אֲשֶׁר־בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה
tu ſanctus populus quia ,*alienigenæ* vende vel ,illud comedet &
וַאֲכָלָהּ אוֹ מָכוֹר לְנָכְרִי כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה
.ſua matris lacte in hœdum *bullies* Non .tuo Deo Domino
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ :

Verſio VULG. LAT.

2 Quoniam populus ſanctus es Domino Deo tuo: & te elegit ut ſis ei in populum peculiarẽ, de cunctis gentibus quæ ſunt ſuper terram. 3 Ne comedatis quæ immunda ſunt. 4 Hoc eſt animal quod comedere debetis,Bovem, & ovẽ, & capram, 5 Cervum & capream,bubalum, tragelaphum, pygargum, orygem, camelopardalum. 6 Omne animal, quod in duas partes findit ungulam, & ruminat, 7 comedetis. De his autem quæ ruminant,& ungulam non findunt, comedere non debetis; ut camelum, leporem, chœrogryllum: hæc quia ruminant,et non dividunt ungulã, immunda erunt vobis. 8 Sus quoq; quoniam dividit ungulam, & non ruminat, immunda erit.Carnibus eorum non veſcemini, & 9 cadavera non tangetis. Hæc comedetis ex omnibus quæ morantur in aquis: Quæ habẽt pinnulas et ſquamas, com- 10 edite. Quæ abſq; pinnulis & ſquamis ſunt , ne comedatis, 11 quia immunda ſunt. Omnes 12 aves mundas comedite.Immũdas ne comedatis : aquilam ſcilicet, & gryphem, & haliæetum, Ixion,& vulturẽ,ac mil- 13 vum juxta genus ſuum. Et o- 14 mne corvini generis, Et ſtruthionem,ac noctuam,et larum, atq; accipitrẽ juxta genus ſuũ. 16 Herodium,ac cygnum,& ibin, 17 Ac mergulũ, porphyrionem, 18 & nyctícoracem, Onocrotalum, & charadrium, ſingula in genere ſuo: upupam quoq; et 19 veſpertilionẽ. Et omne quod reptat et pennulas habet, immundum erit, et non comede- 20 tur. Omne quod mundum eſt, 21 comedite. Quidquid autem morticînum eſt, ne veſcamini ex eo. Peregrino,qui intra portas tuas eſt, da ut comedat, aut vende ei: quia tu populus ſanctus Domini Dei tu es. Non coques hœdum in lacte matris ſuæ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

2 Οτι λαὸς ἅγιός εἶ κυρίῳ τῷ θεῷ ϛου, καὶ σὲ ἐξελέξατο κύριος ὁ θεός ϛου (β) γενέσθαι ϛε λαὸν αὐτῷ περιούσιον ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς. 3 Οὐ φαγεσθε πᾶν βδέλυγμα. 4 Ταῦτα (γ) κλῶν ἃ φαγεσθε· μόσχον ἐκ βοῶν, καὶ ἀμνὸν ἐκ προβάτων, καὶ (δ) ἔριφον ἐξ αἰγῶν· 5 Ελαφον, καὶ (ε) δορκάδα, καὶ πύραργον, ὄρυγα, καὶ καμηλοπάρδαλιν. 6 Πᾶν κλῶν (ζ) δικρὲς ὀπλὴν, καὶ ὀνυχήσεις ὀνυχίζον δύο χηλῶν, καὶ ἀναγον μηρυκισμὸν ἐν τοῖς κλίνεσι, ταῦτα φαγεσθε. 7 Καὶ ταῦτα ἃ φαγεσθε ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυκισμὸν, καὶ ἀπὸ τῶν κλινόντων τὰς ὀπλὰς, καὶ ὀνυχίζοντων ὀνυχήσεις· τὸ κάμηλον, καὶ δασύποδα, καὶ (η) χοιροχρύλλιον· ὅτι ἀναγουσι μηρυκισμὸν, καὶ ὀπλὴν οὐ κλινοῦσιν, (θ) ἀκάθαρτα ϛα ταῦτα ὑμῖν ἔϛι. 8 Καὶ τὸν, ὅτι (ι) κλινεῖ ὀπλὴν τοῦτο, καὶ ὀνυχίζ(κ)ονυχήσεις ὀπλῆς, καὶ τοῦτο μηρυκισμὸν (λ) οὐ μηρυκᾶ), ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν. 9 ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐ (μ) φαγεσθε, τῶν θνησιμαίων αὐτῶν οὐκ ἅψεσθε. Καὶ ταῦτα φαγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν (ν) ἐν τῷ ὕδατι, πάντα ὅσα (ξ) ἐϛὶν ἐν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες, (ο) φαγεσθε. 10 Καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἔϛιν αὐτοῖς πτερύγια (π) καὶ λεπίδες, οὐ φαγεσθε· (ρ) ἀκάθαρτα ὑμῖν ἔϛιν. 11 Πᾶν ὄρνεον καθαρὸν φαγεσθε. 12 Καὶ ταῦτα οὐ φαγεσθε ἀπ' αὐτῶν· ὰετὸν, καὶ τὸν γρυπα, καὶ τὸν (σ) ἁλιαίετον, 13 Καὶ τὸν γύπα, καὶ τὸν (τ) ἰκτῖνον, καὶ τὰ ὅμοια (υ) αὐτοῦ· 15 Καὶ στρουθὸν, καὶ γλαῦκα, καὶ (φ) λάρον, Καὶ ἱεροῦν, καὶ κύκνον, καὶ ἴβιν, Καὶ (χ) καταρράκτην, 16 καὶ ἐρωδιὸν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτοῦ· καὶ ἔποπα, καὶ νυκτικόρακα, Καὶ πλακάνα, καὶ χαραδριὸν, 17 καὶ τὰ ὅμοια (ϕ) αὐτῷ· καὶ πορφυρίωνα, καὶ νυκτερίδα. 18 Πάντα τὰ ἑρπετὰ τῶν πτηνῶν, (ω) ἀκάθαρτά ἔϛιν ὑμῖν· οὐ φαγεσθε ἀπ' αὐτῶν. 19 Πᾶν θνησιμαῖον οὐ φαγεσθε· τῷ παροίκῳ τῷ ἐν τῇ πόλεσί σου δοθήσε) καὶ φαγέ), ἢ ἀποδώσῃ τῷ ἀλλοδαπῷ, ὅτι λαὸς ἅγιος εἶ κυρίῳ τῷ θεῷ (β) σου. οὐκ ἐψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητὸς αὐτοῦ.

Quoniam populus ſanctus es Domino Deo tuo: & te elegit Dominus Deus tuus, ut ſis populus ei peculiaris ex omnibus gentib⁹, quæ ſuper faciẽ terræ. 2 Non comedetis omnem abominationem. 3 Hæc ſunt pecora,quæ comedetis: 4 vitulum ex bubus, & agnum ex ovibus,et hœdum ex capris: Cervũ, & (b)capream, & pygargũ, 5 orygẽ,et camelopardã: Omne pecus diffiſſam habens ungulam, et fiadens fiſſuram duarum ungularum, & reducens rvminationem in pecoribus, hæc comedetis. Et 7 hæc non comedetis ex rediscentibus ruminationem, & ex diſſidentibus ungulã,et dividentibus ungues: Camelum,et leporem, & Chirogryllum,quia reducunt ruminationẽ, et ungulã non diffindunt, immunda hæc vobis ſunt. Et ſuem, quoniam diffindit un- 8 gulam hoc,et dividit ungues ungulæ, & ruminationem hoc non ruminat; immundum hoc vobis. De carnibus eorum non comedetis: morticîna eorũ non tangetis. Et hæc edetis de omnib⁹, quæ in 9 aqua: omnia, quib⁹ ſunt in eis pennulæ,et ſquamæ, comedetis : Et omnia quibus non ſunt eis 10 pennulæ, & ſquamæ, non comedetis:immũda vobis ſunt. Omnẽ 11 avem mundã comedetis. Et hæc 12 non edetis ex eis : aquilam, & gryphem & haliætum, Et vultu- 13 rem,& milvum,& (c) ſimilia ei: Et ſtruthion, & noctuã, & 15 larum, Et herodium, & cycnum, 16 & ibin, Et mergulum, & accipitrem, et ſimilia ei: et upupam, et nyctícoracem: Et pelecanem,et 18 Charandrium, et ſimilia ei:et porphyrionem,et noctuã. Omnia reptilia volatilium immunda ſunt 19 vobis:non comedetis de eis.Omne 20 volatile mundum comedetis. Omne morticinum nõ comedetis: 21 incolæ,qui in civitatib⁹ tuis, dabitur, et comedet: aut vendes alieno, quoniã populꝰ ſanctus es Domino Deo tuo. Non coques agnum in lacte matris ejus.

MS.A. (β) γενέσθε αὐτῷ λαὸν περιούσιον (γ) τὰ κλῶν (δ) χέμαρρον (ε) δορκάδα, καὶ βούβαλον, καὶ τραγέλαφον, καὶ * πύραργον, καὶ ὄρυγα, καὶ (ζ) δικλινὲς (η) χοιρογρύλιον· ὅτι ἀνάγ μηρυκισμὸν ταῦτα, καὶ (θ) ἀκάθαρτα ὑμῖν (ι) δικλεῖ τοῦτο, (κ) ὄνυχας (λ) οὐκ ἀναμαρυκᾶ), (μ) φάγεσθε, καὶ τῶν (ν) ἐν τοῖς ὕδασιν, (ξ) ὅσὶν αὐτοῖς (ο) ταῦτα φάγεσθε. (π) ἃδὲ λεπίδες, (ρ) ἀκάθαρτα ταῦτα ἔϛαι ὑμῖν. (σ) ἁλίαετον. (τ) ἰκτῖνα, (υ) αὐτῷ· Καὶ πᾶνλα κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· Καὶ στρουθὸν (φ) λᾶρον, καὶ ἱέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· Καὶ ἀρώδιον, (χ) καταράκτην, καὶ ὔπωπα, καὶ πορφυρίωνα, καὶ νυκτικόρακα, (ϕ) αὐτῷ· καὶ νυκτερίδα. (ω) ἀκάθαρτα ταῦτά ὅσιν (α) φάγεσθε. Καὶ πᾶν (β) ζωὸν, * καὶ ἐυφραν θήσῃ. Οὐκ ἐψήσῃς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nam populus es ſanctus Domino Deo tuo, 2
téque elegit Dominus Deus tuus,ut ſis ei populus dilectus magis quàm omnes populi qui ſunt ſuper faciem terræ.

De diſtinctione ciborum.

Ne comedatis quicquid immundum eſt. Hoc 3
eſt animal quod comedetis, Bovem, & agnũ, 4
& ovem, & capram, Et cervum, & capre- 5
am,& bubalum,& bovem ſilveſtrem,& unicornem, & hircum ſilveſtrem, & capram rupicolam. Omne animal cujus ungula ſepa- 6
rata eſt ac bifida, quod ruminat, illud comedite. Hæc autem non comedetis ex eis quæ 7
ruminant, & quorum ungulæ fiſſæ ſunt in plures ſciſſuras, Camelum, & leporem, & cuniculum, qui quidem ruminant, ſed eorum ungulæ non ſunt fiſſæ : immunda ſunt vobis. Sus etiam cujus ungula fiſſa eſt, non tamen 8
ruminat,immundus eſt vobis. De horum carnibus non comedetis, & eorum corpora non tangetis. Hæc verò comedite ex omnibus 9
quæ ſunt in aquis. Quicquid habet pinnulas & ſquamas, comedite : Quicquid verò non 10
habet pinnulas & ſquamas, non comedetis, immundum eſt vobis. Omne volatile, quod 11
mundum eſt, comedite. Ex his autem ne 12
comedatis, Aquilâ, & milvo, Et corvo in 13
ſpecie eorum; Et ſtruthione, & niſo in ſpecies eorum; Et noctuâ, & piſcatore piſcium, 14 15
& pelicano; Et nyctícorace, & cygno, & 16
pſittaco, Et ciconiâ, & falcone in ſpecies ſuas; Et gallinâ ſilveſtri, & pavone. Omnis 17 18
etiam proles hujuſmodi volatilium immunda vobis eſt : ne comedantur. Omne autem 19
volucre mundum, comedite. Et ne comeda- 20 21
tis rem ullam immundam, ſed hoſpiti civitatum tuarum da illam ut ipſam comedat, aut vendas ipſam alieno,quia tu populus ſanctus Domino Deo tuo. Ne coquas hœdum in lacte matris ſuæ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

TARGUM ONKELOS.

2 אֲרֵי עַם קַדִּישׁ אַתְּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וּבָךְ
אִתְרְעִי יְיָ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ לְעַם חַבִּיב
מִכֹּל עַמְמַיָּא דִּי עַל־אַפֵּי אַרְעָא
3 לָא תֵיכְלוּן כָּל־דְּמָרְחָק : דֵּין בְּעִירָא
4 דְּתֵיכְלוּן תּוֹרִין אִמְּרִין דְּרָחֲלִין וְעִזִּין
5 דְּעִוִּין : אֵילָא וְטָבְיָא וְיַחְמוּרָא וְיַעְלָא
6 וְרֵימָא וְתוֹרְבְּלָא וְדֵיצָא : וְכֹל
בְּעִירָא דְּסַרְסָחָא פַּרְסָחָא וּמַטְלְפָא
טַלְפִין תַּרְתִּין פַּרְסָחָא מַסְקָא
7 פַּשְׁרָא בְּבְעִירָא יְתָהּ תֵּיכְלוּן : בְּרַם
יָת־דֵּין לָא תֵיכְלוּן מִסַּסְקֵי פַּשְׁרָא
וּמִסַּדְּקֵי פַּרְסָחָא מִטַּלְפֵי טַלְפַּיָּא
יָת־גַּמְלָא וְיָת־אַרְנְבָא וְיָת־טַפְּוָנָא
אֲרֵי־מַסְקֵי פַּשְׁרָא אִנּוּן וּפַרְסָחָא
8 לָא סַדְּקִין מְסָאֲבִין אִנּוּן לְכוֹן : וְיָת
חֲזִירָא אֲרֵי־סַדִּיק פַּרְסָחָא הוּא וְלָא
פַּשַׁר מְסָאֵב הוּא לְכוֹן מִבִּסְרֵיהוֹן
לָא תֵיכְלוּן וּבְנִבְלָתְהוֹן לָא
9 תִקְרְבוּן : יָת־דֵּין תֵּיכְלוּן מִכֹּל דִּי־
בְמַיָּא כֹּל דִּי לֵיהּ צִיצִין וְקַלְפִין
10 תֵּיכְלוּן : וְכֹל דִּי לֵית לֵיהּ צִיצִין
וְקַלְפִין לָא תֵיכְלוּן מְסָאֵב הוּא לְכוֹן
11 כָּל־צִפַּר דְּכִי תֵּיכְלוּן : וְדֵין דִּי לָא
12 תֵּיכְלוּן מִנְּהוֹן נִשְׁרָא וְעָר וְעַזְנְיָא
13 וּבַת־כַּנְפָּא וְטַרְפִּיתָא וְדַיְתָא לְזִנְהָ
14 יָת כָּל־עָרְבָא לְזִנְהָ : וְיָת בַּת
15 נַעֲמִיתָא וְצִיצָא וְצִפַּר שַׁחְפָּא וְנֵצָא
16 לְזִנּוֹהִי : וְקִדְיָא וְקִפּוֹפָא וּבוּתָא : וְקִקָּא
17 וְיַרְקְרִיקָא וְשִׁלְיוֹנָא : וְחִוָּרִיתָא
18 וְאִבּוֹ לְזִנֵּהּ וְנֶגֶר טוּרָא וַעֲטַלְפָּא
19 וְכֹל רִיחֲשָׁא דְּעוֹפָא מְסָאֵב הוּא
20 לְכוֹן לָא יִתְאֲכְלוּן : כָּל־עוֹפָא דְּכִי
21 תֵּיכְלוּן : לָא־תֵיכְלוּן כָּל־נְבֵילָא
לְתוֹתַב־עָרֵל דִּבְקִרְוָךְ תִּתְּנִנַּהּ
וַיְכִלְנַהּ אוֹ תְזַבְּנִנַּהּ לְבַר־עַמְמִין
אֲרֵי עַם קַדִּישׁ אַתְּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ
לָא־תֵיכְלוּן בִּשַּׁר בְּחַלְבֵּ :

2 Quoniam populꝰ ſanctꝰ es tu coram Dño Deo tuo: & te elegit Dñs, ut ſis ei in populũ dilectũ, præ omnibꝰ populis qui ſunt ſuper faciem terræ. Non comedes omne ꝙ abominabile
4 eſt. Hoc eſt animal quod comedetis: boves, & agnos ovium,
5 & hœdos caprarũ. Cervum & capream, & bubalũ: & tragelaphũ & pygargũ, & orygẽ &
6 camelopardalũ. Omnéq; animal ꝙ ungulã habet fiſſã, & in duas partes findit ungulam, & ruminat in animalibꝰ: illud
7 comedetis. Veruntamen hoc non comedetis de his quæ ruminant, & de his quæ fiſſam habent ungulã in duas partes diviſã: camelũ, & leporem & cuniculum, qui ruminãt et ungula eorum non eſt diviſa; immunda erunt vobis. Et ſus, qui habet ungulam diviſam, & non
8 ruminat; immundus erit vobis: de carnibꝰ eorum non comedetis, & cadavera eorum
9 non tangetis. Hæc autem comedetis de omnibꝰ qnæ ſunt in aquis: omne quod habet pennulas & ſquamas comede-
10 tis. Et omne quod non habet pennulas et ſquamas, non comedetis: immundum erit vobis.
11 Omnem avem mundam comedetis. Et hæc non comedetis
12 ex eis: aquilam & gryphum,
13 & haliæetũ. Et ixon, & vultu-
rem; & milvum in genere ſuo.
14 Et omnem corvum juxta ge-
15 nꝰ ſuum. Et ſtruthionem, & noctuam, & larum: & accipi-
16 trem juxta genꝰ ſuum. Hero-
17 dium & cignum, & ibin. Et mergulũ & porphyrionem, &
18 nycticoracem. Et onocrotalũ, & charadrium juxta genꝰ ſuũ: & upupam, & veſpertilionem.
19 Et omne reptile aviũ immundum erit vobis, & non come-
20 detur. Omnem volucrẽ mundum comedetis. Non comede-
21 tis omne morticiniũ, peregrino qui eſt intra portas tuas dabis illud & comedet illud, aut vendes extraneo; quia populus ſanctꝰ es tu corã Dño Deo tuo
Nõ comedetis carnẽ cum lacte

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 * עַם־קָדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכֹּל
3 הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה : * לֹא תֹאכַל כָּל־תּוֹעֵבָה :
4 * זֹאת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכֵלוּ שׁוֹר כְּשָׂבִים וּשְׂעִירִים :
5 * אַיָּל וּצְבִי וְיַחְמוּר וְאַקּוֹ וְדִישֹׁן וּתְאוֹ וְאַחֲסְתָּרִי :
6 * וְכָל־בְּהֵמָה מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת שֶׁסַע שְׁתֵּי פְרָסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה
7 בַּבְּהֵמָה אֹתָהּ תֹּאכֵלוּ : אַךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִיסֵי
הַפַּרְסָה הַשְּׁסוּעָה הַשֶּׁסַע הַגָּמָל וְהָאַרְנֶבֶת וְהַשָּׁפָן כִּי מַעֲלֵי גֵרָה הֵמָּה
וּפַרְסָה לֹא הִפְרִיסוּ טְמֵאִים הֵם לָכֶם : וְהַחֲזִיר כִּי מַפְרִיס פַּרְסָה הוּא
8 וְלֹא גֵרָה טָמֵא הוּא לָכֶם : מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגָּעוּ טְמֵאִים
9 הֵם לָכֶם : ** אֶת־זֶה תֹּאכְלוּ מִכֹּל אֲשֶׁר בַּמָּיִם כֹּל אֲשֶׁר לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת
10 תֹּאכֵלוּ : * וְכֹל אֲשֶׁר אֵין לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת לֹא תֹאכֵלוּ טָמֵא הוּא לָכֶם :
11 * כָּל־צִפּוֹר טְהוֹרָה תֹּאכֵלוּ : * וְזֶה אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ מֵהֶם נֶשֶׁר וְהַפֶּרֶס
12 וְהָעָזְנִיָּה : * וְהָרָחָם וְהַחֲסִידָה וְהָאֲנָפָה לְמִינָהּ : * וְהַדּוּכִיפַת וְהָעֲטַלֵּף :
13 * וְכָל־שֶׁרֶץ הָעוֹף טָמֵא הוּא לָכֶם לֹא יֵאָכֵלוּ : * כָּל־צִפּוֹר טְהוֹרָה תֹּאכֵלוּ :
14 * וְכָל־אֲשֶׁר יֹאכַל נְבֵלָה מִכֹּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה־לָּךְ וְנָתַתָּה אֹתָהּ
15 וְאָכְלָה אוֹ מָכֹר לְנָכְרִי כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תְבַשֵּׁל
16 גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ :

VER.SAM. =

2 * עַם־קָדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכֹּל
3 הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה : * לֹא תֹאכַל כָּל־תּוֹעֵבָה :
4 * זֹאת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכֵלוּ שׁוֹר כְּשָׂבִים וּשְׂעִירִים :
5 * אַיָּל וּצְבִי וְיַחְמוּר וְאַקּוֹ וְדִישֹׁן וּתְאוֹ וְאַחֲסְתָּרִי :
6 * וְכָל־בְּהֵמָה מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת שֶׁסַע שְׁתֵּי פְרָסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה
7 בַּבְּהֵמָה אֹתָהּ תֹּאכֵלוּ : אַךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִיסֵי
הַפַּרְסָה הַשְּׁסוּעָה הַשֶּׁסַע הַגָּמָל וְהָאַרְנֶבֶת וְהַשָּׁפָן כִּי מַעֲלֵי גֵרָה הֵמָּה
וּפַרְסָה לֹא הִפְרִיסוּ טְמֵאִים הֵם לָכֶם : וְהַחֲזִיר כִּי מַפְרִיס פַּרְסָה הוּא
8 וְלֹא גֵרָה טָמֵא הוּא לָכֶם : מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגָּעוּ טְמֵאִים
9 הֵם לָכֶם : ** אֶת־זֶה תֹּאכְלוּ מִכֹּל אֲשֶׁר בַּמָּיִם כֹּל אֲשֶׁר לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת
10 תֹּאכֵלוּ : * וְכֹל אֲשֶׁר אֵין לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת לֹא תֹאכֵלוּ טָמֵא הוּא לָכֶם :
11 * כָּל־צִפּוֹר טְהוֹרָה תֹּאכֵלוּ : * וְזֶה אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ מֵהֶם נֶשֶׁר וְהַפֶּרֶס
12 וְהָעָזְנִיָּה : * וְהָרָחָם וְהַחֲסִידָה וְהָאֲנָפָה לְמִינָהּ : * וְהַדּוּכִיפַת וְהָעֲטַלֵּף :
13 * וְכָל־שֶׁרֶץ הָעוֹף טָמֵא הוּא לָכֶם לֹא יֵאָכֵלוּ : * כָּל־צִפּוֹר טְהוֹרָה תֹּאכֵלוּ :
14 * וְכָל־אֲשֶׁר יֹאכַל נְבֵלָה מִכֹּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה־לָּךְ וְנָתַתָּה אֹתָהּ
15 וְאָכְלָה אוֹ מָכֹר לְנָכְרִי כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תְבַשֵּׁל
16 גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ :

VER.SAM. =

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

2 Quoniam populus ſanctus es Domino Deo tuo, teque elegit Dominus Deus tuus, ut ſis ei in populum peculiarẽ præ omnibus populis qui ſunt ſuper faciem terræ. Non comedetis
3 ullam abominationẽ. Hec ante ſunt animantia quæ comedetis, bovẽ, & agnum ovium,
4 & hœdum caprarum; Cervũ,
5 & capream, & bubalum, tragelaphum, & pygargum, orygem, & comelopardalum. O
6 mne animal dividens ungulã, & findens fiſſuram duarum ungularum, reducens rumination ẽ inter animalia illud
7 comedetis. Verùm iſta non comedetis de reducentibꝰ ruminationem, & de dividentibus ungulam: Camelum, et leporẽ, & chœrogryllum; quoniam iſta ruminationẽ quidẽ reducunt, ſed ungulam non findunt: immundi erunt vobis. Et porcum, quoniã dividit
8 ungulã ille, et findit fiſſuram ungulæ, ſed ruminationẽ non ruminat: immundus erit vobis. De carne eorũ non comedetis, neq; cadavera eorum tangetis. Hæc antẽ comedetis
9 de omnibus quæ ſunt in aquis. Quidquid habet pinnulas, & ſquamas, comedetis. Sed
10 quidquid non habet pinnulas & ſquamas, non comedetis: immundum hoc erit vobis. Quamlibet avem
11 mundam comedetis. Hæc
12 autem ſunt quæ non comedetis ex illis: Aquila, et (a) Gryphus, & Haliætus. Et Vultur,
13 & Milvus ſecundùm ſpeciẽ ſuam. Et omnis corvus ſecun-
14 dùm ſpeciẽ ſuã. Et Struthio,
15 & Noctua, & Larus ſecundùm ſpeciẽ ſuam, & Accipiter. Et Nycticorax, et (b) Mergulus, & Ibis, & (c) Porphyrion. Et Pelecanus, & (d) Cy-
17 cnus. Et (e) Ciconia, & Hero-
18 dius ſecundùm ſpeciẽ ſuam: upupa quoque, et Veſpertilio.
19 Omne quoq; reptile volatile immundum erit vobis: non comedetis ex iis. Omnem a-
20 vem mundã comedetis. Nul-
21 lum cadaver comedetis: Peregrino qui eſt in (f) portis tuis trades illud ut comedat illud: Aut vende illud alienigenæ, nam populus ſanctus es Domino Deo tuo. Non coques hœdum in lacte matris ſuæ.

VER.SAM. (a) Accipiter, (b) Hirundo, (c) Milvus. (d) Bubo. (e) Ulula, (f) civitatibus

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * لِأَنَّكَ شَعْبٌ مُقَدَّسٌ لِلرَّبِّ رَبِّكَ * وَإِيَّاكَ لِيَكُونَ لَهُ أُمَّةً خَاصَّةً مِنْ جَمِيعِ الْأُمَمِ الَّتِي عَلَى وَجْهِ
3 الْأَرْضِ * وَلَا تَأْكُلْ كُلَّ مَكْرُوهٍ * هٰذَا مَا تَأْكُلُونَهُ مِنَ الْبَهَائِمِ * الْبَقَرُ * وَالْمَاعِزُ * وَالْإِبِلُ * وَالطَّبْيُ *
4 وَالْيَحْمُورُ * وَالْوَعْلُ * وَالْآرُوِي * وَالنِّيتَلُ * وَالزَّرَافَةُ * وَكُلُّ بَهِيمَةٍ مُطْلَقَةِ ظِلْفٍ * وَمَفْرُوقَةٍ شَقَّيْنِ أَظْلَافُهَا *
5 وَمُصْعِدَةٍ اجْتِرَارٍ مِنَ الْبَهَائِمِ فَكُلُوهَا * إِلَّا هٰذِهِ الْأَشْخَاصَ فَلَا تَأْكُلُوهَا مِنْ مُصْعِدَةِ الِاجْتِرَارِ
6 وَالْمُطْلَقَةِ أَظْلَافٍ مَفْرُوقَةٍ * الْجَمَلُ * وَالْأَرْنَبُ * وَالْوَبْرُ * فَإِنَّهَا مُصْعِدَةُ اجْتِرَارٍ * وَغَيْرُ مُطْلَقَةِ ظِلْفٍ * وَهِيَ
7 مُحَرَّمَةٌ عَلَيْكُمْ * وَالْخِنْزِيرُ فَإِنَّهُ مُطْلَقُ ظِلْفٍ وَلَا يَجْتَرُّ فَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ * لَا تَأْكُلُوا مِنْ لُحُومِهَا *
8 وَلَا تَمَسُّوا بِنَبَائِلِهَا * إِلَّا بِنَجَسٍ * وَهٰذَا مَا تَأْكُلُونَ مِنْ جَمِيعِ مَا فِي الْمَاءِ * كُلُّ مَا لَهُ أَجْنِحَةٌ وَفَلُوسٌ
9 فَكُلُوهُ * وَكُلُّ مَا لَيْسَ لَهُ أَجْنِحَةٌ وَفَلُوسٌ * فَلَا تَأْكُلُوهُ * وَهُوَ نَجِسٌ لَكُمْ * وَكُلُّ طَائِرٍ طَاهِرٍ فَكُلُوهُ * وَهٰذِهِ
10 الْأَشْخَاصُ فَلَا تَأْكُلُوهَا مِنَ الطَّيْرِ * النَّسْرُ * وَالْعُقَابُ * وَالْعِنْقَاءُ * وَالْجَارِحُ * وَالصَّدَا * وَالْحِدَأُ بِأَصْنَافِهَا *
11 * وَجَمِيعُ الْغِرْبَانِ وَأَصْنَافُهَا * وَالنَّعَامَةُ * وَالْخُطَّافُ * وَالسَّافُ * وَالْبَازِي بِأَصْنَافِهِ * وَالْبُومُ * وَالْبَلَاسُ *
12 وَالسَّاهِينُ * وَالْقِيفُ * وَالرَّخَمُ * وَالرَّبِجُ * وَالصَّغَرُ * وَالْبَبَّغَاءُ بِأَصْنَافِهَا * وَالْهُدْهُدُ * وَالْخُسَّافُ * وَجَمِيعُ
13 دَبِيبِ الطَّائِرِ الَّذِي هُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ لَا تَأْكُلُوهُ * وَكُلُّ مَا هُوَ طَاهِرٌ مِنْهُ فَكُلُوهُ * وَلَا تَأْكُلُوا
14 سِيَّا مِنَ النَّبَائِلِ بَلْ أَعْطُوهَا لِلْغَرِيبِ الَّذِي فِي مَحَلَّتِكَ فَيَأْكُلُهَا * أَوْ بِيعُوهَا لِأَنَّكَ شَعْبٌ مُقَدَّسٌ
15 لِلَّهِ رَبِّكَ * وَلَا تَطْبُخْ جَدْيًا بِلَبَنِ أُمِّهِ *

Tu enim populus es ſanctus Deo Domino 2
tuo, teque elegit ut eſſes ei gens peculiaris
præ cunctis gentibus quæ ſunt ſuper faciẽ
terræ. Et ne comedas ullum abominabile. 3
Hoc eſt quod comedetis ex animantibus; 4
Boves, et oves, et capras, Et cervum, & 5
capream, & aſinum ſilveſtrem, & hircum
ſilveſtrem, et capras rupicolas, et damam,
et camelopardalem. Et omne animal in- 6
ſtructũ ungulã, cujus ungulæ ſciſſæ ſunt
et ſeparatæ, et elicit rumination em ex a-
nimantibꝰ illud comedite. Has verò ſpe- 7
cies ne comedatis ex elicientibus rumina-
tionem et habentibus ungulas ſeparatas;
Camelum, et leporem, et cuniculum: ſunt
enim elicientes rumination em, at ungulis
minimè inſtructi, propterea ſunt vobis in-
terdicti. Porcus etiã ungulã quidem ha- 8
bet, tamen non ruminat, ideò eſt prohibitꝰ.
Ne comederitis ex corũ carnibus, et ne te-
tigeritis eorũ cadavera, alioquin contami-
nabimini. Et hoc eſt quod comedetis ex 9
omni eo quod eſt in aqua. Quidquid ha-
bet alas & ſquamas, comedite: Et quic- 10
quid non habet alas et ſquamas, ne come-
datis: eſt enim vobis immundũ. Et omne 11
volucre mundũ comedite. Has verò ſpe- 12
cies ne comederitis ex volatilibus; Aquilã
et oſſifragã, et gryphum, Et avẽ rapacẽ,
et bubonem, et milvum juxta ſpecies ſuas.
Et omnes corvos, eorumq; ſpecies. Et ſtru- 14
thionem, et typſelum; et aquilam marinam,
et accipitrem ſecundùm ſpecies ſuas. Et 16
noctuã, et niſum, et falconem, Et cygnũ, 17
et anates ſilveſtres, & vulturem, Et ſa- 18
crum, et pittacum juxta ſpecies eorum, et
upupã, et veſpertilionem. Et omne reptile 19
volans quod vobis eſt interdictũ, ne come-
datis. Quotquot autem munda ſunt ex 20
his, comedite. Et ne comederitis quic- 21
quam ex cadaveribus; ſed da ea peregri-
no qui eſt in domicilio tuo ut comedat ea,
vel certè vendes ea, quoniam tu es popu-
lus ſanctus Deo Domino tuo. Et ne co-
quas hœdum in lacte matris ſuæ,

ספר אלה הדברים : טו

agrum egredientem ,tui seminis proventum omnem decimabis Decimando

22 עֲשֵׂר תְּעַשֵּׂר אֵת כָּל־תְּבוּאַת זַרְעֶךָ הַיֹּצֵא הַשָּׂדֶה
quem loco in ,tuo Deo Domino coram comedes Et .anno anno

23 שָׁנָה שָׁנָה : וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־
,tui frumenti decimam ,ibi suum nomen faciendum habitare ad elegerit

יִבְחַר ׀ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם מַעְשַׂר דְּגָנְךָ
ut ,tui pecoris & ,tui bovis primogenita & ,tui recentis olei & ,tui musti

תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ לְמַעַן
fuerit multa cùm Et.dieb' omnib' tuũ Deum Dominum timendum ad discas

24 תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל־הַיָּמִים : וְכִי־יִרְבֶּה
,locus te à erit longè quia ,eam ferre possis non quòd ,via te præ

מִמְּךָ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא תוּכַל שְׂאֵתוֹ כִּי־יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם
cùm ,ibi suum nomen ponendum ad ,tuus Deus Dominus elegerit quem

אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם כִּי
ligabis & ,pecunia in dabis Et .tuus Deus Dominus tibi benedixerit

25 יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְנָתַתָּה בַּכֶּסֶף וְצַרְתָּ
Dominus elegerit quem locum ad ibis & ,tua manu in pecuniam

הַכֶּסֶף בְּיָדֶךָ וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה
tua anima avebit quod emris in pecuniam dabis Et .eo in tuus Deus

26 אֱלֹהֶיךָ בּוֹ : וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף בְּכֹל ׀ אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשְׁךָ
te postulaverit quæ omnibus in & ,sechar in & ,vino in &,pecore in & ,bove in

בַּבָּקָר וּבַצֹּאן וּבַיַּיִן וּבַשֵּׁכָר וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁאָלְךָ
tu lætaberis & ,tui Dei Domini facies ad ibi comedes & :tua anima

נַפְשֶׁךָ וְאָכַלְתָּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ אַתָּה
non quia,ẽ derelinques non,tuis portis in qui Levitam Et .tua domus &

27 וּבֵיתֶךָ : וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר־בִּשְׁעָרֶיךָ לֹא תַעַזְבֶנּוּ כִּי אֵין
educes annorum trium fine A .tecum hæreditas & ,pars ei

לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ : מִקְצֵה שָׁלֹשׁ שָׁנִים תּוֹצִיא אֶת
.tuis portis in repones & ;ipso anno in tui proventus decimam omnem

כָּל־מַעְשַׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה הַהִוא וְהִנַּחְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ :
,peregrinus &,tecum hæreditas & ,pars ei non quia ,Levita veniet Et

29 וּבָא הַלֵּוִי כִּי אֵין־לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ וְהַגֵּר־
,saturabuntur & ,comedent &,tuis portis in qui ,vidua & ,pupillus &

וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְאָכְלוּ וְשָׂבֵעוּ
quod,tuæ manus facto omni in tuus Deus Dominus tibi benedicat ut

לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל־מַעֲשֵׂה יָדְךָ אֲשֶׁר
.facies

תַּעֲשֶׂה :

CAP. XV. טו

,remissionis verbum hoc Et .remissionem facies ,annorum septem fine A

1 מִקֵּץ שֶׁבַע־שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה : וְזֶה דְּבַר הַשְּׁמִטָּה
2 ,suo proximo in mutuaverit Qui .sue manum crediti dominum omnem remittere

שָׁמוֹט כָּל־בַּעַל מַשֵּׁה יָדוֹ אֲשֶׁר יַשֶׁה בְּרֵעֵהוּ
remissionem vocavit quia ,suum fratrem & ,suum socium arctabit non

לֹא־יִגֹּשׂ אֶת־רֵעֵהוּ וְאֶת־אָחִיו כִּי־קָרָא שְׁמִטָּה
,tue fratre cum tibi fuerit quod & ,arctabis Alienigenam .Domino

לַיהוָה : אֶת־הַנָּכְרִי תִּגֹּשׂ וַאֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ אֶת־אָחִיךָ
quia :egenus te in erit non quòd Præterquam :tua manus remittet

3 תַּשְׁמֵט יָדֶךָ : אֶפֶס כִּי לֹא־יִהְיֶה בְּךָ אֶבְיוֹן כִּי־
4 Dominus quam terra in Dominus tibi benedicet benedicendo

בָרֵךְ יְבָרֲכְךָ יְהוָה בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה
.eam possidendum ad ,hæreditatem tibi dans tuus Deus

אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן־לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ :

Versio VULG. LAT.

22 Decimam partẽ separabis de cunctis fructibus tuis qui nascuntur in terra ꝑ annos singulos. 23 Et comedes in conspectu Domini Dei tui, in loco quem elegerit ut in eo nomen illius invocetur, decimam frumenti tui, & vini, & olei, & primogenita de armentis & ovibus tuis: ut discas timere Dñm Deũ tuũ omni tempore. 24 Cùm autẽ longior fuerit via, & locꝰ quẽ elegerit Dñs Deꝰ tuus, tibiq; benedixerit, nec potueris ad eum hæc cuncta portare, 25 Vendes omnia, & in pretium rediges, portabísq; manu tuâ & proficiscéris ad locũ quem elegerit Dñs Deus tuꝰ. Et emes ex eadem pecunia quidquid tibi placuerit, sive ex armentis, sive ex ovibꝰ, vinũ quoq; & siceră, et omne quod desiderat anima tua: & comedes corã Dño Deo tuo, & epulaberis tu & domꝰ tua; 27 Et Levites qui intra portas tuas est: cave ne derelinquas eum, quia non habet aliam partẽ in possessione tua. Anno tertio separabis aliam decimã ex omnibꝰ quæ nascuntur tibi eo tempore: et repones intra 29 januas tuas. Veniétq; Levites qui aliam non habet partẽ nec possessionẽ tecũ, et peregrinꝰ ac pupillus et vidua, qui intra portas tuas sunt, et comedent et saturabuntur: ut benedicat tibi Dñs Deus tuus in cunctis operibꝰ manuum tuarum quæ feceris.

CAP. XV.

1 SEptimo anno facies remissionem, 2 Quæ hoc ordine celebrabitur. Cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre suo, repetere non poterit, quia annus remissionis est Domini. 3 A peregrino et advena exiges: civem et propinquum repetendi non habebis potestatem. 4 Et omnino indigens et mendicus non erit inter vos: ut benedicat tibi Dñs Deus tuus in terra, quam traditurus est tibi in possessionẽ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Δεκάτην ἀποδεκατώσεις (γ) παντὸς γενήματος τῆς σπερματός σου, τὸ (δ) γενήμα τῆς ἀ-
23 γέλου σου ἐνιαυσὸν καθ' ἐνιαυσόν. Καὶ φαγῇ (ε) ἀυτὸ ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἐὰν ἐκλέξηται κύριος ὁ
θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ. (ζ) Οἴσετε τὰ ἐπιδέκατα τῆς σίτου σου, καὶ τῆς οἴνου
σου, καὶ τῆς ἐλαίου (η) σου, τὰ πρωτότοκα τῆς βοῶν σου, καὶ τῆς προβάτων σου, ἵνα μάθῃς φοβεῖσθαι
κύριον τὸν θεόν σου πάσας τὰς ἡμέρας. 24 Ἐὰν δὲ μακρὰν γένηται ἡ ὁδὸς ἀπὸ σοῦ, καὶ μὴ
δύνῃ ἀναφέρειν αὐτὰ, ὅτι μακρὰν ἀπὸ σοῦ ὁ
τόπος, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, ὅτι (θ) εὐ-
25 λογήσει σε κύριος ὁ θεός σου, Καὶ ἀποδώσῃ
αὐτὰ ἀργυρίου, καὶ λήψῃ τὸ ἀργύριον ἐν τῇ
χερσί σου, καὶ πορεύσῃ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν
26 ἐκλέξηται κύριος ὁ (ι) θεός σου αὐτόν. Καὶ
δώσεις (κ) ἀργύριον ὅτι παντὸς οὗ (λ) ἂν ἐπι-
θυμῇ ἡ ψυχή σου, ὅτι βοῦν ἢ ὅτι (μ) πρόβα-
τον, ἢ ἐὰν οἶνον ἢ ὅτι σίκερα, ἢ ὅτι παντὸς
οὗ (ν) ἂν ἐπιθυμῇ ἡ ψυχή σου, καὶ φαγῇ ἐκεῖ (ξ)
ἐναντίον κύριου τοῦ θεοῦ (ο) σου, καὶ εὐφρανθήσῃ
27 σὺ καὶ ὁ οἶκός σου, Καὶ ὁ Λευίτης ὁ ἐν τοῖς πόλε-
σί σου, ὅτι οὐκ (π) ἔστιν αὐτῷ μερὶς οὐδὲ κλῆρος
28 μετὰ σοῦ. Μετὰ τρία ἔτη ἐξοίσεις πᾶν τὸ ἐπι-
δέκατον τῆς (ρ) γενημάτων σου, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ
29 ἐκείνῳ θήσεις αὐτὸ ἐν ταῖς πόλεσί σου. Καὶ
ἐλεύσεται ὁ Λευίτης, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ με-
ρὶς οὐδὲ κλῆρος μετὰ σοῦ, καὶ ὁ προσήλυτος καὶ ὁ
ὀρφανὸς καὶ ἡ χήρα ἡ ἐν τοῖς πόλεσί σου, καὶ φά-
γονται καὶ ἐμπλησθήσονται, ἵνα (σ) εὐλογήσῃ σε
κύριος ὁ θεός σε ἐν πᾶσι τοῖς (τ) ἔργοις
οἷς ἐὰν ποιῇς.

MS. A. (γ) πᾶν τὸ γένημα (δ) γένημα (ε) αὐτὸ ἐναντι κυρίου (ζ) θεοῦ σε ἐν τόπῳ, ᾧ ἂν (ζ) οἴσεις (η) σου, καὶ τὰ (θ) εὐλογήσῃ (ι) θεὸς αὐτὸν. (κ) τὸ ἀργύριον (λ) ἐὰν (μ) προβάτοις, ἐπὶ οἴνῳ (ν) ἐὰν ἐπιθυμεῖ (ξ) ἐναντι (ο) σου, * σὺ καὶ ὁ οἶκός σε (π) ἔστιν μερὶς (ρ) γενημάτων (σ) εὐλογήσει (τ) ἔργοις σε οἷς

Κεφ. ιε'.

1 Δι' ἑπτὰ ἐτῶν ποιήσεις ἄφεσιν. Καὶ (α) οὕτω τὸ φόσγμα τῆς ἀφέσεως. ἀφήσεις πᾶν
2 χρέος ἴδιον, ὃ ὀφείλει σοι ὁ πλησίον, καὶ τῆς
ἀδελφόν σε οὐκ ἀπαιτήσεις· (β) ἐπικέκλη-
3 ται γὰρ ἄφεσις κυρίῳ τῷ θεῷ σου. Τὸν ἀλλότριον
ἀπαιτήσεις ὅσα ἐὰν ᾖ σοι παρ' αὐτῷ, τῷ δὲ
ἀδελφῷ σου ἄφεσιν ποιήσεις τῆς χρέους σου.
4 Ὅτι οὐκ ἔσαι ἐν σοὶ ἐνδεὴς, ὅτι εὐλο-
γῶν εὐλογήσει σε κύριος ὁ θεός σου ἐν
τῇ γῇ, ᾗ κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι ἐν
κλήρῳ γ καθαπληρονομεῖν σε αὐτήν.

MS. A. (α) ὅπως (β) ὅτι * ἐπικλη(γ) ἄφεσις (γ) καθαπληρονομῆσαι αὐτήν.

Decimam decimabis omnis ge- 22
niminis seminis tui, genimen agri
tui annum per annũ. Et comedes 23
illud in loco quemcunq; elegerit
Domin.ꝰ Deus tuus, ut invocetur
nomen ejus ibi: (d) feretis deci-
mationes frumenti tui, & vini
tui, & olei tui, primogenita boũ
tuorum & ovium tuarum: ut
discas timere Dominum Deum
tuum omnibus diebus. Si autem 24
longè (e) fuerit via à te, & non
potueris offerre ea, quia longè à
te locus, quemcunq; elegerit Do-
minus Deus tuus, ut invocetur
nomen ejus ibi, quia (f) benedi-
cet te Dominus Deus tuus; Et 25
vendes ea argento: & sumes ar-
gentum in manibus tuis: & ibis
ad locum, quemcunq; elegerit
Domin.ꝰ Deus tuus illum. Et da- 26
bis argentum in omni quodcunq;
concupierit anima tua, in bobus,
aut in ovibꝰ, aut in vino, aut in
sicera, aut in omni quodcunq;
concupierit anima tua: & come-
des ibi ante Dominum Deum
tuum: & lætaberis tu, & domꝰ
tua, Et Levita, qui est in civita- 27
tibus tuis: quia non est ei pars ne-
que sors tecum. Post tres annos 28
produces omnem decimam fruc-
tuũ tuorum: in anno illo pones
illud in civitatibus tuis. Et ve- 29
niet Levita, quia non est ei pars,
nec sors tecum, & advena, &
pupillus, & vidua(g) quæ in ci-
vitatibꝰ tuis, & manducabunt,
& saturabuntur: ut benedicat
te Dominus Deus tuus in omni-
bus (h) operibus quæcũq; feceris.

CAP. XV.

PEr (a) septem annos facies 1
remissionem. Et sic constitutio re- 2
missionis. Remittes omne debitũ
proximi, quod debet tibi proxi-
mus: & à fratre tuo non repetes.
(b) Invocata enim est remissio
Domino Deo tuo. Ab alieno re- 3
petes, quæcunque fuerint tibi ab
eo: fratri autem tuo remissionem
facies debiti tui. Quia non erit 4
in te egenus, (c) quia benedicens
benedicet te Dominus Deus tuus
in terra, quam Dominus Deus
tuus dat tibi in sorte, ut hære-
dites eam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

De Decimis. Exactè decimate omnem 22
proventum sementis vestræ, quem annuatim
producit terra vestra. Et comede coram Do- 23
mino Deo tuo in loco quem elegerit ut habi-
tare faciat ibi nomen suum, decimas frumenti
tui, & vini, atq; olei tui, & primogenita boum
tuorum, & ovium tuarum: & discs timere
coram Domino Deo tuo cunctis diebꝰ. Quòd 24
si longior sit viribꝰ tuis via, nec possis hæc as-
portare, eò quòd procul est à te locꝰ ille quem
elegerit Dñs Deus tuus ut habitare faciat illic
nomen suum, cùm benedixerit tibi Dominus
Deus tuus: Vende illa pro pecunia, & colliga- 25
tâ per fasciculum pecuniâ in manũ tuam, vade
ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus.
Et eâ pecuniâ eme quicquid optaverit anima 26
tua, tam ex bobꝰ, quam ex ovibꝰ, ex vino, ex si-
cera, denique ex omnibus quæ à te petierit a-
nima tua, ibiq; comede coram Domino Deo
tuo, & lætare tu atque domus tua. Et Levitam 27
qui in civitatibus tuis est, ne deseras, quia non
habet hæreditatem & portionem tecum. Et 28
post tres annos produc totam decimam pro-
ventûs tui in anno illo, relinque in civitatibus
tuis: Veniétq; Levita qui nullam tecum habet 29
hæreditatem & portionem, & is qui ad me
convertetur, & pupillus ac vidua qui fuerint
in civitatibus tuis, & comedent atque satura-
buntur, ut benedicat tibi Dominus Deus tuus
in omni opere manuum tuarum quod feceris.

CAP. XV.

ET post septem annos fac remissionem. Hæc 1
autem est regula remissionis, Remittet omnis 2
creditor quòd illi debet proximꝰ suus: non re-
petet à proximo suo & a fratre suo, quoniam
proclamata est remissio Dño. Ab alienigena 3
exige; quod autem habes apud fratrẽ tuum, re-
mitte, ut non sit inter vos pauper. Nam uber- 4
rimè benedicet tibi Dominꝰ Deus tuꝰ in terra
quã dedit tibi Dñs Deus tuꝰ ut possideas eam.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

22 עַשְׂרָא תְּעַשַּׂר יָתְּ כָּל עֲלַלַת זַרְעָךְ דְּיִפֵּק חַקְלָא שְׁנָא שְׁנָא׃
23 וְתֵיכוֹל קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּאַתְרָא דִי יִתְרְעֵי
קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בֵּאַתְרָא דִי יִתְרַעֵי
לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּיהּ תַּמָּן מַעְשַׂר
עִבּוּרָךְ חֲמַרָךְ וּמִשְׁחָךְ וּבוּכְרֵי תּוֹרָךְ
וְעָנָךְ בְּדִיל דְּתֵילַף לְמִדְחַל קֳדָם
24 יְיָ אֱלָהָךְ כָּל־יוֹמַיָּא׃ וַאֲרֵי־יִסְּגֵי
מִנָּךְ אֲרֵי לָא תֵיכוֹל
לְמִטְלֵיהּ אֲרֵי־יִתְרַחֵק מִנָּךְ אֲתְרָא
25 דִי יִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה
שְׁכִנְתֵּיהּ תַּמָּן אֲרֵי יְבָרְכִנָּךְ יְיָ
אֱלָהָךְ׃ וְתִתֵּן בְּכַסְפָּא וְתִצּוֹר
בְּכַסְפָּא בִּידָךְ וְתֵזֵל לְאַתְרָא דִי
26 יִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ׃ וְתִתֵּן כַּסְפָּא
בְּכֹל דְּיִתְרְעֵי נַפְשָׁךְ בְּרַתְרֵי וּבְעָנָא
וּבְחַמְרָא וְעַתִּיקָא וּבְכֹל דִּי
רְשִׁאֲלִנָךְ נַפְשָׁךְ וְתֵיכוֹל תַּמָּן קֳדָם
יְיָ אֱלָהָךְ וְתִחְדֵּי אַתְּ וְאֱנָשׁ בֵּיתָךְ׃
27 וְלֵיוָאָה דִי־בְקִרְוָךְ לָא תְשַׁבְּקִנֵּיהּ
אֲרֵי לֵית לֵיהּ חוּלָק וַאֲחְסָנָא עִמָּךְ׃
28 מְסַוֵּף תְּלָת שְׁנִין תַּפִּיק יָת־כָּל־
מַעְשַׂר עַלָּלָתָךְ בְּשָׁתָּא הַהִיא וְתַצְנַע
29 בְּקִרְוָךְ׃ וְייֵתֵי לֵיוָאָה אֲרֵי לֵית־לֵיהּ
חוּלָק וַאֲחְסָנָא עִמָּךְ וְגִיּוֹרָא וְיָתְמָא
וְאַרְמַלְתָּא דִי בְקִרְוָךְ וְייֵכְלוּן
וְישְׂבְּעוּן בְּדִיל דִּי־יְבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ
בְּכֹל עוֹבְדֵי יְדָךְ דִי תַעְבֵּיד׃

טו

1 מְסוֹף שְׁבַע־שְׁנִין תַּעְבֵּד שְׁמִטְּתָא׃
2 וְדֵין פִּתְגָם שְׁמִטְּתָא דִישְׁמֹט כָּל־
גְּבַר מָרֵי רְשׁוּ דִי יְרִשֵׁי בְּחַבְרֵיהּ לָא־
יְתְבַּע מִן חַבְרֵיהּ וּמִן־אָחוּהִי אֲרֵי־
קְרָא שְׁמִטְּתָא קֳדָם יְיָ׃ מִן־בַּר־עַמְּמִין
3 תְּתְבַּע וְדִי יְהֵי־לָךְ אֶת־אָחִיךָ תְּשַׁמֵּט
יְדָךְ׃ לְחוֹד אֲרֵי לָא יְהֵי בָךְ מִסְכֵּינָא
אֲרֵי בָרְכָא יְבָרְכָךְ יְיָ בְּאַרְעָא דִי
אֱלָהָךְ יְהַב־לָךְ אַחְסָנָא לְמֵירְתָהּ׃

Targum ONKELOS.

22 Decimans decimabis omnes fructꝰ terræ tuæ, quos profert
23 ager per singulos annos. Et comedes coram Domino Deo
tuo, in loco quem elegerit ut
collocet ibi majestatem suam:
illuc afferes decimas frumenti
tui, et vini tui & olei tui, &
primogenita boum tuorum &
ovium tuarum: ut discas time-
re corã Dño Deo tuo omnibꝰ
24 diebꝰ. Et quando longior fue-
rit via, & non poteris portare
illa; quoniã longè est à te lo-
cus, quem elegit Dñs Deus tuꝰ
ut collocet ibi majestatẽ suã:
25 quoniam benedicet tibi Dñs
Deꝰ tuꝰ. Vendes ea argento:
& ligabis argentum in manu
tuã, et ibis ad locũ quẽ elege-
26 rit Dñs Deꝰ tuꝰ. Et dabis ar-
gentũ pro omnibꝰ quæ volue-
rit anima tua, pro bobꝰ & ovi-
bus, & pro vino novo & ve-
teri, & pro omnibꝰ quæ peti-
erit anima tua: & comedes
ibi corã Dño Deo tuo; & læ-
taberis, tu & viri domus tuæ.
27 Et Levita qui est in urbibꝰ tu-
is, ne dimittas eũ: quoniã non
habet partẽ & hæreditatẽ tecũ.
28 In fine trium annorũ educes
omnes decimas frugũ tuarũ in
anno illo: & recondes in ur-
29 bibꝰ tuis. Et veniet Levites,
qui nõ habet partẽ & hæredi-
tãte tecũ, & peregrinꝰ, & pu-
pillus & vidua, qui sunt in ur-
bibus tuis, & comedent & sa-
turabuntur: ut benedicat tibi
Dñs Deus tuus, in omnibus
operibus manuum tuarum
quæ facies.

CAP. XV.

1 IN anno ultimo septẽ annorũ
2 facies remissionem. Et hoc est
verbũ remissionis: ut remittat
unusquisque creditor, cui de-
betur aliquid à proximo suo:
non repetat à proximo suo vel
à fratre suo; quia vocavit re-
3 missionẽ coram Dño. A filiis
populorum repetes: & si quid
fuerit tibi cum fratre tuo, re-
4 mittes manum tuã. Attamen
non erit in te egenus: quoniã
benedictione benedicet tibi
Dñs, in terra quam Dñs Deus
tuus dabit tibi in possessionem ut possideas eam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 * ס֙ע֙ש֙ר֙ ת֙ע֙ש֙ר֙ א֙ת֙ כ֙ל֙ ת֙ב֙ו֙א֙ת֙ ז֙ר֙ע֙ך֙ ה֙י֙צ֙א֙ ה֙ש֙ד֙ ש֙נ֙ה֙ ש֙נ֙ה֙׃
23 ו֙א֙כ֙ל֙ת֙ ל֙פ֙נ֙י֙ י֙ה֙ו֙ה֙ א֙ל֙ה֙י֙ך֙ ב֙מ֙ק֙ו֙ם֙ א֙ש֙ר֙ י֙ב֙ח֙ר֙ ל֙ש֙כ֙ן֙ ש֙מ֙ו֙ ש֙ם֙
ת֙ע֙ש֙ר֙ ד֙ג֙ן֙ך֙ ת֙י֙ר֙ש֙ך֙ ו֙י֙צ֙ה֙ר֙ך֙ ו֙ב֙כ֙ר֙ ב֙ק֙ר֙ך֙ ו֙צ֙א֙ן֙ך֙׃
24 ו֙ל֙מ֙ע֙ן֙ ת֙ל֙מ֙ד֙ ל֙י֙ר֙א֙ ה֙ת֙ א֙ת֙ י֙ה֙ו֙ה֙ א֙ל֙ה֙י֙ך֙ כ֙ל֙ י֙מ֙י֙ם֙׃ * ו֙כ֙י֙ י֙ר֙ב֙ ה֙מ֙ק֙ו֙ם֙
25 מ֙מ֙ך֙ כ֙י֙ ל֙א֙ ת֙ו֙כ֙ל֙ ש֙א֙ת֙ ל֙ה֙י֙ו֙ת֙ ר֙ח֙ק֙ מ֙מ֙ך֙ ה֙מ֙ק֙ו֙ם֙ א֙ש֙ר֙ י֙ב֙ח֙ר֙ י֙ה֙ו֙ה֙
א֙ל֙ה֙י֙ך֙ ב֙ו֙ ל֙ש֙כ֙ן֙ ש֙מ֙ו֙ ש֙ם֙ כ֙י֙ י֙ב֙ר֙כ֙ך֙ י֙ה֙ו֙ה֙ א֙ל֙ה֙י֙ך֙׃ * ו֙נ֙ת֙ת֙ ב֙כ֙ס֙ף֙
26 ו֙ה֙צ֙ר֙ת֙ ב֙י֙ד֙ך֙ ו֙ה֙ל֙כ֙ת֙ א֙ל֙ ה֙מ֙ק֙ו֙ם֙ א֙ש֙ר֙ י֙ב֙ח֙ר֙ י֙ה֙ו֙ה֙ א֙ל֙ה֙י֙ך֙ ב֙ו֙׃
ו֙נ֙ת֙ת֙ ה֙כ֙ס֙ף֙ ב֙כ֙ל֙ א֙ש֙ר֙ ת֙א֙ו֙ה֙ נ֙פ֙ש֙ך֙ ב֙ב֙ק֙ר֙ ו֙ב֙צ֙ א֙ן֙ ו֙ב֙י֙י֙ן֙ ו֙ב֙ש֙כ֙ר֙
ו֙ב֙כ֙ל֙ א֙ש֙ר֙ ת֙ש֙א֙ל֙ך֙ נ֙פ֙ש֙ך֙ ו֙א֙כ֙ל֙ת֙ ש֙ם֙ ל֙פ֙נ֙י֙ י֙ה֙ו֙ה֙ א֙ל֙ה֙י֙ך֙ ו֙ש֙מ֙ח֙ת֙
27 א֙ת֙ ב֙י֙ת֙ך֙׃ ו֙ה֙ל֙ו֙י֙ א֙ש֙ר֙ ב֙ש֙ע֙ר֙י֙ך֙ ל֙א֙ ת֙ע֙ז֙ב֙ ו֙ל֙ו֙ א֙ח֙ל֙ק֙ ו֙נ֙ח֙ל֙ה֙ ע֙מ֙ך֙׃
28 מ֙ק֙צ֙ ש֙ל֙ש֙ ש֙נ֙י֙ם֙ ת֙ו֙צ֙י֙א֙ א֙ת֙ כ֙ל֙ מ֙ע֙ש֙ר֙ ת֙ב֙ו֙א֙ת֙ך֙ ב֙ש֙נ֙ה֙ ה֙ה֙ו֙א֙
29 ו֙ה֙נ֙ח֙ת֙ ב֙ש֙ע֙ר֙י֙ך֙׃ ו֙ב֙א֙ ה֙ל֙ו֙י֙ כ֙י֙ ל֙א֙ ח֙ל֙ק֙ ו֙נ֙ח֙ל֙ה֙ א֙ת֙ך֙ ו֙ה֙ג֙ר֙ ו֙ה֙י֙ת֙ו֙ם֙
ו֙א֙ל֙מ֙נ֙ה֙ א֙ש֙ר֙ ב֙ש֙ע֙ר֙י֙ך֙ ו֙א֙כ֙ל֙ו֙ ו֙ש֙ב֙ע֙ו֙ ל֙מ֙ע֙ן֙ י֙ב֙ר֙כ֙ך֙ י֙ה֙ו֙ה֙ א֙ל֙ה֙י֙ך֙
ב֙כ֙ל֙ מ֙ע֙ש֙ה֙ י֙ד֙ך֙ א֙ש֙ר֙ ת֙ע֙ש֙ה֙׃

ט֙ו

1 מ֙ק֙צ֙ ש֙ב֙ע֙ ש֙נ֙י֙ם֙ ת֙ע֙ש֙ה֙ ש֙מ֙ט֙ה֙׃
2 ו֙ז֙ה֙ ד֙ב֙ר֙ ה֙ש֙מ֙ט֙ה֙ ש֙מ֙ו֙ט֙ כ֙ל֙ ב֙ע֙ל֙
י֙ד֙ א֙ש֙ר֙ י֙ש֙ה֙ ב֙ר֙ע֙ ב֙ר֙ע֙ך֙ ל֙א֙ י֙ג֙ש֙
א֙ת֙ ר֙ע֙ך֙ ו֙א֙ת֙ א֙ח֙י֙ו֙ כ֙י֙ ק֙ר֙א֙ ש֙מ֙ט֙ה֙
3 ל֙י֙ה֙ו֙ה֙׃ א֙ת֙ ה֙נ֙כ֙ר֙י֙ ת֙ג֙ש֙ ו֙א֙ש֙ר֙ י֙ה֙י֙ה֙
ל֙ך֙ א֙ת֙ א֙ח֙י֙ך֙ ת֙ש֙מ֙ט֙ י֙ד֙ך֙׃ א֙פ֙ס֙ א֙ש֙ר֙
4 י֙ה֙י֙ה֙ ב֙ך֙ ו֙א֙ב֙י֙ו֙ן֙ ל֙א֙ י֙ה֙י֙ה֙ ב֙ך֙ כ֙י֙
ב֙ר֙ך֙ י֙ב֙ר֙כ֙ך֙ י֙ה֙ו֙ה֙ ב֙א֙ר֙ץ֙ א֙ש֙ר֙ י֙ה֙ו֙ה֙
א֙ל֙ה֙י֙ך֙ נ֙ת֙ן֙ ל֙ך֙ נ֙ח֙ל֙ה֙ ל֙ר֙ש֙ת֙ה֙׃

VERSIO SAMARITANA.

22 ** ס֙ע֙ש֙ר֙ א֙ע֙ש֙ר֙ א֙ת֙ כ֙ל֙ ת֙ב֙ו֙א֙ת֙ ז֙ר֙ע֙ך֙ ה֙י֙צ֙א֙ ה֙ש֙ד֙ ש֙נ֙ה֙ ש֙נ֙ה֙׃
23 ו֙א֙כ֙ל֙ת֙ ל֙פ֙נ֙י֙ י֙ה֙ו֙ה֙ א֙ל֙ה֙י֙ך֙ * ב֙מ֙ק֙ו֙ם֙ א֙ש֙ר֙ י֙ב֙ח֙ר֙ ל֙ש֙כ֙ן֙ ש֙מ֙ו֙ ש֙ם֙
ת֙ע֙ש֙ר֙ ד֙ג֙ן֙ך֙ ת֙י֙ר֙ש֙ך֙ ו֙י֙צ֙ה֙ר֙ך֙ ו֙ב֙כ֙ר֙ ב֙ק֙ר֙ך֙ ו֙צ֙א֙ן֙ך֙׃
24 ו֙ל֙מ֙ע֙ן֙ ת֙ל֙מ֙ד֙ ל֙י֙ר֙א֙ ה֙ת֙ א֙ת֙ י֙ה֙ו֙ה֙ א֙ל֙ה֙י֙ך֙ כ֙ל֙ י֙מ֙י֙ם֙׃ * ו֙כ֙י֙ י֙ר֙ב֙
ה֙מ֙ק֙ו֙ם֙ מ֙מ֙ך֙ כ֙י֙ ל֙א֙ ת֙ו֙כ֙ל֙ ש֙א֙ת֙ ל֙ה֙י֙ו֙ת֙ ר֙ח֙ק֙ מ֙מ֙ך֙ ה֙מ֙ק֙ו֙ם֙ א֙ש֙ר֙ י֙ב֙ח֙ר֙
25 י֙ה֙ו֙ה֙ א֙ל֙ה֙י֙ך֙ ב֙ו֙ ל֙ש֙כ֙ן֙ ש֙מ֙ו֙ ש֙ם֙ כ֙י֙ י֙ב֙ר֙כ֙ך֙ י֙ה֙ו֙ה֙ א֙ל֙ה֙י֙ך֙׃ * ו֙נ֙ת֙ת֙
26 ה֙כ֙ס֙ף֙ ב֙כ֙ל֙ א֙ש֙ר֙ ת֙א֙ו֙ה֙ נ֙פ֙ש֙ך֙ ב֙ב֙ק֙ר֙ ו֙ב֙צ֙ א֙ן֙ ו֙ב֙י֙י֙ן֙ ו֙ב֙ש֙כ֙ר֙
ו֙ב֙כ֙ל֙ א֙ש֙ר֙ ת֙ש֙א֙ל֙ך֙ נ֙פ֙ש֙ך֙ ו֙א֙כ֙ל֙ת֙ ש֙ם֙ ל֙פ֙נ֙י֙ י֙ה֙ו֙ה֙ א֙ל֙ה֙י֙ך֙ ו֙ש֙מ֙ח֙ת֙
27 א֙ת֙ ב֙י֙ת֙ך֙׃ ו֙ה֙ל֙ו֙י֙ א֙ש֙ר֙ ב֙ש֙ע֙ר֙י֙ך֙ ל֙א֙ ת֙ע֙ז֙ב֙ ו֙ל֙ו֙ א֙ח֙ל֙ק֙ ו֙נ֙ח֙ל֙ה֙ ע֙מ֙ך֙׃
28 מ֙ק֙צ֙ ש֙ל֙ש֙ ש֙נ֙י֙ם֙ ת֙ו֙צ֙י֙א֙ א֙ת֙ כ֙ל֙ מ֙ע֙ש֙ר֙ ת֙ב֙ו֙א֙ת֙ך֙ ב֙ש֙נ֙ה֙ ה֙ה֙ו֙א֙
29 ו֙ה֙נ֙ח֙ת֙ ב֙ש֙ע֙ר֙י֙ך֙׃ ו֙ב֙א֙ ה֙ל֙ו֙י֙ כ֙י֙ ל֙א֙ ח֙ל֙ק֙ ו֙נ֙ח֙ל֙ה֙ א֙ת֙ך֙ ו֙ה֙ג֙ר֙ ו֙ה֙י֙ת֙ו֙ם֙
ו֙א֙ל֙מ֙נ֙ה֙ א֙ש֙ר֙ ב֙ש֙ע֙ר֙י֙ך֙ ו֙א֙כ֙ל֙ו֙ ו֙ש֙ב֙ע֙ו֙ ל֙מ֙ע֙ן֙ י֙ב֙ר֙כ֙ך֙ י֙ה֙ו֙ה֙ א֙ל֙ה֙י֙ך֙
ב֙כ֙ל֙ מ֙ע֙ש֙ה֙ י֙ד֙ך֙ א֙ש֙ר֙ ת֙ע֙ש֙ה֙׃

ט֙ו

1 מ֙ק֙צ֙ ש֙ב֙ע֙ ש֙נ֙י֙ם֙ ת֙ע֙ש֙ה֙ ש֙מ֙ט֙ה֙׃
2 ו֙ז֙ה֙ ד֙ב֙ר֙ ה֙ש֙מ֙ט֙ה֙ ש֙מ֙ו֙ט֙ כ֙ל֙ ב֙ע֙ל֙
י֙ד֙ א֙ש֙ר֙ י֙ש֙ה֙ ב֙ר֙ע֙ ב֙ר֙ע֙ך֙ ל֙א֙ י֙ג֙ש֙
א֙ת֙ ר֙ע֙ך֙ ו֙א֙ת֙ א֙ח֙י֙ו֙ כ֙י֙ ק֙ר֙א֙ ש֙מ֙ט֙ה֙
3 ל֙י֙ה֙ו֙ה֙׃ א֙ת֙ ה֙נ֙כ֙ר֙י֙ ת֙ג֙ש֙ ו֙א֙ש֙ר֙ י֙ה֙י֙ה֙
ל֙ך֙ א֙ת֙ א֙ח֙י֙ך֙ ת֙ש֙מ֙ט֙ י֙ד֙ך֙׃ א֙פ֙ס֙ א֙ש֙ר֙
4 י֙ה֙י֙ה֙ ב֙ך֙ ו֙א֙ב֙י֙ו֙ן֙ ל֙א֙ י֙ה֙י֙ה֙ ב֙ך֙ כ֙י֙
ב֙ר֙ך֙ י֙ב֙ר֙כ֙ך֙ י֙ה֙ו֙ה֙ ב֙א֙ר֙ץ֙ א֙ש֙ר֙ י֙ה֙ו֙ה֙
א֙ל֙ה֙י֙ך֙ נ֙ת֙ן֙ ל֙ך֙ נ֙ח֙ל֙ה֙ ל֙ר֙ש֙ת֙ה֙׃

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

22 Decimando decimabis omnem proventũ seminis tui proveni-
entis per singulos annos ex
agris. Comedesque illũ coram
23 Domino Deo tuo in loco quem
elegerit Dominus Deus tuus
ut ibi inhabitet nomẽ ejus, de-
cimas frumenti tui, musti tui,
et olei tui, et primogenita bo-
um tuorum, & pecudum tua-
rum, ut discas timere Domi-
num Deum tuũ omnibus die-
bꝰ. Quumverò tibi fuerit ad-
24 cò longa via, ut illam ferre
non possis, propter distantiã à
te illius loci quem elegit Do-
minus Deus tuus, ut illic in-
habitet nomen ejus, eò quòd
benedixerit tibi Dominus De-
us tuus; Tum commutabis ar-
25 gento, ligabisque argentum
in manu tua, & venies in lo-
cum quẽ elegit Dominus Deus
tuus. Dabisque argentum
26 pro omni eo quod desiderat a-
nima tua, pro bobus, & pecu-
dibus, pro vino & sicera, &
pro omnibus quæ petierit ani-
ma tua: atq; illic comedes co-
rã Domino Deo tuo, & læta-
beris, tu, & domus tua. Le-
27 vitã autẽ qui est in (g) portis
tuis non derelinques; non est
enim ei pars et hæreditas te-
cum. Finiente tertio anno pro-
28 mes omnes decimas proven-
tũs tui in isto anno, et repones
illas in (b) portis tuis. Veniet q;
29 Levita (quoniã non est ei pars
& hæreditas tecũ) & pere-
grinus, & pupillus, & vidua
qui sũt in (i) portis tuis, come-
dentq;, et saturabuntur, ut be-
nedicat tibi Dominꝰ Deus tu-
us in omni opere manuũ tua-
rum quæ feceris.

CAP. XV.

1 SEptimo quoq; anno facies
2 remissionẽ. Hæc autem erit
remissionis ratio: remittet o-
mnis (a) creditor (b) debitum
manꝰ suæ quod (c) mutuò de-
dit proximo suo, non exiget à
proximo suo, vel à fratre suo, eò
quòd promulgata est remissio
Domini. Abalienigena exiges; 3
at quod fuerit tuũ, fratri tuo
remittet manꝰ tua. (d) ut nul- 4
lus omnino sit in te egenus;
cùm benedicendo benedixerit
tibi Dominus Deus tuus in ter-
ra quam Dominus Deus tu-
us dedit tibi in hæreditatem,
ut possideas eam.

VER. SAM. (g) civitatibus (b) civitatibus (i) civitatibus (a) possessor (b) onus (c) exigata (d) Excepto quòd

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وعشر تعشرا جميع غلة زرعك * ما تنبته الصحراء سنة سنة * وكل بين يدي الله ربك في
23 الموضع الذي يختار ليسكن نور فيه عشر برك * وعصيرك * ودهنك * وابكار بقرك وغنمك *
لكي تتعلم كيف تعبده طول الزمان * وان طال عليك الطريق * ولم تطق حمله * وبعد
24 عنك الموضع الذي يختار الله ربك ان يجعل نور فيه * وبارك لك مع ذلك * فبعه بثمن * وصن *
25 وجده في يدك * وامض الى الموضع الذي يختار * واصرفه في جميع ما تسهي نفسك من
26 بقر * وغنم * وخمر * ونبيذ * وجميع ما تحبه * وكله هناك بين يدي الله ربك * وافرح انت واهل
27 بيتك * واللاوي الذي في قراك لا تتركه * اذ ليس له نصيب ولا تحله معك * وفي كل ثلاث
28 سنين تخرج اعشار غلتك في تلك السنة * وتضعه في محلك * فياتي اللاوي اذ ليس له نصيب
29 وتحله معك * والغريب واليتيم والارملة التي في محلك فياكلون ويشبعون * لكي يبارك لك الله
ربك في جميع ما تصنعه *

* الفصل الخامس عشر *

1 * وفي كل سبع سنين اصنع سبتيا * وهذا سر السبتيب * ان يسيب كل دين يسيب يده مما
2 يسبه صاحبه * فلا يقتضي صاحبه ولا اخاه اذ قد سماها تسبيتا لله * اما الغريب فجايز ان
3 تقتضيه * واما ما يكون على اخيك فسيب يدك عنه * ويقينا انه لا يكون فيك مسكين *
4 مما يبارك لك الله في البلد الذي يعطيكه تحله كورها *

Et decimando decimas omnem frugem se-
minis tui quod producit ager per singulos
annos. Et comede coram Deo Domino
tuo in loco quem eliget ut habitare faciat
lumen suum in eo, decimam frumenti tui,
& musti tui, & olei tui, & primogenita
boum & ovium tuarum, ut discas quo
pacto colas cum longitudine temporis. Et
si longa tibi fuerit via, & nequeas illa
ferre, & remotus à te sit locus quem eli-
get Deus Dominus tuus ut ponat in eo lu-
cem suam, & ad hæc benedixerit tibi;
Vende ea pretio, illúdque colliga in fasci-
culum, & accipe illud in manu tua, et abi
in locum quem eliget: Et dispende illud
in iis omnibus quæ concupiscet anima
tua, sive ex bobus, sive ovibus, et vino, et
expresso liquore, & omni re quam amas,
eáque comede illic coram Deo Domino
tuo, & lætare tu et domestici tui. Et Le-
vitam qui est in civitatibus tuis, ne dere-
linquas, cùm nulla sit ei sors neque hære-
ditas tecum. Et tertio quoque anno pro-
feres decimas annonæ tuæ in illo anno, &
pones in domicilio tuo: Veniétque Levi-
ta, cùm nulla sit ei tecum sors & hære-
ditas, & peregrinus, & pupillus, et vidua
que est in habitatione tua, & comedent, et
saturabuntur, ut benedicat tibi Deus Do-
minus tuus in omnibus quæ feceris.

CAP. XV.

ET in singulis septem annis fac remis-
sionem. Hæc autem est expositio re-
missionis, ut remittat quilibet dominus de-
biti manum suam in iis quæ debet amico
suo, & non exigat ab amico suo nec à
fratre suo, cùm jam vocaverit eam, Re-
missionem Deo. Et verò à peregrino li-
cebit exigere, in his autem quæ debebit
frater tuus, remitte manum tuam ab eo.
Et certissimè nullus erit in te pauper, quia
benedicet tibi Deus in regione quam tibi
dabit hæreditario possidendam.

ספר אלה הדברים: טו

,custodiendum ad ,tui Dei Domini voce in obedieris obediendo si Duntaxat
5 רַק אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר
.hodie tibi præcipiens ego quod ,istud præceptum omne faciendum ad
לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם׃
.tibi est locutus quemadmodum,tibi benedixit tuus Deus Dominus Quia
6 כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ
dominaberis &:mutuum capies non tu & ,multis gentibus mutuabis Et
וְהַעֲבַטְתָּ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט וּמָשַׁלְתָּ
egenus te in fuerit Cùm .dominabuntur non te in & ,multas gentes in
בגוֹיִם רַבִּים וּבְךָ לֹא יִמְשֹׁלוּ׃ כִּי־יִהְיֶה בְךָ אֶבְיוֹן
7 Dominus quam ,tua terra in tuarum portarum uris in ,tuorum fratrum uno de
מֵאַחַד אַחֶיךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בְּאַרְצְךָ אֲשֶׁר־יְהוָה
tuã manum claudes neque ,tuum cor roborabis non ,tibi dans tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא תְאַמֵּץ אֶת־לְבָבְךָ וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת־יָדְךָ
mutuando &,ei tuã manum aperies aperiendo Quia egeno tuo fratre à
8 מֵאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן׃ כִּי־פָתֹחַ תִּפְתַּח אֶת־יָדְךָ לוֹ וְהַעֲבֵט
,tibi Obseruare .ei defecerit quod ,ejus defectus sufficientiam ei mutuabis
תַּעֲבִיטֶנּוּ דֵּי מַחְסֹרוֹ אֲשֶׁר יֶחְסַר לוֹ׃ הִשָּׁמֶר לְךָ
9 annus Appropinquavit:dicendo ,Belial tuo corde cum verbum sit forte ne
פֶּן־יִהְיֶה דָבָר עִם־לְבָבְךָ בְלִיַּעַל לֵאמֹר קָרְבָה שְׁנַת
tuum fratrem in tuus oculus malignetur & remissionis annus septimus
הַשֶּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרָעָה עֵינְךָ בְּאָחִיךָ
te in erit & ,Dominum ad te super clamabit & :ei dabis non & egenum
הָאֶבְיוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא עָלֶיךָ אֶל־יְהוָה וְהָיָה בְךָ
quia :ei te dando in tuum cor malignabitur non &,ei dabis Dando .peccatum
10 חֵטְא׃ נָתוֹן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא־יֵרַע לְבָבְךָ בְּתִתְּךָ לוֹ כִּי
omnibus in tuis Deus Dominus tibi benedicet hoc verbum propter
בִּגְלַל ׀ הַדָּבָר הַזֶּה יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־
egenus cessabit non Quia .tuæ manus missione omni in & ,tuis operibus
11 מַעֲשֶׂךָ וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ׃ כִּי לֹא־יֶחְדַּל אֶבְיוֹן
aperies Aperiendo :dicendo ,tibi præcipiens ego Idcirco .terræ interioris de
מִקֶּרֶב הָאָרֶץ עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לֵאמֹר פָּתֹחַ תִּפְתַּח
Quia .tua terra in tuo egeno & ,tuo affligo & ,tuo fratri tuam manum
אֶת־יָדְךָ לְאָחִיךָ לַעֲנִיֶּךָ וְלַאֶבְיֹנְךָ בְּאַרְצֶךָ׃ כִּי־
12 tibi servierit & ,Hebræa vel Hebræus tuus frater tibi se vendiderit
יִמָּכֵר לְךָ אָחִיךָ הָעִבְרִי אוֹ הָעִבְרִיָּה וַעֲבָדְךָ
.tecum à liberum eum dimittes septimo anno in & ,annis sex
שֵׁשׁ שָׁנִים וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת תְּשַׁלְּחֶנּוּ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ׃
.vacuum eum dimittes non ,tecum à liberum eum dimiseris cùm Et
13 וְכִי־תְשַׁלְּחֶנּוּ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ לֹא תְשַׁלְּחֶנּוּ רֵיקָם׃
,tuo torculari de & ,tua area de & ,tuo pecore de ei dabis torquem dando Torquem
14 הַעֲנִיק תַּעֲנִיק לוֹ מִצֹּאנְךָ וּמִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ
recordaberis Et .ei dabis ,tuus Deus Dominus tibi benedixerit quibus
אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּתֶּן־לוֹ׃ וְזָכַרְתָּ
15 ,tuus Deus Dominus te redimit &,Ægypti terra in fuisti servus quòd
כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
cùm ,erit Et .hodie hoc verbum tibi præcipiens ego Idcirco
עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה הַיּוֹם׃ וְהָיָה כִּי־
16 ,tuam domum & ,te dilexit quia ,tecum à egrediar Non te ad dixerit
יֹאמַר אֵלֶיךָ לֹא אֵצֵא מֵעִמָּךְ כִּי אֲהֵבְךָ וְאֶת־בֵּיתֶךָ
.tecum ei bonum quia
כִּי־טוֹב לוֹ עִמָּךְ׃

Versio VULG. LAT.

5 Si tamen audieris vocem Domini Dei tui, & custodieris universa quæ jussit, & quæ ego hodiè præcipio tibi, benedicet tibi, ut pollicitus est.
6 Fœnerabis gentibus multis, & ipse à nullo accipies mutuum. Dominaberis nationibus plurimis, et tuî nemo dominabitur.
7 Si unus de fratrib⁹ tuis, qui morantur intra portas civitatis tuæ, in terra quam Domin⁹ Deus tuus daturus est tibi, ad paupertatem venerit: non obdurabis cor tuum, nec contrâhes manû, Sed aperies eam pauperi, & dabis mutuû quo eû indigere perspexeris.
9 Cave ne forte subrepat tibi impia cogitatio, & dicas in corde tuo; Appropinquat septim⁹ annus remissionis; & avertas oculos tuos à paupere fratre tuo, nolens ei quod postulat mutuû commódare: ne clamet contra te ad Dominû,
10 & fiat tibi in peccatum. Sed dabis ei: nec ages quidpiam callidè in ejus necessitatibus sublevandis: ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni tempore, & in cunctis ad quæ
11 manû miseris. Non deerunt pauperes in terra habitationis tuæ: idcircò ego præcipio tibi, ut aperias manum fratri tuo egeno & pauperi, qui tecû versatur in terra. Cùm tibi vendit⁹ fuerit frater tuus Hebræus, aut Hebræa, & sex annis servierit tibi, in septimo anno dimittes eû liberû.
13 Et quem libertate donaveris, nequaquâ vacuum abire patiêris. Sed dabis viaticum de
14 gregibus, & de area, & torculari tuo, quibus Dñs Deus tu⁹
15 benedixerit tibi. Memento q & ipse servieris in terra Ægypti, & liberaverit te Dñs De⁹ tuus, & idcircò ego nunc præcipio tibi. Sin autê dixerit,
16 Nolo egredi: eò quòd diligat te, & domum tuam, et benè sibi apud te esse sentiat:

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

5 Ἐὰν δ (δ) ἀκοῇ εἰσακούσῃς τ φωνῆς κυρίου τ θεῦ ὑμῶν (ε) φυλάσσῃ κ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, (ζ) ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ὅτι κύριος ὁ θεός σου εὐλόγησέ σε ὃν τρόπον ἐλάλησέ σοι, Καὶ δανιεῖς ἔθνεσι πολλοῖς, σὺ δ οὐ δανιῇ, (η) κ ἄρξεις ἐθνῶν πολλῶν, σοῦ δ οὐκ ἄρξουσιν. Ἐὰν δ γένῃ ἐν σοὶ ἐνδεὴς ἐκ τ ἀδελφῶν σου ἐν μιᾷ τ πόλεών σου ἐν τῇ γῇ, ἧ κύριος ὁ θεός σε δίδωσί (θ) σοι, οὐκ ἀποστρέψεις τ καρδίαν σου, (ι) οὐδ᾽ ἐ μὴ συσφίγξῃς τ χεῖρά σου ἀπὸ τ ἀδελφοῦ σου τ ἐπιδεουένου. Ἀνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖράς σου αὐτῷ, κ δάνειον δανιεῖς αὐτῷ (κ) ὅσου ἐπιδέῃ, καθότι ἐνδεὴς γέγονεν. Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ γένῃ ῥῆμα κρυπτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀνόμημα, λέγων, Ἐγγίζει τὸ ἔτος τὸ ἕβδομον, (λ) ἔτος τ ἀφέσεως, κ πονηρεύσῃ ὁ ὀφθαλμός σου πρὸ τ ἀδελφῷ σου τ ἐπιδεουένῳ, κ μ δῴσεις αὐτῷ, (μ) κ καλέσῃ κατ σοῦ πρὸς κύριον, κ ἔσαι ἐν σοὶ ἁμαρτία μεγάλη. Διδοὺς δώσεις αὐτῷ, κ δανιῶν δανιεῖς αὐτῷ (ν) ὅσον ἐπιδεῖ, καθότι ἐνδεὴς γέγονεν· κ μ (ξ) λυπηθήσῃ τῇ καρδίᾳ σου δόντι σε αὐτῷ, ὅτι διὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο εὐλογήσει σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς (ο) ἔργοις, κ ἐν πᾶσιν ἃ ἂν ἐπιβάλῃς τ χεῖρά σου. Οὐ γὰρ μὴ ἐκλίπῃ ἐνδεὴς ἀπὸ τ γῆς σου. Διὰ τοῦτο ἐγώ σοι (π) ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο, λέγων, Ἀνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖράς σου τῷ ἀδελφῷ σου τῷ πένητι κ (ρ) τῷ ἐπιδεουένῳ τῷ ὄντι τ γῆς σου. Ἐὰν δ πραθῇ σοι ὁ ἀδελφός σου ὁ Ἑβραῖος (σ) ἢ Ἑβραία, δεδώκασί σοι ἓξ ἔτη, κ τῷ ἑβδόμῳ ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σοῦ. Ὅταν δ ἐξαποστέλλῃς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σοῦ, οὐκ ἐξαποστελεῖς αὐτὸν κενόν. Ἐφόδιον ἐφοδιάσεις αὐτὸν ἀπὸ τ σπερμάτων σου, κ ἀπὸ τ σίτου (τ) σου, κ ἀπὸ τοῦ οἴνου σου καθὰ εὐλόγησέ σε κύριος ὁ θεός σου, δώσεις αὐτῷ. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης (υ) οἶδα ἐν γῇ (φ) Αἰγύπτῳ, κ ἐλυτρώσατό σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖθεν. Διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο. Ἐὰν δ λέγῃ πρός σε, Οὐκ ἐξελεύσομαι ἀπὸ σοῦ, ὅτι ἠγάπηκέ σε κ τ οἰκίαν σου, ὅτι εὖ ὄντι αὐτῷ παρὰ (χ) σοί·

5 Si autem auditu exaudieritis vocem Domini Dei vestri, custodiendo & faciendo omnia mandata hæc, quæcunq; ego mando tibi hodiè, quoniã Dominus Deus tuus benedixit te, quemadmodũ locutus est tibi; Et fœnerabis gentibus multis, tu autem mutuum non accipies: & principaberis gentium multarum, (c) tuî autê non principabuntur. Si autem fuerit in te egenus ex fratribus tuis in una civitatum tuarum in terra, quã Dominus Deus tuus dat tibi; non (f) indurabis cor tuum; neque constringes manum tuam à fratre tuo egente. Aperiens aperies manus tuas ei: et fœnus fœnerabis ei, (g) quantum poscit, secundùm quod egebit. Attende tibi ipsi, ne fiat verbum occultum in corde tuo iniquitas, dicens; Appropiat annus septim⁹, annus remissionis; & malignetur oculus tuus in fratrẽ tuum egenum, & non dabis ei; & exclamabit adversùs te ad Dominũ: et erit in te peccatũ magnũ. Dans dabis ei, & fœnus fœnerabis ei, quantum postulat, secundùm quod egebit. Et non contristaberis corde tuo, dante te ei: quoniam propter verbum hoc benedicet te Dominus Deus tuus in omnibus operibus, & in omnibus quocunque miseris manum tuam. Non enim deerit egen⁹ à terra tua. Propter hoc ego tibi mando facere verbum hoc, dicens; Aperiens aperies manus tuas fratri tuo pauperi, & postulanti, qui super terrã tuam. Si autem venundatus fuerit tibi frater tuus Hebræus, aut Hebræa; serviet tibi sex annis: & septimo dimittes eum liberum à te. Quumq; autẽ dimittis eum liberum à te; non dimittes eum vacuum. Viaticum suppeditabis ei ex ovibus tuis, et ex frumento tuo, & (h) ex vino tuo: prout benedixit te Dominus Deus tuus, dabis ei. Et recordaberis, quia famul⁹ fuisti in terra Ægypti: & redemit te Dominus Deus tuus indè. Propter hoc ego tibi mando facere verbum hoc. Si autem dicat ad te, Non exibo à te, quoniam dilexit te, & domum tuam, quoniam benè est ei apud te;

MS.A (δ) ἀκουῇ εἰσακήσῃς (ε) φυλάσσῃ πάσας (ζ) ἃς ἐγὼ (η) κ σὺ ἄρξῃ πολλῶν ἐθνῶν, (θ) σοι ἐν κλήρῳ, οὐκ ἀποστρέψῃς τ (ι) οὐδ᾽ μὴ (κ) ὅσον ἂν ἐπιδέῃ), κ καθ᾽ ὅσον ὑστερῇ). (λ) ἔτος ἀφέσεως, (μ) κ βοήσῃ (ν) ὅσον ἂν ἐπιδεῖσαί σε· κ δ (ξ) λυπήσῃ (ο) ἔργοις Cυ, κ (π) ἐντέλλομαι τὸ (ρ) τῷ δεομένῳ (σ) ἢ ἢ Ἑβραία, (τ) Cυ, κ ἀπὸ τ λωυ Cυ· καθὰ ηὐλόγησέν Cε (υ) ἤδει (φ) Αἰγύπτῳ, (χ) σοί· Λήμψῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

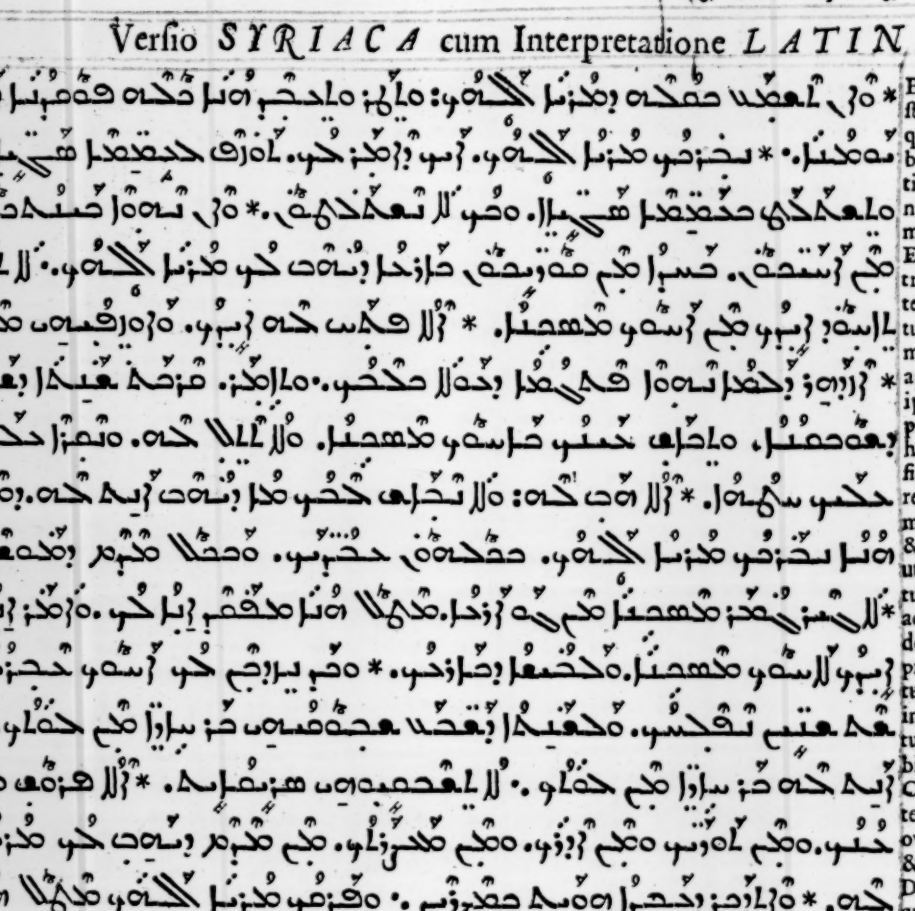

Et si audieris vocem Domini Dei tui, & custodieris ac feceris totum hoc præceptum quod ego tibi hodiè præcipio, Benedicet tibi Dominus Deus tuus, quemadmodum dixit tibi: mutuò dabis populis multis, tu verò nihil mutuaberis: & dominaberis populis multis, ipsi verò tibi non dominabuntur. Et si fuerit inter vos pauper aliquis de fratribus vestris, in una ex civitatibus tuis, in terra quam daturus est tibi Dominus Deus tuus, ne obfirmes cor tuum, neque contrahas manum tuam à fratre tuo paupere: Sed aperi ei manum tuam, & mutuò da illi quod ipsi deest. Cave ne fortè subrepat sermo impius in cor tuum, & dicas, Accessit annus hebdomadis, annus remissionis, & improbus fiat oculus tuus erga fratrem tuum pauperem, & non des ei, clamétq; contra te ad Dominum, & sit super te peccatum. Sed da ei, & ne molestum sit cordi tuo cùm dederis ei, ut ob hanc rem benedicat tibi Dominus Deus tuus in omnibus operibus tuis, & in omni re ad quam admoveris manum tuam. Non enim deficiet pauper de medio terræ: proinde præcipio tibi, & dico tibi ut aperias manum tuam fratri tuo pauperi & egeno qui fuerit in terra tua. Et cùm vendit⁹ fuerit tibi frater tuus Hebræ⁹ aut Hebræa, sex annis serviet tibi, & anno septimo mitte eum liberum à te. Cúmque miseris eum liberum à te non mittes eum vacuum: Sed segrega & da illi de ovibus tuis, & de bobus tuis, & de area tua, & de torculari tuo, ex iis quæ dederit tibi Dominus Deus tuus, da illi. Et memineris quòd servus fueris in Ægypto, & liberaverit te Dominus Deus tuus: propterea præcipio tibi sermonem istum hodié. Quòd si dicat tibi, Non egrediar à te, quia te dilexi & domum tuam, & expedit mihi tecum esse;

PARAPH. CHALD. cum הרגום אונקלוס

לחוד אם־ קַבָּלָא תְּקַבֵּל לְמֵימְרָא 5
דַּיְיָ אֱלָהָךְ לְמֶעְבַּד יָת־ כָּל־
פִּקְדְּתָא הָדָא דְּי־ אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ
יוֹמָא דֵּין: אֲרֵי־ יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא 6
דְּי־ מַלֵּל לָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין
וְאַתְּ לָא תְּזוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִי
סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן: אֲרֵי־ יְיָ 7
בָּךְ מִסְכֵּנָא מִחַד מֵאֲחָךְ בְּחַד־
מְקָרְוָךְ בְּאַרְעָךְ דְּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵב לָךְ
לָא־ תְתַקֵּיף יָת־ לִבָּךְ וְלָא תְקַפּוֹץ יָת־
יְדָךְ מֵאֲחוּךְ מִסְכֵּנָא: אֲרֵי־ מְפַתָּחָא 8
תְּפַתַּח יָת־ יְדָךְ לֵיהּ וְאוֹזָפָא הוֹזִפְנֵיהּ
כְּמַסְרַנוּתֵיהּ דְּיֶחְסַר לֵיהּ:
אִסְתַּמַּר לָךְ דִּלְמָא־ יְהֵי פִּתְגָמָא עִם 9
לִבָּךְ בְּרִשְׁעָ לְמֵימַר קְרִיבַת שַׁתָּא
שְׁבִיעֵיתָא שְׁמִטְתָּא וְתִבְאַשׁ
עֵינָךְ בַּאֲחוּךְ מִסְכֵּנָא וְלָא תִתֶּן לֵיהּ
וְיִקְרֵי עֲלָךְ קֳדָם־ יְיָ וְיְהֵי בָךְ חוֹבָא:
מַתָּן תִּתֶּן לֵיהּ וְלָא־ יִבְאַשׁ לִבָּךְ 10
בְּמִתְּנָךְ לֵיהּ אֲרֵי בְּדִיל פִּתְגָמָא הָדֵין
יְבָרֶכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל־ עוֹבָדָךְ וּבְכָל
אוֹשָׁטוּת יָדָךְ: אֲרֵי לָא־ יִפְסוֹק מִסְכֵּנָא 11
מִגַּו אַרְעָא עַל־ כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד
לְמֵימַר מְפַתָּחָא תְּפַתַּח יָת יְדָךְ לַאֲחוּךְ
לְעַנְיָךְ וְלִמְסַכְּנָךְ בְּאַרְעָךְ: אֲרֵי־ 12
יְזַבַּן לָךְ אֲחוּךְ בַּר־ יִשְׂרָאֵל אוֹ בַת־
יִשְׂרָאֵל וְיִפְלַחֲנָךְ שִׁית שְׁנִין וּבְשַׁתָּא
שְׁבִיעֵיתָא תְּפַטְרִנֵּיהּ בַּר־ חוֹרִין 13
מִעִמָּךְ: וַאֲרֵי־ תְּפַטְרִנֵּיהּ בַּר־ חוֹרִין 14
מֵעִמָּךְ לָא תְּפַטְרִנֵּיהּ רֵיקָן: אַפְרָשָׁא
תַּפְרִישׁ לֵיהּ מֵעָנָךְ וּמֵאִדְרָךְ
וּמִמַּעְצַרְתָּךְ דִּי בֵרְכָךְ יְיָ אֱלָהָךְ תִּתֶּן
לֵיהּ: וְתִדְכַּר אֲרֵי־ עַבְדָּא הֲוֵיתָא 15
בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם וּפְרָקָךְ יְיָ אֱלָהָךְ
עַל־ כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יָת פִּתְגָמָא
הָדֵין יוֹמָא־ דֵּין: וִיהֵי אֲרֵי־ יֵימַר לָךְ 16
לָא אֶפּוֹק מֵעִמָּךְ אֲרֵי רְחִימָךְ וְיָת
אֱנָשׁ בֵּיתָךְ אֲרֵי־ טָב לֵיהּ עִמָּךְ:

TARGUM ONKELOS.

Veruntamẽ si obediens obedieris verbo Dñi Dei tui: ut custodias et facias omnia præcepta hæc, quæ ego præcipio tibi hodie. Quoniam Dñs Deꝰ tuus benedicet tibi, sicut locutꝰ est tibi: et mutuabis populis multis, et tu non accipies mutuũ; et dominaberis populorũ multorũ, tui autẽ non dominabuntur. Si unꝰ de fratribꝰ tuis fuerit egenus in una urbium tuarum, in terrâ tuâ quã Dominꝰ Deꝰ tuꝰ dabit tibi: non indurabis cor tuũ, neq; contrahes manũ tuã à fratre tuo egeno. Sed aperiens aperies ei manũ tuã: et mutuans mutuabis ei, juxta id quo indiget. Cave tibi, ne sit verbum impietatis in corde tuo, dicens; Appropinquat annus septimꝰ annus remissionis: et oculꝰ tuꝰ sit nequã contra fratrẽ tuũ egenũ, et non dederis ei: et clamet contra te coram Dño, et sit in te peccatũ. Tribuens tribues ei, et nõ displicebit cordi tuo cũ dederis ei: quia propter verbũ hoc benedicet tibi Dñs Deꝰ tuꝰ, in omnibꝰ operibꝰ tuis, & in cunctis ad quæ miseris manũ tuã. Nõ enim deerit egenꝰ in medio terræ: ideo ego præcipio tibi, dicens; Aperiens aperies manũ tuã fratribꝰ tuis pauperibus tuis, et egenis tuis in terrâ tuâ. Si venditus fuerit tibi frater tuus filiꝰ Israel, aut filia Israel; serviet tibi sex annis: et in anno septimo dimittes eum liberum à te. Et quando dimiseris eum liberum à te: non dimittes eum vacuum. Sed separans separabis ei, de ovibus tuis, et de areâ tuâ & de torculari tuo: & dabis ei de his quibus Dñs benedixerit tibi. Et recordaberis quod servus fuisti in terrâ Ægypti, & redemit te Dominus Deus tuus: ideo ego præcipio tibi verbum hoc hodiè. Et si dixerit tibi; Non egrediar à te: eò quòd diligit te & homines domus tuæ; quia bene est ei apud te.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

5 *ק֣וֹל יְיָ֣ אֱלֹהֶ֣יךָ שָׁמ֣וֹעַ֣ לַעֲשׂ֣וֹת֣ אֶת־כָּל־ הַמִּצְוָ֣ה הַזֹּ֣את אֲשֶׁ֣ר אָנֹכִ֣י מְצַוְּךָ֣ הַיּ֣וֹם
6 **כִּ֣י יְיָ֣ אֱלֹהֶ֣יךָ בֵּרַ֣כְךָ֣ כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֣ר לָ֣ךְ וְעָבַטְתָּ֣ גּוֹיִ֣ם רַבִּ֣ים וְאַתָּ֣ה לֹ֣א תַעֲבֹ֣ט
וּמָשַׁלְתָּ֣ בְגוֹיִ֣ם רַבִּ֣ים וּבְךָ֣ לֹ֣א יִמְשֹׁ֣לוּ: אִם־ יִהְיֶ֣ה בְךָ֣ אֶבְי֣וֹן מֵאַחַ֣ד אַחֶ֣יךָ
בְּאַחַ֣ד שְׁעָרֶ֣יךָ בְּאַרְצְךָ֣ אֲשֶׁ֣ר יְיָ֣ אֱלֹהֶ֣יךָ נֹתֵ֣ן לָ֣ךְ לֹ֣א תְאַמֵּ֣ץ אֶת־לְבָבְךָ֣
וְלֹ֣א תִקְפֹּ֣ץ אֶת־יָדְךָ֣ מֵאָחִ֣יךָ הָאֶבְיֽוֹן: כִּ֣י פָתֹ֣חַ תִּפְתַּ֣ח אֶת־יָדְךָ֣ לוֹ֣ וְהַעֲבֵט֣
תַּעֲבִיטֶ֣נּוּ דֵּ֣י מַחְסֹר֣וֹ אֲשֶׁ֣ר יֶחְסַ֣ר לֽוֹ׃ הִשָּׁמֶ֣ר לְךָ֣ פֶּן־ יִהְיֶ֣ה דָבָ֣ר עִם־ לְבָבְךָ֣
בְּלִיָּעַ֣ל לֵאמֹ֣ר קָרְבָ֣ה שְׁנַ֣ת הַשֶּׁ֣בַע שְׁנַ֣ת הַשְּׁמִטָּ֣ה וְרָעָ֣ה עֵינְךָ֣ בְּאָחִ֣יךָ הָאֶבְי֣וֹן
וְלֹ֣א תִתֵּ֣ן לוֹ֣ וְקָרָ֣א עָלֶ֣יךָ אֶל־ יְיָ֣ וְהָיָ֣ה בְךָ֣ חֵֽטְא׃ נָת֣וֹן תִּתֵּ֣ן לוֹ֣ וְאַל־ יֵרַ֣ע
לְבָבְךָ֣ בְּתִתְּךָ֣ לוֹ֣ כִּ֣י בִגְלַ֣ל הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֣ה יְבָרֶכְךָ֣ יְיָ֣ אֱלֹהֶ֣יךָ בְּכָל־ מַעֲשֶׂ֣ךָ
וּבְכֹ֖ל מִשְׁלַ֥ח יָדֶֽךָ׃ כִּ֣י לֹ֣א יֶחְדַּ֣ל אֶבְי֣וֹן מִקֶּ֣רֶב הָאָ֑רֶץ עַל־ כֵּ֣ן אָנֹכִ֣י מְצַוְּךָ֣
לֵאמֹ֣ר פָּתֹ֣חַ תִּפְתַּ֣ח אֶת־יָדְךָ֣ לְאָחִ֣יךָ לַעֲנִיֶּ֣ךָ וּלְאֶבְיֹנְךָ֣ בְּאַרְצֶֽךָ׃ כִּֽי־ יִמָּכֵ֣ר לְךָ֣
אָחִ֣יךָ הָעִבְרִ֣י אוֹ־ הָעִבְרִיָּ֣ה וַעֲבָדֶ֣ךָ שֵׁ֣שׁ שָׁנִ֣ים וּבַשָּׁנָ֣ה הַשְּׁבִעִ֣ית תְּשַׁלְּחֶ֣נּוּ
חָפְשִׁ֣י מֵעִמָּֽךְ׃ וְכִֽי־ תְשַׁלְּחֶ֣נּוּ חָפְשִׁ֣י מֵעִמָּ֣ךְ לֹ֣א תְשַׁלְּחֶ֣נּוּ רֵיקָֽם׃ הַעֲנֵ֣יק
תַּעֲנִ֣יק לוֹ֣ מִצֹּאנְךָ֣ וּמִגָּרְנְךָ֣ וּמִיִּקְבֶ֣ךָ אֲשֶׁ֣ר בֵּרַכְךָ֣ יְיָ֣ אֱלֹהֶ֣יךָ תִּתֶּן־ לֽוֹ׃ וְזָכַרְתָּ֣
כִּ֣י עֶ֣בֶד הָיִ֣יתָ בְּאֶ֣רֶץ מִצְרַ֔יִם וַיִּפְדְּךָ֣ יְיָ֣ אֱלֹהֶ֣יךָ עַל־ כֵּ֣ן אָנֹכִ֣י מְצַוְּךָ֣ אֶת־
הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֣ה הַיּֽוֹם׃ וְהָיָ֣ה כִֽי־ יֹאמַ֣ר אֵלֶ֣יךָ לֹ֣א אֵצֵ֣א מֵעִמָּ֣ךְ כִּֽי־ אֲהֵבְךָ֣ וְאֶת־
בֵּיתֶ֣ךָ כִּֽי־ טוֹב־ לוֹ֣ עִמָּֽךְ׃ וְלָקַחְתָּ֣ אֶת־הַמַּרְצֵ֣עַ וְנָתַתָּ֣ה בְאָזְנ֣וֹ וּבַדֶּ֣לֶת וְהָיָ֣ה
לְךָ֣ עֶ֣בֶד עוֹלָ֔ם וְאַ֥ף לְאָמָתְךָ֖ תַּעֲשֶׂ֣ה כֵּֽן׃ לֹֽא־ יִקְשֶׁ֣ה בְעֵינֶ֣יךָ בְּשַׁלֵּחֲךָ֣ אֹת֣וֹ
חָפְשִׁ֣י מֵעִמָּ֣ךְ כִּֽי־ מִשְׁנֶ֣ה שְׂכַ֣ר שָׂכִ֣יר עֲבָדְךָ֣ שֵׁ֣שׁ שָׁנִ֣ים וַיְבָרֶכְךָ֣ יְיָ֣ אֱלֹהֶ֣יךָ
בְּכֹ֖ל אֲשֶׁ֥ר תַּעֲשֶֽׂה׃ כָּל־ הַבְּכוֹר֮ הַזָּכָר֒ אֲשֶׁ֣ר יִוָּלֵ֣ד בִּבְקָרְךָ֣ וּבְצֹאנְךָ֣ תַּקְדִּ֣ישׁ
לַיְיָ֣ אֱלֹהֶ֣יךָ לֹ֣א תַעֲבֹ֣ד בִּבְכֹ֣ר שׁוֹרֶ֣ךָ וְלֹ֣א תָגֹ֣ז בִּבְכֹ֣ר צֹאנֶ֣ךָ׃ לִפְנֵ֣י יְיָ֣ אֱלֹהֶ֣יךָ
תֹּאכְלֶ֣נּוּ שָׁנָ֣ה בְשָׁנָ֣ה בַּמָּק֣וֹם אֲשֶׁ֣ר יִבְחַ֣ר יְיָ֣ אַתָּ֣ה וּבֵיתֶֽךָ׃ וְכִֽי־ יִהְיֶ֣ה בוֹ֣ מוּם֮
פִּסֵּ֣חַ אוֹ־ עִוֵּר֒ כֹּ֣ל מוּם־ רָ֣ע לֹ֣א תִזְבָּחֶ֣נּוּ לַיְיָ֣ אֱלֹהֶֽיךָ׃ בִּשְׁעָרֶ֣יךָ תֹּאכְלֶ֣נּוּ
הַטָּמֵ֣א וְהַטָּהֹ֣ר יַחְדָּ֣ו כַּצְבִ֣י וְכָאַיָּ֣ל׃ רַ֣ק אֶת־דָּמ֣וֹ לֹ֣א תֹאכֵ֣ל עַל־ הָאָ֣רֶץ תִּשְׁפְּכֶ֣נּוּ
כַּמָּֽיִם׃

VERSIO SAMARITANA.

5 *לְמֶעְבַּד יָת כָּל פִּקּוּדָא הָדָא דִּי אֲנָא מְפַקֵּד יָתָךְ יוֹמָא דֵּין׃ 5
6 *אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף
וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ 6
וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃
7 *אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף
וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ 7
וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃
8 *אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף
וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ 8
וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃
9 *אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף
וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ 9
וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃
10 *אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף
וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ 10
וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃
11 *אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף
וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ 11
וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃
12 **אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף
וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ 12
וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃
13 *אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף
וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ 13
וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃
14 *אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף
וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ 14
וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃
15 *אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף
וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ 15
וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃
16 *אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף
וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ כְּמָא דִּי מַלֵּל לָךְ 16
וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא תְּזוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Si duntaxat audiendo audieris vocẽ Domini Dei tui, ut sis solicitus facere omnia præcepta ista quæ ego præcipio tibi hodiè, Nã Dominus Deus tuus benedicet tibi, sicut locutus est tibi; dabisque mutuò multis gentibus cum pignore, tu autẽ mutuò non accipies; & dominaberis multis gentibus, tibi verò non dominabuntur. Cùm fuerit in te egenus aliquis de fratribus tuis intra aliquã de(e)portis tuis, in terra quã Dominus Deus tuus dat tibi, non indurabis cor tuum, neq; (f) contrahes manũ tuã à fratre tuo mendico. Sed aperiendo aperies ei manum tuã, & mutuando mutuaberis ei(g) id quod sufficit defectui suo quo indiget. Cave tibi ne fiat aliquid in corde tuo impium, dicendo; Propinquus est annus septimus, annus remissionis; maligneq; sit oculus tuus in fratrẽ tuum pauperẽ, neq; des ei: clamantéq; illo adversùm te ad Dominum, sit in te peccatum. Dando dabis ei, neq; malignè aget cor tuum cùm dederis ei: Nam hujus rei gratiâ benedicet tibi Dominus Deus tuus in omnibus operibus tuis, & in omni emissione manûs tuæ. Non enim deficiet mendicus de medio terræ: Idcirco ego præcipio tibi, dicẽs; Aperiendo aperies manum tuã fratri tuo, pauperi tuo, & mendico tuo in terra tua. Cùm venditus tibi fuerit frater tuus Hebræus aut Hebræa, & servierit tibi sex annis, tum anno septimo dimittes eũ à te liberum. Cùm autẽ dimittes eum à te liberum, nõ dimittes eum vacuum. Assiciendo assicies eum muneribus, de pecudibus tuis, & de area tua, & de torculari tuo: quemadmodum benedixerit tibi Dominus Deus tuus, dabis illi. Recordaberis enim quòd servus fuisti in terra Ægypti, et redemerit te Dominus Deus tuus, ideo ego præcipio tibi hanc rem hodiè. Sin autẽ dixerit tibi, Non egrediar à te, quoniã amat te, & domum tuã, eò quòd benè sit illi tecum;

VER. SAM. (e) civitatibus (f) pugillabis (g) secundùm defectum suum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*مادمت تسمع وتقبل امر الله ربك * وتحفظ وتعمل بجميع هذه الشريعة التي آمرك بها اليوم * 5
*كما ان الله ربك قد بارك لك كما وعدك * فتعوص امما كثيرين * وانت لا تتعوص منهم * وتتسلط على 6
كثيرين منهم * ولا يتسلطون عليك * فان كان فيك مسكين * بذنب او بجنحة * من بعض اخوتك
في بعض محلاتك من بلدك الذي الله ربك معطيك * فلا تقس قلبك * ولا تقبض يدك عنه * 7
*بل افتح له فتحا * وعوضه تعويضا مقدار ما يعوز * واحذر ان يكون في قلبك قول جهل 8
فتقول * قد قرب السنة السابعة سنة التسييب * فتسخ على اخيك المسكين * فلا تعطيه شيا * 9
فيدعوا الله عليك * فتحل بك عقوبة * بل اعطه اعطاء * ولا تسخ به نفسك عليه * فان 10
بكريين هذا الامر يباركك الله في اعمالك وجميع ما تمد اليه يدك * فعلى ما قلت لك ليس 11
يعدم البلد مسكين * ولذلك انا آمرك اليوم بان تفتح يدك لاخيك ضعيفك ومسكينك في
بلدك * وان استباع لك اخوك العبراني او اختك العبرانية فليخدمك ست سنين * وفي السنة 12
السابعة اطلقه من عندك حرا * واذا اطلقته كذلك * فلا تطلقه فارغا * بل صلة بصلة من 13 14
غنمك * وبيدارك * وعصيرك * وبحسب ما رزقك الله ربك فاعطه * واذكر انك طال ما كنت عبدا 15
بمصر * فعلى ذلك افداك الله ربك * وامرك ان تفي بمثل هذا الامر في مثل هذا اليوم * فان قال * 16
لا اخرج من عندك * لانه احبك واحب منزلك * اذ الاصلح له المقام معك *

Quamdiu audies & acquiesces mandato Dei Domini tui, & servabis, & facies cunctam hanc legem quam præcipio tibi hodiè, Quemadmodum Deus Dominus tuus jam benedixit tibi, sicut pollicitus est tibi: fœneraberis gentibus multis, et tu non accipies mutuum ab eis: & dominaberis compluribus earum, & non dominabuntur tibi. Et si fuerit in te pauper (ob culpam, aut ad tentationem) ex quibusdam fratribus tuis in ullo domicilio regionis tuæ quam Deus Dominus tuus daturus est tibi, ne obdures cor tuum, et ne contrahas manum tuam ab eo: Sed aperi ei liberaliter, et mutuum da illi pro ratione indigentiæ suæ. Et cave ne subeat in corde tua sermo stultus, ac dicas; Jam appropinquavit annus septimus, annus remissionis, et ob hoc avaritiâ utaris erga fratrem tuum pauperem, ita ut nihil des ei, & imprecetur Deum contra te, et adveniat tibi punitio ejus. Sed da illi dono, & ne sit parcus animus tuus erga eum. Nam hujus rei gratiâ benedicet tibi Deus in operibus tuis, & in omni re ad quam porrexeris manũ tuam. Itaque, ut prædixi tibi, non carebit regio paupere: & idcirco ego præcipio tibi hodiè ut aperias manum tuã fratri tuo, debili tuo, & pauperi tuo in regione tua. Et si venditus fuerit tibi frater tuus H.brꝰ aut soror tua Hebræa, serviat tibi sex annis, & in anno septimo dimitte eum à te liberum. Et cùm ita dimiseris eum, ne dimittas eum vacuum: Sed concede ei munus aliquod de ovibus tuis, & sementa tuâ, et musto tuo: et pro ratione eorum quæ tibi largitus est Deus Dominus tuus, impertire ei. Et memento quòd longo intervallo fueris servus in Ægypto, & ob id redemerit te Deus Dominus tuus, & imperaverit tibi ut satisfaceres in hujusmodi negotio in simili die. Sin autem dixerit, Non egrediar à te, quia nimirum, te amat, & diligit domum tuam, cùm consultius sit ei manere tecum;

ספר אלה הדברים : יו

tibi erit & ;janua in & ,ejus aure in *dabis* & ,ſubulam capies Et
17 וְלָקַחְתָּ אֶת־הַמַּרְצֵעַ וְנָתַתָּה בְאָזְנוֹ וּבַדֶּלֶת וְהָיָה לְךָ
æternum Non .ſic facies tuæ ancillæ etiam Et .*ſeculi* ſervus
18 עֶבֶד עוֹלָם וְאַף לַאֲמָתְךָ תַּעֲשֶׂה־כֵּן : לֹא־יִקְשֶׁה
merces duplex quia ,*tecum* à liberum eum *te dimittendo in* ,tuis oculis in
בְעֵינֶךָ בְּשַׁלֵּחֲךָ אֹתוֹ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ כִּי מִשְׁנֶה שְׂכַר
tuus Deus Dominus tibi benedicet & ;annis ſex tibi ſervivit ,mercenarii
שָׂכִיר עֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבֵרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
tuo bove in naſcetur quod primogenitum Omne .feceris quæ omnibus in
19 בְּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה : כָּל־הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יִוָּלֵד בִּבְקָרְךָ
ſervies Non .tuo Deo Domino ſanctificabis ,maſculum ,*tuo pecore in &*
וּבְצֹאנְךָ תַּזְכִּר הַקְדִּישׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד
facies Ad .tui pecoris primogenitum tondebis neq; ,tui bovis primogenito in
בִּבְכֹר שׁוֹרֶךָ וְלֹא תָגֹז בְּכוֹר צֹאנֶךָ : לִפְנֵי
elegerit quem loco in ,*anno in anno* eum comedes *tui Dei Domini*
20 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ שָׁנָה בְּשָׁנָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר
vel ,claudus ,macula eo in fuerit cùm Et .*tua domus* & ,tu ,Dominus
יְהוָה אֶחָה וּבְיִרְכֶךָ : וְכִי־יִהְיֶה בּוֹ מוּם פִּסֵּחַ אוֹ
.tuo Deo Domino eum ſacrificabis non ;mala macula omnis ,cæcus
עִוֵּר כֹּל מוּם רָע לֹא תִזְבָּחֶנּוּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ :
damam ſicut ,pariter mundus & ,immundus :eum comedes *tuis portis In*
22 בִּשְׁעָרֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו כַּצְבִי
ſuper :comedes non ejus ſanguinem Tantummodo .cervum ſicut &
23 וְכָאַיָּל : רַק אֶת־דָּמוֹ לֹא תֹאכֵל עַל־
.aquam ſicut eum fundes terram
הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם :

CAP. XVI. יו

Domino Peſach *facies* & ,*Abib* menſem Obſerva
1 שְׁמוֹר אֶת־חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעָשִׂיתָ פֶּסַח לַיהוָה
tuus Deus Dominus te eduxit *Abib* menſe in quia ;tuo Deo
אֱלֹהֶיךָ כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב הוֹצִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
tuo Deo Domino *tranſitum* ſacrificabis Et .nocte Ægypto ex
2 מִמִּצְרַיִם לָיְלָה : וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
faciendum habitare ad ,Dominus elegerit quem loco in ,*bovem & ovem*
צֹאן וּבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה לְשַׁכֵּן
Septem .fermentatum *eo ſuper* comedes Non .ibi ſuum nomen
3 שְׁמוֹ שָׁם : לֹא־תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ שִׁבְעַת
quia :afflictionis panem ,infermentata eo *ſuper* comedes diebus
יָמִים תֹּאכַל־עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עֳנִי כִּי
diei memineris ut ,Ægypti terra è es egreſſus *feſtinatione in*
בְחִפָּזוֹן יָצָאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם
non Et .tuæ vitæ diebus omnibus ,Ægypti terra è *te egredi*
4 צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ : וְלֹא־
neque ,diebus ſeptem tuo termino omni in fermentum tibi conſpicietur
יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר בְּכָל־גְּבֻלְךָ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא
,primo die in ,veſpera in ſacrificabis quam carne de pernoctabit
יָלִין מִן־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן
,*tuarum portarum ſua in* *tranſitum* ſacrificare poteris Non .mane uſque
5 לַבֹּקֶר : לֹא תוּכַל לִזְבֹּחַ אֶת־הַפֶּסַח בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ
.tibi *dans* tuus Deus Dominus quas
אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ :

Verſio VULG. LAT.

17 Aſſumes ſubulam, & perforabis aurem ejus in janua dom⁹ tuæ; et ſerviet tibi uſq; in æternum. Ancillæ quoq; ſimiliter
18 facies. Non avertas ab eis oculos tuos, quando dimiſeris eos liberos: quoniã juxta mercedẽ mercenarii per ſex annos ſervivit tibi: ut benedicat tibi Dñs Deus tuus in cunctis operibus quæ agis. De primogenitis, quæ naſcuntur in armentis, & in ovibus tuis, quidquid eſt ſexûs maſculini, ſanctificabis
19 Dño Deo tuo. Non operaberis in primogenitâ bovis, & non tondebis primogenita ovium.
20 In conſpectu Domini Dei tui comedes ea p annos ſingulos, in loco quem elegerit Dñs, tu
21 & domus tua. Sin autẽ habuerit maculam, vel claudũ fuerit, vel cæcum, aut in aliqua parte deforme vel debile, non immolabitur Domino Deo tuo: Sed
22 intra portas urbis tuæ comedes illud: tam mundus quàm immund⁹ ſimiliter veſcentur eis,
23 quaſi capreâ & cervo. Hoc ſolùm obſervabis, ut ſanguinem eorum non comedas, ſed effundes in terram quaſi aquam.

CAP. XVI.

1 OBſerva menſem novarum frugum, & verni primum temporis, ut facias Phaſe Domino Deo tuo: quoniã in iſto menſe eduxit te Domin⁹ De⁹ tuus de
2 Ægypto nocte. Immolabíſque Phaſe Domino Deo tuo de ovibus, & de bobus, in loco quem elegerit Dominus Deus tuus, ut habitet nomẽ ejus ibi.
3 Non comedes in eo panem fermentatum: Septem dieb⁹ comedes abſq; fermẽto, afflictionis panẽ, quoniã in pavore egreſſ⁹ es de Ægypto: ut memineris diei egreſſionis tuæ de Ægypto,
4 omnib⁹ dieb⁹ vitæ tuæ. Non apparebit fermẽtũ in omnib⁹ terminis tuis ſeptẽ dieb⁹, et nõ remanebit de carnib⁹ ejus q̃ immolatum eſt veſperè in die
5 primo uſq; manè. Non poteris immolare Phaſe in qualibet urbium tuarum, quas Domin⁹ Deus tuus daturus eſt tibi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

17 Καὶ λήψῃ τὸ ὀπήτιον, καὶ τρυπήσεις (ϕ) τὸ ὠτίον αὐτῆς πρὸς τὴ (ω) θύραν, καὶ ἔσαι Cοι οἰκέτης εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ τῇ παιδίσκῃ Cου
18 (α) ὡσαύτως ποιήσεις. Οὐ σκληρὸν ἔσαι ἐναντίον Cου ἐξαποστελλομένων αὐτῆς ἐλεύθερον ἀπὸ Cοῦ, ὅτι ἐπέτριψέν σοι μισθὸν τῆς μισθωτοῦ ἑξαετίας Cοι ἓξ ἔτη· καὶ εὐλογήσει Cε κύριος ὁ θεός Cου ἐν πάσιν οἷς ἐὰν
19 ποιῇς. Πᾶν πρωτότοκον ὃ ἐὰν τεχθῇ ἐν (β) ταῖς βουσί Cου, καὶ ἐν τοῖς προβάτοις Cου, τὰ ἀρσενικὰ ἁγιάσεις κυρίῳ τῷ θεῷ Cου. οὐκ ἐργᾷ ἐν τῷ πρωτοτόκῳ μόσχῳ σου, καὶ οὐ μὴ κείρῃς (γ) τὰ πρωτότοκα τῶν προβάτων σου.
20 Ἐναντι (δ) κυείου φαγῇ αὐτὸ ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνιαυτοῦ ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ (ε) ἐὰν ἐκλέξηται
21 κύριος ὁ θεός σου, σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. Ἐὰν δὲ ᾖ ἐν αὐτῷ μῶμος, χωλὸν ἢ τυφλὸν, (ζ) μῶμον πονηρὸν, οὐ θύσεις αὐτὸ κυρίῳ τῷ
22 θεῷ σου. Ἐν ταῖς πόλεσί σου φαγῇ αὐτό. ὁ ἀκάθαρ(θ)τος ἐν σοὶ, καὶ ὁ καθαρὸς ὡσαύτως
23 (η) ἔδεται ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον. Πλὴν (θ) αἵματος οὐ φάγεσθε, ὅτι τῇ γῇ ἐκχεεῖς αὐτὸ ὡς ὕδωρ.

MS.A. (ϕ) τὸ ὂς (ω) θύραν ὅτι τὸ καθμὸν, καὶ ἔσαι εἰκέτης σε εἰς (α) ποιήσεις ὡσαύτως. (β) τοῖς (γ) τὸ πρωτότοκον (δ) κυρίῳ τῷ θεῷ σε φαγῇ (ε) ἂν (ζ) ᾖ καὶ πᾶς (η) φάγεται ὡς (θ) τὸ αἷμα οὐ φαγῇ,

Et ſumes ſubulam, & perforabis auriculam ejus ad januam, et erit tibi famulus in ſeculum. Et ancillam tuam ſimiliter facies. Non erit durum coram te, cùm ipſi dimittuntur liberi à te: quoniam annam mercedem mercenarii ſervivit tibi ſex annos. Et benedicet te Dominus Deus tuus in omnibus quæcunq; feceris. Omne primogenitum, quod natũ fuerit in bob⁹ tuis, & ov⁹ tuis, (i) maſculina ſanctificabis Domino Deo tuo. Non operaberis in primogenito vitulo tuo, neq; tondebis primogenita ovium tuarũ. Ante Dominum comedes illud, annũ ex anno in loco quemcunq; elegerit Dominus Deus tuus, tu, & domus tua. Si autem fuerit in eo vitium, claudum, aut cæcum, (k) vitium malum, non ſacrificabis illud Domino Deo tuo. In civitatibus tuis comedes illud. Qui immundus in te, et mund⁹, ſimiliter comedet, ut capreã, vel cervum. Tantummodo ſanguinẽ non comedetis: in terram effundes eum, ſicut aquam.

Κεφ. ις'.

1 Φύλαξαι τὸν μῆνα τῶν νέων, καὶ ποιήσεις τὸ πάσχα κυρίῳ τῷ θεῷ σε, ὅτι ἐν τῷ μηνὶ τῶν νέων ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύπτου νυκτός. Καὶ
2 θύσεις τὸ πάσχα κυρίῳ τῷ θεῷ σε πρόβατα καὶ βόας ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ (α) ἐὰν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σε αὐτὸν, ὀνομάσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ. Οὐ φαγῇ ἐπ' αὐτῷ ζύμωμα· ἑπτὰ ἡμέρας φαγῇ ἐπ' αὐτῷ ἄζυμα, ἄρτον κακώσεως, ὅτι ἐν σπουδῇ ἐξῆλθες ἐξ (β) Αἰγύπτου· ἵνα μνησθῇς τὴν ἡμέραν τῆς ἐξόδου σου ἐκ γῆς Αἰγύπτου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.
4 Οὐκ ὀφθήσεταί σοι ζύμη ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σε ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ οὐ κοιμηθήσεται ἀπὸ τοῦ κρεῶν ὧν (γ) ἐὰν θύσῃς τὸ ἑσπέρας τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ εἰς τὸ
5 πρωΐ. Οὐ δυνήσῃ θῦσαι τὸ πάσχα ἐν ἑνὶ τῶν πόλεών σου, ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι.

MS.A. (α) ἂν (β) Αἰγύπτου νυκτὸς· μνησθῇς (γ) ἂν θύσητε

CAP. XVI.

OBſerva menſem novorum, et facies Paſcha Domino Deo tuo: quoniam in menſe novorum exiſti de Ægypto nocte. Et immolabis Paſcha Domino Deo tuo, oves, & boves, in loco quem elegerit Domin⁹ Deus tuus illum; ut invocetur nomen ejus ibi. Non comedes fermentum ſuper illud: ſeptem diebus comedes ſuper illud azyma, panem afflictionis: quoniam in feſtinatione exiſtis de Ægypto: ut recordemini diẽ exitûs veſtri de terra Ægypti omnib⁹ dieb⁹ vitæ veſtræ. Non apparebit tibi fermentum in omnib⁹ finib⁹ tuis ſeptem dies: et non dormiet de carnibus, de quibus (a) immolaveris veſperi die primo, uſq; in mane. Non poteris immolare Paſcha in ulla civitatum tuarum, quas Domin⁹ Deus tuus dat tibi.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 Sumẽ ſtylum, perfora aurem ejus ſuper janua, ſitque tibi ſervus in perpetuum: & ancillæ quoque tuæ ſic facies. Et ne moleſtum ſit
18 in oculis tuis cùm dimittes eum liberum à te, quoniam plùs minùs pro mercede mercenarii ſervivit tibi ſex annis: & benedicet tibi Dominus Deus in omni re quam geſſeris.
19 *De primogenitis.* Omne primogenitum quod naſcetur in bobus tuis & in ovibus tuis maſculum, conſecra Domino Deo tuo: non operaberis in primogenito boum tuorum: neque tondebis primogenita ovium tuarum.
20 Sed coram Domino Deo tuo comede illud per ſingulos annos in loco quem eliget Dominus De⁹ tuus, tu, & familia tua. Quod ſi fuerit
21 in eo vitium, ut claudicatio, vel cæcitas, aut quævis alia deformitas, ne offeras illud Domino Deo tuo: Sed in civitatibus tuis come-
22 de illud. Quod immundum quodque mundum fuerit pariter, ut capreã & ut cervum comedes. Tantũmodo ſanguinem ne comederitis,
23 ſed ſuper terram funde eum velut aquam.

CAP. XVI.

De Paſchate azymorum.

OBſerva menſem florum, & celebra Paſcha Domino Deo tuo, quoniam in menſe flo-
1 rum eduxit te Dñs Deus tuus de Ægypto nocte. Macta *igitur* Paſcha Domino Deo tuo ex
2 ovibus & ex bobus, in loco quem eliget Dñs Deus tuus, ut habitare faciat illic nomen ſuum. Ne comedas cum eo fermentatum, ſed ſe-
3 ptem dieb⁹ comede cum eo azymum, panem humilem, eò quòd cum feſtinatione egreſſi eſtis ex Ægypto: ut memor ſis diei quo egreſſus es ex Ægypto cũctis dieb⁹ vitæ tuæ. Et non
4 videbitur fermentatum in toto limite tuo ſeptem dieb⁹, neque pernoctabit de carne quam mactabis in veſpera diei primi, uſq; ad matutinũ. Non licet tibi mactare Paſcha in ulla ci-
5 vitatum quas dabit tibi Dominus Deus tuus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

17 וְתִקַּב יַת־מַרְצַעָא וְתִתֵּן בְּאֻדְנֵיהּ
וּבְדִשְׁא וִיהֵי לָךְ עַבְדָּ פָּלַח לְעָלַם
18 וְאַף לְאַמְתָּךְ תַּעְבֵּיד כֵּן : לָא יְקֵשׁ
בְּעֵינָךְ בְּמִפְטְרָךְ יָתֵיהּ בַּר־חוֹרִין
מִנָּךְ אֲרֵי עַל־חַד־תְּרִין כַּאגַר
אַגִירָא פְּלַחָךְ שְׁית שְׁנִין וִיבָרְכִנָּךְ
19 יְיָ אֱלָהָךְ בְּכֹל דִּי תַעְבֵּיד : כָּל־בּוּכְרָא
דְּי יִתְיְלִיד בְּתוֹרָךְ וּבְעָנָךְ דְּכַרִין
תַּקְדִּישׁ קֳדָם־יְיָ אֱלָהָךְ לָא תִפְלַח
בְּבוּכְרָא דְתוֹרָךְ וְלָא תְגֹוז בְּכוּרָא
20 דְעָנָךְ : קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ תִּיכְלִנֵּיהּ שְׁנָא
בְשְׁנָא בַּאֲתַרָא דִּי־יִתְרְעֵי יְיָ אַתְּ
21 וְאַנְשׁ בֵּיתָךְ : וַאֲרֵי־יְהֵי בֵּיהּ מוּמָא
חַגִּיר אוֹ עִוֵּר כָּל מוּם בִּישׁ לָא
תִכְּסְנֵיהּ קֳדָם־יְיָ אֱלָהָךְ : בְּקִרְוָךְ
22 תֵּיכְלִנּוּהִי מְסָאבָא וְדַכְיָא כַּחֲדָא
כְּבִשְׂרָא טָבְיָא וְאַיָּלָא : לְחוֹד יָתּ
23 דְּמֵיהּ לָא תֵיכוֹל עַל־אַרְעָא
תְּשַׁדְּנִנֵּיהּ כְּמַיָּא :

יו

1 טַל יָת־יַרְחָא דְאַבִּיבָא וְתַעְבֵּיד
פִּסְחָא קֳדָם־יְיָ אֱלָהָךְ אֲרֵי בְיַרְחָא
דְאַבִּיבָא אַפְּקָךְ יְיָ אֱלָהָךְ מִמִּצְרַיִם
2 וְעָבַד לָךְ נִסָּן בְּלֵילְיָא : וְתִכּוֹס
פִּסְחָא קֳדָם־יְיָ אֱלָהָךְ מִן־בְּנֵי עָנָא
וְנִכְסַת־קֻרְשָׁיָא־מִן־תּוֹרֵי בַּאֲתַרָא
דִּי־יִתְרְעֵי יְיָ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּיהּ
3 תַּמָּן : לָא תֵיכוֹל עֲלוֹהִי חַמְיָע שִׁבְעָא
יוֹמִין תֵּיכוֹל עֲלוֹהִי פַּטִּיר לַחְמָא עָנְיָ
אֲרֵי בִבְהִילוּ נְפַקְתָּא מֵאַרְעָא
דְמִצְרַיִם בְּדֵיל דְּתְהֵי דָכַר יַת יוֹם מִפְקָךְ
4 מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם כָּל יוֹמֵי חַיָּיךְ : וְלָא
יִתְחֲזֵי לָךְ חֲמִיר בְּכֹל תְּחוּמָךְ שִׁבְעָא
יוֹמִין וְלָא־יְבִית מִן־בִּסְרָא דִּי תִכּוֹס
בְּרַמְשָׁא בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא :
5 לֵית־לָךְ רְשׁוּ לְמִכַּס יַת־פִּסְחָא
בַּחֲדָא מִקְרוֹךְ דִּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ :

Targum ONKELOS.

17 Tolles ſubulam, & perforabis aurem ejus in janua, & erit tibi ſervus miniſtrans in ſeculum: ancillæ quoque tuæ facies
18 ſimiliter. Non ſit grave in oculis tuis, cùm dimiſeris eũ liberũ à te; quoniã duplici mercede mercenarii ſervivit tibi ſex annis: & benedicet tibi Dñs Deus tuus in omnib⁹ quæ feceris. Omne primogenitũ quod
19 natum fuerit maſculũ in bob⁹ tuis & in ovib⁹ tuis, ſanctificabis corã Dño Deo tuo: Non operaberis in primogenito bovum tuorum, nec tondebis primogenitũ oviũ tuarum. Corã
20 Dño Deo tuo comedes illud p ſingulos annos, in loco quem elegerit Dñs, tu & homines
21 domus tuæ. Et ſi fuerit in eo macula, ſi claudũ fuerit aut cæcum, aut ſi fuerit in eo aliquid malũ, non immolabis illud corã Dño Deo tuo. In urbib⁹ tuis
22 comedes illud, mundus & immundus ſimul, ſicut carné capreæ & cervi. Attamẽ ſanguinẽ ej⁹ nõ comedes: ſed ſup terram effundes illũ, ſicut aquam.

CAP. XVI.

1 OBſerva menſem novarum frugum, & facies Phaſe Dño Deo tuo: quoniam in menſe novarũ frugum eduxit te Dñs Deus tuus de Ægypto, & fe-
2 cit tibi mirabilia, nocte. Et immolabis Phaſe corã Dño Deo tuo de ovib⁹, & victimam ſanctificatam de bobus, in loco quem elegerit Dñs ut collocet
3 ibi majeſtatem ſuã. Non comedes cum eo fermentatum, ſeptem diebus comedes cum eo azymum, panem afflictionis: quoniam feſtinanter egreſſus es de terra Ægypti; ut recorderis diei exitus tui de terrâ Ægypti, omnib⁹ diebus vitæ
4 tuæ. Et non apparebit tibi fermentatũ in omni termino tuo ſeptem diebus: neq; remanebit de carne quam immolaveris veſperi in die primo uſque mane. Non habebis poteſtatem immolandi Phaſe in una urbium tuarum, quam Dominus Deus tuus dabit tibi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 * ׳ע ׳ק ׳ת ׳ש ׳ה ׳ב ׳ע ׳ב ׳ה

ספר אלה הדברים: יו

collocandum ad tuus Deus Dominus elegerit quem locum ad Quinimo

6 כִּי אִם־אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן

solem ingredi cœpit vesperi in Pesach sacrificabis ibi suum nomen

שְׁמוֹ שָׁם תִּזְבַּח אֶת־הַפֶּסַח בָּעֶרֶב כְּבוֹא הַשָּׁמֶשׁ

loco in comedes & coques Et Ægypto ex te egredi tempore statuto

מוֹעֵד צֵאתְךָ מִמִּצְרָיִם: וּבִשַּׁלְתָּ וְאָכַלְתָּ בַּמָּקוֹם 7

ibis & mane vertes & eo in tuus Deus Dominus elegerit quem

אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וּפָנִיתָ בַבֹּקֶר וְהָלַכְתָּ

septima die in & infermentata comedes diebus Sex tua tentoria in

לְאָהָלֶיךָ: שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי 8

Septem sunt ejus facies non tuo Deo Domino retentio

עֲצֶרֶת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה: שִׁבְעָה 9

numerare incipies segete in falcem incipiendo Ab tibi numerabis hebdomadas

שָׁבֻעֹת תִּסְפָּר־לָךְ מֵהָחֵל חֶרְמֵשׁ בַּקָּמָה תָּחֵל לִסְפֹּר

Domino hebdomadarum solennitatem facies Et hebdomadas septem

שִׁבְעָה שָׁבֻעוֹת: וְעָשִׂיתָ חַג שָׁבֻעוֹת לַיהוָה 10

quemadmodum dabis quod tuæ manus sponte sufficientiam tuo Deo

אֱלֹהֶיךָ מִסַּת נִדְבַת יָדְךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן כַּאֲשֶׁר

sui Dei Domini facies ad lætaberis Et tuus Deus Dñs tibi benedixerit

יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ 11

qui Levita & tua ancilla & tuus servus & tua filia & tuus filius & tu

אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר

tuo interiore in qui vidua & pupillus & peregrinus & tuis portis in

בִּשְׁעָרֶיךָ וְהַגֵּר וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ

suum nomen collocandum ad tuus Deus Dominus elegerit quem loco in

בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ

custodies & Ægypto in fuisti servus quòd recordaberis Et ibi

שָׁם: וְזָכַרְתָּ כִּי־עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרָיִם וְשָׁמַרְתָּ 12

tibi facies tabernaculorum Tripudium hæc statuta facies &

וְעָשִׂיתָ אֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה: חַג הַסֻּכֹּת תַּעֲשֶׂה לְךָ 13

lætaberis Et tuo torculari de & tua area de te colligendo in diebus septem

שִׁבְעַת יָמִים בְּאָסְפְּךָ מִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ: וְשָׂמַחְתָּ 14

Levita & tua ancilla & tuo serv & tua filia & tuo fili & tu tuo tripudio in

בְּחַגֶּךָ אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי

diebus Septem tuis portis in qui vidua & pupillus & peregrino &

וְהַגֵּר וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ: שִׁבְעַת יָמִים 15

cùm Dominus elegerit quem loco in tuo Deo Domino tripudiabis

תָּחֹג לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה כִּי

omni in & tuo proventu cuncto in tuus Deus Dominus tibi benedixerit

יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל־תְּבוּאָתְךָ וּבְכֹל

vicibus Tribus lætus utique fueris & tuarum manuum opere

מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ: שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים 16

sui Dei Domini faciebus cum tuus masculus omnis conspicietur anno in

בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָל־זְכוּרְךָ אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

tripudio in & infermentatorum tripudio in elegerit quem loco in

בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג

conspicietur non & tabernaculorum tripudio in & hebdomadarum

הַשָּׁבֻעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יֵרָאֶה

sue manus donum secundùm Unusquisque vacuus Domini faciebus cum

אֶת־פְּנֵי יְהוָה רֵיקָם: אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ 17

tibi dedit quam tui Dei Domini benedictionem secundùm

כִּבְרָכַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ:

Versio VULG. LAT.

6 Sed in loco, quem elegerit Dominꝰ Deꝰ tuꝰ, ut habitet nomẽ ejus ibi: immolabis Phase vesperè ad Solis occasũ, quando
7 egressus es de Ægypto. Et coques, et comedes in loco quem elegerit Dñs Deꝰ tuus, manéq; consurgens vades in tabernacula tua. Sex diebus comedes
8 azyma: & in die septima, quia collecta est Dñi Dei tui, non facies opus. Septem hebdomadas numerabis tibi ab ea die quâ falcem in segetem miseris.
10 Et celebrabis diem festum hebdomadarũ Dño Deo tuo, oblationem spontaneam manꝰ tuæ, quam offeres juxta bene-
11 dictionem Domini Dei tui. Et epulaberis corã Dño Deo tuo, tu, filius tuus, & filia tua, servus tuus, & ancilla tua, & Levites qui est intra portas tuas, advena ac pupillus & vidua, qui morantur vobiscum: in loco quem elegerit Dñs Deus tuus, ut habitet nomẽ ejus ibi.
12 Et recordaberis quoniam servus fueris in Ægypto: custodiésq; ac facies quæ præcepta
13 sunt. Solennitatem quoq; tabernaculorum celebrabis per septem dies, quando collegeris de area & torculari fruges
14 tuas. Et epulaberis in festivitate tua, tu, filius tuus & filia, servus tuus & ancilla, Levites quoq; & advena, pupillus ac vidua, qui intra portas tuas
15 sunt. Septem diebus Domino Deo tuo festa celebrabis, in loco quem elegerit Dominus: benedicétq; tibi Dñs Deus tuꝰ, in cunctis frugibus tuis, & in omni opere manuum tuarum, eríſq; in lætitia. Tribus vicibꝰ
16 per annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu Domini Dei tui, in loco quem elegerit: in solennitate azymorum, in solennitate hebdomadarũ, & in solénitate tabernaculorum. Non apparebit ante Dominum vacuus.
17 Sed offeret unusquisq; secundùm quod habuerit, juxta benedictionem Domini Dei sui, quam dederit ei.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Ἀλλ' ἢ εἰς τ τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σε, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, (δ) θύσεις τὸ πάσχα ἑσπέρας (ε) πρὸς δυσμὰς ἡλίου, ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐξῆλθες (ζ)
7 ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ ἑψήσεις καὶ φαγῇ ἐν τῷ τόπῳ, (η) ὃ ἐὰν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σε αὐτόν. καὶ ἐπορεμφήσῃ τοπρωΐ, καὶ
8 (θ) ἐλεύσῃ εἰς τοὺς οἴκους σε. Ἓξ ἡμέρας φαγῇ ἄζυμα, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐξόδιον ἑορτὴ κυρίῳ τῷ θεῷ σε· ὃ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, πλὴν ὅσα ποιηθήσῃ
9 ψυχῇ. Ἑπτὰ (ι) ἑβδομάδας ἐξαριθμήσῃς σεαυτῷ· ἀρξαμένῳ σε δρέπανον ἐπ' ἀμητὸν, ἄρξῃ ἐξαριθμῆσαι ἑπτὰ ἑβδομάδας.
10 Καὶ ποιήσεις ἑορτὴν ἑβδομάδων κυρίῳ τῷ θεῷ σε, (κ) καθὼς ἡ χεὶρ σε ἰσχύει, ὅσα
11 ἂν δῷ κύριος ὁ θεός σε. Καὶ εὐφρανθήσῃ (λ) ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σε, σὺ καὶ ὁ υἱός σε, καὶ ἡ θυγάτηρ σε, ὁ παῖς σε, καὶ ἡ παιδίσκη σε, καὶ ὁ (μ) Λευίτης, καὶ ὁ προσήλυτος, καὶ ὁ ὀρφανὸς, καὶ ἡ χήρα (ν) ἡ ἐν σοὶ ἐν ὑμῖν, ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ (ξ) ἐὰν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σε αὐτὸν, ἐπικληθῆναι
12 τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης (ο) ἐγένου ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ (π) φυλάξῃ καὶ ποιήσεις τὰς ἐντολὰς ταύτας.
13 Ἑορτὴν (ρ) σκηνῶν ποιήσεις σεαυτῷ ἑπτὰ ἡμέρας ἐν τῷ συναγαγεῖν σε ἀπ τ ἄλωνός
14 σε καὶ ἀπὸ τ ληνοῦ σε. Καὶ εὐφρανθήσῃ (σ) ἐν τῇ ἑορτῇ σε, σὺ καὶ ὁ υἱός σε, καὶ ἡ θυγάτηρ σε, ὁ παῖς σε, καὶ ἡ παιδίσκη σε, καὶ ὁ Λευίτης, καὶ ὁ προσήλυτος, καὶ ὁ ὀρφανὸς,
15 καὶ ἡ χήρα ἡ ὄσα ἐν τ πόλεσί σε. Ἑπτὰ ἡμέρας ἑορτάσεις κυρίῳ τῷ θεῷ σε ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σε (τ) αὐτῷ, ἐὰν ᾖ εὐλογήσῃ σε κύριος ὁ θεός σε ἐν πᾶσι (υ) γενήμασί σε, καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ τ χειρῶν σε, καὶ ἔσῃ εὐφραινόμενος.
16 Τρεῖς καιροὺς τ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικόν σε ἐναντίον κυρίου τ θεοῦ σε ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ (φ) ἐὰν ἐκλέξηται αὐτὸν κύριος ἐν τῇ ἑορτῇ τ ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τ ἑβδομάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τ σκηνοπηγίας. καὶ ὀφθήσῃ ἐνώπιον κυρίου τ θεοῦ σε κενός.
17 Ἕκας καὶ τ δύναμιν τ χειρῶν ὑμῶν, κατὰ τ εὐλογίαν κυρίου τοῦ θεοῦ σε ἣν ἔδωκέ σοι.

Sed in loco quem elegerit Dominus Deus tuus, ut invocetur nomen ejus ibi, immolabis Pascha vesperi ad occasum Solis, in tempore quo existi de Ægypto. Et (b) coques, et assabis, et comedes in loco, quem elegerit Dominꝰ Deꝰ tuꝰ eũ. Et converteris mane, & venies ad domos tuas. Sex diebus comedes azyma: & die septimâ exodium, solennitas Domino Deo tuo. Non facies in ea omne opus præter ea, quæ fient animæ. Septem (c) septimanas dinumerabis tibi ipsi: (d) inchoante te falcem in messem, incipies numerare septem septimanas. Et facies diem festum septimanarũ Domino Deo tuo; prout valet manus tua, quæcunque dederit Dominus Deus (e) tuus. Et (f) epulaberis ante Dominum Deũ tuum, tu, & filius tuus, & filia tua, puer tuus, & ancilla tua, & Levita, et proselytꝰ, et pupillꝰ, & vidua, quæ est in vobis, in loco, quẽ elegerit Dominꝰ Deꝰ tuꝰ eum, ut invocetur nomen ipsius ibi. Et recordaberis, quia famul fuisti in terra Ægypto. Et custodies, & facies mandata hæc. Solennitatem tabernaculorũ facies tibi septem diebus; cùm tu collegeris ex area tua, & ex torculari tuo. Et lætaberis in solennitate tua, tu, & filꝰ tuus, & filia tua, puer tuus, & ancilla tua, & Levita, & proselytꝰ, & pupillꝰ, et vidua, quæ est in civitatibus tuis. Septem diebus festi. vitatem celebrabis Domino Deo tuo in loco, quẽ elegerit Dominꝰ Deus tuꝰ sibi: si autẽ benedixerit te Dominus Deus tuus in omnibꝰ fructibus tuis, & in omni opere manuum tuarum, & eris lætans. Tribus temporibꝰ anni apparebit omne masculinum tuum ante Dominũ Deũ tuum in loco, quem elegerit eum Dominus: in solennitate azymorum, & in solennitate septimanarum, & in solennitate scenopegiæ. Non apparebis coram Domino Deo tuo vacuus. unusquisq; secundùm facultatẽ manuũ vestrarum, secundùm benedictionẽ Dñi Dei tui, quã dedit tibi.

MS. A. (δ) Θύσαι (ε) πρὸς δυσμὰς (ζ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου. (η) ᾧ ἂν (θ) ἀπελθῇ (ι) ἑβδομάδας ὁλοκλήρους ἐξαριθμήσῃς (κ) καθότι ἰσχύει ἡ χεὶρ σε, ὅσα ἂν δῷ σοι, καθότι ἠυλόγησέν σε κύριος ὁ θεός σε. (λ) Ἔναντι (μ) Λευίτης ὁ ἐν τ πόλεσίν σε, καὶ ὁ(ν)ἡ ἐν (ξ) ἂν(ο)ἤσθε ἐν(π) φυλάξῃς(ρ) τ σκηνῶν(σ) ἑναντ[ι κυρίου τοῦ θεοῦ σε, σὺ καὶ ὁ υἱός σε, καὶ ὁ υἱός σε, (τ) αὐτ, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῷ ἐκεῖ, ἐὰν (υ) τοῖς γενήμασίν σε (φ) ἂν ἐκλέξηται κύριος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sed in loco quem eliget Dñs Deꝰ tuus, ut habitare faciat illic nomen suum, macta Pascha in vespera ad occasum solis, juxta tempꝰ quo egressus es ex Ægypto. Coque autem et comede in loco quem elegerit Dñs Deꝰ tuus, ac tum revertere in matutino, & vade ad tentorium tuum. Sex diebꝰ comedes azymum, & die septimo congregatio erit Domino Deo vestro: non facietis in eo ullum opus. *De Pentecoste.* Septem hebdomades numerabis tibi: quando incipies falcem *mittere* in segeté stantem, incipe numerare septem hebdomades. Et celebra solennitatem hebdomadum Domino Deo tuo, pro modo separationis manuum tuarum, quam separabis, ut benedicat tibi Dñs Deus tuus. Et lætare corã Domino Deo tuo, tu, & filius tuꝰ, atq; filia tua; servus tuꝰ, & ancilla tua, & Levita qui est in civitatibus tuis, & hospes, atq; pupillus, & vidua qui sunt in medio tui, in loco quem eliget Dñs Deꝰ tuus, ut habitare faciat ibi nomen suum. Et recordare quòd servus fueris in Ægypto. Observa & fac omnes has leges. *De Tabernaculis.* Festum tabernaculorũ celebra septem diebꝰ, cùm collegeris de area, & de torculari. Et lætare in festivitate tua, tu, & filius tuus, & filia tua; servꝰ tuus, & ancilla tua, & peregrinus, & pupillus, & vidua qui sunt in civitatibus tuis. Septem diebꝰ celebra festum Deo Dño tuo in loco quem eliget Dñs, ut benedicat tibi Dñs Deꝰ tuus in omni fruge tua, & in omni opere manuũ tuarum, & sis lætus. Tribus vicibus in anno apparebunt monumenta tua corã Domino Deo tuo in loco quem eliget, *nempe* in die festo azymorũ, & in die festo hebdomadum, & in die festo tabernaculorum: & non apparebis coram Domino Deo tuo vacuus. Sed unusquisque juxta donum manûs suæ secundùm benedictionem quam tibi concesserit Deus Dominus tuus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

6 אֱלָהִין לְאַתְרָא דִי־יִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ
לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּיהּ תַּמָּן תִּכּוֹס יַת־
פִּסְחָא בְּרַמְשָׁא כְּמֵעַל שִׁמְשָׁא זְמַן
מִפּוֹקָךְ מִמִּצְרָיִם: וְתִבַּשֵּׁל וְתֵיכוֹל
7 בְּאַתְרָא דִי־יִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ
וְתִתְפְּנֵי בְצַפְרָא וְתֵהָךְ לְמַשְׁכְּנָךְ:
8 שִׁתָּא יוֹמִין תֵּיכוֹל פַּטִּירָא וּבְיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה כְּנִישׁ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָא
9 תַּעֲבִיד עֲבִידָא: שָׁבְעָא שָׁבוּעִין
תִּמְנֵי־לָךְ מְשָׁרְיוּת מַגָּלָא בְּחַצַד־
עֲמָרָא דְּאַרְמוּתָא תְּשָׁרֵי לְמִמְנֵי
10 שָׁבְעָא שָׁבוּעִין: וְתַעְבֵּיד חַגָּא
דְשָׁבוּעַיָּא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ מְסַת
נִדְבַת יָדָךְ דִּי תִתֵּן כְּמָא דִי־
11 יְבָרֶכְנָךְ יְיָ אֱלָהָךְ: וְתִחְדֵּי קֳדָם יְיָ
אֱלָהָךְ אַתְּ וּבְרָךְ וּבְרָתָךְ וְעַבְדָּךְ
וְאַמְתָּךְ וְלֵיוָאָה דִי בְקִרְוָךְ וְגִיּוֹרָא
וְיָתְמָא וְאַרְמַלְתָּא דִי בֵינָךְ בְּאַתְרָא
דִי יִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה
12 שְׁכִנְתֵּיהּ תַּמָּן: וְתִדְכַּר אֲרֵי־עַבְדָּא
הֲוֵיתָא בְּמִצְרָיִם וְתִטַּר וְתַעְבֵּיד יַת־
13 קְיָמַיָּא הָאִלֵּין: חַגָּא דְמַטַּלְיָא תַּעְבֵּיד
לָךְ שָׁבְעָא יוֹמִין בְּמִכְנְשָׁךְ מֵאֲדְרָךְ
14 וּמַעֲצַרְתָּךְ: וְתִחְדֵּי בְּחַגָּךְ אַתְּ
וּבְרָךְ וּבְרָתָךְ וְעַבְדָּךְ וְאַמְתָּךְ
וְלֵיוָאָה וְגִיּוֹרָא וְיָתְמָא וְאַרְמַלְתָּא
15 דִּי בְקִרְוָךְ: שָׁבְעָא יוֹמִין תֵּחוֹגוּן
קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּאַתְרָא דִי־יִתְרְעֵי
יְיָ אֲרֵי יְבָרֶכְנָךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל־
עֲלָלֵי תְּךָ וּבְכָל־עוֹבְדֵי יָדָךְ וְתְהֵי
16 בְּרַם חֲדֵי: תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא
יִתְחֲזוֹן כָּל־דְּכוֹרָךְ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ
בְּאַתְרָא דִי יִתְרְעֵי בְּחַגָּא דְפַטִּירַיָּא
וּבְחַגָּא דְשָׁבוּעַיָּא וּבְחַגָּא דְמַטַּלְיָא
17 וְלָא יִתְחֲזוֹן קֳדָם יְיָ רֵיקָנִין: גְּבַר
כְּמַתְנַת יְדֵיהּ כִּבְרִכְתָּא דְיְיָ אֱלָהָךְ
דִּי יְהַב־לָךְ:

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 עשׂ׳בשׂעדצ׳אשׂ׳ב׳בף׳תצף׳אצף׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳אע׳
שׂעצ׳אשׂ׳אף׳בף׳תצף׳אצף׳2ע׳בגף׳בפע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
7 2ע׳תצף׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
8 תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
9 2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳
10 תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
11 2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳
12 תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
13 2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳
14 תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
15 2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳
16 תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
17 2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳

VERSIO SAMARITANA.

6 *2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳
7 תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
8 תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
9 2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳
10 תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
11 2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳
12 תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
13 2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳
14 תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
15 2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳
16 תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳
17 2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳תצף׳2ע׳

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

6 Præterquã in loco quẽ elegerit Dominus Deus tuus ut illic inhabitet nomen ejus: illic sacrificabis Paschæ vesperè cùm occidit sol, tempore egressûs tui ex Ægypto. Coques itaq;, & comedes in loco quẽ elegerit Dominus Deus tuus; deinde convertes te manè, & redibis in tabernacula tua.
8 Sex diebus comedes azyma, sed die septimo erit festum Domino Deo tuo; non facies ullum opus servile.
9 Septẽ septimanas numerabis tibi: Ex quo cœperit falx esse in segete, incipies numerare septem septimanas.
10 Tum celebrabis festum septimanarum Domino Deo tuo (b) juxta sufficientiam spontaneæ oblationis manuum tuarum, quã dabis secundũ quod benedixerit tibi Dominus Deus tuus.
11 Lætaberisque coram Domino Deo tuo, tu, et filius tuus, & filia tua, servus tuus, & ancilla tua, et Levita qui in (c) portis tuis peregrinatur, & pupillus, & vidua qui sunt in medio tui, in loco quẽ elegerit Dominus Deus tuus ut illic habitet nomẽ ejus.
12 Et recordaberis quòd servus fuisti in terra Ægypti, ut observes, et facias præcepta ista.
13 Festum tabernaculorum facies tibi septem diebus cùm collegeris ex area tua, & ex torculari tuo.
14 (d) Lætaberisque in festo tuo, tu, & filius tuus, et filia tua, servus tuus, & ancilla tua, & Levita, & peregrinus, & pupillus, & vidua qui sunt in (e) portis tuis.
15 Septem diebus feriaberis Domino Deo tuo in loco quem elegerit Dominus Deus tuus, quoniã benedicet tibi Dominus Deus tuus in omni proventu tuo, & in omni opere manuum tuarum: Eris igitur tantùm lætus.
16 Trib⁹ vicibus in anno apparebit omnis masculus tuus ante faciẽ Domini Dei tui in loco quẽ elegerit; in festo azymorum, et in festo septimanarum, et in festo tabernaculorum: sed non videbunt faciem Domini vacui.
17 Unusquisque juxta facultatẽ manûs suæ, juxta benedictionem Domini Dei tui quam dedit tibi.

VER. SAM. (b) benevolentiam (c) civitatibus (d) Et lætabimini (e) civitatibus

6 Sed in loco quem elegerit Dñs Deus tuus ut habitare faciat majestatem suam in eo, ibi immolabis Phasè vespere: ad occasum solis, in tempore quo
7 egressus es de Ægypto. Et coques illud & comedes, in loco quẽ elegerit Dñs Deꝰ tuus: & mane consurgens ibis in tabernacula tua.
8 Sex diebꝰ comedes azymũ: & in die septimo, quia collecta est coram Dño Deo
9 tuo, nullũ opus facies in ea. Septem hebdomadas numerabis tibi: à principio quo falce metitur manipulꝰ elevationis, incipies numerare septẽ hebdo-
10 madas. Et celebrabis festum hebdomadarũ corã Dño Deo tuo, juxta oblationẽ spontaneã manꝰ tuæ quam dederis: sicut benedixerit tibi Dñs Deꝰ tuꝰ.
11 Et lætaberis coram Dño Deo tuo, tu, & filiꝰ tuus & filia tua, & servꝰ tuus & ancilla tua; & Levita qui est in urbibꝰ tuis, & peregrinꝰ & pupillus & vidua qui sunt in medio tui: in loco quẽ elegerit Dñs Deus tuus, ut
12 collocet ibi majestatẽ suam. Et recordaberis quòd servꝰ fuisti in Ægypto: & custodies & facies mandata hæc. Festũ taber-
13 naculorũ facies tibi septẽ diebus, quando collegeris de area
14 tuâ & de torculari tuo. Et lætaberis in solennitate tua; tu, & filiꝰ tuus & filia tua, & servꝰ tuus & ancilla tua; & Levita, & peregrinꝰ, & pupillus & vidua,
15 qui sunt in urbibꝰ tuis. Septẽ diebus celebrabis festa coram Dño Deo tuo, in loco quem elegerit Dñs: quoniam benedicet tibi Dñs Deꝰ tuus in cunctis frugibꝰ tuis, & in omnibꝰ operibꝰ manꝰ tuæ; & eris utiq;
16 lætꝰ. Tribus vicibꝰ in anno apparebunt oẽs masculi tui corã Dño Deo tuo in loco quẽ elegerit; in solennitate azymorũ, & in solennitate hebdomadarũ, & in solennitate tabernaculorũ: & non apparebũt vacui corã Dño. Sed unusquisq;
17 secundùm donationem manus suæ, juxta benedictionem Dñi Dei tui quam dabit tibi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 *إِلَّا فِي ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي يَخْتَارُ ٱللهُ رَبُّكَ لِيَحُلَّ ٱسْمُهُ فِيهِ. هُنَاكَ تَذْبَحُ ٱلْفِسْحَ عِنْدَ ٱلْمَسَاءِ قُبَيْلَ
مَغِيبِ ٱلشَّمْسِ. وَذٰلِكَ فِي فَصْلِ خُرُوجِكَ مِنْ مِصْرَ. وَتَصْبَحُهُ وَتَأْكُلُهُ فِي ذٰلِكَ ٱلْمَوْضِعِ. ثُمَّ وَلِّ بِٱلْغَدَاةِ
وَٱمْضِ إِلَى مَنَازِلِكَ. وَكُلْ بَعْدَهُ ٱلْفَطِيرَ سِتَّةَ أَيَّامٍ. وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلسَّابِعِ مُكْثٌ فِي قُدْسِ ٱللهِ رَبِّكَ. وَلَا
تَصْنَعْ فِيهِ صَنَاعَةً. وَٱحْصِ سَبْعَةَ أَسَابِيعَ. مِنْ وَقْتِ ٱبْتِدَاءِ ٱلْمِنْجَلِ فِي ٱلسُّنْبُلِ ٱبْتَدِي
بِإِحْصَائِهَا. وَٱصْنَعْ حَجَّ أَسَابِيعَ لِلهِ رَبِّكَ عَلَى مِقْدَارِ نَيْلِ يَدِكَ وَمَا تَتَبَرَّعُ بِهِ. كَمَا يُبَارِكُكَ ٱللهُ
رَبُّكَ. وَٱفْرَحْ بَيْنَ يَدَيْهِ أَنْتَ وَٱبْنُكَ وَٱبْنَتُكَ وَعَبْدُكَ وَأَمَتُكَ. وَٱللَّاوِيُّ ٱلَّذِي فِي مَحَالِّكَ.
وَٱلْغَرِيبُ وَٱلْيَتِيمُ وَٱلْأَرْمَلَةُ ٱلَّذِينَ فِيمَا بَيْنِكُمْ. فِي ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي يَخْتَارُ ٱللهُ رَبُّكَ أَنْ يَحُلَّ فِيهِ
نُورَهُ. وَٱذْكُرْ أَنَّكَ كُنْتَ عَبْدًا فِي مِصْرَ. وَٱحْفَظْ هٰذِهِ ٱلرُّسُومَ وَٱعْمَلْ بِهَا. وَٱصْنَعْ حَجَّ ٱلْمَظَالِّ سَبْعَةَ
أَيَّامٍ عِنْدَ جَمْعِكَ غَلَّتَكَ مِنْ بَيْدَرِكَ وَمَعَاصِرِكَ. وَٱفْرَحْ فِي حَجِّكَ هٰذَا أَنْتَ وَٱبْنُكَ وَٱبْنَتُكَ
وَعَبْدُكَ وَأَمَتُكَ وَٱللَّاوِيُّ وَٱلْغَرِيبُ وَٱلْيَتِيمُ وَٱلْأَرْمَلَةُ ٱلَّذِينَ فِي مَحَالِّكَ. كَذٰلِكَ تَحُجُّ سَبْعَةَ
أَيَّامٍ لِلهِ رَبِّكَ فِي ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي يَخْتَارُ. لِيُبَارِكَ فِي جَمِيعِ غَلَّتِكَ وَسَائِرِ مَا تَمُدُّ إِلَيْهِ يَدَكَ.
فَتَكُونَ فَرِحًا فَرَحًا مَحْضًا. ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فِي ٱلسَّنَةِ يَحْضُرُ جَمِيعُ رِجَالِكَ بَيْنَ يَدَيِ ٱللهِ رَبِّكَ فِي
ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي يَخْتَارُ. فِي حَجِّ ٱلْفَطِيرِ. وَحَجِّ ٱلْأَسَابِيعِ. وَحَجِّ ٱلْمَظَالِّ. وَلَا يَحْضُرُوا بَيْنَ يَدَيْهِ
خُطُورًا فَارِغًا. بَلْ يَأْتِ كُلُّ رَجُلٍ بِمَا تَنَالُ يَدُهُ. عَلَى حَسَبِ بِرِّ ٱللهِ رَبِّكَ ٱلَّذِي أَعْطَاكَ.

Sed in loco quem elegerit Deus Dominus tuus ut habitare faciat lucem suam in eo, ibi mactabis Paschа prope vesperam ante occasum solis, nempe in momento exitûs tui ex Ægypto. Et coque illud, et comede illud eo in loco; deinde regredere sequenti die, et abi in domicilium tuum. Et
8 post illud comede infermentatũ sex diebus, et in die septimo mora sit in sanctuario Dei Domini tui, et ne feceris in eo ullũ
9 opus. Deinde numera septem hebdomadas: à tempore quo incipiet immitti falx
10 in aristas, incipe numerationem earum. Et fac festivitatem hebdomadarum Deo Domino tuo pro ratione facultatis manûs tuæ, et ejus quod sponte dederis, quemadmodum concedet tibi Deus Domiꝰ tuus.
11 Et gaude coram eo, tu, et filius tuus, et filia tua, et servꝰ tuus, et ancilla tua, et Levita qui est in habitationibus tuis, & peregrinus, et orphanus, & vidua qui sunt inter vos, in loco quem elegerit Dominus Deus tuus, ut habitare faciat in eo splendorem
12 suum. Et memineris te fuisse servum in Ægypto. Custodi itaq; hæc statuta, & fac
13 ea. Fac etiam festivitatem tabernaculorũ septem diebus, quando colliges annonam tuã ex area et torcularibus tuis.
14 Et gaude in festivitate tua ista, tu, et filius tuus, & filia tua, et servus tuus, et ancilla tua, & Levita, et peregrinus, & orphanus, & vidua qui sunt in habitationibus tuis.
15 Hoc modo festum diem celebrabis septẽ diebus Deo Domino in loco quem elegerit, ut benedicat cunctis proventibus tuis, et omnibus ad quæ extendes manum tuam, sisq;
16 gaudens gaudio puro. Tribus vicibus in anno aderunt omnes viri tui coram Deo Domino tuo in loco quem elegerit: In festivitate azymorum, & festivitate hebdomadarum, & festivitate tabernaculorum: & ne adsint coram eo vacui.
17 Sed afferat quilibet vir quod potuerit manus ejus, pro ratione muneris Dei Domini tui quod tibi largitus est.

סֵפֶר אֵלֶּה הַדְּבָרִים : יז

Dominus quas ,tuis portis omnibus in tibi *dabis* præfectos & ,Judices

18 שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן־לְךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יְהוָה

judicio populum judicabunt &;tuis tribub⁹ in tibi *dans* tuus Deus

אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְשִׁבְטֶיךָ וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם מִשְׁפַּט

munus capies neque,*facies* agnoſces non,judiciũ *declinare facies* Non.juſtitiæ

19 צֶדֶק : לֹא־תַטֶּה מִשְׁפָּט לֹא תַכִּיר פָּנִים וְלֹא תִקַּח שֹׁחַד

,juſtorum verba *pervertit* & ,ſapientum oculos excæcat munus quia

כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר עֵינֵי חֲכָמִים וִיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִם :

quam terram poſſideas & ,vivas ut ,ſequêris juſtitiã Juſtitiam

20 צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף לְמַעַן תִּחְיֶה וְיָרַשְׁתָּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר

*l*gnum *omne* ,lucum tibi plantabis Non .tibi *dans* tuus Deus Dominus

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ : לֹא־תִטַּע לְךָ אֲשֵׁרָה כָּל־עֵץ

tibi eriges Neque .tibi facies quod ,tui Dei Domini altare apud

21 אֵצֶל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לָךְ : וְלֹא תָקִים לְךָ

.tuus Deus Dominus odio habet quam ,ſtatuam

מַצֵּבָה אֲשֶׁר שָׂנֵא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ :

CAP. XVII. יז

fuerit quo parvum pecus & ,bovem tuo Deo Domino ſacrificabis Non

1 לֹא־תִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ שׁוֹר וָשֶׂה אֲשֶׁר יִהְיֶה

.ejus tui Dei Domini abominatio quia:*malum verbum omne* ,macula *eo in*

בּוֹ מוּם כָּל דָּבָר רָע כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא:

Dominus quas ,*tuarum portarum una in* ,*tuo interiore* in fuerit inventus *Cùm*

2 כִּי־יִמָּצֵא בְקִרְבְּךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר־יְהוָה

oculis in malum fecerit qui mulier vel vir ,tibi *dans* tuus Deus

אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־הָרַע בְּעֵינֵי

aliis ſervivit & ,iverit Et .ejus pactum tranſgrediendo ,tui Dei Domini

3 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲבֹר בְּרִיתוֹ : וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים

militiæ omni vel ,lunæ vel ,ſoli & ,eis ſe incurvaverit & ,*aliis*

אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם וְלַשֶּׁמֶשׁ אוֹ לַיָּרֵחַ אוֹ לְכָל־צְבָא

audieris & ,tibi fuerit nunciatum Et .præcepi non quod ,cœlorum

הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי : וְהֻגַּד־לְךָ וְשָׁמַעְתָּ

abominatio eſt facta ,verbum rectum,veritas ecce & ,*bene* inquiſieris &

וְדָרַשְׁתָּ הֵיטֵב וְהִנֵּה אֱמֶת נָכוֹן הַדָּבָר נֶעֱשְׂתָה הַתּוֹעֵבָה

mulierem vel ,ipſum virum educes Et .Iſrael in iſta

5 הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל : וְהוֹצֵאתָ אֶת־הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת־הָאִשָּׁה

,tuas portas ad hoc malum *verbum* fecerunt qui ,ipſam

הַהִוא אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־הַדָּבָר הָרָע הַזֶּה אֶל־שְׁעָרֶיךָ אֶת־

.morientur &,lapidibus in eos lapidabis & :mulierem vel virum

הָאִישׁ אוֹ אֶת־הָאִשָּׁה וְסָקַלְתָּם בָּאֲבָנִים וָמֵתוּ :

hon:*m.orietur* ,teſtium trium vel teſtium duorum ore *Super*

6 עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמַת הַמֵּת לֹא

,*princeps in* eum *in* erit teſtium Manus .unius teſtis ore *ſuper* morietur

7 יוּמַת עַל־פִּי עֵד אֶחָד : יַד הָעֵדִים תִּהְיֶה־בּוֹ בָרִאשֹׁנָה

malum auferes & :*novissimo in* populi univerſi manus &ſeû interimendũ ad

לַהֲמִיתוֹ וְיַד כָּל־הָעָם בָּאַחֲרֹנָה וּבָעַרְתָּ הָרָע

ſanguinem inter judicio in *verbum* te *à fuerit mirabile Cùm* ,*tuo interiore* ex

8 מִקִּרְבֶּךָ : כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָּבָר לַמִּשְׁפָּט בֵּין־דָּם

verba :plagam & ,plagam inter &:*judicium ad judicium* inter :ſanguiné &

לְדָם בֵּין־דִּין לְדִין וּבֵין נֶגַע לָנֶגַע דִּבְרֵי

elegerit quem locum ad aſcendes & ,ſurges & ,*tuis portis in contentionũ*

רִיבֹת בִּשְׁעָרֶיךָ וְקַמְתָּ וְעָלִיתָ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר

.*eo in* tuus Deus Dominus

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ :

Verſio VULG. LAT.

18 Judices & magiſtros conſtitues in omnib⁹ portis tuis, quas Dñs De⁹ tuus dederit tibi, per ſingulas tribus tuas: ut judicẽt 19 populum juſto judicio, Nec in alteram partẽ declinent. Non accipies perſonam, nec munera: quia munera excæcant oculos ſapientũ, & mutant verba 20 juſtorũ. Juſtè quod juſtũ eſt perſequêris: ut vivas & poſſideas terram, quam Dñs Deus 21 tuus dederit tibi. Non plantabis lucũ, & omnẽ arborẽ juxta 22 altare Domini Dei tui. Nec facies tibi, neq; conſtitues ſtatuã: quæ odit Dominus Deus tuus.

CAP. XVII.

1 NOn immolabis Domino Deo tuo ovem, & bovem, in quo eſt macula, aut quidpiam vitii: quia abominatio eſt Domino Deo tuo. 2 Cùm reperti fuerint apud te, intra unã portarũ tuarũ, quas Dñs De⁹ tuus dabit tibi, vir aut mulier, qui faciant malum in conſpectu Dñi Dei tui, et tranſgrediantur 3 pactũ illius, Ut vadant & ſerviant diis alienis, & adorent eos, Solem & Lunã, & omnem militiam cœli, quæ non præcepi: Et hoc tibi fuerit nuntiatũ, audiénſq; inquiſieris diligenter, & verũ eſſe repereris, & abominatio facta eſt in Iſ- 5 rael: Educes virum ac mulierẽ, qui rem ſceleratiſſimam perpetrârũt, ad portas civitatis tuæ, 6 & lapidibus obruentur. In ore duorũ aut triũ teſtium peribit qui interficietur. Nemo occidatur, uno contra ſe dicente 7 teſtimonium. Manus teſtium prima interficiet eum, & man⁹ reliqui populi extrema mittetur: ut auferas malũ de medio 8 tui. Si difficile & ambiguum apud te judicium eſſe perſpexeris inter ſanguinem & ſanguinem, cauſam & cauſam, lepram & lepram; & judicum intra portas tuas videris verba variari: ſurge, & aſcende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

18 Κριτὰς καὶ γραμματοφυλακας (χ) ποιήσεις σεαυτῷ ἐν ταῖς πόλεσί σου, αἷς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι κατὰ φυλὰς, καὶ κρινοῦσι τὸν λαὸν 19 κρίσιν δικαίαν. Οὐκ ἐκκλινοῦσι κρίσιν, (ψ) οὐδὲ ἐπιγνώσονται πρόσωπον, οὐδὲ λήψονται (ω) δῶρον· τὰ γὰρ δῶρα (α) ἀποτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς σοφῶν, καὶ ἐξαίρει λόγους δικαίων. Δι- 20 καίως τὸ δίκαιον (β) διώξῃ, ἵνα ζήσῃ, καὶ εἰσελθὼν κληρονομήσῃς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. Οὐ φυτεύσεις σεαυτῷ 21 ἄλσος. πᾶν ξύλον παρὰ τὸ θυσιαστήριον 22 (γ) τοῦ θεοῦ σου, ὃ ποιήσεις σεαυτῷ. Οὐ στήσεις σεαυτῷ στήλην, ἃ ἐμίσησε κύριος ὁ θεός σου.

MS.A (χ) κατασήσεις σεαυτῷ ἐν πάσαις τ (ψ) ἐκ (α) δῶρα· (α) ἐκτυφλοῖ (β) φυλάξῃ, ἵνα (γ) κυρίῳ τῷ θεῷ

Κεφ. ιζ'.

1 (α) Οὐ θύσεις κυρίῳ τῷ θεῷ σου μόσχον ἢ πρόβατον, ἐν ᾧ ἔστιν ἐν αὐτῷ μῶμος, πᾶν ῥῆμα πονηρὸν, ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ 2 θεῷ σου ἐστίν. Ἐὰν δὲ εὑρεθῇ (β) ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου, ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι, ἀνὴρ ἢ γυνὴ (γ) ὃς ποιήσῃ τὸ πονηρὸν (δ) ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου, παραβῆναι 3 τ διαθήκην αὐτοῦ, καὶ (ε) ἐλθόντες λατρεύσωσι θεοῖς ἑτέροις, καὶ (ζ) προσκυνήσωσιν αὐτοῖς, τῷ ἡλίῳ, ἢ τῇ σελήνῃ, (η) ἢ παντὶ τ ἐκ τοῦ κόσμου τοῦ οὐρανοῦ, ἃ οὐ (θ) προσέταξέ 4 σοι, καὶ ἀναγγελῇ σοι καὶ (ι) ἐκζητήσῃς σφόδρα, καὶ ἰδὲ ἀληθῶς γέγονε τὸ ῥῆμα, γεγένηται τὸ βδέλυγμα τοῦτο ἐν (κ) Ἰσραήλ· 5 Καὶ ἐξάξεις τ ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ἢ τ γυναῖκα (λ) ἐκείνην, καὶ λιθοβολήσεις αὐτοὺς 6 ἐν λίθοις, καὶ τελευτήσουσιν. Ἐπὶ δυσὶ μάρτυσιν ἢ ἐπὶ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθανεῖται ὁ ἀποθνήσκων· οὐκ ἀποθανεῖται ἐφ' ἑνὶ μάρτυρι. Καὶ ἡ χεὶρ τ μαρτύρων ἔσαι ἐπ' αὐτῷ ἐν πρώτοις θανατῶσαι αὐτὸν, καὶ ἡ χεὶρ (μ) τοῦ λαοῦ ἐπ' ἐσχάτων. καὶ 8 (ν) ἐξαρεῖς τ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτ. Ἐὰν δὲ ἀδυνατήσῃ ἀπὸ σοῦ ῥῆμα ἐν κρίσει ἀνα- μέσον αἵματος αἵματος, καὶ ἀναμέσον κρίσις κρίσεως, καὶ ἀναμέσον ἁφὴ ἁφῆς, καὶ ἀναμέ- σον ἀντιλογία ἀντιλογίας, ῥήματα κρίσεως ἐν τ (ξ) πόλεσιν ὑμῶν, καὶ ἀναστὰς ἀναβήσῃ εἰς τ τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξῃ κύριος ὁ θεός (ο) σου ἐκεῖ.

MS.A. (α) Οὐ προσοίσεις κυρίῳ (β) ἐν σοὶ ἐν μιᾷ (γ) ὅτι ποιήσῃ (δ) ἐναντι (ε) ἀνῃθόνησε (ζ) προσκυνήσουσιν (η) ἢ παντὶ τῷ κόσμῳ τῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, (θ) προσέταξα, καὶ ἀνηγγέλη (ι) ἐκζητήσεις (κ) τῷ Ἰσραὴλ· (λ) ἐκείνῳ, ὅτι ἔργον ἐποίησε τὸ πρᾶγμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, ἐπὶ τ πύλῃ, καὶ τελευτήσουσιν· καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτοὺς ἐν λίθοις. Ἐπὶ δυσὶν (μ) παντὸς τοῦ λαοῦ ἐπ' ἐσχάτῳ. (ν) ἐξαρεῖτε τ (ξ) πόλεσίν σου, (ο) σύ, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ. Καὶ

Judices, (g) & *magiſtros* facies 18
tibi in civitatibus tuis, quæ Do-
minus Deus tuus dat tibi, ſecun-
dã tribꝰ: & judicabũt populũ
judiciũ juſtũ. Non declinabunt 19
judiciũ; neq; agnoſcent perſonã;
neq; accipient donũ. Dona enim
excæcant oculos ſapientũ: & 20
auferunt verba juſtorũ. Juſtè
quod juſtũ eſt, perſequeris; ut vi-
vatis, & ingreſſi hæreditatis ter-
ram, quam Dominus Deus tuus
dat tibi. Non plantabis tibiipſi lu- 21
cũ. Omne lignũ apud altare Dei
tui non facies tibi. Non ſtatues 22
tibi ſtatuã, quæ odit Dñs Deꝰ tuꝰ.

MS.A (χ) *judices* & ſcribas conſtitue tibi in civitatibus tuis, quas Dominus Deus tuus dabit tibi, per tribus tuas, ut dicant populo judicia æquitatis. Ne flectas judicium, neq; venereris faciẽ, neque accipias munus, quoniam munus excæcat oculos ſapientum in judicio, & pervertit verba innocentum. Sed cum æquitate judica proximum tuum, ut vivas, & ingrediaris atq; poſſideas terram illam quam tibi daturus eſt Dominus Deus tuus. Ne plantes tibi plantas cujuſcunque arboris ad latus altaris Dñi Dei tui quod facies tibi. Et ne erigas tibi ſtatuam ullam quam abominatur Dominus Deus tuus.

CAP. XVII.

1 NOn immolabis Domino Deo tuo vitulũ, vel ovem, in quo eſt in ipſo vitiũ, omne verbũ malũ; quoniã abominatio Domino Deo tuo eſt. Si autem inventus fuerit 2 in una civitatum tuarum, quas Dominus Deus tuus dat tibi, vir aut mulier, qui faciet malũ ante Dominum Deum tuũ, transgredi- endo teſtamentũ ejus, Et euntes 3 ſervierint diis aliis, et adoraverint eos, Solem, & Lunam, vel quodcunq; eorum, quæ ſunt ex ornatu cœli, quæ non (a) præce- pit tibi, Et annuntiatum fuerit 4 tibi, & exquiſieris valdè, et ecce verè factum eſt verbum, facta eſt abominatio hæc in Iſrael: Et e- 5 duces hominem illum, aut mulie- rem (b) illam, & lapidabitis eos in lapidibus, & morientur. In 6 eluob⁹ teſtibus, vel in trib⁹ teſtib⁹ morietur. Qui moritur, non mo- rietur in uno teſte. Et manus 7 teſtium erit ſuper eum in primis ad interficiendũ eum, & manus populi in noviſſimis. Et auferes 8 (c) malum ex vobis ipſis. Si au- tem impoſſibile fuerit à te (d) verbum in judicio inter ſan- guinem à ſanguine, & inter ju- dicium à judicio, et inter taſtum à taſtu, & inter controverſiam à controverſia, verba judicii in civitatibus veſtris; & ſurgens aſcendes ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus (e) illuc.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

De Judicibus & Scribis.

Judices & Scribas conſtitue tibi in cunctis civitatibus quas tibi dabit Deus Dominus tuus, per tribus tuas, ut dicant populo judicia æquitatis. Ne flectas judicium, neq; venereris faciẽ, neque accipias munus, quoniam munus excæcat oculos ſapientum in judicio, & pervertit verba innocentum. Sed cum æquitate judica proximum tuum, ut vivas, & ingrediaris atq; poſſideas terram illam quam tibi daturus eſt Dominus Deus tuus. Ne plantes tibi plantas cujuſcunque arboris ad latus altaris Dñi Dei tui quod facies tibi. Et ne erigas tibi ſtatuam ullam quam abominatur Dominus Deus tuus.

CAP. XVII.

NE mactes Domino Deo tuo bovem aut agnum in quo ſit macula, aut ulla deformitas, quoniam immundus eſt coram Domino Deo tuo. Et ſi inveniatur inter vos in una ex civi- tibus veſtris quas daturus eſt vobis Dominus Deus veſter, vir aut mulier, qui malum cõmit- tat coram Domino Deo tuo, & prævaricetur fœdus ejus, Et abiens colat deos alios, & adoret eos, ſive ſolem, ſive lunam, aut omnes militias cœli, quas minimè præcepi, Et indi- catum tibi fuerit atq; audieris; inveſtiga di- ligenter: Et ſi verum ſit verbum, & perpe- trata ſit hujuſmodi abominatio in Iſraele, Educ virum illum vel mulierem illã qui per- petrârunt ſermonem hunc peſſimum in civi- tatibus tuis: ſive vir fuerit ſive mulier, obruite eos lapidibus, & moriantur. Ad os duorum teſtium occidetur qui fuerit reus mortis: non occidetur ad delationem teſtis unius. Et ma- nus teſtiũ aggredietur inprimis necem illius, manus verò totius populi poſtremó: & exter- minate operantes mala de medio veſtrî. Cúm- que latuerit vos ratio judicandi inter ſangui- nem & ſanguinem, & inter litem & litem, & inter plagam lepræ intérq; plagã lepræ, actio *ſcilicet*, jurgii in civitatibꝰ tuis; ſurges, & abi- bis in locum quem eliget ſibi Dñs Deus tuus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

18 דַּיְנִין וּפָרְעָנִין תְּמַנֵּי לָךְ בְּכָל־קִרְוָךְ
דִּי יְיָ אֱלָהָךְ יְהִיב לָךְ לְשִׁבְטָךְ וְיָדְנוּן
19 יָת עַמָּא דִּין דְּקוּשְׁט׃ לָא־תְצַלֵּי דִּין
לָא תִשְׁתְּמוֹדַע אַפִּין וְלָא־תְקַבֵּל
שׁוֹחְדָא אֲרֵי שׁוֹחְדָא מְעַוַּר עֵינֵי
חַכִּימִין וּמְקַלְקֵל פִּתְגָמִין תְּרִיצִין׃
20 קוּשְׁטָא קוּשְׁטָא תֶּהֵוֵי־ רָדֵיף בְּדִיל
21 דְּתֶחֱיֵי וְתֵירַת יָת־אַרְעָא דִּי יְיָ אֱלָהָךְ
יְהִיב לָךְ׃ לָא־תְצַוֵּב לָךְ אֲשֵׁרָת כָּל־
22 אִילָן בְּסִטַּר מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ דִּי־
17 תַּעְבֵּיד־לָךְ׃ וְלָא־תְקִים לָךְ קָמָא
דִּי רָחֵק יְיָ אֱלָהָךְ׃ יז
1 לָא־תִכּוֹס קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ תּוֹר וְאִמַּר
דִּי יְהֵי בֵיהּ מוּמָא כָּל מִדְּעִם בִּישׁ
2 אֲרֵי מְרָחַק קֳדָם־יְיָ אֱלָהָךְ הוּא׃
אֲרֵי יִשְׁתְּכַח בֵּינָךְ בְּחַדָא מִן־קִרְוָךְ
דִּי־יְיָ אֱלָהָךְ יְהִב לָךְ גֻּבַר אוֹ־אִתְּתָא
דִּי יַעְבֵּד יָת־דְּבִישׁ קֳדָם־יְיָ אֱלָהָךְ
3 לְמֶעְבַּר עַל־קְיָמֵיהּ׃ וְאָזֵל וּפְלַח
לְטַעְוָת עַמְמַיָּא וְסָגִיד לְהוֹן
וְלִשְׁמְשָׁא אוֹ לְסִיהֲרָא אוֹ לְכָל־
4 חֵילֵי שְׁמַיָּא דִּי לָא־פַקֵּדִית׃ וְיִתְחַוֵּי
לָךְ וְתִשְׁמַע וְתִתְבַּע יַאוּת וְהָא קוּשְׁטָא
בֵּין פִּתְגָמָא אִתְעֲבִידַת תּוֹעֲבְתָּא
5 הָדָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְתַפֵּיק יָת־גַּבְרָא
הָהוּא אוֹ יָת־אִתְּתָא הָהִיא דִּי עֲבָדוּ
יָת־פִּתְגָמָא בִּישָׁא הָדֵין לְתֵרַע בֵּיתָ
דִּינָךְ יָת־גַּבְרָא אוֹ יָת־אִתְּתָא
6 וְתִרְגְּמִנּוּן בְּאַבְנַיָּא וְיִמוּתוּן׃ עַל־
מֵימַר תְּרִין סָהֲדִין אוֹ תְלָתָא סָהֲדִין
יִתְקְטֵיל דְּחַיָּב קְטוֹל לָא יִתְקְטֵיל
עַל מֵימַר סָהֵיד חַד׃ יְהָא דְסָהֲרוּ
7 תְּהֵי בֵיהּ בְּקַדְמֵיתָא לְמִקְטְלֵיהוּ וְיָד
דְּכָל־עַמָּא בְּבַתְרֵיתָא וְתִפְלֵי עֲבִיד
דְּבִישׁ מִבֵּינָךְ׃ אֲרֵי יִתְפְּרַשׁ מִנָּךְ
8 פִּתְגָמָא לְדִינָא בֵּין דָּם לְדָם בֵּין־דִּין
לְדִין וּבֵין־מַכְתַּשׁ־סְנִירוּ לְמַכְתַּשׁ סְנִירוּ
פִּתְגֵמֵי פְלוּגְתָּא דִּינָא
בְּקָרְוָךְ וְתָקוּם וְתִסַּק לַאֲתְרָא
9 דִּי יִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ׃

Targum ONKELOS.

18 Judices et præfectos constitues tibi in omnib⁹ civitatib⁹ tuis, quas Dñs De⁹ tu⁹ dabit tibi p tribꝰ tuas: & judicabũt populũ judicio recto. Nõ pervertas judiciũ, nec recipies personã: nec recipies munera; quoniã munera excæcãt oculos sapientũ, & depravant verba recta.
20 Quod justũ est et verũ sequẽris: ut vivas et possideas terrã, quã Dñs De⁹ tu⁹ dabit tibi. Nõ plãtabis tibi lucũ, et omnẽ arborẽ, in latere altaris Dñi Dei
22 tui q̃ facies tibi. Et non eriges ibi statuã, quã odit Dñs De⁹ tu⁹.

CAP. XVII.

1 NOn immolabis corã Dño Deo tuo bovẽ & agnũ in quo est macula, aut quippiã mali: quia abominatio est corã Dño
2 Deo tuo. Si invent⁹ fuerit in medio tui in una urbiũ tuarũ, quã Dñs De⁹ tu⁹ dabit tibi, vir aut mulier qui fecerint q̃ malũ est corã Dño Deo tuo, ut
3 transgrediantur pactũ ej⁹. Et abierint, & servierint idolis populorũ, & adoraverint ea: aut solẽ aut lunã, aut omnem militiã cœli, q̃ non præcepi. Et
4 nũciatũ fuerit tibi, et audieris: inquires diligenter; & si verũ & certũ est verbũ hoc, & facta est abominatio hæc in Israel. Educes virũ illũ aut mulierẽ illã qui fecerunt abominationẽ hanc in urbe tuã; & lapidabis eos lapidib⁹, virum scilicet aut mulierẽ, & morien-
6 tur. Per dictũ duorũ testium, aut triũ testiũ, occidatur qui re⁹ est occisionis: non occidatur p dictũ uni⁹ testis.
7 Manus testiũ erit in eo primò ut interficiant eũ, & man⁹ toti⁹ populi postea: & auferes facientem q̃ malũ est de medio
8 tui. Si difficile fuerit tibi verbum judicii, inter sanguinẽ & sanguinẽ, inter causã & causã, & inter plagã lepræ & plagã lepræ; & fuerint verba judicũ discordãtia in civitatib⁹ tuis: cõsurges & ascendes in locũ quẽ elegerit Dñs Deus tuus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

18 * נשמשיכ שפטים ושטרים נתן לך בכל שעריך אשר יהוה אלהיך נתן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק׃ לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים׃ צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך׃ לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח יהוה אלהיך אשר תעשה לך׃ ולא תקים לך מצבה אשר שנא יהוה אלהיך׃ יז
1 ** לא תזבח ליהוה אלהיך שור וכשב אשר יהיה בו מום כל דבר רע כי תועבת יהוה אלהיך הוא׃
2 כי ימצא בקרבך באחד שעריך אשר יהוה אלהיך נתן לך איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני יהוה אלהיך לעבר בריתו׃
3 וילך ויעבד אלהים אחרים וישתחו להם ולשמש או ללבנה או לכל צבא השמים אשר לא צויתי׃
4 והגד לך ושמעת ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל׃
5 והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההוא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שעריך את האיש או את האשה ורגמתם באבנים ומתו׃
6 על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד׃
7 יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה ובערת הרע מקרבך׃
8 כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו׃
9 ובאת אל הכהנים הלוים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט׃

VERSIO SAMARITANA.

18 * ושמתם שפטים ושטרים בכל שעריכם אשר יהוה אלהיכם נתן לכם לשבטיכם ושפטו את העם משפט צדק׃ לא תטו משפט לא תכירו פנים ולא תקחו שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים׃ צדק צדק תרדפו למען תחיו וירשתם את הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן לכם׃ לא תטעו לכם אשרה כל עץ אצל מזבח יהוה אלהיכם אשר תעשו לכם׃ ולא תקימו לכם מצבה אשר שנא יהוה אלהיכם׃ יז
1 ** לא תזבחו ליהוה אלהיכם שור וכשב אשר יהיה בו מום כל דבר רע כי תועבת יהוה אלהיכם הוא׃
2 כי ימצא בקרבך באחד שעריכם אשר יהוה אלהיכם נתן לכם איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני יהוה אלהיכם לעבר בריתו׃
3 וילך ויעבד אלהים אחרים וישתחו להם ולשמש או ללבנה או לכל צבא השמים אשר לא צויתי׃
4 והגד לך ושמעת ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל׃
5 והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההוא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שעריך את האיש או את האשה ורגמתם באבנים ומתו׃
6 על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד׃
7 יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה ובערת הרע מקרבך׃
8 כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו׃
9 ובאת אל הכהנים הלוים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

18 *Judices & (f) Præfectos pones tibi in omnibus (g) portis tuis quas Dominus Deus tuus dat tibi, secundũ tribus tuas, qui judicabunt populum judicio justitiæ. Non pervertes judicium, neq; dignoscès facies, neq; accipies (h) munus; quoniam (i) munus excæcat oculos sapientum, & pervertit verba justorum. Justitiam, justitiam perſequeris, ut vivas, & possideas terram quã Dominus Deus tuus dat tibi. Non plantabis tibi lucum cujusvis arboris juxta altare Domini Dei tui quod tibi feceris. Neque eriges tibi statuam quam odit Dominus Deus tuus.

CAP. XVII.

1 (a) NOn sacrificabis Domino Deo tuo bovem & ovẽ in quibus fuerit macula, quævis res turpis; quia abominatio est Domino Deo tuo. Cùm in-
2 ventus fuerit in medio tui, in una (b) partarũ tuarum quas Dominus Deus tuus dedit tibi, vir aut mulier qui (c) fecerit malũ in oculis Domini Dei tui, transgrediendo pactum ejus;
3 Iveritq;, et servierit diis alienis, et adoraverit eos, aut solẽ, aut lunã, aut omnẽ exercitũ cœlorũ, quæ nõ præcepi illis;
4 Tum renuntiabunt tibi, ut audias & inquiras diligenter: Ecce autem veritas est, certa res est, facta est abominatio ista in Israel. Tunc educes virũ illũ aut mulierẽ illã, qui
5 pervetraverunt rem hanc malam (d) ad portas, virum sive mulierẽ, et obrues eos lapidibus donec moriantur. In ore
6 duorũ testiũ, aut in ore trium testiũ morietur qui moriturus est: non morietur in ore unius testis. Manus testiũ erit in eũ
7 primò ad ipsũ interficiendũ, & manus universi populi postea, ut removeas malũ de medio tui. Cùm aliquid fuerit
8 difficilius quã illud judicare possis; (e) inter sanguinẽ & sanguinẽ, & inter judiciũ et judicium, & inter plagã et plagã verba contentionum in portis tuis, tunc surges, et ascendes ad locum quem elegit Dominus Deus tuus.

VER. SAM. (f) Scribas (g) civitatibus (h) Mammonaꝫ (i) Mammon (a) Et non (b) civitatum (c) fecerint (d) in medium civitatũ (e) et inter contactũ & contactũ verba contentionum in civitatibus tuis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وَٱجْعَلْ لَكَ حُكَّامًا وَعُرَفَآءَ فِي جَمِيعِ مَحَالِّكَ ٱلَّتِي يُعْطِيهَا ٱللهُ رَبُّكَ أَسْبَاطَكَ * يَحْكُمُوا فِيمَا بَيْنَ
19 ٱلنَّاسِ حُكْمَ عَدْلٍ * وَلَا تُمِيلُوا حُكْمًا * وَلَا تُحَابُوا ٱلْوُجُوهَ * وَلَا تَأْخُذُوا ٱلرِّشَا * لِأَنَّ ٱلرِّشَا تُعْمِي عُيُونَ
20 ٱلْعُلَمَآءِ عَنِ ٱلْحَقِّ * وَيُبَدِّلُ ٱلْأَقْوَالَ ٱلْعَادِلَةَ * وَٱطْلُبِ ٱلْحَقَّ ٱلْحَقَّ * لِكَيْ تَحْيَا وَتَحُوزَ ٱلْبَلَدَ ٱلَّذِي
21 ٱللهُ رَبُّكَ مُعْطِيكَ * وَلَا تَغْرِسْ سَارِيَةً مِنَ ٱلشَّجَرِ إِلَى جَانِبِ مَذْبَحِ ٱللهِ رَبِّكَ ٱلَّذِي تَصْنَعُهُ * وَلَا
22 تَنْصِبْ لَكَ دُكَّةً عَلَى مَا يَسْنَؤُهُ ٱللهُ رَبُّكَ *

ٱلْفَصْلُ ٱلسَّابِعَ عَشَرَ *

1 * لَا تَذْبَحْ لِلهِ
إِلٰهِكَ ثَوْرًا * أَوْ شَاةً يَكُونُ فِيهَا عَيْبٌ * أَوْ سُوءُ رَدِيَّةٍ * لِأَنَّهُ يَكْرَهُهُ ٱللهُ إِلٰهُكَ * وَإِنْ وُجِدَ فِيمَا
2 بَيْنَكُمْ فِي بَعْضِ قُرَاكَ ٱلَّتِي ٱللهُ رَبُّكَ مُعْطِيكَهَا * رَجُلٌ أَوِ ٱمْرَأَةٌ * صَنَعَ ٱلشَّرَّ بَيْنَ يَدَيِ ٱللهِ
3 رَبِّكَ * فَتَجَاوَزَ عَهْدَهُ * وَمَضَى * وَعَبَدَ مَعْبُودَاتٍ أُخَرَ وَسَجَدَ لَهَا * أَوْ لِلشَّمْسِ * أَوْ لِلْقَمَرِ أَوْ لِسَائِرِ جُنُودِ
4 ٱلسَّمَآءِ مِمَّا لَمْ أُطْلِقْ لَهُ * فَإِذَا أُخْبِرْتَ بِذٰلِكَ * فَٱسْمَعْهُ * وَٱلْمِسْهُ جَيِّدًا * فَإِذَا كَانَ ذٰلِكَ ٱلْأَمْرُ حَقًّا يَقِينًا *
5 وَقَدْ صُنِعَ هٰذِهِ ٱلْكَرِيهَةُ فِيمَا بَيْنَكُمْ * فَأَخْرِجْ ذٰلِكَ ٱلرَّجُلَ وَتِلْكَ ٱلْمَرْأَةَ ٱلَّذِينَ صَنَعَا هٰذَا
6 ٱلْأَمْرَ ٱلرَّدِيَّ فِيمَا بَيْنَكُمْ * ٱلرَّجُلَ وَحْدَهُ أَوِ ٱلْمَرْأَةَ * وَٱرْجُمْهُمَا بِٱلْحِجَارَةِ إِلَى أَنْ يَمُوتَا * بِقَوْلِ
7 شَاهِدَيْنِ أَوْ ثَلَاثَةٍ يُقْتَلُ مَنْ يُقْتَلُ * وَلَا يُقْتَلُ بِقَوْلِ شَاهِدٍ وَاحِدٍ * وَيَدُ ٱلشَّاهِدَيْنِ تَبْسُطُ بِهِ أَوَّلًا
لِقَتْلِهِ * وَأَيْدِي سَائِرِ ٱلنَّاسِ آخِرًا * وَٱنْفِ أَهْلَ ٱلشَّرِّ مِنْ وَسَطِكَ * وَإِذَا خَفِيَ عَنْكَ أَمْرٌ مِنَ
8 ٱلْأَحْكَامِ بَيْنَ دَمٍ إِلَى دَمٍ * وَدِينٍ إِلَى دِينٍ * وَحُكْمٍ بَلَاءٍ إِلَى حُكْمِ بَلَاءٍ * وَأُمُورِ خُصُومَاتٍ فِي مَحَالِّكَ *
قُمْ وَٱصْعَدْ إِلَى ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي ٱخْتَارَ ٱللهُ رَبُّكَ *

Præterea constitue tibi Judices et Præsides in omnibus habitaculis tuis quæ dabit Deus Dominus tuus tribubus tuis, ut judicent inter homines judicium æquum. 18
Et ne declinetis ullum judicium, neque adulemini vultibus, neq; accipiatis munera, quia munera excæcant oculos eruditorum à veritate, & pervertunt sermones justos. 19
Et quære veritatem puram, ut vivas atq; possideas regionem quam Deus Dominus tuus daturus est tibi. Et ne plantes proceras arbores ad lat⁹ aræ Dei Domini tui quam facies. Et ne erigas tibi titulum 20
juxta formam quam odit Deus Dominus tuus. 21 22

CAP. XVII.

NE sacrifices Deo Domino tuo bovem aut ovem in quibus fuerit vitiũ aut ulla res deformis: hoc enim execratur Deus Dominus tuus. Et si reperiatur inter vos 1
in aliquibus civitatibus tuis quas Deus Domin⁹ tuus daturus est tibi, vir aut mulier qui perpetraverit scelus coram Deo Domino tuo, & transgressus fuerit fœdus 2
ejus, Et abierit atque servierit cultibus aliis, cõsque adoraverit, sive solem, sive lunam, sive cæteras stellas cœli quas non permisi ei: Cùm hoc ad te delatum fuerit, audi illud, & exactè perquire. Siquè 3
fuerit ejusmodi res vera & certa, et jam facta fuerit talis abominatio inter vos, Educ virum illum et mulierem illam qui 4
fecerint hujusmodi rem turpem inter vos, virum inquam, solũm aut mulierem, & obrue utrumque lapidibus, donec moriantur. Ad delationem duorum vel trium 5
testium occidetur quicunque occidendus fuerit, & non occidetur ad delationem testis unius. Et manus testium immitte- 6
tur in eum priùs ad occidendum illum, & manus reliquorum hominum posteriùs: & expelle maleficos de medio tui. Et cùm occultum tibi fuerit negotium 7
aliquod pertinens ad judicandum inter sanguinem & sanguinem, & litem ac litem, & sententiam plagæ ac sententiam plagæ, & causas contentiosas in habitaculis tuis; surge, & ascende ad locum quem elegerit Deus Dominus tuus; 8

ספר אלה הדברים: יז

9 וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה
בַּיָּמִים הָהֵם וְדָרַשְׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט:
10 וְעָשִׂיתָ עַל־פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ מִן־הַמָּקוֹם
הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה וְשָׁמַרְתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל
11 אֲשֶׁר יורוּךָ: עַל־פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יורוּךָ וְעַל־
הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ לְךָ תַּעֲשֶׂה לֹא תָסוּר מִן־הַדָּבָר
12 אֲשֶׁר־יַגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל: וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
בְּזָדוֹן לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ אֶל־הַכֹּהֵן הָעֹמֵד לְשָׁרֵת שָׁם
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אוֹ אֶל־הַשֹּׁפֵט וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא
13 וּבְעַרְתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל: וְכָל־הָעָם יִשְׁמְעוּ
וְיִרָאוּ וְלֹא יְזִידוּן עוֹד: כִּי־תָבֹא אֶל־
14 הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וִירִשְׁתָּהּ
וְיָשַׁבְתָּה בָּהּ וְאָמַרְתָּ אָשִׂימָה עָלַי מֶלֶךְ כְּכָל־
15 הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתָי: שׂוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר
יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקֶּרֶב אַחֶיךָ תָּשִׂים
עָלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תוּכַל לָתֵת עָלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי אֲשֶׁר
16 לֹא־אָחִיךָ הוּא: רַק לֹא־יַרְבֶּה־לּוֹ סוּסִים וְלֹא־
יָשִׁיב אֶת־הָעָם מִצְרַיְמָה לְמַעַן הַרְבּוֹת סוּס וַיהוָה
אָמַר לָכֶם לֹא תֹסִפוּן לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה עוֹד:
17 וְלֹא יַרְבֶּה־לּוֹ נָשִׁים וְלֹא יָסוּר לְבָבוֹ וְכֶסֶף
18 וְזָהָב לֹא יַרְבֶּה־לּוֹ מְאֹד: וְהָיָה כְשִׁבְתּוֹ
עַל כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת־מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת
עַל־סֵפֶר מִלִּפְנֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם: וְהָיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא
19 בּוֹ כָּל־יְמֵי חַיָּיו לְמַעַן יִלְמַד לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה
אֱלֹהָיו לִשְׁמֹר אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת־
הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשֹׂתָם:

erit qui ,judicem ad & ,Levitas ſacerdotes ad venies Et
.judicii *verbum* tibi indicabunt & ,quæres & ;ipſis diebus in
loco è tibi annunciabunt quod ,verbi *os ſuper* facies Et
omnia juxta faciendo cuſtodies & ;Dominus elegerit quem ,ipſe
ſuper & ,te docebunt *quam* legis *os ſuper* ,te docebunt quæ
,verbo à declinabis non :facies ,tibi dicent quod judicium
fecerit qui ,vir Et .*ſiniſtra* & ,*dextrâ* ,tibi annunciabunt quod
ibi miniſtrandum ad *ſtantem* ,*ſacerdotem ad audiendum non ad* ,*ſuperbia in*
,ipſe vir morietur & ;*judicem ad* vel ,tuo Deo Domino *cum*
,audient populus omnis Et .Iſrael ex malum auferes &
ad fueris ingreſſus Cùm .amplius ſuperbè agent non & :timebunt &
,eam poſſederis & ,tibi *dans* tuus Deus Dominus quam ,terram
omnes ſecundũ regem me ſuper Ponam :dixeris & ,ea in habitaveris &
quem ,regem te ſuper pones Ponendo .meis circuitibus quæ gentes
pones tuorum fratrum *interiore ex :eo in* tuus Deus Dominus elegerit
qui ,alienigenam virum te ſuper *dare* poteris non :regem te ſuper
neque ,equos ſibi multiplicabit non *Tantùm* .*ipſe* tuus frater non
Dominus &:*equum multiplicare pro* ,Ægyptum in populum *redire faciet*
.amplius *iſta via in revertendum ad* addetis Non :vobis dixit
argentum &:ejus cor declinabit neq; ,uxores ſibi multiplicabit non Et
eum ſedere ſecundùm erit Et .valde ſibi multiplicabit non aurum &
hujus legis *duplum* ſibi ſcribet & ,ſui regni ſolium ſuper
elamabit & ,ſecum erit Et .*Levitarum ſacerdotum faciebus à* libro *ſuper*
Dominum timere diſcat ut :ſuæ vitæ diebus omnibus ,eo in
& ,iſtius legis verba omnia *cuſtodiendum ad* ,ſuum Deum
.ea *faciendum ad* ,iſta ſtatuta

Verſio VULG. LAT.

9 Veniéſq; ad ſacerdotes Levitici generis, & ad judicem qui fuerit illo tempore: quæréſq; ab eis, qui indicabunt tibi judicii veritaté. Et facies quodcunq; dixerint qui præſunt loco quem elegerit Dñs, & docuerint te Juxta legem ejus; ſequêriſq; ſententiã eorũ. Nec declinabis ad dexterã neq; ad ſiniſtram. Qui autem ſuperbierit, nolens obedire ſacerdotis imperio, qui eo tempore miniſtrat Domino Deo tuo, & decreto judicis; morietur homo ille, & auferes malũ de Iſrael: Cunctúſq; populus audiens timebit, ut nullus deinceps intumeſcat ſuperbiâ.
14 Cùm ingreſſus fueris terram, quam Dñs Deus tuus dabit tibi, & poſſederis eam, habitaveriſq; in illa, et dixeris; Conſtituam ſuper me regem, ſicut habent omnes per circuitum
15 nationes: Eum conſtitues, quẽ Dominus De⁹ tu⁹ elegerit de numero fratrum tuorum. Non poteris alteri⁹ gentis hominem regem facere, qui non
16 ſit frater tuus. Cúmq; fuerit conſtitutus, non multiplicabit ſibi equos, nec reducet populum in Ægyptum, equitat⁹ numero ſublevatus: præſertim cùm Dñs præceperit vobis, ut nequaquã ampliùs per eandẽ
17 viã revertamini. Non habebit uxores plurimas, quæ alliciant animum ejus, neq; argenti &
18 auri immenſa pondera. Poſtquàm autem ſederit in ſolio regni ſui, deſcribet ſibi Deuteronomium legis hujus in volumine, accipiens exemplar à ſacerdotib⁹ Leviticæ tribûs.
19 Et habebit ſecum, legétque illud omnib⁹ dieb⁹ vitæ ſuæ; ut diſcat timere Dominum Deum ſuum, & cuſtodire verba & ceremonias ej⁹, quæ in lege præcepta ſunt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

9 Καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τοὺς ἱερεῖς τοὺς Λευίτας,
καὶ πρὸς τὸν κριτὴν, ὃς ἂν γένηται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐκζητήσαντες ἀναγγελοῦσί
10 σοι τὸ κρῖμα· καὶ ποιήσεις (π) κατὰ τὸ πρᾶγμα ὃ ἂν ἀναγγείλωσί σοι ἐκ τοῦ τόπου,
ὃν (ρ) ἐὰν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός (σ) σου, καὶ φυλάξῃ ποιῆσαι πάντα ὅσα ἂν νομοθετήσῃ
11 σοι. Κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ (τ) τὸ κρῖμα ὃ ἐὰν εἴπωσί σοι, ποιήσεις· οὐκ ἐκκλινεῖς
ἀπὸ τοῦ ῥήματος ὃ ἐὰν ἀναγγείλωσί
12 σοι δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά. Καὶ ὁ ἄνθρωπος
ὃς ἐὰν ποιήσῃ ἐν ὑπερηφανίᾳ, (υ) ὥστε μὴ
ὑπακοῦσαι τοῦ ἱερέως τοῦ παρεστηκότος λειτουργεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ σου,
ἢ τοῦ κριτοῦ ὃς (φ) ἂν ᾖ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις,
καὶ ἀποθανεῖται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, καὶ ἐξα-
13 ρεῖς (χ) τὸ πονηρὸν ἐξ Ἰσραήλ. Καὶ πᾶς ὁ
λαὸς ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ οὐκ ἀσεβήσει
14 ἔτι. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος
ὁ θεός σου δίδωσί (ψ) σοι, καὶ κληρονομήσῃς (ω) αὐτὴν, καὶ κατοικήσῃς ἐπ' αὐτῆς,
καὶ εἴπῃς, Καταστήσω ἐπ' ἐμαυτὸν(α) ἄρχοντα, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ μου·
15 Καθιστῶν (β) καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ (γ) θεός
αὐτόν. ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου καταστήσεις ἐπὶ
σεαυτὸν ἄρχοντα· οὐ δυνήσῃ καταστῆσαι
ἐπὶ σεαυτὸν ἄνθρωπον ἀλλότριον, ὅτι οὐκ
16 ἀδελφός σου ἐστί. (δ) Διότι οὐ πληθυνεῖ ἑαυτῷ ἵππον, οὐδὲ μὴ ἀποστρέψῃ τὸν λαὸν εἰς
Αἴγυπτον, ὅπως μὴ πληθύνῃ (ε) αὐτῷ ἵππον· ὁ δὲ κύριος (ζ) εἶπεν, Οὐ προσθήσεσθε
17 ἀποστρέψαι τὴν ὁδὸν ταύτην ἔτι. Καὶ οὐ πλη-
θυνεῖ ἑαυτῷ γυναῖκας, ἵνα μὴ μεταστῇ αὐ-
τοῦ ἡ καρδία· καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐ πλη-
18 θυνεῖ ἑαυτῷ σφόδρα. (η) Καὶ ὅταν καθίσῃ
(θ) ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, καὶ γράψῃ (ι) αὐτῷ
τὸ Δευτερονόμιον τοῦτο εἰς βιβλίον παρὰ τῶν
19 ἱερέων τῶν Λευιτῶν, Καὶ ἔσται μετ' αὐτοῦ, καὶ
ἀναγνώσεται ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
ζωῆς αὐτοῦ, ἵνα μάθῃ φοβεῖσθαι κύριον τὸν (κ)
θεὸν αὐτοῦ, καὶ φυλάσσεσθαι πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, καὶ τὰ δικαιώματα ταῦτα
(λ) ποιεῖν·

MS.A. (π) κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ (ρ) ἂν (σ) ζήτησουσί σε, ἀπαγγεῖλαί τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἐκεῖ, καὶ φυλάξῃ ποιῆσαι κατὰ πάντα (τ) ἐὰν (υ) οὖν μὴ (φ) ἂν γένηται ἐν
(χ) τῷ πονηρὸν ἐν Ἰσραήλ. (ψ) ζῶσι ἐν κλήρῳ, καὶ (ω) αὐτῆς, καὶ κατοικήσεις
ἐπ' αὐτῆς, (α) ἀρχοντας, (β) καθιστῶν καταστήσεις (γ) θεὸς ζῶν αὐτόν. (δ) Πλὴν
ὃ (ε) ἑαυτῷ (ζ) εἶπεν ὑμῖν, Οὐ (η) Καὶ ἔσται ὅταν (θ) ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῆς ἀρ-
χῆς (ι) ἑαυτῷ (κ) θεὸν αὐτοῦ, φυλάσσεσθαι (λ) ποιεῖν αὐτά. Ἵνα

Et venies ad ſacerdotes Levitas, 9
& ad judicem, qui fuerit in diebus illis: et exquirentes annunciabunt tibi judicium. Et facies 10
ſecundùm (f) rem, quamcunque annuntiaverint tibi de loco, quẽ elegerit Dominus Deus tuus. Et obſervabis facere omnia quæcunque ſancita fuerint tibi. Secundùm legem, & ſecundùm judicium quodcunque dixerint tibi, facies. Non declinabis à verbo, quod annuntiaverint tibi, ad 11
dextram, neque ad ſiniſtram. Et homo quicunque fecerit in ſuperbia, ſtt non obediat ſacerdotis aſſiſtenti miniſtrare in nomine Domini Dei tui, vel judici, quicunque fuerit in diebus illis; & morietur homo ille, & auferes malum ex Iſrael. Et omnis populus 12
audiens timebit: & impiè non aget ultrà. Si autem intraveris in 13
terram, quam Dominꝰ Deus tuus dat (g) tibi, et hæreditaveris eam, & habitaveris in ea, & dixeris, Conſtituam ſuper me principem, ſicut & cæteræ gentes quæ circa me ſunt; Conſtituendo conſtitues 14
ſuper te principem, quem elegerit Dominus Deus ipſum. Ex fratribus tuis conſtitues ſuper te principem: non poteris conſtituere ſuper te hominem alienum, quia non eſt frater tuus. (h) Quarè 15
non multiplicabit ſibi equum, neque reducet populum in Ægyptum; ut (i) non multiplicet ſibi equum. Dominus autem dixit, Non adjicietis reverti viâ hâc ultrà. Et non multiplicabit ſibi 16
uxores, ut non diſcedat cor ejus. Et argentum, & aurũ non multiplicabit ſibi valdè. Et cùm ſederit ſuper principatum ſuum; 17
& ſcribet ſibi Deuteronomion hoc in libro à Sacerdotibus Levitis. Et erit ſecum; & leget in 18
eo omnibus diebus vitæ ſuæ: ut diſcat timere Dominum Deum ſuum, & cuſtodire omnia mandata hæc, & juſtificationes has facere;

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܬܐ ܠܘܬ ܟܗܢ̈ܐ ܠܘܝ̈ܐ ܘܠܘܬ ܕܝܢܐ ܕܢܗܘܐ ܒܝ̈ܘܡ̈ܝܐ ܗܢ̈ܘܢ ܘܬܫܐܠ ܘܢܚܘܘܢ ܠܟ ܦܘܬܓܡܐ ܕܕܝܢܐ. 9
ܘܬܥܒܕ ܥܠ ܦܘܡ ܦܘܬܓܡܐ ܕܢܚܘܘܢ ܠܟ ܡܢ ܗܘ ܐܬܪܐ ܗܘ ܕܒܚܪ ܝܗ̈ ܡܪܝ ܐܠܗܟ ܒܟ. * ܘܬܒܥܐ ܠܡܥܒܕ ܟܠ ܡܐ ܕܢܚܘܘܢ ܠܟ ܐܢܫ̈ܐ ܗܢ̈ܘ ܕܝ̈ܢ ܕܒܚܪ ܝܗ̈ ܡܪܝ ܐܠܗܟ ܒܟ ܘܠܦ ܟܠ ܡܐ ܕܐܡܪ̈ܝܢ ܠܟ ܬܥܒܕ ܘܠܐ ܬܙܘܥ ܡܢ ܦܘܬܓܡܐ ܕܢܚܘܘܢ ܠܟ ܠܝܡܝܢ ܘܫܡܐܠ. ܘܓܒܪܐ ܕܝܥܒܕ ܒܪܝܫ̈ܐ ܕܠܐ ܢܫܡܥ ܠܟܗܢܐ ܕܩܐܡ ܠܫܡܫ̈ܐ ܬܡܢ ܩܕܡ ܝܗ̈ ܡܪܝ ܐܠܗܟ ܐܘ ܠܕܝܢܐ ܘܢܡܘܬ ܓܒܪܐ ܗܘ ܘܬܫܬܪ ܒܝܫ̈ܐ ܡܢ ܝܫܪܝܠ. ܘܟܠ ܥܡܐ ܢܫܡܥܘܢ ܘܢܕܚܠܘܢ ܘܠܐ ܢܬܪܗܒܘܢ ܒܪ̈ܝܫ̈ܐ ܬܘ. ܐܡܬܝ ܬܥܠ ܠܐܪܥܐ ܕܝ ܡܪܝ ܐܠܗܟ ܝܗܒ ܠܟ ܘܬܪܬ ܠܗ ܘܬܬܒ ܒܗ ܘܬܐܡܪ ܐܣܝܡ ܠܝ ܡܠܟܐ ܟܡܬ ܟܠ ܥܡ̈ܡܐ ܕܚܘܠܝ ܐܦ ܐܢܐ ܬܣܝܡ ܠܝ ܡܠܟܐ ܕܒܚܪ ܝܗ̈ ܡܪܝ ܐܠܗܟ ܒܟ ܡܢ ܓܘ ܐܚ̈ܝܟ ܬܣܝܡ ܠܝ ܡܠܟܐ ܠܐ ܬܫܠܛ ܠܡܣܝܡ ܠܝ ܓܒܪܐ ܟܢܝܐ ܕܠܐ ܐܚ̈ܝܟ ܗܘ ܠܐ ܢܣܓ ܠܗ ܣܘܣ̈ܝܢ ܘܠܐ ܢܗܦܟ ܠܐ ܠܡܨܪ̈ܝܡ ܕܢܣܓ ܣܘܣ̈ܝܢ ܘܝܗ̈ ܡܪܝ ܐܡܪ ܠܟ ܠܐ ܬܘܣ̈ܦܘܢ ܕܬܗܦܟ ܒܗ ܕܪ̈ܟܐ ܗ̈ܕܐ ܬܘ. ܘܠܐ ܢܣܓ ܠܗ ܢܫ̈ܐ ܘܠܐ ܢܣܛ ܠܒܗ ܘܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܠܐ ܢܣܓ ܠܗ ܠܚܕ̈ܐ. ܘܗܘ ܟܕ ܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ ܡܠܟܘܬܗ ܘܟܬܒ ܠܗ ܐܬ ܡܫܢܬ ܬܘܪܬܐ ܗܕܐ ܥܠ ܣܦܪܐ ܡܢ ܩܕܡ ܟܗܢ̈ܐ ܠܘܝ̈ܐ: ܘܗܘ ܥܡܗ ܘܢܩܪܐ ܒܗ ܟܠ ܝܘܡ̈ܝ ܚܝܘܗܝ ܕܢܠܦ ܕܢܕܚܠ ܠܡܕܚܠ ܝܗ̈ ܐܠܗܗ ܘܢܛܪ ܟܠ ܦܘܬܓܡ̈ܐ ܗ̈ܕܐ ܘܝܬ ܟܠ ܢܡܘܣ̈ܐ ܗ̈ܠܝܢ ܕܢܥܒܕ ܐܢܘܢ

Et abibis ad ſacerdotem, aut ad Levitã, aut ad 9
judicem qui fuerit in diebus illis, & interrogabis, & indicabunt tibi verbum judicii, Et facies juxta præſcriptionem verbi quod indi- 10
cabunt tibi de loco illo, quemadmodum dixit Dominus, & obſervabis, & ages prout te docuerint. Secundùm præſcriptionẽ legis quam 11
tibi indicabunt, & ſecundùm ſententiam judicii quam tibi dicent, ages: non declinabis à pronuntiatione ſermonis quam tibi indicabunt, neque ad dexteram, neque ad ſiniſtram. Et quicunque audacter egerit, nec 12
audierit ſacerdotem qui ſtat ad miniſtrandum ibi coram Domino Deo tuo, aut judicem, interficiatur ejuſmodi homo: & exterminate operantes mala de medio veſtrî; ut 13
univerſus populus audiant, timeantque, nec ultrà audacter agant. Et cùm ingredieris terram quam daturus eſt tibi Dominus Deus tuus, eámque poſſidebis, & habitabis in illa, & 14
dices; Conſtituam ſuper me regem ſicut gentes iſtæ quæ circum me ſunt: Omninò conſtitue ſuper te regem; quem elegerit ſibi Do- 15
minus Deus tuus de medio fratrum tuorum, conſtitue ſuper te regem. Non licet tibi conſtituere ſuper te virum alienigenam, qui non fuerit de fratribus tuis. Modò tamen ne 16
multiplicet ſibi equos, ut non reducat populum in Ægyptum, cùm equi fuerint ei multiplicati: Dominus enim dixit vobis, Ne ampliùs revertamini per viam iſtam. Prætereà, ne multiplicet ſibi mulieres, ne pervertant cor ejus: argentum etiam & aurum ne 17
nimium ſibi multiplicet. Cúmque ſederit 18
ſuper ſolium regni ſui, deſcribat ſibi exemplar Legis hujus in libro, *deſumptum* à ſacerdote & Levitâ, Eúmque lectitet cunctis 19
diebus vitæ ſuæ, & diſcat metuere Dominum Deum ſuum, ſervétque omnes ſermones legis hujus, & præcepta iſta, & faciat ea,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְתֵיתֵי לְוָת כָּהֲנַיָּא לֵיוָאֵי וְלְוָת דַּיָּנָא
דִּי יְהֵי בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן וְתִתְבַּע וְיחַוְוֹן
לָךְ יָת פִּתְגָמָא דְּדִינָא: וְתַעְבִּיד עַל־
מֵימַר פִּתְגָמָא דִּי יְחַוְוֹן לָךְ מִן אַתְרָא
הַהוּא דִּי יִתְרְעֵי יְיָ וְתִטַּר לְמֶעְבַּד
כְּכֹל דִּי יְלַפּוּנָךְ: עַל־מֵימַר אוֹרַיְתָא
דִּי יְלַפּוּנָךְ וְעַל דִּינָא דִּי־יֵימְרוּן לָךְ
תַּעְבִּיד לָא תִסְטֵי מִן־פִּתְגָמָא דִּי
יְחַוְוֹן לָךְ יַמִּינָא וּשְׂמָאלָא: וּגְבַר
דִּי־יַעֲבִיד בְּרִשְׁעָ דִּילָא לְקַבָּלָא
מִן־כָּהֲנָא דְּקָאֵם לְשַׁמָּשָׁא תַּמָּן
קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אוֹ לְוָת־דַּיָּנָא
וְיִתְקְטֵל גַּבְרָא הַהוּא וְתִפְלֵי עֲבִיד־
דִּישׁ מִישְׂרָאֵל: וְכָל־עַמָּא יִשְׁמְעוּן
וְיִדְחֲלוּן וְלָא יִרְשְׁעוּן עוֹד: אֲרֵי־
תֵעוֹל לְאַרְעָא דִּי יְיָ אֱלָהָךְ יְהִיב לָךְ
וְתֵירְתָהּ וְתִתֵּב בַּהּ וְתֵימַר אֲמַנִּי עֲלַי
מַלְכָּא כְּכָל־עַמְמַיָּא דִּי בְסַחֲרָנִי:
מַנָּאָה תְמַנֵּי עֲלָךְ מַלְכָּא דִּי־יִתְרְעֵי
יְיָ אֱלָהָךְ בֵּירֵהּ מִגּוֹ אֲחָךְ תְּמַנֵּי
עֲלָךְ מַלְכָּא לֵית לָךְ רְשׁוּ לְמַנָּאָה
עֲלָךְ גְּבַר נָכְרָאָה דִּי לָא אָחוּךְ
הוּא: לְחוֹד לָא־יַסְגֵּי לֵיהּ
סוּסִין וְלָא־יְהֵיב יַת־עַמָּא לְמִצְרַיִם
בְּדֵיל לְאַסְגָּאָה סוּסִין וְיְיָ אֲמַר
לְכוֹן לָא תּוֹסְפוּן לְמִתּוּב בְּאָרְחָא
הָדֵין עוֹד: וְלָא יַסְגֵּי לֵיהּ נְשִׁין
וְלָא יִטְעֵי לְבֵיהּ וְכַסְפָּא וְדַהֲבָא
לָא יַסְגֵּי לֵיהּ לַחְדָּא: וִיהֵי
כְּמִתְּבֵיהּ עַל כּוּרְסֵיהּ מַלְכוּתֵיהּ
וְיִכְתּוֹב לֵיהּ יַת־פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא הָדָא
הָדָא עַל־סִפְרָא מִן קֳדָם כָּהֲנַיָּא
לֵיוָאֵי: וּתְהֵי עִמֵּיהּ וִיהֵי־קָרֵי בֵּיהּ
כָּל־יוֹמֵי חַיּוֹהִי בְּדֵיל דִּילֵף לְמִדְחַל
קֳדָם־יְיָ אֱלָהֵיהּ לְמִטַּר יַת־כָּל־
פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא הָדָא וְיָת קְיָמַיָּא
הָאִלֵּין לְמֶעְבְּדְהוֹן:

TARGUM ONKELOS.

9 Et venies ad sacerdotes Levitas, & ad judices qui fuerint in
diebus illis: & quæres ab eis,
& nunciabunt tibi verba ju-
10 dicii. Et facies secundùm præ-
ceptum & verbum quod nun-
ciaverint tibi de loco illo quē
elegerit Dominus: & cu-
stodies ut facias juxta omnia
11 quæ docuerint te. Juxta præ-
ceptum legis quod docuerint,
& secundùm judicium quod
dixerint tibi, facies: non de-
clinabis à verbo quod indi-
caverint tibi ad dexteram neq;
12 ad sinistram. Vir autem qui ma-
lignè egerit, ut non obediat sa-
cerdotibus qui stant ibi ut mi-
nistrent coram Domino Deo
tuo, aut judici: occidetur vir
ille; & auferes facientem ma-
13 lum de Israel. Et omnis po-
pulus audient, & timebunt:
& non agent impiè deinceps.
14 Quando ingressus fueris in
terram quam Dñs Deus tuus
dabit tibi; & possederis eam,
& habitaveris in ea: & dixe-
ris; Constituam super me re-
gem, sicut omnes populi qui
15 sunt in circuitu meo. Consti-
tue super te regem, quem ele-
gerit Dominus Deus tuus: de
medio fratrum tuorum consti-
tues super te regem; non erit
tibi licitum ut constituas super
16 te virum extraneum, qui non
sit frater tuus. Veruntamen
non multiplicet sibi equos; ut
non reducat populum in Ægy-
ptum ad multiplicandos sibi
equos: & Dominus dixit vo-
bis; non revertamini per vi-
17 am istam amplius. Et non
multiplicet sibi uxores, ut non
decipiatur cor ejus: & argen-
tum & aurum non multiplicet
18 sibi nimis. Et cum sederit in
solio regni sui, scribat sibi
exemplum legis hujus in li-
bro per sacerdotes & Levitas.
19 Et erit cum eo, & leget in eo
omnibus diebus vitæ suæ: ut
discat timere coram Domino
Deo suo; ut custodiat omnia
verba legis hujus & mandata
hæc, ut faciat ea.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

9 * זבחיכם ואת־שלמיכם את־צאנכם ואת־בקרכם בכל־מקום אשר אזכיר את־שמי תבוא אליכם וברכתיך׃
10 ועתה אם־שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את־בריתי והייתם לי סגלה מכל־העמים כי לי כל־הארץ׃
11 ואתם תהיו־לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל־בני ישראל׃ ויבא משה
12 ויקרא לזקני העם וישם לפניהם את כל־הדברים האלה אשר צוהו יהוה׃ ויענו כל־העם יחדו
13 ויאמרו כל אשר דבר יהוה נעשה ויגד משה את־דברי העם אל־יהוה׃ ויאמר יהוה אל־משה הנה
14 אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך ובך יאמינו לעולם ויגד משה את־דברי
15 העם אל־יהוה׃ ויאמר יהוה אל־משה לך אל־העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם׃
16 והיו נכנים ליום השלשי כי ביום השלשי ירד יהוה לעיני כל־העם על־הר סיני׃ והגבלת את־העם
17 סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו כל־הנגע בהר מות יומת׃ לא תגע בו יד כי־סקול
18 יסקל או־ירה יורה אם־בהמה אם־איש לא יחיה במשך היובל המה יעלו בהר׃ ויעל משה
19 אל־העם ויקדש את־העם ויכבסו שמלתם׃ ויאמר אל־העם היו נכנים לשלשת ימים אל־תגשו
20 אל־אשה׃ ויהי ביום השלשי בהיות הבקר ויהי קלת וברקים וענן כבד על־ההר וקל שפר חזק
21 מאד ויחרד כל־העם אשר במחנה׃ ויוצא משה את־העם לקראת האלהים מן־המחנה ויתיצבו
22 בתחתית ההר׃ והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יהוה באש ויעל עשנו כעשן הכבשן
23 ויחרד כל־ההר מאד׃ ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול׃
24 וירד יהוה על־הר סיני אל־ראש ההר ויקרא יהוה למשה אל־ראש ההר ויעל משה׃ ויאמר
25 יהוה אל־משה רד העד בעם פן־יהרסו אל־יהוה לראות ונפל ממנו רב׃ וגם הכהנים הנגשים
20 אל־יהוה יתקדשו פן־יפרץ בהם יהוה׃ ויאמר משה אל־יהוה לא־יוכל העם לעלות אל־הר סיני
2 כי אתה העדת בנו לאמר הגבל את־ההר וקדשתו׃ ויאמר אליו יהוה לך רד ועלית אתה ואהרן
3 עמך והכהנים והעם אל־יהרסו לעלות אל־יהוה פן־יפרץ בם׃ וירד משה אל־העם ויאמר אליהם׃
4 וידבר אלהים את כל־הדברים האלה לאמר׃ אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים
5 מבית עבדים׃ לא יהיה לך אלהים אחרים על־פני׃ לא־תעשה לך פסל וכל־תמונה אשר
6 בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ׃ לא־תשתחוה להם ולא תעבדם
7 כי אנכי יהוה אלהיך אל קנא פקד עון אבות על־בנים על־שלשים ועל־רבעים לשנאי׃
8 ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי׃ לא תשא את־שם־יהוה אלהיך לשוא כי לא
9 ינקה יהוה את אשר־ישא את־שמו לשוא׃ זכור את־יום השבת לקדשו׃ ששת ימים תעבד
10 ועשית כל־מלאכתך׃ ויום השביעי שבת ליהוה אלהיך לא־תעשה כל־מלאכה אתה ובנך
11 ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך׃ כי ששת ימים עשה יהוה את־השמים
12 ואת־הארץ את־הים ואת־כל־אשר בם וינח ביום השביעי על־כן ברך יהוה את־יום השבת
13 ויקדשהו׃ כבד את־אביך ואת־אמך למען יארכון ימיך על האדמה אשר יהוה אלהיך נתן
14 לך׃ לא תרצח׃ לא תנאף׃ לא תגנב׃ לא־תענה ברעך עד שקר׃ לא תחמד בית רעך לא
15 תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמרו וכל אשר לרעך׃ וכל־העם ראים את־הקלת
16 ואת־הלפדים ואת־קול השופר ואת־ההר עשן ויראו וינעו ויעמדו מרחק׃ ויאמרו אל־משה
17 דבר־אתה עמנו ונשמעה ואל־ידבר עמנו אלהים פן־נמות׃ ויאמר משה אל־העם אל־תיראו
18 כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על־פניכם לבלתי תחטאו׃ ויעמד
19 העם מרחק ומשה נגש אל־הערפל אשר שם האלהים׃ ויאמר יהוה אל־משה כה תאמר אל־בני
20 ישראל אתם ראיתם כי מן־השמים דברתי עמכם׃ לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא
21 תעשו לכם׃ מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את־עלתיך ואת־שלמיך את־צאנך ואת־בקרך
22 בכל־המקום אשר אזכיר את־שמי אבוא אליך וברכתיך׃ ואם־מזבח אבנים תעשה לי לא־תבנה
23 אתהן גזית כי חרבך הנפת עליה ותחללה׃ ולא־תעלה במעלות על־מזבחי אשר לא־תגלה
24 ערותך עליו׃ ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם׃ כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד
25 ובשבעת יצא לחפשי חנם׃ אם־בגפו יבא בגפו יצא אם־בעל אשתו הוא ויצאה אשתו עמו׃
26 אם־אדניו יתן־לו אשה וילדה־לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא בגפו יצא׃
27 ואם־אמר יאמר העבד אהבתי את־אדני את־אשתי ואת־בני לא אצא חפשי׃ והגישו אדניו
28 אל־האלהים והגישו אל־הדלת או אל־המזוזה ורצע אדניו את־אזנו במרצע ועבדו לעלם׃
29 ואל־אמה ימכר איש את־בתו לא תצא כצאת העבדים׃ אם־רעה בעיני אדניה אשר־לו יעדה
30 ולא־נאל והפדה לעם נכרי לא־ימשל למכרה בבגדו־בה׃ ואם־לבנו ייעדנה כמשפט הבנות
31 יעשה־לה׃ אם־אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע׃ ואם־שלש־אלה לא יעשה לה
32 ויצאה חנם אין כסף׃ מכה איש ומת מות יומת׃ ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו ושמתי
33 לך מקום אשר ינוס שמה׃ וכי־יזד איש על־רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות׃
34 ומכה אביו ואמו מות יומת׃ וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת׃ ומקלל אביו ואמו
35 מות יומת׃ וכי־יריבן אנשים ונגף איש את־רעהו באבן או באגרף ולא ימות ונפל למשכב׃
36 אם־יקום והתהלך בחוץ על־משענתו ונקה המכה רק שבתו יתן ורפא ירפא׃ וכי־יכה איש
37 את־עבדו או את־אמתו בשבט ומת תחת ידו נקם ינקם׃ אך אם־יום או יומים יעמד לא יקם
38 כי כספו הוא׃ וכי־ינצו אנשים ונגפו אשה הרה והיו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענש כאשר
39 ישית עליו בעל האשה ונתן בפללים׃ ואם־אסון יהיה ונתת נפש תחת נפש׃ עין תחת עין
40 שן תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל׃ כויה תחת כויה פצע תחת פצע חבורה תחת חבורה׃
41 וכי־יכה איש את־עין עבדו או את־עין אמתו ושחתה לחפשי ישלחנו תחת עינו׃ ואם־שן עבדו
42 או־שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו תחת שנו׃ וכי יגח שור את־איש או את־אשה ומת סקול
43 יסקל השור ולא יאכל את־בשרו ובעל השור נקי׃ ואם־שור נגח הוא מתמל שלשם והועד
44 בבעליו ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם־בעליו יומת׃ אם־כפר יושת עליו
45 ונתן פדון נפשו ככל אשר־יושת עליו׃ או־בן יגח או־בת יגח כמשפט הזה יעשה־לו׃ לא
46 יסף השור גחו ובעליו לא נועד׃ כי־יגח שור עבד או־אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו
47 והשור יסקל׃ וכי־יפתח איש בור או כי־יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל־שמה שור או חמור׃
48 בעל הבור ישלם כסף יתן לבעליהם והמת יהיה־לו׃ ושור איש את־שור רעהו והמת ומכרו
49 את־השור החי וחצו את־כספו וגם־את־המת יחצו׃ או נודע כי שור נגח הוא מתמל שלשם
50 ולא יכפרנו בעליו שלם ישלם שור תחת השור והמת יהיה־לו׃ כי יגנב איש שור או שה
51 וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע־צאן תחת השה׃ אם־במחתרת ימצא
52 הגנב והכה ומת אין לו דמים׃ אם־זרחה השמש עליו דמים לו שלם ישלם אם־אין לו ונמכר
53 בגנבתו׃ אם־המצא תמצא בידו הגנבה משור עד־חמור עד־שה חיים שנים ישלם׃ כי יבער
54 איש שדה או כרם ושלח את־בעירה ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם׃
55 כי־תצא אש ומצאה קצים ונאכל גדיש או־השדה שלם ישלם המבעיר את־הבערה׃ כי־יתן
56 איש אל־רעהו כסף או כלים לשמר וגנב מבית האיש אם־ימצא הגנב ישלם שנים׃ אם־לא
57 ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל־האלהים אם־לא שלח ידו במלאכת רעהו׃ על־כל־דבר־פשע
58 על־שור על־חמור על־שה על־שלמה על־כל־אבדה אשר יאמר כי־הוא זה עד הבעלים יבוא
59 דבר שניהם אשר ירשיעון אלהים יהיה נכפל לרעהו׃ כי־יתן איש אל־רעהו חמור או־שור
60 או־שה וכל־בהמה לשמר ומת או־נשבר או־נשבה אין ראה׃ שבועת יהוה תהיה בין שניהם
61 אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח בעליו ולא ישלם׃ ואם־גנב יגנב מעמו ישלם לבעליו׃
62 אם־טרף יטרף יביאהו עד הטרפה לא ישלם׃ וכי־ישאל איש מעם רעהו ונשבר או־מת בעליו
63 אין עמו שלם ישלם׃ אם־בעליו עמו לא ישלם אם־שכיר הוא בא בשכרו׃ וכי־יפתה איש
64 בתולה אשר לא־ארשה ושכב עמה מהר ימהרנה לו לאשה׃ אם־מאן ימאן אביה לתתה לו
65 כסף ישקל כמהר הבתולת׃ מכשפה לא תחיה׃ כל־שכב עם־בהמה מות יומת׃ הזבח לאלהים
66 יחרם בלתי ליהוה לבדו׃ וגר לא תונה ולא תלחצנו כי־גרים הייתם בארץ מצרים׃ כל־אלמנה
67 ויתום לא תענון׃ אם־ענה תענה אתו כי אם־צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו׃ וחרה אפי
68 והרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתמים׃ אם־כסף תלוה את־עמי את־העני
69 עמך לא־תהיה לו כנשה לא־תשימון עליו נשך׃ אם־חבל תחבל שלמת רעך עד־בא השמש
70 תשיבנו לו׃ כי היא כסתו לבדה היא שלמתו לעורו במה ישכב והיה כי־יצעק אלי ושמעתי
71 כי־חנון אני׃ אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר׃ זבחך ומלאך לא תאחר בכור בניך
72 תתן־לי׃ כן תעשה לשורך לצאנך שבעת ימים יהיה עם־אמו ביום השמיני תתנו־לי׃ ואנשי
73 קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אתו׃ לא תשא שמע שוא אל־תשת
74 ידך עם־רשע להיות עד חמס׃ לא־תהיה אחרי רבים לרעת ולא־תענה על־ריב לנטת אחרי
75 רבים להטת׃ ודל לא־תהדר בריבו׃ כי תפגע שור אויבך או חמרו תעה השב תשיבנו לו׃
76 כי־תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב לו עזב תעזב עמו׃ לא תטה משפט אביונך
77 בריבו׃ מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל־תהרג כי לא־אצדיק רשע׃ ושחד לא תקח כי השחד
78 יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים׃ וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את־נפש הגר כי־גרים הייתם
79 בארץ מצרים׃ ושש שנים תזרע את־ארצך ואספת את־תבואתה׃ ושבעית תשמטנה ונטשתה
80 ואכלו אביני עמך ויתרם תאכל חית השדה כן תעשה לכרמך לזיתך׃ ששת ימים תעשה מעשיך
81 וביום השביעי תשבת למען ינוח שורך וחמרך ויפש בן־אמתך והגר׃ ובכל אשר אמרתי אליכם
82 תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא יעלה על־פיך׃ שלש רגלים תחג לי בשנה׃ את־חג
83 המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתיך למועד חדש האביב כי בו יצאת ממצרים
84 ולא־יראו פני ריקם׃ וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה וחג האסיף בצאת השנה
85 באספך את־מעשיך מן־השדה׃ שלש פעמים בשנה יראה כל־זכורך אל־פני האדן יהוה׃
86 לא־תזבח על־חמץ דם־זבחי ולא־ילין חלב־חגי עד־בקר׃ ראשית בכורי אדמתך תביא בית
87 יהוה אלהיך לא־תבשל גדי בחלב אמו׃ הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך
88 אל־המקום אשר הכנתי׃ השמר מפניו ושמע בקלו אל־תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי
89 בקרבו׃ כי אם־שמוע תשמע בקלו ועשית כל אשר אדבר ואיבתי את־איביך ואצרתי את־צרריך׃
90 כי־ילך מלאכי לפניך והביאך אל־האמרי והחתי והפרזי והכנעני החוי והיבוסי והכחדתיו׃
91 לא־תשתחוה לאלהיהם ולא תעבדם ולא תעשה כמעשיהם כי הרס תהרסם ושבר תשבר מצבתיהם׃
92 ועבדתם את־יהוה אלהיכם וברך את־לחמך ואת־מימיך והסרתי מחלה מקרבך׃ לא תהיה
93 משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא׃ את־אימתי אשלח לפניך והמתי את כל־העם
94 אשר תבוא בהם בקרבו ונתתי את־כל־אויביך אליך עורף׃ ושלחתי את־הצרעה לפניך וגרשה
95 את־החוי את־הכנעני ואת־החתי מלפניך׃ לא אגרשנו מלפניך בשנה אחת פן־תהיה הארץ
96 שממה ורבה עליך חית השדה׃ מעט מעט אגרשנו מלפניך עד אשר תפרה ונחלת את־הארץ׃
97 ושתי את־גבולך מים־סוף ועד־ים פלשתים וממדבר עד־הנהר כי אתן בידכם את־יושבי הארץ
98 וגרשתמו מלפניך׃ לא־תכרת להם ולאלהיהם ברית׃ לא־ישבו בארצך פן־יחטיאו אתי כי־תעבד
99 את־אלהיהם כי־יהיה לך למוקש׃ ויאמר אל־משה עלה אל־יהוה אתה ואהרן נדב ואביהוא
100 ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם מרחק׃ ונגש משה לבדו אל־יהוה והם לא יגשו ועם לא
101 יעלו אתו׃ ויבא משה ויספר לעם את כל־דברי יהוה ואת כל־המשפטים ויען כל־העם קול
102 אחד ויאמרו כל־הדברים אשר דבר יהוה נעשה׃ ויכתב משה את כל־דברי יהוה וישכם בבקר
103 ויבן מזבח תחת ההר ושתים עשרה מצבה לשנים עשר שבטי ישראל׃ וישלח את־נערי בני
104 ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים ליהוה פרים׃ ויקח משה חצי הדם וישם באגנת וחצי
105 הדם זרק על־המזבח׃ ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר יהוה נעשה
106 ונשמע׃ ויקח משה את־הדם ויזרק על־העם ויאמר הנה דם הברית אשר כרת יהוה עמכם
107 על כל־הדברים האלה׃ ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל׃ ויראו את־אלהי
108 ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר׃ ואל־אצילי בני ישראל לא
109 שלח ידו ויחזו את־האלהים ויאכלו וישתו׃ ויאמר יהוה אל־משה עלה אלי ההרה והיה שם
110 ואתנה לך את־לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם׃ ויקם משה ויהושע משרתו
111 ויעל משה אל־הר האלהים׃ ואל־הזקנים אמר שבו־לנו בזאת עד אשר־נשוב אליכם והנה אהרן
112 וחור עמכם מי בעל דברים יגש אליהם׃ ויעל משה אל־ההר ויכס הענן את־ההר׃ וישכן כבוד
113 יהוה על־הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא אל־משה ביום השביעי מתוך הענן׃ ומראה
114 כבוד יהוה כאש אכלת בראש ההר לעיני בני ישראל׃ ויבא משה בתוך הענן ויעל אל־ההר
115 ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה׃ וידבר יהוה אל־משה לאמר׃ דבר אל־בני ישראל
116 ויקחו לי תרומה מאת כל־איש אשר ידבנו לבו תקחו את־תרומתי׃ וזאת התרומה אשר תקחו
117 מאתם זהב וכסף ונחשת׃ ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים׃ ועורת אילם מאדמים
118 ועורת תחשים ועצי שטים׃ שמן למאור בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים׃ אבני־שהם
119 ואבני מלואים לאפד ולחשן׃ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם׃ ככל אשר אני מראה אתך את
120 תבנית המשכן ואת תבנית כל־כליו וכן תעשו׃ ועשו ארון עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה
121 וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו׃ וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עליו זר זהב
122 סביב׃ ויצקת לו ארבע טבעת זהב ונתתה על־ארבע פעמתיו ושתי טבעת על־צלעו האחת ושתי
123 טבעת על־צלעו השנית׃ ועשית בדי עצי שטים וצפית אתם זהב׃ והבאת את־הבדים בטבעת
124 על־צלעות הארון לשאת את־הארון בהם׃ בטבעת הארון יהיו הבדים לא יסרו ממנו׃ ונתת
125 אל־הארון את־העדות אשר אתן אליך׃ ועשית כפרת זהב טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי
126 רחבה׃ ועשית שני כרבים זהב מקשה תעשה אתם משני קצות הכפרת׃ עשה כרוב אחד מקצה
127 מזה ועשה כרוב אחד מקצה מזה מן־הכפרת תעשו את־הכרבים על־שני קצותיה׃ והיו הכרבים
128 פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על־הכפרת ופניהם איש אל־אחיו אל־הכפרת יהיו פני
129 הכרבים׃ ונתתה את־הכפרת על־הארון ומלמעלה לארון תתן את־העדות אשר אתן אליך׃
130 ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרבים אשר על־ארון העדות את כל־אשר
131 אצוה אתך אל־בני ישראל׃ ועשית שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קומתו׃
132 וצפית אתו זהב טהור ועשית לו זר זהב סביב׃ ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית זר זהב
133 למסגרתו סביב׃ ועשית לו ארבע טבעת זהב ונתתה את־הטבעת על־ארבע הפאת אשר לארבע
134 רגליו׃ לעמת המסגרת תהיינה הטבעת בתים לבדים לשאת את־השלחן׃ ועשית את־הבדים עצי
135 שטים וצפית אתם זהב ונשא בהם את־השלחן׃ ועשית את־קערתיו ואת־כפתיו ואת־מנקיתיו
136 ואת־מכסיו אשר יסך בהם זהב טהור תעשה אתם׃ ועשית על־השלחן לחם פנים לפני תמיד׃
137 ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנרה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו׃
138 ושש קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה השני׃ שלשה
139 גביעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלשה גביעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח כן
140 לששת הקנים היוצאים מן־המנרה׃ ובמנרה ארבעה גביעים משקדים כפתריה ופרחיה׃ וכפתר
141 תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת
142 הקנים היוצאים מן־המנרה׃ כפתריהם וקניהם ממנה יהיו כלה מקשה אחת זהב טהור׃ ועשית
143 נרתיה שבעה והעלה את־נרתיה והאיר על־עבר פניה׃ ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור׃ ככר
144 זהב יעשה אתה את כל־הכלים האלה׃ וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מרא בהר׃ והמשכן
145 תעשה את־יריעת שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני כרבים מעשה חשב תעשה אתם׃
146 ארך היריעה האחת שמנה ועשרים באמה ורחב היריעה האחת ארבע באמה מדה אחת ליריעות
147 כלם׃ חמש יריעת תחברנה אשה אל־אחתה וחמש יריעת יחברו אשה אל־אחתה׃ ועשית לולאת
148 תכלת על־שפת היריעה האחת מקצה בחברת וכן תעשה בשפת היריעה החיצנה במחברת השנית׃
149 חמשים לולאת תעשה ביריעה האחת וחמשים לולאת תעשה בקצה היריעה אשר במחברת השנית
150 מקבילת הלולאת אשה אל־אחתה׃ ועשית חמשים קרסי זהב וחברת את־היריעת אשה אל־אחתה
151 בקרסים והיה המשכן אחד׃ ועשית יריעת עזים לאהל על־המשכן עשתי עשרה יריעת תעשה
152 אתם׃ ארך היריעה האחת שלשים באמה ורחב היריעה האחת ארבע באמה עשתי עשרה יריעת
153 מדה אחת׃ וחברת את־חמש היריעת לבד ואת־שש היריעת לבד והכפלת את־היריעה הששית
154 אל־מול פני האהל׃ ועשית חמשים לולאת על־שפת היריעה האחת הקיצנית במחברת וחמשים
155 לולאת על־שפת היריעה היוצאת במחברת השנית׃ ועשית חמשים קרסי נחשת והבאת את־הקרסים
156 בלולאת וחברת את־האהל והיה אחד׃ והנודף אשר יעדף ביריעת האהל חצי היריעה הנודפת
157 תעדף על־אחרי המשכן׃ ואמה מזה ואמה מזה בנודף ביריעת אהל המשכן יעדף על־צדי זה
158 וזה לכסתו׃ ועשית לאהל מכסה לערת אילם מאדמים ומכסה עורת תחשים מלמעלה׃ ועשית
159 את־הקרשים למשכן עצי שטים עמדים׃ עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי האמה רחב הקרש
160 האחד׃ שתי ידת לקרש האחד משלבת אשה אל־אחתה כן תעשה לכל קרשי המשכן׃ ועשית
161 את־הקרשים למשכן עשרים קרש לפאת נגבה תימנה׃ ומאת ארבעים אדני כסף תעשה תחת
162 עשרים הקרש שני אדנים תחת הקרש האחד לשתי ידתיו ושני אדנים תחת הקרש האחד לשתי
163 ידתיו׃ ולצלע המשכן השנית לפאת צפון עשרים קרש׃ ואדניהם ארבעים אדני כסף שני אדנים
164 תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד׃ ולירכתי המשכן ימה תעשה ששה קרשים׃
165 ושני קרשים תעשה למקצעת המשכן בירכתים׃ והיו תאמם מלמטה ויחדו יהיו תמים על־ראשו
166 אל־הטבעת האחת כן יהיה לשניהם למקצעתם יהיו׃ והיו שמנה קרשים ואדניהם שש עשרה
167 אדני כסף שני אדנים תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד׃ ועשית בריחם עצי
168 שטים חמשה לקרשי צלע המשכן האחת׃ וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן השנית וחמשה
169 בריחם לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה׃ ושלח הבריח התיכן בתוך הקרשים מבריח מקצה
170 אל־קצה׃ ואת־הקרשים תצפה זהב ואת־טבעתיהם תעשה זהב בתים לבריחם וצפית את־הבריחם
171 זהב׃ והקמת את־המשכן כמשפטו אשר הראית בהר׃ ועשית את־הפרכת תכלת וארגמן ותולעת
172 שני ושש משזר מעשה חשב יעשה אתה כרבים׃ לפני הפרכת והבאת את־הארון אל־מבית לפרכת
173 ונתתה את־ארון העדות שם והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים׃ ונתתה את־הכפרת
174 על־ארון העדות בקדש הקדשים׃ ושמת את־השלחן מחוץ לפרכת ואת־המנרה נכח השלחן על־צלע
175 המשכן תימנה תשים׃ והשלחן תתן צפנה׃ ועשית מסך לפתח האהל תכלת וארגמן ותולעת שני
176 ושש משזר מעשה רקם׃ ועשית לפני המסך חמשה עמדי שטים וצפית אתם זהב וויהם זהב
177 וארנת להם חמשה אדני נחשת׃ ועשית את־הקרשים לאהל עשתי עשרה יריעת עזים׃ ועשית
178 את־יריעת שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני כרבים מעשה חשב תעשה אתם׃ ארך היריעה
179 האחת שמנה ועשרים באמה ורחב היריעה האחת ארבע באמה מדה אחת ליריעות כלם׃ חמש
180 יריעת תחברנה אשה אל־אחתה וחמש יריעת יחברו אשה אל־אחתה׃ ועשית לולאת תכלת
181 על־שפת היריעה האחת מקצה בחברת וכן תעשה בשפת היריעה החיצנה במחברת השנית׃
182 חמשים לולאת תעשה ביריעה האחת וחמשים לולאת תעשה בקצה היריעה אשר במחברת השנית
183 מקבילת הלולאת אשה אל־אחתה׃ ועשית חמשים קרסי נחשת והבאת את־הקרסים בלולאת
184 וחברת את־האהל והיה אחד׃ והנודף אשר יעדף ביריעת האהל חצי היריעה הנודפת תעדף
185 על־אחרי המשכן׃ ואמה מזה ואמה מזה בנודף ביריעת אהל המשכן יעדף על־צדי זה וזה
186 לכסתו׃ ועשית לאהל מכסה לערת אילם מאדמים ומכסה עורת תחשים מלמעלה׃ ועשית
187 את־הקרשים למשכן עצי שטים עמדים׃ עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי האמה רחב הקרש
188 האחד׃ שתי ידת לקרש האחד משלבת אשה אל־אחתה כן תעשה לכל קרשי המשכן׃ ועשית
189 את־הקרשים למשכן עשרים קרש לפאת נגבה תימנה׃ ומאת ארבעים אדני כסף תעשה תחת
190 עשרים הקרש שני אדנים תחת הקרש האחד לשתי ידתיו ושני אדנים תחת הקרש האחד לשתי
191 ידתיו׃ ולצלע המשכן השנית לפאת צפון עשרים קרש׃ ואדניהם ארבעים אדני כסף שני אדנים
192 תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד׃ ולירכתי המשכן ימה תעשה ששה קרשים׃
193 ושני קרשים תעשה למקצעת המשכן בירכתים׃ והיו תאמם מלמטה ויחדו יהיו תמים על־ראשו
194 אל־הטבעת האחת כן יהיה לשניהם למקצעתם יהיו׃ והיו שמנה קרשים ואדניהם שש עשרה
195 אדני כסף שני אדנים תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד׃ ועשית בריחם עצי
196 שטים חמשה לקרשי צלע המשכן האחת׃ וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן השנית וחמשה
197 בריחם לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה׃ ושלח הבריח התיכן בתוך הקרשים מבריח מקצה
198 אל־קצה׃ ואת־הקרשים תצפה זהב ואת־טבעתיהם תעשה זהב בתים לבריחם וצפית את־הבריחם
199 זהב׃ והקמת את־המשכן כמשפטו אשר הראית בהר׃ ועשית את־הפרכת תכלת וארגמן ותולעת
200 שני ושש משזר מעשה חשב יעשה אתה כרבים׃ לפני הפרכת והבאת את־הארון אל־מבית לפרכת
201 ונתתה את־ארון העדות שם והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים׃ ונתתה את־הכפרת
202 על־ארון העדות בקדש הקדשים׃ ושמת את־השלחן מחוץ לפרכת ואת־המנרה נכח השלחן על־צלע
203 המשכן תימנה תשים׃ והשלחן תתן צפנה׃ ועשית מסך לפתח האהל תכלת וארגמן ותולעת שני
204 ושש משזר מעשה רקם׃ ועשית לפני המסך חמשה עמדי שט

ספר אלה הדברים : יח

à *declinare non pro* & *,suis fratribus à* ejus cor *elevari non Pro*
לְבָלְתִּי רוּם־לְבָבוֹ מֵאֶחָיו וּלְבִלְתִּי סוּר מִן־
suum regnum super dies prolonget ut ;sinistra & dexteram,præcepto
הַמִּצְוָה יָמִין וּשְׂמֹאול לְמַעַן יַאֲרִיךְ יָמִים עַל־מַמְלַכְתּוֹ
.Israel interiore in ejus filii & ,ipse
הוּא וּבָנָיו בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל :

יח CAP. XVIII.

hæreditas & ,pars Levi tribui omni ,Levitis sacerdotibus erit Non
לֹא־יִהְיֶה לַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם כָּל־שֵׁבֶט לֵוִי חֵלֶק וְנַחֲלָה
hæreditas Et .comedent ejus hæreditatem &,Dñi Ignitiones .Israel cum
עִם־יִשְׂרָאֵל אִשֵּׁי יְהוָה וְנַחֲלָתוֹ יֹאכֵלוּן : וְנַחֲלָה
,ejus hæreditas ipse Dominus .suorum fratrum interiore in ei erit non
לֹא־יִהְיֶה־לּוֹ בְּקֶרֶב אֶחָיו יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ
à sacerdotum judicium erit hoc Et .ei est locutus quemadmodum
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ : וְזֶה יִהְיֶה מִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת
:parvum pecus sive ,bovem sive ,sacrificium sacrificantibus à ,populo
הָעָם מֵאֵת זֹבְחֵי זֶבַח אִם־שׁוֹר אִם־שֶׂה
,tui fruméti Initium .ventriculum & ,maxillas & ,brachiũ sacerdoti dabit &
וְנָתַן לַכֹּהֵן הַזְּרֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקִּבָּה : רֵאשִׁית דְּגָנְךָ
ipso in Quia .ei dabis tui pecoris tonsuræ principium &,tui recẽtis olei &,tui musti
תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וְרֵאשִׁית גֵּז צֹאנְךָ תִּתֶּן־לוֹ : כִּי בוֹ
ministrandum ad standum ad,tuis tribub' cunctis è tu' Deus Dñs elegit
בָּחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִכָּל־שְׁבָטֶיךָ לַעֲמֹד לְשָׁרֵת
venerit cum Et .diebus omnibus ,ejus filii & ,ipse ,Domini nomine in
בְּשֵׁם־יְהוָה הוּא וּבָנָיו כָּל־הַיָּמִים : וְכִי־יָבֹא
peregrinatur ipse quo ,Israel omni ex tuarum portarũ una ex Levita
הַלֵּוִי מֵאַחַד שְׁעָרֶיךָ מִכָּל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הוּא גָר
quem locum ad suæ animæ desiderio toto in venerit & ,ibi
שָׁם וּבָא בְּכָל־אַוַּת נַפְשׁוֹ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־
omnes ut ,suî Dei Domini nomine in ministrabit Et :Dominus elegerit
יִבְחַר יְהוָה : וְשֵׁרֵת בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו כְּכָל־
partem ut Partem .Domini facies ad ibi stantes ,Levitæ sui fratres
אֲחָיו הַלְוִיִּם הָעֹמְדִים שָׁם לִפְנֵי יְהוָה : חֵלֶק כְּחֶלְקָ
veniens tu Cùm .patribus super ejus venditiones præter ,comedent
יֹאכֵלוּ לָבָד מִמְכָּרָיו עַל־הָאָבוֹת : כִּי אַתָּה בָא
dices non ,tibi dans tuus Deus Dominus quam terram ad
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא־תִלְמַד
inveniatur Non .ipsarum gentium abominationes secundum faciendum ad
לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם הָהֵם : לֹא־יִמָּצֵא
,divinationes divinans :igne in suam filiam & ,suum filium trãsire faciẽs te in
בְּךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ־וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ קֹסֵם קְסָמִים
interrogans & ,juntionem jungens Et ;maleficus & ,augur & ,præstigiator
מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף : וְחֹבֵר חָבֶר וְשֹׁאֵל
Domini abominatio Quia .mortuis à quærens & ,sciolm &,pythonem
אוֹב וְיִדְּעֹנִי וְדֹרֵשׁ אֶל־הַמֵּתִים : כִּי־תוֹעֲבַת יְהוָה
Dominus istas abominationes propter & :hæc faciens omnis
כָּל־עֹשֵׂה אֵלֶּה וּבְגַלַל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה יְהוָה
cum eris Consummatus .tuis faciebus à eas ejiciens tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפָּנֶיךָ : תָּמִים תִּהְיֶה עִם
.tuo Deo Domino
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ :

Versio VULG. LAT.

20 Nec elevetur cor ejus in superbiam super fratres suos, neq; declinet in partem dexteram vel sinistram: ut longo tempore regnet ipse, & filii ejus, super Israel.

CAP. XVIII.

1 NOn habebunt sacerdotes & Levitæ, & omnes qui de eadem tribu sunt, partem & hæreditatem cum reliquo Israel, quia sacrificia Domini, & oblationes ejus comedent, Et nihil aliud accipient de possessione fratrum suorum: Dominꝰ enim ipse est hæreditas eorũ, 3 sicut locutus est illis. Hoc erit judicium sacerdotũ à populo, et ab his qui offerunt victimas: sive bovẽ, sive ovem immolaverint, dabunt sacerdoti armũ 4 ac ventriculum: Primitias frumenti, vini, & olei, & lanarum partem ex ovium tonsione. 5 Ipsũ enim elegit Dñs Deꝰ tuꝰ de cunctis tribubꝰ tuis, ut stet, & ministret nomini Dñi, ipse, 6 & filii ejus in sempiternum. Si exierit Levites ex una urbium tuarum ex omni Israel in qua habitat, & voluerit venire, desiderans locum quem elegerit 7 Dñs, Ministrabit in nomine Domini Dei sui, sicut omnes fratres ejus Levitæ, qui stabũt eo tempore coram Domino. 8 Partem ciborũ eandem accipiet, quam & cæteri: excepto eo, quòd in urbe sua ex paterna ei successione debetur. 9 Quando ingressus fueris terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, cave ne imitari velis abominationes illarum 10 gentium. Nec inveniatur in te qui lustret filium suum, aut filiam, ducens per ignem: aut qui ariolos scisciteur, & observet somnia atq; auguria, nec 11 sit maleficus, Nec incantator, nec qui pythones consulat, nec divinos, aut quærat à mortuis 12 veritatem. Omnia enim hæc abominatur Dominus, & propter istiusmodi scelera delebit eos in introitu tuo. Perfectꝰ eris, & absq; macula cum 13 Domino Deo tuo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Ἵνα μὴ ὑψωθῇ ἡ καρδία αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ἵνα μὴ παρεκβῇ ἀπὸ τῶν ἐντολῶν δεξιὰ ἢ ἀριστερά, ὅπως ἂν (μ) μακροχρονίσῃ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ (ν) αὐτοῦ ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

MS.A. (μ) μακροχρονιόσῃ (ν) αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐν

ut non exaltetur cor ejus à fratribus suis: ut non transgrediatur à mandatis in dextram, aut ad sinistram: ut longævus sit super principatum suum, ipse, & filii ejus in filiis Israel.

CAP. XVIII.

1 Οὐκ ἔσται τοῖς ἱερεῦσι τοῖς Λευίταις ὅλῃ φυλῇ Λευὶ μερὶς οὐδὲ κλῆρος μετ' Ἰσραήλ· (α) καρπώματα κυρίου κλῆρος αὐτοῦ, φάγονται αὐτά. Κλῆρος δὲ οὐκ ἔσται (β) αὐτοῖς ἐν τοῖς ἀδελφοῖς (γ) αὐτῶν· κύριος αὐτὸς κλῆρος αὐτοῦ, καθότι εἶπεν αὐτοῖς. Καὶ αὕτη ἡ κρίσις τῶν ἱερέων τὰ παρὰ τοῦ λαοῦ παρὰ τῶν θυόντων (δ) τὰ θύματα, ἐάν τε μόσχον, ἐάν τε πρόβατον (ε) καὶ δώσεις τὸ βραχίονα τῷ ἱερεῖ, καὶ τὰ σαγήνια, καὶ τὸ ἔντερον, Καὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου σου, καὶ τοῦ οἴνου σου, καὶ τοῦ ἐλαίου σου καὶ τὰ ἀπαρχὴν τῶν κουρῶν τῶν προβάτων σου δώσεις αὐτῷ. Ὅτι αὐτὸν ἐξελέξατο (ζ) κύριος ὁ θεός σου ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν σου, παρεστάναι ἐναντίον κυρίου τοῦ (η) θεοῦ, λειτουργεῖν καὶ εὐλογεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι (θ) αὐτοῦ, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ (ι) αὐτοῦ ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. 6 Ἐὰν δὲ παραγένηται ὁ Λευίτης ἐκ μιᾶς τῶν (κ) πόλεων ἐκ πάντων τῶν ὧν Ἰσραὴλ, ἐν οἷς παροικεῖ, καθ' ὅτι ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν (λ) ἐκλέξηται, λειτουργήσῃ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, ὥσπερ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ Λευῖται οἱ παρεστηκότες ἐκεῖ (μ) ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ. 8 Μερὶς μεμερισμένη φάγεται, πλὴν τῆς πράσεως τῶν πατρικῶν. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ (ν) θεός σου δίδωσί σοι, οὐ μαθήσῃ ποιεῖν κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ἐκείνων. Οὐχ (ξ) ἁγνισθήσεται ἐν σοὶ περικαθαίρων τὸν υἱὸν αὐτοῦ (ο) καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐν πυρί, μαντεύόμενος μαντείαν, (π) κληδονιζόμενος, καὶ οἰωνιζόμενος, Φαρμακὸς ἐπαείδων ἐπαοιδήν, ἐγγαστρίμυθος, καὶ περατοσκόπος, (ρ) ἐπερωτῶν τοὺς νεκρούς. Ἔστι γὰρ βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου πᾶς ποιῶν ταῦτα· ἕνεκεν γὰρ τῶν βδελυγμάτων τούτων (σ) κύριος (τ) ἐξολεθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου. Τέλειος ἔσῃ (υ) ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου.

MS.A. (α) κάρπωμα κυρίῳ (β) αὐτῷ (γ) αὐτοῦ (δ) τὰς θυσίας, ἐάν (ε) καὶ δώσει τῷ ἱερεῖ τὸ βραχίονα, καὶ (ζ) κύριος ὁ θεός σου ἐκ (η) θεοῦ σου, (θ) κυρίου, αὐτὸς (ι) αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. Ἐὰν δὲ (κ) πόλεων ὑμῶν ἐκ (λ) ἐκλέξηται κύριος, Καὶ λειτουργήσει (μ) ἐναντίον κυρίου. Περὶδε (ν) θεὸς δίδωσίν σοι, (ξ) ἁγνίσει (ο) αὐτὸν καὶ τὸν (π) καὶ κληδονιζόμενος, (ρ) καὶ ἐπερωτῶν (σ) κύριος ὁ θεός σου (τ) ἐξολεθρεύσει (υ) ἐναντίον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ne elevetur cor ejus præ fratribus suis, neque deflectat à præceptis, neque ad dexteram, neq; ad sinistram, ut proroget dies regni sui, ipse, & filii ejus inter filios Israel.

CAP. XVIII.

NOn erit sacerdoti & Levitæ portio & hæreditas inter filios Israel, sed oblationes Domini & hæreditatem ipsius comedent. Hæreditas autem non erit ipsi inter fratres suos, quia Dominus hæreditas ejus est, quemadmodum dixit ei. Porrò hoc erit jus sacerdotis à populo, *nempè* ab his qui mactabunt victimam. Si bos fuerit aut agnus, det sacerdoti armum, & maxillam, atque ventriculum. Primitias frumenti tui, & vini tui, & olei tui, & primitias velleris ovium tuarum da illi. Ipsum enim elegit Dñs Deus tuus ex omnibus tribubus tuis, ut stet ac ministret in nomine Domini Dei tui, ipse, & filii ejus cunctis diebus. Et si venerit Levita aliquis fratribus tuis, ex toto Israele, ex loco quem inhabitat; veniat ex toto desiderio animæ suæ ad locum quem elegerit Dominus, Et ministret in nomine Domini Dei sui, sicut omnes fratres ejus Levitæ qui stant ibi coram Domino. Portionem æqualiter manducabunt, exceptâ emptione patrũ. Cùm ingressus fueris terrã quam dat tibi Dominus Deus tuus, ne discas facere secundùm opera gentium illarum. Ne reperiatur in te qui traducat filium suum aut filiam suam per ignem, aut exercens vaticinium, & claudere faciens oculos, & augur, & veneficus, Et utens incantatione, consulens magos & divinos, & sciscitans à mortuis. Nam abominandus est coram Domino Deo tuo quicunque ista facit, & propter hujusmodi abominationes perditurus est eos Dominus Deus tuus à conspectu tuo. Integer esto coram Domino Deo tuo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

20 בְּדִיל דְּלָא־יְרִים לִבְּיהּ מֵאֲחוֹהִי
וּבְדִיל דְּלָא יִסְטֵי מִן־תַּפְקִידְתָּא
וְתֵינֵא וְשַׁמְאלָא בְּדִיל דְּיוֹרִיךְ
יוֹמִין עַל־מַלְכוּתֵיהּ הוּא וּבְנוֹהִי בְּגַו
יִשְׂרָאֵל׃

יח

1 לָא־יְהוֹן לְכָהֲנַיָּא לֵיוֹאֵי כָּל־שִׁבְטָא
דְּלֵוִי חוּלָק וַאֲחֻסְנָא עִם־יִשְׂרָאֵל
2 קוּרְבְּנַיָּא דַיְיָ וַאֲחֻסְנְתֵּיהּ יֵיכְלוּן
וַאֲחֻסְנָא לָא־יְהֵי לֵיהּ בְּגַו אֲחוֹהִי
מֵתָנָן דִּי־מַלֵּל לֵיהּ יְיָ אֲנָן אֲחֻסְנָתֵיהּ
3 כְּמָא דִי־מַלֵּל לֵיהּ׃ וְדֵין יְהָא דְחָיֵן
לְכָהֲנַיָּא מִן עַמָּא מִן נָכְסֵי נִכְסַת
אִם־תּוֹר אִם אִמַּר וְיִתֵּן לְכָהֲנָא
4 דְּרָעָא וְלוּעֲיָא וְקִבְתָּא׃ רֵישׁ עִבּוּרָךְ
חֲמַרְכָּךְ וּמִשְׁחָךְ וְרֵישׁ גִּזַּת עָנָךְ תִּתְפְּרֵישׁ
5 לֵיהּ׃ אֲרֵי בֵיהּ אִתְרְעִי יְיָ אֱלָהָךְ מִכֹּל
שִׁבְטָךְ לְמֶקַם לְשַׁמָּשָׁא בִּשְׁמָא דְּיְיָ
הוּא וּבְנוֹהִי כָּל־יוֹמַיָּא׃ וַאֲרֵי־יֵיתֵי
6 לֵיוָאָה מֵחַדָּא מִקְרְוָךְ מִכָּל־יִשְׂרָאֵל
דִּי הוּא דָּר תַּמָּן וַייָתֵי בְּכָל־רְעוּת
7 נַפְשֵׁיהּ לַאֲתַר דִּי־יִתְרְעֵי יְיָ׃ וְיֵישַׁמֵּשׁ
בִּשְׁמָא דַּייָ אֱלָהֵיהּ כְּכָל־אֲחוֹהִי
לֵיוָאֵי דְּמְשַׁמְּשִׁין תַּמָּן קֳדָם יְיָ׃ חוּלָק
8 כְּחוּלָק יֵיכְלוּן בַּר־מַסְטַרְתָּא דִּייתֵי
בְּשִׁבְתָּא דֵּכֵן־אַתְקִינוּ אֲבָהָתָא׃
9 אֲרֵי אַתְּ עָלֵל לְאַרְעָא דַּייָ אֱלָהָךְ
יְהִיב לָךְ לָא תִּילַף לְמֶעְבַּד
10 כְּתוֹעֲבָת עַמְמַיָּא הָאִנּוּן׃ לָא
יִשְׁתְּכַח בָּךְ מַעֲבַר בְּרֵיהּ וּבְרַתֵּיהּ
בְּנוּרָא קוֹסֵם קְסָמִין מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ
וְחָרַשׁ׃ 11 וְרָטֵן רָטֵן וְשָׁאֵיל בְּבִידִין
וְזוֹכְרוֹ וְחָבֵר מִן־מֵתַיָּא׃ 12 אֲרֵי
מְרַחֲקָא דַּייָ כָּל־דְּעָבֵד אִלֵּין וּבְדִיל
תּוֹעֲבָתָא הָאִלֵּין יְיָ אֱלָהָךְ מְתָרֵךְ
יָתְהוֹן מִן־קֳדָמָךְ׃ 13 שְׁלִים תְּהֵי
בְּדַחֲלָתָא דַּייָ אֱלָהָךְ׃

20 Ut non elevetur cor ejꝰ super fratres suos ; nec declinet à præcepto Dñi, ad dexterā nec ad sinistram: ut longo tempore sit in regno suo, ipse et filii ejus in medio Israel.

CAP. XVIII.

1 NOn erit sacerdotibus & Levitis et omni tribui Levi pars & hæreditas cum Israel: oblationes Dñi et hæreditatē
2 ejꝰ comedent. Et hæreditas nō erit ei in medio fratrū suorū: munera quæ dedit ei Dñs sunt hæreditas ejus, sicut locutꝰ est
3 ei. Et hoc est ꝙ pertinet sacerdotibꝰ à populo, ab immolantibꝰ victimam sive bovem sive agnum: dabunt sacerdoti brachium et maxillam, et ventri-
4 culum. Primitias frumenti tui, et vini tui et olei tui, et primitias velleris ovium tuarum
5 dabis ei. Quoniam illū elegit Dñs Deꝰ tuꝰ ex omnibꝰ tribubꝰ tuis: ut ipse et filii ejꝰ stent & ministrent in nomine Dñi om-
6 nibꝰ diebꝰ. Si autē venerit Levita ex una urbium tuarum ex omni Israel, in quā habitat: et venerit cum omni desiderio animæ suæ, ad locum quē ele-
7 gerit Dominus. Ministrabit in nomine Domini Dei sui: sicut omnes fratres ejꝰ Levitæ, qui ministrant ibi corā Domino.
8 Partē ciborū comedet sicut et cæteri: præter id ꝙ per vices sabbati ei venerit, sicut patres
9 constituerunt. Quando ingressus fueris terrā quā Dominus Deꝰ tuꝰ dabit tibi; non discas facere juxta abominationes
10 populorū illorū. Non inveniatur in te transferens filiū suū aut filiā suā ꝑ ignē: aut qui divinet divinationes, aut qui observet horas et auguria, nec
11 maleficꝰ. Neq; incantator, neq; qui consulat Pythonem & ariolum, neq; qui requirit aliquid à mortuis. Quoniā detestabilis est corā Dño oīs qui facit hæc: et propter abominationes istas Dñs Deꝰ tuꝰ ejiciet illos à facie tuā. Perfectus eris
12 in timore Domini Dei tui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 ** לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל׃

יח

1 ** לא יהיה לכהנים הלוים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל אשי יהוה ונחלתו יאכלו׃ 2 ונחלה לא יהיה לו בתוך אחיו יהוה הוא נחלתו כאשר דבר לו׃ 3 וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת זבחי זבח אם שור אם שה ונתן לכהן הזרוע והלחיים והקבה׃ 4 ראשית דגנך תירושך ויצהרך וראשית גז צאנך תתן לו׃ 5 כי בו בחר יהוה אלהיך מכל שבטיך לעמד לשרת בשם יהוה הוא ובניו כל הימים׃ 6 וכי יבוא הלוי מאחד שעריך מכל ישראל אשר הוא גר שם ובא בכל אות נפשו אל המקום אשר יבחר יהוה׃ 7 ושרת בשם יהוה אלהיו ככל אחיו הלוים העמדים שם לפני יהוה׃ 8 חלק כחלק יאכלו לבד ממכריו על האבות׃

9 ** כי אתה בא אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך לא תלמד לעשות כתועבות הגוים ההם׃ 10 לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף׃ 11 וחבר חבר ושאל אוב וידעני ודרש אל המתים׃ 12 כי תועבת יהוה כל עשה אלה ובגלל התועבות האלה יהוה אלהיך מוריש אותם מפניך׃ 13 תמים תהיה עם יהוה אלהיך׃

VERSIO SAMARITANA.

20 ** לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל׃

יח

1 ** לא יהיה לכהנים הלוים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל אשי יהוה ונחלתו יאכלו׃ 2 ונחלה לא יהיה לו בתוך אחיו יהוה הוא נחלתו כאשר דבר לו׃ 3 וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת זבחי זבח אם שור אם שה ונתן לכהן הזרוע והלחיים והקבה׃ 4 ראשית דגנך תירושך ויצהרך וראשית גז צאנך תתן לו׃ 5 כי בו בחר יהוה אלהיך מכל שבטיך לעמד לשרת בשם יהוה הוא ובניו כל הימים׃ 6 וכי יבוא הלוי מאחד שעריך מכל ישראל אשר הוא גר שם ובא בכל אות נפשו אל המקום אשר יבחר יהוה׃ 7 ושרת בשם יהוה אלהיו ככל אחיו הלוים העמדים שם לפני יהוה׃ 8 חלק כחלק יאכלו לבד ממכריו על האבות׃

9 ** כי אתה בא אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך לא תלמד לעשות כתועבות הגוים ההם׃ 10 לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף׃ 11 וחבר חבר ושאל אוב וידעני ודרש אל המתים׃ 12 כי תועבת יהוה כל עשה אלה ובגלל התועבות האלה יהוה אלהיך מוריש אותם מפניך׃ 13 תמים תהיה עם יהוה אלהיך׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Ne elevetur cor ejus præ fratribus suis, neve declinet à præceptu ad dexteram vel sinistram, ut producat dies super thronum regni sui, ipse, et filii ejus in medio Israelis.

CAP. XVIII.

1 NOn erit sacerdotibꝰ Levitis, omni tribui Levi pars et hæreditas cum Israele: oblationes ignitas Domini, et hæreditatem ejus comedent.
2 Nam hæreditas non erit ei in medio fratrum suorum: Dominus ipse hæreditas ejus est, sicut locutus est ei.
3 Istud autē erit jus sacerdotum in eos ex populo qui sacrificant sacrificia, sive boum, sive pecudum. Dabit igitur sacerdoti armū, & maxillas, et ventriculum.
4 Primitias frumenti tui, musti tui, & olei tui, & primitias vellerum ovium tuarum dabis illi.
5 Quoniam ipsum elegit Dominus Deus tuus ex omnibus tribubus tuis, ut stet coram Domino Deo tuo, ut ministret ei, atque ut benedicat in nomine ejꝰ, ipse, et filii ejus omnibus diebus.
6 Cùm etiam venerit Levita ex una (a)portarum tuarum, ex quolibet loco Israelis ubi ipse habitaverit, veneritq; cum toto desiderio animæ suæ in locum quem elegit Dominus;
7 Ministrabit nomini Domini Dei sui, sicut omnes fratres ejus Levitæ qui adstant ibi coram Domino.
8 Portiones æqualiter comedet, præter id quod illi traditum fuerit à majoribus.
9 Cùm tu veneris in terrā quā Dominus Deus tuus dat tibi, non disces facere similia abominationibus gentiū illarum.
10 Non invenietur qui transire faciat filium suum, & filiam suam per ignē, qui vaticinetur vaticinia, qui (b)tempora observet, qui auguretur, qui maleficia exerceat,
11 Qui (c)incantatione sodalitium faciat, qui Pythonas interroget, & ariolus, & qui mortuos scisciteturꝰ. Nam abominatio Domini est, quicunque facit ista: Et propter abominationes istas Dominus Deus tuus expellet eos à facie tua.
12
13 Perfectus eris cum Domino Deo tuo.

VER. SAM (a) civitatum (b) incantet, (c) ligat ligamenta.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 *لِئَلَّا يَرْفَعَ قَلْبُهُ عَلَى اِخْوَتِهِ * وَلِئَلَّا يَزُولَ مِنَ الشَّرِيعَةِ يَمِينًا اَوْ يَسَارًا * وَلِكَيْ تَطُولَ اَيَّامُهُ فِي
1 مَمْلَكَتِهِ هُوَ وَبَنُوهُ فِيمَا بَيْنَ آلِ اِسْرَائِيلَ * *اَلْفَصْلُ الثَّامِنُ عَشَرَ* *وَاِذْ لَا
يَكُونُ لِلْاَئِمَّةِ وَاللَّاوِيِّينَ الَّذِي هُمْ جَمِيعُ سِبْطِ لَاوِي * قِسْمٌ اَوْ نَحْلَةٌ مَعَ آلِ اِسْرَائِيلَ * فَمِنْ
2 قَرَابِينِ اللّٰهِ وَنَحْلَتِهِ يَاْكُلُونَ * وَنَحْلَةٌ لَا تَكُنْ لَهُ فِيمَا بَيْنَ اِخْوَتِهِ * اِذْ قَرَابِيصُ اللّٰهِ نَحْلَتُهُ * كَمَا اَمَرَ اللّٰهُ
بِهِ * وَهٰذَا يَكُونُ مَعَكَ رَسْمُ الْاَئِمَّةِ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ ذَابِحِي اَيِّ ذَبْحٍ كَانَ مِنَ الْبَقَرِ
3 وَالْغَنَمِ * اَنْ يُعْطِيَهُمُ الذِّرَاعَ * وَاللَّحْيَيْنِ * وَالْقِبَّةَ * اَوَّلَ بُرِّكَ * وَعَصِيرِكَ * وَدُهْنِكَ * وَاَوَّلَ جَزِّ
4 غَنَمِكَ تُعْطِيهِ * لِاَنَّ اللّٰهَ رَبَّكَ اَخْتَارَ مِنْ جَمِيعِ اَسْبَاطِكَ لِيَقُومَ وَيَخْدُمَ بِاسْمِ اللّٰهِ هُوَ وَبَنُوهُ
5 طُولَ الزَّمَانِ * وَاِذَا حَجَّ اَيُّ لَاوِيٍّ كَانَ مِنْ بَعْضِ مَحَالِّكَ الَّتِي لِجَمِيعِ الْاِسْرَائِيلِيَّةِ الَّتِي هُوَ مُقِيمٌ
6 بِهَا * فَلْيَدْخُلْ اَيَّ وَقْتٍ سَاءَ اِلَى الْمَوْضِعِ الَّذِي يَخْتَارُ اللّٰهُ * وَيَخْدُمْ بِاسْمِ اللّٰهِ رَبِّهِ كَجَمِيعِ اِخْوَتِهِ
7 اللَّاوِيِّينَ الْمُقِيمِينَ ثَمَّ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ * وَلْيَقْتَسِمُوا اَنْصِبَةً مُتَسَاوِيَةً * مَا خَلَا مَا اَبَّنَهُ الْاٰبَاءُ مِنَ
8 النُّوبِ * وَاعْلَمْ اَنَّكَ دَاخِلٌ اِلَى الْبَلَدِ الَّذِي اللّٰهُ رَبُّكَ مُعْطِيكَهُ فَلَا تَتَعَلَّمِ الْعَمَلَ مِثْلَ مَكَانِ
9 اُولٰئِكَ الْاُمَمِ * لَا يُوجَدْ فِيكُمْ مُسْعِلٌ اَبْنَهُ اَوِ ابْنَتَهُ بِالنَّارِ وَمِنْكُمْ نَحْمَاتٌ * وَمُقَابِلٌ * وَمُتَطَيِّرٌ *
10 وَسَاحِرٌ * وَرَاقٍ رُقًى * وَسَائِلُ مَسْعُودٍ اَوْ عَرَّافٍ * وَمُلْتَمِسٌ مِنَ الْمَوْتَى * لِاَنَّ اللّٰهَ رَبَّكَ يَكْرَهُ كُلَّ مَنْ يَصْنَعُ
11 هٰذِهِ الصَّنَائِعَ * وَبِخُرُوجِهَا هُوَ قَارِصُهُمْ مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ * بَلْ كُنْ سَادِجًا لِلّٰهِ رَبِّكَ *

Ne fortè extollatur cor ejus super fratres suos, et ne declinet à lege dextrorsùm aut sinistrorsùm, utque protrahantur dies ejus in regno suo, ejus inquàm, & filiorum ipsius inter Israelitas.

CAP. XVIII.

Cúmque nulla sit Sacerdotibus et Levitis, nempe toti tribui Levi, sors aut hæreditas cum Israelitis, idcirco ex oblationibꝰ Dei ejusque hæreditate comedent.
Et hæreditas nulla sit ipsi inter fratres suos, quandoquidem statuta Dei hæreditas ejus sunt, sicuti præcepit Deus.
Hoc autē erit apud se statutū sacerdotum à populo, ab immolantibus quodcunque sacrificiū, sive boum, sive pecudum: ut det illis armum, et utramq; maxillā, et ventriculū.
Primum quodque frumentū tuū, & mustum tuum, & oleum tuum, & primam quamq; tonsionē ovium tuarum dabis illi.
Quoniam Deus Dominus tuus elegit eum ex cunctis tribubꝰ tuis, ut stet, et ministret in nomine Dei, ipse, et filii ejus longitudine temporis.
Et si ad solennitatem se contulerit Levita quilibet ex quibuscunq; habitationibꝰ tuis quas habent omnes Israelitæ, in quibus ille commoratur: ingrediatur quandocunque voluerit in locum quem eliget Deus,
Et ministret in nomine Dei Domini sui quemadmodum cuncti fratres ejus Levitæ commorantes ibi coram Deo.
Et dividant inter se portiones æquales, præter id quod stabile reliquerunt patres de successione.
Et scias te ingressurum in regionē quam Deus Dominus tuus datus est tibi: ne igitur discas facere juxta abominationes illarū gentium.
Ne inveniatur inter vos amburens filiū suum aut filiam suam igne, & astrologiā exercens, et sortilegus, & augur, et magus,
Et incantator incantationū, & interrogans venefica cum aut pythonem, et scisciteturꝰ à mortuis.
Quoniam Deus Dominus tuus execratur quicunque facit has artes, et ob causā earum ipse exciturus est eos à conspectu tuo.
Sed esto simplex Deo Domino tuo.

ספר אלה הדברים : יט

præstigiatores ad eas expellens tu quas istæ gentes Quia
14 כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל־מְעֹנְנִים
tuus Deus Dominꝰ tibi dedit sic non tu Et audient divinos ad &
וְאֶל־קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ :
Dominꝰ tibi suscitabit, ego sicut tuis fratribus è tuo interiori ex Prophetam
15 נָבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים לְךָ יְהוָה
cum à postulâsti quæ omnia Secundùm audietis eum ad : tuus Deus
16 אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן : כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁאַלְתָּ מֵעִם
audienæ ad addam Non: dicendo, concionis die in, Choreb in tuo Deo Domino
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹם הַקָּהָל לֵאמֹר לֹא אֹסִף לִשְׁמֹעַ
videbo non istum magnum ignem & mei Dei Domini vocem
אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהָי וְאֶת־הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא אֶרְאֶה
quæ fecere Bona : me ad Dominus dixit Et moriar non &, amplius
17 עוֹד וְלֹא אָמוּת : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר
dabo & : tu sicut eorũ fratrũ interiore de eis suscitabo Prophetã sunt locuti
18 דִּבֵּרוּ : נָבִיא אָקִים לָהֶם מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם כָּמֹוךָ וְנָתַתִּי
ei præcepero ego quæ omnia eos ad loquetur &, ejꝰ ore in mea verba
דְבָרַי בְּפִיו וְדִבֶּר אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ :
loquetur quæ mea verba ad obedierit non qui vir erit Et
19 וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע אֶל־דְּבָרַי אֲשֶׁר יְדַבֵּר
qui propheta Veruntamen eo cum à requiram ego ; meo nomine in
20 בִּשְׁמִי אָנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ : אַךְ הַנָּבִיא אֲשֶׁר
loquendã ad ei præcepi nõ quod meo nomine in verbũ loquendo, egerit superbè
יָזִיד לְדַבֵּר דָּבָר בִּשְׁמִי אֵת אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִיו לְדַבֵּר
ipse propheta morietur & aliorum deorum nomine in loquetur qui &
וַאֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמֵת הַנָּבִיא הַהוּא :
non quod verbum sciemus Quomodo, tuo corde in dixeris cum Et
21 וְכִי תֹאמַר בְּלִבֶּךָ אֵיכָה נֵדַע אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא־
Domini nomine in propheta loquetur Quod ? Dominus illud est locutus
דִבְּרוֹ יְהוָה : אֲשֶׁר יְדַבֵּר הַנָּבִיא בְּשֵׁם יְהוָה
illud est locutꝰ nõ quod verbum istud veniet nõ &, verbum erit non &
וְלֹא־יִהְיֶה הַדָּבָר וְלֹא יָבֹא הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא־דִבְּרוֹ
eo ab timebis non ; propheta ipsum est locutꝰ superbia in : Dominus
יְהוָה בְּזָדוֹן דִּבְּרוֹ הַנָּבִיא לֹא תָגוּר מִמֶּנּוּ :

CAP. XIX. יט

Dominus quarum, gentes tuus Deus Dominus fecerit excidere Cùm
1 כִּי־יַכְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יְהוָה
habitaveris &, eas possederis &, earũ terram tibi dans tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ אֶת־אַרְצָם וְיָרַשְׁתָּם וְיָשַׁבְתָּ
medio in, tibi separabis urbes Tres : earũ domibꝰ in &, earũ urbibꝰ in
2 בְּעָרֵיהֶם וּבְבָתֵּיהֶם : שָׁלוֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל לְךָ בְּתוֹךְ
Parabis eam possidendã ad tibi dans tuus Deus Dominus quam, tuæ terræ
3 אַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ : תָּכִין
te faciet hæreditare quam, tuæ terræ terminum triplicabis & , viam tibi
לְךָ הַדֶּרֶךְ וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת־גְּבוּל אַרְצְךָ אֲשֶׁר יַנְחִילְךָ
verbum hoc Et, homicida omnis illuc fugiendi ad erit & : tuus Deus Dominꝰ
4 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה לָנוּס שָׁמָּה כָּל־רֹצֵחַ : וְזֶה דְּבַר
sui socium percusserit Qui .vivet & , illuc fugiet qui , homicidæ
הָרֹצֵחַ אֲשֶׁר־יָנוּס שָׁמָּה וְחָיָ אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת־רֵעֵהוּ
nudiustertius , heri ab eum habebat odio non ipse & , scientia non in
בִּבְלִי־דַעַת וְהוּא לֹא־שֹׂנֵא לוֹ מִתְמֹל שִׁלְשֹׁם :

Versio VULG. LAT.

14 Gentes istæ, quarum possidebis terrã, augures & divinos audiunt: tu autem à Domino Deo tuo aliter institutus es. Prophetam de gente tua & de fratribꝰ tuis sicut me, suscitabit tibi Dominꝰ Deus tuus: ipsum audies, ut petisti à Domino Deo tuo in Horeb, quando concio cõgregata est, atq; dixisti, Ultrà non audiam vocẽ Domini Dei mei, & ignem hunc maximum amplius non videbo, ne moriar. Et ait Dominus mihi, Benè omnia sunt locuti. Prophetam suscitabo eis de medio fratrũ suorum similem tui: & ponam verba mea in ore ejus, loquetúrq; ad eos oĩa quæ præcepero illi. Qui autẽ verba ejꝰ quæ loquetur in nomine meo, audire noluerit, ego ultor existã. Propheta autẽ qui arrogantiã depravatus voluerit loqui in nomine meo, quæ ego non præcepi illi ut diceret, aut ex nomine alienorũ deorũ, interficietur. Quod si tacitâ cogitatione responderis, Quomodò possũ intelligere verbũ, quod Dominꝰ non est locutus? Hoc habebis signũ: Quod in nomine Domini propheta ille prædixerit, & non evenerit: hoc Dominus non est locutus, sed per tumorẽ animi sui propheta confinxit: & idcircò non timebis eum.

CAP. XIX.

1 Cùm disperdiderit Dominꝰ Deus tuus gentes, quarum tibi traditurus est terrã, et possederis eam, habitaverísq; in urbibꝰ ejus & in ædibꝰ: Tres civitates separabis tibi in medio terræ quam Dominꝰ Deus tuus 3 dabit tibi in possessionẽ, Sternens diligenter viã: & in tres æqualiter partes totã terræ tuæ provinciã divides: ut habeat è vicino qui propter homicidiũ profugus est, quò possit evadere. Hæc erit lex homicidæ fugientis, cujus vita servanda est: Qui percusserit proximum suum nesciens, & qui herì & nudiustertiùs nullum contra eũ odiũ habuisse cõprobatur:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Τὰ γὰρ ἔθνη ταῦτα, ὧς σὺ κατακληρονομεῖς αὐτοὺς, ἕτοι (φ) κληδόνων καὶ μαντείων ἀκούσονται· (χ) καὶ σοὶ οὐχ οὕτως ἔδωκε κύριος ὁ
15 θεός σου. Προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου, ὡς ἐμὲ, ἀναστήσει σοι κύριος ὁ θεός σου· αὐτοῦ ἀ-
16 κούσεσθε. Κατὰ πάντα ὅσα ἠτήσω παρὰ κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐν Χωρὴβ τῇ ἡμέρᾳ τῆ ἐκκλησίας, λέγοντες, Οὐ προσθησόμεθα ἀκοῦσαι τὴν φωνὴν κυρίου τοῦ θεοῦ (ψ) μου, καὶ τὸ πῦρ (ω) τοῦτο τὸ
17 μέγα οὐκ ὀψόμεθα ἔτι, ὥστε μὴ ἀποθανωμεν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς μὲ, Ὀρθῶς πάντα ὅσα (α)
18 ἐλάλησε πρὸς σέ. Προφήτην ἀναστήσω αὐτοῖς (β) ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ὥσπερ σέ· καὶ δώσω (γ) τὰ ῥήματα ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ λαλή-
19 σει αὐτοῖς κατὰ ὅτι ἂν ἐνείλωμαι αὐτῷ. Καὶ ὁ ἄνθρωπος (δ) ὃς ἐὰν μὴ ἀκούσῃ ὅσα ἂν λαλήσῃ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ὅτι τῷ ὀνόμα-
20 τί μου, ἐγὼ ἐκδικήσω ἐξ αὐτοῦ. Πλὴν ὁ προφήτης ὃς (ε) ἂν ἀσεβήσῃ λαλῆσαι (ζ) ὅτι τῷ ὀνόματί μου ῥῆμα ὃ οὐ προσέταξα (η) λαλῆσαι, καὶ ὃς (θ) ἂν λαλήσῃ (ι) ἐν ὀνόματι θεῶν
21 ἑτέρων, ἀποθανεῖται ὁ προφήτης ἐκεῖνος. Ἐὰν δὲ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Πῶς γνωσόμεθα τὸ ῥῆμα ὃ οὐκ ἐλάλησε κύριος; Ὅσα ἐὰν
22 λαλήσῃ ὁ (κ) προφήτης ἐκεῖνος τῷ ὀνόματι κυρίου, καὶ μὴ γένηται (λ), καὶ μὴ συμβῇ, τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ οὐκ ἐλάλησε κύριος. ἐν ἀσεβείᾳ ἐλάλησεν ὁ προφήτης ἐκεῖνος· οὐκ ἀφέξεσθε (μ) αὐτοῦ.

MS. A. (φ) κληδονισμῶν (χ) σοὶ δὲ (ψ) ἡμῶν, (ω) τὸ μέγα τοῦτο οὐκ (α) ἐλάλησαν. Προφήτην (β) ἐκ μέσου τῶν (γ) τὸ ῥῆμά μου ἐν (δ) ἐκείνῳ ὃς ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ λόγου αὐτοῦ ὅσα ἐὰν λαλήσῃ ὅτι τῷ ὀνόματί μου ὁ προφήτης, ἐγὼ (ε) ἐὰν (ζ) ῥῆμα ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ὃ (ι) αὐτῷ λαλῆσαι, (θ) ἐὰν (ι) ἐπ' ὀνόματι (κ) προφήτης ἐπὶ τῷ ὀνόματι (λ) τὸ ῥῆμα, καὶ (μ) ἀπ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ιθ'.

1 Ἐὰν ὁ ἀφανίσῃ κύριος ὁ θεός σου τὰ ἔθνη, ἃ ὁ (α) θεός δίδωσί σοι (β) γῆν, καὶ κλη-
2 ρονομήσῃς αὐτὰς, καὶ (γ) κατοικήσῃς ἐν τῇ πόλει αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν, Τρεῖς πό-
3 λεις διαχεῖς σεαυτῷ ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου, ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. Στοχάσαι σοι τὴν ὁδὸν, καὶ τεμεριεῖς τὰ ὅρια τῆς γῆς σου, ἣν καλαμερίζει σοι κύριος ὁ θεός σου, (δ) καὶ ἔσται ἐκεῖ καλαφυγὴ παντὶ φονεύτῃ. Τοῦτο δὲ
4 ἔσται τὸ πρόσταγμα τοῦ φονευτοῦ, ὃς ἂν φύγῃ ἐκεῖ, καὶ ζήσεται· ὃς ἂν πατάξῃ τὸν πλησίον (ε) αὐτοῦ οὐκ εἰδώς, καὶ σὺ μισῶν αὐτὸν πρὸ τῆς (ζ) χθὲς καὶ τρίτης·

MS. A. (α) θεός σου (β) γῆν ἀγαθὴν, καὶ κληρονομήσεις (γ) κατοικήσῃς (δ) καὶ ἔσται καταφυγὴ ἐκεῖ παντὶ τῷ φονευτῇ. (ε) αὐτοῦ ἀκουσίως, καὶ οὐτος ὃ (ζ) ἐχθὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης·

Gentes enim hæ, quas tu hæreditas eos, hi divinationes, & vaticinia audient: & tibi non sic dedit Dominus Deus tuus. Prophetã ex 15
fratribus tuis, sicut me, suscitabit tibi Dominus Deus tuus. Ipsum audietis. Secundùm omnia, quæ 16
petiisti à Domino Deo tuo in Choreb in die convocationis, dicentes; Non adjiciemꝰ audire vocẽ Domini Dei tui, & ignem hunc magnum non aspiciemus ultrà, neque moriamur. Et ait Dominus 17
ad me, Recte è omnia quæ locuti sunt ad te. Prophetam suscitabo 18
ei ex fratribus eorum, sicut te: & dabo verba in ore ejus: & loquetur eis, secundùm quod mandabo ei. Et homo, qui non audierit 19
quæcunque locutus fuerit propheta ille in nomine meo, ego vindictam sumam de eo. Veruntamen 20
propheta qui impiè egerit, loquendo in nomine meo verbum, quod non præcepi loqui, & qui locutus fuerit in nomine deorum aliorum, morietur propheta ille. Si autem 21
dixeris in corde tuo, Quomodò cognoscemus verbum, quod non est locutus Dominus? Quæcunq; 22
locutus fuerit propheta ille (d) nomine Domini, & factũ non (e) fuerit, & non evenerit; hoc est verbum, quod locutꝰ nõ est Dominꝰ. In impietate locutus est propheta ille: non (f) timebitis ab eo.

CAP. XIX.

Si autem deleverit Dominus 1
Deus tuus gentes, quarum Deus dat tibi terrã, (a) & possederitis eos, et habitaveritis in civitatibus eorum, & in domibꝰ eorum, Tres 2
civitates secernes tibi in medio terræ tuæ quã Dominus Deus tuus dat tibi. Conjecta tibi viam, & 3
trifariàm partieris fines terræ tuæ, quam distribuit tibi Dominus Deus tuus. Et erit ibi refugium omni homicidæ. Hæc autem erit con- 4
stitutio homicidæ, qui fugerit illuc, & vivet: Quicunq; percusserit proximum suum non sciens, & hic non odio habens cum ante hesternam, & nudiustertianam:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nam gentes istæ quas tu possidebis, magos & hariolos audiunt, tibi verò nequaquam talia permittit Dominus Deus tuus. Prophetam de medio tui ex fratribus tuis sicut me, 14 15
suscitabit tibi Dominus Deus tuus, ipsum fitis audientes: Quemadmodum postulâsti à 16
Domino Deo tuo in Horib in die congregationis, & dixisti, Ne iterum audiam vocem Domini Dei mei, & hunc ignem maximum ulteriùs non videam, ne moriar. Et ait mihi 17
Dominus, Bonum est quidquid locuti sunt. Prophetam suscitabo eis de medio fratrum 18
suorum, sicut te, dabóque sermones meos in ore ipsius, & dicet ad eos quidquid præcipiam ei. Et homo qui non audierit sermones 19
meos quos loquetur in nomine meo, ego ulciscar ab eo. Veruntamen propheta qui 20
præsumpserit loqui verbum in nomine meo quod non præcepi ei ut diceret, quatenꝰ scilicet, loquatur in nomine deorum aliorum, occidatur propheta talis. Quòd si dixeris in 21
corde tuo, Quomodo dignoscam sermonem quem non dixit Dominus? Cùm locutus fue- 22
rit propheta in nomine Domini, & non factꝰ fuerit sermo ille, neque evenerit, illum sermonem non est locutus Dominus, audacter protulit eum propheta: ne timeatis eum.

CAP. XIX.

Cumque perdiderit Dominus Deus tuus 1
populos quorum terram Dominus Deus tuus daturus est tibi, eósque possederis, & habitaveris in civitatibus eorum, & in domibus eorum; Tres urbes segrega tibi in me- 2
dio terræ tuæ quam daturus est tibi Dominus Deus tuus hæreditatem: Præpara viam, & in 3
tres partes divide limites terræ quam possidendam dabit tibi Dominus Deus tuus, ut illuc effugiat omnis homicida. Hæc autem est 4

lex homicidæ qui occîdens proximum suum, vivet: Cùm occîderit proximum suum invitus, nec oderat eum ab heri & nudiustertiùs,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

14 ארי עממיא דאלין די את ירית יתהון מן מענניא ומן קסמי שמעין
15 ואת לא כן יהיב לך יי אלהך: נביא מבינך מאחך כותי יקים לך יי
16 אלהך מניה תקבלון: ככל די שאלתא מן קדם יי אלהך בחורב
ביומא דקהלא למימר לא אוסיף למשמע ית קל מימרא דיי אלהי
17 ית אשתא רבתא הדא לא אחזי עוד ולא אמות: ואמר יי לי אתקינו
18 די מלילו: נביא אקים להון מגו אחיהון כותך ואתן פתגמי נבואתא
19 בפומיה וימלל עמהון ית ככל די אפקדניה: והוי גברא די לא יקבל
לפתגמי די ימלל בשמי מימרי
20 יתבע מניה: ברם נביא די ירשע למללא פתגמא בשמי ית די לא
פקדתיה למללא ודי ימלל בשום
טעות עממיא ויתקטל נביא ההוא:
21 וארי תימר בלבך איכדין נדע ית
22 פתגמא די לא מלילו יי: די ימלל נביא בשמא דיי ולא יהי פתגמא
ולא יתקים הוא פתגמא די לא מללוה יי ברשע מללוה נביא
לא תדחל מניה:

יט

1 ארי ישיצי יי אלהך ית עממיא די יי אלהך יהיב לך ית ארעהון
ותירתנון ותיתב בקריוהי
2 ובבתיהון: תלת קרוין תפריש לך בגו ארעך די יי אלהך יהיב לך
3 למירתה: תתקין לך אורחא ותתלת ית תחום ארעך די יחסנינך יי
אלהך ויהי למערוק תמן כל
4 קטולא: ודין פתגם קטולא די יערוק לתמן ויתקים די יקטול ית חבריה בלא מדעיה והוא לא סני ליה מאתמלי ומדקמוהי:

14 Quoniam populi isti, quos tu possidebis, augures et divinos audiunt: te autem non sic instituit Dñs Deus tuus. Prophetam de medio tui de fratribus tuis sicut me suscitabit tibi Dñs
16 Deus tuus: illi obedietis. Juxta omnia quæ petîsti à facie Dñi Dei tui in Oreb, in die congregationis, dicens: Non addam audire vocem verbi Dñi Dei mei, et ignem magnum hunc non videbo amplius, ne moriar. Et ait Dñs mi-
18 hi: Recte locuti sunt. Prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum, sicut tu es: & dabo verba prophetiæ meæ in ore ejus, et loquetur cum eis
19 omnia quæ præcepero illi. Et si aliquis vir non obedierit verbis meis quæ locutus fuerit in nomine meo: verbum meum
20 exquiret ab eo. Propheta autem qui impiè egerit ut loquatur verbum in nomine meo, q̃ non præcepi ei ut loqueretur; et qui locut⁹ fuerit in nomine idolorum populorum: occidatur propheta ille. Et si
21 dixeris in corde tuo: Quomodo sciemus verbum quod non
22 locutus est Domin⁹? Propheta qui locut⁹ fuerit verbum in nomine Domini, et non evenerit neq; firmatum fuerit, hoc est verbum quod Domin⁹ non est locutus: sed impiè locutus est illud propheta; non timeatis eum.

CAP. XIX.

1 Cum autẽ dispdiderit Dñs De⁹ tu⁹ gentes quarũ terrã dabit tibi: et possederis eam, & habitaveris in urbib⁹ earũ, et
2 in domibus earũ. Tres civitates separabis tibi, in medio terræ tuæ quã Dñs De⁹ tu⁹ dabit tibi ut possideas eã. Et ster-
3 nes tibi viam: et in tres partes divides terminum terræ tuæ, quã Dñs De⁹ tu⁹ possidere te faciet: et erunt ut fugiat illuc
4 homicida. Et hæc erit lex homicidæ, qui fugiet illuc ut vivat: qui occiderit proximũ suũ nescié, et ipse nõ erat inimic⁹ ejus herì et nudiustertius.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 * עמים האלה אשר אתה יורש אתם אל מעננים ואל קסמים ישמעו ואתה
15 לא כן נתן לך יהוה אלהיך: נביא מקרבך מאחיך כמני יקים לך יהוה
16 אלהיך אליו תשמעון: ככל אשר שאלת מעם יהוה אלהיך בחרב ביום
הקהל לאמר לא אסף לשמע את קול יהוה אלהי ואת האש הגדלה הזאת
17 לא אראה עוד ולא אמות: ויאמר יהוה אלי היטיבו אשר דברו: נביא
18 אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל
19 אשר אצונו: והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי
20 אנכי אדרש מעמו: אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי דבר אשר לא
צויתיו לדבר ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא:
21 ואשר תאמר בלבבך איכה נדע את הדבר אשר לא דברו יהוה: אשר
22 ידבר הנביא בשם יהוה ולא יהיה הדבר ולא יבוא הוא הדבר אשר לא
דברו יהוה בזדון דברו הנביא לא תגור ממנו:

VER. SAM.

14 * עמים האלה אשר אתה יורש אתם אל מעננים ואל קסמים ישמעו ואתה
15 לא כן נתן לך יהוה אלהיך: * נביא מקרבך מאחיך כמני יקים לך יהוה
16 אלהיך אליו תשמעון * ככל אשר שאלת מעם יהוה אלהיך בחרב ביום
17 הקהל לאמר לא אסף לשמע את קול יהוה אלהי ואת האש הגדלה הזאת
18 לא אראה עוד ולא אמות: ויאמר יהוה אלי היטיבו אשר דברו: נביא
19 אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל
20 אשר אצונו: והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי
אנכי אדרש מעמו: אך הנביא אשר יזיד * לדבר דבר בשמי דבר אשר לא
צויתיו לדבר ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא:
21 ואשר תאמר בלבבך איכה נדע את הדבר אשר לא דברו יהוה: אשר
22 ידבר הנביא בשם יהוה ולא יהיה הדבר ולא יבוא הוא הדבר אשר לא
דברו יהוה בזדון דברו הנביא לא תגור ממנו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

14 Nam gentes istæ quas vos possessuri estis, ariolos, & vaticinantes audiunt: At tu, non sic tradidit tibi
15 Dominus Deus tuus. Prophetam de medio fratrum tuorum sicut me suscitabit tibi Dominus Deus tuus; ipsum
16 audietis. Secundum omnia quæ postulâsti à Domino Deo tuo in Horeb in die congregationis illius, dicendo; Non audiam iterum vocem Dei mei, & magnum istum ejus ignem non videam amplius, ut non moriar. Et respondit
17 Dominus mihi; Benè locuti sunt: Prophetam suscitabo
18 illis de medio fratrum suorum sicut te, ponámque verba mea in ore ejus, & loquetur eis omnia quæ præcipiam illi. Si fuerit quispiam qui
19 non audierit verba ejus quæ loquetur in nomine meo, ego ab eo exquirã. Veruntamen
20 Propheta qui (a) superbè se gesserit loquendo verbum in nomine meo quod non præcepi illi loqui, quique locutus fuerit in nomine deorum alienorũ, morietur Propheta ille.
21 Quòd si dixeris in corde tuo quomodo dignoscemus verbũ quod non dixerit Dominus?
22 Cùm id quod locutus fuerit Propheta ille in nomine Domini non fuerit, neque advenerit, hæc est res quam non locutus est Dominus; per superbiam protulit illam Propheta ille; non formidabitis eum.

CAP. XIX.

1 Cùm deleverit Dominus Deus tuus gentes quarũ Dominus Deus tuus dedit tibi terram, & possederis eas, & habitaveris in urbibus earum, & in domibus earum;
2 Tres urbes separabis tibi in medio terræ tuæ quam Dominus De⁹ tuus dat tibi possidendam. Dispones itinera,
3 atque in tres partes divides terminum terræ tuæ quam in hæreditatem daturus est tibi Dominus Deus tuus, ut sit refugium illuc omni homicidæ.
4 Hæc autem erit causa homicidæ qui fugiet illuc ut vivat: Qui percusserit proximum suum nescius, quemque non oderat ab heri et nudiustertiùs.

VER. SAM. (a) præcogitaverit loqui

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 *إن هؤلاء الامم الذين انت وارثهم *من المتفائلين والمتكهنين هم يسمعون *وانت لم يطلق لك
15 الله ربك مثل ذلك *لكن اي نبي من بينكم من بعض اخوتك مثلي يصبه الله ربك لك *منه
16 فاقبلوا * كجميع ما سالت الله ربك في جبل حوريب * في يوم الجوق وقلت لا اعود ان اسمع
17 صوت الله ربي ولا ارى هذه النار العظيمة لئلا اموت *فقال الله لي قد احسنوا فيما قالوا *واي نبي
18 اصيه لهم من بعض اخوتك مثلك اجعل كلامي في فمه فيكلمهم بجميع ما امر به * اي انسان
19 لم يقبل كلامي الذي يوديه عني فاني اطلبه * واي نبي يوقح فيقول قولا عني ما لم امر
20 بقوله * ومن يتنبي لمعبودات اخر فليقتل ذلك النبي *فان قلت في نفسك * كيف يعرف القول
21 الذي لم يقله الله *فانه ما يقوله النبي عن الله *ولا يكون ذلك القول * ولا يجب * فهو القول الذي
22 لم يقله الله * وانما قاله النبي بقحة * فلا تخشن * * الفصل التاسع عشر *

1 * واذا قطع الله ربك الامم الذين الله معطيك بلدهم فديرهم وتسكن قراهم ومنازلهم * فافرز
2 لك ثلاث قرى في وسط بلدك الذي الله ربك معطيك اياه لتحوز * واصلح طريقها على
3 ثلث بحسب ارضك التي يحللك الله ربك * فتكون معدة ليهرب اليها كل قاتل * وهذا سبب
4 القاتل الذي يهرب اليها فيحيا * ان يقتل صاحبه بغير علم * وهو غير ساني له من
امس وما قبله *

ספר אלה הדברים: יט

impulerit & :ligna cædendũ ad,ſylvam in ſuo *ſocio* cũ fuerit ingreſſus qui Et

5 וַאֲשֶׁר יָבֹא אֶת־רֵעֵהוּ בַיַּעַר לַחְטֹב עֵצִים וְנִדְּחָה
è ferrum *ſe emoverit* &,lignum cædendum ad ,ſecurim *in* ejus manus
יָדוֹ בַגַּרְזֶן לִכְרֹת הָעֵץ וְנָשַׁל הַבַּרְזֶל מִן
unam ad fugiet ipſe : moriatur &,ſuũ *ſocium* invenerit & ,ligno
הָעֵץ וּמָצָא אֶת־רֵעֵהוּ וָמֵת הוּא יָנוּס אֶל־אַחַת
Poſt ſanguinis *redemptor* inſequatur fortè Ne .vivet &,Iſtarum urbium
הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחָי: פֶּן־יִרְדֹּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי
6 ,via fuerit multa *quum*,eũ *aſſequatur* & ,ejus cor incaluerit cùm ,homicidã
הָרֹצֵחַ כִּי יֶחַם לְבָבוֹ וְהִשִּׂיגוֹ כִּי־יִרְבֶּה הַדֶּרֶךְ
habens odio non quia,mortis judicium *non ei* & ,animã ejꝰ percutiat &
וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וְלוֹ אֵין מִשְׁפַּט־מָוֶת כִּי לֹא שִׂנֵא
idicendo,tibi *præcipiens* ego Idcirco .nudiuſtertius ,heri ab eum ipſe
הוּא לוֹ מִתְמֹל שִׁלְשׁוֹם: עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לֵאמֹר
7 tuus Deus Dominus fecerit dilatare ſi Et .tibi ſeparabis civitates Tres
שָׁלֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל לָךְ: וְאִם־יַרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
8 omnem tibi dederit &,tuis patribꝰ juravit quẽadmodũ ,tuũ terminum
אֶת־גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ וְנָתַן לְךָ אֶת־כָּל־
cuſtodieris *Cùm* .tuis patribus *dandum ad*,eſt locutus quam ,terram
הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר לָתֵת לַאֲבֹתֶיךָ: כִּי־תִשְׁמֹר אֶת־
9 ,hodie tibi *præcipiens* ego quod ,illud *faciendũ ad* ,illud præceptum omne
כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשֹׂתָהּ אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם
omnibus ejus viis in *ambulandũ ad* &,tuũ Deũ Dominum *diligendum ad*
לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלָלֶכֶת בִּדְרָכָיו כָּל־
,iſtas tres ſuper civitates tres adhuc tibi addes & : dicbus
הַיָּמִים וְיָסַפְתָּ לְךָ עוֹד שָׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה:
Dominus quam , tuæ terræ *interiore* in innocens ſanguis effundetur non Et
וְלֹא יִשָּׁפֵךְ דָּם נָקִי בְּקֶרֶב אַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה
10 *ſanguines* te ſuper ſit & ,hæreditatem tibi *dans* tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה וְהָיָה עָלֶיךָ דָּמִים:
ſurrexerit &,ei fuerit inſidiatꝰ &,ſuũ *ſocium* habẽs odio *vir* fuerit *cùm* Et
וְכִי־יִהְיֶה אִישׁ שֹׂנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ וְקָם
11 unam ad fugerit &,fuerit mortuus &,*anima eum* percuſſerit & ,eum *ſuper*
עָלָיו וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וָמֵת וְנָס אֶל־אַחַת
,inde eum capient &,illius civitatis ſeniores mittent Et *:iſtarum civitatum*
הֶעָרִים הָאֵל: וְשָׁלְחוּ זִקְנֵי עִירוֹ וְלָקְחוּ אֹתוֹ מִשָּׁם
12 tuꝰ oculꝰ parcet Non.morietur &,ſanguinis *redẽptoris* manu in eũ dabunt &
וְנָתְנוּ אֹתוֹ בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם וָמֵת: לֹא־תָחוֹס עֵינְךָ
Non .tibi bene erit & ,Iſrael ex innocentem ſanguinem auferes & *:eo ſuper*
עָלָיו וּבִעַרְתָּ דַם־הַנָּקִי מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ: לֹא
13 ,tua hæreditate in ,primi terminaverunt quem,tui *ſocii* terminum transferes
תַסִּיג גְּבוּל רֵעֲךָ אֲשֶׁר גָּבְלוּ רִאשֹׁנִים בְּנַחֲלָתְךָ
.eã *poſſidendã ad*,tibi *dans* tuus Deus Domiꝰ quam terra in *hæreditabis* quam
אֲשֶׁר תִּנְחַל בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ:
,peccato omni in &,*perverſitate* omni in virum in unus teſtis *ſurget* Non
לֹא־יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכֹל־עָוֹן וּלְכֹל־חַטָּאת
14 ore *ſuper* vel ,teſtium duorũ ore *Super* .peccaverit quod peccato omni in
בְּכָל־חֵטְא אֲשֶׁר יֶחֱטָא עַל־פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל־פִּי
virum *in iniquitatis* teſtis ſteterit *Cùm* .verbum ſtabit teſtium trium
שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דָּבָר: כִּי־יָקוּם עֵד־חָמָס בְּאִישׁ
15 *:averſionem cum in reſpondendum ad*
לַעֲנוֹת בּוֹ סָרָה:

Verſio VULG. LAT.

5 Sed abiiſſe cùm eo ſimpliciter in ſylvã ad ligna cædenda,et in ſucciſione lignorum ſecuris fugerit manu, ferrúmq; lapſũ de manubrio amicum ejus percuſſerit, et occîderit: hic ad unã ſupradictarũ urbium confugiet,et vivet: Nè forſitan proximꝰ ejus,cujꝰ effuſus eſt ſanguis, dolore ſtimulatus,perſequatur, & apprehendat eum ſi longior via fuerit, & percutiat animã ejus, qui non eſt reus mortis: quia nullũ contra eum,qui occiſus eſt, odium priùs habuiſſe monſtratur. Idcircò præcipio tibi, ut tres civitates æquales 8 inter ſe ſpatii dividas. Cùm autẽ dilataverit Dominꝰ Deus tuus terminos tuos, ſicut juravit patribꝰ tuis, & dederit tibi cunctam terrã, quã eis pollicitus eſt, (Si tamen cuſtodieris mandata ejus, & feceris quæ hodiè præcipio tibi, ut diligas Dñm Deum tuũ,& ambules in viis ejus omni tempore,)addes tibi tres alias civitates, & ſupradictarũ triũ urbiũ numerũ 10 duplicabis: Ut non effundatur ſãguis innoxiꝰ in medio terræ, quã Dñs Deꝰ tuꝰ dabit tibi poſſidendã,nè ſis ſanguinis reus. Si quis autem odio habens proximũ ſuũ, inſidiatus fuerit vitæ ejus,ſurgénſq; percuſſerit illũ, & mortuus fuerit, fugerítq; ad unã de ſupradictis urbibꝰ,Mittent ſeniores civitatis illius, & arripient eum de loco effugii, tradéntq; in manu proximi,cujus ſanguis effuſꝰ eſt, & morietur.Non miſereberis ejꝰ,& auferes innoxiũ ſanguinem de Iſrael,ut benè ſit tibi. Non aſſumes, & transferes terminos proximi tui, quos fixerunt priores in poſſeſſione tua, quam Dominus Deus tuus dabit tibi in terra, quam acceperis poſſidendam.Non ſtabit teſtis unus contra aliquem,quidquid illud peccati et facinoris fuerit: ſed in ore duorũ aut trium teſtiũ 16 ſtabit omne verbũ. Si ſteterit teſtis mendax contra hominẽ, accuſans eum prævaricationis,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

5 Καὶ ὃς (η) ἐὰν εἰσέλθῃ μετὰ τοῦ πλησίον (θ) εἰς τὸ δρυμὸν ξυλαγωγεῖν ξύλα, καὶ (ι) ἐκκρεμὴς ᾖ χεὶρ αὐτοῦ τῇ ἀξίνῃ κόψαντος τὸ ξύλον, καὶ ἐκπεσὸν τὸ σιδήριον ἀπὸ τοῦ ξύλου πύξῃ τὸν πλησίον, καὶ ἀποθάνῃ, αὐτὸς καταφεύξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ ζήσεται.
6 Ἵνα μὴ διώξας ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα τοῦ ὀπίσω τοῦ φονεύσαντος, ὅτι παθηθέσμανται τῇ (κ) καρδίᾳ, καὶ καλάσῃ αὐτὸν, ἐὰν μακροτέρα ᾖ ἡ ὁδὸς, καὶ πατάξῃ αὐτοῦ (λ) ψυχήν. καὶ τούτῳ οὐκ ἔστι κρίσις θανάτου, ὅτι οὐ μισῶν ἦν αὐτὸν πρὸ τῆς
7 (μ) χθὲς, ὥδε πρὸ τριτης. Διὰ τοῦτο ἐγὼ σοι ἐντέλλομαι τὸ ῥῆμα τοῦτο, λέγων, Τρεῖς
8 πόλεις διαχωρίσεις σεαυτῷ. Ἐὰν δὲ ἐμπλατύνῃ κύριος ὁ θεός σου τὰ ὅρια σου, ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς πατράσι σου, καὶ δῷ σοι κύριος πᾶσῃ τῇ γῇ, ἣν εἶπε δοῦναι τοῖς πα-
9 τράσι σου, Ἐὰν (ν) ἀκούσῃς ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου, πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας· (ξ) προσθήσεις σεαυτῷ ἔτι τρεῖς πό-
10 λεις πρὸς τὰς (ο) τρεῖς ταύτας. Καὶ οὐκ ἐκχυθήσῃ αἷμα ἀναίτιον ἐν τῇ (π) γῇ, ἣ κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ, καὶ ἔσται
11 ἐν σοὶ αἷμα ἔνοχον. Ἐὰν δὲ (ρ) μίσῃ ἐν σοὶ ἄνθρωπος μισῶν τὸν (σ) πλησίον, καὶ ἐνεδρεύσῃ αὐτῷ, καὶ ἐπαναστῇ ἐπ' αὐτὸν, καὶ πατάξῃ αὐτοῦ ψυχὴν, καὶ ἀποθάνῃ, καὶ φύσῃ εἰς μίαν
12 τῶν πόλεων τούτων, Καὶ ἀποστείλωσιν οἱ γερουσίαι τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ λήψονται αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν εἰς χεῖρας (τ) τοῦ ἀγ-
13 χιστεύοντος τὸ αἷμα τοῦ, καὶ ἀποθανεῖται. Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῷ, καὶ καθαιρεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ σοὶ
14 ἔσται. Οὐ μετακινήσεις ὅρια τοῦ (υ) πλησίον, ἃ ἔστησαν (φ) οἱ πατέρες σου ἐν τῇ κληρονομίᾳ, ἣ κατακληρονομηθῆς ἐν τῇ γῇ, ἣν κύ-
15 ριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι ἐν (χ) κλήρῳ. Οὐκ ἐμμενεῖ μάρτυς εἷς μαρτυρῆσαι κατὰ ἀνθρώπου κατὰ πᾶσαν ἀδικίαν, καὶ κατὰ πᾶν ἁμάρτημα, καὶ κατὰ πᾶσαν ἁμαρτίαν, ἣν ἐὰν ἁμάρτῃ. ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων, καὶ ἐπὶ στόματος τριῶν μαρτύρων, (ψ) στήσεται πᾶν ῥῆ-
16 μα. Ἐὰν δὲ καλασῇ μάρτις ἄδικος κατὰ ἀνθρώπου, καταλέγων αὐτῷ ἀσέβειαν,

Et quicunq; intraverit cũ proximo in ſylvã ad colligenda ligna,et impulerit manꝰ ejꝰ ſecurim (b)*cædentis lignũ,et elapſũ ferrũ de ligno incurrerit in proximũ,& mortuꝰ fuerit;hic confugiet in unã civitatũ harũ,et vivet. Nè perſequens redemptor* 6 *ſanguinis poſt homicidã, quoniã incaluit corde, et aſſequatur eũ, ſi longior ſit via, et percutiet ejꝰ animã.Et huic non eſt judiciũ mortis: quoniam non habebat eũ odio ante hẽſternã,neq; ante nudiuſtertianã.Propter hoc ego tibi mando verbum hoc, dicens; Tres civitates ſecernes tibi. Si* 8 *autẽ dilataverit Dominꝰ Deꝰ tuꝰ fines tuos, quemadmodũ juravit patribꝰ tuis, & dederit tibi Dominꝰ omnem terram,quam dixit dare patribus tuis,Si audieris facere omnia mandata hæc, quæ* 9 *ego mando tibi hodiè, diligere Dominum Deum tuum,ambulare in omnibus viis ejꝰ omnes dies: adjicies tibi adhuc tres civitates ad tres has. Et non effundetur ſanguis innoxius in terra,* 10 *quã Dominus Deus tuus dat tibi in ſorte,& non erit in te ſanguinis reꝰ.Si autẽ fuerit in te homo odio habens proximum,et inſidiatꝰ fuerit ei,& inſurrexit in* 11 *eum,& percuſſerit ejus animã,et mortuꝰ fuerit, & fugerit in unã civitatum harum; Et mittent ſeniores* 12 *civitatis ejus, & tollent eum indè,et tradent eum in manꝰ vindicantiũ ſanguinẽ,& morietur.Non parcet oculus tuus ſuper* 13 *eum,&* (c)*purgabis ſanguinẽ innoxium ex Iſrael, & benè tibi erit. Non dimovebis fines proximi,* 14 *quos ſtatuerunt patres tui in hæreditate,quã hæreditaveris in terra, quã Dominus Deus tuus dat tibi in ſorte.Non ſtabit teſtis* 15 *unus ad teſtificandum contra hominẽ ſecundùm omnem injuſtitiam, & ſecundùm omne delictum, & ſecundùm omne peccatum,quod peccaverit. Super os duorũ teſtiũ,et ſuper os triũ teſtiũ ſtabit omne verbum.Si autẽ* 16 *inſtiterit teſtis injuſtus contra hominẽ,accuſans ejꝰ impietatẽ;*

MS.A. (η) ἂν (θ) αὐτῷ εἰς (ι) ἐκκρύσῃ (κ) καρδία αὐτῷ, καὶ (λ) τὴν ψυχὴν, καὶ ἀποθάνῃ. καὶ τούτῳ (μ) ἐκθὲς, καὶ πρὸ (ν) εἰσακούσῃ (ξ) καὶ προσθήσεις (ο) τρεῖς πόλεις ταύτας. (π) γῇ σε, ἣν κύριος (ρ) γένῃ ἄνθρωπος (σ) πλησίον αὐτῷ, καὶ (τ) τοῦ ἀγχεύοντι, (υ) πλησίον σε, ἃ (φ) οἱ πρότροι σε ἐν τῇ κληρονομίᾳ σε, ἣν (χ) κλήρῳ κληρονομῆσαι αὐτήν. Οὐκ (ψ) σαθήσεῖ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et is qui ingreſſꝰ cum proximo ſuo in ſilvam 5
lignorũ ad cædendũ *ligna*, levaverit manũ
ſuam cum ſecuri ad cædenda ligna, & la-
pſũ fuerit ferrũ de manubrio, percuſſeritq;
proximũ ejꝰ, & moriatur; is confugiet ad
unam ex iis urbibꝰ, & vivet: Ne vindex ul- 6
tionis ſanguinis homicidã perſequens in ca-
lore cordis ſui, ſi longior fuerit via, occîdat
eum licet non mereatur ſententiam mortis:
non enim oderat eum ab herì & nudiuſterti-
ús. Propterea præcipio tibi & dico tibi, ut 7
ſegreges tibi tres urbes. Cúmq; dilataverit 8
Dñs terminũ tuũ,prout juravit patribꝰ tuis,
dederitq; tibi univerſam terrã quã juravit
patribꝰ tuis, Si cuſtodieris omnia præcepta 9
hæc, & feceris ea, quemadmodũ præcipio ti-
bi hodiè, ut *ſcilicet* diligas Dñm Deũ tuũ, &
ambules in viis ejus cunctis diebus ; addes
tibi quoq; tres urbes ad tres prædictas: Ut 10
non effundatur ſanguis innocens in medio
terræ tuæ,quam daturus eſt tibi Dominꝰ Deus
tuus, & imputetur tibi ſanguis innocens.
Verùm ſi quis odio proſequatur proximum 11
ſuum, & inſidians ei ſurgat adversùs eum,
percutiatque illum, ac moriatur, confugi-
atque ad unam ex his urbibus : Mittent 12
ſeniores urbis ejus, adducentque eum inde,
& tradent eum ultori vindictæ ſanguinis, ut
eum occîdat. Et ne parcat ei oculus tuus, 13
quominus interficias eum,ſed require ſangui-
nem innocentem ab Iſraele,& bene tibi erit.
Ne transferas limitem antiquiſſimum quem 14
limitârunt priores in hæreditate quam poſſi-
debis, in terra quam daturus eſt tibi Domi-
nus Deus tuus poſſidendam. Non ſtabit teſtis 15
unus adversùs aliquem in quacunque iniqui-
tate & in quocunque peccato : *ſed* in omni
peccato quod commiſerit, ad os duorum vel
ad os trium teſtium confirmabitur verbum.
Quòd ſi ſurgat teſtis mendax adversùs ali- 16
quem, & teſtetur in eum iniquitatem,

PARAPH. CHALD. cum

תרגום אונקלוס

5 וְדִי יֵעוֹל עִם חַבְרֵיהּ בְּחוֹרְשָׁא
לְמִקַּץ אָעִין וְתִתְמְרֵיג יְדֵיהּ בְּבַרְזְלָא
לְמִקַּץ אָעִין וְיִשְׁתְּלִיף בַּרְזְלָא מִן
אַעֲצָא וְיִשְׁכַּח יָת חַבְרֵיהּ וְיָמוּת הוּא
יְעָרוֹק לַחֲדָא מִן קִרְוַיָּא הָאִלֵּין
6 וְיִחְקֵים: דִּלְמָא יִרְדּוֹף גָּאִיל דְּמָא
בָּתַר קְטוֹלָא אֲרֵי יִחֵים לִבֵּיהּ
וְיִדְבְּקִנֵּיהּ אֲרֵי תִסְגֵּי אוֹרְחָא
וְיִקְטְלִנֵּיהּ נַפְשָׁא וְלֵיהּ לֵית חוֹבַת דִּין
7 דְּקָטוֹל אֲרֵי לָא סְנֵי הוּא לֵיהּ
מֵאִתְמָלִי וּמֵרְקְמוֹהִי: עַל כֵּן אֲנָא
8 מְפַקֵּד לָךְ לְמֵימַר תְּלָת קִרְוִין
תַּפְרִישׁ לָךְ: וְאִם יַפְתֵּי יְיָ אֱלָהָךְ יָת
9 תְּחוּמָךְ כְּמָא דִּי קַיֵּם לַאֲבָהָתָךְ וְיִתֵּן
לָךְ יָת כָּל אַרְעָא דִּי מַלֵּל לְמִתַּן
לַאֲבָהָתָךְ: אֲרֵי תִטַּר יָת כָּל
מִפְקָדְתָּא הָדָא לְמֶעְבְּדָהּ דִּי אֲנָא
10 מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵין לְמִרְחַם יָת יְיָ
אֱלָהָךְ וּלְמֵהַךְ בְּאָרְחָן דְּתִקְנָן
קֳדָמוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא וְתוֹסִיף לָךְ עוֹד
11 תְּלָת קִרְוִין עַל תְּלָת אִלֵּין: וְלָא
יִשְׁתְּפַךְ דָּם זַכַּאי בְּגַו אַרְעָךְ דִּי יְיָ
אֱלָהָךְ יְהִיב לָךְ אַחְסָנָא וִיהֵי עֲלָךְ
12 חוֹבַת דִּין דְּקָטוֹל: וַאֲרֵי יְהֵי גְּבַר
סָנֵי לְחַבְרֵיהּ וְיִכְמַן לֵיהּ וְיִקוֹם
עֲלוֹהִי וְיִקְטְלִנֵּיהּ נַפְשָׁא וְיָמוּת וְיֶעֱרוֹק
13 לַחֲדָא מִן קִרְוַיָּא הָאִלֵּין: וְיִשְׁלְחוּן
סָבֵי קִרְתֵּיהּ וְיִדְבְּרוּן יָתֵיהּ מִתַּמָּן
וְיִמְסְרוּן יָתֵיהּ בִּידָא גָּאִיל דְּמָא וְיָמוּת:
לָא תְחוֹס עֵינָךְ עֲלוֹהִי וּתְפַלֵּי
אֲשֶׁרְיָא דְּמָא זַכַּאי מִיִּשְׂרָאֵל וְיֵיטַב לָךְ:
14 לָא תַשְׁנֵי תְּחוּמָא דְּחַבְרָךְ דִּי תְחַיְּמוּ
קַדְמָאֵי בְּאַחְסָנָתָךְ דִּי תַחְסֹן בְּאַרְעָא
דִּי יְיָ אֱלָהָךְ יְהִיב לָךְ לְמֵירְתָהּ:
15 לָא יְקוֹם סָהִיד חַד בִּגְבַר לְכָל
עָוְיָן וּלְכָל חוֹבִין בְּכָל חֵט דִּי יְחֵטֵי
עַל מֵימַר תְּרֵין סָהֲדִין אוֹ עַל מֵימַר תְּלָתָא סָהֲדִין יִתְקַיֵּם
16 פִּתְגָמָא: אֲרֵי יְקוּם סָהֲדָא שְׁקַר בְּגַבַּר לְאַסְהָדָא בֵּיהּ סַטְיָא:

Targum ONKELOS,

5 Et qui ingressꝰ fuerit cū proximo suo in sylvā ut succidat ligna: et ferrū fugerit manū ejꝰ succidēdo ligna; et elapsū fuerit ferrū de manubrio, et invenerit proximum ejꝰ, et mortuꝰ fuerit: ille fugiat ad unā urbiū
6 istarū, et vivet. Ne fortè pſequatur propinquus sanguinis homicidā, cum incaluerit cor ejꝰ: et apprehēdat eū, si longa fuerit via, et occidat animam ejꝰ: qui nō est reꝰ judicii mortis, quoniā non oderat illū ab
7 herī et nudiusterti. Ideo ego præcipio tibi, dicens: Tres ci-
8 vitates ſeparabis tibi. Et quādo dilataverit Dñs Deꝰ tuꝰ terminū tuū, ſicut juravit patribꝰ tuis: et dederit tibi oēm terram, quā locutꝰ est ut daret pa-
9 tribꝰ tuis. Si cuſtodieris omnia præcepta hæc ut facias, quæ ego præcipio tibi hodie: ut diligas Dñm Deū tuū, et ut ambules in viis quæ rectæ ſūt corā eo omnibꝰ diebꝰ: addes tibi alias tres
10 civitates, præter tres illas. Et nō effūdetur ſāguis innocēs in medio terræ tuæ, quā Dñs Deꝰ tuꝰ dabit tibi in poſſeſſionem: ne ſit in te reatꝰ judicii mortis.
11 Et quādo vir oderit proximā ſuū; et inſidiatꝰ fuerit ei et ſurrexerit contra eū, et occiderit animā ejꝰ, et mortuꝰ fuerit: et fugerit ad unā de civitatibus
12 iſtis. Mittēt ſeniores civitatis illiꝰ, et tollēt eū inde: et tradēt eū in manu propinqui ſāguinis, ut moriatur. Nō parcat ei
13 oculꝰ tuꝰ: et auferes effundentē ſanguinē innocentē de Iſrael, ut bene ſit tibi. Nō transferas
14 terminū proximi tui, quē conſtituerūt priores, in poſſeſſione tuā quā poſſidebis, in terra quā Dñs Deꝰ tuꝰ dabit tibi ut poſ-
15 ſideas eā. Non ſtabit teſtis unus cōtra unū in omnibꝰ iniquitatibꝰ et in omnibꝰ dilictis, et in oñi peccato ꝙ peccaverit: ſed in ore duorū aut triū teſtium ſtabit verbū.
16 Si ſteterit teſtis falſꝰ contra virum, ut teſtificetur cōtra eū prævaricationem.

VERSIONE LATINA.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* וכי יבא איש את רעהו ביער לחטב עצים ונדף ידו בגרזן לכרת העץ ונשמט הברזל מן העץ ומצא את רעהו ומת הוא יברח אל אחת הערים האלה וחי
6 פן ירדף גואל הדם אחרי הרוצח כי יחם לבבו והשיגו כי ארך הדרך והכהו נפש ולו אין משפט מות כי לא שנא הוא לו מתמול שלשום
7 על כן אנכי מצוך לאמר שלש ערים תבדיל לך
8 ** והרחיב יהוה אלהיך את גבלך כאשר נשבע לאבתיך ונתן לך את כל הארץ אשר דבר לתת לאבתיך
9 כי תשמר את כל המצוה הזאת לעשתה אשר אנכי מצוך היום לאהבה את יהוה אלהיך ולהלך בדרכיו כל הימים ויהוה יסף לך עוד שלש ערים על השלש האלה
10 ולא ישפך דם נקי בקרב ארצך אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה ולא יהיה בך דם
11 ** ואם יהיה איש שנא לרעהו וארב לו וקם עליו והכהו נפש ומת ונס אל אחת הערים האלה
12 ושלחו זקני עירו ולקחו אתו משם ונתנו אתו ביד גואל הדם ומת לא תחוס עינך עליו ובערת
13 ** את דם הנקי מישראל למען ייטב לך
14 ** לא תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשנים בנחלתך אשר תנחל בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך לרשתה
15 לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר יחטא על פי שנים עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר
16 ** כי יקום עד חמס באיש לענות בו סרה

VERSIO SAMARITANA.

* וכי יבא איש את רעהו ביער לחטב עצים ונדף ידו בגרזן לכרת העץ ונשמט הברזל מן העץ ומצא את רעהו ומת הוא יברח אל אחת הערים האלה וחי
6 * פן ירדף גואל הדם אחרי הרוצח כי יחם לבבו והשיגו כי ארך הדרך והכהו נפש ולו אין משפט מות כי לא שנא הוא לו מתמול שלשום
7 על כן אנכי מצוך לאמר שלש ערים תבדיל לך
8 ** והרחיב יהוה אלהיך את גבלך כאשר נשבע לאבתיך ונתן לך את כל הארץ אשר דבר לתת לאבתיך
9 כי תשמר את כל המצוה הזאת לעשתה אשר אנכי מצוך היום לאהבה את יהוה אלהיך ולהלך בדרכיו כל הימים ויהוה יסף לך עוד שלש ערים על השלש האלה
10 ולא ישפך דם נקי בקרב ארצך אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה ולא יהיה בך דם
11 ** ואם יהיה איש שנא לרעהו וארב לו וקם עליו והכהו נפש ומת ונס אל אחת הערים האלה
12 ושלחו זקני עירו ולקחו אתו משם ונתנו אתו ביד גואל הדם ומת לא תחוס עינך עליו ובערת
13 ** את דם הנקי מישראל למען ייטב לך
14 ** לא תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשנים בנחלתך אשר תנחל בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך לרשתה
15 לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר יחטא על פי שנים עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר
16 ** כי יקום עד חמס באיש לענות בו סרה

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

5 *Et qui abierit cum proximo ſuo in ſylvam ad ſcindenda ligna, eique manū ſuam impellenti in ſecurim ad cædenda ligna, excuſſum fuerit ferrū à ligno, et offenderit proximum ſuum quo moriatur, is fugiet in unam urbiū iſtarum ut vivat. Ne perſequatur vindex ſanguinis homicidam, eò quòd incaluit cor*
6 *ejus, et aſſequatur eum ſi longior eſt via, & percutiat ejus animam, cum non ſit reus mortis, quoniam non oderat illum*
7 *ab heri et nudiuſtertiùs. Id-*
8 *eò ego præcipio tibi, dicens; Tres urbes ſeparabis tibi. Cùm*
9 *verò dilataverit Dominus Deus tuus terminos tuos, ſicut juravit patribus tuis, &*
10 *dederit tibi omnem terram quam dixit ſe daturum patribus tuis, Si cuſtodieris omnia*
9 *mandata iſta, faciendo quæ ego præcipio tibi hodiè, amando Dominum Deū tuum, ambulando in viis ejus omnibus diebus, tunc addes adhuc tibi tres urbes ultra tres iſtas:*
10 *ut non effundatur ſanguis innocentis in medio terræ tuæ, quam Dominꝰ Deus tuꝰ dat tibi in hæreditatē, et non ſis ſanguinis reus. Cùm ali-*
11 *quis odio habens proximum ſuum (a) inſidiatus fuerit ei, & inſurgens in eum percuſſerit ejus animam, et mortuus fuerit, fugeritque in unā ex*
12 *urbibus iſtis; Tunc mittent ſeniores urbis illius, & tol-*
13 *leat eum inde, tradatque eum in manus vindicis ſanguinis ut morte afficiatur. Non parcet ei oculus tuus, ſed au-*
14 *feres ſanguinem innocentem de Iſrael, ut bene ſit tibi. Non amovebis terminum proximi tui quem determinaverunt priores in hæreditate*
15 *tua, quam hereditāſti in terra quam Dominus Deus tuus dat tibi poſſidendam. Non*
16 *ſtabit teſtis unus in quenquā in quolibet crimine, & in quolibet peccato, quocunque peccato peccaverit: In ore duorum teſtium, aut in ore trium teſtium ſtabit verbum. Cùm etiam ſurrexerit teſtis iniquus in aliquem ad (b) te-*
ſtandum in ipſum defectionem,

VER. SAM. (a) contendo-rit cum eo, (b) affligendum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وذلك مثل من يدخل مع صاحبه الى الشعراء ليقطع حطبا * فمثل يده بالحديد ليقطع
5 العود * او ينسل الحديد من العود * فيصيب صاحبه فيموت * وهو يهرب الى واحدة من هذه
القرى * فيحيا * كيلا يكلب ولي الدم القاتل مما يحمي قلبه فيلحقه لبعد الطريق * فيقتله
6 وليس عليه حكم قتل * اذ ليس هو سلفيا له من امس وما قبله * فلذلك آمرك اليوم بان
7 تفرز لك ثلاث قرى * وان اوسع الله ربك تخمك كما اقسم لآبائك * فاعطاك جميع البلاد التي اقسم
8 بان يعطيها اباءك * ولذلك اذا تحفظ جميع هذه الشريعة * وتعمل بها بان تحب الله ربك وتسير في
9 طريقه طول الايام * فزد ثلاث قرى اخر على هذه الثلاث * لئلا يسفك دم بريء في بلدك الذي
10 الله ربك معطيكه نحلة * فيكون عليك دمه * وان كان رجل سانيا لصاحبه * فكمن له وقام عليه
11 حتى ضربه في مقتل فمات * ثم هرب الى احدى هذه القرى * فليبعث شيوخ قريته * ويأخذوه
12 من ثم * ويسلموه الى ولي الدم حتى يقتل * لا تسعف عليه * بل انف قاتلي البري من بين
13 بني اسرائيل * يحر لك * ولا يرع لكم صاحبك الذي لحمه الاولون * بحلتك التي تحلها في البلد
14 الذي الله ربك معطيكه نحلون * لا يقم شاهد واحد على انسان في شيء من الذنوب * والخطايا *
15 والجنايات التي يجنيها * بل على قول شاهدين او بلاثة شهود يقوم الامور * وان قام شاهد ظلم
16 على انسان ليشهد عليه بمحال *

Atque id quidem, ut ſi quis ingrediatur cum proximo ſuo in ſilvā ut ligna cædat, & elabatur manus ejus in cædendo lignum, aut exiliat ferrum è ligno, tangatq; proximum ejus & moriatur, iſque confugiat ad unam ex iſtis civitatibus, vivet: ut non perſequatur propinquus ſanguinis homicidam, eò quòd incaluerit cor ejus, et aſſequatur eum ob diſtantiam itineris, eumque interficiat, cùm tamen non ſit adverſus eum judicium necis, quia ipſe non erat oſor illius ab heri & antea. Idcirco mando tibi hodiè ut ſepares tibi tres civitates. Et ſi ampliaverit Deus Dominus tuus limites tuos quemadmodum juravit patribus tuis, & dederit tibi totam regionem quam juravit ſe daturum patribus tuis: Ac proinde cùm ſervaveris totam hanc legem, eamque opere compleveris diligendo Deum Dominum tuum, & ambulando in via ejus longitudine dierum; adjunge tres alias civitates biſce tribus. Ne effundatur ſanguis ullius innocentis in regione tua quam Deus Dominus tuus daturus eſt tibi hæreditatem, ſitque ſuper te ſanguis ejus. Quòd ſi quiſpiam oderit proximum ſuum, eique inſidiatus fuerit, et aggreſſus fuerit eum ita ut percuſſerit eum inſtrumento lethali, & mortuus fuerit, deinde fugiat ad unam horum civitatum; Mittant ſeniores civitatis ejus, & expiant eum inde, tradantque eum propinquo ſanguinis, ut interficiatur. Ne ſis clemens erga eum, ſed extermina occidentes innocentem de medio filiorum Iſrail, et bene tibi erit. Et ne dimoveas terminū proximi tui quē fixerunt priores, in hæreditate tua quam poſſidebis in regione quā Deus Dominus tuus daturus eſt tibi ut poſſideas eam. Ne ſtet teſtis unus adverſus hominem in ullis unquam criminibus & peccatis & culpis quas committet, ſed ad dictum duorum teſtium aut trium teſtium ſtabunt res. Et ſi ſurrexerit teſtis iniquus contra aliquem ut teſtetur adverſus eum falſo,

ספר אלה הדברים: כ

Domini facies ad Iis eis quibus homines ambo ſtabunt Et
17 וְעָמְדוּ שְׁנֵי־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי יְהוָה
ipſis diebus in erunt qui judicum & ſacerdotum facies ad
לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים וְהַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר יִהְיוּ בַּיָּמִים הָהֵם:
mendaciũ teſtis falſitatis teſtis ecce & bene judices inquirent Et
18 וְדָרְשׁוּ הַשֹּׁפְטִים הֵיטֵב וְהִנֵּה עֵד־שֶׁקֶר הָעֵד שֶׁקֶר
facere præſumpſit quẽ admodũ ei facietis Et ſuũ fratrẽ in reſpondit
עָנָה בְאָחִיו: וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת
audient reliqui Et tuo interiore ex malum auferes & ſuo fratri
19 לְאָחִיו וּבַעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: וְהַנִּשְׁאָרִים יִשְׁמְעוּ
malum verbum ſecundũ amplius faciendum ad addent non & timebunt &
20 וְיִרָאוּ וְלֹא־יֹסִפוּ לַעֲשׂוֹת עוֹד כַּדָּבָר הָרָע
oculum anima in animam tuus oculus parcet non Et tuo interiori in hoc
21 הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ: וְלֹא תָחוֹס עֵינֶךָ נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ עַיִן
pede pro pedem manu pro manum, dente pro dentem, oculo pro
בְּעַיִן שֵׁן בְּשֵׁן יָד בְּיָד רֶגֶל בְּרָגֶל:

CAP. XX. כ

equum videris & tuos inimicos ſuper bellum ad fueris egreſſus Cùm
1 כִּי־תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֶךָ וְרָאִיתָ סוּס
Dominus quia eis ab timeas ne te præ multum populum, currum &
וְרֶכֶב עָם רַב מִמְּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי־יְהוָה
erit Et Ægypti terra de te faciens aſcendere, tecum tuus Deus
2 אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וְהָיָה
ad loquetur & ſacerdos accedet & bellum ad vos appropinquare cùm
כְּקָרַבְכֶם אֶל־הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל־
hodie propinqui vos Iſrael Audi eos ad dicet Et populum
3 הָעָם: וְאָמַר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קְרֵבִים הַיּוֹם
timeatis ne veſtrum cor molleſcat ne veſtros inimicos ſuper bellum ad
לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֵיכֶם אַל־יֵרַךְ לְבַבְכֶם אַל־תִּירְאוּ
Dominus Quia eorum faciebus à frangamini ne & acceleretis ne &
4 וְאַל־תַּחְפְּזוּ וְאַל־תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם: כִּי יְהוָה
veſtris inimicis cum vobis pugnandum ad vobiſcum ambulans veſter Deus
אֱלֹהֵיכֶם הַהֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם־אֹיְבֵיכֶם
populum ad præfecti loquentur Et vos ſalvandum ad
לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם: וְדִבְּרוּ הַשֹּׁטְרִים אֶל־הָעָם
non & novam domum ædificavit qui vir Quis: dicendo
5 לֵאמֹר מִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַיִת־חָדָשׁ וְלֹא
moriatur fortè ne ſuam domum ad revertatur & vadat ? eam initiavit
חֲנָכוֹ יֵלֵךְ וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־יָמוּת
plantavit qui vir quis Et eam initiet alius vir & prælio in
6 בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יַחְנְכֶנּוּ: וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע
fortè ne ſuã domũ ad revertatur &, Vadat ? eã prophanavit non & vineam
כֶּרֶם וְלֹא חִלְּלוֹ יֵלֵךְ וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־
vir quis Et eam prophanet alius vir & prælio in moriatur
7 יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יְחַלְלֶנּוּ: וּמִי־הָאִישׁ
Vadat ? eam accepit non & uxorem deſponſavit qui
אֲשֶׁר אֵרַשׂ אִשָּׁה וְלֹא לְקָחָהּ יֵלֵךְ
alius vir & prælio in moriatur fortè ne ſuã domũ ad revertatur &
וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר
eam accipiat
יִקָּחֶנָּה:

Verſio VULG. LAT.

17 Stabunt ambo, quorum cauſa eſt, ante Dominũ in conſpectu ſacerdotũ & judicũ qui fuerint in dieb⁹ illis. Cúmque diligentiſſimè perſcrutantes, invenerint falſum teſtem dixiſſe contra fratrem ſuũ mendaciũ:
18 Reddent ei ſicut fratri ſuo facere cogitavit, & auferes malũ de medio tui: Ut audientes cæteri timorẽ habeant, & nequaquã talia audeant facere. Non miſereberis ej⁹, ſed animã pro anima, oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede exiges.

CAP. XX.

1 SI exieris ad bellum contra hoſtes tuos, & videris equitatus & curr⁹, & majorem quàm tu habeas adverſarii exercitûs multitudinem, non timebis eos: quia Domin⁹ Deus tuus tecũ eſt, qui eduxit te de terra
2 Ægypti. Appropinquante autẽ jam prælio, ſtabit ſacerdos ante aciem, & ſic loquetur ad populũ;
3 Audi Iſrael, vos hodiè contra inimicos veſtros pugnã committitis, non pertimeſcat cor veſtrum, nolite metuere, nolite cedere, nec formidetis
4 eos: Quia Dñs Deus veſter in medio veſtri eſt, & pro vobis contra adverſarios dimicabit,
5 ut eruat vos de periculo. Duces quoque per ſingulas turmas, audiente exercitu, proclamabunt, Quis eſt homo qui ædificavit domũ novam, & non dedicavit eã? vadat, et revertatur in domum ſuam: ne fortè moriatur in bello, &
6 alius dedicet eam. Quis eſt homo qui plantavit vineam, & necdũ fecit eam eſſe communem, de qua veſci omnibus liceat? vadat, & revertatur in domũ ſuã: ne fortè moriatur in bello, & alius homo ejus
7 fungatur officio. Quis eſt homo qui deſpondit uxorem, & non accepit eam? vadat, & revertatur in domum ſuã: ne fortè moriatur in bello, & alius homo accipiat eam.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

17 Καὶ σήσον) οἱ δύο ἄνθρωποι οἷς ὅτιν αὐτοῖς ἡ ἀντιλογία, ἔναντι κυρίου, καὶ ἔναντι τῶν ἱερέων, καὶ ἔναντι τῶν κριτῶν, οἳ ἂν ὦσιν ἐν ταῖς
18 ἡμέραις ἐκείναις. Καὶ ἐξετάσουσιν οἱ κριταὶ ἀκριβῶς, καὶ ἰδοὺ μάρτυς ἄδικος ἐμαρτύρησεν
19 ἄδικα, ἀνθ' ὧν ἐφη τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Καὶ ποιήσητε αὐτῷ ὃν τρόπον (ω) ἐπονηρεύσατο ποιῆσαι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· καὶ ἐξαρεῖς τὸ
20 πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. Καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται, καὶ οὐ προσθήσουσιν ἔτι (α) ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦ-
21 το ἐν ὑμῖν. Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῷ· ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χειρὸς, πόδα ἀντὶ (β) ποδός.

MS.A. (ω) ἐπονηρεύσατο τῷ πλησίον γνῷ (α) ποιεῖν (β) ποδὸς· καθότι ἂν δῷ δῴησει) αὐτῷ. Ἐὰν δὲ

ΚΕΦ. κ'.

1 Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ ἴδῃς ἵππον καὶ ἀναβάτην καὶ λαὸν πλείονά σου, οὐ φοβηθήσῃ ἀπ' αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ θεός σου μετὰ σοῦ, ὁ ἀναβιβάσας σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἔσται ὅταν ἐγγίσῃς τῷ πολέμῳ, καὶ προσεγγίσας ὁ ἱερεὺς,
3 λαλήσει τῷ λαῷ καὶ ἐρεῖ πρὸς αὐτοὺς, Ἄκουε Ἰσραήλ· ὑμεῖς (α) παρατάσσεσθε σήμερον (β) εἰς τὸν πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν· μὴ ἐκλυέσθω ἡ καρδία ὑμῶν, μὴ φοβεῖσθε μηδὲ πτήσσετε μηδὲ (γ) ἐκκλίνετε ἀπὸ
4 προσώπου αὐτῶν. Ὅτι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ προπορεύόμενος μεθ' ὑμῶν, συνεκπολεμῆσαι ὑμῖν τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν (δ) διασῶσαι
5 ὑμᾶς. Καὶ λαλήσουσιν οἱ γραμματεῖς πρὸς τὸν λαὸν, λέγοντες, Τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ οἰκοδομήσας οἰκίαν καινὴν, καὶ οὐκ ἐνεκαίνισεν αὐτήν; πορευέσθω καὶ (ε) ἀποστρεφέτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος ἐγκαινιεῖ αὐτήν.
6 Καὶ τίς ὁ ἄνθρωπος ὃς ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ οὐκ (ζ) εὐφράνθη ἐξ αὐτοῦ; πορευέσθω καὶ (η) ἀποστρεφέτω εἰς τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος λήψεται αὐτήν.

MS.A. (α) παρατάσσεσθαι (β) εἰς πόλεμον (γ) ἐκκλείνητε (δ) καὶ διασῶσαι (ε) ὀπιστρεφήτω (ζ) ἠυφράνθη (η) ὀπιστρεφήτω (θ) ὀπισραφήτω

Et ſtabunt ambo homines, quibus eſt eis controverſia, ante Dominum, & ante ſacerdotes, & ante judices, quicunq; fuerint in diebus illis. Et judices exquirent diligenter; & ecce teſtis injuſtus teſtatus eſt injuſta, inſtitit contra fratrem ſuum. Et facietis ei quemadmodùm malignatus eſt facere contra fratrẽ ſuum: et auferes malignum ex vobis ipſis. Et reliqui audientes timebunt, & non adjicient ultrà facere juxta verbum hoc malignum in vobis. Non parcet oculus tuus ſuper eum: Animam pro anima, oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede.

ποιῆσαι, καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν τοῦ πλησίον, ὅτως ἀποθάνῃ

CAP. XX.

SI autem exieris in bellum ſuper hoſtes tuos, & videris equũ, & aſcenſorem, & populum majorem te; nè timueris ab eis, quoniam Dominus Deus tuus tecum, qui aſcendere te fecit de terra Ægypti. Et erit quando appropinquabis prælio, & accedens ſacerdos loquetur populo, & dicet ad eos, Audi Iſrael: Vos itis hodiè in prælium contra inimicos veſtros. Non diſſolvatur cor veſtrum, neque timeatis, neq. (α) frangamini, neq; declinetis à facie eorum. Quoniam Dominus Deus veſter eſt qui procedit (b) vobiſcum ad ſimul debellandos vobiſcum inimicos veſtros, ad ſalvandos vos. Et loquentur ſcribæ ad populũ, dicentes; Quis eſt homo, qui ædificavit domum novam, & non dedicavit eam? Vadat, & revertatur in domum ſuam: nè moriatur in bello, & homo alius ſpolabitur ea. Et quis eſt homo, qui ſponſavit uxorem, & non accepit eam? Vadat, & revertatur in domum ſuam: nè moriatur in bello, & homo alius accipiet eam.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Stabunt ambo illi homines quib⁹ lis eſt coram Domino & coram ſacerdotibus atque judicib⁹ qui fuerunt illis dieb⁹, Et inveſtigabunt judices diligenter, ac videbunt: ſi teſtimonium falſum intendebat teſtari contra fratrem ſuum, Facite ei quemadmodum ipſe cogitaverat facere fratri ſuo: & extirpate ſcel⁹ de medio veſtrî. Et qui ſupererunt, audientes timebunt, nec addent ulteriùs facere hanc rem peſſimam inter ſe. Ne parcat oculus tuus, ſed animam pro anima, oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede.

CAP. XX.

Cùmq; egrederieris ad bellum contra hoſtes tuos, & videbis equos & currus, populum copioſiorem te: ne timeas eos, quoniam Dominus Deus tuus tecum vadit, qui eduxit te de terra Ægypti. Et cùm acceſſeritis ad prælium, accedet ſacerdos, Et dicet ad populum, Audi Iſrael, vos acceditis hodiè ad pugnam contra hoſtes veſtros: ne frangatur cor veſtrum, neque timeatis, neque trepidetis, & ne paveatis à conſpectu eorum: Nam Dominus De⁹ tuus tecũ abit, qui eduxit te de terra Ægypti, ipſéq; pugnabit pro vobis contra hoſtes veſtros, & liberabit vos. Dicent etiã Scribæ ad populum, Quicunque extruxit domum novam, nec initiavit eam, revertatur & abeat in domum ſuam, ne fortè occidatur in prælio, & ali⁹ quiſpiã initiet eam. Et quicunque plantavit vineam, & muſtum ex ea nondũ collegit, revertatur & abeat in domũ ſuam, ne fortè interficiatur in bello, & alius quiſpiã muſtũ ejus exprimat. Et quicunq; deſpondit uxorem, nec dum accepit eam, revertatur & abeat in domũ ſuam, ne fortè occumbat in bello, et ali⁹ quiſpiã accipiat eã.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

ויקומון תרין גברין די להון דינא
קדם יי קדם כהניא ודיניא די יהון
ביומיא האנון: ויתבעון דיניא יאות
והא סהיד שקרא וסהדא שקרא
אסהיד באחוהי: ותעבדון ליה כמא
די חשיב למעבד לאחוהי ותפלי
עביר דביש מבינך: ודישתארון
ישמעון וידחלון ולא יוספון
למעבד עוד כפתגמא ביישא הדין
בינך: ולא תחוס עינך נפשא חלף
נפשא עינא חלף עינא שנא חלף
שנא ידא חלף ידא רגלא חלף
רגלא: כ

1 אריי תפוק לאנחא קרבא על בעלי
דבבך ותחזי סוסין ורתיכין עם סנ
מנך לא תדחל מנהון ארי יי אלהך
מימריה בסעדך דאסקך מארעא
דמצרים: ויהי כמקרבכון לאנחא
קרבא ויתקרב כהנא וימלל עם
עמא: ויימר להון שמע ישראל
אתון מתקרבין יומא דין לאנחא
קרבא על בעלי דבביכון לא ירוע
לבבכון לא תדחלון ולא תתבהתון
ולא תתברון מן קדמיהון: ארי יי
אלהכון דמדבר קדמיכון לאנחא
לכון קרב עם בעלי דבביכון
למפרק יתכון: וימללון סרכיא
קדם עמא למימר מן גברא די
בנא ביתא חדתא ולא חנכיה
יהך ויתוב לביתיה דלמא יתקטל
בקרבא וגבר אוחרן יחנכניה: ומן

17 Stabunt duo viri quorum est
causa corã Dño, et corã sacer-
dotib⁹ et judicib⁹ qui fuerint
18 in dieb⁹ illis. Et requirent ju-
dices diligenter: et si testis fal-
sus fuerit, et testimoniũ falsũ
testificat⁹ est contra fratrẽ su-
19 um. Facietis ei sicut cogita-
vit facere fratri suo: et auferes
facientẽ ꝙ malũ est de medio
20 tui. Et qui relicti fuerint audi-
ent, et timebunt: et non ad-
dent ut faciant ultrà juxta ver-
bum hoc pessimum in medio
21 tui. Non parcat ei oculꝰ tuus:
sed dabis animam pro animâ,
oculum pro oculo, dentem
pro dente; manum pro manu,
pedem pro pede.

CAP. XX.

1 SI exieris ad bellum contra
hostes tuos, et videris equos et
quadrigas, et populũ multum
magis quã tu es, ne timeas eos:
quoniã verbũ Dñi Dei tui est
2 in auxilium tuũ, qui eduxit te
de terrâ Ægypti. Et cum ap-
propinquaveritis ad pugnam:
accedet sacerdos et loquetur
3 ad populũ. Et dicet ei, Audi
Israel; Vos accedetis hodie ad
pugnã cõtra inimicos vestros:
ne commoveatur cor vestrum,
neq; timeatis neq; conturbe-
mini, nec terreamini à facie
4 eorum. Quoniã Dñs Deꝰ ve-
ster ipse dux erit corã vobis:
ut pugnet pro vobis cum ini-
5 micis vestris, ut eruat vos. Et
loquentur duces ad populum
dicentes: Quis est vir qui ædi-
ficavit domum novam, et non
dedicavit eam? vadat et re-
vertatur in domũ suã: ne fortè
occidatur in bello, et vir alius
6 dedicet illam. Et quis est vir
qui plantavit vineam, et non
fecit eam esse communem? va-
dat et revertatur in domum su-
am: ne occidatur in bel-
lo, et vir alius faciat eam esse
7 communem. Et quis est vir
qui despondit uxorem, et non
accepit eam? vadat et rever-
tatur in domum suam: ne fortè
occidatur in bello, et vir alius
accipiat illam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 * זעשדצ·שלח·אלשש·אשף·2ציש·דפחפ·2בלח·חזצד·
זצש:
18 2בלח·זצדצ·דשחש·זחזפ·אשף·חזחזצ·דזחשחש·דצ·
זצש: * זעשדצ·דשחש·זחזפ·אשף·חזחזצ·דזחשחש·דצ·
זשפ·
19 2ש"צ·אלצ·דאחזח·: * זעש"אצ·2ש"צ·דצ"אש"פ·
20 2ש"צ·אלצ·דאחזח·: זצדצ·ש"פדפצ: * זצבל"אצחש·
זש"שצ·זחזפאצ·2צ"אלצ·חזצדחכ·זצדצ·2ש"
21 זעשדצ·דפדפצ·דפדפצ·: * 2צ"אלצ·שחכלצ·ל בל"ש·
בלב"ש·חכ·בשחכ·ישל·בשל·חזש·בפזד·2בזד·בפזד·:=

ע

1 ** עזח·אחא·2ש2ש·ד2·אחפחצ·דצאפחח·לצאצאש·לצ
צעפצ·דשש·פפשצ·2צ·אחאש·שצש·עזח:צח·חזצ
2 צ2זחצ·כשצ·דש2ש·2צ·אחאש·שחפחח: * זצ
עפפצש·2ד·דש2ש·דצבל"ש·דצפפ·2צ·דש:
3 * זצעפ·אחא·2ש2ש·חש"ש·אחא·2צ·חזצ·2בפצש:אחא·2צ
ש2ש·דפחפ·2ש2ש·חזצ·2בפצש:נכ·חשצא·2ש2ש·חזצ
4 2צ·אחא·2ש2ש·דאחפחח·2ש2ש·דצבל"ש: * זצחזח·
חפחצ·אחאש·אחא·2צ·חזצ·2בפצש:נכ·חשצא·2ש2ש·
5 2צאפ·חזח·2ש2ש·חזצ·2בפצש:נכ·חשצא·2ש2ש·חזצ·
2צאפ·חזח·2ש2ש·חזצ·2בפצש:נכ·חשצא·2ש2ש·חזצ·
6 2צאפ·חזח·2ש2ש·חזצ·2בפצש:נכ·חשצא·2ש2ש·חזצ·
2צאפ·חזח·2ש2ש·חזצ·2בפצש:נכ·חשצא·2ש2ש·חזצ·
7 2צאפ·חזח·2ש2ש·חזצ·2בפצש:נכ·חשצא·2ש2ש·חזצ·

ספר אלה הדברים: כ

timidus vir Quis :dicent &,populũ ad loqui præfecti addent Et

8 וְיָסְפוּ הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם וְאָמְרוּ מִי־הָאִישׁ הַיָּרֵא

cor liquefiat non &,suã domum ad revertatur &,Vadat:corde tener &

וְרַךְ הַלֵּבָב יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יִמַּס אֶת־לְבַב

ad loqui præfecti cõsummare secũdum,erit Et .suũ cor sicut,suorũ fratrũ

9 אֶחָיו כִּלְבָבוֹ: וְהָיָה כְּכַלּוֹת הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל־

Cùm .populi capite in exercituum principes visitabũt & ,populum

הָעָם וּפָקְדוּ שָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם: כִּי־

10 eam ad clamaveris &,eam super pugnandum ad,civitatẽ ad appropinquaveris

תִקְרַב אֶל־עִיר לְהִלָּחֶם עָלֶיהָ וְקָרָאתָ אֵלֶיהָ

erit &;tibi aperuerit &,tibi responderit pacem si ,erit Et .pacem

לְשָׁלוֹם: וְהָיָה אִם־שָׁלוֹם תַּעֲנְךָ וּפָתְחָה־לָךְ וְהָיָה

11 non ſi Et.tibi ſerviẽt &,tributũ in tibi erunt,ea in repertus popul⁹ omnis

כָּל־הָעָם הַנִּמְצָא־בָהּ יִהְיוּ לְךָ לָמַס וַעֲבָדוּךָ: וְאִם־לֹא

.eam ſuper arãtabis & ,prælium tecum fecerit & ,tecum pacem fecerit

תַשְׁלִים עִמָּךְ וְעָשְׂתָה עִמְּךָ מִלְחָמָה וְצַרְתָּ עָלֶיהָ:

ej⁹ maſculũ omnem percuties &,tua manu in tuus Deus Domin⁹ eã dabit Et

13 וְנָתַנָהּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ וְהִכִּיתָ אֶת־כָּל־זְכוּרָהּ

quod omne & ,quadrupedem & ,ſubem & ,mulieres Tantùm .gladii eo ad

לְפִי־חָרֶב: רַק הַנָּשִׁים וְהַטַּף וְהַבְּהֵמָה וְכֹל אֲשֶׁר

14 ſpolium comedes &;tibi prædaberis ej⁹ ſpolium omne ,urbe in erit

יִהְיֶה בָּעִיר כָּל־שְׁלָלָהּ תָּבֹז לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת־שְׁלַל

facies Sic .tibi tuus Deus Dominus dederit quæ,tuorũ inimicorũ

15 אֹיְבֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ: כֵּן תַּעֲשֶׂה

civitatibus de non quæ ,valde te à longinquis urbibus omnibus

לְכָל־הֶעָרִים הָרְחֹקֹת מִמְּךָ מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־מֵעָרֵי

quos ,iſtorum populorũ civitatibus de Tantùm .ipſe iſtarum gentium

16 הַגּוֹיִם־הָאֵלֶּה הֵנָּה: רַק מֵעָרֵי הָעַמִּים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר

ſpirationem omnem vivificabis non,hæreditatẽ tibi dans tuus Deus Domin⁹

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לֹא תְחַיֶּה כָּל־נְשָׁמָה:

,Perizæũ &,Chenahanæũ ,Emoræũ &,Chittæum ,eas perdes perdendo Quia

17 כִּי־הַחֲרֵם תַּחֲרִימֵם הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי הַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי

.tuus Deus Dominus tibi præcepit quemadmodũ,Jebuſæum & ,Chivvæũ

הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

omnes ſecũdum facere vos doceant non quod Propter

18 לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יְלַמֵּדוּ אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּכֹל

Domino peccetis & ;ſuis diis fecerunt quas ,eorũ abominationes

תּוֹעֲבֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְחֲטָאתֶם לַיהוָה

pugnando multis diebus civitatem coarctaveris Cùm .veſtro Deo

19 אֱלֹהֵיכֶם: כִּי־תָצוֹר אֶל־עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֶם

illud ſuper impelledo,ej⁹ lignum corrumpes non,eã capiendã ad,eam ſuper

עָלֶיהָ לְתָפְשָׂהּ לֹא־תַשְׁחִית אֶת־עֵצָהּ לִנְדֹּחַ עָלָיו

lignum ,homo quia :ſuccides non illud &,comedes illo ex quia :ſecurim

גַּרְזֶן כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכֵל וְאֹתוֹ לֹא תִכְרֹת כִּי הָאָדָם עֵץ

quod lignum Tantùm ? coarctationem in tuis faciebus à veniendum ad ,agri

הַשָּׂדֶה לָבֹא מְפָנֶיךָ בַּמָּצוֹר: רַק עֵץ אֲשֶׁר־

20 ſuccides &,corrumpes illud ,ipſum cibi lignum non quia cognoſces

תֵּדַע כִּי לֹא־עֵץ מַאֲכָל הוּא אֹתוֹ תַשְׁחִית וְכָרַתָּ

prælium tecum faciens ipſa quæ ,civitatẽ ſuper munitionẽ ædificabis &

וּבָנִיתָ מָצוֹר עַל־הָעִיר אֲשֶׁר הִוא עֹשָׂה עִמְּךָ מִלְחָמָה

.ei domineris donec

עַד רִדְתָּהּ:

Verſio VULG. LAT.

8 His dictis addent reliqua,et loquentur ad populum; Quis eſt homo formidoloſus, & corde pavido?vadat, & revertatur in domũ ſuã,ne pavere faciat corda fratrum ſuorum,ſicut ipſe timore perterritꝰ eſt. Cúmq; ſiluerint duces exercitꝰ, & finẽ loquendi fecerint,unuſquiſq;ſuos ad belládũ cuneos præparabit.

10 Si quãdo acceſſeris ad expugnandã civitatẽ,offeres ei primùm pacem. Si receperit, & aperuerit tibi portas,cunctꝰ populꝰ,qui in ea eſt,ſalvabitur,& ſerviet tibi ſub tributo. Sin autẽ fœdꝰ inire noluerit,et cœperit contra te bellũ, oppugnabis

13 eã. Cúmq; tradiderit Dñs Deꝰ tuꝰ illã in manu tua, percuties omne quod in ea generis maſculini eſt, in ore gladii, Abſq; mulieribꝰ & infantibꝰ, jumentis, & cæteris quæ in civitate ſunt.Omnẽ prædã exercitui dividés,et comedes de ſpoliis hoſtiũ tuorũ, quæ Dominus Deus

15 tuus dederit tibi. Sic facies cũctis civitatibus,quæ à te procul valdè ſũt,& non ſunt de his urbibus, quas in poſſeſſionẽ ac-

16 cepturus es. De his autẽ civitatibus,quæ dabuntur tibi, nullũ

17 omnino permittes vivere: Sed interficies in ore gladii,Hethæũ videlicet , & Amorrhæum, & Chananæũ, Pherezæũ, & Hevæũ,& Jebuſæũ,ſicut præcepit

18 tibi Dñs Deus tuus: Ne fortè doceant vos facere cunctas abominationes, quas ipſi operati ſunt diis ſuis : & peccetis in

19 Dominũ Deũ veſtrũ. Quando obſederis civitatẽ multo tempore,& munitionibus circũdederis ut expugnes eam, non ſuccides arbores de quibus veſci poteſt, nec ſecuribus per circuitũ debes vaſtare regionẽ: quoniã lignũ eſt, & non homo, nec poteſt bellantiũ contra te

20 augere numerũ. Si qua autẽ ligna non ſunt pomifera, ſed agreſtia,& in cæteros apta uſus, ſuccide, & inſtrue machinas, donec capias civitatem, quæ contra te dimicat.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

8 Καὶ προσθήσουσιν οἱ γραμματεῖς λαλῆσαι πρὸς τὸν λαὸν, καὶ ἐροῦσι, (ι)Τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ; πορεύεσθω καὶ ἀποστρεφέτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἵνα μὴ δειλιάνῃ τὴν (κ) καρδίαν τῶν ἀδελφῶν

9 αὐτοῦ, ὥσπερ ἡ αὐτοῦ. Καὶ ἔσται ὅταν παύσωνται οἱ γραμματεῖς λαλοῦντες πρὸς τὸν λαὸν, καὶ καταστήσουσιν ἄρχοντας τὰ στρατόπεδα τοῦ

10 κύριος τοῦ λαοῦ. Ἐὰν δὲ προσέλθῃς πρὸς πόλιν ἐκπολεμῆσαι (λ)αὐτὸν, καὶ ἐκκαλέσῃ αὐτὸν μετ' εἰρήνης. (μ) Ἐὰν μὲν εἰρηνικὰ ἀποκριθῶσί σοι, καὶ ἀνοίξωσί σοι, ἔσται

11 πᾶς ὁ λαὸς οἱ εὑρεθέντες (ν) ἐν αὐτῇ (ξ) ἔσονταί σοι φορολόγητοι καὶ ὑπήκοοί (ο) σοι.

12 Ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσωσί σοι, καὶ (π) ποιῶσι πρὸς σὲ πόλεμον, πολιορκήσεις (ρ) αὐτὴν,

13 Ἕως ἂν παραδῷ σοι αὐτὴν κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ πατάξεις πᾶν

14 ἀρσενικὸν αὐτῆς ἐν φόνῳ μαχαίρας, Πλὴν τῶν γυναικῶν καὶ τῆς ἀποσκευῆς· καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ πάντα ὅσα ἂν ὑπάρχῃ ἐν τῇ πόλει, καὶ πᾶσαν τὴν ἁπαρτίαν περιομεύσεις σεαυτῷ, καὶ φαγῇ πᾶσαν τὴν περιομὴν τῶν

15 ἐχθρῶν σου, ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. (σ)Οὕτω ποιήσεις πάσας τὰς πόλεις τὰς μακρὰν ὄσας (τ) σου σφόδρα, (υ)ἐκ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν (φ)τούτων, ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι κληρονομεῖν τὴν

16 γῆν αὐτῶν· Οὐ ζωχήσετε (χ) πᾶν ἐμπνέον, Ἀλλ' ἢ ἀναθέματι ἀναθεματιεῖτε

17 αὐτοὺς, τὸν Χεττα῀ον, καὶ (ψ)Ἀμορῥαῖον, καὶ Χαναναῖον, καὶ Φερεζαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Ἰεβουσαῖον, καὶ Γεργεσαῖον, ὃν τρόπον ἐνετείλατό

18 σοι κύριος ὁ θεός σου, Ἵνα μὴ διδάξωσι (ω)ποιεῖν ὑμᾶς πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ὅσα ἐποίησε τοῖς θεοῖς αὐτῶν, καὶ ἁμαρτήσεσθε ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. Ἐὰν δὲ

19 προσέλθῃς πρὸς πόλιν μίαν ἡμέρας (α) πολεμεῖς ἐκπολεμῆσαι αὐτὴν εἰς καταλημψιν αὐτῆς, οὐκ (β) ἐξολοθρεύσεις τὰ ξύλα αὐτῆς, ὅτι ἀπὸ ταύτης φαγῇ, αὐτὴ δὲ οὐκ ἐκκόψεις. μὴ ἄνθρωπος τὸ ξύλον τὸ ἐν (δ)τῷ ἀγρῷ εἰσελθεῖν ἀπὸ προσώπου σου εἰς τὸν χάρακα;

20 Ἀλλὰ (ε)ξύλον ὃ οἶδας ὅτι οὐ καρπόδρυον ἐστι, τοῦτο (ζ)ὀλοθρεύσεις καὶ ἐκκόψεις καὶ οἰκοδομήσεις χάρακα κατὰ τῆς πόλεως, ἥτις ποιεῖ πρός σε πόλεμον, ἕως ἂν παραδοθῇ.

MS.A. (ι)Τίς ἄνθρωπος (κ)καρδίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀδελφὴν (λ) αὐτοῦ, καὶ ἐκκλινέσθω (μ) Καὶ ἔσται ἐὰν (ν) ἐν τῇ πόλει (ξ) ἔσονται φορολόγητοι (ο) σοι. (π) ποιήσωσιν (ρ) αὐτὴν, Καὶ πολιόσει αὐτὴ (σ) Οὕτως (τ) ἀπὸ (υ) αἱ ἐγγὺς ἀπὸ (φ) τότων. ἰδοὺ ἀπὸ τῆς πόλεων τούτων, ὧν κύριος (χ) ἀπ' αὐτῆς πᾶν ἐναντίον, Ἀλλὰ ἀναθέματι (ψ) Ἀμορῥαῖον, καὶ Χαναναῖον, (ω) ὑμᾶς ποιεῖν πάντα (α) πολεμίους (β) ὀξολεθρεύσεις (γ) ἀπὸ (δ) τῷ δρυμῷ εἰσηλθεῖν (ε) τὸ ξύλον (ζ) ὀξολεθρεύσεις

Et adjiciet ſcribæ loqui ad populũ,et dicent; Quis eſt homo timens & meticuloſus corde? Vadat, et revertatur in domũ ſuã, nè pavere faciat cor fratris ſui, ſicut ſuum. Et erit cùm ceſſaverint ſcribæ loquentes ad populũ, et conſtituent principes exercitꝰ, duces populi. Si autẽ acceſſeris ad civitatẽ ad debellandum illos, & evocabis eos cum pace. Si quidẽ pacifica reſponderint tibi, & aperuerint tibi,erit,omnis populꝰ qui inventi fuerint in eã, erunt tibi tributarii,et obedientes tibi. Si autẽ non obedierint tibi, & fecerint adverſùs te bellum, obſidebis eã, Donec tradiderit tibi eã Dominus Deus tuus in manus tuas:& percuties omne maſculinũ ejꝰ in cæde gladii,Abſq; mulieribus et apparatu:& omnia pecora,et omnia quæcũq; fuerint in civitate,et omnia impedimenta prædaberis tibiipſi, & comedes omnẽ prædã inimicorum tuorũ; quos Dominꝰ Deus tuus dat tibi. Sic facies omnes civitates, quæ longè abſunt à te valdè,(c) non de civitatibꝰ gentiũ harum,quas Dominꝰ Deꝰ tuꝰ dat tibi hæreditare terram eorum: Non vivificabis omne ſpirans, Sed anathemate anathematizabis eos,Cetteæũ, & Amorrhæum, & Chananæum, & Pherezæum, & Eneum, & Jebuſæum, & Gergeſæum, quemadmodùm mandavit tibi Dominꝰ Deꝰ tuꝰ; ut non doceant vos facere omnes abominationes ſuas,quaſcunq; fecerunt diis ſuis: & peccabitis ante Dominum Deum veſtrum. Si autẽ obſederis civitatem unam diebus pluribus oppugnando eam ad capiendam eam; non exterminabis arbores ejus,mittendo in eas ferrum: ſed de ea comedes, ipſam autem non excides. Nunquid lignum quod in agro,homo eſt, ut ingrediatur à facie tua in vallum? Sed lignum quod nõſti,quia non fert fructum eſus aptum,hoc diſperdes, & excides, & ædificabis vallum ſuper civitatem, quæ facit adverſus te bellum, quoadusque tradita fuerit.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Addent præterea Scribæ,dicentq; ad populũ; Quicunq; formidoloſus eſt ac trepidi cordis, revertatur & abeat in domum ſuam, ne fortè frangat cor fratrum ſuorum ſicut cor ſuum. Cúmque finem fecerint Scribæ loquendi ad populum, ſtabunt duces exercitũs in fronte populi. Cúmque acceſſeris ad urbem dimicaturus contra eam, proclama illi pacem. Et ſi pacem tibi reſponderit, aperueritque tibi, omnis populus qui ĩnvenietur in ea, ſint tibi ſervi reddentes tributum, & miniſtrent tibi. Verùm ſi pacem non ineat tecum, ſed committat adversùm te prælium, obſide eam, Tradetque eam Dominus Deus tuus in manus tuas, & interfice omnes maſculos ejus in acie gladii. Duntaxat mulieres, & pubem, & jumenta, & quidquid fuerit in urbe, totamque prædam diripe tibi, & comede de præda hoſtium tuorum quos tibi tradet Dominus Deus tuus. Sic facito cunctis urbibus quæ à te longiſſimè diſtant, quæ non fuerint ex urbibus iſtarum gentium. Verùm ex urbibus horum populorum quos daturus eſt tibi Dominus Deus tuus hæreditatem, ne vivum ſerves quicquid ſpirat: Sed ad internecionem uſque interfice Hethæos, & Amoræos, & Chananæos, & Pherezæos, & Hevæos, & Jebuſæos, quemadmodum præcepit tibi Dominus Deus tuus. Ne doceant te facere ſecundùm cunctam abominationem ſuam quã faciebant diis ſuis, & peccetis coram Domino Deo veſtro. Cúmque obſederis urbem diebus multis ut expugnes eam & ſubigas illam, ne vaſtes arbores ejus neque injicias ferrum in eas, quandoquidem ex iis cibum capis, eaſque *cùm libuerit* ſuccindes: nam arbor campi non eſt ſicut homo ut fugiat à conſpectu tuo, impendente anguſtia. Veruntamen arborem quam noveris non eſſe arborem eſui aptam, vaſta & ſuccinde; & extrue propugnacula adversùs civitatem quæ pugnam tecum exercet, donec ſubjicias eam.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְיוֹסִפוּן סָרְכַיָּא לְמַלָּלָא עִם עַמָּא
וְיֵימְרוּן מַן גַּבְרָא דְּדָחִיל וְחָבִיר
לִבָּא יְהָךְ וְיָתוּב לְבֵיתֵיהּ וְלָא יְתָבַר
יַת לִבָּא דַּאֲחוֹהִי כְּלִבֵּיהּ: וִיהֵי כַּד
יְשֵׁצּוּן סָרְכַיָּא לְמַלָּלָא עִם עַמָּא
וְיֵמְנוּן רַבָּנֵי חֵילָא בְּרֵישׁ עַמָּא: אֲרֵי
תִּקְרַב לְקַרְתָּא לְאַגָּחָא קְרָבָא עֲלַהּ
וְתִקְרֵי לָהּ מִלִּין דְּשָׁלֵם: וִיהֵי אִם־
שְׁלֵם תַּעֲנִנָךְ וְתִפְתַּח לָךְ וִיהֵי כָּל־
עַמָּא דְּיִשְׁתְּכַח בָּהּ יְהוֹן לָךְ לְמַסְקָן
מְסִין וְיִפְלְחוּנָךְ: וְאִם לָא תַּשְׁלִים עִמָּךְ
וְתַעְבֵּיד עִמָּךְ קְרָב וְתִצּוּר עֲלָהּ: 13
וְיַמְסְרִנַּהּ יְיָ אֱלָהָךְ בִּידָךְ וְתִמְחֵי
יַת כָּל דְּכוּרָהּ לְפִתְגָם דְּחָרֶב: לְחוֹד 14
נָשַׁיָּא וְטַפְלָא וּבְעִירָא וְכֹל דִּי יְהֵי
בְּקַרְתָּא כָּל עֲדָאָהּ תְּבַז לָךְ וְתֵיכוֹל
יַת עֲדָא דְּסָנְאֲךָ דִּי יְהַב יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ:
כֵּן תַּעֲבֵיד לְכָל קִרְוַיָּא דִּי רְחִיקִין 15
מִנָּךְ לַחֲדָא דִּי לָא מִקִּרְוַיָּא
עַמְמַיָּא הָאִלֵּין אֲזַן: לְחוֹד מִקִּרְוֵי 16
עַמְמַיָּא הָאִלֵּין דִּי יְיָ אֱלָהָךְ יְהִיב
לָךְ אַחֲסָנָא לָא תְקַיֵּם כָּל נִשְׁמָא
אֲרֵי־נַמְרָא תְּנַמְּרִנּוּן חִתָּאֵי 17
וְאֱמוֹרָאֵי כְּנַעֲנָאֵי וּפְרִיזָאֵי חִוָּאֵי
וְיבוּסָאֵי כְּמָא דִי־פַקְּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ
בְּדִיל דְּלָא יְלַפְּנוּן יַתְכוֹן לְמֶעְבַּד כְּכֹל 18
תּוֹעֲבָתְהוֹן דִּי עֲבָדוּ לֶאֱלָהֵיהוֹן
וְתֶחְטְיוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהְכוֹן: אֲרֵי תְצוּר 19
לְקַרְתָּא יוֹמִין סַגִּיאִין לְאַגָּחָא עֲלַהּ
לְמִכְבְּשַׁהּ לָא תְחַבֵּיל יַת אִילָנַהּ
לְאַרְמָא עֲלוֹהִי בְּרוֹלָא אֲרֵי מִנֵּיהּ
תֵּיכוֹל וְיָתֵיהּ לָא תְקוֹץ אֲרֵי לָא־
כְאֶנְשָׁא אִילָן חַקְלָא לְמֵעַל מִן
קְדָמָךְ בְּצִירָא: לְחוֹד אִילָן דְּתֵידַע 20
אֲרֵי לָא אִילָן דְּמֵיכַל הוּא יְתֵיהּ
תְּחַבֵּיל וּתְקוֹץ וְתִבְנֵי כַרְכּוֹמִין עַל
קַרְתָּא דִּי הִיא עָבְדָא עִמָּךְ קְרָב עַד
דְּתִכְבְּשִׁינַּהּ:

Targum ONKELOS.

8 Et addent duces loqui ad populũ: et dicent; Quis est vir qui timid⁹ est, et formidolosus corde? vadat et revertatur in domũ suam: ne formidare faciat cor fratrũ suorũ sicut cor ejus.
9 Et cũ consummaverunt duces loqui ad populũ: constituent principes exercitus in capite populi. Cum accesseris ad expugnandã urbẽ, vocabis eam 10 verbis pacificis. Et si pacificè responderit tibi, et aperuerit tibi: omnis popul⁹ qui invent⁹ fuerit in ea, erunt tibi tributarii, et servient tibi. Et si non 11 fecerit pacem tecum, et fecerit bellũ adversum te: obsidebis 12 eam. Et tradet eam Dominus Deus tuus in manu tuâ: et percuties omnes masculos ejus in ore gladii. Veruntamen mulieres, et parvulos et jumenta, & 14 omnia quæ fuerint in civitate, et omnia spolia ejus diripies tibi: et comedes spolia inimicorum tuorum, quæ dedit tibi 15 Dñs Deus tuus. Sic facies cunctis civitatib⁹ quæ longè sũt à te: quæ non sunt de civitatib⁹ 16 populorum istorũ. Sed in civitatibus populorum istorum, quos Dñs Deus tuus dabit tibi in possessionẽ, nullam animam 17 permittes vivere. Sed destrues eos; Ethæos scilicet, et Amorræos, et Chananæos et Pherezæos; et Evæos, et Iebusæos: sicut præcepit tibi Dñs Deus 18 tu⁹. Ut non doceant vos facere juxta omnes abominationes suas, quas faciebant idolis suis: et peccetis corã Dño Deo vestro. 19 Quando obsederis civitatem dieb⁹ multis, ut expugnes eam et ut subjicias eam, non dissipabis arbores ejus, neque levabis super eas ferrũ; ex illis enim comedes, et eas non succides: quoniam non est ficut homo arbor agri, ut veniat contra te in obsidionẽ. 20 Attamen arbor quam scis q̃ non est arbor ex qua vesci potes, ipsam dissipabis et succides: et ædificabis machinas contra civitatem quæ dimicat contra te, donec subjicias eam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * וְיֹסִפוּ֙ הַשֹּׁטְרִ֔ים לְדַבֵּ֖ר אֶל־הָעָ֑ם וְאָמְר֗וּ מִי־הָאִ֤ישׁ הַיָּרֵא֙ וְרַךְ֣ הַלֵּבָ֔ב יֵלֵ֖ךְ וְיָשֹׁ֣ב לְבֵית֑וֹ וְלֹ֥א יִמַּ֛ס אֶת־לְבַ֥ב אֶחָ֖יו כִּלְבָבֽוֹ׃
9 וְהָיָ֗ה כְּכַלּוֹת֙ הַשֹּׁטְרִ֔ים לְדַבֵּ֖ר אֶל־הָעָ֑ם וּפָקְד֣וּ שָׂרֵ֤י צְבָאוֹת֙ בְּרֹ֣אשׁ הָעָֽם׃
10 ** כִּֽי־תִקְרַ֤ב אֶל־עִיר֙ לְהִלָּחֶם֙ עָלֶ֔יהָ וְקָרָ֥אתָ אֵלֶ֖יהָ לְשָׁלֽוֹם׃
11 וְהָיָ֗ה אִם־שָׁלוֹם֙ תַּעֲנְךָ֔ וּפָתְחָ֖ה לָ֑ךְ וְהָיָ֣ה כָל־הָעָ֣ם הַנִּמְצָ֣א בָּ֔הּ יִהְי֥וּ לְךָ֖ לָמַ֥ס וַעֲבָדֽוּךָ׃
12 * וְאִם־לֹ֤א הַשְׁלִים֙ עִמָּ֔ךְ וְעָשְׂתָ֥ה עִמְּךָ֖ מִלְחָמָ֑ה וְצַרְתָּ֖ עָלֶֽיהָ׃
13 וְנָתַ֣ן יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ בְּיָדֶ֖ךָ וְהִכִּיתָ֥ אֶת־כָּל־זְכוּרָ֖הּ לְפִי־חָֽרֶב׃
14 רַ֣ק הַנָּשִׁ֣ים וְהַטַּ֣ף וְהַבְּהֵמָ֗ה וְכָל־אֲשֶׁ֤ר יִהְיֶה־בָּעִיר֙ כָּל־שְׁלָלָ֔הּ תָּבֹ֥ז לָ֖ךְ וְאָכַלְתָּ֣ אֶת־שְׁלַ֣ל אֹיְבֶ֔יךָ אֲשֶׁ֥ר נָתַ֖ן יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ לָֽךְ׃
15 כֵּ֚ן תַּעֲשֶׂ֣ה לְכָל־הֶעָרִ֔ים הָרְחֹקוֹת֙ מִמְּךָ֔ מְאֹ֖ד אֲשֶׁ֣ר לֹ֑א מֵעָרֵ֥י הָאֻמִּ֖ים הָאֵֽלֶּה׃
16 רַ֚ק מֵעָרֵ֣י הָעַמִּ֔ים הָאֵ֖לֶּה אֲשֶׁ֣ר יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ נֹתֵ֥ן לְךָ֖ נַחֲלָ֑ה לֹ֥א תְחַיֶּ֖ה כָּל־נְשָׁמָֽה׃
17 כִּ֣י הַחֲרֵ֣ם תַּחֲרִימֵ֔ם הַחִתִּ֥י וְהָאֱמֹרִ֖י הַכְּנַעֲנִ֣י וְהַפְּרִזִּ֑י הַחִוִּ֖י וְהַיְבוּסִ֛י כַּאֲשֶׁ֥ר צִוְּךָ֖ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶֽיךָ׃
18 לְמַ֣עַן אֲשֶׁ֣ר לֹֽא־יְלַמְּד֣וּ אֶתְכֶ֗ם לַעֲשׂ֛וֹת כְּכֹ֥ל תּוֹעֲבֹתָ֖ם אֲשֶׁ֣ר עָשׂ֑וּ לֵֽאלֹהֵיהֶ֔ם וַחֲטָאתֶ֥ם לַיהוָ֖ה אֱלֹהֵיכֶֽם׃
19 * כִּֽי־תָצ֤וּר אֶל־עִיר֙ יָמִ֣ים רַבִּ֔ים לְהִלָּחֶם֙ עָלֶ֔יהָ לְתָפְשָׂ֖הּ לֹ֣א תַשְׁחִ֣ית אֶת־עֵצָ֗הּ לִנְדֹּ֤חַ עָלָיו֙ גַּרְזֶ֔ן כִּ֥י מִמֶּ֖נּוּ תֹּאכֵ֑ל וְאֹת֣וֹ לֹ֥א תִכְרֹ֖ת כִּ֣י הָאָדָ֗ם עֵ֚ץ הַשָּׂדֶ֔ה לָבֹ֥א מִפָּנֶ֖יךָ בַּמָּצֽוֹר׃
20 רַ֣ק עֵ֗ץ אֲשֶׁ֨ר תֵּדַ֜ע כִּֽי־לֹ֤א עֵץ־מַאֲכָל֙ הוּא֙ אֹת֣וֹ תַשְׁחִ֔ית וְכָרָ֔תָּ וּבָנִ֥יתָ מָצ֖וֹר עַל־הָעִ֣יר אֲשֶׁר־הִ֑יא עֹשָׂ֥ה עִמְּךָ֖ מִלְחָמָ֥ה עַד־רִדְתָּֽהּ׃

VER. SAM.
8 * ויספו השטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש היורא ורך הלבב ילך וישב לביתו ולא ימס את לבב אחיו כלבבו׃
9 והיה ככלות השטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם׃
10 ** כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום׃
11 והיה אם שלום תענך ופתחה לך והיה כל העם הנמצא בה יהיו לך למס ועבדוך׃
12 * ואם לא השלים עמך ועשתה עמך מלחמה וצרת עליה׃
13 ונתן יהוה אלהיך בידך והכית את כל זכורה לפי חרב׃
14 רק הנשים והטף והבהמה וכל אשר יהיה בעיר כל שללה תבז לך ואכלת את שלל אויביך אשר נתן יהוה אלהיך לך׃
15 כן תעשה לכל הערים הרחקות ממך מאד אשר לא מערי האמים האלה׃
16 רק מערי העמים האלה אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה לא תחיה כל נשמה׃
17 כי החרם תחרימם החתי והאמרי הכנעני והפרזי החוי והיבוסי כאשר צוך יהוה אלהיך׃
18 * למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות ככל תועבתם אשר עשו לאלהיהם וחטאתם ליהוה אלהיכם׃
19 * כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה לנדח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת כי האדם עץ השדה לבא מפניך במצור׃
20 רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרת ובנית מצור על העיר אשר הוא עשה עמך מלחמה עד רדתה׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 Addent quoq; (b) Præfecti loqui populo, dicentes; Quis est homo timid⁹, et mollis corde? eat, & revertatur in domum suã, ut non (c) dissolvere faciat cor fratrũ suorũ sicut cor suum.
9 Cùm aute(d) Præfecti finẽ fecerint loquendi populo, tum vecensebunt principes exercitûs populũ per capita.
10 Cùm accesseris ad urbem ut pugnes adversùs eã, ad eã mittes præcones pacis.
11 Si autẽ accideri ut pacem respondeat tibi, & aperiat tibi, et tum erit universus populus repert⁹ in ea tibi tributarius, servietque tibi. At si non fecerit
12 pacem tecum, sed tecum fecerit bellum, obsidebis illum,
13 Eamque tradet ei Dominus Deus tuus in manum tuam, tum percuties omnem masculum ejus in ore gladii.
14 Verumtamen mulieres, & infantes, atque jumenta, & omnia spolia quæ fuerint in civitate, deprædare tibi, et comede spolia inimicorum tuorum quæ tibi largietur Deus Dominus tuus.
15 Hoc modo fac civitatibus à te valdè remotis, quæ non sunt ex civitatibus harum gentium. At verò in civitatibus istarum gentium quas Deus Dominus tuus
16 datturus est tibi hæreditatem, ne relinquas ex ipsis ullum spiritum:
17 Sed eas penitùs absume, nempe Hethæos, & Amorræos, & Chananæos, & Pherezæos, & Hevæos, & Jebusæos, ut mandavit tibi Deus Dominus tuus:
18 Ne fortè doceant vos facere juxta abominationes suas quas fecerunt diis suis, & peccetis Deo Domino vestro.
19 Et cùm obsederis aliquam civitatem diebus multis, ut muris ejus labefactatis expugnes eam, ne perdas arbores ejus movendo super eas ferrum; cùm ex ipsis comedas, ne excindas eas, existimans apud te quòd arbores campi sint velut homo qui se jam occultavit à conspectu tuo in obsidione. Sed quascunque arbores nõ tibi nosse frugiferas, eas perde & excinde, & fabrica machinas obsidionis contra quamlibet civitatem quæ tecum bellavetit, ut eam circumvalles.
20 Subjungent quoque præsides inter loquendum cum populo, et dicent, Quicunq; pavidus est & tenuis corde, abeat & revertatur in domum suam, et ne dissolvat corda fratrum suorum ut cor suum. Et cùm
9 cessaverint italia dicere ad populum, præficiantur eis principes exercituũ. Et cùm
10 accesseris ad aliquam civitatem ut expugnes eã, invita eã priùs ad pacem. Quòd
11 si consentiat paci, & aperiat tibi, universus populus qui fuerint in ea, erunt tibi tributarii, et ministrabunt tibi. At verò si non
12 fœderetur tibi, sed pugnet contra te, & obsideas illam,
13 Tradatque eam Deus Dominus tuus in manum tuam; trucida vivos ejus in acie gladii.
14 Verumtamen mulieres, & infantes, atque jumenta, & omnia spolia quæ fuerint in civitate, deprædare tibi, et comede spolia inimicorum tuorum quæ tibi largietur Deus Dominus tuus.
15 Hoc modo fac civitatibus à te valdè remotis, quæ non sunt ex civitatibus harum gentium. At verò in civitatibus istarum gentium quas Deus Dominus tuus
16 datturus est tibi hæreditatem, ne relinquas ex ipsis ullum spiritum: Sed eas penitùs
17 absume, nempe Hethæos, & Amorræos, & Chananæos, & Pherezæos, & Hevæos, & Jebusæos, ut mandavit tibi Deus Dominus tuus: Ne fortè doceant vos facere
18 juxta abominationes suas quas fecerunt diis suis, & peccetis Deo Domino vestro.
19 Et cùm obsederis aliquam civitatem diebus multis, ut muris ejus labefactatis expugnes eam, ne perdas arbores ejus movendo super eas ferrum; cùm ex ipsis comedas, ne excindas eas, existimans apud te quòd arbores campi sint velut homo qui se jam occultavit à conspectu tuo in obsidione. Sed quascunque arbores nõ tibi nosse frugiferas, eas perde & excinde, & fabrica machinas obsidionis contra quamlibet civitatem quæ tecum bellavetit, ut eam circumvalles.
20 Attamen arbor quam scis q̃ non est arbor ex qua vesci potes, ipsam dissipabis et succides: et ædificabis machinas contra civitatem quæ dimicat contra te, donec subjicias eam.

VER. SAM. (b) Scribæ (c) humiliet (d) Scribæ (e) descendat

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * ثم يريد العرفاء في مخاطبة القوم ويقولون اي رجل كان خائفا رقيق القلب فليمض ويرجع
9 الى منزله * ولا يحل قلوب اخوته كقلبه * فعند فراغهم من مخاطبة القوم بذلك * يوكل بهم
10 رؤساء الجيوش * واذا تقدمت الى قرية لتحاربها * فادعها اولا الى السلم * فان اجابت الى السلم *
11 وفتحت لك فجميع القوم الذين فيها يكونون لك دمة ويخدمونك * وان لم تسالمك بل حاربتك *
12 محاصرتها * واسلمها الله ربك في يدك فاقتل رجالها بحد السيف * واما النساء والاطفال والبهايم *
13 14 وجميع ما في القرية من سلبها * فاغنمهم لنفسك * وكل سلب اعدائك الذي رزقكه الله ربك *
15 كذا فاصنع بالقري البعيدة منك جدا * التي ليست من قري هاولاء الامم * واما من قري
16 هاولاء الامم الذين الله ربك معطيكها نحلة * فلا تبق منهم فيها نسمة * بل ابلغهم ابلاغا *
17 الحثيين * والاموريين * والكنعانيين * والفرزيين * والحويين * واليبوسيين * كما امرك الله ربك *
18 * كيلا يعلموكم ان تصنعوا مثل مكارههم التي صنعوها لمعبوداتهم * فتخطيوا لله ربكم * واذا
19 حصرت قرية اياما كثيرة لتفتحها وتحاربها * فلا تفسد شجرها بان تحرك عليه الحديد اذ منه
تاكل فلا تقطعه طنا منك ان شجر الصحراء كالانسان الذي قد اختفى من بين يديك
20 في الحصار * لكن اي شجر علمت انه ليس بمطعم * فافسده واقطعه * وابن الات الحصار على اية
قرية حاربتك الى ان تحذرها *

ספר אלה הדברים: כא

CAP. XXI. כא

dans tuus Deus Dominus quam *humo* in occisus fuerit repertus *Cùm*

1 כִּי־יִמָּצֵא חָלָל בָּאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן
ceū percusserit quis, fuerit scitū nec ; agro in *cadens* ,eā *possidendam ad* ,tibi
לְךָ לְרִשְׁתָּהּ נֹפֵל בַּשָּׂדֶה לֹא נוֹדַע מִי הִכָּהוּ:
civitates ad metientur & ,tūi judices & ,tui seniores egredientur Et
2 וְיָצְאוּ זְקֵנֶיךָ וְשֹׁפְטֶיךָ וּמָדְדוּ אֶל־הֶעָרִים
occisum ad propinqua civitas erit Et .occisi circuitibus quæ
3 אֲשֶׁר סְבִיבֹת הֶחָלָל: וְהָיָה הָעִיר הַקְּרֹבָה אֶל־הֶחָלָל
est servitum non quas ,bovis vitulam ipsius civitatis seniores capient &
וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא עֶגְלַת בָּקָר אֲשֶׁר לֹא־עֻבַּד
civitatis seniores faciēt descendere Et .*jugo in* traxit non quæ ,*ea in*
בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מָשְׁכָה בְעֹל: וְהוֹרִדוּ זִקְנֵי הָעִיר
eo in coletur non quo ,*fortem torrentem* ad vitulam ipsius
4 הַהִוא אֶת־הָעֶגְלָה אֶל־נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא־יֵעָבֵד בּוֹ
accedent Et .valle in vitulæ ibi cervicē auferēt &,*ferretur* neque
5 וְלֹא יִזָּרֵעַ וְעָרְפוּ־שָׁם אֶת־הָעֶגְלָה בַּנָּחַל: וְנִגְּשׁוּ
,tuus Deus Dominus elegit *ipsis in* quia ,Levi filii sacerdotes
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי כִּי בָם בָּחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
super &: Domini nomine in benedicendum ad & ,sibi ministrandum ad
לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשֵׁם יְהוָה וְעַל־
civitatis seniores omnes Et .plaga omnis & ,lis omnis erit eorum *os*
6 פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל־רִיב וְכָל־נָגַע: וְכֹל זִקְנֵי הָעִיר
vitulam super suas manus lavabunt ,*occisum ad propinqui* ipsius
הַהִוא הַקְּרֹבִים אֶל־הֶחָלָל יִרְחֲצוּ אֶת־יְדֵיהֶם עַל הָעֶגְלָה
effuderunt non nostræ Manus: dicent &,*resp ondebunt* Et .valle in *excervicatam*
7 הָעֲרוּפָה בַּנָּחַל: וְעָנוּ וְאָמְרוּ יָדֵינוּ לֹא שָׁפְכָה
Israël *tuo populo* Expia .viderunt nō nostri oculi &,istum sanguinem
8 אֶת־הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ: כַּפֶּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
interiore in innocentem sanguinem des ne & ,Domine redemisti quem
אֲשֶׁר־פָּדִיתָ יְהוָה וְאַל־תִּתֵּן דָּם נָקִי בְּקֶרֶב
sanguinē auferes tu Et *sanguis eis expiabitur* & :Israel tui populi
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְנִכַּפֶּר לָהֶם הַדָּם: וְאַתָּה תְּבַעֵר הַדָּם
.Domini oculis in rectum *facies* quia ; *tuo interiore ex* innocentē
9 הַנָּקִי מִקִּרְבֶּךָ כִּי־תַעֲשֶׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה:
Domin⁹ *eum* dederit &;tuos inimicos *super* bellum ad fueris egressus *Cùm*
10 כִּי־תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֶיךָ וּנְתָנוֹ יְהוָה
videris Et .ejus captivitatem *captivaveris* & ,tua manu in tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ: וְרָאִיתָ
11 בַּשִּׁבְיָה אֵשֶׁת יְפַת־תֹּאַר וְחָשַׁקְתָּ בָּהּ וְלָקַחְתָּ לְךָ
tibi *ceperis* & ,ea in *te devinceris* &,forma pulchram mulierē captivitate in
לְאִשָּׁה: וַהֲבֵאתָהּ אֶל־תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְגִלְּחָה אֶת־רֹאשָׁהּ
suā caput radet &;tuæ domus medium in eā introduces Et : uxorē in
12 וְעָשְׂתָה אֶת־צִפָּרְנֶיהָ: וְהֵסִירָה אֶת־שִׂמְלַת שִׁבְיָהּ
suæ captivitatis vestimentum removebit Et .suos ungues *faciet* &
13 מֵעָלֶיהָ וְיָשְׁבָה בְּבֵיתֶךָ וּבָכְתָה אֶת־אָבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ
suā matrē &,suum patrem flebit & ,tua domo in manebit &,se *desuper*
יֶרַח יָמִים וְאַחַר כֵּן תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבְעַלְתָּהּ וְהָיְתָה
erit &,ejꝰ marit⁹ eris &,eam ad ingredieris postea & :dierum *luna*
לְךָ לְאִשָּׁה:
.uxorem in tibi

Versio VULG. LAT.

CAP. XXI.

1 Quando inventum fuerit in terra, quā Dominꝰ Deꝰ tuꝰ daturus est tibi, hominis cadaver occisi, & ignorabitur cædis
2 reꝰ; Egredientur majores natu, & judices tui, & metientur à loco cadaveris singularum per
3 circuitum spatia civitatū: Et quā viciniorē cæteris esse perspexerint, seniores civitatis illiꝰ tollent vitulā de armento, quæ non traxit jugū, nec terrā scidit vomere. Et ducent eā ad
4 vallē asperā atq; saxosam, quæ nunquā arata est, nec sementē recepit: & cædent in ea cervices vitulæ. Accedéntq; sacerdotes filii Levi, quos elegerit Dominꝰ Deꝰ tuꝰ ut ministrent
5 ei, & benedicant in nomine ejus: & ad verbum eorū, omne negotiū, & quidquid mundū, vel immundū est, judicetur. Et
6 venient majores natu civitatis illius ad interfectum, lavabúntq; manꝰ suas super vitulā, quæ in valle percussa est, Et
7 dicent, Manꝰ nostræ non effuderunt sanguinē hunc, nec oculi viderunt. Propitius esto
8 populo tuo Israel, quē redemisti, Dñe, & ne reputes sanguinē innocentē in medio populi
9 tui Israel. Et auferetur ab eis reatus sanguinis. Tu autē alienꝰ eris ab innocentis cruore, qui fusus est, cùm feceris quod præcepit Dominꝰ. Si egressus
10 fueris ad pugnā contra inimicos tuos, & tradiderit eos Dominꝰ Deus tuꝰ in manu tua, captivósq; duxeris, Et videris in
11 numero captivorū mulierem pulchram, & adamaveris eam, voluerisq; habere uxorem, Introduces eā in domū tuā: quæ
12 radet cæsariem, & circumcidet ungues. Et deponet vestem, in qua capta est: sedénsq; in domo tua, flebit patrem & matrē
13 suam uno mense: & posteà intrabis ad eam, dormiésque cum illa, & erit uxor tua.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κα'. CAP. XXI.

1 Ἐὰν δὲ εὑρεθῇ τραυματίας ἐν τῇ γῇ, (α) ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι κληρονομῆσαι, πεπτωκὼς ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ οὐκ
2 οἴδασι τὸν παίσαντα, Ἐξελεύσεται ἡ γερουσία σου καὶ οἱ κριταί σου, καὶ (β) ἐκμετρήσουσιν ὅπῃ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ τοῦ τραυ-
3 ματίου· Καὶ ἔσαι ἡ πόλις ἡ ἐγγίσασα τοῦ τραυματίᾳ, καὶ λήψεται ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης δάμαλιν ἐκ βοῶν, ἥτις οὐκ εἵργασαι, (γ) καὶ ἥτις οὐχ εἵλκυσε ζυ-
4 γόν. Καὶ καταβιβάσουσιν ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης (δ) δάμαλιν εἰς φάραγγα τραχεῖαν, ἥτις οὐκ εἵργασαι ὑδὲ σπείρει), καὶ νευροκοπήσουσι τὴν δάμαλιν ἐν τῇ
5 φάραγγι. Καὶ προσελεύσονται οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται, ὅτι αὐτοὺς (ε) ἐπελέξατο κύριος ὁ (ζ) θεὸς παρεστηκέναι αὐτῷ, καὶ εὐλογεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ· καὶ (η) ἐπὶ τῷ στόματι αὐτῶν ἔσαι πᾶσα ἀντιλογία, καὶ
6 πᾶσα ἁφή. Καὶ πᾶσα ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης οἱ ἐγγίζοντες τῷ τραυματίᾳ νίψονται τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς δαμάλεως τῆς νευροκοπημένης ἐν
7 τῇ φάραγγι· Καὶ ἀποκριθέντες, ἐροῦσιν, Αἱ χεῖρες ἡμῶν οὐκ ἐξέχεαν τὸ αἷμα τοῦτο, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν οὐκ ἑωράκασιν.
8 Ἵλεως γένου τῷ λαῷ σου Ἰσραὴλ, οὓς ἐλυτρώσω (θ) κύριε, ἵνα μὴ γένηται αἷμα ἀναίτιον ἐν τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ. καὶ ἐξι-
9 λασθήσεται αὐτοῖς τὸ αἷμα. Σὺ δὲ ἐξαρεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, ἐὰν ποιήσῃς τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν (ι) ἐναντι
10 κυρίε τοῦ θεοῦ σου. Ἐὰν δὲ ἐξελθὼν εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ (κ) παραδῷ σοι κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς
11 χεῖράς σου, καὶ (λ) αἰχμαλωτίσῃς τὴν αἰχμὴν αὐτῶν, Καὶ ἴδῃς ἐν τῇ αἰχμῇ γυναῖκα καλὴν τῷ εἴδει, καὶ ἐνθυμηθῇς αὐτῆς, καὶ λάβῃς αὐτὴν ξαυτῷ γυναῖκα,
12 Καὶ (μ) εἰσάξῃς αὐτὴν ἔνδον εἰς τὴν οἰκίαν σου, καὶ ξυρήσεις τὴν κεφαλὴν αὐτῆς,
13 καὶ περιονυχεῖς αὐτὴν, Καὶ περιβαλεῖ τὰ ἱμάτια τῆ (ν) αἰχμαλωσίας ἀπ' αὐτῆς, καὶ καθιεῖ ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, καὶ κλαύσεται τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μηνὸς ἡμέρας· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ πρὸς αὐτὴν καὶ συνοικιάσῃ αὐτῇ, καὶ ἔσαι (ξ) σου γυνή.

MS.A. (α) ἢν (β) ἐκμετρήσουσιν τὰς (γ) καὶ εἴτις οὐκ ἕλκυσεν (δ) τὴ δάμαλιν (ε) ἐξελέξαλο (ζ) θεὸς σου (η) ἐπὶ τῷ * ὀνόματι αὐτοῦ (θ) κύριε ἐκ γῆς Αἰγύπτε, ἵνα (ι) ἔναντι τοῦ θεοῦ. Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς (κ) παραδῷ αὐτοὺς κύριε (λ) αἰχμαλωσίας (μ) εἰσάξεις (ν) αἰχμαλωσίας αὐτῆς ἀπ' αὐτῆ, (ξ) σου

CAP. XXI.

1 Si autem inventus fuerit occisus in terra, quam Dominus Deus tuus dat tibi ad hæreditandum, jacens in campo, & non noverunt percussorem, Exibunt
2 seniores tui, & judices tui: & dimetientur ad civitates,
3 quæ in circuitu occisi: Et erit civitas propinqua occiso; & sument seniores civitatis illius vitulam ex bobus, quæ operata non est, & quæ non traxit jugum. Et descendere facient se-
4 niores civitatis illius vitulam in vallem asperam, quæ non est culta, neque seminatur: & cædent cervicem vitulæ in valle.
5 Et accedent sacerdotes Levitæ, quoniam eos elegit Dominus Deus ad stare ei, & benedicere in nomine ipsius: & super os eorum erit omnis controversia, &
6 omnis tactus. Et omnes seniores civitatis illius, qui proximi sunt occiso, lavabunt manus super caput vitulæ excervicatæ in
7 valle: Et respondentes, dicent; Manus nostræ non effuderunt sanguinem hunc, & oculi nostri non viderunt. Propitius
8 sis populo tuo Israel quos redemisti, Domine; ut non sit sanguis innocens in populo tuo Israel. Et expiabitur eis san-
9 guis. Tu autem auferes sanguinem innocentem ex vobis ipsis, si feceris quod bonum, & placitum coram Domino Deo tuo.
10 Si autem exieris in prælium super inimicos tuos, & tradiderit tibi Dominus Deus tuus, in manus tuas, & prædatus fue-
11 ris prædam eorum, Et videris in præda mulierem pulchrā specie, & concupiveris eam, & acceperis eam tibi uxorem, Et
12 induxeris eam intus in domum tuam; & rades caput ejus, & circuncides ungues ejus, Et cir-
13 cumauferes vestimenta captivitatis ab ea: & sedebit in domo tua, & lugebit patrem & matrem mense dici: & post hæc ingredieris ad eam, & cohabitabis ei: & erit uxor tua.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXI.

1 Et quando inventus fuerit interfectus in terra quam dat tibi Dominus Deus tuus possidendā, projectꝰ in agro, & ignoretur quis interfecerit eum; Egredientur seniores tui,
2 & judices tui, & metientur usque ad civitates
3 quæ sunt circum interfectum: Et civitatis quæ proprior fuerit interfecto, ejus *inquam*, civitatis seniores adducant vitulā bovinā quæ
4 nec aravit, nec jugum traxit. Et adducant seniores civitatis illius vitulam illā in vallem incultam quæ nec arata fuit, nec sata, & ma-
5 ctent ibi vitulam in valle inculta. Et accedant sacerdotes filii Levi quos elegit Dominus Deus tuus ut ministrent ei & benedicant
6 in nomine Domini, & ut à verbo oris eorum pendeat omne judicium & quælibet plaga, Nec non cuncti seniores civitatis illius qui
7 propiores sunt interfecto, lavabunt manus suas super vitulā mactatā in valle: Et respondebunt, ac dicent, Manus nostra non effudit
8 sanguinem istum, & oculi nostri non viderunt: Propitius esto populo tuo Israeli quem redemisti Domine, & ne imputes sanguinē
9 innocentem populo tuo Israel: & expiabuntur à sanguine. Tu verò exquire sanguinem innocentē de medio tui, & fac quod bonum
10 est coram Domino Deo tuo. Cúmq; exieris ad bellum contra inimicos tuos, & tradiderit eos Dominus Deus tuus in manus tuas, &
11 captivitatem duxeris ab eis, Viderisq; inter captivos mulierem pulchram aspectu, & placuerit tibi ita ut sumas eam tibi uxorem;
12 Introduces eam in domū tuā, radetq; caput
13 suum, præcidet ungues suos, Deponet à se vestes captivitatis suæ, sedebit domi tuæ, & planget patrē suum matremq; suam mensem circiter dierum: tum demum ingredieris ad eam, & accipies illam, eritque tibi uxor.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

כא

1 ארי־ישתכח קטילא בארעא די יי
אלהך יהיב לך למירתה רמי
2 בחקלא לא ידיע מן קטליה: ויפקון
סבך ודיינך וימשחון לקריתא די
3 בסחרנוהי קטילא: ותהי קריתא
דקריבא לקטילא ויסבון סבי קריתא
4 ההיא ענלת תורין די לא אתפלחת
בה די לא־נגידת בניר: ויחתון סבי
קריתא ההיא ית־ענלתא לנחל בייר
5 די לא־יתפלח ביה ולא יזדרע
וינקפון תמן ית־ענלתא בנחלא:
ויתקרבון כהניא בני לויאי ארי
בהון אתרעי יי אלהך לשמשותיה
ולברכא בשמא דיי ועל מימריהון
6 יהי כל דין וכל מכתש סנירו: וכל
סבי קריתא ההיא דקריבין לקטילא
7 ישחון ית ידיהון על־ענלתא
דנקיפא בנחלא: ויתיבון וימרון
ידנא לא אשדו ית דמא הדין
8 ועינא לא חזאו: כפר לעמך ישראל די פרקתא יי
ולא תתן חובת דם־זכאי בגו עמך
9 ישראל ויתכפר להון על דמא: ואת
תפלי חובת־דם זכאי מבינך ארי
10 תעביד דכשר קדם יי: ארי־תפוק
לאנחא קרבא על־בעלי דבבך
11 וימסרון יי אלהך בידך ותשבי
שביהון: ותחזי בשביתה ית־אתתא
12 שפירת חיזו ותתרעי בה ותשבוקי
לך לאנתו: ותעלנה לגו ביתך
13 ותנלח ית־רישה ותרבי ית־
טופרהא: ותעדי ית־כסות שביתה
מנה־ותיתב בביתך ותבכי ית־
אבוהא ויתאמה ירח יומין ובתר
כן תיעול לותה ותבעלנה והוי
לך לאנתו:

CAP. XXI.

1 Quando inventus fuerit in terra, quam Dñs Deꝰ tuꝰ dabit tibi ut possideas eã, homo occisus projectꝰ in agro: et ignoratur quis occidit eũ. Egredient senes tui, et judices tui: et metientur à loco cadaveris usq; ad civitates quæ sunt in
3 circuitu occisi. Et erit civitas quæ propinquior est occiso, tollent senes civitatis illiꝰ vitulã boum, quã nullꝰ operatus
4 est, nec traxit jugũ. Et deferent senes civitatis illiꝰ vitulam ad vallẽ desertã, quæ nõ est culta nec seminata: et cædẽt ibi cervicẽ vitulæ in torrente. Et accedent sacerdotes filii Levi:
5 quoniã ipsos elegit Dñs Deus tuꝰ ut ministrent ei, et ut benedicant in nomine Dñi: et juxta verbũ eorũ erit omne judiciũ,
6 et oĩs plaga lepræ. Et omnes senes civitatis illius, quæ propinquior est interfecto, lavabũt manꝰ suas sup vitulã quæ
7 percussa est in valle. Et respõdebunt, et dicent: Manꝰ nostra nõ effudit sanguinẽ hunc, neq; oculi nostri viderũt.
8 Sacerdotes dicẽt; Propitiꝰ esto populo tuo Israel quẽ redemisti, Dñe; et ne des peccatũ sanguinis innocẽtis in medio populi tui Israel:
9 et dimittetur eis reatꝰ sanguinis. Tu autẽ auferes effundentẽ sanguinẽ de medio tui, cùm feceris ꝙ rectũ est corã Dño. Si
10 egressus fueris ad pugnã contra inimicos tuos: et tradiderit eos Dñs Deus tuus in manu tua, et captivaveris captivitatẽ
11 eorum. Et videris in captivitate mulierem pulchram, et adamaveris eam, et acceperis eam tibi in uxorem. Introduces
12 eam in domum tuam: et tondebit caput suum, et crescere dimittet ungues suos. Et auferet à se vestimentum captivitatis suæ, et habitabit in domo tua, et planget patrem suũ et matrem suam mense die-
13 rum: et postea ingredieris ad eam, et eris maritus ejus; et ipsa erit tibi in uxorem.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

א

1 ** עשׂ חשׂא ׳22 כאשׂך ״אשׂי חשׂצ ׳22 לאשׂנ כלא׳
2 ׳22 ׳אצ כלכ ׳פשׂך ׳2א כ׳צשׂך ׳2ע חשׂשׂ ׳פצ׳ צשׂ׳ ׳2ע
3 פקלשׂנ ׳צשׂפרשׂנ ׳צשׂקשׂך ׳2ע ׳פשׂחשׂצ ׳2ע חשׂשׂ ׳אשׂי פקשׂ
4 ׳22 : * צחשׂצ ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳22 ׳אצ ׳22 ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ
5 פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ
6 ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ
7 ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ
8 ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ
9 ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ
10 ** עשׂ חשׂא ׳2ע ׳22 ׳אשׂך ״אשׂי חשׂצ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ
11 ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ
12 ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ
13 ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ
׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ

VERSIO SAMARITANA.

א

1 ** אל ׳חשׂ ״פשׂ ׳פצ׳ ׳2ע ׳כאשׂך ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂצ ׳אשׂי ׳2ע ׳צשׂ
׳2ע ׳אשׂנ ׳כלא ״כשׂ ׳2ע ׳כפצ׳ ׳2א ׳אשׂנ ׳חשׂשׂ ׳שׂל ׳פצ
2 * ׳2ע ׳חשׂכ ׳צשׂ ׳אשׂנ ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע
3 ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳פקלשׂנ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
4 * ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
5 ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
6 ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
7 * ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
8 ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
9 ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
10 ** ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
11 ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
12 ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
13 ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ
׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ ׳צשׂ ׳2ע ׳חשׂשׂ

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina. CAP. XXI.

1 Cùm inventum fuerit hominis cadaver in terra quam Dominꝰ Deus tuus dat tibi possidendam, prostratum in agro, nec cognitum fuerit quis percusserit eum; Tunc
2 egredientur Seniores tui, & (a) Præfecti tui, & dimetientur versùs urbes quæ sunt in circuitu cadaveris, ubi is
3 autẽ propinquioris cadaveri, Senio es illius urbis accipient vitulã de armento quã nemo usus est, (b) quæq; non traxit jugum. Deducentque Senio-
4 res illius urbis vitulã in vallem asperam quæ non arabitur, neque seretur, & decollabunt ibi vitulam in valle. Accedent autem sacerdotes
5 filii Levi, quoniam eos elegit Dominus Deus tuus ad ministrandum, & ad benedicendũ in nomine Domini; juxta etiam illorum sermonem erit
6 omnis contentio, atque omnis plaga. Et omnes Seniores ejus urbis istius propinquiores cadaveri lavabunt manus suas super vitulam decollatam in
7 valle. (c) Conteſtabuntúrque, dicentes; Manus nostræ non effuderunt sanguinem istum, neque oculi nostri (d) viderunt.
8 Propitius esto populo tuo Israeli quẽ redemisti Domine, neque ponas sanguinem innocentem in medio populi tui Israelis, sed expietur in eis
9 hic sanguis. Tu quoque (d) auferes sanguinem innocentem de medio tui, cùm feceris quod rectum est in oculis
10 Domini. Cùm egredieris ad bellum contra inimicos tuos, & tradiderit eos Dominus Deus tuus in manum tuam, & captivam abduxeris ca-
11 ptivitatem ejus; Videriſque in captivitate ejus mulierem speciosam formâ, & dilexeris eam, & acceperis eam in
12 uxorem, Et introduxeris eã in medium domûs tuæ, tum radet caput suum, & faciet ungues suos. Deponétque
13 vestem captivitatis suæ à se, & habitabit in domo tua, ac flebit patrem suum & matrẽ suã menſe dierũ: postèà autẽ ingredieris ad eam, et maritus ejꝰ eris, eritq; tibi uxor.

VER. SAM. (a) Scribe (b) quaniq; non traxit possessor. (c) Et respondebunt, (d) separabis

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

CAP. XXI.

* اَلْفَصْلُ اَلْحَادِي وَالعِشْرُونَ *

1 *وَإِنْ وُجِدَ قَتِيلٌ فِي اَلْبَلَدِ اَلَّذِي اَللَّهُ رَبُّكَ مُعْطِيكَهُ لِتَكُونَ مَطْرُوحٌ فِي اَلصَّحْرَاءِ لَا يُعْرَفُ مَنْ قَتَلَهُ
2 *فَلْيَخْرُجْ بَعْضُ شُيُوخِكَ وَحُكَّامِكَ وَيَمْسَحُوا مِنْهُ إِلَى اَلْقُرَى اَلَّتِي حَوَالَيْ اَلْقَتِيلِ *فَأَيَّةُ قَرْيَةٍ كَانَتْ
3 أَقْرَبَ إِلَيْهِ فَلْيَأْخُذْ أَهْلُهَا عِجْلَةً مِنَ اَلْبَقَرِ لَمْ يُعْلَحْ وَلَمْ يَمُدَّ اَلنِّيرَ *وَيُحْدِرُوهَا إِلَى وَادٍ صَعْبٍ لَمْ
4 يُعْلَحْ وَلَمْ يُزْرَعْ *وَيَقْطَعُوا هُنَاكَ عُنُقَ اَلْعِجْلَةِ فِيهِ *ثُمَّ يَتَقَدَّمُ بَعْضُ اَلْأَئِمَّةِ بَنُو لَاوِي *لِأَنَّ اَللَّهَ رَبَّكَ اِخْتَارَهُمْ لِيَخْدِمُوهُ
5 وَيُبَارِكُوا بِاسْمِهِ *وَعَلَى قَوْلِهِمْ يَفْصِلُ كُلُّ خُصُومَةٍ وَكُلُّ بَلَاءٍ * فَإِذَا غَسَلَ جَمِيعُ شُيُوخِ تِلْكَ اَلْقَرْيَةِ
6 اَلْقَرِيبَةِ مِنَ اَلْقَتِيلِ أَيْدِيَهُمْ عَلَى اَلْعِجْلَةِ اَلْمَقْطُوعَةِ فِي اَلْوَادِي *وَأَبْدَوْا وَقَالُوا أَيْدِينَا لَمْ تَسْفِكْ
7 هٰذَا اَلدَّمَ *وَعُيُونُنَا لَمْ تَرَ ذٰلِكَ بِتَوَانٍ *وَقَالُوا اَللّٰهُمَّ اُغْفِرْ لِقَوْمِكَ اَلْإِسْرَائِيلِيِّينَ اَلَّذِينَ فَكَكْتَهُمْ *
8 وَلَا تَدَّعِ عَلَيْهِمْ عُقُوبَةَ تَوَانٍ فِي دَمٍ بَرِيٍّ *فَيُغْفَرُ لَهُمْ تَوَانِيهِمْ فِي ذٰلِكَ اَلدَّمِ * وَأَنْتَ فَانْفِ قَاتِلَ
9 اَلْبَرِيِّ مِنْ بَيْنِكُمْ * فَإِنَّكُمْ تَصْنَعُونَ اَلْمُسْتَقِيمَ عِنْدَ اَللّٰهِ * وَإِذَا خَرَجْتَ إِلَى حَرْبٍ أَعْدَائِكَ فَأَسْلَمَهُ
10 اَللّٰهُ رَبُّكَ فِي يَدِكَ * فَسَبَيْتَ سَبْيَهُ *وَرَأَيْتَ فِي اَلسَّبْيِ اِمْرَأَةً حَسَنَةَ اَلْخَلْقِ *وَسَعِقْتَ بِهَا فَأَخَذْتَهَا لَكَ
11 زَوْجَةً *فَأَنْ تُدْخِلَهَا إِلَى وَسَطِ مَنْزِلِكَ * وَتَحْلِقَ رَأْسَهَا *وَتَبْرِيَ أَظْفَارَهَا *وَتَنْزِعَ ثِيَابَ سَبْيِهَا عَنْهَا *
12 وَتُقِيمَ كَذَاكَ فِي مَنْزِلِكَ *وَتَبْكِيَ عَلَى مَذْهَبِ أَبِيهَا وَأُمِّهَا شَهْرًا ثُمَّ بَعْدَ ذٰلِكَ تَدْخُلُ إِلَيْهَا وَتَبْنِيَ
13 عَلَيْهَا وَيَكُونُ لَكَ زَوْجَةً *

CAP. XXI.

1 ET si reperiatur interfectus in regione quam Deus Dominus tuus datturus est tibi ut eam possideas, projectus in campo, neque sciatur quis eum occiderit;
2 Exeant aliquot è senioribus tuis & judicibus tuis, & metiantur ab eo usque ad oppida quæ circumjacent interfecto:
3 Et quodcunque oppidum fuerit propinquius ipsi, accipiant ejus incolæ vitulam de bobus quæ nec araverit, nec jugum traxerit,
4 Et ducant eam ad vallem asperam quæ nec arata fuerit neque seminata, et cervicem ejus incidant in ipsa. Deinde accedant aliquot
5 sacerdotes filii Levi, quia Deus Dominus tuus elegit eos ut ministrent ei, et benedicant in nomine ejus: et ad dictum ipsorum diluitur omnis quæstio, & omnis plaga.
6 Cùmq; laverint cuncti seniores illius oppidi quod proximum est interfecto, manus suas super vitulã cui cervix incisa est in
7 valle, Incipiant, ac dicant; Manus nostræ non fuderunt hunc sanguinem, & oculi nostri non viderunt hoc, ex negligentia.
8 Et dicent, Deus, parce populo tuo Israelitis quos liberâsti, et ne ascribas eis panam negligentiæ in sanguine innoxio: et remittetur eis negligentia eorum circa sanguinẽ illum.
9 Et tu ejice interfectores innocentis de medio vestrî: atque ita facietis quod rectũ est apud Deum.
10 Et cùm exieris ad pugnandum contra hostes tuos, et prodiderit eos Deus Dominus tuus in manũ tuã, & duxeris captivitatem ejus,
11 Videriſq; in captivitate mulierem speciosam formâ & adamaveris eam, & duxeris eam tibi uxorem, Adcóque induxeris eam in me-
12 dium domûs tuæ; tum radet caput suum, tum nutriet ungues suos,
13 Auferétque vestimenta captivitatis suæ à se, & manebit sic in domo tua, & deplorabit veligionem patris sui & matris suæ menſem: ac posteà introibis ad eam, & ædificabis super eam, & erit tibi uxor.

ספר אלה הדברים: כב

vendendo &,ſuæ animæ eã dimittes &,ea in cõplacueris non ſi ,erit Et
14 וְהָיָה אִם־לֹא חָפַצְתָּ בָּהּ וְשִׁלַּחְתָּהּ לְנַפְשָׁהּ וּמָכֹר
.eã *compreſſ,is* quòd pro ,ea *in ſeruitio uteris* neque ,pecunia eã vendes non
לֹא־תִמְכְּרֶנָּה בֶּכֶסֶף לֹא־תִתְעַמֵּר בָּהּ תַּחַת אֲשֶׁר עִנִּיתָהּ:
; exoſa *una* & ,dilecta una ,uxores duæ viro fuerint *Cùm*
15 כִּי־תִהְיֶיןָ לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאַחַת אֲהוּבָה וְהָאַחַת שְׂנוּאָה
primogenit⁹ filius fuerit & ; exoſa & ,dilecta filios ei pepererint &
וְיָלְדוּ־לוֹ בָנִים הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכֹר
quod ſuos filios *eũ hæreditare facere* die in erit Et .exoſæ
לַשְּׂנוּאָה: וְהָיָה בְּיוֹם הַנְחִילוֹ אֶת־בָּנָיו אֵת אֲשֶׁר־
ſuper dilectæ filium *primogenitura donare* poterit non *ſibi erit*
יִהְיֶה לוֹ לֹא יוּכַל לְבַכֵּר אֶת־בֶּן־הָאֲהוּבָה עַל־
filium primogenitum *Quia* .*primogeniti* exoſæ *filii* facies
פְּנֵי בֶן־הַשְּׂנוּאָה הַבְּכֹר: כִּי אֶת־הַבְּכֹר בֶּן־
17 fuerit inventũ quod omni *in duorum os* ei dando ,agnoſcet exoſæ
הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם בְּכֹל אֲשֶׁר־יִמָּצֵא
.primogenituræ jus *ei* ;ejus fortitudinis principium ipſe quia : ei
לוֹ כִּי־הוּא רֵאשִׁית אֹנוֹ לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה:
voce in obediens *ipſe* non ,rebellis &,declinans filius viro fuerit *Cùm*
18 כִּי־יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹל
: *eos ad audierit* non &,eum corripuerint &,ſuæ matris *voce in* &,ſui patris
אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם:
ad eum educent & ; ejus mater &,ejus pater eum *in apprehendent* Et
19 וְתָפְשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל־
ſeniores ad dicent Et .ejus loci portam ad &,ej⁹ civitatis ſeniores
זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל־שַׁעַר מְקוֹמוֹ: וְאָמְרוּ אֶל־זִקְנֵי
20 obediens *ipſe* non : rebellis & ,declinans iſte noſter Filius :ejus civitatis
עִירוֹ בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ
ej⁹ civitatis homines omnes eum *obruent* Et .potator &,*vorator* :*noſtra voce in*
בְּקֹלֵנוּ זוֹלֵל וְסֹבֵא: וְרָגְמוּ כָל־אַנְשֵׁי עִירוֹ
21 Iſrael omnis &;*tuo interiore ex* malum auferes &:morietur &,lapidibus in
בָאֲבָנִים וָמֵת וּבְעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ וְכָל־יִשְׂרָאֵל
,mortis judicii peccatum viro in fuerit cùm Et .timebunt &,audient
יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ: כִּי־יִהְיֶה בְאִישׁ חֵטְא מִשְׁפַּט־מָוֶת
pernoctabit Non : ligno *ſuper* eum ſuſpẽderis &,fuerit interficiend⁹ &
22 וְהוּמָת וְתָלִיתָ אֹתוֹ עַל־עֵץ: לֹא־תָלִין
quia ,ipſa die in eum ſepelies ſepeliendo *quia* ,ligno *ſuper* ej⁹ cadaver
נִבְלָתוֹ עַל־הָעֵץ כִּי־קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־
quam ,tuam *humum* contaminabis non &:ſuſpenſus Dei *maledictio*
23 קִלְלַת אֱלֹהִים תָּלוּי וְלֹא תְטַמֵּא אֶת־אַדְמָתְךָ אֲשֶׁר
.hæreditatem tibi *dans* tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה:

CAP. XXII. כב

,exp*ulſos* ej⁹ parvũ pecus vel,tui fratris bovem videbis Non
1 לֹא־תִרְאֶה אֶת־שׁוֹר אָחִיךָ אוֹ אֶת־שֵׂיוֹ נִדָּחִים
non ſi Et .tuũ fratrẽ ad eos reduces Reducẽdo .eis ab te abſcondes &
וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָשֵׁב תְּשִׁיבֵם לְאָחִיךָ: וְאִם־לֹא
medium ad ipſum colliges &:eũ noveris neque,*te ad* tuus frater propinquus
2 קָרֹב אָחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יְדַעְתּוֹ וַאֲסַפְתּוֹ אֶל־תּוֹךְ
.ei eũ reſtitues & ,ipſum tuus frater *requirere ad uſque*,tecum erit &,*tuæ dom⁹*
בֵּיתֶךָ וְהָיָה עִמְּךָ עַד דְּרֹשׁ אָחִיךָ אֹתוֹ וַהֲשֵׁבֹתָ לוֹ:

Verſio VULG. LAT.

14 Si autem poſteà non ſederit
animo tuo,dimittes eam libe-
rã,nec vendere poteris pecu-
niâ, nec opprimere p potẽ-
15 tiã:quia humiliâſti eã. Si ha-
buerit homo uxores duas, unã
dilectam,& alteram odioſam,
genuerintq; ex eo liberos, &
fuerit filius odioſæ primoge-
16 nitus, Voluerítq; ſubſtantiam
inter filios ſuos dividere:non
poterit filium dilectæ facere
primogenitum,& præferre fi-
17 lio odioſæ, Sed filium odioſæ
agnoſcet primogenitũ, dabit-
que ei de his quæ habuerit
cuncta duplicia: iſte eſt enim
principium liberorum ejus,&
18 huic debentur primogenita. Si
genuerit homo filiũ contuma-
cẽ & protervum,qui non au-
diat patris aut matris imperi-
um,& coercitus obedire con-
19 tẽpſerit: Apprehendent eũ,
& ducent ad ſeniores civitatis
illius, & ad portam judicii,
20 Dicéntq; ad eos,Filius noſter
iſte protervus et contumax eſt,
monita noſtra audire contem-
nit,comeſſationibus vacat, &
21 luxuriæ atq; conviviis:Lapidi-
bus eum obruet populus ci-
vitatis:& morietur,ut auferа-
tis malum de medio veſtrũ, &
univerſus Iſrael audiens perti-
22 meſcat. Quando peccaverit
homo quod morte plectendũ
eſt,& adjudicat⁹ morti appen-
23 ſus fuerit in patibulo:Nõ per-
manebit cadaver ej⁹ in ligno,
ſed in eadem die ſepelietur:
quia Maledictus à Deo eſt qui
pendet in ligno: & nequaquã
contaminabis terram tuam,
quam Dominus Deus tuus de-
derit tibi in poſſeſſionem.

CAP. XXII.

1 NOn videbis bovem fratris
tui,aut ovem errantem,& præ-
teribis: ſed reduces fratri tuo,
2 Etiam ſi non eſt propinquus
frater tuus,nec nôſti eum:du-
ces in domum tuam,& erunt
apud te, quamdiu quærat ea
frater tuus,& recipiat.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ ἔσαι ἐὰν μὴ θέλῃς αὐτ̃, ἐξαποστελεῖς
αὐτ̃ ἐλεύθεραν, καὶ πραθήσεται
ἀργυρίου· οὐκ ἀθετήσεις αὐτ̃, διότι ἐταπεί-
15 νωσας αὐτήν. Ἐὰν δέ γήνων ἄνθρωπ̃ δύο
γυναῖκας, μία αὐτῶν ἠγαπημένη, καὶ μία
αὐτῶν μισουμένη, καὶ τέκωσιν αὐτῷ ἠγαπη-
μένη καὶ ἡ μισουμένη, καὶ γένῃ υἱὸς πρωτότο-
16 κ̃ τ̃ μισουμένης, Καὶ ἔσαι ἡ ἂν ἡμέρᾳ (ο)
καλαχληρονομῇ τοῖς υἱοῖς αὐτ̃ τὰ ὑπάρ-
χοντα αὐτ̃, ὁ δυνήσε πρωτοτοκεῦσαι (π)
τὸ υἱ̃ τ̃ ἠγαπημένης, ὑπεράνω τ̃ υἱ̃ τῆς
17 μισουμένης τ̃ πρωτότοκον, Ἀλλὰ τ̃ πρω-
τότοκον υἱὸν τ̃ μισουμένης ὁμολογήσε δῶ-
σει αὐτῷ διπλᾶ ἀπὸ πάντων ὧν ἂν ὑπερθῇ
αὐτῷ, ὅτι ἀρχὴ τέκνων αὐτ̃, καὶ
18 τέτῳ καθήκει τὰ πρωτοτόκεια. Ἐὰν δέ
τινι ᾖ υἱὸς ἀπειθὴς καὶ ἐρεθιστὴς, καὶ ὑπακού-
ων φωνὴν (ρ) πατρὸς καὶ φωνὴν (σ) μητρὸς,
καὶ παιδεύσαν αὐτὸν, καὶ μὴ εἰσακούῃ αὐτ̃,
19 Καὶ συλλαβόντες αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτῷ καὶ
ἡ μήτηρ (τ) αὐτῷ, καὶ ἐξάξουσιν αὐτὸν ὅπ τ̃
γερουσίαν τῆς πόλεως αὐτ̃, καὶ ὅπ τὴν (υ)
20 πύλην τῆ τόπ̃· Καὶ ἐροῦσι τοῖς ἀνδράσι
τῆς πόλεως (φ) αὐτῶν, Ὁ υἱὸς ἡμῶν οὗ
ἀπειθεῖ καὶ ἐρεθίζε, (χ) οὐχ ὑπακούει τῆς
φωνῆς ἡμῶν, συμβολοποιῶν οἰνοφλυγεῖ.
21 Καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς
πόλεως αὐτ̃ ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖ. καὶ
ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν· καὶ
οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται.
22 Ἐὰν δέ γήνῃ ἔν τινι ἁμαρτία, κρίμα θανάτ̃,
καὶ ἀποθάνῃ, καὶ (ψ) κρεμάσητε αὐτὸν
23 ἐπὶ ξύλ̃, (ω) Οὐ κοιμηθήσεται τὸ σῶμα
αὐτ̃ ἐπὶ τῷ ξύλ̃, ἀλλὰ ταφῇ θάψεσε (α)
αὐτὸ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι κεκατηραμέ-
νῳ θ̃ ὑπὸ θ̃ πᾶς κρεμάμν θ̃ ἐπὶ ξύλ̃.
καὶ μὴ (β) μιανεῖτε τ γῆ̃, ἣν κύει θ̃ ὁ
θεός σ δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ.

MS.A. (ο) καταληροδοτῇ (π) τὸν υἱὸν (ρ) πατρὸς αὐτ̃, καὶ (τ) αὐτ̃, ἐξάξουσιν (υ) πύλην τ πόλεως αὐτ̃· Καὶ (φ) αὐ-
τ̃, (χ) οὐκ ἀκούει (ψ) κρεμάσῃ (ω) Οὐκ ἐπικοιμηθήσεται (α) αὐτὸν
(β) μιανῆτε

ΚΕΦ. κβ.

1 Μὴ ἰδὼν τ μόσχον τ̃ ἀδελφ̃ σ, ἢ τὸ
πρόβατον αὐτ̃, πλανώμνα ἐν τῇ ὁδῷ,
ὑπερίδης αὐτά. ἀποστροφῇ ἀποστρέψεις αὐτὰ
2 τῷ ἀδελφῷ σ, καὶ ἀποδώσεις αὐτῷ. Ἐὰν δὲ
μὴ ἐγγίζῃ (α) ὁ ἀδελφός σ πρὸς σέ, μηδὲ
ἐπίσῃ (β) αὐτὸν, συνάξεις (γ) αὐτ̃ ἔνδον εἰς
τ οἰκίαν σε, καὶ ἔσαι μετ̃ σ ἕως ἂν ζητήσῃ
αὐτὰ ὁ ἀδελφός σ, καὶ ἀποδώσεις (δ) αὐτῷ.

MS.A. (α) πρὸς σὲ ὁ ἀδελφός σ, μὴ τ̃
αὐτά. Οὕτως

CAP. XXII.

1 NOn videbis vitulum fratris
tui,vel ovẽ ejus,errantia in via,
deſpicias ea: reductione reduces
2 ea fratri tuo,et reddes ei. Si autẽ
non appropinquat frater tuus ad
te,neq; cognoſcis eum, conduces
(a)ipſum intus in domum tuam:
& erit tecum, quousq; quæſi-
erit ea frater tuus: & reddes ei.

Et erit: ſi nolueris eam; dimittes 14
eam liberam, & venditione non
vendetur argento:non contemnes
eam; propterea quòd humiliaſti
eam. Si autẽ fuerint homini duæ 15
uxores, una earum dilecta, &
una earum odioſa, & pepere-
vint ei dilecta et odioſa,et fuerit
filius primogenit⁹ ipſius odioſæ;
Et erit, quâcunque die diſtribu- 16
at filiis ſuis ſubſtantiam ſuam,
non poterit primatum dare filio
dilectæ, deſpiciens filium odioſæ
primogenitum: Sed primogeni- 17
tum ipſum filium odioſæ agna-
ſcet,dando ei (a)dupla de omni-
bus quæcunque inventa fuerint
ei:quoniam hic eſt initium filio-
rum ej⁹: & huic conveniunt ju-
ra primogenituræ. Si cui autem 18
fuerit filius incredulus & pro-
tervus,non obediens voci patris,
& voci matris,et corripiant eũ,
& non exaudiat eos, Et aſ- 19
ſumentes illũ ſimul pater ejus,et
mater ejus, et educent eũ ad ſe-
niores civitatis ſuæ,& ad portã
loci. Et dicent viris civitatis 20
ſuæ, Filius noſter hic contuma-
citer ſe gerit,& protervit; non
obedit voci noſtræ, comeſtationi-
bus vacans, vino inebriatur. Et 21
lapidabunt eum viri civitatis ej⁹
in lapidibus: & morietur. Et
auferes malum ex vobis ipſis; 22
Et reliqui audientes timebunt. Si
autem fuerit in aliquo peccatum,
judicium mortis, & mortuus
fuerit; & ſuſpenderitis eum ſu- 23
per lignum; Non dormiet corpus
ejus ſuper lignum,ſed ſepultura
ſepelietis illud in die illa: quo-
niam Maledictus à Deo om-
nis, qui pendet in ligno. Et
non inquinabis terram, quam
Domin⁹ De⁹ tu⁹ dat tibi in ſortẽ.

CAP. XXII.

1 NOn videbis taurum fratris tui, aut pecu-
dem ejus errantem,& negliges eos,ſed omni-
no reduces eos ad ipſum. Quòd ſi non fue-
2 rit vicin⁹ tibi frater tuus, nec noveris eum,
introduc eos in domũ tuã, ſintq; apud te do-
nec requirat eos frater tu⁹,et reſtitue eos ipſi.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Quòd ſi non placuerit tibi, dimitte eam ar- 14
bitrio ſuo, & pecuniâ ne vendideris eam,
neq; mercaturã exercueris in ea, eò quòd il-
lam ſtuprâris. Cúmq; fuerint alicui duæ u- 15
xores,una dilecta,altera odioſa,& pepererint
ei filios tam dilecta quàm odioſa, fueritque
filius primogenitus odioſæ; In die quâ hære- 16
des conſtituet liberos ſuos rerum quas poſſi-
det, non licebit ei primogenitũ facere filiũ
dilectæ ante filiũ odioſæ: Sed primogenitus 17
fili⁹ odioſæ oportet ut accipiat duas portio-
nes ex omnib⁹ rebus quæ reperientur apud
ipſum, quoniã ipſe eſt principiũ ſobolis ej⁹,
ipſiq; debentur primogenita. Et cùm quis 18
habuerit filiũ rebellẽ & contumacẽ, & non
obediẽtem voci patris ſui & voci matris ſuæ,
& caſtigent eum,nec tamẽ obediat eis; Ap- 19
prehendent eum pater ejus & mater ejus,
educentque eum ad ſeniores civitatis, & ad
portam patriæ ipſius, Dicentque ſeniori- 20
bus civitatis, Filius noſter iſte rebellis eſt
& contumax, & non obediens voci noſtræ,
& immoderatus, & ebrioſus; Et obruent 21
eum cuncti cives urbis ipſius lapidibus, &
morietur: & expurgate ſcelus de medio ve-
ſtrî, & omnis Iſrael audient, & pavebunt.
Et ſi quis pro ullo crimine reus ſit ſententiæ 22
mortis, & appendatur ligno atque interficia-
tur, Non pernoctabit cadaver ejus ſuper li- 23
gnum,ſed ſepelite eum eodem die; nam qui
blaſphemaverit Deum, ſuſpendetur: & ne
polluas terram quam daturus eſt tibi Domi-
nus Deus tuus hæreditatem.

CAP. XXII.

NOn videbis taurum fratris tui, aut pecu- 1
dem ejus errantem,& negliges eos,ſed omni-
no reduces eos ad ipſum. Quòd ſi non fue- 2
rit vicin⁹ tibi frater tuus, nec noveris eum,
introduc eos in domũ tuã, ſintq; apud te do-
nec requirat eos frater tu⁹,et reſtitue eos ipſi.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

14 וְיְהֵי אִם־לָא תִּתְרְעֵי בָּהּ וְתִפְטְרִנַּהּ
לְנַפְשָׁהּ וְזַבָּנָא לָא תְזַבְּנִנַּהּ בְּכַסְפָּא
15 לָא־תְתַגַּר בָּהּ חֲלַף דְּעַנְיָתַהּ: אֲרֵי
תְהַוְיָן לְגַבְרָא תַּרְתֵּין נְשִׁין חַדָּא
רְחִימְתָּא וְחַדָּא שְׂנִיאַתָּא וְיָלְדָן
לֵיהּ בְּנִין רְחִימְתָּא וְשְׂנִיאַתָּא וִיהֵי
16 בְּרָא בּוּכְרָא לְשַׂנִיאַתָּא: וִיהֵי בְּיוֹמָא
דְּיַחְסִין לְבָנוֹהִי יָת דִּי יְהֵי לֵיהּ לֵית
לְיֵהּ רְשׁוּ לְבַכְּרָא יָת־בַּר רְחִימְתָּא
17 עַל־אַפֵּי בַר־שְׂנִיאַתָּא בּוּכְרָא: אֲרֵי
יָת־בּוּכְרָא בַר־שְׂנִיאַתָּא יְפָרֵישׁ
לְמִתַּן לֵיהּ תְּרֵין חוּלָקִין בְּכֹל דִּי־
יְשְׁתְּכַח לֵיהּ אֲרֵי הוּא רֵישׁ תּוֹקְפֵיהּ
18 לֵיהּ חֵזְיָא בִּכְרוּתָא: אֲרֵי יְהֵי לְגַבְרָא
בַּר סָטֵי וּמָרוּד לֵית־לֵיהּ מְקַבֵּיל
לְמֵימַר אֲבְוֹהִי וּלְמֵימַר אִמֵּיהּ
19 וּמַלְפִּין יָתֵיהּ וְלָא מְקַבֵּל מִנְּהוֹן:
וְיִחְדוֹן בְּיֵהּ אֲבְוֹהִי וְאִמֵּיהּ וְיַפְּקוּן
20 יָתֵיהּ לְקֳדָם סָבֵי קִרְיְתֵיהּ וּלְתָרַע
בֵּית־דִּין אֲתְרֵיהּ: וְיֵימְרוּן לְסָבֵי
קִרְיְתֵיהּ בְּנָא דֵּין סָטֵי וּמָרוּד לֵיתְוֹהִי
21 מְקַבֵּל לְמֵימְרָא וְלֵיל בִּסְרָא וְסָבֵי
חֵמֶר: וְיִרְגְּמוּנֵיהּ כָּל־אֲנְשֵׁי קִרְיְתֵיהּ
בְּאַבְנַיָּא וְיָמוּת וְתִפְלֵי עֲבִיד דְּבִישׁ
מִבֵּינְךְ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּן וְיִדְחָלוּן:
22 וַאֲרֵי יְהֵי בִּגְבַר חוֹבַת דִּין דְּקְטוֹל
וְיִתְקְטֵל וְתִצְלוֹב יָתֵיהּ עַל־צְלִיבָא:
23 לָא־תְבִית נְבִלְתֵּיהּ עַל צְלִיבָא אֲרֵי
מְקַבֵּר תְּקַבְּרִנֵּיהּ בְּיוֹמָא הַהוּא אֲרֵי
עֲרֵי־תְּחַב קְדָם־יְיָ אִצְטְלִיב וְלָא
תְסָאֵיב יָת־אַרְעָךְ דְּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיב
לָךְ אֲחֻסְנָא: כב

1 לָא תֶחֱזֵי יָת־תּוֹרָא דַּאֲחוּךְ אוֹ יָת־
אִמַּרְיֵהּ דְּטָעְיָן וְתִתְכַּבֵּשׁ מִנְּהוֹן אֲתָבָא
תְּתִיבִנּוּן לַאֲחוּךְ: וְאִם־לָא קָרִיב
אֲחוּךְ לְוָתָךְ וְלָא יְדַעְתֵּיהּ וְתִכְנְשִׁנֵּיהּ
לְגוֹ בֵּירְתָךְ וִיהֵי עִמָּךְ עַד דְּיִתְבַּע
אֲחוּךְ יָתֵיהּ וְתְתִיבִנֵּיהּ לֵיהּ:

Et si postea nolueris eam, dimittes eam ut liberè eat quocunq; voluerit; et non vendes eam argento: neq; opprimes eam,eò q̃ humiliásti eã. Si fuerint viro duæ uxores, una dilecta et altera odiosa;et peperint ei filios,dilecta et odiosa: et fuerit filiꝰ odiosæ primogenitus. Et venerit dies in quo hæreditatẽ divisurꝰ est filiis suis,earũ rerũ quas habuerit:nõ habebit potestatẽ ut filiũ dilectæ faciat primogenitũ,vivẽte filio odiosæ primogenito. Sed filiũ odiosæ agnoscet primogenitũ,ut det ei duplicẽ portionẽ,in omnibꝰ quæ invẽta fuerint apud eũ:quoniã ipse est principiũ fortitudinis ejus, & ei pertinet primogenitura. Si fuerit viro filius prævaricator et rebellis,et nõ obedierit verbo patris sui et verbo matris suæ: et corripuerint eũ et nõ obedierit eis. Apprehendent eũ pater ejꝰ et mater ejus: et educẽt illũ in conspectũ seniorum civitatis suæ, et ad portam domꝰ judicii loci sui. Et dicent senioribꝰ civitatis illiꝰ, Filius noster hic prævaricator est & rebellis;non obedit verbis nostris:edax est carniũ, et potator vini. Et lapidabunt eũ omnes homines civitatis illius,ut moriatur; et auferes facientẽ q̃ malũ est de medio tui: & ois Israel audient,& timebũt. Quando autem fuerit in viro peccatum judicii occisionis,& occisus fuerit: et suspenderis eum in patibulo. Non manebit cadaver ejus in patibulo, sed sepelies eum in die illa; quia pro eo q̃ peccavit coram Dño,suspensꝰ est: et non contaminabis terram tuam, quam Dñs Deus tuus dabit tibi in possessionem.

CAP. XXII.

Nõ videbis bovẽ fratris tui aut agnũ ejꝰ errãtes,et avertes oculos ab eis: sed reducẽs reduces eos fratri tuo. Et si nõ est prope frater tuꝰ,nec cognoscis eũ: introduces eũ in domũ tuã, et erit apud te donec quærat eũ frater tuꝰ,et reddes eũ illi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 * וְאִם־שָׂנֹא יִהְיֶה לְאִישׁ וְלָקַח לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים
שֵׁם
הָאַחַת הָאֲהוּבָה וְהָאַחַת הַשְּׂנוּאָה וְיָלְדוּ־לוֹ בָנִים
הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכוֹר לַשְּׂנוּאָה:
15 ** וְהָיָה בְּיוֹם הַנְחִילוֹ אֶת־בָּנָיו אֵת אֲשֶׁר־יִהְיֶה לוֹ
לֹא־יוּכַל לִבְכֹּר אֶת־בֶּן־הָאֲהוּבָה עַל־פְּנֵי בֶן־הַשְּׂנוּאָה
16 הַבְּכֹר: * כִּי אֶת־הַבֵּן הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר לָתֵת לוֹ
מִשְׁנֶה בְּכֹל אֲשֶׁר־יִמָּצֵא לוֹ כִּי־הוּא רֵאשִׁית אֹנוֹ
לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה:
17 ** כִּי אֶת־בֶּן־הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר הַבְּכֹר לָתֵת לוֹ
שֵׁם
מִשְׁנֶה בְּכֹל אֲשֶׁר־יִמָּצֵא לוֹ כִּי־הוּא רֵאשִׁית אֹנוֹ
לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה:
18 ** כִּי־יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ
בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע
19 אֲלֵיהֶם: וְתָפְשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ
אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל־שַׁעַר מְקוֹמוֹ:
20 וְאָמְרוּ אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרֶה
אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹלֵנוּ זוֹלֵל וְסֹבֵא:
21 וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל־אַנְשֵׁי עִירוֹ בָּאֲבָנִים וָמֵת
וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ וְכָל־יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ
וְיִרָאוּ:
22 ** וְכִי־יִהְיֶה בְּאִישׁ חֵטְא מִשְׁפַּט מָוֶת וְהוּמָת
וְתָלִיתָ אֹתוֹ עַל־עֵץ:
23 * לֹא־תָלִין נִבְלָתוֹ עַל־הָעֵץ כִּי־קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ
בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־קִלְלַת אֱלֹהִים תָּלוּי וְלֹא תְטַמֵּא
אֶת־אַדְמָתְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה:

VER. SAM.

14 * וְאִם־שָׂנֹא יִהְיֶה לְאִישׁ וְלָקַח לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים
הָאַחַת אֲהוּבָה וְהָאַחַת שְׂנוּאָה וְיָלְדוּ־לוֹ בָנִים
וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכוֹר לַשְּׂנוּאָה:
15 ** כִּי־יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ
בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע
16 אֲלֵיהֶם: וְתָפְשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ
אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל־שַׁעַר מְקוֹמוֹ:
17 וְאָמְרוּ אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרֶה
אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹלֵנוּ זוֹלֵל וְסֹבֵא:
18 וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל־אַנְשֵׁי עִירוֹ בָּאֲבָנִים וָמֵת
וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ וְכָל־יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ
וְיִרָאוּ:
19 ** וְכִי־יִהְיֶה בְּאִישׁ חֵטְא מִשְׁפַּט מָוֶת וְהוּמָת
וְתָלִיתָ אֹתוֹ עַל־עֵץ:
20 * לֹא־תָלִין נִבְלָתוֹ עַל־הָעֵץ כִּי־קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ
בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־קִלְלַת אֱלֹהִים תָּלוּי וְלֹא תְטַמֵּא
אֶת־אַדְמָתְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה:
21 ** לֹא־תִרְאֶה אֶת־שׁוֹר אָחִיךָ אוֹ אֶת־שֵׂיוֹ נִדָּחִים
וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָשֵׁב תְּשִׁיבֵם לְאָחִיךָ:
22 וְאִם־לֹא קָרוֹב אָחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יְדַעְתּוֹ וַאֲסַפְתּוֹ
אֶל־תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְהָיָה עִמְּךָ עַד דְּרֹשׁ אָחִיךָ אֹתוֹ
23 וַהֲשֵׁבֹתוֹ לוֹ: וְכֵן תַּעֲשֶׂה לַחֲמֹרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה
לְשִׂמְלָתוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל־אֲבֵדַת אָחִיךָ אֲשֶׁר
תֹּאבַד מִמֶּנּוּ וּמְצָאתָהּ לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם:
24 ** לֹא־תִרְאֶה אֶת־חֲמוֹר אָחִיךָ אוֹ שׁוֹרוֹ נֹפְלִים
בַּדֶּרֶךְ וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָקֵם תָּקִים עִמּוֹ:
25 ** לֹא־יִהְיֶה כְלִי גֶבֶר עַל־אִשָּׁה וְלֹא־יִלְבַּשׁ גֶּבֶר
שִׂמְלַת אִשָּׁה כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל־עֹשֵׂה אֵלֶּה:
26 ** כִּי־יִקָּרֵא קַן־צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ בְּכָל־עֵץ
אוֹ עַל־הָאָרֶץ אֶפְרֹחִים אוֹ בֵיצִים וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל־
הָאֶפְרֹחִים אוֹ עַל־הַבֵּיצִים לֹא־תִקַּח הָאֵם עַל־הַבָּנִים:
27 שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת־הָאֵם וְאֶת־הַבָּנִים תִּקַּח־לָךְ
לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים:
28 ** כִּי תִבְנֶה בַּיִת חָדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ
וְלֹא־תָשִׂים דָּמִים בְּבֵיתֶךָ כִּי יִפֹּל הַנֹּפֵל מִמֶּנּוּ:
29 ** לֹא־תִזְרַע כַּרְמְךָ כִּלְאָיִם פֶּן־תִּקְדַּשׁ הַמְלֵאָה
הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרָע וּתְבוּאַת הַכָּרֶם:
30 ** לֹא־תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר־וּבַחֲמֹר יַחְדָּו:
31 ** לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו:
32 ** גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה־לָּךְ עַל־אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ
אֲשֶׁר תְּכַסֶּה־בָּהּ:
33 ** כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבָעַל אֵלֶיהָ וּשְׂנֵאָהּ:
34 וְשָׂם־לָהּ עֲלִילוֹת דְּבָרִים וְהוֹצִיא עָלֶיהָ שֵׁם רָע
וְאָמַר אֶת־הָאִשָּׁה הַזֹּאת לָקָחְתִּי וָאֶקְרַב אֵלֶיהָ
וְלֹא־מָצָאתִי לָהּ בְּתוּלִים:
35 וְלָקַח אֲבִי הַנַּעֲרָה וְאִמָּהּ וְהוֹצִיאוּ אֶת־בְּתוּלֵי
הַנַּעֲרָה אֶל־זִקְנֵי הָעִיר הַשָּׁעְרָה:
36 וְאָמַר אֲבִי הַנַּעֲרָה אֶל־הַזְּקֵנִים אֶת־בִּתִּי נָתַתִּי
לָאִישׁ הַזֶּה לְאִשָּׁה וַיִּשְׂנָאֶהָ:
37 וְהִנֵּה הוּא שָׂם עֲלִילוֹת דְּבָרִים לֵאמֹר לֹא־מָצָאתִי
לְבִתְּךָ בְּתוּלִים וְאֵלֶּה בְּתוּלֵי בִתִּי וּפָרְשׂוּ הַשִּׂמְלָה
לִפְנֵי זִקְנֵי הָעִיר:
38 וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת־הָאִישׁ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ:
39 וְעָנְשׁוּ אֹתוֹ מֵאָה כֶסֶף וְנָתְנוּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה כִּי
הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל־בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה
לֹא־יוּכַל שַׁלְּחָהּ כָּל־יָמָיו:
40 ** וְאִם־אֱמֶת הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה לֹא נִמְצְאוּ בְתוּלִים
לַנַּעֲרָה:
41 ** וְהוֹצִיאוּ אֶת־הַנַּעֲרָה אֶל־פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ
וְסָקְלוּהָ אַנְשֵׁי עִירָהּ בָּאֲבָנִים וָמֵתָה כִּי־עָשְׂתָה
נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל לִזְנוֹת בֵּית אָבִיהָ וּבִעַרְתָּ הָרָע
מִקִּרְבֶּךָ:
42 ** כִּי־יִמָּצֵא אִישׁ שֹׁכֵב עִם־אִשָּׁה בְּעֻלַת בַּעַל
וְהוּמְתוּ גַּם־שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִם־הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה
וּבִעַרְתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל:
43 ** כִּי־יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָה בְתוּלָה אֲשֶׁר לֹא־אֹרָשָׂה
וּמְצָאָהּ אִישׁ בָּעִיר וְשָׁכַב עִמָּהּ:
44 וְהוֹצֵאתֶם אֶת־שְׁנֵיהֶם אֶל־שַׁעַר הָעִיר הַהִוא
וּסְקַלְתֶּם אֹתָם בָּאֲבָנִים וָמֵתוּ אֶת־הַנַּעֲרָה עַל־דְּבַר
אֲשֶׁר לֹא־צָעֲקָה בָּעִיר וְאֶת־הָאִישׁ עַל־דְּבַר אֲשֶׁר
עִנָּה אֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ:
45 ** כִּי־יִמְצָא אִישׁ בַּשָּׂדֶה אֶת־הַנַּעֲרָה הַמְאֹרָשָׂה
וְהֶחֱזִיק בָּהּ הָאִישׁ וְשָׁכַב עִמָּהּ וּמֵת הָאִישׁ אֲשֶׁר
שָׁכַב עִמָּהּ לְבַדּוֹ:
46 וְלַנַּעֲרָה לֹא תַעֲשֶׂה דָבָר אֵין לַנַּעֲרָה חֵטְא מָוֶת
כִּי כַּאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל־רֵעֵהוּ וְרָצְחוֹ נֶפֶשׁ כֵּן
הַדָּבָר הַזֶּה:
47 כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָהּ צָעֲקָה הַנַּעֲרָה הַמְאֹרָשָׂה וְאֵין
מוֹשִׁיעַ לָהּ:
48 ** כִּי־יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָה בְתוּלָה אֲשֶׁר לֹא־אֹרָשָׂה
וְתָפַשׂ בָּהּ וְשָׁכַב עִמָּהּ וְנִמְצָאוּ:
49 וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה חֲמִשִּׁים
כֶּסֶף וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּהּ לֹא־יוּכַל
שַׁלְּחָהּ כָּל־יָמָיו:
50 ** לֹא־יִקַּח אִישׁ אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו:
51 ** לֹא־יָבֹא פְצוּעַ דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה בִּקְהַל יְהוָה:
52 ** לֹא־יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יְהוָה גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא־
יָבֹא לוֹ בִּקְהַל יְהוָה:
53 ** לֹא־יָבֹא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בִּקְהַל יְהוָה גַּם דּוֹר
עֲשִׂירִי לֹא־יָבֹא לָהֶם בִּקְהַל יְהוָה עַד־עוֹלָם:
54 עַל־דְּבַר אֲשֶׁר לֹא־קִדְּמוּ אֶתְכֶם בַּלֶּחֶם וּבַמַּיִם
בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וַאֲשֶׁר שָׂכַר עָלֶיךָ אֶת־
בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר מִפְּתוֹר אֲרַם נַהֲרַיִם לְקַלְלֶךָּ:
55 וְלֹא־אָבָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל־בִּלְעָם וַיַּהֲפֹךְ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת־הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
56 לֹא־תִדְרֹשׁ שְׁלֹמָם וְטוֹבָתָם כָּל־יָמֶיךָ לְעוֹלָם:
57 ** לֹא־תְתַעֵב אֲדֹמִי כִּי אָחִיךָ הוּא לֹא־תְתַעֵב
מִצְרִי כִּי־גֵר הָיִיתָ בְּאַרְצוֹ:
58 בָּנִים אֲשֶׁר יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִשִׁי יָבֹא לָהֶם
בִּקְהַל יְהוָה:
59 ** כִּי־תֵצֵא מַחֲנֶה עַל־אֹיְבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכֹּל דָּבָר
רָע:
60 ** כִּי־יִהְיֶה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרֵה
לָיְלָה וְיָצָא אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לֹא יָבוֹא אֶל־תּוֹךְ
61 הַמַּחֲנֶה: וְהָיָה לִפְנוֹת עֶרֶב יִרְחַץ בַּמָּיִם וּכְבֹא
הַשֶּׁמֶשׁ יָבוֹא אֶל־תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה:
62 ** וּמוֹשָׁב יִהְיֶה לְךָ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְיָצָאתָ שָׁמָּה
63 חוּצָה: וְיָתֵד תִּהְיֶה לְךָ עַל־אֲזֵנֶךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ
חוּץ וְחָפַרְתָּ בָּהּ וְשַׁבְתָּ וְכִסִּיתָ אֶת־צֹאָתְךָ:
64 כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ
וְלָתֵת אֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ וְלֹא־יִרְאֶה
בְךָ עֶרְוַת דָּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ:
65 ** לֹא־תַסְגִּיר עֶבֶד אֶל־אֲדֹנָיו אֲשֶׁר יִנָּצֵל אֵלֶיךָ
66 מֵעִם אֲדֹנָיו: עִמְּךָ יֵשֵׁב בְּקִרְבְּךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר
יִבְחַר בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בַּטּוֹב לוֹ לֹא תוֹנֶנּוּ:
67 ** לֹא־תִהְיֶה קְדֵשָׁה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִהְיֶה
קָדֵשׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
68 ** לֹא־תָבִיא אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב בֵּית יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְכֹל נֶדֶר כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ גַּם־שְׁנֵיהֶם:
69 ** לֹא־תַשִּׁיךְ לְאָחִיךָ נֶשֶׁךְ כֶּסֶף נֶשֶׁךְ אֹכֶל נֶשֶׁךְ
70 כֹּל דָּבָר אֲשֶׁר יִשָּׁךְ: לַנָּכְרִי תַּשִּׁיךְ וּלְאָחִיךָ לֹא
תַשִּׁיךְ לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ
עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
71 ** כִּי תִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ
כִּי דָרֹשׁ יִדְרְשֶׁנּוּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מֵעִמָּךְ וְהָיָה בְךָ
72 חֵטְא: וְכִי תֶחְדַּל לִנְדֹּר לֹא יִהְיֶה בְךָ חֵטְא:
73 ** מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ:
74 ** כִּי־תָבוֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כְּנַפְשְׁךָ
75 שָׂבְעֲךָ וְאֶל־כֶּלְיְךָ לֹא תִתֵּן: כִּי־תָבוֹא בְּקָמַת
רֵעֶךָ וְקָטַפְתָּ מֹלֶת בְּיָדֶךָ וְחֶרְמֵשׁ לֹא־תָנִיף עַל
קְמַת רֵעֶךָ:
76 ** כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם־לֹא
תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי־מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ
סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ:
77 וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר:
78 וְשָׂנֵא הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת
וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ
79 הָאַחֲרוֹן אֲשֶׁר לְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה: לֹא־יוּכַל בַּעְלָהּ
הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ לִהְיוֹת לוֹ
לְאִשָּׁה אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֻטַּמָּאָה כִּי תוֹעֵבָה הִוא לִפְנֵי
יְהוָה וְלֹא תַחֲטִיא אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

14 Si autẽ accidat ut displiceat tibi,tum dimittes eam animæ suæ: non enim vendendo vendes eam; argento non negotiaberis de ea,eò quòd afflixeris eam. Cùm fuerint viro duæ uxores, una dilecta, & una odiosa, genuerintq; ei filios dilectæ et odiosæ,sueritq; filius odiosæ primogenitꝰ; In die quã distribuet filiis suis substantiam suam,non poterit jus primogeniti transferre in filiũ dilectæ ante filium odiosæ primogenitum. Sed filium odiosæ primogenitũ agnoscet, & dabit ei partem duplicẽ in omnibus quæ deprehendentur ad ipsum pertinere;quia ipse est principium(e) fortitudinis ejus,& ipsius est jus primogenituræ. Cùm fuerit alicui filius (f) contumax et rebellis, non audiens vocẽ patris sui, neque vocem matris suæ,corripuerintq; ipsum,sed non audierit eos, Tunc comprehendet eum pater ejus, & mater ejꝰ, et educent eum ad seniores civitatis suæ, ad portam loci sui: Dicẽtque ad viros civitatis suæ;Filius hic noster contumax est,& rebellis, nem audit vocẽ nostram;(g) comessator est, et ebriosus. Tunc obruent eum omnes viri civitatis suæ lapidibus,& morietur, ut(h) auferas malum de medio tui,et universus Israel audiant, & metuant. Cùm fuerit in aliquo peccatũ mortis obnoxium, & interficiendus fuerit, suspenderisq; eum in ligno, Non pernoctabit cadaver ejus in ligno, sed sepeliendo sepelies illud eádem die; quia maledictio Dei est suspensus: Non contaminabis igitur terram tuam quã Dominus Deus tuus dat tibi in hæreditatem.

CAP. XXII.

1 Non videbis bovem fratris tui, aut ovem ejus, aut quodvis jumentum ejus errantia, & abscondes te ab eis; reducendo reduces ea ad fratrem tuum. 2 Etiamsi propinquus tibi non sit frater tuꝰ, neque cognoscas eum, colliges tamen illud intra domum tuam; eritque tecum donec requirat illud à te frater tuus,& restitues illud ei.

VER. SAM. (e) afflictionis (f) insultans & se ostentans,(g) vilis est,& abominandus. (h) separes

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فَإِنْ لَمْ تَرُدَّهَا بَعْدَ ذٰلِكَ، فَأَطْلِقْهَا حُرًّا، وَبِيعًا لَا تَبِعْهَا بِثَمَنٍ، وَلَا تَسْرِقْهَا بَعْدَ مَا أَتَيْتَهَا * وَإِنْ
15 كَانَتْ لِرَجُلٍ زَوْجَتَانِ، إِحْدَاهُمَا مَحْبُوبَةٌ، وَالْأُخْرَى مَبْغُوضَةٌ، فَوَلَدَتَا لَهُ أَوْلَادًا، وَكَانَ الْوَلَدُ الْبِكْرُ لِلْمَبْغُوضَةِ
16 مِنْهُمَا * فَفِي يَوْمِ تَحْلِيَةِ بَنِيهِ مَا يَكُونُ لَهُ، فَلَيْسَ لَهُ أَنْ يُفَضِّلَ ابْنَ الْمَحْبُوبَةِ عَلَى ابْنِ الْمَبْغُوضَةِ الْبِكْرِ
17 * بَلْ يَجِبُ عَلَيْهِ أَنْ يَعْرِفَ النَّاسَ بِالْبِكْرِ ابْنِ الْمَبْغُوضَةِ لِيُعْطِيَهُ سَهْمَيْنِ مِنْ جَمِيعِ مَا يُوجَدُ لَهُ،
18 إِذْ هُوَ أَوَّلُ نَتِيلِهِ * وَلَهُ حُكْمُ الْبَكُورِيَّةِ * وَإِذَا كَانَ لِرَجُلٍ ابْنٌ رَابِحٌ مُخَالِفٌ لَيْسَ يَقْبَلُ أَمْرَ أَبِيهِ وَأَمْرَ
19 أُمِّهِ * وَيُؤَدِّبَانِهِ فَلَا يَقْبَلُ مِنْهُمَا * فَلْيَقْبِضْ عَلَيْهِ أَبُوهُ وَأُمُّهُ * وَيُخْرِجَاهُ إِلَى بَابِ حَاكِمِ
20 مَوْضِعِهِ * وَيَقُولَا لَهُمْ * ابْنُنَا هٰذَا رَابِحٌ وَمُخَالِفٌ * لَيْسَ يَقْبَلُ أَمْرَنَا * وَهُوَ مُسْرِفٌ وَمُفْرِطٌ فِي الْخَرَامِ * فَيَرْجُمَهُ
21 جَمِيعُ سُيُوخِ قَرْيَتِهِ بِالْحِجَارَةِ حَتَّى يَمُوتَ * وَأَبْعِدْ أَهْلَ الشَّرِّ مِنْ بَيْنِكُمْ * وَجَمِيعُ آلِ إِسْرَائِيلَ يَسْمَعُونَ
22 وَيَخَافُونَ * وَإِذَا وَجَبَ عَلَى إِنْسَانٍ خَطِيئَةُ حُكْمِهَا الْقَتْلُ فَقُتِلَ * فَصَلَبْتَهُ عَلَى خَشَبَةٍ * وَلَا تَبِتْ جُثَّتُهُ
23 عَلَيْهَا * بَلْ أَدْفِنْهُ دَفْنًا فِي ذٰلِكَ الْيَوْمِ * إِذْ صُلِبَ لِمَا أَمَرَ عَلَى اللّٰهِ * وَلَا تُنَجِّسْ بَلَدَكَ الَّذِي
اللّٰهُ رَبُّكَ مُعْطِيكَهُ نَحْلَةً *

* الْفَصْلُ الثَّانِي وَالْعِشْرُونَ *

1 * وَلَا تَرَ ثَوْرَ أَخِيكَ وَشَاتَهُ ضَالَّيْنِ فَتَتَغَافَلُ عَنْهُمَا * بَلْ رُدَّهُمَا عَلَيْهِ رَدًّا * فَإِنْ لَمْ يَكُنْ أَخُوكَ
2 قَرِيبًا إِلَيْكَ * أَوْ لَمْ تَعْرِفْهُ * فَضُمَّ ذٰلِكَ إِلَى مَنْزِلِكَ لِيَكُونَ عِنْدَكَ إِلَى أَنْ يَلْتَمِسَهُ أَخُوكَ فَتَرُدَّهُ عَلَيْهِ *

Si autem nolueris eam postea,dimitte eam liberam, et nullatenus vendes eam pretio, & ne extenues eam postquam coëris cum ea. Et cùm fuerint viro duæ uxores, altera dilecta, & altera odiosa, & ambæ genuerint ei filios, & filius primogenitus fuerit odiosæ ex eis, In die quâ distribuet 16 is hæreditatem filiis suis id quod habebit, non licebit ei præferre filium dilectæ filio odiosæ primogenito: Sed necesse est ei ut 17 notum faciat hominibus primogenitum filium odiosæ, dando illi duplicem portionem ex omnibus quæ sua esse reperientur, cùm ipsum primùm obtinuerit, et ad ipsũ pertineat jus primogenitorii. Et cùm fuerit 18 alicui filius devius, pervicax, non acquiescens mandato patris sui, & mandato matris suæ, eumque erudierint, nec acquieverit eis; Capiant eum pater ejus ac 19 mater ejus,producantq; illum ad seniores civitatis ejus, & ad januam judicii loci ipsius, Dicantque ad eos;Filius hic noster devius est et pertinax, haud acquiescens præcepto nostro, estque intemperans & prodigus in illicitis. Obruncque eum 21 cuncti seniores civitatis ejus lapidibus, donec moriatur; & expelle scelestos de medio vestri; & omnes Israelitæ audient ac timebunt. Et cùm convictus fuerit aliquis sceleris cujus sententia nex est, & occisus fuerit, crucifige eum super trabem; 23 At ne pernoctet cadaver ejus super ipsam, sed omnino sepeli eum in eadem die, cùm crucifixus fuerit; cò quòd blasphemaverit contra Deum: & ne polluas regionem tuam quam Deus Dominus tuus daturus est tibi hæreditatem.

CAP. XXII.

1 Et ne videas taurum fratris tui & pecudem ejus errantes,& negligas eos, sed reducendo reduc eos ad ipsum. 2 Quod si non fuerit frater tuus proximus tibi, vel non cognoveris eum,collige eos in domicil

ספר אלה הדברים: כב

facies sic & ,ejꝰ veſtimento facies sic & ,ejus aſino facies ſic Et

3 וְכֵן תַּעֲשֶׂה לַחֲמֹרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׂמְלָתוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה
onzillâ inveniſti & ,eo ab perierit quæ ,tui fratris amiſſioni omni

לְכָל־אֲבֵדַת אָחִיךָ אֲשֶׁר־תֹּאבַד מִמֶּנּוּ וּמְצָאתָהּ לֹא
vel ,tui fratris aſinum videbis Non .te abſcondere poteris .

4 תוּכַל לְהִתְעַלֵּם: לֹא־תִרְאֶה אֶת־חֲמוֹר אָחִיךָ אוֹ
ſecum eriges erigendo ; eis ab te abſcondes & ,via in cadentes ejꝰ bovem

שׁוֹרוֹ נֹפְלִים בַּדֶּרֶךְ וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָקֵם תָּקִים עִמּוֹ
veſtimentū vir induet neque ,mulierem ſuper *vri vis* erit Non

5 לֹא־יִהְיֶה כְלִי־גֶבֶר עַל־אִשָּׁה וְלֹא־יִלְבַּשׁ גֶּבֶר שִׂמְלַת
.hæc faciens omnis , tui Dei Domini abominatio quia ;muliebre

אִשָּׁה כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל־עֹשֵׂה אֵלֶּה
vel ,*Ligno* omni in , via in *tua facies ad* avis nidus occurrerit *Cùm*

6 כִּי יִקָּרֵא קַן־צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ בְּכָל־עֵץ אוֹ
ſuper *cubans* mater & , ova vel , pulli terram ſuper

עַל־הָאָרֶץ אֶפְרֹחִים אוֹ בֵיצִים וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל־
.*filios ſuper* matrem cap es non ; ova ſuper vel ,pullos

הָאֶפְרֹחִים אוֹ עַל־הַבֵּיצִים לֹא־תִקַּח הָאֵם עַל־הַבָּנִים:
ut ,tibi capies filios & ,matrem dimittes Dimittendo

7 שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת־הָאֵם וְאֶת־הַבָּנִים תִּקַּח־לָךְ לְמַעַן
domum ædificaveris *Cùm* .dies facias prolongare & ,tibi ſit bene

יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים: כִּי תִבְנֶה בַּיִת
ſanguines pones non & ,tuo tecto *ſeptum* facies & , novam

חָדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ וְלֹא־תָשִׂים דָּמִים
feres Non .eo ex cadens ceciderit *cùm* ,tua domo in

בְּבֵיתֶךָ כִּי־יִפֹּל הַנֹּפֵל מִמֶּנּוּ: לֹא־תִזְרַע
quod ſemen , plenitudo ſanctificetur fortè ne ,*mixturis* tuam vineam

כַּרְמְךָ כִּלְאָיִם פֶּן־תִּקְדַּשׁ הַמְלֵאָה הַזֶּרַע אֲשֶׁר
aſino *in* & ,bove *in* arabis Non .vineæ *proventus* & ,*ſeminaveris*

תִּזְרָע וּתְבוּאַת הַכָּרֶם: לֹא־תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר־וּבַחֲמֹר
,pariter *linorum* ac ,*lanæ contextura* te indues Non .pariter

יַחְדָּו: לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו:
quo tui operimenti *alis* quatuor *ſuper* tibi facies Funiculos

גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה־לָּךְ עַל־אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר
fuerit ingreſſus &,uxorem vir acceperit *Cùm* .*eo in* te operies

תְּכַסֶּה־בָּהּ: כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבָא
,verborum *cauſationes* ei impoſuerit &,eam habuerit odio &,eam ad

אֵלֶיהָ וּשְׂנֵאָהּ: וְשָׂם לָהּ עִלִּלֹת דְּבָרִים
hanc uxorem : dixerit & ,malum nomen eam *ſuper* eduxerit &

וְהוֹצִא עָלֶיהָ שֵׁם רָע וְאָמַר אֶת־הָאִשָּׁה הַזֹּאת
: virginitates ei inveni non & ,eam ad acceſſi & , accepi

לָקַחְתִּי וָאֶקְרַב אֵלֶיהָ וְלֹא־מָצָאתִי לָהּ בְּתוּלִים:
puellæ *virginitates* educent & ,ejꝰ mater & ,puellæ pater capiet Et

15 וְלָקַח אֲבִי הַנַּעֲרָ וְאִמָּהּ וְהוֹצִיאוּ אֶת־בְּתוּלֵי הַנַּעֲרָ
ad puellæ pater dicet Et .portam ad civitatis ſeniores ad

16 אֶל־זִקְנֵי הָעִיר הַשַּׁעְרָה: וְאָמַר אֲבִי הַנַּעֲרָ אֶל־
,uxorem in huic viro dedi meam Filiam : ſeniores

זִקְנֵי הָאִישׁ הַזֶּה לְאִשָּׁה וַיִּשְׂנָאֶהָ
.eam *habuit* odio &

וְיִשְׂנָאֶהָ:

Verſio VULG. LAT.

3 Similiter facies de aſino, & de veſtimento, & de omni re fratris tui, quæ perierit : ſi inveneris eam, ne negligas 4 quaſi alienam. Si videris aſinum fratris tui aut bovem cecidiſſe in via, non deſpicies, ſed ſublevabis cum eo. 5 Non induetur mulier veſte virili, nec vir utetur veſte fœmineâ: abominabilis enim apud Deum eſt, qui facit 6 hæc. Si ambulans per viam, in arbore vel in terra nidum avis inveneris, & matrem pullis vel ovis deſuper incubantem ; non tenebis eam cum filiis : 7 Sed abire patieris, captos tenens filios : ut benè ſit tibi, & longo vivas tempore. 8 Cùm ædificaveris domum novam, facies murum tecti per circuitum : ne effundatur ſanguis in domo tua, & ſis reus labente alio, & in præceps 9 ruente. Non ſeres vineam tuam altero ſemine: ne & ſementis quam ſeviſti, & quæ naſcuntur ex vinea, pariter 10 ſanctificentur. Non arabis in bove ſimul & aſino. 11 Non induêris veſtimento, quod ex lana linóque contextum eſt. 12 Funiculos in fimbriis facies per quatuor angulos pallii tui, quo operiéris. 13 Si duxerit vir uxorem, & poſteà odio habuerit eam, 14 Quæſierítque occaſiones quibus dimittat eam, objiciens ei nomen peſſimum, & dixerit ; Uxorem hanc accepi, & ingreſſus ad eam non inveni virginem : 15 Tollent eam pater & mater ejus,& ferent ſecum ſigna virginitatis ejus ad ſeniores urbis qui in porta ſunt. 16 Et dicet pater, Filiam meam dedi huic uxorem : quam quia odit,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

3 Οὕτω ποιήσεις τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ (ε) ὕτω ποιήσεις τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ (ζ) ὅτω ποιήσεις καὶ πᾶσαν ἀπώλειαν τοῦ ἀδελφοῦ σου· ὅσα ἐὰν ὑπολίπται παρ' αὐτοῦ καὶ (η) ἔυρῃς, καὶ δωιήσῃ (θ) ὑφεῖδεῖν. Οὐκ ὄψῃ τὸν ὄνον τοῦ ἀδελφοῦ σου ἢ τὸν μόχον αὐτοῦ πεπωκότας ἐν τῇ ὁδῷ, μὴ ὑφεῖδῃς (ι) αὐτοὺ, ἀνιζῶν (κ) ἀναςήσεις μεῖ' αὐτοῦ. Οὐκ ἔσαι σκεῦη ἀνδρὸς ὅπ γυναικὶ, ὐδὲ μὴ ἐνδύσηται ἀνὴρ ςολὴν (λ) γυναικείαν, ὅτι βδέλυγμα κύριῳ τῷ Θεῷ σου ὅςι πᾶς 6 ποιῶν ταῦτα. Ἐὰν δ' συμβῇς νοσσιᾷ ὀρνέων πρὸ προσώπου σου ἐν τῇ ὁδῷ ἢ ὅπι παντὶ (μ) δένδρῳ, ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, νοσσοῖς ἢ ὠοῖς, καὶ ἡ μήτηρ θάλπῃ ἐπὶ τοῖς νοσσοῖς ἢ ὅπι τοῖς ὠοῖς, ὐ λήψῃ τὴ μητέρα μετὰ τῶν 7 τέκνων. Ἀποςολῇ ἀποςελεῖς τὴ μητέρα, τὰ δὲ παιδία λήψῃ σεαυτῷ, ἵνα σοὶ γέ- 8 νηται καὶ πολυήμερον (ν) γένῃ. Ἐὰν οἰκοδομήσῃς οἰκίαν (ξ) καινὴν, καὶ ποιήσεις στέφανον τῷ δώματί σου, καὶ ὐ ποιήσεις φόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, ἐὰν πέσῃ ὁ πεσὼν (ο) ἀπ' αὐτοῦ. Οὐ καταπερεῖς τὸν 9 ἀμπελῶνά σου διάφορον, ἵνα μὴ ἁγιαθῇ τὸ (π) γέννημα, καὶ τὸ σπέρμα ὃ ἐὰν σπείρῃς μεθὰ τοῦ (ρ) γενήματος τοῦ ἀμ- 10 πελῶνός σου. Οὐκ ἀροτριάσεις ἐν μόχῳ 11 καὶ ὄνῳ ὁπὶ τὸ αὐτό. Οὐκ ἐνδύσῃ κίβδηλον, ἔρια καὶ λίνον (σ) ἐν τῷ αὐτῷ. 12 Σπειρὰς ποιήσεις σεαυτῷ ἐπὶ τῶν τεσσάρων κρασπέδων τοῦ ἱματίου σου, (τ) 13 ἃ ἐὰν περιβάλῃ ἐν αὐτοῖς. Ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖκα καὶ συνοικήσῃ αὐτῇ, καὶ 14 μισήσῃ αὐτὴν, Καὶ ὀπιθῇ αὐτῇ πρόφασικὰς λόγοις, καὶ καλενέγκῃ αὐτῆς ὄνομα πονηρὸν, καὶ λέγῃ, Τὴν γυναῖκα ταύτην εἴληφα, καὶ προσελθὼν αὐτῇ οὐχ ἔυρηκα 15 αὐτῆς τὰ παρθένια· Καὶ λαβὼν ὁ πατὴρ τῆς παιδὸς καὶ ἡ μητὴρ ἐξοίσουσι τὰ παρθένια τῆς παιδὸς πρὸς τὴν γε- 16 ρουσίαν ἐπὶ τῆ πύλῃ. Καὶ ἐρεῖ ὁ πατὴρ τῆ παιδὸς τῇ γερουσίᾳ, Τὴν θυγατέρα μου ταύτην δέδωκα τῷ ἀνδρώπῳ τούτῳ γυναῖκα, καὶ μισήσας (υ) αὐτὴν

MS.A. (ε) Οὕτως (ζ) ὕτως (η) ἔυρῃς αὐτά, ὐ (θ) ὑφεῖδεῖν αὐτά. Οὐκ ὑπερόψῃ (ι) αὐτὰ, (κ) ἀνιςήσεις αὐτὰ μετὰ σοῦ. (λ) γυναικείαν· βδέλυγμα (μ) δένδρι, (ν) ἔσῃ. Ἐὰν δ' οἰκοδομήσῃς (ξ) καινὴν, ποιήσεις (ο) ἀπ' αὐτῆς. (π) γέννημα, (ρ) γενήματος (σ) ἐπὶ τὸ αὐτό. (τ) ἃ ἂν (υ) αὐτὴν αὐτὸς Νδν

Sic facies aſinum ejus : & ſic facies veſtimentum ejus : & ſic facies per omnem perditionem fratris tui. Quæcunque amiſſa fuerint ab eo, & inveneris, non poteris deſpicere. Non videbis aſinum fratris tui, vel vitulum ejus, jacentes in via, nè deſpexeris eos ; ſublevans ſublevabis cum eo. Non erunt vaſa viri ſuper mulierem : neque induetur vir ſtolam muliebrem : quoniam abominatio Domino Deo tuo eſt omnis faciens hæc. Si autem occurreris nido avium ante faciem tuam, in via, vel in omni arbore, vel ſuper terram, pullis, aut ovis, & mater incubet ſuper pullos, vel ſuper ova ; non capies matrem cum filiis : Dimittendo dimittes matrem ; filios autem tolles tibi : ut benè tibi ſit, & longævus ſis. Si ædificaveris domum novam ; & facies coronam ſolario tuo : Et non facies homicidium in domo tua, (b) ſi cadat qui cecidit ab eo. Non ſeminabis vineam tuam variam ; ut non ſanctificetur genimen, & ſemen, quodcunque ſeminaveris cum genimine vineæ tuæ. Non arabis in vitulo, & aſino in idipſum. Non induêris adulteratum, lanas, & linum in eodem. Funiculos facies tibi ſuper quatuor angulos indumentorum tuorum, quæcunque indutus fueris in eis. Si quis autem acceperit uxorem, & habitaverit cum ea, & oderit eam, Et imponat ei occaſionis verba, & detulerit ei nomen malignum, & dixerit, Mulierem hanc accepi, & accedens ad eam non inveni ejus virginalia : Et accipiens pater puellæ, & mater, producent virginalia puellæ ad ſenioves ad portam : Et dicet pater puellæ ſenioribus, Filiam meam hanc dedi homini huic uxorem : & odio habens eam

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Idem fac tauro, & aſino ejus, & veſtimento ipſius : idemque fac cuicunque rei amiſſæ quæ perierit ab eo, & quam repereris : non enim licet tibi diſſimulare. Non videbis aſinum inimici tui aut bovem ſuccumbentes in via, & negliges eos : ſed erigendo erige eos cum illo. Ne ſint veſtes viriles ſuper mulierem, nec induatur vir veſtimentis muliebribus, quoniam abominandus eſt coram Domino Deo tuo quicunque talia fecerit. Et cùm inveneris nidum avis ante te in via in quacunque arbore aut ſuper terram, pullos *videlicet*, aut ova, & matrem incubantem pullis aut ovis, ne capias matrem cum pullis ſuis : Sed avolare fac matrem, pullos autem ejus ſume tibi, ut bene tibi ſit, & multiplicentur dies tui. Et quando extrues domum novam, fac balauſtium tecto tuo, ne cadat ex eo aliquis, & ſit ſanguis in domo tua. Ne feras arvum tuum miſcellaneis, ne ſanctificetur proventus ſeminis quod ſeres, & proventus vineæ. Ne ducas aratrum cum tauro & cum aſino ſimul. Ne induas varia ex lana & lino ſimul. Intextas fimbrias fac tibi in quatuor marginibus pallii tui quo operiris. Et cùm duxerit quiſpiam uxorem, & ingreſſus fuerit ad eam, & oderit eã, Traxeritque poſt eam occaſionem in verbis, & promulgaverit de ea nomen malum, ac dixerit, Uxorem hanc duxi, & dormivi apud eam, nec inveni ei virginitatem ; Tollet pater puellæ & mater ejus, & proferent ſigna virginitatis puellæ ad ſeniores civitatis, ad portam. Dicetque pater puellæ ſenioribus, Filiam meam dedi viro iſti uxorem, eſtque eam odio proſequutus.

PARAPH.CHALD. cum VERSIONE LATINA.

TARGUM ONKELOS.

וְכֵן תַּעֲבִיד לַחֲמָרְיָדְ וְכֵן תַּעֲבִיד לִכְסוּתְיָדְ וְכֵן תַּעֲבִיד לְכָל־אֲבֵדְתָּא דַּאֲחוּךְ דִּי־תֵיבַד מִנֵּיהּ וְתִשְׁכַּחִנַּהּ לֵית לָךְ רְשׁוּ לְכַסְיוּתָהּ : לָא־תֶחֱזֵי יָת־חֲמָרָא דַּאֲחוּךְ אוֹ תּוֹרְיָהּ רָמְיָן בְּאוֹרְחָא וְתִתְכַּבֵּשׁ מִנְּהוֹן אֲקֵמָא תְּקִים עִמֵּיהּ לָא יְהֵי תִקּוּן זִין דְּנָבַר עַל־אִתְּתָא וְלָא־יִתְקַן גְּבַר כְּתִקּוּנֵי אִתְּתָא אֲרֵי מְרָחַק קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ כָּל־עָבֵיד אִלֵּין : אֲרֵי תֵעָרַע קִנָּא דְצִפְּרָא קֳדָמָךְ בְּאָרְחָא בְּכָל־אִילָן אוֹ עַל־אַרְעָא אֲפְרוֹחִין אוֹ בֵיעִין וְאִמְּא רָבְיָא עַל־אֲפְרוֹחִין אוֹ עַל־בֵּיעִין לָא־תִסַּב אִמָּא עַל־בְּנַיָּא : שַׁלָּחָא תְשַׁלַּח יָת־אִמָּא וְיָת־בְּנַיָּא תִּסַּב לָךְ בְּדִיל דְּיֵיטַב לָךְ וְתוֹרִיךְ יוֹמִין : אֲרֵי תִבְנֵי בֵּיתָא חַדְתָּא וְתַעֲבִיד דִּיקָא לְאַגָּרָךְ וְלָא־תְשַׁוֵּי חוֹבַת דִּין דְּקָטוֹל בְּבֵיתָךְ אֲרֵי־כָּל דְּנָפִיל מִנֵּיהּ : לָא תִזְרַע כַּרְמָךְ עֲרוֹבִין דִּלְמָא תִסְתָּאֲבוּן דְּמֵעֵת זַרְעָא דִּי־תִזְרַע וְעֵלֲלַת כַּרְמָא : לָא־תִרְדֵי בְּתוֹרָא וּבְחֵמָרָא כַּחֲדָא : לָא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנִיזָא עֲמַר וְכִתָּן מְחַבַּר כַּחֲדָא : כִּרְסְפִּרִין תַּעֲבִיד־לָךְ עַל־אַרְבַּע כְּנָפֵי כְסוּתָךְ דְּתִתְכַּסֵּי בֵהּ : אֲרֵי־יִסַּב גְּבַר אִתְּתָא וְיָעוֹל לְוָתָהּ וְיִסְנְנַהּ : וְיָשֵׁוִי לָהּ תַּקְפֵּי מִלִּין וְיִפֵּק עֲלַהּ שׁוּם בִּישׁ וְיֵימַר יָת־אִתְּתָא הָדָא נְסִבִית וּקְרֵיבִית וְעַלִית לְוָתָהּ וְלָא אַשְׁכַּחִית לַהּ בְּתוּלִין : וְיִסַּב אֲבוּהָא דְעוּלְמְתָא וְאִמַּהּ וְיִפְקוּן יָת־בְּתוּלֵי עוּלְמְתָא לְקֳדָם סָבֵי קִרְתָּא וּלְתָרַע בֵּית דִּינָא אַתְרֵהּ : וְיֵימַר אֲבוּהָא דְעוּלְמְתָא לְסָבַיָּא יָת־בְּרָתִי יְהָבִית לְגַבְרָא הָדֵין לְאִנְתּוּ וּשְׂנֵהּ :

3 Similiter facies de asino ejus, & sic facies de vestimento ejus: & sic facies de omni re quam perdideris frater tuus, & inveneris eam: non est tibi licitum celare eam. Non videas asinum fratris tui aut bovem ejus cadentes in viâ, & avertas oculos ab iis: sed sublevans sublevabis cum eo. 5 Non erit ornamentum viri super mulierem, neque ornabitur vir ornamentis mulieris: quia abominabilis est coram Domino Deo tuo omnis qui facit hæc. 6 Si occurreris nido avis ante te in via in omni arbore aut super terram, cum pullis aut ovis, et mater incubat super pullos aut super ova: non accipies matrem cum filiis. 7 Sed dimittens dimittes matrem, & filios tolles tibi: ut bene sit tibi, & prolongentur dies tui. 8 Si ædificaveris domum novam, facies murum tecti tui: & non ponas reatum occisionis in domo tua, si ceciderit aliquis cadens ex eo. 9 Non seminabis vineam tuam mixtis seminibus: nè forte polluatur quod producitur ex semente quam seminâsti, & fructus vineæ. 10 Non arabis cum bove & asino simul. 11 Non induêris vestimento quod ex lana et lino confectum sit. 12 Funiculos facies tibi super quatuor angulos vestimento tuo quo operiris. 13 Si acceperit vir uxorem, & ingressus fuerit ad eam et odio habuerit eam. 14 Et imposuerit ei occasiones verborum, & protulerit de ea nomen pessimũ: & dixerit, Mulierem istam accepi, & accessi ad eam, & non inveni eam virginem. 15 Tollet pater puellæ & mater ejus, & educent signa virginitatis puellæ coram senioribus civitatis in porta domus judicii illius loci. 16 Et dicet pater puellæ senioribus: Filiam meam dedi huic viro in uxorem, & odit eam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

3 Sic facies asino ejus, et sic facies vestimento ejus, & sic facies de omni re perdita fratuis tui, quæ perdita est ab eo, & quam inveneris: non poteris occultare te. 4 Non videbus asinum fratris tui, aut bovem ejus, aut quod vis jumentũ ejus prostrata in via, & occultabis te ab eis: erigendo eriges illa cum eo. 5 Non erit supellex viri super mulierem, neque induet vir vestimentum muliebre; quoniam abominatio est Domino Deo tuo quicunque facit ista. 6 Cùm occurrerit nidus avis ante faciem tuam in itinere, in quavis arbore, aut super terram, pulli aut ova, materq; pullis aut ovis incubans; non capies matrem cum filiis. 7 Dimittendo dimittes matrem, sed filios capies tibi, ut bene sit tibi, & producas(†) dies. 8 Cùm ædificaveris domum novam, tum cancellos facies tecto tuo, ut non ponas sanguinẽ in domo tua cùm corruerit aliquis cadens ex eo. 9 Non seminabis vineam tuam diversis speciebus, ne forte sanctificetur plenitudo seminis quod seminâsti, & proventus vineæ. Non arabis 10 cum bove et cum asino simul. 11 Non indues te (a) vario genere, lanâ et lino simul. 12 Fimbrias facies tibi super quatuor alas operimenti tui quo operieris te. 13 Cùm quis acceperit uxorem, & ingressus fuerit ad eam, odióque habuerit eam, 14 Imposuitque eis occasiones rumorum, & diffamaverit eam, dicens; Mulierem istam duxi, & accessi ad eam, sed non deprehendi in ea virginalia: 15 Tunc accipiet pater puellæ, & mater ejus, & producent virginalia puellæ ante seniores urbis ad portã. 16 Dicétque pater puellæ senioribus, Filiam meam dedi huic viro in uxorem, & odit eam:

VER. SAM. (†) dies tuos. (a) diversicoloribus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وَكَذَا فَاصْنَعْ بِحِمَارِهِ وَبِثَوْبِهِ وَبِسَائِرِ ضَوَالِّ اَخِيكَ الَّتِي تَضِيعُ مِنْهُ فَتَجِدُهَا * لَا يَحِلُّ لَكَ اَنْ
تَتَغَافَلَ عَنْهَا * وَلَا تَرَ حِمَارَ اَخِيكَ اَوْ ثَوْرَهُ وَاقِعًا فِي الطَّرِيقِ فَتَغَافَلُ عَنْهُ بَلْ اَقِمْهُ مَعَهُ * لَا تَكُنْ
اَلَاتُ الرِّجَالِ عَلَى النِّسَاءِ * وَلَا يَلْبَسِ الرَّجُلُ زِيَّ النِّسَاءِ * لِاَنَّ اللهَ رَبَّكَ يَكْرَهُ كُلَّ مَنْ يَصْنَعُ ذَلِكَ
* وَاِذَا اَوْفَيْتَ وَكْرَ الطَّائِرِ فِي الطَّرِيقِ فِي سَجَرَةٍ اَوْ عَلَى الْاَرْضِ فِيهِ فِرَاخٌ اَوْ بَيْضٌ وَالْاُمُّ جَاثِمَةٌ عَلَى
ذَلِكَ وَلَا تَاْخُذِ الْاُمَّ مَعَ الْفِرَاخِ * بَلْ اَطْلِقِ الْاُمَّ اِطْلَاقًا وَخُذِ الْفِرَاخَ لِنَفْسِكَ لِكَيْ يُخَارَ لَكَ وَتَطُولَ
اَيَّامُكَ * وَاِذَا بَنَيْتَ بَيْتًا جَدِيدًا * فَاصْنَعْ دَارَابِزِينَ لِسَطْحِكَ * وَلَا تَجْعَلْ عَرَرًا فِي مَنْزِلِكَ يَسْقُطُ
مِنْهُ مَنْ يَسْقُطُ * وَلَا تَزْرَعْ كَرْمَكَ نَوْعَيْنِ * كَيْلَا تُحْرَمَ عَلَيْكَ سَلَامَةُ الزَّرْعِ الَّذِي تَزْرَعُهُ مَعَ
غَلَّةِ الْكَرْمِ * وَلَا تَحْرُثْ بِثَوْرٍ وَحِمَارٍ مَعًا * وَلَا تَلْبَسْ ثَوْبًا مُخْتَلِطًا مِنْ صُوفٍ وَكَتَّانٍ جَمِيعًا * وَاصْنَعْ
لَكَ جَدَائِلَ فِي اَرْبَعَةِ اَطْرَافِ اِزَارِكَ الَّذِي تَتَغَطَّى بِهِ * وَاِنْ تَزَوَّجَ رَجُلٌ اِمْرَاَةً * وَدَخَلَ بِهَا ثُمَّ سَنِئَهَا
* فَجَعَلَ لَهَا عِلَلًا مِنَ الْكَلَامِ * وَاَخْرَجَ عَلَيْهَا اِسْمًا رَدِيًّا وَقَالَ * اِنِّي تَزَوَّجْتُ بِهٰذِهِ الْمَرْاَةِ
فَدَنَوْتُ مِنْهَا * وَلَمْ اَجِدْ لَهَا بَرَاهَةً * ثُمَّ اَخَذَ اَبُوهَا وَاُمُّهَا الْبَرَاهَةَ * وَاَخْرَجَاهَا اِلَى
سَيُوخِ الْقَرْيَةِ * وَاِلَى بَابِ الْحَاكِمِ * فَقَالَ اَبُوهَا لِلْسَّيُوخِ * اِنِّي زَوَّجْتُ اِبْنِي لِهٰذَا الرَّجُلِ *
سَنِيَّهَا *

Sic etiam facito asino ejus, & vesti illius, 3
omnibus quæ rebus amissis fratris tui, quas
cùm ipse amiserit, tu reperiens non licet tibi
negligere eas. Et ne videas asinum fra- 4
tris tui aut bovẽ ejus jacentem in via, &
negligas eum; sed subleva eum cum ipso.
Ne sint arma virorum super mulieres, nec 5
induatur vir ad modum mulierum, quia
Deus Dominus tuus execratur quemlibet
id facientẽ. Et cùm occurrerit tibi nidus 6
avis in via, in arbore aut super terram, in
quo sint pulli aut ova, & mater iis incu-
bans, ne accipias matrem cum pullis: Sed 7
matrem dimittendo dimitte, & pullos tol-
le tibi, ut bene tibi sit, & prorogentur dies
tui. Et cùm ædificabis domum novam, fac 8
cancellos tecto tuo, & ne ponas periculum
in domicilio tuo ut inde cadat is qui ca-
det. Et ne conferas vineam tuam duplici 9
genere, ne illicita fiat tibi cultura seminis
quod seres unà cum frugibus vineæ. Et 10
ne ares in bove & asino simul: Et ne in- 11
duas vestem permistam lanâ & lino pa-
riter. Et fac tibi tæmias contextas in 12
quatuor extremitatibus pallii tui quo te
operis. Et si matrimonium quis ducat cum 13
muliere, & ingrediatur ad eam, deinde
oderit illã, Et objiciat ei occasiones in ver-
bis, & proferat de ea nomen turpe, ac di-
cat; Equidem matrimonium contraxeram
cum ista muliere, accessiq; ad eã, et non de-
prehendi in ea puritatem; Tum accipient 15
pater ejus & mater ejus puritatẽ, & pro-
ducent eã ad seniores civitatis, & ad
ostium judicis. Et dicet pater ejus ad 16
seniores, Equidem matrimonio con-
junxi filiam meam cum hoc viro, & odit
eam,

ספר אלה הדברים: כב

inveni Non : dicendo , verborum *adinventiones* imposuit ipse ecce Et

17 והנה־הוא שם עלילת דברים לאמר לא־מצאתי
vestimentū expandent Et. meæ filiæ *virginitates* ipsæ & : *virginitates* tuæ filiæ
לבתך בתולים ואלה בתולי בתי ופרשו השמלה
ipsius civitatis seniores capient Et .civitatis *seniorum* facies ad
18 לפני זקני העיר: ולקחו זקני העיר־ההוא את
argenteis centum eum mvlctabunt Et .eum *corripient* & ,virum
19 האיש ויסרו אתו: וענשו אתו מאה כסף
contra malum nomen eduxit quoniam , puellæ patri dabunt &
ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על
eam dimittere poterit non ; uxorem in erit ei & : Israel virginem
בתולת ישראל ולו־תהיה לאשה לא־יוכל לשלחה
non ,hoc verbum fuerit veritas si Et .suis diebus omnib⁹
20 כל־ימיו: ואם־אמת היה הדבר הזה לא־
ostium ad puellam educent Et : *puellæ virginitates sunt inventæ*
21 נמצאו בתולים לנער: והוציאו את־הנערה אל־פתח
;lapidibus *m* ejus civitatis homines eam lapidabunt & ,sui patris domus
בית־אביה וסקלוה אנשי עירה באבנים
:sui patris domo fornicando , Israel in *stultitiam* fecit quia, morietur &
ומתה כי־עשתה נבלה בישראל לזנות בית אביה
concumbens vir fuerit repertus *Cùm* .*tuo* inerare ex malum auferes &
22 ובערת הרע מקרבך: כי־ימצא איש שכב
vir ; ipsi ambo etiam morientur & ,marito maritata muliere cum
עם־אשה בעלת־בעל ומתו גם־שניהם האיש
.Israel ex malum auferes & : mulier & ,muliere cum *concumbens*
השכב עם־האשה והאשה ובערת הרע מישראל:
vir eam repererit & ,viro desponsata virgo puella fuerit *Cùm*
23 כי יהיה נער בתולה מארשה לאיש ומצאה איש
ad ipsos ambos educetis Et : ea cum *cubuerit* &, civitate in
24 בעיר ושכב עמה: והוצאתם את־שניהם אל־
.morientur &, lapidib⁹ in eos lapidabitis & , ejus civitatis portam
שער העיר ההוא וסקלתם אתם באבנים ומתו
,virum & ;civitate in clamavit non quòd *verbum super* ,Puellam
את־הנער על־דבר אשר לא־צעקה בעיר ואת־האיש
auferes & : sui proximi uxorem humiliavit quòd *verbum super*
על־דבר אשר ענה את־אשת רעהו ובערת
puellam vir repererit agro in si Et .*tuo interiori* ex malum
25 הרע מקרבך: ואם־בשדה ימצא האיש את־הנער
morietur &, ea cum coierit & ,vir eam *m* apprehenderit & ,desponsatam
המארשה והחזיק־בה האיש ושכב עמה ומת
;verbum facies non puellæ Et : *ipse tantum* ea cum *cubavit* qui vir
26 האיש אשר־שכב עמה לבדו: ולנער לא־תעשה דבר
insurgeret quemadmodum nam : mortis peccatum puellæ non
אין לנער חטא מות כי כאשר יקום
.*ejus* verbum sic ,*animæ cum* occidit & ,suum *socium super* vir
איש על־רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה:
non & ,desponsata puella clamavit ,eam reperit agro in Quia
27 כי בשדה מצאה צעקה הנער המארשה ואין
.ei servator
מושיע לה:

Versio VULG. LAT.

17 Imponit ei nomen pessimum, ut dicat; Non inveni filiam tuam virginem : & ecce hæc sunt signa virginitatis filiæ meæ; expandent vestimentum coram senioribus civitatis: Apprehendéntque senes urbis illius virum, & verberabunt illum, Condemnantes insuper centum siclis argenti, quos dabit patri puellæ : quoniam diffamavit nomen pessimum super virginem Israel: habebítque eam uxorem, & non poterit dimittere eam omnibus diebus vitæ suæ. 20 Quòd si verum est quod objicit; & non est in puella inventa virginitas : Ejicient eam extra fores domûs patris sui,& lapidibꝰ obruent viri civitatis illiꝰ,& morietur: quoniá fecit nefas in Israel,ut fornicaretur in domo patris sui : & auferes malum de medio tui. 22 Si dormierit vir cum uxore alterius, uterque morietur, id est, adulter & adultera : & auferes malum de Israel. 23 Si puellam virginem desponderit vir, & invenerit eam aliquis in civitate, & concubuerit cum ea, Educes utrumque ad portam civitatis illius,& lapidibus obruentur: puella, quia non clamavit, cùm esset in civitate ; vir, quia humiliavit uxorem proximi sui : & auferes malum de medio tui. 25 Sin autem in agro repererit vir puellam, quæ desponsata est, & apprehendens concubuerit cum ea, ipse morietur solus : 26 Puella nihil patietur, nec est rea mortis : quoniam sicut latro consurgit contra fratrem suũ, & occidit animam ejus, ita 27 & puella perpessa est. Solabat erat in agro : clamavit , & nullus affuit qui liberaret eam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Νῦν ἐστὶ, ὀπτίθησιν αὐτῇ πρόφασιν λόγοις, λέγων, Οὐχ ἕυρηκα τῇ θυγατρί σου παρθένια· καὶ ταῦτα τὰ παρθένια τῆς θυγατρός μου. καὶ ἀναπτύξουσι τὸ ἱμάτιον (φ) ἐναντίον τῆς γερουσίας τῆς (χ) πόλεως. 18 Καὶ λήψεται ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ (ψ) παιδεύσουσιν αὐτὸν, Καὶ ζημιώσουσιν αὐτὸν ἑκατὸν σίκλοις, καὶ δώσουσι τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος, ὅτι ἐξήνεγκεν ὄνομα πονηρὸν ἐπὶ παρθένον Ἰσραὴλίτιν, καὶ αὐτὴ ἔσαι γυνή· ἐ δυνήσεται ἐξαποστεῖλαι αὐτὴν τὸν 20 ἅπαντα χρόνον. Ἐὰν ἢ ἐπ' ἀληθείας γένηται ὁ λόγος οὗτος, καὶ μὴ ἐυρεθῇ παρθένια τῇ νεάνιδι, Καὶ ἐξάξουσι τὴν νεᾶνιν ἐπὶ 21 τὰς (ω) θύρας τῆς οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτῆς, καὶ λιθοβολήσουσιν (α) αὐτὴν ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται, ὅτι ἐποίησεν ἀφεσύνλιν ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐκπορνεῦσαι τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς. καὶ ἐξαφεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν 22 αὐτῶν. Ἐὰν ἢ ἐυρεθῇ ἄνθρωπος κοιμώμενος μετὰ γυναικὸς ζωγκισμένης ἀνδρὶ, (β) ἀποκτενεῖτε ἀμφοτέρους, τὸν ἄνδρα τὸν κοιμώμενον μετὰ τῆς γυναικὸς, καὶ τὴν γυναῖκα. καὶ ἐξαφεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ 23 Ἰσραήλ. Ἐὰν ἢ γένηται παῖς παρθένος (γ) μεμνησδμένη ανδρὶ, καὶ εὑρὼν αὐτὴν ἄνθρωπος ἐν πόλει (δ) κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, Ἐξάξετε ἀμφοτέρους ἐπὶ τὴν πύλην 24 τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ λιθοβοληθήσονται ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται· τὴν νεᾶνιν, ὅτι οὐκ ἐβόησεν ἐν τῇ πόλει· καὶ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι ἐταπείνωσε τὴν γυναῖκα τοῦ (ε) πλησίον. καὶ ἐξαρεῖς ἢ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν 25 αὐτῶν. Ἐὰν ἢ ἐν πεδίῳ εὕρῃ ἄνθρωπος τὴν παῖδα τὴν μεμνησδμένην, καὶ βιασάμενος κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, ἀποκτενεῖτε (ζ) τὸν κοιμώμενον μετ' αὐτῆς μόνον· 26 (η) Καὶ τῇ νεάνιδι οὐκ ἔστι ἁμάρτημα θανάτου. (θ) ὡς εἴ τις ἐπαναστῇ ἄνθρωπος ἐπὶ τὸν (ι) πλησίον, καὶ φονεύσῃ αὐτὸν ψυ- 27 χὴν, (κ) οὕτω τὸ πρᾶγμα τοῦτο, Ὅτι ἐν τῷ ἀγρῷ εὗρεν αὐτὴν· ἐβόησεν ἡ νεᾶνις ἡ μεμνησδμένη, (λ) καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν αὐτῇ.

Nunc ipse, imponit ei occasionis verba, dicens; Non inveni filiæ tuæ virginalia: & ecce virginalia filiæ meæ. Et replicabunt pallium coram senioribus (c) civitatis. Et accipient senes civitatis illius, hominem illum, & castigabunt eum: Et damnificabunt eum centum siclis, & dabunt patri adolescentulæ : quia protulit nomen malum super virginem Israelitem ; & ipsius erit uxor : non poterit dimittere eam omni tempore. Si autem in veritate factum sit verbum hoc,& non inveniantur virginalia puellæ ; Et producent adolescentulam ad januam domûs patris sui : & lapidabunt (d) eam in lapidibus ; & morietur : quoniam fecit impudentiam in filiis Israel, prostituere domum patris sui. Et auferes malignum ex vobis ipsis. Si autem inventus fuerit homo dormiens cum muliere habitante cum viro ; occidetis utrosque, virum dormientem cum muliere, & mulierem. Et auferes malum ex Israel. Si autem fuerit puella virgo sponsata viro, & inveniens eam homo in civitate dormierit cum ea ; Educetis utrosque ad portam civitatis eorum: & lapidabuntur in lapidibus ; & morientur : adolescentulam, quia non clamavit in civitate : & hominem, quia humiliavit uxorem(e) proximi .Et auferes malignum ex vobis ipsis. Si autem in campo invenerit homo puellam sponsatam, & vim faciens dormierit cum ea ; occidetis dormientem cum ea solum : Et adolescentulæ non evit peccatum mortis. Sicut, si quis insurrexerit homo in proximum, & occiderit ejus animam;sic res hæc: Quoniam in campo invenit eam: clamavit adolescentula sponsata; & non fuit qui auxiliaretur ei.

MS.A. (φ) ἔναντι (χ) πόλεως ἐκείνης. Καὶ (ψ) παιδεύσωσιν (ω) θύρας οἴκου (α) αὐτὴν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς ἐν λίθοις, (β) ἀποκτενεῖτε ἅμα ἀμφοτέρους, τόντε ἄνδρα (γ) ἐμνησδμένην (δ) κοιμηθῇ ταύτης, (ε) πλησίον αὐτῆς. καὶ (ζ) τὸν ἄνθρωπον τὸν κοιμώμενον (η) Τῇ δὲ νεάνιδι ἐ ποιήσεις ὐδέν· Οὐκ ἔστιν τῇ νεάνιδι ἁμάρτημα (θ) ὅτι ὡς (ι) πλησίον αὐτῆς, καὶ (κ) ὅτως (λ) καὶ ὁ βοηθῶν οὐκ ἔστιν αὐτῇ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ecce trahit post illã occasionem in verbis, 17
dicens ; Non inveni virginitatem in filia
tua : hæc verò sunt signa virginitatis filiæ
meæ, & expandét lintеũ corã seniorib⁹ civi-
tatis. Adducentq; seniores civitatis virum il- 18
lum, & castigabunt eum, Et damnabunt eum 19
centũ argenteis, dabuntq; patri puellæ ; eò
quòd promulgaverit famã malã de virgine
filiã Israelis : eritque illi uxor, nec habebit
facultatẽ repudiandi eã cunctis diebꝰ suis.
Quòd si rei veritate acciderit verbũ istud, 20
nec inventa fuerit virginitas in puella, Edu- 21
cent puellã ad ostiũ domꝰ patris sui,& obru-
ent eã lapidibꝰ homines civitatis, & morie-
tur ; quia fecit ignominiã in Israele, & scor-
tata est in domo patris sui : & expurgate ma- 22
lum de medio vestrì. Cùm etiam reperietur
quis dormiens cum uxore *alicujus* viri, oc-
cidendo occidantur ambo, tam vir qui jacu-
it cum ea, quàm ipsa mulier : & expurgate
malum ex Israele. Et si fuerit aliqua adole- 23
scentula virgo desponsa viro, inveneritq; eã
aliquis alꝰ in civitate, & jacuerit cum ea, 24
Educite ambos ad portã civitatis illius, &
obruite eos lapidibꝰ, ac moriantur : adole-
scentula quidem illa, quia non tumultuavit in
civitate : vir autem ille, quia dedecoravit
uxorem proximi sui : & extirpate malũ de
medio vestrì. Verùm si in agro invenerit ali- 25
quis adolescentulam desponsam, eamq; per
vim tenuerit, & jacuerit cum ea ; occidatur
homo qui cum ea jacuit, solus. Adolescentu- 26
læ verò nihil facietis, quia rea non est ado-
lescẽtula peccati mortis : non secꝰ ac si quis
surgens adversùs proximũ suũ interficiat eũ,
sic se habet res ista. Nam in agro invenit eã, 27
& tumultuavit adolescẽtula despõsa, nec fuit
qui eã liberaret.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

17 וְהָא הוּא שַׁוִּי תַּסְקוּפֵי מִלִּין לְמֵימַר לָא אַשְׁכַּחִית לְבְרָתָךְ בְּתוּלִין וְאִלֵּין בְּתוּלֵי בְרָתִי וְיִפְרְסוּן שׁוּשְׁפָּא קֳדָם סָבֵי קִרְתָּא: 18 וְיִדְבְּרוּן סָבֵי קִרְתָּא הַהִיא יָת גַּבְרָא וְיִלְקוּן יָתֵיהּ: 19 וְיִנְזְפוּן מְאָה סְלְעִין דְּכַסְפָּא וְיִתְּנוּן לַאֲבוּהָא דְּעוּלְמְתָא אֲרֵי אַפֵּיק שׁוּם בִּישׁ עַל בְּתוּלַת בְּתְיִשְׂרָאֵל וְלֵיהּ תְּהֵי לְאִנְתּוּ לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִפְטְרַהּ כָּל יוֹמוֹהִי: 20 וְאִם קוּשְׁטָא הָוֵה פִּתְגָמָא הָדֵין לָא אִשְׁתְּכַח בְּתוּלִין לְעוּלְמְתָא: 21 וְיַפְּקוּן יָת עוּלְמְתָא לְתָרַע בֵּית אֲבוּהָ וְיִרְגְּמוּנַהּ אֱנָשֵׁי קִרְתַּהּ בְּאַבְנַיָּא וְתָמוּת אֲרֵי עֲבָדַת קְלָנָא בְּיִשְׂרָאֵל לְזַנְאָה בֵּית אֲבוּהָ וְתִפְלֵי עֲבִידָ דְּבִישׁ מִבֵּינָךְ: 22 אֲרֵי יִשְׁתְּכַח גַּבְרָ שְׁכִיבְ עִם אִתְּתָא אִתַּת גַּבְרָ וְיִתְקְטְלוּן אַף תַּרְוֵיהוֹן גַּבְרָ דְּשָׁכִיבְ עִם אִתְּתָא וְאִתְּתָא וְתִפְלֵי עֲבִידָ דְּבִישׁ מִישְׂרָאֵל: 23 אֲרֵי תְּהֵי עוּלְמְתָא בְּתוּלְתָא דְּמָאֲרְסָה לְגַבְרָ וְיִשְׁכְּחִנַּהּ גַּבְרָא בְּקִרְתָּא וְיִשְׁכּוֹבְ עִמַּהּ: 24 וְתַפְּקוּן יָת תַּרְוֵיהוֹן לְתָרַע קִרְתָּא הַהִיא וְיִרְגְּמוּן יָתְהוֹן בְּאַבְנַיָּא וְיָמוּתוּן יָת עוּלְמְתָא עַל דְּלָא צַוְחַת בְּקִרְתָּא וְיָת גַּבְרָא עַל דְּעַנִּי יָת אִתַּת חַבְרֵיהּ וְתִפְלֵי עֲבִידָ דְּבִישׁ מִבֵּינָךְ: 25 וְאִם בְּחַקְלָא יַשְׁכַּח גַּבְרָ יָת עוּלְמְתָא דְּמָאֲרְסָא וְיִתְקַף בַּהּ גַּבְרָ וְיִשְׁכּוֹבְ עִמַּהּ וְיִתְקְטֵל גַּבְרָ דְּשָׁכִיבְ עִמַּהּ בִּלְחוֹדוֹהִי: 26 וְלְעוּלְמְתָא לָא תַּעֲבֵד מִדְּעַם לֵית לְעוּלְמְתָא חוֹבַת דִּין דְּקְטוֹל אֲרֵי כְּמָא דְּיָקוּם גַּבְרָ עַל חַבְרֵיהּ וְיִקְטְלִנֵיהּ נַפְשׁ כֵּן פִּתְגָמָא הָדֵין: 27 אֲרֵי בְחַקְלָא אַשְׁכְּחַהּ צְוָחַת עוּלְמְתָא דְּמָאֲרְסָה וְלֵית דְּפָרֵיק לַהּ:

17 Et ecce ipse posuit occasiones verborum, dicens; Non inveni virginitatem filiæ tuæ; & hæc sunt signa virginitatis filiæ meæ: & expandent sindonem corã senioribus civitatis. 18 Et tollent seniores civitatis illius virũ, & verberabunt illum. Et mulctabunt eũ centum siclis argenti, & dabunt patri puellæ; quia produxit nomen pessimũ super filiam Israel: & erit ei in uxorem; non habebit potestatem 19 dimittendi eã omnib⁹ diebus vitæ suæ. Et si verum est verbũ hoc: & non est inventa virgi- 20 nitas in puellâ. Educent puellã ad portam domus patris sui, & lapidabunt eam homines civitatis illius lapidibus, ut moriatur; quia fecit ignominiã in Israel, ut fornicaretur in domo patris sui: & auferes facientem quod malũ est de medio tui. Si inventus fuerit 22 vir qui dormierit cum uxore alterius, morientur ambo; id est vir qui dormivit cum muliere, & mulier: & auferes facientem quod malum est ab 23 Israel. Si fuerit puella virgo desponsata viro, & invenerit eam vir in civitate, & concubuerit cum eâ. Educetis 24 utrumque ad portam civitatis illius, & lapidabis eos lapidibus, & morientur: puella, quia non clamavit in civitate; & vir, eò quòd humiliavit uxorem proximi sui: & auferes facientem quod malum est de medio tui. Et 25 si in agro invenerit vir puellam desponsatam, & apprehenderit eam & concubuerit cum eâ: moriatur solus vir qui concubuerit cum ea. Puellæ autem nihil mali facies; non est puellæ reatus judicii mortis: quoniã sicut consurgit vir contra proximum suum & occidit animam ejus, sic est 27 verbũ hoc. Quoniã in agro invenit eã: clamavit puella quæ erat desponsata, & nullus affuit qui liberaret eam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 * וְהִנֵּה הוּא שָׂם תַּסְקוּפֵי מִלִּין לֵאמֹר לֹא מָצָאתִי בְתוּלִים לִבְתֵּךְ וְאֵלֶּה בְּתוּלֵי בִתִּי וּפָרְשׂוּ הַשִּׂמְלָה לִפְנֵי זִקְנֵי הָעִיר: 18 וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת הָאִישׁ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ: 19 וְעָנְשׁוּ אֹתוֹ מֵאָה כֶסֶף וְנָתְנוּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו: 20 וְאִם אֱמֶת הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה לֹא נִמְצְאוּ בְתוּלִים לַנַּעֲרָה: 21 וְהוֹצִיאוּ אֶת הַנַּעֲרָה אֶל פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ וְסָקְלוּהָ אַנְשֵׁי עִירָהּ בָּאֲבָנִים וָמֵתָה כִּי עָשְׂתָה נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל לִזְנוֹת בֵּית אָבִיהָ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: 22 כִּי יִמָּצֵא אִישׁ שֹׁכֵב עִם אִשָּׁה בְּעֻלַת בַּעַל וּמֵתוּ גַּם שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִם הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה וּבִעַרְתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל: 23 כִּי יִהְיֶה נַעֲרָה בְתוּלָה מְאֹרָסָה לְאִישׁ וּמְצָאָהּ אִישׁ בָּעִיר וְשָׁכַב עִמָּהּ: 24 וְהוֹצֵאתֶם אֶת שְׁנֵיהֶם אֶל שַׁעַר הָעִיר הַהִוא וּסְקַלְתֶּם אֹתָם בָּאֲבָנִים וָמֵתוּ אֶת הַנַּעֲרָה עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא צָעֲקָה בָּעִיר וְאֶת הָאִישׁ עַל דְּבַר אֲשֶׁר עִנָּה אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: 25 וְאִם בַּשָּׂדֶה יִמְצָא הָאִישׁ אֶת הַנַּעֲרָה הַמְאֹרָסָה וְהֶחֱזִיק בָּהּ הָאִישׁ וְשָׁכַב עִמָּהּ וּמֵת הָאִישׁ אֲשֶׁר שָׁכַב עִמָּהּ לְבַדּוֹ: 26 וְלַנַּעֲרָה לֹא תַעֲשֶׂה דָבָר אֵין לַנַּעֲרָה חֵטְא מָוֶת כִּי כַּאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל רֵעֵהוּ וְרָצְחוֹ נֶפֶשׁ כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה: 27 כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָהּ צָעֲקָה הַנַּעֲרָה הַמְאֹרָסָה וְאֵין מוֹשִׁיעַ לָהּ:

VERSIO SAMARITANA.

17 * וְהִנֵּה הוּא שָׂם תַּסְקוּפֵי מִלִּין לֵאמֹר לֹא מָצָאתִי בְתוּלִים לִבְתֵּךְ וְאֵלֶּה בְּתוּלֵי בִתִּי וּפָרְשׂוּ הַשִּׂמְלָה לִפְנֵי זִקְנֵי הָעִיר: 18 וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת הָאִישׁ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ: 19 וְעָנְשׁוּ אֹתוֹ מֵאָה כֶסֶף וְנָתְנוּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו: 20 וְאִם אֱמֶת הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה לֹא נִמְצְאוּ בְתוּלִים לַנַּעֲרָה: 21 וְהוֹצִיאוּ אֶת הַנַּעֲרָה אֶל פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ וְסָקְלוּהָ אַנְשֵׁי עִירָהּ בָּאֲבָנִים וָמֵתָה כִּי עָשְׂתָה נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל לִזְנוֹת בֵּית אָבִיהָ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: 22 כִּי יִמָּצֵא אִישׁ שֹׁכֵב עִם אִשָּׁה בְּעֻלַת בַּעַל וּמֵתוּ גַּם שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִם הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה וּבִעַרְתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל: 23 כִּי יִהְיֶה נַעֲרָה בְתוּלָה מְאֹרָסָה לְאִישׁ וּמְצָאָהּ אִישׁ בָּעִיר וְשָׁכַב עִמָּהּ: 24 וְהוֹצֵאתֶם אֶת שְׁנֵיהֶם אֶל שַׁעַר הָעִיר הַהִוא וּסְקַלְתֶּם אֹתָם בָּאֲבָנִים וָמֵתוּ אֶת הַנַּעֲרָה עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא צָעֲקָה בָּעִיר וְאֶת הָאִישׁ עַל דְּבַר אֲשֶׁר עִנָּה אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: 25 וְאִם בַּשָּׂדֶה יִמְצָא הָאִישׁ אֶת הַנַּעֲרָה הַמְאֹרָסָה וְהֶחֱזִיק בָּהּ הָאִישׁ וְשָׁכַב עִמָּהּ וּמֵת הָאִישׁ אֲשֶׁר שָׁכַב עִמָּהּ לְבַדּוֹ: 26 וְלַנַּעֲרָה לֹא תַעֲשֶׂה דָבָר אֵין לַנַּעֲרָה חֵטְא מָוֶת כִּי כַּאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל רֵעֵהוּ וְרָצְחוֹ נֶפֶשׁ כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה: 27 כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָהּ צָעֲקָה הַנַּעֲרָה הַמְאֹרָסָה וְאֵין מוֹשִׁיעַ לָהּ:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

17 Ideo ecce ille imponet ei occasiones rumoris, dicens, Non deprehendi in filia tua virginalia: At ecce virginalia filiæ meæ, & expandes pannum ante seniores urbis. Tunc 18 accipient seniores urbis illius virum istum, & castigabunt eum. Et mulctabunt eum centum argenteis quos dabunt patri puellæ, eò quòd diffamavit virginem Israel: eritque ei in uxorem quam non 19 poterit dimittere omnibus diebus suis. Quòd si verus 20 fuerit rumor, non sunt deprehensa virginalia in virgine, Tunc educent puellam ad portam urbis patris sui, & lapidabunt eam homines urbis illius lapidibus, donec moriatur, quoniam stultitiam fecit in Israel, (b) fornicari faciendo domum patris sui: (c) tollesque malum de medio tui. Cùm deprehensus fuerit vir 22 cubans cum muliere habente maritum, utrique morientur; vir cubans cum muliere, & mulier, ut (d) tollas malum ex Israele. Cùm fuerit puella 23 virgo desponsata viro, inveneritque illã aliquis in urbe, & concubuerit cum ea; Tunc 24 educetis ambos ad portam civitatis istius, & lapidabitis eos lapidibus ut moriantur: puellam quidem, eò quòd non clamavit in urbe; virum autem, eò quòd humiliavit uxorem proximi sui, sicque (e) tolles malum de medio tui. Si verò in agris inveneret vir puellam desponsatã, 25 et prævaluerit ei vir ille, concubueritque cum ea, tunc morietur solus vir ille qui concubuerit cum ea. Puellæ 26 autem non facietis quicquam, non est puellæ peccatum mortis: Quoniam sicut insurgit vir adversùs proximum suum, et occidit ejus animam, sic et res ista. In 27 agris enim invenit eam, clamavit puella desponsata, et non fuit qui eriperet eam.

VER. SAM. (b) fornicando intra domum (c) separabisque (d) separes (e) separabis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وَهُوَذَا هُوَ جَاعِلٌ لَهَا عِلَلًا مِنَ ٱلْكَلَامِ قَائِلًا * لَمْ أَجِدْ لِبْنَتِكَ بَرَاءَةً * وَهٰذِهِ بَرَاءَةُ بِنْتِي * وَبَسَطُوا ٱلْمِنْدِيلَ 18 أَوْ مُقَامَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ * فَيَأْخُذُ سَيُوخُ ٱلْقَرْيَةِ ذٰلِكَ ٱلرَّجُلَ فَيُؤَدِّبُونَهُ * وَيُغَرِّمُونَهُ مِائَةَ دِرْهَمٍ 19 وَيَدْفَعُونَهَا إِلَى أَبِ ٱلْجَارِيَةِ * لِمَا أَخْرَجَ ٱسْمًا رَدِيًّا عَلَى بِكْرٍ مِنَ ٱلْإِسْرَائِيلِيَّةِ * وَلْتَكُنْ لَهُ زَوْجَةً * وَلَا 20 يَقْدِرُ لَهُ إِطْلَاقَهَا طُولَ عُمُرِهِ * وَإِنْ كَانَ ٱلْأَمْرُ حَقًّا * وَلَمْ تُوجَدْ لِلْجَارِيَةِ بَرَاءَةٌ * فَلْتُخْرَجْ إِلَى بَابِ 21 بَيْتِ أَبِيهَا * وَيَرْجُمُهَا جَمِيعُ أَهْلِ قَرْيَتِهَا بِٱلْحِجَارَةِ إِلَى أَنْ تَمُوتَ * لِمَا صَنَعَتْ حِسَّةً فِي آلِ إِسْرَائِيلَ 22 بِفُجُورِهَا فِي بَيْتِ أَبِيهَا * فَٱنْفِ أَهْلَ ٱلشَّرِّ مِنْ بَيْنِكُمْ * وَإِنْ وُجِدَ رَجُلٌ مُضَاجِعًا ٱمْرَأَةَ ذَاتِ 23 بَعْلٍ * فَلْيُقْتَلَا جَمِيعًا ٱلرَّجُلُ ٱلْمُضَاجِعُ لَهَا وَهِيَ * وَٱنْفِ ٱلشَّرِّ مِنْ آلِ إِسْرَائِيلَ * وَإِذَا كَانَتْ جَارِيَةٌ 24 بِكْرٌ مُمَلَّكَةً لِرَجُلٍ * وَوَجَدَهَا رَجُلٌ آخَرُ فِي ٱلْقَرْيَةِ فَضَاجَعَهَا * فَأَخْرِجُوهُمَا جَمِيعًا إِلَى بَابِ تِلْكَ ٱلْقَرْيَةِ * وَٱرْجُمُوهُمَا بِٱلْحِجَارَةِ حَتَّى يَمُوتَا * أَمَّا ٱلْجَارِيَةُ فَبِسَبَبِ مَا لَمْ تَصْرُخْ وَهِيَ فِي ٱلْقَرْيَةِ * وَأَمَّا 25 ٱلرَّجُلُ فَبِسَبَبِ مَا أَتَى زَوْجَةَ صَاحِبِهِ * فَٱنْفِ أَهْلَ ٱلشَّرِّ مِنْ بَيْنِكُمْ * وَإِنْ وَجَدَ ٱلرَّجُلُ ٱلْمُمَلَّكَةَ 26 فِي ٱلصَّحْرَاءِ فَأَمْسَكَهَا وَضَاجَعَهَا * فَلْيُقْتَلْ ذٰلِكَ ٱلرَّجُلُ ٱلْمُضَاجِعُ لَهَا وَحْدَهُ * وَلَا يَصْنَعُ بِهَا شَيْئًا * إِذْ لَيْسَ لَهَا خَطِيَّةُ وَجْبِ ٱلْقَتْلِ * وَإِنَّمَا مِثْلُ أَمْرِهَا هٰذَا * كَمَنْ يَقُومُ عَلَى صَاحِبِهِ فَيَقْتُلُهُ 27 نَفْسَهُ * وَإِذَا وَجَدَهَا فِي ٱلصَّحْرَاءِ * فَيُمْكِنُ أَنْ تَكُونَ قَدْ صَرَخَتْ * فَلَمْ يَكُنْ لَهَا

If on objicit ei occasiones in verbis, dicens; Non deprehendi in ea puritatem, at 17
Hæc est puritas ejus: & explicabunt sudarium aut aliquid simile in conspectu eorũ. Apprehendent autẽ seniores civi- 18
tatis ejusmodi virũ, & punient eum, Et 19
mulctabunt eũ centũ drachmis, dabuntq; eas patri puellæ, eò quòd protulerit nomen turpe de virgine Israelitarũ: & ei uxor, & non licebit ei repudiare illam longitudine
ætatis suæ. At si verũ fuerit negotiũ, nec 20
inventa fuerit in puella puritas, Educatur 21
ad ostiũ domûs patris sui, & obruant eã cunctis cives civitatis suæ lapidib⁹ quoad moriatur: eò quòd cõmiserit turpitudinẽ inter Israelitas per scortationem suã in domo patris sui: & exterminia feceratos de medio vestrî. Et si deprehendatur ali- 22
quis concumbens cum muliere habente
mariti, occidantur ambo, vir concumbens cum ea, & ipsa: et exterminia malũ ab Israelitis. Præterea cùm fuerit aliqua 23
puella virgo desponsata viro, & invenerit eã vir alius in civitate, et concubuerit cum ea, Educite utrumque simul ad portam 24
illius civitatis, & obruite eos lapidibus, donec moriantur: & verò puellam propterea quòd non clamaverit cùm esset in civitate: virum autem propterea quòd coïerit cum uxore proximi sui: & ejicietis malos de medio vestrî. Quòd si inve- 25
nerit ille desponsatã illam in campo, & apprehenderit eam, & concubuerit cum ea; interficiatur ille vir qui cum ea concubuit, solus: Illi verò nihil fiat, cùm 26
non habeat peccatũ dignũ nece: nã pœnitas istius negotii puellæ est ut ejus qui insurgens in proximũ suũ, percutit eũ, & adimit animam ejus. Et quandoqui- 27
dem reperit eam in campo, fieri potest ut ipsa exclamaverit, nec fuerit qui opem illi ferret.

معيب

ספר אלה הדברים: כג

,est desponsata non quæ virginem puellam vir reperierit *Cùm*

28 כִּי־יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָ בְתוּלָה אֲשֶׁר לֹא־אֹרָשָׂה

vir dabit Et : fuerint inventi & ,ea cum *cubuerit* & ,eã apprehenderit &

29 וּתְפָשָׂהּ וְשָׁכַב עִמָּהּ וְנִמְצָאוּ: וְנָתַן הָאִישׁ

erit ei & ; argenteos quinquaginta puellæ patri ea cum coïens

הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָ חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ תִּהְיֶה

omnibus eam dimittere poterit non : eã *compressit* quòd eo *pro* ,uxorem in

לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּהּ לֹא־יוּכַל שַׁלְּחָהּ כָּל־

discooperiet neque ; sui patris uxorem *vir* capiet Non ,suis diebus

30 יָמָיו: לֹא־יִקַּח אִישׁ אֶת־אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה

,sui patris *alam*

כְּנַף אָבִיו: כג

CAP. XXIII.

,Domini ecclesiam in *veterri* abscissione &,attritione læsus ingredietur Non

1 לֹא־יָבֹא פְצוּעַ־דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה בִּקְהַל יְהוָה:

generatione Etiam .Domini *concionem* in spurius ingredietur Non

2 לֹא־יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יְהוָה גַּם דּוֹר

ingredietur Non .Domini ecclesiam in *sibi* ingredietur non ,decima

3 עֲשִׂירִי לֹא־יָבֹא לוֹ בִּקְהַל יְהוָה: לֹא־יָבֹא

non decima generatione Etiam :Domini ecclesiã in Moabita & ,Hãmonita

עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בִּקְהַל יְהוָה גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא

quòd *verbo Super* .seculum in usque Domini ecclesiã in *sibi* ingredietur

4 יָבֹא לָהֶם בִּקְהַל יְהוָה עַד־עוֹלָם: עַל־דְּבַר אֲשֶׁר

; Ægypto ex *vos egredièdo* it ,via in *aquis* in & ,pane *in* vos prævenerũt non

לֹא־קִדְּמוּ אֶתְכֶם בַּלֶּחֶם וּבַמַּיִם בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם

Aram Pethor de Behor filium Bilham te *super* mercede cõduxit quia &

וַאֲשֶׁר שָׂכַר עָלֶיךָ אֶת־בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר מִפְתּוֹר אֲרַם

tuus Deus Dominus voluit non Et .tibi *maledicendum ad*,fluviorum *duorum*

5 נַהֲרַיִם לְקַלְלֶךָּ: וְלֹא־אָבָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

maledictionem tibi tuus Deus Dominus convertit & ,Bilham *ad* audire

לִשְׁמֹעַ אֶל־בִּלְעָם וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת־הַקְּלָלָה

quæres Non .tuus Deus Dominus te dilexit quia ; benedictionem in

לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: לֹא־תִדְרֹשׁ

Non .seculum in tuis diebus omnibus ,eorum bonum & ,eorum pacem

7 שְׁלֹמָם וְטֹבָתָם כָּל־יָמֶיךָ לְעוֹלָם: לֹא

abominaberis Non .*ipse* tuus frater quia ,Edomæum abominaberis

תְתַעֵב אֲדֹמִי כִּי אָחִיךָ הוּא לֹא־תְתַעֵב

nascentur qui Filii .ejus terra in fuisti peregrinus quia ,Ægyptium

8 מִצְרִי כִּי־גֵר הָיִיתָ בְאַרְצוֹ: בָּנִים אֲשֶׁר־יִוָּלְדוּ

fuerit egressa Si .Domini ecclesiã in *sibi ingredietur* ,tertia generatione eis

לָהֶם דּוֹר שְׁלִשִׁי יִבֹא לָהֶם בִּקְהַל יְהוָה: כִּי־תֵצֵא

9 Si .*malo verbo* omni ab *observaberis* & ,tuos inimicos *super castrametatio*

מַחֲנֶה עַל־אֹיְבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכֹּל דָּבָר רָע: כִּי־

10 egredietur & ,noctis *accidente* mundus fuerit non quĩ vir te in fuerit

יִהְיֶה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרֵה לָיְלָה וְיָצָא

,erit Et .*castrametationis medium ad* ingredietur non ,*castrametationẽ* extra *ad*

אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לֹא יָבֹא אֶל־תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה: וְהָיָה

11 ingredietur ,sol *ingredi sicut* & : aquis in se lavabit ,*vesperam respiciendã ad*

לִפְנוֹת־עֶרֶב יִרְחַץ בַּמַּיִם וּכְבֹא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֹא

; *castrametationem* extra *ab* tibi erit *manus* Et .*castrametationis meatum ad*

אֶל־תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה: וְיָד תִּהְיֶה לְךָ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה

12 .extra illuc egredieris & וְיָצָאתָ שָׁמָּה חוּץ:

Versio VULG. LAT.

28 Si invenerit vir puellã virginẽ, quæ non habet sponsũ, & apprehendens concubuerit cũ illa, & res ad judicium venerit : Dabit qui dormivit cum ea, patri puellæ quinquaginta siclos argenti, & habebit eam uxorem, quia humiliavit illã : non poterit dimittere eam
30 cunctis diebus vitæ suæ. Non accipiet homo uxorẽ patris sui, nec revelabit operimentum ejus.

CAP. XXIII.

1 NOn intrabit eunuchus, attritis vel amputatis testiculis, & abscisso veretro, ecclesiam
2 Domini. Non ingredietur mamzer, hoc est, de scorto natus, in ecclesiam Domini, usq; ad decimam generationem.
3 Ammonites & Moabites etiã post decimam generationem non intrabunt ecclesiã Dñi,
4 in æternum : Quia noluerunt vobis occurrere cum pane & aqua in via, quando egressi estis de Ægypto : & quia conduxerunt contra te Balaam filium Beor de Mesopotamia
5 Syriæ, ut malediceret tibi : Et noluit Dñs Deus tuus audire Balaam, vertitq; maledictionem ejus in benedictionem
6 tuã, eò quòd diligeret te. Non facies cum eis pacem, nec quæras eis bona cunctis diebus vitæ tuæ in sempiternum,
7 Non abominaberis Idumæum, quia frater tuus est : nec Ægyptiũ, quia advena fuisti in
8 terra ejus. Qui nati fuerint ex eis, tertiâ generatione intrabunt in ecclesiam Domini.
9 Quando egressus fueris adversùs hostes tuos in pugnam, custodies te ab omni re mala.
10 Si fuerit inter vos homo, qui nocturno pollutus sit somnio, egredietur extra castra, Et non
11 revertetur, priusquàm ad vesperã lavetur aquâ : et post Solis occasũ regredietur in castra.
12 Habebis locũ extra castra, ad quem egrediaris ad requisita naturæ,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Ἐὰν δέ τις εὕρῃ τὴν παῖδα τὴν παρθένον, ἥτις οὐ μεμνῆσθαι, καὶ βιασάμενος (μ) κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, καὶ ἐυρεθῇ,
29 δώσει ὁ ἀνδρωθεὶς ὁ κοιμηθεὶς μετ' αὐτῆς τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίου, καὶ αὐτῷ ἔσαι γυνή, (ν) ἀνθ' ὧν ἐταπείνωσεν αὐτήν· οὐ δυνήσεται ἐξαποστεῖλαι αὐτὴν τὸν ἅπαντα
30 χρόνον. Οὐ λήψεται ἄνδρωπος τὴν γυναῖκα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ οὐκ (ξ) ἀνακαλύψει συγκάλυμμα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

MS.A. (μ) αὐτὴν κοιμηθῇ (ν) ἀνθ' ὧν (ξ) ἀνακαλύψει

CAP. XXIII.

ΚΕΦ. κγ'.

1 Οὐκ εἰσελεύσεται θλασίας, (α) ἀφὴ
2 ἀποκεκομμένος, εἰς ἐκκλησίαν κυρίου. Οὐκ εἰσελεύσεται νόθος εἰς ἐκκλησίαν κυρίου. Οὐκ εἰσελεύσεται Ἀμμανίτης καὶ Μωαβίτης εἰς ἐκκλησίαν κυρίου, καὶ ἕως δεκάτης γενεᾶς οὐκ εἰσελεύσεται εἰς ἐκκλη-
4 σίαν κυρίου, καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα, Παρὸ τὸ μὴ συναντῆσαι αὐτοῦ ὑμῖν μετὰ ἄρτου καὶ ὕδατος ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκπορευομένων ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ὅτι ἐμισθώσαντο ἐπὶ σὲ τὸν Βαλαὰμ υἱὸν Βεὼρ ἐκ τῆς Μεσοποταμίας (β) καταρᾶσθαί σε.
5 Καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος ὁ θεός σου εἰσακοῦσαι τοῦ Βαλαάμ· καὶ μετέστρεψε κύριος ὁ θεός σου τὰς κατάρας (γ) εἰς εὐλογίαν,
6 ὅτι ἠγάπησέ σε κύριος ὁ θεός σου. Οὐ πεσαχορδήσεις εἰρηνικὰ αὐτοῖς καὶ συμφέρουσα αὐτοῖς πάσας τὰς ἡμέρας σου εἰς τὸν
7 αἰῶνα. Οὐ βδελύξῃ Ἰδουμαῖον, ὅτι ἀδελφός σου ὄζιν· οὐ βδελύξῃ Αἰγύπτιον, ὅτι πάροικος ἐγένου ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ. Υἱοὶ ἐὰν γενηθῶσιν αὐτοῖς, γενεᾶ τρίτη εἰσελεύσον-
9 εἰς ἐκκλησίαν κυρίου. Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς παρεμβαλεῖν (δ) ὅπου τοὺ ἐχθρούς σου, καὶ φυλάξῃ ἀπὸ παντὸς (ε) ῥήματος πονηροῦ.
10 Ἐὰν ᾖ ἐν σοὶ ἄνδρωπος ὃς οὐκ ἔσαι καθαρὸς ἐκ ῥύσεως αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἐξελεύσεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. Καὶ ἔσαι τὸ
11 πρὸς ἑσπέραν λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ δεδυκότος ἡλίου εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν.
12 Καὶ τόπος ἔσαι σοὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐξελεύσῃ ἐκεῖ ἔξω.

MS.A. (α) καὶ ἀποκεκομμένος, εἰς οἶκον κυρίου. (β) καταράσασθαί σε. (γ) εἰς εὐλογίας, (δ) εἰς πόλεμον ὅπου τοὺ (ε) πονηροῦ ῥήματος.

Si autem invenerit aliquis puellã 28
virginem, quæ sponsata non est,
& vim (f) faciens dormierit
cum ea, & inventus fuerit; Di- 29
bit homo, qui dormivit cum ea,
patri puellæ quinquaginta di-
drachmata argenti; & ipsius e-
rit uxor, quia humiliavit eam :
non poterit dimittere eam per
omne tempus. Non accipiet homo 30
uxorem patris sui : & non reve-
labit operimentum patris sui.

CAP. XXIII.

NOn ingredietur (a) attritus, 1
neque abscisus, in Ecclesiam Do-
mini. Non ingredietur de scor- 2
to in Ecclesiam (b) Domini. Non 3
intrabit Ammanites & Moabi-
tes in Ecclesiam Domini: & (c)
usque ad decimam generationem
non intrabit in Ecclesiam Do-
mini, & usque in æternum. Eò 4
quòd non occurrerint vobis cum
panibus & aqua in via, cùm
exiretis de Ægypto; & quia
conduxerunt adversùm te Ba-
laam filium Beor de Mesopota-
mia, ut malediceret te. Et nolu- 5
it Dominus Deus tuus audire
Balaam. Et transtulit Dominus
Deus tuus maledictiones in bene-
dictionem : quoniam dilexit te
Dominus Deus tuus. Non allo- 6
quêris pacifica eis, & utilia eis,
omnes dies tuos in sæculum. Non 7
abominaberis Idumæum, quoni-
am frater tuus est : non abomina-
beris Ægyptium, quoniam incola
fuisti in terra illius. Filii si fue- 8
rint eis, progenie tertiâ intrabunt
in Ecclesiam Domini. Si autem 9
exieris castrametari super ini-
micos tuos; & cavebis ab omni
verbo malo. Si fuerit in te homo 10
qui non erit mundus à fluore suo
nocte; & exibit extra castra :
& non intrabit in castra. Et e- 11
rit, ad vesperam lavabit corpus
suum aquâ : & cùm occiderit
Sol, intrabit in castra. Et locus 12
erit tibi extra castra: & egredie-
ris illuc foràs.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 ... ...

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

28 אֲרֵי יִשְׁכַּח גְּבַר עוּלֶמְתָּא בְּתוּלְתָּא
דְּלָא מְאָרְסָא וְיִתְּחֲדֵנַּהּ וְיִשְׁכַּב
29 עִמַּהּ וְיִשְׁתְּכַחְוּן: וְיִתֵּן גַּבְרָא דְּשָׁכַב
עִמַּהּ לַאֲבוּהָא דְעוּלֶמְתָּא חֲמִשִּׁין
סְלְעִין דְּכַסְפָּא וְלִיהּ־תְּהֵי לְאִנְתּוּ
חֲלַף דְּעַנְּיַהּ לֵית־לֵיהּ רְשׁוּ
30 לְמִפְטְרַהּ כָּל־יוֹמוֹהִי: לָא יִסַּב גְּבַר
יָת־אִתַּת אֲבוּהִי וְלָא יְגַלֵּי כְּנָפָא
דַּאֲבוּהִי:

כג

1 לָא־יִדְכֵּי דְּפָסִיק וְדִמְחַבֵּל לְמֵעַל
בִּקְהָלָא דַּייָ: לָא־יִדְכֵּי מַמְזֵיר לְמֵעַל
2 בִּקְהָלָא דַּייָ אַף דָּרָא עַשְׂרָאָה לָא־
יִדְכֵּי לֵיהּ לְמֵעַל בִּקְהָלָא דַּייָ: לָא
3 יִדְכֵּון עַמּוֹנָאֵי וּמוֹאָבָאֵי לְמֵעַל־
בִּקְהָלָא דַּייָ אַף דָּרָא עַשְׂרָאָה לָא־
יִדְכֵּי לְהוֹן לְמֵעַל בִּקְהָלָא דַּייָ עַד־
עָלְמָא: עַל עֵסֶק דִּי לָא עַרְעוּ יִתְכוֹן
בְּלַחְמָא וּבְמַיָּא בְּאוֹרְחָא בְּמִפַּקְכוֹן
מִמִּצְרַיִם וְדִי אֲגַר עֲלָךְ יָת בִּלְעָם
בַּר בְּעוֹר מִפְּתוֹר אֲרָם דִּי עַל־פָּרָת
5 לְלַטָּיוּתָךְ: וְלָא אֲבָא יְיָ אֱלָהָךְ לְקַבָּלָא
מִן־בִּלְעָם וַהֲפַךְ יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ יָת־
לְוָטִין לְבִרְכָן אֲרֵי רְחִימָךְ יְיָ אֱלָהָךְ:
6 לָא תְתַבַּע שְׁלָמְהוֹן וְטָבְתְּהוֹן כָּל־
יוֹמָךְ לְעָלַם: לָא תְרַחֵק אֲרוּמָאָה
7 אֲרֵי אָחוּךְ הוּא לָא תְרַחֵק מִצְרָאָה
אֲרֵי דַּיָּר הֲוֵיתָא בְּאַרְעֵיהּ: בְּנִין
8 דִּיתִיל דִּיהוֹן לְהוֹן דָּרָא תִּלְתָּאָה יְדַכֵּי
לְהוֹן לְמֵעַל־בִּקְהָלָא דַּייָ: אֲרֵי תִפּוֹק
מַשְׁרְיָתָא עַל־בַּעֲלֵי־דְבָבָךְ וְתִסְתַּמַּר
9 מִכָּל מִדְעַם בִּישׁ: אֲרֵי־יְהֵי בָךְ גְּבַר
דִּי לָא־יְהֵי דַכֵּי מִקְרֵי לֵילְיָא וְיִפּוֹק
לְמִבְרָא לְמַשְׁרְיָתָא לָא יֵעוֹל לְגַוֵּ
10 מַשְׁרְיָתָא: וְיְהֵי לְמִפְנֵי רַמְשָׁא יִסְחֵי
בְּמַיָּא וְכִמְעַל שִׁמְשָׁא יֵעוֹל לְגַוֵּ
11 מַשְׁרְיָתָא: וְאַתַר מְחֻזָּן יְהֵי לָךְ
12 מִבָּרָ לְמַשְׁרְיָתָ וְתִפּוֹק תַּמָּן לִבְרָא:

Targum ONKELOS.

28 Quando invenerit vir puellã
virginẽ quæ non est desponsa-
ta, et apprehenderit eã & con-
cubuerit cum eâ: et fuerint de-
29 prehensi. Dabit vir qui concu-
buerit cũ ea patri puellæ quin-
quaginta ficlos argenti: & ei e-
rit in uxorẽ; eò quòd humilia-
vit eã, non habebit potestatẽ
ut dimittat eam omnib⁹ diebus
30 vitæ suæ. Non accipiet homo
uxorem patris sui: neq; reve-
labit operimentum patris sui.

CAP. XXIII.

1 NOn erit mund⁹ qui abscis-
sus est vel attritus testiculis, ut
ingrediatur in Ecclesiam Dñi.
2 Non erit mund⁹ mamzer, ut in-
grediatur in Ecclesiã Dñi: etiã
usq; ad decimã generationẽ fi-
lii ej⁹ nõ erunt mundi ut ingre-
3 diantur in Ecclesiã Dñi. Non
erit mund⁹ Ammonita & Mo-
abita ut ingrediatur in Ecclesiã
Dñi: etiã decima generatio eo-
rũ, nõ erit munda ut ingredia-
tur in Ecclesiã Dñi usq; in se-
culũ. Eò quòd nõ occurrerunt
vobis cum pane & aquâ in viâ,
quando egressi estis de Ægypto:
& quia mercede conduxerunt
contra te Balaã filium Beor, de
Pethor Syriæ quæ est juxta Eu-
5 phratẽ, ut malediceret tibi. Et
noluit Dñs De⁹ tu⁹ acquiesce-
re Balaã; & vertit Dñs De⁹ tu⁹
tibi maledictiones in benedi-
ctiones: quoniã dilexit te Dñs
6 De⁹ tu⁹. Nõ quæras pacẽ eorũ
& bonum eorũ, omnib⁹ die-
7 vitæ tuæ usq; in æternũ. Non
abominaberis Idumæum; quo-
niam frater tuus est: non abo-
minaberis Ægyptiũ, quoniã ad-
8 vena fuisti in terrâ ej⁹. Filii qui
nati fuerint ex eis in tertiâ ge-
nerationẽ, erũt mundi ut ingre-
9 diantur in Ecclesiã Dñi. Si
egress⁹ fueris in castra contra
inimicos tuos, observabis te ab
10 omni re malâ. Si fuerit in te vir,
qui non fuerit mund⁹ pollutio-
ne nocturna: egredietur extra
castra, & nõ ingredietur in ca-
11 stra. Et in tempore vespertino
lavabitur aquis: et quando oc-
cubuerit sol, ingredietur in ca-
12 stra. Et loc⁹ erit parat⁹ tibi extra
castra, et egredieris illuc foras,

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 ** עזמ·שמשא·אשש·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2
29 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
זא2ב·ש2ש·2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
ש2ש·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·2ש·
30 שמשא: * 2א·שמ2ף·שמשא·אשש·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2
עבכ·אבשא·

עד

1 ** 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2·
2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
3 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
זא2ב·ש2ש·2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2ד·שפף·א2ש·
4 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
עשש·
שמשמשמ: 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
5 ** 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
שמ·
2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
שמ·
2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
2א·
6 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
2א·
7 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
8 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * בא·שמ·
שמ·2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
9 ** 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
10 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
11 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
12 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
שמ·2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·

VERSIO SAMARITANA.

28 ** אבל·שמ2ף·דבף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2
29 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·דב
ש2ש·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
30 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
שמ·

עד

1 ** 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
2 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
שמ·
3 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
4 2ד·שפף·א2ש· * 2ד·שפף·א2ש·2א·אף·שש2 שמ·
5 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
6 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
7 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
8 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * בא·שמ·
9 ** אבל·שמ2ף·דבף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
10 * אבל·שמ2ף·דבף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
11 שמשמשמ·2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
12 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 * 2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·
שמ·2א·שבא·בא·בכרף·בא2ך·בא2ש·2א·אף·שש2 שמ·

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

28 *Cùm invenerit quis puellam*
virginem quæ desponsata non
est, & comprehenderit eam,
concubueritque cum ea, &
29 *deprehensi fuerint, Tunc dabit*
vir ille qui concubuit cum ea
patri puellæ quinquaginta ar-
genteos, eritque ei in uxorẽ,
eò quòd humiliavit eam: non
poterit eam dimittere omni-
bus diebus suis. Non accipiet
30 *vir uxorem patris sui; non re-*
velabit (f) operimentum patris
sui.

CAP. XXIII.

1 *NOn ingredietur vulne-*
ratus contusione, & ex-
sectus virilia Ecclesiam Do-
mini. Non ingredietur Spuri-
2 *us Ecclesiam Domini; nec et-*
iam generatione decimâ in-
gredietur Ecclesiam Domini.
3 *Non ingredietur Ammonita, &*
Moabita Ecclesiam Do-
mini; nec etiam generatione
decimâ ingredietur Ecclesiam
Domini usque in seculum: Eò
4 *quòd non occurrerint vobis*
cum pane & aquâ in itinere,
cùm egressi estis de Ægypto;
& eò quòd mercede conduxit adversùs te Balaam filiũ
Beor de (a) Patava Mesopotamiæ, ut malediceret tibi. At
5 *noluit Deus exaudire Balaa-*
mum, sed convertit Dominus
Deus tuus tibi maledictionem
in benedictionem, quoniam a-
mat te Dominus Deus tuus.
6 *Non requires pacẽ eorum, nec*
utilitatẽ eorum omnibus die-
7 *bus tuis in seculum. Non abo-*
minaberis Idumæum, quia
frater tuus ipse est; neque ab-
ominaberis Ægyptium, quia
peregrin⁹ fuisti in terra ejus.
8 *Filij qui nascentur eis tertiâ*
generatione, ingredientur Ec-
clesiam Domini. Cùm egredi-
9 *tur exercitus adversùs hostes*
tuos, cavebis tibi ab omni re
mala. Quum in te fuerit ali-
10 *quis qui non fuerit mundus à*
casu nocturno, egrediatur ex-
tra castra; non ingredietur in-
tra castra: Sed lavabit carnẽ
11 *suam aquâ, & postquam oc-*
ciderit sol, ingredietur in ca-
12 *stra. Ideo locus erit tibi ext a*
castra, ut egrediaris illuc
foràs.

(f) VER. SAM. extremum operimenti (a) Pathora

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 *وَاِذْ وَجَدَ رَجُلٌ جَارِيَةً بِكْرًا لَمْ تُمْلَكْ فَضَبَطَهَا فَضَاجَعَهَا * فَوُجِدَا * فَلْيُعْطِ ذٰلِكَ الرَّجُلُ اَبَاهَا*
29 *خَمْسِيْنَ دِرْهَمًا * وَتَكُوْنُ لَهُ زَوْجَةً بَدَلَ مَا اَذَلَّهَا * وَلَا يَقْدِرُ لَهُ اِطْلَاقُهَا طُوْلَ عُمْرِهِ * وَلَا يَتَزَوَّجُ*
30 *رَجُلٌ زَوْجَةَ اَبِيْهِ * وَلَا يَكْشِفُ كَنَفَ اَبِيْهِ * * اَلْفَصْلُ الثَّالِثُ وَالْعِشْرُوْنَ *
1 *وَلَا يَدْخُلُ مَقْطُوْعُ الْخُصْيِ وَمَقْطُوْعُ الْاَحْلِيْلِ فِيْ جُوْقِ اللّٰهِ * وَلَا يَدْخُلُ الرَّبِيْمُ فِيْ جُوْقِ اللّٰهِ *
2 *حَتّٰى الْجِيْلُ الْعَاشِرُ مِنْهُ لَا يَدْخُلُ فِيْ جُوْقِ اللّٰهِ * وَلَا يَدْخُلُ عَمُّوْنِيٌّ وَمُوْآبِيٌّ فِيْ جُوْقِ اللّٰهِ * حَتّٰى الْجِيْلُ*
3 *الْعَاشِرُ لَا يَدْخُلُ مِنْهُمْ فِيْ جُوْقِ اللّٰهِ اِلَى الْاَبَدِ * بِسَبَبِ مَا لَمْ يَتَلَقَّوْكُمْ بِالْخُبْزِ وَالْمَآءِ فِي الطَّرِيْقِ*
4 *فِيْ خُرُوْجِكُمْ مِنْ مِصْرَ * وَلِمَا اسْتَأْجَرَ عَلَيْكَ بَلْعَامَ بْنَ بَعْوَرَ مِنْ فَتُوْرَ اَرَامَ نَاهَرَايِمَ لِيَلْعَنَكَ *
5 *وَلَمْ يَشَاءِ اللّٰهُ اَنْ يَقْبَلَ مِنْ بَلْعَامَ * بَلْ قَلَبَ لَكَ اللّٰهُ بَرَكَةً لِمَا اَحَبَّكَ * فَلَا تَلْتَمِسْ سَلَامَهُمْ*
6 *وَخَيْرَهُمْ طُوْلَ زَمَانِكَ اَبَدًا * وَلَا تَكْرَهِ الْاَدُوْمِيَّ فَاِنَّهُ اَخُوْكَ * وَلَا تَكْرَهِ الْمِصْرِيَّ * فَاِنَّكَ كُنْتَ*
7 *غَرِيْبًا فِيْ بَلَدِهِ * وَالْجِيْلُ الثَّالِثُ مِنَ الْبَنِيْنَ الَّذِيْنَ يُوْلَدُوْنَ لَهُمْ يَدْخُلُوْنَ فِيْ جُوْقِ اللّٰهِ *
8 *وَاِذَا خَرَجْتَ فِيْ عَسْكَرٍ عَلَى اَعْدَآئِكَ فَاحْتَرِسْ فَصْلًا مِنْ كُلِّ اَمْرٍ قَبِيْحٍ لَهُ * وَاِنْ كَانَ رَجُلٌ لَيْسَ*
9 *بِطَاهِرٍ مِنْ عَارِضِ اللَّيْلِ * فَلْيَخْرُجْ اِلَى خَارِجٍ مِنْ ذٰلِكَ الْمُعَسْكَرِ * مِنْ حَيْثُ لَا يَدْخُلُ اِلَى وَسْطِهِ *
10 *فَاِذَا كَانَ عِنْدَ اِبْخَاءِ اللَّيْلِ يَتَرَحَّضُ بِالْمَآءِ وَعِنْدَ دُخُوْلِ الشَّمْسِ يَدْخُلُ اِلَيْهِ * وَلْيَكُنْ لَكَ*
11 *مَكَانٌ خَارِجَ الْمُعَسْكَرِ يَنْزِلُ هُنَاكَ خَارِجًا مِنْهُ *
12

Et cùm invenerit vir aliquis puellã vir-
ginẽ minimè desponsatã, & apprehende-
rit eã, & concubuerit cũ ea, deprehensiq;
fuerint; Det ille vir patri ejus quinqua-
ginta drachmas, & sit ei uxor pro eo quòd
coivit cũ ipsa: & non licebit ei repudiare
eã longitudine ætatis suæ. Et ne ruãt vir
ullus cũ uxore patris sui, & ne vetegat
simbiã patris sui.

CAP. XXIII.

ET ne introëat fissus testiculos, & se-
ctus verendi in cœtũ Dei. Neq; introëat
spurius in cœtum Dei: imò generatio de-
cima ipsius ne introëat in cœtũ Dei. Neq;
ingrediatur Ammonita & Moabita in
cœtũ Dei: nedũ generatio decima in-
grediatur ex ipsis in cœtũ Dei, in æternũ:
Eã ob causã quòd non occurrerint vobis
cũ pane & aquâ in via in egressu vestro
ex Ægypto: & eò quòd conduxerit
contra te Balaã filiũ Beor ex Pithor Arã
Naharaim, ut malediceret tibi. Noluit au-
tem Deus acquiescere Balaamo, sed con-
vertit tibi maledictionẽ in benedictionẽ,
quia te dilexit. Ne igitur quæras pacem
eorũ & bonũ eorũ longitudine temporis
tui unquã. Et ne abomineris Idumæũ, quia
frater tu⁹ est: & ne abomineris Ægyptium,
quia fuisti peregrin⁹ in regione ipsi⁹:
Sed generatio tertia filiorũ qui nascentur
eis, introibunt in cœtũ Dei. Et cùm egre-
diẽris cum exercitu adversùs inimicos
tuos, caveto præcipuè ab omni re turpi
quæ fuerit in ipsis. Et si fuerit vir aliquis
minimè mundus ob accidens nocturnum,
exeat extra illa castra, ita ut non ingre-
diatur in medium illorum. Cùmque fuerit
prope advesperũ noctis, abluet se aquâ, &
ad ingressum solis ingredietur in ea. Sit-
que tibi locus est a castra, ut ibi com-
moretur extra ipsa.

ספר אלה הדברים: כג

extra *te ſedentẽ in* ,erit Et *tuam zonam* ſuper tibi erit paxillus Et
13 וְיִתֵד תִּהְיֶה לְךָ עַל־אָזְנֶךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ
Quia *tuum excrementum* operies & ,revertẽris & ,eo in fodies &
14 וְחָפַרְתָּה בָּהּ וְשַׁבְתָּ וְכִסִּית אֶת־צֵאָתֶךָ: כִּי
,e eruendum ad ,tuæ exſtramentationis *meriore in* ambulat tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ
,ſancta tua caſtra *erit &* ,*tuas facies ad* tuos inimicos *dandum ad &*
וְלָתֵת אֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ
Non .te *poſt* à avertatur & ,*verbi nuditatem* te in *videbit non &*
15 וְלֹא־יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ: לֹא־
cum à te ad *ſe erucrit* qui ,ejus *dominum ad* ſervum *concludes*
תַסְגִּיר עֶבֶד אֶל־אֲדֹנָיו אֲשֶׁר־יִנָּצֵל אֵלֶיךָ מֵעִם
elegerit quem loco in ,*tuo interiore in* manebit Tecum .ſuo domino
16 אֲדֹנָיו: עִמְּךָ יֵשֵׁב בְּקִרְבְּךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר
erit Non .ei inferes vim non :ei *bono in* ,*tuarum portarum una in*
בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בְּטוֹב לוֹ לֹא תוֹנֶנּוּ: לֹא־תִהְיֶה
.Iſrael filiis è *cinædus* erit neque ;Iſrael filiabus è *proſtituta*
קְדֵשָׁה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִהְיֶה קָדֵשׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
Domini domum canis precium & ,meretricis *donum* introduces Non
18 לֹא־תָבִיא אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב בֵּית יְהוָה
tui Dei Domini abominatio quia ,voto omni tui Dei
אֱלֹהֶיךָ לְכָל־נֶדֶר כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
uſura ,pecuniæ uſura ,tuo fratri fœnerabis Non .*ipſa ambo etiam*
גַּם־שְׁנֵיהֶם: לֹא תַשִּׁיךְ לְאָחִיךָ נֶשֶׁךְ כֶּסֶף נֶשֶׁךְ
,fœnerabis Extraneo .fœnerabitur *quod verbi* omnis uſura ,cibi
19 אֹכֶל נֶשֶׁךְ כָּל־דָּבָר אֲשֶׁר יִשָּׁךְ: לַנָּכְרִי תַּשִּׁיךְ
tuus Deus Dominus tibi benedicat ut ,fœnerabis non tuo fratri &
וְלְאָחִיךָ לֹא תַשִּׁיךְ לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
,illuc *ingrediens* tu *quam* ,terram ſuper *tuæ manus miſſione omni* in
20 בְּכֹל מִשְׁלַח יָדְךָ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה
non ,tuo Deo Domino votum voveris *Cùm* .eam *poſſidendum ad*
לְרִשְׁתָּהּ: כִּי־תִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא
Dominus illud requiret requirendo quia ;illud *rependere* tardabis
תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי־דָרֹשׁ יִדְרְשֶׁנּוּ יְהוָה
,vovere deſineris *cùm* Et .peccatum te in erit & ,*tecum* à tuus Deus
21 אֱלֹהֶיךָ מֵעִמָּךְ וְהָיָה בְךָ חֵטְא: וְכִי תֶחְדַּל לִנְדֹּר
,facies & ,cuſtodies *tuorum labiorum Egreſſionem* .peccatum te in erit non
לֹא יִהְיֶה בְךָ חֵטְא: מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ
quod ,ſpontaneum tuo Deo Domino vouiſti quemadmodum
23 כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה אֲשֶׁר
,tui *ſocii* vineam in fueris ingreſſus *Cùm* .tuo ore in es locutus
דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ: כִּי תָבֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ
tuo vaſe in & ;*tuam ſatietatem* ,tuam animã ſecundùm uvas *comedes &*
24 וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כְּנַפְשְׁךָ שָׂבְעֲךָ וְאֶל־כֶּלְיְךָ
decerpes & ,tui *ſocii* ſegetem in fueris ingreſſus *Cùm* .*dabis* non
לֹא תִתֵּן: כִּי תָבֹא בְּקְמַת רֵעֶךָ וְקָטַפְתָּ
ſegetem *ſuper agitabis* non falcem & ;tua manu in ſpicas
25 מְלִילֹתָ בְּיָדֶךָ וְחֶרְמֵשׁ לֹא תָנִיף עַל קְמַת
.tui *ſocii*
רֵעֶךָ:

Verſio VULG. LAT.

13 Gerens paxillum in balteo: cúmque ſederis, fodies per circuitum, & egeſta humo
14 operies Quo relevatus es (Dominus enim Deus tuus ambulat in medio caſtrorum, ut eruat te,& tradat tibi inimicos tuos) & ſint caſtra tua ſancta, & nihil in eis appareat fœditatis, ne derelinquat te. Non trades ſervum domino ſuo, qui ad te
15 confugerit. Habitabit tecum in loco qui ei placuerit, & in una urbium tuarum requieſcet: ne contriſtes eum. Non erit meretrix de filiabus Iſrael, nec ſcortator de filiis Iſrael.
18 Non offeres mercedem proſtibuli, nec pretium canis, in domo Domini Dei tui, quidquid illud eſt quod voveris: quia abominatio eſt utrumque apud Dominum Deum tuum.
19 Non fœnerabis fratri tuo ad uſuram pecuniam, nec fruges, nec quamlibet aliam
20 rem: Sed alieno. Fratri autem tuo abſque uſura id quo indiget, commodabis: ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni opere tuo in terra, ad quam ingrediéris poſſidendam. Cùm votum voveris Domino Deo tuo, non tardabis reddere: quia requiret illud Dominus Deus tuus: & ſi moratus fueris, reputabitur tibi in
22 peccatum. Si nolueris polliceri, abſq; peccato eris. Quod
23 autẽ ſemel egreſſu eſt de labiis tuis, obſervabis, & facies ſicut promiſiſti Domino Deo tuo, & propriâ voluntate & ore tuo locutus es. Ingreſſus vineam proximi tui, comede uvas quantum tibi placuerit: foràs autem ne efferas tecum.
25 Si intraveris in ſegetem amici tui, franges ſpicas, & manu conteres: falce autem non metes.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ πάσσῃ ⟨θ⟩ ἔσαι σοι ὀπὶ τῆς ζώνης σε· καὶ ἔσαι ὅταν διακαθιζάνῃς ἔξω, καὶ ὀρύξεις ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπαγαγὼν καλύψεις τὴν
14 ἀκμοσύνην (ζ) σε· Ὅτι κύει⟨θ⟩ ὁ Θεός σε ἐμπεριπατεῖ ἐν τῇ (η) παρεμβολῇ σε, ὀξελάσαι σε καὶ (θ) παραδῶναι τὸν ἐχθρόν σε πρὸ προσώπου σε. καὶ ἔσαι ἡ παρεμβολή σε ἁγία, καὶ ὐκ ὀφθήσεται ἐν σοὶ ἀκμοσύνη πράγματ⟨ο⟩, καὶ ἀποστρέ-
15 ψει ἀπὸ σοῦ. Οὐ παραδώσεις παῖδα τῷ κυρίῳ αὐτῶ, ὃς προσέθεταί σοι παρὰ τῶ
16 κυρίε αὐτῶ. Μετὰ σοῦ καλοικήσει, ἐν ὑμῖν (ι) καλοικήσει ὃ ἂν ἀρέσῃ αὐτῷ· ὐ θλί-
17 ψεις αὐτόν. Οὐκ ἔσαι πόρνη ἀπὸ (κ) θυγατέρων Ἰσραὴλ, καὶ ὐκ ἔσαι πορνεῶν
18 ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ. Οὐκ ἔσαι τελεσφόρ⟨ο⟩ ἀπὸ θυγατέρων Ἰσραὴλ, καὶ ὐκ ἔσαι τελισκόμεν⟨ο⟩ (λ) ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ. Οὐ προσοίσεις μίσθωμα πόρνης, ὐδὲ ⟨ἀ⟩ναγ-
18 μα κυνὸς εἰς τὸν οἶκον κυρίε τῶ Θεῶ σε πρὸς πᾶσαν ὐχὴν, ὅτι βδέλυγμα κυ-
19 ρίῳ τῷ Θεῷ σε ἐστὶ καὶ ἀμφότερα. Οὐκ ἐκτοκιεῖς (μ) τῷ ἀδελφῷ σε τόκον ἀρ-
γυρίε, καὶ τόκον βρωμάτων, καὶ τόκον παν-
τὸς πράγματ⟨ο⟩, ὃ (ν) ἐὰν ἐκδανείσῃς.
20 Τῷ ἀλλοτρίῳ ἐκτοκιεῖς, τῷ δὲ ἀδελφῷ σε ὐκ ἐκτοκιεῖς, ἵνα ὐλογήσῃ σε κύει⟨θ⟩ ὁ Θεός σε ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σε ὅσ᾽ ἐπὶ τῆς
γῆς, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι
21 αὐτήν. Ἐὰν δὲ εὐξῃ ὐχὴν κυρίῳ τῷ Θεῷ σε, ὐ χρονιεῖς ἀποδῶναι αὐτὴν, ὅτι ἐκζη-
τῶν ἐκζητήσει κύριος ὁ Θεός σε παρὰ σοῦ,
22 καὶ ἔσαι ἐν σοὶ ἁμαρτία. Ἐὰν δὲ μὴ θέ-
23 λῃς ἔυξασθαι, ὐκ ἔσαι ἐν σοὶ ἁμαρτία. Τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων σε φυλάξῃ, καὶ ποιήσεις ὃν τρόπον ἤυξω κυ-
ρίῳ τῷ (ξ) Θεῷ, δόμα ὃ ἐλάλησας τῷ στό-
ματί σου.

MS. A. (ζ) σε ἐν αὐτῷ. Ὅτι (η) παρεμβολῇ, ὀξελάσαι (θ) σε καὶ δοῦναί σοι ✠ ἐχθρόν σε εἰς τὰς χεῖράς σε. καὶ ἔσαι (ι) καλοικήσει ἐν παντὶ τῷ τόπῳ ὃ ἀρέσκῃ αὐτῷ. (κ) ✠ θυγατέρων (λ) πρὸς πᾶς ὐχὴν ἀπὸ υἱῶν (μ) τόκον ἀργυρίε τῷ ἀδελφῷ σε, καὶ (ν) ἂν (ξ) Θεῷ σε, δόμα

ΚΕΦ. κδ'.

25 Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς ἀμπελῶν τοῦ πλησίον σε, (α) καὶ συλλέξῃς ἐν ταῖς χερσί σε σάχυς,
24 καὶ δρέπανον ὐ μὴ ὀπισάλῃς (β) ἐπ᾽ ἀμπε-
λῶν τοῦ πλησίον σε. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ πλησίον σε, φαγῇ σα-
φυλῶ, (γ) ὅσον ψυχήν σε ἐμπλησθῆναι, εἰς δὲ ἄγγ⟨ο⟩ ὐκ ἐμβάλῃς.

MS. A. (α) καὶ συνάξεις ἐν (β) ἐπὶ τὸν ἀμπελῶν (γ) ὅσον ἂν ψυχή σου

Et paxillus erit tibi ſuper 13
xam tuam: & erit, quando ſe-
debis foràs, & fodies in eo: &
obducens, operies turpitudinem
tuam: Quoniam Dominus De- 14
us tuus inambulat in caſtris
tuis; ut eruat te, & tradat ini-
micum tuum ante faciem tuam.
Et erunt caſtra tua ſancta: &
non apparebit in te turpitudo
rei, & recedet à te. Non tra- 15
des puerum domino ſuo, qui (d)
appoſitus eſt tibi à domino ſuo.
Tecum habitabit, in vobis ha- 16
bitabit, ubicunque placuerit ei:
non tribulabis eum. Non erit 17
meretrix à filiabus Iſrael; &
non erit (e) fornicans in filiis
Iſrael. Non (f) erit ferens 18
teletas de filiabus Iſrael: &
non erit initiatus de filiis Iſra-
el. Non offeres mercedem mere- 18
tricis, neque commutationem
canis in domum Domini Dei
tui ad omne votum: quoniam
abominatio Domino Deo tuo eſt
& utrumque. Non fœnerabis 19
fratri tuo uſuram argenti, &
uſuram ciborum, & uſuram cu-
juſlibet rei, quamcunque de-
deris mutuam. Alieno fœnera- 20
bis, fratri autem tuo non fœne-
rabis; ut benedicat te Domi-
nus Deus tuus in omnibus ope-
ribus tuis ſuper terram, in quam
ingrederis illuc hæreditare ea-
am. Si autem voveris votum 21
Domino Deo tuo; non tardi-
bis reddere illud: quoniam in-
quirens inquiret Dñs Deus tu⁹ à
te: et (g) erit in te peccatum. Si
autem nolueris vovere, non eſt 22
in te peccatum. Quæ egrediuntur 23
per labia tua, obſervabis et
facies, quemadmodùm vouiſti
Domino Deo, donum, quod lo-
cutus es ore tuo.

CAP. XXIV.

Si autem intraveris in ſegete- 25
tem proximi tui; & colliges
in manibus tuis ſpicas, & fal-
cem non immittes in ſegetem
proximi tui. Si autem intra- 24
veris in vineam proximi tui;
comedes uvam, quantam anima
tua ſatiaretur; in vas autem
non injicies.

τὸν ἀμπελῶν (γ) ὅσον ἂν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et clavus ſit tibi ſuper arma tua *appenſus*, 13
cúmque ſederis ad aquam pedum tuorum
egerendum, fodito cum eo, & operito ex-
crementum tuum. Nam Dominus Deus tu- 14
us incedit in medio caſtrorum tuorum, ut
liberet tradatque hoſtes tuos ante te: ideo-
que caſtra tua ſint ſancta, ne videns in te rem
obſcœnam, avertat ſe à vobis. Ne tradas 15
ſervum domino ſuo, qui ad te confugerit, à
domino ſuo: Sed tecum maneat in loco 16
quem voluerit, in una ex civitatibus tuis, ubi
placuerit ei; & ne opprimas eum. Ne ſit 17
ſcortatrix de filiabus Iſrael, nec ſit ſcortator
de filiis Iſrael. Ne inferas mercedem mere- 18
tricis & pretium canis in domum Domini
Dei tui pro quocunque voto: quoniam abo-
minandi ſunt ambo coram Domino Deo
tuo. Ne nutrias adversùs fratrem tuum fœ- 19
nus pecuniæ, & fœn⁹ frumenti, & fœn⁹ cujuſ-
cunque rei quæ creſcit. Adversùs alienum 20
nutri *uſuram*, at adversùs fratrem tuum ne
nutrias: & benedicet tibi Dominus Deus tu-
us in omni re ad quam admovebis manum
tuam, in terra ad quam poſſidendam es in-
greſſurus. Et ſi voveas vorum Domino Deo 21
tuo, ne cunctẽris in eo perſolvendo: nam
omnino requiret illud à te Dñs, eritque ti-
bi peccato. Si nolueris vovere, non erit con- 22
tra te peccatum. Quicquid *autem* prodierit 23
è labiis tuis, ſerva & fac, quemadmodum vo-
viſti Domino Deo tuo; diſtinctionem *ſcilicet*,
quam prompſiſti ore tuo. Cúmque ingredi- 24
eris in vineam proximi tui, comede uvas do-
nec ſatietur anima tua, at in vas tuum ne
reponas. Et cùm ingredieris in ſegetem 25
erectam proximi tui, perfrica ſpicas manu
tuâ; at falcem ne moveas ſuper ſegetem pro-
ximi tui.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְסַפְתָּא תְּהֵי לָךְ עַל זֵינָךְ וְיָהֵל
בְּמֵיחֲבָךְ לְבָרָא וְתַחְפַּר בֵּהּ וְתִתְיוּב
וְתְכַסֵּי יָת מַפְקָנָךְ: אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ
שְׁכִינְתֵּיהּ מְהַלְכָא בְּגוֹ מַשְׁרְיָתָךְ
לְשֵׁזָבוּתָךְ וּלְמִמְסַר סְנָאֵיךְ קֳדָמָךְ
וְתְהֵי מַשְׁרְיָתָךְ קַדִּישָׁא וְלָא־יִתְחֲזֵי
בָּךְ עֲבִירַת פִּתְגָם וְיִתּוֹב מִנֵּיהּ
מִלְאִיטְבָא לָךְ: לָא תִּמְסַר עַבְדָּא
עִמְמִין לְיַד רְבוֹנֵיהּ דִּישְׁתֵּיזֵב לְוָתָךְ
בֵּן קְדָמָךְ רְבוֹנֵיהּ: עִמָּךְ יְתִיב בֵּינָךְ
בְּאַתְרָא דִּי־יִתְרְעֵי בְּחַדָּא מִן קָרְוָךְ
בְּדִיטַב לֵיהּ לָא תְחוֹנְיֵהּ: לָא תְהֵי
אִתְּתָא מִבְּנָת־יִשְׂרָאֵל לְגַבַּר עַבְדָּ
וְלָא־יִסַּב־גַּבְרָא מִבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אִתָּא
אָמָא: לָא תַעֵיל אֲגַר זַנְיְתָא וְחֵלְפַּן
כַּלְבָּא לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ־אֱלָהָךְ
לְכָל־נִדְרָא אֲרֵי מְרָחַק קֳדָם־יְיָ
אֱלָהָךְ אַף־תַּרְוֵיהוֹן: לָא־תַרְבֵּי
לְאָחוּךְ רִבִּית כְּסַף רִבִּית עִבּוּר
רִבִּית כָּל־מִדְּעָם דְּמִתְרַבֵּי: לְבַר־
עַמְמִין תַּרְבֵּי וּלְאָחוּךְ לָא תַרְבֵּי
בְּדִיל דִּי־יְבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכֹל־
אוּשְׁטוּת יְדָךְ עַל אַרְעָא דִּי־אַתְּ
עָלֵל לְתַסָּנָהּ לְמִירְתָהּ: אֲרֵי־תִדּוֹר
נִדֶר קֳדָם־יְיָ אֱלָהָךְ לָא תְאַחַר
לְשַׁלָּמוּתֵיהּ אֲרֵי־מִתְבָּעֵי יִתְבָּעִנֵּיהּ
יְיָ אֱלָהָךְ מִנָּךְ וְיֵהֵי בָּךְ חוֹבָא:
וְאֲרֵי תִחְמְנַע מִלְּמֵדַּר לָא־יְהֵי בָּךְ
חוֹבָא: אֲפֵקוּרַת סְפִוָתָךְ תִּטַּר
וְתַעְבֵּיד כְּמָא דִי־נְדַרְתָּא קֳדָם־יְיָ
אֱלָהָךְ נְדָבְתָא דִּי מַלֵּלְתָּא
בְּפוּמָךְ: אֲרֵי תֵיעוֹל בְּכַרְמָא
דְּחַבְרָךְ וְתֵיכוֹל עִנְבִין כְּנַפְשָׁךְ
שְׂבְעָךְ וּלְמָנָךְ לָא תִתֵּין: אֲרֵי תֵיעוֹל
בְּקֻמְתָא דְּחַבְרָךְ וְתִקְטוֹף מְלִילָן
בִּידָךְ וּמַגְלָא לָא תְהֵים עַל
קֻמְתָא דְּחַבְרָךְ:

Targum ONKELOS.

13 Et paxillū erit tibi super arma tua: & cū ſederis foris, fodies cū eo, & revertēris & operies quæ à te egeſta ſunt.
14 Quoniā majeſtas Dñi Dei tui ambulat in medio caſtrorū tuorum, ut liberet te, & ut tradat inimicos tuos in manu tuâ; & erunt caſtra tua ſanēta: & non appareat in te aliquid fœditatis; ut nō avertatur verbū ej' 15 benefaciens tibi. Non trades ſervū gentiū dño ſuo, qui cō-
16 fugerit ad te à dño ſuo. Tecū habitabit in medio tui, in loco quē elegerit in una urbiū tuarū, ubi benè ſit ei: ne decipias
17 illū. Nō erit mulier de filiab' Iſrael uxor viro ſervo: neq; ac-
18 cipiet vir de filiis Iſrael uxorē ancillā. Non afferes mercedē meretricis et pretiū canis in domū ſactuarii Dñi Dei tui pro omni voto: quia utrūque abominabile eſt coram Dño
19 Deo tuo. Non fœnerabis fratri tuo ad uſurā pecuniā neque frumentū: neq; quicquā fœnerabis ad uſurā. Filio autem alienigenæ fœnerabis, & à fratre tuo non accipies uſurā: ut benedicat tibi Dñs De' tu' in omnib' ad quæ miſeris manū tuam, in terrā ad quā in-
21 gredieris poſſidendam. Quando voveris votum coram Domino Deo tuo, non tardabis reddere illud: quoniam requirens requiret illud Dñs De' tuus à te, & erit in te peccā-
22 tum. Et ſi deſieris vovere, non erit in te peccatum.
23 Quod egreſſum eſt de labiis tuis obſervabis, & facies: ſicut vovisti coram Domino Deo tuo ſponte, quod locutus es ore tuo. Si mercede con-
25 ductus fueris in vineam proximi tui, comedere poteris uvas juxta voluntatem tuam uſque ad ſaturitatem: & in vaſe tuo non repones eas. Si conductus fueris in meſſem proximi tui, franges ſpicas plenas manu tuā: & falcem non levabis ſuper ſegetem proximi tui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 * ואתד על־אזנך והיה בשבתך בחוץ וחפרת בו ושבת וכסית את־צאתך׃
14 כי יהוה אלהיך מתהלך בקרב מחניך להצלך ולתת אויביך לפניך
15 והיה מחניך קדוש ולא־יראה בך ערות דבר ושב מאחריך׃ ** לא־תסגיר
16 עבד אל־אדניו אשר־ינצל אליך מעם אדניו׃ * עמך ישב בקרבך במקום
17 אשר־יבחר באחד שעריך בטוב לו לא תונה׃ * לא־תהיה קדשה מבנות
18 ישראל ולא־יהיה קדש מבני ישראל׃ לא־תביא אתנן זונה ומחיר כלב
19 בית יהוה אלהיך לכל־נדר כי תועבת יהוה אלהיך גם־שניהם׃ לא־תשיך
20 לאחיך נשך כסף נשך אכל נשך דבר נשך׃ * לנכרי תשיך ולאחיך לא תשיך
21 למען יברכך יהוה אלהיך בכל משלח ידך על־האדמה אשר־אתה בא־שמה
22 לרשתה׃ ** כי תדר נדר ליהוה אלהיך לא תאחר לשלמו כי־דרוש ידרשנו
23 יהוה אלהיך מעמך והיה בך חטא׃ וכי תחדל נדר לא־יהיה בך חטא׃
24 * מוצא שפתיך תשמר ועשית כאשר נדרת ליהוה אלהיך נדבה אשר דברת
25 בפיך׃ * כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים כנפשך שבעך על־דעתך ואל־כליך
לא תתן׃ * כי תבא בקמת רעך וקטפת שבלים בידך ומגל לא־תניף על־קמת רעך׃

VERSIO SAMARITANA.

13 * צלצלך על־אזנך והיה בשבתך בחוץ וחפרת בו ושבת וכסית את־צאתך׃
14 כי יהוה אלהיך מתהלך בקרב מחניך להצלך ולתת אויביך לפניך
15 והיה מחניך קדוש ולא־יראה בך ערות דבר ושב מאחריך׃ ** לא־תסגיר
16 עבד אל־אדניו אשר־ינצל אליך מעם אדניו׃ * עמך ישב בקרבך במקום
17 אשר־יבחר באחד שעריך בטוב לו לא תונה׃ * לא־תהיה קדשה מבנות
18 ישראל ולא־יהיה קדש מבני ישראל׃ לא־תביא אתנן זונה ומחיר כלב
19 בית יהוה אלהיך לכל־נדר כי תועבת יהוה אלהיך גם־שניהם׃ לא־תשיך
20 לאחיך נשך כסף נשך אכל נשך דבר נשך׃ * לנכרי תשיך ולאחיך לא תשיך
21 למען יברכך יהוה אלהיך בכל משלח ידך על־האדמה אשר־אתה בא־שמה
22 לרשתה׃ ** כי תדר נדר ליהוה אלהיך לא תאחר לשלמו כי־דרוש ידרשנו
23 יהוה אלהיך מעמך והיה בך חטא׃ וכי תחדל נדר לא־יהיה בך חטא׃
24 * מוצא שפתיך תשמר ועשית כאשר נדרת ליהוה אלהיך נדבה אשר דברת
25 בפיך׃ * כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים כנפשך שבעך על־דעתך ואל־כליך
לא תתן׃ * כי תבא בקמת רעך וקטפת שבלים בידך ומגל לא־תניף על־קמת רעך׃

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

13 Paxillúſque erit tibi ad telā tuum; cumque deſidere volueris, tum fodies cum eo, & poſtea converſus operies egeſtionem tuam. Nam Domin' 14 Deus tuus ambulat in medio caſtrorum tuorum ut eripiat te, & tradat inimicos tuos ante te: ideo erunt caſtra tua ſancta, neque apparebit in te turpitudo aliqua, ne recedat à te. Non reſtitu- 15 es ſervum hero ſuo, qui penes te eripuit ſe ab hero ſuo. Te- 16 cum habitabit in medio tui, in loco quem elegerit, in una (b) portarum tuarum ut ipſi placuerit; non opprimes eum. Non ſinas vivere meretricem 17 de filiabus Iſrael, neque ſines vivere cinædum de filiis Iſrael. Non offeres mercedem 18 meretricis, & (c) pretium canis in domo Domini Dei tui pro quovis voto, quoniā abominatio Deo tuo eſt etiam utrumque. Non (d) fœnera- 19 bis fratri tuo (e) fœnus argenti, (f) fœnus cibi, (g) fœnus cujuſcunque rei quæ (h) fœneratur. Extraneo 20 (i) fœnerabis, ſed non fratri tuo, ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni emiſſione manuum tuarum ſuper terram ad quam tu pergis poſſidendam. Cùm voveris 21 votum Domino Deo tuo, non tardabis illud reddere; nam requirendo requiret illud Dominus Deus tuus à te, eritq; tibi in peccatum. Si abſtines 22 à vovendo, non erit in te peccatum. Quod egreſſum eſt 23 à labiis tuis obſervabis, faciéſque quemadmodum vovisti Domino ſponteneam oblationem, de qua locut' es ore tuo. Cùm ingreſſus fueris in vine- 24 am proximi tui, tum comedes uvas pro deſiderio tuo ad ſaturitatem tuam, ſed in vaſis tuis non repones. Cùm in- 25 traveris in ſegetem proximi tui, tum decerpes ſpicas manu tuâ, ſed falcem non immittes in ſegetem proximi tui.

VER. SAM (b) civitatum (c) id pro quo commutatur canis (d) duplicabis (e) duplā (f) duplum (g) duplum (h) duplicatur. (i) duplicabis,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وَلْيَكُنْ لَكَ وَتِدٌ مَعَ سِلَاحِكَ * فَإِذَا تَبَرَّزْتَ حَارِجًا مِنْهُ * فَاحْفِرْ بِهِ وَعُدْ وَغَطِّ ذٰلِكَ ٱلرَّجِيعَ *
14 * لِأَنَّ ٱللَّهَ رَبَّكَ نُورٌ سَاكِنٌ سَالِكٌ فِي وَسَطِ عَسْكَرِكَ لِيُخَلِّصَكَ وَيُسَلِّمَ أَعْدَآءَكَ بَيْنَ يَدَيْكَ *
فَيَكُونُ عَسْكَرُكَ مُقَدَّسًا * وَلَا يَرَى فِيكَ أَمْرًا قَبِيحًا فَيَصْرِفَ عَنْكَ * وَلَا تُسَلِّمْ إِلَى مَوْلَاهُ
15 عَبْدًا يَتَخَلَّصُ إِلَيْكَ مِنْ دِينِهِ * بَلْ عِنْدَكَ * وَلْيَجْلِسْ عِنْدَكَ فِيمَا بَيْنَكُمْ فِي ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي
16 يَخْتَارُ فِي إِحْدَى مَحَالِّكَ فِي ٱلْأَصْلَحِ لَهُ * وَلَا تَضْهَدْهُ * وَلَا يَكُنْ مِنْ بَنَاتِ إِسْرَائِيلَ مُمْتَهَنَةً * وَلَا
17 مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مُمْتَهِنٌ * وَلَا تُدْخِلْ شَيْئًا مِنْ أُجْرَةِ ٱلزِّنَا وَأَثْمَانِ ٱلْكِلَابِ إِلَى بَيْتِ ٱللَّهِ رَبِّكَ فِي نَذْرٍ
18 لِأَنَّ ٱللَّهَ رَبَّكَ يَكْرَهُهُمَا جَمِيعًا * وَلَا تُعَلِّنْ أَخَاكَ عِنْدَهُ دَرَاهِمَ وَلَا طَعَامٍ * وَكُلِّ أَمْرٍ يُعَلَّنُ *
19 * بَلِ ٱلْغَرِيبَ تُعَلِّنُهُ * وَأَخَاكَ فَلَا تُعَلِّنُهُ * لِكَيْ يُبَارِكَ ٱللَّهُ إِلٰهُكَ فِي جَمِيعِ مَمَدِّ يَدِكَ * فِي ٱلْبَلَدِ
20 ٱلَّذِي أَنْتَ دَاخِلٌ إِلَيْهِ لِتَحُوزَهُ * وَإِذَا نَذَرْتَ نَذْرًا لِلَّهِ رَبِّكَ * فَلَا تُؤَخِّرِ ٱلْوَفَاءَ بِهِ * لِأَنَّ ٱللَّهَ رَبَّكَ
21 يُطَالِبُكَ بِهِ * فَيَحِلُّ بِكَ عُقُوبَةٌ * وَلَوْ أَنَّهُ بَيْتٌ أَوْلَا مِنَ ٱلنَّذْرِ لَمْ يَحِلَّ بِكَ عُقُوبَةٌ * ٱلْآنَ مَا خَرَجَ
22 مِنْ شَفَتَيْكَ فَٱحْفَظْهُ وَٱعْمَلْ بِهِ * كَمَا نَذَرْتَ لِلَّهِ رَبِّكَ مُتَبَرِّعًا مَا قُلْتَهُ بِفِيكَ * وَإِذَا ٱسْتُؤْجِرْتَ فِي
23 كَرْمِ صَاحِبِكَ * فَكُلْ مِنَ ٱلْعِنَبِ عَلَى حَسَبِ شَهْوَتِكَ شِبَعَكَ * وَلَا تَجْعَلْ مِنْهُ شَيْئًا فِي آنِيَتِكَ * وَإِذَا
24 ٱسْتُؤْجِرْتَ فِي سُنْبُلِ صَاحِبِكَ * فَٱقْطِفْ مَا تَعْرُكُهُ بِيَدِكَ * وَلَا تُحَرِّكِ ٱلْمِنْجَلَ عَلَى سُنْبُلِ صَاحِبِكَ
لِنَفْسِكَ *

Sit etiam tibi paxillus ſimul cum armis 13
tuis, & cùm egeres extra ipſa, fodito
cum eo, & converſus tege illud excre-
mentū: Quia lumen Dei Domini tui 14
habitans eſt & ambulans in medio exer-
citūs tui, ut eripiat te, & tradat inimicos
tuos ante te: erit igitur exercitus tuus
ſanctus, ut non videat in te rem fœdā,
& diſcedat à te. Et ne prodas hero ſuo 15
ſervum qui evaſerit ad te ut pœnā ſuā
evitet. Sed beneficio utēris in eū, ſeducat- 16
que apud te, inter vos, in loco quem eli-
get, in una habitationū tuarū ſibi com-
modiore: & ne opprimas eum. Et ne ſi- 17
ex filiabus Iſrail ſcortum, neque ex filiis
Iſrail ſcortator. Et ne introducas quic- 18
quam ex ſalariis fornicationis, & pretiis
canū in domū Dei Domini tui ob ullū
votū: quia Deus Dominus tuus exectra-
tur utrumq; ſimul. Ne fœneraveris fratri 19
tuo ſanus pecuniæ, nec eſcæ, aut cujuſli-
betrei quæ fœnori datur. Sed peregrino fa-
nori dabis, fratri verò tuo ne tribuas fœ-
nori, ut benedicat tibi Deus Dominus
tuus in omni extenſione manūs tuæ, in
regione in quam tu ingreſſurus es ut
poſſideas eam. Et cùm voveris votum 21
Deo Domino tuo, ne differas ſolutionem
ejus, quia Deus Dominus tuus requiret
illud à te, & immittet in te punitionem. At 22
ſi te cohibeas priùs à vovendo, non im-
mittetur in te pœna ipſius. Igitur quod 23
egreſſum fuerit è labiis tuis, cuſtodi, &
opere comple, quemadmodum voviſti
Domino Deo tuo ſponte tuâ quod pro-
tuliſti ore proprio. Et cùm conductus 24
fueris in vineam proximi tui, comede ex
uvis pro deſiderio tuo, ad ſatietatem tuam,
ſed ne ponas ex iis quicquā in vaſa tua. Et 25
cùm conductus fueris in ſpicas proximi
tui, decerpe quod perfices manu tuâ, at
ne moveas falcem ſuper ſpicas proximi
tui in uſum tuum.

ספר אלה הדברים : כד

CAP. XXIIII. כד

כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם־לֹא תִמְצָא 1
scribet & ; *verbi nuditatem* ea in invenit quia ,ejus oculis in gratiam
חֵן בְּעֵינָיו כִּי־מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב
,sua domo è eam dimittet & ,ejus manu in dabit & ,*excidii* libellum ei
לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ :
.alteri viro erit & ,*ibi* & ,ejus domo è egredietur Et
וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ־אַחֵר : 2
dabit & ,*excidii* libellum ei scribet & ,*posterior* vir eam habuerit odio Et
וְשָׂנֵאָהּ הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן 3
vir fuerit mortuus *cùm* vel : sua domo è eam dimittet & ,ejus manu in
בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ אוֹ כִי יָמוּת הָאִישׁ
ejus maritus poterit Non : uxorem in sibi eam acceperat qui ,*posterior*
הָאַחֲרוֹן אֲשֶׁר לְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה : לֹא־יוּכַל בַּעְלָהּ 4
existendum ad ,*eam capiendum ad redeundum ad* ,eam dimiserat qui ,prior
הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ לִהְיוֹת
ipsa abominatio quia : est polluta quàm poſt ,uxorem in sibi
לוֹ לְאִשָּׁה אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֻטַּמְאָה כִּי־תוֹעֵבָה הוּא
Dominus quam ,terram *facies peccare* non & : *Domini facies ad*
לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא תַחֲטִיא אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה
,novam uxorem vir acceperit *Cùm* .hæreditatem tibi *dans* tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה : כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה 5
: *verbum omne* eum ſuper transibit neque ,*exercitum in* egredietur non
לֹא יֵצֵא בַּצָּבָא וְלֹא־יַעֲבֹר עָלָיו לְכָל־דָּבָר
ſuam uxorem lætificabit & ,uno anno ſua domo in erit immunis
נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת וְשִׂמַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ
quia : catillum & ,*duas molas pignus accipiet* Non .accepit quam
אֲשֶׁר־לָקָח : לֹא־יַחֲבֹל רֵחַיִם וְרֶכֶב כִּי 6
animam furans vir fuerit repertus *Cùm* .pignore pro accipit ipſe animâ
נֶפֶשׁ הוּא חֹבֵל : כִּי־יִמָּצֵא אִישׁ גֹּנֵב נֶפֶשׁ 7
,eâ vendiderit &,eo *in fuerit ſervitio abuſus* & ,Iſrael filiis è ſuis fratrib⁹ è
מֵאֶחָיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמֶּר־בּוֹ וּמְכָרוֹ
Obſervare ,*tuo interiore ex* malum auferes & ,ipſe fur morietur &
וּמֵת הַגַּנָּב הַהוּא וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ : הִשָּׁמֶר 8
quæ omnia ſecundùm *faciendũ ad* & ,valdè *cuſtodiendum ad* ,lepræ plaga *in*
בְּנֶגַע הַצָּרַעַת לִשְׁמֹר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר
cuſtodietis eis præcepi quemádmodũ : Levitæ ſacerdotes vos docebunt
יוֹרוּ אֶתְכֶם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִם תִּשְׁמְרוּ
,Miriam ipſi tuus Deus Dominus fecit quæ Memento .*faciendũ ad*
לַעֲשׂוֹת : זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם 9
tuo proximo *in* mutuaveris *Cùm* .Ægypto ex *vos exeundo in* ,via in
בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם : כִּי־תַשֶּׁה בְרֵעֲךָ 10
pignorandum ad ,ejus domum in ingredieris non ,aliquid mutuum
מַשַּׁאת מְאוּמָה לֹא־תָבֹא אֶל־בֵּיתוֹ לַעֲבֹט
educet ,*eo in mutuans* tu cui vir & ,ſtabis *platea In* .ejus pignus
עֲבֹטוֹ : בַּחוּץ תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה נֹשֶׁה בּוֹ יוֹצִיא 11
non ,*ipſe* pauper vir ſi Et .foras pignus te ad
אֵלֶיךָ אֶת־הָעֲבוֹט הַחוּצָה : וְאִם־אִישׁ עָנִי הוּא לֹא 12
.ejus pignore *in* *cubabis*
תִשְׁכַּב בַּעֲבֹטוֹ :

Verſio VULG. LAT.

CAP. XXIV.

1 SI acceperit homo uxorem, & habuerit eam, & non invenerit gratiam ante oculos ejus propter aliquam fœditatem : ſcribet libellum repudii, & dabit in manu illius, & dimittet eam de domo ſua.
2 Cúmque egreſſa alterum maritum duxerit,
3 Et ille quoque oderit eam, dederítque ei libellum repudii, & dimiſerit de domo ſua, vel certè mortuus fuerit:
4 Non poterit prior maritus recipere eam in uxorem : quia polluta eſt, & abominabilis facta eſt coram Domino : ne peccare facias terram tuam, quam Dominus Deus tuus tradiderit tibi poſſidendã.
5 Cùm acceperit homo nuper uxorem, non procedet ad bellum, nec ei quidpiam neceſſitatis injungetur publicæ, ſed vacabit abſque culpa domi ſuæ, ut uno anno lætetur cum uxore ſua.
6 Non accipies loco pignoris inferiorem, & ſuperiorem molam : quia animam ſuam oppoſuit tibi.
7 Si deprehenſus fuerit homo ſolicitans fratrem ſuum de filiis Iſrael, & vendito eo acceperit pretium, interficietur: & auferes malum de medio tui.
8 Obſerva diligenter ne incurras plagam lepræ, ſed facies quæcunque docuerint te ſacerdotes Levitici generis, juxta id quod præcepi eis, & imple ſolicité.
9 Mementote quæ fecerit Dominus Deus veſter Mariæ in via cùm egrederemini de Ægypto.
10 Cùm repetes à proximo tuo rem aliquam, quam debet tibi, non ingrediéris domum ejus
11 ut pignus auferas : Sed ſtabis foris, & ille tibi proferet quod
12 habuerit. Sin autem pauper eſt, non pernoctabit apud te pignus,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

1 Ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖκα, καὶ (δ) συνοικήσῃ αὐτῇ, καὶ ἔσται ἐὰν μὴ εὕρῃ χάριν ἐναντίον αὐτοῦ, ὅτι (ε) εὗρεν ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα, καὶ γράψει αὐτῇ βιβλίον (ζ) ἀποστασίου, καὶ δώσει εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, καὶ ἐξαποστελεῖ αὐτὴν
2 ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, Καὶ ἀπελθοῦσα γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, Καὶ μισήσῃ αὐτὴν ὁ
3 ἀνὴρ ὁ ἔσχατος, καὶ γράψει αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου, καὶ δώσει εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, καὶ ἐξαποστελεῖ αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, (η) ἢ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ ὁ ἔσχατος, ὃς ἔλαβεν αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα,
4 Οὐ δυνήσεται ὁ ἀνὴρ ὁ πρότερος ὁ ἐξαποστείλας αὐτὴν ἐπαναστρέψας λαβεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα, μετὰ τὸ μιανθῆναι αὐτὴν, ὅτι βδέλυγμά ἐστιν (θ) ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ οὐ μιανεῖτε τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ (ι) θεός σου δίδωσί σοι ἐν
5 κλήρῳ. Ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖκα πρόσφατος, οὐκ ἐξελεύσεται εἰς πόλεμον, καὶ οὐκ ἐπιβληθήσεται αὐτῷ (κ) οὐδὲν πρᾶγμα· ἀθῷος ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἐνιαυτὸν ἕνα εὐφρανεῖ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἣν ἔλαβεν. Οὐκ (λ) ἐνεχυράσεις μύλον, οὐδὲ
6 ἐπιμύλιον, ὅτι ψυχὴν αὐτὸς ἐνεχυράζει.
7 Ἐὰν ᾖ ἁλῷ ἄνθρωπος κλέπτων ψυχὴν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τῶν υἱῶν Ισραὴλ, καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν ἀποδῶται, ἀποθανεῖται ὁ κλέπτης ἐκεῖνος· καὶ (μ) ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.
8 Πρόσεχε σεαυτῷ ἐν τῇ ἀφῇ τῆς λέπρας· φυλάξῃ σφόδρα ποιεῖν καλὰ πάντα τὸν νόμον, ὃν ἂν ἀναγγείλωσιν ὑμῖν οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται. ὃν τρόπον ἐνετειλάμην ὑμῖν,
9 (ν) φυλάξασθε ποιεῖν. Μνήσθητι ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ θεός σου τῇ Μαριὰμ ἐν τῇ
10 ὁδῷ, ἐκπορευομένων ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου. Ἐὰν ὀφείλημα ᾖ ἐν τῷ πλησίον σου, ὀφείλημα (ξ) ὁτιοῦν, οὐκ εἰσελεύσῃ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐνεχυράσαι τὸ (ο) ἐνέχυρον αὐτοῦ.
11 Ἔξω στήσῃ, καὶ ὁ ἄνθρωπος ᾧ τὸ δάνειόν σου ὀφείλει ἐν αὐτῷ, ἐξοίσει σοι τὸ ἐνέχυρον
12 ἔξω. Ἐὰν ᾖ ὁ ἄνθρωπος πένηται, οὐ κοιμηθήσῃ ἐν τῷ ἐνεχύρῳ αὐτοῦ.

MS.A. (δ) συνοικήσει (ε) εὕρηκεν (ζ) ἀποστασίου εἰς τὰς (η) αὐτοῦ, ἢ ἀποθάνῃ (θ) ἔναντι (ι) θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν (κ) οὐδὲν (λ) ἐνεχυράσῃς (μ) ἐξαρεῖτε τὸν (ν) φυλάξεσθε (ξ) ὁτιοῦν τι, οὐκ (ο) ἐνέχυρον. Ἔξω

Si quis autem acceperit uxorem, 1
& habitaverit cum ea : & e-
verit, ſi non invenerit gratiam
coram eo, quia invenit in ea
rem turpem; & ſcribet ei li-
bellum repudii, & dabit in
manus ejus, & dimittet eam
è domo ſua, Et abiens fuerit 2
viro alteri, Et oderit eam vir 3
noviſſimus, & ſcripſerit ei li-
bellum repudii ; (a) & dabit
in manus ejus, & dimittet e-
am è domo ſua, & mortuus
fuerit vir noviſſimus, qui ac-
cepit eam ſibi uxorem ; Non 4
poterit vir prior, qui dimiſit e-
am, reverſus, accipere eam ſibi
uxorem ; poſtquàm illa con-
taminata eſt : quoniam abomi-
natio eſt ante Dominum Deum
tuum : Et non inquinabitis
terram, quam Dominus Deus
tuus dat tibi in ſorte. Si quis 5
autem acceperit uxorem nuper,
non exibit ad bellum ; neque
injungetur ei res ulla : im-
munis erit in domo ſua ; annum
unum lætificabit uxorem
ſuam, quam accepit. Non 6
pignorabis molam, neque ſu-
periorem lapidem molæ : quia
animam iſte pignorat. Si au- 7
tem deprehendatur homo fu-
rans animam ex fratribus ſu-
is filiis Iſrael, & opprimens e-
um vendiderit ; morietur fur
ille. Et auferes malignum ex
vobis ipſis. Attende tibi in 8
tactu lepræ : Obſerva valdè
facere ſecundùm omnem le-
gem, quam (b) annunti a-
verint vobis ſacerdotes Le-
vitæ. Quemadmodùm man-
davi vobis, obſervate facere.
Memento, quæcunq; fecit Domi- 9
nus Deus tuus Mariæ in via, e-
gredientibus vobis ex Ægypto. Si 10
debitum fuerit in proximo tuo,
debitum quodcunque ; non in-
trabis in domum ejus pigno-
vare pignus (c) ejus : Foris 11
ſtabis, & homo apud quem de-
bitum tuum eſt in eo, proferet
tibi pignus foràs. Si autem ho- 12
mo eget ; non dormies in pi-
gnore ejus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXIV.

ET ſi ducat aliquis uxorem, dormiatque cum ea : ſi non inveniat gratiam apud ipſum; eò quòd deprehenderit in ea rem turpem, ſcribat ei libellum repudii, detque ei, & dimittat eam, Et exeat è domo ipſius. Et abiens illa fiat viro alteri, Et hic ſcribat ei libellum repudii, & det ei, amandetque eam è domo ſua, aut ſi moriatur vir alter qui duxerat eam: Non licebit marito ejus priori qui dimiſerat eam, reverti & ducere eam poſtquam pollu-
ta eſt, quia abominanda res eſt coram Domi-
no : & ne peccare facias terram quam datu-
rus eſt tibi Dominus Deus tu⁹ poſſeſſionem. Cùm ducet aliquis uxorẽ novã, ne egrediatur in militiam, nec abeat ad ullum negotium : ſed maneat domi ſuæ annum unum, & lætetur cum uxore quam duxit. Ne accipias molam ejuſque ſuperiorem in pignus : animam enim contriſtabis. Si deprehendatur aliquis de fi-
liis Iſrael qui furetur animam ex fratribus ſu-
is filiis Iſrael, ut mercaturam excerceat in ea & vendat eam, omninò interficiatur ho-
mo ille : & expurgate malum de medio ve-
ſtrì. Obſervate plagam lepræ, & cauti admo-
dum eſtote, & facite quemadmodum vos do-
cebunt ſacerdotes & Levitæ : ſicuti præcepi eis obſervabunt & facient. Et memento quid fecerit Dñs Deus tuus Mariæ in via quando egreſſi eſtis ex Ægypto. Et ſi tibi debuerit proxim⁹ tu⁹ debitũ alicuj⁹ rei, ne ingrediaris domũ ejus ad tollendũ pign⁹ pro ea : Sed ſta in platea, & homo ille qui tibi debitor eſt, ipſe tibi proferet pignus ad plateam. Quòd ſi homo ille ſit pauper, ne dormias cum pal-
lio ipſius *apud te*:

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

תרגום אונקלוס

כד

1 אֲרֵי־יִסַּב גְּבַר אִתְּתָא וְיִבְעֻל בַּהּ וְיֵהֵי
אִם־לָא תַּשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינוֹהִי אֲרֵי
אַשְׁכַּח בַּהּ עֲבִירַת פִּתְגָם וְיִכְתּוֹב
לַהּ גֵּט פְּטוּרִין וְיִתֵּב בִּידַהּ וְיִפְטְרִנַּהּ
2 מִבֵּיתֵיהּ: וְתִפּוֹק מִבֵּיתֵיהּ וְתֵהֵךְ וְתֶהֱוֵי
3 לְגֶבֶר־אָחֳרָן: וְיִשְׂנְאִנַּהּ גַּבְרָא בַּתְרָאָה
וְיִכְתּוֹב לַהּ גֵּט פְּטוּרִין וְיִתֵּן
בִּידַהּ וְיִפְטְרִנַּהּ מִבֵּיתֵיהּ אוֹ אֲרֵי
4 יְמוּת גַּבְרָא בַּתְרָאָה דְּנָסְבַהּ לֵיהּ
לְאִנְתּוּ: לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְבַעְלַהּ
קַדְמָאָה דִּי פְּטָרַהּ לְמֵתָב לְמִסְבְּרַהּ
לְמֶהֱוֵי לֵיהּ לְאִנְתּוּ בָּתַר דִּי
אִסְתְּאֲבַת אֲרֵי מַרְחֲקָא הִיא קֳדָם יְיָ
וְלָא תְחַיֵּב יָת אַרְעָא דְּיְיָ אֱלָהָךְ יְהַב
לָךְ אֲחֻסְנָא: אֲרֵי־יִסַּב גְּבַר אִתְּתָא
5 חַדְתָּא לָא יִפּוֹק בְּחֵילָא וְלָא־יְעַבְּרוּן
עֲלוֹהִי לְכָל פִּתְגָם פְּנַי יְהֵי לְבֵיתֵיהּ
שַׁתָּא חֲדָא וְיֵחֱדֵי יָת אִתְּתֵיהּ דִּי
נְסִיב: לָא־יִסַּב מַשְׁכּוֹנָא רֵיחַיָּא
6 וְרִכְבָּא אֲרֵי־בְהוֹן מִתְעַבֵּד־מָזוֹן
לְכָל־נַפְשׁ: אֲרֵי־יִשְׁתְּכַח גַּבְרָא גָּנֵב
נַפְשָׁא מֵאֲחוֹהִי מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְיִתְנַר בֵּהּ וְיַזְבְּנִנֵּהּ וְיִתְקְטֵל גַּנָּבָא
הָהוּא וְתַפֵּלִי עֲבִיד־דְּבִישׁ מִבֵּינָךְ:
8 אִסְתַּמַּר בְּמַכְתַּשׁ־סְנִירוּ לְמִטַּר
לַחֲדָא וּלְמֶעְבַּד כְּכֹל דִּי־יֵלְפוּן
יָתְכוֹן כָּהֲנַיָּא לֵיוָאֵי כְּמָא דִי־
פַקֵּדְתִּינוּן תִּטְרוֹן לְמֶעְבַּד: הֲווֹ
9 דְכִיר יָת דִּי עֲבַד יְיָ אֱלָהָךְ לְמִרְיָם
10 בְּאוֹרְחָא בְּמִפְקָכוֹן מִמִּצְרָיִם: אֲרֵי־
תְרַשֵּׁי בְּחַבְרָךְ רְשׁוּת מִדְּעָם לָא
תֵּעוּל לְבֵיתֵיהּ לְמִסַּב מַשְׁכּוֹנֵיהּ:
11 בִּבְרָא תְּקוּם וְנִבְרָא דִּי אַתְּ רְשַׁי בֵּיהּ
יַפֵּק לָךְ יָת מַשְׁכּוֹנָא לְבָרָא:
12 וְאִם־גְּבַר מִסְכֵּן הוּא לָא תִשְׁכּוֹב
בְּמַשְׁכּוֹנֵיהּ:

Targum ONKELOS.

CAP. XXIV.

1 SI acceperit vir uxorem, & cōcubuerit cū eâ: et non invenerit gratiā in oculis ejᵉ, quoniā invenit in eâ aliquid fœditatis; scribet ei libellū repudii & dabit in manu ejᵉ, & dimittet eam de domo suâ. Et
2 egrediatur de domo ejᵉ: & re-
3 cedat, & sit uxor viro alteri. Et si oderit eam vir alter: & scripserit ei libellū repudii & dederit in manu ejᵉ, & dimiserit eā de domo suâ: aut si mortuus fuerit vir posterior, qui
4 accepit eā in uxorem. Non est licitū marito priori qui dimisit eā, ut iterū accipiat eam ut sit ei in uxorem, postquā coinquinata est; quoniam abominatio est corā Dño: & non facias peccare terrā, quā Dominus Deᵉ tuᵉ dabit tibi in pos-
5 sessionē. Quando acceperit homo novam uxorem, non egrediatur ad bellū, neq; quicquā injungetur ei: sed immunis erit in domo suâ anno uno, & lætabitur cū uxore sua quā
6 accepit. Non accipies loco pignoris inferiorē & superiorē molā: quia cū eis fit esca
7 omni animæ. Si inventus fuerit vir furans animā de fratribus suis de filiis Israel, & sicut mercator vendiderit eam: occidetur fur ille; & auferes facientem quod ma-
8 lum est de medio tui. Observa diligenter ne incurras plagam lepræ, ut custodias valde & ut facias juxta omnia quæ docuerint vos sacerdotes & Levitæ, sicut præcepi eis, custodietis ut facia-
9 tis. Memento quid fecerit Dominus Deus tuus Mariæ, in viâ quando egressi estis de Ægypto. Quando mu-
10 tuaveris aliquid proximo tuo, non ingrediaris in domum ejus ut accipias pignus ejus. Sed foris stabis: & vir qui est debitor tibi, proferet ad te pignus foras
11 Et si vir pauper est, non dormias in pignore ejus.
12

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

כד

1 ** כי־יקח איש אשה ובעלה והיה אם־לא תמצא חן בעיניו כי־מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו:
2 ושלחה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר:
3 ושנאה האיש האחרון וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו או כי־ימות האיש האחרון אשר לקחה לו לאשה:
4 לא־יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר הטמאה כי תועבה היא לפני יהוה ולא תחטיא את־הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה:
5 כי־יקח איש אשה חדשה לא־יצא בצבא ולא־יעבר עליו לכל דבר נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את־אשתו אשר לקח:
6 לא־יחבל רחים ורכב כי־נפש הוא חבל:
7 ** כי־ימצא איש גנב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר בו ומכרו ומת הגנב ההוא ובערת הרע מקרבך:
8 השמר בנגע הצרעת לשמר מאד ולעשות ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלוים כאשר צויתי אתם את אשר תשמרון לעשות:
9 זכר את אשר עשה יהוה אלהיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים:
10 כי־תשה ברעך משאת מאומה לא־תבא אל־ביתו לעבט עבטו:
11 בחוץ תעמד והאיש אשר אתה נשה בו יוציא אליך את־העבוט החוצה:
12 ואם־איש עני הוא לא תשכב בעבטו:

VERSIO SAMARITANA.

עד

1 ** אל יקח דבר איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה
2 מביתו: * ושלחה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר:
3 ושנאה האיש האחרון וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו או כי ימות האיש האחרון אשר לקחה לו לאשה:
4 לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר הטמאה כי תועבה היא לפני יהוה ולא תחטיא את הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה:
5 כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבר עליו לכל דבר נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח:
6 לא יחבל רחים ורכב כי נפש הוא חבל:
7 ** כי ימצא איש גנב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר בו ומכרו ומת הגנב ההוא ובערת הרע מקרבך:
8 השמר בנגע הצרעת לשמר מאד ולעשות ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלוים כאשר צויתי אתם את אשר תשמרון לעשות:
9 זכר את אשר עשה יהוה אלהיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים:
10 כי תשה ברעך משאת מאומה לא תבא אל ביתו לעבט עבטו:
11 בחוץ תעמד והאיש אשר אתה נשה בו יוציא אליך את העבוט החוצה:
12 ואם איש עני הוא לא תשכב בעבטו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XXIV.

1 CUm acceperit quis uxorem, & ingressus fuerit ad eam, cámque duxerit; accidat autem ut non inveniat gratiam in oculis ejus, quoniā deprehendit in ea rem turpem, & scribat ei libellum repudii, tradátque in manum ejus, ac expellat eam de domo sua: Egressa verò de
2 domo ejus abierit, & nupserit viro alteri, Oderitque illam
3 vir ille posterior, scribat quoque ei librum repudii, et tradat in manum ejus, expellátque illā de domo sua; aut si mortuus fuerit vir ille posterior qui acceperat illam in uxorem; Non poterit marito
4 ejus prior qui dimiserat eam iterum illam accipere, ut sit ei in uxorem postquam polluta est; quoniam abominatio est coram Domino: peccare autem non facietis terram quam Dominus Deus vester
5 dat vobis in hæreditatem. Cùm quis nuper acceperit uxorem, non egredietur ad bellum, neque injungetur illi res ulla: immunis erit in domo sua anno unū, ut (g) lætificet uxo-
6 rem quam duxit. Non accipiet pignori molam inferiorē & superiorem, quia animam acciperet ille pro pignore.
7 Cùm deprehensus fuerit aliquis furans animam de fratribus suis, de filiis Israel, qui negotians de eo vendiderit eum, tunc morietur fur ille, ut (b) tollas malum de medio
8 tui. Cave tibi in plaga lepræ, ut sollicitus sis studiosè facere secundùm omnem legem quam docebunt vos Sacrdotes Levitæ: Quemadmodum præcepi illis sollicitī eritis fa-
9 cere. Recordare quæ fecit Dominus Deus tuus Mariæ in via cùm egrederemini de Ægypto. Quum exegeris à
10 proximo tuo debitum quodcunque, non ingredièris domum ejus, ut accipias pignus
11 ejus. Foris stabis; vir autem ille cui mutuum dedisti, ipse efferet ad te pignus foras. Si verò vir ille pauper
12 est, non dormies cum pignore ejus:

VER. SAM. (a) Ixtetur cum uxore (b) separes

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ الرَّابِعُ وَالْعِشْرُونَ *

1 * وَاِذَا تَزَوَّجَ رَجُلٌ اِمْرَاَةً وَمَلَكَهَا * ثُمَّ لَمْ تَجِدْ حَظًّا عِنْدَهُ *
لِاَنَّهُ وَجَدَ عَلَيْهَا اَمْرًا قَبِيحًا * فَلْيَكْتُبْ لَهَا كِتَابَ قَطْعَةٍ * وَيَدْفَعْهُ اِلَيْهَا * وَيُطَلِّقُهَا مِنْهُ * فَاِنْ
2 خَرَجَتْ مِنْ مَنْزِلِهِ * وَمَضَتْ وَصَارَتْ لِرَجُلٍ اٰخَرَ * فَسِيمَا اَلرَّجُلُ الْاٰخِرُ * وَكَتَبَ لَهَا كِتَابَ قَطْعَةٍ *
3 وَدَفَعَهُ اِلَيْهَا * وَيُطَلِّقُهَا مِنْهُ * اَوْ مَاتَ اَلرَّجُلُ الْاٰخِرُ اَلَّذِي اَتَّخَذَهَا لَهُ زَوْجَةً * فَلَا يَحِلُّ لِبَعْلِهَا
4 اَلْاَوَّلِ اَلَّذِي طَلَّقَهَا * اَنْ يُعَاوِدَ اَلتَّزَوُّجَ بِهَا * اَوْ تَكُونَ لَهُ زَوْجَةً بَعْدَ مَا مَلَكَهَا غَيْرُهُ * فَاِنَّهَا
كَرِهَهُ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ * فَلَا تُوقِعْ خَطِيَّةً عَلَى بَلَدِكَ اَلَّذِي اللّٰهُ رَبُّكَ مُعْطِيكَهُ نَحْلَةً *
* وَاِذَا تَزَوَّجَ رَجُلٌ اِمْرَاَةً جَدِيدَةً * فَلَا يَخْرُجْ فِي اَلْجَيْشِ * وَلَا يُمْرَ بِهِ شَيْءٌ مِنْ اُمُورٍ * بَلْ يَكُونُ
5 فَارِغًا لِبَيْتِهِ سَنَةً وَاحِدَةً * يُفْرِحُ زَوْجَتَهُ اَلَّتِي اَتَّخَذَهَا * وَلَا يُسَرِّحُهُنَّ اَحَدُ اَلرَّحَى اَلسُّفْلِي وَالْعُلْيَا
6 فَاِنَّهُ يُسَرِّحُهُنَّ فُوتُ اَلنَّفْسِ * وَاِنْ وُجِدَ اِنْسَانٌ قَدْ سَرَقَ نَفْسًا مِنْ اِخْوَتِهِ مِنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ *
7 فَاسْتَرَقَّهَا اَوْ بَاعَهَا * فَاقْتُلْ ذٰلِكَ اَلسَّارِقَ * وَانْفِ اَهْلَ اَلشَّرِّ مِنْ اٰلِ اِسْرَائِيلَ * وَاحْتَرِسْ مِنَ بَلْوَى
8 اَلْبَرَصِ * وَاحْفَظْ رَسْمَهُ جِدًّا * وَاعْمَلْ فِيهَا كَمَا يُعَلِّمُكَ اَلْاَئِمَّةُ وَاللَّاوِيُّونَ * حَسَبَ مَا اَمَرْتُهُمْ بِهِ * وَاذْكُرْ
9 عَلَامَ صَنَعَ اللّٰهُ رَبُّكَ بِمَرْيَمَ مِثْلَهُ فِي اَلطَّرِيقِ فِي خُرُوجِكُمْ مِنْ مِصْرَ * وَاِذَا اَسْلَفْتَ صَاحِبَكَ شَيْئًا *
10 فَلَا تَدْخُلْ اِلَى بَيْتِهِ لِتَاْخُذَ عِوَضَهَا * بَلْ قِفْ خَارِجًا * وَالرَّجُلُ اَلَّذِي اَسْلَفْتَهُ هُوَ يُخْرِجُ اِلَيْكَ
11 اَلْعِوَضَ اِلَى خَارِجٍ * وَاِنْ كَانَ رَجُلًا ضَعِيفًا * فَلَا تَبِتْ عِوَضُهُ عِنْدَكَ *
12

CAP. XXIV.

1 ET cùm matrimonium inierit quispiam cum muliere, eâque potitus fuerit, deinde non invenerit gratiam apud ipsâ, quòd invenerit adversus eam rem turpem, scribat ei libellū abscissionis, tradatq; eum ipsi, & repudiet eā à se. Quòd si exierit ex
2 ejus domicilio, & abiens fiat viro alteri,
3 Et oderit eā vir ille posterior, scribatq; ei libellū abscissionis, eique tradat illū, & repudiet eam à se, aut moriatur vir ille posterior qui acceperat eā sibi uxorem;
4 Non licebit marito ejus priori qui repudiaverat eā, iterū nubere illi, aut fieri ipsi uxor postquā potitus eâ fuerit alius: hoc enim execrabile est in conspectu Dei. Nè igitur inducas peccatum super regionem tuam quam Deus Dominus tuus daturus
5 est tibi hæreditatem. Et cùm duxerit quispiam uxorem novā, ne exeat cum exercitu, nec premat eū ulla ex rebus ejus; sed sit vacans domui suæ anno uno, ut lætificet uxorem suā quā accepit. Ne quis ac-
6 cipiat pro pignore molam inferiorem et superiorem: is enim acciperet pro pignore victum animæ. Et si quis in-
7 veniatur qui furatus sit animā ex fratribus suis de filiis Israil, eamque extenuaverit, aut vendiderit: interfice ejusmodi furem, & expelle nefarios ex Israelitis. Et adverte plagam lepræ, & ob-
8 serva ceremoniam ejus diligenter, & gere te in illa prout docebunt te sacerdotes, & Levitæ, secundùm id quod mandavi eis. Et recordare signorum similiter
9 operis Dei Domini tui in Maria in itinere, vobis egredientibus ex Ægypto. Et cùm
10 dederis proximo tuo mutuum, ne ingrediaris domum ejus ut accipias pro eo pignus, Sed sta foris, & vir cui mutuum dedisti, ipse proferet ad te pignus
11 foràs. Et si fuerit vir imbecillis, ne pernoctes cum commutatione ejus apud te;
12

ספר אלה הדברים : כה

cubabit & ,selon ingredi sicut ,pignus ei reddes Reddendo

13 הַשֵּׁב תָּשִׁיב לוֹ אֶת־הָעֲבוֹט כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְשָׁכַב
Domini facies ad justitia erit tibi & ; tibi benedicet & ,suo vestimento in

בְּשַׂלְמָתוֹ וּבֵרַכְךָ וּלְךָ תִּהְיֶה צְדָקָה לִפְנֵי יְהוָה
,tuis fratribus de egenum & ,afflictum mercenarium opprimes Non .tui Dei

14 אֱלֹהֶיךָ: לֹא־תַעֲשֹׁק שָׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן מֵאַחֶיךָ
dabis ejus die In .tuis portis in tua terra in qui ,tuo peregrino de vel

15 אוֹ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ בִּשְׁעָרֶיךָ: בְּיוֹמוֹ תִתֵּן
,ipse afflictus quia ,sol eam super intrabit non & : ejus mercedem

שְׂכָרוֹ וְלֹא־תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עָנִי הוּא
ad te super clamet non & ; suam animam sustinens ipse eam ad &

וְאֵלָיו הוּא נֹשֵׂא אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא־יִקְרָא עָלֶיךָ אֶל
,filiis super patres morientur Non .peccatum te in sit & ,Dominū

16 יְהוָה וְהָיָה בְךָ חֵטְא: לֹא־יוּמְתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים
,morientur suo peccato in unusquisque :patribus super morientur non filii &

וּבָנִים לֹא־יוּמְתוּ עַל־אָבוֹת אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָתוּ:
vestimentum pignorabis neque ; pupilli ,peregrini judicium inclinabis Non

17 לֹא תַטֶּה מִשְׁפַּט גֵּר יָתוֹם וְלֹא תַחֲבֹל בֶּגֶד
te redemit & ,Ægypto in fuisti servus quòd recordaberis Et .viduæ

18 אַלְמָנָה: וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ
faciendum ad tibi præcipiens ego idcirco : inde tuus Deus Dominus

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־
fueris oblitus & ,tuo agro in messem messueris Cùm .hoc verbum

19 הַדָּבָר הַזֶּה: כִּי תְקַצֹּר קְצִירְךָ בְּשָׂדֶךָ וְשָׁכַחְתָּ
,pupillo ,peregrino ; eum capiendum ad revertêris non ,agro in manipuli

עֹמֶר בַּשָּׂדֶה לֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ לַגֵּר לַיָּתוֹם
omni in tuus Deus Dominus tibi benedicat ut : erit viduæ &

וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל
vcquires ramos non ,tuam olivam excusseris Cùm .tuarum manuum opere

20 מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: כִּי תַחְבֹּט זֵיתֶךָ לֹא תְפָאֵר
vindemiaveris Cùm .erit viduæ & ,pupillo ,peregrino : te post

אַחֲרֶיךָ לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה: כִּי תִבְצֹר
viduæ & ,pupillo ,Peregrino .te post racemabis non ,tuam vineam

כַּרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל אַחֲרֶיךָ לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה
ego idcirco : Ægypti terra in fuisti servus quia ,memineris Et .erit

21 יִהְיֶה: וְזָכַרְתָּ כִּי־עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם עַל־כֵּן אָנֹכִי
.hoc verbum faciendum ad tibi præcipiens

22 מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה:

CAP. XXV.

כה

,judicium ad accesserint & ,homines inter lis fuerit Cùm

1 כִּי־יִהְיֶה רִיב בֵּין אֲנָשִׁים וְנִגְּשׁוּ אֶל־הַמִּשְׁפָּט
.impium convincent impietatis & ,justum justificabunt & ,eos judicabunt &

וּשְׁפָטוּם וְהִצְדִּיקוּ אֶת־הַצַּדִּיק וְהִרְשִׁיעוּ אֶת־הָרָשָׁע:
,judex eum faciet prosternere & ,impius cædi filius si ,erit Et

2 וְהָיָה אִם־בֶּן הַכּוֹת הָרָשָׁע וְהִפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט
ejus impietatis sufficientiam secundàm suæ facies ad eum faciet cædere &

וְהִכָּהוּ לְפָנָיו כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ
addat fortè ne ,addet non : eum percutiet Quadragesies .numero in

3 בְּמִסְפָּר: אַרְבָּעִים יַכֶּנּוּ לֹא יֹסִיף פֶּן־יֹסִיף
tuus frater vilescat & ,multam percussionem ,hæc super eum cædendo

לְהַכֹּתוֹ עַל־אֵלֶּה מַכָּה רַבָּה וְנִקְלָה אָחִיךָ
.sua trituræ in bovem obturabis Non .tuis oculis in

4 לְעֵינֶיךָ: לֹא־תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ:

Versio VULG. LAT.

13 Sed statim reddes ei ante Solis occasũ: ut dormiens in vestimento suo, benedicat tibi, & habeas justitiam coràm Dño Deo tuo.
14 Non negabis mercedé indigentis, et pauperis fratris tui, sive advenæ, qui tecum moratur in terra, & intra portas
15 tuas est: Sed eâdé die reddes ei pretium laboris sui ante Solis occasum, quia pauper est, & ex eo sustentat animã suam: ne clamet contra te ad Dñm, & reputetur tibi in peccatum. Non
16 occidentur patres pro filiis, nec filii pro patribus, sed unusquisque pro peccato suo
17 morietur. Nõ pervertes judiciũ advenæ & pupilli, nec auferes pignoris loco viduæ vestimentũ. Memento quòd servieris in
18 Ægypto, & eruerit te Dñs Deꝰ tuus indé. Idcircò præcipio tibi, ut facias hanc rem. Quando
19 messueris segetẽ in agro tuo, & oblitus manipulum reliqueris, non revertêris ut tollas illum: sed advenam, & pupillum, & viduam auferre patiêris, ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni opere manuum tuarum. Si fruges collegeris oli-
20 varũ, quidquid remanserit in arboribus, non revertêris ut colligas: sed relinques advenæ, pupillo, ac viduæ. Si vindemiaveris vineam tuã, non colliges
21 remanentes racemos, sed cedent in usus advenæ, pupilli, ac viduæ. Memento ꝙ & tu servieris in Ægypto, & idcircò præcipio tibi ut facias hanc rem.

CAP. XXV.

1 SI fuerit causa inter aliquos, & interpellaverint judices: quem justũ esse perspexerint, illi justitiæ palmam dabunt: quem impium, condemnabunt impietatis. Sin autẽ eum qui pec-
2 cavit, dignũ viderint plagis: prosternent, & coràm se facient verberari. Pro mensura peccati erit & plagarũ modus: Ita
3 duntaxat, ut quadragenarium numerum non excedant: ne fœdè laceratus ante oculos
4 tuos abeat frater tuus. Non ligabis os bovis terentis in area fruges tuas.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

13 Ἀποδόσῃς ἀποδώσεις (π) τὸ ἐνέχυρον αὐτῷ πρὸς δυσμὰς ἡλίου, καὶ κοιμηθήσεται ἐν τῷ ἱματίῳ αὐτοῦ, καὶ εὐλογήσει σε, (ρ) καὶ ἔσται σοι ἐλεημοσύνη ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου.
14 Οὐκ (σ) ἀπαδικήσεις μισθὸν πένητος καὶ ἐνδεοῦς ὄντος ἀδελφῶν σου, ἢ ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν ἐν πόλεσί σου. Αὐθημερὸν ἀποδώσεις τὸν μισθὸν αὐτοῦ, οὐκ ἐπιδύσει ὁ ἥλιος ἐπ' αὐτῷ, ὅτι πένης ἐστί, καὶ ἐν αὐτῷ ἔχει τὴν ἐλπίδα, (τ) καὶ καταβοήσεται κατὰ σοῦ πρὸς κύριον, καὶ
16 ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία. Οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, (υ) καὶ οἱ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων. (φ) ἕκαστος ἐν τῇ ἑαυτοῦ
17 ἁμαρτίᾳ ἀποθανεῖται. Οὐκ ἐκκλινεῖς κρίσιν προσηλύτου καὶ ὀρφανοῦ καὶ χήρας. (χ) οὐκ ἐνεχυράσεις ἱμάτιον χήρας. Καὶ μνησθήσῃ
18 ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐλυτρώσατό σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖθεν· διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐνετειλάμην ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο. (ψ) Ἐὰν δὲ ἀμήσῃς ἀμητὸν ἐν τῷ ἀγρῷ
19 σου, καὶ ἐπιλάθῃ δεσμὸν ἐν τῷ ἀγρῷ σου, οὐκ (ω) ἀναστρέψῃ λαβεῖν αὐτόν· (α) τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται, ἵνα εὐλογήσῃ σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πάσαις
20 τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου. Ἐὰν δὲ (β) ἐλαιολογῆς, οὐκ ἐπαναστρέψεις κλαμπήσασθε τὰ ὀπίσω σου· τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται. καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα
21 ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐνετείλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο. Ἐὰν δὲ τρυγήσῃς τὸν ἀμπελῶνά σου, οὐκ (γ) ἐπαναξυγήσῃς αὐτὸν τὰ ὀπίσω σου· τῷ προσηλύτῳ καὶ
22 τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο.

MS.A. (π) τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ πρὸ δυσμὰς(ρ) καί σοι ἔσαι(σ) ἐλεημοσύνη (τ) καὶ ἐκαλαβοήσει πρὸ σοῦ(υ) καὶ υἱοὶ(φ) ἕκασος τῇ(χ) καὶ οὐκ ἐνεχυράσεις(ψ) Ἐὰν ἀμήσῃς ἀμητὸν σου ἐν(ω) ἐπαναστραφήσῃ(α) τῷ προσηλύτῳ (β) ἐλαιολογήσῃς, (γ) ἐπαναξυγήσεις τὰ

Κεφ. κε'.

1 Ἐὰν δὲ γένηται ἀντιλογία ἀναμέσον ἀνθρώπων, καὶ προσέλθωσιν εἰς κρίσιν, καὶ κρίνωσι, (α) καὶ δικαιώσωσι τὸ δίκαιον, καὶ
2 καταγνῶσι τὸν ἀσεβοῦς· καὶ ἔσται, ἐὰν ἄξιος ᾖ πληγῶν ὁ ἀσεβῶν, (ε) καθιεῖς αὐτὸν ἔναντι τοῦ κριτοῦ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν καὶ τοῦ ἀσεβείαν(γ) αὐτοῦ, κατὰ
3 ἀριθμὸν τεσσαράκοντα μαστιγώσουσιν αὐτόν· ἐὰν προσθήσουσιν· ἐὰν δὲ(δ) προσθῶσι μαστιγῶσαι ὑπὲρ ταύτας τὰς πληγὰς πλείους, ἀχθμονήσει ὁ ἀδελφός σου ἐναντίον σου. Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα.
4

MS.A. (α) δικαιώσουσιν τὸ δίκαιον, (β) καὶ καθιεῖς (γ) αὐτοῦ. Ἀριθμῷ τεσσεράκοντα (δ) προσθῶσιν μαστιγῶσαι αὐτὸν ὑπὲρ

Redditione reddes ei (d) pignus suum ad occasum Solis: Et dormiet in vestimento suo, & benedicet tibi: erit misericordia coràm Domino Deo tuo. Non (e) fraudabis mercedem pauperis, & egeni ex fratrib⁹ tuis, vel ex advenis, qui suat in civitatib⁹ tuis: Eâdem die reddes mercedem ej⁹ non occidet Sol super eam: quia pauper est, & in ea habet spem: & clamabit contra te ante Dominum; & erit in te peccatum. Non morientur patres pro filiis, et filii nõ morientur pro patrib⁹: unusquisq; in peccato suo morietur. Non (f) declinabis judicium advenæ, et orphani et viduæ: non pignorabis vestem viduæ. Et memento, quia famulus fuisti in terra Ægypto; & redemit te Dominus Deꝰ tuus indé. Propterea ego tibi mãdo facere verbũ hoc. Si autem messueris messem in agro tuo, & oblitus fuerit manipulus in agro tuo, non revedibis accipere illum. Advenæ, & pupillo, & viduæ erit: ut benedicat te Dominꝰ Deꝰ tuus in omnib⁹ operib⁹ manuũ tuarum. Si autem olivas colligas, non revedibis vepetere quæ post te. Advenæ, & pupillo, & viduæ erunt. Et memento quia famulus fuisti in terra Ægypto. Propterea ego tibi mando facere verbum hoc.

Si autẽ fuerit altercatio inter homines, et accesserint ad judiciũ et judicaverint, et justificaverint justum, & reprehenderint impiũ; Et erit, si dignꝰ fuerit plagis, qui impiè agit; (a) constitues eum in conspectu judicum: & flagellabunt eũ ante se secundũ impietatẽ ejus: (b) Et numero quadraginta flagellabunt eũ: non apponent. Si autem apposuerit flagellare (c) super has, plagas plures; deturpabitur frater tuus (d) coram te. Non obturabis bovem terentem autem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sed restitue ei pignꝰ suum cùm sol occubuerit, ut dormiat in pallio suo, & benedicat tibi, sitque tibi justitia coram Domino Deo tuo. Ne deneges mercedem pauperis & egeni, sive sit de fratribus tuis, sive ex indigena qui fuerit in civitatibꝰ tuis. Sed eodem ipso die da illi mercedẽ suã, & ne occidat super eam sol: quoniã pauper est, & propter mercedẽ suã tradit tibi animã suã: ne fortè clamet contra te ad Dñm, sitq; super te peccatũ. Non morientur patres pro filiis suis, & filii non morientur pro parentibꝰ suis, sed quisq; in peccatis suis morietur. Ne flectas judicium peregrini & pupilli: & ne acceperis in pignus vestẽ viduæ. Et memento quòd servꝰ fueris in Ægypto, & inde te liberarit Dñs Deꝰ tuus: propterea præcipio tibi, & dico tibi ut facias rem istã. Cúmq; messueris messem agri tui, & oblitꝰ fueris manipuli, ne revertaris ut eum tollas, sed sit peregrini, & pupilli, ac viduæ, ut benedicat tibi Dominus in omni opere manuũ tuarũ. Et cùm decusseris oleas tuas, ne rimeris à tergo tuo, sed peregrino, & pupillo, ac viduæ erit. Et cùm vindemiabis vineã tuã, ne racemos colligas post te, sed peregrino & pupillo atq; viduæ erit. Et memento servũ te fuisse in Ægypto: propterea præcipio tibi ut hanc rem facias,

CAP. XXV.

ET si oriatur lis inter virũ & proximũ suũ, accedant ad judices, & judicabunt eos, & innocentẽ pronuntiabunt eum qui innocens est, reũ autẽ condemnabunt. Et si castigatione dignꝰ est reꝰ, prosternet eum judex, & flagellabit eum in conspectu suo juxta meritũ culpæ ejus. Certo numero, *nempe* quadragenis *plagis* flagellabunt eum, nec addent: ne cùm addiderint plagas plures hisce plagis, vilescat frater tuus in conspectu tuo. Ne imponas fiscellam bovi in tritura.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

13 אֲתָבָא תְּתִיב לֵיהּ יַת־מַשְׁכּוֹנָא
בְּמֵעַל שְׁמִשָּׁא וְיִשְׁכּוֹב בְּכִסּוּתֵיהּ
וִיבָרְכִנָּךְ וְלָךְ תְּהֵי זְכוּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ:
14 לָא־תַעֲשׁוֹק אֲגִירָא עַנְיָא וּמִסְכֵּינָא
מֵאֲחָךְ אוֹ מִגִּיּוֹרָךְ דִּי בְאַרְעָךְ בְּקִרְוָךְ:
15 בְּיוֹמֵיהּ תִּתֵּן אֲגָרֵיהּ וְלָא תֵעוֹל
עֲלוֹהִי שִׁמְשָׁא אֲרֵי עַנְיָא הוּא וְלֵיהּ
הוּא מְסָר יַת־נַפְשֵׁיהּ וְלָא־יְקָרֵי עֲלָךְ
קֳדָם יְיָ וְיְהֵי בָךְ חוֹבָא: לָא־יוּמְתוּן
16 אֲבָהָן עַל־פּוּם בְּנִין וּבְנִין לָא־יְמוּתוּן
עַל־פּוּם אֲבָהָן אֱנָשׁ בְּחוֹבֵיהּ יְמוּתוּן:
17 לָא תַצְלֵי דִּין גִּיּוֹר יְתָם וְלָא־תַסַּב
מַשְׁכּוֹנָא לִבּוּשׁ אַרְמַלְתָּא: וְתִדְכַּר
18 אֲרֵי־עַבְדָא הֲוֵיתָא בְּמִצְרַיִם וּפְרָקָךְ
יְיָ אֱלָהָךְ מִתַּמָּן עַל־כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד־
לָךְ לְמֶעְבַּד יַת־פִּתְגָמָא הָדֵין:
19 כִּי־תִחְצוֹר חֲצָדָךְ בְּחַקְלָךְ וְתִרְנַשֵּׁי
עוֹמְרָא בְּחַקְלָא לָא תְתוּב לְמִסְבֵּיהּ
לְגִיּוֹרָא לְיַתְמָא וּלְאַרְמַלְתָּא יְהֵי
בְּדִיל דִּיבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכֹל עוֹבְדֵי
20 יְדָךְ: אֲרֵי תַחְבּוֹט זֵיתָךְ לָא תְפַלֵּי
בָּתְרָךְ לְגִיּוֹרָא לְיַתְמָא וּלְאַרְמַלְתָּא
21 יְהֵי: אֲרֵי תְקוֹטֵף כַּרְמָךְ לָא תְעַלֵּל
בָּתְרָךְ לְגִיּוֹרָא לְיַתְמָא וּלְאַרְמַלְתָּא
22 יְהֵי: וְתִדְכַּר אֲרֵי־עַבְדָא הֲוֵיתָא
בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַל־כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד־
לָךְ לְמֶעְבַּד יַת־פִּתְגָמָא הָדֵין:

כה

1 אֲרֵי־יְהֵי דִּין בֵּין גַּבְרַיָּא וְיִתְקָרְבוּן
לְדִינָיָא וִידוֹנוּן וְיַזְכּוֹן יַת־זַכָּאָה
2 וְיַחְיְבוּן יַת חַיָּבָא: וְיְהֵי אִם־בַּר חַיָּב
לְאַלָּקָאָה חַיָּבָא וְיַרְמְיֵנֵיהּ דַּיָּנָא
וְיַלְקְיֵנֵיהּ קֳדָמוֹהִי כְּמִסַּת חוֹבְתֵיהּ
3 בְּמִנְיָן: אַרְבְּעִין יַלְקְיֵנֵיהּ לָא יוֹסִיף
דִּלְמָא יוֹסִיף לְאַלָּקוּיֵיהּ עַל־אִלֵּין
מָחָא רַבָּא וְיֵיקַל אֲחוּךְ לְעֵינָךְ:
4 לָא־תַחֵיד פּוּם תּוֹרָא בְּדָיְשֵׁיהּ

4 ante oculos tuos. Non claudes os bovi trituranti.

Targum ONKELOS.

13 Sed reddes ei pignus cum occubuerit sol; ut dormiat in vestimento suo, ut benedicat tibi: & tibi erit justitia coram Dño Deo tuo. Non retinebis violenter mercedem pauperis & egeni; de fratrib⁹ tuis, aut de advenis qui sunt in terra tua in civitatibus tuis. Sed in eodem die dabis mercedẽ ejus ante occasũ solis, quoniã pauper est, & pro eo ponit animã suã: ut non clamet adversũ te corã Dño, & sit in te peccatũ.
16 Non moriãtur patres pro filiis, neq; filii moriantur pro patrib⁹: sed singuli pro peccato suo moriãtur. Non declinabis judiciũ advenæ & pupilli: neq; tolles pro pignore vestimentũ viduæ. Et recordaberis q̃ serv⁹ fuisti in Ægypto, & redemit te inde Dñs Deus tuus: ideo ego præcipio tibi ut facias hãc rẽ.
19 Quando messueris messẽ tuã in agro tuo, & oblit⁹ fueris manipuli in agro, non revertéris ut tollas eũ; sed peregrino & pupillo & viduæ erit: ut benedicat tibi Dñs De⁹ tu⁹ in omnib⁹ operib⁹ man⁹ tuæ. Quando excusseris olivas tuas, non revertaris ad colligendum q̃ post te reliqueris: sed peregrino, et pupillo & viduæ erit. Si vindemiaveris vineã tuã, non colliges remanentes racemos quos post te reliqueris: sed peregrino, & pupillo et viduæ erunt. Et recordaberis q̃ serv⁹ fuisti in terra Ægypti: idcircò ego præcipio tibi ut facias hãc rẽ.

CAP. XXV.

1 SI fuerit causa inter viros, venerintq; ad judiciũ, judicabũt eos judices: & justificabunt justũ, & condemnabunt impiũ.
2 Si autem impius dign⁹ fuerit verberib⁹: prosternet eum judex, & in conspectu suo verberabit eum; juxta mensurã delicti erit modus plagarũ. Usq; ad numerũ quadragenariũ flagellabit eum, & non amplius: ne fortè addat verberare eum super hæc, plaga magna; & ignominiã patiatur frater tuus
4 ante oculos tuos. Non claudes os bovi trituranti.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 * זשפ·א·שמש·ל2·ז·א·ז2ב2·נעב2·ז·א·זשמז·תפ·ז2ב·ל2ב·תמ·זצ
ב2שכ·ז2·ב2ב2·ז·א·זשמז·תפ·ז2ב·ל2ב·תמ·זצ
א2ז·תמנ:=
14 ** ז2·א·ס·ש·שמ·סל·ז·א2ב·זשמז·ל2ב·שא·תמנ· א2ז
15 שדפ·תמנ·א·ש·פ·א2ב·תמנ·פ·ש·תמנ· *פ·תמז·א·ל2ב·ש·נפ·ז
ז2א·א2ב·א·ב2·ז·א·זשמז·ע·ס·ל·ז·א·ז2א·ז2א·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
ל·ש·א·א·נב·ש·ז:ז2א·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
16 פנ·ד·א·ש·* ז2·א·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
17 ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
18 ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
19 ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
20 ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
21 ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז
22 ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז2ב·ז·א·ז

ספר אלה הדברים: כה

filius & ,eis ex unus fuerit mortuus & ,pariter fratres manserint *Cùm*
5 כִּי־יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אַחַד מֵהֶם וּבֵן
ejus *levir*:extraneo viro foris mortui uxor erit non ,ei non
אֵין לוֹ לֹא־תִהְיֶה אֵשֶׁת־הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יְבָמָהּ
,erit Et *eam associabit* &:uxorem in sibi eam capiet & ,eam *super* ingredietur
6 יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמָהּ: וְהָיָה
,*mortui* sui fratris nomine *super* stabit ,pariet quem primogenitus
הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד יָקוּם עַל־שֵׁם אָחִיו הַמֵּת
vir voluerit non si Et .Israel ex ejus nomen delebitur non &
7 וְלֹא־יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל: וְאִם־לֹא יַחְפֹּץ הָאִישׁ
ad portam ad ejus *fratris* ascendet & ,suam *fratriam* accipere
לָקַחַת אֶת־יְבִמְתּוֹ וְעָלְתָה יְבִמְתּוֹ הַשַּׁעְרָה אֶל־
nomen suo fratri suscitare meus *levir* Renuit :dicet & ,seniores
הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאֵן יְבָמִי לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם
seniores eum vocabunt Et ,*me associare* vult non :Israel in
בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יַבְמִי: וְקָרְאוּ־לוֹ זִקְנֵי־
volui Non :dicet & ,stabit & ,eum ad loquentur & ,ejus civitatis
עִירוֹ וְדִבְּרוּ אֵלָיו וְעָמַד וְאָמַר לֹא חָפַצְתִּי
,seniorum oculis in eum ad ejus *fratria* accedet Et .eam accipere
לְקַחְתָּהּ: וְנִגְּשָׁה יְבִמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים
9 ,ejus *facies* in ,spuet & ,ejus pede *de*,*super* ejus calceamentum solvet &
וְחָלְצָה נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וְיָרְקָה בְּפָנָיו
ædificaverit non qui ,viro fiet Sic :dicet & ,*respondebit* &
וְעָנְתָה וְאָמְרָה כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִבְנֶה
Domus ,Israel in ejus nomen vocabitur Et .sui fratris domum
10 אֶת־בֵּית אָחִיו: וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית
,ejus frater & ,vir ,pariter homines fuerint rixati *Cùm* .calceamentū soluti
חֲלוּץ הַנָּעַל: כִּי־יִנָּצוּ אֲנָשִׁים יַחְדָּו אִישׁ וְאָחִיו
manu è suum virum eruendum ad unius uxor accesserit &
וְקָרְבָה אֵשֶׁת הָאֶחָד לְהַצִּיל אֶת־אִישָׁהּ מִיַּד
,ejus verenda *in* apprehenderit & ,suā manum miserit & ,eum percutientis
מַכֵּהוּ וְשָׁלְחָה יָדָהּ וְהֶחֱזִיקָה בִּמְבֻשָׁיו:
tibi erit Non .tuus oculus parcet non ,illius *volam* abscindes *Et*
12 וְקִצֹּתָה אֶת־כַּפָּהּ לֹא תָחוֹס עֵינֶךָ: לֹא־יִהְיֶה לְךָ
13 tibi erit Non ,*minor* & ,*major* :*lapis* & ,*lapis* tuo loculo in
בְּכִיסְךָ אֶבֶן וָאֶבֶן גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה: לֹא־יִהְיֶה לְךָ
,*perfectus Lapis* .minor & ,major :*ephab* & ,*ephab* tua domo in
14 בְּבֵיתְךָ אֵיפָה וְאֵיפָה גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה: אֶבֶן שְׁלֵמָה
ut ,tibi erit *justitia* &,perfectus Modius .tibi erit *justitia* &
וְצֶדֶק יִהְיֶה לָךְ אֵיפָה שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יִהְיֶה לָךְ לְמַעַן
tuus Deus Dominus quam ,*tuum* super tuos dies prolongent
15 יַאֲרִיכוּ יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
,hæc *faciens* omnis tui Dei Domini abominatio Quia .tibi *dans*
16 נֹתֵן לָךְ: כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל־עֹשֵׂה אֵלֶּה
Hamalec tibi fecerit quæ Memento .iniquitatem faciens omnis
17 כָּל עֹשֶׂה עָוֶל: זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק
,via in tibi occurrit Quomodo .Ægypto ex *vos exeundo in* ,via in
18 בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם: אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדֶּרֶךְ
non &,*laboratus* &, lassus *tu* & ,*te post* *debiles* *omnes* te in *decaudavit* &
וַיְזַנֵּב בְּךָ כָּל־הַנֶּחֱשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאַתָּה עָיֵף וְיָגֵעַ וְלֹא
.Deum timuit
יָרֵא אֱלֹהִים:

Versio VULG. LAT.

5 Quando habitaverint fratres simul, & unus ex eis absq; liberis mortuus fuerit, uxor defuncti non nubet alteri: sed accipiet eam frater ejus, & suscitabit semen fratris sui. Et primogenitū ex ea filium nomine illius appellabit, ut non deleatur nomen ejus ex Israel. Sin autem noluerit accipere uxorem fratris sui, quæ ei lege debetur, perget mulier ad portā civitatis, & interpellabit majores natu, dicétque. Non vult frater viri mei suscitare nomen fratris sui in Israel: nec me in conjugem sumere. Statímq; accersiri eum facient, & interrogabunt. Si responderit, Nolo eam uxorem accipere: Accedet mulier ad eum coram seniorib⁹, & tollet calceamentum de pede ejus, spuétq; in faciē illius, et dicet; Sic fiet homini, qui non ædificat domum fratris sui. Et vocabitur nomen illius in Israel, Domus discalceati. Si habuerint inter se jurgium viri duo, & unus contra alterum rixari cœperit, volénsq; uxor alterius eruere virum suum de manu fortioris, miseritq; manum, & apprehenderit verenda ejus: Abscides manum illius, nec flectéris super eam ullâ misericordiâ. Non habebis in sacculo diversa pondera, majus & minus: Nec erit in domo tua modius major & minor. Pond⁹ habebis justum & verum, & modi⁹ æqualis & verus erit tibi: ut multo vivas tempore super terram, quam Dñs Deus tuus dederit tibi. Abominatur enim Dñs Deus tuus eum qui facit hæc, & aversatur omnē injustitiam. Memento quæ fecerit tibi Amalec in via, quando egrediebaris ex Ægypto: Quomodò occurrerit tibi; & extremos agminis tui, qui lassi residebant, ceciderit, quando tu eras fame & labore confect⁹: & non timuerit Deum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Ἐὰν ᾖ κατοικῶσιν ἀδελφοὶ ὁπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἀποθάνῃ εἷς ἐξ αὐτῶν, σπέρμα ᾗ μὴ ᾖ αὐτῷ, οὐκ ἔσαι ἡ γυνὴ τοῦ (ε)τεθνηκότ⊖ ἔξω ἀνδρὶ μὴ ἐγγίζοντ⁹ ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς εἰσελεύσετ⊖ πρὸς αὐτὴν, καὶ λήψετ⊖ αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα, καὶ συνοικήσ⟨ς⟩ αὐτῇ.
6 Καὶ ἔσαι τὸ παιδίον (ζ) ὃ ἐὰν τέκῃ, καταστήσετ⊖ ἐπὶ τῷ ὀνόματ⊖ τοῦ τετελευτηκότ⊖, καὶ οὐκ ἐξαλειφθήσετ⊖ τὸ ὄνομα
7 αὐτοῦ ἐξ Ἰσραήλ. Ἐὰν ᾖ μὴ (η) βούλη⊖ ὁ ἄνθρωπ⊖ λαβεῖν τ⁹ γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ἀναβήσετ⊖ ἡ γυνὴ ὁπὶ τ⁹ πύλην ὁπὶ τ⁹ γερουσίαν, καὶ ἐρεῖ, Οὐ θέλ⟨ ὁ ἀδελφὸς τ⁹ ἀνδρός μου ἀναστῆσαι τὸ (θ) ὄνομα τοῦ
8 ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ, οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἀδελφὸς τ⁹ ἀνδρός μου. Καὶ καλέσουσιν αὐτὸν ἡ γερουσί⟨ τ⁹ (ι) πόλεως αὐτοῦ, καὶ ἐροῦσιν αὐτῷ· καὶ στὰς εἴπῃ, Οὐ βούλομαι λαβεῖν αὐτήν.
9 Καὶ προσχθήσα ἡ γυνὴ τ⁹ ἀδελφοῦ (κ) αὐτοῦ ἔναντι τ⁹ γερουσίας, καὶ ὑπολύσ⟨ τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ τὸ ἓν ἀπὸ τ⁹ ποδὸς αὐτοῦ, καὶ ἐμπτύσ⟨ (λ) κατ⁹ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀποκριθεῖσα ἐρεῖ, (μ)Οὕτω ποιήσουσι τῷ ἀνθρώπῳ, ὃς οὐκ οἰκοδομήσει τ⁹ οἶκον τ⁹ ἀδελφῆ (ν) αὐτοῦ
10 ἐν Ἰσραήλ. Καὶ κληθήσετ⊖ τὸ ὄνομα αὐτ⁹ ἐν Ἰσραὴλ, Οἶκ⊖ τ⁹ ὑπολυθέντ⊖ τὸ ὑ-
11 πόδημα. Ἐὰν ᾖ μάχων⟨ (ξ) ἄνθρωποι ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἄνθρωπ⊖ μ⁹ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, καὶ προσέλθῃ ἡ γυνὴ ἑτὸς αὐτῶν ἐξελέσθαι τ⁹ ἄνδρα αὐτῆς ἐκ χειρὸς τ⁹ πίπτοντος αὐτὸν, καὶ ἐκλείνασα τ⁹ χεῖρα ἐπιλάβ⟨ τ⁹ αἰδοίων
12 αὐτοῦ, Ἀποκόψ⟨ς τ⁹ (ο) χεῖρα· ὁ φείσετ⊖
13 ὁ ὀφθαλμός ⟨ ἐπ' αὐτῇ. (π)Οὐκ ἔσαι ἐν τῷ μαρσίπῳ σου σταθμιον καὶ σταθμιον, μέγα
14 ἢ μικρόν. Οὐκ ἔσαι ἐν τῇ οἰκίᾳ ⟨ μέγον
15 καὶ μέγον, μέγα (ρ) ἢ μικρόν. Σταθμιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσαι σοι, καὶ μέζον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσαι ⟨οι, ἵνα πολυήμερος γένῃ ἐπὶ τ⁹ γῆς, ἧς κύρι⊖ ὁ θεός σου δίδωσί ⟨οι ἐν κλήρῳ. Ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ
16 τῷ θεῷ (σ) ⟨ πᾶς ποιῶν ταῦτα, πᾶς ποι-
17 ῶν ἄδικον. Μνήσθητι ὅσα ἐποίησέ ⟨οι Ἀμαλὴκ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκπορευομένυ ⟨ (τ) ἐκ
18 γῆς Αἰγύπτ⁹, Πῶς ἀντέσ⟨ ⟨οι ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἔκοψέ ⟨ τ⁹ ὐραγίαν πᾶν κοπῶντας ὀπίσω ⟨, ⟨ὺ ᾖ ἐπείνας καὶ ἐκοπίας· καὶ οὐκ ἐφοβήθη (υ) τ⁹ θεόν.

MS. A. (ε) τελευτηκότ⊖ ἔξω (ζ) ὃ ἂν τεχθῇ, (η) βούλη⊖ ἄνθρωπ⊖ (θ) ὄνομα αὐτοῦ ἐν (ι) πόλεως ἐκείνης, καὶ (κ) αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἔναντι (λ) εἰς τὸ πρόσωπον (μ) Οὕτως (ν) αὐτῷ. Καὶ (ξ) ἄνθρωποι δύο ἐπὶ (ο) χεῖρα αὐτῆς· καὶ (π) Καὶ οὐκ (ρ) καὶ μικρόν. (σ) σὺ ὃς πᾶς ποιῶν ἄδικον. (τ) ἐξ Αἰγύπτ⊖, (υ) τ⁹ κύριον. Καὶ

Si autem habitaverint fratres in unum, & mortuus fuerit unus ex eis, semen autem non fuerit eis, (ε) non erit uxor defuncti foràs viro non appropianti. Frater viri ejus intrabit ad eam, & accipiet eam sibi uxorem: & cohabitabit ei. Et erit infans, quicunq; natus fuerit, constituetur ex defuncti nomine: & non delebitur nomen ejus ex Israel. Si autem noluerit homo accipere uxorem fratris sui; & ascendet mulier in porta ad senatum: & dicet, Non vult frater viri mei suscitare nomen fratris sui in Israel, noluit frater viri mei. Et vocabunt eum seniores civitatis ejus, & dicent ei: & stans dixerit, Nolo accipere eam. Et accedens uxor fratris ejus ante seniores, & solvet calceamentum ejus unum de pede ejus, & spuet in faciem ejus: & respondens dicet; Sic facient homini, qui non ædificabit domum fratris sui in Israel. Et vocabitur nomen ejus in Israel, Dom⁹ discalceati calceamentum. Si autem rixati fuerint (f) homines pariter, homo cùm fratre suo, & accesserit uxor unius eorum ad eruendum virum suum de manu verberantis eum, & extendens manum apprehenderit testes ejus; Abscindes manum: non parcet oculus tuus super eam. Non erit in marsupio tuo pond⁹ & pondus, magnum aut parvum. Non erit in domo tua mensura & mensura, magna vel parva. Pond⁹ verax et justum erit tibi; et mensura verax et justa erit tibi: ut longævus sis super terram, quam Dominus Deus tuus dat tibi in sorte. Quoniã abominatio Domino Deo tuo omnis facions hæc, omnis faciens injustum. Recordare quæcunq; fecit tibi Amalec in via, exeunte te de terra Ægypti; Quomodò restitit tibi in via, et percussit caudam agminis tui, defessos post te: tu autem esuriebas, et laborabas. Et non timuit Deum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܟ ܬܗܦܟ ܐܝܬ ܐܚ̈ܝܢ ܐ̈ܚܝ̈ܢ. ܘܢܡܘܬ ܚܕ ܡܢܗ̈ܘܢ ܘܠܝܬ ܠܗ ܒ̈ܢ̈ܝ. ܠܐ ܬܢܣܒ ܐܢܬܬܗ ܠܓܒܪ ܐ̈ܚܪ̈ܢ ܐ̈ܠܐ ܐ̈ܚܘ ܕܒܥܠܗ ܢܥܠ ܠܗ ܘܢܣܒ ܐܢܬܬܗ ܘܢܩܝܡ ܙܪܥ ܐ̈ܚܘ ܠܡܝܬܐ.
6 ܘܗܘ ܒ̈ܟܪ ܕܬܝܠܕ ܢܩܘܡ ܒܫܡ ܐ̈ܚܘ ܕܡܝܬ ܕܠܐ ܢܬܡܚܐ ܫܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܒܝܫܪܝܠ.
7 ܘܐܢ ܠܐ ܨܒܐ ܒܥܠܐ ܕܢܣܒ ܐܢܬܬ ܐ̈ܚܘ ܢܣܩ ܐܢܬܬܗ ܠܬܪܥܐ ܠܒ̈ܝܬ ܣܥܪ̈ܐ ܘܢܐܡܪ ܠܐ ܨܒ ܒܥܠܝ ܐ̈ܚܝ ܕܢܩܝܡ ܠܐ̈ܚܝܗ ܫܡ ܒܝܫܪܝܠ ܠܐ ܨܒ ܠܝ ܕܢܣܒ ܐܢܬ.
8 ܘܢܩܪ̈ܘܢ ܠܗ ܣܒ̈ܝ ܡܕܝܢܬܗ ܘܢܡܠ̈ܠܘܢ ܥܡܗ ܘܢܩܘܡ ܘܢܐܡܪ ܠܐ ܨܒ ܠܝ ܕܐܣܒ ܠܗ.
9 ܘܢܩܪܒ ܐܚ̈ܝ ܐ̈ܚܘ ܠܘܬ ܣܒ̈ܝ ܘܢܫܪ ܢܥܠܗ ܡܥܠ ܪ̈ܓܠܗ ܘܢܒܨܩ ܒܐܦܘܗܝ ܘܢܥܢܐ ܘܬܐܡܪ ܟܕܢ ܢܬܥܒܕ ܠܓܒܪ ܕܠܐ ܒܢܐ ܐ̈ܚܘ.
10 ܘܢܬܩܪܐ ܫܡܗ ܒܝܫܪܝܠ ܒܝܬ ܚ̈ܠܝܢ ܕܢܥܠ ܡܫܚ̈ܠ. * ܟܕ ܢܡ̈ܚܘܢ ܓ̈ܒܪ̈ܐ ܐ̈ܚ̈ܝ ܒ̈ܟܪ ܥܡ ܐ̈ܚܘ ܘܩܪܒ ܐܢܬܬ ܚܕ ܠܡܫܙܒ ܒܥܠܗ ܡܢ ܐ̈ܝܕ ܡ̈ܚܝܗ ܘܫܕܬ ܐܝܕܗ ܘܡܫܟܬ ܒܒ̈ܝܫܘ.
11 ܘܬܩܨܘ ܐܝܕܗ ܠܐ ܬܚܘܣ ܥܝܢܟ ܠܐ ܬܗܘܐ ܠܟ ܒܟܝܣ ܐܒܢ ܘܐܒܢ ܪ̈ܒܐ ܘܙܥ̈ܘܪ̈ܐ: ܠܐ ܬܗܘܐ ܠܟ ܒܒ̈ܝܬܟ ܐܝܦܐ ܘܐܝܦܐ ܪ̈ܒܐ ܘܙܥ̈ܘܪ̈ܐ.
12 ܐܒܢ ܫܠܡ̈ܐ ܘܙܕ̈ܩܐ ܢܗܘܐ ܠܟ ܐܝܦܐ ܫܠܡ̈ܐ ܘܙܕ̈ܩܐ ܢܗܘܐ ܠܟ ܕܬܣܓܐ ܝ̈ܘܡ̈ܝܟ ܥܠ ܐܪ̈ܥܐ ܕܝܗܒ ܠܟ ܝܗ̈ܘܐ ܐܠܗܟ.
13 ܐ̈ܪܝ ܗ̈ܘ ܩܕܡ ܝ̈ܗ̈ܘܐ ܐܠܗܟ ܟܠ ܥܒ̈ܕ ܥ̈ܘܠܬܐ ܟܠ ܕܥܒ̈ܕ ܥ̈ܘܠܬܐ ܒ̈ܫ ܗ̈ܘ ܩܕܡ ܝ̈ܗ̈ܘܐ ܐܠܗܟ.
14 ܕܟܪ ܡܐ ܥܒ̈ܕ ܥܡܠܩ ܒܐܪ̈ܚܐ ܒܡܦܩܟܘܢ ܡܨܪ̈ܝܢ. ܕܩܪܟ ܒܐܪ̈ܚܐ ܘܩܛܠ ܒܟ ܟܠ ܕܢ̈ܚܠ̈ܫܝܢ ܒܬܪܟ ܘܐܢܬ ܥ̈ܝܦ ܘܝ̈ܓܥ ܘܠܐ ܕܚܠ ܡܢ ܐܠܗܐ.
15 ܗ̈ܘ ܠܟ ܢܝܚ ܡܢ ܟܠ ܒ̈ܥܠܝܟ ܡܢ ܟܠ ܣ̈ܒܒ̈ܝܟ ܒܐܪܥܐ ܕܝܗܒ ܠܟ ܝܗ̈ܘܐ ܐܠܗܟ ܢܚܐ ܠܟ.
16 ܡܛܠ ܗܢ ܟܠ ܥܒ̈ܕ ܗ̈ܠܝܢ ܟܠ ܥܒ̈ܕ ܥ̈ܘܠܬܐ ܪ̈ܓܝܙ ܩ̈ܕܡ ܝ̈ܗ̈ܘܐ ܐܠܗܟ. * ܕܟܪ ܡܐ ܥܒ̈ܕ ܥܡܠܩ ܒܐܪ̈ܚܐ ܒܡܦܩܟܘܢ ܡܨܪ̈ܝܢ.
17 ܕܩܪܟ ܒܐܪ̈ܚܐ ܘܩܛܠ ܒܟ ܟܠ ܕܢ̈ܚܠ̈ܫܝܢ ܒܬܪܟ ܘܐܢܬ ܥ̈ܝܦ ܘܝ̈ܓܥ ܘܠܐ ܕܚܠ ܡܢ ܐܠܗܐ.
18 ܗ̈ܘ ܠܟ ܢܝܚ ܡܢ ܟܠ ܒ̈ܥܠܝܟ ܡܢ ܟܠ ܣ̈ܒܒ̈ܝܟ ܒܐܪܥܐ ܕܝܗܒ ܠܟ ܝܗ̈ܘܐ ܐܠܗܟ ܢܚܐ ܠܟ.

*Cùm habitaverint fratres simul, & obierit unus ex ipsis, nec habeat liberos, ne nubat uxor defuncti viro alieno, sed levir ejus ducat eam, sitque ei uxor, & cognationem contrahat cum ea. Et primogenitus quem pariet, vocabitur nomine fratris sui defuncti, ut non oblivioni tradatur nomē ej⁹ ex Israele. Quòd si noluerit vir ille ducere uxorem fratris sui, ascendat uxor fratris ejus ad portam apud seniores, ac dicat, Non vult levir meus suscitare fratri suo nomen in Israele, nec vult ducere me. Advocabunt eum seniores civitatis ipsius, & loquentur cum eo: quòd si stet ac dicat, Non ducam illam; Accedet fratria ejus ad eum coram senioribus, solvétque calceum ejus de pede ipsius, spuétque in faciem ejus, ac dicet, Ita fiet viro qui non ædificabit domum fratri suo. Et vocabitur nomen ejus in Israele, Domus spoliati calceis. Et cùm rixati fuerint vir & frater suus alter cum altero, & accesserit uxor alterius ex ipsis ad liberandum maritum suum de manibus ejus qui cum eo contendit, porrexerítque manum suam, & apprehenderit verenda ejus; Abscinde manum ejus, nec parcat ei oculus tuus. Ne sint tibi in marsupio tuo diversa pondera, magnum *scilicet*, & parvum. Ne sint tibi in domo tua diversæ mensuræ, magna *scilicet*, & parva. Pondus æquale & justum sit tibi, & mensura æqua & justa sit tibi, ut muliplicentur dies tui in terra quam datur⁹ est tibi Dominus Deus tuus. Nam execrabilis est apud Dominum Deum tuum quicunque talia facit, & quicunque perpetrat iniquitatem. Memineris quæcunque tibi fecit Amalec in via, cùm egressi essetis ex Ægypto: Quòd occurrerit vobis cum gladio, & trucidârit in vobis omnem qui remanserat post vos, cùm tu lassus esses atque fatigatus, nec timuerit à conspectu Domini Dei tui.*

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

5 אֲרֵי־יִתְבֹּון אֲחִין כַּחֲדָא וְיִמּוֹת חַד
מִנְּהוֹן וּבַר לֵית לֵיהּ לָא תְּהֵי אִתַּת
מִיתָא לְבָרָא לְגַבַּר אוֹחֳרָן יִבְמָהּ
יָעוֹל עֲלָהּ וְיִסְבְּרִנַּהּ לֵיהּ לְאִנְתּוּ
וְיִבְמְנַהּ : וִיהֵי בּוּכְרָא דְּיֵתִיל יְקוּם
6 עַל־שְׁמָא דַּאֲחוּהִי מִיתָא וְלָא־
יִתְמְחֵי שְׁמֵיהּ מִיִּשְׂרָאֵל : וְאִם־לָא
7 יְצִבֵּי גַּבְרָא לְמִסַּב־לִית יִבְמְתֵּיהּ וְתִסַּק
יְבִמְתֵּיהּ לְתָרַע־בֵּית דִּינָא לְקֳדָם
סָבַיָּא וְתֵימַר סָרִיב יְבָמִי לְאָקָמָא
לַאֲחוּהִי שְׁמָא בְּיִשְׂרָאֵל לָא אֲבִי
8 לְיַבְּמוּתִי : וְיִקְרוֹן לֵיהּ סָבֵי־קַרְתֵּיהּ
וְיַמְלְלוּן עִמֵּיהּ וְיִקּוֹם וְיֵימַר לָא
9 רְעֵיתִי לְמִסַּב : וְתִתְקְרֵיב יְבִמְתֵּיהּ
לְוָתֵיהּ לְקֳדָם סָבַיָּא וְתֵשְׁרֵי סֵינֵיהּ
מֵעַל רַגְלֵיהּ וְתָרוֹק בְּאַנְפּוֹהִי וְתֵחֱמֵי
וְתֵימַר כְּדֵין יִתְעֲבֵד לְגַבְרָא דְּלָא
10 יִבְנֵי יַת־בֵּיתָא דַּאֲחוּהִי : וְיִתְקְרֵי
שְׁמֵיהּ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית שְׁרִי סֵינָא :
11 אֲרֵי־יִצְּונֵן גַּבְרִין כַּחֲדָא גְּבַר וַאֲחוּהִי
וְתִתְקְרֵב אִתַּת חַד לְשֵׁזָבָא יַת־
בַּעְלָהּ מִיַּד מָחֵי־הִי וְתוֹשֵׁיט יְדָהּ
12 וְתַתְקֵיף בְּבֵית בְּהַתְיֵהּ : וְתִקְטַע
יַת יְדַהּ לָא תְחוּס עֵינָךְ : לָא־יְהֵי לָךְ
13 בְּכִיסָךְ מְתַקֵּל וּמְתַקֵּל רַב וְזָעִיר :
14 לָא־יְהֵי לָךְ בְּבֵיתָךְ מְכִילָא וּמְכִילָא
15 רַבְּתָא וְזוּטְרְתָּא : מַתְקַלִּין שְׁלֵמִין
דְּקוּשְׁטָ יְהוֹן לָךְ מְכִילִין שְׁלֵמִין
דְּקוּשְׁטָ יְהוֹן לָךְ בְּדִיל דְּיוֹרְכוּן
יוֹמָךְ עַל אַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יְהִיב
16 לָךְ : אֲרֵי מְרַחֲקָ קֳדָם־יְיָ אֱלָהָךְ
17 כָּל־עָבִיד אִלֵּין כָּל עָבִיד שְׁקַר : הֱוֵי
דָכִיר יַת דִּי עֲבַד לָךְ עֲמָלֵק בְּאוֹרְחָא
18 בְּמִפָּקְכוֹן מִמִּצְרָיִם : דְּאַרְעָךְ בְּאוֹרְחָא
וְקַטֵּיל בָּךְ כָּל־דַּהֲווֹ־מְחַאֲחָרִין
בָּתְרָךְ וְאַתְּ מְשֻׁלְהֵי וְלָאֵי וְלָא דָחִיל
מִן־קֳדָם יְיָ :

TARGUM ONKELOS.

5 Si habitaverint fratres in unũ, & mortuꝰ fuerit unꝰ ex eis & filius non eſt ei ; non nubet uxor mortui foràs viro alieno : frater defuncti ingredietur ad eam, & accipiet eam ſibi in uxorem pro fratre ſuo.
6 Et primogenitus quem genuerit, ſuſcitabit nomen fratris ejus defuncti : & non delebitur nomen ejus de Iſrael.
7 Et ſi noluerit vir accipere uxorem fratris ſui : aſcendet illa ad portam domus judicii ante ſeniores ; & dicet, Renuit frater viri mei ſuſcitare nomen fratris ſui in Iſrael, non vult me
8 in conjugem accipere. Et vocabunt eum ſeniores civitatis ſuæ, & loquentur cũ eo : & ſi renuerit & dixerit ; Nolo accipere eam.
9 Accedet uxor fratris ejus ad eum coram ſenioribus : & ſolvet calciamentum ejus de pede ejus, & ſpuet in faciem ejus : & reſpondebit & dicet ; Sic fiet viro qui non ædificat domum fratris ſui.
10 Et vocabitur nomen illius in Iſrael, Domus diſcalciati.
11 Si rixati fuerint viri ad invicem, vir & frater ejus ; & accederit uxor unius ut eruat maritum ſuum de manu illius qui percutit eum : & extenderit manum ſuam, & apprehenderit verenda ejus.
12 Abſcindes manum illius, & non parcat oculus tuus. Non ſit tibi in ſacculo tuo pondus & pondus, majus & minus.
13 Non erit tibi in domo tua modiꝰ & modius, major & minor. Pondera perfecta & recta erunt tibi ; modii perfecti et veri erunt
14 tibi : ut prolongentur dies tui, ſuper terram quam Dñs Deus
15 tuus dabit tibi. Quia abominatio eſt Dñi Dei tui omnis qui facit hæc : omnis qui facit iniquitatem. Memento quæ fecerit
16 tibi Amalech, in via cùm egrederemini de Ægypto. Quomodo occurrerit tibi in via, & occiderit in te omnes qui remanſerant poſt tergum tuum, & tu eras laſſus & fatigatus : & non timens gloriam Dei.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

5 * עמ·שמ·בז·אחשמ·שדיד·זשא·אחד·שאש·זבל·אשמל·
ז·2ל·אחא·זשמא·אש·זשא·זחשמז·2ל·אשמז·פי·שמשפ·
6 שמשבל·זשמא·זשמז·2ל·2ל·2ל·זשא·זשמשא·זשמשא· * זשמז·זבל·
זפעזע·אש·פ·2ל·2ל·שמשמ·2ל·שש·אחשמז·זשא·ז·
שמז· שמשאפ·שש·זשמשא·זשמשא: * זשא·2ל·אחשמז·זשא·
7 2ל· שמשמ·אא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·
2ל·אחשמז·זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·
שמז· זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·
8 זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·זשמשא·

ספר אלה הדברים : כו

circuitu à tuis inimicis omn b ab tibi tuus Deus Dñs requiē dando in, erit Et

19 וְהָיָה בְּהָנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל־אֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב

ea possidendum ad, hæreditatē tibi dans tuus Deus Dominus quam terra in

בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה־אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ

obliviscaris ne :cœlis sub de Hamalec mentionem delebis

תִּמְחֶה אֶת־זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא תִּשְׁכָּח :

CAP. XXVI. כו

tibi dans tuus Deus Dominus quam ,terram ad fueris ingressus cùm erit Et

1 וְהָיָה כִּי־תָבוֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ

principio de capies Et :ea in habitaveris &, eā possederis &, hæreditatē

נַחֲלָה וְיָרַשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ : וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית

Dominus quam ,tua terra è facies venire quem ,humi fructus omnis

2 כָּל־פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה

quem ,locum ad ibis & ,canistro in pones &, tibi dans tuus Deus

אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְשַׂמְתָּ בַטֶּנֶא וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר

ad venies Et .ibi suum nomen collocandum ad, tuus Deus Dñs elegerit

3 יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם : וּבָאתָ אֶל־

hodie Annunciavi: eā ad dices & ,ipsis diebus in erit qui ,sacerdotem

הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם

juravit quam terram in ,sum ingressus quia ,tuo Deo Domino

לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־בָאתִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע

canistrum sacerdos capiet Et .nobis dandum ad ,nostris patribus Dominus

יְהוָה לַאֲבֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ : וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא

4 מִיָּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְעָנִיתָ

descendit & ,meus pater perions Syrus :tui Dei Domini facies ad illud reponet & ,tua manu de

וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד

magnam gentē in ibi fuit & ,parum viris in ibi est peregrinat & ,Ægyptū in

מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט וַיְהִי־שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל

deserūt & ,nos attixerunt &, Ægyptii nobis malefecerunt Et .multā &, ossēam

עָצוּם וָרָב : וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ וַיִּתְּנוּ

Deum Dominum ad clamavimus Et .duram servitutem nos super

7 עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה : וַנִּצְעַק אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי

vidit & ,nostram vocem Dominus exaudivit & :nostrorū patrum

אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קֹלֵנוּ וַיַּרְא אֶת־

nos eduxit Et .nostram oppressionē &, nostrum laborem &, nostrā afflictionē

8 עָנְיֵנוּ וְאֶת־עֲמָלֵנוּ וְאֶת־לַחֲצֵנוּ : וַיּוֹצִאֵנוּ

terrore in & ,extento brachio in & ,forti manu in Ægypto ex Dominus

יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמֹרָא

,istum locum ad nos fecit venire Et .portentis in &, signis in &, magno

9 גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים : וַיְבִאֵנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה

melle & ,lacte fluentem terram ,istam terram nobis dedit &

וַיִּתֶּן־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ :

quam ,humi fructus initium attuli ecce nunc Et

10 וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת־רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־

,tui Dei Domini facies ad illud repones Et .Domine mihi dedisti

נָתַתָּה לִי יְהוָה וְהִנַּחְתּוֹ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

omni in lætaberis Et .tui Dei Domini facies ad te incurvabis &

וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְשָׂמַחְתָּ בְכָל־

,tu ,tuæ domui & ,tuus Deus Dominus tibi dederit quod ,bono

11 הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתֶךָ אַתָּה

.tui medio in qui peregrinus &, Levita &

וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ :

Versio VULG. LAT.

19 Cùm ergò Domin' Deus tuus dederit tibi requiem, & subjecerit cunctas per circuitum nationes, in terra, quam tibi pollicitus est: delebis nomen ejus sub cœlo. Cave ne obliviscaris.

CAP. XXVI.

1 Cúmque intraveris terram, quam Dominus Deus tuus tibi daturus est possidendam, & obtinueris eam, atq; habita-
2 veris in ea: Tolles de cunctis frugibus tuis primitias, & pones in cartallo, pergésq; ad locum, quem Domin' Deus tuus elegerit, ut ibi invocetur no-
3 men ejus. Accedésq; ad sacerdotem, qui fuerit in dieb' illis, & dices ad eū; Profiteor hodiè coram Domino Deo tuo, quòd ingressus sum in terrā, pro qua juravit patribus nostris, ut da-
4 ret eam nobis. Suscipiénsq; sacerdos cartallum de manu tua, ponet ante altare Dñi Dei tui.
5 Et loquéris in conspectu Dñi Dei tui; Syrus persequebatur patrem meum, qui descendit in Ægyptum, & ibi peregrinatus est in paucissimo numero: crevítq; in gentē magnā ac robustam & infinitæ multitudinis.
6 Afflixerúntq; nos Ægyptii, & persecuti sunt, imponetes onera gravissima. Et clamavimus
7 ad Dominum Deum patrū nostrorum: qui exaudiv t nos, et respexit humilitatē nostrā, &
8 laborem, atq; angustiam. Et eduxit nos de Ægypto in manu forti, & brachio extento, in ingēti pavore, in signis atq; portentis. Et introduxit ad locū istū, & tradidit nobis terrā
9 lacte & melle manantem. Et
10 idcircò nunc offero primitias frugum terræ, quam Dñs dedit mihi. Et dimittes eas in conspectu Dñi Dei tui, & adorato
11 Domino Deo tuo. Et epulaberis in omnibus bonis, quæ Dominus Deus tuus dederit tibi, & domui tuæ, tu & Levites, & advena qui tecum est.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἔσται ἡνίκα ἂν καταπαύσῃ σε κύριος ὁ θεός σου ἀπὸ πάντων τῶ(φ)ἐχθρῶν σου τῶ κύκλῳ σου ἐν τῇ γῇ, ἧ κύριος ὁ θεός σου δίδωσί(χ)σοι κληρονομῆσαι, ἐξαλείψεις τὸ ὄνομα Ἀμαλὴκ ἐκ τοῦ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οὐ μὴ ἐπιλάθῃ.

MS.A. (φ) ἐχθρῶν τῶν κύκλῳ σου * ἧ κύριος (χ) σοι ἐν κλήρῳ * ἐν τῇ γῇ κατακληρονομῆσαι,

Κεφ. κϛ'.

1 Καὶ ἔσται ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί (α) σοι κληρονομῆσαι, καὶ κατακληρονομήσῃς αὐτὴν, καὶ κατοικήσῃς ἐπ' αὐτῆν, Καὶ λήψῃ ἀπὸ τῶν ἀπαρχῶν τῶν καρπῶν τῆς γῆς σου, (β) ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί(γ)σοι, καὶ ἐμβαλεῖς εἰς κάρδαμον, καὶ πορεύσῃ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξῃ) κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῶ
3 ἐκεῖ. Καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἱερέα (δ) ὃς ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Ἀναγγέλλω σήμερον κυρίῳ τῶ θεῶ μου, ὅτι εἰσεληλυθα εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε
4 κύριος τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν κάρταλλον ἐκ τῶν χειρῶν σου, καὶ θήσῃ αὐτὸν ἀπέναντι τῶ θυσιαστηρίου
5 κυρίου τῶ θεῶ σου. (ε) Καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ἔναντι κυρίου τῶ θεῶ σου, Συρίαν ἀπόλλυεν ὁ πατήρ μου, καὶ κατέζη εἰς Αἴγυπτον, καὶ παρῴκησεν ἐκεῖ ἐν ἀριθμῶ βραχεῖ, καὶ ἐγένετο ἐκεῖ εἰς ἔθνος μέγα καὶ πλῆθος (ζ) πολύ.
6 Καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐταπείνωσαν ἡμᾶς, καὶ ἐπέθηκαν ἡμῖν ἔργα σκληρά.
7 Καὶ ἀνεβοήσαμεν πρὸς κύριον τὸν (η) θεὸν ἡμῶν, καὶ εἰσήκουσε κύριος τὴν φωνῆς ἡμῶν, καὶ εἶδε τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν, καὶ τὸν μόχθον ἡ-
8 μῶν, καὶ τὴν θλῖψιν ἡμῶν. Καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς κύριος ἐξ Αἰγύπτου αὐτὸς ἐν (θ) ἰσχύϊ αὐτοῦ τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ, (ι) καὶ βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν ὁράμασι μεγά-
9 λοις, καὶ ἐν σημείοις, καὶ ἐν τέρασι. Καὶ εἰσήγαγεν ἡμᾶς (κ) εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν τὴν γῆν ταύτην, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ
10 μέλι. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐνήνοχα τὰς ἀπαρχὰς τῶν (λ) γενημάτων τῆς γῆς, ἧς ἔδωκάς (μ) μοι κύριε, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. καὶ ἀφήσεις (ν) αὐτὸ ἀπέναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ προσκυνήσεις (ξ) ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου.
11 Καὶ εὐφρανθήσῃ (ο) ἐν πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς, οἷς ἔδωκέ σοι κύριος ὁ θεός (π) σου, καὶ τῇ οἰκίᾳ σου, καὶ ὁ Λευίτης, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν σοί.

MS.A (α) σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομῆσαι αὐτὴν, καὶ κατοικήσῃς ἐν αὐτῆς, (β) ἣν κύριος (γ) σοι ἐν κλήρῳ, καὶ (δ) ὃς ἂν ὦ ἐν (ε) Καὶ ἀποκριθήσῃ καὶ ἐρεῖς ἔναντι (ζ) πολὺ καὶ μέγα. Καὶ (η) θεὸν τῶ πατέρων ἡμῶν, (θ) ἰσχύϊ μεγάλῃ, (ι) καὶ ἐν βραχίονι αὐτοῦ τῷ ὑψηλῷ, (κ) εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἔδωκεν (λ) γενημάτων (μ) μοι, γῆν (ν) αὐτὰ ἔναντι (ξ) ἐκεῖ ἔναντι (ο) δὴ πᾶσι (π) σε καὶ τῇ οἰκίᾳ σε,

Et erit, postquàm quieverit fecerit te Domin' Deus tuus ab omnib' inimicis tuis, qui in circuitu tuo in terra quā Dñs Deus tuus dat tibi hæreditare; delebis nomē Amalec de sub cœlo: et nō obliviscaris. 19

CAP. XXVI.

Et erit, (a)si intraveris in terrā, quam Domin' Deus tuus dat tibi hæreditare, & hæreditaveris eam, & habitaveris in ea; Et 1 2
sumes de primitia fructuum terræ tuæ, quā Dominus Deus tuus dat tibi, & mittes in cartallum: & ibis in locum, quem elegerit Domin' Deus tuus, ut invocetur nomen suū ibi. Et venies ad sa- 3
cerdotem, qui erit in dieb' illis: et dices ad eum, Annuntio hodiè Domino Deo meo, quia intravi in terram, quam juravit Dominus patribus nostris dare nobis. Et 4
sumet sacerdos cartallū de manibus tuis, & ponet illū ante altare Domini Dei tui. Et respon- 5
debis (b) dicet ante Dominū Deū tuum: Syriā (c) rejecit pater me', & descendit in Ægyptū, & incoluit ibi in numero brevi: et factus est ibi in gentem magnam, et multitudinē copiosā. Et afflixe- 6
runt nos Ægyptii, & humiliaverunt nos, & imposuerunt nobis opera dura. Et exclamavim' ad 7
Dominū Deū nostrū: et exaudivit Domin' vocē nostrā, et vidit humiliationem nostrā, et laborem nostrū, et tribulationē nostrā. Et 8
eduxit nos Domin' de Ægypto ipse in fortitudine sua magna, et in manu valida, & brachio excelso, et in visionib' magnis, et in signis, et in prodigiis. Et indu- 9
xit nos in locū hunc: et dedit nobis terrā hanc, terrā fluentē lac & mel. Et nunc ecce attuli pri- 10
mitiam geniminū terræ, quā dedisti mihi, Domine, terrā fluentē lac et mel. Et dimittes illud ante Dominum Deum tuum: et adora- bis ante Dominum Deum tuum. Et lætaberis in omnibus bonis, 11
quæ dedit tibi Dominus Deus tuus, & domus tua, & Levita, & advena, qui est in te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 ... Cùm itaq; requiem tibi dederit Dñs Deus tuus ab omnibus hostibus tuis qui circum te sunt, in terra quam daturus est tibi Dominus Deus tuus hæreditatem, dele memoriam Amalec de sub cœlo, & ne obliviscaris.

CAP. XXVI.

1 ET cùm introieris in terram quam daturus
2 est tibi Dñs Deus tu' hæreditatem, eámq; possederis, & habitaveris in ea; Tolle de primi- 2
tiis omnium fructuū terræ, quos recondes de terra quam tibi daturus est Dñs Deus tuus hæreditatem: quam ponens in canistro, surge,
3 abi in locum quem eliget Dominus Deus tuus, ut illic habitare faciat nomen suum: Per- 3
génsq; ad sacerdotem qui fuerit in illis diebus, dic illi, Declaravi hodiè Domino Deo tuo,
4 quòd venerim in terram quam juraverat Dominus Deus tuus patribus nostris daturum se nobis. Accipiétq; sacerdos canistrum de ma- 4
nu tua, & ponet illud corā Domino Deo tuo.
5 Et respondebis ac dicito in conspectu Domini 5
Dei tui, Ad Aram ductus est pater meus, &
descendit in Ægyptum, & moratus est illic
tempore brevi, ibíq; factus est in populū magnum & robustum. Et malum nobis intule- 6
runt Ægyptii, & humiliárunt nos, imposuerúntq; nobis servitutem duram. Exclamavi- 7
mus autem ad Dominum Deum patrum nostrorum, vidítq; humilitatem nostram, & laborem nostrum, atque angustiam nostram. Et 8
eduxit nos Dominus ex Ægypto manu robustâ, & brachio excelso, & visione magnâ, & signis, atq; miraculis. Et venimus in locum 9
istum, dedítq; Dominus terram istam, terram fluentem lacte & melle. Nunc igitur, en attuli 10
primitias fructuum terræ quam dedit mihi Dominus: & pone eas coram Domino Deo tuo, & adora ibi coram Domino Deo tuo, Et 11
lætare in omni bono quod dabit tibi Dominus Deus tuus & domui tuæ, tu, & Levita, & advena qui fuerit in medio tuî.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

19 וִיהֵי כַּד־יְנִיחַ יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ מִכָּל־
בַּעֲלֵי דְבָבָךְ מִסְחוֹר־סְחוֹר בְּאַרְעָא
דְּיְיָ אֱלָהָךְ יָהִיב לָךְ אַחְסָנָא
לְמֵירְתָהּ תִּמְחֵי יָת דְּכַרְנָא דַּעֲמָלֵק
מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא לָא תִתְנְשֵׁי:

כו

1 וִיהֵי אֲרֵי־תֵעוֹל לְאַרְעָא דְּיְיָ אֱלָהָךְ
יָהִיב לָךְ אַחְסָנָא וְתֵירְתָהּ וְתֵיתֵב
בַּהּ: 2 וְתִסַּב מֵרֵישׁ כָּל אִיבָּא דְאַרְעָא
דְּיְיָ אֱלָהָךְ יָהִיב
לָךְ וְתִשְׁוֵי בְּסַלָּא וְתֵזֵל לְאַתְרָא דְּי
יִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּיהּ
תַּמָּן: 3 וְתֵיתֵי לְוָת כָּהֲנָא דִּי יְהֵי
בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן וְתֵימַר לֵיהּ חַוֵּיתִי
יוֹמָא דֵין קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אֲרֵי עֲלֵית
לְאַרְעָא דִּי קַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָנָא לְמִתַּן
לָנָא: 4 וְיִסַּב כָּהֲנָא סַלָּא מִן־יְדָךְ
וְיַצְנְעִנֵּיהּ קֳדָם מַדְבְּחָא דַּייָ אֱלָהָךְ:
5 וְתֵיתֵב וְתֵימַר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לְבָן־
אֲרַמָּאָה בְּעָא לְאוֹבָדָא יָת־אֲבָא
וּנְחַת לְמִצְרַיִם וְדָר תַּמָּן בְּעַם וְעֵיתִ
וַהֲוָה תַּמָּן לְעַם רַב וְתַקִּיף וְסַגִּי:
6 וְאַבְאִישׁוּ לָנָא מִצְרָאֵי וְעַנִּינָנָא וְיָהֲבוּ
עֲלָנָא פּוּלְחָנָא קַשְׁיָא: 7 וְצַלֵּינָא קֳדָם
יְיָ אֱלָהָא דַאֲבָהָתָנָא וְקַבֵּל יְיָ
צְלוֹתָנָא וְגָלֵי קֳדָמוֹהִי־עַמְלָנָא
וְלֵיאוּתָנָא וּדְחָקָנָא: 8 וְאַפְּקָנָא יְיָ
מִמִּצְרַיִם בִּידָא תַקִּיפָא וּבִדְרָעָא
מְרַמְמָא וּבְחִוּונִין רַבְרְבִין וּבְאָתִין
וּבְמוֹפְתִין: 9 וְאֵיתָנָא לְאַתְרָא הָדֵין
וְיָהַב־לָנָא יָת־אַרְעָא הָדָא אַרְעָא
עָבְדָא חֲלָב וּרְבָשׁ: 10 וּכְעַן הָא אַיְתֵיתִי
יָת־בֻּכְרָא דְּאַרְעָא דִּי־יְהַבְתְּ
לִי יְיָ וְתַחְתִּנֵּיהּ קֳדָם־יְיָ אֱלָהָךְ
וְתִסְגּוֹד קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ: 11 וְתֵחֱדֵי בְּכָל
טָבְתָא דִּי־יְהַב לָךְ יְיָ אֱלָהָךְ וְלָאנְשׁ
בֵּיתָךְ אַתְּ וְלֵיוָאָה וְגִיּוֹרָא דִּי בֵינָךְ:

De⁹ tu⁹,& viris dom⁹ tuæ: tu, & Levites,

Targum ONKELOS.

19 Cúmq; requiem dederit tibi Dñs Deus tuus ab omnib⁹ inimicis tuis in circuitu, in terra quã Dñs De⁹ tu⁹ dabit tibi in hæreditatem ut possideas eam, delebis memoriam Amalech sub cœlo: ne obliviscaris.

CAP. XXVI.

1 Cum autem intraveris in terram, quam Dñs Deus tuus dabit tibi in hæreditatem: & possederis eã, & habitaveris in ea. Tolles de primitiis oís fructus terræ tuæ, quas afferes de terra tua quam Dñs Deus tuus dabit tibi, et pones in cartallo: & perges ad locum quem elegerit Dñs Deus tuus, ut habitare faciat ibi majestatem suam. Et venies ad sacerdotem, qui fuerit in diebus illis: & dices ei, Annuncio hodie coram Dño Deo tuo, quòd ingressus sum in terram quam juravit Dñs patrib⁹ nostris ut daret nobis. Et tollet sacerdos cartallum de manu tuâ; & reponet illum coram altari Dñi Dei tui. Et respondebis, & dices coram Dño Deo tuo; Laban Syrus quæsivit perdere patrem meum; & descendit in Ægyptum, & morat⁹ est ibi in populo pauco: & fuit ibi in populum magnum, & fortem & multum. Et malefecerunt nobis Ægyptii, & afflixerunt nos: & posuerunt super nos servitutem durissimã. Et oravim⁹ coram Dño Deo patrum nostrorũ: & suscepit orationẽ nostram; & manifest⁹ fuit coram eo labor noster, & fatigatio nostra, & angustia nostra. Et eduxit nos de Ægypto, in manu forti, & in brachio excelso, & in visione magna; & in signis, & in portentis. Et adduxit nos ad locũ hunc: & dedit nobis terram hanc, terram fluentẽ lacte & melle. Et nunc ecce affero primitias fruct⁹ terræ, quam dedisti mihi, Dñe: & repones eas corã Dño Deo tuo, & adorabis coram Dño Deo tuo. Et lætaberis in omnibus bonis, quæ dedit tibi Dñs & advena qui est in medio tui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

19 * וְהָיָה כַּנִּיחַ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל־אֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב בָּאָרֶץ
אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחֶה אֶת־זֵכֶר עֲמָלֵק
מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא תִשְׁכָּח:

כו

1 ** וְהָיָה כִּי־תָבוֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה
2 וִירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ: * וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל־פְּרִי הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְשַׂמְתָּ בַּטֶּנֶא
וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם:
3 וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי
הַיּוֹם לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּי־בָאתִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵינוּ
4 לָתֵת לָנוּ: * וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא מִיָּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבַּח
5 יְיָ אֱלֹהֶיךָ: * וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִּי אֹבֵד
אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט וַיְהִי־שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל
6 עָצוּם וָרָב: * וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה
7 קָשָׁה: * וַנִּצְעַק אֶל־יְיָ אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת־קֹלֵנוּ
וַיַּרְא אֶת־עָנְיֵנוּ וְאֶת־עֲמָלֵנוּ וְאֶת־לַחֲצֵנוּ: 8 וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים:
9 * וַיְבִאֵנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֶּן־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ
10 זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ: * וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת־רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי יְיָ וְהִנַּחְתּוֹ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ
11 לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ: * וְשָׂמַחְתָּ בְּכָל־הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ יְיָ
אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתֶךָ אַתָּה וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ:

VER. SAM. =

19 * וְהָיָה כַּנִּיחַ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל־אֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב בָּאָרֶץ
אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחֶה אֶת־זֵכֶר עֲמָלֵק
מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא תִשְׁכָּח:

כו

1 ** וְהָיָה כִּי־תָבוֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה
2 וִירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ: * וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל־פְּרִי הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְשַׂמְתָּ בַּטֶּנֶא
וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם:
3 וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי
הַיּוֹם לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּי־בָאתִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵינוּ
4 לָתֵת לָנוּ: * וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא מִיָּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבַּח
5 יְיָ אֱלֹהֶיךָ: * וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִּי אֹבֵד
אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט וַיְהִי־שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל
6 עָצוּם וָרָב: * וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה
7 קָשָׁה: * וַנִּצְעַק אֶל־יְיָ אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת־קֹלֵנוּ
וַיַּרְא אֶת־עָנְיֵנוּ וְאֶת־עֲמָלֵנוּ וְאֶת־לַחֲצֵנוּ: 8 וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים:
9 * וַיְבִאֵנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֶּן־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ
10 זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ: * וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת־רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי יְיָ וְהִנַּחְתּוֹ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ
11 לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ: * וְשָׂמַחְתָּ בְּכָל־הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ יְיָ
אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתֶךָ אַתָּה וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

19 *Quum igitur præstiterit tibi Dominus Deus tuus requiẽ ab omnibus inimicis tuis per circuitum, in terra quam Dominus Deus tuus dat tibi in hæreditatem ut possideas illam, delebis memoriam Amalec de sub cœlo: non obliviscêris.*

CAP. XXVI.

1 *Cum autem ingressus fueris in terram quam Dominus Deus tuus dat tibi in hæreditatem, et possederis eã, et habitaveris in ea; Tunc accipies de primitiis fructuum terræ quas afferes de terra tua quã Dominus Deus tuus dat tibi, & pones in (a)cartallo, ibisq; in locum quẽ elegit Dominus Deus tuus, ut ibi collocet nomen suum. Et venies ad Sacerdotẽ qui fuerit in diebus illis, dicesq; illi; (b) Profiteor hodiè corã Domino Deo tuo, quòd venerim in terrã quã juravit Dñs patribus nostris se daturũ nobis. Tum accipiet Sacerdos (c) cartallum de manu tua, & ponet illum ante altare Domini Dei tui. Respondens antẽ dices coram Domino Deo tuo; Syrus periens erat pater meus, descendit etiã in Ægyptum, & peregrinatus est ibi cũ (d) hominibus paucis, factusq; est ibi in gentem magnam, & robustam, & numerosam: Et malè 6 exceperunt nos Ægyptii, & afflixerunt nos, imposuerintque super nos servitutem duram. Sed clamavimus ad Dominũ Deum patrum nostrorũ, & exaudivit vocem nostrã, vidit q; afflictionem nostram, & laborem nostrum, & oppressionem nostram. Et eduxit nos de Ægypto cũ manu forti, & cum brachio extento, et cum visione magna, & cum signis & portentis. Et introduxit nos in hunc locum, dedaque nobis terram hanc, terram fluentem lacte & melle. Nunc autem ecce attuli primitias fructũs terræ quã dedisti mihi Domine: tunc relinques illud ante Dominum Deum tuum, adorabisq; in conspectu Domini Dei tui. Et lætaberis in omni bono quod dedit Dominus Deus tuus tibi, & domui tuæ, tu, & Levita, & peregrinus qui est in medio tui.*

VER. SA. (a) vase, (b) Declaro (c) donũ (d) modico parvo,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * فَاِذَا اَرَاحَكَ اللّٰهُ رَبُّكَ مِنْ جَمِيعِ اَعْدَائِكَ الَّذِينَ حَوَالَيْكَ فِي الْبَلَدِ الَّذِي اللّٰهُ رَبُّكَ
مُعْطِيكَ اِيَّاهُ نَحْلَةً فَكُونَ * فَاَمْحِ ذِكْرَ الْعَمَالِقَةِ مِنْ تَحْتِ السَّمَاءِ * وَلَا تَنْسَ ذٰلِكَ *

* اَلْفَصْلُ السَّادِسُ وَالْعِشْرُونَ * * وَاِذَا دَخَلْتَ اِلَى الْبَلَدِ الَّذِي اللّٰهُ رَبُّكَ مُعْطِيكَهُ نَحْلَةً *
1 فَكُونَ وَاَقَمْتَ فِيهِ * تَحُذُّ مِنْ اَوَائِلِ ثَمَرِ الْاَرْضِ الَّذِي تُدْخِلُهُ مِنْ رِيَاضِكَ الَّتِي اللّٰهُ رَبُّكَ
2 مُعْطِيكَهَا * وَصُرَّهُ فِي بَسْكَةٍ * وَامْضِ بِهِ اِلَى الْمَوْضِعِ الَّذِي يَخْتَارُ اللّٰهُ رَبُّكَ لِيُحِلَّ اسْمَهُ فِيهِ * وَصِرْ بِهِ
3 اِلَى الْاِمَامِ الَّذِي يَلِي فِي ذٰلِكَ الزَّمَانِ * وَقُلْ لَهُ سَكَرْتُ الْيَوْمَ اللّٰهَ رَبَّكَ * اِذْ دَخَلْتَ اِلَى الْبَلَدِ
4 الَّذِي اَقْسَمَ اللّٰهُ لِاٰبَائِنَا اَنْ يُعْطِيَنَاهُ * وَيَاْخُذُ الْاِمَامُ تِلْكَ الْبَسْكَةَ مِنْ يَدِكَ * فَيَضَعُهَا بَيْنَ
5 يَدَيْ مَذْبَحِ اللّٰهِ رَبِّكَ * ثُمَّ اَبْتَدِئُ بِاَنْ تَقُولَ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ رَبِّكَ * اِنَّ لَابَانَ الْاَرَمِيَّ كَادَ
بِيدُ اَبِي * فَنَزَلَ مِصْرًا وَسَكَنَ هُنَاكَ بِرَهْطٍ قَلِيلٍ * فَصَارَ ثَمَّ اُمَّةً كَبِيرَةً عَظِيمَةً * فَاَسَاءَ بِنَا الْمِصْرِيُّونَ *
6 وَعَذَّبُونَا * وَجَعَلُوا عَلَيْنَا خِدْمَةً صَعْبَةً * فَصَرَخْنَا اِلَى اللّٰهِ اِلٰهِ اٰبَائِنَا * فَسَمِعَ صَوْتَنَا * وَنَظَرَ صُعُبَنَا
7 وَشَقَاءَنَا وَضُغْطَنَا * فَاَخْرَجَنَا مِنْ مِصْرَ بِيَدٍ شَدِيدَةٍ * وَذِرَاعٍ مَمْدُودَةٍ * وَبِخَوْفٍ عَظِيمٍ * وَاٰيَاتٍ وَبَرَاهِينَ *
8 * وَجَاءَ بِنَا اِلَى الْمَوْضِعِ * وَاَعْطَانَا هٰذَا الْبَلَدَ الَّذِي يَفِيضُ اللَّبَنَ وَالْعَسَلَ * وَالْاٰنَ هُوَذَا قَدْ جِئْتُ
9 بِاَوَائِلِ ثِمَارِ الْاَرْضِ الَّتِي رَزَقْتَنِيهَا يَا رَبُّ * ثُمَّ ضَعْهُ بَيْنَ يَدَيْ قُدْسِ اللّٰهِ رَبِّكَ وَاسْجُدْ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ
10 رَبِّكَ * وَافْرَحْ بِكُلِّ خَيْرٍ رَزَقَكَ اللّٰهُ رَبُّكَ وَاٰلَكَ * اَنْتَ وَاللَّاوِيُّ وَالْغَرِيبُ الَّذِي فِي مَحَالِّكَ *

Quando igitur requiem tibi dabit Deus 19
Dominus tuus ab omnibus inimicis tuis qui circumte sunt, in regione quam Deus Dominꝰ tuus daturus est tibi hæreditatẽ, et possidebis eam, dele memoriam Amalecitarum de sub cœlo, et ne id obliviscaris.

CAP. XXVI.

1 *Cùm autem ingrediẽris in regionem* 1
quam Deus Dominus tuus daturus est tibi hæreditatem, & possidebis eam, & commoraberis in ea: Accipe de primitiis 2
fructibus terræ, quos invehes è viridariis tuis quæ Deus Dominus tuus daturus est tibi, et pone eos in sporta, et confer te ad locum quem eliget Deus Dominus tuus ut habitare faciat lucem suam in eo: Et defer illos ad sacerdotem qui præsit 3
tunc temporis, & dic ei; Gratias egi hodiè Deo Domino tuo quòd intraverim in regionem quam juraverat Deus patribus nostris se daturum nobis. Tolletque sa- 4
cerdos sportam illam de manu tua, et reponet eam coram sanctuario Dei Domini tui. Deinde incipias coram Deo Domino 5
tuo; Sanè Laban Aramæus parùm abfuit quin perderet patrem meum, sed descendit in Ægyptum, & habitavit ibi cum familia pauca, factúsque est ibi in gentem magnã et maximam. Et nocuerunt nobis 6
Ægyptii, & cruciârunt nos, et posuerunt super nos servitutem acerbam: Et clamavimus ad Deum, Deum patrum nostrorum, audivitque vocem nostram, & vidit 7
imbecillitatem nostram, & tribulationem nostram, & angustiam nostram, Et eduxit nos ex Ægypto manu validâ, & brachio extenso, & terrore magno, & signis 8
atq; portentis. Et adduxit nos ad hunc locum, dedítque nobis hanc regionem quæ manat lacte & melle. Et nunc ecce jam 9 10
attuli primitivas fructꝰ terræ quam concessisti mihi, O Domine. Deinde pone illos ante sanctuarium Dei Domini tui, & adora in conspectu Dei Domini tui. Et 11
fruere cunctis bonis quæ largitus est Deus Dominus tuus tibi, & familiæ tuæ, tu, & Levita, & peregrinus qui est in habitaculis tuis.

ספר אלה הדברים: כז

,tui *proventus* decimam omnem ,dare decimam comsummaveris Cùm

22 כִּי תְכַלֶּה֙ לַעְשֵׂ֣ר אֶת־כָּל־מַעְשַׂ֣ר תְּבוּאָתְךָ֔

,pupillo ,peregrino ,Levitæ dabis & ,decimæ *anno* ,tertio anno *in*

בַּשָּׁנָ֖ה הַשְּׁלִשִׁ֑ית שְׁנַ֥ת הַמַּעְשֵׂ֖ר וְנָתַתָּ֣ה לַלֵּוִ֔י לַ֥גֵּ֖ר לַיָּת֑וֹם

facies ad dices Et .saturabuntur &,*tuis portis in* comedent & ,viduæ &

23 וְלָאַלְמָנָ֔ה וְאָכְל֥וּ בִשְׁעָרֶ֖יךָ וְשָׂבֵֽעוּ׃ וְאָמַרְתָּ֣ לִפְנֵ֔י

illam dedi etiam & ,domo è ſanctitatem Abſtuli *:tui Dei Domini*

יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ בִּעַ֙רְתִּי֙ הַקֹּ֣דֶשׁ מִן־הַבַּ֔יִת וְגַם֙ נְתַתִּ֣יו

,tuum præceptum omne ſecundùm ,viduæ & ,pupillo ,peregrino &,Levitæ

לַלֵּוִ֔י וְלַגֵּ֖ר לַיָּת֣וֹם וְלָאַלְמָנָ֑ה כְּכֹ֨ל־מִצְוָתְךָ֜

neque ,tuis præceptis de ſum tranſgreſſus non :mihi præcepiſti quod

אֲשֶׁ֣ר צִוִּיתָ֗נִי לֹֽא־עָבַ֙רְתִּי֙ מִמִּצְוֹתֶ֔יךָ וְלֹ֥א

ea ex abſtuli neque ,ea ex mea triſtitia in comedi Non .ſum oblitus

24 שָׁכָ֖חְתִּי׃ לֹא־אָכַ֣לְתִּי בְאֹנִ֑י מִמֶּ֙נּוּ֙ וְלֹא־בִעַ֣רְתִּי מִמֶּ֔נּוּ

:mei Dei Dñi *voce in Audivi* .*mortuo* ea ex dedi neque ,immundo in

בְּטָמֵ֔א וְלֹא־נָתַ֥תִּי מִמֶּ֖נּוּ לְמֵ֣ת שָׁמַ֔עְתִּי בְּקוֹל֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהָ֔י

habitaculo de Reſpice .mihi præcepiſti quæ omnia ſecundùm feci

25 עָשִׂ֖יתִי כְּכֹ֥ל אֲשֶׁר־צִוִּיתָֽנִי׃ הַשְׁקִיפָ֤ה מִמְּעוֹן֙

& ,Iſrael tuo populo benedic & ,cœlis è tuæ ſanctitatis

קָדְשְׁךָ֔ מִן־הַשָּׁמַ֖יִם וּבָרֵ֣ךְ אֶת־עַמְּךָ֣ אֶת־יִשְׂרָאֵ֑ל וְאֶת־

,noſtris patribus juraſti quemadmodum ,nobis dediſti quam ,terræ

הָאֲדָמָ֣ה אֲשֶׁר־נָתַ֣תָּה לָ֔נוּ כַּאֲשֶׁ֥ר נִשְׁבַּ֖עְתָּ לַאֲבֹתֵ֑ינוּ

tibi præcipit tu' Deus Dñs hac Die .melle & ,lacte fluenti terræ

26 אֶ֥רֶץ זָבַ֖ת חָלָ֥ב וּדְבָֽשׁ׃ הַיּ֨וֹם הַזֶּ֜ה יְהוָ֤ה אֱלֹהֶ֙יךָ֙ מְצַוְּךָ֔

cujtoties & ,judicia & ,iſta ſtatuta *faciendum ad*

לַעֲשׂ֣וֹת אֶת־הַחֻקִּ֔ים הָאֵ֖לֶּה וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִ֑ים וְשָׁמַרְתָּ֣

Dominum .tua anima tota in & ,tuo corde toto in ea *facies* &

27 וְעָשִׂ֥יתָ אוֹתָ֖ם בְּכָל־לְבָבְךָ֥ וּבְכָל־נַפְשֶֽׁךָ׃ אֶת־יְהוָ֣ה

,ejus viis in *ambulandum ad* & ,Deum in tibi *exiſtendum ad* ,hodie *condixiſti*

הֶאֱמַרְתָּ֣ הַיּ֔וֹם לִהְיוֹת֙ לְךָ֣ לֵֽאלֹהִ֔ים וְלָלֶ֥כֶת בִּדְרָכָ֖יו

andiendum ad & ,ejus judicia &,ejus præcepta & ,ejus ſtatuta *cuſtodiendum ad*

וְלִשְׁמֹ֤ר חֻקָּיו֙ וּמִצְוֹתָ֣יו וּמִשְׁפָּטָ֔יו וְלִשְׁמֹ֖עַ

populum in ei *exiſtendum ad* ,hodie te *condixit* Dominus Et .ejus *voce in*

בְּקֹלֽוֹ׃ וַיהוָ֣ה הֶאֱמִירְךָ֣ הַיּ֔וֹם לִהְיוֹת֥ לוֹ֙ לְעַ֣ם

omnia *cuſtodiendum ad* & ,tibi eſt locutus quemadmodum ,*peculii*

28 סְגֻלָּ֔ה כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּר־לָ֖ךְ וְלִשְׁמֹ֣ר כָּל־

quas ,gentes omnes ſuper excelſum te *ponendum ad* Et .ejus præcepta

מִצְוֹתָ֑יו׃ וְלִתֶּ֣תְךָ֔ עֶלְי֕וֹן עַל֙ כָּל־הַגּוֹיִ֔ם אֲשֶׁ֖ר

ſanctum populũ te exiſtendũ ad & ,*decorem in* & ,nomen *in* & ,laudem ad ,fecit

עָשָׂ֑ה לִתְהִלָּ֣ה וּלְשֵׁ֔ם וּלְתִפְאָ֖רֶת וְלִהְיֹתְךָ֥ עַם־קָדֹ֛שׁ

.eſt locutus quemadmodum ,tuo Deo Domino

לַיהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּֽר׃

CAP. XXVII. כז

Cuſtodi :dicendo ,populo Iſrael ſeniores &,Moſeh præcepit Et

1 וַיְצַ֨ו מֹשֶׁ֤ה וְזִקְנֵי֙ יִשְׂרָאֵ֔ל אֶת־הָעָ֖ם לֵאמֹ֑ר שְׁמֹ֤ר אֶת־

die in ,erit Et .hodie vobis *præcipiens* ego quod ,præceptum omne

2 כָּל־הַמִּצְוָ֔ה אֲשֶׁ֥ר אָנֹכִ֖י מְצַוֶּ֣ה אֶתְכֶ֑ם הַיּֽוֹם׃ וְהָיָ֗ה בְּיוֹם֙

tuus Deus Dominus quam terram ad ,Jarden *tranſieritis* qua

אֲשֶׁ֤ר תַּעַבְרוּ֙ אֶת־הַיַּרְדֵּ֔ן אֶל־הָאָ֕רֶץ אֲשֶׁר־יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ

.calce *m* eos linies & ,magnos lapides tibi ſtatues & ;tibi *dans*

נֹתֵ֣ן לְךָ֔ וַהֲקֵמֹתָ֥ לְךָ֛ אֲבָנִ֥ים גְּדֹל֖וֹת וְשַׂדְתָּ֣ אֹתָ֑ם בַּשִּֽׂיד׃

Verſio VULG. LAT.

12 Quando compleveris decimã cunctarum frugum tuarum, anno decimarum tertio, dabis Levitæ, & advenæ, & pupillo & viduæ, ut comedant intra portas tuas, & ſaturentur. Loquerísq; in conſpectu Domini Dei tui; Abſtuli quod ſanctificatũ eſt de domo mea, & dedi illud Levitæ, et advenæ, et pupillo ac viduæ, ſicut juſſiſti mihi: non præterivi mandata tua, nec ſũ
14 oblitus imperii tui. Non comedi ex eis in luctu meo, nec ſeparavi ea in qualibet immunditia, nec expendi ex his quidquam in re funebri. Obedivi voci Domini Dei mei, & feci omnia ſicut præcepiſti mihi.
15 Reſpice de ſanctuario tuo, & de excelſo cœlorũ habitaculo, & benedic populo tuo Iſrael, & terræ, quam dediſti nobis, ſicut jurâſti patrib⁹ noſtris, ter-
16 ræ lacte & melle mananti. Hodiè Domin⁹ Deus tuus præcepit tibi, ut facias mandata hæc atq; judicia: & cuſtodias et impleas ex toto corde tuo, & ex
17 tota anima tua. Dominum elegiſti hodiè, ut ſit tibi Deus, & ambules in viis ejus, & cuſtodias ceremonias illius, & mandata atq; judicia, & obedi-
18 as ejus imperio. Et Dominus elegit te hodiè, ut ſis ei populus peculiaris, ſicut locutus eſt tibi, & cuſtodias omnia præ-
19 cepta illius: Et faciat te excelſiorẽ cunctis gentib⁹ quas creavit, in laudem, & nomen, & gloriã ſuam: ut ſis popul⁹ ſanctus Domini Dei tui, ſicut locutus eſt.

CAP. XXVII.

1 PRæcepit autem Moyſes & ſeniores Iſrael, populo, dicentes; Cuſtodite omne mandatũ quod præcipio vobis hodié.
2 Cúmq; tranſieritis Jordanẽ in terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, eriges ingentes lapides, et calce lævigabis eos,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

12 Ἐὰν δὲ συντελέσῃς ἀποδεκατῶσαι πᾶν τὸ ὄν-
δεκατον τῶ (ρ) γενημάτων (σ) σου ἐν τῷ ἔτει
τῷ τρίτῳ, τὸ δεύτερον ἐπιδέκατον δώσεις
τῷ Λευίτῃ καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ
καὶ τῇ χήρᾳ, καὶ φάγον) ἐν τῇ πόλει σου, (τ)
13 καὶ εὐφρανθήσον). Καὶ ἐρεῖς ἔναντι κυρίου τοῦ
θεοῦ σου, Ἐξεκάθαρα τὰ (υ) ἅγιά σου ἐκ τῆς οἰ-
κίας μου, καὶ ἔδωκα αὐτὰ τῷ Λευίτῃ καὶ τῷ
προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ, κατὰ
πάσας τὰς ἐντολάς ἃς ἐνετείλω μοι, οὐ παρ-
ῆλθον τὰ ἐντολά σου σου, καὶ οὐκ ἐπελαθόμην.
14 Καὶ οὐκ ἔφαγον ἐν ὀδύνῃ μου ἀπ' αὐτῶν, οὐκ
ἐκάθαρα ἀπ' αὐτῶν εἰς ἀκάθαρσον, οὐκ ἔδω-
κα ἀπ' αὐτῶν τῷ τεθνηκότι, ὑπήκουσα
τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ (φ) θεοῦ ἡμῶν, ἐποίησα
15 κατὰ ἐνετείλω μοι. Κάτιδε ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ
ἁγίου σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εὐλόγησον τὸν λαόν
σου τὸν Ισραὴλ, καὶ τὴν γῆν ἣν ἔδωκας αὐτοῖς,
κατὰ ὤμοσας τοῖς πατράσιν ἡμῶν, δοῦναι
16 ἡμῖν γῆν ῥέουσ γάλα καὶ μέλι. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ταύτῃ κύριος ὁ θεός σε ἐνετείλατό σοι(χ)
ποιῆσαι πάντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρί-
ματα. καὶ φυλάξεσθε καὶ ποιήσεις αὐτὰ ἐξ ὅλης
τῆς καρδίας ὑμῶν, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
17 ὑμῶν. Τὸν θεὸν εἶπας σήμερον εἶναί σε θεὸν,
καὶ πορεύεσθαι (ψ) ἐν πάσαις τὰς ὁδοῖς αὐτοῦ,
καὶ φυλάττεσθαι τὰ δικαιώματα καὶ τὰ(ω) κρί-
ματα, καὶ ὑπακούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ. Καὶ κύ-
18 ριος εἵλατό σε σήμερον γενέσθαι σε αὐτῷ
λαὸν περιούσιον, καθάπερ (α) εἶπε, φυλάττειν
19 τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, Καὶ εἶναί σε ὑπερέχον
πάντων τῶν ἐθνῶν, ὡς ἐποίησέ τε ὀνομαστὸν καὶ
καύχημα καὶ δοξαστὸν, εἶναί σε λαὸν ἅγιον
κυρίῳ τῷ θεῷ σου, καθὼς ἐλάλησε.

MS.A: (ρ) γενημάτων (σ) τῆς γῆς
Καὶ ἐρεῖς (υ) ἁγιά μου ἐκ (φ) θεοῦ μου, ἐποίησα (χ) ποιῆσαι καὶ
πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα καὶ τὰ (ψ)
(α) εἶπέν σοι, φυλάσσειν πάσας τὰς

Κεφ. κζ'.

1 Καὶ προσέταξε Μωυσῆς καὶ οἱ γερουσία
Ισραὴλ, λέγων, Φυλάσσεσθε πάσας τὰς
ἐντολὰς ταύτας, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι
2 ὑμῖν σήμερον. Καὶ ἔσται ἣν ἂν ἡμέρᾳ
διαβῆτε τὸν Ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος
ὁ θεός σου δίδωσί σοι, καὶ στήσεις σεαυτῷ λίθους μεγάλους, καὶ κονιάσεις αὐ-
τοὺς κονίᾳ.

CAP. XXVII.

Et præcepit Moyſes, & ſeniores Iſrael, dicens; Cuſtodite omnia mandata hæc, quæcunq; ego mando vobis hodiè. Et erit quãcunq; die tranſieritis Jordanem in terram, quam Dominus Deus tuus dat tibi; & ſtatues tibi lapides magnos, & leviga-
bis eos calce.

Si autẽ conſúmaveris decimare omnẽ decimã geniminum tuorũ in anno tertio, ſecundum decimã dabis Levitæ, & advenæ, & pupillo, & viduæ: & comedent in civitatibus tuis, & (d) lætabuntur. Et dices ante Dominũ Deum tuum; Abſtuli ſanctũ è domo mea: & dedi ea Levitæ, & advenæ, & pupillo, & viduæ, ſecundùm omnia mandata, quæ mandáſti mihi: non ſum tranſgreſſus mandatum tuum, nec oblitus ſum. Et non comedi in luctu meo de eis: non obtuli de eis in immundum: non dedi ex eis mortuo: obedivi voci Domini Dei noſtri: feci, ſicut mandáſti mihi. Reſpice de domo ſanctã tua, de cœlo: & benedic populum tuum Iſrael, & terram, quam dediſti eis, ſicut juraveras patribus noſtris, dare nobis terram fluentem lac & mel. In die hac Domin⁹ Deus tuus mandavit tibi facere omnes juſtificationes, & judicia. Et obſervabitis, & facietis omnia ex toto corde veſtro, & ex tota anima veſtra. Dominum elegiſti hodiè eſſe Deum tuum, & ambulare in omnibus viis ejus, & obſervare juſtificationes, & judicia, & obedire voci ejus. Et Domin⁹ elegit te hodiè eſſe te ſibi populum peculiarem, ſicut (e) dixit: ut cuſtodias mandata ejus, Et ſis tu ſuper omnes gentes, ſicut fecit te nominatum, & (f) glorificationem, & celebrem, ut ſis tu populus ſanctus Domino Deo tuo, ſicut locutus eſt.

Cου (τ) καὶ ἐμπλησθήσον).

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܘܒܡܛܠ ܕܬܫܠܡ ܠܡܥܒܕ ܥܣܪ ܟܠ ܥܣܪ ܐܝܒܘܬܟ ܒܫܢܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ ܫܢܬ ܥܣܪ ܐܝܒܘܬܐ ܬܬܝܗܒ ܠܠܘܝܐ ܠܓܝܪܐ ܠܝܬܝܡܐ ܘܠܐܪܡܠܬܐ ܘܬܐܟܠܘܢ ܒܬܪܥܝܟ ܘܬܣܒܥܘܢ׃

13 ܘܬܐܡܪ ܩܕܡ ܝܗ̈ ܐܠܗܟ ܐܝܬ ܒܝܬܐ ܩܕܫܐ ܡܢ ܒܝܬܝ ܘܐܦ ܝܗܒܬ ܠܠܘܝܐ ܘܠܓܝܪܐ ܘܠܝܬܝܡܐ ܘܠܐܪܡܠܬܐ ܟܟܠ ܦܘܩܕܢܟ ܕܦܩܕܬ ܠܝ ܠܐ ܥܒܪܬ ܡܢ ܦܘܩܕܢܟ ܘܠܐ ܢܫܬܟܚܬ׃

14 ܡܢܗ ܒܬܡܐ ܘܠܐ ܢܬܬ ܡܢܗ ܠܡܝܬ ܫܡܥܬ ܒܩܠ ܝܗ̈ ܐܠܗܝ ܥܒܕܬ ܟܟܠ ܕܦܩܕܬܢܝ׃

15 ܫܩܦ ܡܢ ܡܥܘܢ ܩܕܫܟ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܒܪܟ ܠܥܡܟ ܠܝܫܪܝܠ ܘܠܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܢ ܟܐܝܕ ܕܡܠܬ ܠܐܒܗܬܢ ܐܪܥܐ ܕܡܦܩܐ ܚܠܒ ܘܕܒܫ׃

16 ܝܘܡܢܐ ܗܢܐ ܝܗ̈ ܐܠܗܟ ܦܩܕ ܠܟ ܕܬܥܒܕ ܝܬ ܟܘܢܝܐ ܗܠܝܢ ܘܕܝܢܐ ܘܬܛܪ ܘܬܥܒܕ ܝܬ ܟܘܢܝܐ ܗܠܝܢ ܘܕܝܢܐ ܘܬܛܪ ܘܬܥܒܕ ܝܬ ܟܘܢܝܐ ܗܠܝܢ ܘܕܝܢܐ ܘܬܛܪ

17 ܟܠ ܒܝܬ ܟܪܣܝܟ ܘܒܟܠ ܢܦܫܟ׃ ܐܝܬ ܝܗ̈ ܐܡܪܬ ܝܘܡܢܐ ܕܢܗܘܐ ܠܟ ܠܐܠܗ ܘܬܗܠܟ ܒܐܘܪܚܬܗ ܘܬܛܪ ܝܬ ܟܘܢܝܗ ܘܦܩܕܗ ܘܕܝܢܗ ܘܬܫܡܥ ܒܩܠܗ׃

18 ܘܝܗ̈ ܐܡܪ ܝܘܡܢܐ ܗܢܐ ܕܢܗܘܐ ܠܗ ܠܥܡ ܚܘܠܩ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܠܟ ܘܬܛܪ ܟܠ ܦܘܩܕܢܗ׃

19 ܘܢܥܒܕܟ ܥܠ ܟܠ ܥܡܡܐ ܕܥܒܕ ܠܫܘܒܚܐ ܘܠܫܡܐ ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ ܘܬܗܘܐ ܥܡ ܩܕܝܫ ܠܝ̈ ܐܠܗܟ ܐܝܟ ܕܡܠܠ׃

* ܩܠܝܢ * ܟܙ *

1 ܘܦܩܕ ܡܘܫܐ ܘܣܒܝ ܝܫܪܝܠ ܥܡܐ ܠܡܝܡܪ ܛܪ ܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ ܕܐܢܐ ܦܩܕ ܠܟ ܝܘܡܢܐ׃

2 ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܥܒܪܬܘܢ ܠܝܪܕܢܐ ܠܐܪܥܐ ܕܝ̈ ܐܠܗܟ ܝܗ̈ ܢܬܠ ܠܟ ܬܩܝܡ ܠܟ ܐܒܢܐ ܪܒܪܒܐ ܘܬܫܝܕ ܐܢܘܢ ܒܣܝܕ׃

Cúmque compleveris decimare omnem decimam proventûs tui in anno tertio qui eſt annus decimarum, da Levitæ, & advenæ, ac viduæ, ut comedant in civitatibus tuis, & ſaturentur. Dic etiam coram Domino Deo tuo, Exquiſivi ſanctum de domo, dedíque Levitæ, & hoſpiti, & pupillo, atque viduæ, juxta omnia præcepta quæ præcepiſti mihi: non ſum prætergreſſus præcepta tua, nec oblivioni tradidi. Et non comedi ex eo in luctu meo, nec exquiſivi illud dum eſſem pollutus, nec mortuo propoſui ex eo, ſed audivi vocem Domini Dei mei, & feci quemadmodum præcepiſti mihi. Reſpice de habitaculo ſanctitatis tuæ, de cœlo, & benedic populum tuum Iſraël, & terram quam dediſti nobis, ſicut jurâſti patribus noſtris, terram fluentem lacte & melle. Hodiè Dominus Deus tuus præcipit tibi ut facias leges iſtas atque judicia: cuſtodi *igitur* & perage ea ex toto corde tuo, & ex tota anima tua. Domino dixiſti hodiè ut ſit tibi Deus, quòd ambulabis in viis ejus, & cuſtodies leges ejus, & judicia ejus, & præcepta ipſius. Audieſque vocem Domini quam tibi profert hodiè, ut ſis ei populus dilectus, ut dixit tibi, & cuſtodies ac facies cuncta ipſius mandata, Faciatque te excelſiorem cunctis populis quos condidit, in laudem, & *celebre* nomen, & honorem, ſiſque populus ſanctus Domino, prout dixit tibi.

CAP. XXVII.

HOrtatus eſt autem Moſes, & ſeniores Iſraelis populum, & dixerunt ad eos, Cuſtodite omnia mandata quæ præcipio vobis hodié.
In die quo trajicietis Jordanem in terrâ quam daturus eſt tibi Dominus Deus tuus, erige tibi lapides magnos, & obduc eos calce.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

12 אֲרֵי תְשֵׁיצֵי לְמֶעְשַׂר יָת־כָּל־מַעְשַׂר עֲלַלְתָּךְ בְּשַׁתָּא תְלִיתָאָה שַׁתָּא דְמַעְשְׂרָא וְתִתֵּן לְלֵיוָאָה לְנִיורָא לְיַתְמָא וּלְאַרְמַלְתָּא וְיִכְלִין בְּקִרְוָךְ 13 וְיִשְׂבְּעוּן : וְתֵימַר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ פְּלֵיתִי מַעֲשַׂר־קוּדְשָׁא מִן־בֵּיתִי וְאַף יְהַבְתִּיהּ לְלֵיוָאָה וּלְנִיורָא לְיַתְמָא וּלְאַרְמַלְתָּא כְּכֹל־פִּקּוּדָךְ דִּי פַקֶּדְתָּנִי לָא־עֲבַרִית מִפִּקּוּדָךְ 14 וְלָא אִתְנַשִּׁיתִי : לָא אֲכַלִית בְּאֵבְלִי מִנַּיהּ וְלָא חֲלִיפִית מִנַּיהּ בְּמַסְאָב וְלָא־יְהַבִית מִנַּיהּ לְמִיתָא קְבִילִית בְּכֹל דִּי לְמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהִי עֲבַדִית כְּכֹל דִּי 15 פַקֶּדְתָּנִי : אִסְתְּכִי מִמְּדוֹר קוּדְשָׁךְ מִן־שְׁמַיָּא וּבָרֵךְ יָת־עַמָּךְ יָת־יִשְׂרָאֵל וְיָת אַרְעָא דִּי יְהַבְתָּ לָנָא כְּמָא דִּי־ קַיֶּמְתָּא לַאֲבָהָתָנָא אַרְעָא עָבְדָא חָלָב 16 וּדְבָשׁ : יוֹמָא הָדֵין יְיָ אֱלָהָךְ מְפַקֶּדְךָ לְמֶעְבַּד יָת קְיָמַיָּא הָאִלֵּין וְיָת דִּינַיָּא וְתִטַּר וְתַעְבֵּיד יָתְהוֹן בְּכָל־לִבָּךְ 17 וּבְכָל־נַפְשָׁךְ : יָת־יְיָ חַטַּבְתְּ יוֹמָא דֵין לְמֶהֱוֵי לָךְ לֵאלָהּ וּלְמֵהַךְ בְּאוֹרְחִין דְּתַקְנָן קֳדָמוֹהִי וּלְמִטַּר קְיָמוֹהִי וּפִקּוּדוֹהִי וְדִינוֹהִי וּלְקַבָּלָא 18 לְמֵימְרֵיהּ : וְיָ חַטְּבָךְ יוֹמָא־דֵין לְמֶהֱוֵי לֵיהּ לְעַם חַבִּיב כְּמָא דִי־ 19 מַלֵּל־לָךְ וּלְמִטַּר כָּל־פִּקּוּדוֹהִי : וּלְמִתְּנָךְ עִלָּאָה עַל כָּל־עַמְמַיָּא דִּי עֲבַד לְתוּשְׁבְּחָא וּלְשׁוּם וּלְרִבּוּ וּלְמֶהֱוֵי עַם־קַדִּישׁ קֳדָם־יְיָ אֱלָהָךְ כְּמָא דִי־מַלֵּל : כז

1 וּפַקֵּד מֹשֶׁה וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל יָת־עַמָּא לְמֵימַר טַרוּ יָת כָּל־תַּפְקֵדָתָא דִּי אֲנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא־דֵין : 2 וִיהֵי בְּיוֹמָא דִּי תְעִבְרוּן יָת יַרְדְּנָא לְאַרְעָא דִּי־ אֱלָהָךְ יְהִיב לָךְ וְתָקֵים לָךְ אַבְנִין רַבְרְבִין וְתָסוּד יַתְהוֹן בְּסִידָא :

TARGUM ONKELOS.

Quando compleveris decimare omnes decimas frugum tuarum, in anno tertio, anno decimarum: dabis Levitæ, & peregrino, & pupillo & viduæ, & comedent in urbibus tuis, & saturabuntur. Et dices coram Dño Deo tuo, Abstuli decimas sanctificatas de domo meâ, & etiam dedi eas Levitæ, & advenæ, & pupillo & viduæ, juxta omnia præcepta tua quæ præcepisti mihi: non prætervi mandata tua, nec oblitus sum. Non comedi in luctu meo ex eis, nec abstuli ex eis pro immundo; neque dedi ex eis super mortuo: obedivi verbo Domini Dei mei, feci juxta omnia quæ præcepisti mihi. Respice de habitaculo sancto tuo de cœlis, & benedic populo tuo Israel, & terræ quam dedisti nobis: sicut jurasti patribus nostris, ut dares nobis terram lacte & melle manantem. Hodie Dñs Deus tuus præcepit tibi ut facias mandata hæc, & judicia: & custodies & facies ea, in toto corde tuo & in tota anima tua. Dominum elegisti hodie; ut sit tibi in Deum, & ut ambules in viis quæ rectæ sunt coram eo, & ut custodias mandata ejus & præcepta ejus, & judicia ejus, & ut obedias verbo ejus. Et Dominus elegit te hodie, ut sis ei in populum dilectum, sicut locutus est tibi: & ut custodias omnia præcepta ejus. Et ut ponat te excelsum super omnes populos quos fecit, in laudem, & in nomen & in magnitudinem: & ut sis populus sanctus coram Dño Deo tuo, sicut locutus est.

CAP. XXVII.

1 ET præcepit Moyses & seniores Israel populo, dicentes: Custodite omnia præcepta, quæ ego præcipio vobis hodie. 2 Et erit in die quo transieritis Jordanem, ad terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi: eriges tibi lapides grandes, & levigabis eos calce.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 ** עשר תעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלשית שנת המעשר ונתתה ללוי לגר ליתום ולאלמנה ואכלו בשעריך ושבעו׃
13 * ואמרת לפני יהוה אלהיך בערתי הקדש מן הבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולאלמנה ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי׃
14 לא אכלתי באני ממנו ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת שמעתי בקול יהוה אלהי עשיתי ככל אשר צויתני׃
15 ** השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתתה לנו כאשר נשבעת לאבתינו ארץ זבת חלב ודבש׃
16 ** היום הזה יהוה אלהיך מצוך לעשות את החקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אתם בכל לבבך ובכל נפשך׃
17 את יהוה האמרת היום להיות לך לאלהים והלכת בדרכיו ושמר חקיו ומצותיו ומשפטיו ושמעת בקולו׃
18 ויהוה האמירך היום להיות לו לעם סגלה כאשר דבר לך ושמר כל מצותיו׃
19 ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת ולהיותך עם קדש ליהוה אלהיך כאשר דבר׃

VERSIO SAMARITANA.

12 ** עשר תעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלשית שנת המעשר ונתתה ללוי לגר ליתום ולאלמנה ואכלו בשעריך ושבעו׃
13 * ואמרת לפני יהוה אלהיך בערתי הקדש מן הבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולאלמנה ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי׃
14 לא אכלתי באני ממנו ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת שמעתי בקול יהוה אלהי עשיתי ככל אשר צויתני׃
15 ** השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתתה לנו כאשר נשבעת לאבתינו ארץ זבת חלב ודבש׃
16 ** היום הזה יהוה אלהיך מצוך לעשות את החקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אתם בכל לבבך ובכל נפשך׃
17 את יהוה האמרת היום להיות לך לאלהים והלכת בדרכיו ושמר חקיו ומצותיו ומשפטיו ושמעת בקולו׃
18 ויהוה האמירך היום להיות לו לעם סגלה כאשר דבר לך ושמר כל מצותיו׃
19 ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת ולהיותך עם קדש ליהוה אלהיך כאשר דבר׃

1 ** ויצו משה את העם ביום ההוא לאמר׃
2 ** והיה ביום אשר תעברו את הירדן אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך והקמת לך אבנים גדלות

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Postquam autem compleveris decimare omnem decimã proventûs tui in anno tertio, anno decimæ, & dederis eam Levitæ, advenæ, pupillo, & viduæ, & comederint in (e) portis tuis, & satiati fuerint; Tunc dices coram Domino Deo tuo, Abstuli sanctam de domo, atque etiam dedi illud Levitæ, peregrino, pupillo, & viduæ, juxta omnia præcepta tua quæ præcepisti mihi; non transgressus sum præcepta tua, neque oblitus sum. Non comedi in (f) luctu meo ex iis, neq; subduxi ex iis in rem prophanam, neque dedi ex iis pro mortuo: obedivi voci Domini Dei mei, feci juxta omnia quæ præcepit mihi. Respice de habitaculo sanctitatis tuæ, de cœlis; & benedic populo tuo Israeli, & terræ quam dedisti nobis, sicut juravisti patribus nostris, terræ lacte & melle fluenti. Hodiè Dominus Deus tuus præcepit tibi ut facias præcepta ista, & judicia: observabis igitur, & facies ea ex toto corde tuo, & ex tota anima tua. Dominum elegisti hodiè ut sit tibi in Deum, atque ut ambules in viis ejus, ut custodias præcepta ejus, et mandata ejus, & obedias voci ejus. Dominus quoque elegit te hodiè ut sis ei in populũ peculiarẽ, sicut locutus est tibi, atque ut custodiat omnia mandata ejus. Ut etiam efficiat te excelsiorem omnibus gentibus quas fecit in laude, in nomen, & in honorem, atque ut (g) sis populus sanctus Domino Deo tuo, sicut locutus est.

CAP. XXVII.

1 POstea præcepit Moses, & seniores Israel populo, dicendo; Custodite omne mandatum, quòd ego præcipio vobis hodie. 2 Fiet autem illo die quo transieritis Jordanem in terram quam Dominus Deus tuus dedit tibi, ut erigas tibi lapides magnos, & (h) linias eos calce.

VER. SAM. (e) civitatibus (f) paupertate mea (g) declaret te populum sanctum (h) ordines eos ordine.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وَاِذَا فرغت مِن تعشير جَمِيع اعشار غلتك * وذلك فِي السّنة الثالثة * سنة كَال الاعشار * ودفعت
13 ذلك الِي اللاوي * والغريب * واليتيم * والارملة * واكلوا مِنهُ فِي محالك وشبعوا * فقل بَين يدي الله
14 ربك * قد نقيت الاقداس مِن بيتي * وقد دفعتها الِي اللاوي * والغريب * واليتيم * والارملة * حسب
جَمِيع وصاياك الَّتِي اوصيتني بِها * لَم اتجاوز شيا مِنها * ولَم انساه * والعشر الَّذِي لي لَم اكل مِنهُ فِي
15 حزني * ولَم اصرف مِنهُ شيا الِي نجس * ولا فِي حوايج ميت * بل قبلت امر الله ربي فِيهِ * وصنعت بِهِ كَا
16 امرني * فاطلع مِن موطن قدسك مِن السَّمَآء * وبارك فِي شعبك آل اسرايل * وفِي الارض الَّتِي
اعطيتنا * كَا اقسمت لاابائنا ان تكون ارضا تفيض لبنا وعسلا * واعلم ان الله ربك يامرك فِي
17 هذا اليوم بِهذِهِ الرسوم والاحكام * فاحفظها واعمل بِها بكل قلبك وكل نفسك * وانك كلما امر
18 الله ربك ان يكون لك الِها * وان تسير فِي طريقه وتحفظ رسومه ووصاياه واحكامه وتقبل امره *
19 * فكذاك اهلك الله لان تكون لهُ امة خاصة كَا وعدك * وان تحفظ جَمِيع وصاياه * وان يجعلك
عاليا على جَمِيع الامم الَّذِين خلقهم * مدحا واسما وفخرا * وان تكون شعبا مقدسا لله ربك كَا
وعدك *

* الفصل السابع والعشرون *

1 * ثم امر موسي وشيوخ الاسرايليين
القوم قايلين * احفظوا جَمِيع الوصية الَّتِي آمركم بِها اليوم * فيكون فِي يوم عبوركم
2 الاردن الِي البلد الَّذِي الله ربك معطيك * ان تنصب لك حجارة عظيمة * وتصيدها باسفداج *

Et cùm absolveris decimationem omnium decimarum annonæ tuæ, idque in anno tertio, anno complementi decimarum, & dederis eas Levitæ, & peregrino, & pupillo, & viduæ, & comederint ex eis in habitationibus tuis, & saturati fuerint; Dic in conspectu Dei Domini tui, Jam emisi sanctã è domo mea, & jam dedi ea Levitæ, & peregrino, & pupillo, et viduæ secundùm omnia præcepta tua quæ præcepisti mihi: non sum transgressus quicquam ex eis, nec sum illud oblitus. Et ex decima quæ mea est, non comedi in mœrore meo, nec impendi quicquam ex ea in rem immundam, nec in necessitates mortui, sed acquievi præcepto Dei Domini mei quoad hoc, & gessi me in hoc prout jussisti mihi. Aspice igitur de loco sanctitatis tuæ, de cœlo, et benedic populo tuo familiæ Israil, & terræ quam dedisti nobis, quemadmodum juravisti patribus nostris fore, ut esset terra manans lacte & melle. Et scias quòd Deus Dominus tuus præcipit tibi in hac die has cæremonias et judicia: quapropter observa ea, et fac illa toto corde tuo, totâque animâ tuâ: Et quòd quò majorem facultatem dederis Deo Domino tuo ut sit tibi Deus, & ut ambules in via ejus, & observes cæremonias ejus, & præcepta ejus, & judicia ejus, & acquiescas præcepto ipsius; Eò dignìorem te reddet Deus ut sis illi gens peculiaris, quemadmodum pollicitus est tibi, & ut serves omnia præcepta ejus, Et ut faciat te sublimem super omnes gentes quas creavit, Laude, et nomine, atq; gloriâ, & ut sis populus sanctus Deo Domino tuo, ut tibi promisit.

CAP. XXVII.

PRæterea præcepit Musa & seniores Israelitarum turbæ, dicentes; Observate totum præceptum quod impero vobis hodiè. Est autem ut quâ die transibitis Jordanem ad regionem quam Dominus tuus daturus est tibi, erigas tibi lapides prægrandes, & linias eos calce,

UMI

ספר אלה הדברים : כז

re transeundo in ,istius legis verba omnia eis super scribes Et

3 וְכָתַבְתָּ עֲלֵיהֶן אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּעָבְרֶךָ
tuus Deus Dominus quam terram in ingrediaris quod propter
לְמַעַן אֲשֶׁר תָּבֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
est locutus quemadmodum ,melle & lacte fluentem terram ,tibi dans
נֹתֵן לְךָ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
vos transeundo in ,erit Et .tibi tuorum patrum Deus Dominus
4 יְהוָה אֱלֹהֵי־אֲבֹתֶיךָ לָךְ: וְהָיָה בְּעָבְרְכֶם אֶת
vobis præcipiens ego quos ,istos lapides erigetis ,Jarden
הַיַּרְדֵּן תָּקִימוּ אֶת־הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
ibi ædificabis Et .calce in eos linies & ,Hebal monte in hodie
5 הַיּוֹם בְּהַר עֵיבָל וְשַׂדְתָּ אֹתָם בַּשִּׂיד: וּבָנִיתָ שָׁם
eos super agitabis non ,lapidum altare ,tuo Deo Domino altare
מִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִזְבַּח אֲבָנִים לֹא־תָנִיף עֲלֵיהֶם
Domini altare ædificabis perfectis Lapidibus .ferrum
6 בַּרְזֶל: אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת־מִזְבַּח יְהוָה
.tuo Deo Domino ascensiones ipso super facies ascendere & ,tui Dei
אֱלֹהֶיךָ וְהַעֲלִיתָ עָלָיו עֹלֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ:
Domini facies ad lætaberis & ,tibi comedes & ,pacifica sacrificabis Et
7 וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שָׁם וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה
legis verba omnia lapidibus super scribes Et .tui Dei
8 אֱלֹהֶיךָ: וְכָתַבְתָּ עַל־הָאֲבָנִים אֵת כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה
Levitæ sacerdotes & ,Moseh est locutus Et .bene declarando ,istius
הַזֹּאת בֵּאֵר הֵיטֵב: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם
die ,Israel audi & ,Ausculta :dicendo ,Israel omnem ad
אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַסֵּכֶת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם
voce in audies Et .tuo Deo Domino populum in es factus hac
10 הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל
quæ ,ejus statuta & ,ejus præcepta facies & ,tui Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְעָשִׂיתָ אֶת־מִצְוֹתָו וְאֶת־חֻקָּיו אֲשֶׁר
die in populo Moseh præcepit Et .hodie tibi præcipiens ego
11 אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם: וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־הָעָם בַּיּוֹם
populo benedicendum ad stabunt Isti :dicendo ,ipsa
12 הַהוּא לֵאמֹר: אֵלֶּה יַעַמְדוּ לָבָרֵךְ אֶת־הָעָם
,Simhon ,Jarden vos transeundo in ,Gherizim u montem super
עַל־הַר גְּרִזִים בְּעָבְרְכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן שִׁמְעוֹן
isti Et .Binjamin &,Joseph & ,Issachar & ,Jchudah & ,Levi &
וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וְיוֹסֵף וּבִנְיָמִן: וְאֵלֶּה
,Aser &,Ghad ,Reuben ;Hebal monte in maledictionem super stabunt
יַעַמְדוּ עַל־הַקְּלָלָה בְּהַר עֵיבָל רְאוּבֵן גָּד וְאָשֵׁר
ad dicent & ,Levitæ respondebunt Et .Naphtali &,Dan,Zebulun &
14 וּזְבוּלֻן דָּן וְנַפְתָּלִי: וְעָנוּ הַלְוִיִּם וְאָמְרוּ אֶל־
qui vir Maledictus .excelsa voce ,Israel virum omnem
15 כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל קוֹל רָם: אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר
opus ,Domini abominationem ,conflatile & ,sculptile fecerit
יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמַסֵּכָה תּוֹעֲבַת יְהוָה מַעֲשֵׂה
,populus omnis respondebāt Et .abscōdito in posuerit & ,artificis manuum
יְדֵי חָרָשׁ וְשָׂם בַּסָּתֶר וְעָנוּ כָל־הָעָם
.suam matrem & ,suum patrē vilipendens Maledictus .Amen ,dicent &
16 וְאָמְרוּ אָמֵן: אָרוּר מֵקֵלֶּה אָבִיו וְאִמּוֹ
.Amen,populus omnis dicet Et
וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן:

Versio VULG. LAT.

3 Ut possis in eis scribere omnia verba legis hujus, Jordane transmisso: ut introeas terram, quam Domin' De' tuus dabit tibi, terram lacte & melle manantem, sicut juravit patribus
4 tuis. Quando ergò transieritis Jordanē, erigite lapides, quos ego hodiè præcipio vobis, in monte Hebal, & lævigabis eos
5 calce. Et ædificabis ibi altare Domino Deo tuo, de lapidibus quos ferrum non tetigit,
6 Et de saxis informibus & impolitis: & offeres super eo holocausta Domino Deo tuo,
7 Et immolabis hostias pacificas, comedésq; ibi, & epulaberis coram Domino Deo tuo.
8 Et scribes super lapides omnia verba legis hujus planè & lucidé. Dixerúntq; Moyses &
9 sacerdotes Levitici generis ad omnem Israelem; Attende, & audi Israel: hodiè factus es
10 populus Domini Dei tui. Audies vocē ejus, & facies mandata atque justitias, quas ego
11 præcipio tibi. Præcepítque Moyses populo in die illo, di-
12 cens; Hi stabunt ad benedicendum populo super montem Garizim, Jordane transmisso: Simeon, Levi, Judas, Issachar,
13 Joseph, & Benjamin. Et è regione isti stabunt ad maledicendum in monte Hebal: Ru-
14 ben, Gad, & Aser, & Zabulon, Dan, & Nephthali. Et pronuntiabunt Levitæ, di-
15 céntque ad omnes viros Israel excelsâ voce; Maledictus homo qui facit sculptile & conflatile, abominationem Domini, opus manuum artificum, ponétque illud in abscondito. Et respondebit omnis populus, & dicet, Amen.
16 Maledictus qui non honorat patrem suum, & matrem. Et dicet omnis populus, Amen.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ γεγράψῃς ἐπὶ τῶν (α) λίθων τούτων πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου, ὡς ἂν διαβῆτε τὸν Ἰορδάνην, ἵνα ἂν (β) εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου δίδωσί σοι, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, ὃν τρόπον εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου. Καὶ ἔσται ὡς ἂν διαβῆτε τὸν Ἰορδάνην,
4 στήσατε τοὺς λίθους τούτους, οὓς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἐν ὄρει Γαιζάλ, καὶ κονιάσεις αὐτοὺς κονίᾳ. Καὶ οἰκοδομήσεις (γ)
5 ἐκεῖ θυσιαστήριον κυρίῳ τῷ θεῷ σου, θυσιαστήριον ἐκ λίθων. οὐκ ἐπιβαλεῖς (δ) ἐπ'
6 αὐτὰ σίδηρον. Λίθους ὁλοκλήρους οἰκοδομήσεις θυσιαστήριον κυρίῳ τῷ θεῷ σου, καὶ ἀνοίσεις (ε) ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαυτώματα κυρίῳ
7 τῷ θεῷ σου. Καὶ θύσεις ἐκεῖ θυσίαν σωτηρίου· καὶ (ζ) φαγῇ, καὶ ἐμπλησθήσῃ, καὶ εὐφρανθήσῃ ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου. Καὶ
8 γράψεις ἐπὶ τῶν λίθων πάντα τὸν νόμον τοῦτον σαφῶς σφόδρα. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται πανὶ Ἰσραὴλ,
9 λέγοντες, Σιώπα καὶ ἄκουε Ἰσραήλ· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ γέγονας εἰς λαὸν κυρίῳ τῷ
10 θεῷ σου. Καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ ποιήσεις πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐγὼ ἐν-
11 τέλλομαί σοι σήμερον. Καὶ ἐνετείλατο Μωυσῆς (η) τῷ λαῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ,
12 λέγων, Οὗτοι στήσονται (θ) εὐλογεῖν τὸν λαὸν ἐν ὄρει (ι) Γαιζὶν διαβάντες τὸν Ἰορδάνην, Συμεών, (ι) Λευὶ, Ἰούδας, Ἰσαχάρ,
13 Ἰωσὴφ, καὶ (κ) Βενιαμίν. Καὶ ἔτοι στήσονται ἐπὶ τὴν καλάραν ἐν ὄρει Γαίζαλ, Ῥουβὴν, Γὰδ, καὶ Ἀσὴρ, Ζαβουλὼν, Δὰν, καὶ (λ)
14 Νεφθαλί. Καὶ ἀποκριθέντες (μ) ἐροῦσιν οἱ Λευῖται πανὶ Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ,
15 Ἐπικατάρατος (ν) ἄνθρωπος ὃς ποιήσει γλυπτὸν καὶ χωνευτὸν, βδέλυγμα κυρίῳ, ἔργον χειρῶν (ξ) τεχνιτῶν, καὶ θήσει αὐτὸ ἐν ἀποκρύφῳ. καὶ ἀποκριθεὶς
16 πᾶς ὁ λαὸς, (ο) ἐροῦσι, Γένοιτο. Ἐπικατάρατος ὁ ἀτιμάζων πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ. καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαὸς, (π) Γένοιτο.

MS.A. (α) λίθων πάντας (β) εἰσέλθῃς (γ) ἐκεῖ κυρίῳ τῷ θεῷ σου θυσιαστήριον, θυσιαστήριον (δ) ἐπ' αὐτὰς (ε) ἐπ' αὐτὸ (ζ) φαγῇ ἐκεῖ, καὶ (η) πανὶ τῷ λαῷ (θ) Γαριζεὶν (ι) καὶ Λευὶ, (κ) Βενιαμείν. (λ) Νεφθαλεί. (μ) οἱ Λευῖται ἐροῦσιν (ν) ὁ ἄνθρωπος (ξ) τεχνιτῶν, καὶ θήσει (ο) ἐρεῖ, (π) Γένοιτο, γένοιτο.

Et scribes super lapides hos omnia verba legis hujus; postquā transieritis Jordanem, cùm intraveritis in terram, quam Dominus Deus patrum tuorum dat tibi, terram fluentem lac et mel; quemadmodum dixit Dominus Deus patrum tuorum tibi. Et erit postquàm transieritis Jordanem; statuetis lapides hos, quos ego mando tibi hodiè, in monte Gæbal, & levigabis eos calce. Et ædificabis ibi altare Domino Deo tuo, altare ex lapidibus: non immittes ferrum in illud. Lapides integros ædificabis altare Domino Deo tuo; & offeres super illud holocaustomata Domino Deo tuo. Et sacrificabis ibi sacrificium salutaris: & comedes, & saturaberis, & lætaberis ante Dominū Deum tuum. Et scribes super lapides omnem legem hanc manifestè valdé. Et locutus est Moyses, & sacerdotes Levitæ omni Israel, dicentes; Tace, & audi Israel. In die hac factus es in populum Domino Deo tuo. Et exaudies vocem Domini Dei tui, & facies omnia mandata ejus, & justificationes ejus, quascunq; ego mando tibi hodiè. Et mandavit Moyses populo in die illa, dicens; Hi stabunt benedicere populum in monte Garizin, transgressi Jordanem, Symeon, Levi, Judas, Issachar, Joseph & Benjamin. Et hi stabunt super maledictionem in monte Gabal, Ruben, Gad, & Aser, Zabulon, Dan, & Nephthali. Et respondentes dicent Levitæ universo Israel voce magnâ; Maledictus homo, quisquis faciet sculptile, & fusile, abominationem Domino, opus manuum artificum, et ponet illud in abscondito. Et respondens omnis populus dicent, Fiat. Maledictus, qui spernit patrem suum, vel matrem suam. Et dicent omnis populus, Fiat.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Et scribe super eos cunctos sermones legis istius postquam trajeceris Jordanem ut ingrediaris terram quam dat tibi Dominus Deus tuus, terram manantem lacte & melle, quemadmodum dixit tibi Dominus Deus patrum tuorum. Cùm ergò trajeceritis Jordanem, erige lapides istos quos hodiè præcipio tibi, in monte Gebel, & obduc eos calce. Et extrue ibi altare ex lapidibus, & ne injicias super eos ferrum: Sed lapidibus integris extrue altare Domini Dei tui, & attolle super illud holocausta pacifica coram Domino Deo tuo. Macta etiam pacifica, & comede ibi, & lætare coram Domino Deo tuo. Et scribe super lapides illos cunctos sermones legis hujus, eósque bene distingue. Dixit quoque Moses & Sacerdotes atque Levitæ omnibus filiis Israel, Ausculta & audi Israel, hodiè futurus es populus Domino Deo tuo. Audi vocem Domini Dei tui, & fac mandata ejus legésque ipsius quas ego præcipio tibi hodiè.

Maledictiones.

Et præcepit Moses populo in die illo, dixítque ad eos; Hi stabunt super montem Garzim ad benedicendum populo cùm trajeceritis Jordanem, Simeon, & Levi, & Ihuda, & Isachar, & Joseph, & Benjamen. Et hi stabunt ad maledicendum in monte Gebel, Rubil, & Gad, & Afir, & Zebolon, & Dan, & Nephtali. Respondebunt autem ac dicent universo populo Israelis elatâ voce; Maledictus vir qui fecerit sculptilia & fusilia quæ abominanda sunt coram Domino, opus manuum lignarii, posuerítque in abscondito. Et respondebunt universus populus, ac dicent, Amen. Maledictus quicunque contumeliis affecerit patrem suum & matrem suam. Et dicet universus populus, Amen.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

וְתִכְתֹּב עֲלֵיהֶן יָת כָּל־פִּתְגָמֵי 3
אוֹרַיְתָא הָדָא בְּמֵעְבְּרָךְ בְּדִיל דִּי
תֵּעוֹל לְאַרְעָא דִּי יְיָ אֱלָהָךְ יָהֵב לָךְ
אַרְעָ עָבְדָא חֲלָב וּדְבַשׁ כְּמָא דִּי
כַלֵּל יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתָךְ לָךְ : וִיהֵי 4
בְּמֵעְבַּרְכֶן יָת יַרְדְּנָא תְּקִימוּן יָת
אַבְנַיָּא הָאִלֵּין דִּי אֲנָא מְפַקֵּד
יָתְכוֹן יוֹמָא דֵּין בְּטוּרָא דְּעֵיבָל
וְתֶסּוֹד יָתְהוֹן בְּסִידָא : וְתִבְנֵי תַמָּן 5
מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ מַדְבַּח אַבְנִין
לָא־תְרִים עֲלֵיהוֹן בַּרְזְלָא : אַבְנִין 6
שְׁלֵמִין תִּבְנֵי יָת מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ
וְתַסֵּיק עֲלוֹהִי עֲלָוָן קֳדָם־יְיָ אֱלָהָךְ :
וּתְכוּם נִכְסַת־קוּדְשִׁין וְתֵיכוֹל תַּמָּן 7
וְתִחְדֵּי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ : וְתִכְתֹּב עַל־ 8
אַבְנַיָּא יָת כָּל־פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא הָדָא
פְּרִישׁ יָאוּת : וּמַלֵּל מֹשֶׁה וְכָהֲנַיָּא
לֵיוָאֵי לְכָל־יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אֲצֵית
וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל יוֹמָא הָדֵין הֲוֵיתָא
לְעַם קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ : וְתִקְבֵּל 10
לְמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ וְתַעְבֵּיד יָת־
פִּקּוּדוֹהִי וְיָת־קְיָמוֹהִי דִּי אֲנָא
מְפַקֵּדְךָ יוֹמָא־דֵין : וּפַקֵּד מֹשֶׁה 11
יָת־עַמָּא בְּיוֹמָא הַהוּא לְמֵימָר :
אִלֵּין יְקוּמוּן לְבָרְכָא יָת־עַמָּא 12
עַל־טוּרָא דְּגְרִיזִים בְּמֵעְבַּרְכוֹן
יָת־יַרְדְּנָא שִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה 13
וְיִשָּׂשכָר וְיוֹסֵף וּבְנְיָמִן : וְאִלֵּין
יְקוּמוּן עַל־לְוָטָיָא בְּטוּרָא דְּעֵיבָל
רְאוּבֵן גָּד וְאָשֵׁר וּזְבוּלֻן דָּן וְנַפְתָּלִי :
וְיִתְיְבוּן לֵיוָאֵי וְיֵמְרוּן לְכָל־אֱנָשׁ 14
יִשְׂרָאֵל קָל רָם : לִיט גַּבְרָא 15
דִּי יַעְבֵּיד צְלֵם וּמַתְכָּא מְרַחֲקָא
קֳדָם־יְיָ עוֹבַד יְדֵי־אוּמָנָא וְיָשֵׂים
בְּסִתְרָא וְיִתְיְבוּן כָּל־עַמָּא וְיֵמְרוּן 16
אָמֵן : לִיט דְּיַקְלֵי אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ
וְיֵמַר כָּל־עַמָּא אָמֵן :

Targum ONKELOS.

3 Et ſcribes ſuper eos omnia
verba legis hujus, cùm tranſi-
eris : ut ingrediaris terram
quam Dominus Deus tuus da-
bit tibi, terram manantem la-
cte & melle, ſicut locutus eſt
tibi Dominus Deus patrum
4 tuorum. Et erit cum tranſie-
ritis Jordanem, erigetis lapi-
des iſtos quos ego præcipio
vobis hodiè in monte Hebal :
5 & levigabis eos calce. Et ædi-
ficabis ibi altare coram Do-
mino Deo tuo; altare de lapi-
dibus, non levabis ſuper eos
6 ferrum. De lapidibus integris
ædificabis altare Domini Dei
tui : & offeres ſuper eo holo-
cauſta corâ Domino Deo tuo.
7 Et immolabis victimas ſanctı-
ficatas, & comedes ibi : & læ-
taberis coram Domino Deo
8 tuo. Et ſcribes ſuper lapides
omnia verba legis hujus, planè
9 arq; diſtinctè. Et locutus eſt
Moyſes & ſacerdotes Levitæ
omni Iſrael, dicentes: Auſculta
& audi, Iſrael; hodiè fuiſti
in populum coram Domino
10 Deo tuo. Et obedies verbo
Domini Dei tui: & facies præ-
cepta ejꝰ & mandata ejus, quæ
ego præcipio tibi hodiè. Et
11 præcepit Moyſes populo in
die illo, dicens. Hi ſtabunt ad
12 benedicendum populo ſuper
montem Garizim, quando
tranſieritis Jordanem : Sime-
on, & Levi & Judas, & Iſſa-
char, & Joſeph & Benjamin,
13 Et iſti ſtabunt ad maledicen-
dum in monte Hebal: Reuben,
Gad & Aſer, & Zabulon, Dan
14 & Neptali. Et reſpondebunt
Levitæ, & dicent ad omnes
15 viros Iſrael altâ voce. Maledi-
ctus vir qui fecerit ſimulachrũ
& conflatile, abominationem
coram Domino, opus manuum
artificis, et poſuerit in abſcon-
dito : & reſpondebit omnis
populus & dicent, Amen.
16 Maledictus qui non honorat
patrem ſuum & matrem ſu-
am : & dicet omnis populus,
Amen.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3 * וְכָתַבְתָּ עֲלֵיהֶן אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּעָבְרֶךָ
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּאֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ
אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבֹתֶיךָ לָךְ : * וְהָיָה בַּעֲבָרְכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן תָּקִימוּ
אֶת הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם
בְּהַר עֵיבָל וְשַׂדְתָּ אֹתָם בַּשִּׂיד : וּבָנִיתָ שָׁם מִזְבֵּחַ 5
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִזְבַּח אֲבָנִים לֹא־תָנִיף עֲלֵיהֶם בַּרְזֶל :
אַבְנֵי שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַעֲלִיתָ
עָלָיו עֹלוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ 7
שָׁם וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְכָתַבְתָּ עַל־ 8
הָאֲבָנִים אֵת כֹּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בַּאֵר הֵיטֵב :
וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר 9
הַסְכֵּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ 10
וְעָשִׂיתָ אֶת מִצְוֹתָיו וְאֶת חֻקָּיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ
הַיּוֹם : וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר : 11
אֵלֶּה יַעַמְדוּ לְבָרֵךְ אֶת הָעָם עַל הַר גְּרִזִים בַּעֲבָרְכֶם 12
אֶת הַיַּרְדֵּן שִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וְיוֹסֵף
וּבִנְיָמִן : וְאֵלֶּה יַעַמְדוּ עַל הַקְּלָלָה בְּהַר עֵיבָל רְאוּבֵן 13
גָּד וְאָשֵׁר וּזְבוּלֻן דָּן וְנַפְתָּלִי : וְעָנוּ הַלְוִיִּם וְאָמְרוּ 14
אֶל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל קוֹל רָם : * אָרוּר הָאִישׁ 15
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמַסֵּכָה תּוֹעֲבַת יְהוָה מַעֲשֵׂה יְדֵי
חָרָשׁ וְשָׂם בַּסָּתֶר וְעָנוּ כָל הָעָם וְאָמְרוּ אָמֵן :
קַל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן : 16

VERSIO SAMARITANA.

3 * וְכָתַבְתָּ עֲלֵיהֶן כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּעָבְרֶךָ
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּאֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ
אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבֹתֶיךָ לָךְ : * וְהָיָה בַּעֲבָרְכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן תָּקִימוּ
אֶת הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם
בְּהַר עֵיבָל וְשַׂדְתָּ אֹתָם בַּשִּׂיד : וּבָנִיתָ שָׁם מִזְבֵּחַ 5
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִזְבַּח אֲבָנִים לֹא־תָנִיף עֲלֵיהֶם בַּרְזֶל :
אַבְנֵי שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַעֲלִיתָ
עָלָיו עֹלוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ 7
שָׁם וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְכָתַבְתָּ עַל־ 8
הָאֲבָנִים אֵת כֹּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בַּאֵר הֵיטֵב :
וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר 9
הַסְכֵּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ 10
וְעָשִׂיתָ אֶת מִצְוֹתָיו וְאֶת חֻקָּיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ
הַיּוֹם : וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר : 11
אֵלֶּה יַעַמְדוּ לְבָרֵךְ אֶת הָעָם עַל הַר גְּרִזִים בַּעֲבָרְכֶם 12
אֶת הַיַּרְדֵּן שִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וְיוֹסֵף
וּבִנְיָמִן : וְאֵלֶּה יַעַמְדוּ עַל הַקְּלָלָה בְּהַר עֵיבָל רְאוּבֵן 13
גָּד וְאָשֵׁר וּזְבוּלֻן דָּן וְנַפְתָּלִי : וְעָנוּ הַלְוִיִּם וְאָמְרוּ 14
אֶל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל קוֹל רָם : * אָרוּר הָאִישׁ 15
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמַסֵּכָה תּוֹעֲבַת יְהוָה מַעֲשֵׂה יְדֵי
חָרָשׁ וְשָׂם בַּסָּתֶר וְעָנוּ כָל הָעָם וְאָמְרוּ אָמֵן :
קַל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן : 16

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

3 *Scribes quoque ſuper eos*
omnia verba legis hujus, cùm
tranſieris ut ingrediaris ter-
ram quã Dominus Deus tu-
us dedit tibi, terram fluen-
tem lacte & melle, ſicut lo-
cutus eſt tibi Dominus Deus
4 *patrum tuorum. Quando cr-*
gò tranſieritis Jordanem, erigi-
getis lapides iſtos quos ego
præcipio vobis hodiè, in mon-
te Garizim, & (b)linies eos
5 *calce. Ædificabis etiam ibi*
altare Domino Deo tuo, al-
tare lapideum; non elevabis
6 *ſuper eos ferrum. Ex lapidi-*
bus infornibus ædificabis al-
tare Domino Deo tuo, offeresq;
7 *que ſuper illud holocauſta*
Domino Deo tuo. Et ſacrifi-
cabis pacifica, & comedes
8 *ibi, lætaberiſque coram Do-*
mino Deo tuo. Scribes quoq;
ſuper lapides iſtos omnia
9 *verba legis hujus planè &*
dilucidè. Præterea dixit Mo-
ſes, & Sacerdotes Levitæ
omni Iſraeli, dicendo; Au-
ſculta & audi Iſrael, hodiè
factus es in populum ſanctũ
10 *Domino Deo tuo. Audias i-*
gitur vocem Domini Dei tui,
& facito mandata ejus, &
præcepta ejus, quæ ego præci-
11 *pio tibi hodiè. Præcepit quo-*
que Moſes populo eodem die,
12 *dicens, Hi ſtabunt ad benedi-*
cendum populo ſuper montem
Garizim, poſtquã tranſieritis
Jordanem, Simeon, & Levi,
Judas & Iſſachar, Joſeph &
Benjamin. Iſti verò ſtabunt
13 *ad maledicendum in monte*
Hebal, Ruben, Gad, & Aſer;
Zibulon, Dan, & Nephtali.
14 *Inquient autem Levitæ, &*
dicent ad omnem virum
15 *Iſraelis altâ voce; Male-*
dictus homo qui fecerit ſcul-
ptile, et conflatile, abomina-
tionem Domino, opus ma-
nuum artificis, et poſuerit in
abſcondito : Reſpondebunt
autem omnis populus, et di-
cent, Amen. Maledictus qui
16 *maledicit patri ſuo, et matri*
ſuæ : Et dicent omnis popu-
lus, Amen.

VER. SAM. (b) ordinabis eos ordine.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 * وَاكْتُبْ عَلَيْهَا جَمِيعَ عُيُونِ هٰذِهِ التَّوْرِيَةِ بَعْدَ عُبُورِكَ * لِكَيْ تَفْتَحَ الْبَلَدَ الَّذِي اللّٰهُ رَبُّكَ
4 مُعْطِيكَهُ * بَلَدًا يَفِيضُ لَبَنًا وَعَسَلًا * كَمَا وَعَدَكَ اللّٰهُ اِلٰهُ اٰبَائِكَ * فَمِنْ اَوَّلِ مَا تَعْبُرُونَ الْاُرْدُنَّ فَلْتَنْصِبُوا
5 هٰذِهِ الْحِجَارَةَ الَّتِي اٰمُرُكُمْ بِهَا الْيَوْمَ فِي جَبَلِ عِيبَالَ * وَتُبَيِّضُونَهَا بِاسْمِيذَاجٍ * وَابْنُوا هُنَاكَ مَذْبَحًا لِلّٰهِ
6 رَبِّكَ * مَذْبَحَ حِجَارَةٍ لَا تُحَرِّكُ عَلَيْهَا حَدِيدًا * وَلْتَكُنْ مِنْ حِجَارَةٍ صَحِيحَةٍ * وَقَرِّبْ عَلَيْهَا
7 صَعَائِدَكَ لِلّٰهِ رَبِّكَ * وَاذْبَحْ ذَبَائِحَ سَلَامَةٍ * وَكُلْهَا هُنَاكَ * وَافْرَحْ بِيُمْنِ يَدَيِ اللّٰهِ جِدًّا * وَاكْتُبْ عَلَى
8 الْحِجَارَةِ كُلَّ حُظُوظِ هٰذِهِ التَّوْرِيَةِ مُبَيِّنَةً جَيِّدًا * ثُمَّ كَلَّمَ مُوسَى وَالْاَئِمَّةُ وَاللَّاوِيُّونَ كُلَّ اِسْرَائِيلَ
9 قَائِلِينَ * اُرْكُنْ وَاسْمَعْ يَا نَسْلَ اِسْرَائِيلَ * فَاِنَّكَ يَوْمَكَ هٰذَا قَدْ صِرْتَ شَعْبًا لِلّٰهِ رَبِّكَ * فَاقْبَلْ قَوْلَ
10 وَاعْمَلْ جَمِيعَ وَصَايَاهُ الَّتِي اٰمُرُكَ بِهَا الْيَوْمَ * ثُمَّ اَمَرَ مُوسَى قَوْمَهُ فِي ذٰلِكَ الْيَوْمِ قَائِلًا * هٰؤُلَاءِ
11 يَقُومُونَ لِيُبَرِّكُوا الْاُمَّةَ عَلَى جَبَلِ جَرِزِيمَ بَعْدَ عُبُورِكُمُ الْاُرْدُنَّ * اٰلُ سِمْعُونَ * وَاٰلُ لَاوِي * وَيَهُودَا *
12 وَيِسَاخَارَ * وَيُوسُفَ * وَبِنْيَامِينَ * وَهٰؤُلَاءِ يَقُومُونَ لِلَّعْنَةِ عَلَى جَبَلِ عِيبَالَ * اٰلُ رَاوُبِينَ * وَجَادٍ * وَاسِيرَ *
13 وَزَبُولُونَ * وَدَانَ * وَنَفْتَالِي * فَلْيُبَدِّيَ اللَّاوِيُّونَ وَيَقُولُوا لِجَمِيعِ اٰلِ اِسْرَائِيلَ بِصَوْتٍ عَالٍ * مَلْعُونٌ
14 الرَّجُلُ الَّذِي يَصْنَعُ فَسْلًا اَوْ مَسْبُوكًا * مِمَّا يَكْرَهُهُ اللّٰهُ * اَوْ يَنْحِتُهُ مِنْ صَنْعَةِ صَانِعٍ فَيَضَعُ لَهُ
15 فِي سِرٍّ * فَيُجِيبُهُمْ جَمِيعُ الْقَوْمِ وَيَقُولُ اٰمِينَ * وَمَلْعُونٌ الْمُسْتَخِفُّ بِاَبِيهِ وَاُمِّهِ * وَيَقُولُ جَمِيعُ الْقَوْمِ
16 اٰمِينَ *

Et ſcribe ſuper eos præcipua quæque legis
hujus poſt tranſitum tuum, ut expugnes
regionem quam Deus Dominus tuus datu-
rus eſt tibi, regionem fluentem lacte &
melle, ſicut pollicitus eſt tibi Deus, Deus
patrũ tuorum. Itaq; cùm primùm tranſ-
ibitis Jordanem, erigite hos lapides quos
præcipio vobis hodiè, in monte Ibal, & de-
albate eos calce. Et ædificabis ibi aram Deo
Domino tuo, aram lapideam ſuper quos
non movebis ferrum. Sint nihilominus
lapides integri, & offer ſuper eos holo-
cauſta tua Deo Domino tuo. Et ſacrifica
ſacrificia pacis, eáque comede illic, & læ-
tare coram Deo vehementer. Et ſcribe
ſuper lapides cuncta eloquia hujus legis
clarè & optimè. Allocuti ſunt etiam
Muſa et ſacerdotes atque Levitæ ſtirpem
Iſraelis, dicentes; Inclinare & aude, o
progenies Iſrael: tu enim die tuâ ipſâ fa-
ctus es populus Deo Domino tuo. Acqui-
eſce igitur ſermoni ejus, et fac omnia præ-
cepta ejus quæ præcipio tibi hodiè. Præ-
terea præcepit Muſa populo ſuo in illa
die, dicens; Hi ſtabunt ad benedicendã
plebem ſuper montem Garizim poſtquam
tranſieritis Jordanem, progenies Simeon,
et progenies Livi, & Ihudha, et Iſſachar,
& Joſeph, & Benjamin. Et hi ſtabunt
ad maledicendum ſuper montem Ibal, fa-
milia Raubin, & Gad, & Aſir, & Zibu-
lon, & Dan, & Nephtali. Incipiant au-
tem Levitæ, ac dicant ad omnem progeni-
em Iſrail voce elatâ; Maledictus homo
qui fabricaverit ſculptile aut conflatile,
illud ſcilicet, quod execratur Deus, aut
adhibuerit illud ex opere artificis, & po-
ſuerit illud in occulto. Et reſpondebit eis
totus populus, dicétque, Amen. Et male-
dictus deſpiciens patrem ſuum & matrem
ſuam. Et dicet totus populus, Amen.

ספר אלה הדברים: כח

.Amen ,populus omnis dicet Et .ſui proximi terminũ *trãsferẽs* Maledictus
17 אָרוּר מַסִּיג גְּבוּל רֵעֵהוּ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן:
.Amen ,populus omnis dicet Et .via in cæcum *faciens errare* Maledictus
18 אָרוּר מַשְׁגֶּה עִוֵּר בַּדָּרֶךְ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן:
dicet Et .viduæ & ,pupilli ,peregrini judicium *faciens declinare* Maledictus
19 אָרוּר מַטֶּה מִשְׁפַּט גֵּר־יָתוֹם וְאַלְמָנָה וְאָמַר
cùm ,ſui patris uxore cum *concumbens* Maledictus .Amen, populus omnis
כָּל־הָעָם אָמֵן: 20 אָרוּר שֹׁכֵב עִם־אֵשֶׁת אָבִיו כִּי
Maledictus .Amen ,populus omnis dicet Et .ſui patris *alam* diſcooperuerit
גִלָּה כְּנַף אָבִיו וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: 21 אָרוּר
Maledictus .Amen ,populus omnis dicet Et .*jumento* omni cum *concumbens*
שֹׁכֵב עִם־כָּל־בְּהֵמָה וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: 22 אָרוּר
omnis dicet Et .ſuæ matris filia vel,ſui patris filia,ſua ſorore cum *concubens*
שֹׁכֵב עִם־אֲחֹתוֹ בַּת־אָבִיו אוֹ בַת־אִמּוֹ וְאָמַר כָּל־
omnis dicet Et .ſua ſocru cum *concumbens* Maledictus .Amen ,populus
הָעָם אָמֵן: 23 אָרוּר שֹׁכֵב עִם־חֹתַנְתּוֹ וְאָמַר כָּל־
omnis dicet Et.*abſcondito in* ſuũ *ſocium percutiens* Maledictus .Amen ,populus
הָעָם אָמֵן: 24 אָרוּר מַכֵּה רֵעֵהוּ בַּסָּתֶר וְאָמַר כָּל־
,animam percutiendum ad munus *accipiens* Maledictus .Amen,populus
הָעָם אָמֵן: 25 אָרוּר לֹקֵחַ שֹׁחַד לְהַכּוֹת נֶפֶשׁ
non qui Maledictus .Amen,popul⁹ omnis dicet Et .innocentẽ ſanguinẽ
דָּם נָקִי וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: 26 אָרוּר אֲשֶׁר לֹא
omnis dicet Et .ea faciendum ad iſtius legis verba ſtatuerit
יָקִים אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם וְאָמַר כָּל־
.Amen ,populus
הָעָם אָמֵן: כח

CAP. XXVIII.

cuſtodiendum ad ,tui Dei Domini *voce in* obedieris obediendo ſi ,erit Et
1 וְהָיָה אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר
te *dabit* &,hodie tibi præcipio ego quæ,ejus præcepta omnia faciendo
לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם וּנְתָנְךָ
venient Et .terræ gentes omnes ſuper excelſum tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עֶלְיוֹן עַל־כָּל־גּוֹיֵי הָאָרֶץ: 2 וּבָאוּ
obedieris *cùm* ,te apprehendent & ,iſtæ benedictiones omnes te ſuper
עָלֶיךָ כָּל־הַבְּרָכוֹת הָאֵלֶּה וְהִשִּׂיגֻךָ כִּי תִשְׁמַע
tu benedictus & ;civitate in *tu* Benedictus .tui Dei Domini *voce in*
בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: 3 בָּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר וּבָרוּךְ אַתָּה
fructus &,tuæ *humi* fructus &,tui ventris fructus Benedictus .agro in
בַּשָּׂדֶה: 4 בָּרוּךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתְךָ וּפְרִי
Benedictum .*tui pecoris greges* & ,tuorum boum *emiſſio* ;tui animalis
בְהֶמְתְּךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרוֹת צֹאנֶךָ: 5 בָּרוּךְ
benedictus &:*te intrando in* ,*tu* Benedictus .*tuum maſſarium* & ,tuũ caniſtrũ
טַנְאֲךָ וּמִשְׁאַרְתֶּךָ: 6 בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּבָרוּךְ
,te *ſuper* ſurgentes tuos *inimicos* Dominus Dabit .*te egrediendo in* ,*tu*
אַתָּה בְּצֵאתֶךָ: 7 יִתֵּן יְהוָה אֶת־אֹיְבֶיךָ הַקָּמִים עָלֶיךָ
viis *ſeptem in* &,te ad egredientur *tua* *via in* :*tuas facies ad* percuſſos
נִגָּפִים לְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ אֶחָד יֵצְאוּ אֵלֶיךָ וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים
benedictionem tecum Dominus præcipiet .*tuas facies ad* fugient
יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ: 8 יְצַו יְהוָה אִתְּךָ אֶת־הַבְּרָכָה
quam ,terra in tibi benedicet &:*tuæ manus miſſione omni* in & ,tuis *horreis* in
בַּאֲסָמֶיךָ וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ וּבֵרַכְךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
.tibi *dans* tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ:

Verſio VUL.LAT.

17 Maledict⁹ qui transfert terminos proximi ſui.Et dicet omnis
18 populus,Amen.Maledictus qui errare facit cæcum in itinere.
Et dicet omnis popul⁹, Amen.
19 Maledictus qui pervertit judicium advenæ,pupilli,et viduæ.
Et dicet omnis popul⁹, Amen.
20 Maledict⁹ qui dormit cum uxore patris ſui, & revelat operimentũ lectuli ejus. Et dicet o-
21 mnis populus,Amen. Maledictus qui dormit cum omni jumento.Et dicet omnis popul⁹,
22 Amen. Maledictus qui dormit cum ſorore ſua,filia patris ſui, vel matris ſuæ. Et dicet omnis
23 populus,Amen. Maledict⁹ qui dormit cum ſocru ſua. Et dicet
24 omnis popul⁹,Amẽ. Maledict⁹ qui clàm percuſſerit proximũ ſuũ. Et dicet omnis populus,
25 Amen. Maledict⁹ qui accipit munera, ut percutiat animam ſanguinis innocentis. Et dicet
26 omnis popul⁹, Amen. Maledict⁹ qui nõ permanet in ſermonibus legis hujus, nec eos opere perficit. Et dicet omnis populus, Amen.

CAP. XXVIII.

1 SI autem audieris vocem Domini Dei tui, ut facias atq; cuſtodias omnia mandata ej⁹,quæ ego præcipio tibi hodiè, faciet te Dñs Deus tu⁹ excelſiorẽ cũctis gentib⁹, quæ verſantur in
2 terra. Veniéntq; ſuper te univerſæ benedictiones iſtæ,et apprehendẽt te:ſi tamẽ præcepta
3 ejus audieris. Benedictus tu in civitate, & benedict⁹ in agro.
4 Benedict⁹ fructus ventris tui,et fructus terræ tuæ,fructúſq; jumentorũ tuorũ, greges armentorũ tuorũ, & caulæ oviũ tuarum. Benedicta horrea tua, &
5 6 benedictæ reliquiæ tuæ. Benedict⁹ eris tu ingrediens et egre-
7 diens. Dabit Dominus inimicos tuos,qui conſurgunt adverſùm te,corruentes in conſpectu tuo: p unã viã venient contra te, & per ſeptẽ fugient à facie tua.Emittet Dñs benedictionẽ ſuper cellaria tua, & ſuper omnia opera manuum tuarum: benedicétque tibi in terra, quam acceperis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

17 Ἐπικαλάρατος ὁ μεταθεὶς ὅρια τοῦ πλησίον. καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, Γένοιτο. 18 Ἐπικαλάρατος ὁ πλανῶν τυφλὸν ἐν ὁδῷ. καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ
19 λαός, Γένοιτο. Ἐπικαλάρατος ὃς ἂν ἐκκλίνῃ κρίσιν προσηλύτου καὶ ὀρφανοῦ καὶ χήρας. καὶ
20 ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, Γένοιτο. Ἐπικαλάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀπεκάλυψε συκάλυμμα τοῦ πατρὸς αὐ-
21 τοῦ. καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, Γένοιτο. Ἐπικάρατος ὁ κοιμώμενος (ρ) μετὰ παντὸς κτήνους.
22 καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, Γένοιτο. Ἐπικάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ ἀδελφῆς ἐκ πατρὸς ἢ (σ) μητρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, Γέ-
23 νοιτο. Ἐπικάρατος ὁ κοιμώμενος (τ) μετὰ νύμφης αὐτοῦ. καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, (υ) Γένοιτο. Ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ τῆς ἀδελφῆς τοῦ γυναικὸς αὐτοῦ. καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ
24 λαός, Γένοιτο. Ἐπικατάρατος ὁ τύπτων τὸν πλησίον δόλῳ. καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, Γένοιτο.
25 Ἐπικατάρατος ὃς ἂν λάβῃ δῶρα πατάξαι ψυχὴν αἵματος ἀθῴου. καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός,
26 Γένοιτο. Ἐπικάρατος (φ) πᾶς ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις τοῦ νόμου τούτου (χ) ποιῆσαι αὐτούς. καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, Γένοιτο.

MS. A. (ρ) μετὰ κτήνους. (σ) ἐκ μητρὸς (τ) μετὰ πενθερᾶς αὐτοῦ. (υ) γένοιτο.

Ἐπικαλάρατος ὁ τύπτων (φ) πᾶς ὁ ἄνθρωπος ὅστις οὐκ (χ) ποιῆσαι

Κεφ. κη'.

1 (α) Καὶ ἔσται ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃς τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ (β) σου, φυλάσσῃ καὶ ποιεῖν πάσας τὰς (γ) ἐντολάς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, καὶ δώσει σε κύριος ὁ (δ) θεός σου
2 ὑπεράνω ὅλων πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Καὶ ἥξουσιν ὅλαι σὲ πᾶσαι αἱ εὐλογίαι αὗται, καὶ εὑρήσουσί σε ἐὰν ἀκοῇ (ε) ἀκούσῃς τῆς φωνῆς κυ-
3 ρίου τοῦ θεοῦ σου. Εὐλογημένος σὺ ἐν πόλει,
4 καὶ εὐλογημένος σὺ ἐν ἀγρῷ. Εὐλογημένα τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου, καὶ (ζ) τὰ γενήματα τῆς γῆς σου, καὶ τὰ βυκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ
5 ποίμνια τῶν προβάτων σου. Εὐλογημένα αἱ ἀποθῆκαί σου, καὶ τὰ ἐσκαταλείμματά σου. (η)
6 Εὐλογημένος σὺ ἐν τῇ εἰσπορεύεσθαί σε, καὶ (θ) εὐλογημένος σὺ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε. (ι)
7 Παραδῷ κύριος ὁ θεός σου τοὺς ἐχθρούς σου τοὺς ἀνθεστηκότας σοι συντετριμμένους πρὸ προσώπου σου. (ι) ὁδῷ μιᾷ ἐξελεύσονται πρὸς σέ, καὶ ἐν ἑπτὰ ὁδοῖς φεύξονται ἀπὸ προσώπου
8 σου. Ἀποστείλαι κύριος ὁ θεός σου τὴν εὐλογίαν ἐν τοῖς (κ) ταμείοις σου, καὶ ἐπὶ πάντα ὅσα ἂν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι.

MS.A (α) Καὶ ἔσαι ὡς ἂν πλεύσῃτε τὸν Ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῖν δίδωσιν ὑμῖν, ἐὰν ἀκοῇ εἰσακούσητε τῶν (β) ὑμῶν, (γ) ἐντολάς, ἃς (δ) θεὸς ὑπεράνω πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς (ε) εἰσακούσῃς (ζ) τὰ ἔγκονα τῆς γῆς σου, τὰ (η) Εὐλογητὸς (θ) εὐλογητὸς (ι) Παραδῷ σοι κύριος (ι) ἐν ὁδῷ (κ) ταμείοις σου, καὶ ἐν πᾶσιν ᾧ

Maledictus qui tranſfert terminos proximi. Et dicẽt omnis popul⁹, Fiat. Maledict⁹ qui errare facit cæcũ 17
in viâ. Et dicent omnis popul⁹, Fiat. 18
Maledictus quicunq; perverterit judiciũ advenæ, & pupilli, et viduæ. 19
Et dicent omnis populus, Fiat. Maledictus qui dormit cum uxore patris ſui: quoniam revelavit cooperimentũ patris ſui. Et dicent omnis 20
populus, Fiat. Maledictus qui dormit cũ omni pecore. Et dicẽt omnis 21
populus, Fiat. Maledictus qui dormit cum ſorore ex patre, aut matre ſua. Et dicent omnis populus, Fiat. 22
Maledictus qui dormit cum(a)nuru ſua. Et dicent omnis populus, Fiat. 23
Maledictus qui dormit cum ſorore uxoris ſuæ. Et dicẽt omnis populus, Fiat. Maledictus, qui percutit proximum dolo. Et dicẽt omnis popul⁹ 24
Fiat. Maledictus quicunq; acceperit munera ad percutiendã animã ſanguinis innocentis. Et dicent omnis 25
populus, Fiat. Maledict⁹ homo, qui non permanet in omnib⁹ verbis legis hujus ad faciendum ea. Et dicent omnis populus, Fiat. 26

CAP. XXVIII.

Erit, ſi audiẽdo audieris vocem Domini Dei tui ad cuſtodiendũ & faciendum omnia mandata hæc, quæ ego mando tibi hodiè, & dabit te Dominus Deus tuus ſupra omnes gentes terræ: Et veniẽt ad te omnes benedictiones iſtæ, & invenient te. Si audiẽdo audieris vocem Domini Dei tui; Benedict⁹ tu in civitate, & benedictus tu in agro: Benedicti (a) fœtus ventris tui, & gemina terræ tuæ, & armenta boum tuorum, & greges ovium tuarum. Benedictæ apothecæ tuæ, et reliquiæ tuæ. Benedictus tu, cùm ingrederis; & benedictus tu, cùm egrederis. Tradat Dominus Deus tuus inimicos tuos, qui ſtant contra te, contritos ante faciem tuam: viâ unâ exibunt ad te; & in ſeptem viis fugient à facie tua. Mittat Domin⁹ ſuper te benedictionẽ in cellariis tuis, & ad omnia quocunq; miſeris manum tuum, ſuper terram, quam Dominus Deus tuus dat tibi.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Maledictus qui transferet limitem proximi ſui. Et dicet univerſus populus, Amen. Maledict⁹ quicunque errare fecerit cæcũ in via. Et dicet omnis populus, Amen. Maledictus quicunque flexerit judicium peregrini & pupilli & viduæ. Et dicet omnis popul⁹, Amen. Maledict⁹ quicunq; dormierit cum uxore patris ſui, & retexerit alã patris ſui. Et dicet omnis populus, Amen. Maledictus quicunq; dormierit cum jumento. Et dicet omnis populus, Amen. Maledict⁹ quicunq; dormierit cum ſorore ſua, filiâ patris ſui, aut filiâ matris ſuæ. Et dicet omnis popul⁹, Amen. Maledict⁹ quicunq; dormierit cum ſocru ſua. Et dicet omnis populus, Amen. Maledict⁹ quicunq; percuſſerit proximum ſuum in abſcondito. Et dicet omnis populus, Amen. Maledictus quicunq; acceperit mumus ad interficiendam animam ſanguinis innocentis. Et dicet omnis populus, Amen. Maledict⁹ quicunq; non perſtiterit in ſermonib⁹ legis huj⁹, & fecerit eos. Et dicet omnis populus, Amen.

CAP. XXVIII. *Benedictiones.*

SI verò audieris vocem Dñi Dei tui et cuſtodieris ac feceris omnia præcepta ejus quæ mando tibi hodiè; faciet te Dñs Deus excelſiorem cunctis populis terræ. Veniéntq; ſuper te benedictiones iſtæ, & apprehendent te, cùm audieris vocem Dñi Dei tui. Benedictus eris in civitate, benedictus eris in agro. Benedicti fructus ventris tui, & fruct⁹ telluris tuæ, & fœt⁹ jumentorum tuorũ, & armenta boum tuorum, & greges ovium tuarum. Benedictum caniſtrum tuum, & paſta tua. Benedict⁹ eris in ingreſſu tuo, benedictus eris in egreſſu tuo. Tradétq; Dñs hoſtes tuos tibi adverſos, profligatos: per viã unam egredientur contra te, & per ſeptem vias fugient à conſpectu tuo. Mandabit Dñs benedictioni *ut ſit* in horreis tuis, & in omni re ad quam extenderis manum tuam: & benedicet tibi in terra quam daturus eſt tibi Dominus Deus tuus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

17 לִיט דְּיַשְׁנֵי תְחוּמָא דְחַבְרֵיהּ וְיֵימַר
18 כָּל־עַמָּא אָמֵן: לִיט דְּיַטְעֵי עַוַּרְתָּא
19 בְּאוֹרְחָא וְיֵימַר כָּל־עַמָּא אָמֵן: לִיט
דְּיַצְלֵי דִּין־גִּיּוֹרָא יְתוֹם וְאַרְמַלְתָּא
20 וְיֵימַר כָּל־עַמָּא אָמֵן: לִיט דְּיִשְׁכּוֹב
עִם־אִתַּת אֲבוּהִי אֲרֵי גַלֵּי כַּנְפָּא
21 דְּאֲבוּהִי וְיֵימַר כָּל־עַמָּא אָמֵן: לִיט
דְּיִשְׁכּוֹב עִם־כָּל־בְּעִירָא וְיֵימַר כָּל
22 עַמָּא אָמֵן: לִיט דְּיִשְׁכּוֹב עִם אֲחָתֵיהּ
בַּת אֲבוּהִי אוֹ בַת אִמֵּיהּ וְיֵימַר כָּל
23 עַמָּא אָמֵן: לִיט דְּיִשְׁכּוֹב עִם
חֲמוֹתֵיהּ וְיֵימַר כָּל־עַמָּא אָמֵן: לִיט
24 דְּיִמְחֵי לְחַבְרֵיהּ בְּסִתְרָא וְיֵימַר כָּל
עַמָּא אָמֵן: לִיט דְּיִקַּבֵּל שׁוֹחֲדָא
25 לְמִקְטַל נַפְשׁ דַּם זַכָּאי וְיֵימַר כָּל
עַמָּא אָמֵן: לִיט דְּיָקִים יָת
26 פִּתְגָמֵי אוֹרָיְתָא הָדָא לְמֶעְבַּד יָתְהוֹן
וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן: כח
1 וְיְהֵי אִם־קַבָּלָא תְּקַבֵּיל לְמֵימְרָא
דַּיְיָ אֱלָהָךְ לְמִטַּר לְמֶעְבַּד יָת כָּל־
פִּקּוּדוֹהִי דִּי אֲנָא מְפַקֵּד־לָךְ יוֹמָא
דֵּין וְיִתְּנִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ עִלָּאָה עַל כָּל
2 עַמְמֵי אַרְעָא: וְייֵיתוֹן עֲלָךְ כָּל־בִּרְכָיָא
הָאִלֵּין וְיִדְבְּקוּנָךְ אֲרֵי תְקַבֵּל לְמֵימְרָ
3 דַּיְיָ אֱלָהָךְ: בְּרִיךְ אַתְּ בְּקִרְתָּא וּבְרִיךְ
4 אַתְּ בְּחַקְלָא: בְּרִיךְ וַלְדָא דִמְעָךְ
וְאִבָּא דְאַרְעָךְ וּוְלָדָא דִבְעִירָךְ בַּקְרֵי
5 רְחוֹרָךְ וְעִדְרֵי עָנָךְ: בְּרִיךְ סַלָּךְ
6 וְאָצְוָתָךְ: בְּרִיךְ אַתְּ בְּמֵיעָלָךְ וּבְרִיךְ
7 אַתְּ בְּמִפְּקָךְ: יִתֵּן יְיָ יָת־בַּעֲלֵי
דְבָבָךְ דְּקָמִין עֲלָךְ תְּבִירִין קֳדָמָךְ
בְּאוֹרְחָא חָדָא יִפְּקוּן לְוָתָךְ
וּבְשִׁבְעָא אוֹרְחָן יִעַרְקוּן מִן־קֳדָמָךְ
8 יְפַקֵּד יְיָ עִמָּךְ יָת־בִּרְכְתָא בְּאוֹצָרָךְ
וּבְכֹל אוּשָׁטוּת יְדָךְ וִיבָרְכִנָּךְ בְּאַרְעָא
דַּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵב לָךְ:

17 Maledict⁹ qui transtulerit terminum proximi sui: & dicet
18 omnis popul⁹, Amen. Maledict⁹ qui errare fecerit cœcum in viâ: & dicet omnis popul⁹,
19 Amen. Maledict⁹ qui declinaverit judicium advenæ, pupilli & viduæ: & dicet omnis po-
20 pulus, Amen. Maledictus qui concubuerit cum uxore patris sui; quoniam revelavit operimentũ patris sui: & dicet oĩs
21 populus, Amen. Maledict⁹ qui cõcubuerit cum omni jumento: & dicet oĩs popul⁹, Amen.
22 Maledict⁹ qui concubuerit cum sorore sua, filia patris sui, aut filia matris suæ: & dicet omnis
23 populus, Amen. Maledict⁹ qui concubuerit cum socru sua: &
24 dicet omnis populus, Amen. Maledict⁹ qui percusserit proximũ suũ in abscõdito: et dicet
25 oĩs populus, Amen. Maledict⁹ qui accipiet munera ut occidat animam, & fundat sanguinem innocentis: & dicet omnis po-
26 pul⁹, Amen. Maledict⁹ qui non permanserit in omnib⁹ verbis legis hujus, ut faciat ea: & dicet omnis populus, Amen.

CAP. XXVIII.

1 ET erit si obediens obedieris verbo Dñi Dei tui, ut custodias & facias omnia præcepta ejus, quæ ego præcipio tibi hodie: ponet te Dñs Deus tuus excelsum super omnes po-
2 pulos terræ. Et venient super te omnes benedictiones istæ, & apprehendent te: si obe-
3 dieris verbo Dñi Dei tui. Benedict⁹ tu in civitate: & bene-
4 dict⁹ tu in agro. Benedicta generatio ventris tui, & fructus terræ tuæ, & generatio jumentorum tuorum: boves armentorum tuorũ, & greges ovium
5 tuarum. Benedictum canistrũ
6 tuũ, & panaria tua. Benedict⁹ tu cum ingredieris: & benedi-
7 ct⁹ tu cũ egredieris. Dabit Dñs inimicos tuos qui consurgent adversum te, confractos coram te: per unam viam egredientur ad te, & per septẽ vias fugient
8 à facie tua. Mandabit Dñs ad omnib⁹ ad quæ extenderis manũ tuã, & benedicet tibi in cellariis tuis, & in omni re ad quã miseris manum tuam: & benedicet tibi in terra, quam Dominus Deus tuus dabit tibi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 * ארור מסיג גבול רעהו ואמר כל העם אמן:
18 * ארור משגה עור בדרך ואמר כל העם אמן:
19 * ארור מטה משפט גר יתום ואלמנה ואמר כל העם אמן:
20 * ארור שכב עם אשת אביו כי גלה כנף אביו ואמר כל העם אמן:
21 * ארור שכב עם כל בהמה ואמר כל העם אמן:
22 * ארור שכב עם אחותו בת אביו או בת אמו ואמר כל העם אמן:
23 * ארור שכב עם חמותו ואמר כל העם אמן:
24 * ארור מכה רעהו בסתר ואמר כל העם אמן:
25 * ארור לקח שחד להכות נפש דם נקי ואמר כל העם אמן:
26 * ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם אמן:

VER SAM.

17 * ארור מסיג גבול רעהו ואמר כל העם אמן:
18 * ארור משגה עור בדרך ואמר כל העם אמן:
19 * ארור מטה משפט גר יתום ואלמנה ואמר כל העם אמן:
20 * ארור שכב עם אשת אביו כי גלה כנף אביו ואמר כל העם אמן:
21 * ארור שכב עם כל בהמה ואמר כל העם אמן:
22 * ארור שכב עם אחותו בת אביו או בת אמו ואמר כל העם אמן:
23 * ארור שכב עם חמותו ואמר כל העם אמן:
24 * ארור מכה רעהו בסתר ואמר כל העם אמן:
25 * ארור לקח שחד להכות נפש דם נקי ואמר כל העם אמן:
26 * ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם אמן:

CAP. XXVIII.

1 ** והיה אם שמע תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר לעשות את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום ונתנך יהוה אלהיך עליון על כל גוים הארץ:
2 * ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך כי תשמע בקול יהוה אלהיך:
3 * ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה:
4 * ברוך פרי בטנך ופרי אדמתך ופרי בהמתך שגר אלפיך ועשתרות צאנך:
5 * ברוך טנאך ומשארתך:
6 * ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך:
7 * יתן יהוה את אויביך הקמים עליך נגפים לפניך בדרך אחד יצאו אליו ובשבעה דרכים ינוסו לפניך:
8 * יצו יהוה אתך את הברכה באסמיך ובכל משלח ידך וברכך בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وملعون من يحول تخم صاحبه * ويقول جميع القوم آمين * وملعون مضل جاهلا في الطريق *
18 ويقول جميع القوم آمين * وملعون من يميل حكم غريب ويتيم وارملة * ويقول جميع القوم
19 آمين * وملعون من يضاجع زوجة ابيه لما كشف كنفه * ويقول جميع القوم آمين * وملعون
20 من يضاجع سيا من البهايم * ويقول جميعهم آمين * وملعون من يضاجع اخته ابنة ابيه او
21 ابنة امه * ويقول جميعهم آمين * وملعون من يضاجع حماته * ويقول جميعهم آمين * وملعون
22 من يسعى على صاحبه سرا * ويقول جميعهم آمين * وملعون الآخذ رسوة ليقتل نفسا بريية * ويقول
23 جميعهم آمين * وملعون من لم يثبت كلام هذه التورية ليعمل بها * ويقول جميعهم آمين *
24 * الفصل الثامن والعشرون * واعلم انك ان سمعت واطعت امر الله ربك * لتحفظ وتعمل
25 جميع وصاياه التي آمرك بها اليوم * جعلك الله ربك عاليا على جميع امم الارض * والتيك هذه
26 البركات وادركتك * اذا سمعت امر الله ربك * فصرت مباركا في الحصر ومباركا في البدو * ومباركا ثمر
1 حسمك * وثمر رياضك * وثمر بهايمك * نتاج بقرك * وهام غنمك * ومباركا ما في بنايجك ومعاجينك *
2 * وصرت مباركا في دحولك * ومباركا في خروجك * ويجعل الله اعداك المقاومين لك مصدومين بين
3 يديك * يخرجون اليك في طريق واحد * فيهربون من بين يديك في سبع طرق * ويامر الله لك
4 ببركته في اهرائك * وفي جميع ممد يدك * ويبارك لك في البلد الذي الله ربك معطيكه *

Et maledictus qui transgredietur limites proximi sui. Dicétque totus populus, Amen. Et maledictus errare faciens ignavum in itinere. Et dicet totus populus, Amen. Et maledictus qui declinare faciet judicium peregrini, et pupilli, ac viduæ. Dicétque totus populus, Amen. Et maledictus qui concumbet cum uxore patris sui, cò quòd detexerit fimbriam ejus. Dicétque totus populus, Amen. Et maledictus qui concumbet cum ullo ex jumentis. Et dicent omnes, Amen. Et maledictus qui concumbet cum sorore sua, filiâ patris sui, aut filia matris suæ. Et dicent omnes, Amen. Et maledictus qui concumbet cum socru sua. Et dicent omnes, Amen. Et maledictus qui clàm detrectabit proximum suum. Et dicent omnes, Amen. Et maledictus qui accipit munus ut interficiat animam innocentem. Et dicent omnes, Amen. Et maledictus qui non confirmabit verba hujus legis ut exequatur illa. Et dicent omnes, Amen.

CAP. XXVIII.

Et scito quòd audieris & obtemperâris mandato Dei Domini tui, ut observes et facias cuncta ejus præcepta quæ præcipio tibi hodiè: faciet te Deus Dominus tuus excelsum super omnes gentes terræ. Et advenient tibi istæ benedictiones, & assequentur te, cùm audieris præceptum Dei Domini tui. Evisque benedictus in civitate, & benedictus in campo. Et benedicti fructus coporis tui, & fructus hortorum tuorum, & fructus jumentorum tuorum fœtus boum tuorum, et fœtus ovium tuarum. Et benedictũ quicquid fuerit in sportis tuis, et mactris tuis. Et eris benedictus in ingressu tuo, & benedictus in egressu tuo. Ponétque Deus inimicos tuos tibi infensos, prostratos in conspectu tuo: egredientur ad te per iter unum, & fugient à conspectu tuo per septem itinera. Et mandabit Deus tibi benedictionem suam in horreis tuis, & in omni extensione manuum tuarum: & benedicet tibi in regione quam Deus Dominus tuus daturus est tibi.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

17 Maledictus qui transfert terminum proximi sui; et dicent
18 omnis populus, Amen. Maledictus qui errare facit cæcum in via; & dicent omnis popu-
19 lus, Amen. Maledictus qui pervertit judicium peregrini, pupilli, & viduæ; & dicent omnis populus, Amen. Male-
20 dictus qui dormit cum uxore patris sui, quoniã revelat operimentum patris sui; & di-
21 cent omnis populus, Amẽ. Maledict⁹ qui coit cũ quovis bruto; dicentq. omnis populus, Amẽ. Maledict⁹ qui dormit cũ
22 sorore sua, filiâ patris sui aut filiâ matris sua; & dicent omnis popul⁹, Amen. Maledict⁹
23 qui dormit cum socru sua; & dicent omnis populus, Amen. Maledictus qui percutit
24 proximum suum in occulto; & dicent universus populus, Amẽ. Maledictus qui accipit
25 (c) munus ut percutiat animã sanguinis innocentis; & dicent omnis populus, Amen. Maledictus qui non permanserit in omnibus verbis legis hujus, ut faciat ea; & dicent omnis populus, Amen.

CAP. XXVIII.

1 FIet igitur si obediend obediveris voci Domini Dei tui, custodiendo, & faciendo omnia mandata ejus, quæ ego præcipio tibi hodiè, ut constituat te Dominus Deus t.⁹ excelsiorẽ omni gente terræ. Et
2 veniant super te omnes benedictiones istæ, teq⁹ apprehendant, quoniã obtemperaveris voci Domini Dei tui. Benedi-
3 ct⁹ eris in civitate, benedict⁹ quoq⁹ eris in agro. Benedictus fructus ventris tui, & fructus terræ tuæ, & fructus
4 jumentorũ tuorum, fœtus boũ tuorum, & greges pecudum tuarũ. (a) Benedict⁹ cantabus
5 tuus, & reliquiæ tuæ. Benedictus eris in ingressu tuo, et benedictus eris in egressu tuo.
6 Dabit Dominꝰ hostes tuos qui
7 insurgent in te, percussos ante faciẽ tuã: per viã unã egredientur adversũ te, et per sep-
8 tẽ vias fugient ante faciem tuã. Mandabit Dominꝰ (b) ut benedictio sit tecũ, in cellariis tuis, et in omni re ad quã manus tuas extenderis, benedicet⁹ tibi in terra quã Domi-
9 nus Deus tuus dat⁹ tibi.

VER. SAM. (c) pecuniã (a) Benedicta molitio tua, & depsitio tua. (b) te benedictionem,

ספר אלה הדברים: כח

juravit quemadmodum ,ſanctum populum in ſibi Dominus te Statuet
9 יְקִימְךָ יְהוָה לוֹ לְעַם קָדוֹשׁ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־
.ejus viis in ambulaveris &,tui Dei Domini præcepta cuſtodieris cùm ,tibi
לָךְ כִּי תִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָלַכְתָּ בִּדְרָכָיו:
eſt invocatum Domini nomen quòd ,terræ populi omnes videbunt Et
10 וְרָאוּ כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוָה נִקְרָא
,bono Dominus te *reliquam faciet* Et .te à timebunt & ;te ſuper
עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ: וְהוֹתִרְךָ יְהוָה לְטוֹבָה
,tuæ *humi* fructu in & ,tui *quadrupedis* fructu in & ,tui ventris fructu in
בִּפְרִי בִטְנְךָ וּבִפְרִי בְהֶמְתְּךָ וּבִפְרִי אַדְמָתְךָ
.tibi *dandum ad* ,tuis patribus Dominus juravit quam *humum* ſuper
עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ לָתֵת לָךְ:
,cœlos ,bonum ſuum theſaurum tibi Dominus Aperiet
12 יִפְתַּח יְהוָה לְךָ אֶת־אוֹצָרוֹ הַטּוֹב אֶת־הַשָּׁמַיִם
omni *benedicendum ad* &,ſuo tempore in tuæ terræ pluviam *dandũ ad*
לָתֵת מְטַר־אַרְצְךָ בְּעִתּוֹ וּלְבָרֵךְ אֵת כָּל־
.mutuũ accipies non tu & ,multis gentibus mutuabis &:tuæ man⁹ operi
מַעֲשֵׂה יָדֶךָ וְהִלְוִיתָ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה:
duntaxat eris & ;caudam in non & ,caput in Dominus te *dabit* Et
13 וְנָתַנְךָ יְהוָה לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב וְהָיִיתָ רַק
præcepta ad obedieris cùm ,*declive in* eris non & ,*excelſum in*
לְמַעְלָה וְלֹא תִהְיֶה לְמָטָּה כִּי־תִשְׁמַע אֶל־מִצְוֹת
,*cuſtodiendum ad* ,hodie tibi *præcipiens* ego quæ ,tui Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לִשְׁמֹר
ego quæ ,verbis omnibus ab receſſeris non Et :*faciendum ad* &
14 וְלַעֲשׂוֹת: וְלֹא תָסוּר מִכָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי
deos poſt eundo ,*ſiniſtra* & ,*dextera* hodie vobis *præcipiens*
מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם יָמִין וּשְׂמֹאול לָלֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים
Domini *voce in* obedieris non ſi ,erit Et .*eis ſerviendum ad* ,alienos
אֲחֵרִים לְעָבְדָם: וְהָיָה אִם־לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה
,ej⁹ ſtatuta &,ej⁹ præcepta omnia *faciendum ad cuſtodiendum ad* ,tui Dei
אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו
maledictiones omnes te ſuper venient & ;hodie tibi *præcipiens* ego quæ
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל־הַקְּלָלוֹת
.*tu* maledictus &,civitate in *tu* Maledictus .te apprehendent & ,iſtæ
16 הָאֵלֶּה וְהִשִּׂיגוּךָ: אָרוּר אַתָּה בָּעִיר וְאָרוּר אַתָּה
Maledictus .*tuum reſiduum* & ,tuum caniſtrum Maledictum .agro in
17 בַּשָּׂדֶה: אָרוּר טַנְאֲךָ וּמִשְׁאַרְתֶּךָ: אָרוּר
18 greges & ,tuorum boum *emiſſio* ;tuæ *humi* fructus & ,tui ventris fructus
פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתְךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת
.*te egrediendo in* tu maledictus &;*te ingrediendo in* tu Maledictus .*tui pecoris*
צֹאנֶךָ: אָרוּר אַתָּה בְּבֹאֶךָ וְאָרוּר אַתָּה בְּצֵאתֶךָ:
& ,*comturbationem* ,maledictionem te in Dominus mittet Et
19 וְיִשְׁלַח יְהוָה בְּךָ אֶת־הַמְּאֵרָה אֶת־הַמְהוּמָה וְאֶת
ad uſque & *te diſperdi ad uſq;* ,facias *quò* tuæ manus miſſione omni in increpationem
20 הַמִּגְעָרֶת בְּכֹל מִשְׁלַח יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַד הִשָּׁמְדְךָ וְעַד־
.me dereliquiſti quib⁹ ,*tuarum actionum malitiæ faciebus* à velociter *te* perire
אַבְּדְךָ מַהֵר מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֶיךָ אֲשֶׁר עֲזַבְתָּנִי:
deſuper te *eum conſumere ad uſque* peſtilentiam *te in* Dominus Adjunget
21 יַדְבֵּק יְהוָה בְּךָ אֶת־הַדָּבֶר עַד כַּלֹּתוֹ אֹתְךָ מֵעַל
.eam *poſſidendum ad illuc ingrediens tu quam* ,*humo*
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

Verſio VULG. LAT.

9 Suſcitabit te Dominus ſibi in populum ſanctum, ſicut juravit tibi: ſi cuſtodieris mandata Domini Dei tui, & ambulaveris in viis ejus. Videbúntq; omnes terrarum populi, quòd nomen Domini invocatum ſit
11 ſuper te, & timebunt te. Abundare te faciet Dominus omnibus bonis, fructu uteri tui, & fructu jumentorum tuorum, fructu terræ tuæ, quam juravit Dominus patribus tuis ut da-
12 ret tibi. Aperiet Dominus theſaurum ſuum optimum, cœlũ, ut tribuat pluviam terræ tuæ in tempore ſuo: benedicétq; cunctis operibus manuum tuarum. Et fœnerabis gentibus multis, & ipſe à nullo fœnus
13 accipies. Conſtituet te Dominus in caput, & non in caudã: & eris ſemper ſuprà, & non ſubter: ſi tamen audieris mandata Domini Dei tui quæ ego præcipio tibi hodiè, & cuſto-
14 dieris & feceris, Ac non declinaveris ab eis, nec ad dexteram, nec ad ſiniſtram, nec ſecutus fueris deos alienos, neq;
15 colueris eos. Quòd ſi audire nolueris vocem Domini Dei tui, ut cuſtodias, & facias omnia mandata ejus & ceremonias, quas ego præcipio tibi hodiè, venient ſup te omnes maledictiones iſtæ, & appre-
16 hendent te. Maledictus eris in civitate, maledictus in agro.
17 Maledictum horreum tuum, &
18 maledictæ reliquiæ tuæ. Maledictus fructus ventris tui, & fructus terræ tuæ, armenta boũ tuorum, & greges ovium tua-
19 rum. Maledict⁹ eris ingrediens, & maledictus egrediens. Mit-
20 tet Domin⁹ ſuper te famem & eſuriem, & increpationem in omnia opera tua, quæ tu facies: donec conterat te, & perdat velociter, propter adinventiones tuas peſſimas in quibus re-
21 liquiſti me. Adjungat tibi Domin⁹ peſtilentiam, donec conſumat te de terra, ad quam ingrediéris poſſidendam.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

9 Ἀναστήσαι σε(λ)κύριος ἑαυτῷ λαὸν ἅγιον,
ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς πατράσι σου. ἐὰν (μ)
ἀκούσῃς τ φωνῆς κυρίου τ θεοῦ σου, καὶ πορευ-
10 θῇς (ν)ἐν πάσαις τ ὁδοῖς αὐτοῦ, Καὶ ὄψον-
ται σε πάντα τὰ ἔθνη τ γῆς, ὅτι τὸ ὄνομα
κυρίου ἐπικέκληταί σοι, καὶ φοβηθήσονταί σε.
11 Καὶ πληθυνεῖ σε κύριος ὁ θεός σε εἰς ἀ-
γαθὰ (ξ) ἐν τοῖς ἐκγόνοις τ κοιλίας σου, καὶ
ἐπὶ τοῖς ἐκγόνοις τ κτηνῶν σου, καὶ ἐπὶ τοῖς
(ο) γενήμασι τ γῆς σου, ἐπὶ τ (π) γῆς σου
ἧς ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσι σου δοῦναί
12 σοι. Ἀνοίξει σοι κύριος τ (ρ) θησαυρὸν
αὐτοῦ τ ἀγαθὸν, τ ἀέρα τ ὑετὸν τῇ
γῇ σου ἐπὶ (σ)καιρῷ. εὐλογήσαι πάντα τὰ
ἔργα τ χειρῶν σου. καὶ (τ) δανιεῖς ἔθνεσι
πολλοῖς σὺ δὲ δανιῇ, καὶ ἄρξεις σὺ ἐθνῶν
13 πολλῶν σοῦ δὲ οὐκ ἄρξουσι. Καὶ ἀσήσαι σε κύ-
ριος ὁ θεός σου εἰς κεφαλὴν καὶ μὴ εἰς οὐρὰν, καὶ
ἔσῃ τότε ἐπάνω καὶ οὐκ ἔσῃ ὑποκάτω. ἐὰν
(υ) ἀκούσῃς τ φωνῆς κυρίου τ θεοῦ σου,
ὅσα ἐγὼ ἐνετέλλομαί σοι σήμερον (φ)φυλάσ-
14 σειν, Οὐ παρελεύσῃ (χ) ἀπὸ πάντων τ ἐντο-
λῶν, ὧν ἐγὼ ἐνετέλλομαί σοι σήμερον (ψ)
δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερὰ, πορεύεσθαι ὀπίσω θεῶν
15 ἑτέρων λατρεύειν αὐτοῖς. Καὶ ἔσται ἐὰν μὴ
εἰσακούσῃς τ φωνῆς κυρίου τ θεοῦ σου, (ω)
φυλάττεσθαι πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας
ἐγὼ ἐνετέλλομαί σοι σήμερον, καὶ ἐλεύσονταί
σοὶ σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὗται, καὶ καταλή-
16 ψονταί σε. Ἐπικατάρατος σὺ ἐν πόλει, καὶ ἐπικα-
17 τάρατος σὺ ἐν ἀγρῷ. Ἐπικατάρατοι αἱ ἀ-
18 ποθῆκαί σου, καὶ τὰ ἐγκαταλείμματά σου. Ἐ-
πικατάρατα τὰ ἔκγονα τ κοιλίας σου, καὶ τὰ
(α) γενήματα τ γῆς σου, τὰ βουκόλια τ βο-
19 ῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τ προβάτων σου. Ἐπι-
κατάρατος σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαί σε, καὶ ἐπι-
κατάρατος σὺ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε.
20 (β) Ἀποστείλαι κύριος ἐπὶ σὲ τὴν ἔνδειαν
καὶ τὴν ἐκλιμίαν καὶ τ ἀνάλωσιν ἐπὶ πάντα
ἃ ἐὰν ἐπιβάλῃς τ χεῖρά (γ) σου, ἕως ἂν
ἐξολοθρεύσῃ σε, καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε ἐν
ταχεῖ διὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματά σου,
21 διότι (δ) ἐγκατέλιπές με. Προσκολλήσαι
κύριος ἐν σὲ τ θάνατον, ἕως ἂν ἐξανα-
λώσῃ σε ἀπὸ τ γῆς, εἰς ἣν (ε) εἰσπορεύῃ
ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν.

MS. A. (λ) κύριος ὁ θεός σου ἑαυτῷ (μ) εἰσακούσῃς (ν) ἐν τ (ξ) ἐπὶ
τοῖς (ο) γενήμασι (π) γῆς σου (ρ) θησαυρὸν τ ἀγαθὸν αὐτοῦ τ ὑετὸν τῇ
(σ) καιρῷ αὐτοῦ. εὐλογήσαι (τ) ἐκδανιεῖς (υ) ἀκούσῃς τ ἐντολῶν κυρίου (φ)
φυλάσειν καὶ ποιεῖν, Οὐ (χ) ἀπὸ πάντων τ λόγων, ὧν (ψ) δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ,
(ω) φυλάσειν καὶ ποιεῖν πάσας (α) γενήματα (β) Ἐξαποστείλαι κύριος σοι
τ (γ) σου ὅσα ἐὰν ποιήσῃς, ἕως ἂν ἐξολεθρεύσῃ σε, καὶ ἕως ἀπολέσῃ (δ)
ἐγκατέλειπάς με. (ε) σὺ εἰσπορεύῃ

Suſcitet te Dominus ſibi populũ *ſanctum*; quemadmodùm juravit patribus tuis. Si audieris vocem Domini Dei tui, & ambulaveris in omnibus viis ejus; Et videbunt te omnes gentes terræ, quia nomen Domini invocatũ eſt tibi, & timebunt te. Et multiplicabit te Domin⁹ Deꝰ tuꝰ ad bona in ſœtibus ventris tui, & in fœtibus pecorũ tuorũ, & in fructibus terræ tuæ, ſuper terram tuam, quam juravit Dominus patribus tuis dare tibi. Aperiat tibi Dominus theſaurum ſuum bonũ, cœlum ad dandam pluviã terræ tuæ in tempore. Benedicat omnia opera manuũ tuarum. Et fœnerabis gentibꝰ multis, tu autem mutuũ non accipies: et principaberis tu gentiũ multarũ, tuî autem non principabuntur. Conſtituat te Dominus Deus tuus in caput, & non in caudam: & eris tunc ſuprà, & non eris ſubter. Si audieris vocẽ Domini Dei tui, quæcunq; ego mando tibi hodiè cuſtodire; Nõ præteribis ab omnibus (b) mandatis, quæ ego mando tibi hodiè, dextrà aut ſiniſtrà, ire poſt deos alienos, ſervire illis. Et erit, ſi non exaudieris vocem Domini Dei tui, cuſtodiendo omnia mandata ejus, quæcunq; ego mãdo tibi hodiè; & venient in te omnes maledictiones iſtæ, & apprehendent te. Maledictus tu in civitate; & maledictus tu in agro. Maledicta apotheca tua, & reliquiæ tuæ. Maledicti fœtꝰ ventris tui, & genimina terræ tuæ, armenta boum tuorum, & greges ovium tuarũ. Maledictus tu, cũ ingrederis, et maledictus tu, cùm egrederis. Mittat Dominus in te egeſtatem & (c) famem, & conſumptionẽ ſuper omnia, quæcũq; miſeris manũ tuam, quoadusque exterminaveris te, & quoadusq; diſperdiderit te velociter propter malignas adinventiones tuas, eò quòd dereliquiſti me. Adjũgat Domin⁹ in te mortẽ, donec abſumpſerit te de terra, in quam ingrederis illuc hæreditare eam.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et eriget te ſibi Dñs, in populum ſanctum, quemadmodũ juravit tibi, ſi cuſtodias omnia præcepta Domini Dei tui, & incedas in viis ejus. Et videbunt omnes populi terræ quòd nomen Domini invocatum ſit ſuper te, & timebunt à te. Et promovebit te Dominus ad fœlicitatem, in fructibꝰ ventris tui, & in fœtu jumentorum tuorum, & in fructibus telluris tuæ, in terra quam juravit Dominus patribus tuis ſe daturum tibi. Aperiet tibi Dominus horreum ſuum optimum, cœlum; dabítque pluviam terræ tuæ ſuo tempore, & benedicet cunctis operibus manuum tuarum: mutuò dabis populis multis, tu verò non mutuaberis: & dominaberis populis multis, ipſi verò tibi non dominabuntur. Faciet te Dñs caput, & non caudam; eríſq; ſuprà, nec eris infrà, ſi audieris præcepta Dñi Dei tui quæ præcipio tibi hodiè, & cuſtodieris ac feceris ea, Neque deflexeris ab omnibus mandatis quæ præcipio tibi hodiè, neq; ad dexteram, neque ad ſiniſtram, nec abieris poſt deos gentium, neque colueris eos. *Maledictiones.* At niſi audieris vocem Domini Dei tui, & non cuſtodieris, nec feceris omnia præcepta ejus quæ præcipio tibi hodiè, advenient tibi omnes iſtæ maledictiones, & apprehendet te. Maledictus eris in civitate, maledictꝰ eris in agro. Maledictum caniſtrum tuum, & paſta tua. Maledicti fructꝰ ventris tui, & fructus terræ tuæ, & armenta boum tuorum, & greges ovium tuarum. Maledictus eris in ingreſſu tuo, maledictus eris in egreſſu tuo. Mittet in te Dñs penuriam, & turbationem, & correptionem in omni re ad quam faciendam admoveris manum tuam, donec perdat te, & donec brevi te conſumat propter malitiam operum tuorum, & eò quòd me deſerueris. Mittet in te Dñs mortalitatem, donec te perdat de terra ad quam poſſidendam es illuc ingreſſurus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

יְקִימִנָּךְ יְיָ לֵיהּ לְעַם קַדִּישׁ כְּמָא דִּי־
קַיֵּם־לָךְ אֲרֵי תִּטַּר יָת־פִּקּוּדַיָּא דַּייָ
אֱלָהָךְ וְתֵהָךְ בְּאוֹרְחָן דְּתַקְנָן־
קֳדָמוֹהִי : וְיֶחֱזוֹן כָּל־עַמְמֵי אַרְעָא
אֲרֵי שְׁמָא דַּייָ אִתְקְרֵי עֲלָךְ וְיִדְחֲלוּן
מִנָּךְ : וְיוֹתְרִנָּךְ יְיָ לְטָבָא בִּוְלָדָא
דְּמֵעָךְ וּבִוְלָדָא דִּבְעִירָךְ וּבְאִבָּא
דְּאַרְעָךְ עַל אַרְעָא דִּי קַיֵּם יְיָ
לַאֲבָהָתָךְ לְמִתַּן־לָךְ : יִפְתַּח יְיָ לָךְ
יָת־אוֹצָרֵיהּ טָבָא יָת שְׁמַיָּא לְמִתַּן
מְטַר־אַרְעָךְ בְּעִדָּנֵיהּ וּלְבָרָכָא יָת
כָּל־עוֹבָדֵי יָדָךְ וְתוֹזֵף לְעַמְמִין
סַנְיָאִין וְאַתְּ לָא תְזוֹף : וְיִתְּנָנָּךְ יְיָ
לְתַקִּיף וְלָא לְחַלָּשׁ וּתְהֵי בְּרֵם
לְעֵילָא וְלָא תְּהֵי לְתַחְתָּא אֲרֵי
תְּקַבֵּל לְפִקּוּדַיָּא דַּייָ אֱלָהָךְ דִּי אֲנָא
מְפַקֵּד־לָךְ יוֹמָא־דֵין לְמֶטַר וּלְמֶעְבַּד:
וְלָא תְסְטוּן מִכָּל־פִּתְגָמַיָּא דִּי אֲנָא
מְפַקֵּד יַתְכוֹן יוֹמָא־דֵין יַמִּינָא
וּסְמָאלָא לְמֵהַךְ בָּתַר טָעוּת עַמְמַיָּא
לְמִפְלַחֲהוֹן : וִיהֵי אִם־לָא תְקַבֵּל
לְמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ לְמֶטַר לְמֶעְבַּד
יָת־כָּל־פִּקּוּדוֹהִי וּקְיָמוֹהִי דִּי אֲנָא
מְפַקֵּד־לָךְ יוֹמָא־דֵין וְיֵיתוֹן עֲלָךְ
כָּל־לוּטַיָּא הָאִלֵּין וְיִדְבְּקוּנָךְ : לִיט
אַתְּ בְּקִרְתָּא וְלִיט אַתְּ בְּחַקְלָא: לִיט
סַלָּךְ וְאָצוֹתָךְ : לִיט וְלָדָא־דְמֵעָךְ
וְאִבָּא דְּאַרְעָךְ בַּקְרֵי תּוֹרָךְ וְעִדְרֵי
עָנָךְ : לִיט אַתְּ בְּמֵעָלָךְ וְלִיט אַתְּ
בְּמִפָּקָךְ : יְגַרֵי יְיָ בָּךְ יָת־מָאֲרְתָּא
וְיָת־שְׁגוּשְׁיָא וְיָת־מְווֹפְיָתָא בְּכָל־
אוֹשָׁטוּת יְדָךְ דִּי תַּעְבֵּיד עַד
דְּתִשְׁתֵּיצֵי וְעַד־דְּתֵיבַד בִּפְרִיעַ מִן־
קֳדָם בִּישׁוּת עוֹבָדָךְ דְּשַׁבַקְתָּנִי
דְחַלְתִּי : יַדְבֵּיק יְיָ בָּךְ יָת־מוֹתָנָא עַד
דִּי־שֵׁצֵי יָתָךְ מֵעַל אַרְעָא דִּי־אַתְּ
עָלַל־לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ :

Targum ONKELOS.

9 Constituet te Dñs sibi in populũ sanctũ, ficut juravit tibi: si custodieris præcepta Dñi Dei tui, & ambulaveris in viis 10 quæ rectæ sunt coram eo. Et videbunt omnes populi terræ, quòd nomen Dñi invocatum est super te: & timebunt te. 11 Et abundare te faciet Dñs in bono; in generatione ventris tui, & in generatione jumentorum tuorum, & in fructu terræ tuæ; super terra pro qua juravit Dñs patribus tuis, ut 12 daret eam tibi. Aperiet Dñs tibi thesaurũ suum optimum, cœlum, ut tribuat pluviam terræ tuæ in tempore suo; & ut benedicat cunctis operib⁹ manuum tuarũ: & mutuabis populis multis; tu autem non accipies mutuũ. Et faciet te Dñs 13 fortem, & non infirmũ; & eris semper superior, & non inferior: si obedieris præceptis Dñi Dei tui, quæ ego præcipio tibi hodie ut custodias & ut facias 14 ea. Ut non declines ab omnib⁹ verbis quæ ego præcipio tibi hodie. ad dexteram neq; ad siniſtrã: neq; ambules post idola 15 populorum, nec servias eis. Si autẽ non obedieris verbo Dñi Dei tui; ut custodias & facias omnia præcepta ejus & mandata ejus, quæ ego præcipio tibi hodie: venient super te oẽs maledictiones istæ, & apprehendent te. Maledict⁹ tu in civitate: & maledict⁹ tu in agro. 16 Maledictum canistrũ tuum, & 17 panaria tua. Maledicta generatio ventris tui, & fruct⁹ terræ tuæ: boves armenti tui, & 18 greges ovium tuarũ. Maledict⁹ tu cum ingredieris: & maledictus tu cum egredieris. Immittet Dñs in te maledictionẽ & 19 conturbationẽ, & increpationem, in omnib⁹ ad quæ extenderis manũ tuam & quæ operatus fueris: donec consumaris, & donec pereas citò; 20 propter malitiã operũ tuorũ, in quib⁹ dereliquisti timorem meũ. Mittet in te Dñs pestilentiã donec consumat te de terrâ 21 ad quã ingrederis possidendã.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

9 * ויקימך יהוה לו לעם קדוש כאשר נשבע לך כי תשמר את מצות יהוה אלהיך והלכת בדרכיו:
10 * וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה נקרא עליך ויראו ממך:
11 * והותירך יהוה לטובה בפרי בטנך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך על האדמה אשר נשבע יהוה לאבתיך לתת לך:
12 ** יפתח יהוה לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך והלוית גוים רבים ואתה לא תלוה:
13 ** ונתנך יהוה לראש ולא לזנב והיית רק למעלה ולא תהיה למטה כי תשמע אל מצות יהוה אלהיך אשר אנכי מצוך היום לשמר ולעשות:
14 * ולא תסור מכל הדברים אשר אנכי מצוה אתכם היום ימין ושמאל ללכת אחרי אלהים אחרים לעבדם:
15 ** והיה אם לא תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר לעשות את כל מצותיו וחקתיו אשר אנכי מצוך היום ובאו עליך כל הקללות האלה והשיגוך:
16 * ארור אתה בעיר וארור אתה בשדה:
17 * ארורה טנאך ומשארתך:
18 * ארור פרי בטנך ופרי אדמתך שגר אלפיך ועשתרות צאנך:
19 * ארור אתה בבאך וארור אתה בצאתך:
20 * ישלח יהוה בך את המארה את המהומה ואת המגערת בכל משלח ידך אשר תעשה עד השמדך ועד אבדך מהר מפני רע מעלליך אשר עזבתני:
21 * ידבק יהוה בך את הדבר עד כלתו אתך מעל האדמה אשר אתה בא שמה לרשתה:

VERSIO SAMARITANA.

9 * ויקימנך יהוה לו לעם קדוש כאשר נשבע לך כי תשמר את מצות יהוה אלהיך והלכת בדרכיו:
10 * וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה נקרא עליך ויראו ממך:
11 * והותירך יהוה לטובה בפרי בטנך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך על האדמה אשר נשבע יהוה לאבתיך לתת לך:
12 ** יפתח יהוה לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך והלוית גוים רבים ואתה לא תלוה:
13 ** ונתנך יהוה לראש ולא לזנב והיית רק למעלה ולא תהיה למטה כי תשמע אל מצות יהוה אלהיך אשר אנכי מצוך היום לשמר ולעשות:
14 * ולא תסור מכל הדברים אשר אנכי מצוה אתכם היום ימין ושמאל ללכת אחרי אלהים אחרים לעבדם:
15 ** והיה אם לא תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר לעשות את כל מצותיו וחקתיו אשר אנכי מצוך היום ובאו עליך כל הקללות האלה והשיגוך:
16 * ארור אתה בעיר וארור אתה בשדה:
17 * ארורה טנאך ומשארתך:
18 * ארור פרי בטנך ופרי אדמתך שגר אלפיך ועשתרות צאנך:
19 * ארור אתה בבאך וארור אתה בצאתך:
20 * ישלח יהוה בך את המארה את המהומה ואת המגערת בכל משלח ידך אשר תעשה עד השמדך ועד אבדך מהר מפני רע מעלליך אשר עזבתני:
21 * ידבק יהוה בך את הדבר עד כלתו אתך מעל האדמה אשר אתה בא שמה לרשתה:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

9 Confirmabit te Dominus sibi in populum sanctum sicut juravit tibi, si custodieris mandata Domini Dei tui, & ambulaveris in viis ejus. 10 Videbuntque omnes populi terræ quòd nomen Domini invocatur super te, et reverendabunt te. 11 Et abundare te faciet Dominus in bonũ, in fructu ventris tui, & in fructu jumentorum tuorum, & in fructu terræ tuæ, super terrã quam juravit Dominus patribus tuis se daturum tibi. 12 Aperiet tibi Dominus thesaurum suum optimum, cœlum, ut det pluviã terræ tuæ in tempore suo, ut benedicat omnib⁹ operibus manuum tuarum: & fœnerabis gentibus multis, tu autem 13 à nemine fœnus accipies. Te quoq; dabit Dominus in caput, & non in (c) caudã; erisque tantùm supra, et nunquã infrà, si audieris mandata Domini Dei tui, quæ ego præcipio tibi hodiè ad custodiendum, & faciendum. Neque 14 recesseris ab omnibus verbis quæ ego præcipio tibi hodiè, ad dexteram aut ad sinistram, eundo post deos alienos ut servias eis. Si verò non obedieris voci Domini Dei tui custodiendo mandata ejus & præcepta ejus quæ ego præcipio 15 tibi hodiè, tùm venient super te omnes maledictiones istæ, & apprehendent te. Maledictus 16 eris in civitate, & maledict⁹ eris in agro. (d) Maledict⁹ 17 cantali⁹ tuus, et reliquæ tuæ. 18 Maledictus fructus ventris tui, & fructus terræ tuæ, & fructus jumentorum tuorum, fœtus boum tuorum, & greges 19 pecudum tuarum. Maledictus eris in introitu tuo, & maledictus eris in exitu tuo. Im- 20 mittet Dominus in te amaritudinẽ, & perturbationẽ, & exitiũ in omni opere manuũ tuarũ quod facies, donec disperdant te, et donec pereat te 16 faciant velociter propter malitiã (e) operum tuorum, quia dereliquisti me. Agglutinabit tibi Dominus pestẽ, do- 21 nec consumpserit te de terra ad quã tu vadis possidendã.

VER. SAM. (c) calcẽ; (d) Maledicta molitio tua, & depũtio tua. (e) iniquitatum tuarum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * ويُنصبكَ اللهُ سعبًا مقدسًا كما وعدكَ * اذ تحفظ وصاياهُ وتسير في طرقهِ * فينظرُ جميعُ الامم
10 ان اسمَ اللهِ قد سُمّي عليكَ فيخافونكَ * ويزيدكَ اللهُ خيرًا في ثمرِ جسمكَ * وثمرِ رياضكَ * وثمرِ
11 بهائمكَ في البلدِ الذي اقسمَ لآبائكَ ان يعطيكَ * ويفتحُ اللهُ لكَ خزائنَ خيرٍ من السماءِ *
12 فينزلُ مطرَ بلدكَ في وقتهِ * ويباركُ في جميعِ عملِ يدكَ * حتى تقرضَ امما كثيرين وانتَ لا
13 تقترضُ * ويجعلكَ اللهُ راسًا لا ذنبًا * وتكونُ عاليًا فحسبُ * ولا تكونُ مسفلًا * اذ تقبلُ
14 وصاياهُ التي انا آمرُكَ بها لتحفظها وتعملَ بها * ولا تزلْ في جميعِ الامورِ التي آمرُكَ بها اليومَ
15 يمينًا ولا يسرًا * فتتبعَ معبوداتٍ اخرَ فتعبدُها * وان لم تقبلْ قولَ اللهِ ربِّكَ لتحفظَ وتعملَ
16 وصاياهُ التي آمرُكَ بها اليومَ * حلّتْ بكَ هذهِ اللعناتُ * فادركتكَ * وكنتَ ملعونًا في الحصرِ
17 وملعونًا في البدوِ * وملعونًا في بيكتكَ ومعاجنكَ * وصارَ ملعونًا ثمرُ بطنكَ * وسايرُ ثمرِ ارضكَ *
18 وبياضُ بقرِكَ * وغنامُ غنمكَ * وصرتَ ملعونًا في دخولكَ * وملعونًا في خروجكَ * ويبعثُ اللهُ
20 عليكَ الجوعَ والمذهسةَ والرجزَ في جميعِ ممدِّ يدكَ الذي تصنعهُ * الى ان تبيدكَ ويبيدكَ
سريعًا * من قبلِ ردائةِ سمائلكَ اذ تركتني * ويلزمكَ اللهُ الوباءَ الى ان يفنيكَ من الارضِ
21 التي انتَ داخلٌ اليها لتحوزها *

Erigétque te Deus in populum sanctum, 9 prout pollicitus est tibi, cùm servaveris præcepta ejus, et ambulaveris in viis ejus. Et videbunt omnes gentes quòd nomen 10 Dei nominatum sit super te, eíque timebunt. Et addet tibi Deus prosperitatem 11 in fructibus corporis tui, et fructibus hortorum tuorum, et fructibus jumentorum tuorum, in regione quam juravit patribus tuis daturum se tibi. Et aperiet Deus tibi 12 horrea bonorum suorum de cœlo, demittétque pluviam regionis tuæ suo tempore, et benedicet omne opus manûs tuæ, ita ut mutuò des gentibus multis, et tu non mutueris. Ponétque te Deus caput, non cau- 13 dam: erísque merè sublimis, et non eris infimus, dùmodò acquiescas præceptis ejus quæ ego mando tibi, ut observes ea & facias illa. Et ne declines in omnibus præ- 14 ceptis quæ præcipio tibi hodiè, dextrorsùm, neque sinistrorsùm, & sectaris cultus alios, & adores eos. Verùm si non ac- 15 quiescas dicto Dei Domini tui, ut observes & facias mandata ejus quæ mando tibi hodiè, immittentur in te maledictiones istæ, et assequentur te: Erísque ma- 16 ledictus in civitate, et maledictus in campo. Et maledictus in (f) porta tua, et ma- 17 ctris tuis. Eruntque maledicti fructus 18 ventris tui, et universi fructus terræ tuæ, et fœtus boum tuorum, & fœtus ovium tuarum. Et eris maledictus in ingressu 19 tuo, & maledictus in egressu tuo. Mittétque Deus in te miseriam, et conturbationem, et increpationem in omni extensione manûs tuæ quam exercebis, donec te consumat ac perdat quàm citissimè, propter 20 malignitatem morum tuorum, quòd me dereliqueris. Et indesinenter affliget te 21 Deus peste, donec te consumat de terra ad quam ingressurus es ut possideas eam.

ספר אלה הדברים: כח

inflammatione & continuo ardore in & pluviis in Dominus te Percutiet

22 יַכְּךָ֣ יְהוָ֗ה בַּשַּׁחֶפֶת֙ וּבַקַּדַּ֣חַת וּבַדַּלֶּ֔קֶת
ad usq; te persequetur & aurugine in & uredine in & siccitate in & ethicâ in &

וּבַחַרְחֻ֖ר וּבַחֶ֑רֶב וּבַשִּׁדָּפ֥וֹן וּבִירֵקוֹן֙ וְרָדְפ֣וּךָ עַ֔ד
terra & ces ,tuum caput supra qui tui cœli erunt Et te perire

אָבְדֶֽךָ׃ וְהָי֤וּ שָׁמֶ֙יךָ֙ אֲשֶׁ֣ר עַל־רֹאשְׁךָ֔ נְחֹ֖שֶׁת וְהָאָ֥רֶץ
tuæ terræ pluviam Dominus Dabit ferrum te subter quæ

אֲשֶׁר־תַּחְתֶּ֑יךָ בַּרְזֶ֖ל׃ יִתֵּ֨ן יְהוָ֜ה אֶת־מְטַ֤ר אַרְצְךָ֙
te disperdi ad usque te super descendet cœlis è pulverem & terram minutã

23 אָבָ֣ק וְעָפָ֔ר מִן־הַשָּׁמַ֖יִם יֵרֵ֣ד עָלֶ֑יךָ עַ֥ד הִשָּׁמְדֶֽךָ׃
egredieris unam viam In tuorũ inimicorũ facies ad cæsum Dominus te Dabit

25 יִתֶּנְךָ֣ יְהוָ֔ה נִגָּ֖ף לִפְנֵ֣י אֹיְבֶ֑יךָ בְּדֶ֤רֶךְ אֶחָד֙ תֵּצֵ֣א
commotionem in eris & ſeptem facies ad fugies vias ſeptem in & cum ad

אֵלָ֔יו וּבְשִׁבְעָ֥ה דְרָכִ֖ים תָּנ֣וּס לְפָנָ֑יו וְהָיִ֥יתָ לְזַעֲוָ֖ה
omni eſcam in tuum cadaver erit Et terræ regnis omnibus

לְכֹ֥ל מַמְלְכ֖וֹת הָאָֽרֶץ׃ וְהָיְתָ֤ה נִבְלָתְךָ֙ לְמַאֲכָ֣ל לְכָל־
te Percutiet exterrens non & terræ animali & cœlorum volucri

עֹ֣וף הַשָּׁמַ֔יִם וְלִבְהֵמַ֖ת הָאָ֑רֶץ וְאֵ֥ין מַחֲרִֽיד׃ יַכְּךָ֣
prurigine & ſcabie & ani hæmorrhoidibus & Ægypti ulcere in Dominus

יְהוָ֗ה בְּשִׁחִין֙ מִצְרַ֔יִם וּבָעֳפָלִ֖ים וּבְגָרָ֣ב וּבְחֶרֶס
amentia in Dominus te Percutiet curari poſſis non quæ

אֲשֶׁ֥ר לֹא־תוּכַ֖ל לְהֵרָפֵֽא׃ יַכְּךָ֣ יְהוָ֔ה בְּשִׁגָּע֖וֹן
luce duplici in palpans eris Et cordis ſtupore in & cæcitate in &

וּבְעִוָּר֣וֹן וּבְתִמְהֹ֥ון לֵבָֽב׃ וְהָיִ֥יתָ מְמַשֵּׁ֖שׁ בַּצָּהֳרַ֑יִם
ſecundabis non & caligine in cæcus palparet quemadmodum

כַּאֲשֶׁ֨ר יְמַשֵּׁ֤שׁ הָעִוֵּר֙ בָּאֲפֵלָ֔ה וְלֹ֥א תַצְלִ֖יחַ אֶת־
diebus omnibus direptus & oppreſſus veruntamen eris & tuas vias

דְּרָכֶ֑יךָ וְהָיִ֥יתָ אַ֛ךְ עָשׁ֥וּק וְגָז֖וּל כָּל־הַיָּמִ֑ים
eam ſuccubã reddet alius vir & deſponſabis Uxorem ſervator non &

וְאֵ֥ין מוֹשִֽׁיעַ׃ אִשָּׁ֤ה תְאָרֵשׂ֙ וְאִ֣ישׁ אַחֵ֔ר יִשְׁגָּלֶ֑נָּה
non & plantabis Vineam ea in habitabis non & ædificabis Domum

בַּ֤יִת תִּבְנֶה֙ וְלֹ֣א תֵשֵׁ֔ב בּ֥וֹ כֶ֖רֶם תִּטַּ֑ע וְלֹ֥א
comedes non & tuis oculis in mactatum tuus Bos eam prophanabis

תַחַלְלֶ֖נּוּ׃ שׁוֹרְךָ֣ טָבוּחַ֮ לְעֵינֶ֒יךָ֒ וְלֹ֣א תֹאכַ֣ל
tibi reſtituetur non & tuis faciebus à raptus tuus Aſinus eo ex

מִמֶּ֗נּוּ חֲמֹרְךָ֙ גָּז֣וּל מִלְּפָנֶ֔יךָ וְלֹ֥א יָשׁ֖וּב לָ֑ךְ
tui Filii ſervator tibi non & tuis inimicis datæ tuæ Pecudes

צֹאנְךָ֙ נְתֻנ֣וֹת לְאֹיְבֶ֔יךָ וְאֵ֥ין לְךָ֖ מוֹשִֽׁיעַ׃ בָּנֶ֨יךָ
deficientes & videntes tui oculi & alteri populo dati tuæ filiæ &

וּבְנֹתֶ֜יךָ נְתֻנִ֣ים לְעַ֗ם אַחֵר֙ וְעֵינֶ֣יךָ רֹא֔וֹת וְכָלוֹת֙
tuæ huni Fructum. tua manus Deum ad non & die omni eos ad

אֲלֵיהֶ֣ם כָּל־הַיּ֔וֹם וְאֵ֥ין לְאֵ֖ל יָדֶֽךָ׃ פְּרִ֤י אַדְמָתְךָ֙
eris & proviſti nos quem populus comedet tuum laborem omnem &

וְכָל־יְגִיעֲךָ֔ יֹאכַ֖ל עַ֣ם אֲשֶׁר־לֹ֣א יָדָ֑עְתָּ וְהָיִ֥יתָ
veſanus eris Et diebus omnibus quaſſatus & oppreſſus tantùm

רַ֖ק עָשׁ֥וּק וְרָצ֛וּץ כָּל־הַיָּמִֽים׃ וְהָיִ֥יתָ מְשֻׁגָּ֖ע
ulcere in Dominus te Percutiet videbis quam tuorum oculorum viſione à

מִמַּרְאֵ֥ה עֵינֶ֖יךָ אֲשֶׁ֥ר תִּרְאֶֽה׃ יַכְּךָ֣ יְהוָ֔ה בִּשְׁחִ֥ין
curari poteris non quòd coxas ſuper & genua ſuper malo

רָ֛ע עַל־הַבִּרְכַּ֥יִם וְעַל־הַשֹּׁקַ֖יִם אֲשֶׁר֙ לֹא־תוּכַ֣ל לְהֵרָפֵ֑א
tuum verticem ad uſque & tui pedis vola à

מִכַּף־רַגְלְךָ֖ וְעַ֥ד קָדְקֳדֶֽךָ׃

Verſio VULG. LAT.

22 Percutiat te Domin⁹ egeſtate, febri & frigore, ardore et æſtu, & aëre corrupto ac rubigine, et perſequatur donec pereas. Sit cœlũ, quod ſupra te eſt, æneũ: & terra, quã calcas, ferrea. Det Domin⁹ imbrẽ terræ tuæ pulverẽ, et de cœlo deſcendat ſuper te cinis, donec conteraris.
25 Tradat te Domin⁹ corruentem ante hoſtes tuos: per unã viã egrediaris contra eos, & per ſeptem fugias, & diſpergaris per omnia regna terræ. Sítq; cadaver tuũ in eſcã cunctis volatilibus cœli, & beſtiis terræ: & non ſit qui abigat. Percutiat te Domin⁹ ulcere Ægypti, & partẽ corporis, per quam ſtercora egeruntur, ſcabie quoq; et prurigine: ita ut curari nequeas.
28 Percutiat te Dominus amentiã et cæcitate ac furore mentis. Et palpes in meridie, ſicut palpare ſolet cæcus in tenebris, & non dirigas vias tuas. Omníq; tempore calumniam ſuſtineas, & opprimaris violentiã, nec habeas qui liberet te. Uxorẽ accipias, & alius dormiat cum ea. Domũ ædifices, & non habites in ea. Plantes vineã, et non vindemies eam. Bos tuus immoletur corã te, & non comedas ex eo. Aſinus tu⁹ rapiatur in conſpectu tuo, & non reddatur tibi. Oves tuæ dentur inimicis tuis, et non ſit qui te adjuvet.
32 Filii tui et filiæ tuæ tradantur alteri populo, videntib⁹ oculis tuis, et deficientib⁹ ad conſpectum eorum totã die, et non ſit
33 fortitudo in manu tua. Fructus terræ tuæ, et omnes labores tuos, comedat populus quẽ ignoras: & ſis ſemper calumniam ſuſtinens, & oppreſſus cunctis
34 diebus. Et ſtupens ad terrorem eorum quæ videbunt oculi
35 tui. Percutiat te Dominus ulcere peſſimo in genibus & in ſuris, ſanaríque non poſſis, à planta pedis uſque ad verticem tuum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

22 Παλάξαι Ϲε (ζ) κύριϴ ἐν ἀπορίᾳ, (η) καὶ πυρετῷ, καὶ ῥίγει, καὶ (θ) ἐρεθισμῷ, καὶ ἀνεμοφθορείᾳ, καὶ τῇ ἄχρᾳ, καὶ καταδιώξονταί Ϲε ἕως
23 ἂν ἀπολέσωσί σε. Καὶ (ι) ἔσαι ὁ οὐρανὸς ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς σου χαλκοῦς, καὶ ἡ γῆ ἡ ὑποκάτω σου σιδηρᾶ. Δώσι (κ) κύριος ὁ θεός σου τὸ
24 ὑετὸν τῆς γῆς σου κονιορτὸν, καὶ χοῦς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (λ) καταβήσεταί ἐπὶ σὲ, ἕως
25 ἂν ἀπολέσῃ (μ) σε ἐν τάχει. Δώσι Ϲε κύριος (ν) ἐν διασπορᾷ ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν σου· ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐξελεύσῃ πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐν ἑπτὰ ὁδοῖς φεύξῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ ἔσῃ (ξ) διασπορὰ ἐν πάσαις τοῖς βασιλείαις τῆς γῆς. Καὶ
26 ἔσονται οἱ νεκροὶ ὑμῶν κατάβρωμα τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ
27 οὐκ ἔσαι (ο) ὁ ἐκφοβῶν. Παλάξαι Ϲε κύριος (π) ἕλκει Αἰγυπτίῳ εἰς τοὺς ἕδραν, καὶ ψώρᾳ ἀχεῖα, καὶ κνήφῃ, ὥστε μὴ δύνασθαί Ϲε ἰα-
28 θῆναι. Παράξαι Ϲε κύριος ἀθυμηξίᾳ, καὶ
29 ἀορασίᾳ, καὶ ἐκπάσει διανοίας. Καὶ ἔσῃ ψηλαφῶν μεσημβρίας, (ρ) ὡσεί τις ψηλαφήσαι τυφλὸς ἐν τῷ σκότει, καὶ οὐκ εὐοδώσει τὰς ὁδούς Ϲου. καὶ ἔσῃ τότε ἀδικούμενος, καὶ διαπαζόμενϴ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐκ (σ) ἔσαι
30 ὁ βοηθῶν. Γυναῖκα λήψῃ, καὶ ἀνὴρ ἕτερϴ ἕξει αὐτήν· οἰκίαν οἰκοδομήσεις, καὶ οὐκ οἰκήσεις ἐν αὐτῇ· ἀμπελῶνα φυτεύσεις, καὶ οὐ
31 μὴ τρυγήσεις αὐτόν. Ὁ μόσχος Ϲου ἐσφαγμένος ἐναντίον σου, καὶ (τ) οὐ φάγῃ ἐξ αὐτοῦ· ὁ ὄνος σε ἁρπασμένϴ ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ ἀποδοθήσεταί σοι· τὰ πρόβαλά σε δεδομένα τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ οὐκ ἔσαι σοι ὁ βοηθῶν. Οἱ
32 υἱοί σου καὶ αἱ θυγατέρες σε δεδομέναι ἕθνει ἑτέρῳ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί (υ) Ϲου βλέποντϴ σφαλιζόντες εἰς αὐτὰ, (φ) οὐκ ἰσχύσει ἡ χείρ
33 Ϲου. Τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς Ϲου, καὶ πάντας τοὺς πόνους Ϲου φάγῃ ἔθνος, ὃ οὐκ ἐπίσασι· καὶ ἔσῃ
34 ἀδικούμενϴ καὶ τεθραυσμένϴ πάσας τὰς
35 ἡμέρας. Καὶ ἔσῃ παράπλησϴ διὰ τὰ ὁράματα τοῦ ὀφθαλμοῦ Ϲου, ἃ βλέψῃ. Παλάξαι σε κύριος ἐν ἕλκει πονηρῷ ἐπὶ τὰ γόνατα καὶ ἐπὶ τὰς κνήμας, ὥστε μὴ δύνασθαί σε, ἀπὸ ἴχνους τοῦ ποδῶν σου ἕως τοῦ κορυφῆς σου.

MS.A. (ζ) κύριϴ ἀπορίᾳ, (η) ἐρεθισμῷ, καὶ φόνῳ, καὶ ἀνεμοφθορίᾳ, (ι) ἔσαι ὁ οὐρανὸς ὁ ὑπὲρ σοῦ τὴν γῆν σου (κ) καταβήσεται ἐπὶ σὲ, ἕως (λ) σε. Δώσι (μ) ἐπὶ σκοπιὰ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν Ϲου· ἐν (ν) ἐν διασπορᾷ (ξ) τῆς βασιλείας (ο) ὁ ἀποσοβῶν. (π) ἐν ἕλκει Αἰγυπτίῳ ἐν τοῖς ἕδραις, (ρ) ὡσεὶ ψηλαφήσαι ὁ τυφλὸς (σ) ἔσαι Ϲοι ὁ (τ) οὐ μὴ φάγῃ (υ) σου ἔσονται σφαλιζόντες (φ) καὶ οὐκ

Percutiat te Domin⁹ in penuria, & febri, et rigore, & (d) roſione, et aeris corruptione, et rubigine: et perſequentur te, donec diſperdideriat te. Et erit tibi cœlum, quod ſuper caput tuum, æneum; et terra, quæ ſub te, ferrea. Det Dominus Deus tuus pluviam terræ tuæ pulverem: & cinis de cœlo (e) deſcendet, quoadusque attriverit te, & quoadusque diſperdideat te velociter. Det te Dominus in occiſionem coram inimicis: in via una exibis ad eos, & in ſeptem viis fugies à facie eorum. Et eris (f) diſperſio in omnibus regnis terræ. Et erunt mortui veſtri eſca volatilibus cœli, & beſtiis terræ: et non erit, qui (g) exterreat. Percutiat te Domin⁹ ulcere Ægyptio in ſede, & ſcabie agreſti, et prurigine, ita ut non poſſis tu curari. Percutiat te Domin⁹ amentiâ, & cæcitate, et exceſſu mentis. Et eris palpans meridiè, veluti ſi palpavet cæcus in tenebris; & non proſperabis vias tuas. Et eris tunc injuriis affectus, & diripi⁹ omnibus diebus: & non erit qui auxilium ferat. Uxorem accipies; & vir alius habebit eam. Domum ædificabis; & non habitabis in ea. Vineam plantabis; & non vindemiabis eam. Vitulus tuus jugulatus ante te; & non comedes ex eo. Aſinus tuus ereptus à te; & non reddetur tibi. Oves tuæ datæ inimicis tuis; & non erit tibi qui auxilietur. Filii tui, & filiæ tuæ datæ genti alteri; & oculi tui aſpicient tabeſcentes ad ea: non valebit manus tua. Proventus terræ tuæ, & omnes labores tuos comedet gens, quam non nõſti. Et eris injuriis affectus, & quaſſatus omnibus diebus. Et eris ſtupidus propter viſiones oculorum tuorum, quas cernes. Percutiat te Dominus in ulcere maligno ſuper genua, & ſuper ſuras; ut non poſſis tu curari, à veſtigio pedum tuorum uſque ad verticem tuum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Percutiet te Dominus ſtupiditate, & elephantiaſi, & incendio, & flammâ, & aurigine, & gladio, & vento uredinis, & perſequentur te, donec te perdant. Erúntque cœli qui ſunt ſuper caput tuum, ænei: & tellûs quæ ſub te, eſt ferrea. Dabit Dominus pluviam terræ tuæ limum, & pulverem de cœlo demittet ſuper te, donec te conſumat. Profligabit te Dominus coram hoſtibus tuis: per iter unum egrediêris contra eos, & per ſeptem itinera fugies à conſpectu eorum, & eris terrori apud omnia regna terræ. Erit etiam cadaver tuum eſca volucri cœli & beſtiæ terræ, nec erit qui abigat. Percutiet te Dominus ulcere Ægyptiorum, & morbo ani, & leprâ, & macie, ita ut ſanari nequeas. Percutiet te Dominus caligine, & cæcitate, & ſtupiditate cordis. Sis palpans in meridie quemadmodum palpat cæcus in tenebris: & ne perducatur via tua ad exitum: & ſis ductus per violentiam, & oppreſſus cunctis diebus tuis, nec ſit qui te liberet. Uxorem deſpondeas, & vir alius ducat eam. Domum ædifices, & non habites in ea. Vineam plantes, & non exprimas vinum ejus. Bos tuus juguletur coram te, & non comedas ex eo. Et aſinus tuus abducatur à te violenter, & non reddatur tibi. Oves tuæ tradantur hoſtibus tuis, nec ſit qui eripiat. Filii tui & filiæ tuæ tradantur populo alieno, oculis tuis ſpectantibus: & affligaris propter eos totâ die, nec ſint vires in manibus tuis. Fructus terræ tuæ, totúmque laborem tuum comedat populus quem tu ignoras; ſiſque oppreſſus, & coarctatus omnibus diebus tuis. Et offundatur caligine viſus oculorum tuorum quo vides. Percutiat te Dominus ulcere peſſimo in genibus tuis & in cruribus tuis, nec ſanari valeas, à planta pedis tui uſque ad cerebrum tuum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

22 יְמַחִנָּךְ יְיָ בְּשַׁחְפָּתָא וּבְקַדְחָתָא
וּבְדַלְקָתָא וּבְחַרְחוּרָא וּבְחַרְבָּא
וּבְשַׁדְפוּנָא וּבִירַקוֹנָא וְיִרְדְּפִנָּךְ עַד
23 דְּתֵיבַד: וִיהוֹן שְׁמַיָּא דִּי עַלּוֹי רֵישָׁךְ
חֲסִינִין כְּנְחָשָׁא וְאַרְעָא דִּי תְחוֹתָךְ תַּקִּיפָא כְּבַרְזְלָא
24 מְלַמְעְבַּד פֵּירִין: יִתֵּן יְיָ יָת מְטַר
אַרְעָךְ אַבְקָא וְעַפְרָא מִן שְׁמַיָּא
25 יְחוֹת עֲלָךְ עַד דְּתִשְׁתֵּצֵי: יִתְּנִנָּךְ
יְיָ תְּבִיר קֳדָם סְנָאָךְ בְּאוֹרְחָא חַדָּא
תִּפּוֹק לוֹתֵיהּ וּבְשִׁבְעָא אוֹרְחִן תְּעָרוֹק
מִן קֳדָמוֹהִי וּתְהֵי לְזוֹעָא לְכָל מַלְכְוָתָא
26 אַרְעָא: וּתְהֵא נִבְלָתָךְ מְשַׁגַּרְתָּא
לְמֵיכַל לְכָל עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וּלְבְעִירָא
27 דְּאַרְעָא וְלֵית דְּמָנֵיד: יִמְחִנָּךְ יְיָ
בְּשִׁחְנָא מִצְרָאֵי וּבְטְחוֹרִין וּבְנַרְבָּא
וּבְחַרְס יִבְּשׁ דְּלָא תִיכוֹל לְאִתְסָאָה:
28 יִמְחִנָּךְ יְיָ בְּטַפְשׁוּתָא וּבְסַמְיוּתָא
29 וּבְשָׁעְמָמוּת לִבָּא: וּתְהֵי מְבַשֵּׁשׁ
בְּטִיהֲרָא כְּמָא דִּי־מְבַשֵּׁשׁ עִוֵּרָא
בְּקִבְלָא וְלָא תַצְלַח יָת־אוֹרְחָךְ
וּתְהֵי בְּרַם עָשִׁק וְאָנֵס כָּל־יוֹמַיָּא
וְלֵית דְּפָרֵק: אִתְּתָא תֵּירוֹס וּגְבַר
30 אָחֳרָן יִשְׁכְּבִנַּהּ בֵּיתָא תִּבְנֵי וְלָא־
תִתֵּיב בֵּיהּ כַּרְמָא תִּצּוֹב וְלָא
31 תְּהַלְּנִינַּהּ: תּוֹרָךְ יְהֵי נְכִיס לְעֵינָךְ
וְלָא תִיכוֹל מִנֵּיהּ חֲמָרָךְ יְהֵי אֲנִיס
מִן קֳדָמָךְ וְלָא יְתוּב לָךְ עָנָךְ מְסִירִין
32 לְבַעֲלֵי־דְבָבָךְ וְלֵית לָךְ פָּרִיק:
בְּנָךְ וּבְנָתָךְ מְסִירִין לְעַמָּא אָחֳרָן
33 וְעֵינָךְ חָזְיָן וְיִסְפְּנָן בְּנַלְלֵהוֹן כָּל־יוֹמָא
וְלֵית חֵילָא בִּידָךְ: אִבָּא דְאַרְעָךְ
וְכָל־לֵיאוּתָךְ יֵיכוֹל עַם דְּלָא יְדַעְתְּ
וּתְהֵי לְחוֹד עָשִׁק וּרְעָע כָּל־יוֹמָיָא:
34 וּתְהֵי מְשֻׁגַּע מֵחֵיזוֹ עֵינָךְ דְּתֶחֱזֵי חָזְיָן:
35 יִמְחִנָּךְ יְיָ בְּשִׁחְנָא בִּישָׁא עַל־רְכוּבִין
וְעַל שׁוֹקִין דִּי לָא תִיכוֹל לְאִתְסָאָה
מִפַּרְסַת רַגְלָךְ וְעַד מוֹחָךְ:

TARGUM ONKELOS.

22 Percutiet te Dñs egestate & febri, & incendio, & siccitate & gladio; & aëre corrupto, & rubigine: & persequentur
23 te donec pereas. Et erunt cœli, qui sunt super caput tuum, fortes quasi ænei ut non deducant pluviam: & terra quæ est subter te erit fortis sicut ferrum, ne faciat fructus. Dabit
24 Dñs pluviã terræ tuæ favillam et pulverẽ: de cœlis descendet super te, donec disperdat te.
25 Tradet te Dñs cõfractũ in conspectu inimicorũ tuorum: per viã unã egredieris in eos, & p septẽ vias fugies à facie eorũ: et eris in commotionẽ omnib⁹
26 regnis terræ. Et erit cadaver tuum projectum in cibũ omni volatili cœli & jumentis terræ: & non erit qui commoveat. Percutiet te Dñs ulcere
27 pessimo Ægyptiorum, & hæmorrhoidib⁹, & scabie, & prurigine siccã: ex quibus non poteris sanari. Percutiet te Dñs
28 amentiã & cæcitate, & conturbatione cordis. Et eris palpans in meridie, sicut palpat cæcus in tenebris; & non proficies in via tua: & eris utiq; oppress⁹ & vim patiens omnib⁹ dieb⁹, et non erit qui liberet
30 te. Mulierẽ despondebis, & vir alius cubabit cum ea; domum ædificabis, & non habitabis in ea: vineã plantabis, & nõ vindemiabis eã. Bos tuus erit jugulat⁹ ante oculos tuos, & non cõedes ex eo: asin⁹ tu⁹ erit violẽter rapt⁹ à facie tua, & nõ revertetur ad te: oves tuæ erũt traditæ inimicis tuis; et nõ erit
32 qui salvet te. Filii tui & filiæ tuæ tradẽtur populo alieno, & oculi tui videbunt & deficient pro eis tota die: & nõ erit fortitudo in manu tua. Fruct⁹ terræ tuæ & omnes labores tuos comedet popul⁹ quẽ non cognovisti: & eris semper calumniam sustinens & oppressus
33 omnib⁹ dieb⁹. Et eris stupens, propter visionẽ oculorũ tuorũ quã videbis. Percutiet te Dñs ulcere pessimo in genib⁹ & in femorib⁹, ex quo nõ poteris sanari, à planta pedis tui & usq; ad cerebrum tuum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

** חמעב חזאב בשחפתא וקדחתא חרחורא וחרבא
ובשדפונא וביקרקונא וירדפונך עד
* תאבד חזאב השמים אשר על ראשך נחשת
והארץ אשר תחתיך ברזל
** חמעב חזאב מטר ארצך אבק ועפר
מן השמים ירד עליך עד
** חמעב חזאב יתנך יהוה נגף לפני
איביך דרך אחד תצא אליהם
ובשבעת דרכים תנוס לפניהם והיית
לזועה לכל ממלכות הארץ
** חמעב חזאב ונבלתך למאכל לכל
עוף השמים ולבהמת הארץ
ואין מחריד: יכך יהוה בשחין מצרים
ובטחרים ובגרב
ובחרס אשר לא תוכל להרפא:
יכך יהוה בשגעון ובעורון
ובתמהון לבב
וחמשת עשק ואנס כל
הימים ואין מושיע:
** חמעב חזאב תארש אשה ואחר
ישכבנה תבנה בית ולא
תשב בו תטע כרם ולא
תחללנו: שורך טבוח לעיניך
ולא תאכל ממנו חמורך גזול
מלפניך ולא ישוב לך
צאנך נתנים לאויביך
ואין לך מושיע:
בניך ובנותיך נתנים לעם אחר
ועיניך ראות וכלות אליהם
כל היום ואין לכח ביד:
פרי אדמתך וכל יגיעך יאכל עם
אשר לא ידעת
והיית רק עשוק ורצוץ כל הימים:
ויהי משגע מראות עיניך אשר תראה:
** חמעב חזאב יכך יהוה בשחין רע
על הברכים ועל השקים
אשר לא תוכל להרפא
מכף רגלך ועד קדקדך:

VERSIO SAMARITANA.

** חמעב חזאב בשחפת וקדחת וחרחור
וחרב ושדפון וירקון ורדפוך
* תאבד חזאב השמים אשר על ראשך נחשת
והארץ אשר תחתיך ברזל
** חמעב חזאב מטר ארצך אבק ועפר
מן השמים ירד עליך עד
** חמעב חזאב יתנך יהוה נגף לפני
איביך דרך אחד תצא אליהם
ובשבעת דרכים תנוס לפניהם והיית
לזועה לכל ממלכות הארץ
** חמעב חזאב ונבלתך למאכל לכל
עוף השמים ולבהמת הארץ
ואין מחריד: יכך יהוה בשחין מצרים
ובטחרים ובגרב
ובחרס אשר לא תוכל להרפא:
יכך יהוה בשגעון ובעורון
ובתמהון לבב
וחמשת עשק ואנס כל
הימים ואין מושיע:
** חמעב חזאב תארש אשה ואחר
ישכבנה תבנה בית ולא
תשב בו תטע כרם ולא
תחללנו: שורך טבוח לעיניך
ולא תאכל ממנו חמורך גזול
מלפניך ולא ישוב לך
צאנך נתנים לאויביך
ואין לך מושיע:
בניך ובנותיך נתנים לעם אחר
ועיניך ראות וכלות אליהם
כל היום ואין לכח ביד:
פרי אדמתך וכל יגיעך יאכל עם
אשר לא ידעת
והיית רק עשוק ורצוץ כל הימים:
ויהי משגע מראות עיניך אשר תראה:
** חמעב חזאב יכך יהוה בשחין רע
על הברכים ועל השקים
אשר לא תוכל להרפא
מכף רגלך ועד קדקדך:

22 TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

23 Percutiet te Domin⁹ tabe, & 22
24 febri, & rigore, & æstu, & (f) gladio, & uredine, & vubigine, persequentur te donec te perd devint. Eruntq; cœli 23
25 tui qui sunt super caput tuũ, æreæ; & terra quæ est subter te, ferrea. Dabit Domin⁹ plu- 24
26 viam terræ tuæ pulverem, & pulvis de cælo descendet super te donec attriverint te.
27 Dabit te Dominus (g) corru- 25
28 en em ante faciẽ inimicorum tuorũ: per viam unam egrediẽs adversũs eum, & per septem vias fugies ante faciẽ
29 ejus, eriseque in dispersionem omnibus regnis terræ. Erit 26
31 quoq; cadaver tuum in escã volucribus cœli, et bestiis terræ, necq; erit qui abigat. Per- 27
32 cutiet te Dominus ulcere Ægypti, & hemorrhoidibus, et scabie, & prurigine, quibus non poteris curari. Percutiet 28
33 te Dominus amentiã, & cæcitate, & stupore cordis. Eris q; 29
34 palpans in meridie, sicut palpat cæcus in caligine, nec prosperabere facies viã tuã: præterea eris tantùm oppressus et direptus omnibus diebus, &
35 non erit qui eripiat te. Uxorẽ 30
desponsabis, & vir alter dormiet cum illa; domũ ædificabis & non habitabis in ea; vineã plantabis, sed non ademiabis eã. Bos tuus mactabitur ante oculos tuos, & non comedes ex eo; asinus tuus rapietur à conspectu tuo, & nõ restituetur tibi; pecudes tuæ 31
tradentur inimicis tuis, & nõ erit qui eripiat. Filii tui, & 32
filiæ tuæ tradentur populo alteri, & oculi tui videbunt, & tabescent ad illos totã die, sed non erit in fortitudinẽ manus tua. Fructũ quoq; terræ 33
tuæ, & omnes labores tuos comedet populus quẽ non cognovisti, & tantummodò calumniam patiẽris, et opprimẽris omnibus diebus. (h) Obstu- 34
pescẽsque propter phantasmata oculorum tuorũ quæ videbis. Percutiet te Dominus 35
ulcere malo super genua, et super suras, quod non poteris curare, à planta pedis tui usq; verticem tuum.

34 VER. SAM. (f) siccitate, (g) confractum (h) Erisque amens

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وَيَضْرِبُكَ اللّٰهُ بِحُمّي ٱلسَّلِّ وَٱلْخَادِهِ * وَٱلرِّيحِ * وَٱلْقَالِحِ * وَٱلْجَفَافِ * وَٱلسَّيْفِ * وَٱلْيَرَقَانِ * فَيَكْدُبُكَ إِلَى 22
إِبَادَتِكَ * وَيَكُونُ سَمَاوُكَ ٱلَّتِي فَوْقَ رَأْسِكَ كَٱلنُّحَاسِ * وَٱلْأَرْضُ ٱلَّتِي تَحْتَكَ كَٱلْحَدِيدِ * وَيَجْعَلُ ٱللّٰهُ 23
24
جَمِيعَ مَا يُمْطِرُ عَلَى أَرْضِكَ غُبَارًا * وَرَمَادًا مِنَ ٱلسَّمَاءِ يَدُرُّ عَلَيْكَ إِلَى أَنْ تَبِيدَ * وَيَجْعَلُكَ ٱللّٰهُ مَصْدُومًا 25
بَيْنَ يَدَيْ أَعْدَائِكَ * حَيْثُ تَخْرُجُ إِلَيْهِمْ فِي طَرِيقٍ وَاحِدٍ * وَتَهْرُبُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ فِي سَبْعِ طُرُقٍ *
26
فَتَصِيرُ عِبْرَةً لِجَمِيعِ مَمَالِكِ ٱلْأَرْضِ * وَتَصِيرُ جُثَّتُكَ مَأْكَلًا لِطَيْرِ ٱلسَّمَاءِ وَلِبَهَائِمِ ٱلْأَرْضِ * وَلَيْسَ لَهَا 27
مُرْعِجٌ * وَيَضْرِبُكَ ٱللّٰهُ بِقُرْحِ مِصْرَ * وَٱلْبُوسِيرِ * وَٱلْجَرَبِ وَٱلْحِكَّةِ مِمَّا لَا تَسْتَطِيعُ مُدَاوَاتَهُ * وَيَضْرِبُكَ 28
ٱللّٰهُ بِٱلْجُنُونِ وَٱلْعَمَى وَبِهَيَجَانِ ٱلْقَلْبِ * حَيْثُ تَصِيرُ تَجُسُّ فِي ٱلظُّهْرِ * كَمَا يَجُسُّ ٱلْأَعْمَى وَتَكُونُ فِي 29
ظُلْمَةٍ * وَلَا تَنْجَحُ فِي طُرُقِكَ * وَتَكُونُ مَعْسُومًا مَغْصُوبًا طُولَ زَمَانِكَ * وَلَيْسَ لَكَ مُعِينٌ * فَتَزَوَّجُ 30
ٱمْرَأَةً فَيَأْتِيهَا رَجُلٌ آخَرُ * وَتَبْنِي بَيْتًا وَلَا تَجْلِسُ فِيهِ * وَتَغْرِسُ كَرْمًا وَلَا تُنَقِّلُهُ * فَيَكُونُ ثَوْرُكَ 31
مَذْبُوحًا حِذَاءَ عَيْنَيْكَ وَلَا تَأْكُلُ مِنْهُ * وَحِمَارُكَ مَغْصُوبًا مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ فَلَا يَرْجِعُ إِلَيْكَ * وَغَنَمُكَ 32
مُسْلَمَةً إِلَى أَعْدَائِكَ وَلَيْسَ لَكَ مُعِينٌ * وَبَنُوكَ وَبَنَاتُكَ مَدْفُوعِينَ إِلَى قَوْمٍ آخَرِينَ * وَعَيْنَاكَ تَرَيَانِهِمْ 33
سَاخِصَتَانِ إِلَيْهِمْ طُولَ ٱلزَّمَانِ * وَلَا طَاقَةَ فِي يَدِكَ * وَتَمَرُ أَرْضِكَ وَسَائِرُ كَسْبِكَ يَأْكُلُهُ قَوْمٌ لَا تَعْرِفُهُمْ *
وَتَصِيرُ كَذَاكَ مَعْسُومًا مَغْصُوبًا طُولَ ٱلزَّمَانِ * حَيْثُ تَصِيرُ مَعْتُوهًا مِنْ مَنْظَرِ عَيْنَيْكَ ٱلَّذِي تَرَاهُ * 34
وَيَضْرِبُكَ ٱللّٰهُ بِقُرْحٍ رَدِيٍّ عَلَى ٱلرُّكَبِ وَعَلَى ٱلسُّوقِ * مِمَّا لَا تَسْتَطِيعُ مُدَاوَاتَهُ * وَكَمَا يُولِمُكَ مِنْ قَدَمِكَ إِلَى هَامَتِكَ * 35

Percutiẽq; te D⁹ scibi phthisicâ, et acutâ, et quartanâ, et paralysi, et ariditate, et hecticâ, et aurigine, et persequetur te usq; ad consumptionẽ tui. Erit quoque cælum 22
tuum quod est super caput tuũ, velut æs: et terra quæ sub te est, velut ferrũ. Vertẽtque Deus quicquid displuet super terram tuam, in limum: et pulverem de cælo propellet in te, donec absumaris. Ponẽsque te Deus prostratum ante inimicos tuos, ita 23
ut exeas ad eos per viam unam, et fugiãs à conspectu eorum per septẽ vias, fiãsque exemplum omnibus regnis terræ. Et fiet 24
cadaver tuum cib⁹ volatilibus cœli et bestiis terræ, nec erit eis absterrens. Percutiẽq; te Deus ulcere Ægypti, et hæmorrhoide, et scabie, et impetiginẽ à quibus non poteris sanari. Percutiet te quoque Deus 25
amentiâ, et cæcitate, et stupore cordis. Ita 26
ut sis palpans in meridie sicuti palpat cæcus ac præsertim in tenebris: et non prosperaberis in viis tuis: et eris oppressus & coactus longitudine temporis tui, nec erit tibi adjutor. Nubes uxori, et cohibit cum 27
ea vir alius: et extrues domum, et non habitabis in ea: et plantabis vineã, et non dellabis eam. Eritque bos tuus mactatus 28
ante oculos tuos, et non comedes ex eo: & asinus tuus raptus è manibus tuis, nec reducetur ad te: et oves tuæ traditæ inimicis tuis, nec erit qui opem ferat. Filii et- 29
iam tui et filiæ tuæ dati gentibus alienis, & oculi tui videbunt eos intuentes illos longitudine temporis, et nulla erit potentia in manu tua. Et fructus terræ tuæ, to- 30
tumque lucrum tuum devorabunt gentes quas non agnoscis: & eris hoc pacto oppressus & mancipatus longitudine temporis, Ita ut evadas amens ob spectaculum 31
oculorum tuorum quod cernes. Et per- 32
cutiet te Deus ulcere malo super genua & super crura, quod curare minimè poteris. Et dum te cruciabit à planta tua ad verticem tuum,

* وَيَضْرِبُكَ ٱللّٰهُ بِقُرْحٍ رَدِيٍّ عَلَى ٱلرُّكَبِ وَعَلَى ٱلسُّوقِ * مِمَّا لَا تَسْتَطِيعُ مُدَاوَاتَهُ * وَكَمَا يُولِمُكَ مِنْ قَدَمِكَ إِلَى هَامَتِكَ * 35

ספר אלה הדברים: כח

statues quem ,tuum regem & ,te Dominus faciet Ambulare

36 יוֹלֵךְ יְהוָה אֹתְךָ וְאֶת־מַלְכְּךָ אֲשֶׁר תָּקִים
servies & ,tui patres & ,tu nosti non quam ,gentem ad ,te super

עָלֶיךָ אֶל־גּוֹי אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ וְעָבַדְתָּ
,parabolam in ,desolationem in eris Et .lapidi & .ligno .alienis .Diis ibi

שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וָאָבֶן: וְהָיִיתָ לְשַׁמָּה לְמָשָׁל
37 Dominus te ducet quo ,populis omnibus in .diterum in &

וְלִשְׁנִינָה בְּכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר־יְנַהֲגְךָ יְהוָה
quia ,colliges parum & ,agrum ad educes multum Semen .illuc

שָׁמָּה: זֶרַע רַב תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה וּמְעַט תֶּאֱסֹף כִּי
38 non vinum & ,coles & ,plantabis Vineas .locusta illud .consumet

יַחְסְלֶנּוּ הָאַרְבֶּה: כְּרָמִים תִּטַּע וְעָבָדְתָּ וְיַיִן לֹא־
39 Olivæ .vermis illud .comedet quia ,colliges neque ,bibes

תִשְׁתֶּה וְלֹא תֶאֱגֹר כִּי תֹאכְלֶנּוּ הַתֹּלָעַת: זֵיתִים
evelletur quia :te unges non oleo & :tuo termino omni in tibi erunt

יִהְיוּ לְךָ בְּכָל־גְּבוּלֶךָ וְשֶׁמֶן לֹא תָסוּךְ כִּי יִשֵּׁל
quia :tibi erunt non & ,generabis filius & Filios .tua oliva

זֵיתֶךָ: בָּנִים וּבָנוֹת תּוֹלִיד וְלֹא־יִהְיוּ לְךָ כִּי
,cesidet ,tuæ humi fructum & ,tuum lignum Omne .captivitatem in ibunt

יֵלְכוּ בַּשֶּׁבִי: כָּל־עֵצְךָ וּפְרִי אַדְמָתְךָ יִירַשׁ
supernè te super ascendet tuo interiori in qui Peregrinus .locusta

הַצְּלְצָל: הַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ יַעֲלֶה־עָלֶיךָ מַעְלָה
,tibi mutuabit Ipse .infernè infernè descendes tu & ,supernè

מַּעְלָה וְאַתָּה תֵּרֵד מַטָּה מַטָּה: הוּא יַלְוְךָ
eris tu & ,caput in erit ipse :ei mutuabis non tu &

וְאַתָּה לֹא תַלְוֶנּוּ הוּא יִהְיֶה לְרֹאשׁ וְאַתָּה תִּהְיֶה
,istæ maledictiones omnes te super venient Et .caudam in

לְזָנָב: וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל־הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה
45 obedivisti non quia :te .disperdi .usque ,te apprehendet & ,te persequetur &

וּרְדָפוּךָ וְהִשִּׂיגוּךָ עַד הִשָּׁמְדֶךָ כִּי־לֹא שָׁמַעְתָּ
,ejus statuta & ,ejus præcepta .custodiendum ad ,tui Dei Domini .voce in

בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו
tuo semine in &,portentū in &,signum in te in erunt Et .tibi præcepit quæ

אֲשֶׁר צִוָּךְ: וְהָיוּ בְךָ לְאוֹת וּלְמוֹפֵת וּבְזַרְעֲךָ
46 Domino .servisti non quod Pro .seculum in usque

עַד־עוֹלָם: תַּחַת אֲשֶׁר לֹא־עָבַדְתָּ אֶת־יְהוָה
.omnium multitudine præ ,cordis bonitate in & ,lætitia in .tuo Deo

אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב מֵרֹב כֹּל:
te .in Dominus .tuos mittet quos ,tuis inimicis .servies Et

וְעָבַדְתָּ אֶת־אֹיְבֶיךָ אֲשֶׁר יְשַׁלְּחֶנּוּ יְהוָה בְּךָ
.jugum .dabit Et .omnium defectu in & ,nuditate in & ,siti in & ,fame in

בָּרָעָב וּבַצָּמָא וּבְעֵירֹם וּבְחֹסֶר כֹּל וְנָתַן עֹל
.Adferet .te .cum .differēdere .ad .usque ,tuum collum super .ferri

בַּרְזֶל עַל־צַוָּארֶךָ עַד הִשְׁמִידוֹ אֹתָךְ: יִשָּׂא
49 quemadmodum ,terræ extremo ab longinquo à gentem te super Dominus

יְהוָה עָלֶיךָ גּוֹי מֵרָחֹק מִקְצֵה הָאָרֶץ כַּאֲשֶׁר
Gentem .ejus linguam .audies non cujus gentem ,aquila .volaret

יְדָאֶה הַנָּשֶׁר גּוֹי אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע לְשֹׁנוֹ: גּוֹי
50 non ,juveri & ,senem ad .facies elevabit non quæ ,juvenibus fortem

עַז פָּנִים אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָנִים לְזָקֵן וְנַעַר לֹא
.misereatur

יְחֹנֵן:

Versio VULG. LAT.

36 Ducet te Dominus, & regem tuum, quem constitueris super te, in gentem, quam ignoras tu & patres tui: & servies ibi
37 diis alienis, ligno, & lapidi. Et eris perdit⁹ in proverbium ac fabulam omnibus populis, ad
38 quos te introduxerit Dñs. Semenē multam jacies in terrā, & modicū congregabis: quia
39 locustæ devorabunt omnia. Vineam plantabis, & fodies: & vinum non bibes, nec colliges ex ea quidpiam: quoniam va-
40 stabitur vermibus. Olivas habebis in omnib⁹ terminis tuis, & non ungéris oleo: quia de-
41 fluent, & peribunt. Filios generabis & filias, & non frueris eis: quoniā ducentur in captivitatem. Omnes arbores tuas
42 et fruges terræ tuæ rubigo consumet. Advena, qui tecum versatur in terra, ascendet super te, eritq; sublimior: tu autem
43 descendes, & eris inferior. Ipse fœnerabit tibi, & tu non fœnerabis ei. Ipse erit in caput,
44 & tu eris in caudam. Et veniēt super te omnes maledictiones istæ, & persequentes apprehēdent te, donec intereas: quia
45 non audisti vocē Domini Dei tui, nec servâsti mandata ejus & cerēmonias, quas præcepit
46 tibi. Et erunt in te signa atq; prodigia, & in semine tuo usq; in sempiternum: Eò quòd non
47 servieris Domino Deo tuo in gaudio, cordisq; lætitia, propter rerum omnium abundantiam. Servies inimico tuo, quē
48 immittet tibi Dñs, in fame, & siti, & nuditate, & omni penuria: & ponet jugum ferreum super cervicem tuam, donec te
49 conterat. Adducet Dñs super te gentem de longinquo, & de extremis terræ finibus, in fimilitudinem aquilæ volantis
50 cum impetu; cujus linguam intelligere non possis: Gentem procacissimam, quæ non deferat seni, nec misereatur parvuli,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

36 Ἀπαγάγοι κύριός σε καὶ τὸς ἄρχοντάς σου, οὓς ἂν (χ) καταστήσῃς ὅπ᾽ σεαυτὸν, (ϕ) ἐπ᾽ ἔθνος ὃ οὐκ ὄψεσθε σὺ καὶ οἱ πατέρες σου, καὶ λατρεύσεις ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις, ξύλοις καὶ λίθοις. Καὶ ἔσῃ ἐκεῖ ἐν αἰνίγμασι καὶ παραβολῇ καὶ διηγήμασι ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, εἰς οὓς ἂν ἀπαγάγῃ σε κύριος ἐκεῖ. Σπέρμα πολὺ ἐξοίσεις εἰς τὸ πεδίον, καὶ ὀλίγα εἰσοίσεις, ὅτι καταφάγεται αὐτὰ ἡ ἀκρίς. Ἀμπελῶνα φυτεύσεις καὶ κατεργᾷ, καὶ οἶνον οὐ πίεσαι, οὐδὲ συμφαγῇσῃ ἐξ αὐτῶν, ὅτι κατεφάγεται αὐτὰ ὁ σκώληξ. Ἐλαῖαι ἔσονταί σοι ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου, καὶ ἔλαιον οὐ χρίσῃ, ὅτι ἐκφύσει ἡ ἐλαία σου. Υἱὸς καὶ θυγατέρας γεννήσεις καὶ οὐκ (ω) ἔσονταί σοι, ἀπῆλθον γὰρ ἐν αἰχμαλωσίᾳ. Πάντα τὰ ξύλινά σου, καὶ τὰ (α) γενήματα τῆς γῆς σου ἐξαναλώσει ἡ ἐρυσίβη. Ὁ προσήλυτος ὃς ἔσται ἐν σοί, ἀναβήσεται (β) ἄνω ἄνω, σὺ δὲ καταβήσῃ κάτω κάτω. Οὗτός σοι δανιεῖ, σὺ δὲ τούτῳ οὐ δανιεῖς· ἔσῃ εἰς κεφαλήν, σὺ δὲ ἔσῃ (δ) εἰς οὐράν. Καὶ ἐλεύσονταί ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὗται, καὶ καταδιώξονταί σε, καὶ καταλήψονταί σε, ἕως ἂν (ε) ἐξολοθρεύσῃ σε, καὶ ἕως ἂν ἐπολέσῃ σε, ὅτι οὐκ (ζ) εἰσήκουσας τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου, (η) φυλάξαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα (θ) ὅσα ἐνετείλατό σοι. Καὶ ἔσται ἐν σοὶ σημεῖα, καὶ τέρατα (ι) ἐν τῷ σπέρματί σου (κ) ἕως τοῦ αἰῶνος. Ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἐλάτρευσας κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐν εὐφροσύνῃ καὶ (λ) ἀγαθῇ διανοίᾳ διὰ τὸ πλῆθος πάντων. Καὶ λατρεύσῃς τοῖς ἐχθροῖς σου, (μ) οὓς ἐκπροσελεῖ κύριος ἐπὶ σὲ ἐν λιμῷ, καὶ ἐν δίψῃ, καὶ ἐν γυμνότητι, καὶ ἐν ἐκλείψει πάντων· καὶ (ν) ὀπηδήσῃ χλοιὸν σιδηροῦν ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου, ἕως ἂν (ξ) ἐξολοθρεύσῃ σε. Ἐπάξει (ο) ἐπὶ σὲ κύριος ἔθνος μακρόθεν ἀπ᾽ ἐσχάτου τῆς γῆς ὡσεὶ ὁρμᾷ ὁ ἀετός, (π) ἔθνος οὐκ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ, Ἔθνος ἀναιδὲς προσώπῳ, ὅστις οὐ θαυμάσει πρόσωπον (ρ) πρεσβύτου, καὶ νέον οὐκ ἐλεήσει.

Abducat Dominus te, & principes tuos, quos constituēs super te, ad gentem, quam non nōsti tu, & patres tui: & servies ibi diis aliis, lignis, & lapidibus. Et eris tibi in (b) ænigma, & parabolam, & fabulam in omnibus gentibus, ad quas abduxerit te Dominus illuc. Semen multum proferes in campum, & pauca infures: quoniam locusta comedet ea. Vineam plantabis, & operaberis; & vinum non bibes, neque lætaberis ex eo: quoniam comedet ea vermis. Olivæ tibi erunt in omnibus finibus tuis, & oleo non ungéris: quoniam defluet oliva tua. Filios, & filias generabis, & non erunt: abibunt enim in captivitatem. Omnia (i) lignea tua, & genimina terræ tuæ ab ignet rubigo. Advena, qui est in te, ascendet sursum sursum: tu autem descendes deorsum deorsum. His fœnerabit tibi, tu autem hinc non fœnerabis: hic erit caput, tu autem eris cauda. Et venient super te omnes maledictiones hæ: & persequentur te, & apprehendent te; quoadusq; exterminaveriat te, & quoadusq; disperdideri a te: quoniam non exaudisti vocem Domini Dei tui, ad custodiendum mandata ejus, et justificationes, quascunque mandavit tibi. Et erunt in te signa, & prodigia in semine tuo usque in sæculum, Pro eo, quod non servisti Domino Deo tuo in lætitia, & bona mente propter multitudinem omnium. Et servies inimicis tuis, quos immittet Dominus super te, in fame, & in siti, & in nuditate, et in omnium inopia. Et imponet jugum ferreum super cervicem tuam: quoadusque exterminaverit te. Inducet super te Dominus gentem de longè ab extremo terræ, tanquam impetū aquilæ, gentem, cujus (k) non audies vocem ejus, Gentem impudentem facie; qui non miserabitur faciem senis, et juvenis non miserebitur.

MS.A. (χ) καταστήσεις (ϕ) εἰς ἔθνος (ω) ἔσονταί σοι, ἀπῆλθον (α) γενήματα τῆς γῆς ἐξαναλώσει (β) ἐπὶ σὲ ἄνω ἄνω, (γ) εἰς κεφαλὴν, (δ) εἰς ὀρᾶν. (ε)* ἐξολεθρεύσε σαι, καὶ ἕως ἂν ἀπολέσαι (ζ) ἤκουσας (η) τῶ φυλάσσεσθαί σε πάσας τὰς (θ) ὥστε ὅσα (ι) καὶ ἐν (κ) ἕως αἰῶνος, (λ) ἐν ἀγαθῇ καρδία διὰ (μ) οὓς ἐπαποστέλλει κύριος ἐν λιμῷ, καὶ δίψει, (ν) ἐπιθήσει (ξ) ἐξολεθρεύσῃ (ο) κύριος ἐπὶ σὲ ἔθνος (π) ἔθνος ὃ οὐκ (ρ) πρεσβύτερα,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ducet te Dominus, te *inquam*, & regem tuum quem constituēris super te, ad populum quem nec tu novisti nec patres tui, & servies ibi diis aliis ligneis & lapideis. Erisque stupori, fabulæ, & meditationi inter omnes populos inter quos dispergēt te Dominus. Semen copiosum producet ager tuus, & parum colliges: comedet illud locusta. Vineam plantabis & coles, & vinum non bibes neque colliges: quia corrodet eam vermis. Oleæ tibi erunt in cunctis finibus tuis, attamen oleo non ungéris: quia defluent olivæ tuæ. Filios & filias generabis, sed non erunt tui: quia in captivitatem abibunt. Omnes arbores tuas & fructus terræ tuæ devorabit gryllus. Et hospes qui in medio tui est, sursùm elevabitur super te, tu verò descendes deorsùm. Ille mutuò tibi dabit, & tu nihil illi mutuò dabis: ille erit caput, & tu eris cauda. Venient autem super te omnes istæ maledictiones, téque apprehendent, & persequentur donec te consumant, eò quòd non audieris vocem Domini Dei tui, neque custodieris præcepta ejus & leges ejus quas præcepit tibi: Et erunt signa tua atque prodigia in te & in semine tuo in sæculum, Eò quòd non colueris Dominum Deum tuum cum lætitia & bonitate cordis, propter affluentiam omnium rerum. Et servies hostibus tuis quos mittet Dominus adversùm te, in fame, & siti, & nuditate, & penuriâ rerum omnium: dabitque jugum ferreum super collum tuum, donec te perdat. Adducet super te Dominus populum de longinquo, ab extremis terræ finibus, ut volat aquila: populum cujus linguam non capies: Populum impudentis vultûs, qui non reverebitur faciem senum, & puerorum non miserebitur.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

36 יגלי יי יתך וית מלכך די תקים עלך
לעם די לא ידעת אנת ואבהתך
ותפלח תמן לעממא פלחי טעותא
37 אעא ואבנא : ותהי לצדו למתל
ולשועי בכל עממיא די ירברנך יי
38 לתמן : בר ורע סגי תפיק חקלא
ועיר תכנוש ארי יחסלניה גובא :
39 כרמין תצוב ותפלח וחמרא לא
תשתי ולא תכנוש ארי תיכלניה
40 תולעתא : זיתין יהון לך בכל
תחומך ומשחא לא תסוך ארי
41 יתרין זיתך : בנין ובנן תליד ולא
42 יהון לך ארי יהכין בשביא : כל
43 אילנך ואבא דארעך יחסננינה
סקאה : תותב ערל די בינך יהי
סלק עיל־מנך לעילא לעילא
ואנת תהי נחית לתחתא לתחתא :
44 הוא יוופנך ואנת לא תויפניניה הוא
45 ירי תקיף ואנת תהי חלש : ויתון
עלך כל לוטיא האלין וירדפונך
וידבקונך עד דתשתיצי ארי לא
קבלתא למימרא דיי אלהך למטר
46 פקודוהי וקימוהי דפקדך : ויהון בך
לאת ולמופתין ובבנך עד עלמא :
47 חלף די לא פלחתא קדם יי אלהך
בחדוא ובשפירות לבא מסגי כולא :
48 ותפלח ירת בעלי דבבך די ינרינון
יי בך בכפנא ובצחותא ובעדטליות
ובחסירות כולא ויתן ניר דברזלא
49 על צוארך עד דישצי יתך : ייתי
יי עלך עם מרחיק מסיפי ארעא
כמא דמשתדי נשרא עמא די לא
50 תשמע לישניה : עם תקיף אפין
די לא נסיב אפין לסבא ועל־ינקא
לא מרחים :

36 Migrare te faciet Dominus, & regem tuum quem constitues super te, ad populum quem ignoras tu & patres tui : & servies ibi populis servientibus idolis ligneis & lapideis.
37 Et eris in desolationem, & in proverbium & in fabulam, in omnibus populis ad quos transmigrare te faciet Dominus.
38 Sementem multam educes ad agrum : et parum congregabis ; quoniam devorabit eam locusta.
39 Vineas plantabis, et coles : et vinum non bibes, nec colliges ; quoniam comedet illud vermis.
40 Olivæ erunt tibi in omni termino tuo : & oleo non ungêris ; quia defluent olivæ tuæ.
41 Filios & filias generabis : & non erunt tibi ; quoniam ibunt in captivitatem.
42 Omnes arbores tuæ & fructum terræ tuæ consumet rubigo.
43 Advena incircuncisus qui est in medio tui, ascendet super te superiùs : & tu descendes inferiùs.
44 Ipse mutuabit tibi, & tu non mutuabis ei : ipse erit fortis, & tu eris infirmus.
45 Et venient super te omnes maledictiones istæ ; & persequentur te, & apprehendent te, donec dispereas : quoniam non obedisti verbo Domini Dei tui, ut custodires præcepta ejus & mandata ejus, quæ præcepi tibi.
46 Et erunt tibi in signa & in portéta, & in filiis tuis usq; in seculum.
47 Eò quòd non servieris coram Domino Deo tuo in gaudio & in rectitudine cordis, propter multitudinem omnium rerum.
48 Et servies inimicis tuis, quos mittet Dominus in te, in fame & in siti, & in nuditate & in penuria omnium rerum ; & ponent jugum ferreum super cervicem tuam, donec disperdant te.
49 Adducet Dominus super te populum de longinquo à finibus terræ sicut volat aquila : populum cujus linguam non intelliges,
50 Populum impudentem facie : qui non accipit personam senis, neque miseretur parvuli.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

36 יגלי יי יתך וית מלכך די תקים עליך
לעם די לא ידעת אנת ואבהתך
ותפלח תמן לעממא פלחי טעותא
37 אעא ואבנא : ותהי לצדו למתל
ולשוענא בכל עממיא די ירברנך יי
38 לתמן : בר ורע סגי תפיק חקלא
ועיר תכנוש ארי יחסלניה גובא :
39 כרמין תצוב ותפלח וחמרא לא
תשתי ולא תכנוש ארי תיכלניה
40 תולעתא : זיתין יהון לך בכל
תחומך ומשחא לא תסוך ארי
41 יתרין זיתך : בנין ובנן תליד ולא
42 יהון לך ארי יהכין בשביא : כל
43 אילנך ואבא דארעך יחסננינה
סקאה : תותב ערל די בינך יהי
סלק עיל־מנך לעילא לעילא
ואנת תהי נחית לתחתא לתחתא :
44 הוא יוופנך ואנת לא תויפניניה הוא
45 ירי תקיף ואנת תהי חלש : ויתון
עלך כל לוטיא האלין וירדפונך
וידבקונך עד דתשתיצי ארי לא
קבלתא למימרא דיי אלהך למטר
46 פקודוהי וקימוהי דפקדך : ויהון בך
לאת ולמופתין ובבנך עד עלמא :
47 חלף די לא פלחתא קדם יי אלהך
בחדוא ובשפירות לבא מסגי כולא :
48 ותפלח ירת בעלי דבבך די ינרינון
יי בך בכפנא ובצחותא ובעדטליות
ובחסירות כולא ויתן ניר דברזלא
49 על צוארך עד דישצי יתך : ייתי
יי עלך עם מרחיק מסיפי ארעא
כמא דמשתדי נשרא עמא די לא
50 תשמע לישניה : עם תקיף אפין
די לא נסיב אפין לסבא ועל־ינקא
לא מרחים :

VERSIO SAMARITANA.

36 ** יגלי יי יתך וית מלכך די תקים עליך
לעם די לא ידעת אנת ואבהתך
ותפלח תמן לעממא פלחי טעותא
37 אעא ואבנא : ותהי לצדו למתל
ולשוענא בכל עממיא די ירברנך יי
38 לתמן : בר ורע סגי תפיק חקלא
ועיר תכנוש ארי יחסלניה גובא :
39 כרמין תצוב ותפלח וחמרא לא
תשתי ולא תכנוש ארי תיכלניה
40 תולעתא : זיתין יהון לך בכל
תחומך ומשחא לא תסוך ארי
41 יתרין זיתך : בנין ובנן תליד ולא
42 יהון לך ארי יהכין בשביא : כל
43 אילנך ואבא דארעך יחסננינה
סקאה : תותב ערל די בינך יהי
סלק עיל־מנך לעילא לעילא
ואנת תהי נחית לתחתא לתחתא :
44 הוא יוופנך ואנת לא תויפניניה הוא
45 ירי תקיף ואנת תהי חלש : ויתון
עלך כל לוטיא האלין וירדפונך
וידבקונך עד דתשתיצי ארי לא
קבלתא למימרא דיי אלהך למטר
46 פקודוהי וקימוהי דפקדך : ויהון בך
לאת ולמופתין ובבנך עד עלמא :
47 חלף די לא פלחתא קדם יי אלהך
בחדוא ובשפירות לבא מסגי כולא :
48 ותפלח ירת בעלי דבבך די ינרינון
יי בך בכפנא ובצחותא ובעדטליות
ובחסירות כולא ויתן ניר דברזלא
49 על צוארך עד דישצי יתך : ייתי
יי עלך עם מרחיק מסיפי ארעא
כמא דמשתדי נשרא עמא די לא
50 תשמע לישניה : עם תקיף אפין
די לא נסיב אפין לסבא ועל־ינקא
לא מרחים :

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

36 Abducet te Dominus, & regem tuum quem constituerís super te, in gentē quam non novisti;tu,et patres tui, serviésque ibi diis alienis, ligno, & lapidi. Eris quoque
37 in nomen,(i) in proverbium, & in dicterium omnibus populis ad quos Dominus te deducet. Semen multum edu-
38 ces in agrum, & parum colliges ; quoniam consumet illud locusta. Vineas plauta-
39 bus & (k) coles, sed vinum non bibes,neque (l) colliges ; quoniā devorabit illud vermis. Olivæ erunt tibi in o-
40 mnibus finibus tuis, sed oleo non ungêris;quia excutientur olivæ tuæ. Filios & filias
41 generabis, sed non erunt tuæ; ibunt enim in captivitatem.
42 Omnem arborē tuam,& fructum terræ tuæ absumet rubigo. Peregrinus qui est in
43 medio tui ascendet super te, supernè supernè;tu verò descendes infernè infernè. Ipse
44 fœnerabit tibi, tu verò non fœnerabis illi : ipse erit in caput, tu verò eris in (m) caudam. Veniéntque super te
45 omnes maledictiones istæ, & persequentur te, & apprehendent te, donec exterminaverint te ; quoniam non audisti vocem Domini Dei tui custodiendo mandata ejus,& præcepta ejus quæ præcepit tibi.
46 Et erunt tibi in signum,& in portentum, et semini tuo usq; in æternum. Eò quòd non
47 servieris Domino Deo tuo cum lætitia & recto corde, propter omnium rerum copiā:
48 Servies quoque inimicis tuis quos immittet Dominus contra te cum fame,& cum siti, & cum nuditate,& cum penuria rerum omnium;dabitq; jugum ferreum super collum tuum donec exterminaverit te. Inducet Dominus super te
49 gentem à longinquo,ab extremitate terræ, sicut apparet aquila, gentē cujus non audies linguam: Gentem impu-
50 dentem,quæ non reverebitur facium senis, neque pueri miserebitur.

VER. SAM. (i) in dominationem, i.e. cui homines dominentur (k) enutries, (l) reportabis;(m) calcem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 *يُحْلِيكَ اللهُ وَمَلِكَكَ الَّذِي تَنْصِبُهُ لَكَ اِلَى قَوْمٍ لَمْ تَعْرِفْهُمْ اَنْتَ وَاٰبَاؤُكَ فَتَخْدِمُ هُنَاكَ مَعْبُودَاتٍ
37 اُخَرَ مِنْ خَشَبٍ وَحِجَارَةٍ *فَتَصِيرُ وَحْسَةً وَمَثَلَهُ وَحِكَايَةً فِي جَمِيعِ الْاُمَمِ الَّتِي يَسُوقُكَ اللهُ اِلَيْهَا* وَاِذَا
38 تُخْرِجُ الصَّحْرَاءُ زَرْعًا كَثِيرًا * فَقَلِيلٌ مَا تَجْمَعُ مِنْهُ * اِذْ يَقْصِمُهُ الْجَرَادُ * وَاِذَا تَغْرِسُ كُرُومًا
39 وَتَعْلُكُهَا * فَمَا تَسْرَبُ مِنْهَا خَمْرًا وَلَا تَجْمَعُ عِنَبًا * بَلْ يَاْكُلُهَا الدُّودُ * وَاِذَا تَكُونُ لَكَ زَيْتُونٌ فِي جَمِيعِ
40 تُخُمِكَ * فَمَا تَدَّهِنُ مِنْهَا بِدُهْنٍ * بَلْ تَنْثُرُ نَثْرًا * وَاِذَا تُوَلِّدُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ * فَمَا يَبْقَوْنَ لَكَ * بَلْ
41 يُحْلَوْنَ فِي السَّبْيِ * وَجَمِيعُ شَجَرِكَ وَثَمَرِ اَرْضِكَ يَقْرِضُهُ الْقَرَسُ * وَالْغَرِيبُ الَّذِي فِيمَا بَيْنَكُمْ يَرْتَفِعُ
42 عَلَيْكَ عُلُوًّا كَثِيرًا * وَاَنْتَ تَنْحَطُّ سُفْلًا هُوِيًّا * حَيْثُ اَنَّهُ يُقْرِضُكَ * وَاَنْتَ لَا تُقْرِضُهُ * وَهُوَ يَصِيرُ
43 لَكَ رَاْسًا * وَاَنْتَ تَصِيرُ ذَنَبًا * وَتَحِلُّ بِكَ جَمِيعُ هٰذِهِ اللَّعَنَاتِ * وَتَكْلُبُكَ فَتُدْرِكُكَ اِلَى اِبَادِكَ *
44 اِذْ لَمْ تَقْبَلْ اَمْرَ اللهِ رَبِّكَ * فَتَحْفَظَ وَصَايَاهُ وَرُسُومَهُ الَّتِي اَمَرَكَ بِهَا * فَتَصِيرُ فِيكَ اٰيَةً وَبُرْهَانًا * وَفِي
45 نَسْلِكَ اٰلَمْسَابِهِ لَكَ اِلَى الدَّهْرِ * وَبَدَلَ مَا لَمْ تَعْبُدِ اللهَ رَبَّكَ بِفَرَحِ وُجُودِهِ قَلْبٍ مِنْ كَثْرَةِ
46 الْاَشْيَاءِ * اِنَّ تَخْدُمَ عَدُوَّكَ الَّذِي يُسَلِّطُهُ اللهُ عَلَيْكَ بِجُوعٍ وَعَطَشٍ وَعُرْيٍ وَعَوَزِ كُلِّ شَيْءٍ *
47 وَيَضَعُ اَصْرًا مِنْ حَدِيدٍ عَلَى عُنُقِكَ اِلَى اَنْ يُفْنِيَكَ * وَيَجْلِبُ اللهُ قَبْلًا مِنْ بَعِيدٍ مِنْ طَرَفِ
48 السَّمَاءِ * كَمَا يَتَخَلَّفُ النَّسْرُ * قَبْلًا لَا تَفْهَمُ لُغَتَهُ * قَبْلًا وَقِحَ الْوَجْهِ * مَنْ لَا يَهَابُ وَجْهَ شَيْخِكَ * وَلَا
49 يَرْحَمُ عَلَى صَبِيٍّ *

Migrare te faciet Deus, regemque tuum quem eriges tibi, ad gentem quam tu non nósti nec patres tui,et servies illic diis aliis ligneis & lapideis. Et eris devitationi, & proverbio, atq; fabulæ in cunctis gentibus ad quas duxet te Deus. Cùmq; proferet campus semen copiosum, pauci colliges ex eo, quoniā corrodet illud locusta. Et cùm plantabis vineas & coles eas,non bibes ex iis vinū, neq; recondes illud, sed devorabunt eas vermes. Et cùm fuerint tibi oleæ in omnibus terminis tuis, non ungêris ipsarū oleo,sed decidentes decident. Cùmque genueris filios & filias, non manebunt tibi,sed abducentur in captivitatē. Omnesq; arbores tuas & fructus terræ tuæ,corrodet ærugo. Et peregrinus qui erit inter vos,elevabitur super te altitudine maximā,tu verò deprimêris in imum profundum. Ita ut ipse mutuò tibi det,tu verò non des illi mutuò; & ipse fiat tibi caput, tu verò fias cauda. Et immittentur in te omnes hæ maledictiones,ṭeque persequentur, & apprehendent te usq; ad consumptionē tui, eò quòd non acquieveris mandato Dei Domini tui, & servaveris præcepta ejus & statuta ejus quæ tibi mandavit : Fiétq; in te signum et portentum, & in stirpe tua tibi simili, usque in seculum. Et pro eo quòd non servieris DeoDomino tuo in lætitia & bonitate cordis propter abundantiam rerum,Profectò servies inimico tuo quem præficiet tibi Deus in fami, & siti, et nuditate, & egestate omnium rerum : ponétq; jugum ferreum super collum tuum,donec te consumat.Et lacesset in te Deus nationē de longinquo, ab extremitate coli, quemadmodum circumvolitat aquila; nationem cujus linguam non intelliges : Nationem procacis vultûs, quæ non reverebitur vultum senis tui, neque miserebitur pueri.

ספר אלה הדברים: כח

Versio VULG. LAT.

quæ :te diſperdi donec ,tuæ humi fructũ &,tui animalis fructũ comedet Et
51 וְאָכַל פְּרִי בְהֶמְתְּךָ וּפְרִי־אַדְמָתְךָ עַד הִשָּׁמְדֶךָ אֲשֶׁר
,tuorũ boum emiſſiõi,recens oleũ &,muſtum ,frumentũ tibi relinquet non
לֹא־יַשְׁאִיר לְךָ דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר שְׁגַר אֲלָפֶיךָ
omnib' in tibi angustiæ erit Et .te eum diſperdere donec ,tui pecoris greges &
52 וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַד הַאֲבִידוֹ אֹתָךְ: וְהֵצַר לְךָ בְּכֹל־
tu quibus ,munitos & ,excelſos tuos muros cadere uſque ,tuis portis
שְׁעָרֶיךָ עַד רֶדֶת חֹמֹתֶיךָ הַגְּבֹהוֹת וְהַבְּצֻרוֹת אֲשֶׁר אַתָּה
,tuis portis omnib' in tibi angustiæ erit & ;tua terra omni in ,eis in fidens
בֹטֵחַ בְּהֵן בְּכָל־אַרְצֶךָ וְהֵצַר לְךָ בְּכֹל־שְׁעָרֶיךָ
.tibi tuus Deus Dominus dedit quam ,tua terra omni in
בְּכָל־אַרְצְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ:
quos ,tuarũ filiarũ &,tuorũ filiorũ carnem ,tui uteri fructum comedes Et
53 וְאָכַלְתָּ פְּרִי־בִטְנְךָ בְּשַׂר בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ אֲשֶׁר
qua ,coarctatione in &,obſidione in tuus Deus Dominus tibi dedit
נָתַן־לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק אֲשֶׁר
malignabit,valde deliciosus& te in tener Vir .tuus inimic' te coarctabit
54 יָצִיק לְךָ אֹיְבֶךָ: הָאִישׁ הָרַךְ בְּךָ וְהָעָנֹג מְאֹד תָּרַע
quod,ſuorũ filiorũ reſiduũ in &,ſui ſin' uxorem in &,ſuũ fratrẽ in ej' oculus
עֵינוֹ בְּאָחִיו וּבְאֵשֶׁת חֵיקוֹ וּבְיֶתֶר בָּנָיו אֲשֶׁר
,comedet quos ,ſuorũ filiorũ carne de eis ex uni dando A .remanſerit
55 יוֹתִיר: מִתֵּת ׀ לְאַחַד מֵהֶם מִבְּשַׂר בָּנָיו אֲשֶׁר יֹאכֵל
qua coarctatione in &,obſidione in omne ſibi remanſit nõ quod eo pro
מִבְּלִי הִשְׁאִיר־לוֹ כֹּל בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק אֲשֶׁר
,te in Teneræ .tuis portis omnibus in ,tuus inimicus te coarctabit
56 יָצִיק לְךָ אֹיְבֶךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ: הָרַכָּה בְךָ
,terram ſuper ſtatuere ſui pedis volam tentavit non quæ ,delicioſa &
וְהָעֲנֻגָּה אֲשֶׁר לֹא־נִסְּתָה כַף־רַגְלָהּ הַצֵּג עַל־הָאָרֶץ
,ſui ſinus virum in ejus oculus malignabit,molleſcendo præ &,deliciarũ præ
מֵהִתְעַנֵּג וּמֵרֹךְ תָּרַע עֵינָהּ בְּאִישׁ חֵיקָהּ
,ej' pedes inter ex exeuntem ſi on parvulam in Et :ſuã filiã in &,ſuũ filiũ in &
57 וּבִבְנָהּ וּבִבְתָּהּ: וּבְשִׁלְיָתָהּ הַיֹּצֵאת מִבֵּין רַגְלֶיהָ
,abſcondito in omniũ defectu in eos comedet quia ,pariet quos,ſuos filios in &
וּבְבָנֶיהָ אֲשֶׁר תֵּלֵד כִּי־תֹאכְלֵם בְּחֹסֶר־כֹּל בַּסֵּתֶר
.tuis portis in tu' inimicus te angustiabit qua,coarctatione in &,obſidione in
בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק אֲשֶׁר יָצִיק לְךָ אֹיְבֶךָ בִּשְׁעָרֶיךָ:
,iſt us legis verba omnia faciendum ad cuſtodieris non Si
58 אִם־לֹא תִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת
terribilem &,glorioſum nomen timendum ad ,iſto libro in ſcripta
הַכְּתֻבִים בַּסֵּפֶר הַזֶּה לְיִרְאָה אֶת־הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא
,tuas percuſſiones Domin' mirificabit Et .tuum Deum Dominum iſtum
59 הַזֶּה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְהִפְלָא יְהוָה אֶת־מַכֹּתְךָ
infirmitates & ,ſtabiles & ,magnas percuſſiones,tui ſeminis percuſſiones &
וְאֶת מַכּוֹת זַרְעֶךָ מַכּוֹת גְּדֹלֹת וְנֶאֱמָנוֹת וְחֹלָיִם
,Ægypti ægritudinem omnem .te in redire faciet Et ;ſtabiles & ,malas
60 רָעִים וְנֶאֱמָנִים: וְהֵשִׁיב בְּךָ אֵת כָּל־מַדְוֵה מִצְרַיִם
,infirmitatẽ omnem Etiam .te in adhærebũt &,tuarũ ſarcinb' à timuiſti quorum
61 אֲשֶׁר יָגֹרְתָ מִפְּנֵיהֶם וְדָבְקוּ בְּךָ: גַּם כָּל־חֳלִי
,hujus legis libro in ſcripta non quæ ,percuſſionẽ omnẽ &
וְכָל־מַכָּה אֲשֶׁר לֹא כָתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּאת
.te diſperdi donec,te ſuper Dominus eas faciet aſcendere
יַעֲלֵם יְהוָה עָלֶיךָ עַד הִשָּׁמְדֶךָ:

51 Et devoret fructũ jumentorũ tuorũ,ac fruges terræ tuæ;donec intereas:& non relinquat tibi triticũ,vinũ,& oleum,armẽta boũ,et greges oviũ; donec te diſperdat,Et cõterat in cunctis urbib' tuis,et deſtruantur muri tui firmi atque ſublimes, in quib' habebas fiduciã in omni terra tua.Obſideberis intra portas tuas in omni terra
53 tua,quã dabit Dñs De' tu'. Et cõedes fructũ uteri tui,et carnes filiorũ tuorũ et filiarũ tuarũ,quas dederit tibi Dñs De' tuus, in angustia & vaſtitate, quâ opprimet te hoſtis tuus.
54 Homo delicat' in te, & luxurioſus valdè, invidebit fratri ſuo,& uxori,quæ cubat in ſinu
55 ſuo,Ne det eis de carnib' filiorũ ſuorũ,quas cõedet: eò quòd nihil aliud habeat in obſidione & penuria,quâ vaſtaverint
56 te inimici tui intra omnes portas tuas. Tenera mulier & delicata,quæ ſup terrã ingredi non valebat,nec pedis veſtigium figere, propter mollitiẽ et teneritudinẽ nimiã, invidebit viro ſuo, qui cubat in ſinu ej',
57 ſuper filii & filiæ carnib', Et illuvie ſecundarũ,quæ egrediuntur de medio ſe ainũ ej', et ſuper liberis qui eadẽ horã nati ſunt. Comedẽt enim eos clã
58 propter rerũ omniũ penuriã in obſidione & vaſtitate, quâ opprimet te inimicus tu' intra portas tuas.Niſi cuſtodieris et feceris oĩa verba legis hujus, quæ ſcripta ſunt in hoc volumine, & timueris nomen ejus
60 glorioſum et terribile.hoc eſt, DOMINUM DEUM tuũ: Augebit Dñs plagas tuas, &
61 plagas ſeminis tui,plagas magnas et pſeverantes,infirmitates peſſimas & perpetuas. Et convertet in te omnes afflictiones Ægypti,quas timuiſti,& adhærebunt tibi. Inſuper & univerſos languores, & plagas, quæ non ſunt ſcriptæ in volumine legis hujus,inducet Dominus ſuper te, donec te conterat.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

51 Καὶ καλέσει τὰ ἔκγονα τῶν κτηνῶν Cυ, καὶ τὰ (σ) γενήματα τ γ̃ς Cυ, ὥστε μὴ καταλιπεῖν σοι σῖτον, οἶνον, (τ) ἔλαιον, τὰ βυκόλια τ βοῶν Cυ, καὶ τὰ πρόβατα τ προβάτων Cυ, ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε, Καὶ ἐκλείψῃ σε
52 (υ) ἐν τ πόλεσί Cυ · ἕως ἂν καθαιρεθῶσι τὰ (φ) τείχη τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ὀχυρά, ἐφ' οἷς σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτοῖς, ἐν πάσῃ τῇ γῇ Cυ. καὶ θλίψει σε (χ) ἐν ταῖς πόλεσί Cυ, αἷς ἔδωκέ
53 (ψ) σοι. Καὶ φαγῇ τὰ ἔκγονα τ κοιλίας Cυ, κρέα υἱῶν σου καὶ θυγατέρων σου, ὅσα ἔδωκέ(ω) σοι, ἐν τῇ στενοχωρίᾳ σου καὶ ἐν τῇ θλίψει σου, ἣ
54 θλίψῃ σε ὁ ἐχθρός σου. Ὁ(α)απαλὸς ὁ ἐν σοὶ καὶ ὁ τρυφερὸς σφόδρα, βασκανεῖ τῷ ὀφθαλμῷ αὐτῦ τ ἀδελφὸν αὐτῦ, καὶ τ γυναῖκα (β) τὴν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῦ, (γ) καὶ τὰ καταλελειμμένα
55 τέκνα, ἃ ἂν καταλειφθῇ αὐτῷ · Ὥστε δοῦναι ἑνὶ αὐτῶν ἀπὸ τ σαρκῶν τ τέκνων αὐτῦ, ὧν ἂν κατέδῃ, διὰ τὸ μὴ (δ) καταλειφθῆναι αὐτῷ ἄδειν ἐν τῇ (ε) στενοχωρίᾳ Cυ, καὶ ἐν τῇ θλίψει Cυ, ᾗ ἂν (ζ) θλίψωσί σε οἱ ἐχθροί
56 Cυ ἐν πάσαις τ πόλεσί Cυ. Καὶ ἡ ἁπαλὴ ἐν ὑμῖν καὶ ἡ (η) τρυφερὰ, ἥτις οὐχὶ πεῖρεν ἔλαιον ὁ πὴς αὐτ βαίνῃν ὅλη τ γ̃ς διὰ τ τρυφερότητα καὶ διὰ τ ἁπαλότητα, βασκανεῖ τῷ ὀφθαλμῷ αὐτ τ ἀνδρὶ αὐτ τ (θ) ἐν κόλπῳ
57 αὐτ, καὶ τ υἱὸν καὶ τ θυγατέρα αὐτ, Καὶ τὸ χόριον αὐτ τὸ ἐξελθὸν διὰ τ μηρῶν αὐτ, καὶ τὸ τέκνον αὐτ ὃ ἐὰν τέκῃ · καταφάγῃ γὰρ αὐτὰ διὰ τ ἔνδειαν πάντων κρυφῇ ἐν τῇ (ι) στενοχωρίᾳ Cυ, καὶ ἐν τῇ θλίψει Cυ, ᾗ θλίψει
58 σε ὁ ἐχθρός Cυ (κ) ἐν τ πόλεσί Cυ, Ἐὰν μὴ (λ) εἰσακούσῃς ποιεῖν πάντα τὰ ῥήματα τ νόμυ τούτυ, τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, φοβεῖσθαι τὸ ὄνομα τὸ (μ) ἔνδοξον τὸ θαυμαστὸν τοῦτο, ΚΥ'ΡΙΟΝ τ ΘΕΟ'Ν Cυ.
59 Καὶ θαυμαστώσει κύριος τὰς πληγάς Cυ, καὶ τὰς πληγὰς τ σπέρματός Cυ, πληγὰς μεγάλας καὶ θαυμαστὰς, καὶ νόσους πονηρὰς καὶ πι-
60 στάς. Καὶ ὀπιστρέψῃ (ν) πᾶσι τ ὀδύνυν Αἰγύπτυ τ πονηρὰν, ἣν διελάβου ἀπὸ προσώπυ αὐτ, καὶ κολληθήσονται ἐν σοί. Καὶ πᾶσι μα-
61 λακίαν, (ξ) καὶ πᾶσι πληγὴν τ μὴ γεγραμμένην, καὶ πᾶσι τ γεγραμμένῃ ἐν τῷ βιβλίῳ τῦ νόμυ τούτυ, ἐπάξει κύριος ὅπι σὲ, ἕως ἂν (ο) ἐξολοθρεύσῃ σε.

Et comedet fœtus pecorũ tuorũ, 51
& genimina terræ tuæ;ita ut non relinquat tibi frumentum, vinũ, oleum, armenta boum tuorum, & greges ovium tuarum, quoadusq; perdiderit te, Et attri- 52
verit te in civitatib' tuis: quoadusq; deſtructa fuerint mœnia excelſa,& munita,in quib' tu confidiſti in eis,in omni terra tua.Et tribulabit te in(l)civitatibus tuis, quas dedit tibi. Et comedes fœtus 53
ventris tui, carnes filiorum tuorum,et filiarum tuarum, quas dedit tibi,in angustia tua et in tribulatione tua, quâ tribulabit te inimic' tu'. Mollis,qui in te,et tener 54
valdè,faſcinabit oculo ſuo fratrẽ ſuum,& uxorem,quæ eſt in ſinu ſuo,& filios qui reliqui ſunt, quicũq; relicti fuerint illi: (m)ut det 55
uni eorum de carnib' filiorum ſuorũ, de quibuſcunq; edet, eò quòd non derelictũ ſit ei quicquam in angustia tua,et in tribulatione tua, quâ tribulabunt te inimici tui in omnib' civitatib' tuis.Et mollis in 56
vobis,et delicioſa,cuj' non cepit experientiã pes ejus ingredi ſuper terrã propter teneritudinẽ,et propter mollitiẽ,faſcinabit oculo ſuo virum ſuũ,qui in ſinu ſuo,et filium,et filiã ſuã, (n) Et Chorium 57
ſuũ, quod exiit per femora ſua, et filiũ ſuũ,quæ peperit:Cõedet enim ea propter egeſtatẽ omnium clã in angustia tua,& in tribulatione tua:quâ tribulabit te inimic' tu' in civitatib' tuis;Si nõ exandieris 58
facere omnia verba legis hujus,quæ ſcripta ſunt in libro hoc, timere nomen honoratũ, admirabile hoc, DOMINUM DEUM tuũ.Et incredibiles faciet Domin' 59
plagas tuas,et plagas ſeminis tui, plagas magnas,et admirabiles,& morbos malignos,et ſtabiles.Et re- 60
dire(o)faciet omnẽ dolo. ẽÆgypti malignũ,quẽ timuiſti, à facie eorũ:& adhærebunt in te.Et omnẽ 61
languorẽ,& omnem plagam,quæ non ſcripta, & omnem, quæ ſcripta eſt in libro legis hujus,inducet Dominus ſuper te; quoadusq; exterminaverit te.

MS.A. (σ) γενήματα (τ) καὶ ἔλαιον,βυκόλια (υ) ἐν πάσαις τ (φ) τείχη Cυ τὰ(χ)ἐν πάσαις τ(ψ)Cοι κύριος ὁ θεός Cυ. Καὶ (ω) Cοι κύριος ὁ θεός Cυ,ἐν τῇ (α) ἀπαλὸς ἐν (β) αὐτῦ τ (γ) καὶ καταλελειμμένα τὰ τέκνα, (δ) καταλειφθῆναι(ε)στενοχωρίᾳ,καὶ(ζ) θλίψει σε ὁ ἐχθρός Cυ(η)τρυφερὰ σφόδρα, ᾗς (θ)ἐν τῷ κόλπῳ(ι)στενοχωρίᾳ, καὶ ἐν τῇ θλίψῃ ᾗ ἂν θλίψῃ(κ)ἐν πάσαις τ (λ)εἰσακούσητε(μ)ἔνπμον καὶ τὸ (ν) ὅπι σὲ πᾶσι (ξ)καὶ πληγὴν(ο)ἐξολοθρεύσῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

51 * ܘܢܐܟܠ ܦܪܝ ܒܗܡܬܟ ܘܦܪܝ ܐܪܥܟ ܥܕ ܕܬܫܬܝܡ ܐܢܬ ܠܐ ܢܫܒܩ ܠܟ ܚܛܐ ܘܠܐ ܬܝܪܘܫ ܘܠܐ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܒܩܪ ܥܕ ܕܬܒܕ ܐܢܬ ܠܐ ܥܢ ܗܘ ܠܟ ܠܐ ܥܢ

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

51 וייכול ולדא דבעירך ואבא דארעך
עד דתשתיצי די לא ישאר לך
עבורא חמרא ומשחא בקרי תורך
ועדרי ענך עד דיובד יתך: ויעוק
52 לך בכל קרוך עד דיכבוש שורך
רמיא וכריכיא די אנת רחיץ
לאשתיזבא בהון בכל ארעך ויעוק
לך בכל קרוך בכל ארעך די יהב יי
אלהך לך: ותיכול ולדא דמעך בשר
53 בנך ובנתך די יהב לך יי אלהך
בציורא ובעקתא דיעיק לך סנאך:
54 גברא דרכיך בך ודמפנק לחדא
תבאש עיניה באחוהי ובאנתת
קימיה ובשאר בנוהי די ישאר:
55 מלמתן לחד מנהון מבשר בנוהי
די ייכול מדלא אשתאר ליה כולא
בציורא ובעקתא די יעיק לך סנאך
56 בכל קרוך: דרכיכא בך ודמפנקא
די לא נסיאת פרסת רגלה
לאחתא על ארעא מאתפנק
ומרכיכו תבאש עינה בגבר קימה
ובברה ובברתה: ובועיר בנהא
57 דיפקון מנה ובבנהא די תליד ארי
תיכלנון בחסירות כולא בסתרא
בציורא ובעקתא די יעיק לך סנאך
58 בקרוך: אם לא תטר למעבד ית כל
פתגמי אוריתא הדא דכתיבין
בספרא הדין למדחל ית שמא
יקירא ודחילא הדין ית יי אלהך:
59 ויפרוש יי ית מחתך וית מחת בנך
מחן רברבן ומהימנן ומכתשין
בישין ומהימנן: ויתיב בך ית כל
60 מכתשי מצרים די דחלתא מן
קדמיהון ויידבקון בך: אף כל מרע
61 וכל מחא די לא כתיבין בספר
אוריתא הדא ייתנון יי עלך עד
דתשתיצי:

hujus, inducet Dominus super te, donec disperdat te.

51 Et comedet fœt⁹ jumentorum tuorũ et fructum terræ tuæ, donec consumat te: qui non relinquet tibi frumentũ, vinũ & oleũ; nec vaccas boum tuorũ, nec greges oviũ tuarũ: donec
52 disperdat te. Et angustiabit te in cunctis urbib⁹ tuis, donec subvertat muros tuos munitos et fortes, in quib⁹ confidebas ut evaderes in eis, in omni terra tuâ: et angustiabit te in cunctis urbib⁹ tuis, in omni terrâ tuâ quã dabit Dñs Deus
53 tuus tibi. Et comedes fœtus ventris tui, et carnes filiorũ tuorũ et filiarũ tuarũ, quas dederit tibi Dñs De⁹ tu⁹, in obsidione et angustiâ quâ angustiabit te inimic⁹ tu⁹. Vir tener in
54 te et delicatus valde, habebit oculũ nequã contra fratrẽ suũ, et contra uxorẽ fœderis sui, et contra reliquos filios suos quos
55 reliquerit. Ne det uni ex eis de carne filiorũ suorũ quos comedet, eò q⁹ nihil aliud illi remanserit, in obsidione et in angustia qua angustiabit te inimic⁹ tu⁹ in omnib⁹ urbibus
56 tuis. Quæ tenera est in te et delicata, quæ nõ est experta ponere plantã pedis sui sup terrã propter delicias et teneritudinem, habebit oculũ nequã cõtra virũ fœderis sui, et contra
57 filiũ suũ et filiã suã. Et contra filios suos parvulos qui egressi sunt ex eâ, et contra filios suos quos peperit; quoniã comedet eos in penuriã omniũ rerũ in absconditо, in obsidione et in
58 angustia, qua angustiabit te inimic⁹ tu⁹ in urbib⁹ tuis. Si nõ custodieris ut facias oĩa verba legis huj⁹, quæ scripta sunt in hoc libro: ut timeas nomẽ gloriosũ et terribile hoc Dñ Dei
59 tui. Et admirabiles faciet Dñs plagas tuas, et plagas filiorum tuorũ: plagas magnas et perseverantes, et infirmitates pessimas et permanentes. Et con-
60 vertet in te omnes plagas Ægypti, quas timuisti: et adhærebunt tibi. Omnes quoq; infirmitates et omnes plagas, quæ non sunt scriptæ in libro legis
61 hujus, inducet Dominus super te, donec disperdat te.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

51 * ואכל פרי בהמתך ופרי אדמתך עד השמדך אשר לא ישאיר לך דגן תירוש ויצהר שגר אלפיך ועשתרות צאנך עד אבדו אותך: 52 * וצר לך בכל שעריך עד רדת חומותיך הגבהות והבצרות אשר אתה בטח בהן בכל ארצך וצר לך בכל שעריך בכל ארצך אשר נתן לך יהוה אלהיך: 53 ואכלת פרי בטנך בשר בניך ובנתיך אשר נתן לך יהוה אלהיך בצור ובמצוק אשר יציק לך אויבך: 54 ** האיש הרך בך והעדן מאד תרע עינו באחיו ובאשת חיקו ובשאר בניו אשר יותיר: 55 מתת לאחד מהם מבשר בניו אשר יאכל כי לא השאיר לו מאומה בצור ובמצוק אשר יציק לך אויבך בכל שעריך: 56 ** האשה הרכה בך והעדנה אשר לא נסתה כף רגלה לשום על הארץ מהתעדן ומהתרכך תרע עינה באיש חיקה ובבנה ובבתה: 57 ובשליתה היוצאת מבין רגליה ובבניה אשר תלד כי תאכלם חסר כל בסתר בצור ובמצוק אשר יציק לך אויבך בשעריך: 58 ** אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתובים בספר הזה ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את יהוה אלהיך: 59 והפלא יהוה את מכותך ואת מכות זרעך מכות גדלות ונאמנות ומחלים רעים ונאמנים: 60 והשיב בך את כל מדוי מצרים אשר יגעת מפניהם ודבקו בך: 61 * וגם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת יעלם יהוה עליך עד השמדך אותך:

VER. SAM. (n) civitatibus (o) civitatibus (p) amoris sui, (q) civitatibus (r) amoris sui, (s) civitatibus (t) separabit

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

51 Quæ comedet fœtum jumentorum tuorũ, & fructũ terræ tuæ donec disperdiderit te: quæ nihil reliquum faciet tibi frumenti, & musti, et olei, fœtus boum tuorum, & gregum pecudum tuarũ donec perdiderit te. Obsidebis etiã te in
52 omnibus (u) portis tuis, donec corruant muri tui excelsi, & muniti, quibus tu confidebas per universam terram tuam: Obsidebit inquam, te in omnibus (o) portis tuis per universam terram quam dedit tibi
53 Dominus Deus tuus. Comedes præterea fructum ventris tui, carnem filiorum tuorum, & filiarum tuarum quos dederit tibi, in obsidione, & in angustia quâ angustiaverint te inimici tui. Vir mollis a-
54 pud te, et delicatus valdè invidebit oculo suo fratri suo, & uxori (p) quæ est in sinu
55 suo, et reliquis filiis suis quos reliquerit. Ne det uni eorum de carne filiorũ suorum quã comedet, eò quòd non supersit illi quicquam in obsidione & in angustia quâ angustiabunt te in omnibus (q) portis tuis. Mollis apud te & delicata,
56 quæ non tentavit plantam pedis sui collocare super terram præ deliciis & teneritudine, invidebit oculo suo in virum (r) quì est in sinu suo, pro fi-
57 lio suo, et filiâ suâ, Et pro secundina quæ egredietur de medio pedum suorum, & pro filiis suis quos peperit: nam comedet ista clàm propter penuriam omnium rerum in obsidione, & in angustia quâ angustiabunt te inimici tui in
58 (s) portis tuis. Nisi solicitus fueris facere omnia verba legis hujus scripta in hoc libro, timendo nomen gloriosum & terribile hoc, Dominum Deũ tuum: Tunc (t) incredibiles
59 reddet Dominus Deus tuus plagas tuas, et plagas seminis tui, plagas ingentes et stabiles, & morbos malignos et perseverantes. Et convertet in te
60 omnem languorẽ Ægypti cujus conspectũ formidâsti, adhærebitque tibi. Omnem et-
61 iam morbum, & omnem plagam quæ non est scripta in libro legis hujus, inducet Dominus super te, donec exterminaverit te.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

51 * فيأكل ثمر بهائمك * وثمر ارضك الى ابقادك * ولا يبقي لك برا * ولا عصيرا * ولا دهنا ولا نتاج
52 بقرك * وسخال غنمك * الى ان يبيدك * ويحاصرك في جميع محالك الى ان يهدم اسوارك الشاهقة
الحصينة التي انت واثق بها في جميع بلدك * فيحاصرك في جميع محالك في بلدك الذي
53 اعطاكه الله ربك * حتى تاكل من ثمر بطنك لحم بنيك وبناتك الذين يرزقكم الله ربك
54 بحصار وضيق مما يحاصرك عدوك * حتى ان الرجل الرخص منكم والمدلل جدا يسخ على اخيه
55 وعلى حرمته وباقي بنيه الذين يبقيهم * بان يعطي لواحد منهم من لحم بنيه الذين ياكلهم *
مما لم يبق له شي بحصار وضيق مما يضيق عليك عدوك في جميع محالك * وحتى ان المراة
56 الرخصة منكم والمدللة التي لم تعود قدمها وضعها على الارض من الدلالة والرخوصة * تسخ
57 على زوجها وابنها وابنتها * بمشيمتها الساقطة منها واحيتها التي ترميها * فتعرد بهم هي
58 ياكلهم من عوز الكل في سر * بحصار وضيق مما يضيق عليك عدوك في محالك * وان لم
تحفظ وتعمل بجميع كلام هذه التوراة المكتوب في هذا السفر * وتخف هذا الاسم الكبير المهيب هو
59 الله ربك * فيجعل الله ضرباتك عجيبة * وضربات نسلك المذكورين ضربات كبارا دائمة *
60 وامراضا ردية دائمة * ويرد عليك جميع ادواء مصر التي حذرتها فتلزمك * وايضا كل مرضة *
61 وكل ضربة مما ليس مكتوبا في سفر هذه التورية * يسلطه الله عليك الى ابقادك *

Devorabitq; fructus jumentorũ tuorũ, 51
& fructus terræ tuæ, usq; ad consumptionem tui; et non relinquet tibi frumentũ, neq; mustum, neq; oleum, neq; fœtũ boum tuorum, neque fœtũ ovium tuarum, donec te perdat. Et obsidebit te in cunctis habita- 52
tionibus tuis, donec destruat muros tuos excelsos & munitos in quibus tu securus es in cunctis regionibus tuis; obsidebit inquam, te in cunctis habitationibus tuis in regione tua quã tibi dedit Deus Dominus tuus, Ita ut comedas de fructibus uteri 53
tui, de carne filiorũ tuorũ et filiarũ tuarũ quos tibi largietur Deus Dominus tuus in obsidione et angustiâ quâ te coarctabit inimicus tuus: Adeo ut vir tenerrimus in- 54
ter vos & delicatissimus, crudescat erga fratrem suum, & erga legitimã uxorem suam, cæterosque filios suos quos reservaverit, Nec det ulli eorũ de carne filiorum 55
suorum quos comedet; eò quòd nihil ei supersit in obsidione & angustiâ quâ te coarctabit inimicus tuus in omnibus habitaculis tuis. Et adeo ut mulier tenerrima in- 56
ter vos, & delicatissima, quæ non consueverat ponere pedem suum super terrã præ mollitie atq; teneritudine, deneget marito suo, & filio suo, ac filiæ suæ Secundinas 57
suas à se cadentes, & infantulos suos quos à se projiciet. Sed ipsamet secedet ciũ eis, & comedet eos propter egestatem omniũ rerũ, in abscondito, in obsidione & angustiâ quâ te coarctabit inimicus tuus in habitationibus tuis. Et nisi custodieris et 58
feceris omnia verba hujus legis scripta in hoc volumine, et timueris nomen hoc magnũ et metuendũ, nempe Deum Dominũ tuũ: Faciet De⁹ verbera tua admiranda, et 59
verbera posteritatis tuæ prædictæ verbera magna & scatentia, & morbos diros profluentes. Et reducet super te cunctas infir- 60
mitates Ægypti quas extimuisti, et adhærescent tibi. Præterea omni languore, o- 61
mniq; plagâ quæ scripta non est in volumine hujus legis, affliget te Deus usque ad consumptionem tui.

ספר אלה הדברים: כט

cœlorum ſtellæ ſicut fuiſtis *quòd eo pro* ,*parum* viris *in* remanebitis Et
62 וְנִשְׁאַרְתֶּם בִּמְתֵי מְעָט תַּחַת אֲשֶׁר הֱיִיתֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם
tui Dei Domini *voce in audiviſti* non quia :multitudine in
לָרֹב כִּי לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
benefaciendo vos ſuper Dominus eſt gaviſus quemadmodum ,erit Et
63 וְהָיָה כַּאֲשֶׁר־שָׂשׂ יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהֵיטִיב
,vos ſuper Dominus gaudebit ſic ,vos multiplicando & ,vobis
אֶתְכֶם וּלְהַרְבּוֹת אֶתְכֶם כֵּן יָשִׂישׂ יְהוָה עֲלֵיכֶם
deſuper deſtrucmini & :vos delendo & vos perdendo
לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם וְלְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וְנִסַּחְתֶּם מֵעַל
.eam *poſſidendam ad* ,*illuc ingrediens tu quam* ,*humo*
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
extremo ab ,populos omnes in Dominus te faciet diſpergere Et
64 וְהֵפִיצְךָ יְהוָה בְּכָל־הָעַמִּים מִקְצֵה
,alienos Deos ibi coles & ,terræ extremũ ad uſque & terræ
הָאָרֶץ וְעַד־קְצֵה הָאָרֶץ וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
gentibus in Et.lapidẽ & lignum,tui patres & ,tu nõſti non quos
65 אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ עֵץ וָאָבֶן: וּבַגּוֹיִם
.tui pedis *volæ* requies erit neque ,requieſces non ipſis
הָהֵם לֹא תַרְגִּיעַ וְלֹא־יִהְיֶה מָנוֹחַ לְכַף־רַגְלֶךָ
,oculorum deficientiam &,pavidum cor ibi tibi Dominus dabit Et
וְנָתַן יְהוָה לְךָ שָׁם לֵב רַגָּז וְכִלְיוֹן עֵינַיִם
pavebis &;regione è tibi *ſuſpenſe tuæ vitæ erunt* Et .animi *mœſtitiam* &
וְדַאֲבוֹן נָפֶשׁ: וְהָיוּ חַיֶּיךָ תְּלָאִים לְךָ מִנֶּגֶד וּפָחַדְתָּ
Quis ,dices *matutino In* .*tua vita in* credes non & ,die & ,nocte
לַיְלָה וְיוֹמָם וְלֹא תַאֲמִין בְּחַיֶּיךָ: בַּבֹּקֶר תֹּאמַר מִי־
,tui cordis *pavore præ* ;mane dabit Quis ,dices veſpera in Et;veſperã dabit
יִתֵּן עֶרֶב וּבָעֶרֶב תֹּאמַר מִי־יִתֵּן בֹּקֶר מִפַּחַד לִבְבְךָ
.*videbis quod tuorum oculorum viſo præ* & ,pavebis quo
אֲשֶׁר תָּפְחָד וּמֵרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה:
dixi *quam via in* navibus in Ægyptũ Dominus te faciet redire Et
68 וְהֵשִׁיבְךָ יְהוָה מִצְרַיִם בָּאֳנִיּוֹת בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי
tuis inimicis ibi *venundabimini* & ,eam *videre ultrà adjicies* non ,tibi
לְךָ לֹא־תֹסִיף עוֹד לִרְאֹתָהּ וְהִתְמַכַּרְתֶּם שָׁם לְאֹיְבֶיךָ
.*acquirens* non & ,ancillas in & ,ſervos in
לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֵה:

CAP. XXIX. כט

,Moſen Dominus præcepit quod ,pacti verba Iſta
1 אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה
quod ,pactum præter ,Moab terra in Iſrael filiis cum *excidendũ ad*
לִכְרֹת אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מוֹאָב מִלְבַד הַבְּרִית אֲשֶׁר־
,Iſrael omnem ad Moſen vocavit Et .Choreb in eis cum *excidit*
כָּרַת אִתָּם בְּחֹרֵב: וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל
Dominus fecit quæ omnia vidiſtis Vos :eos ad dixit &
2 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם רְאִיתֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה
omni & ,ejus ſervis omnib⁹ & ,Parhoh ,Ægypti terra in veſtris oculis in
לְעֵינֵיכֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל־עֲבָדָיו וּלְכָל־
,ſigna ;tui oculi viderunt quas ,magnas Tentationes .ejus terræ
אַרְצוֹ: הַמַּסֹּת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ הָאֹתֹת
.ipſa magna portenta &
3 וְהַמֹּפְתִים הַגְּדֹלִים הָהֵם:

Verſio VULG. LAT.

62 Et remanebitis pauci numero, qui priùs eratis ſicut aſtra cœli præ multitudine, quoniam non audiſti vocem Domini
63 Dei tui. Et ſicut ante lætatus eſt Dominus ſuper vos, benè vobis faciens, vóſq; multiplicans : ſic lætabitur diſperdens vos atque ſubvertens,ut auferamini de terra, ad quam in-
64 gredièris poſſidendam. Diſperget te Dominus in omnes populos, à ſummitate terræ uſque ad terminos ejus : & ſervies ibi diis alienis,quos & tu ignoras & patres tui, lignis
65 & lapidibus.In gentibus quoque illis non quieſces, neque erit requies veſtigio pedis tui. Dabit enim tibi Dominus ibi cor pavidum, & deficientes oculos, & animam conſum-
66 pram mœrore: Et erit vita tua quaſi pendens ante te. Timebis nocte & die, & non
67 credes vitæ tuæ. Manè dices, Quis mihi det veſperum? & veſperè, Quis mihi det manè? propter cordis tui formidinem, quâ terreberis,& propter ea, quæ tuis videbis oculis Reducet te Dominus claſſib⁹ in Ægyptũ,per viã de qua
68 dixit tibi,ut eam ampliùs non videres. Ibi vendêris inimicis tuis in ſervos & ancillas, & non erit qui emat.

CAP. XXIX.

1 HÆc ſunt verba fœderis, quod præcepit Dominus Moyſi,ut feriret cum filiis Iſrael in terra Moab : præter illud fœdus, quod cum eis pepigit
2 in Horeb. Vocavítque Moyſes omnem Iſrael, & dixit ad eos, Vos vidiſtis univerſa, quæ fecit Dominus coram vobis in terra Ægypti Pharaoni, & omnibus ſervis ejus, uni-
3 verſæque terræ illius; Tentationes magnas, quas viderunt oculi tui, ſigna illa, portentáque ingentia.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

62 Καὶ καταλειφθήσεσθε ἐν ἀριθμῷ βραχεῖ, ἀνθ' ὧν ὅτι ἦτε ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τοῦ πλήθει, ὅτι οὐκ (π) εἰσηκούσατε τῆς φω-
63 νῆς κυρίου τοῦ (ρ) θεοῦ ὑμῶν. Καὶ ἔσται ὃν τρόπον (σ) εὐφράνθη κύριος ἐφ' ὑμῖν εὖ ποιῆσαι ὑμᾶς, καὶ πληθῦναι ὑμᾶς, ὕτως εὐφρανθήσεται κύριος ἐφ' ὑμῖν (τ) ἐξολο-θρεῦσαι ὑμᾶς· καὶ (υ) ἐξαρθήσεσθε ἐν τάχει ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς ἣν εἰσπορεύη ἐκεῖ κλεη-
64 ρονῆσαι αὐτήν. Καὶ διασπερεῖ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς, καὶ δουλεύσεις ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις, ξύλοις καὶ λίθοις, (φ) οὓς
65 οὐκ ἠπίστω, σὺ καὶ οἱ πατέρες σου. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις οὐκ ἀναπαύσει σε, (χ) οὐδ' ἔσται μὴ γένηται χάσις τῷ ἴχνει τοῦ ποδός σου· καὶ δώσει σοι κύριος ἐκεῖ (ψ) καρδίαν ἑτέραν ἀπειθοῦσαν, καὶ ἐκλείποντο-
66 τας ὀφθαλμοὺς, καὶ τηκομένην ψυχήν. Καὶ ἔσται ἡ ζωή σου (ω) κρεμαμένη ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου· καὶ φοβηθήσῃ ἡμέρας
67 καὶ νυκτὸς, καὶ οὐ πιστεύσεις τῇ ζωῇ σου. Τὸ-πρωῒ ἐρεῖς, Πῶς ἂν γένοιτο ἑσπέρα; καὶ τὸ ἑσπέρας ἐρεῖς, Πῶς ἂν γένοιτο πρωΐ; ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς καρδίας σου ἃ φοβηθῇ-σῃ, καὶ ἀπὸ τῶν ὁραμάτων τῶν ὀφθαλμῶν
68 σου ἃ σὺ ὄψῃ. Καὶ ἀποστρέψει σε κύριος εἰς Αἴγυπτον ἐν πλοίοις, (α) ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ εἶπα, Οὐ (β) προσθήσῃ ἔτι ἰδεῖν αὐτήν· καὶ πραθήσεσθε ἐκεῖ τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ οὐκ ἔσται ὁ κτώμενος.

MS.A. (π) εἰσηκούσατε (ρ) θεοῦ ὑμῶν. Καὶ (σ) εὐφράνθη (τ) ἐξολε-θρεῦσαι (υ) ἐξαρθήσεσθε ἀπὸ τ῀ γῆς εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθαι ἐκεῖ᾽ φ οἷς ἀκ (χ) ὐ῀ μὴ (ψ) καρδίαν ἀθυμοῦσαν, καὶ (ω) κεκραμένην (α) καὶ ἐν τῇ (β) προσθήσεσθαι

ΚΕΦ. κθ'.

1 Οὗτοι οἱ λόγοι τῆς διαθήκης, (α) ὃς ἐνετείλατο κύριος (β) Μωυσῆ σῶσαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν γῇ Μωάβ, πλὴν τῆς δια-
2 θήκης ἧς διέθετο αὐτοῖς ἐν Χωρήβ. Καὶ ἐκάλεσε Μωυσῆς (γ) πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺ, Ὑμεῖς ἑω-ράκατε πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐνώπιον ὑμῶν Φαραὼ (δ) καὶ τοῖς θεράπουσιν αὐτοῦ, καὶ πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ,
3 Τὰς πειρασμὰς τοὺ μεγάλους (ε) οὓς ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί σου, τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα (ζ) ἐκεῖνα.

MS.A. (α) ἧς ἐνετείλατο (β) τῷ Μωυσῆ (γ) πάντας τοὺς (δ) καὶ πᾶσι τοῖς (ε) οὓς εἶδον οἱ (ζ) ἐκεῖνα, † χεῖρα κραταιὰν, καὶ † βραχίονα † ὑψηλόν. Καὶ οὐκ ἔδωκεν

Et derelinquemini in numero brevi, pro eo, quòd fuiſtis, ſicut aſtra cœli, multitudine: quoniam non exaudiſti vocem Domini Dei tui. Et erit, ſicut lætat⁹ eſt Dominus in vobis benè facere vobis, & multiplicare vos; ſic lætabitur Dominus in vobis exterminare vos. Et auferemini velociter de terra, in quam ingrederis illuc hæreditare eam. Et diſſeminabit te Dominus Deus tuus in omnes gentes ab extremo terræ uſque ad extremum terræ: & ſervies ibi diis aliis, lignis,& lapidibus,quos non noveras,tu, & patres tui. Sed & in gentibus illis non dabit tibi quietem: neque erit requies veſtigio pedis tui. Et (o) dabit tibi Dominus ibi (p) cor aliud incredulum,& deficientes oculos, & tabeſcentem animam. Et erit vita tua pendens ante oculos tuos: & timebis die, ac nocte: & non credes vitæ tuæ. Manè dices, Quomodò fiat veſpera? Et veſperè dices, Quomodò fiat manè? propter timorem cordis tui,quem timebis, & præ viſionibus oculorum tuorum, quas videbis. Et redire te faciet Dominus in Ægyptum in navigiis,in via, quâ dixi, Non adjicies ultrà videre eam. Et vendemini illìc inimicis veſtris in pueros, & ancillas: & non erit, qui emat.

HÆc verba teſtamenti, (a) quæ mandavit Dominus Moyſi ſtatuere filiis Iſrael in terra Moab; præter teſtamentum, quod teſtatus eſt eis in Choreb. Et vocavit Moyſes omnes filios Iſrael: & dixit ad eos, Vos vidiſtis omnia, quæcunque fecit (b) Dominus in terra Ægypto coram vobis Pharaoni, (c) & ſervis ejus,& omni terræ illius; Tentationes magnas, quas viderunt oculi tui, ſigna, & prodigia illa (d) magna.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

62 * ... Et remanebitis pauci numero qui jam magnopere creveratis ſicut ſtellæ cœli,eò quòd
63 non audieris vocem Domini Dei tui. Et quemadmodum lætatus eſt Dominus de vobis ut benefaceret vobis & multiplicaret vos:ita
64 lætabitur Dominus de vobis ut perdat vos, & abſumat vos, & auferamini de terra ad quam poſſidendam es ingreſſurus. Diſper-
65 getque te Dominus in omnes populos ab extremitatibus terræ uſque ad extremitates terræ: & ſervies ibi diis aliis ligneis atque lapideis, quos nec tu nôſti nec patres tui. Et inter populos illos non ſilebis, nec erit re-
66 quies plantæ pedis tui: imò dabit tibi Dominus illìc cor pavidum, & caliginem oculorum, & liquationem animæ. Et erit vita
67 tua pendens è regione: eriſque timens diu noctuque, & non credes vitæ tuæ. Mane dices,O quando fiet veſpera? & veſpere dices, O quando erit mane? propter timorem cordis tui quo timebis,& propter viſionem oculorum tuorum quam videbis. Et reducet te
68 Dominus in Ægyptum navibus per viam quam dixit tibi, Non addes ampliùs eam videre: & venum exponemini illìc hoſtibus veſtris in ſervos & ancillas, & non erit qui emat.

CAP. XXIX.

1 HI ſunt ſermones fœderis quod præcepit Dominus Moſi ut ſtatueret cum filiis Iſrael in terra Moab, præter fœdus quod ſtatuit
2 cum eis in Horib. Et advocavit Moſes univerſum Iſraelem, dixítque ad eos, Vos vi-
3 diſtis omnia quæ fecit Deus coram vobis in terra Ægypti, Phraoni & omnibus ſervis ejᵒ, atq; univerſo populo ejᵒ, totique terræ ipſius: Tentationes magnas quas viderunt oculi veſtri: ſigna & miracula illa magna quæ vidiſtis.

PARAPH. CHALD. cum

תרגום אונקלוס

62 וְתִשְׁתָּאֲרוּן בְּעַם זְעִיר חֲלַף דִּי
הֲוִיתוּן כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא לְסַנְיָא אֲרֵי
לָא קַבֵּלְתָּא לְמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ:
63 וִיהֵי כְּמָא דַחְדֵי יְיָ עֲלֵיכוֹן לְאוֹטָבָא
לְכוֹן וּלְאַסְגָאָה יַתְכוֹן בֵּן יְחֵדֵּי יְיָ
עֲלֵיכוֹן לְאוֹבָדָא יַתְכוֹן וּלְשֵׁיצָאָה
יַתְכוֹן וְתִסְתַּלְטְלוּן מֵעַל אַרְעָא דִּי אַתְּ
עָלֵל לְתַחֲנָן לְמֵירְתַהּ: 64 וִיבַדַּרְנָךְ יְיָ
בְּכָל עַמְמַיָּא מִסְּיְפֵי אַרְעָא וְעַד סְיְפֵי
אַרְעָא וְתִפְלַח תַּמָּן לְעַמְמַיָּא
פָּלְחֵי טָעֲוָתָא דְּלָא יְדַעְתָּ אַתְּ
וְאָבָהָתָךְ אָעָא וְאַבְנָא: 65 וּבְעַמְמַיָּא
הָאִנּוּן לָא תְנוּחַ וְלָא יְהֵי מְנַח
לְפַרְסַת רַגְלָךְ וְיִתֶּן יְיָ לָךְ תַּמָּן לֵב
דָּחִיל וְחִשְׁכוּת עֵינִין וּמַפְחַת נַפְשׁ:
66 וִיהוֹן חַיָּךְ תְּלִין לָךְ מְקַבֵּיל וְתִדְחַל
בְּחֵילְיָא וּבְיוֹמָא וְלָא תְהֵימִין
בְּחַיָּךְ: 67 בְּצַפְרָא תֵּימַר מַן יְתֵן רַמְשָׁא
וּבְרַמְשָׁא תֵּימַר מַן יְתֵן צַפְרָא
מִתְּוַהוּת לִבָּךְ דִּי תְהֵי תְוַהּ וּמֵחֲזוֹ
עֵינָךְ דִּי תְהֵי חָזֵי: 68 וְיָהֲבִנָּךְ יְיָ
לְמִצְרַיִם בְּסַפִּינָן בְּאוֹרְחָא דִּי אֲמָרִית
לָךְ לָא תּוֹסִיף עוֹד לְמֶחֱזֵהּ וְתִזְדַּבְּנוּן
תַּמָּן לְבַעֲלֵי דַבָּבָךְ לְעַבְדִין וּלְאִמְהָן
וְלֵית דְּקָנֵי:

כט

1 אִלֵּין פִּתְגָמֵי קְיָמָא דִּי פַקֵּד יְיָ יָת־
מֹשֶׁה לְמִנַּר עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּאַרְעָא דְמוֹאָב בַּר מִן־קְיָמָא דִּי
2 גְּזַר עִמְּהוֹן בְּחוֹרֵב: וּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל־
יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן אַתּוּן חֲזִיתוּן
יָת כָּל דִּי עֲבַד יְיָ לְעֵינֵיכוֹן בְּאַרְעָא
דְמִצְרַיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל־עַבְדּוֹהִי
3 וּלְכָל־אַרְעֵיהּ: נִסְיוֹנַיָּא רַבְרְבִין דִּי
חֲזָאוּ עֵינָךְ אָתַיָּא וּמוֹפְתַיָּא
רַבְרְבַיָּא הָאִנּוּן:

VERSIONE LATINA.

Targum Onkelos,

62 Et remanebitis populus pauci numero, qui prius fuistis sicut astra cœli in multitudinem: quoniam non obedisti verbo Domini Dei tui. Et erit
63 sicut lætatus est Dominus super vos, ut benefaceret vobis & ut multiplicaret vos: sic lætabitur Dominus super vos, ut disperdat vos & ut consumat vos: & migrabitis à terrâ, ad quam tu ingrederis possidendam. Et disperget te Dominus in omnes populos, à finibus terræ & usque ad fines
64 terræ: & servies ibi populis colentibus idola, quæ ignorâsti tu et patres tui, lignea & lapidea. Et in populis illis non requiesces, neque erit requies plantæ pedis tui: et dabit tibi Dominus illic cor pavidum, & tenebrosos oculos
65 & mœrorem animæ. Et erit vita tua quasi pendens ante te: & eris timens die ac nocte, et non credes vitæ tuæ. Mane dices, Quis mihi det vesperum?
66 & vespere dices, Quis mihi det mane? propter pavorem cordis tui quo pavebis, et propter visionem oculorum tuorum quam videbis. Et reducet
67 te Dominus in Ægyptum in navibus, per viam de quâ dixi tibi, Non addes ultra videre eam: & vendemini ibi inimicis tuis in servos et in ancillas, & non erit qui emat.

CAP. XXIX.

1 Hæc sunt verba fœderis ℣ præcepit Dominus Moysi, ut feriret cum filiis Israel in terrâ Moab; præter fœdus quod
2 pepigit cum eis in Oreb. Et vocavit Moyses omnem Israel, & dixit ad eos: Vos vidistis omnia quæ fecit Dominus ante oculos vestros in terrâ Ægypti, Pharaoni & omnibus servis ejus & universæ terræ illius. Tentationes magnas
3 quas viderunt oculi tui & signa atq; portenta magna illa.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

62 * צלי״א·ע״ש·בש״א·ש״ע·א״ש·ה״ש·ה״ש·ה

ספר אלה הדברים: כט

videndum ad oculos &, sciendum ad cor vobis Dominus dedit non Et
4 וְלֹא־נָתַן יְהוָה לָכֶם לֵב לָדַעַת וְעֵינַיִם לִרְאוֹת
vos feci ambulare Et .hanc diem ad usque, audiendū ad aures &
5 וְאָזְנַיִם לִשְׁמֹעַ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וָאוֹלֵךְ אֶתְכֶם
vestra vestimenta inveteraverunt non :deserto in annis quadraginta
אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לֹא־בָלוּ שַׂלְמֹתֵיכֶם
Panem .tuum pedem desuper veteravit non tuū calceamētū &, vos desuper
6 מֵעֲלֵיכֶם וְנַעַלְךָ לֹא־בָלְתָה מֵעַל רַגְלֶךָ: לֶחֶם
quod, sciretis ut ; bibistis non siceram &, vinum & ; comedistis non
לֹא אֲכַלְתֶּם וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שְׁתִיתֶם לְמַעַן תֵּדְעוּ כִּי
,istum locum ad venistis Et .vester Deus Dominus ego
7 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַתָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה
Basan rex Ogh & , Chesbon rex Sichon est egressus &
וַיֵּצֵא סִיחֹן מֶלֶךְ־חֶשְׁבּוֹן וְעוֹג מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן
cepimus Et .eos percussimus & , bellum ad nostrum occursum in
לִקְרָאתֵנוּ לַמִּלְחָמָה וַנַּכֵּם: וַנִּקַּח אֶת־
,Ghaditis & , Reubenitis hæreditatem in eam dedimus & , eorum terram
8 אַרְצָם וַנִּתְּנָה לְנַחֲלָה לָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי
pacti verba custodietis Et .Menassitæ tribui dimidiæ &
9 וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשִּׁי: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־דִּבְרֵי הַבְּרִית
.estis facturi quæ omnia intelligatis ut , ea facietis & , istius
הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם לְמַעַן תַּשְׂכִּילוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר תֵּעָשׂוּן:
, vestri Dei Domini facies ad , vos omnes hodie stantes Vos
10 אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם כֻּלְּכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
vir omnis , vestri præfecti &, vestri seniores, vestrarū tribuum vestra capita
רָאשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם וְזִקְנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ
interiori in qui , tuus peregrinus & , vestræ uxores , vestra Pubes .Israel
11 יִשְׂרָאֵל: טַפְּכֶם נְשֵׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב
.tuus aquas haurientem ad usque tuorū lignorū cæsore à , tuorum castrorum
מַחֲנֶיךָ מֵחֹטֵב עֵצֶיךָ עַד שֹׁאֵב מֵימֶיךָ:
,ejus juramentum in & , tui Dei Domini pactum in te transeuntem Ad
12 לְעָבְרְךָ בִּבְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְאָלָתוֹ
Ut .hodie tecum excidens tuus Deus Dominus quod
13 אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כֹּרֵת עִמְּךָ הַיּוֹם: לְמַעַן
,Deum in tibi sit ipse & , populū in sibi hodie te statuat
הָקִים אֹתְךָ הַיּוֹם לּוֹ לְעָם וְהוּא יִהְיֶה־לְּךָ לֵאלֹהִים
,tuis patribus juravit quemadmodum & , tibi est locutus quemadmodum
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ
ego vobis soli vobiscum non Et .Jahacob & , Ischac , Abraham
14 לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב: וְלֹא אִתְּכֶם לְבַדְּכֶם אָנֹכִי
eo cum Quia .istud juramentum & , istud pactum excidens
כֹּרֵת אֶת־הַבְּרִית הַזֹּאת וְאֶת־הָאָלָה הַזֹּאת: כִּי אֶת־
, nostri Dei Domini facies ad hodie stans nobiscum hic ipse est qui
15 אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה עִמָּנוּ עֹמֵד הַיּוֹם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
, nôstis vos Nam .hodie nobiscum hic ipse non qui eo cum &
16 וְאֶת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה עִמָּנוּ הַיּוֹם: כִּי־אַתֶּם יְדַעְתֶּם
inter ori is transivimus quod & ; Ægypti terra in habitavim⁹ quod
אֵת אֲשֶׁר־יָשַׁבְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֵת אֲשֶׁר־עָבַרְנוּ בְּקֶרֶב
.transistis quas gentium
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עֲבַרְתֶּם:

Versio VULG. LAT.

4 Et non dedit vobis Dominus cor intelligens, & oculos videntes, & aures quæ possunt audire, usque in præsentem
5 diē. Adduxit vos quadraginta annis per desertum : non sunt attrita vestimenta vestra, nec calceamenta pedū vestrorum vetustate consumpta sunt.
6 Panem non comedistis, vinum & siceram non bibistis: ut sciretis quia ego sum Dominus Deus vester. Et ve-
7 nistis ad hunc locum : egressúsque est Sehon rex Hesebon, & Og rex Basan, occurrentes nobis ad pugnam.
8 Et percussimus eos, Et tulimus terram eorum, ac tradidimus possidendam Ruben & Gad, & dimidiæ tribui Manasse. Custodite ergò verba pacti hujus, & implete ea: ut intelligatis universa quæ
10 facitis. Vos statis hodiè cunctí coram Domino Deo vestro, principes vestri, & tribus, ac majores natu, atque doctores, omnis populus
11 Israel, Liberi & uxores vestræ, & adversa qui tecum moratur in castris, exceptis lignorum cæsoribus, & his
12 qui comportant aquas : Ut transeas in fœdere Domini Dei tui, & in jurejurando quod hodiè Dominus Deus
13 tuus percutit tecum: Ut suscitet te sibi in populum, & ipse sit Deus tuus, sicut locutus est tibi, & sicut juravit patribus tuis, Abraham, Isaac, & Iacob. Nec vobis solis
14 ego hoc fœdus ferio, & hæc
15 juramenta confirmo, Sed cunctis præsentibus & absentibus.
16 Vos enim nôstis quo modo habitaverimus in terra Ægypti, & quo modo transierimus per medium nationum, quas transeuntes,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ οὐκ ἔδωκε κύριος ὁ θεὸς ὑμῖν καρδίαν εἰδέναι, καὶ ὀφθαλμοὺς (η) βλέπειν, καὶ
5 ὦτα ἀκούειν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἤγαγεν ὑμᾶς (θ) τεσσεράκοντα ἔτη ἐν
τῇ ἐρήμῳ· οὐκ (ι) ἐπαλαιώθη τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν οὐ
6 κατετρίβη ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν. Ἄρτον οὐκ ἐφάγετε, οἶνον καὶ σίκερα οὐκ ἐπίετε,
ἵνα γνῶτε (κ) ὅτι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
7 ἐγώ. Καὶ ἤλθετε ἕως τοῦ τόπου τούτου. καὶ
ἐξῆλθε Σηὼν βασιλεὺς Ἐσεβὼν, καὶ Ὢγ
βασιλεὺς (λ) Βασὰν εἰς συνάντησιν ἡμῖν
8 (μ) ἐν πολέμῳ. Καὶ ἐπατάξαμεν αὐτοὺς,
καὶ ἐλάβομεν τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἔδωκα
αὐτὴν ἐν κλήρῳ τῷ Ῥουβὴν, καὶ τῷ (ν)
Γαδδὶ, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς (ξ) Μα-
9 ναασσῆ. Καὶ φυλάξεσθε ποιεῖν πάντας τοὺς
λόγους τῆς διαθήκης (ο) ταύτης, ἵνα συν-
10 ῆτε πάντα ὅσα ποιήσετε. Ὑμεῖς ἑστή-
κατε (π) πάντες σήμερον ἐναντίον κυρίου
τοῦ θεοῦ ὑμῶν, οἱ ἀρχίφυλοι ὑμῶν, καὶ ἡ
γερουσία ὑμῶν, καὶ οἱ κριταὶ ὑμῶν, καὶ οἱ
γραμματοεισαγωγεῖς ὑμῶν, πᾶς ἀνὴρ
11 Ἰσραὴλ, (ρ) Αἱ γυναῖκες ὑμῶν, καὶ (σ)
τὰ ἔκγονα ὑμῶν, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν
μέσῳ τῆς παρεμβολῆς ὑμῶν, ἀπὸ ξυλο-
κόπου (τ) ὑμῶν καὶ ἕως ὑδροφόρου ὑμῶν,
12 Παρελθεῖν (υ) ἐν τῇ διαθήκῃ κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς ἀραῖς αὐτοῦ, ὅσα κύ-
ριος ὁ θεὸς διατίθεται πρὸς σὲ σή-
13 μερον· Ἵνα στήσῃ (φ) σε αὐτῷ εἰς λαὸν,
καὶ αὐτὸς ἔσαι σοι θεὸς, ὃν τρόπον εἶπέ
σοι, καὶ ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς πατράσι
14 σου Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. Καὶ
οὐχ ὑμῖν μόνοις ἐγὼ διατίθεμαι τὴν διαθήκην ταύτην καὶ τὴν ἀρὰν ταύτην,
15 Ἀλλὰ καὶ τοῖς ὧδε ἔσι (χ) μεθ' ὑμῶν
σήμερον ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ
τοῖς μὴ οὖσι (ψ) μεθ' ὑμῶν ὧδε σήμε-
16 ρον. Ὅτι ὑμεῖς οἴδατε (ω) πῶς κατῳ-
κήσαμεν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, (α) ὡς παρήλ-
θομεν ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν οὓς (β) παρ-
ήλθετε.

MS. A. (η) του βλέπειν, καὶ τὰ ὦτα (θ) τεσσεράκοντα (ι) ἐπαλαιώθησαν (κ) ὅτι οὕτως κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Καὶ (λ) τῆς Βασὰν (μ) ἐν τῷ πολέμῳ. (ν) Γαδδεὶ, (ξ) Μανασσῆ. (ο) ταύτης ποιεῖν αὐτοὺς, ἵνα (π) σήμερον πάντες ἔναντι κυρίου (ρ) Καὶ αἱ (σ) τὰ τέκνα ὑμῶν, (τ) ὑμῶν ἕως (υ) *τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ θεοῦ (φ) σε ἑαυτῷ λαὸν, (χ) σήμερον μεθ' ὑμῶν ἔναντι κυρίου (ψ) μεθ' ἡμῶν ὧδε σήμερον ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. Ὅτι (ω) ὡς (α) καὶ ὡς (β) παρήλθομεν. Καὶ

Et non dedit Dominus Deus vobis cor scire, & oculos videre, & aures audire usque in 4
diem istam. Et adduxit vos 5
quadraginta annis in deserto : non invetteraverunt vestimenta vestra : & calceamenta vestra non sunt attrita à pedibus vestris. Panem non manducâstis ; vinum & siceram non bibistis : ut sciretis, quia Dominus Deus vester (e) ego. 6
Et venistis usque ad locum hunc. Et exiit Seon rex Esebon, & Og rex Basan, in occursum nobis in bellum. Et 7
percussimus eos, & cepimus terram eorum : & dedi eam in sorte Ruben, & Gaddi, & dimidiæ tribui Manasse. Et 8
custodietis facere omnia verba testamenti hujus ; ut intelligatis omnia, quæcunque facietis. Vos stetistis omnes hodiè 9
ante Dominum Deum vestrum, principes tribuum vestri, & seniores vestri, & judices vestri, & magistri vestri, omnis vir Israel, uxores vestræ, 10
& fœtus vestri, & advena, qui in medio castrorum vestrorum, à cæsore lignorum vestrorum, & usque ad portatorem aquæ vestrum, Ad transeundum in testamentum Domini Dei vestri, et in imprecationes 11
ejus, quascunque Dominus Deus tuus disposuit erga te hodiè : ut statuat te sibi in populum, & ipse sit Deus tuus ; 12
quemadmodum dixit tibi, & quemadmodum juravit patribus tuis, Abraham, & Isaac, & Jacob. Et non vobis solis ego 13
testatus sum testamentum hoc, & imprecationem hanc, Sed & 14
iis qui hîc sunt vobiscum hodiè ante Dominum Deum vestrum ; sed & iis, qui non sunt vobiscum hîc hodiè. Quoniam 15
vos novistis, quomodò habitavimus in terra Ægypto, quomodò transivimus in medio 16
gentium, quos transivistis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܠܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܠܒܐ ܕܡܕܥ ܘܥܝܢܐ ܕܚܙܝܢ ܘܐܕܢܐ ܕܫܡܥܢ ܥܕ ܝܘܡܐ ܗܢܐ. ܘܐܦܩ ܠܟܘܢ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܒܡܕܒܪܐ ܠܐ ܒܠܝ ܠܒܫܟܘܢ ܘܢܥܠܟܘܢ ܠܐ ܒܠܝ ܡܢ ܥܠ ܪܓܠܟܘܢ. ܠܚܡܐ ܠܐ ܐܟܠܬܘܢ ܘܚܡܪܐ ܘܫܟܪܐ ܠܐ ܫܬܝܬܘܢ ܕܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܡܪܝ ܐܠܗܟܘܢ ܐܢܐ. ܘܐܬܝܬܘܢ ܥܕ ܗܕܐ ܐܬܪܐ ܘܢܦܩ ܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ ܕܚܫܒܘܢ ܘܥܘܓ ܡܠܟܐ ܕܒܫܢ ܠܩܪܒܘܬܢ ܠܡܓܚ ܒܩܪܒܐ. ܘܩܛܠܢ ܠܗܘܢ ܘܫܩܠܢ ܐܪܥܗܘܢ ܘܝܗܒܢ ܐܝܬ ܠܝܪܬܐ ܠܪܘܒܝܠ ܘܠܓܕ ܘܠܦܠܓ ܫܒܛ ܡܢܫܐ. ܘܬܛܪܘܢ ܠܡܥܒܕ ܐܢ ܟܠ ܕܬܥܒܕܘܢ ܕܬܫܟܠܘܢ ܟܠ ܕܬܥܒܕܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܩܝܡܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܟܠܟܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝ ܐܠܗܟܘܢ ܪܫܝ ܫܒܛܝܟܘܢ ܣܒܝܟܘܢ ܘܣܦܪܝܟܘܢ ܟܠ ܓܒܪܐ ܕܒܝܫܪܝܠ. ܛܠܝܟܘܢ ܢܫܝܟܘܢ ܘܓܝܪܟ ܕܒܓܘ ܡܫܪܝܬܟ ܡܢ ܚܛܒ ܥܝܣܟ ܥܕ ܫܐܒ ܡܝܐ ܕܝܠܟ. ܕܬܥܒܪ ܒܝܬ ܝܕܥ ܕܡܪܝ ܐܠܗܟ ܥܡ ܡܪܝ ܐܠܗܟ ܕܡܩܝܡ ܥܡܟ ܝܘܡܐ ܗܢܐ ܠܗ ܠܥܡ ܘܗܘ ܠܟ ܐܠܗ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܠܟ ܘܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܐܒܗܬܟ ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܝܨܚܩ ܘܠܝܥܩܘܒ. ܘܠܐ ܥܡܟܘܢ ܒܠܚܘܕܟܘܢ ܐܢܐ ܩܝܡ ܝܬ ܗܕܐ ܩܝܡܐ ܗܢܐ ܘܗܕܐ ܐܠܬܐ ܗܢܐ. ܐܠܐ ܥܡ ܕܐܝܬ ܗܪܟ ܗܪ ܥܡܢ ܗܢܐ ܩܕܡ ܡܪܝ ܐܠܗܢ ܘܥܡ ܕܠܝܬ ܗܪ ܥܡܢ ܗܢܐ. ܐܝ ܕܐܢܬܘܢ ܝܕܥܬܘܢ ܐܝܟ ܕܝܬܒܢ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܡ ܘܐܝܟ ܕܥܒܪܢ ܒܓܘ ܥܡܡܐ ܕܥܒܪܬܘܢ.

At non concessit vobis Dominus cor ad cognoscendum, & oculos ad videndum, & aures ad audiendum usque in præsentem diem. Et 4
duxit vos quadraginta annos per desertum : 5
non sunt attrita vestimenta vestra super vos, & calceamenta vestra non sunt vetustate consumpta in pedibus vestris. Panem etiam 6
non comedistis, & vinum ac siceram non bibistis ; ut sciretis quòd ego Dominus Deus vester. Et adduxi vos ad locum istum ; egres- 7
sique sunt Sihon rex Hesbon, & Og rex Mathnin in occursum nostrum ad prælium, & interfecimus eos. Et accipientes terram eo- 8
rum dedimus eam hæreditatem Rubil & Gad, & dimidiæ tribui Manasse. Custodite 9
præcepta legis hujus, & facite ea, ut ad exitum perducere possitis quicquid facietis. Vos 10
statis hodiè coram Domino Deo vestro, omnes principes tribuū vestrarum, seniores vestri, & scribæ vestræ, omnes viri Israelis, Pubes quoque vestra, & uxores vestræ, & 11
peregrinus qui est in castris tuis, à colligente ligna tua usque ad haurientem aquas tuas : Ut non transgrediamini fœdus Domini Dei 12
vestri, & jusjurandum Domini Dei vestri, quod pepigit hodiè vobiscum : Quatenus 13
erigat te sibi hodiè in populum, & quemadmodum dixit tibi, & quemadmodum juravit patribus tuis Abraham & Isahac & Jacob. Nequaquam vobiscum tantùm statuo 14
fœdus hoc & juramentum istud ; Sed cum 15
omni eo qui hîc adest, & nobiscum stat hodiè coram Domino Deo nostro, & cum omni eo qui non adest hîc nobiscum hodié. Vos enim nôstis quòd peregrinati simus in 16
terra Ægypti, & transierimus inter gentes quas transistis.

PARAPH.CHALD. cum VERSIONE LATINA.

הרגום אונקלוס

וְלָא־יְהַב יְיָ לְכוֹן לִבָּא לְמִדַּע
וְעֵינִין לְמֶחֱזֵי וְאוּדְנִין לְמִשְׁמַע
עַד יוֹמָא הָדֵין: וְדַבַּרִית יַתְכוֹן
אַרְבְּעִין שְׁנִין בְּמַדְבְּרָא לָא
בְלִיאַת כְּסוּתְכוֹן מִנְּכוֹן וּמְסָנֵךְ
לָא־עָדוּ מֵעַל רַגְלְךָ: לַחְמָא לָא
אֲכַלְתּוּן וְחַמְרָ חֲדַת וְעַתִּיק לָא
שְׁתִיתוּן בְּדִיל דְּתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא
יְיָ אֱלָהֲכוֹן: וַאֲתֵיתוּן לַאֲתַרְא
הָדֵין וּנְפַק סִיחוֹן מַלְכָּא דְחֶשְׁבּוֹן
וְעוֹג מַלְכָּא דְמַתְנָן לְקַדְמוּתָנָא
לְאַגָּחָא קְרָבָא וּמְחֵינְנוּן: וּנְסִיבְנָא
יַת אַרְעֲהוֹן וִיהַבְנָהּ לַאֲחָסָנָא
לְשִׁבְטָא דְרְאוּבֵן וּלְשִׁבְטָא דְגָד
וּלְפַלְגוּת שִׁבְטָא דְמְנַשֶּׁה: וְתִטְרוֹן
יַת פִּתְגָמֵי קְיָמָא הָדֵין וְתַעְבְּדוּן
יָתְהוֹן בְּדִיל דְּתַצְלְחוֹן יַת כָּל דִּי
תַעְבְּדוּן: אַתּוּן קָיְמִין יוֹמָא דֵין
כּוּלְכוֹן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן רֵישֵׁיכוֹן
שִׁבְטֵיכוֹן סָבֵיכוֹן וְסָרְכֵיכוֹן כָּל אֱנָשׁ
יִשְׂרָאֵל: טַפְלָכוֹן נְשֵׁיכוֹן וְגִיּוֹרְךָ דִּי
בְגוֹ מַשְׁרְיָתָךְ מֵרַקֵּט אֲעָךְ עַד
מְלֵי מַיְמָךְ: לְאַעָלוּתָךְ בִּקְיָמָא דְיְיָ
אֱלָהָךְ וּבְמוֹמָתֵיהּ דְּיְיָ אֱלָהָךְ גָּזַר
עִמָּךְ יוֹמָא דֵין: בְּדִיל לְאַקָּמָא יָתָךְ
יוֹמָא דֵין קְדָמוֹהִי לְעַמָּא וְהוּא
יְהֵי לָךְ לֶאֱלָהָא כְּמָא דִי מַלֵּל
לָךְ וְכְמָא דִי קַיֵּם לַאֲבָהָתָךְ
לְאַבְרָהָם וְלִיצְחָק וְלְיַעֲקֹב: וְלָא
עִמְּכוֹן בִּלְחוֹדֵיכוֹן אֲנָא גָּזַר יָת
קְיָמָא הָדֵין וְיָת מוֹמָתָא הָדָא:
אֲרֵי יָת מַן דְּאִיתּוֹהִי הָכָא עִמָּנָא
קָאֵם יוֹמָא דֵין קֳדָם יְיָ אֱלָהֲנָא וְיָת
מַן דְּלֵיתוֹהִי הָכָא עִמָּנָא יוֹמָא
דֵין: אֲרֵי אַתּוּן יְדַעְתּוּן יָת דִּי
יְתִיבְנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם וְיָת דִּי
עֲבַרְנָא בְּגוֹ עַמְמַיָּא דִּי עֲבַרְתּוּן:

TARGUM ONKELOS.

4 Et non dedit vobis Dominus
cor ad sciendum, neque oculos ad videndum neque aures
ad audiendum, usque in die-
5 em hanc. Et duxi vos quadraginta annis per desertum:
non inveterata sunt vestimenta vestra in vobis, et calci-
amenta vestra non sunt attri-
6 ta in pedibus vestris. Panem non comedistis, et vinum *novum atq; vetus* non
bibistis; ut sciretis quoniam
7 ego sum Dominus Deus ve-
ster. Et venistis ad locum
hunc: et egressus est Seon rex
Esebon, et Og rex Basan in occursum nostrũ ad pugnam, &
8 percussim⁹ eos. Et subjecimus
terram eorum, et dedimus eam
in possessionem tribui Reuben
& tribui Gad, & dimidiæ tri-
9 bui Manasse. Et custodietis
verba pacti hujus, et facietis
ea: ut intelligatis universa quæ
10 facitis. Vos statis hodie cuncti
coram Domino Deo vestro:
principes vestri & tribus ve-
stræ, senes vestri & præfecti
11 vestri; omnes viri Israel. Parvuli vestri & uxores vestræ, et
peregrini tui, qui sunt in me-
dio castrorum tuorum: ab eo
qui colligit ligna tua, usque ad
12 haurientem aquam tuam. Ut
intres in fœdus Domini Dei
tui, et in juramentum ej⁹; quod
Dominus Deus tuus statuit te-
13 cum hodie. Ut suscitet te hodie
in conspectu suo in populum,
et ipse sit tibi in Deum; sicut
locutus est tibi: & sicut juravit
patribus tuis, Abraham Isaac
14 & Jacob. Non vobiscum solis ego statui pactum hoc, &
15 juramentum hoc. Sed cum eo
qui stat hîc hodie nobiscum
coram Deo nostro, et cum eo
qui non est hîc hodie nobis-
16 cum. Quoniam vos scitis quomodo habitaverimus in terrâ
Ægypti; & quomodo transi-
erimus per medium popula-
rum per quos transistis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

4 * ארצ לראת לבב לדעת ועינים לשמע ואזנים
5 לשמע עד היום הזה: * והלכתי אתכם ארבעים
שנה במדבר לא בלו שמלתיכם מעליכם ונעלך
6 לא בלתה מעל רגלך: לחם לא אכלתם ויין
7 ושכר לא שתיתם למען תדעו כי אני יהוה
אלהיכם: * ותבאו עד המקום הזה ויצא סיחן
מלך חשבון ועוג מלך הבשן לקראתנו למלחמה
8 ונכה אתם: * ונקח את ארצם ונתן אתה נחלה
לראובני ולגדי ולחצי שבט המנשי: * ושמרתם
9 את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם למען
תשכילו את כל אשר תעשון: * אתם נצבים
10 היום כלכם לפני יהוה אלהיכם ראשיכם שבטיכם
זקניכם ושטריכם כל איש ישראל: טפכם
נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עציך
11 עד שאב מימיך: לעברך בברית יהוה אלהיך
ובאלתו אשר יהוה אלהיך כרת עמך היום:
12 למען הקים אתך היום לו לעם והוא יהיה לך
13 לאלהים כאשר דבר לך וכאשר נשבע לאבתיך
14 לאברהם ליצחק וליעקב: ולא אתכם לבדכם
15 אנכי כרת את הברית הזאת ואת האלה הזאת:
כי את אשר יש פה עמנו עמד היום לפני יהוה
16 אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום: כי אתם
ידעתם את אשר ישבנו בארץ מצרים ואשר
עברנו בקרב הגוים אשר עברתם:

VERSIO SAMARITANA.

4 * ארצ לראת לבב לדעת ועינים לשמע ואזנים
5 לשמע עד היום הזה: * והלכתי אתכם ארבעים
שנה במדבר לא בלו שמלתיכם מעליכם ונעלך
6 לא בלתה מעל רגלך: לחם לא אכלתם ויין
7 ושכר לא שתיתם למען תדעו כי אני יהוה
אלהיכם: * ותבאו עד המקום הזה ויצא סיחן
מלך חשבון ועוג מלך הבשן לקראתנו למלחמה
8 ונכה אתם: * ונקח את ארצם ונתן אתה נחלה
לראובני ולגדי ולחצי שבט המנשי: * ושמרתם
9 את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם למען
תשכילו את כל אשר תעשון: * אתם נצבים
10 היום כלכם לפני יהוה אלהיכם ראשיכם שבטיכם
זקניכם ושטריכם כל איש ישראל: טפכם
נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עציך
11 עד שאב מימיך: לעברך בברית יהוה אלהיך
ובאלתו אשר יהוה אלהיך כרת עמך היום:
12 למען הקים אתך היום לו לעם והוא יהיה לך
13 לאלהים כאשר דבר לך וכאשר נשבע לאבתיך
14 לאברהם ליצחק וליעקב: ולא אתכם לבדכם
15 אנכי כרת את הברית הזאת ואת האלה הזאת:
כי את אשר יש פה עמנו עמד היום לפני יהוה
16 אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום: כי אתם
ידעתם את אשר ישבנו בארץ מצרים ואשר
עברנו בקרב הגוים אשר עברתם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

4 *Sed non dedit vobis Domin⁹ cor ad intelligendum, et oculos ad videndum, & aures ad audiendum usque in hanc diem. Quapropter deduxi* 5 *vos quadraginta annis per desertum: Non inveteraverunt vestimenta vestra super vos, neque calceamenta vestra attrita sunt à pedib⁹ vestris. Panem non comedistis,* 6 *neque vinum & siceram bibistis, ut cognosceretis quòd ego sum Dominus Deus vester: Cúmque perveniſſetis in locũ* 7 *istum, egressus est Sihon rex Hesebon, & Og rex (a) Basan in occursum nostrum ad prælium, & percussimus eos. Ce-* 8 *pimúsque terram eorum, & tradidimus eam in possessionem Rubenitis, & Gaditis, & dimidiæ tribui Manasse.* 9 *Custodietis igitur verba fœderis hujus, & facietis ea, ut prosperetis omnia quæ facturi estis. Vos statis hodiè o-* 10 *mnes in conspectu Domini Dei vestri, principes vestri, tribus vestræ, seniores vestri, & præfecti vestri, omnis vir Israel. Parvuli vestri, &* 11 *mulieres vestræ, & peregrinus tuus qui est in medio castrorum tuorum, à cæsore lignorum tuorum, & usque ad (b) hauriente aquas tuas: ut transire te faciat in fœdus* 12 *Domini Dei tui, & in jusjurandum ejus, quod Dominus Deus tuus pepigit hodiè tecum. Ut confirmet te hodiè* 13 *sibi in populum, ipséque tibi sit in Deum, sicut locutus est tibi, & juravit patribus tuis, Abrahæ, Isaaco, & Jacobo. Non autem vobiscum solis* 14 *ego ferio hoc fœdus, et jusjurandum hoc; Sed cum eo* 15 *qui hîc nobiscum adstat hodiè in conspectu Domini Dei nostri, & cum eo qui non est hîc nobiscum hodiè. Vos* 16 *enim scitis quomodo (c) habitaverimus in terra Ægypti, & quomodo transierimus per medium gentium quas transgressi estis.*

VER. SAM. (a) Batanæe (b) implentem (c) habitaveritis

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 * وَلَمْ يُعْطِكُمُ اللهُ قَلْبًا لِعِلْمِ مِثْلِهَا * وَلَمْ تَنْظُرُوا ذٰلِكَ بِعُيُونِكُمْ * وَلَمْ تَسْمَعُوهُ بِآذَانِكُمْ إِلَى يَوْمِكُمْ
5 هٰذَا * لَمْ سَيْرِكُمْ فِي الْبَرِيَّةِ أَرْبَعِينَ سَنَةً * لَمْ تَبْلَ ثِيَابُكُمْ عَلَيْكُمْ وَلَا نِعَالُكُمْ عَلَى أَرْجُلِكُمْ
6 * وَطَعَامُكُمُ الَّذِي أَعْتَدْتُمُوهُ لَمْ تَأْكُلُوهُ * وَخَمْرًا وَمُسْكِرًا لَمْ تَشْرَبُوا * لِكَيْ تَعْرِفُوا أَنِّي اللهُ رَبُّكُمْ * ثُمَّ
7 وَافَيْتُمْ هٰذَا الْمَوْضِعَ * فَخَرَجَ سِيحُونُ مَلِكُ حَسْبَانَ وَعُوجُ مَلِكُ الْبَثَنِيَّةِ لِلِقَائِنَا إِلَى الْحَرْبِ * فَضَرَبْنَاهُمَا
8 * فَأَخَذْنَا بِلَادَيْهِمَا وَوَهَبْنَاهُمَا نُحْلَةً لِآلِ رَاوُبِينَ * وَآلِ جَادٍ * وَنِصْفِ سِبْطِ مَنَسَّا * فَاحْفَظُوا كَلَامَ
9 هٰذَا الْعَهْدِ وَاعْمَلُوا بِهِ * لِكَيْ تَنْجَحُوا فِي جَمِيعِ مَا تَصْنَعُونَ * أَنْتُمْ وَقُوفٌ الْيَوْمَ أَجْمَعُونَ بَيْنَ
10 يَدَيِ اللهِ رَبِّكُمْ * وَرُؤَسَاؤُكُمْ * وَأَسْبَاطُكُمْ * وَشُيُوخُكُمْ * وَعُرَفَاؤُكُمْ * وَجَمِيعُ رِجَالِ آلِ إِسْرَائِيلَ
11 * وَأَطْفَالُكُمْ * وَنِسَاؤُكُمْ * وَالْغَرِيبُ الَّذِي فِي وَسَطِ عَسْكَرِكَ * مِنْ مُحْتَطِبِ حَطَبِكَ إِلَى مُسْتَقِي
12 مَائِكَ * لِأَدْخُلَكَ فِي عَهْدِ اللهِ رَبِّكَ * وَفِي حَرْجِهِ الَّذِي يَعْهَدُهُ مَعَكَ الْيَوْمَ * لِكَيْ يُثْبِتَكَ الْيَوْمَ
13 لَهُ أُمَّةً * وَيَكُونَ لَكَ هُوَ إِلَهًا كَمَا وَعَدَكَ * وَكَمَا أَقْسَمَ لِآبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ * وَلَيْسَ مَعَكُمْ
14 الْيَوْمَ وَحْدَكُمْ أَنَا عَاهِدُ هٰذَا الْعَهْدَ وَهٰذَا الْحَرْجَ * إِلَّا مَعَ مَنْ هُوَ مَوْجُودٌ حَاضِرٌ بَيْنَ يَدَيِ
15 اللهِ رَبِّنَا * وَمَعَ مَنْ لَيْسَ هُوَ حَاضِرًا مَعَنَا الْيَوْمَ * إِذَا نَقِلَ إِلَيْهِ * أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ مَا أَقَمْنَا فِي بَلَدِ
16 مِصْرَ * وَمَا سِرْنَا فِيمَا بَيْنَ الْأُمَمِ الَّذِينَ جُزْتُمْ بَيْنَهُمْ *

Et non dedit vobis Deus cor ad sciendā similia, nec vidistis ea oculis vestris, nec audistis auribus vestris usq; ad diem hunc 4
vestrum. Præterea duxi vos per solitudinem quadraginta annis: non sunt vetustate 5
detrita vestimenta vestra super vos, neq; sandalia vestra in pedibus vestris: Et ci- 6
bum vestrum quem consueveratis, non comedistis: & vinum aut potum inebriantē non bibistis, ut agnosceretis me esse Deum Dominum vestrum. Deinde venistis in 7
hunc locum, egressúsque est Sihon rex Hesbon, & Og rex Basan in occursum nostrum ad bellum, et trucidavimus eumque. Et accepimus regiones utriusque, eas- 8
q; dedimus hæreditatem Raubinitis & Gaditis, ac dimidiæ tribui Manasse. Observate ergò verba hujus fœderis, & facite ea, ut prosperi sitis in omnibus quæ facietis. Vos statis hodiè cuncti in conspectu Dei 9
Domini vestri, & principes vestri, & tribus vestræ, & seniores vestri, & præpositi 10
vestri, & omnes viri Israelitæ; Et pueri vestri, & mulieres vestræ, & peregrinus qui est in medio castrorum tuorum, à col- 11
ligente ligna tua usque ad haurientem aquam tuam: ut introducaris in fœdus Dei 12
Domini tui, et in juramentum ipsius quod pacisci tur tecum hodiè, ut confirmet te 13
hodiè sibi gentem, & sit tibi ipse Deus, prout pollicitus est tibi, & prout juravit patribus tuis, Ebrahim, & Ishac & Jacob. Et non vobiscum hodiè solis ego paciscor 14
hoc pactum & hoc juramentum; Sed cum 15
eo qui reperitur præsens in conspectu Dei Domini nostri, & cum eo qui non est præsens nobiscum hodiè, cùm delatum fuerit ad ipsum. Vos scitis quamdiu morati fu- 16
mus in regione Ægypti, & quamdiu iterfecimus inter gentes inter quas transi-
stis:

סֵפֶר אֵלֶּה הַדְּבָרִים: כט

,lapidē &,lignum ,earum *ornatu* a & ,earum abominationes vidistis Et

17 וַתִּרְאוּ אֶת־שִׁקּוּצֵיהֶם וְאֶת גִּלֻּלֵיהֶם עֵץ וְאֶבֶן

vel ,vir vobis in sit fortè Ne .eis cum quæ ,aurū &,argentum

18 כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עִמָּהֶם: פֶּן־יֵשׁ בָּכֶם אִישׁ אוֹ

cum à hodie *avertens* suū cor quæ , *virga* vel , familia vel ,mulier

אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה אוֹ־שֵׁבֶט אֲשֶׁר לְבָבוֹ פֹנֶה הַיּוֹם מֵעִם

,harum gentium *diis* *servitum* *eundum ad* ,nostro Deo Domino

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת לַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם

erit Et .absinthium & ,*caput* fructificans radix vobis in sit fortè ne

19 פֶּן־יֵשׁ בָּכֶם שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ וְלַעֲנָה: וְהָיָה

,suo corde in sibi benedixerit &,hujus *execrationis* verba ipse *audiendo in*

בְּשָׁמְעוֹ אֶת־דִּבְרֵי הָאָלָה הַזֹּאת וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ

ad ,ambulabo mei cordis *obstinatione in cum* ,mihi erit Pax : dicendo

לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה־לִּי כִּי בִּשְׁרִרוּת לִבִּי אֵלֵךְ לְמַעַן

quia,ei *parcere* Dominus *volet* Non .sitiente cum ebriam *addendū*

סְפוֹת הָרְוָה אֶת הַצְּמֵאָה: לֹא־יֹאבֶה יְהוָה סְלַח לוֹ כִּי

accubabit & ,ipsum virum in ejus zelus & ,Domini *nasū* fumabit tunc

20 אָז יֶעְשַׁן אַף־יְהוָה וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא וְרָבְצָה

Dominus delebit & : isto libro in scripta ,*execratio* omnis eo in

בּוֹ כָּל־הָאָלָה הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה וּמָחָה יְהוָה אֶת

,malum ad Dominus eum faciet separare Et .cœlis sub de ejus nomen

שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם: וְהִבְדִּילוֹ יְהוָה לְרָעָה

scripti pacti *execrationes* omnes secundū,Israel tribubus omnibus ab

21 מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אָלוֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה

qui vestri filii ,posterior generatio dicet Et .istius legis libro in

בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה: וְאָמַר הַדּוֹר הָאַחֲרוֹן בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר

: longinqua terra è veniet qui ,alienigena & ; vos post à surgent

יָקוּמוּ מֵאַחֲרֵיכֶם וְהַנֵּכְרִי אֲשֶׁר יָבֹא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה

quibus,ejus infirmitates & ,hujus terræ percussiones videbunt &

וְרָאוּ אֶת־מַכּוֹת הָאָרֶץ הַהִוא וְאֶת־תַּחֲלֻאֶיהָ אֲשֶׁר

omnis combustionis *sale* & , *Sulphure* ,*ea in* Dominus fecit ægrotare

23 חָלָה יְהוָה בָּהּ: גָּפְרִית וּמֶלַח שְׂרֵפָה כָּל־

,herba omnis ea in ascendet neque,germinabit neque ,seretur non ej° terra

אַרְצָהּ לֹא תִזָּרַע וְלֹא תַצְמַח וְלֹא־יַעֲלֶה בָהּ כָּל־עֵשֶׂב

quas ,Seboim & ,Admah ,Hamorah & ,Sedom subversionem secundùm

כְּמַהְפֵּכַת סְדֹם וַעֲמֹרָה אַדְמָה וּצְבֹיִים אֲשֶׁר

: gentes omnes dicent Et .*Suo fervore* in &,*suo nasō in* Domin° subvertit

הָפַךְ יְהוָה בְּאַפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ: וְאָמְרוּ כָּל־הַגּוֹיִם

nasi ira Quæ ?huic terræ sic Dominus fecit quid *Super*

24 עַל־מֶה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת מֶה חֳרִי הָאַף

Domini pactum dereliquerunt quod *Super* :dicent Et ?hujus magni

הַגָּדוֹל הַזֶּה: וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת־בְּרִית יְהוָה

terra è eos *ipsum educendo in* ,eis cum *excidit* quod ,suorum patrum Dei

אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאֶרֶץ

se incurvaverunt & ,*alienis diis* *servierunt* &,iverunt Et .Ægypti

25 מִצְרָיִם: וַיֵּלְכוּ וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּ

.eis est impartitus *non* &,*eos* noverunt non *quos* *diis* ,eis

לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־יְדָעוּם וְלֹא חָלַק לָהֶם:

eam super *adducendā ad* ,ipsam terram in Domini *nasus* est irat° Et

26 וַיִּחַר־אַף יְהוָה בָּאָרֶץ הַהִוא לְהָבִיא עָלֶיהָ אֶת־

.hoc libro in scriptam maledictionem omnem

כָּל־הַקְּלָלָה הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה:

Versio VULG. LAT.

17 Vidistis abominationes & sordes, id est, idola eorū, lignum & lapidē, argentū & aurum, quæ colebant. Ne fortè sit inter vos vir aut mulier, familia aut trib°, cuj° cor aversū est hodiè à Dño Deo nostro : ut vadat & serviat diis illarum gentiū ; & sit inter vos radix germinans fel & amaritudinē. 19 Cúmque audierit verba juramenti hujus, benedicat sibi in corde suo, dicens ; Pax erit mihi,& ambulabo in pravitate cordis mei : & absumat ebria sitientem, Et Dominus non ignoscat ei : sed tunc quàm maximè furor ejus fumet, & zelus contra hominē illū, & sedeant super eum omnia maledicta,quæ scripta sunt in hoc volumine : & deleat Dñs nomen ejus sub cœlo, Et consumat eum in perditionem ex omnibus tribubus Israel,juxta maledictiones, quæ in Libro legis hujus ac fœderis continentur. Dicétque sequens generatio, & filii qui nascentur deinceps, & peregrini, qui de longè venerint, videntes plagas terræ illius, & infirmitates,quib° eam afflixerit Dñs, 23 Sulphure & solis ardore comburens, ita ut ultrà non seratur,nec virens quidpiā germinet, in exemplum subversionis Sodomæ & Gomorrhæ, Adamæ & Seboim, quas subvertit Dñs in ira & furore suo. 24 Et dicent omnes gentes, Quarè sic fecit Dñs terræ huic? quæ est hæc ira furoris ej° immensa? 25 Et respondebunt, Quia dereliquerunt pactum Domini, quod pepigit cum patribus eorum, quando eduxit eos de terra Ægypti : Et servierunt diis alienis, & adoraverunt deos, quos nesciebant, & quibus non fuerant attributi : 27 Idcirco iratus est furor Domini contra terram istam, ut induceret super eam omnia maledicta, quæ in hoc volumine scripta sunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ ἴδετε τὰ βδελύγματα αὐτῶν, καὶ τὰ
εἴδωλα αὐτῶν, ξύλον καὶ λίθον, ὀργύριον
18 καὶ χρυσίον, ἃ ἔστι παρ' αὐτοῖς. Μή τις
ἔστιν ἐν ὑμῖν ἀνὴρ ἢ γυνὴ ἢ πατριὰ ἢ
φυλή, τινὸς ἡ διάνοια ἐξέκλινεν ἀπὸ
κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, (d) πορευθέντες λα-
τρεύειν τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν ἐκείνων; μή τις
ἔστιν ἐν ὑμῖν (e) ῥίζα ἄνω φύουσα ἐν χολῇ
19 καὶ πικρίᾳ; Καὶ ἔσται ἐὰν ἀκούσῃ τὰ ῥήματα
τῆς ἀρᾶς ταύτης, καὶ ὀφθήσεται ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ, λέγων, Ὅσιά μοι γένοιτο,
ὅτι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς καρδίας μου
πορεύσομαι, ἵνα μὴ (ζ) συναπολέσῃ ὁ ἄμαρ-
20 τωλὸς τὸν ἀναμάρτητον· Οὐ μὴ θελήσει
ὁ Θεὸς (ζ) ἐπιλατεῦσαι αὐτῷ, ἀλλ' ἢ τότε
ἐκκαυθήσεται ὀργὴ κυρίου καὶ ὁ ζῆλος αὐ-
τοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ· καὶ κολληθή-
σονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ ἀραὶ τῆς διαθή-
κης ταύτης, αἱ γεγραμμέναι ἐν τῷ βι-
βλίῳ (h) τούτῳ· καὶ ἐξαλείψει κύριος τὸ
21 ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Καὶ
διαστελεῖ αὐτὸν κύριος εἰς κακὰ ἐκ πάντων
(θ) τῶν Ἰσραὴλ, κατὰ πάσας τὰς ἀρὰς τῆς
διαθήκης (ι) τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ
22 τῷ νόμου τούτου. Καὶ ἐροῦσιν ἡ γενεὰ ἡ ἑτέρα
οἱ υἱοὶ ὑμῶν, οἳ ἀναστήσονται μεθ' ὑμᾶς, καὶ ὁ
ἀλλογενὴς ὃς ἂν ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν,
καὶ ὄψονται τὰς πληγὰς τῆς γῆς ἐκείνης
καὶ τὰς νόσους αὐτῆς, ἃς ἀπέστειλε κύριος
23 ἐπ' αὐτὴν, Θεῖον καὶ ἅλα κεκαυκαυμέ-
νον· πᾶσα ἡ γῆ αὐτῆς οὐ σπαρήσεται, οὐδὲ
ἀνατελεῖ, οὐδὲ μὴ ἀναβῇ (κ) ἐπ' αὐτὴν
πᾶν χλωρόν· ὥσπερ κατεστράφη Σόδομα
καὶ Γόμορρα, Ἀδαμὰ καὶ (λ) Σεβωΐμ, ἃς
κατέστρεψε κύριος ἐν θυμῷ καὶ (μ) ὀργῇ.
24 Καὶ ἐροῦσι πάντα τὰ ἔθνη, Διατί ἐποίη-
σε (ν) κύριος οὕτω τῇ γῇ ταύτῃ; τίς ὁ
25 θυμὸς τῆς ὀργῆς ὁ μέγας οὗτος; Καὶ ἐροῦσιν,
Ὅτι κατέλιπον τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ
Θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, ἃ διέθετο τοῖς
πατράσιν αὐτῶν, ὅτε ἐξήγαγε αὐτοὺς ἐκ
26 γῆς Αἰγύπτου, Καὶ πορευθέντες ἐλάτρευ-
σαν θεοῖς (ξ) ἑτέροις, οὓς οὐκ ἠπίσαντο,
27 καὶ διένειμεν αὐτοῖς· Καὶ ὠργίσθη (ο) θυμῷ
κύριος ὅπως τὴν γῆν ἐκείνην ἐπαγάγῃ
ἐπ' αὐτὴν κατὰ πάσας (π) τὰς κατάρας τὰς
γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ νόμου τούτου.

MS.A. (d) πορευθὲς (e) ῥίζα πικρίας ἄνω (ζ) συναπολέσειν αὐτῷ, (η) τῷ νόμῳ τούτῳ· καὶ (θ) υἱῶν (ι) τῆς γεγραμμένης (κ) ἐπ' αὐτῆς (λ) Σεβωείν, (μ) ὀργῇ αὐτοῦ. Καὶ (ν) ὕπως κύριος (ξ) ἑτέρους καὶ μεσοκύπτης αὐτοῖς, οἷς οὐκ (ο) κύριος θυμῷ ὅτι (π) τὰς ἀρὰς τῆς διαθήκης τὰς

Et vidistis abominationes earum, & idola earum, lignum, & lapidem, argentum, & aurum, quæ sunt apud eas. (f) Nunquid est aliquis inter vos, vir, aut mulier, vel familia, vel tribus ; cujus mens declinavit à Domino Deo vestro, profecti servire diis gentium illarum ? Num quis est in vobis radix sursum germinans in felle & amaritudine ? Et erit cùm audierit verba maledictionis hujus ; & benedixerit in corde suo, dicens ; Sancta mihi fiant, quoniam in errore cordis mei incedam,ut non simul perdat peccator eum qui sine peccato est. Nolet Deus propitiari ei ; sed tunc incendetur ira Domini, & zelus ejus in homine illo : & adhærebunt in eo omnia maledicta testamenti hujus,quæ scripta sunt in (h)libro hoc : Et delebit Dominus nomen ejus de sub cœlo. Et dividet eum Dominus in mala ab omnibus filiis Israel, secundùm omnia maledicta testamenti scripta in libro legis hujus. Et dicent progenies altera, filii vestri, qui exurgent post vos, & alienus, quicunque venerit de terra longinqua : & videbunt plagas terræ illius,& morbos ejus,quos immisit Dominus super eam,Sulphur & sal ardens : omnis terra ejus non seminabitur, neque germinabit, neque ascendet super eam omne viride : sicut eversa est Sodoma & Gomorrha, Adama & Seboim, quas evertit Dominus in furore, & ira. Et dicent omnes gentes, Propter quid fecit Dominus sic terræ huic ? Quis furor iræ magnus hic? Et dicent, Quoniam dereliquerunt testamentum Domini Dei patrum suorum, quæ testatus est patribus eorum, quando eduxit eos te terra Ægypti. Et euntes servierunt diis aliis, quos non noverunt,(i) neq; distribuit eis : Et iratus est furore Dominus in terram illam, ad inducendum in eam secundùm omnia maledicta scripta in libro legis hujus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et vidistis abominationes earum,& deos earum ex lignis & lapidibus, & argento atque auro quibus sunt obducti. Num est inter vos vir, aut mulier, aut familia, aut tribus, cuj° cor avertatur hodiè à Domino Deo nostro, ut abeat ad colendum deos gentium istarum? num est in vobis radix germinans fel & amaritudinem ? Quique postquā audierit sermones juramenti istius, cogitet in corde suo, & dicat, Pax erit mihi si pro libidine cordis mei incedam, addatque ebrietatem ad fitim ? Non placabitur Dominus ad parcendum ei; sed tunc invalescet ira Domini & zelus ejus adversùs virum hujusmodi, venietque super eum tota maledictio quæ scripta est in hoc libro, & delebit Dominus nomen ejus de sub cœlo. Separabitq; eum Dominus ad malum ex omnib° tribub° Israel, juxta omnes maledictiones fœderis quæ scriptæ sunt in libro legis hujus. Et dicet generatio altera, filii *scilicet* veltri qui exurgent post vos, & peregrini qui venient de terra remota, & videbunt plagas terræ illi°,& morbos quos adducet super eam Dominus, Sulphur & salē ardentē totā terrā non seminari nec germinare, nec oriri in ea ullam herbā terræ, sed esse veluti Sodomam, & veluti Gomoram, & veluti Adamam, & veluti Seboim, quas subvertit Domin° in ira & furore suo, Dicent inquam, omnes gentes, Qua de re fic fecit Dominus huic terræ ? & quare percit° est irâ tam magnâ ? Et respondebunt, Quia deseruerunt fœdus Domini Dei patrum suorum, quod pepigit cum eis quando eduxit eos de terra Ægypti : Et abeuntes coluerunt deos alios & adoraverunt eos, deos quos non noverant,& qui non se divisérant *(id est communicaverant)* eis. Idcirco exarsit ira Domini contra terram illam,ut induceret super eam cunctas maledictiones quæ scriptæ sunt in libro isto,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

17 וַחֲזִיתוּן יָת שִׁקּוּצֵיהוֹן וְיָת טָעוּתָהוֹן
אָעָא וְאַבְנָא כַּסְפָּא וְדַהֲבָא דִּי עִמְּהוֹן
18 דִּלְמָא אִית בְּכוֹן גְּבַר אוֹ אִתְּתָא
אוֹ זַרְעִית אוֹ שִׁבְטָא דִּי לִבֵּיהּ פָּנֵי
יוֹמָא דֵּין מִדְּחִלְתָּא דַּיְיָ אֱלָהָנָא
לְמֵהַךְ לְמִפְלַח יָת טָעֲוָת עַמְמַיָּא
הָאִנּוּן דִּלְמָא אִית בְּכוֹן גְּבַר מְרָרְהוֹ
19 חֲטָאִין אוֹ זְדוֹן: וִיהֵי בְּמִשְׁמְעֵיהּ יָת
פִּתְגָמֵי מוֹמָתָא הָדָא וְיִחְשֹׁב בְּלִבֵּיהּ
לְמֵימַר שְׁלָמָא יְהֵי לִי אֲרֵי בְּדָרְהוֹת
לִבִּי אֲנָא אָזֵיל בְּדֵיל לְאוֹסָפָא לְיוֹהָ
20 חֲטָאֵי שְׁלוּתָא עַל וְדָנוּחָא: לָא
יֵיבֵי יְיָ לְמִשְׁבַּק לֵיהּ אֲרֵי כְּכֵן יִתְקַף
דּוּנְאֵי דַּיְיָ וְחֵמְתֵיהּ בְּגַבְרָא הָהוּא
וְיִרְבְּקוּן בֵּיהּ כָּל לְוָטָיָא דִּכְתִיבִין
בְּסִפְרָא דְּדִין וְיִמְחֵי יְיָ יָת שְׁמֵיהּ
מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא: וְיַפְרְשִׁנֵּיהּ יְיָ לְבִישָׁא
21 מִכֹּל שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל כְּכֹל לְוָטֵי
קְיָמָא דִּכְתִיבִין בְּסִפְרָא אוֹרַיְתָא הָדֵין:
22 וְיֵימַר דָּרָא בַתְרָאָה בְּנֵיכוֹן דִּי יְקוּמוּן
מִבַּתְרֵיכוֹן וּבַר עַמְמִין דְּיֵתֵי מֵאַרְעָא
רְחִיקָא וְיֶחֱזוֹן יָת מַחְתָּא דְּאַרְעָא
הַהִיא וְיָת מַרְעֲיָהָא דִּי אַמְרַע יְיָ
בַּהּ: 23 גּוּפְרִיתָא וּמִלְחָא יְקֵדָא כָּל
אַרְעָהּ לָא תִזְדְּרַע וְלָא תְצִמַּח
וְלָא יִסַּק בַּהּ כָּל עִסְבָּא כְּמַהְפֵּכַת
סְדוֹם וַעֲמֹרָה אַדְמָה וּצְבוֹיִם דִּי
הַפַּךְ יְיָ בִּרְוָזֵיהּ וּבְחֵמְתֵיהּ: 24 וְיֵימְרוּן
כָּל עַמְמַיָּא עַל מָה עֲבַד יְיָ כְּדֵין
לְאַרְעָא הָדָא מָה תְּקוֹף רוּגְזָא רַבָּא
25 הָדֵין: וְיֵימְרוּן עַל דִּשְׁבָקוּ יָת קְיָמָא
דַּיְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְהוֹן דִּי גְזַר עִמְּהוֹן

Et vidistis abominationes eorũ, et idola eorũ lignea et lapidea, argentea et aurea quæ sunt in eis. Ne fortè sit in vobis vir aut mulier, aut familia aut tribus, cujꝰ cor aversũ est hodie à timore Dñi Dei nostri, ut vadat et serviat idolis populorũ illorũ: ne fortè sit in vobis vir cogitans peccata aut superbiã. Et cũ audierit verba juramẽti hujꝰ, cogitet in corde suo dicẽs, Pax erit mihi, quoniã in cogitatione cordis mei ego ambulabo: ut addantur ei peccata ignorantiæ peccatis superbiæ. Non volet Dñs dimittere ei: sed tunc irascetur furor Dñi et indignatio ejꝰ contra virũ illũ; et adhærebũt ei oẽs maledictiones, quæ scriptæ sunt in libro legis hujꝰ: et delebit Dñs nomẽ ejꝰ sub cœlo. Et dividet eũ Dñs in malũ de omnibꝰ tribubꝰ Israel: juxta omnes maledictiones fœderis, quæ scriptæ sunt in libro legis hujꝰ. Et dicet generatio sequens, et filii vestri qui surgent post vos, & filii alienigenarũ qui venerint de terrã longinquã; videntes plagas terræ illiꝰ, et infirmitates ejꝰ, quibꝰ afflixerit eã Dñs. Sulphure et sale combusta erit oĩs terra ejꝰ: non seminabitur neq; germinabit, neq; crescet in ea oĩs herba: sicut subversio Sodomæ et Gomorrhæ, Adamæ et Seboim, quas subvertit Dñs in irã suã et in furore suo. Et dicẽt oẽs populi; Propter quid fecit Dñs sic terræ huic? quæ est ira furoris magni hujꝰ? Et dicent, Quia dereliquerunt pactũ Dñi Dei patrũ suorũ, quꝰ statuit cum eis quando eduxit eos de terrã Ægypti. Et ambulaverunt et servierunt idolis populorũ, et adoraverunt ea: portenta quæ nescierunt, et quæ non possunt benefacere eis. Et iratꝰ est furor Dñi contra terrã illã: ut induceret super eam omnes maledictiones quæ scriptæ sunt in libro hoc.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 וראיתם את שקוציהם ואת גלוליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמהם:
18 פן יש בכם איש או אשה או משפחה או שבט אשר לבבו פנה היום מעם יהוה אלהינו ללכת לעבד את אלהי הגוים ההם פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה:
19 והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך למען ספות הרוה את הצמאה:
20 לא יאבה יהוה סלח לו כי אז יעשן אף יהוה וקנאתו באיש ההוא ורבצה בו כל האלה הכתובה בספר התורה הזה ומחה יהוה את שמו מתחת השמים:
21 והבדילו יהוה לרעה מכל שבטי ישראל ככל אלות הברית הכתובה בספר התורה הזה:
22 ואמר הדור האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם והנכרי אשר יבא מארץ רחוקה וראו את מכות הארץ ההוא ואת תחלואיה אשר חלה יהוה בה:
23 גפרית ומלח שרפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמח ולא יעלה בה כל עשב כמהפכת סדם ועמרה אדמה וצבים אשר הפך יהוה באפו ובחמתו:
24 ואמרו כל הגוים על מה עשה יהוה ככה לארץ הזאת מה חרון האף הגדול הזה:
25 ואמרו על אשר עזבו את ברית יהוה אלהי אבותם אשר כרת עמם

VERSIO SAMARITANA.

17 וראיתם את שקוציהם ואת גלוליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמהם:
18 פן יש בכם איש או אשה או משפחה או שבט אשר לבבו פנה היום מעם יהוה אלהינו ללכת לעבד את אלהי הגוים ההם פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה:
19 והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך למען ספות הרוה את הצמאה:
20 לא יאבה יהוה סלח לו כי אז יעשן אף יהוה וקנאתו באיש ההוא ורבצה בו כל האלה הכתובה בספר התורה הזה ומחה יהוה את שמו מתחת השמים:
21 והבדילו יהוה לרעה מכל שבטי ישראל ככל אלות הברית הכתובה בספר התורה הזה:
22 ואמר הדור האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם והנכרי אשר יבא מארץ רחוקה וראו את מכות הארץ ההוא ואת תחלואיה אשר חלה יהוה בה:
23 גפרית ומלח שרפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמח ולא יעלה בה כל עשב כמהפכת סדם ועמרה אדמה וצבים אשר הפך יהוה באפו ובחמתו:
24 ואמרו כל הגוים על מה עשה יהוה ככה לארץ הזאת מה חרון האף הגדול הזה:
25 ואמרו על אשר עזבו את ברית יהוה אלהי אבותם אשר כרת עמם

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Vidistis quoque abominationes earum, & idola earum, lignum et lapidem, argentum et aurum quæ sunt apud eos. Ne sit in vobis vir, aut mulier, aut familia, aut tribus quæ cor suum avertat hodiè à Domino Deo nostro, ut eat & serviat diis gentium illarũ; ne sit in vobis radix germinans fel & absinthium. Accidátque cùm audierit verba illius jurisjurandi, ut benedicat sibi in corde suo, dicens; Pax erit mihi cum in pervicacia cordis mei ambulavero, ut (d) auferat respirationem à sitiente. Nolet Dominus illi parcere, sed tunc ardebit ira Domini, & zelus ejus adversus hominem illũ, & requiescet super eum omnes maledictiones scriptæ in hoc libro, delebitque Dominus nomen ejus de sub cœlo. Separabitque illum Dominus in malum ab omnibus tribubus Israel, secundùm omnes maledictiones fœderis hujus, scriptas in libro legis hujus. ut dicat generatio posterior, filii vestri qui exurgent post vos, peregrinus quoque qui veniet de terra longinqua, & videbit plagas terræ illius, (e) morbósque ejus quibus affecit eam Dominus, Sulphur, & sal ardens; nulla terra ejus seminabitur, neque germinabit, neque ascendet in ea ulla herba, sicut in subversione Sodomæ, & Gomorrhæ, Adamæ, & Seboim, quas subvertit Dominus in ira sua, & in furore suo: ut dicant inquam, omnes gentes, Quare fecit Dominus sic huic terræ? & quis est furor iræ magnus iste? Et respondebunt, Propterea quòd dereliquerunt fœdus Domini Dei patrum eorum quod pepigit cum eis, cùm eduxit eos de terra Ægypti. Et abeuntes servierunt diis alienis, & adoraverunt eos, deos quos non cognoverant, à quibusq; nihil acceperant. Idcò exarsit ira Domini in terram illam ad inducendum super eam omnem maledictionem scriptam in hoc libro.

VER. SAM. (d) addat ebrietatem ad sitim. (e) crucesque ejus quibus crucifixit

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وقد رأيتم ارجاسهم وطواغيتهم من خشب وحجارة ومن فضة وذهب مما هو معهم * كيلا
18 يوجد فيكم رجل * او امرأة * او عشيرة * او سبط ممن قلبه متولٍ اليوم عن الله ربنا * فيمضي
ليعبد معبودات اولئك الامم * كيلا يكون فيكم رجل مملو سم او علقم * فاذا سمع كلام هذا
19 الحرج قدر في نفسه قائلا * لا يكون لي الا السلام اذ انما اسير مع هوا قلبي * لكي امد بالريا العطشي
20 * ولا يشاء الله ان يصفح له ذلك بل حينئذ يشتد غضب الله وحميته عليه * فيلتصق به جميع
21 الحرج المذكور في هذا الكتاب * حتى يمحوا الله اسمه من تحت السماء * ويفرز الله على سر من
22 جميع اسباط اسرائيل كجميع حرج العهد المكتوبة في سفر هذه التورية * فيقول الجيل الاخر
من بنيكم الذين يقومون من بعدكم * والغريب الذي ياتي من بلد بعيد فيطرون ضربات
23 تلك الارض * وامراضها التي امرضها الله * حتى كان جميع ارضها محرقة بنار وكبريت * فهي
لا ترزع ولا تنبت * ولا يطلع فيها سيء من العشب * كمقلب سدوم وعمورا وادما وصبويم *
24 التي قلبها بغضبه وحميته * فيقول جميع الامم على ماذا صنع الله كذا لهذه الارض وما سبب
25 شدة هذا الغضب العظيم * فيجيبون بان ذلك على ان تركوا عهد الله اله اباهم الذي عهده
معهم باخراجه اياهم من بلد مصر * فمضوا وعبدوا معبودات اخر وسجدوا لها * معبودات لم
26 يعرفوها ولم ينصب لهم نصيبا * فاشتد غضب الله على تلك الارض * فاحل بها جميع اللعنة
27 المكتوبة في هذا السفر *

Et jam vidistis immunditias eorũ, et idola eorum lignea & lapidea, & argentea, atque aurea quæ sunt apud ipsos. Ut non reperiatur in vobis vir aut mulier, aut familia, aut tribus cujus cor sit aversum hodiè à Deo Domino nostro, abeátque ad colendos deos illarum gentium: ut non sit in vobis quisquam fructificans venenum aut absinthium. Cúmque audierit verba hujus juramenti, proponat in semetipso, dicens; Nonne erit mihi nisi pax cum sequitur voluntatem cordis mei, ut trahat cum ebria sitiente. Nolet enim Deus ignoscere hoc ipsi, sed tunc invalescet ira Dei ejúsque indignatio in ipsum, & adhærebit ei omnis execratio memorata in hoc libro, donec deleat Deus nomen ipsius de sub cœlo. Et segregabit eum Deus ad malum ex omnibus tribubus Israil, juxta omnes execrationes fœderis scriptas in isto volumine legis. Et dicet generatio alterna filiorum vestrorum qui surgent post vos, & peregrinus qui veniet è regione longinqua, & videbunt plagas illius terræ, et infirmitates quibus ægrotare faciet eam Deus, Ita ut sit tota ipsius terra combusta igne & sulphure, & ipsa non serature nec germen producat, nec erumpat in ea ulla herba, non secus ac ruina Sodomæ, & Gomorræ, & Adamæ, & Seboim, quas subvertit Deus in ira & indignatione sua; Dicent inquam, omnes gentes; Propter quid fecit Deus sic huic terræ? & quænam est causa vehementiæ hujus iræ máximæ? Et respondebunt, Hoc evenit eò quòd dereliquerint fœdus Dei patrum suorum, quod pactum fuerat cum eis quando eduxit eos de regione Ægypti: Et abeuntes atque servierunt diis aliis, & adoraverunt eos, deos quos non cognoverant, & qui nullum imperitis fuerant eis beneficii. Propterea invaluit ira Dei super illam terram, & immisit in eam omnem maledictionem scriptam in hoc volumine.

ספר אלה הדברים: ל

ra *in &,fervore* in &,furore in eorũ *humo desuper* Dominꝰ eos extirpavit Et

28 וַיִּתְּשֵׁם יְהוָה מֵעַל אַדְמָתָם בְּאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף
.hanc diem secundũ ,aliam terram in eos fecit projicere & ;magna
גָּדוֹל וַיַּשְׁלִכֵם אֶל־אֶרֶץ אַחֶרֶת כַּיּוֹם הַזֶּה׃
nostris filiis &,nobis ,revelata & ,nostro Deo Domino Abscondita
29 הַנִּסְתָּרֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ
.hujus legis verba omnia *faciendum ad* ,seculum in usque
עַד־עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃

C A P. XXX.

,benedictio ,hæc *verba* omnia te super venerint cùm erit Et

1 וְהָיָה כִּי־יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה
omnibꝰ in tuũ cor ad te reduxeris &,*tuas facies ad* dedi quam ,maledictio &
וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבְךָ בְּכָל־
fueris cõversus Et .*illuc* tuus Deus Dominus te expulit *quò* ,gentibus
2 הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה׃ וְשַׁבְתָּ
ego quæ omnia secũdũ,ejꝰ *voce in* obedieris &,tuũ Deũ Dominũ ad usque
עַד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר־אָנֹכִי
:tua anima tota in &,tuo corde toto in tui filii & tu ,hodie tibi *præcipiens*
מְצַוְּךָ הַיּוֹם אַתָּה וּבָנֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ׃
,reducet &;tui miserebitur &,tuã captivitatẽ tuus Deꝰ Dominꝰ reducet Et
3 וְשָׁב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ וְשָׁב
Dominus te fecit dispergere *quò* ,populis omnibus ex te cõgregabit &
וְקִבֶּצְךָ מִכָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְהוָה
inde ,cœlorum extremo in tuꝰ expulsus fuerit Si .*illuc* tuus Deus
4 אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה׃ אִם־יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם
te faciet venire Et .te accipiet inde & ,tuus Deus Dominus te cõgregabit
יְקַבֶּצְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ׃ וְהֵבִיאֲךָ
;eã possidebis &,tui patres possederũt quam ,terram ad tuꝰ Deus Dominꝰ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יָרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירִשְׁתָּהּ
Dominꝰ circuncidet Et .*tuis patribus præ* te multiplicabit &,tibi benefaciet &
וְהֵיטִבְךָ וְהִרְבְּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ׃ וּמָל יְהוָה
Dominum diligendũ ad ,tui seminis cor & ,tuum cor tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ אֶת־לְבָבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה
dabit Et .*tuæ vitæ* propter,tua anima tota in & ,tuo corde toto in tuũ Deũ
אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ׃ וְנָתַן
super &,tuos inimicos super istas *execrationes* omnes tuus Deus Dominꝰ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל־הָאָלוֹת הָאֵלֶּה עַל־אֹיְבֶיךָ וְעַל־
.*ece in* obedies &,revertẽris tu Et .te sunt persecuti qui,te habẽtes odio
שׂנְאֶיךָ אֲשֶׁר רְדָפוּךָ׃ וְאַתָּה תָּשׁוּב וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל
.hodie tibi *præcipiens* ego quæ ,ejꝰ præcepta omnia facies &,Domini
יְהוָה וְעָשִׂיתָ אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם׃
fructu in,*tuæ man*ꝰ opere omni in tuus Deus Dominꝰ te *superesse* faciet Et
9 וְהוֹתִירְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדְךָ בְּפְרִי
revertetur quia:bonũ in,tuæ *humi* fructu in &,tui ãialis fructu in &,tui vẽtris
בִטְנְךָ וּבְפְרִי בְהֶמְתְּךָ וּבְפְרִי אַדְמָתְךָ לְטֹבָה כִּי יָשׁוּב
super est gavisus quemadmodũ,bonum in te super *gaudendum ad* Dominus
יְהוָה לָשׂוּשׂ עָלֶיךָ לְטוֹב כַּאֲשֶׁר שָׂשׂ עַל־
custo.diendum ad ,tui Dei Domini *voce in audieris Cùm* .tuos patres
10 אֲבֹתֶיךָ׃ כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר
fueris revers*ꝰ cùm*,huj*ꝰ* legis libro in scripta ejus statuta &,ejꝰ præcepta
מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה כִּי תָשׁוּב
: tua anima tota in & ,tuo corde toto in tuum Deum Dominum ad
אֶל־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ׃

Versio VULG. LAT.

28 Et ejecit eos de terra sua in ira et in furore,& in indignatione maxima,projecítq; in terrã alienam,sicut hodiè comprobatur.
29 Abscondita, Dño Deo nostro: quæ manifesta sunt, nobis & filiis nostris usq; in sempiternũ, ut faciamꝰ universa verba legis hujus.

CAP. XXX.

1 Cùm ergò venerint sup te omnes sermones isti, benedictio, sive maledictio,quã propósui in conspectu tuo: & ductꝰ pœnitudine cordis tui in universis gentibus, in quas dispserit te
2 Dñs Deus tuꝰ, Et reversꝰ fueris ad eũ,& obedieris ejꝰ imperiis, sicut ego hodiè præcipio tibi, cũ filiis tuis, in toto corde tuo,
3 & in tota anima tua: Reducet Dñs Deus tuꝰ captivitatẽ tuã,ac miserebitur tui, & rursũ congregabit te de cunctis populis, in quos te antè dispersit. Si ad cardines cœli fueris dissipatꝰ, indè te retrahet Dñs Deꝰ tuus, Et
4 assumet, atq; introducet in terrã,quã possederunt patres tui,& obtinebis eã: et benedicens tibi,majoris numeri te esse faciet, quã fuerunt patres tui. Circumcidet Dñs Deꝰ tuus cor tuũ ,& cor seminis tui: ut diligas Dñm
5 Deũ tuum in toto corde tuo, & in tota anima tua, ut possis vivere. Omnes autẽ maledictiones has convertet super inimicos
6 tuos, & eos qui oderunt te & persequuntur. Tu autẽ reverteris,& audies vocẽ Dñi tui: faciésq; universa mandata quæ
7 ego præcipio tibi hodié: Et abundare te faciet Dñs Deꝰ tuꝰ in cunctis operibꝰ manuum tuarũ, in sobole uteri tui, & in fructu
8 jumentorum tuorũ, in ubertate terræ tuæ,et in rerũ omniũ largitate. Revertetur enim Dñs, ut gaudeat super te in omnibꝰ bonis;sicut gavisꝰ est in patribꝰ tuis: Si tamen audieris vocẽ Dñi
10 Dei tui, & custodieris præcepta ejus,& ceremonias, quæ in hac lege conscripta sunt: & revertaris ad Dñm Deũ tuum in toto corde tuo,& in tota anima tua.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Καὶ ἐξῆρεν αὐτοὺς (ϱ) κύϱι☩ ἀπὸ τῆς γῆς
αὐτ῀ ἐν θυμῷ καὶ ὀϱγῇ καὶ παϱοξυσμῷ μεγάλῳ
καὶ ἔϱϱιψεν αὐτοὺς εἰς γῆν ἑτέϱαν
29 ὡσεὶ νῦν. Τὰ κϱυπτὰ κυϱίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν,
τὰ δὲ φανεϱὰ ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν εἰς τ῀
αἰῶνα, ποιεῖν πάντα τὰ ῥήματα τ῀ νόμου τούτου.

MS.A. (ϱ) κύϱι☩ ἐν θυμῷ

KEΦ. λ'.

1 Καὶ ἔσται ὡς ἂν ἔλθωσιν ὅλοι σὲ πάντα τὰ
ῥήματα ταῦτα, ἡ εὐλογία καὶ ἡ κατάϱα, ἣν
(α)ἔδωκα ἐνώπιόν σου, καὶ δέξῃ εἰς τὴν
καϱδίαν σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, οὗ ἐὰν διασκοϱπίσῃ σε (β) κύϱι☩ ἐκεῖ, Καὶ ὀπισϱαφήσῃ ὅλη τὴ κυϱίου τ῀ θεόν σου, καὶ (γ)εἰσακούσῃ τ῀
φωνῆς αὐτ῀ κατὰ πάντα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί
σοι σήμεϱον, ἐξ ὅλης τ῀ καϱδίας σου, καὶ ἐξ ὅ-
3 λης τ῀ ψυχῆς σου, Καὶ ἰάσεϱ) κύϱι☩ τὰς ἀ-
μαϱτίας σου, καὶ ἐλεήσει σε, καὶ πάλιν συνάξει
σε ἐκ πάντων τ῀ ἐθνῶν, εἰς οὓς διεσκοϱπίσέ
4 σε (δ) κύϱι☩ ἐκεῖ. Ἐὰν ᾖ ἡ διασποϱά σου
ἀπ' ἄκϱου τ῀ οὐϱανοῦ ἕως ἄκϱου τ῀ οὐϱανοῦ, ἐκεῖθεν συνάξει σε κύϱι☩ ὁ θεός σου, καὶ ἐκεῖθεν
5 (ε)λήμψεταί σε κύϱι☩ ὁ θεός σου. Καὶ εἰσάξει
σε ὁ θεός σου ἐκεῖθεν εἰς τ῀ γῆν, ἣν ἐκληϱονόμησαν οἱ πατέϱες σου· καὶ κληϱονομήσεις
αὐτ῀, καὶ εὖ σε ποιήσει, καὶ πλεονασῶν σε ποιήσει
6 ὑπὲϱ τοὺς πατέϱας σου. Καὶ πεϱιελεῖ κύϱιος
τ῀ καϱδίαν σου, καὶ τ῀ καϱδίαν τοῦ σπέϱματός
σου, ἀγαπᾶν κύϱιον τ῀ θεόν σου ἐξ ὅλης τ῀
καϱδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τ῀ ψυχῆς σου, ἵνα ζῇς
7 (ζ)σύ. Καὶ δώσει κύϱι☩ ὁ θεός σου τὰς ἀϱὰς
ταύτας ἐπὶ τοὺς ἐχθϱούς σου, καὶ ἐπὶ τοὺς μι-
8 σοῦντάς σε, οἳ ἐδίωξάν σε. Καὶ σὺ ἐπιστϱαφήσῃ καὶ εἰσακούσῃ τ῀ φωνῆς κυϱίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ
ποιήσεις τὰς ἐντολὰς αὐτ῀, ὅσας ἐγὼ ἐντέλ-
9 λομαί σοι σήμεϱον. (η)Καὶ εὐλογήσῃ σε κύϱι☩ ὁ θεός σου ἐν πάσῃ ἔϱγῳ τ῀ χειϱῶν σου, ἐν
τοῖς ἐκγόνοις τ῀ κοιλίας σου, καὶ ἐν τοῖς ἐκγόνοις τ῀ κτηνῶν σου, καὶ ἐν τοῖς (θ)βϱύτμασι τ῀
γῆς σου, ὅτι ἐπιστϱέψει κύϱι☩ ὁ θεός σου εὐ-
φϱαίνεσθαι (ι)ἐπὶ σοὶ εἰς ἀγαθά, καθότι (κ)
10 εὐφϱάνθη ἐπὶ τοῖς πατϱάσι σου· Ἐὰν (λ)εἰσακούσῃς τ῀ φωνῆς κυϱίου τοῦ θεοῦ σου, φυλάσσειν
(μ)τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὰς κϱίσεις αὐτοῦ τὰς γϱαμμένας ἐν
τῇ βιβλίῳ τ῀ νόμου τούτου· ἐὰν ἐπιστϱαφῇς
ἐπὶ κύϱιον τ῀ θεόν σου ἐξ ὅλης τ῀ καϱδίας σου,
καὶ ἐξ ὅλης τ῀ ψυχῆς σου.

MS.A. (α) δέδωκα (β) κύϱι☩ ὁ θεός σου ἐκεῖ, (γ) ὑπακούσῃ (δ)κύϱιος ὁ θεός σου ἐκεῖ. (ε)λήμψεταί σε. Καὶ εἰσάξει σε κύϱι☩ ὁ θεός σου εἰς τ῀ (ζ) σὺ
καὶ τὸ σπέϱμα σου. Καὶ δώσει κύϱι☩ τὰς ἀϱὰς (η) Καὶ πολυωϱήσει σε (θ)
χωήμασιν (ι)ἐπὶ σὲ (κ)ἠυφϱάνθη (λ)εἰσακούσῃ (μ)καὶ ποιεῖν πάσας τὰς

Et abstulit eos Dominus de terra eorum in furore,et ira,& exacerbatione magna valdè: et ejecit eos in terrã alienã,sicut nunc.Occulta, 29
Domino Deo nostro;manifesta autẽ, nobis & filiis nostris in seculũ, ad faciendum omnia verba legis hujus.

CAP. XXX.

ET erit, postquã venerint super te omnia verba hæc, benedictio et maledictio, quã dedi ante faciẽ tuã, & admiseris in cor tuũ, in omnib' gentib', quocunq; dispersit te Dominꝰ illuc, Et conversus 2
fueris ad Dominũ Deũ tuũ,et exaudieris vocẽ ejꝰ secundũ omnia, quæcunq; ego mando tibi (a)hodiè,ex toto corde tuo, & ex tota anima tua; (b Et sanabis Dominꝰ 3
peccata tua, et miserebitur tui: & rursus congregabit te ex omnibus gentib', in quos dispersit te Dominꝰ illuc. Si fuerit dispersio tua à sum- 4
mo cœli usq; ad summũ cœli,indè congregabit te Dominꝰ Deus tuus, & indè assumet te Dominꝰ Deus tuus. Et inducet te Deus tuꝰ indè 5
in terrã, quã hæreditaverant patres tui: Et hæreditabis eã,et benè tibi faciet,et abundantè te faciet super patres tuos. Et (c) circumcidet Dominꝰ cor tuũ, & 6
cor seminis tui, diligere Dominũ Deũ tuũ ex toto corde tuo, & ex tota anima tua; ut vivas tu. Et dabit Dominꝰ Deꝰ tuꝰ maledictiones has super inimicos tuos,et su- 7
per eos,qui oderunt te, qui persequuti sunt te. Et tu converteris,et exaudies vocem Domini Dei tui,et 8
facies mandata ejꝰ, quæcunq; ego mando tibi hodiè. Et (d)benedicet te Dominꝰ Deꝰ tuꝰ in omni opere 9
manuum tuarũ, in fœtibus ventris tui, & in fœtibus pecorum tuorum, & in fructibus terræ tuæ: quoniam revertetur Dominus Deus tuus lætari super te in bonis; sicut lætatꝰ est super patres tuos: Si exaudieris vocẽ Dominꝰ 10
Dei tui, custodiendo mandata ejus & justificationes ejꝰ, et judicia ejꝰ scripta in libro legis hujus: si conversus fueris ad Dominum Deum tuum ex toto corde tuo,& ex tota anima tua.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et evelleret eos Dñs è patria ipsorũ cum ira & indignatione magnâ, & disjiceret eos in terrã aliã, ut hodiernâ die. Occulta, Dñi 28 29
sunt Dei nostri: manifesta verò, nostra & filiorum nostrorum in sæculum. Faciamus igitur omnes sermones legis hujus.

CAP. XXX.

FIet autem ut cùm venerint super te omnes 1
isti sermones, *nempe* benedictiones & maledictiones quas proposui corã te, & pervolveris mente tuâ cunctos populos inter quos dis-
perdet te Dñs Deus tuus, Et conversus ad 2
Dñm Deũ tuũ, audieris vocẽ ejꝰ juxta omnia quæ præcipio tibi hodiè, tu, & filii tui, toto corde tuo & totâ animâ tuâ; Reducet Dñs 3
Deus tuꝰ captivitatẽ tuã, & miserebitur tui, & pœnitebit se, colligetq; te de cunctis populis inter quos te dispersit Dñs Deus tuus. Etiamsi fuerint dispersi tui, Israel, dissiti ad 4
extremitates cœli, Inde te colliget Dñs Deꝰ 5
tuus ad terrã quam possederunt patres tui, & possidebis eam: benefacietq; tibi, & multiplicabit te plusquã patres tuos. Et circunci- 6
det Dñs Deꝰ tuꝰ cor tuũ & cor sobolis tuæ in sæculũ: diligesq; Dñm Deũ tuũ ex toto corde tuo & ex tota anima tua, ut vivere te faciat. Et dabit Dñs Deꝰ tuꝰ omnes has maledictio- 7
nes in hostes tuos & in osores tuos qui te fuerant persequuti. Tu verò conversus obedi- 8
es voci Domini Dei tui, faciesq; omnia præcepta ejus quæ tibi hodiè præcipio. Ut per- 9
frui te faciat Dominus Deus tuus in quolibet opere manuũ tuarum, in fructibꝰ ventris tui, & in fœtu jumentorũ tuorum, & in fructibꝰ telluris tuæ, bono: nam revertetur Dominꝰ ad lætandum super te in bonum,quemadmodum lætatꝰ est super patres tuos: Si tamen 10
audias vocẽ Domini Dei tui, & custodias præcepta ejꝰ & leges ejꝰ quæ scriptæ sunt in hoc libro, & convertaris ad Dominum Deum tuum ex toto corde tuo & ex tota anima tua.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

28 וְטַלְטְלִנּוּן יְיָ מֵעַל אַרְעְהוֹן בְּרֻגְזָא
וּבְחֵמְתָא וּבְתֻקְוף רָב וְאַנְלְנּוּן
29 לְאַרְעָא אָחֳרִי כְּיוֹמָא הָדֵין׃ דְּמִסְתְּמָרָן
קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא וְדִנְלִין לָנָא וּלְבְנָנָא
עַד עָלְמָא לְמֶעְבַּד יָת כָּל פִּתְגָמֵי
אוֹרַיְתָא הָדָא׃ ל

1 וִיהֵי אֲרֵי יֵיתוֹן עֲלָךְ כָּל פִּתְגָמַיָּא
הָאִלֵּין בִּרְכָן וּלְוָטִין דִּי יְהַבִית קֳדָמָךְ
וְתָתִיב לְלִבָּךְ בְּכָל עַמְמַיָּא דִּי
2 אַנְלָךְ יְיָ אֱלָהָךְ לְתַמָּן׃ וְתָתוּב
לְרַחֲלְתָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ וְתִקְבֵּיל
לְמֵימְרֵיהּ כְּכֹל דִּי אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ
יוֹמָא דֵּין אַתְּ וּבְנָךְ בְּכָל לִבָּךְ
3 וּבְכָל נַפְשָׁךְ׃ וְיָתִיב יְיָ אֱלָהָךְ יָת שְׁבִי
נָלוּתָךְ וְיִרְחֵם עֲלָךְ וְיָתוּב וְיִכְנְשָׁנָךְ
מִכָּל עַמְמַיָּא דִּי בַדְּרָךְ יְיָ אֱלָהָךְ
4 לְתַמָּן׃ אִם יְהֵא נְלוּתָךְ בְּסִיפֵי שְׁמַיָּא
מִתַּמָּן יְכַנְשָׁנָךְ יְיָ אֱלָהָךְ וּמִתַּמָּן
5 יְדַבְּרָנָךְ׃ וְיָעֵלְנָךְ יְיָ אֱלָהָךְ לְאַרְעָא
דִּירִיתוּ אֲבָהָתָךְ וְתֵירְתָהּ וְיוֹטֵב לָךְ
וְיסַנְנָךְ מֵאֲבָהָתָךְ׃ וְיַעְדֵּי יְיָ אֱלָהָךְ
6 יָת טַפְשׁוּת לִבָּךְ וְיָת טַפְשׁוּת לִבָּא
דִּבְנָךְ לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל לִבָּךְ
וּבְכָל נַפְשָׁךְ לְמִדַּר בְּרֵיל חַיָּךְ׃ וְיִתֵּן יְיָ
7 אֱלָהָךְ יָת כָּל לוֹטַיָּא הָאִלֵּין עַל
בַּעֲלֵי דְבָבָךְ וְעַל סָנְאֵי דְרָדְפוּנָךְ׃
8 וְאַתְּ תְּתוּב וְתִקְבֵּל לְמֵימְרָא דַּיְיָ
וְתַעְבֵּיד יָת כָּל פִּקּוּדוֹהִי דִּי אֲנָא
9 מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין׃ וְיוֹתִרְנָךְ יְיָ
אֱלָהָךְ לְכָל עוֹבָדֵי יְדָךְ בִּירַךְ
דִּמְעָךְ וּבִירַךְ דִּבְעִירָךְ וּבְאִבֵּי
דְאַרְעָךְ לְטָבָא אֲרֵי יְתוּב יְיָ לְמִחְדֵּי
עֲלָךְ לְטָב כְּמָא דִּי חֲדֵי עַל אֲבָהָתָךְ׃
10 אֲרֵי תְקַבֵּל לְמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ
לְמִטַּר פִּקּוּדוֹהִי וּקְיָמוֹהִי דִּכְתִיבִין
בְּסִפְרָא אוֹרַיְתָא הָדֵין אֲרֵי תְתוּב
לְרַחֲלְתָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל לִבָּךְ
וּבְכָל נַפְשָׁךְ׃

28 Et ejecit eos Dñs de terrâ suâ, in irâ et in indignatione & in furore magno: et migrare fecit eos in terram aliam, sicut in die hâc. 29 Quæ occulta sunt, sint corâ Dño Deo nostro: quæ autē manifesta sunt, nobis et filiis nostris usq; in seculū; ut faciam⁹ omnia verba legis huj⁹.

CAP. XXX.

1 Et erit cum venerint sup te oīa verba hæc benedictionū et maledictionū, quæ posui corā te: convertēris ad cor tuum, in omnibus populis ad quos migrare te fecit Dñs. Et convertēris ad timorē Dñi Dei tui, et obedies verbo ej⁹; juxta omnia quæ ego præcipio tibi hodie: tu et filii tui, in toto corde tuo, 3 et in tota anima tuâ. Et reducet Dñs De⁹ tu⁹ captivitatem transmigrationis tuæ, et miserebitur tui: et convertetur, et congregabit te ex omnib⁹ populis, in quib⁹ dispersit te Dñs De⁹ tu⁹. 4 Si fuerit dispersio tua in fines cœli; inde cōgregabit te Dñs De⁹ tu⁹, et inde applicabit te. 5 Et introducet te Dñs Deus tu⁹ in terrā quā possederunt patres tui, et possidebis eam: et benefaciet tibi, et multiplicabit te magis quā patres 6 tuos. Et auferet Dñs De⁹ tuus insipientiā cordis tui, et insipientiā cordis filiorū tuorū: ut diligas Dñm Deū tuū in toto corde tuo et in totâ anima tuâ, 7 ut vivas. Et dabit Dñs De⁹ tu⁹ omnes maledictiones has sup inimicos tuos et sup hostes tuos, qui persecuti fuerunt te. 8 Tu autē convertēris, et obedies verbo Dñi: et facies omnia præcepta ej⁹, quæ ego præcipio tibi hodie. 9 Et abundare te faciet Dominus Deus tuus in omnib⁹ operib⁹ manuū tuarum, in fœtu ventris tui, et in fœtu jumentorum tuorū, et in fructu terræ tuæ, in bonū: quoniā cōvertetur Dñs ut gaudeat sup te in bonū, sicut gavis⁹ est sup patres tuos. 10 Si obedieris in verbo Dñi Dei tui, ut custodias præcepta ej⁹, et mādata ej⁹, quæ scripta sunt in libro legis huj⁹: quoniā cōvertēris ad timorē Dñi Dei tui, in toto corde tuo, et in tota anima tuâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 * וַיַּשְׁלִכֵם יְיָ מֵעַל אַדְמָתָם בְּאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל וַיַּשְׁלִכֵם
אֶל אֶרֶץ אַחֶרֶת כַּיּוֹם הַזֶּה׃
29 * הַנִּסְתָּרוֹת לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם
לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃ ל

1 * וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה
אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבְךָ בְּכָל הַגּוֹיִם
2 אֲשֶׁר הִדִּיחֲךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה׃ וְשַׁבְתָּ עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ
וְשָׁמַעְתָּ בְּקֹלוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם אַתָּה וּבָנֶיךָ
3 בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ׃ וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ
וְרִחַם עָלֶיךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְיָ
4 אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה׃ אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמָיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ
יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ׃
5 וְהֵבִיאֲךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וְיָרַשְׁתָּהּ
וְהֵיטִבְךָ וְהִרְבְּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ׃
6 וּמָל יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת יְיָ
אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ׃
7 וְנָתַן יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל הָאָלוֹת הָאֵלֶּה עַל אוֹיְבֶיךָ וְעַל שֹׂנְאֶיךָ
אֲשֶׁר רָדְפוּ אֹתָךְ׃
8 וְאַתָּה תָּשׁוּב וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְיָ וְעָשִׂיתָ אֶת כָּל מִצְוֹתָיו
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם׃
9 * וְהוֹתִירְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶךָ בִּפְרִי בִטְנְךָ וּבִפְרִי
בְהֶמְתְּךָ וּבִפְרִי אַדְמָתְךָ לְטוֹבָה כִּי יָשׁוּב יְיָ לָשׂוּשׂ עָלֶיךָ
לְטוֹב כַּאֲשֶׁר שָׂשׂ עַל אֲבֹתֶיךָ׃
10 כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו הַכְּתוּבָה
בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּאת כִּי תָשׁוּב אֶל יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ
וּבְכָל נַפְשֶׁךָ׃

VERSIO SAMARITANA.

28 * וישלכם יי מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם
אל ארץ אחרת כיום הזה׃
29 * הנסתרות ליי אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם
לעשות את כל דברי התורה הזאת׃ ל

1 * והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה
אשר נתתי לפניך והשבתה אל לבבך בכל הגוים
2 אשר הדיחך יי אלהיך שמה׃ ושבת עד יי אלהיך
ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך
3 בכל לבבך ובכל נפשך׃ ושב יי אלהיך את שבותך
ורחם עליך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך יי
4 אלהיך שמה׃ אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך
יי אלהיך ומשם יקחך׃
5 והביאך יי אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבתיך וירשתה
והיטבך והרבך מאבתיך׃
6 ומל יי אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את יי
אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך׃
7 ונתן יי אלהיך את כל האלות האלה על אויביך ועל שנאיך
אשר רדפוך׃
8 ואתה תשוב ושמעת בקול יי ועשית את כל מצותיו
אשר אנכי מצוך היום׃
9 * והותירך יי אלהיך בכל מעשה ידך בפרי בטנך ובפרי
בהמתך ובפרי אדמתך לטובה כי ישוב יי לשוש עליך
לטוב כאשר שש על אבתיך׃
10 כי תשמע בקול יי אלהיך לשמר מצותיו וחקתיו הכתובה
בספר התורה הזאת כי תשוב אל יי אלהיך בכל לבבך
ובכל נפשך׃

VER. SA. (a) Ut revertatur Dñs De⁹ tu⁹ cum conversione tua, (b) dispergetque (c) benevol⁹ sit tibi (d) benevol⁹ fuit patrib⁹ tuis.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et extirpavit eos Domin⁹ de terra eorum in ira, et furore, & indignatione magnâ, ejeciq; eos in terram alienā ut hoc die. Occulta Domino Deo nostro, manifesta verò nobis et filiis nostris usque in sæculum, ut faciamus universa verba legis hujus.

CAP. XXX.

Fiet autē cum advenerint tibi omnes res istæ, benedictio et maledictio quas posui aute faciē tuā, et hæc revocaveris in cor tuū in quibuslibet gentib⁹ ad quas expulerit te Dominus Deus tu⁹, Reversusq; fueris ad Dominū Deū tuū, et audieris vocē ej⁹ secundùm omnia quæ ego præcipio tibi hodiè, tu, filiiq; tui, in toto corde tuo, et in tota anima tua: (a) ut reducat Dominus De⁹ tu⁹ captivitatē tuā, et diligat te, et rursⁿ congreget te ex omnibus populis in quos dispersērit te Dominⁿ De⁹ tu⁹. Si fuerit dispersio tua ad extremum cœlorū, ex hinc (b) congregabit te Dominus Deus tuus, et ex hinc tollet te. Et introducet te Dominⁿ Deus tuⁿ in terrā quā possederunt patres tui, et possidebis eam, & multiplicabit te præ patribus tuis. Circuncidēque Dominus Deus tuus cor tuum, & cor seminis tui ad diligendum Dominū Deum tuū in omni corde tuo, et in omni anima tua propter vitam tuā. Dabit verò Dominus Deus tuus omnes maledictiones istas super inimicos tuos, & super eos qui odio prosequentes te persecuti sunt te. Tu ergò convertēris, & audias vocē Domini Dei tui, faciásq; omnia mandata ejus quæ ego præcipio tibi hodie. Et abundare faciet te Dominus Deus tuus in omni opere manuū tuarū, in fœtu ventris tui, & in fœtu jumentorū tuorum, & in fœtu terræ tuæ in bonum; quoniā revertetur Dominus ut (c) gaudeat super te in bonum, sicut (d) gavisus est super patres tuos. Si audieris vocem Domini Dei tui, & custodieris mandata ejus, & præcepta ejⁿ scripta in libro legis hujⁿ, cùm conversⁿ fueris ad Dominum Deum tuum in omni corde tuo, & in omni anima tua.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * وسلب اهلها عن بلدهم بغضب وموجده وسخط عظيم وطرحهم الى بلد اخر كما ترونهم
29 اليوم * فيعتبرون ويقولون * المستورات لله ربنا والمكسوفات جميعا التي هي لنا ولبنينا الى الدهر *
في ان نعمل بجميع كلام هذه التوريه * * الفصل السادس

1 * فاذا حلت بك جميع هذه الامور من البركات واللعنات التي تلوتها عليك فارجع الى نفسك *
2 وعلى انك فما بين جميع الامم الذين دحاك الله ربك هناك * وتب الى الله ربك * وأقبل انت
3 مثل جميع ما امرك به اليوم انت وبنوك بكل قلبك وكل نفسك * فان الله ربك يتوب عليك
4 ويرحمك ويعود فيجمعك من بين جميع الامم الذين بددك في بلدانهم * حتى ان المندحي
5 منكم لو كان في اقصي السماء * فجمع سملك الله ربك من ثم ولقدمك * ويدخلك الله ربك الى
6 البلد الذي حان اباؤك فكورن * ويحسن اليك ويكثرك من اباءك * ويسرح الله ربك صدرك
7 وصدر نسلك * ليحب الله ربك بكل قلبك وكل نفسك لكي تحيوا * ويحل الله هذا الكرج باعدائك
8 وسانيك الذين كلبوك * وانت تتوب وتقبل امر الله * وتصنع جميع وصاياه التي امرك بها اليوم
9 * ويربدك الله ربك في جميع صنعة يديك * من ثمر بطنك * وثمر بهائمك * وثمر ارضك خيرا *
10 اذ يرجع الله ان يعضد بك خيرا كما قصد باباءك * اذ تقبل امر الله ربك * فتحفظ وتعمل بجميع
وصاياه ورسومه المكتوبة في هذا سفر التوراة * اذ تتوب الى الله ربك بكل قلبك وبكل نفسك *

Et abraſit incolas ejus e regionib⁹ suis cū furore & ira et indignatione maximā, & projecit eos in regionē aliā, ut videtis eos hodiē. Quæ exemplum immutātes, dicent; Abscondita Dei Domini nostri sunt, & manifesta pariter, quæ nostra sunt et filiorum nostrorum usque in sæculum, in hoc ut faciamus omnia verba istius legis.

CAP. XXX.

Cumq; advenerint tibi omnes res istæ, quoad benedictiones & maledictiones quas recitavi tibi, redi in temetipsum, et considera quòd sis in medio cunctarum gentium ad quas propulsavit te Deus Dominus tuus, Et convertere ad Deum Dominum tuū, & acquiescas mandato ipsius secundùm omnia quæ præcipio tibi hodie, tu, & filii tui, toto corde tuo totāque animā tuā, Nam Deus Dominus tuus converteturque ad te, & misebitur tui, & denuò te colliget de medio cunctarū gentiū in quarū regiones te dispersit: Ita ut quāvis expulsas ex vobis fuerit in extremis cœli partibus, Colligat dispersionem tuam Deus Dominus inde, tequè adnoveat, et introducat te Deus Dominus tuus in regionem quam possederunt patres tui camque possideas, et benefaciat tibi, & multiplicet te præ patribus tuis. Et exhilarabit Deus Dominus tuus pectus tuū, et pectus progeniei tuæ, ut diligas Deū Dominū tuum toto corde tuo totāq; animā tuā, ut vivatis. Et immittet Deus hanc execrationem in hostes tuos et osores tuos qui te sunt persecuti. Tu autem convertēris, et acquiescēs mādato Dei, faciēsq; omnia præcepta ejⁿ quæ mando tibi hodiē. Et augebit tibi Deus Dominus tuus in omni opere manuum tuarum, de fructibus uteri tui, et fructibus jumentorū tuorum, et fructibus terræ tuæ, bonum; siquidem reverteturque Deus ad volendū tibi bonū, ut voluit patribus tuis, Si acquiescas mandato Dei Domini tui, et observes ac facias præcepta ejⁿ et statuta ejus scripta in hoc volumine legis, convertasque ad Deū Dominum tuum in toto corde tuo & in tota anima tua.

ספר אלה הדברים: לא

illud mirabile non ,hodie tibi præcipiens ego quod hoc præceptum Quia
11 כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לֹא־נִפְלֵאת הִוא
ascendet Quis :dicendū ad,ipſum cælis in Non illud longinquū neque ,te à
12 מִמְּךָ וְלֹא רְחֹקָה הִוא: לֹא בַשָּׁמַיִם הִוא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה־
illud faciem⁹ &,illud nos faciet audire&,nobis illud capiet&,cœlū in nobis
לָנוּ הַשָּׁמַיְמָה וְיִקָּחֶהָ לָּנוּ וְיַשְׁמִעֵנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה:
maris tranſitum ad nobis tranſibit Quis,dicendū ad,illud maris tranſitu à Neque
13 וְלֹא־מֵעֵבֶר לַיָּם הִוא לֵאמֹר מִי יַעֲבָר־לָנוּ אֶל־עֵבֶר הַיָּם
illud faciemus & ,illud nos faciet audire &,nobis illud accipiet & Quia
14 וְיִקָּחֶהָ לָּנוּ וְיַשְׁמִעֵנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה: כִּי־
illud faciendū ad,tuo corde in &,tuo ore in,valde verbū te ad propinquū
קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשֹׂתוֹ:
mortem & ,bonum & ,vitas hodie tuis facies ad dedi ,Vide
15 רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַטּוֹב וְאֶת־הַמָּוֶת
Dominum amandum ad ,hodie tibi præcipiens ego Quia ,malum &
16 וְאֶת־הָרָע: אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה
ej⁹ ſtatuta &,ej⁹ præcepta cuſtodiendū ad &,ej⁹ viis in ambulandū ad ,tuū Deū
אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו
tu⁹ Deus Domin⁹ tibi benedicet &,multiplicaberis &,vives &:ej⁹ judicia &
וּמִשְׁפָּטָיו וְחָיִיתָ וְרָבִיתָ וּבֵרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
ſe averterit ſi Et ,eā poſſidendū ad illuc ingrediens tu quam terra in
17 בָּאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וְאִם־יִפְנֶה
Diis te incurvaveris &,te propulſaveris & ,audieris non &,tuum cor
לְבָבְךָ וְלֹא תִשְׁמָע וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לֵאלֹהִים
,peribitis pereundo quia ,hodie vobis Annunciavi :eis ſervieris & ,alijs
אֲחֵרִים וַעֲבַדְתָּם: הִגַּדְתִּי לָכֶם הַיּוֹם כִּי אָבֹד תֹּאבֵדוּן
18 ,Jarden tranſiens tu quam ,huius ſuper dies proli gabitis non
לֹא תַאֲרִיכֻן יָמִים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן
hodie vos in ſum Conteſtatus .eā poſſidendū ad illuc intrandum ad
לָבוֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: הַעִדֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת־
19 ,benedictionē,tuas facies ad dedi mortē & ,vitas ,terram & ,cœlos
הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה
,tuū ſemen & ,tu vivas ut vitis in eligas & :maledictionē &
וְהַקְּלָלָה וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה אַתָּה וְזַרְעֶךָ:
adhærendum ad &,ej⁹ voce in audiendū ad,tuū Deū Dominum diligendum Ad
20 לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ וּלְדָבְקָה־
ſuper manendum ad ,tuorū dierum longitudo &,tua vita ipſe quia,eo in
בּוֹ כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ לָשֶׁבֶת עַל־
,Iſchac ,Abraham ,tuis patribus Dominus juravit quam ,bonum
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
,eis dandum ad ,Jahacob &
וְלִיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם:

CAP. XXXI. לא

,Iſrael omnem ad iſta verba eſt locut⁹ &,Moſeh ivit Et
1 וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל:
non ,hodie ego annorum viginti & centum Filius :eos ad dixit Et
2 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן־מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא־
tranſibis Non ,me ad dixit Dominus & :ingredi & egredi amplius potero
אוּכַל עוֹד לָצֵאת וְלָבוֹא וַיהוָה אָמַר אֵלַי לֹא תַעֲבֹר
,iſtum Jarden
אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה:

Verſio VULG. LAT.

11 Mandatū hoc, quod ego præcipio tibi hodiè,non ſupra te
12 eſt,neq; procul poſitū, Nec in cœlo ſitum, ut poſſis dicere; Quis noſtrûm valet ad cœlū aſcendere, ut deferat illud ad nos,& audiamus atque opere
13 compleamus?Neq; trans mare poſitum,ut cauſeris, & dicas; Quis ex nobis poterit trâsfretare mare,& illud ad nos uſq; deferre: ut poſſimus audire &
14 facere quod præceptū eſt? Sed juxta te eſt ſermo valdè, in ore tuo, & in corde tuo, ut fa-
15 cias illū. Conſidera quòd hodiè propoſuerim in conſpectu tuo,vitā & bonū, et econtra-
16 riò mortē & malū: Ut diligas Dominū Deū tuū, & ambules in viis ejus,& cuſtodias mandata illi⁹ ac ceremonias atque judicia: & vivas,atq; multiplicet te,benedicâtq; tibi in ter-
17 ra,ad quam ingrediêris poſſidendā. Si autem averſū fuerit cor tuū,et audire nolueris,at-
18 que errore decept⁹ adoraveris deos alienos,& ſervieris eis: Prædico tibi hodiè,quòd pereas, & parvo tempore morêris in terra,ad quam, Jordane
19 tranſmiſſo, ingrediêris poſſidendā. Teſtes invoco hodiè cœlū et terrā, quòd propoſuerim vobis vitā et mortē, benedictionē & maledictionē. Elige ergò vitā, ut et tu vivas,&
20 ſemen tuū. Et diligas Dominū Deū tuū, atq; obedias voci ej⁹, et illi adhæreas (ipſe eſt enim vita tua, & longitudo dierum tuorū) ut habites in terra, pro qua iuravit Dominus patrib⁹ tuis, Abraham, Iſaac, & Jacob, ut daret eam illis.

CAP. XXXI.

1 ABiit itaq; Moyſes, & locutus eſt omnia verba hæc
2 ad univerſum Iſrael. Et dixit ad eos, Centum viginti annorum ſum hodiè, non poſſum ultrà egredi et ingredi; præſertim cùm et Dominus dixerit mihi, Non tranſibis Jordanem iſtum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 Ὅτι ἡ ἐντολὴ αὕτη ἣν ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, οὐχ ὑπέρογκός ἐστιν, οὐδὲ μακρὰν
12 ἀπὸ σοῦ ἐστιν. Οὐκ ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω ἐστί, λέγων, Τίς ἀναβήσεταί (ν) ἡμῖν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτὴν, καὶ ἀκούσαντες αὐτὴν ποιήσομεν; Οὐδὲ πέραν τῆς
13 θαλάσσης ἐστί, λέγων, Τίς διαπεράσει ἡμῖν εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, (ξ) καὶ λάβῃ ἡμῖν αὐτὴν, καὶ ἀκουστὴν ἡμῖν ποιήσῃ αὐτὴν,
14 καὶ ποιήσομεν; Ἐγγύς σου ἐστὶ τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
15 σου, καὶ ἐν ταῖς χερσί σου ποιεῖν αὐτό. Ἰδοὺ δέδωκα πρὸ προσώπου σου σήμερον τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κα-
16 κόν. (ο) Ἐὰν εἰσακούσῃς τὰς ἐντολάς μου εἷς τὸ (π) θεῦ σου, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου, πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ (ρ) φυλάττεσθαι τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὰς κρίσεις αὐτοῦ, καὶ ζήσεσθε, καὶ πολλοὶ ἔσεσθε, καὶ εὐλογήσει σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονο-
17 μῆσαι αὐτήν. Καὶ ἐὰν μεταστῇ ἡ καρδία σου, καὶ μὴ εἰσακούσῃς, καὶ πλανηθεὶς (σ) προσκυνήσῃς θεοῖς ἑτέροις καὶ (τ) λατρεύσῃς αὐ-
18 τοῖς, Ἀναγγέλλω σοι σήμερον, ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε, καὶ ὑ μὴ πολυήμεροι γένη-
19 σθε ἐπὶ τ (υ) γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τ Ἰορδάνου ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. Διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν ☩ οὐρανὸν καὶ τ γῆν, τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον δέδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν, τ εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν. (φ) ἐκλέξαι τ ζωὴν σὺ, ἵνα ζήσῃς
20 σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου, Ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου, εἰσακούειν τ φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἔχεσθαι αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο ἡ ζωή σου καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν (χ) σου, τὸ κατοικεῖν σὲ ἐπὶ τ γῆς, ἧς ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσι σου Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ δοῦναι αὐτοῖς.

MS.A. (ν) ἡμῶν (ξ) καὶ λήμψε) ἡμῶν αὐτ, καὶ ἀκούσαντες αὐτ ποιήσομεν; Ἐγγύς (ο) Ἐὰν ☩ εἰσακούσητ τὰς (π) θεῦ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ (ρ) φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα (σ) προσκυνήσεις (τ) λατρεύσεις (υ) γῆς, ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι, εἰς ἣν (φ) καὶ * σὺ καὶ τὸ σπέρμα (χ) σου, καλοικεῖν σε ὅπ

ΚΕΦ. λα'.

1 Καὶ συνετέλεσε Μωυσῆς λαλῶν πάντας τοὺς λόγους τούτου πρὸς πάντας υἱὸς Ἰσρα-
2 ὴλ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐγώ εἰμι σήμερον· οὐ δυνήσομαι ἔτι εἰσπορεύεσθαι (α) καὶ ἐκπορεύεσθαι. κύριος ὁ θεὸς εἶπε πρός μὲ, Οὐ διαβήσῃ τὸν Ἰορδάνην τοῦτον.

MS.A. (α) ἢ ἐκπορεύεσθαι.

Quoniam mandatum hoc, quod ego mando tibi hodiè, non eſt (e) ſupra modum, neque longè abs te eſt. Non in cœlo(f) ſurſum eſt,(g) dicens; Quis aſcendet nobis in cœlum, & accipiet nobis illud,et audientes illud faciemus? Neque trans mare eſt, dicens; Quis transfretabit nobis trans mare, & accipiet nobis illud, & auditum (h) nobis faciet illud, & faciemus? Propè te eſt verbum valdè, in ore tuo, & in corde tuo, (i) & in manibus tuis faceve illud. Ecce dedi ante faciem tuam hodiè vitam & mortem, bonum & malum. Si exaudieris mandata Domini Dei tui, quæ ego mando tibi hodiè, diligere Dominum Deum tuum, ambulare in omnibus viis ejus, & obſervare juſtificationes ejus, & judicia ejus, & vivetis & multi eritis: & benedicet te Dominus Deus tuus in omni terra, in quam ingrederis illuc hæreditare eam. Et ſi tranſlatum fuerit cor tuum, & non exaudieris, & errans adoraveris deos alios, & ſervieris eis; Annuntio tibi hodiè, quia perditione perdemini; & non eritis longævi ſuper terram, in quam vos tranſitis Jordanem illuc hæreditare eam. Conteſtor vobis hodiè cœlum & terram, vitam & mortem dedi ante faciem veſtram, benedictionem & maledictionem. Elige vitam (k) tu, ut vivas tu & ſemen tuum, Diligere Dominum Deum tuum, exaudire vocem ejus, & adhærere ei: quoniam hoc vita tua, & longitudo dierum tuorum, ad habitandum ſuper terram, quam juravit Dominus patribus tuis, Abraham, & Iſaac et Jacob, dare eis.

CAP. XXXI.

1 ET conſummavit Moyſes lo-
2 quens omnia verba hæc ad omnes filios Iſrael. Et dixit ad eos; Centum & viginti annorum ego ſum hodiè: non potero ultrà ingredi & egredi. Dominus autem dixit ad me, Non tranſibis Jordanem hunc.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Præceptum enim hoc quod hodiè præcipio
11 * ... tibi, non eſt abſconditum à te, neque remo-
12 * ... tum. Non eſt in cœlo; ut dicas, Quis aſcen-
13 ... dat nobis in cœlum, & ipſum nobis arripi-
... at, & audiamus & faciamus illud? Nec eſt
... ultra mare; ut dicas, Quis tranſeat nobis ul-
... tra mare, tollatque illud nobis, & audiamus
14 ... & faciamus illud? Sed valdè propinquus eſt
... tibi ſermo, in ore tuo eſt, & in corde tuo ut
15 ... facias illud. Vide quòd propoſuerim tibi ho-
16 ... diè vitam & bona, & mortem ac mala. Nam
... ego præcipio tibi hodiè ut diligas Dominum
... Deum tuū, & ambules in viis ejus, & cuſto-
... dias præcepta ejus, & leges ac judicia ipſius,
... ut vivas & multipliceris admodum, & bene-
... dicat tibi Dñs Deus tuus in terra ad quam
17 ... poſſidendam es ingreſſurus. Sin autem aver-
... tatur cor tuum, & non obedias, & aberrans
18 ... adores deos alios, & colas eos; Denuntio
... vobis hodiè vos certiſſimè perituros, nec
... productos dies in terra ad quam trajicien-
... tes Jordanem ingrediemini ut poſſideatis
19 ... eam. Obteſtor adversùm vos hodiè cœlum
... & terram, quòd vitam & mortem poſuerim
... corā vobis; benedictiones & maledictiones.
... Elige ergò tibi vitā, ut vivas, tu, & ſemē tuū,
20 ... Diligendo Dñm Deū tuū, & obediendo voci
... ejus, & ipſi adhærendo (ipſe enim eſt vita
... tua & longitudo dierum tuorum) ut habites
... in terra quam juravit Dominus patribus tuis,
... Abraham, Iſahac, & Jacob, daturum ſe tibi.

CAP. XXXI.

1 ABiens igitur Moſes, locutus eſt omnes
2 ſermones iſtos ad univerſum Iſraelem, Di-
xitque ad eos, Filius centum ego ſum & vi-
ginti annorum hodiè, nec poſſum ampliùs
egredi & ingredi: & Dominus dixit ad me,
Non trajicies Jordanem iſtum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS,

11 אֲרֵי תַּפְקֻדְתָּא הָדָא דִּי אֲנָא מְפַקֵּד
לָךְ יוֹמָא דֵּין לָא מְפַרְשָׁא הִיא מִנָּךְ
12 וְלָא רְחִיקָא הִיא: לָא בִּשְׁמַיָּא הִיא
לְמֵימַר מַן יְסַק לָנָא בִּשְׁמַיָּא וְיִסְבַּהּ
לָנָא וְיַשְׁמְעִנָּא יְתַהּ וְנַעְבֵּד יָתַהּ: וְלָא
13 מֵעִבְרָא לְיַמָּא הִיא לְמֵימַר מַן
יְעִבַּר לָנָא לְעִבְרָא יַמָּא וְיִסְבַּהּ לָנָא
וְיַשְׁמְעִנָּא יָתַהּ וְנַעְבֵּד יָתַהּ: אֲרֵי
14 קָרִיב לָךְ פִּתְגָמָא לַחֲדָא בְּפֻמָּךְ
וּבְלִבָּךְ לְמֶעְבְּדֵיהּ: חֲזִי דִּיהַבִית
15 קֳדָמָךְ יוֹמָא דֵּין יָת חַיֵּי וְיָת טָבְתָא
16 וְיָת מוֹתָא וְיָת בִּישְׁתָּא: דִּי אֲנָא
מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין לְמִרְחַם יָת יְיָ
אֱלָהָךְ לְמֵהַךְ בְּאוֹרְחָן דְּתַקְנָן
קֳדָמוֹהִי וּלְמִטַּר פְּקוּדוֹהִי וּקְיָמוֹהִי
17 וְדִינוֹהִי וְתֶחֱי וְתִסְגֵּי וִיבָרְכִנָּךְ יְיָ
אֱלָהָךְ בְּאַרְעָא דְּאַתְּ עָלָל לְתַמָּן
לְמֵירְתַהּ: וְאִם יְתִפְנֵי לִבָּךְ וְלָא
18 תְקַבֵּל וְתִטְעֵי וְתִסְגּוֹד לְטַעֲוָת
עַמְמַיָּא וּתְפַלְחִנּוּן: חַוִּיתִי לְכוֹן יוֹמָא
דֵּין אֲרֵי מֵיבַד תֵּיבְדוּן לָא תוֹרְכִין
יוֹמִין עַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָבַר יָת
19 יַרְדְּנָא לְמֵעַל לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ:
אַסְהֲדִית בְּכוֹן יוֹמָא דֵּין יָת שְׁמַיָּא
20 וְיָת אַרְעָא חַיֵּי וּמוֹתָא יְהַבִית
קֳדָמָךְ בִּרְכָן וְלוּטִין וְתִרְעֵי בְּחַיֵּי
בְּדִיל דְּתֶחֱי אַתְּ וּבְנָךְ: לְמִרְחַם יָת
יְיָ אֱלָהָךְ לְקַבָּלָא בְּמֵימְרֵיהּ וּלְקָרְבָא
לְדַחֲלְתֵּיהּ אֲרֵי הוּא חַיֵּךְ וְאוֹרְכָנוּת
יוֹמָךְ לְמִתַּב עַל אַרְעָא דְּקַיֵּם יְיָ
לַאֲבָהָתָךְ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב
לְמִתַּן לְהוֹן: לא

וַאֲזַל מֹשֶׁה וּמַלֵּל יָת פִּתְגָמַיָּא דְּאִלֵּין
1 עִם כָּל יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר לְהוֹן בַּר־
מְאָה וְעֶשְׂרִין שְׁנִין אֲנָא יוֹמָא דֵּין
לֵית אֲנָא יְכִיל עוֹד לְמִפַּק וּלְמֵעַל וַיְיָ
אֲמַר לִי לָא תֶעְבַּר יָת יַרְדְּנָא הָדֵין:

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 ** עמ אשמצא אפא אעא אעבעמ אמצעמ אשמצא אשמצ 2א
12 בצא 2אעא אשמצ אשעע 2צא אפצא 2בצא אשמצא אשמצ 2
בצא אמצ אשמצ 2א 2בצא אשמצא אשמצ 2אפצא אמצ
13 אשמצא אשעבצא אצא אבצא אשמצ: * 2צא אשבפ 2מצא אמצ
בצא 2אעא אשמצ אשמצ 2בצא אשמצ 2אפצא אשמצ: * עמ אפצא 2מצא אמצ
14 אשמצא אשעבצא אצא אבצא אשמצ: * עמ אפצא 2מצא אמצ
=אעא 2בצא אשמצ אצא 2בפצא 2שמצא אשמצ
15 ** פאצא בצא 2בצא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפ
16 2אעא אשעא אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ: * אשמצ אשמצ אצא אפצא
2אעא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ
17 2אעא אשמצ: * אעא אשמצ 2בצא אצא אשמצ 2אעא אשמצ
18 2אעא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ
2בצא אשמצ: אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ
2אעא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ
19 2אעא אשמצ: * אעא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ
אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ
2אעא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ
20 2אעא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ אצא אפצא אשמצ

ספר אלה הדברים: לא

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

disperdet ipse; tuas facies ad transiens ipse tuus Deus Dominus

3 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא־יַשְׁמִיד אֶת־
transiens ipse Jehosuah: eas possidebis & ,tuis faciebus à istas gentes
הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וִירִשְׁתָּם יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר
,eis Dominus faciet Et .Dominus est locutus quēadmodū ,tuas facies ad
4 לִפְנֵי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: וְעָשָׂה יְהוָה לָהֶם
,eorum terræ & ,Emoræorum regibus Ogh & ,Sichon fecit quēadmodū
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי הָאֱמֹרִי וּלְאַרְצָם
,vestras facies ad Dominus eas dabit Et .eos disperdidit quos
5 אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֹתָם: וּנְתָנָם יְהוָה לִפְנֵיכֶם
.vobis præcepi quod ,præceptum omne secundū eis facietis &
וַעֲשִׂיתֶם לָהֶם כְּכָל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם:
,eorū cōspectib⁹ à frangamini neque, timeatis ne; vos roborate &, vos Fortificate
6 חִזְקוּ וֶאֱמָצוּ אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם
nec ,te lauabit non ,tecum vadens ipse tuus Deus Dominus quoniā
כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֹלֵךְ עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא
oculis in eum ad dixit & ,Jehosuah ad Moseh vocavit Et .te derelinquet
7 יַעַזְבֶךָּ: וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי
populo cum ingredieris tu quia: te robora &, tē Fortifica: Israel omnis
כָל־יִשְׂרָאֵל חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תָּבוֹא אֶת־הָעָם
: eis dandum ad ,eorū patrib⁹ Dominus juravit quam terram ad istō
הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם
ambulans ipse Dominus Et .Illos eam facies hæreditare tu &
8 וְאַתָּה תַּנְחִילֶנָּה אוֹתָם: וַיהוָה הוּא׀ הַהֹלֵךְ
,timeas Ne .te derelinquet neq; ,te dissolvet nō; tecū erit ipse ,tuas facies ad
לְפָנֶיךָ הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ לֹא תִירָא
ad eā dedit &, istam legem Moseh scripsit Et .consternēris neq;
9 וְלֹא תֵחָת: וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל־
omnes ad &, Domini fœderis arcam portantes Levi filios sacerdotes
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה וְאֶל־כָּל־
septem fine A :dicendo ,eis Moseh præcepit Et .Israel seniores
10 זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְצַו מֹשֶׁה אוֹתָם לֵאמֹר מִקֵּץ שֶׁבַע
;tabernaculorum festo in ,remissionis anni statuto tempore in ,annorum
שָׁנִים בְּמֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת:
loco in ,tui Dei Domini facieb⁹ cum conspici ad Israel omnis veniendo In
11 בְּבוֹא כָל־יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם
Israel omni coram istam legem proclamabis ;elegerit quem
אֲשֶׁר יִבְחַר תִּקְרָא אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד כָּל־יִשְׂרָאֵל
,familiā &, mulieres & ,viros ,populum cōgregare Fac .eorum auribꝰ in
12 בְּאָזְנֵיהֶם: הַקְהֵל אֶת־הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף
timeat &, discant ut & ,audiant ut ,tuis portis in qui ,tuū peregrinū &
וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן יִלְמְדוּ וְיָרְאוּ
verba omnia faciendo custodiant & ,vestrum Deum Dominum
13 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי
,audiant, cognoverāt non qui eorum filii Et .hujus legis
הַתּוֹרָה הַזֹּאת: וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ
diebus omnibus ,vestrum Deum Dominum timere discant &
וְלָמְדוּ לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־הַיָּמִים
transeuntes vos quam humum super vivi vos quibus
אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־
.eam possidendam ad illuc Jarden
הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

3 Dominus ergò Deus tu⁹ transibit ante te: ipse delebit omnes gentes has in conspectu tuo, & possidebis eas: & Josue iste transibit ante te, 4 sicut locutus est Dominus. Faciétq; Dñs eis sicut fecit Sehon & Og regibus Amorrhæorum, & terræ eorū, delebítq; 5 eos. Cùm ergò & hos tradiderit vobis, similiter facietis 6 eis sicut præcepi vobis. Viriliter agite, & confortamini: nolite timere, nec paveatis ad conspectum eorū: quia Dñs Deus tuus ipse est ductor tu⁹, & non dimittet, nec derelinquet te. 7 Vocavítque Moyses Josue, & dixit ei corā omni Israel; Confortare, & esto robustus: tu enim introduces populū istū in terrā, quā daturū se patribus eorū juravit Dñs, & tu eam sorte divi- 8 des. Et Dñs qui ductor est vester, ipse erit tecū: non dimittet, nec derelinquet te: noli 9 timere, nec paveas. Scripsit itaque Moyses legē hanc, & tradidit eam sacerdotibus filiis Levi, qui portabant arcā fœderis Domini, & cunctis 10 seniorib⁹ Israel. Præcepítq; eis, dicens; Post septē annos, anno remissionis, in solennitate 11 tabernaculorum, Convenientibus cunctis ex Israel, ut appareant in conspectu Domini Dei tui, in loco quem elegerit Dominus, leges verba legis hujꝰ coram omni Israel, audi- 12 entibus eis; Et in unum omni populo congregato, tam viris quàm mulieribus, parvulis, & advenis, qui sunt intra portas tuas: ut audientes discant, & timeant Dominum Deum vestrum, & custodiant, impleántque omnes sermones le- 13 gis hujus. Filii quoque eorum qui nunc ignorant; ut audire possint, & timeant Dominum Deum suum cunctis diebus quibus versantur in terra, ad quam vos, Jordane transmisso, pergitis obtinendam.

Dominus Deus tuus qui præcedit ante faciem tuam, hic exterminabit gentes has à facie tua, & possidebis eos; et Jesus, qui præcedit ante faciem tuā, sicut locutus est Dominus. Et faciet Dominus Deus tuus eis, sicut fecit Seon et Og, duobus regibus Amorrhæorum, qui erant trans Jordanem, & terræ eorum, secundùm quod exterminavit eos. Et (a) tradidit eos Dominus vobis: et facietis eis sicut mandavi vobis. Viriliter age, & confortare: nè timeas, neq; paveas, neq; stupeas à facie eorum: quoniam Dominus Deus tuus, qui præcedit vobiscum in vobis, non te dimittet, neque te derelinquet. Et vocavit Moyses Jesum: & dixit ei corā omni Israel; Viriliter age, et confortare: tu enim ingrediēris ante faciem populi hujꝰ in terram, quā juravit Dominus patribus vestris dare eis: et tu in hæreditatē distribues eis. Et Dominꝰ, qui (b) simul procedit tecum, non dimittet te, neq; te derelinquet. Nē timeas, neq; paveas. Et scripsit Moyses verba legis hujus in libro: & dedit sacerdotibꝰ filiis Levi, qui levant arcā testamenti Domini, & seniorib⁹ filiorum Israel. Et mandavit Moyses eis in die illa, dicens; Post septē annos in tempore anni remissionis in solennitate scenopegiæ, Cùm simul procedit omnis Israel ad apparendū in conspectu Domini Dei vestri in loco, quem elegerit (c) Dominꝰ, legetis legem hanc corā omni Israel in aures eorum, Convocans populum, viros, et mulieres, et fœtus, & advenā, qui in civitatibꝰ vestris sunt audiant, atq; ut discāt timere Dominum Deum vestrū. Et audient facere omnia verba legis hujus. Et filii eorum, qui non noverunt, audient, & discent timere Dominum Deum tuum omnibus diebus, quibus ipsi vixerint super terram, in quam vos transitis Iordanem illac hæreditare eam.

3 Κύριος ὁ Θεός σε ὁ προπορεύομενος πρὸ προσώπου σου, (β) αὐτὸς ἐξολοθρεύσει τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου σου, καὶ κληρονομήσεις αὐτούς· καὶ Ἰησοῦς ὁ προπορεύμενος πρὸ προσώπου σου, καθὰ ἐλάλησε κύριος. 4 Καὶ (γ) ποιήσει κύριος ὁ Θεός σου αὐτοῖς καθὼς ἐποίησε Σηὼν καὶ Ὤγ δυσὶ βασιλεῦσι τοῖς Ἀμορραίων, οἷς ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ τῇ γῇ αὐτῶν, καθότι (δ) ἐξωλόθρευσεν αὐτοὺς, 5 Καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς (ε) κύριος ὑμῖν· καὶ ποιήσετε αὐτοῖς, καθότι ἐνετειλάμην ὑμῖν. 6 Ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, μὴ φοβοῦ, (ζ) μηδὲ δειλιάσῃς, μηδὲ πτοηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· ὅτι κύριος ὁ Θεός (η) σου ὁ προπορεύμενος (θ) μετὰ σοῦ ἐν ὑμῖν, οὐ μή σε ἀνῇ, οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπῃ. Καὶ 7 ἐκάλεσε Μωυσῆς Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ, Ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ τούτου εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσιν (ι) ὑμῶν δοῦναι αὐτοῖς, καὶ σὺ κατακληρονομήσεις (κ) αὐτοῖς. 8 Καὶ κύριος ὁ (λ) Συμπορεύομενος μετὰ σοῦ, οὐκ ἀνήσει σε, (μ) οὐδὲ μή σε ἐγκαταλίπῃ. μὴ φοβοῦ, μηδὲ δειλία. 9 Καὶ ἔγραψε Μωυσῆς (ν) τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου εἰς βιβλίον, καὶ ἔδωκε τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς Λευὶ τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις τοῦ υἱῶν Ἰσραήλ. 10 Καὶ ἐνετείλατο Μωυσῆς αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, Μετὰ ἑπτὰ ἔτη ἐν καιρῷ ἐνιαυτοῦ ἀφέσεως 11 ἐν ἑορτῇ σκηνοπηγίας, Ἐν τῷ (ξ) συμπορεύεσθαι πάντα Ἰσραὴλ ὀφθῆναι ἐνώπιον κυρίου τοῦ (ο) Θεοῦ ὑμῶν, ἐν τῷ τόπῳ (π) ᾧ ἂν ἐκλέξῃ (ρ) κύριος, ἀναγνώσεσθε τὸν νόμον τοῦτον ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ εἰς 12 τὰ ὦτα αὐτῶν, (σ) Ἐκκλησιάσας τὸν λαὸν, τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ ἔκγονα καὶ τὸν (τ) προσήλυτον τὸν ἐν τοῖς (υ) πόλεσιν ὑμῶν, ἵν' ἀκούσωσι, καὶ ἵνα μάθωσι φοβεῖσθαι 13 κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν· καὶ ἀκούσονται ποιεῖν πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου. Καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν οἱ οὐκ οἴδασιν, ἀκούσονται, καὶ μαθήσονται φοβεῖσθαι κύριον τὸν (φ) Θεόν σου πάσας τὰς ἡμέρας ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ὅτι τὴν γῆν, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν.

MS. Λ. (β) αὐτὸς ἐξολεθρεύσει (γ) ποιήσῃ αὐτοῖς κύριος καθὼς (δ) ἐξωλέθρευσεν (ε) κύριος ἐνώπιον ὑμῶν· καὶ (ζ) μηδὲ δειλία, (η) σου ὁ προπορεύμενος (θ) μεθ' ὑμῶν, οὐ μή σε ἀνῇ, οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπῃ. (ι) αὐτῷ δοῦναι (κ) αὐτοῖς. (λ) Συμπροπορεύομένος σοι μετὰ σοῦ, (μ) οὐδ' οὐ μὴ ἐγκαταλείπῃ σε. (ν) πάντα τὰ (ξ) συμπορεύεσθαι (ο) Θεοῦ σου, ἐν (π) τῷ ἂν (ρ) κύριος ὁ Θεός σου, ἀναγνώσεσθε (σ) Ἐκκλησιάσας τὸν (τ) προσήλυτον σου τὸν (υ) πόλεσίν σου, ἵνα (φ) θεὸν πάσας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dominus Deus tuus ipse transiturus est ante 3
te, ipseque perdet populos istos à conspectu
tuo, & possidebis eos. Josue ipse transiturus
est ante te, sicut dixit Dominus. Et faciet eis 4
Dñs quemadmodum fecit Sihon & Og regi-
bus Amoræorum, atque terræ eorum quos
perdidit. Cúmq; tradiderit eos ante vos, fa- 5
cite eis juxta totum præceptum quod manda-
vi vobis. Generosè ac fortiter agite, ne for- 6
midetis, neque trepidetis, neq; terreamini à
conspectu eorum: quia Dñs Deus tuus ipse
te præcedit, non deseret te, neq; te destitu-
et. Vocavit autem Moses Josue, dixítque 7
ad eum coram universo Israele, Confortare
& gnaviter age, quoniam tu introducturus
es populum istum in terrā quam juravit Dñs
patrib⁹ eorum se daturū eis, & tu divides
eam ipsis in hæreditatem. Dominꝰ etiā ipse 8
præcedet te, & ipse tecum erit, nec te dese-
ret, neq; derelinquet: ne timeas, neq; tre-
pides, neq; perhorrescas. Et scripsit Moses 9
legem istam, & tradidit eam sacerdotibus fi-
liis Levi portitoribus arcæ fœderis Dñi, o-
mnibúsq; senibus filiorum Israel. Et præce- 10
pit eis Moses, dixítq, ad eos, Post septem an-
nos, in tempore anni remissionis, in solenni-
tate tabernaculorum, Quando conveniet 11
cunctus Israel ut appareat coram Domino
Deo tuo in loco quem electurus est, recita le-
gem istam coram universo Israele in auribus
eorum. Congrega populum, viros ac mu- 12
lieres; & pubem, peregrinum qui est in civi-
tatibus tuis, ut audiant, & dicant, timeant-
que Dominum Deum suum, & custodiant fa-
ciantque omnes sermones legis hujus. Filii 13
quoque eorum qui non noverunt, audient &
discent timere Dominum Deum suum, cunctis
diebus quibus victuri estis in terra ad quam
possidendam trajecturi estis Jordanem.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

TARGUM ONKELOS.

3 יְיָ אֱלָהָךְ הוּא עָבַר קֳדָמָךְ הוּא יְשֵׁיצֵי
יָת עַמְמַיָּא הָאִלֵּין מִן קֳדָמָךְ וְתֵרְתֵּנוּן
יְהוֹשֻׁעַ הוּא עָבַר קֳדָמָךְ כְּמָא דִי
4 מַלֶּל יְיָ: וְיַעְבֵּיד יְיָ לְהוֹן כְּמָא דַעֲבַד
לְסִיחוֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי אֱמוֹרָאֵי
5 וּלְאַרְעְהוֹן דִּי שֵׁצִי יָתְהוֹן: וְיִמְסְרִנּוּן
יְיָ קֳדָמֵיכוֹן וְתַעְבְּדוּן לְהוֹן כְּכָל
6 פִּקְּדָתָא דִי פְקִדִית יָתְכוֹן: תְּקִיפוּ
וְאֵלִימוּ לָא תְדְחֲלוּן וְלָא תְתְבְּרוּן
מִן קֳדָמֵיהוֹן אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ מֵימְרֵיהּ
מְדַבַּר קֳדָמָךְ לָא יְשִׁבְקִנָּךְ וְלָא
7 יְרַחֲקִנָּךְ: וּקְרָא מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ וַאֲמַר
לֵיהּ לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל תְּקַף וְעֵלַם
אֲרֵי אַתְּ תֵּעוֹל עִם עַמָּא הָדֵין
לְאַרְעָא דִי קַיֵּם יְיָ לַאֲבָהֲתְהוֹן לְמִתַּן
8 לְהוֹן וְאַתְּ תַּחְסְנִנַּהּ יָתְהוֹן: וְיְיָ הוּא
מְדַבַּר קֳדָמָךְ מֵימְרֵיהּ יְהֵי בְסַעֲדָךְ
לָא יְשִׁבְקִנָּךְ וְלָא יְרַחֲקִנָּךְ לָא
9 תְּדְחַל וְלָא תִתְבָּר: וּכְתַב מֹשֶׁה
יָת אוֹרַיְתָא הָדָא וִיהַבָהּ לְכָהֲנַיָּא
בְּנֵי לֵוִי דְּנָטְלִין יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ
10 וּלְכָל סָבֵי יִשְׂרָאֵל: וּפַקִּיד מֹשֶׁה
יָתְהוֹן לְמֵימַר מִסּוֹף שְׁבַע שְׁנִין
בְּזִמַּן שַׁתָּא דְשָׁמְטֵתָא בְּחַגָּא
11 דְמַטְלֵיָא: בְּמֵיתֵי כָל יִשְׂרָאֵל
לְאִתְחַזָאָה קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּאַתְרָא
דִי יִתְרְעֵי תְּקַרֵי יָת אוֹרַיְתָא הָדָא
12 קֳדָם כָּל יִשְׂרָאֵל וְתַשְׁמְעִנּוּן: כְּנוֹשׁ
יָת עַמָּא גְּבַרַיָּא וְנָשַׁיָּא וְטַפְלָא
וְגִיּוֹרָךְ דִי בְקִרְוָךְ בְּדִיל דִּישְׁמְעוּן
וּבְדִיל דִּיחֲלוּן וְיִדְחֲלוּן קֳדָם יְיָ
אֱלָהֲכוֹן וְיִטְרוּן לְמֶעְבַּד יָת כָּל
13 פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא הָדָא: וּבְנֵיהוֹן דִּי לָא
יְדְעוּן יִשְׁמְעוּן וְיִלְפוּן לְמִדְחַל קֳדָם
יְיָ אֱלָהֲכוֹן כָּל יוֹמַיָּא דִי אַתּוּן קַיְמִין
עַל אַרְעָא דִי אַתּוּן עָבְרִין יָת־
יַרְדְּנָא תַּמָּן לְמֵירְתַהּ:

3 Dominus Deus tuus ipse transibit ante te; et ipse disperdet populos istos in conspectu tuo, & possidebis eos: Josue autem ipse transibit ante te, sicut locut' est Domin'. Et faciet eis
4 Dominus, sicut fecit Seon regibus Ammorræorum et terræ
5 eorũ: quia disperdidit eos. Et tradet eos Dominus in conspectu vestro: et facietis eis juxta omnia præcepta quæ præcepi
6 vobis. Confortamini et roboramini; ne timeatis neque formidetis à facie eorum: quoniam verbum Domini Dei tui dux erit coram te; non relin-
7 quet te, nec dimittet te. Et vocavit Moyses Josue, et dixit ei ante oculos omnis Israel, Confortare et esto robustus: quoniam tu introduces populum istum, in terram quam juravit Dominus dare patrib' eorum: et tu dabis eis eam in possessi-
8 onem. Dñs autem ipse dux erit coram te, verbum ejus erit in auxilium tuũ; non derelinquet te, nec dimittet te: ne timeas,
9 neq; formides. Et scripsit Moyses legem hanc: et tradidit eam sacerdotibus filiis Levi, qui portabant arcam fœderis Domini: et omnibus seniorib' Is-
10 rael. Præcepitq; Moyses eis dicens: In fine septem annorum, in tempore anni remissionis, in solennitate tabernaculorum:
11 Cùm venerit omnis Israel ut appareant corã Domino Deo tuo, in loco quem elegerit; leges legem istam coram Domino coram omni Israel, &
12 audire facies eos. Congrega populum, viros et mulieres, & parvulos; et peregrinos tuos qui sunt in urbibus tuis: ut audiant & ut discant, & timeant coram Domino Deo vestro; & custodiant & faciant
13 omnia verba legis hujus. Filii quoque eorum qui nescierunt, audient et discent timere coram Domino Deo vestro, omnibus diebus quibus vos permanebitis super terrã, propter quam vos transitis Jordanem ut possideatis eam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3 * יְיָ אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא יַשְׁמִיד אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וְיָרַשְׁתָּם
יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ:
4 וְעָשָׂה יְיָ לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי הָאֱמֹרִי וּלְאַרְצָם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֹתָם:
5 וְנָתַן יְיָ אֹתָם לִפְנֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָהֶם כְּכָל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם:
6 חִזְקוּ וֶאֱמָצוּ אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֹלֵךְ עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ:
7 ** וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תָּבוֹא אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם וְאַתָּה תַּנְחִילֶנָּה אוֹתָם:
8 וְיְיָ הוּא הַהֹלֵךְ לְפָנֶיךָ הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ לֹא תִירָא וְלֹא תֵחָת:
9 וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְיָ וְאֶל־כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:
10 וַיְצַו מֹשֶׁה אוֹתָם לֵאמֹר מִקְצֵה שֶׁבַע שָׁנִים בְּמוֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת:
11 בְּבוֹא כָל־יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר תִּקְרָא אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם:
12 הַקְהֵל אֶת־הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן יִלְמְדוּ וְיָרְאוּ אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:
13 וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלָמְדוּ לְיִרְאָה אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

VER. SAM.

3 * וַיְיָ אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא יַשְׁמִיד אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וְיָרַשְׁתָּם
יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ:
4 וְעָשָׂה יְיָ לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי הָאֱמֹרִי וּלְאַרְצָם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֹתָם:
5 וְנָתַן יְיָ אֹתָם לִפְנֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָהֶם כְּכָל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם:
6 חִזְקוּ וֶאֱמָצוּ אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֹלֵךְ עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ:
7 ** וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תָּבוֹא אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם וְאַתָּה תַּנְחִילֶנָּה אוֹתָם:
8 וְיְיָ הוּא הַהֹלֵךְ לְפָנֶיךָ הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ לֹא תִירָא וְלֹא תֵחָת:
9 וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְיָ וְאֶל־כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:
10 וַיְצַו מֹשֶׁה אוֹתָם לֵאמֹר מִקְצֵה שֶׁבַע שָׁנִים בְּמוֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת:
11 בְּבוֹא כָל־יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר תִּקְרָא אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם:
12 הַקְהֵל אֶת־הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן יִלְמְדוּ וְיָרְאוּ אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:
13 וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלָמְדוּ לְיִרְאָה אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

3 Domin' Deꝰ tuus ipse transibit ante te: ipse exterminabit gentes istas à facie tua, possidebisque eas, sed Josue ille est qui transibit ante te, sicut locutus est Dominus. Faciet 4 igitur Dominus iis, sicut fecit Sihon & Og regibus Amorrhæorum, & terræ eorum de qua exterminavit eos. Quã 5 dederit eos Domin' ante faciem vestram, jum facietis eis secundùm omne mandatum quod præcepi vobis. Viriliter 6 agite, & corroboramini, ne timeatis, neque paveatis à facie eorum, quoniam Dominus Deus tuus ipse est qui incedit tecum; non te deseret, neque te derelinquet. Vocavit 7 igitur Moses Josuam, dixitque illi ante oculos omnis Israel; Viriliter age, et corroborare, quoniam tu introduces populũ istum in terram quam juravit Dominus patribus eorum se daturũ eis; tu quoque illam dividēs eis in hæreditatem. Dominus 8 autem incedet ante faciẽ tuam, ipse erit tecum, non te deseret, neque te derelinquet: ne timeas, neq; paveas. Postea 9 scripsit Moses legẽ istã, & dedit eam sacerdotibus filiis Levi, qui gestant arcam fœderis Domini, & omnibus Senioribus Israel. Præcepitque illis Moses, dicens; 10 Post septem annos, in tempore anni remissionis, in festo tabernaculorum, Cùm venit 11 omnis Israel ut videat faciem Domini Dei tui ad locum quem elegit, legetur lex ista coram universo Israele, in auribus ipsorum; Congrega- 12 to populo, viris, & mulierib', & parvulis, et peregrino tuo qui est in (a) portis tuis ut audiant, atque ut discant, & timeant Dominum Deum vestrum, sintq; soliciti facere omnia verba legis hujus: Fi- 13 lii quoque eorũ qui non cognoverunt ista, audiant & discant timere Dominũ Deũ suum omnibus diebus quibus vivunt super terram, ad quã possidendã vos transitis Jordanem.

VER. SAM. (a) civitatibus

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 *اَللّٰهُ رَبُّكَ الَّذِي يَسِيرُ بَيْنَ يَدَيْكَ هُوَ يُبِيدُ هٰؤُلَاءِ الْأُمَمَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ وَيُرِيهِمْ* وَيُوشَعُ
هُوَ يَعْبُرُ بَيْنَ يَدَيْكَ كَمَا قَالَ اللّٰهُ* فَيَصْنَعُ اللّٰهُ بِهِمْ كَمَا صَنَعَ بِسِيحُونَ وَعُوجٍ مَلِكَيِ الْأَمُورِيِّ وَبِأَهْلِ
4 بَلَدِهِمَا الَّذِينَ أَتْلَفَهُمْ * فَيُسَلِّمُهُمُ اللّٰهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَتَصْنَعُونَ بِهِمْ كَبَجَمِيعِ الْوَصِيَّةِ الَّتِي
5 أَوْصَيْتُكُمْ * تَشَدَّدُوا وَيَدُوا. لَا تَخَافُوهُمْ وَلَا تَرْهَبُوهُمْ* فَإِنَّ اللّٰهَ رَبَّكَ دُونَ السَّائِرِ مَعَكَ لَا يَدَعُكَ
6 وَلَا يَتْرُكُكَ* ثُمَّ دَعَى مُوسَى يُوشَعَ فَقَالَ لَهُ بِحَضْرَةِ جَمِيعِ الْإِسْرَائِيلِيِّينَ* اِشْتَدَّ وَيَدَّ فَإِنَّكَ تَدْخُلُ
7 مَعَ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَى الْبَلَدِ الَّذِي أَقْسَمَ اللّٰهُ لِآبَائِهِمْ أَنْ يُعْطِيَهُمْ إِيَّاهُ* وَأَنْتَ تُمَلِّكُهُمْ إِيَّاهُ * وَاللّٰهُ
8 الَّذِي دُونَ سَائِرٍ بَيْنَ يَدَيْكَ هُوَ يَكُونُ مَعَكَ* لَا يَدَعُكَ وَلَا يَتْرُكُكَ * فَلَا تَخَفْ وَلَا تُذْعَرْ* ثُمَّ
9 كَتَبَ مُوسَى هٰذِهِ التَّوْرِيَةَ* وَدَفَعَهَا إِلَى الْأَئِمَّةِ بَنِي لَاوِي حَامِلِي صُنْدُوقِ عَهْدِ اللّٰهِ* وَسَائِرِ شُيُوخِ
10 الْإِسْرَائِيلِيِّينَ * وَأَمَرَهُمْ وَقَالَ لَهُمْ فِي كُلِّ مُنْتَهَى سَبْعِ سِنِينَ فِي عِيدِ سَنَةِ التَّسْيِيبِ* فِي حَجِّ الْمَظَالِّ* فِي
11 مَجْيِ جَمِيعِ آلِ إِسْرَائِيلَ لِلْحُضُورِ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ رَبِّكُمْ فِي الْمَوْضِعِ الَّذِي يَخْتَارُ* تَقْرَأُ عَلَيْهِمْ هٰذِهِ
12 التَّوْرِيَةَ تُجَاهَهُمْ بِحَيْثُ يَسْمَعُونَهَا * وَذٰلِكَ بِأَنْ تَجْمَعَ الْقَوْمَ * الرِّجَالَ * وَالنِّسَاءَ * وَالْأَطْفَالَ* وَالْغَرِيبَ
الَّذِي فِي مَحَالِّكَ * لِكَيْ يَسْمَعُوا وَيَتَعَلَّمُوا وَيَخَافُوا اللّٰهَ رَبَّكُمْ * وَيَحْفَظُوا وَيَعْمَلُوا كُلَّ خُطُوبِ هٰذِهِ
13 السَّرِيعَةِ * وَبَنُوهُمُ الَّذِينَ لَمْ يَعْلَمُوا* يَسْمَعُونَ وَيَتَعَلَّمُونَ مَخَافَةَ اللّٰهِ رَبِّكُمْ طُولَ زَمَانِهِمُ الَّذِي هُمْ
أَحْيَاءٌ فِيهِ * فِي الْبَلَدِ الَّذِي أَنْتُمْ جَايِرُونَ الْأُرْدُنَّ لِتَدْخُلُوا إِلَيْهِ فَتَمْلِكُوهُ *

De' Domin' tuus cujus lumen incedit corã te, ipse exterminabit has gentes à conspectu tuo, et possidebis eas; et Jusaa ipse transibit ante te, quemadmodũ dixit Deꝰ. Facietque Deus ipsis ut fecit Sihoni et Og duobus regibus Amoræi, & incolis regionũ eorũ quos exterminavit. Tradet igitur eos Deus in manus vestras, & facietis eis secundùm totum præceptum quod præcepi vobis. Corroboramini et confortamini, ne timeatis eos, neque formidetis eos, quoniam Deus Dominus tuus cujus lumen tecum ambulat, non deseret te, nec te derelinquet. Præterea advocavit Musa Jusaa, et ait illi in præsentia omniũ Israelitarum; Fortis esto et robustus, quia ingrediẽris cũ filiis Israil in regionẽ quã juravit Deus patribus eorum se daturũ eis, & tu trades eam ipsis possidendam. Et Deus cujus lumen graditur ante te, ipse aderit tibi, non te deseret, neq; te destituet; ne ergò timeas, neque formides. Deinde scripsit Musa hanc Legem, dedítque eam sacerdotibus filiis Levi portantibus arcam fœderis Dei, & cunctis senioribus Israelitarũ: Et præcepit eis, & dixit ad eos; In quolibet spatio septem annorum, in festivitate anni remissionis, in solemnitate tabernaculorum, In adventu omnium Israelitarum ad sistendum se coram Deo Domino vestro in loco quem eliget, leges eis hanc Legem in conspectu eorum, ita ut audiant illam. Hoc autem præstabis convocando cœtum, viros & mulieres, & pueros, atque peregrinum qui fuerit in habitationibus tuis, ut audiatis, & discatis, atque timeatis Deũ Dominũ vestrũ, et custodiatis ac faciatis cuncta eloquia hujus legis. Et filii eorum qui non noverunt, audient, discentque timorem Dei Domini vestri, longitudine temporis sui quo sunt victuri in regione ad quam vos, transmisso Jordane, ingredimini, & possidebitis eam.

ספר אלה הדברים: לא

tui dies appropinquaverunt En : Moſeh ad Dominus dixit Et
14 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ
,conventus tentorio in ſtate & ,Jehoſuah voca : moriendū ad
לָמוּת קְרָא אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְהִתְיַצְּבוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד
conventus tentorio in ſteterunt &,Jehoſuah &,Moſeh ivit Et.ei præcipiā &
וַאֲצַוֶּנּוּ וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ וַיִּתְיַצְּבוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד:
ſtetit & ;nubis columna in ,tentorio in Dominus eſt conſpect⁹ Et
15 וַיֵּרָא יְהוָה בָּאֹהֶל בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד
ad Dominus dixit Et .tabernaculi oſtium ſuper nubis columna
עַמּוּד הֶעָנָן עַל־פֶּתַח הָאֹהֶל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
16 populus ſurget & ,tuis patribus cum accumbens tu Ecce : Moſeh
מֹשֶׁה הִנְּךָ שֹׁכֵב עִם־אֲבֹתֶיךָ וְקָם הָעָם
intrans ipſe quam terræ alienigenæ deos poſt fornicabitur &,iſte
הַזֶּה וְזָנָה ׀ אַחֲרֵי אֱלֹהֵי נֵכַר־הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָא־
meum pactum faciet irritum &,me derelinquet & :ejus interim in illuc
שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ וַעֲזָבַנִי וְהֵפֵר אֶת־בְּרִיתִי
die in ,eum in meus naſus iraſcetur Et .eo cum excidi quod
אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ: וְחָרָה אַפִּי בּוֹ בַיּוֹם־
17 erit & .eis ab me⁹ facies abſcondam &,eos derelinquam & ,ipſa
הַהוּא וַעֲזַבְתִּים וְהַסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהֶם וְהָיָה
die in dicet & :anguſtiæ &,multa mala eū invenient &,peredendū ad
לֶאֱכֹל וּמְצָאֻהוּ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְאָמַר בַּיּוֹם
mala me invenerūt,meo interiori in me⁹ De⁹ non quòd ſuper Nonne :illa
הַהוּא הֲלֹא עַל כִּי־אֵין אֱלֹהַי בְּקִרְבִּי מְצָאוּנִי הָרָעוֹת
illa die in mea⁹ facies abſcondam abſcondendo ego Et ? hæc
הָאֵלֶּה: וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא
18 deos ad ſe convertit quia : fecit quod malum omne ſuper
עַל כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה כִּי פָנָה אֶל־אֱלֹהִים
illud doce & ,iſtud canticum vobis ſcribite nunc Et .alienos
אֲחֵרִים: וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְלַמְּדָה
19 mihi ſit ut ;illorum ore in illud pone : Iſrael filios
אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שִׂימָה בְּפִיהֶם לְמַעַן תִּהְיֶה־לִּי
eū introducam Quia .Iſrael filios in teſtem in iſtud canticum
הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: כִּי־אֲבִיאֶנּוּ
20 ,melle & lacte fluentem ,ejus patrib⁹ juravi quam bonum in
אֶל הָאֲדָמָה ׀ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָיו זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ
deos ad ſe cövertet &,ſe impinguabit &,ſaturabitur &,comedet &
וְאָכַל וְשָׂבַע וְדָשֵׁן וּפָנָה אֶל־אֱלֹהִים
.meum pactum faciet irritum &,me irritabunt & ;eis ſervient & ,alienos
אֲחֵרִים וַעֲבָדוּם וְנִאֲצוּנִי וְהֵפֵר אֶת־בְּרִיתִי:
reſpondebit &,anguſtiæ &,multa mala eum invenerint cùm erit Et
21 וְהָיָה כִּי־תִמְצֶאןָ אֹתוֹ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְעָנְתָה
tradetur oblivioni non quia ,teſtem in ,ejus facies ad iſtud canticum
הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד כִּי לֹא תִשָּׁכַח
ipſe quod ,ejus ſigmentum novi nam :ejus ſeminis ore ab
מִפִּי זַרְעוֹ כִּי יָדַעְתִּי אֶת־יִצְרוֹ אֲשֶׁר הוּא
quam terram in eum introducam antequam ,hodie faciens
עֹשֶׂה הַיּוֹם בְּטֶרֶם אֲבִיאֶנּוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
.juravi
נִשְׁבַּעְתִּי:

Verſio VULG. LAT.

14 Et ait Dominus ad Moyſen, Ecce propè ſunt dies mortis tuæ : voca Joſue, & ſtate in tabernaculo teſtimonii, ut præcipiā ei. Abierunt ergò Moyſes & Joſue, & ſteterunt in tabernaculo teſtimonii : Apparuítq; Dñs ibi in columna nubis, quæ ſtetit in introitu tabernaculi.
16 Dixítque Dominus ad Moyſen, Ecce tu dormies cum patribus tuis, & popul⁹ iſte conſurgens fornicabitur poſt deos alienos in terra, ad quam ingreditur ut habitet in ea, ibi derelinquet me, & irritum faciet fœdus, quod pepigi cum eo.
17 Et iraſcetur furor meus contra eum in die illo : & derelinquam eum, & abſcondam faciem meam ab eo, & erit in devorationem : invenient eum omnia mala & afflictiones, ita ut dicat in illo die ; Verè quia non eſt Deus mecum, invenerunt me hæc mala.
18 Ego autem abſcondam, & celabo faciem meam in die illo, propter omnia mala quæ fecit, quia ſecutus eſt deos alienos.
19 Nunc itaque ſcribite vobis canticum iſtud, & docete filios Iſrael : ut memoriter teneant, & ore decantent, & ſit mihi carmen iſtud pro teſtimonio inter filios Iſrael.
20 Introducam enim eum in terrā, pro qua juravi patribus ejus, lacte & melle manantem. Cúmque comederint, & ſaturati, craſſíque fuerint, avertentur ad deos alienos, & ſervient eis : detrahéntque mihi, & irritum facient pactum meum.
21 Poſtquàm invenerint eum mala multa & afflictiones, reſpondebit ei canticum iſtud pro teſtimonio, quod nulla delebit oblivio ex ore ſeminis ſui. Scio enim cogitationes ejus, quæ facturus ſit hodiè, antequàm introducam eum in terram, quam ei pollicitus ſum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἰδοὺ ἐγγίκασιν αἱ ἡμέραι τοῦ θανάτου σου. κάλεσον Ἰησοῦν, καὶ στῆτε παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐντελοῦμαι αὐτῷ. καὶ ἐπορεύθη Μωυσῆς καὶ Ἰησοῦς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἔστησαν παρὰ τὰς θύ-
15 ρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ κατέβη κύριος (χ) ἐν νεφέλῃ, καὶ ἔστη παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἔστη ὁ στύλος τῆς νεφέλης (ψ) παρὰ τὰς θύρας τῆς
16 σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἰδοὺ σὺ (ω) κοιμᾷ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναστὰς (α) ὁ λαὸς ἐκπορνεύσει ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων τῆς γῆς, εἰς ἣν (β) εἰσπορεύεσθαι, καὶ καταλείψουσί με, καὶ διασκεδάσουσι τὴν διαθήκην μου, ἣν
17 διεθέμην αὐτοῖς. Καὶ ὀργισθήσομαι (γ) θυμῷ εἰς αὐτοὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ καταλείψω αὐτοὺς, καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔσται καταβρῶμα· καὶ εὑρήσουσιν αὐτὸν κακὰ πολλὰ καὶ θλίψεις. καὶ ἐρεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, Διότι οὐκ ἔστι κύριος
18 ὁ θεός μου (δ) ἐν ἐμοὶ, εὑρήκασί με τὰ κακὰ ταῦτα. Ἐγὼ δὲ ἀποστρέψω ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, διὰ πάσας τὰς κακίας, ἃς ἐποίησαν, ὅτι (ε) ἀπέστρεψαν ὀπίσω θεοὺς ἀλλοτρίους.
19 Καὶ νῦν γράψατε τὰ ῥήματα τῆς ᾠδῆς ταύτης, καὶ (ζ) διδάξατε αὐτὴν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ (η) ἐμβαλεῖτε αὐτὴν εἰς τὸ στόμα αὐτῶν, ἵνα γένηταί μοι ἡ ᾠδὴ (θ) αὕτη εἰς μαρτύριον ἐν ὑμῖν
20 Ἰσραήλ. Εἰσάξω γὰρ αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἀγαθὴν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν (ι) αὐτῶν, δοῦναι αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ φάγονται, καὶ ἐμπλησθέντες κορέσωσι, καὶ ὀπισραφήσονται θεοὺς ἀλλοτρίους, καὶ λατρεύσουσιν αὐτοῖς, καὶ παροξυνοῦσί με, καὶ διασκεδάσουσι τὴν διαθήκην (κ)
21 μου. Καὶ ἀντικατασήσεται ἡ ᾠδὴ αὕτη κατὰ πρόσωπον (λ) μαρτυρήσει· ἃ γὰρ μὴ ὀπλισθῇ ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ἀπὸ στόματος τοῦ σπέρματος αὐτῶν. ἐγὼ γὰρ οἶδα τὴν πονηρίαν αὐτῶν, ὅσα ποιοῦσιν ὧδε σήμερον, πρὸ τοῦ εἰσαγαγεῖν με αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν.

Et dixit Dominus ad Moyſen, Ecce appropinquârunt dies mortis tuæ. Voca Ieſum ; et ſtate ad januas tabernaculi teſtimonii, et mandabo ei. Et ivit Moyſes, et Ieſus, ad tabernaculū teſtimonii, & ſteterunt apud januas tabernaculi teſtimonii. Et deſcendit Dominus in nube, & ſtetit apud januas tabernaculi teſtimonii. Et ſtetit columna nubis apud januas tabernaculi teſtimonii. Et dixit Dominus ad Moyſen, Ecce tu dormies cum patribus tuis ; & exurgens hic populus exfornicabitur poſt deos alienos terræ, in quam hic ingreditur ; & derelinquent me ; & diſſipabunt teſtamentum meum, quod teſtatus ſum eis. Et iraſcar furore in eos in die illa, & derelinquam eos : & avertam faciem meam ab eis ; & erit (d) eſca : et invenient eum mala multa, & tribulationes. Et dicet in die illa, Quoniam non eſt Dominus meus in me, invenerunt me mala hæc. Ego autem avertendo avertam faciem meam ab eis in die illa, propter omnia mala quæ fecerunt : quoniam abierunt ad deos alienos. Et nunc ſcribite verba cantici hujus : & docete illud filios Iſrael, et immittetis illud in os eorum ; ut ſit mihi canticum hoc contra faciem teſtificans in filios Iſrael. Inducam enim eos in terram bonam, quam juravi patribus eorum, dare eis terram fluentem lac & mel. Et comedent, & ſaturati faſtidient ; & convertentur ad deos alienos, & ſervient eis : & exacerbabunt me ; & diſſipabunt teſtamentum (e) meum. Et reſpondebit canticum hoc in faciem teſtificans. Non enim tradetur oblivioni ab ore eorum, & ab ore ſeminis eorum. Ego enim novi malignitatem eorum, quæ faciunt hîc hodiè, antequàm inducam eos in terram iſtam bonam, quam juravi patribus eorum.

MS.A. (χ) ἐν στύλῳ νεφέλης, καὶ ἔστη ὀπὶ τὰς (ψ) ἐπὶ τὰς (ω) κοίμασαι (α) ὁ λαὸς οὗτος (ϛ) εἰσπορεύσ) ἐκεῖ εἰς αὐτὴν, καὶ ἐγκαλεῖ ψουσίν με, (γ) θυμῷ αὐτοῖς ἐν (δ) ἐν ὑμῖν, (ε) ἐπέστρεψαν (ζ) διδάξατε τὸν (η) ἐμβάλετε (θ) αὕτη εἰς μαρτύριον ἐν (ι) αὐτ, γῆν (κ) μου, ἣν διεθέμην αὐτοῖς· καὶ ἔσται ὅταν ἔυρωσιν αὐτὸν κακὰ πολλὰ, καὶ θλίψεις, Καὶ ἀντικατασήσ) (λ) αὐτῶν μαρτυρήσει·

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et dixit Dominus ad Moſen, Ecce appro- 14
pinquaverunt dies tui ut moriaris : voca
Joſue, & ſta in tabernaculo temporis, &
hortabor eum. Abierunt ergò Moſes & Jo-
ſue, & ſteterunt in tabernaculo temporis.
Et apparuit Dominus in tabernaculo tem- 15
poris in columna nubis, ſtetitque columna
nubis in oſtio tabernaculi temporis. Et di- 16
xit Dominus ad Moſen, Ecce tu dormies
cum patribus tuis, ſurgetque populus iſte,
& errabit poſt deos alienos terræ inter quos
ipſe ingreſſurus eſt, deſeretque me, & irri-
tum faciet fœdus meum quòd pepigi cum
eo. Et exardeſcet ira mea adverſus eum in 17
die illa, & derelinquam eos, & avertam fa-
ciem meam ab eis, eruntque ē in devoratio-
nem, & advenient ei mala multa & affli-
ctio : dicetque in die illò, Dum non eſſet
Deus in medio mei acciderunt mihi omnia
iſta mala. At ego avertam faciem meā ab eis 18
eodem die propter univerſum malum quod
fecerunt, quòd deflexerint poſt deos alios.
Itaque ſcribe eis canticum hoc, in teſtimo- 19
nium contra filios Iſrael. Nam introducā eos 20
in terrā quā juravi patribus eorū, fluentē la-
cte & melle : & comedent & ſaturabuntur &
delitiis indulgebunt, & errabunt poſt de-
os alios, & colent eos, irritabunt me,
& irritum facient fœdus meum. Cúm- 21
que acciderint eis multa mala & affli-
ctiones, leges canticum hoc coram ipſis in
teſtimonium, quod nullâ delebitur oblivio-
ne ex ore poſteritatis eorum. Novi enim
propenſionem eorum, & quicquid agunt
iſtic hodiè, antequam introducam eos in ter-
ram quam juravi patribus eorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

14 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הָא קְרִיבוּ יוֹמָךְ
לְמָמְתְּקְרֵי יָת יְהוֹשֻׁעַ וְאִתְעַתְּדוּ
בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא וַאֲפַקְּדִנֵּיהּ וַאֲזַל
מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ וְאִתְעַתְּדוּ בְּמַשְׁכַּן
15 זִמְנָא: וְאִתְגְּלִי יְיָ בְּמַשְׁכְּנָא
בְּעַמּוּדָא דַעֲנָנָא וְקָם עַמּוּדָא
דַעֲנָנָא עַל־תְּרַע מַשְׁכְּנָא:
16 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הָא אַתְּ שָׁכִיב עִם
אֲבָהָתָךְ וְיִקוּם עַמָּא הָדֵין וְיִטְעֵי
בָּתַר טָעוּת עַמְמֵי אַרְעָא דְּהוּא
עָלֵל לְתַמָּן בֵּינֵיהוֹן וְיִשְׁבְּקוּנִי
וְיַתְּלוּן יָת קְיָמִי דְּגַזַרִית
עִמְּהוֹן: 17 וְיִתְקוֹף רוּגְזִי בְּהוֹן
בְּיוֹמָא הַהוּא וְאֵרְחִיקִנּוּן וְאֶסְלֵק
שְׁכִנְתִּי מִנְּהוֹן וְיֶהֱוֹן לְמֵיכַל וְיִעְרְעֻן
יָתְהוֹן בִּישִׁין סַגִּיאִין וְקָשִׁין וְיֵימַר
בְּיוֹמָא הַהוּא הֲלָא מֵדִּילִית שְׁכִינַת
אֱלָהִי בֵּינִי עֲרָעוּנִי בִּישַׁיָּא הָאִלֵּין:
18 וְאָנָא סַלָּקָא אֶסְלֵק שְׁכִנְתִּי מִנְּהוֹן
בְּיוֹמָא הַהוּא עַל כָּל־בִּישַׁיָּא דִּי
עֲבָדוּ אֲרֵי אִתְפְּנִיאוּ בָּתַר טָעוּת
עַמְמַיָּא: 19 וּכְעַן כְּתוּבוּ לְכוֹן יָת
תּוּשְׁבְּחְתָּא הָדָא וְאַלֵּפֵיהּ לְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל שַׁוְיֵהּ בְּפוּמְהוֹן בְּדִיל דִּתְהֵי
לִי תּוּשְׁבְּחְתָּא הָדָא לְסָהֵיד בִּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל: 20 אֲרֵי אָעֱלִנּוּן לְאַרְעָא דִּי
קַיֵּמִית לַאֲבָהָתְהוֹן עָבְדָא חָלֵב
וּרְבַשׁ וְיִכְלוֹן וְיִשְׂבְּעוּן וְיִרְתְּפְנוֹן
וְיִתְפְּנוֹן בָּתַר טָעוּת עַמְמַיָּא
וְיִפְלְחוּן לְהוֹן וְיִרְגְּזוּן קֳדָמַי וְיִשְׁנוּן
יָת קְיָמִי: 21 וְיְהֵי אֲרֵי־יִשְׁכְּחוּן
בִּישִׁין סַגִּיאִין וְעָקָן וְתִתֵּיב תּוּשְׁבְּחְתָּא
הָדָא קֳדָמוֹהִי לְסָהֵיד אֲרֵי לָא
תִתְנְשֵׁי מִפּוּם בְּנֵיהוֹן אֲרֵי גְלֵי
קֳדָמַי יְצִרְהוֹן דִּי אֲנוּן עָבְדִין יוֹמָא
דֵּין עַד לָא אֶעֱלִנּוּן לְאַרְעָא דִּי
קַיֵּמִית:

Targum ONKELOS.

14 Et dixit Dominus ad Moysen; Ecce appropinquaverunt dies tui ut moriaris: voca Josue, & state in tabernaculo fœderis, ut præcipiã ei: & abiit Moyses & Josue, & steterũt in
15 tabernaculo fœderis. Et revelatus est Dominus in tabernaculo, in columna nubis: & stetit columna nubis super portam tabernaculi fœderis.
16 Et dixit Dñs ad Moysen; Ecce tu dormies cum patribus tuis: & consurget populus iste, & errabit post idola populorum terræ, ad quam ipse ingredietur inter eos; & relinquent timorem meum, & mutabunt pactum meum, quod pepigi cum eis. Et iraſcetur furor
17 meus contra eos in tempore illo, & projiciam eos & auferam majestatem meam ab eis, & erunt in direptionem; & evenient eis mala & angustiæ multæ: & dicet in tempore illo; Quia non est majestas Dei mei in medio mei, occurrerunt mihi hæc mala.
18 Ego autem auferens auferam majestatem meam ab eis in tempore illo, propter omnia mala quæ fecerũt: quoniã conversi sunt ad idola populo-
19 tum. Et nunc scribite vobis canticum istud, & doceto illud filios Israel, pone illud in ore eorum: ut sit coram me canticum istud in testimoniũ
20 contra filios Israel. Introducã enim eos in terrã quam juravi patribus suis, fluentem lacte & melle; & comedent & saturabuntur, & deliciis affluent: & convertentur ad idola populorũ, & servient eis; & ad iracundiam provocabunt me, & mutabunt pactum meum.
21 Et erit quando evenerint eis mala multa & angustiæ, respondebit canticum istud eis in testimonium, quod non tradetur oblivioni ex ore filiorum suorum: quia manifesta est coram me cogitatio eorũ, & quod ipsi faciunt hodiè; antequã introducã eos in terram pro quâ juravi eis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

** 14 זמ֣ע֖ב֣ז֣א֣ל֣ש֣י֣ז֣ל֣ק֣ב֣ז֣ש֣
ל֣ע֣ז֣א֣ז֣א֣ז֣ש֣ז֣ש֣ז֣ש֣ז֣ל֣ע֣ז֣ש֣
ז֣א֣ז֣ל֣ז֣ש֣ז֣ש֣ז֣ש֣ז֣ש֣ז֣ש֣ז֣ש֣
ז֣ל֣ז֣ש֣ז֣ש֣ז֣ש֣ז֣ש֣ז֣ש֣ז֣ש֣ז֣ש֣
ז֣ש

ספר אלה הדברים: לב

illud docuit &, ipsa die in istud canticum Moseh scripsit Et

22 וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת בַּיּוֹם הַהוּא וַיְלַמְּדָהּ
: dixit &, Nun filio Jehosuah præcepit Et .Israel filios

23 אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְצַו אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וַיֹּאמֶר
in Israel filios introduces tu quia: esto robustus & esto Fortis

חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תָּבִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־
fuit Et .tecum ero ego & ; eis juravi quam terram

24 הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לָהֶם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִמָּךְ: וַיְהִי
libro super istius legis verba scribere Moseh consummare ficus

כְּכַלּוֹת מֹשֶׁה לִכְתֹּב אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל־סֵפֶר
portantibus Levitis Moseh præcepit Et : ea perficere ad usque

25 עַד תֻּמָּם: וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי
,istius legis librum Capiendo : dicendo ,Domini .fœderis arcam

26 אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה לֵאמֹר: לָקֹחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה
, vestri Dei Domini fœderis arcæ latere ex eum ponetis &

וְשַׂמְתֶּם אֹתוֹ מִצַּד אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
novi ego Quia .testem in te in ibi sit &

וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד: כִּי אָנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת־
27 vobiscum vivente me adhuc in En .duram tuam cervicem &, tuâ rebellione

מֶרְיְךָ וְאֶת־עָרְפְּךָ הַקָּשֶׁה הֵן בְּעוֹדֶנִּי חַי עִמָּכֶם
.meâ mortem post quia etiam &, Domino cum fuistis rebelles hodie

הַיּוֹם מַמְרִים הֱיִתֶם עִם־יְהוָה וְאַף כִּי־אַחֲרֵי מוֹתִי:
; vestros præfectos &, vestrarũ virgarũ seniores omnes me ad Congregate

28 הַקְהִילוּ אֵלַי אֶת־כָּל־זִקְנֵי שִׁבְטֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם
,eos in conteslabor &, ista verba eorũ auribus in loquar &

וַאֲדַבְּרָה בְאָזְנֵיהֶם אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָעִידָה בָּם
post novi Quoniam .terram & ,cœlos

אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי
29 via de recedetis &, corrumpetis corrumpendo quia ,me mori

מוֹתִי כִּי־הַשְׁחֵת תַּשְׁחִתוּן וְסַרְתֶּם מִן־הַדֶּרֶךְ
novissimo in malum vos vocabit &: vobis præcepi quam

אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם וְקָרָאת אֶתְכֶם הָרָעָה בְּאַחֲרִית
,DOMINI oculis in malum feceritis cùm , dierum

הַיָּמִים כִּי־תַעֲשׂוּ אֶת־הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
Moseh est locutus Et .vestrarũ manuum opere in eum concitando

לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
30 hujus cantici verba Israel concionin omnis auribꝰ in

בְּאָזְנֵי כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל אֶת־דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת
.ipsa perfici ad usque

עַד תֻּמָּם:

CAP. XXXII. לב

.mei oris eloquia terra audiat & : loquar & , cœli auribꝰ Percipite

1 הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִי:
imbres ut : meum dictum ros ut fluet ; mea assumptio pluvia ut Stillabit

2 יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי כִּשְׂעִירִם
Domini nomen Quia .herbam super stillæ ut & , germen super

עֲלֵי־דֶשֶׁא וְכִרְבִיבִים עֲלֵי־עֵשֶׂב: כִּי שֵׁם יְהוָה
.nostro Deo magnitudinem date : invocabo

3 אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

Versio VULG. LAT.

22 Scripsit ergò Moyses canticum, & docuit filios Israel.
23 Præcepítque Dominus Jósue filio Nun, & ait; Confortare, & esto robustus: tu enim introduces filios Israel in terram, quam pollicitus sum, & ego ero tecum.
24 Postquàm ergò scripsit Moyses verba legis hujus in volumine, atque complevit:
25 Præcepit Levitis, qui portabant arcam fœderis Domini, dicens;
26 Tollite librum istum, & ponite eum in latere arcæ fœderis Domini Dei vestri: ut sit ibi contra te in testimonium.
27 Ego enim scio contentionem tuam, & cervicem tuam durissimam. Adhuc vivente me, & ingrediente vobiscum, semper contentiosè egistis contra Dominum: quantò magis, cùm mortuus fuero?
28 Congregate ad me omnes majores natu per tribus vestras, atq; doctores, & loquar audientibus eis sermones istos, & invocabo contra eos cœlum & terram.
29 Novi enim quòd post mortem meam iniquè agetis, & declinabitis citò de via, quam præcepi vobis: & occurrent vobis mala in extremo tempore, quando feceritis malum in conspectu Domini, ut irritetis eum per opera manuum vestrarum.
30 Locutus est ergò Moyses, audiente universo cœtu Israel, verba carminis hujus, & ad finem usque complevit.

CAP. XXXII.

1 Audite cœli quæ loquor, audiat terra verba oris mei.
2 Concrescat ut pluvia doctrina mea, fluat ut ros eloquium meum, quasi imber super herbam, & quasi stillæ super gramina.
3 Quia nomen Domini invocabo: date magnificentiam Deo nostro.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ ἔγραψε Μωυσῆς τὴν ᾠδὴν ταύτην ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Καὶ ἐνετείλατο (μ) Ἰησοῦ, καὶ εἶπεν, Ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, Σὺ γὰρ εἰσάξεις τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσεν (ν) αὐτοῖς κύριος, καὶ αὐτὸς ἔσομαι μετὰ σοῦ. Ἡνίκα δὲ συνετέλεσε Μωυσῆς γράφων πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου εἰς βιβλίον ἕως εἰς τέλος, Καὶ ἐνετείλατο τοῖς Λευίταις τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, λέγων, Λαβόντες τὸ βιβλίον τοῦ νόμου τούτου, θήσετε αὐτὸ ἐκ πλαγίων τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν· καὶ ἔσται ἐκεῖ ἐν σοὶ εἰς μαρτύριον, Ὅτι ἐγὼ οἶδα τὸν ἐρεθισμόν σου, καὶ τὸν σκληρόν σου τὸν σκληρόν. Ἔτι γὰρ ἐμοῦ ζῶντος μεθ' ὑμῶν σήμερον, παραπικραίνοντες ἦτε τὰ πρὸς τὸν θεόν· πῶς οὐχὶ καὶ ἔγγιον τοῦ θανάτου μου; Ἐκκλησιάσατε πρός με τοὺς φυλάρχους ὑμῶν, καὶ τοὺς κριτὰς ὑμῶν, καὶ τοὺς γραμματοεισαγωγεῖς ὑμῶν, ἵνα λαλήσω εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους. καὶ (ξ) διαμαρτύρομαι αὐτοῖς τόν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Οἶδα γὰρ ὅτι ἔγγιον τῆς τελευτῆς μου ἀνομίᾳ ἀνομήσετε, καὶ ἐκκλινεῖτε ἐκ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετειλάμην ὑμῖν, καὶ συναντήσεται ὑμῖν τὰ κακὰ ἔγγιον τῶν ἡμερῶν, ὅτι ποιήσετε (ο) τὰ πονηρὰ ἐναντίον κυρίου, παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν.

MS.A. (μ) Μωυσῆς Ἰησοῦ τῷ Ναυῆ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀνδρίζου (ν) κύριος αὐτοῖς, καὶ (ξ) διαμαρτύρομαι (ο) τὸ πονηρὸν ἔναντι κυρίου,

ΚΕΦ. λβ'.

30 Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς εἰς τὰ ὦτα (a) πάσης ἐκκλησίας τὰ ῥήματα τῆς ᾠδῆς ταύτης ἕως εἰς τέλος. Πρόσχες ὑρανέ, καὶ λαλήσω, καὶ (c) ἀκουέτω ἡ γῆ ῥήματα ἐκ στόματός μου. Προσδοκάσθω ὡς ὑετὸς τὸ ἀπόφθεγμά μου, καὶ καταβήτω ὡς δρόσος τὰ ῥήματά μου, ὡσεὶ ὄμβρος ἐπ' ἄγρωσιν, καὶ ὡσεὶ νιφετὸς ὑπὸ χόρτον. (γ) Ὅτι τὸ ὄνομα κυρίου ἐκάλεσα. Δότε μεγαλωσύνην τῷ θεῷ ἡμῶν.

MS.A. (a) πάσης τῆς ἐκκλησίας Ἰσραὴλ τὰ (c) ἀκουέτω γῆ (γ) Ὅτι ὄνομα

Et scripsit Moyses canticum hoc in illa die: & docuit illud filios Israel. Et mandavit Iesu, & dixit; Viriliter age, & confortare. Tu enim introduces filios Israel in terram, quam juravit eis Dominus: & ipse erit tecum. Postquàm autem consummavit Moyses scribens omnia verba legis hujus in libro usque in finem; Et mandavit Levitis, portantibus arcam testamenti Domini, dicens; Sumentes librum legis hujus, ponite illum è latere arcæ testamenti Domini Dei vestri: Et erit ibi in te in testimonium; Quia ego novi contentiosam tuam, & cervicem tuam duram. Adhuc enim vivente me vobiscum hodiè, (f) amaricantes eratis, quæ ad Deum: quomodò non etiam post mortem meam? Convocate ad me vestros principes tribuum, & seniores vestros, & judices vestros, & magistros vestros, ut loquar in aures eorum omnia verba hæc. Et (g) contestor eis cœlum, & terram. Scio enim quia post obitum meum, iniquitate iniquitatem facietis, & declinabitis de via, quam mandavi vobis: Et occurrent vobis mala (h) novissimum dierum, quoniam facietis mala antè Dominum, exacerbando eum in operibus manuum vestrarum.

CAP. XXXII.

ET locutus est Moyses in aures universæ (a) Ecclesiæ verba cantici hujus usq; in finem. Attende cœlum, & loquar: & audiat terra verba ex ore meo. Expectetur, ut pluvia, eloquium meum; & descendant sicut ros, verba mea: tanquam imber super herbam, & tanquam (b) stillæ super gramen. Quoniam nomen Domini vocavi. Date magnificentiam Deo nostro.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Scripsit itaque Moses canticum istud in die illa, & docuit ipsum filios Israel. Et hortatus est Josue filium Nun, & dixit ad eum, Generosè & fortiter age, quoniam tu introducturus es filios Israel in terram quam juravi eis, & ego ero tecum. Cúmq; absolvisset Moses scribere sermones legis hujus in libro usque ad finem, Præcepit Moses Levitis portantibus arcam fœderis Domini, & dixit ad eos, Accipite librum istum legis, & reponite eum in latere arcæ fœderis Domini Dei vestri, sitque vobis illic testis. Nam ego novi irritationem vestram, vestramque cervicem duram, ecce enim dum vivus sum vobiscum hodiè, irritâstis Dominum, itidemque postquam moriar. Congregamini ad me cuncti senes tribuum vestrarum, & scribæ vestri, & dicam vobis sermones istos, & obtestabor adversùm vos cœlum ac terram. Scio enim quòd post mortem meam corruptionem certissimè gignetis, & aberrabitis à via quam præcepi vobis, & accidet vobis malum in fine dierum, quando scilicet, facietis malum coram Domino, & ad iracundiam provocabitis eum per opera manuum vestrarum. Dixit igitur Moses coram toto cœtu Israel sermones cantici hujus, donec absoluti essent.

CAP. XXXII.

Canticum.

Auscultate cœli, & loquar: audiatque terra eloquium oris mei. Rorabit ut pluvia doctrina mea, & decidet sicut ros eloquium meum, sicut venti super gramen, & sicut stillæ in herbam, Quia nomen Domini invocabo. Tribuite magnificentiam Deo nostro fortissimo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

כב וכתב משה ית תשבחתא הדא ביומא ההוא ואלפה לבני ישראל:
כג ופקד ית יהושע בר נון ואמר תקיף ואלים ארי את תעל ית בני ישראל לארעא די קיימית לון ומימרי יהי בסעדך:
כד והוה כד שצי משה למכתב ית פתגמי אוריתא הדא על ספרא עד דשלימו:
כה ופקד משה ית לויאי נטלי ארון קיימא דייי למימר:
כו סובו ית ספרא דאוריתא הדין ותשוון יתיה מסטר ארון קיימא דייי אלהכון ויהי תמן בך לסהיד:
כז ארי אנא ידענא ית סרבנותך וית קדלך קשיא הא עד אנא קיים עמכון יומא דין מסרבין הויתון קדם ייי ואף ארי בתר דאמות:
כח אכנשו לותי ית כל סבי שבטיכון וסרכיכון ואמלל קדמיהון ית פתגמיא האלין ואסהד בהון ית שמיא וית ארעא:
כט ארי ידעית בתר דאמות ארי חבלא תחבלון ותסטון מן אורחא די פקדית יתכון ורעתא יתכון בישתא בסוף יומיא ארי תעבדון ית דבישׁ קדם ייי לארגזא קדמוהי בעובדי ידיכון: ומלל משה
ל קדם כל קהלא דישראל ית פתגמי תשבחתא הדא עד דשלימו:

לב

א אצית שמיא ואמלל ותשמע ארעא מימרי פומי: יבסם כמטרא
ב אולפני יתקבל כטלא מימרי כרוחי מטרא דנשבין על דתאה וכרסיסי מלקושא דעל עשבא:
ג ארי בשמא דייי אנא מצלי הבו רבותא קדם אלהנא:

Targum ONKELOS.

22 Et ſcripſit Moyſes canticum iſtud in die illâ, & docuit illud filios Iſrael. Et præcepit Joſue filio Nun; & ait, Confortare & eſto robuſtus: quoniam tu introduces filios Iſrael in terram quam juravi: & verbum meum erit in
24 auxilium tuum. Et factum eſt, cùm conſummâſſet Moyſes ſcribere verba legis hujus in libro, donec compleret ea.
25 Præcepit Moyſes Levitis, qui portabant arcam fœderis Domini, dicens. Tollite librum legis hujus, & ponite illum in
26 latere arcæ fœderis Domini Dei veſtri: ut ſit ibi contra te in teſtimonium. Quoniam ego ſcio contumaciam tuam, & cervicem tuam duram: ſi enim dum ego vivo vobiſcum hodie, rebelles fuiſtis coram Domino, quanto magis poſt-
28 quam mortuus fuero? Congregate ad me omnes ſenes tribuum veſtrarum, & præfectos veſtros: & loquar coram eis verba hæc, & conteſtabor contra cos cœlum &
29 terram. Scio enim, quòd poſtquam mortuus fuero iniquè agetis, & declinabitis à viâ quam præcepi vobis: & evenient vobis mala in fine dierum; ſi feceritis quod malum eſt in conſpectu Domini, ad irritandum eum in operibus manuum veſtrarum. Locutuſq; eſt Moyſes coram omni
30 cœtu filiorum Iſrael verba cantici hujus, donec compleret ea.

CAP. XXXII.

1 AUdite cœli, & loquar; & audiat terra verbum oris mei.
2 Suavis ſit ſicut pluvia doctrina mea; ſuſcipiatur ſicut ros verbum meum: ſicut ventus pluviæ, qui perflat ſuper herbam; & ſicut guttæ imbris ſerotini, quæ fluunt ſuper fœ-
3 num. Quando in nomine Domini ego oro, date magnificentiam coram Deo noſtro.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

כב ** ויכתב משה את השירה הזאת ביום ההוא וילמד את בני ישראל:
כג ויצו את יהושע בן נון ויאמר חזק ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם ואנכי אהיה עמך:
כד * ויהי ככלות משה לכתב את דברי התורה הזאת על ספר עד תמם:
כה * ויצו משה את הלוים נשאי ארון ברית יהוה לאמר:
כו לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אתו מצד ארון ברית יהוה אלהיכם והיה שם בך לעד:
כז כי אנכי ידעתי את מריך ואת ערפך הקשה הן בעודני חי עמכם היום ממרים הייתם את יהוה וגם כי מתי אחרי:
כח הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם ושטריכם ואדברה באזניהם את הדברים האלה ואעידה בם את השמים ואת הארץ:
כט כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחתון וסרתם מן הדרך אשר צויתי אתכם וקראה אתכם הרעה באחרית הימים כי תעשו את הרע בעיני יהוה להכעיסו במעשה ידיכם:
ל ** וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמם:

VERSIO SAMARITANA.

כב ** ויכתב משה את השירה הזאת ביום ההוא וילמד את בני ישראל:
כג ויצו את יהושע בן נון ויאמר חזק ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם ואנכי אהיה עמך:
כד * ויהי ככלות משה לכתב את דברי התורה הזאת על ספר עד תמם:
כה * ויצו משה את הלוים נשאי ארון ברית יהוה לאמר:
כו לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אתו מצד ארון ברית יהוה אלהיכם והיה שם בך לעד:
כז כי אנכי ידעתי את מריך ואת ערפך הקשה הן בעודני חי עמכם היום ממרים הייתם את יהוה וגם כי מתי אחרי:
כח הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם ושטריכם ואדברה באזניהם את הדברים האלה ואעידה בם את השמים ואת הארץ:
כט כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחתון וסרתם מן הדרך אשר צויתי אתכם וקראה אתכם הרעה באחרית הימים כי תעשו את הרע בעיני יהוה להכעיסו במעשה ידיכם:
ל ** וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמם:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Scripſit igitur Moſes canticum iſtud illo die, & docuit illud filios Iſrael. Deinde 22
præcepit Joſuæ filio Nun, & dixit; Viriliter age, & corroborare, introduces enim filios Iſrael in terram quam juravi eis, egoque ero tecum. 23
Factum eſt igitur poſtquam complevit Moſes ſcribere verba legis hujus in libro donec abſolviſſet ea, 24
ut præciperet Moſes Levitis geſtantibus arcam fœderis Domini, dicens; 25
Capite librum legis iſtum, & ponite illum è latere arcæ fœderis Domini Dei veſtri, ut ſit ibi adverſùs te in teſtimonium. Ego enim 26
cognovi rebellionem tuam, & cervicem tuam duram: Ecce me adhuc vivente vobiſcum hodiè, contumaces fuiſtis in Dominum, & quanto magis 27
poſt mortem meam? Congregate ad me omnes Seniores tribuũ veſtrarum, & (d) Præfectos veſtros, ut loquar in (e) 28
auribus eorũ verba iſta, conteſtéq; adverſùs eos cœlum & terram. Scio enim quòd poſt mortẽ meam (f) corrumpendo corrumpemini, & de- 29
clinabitis à via quã præcepi vobis, & accidet vobis malũ in noviſſimo dierum, eò quòd facietis malum in (g) oculis Domini, irritando illum in o- 30
pere manuum veſtrarum. Locutus eſt igitur Moſes in (h) auribꝰ omnis Congregationis Iſrael verba Cantici hujus, donec abſolviſſet ea.

CAP. XXXII.

AUdite cœli & loquar, audiat quoque terra verba o- 1
ris mei. Aſpergatur ut pluvia 2
(a) doctrina mea, ſtillet ut ros eloquiũ meũ; quaſi imber ſuper herbam, & quaſi ſtillæ ſuper gramen. Cum nomen 3
Dei invocabo, date magnificentiam Deo noſtro.

VER. SAM (d) Scribas (e) auditu (f) ſtulteſcendo ſtulteſcetis, (g) conſpectu (h) auditu (a) acceptio

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * فكتب موسي هذه التسبحة في ذلك اليوم * وعلمها بني اسرائيل * واوصي يهوشع بن نون وقال
23 له * تشدد وتايد فانك انت تدخل بني اسرائيل الي الارض التي اقسمت لهم * وانا اكون معك *
24 * ثم لما فرغ موسي من كتب جميع كلام هذه التورية في سفر الي ان كملت * امر اللاويين
25 حاملي صندوق عهد الرب وقال لهم * خذوا هذا السفر * وصيروه الي جانب صندوق عهد
26 ربكم * يكون ثم عليك شاهدا * لاني اعلم خلافك وصعوبة رقبتك * هودا وانا في الحياة
27 معكم لم تزالوا تخالفين لله * فكيف بعد موتي * جوعوا الي سيوخ اسباطكم وعرفاءكم *
28 حتي اكلمكم بهذا الكلام * واشهد عليكم السموات والارض * فاني اعلم انكم بعد
29 موتي ستفسدون وتزولون عن الطريق الذي امرتكم بسلوكه * فيوافيكم البلاء في اخر
30 هذه الايام * اذ تصنعون الشر بين يدي الله لتغضبوه باعمال ايديكم * ثم كلمهم موسي
بجميع كلام هذه التسبحة الي ان كملت *

* الفصل الثاني والثلثون *

1 * يتصت اهل السموات حتي اتكلم * ويسمع اهل الارض اقوال في * ويدر كالمطر بثي * وتهطل
2 كالطل مقالتي * كالطش علي النكلاء * وكالرذاذ علي العشب * لاني ادعوكم باسم الله فاعطوا
3 الكبرياء لربنا الخالق *

Scripſit ergò Muſa hoc canticum in illo 22
die, & docuit ipſum filios Iſrail. Et præ- 23
cepit Jehoſua filio Nun, & ait illi, Roborare & confortare, quia tu introduces filios Iſrail in terram quam juravi eis, & ego ero tecum. Deinde cùm ceſſaſſet Mu- 24
ſa ſcribere omnia verba legis hujus in volumine, donec completa eſſent, Man- 25
davit Levitis portitoribus arcæ fœderis Domini, & dixit illis; Tollite hoc volu- 26
men, & ponite illud ad latus arcæ fœderis Domini veſtri, ut ſit illic adverſùm te teſtis. Ego enim novi pervicaciam tuam, 27
& aſperitatem colli tui. Ecce me adhuc vivente vobiſcũ, eſtis indeſinenter rebelles Deo, quomodo ergò poſt mortem meam? Convocate ad me ſeniores tribuũ 28
veſtrarũ, & præfectos veſtros, ut loquar ad vos hæc verba, & obteſter contra vos cœlos ac terram. Quoniam ego novi 29
quòd vos poſt mortem meam corrumpemini, & deficietis à via in qua præcepi vobis ut ambularetis: & eveniet vobis calamitas in fine horum dierum, cùm fe- 30
ceritis malum in conſpectu Dei, ut vrictetis eum operibus manuum veſtrarum. Deinde locutus eſt ad eos Muſa omnia verba hujus cantici, donec completa eſſent.

CAP. XXXII.

Auſcultent cœlicolæ, ut loquar: & au- 1
diant terricolæ ſermones oris mei. Et di- 2
ſtillabit ſicut imber promulgatio mea, & diffluet ſicut vos eloquiũ meũ, ſicut tenues pluviæ ſuper gramen, & ſicut ſtillæ ſuper herbam. Quia vos voco in nomine Dei, 3
date magnitudinem Domino noſtro creatori,

ספר אלה הדברים: לב

Deus : judicium ejus viæ omnes nam ; *ejus* opus perfectum *Petræ*

4 הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל

non *sibi Corrupit* ,*ipse* rectus & justus ; iniquitas non & ,veritas

אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא: שִׁחֵת לוֹ לֹא

Domino Nunquid ,*contoria* & ,perversa generatio ,eorũ macula ,ejus filii

5 בָּנָיו מוּמָם דּוֹר עִקֵּשׁ וּפְתַלְתֹּל: הַלַיהוָה

ipse Nonne ? sapiens non & ,*ingrate* popule ,istud *retribuetis*

6 תִּגְמְלוּ־זֹאת עַם נָבָל וְלֹא חָכָם הֲלוֹא־הוּא

Memento ? te *firmavit* & ,te fecit ipse ,*tui acquisitor* ,tuus pater

7 אָבִיךָ קָנֶךָ הוּא עָשְׂךָ וַיְכֹנְנֶךָ: זְכֹר

interroga : generationis & ,generationis annos intelligite ,seculi dierum

יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר־וָדֹר שְׁאַל

: tibi dicent & ,tuos senes ; tibi annunciabit & ,tuum patrem

אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ־לָךְ:

filios *eum faciendo* separare *in* ,gentes excelsus *faciendo* hæreditare *In*

8 בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי

.Israel filiorum numerum *ad* populorum terminos statuit ,*hominis*

אָדָם יַצֵּב גְּבֻלֹת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

,ejus *hæreditatis funiculus* Jahacob ,ejus populus Domini pars Quia

9 כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ:

: *solitudinis* ululatus ,*vastitate* in & ,deserti terra in eum *Inveniet*

10 יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יְלֵל יְשִׁמֹן

pupillam ut ,eum *custodiet* ,eum *faciet* intelligere ,eum *faciet* circuire

יְסֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן

; *se motitabit* suos pullos super ,suum nidum *excitabit* aquila Ut .sui oculi

11 עֵינוֹ: כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל־גּוֹזָלָיו יְרַחֵף

.suam alam super eum *portabit* ,eum *accipiet* ,suas alas *expandet*

יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל־אֶבְרָתוֹ:

.alienigenæ Deus eo cum non & ,eum *ducet* solus Dominus

12 יְהוָה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר:

provenus comedit & ,terræ excelsa super eum fecit Equitare

13 יַרְכִּבֵהוּ עַל־בָּמֳתֵי אֶרֶץ וַיֹּאכַל תְּנוּבֹת

.petræ silice è oleum & ,petra è mel eum fecit sugere & ,agri

שָׁדָי וַיֵּנִקֵהוּ דְּבַשׁ מִסֶּלַע וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר:

arietes & ,agnorum adipe cum ,*ovis* lac & ,*bovis* Butyrum

14 חֶמְאַת בָּקָר וַחֲלֵב צֹאן עִם־חֵלֶב כָּרִים וְאֵילִים

sanguinem & ,tritici *venum* adipe cum hircos & ,Basan filios

בְּנֵי־בָשָׁן וְעַתּוּדִים עִם־חֵלֶב כִּלְיוֹת חִטָּה וְדַם־

,calcitravit & ,*pectus* est impinguatus Et ,*merum bibes* uvæ

15 עֵנָב תִּשְׁתֶּה־חָמֶר: וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט

,eum fecit Deum dereliquit & ,operuisti ,fuisti incrassat ,fuisti impinguat

שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ כָּשִׂיתָ וַיִּטֹּשׁ אֱלוֹהַ עָשָׂהוּ

,extraneos *in* eum fecerunt Zelare .suæ salutis *petram* *vilipendit* &

16 וַיְקַנְאֻהוּ בְּזָרִים: יַכְעִיסֻהוּ

.eum irritaverunt *abominationibus* in

בְּתוֹעֵבֹת יַכְעִיסֻהוּ:

Versio VULG. LAT.

4 Dei perfecta sunt opera, & omnes viæ ejus judicia: Deus fidelis, et absq; ulla iniquitate, 5 justus & rectus. Peccaverunt ei, & non filii ejus in sordibus: generatio prava atque 6 perversa. Hæccine reddis Domino, populе stulte & insipiens? numquid non ipse est pater tuus, qui possedit te, & 7 fecit, & creavit te? Memento dierũ antiquorũ, cogita generationes singulas: interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi; majores tuos, & di- 8 cent tibi. Quando dividebat Altissimus gentes: quando separabat filios Adam, constituit terminos populorum juxta numerum filiorum Is- 9 rael. Pars autẽ Domini, populus ejus: Jacob funiculus hæreditatis ejus. Invenit eum in 10 terra deserta, in loco horroris, & vastæ solitudinis: circumduxit eum, & docuit: & custodivit quasi pupillam oculi sui. Sicut aquila provocans ad volandum 11 pullos suos, & super eos volitans, expandit alas suas, & assumpsit eum, atque portavit in humeris suis. 12 Dominus solus dux ejus fuit: & non erat cum eo 13 deus alienus. Constituit eum super excelsam terram: ut comederet fructus agrorum, ut sugeret mel de petra, oleúmque de saxo durissimo. 14 Butyrum de armento, & lac de ovibus. cum adipe agnorum, et arietum filiorum Basan: et hircos cum medulla tritici, et sanguinem uvæ 15 biberet meracissimum. Incrassatus est dilectus, et recalcitravit: incrassatus, impinguatus, dilatatus, dereliquit Deum factorem suum, et recessit à Deo salutati suo. 16 Provocaverunt eum in diis alienis, et in abominationibus ad iracundiam concitaverunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Θεὸς, ἀληθινὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ, κρίσεις. Θεὸς πιστὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία. δίκαιος καὶ ὅσιος κύριος.
5 Ἡμάρτοσαν οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά.
6 γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη, Ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε; οὕτω λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός; οὐκ αὐτὸς οὗτός σε πατὴρ ἐκτήσατό σε καὶ ἐποίησέ σε (δ)
7 καὶ ἔπλασέ σε; Μνήσθητε ἡμέρας αἰῶνος, σύνετε (ε) ἔτη γενεῶν γενεαῖς· ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τοὺς πρεσβυτέρους σου καὶ
8 ἐροῦσί σοι. Ὅτε διεμέριζεν ὁ ὕψιστος ἔθνη, ὡς διέσπειρεν υἱοὺς Ἀδὰμ, ἔστησεν ὅρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων
9 θεοῦ. Καὶ ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ Ἰακώβ· σχοινίσμα κληρονομίας
10 αὐτοῦ Ἰσραήλ. Αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν δίψει καύματος (ζ) ἐν γῇ ἀνύδρῳ· ἐκύκλωσεν αὐτὸν καὶ ἐπαίδευσεν αὐτὸν, καὶ διεφύλαξεν αὐτὸν, ὡς
11 κόρην ὀφθαλμοῦ. Ὡς ἀετὸς σκεπάσαι νοσσιὰν αὐτοῦ, καὶ ὑπὲρ τοῖς νοσσοῖς αὐτοῦ ἐπεπόθησε· διεὶς τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐδέξατο αὐτὸς, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸς
12 ἐπὶ τῶν μεταφρένων αὐτοῦ. Κύριος μόνος ἦγεν αὐτὸς, (η) οὐκ ἦν μετ' αὐτοῦ
13 θεὸς ἀλλότριος. Ἀνεβίβασεν αὐτὸς ὑπὲρ τὴν ἰσχὺν τῆς γῆς· ἐψώμισεν αὐτὸς (θ) γενήματα ἀγρῶν. ἐθήλασεν μέλι ἐκ πέτρας, καὶ ἔλαιον ἐκ στερεᾶς πέ-
14 τρας. Βούτυρον βοῶν, καὶ γάλα προβάτων, μετὰ στέατος ἀρνῶν καὶ κριῶν, υἱῶν ταύρων καὶ τράγων, μετὰ στέατος νεφρῶν πυροῦ, καὶ αἷμα σταφυλῆς (ι) ἔπιεν
15 οἶνον. Καὶ ἔφαγεν Ἰακὼβ καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἠγαπημένος· ἐλιπάνθη, ἐπαχύνθη, ἐπλατύνθη, καὶ (κ) ἐγκατέλιπε τὸν θεὸν τὸν ποιήσαντα αὐτὸν, καὶ ἀπέστη ἀπὸ θεοῦ σω-
16 τῆρος αὐτοῦ. Παρώξωάν με ἐπ' ἀγοτείοις· ἐν βδελύγμασιν αὐτῶν (λ) παρεπίκρανάν με.

Deus, veracia opera ejus; & omnes viæ ejus, judicia. Deus fidelis; & non est (c) injustitia. Iustus, & sanctus Dominus. Peccaverunt (d) non ei filii vituperabiles. Generatio prava & perversa, Hæc Domino redditis? (e) sic populus stultus, & non sapiens? Nonne hic ipse pater tuus possedit te, & fecit te, & (f) creavit te? Memento dierum sæculi: intelligite annos (g) generationum generationibus: interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi; seniores tuos, & dicent tibi. Quando dividebat Altissimus gentes, quando disseminavit filios Adam; constituit terminos gentium secundùm numerum (h) angelorum Dei. Et factus est pars Domini, populus ejus, Iacob: funiculus hæreditatis ejus, Israel. (i) Necessaria tribuit ei in deserto, in (k) siti æstûs, in terra inaquosa: circumduxit eum, & erudivit eum, & custodivit eum, sicut pupillam oculi. Sicut aquila tegat nidum suum: & super pullos suos (l) desideravit: expandens alas suas suscepit eos, & assumpsit eos super scapulas suas. Dominus solus duxit eos, non erat cum eis deus alienus. Ascendere fecit eos super (m) fortitudinem terræ: cibavit eos fructibus agrorum. Suxerunt mel de petra, & oleum ex dura petra. Butyrum boum, & lac ovium, cum adipe agnorum, & arietum, filiorum (n) taurorum, & hircorum, cum adipe renum tritici: & sanguinem uvæ bibit vinum. Et comedit Iacob, & satiatus est: & recalcitravit dilectus. Impinguatus est, incrassatus est, dilatatus est: & dereliquit Deum qui fecit eum; & recessit à Deo Salvatore suo. Irritaverunt me in alienis: in abominationibus eorum exacerbaverunt me.

MS.A. (δ) καὶ ἔκτισέν σε; Μνήσθητε (ε) ἔτη γενεᾶς γενεῶν· (ζ) ἐν ἀνύδρῳ· (η) καὶ οὐκ (θ) ῥήματα (ι) ἔπιον (κ) ἐγκατέλιπεν θεὸν τὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 ... Nam sine macula sunt opera ejus, & omnes viæ ejus judicium: Deus est fidelis, & nequaquam iniquus, justus & rectus. Cor-
5 ruperunt *quidem*, sed non ipsum, filii vitiosi, generatio perversa & detorta. Hæc-
6 cine Domino rependitis, populе stulte & minimè sapiens? Annon ipse est pater tuus qui te possedit? ipséque te fecit & condidit.
7 Memento dierum qui à sæculo sunt, & perpende annos generationis generationum. Interroga patrem tuum, & declarabit tibi:
8 seneſque tuos, & dicent tibi. Cùm divideret Altissimus populos, cúmque segregaret homines, constituit limitem populorum pro
9 numero filiorum Israel. Quoniam pars Domini, populus ejus: Jacob, funiculus hæ-
10 reditatis ejus. Invenit eum in terra solitudinis, & in deserto Asimun: collegit eum, & amplexatus est eum, & custodivit
11 eum perinde ac pupillam oculi. Et velut aquila quæ volat super nidum suum, et pullis suis incubat, expandit alas su-
12 as, et recipit eos, et portat eos super robur
13 pennarum suarum. Dominus solus duxit eum, & non erat cum eo deus alienus. Sedere fecit eum super fortitudine terræ, & cibavit illum proventibus agri. Lactavit
14 eum melle de petra, & oleo de saxo rupis, Butyro boum, & lacte ovium, cum adipe saginatorum, arietum, pullorum damarum, et hœdorum, cum adipe et pinguedine tritici, sanguine uvarum potavit eum in vi-
15 num. Et pinguis factus Israel calcitravit, pinguis factus est et invaluit, possiditque opes, et oblitus est Dei qui fecit eum, et
16 contumeliis affecit Potentissimum qui redemit ipsum. Zelum ejus concitavit per alienos, & per cultus irritavit eum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

דִּי כָל־
אָרְחָתֵיהּ דִּינָא אֱלָהָא מְהֵימְנָא
דְּמִן קֳדָמוֹהִי־עַוְלָא לָא נָפֵיק מִן
קֳדָם דַּוְּכָאֵי וְקִשְׁיָט הוּא: חֲבִילוּ
לְהוֹן לָא לֵיהּ בְּנֵי דִּי פַלְחוּ לְטַעֲוָתְהוֹן
דָּרָא דַּאֲשְׁנִי־עוֹבָדוֹהִי וְאִשְׁתַּנִּיאוּ:
הַא־קֳדָם יְיָ אַתּוּן גְּמָלִין דָּא עִמָּא
דְּקַבִּילוּ אוֹרַיְתָא וְלָא חַכִּימוּ הֲלָא
הוּא אֲבוּךְ וְאִתְּ דְּיָלִיהּ הוּא עֲבָדָךְ
וְאַתְקִנָךְ: אֲרְכַּר יוֹמִין דְּמִן עָלְמָא
אִסְתַּכַּל בְּשִׁנֵי דָר וְדָר שְׁאַל אֲבוּךְ
וְיִחֵוִי לָךְ סָבָךְ וְיֵמְרוּן לָךְ: בְּאַחְסָנָא
עֶלָּאָה עַמְמַיָּא בְּפָרְשׁוּתֵיהּ בְּנֵי אֱנָשׁ
קָיֵם תְּחוּמֵי עַמְמַיָּא לְמִנְיַן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲרֵי חוּלְקָא דַּייָ עַמֵּיהּ יַעֲקֹב
עֲדַב אַחְסַנְתֵּיהּ: סְפַק צְרִכֵיהוּן
בְּאַרְעָא מַדְבְּרָא וּבֵית צְחוֹנָא אֲתַר
דְּלֵית מַיָּא אַשְׁרִינוּן סְחוֹר־סְחוֹר
לְשִׁכְנְתֵּיהּ אַלְפִּנוּן פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא
נְטַרִנוּן כְּבֶבֶת עֵינֵיהוֹן: כְּנִשְׁרָא
דְּמְחַיֵּשׁ לְקִנְיֵהּ עַל בְּנוֹהִי מְתְחוֹפֵף
מְפָרֵשׂ גַּדְפּוֹהִי מְקַבְּלֵהוֹן מְנַטֵּלֵהוֹן
עַל תְּקוֹף אֲבְרוֹהִי: יְיָ בְּלַחּוֹדוֹהִי
עֲתִיד לְאַתְחַדְתָּא וְלָא יִתְקְיֵם
קֳדָמוֹהִי פּוּלְחָן טָעוָן: אַשְׁרִנוּן עַל־
תְּקִפֵּי אַרְעָא וְאוֹכְלִנוּן בּוּסַת סְנָאֵיהוֹן
וְיַהֲבֵ לְהוֹן בּוּסַת שַׁלְטֵי קְרָוִין וְנִכְסֵי
יִתְבִין כַּרְכִין תְּקִיפִין: וְיַהֲבֵ לְהוֹן בּוּסַת
מַלְכֵיהוֹן וְשַׁלִּיטֵיהוֹן עִם עוֹתַר
דְּבְנֵי־הוֹן וְתַקִּיפֵי־הוֹן עַמָּא
דְּאַרְעָהוֹן וְאִסְתַּנְּתְהוֹן עִם־בּוּסַת
חֵילֵיהוֹן וּמַשְׁרִיתָהוֹן וְדַם גַּפְרֵיהוֹן
אִתְּשַׁד כְּמַיָּא: וְעִתַּר יִשְׂרָאֵל וּבְעַט
אַצְלַח תְּקוֹף קְנָא נִכְסִין וּשְׁבַק
פּוּלְחָן אֱלָהָא דְּעַבְדֵיהּ וְאַרְגִּיז קֳדָם
תַּקִּיפָא דְּפַרְקֵיהּ: אַקְנִיאוּ קֳדָמוֹהִי
בְּפוּלְחָן טָעוָן בְּתוֹעֲבָתָא אַרְגִּיזוּ קֳדָמוֹהִי:

Targum ONKELOS.

4 Fortis, cujus opera perfecta sunt, & omnes ejus viæ judicium: Deus
fidelis, à cujus conspectu non
egredietur iniquitas; justus &
5 rectus est. Dissipaverûnt seipsos
& non illũ, filii qui servierunt
idolis: generatio quæ depravavit opera sua, & aliena facta
6 est. Nunquid coram Dño vos
redditis hoc? populus qui susceperût legẽ, & non fuerût sapientes: nõne ipse est pater tuus
et tu es ejus, qui fecit te et for-
7 mavit te? Memento dierũ qui
à seculo sunt; intellige in annis generationis & generationis: interroga patrem tuũ, &
annunciabit tibi; senes tuos,
8 & dicẽt tibi. Quãdo possidere
faciebat Altissimus gentes; cùm
dividebat filios hominũ: statuit terminos populorũ juxta
9 numerũ filiorum Israel. Pars
enim Dñi est populus ejus: Ja-
10 cob sors hæreditatis ejus. Tribuit eis necessaria in terra deserta, & in loco sitiẽti ubi non
erat aqua: Collocavit eos in
circuitu majestatis suæ, docuit
eos verba legis suæ; custodivit
11 eos sicut pupillã oculi sui. Sicut aquila quæ festinat ad nidũ suũ, & super filios suos incubat: expãdit alas suas, suscipit eos; portat eos in fortitu-
12 dine pennarũ suarũ. Dñs collocabit eos seorsum in seculo
illo qui ipse renovatur est: &
nõ stabit in cõspectu ejus cultus
13 idolorũ. Collocavit eos super
fortitudinẽ terræ; cibavit eos
prædâ inimicorũ suorũ: et dedit eis prædã potentiũ urbiũ,
& substantias habitãtiũ in ci-
14 vitatib' fortissimis. Dedit eis
prædâ regũ ipsarũ & dominatorũ earũ, cum divitiis principũ eorũ & fortiũ populi terræ eorũ, & possessionẽ eorũ,
cum prædâ exercit' eorum &
castrorũ eorũ: & sanguis fortiũ eorũ effusus est ficut aqua.
Et dives fact' est Israel, & re-
calcitravit; prosperatusq; &
cõfortat' possedit substantiã:
& reliquit cultũ Dei qui fecit
eũ, & irritavit corã fortissimo
16 redemptore suo. Provocave-
runt coram eo in cultu
idolorum, in abominationibus irritaverunt coram eo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

4 * הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא:
5 שִׁחֵת לוֹ לֹא בָנָיו מוּמָם דּוֹר עִקֵּשׁ וּפְתַלְתֹּל:
6 הֲלַיְיָ תִּגְמְלוּ־זֹאת עַם נָבָל וְלֹא חָכָם הֲלוֹא־הוּא אָבִיךָ קָנָךְ הוּא עָשָׂךְ וַיְכֹנְנֶךָּ:
7 * זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר־וָדֹר שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּד־לָךְ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ:
8 * בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יַצֵּב גְּבֻלוֹת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
9 * כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ:
10 * יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יְלֵל יְשִׁמֹן יְסֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ:
11 * כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל־גּוֹזָלָיו יְרַחֵף יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל־אֶבְרָתוֹ:
12 יְיָ בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר:
13 * יַרְכִּבֵהוּ עַל־בָּמֳתֵי אָרֶץ וַיֹּאכַל תְּנוּבוֹת שָׂדָי וַיֵּנִקֵהוּ דְבַשׁ מִסֶּלַע וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר:
14 חֶמְאַת בָּקָר וַחֲלֵב צֹאן עִם־חֵלֶב כָּרִים וְאֵילִם בְּנֵי בָשָׁן וְעַתּוּדִים עִם־חֵלֶב כִּלְיוֹת חִטָּה וְדַם־עֵנָב תִּשְׁתֶּה חָמֶר:
15 * וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ כָּשִׂיתָ וַיְנַבֵּל צוּר יְשׁוּעָתוֹ:
16 יַקְנִיאוּהוּ בְּזָרִים בְּתוֹעֵבוֹת יַכְעִיסוּהוּ:

VERSIO SAMARITANA.

4 * הוא צור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא:
5 שחת לו לא בניו מומם דור עקש ופתלתל:
6 הלי תגמלו זאת עם נבל ולא חכם הלוא הוא אביך קנך הוא עשך ויכוננך:
7 * זכר ימות עולם בינו שנות דר ודר שאל אביך ויגד לך זקניך ויאמרו לך:
8 * בהנחל עליון גוים בהפרידו בני אדם יצב גבלות עמים למספר בני ישראל:
9 * כי חלק יי עמו יעקב חבל נחלתו:
10 * ימצאהו במדבר ובתהו ילל ישמן יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו:
11 * כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף יפרש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו:
12 יי בדד ינחנו ואין עמו אל נכר:
13 * ירכבהו על במתי ארץ ויאכל תנובות שדי וינקהו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור:
14 חמאת בקר וחלב צאן עם חלב כרים ואילם בני בשן ועתודים עם חלב כליות חטה ודם ענב תשתה חמר:
15 * וישמן ישרון ויבעט שמנת עבית כשית וינבל צור ישועתו:
16 יקניאוהו בזרים בתועבות יכעיסוהו:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Dei perfectum est opus; nam
omnes viæ ejus judicium: Deus
fidelis est, & non iniquus;
justus & (b) rectus ipse est.
(c) Corruperunt se, non per-
tinent ad ipsum filii (d) maculati, generatio prava, &
(e) perversa. Nunquid Do-
mino retribuitis ista, populo
stulte, & insipiens? Nonne
ipse pater tuus (f) qui possedit te, qui fecit te, & formavit te? Recordamini dies
antiquos, intelligite annos ge-
nerationis & generationis.
Interroga patrem tuum, &
annunciabit tibi: Seniores
tuos, & dicent tibi, Cùm di-
videret Excelsus hæreditatem gentibus, cùm separaret
filios hominum, constituit
terminos populorum juxta
numerum filiorum Israel.
Nam distribuit Dominus po-
pulum suum Jacobum, &
(g) funiculum hæreditatis
suæ Israelem. Comfortavit
eum in terra deserti, atque in
jubilationibus (h) pinguiter
sustentavit eum: Circundu-
xit eum, & docuit eum, &
conservavit eum sicut (i) pu-
pillam oculi sui. Sicut A-
quila excitat nidum suum, et
super pullos suos (k) volitat,
extendens alas suas; sic as-
sumpsit eum, gestavit eum (l)
super humerum suum. Do-
mi' (m) solus deduxit eum,
neque fuit cum eo (n) deus
alienus. Extulit eum super
excelsa terræ, cibavit eum
de fructu agrorum, sugen-
dumque dedit illi mel de (o)
petra, & oleum de (p) rupe
durissima, Butyrum de ar-
mento, & (q) lac ovium cum
butyro (r) pascuorum, &
arietes filios (s) Basan, &
hircos cum pinguedine re-
nunculorum tritici; sanguine
nẽ quoque uvæ bibit, merum;
comedit Jacob & satura-
tus est. Saginatus fuit Re-
ctus, & (t) recalcitravit:
Saginatus es, incrassatus es,
(u) obtectus es, & dereli-
quit (x) Deum factorẽ suum,
(y) alienis, & ira (z) abomi-

despexitque (y) Deum salutem suam. Et provocavit eum ad zelotypiam in nationibus ad iracundiam.

VER. SAM. (b) cantandus (c) Submersi sunt, (d) mixtionis, (e) ut filum conduplicatum iniquitatis. (f) consiliarius tuus, (g) oblationem (h) potuit eum: (i) scintillam (k) fultat, (l) in axilla sua. (m) separatim (n) potens extraneus. (o) firmitate, (p) lapide petræ. (q) adipem (r) caginatorum, (s) Batanæ, (t) protervus factus est: (u) decoratus es, (x) Potentem (y) Robur liberationis suæ. (z) extraneis, (a) fœditatibus

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * الصَّخِيحِ فِعْلُهُ الَّذِي كُلُّ سِيَرِهِ بِالْحُكْمِ * الْقَادِرِ دُونَ الأَمَانَةِ * لاَ جَوْرَ عِنْدَهُ * هُوَ الْعَدْلُ الْمُسْتَقِيمُ
5 الْفِعْلِ * أَفْسَدَ لَهُ لاَ بَاوِلِيَائِهِ * لَكِنَّ الْجِيلُ الْعَسِرُ الْمُنْقَلِبُ * اللهَ يُكَافِئُونَ بِهٰذِهِ الأَفْعَالِ يَا سَعْبًا جَاهِلاً
6 غَيْرَ حَلِيمٍ * أَلَيْسَ هُوَ مُقْنِيكَ قَانِيكَ * هُوَ صَنَعَكَ فَأَنْشَأَكَ * اُذْكُرْ أَيَّامَ الدَّهْرِ * وَفَهِّمْ سِنِي
7 جِيلٍ فَجِيلٍ * سَلْ أَبَاكَ يُخْبِرْكَ * وَأَسْيَاخَكَ يَقُولُوا لَكَ * أَنَّ الْعَالِيَ مِنْ حِينِ نَحَلَ الأُمَمَ وَوَرَّ
8 بَنِي آدَمَ * وَقَفَ مِنْ نَحْوِ الأُمَمِ مَا هُوَ بِإِحْصَاءِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * لأَنَّ صَفْوَةَ اللهِ سَعْبُهُ * وَآلَ يَعْقُوبَ
9 مَعْصَلَهُ وَحَاصَبَهُ * كَفَاهُ فِي أَرْضِ الْبَرِّيَّةِ * وَفِي تِيهِ فَلاَةِ السَّمَاوَةِ أَحَاطَ بِهِ * وَفَهَّمَهُ وَحَفِظَهُ كَالْسِنِ
10 عَيْنِهِ * وَكَالنَّسْرِ إِذَا يُثِيرُ وَكْنَهُ * وَعَلَى فِرَاخِهِ يَرِفُّ وَيَبْسُطُ جَنَاحَيْهِ * وَيَأْخُذُهَا وَيَحْمِلُهَا عَلَى
11 رِيشِهِ * لَذَاكَ اللهُ فَرْدًا سَيَرْ * وَلَيْسَ مَعَهُ مَعْبُودَاتٌ أُخَرُ * وَأَرْكَبَهُ عَلَى مَقَامِ الأَرْضِ * حَيْ أَكَلَ
12 مِنْ عُمُوِّ الرِّيَاضِ * وَكَأَبَهُ أَرْضَعَهُ اللَّبَنَ مِنَ الصَّخْرِ * وَالْعَسَلَ مِنَ الصَّوَّانِ الصَّلْدِ * وَسَمْنَ الْبَقَرِ وَلَبَنَ
13 الْغَنَمِ مَعَ سَكْمِ الْخِرَافِ وَكِبَاشِ فِي الْبَشِنِيَّةِ وَعِذَانٍ مَعَ لُبِّ دَرَمَكِ الْحِنْطَةِ * وَكَأَنَّ يَسْرَبُ دَمَ
14 الْعِنَبِ خَمْرًا * فَلَمَّا سَمِنَ الْمَوْصُوفُ كَذَاكَ بَطِرَ * إِذْ قَبَّلَ لَهُ قَدْ سَمِنَ وَعَلَطَ وَجَسَأَ * فَتَرَكَ
15 الإِلَهَ الَّذِي صَنَعَهُ * وَاسْتَهَانَ مُعْتَمَدَ عَوْنِهِ * وَأَخَذُوا يُكَيِّدُونَهُ بِأَجْنَبِيِّينَ * وَبِمَكَارِ
16 يُعَصْبُونَهُ *

Cujus integrũ est opus, cujus omnis inceſſus est cũ judicio: potentissimus est, fidelis, nec est ulla perversitas apud eũ: ipse est justissimus, rectissimus in opere. Corruptè egit in seipsũ, non in amicos ejus, sed generatio aspera, perversa. Deũ cõpensatis talibus operibus, ô populе stulte, imprudens? Nõne ipse est qui te vegetat & possidet? ipse te fecit & composuit. Recordare dierũ sæculi, & considera annos singularũ generationũ. Interroga patrẽ tuũ, & annuntiabit tibi: & senes tuos, dicentq; tibi; Quòd Altissimus à tempore quo possessionem dedit gentibus, & divisit filios Adã, destinaverit de limitibus gentiũ quod erat juxta numerũ filiorũ Israel. Nã electio Dei, populus ejus est: & progenies Jacob, eximiũ & peculiũ ejus. Provexit ei in terra deserta, & in solitudine amœna campi circumduxit eũ, & intelligentiã dedit illi, & custodivit eũ ut pupillã oculi sui. Et sicut aquila cùm ad volatum cõcitat nidũ suũ, & super pullos suos volitat, et protendit alas suas, & accipiens eos gestat illos super pennas suas: Ita Deus solus duxit eũ, nec erant eũ eo dii alii. Et equitare fecit eũ super nobiles terræ, ita ut comederit exultantate hortorũ, & quasi lactaverit eũ lacte de petra, & melle de silice durissimo, Et butyro boum, & lacte ovium, cũ adipe agnorũ & arietũ filiorum Bashiæ, & hircorũ, cũ medulla similaginis tritici, & biberit quasi sanguinem uvarũ in vinum. Cùmq; sic impinguatus esset Laudatus, insolens factus est: & cùm dictũ esset ad eum, Jam pinguis & crassus & obesus factus es, deseruit Deum qui fecit illum, & rejecit fulcrum auxilii sui. Et cœperunt irritare eum per exteros, & per abominationes ipsũ ad iram provocare,

ספר אלה הדברים : לב

		Versio VULG. LAT.	Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.
17	יזבחו לשדים לא אלה אלהים לא ידעום vestri patres eos exhorruerunt non venerunt propinquo de novis	17 Immolaverunt dæmoniis & non Deo, diis quos ignorabant : novi recentésque venerunt, quos non coluerunt	17 Ἔθυσαν δαιμονίοις, καὶ οὐ θεῷ· θεοῖς, οἷς οὐκ ᾔδεισαν· καινοὶ καὶ πρόσφατοι ἥκασιν, οὓς οὐκ
18	חדשים מקרב באו לא שערום אבותיכם te parturientem Deum trades oblivioni & oblivisceris te genuit Petra	18 patres eorum. Deum qui te genuit dereliquisti, & oblitus	ᾔδεισαν οἱ πατέρες αὐτῶν. Θεὸν τὸν γενησάντά σε ἐγκατέλιπες, καὶ ἐπελάθου θεοῦ τοῦ τρέφοντός
19	צור ילדך תשי ותשכח אל מחללך suas filias & suos filios indignatione præ reprobavit & Dominus vidit Et	19 es Domini creatoris tui. Vidit Dominus, & ad iracundiam concitatus est : quia	σε. Καὶ εἶδεν κύριος, καὶ ἐζήλωσεν· καὶ παρωξύνθη δι' ὀργὴν υἱῶν αὐτοῦ καὶ θυγατέ-
20	וירא יהוה וינאץ מכעס בניו ובנתיו eorū novissimum quid videbo eis ab meas facies Abscondam : dixit Et	20 provocaverunt eum filii sui & filiæ. Et ait ; Abscondam faciem meam ab eis, & consiferabo novissima eorum :	ρων. Καὶ εἶπεν, Ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ δείξω τί ἔσται αὐτοῖς(μ) ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν, ὅτι γενεὰ ἐξεστραμμένη
21	הם קנאוני בלא־אל כעסוני בהבליהם ingrata gente in : populo non in eos faciam zelare ego &	21 generatio enim perversa est, & infideles filii. Ipsi me provocaverunt in eo qui non erat Deus, & irritaverunt	ἐστὶν· υἱοὶ οἷς οὐκ ἔστι πίστις ἐν αὐτοῖς. Αὐτοὶ παρεζήλωσάν με ἐπ' οὐ (ν)θεῷ, παρώξυνάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν· κἀγὼ παρα-
22	ואני אקניאם בלא־עם בגוי נבל ardebit & meo furore in est succensus ignis Quia eos faciam irasci	22 in vanitatibus suis : & ego provocabo eos in eo qui non est populus, & in gente	ζηλώσω αὐτοὺς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ὀπὶ ἔθνει ἀσυνέ-
23	אכעיסם : כי־אש קדחה באפי ותיקד ejus productionem & terram peredet & : inferiorem voraginem ad usque	23 stulta irritabo illos. Ignis succensus est in furore meo, & ardebit usq; ad inferni novissima : devorabitq; terram	τῳ παροργιῶ αὐτούς. Ὅτι πῦρ ἐκκέκαυ(ξ) ἐκ τῆς θυμῆς μου, καυθήσε(ζ) ἕως ᾅδου κάτω· καταφάγε(ο) γῆν καὶ τὰ (ξ) γενήματα αὐ-
24	עד־שאול תחתית ותאכל ארץ ויבלה mala eos super Addam montium fundamenta inflammabit &	24 cum germine suo, & montiū fundamenta comburet. Congregabo super eos mala, &	τῆς· φλέξει θεμέλια ὀρέων. Συνάξω εἰς αὐτοὺς κακὰ, καὶ τὰ βέλη (ο) μου συμπολε-
25	יבלה תבערי שן־בהמת אשלח־בם עם חמת pruna comesti & fame Combusti eis in consumam meas sagittas	25 sagittas meas complebo in eis. Consumentur fame, & devorabunt eos aves morsu amarissimo : dentes bestiarū immittam in eos, cū furore trahentiū super terram, atque	μήσω εἰς αὐτούς. Τηκόμενοι λιμῷ καὶ βρώσει ὀρνέων, καὶ ὀπισθότονο(ν) ἀνίατο(ν). ὀδόντας θηρίων ἐπαποστελῶ εἰς αὐτοὺς, μετὰ θυμοῦ
26	זחלי עפר : מחוץ תשכל־חרב ומחדרים אימה veneno cum eos in mittam animalium dentem & : amaro excidio &	26 serpentiū. Foris vastabit eos gladius, & intus pavor; juvenem simul ac virginem, lactentem cū homine sene. Dixi,	συρόντων (π) ἐπὶ γῆς. Ἐξωθεν ἀτεκνώσει αὐτοὺς μάχαιρα, καὶ ἐκ τῶν ταμιείων, φόβο(ρ) νεανίσκο(ς) σὺν παρθένῳ, θηλάζων μετὰ γε-
27	וקטב מרירי ושן־בהמת אשלח־בם עם חמת terror conclavibus à & gladius orbabit extra Ab terrā serpentium	27 ubinā sunt ? cessare faciā ex hominibus memoriā eorum.	ροντο(ς) σὺν πανδήνῳ, θηλάζων μετὰ γε-
28	זחלי עפר : מחוץ תשכל־חרב וממדרים אימה canicie viro cum lactentem virginem etiam telellum etiam	28 Sed propter iram inimicorū distuli : ne fortè superbirent hostes eorū, & dicerent; Manus	ροντο(ς) σὺν παρθένῳ, θηλάζων μετὰ γε-
29	גם־בחור גם־בתולה יונק עם־איש שיבה : eorum memoriam homine ex faciam cessare eos Exterminabo Dixi	29 nostra excelsa, et non Dominus fecit hæc omnia. Gens	ροντο(ς) σὺν παρθένῳ, θηλάζων μετὰ γε-
30	אמרתי אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם : se abalienarent fortè ne timerem inimici indignationem Nisi	30 absque consilio est, et sine prudentia. Utinam saperent, et intelligerent, ac novissima	ροντο(ς) σὺν παρθένῳ, θηλάζων μετὰ γε-
31	לולי כעס אויב פן־ינכרו צרימו פן־יאמרו ידנו רמה ולא יהוה Dominus non & excelsa nostra Manus dicerent fortè ne eorum hostes non & ipsi consiliis periens gens Quia hoc totum est operatus	31 providerent. Quo modo persequatur unus mille, et duo fugent decem millia ? nónne ideò, quia Deus suus vendidit eos, et Dominus conclusit illos ? Non enim est Deus noster ut dii eorum : et inimici nostri sunt judices.	ροντο(ς) σὺν παρθένῳ, θηλάζων μετὰ γε-

MS. A. (μ) ἐπ' ἐσχάτων, ὅτι (ν) θεῷ, παρώργισάν με (ξ) γλυπτὰ (ο) μου συντελέσω εἰς (π) ἐπὶ τῆς γῆς. (ρ) πρεσβυτέρα. (σ) καταπαύσω δὴ ὀξ (τ) καὶ ἵνα (υ) ἡμῶν ὑψηλὴ (φ) Ὅτι ἔθνο(ς) (χ) ὁ κύριο(ς) (ψ) ἐστιν

Sacrificaverunt dæmoniis qui non sunt dii, diis quos non noverunt : recentes *enim* sunt qui nuper fabricati fuerunt, quos non coluerunt patres vestri. Potentissimum qui te genuit esne oblitus ? & memoriâ tuâ excidit Deus qui te glorificavit ? Et vidit Dominus & iratus est, eò quòd irritaverint eum filii sui & filiæ suæ. Et ait, Avertam faciem meam ab eis, & videbo qualis sit futurus finis eorum : generatio enim sunt perversa, filii in quibus nulla est fides. Ipsi zelum meum concitaverunt in non Deo, méque ad iram provocârunt cultibus suis : & ego etiam zelū eorum concitabo in non populo meo, et in populo stulto irritabo eos. Nam ignis accenditur in ira mea, & amburit usq; ad infernū profundissimum : devorabit terram & proventus ejus, & comburet fundamenta montium. Congeram super eos mala, & sagittas meas depasci faciam in eis. Conturbabuntur fame, et dabuntur eis spiritus mali : & volucri tradam eos, & bestiam dentatam concitabo in eos, cum furore serpentum suffodientium pulverem. Exteriùs orbabit gladius, & in penetralibus terror, tam juvenes, quàm virgines & pueros, cum viris senibus. Et dixi, Ubinam sunt ? abolebo ex hominibus memoriam eorum ; Nisi effet ira hostis qui robur acquisivit, ne fortè insolescant oppressores eorum, ac dicant, Manus nostra exaltata est, non autem Dominus fecit hæc. Populus enim est cujus mens est perdita, & nulla est in eis prudentia. Si saperent, & intelligerent hoc, & considerarent finem suum, Persequeretur unus mille, & duo fugarent myriadem. Verùm Potentissimus eorum tradidit eos, & Dominus conclusit eos. Non enim est sicut robur nostrum robur eorum, et hostes nostri judices sunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

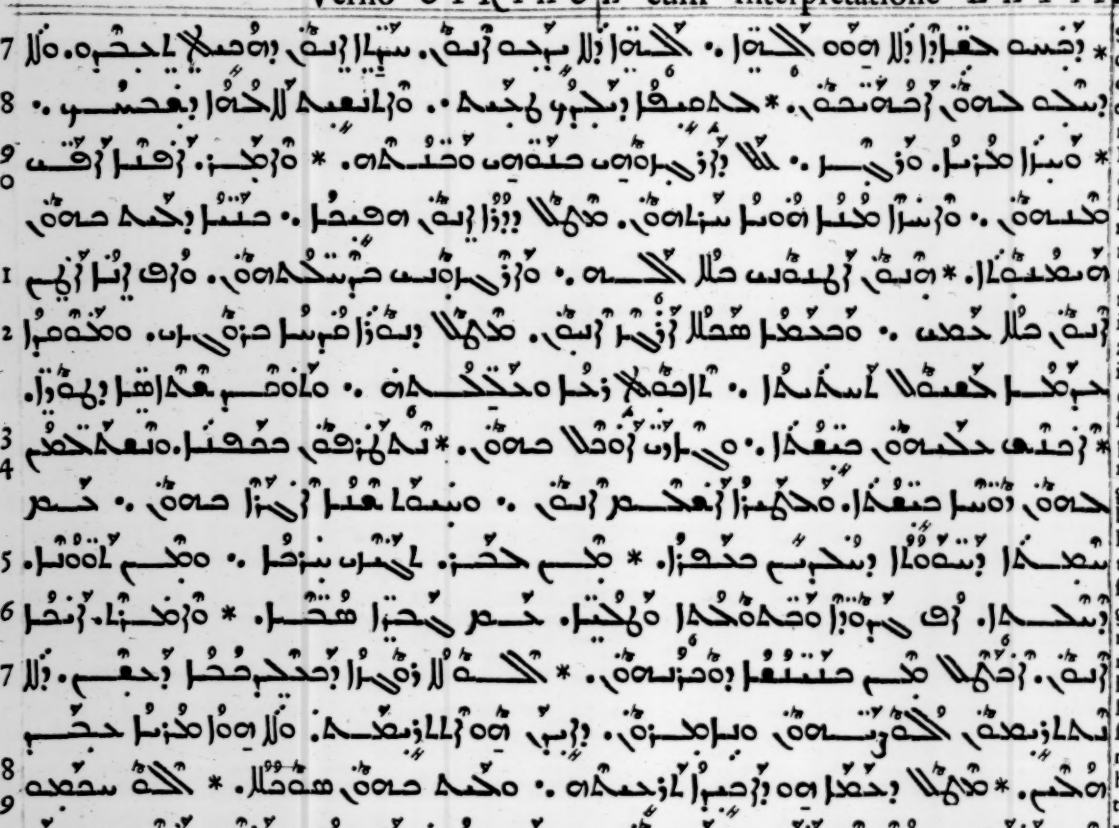

Sacrificaverunt dæmoniis qui non sunt dii, diis quos non noverunt : recentes *enim* sunt qui nuper fabricati fuerunt, quos non coluerunt patres vestri. Potentissimum qui te genuit esne oblitus ? & memoriâ tuâ excidit Deus qui te glorificavit ? Et vidit Dominus & iratus est, eò quòd irritaverint eum filii sui & filiæ suæ. Et ait, Avertam faciem meam ab eis, & videbo qualis sit futurus finis eorum : generatio enim sunt perversa, filii in quibus nulla est fides. Ipsi zelum meum concitaverunt in non Deo, méque ad iram provocârunt cultibus suis : & ego etiam zelū eorum concitabo in non populo meo, et in populo stulto irritabo eos. Nam ignis accenditur in ira mea, & amburit usq; ad infernū profundissimum : devorabit terram & proventus ejus, & comburet fundamenta montium. Congeram super eos mala, & sagittas meas depasci faciam in eis. Conturbabuntur fame, et dabuntur eis spiritus mali : & volucri tradam eos, & bestiam dentatam concitabo in eos, cum furore serpentum suffodientium pulverem. Exteriùs orbabit gladius, & in penetralibus terror, tam juvenes, quàm virgines & pueros, cum viris senibus. Et dixi, Ubinam sunt ? abolebo ex hominibus memoriam eorum ; Nisi effet ira hostis qui robur acquisivit, ne fortè insolescant oppressores eorum, ac dicant, Manus nostra exaltata est, non autem Dominus fecit hæc. Populus enim est cujus mens est perdita, & nulla est in eis prudentia. Si saperent, & intelligerent hoc, & considerarent finem suum, Persequeretur unus mille, & duo fugarent myriadem. Verùm Potentissimus eorum tradidit eos, & Dominus conclusit eos. Non enim est sicut robur nostrum robur eorum, et hostes nostri judices sunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

17 דַּבָּחוּ לְשֵׁדִין דְּלֵית בְּהוֹן צְרוֹךְ דְּחֵלִין
דְּלָא יְדָעוּנוּן חַדְתִּין דְּמִקָּרִיב
לָא אַחֲעַבִידוּ לָא־אַתְעַסָּקוּ בְּהוֹן
18 אֲבְהָתְכוֹן: דַּחֲלַת תַּקִּיפָא דִי בְרָאָךְ
אַתְנַשְּׁיתָא שַׁבְקַתָּא פּוּלְחָן אֱלָהָא
19 דְּעַבְדָךְ: וּגְלִי קֳדָם יְיָ וְתָקִיף רְגְזֵיהּ
מְרָאֲרְגִיזוּ קְדָמוֹהִי בְּנַיִן וּבְנָן: וַאֲמַר
20 אֲסַלֵּק שְׁכִנְתִּי מִנְּהוֹן גְּלֵי קֳדָמַי מַה־
יְהֵי בְסוֹפֵיהוֹן אֲרֵי דָרָא דְאַשְׁנִינוּ אִנּוּן
21 בְּנַיָּא דְּלֵית בְּהוֹן דֵּימְנוּ: אִנּוּן
אַקְנִיאוּ קֳדָמַי בְּלָא דַּחֲלָא אַרְגִּיזוּ
קְדָמַי בְּטָעוּתְהוֹן וְאָנָא אַקְנִנוּן בְּלָא
עַם בְּעַמָּא טָפְשָׁא אַרְגִּנוּן: אֲרֵי
22 קְדוּם תַּקִּיף כְּאִשָּׁא נְפַק מִן קֳדָמַי
בְּרַנּוּ שֵׁיצִי עַד־שְׁאוֹל אַרְעִיתָא אֲסַף
אַרְעָא וַעֲלָלָתֵהּ וְשֵׁיצִי עַד־סִיפֵי
טוּרַיָּא: אֲסֵיף עֲלֵיהוֹן בִּישִׁין מַחְשֵׁי
23 אֱנָרֵי בְהוֹן: נְפִיחֵי כְּפָן וַאֲכִילֵי עָוֵף
וְכִתְשֵׁי רוּחִין בִּישִׁין וְשֵׁן חֵיוָת־בְּרָא
24 אֱנָרֵי בְהוֹן עִם חֲמַת תִּנְיָנֵי דְּוִחְלִין
בְּעַפְרָא: מִבְּרָא תְּתַכֵּיל חַרְבָּא
25 וּמִתְּוָנֵיָא חַרְתַת מוֹתָא אַף־עוּלְמְהוֹן
אַף עוּלְמָתְהוֹן יְנַקַיְהוֹן עִם־סָבֵיהוֹן:
26 אֲמַרִית יְחוֹל רוּנְזִי עֲלֵיהוֹן וְאַשְׁיְצִנּוּן
אֲבַטֵּל מִן־בְּנֵי אֱנָשָׁא דְכַרְנֵיהוֹן:
27 אִלּוּלֵפוֹן רְגָזָא דְסִנְאָה כְּנִישׁ דִּלְמָא
יִתְרַבְרַב בַּעַל־דִּבְבָא דִּלְמָא יֵימְרוּן
יְדָנָא תַּקִּיפַת לָנָא וְלָא מִן קֳדָם יְיָ
28 הָוַת כָּל־דָּא: אֲרֵי עַם מְאַבְּדֵי עֵיצָה
29 אִנּוּן וְלֵית בְּהוֹן סַכְלְתָנוּ: אֱלוֹ
חַכִּימוּ אִסְתַּכָּלוּ בְּדָא סְבָרוּ מָה־יְהֵי
30 בְּסוֹפֵהוֹן: אֵכֵין יִרְדֹּף חַד לְאַלְפָא
וּתְרֵין יְעָרְקוּן לְרִבּוֹתָא אֱלָהֵיהוֹן
אֲרֵי־רַקִּיפִידוֹן מְסָרִנּוּן וְיְיָ
31 אַשְׁלְמִנּוּן: אֲרֵי לָא כְתַקְפָּנָא
דְּתַקִּיפוּן וּבְעַלֵי־דְּבָבָנָא דַּיָּנִנָא:

Targum ONKELOS.

17 Sacrificaverunt dæmoniis in quibus non est utilitas, et portentis quæ nescierunt: nova quæ nup facta sunt, non coluerunt ea patres vestri. Terribilis et fortis qui te creavit, oblitus es: et reliquisti cultum Dei
18 qui fecit te. Et manifestum fuit
19 coram Domino, et iratus est furor ej': eò q̄ ad irā provocaverunt coram eo filii et filiæ.
20 Et ait; Auferam majestatem meam ab eis; notum est corā me quid erit in novissimis eorū: quoniā generatio perversa est, et filii in quib' non est fi-
21 des. Ipsi provocaverunt corā me in eo quod non erat timendum; irritaverunt coram me in cultu idolorum: et ego provocabo eos in eo qui nō est populus, in populo insipiente
22 irritabo illos. Quoniā incendiū forte sicut ignis egressum est à facie mea in irâ, et consumpsit usq; ad infernū inferiorem: perdidit terrā et fructū ejus, & consumpsit usq; ad fi-
23 nes montium. Congregabo super eos mala: plagas meas immittam in eos. Inflati erunt fame, et comesti ab avib', et vexati a spiritib' malignis: &
24 denté bestiarum agri immittā in eos, cum furore draconum
25 qui reptant in pulvere. Foris absq; liberis faciet eos gladi', et in cubiculis timor mortis: juvenes simul ac puellas, lactē-
26 tes cum senib' eorum. Dixi, Residebit ira mea super eos & consummabo eos: cessare faciam à filiis hominū memoriam
27 eorum. Nisi ira inimici collecta esset, ne fortè magnificaretur inimicus: ne fortè dicerent, Manus nostra prævaluit nobis, et non fuerunt à facie
28 Domini omnia hæc. Populus enim perdens consilium sunt, & non est in eis intelligentia,
29 Utinam saperent, et contemplarentur hoc: & intelligerent quid erit in novissimis
30 eorum! Quomodo persequebatur unus mille, & duo fugabant decé millia: nisi q̄ Fortis eorū tradidit eos, et Dñs
31 retribuit eis? Quoniā non est sicut fortitudo nostra fortitudo eorū: et inimici nostri sūt judices.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 * זִבְחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ אֱלֹהִים לֹא יְדָעוּם חֲדָשִׁים מִקָּרוֹב בָּאוּ
18 שְׂעִירִם אֲשֶׁר לֹא שְׂעָרוּם אֲבוֹתֵיכֶם: צוּר יְלָדְךָ תִּשֶּׁה וַתִּשְׁכַּח
19 אֵל מְחוֹלְלֶךָ: וַיַּרְא יְיָ וַיִּנְאָץ מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנֹתָיו: וַיֹּאמֶר
20 אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם כִּי דוֹר תַּהְפֻּכוֹת הֵמָּה
21 בָּנִים לֹא אֱמוּן בָּם: הֵמָּה קִנְאוּנִי בְּלֹא אֵל כִּעֲסוּנִי בְּהַבְלֵיהֶם
22 וַאֲנִי אַקְנִיאֵם בְּלֹא עָם בְּגוֹי נָבָל אַכְעִיסֵם: כִּי אֵשׁ קָדְחָה בְאַפִּי
23 וְתִיקַד עַד שְׁאוֹל תַּחְתִּית וְתֹאכַל אֶרֶץ וִיבוּלָהּ וְלֶהָט הָרִים
24 תְּיַצֵּת: אַסְפֶּה עָלֵימוֹ רָעוֹת חִצַּי אֲכַלֶּה בָּם: מְזֵי רָעָב וּלְחֻמֵי
25 רֶשֶׁף וְקֶטֶב מְרִירִי וְשֶׁן בְּהֵמוֹת אֲשַׁלַּח בָּם עִם חֲמַת זוֹחֲלֵי עָפָר:
26 מִחוּץ תְּשַׁכֵּל חָרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימָה גַּם בָּחוּר גַּם בְּתוּלָה יוֹנֵק עִם
27 אִישׁ שֵׂיבָה: אָמַרְתִּי אַפְאֵיהֶם אַשְׁבִּיתָה מֵאֱנוֹשׁ זִכְרָם: לוּלֵי כַּעַס
28 אוֹיֵב אָגוּר פֶּן יָנְכְּרוּ צָרֵימוֹ פֶּן יֹאמְרוּ יָדֵנוּ רָמָה וְלֹא יְיָ פָּעַל כָּל־
29 זֹאת: כִּי גוֹי אֹבַד עֵצוֹת הֵמָּה וְאֵין בְּהֶם תְּבוּנָה: לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ
30 זֹאת יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם: אֵיכָה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלֶף וּשְׁנַיִם יָנִיסוּ רְבָבָה
31 אִם לֹא כִּי צוּרָם מְכָרָם וַיְיָ הִסְגִּירָם: כִּי לֹא כְצוּרֵנוּ צוּרָם וְאֹיְבֵינוּ
פְּלִילִים:

VERSIO SAMARITANA.

17 * זִבְחוּ לְשֵׁדִים לֹא אֱלֹהַּ אֱלֹהִים לֹא יְדָעוּם חֲדָשִׁים מִקָּרוֹב בָּאוּ
18 שְׂעִירִם אֲשֶׁר לֹא שְׂעָרוּם אֲבוֹתֵיכֶם: צוּר יְלָדְךָ תִּשֶּׁה וַתִּשְׁכַּח
19 אֵל מְחוֹלְלֶךָ: וַיַּרְא יְיָ וַיִּנְאָץ מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנֹתָיו: וַיֹּאמֶר
20 אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם כִּי דוֹר תַּהְפֻּכוֹת הֵמָּה
21 בָּנִים לֹא אֱמוּן בָּם: הֵמָּה קִנְאוּנִי בְּלֹא אֵל כִּעֲסוּנִי בְּהַבְלֵיהֶם
22 וַאֲנִי אַקְנִיאֵם בְּלֹא עָם בְּגוֹי נָבָל אַכְעִיסֵם: כִּי אֵשׁ קָדְחָה בְאַפִּי
23 וְתִיקַד עַד שְׁאוֹל תַּחְתִּית וְתֹאכַל אֶרֶץ וִיבוּלָהּ וְלֶהָט הָרִים
24 תְּיַצֵּת: אַסְפֶּה עָלֵימוֹ רָעוֹת חִצַּי אֲכַלֶּה בָּם: מְזֵי רָעָב וּלְחֻמֵי
25 רֶשֶׁף וְקֶטֶב מְרִירִי וְשֶׁן בְּהֵמוֹת אֲשַׁלַּח בָּם עִם חֲמַת זוֹחֲלֵי עָפָר:
26 מִחוּץ תְּשַׁכֵּל חָרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימָה גַּם בָּחוּר גַּם בְּתוּלָה יוֹנֵק עִם
27 אִישׁ שֵׂיבָה: אָמַרְתִּי אַפְאֵיהֶם אַשְׁבִּיתָה מֵאֱנוֹשׁ זִכְרָם: לוּלֵי כַּעַס
28 אוֹיֵב אָגוּר פֶּן יָנְכְּרוּ צָרֵימוֹ פֶּן יֹאמְרוּ יָדֵנוּ רָמָה וְלֹא יְיָ פָּעַל כָּל־
29 זֹאת: כִּי גוֹי אֹבַד עֵצוֹת הֵמָּה וְאֵין בְּהֶם תְּבוּנָה: לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ
30 זֹאת יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם: אֵיכָה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלֶף וּשְׁנַיִם יָנִיסוּ רְבָבָה
31 אִם לֹא כִּי צוּרָם מְכָרָם וַיְיָ הִסְגִּירָם: כִּי לֹא כְצוּרֵנוּ צוּרָם וְאֹיְבֵינוּ
פְּלִילִים:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

17 Sacrificaverunt (b) dæmoniis, non Deo; diis quos non noverunt, recentibus qui è propinquo venerunt, quos non æstimaverant patres vestri.
18 (c) Deum qui genuit te dereliquisti, & oblitus es (d)
19 Dei Laudatoris tui. Vidit, Dominus, & contempsit præ iracundia filios suos, & filias suas. Et dixit, Abscon-
20 dam faciem meam ab eis, &
21 videbo quid erit in novissimo eorum; generatio enim perversa sunt, filii in quibus non est fides. Ipsi provoca-
22 verunt me ad zelotypiam in eo qui non est Deus: Irritaverunt me (e) in idolis suis. Ego quoque (f) provocabo eos ad zelotypiam in eo qui non est populus, in gente stulta irritabo eos. Quoniam
23 ignis succensus est in ira mea, & ardebit usque (g) in infernum inferiorem, devorabit terram & genimina ejus, inflammabit (h) fundamenta montium. Congregabo su-
24 per eos mala, & sagittas meas consumam in eos. Propter famem panis ejus, prunas decerpet amaritudinum: dentes quoque bestiarum immittam in eos, cum furore reptilium terræ. Foris orbabit
25 gladius, & de (i) penetralibus pavor; juvenem cum virgine, & lactentem cum
26 viro sene. Dixi, ira mea sunt, delebo ex (k) hominibus memoriam eorum. Sed
27 iram inimicorum meorum timui, ne fortè superbiant hostes nostri: ne fortè dicant, Manus nostra excelsa est, neque Dominus fecit hoc. Gens est
28 enim perdens consiliis suis, non est in iis prudentia; Neque sapuerunt, ut (l)
29 intelligerent istæ, & considerarent novissima sua. Quomodo (m) persequere-
30 tur unus mille, & duo fugarent decem millia, nisi (n) Deus eorum vendidisset eos, & Dominus tradidisset eos? Nam sicut (o) De-
31 us (g) nostri sint judices.

noster, non est (p) Deus illorum; & in

VER. SAM. (b) vilissimis, (c) Robur quod (d) Potentis (e) vanitatibus suis. (f) explorabo eos in eo (g) ad latus inferni, (h) structuras (i) thalamis (k) angelis (l) determinarent (m) prævaleret unus in mille, & duo exterminarent (n) Rupes (o) Rupes nostra, (p) Robur (q) eorum persuasi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وَيَذْبَحُونَ لِلشَّيَاطِينِ وَلَيْسَ بِاَلِهٍ * وَهِيَ مَعْبُودَاتٌ لَمْ يَعْرِفُوهَا * حَدِيثَاتٌ جَاءَتْ مِنْ قَرِيبٍ * وَلَمْ
18 يَعْبَأْ بِهَا خِيَارُ اٰبَائِكُمْ * فَاَقُولُ لَهُ * اَلْخَالِقُ الْمَسِيكَ نَسِيَ * وَالْقَادِرَ الْمُبْتَدِيَكَ * فَلَمَّا رَاَى ذٰلِكَ
19 اللّٰهُ رَفَضَهُمْ * مِمَّا اَغْضَبَهُ مِنْهُمُ الْبَنُونَ وَالْبَنَاتُ * فَقَالَ اَحْجُبُ رَحْمِي عَنْهُمْ * اَرَاهُمْ مَا عَاقِبَتُهُمْ *
20 لِاَنَّهُمْ جِيلٌ مُنْقَلِبٌ بَنُونَ لَا اَمَانَةَ فِيهِمْ * وَكَاَنَّهُمْ كَادُونِي بِغَيْرِ اِلٰهٍ * وَاَغْضَبُونِي بِعُرُوضِهِمْ * كَذٰلِكَ
21 اَنَا اَكِيدُهُمْ بِلَا سَعْبٍ * وَبِمِثْلِ سَاقِطِ اَغْضَبُهُمْ * لِاَنَّ النَّارَ تَنْقَدِحُ مِنْ غَضَبِي * فَتَوقِدُ اِلَى
22 اَسْفَلِ الثَّرَى * وَتَاْكُلُ الْاَرْضَ وَنَبَاتَهَا * حَتَّى تَسْطَعَ اَسَاسَ الْجِبَالِ * كَذٰلِكَ اَرِيدُ عَلَيْهِمْ سُرُورًا *
23 وَسِهَامِي اُفْرِغُهَا فِيهِمْ * سَجَارَ الْجُوعِ * وَحُمَّى الْوَهَجِ * وَحُمَّا مُرًّا * وَاَسْنَانَ الْبَهَائِمِ اُطْلِعُهَا فِيهِمْ
24 مَعَ حُمُوِّ رَاحِلِ التُّرَابِ * وَسَيْفًا مُنْكِلًا مِنْ خَارِجٍ * وَهَيْبَةً مِنَ الْحُدُورِ حَتَّى السَّابِ وَالْعَانِقِ وَالرَّضِيعِ
25 مَعَ ذِي السِّيبَةِ حَافُوهُ * وَلَقَدْ قُلْتُ اُهْلِكُ حِفَاهُمْ بِاسْتِحْقَافٍ * وَاُعَطِّلُ مِنْ بَيْنِ الْاَنَامِ ذِكْرَهُمْ
26 * لَوْلَا اَنِّي اَحْذَرُ عَلَيْهِمْ كَيْدَ الْعَدُوِّ * لِئَلَّا يُنْكِرَ ذٰلِكَ اَعْدَاؤُهُمْ * كَيْلَا يَقُولُوا يَدُنَا قَدْ عَلَتْ
27 وَلَيْسَ اللّٰهُ صَنَعَ بِهِمْ كُلَّ هٰذِهِ الْاُمُورِ * لِاَنَّهُمْ قَبِيلٌ مُضِيعُ الْحِكْمَةِ * وَلَيْسَ فِيهِمْ فَهْمٌ * وَلَوْ تَحَكَّمُوا
28 لَعَقَلُوا حَتَّى يَفْهَمُونَ بِهَا عَاقِبَتَهُمْ * وَهِيَ اَنْ يَقُولُوا * كَيْفَ يَكْلَبُ الْوَاحِدُ اَلْفًا * وَاثْنَانِ يُهْزِمَانِ
29 رِبْوَةً * لَوْ اَنَّ مَعْمَدَهُمْ اَسْلَمَهُمُ اللّٰهُ اَمْكَنَ مِنْهُمْ * اِنَّ لَيْسَ مَعْمَدَنَا مَعْمَدَهُمْ * وَلَا اَعْدَاؤُنَا يَفْهَمُونَ
اَنَّهُمْ يُعَاقَبُونَ *

Et sacrificare dæmonibus et non diis, 17
utpe cultibus quos non cognoverunt, recentibus qui nuperrimè venerunt, quos q̄ minimè curārunt optimi quique patrum vestrorum. Quare dico ei, Creatorem qui te 18
vegetat, obliviseris, & Potentissimum qui te condidit? Quod cùm vidisset Deus, 19
respuit illos, eò quòd irritaverint eum filii & filiæ ipsorum. Et dixit, Velabo misericordiam meam ab eis, ostendam eis 20
quinā sit finis eorum: quoniam sunt generatio perversa, filii in quibus non est fides.
Et quemadmodū ipsi me irritaverunt per 21
non Deum, & ad iram concitaverunt me per dæmones suos: ita ego irritabo eos per non populum, & per gentem abjectam iram illorū concitabo. Ignis enim erumpit 22
ex furore meo, & ardebit usque ad profundum pulveris, devorabit q̄ terram & germen ejus, ita ut deveniat ad fundamenta montium. Sic addam super eos mala, et 23
sagittas meas distribuam in eos: Ardorem 24
famis, & febrem caloris, & mortem acerbam, & dentes feratum immittam in eos, cum furore reptilium pulveris, Et gladius 25
orbantem foris, & pavorem è penetralibus, ita ut juvenis, & puella, & lactens cum cano pertimescant illum. Et sanè jā 26
dixi, Perdam loca eorum meritò, & cessare faciam ex creaturis memoriam eorū: Nisi vererer eis iram inimici, ne fortè ne- 27
gent hos hostes eorum, ne dicant; Manus nostra jam elevata est, & non Deus fecit in eis omnes res istas. Sunt enim gens quæ 28
amisit sapientiam, & non est in eis prudentia. Quòd si saperent, percipierent modum quo intelligerent finem suum. Est autem ut dicant, Quomodo persequetur 29
unus mille, et duo fugabunt decē millia? si adminiculum eorum traderet eos, Deus confirmaret multo, ex ipsis. Nam adminiculum nostrum non est adminiculum eorū, 30
neque inimici nostri percipiunt se esse torquendos. 31

ספר אלה הדברים: לב

32 כִּי מִגֶּפֶן סְדֹם גַּפְנָם וּמִשַּׁדְמֹת עֲמֹרָה עֲנָבֵמוֹ
eorum uvæ ,Hamorah *arvis* ex & ; eorum vitis Sedom vite ex Quia
33 עִנְבֵי רוֹשׁ אֲשְׁכְּלֹת מְרֹרֹת לָמוֹ: חֲמַת תַּנִּינִם
draconum Venenum .eis amari botri ,veneni uvæ
34 יֵינָם וְרֹאשׁ פְּתָנִים אַכְזָר: הֲלוֹא־הוּא כָּמֻס
retributio & ,ultio *Mihi* ? meis thesauris in sigillatum ,me apud
35 עִמָּדִי חָתוּם בַּאֲצְרֹתָי: לִי נָקָם וְשִׁלֵּם
eorum exitii dies propinquus quia : eorum pes nutabit tempore in
לְעֵת תָּמוּט רַגְלָם כִּי קְרוֹב יוֹם אֵידָם
ſuum populum Dominus judicabit Quia : eis futura *festinat* &
36 וְחָשׁ עֲתִדֹת לָמוֹ: כִּי־יָדִין יְהוָה עַמּוֹ
manus abierit quòd videbit quia : eum pœnitebit ſuos ſervos ſuper &
וְעַל־עֲבָדָיו יִתְנֶחָם כִּי יִרְאֶה כִּי־אָזְלַת יָד
pena ,eorum dii Ubi ,dicet Et .derelictum & *ferratum* nihil &
37 וְאֶפֶס עָצוּר וְעָזוּב: וְאָמַר אַי אֱלֹהֵימוֹ צוּר
bibens ,*comedent* eorum ſacrificiorum adipem Qui *? eam in ſperaverunt*
38 חֶלְבֵי זְבָחֵימוֹ יֹאכֵלוּ יִשְׁתּוּ יֵין נְסִיכֵם
vos ſuper ſit : vobis auxilientur & ,ſurgant : eorum libaminis vinum
יָקוּמוּ וְיַעְזְרֻכֶם יִהְיוּ עֲלֵיכֶם סִתְרָה:
dii non & ,*ipſe* ego ego quòd nunc Videte .abſconſio
39 רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים
ſanabo ego & ,transfixi : faciam vivere & ,faciam mori Ego .mecum
עִמָּדִי אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא
:meam manum cœlos ad levabo Nam .eruens mea manu de non &
40 וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל: כִּי־אֶשָּׂא אֶל־שָׁמַיִם יָדִי
: mei gladii *fulgur* acuì Si .ſeculum in ego *Vivens* ,dicam &
41 וְאָמַרְתִּי חַי אָנֹכִי לְעֹלָם: אִם־שַׁנּוֹתִי בָּרָק חַרְבִּי
ultionem reddam : mea manus judicium *in* apprehenderit &
וְתֹאחֵז בְּמִשְׁפָּט יָדִי אָשִׁיב נְקָם
faciam Inebriare ,*rependam* me habentibus odio & ,meis *anguſtiatoribus*
42 לְצָרָי וְלִמְשַׂנְאַי אֲשַׁלֵּם: אַשְׁכִּיר
ſanguine de ,carnem *conſecabit* meus gladius & ,ſanguine ex meas ſagittas
חִצַּי מִדָּם וְחַרְבִּי תֹּאכַל בָּשָׂר מִדַּם
Perſonate .inimici *nudationum* capite à captivitatem & ,occiſi
43 חָלָל וְשִׁבְיָה מֵרֹאשׁ פַּרְעוֹת אוֹיֵב: הַרְנִינוּ
vindicabit ſuorum ſervorum ſanguinem quia ,ejus populum gentes
גוֹיִם עַמּוֹ כִּי דַם־עֲבָדָיו יָקוֹם
ipſius humo propitiabitur & ,ſuis *anguſtiatoribus* reddet vindictam &
וְנָקָם יָשִׁיב לְצָרָיו וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ
verba omnia eſt locutus & ,Moſeh venit Et .*ſui populi*
44 עַמּוֹ: וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־כָּל־דִּבְרֵי
.Nun filii Jehoſuah & ,hujus populi auribus in iſtius cantici
הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּאָזְנֵי הָעָם הוּא וְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן:
ad iſta verba omnia loqui Moſeh *conſummavit* Et
45 וַיְכַל מֹשֶׁה לְדַבֵּר אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־
.Iſrael omnem
כָּל־יִשְׂרָאֵל:

Verſio VULG. LAT.

32 De vinea Sodomorum vinea eorum, & de ſuburbanis Gomorrhæ : uva eorum uva felliſ, & botri amariſſimi. Fel
33 draconũ vinum eorum, & venenum aſpidum inſanabile.
34 Nónne hæc condita ſunt apud me, & ſignata in theſauris
35 meis ? Mea eſt ultio, & ego retribuã in tempore, ut labatur pes eorum : juxtà eſt dies perditionis, & adeſſe feſtinant tempora. Judicabit Do-
36 minus populum ſuum, & in ſervis ſuis miſerebitur : videbit quòd infirmata ſit manus, & clauſi quoque defecerunt, reſiduíque conſumpti ſunt.
37 Et dicet, Ubi ſunt dii eorum, in quibus habebant fiduciam?
38 De quorum victimis comedebant adipes, & bibebant vinum libaminum : ſurgant, & opitulentur vobis, & in neceſſitate vos protegant. Vi-
39 dete quòd ego ſim ſolus, & non ſit alius Deus præter me: ego occîdam, & ego vivere faciam; percutiam, & ego ſanabo : & non eſt qui de
40 manu mea poſſit eruere. Levabo ad cœlum manũ meam, & dicam, Vivo ego in æternum. Si acuero ut fulgur gla-
41 dium meum, & arripuerit judicium manus mea : reddam ultionem hoſtibus meis, & his qui oderunt me retribuã. Inebriabo ſagittas meas
42 ſanguine, & gladius meus devorabit carnes, de cruore occiſorum, & de captivitate, nudati inimicorum capitis.
43 Laudate gentes populum ejus, quia ſanguinem ſervorum ſuorum ulciſcetur: & vindictam retribuet in hoſtes eorum. & propitius erit terræ populi ſui.
44 Venit ergò Moyſes, & locutus eſt omnia verba cantici hujus in auribus populi, ipſe et Joſue
45 filius Nun. Complevítque omnes ſermones iſtos, loquens ad univerſum Iſrael.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

32 Ἐκ γὰρ ἀμπέλου Σοδόμων ἡ ἄμπελος αὐτῶν, καὶ ἡ κληματὶς αὐτῶν ἐκ Γομόρρας· (ω) σταφυλὴ αὐτῶν σταφυλὴ χολῆς, βότρυς πικρίας αὐτοῖς. Θυμὸς δρακόντων ὁ οἶνος αὐτῶν, καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος. Οὐκ
34 ἰδοὺ ταῦτα (ψιθ) παρ' ἐμοί, καὶ ἐσφράγισται ἐν τοῖς θησαυροῖς μου; Ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως ἀνταποδώσω, (α) ὅταν σφάλῃ ὁ πούς
35 αὐτῶν, ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα ἀπωλείας (β) ἀνθρώπου, καὶ πάρεσιν ἕτοιμα ὑμῖν. Ὅτι κρινεῖ κύριος
36 τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται. εἶδε γὰρ παραλυμένους αὐτοὺς, καὶ ἐκλοιπότας ἐν ἀπαγωγῇ, καὶ παρειμένους. Καὶ εἶπε κύριος, Ποῦ εἰσιν οἱ θεοὶ (γ)
37 αὐτῶν, ἐφ' οἷς ἐπεποίθεισαν ἐπ' αὐτοῖς, Ὧν τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν αὐτῶν (δ) ἤσθιετε, καὶ ἐπίνετε τὸν οἶνον τῶν σπονδῶν αὐτῶν; ἀναστήτωσαν καὶ βοηθησάτωσαν ὑμῖν, καὶ γενηθήτω ὑμῖν σκεπασμός. Ἴδετε ἴδετε ὅτι
39 ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν ἐμοῦ. ἐγὼ (ι) ἀποκτενῶ, κἀγὼ ζῆν ποιήσω· πατάξω, κἀγὼ ἰάσομαι· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξελεῖται
40 ἐκ τῶν χειρῶν μου. Ὅτι ἀρῶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρά μου, καὶ ὀμοῦμαι τῇ δεξιᾷ
41 μου· καὶ ἐρῶ, Ζῶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα, Ὅτι παροξυνῶ ὡς ἀστραπὴν τὴν μάχαιράν μου, καὶ ἀνθέξεται κρίματος ἡ χείρ (ε) μου, καὶ
42 ἀποδώσω δίκην τοῖς ἐχθροῖς, καὶ τοῖς μισοῦσί με ἀνταποδώσω. Μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ' αἵματος, καὶ ἡ μάχαιρά μου (ζ) φάγεται κρέα ἀφ' αἵματος τραυματιῶν καὶ αἰχμαλωσίας ἀπὸ κεφαλῆς (η) ἀρχόντων
43 ἐχθρῶν. Εὐφράνθητε οὐρανοὶ ἅμα αὐτῷ, καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ (θ) πάντες ἄγγελοι θεοῦ. εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνισχυσάτωσαν (ι) αὐτῷ πάντες υἱοὶ θεοῦ· ὅτι τὸ αἷμα τῶν υἱῶν αὐτοῦ (κ) ἐκδικᾶται· καὶ ἐκδικήσει, καὶ ἀνταποδώσει δίκην τοῖς (λ) ἐχθροῖς, καὶ τοῖς μισοῦσιν ἀνταποδώσει. καὶ ἐκ-
44 καθαρεῖ κύριος τὴν γῆν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἔγραψε Μωυσῆς τὴν ᾠδὴν ταύτην (μ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ· (ν) καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς, καὶ ἐλάλησε πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου εἰς
45 τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, αὐτὸς καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυή. (ξ) Καὶ ἐξετέλεσε Μωυσῆς (ο) λαλῶν παντὶ Ἰσραήλ.

MS. Λ.(ω)ἡ σαφυλὴ (α)ἐν καιρῷ ὅταν (β)ἀυτῶ, (γ) ἑαυτῶ, (δ) ἐδίεῖτε, (ι)ἀποκτενῶ, (ε) μου, καὶ ἐκδικήσει· καὶ ἀνταποδώσω (ζ) καταφάγεται (η) ἀρχόντων ἐχθρῶν. Εὐφράνθητε (θ) πάντες υἱοὶ θεοῦ. (ι) αὐτὰς πάντες ἄγγελοι θεοῦ· (κ) ἐκδικεῖ· (λ) ἐχθροῖς ἑαυτοῦ, καὶ (μ) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ (ν) καὶ προσῆλθεν Μωυσῆς πρὸς τὸν λαὸν, καὶ(ξ) Καὶ συνετέλεσεν (ο) λαλῶν παντὶ τοὺς λόγους τούτους παντὶ

Etenim ex vite Sodomorum vitis eorum, & palmes eorum ex Gomorrha : uva eorum, uva felis, botri amaritudinis (u) *eis. Furor draconum vinum eorum, & furor aſpidum inſanabilis. Nónne* 34
ecce hæc (x) *condita ſunt apud me, & ſignata ſunt in theſauris meis? In die ultionis retribuam, cùm labetur pes eorum:* 35
quoniam propè eſt dies perditionis eis, & adſunt parata (y) *vobis. Quoniam judicabit Dominus populum ſuum, & in ſervis* 36
ſuis (z) *conſolabitur. Vidit enim diſſolutos eos, & deficientes in* (aa) *obductione, & remiſſos. Et* 37
dixit Dominus, ubi ſunt dii eorum, in quibus fidebant in eis, 38
Quorum adipem ſacrificiorum eorum comedebatis, & bibebatis vinum libaminum eorum? Exurgant, & auxilientur vobis : et fiant vobis protectores. Videte, 39
videte, quia ego ſum: Et non eſt Deus præter me. Ego occîdo, & vivere faciam : percutiam, & ego ſanabo. Et non eſt qui eruat de manibus meis. Quoniã levabo in cœlum manũ meã, et jurabo (bb) dexterâ meâ: & dicam, 40
Vivo ego in ſeculum; Quia exacuam, ut fulgur, gladium meũ, et arripiet judicium manus mea: & reddã vindictã inimicis, & 41
eis qui oderunt me, retribuam. Inebriabo ſagittas meas à ſanguine: & gladius meus comedet carnes de ſanguine occiſorum, et captivitate à capite principum 42
inimicorum. Lætamini cœli ſimul cum eo : & adorent eum omnes (cc) angeli Dei. Lætamini gentes cum populo ejus: & confortentur 43
in eo omnes filii Dei. Quoniam ſanguinem filiorum ſuorum vindicabit : & ulciſcetur, & retribuet ultionem inimicis ; & iis, qui oderunt, retribuet. Et expurgabit Dominus terrã populi ſui. 44
Et ſcripſit Moyſes canticum hoc in die illa: & docuit illud filios Iſrael. Et ingreſſus eſt Moyſes, & locutus eſt omnia verba legis hujus in aures populi, ipſe, & Ieſus 45
filius Nun. Et finem fecit Moyſes loquens omni Iſrael.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Quoniam de viti Sodomæ eſt vitis eorum, & de planta Gomoræ : uvæ eorum, uvæ ſunt amaræ, & botri eorum fel eſt ipſis. Furor draconis eſt furor eorum, & caput aſpidis peſſimæ. Ecce repoſitum eſt apud me, & obſignatum in horreis. Etenim mea eſt ultio quam rependam eis tempore quo nutabit pes eorum : nam proximus eſt dies confractionis eorum, & feſtinum eſt quod eventurum eſt eis. Quoniam judicat Dñs populum ſuum, & in ſervis ſuis conſolatur : quia vidit quòd dominium acquiſierit manus, & non adſit qui auxilietur & ſuffulciat. Et dicet, Ubi ſunt dii eorum potentes quibus fidebant? Quorum victimarum adipem comedebant, & bibebant vinum libaminis ? Surgant modò, & auxilientur vobis, ſintque vobis protectores. Videte igitur quòd ego ſum, & non eſt Deus præter me : ego mortifico, & ego vivifico : ego percutio, & ego ſano, & non eſt qui effugiat manus meas. Quoniam levavi ſuper cœlum manum meam, & dixi, Vivo ego in æternum, Expoliam mucronem gladii mei ſicut fulgur, & arripiet judicium manus mea: & reddam retributionem oſoribus meis, & hoſtibus meis perſolvam : Inebriabo ſagittas meas ſanguine, & gladius meus devorabit carnem: ſanguine *inquam*, occiſorum & captivorum, etiam ex apice diadematis inimici. Itaque laudate gentes populum ejus : quia ſanguis ſervorum ejus vindicabitur, & vindictam rependet hoſtibus ſuis, & propitius erit terræ ſuæ & populo ſuo. Venit ergò Moſes, & retulit omnes ſermones cantici hujus, præſente univerſo populo, ipſe, & Joſue filius Nun. Cúmque finem feciſſet Moſes dicendi ſermones iſtos ad univerſum Iſraelem,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס — TARGUM ONKELOS.

32 ארי כפורענות עמא דסדום
פורענותהון ולקותהון כעם עמורא
מחתהון בישין כרישי חויין ותשלמ
33 עובדיהון כמרורותהון: הא כמרת
תנינייא כס פורענותהון וכרישי
31 פתני חויין אכוראין: הלא כל
עובדיהון גלן קדמי גניזין ליום
35 דינא באוצרי: קדמי פורענותא ואגא
אשלם בעדן דינלון מארעהון ארי
קריב יום חבר־ון ומבע דעתיד
36 להון: ארי־ידין יי דינא דעמיה
ופורענות עבדוהי צדיקיא יתפרע
ארי־גלי קדמוהי דבעדן דתתקף
עליהון מחת סנאה יהון מטלטלין
37 ושביקין: ויימר אן דחלהתהון תקיפא
38 דהוו רחיצין ביה: די תרב נכסתהון
הוו אכלין שחן חמר נסכיהון יקומו
כען ויסעדונכון יהון עליכון מגן:
39 חזו כען ארי אנא אנא הוא ולית
אלהא בר־מני אנא ממית ומחי
מחינא ואף מסינא ולית מן־ידי
40 משיזיב: ארי אתקנית בשמיא בית־
שכנתי ואמרית קים אנא לעלמין:
41 אם על־חד תירין כחיזו ברקא
מסוף שמיא ועד־סוף שמיא תתגלי
חרבי ותתקף בדינא ידי אתיב
פורענותא לשנאי ולבעלי דבבי
42 אשלם: ארוי נירי מדמא וחרבי
תתקטל בעממיא מדם קטילין ושבין
לאעדאה כירתין מריש־
43 סנאה ובעיל דבבא: שבחו
עממיא עמיה ארי פורענות עבדוהי
צדיקיא יתפרע ופורענותא יתיב
לסנאוהי ויכפר על ארעיה ועל־
44 עמיה: ואתא משה ומלל ית־כל
פתגמי תשבחתא הדא קדם עמא
45 הוא והושע בר־נון: ושיצי משה
למללא ית כל פתגמיא האלין עם
כל־ישראל:

Quoniam sicut vindicta populi Sodomorū erit vindicta eorū, et percussio eorū sicut populi Gomorrhæ: plagæ eorum pessimæ sicut capita colubrorū, et retributio operū suorū sicut venenū. Sicut fel draconum est calix ultionis eorum; et sicut caput aspidum crudeliū. Nonne omnia opera eorū manifesta sunt corā me, et conservata in die judicii in thesauris meis? Coram me est ultio et ego retribuā, in tempore quo migrabūt de terrā suā: quoniā prope est dies interit⁹ eorū, et festinabit ꝙ futurū est eis. Quoniā judicabit Dñs judiciū populi sui, et ultionē servorū suorū justorū ulciscetur: quoniā manifestū estcorā eo, ꝙ in tempore quo prævalebit contra eos plaga inimici, erunt instabiles et derelicti. Et dicet, ubi est terribilis eorū, et fortis in quo habebant fiduciam. De quorū victimis comedebant adipē, et bibebant vinū libaminū eorū: surgant nunc et auxilientur vos, et sint super vos in protectionē. Videte nunc, quoniā ego ego sum, et non est De⁹ præter me: ego occīdo et vivifico, percutio et etiā sano; et nō est qui de manu mea possit eruere. Quoniā præparavi in cœlis domum majestatis meæ: et dixi; Vivo ego in sempiternū. Si in duplū plus quam fulgur apparet, à summitate cœli et usq; ad summitatē ej⁹ revelabitur gladi⁹ me⁹, et apprehendet judiciū man⁹ mea: reddā ultionē hostib⁹ meis, et inimicis meis retribuam. Inebriabo sagittas meas sanguine; et gladi⁹ me⁹ occīdet populos: de cruore occisorum et captivorū; ut auferā coronas de capite hostis et inimici. Laudate gentes populum ējus; quoniam vindictā servorū suorū justorū ulciscetur: et ultionem reddet inimicis suis, et propitius erit terræ suæ et populo suo. Et venit Moyses, et locut⁹ est omnia verba cantici huj⁹ corā populo; ipse, et Josue filius Nun. Et cōsummavit Moyses loqui oīa verba hæc cum omni Israel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

32 * עמ שדנב גפנם ומשדמת עמרה ענבמו ענבי רעלת אשכלת מרורת למו:
33 חמת תנינם יינם וראש פתנים אכזרי: הלוא הוא כמוני חתום באוצרותי:
34 לי נקם ושלם לעת תמוט רגלמו כי קרוב יום אידם וחושים עתדותם:
35 כי ידין יהוה עמו ועל עבדיו יתנחם כי ראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב:
36 ואמר איה אלהימו צור חסיו בו: אשר חלב זבחימו יאכלו יין נסכמו ישתו יקומו ויעזרכמו
37 יהיו עליכמו סתרה: ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואחיה
38 מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל: כי אשא אל שמים ידי ואמר חי אני לעולם:
39 אם שנותי ברק חרבי ותאחז במשפט ידי אשיב נקם לצרי ולמשנאי אשלם:
40 אדיר חצי מדם וחרבי תאכל בשר מדם חלל ושבי מראש פרעות אויב:
41 הרנינו גוים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר אדמת עמו:
42 ובא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם הוא והושע בן נון:
43 ויכל משה לדבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל:

VERSIO SAMARITANA.

32 * ואף שקרת גפנם ומשדמת עמרה ענבמו ענבי רעלת אשכלת מרורת למו:
33 חמת תנינם יינם וראש פתנים אכזרי: הלוא הוא כמוני חתום באוצרותי:
34 לי נקם ושלם לעת תמוט רגלמו כי קרוב יום אידם וחושים עתדותם:
35 כי ידין יהוה עמו ועל עבדיו יתנחם כי ראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב:
36 ואמר איה אלהימו צור חסיו בו: אשר חלב זבחימו יאכלו יין נסכמו ישתו יקומו ויעזרכמו
37 יהיו עליכמו סתרה: ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואחיה
38 מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל: כי אשא אל שמים ידי ואמר חי אני לעולם:
39 אם שנותי ברק חרבי ותאחז במשפט ידי אשיב נקם לצרי ולמשנאי אשלם:
40 אדיר חצי מדם וחרבי תאכל בשר מדם חלל ושבי מראש פרעות אויב:
41 הרנינו גוים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר אדמת עמו:
42 ובא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם הוא והושע בן נון:
43 ויכל משה לדבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל:
44 ** ואתא משה ומלל ית כל פתגמי תשבחתא הדא קדם עמא הוא והושע בר נון:
45 * ושיצי משה למללא ית כל פתגמיא האלין עם כל ישראל:

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Quoniam de vite Sodomæ 32
vitis eorū, & de suburbanis
Gomorrhæ: Uvæ eorū uvæ
fellis, et botri amaritudinum
sunt eis. (r) Furor draconū 33
vinum eorum, & fel aspi-
dum insanabile. Nonne hoc 34
est reconditum apud me, ob-
signatum in thesauris meis?
In die vindictæ & retribu- 35
tionis, in tempore quo mu'abit
pes eorum: propinquus est
enim dies ruinæ eorum, &
festinant quæ parata sunt eis.
(s) Quoniam judicabit Do- 36
minus populum suum, & su-
per servos suos (t) consolabi-
tur, cùm viderit quòd ab-
iit manus, & quòd sit tan-
tùm interclusus, & relictus.
Tunc dicent, ubi sunt dii 37
eorum, (v) rupes cui confi-
debant? Qui adipem sa- 38
crificiorum eorum comede-
bant, & bibebant vinum li-
baminum eorum; surgant, &
auxilientur vobis; sint vobis
protectio. Videte nunc quòd 39
ego sum, ego ipse, quódq; non
est Deus mecū, Ego occidā,
& vivere faciam; percu-
tiam & ego sanabo; neque
est qui de manu mea eripiat.
Cùm elevavero in (x) cœlum 40
manum meam, & dixero;
Vivo ego in seculum. Si 41
(y) acuero fulgur gladii mei,
& apprehenderit judicium
manus mea, reddam vindi-
ctam (z) inimicis meis, &
iis qui oderunt me retribuam.
Inebriabo sagittas meas san- 42
guine, & gladius meus de-
vorabit carnes, de sanguine
occisorum, & captivitatis,
de capite ultionum inimici.
Laudate gentes populum ej⁹, 43
quoniam sanguinem ser vo-
rum suorum ultus est, vindi-
ctamq; retribuet hostib⁹ suis,
& (a) expiabit terram populi
sui. Posteà venit Moses, et 44
locutus est omnia verba can-
tici istius in auribus populi,
ipse, & Josue filius Nun.
Cùmque absolvisset Moses lo- 45
qui verba ista omn. Israeli,

VER. SAM. (r) Æstus (s) Quum armabit (t) cogitabit, (x) firmitas (x) excellum (y) collegero acutionē in gladio meo, (a) affligentibus me, (a) sibilando vocabit

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * كَانَ مِن حِقنِ سدوم حِقنهم وَمِن دوالِي عمورا * كذاك عِنبهم عِنب السم * وعناقيدهم من لهم
33 * وكحموة التنانين حمرهم * وسم الروس مِنها الصارية * الآان جميع ذلك مكنور عندي
34
35 وكحوم في حرايبي * وَلِي الانتقام والدوفيه في وقت تزل فيه اقدامهم * لانه ما اقرب يوم نعسهم *
36 واسرع المعدات لهم * اذ يحكم الله لسعبه * وعن عبيده يصفح * اذا يري ان المقدن قد ذهبت *
37 وحلا المحبوس والمدروك جميعا من سكطهم * وقال العدو * اين الههم المعمد الذي كوا اليه
38 * الذين كانوا ياءكلون سكوم دبايحهم * ويسربون حمر مراجهم * يقومون الان فيعينوكم ويكونون
39 عليكم جنه * انظروا الان اني هو وحدي * وليس اله معي * انا اميت واحيي * كما طال ما اوهنت
40 ولم ارل اسقي * وليس من يدي تخلص * وانا اقسم بالسماء واقول * وبقائي الدائم * لاسنن
41 بريق سيفي * وتمسك احكم يدي * وارد الانتقام على اعدائي والمحافه على سابيي * فكاني اسكر
42 سهامي من دمايهم * وسيفي ياءكل من لحومهم * فيروي من دم الصريع والسبي من روس
43 فراعنة الاعداء * امدحوا ياايها الامم سعبه * لانه ينعم دم عبيده * فيرد تلك النعمه علي
44 اعدايه * ويعفر لبلاده وسعبه * وكان موسي لما كلم القوم بهذه البسكة هو ويوسع بن نون * وفرغ
45 من مخاطبتهم بهذا الكلام *

ut si de vitibus Sodomæ essent vites eo- 32
rum, et de viribus Gomorræ ita uvæ eorum
uvæ veneni, et botri eorum amari sunt i-
psis: Et veluti furor draconum vinum eo- 33
rum, & veluti virus tessellatorum atque
perniciosissi orum inter ipsos dracones.
Nonne hæc omnia recondita sunt apud 34
me, & obsignata in æraviis meis? Et verò 35
mea est vindicta & retributio in tempore
quo labentur vestigia eorum; jam quàm
proximus est dies interitûs eorum, & fe-
stinat, quæ parata sunt eis? Quando adju- 36
dicabit Deus populo suo, & servis suis
miserebitur; quando videbit potentiam esse
jam elapsam, & defecisse carcere deten-
tum & derelictum simul, ob iram eorum.
Et dixit inimicus, ubi est Deus eorum, 37
adminiculū ad quod confugerant? Quo- 38
rum comedebant adipes sacrificiorum, &
bibebant vinū temperamenti eorum? Sur-
gent modò, & adjuvabunt vos, eruntque
vobis defensioni, Videte itaque quòd ego 39
sim solus, nec sit Deus alius mecum: ego
mortifico & vivifico; & sicut admodum
diuturnum est quo debilito, sic tamen non
desisto mederi, nec est de manu mea eri-
piat. Et ego juro per cœlum, ac dico; Per 40
diuturnitatem meā sempiternā, Expoliam 41
fulgurationem gladii mei, et apprehendet
judiciū manus mea, & reddā vindictam
hostibus meis, & terrorem osoribus meis,
Et quasi inebriabo sagittas meas sanguini- 42
bus eorum, & gladius meus comedet car-
nes eorum, & inebriabitur sanguine pro-
stratī et captivi de capitibus rebellium
inimicorū. Laudate ô gentes, populū ejus; 43
quoniā ipse ulciscetur sanguinem servorū
suorum, et reddet vindictam illā hostibus
suis, & parcet regioni suæ & populo suo.
Fuit autem ut cùm locutus esset Musa ad 44
turbam canticū istud, ipse, & Jusaa filius
Nun, Et cessāsset loqui cum eis hæc verba, 45

ספר אלה הדברים : לג

verba omnia ad vestrum cor Ponite eos ad dixit Et
46 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם שִׂימוּ לְבַבְכֶם לְכָל־הַדְּבָרִים
vestris filiis ea præcipiatis quòd hodie vos in testificor ego quæ
אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵעִיד בָּכֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר תְּצַוּם אֶת־בְּנֵיכֶם
Quia istius legis verba omnia faciendum ad custodiendum ad
47 לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת : כִּי
verbo in & : vestra vita ipsum quoniam vobis à ipsum inane verbum non
לֹא־דָבָר רֵק הוּא מִכֶּם כִּי־הוּא חַיֵּיכֶם וּבַדָּבָר
transeamus vos quam humum super dies facietis prolongare isto
הַזֶּה תַּאֲרִיכוּ יָמִים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים
ad Dominus est locutus Et eam possidendam ad illuc Jarden
48 אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
montem in Ascende : dicendo ipsius diei corpore in Moseh
49 מֹשֶׁה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר : עֲלֵה אֶל־הַר־
super qui Moab terra in qui Nebo montem istum Habarim
הָעֲבָרִים הַזֶּה הַר־נְבוֹ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־
filiis dum ego quam Chenahan terram vide & ; Jerecho facies
פְּנֵי יְרֵחוֹ וּרְאֵה אֶת־אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי
ascendens tu quem monte in morieris Et appropriationem in Israel
50 יִשְׂרָאֵל לַאֲחֻזָּה : וּמֻת בָּהָר אֲשֶׁר אַתָּה עֹלֶה־
est mortuus quemadmodum tuos populos ad colligêris & illuc
שָׁמָּה וְהֵאָסֵף אֶל־עַמֶּיךָ כַּאֲשֶׁר־מֵת
suos populos ad est collectus & monte Hor in tuus frater Aharon
אַהֲרֹן אָחִיךָ בְּהֹר הָהָר וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו :
Israel filiorum medio in me in estis prævaricati quod Super
51 עַל אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
sanctificâstis non quod super Siu deserti Cades jurgii aquis in
בְּמֵי־מְרִיבַת קָדֵשׁ מִדְבַּר־צִן עַל אֲשֶׁר לֹא־קִדַּשְׁתֶּם
videbis regione è Quoniam Israel filiorum medio in me
52 אוֹתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : כִּי מִנֶּגֶד תִּרְאֶה
dum ego quam terram ad ingredieris non illuc & terram
אֶת־הָאָרֶץ וְשָׁמָּה לֹא תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן
Israel filiis
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל :

CAP. XXXIII. לג

Dei vir Moseh benedixit qua benedictio hæc Et
1 וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־
venit Sinai de Dominus : dixit Et Suæ mortis facies ad Israel filiis
2 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ : וַיֹּאמַר יְהוָה מִסִּינַי בָּא
millibus decem à venit &, Paran monte è Illuxit eis Schir è est ortus &
וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן וְאָתָה מִרְבְבֹת
: populos diligit Etiam eis lex ignis ejus dextera à sanctitatis
קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ : אַף חֹבֵב עַמִּים
feret tuum pedem ad sunt conjuncti ipsi & tua manu in ejus sancti omnes
כָּל־קְדֹשָׁיו בְּיָדֶךָ וְהֵם תֻּכּוּ לְרַגְלֶךָ יִשָּׂא
concioni hæreditatem Moseh nobis præcepit Legem . tuis eloquiis de
4 מִדַּבְּרֹתֶיךָ : תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת
pariter populi capita se colligendo in rex rectitudine in fuit Et . Jahacob
5 יַעֲקֹב : וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד
Israel virgæ
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל :

Versio VULG. LAT.

46 Et dixit ad eos, Ponite corda vestra in omnia verba, quæ ego testificor vobis hodié: ut mandetis ea filiis vestris custodire & facere, & implere universa quæ scripta sunt legis
47 hujus. Quia non incassùm præcepta sunt vobis, sed ut singuli in eis viverent: quæ facientes longo perseveretis tempore in terra, ad quam, Jordane transmisso, ingredimini possidendam. Locutúsq; est Dominus ad Moysen in eadem die,
48 dicens; Ascende in montem istum Abarim, id est, Transituum, in montem Nebo, qui est in terra Moab contra Jericho: & vide terram Chanaan, quam ego tradam filiis Israel obtinendam, & morere in monte.
49 Quem conscendens jungêris populis tuis, sicut mortuus est Aaron frater tuus in monte Hor, & appositus populis suis:
50 Quia prævaricati estis contra me, in medio filiorum Israel, ad aquas Contradictionis in Cades deserti Sin: & non sanctificâstis me inter filios Is-
51 rael. Econtrà videbis terram, & non ingrediéris in eam, quam ego dabo filiis Israel.

CAP. XXXIII.

1 Hæc est benedictio, quâ benedixit Moyses, homo Dei, filiis Israel ante mortem suam.
2 Et ait; Dominus de Sinai venit, & de Seir ortus est nobis: apparuit de monte Pharan, & cum eo sanctorum millia. In
3 dextera ejus ignea lex. Dilexit populos, omnes sancti in manu illius sunt: & qui appropinquat pedibus ejus, accipient de doctrina illius. Legem præcepit nobis Moyses, hereditatem multitudinis Ja-
4 cob. Erit apud rectissimum rex, congregatis principibus populi cum tribubus Israel.
5

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

46 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Προσέχετε τῇ καρδίᾳ (π) ἐπὶ πάντας τοὺς λόγους τούτους, οὓς ἐγὼ διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον. ἃ ἐντελεῖσθε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου
47 τούτου. Ὅτι οὐκ λόγος κενὸς ἐστὶν ὑμῖν· ὅτι αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν, καὶ ἕνεκεν τοῦ λόγου τούτου (ρ) μακροημερεύσετε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ (σ) κληρονομῆσαι. Καὶ ἐλάλησε
48 κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, λέγων, Ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος τὸ (τ) Ἀβαρείμ, τοῦτο ὄρος Ναβαῦ, ὅ ἐστιν ἐν γῇ Μωὰβ κατὰ πρόσωπον Ἰεριχώ, καὶ ἴδε τὴν γῆν Χαναὰν, ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς (υ)
50 Ἰσραὴλ, καὶ τελεύτα ἐν τῷ ὄρει Εἰς ὃ ἀναβαίνεις ἐκεῖ, καὶ προστέθητι πρὸς τὸν λαόν σου, ὃν τρόπον ἀπέθανεν Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ἐν Ὣρ τῷ ὄρει, καὶ προστέτε-
51 θη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ· (φ) Ὅτι ἠπιθήσατε τῷ ῥήματί μου ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ ὕδατος Ἀντιλογίας Κάδης ἐν τῇ ἐρήμῳ Σὶν, διότι οὐκ ἡγιάσατέ με ἐν τοῖς
52 υἱοῖς Ἰσραήλ. (χ) Ἀπέναντι ὄψει τὴν γῆν, καὶ ἐκεῖ οὐκ εἰσελεύσῃ.

MS. A. (π) ὑμῶν ἐπὶ (ρ) μακροημερεύσητε (σ) κληρονομῆσαι αὐτὴν. Καὶ (τ) Ἀβαρείμ, (υ) Ἰσραὴλ εἰς καλάρχην, καὶ (φ) Διότι (χ) Ὅτι ἀπέναντι ὄψῃ τὴν

Et dixit ad eos; Attendite corde ad omnia verba hæc, quæ ego testificor vobis hodiè: quæ mandabitis filiis vestris, custodire & facere omnia verba legis hujus. Quoniam non 47
verbum vanum hoc vobis: quoniam hæc vita vestra; & propter verbum hoc longævi estis super terram, in quam vos transitis Jordanem illuc ad hæreditandum. Et locutus est Dominus 48
ad Moysen in die ista, dicens, Ascende in montem istum Abarim, 49
montem istum Nabay, qui est in terra Moab contra faciem Hiericho: & vide terram Chanaan, quam ego do filiis Israel; 50
et morere in monte, In quem ascendis illuc: & appone ad populum tuum, quemadmodum mortuus est Aaron frater tuus in Or monte, & appositus est ad populum suum: Quoniam incredduli fuistis verbo meo in filiis 51
Israel super aquâ Contradictionis Cades in deserto Sin: eò quòd non sanctificâstis me in filiis Israel. E regione videbis 52
terram: & illuc non ingrediéris.

Κεφ. λγ'.

1 Καὶ αὕτη ἡ εὐλογία ἣν ηὐλόγησε Μωυσῆς ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ
2 (α) πρὸ τοῦ τελευτῆσαι αὐτόν. Καὶ εἶπε, Κύριος ἐκ Σινὰ ἦλθε, καὶ ἐπέφανεν ἐκ Σηεὶρ ἡμῖν, καὶ καλέσαντος ἐξ ὀρους Φαρὰν, Ζὺν μυριάσι Κάδης, ἐκ
3 δεξιῶν αὐτοῦ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐφείσατο τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς χεῖρας Κυρίου
4 καὶ οὗτοι ὑπὸ σὲ εἰσί. Καὶ ἐδέξατο ἀπὸ τῶν λόγων αὐτοῦ νόμον, ὃν ἐνετείλατο (β) ἡμῖν Μωυσῆς, κληρονομίαν συναγω-
5 γαῖς Ἰακώβ. Καὶ ἔσται ἐν τῷ (γ) ἠγαπημένῳ ἄρχων, συναχθέντων ἀρχόντων λαῶν ἅμα φυλαῖς Ἰσραήλ.

MS. A. (α) πρὸ τελευτῆς (β) Μωυσῆς ἡμῖν, (γ) ἠγαπημένῳ*, συναχθέντων

CAP. XXXIII.

Benedictio.

Hæc autem est benedictio quâ benedixit 1
Moses servus Dei filios Israel antequam moreretur. Et dixit, Dominus de Sinai venit 2
& ortus est nobis de Soir, & apparuit de monte Pharan, & cum eo quidem myriades sanctorum à dextris suis. Largitus est eis, 3
quinetiam diligi fecit eos à populis, omnésque sanctos suos benedixit: ipsi verò apprehendent pedem tuum, & acquiescent 4
verbo tuo. Legem tradidit nobis Moses, 5
eámque dedit hæreditatem cœtui Jacob. Et erit in Israel rex, quoniam convenerunt principes populi simul cum tribubus Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ait illis, Advertite animum vestrum ad omnes sermones istos, quos conteſtor vobis hodiè ut præcipiatis filiis vestris, ut observent ac faciant omnes sermones legis hujus. Non enim est hic sermo inutilis vobis, quoniam ipse est vita vestra, & per sermonem istum protrahetis dies in terra ad quam possidendam trajecturi estis Jordanem. Locutus est etiam Dominus cum Moſe illo eodem die, dixítque ad eum, Ascende in montem istum Hebræorum, montem Nobu qui est in terra Moab è regione Jericho, & aspice terram Chanaan quam dabo filiis Israel hæreditatem. Et morere in monte ad quem ascendes, & recipe te ad populum tuum, quemadmodum mortuus est Aharon frater tuus in monte Hor, seſeq; recepit ad populum suum. Eò quòd offenderitis me inter filios Israel ad aquas jurgii in Recem in deserto Sin: non enim sanctificâstis me inter filios Israel. E regione aspice terram quam dabo filiis Israel, illuc autem non ingrediéris.

CAP. XXXIII.

Benedictio.

Hæc autem est benedictio quâ benedixit 1
Moses servus Dei filios Israel antequam moreretur. Et dixit, Dominus de Sinai venit 2
& ortus est nobis de Soir, & apparuit de monte Pharan, & cum eo quidem myriades sanctorum à dextris suis. Largitus est eis, 3
quinetiam diligi fecit eos à populis, omnésque sanctos suos benedixit: ipsi verò apprehendent pedem tuum, & acquiescent 4
verbo tuo. Legem tradidit nobis Moses, 5
eámque dedit hæreditatem cœtui Jacob. Et erit in Israel rex, quoniam convenerunt principes populi simul cum tribubus Israel.

PARAPH.CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

46 וְאָמַר לְהוֹן שַׁוּו לִבְכוֹן לְכָל־
פִּתְגָמַיָּא דִי אֲנָא מַסְהֵיד בְּכוֹן יוֹמָא
דֵין דִּי תְפַקְּדוּן יָת־בְּנֵיכוֹן לְמִטַּר
47 לְמֶעְבַּד יָת־כָּל־פִּתְגָמֵי אוֹרָיְתָא
הָדָא: אֲרֵי לָא פִּתְגָם רֵיקָן הוּא
מִנְּכוֹן אֲרֵי הוּא חַיֵּיכוֹן וּבְפִתְגָמָא
הָדֵין תּוֹרִיכוּן יוֹמִין עַל־אַרְעָא דִּי
48 אַתּוּן עָבְרִין יָת־יַרְדְּנָא חַסָּנָא
לְמֵירְתָהּ: וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה בְּכַרְן
49 יוֹמָא הָדֵין לְמֵימַר: סַק לְטוּרָא
דַעֲבָרַאי הָדֵין טוּר דְּנְבוֹ דִּי בְּאַרְעָא
דְמוֹאָב דִּי עַל־אַפֵּי יְרִיחוֹ וְחֵוִי יָת־
אַרְעָא דִכְנַעַן דִּי אֲנָא יְהֵב לִבְנֵי
50 יִשְׂרָאֵל לַאֲחָסָנָא: וּמוֹת בְּטוּרָא דִּי
אַתְּ סָלֵיק לְתַמָּן וְתִתְכַּנֵּשׁ לְעַמָּךְ
כְּמָא־דִי־מִית אַהֲרֹן אָחוּךְ בְּהוֹר
51 טוּרָא וְאִתְכְּנֵשׁ לְעַמֵּיהּ: עַל דִּי
שְׁקַרְתּוּן בְּמֵימְרִי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּמֵי מַצּוֹת רְקָם מַדְבְּרָא דִּצִן עַל דִּי
52 לָא־קַדִּשְׁתּוּן יָתִי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
אֲרֵי מִלְקֳבֵל תֶּחֱוֵי יָת אַרְעָא וּלְתַמָּן
לָא תֵעוֹל לְאַרְעָא דִּי־אֲנָא יְהִיב
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: לנ

1 וְדָא בִּרְכְתָא דִּי בָרִיךְ מֹשֶׁה נְבִיָּא
דַיְיָ יָת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם מוֹתֵיהּ:
2 וַאֲמַר יְיָ מִסִּינַי אִתְגְּלִי וְזִיהוֹר יְקִירֵיהּ
מִשְׁעִיר אִתְחֲזִי־לָנָא אִתְגְּלִי
בְּנְבוּרְתֵּיהּ עַל־טוּרָא דְּפָארָן וְעִמֵּיהּ
רִבְבָת קַדִּישִׁין כְּתַב־יְמִינֵיהּ מִגּוֹ
3 אֶשְׁתָּא אוֹרַיְתָא יְהַב לָנָא: אַף
חַבִּבְנִין לְשִׁבְטַיָּא כָּל־קְדִישׁוֹהִי
בִּירֵת־יִשְׂרָאֵל בִּנְבוּרָא אַפֵּקְנוּן
מִמִּצְרַיִם וְאָנוּן דְּמִדַּבְּרִין תְּחוֹת
4 עֲנָנָךְ נְטָלִין עַל־מֵימְרָךְ: אוֹרַיְתָא יְהַב
לָנָא מֹשֶׁה מַסְרָה יְרוּתָא לְכְנִשְׁתְּ
5 יַעֲקֹב: וְהַוָה בִּישְׁרָאֵל מַלְכָּא
בְּאִתְכַּנָּשׁוּת רֵישֵׁי עַמָּא כַּחֲדָא שִׁבְטַיָּא דִּישְׂרָאֵל:

TEXTUS HEBRÆ O-SAMARITANUS.

46 * זשמעי אל כל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום אשר תצוונם את בניכם לשמר לעשות את כל דברי התורה הזאת
47 כי לא דבר ריק הוא מכם כי הוא חייכם ובדבר הזה תאריכו ימים על הארץ אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשתה
48 ** וידבר יי אל משה בעצם היום הזה לאמר: ** עלה אל הר העברים הזה הר נבו אשר בארץ מואב אשר על פני יריחו וראה
49 * את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל לאחזה: ומת בהר אשר אתה עלה שמה והאסף אל עמיך כאשר מת אהרן אחיך
50 בהר ההר ויאסף אל עמיו: * על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל במי מריבת קדש מדבר צן על אשר לא קדשתם אותי
51 בתוך בני ישראל: * כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא אל הארץ אשר אני נתן להם בני ישראל:
52 * ועתה כתוב לך את השירה הזאת ולמדתה את בני ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל:

ב"ר

1 ** ויהי אחרי מות משה עבד יי ויאמר יי אל יהושע בן נון משרת משה לאמר: משה עבדי מת ועתה קום עבור את הירדן
2 * הזה אתה וכל העם הזה אל הארץ אשר אני נתן להם לבני ישראל: כל המקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם נתתיו כאשר
3 דברתי אל משה: מן המדבר והלבנון הזה ועד הנהר הגדול נהר פרת כל ארץ החתים ועד הים הגדול מבוא השמש יהיה
4 גבולכם: לא יתיצב איש לפניכם כל ימי חייך כאשר הייתי עם משה אהיה עמך לא ארפך ולא אעזבך: חזק ואמץ כי אתה
5 תנחיל את העם הזה את הארץ אשר נשבעתי לאבותם לתת להם: רק חזק ואמץ מאד לשמר לעשות ככל התורה אשר צוך
6 משה עבדי אל תסור ממנו ימין ושמאל למען תשכיל בכל אשר תלך: לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה
7 למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל: הלא צויתיך חזק ואמץ אל תערוץ ואל תחת כי עמך
8 יי אלהיך בכל אשר תלך: ויצו יהושע את שטרי העם לאמר: עברו בקרב המחנה וצוו את העם לאמר הכינו לכם צדה כי
9 בעוד שלשת ימים אתם עברים את הירדן הזה לבוא לרשת את הארץ אשר יי אלהיכם נתן לכם לרשתה: ולראובני ולגדי
10 ולחצי שבט המנשה אמר יהושע לאמר: זכרו את הדבר אשר צוה אתכם משה עבד יי לאמר יי אלהיכם מניח לכם ונתן לכם
11 את הארץ הזאת: נשיכם טפכם ומקניכם ישבו בארץ אשר נתן לכם משה בעבר הירדן ואתם תעברו חלוצים לפני אחיכם
12 כל גבורי החיל ועזרתם אותם: עד אשר יניח יי לאחיכם כמוכם וירשו גם הם את הארץ אשר יי אלהיכם נתן להם ושבתם
13 לארץ ירשתכם וירשתם אותה אשר נתן לכם משה עבד יי בעבר הירדן מזרח השמש: נשיכם טפכם ומקניכם ישבו בארץ
14 אשר נתן לכם משה בעבר הירדן ואתם תעברו חלוצים לפני אחיכם כל גבורי החיל ועזרתם אותם: עד אשר יניח יי לאחיכם
15 כמוכם וירשו גם הם את הארץ אשר יי אלהיכם נתן להם ושבתם לארץ ירשתכם וירשתם אותה אשר נתן לכם משה עבד יי
16 בעבר הירדן מזרח השמש: ויענו את יהושע לאמר: כל אשר צויתנו נעשה וכל אשר תשלחנו נלך: ככל אשר שמענו אל משה
17 כן נשמע אליך רק יהי יי אלהיך עמך כאשר היה עם משה: כל איש אשר ימרה את פיך ולא ישמע אל דבריך לכל אשר
18 תצוה אתו יומת רק חזק ואמץ: ויהי ביום השלישי ויהי בקר ויעבר יהושע בן נון מן השטים ויבא את בני ישראל עד
19 הירדן הוא ולנו טרם יעברו: ויהי מקץ שלשת ימים ויעברו השוטרים בקרב המחנה: ויצו את העם לאמר כראותכם את
20 ארון ברית יי אלהיכם והכהנים הלוים נשאים אתו ואתם תסעו ממקומכם והלכתם אחריו: רק יהי ריחוק בינכם ובינו
21 כאלפים באמה אל תקרבו אליו למען תדעו את הדרך אשר תלכו בה כי לא עברתם מזה את הדרך: ויאמר יהושע אל העם
22 התקדשו כי מחר יעשה יי בתוככם מופתים: ויאמר יהושע אל הכהנים לאמר שאו את ארון הברית והעברו לפני העם
23 ויסעו את ארון הברית וילכו לפני העם: ויאמר יי אל יהושע היום הזה אגדל אותך לעיני כל ישראל למען ידעו כי כאשר
24 הייתי עם משה אהיה עמך: ואתה תצוה את הכהנים נשאי ארון הברית לאמר כבואכם אל קצה מי הירדן ובירדן תעמדו:
25 ויאמר יהושע אל בני ישראל גשו הנה ושמעו את דברי יי אלהיכם: ויאמר יהושע בזאת תדעון כי אל חי בקרבכם ולא
26 יורש יורש מפניכם את הכנעני והחתי והחוי והפרזי והגרגשי והאמרי והיבוסי: הנה ארון הברית אדון כל הארץ עבר
27 לפניכם בירדן: ועתה קחו לכם שנים עשר איש משבטי ישראל איש אחד איש אחד לשבט: והיה כנוח כפות רגלי הכהנים
28 נשאי ארון יי אדון כל הארץ במי הירדן מי הירדן יכרתו המים הירדים מלמעלה ועמדו נד אחד: ויהי בנסע העם מאהליהם
29 לעבור את הירדן והכהנים נשאי הארון הברית לפני העם: וכאשר באו נשאי הארון עד הירדן ורגלי הכהנים נשאי הארון
30 נטבלו בקצה המים והירדן מלא על כל גדותיו כל ימי הקציר: ויעמדו המים הירדים מלמעלה קם נד אחד הרחק מאד
31 מעיר אדם אשר אצל צרתן וירדים אל ים הערבה ים המלח תכרתו ויעברו נגד יריחו: ויעמדו הכהנים נשאי ארון הברית
32 יי על יבשה בתוך הירדן הכון ויעברו כל ישראל על יבשה עד אשר תמו כל העם לעבור את הירדן: ויהי כתמם כל העם
33 לעבור את הירדן ויעבר ארון יי והכהנים לפני העם: ובני ראובן ובני גד ושבט המנשה עברו חלוצים לפני בני ישראל
34 כאשר דבר אליהם משה: כארבעים אלף חלוצי צבא עברו לפני יי למלחמה ערבתה יריחו:

VERSIO SAMARITANA.

46 * זשמעי אל כל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום אשר תצוונם את בניכם לשמר לעשות את כל דברי התורה הזאת
47 כי לא דבר ריק הוא מכם כי הוא חייכם ובדבר הזה תאריכו ימים על הארץ אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשתה
48 ** וידבר יי אל משה בעצם היום הזה לאמר: ** עלה אל הר העברים הזה הר נבו אשר בארץ מואב אשר על פני יריחו וראה
49 * את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל לאחזה: ומת בהר אשר אתה עלה שמה והאסף אל עמיך כאשר מת אהרן אחיך
50 בהר ההר ויאסף אל עמיו: * על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל במי מריבת קדש מדבר צן על אשר לא קדשתם אותי
51 בתוך בני ישראל: * כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא אל הארץ אשר אני נתן להם בני ישראל:
52 * ועתה כתוב לך את השירה הזאת ולמדתה את בני ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל:

ב"ר

1 ** ויהי אחרי מות משה עבד יי ויאמר יי אל יהושע בן נון משרת משה לאמר: משה עבדי מת ועתה קום עבור את הירדן
2 * הזה אתה וכל העם הזה אל הארץ אשר אני נתן להם לבני ישראל: כל המקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם נתתיו כאשר
3 דברתי אל משה: מן המדבר והלבנון הזה ועד הנהר הגדול נהר פרת כל ארץ החתים ועד הים הגדול מבוא השמש יהיה
4 גבולכם: לא יתיצב איש לפניכם כל ימי חייך כאשר הייתי עם משה אהיה עמך לא ארפך ולא אעזבך: חזק ואמץ כי אתה
5 תנחיל את העם הזה את הארץ אשר נשבעתי לאבותם לתת להם: רק חזק ואמץ מאד לשמר לעשות ככל התורה אשר צוך
6 משה עבדי אל תסור ממנו ימין ושמאל למען תשכיל בכל אשר תלך: לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה
7 למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל: הלא צויתיך חזק ואמץ אל תערוץ ואל תחת כי עמך
8 יי אלהיך בכל אשר תלך: ויצו יהושע את שטרי העם לאמר: עברו בקרב המחנה וצוו את העם לאמר הכינו לכם צדה כי
9 בעוד שלשת ימים אתם עברים את הירדן הזה לבוא לרשת את הארץ אשר יי אלהיכם נתן לכם לרשתה: ולראובני ולגדי
10 ולחצי שבט המנשה אמר יהושע לאמר: זכרו את הדבר אשר צוה אתכם משה עבד יי לאמר יי אלהיכם מניח לכם ונתן לכם
11 את הארץ הזאת: נשיכם טפכם ומקניכם ישבו בארץ אשר נתן לכם משה בעבר הירדן ואתם תעברו חלוצים לפני אחיכם
12 כל גבורי החיל ועזרתם אותם: עד אשר יניח יי לאחיכם כמוכם וירשו גם הם את הארץ אשר יי אלהיכם נתן להם ושבתם
13 לארץ ירשתכם וירשתם אותה אשר נתן לכם משה עבד יי בעבר הירדן מזרח השמש: נשיכם טפכם ומקניכם ישבו בארץ
14 אשר נתן לכם משה בעבר הירדן ואתם תעברו חלוצים לפני אחיכם כל גבורי החיל ועזרתם אותם: עד אשר יניח יי לאחיכם
15 כמוכם וירשו גם הם את הארץ אשר יי אלהיכם נתן להם ושבתם לארץ ירשתכם וירשתם אותה אשר נתן לכם משה עבד יי
16 בעבר הירדן מזרח השמש: ויענו את יהושע לאמר: כל אשר צויתנו נעשה וכל אשר תשלחנו נלך: ככל אשר שמענו אל משה
17 כן נשמע אליך רק יהי יי אלהיך עמך כאשר היה עם משה: כל איש אשר ימרה את פיך ולא ישמע אל דבריך לכל אשר
18 תצוה אתו יומת רק חזק ואמץ: ויהי ביום השלישי ויהי בקר ויעבר יהושע בן נון מן השטים ויבא את בני ישראל עד
19 הירדן הוא ולנו טרם יעברו: ויהי מקץ שלשת ימים ויעברו השוטרים בקרב המחנה: ויצו את העם לאמר כראותכם את
20 ארון ברית יי אלהיכם והכהנים הלוים נשאים אתו ואתם תסעו ממקומכם והלכתם אחריו: רק יהי ריחוק בינכם ובינו
21 כאלפים באמה אל תקרבו אליו למען תדעו את הדרך אשר תלכו בה כי לא עברתם מזה את הדרך: ויאמר יהושע אל העם
22 התקדשו כי מחר יעשה יי בתוככם מופתים: ויאמר יהושע אל הכהנים לאמר שאו את ארון הברית והעברו לפני העם
23 ויסעו את ארון הברית וילכו לפני העם: ויאמר יי אל יהושע היום הזה אגדל אותך לעיני כל ישראל למען ידעו כי כאשר
24 הייתי עם משה אהיה עמך: ואתה תצוה את הכהנים נשאי ארון הברית לאמר כבואכם אל קצה מי הירדן ובירדן תעמדו:
25 ויאמר יהושע אל בני ישראל גשו הנה ושמעו את דברי יי אלהיכם: ויאמר יהושע בזאת תדעון כי אל חי בקרבכם ולא
26 יורש יורש מפניכם את הכנעני והחתי והחוי והפרזי והגרגשי והאמרי והיבוסי: הנה ארון הברית אדון כל הארץ עבר
27 לפניכם בירדן: ועתה קחו לכם שנים עשר איש משבטי ישראל איש אחד איש אחד לשבט: והיה כנוח כפות רגלי הכהנים
28 נשאי ארון יי אדון כל הארץ במי הירדן מי הירדן יכרתו המים הירדים מלמעלה ועמדו נד אחד: ויהי בנסע העם מאהליהם
29 לעבור את הירדן והכהנים נשאי הארון הברית לפני העם: וכאשר באו נשאי הארון עד הירדן ורגלי הכהנים נשאי הארון
30 נטבלו בקצה המים והירדן מלא על כל גדותיו כל ימי הקציר: ויעמדו המים הירדים מלמעלה קם נד אחד הרחק מאד
31 מעיר אדם אשר אצל צרתן וירדים אל ים הערבה ים המלח תכרתו ויעברו נגד יריחו: ויעמדו הכהנים נשאי ארון הברית
32 יי על יבשה בתוך הירדן הכון ויעברו כל ישראל על יבשה עד אשר תמו כל העם לעבור את הירדן: ויהי כתמם כל העם
33 לעבור את הירדן ויעבר ארון יי והכהנים לפני העם: ובני ראובן ובני גד ושבט המנשה עברו חלוצים לפני בני ישראל
34 כאשר דבר אליהם משה: כארבעים אלף חלוצי צבא עברו לפני יי למלחמה ערבתה יריחו:

TEXT. ET VER.SAM. Translatio Latina.

46 Dixit eis, Ponite cor vestrum super omnia verba quæ ego testor hodiè contra vos, ut præcipiatis ea filiis vestris, ut custodiant, atque ut faciant omnia verba legis hujus. Non 47 est enim verbum istud inane vobis, sed est vita vestra, & in verbo isto producetis dies super terram, ad quam possidendam vos transitis Jordanem. Locutusque est Dominus 48 Mosi illo ipso die, dicens; A- 49 scende in montem Abarim istum, montem Nebo qui est in terra Moab, qui est e regione Jericho, & vide terram Chanaan quam ego dedi filiis Israel in possessionem. Et mo- 50 rere in monte in quem tu ascendis, & congregare ad populum tuum, sicut mortuus est Aaron frater tuus, in monte (b)Hor, et congregatus est ad populũ suum. Quoniam præ- 51 varicati estis adversùs me in medio filiorum Israel, ad aquas(c) contradictionis Cades (d)deserti Sin, eò quòd non sanctificâstis me in medio fi- liorum Israel. Quapropter ex 52 adverso videbis terram, sed non ingredieris in terram quam ego do filiis Israel.

CAP. XXXIII.

1 Hæc est autem benedictio qua benedixit Moses vir Dei filios Israel antequam mo- 2 reretur. Dixit igitur, Dominus de Sinai venit, & ortus est eis de (a)Seir, resplenduit de monte Pharan, venerunt quo- que myriades Sanctorum, de dextera ejus ignea lex eis. (b) Pater est diligens popu- 3 los: omnes enim sancti ejus sunt in manu tua, ipsi(c) assi- dent pedibus tuis, & excipi- unt eloquia tua. Legem præce- 4 pit nobis Moses, hæreditatem congregationis Jacob. Erit- 5 que in Resto rex cùm congregaverint se capita populi si- mul cum tribubus Israelis.

VER.SAM. (b)Montani,(c) contentionis (d) extra Sin, (a) Gabhlah, (b) Etiam est (c)subiguntur

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 * قَالَ لَهُمْ رُدُّوا بَالَكُمْ اِلَى جَمِيعِ الْكَلَامِ الَّذِي اُنَاشِدُكُمْ بِهِ الْيَوْمَ * لِتَامُرُوا بِهِ بَنِيكُمْ *
47 لِيَحْفَظُوا وَيَعْمَلُوا جَمِيعَ اُمُورِ هٰذِهِ التَّوْرِيَةِ * اِنَّهُ لَيْسَ بِكَلَامٍ فَارِغٍ عَنْكُمْ بَلْ هُوَ حَيَاتُكُمْ *
48 وَبِهِ تَطُولُ مُدَّتُكُمْ فِي الْبَلَدِ الَّذِي اَنْتُمْ جَايِرُونَ الْاُرْدُنَّ اِلَيْهِ لِتَحُوزُوهُ * ثُمَّ كَلَّمَ اللّٰهُ مُوسَى
49 تَكْلِيمًا فِي ذَاتِ ذٰلِكَ الْيَوْمِ * اُصْعُدْ اِلَى جَبَلِ الْعَبَرِيِّينَ * هٰذَا جَبَلُ نَبُو الَّذِي فِي بَلَدِ مُؤَابَ
50 الَّذِي بِحِصْنِ يَرِيحَا * وَانْظُرِ الْبَلَدَ الَّذِي اَنَا مُعْطِيهِ بَنِي اِسْرَائِيلَ حَوْزًا * وَمُتْ فِي الْجَبَلِ
الَّذِي اَنْتَ صَاعِدٌ اِلَيْهِ * وَانْضَمَّ اِلَى قَوْمِكَ * كَمَا مَاتَ هَرُونُ اَخُوكَ بِجَبَلِ هُورٍ وَانْضَمَّ اِلَى قَوْمِهِ *
51 * عَلَى مَا نَكَثْتُمَا الْاُمَّةَ بِي فِي مَاءِ خُصُومَةِ رِفْيِمَ بِبَرِيَّةِ صِينٍ * وَلَمْ تُقَدِّسَانِي فِيمَا بَيْنَهُمْ * لِذٰلِكَ
52 تَنْظُرُ اِلَى الْاَرْضِ الَّتِي اَعْطَيْتُهَا بَنِي اِسْرَائِيلَ مِنَ الْمُقَابَلَةِ * وَلَا تَدْخُلُ اِلَيْهَا *

* اَلْفَصْلُ الثَّالِثُ وَالثَّلَاثُونَ *

1 * وَهٰذِهِ الْبَرَكَاتُ الَّتِي بَارَكَ بِهَا مُوسَى رَسُولُ اللّٰهِ فِي بَنِي اِسْرَائِيلَ قَبْلَ مَوْتِهِ * يَا اللّٰهُ الَّذِي تَجَلَّى
2 مِنْ طُورِ سِينَا * وَاَشْرَقَ نُورُهُ مِنْ جَبَلِ سَاعِيرَ وَلَوَّحَ بِهِ مِنْ جَبَلِ فَارَانَ * وَاَتَى رَبْوَةَ الْقُدْسِ
بِسَرِيعَةِ نُورٍ مِنْ يَمِينِهِ لَهُمْ * وَاَحَبَّ اَيْضًا سِبْطًا * جَمِيعُ خَوَاصِّهِمْ فِي طَاعَتِكَ * وَهُمْ يَقِفُونَ
3 اَبَارَكَ * وَيَتَنَاقَلُونَ كَلِمَاتِكَ * يَا اللّٰهُ الَّذِي اَمَرَ لَنَا مُوسَى بِالتَّوْرِيَةِ جَعَلَهَا وِرَاثَةً لِكُوفِ يَعْقُوبَ *
4 * وَكَانَ مَلِكًا فِي الْمَوْصُوفِ حِينَ جُمِعَ اِلَيْهِ رُؤَسَاؤُهُ وَسَائِرُ اَسْبَاطِهِ *

Dixerit ad eos, Advertite animum vestrũ ad omnia verba quibus obtestor vos hodiè, ut præcipiatis ea filiis vestris, & cu- stodiant faciántque cuncta mandata hujus legis: Quia non sunt verba inania vo- bis, imò sunt vita vestra, & per ea produ- cetur mora vestra in regione ad quam transituri estis Jordanem ut possideatis eam. Deinde locutus est Deus ad Mo- sen hujusmodi sermonem in eadem illa die, Ascende ad montem Abarim (hic est mons Nobus qui est in regione Moab, quæ est ex adverso Jericho) & vide re- gionem quam ego daturus sum filiis Isra- il possessionem: Et morere in monte ad quem tu ascensurus es, & collige ad populum tuum, quemadmodum mortuus est Hur on frater tuus in monte Har, & collectus ad populũ suum. Eò quòd præ- varicati fecistis populum in me ad aquam contentionis Rain deserti Sin, & non sanctificâstis me inter eos: Propterea in- tuebéris terram quam dedi filiis Israil, è regione, & non ingredièris ad eam.

CAP. XXXIII.

Hæ verò sunt benedictiones quibus benedixit Musa apostolus Dei filios Israil ante obitum suum. O Deus qui 2 apparuit de monte Sinai, quique ortui fe- cit lumen suum de monte Saïr, & fulgere fecit illud de monte Pharan, et attulit ad decem millia sanctorum legem splendoris à dextris suis, pro ipsis, Et amorem 3 quoque meum erga populum: omnes enim præcipui eorum sub tua sunt obedientia, & ipsi insistent vestigiis tuis, et conferent inter sese verba tua. O Deus qui præce- 4 pit nobis legem per Musam, et posuit eam in hæreditatem cœtui Jacob, Et fuit rex 5 in Laudabili cùm congregati sunt ad eum duces ejus & cunctæ tribus ejus:

ספר אלה הדברים: לג

6 Et .numerus ejus viri sint & ,moriatur non & ,Reuben Vivat
יְחִי רְאוּבֵן וְאַל־יָמֹת וִיהִי מְתָיו מִסְפָּר: וְזֹאת
7 ad &,Jehudah vocem Domine Audi :dixit Et .Jehudah ipsi
לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֶל־
auxilium & ,ei contendit ejus manus :eum introduces ſuum populum
עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ יָדָיו רָב לּוֹ וְעֵזֹר
,tuæ Perfectiones :dixit Levi ad Et .eris ejus angustiatoribus ab
8 מִצָּרָיו תִּהְיֶה: וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ
;tentatione in eum tentâſti quem ,tuo pio viro tuæ illuminationes &
וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ בְּמַסָּה
,ſuo patri Dicens .contentionis aquas ſuper eum feciſti contendere
תְּרִיבֵהוּ עַל־מֵי מְרִיבָה: הָאֹמֵר לְאָבִיו
9 & ,agnovit non ſuos fratres & ,eum vidi Non ,ſuæ matri &
וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו וְאֶת־אַחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת־
tuum pactum & ,tuum dictum cuſtodierunt quia;cognovit non ſuos filios
בָּנָיו לֹא יָדָע כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ
tuam legem & Jahacob tua judicia Docebunt .ſervabunt
יִנְצֹרוּ: יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ
10 ſuper conſumptum & ,tuo naſo in ſuffitum ponent :Iſrael
לְיִשְׂרָאֵל יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל־
ejus manuum opus & ,ejus virtuti Domine Benedic .tuum altare
מִזְבְּחֶךָ: בָּרֵךְ יְהוָה חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו
,eum habentium odio &,ejus inſurgentium lumbos Transfige .velis
תְּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו
habitabit Domini Dilectus :dixit Binjamin Ad .ſurgant ne
11 מִן־יְקוּמוּן: לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן
ejus humeros inter & ,die tota eum ſuper tegens ,eum ſuper fiducia in
לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל־הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו
,ejus terra Domini Benedicta :dixit Joſeph ad Et .habitavit
שָׁכֵן: וּלְיוֹסֵף אָמַר מְבֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ
:deorſum cubante voragine de & ,rore de ,cœlorum delicia de
12 מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת:
capite de Et .lunarum ejectionis delicia de & ,ſolis proventuum delicia de Et
13 14 וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שֶׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים: וּמֵרֹאשׁ
,terræ delicia de Et .ſeculi colliu n delicia de & ,orientis montium
15 הָרְרֵי־קֶדֶם וּמִמֶּגֶד גִּבְעוֹת עוֹלָם: וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ
caput ad veniat ,rubi habitatoris voluntate & ,ejus plenitudine &
16 וּמְלֹאָהּ וְרְצוֹן שֹׁכְנִי סְנֶה תָּבוֹאתָה לְרֹאשׁ
,ei decor ejus bos Primogenitus .ejus fratrum Nazaræi verticem ad & ,Joſeph
17 יוֹסֵף וְלִקְדְקֹד נְזִיר אֶחָיו: בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ
fines pariter cornupetet populos ipſis in;ejꝰ cornua unicornis cornua &
וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּו אַפְסֵי־
.Menaſſeh millia ipſi & ,Ephraim millia decem iſti Et .terræ
אָרֶץ וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם אַלְפֵי מְנַשֶּׁה:

Verſio VULG. LAT.

6 Vivat Ruben, & non moriatur,
7 & ſit parvus in numero. Hæc eſt Judæ benedictio; Audi, Domine, vocem Judæ, & ad populum ſuum introduc eum: manus ejus pugnabunt pro eo, & adjutor illius contra adverſarios ejus erit. Levi quoque
8 ait; Perfectio tua, & doctrina tua viro ſancto tuo, quem probâſti in tentatione, & judicâſti ad aquas Contradictionis. Qui dixit patri ſuo, &
9 matri ſuæ; Neſcio vos: & fratribus ſuis; Ignoro vos: & neſcierunt filios ſuos. Hi cuſtodierunt eloquium tuum, & pactum tuum ſervaverunt, Judi-
10 cia tua, ô Jacob; & legē tuam, ô Iſrael: ponent thymiama in furore tuo, & holocauſtum ſu-
11 per altare tuum. Benedic Domine fortitudini ejus, & opera manuum illius ſuſcipe. Percute dorſa inimicorum ejus: & qui oderunt eum, non conſurgant.
12 Et Benjamin ait; Amantiſſimus Domini habitabit confidenter in eo: quaſi in thalamo totâ die morabitur, & inter humeros illius requieſcet.
13 Joſeph quoque ait; De benedictione Domini terra ejus, de pomis cœli, & rore, atque abyſſo ſubjacente;
14 De pomis fructuũ Solis ac Lunæ;
15 De vertice antiquorum montium, de pomis collium æternorum;
16 Et de frugibus terræ, & de plenitudine ejus. Benedictio illius qui apparuit in rubo, veniat ſuper caput Joſeph, & ſuper verticem Naza-
17 ræi inter fratres ſuos. Quaſi primogeniti tauri pulchritudo ejus, cornua rhinocerotis cornua illius: in ipſis ventilabit gentes uſque ad terminos terræ. Hæ ſunt multitudines Ephraim: & hæc millia Manaſſe.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

6 Ζήτω Ῥουβὴλ, καὶ μὴ ἀποθανέτω, (δ) καὶ ἔστω
7 πολὺς ἐν ἀριθμῷ. Καὶ αὕτη Ἰούδᾳ· Εἰσάκουσον, κύριε, (ε) φωνῆς Ἰούδα, καὶ εἰς τὸν λαὸν
αὐτοῦ (ζ) ἔλθοις ἄν. αἱ χεῖρες αὐτοῦ διακριθῶσιν αὐτῷ, καὶ βοηθὸς ἐκ τῶν ἐχθρῶν
8 (η) ἔσῃ. Καὶ τῷ Λευὶ εἶπε, Δότε Λευὶ δήλους αὐτοῦ, καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ τῷ
ὁσίῳ, ὃν ἐπείρασῃς αὐτὸν ἐν πείρᾳ· ἐλοιδόρησάς αὐτὸν ἐφ' ὕδατος Ἀντιλογίας· Ὁ
9 λέγων τῷ (θ) πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ, Οὐκ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ (ι) οὐκ ἐπέγνω,
καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἀπέγνω. ἐφύλαξε τὰ λό-
10 για σου, καὶ τὴν διαθήκην σου διετήρησε. Δηλώσουσι τὰ δικαιώματά σου τῷ Ἰακὼβ, καὶ
τὸν νόμον σου τῷ Ἰσραήλ· ἐπιθήσουσι θυμίαμα (κ) ἐν ὀργῇ σου διαπαντὸς ὅλῃ τὸ θυ-
11 σιαστήριόν σου. Εὐλόγησον, κύριε, τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ δέξαι. κάλ-
αξον (λ) ὀσφῦν ἐχθρῶν ἐπανεστηκότων αὐτῷ, καὶ οἱ μισοῦντες αὐτὸν μὴ ἀναστήτωσαν.
12 Καὶ τῷ (μ) Βενιαμὶν εἶπεν, Ἠγαπημένος ὑπὸ κυρίου κατασκηνώσει πεποιθώς·
καὶ ὁ θεὸς σκιάζει ἐπ' αὐτῷ πᾶσας τὰς (ν) ἡμέρας, καὶ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτοῦ
13 κατέπαυσε. Καὶ τῷ Ἰωσὴφ εἶπεν, Ἀπ' εὐλογίας κυρίου ἡ γῆ αὐτοῦ, (ξ) ἀπὸ ὡρῶν
οὐρανοῦ καὶ δρόσου, καὶ ἀπὸ ἀβύσσων πηγῶν
14 κάτωθεν, Καὶ καθ' ὥραν γεννημάτων ἡλίου ἔσται, καὶ ἀπὸ ζωόδων (ο) μηνῶν,
15 Ἀπὸ κορυφῆς ὀρέων ἀρχῆς, καὶ ἀπὸ κορυ-
16 φῆς βυθῶν αἰωνίων, Καὶ καθ' ὥραν γῆς πληρώσεως. καὶ τὰ δίκτα τοῦ ὀφ-
θέντι ἐν τῇ βάτῳ ἐλθοίσαν ὅλῃ κεφαλῇ Ἰωσὴφ, καὶ ἐπὶ κορυφῆς δοξασθείς
17 (π) ἐπ' ἀδελφοῖς. Πρωτότοκος ταύρου τὸ κάλλος αὐτοῦ· κέρατα μονοκέρωτος τὰ κέρατα αὐτοῦ· ἐν αὐτοῖς ἔθνη κερατιεῖ ἅμα, ἕως ἀπ' ἄκρου (ρ)
γῆς. αὗται μυριάδες Ἐφραὶμ, καὶ αὗται χιλιάδες (σ) Μανασσῆ.

mum terræ. Hæ myriades Ephraim.

MS.A. (δ) καὶ Συμεὼν ἔστω (ε) τῆς φωνῆς (ζ) εἰσέλθοις ἄν. (η) αὐτοῦ ἔσῃ. (θ) πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, Οὐκ (ι) ἐκ ἔγνω, * καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ * ἐφύλαξεν τὰ (κ) ἐν * ἑορτῇ σε (λ) ὀσφῦν ἐπανεστηκότων ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ (μ) Βενιαμὶν (ν) ἡμέρας, ἀναμέσον (ξ) ἀπὸ ὀρέων ὑρανοῦ (ο) μηνῶν, Καὶ ἀπὸ (π) ὂν ἀδελφοῖς. (ρ) τῆς γῆς. (σ) Μανασσῆ.

Vivat Ruben, & non moriatur: & (d) ſit multus in numero. Et hæc ipſi Juda: Exaudi, Domine, vocem Juda: & ad populum ejus (e) venias utique. Manus ipſius dijudicabunt ei: & auxiliator ex (f) inimicis eris. Et ipſi Levi dixit; Date Levi (g) manifeſtationes ejus, & veritatem ejus viro ſancto: quem tentaverunt eum in tentatione: (b) jurgati ſunt in eum ſuper aquam Contradictionis: Qui dicit patri, & matri, Non vidi te: & fratres ſuos non agnovit, & filios ſuos (i) reprobavit. Cuſtodivit eloquia tua, & teſtamentum tuum conſervavit. Manifeſtabunt juſtificationes tuas ipſi Jacob, & legem tuam Iſrael: imponent incenſum in (k) ira tua ſemper ſuper altare tuum. Benedic, Domine, fortitudinem ejus, & opera manuum ejus ſuſcipe. (l) Frange lumbos inimicorum inſurgentium in eum: & qui oderunt eum, non reſurgant. Et ad Benjamin dixit; Dilectus à Domino habitabit fidens. Et Deus obumbrat ſuper eum omnibus diebus; & inter humeros ejus requievit. Et ad Joſeph dixit; A benedictione Domini terra ejus; (m) à fructibus cœli, & rore, & ab abyſſis ſontium deorſum: Et à fructibus (n) ſecundùm horam Solis converſionum, & à (o) convenientibus menſibus à vertice montiũ (p) principii, & à vertice collium æternorum, Et ad horam terræ plenitudine. Et (q) accepta ei, qui viſus eſt in rubo, veniant ſuper caput Joſeph, & ſuper verticem glorificatus in fratribus. Primogenitus tauri pulchritudo ejus; cornua unicornis cornua ejus: in ipſis gentes ventilabit ſimul, uſque ad extrema: & hæ chiliades Manaſſe.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܪܝܫ ܙܒܘܠ ܘܠܐ ܢܡܘܬ ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗ ܡܢܝܢܐ ܙܥܘܪ ܘܗܕܐ ܗܝ ܒܪܟܬܐ ܕܝܗܘܕܐ * ܘܐܡܪ ܫܡܥ ܡܪܝ ܩܠ ܝܗܘܕܐ ܘܠܥܡܗ ܬܥܝܠ ܐܝܕܝܗ ܬܗܘܝܢ ܠܗ ܘܥܘܕܪܢ ܡܢ ܒܥܠ ܕܒܝܗ ܬܗܘܐ ܠܗ ܠܡܣܥܪ ܥܡ ܒܥܠ ܕܒܝܗ ܘܠܠܘܝ ܐܡܪ ܬܘܡܝܟ ܘܢܗܝܪܟ ܠܓܒܪܐ ܕܫܪܝܪ ܕܢܣܝܬ ܐܢܘܢ ܒܢܣܝܘܢ ܕܡܝ ܡܪܝܒܬܐ ܕܐܡܪ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܠܐ ܚܙܝܬ ܐܢܘܢ ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܘܢ ܠܐܚܘܗܝ ܘܠܐ ܐܬܝܕܥ ܠܗ ܠܒܢܘܗܝ ܡܛܠ ܕܢܛܪܘ ܡܠܬܟ ܘܢܨܪܘ ܩܝܡܟ ܢܠܦܘܢ ܕܝܢܝܟ ܠܝܥܩܘܒ ܘܢܢܡܘܣܟ ܠܝܣܪܝܠ ܢܣܝܡܘܢ ܩܛܪܐ ܒܪܘܓܙܟ ܘܠܟܠܝܠ ܥܠ ܡܕܒܚܟ ܒܪܟ ܡܪܝ ܠܚܝܠܗ ܘܥܒܕ ܕܝܕܘܗܝ ܬܩܒܠ ܘܗܘ ܕܝܢ ܕܣܢܝܐ ܠܒܢܝܡܝܢ ܘܠܐ ܢܩܘܡܘܢ ܠܗ ܕܚܒܝܒ ܡܪܝ ܢܫܪܐ ܒܛܝܚ ܥܠܘܗܝ ܘܒܝܢ ܟܬܦܘܗܝ ܫܪܐ ܘܠܝܘܣܦ ܐܡܪ ܒܪܝܟ ܡܪܝ ܐܪܥܗ ܡܢ ܛܠ ܪܝܫ ܫܡܝܐ ܘܡܢ ܛܠ ܛܠܐ ܘܡܢ ܛܠ ܬܗܘܡܐ ܪܒܨܬ ܬܚܬ ܘܡܢ ܛܠ ܐܝܒ ܫܡܫ ܘܡܢ ܛܠ ܓܪܫ ܝܪܚܐ ܘܡܢ ܪܝܫ ܛܘܪܐ ܩܕܡܝܐ ܘܡܢ ܛܠ ܓܒܥܬ ܥܠܡ ܘܡܢ ܛܠ ܐܝܒ ܐܪܥܐ ܘܡܠܝܘܬܗ ܘܪܥܘܢ ܣܢܐ ܬܐ ܠܪܝܫ ܝܘܣܦ ܘܠܩܕܩܘܕ ܢܙܝܪ ܐܚܘܗܝ ܒܟܘܪ ܬܘܪܗ ܗܕܪ ܠܗ ܘܩܪܢܝ ܪܝܡ ܩܪܢܘܗܝ ܒܗܢ ܥܡܡܐ ܢܢܓܚ ܝܚܕܘ ܐܦܣܝ ܐܪܥܐ ܘܗܢܘܢ ܪܒܒܬ ܐܦܪܝܡ ܘܗܢܘܢ ܐܠܦܝ ܡܢܫܐ

Vivet Rubil, & non morietur, aut erit exiguo in numero. Et hoc dixit ad Juda, Exaudi Domine vocem, Juda, & ad gentem ſuam adduc eum: manus ſuæ contriſtabunt eum, at adjutor contra oppreſſores ſuos eſto illi. Et ad Levi dixit, Perfectio tua & lumen tuum ad virum pium, quem probâſti in tentationibus, & ſcrutatus es in aquis jurgii. Qui dixit de patre ſuo & de matre ſua, Non vidi eum, & fratres ſuos non agnovit, & filios ſuos non cognovit. Qui cuſtodierunt eloquium tuum, & fœdus tuum ſervaverunt, Docebunt judicia tua Jacobum, & leges tuas Iſraelem: ponent incenſum in furore tuo, & perfectionem ſuper altare tuum. Benedic Domine, robori ejus, & oblectare opera manuum ejus: frange dorſum oſorum ejus, & hoſtes ejus ne conſurgant. Et ad Benjamen dixit, Dilectus Domini habitabit cum tranquillitate, & ſuper ipſum incubabit totâ die, inter humeros ejus commorabitur. Et ad Joſeph ait, Benedicta ſit terra ejus in fructu, de rore cœli ſupernè, & de abyſſo cubante infernè, Et de fructu proventuum ſolis, & de fructu quem producit luna, De cacumine montium Orientis, & de fructu colliũ æternorũ, Et de fructu terræ & plenitudinis ejus, beneplacitum ejus qui habitat in rubo, veniant ſuper caput Joſeph, & ſuper verticem coronæ fratrum ſuorum. Primogenita boum ſint ei ſplendori, & cornua rhinocerotis cornua illius, quibus impetet populos ſimul uſque ad fines terræ. Hæc ſunt decem millia Aphrem, & hæc ſunt millia Manaſſe.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

יחי ראובן בחיי עלמא ומותא חנינא
לא ימות ויקבלון בנוהי אחסנתהון
במנינהון: ודא ליהודה ואמר קבל
יי צלותיה דיהודה במפקי לאנתא
קרבא ולעמיה תתיבניה בשלם ידוהי
יעבדן ליה פורענותא בסנאוהי וסעיד
מבעיל דביביה הוי ליה: ולליו אמר
תומיא ואוריא אלבשתא לגבר
דאשתכח חסיר קדמך די נסיתוהי
בנסתא והוה שלים בחנתוהי על מי
מצותא ואשהכח מהימן: דעל אבוהי
ועל אמיה לא רחם כד חבו מן דינא
ואפי אחוהי ובנוהי לא נסיב ארי נטרו
מטרת מימרך וקימך לא אשניו:
כשרין אלין דילפון דינך ליעקב
ואוריתך לישראל ישוון קטורת
בוסמין קדמך ונמיר לרעון על מדבחך:
ברוך יי נכסוהי וקורבן ידוהי תקבל
ברעיא תבר חרצא דסנאוהי
ודבעלי דבבוהי דלא יקומון: לבנימן
אמר רחימא דיי ישרי לרוחצן עלוהי
יהי מגן עלוהי כל יומא ובארעיה
תשרי שכנתא: וליוסף אמר מברכא
מן קדם יי ארעיה עבדא מגדנין
מטלא דשמיא מלעילא ומתבועי
עינין ותהומין דנגדן מתעמקי ארעא
מלרע: ועבדא מגדנין ועללן מיבול
שמשא עבדא מגדנין מריש ירח
בירח: ומריש טוריא בגיריא ומטוב
רמן דלא בסקן: ומטוב ארעא
ומלאה ורעי ליה דשכנתיה בשמיא
ועל משה אתילי באסנא יתון כל
אלין לרישא דיוסף ולנבורא פרישא
דאחוהי: רבא דבנוהי ויא ליה ובורן
דאתעבידא ליה מן קדם תוקפא
ורומא דיליה בגבורתיה עממיא יקטל
כחדא עד סיפי ארעא ואנון רבותא
דבית אפרים ואנון אלפי דבית מנשה:

Targum ONKELOS.

6 Vivat Ruben in vitâ æternâ, & non moriatur morte secundâ: & accipiant filii sui hæreditatē suā, 7 juxta numerū eorū. Et hoc dixit Judæ: Suscipe Dñe orationē Judæ, cùm egressus fuerit ad bellū, et ad populū ejus reduces eum in pace: man⁹ ej⁹ facient ultionē de inimicis suis; & auxiliator contra hostes ej⁹ eris ei. Ad Levi quoq, 8 dixit; Perfectione & lumine induisti virum qui invent⁹ est sanctus coram te: quem probasti in tentatione, & inventus est perfect⁹; probasti eū apud aquā contradictionis, et inventus est fidelis. Qui non est misertus patris sui & matris suæ in judicio quando peccaverunt, & 9 personam fratris & filii sui non accepit: quoniam custodierunt custodiam verbi tui, & pactum 10 tuum non mutaverunt. Digni sunt isti ut doceant judicia tua Jacob, & legem tuam Israel: ponāt thymiama aromatum coram te, & holocausta volūtaria super altare tuum. Benedic Dñe substantiæ ejus, & oblationē manuū suarū suscipe voluntariè: contere dorsum hostium suorū & inimicorum suorū, ut non consurgant. 12 Ad Benjamin dixit; Dilect⁹ Dñi habitabit confidenter: super eum erit protegens eum omnib⁹ diebus; & in terrâ ej⁹ habitabit majestas Domini. 13 Ad Joseph quoq; ait; Benedicta à facie Domini terra ejus: faciens fructum erit de rore cœli desuper, & de venis fontium abyssi qui fluunt à 14 profundis terræ desubter. Et faciet poma & fructus quæ sol germinare facit: & faciet poma in principio mensium. Et 15 de vertice montium primitiarum; & de bonis collium quæ non deficiunt. Et de bonis terræ & plenitudinis ejus; & de beneplacito illius cujus majestas habitat in cœlis, & Moysi revelatus est in rubo: venient omnia hæc super caput Joseph; et super virū dedicatū inter fratres 17 suos. Primogenitus filiorum suorum pulchritudo ejus, & magnalia quæ facta sunt ei à facie fortissimi & excelsi; in cujus fortitudine occidet populos simul, usq, ad finem terræ: hæc sūt millia Ephraim, et hæc sunt millia Manasse.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 * ראובן יחי ואל ימות ויהי מתיו במספר׃
7 ליהודה * ויאמר שמע יהוה קול יהודה ואל עמו תביאנו ידיו רב לו ועזר מצריו תהיה׃
8 וללוי אמר תמיך ואורך לאיש חסידך אשר נסיתו במסה תריבהו על מי מריבה׃
9 האמר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע כי שמרו אמרתך ובריתך נצרו׃
10 יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל ישימו קטרת באפך וכליל על מזבחך׃
11 ברך יהוה חילו ופעל ידיו תרצה מתני קמיו ומשנאיו מן יקומון׃
12 לבנימן אמר ידיד יהוה ישכן לבטח עליו חופף עליו כל היום ובין כתפיו שכן׃
13 וליוסף אמר מברכת יהוה ארצו ממגד שמים מטל ומתהום רבצת תחת׃
14 ומגד תבואת שמש ומגד גרש ירחים׃
15 ומראש הרי קדם ומגד גבעות עולם׃
16 ומגד ארץ ומלאה ורצון שכני סנה תבוא ברכה לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו׃
17 בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם עמים ינגח יחדו אפסי ארץ והם רבבות אפרים והם אלפי מנשה׃

VRESIO SAMARITANA.

6 * יחי ראובן ולא ימות ויהי מתיו במספר׃
7 ליהודה * ויאמר שמע יהוה קול יהודה ואל עמו תביאנו ידיו רב לו ועזר מצריו תהיה׃
8 ולליו אמר תמיך ואורך לאיש חסידך אשר נסיתו במסה תריבהו על מי מריבה׃
9 האמר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע כי שמרו אמרתך ובריתך נצרו׃
10 יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל ישימו קטרת באפך וכליל על מזבחך׃
11 ברך יהוה חילו ופעל ידיו תרצה מתני קמיו ומשנאיו מן יקומון׃
12 לבנימן אמר ידיד יהוה ישכן לבטח עליו חופף עליו כל היום ובין כתפיו שכן׃
13 וליוסף אמר מברכת יהוה ארצו ממגד שמים מטל ומתהום רבצת תחת׃
14 ומגד תבואת שמש ומגד גרש ירחים׃
15 ומראש הרי קדם ומגד גבעות עולם׃
16 ומגד ארץ ומלאה ורצון שכני סנה תבוא ברכה לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו׃
17 בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם עמים ינגח יחדו אפסי ארץ והם רבבות אפרים והם אלפי מנשה׃

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

6 Vivet Ruben, non morietur, et
7 viriq; ex eo numerus. Hæc autē
Judæ, et dixit; Audi Domine,
vocem Judæ, & ad populum
ejus introduc eū: manus ejus
contendit pro eo, & auxilians
contra adversarios ejus eris.
8 Ipsi autē Levi dix⁹, Perfectio-
10 nes tuæ, & doctrinæ tuæ viri (d) sunt qui sanctus tuus
est, quem tentâst⁹ in Massa, &
11 cum quo contendist⁹ ad aquas
(e) contradictionis. Qui di-
9 xit patri suo, et matri suæ, Nō
vidi, et fratres suos non cognovit, et filiū suum nō scivit.
Eò q. òd custodiunt eloquiū
tuum, & fœdus tuum con-
servant, Docebunt judicia 10
tua Jacobum, & leges tuas
Israelem: Ponent incensum in
ira tua, et (f) holocaustum su-
per altare tuum. Benedic Do- 11
mine fortitudini ejus, & o-
pus manuū ejus acceptabis:
transfige lumbos insu⁹ gentiū
17 in eum, tum ex iis qui o-
derunt eum quis insurget in 12
eam? Benjamin autem dixit,
Manus, manus Domini habitare fecit eum confidenter,
et (g) protexit eum totâ die,
atq; inter humeros ejus com-
morabitur. Joseph quoque 13
dixit, Benedicta à Domino
terra ejus ob (h) fructus præ-
tiosos cœlorum, ob rorem, et
abyssum subtus jacentem. Et 14
propter (i) pretiosa fructuū so-
lis, et propter pretiosa proven-
tuum mensiū. Propter 15
quoq; cacumina montium O-
rientis, & pretiosos fructus
collium seculi. Propter autem 16
(k) delicias terræ, & (l) ple-
nitudinē ejus, & benevolen-
tiam Habitantis in rubo, veniat
in caput Joseph, atque in
verticem (m) Nazaræi fratrū
ejus. Primogenitus tauri erit 17
honor ejus, & cornua uni-
cornium cornua ejus; cum
ipsis populos (n) comp⁹cuet:
adunati sunt fines terræ,
hæ myriades Ephraim, &
hæc millia Manasse.

VER. SAM. (d) sūt libaminis tui, quem probâsti (e) contentionis. (f) oblationem (g) alas motitavit circumeum (h) proventus (i) proventus (k) proventus (l) circuitum (m) unicti (n) prosternet:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * اسيلك ان يحيا آل راوبين ولا يموت * ولا يصير رهطه دا احصاء * وهذا ما قال ليهودا * يا الله
7 اسمع صوت يهودا * ورده على قومه من عروه * واجعل يديه منتصفين له * وكن له عونا على
8 اعدائه * وقال للوي * يا الله اذ تحلت صحايحك وانوارك الرجل الذي هو فاضل عندك * وقد
9 امتحنته في دات الحنه واخصمته في مثل ماء الخصومه * فوجدته القايل عن ابيه وامه كله
10 لم يرهم * ولم يثبت اخوته * ولم يعرف بنيه مما حرسوا معالمك * وهم يحفظون عهدك * وهم
يعلمون في احكامك آل يعقوب * وفي توراتك آل اسرايل * ويصيرون البخور بين يديك والكامل على
11 مذبحك * اللهم كذاك فبارك في جنده وارض ما نصعه يداه * واوهن احقاء مقاومه وسانيه
12 عن ان يقاوموه * وقال لبنيامين * اذ هو ودود الله فيسكن وايقا به * وهو يطوف به طول
13 الزمان * وبين ظهرانيه ساكن * وقال ليوسف * اللهم فبارك في بلده في مواد سماواتك وطلها
14 ومن الغمور العايصه سفلا * ومن مواد الغلات الشمسيه وملاد الحبوب القمريه * ومن اصول الجبال
15 الاولي * ومن فروع اليفاع الدهريه * ومن نعمة الارض باسرها * ورضي ساكن السنا يحل جميع
16 ذلك براس يوسف وهامة ناسك اخوته * وليكن البهاء للممثل ببكر ثوره * فنصر قرونه
17 كقرون الكركدن * حي يتطح بها الامم الي اقطار الارض * وسرحها انها ربوات افرايم والوف
منسا *

Rogo te ut vivat progenies Rubin et non 6
moriatur, neque fiat eius familia pauci numeri. Hæc autē sunt quæ dixit ad Ihudha, O Deus, audi vocē Ihudha, et reduc 7
eum ad populum suum de prælio suo: & fac manus ejus ultrices sibi & esto ei adminiculo contra hostes suos. Et dixit ad 8
Livi, O Deus, cùm veritates tuas & lumina tua dederis in hæreditatem viro qui præstantissimus est apud te, & jam probaveris eum in loco tentationis, & cum eo contenderis per quasi aquam contentionis, Et inveneris eum dicentem de patre suo 9
matréque suâ quòd ferme non vidit eos, nec cognovit fratres suos, neque professus est filios suos, qui custodierunt eloquium tuum, quique observant pactum tuum. Et ipsi docebunt judicia tua stirpem Ja- 10
cob, & legem tuam progeniē Israil, & ponent ibas in conspectu tuo, & holocaustū perfectum super aram tuam: Ita quo- 11
que O Deus, benedic exercitui ejus, & gratum sit tibi quicquid gesserint manus ejus, & debilita lumbos adversariorum ejus & osorum ejus, quominùs ei resistant. Et dixit ad Benjamin, Cùm ipse 12
sit dilectus Dei, habitabit securus in eo, ipséque circumducet eum langitudine temporis, inter humeros ejus habitans. Et di- 13
xit ad Joseph, O Deus, benedic regioni ejus per fructus cælorum tuorum & roris eorum, & de abyssis congestis deorsùm, Et de frugibus proventuum solarium, & 14
delitiis leguminū lunarium, Et de radicibus montium antiquorum, & de germinibus collium æternorum, Et de delitiis 15
terræ totius, et favore Habitantis in rubo: descendant hæc omnia super caput Jo- 16
seph, & super verticē continentissimi fratrum suorū. Sitque majestas ei qui com- 17
paratur cum primogenito bovis ejus, & sint cornua ejus quasi cornua rhinocerotis, ut iis invadat populos ad extremitates terræ, & memorent ea esse decem millia Ephraim, & millia Manasse.

ספר אלה הדברים: לג

Issachar & ,te egrediendo in Zebulun Lætare :dixit Zebulun ipsi Et
18 וְלִזְבוּלֻן אָמַר שְׂמַח זְבוּלֻן בְּצֵאתֶךָ וְיִשָּׂשכָר
sacrificabunt ibi ;vocabunt montem Populos .tuis tentoriis in
19 בְּאֹהָלֶיךָ: עַמִּים הַר־יִקְרָאוּ שָׁם יִזְבְּחוּ
rêta & ,sugent marium affluentiam quia ;justitiæ sacrificia
זִבְחֵי־צֶדֶק כִּי שֶׁפַע יַמִּים יִינָקוּ וּשְׂפֻנֵי
faciens dilatare Benedictus :dixit Ghad ad Et .arenæ abscondita
20 טְמוּנֵי חוֹל: וּלְגָד אָמַר בָּרוּךְ מַרְחִיב
.verticem etiam ,brachium rapiet & ,habitavit Leo sicut ;Ghad
גָּד כְּלָבִיא שָׁכַן וְטָרַף זְרוֹעַ אַף־קָדְקֹד:
,tecti legislatoris pars ibi quòd sibi principium vidit Et
21 וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ כִּי־שָׁם חֶלְקַת מְחֹקֵק סָפוּן
ejus judicia & ,fecit Domini justitiam :populi capitibus venit &
וַיֹּתֵא רָאשֵׁי עָם צִדְקַת יְהוָה עָשָׂה וּמִשְׁפָּטָיו
saltabit leonis catulus Dan :dixit Dan ad Et .Israel cum
עִם־יִשְׂרָאֵל: ס וּלְדָן אָמַר דָּן גּוּר אַרְיֵה יְזַנֵּק
,voluntate satur Naphtali :dixit Naphtali ad Et .Basan è
23 מִן־הַבָּשָׁן: וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׂבַע רָצוֹן
.posside meridiem & ,mare :Domini benedictione plenus &
וּמְלֵא בִּרְכַּת יְהוָה יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה:
,acceptus sit :Aser filiis præ Benedictus :dixit Aser ad Et
24 וּלְאָשֵׁר אָמַר בָּרוּךְ מִבָּנִים אָשֵׁר יְהִי רְצוּי
æs & ,Ferrum .suum pedem oleo in tingens & ,suorum fratrum
אֲחָיו וְטֹבֵל בַּשֶּׁמֶן רַגְלוֹ: בַּרְזֶל וּנְחשֶׁת
Deus sicut Non .tua fortitudo tui dies sicut & :tua calceamenta
25 מִנְעָלֶךָ וּכְיָמֶיךָ דָּבְאֶךָ: אֵין כָּאֵל
,sua magnificentia in & ,tui auxilium in cœlos equitans ,recte ô
יְשֻׁרוּן רֹכֵב שָׁמַיִם בְּעֶזְרֶךָ וּבְגַאֲוָתוֹ
brachiis desubter & ,orientis Deus Habitaculum .cœlos
26 שְׁחָקִים: מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם וּמִתַּחַת זְרֹעֹת
.Disperde :dixit & ,inimicum tuis facietibus à ejecit Et .seculi
עוֹלָם וַיְגָרֶשׁ מִפָּנֶיךָ אוֹיֵב וַיֹּאמֶר הַשְׁמֵד:
terram ad Jahacob Oculus .solus confidenter Israel habitavit Et
28 וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בֶּטַח בָּדָד עֵין יַעֲקֹב אֶל־אֶרֶץ
.rorem stillabunt ejus cœli etiam .musti & ,frumenti
דָּגָן וְתִירוֹשׁ אַף־שָׁמָיו יַעַרְפוּ־טָל:
,Domino in salvatus ? populo tu sicut quis ,Israel tuæ Beatitudines
29 אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיהוָה
tui inimici mentientur Et.tuæ excellentiæ gladi° qui & ,tui auxilii scutum
מָגֵן עֶזְרֶךָ וַאֲשֶׁר־חֶרֶב גַּאֹתֶךָ וְיִכָּחֲשׁוּ אֹיְבֶיךָ
.calcabis eorum excelsa super tu & ,tibi
לָךְ וְאַתָּה עַל־בָּמוֹתֵימוֹ תִדְרֹךְ:

Versio VULG. LAT.

18 Et Zabulon ait; Lætare Zabulon in exitu tuo, & Issachar
19 in tabernaculis tuis. Populos vocabunt ad montem: ibi immolabunt victimas justitiæ. Qui inundationem maris quasi lac sugent, & thesauros
20 absconditos arenarum. Et Gad ait; Benedictus in latitudine Gad: quasi leo requievit, cepitque brachium
21 & verticem. Et vidit principatum suum, quòd in parte sua doctor esset repositus: qui fuit cum principibus populi, & fecit justitias Domini, & judicium suum cum
22 Israel. Dan quoque ait; Dan catulus leonis, fluet largiter
23 de Basan. Et Nephthali dixit; Nephthali abundantiâ perfruetur, & plenus erit benedictionibus Domini: mare
24 & meridiem possidebit. Aser quoque ait; Benedictus in filiis Aser, sit placens fratribus suis, & tingat in
25 oleo pedem suum. Ferrum & æs calceamentum ejus. Sicut dies juventutis tuæ, ita
26 & senectus tua. Non est deus alius ut Deus rectissimi: ascensor cœli auxiliator tuus.
27 Magnificentiâ ejus discurrunt nubes, Habitaculũ ejus sursũ, & subter brachia sempiterna: ejiciet à facie tua inimicum,
28 dicétque; Conterere. Habitabit Israel confidenter, & solus. Oculus Jacob in terra frumenti & vini, cœlí-
29 que caligabunt rore. Beatus es tu Israel: quis similis tui, populе, qui salvaris in Domino? scutum auxilii tui, et gladius gloriæ tuæ: negabunt te inimici tui, et tu eorum colla calcabis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

18 Καὶ τῷ Ζαβυλὼν εἶπεν, Εὐφράνθητι Ζαβυλὼν ἐν ἐξόδῳ σου, καὶ Ἰσσάχαρ ἐν
19 τοῖς σκηνώμασιν αὐτοῦ. Ἔθνη (τ) ἐξολεθρεύσουσι· καὶ (υ) ἐπικαλέσασθε ἐκεῖ, καὶ θύσετε ἐκεῖ θυσίαν δικαιοσύνης, ὅτι πλῆθος θαλάσσης πλάσει σε,
20 καὶ ἐμπόρια παράλιον κατοικούντων. Καὶ τῷ Γὰδ εἶπεν, (φ) Ἐυλογημένος ἐμπλατύνων Γάδ. ὡς λέων ἀνεπαύσατο,
21 συνθλᾶς βραχίονα καὶ ἄρχοντα. Καὶ εἶδεν ἀπαρχὴν αὐτοῦ, ὅτι ἐκεῖ ἐμερίσθη γῆ ἀρχόντων συνημένων ἅμα (χ) ἀρχηγοῖς λαῶν. Δικαιοσύνην κύριος ἐποίησε, καὶ κρίσιν αὐτοῦ μετ' Ἰσραήλ.
22 Καὶ τῷ Δὰν εἶπεν, Δὰν σκύμνος λέοντος, καὶ (ψ) ἐκπηδήσει ἐκ τῆς Βασάν.
23 Καὶ τῷ (ω) Νεφθαλὶ εἶπε, (α) Νεφθαλὶ πλησμονὴ δεκτῶν καὶ ἐμπλησθήτω εὐλογίας παρὰ κυρίου. Θάλασσαν καὶ λίβα
24 κληρονομήσει. Καὶ τῷ Ἀσὴρ εἶπεν, (β) Ἐυλογημένος ἀπὸ τέκνων Ἀσήρ· καὶ ἔσται δεκτὸς τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· βάψει ἐν ἐ-
25 λαίῳ τὸν πόδα αὐτοῦ. Σίδηρος καὶ χαλκὸς τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ ἔσαι. (γ) ὡς
26 αἱ ἡμέραι σου, οὕτω ἰσχύς σου. Οὐκ ἔστιν ὥσπερ ὁ θεὸς τοῦ ἠγαπημένου, ὁ ἐποχούμενος ἐπὶ τὸν οὐρανὸν βοηθός σου, καὶ ὁ
27 μεγαλοπρεπὴς τῇ στερεώματι. Καὶ σκηπάσῃ σε θεὸς ἀρχὴ, καὶ ὑπὸ ἰσχὺν βραχιόνων αἰωνίων. καὶ ἐκβαλεῖ ἀπὸ προσώπου σου ἐχθρὸν, λέγων, Ἀπόλοιο. Καὶ
28 κατασκηνώσει Ἰσραὴλ (δ) πεποιθὼς μόνος ἐπὶ γῆς Ἰακὼβ, (ε) ἐπὶ σίτῳ καὶ οἴνῳ· καὶ ὁ οὐρανός σοι συνεφὶς
29 δρόσῳ. Μακάριος σὺ Ἰσραήλ. τίς ὅμοιός (ζ) σοι λαὸς σῳζόμενος ὑπὸ κυρίου; ὑπασπιεῖ ὁ βοηθός σου, καὶ ἡ μάχαιρα καύχημά σου. καὶ ψεύσονταί σε οἱ ἐχθροί σου, καὶ σὺ ἐπὶ τὰ τράχηλον αὐτῶν ἐπιβήσῃ.

MS.A. (τ) ἐξολεθρεύσουσιν· (υ) ἐπικαλέσασθε (φ) Ἐυλογημένος (χ) ἀρχηγοῖς αὐτῶν. δικαιοσύνην (ψ) ἐκπηδήσει (ω) Νεφθαλεὶ (α) Νεφθαλεὶ (β) Ἐυλογημένος (γ) καὶ ὡς (δ) μόνος πεποιθὼς ἐπὶ (ε) ἐπὶ σίτου καὶ οἴνου. καὶ ὁ οὐρανὸς συνηφὴς αὐτῷ δρόσῳ. (ζ) Cᵛ λαὸς

Et ad Zabulon dixit; Lætare Zabulon in egressu tuo: & Issachar in tabernaculis (τ) suis. Gentes exterminabunt: et invocabitis illùc, & sacrificabitis ibi sacrificium justitiæ: quoniam (ſſ) divitiæ maris lactabunt te, & emporia maritimam habitantium. Et ad Gad dixit; Benedictus dilatans Gad: sicut leo, requievit, confringens brachium, & principem. Et vidit (τ) primitiam suam, quia ibi divisa est terra principum collectorum simul cum ducibus populorum. Justitiam Dominus fecit; & judicium suum cum Israel. Et ad Dan dixit; Dan catulus leonis: & prosiliet è Basan. Et ad Nephthali dixit; Nephthali, (υ) satietas acceptabilium: & saturetur benedictione à Domino: mare, & Africum hæreditabit. Et ad Aser dixit; Benedictus à filiis Aser: & erit acceptus fratribus suis. Intinget in oleo pedem suum: Ferrum, & æs calceamentum ejus erit: sicut dies tui, fortitudo tua. Non est, (χ) sicut Deus dilecti: qui ascendit super cœlum, adjutor tuus, & magnificus firmamenti. Et (ψ) tegetet te Dei principatus, & sub fortitudine brachiorum æternorum: & ejiciet à facie tua inimicum, dicens, Pereas. Et habitabit Israel fidens, solus (ζ) super terram Jacob, in frumento, & vino. Et cœlum tibi (αα) caligans rore. Beatus tu Israel. Quis similis tibi populus, qui salvaris à Domino? Scuto proteget adjutor tuus: & gladius, gloriatio tua. Et mentientur tibi inimici tui: & tu super cervicem eorum conscendes.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ad Zebolon ait, Lætare Zebolon in exitu tuo, & Isachar in tabernaculis tuis. Populos ad montem vocabunt, ibique mactabunt sacrificia justitiæ: quoniam inundationem marium quasi lac sugent, & naves absconsas in arena. Ad Gad autem dixit, Benedictus sit qui dilatavit Gad: quasi leo habitat & lacerat brachium cum capite: Et prospexit in primis ipsi, quoniam illic est abscondita portio Expositoris qui procedebat in fronte populi: justitiam Domini fecit, & judicia ejus cum Israele. Et ad Dan ait, Dan catulus leonis qui lac sugit ex Mathnin. Et ad Nephtali dixit, Nephtali saturatus est favore, & plenus benedictione Domini, Occidentem & Meridiem occupabit. Et ad Asir dixit, Benedictus Asir à filiis, sit oblectamentum fratribus suis, & tingat in oleo pedem suum. Ferrum & æs calceus tuus, & juxta dies tuos robur tuum. Non est ut Deus Israelis: is cujus currus in cœlo, sit in auxilium tuum, et in majestate sua. In cœlis cœlorum est habitaculum Dei nostri ab æterno, et subtus seminavit mundum: et perdat à conspectu tuo inimicum qui dixerat, Perdam. Et habitabit Israel in tranquillitate solus, fons Jacob in terra frumenti et vini et olei, quinetiam cœli spargent rorem. Beatus es Israel, quisnam similis est tibi? populе, cujus salus Domino innititur? auxilium tuum Deus est, et nequaquam in gladio gloria tua: mentientur tibi inimici tui, et tu super cervicem eorum calcabis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

TARGUM ONKELOS.

18 וּלְזִבוּלֵן אֲמַר חֲדִי זְבוּלֵן בְּמִפְּקוּדָךְ
לַאֲגָחָא קְרָבָא עַל־בַּעֲלֵי־דְבָבָךְ
וְיִשָּׁשְׂכָר בְּמַהֲכָךְ לְמֶעְבַּד זְמָנֵי־
19 מוֹעֲדָוָ בִּירוּשְׁלֶם: שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל
לְטוּר בֵּית מַקְדְּשָׁא יִתְכַּנְּשׁוּן תַּמָּן
יִכְּסוֹן עַמְמַיָּא יֵיכְלוֹן וְסִימָן דְּמִטְמַרָּן
בְּחָלָא מִתְגַּלְיָן לְהֵוֹן: וּלְגָד אֲמַר
20 בְּרִיךְ דְּאַפְתִּי לְגָד כְּלִיתָא שְׁרֵי
וְיִקְטוֹל שַׁלְטוֹנִין עִם־מַלְכִין:
21 וְאִתְקַבֵּל בְּקַדְמֵיתָא דִּילֵיהּ אֲרֵי תַמָּן
בַּאֲחֻסְנָתֵיהּ מֹשֶׁה סַפְרָא רַבָּא
דְּיִשְׂרָאֵל קְבִיר הוּא נָפַק וְעַל בְּרִישׁ
עַמָּא זַכִּין קְדָם יְיָ עֲבַד וְדִינוֹהִי עִם
יִשְׂרָאֵל: וּלְדָן אֲמַר דָּן תַּקִּיף כְּנָוּר
22 אַרְיֵוָ אַרְעִיהּ־שְׁתֵּיָא מִן־נַחֲלַיָּא
23 דְּנָגְדִין מִן־מַתְנָן: וּלְנַפְתָּלִי אֲמַר
נַפְתָּלִי שְׂבִעְרַעֲוָא וּמָלֵי בִּרְכַן מִן־
קֳדָם יְיָ מַעֲרַב־יַם־גִּינוֹסַר וְדָרוֹמָא
24 יְרַת: וְלְאָשֵׁר אֲמַר בְּרִיךְ מִבְּרַכְתָּ־
בְּנַיָּא אֲשֵׁר יְהֵי רַעֲוָא לַאֲחוֹהִי
25 וִירַהֲבֵי בְּרֵיפְנוֹקִי מַלְכִין: תַּקִּיף
כְּפַרְזְלָא וּנְחָשָׁא וְכִיוֹמֵי עוֹלְמוֹהִי
26 תְּקִפְךָ: לֵית אֱלָהָא כַּאלָהָא
דְּיִשְׂרָאֵל דְּשַׁכְנְתֵיהּ בִּשְׁמַיָּא בְּסַעְדָךְ
27 וְתוּקְפֵיהּ בִּשְׁמֵי שְׁמַיָּא: מִדּוֹר
אֱלָהָא דְּמַלְקַדְמִין וּבְמֵימְרֵיהּ
אַתְעֲבִיד עַלְמָא וְתָרֵיךְ מִן קֳדָמֵךְ
28 סְנָאָה וַאֲמַר שֵׁיצִי: וְשָׁרָא יִשְׂרָאֵל
לְרוּחָצָן בִּלְחוֹדֵיהוֹן כְּעֵין בְּרֵכְתָא
דְּבֵרֵיכְנִין עַקֹּב אֲבוּהוֹן לְאַרְעָא
עְבִידָא עִבּוּר וְחֵמֶר אַף־שְׁמַיָּא
29 דְּעַלַוֵיהוֹן יִשְׁתַּמְּשׁוּן בְּטַלָּא: טוּבָךְ
יִשְׂרָאֵל לֵית דְּכוֹתָךְ עַמָּא דְּפוּרְקָנֵיהּ
מִן־קֳדָם־יְיָ תְּקוֹף בְּסַעְדָךְ וּמָן
קְדָמוֹהִי נְצָחֵן גַּבְרוּתָךְ וְיִתְכַּדְּבוּן
סְנָאָךְ לָךְ וְאַתְּ עַל־פְּרִיקֵי צַוָּארֵי־
מַלְכֵיהוֹן תְּדַרוֹךְ:

18 Et ad Zabulon ait; Lætare Zabulon, cùm egressus fueris ad
pugnam contra inimicos tuos:
& Issachar, cùm iveris ad
cõputanda tempora solennita-
19 tũ in Hierusalem. Trib' Israel
congregabuntur in monte do-
mus sanctuarii; ibi immolabũt
voluntariè hostias sanctifica-
tas: quoniã substantias popu-
lorũ comedent, & thesauri qui
absconditi sunt in arena reve-
20 labuntur eis. Et ad Gad dixit;
Benedictus qui dilatat Gad:
sicut leæna habitabit; & occi-
21 det principes cum regib⁹. Et
suscipiet in principio partem
suam; quoniam ibi in hæredi-
tate sua Moyses scriba magnus
& princeps Israel sepult⁹ est:
& ipse egressus est & ingres-
sus est ante populũ; justitias
corã Dño fecit, & judicia ejus
22 cum Israel. Et ad Dan ait; Dan
fortis sicut catulus leonis: ter-
ra ejus irrigatur à torrentibus
23 qui defluunt de Basan. Et ad
Neptali dixit; Neptali imple-
bitur desiderio, & plenus erit
benedictionibus à facie Dñi:
ad Occidẽtale mare Genesar &
24 ad meridiem possidebit. Et ad
Aser dixit; Benedict⁹ benedi-
ctionib⁹ filiorũ erit Aser: erit
placens fratrib⁹ suis; & nutri-
25 ctur deliciis regum. Fortis *eris*
sicut ferrũ & sicut æs: & sicut
dies juventutis tuæ erit forti-
26 tudo tua. Non est Deus sicut
Deus Israel: cujus majestas est
in cœlis in auxiliũ tuũ, & for-
titudo ejus in cœlis cœlorũ.
27 Habitaculũ Dei ab initio; &
in verbo ejus factũ est seculũ:
& ejecit à facie tua inimicũ, di-
28 cetq; Conterere. Et habitabit
Israel confidenter & sol⁹, jux-
ta benedictionẽ qua benedixit
eis Jacob pater eorũ, interra
producente frumentum & vi-
nũ: cœli quoq; qui sunt super
eos distillabunt rore. Beat⁹ es
Israel, non est qui similis sit
tibi; populе cujus salus est à
facie Domini, & fortitudo au-
xilii tui; & à facie ejus sunt
victoriæ fortitudinis tuæ: &
mentientur tibi inimici tui,
& tu colla regum eorum calc-
cabis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

18 ** ז2פ2ז2ל·אש2·ש2ש·פ2ז2ל·בשא
19 ז2ששש2פ·פ2ז2ששת·· * ששש2ז·פ2ש2ת·ז2ש·ש2פ2א·ז
ששפ2ז·פ2ש2ת·ש2ש·ש2ל·ששש·ש
ז2ש2ל·פ2ש2ל·ש2ז2ל·ש2ז·ז2ש·ש2ל·ש2ז2ל·
20 ** ז2ד2ד·א2ש2·ב2ז2ש·ש2פ2ש·ד2ד·ש2ל2פ
21 ש2ל·פ2ל·פ2ז2ש·ד2ש·ד2פ2ד· * ש2פ2ל·
ז2ש·ש2פ2ד·ש2ל2פ2ד·ב2ל2ל·
פ2ש2ש·ז2ש2ש·ש2ז2ש·ש2ש2ל·פ2ש2ל·
ש2ש2ל2ז:-
22 ** ז2ל2ל·א2ש2·ד2ל·ד2ל·א2פ2ז·ש2פ2ל·
23 ז2ל2ל2ש· * ז2ל2ל2ש·א2ש2·ל2ל2ש·
ז2ש2ל·ד2ש2א·ב2פ2א·ש2ז2ז·ש2ז2ז··ש2ז2ל·
ש2ש2ש2ל:-
24 ** ז2א2ש2·א2ש2·ב2פ2ז·ש2פ2ל2ש·א2ש2·ד2ש
25 ש2ש2ש2ז·א2פ2ז2ש·ז2ל2ז·ב2ש2ל·ד2ז2ש· * פ2
26 ז2ש2א·ש2ל2ז·ד2פ2ז·ש2ש2ש·ב2פ2ש·ש2פ2ש·
ז2א2ז·ש2ש2ל·ש2ל2ז·ש2ש2ש·ב2פ2ש·ש2פ2ש·
ש2ש2ל2ז:-
27 ** ז2ל2ל·א2ש2·ב2ז2ש·ש2פ2ל2ש·א2ש2·ד2ש
ש2ש2ש2ל·ש2ל2ז·ש2ש2ש·ב2פ2ש·ש2פ2ש·
ש2ש2ל2ז:-
28 ** ז2ל2ל·א2ש2·ב2ז2ש·ש2פ2ל2ש·א2ש2·ד2ש
29 ש2ש2ש2ל·ש2ל2ז·ש2ש2ש·ב2פ2ש·ש2פ2ש·
ש2ש2ל2ז:-

VERSIO SAMARITANA.

18 ** ז2פ2ז2ל·א2ש2·ד2ש·פ2ד2ל·ז2ש2ל·ב2ש2ל·ז2
19 ז2ששש2פ·פ2ז2ששת·· * ש2ש2ש·ב2פ2ש·ש2פ2ש·
ז2ש2ל·ש2פ2ש·ב2ש2ל·ש2ש2ש·ש2ש2ש·ש2פ2ש·
ז2ש2ל·ש2פ2ש·ב2ש2ל·ש2ש2ש·ש2ש2ש·ש2פ2ש·
ש2ש2ל2ז:-
20 ** ז2ד2ד·א2ש2·ב2ז2ש·ש2פ2ל2ש·א2ש2·ד2ש
21 ש2ל·פ2ל·פ2ז2ש·ד2ש·ד2פ2ד· * ד2ש·ב2ש2ל·
ז2ש2ל·ש2ל2ז·ש2ש2ש·ב2פ2ש·ש2פ2ש·
ש2ש2ל2ז:-
22 ** ז2ל2ל·א2ש2·ד2ל·ד2ל·א2פ2ז·ש2פ2ל·
23 ז2ל2ל2ש· * ז2ל2ל2ש·א2ש2·ל2ל2ש·
ז2ש2ל·ד2ש2א·ב2פ2א·ש2ז2ז·ש2ז2ז··ש2ז2ל·
ש2ש2ש2ל:-
24 ** ז2א2ש2·א2ש2·ב2פ2ז·ש2פ2ל2ש·א2ש2·ד2ש
25 ש2ש2ש2ז·א2פ2ז2ש·ז2ל2ז·ב2ש2ל·ד2ז2ש· * פ2
26 ז2ש2א·ש2ל2ז·ד2פ2ז·ש2ש2ש·ב2פ2ש·ש2פ2ש·
ז2א2ז·ש2ש2ל·ש2ל2ז·ש2ש2ש·ב2פ2ש·ש2פ2ש·
ש2ש2ל2ז:-
27 ** ז2ל2ל·א2ש2·ב2ז2ש·ש2פ2ל2ש·א2ש2·ד2ש
ש2ש2ש2ל·ש2ל2ז·ש2ש2ש·ב2פ2ש·ש2פ2ש·
ש2ש2ל2ז:-
28 ** ז2ל2ל·א2ש2·ב2ז2ש·ש2פ2ל2ש·א2ש2·ד2ש
29 ש2ש2ש2ל·ש2ל2ז·ש2ש2ש·ב2פ2ש·ש2פ2ש·
ש2ש2ל2ז:-

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

18 Zabulon etiam dixit, Lætare Zabulon in egressu tuo, & Issachar in tabernaculis tuis.
19 Populos montium mcorum vocabunt, & ibi sacrificabunt sacrificia justitiæ: quoniam (o) affluentiam maris sugent, & (p) absconditos thesauros arenæ. Ad Gad verò
20 dixit, Benedictus qui dilatat Gad; sicut leo habitat, rapit brachium, atque etiam verticem. Et vidit prærogá-
21 tivam suam, quoniam ibi (q) pars legislatoris est occulta, ideo (r) egressus est cum principibus populi: justitiam Domini fecit, & judicia ejus cum Israele. Ad Dan autem
22 dixit, Dan catulus Leonis, ideo (s) prosiliet è Basan.
23 Nephtali etiam dixit, Nephtali satur est, & acceptus, & (t) plenus benedictione Domini: (u) Mare & Meridiem hæreditabit. Et ad Aser
24 dixit, Benedictus propter filios Aser, ideo erit acceptus fratribus suis, & tinget in oleo pedes suos. Ferrum & æs
25 (x) calceamenta tua; & sicut dies tui, doctores tui. Non est
26 sicut (y) Deus Rectissimi, equitans cœlum in auxilium tuum, & in (z) magnificentia sua nubes. Habitaculum Dei
27 est æternitas, & sub brachio ejus seculum; ideo expellet à facie tua inimicum, et dicet,
28 Disperde. Habitabit (a) confidenter solus: oculus Jacob super terram frumenti, & musti, atque etiam cœli tui stillabunt rorem. Beatus es Israel, quis sicut tu?
29 populus es conservatus à Domino, scutum auxilii tui est, & gladius (b) gloriæ tuæ: mentientur quidem tibi inimici tui, sed tu super excelsa eorum calcabis.

VER. SAM. (o) fluctus (p) quietos (q) nota artificis est occulta, (r) consociatus est (s) prosiciet è Batanæa. (t) politus in (u) Occidentem (x) feræ tuæ; (y) Potens Decãtati, (z) elevatione suâ (a) benevolentiâ separatus: (b) exaltationis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وَلِربولون قَالَ * افرح يَا ربولون فِي اسفارك * وَانْت يَا يساخار فِي مَنَازِلك * فَان الْامَّة الَى جبلكما
19 يحضرون وَفِيهِ ذبائح عَادِلَة * فهم عرف البحار يرضعون * ودفائن الرمال وكنوزها * وَقَالَ لِجَاد *
20 مُبَارك الموسع لَهُ بلدهُ * فهو كاللبوة يسكنها الَّذِي يدق الذراع مَعَ الْهَامَة * وَانَّهُ رَأَى
21 فِي اوَّل بلدهِ ان جوف الراسمين هُنَاك مَكْنُور * فاتى رؤساء القوم فعلمهم * وصنع بعدل
الله واحكامه مَعَ سَائِر آل اسرائيل * وَقَالَ لِدَانٍ * كُن يَا دَان كشبل الاسد فوه * اذا يعرض من
22 البنية * وَقَالَ لِنفتالي * اسكثير من الارض * وَكُن مملوا ببركات الله * وحر من الارض غربا
23 وجنوبا * وَقَالَ لِاشير * كُن مُبَارَكا من الاوليا * يَا اشير الَّذِي سكن رضي اخوته * وعاسا
24 فِي الدهن قدمه يكون * اكدند والحلس معالفك * ويكون كايامك هذه شجاعتك * اله
25 26 اسرائيل الَّذِي لَيْسَ كمثله سي المستوي على السواهق والسماء بقدرته فِي عونك * وهو العقل
27 الاله الازلي * ومن دونه ملوك العالم * كَا طرد من بين يديك العدو * وقال لك ابقده * حي
28 سكن بعض آل اسرائيل وابقا منفردا نظير فول يعقوب فِي بلد ذي بر وعصير * وايضا
سماوه تدر طلا * فطوباك يَا نسل اسرائيل * ليس مثلك شعب معان بِاللهِ * وهو نرسك وعونك
29 وسيفك وافتدارك * فيخضع اعداوك لك * وانت تطاء على قماقمهم *

Et ad Zebolon dixit, Lætare O Zebolon in itineribus tuis, & tu O Issachar in domiciliis tuis: Nam tuba ad montem vestrum aderit, & sacrificabit in eo victimas æquas, & ipsi divitias marium sugent, et recondita in arenis, carúmque thesauros. Et dixit ad Gad, Benedictus sit qui dilatavit ei regionem ejus: nam ipse velut læna inhabitabit eam, qui comminuet brachium cum vertice capitis. Et quidem vidit in principio regionis suæ quòd cœtus legislatorum essent ibi repositus: & venerunt principes populi, & docuit eos, fecitque secundùm justitiam Dei & judicia ejus cum omnibus Israelitis. Et ait ad Dan, Esto O Dan similis catulo leonis in fortitudine cùm prodidit è Bithnia. Et ait ad Nephtali, Para tibi multum terræ, & esto plenus benedictionibus Dei, et posside de terra ad Occasum et ad Austrum. Et ait ad Asir, Esto benedictus ab amicis O Asir, qui sedavit voluntatem fratrum suorum: et intinctus in oleo pes ejus erit. Ferrum et æs feræ tuæ, eritque ut dies hi tui genevositas tua. Deus Israelis, cui nihil est simile, qui eminet cacuminibus et cœlo, sit cum sua potentia in adminiculum tuum. Ipseque est mens Deus æternus, et infra ipsum reges mundi: quemadmodum ejecit à conspectu tuo hostem, dixitque tibi, Exterminа eum. Ita ut inhabitaverint quidam ex Israelitis tuti seorsim, juxta sermonem Jacobi, regionem frumenti et musti feracem, cujus quoque cœlum distillat rorem. Beata igitur es O progenies Israil, non est similis tui populus protectus à Deo, ipseque est clypeus tuus, et auxilium, et gladius tuus, et robur tuum: idcircò subjicientur tibi inimici tui, et tu calcabis super principes eorum.

ספר אלה הדברים: לד

CAP. XXXIV. לד

caput ,Nebo montem ad Moab planicicbus è Moſeh aſcendit Et
1 וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעַרְבֹת מוֹאָב אֶל־הַר נְבוֹ רֹאשׁ
Dominus eũ fecit videre & ;Jerecho *facies ſuper* qui ,collis
הַפִּסְגָּה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיַּרְאֵהוּ יְהוָה אֶת־
,Naphtali omnem Et .Dan ad uſque Ghilghad terram omnem
2 כָּל־הָאָרֶץ אֶת־הַגִּלְעָד עַד־דָּן: וְאֵת כָּל־נַפְתָּלִי
,Jehudah terram omnem & ,Menaſſeh & ,Ephraim terram &
וְאֶת־אֶרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֵת כָּל־אֶרֶץ יְהוּדָה
vallis planiciem & ,meridiem Et .*poſtremum* mare ad uſque
3 עַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן: וְאֶת־הַנֶּגֶב וְאֶת־הַכִּכָּר בִּקְעַת
Dominus dixit Et .Sohar ad uſque palmarum civitatis Jerecho
יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד־צֹעַר: וַיֹּאמֶר יְהוָה
,Jahacob & ,Iſchac ,Abraham juravi quam terra Hæc ;eum ad
אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב
illuc & ,tuis oculis in te feci Videre .eam dabo tuo Semini :dicendo
לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתְּנֶנָּה הֶרְאִיתִיךָ בְעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה
,Moab terra in ,Domini ſervus Moſeh ibi eſt mortu⁹ Et .tranſibis non
5 לֹא תַעֲבֹר: וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב
contra ,Moab terra in,valle in eum ſepelivit Et .Domini *os ſuper*
עַל־פִּי יְהוָה: וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בַּגַּי בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוּל
6 diem ad uſque ej⁹ ſepulcrum quiſquam cognovit nõ Et .Pehor Beth
בֵּית פְּעוֹר וְלֹא־יָדַע אִישׁ אֶת־קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם
non *eum moriendo in*,annorũ viginti & ,centum filius Moſeh Et .hanc
7 הַזֶּה: וּמֹשֶׁה בֶּן־מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּמֹתוֹ לֹא־
Iſrael filii fleverunt Et.ejus viror fugit neque,ej⁹ oculus caligavit
כָהֲתָה עֵינוֹ וְלֹא־נָס לֵחֹה: וַיִּבְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
8 dies ſunt perfecti Et .diebus triginta ,Moab campeſtribus in ,Moſeh
אֶת־מֹשֶׁה בְּעַרְבֹת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמוּ יְמֵי
,ſapientiæ ſpiritu eſt repler⁹,Nun filius Jehoſuah Et .Moſeh luctus fletus
בְכִי אֵבֶל מֹשֶׁה: וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מָלֵא רוּחַ חָכְמָה
filii *eum ad audierunt* &:eum ſuper ſuas manus Moſeh *fulcvit* quia
כִּי־סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי
non Et .Moſeh Dominus præcepit quẽadmodũ fecerunt &,Iſrael
יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְלֹא־
10 Dominus eũ noſſet quem ,Moſeh ſicut Iſrael in ultra propheta ſurrexit
קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יְדָעוֹ יְהוָה
eum miſit quæ ,portentis & ,ſignis omnibus In .*facies* ad *facies*
פָּנִים אֶל־פָּנִים: לְכֹל הָאֹתֹת וְהַמֹּפְתִים אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ
,ej⁹ ſervis omnibus & Parhoh ,Ægypti terra in *faciendum ad*,Dominus
יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל־עֲבָדָיו
terrore omni & ,forti *manu* omni in Et .ejus terræ omni &
וּלְכָל־אַרְצוֹ: וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא
.Iſrael omnis oculis in Moſeh fecit quæ ,magno
הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל:

Verſio VULG. LAT.

CAP. XXXIV.

1 AScendit ergò Moyſes de campeſtrib⁹ Moab ſup montẽ Nebo, in verticẽ Phaſga contra Jericho: oſtendítq; ei Dñs omnẽ terrã Galaad uſq; Dan,
2 Et univerſũ Nepthali,terrámque Ephraim & Manaſſe, & omnem terram Juda uſque ad
3 mare noviſſimũ,Et Auſtralem partem, & latitudinem campi Jericho civitatis palmarum
4 uſque Segor. Dixitq; Dñs ad eum , Hæc eſt terra, pro qua juravi Abraham, Iſaac, & Jacob, dicens; Semini tuo dabo eam. Vidiſti eã oculis tuis, &
5 non tranſibis ad illã. Mortuúſque eſt ibi Moyſes ſervus Domini, in terra Moab, jubente
6 Domino: Et ſepelivit eum in valle terræ Moab contra Phogor: & non cognovit homo ſepulchrum ejus uſque in præ-
7 ſentem diem. Moyſes centum & viginti annorũ erat,quando mortuus eſt: non caligavit oculus ejus, nec dentes illius
8 moti ſunt. Fleverúntque eum filii Iſrael in campeſtribus Moab triginta diebus: & completi ſunt dies planctũs
9 lugentiũ Moyſen. Ioſue verò filius Nun repletus eſt ſpiritu ſapientiæ, quia Moyſes poſuit ſuper eum manus ſuas. Et
10 obedierunt ei filii Iſrael, fecerúntque ſicut præcepit Dominus Moyſi. Et non ſurrexit ultrà propheta in Iſrael ſicut Moyſes,quem nôſſet Dominus
11 facie ad faciem, In omnibus ſignis atque portentis, quæ miſit per eum, ut faceret in terra Ægypti Pharaoni, & omnib⁹ ſervis ejus univerſæq;
12 terræ illius, Et cunctam manũ robuſtã,magnáque mirabilia, quæ fecit Moyſes corã univerſo Iſrael.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. λδ'. CAP. XXXIV.

1 Καὶ ἀνέβη Μωυσῆς ἀπὸ Ἀραβωθ Μωὰβ ἐπὶ τὸ ὄρος Ναβαυ, ὅπὶ κορυφὴν Φασγὰ, ἥ ἐστι (α)ἐπὶ πρόσωπα Ἰεριχώ. καὶ ἔδειξεν αὐτῷ κύριος πᾶσ τὴν γῆν (β)
2 Γαλαάδ ἕως Δάν, Καὶ πᾶσ ὁ γῆν (γ) Νεφθαλὶ, καὶ πᾶσ ὁ γῆν Ἐφραὶμ, καὶ (δ)Μανασσῆ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Ἰούδα ἕως τῆς
3 θαλάσσης τῆς ἐσχάτης, Καὶ τὴν ἔρημον, καὶ τὰ πρίσκεα Ἰεριχὼ, πόλιν φοινίκων ἕως Σηγώρ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς
4 Μωυσῆν, Αὕτη ἡ γῆ ἣν (ε)ὤμοσα τῷ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, λέγων, Τῷ σπέρματι ὑμῶν δώσω (ζ)αὐτήν. καὶ ἔδειξά τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖ οὐκ εἰσελεύσῃ.
5 Καὶ ἐτελεύτησε (η) Μωυσῆς ὁ οἰκέτης κυρίου ἐν γῇ Μωὰβ διὰ ῥήματος κυρίου. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν (θ) ἐν Γαῒ ἐγγὺς οἴκου Φογώρ. καὶ οὐκ (ι)ἔγνω ἄνθρωπος τὴν ταφὴν αὐτοῦ ἕως
7 τῆς ἡμέρας ταύτης. Μωυσῆς δὲ ἦν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐν τῷ (κ)τελευτᾶν αὐτόν. οὐκ ἠμαυρώθησ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, (λ)
8 οὐδὲ ἐφθάρησαν τὰ χελύνια αὐτοῦ. Καὶ ἔκλαυσ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (μ)Μωυσῆν ἐν Ἀραβωθ Μωὰβ ὅπὶ τῷ Ἰορδάνῃ κατ' Ἰεριχὼ πρὸ πεντήκοντα ἡμέρας. καὶ συνετελέσθησαν
9 αἱ ἡμέραι πένθους κλαυθμοῦ Μωυσῆ. Καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ ἐνεπλήσθη πνεύματος συνέσεως· ἐπέθηκε γὰρ Μωυσῆς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν. καὶ εἰσήκουσαν αὐτοῦ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἐποίησαν καθότι ἐνετείλατο κύ-
10 ριος τῷ Μωυσῆ. Καὶ οὐκ ἀνέστη ἔτι προφήτης ἐν Ἰσραὴλ ὡς Μωυσῆς, ὃν ἔγνω κύ-
11 ριος αὐτὸν πρόσωπον κατ' πρόσωπον, Ἐν πᾶσι τοῖς σημείοις καὶ τέρασιν, οὓς ἀπέστειλεν αὐτὸν κύριος ποιῆσαι αὐτὰ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ Φαραὼ, καὶ τοῖς θεράπουσιν αὐτοῦ, (ν)
12 καὶ πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ, Τὰ θαυμάσια τὰ μεγάλα, (ξ)καὶ τὴν χεῖρα τὴν κραταιὰν, ἃ ἐποίησε Μωυσῆς ἐναντι παντὸς Ἰσραήλ.

MS.A. (α) ἐπὶ πρόσωπον (β)Γαλαάδ, Καὶ πᾶσαν (γ) Νεφθαλείμ, (δ) Μανασσῆ, (ε)ὤμοσα Ἀβραὰμ (ζ)αὐτήν. ἔδειξε αὐτὴν τοῖς (η)ἐκεῖ Μωυσῆς οἰκέτης (θ) ἐν Γαῒ ἐν γῇ Μωὰβ ἐγγὺς (ι) οἶδεν οὐδεὶς τὸν τελευτὴν αὐτοῦ (κ)τελεῖσαι αὐτόν. (λ)οὐδὲ ἐφθάρη τὰ χελύνια αὐτοῦ. (μ)τὸν Μωυσῆν (ν) καὶ τῇ γῇ αὐτοῦ, Καὶ τὰ (ξ)καὶ πᾶσαν τὴν

CAP. XXXIV.

1 ET aſcendit Moyſes ab Araboth Moab ſuper montem Nabay in verticem Phaſga, qui eſt ſuper faciem Hiericho. Et oſtendit ei Dominus omnem terram Galaad uſq; Dan, Et omnem
2 terram Nephthali, & omnẽ terram Ephræm, & Manaſſe, & omnem terram Iuda uſq; ad mare ultimum,Et deſertum,& ad-
3 jacentia Hiericho,civitatem palmarum uſq; Segor.Et dixit Dominus ad Moyſen, Hæc eſt terra
4 quam juravi ipſi Abraham, & Iſaac,& Jacob,dicens; Semini veſtro dabo eam. Et oſtendi oculis tuis: & illuc non ingrediẽris.
5 Et defunctus eſt Moyſes famulus Domini in terra Moab per verbum Domini. Et ſepelierunt
6 eum (a) in Gai propè domum Phogor. Et non novit quiſquã ſepulchrum ejus uſque in diem hanc. Moyſes autem erat centum
7 & viginti annorum,cùm defunctus eſt: non caligaverunt oculi ejus, neq; corrupta ſunt labia ejus.Et fleverunt filii Iſrael Moy-
8 ſen in Araboth Moab ſuper Iordanem contra Hiericho triginta diebus. Et conſummati ſunt dies
9 luctûs fletûs Moyſi. Et Ieſus filius Naue impletus eſt ſpiritu intellectûs. Impoſuit enim Moyſes manus ſuas ſuper eum.Et ex-
10 audierunt eum filii Iſrael: & fecerũt,ſicut mandaverat Dominus Moyſi.Et non ſurrexit ultrà
11 propheta in Iſrael, ſicut Moyſes, quẽ novit Dominus eum facie ad faciẽ, In omnibus ſignis,& prodigiis:quæ miſit eum Dominus facere ea in terra Ægypto Pharaoni,& ſervis ejus, & univerſæ
12 terræ ejus, Mirabilia magna, & manum validam,quæ fecit Moyſes coram omni Iſrael.

* Δευτερονόμιον.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* מֹשֶׁה * כד *

CAP. XXXIV.

1 * ומשה סלק מן מישרי מואב לטורא דנבו ריש רמתא דאיתי על אנפי יריחו ואחזיה יוי ית כל ארעא
2 דגלעד עד דן: וית כל נפתלי וית ארעא דאפרים ומנשה וית כל ארעא דיהודה עד ימא
3 דבתרייתא: ודרומא וסקרתא דבקעת יריחו קריתא דתמרי עד זוער: * ואמר יוי ליה דא היא ארעא
4 דקיימית לאבהתך לאברהם ליצחק וליעקב למימר לבנך אתננה חזיתא בעיניך ולתמן לא תעבור:
5 * ומית תמן משה עבד יוי במתבר מואב על מימרא דיוי: * וקבר יתיה בבית גבריא בארעא דמואב
6 לקבל בית פעור ולא ידע אינש בקבורתיה עד יומא הדין: משה בר מאה ועסרין שנין במותיה
7 לא כהת עינוי ולא פסו שנוי מחיניה: * ובכון בני ישראל ית משה בתרעי מואב תלתין יומין
8 וסלקו יומי בכי אבילות משה: * ויהושע בר נון אתמלי רוח חכמתא ארום על תרין משה ית ידוי
9 עלוי ואתקבילו מיניה בני ישראל ועבדו כמא דפקד יוי ית משה: * ולא קם נביא עוד בישראל
10 כמשה דאתגלי עם יוי: * לכל אתין ומופתין דשלחיה יוי למעבד בארעא דמצרים בפרעה ובכל
11 עבדוי ובכל ארעיה: ובכל ידא תקיפתא ובכל חזוא רבא דעבד משה לעיני כל ישראל:

CAP. XXXIV.

1 AScendit itaque Moſes ex Arboth-Moab in montem Nobu,ad verticem collis qui eſt è regione Jericho : oſtenditque ei Dominus univerſam terram Gelaad & Gad, uſq; Dan.
2 Et univerſum Nepthali, totamque terram Aphrem & Manaſſe,& univerſam terram Judæ, uſque ad mare extimum,& ad Meridiem,
3 Et Chobar quæ eſt in planitie Jericho civitatis palmarum, uſque Soar. Dixitque ad
4 eum Dominus, Hæc eſt terra quam juravi patribus tuis Abraham, & Iſahac, & Jacob, dicens,Semini veſtro dabo eam:oſtendi eam tibi in oculis tuis,illuc verò non ingrediéris.
5 Mortuus igitur eſt ibi Moſes ſervus Domini in terra Moab, juxta verbum oris Domini.
6 Et ſepelivit eum in valle, in terra Moab,è regione Beth-Peor : & nemo cognovit ſepulchrum ejus uſque in præſentem diem. Moſes
7 autem natus erat centum & viginti annos quando mortuus eſt : non fuerat gravatus oculus ejꝰ, nec rugas contraxerant genæ ejus.
8 Et fleverunt filii Iſrael Moſen in Arboth-Moab, triginta diebus : & completi ſunt dies planctûs funerum Moſis. Joſue verò filius
9 Nun repletus eſt ſpiritu ſapientiæ, eò quòd poſuerit Moſes manus ſuas ſuper eum : & obediebant ei filii Iſrael, faciebantque, quemadmodum præceperat Dominus Moſi.
10 Et ampliùs non ſurrexit propheta in Iſrael
11 quem nôſſet facie ad faciem, In omnibus ſignis & miraculis propter quæ miſerat eum Dñs ut faceret in terra Ægypti, in Pharaonem & in omnes ſervos ejus, totamq; terram
12 ipſius : Et propter cunctam manum robuſtã, omnemque viſionem magnam quam fecit Moſes coram univerſo Iſraele.

Continentur in iſto volumine Repetitionis legis,verſꝰ bis mille ſeptingenti nonaginta ſex. Totꝰ verò liber iſte Legis complectitur verſꝰ ſexdecim mille nongentos & ſex, ſectionibus eentum viginti ſex comprehenſos. Compoſitus fuit à Moſe, diſpoſitus verò atque abſolutus à Joſue filio Nun ejus miniſtro:

FINIS.

PARAPH. CHALD. cum

תרגום אונקלוס

לד

1 וְסַלֵּיק מֹשֶׁה מִמֵּשְׁרֵיָא דְמוֹאָב לְטוּרָא דְנְבוֹ רֵישׁ רְמְתָא דִי עַל־ 2 אַפֵּי יְרֵחוֹ וְאַחֲוִיהּ יְיָ יָת כָּל־אַרְעָא יָת־גִּלְעָד עַד־דָּן: וְיָת כָּל נַפְתָּלִי 3 וְיָת אַרְעָא דְאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְיָת כָּל־ אַרְעָא דִיהוּדָה עַד יַמָּא בַּחְרָאָה: 4 וְיָת דָּרוֹמָא וְיָת מֵישְׁרָא בְּקָעַת דִּירִיחוֹ קִרְתָּא דְדִקְלַיָּא עַד צוֹעַר: 5 וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ דָּא אַרְעָא דְקַיֶּמִית לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמֵימַר לִבְנָךְ אֶתְּנִנַּהּ אַחֲוִיתָךְ בְּעֵינָךְ וּלְתַמָּן 6 לָא תְעִבַּר: וּמִית תַּמָּן מֹשֶׁה עַבְדָּא דְיְיָ בְּאַרְעָא דְמוֹאָב עַל מֵימְרָא דְיְיָ: 7 וּקְבַר יָתֵיהּ בְּחֵילְתָּא בְּאַרְעָא דְמוֹאָב לָקֳבֵיל בֵּית פְּעוֹר וְלָא יְדַע אֱנָשׁ יָת קְבוּרְתֵּיהּ עַד יוֹמָא דֵין: וּמֹשֶׁה 8 בַּר־מְאָה וְעַסְרִין שְׁנִין כַּד־מִית לָא כְהֵת עֵינוֹהִי וְלָא־שְׁנָא וְיִרְקָא 9 דְאַפּוֹהִי: וּבְכוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יָת־מֹשֶׁה בְּמֵישְׁרָיָא דְמוֹאָב תְּלָתִין יוֹמִין וְשַׁלִּימוּ יוֹמֵי בְכִיתָא אֲבֵלָא דְמֹשֶׁה: 10 וְיְהוֹשָׁעַ בַּר־נוּן אִתְמְלִי רוּחַ חָכְמָא אֲרֵי־סְמַךְ מֹשֶׁה יָת־יְדוֹהִי עֲלוֹהִי וְקַבִּילוּ מִנֵּיהּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְעַבְדוּ כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת־מֹשֶׁה: וְלָא קָם 11 נְבִיָּא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה דְּאִתְגְּלִי לֵיהּ יְיָ אַפִּין בְּאַפִּין: לְכָל־ אָתְוָתָא וּמוֹפְתָיָא דִי שְׁלַחֵיהּ יְיָ לְמֶעְבַּד בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְפַרְעֹה 12 וּלְכָל עַבְדּוֹהִי וּלְכָל אַרְעֵיהּ: וּלְכֹל יְדָא תַקִּיפְתָּא וּלְכָל חִזְוָנָא רַבָּא דִי עֲבַד מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל:

VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS,

CAP. XXXIV.

1 ET ascendit Moyses de campestribus Moab ad montem Nabo, ad verticem collis qui est contra Hiericho: & ostendit ei Dominus omnem terrâ 2 Galaad usque Dan. Et omnem terram Neptali, et Ephraim & Manasse: et omnem terram Juda usque ad mare *posterum*. 3 Et Australem plagam, & planitiem campi Hiericho civitatis palmarum, usque Segor. 4 Et dixit ei Dominus, Hæc est terra pro quâ juravi Abrahã, Isaac et Jacob, dicens; Filiis tuis dabo eam: vidisti eam oculis tuis, et illuc non transibis. 5 Et mortuus est ibi Moyses servus Domini in terrâ Moab, per verbum Domini. 6 Et sepelivit eum in valle in terrâ Moab, contra Bethphogor: et non cognovit vir sepulchrum ejus usque hodie. 7 Moyses autem erat ætatis centum & viginti annorum quando mortuus est: non caligavit oculus ejus, neque mutatus est splendor gloriæ vultus ejus. 8 Et fleverunt filii Israel Moysen in campestribus Moab triginta diebus: & completi sunt dies planctus lugentium 9 Moysen. Josue autem filius Nun erat plenus spiritu sapientiæ; quoniam imposuit Moyses manus suas super eum: & obedierunt ei filii Israel, & fecerunt sicut præcepit Dominus Moysi. 10 Et non surrexit ultra propheta in Israel sicut Moyses: cui revelatus est 11 Dominus facie ad faciem. In omnibus signis & portentis quæ misit per eum Dominus, ut faceret in terrâ Ægypti; Pharaoni & omnibus servis ejus, et in universâ terra illius. 12 Et in omni manu robustâ, & in omnibus mirabilibus magnis, quæ fecit Moyses ante oculos omnis Israel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

פד

1 ** ויעל משה מערבת מואב אל־הר נבו ראש הפסגה אשר על־פני יריחו וירהו יהוה את־כל־הארץ את־הגלעד עד־דן: 2 ואת כל־נפתלי ואת ארץ אפרים ומנשה ואת כל־ארץ יהודה עד הים האחרון: 3 ואת הנגב ואת הככר את־בקעת יריחו עיר התמרים עד־צוער: 4 ** ויאמר יהוה אליו זאת הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב לאמר לזרעך אתננה הראיתיך בעיניך ושמה לא תעבר: 5 ** וימת שם משה עבד־יהוה במואב על־פי יהוה: 6 ויקבר אתו בגיא בארץ מואב מול בית פעור ולא־ידע איש את־קברתו עד היום הזה: 7 ** ומשה בן־מאה ועשרים שנה במותו לא־כהתה עינו ולא־נס לחה: 8 ** ויבכו בני־ישראל את־משה בערבת מואב שלשים יום וימי בכי אבל משה: 9 * ויהושע בן־נון מלא רוח חכמה כי־סמך משה את־ידיו עליו וישמעו אליו בני־ישראל ויעשו כאשר צוה יהוה את־משה: 10 ** ולא־קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו יהוה פנים אל־פנים: 11 * לכל האתות והמופתים אשר שלחו יהוה לעשות בארץ מצרים לפרעה ולכל־עבדיו ולכל־ארצו: 12 ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל־ישראל:

VERSIO SAMARITANA.

פד

1 ** ויעל משה מערבת מואב אל־הר נבו ראש הפסגה אשר על־פני יריחו וירהו יהוה את־כל־הארץ את־הגלעד עד־דן: 2 ואת כל־נפתלי ואת ארץ אפרים ומנשה ואת כל־ארץ יהודה עד הים האחרון: 3 ואת הנגב ואת הככר את־בקעת יריחו עיר התמרים עד־צוער: 4 ** ויאמר יהוה אליו זאת הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב לאמר לזרעך אתננה הראיתיך בעיניך ושמה לא תעבר: 5 ** וימת שם משה עבד־יהוה במואב על־פי יהוה: 6 ויקבר אתו בגיא בארץ מואב מול בית פעור ולא־ידע איש את־קברתו עד היום הזה: 7 ** ומשה בן־מאה ועשרים שנה במותו לא־כהתה עינו ולא־נס לחה: 8 ** ויבכו בני־ישראל את־משה בערבת מואב שלשים יום וימי בכי אבל משה: 9 * ויהושע בן־נון מלא רוח חכמה כי־סמך משה את־ידיו עליו וישמעו אליו בני־ישראל ויעשו כאשר צוה יהוה את־משה: 10 ** ולא־קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו יהוה פנים אל־פנים: 11 * לכל האתות והמופתים אשר שלחו יהוה לעשות בארץ מצרים לפרעה ולכל־עבדיו ולכל־ארצו: 12 ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל־ישראל:

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* اَلْفَصْلُ الرَّابِعُ وَالْثَلْثُونَ *

1 *ثُمَّ صَعِدَ موسي فِي بِيذَاءَ مُآبَ اِلَي جَبَلِ نبو رَاسِ
2 القُلْعَةِ الَّتِي بِحِصْنِ رِيحَا فَاَرَاهُ اللّٰهُ جَمِيعَ البَلَدِ مِنْ جَرْسَ اِلَي بَانِيَاسَ *وَجَمِيعَ بَلَدِ نَفْتَالِي وَاِفْرَائِيمَ
3 وَمَنَسَّا * وَجَمِيعَ بَلَدِ يَهُودَا اِلَي البَحْرِ الغَرْبِيِّ وَالدَّارُومِ * وَالمَرْجِ بِقَبْعِ رِيحَا فَرِيَةِ النَّخْلِ اِلَي زُعَرَ *وَقَالَ
4 لَهُ هٰذَا البَلَدُ الَّذِي اَقْسَمْتُ لِاَبْرَاهِيمَ وَاِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ قَائِلًا لِنَسْلِكُمْ اُعْطِيهَا *اَرَيْتُكَهَا بِعَيْنِيكَ
5 وَاِلَي ثَمَّ لَا تَعْبُرُ * فَمَاتَ هُنَاكَ موسي رَسُولُ اللّٰهِ فِي بَلَدِ مُآبَ بِاَمْرِ اللّٰهِ * وَدَفَنَهُ فِي الوَادِي فِي بَلَدِ
6 مُآبَ مِمَّا يَلِي بَيْتَ فَعُورَ القَرْيَةَ * وَلَمْ يَعْلَمْ اَحَدٌ بِقَبْرِهِ اِلَي يَوْمِنَا هٰذَا * وَكَانَ موسي بْنَ مِائَةٍ
7 وَعِشْرِينَ سَنَةً اِذْ مَاتَ * لَمْ تَدْمَسْ عَيْنُهُ * وَلَمْ تَزُلْ رُطُوبَتُهُ *فَبَكَا بَنُو اِسْرَائِيلَ عَلَي موسي فِي بِيذَاءَ
8 مُآبَ ثَلَاثِينَ يَوْمًا اِلَي اَنِ انْقَضَتْ اَيَّامُ هَرِيَةِ * وَيُوسَعُ بْنُ نُونٍ مُلِيَ رُوحَ وَحِكْمَةٍ * اِذْ اَسْنَدَ موسي
9 يَدَيْهِ عَلَيْهِ * وَقَبِلَ مِنْهُ بَنُو اِسْرَائِيلَ وَعَمِلُوا كَمَا اَمَرَ اللّٰهُ موسي *وَلَمْ يَقُمْ بَعْدُ ذٰلِكَ نَبِيٌّ لِآلِ اِسْرَائِيلَ
10 كَموسي ذٰلِكَ * لِاَنَّ اللّٰهَ نَاجَاهُ بِغَيْرِ وَاسِطَةٍ *وَلِسَائِرِ الآيَاتِ وَالبَرَاهِينِ الَّتِي بَعَثَ بِهِ اللّٰهُ فَصَنَعَهَا فِي
11 بَلَدِ مِصْرَ بِفِرْعَوْنَ وَجَمِيعِ قُوَّادِهِ وَسَائِرِ اَهْلِ بَلَدِهِ * وَبِجَمِيعِ الاَيْدِي السِّدَادِ وَسَائِرِ المَخَاوِفِ
12 العَظِيمَةِ الَّتِي صَنَعَهَا موسي بِحِصْنِ جَمِيعِ آلِ اِسْرَائِيلَ *

* ثُمَّ السِّفْرُ الخَامِسُ وَهُوَ النَّامُوسُ *

* وَالحَمْدُ لِلّٰهِ حَقَّ حَمْدِهِ * وَلَهُ المَنُّ وَالشُّكْرُ *

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XXXIV.

1 POstea ascendit Moses de valle Moab in montem Nebo, ad verticem (a) Phasga qui est è regione Hiericho, ostenditque illi Dominus omnem terram à fluvio Ægypti, usque ad fluvium magnum, fluvium Euphraten, & usque ad mare posticemum. 4 Tum dixit Dominus illi, Hæc est terra quam juravi patribus tuis, Abrahæ, Isaaco, & Jacobo, dicens; Semini tuo do illam; ostendi tibi in oculis tuis, sed illuc non transibis. 5 Mortuus est igitur ibi Moses servus Domini in terra Moab juxta verbum Domini. 6 Et sepelivit eum in valle, in terra Moab prope domum Phogor; nullusque cognovit sepulchrum ejus usque in hunc diē. 7 Moses autem filius erat centum & viginti annorum cùm mortuus est, non caligavit oculus ejus, neque (b) clanguerat vigor ejus. 8 Et fleverunt filii Israel Mosen in valle Moab triginta diebus, complentesque sunt dies fletûs luctûs Mosis. 9 Josue autem filius Nun repletus est spiritu sapientiæ, quia imposuerat Moses manum suam super eum; parueruntque ei filii Israel, & fecerunt quemadmodum præcepérat Dominus Mosi. 10 Sed non surrexit ultrà Propheta in Israel sicut Moses, quem cognoverit Dominus facie ad faciem. 11 In omnibus signis & prodigiis, ad quæ facienda in terra Ægypti misit eum Dominus Pharaoni, et omnibus servis ejus, & omni terræ ejus. 12 Et in omni manu forti, & in omni visione magna quâ fecit Moses ante oculos totius Israelis.

Hic liber quintus sectionũ est centum sexaginta sex.

Lex perfecta est, Benedictus qui dedit illam.

VER. SAM. (a) Speculæ (b) fugerat

CAP. XXXIV.

1 DEinde ascendit Musa in deserto Moab ad montem Nobu, ad verticem rupis quæ est è regione Riha: & Ostendit illi Deus totam regionem, à Gjaves ad Banias; 2 Totamque regionem Nephtali & Ephraim & Manasse, et universam regionem Judæa usque ad mare Occidentale, & Meridiem, Et pratum, nempe planitiem Riha 3 civitatis palmarũ, usq; ad Zogar: Et dixit 4 ad eum, Hæc est regio quam juravi Ebrahamo & Ishac & Jacobo, diceas; Stirpi vestræ dabo illam; eam te feci videre oculis tuis, illuc autem non transibis. Itaque 5 mortuus est ibi Musa apostolus Dei in regione Moab jussu Dei. Et sepelivit eum 6 in valle, in regione Moab, quâ parte contigua est Beth-Peor civitati; & nemo novit sepulchrum ejus usque ad hunc diem nostrum. Erat autem Musa filius centum 7 & viginti annorum quando mortuus est: non caligavit oculus ejus, nec abscessit humor ejus. Fleverunt autem filii Israel Musam in regione Moab triginta diebus do- 8 nec absolverentur dies mœroris ejus. Et Jusaa filius Nun re: letus est spiritu et sapientiâ, quòd imposuisset illi Musa manus suas; & acquieverunt ei filii Israil, fece- 9 runtque ut præceperat Deus Musæ. Et non surrexit deinceps prophetа Israelitis simili- 10 lis Musæ illi; quia Deus allocutus est eum sine medio, Et cuncta signa & portenta 11 propter quæ miserat eum Deus, fecit in regione Ægypti in Pharaonem, & cunctos duces ejus, omnesque habitatores regionis ipsius, Omnes etiam manus validas, o- 12 mnesq; terrores maximos quos fecit Musa in præsentia cunctorum Israelitarum.

Finis libri quinti, hoc est, Legis.

Laus Deo debita, à quo munus, & cui gratiarum actio.

| | | |

UMI